LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

15. LIEFERUNG

μά - νεῆνις

REDAKTION: MICHAEL MEIER-BRÜGGER

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 1993

Verfasser der Artikel dieser Lieferung sind

W. A. Beck mit *μάντις, μέγαρον, μέθυ, μέλας, μῆνις, μῦθος* u.a.

R. Führer mit *μαίομαι, μέδομαι, μέλω, μέμονα, μένος, μήδεα, μῆτις* u. a.

B. Mader mit *Μελάμπους, Μενέλαος, Μενοίτιος, Μήδεια, Μοῦσα, Ναυσικάα* u. a.

G. Markwald mit *μένω, μνηστήρ* u.a.

H. W. Nordheider mit *μαῖα, μάλα, μέγας, μέλι, μελίη, μενύθω, μοῖρα, ναίω* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *μάστιξ, μάχομαι, μεγαίρω, μείς, μῆλον, μήνη, μήτηρ, ναύτης* u. a.

M. Schmidt mit *μάρτυς/υρος, μιμνήσκω, μνάομαι* u.a.

sowie G. Steiner (mit *Μηονίη, Μίλητος, Μίνως, Μόψος, Μυρμιδόνες, Νάστης*) und Th. Vlachodimitris (mit *μάκαρ*). Holländische Stipendiaten waren J. G.-J. Abbenes (u. a. mit *μυχός, μύω, μυών, νάξαι*), M. de Leeuw (u.a. mit *μάρπτω, μέλεα, μήστωρ, μολοβρός, μόχθος, μοχλός, μύρω*) und G. C. Wakker (u.a. mit *μά, μάν, μέλλω, μέν, μέσφα, μετά, μετόπισθεν, μή, μιν*). In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit F. Grensemann, R. Kranz, E. Kyriakides, B. Schönefeld, A. Seyfart, N. Šišić und V. Yntema.

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020986

Zur Beachtung: Hinweise für den Benutzer befinden sich auf der dritten Umschlagseite
Gefördert mit Mitteln der Bund-Länder-Finanzierung - Akademienprogramm

M

μά [3ⁱ, 1ᵉ, 2ʰ] (ererbt, uridg. *(s)mā́, s. Frisk s. v. u. Tischler, HEG II 85; verw. m. *μάν*, s. d.:) (*fürwahr*) *bei* m. Akk.; Beteuerungspartikel bei einem Eid/Schwur, s. Moorhouse, in: 'Kühner' 212 f.; m. Akk. des Gottes/Ggst.s, bei dem man schwört; immer ⏑̄[-], nach *ναί/οὐ*: m. Akk. eines Gottes: *A* 86 *οὐ – γὰρ Ἀπόλλωνα* (*οὔ τις σοὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει*) *Ψ* 43 *ἐπὶ δ' ὅρκον ὄμοσσεν* ' ⌞*οὐ – Ζῆν*'⌟ (*οὐ θέμις ἐστί κτλ.*) m. Akk. eines Gottes u. eines Abstr.s: *υ* 339 ⌞ ⌟ ... *καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμοῖο* (*οὔ τι διατρίβω μητρὸς γάμον*) m. Akk. eines Ggst.s: *A* 234 *ναὶ – τόδε σκῆπτρον* (der nie mehr Blätter wachsen läßt) ... *ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος*· ' *ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται* (die Gr.), für den Sinn s. Ameis.-H. z.St. h. Merc. 384 (*οἶσθα*) *ὡς οὐκ αἴτιός εἰμι*· *μέγαν δ'* †*ἐπιδαίομαι ὅρκον* ' *οὐ – τάδ' ἀθανάτων* ... *προθύραια* h. Merc. 460 *ναὶ – τόδε* ... *ἀκόντιον ἦ μὲν ἐγώ σε* ' *κυδρὸν* ... †*ἡγεμονεύσω* G. C. Wakker

Μαγνησίη viell. bei Hes., s. fr. 256 u. 263 (Prosa) B. Mader

Μάγνητες, Μάγνης [1ⁱ, 2ᴴ] E *-ēt*-Stamm, Wz. wohl ungr.; Verwandtsch. mit *Μακηδών* (s.d. E) geleg. vermutet, wobei uns., ob dies eher für gr. oder ungr. Herkunft sprechen würde, s. Schwyzer I 69. 499 L [1]⌞Wilamowitz⌟, H. 30, 1895, 177 ff.; [2]Stählin, RE XIV, 1928, 462 f.; [3]Burr 104; [4]⌞ ⌟ GlH 1, 52 + Anm. 2; [5]Schwartz, Ps.-Hes. 321 f.; [6]Giovannini 36. 37; [7]H.S.-L. 139. 151; [8]West, Cat. 10. 51. 52 f., 60. 72. 139. 173; [9]Prinz, Gründungsmythen 112 ff., bes. 121 ff.

B I Ethn., e. Volk, das der Halbinsel Magnesia den N. gab u. viell. auch den kleinasiat. Städten am Sipylos u. Mäander (s. L[1.2.9]); ethn. Zugehörigk. strittig, aber wohl Gr. (das Nbeinander von *M.* u. Makedon Hes. fr. 7, 2 muß trotz L[1.4] nicht dagg. sprechen; s. auch E u. vgl. s.v. *Μακηδών*), alles übr. (Äoler, Nw.-Gr.?) uns., Zuwanderg. aus (west-?) nördl. Gegenden wahrsch., Hom. nennt sie zwar in ihren hist. Sitzen, aber viell. etwas nördl. davon (s. L[7]), u. Hes. in der Ggd. des Olymp, s. II, vgl. L[2] u. [6]52 ff. – nach *B* 756 wohnen die *M. περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον* u. nehmen unter Führg. des Prothoos (s.d.), dem S. des Tenthredon (s.d.), mit 40 Schiffen am troj. Krieg teil; für die Schwierigk., für die *M.* zw. den Gebieten des Eumelos, Protesilaos u. vor allem des Philoktet (s.d.) einen sinnvollen Siedlungsraum zu finden, versch. Lösungsversuche: nach L[7] am Peneios u. Ossa als einem Teil des *Πήλιον* (doch s.d.), nach L[2] im Kat. oft kein geograph. Neben-, sondern hist. Nacheinander; vgl. L[3.6]

II Eponym der Magneten mit untersch. Genealogien 1) S. des Zeus u. der Thyia, einer T. des Deukalion, Br. des Makedon; beide wohnen in Pierien u. am Olymp (s.o. Vorbem.), Hes.fr.7,2. – 2) Sohn des Phrixossohnes Argos (s. s.v. B IV) u. der Admetostochter Perimele nach Hes.fr.256. – 3) S. des Aiolos viell. schon bei Hes. fr. 10 a, 28; Apollod. 1, 51 nennt dies. Söhne des Aiolos wie Hes., bei dem aber 2 N. nicht erhalten sind; in die Lücke würde *M.* passen; dann stünde aber fr. 10 a, 28 im Ggsatz zu fr. 7, 2, Erg. vor allem daher (s. L[8] 60 m. A.) abgelehnt, doch könnte fr. 7 spät sein (s. L[5] 334 f.). – Nach Hes. fr. 8 ist *M.* V. des Diktys u. Polydektes, den Kolonisatoren v. Seriphos, vgl. L[1.9]

D viell. zu erg. in Hes. fr. 10 a, 28 s.o. B II unter 3); vgl. ferner s.v. *Μαγνησίη* u. s.o. I Sp. 319, 51 B. Mader

μᾶζα [1ᴴ, 1ᵉ] L Seymour, Homeric Age 232 ff.; L. A. Moritz, Grain-Mills and Flour in Class. Ant., Oxford 1958, xxi. 150; Troxler, Sprache Hesiods 154; E. Masson, Emprunts, E & C 67, 1967, 8 A. 1; Bruns, Arch. Hom. Q 15 B (zu *μάσσω*:) knetbarer (kaum breiartiger, kontrast. *κυκεών*) *Teig* für (ungesäuertes) Fladenbrot (s. *ἄρτος*), nur (am VA?) in Vbd. m. Adj. auf *-αίη* (vor Penth.?) Op. 590 *εἴη πετραίη τε σκιὴ καὶ βίβλινος οἶνος* ' *-ά τ' ἀμολγαίη γάλα τ' αἰγῶν* (u. Fleisch), s. West z.St. u. vgl. Archil. fr. 2 W. Vit. p. 18, 27 *ὅσα δ' ἄγγεα, μεστὰ μὲν εἴη* ' <e.g. *πυρῶν*, cf. Philem. fr. 16 K.-A.>, †*κυρβαίη* (*πυρναίη* ci. Markwald) *δ' αἰεὶ, κατὰ καρδόπου* (s.d.) *ἕρποι* < ' > *-α* <+ lac.> (od. Glossem zu †?) R. Führer

μαζός [1ᵈ, 3ᵃ] E uns. (< Lallwort?), verw. m. *μαστός* (u. *μάσταξ*?); versch. Wz.-Rekonstrukt. bei G. Klingenschmitt, D. altarmen. Verbum, Wiesbaden 1982, 218 A. 74 u. Kluge-Seebold 466 s.v. *Mast.* – Abl. *μεταμάζιος* F *-οῖο* 3, *-ῷ* 3, *-όν* 11 M 1 a [⏑̄⏑] *κατὰ -όν E* 393, *Λ* 321 [⏑̄⏑] *-ὸν ἀν/ἐπέσχε*/C1*ον X* 80. 83 1 b [⏑̄×] *ἐπὶ -ῷ λ* 448; *βάλε (δὲ)* ⌞*στῆθος παρὰ -όν*⌟ *Δ* 480, *Θ* 121. 313 ≅ *O* 577/*χ* 82, *κατὰ* ⌞ ⌟ *P* 606; *-όν Ω* 58 1 c [-⏑̄] (*ἐπὶ*) *-ῷ Δ* 123, *τ* 483 2 [-⏑̄⏑] *τὸν μὲν* ⌞*ὑπὲρ -οῖο*⌟ (*κατὰ στῆθος*) *E* 145, *Λ* 108, ⌞ ⌟ *Δ* 538

Σχ sch. D *Δ* 123: *τῷ μαστῷ* L Laser, Arch. Hom. S 32

B (*Δ* 480, *E* 393 rechte, *Λ* 321 linke) *Brust*(*warze*) als Teil von *στέρνον* (*Δ* 528) bzw. (7 ×) *στῆθος*, wo in Erz. (in Il. nur tr.) Männer (*Θ* 121. 313 Wagenlenker [vgl. Znsh. *Λ* 321 f., *P* 606 ff.]; *E* [19 Abl.] 145, *Θ* 121, *Λ* 321 von Diom.) getroffen werden (außer *Δ* 123), in dir. R. (u. *X* 80) Frauen Kinder säugen bzw. *τ* 483 (s.d.) füttern (außer *E* 393) *Δ* 123 *νευρὴν μὲν -ῷ πέλασεν* (Pand.), *τόξῳ δὲ σίδηρον* 528 *ἀπεσσύμενον βάλε δουρὶ* ' *στέρνον* ⌞*ὑπὲρ -οῖο*⌟, *πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός*, vgl. formal *E* 339. 291, *H* 12, *Λ* 579⁺, *N* 388, *O* 433 *Λ* 108 *τὸν μὲν* ⌞ ⌟ ⌞*κατὰ στῆθος*⌟ *βάλε δουρί*, ' PN[a] *αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει* = *E* 145[in.] (*βαλών*) *P* 606 (*Ἕκτορα*) *βεβλήκει θώρηκα* ⌞ ⌟ ⌞*παρὰ -όν*⌟· ' *ἐν κανλῷ δ' ἐάγη* ... *δόρυ* (≅ *M* 204[ex.]) *Δ* 480 *μιν ἰόντα βάλε στῆθος* ⌞ ⌟ ' *δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου* ... *ἔγχος* ' *ἦλθεν* = *Θ* 121[ex.] = 313[ex.] ≅ *O* 577 (= *N* 186[in.]) ≅ *χ* 82[ex.] (s. II Sp. 927, 50 ff.) *Λ* 321 (PN[a]) *ἀφ' ἵππων ὥσε χαμᾶζε*, ' *δουρὶ βαλὼν* ⌞*κατὰ -όν*⌟ *ἀριστερόν*, vgl. *E* 19 ‖ *E* 393 (*μιν*) *δεξιτερὸν* ⌞ ⌟ *ὀϊστῷ* ... ' *βεβλήκει* (Her. die Hera) *X* 80 (*μήτηρ ὀδύρετο*) *κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρῃφι δὲ -ὸν ἀνέσχε* 83 *τάδε τ' αἴδεο καί μ' ἐλέησον* ' *αὐτήν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα -ὸν ἐπέσχον* (> Stesich. S 13, 5 p. 158 Dav.) *Ω* 58 *Ἕκτωρ μὲν ὑνητός τε γυναῖκά τε θῆσατο* (s.d.) *-όν* (Ach. *θεᾶς γόνος*), *σχ. κ. ὅλον τ* 483 *σὺ δέ μ'* (Od.) *ἔτρεφες αὐτὴ* (Eurykl.) ' *τῷ σῷ* ⌞*ἐπὶ -ῷ*⌟ (längender Anl. nur hier), dazu Vilatte, AC 60, 1991, 15 A. 42: „le sevrage se faisait contre le sein", vgl. h. Cer. 227/31/5/8, h. 26, 3 f. *λ* 448 (*μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν*) *πάϊς δέ οἱ* (Pen.) *ἦν* ⌞ ⌟ ' *νήπιος*, vgl. metr. gleichw. Hes. fr. 204, 108 u. *Z* 400. – Wortf.: *κόλπος* B 1, *μαστός, οὖθαρ, στέρνον, στῆθος* R. Führer

μαθεῖν [1ⁱ, 2ᵃ, 1ᵉ] E viell. < **mn̥-āhₗ-* 'ins **men-tun*', s. Abl. u. vgl. ai. *medhā́* (Mayrhofer, KEWA II 685), lat. *crēdō*; Allg. zu den *dheHₗ*-Kompos. bei J. Haudry, L'emploi des cas en védique, Lyon 1977, 459 f. – Abl. *μενθήρη, Ἐπι-, Προμηθεύς*; vgl. *Μοῦσα*? L Snell, Ausdrücke 72 ff.; Hieronymus, *Μελέτη* 17 f. B hom. (in dir. R.) *sich* (durch Sozialisation) dauerhaft *angewöhnen, sich* eine (heroische/arbeitsscheue) Haltung *zu eigen machen* (≅ *οἶδα*), 1ᵉ (in Exk.) *erkennen*, medizin. Symptome *identifizieren* (≅ *γνῶναι*); nur Aor. (Ind. Sg.) vor buk. Dih. *Z* 444 (431 „*μίμν' ἐπὶ πύργῳ*", Antw.:) „*αἰδέομαι Τρῶας* ... ' *αἴ κε κακὸς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο*· ' *οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ -ον ἔμμεναι ἐσθλὸς* ' *αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι*" *da es mir in Fleisch u. Blut übergegangen / zur 2. Natur geworden ist*, vgl. *E* 253, *Λ* 408. 783 f., *Z* 207 f., *I* 442 f.,

Theogn. 28 ρ226 (könnte arbeiten) *ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἔμ-εν, οὐκ ἐθελήσει ' ἔργον ἐποίχεσθαι* (sondern bettelt lieber) ≅ σ362 (2. P.) *sich an ein Leben als Nichtsnutz gewöhnt hat*, vgl. Theogn. 307 u. s. Wyatt, Metr. Lengthening 81 A. 48 Il. Pers. fr. 1, 7 p. 63 Dav. (Podaleirios) *ὅς ῥα καὶ Αἴαντος πρῶτος -ε χωομένοιο ' ὄμματά τ' ἀστράπτοντα βαρυνόμενόν τε νόημα* (V. 6 *γνῶναι*) *diagnostiziert hatten.*

R. Führer

μαῖα [12°, 1ʰ] **E** Übliche Erklärung: Erw. aus Lallwort (vgl. *μᾶ*; *γραῖα* : *γραῦς*). Viell. aber urspr. *-ja*-Fem. i. S. v. „sage femme" zu *μιμνήσκω*, vgl. Meier-Brügger bei *Maῖα* **E M 1** *μαῖ'* [⏑̯] β349 ≅ τ16ᵐ, ρ499 [⏑̯] β372 **2** [⏑̯] *-α τίη / φίλη* τ482. 500 / υ129, ψ11. 59. 81; *-α* h. Cer. 147 [⏑̯] *μοι -α φίλη* ψ35 **3** Stamm in d. brevia [–⏑̯] *μοι -α* ψ171 **L** Chantraine, REG 59/60, 1946/47, 241 f.

B *Mütterchen*, nur im Vok. (Rede-Einl.) als freundl. Anr. an alte Frauen, die in abh. Stellg. u. zugleich Vertraute (11 × an Eurykl. [Haushälterin u. Od.' Amme] gerichtet von Tel., Pen., Od.; 1 × an Euryn. von Pen.; 1ᵇ an [die zunächst fremde] Dem.); Konnot. von Zärtlichk. u. Intimität; Epith. *φίλη*; im Munde d. Angeredeten korrespondiert (*φίλη*) *τέκνον, τέκνον ἐμόν* u. ä. Wortf.: *γραῖα, γρηΰς* vom selben Pers.kreis, aber nicht emotion., selten in (neutr.) Anr.; im männl. Bereich entspr. Lallwort Vok. *ἄττα* (s. dd.); von den (biolog. rechtl.) Eltern *μήτηρ, πατήρ*, wozu nur emotion. Vok. *πάππα* (ζ57); vgl. noch *πῠήνη, τροφός* 'Amme' **1** an Eurykl.; Tel. bei (vertraul.) Auftrag, Frage: β349 ⏑-(α), *ἄγε δή μοι, οἶνον* (*ἄφυσσον*, unbemerkt von Pen.; 363 Antw. *φίλε τέκνον*) τ16 (*προσέφη τροφὸν Εὐρύκλ.*:) ⏑ ⏑ *ἔρυξον* (*γυναῖκας*, 22 Antw. *τέκνον*) υ129 *-α φίλη, πῶς ξεῖνον ἐτιμήσασθ'* (denn Mutter darin unzuverlässig; 135 Antw. *τέκνον*) β372 *θάρσει*, -(α), (363 *φίλε τέκνον*) Pen. hat Od.' Rückkehr erfahren: ψ11 ⏑-*α φίλη*, *μάργην σε θεοὶ θέσαν*, Anr. mildert die ungläubige Abfuhr (5, Eurykl.: *ἔγρεο, Πην., φίλον τέκος*) 35 (*γρηῒ περιπλέχθη*) *εἰ δ' ἄγε δή μοι* ⏑ ⏑ *νημερτὲς ἐνίσπες* 59 ⏑ ⏑ *μή πω μέγ' ἐπεύχεο* (69 *τέκνον ἐμόν*) + 81 Od., um Verschwiegenh. bittend (Appell/Warng. an die seit Kindertagen Vertraute): τ482 *-α, τίη μ' ἐθέλεις ὀλέσαι; σὺ δέ μ' ἔτρεφες αὐτὴ ' τῷ σῷ ἐπὶ μαζῷ* (489 *τροφοῦ οὔσης*, 492 Antw. *τέκνον ἐμόν*) + 500 (503 *γρηΰς*) Auftrag: ψ171 *ἀλλ' ἄγε μοι, -α,* ⏑*στόρεσον λέχος*, leitet neuen Abschnitt in der Rede ein (177 Pen.: ⏑ ⏑ *Εὐρύκλ.*) **2** Pen. antw. Euryn. ρ499 -(α), *ἐχθροὶ μὲν πάντες* (sc. Freier), macht ihrem Herzen Luft ggüber der gleichgesinnten (496 f.) Vertrauten **3** Keleostochter an (die künftige Amme) Dem. h. Cer. 147 *-α, θεῶν μὲν δῶρα* (*τέτλαμεν*), Anr. an d. Fremde zunächst (113) *γρηΰ*, Dem. antw. (119) *τέκνα φίλ'*, (137) *κοῦραι*, (138) *φίλα τέκνα*, bietet sich als Amme an, woraus sich wachsende Vertrauth. u. entspr. die Anr. *μ.* ergibt.

H. W. Nordheider

Maῖα, -άς, -η [1°, 4ᴴ, 24ᵇ] **E** viell. < urgr. **maHia* (bzw. uridg. **mṇH₂-iH₂*) als *-ja*-Bildung zu Wz. von *μιμνήσκω* q.v., entspräche dann i. S. v. „kluge Frau" dem ved. *māyá-* „übernatürliche Kraft, Fähigkeit", vgl. Meier-Brügger, MSS Nr. 53; bisher gedeutet als Erweiterg e. Lallwortes *Μα* „Mutter" mit versch. Suff. (*-ια, -αδ-, -η*; zu letzterem s. West z.St. u. S. 80); allg. Usener, Götternamen 10 f., Güntert, Sprache d. Götter u. Geister, 1921, 67. — Abl.: *Εὔμαιος*?

F *-α* 5, *-η* 1, *-ης* 2; *-άδος* 19, *-άδα* 1

M 1 Stammsilbe im longum **1a** zweis. **1aα** [⏑̯] *-α* Hes. fr. 169,3 **1aβ** [⏑̯×] *πότνια -α* h. Merc. 19.183; *-α* h. Merc. 3 = h. 18,3 **1b** dreis. [⏑̯⏑⏑] *-άδος υἱός/όν/έ* h. Merc. 73. 521 / 574 / 514. 567 [⏑̯⏑⏑] *-άδα καλλιπέδιλον* h. Merc. 57 [⏑̯⏑⏑] *Διὸς καὶ* ⏑*-άδος, υἱός/όν/έ* h. Merc. 235 / 1 / 301. 446. 579, h. 18,10, h. 29,7; *Ἑρμῆ* ⏑ ⏑ *υἱεῖ* ξ435, Hes. fr. 217,2; ⏑ ⏑ *υἱός/όν/έ* h. Merc. 424. 498 / 430 / 408. 439 **2** Stammsilbe in den brevia [–⏑̯] *-η* Th. 938; *-ης ἐρικυδέος υἱός/έ* h. Merc. 89 / 550 — formal u. metr. nicht zu bestimmen Hes. fr. 170

B Mutter des Hermes (2 a) u. nur als diese von Bedeutg., spielt im Mythos u. i. d. ep. Erz. (2) keine eigenständige Rolle **1** Wesen Bergnymphe (*νύμφη οὐρείη* h. Merc. 244), aber urspr. wahrsch. e. lokale Ausformg. (spez. in Arkadien?) der Mutter Erde (s. E, vgl. Fauth, Kl.P. 3,897 f. m. Lit., ferner Radermacher, Hermesh. zu V. 1, S. 58 A. 1); für die urspr. ledigl. lokale Bed. spricht vor allem, daß sie trotz ihres allumfassenden N.s nur als M. des Hermes eine Rolle spielt; für e. urspr. Kurotrophos u. 'Schatzsucherin' (s. Lit. bei Fauth a.O., vgl. Radermacher zu V. 243 ff.) gibt es wenigstens im h. Merc. keinen Hinweis mehr: die Schatzkammern 248 ff. gehören in jedes Herrenhaus u. der Hinweis auf ihre Schätze, 60 ff. im von Hermes improvisierten Lied auf seine ruhmreiche Herkunft, ist eher für diesen, als für s. M. charakt., s. V. 167/9 **2** im Mythos **2a** Genealogie u. Herkunft T. des Atlas, h. 18, 3 (*-α ' Ἄτλαντος θυγάτηρ*, vgl. *Ἀτλαντίς* Th. 938) u. gehört mit ihren Schwestern zu den Plejaden, Hes. fr. 169,3 (Taygete, Elektre, Alkyone, Asterope, Kelaino) *-ά τε καὶ Μερόπη, τὰς γείνατο ... Ἄτλας* — Mutter des Hermes von Zeus: h. Merc. 3 (= h. 18, 3) *ὃν τέκε -α ' ... Διὸς ἐν φιλότητι μιγεῖσα*, vgl. h. Merc. 229 f. (*ἔνθα τε νύμφη ' ἀμβροσίη ἐλόχευσε Διὸς παῖδα*), ferner *Διὸς καὶ* ⏑*-άδος υἱός*, sowie ⏑ ⏑ u. *-ης ἐρικυδέος υἱός*, St. s. M — Heimat: die Höhle (vgl. h. Merc. 6 u.ö.) der Bergnymphe M. liegt in Arkadien im Kyllenegeb., vgl. h. Merc. 142. 228, vgl. *Κυλλήνιος* usw. v. Hermes **2b** in der Handl. des Hermeshymn. M. vermeidet den Umgang mit den Göttern, in ihrer Höhle hausend, wo sie Zeus heiml. besucht, wenn Hera schläft (5 ff. = h. 18, 5 ff.); bringt Hermes zur Welt (10 ff.); sie beobachtet Rinderdiebstahl u. warnt ihn vor Ap. (*μητέρα δ' οὐκ ἄρ' ἔληθε θεάν*, 154; 155–161), Hermes beruhigt sie u. verheißt ihr u. sich Reichtum u. Ehre (183 *πότνια -α*)

G Epitheta u.ä.: *θεά* h. Merc. 154; ⏑*νύμφη*, *εὐπλόκαμος* h. Merc. 4, h. 18, 7, h. Merc. 7; ⏑ ⏑ ' *ἀμβροσίη* 229 f., ⏑ ⏑ *οὐρείη* 244; ⏑ ⏑ 60. 250 (⏑ ⏑ vertritt den N.: 7. 60. 229. 244. 250); *πότνια* h. Merc. 19. 183; *αἰδοίη* h. Merc. 5 = h. 18,5; *ἐρικυδής* h. Merc. 89. 550

D v.l.: α38; ϑ335, s. West, Ptol. Pap. 192; λ576, s. Radermacher S. 58 zu V. 1

B. Mader

Maίανδρος [1ⁱ, 1ᴴ, 1ᵉ] großer Fluß in Karien, heute Menderez, mündet bei Milet *B*869 (Karer, sie beherrschen u.a. Milet, Mykale) *-ου τε ῥοάς*; als Flußgott ist er e. Sohn des Ok. u. d. Tethys, Th. 339, u. bei Asius fr. 7 p. 90 Dav. Vater d. Samia

B. Mader

Maίη s. *Maῖα*

Maιμαλίδης [1ⁱ] Patron., S. des Maimalos = Peisandros, e. Myrmidonenführer, *Π*194

B. Mader

μαιμάω [7ⁱ, 1°] **Σχ** sch. D *E*670: *ἐταράχθη* (ebs. P. Lit. Lond. 177 z.St.). *ἢ ἐνεθουσίασε*, *Y*490: *ἀναφέρεται ἢ* ⏑*ἐνθουσι*⏑*ᾷ*, *E*661: ⏑ ⏑*ῶσα καὶ ὀξέως* ⏑*ὁρμῶσ*⏑*α. ἢ τοῦ αἵματος γευστικῶς ἔχουσα*, *O*542: *ἐνθουσιωδῶς* ⏑ ⏑*α*, *N*75: *μετὰ προθυμίας* ⏑ ⏑*ιν*, *O*742: *μανιωδῶς. ἀκατασχέτως* **L** Bechtel, Lexil. 219 f.; Böhme, Seele u. Ich 15; L. Graz, Feu, E & C 60, 1965, 187 f.; Skoda, Redoublement 114 ff.; Tichy, Onomatop. Verb. 331-4

B in Vbd. m. Präp./Präv. *wohin streben* (vgl. *μέμονα* B 1 a), abs. *von* (aggress.) *innerem Drang* (vgl. *μένος*) *erfüllt sein* (vgl. *μαίνομαι*), Subj. je 3 × unbelebt/Körperteil, 2 × Pers.; außer *E*670 (Aor., Stamm im biceps) nur (3 × Ind., 4 × Ptz.) Präs. (Stamm im longum, außer *-ἄει Y*490 nur *-ώω-* bzw. *N* [75 *-ώωσι* >] 78 *-ῶσιν*); in Gl. *Y*490, dir. R. *N* 75 ff., *μ*95 *Y*490 *ὡς δ' ἀνὰ -άει βαθέ'* (s.d. II Sp. 5, 31 ff.) *ἄγκεα ... πῦρ ' οὔρεος ἁζαλέοιο* (Vgl.punkt *πάντῃ θῦνε* V. 493) *sich gierig ausbreitet über* (Wortst. wie *Λ* 831), vgl. *O* 605 f., *Π*124, Th. 696 *E*661 (*μηρὸν*) *βεβλήκειν* (Tlep. den Sarp.), *αἰχμὴ δὲ διέσσυτο -ώωσα, ' ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα* = *O* 542ᵉᵘ (*πρόσσω ἱεμένη*), Waffe belebt gedacht, vgl. I Sp. 393, 31; 628, 42 f.; 1256, 21 ff., II Sp. 220, 36 f., *Δ*126, *Θ*111,

Π 74 f. ‖ *E* 670 *νόησε* (Od. d. toten Tlep.) ... ' ... *-ησε δέ οἱ φίλον ἦτορ·* ' *μερμήριξε δ'* (Sarp. verfolgen od. Lykier töten?) *geriet in Wallung* (i. S. v. verspürte Handlungsdrang, vgl. *H* 152, kontrast. *O* 80), vgl. *Θ* 413ex. *N* 75 (*ἐμοὶ θυμὸς* 4 *μᾶλλον ἐφορμᾶται*) ‹*μάχεσθαι*›, ' *-ώωσι δ' ἔνερθε πόδες καὶ χεῖρες ὕπερθε es juckt mich in*, vgl. *πλῆσεν μένεος* V. 60, *Π* 834. 244 f. 78 *οὕτω νῦν καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ...* ' *-ῶσιν, καί μοι μένος ὤρορε, νέρθε δὲ ποσσὶν* ' *ἔσσυμαι* (*μενοινώω δὲ* ‹ ›) *O* 742 *ἦ, καὶ -ώων ἔφεπ' ἔγχεϊ εἰσρίγ*, s. V. 746 u. vgl. *Y* 490 (s. o.)—494, *Φ* 542 *μ* 95 (Skylla) *ἰχθυάᾳ, σκόπελον πέρι -ώωσα,* ' *δελφῖνας stöbernd rings um*, vgl. Sc. 210 Wortf.: *αἴσσω, θύνω, ἵεμαι, ἰθύω, μαίνομαι, μέμονα,* 12 *μενοινάω, ἐφορμάομαι, ὄρνυμαι, σεύομαι* Abl.: *ἀμαιμάκετος*(?), *Μαιμαλίδης*(?)

Kompos.: *ἀναμ.* *Y* 490 (eher DSN), *περιμ.* *μ* 95 (eher KSN) 16

G in Il. nur in *E, N, O* (je 2 ×) u. *Y* R. Führer

Μαινάλιον (ὄρος) Mainalon bzw. Mainalos, Geb. in Arkadien, von Hes. viell. erwähnt, s. fr. 256 B. Mader 20

μαινάς [1ⁱ, 1ʰ] E mit *-αδ*-Suff. (wohl < **-ṇd-*, s. L⁵) zu *μαίνομαι*, s. L^4.7.8.9 **Σχ** sch. *X* 460: *μαινομένῃ ἐοικυῖα*, Eust. 1280, 13: *βακχικῶς, μανικῶς, οὐ κατὰ κόσμον* L 24 [1]Rohde, Psyche 2, 6 m. Anm.; [2]Leaf z.St.; [3]Wilamowitz, GIH 2, 60; [4]Chantraine, Form. 350; [5]Meillet, BSL 34, 1933, 3 f.; [6]W. F. Otto, Dionysos, Frankf.M. 1933, 53; [7]Schwyzer I, 508; [8]E. Fraenkel, Gl. 32, 1953, 25; [9]Sommer, MSS 4, 1954, 7 f.; [10]Segal, HSPh 75, 1971, 47 f.; Richardson z.St.

B die *Rasende, Tobende, Wahnsinnige* (1); *Mänade* (2), ersteres die eigentl. Bed., wie der nachep. Gebrauch (adj. usw.) zeigt; *μ.* also nicht gebildet, um spez. die Mänade zu 32 bezeichnen. Daher muß man mit ihr überall rechnen, wo der Kontext nicht spezifiziert (L³); das gilt für *X* 460 (L^2.3.10; anders L^1.6), was aber nicht bedeutet, daß (2) nicht schon z.Z. Hom.s geläufig gewesen wäre, zumal Dionysos schon myk. ist (s.o. II Sp. 310 f., ferner *Z* 132 *μαινομένοιο Διωνύσοιο*) *X* 460 *μεγάροιο διέσσυτο -δι ἴσῃ* (Andr.), ' *παλλομένῃ κραδίῃν*, vgl. *Z* 389 (*μαινομένῃ ἐϊκυῖα* von Andr. in anal. Sit.) — h. Cer. 386 *ἤϊξ'* (Dem.) *ἠΰτε -ὰς ὄρος κάτα δάσκιον* 40 *ὕλης*, der Nachsatz impliziert, daß hier *Mänade*, s. L¹⁰

B. Mader

μαίνομαι [20ⁱ, 4ᵒ, 2ᴴ, 1ᵉ] E < **mṇ-i̯e-* zu *μεν-*, s. 44 *μέμονα*. — Abl.: *γυναιμανές, ἱππομανές, μαινάς, μανίη, μάντις, μῆνις*

F *-εαι* 1, *-εται* 9, *περι-εται* 1, *-εσθε* 1, *-οντ(αι)* 1, *-ηται* 1, *-ετο* 2, *-εσθαι* 1, *-όμενος* 1, *-όμενε* 1, *-ομένοιο* 1, *-όμενον* 48 1, *-ομένῃ* 1, *-ομένῃσιν* 2, *ἐπεμήνατο* 1, Prosaref. 2

M 1 Stammsilbe (außer *-μην-* *Z* 160 immer *μαιν-*) im longum 1 a zweis.: [⏑̄–] *-ονθ'* *Π* 245 1 b dreis.: [⏑̄⏑⏑] *-εται, -ετο* *Z* 101, *I* 238, *O* 605, *Π* 75 [⏑̄–⏑̄] *-ηται* *O* 606 52 [⏑̄⏑⏑] *-εται* ‹*οὐκέτ' ἀνεκτῶς*› *Θ* 355; *-εαι* ‹ › ι 350; *-εται, -ετο* *E* 185, *Θ* 111. 360, *Φ* 5; *περι-εται* Sc. 99 [⏑̄⏑⏑] *-εται* *Θ* 413, *λ* 537 1 c viers.: [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενος, -όμενε, -ομένῃ* *Z* 389, *O* 128, *φ* 298 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενον* *E* 831 [⏑̄⏑⏑⏑] *ἐπεμήνατο* 56 *Z* 160 1 d fünfs.: [⏑̄⏑⏑⏑⏑] *-ομένοιο* *Z* 132 [⏑̄⏑⏑⏑̄×] *-ομένῃσιν* *Ω* 114 = 135 2 Stammsilbe in den brevia [–⏑̄⏑] *-εσθαι* *E* 717; *-εσθε* *σ* 406 Prosaref.: Hes. fr. 131; Cypr. ap. Procl. Chr. p. 31, 41 Dav.

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. 1015 zu *E* 185: *μαίνεται· ἐνθουσιοδῶς ὁρ*[...]*μαι*; sch. D *Z* 132: *μηνομένοιο· μανιοποιοῦ διὰ τὴν μέθην, ὡς τὸ 'χλωρὸν δέος'* (*H* 479+) *τὸ χλωροποιόν, O* 605 *μαίνετο· νῦν σφοδρότερον ἐκινεῖτο* 64 *καὶ ἐνήργει ἐνθουσιαστικῶς, Π* 75 *μαίνεται· δαιμονίως ἐνεργεῖ, ἐνθουσιᾷ*

B *toben, wüten, von Sinnen sein, wahnsinnig sein*, vom krieger. Wüten (meist in Beschreibung durch Gegner) (1), vom Verhalten außerhalb der Normen des Umgangs (2 a), vom Verhalten Betrunkener (2 b), heftiger Liebe (2 c), dionys. Ekstase (2 d), von Wahnsinnigen (2 e), vom Feuer (3); außer in 1 b (Hände, Waffen e. Kriegers) und 3 immer Person 72 Subj.; als verb. fin. meist abs., nur *Π* 75 u. *Z* 160 (Praev. *ἐπι-*) mit abh. Inf., Sc. 99 (Praev. *περι-*) mit lok. Akk.-Obj., als Ptz. nur *φ* 298 (als ptc. coni.) zu Verb, sonst immer adj. oder subst. Wortf.: (zu 1:) *θυίω, θύν(ε)ω* (s.d.), *κλονέω, κυδοιμέω, μαιμάω, μέμονα, σεύω* u. s.u. zu 1 b; (zu 2:) *ἀάω, ἀφραίνω, ἀφρονέω, βαρύνω, θυίω, μαργαίνω*, s.o. s.v. *ἄφρων* B Vorbem. u. s. zu 2 b, c, d; (zu 3:) *θυίω*, (*ἀνα-*)*μαιμάω* (*Y* 490) 1 *wüten, toben* im Krieg u. Kampf 1 a von Personen (Mensch oder Gott [Ares]), nur 2 × (von Hektor) in poet. Darst., sonst immer in Rede, und zwar meist von Feinden, als Ausdruck von Furcht, Empörung oder als übertreibend-feindselige Darstellung der Unwiderstehlichkeit des Gegners. Oft steigernde Adv. (*λίην, οὐκέτ' ἀνεκτῶς, ἐκπάγλως*); krieger. Erfolg d. Tobenden wird vom Gegner als Übel (*κακὰ πολλά*, s. *Θ* 355 u. zu *E* 185) bezeichnet. Das Wüten e. Helden geschieht aufgrund göttl. Beistands (Diom., Hektor), wird vgl. mit Gorgo (zu *Θ* 355) u. Kriegsgott Ares selbst (zu *Θ* 355, *O* 605), mit Verhalten von wilden Tieren (s. zu *E* 185, zu *Θ* 355, zu *O* 605, vgl. *θύνω Λ* 73), mit der rasenden Ausbreitung von Feuer (*O* 605, vgl. *θύνω E* 87 [Vgl. mit Wasser]), beschrieben mit Symptomen menschl. Wahnsinns (*ἀφλοισμός*), Funkeln der Augen *O* 605 (dazu s. s.vv. *ἀφλοισμός, λύσσα*), ist also nicht bloß gesteigerte Kampfkraft, sondern Außer-sich-Sein, die Grenzen überlegter Kriegsführung und Kämpfens überschreitend, auch mit Zeichen von Überheblichkeit (und damit — bei Hektor — den Keim des Untergangs in sich bergend) *E* 185 (Pand. zu Aen.: „ich weiß nicht genau, ob der Gegner ein Gott ist, wenn es aber Diom. ist) *οὐχ ὅ γ' ἄνευθε θεοῦ τάδε -εται, ἀλλά τις ἄγχι* ' *ἕστηκ' ἀθανάτων*", vgl. V. 124 ff. (göttl. Hilfe), V. 136 (Vgl. mit Löwe), V. 175 (*κακὰ πολλὰ ἔοργε*) *Z* 101 (Helenos:) „*ἀλλ' ὅδε* (= Diom.) *λίην* ' *-εται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν*" *Θ* 355 (Hera:) „*ὁ δὲ -εται οὐκέτ' ἀνεκτῶς* ' *Ἕκτωρ ... καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε*", vgl. V. 337 (‹*σθένεϊ βλεμεαίνων*›), V. 338 ff. (Vgl. mit Hund), V. 349 (Vgl. mit Gesicht d. Gorgo u. d. Ares) *I* 238 (Od.:) „*Ἕκτωρ δὲ μέγα* ‹ › ' *-εται ἐκπάγλως, πίσυνος Διί, οὐδέ τι τίει* ' *ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν*" *O* 605 (Zeus hat Hektor angetrieben) *-ετο δ' ὡς ὅτ' Ἄρης ἐγχέσπαλος ἢ ὁλοὸν πῦρ* ' *οὔρεσι μαίνηται, βαθέης ἐν τάρφεσιν ὕλης·* ' *ἀφλοισμὸς δὲ περὶ στόμα γίγνετο, τὼ δέ οἱ ὄσσε* ' *λαμπέσθην*, vgl. V. 623 ff. (Vgl. mit Feuer, Wasser und mit Löwen) *Φ* 5 *ἤματι τῷ προτέρῳ, ὅτε -ετο φαίδιμος Ἕκτωρ*, vgl. Beschreibung Ach.s *Y* 493 (*θῦνε* [wie Feuer], *δαίμονι ἴσος*) *E* 717 (Hera zu Ath.: „Troia wird nicht zerstört werden) *εἰ οὕτω -εσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα*", vgl. V. 592. 699 ff. (Ares' Handeln) 831 (Ath. zu Diom.:) „*μηδ' ἄζεο θοῦρον Ἄρηα,* ' *τοῦτον -όμενον, τυκτὸν κακόν, ἀλλοπρόσαλλον*" *diesen Wüterich* oder *diesen Verrückten* (wenn nicht bloß auf Kämpfen bezogen, sondern allg. Urteil wie *O* 128 in 2 a) *λ* 537 (Neoptol. blieb unverletzt und nicht getroffen) *οἷά τε πολλὰ* ' *γίγνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε -εται* (*μάρναται* v. l.) *Ἄρης*, vgl. o. I Sp. 1258, 74 ff. Sc. 99 *ὃς νῦν κεκλήγων περι-εται* (Ares) *ἱερὸν ἅλσος* (d. Ap.) *brüllend herumtobt im* (Ares ist schon im *ἅλσος*, vgl. V. 70) 1 b von Händen und (von Händen) geschleuderten Waffen. Vgl. (*σὺν*) *ἔγχεϊ θυ(ί)ω, θύνω, μαιμάω, μεμαότες* (*B* 818) *Π* 245 (Ach.: „Hektor soll erkennen, ob Patr. auch allein zu kämpfen versteht) *ἢ οἱ τότε χεῖρες ἄαπτοι* ' *-ονθ', ὁππότ' ἐγώ περ ἴω μετὰ μῶλον Ἄρηος*" *Θ* 111 (Diom.: „wir wollen Pferde gegen die Troer lenken) *ὄφρα καὶ Ἕκτωρ* ' *εἴσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ -εται* ‹*ἐν παλάμῃσιν*›" *Π* 75 (Ach.:) „*οὐ γὰρ Τυδείδεω Διομήδεος* ‹ › ' *-εται ἐγχείῃ Δαναῶν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι*" 2 *von Sinnen sein* 2 a als Vorwurf wegen eines ungewöhnlichen Verhaltens, eines Verstoßes gegen Sitte und Ordnung *Ω* 114 (Zeus zu Thetis:) „*σκύζεσθαί οἱ* (= Ach.) *εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων* ' *ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι φρεσὶ -ομένῃσιν* ' *Ἕκτορ' ἔχει ... οὐδ' ἀπέλυσεν*" = 135 (Ausführung), vgl. *ἄφρων Ω* 157 ι 350 (Od. zu Polyphem:) „*σὺ δὲ -εαι οὐκέτ' ἀνεκτῶς.* ' *σχέτλιε*", vgl. V. 352 *οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας*, Verletzung d. Gastrechts, vgl. *φ* 298 in 2 b *Θ* 360 (Ath.:) „*πατὴρ οὐμὸς φρεσὶ -εται οὐκ ἀγαθῇσι,* ' *σχέτλιος*

413 (Iris zu Hera u. Ath.:) „πῇ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ -εται ἦτορ," *O* 128 (Ath. zu Ares:) „-όμενε, φρένας ἠλέ, διέφθορας· ... ' ... νόος δ' ἀπόλωλε καὶ αἰδώς", vgl. *E* 831 in 1 a **2 b** vom unziemlichen Verhalten Betrunkener, vgl. *βαρύνω B* 3, *βεβαρηώς, ἠλεός, μεθύω, οἰνοβαρής* u. Pan. fr. 13, 8 Dav. *φ* 298 *ὁ δ'* (Eurytion) *ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ, ' -όμενος κακ' ἔρεξε* (im Haus d. Peirith.), Verletzung d. Gastrechts, vgl. *ι* 350 in 2 a *σ* 406 (Tel. zu Freiern, die sich über Bettler ärgern:) „*δαιμόνιοι, -εσθε καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ ' βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα· θεῶν νύ τις ὕμμ' ὀροθύνει*" **2 c** von rasender Liebe (von Frau zu Mann), vgl. *μαχλοσύνη, γυναιμανής* u. *Γ* 442, *Ξ* 315 f., *ε* 126 *Z* 160 *τῷ δὲ* (= Bellerophontes) *γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο, δῖ' Ἄντεια, ' κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι* **2 d** von dionys. Ekstase, vgl. *μαινάς, γυναιμανής* (?, vgl. h. 1, 17) u.s. s.v. *Διόνυσος* B 1 b α *Z* 132 *ὅς* (= Lykurgos) *ποτε -ομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας ' σεῦε* 389 *ἡ μὲν* (Androm.) *δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει, ' -ομένῃ εἰκυῖα*, vgl. *X* 460 (*μαινάδι ἴση*) **2 e** vom Wahnsinn als Krankheit, nur in Prosaref. Hes. fr. 131 *ὡς ἐτελεώθησαν* (Töchter d. Proitos) *ἐμάνησαν* (zur unterschiedl. überlieferten Ursache vgl. West, Cat. 78) Cypr. ap. Procl. Chr. p. 31, 41 Dav. *μαίνεσθαι προσποιησάμενον τὸν Ὀδυσσέα* (vgl. Apollod. Epit. 3, 7 *προσποιεῖται μανίαν*) **3** *wüten*, vom Feuer *O* 606 (Hektor wütet) *ὡς ... ὁλοὸν πῦρ ' οὔρεσι -ηται, βαθέης ἐν τάρφεσιν ὕλης*

D *Θ* 465 a (= 355); v. l. *M* 40 (für *ἐμάρνατο*), *O* 609 (ebenso) M. Schmidt

μαίομαι [8[i], 14°, 4[H], 3[h]] **E** keine, viell. < **mṇs-je/o-* (Meier-Brügger, HS 102, 1989, 61), vgl. zu (*μένος* >) **mṇs-* als VG von Kompos. Schindler, in: Flexion u. Wortb. 266 (+ Festschrift Hoenigswald 346). — Abl. *ἀπροτί-, ἐπίμαστος, μαστεύω, μάστις, μάστιξ, Μάστωρ*; vgl. *Μαίων, Εὔμαιος, Οἰνόμαος*; s.a. *μαιμάω*

F ‹*ἐπε-ίε*›*το* 7, ‹ › *τ'* 2[i]; Imp. *ἐπι-ίεο* 2°; *-ίεσθαι* 1°; ‹*-ιόμεν*›*οι* 1[H], ‹ › *η* 2, *μαι*[*ό*]*μεν*[*αι* 1[H]; ‹*-σσεται*› 1[i], *ἐπι*‹ › 1[i]; *ἐσε*‹*-σσατο*› 2[i], *ἐκ*‹ › 1[h], *ἐπε-σσατ'* 2°; Imp. *ἀμφι-σασθε* 1°; *-σασθαι* 1°; ‹*ἐπι-σσάμεν*›*ος* 3°, ‹ › *η* 1° *-σσ-* nur vor [⏑⏑] (> elid. [⏑]), sonst *-σ*(*ασθ*)-

M **1 a** [⏑⏑] *ἐπι-ίεο μ* 220; *ἐπι-σσεται Δ* 190 [⏑⏑] *ἐπι-ίεο ε* 344; *-σσεται I* 394; *ἐκ-σσατο τέχνην* h. Merc. 511 **1 b** [⏑⏑] *ἀμφι-σασθε υ* 152 [⏑⏑] *μάστιγι θοῶς ἐπε-ίετ' E* 748 = *Θ* 392; *ἐπε-σσατ' ν* 429 = *π* 172[ex.] **1 c** [⏑⏑×] *ἐπὶ χερσὶ -σασθαι λ* 591 **1 d** [⏑⏑] *-ίεσθαι ξ* 356 **2 a** [⏑⏑⏑] ‹*ἐπε-ίετο*› Hes. fr. 272, 2 [⏑⏑⏑] *μάστιγι θοῇ* ‹ › *P* 430, ‹ › *θυμός K* 401, *δ'* ‹ › *τέχνην* h. Merc. 108, *δ'* ‹ › *λ* 531, ‹ › *ι* 441, Hes. fr. 33 a, 26; *ἐσε-σσατο θυμόν P* 564, *Y* 425 **2 b** [⏑⏑⏑] ‹*-ιομέν*›*η ν* 367, h. Cer. 44 [⏑⏑⏑] ‹ › *οι* Op. 532; *μαι*[*ό*]*μεν*[*αι* Hes. fr. 26, 21; *χείρ'* ‹*ἐπι-σσάμεν*›*ος ι* 302, *τ* 480, ‹ › *ος ι* 446, ‹ › *η τ* 468

Σχ **1** Simplex; sch. Barn. *ξ* 356: *ἐπιζητεῖν* **2 a** *ἐπιμ.*; sch. D *K* 401: *ἐπεζήτει* ‹*ἐπεθύμει*›, *E* 748: *ἐφήπτετο* (vgl. sch.min. P.Yale 127 z.St.). *ἐπέψαυεν.* ‹ › *Δ* 190: *ἐφάψεται. ψηλαφήσει, Θ* 392: *ἔπλησσε* **2 b** *ἐσμ.*; sch. D *Y* 425: *καθίκετο.* ‹*ἐλύπησε*›, *P* 564 *καθῆψε καὶ* ‹ › *τὴν ψυχὴν καὶ ἐνεπεμάξατο*

L [1]Bechtel, Lexil. 220 f.; [2]Belardi, Maia 2, 1949, 277 ff.; [3]Tichy, Onomatop. Verb. 67 f.

B (? Grundbed. 'ertasten'>) *suchen* (I), *berühren* (II), wobei Gen.-Obj. (nur *K* 401, 3°, 1[H] in II 3) ansch. sek. ggüber (? Richtg.s-)Akk.; poet. Wort (15 × von 29 im 5. Fuß [3[i] vor *θυμό-*]), stark def. (am wenigsten in II 3), pl. Subj. nur (*ξ* 356,) *υ* 152, Hes. Op. 532, fr. 26, 21 **Wortf.**: (*ἐφ*)*ἅπτομαι*, (*ἀμφ*)*ἀφάω, δίζημαι, διφάω, ἐέλδομαι, ἔπω, ἔραμαι, ἐρατίζω, ἐρεείνω* B 5, *ἐρευνάω, εὑρίσκω, ζητέ*(*ύ*)*ω*, (*ἐφ*)*ἵεμαι, ἰσχανάω* B 2, *καθαίρω, λιλαίομαι, μαιμάω, μα*(*σ*)*τεύω, μέμονα, μήδομαι, μητιάομαι, μνώομαι* (*Π* 697), *ἀπονίζω*, (*ἀπ*)*ὀμόργνυμι, ὀρέγομαι, ὀρίνω, ψαύω, ψηλαφάω* **I** Simplex: (?'wohin streben' [vgl. *μέμονα, μαιμάω*] >) (*herum*)*suchen, ausfindig machen*, Subj. 2 × Göttin, 1[H] Tiere, m. Akk.-Obj. (4 ×) u./o. Adv. d. Richtg. (2 ×) bzw. abs. (1[h]); nur Fut. (1[i]) u. (Inf./Ptz.) Präs.; 2 × in dir. R. *I* 394 (Ag.s T. *οὐ γαμέω. ἦν γὰρ) οἴκαδ' ἵκωμαι, ' Πηλεύς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκά γε -*‹*σσεται*› (Arist., *γαμέ*‹ › codd.) *αὐτός*, vgl. Hes. fr. 43 a, 77, Stesich. S 148 ii 6 f. p. 181 Dav., ferner *Ω* 537, *ξ* 63 f., I Sp. 121, 48 ff. (u. *μαστροπός*) *ξ* 356 (ich floh u. verbarg mich. *οἱ δὲ*) *φοίτων* (Phön.)· *ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι ' -ίεσθαι προτέρω* (kehrten um) 'weiter vorzudringen' (? vgl. *Λ* 615) > *weiterzusuchen* h. Cer. 44 (Perseph. geraubt) *σεύατο δ'* (Dem.) ... *ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν ' ‹-ιομένη›* 'in unstillbarem Drang' (? vgl. *E* 661, *X* 460) > *auf der Suche*, vgl. Sappho fr. 48, 1 V. *ν* 367 (Ath. *δῦνε σπέος*) ‹ › ‹*κευθμῶνας*› *ἀνὰ σπέος* (Od. reichte zu, Ath. verstaute) *nach Verstecken tastend* (L[3] 332 A. 37), vgl. (*μ* 95?) *χ* 180, h. Merc. 252 Hes. Op. 532 (*ὑληκοῖται ἀνὰ δρία*) *φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ... μέμηλεν, ' οἱ σκέπα -ιόμενοι πυκινοὺς* ‹ › *ἔχωσι ' κὰκ γλάφυ πετρῆεν wohin nach Schutz strebend* (? vgl. *Θ* 413) fr. 26, 21 *ἄνθεα* (s.d. B 1 c β) *μαι*[*ό*]*μεν*[*αι*

II Kompos. (DSV *λ* 591 in II 3, sonst KSV), außer II 3 (s.d.) nur Aor. mit Akk.-Obj. (+ instr. Dat. in II 1. 3); in II 1. 2 Bed.-Einfl. von *μάσσω* denkbar

II 1 *ἀμφιμ.* 'toccare tutt' intorno' (L[2] 279 A. 1) > (*ringsum*) *abwischen*, in dir. R. *υ* 152 *σπόγγοισι τραπέζας ' πάσας ἀμφι-σασθε*, vgl. *χ* 438 f., *Σ* 414

II 2 *ἐκμ.* (manuell) *austüfteln* h. Merc. 511 *ἑτέρης σοφίης ἐκ-σσατο τέχνην· ' συρίγγων ἐνοπήν*, vgl. V. 108 in II 3, *Π* 472, *δ* 529 (metr. gleichw.) > Th. 160, Phor. fr. 2, 5 f. p. 154 Dav., Men. fr. 149, 4 K.-Th. (AP IX 798, 2)

II 3 *ἐπιμ.* (wo = Akk. außer *λ* 591) *hinlangen* (*μάστιγι* 3[i], *ῥάβδῳ* 2°, *χε*[*ι*]*ρ*[*σ*]*ί* 3°) > *(hin)streben* (nach = Gen.), vgl. *ὀρέγομαι*; Subj. 4 × (am Anf.) Göttin, 1[h] Gott, *K* 401 *θυμός*; mit (1[H] *ἐπί* +) Akk. (*P* 430, *τ* 468. 480[+] impl.) bzw. (5 × am Ende) Gen.; Präs.st. (9 × Impf., 2° Imp.), Fut. (1[i]) u. Aor. (2° Ind., 1° Inf., 4° Ptz.); hom. in dir. R. außer *E* 748[+], *P* 430, *ν* 429[+], *τ* 468. 480 *ν* 429 *ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπε-σσατ'* = *π* 172[ex.] *berührte* ('strich über ihn hin' L[3]), vgl. *π* 456, *κ* 293 *E* 748 ‹*μάστιγι θο*›*ῶς ἐπε-ίετ' ἄρ' ἵππους* = *Θ* 392, kontrast. *E* 768, (metr. gleichw.) *O* 352, vgl. *ζ* 320 *P* 430 *πολλὰ ...* ‹ › *ῇ* ‹*ἐπε-ίετο*› (Autom.) *θείνων*, vgl. *I* 568, *Ψ* 500 Hes. fr. 272, 2 *μάντις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν, ' Ἴφικλος δ' ἐπὶ νῶτ'* ‹ › *ι* 441 *οἴων* ‹ › *νῶτα betastete*, vgl. V. 416. 418 446 (*ἀρνειός*) *τὸν δ' ἐπι-σσάμενος προσέφη Δ* 190 *ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπι-σσεται ἠδ' ἐπιθήσει ' φάρμακ*(*α*) *wird be-hand-eln τ* 468 (*οὐλὴν*) *χείρεσσι ... λαβοῦσα ' γνῶ ῥ'* ‹*ἐπι-σσαμέν*›*η*, vgl. V. 475 480 *χείρ'* ‹ › *ος φάρυγος λάβε δεξιτερῆφι* = *ι* 302[in.] *m. d. Hand drauflangend packte er sie an der Kehle λ* 531 (*με*) *ἱκέτευεν ' ἱππόθεν ἐξέμεναι, ξίφε*‹*ος δ' ἐπε-ίετο*› *κώπην ' καὶ δόρυ griff nach* h. Merc. 108 *σὺν δ' ἐφόρει ξύλα πολλά, πυρ*‹ › *τέχνην machte sich an* (eigtl. 'nahm in die Hand') *die Kunst des Feuermachens*, s. V. 111 u. vgl. 511 in II 2 *λ* 591 (Obstbäume) *τῶν ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων* (sc. Tantalos) *ἐπὶ χερσὶ -σασθαι*, part. Gen. ‖ *ε* 344 *νέων* ‹*ἐπι-ίεο*› *νόστου ' γαίης Φαιήκων such das rettende Ph.land zu erreichen*, s. V. 348. 399 *μ* 220 *καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε ' νῆα, σὺ δὲ σκοπέλου* ‹ › *strebe hin zu*, vgl. V. 108 *K* 401 *τοι* (Dolon) *μεγάλων δώρων* ‹*ἐπε-ίετο*› *θυμός, ' ἵππων* (Ach.s) *begehrte*, vgl. Op. 381, h. Cer. 129, kontrast. (metr. gleichw.) Th. 665 Hes. fr. 33 a, 26 *ζυγοῦ ἄντα βίης Ἡρακληείης ' ὁ*]*μφαλῷ ἑζόμενος* (Periklymenos) *μεγάλων* ‹ › *ἔργω*[*ν hatte vor*, vgl. *φ* 26

II 4 *ἐσμ. anrühren* (übertr.) i. S. v. *betroffen machen* (Obj. *θυμόν*) *P* 564 *μάλα γάρ με* (Men.) *θανὼν* (Patr.) ‹*ἐσε-σσατο θυμόν*›, vgl. *Ψ* 223 *Y* 425 *ἐγγὺς ἀνὴρ ὃς ἐμόν γε μάλιστ'* ‹ › *ὅς μοι* (Ach.) *ἑταῖρον ἔπεφνε*, vgl. *N* 418[+], *Ξ* 475

G m. Adv. *θοῶς E* 748[+], *μάλ*(*ιστ*)*α* in II 4, *πολλά P* 430, *προτέρω ξ* 356 (vgl. *οἴ* Op. 532) R. Führer

Μαῖρα [1[i], 1°, 1[c]] **E** < **Már-ja*, gehört zu den Abstr. auf *-ja*, die urspr. belebte Wesen bezeichneten (≅ GN, s. L[3] m. Lit.); Wz. auch in *μαρμαίρω* (s.d.) 'funkeln, glitzern, blitzen'; wahrsch. urspr. komplexer Bed., in der sich mit dem

Moment 'Glanz' das schneller Bewegung ('flimmern, aufblitzen' o.ä., s. Frisk II,176), sowie wohl auch das großer Hitze (vgl. *μαρίλη*) verbanden, s. L[3] u. vgl. B Nachbem. **L** [1]Gundel, RE III A, 1927, 318 f., 334; [2]Fischer, Nereiden 139 f.; [3]Scherer, Gestirnnamen 114 f.

B I Nereide, *Σ* 48; nicht ganz sicher, ob als solche urspr. (nb. *Ὠρείθυια*; vgl. *Κλυμένη* V. 47 u. s.u. II); der N. vom Dichter viell. nur noch als Glanzwort verstanden (vgl. *Ξ* 273 *ἅλα μαρμαρέην* in Oppos. zu *χθόνα πουλυβότειραν*)

II e. der Heroinen, die Od. im Hades sah, *λ* 326 (dir. nb. Klymene, vgl. I u. s. Merkelbach, Odyssee 189; gemeint ist wohl (s. Sch. z.St.) die T. des Proitos u. d. Anteia, von Zeus M. des theban. Lokros, Begleiterin der Art. u. von dieser getötet, nach Nostoi fr. 5 p. 68 Dav. (fr. 5 p. 54 Ki.) als junge Frau (*παρθένος*); vgl. *M.* als Gestalt des arkad. Mythos, RE XIV, 1928, 604, Nr. 3 u. 7 — I, II sowie (3.) die erst rel. spät bezeugte mit dem Sirius eng verbundene bzw. identif. *M.* (*a*) im Kult von Keos, Call. fr. 75, 35 u. (*b*) im Erigonemythos, s. RE a.O. Nr. 4, sind wahrsch. Brechungen e. urspr. einheitl. Gestalt: nb. der Nereide (I) steht, als 'Begleiterin' d. Art., die Nymphe, e. 'Gottheit(?) des Draußen' (II); I u. (3.) verkörpern Naturerscheinungen. Alles andere ganz uns.; wohl auf keinen Fall einfach 'Hundstagshitze' (L[3] 115), eher eine mit ihr verbundene Erscheing., in etwa: *flimmernder Glanz* (*über Wasserflächen?*) *bei großer Hitze* (z.Z. der Hundstage?), s. E B. Mader

Μαίων [2[i]] Thebaner, *Δ* 394 (*-ων Αἰμονίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν*), nb. Polyphontes, dem S. des Autophonos, Führer e. Gruppe von Thebanern bei e. Hinterhalt gg. Tydeus; der tötet alle, verschont jedoch *M.*, V. 398, *θεῶν τεράεσσι πιθήσας*. Da das für sich allein nicht verständl. ist, sind Erz. u. Namen wahrsch. aus e. Vorlage; mögl., daß *M.* als Stammvater der Maiones (s. *Μῄονες*) aufgefaßt wurde u. daher am Leben bleiben mußte, s. C. Robert, Oidipus 1, 192, dagg. Wilamowitz, IuH 418 Anm. 1; vgl. Leaf z.St. Zum N. (zu *μαίομαι*) s. Cook, SMEA 2, 1967, 107; v. Kamptz 22. 26. 238 B. Mader

μάκαρ [17[i], 23[o], 29[H], 23[h], 5[e]] **E** nicht gesichert, s. Chantraine, Dict.; evt. doch nb. lat. *macte*, obwohl es Boisacq ablehnt. — Abl.: *Μάκαρ/εύς, μακαρίζω, τρισμάκαρες*

F *μάκαρ* Vok. 5; Gen. Sg. *-ος* 2; *-ες* 21, *-ων* 31, *-εσσι(ν)* 30, *-ας* 5; Fem. *μάκαιρ'* 1[h]; Sup. *-τατος* 2

M Stamm in den brevia (Ausn. 1 b u. 3 d) **1** zweis. **1 a** ⏑̯[⏑⏑] Vok. *μάκαρ Γ* 182, Hes. fr. 211, 7, h. 8, 16, h. 22, 7, Choer. 2, 1 p. 191 Ber. **1 b** [⏑̯] *μάκαιρ'* h. Ap. 14 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑⏑̯] *-ων* Op. 171 **2 b** [⏑⏑⏑̯] *οὔτε θεῶν -ων ι* 521 = Hes. fr. 204, 117 = h. Merc. 144 = h. Ven. 35 ≅ *A* 339 ≅ Hes. fr. 25, 31. 229, 11; *οὐδὲ ⟨θεῶν -ων⟩ θ* 281 = *ι* 276 = h. Cer. 345 = h. Merc. 372, ⟨ ⟩ Hes. fr. 309, h. Merc. 71. 251; *-ων* Hes. fr. 43(a), 49. 280, 17, h. Merc. 5, h. Ven. 195, h. 18, 5, h. 29, 8; *-ες* Hes. fr. 204, 102, h. Ap. 498; *-ας* Th. 101, Phor. 4, 2 p. 155 Dav. **2 c** [⏑⏑⏑̯] *-ος α* 217; *⟨-ες θεοί, αἰὲν ἐόντες⟩ Ω* 99 = *ε* 7 = *θ* 306 = *μ* 371. 377, ⟨ ⟩ *A* 406 = *Y* 54 = *Ω* 23. 422 = *ζ* 46 = *ο* 372 = Th. 881 = fr. 211, 9; *-ες* Op. 141, h. 12, 4; *-ων Ω* 377, *κ* 299, Th. 33, Op. 136. 706. 718. 730, h. Cer. 303, h. Ven. 92; *-ας* Sc. 79, h. Cer. 325, h. 19, 27 **2 d** [⏑⏑⏑̯] *-ος Λ* 68; *θεοὶ -ες Δ* 127 = *Ξ* 143 = *μ* 61 = *ξ* 83 = *σ* 134; *-ων* Op. 549 **3** viers. **3 a** [⏑⏑⏑̯⏑] *⟨-εσσι θεοῖς⟩ οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν* Op. 139 = h. Ap. 512, ⟨ ⟩ *E* 819 = *Z* 141 = Th. 128; *-εσσι δ* 755, *ν* 55, *σ* 426, Sc. 247, h. Ap. 315, inc. auct. PHarris 6, 10 **3 b** [⏑⏑⏑̯⏑] *φίλον/η ⟨-εσσι(ν) θεοῖσι(ν)⟩ α* 82 = Sc. 476 = fr. 10 a, 48. 10 a, 60. 30, 24. 176, 4; *ὅρκος δεινότατός τε πέλει* ⟨ ⟩ *O* 38 = *ε* 186; *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως* ⟨ ⟩ *A* 599 = *θ* 326; ⟨ ⟩ *E* 340, *Ξ* 72, Sc. 328, fr. 14, 6, h. Ap. 86, POxy. 2509, 5 **3 c** [⏑⏑⏑̯×] *-εσσι(ν) κ* 74, h. Ap. 321 **3 d** [⏑⏑⏑̯⏑⏑] *-τατος ζ* 158, *λ* 483

Σχ sch. D *Λ* 68: *μάκαρος· πλουσίου, A* 339: *μακάρων· μακαρισμοῦ ἀξίων, εὐδαιμόνων, A* 599: *μακάρεσσι· τοῦ μακαρισμοῦ ἀξίοις· ἀθανάτοις*

L [1]H. Düntzer, Die homer. Beiwörter des Götter- und Menschengeschlechtes, Göttingen 1859, 1–14; [2]A. Fulda, Unters. über die Sprache der homer. Gedichte, Duisburg, 1865, I 163 f.; [3]A. Steitz, Die Werke und Tage des Hesiodos, Leipzig 1869, 138 f.; [4]Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 24 f.; [5]Finley, World of Od. 121. 125. 132; [6]Zumbach, Neuerungen 8; [7]F. Buffière, Les mythes d'Homère et la Pensée grecque, Paris 1956, 311 ff.; [8]Adkins, CQ 16, 1966, 80 ff.; [9]C. de Heer, *Μάκαρ — εὐδαίμων — ὄλβιος — εὐτυχής*, Amsterdam 1969, 1–27; [10]N. Himmelman, Über bildende Kunst in der homer. Gesellschaft, Mainz 1969, 29; [11]R. Renehan, Greek Lexicographical Notes, Göttingen 1975, 134

B *wohlhabend, sicher u. sorglos lebend, glückselig* (selig wegen christl. Konnot. probl.). — **Wortf.**: *ἀγαθός* (*ο* 324), *αἵματός εἰς ἀγαθοῖο* (edler Stamm *δ* 611), *ἀθάνατος, αἰὲν ἐών, ἄμβροτος, ἀμβρόσιος* (h. Merc. 230), *ἀρείων, ἀφνειός, δέμας καὶ εἶδος ἀγητός* (*Ω* 376), *ἠύς* (*B* 653), *ἠϋγενής* (h. Ven. 94); *ὄλβιος, πλούσιος* (h. Merc. 171), *πολυκτήμων* (*E* 613), *πολυπάμων* (*Δ* 433) Opp. *ἀκτήμων, βροτός, δειλός, ὀϊζυρός, πτωχός, χείρων, χέρηϊ* (*A* 80) **1** von Göttern *sicher u. sorglos lebend* > *glückselig*, im Pl. meist m. *θεοί* — im Vok. Sg. oder Pl.: h. 8, 16 *δὸς μάκαρ*, (Ares) *εἰρήνης τε μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς* h. 22, 7 *χαῖρε Ποσείδαον ..., ' καὶ μάκαρ ... πλώουσιν ἄρηγε* h. Ap. 14 *χαῖρε μάκαιρ' (μάκαιρα λητοῖ* v.l.) *ὦ Λητοῖ ε* 7 (Ath. ⟨zu Zeus u. zu den and. Göttern:⟩) *„Ζεῦ πάτερ ἠδ' ἄλλοι -ες θεοὶ αἰὲν ἐόντες“* = *θ* 306 (Heph. ⟨ ⟩) = *μ* 371 (Od. ⟨ ⟩). 377 (Helios ⟨ ⟩) — im Nom. Pl.; vorangest.: Th. 881 *πόνον ⟨-ες θεοὶ⟩ ἐξετέλεσσαν* = fr. 211, 9[med. ex.] ci. *A* 406 (Ach. zu Thetis:) *„τὸν καὶ ὑπέδεισαν* ⟨ ⟩*“ Y* 54 *ἀμφοτέρους* ⟨ ⟩ *ὀτρύνοντες Ω* 23 (*Ἕκτορα*) *ἐλεαίρεσκον* ⟨ ⟩. 99 *ἦαθ' ...* ⟨ ⟩. 422 (Hermes zu Priam. über Hektor:) *„κήδονται* ⟨ ⟩ *υἷος ἑῆος“ ζ* 46 (auf OL) *τέρπονται* ⟨ ⟩ *ο* 372 (Eum. zu Od.:) *„ἔργον ἀέξουσιν* ⟨ ⟩ *ᾧ ἐπιμίμνω“* nachgest.: *Δ* 127 *οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε, ⟨θεοὶ -ες⟩ λελάθοντο Ξ* 143 (Pos. zu Ag.:) *„σοὶ δ' οὔ ...* ⟨ ⟩ *κοτέουσιν“ μ* 61 *Πλαγκτάς ... τάς γε* ⟨ ⟩ *καλέουσι ξ* 83 (Eum. zu Od. über d. Freier:) *„οὐ μὲν σχέτλια ἔργα* ⟨ ⟩ *φιλέουσιν“ σ* 134 (Od. zu Amphin.:) *„ἀλλ' ὅτε ... λυγρὰ* ⟨ ⟩ *τελέωσι“* — im Gen. Pl.; vorangest.: h. Merc. 5 *-ων δὲ θεῶν ἠλεύαθ' ὅμιλον* ≅ h. 18, 5 nachgest.: *ι* 521 (Kyklop zu Od.:) *„ἰήσεται, οὐδέ τις ... ' οὔτε θεῶν -ων οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων“* = Hes. fr. 204, 117 = h. Merc. 144 = h. Ven. 35 Hes. fr. 25, 31 (Hera) *ἔκ τε θεῶν -ων ἔκ τε θνητῶν ἀνθρώπων ' ... πεφίληκε* (den Her.) = fr. 229, 11 ≅ *A* 339 (Ach. zu Boten u. Patr.) *θ* 281 *οὔ κέ τις ... ἴδοιτο ' οὐδὲ θεῶν -ων* = *ι* 276[im.] = h. Merc. 372[im.] Hes. fr. 309 *δῶρα ⟨θεῶν -ων⟩* h. Merc. 71 ⟨ ⟩ *βόες*. 251 *οἷα* ⟨ ⟩ *... δόμοι ... ἔχουσιν* h. Cer. 345 (Dem.) *ἔργοις* ⟨ ⟩ *... μητίσετο βουλῇ* m. *ἀθάνατοι*: Op. 706 *ὅπιν ἀθανάτων -ων πεφυλαγμένος* — im Dat. Pl.; vorangest.: *O* 38 (Hera zu Zeus:) *„ὅς τε μέγιστος ' ὅρκος δεινότατός τε πέλει -εσσι θεοῖσι/ν“* = *ε* 186 (Kal. zu Od.:) = h. Ap. 86 *A* 599 *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως -εσσι θεοῖσιν* = *θ* 326 *α* 82 (Ath. zu Zeus:) *„εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο ⟨φίλον/η -εσσι θεοῖσι⟩“* Sc. 476 *τιμῶντες Κήυκα* ⟨ ⟩*ν* fr. 10 a, 48 PN[s] *τέκε παῖδα,* ⟨ ⟩*ν* ci. fr. 10 a, 60 *ἡ δ' ἔτεκ'* PN[s] ⟨ ⟩ fr. 176, 4 *ἵκετο δ' ἐς Φυλῆα* ⟨ ⟩*ν* fr. 30, 24 *τοῦ δ' ἄρα παῖς ἐλέλειπτο* ⟨ ⟩ Op. 139 *τιμὰς ' οὐκ ἔδιδον -εσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν* = h. Ap. 498[med. ex.] 512[med. ex.] *Ξ* 72 (Ag. zu Nestor:) *„οἶδα δὲ νῦν ὅτε τοὺς μὲν ὁμῶς ⟨-εσσι θεοῖσι⟩ ' κυδάνει“* = POxy. 2509, 9[med. ex.] *E* 340 *ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει* ⟨ ⟩*ν E* 819 (Diom. zu Ath.:) *„οὔ μ' εἴας ⟨-εσσι θεοῖς⟩ ἀντικρὺ μάχεσθαι“* ≅ *Z* 141 (Diom. zu Glaukos) Th. 128 *ὄφρ' εἴη* ⟨ ⟩ *ἔδος* nachgest.: (Eurykl. zu Pen.:) *„οὐ γὰρ οἴω ' πάγχυ θεοῖς -εσσι γονὴν* PN[s] *' ἔχθεσθ'“* inc. auct. PHarris 6, 10 *ἔν τε θεοῖς -⟨εσσι κ* 74 (Aeol. zu Od.:) *„οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ ... ἀποπέμπειν ' ... τὸν ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται -εσσιν“* h. Ap. 321 *ὡς ὄφελ' ἄλλο θεοῖσι χαρίσσασθαι -εσσι ν* 55 *οἱ δὲ θεοῖσιν ' ἔσπεισαν -εσσι* ≅ *σ* 246[im.] Sc. 247 *ἂν δὲ θεοῖσι ' χεῖρας ἔχον -εσσι ... ' δειδιότες* m. *ἀθάνατοι*: h. Ap. 315 (Ath.) *ἦ ... -εσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν* — im Akk. Pl.; vorangest.: Th.

101 ἀοιδὸς ' ὑμνήσει ‹-άς τε θεούς› Phor. fr. 4, 2 p. 155 Dav. πάντας γὰρ ‹ › ... ' κέρδεσι (ἐκαίνυτο Hermes) h. Cer. 325 πατὴρ -ας θεοὺς ... ' ... ἐπιπροΐαλλεν nachgest.: h. 19, 27 (νύμφαι) ὑμνεῦσιν δὲ θεοὺς -ας m. ἀθάνατοι: 4 Sc. 79 ἀθανάτους -ας ... ' ἤλιτεν PN[n] — ohne θεός: h. 12, 4 ἦν πάντες -ες ... ' τίουσιν ὁμῶς Διί κ299 (Hermes zu Od.:) „κέλεσθαί μιν -ων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι" Th. 33 καί με κέλονθ' (d. Musen) ὑμνεῖν -ων γένος Op. 718 μηδὲ 8 ... πενίην ... ἀνδρὶ ' τέτλαθ' ὀνειδίζειν, -ων δόσιν h. Cer. 303 Δημήτηρ ' ... καθεζομένη -ων ἀπὸ νόσφιν h. Ven. 92 χαῖρε ἄνασσ', ἥ τις -ων ... δώματα ἱκάνεις h. Ven. 195 οὐ ... παθέειν κακὸν ἐξ ἐμέθεν γε ' οὐδ' ἄλλων -ων h. 29, 8 12 ἄγγελε τῶν -ων χρυσόρραπι Sc. 328 Ζεὺς κράτος ὕμμι διδοῖ -εσσιν ἀνάσσων — Ohne Kontext: Hes. fr. 14, 6 -εσσι θεοῖσι fr. 43 a, 49 τοι μα[κ]άρων 2 von Menschen *glücklich* (*in Wohlstand, Fülle*): Λ68 (Schnitter) ἐνάντιοι ... ' ὄγμον 16 ἐλαύνωσιν ἀνδρὸς -ος κατ' ἄρουραν ' πυρῶν ἢ κριθῶν α217 (Tel. zu Ath.:) „ἐγώ γ' ὄφελον -ός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς ' ἀνέρος" Hes. fr. 211, 7 „τρὶς μάκαρ Αἰακίδη" Op. 549 (abs.) ἀὴρ πυροφόροις τέταται -ων ἐπὶ ἔργοις, and. L[9] fr. 20 280, 17 ἐκ -ων γάμων ... ἐδνώσασθαι (s. in D) in Komparation, d. große Glück setzt Reichtum voraus: ζ158 (Od. zu Naus.:) „κεῖνος ... περὶ κῆρι -τατος ... ' ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας ... ἀγάγηται", präd. Ω377 (Priam. zu 24 Hermes:) „οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός, ' πέπνυσαί τε νόῳ, -ων δ' ἔξ ἐσσι τοκῆων" *mußt von vornehmen Eltern stammen* (and. Ameis.-H.) in Anr. an Pers., worin Bewunderung steckt: Γ182 (Priam. zu Ag.:) „ὦ μάκαρ Ἀτρείδη" 28 Choer. fr. 2, 1 p. 191 Ber. ἆ μάκαρ ... ' Μουσάων θεράπων λ483 (Od. zu Seele Ach.s:) „σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, ' οὔ τις ἀνὴρ προπάροιθε -τατος οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω", Grenzfall, Ach. herrschte lebend u. tot, war u. ist mächtig, deswegen geehrt *im höchsten Grade mächtig bzw. geehrt*, komparativisch (vgl. Schwyzer II 100) 3 von d. verstorbenen Menschen des zweiten u. tw. des vierten γένος Th. 127–173, die nach Entscheidung des Zeus m. Funktion u. Ehre im Bereich des Kultes als 36 δαίμονες πλουτοδόται (vgl. Th. 122. 126), als Wesen bzw. Geister der Nacht tätig sind od. als ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες u. in Fülle schwelgende glückliche Helden (s. Op. 170) auf den Inseln der Seligen leben i. S. v. *gesegnet, „selig"*: Op. 141 40 αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε, ' τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι -ες (φύλακες v.l.) θνητοὶ καλέονται, ' δεύτεροι, ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ, letzter V. setzt e. Aufzählung voraus u. kann als Hinweis f. d. Einordnung d. Verstorbenen des ersten γένος u. der Stelle Op. 136 hierher gelten 136 οὐδ' ἀθανάτοις θεραπεύειν ' ἤθελον οὐδ' ἔρδειν -ων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς, die Verstorbenen des ersten γένος sind δαίμονες (s. V. 122 ἐπιχθόνιοι, v.l. ὑποχθ., 126 πλουτοδόται) 48 730 -ων τοι νύκτες ἔασιν 171 ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ' ἐν -ων νήσοισι ... ' ὄλβιοι ἥρωες Hes. fr. 204, 102 (ἡμίθεοι) ἀλλ' οἱ μὲν -ες ... ' χωρὶς ἀπ' ἀνθρώπων D Il. parv. fr. 32, 2 p. 85 Ber. ἐς μακάρων ν] Min. fr. dub. 7, 52 17 p. 140 Ber. (= Hes. fr. 280, 17, s. in B 2) Hes. fr. 23 a, 33 [μακάρεσσι θ] fr. 136, 19].ι φίλον μακάρ[θ550, Op. 120, h. 10, 4, Adesp. 10 p. 162 Dav. v.l. θ343, Th. 105

Th. Vlachodimitris 56

Μάκαρ, Μακαρεύς [1[i], 1[h]] **Σχ** sch. D Ω544: *Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἔδος· ἀντὶ τοῦ οἰκητήριον· ἔκτισε γὰρ τὴν Λέσβον Μάκαρ ὁ Κρινάκου καὶ ἐβασίλευσεν αὐτῆς* L 60 [1]Preller-Robert 2, 380 ff.; [2]Roscher; [3]Schulze, Kl. Schr. 126 f.; [4]Boßhardt, Nom. auf -εύς § 302; [5]van der Valk, Text. Crit. Od. 84; [6]v. Kamptz 128. 242

B (*Μακαρεύς* nb. *Μάκαρ*, vgl. Maas, H. 23, 1888, 617; 64 Quellen kontrovers, Pers. wohl identisch:) als S. des Aiolos: Ω544 (Ach. zu Priam.:) „ὅσσον Λέσβος ἄνω, ‹Μάκαρος ἔδος› (v.l. μακάρων), ἐντὸς ἐέργει" h. Ap. 37 Λέσβος τ' ἠγαθέη ‹ › Αἰολίωνος, in Ω ohne Patron. u. in Aufz. der 68 *Αἰολίδαι* nicht erwähnt — als S. des Krinakos bei Hes. fr. 184 (Prosaref.). In der rhod. Überl. als S. des Helios u. der Nymphe Rhode, vgl. Schol. zu Pi. Ol. VII 131 a.b.c. 132 a u. Schol. zu Ar. Nu. 1371 Th. Vlachodimitris 72

μακαρίζω [3°] (Denom. v. *μάκαρ*, s. Debrunner, Wortb. § 257; Schmoll, Verba auf -ίζω 112. 119:) *jem. reich, glücklich preisen* σ538 (Tel. zu Theokl.:) „πολλά τε δῶρα ' ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος -οι" = ρ165 (Pen. zu Od.) = τ311 Th. Vlachodimitris

μακεδνός [1°, 1[H]] **E** wie auch *Μακηδών* (s.d. E) mit Suff. *-d(o)n-* zu *μακρός/μῆκος*, s. Frisk u. Chantraine s.v., Bechtel, Lexil. 34, Specht, Urspr. d. idg. Dekl., Göttingen 1944, 345 **Σχ** sch. Barn. η106: τῆς ὑψηλῆς, sch. η106: ἐκ τοῦ μήκους δινουμένη, ἤτοι συστρεφομένη

B *groß, hochgewachsen, schlank; hochgelegen* von der Pappel: η106 -ῆς αἰγείροιο — von einer Stadt: Hes. fr. 25, 13 Πλ]ε[υ]ρῶν[ι] -ῇ, wahrsch. Formelvariante für ‹αἰπειν›ός u. dann viell. von Ν217 ≅ Ξ116 (*Πλευρῶνι καὶ* ‹ › *ἠῇ Καλυδῶνι*) angeregt; da (Alt-)Pleuron am Meer liegt, will Meier, Ep. Formel 179 f. μ. nicht auf die Stadt, sondern ihr Gebiet, eine „in die Länge gezogenene, fruchtbare Küstenebene", beziehen u. als *langgestreckt* verstehen

B. Mader

μακεῖν, μεμηκέναι [3[i], 4°] **E** onomatop.; zur Bildg. *μεμηκ-* s. L[5] 70 f. — Abl.: *μηκάς* **F** *ἐμέμηκον* 1; *μακών* 4; *μεμηκώς* 1, *μεμακυῖαι* 1 **Σχ** sch. D Δ435: *μεμακυῖαι· μηκώμεναι. μηκὴ γάρ ἐστιν ἡ αἰγῶν βοή, ὅθεν καὶ τὸ μηκάδας αἴγας. βληχὴ δὲ ἡ τῶν προβάτων,* Π469: *μακών· μυκησάμενος. φθεγξάμενος βαρύ* **L** [1]A. Bougot, Étude sur l'Iliade d'Homère, Paris 1888, 355; [2]Mutzbauer, Tempuslehre 1, 306; [3]Leumann, Hom. Wört. 235 m. A. 31; [4]Krapp, Akust. Phänomene 156 f.; [5]Tichy, Onomatop. Verb.

B *schreien, brüllen, blöken*, meist von Tieren u. vom Todesschrei od. dem Schrei in höchster Not (Hase, Pferd, Hirsch, Keiler), sonst vom Blöken d. Schafe (2×), 1× vom Schmerzgeheul eines Menschen (σ98); gemeint ist also e. intens., durchdringender Ton; d. Frage, ob e. Hase im Angesicht des Todes schreit, ist zu bejahen (vgl. L[1] u. L[4]); dasselbe gilt f. d. Pferd (vgl. Delebecque, Cheval 51; anders L[3]); ob d. Bettler Iros σ98 durch s. 'tierisches' Gebrüll neg. charakterisiert werden soll (so Rahn, Paideuma 5, 1953, 293; Ch. Mugler, Les origines de la science grecque chez Homère, Paris 1963, 92), ist fragl.; van der Valk, Text. Crit. Od. 18 weist darauf hin, daß d. Ausdruck (*μακών*) in e. Formel steht, die leicht auf d. vorliegende Sit. übertr. werden konnte. — Wortf.: *ἀύω, βοάω, βραχεῖν, ἠπύω, κλάζω, μυκάομαι, φθέγγομαι* Π469 ὁ δ' (d. Beipferd Pedasos) ἔβραχε θυμὸν ἀΐσθων, ' ‹κὰδ δὲ πέσ' ἐν κονίῃσι μακών›, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός ≅ κ163 (von e. Hirsch) = τ454 (von e. Keiler) σ98 (Od. schlägt d. Bettler Iros nieder) αὐτίκα δ' ἦλθε κατὰ (v.l. ἦλθεν ἀνὰ) στόμα φοίνιον αἷμα, ' ‹ › (v.l. χανών), σὺν δ' ἤλασ' ὀδόντας ' λακτίζων ποσὶ γαῖαν Κ362 ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε, εἰδότε (οἵ τ' ἐπὶ v.l.) θήρης, ' ἢ κεμάδ' ἠὲ λαγωὸν ἐπείγετον, ἐμμενὲς αἰεὶ ' χῶρον ἀν' ὑλήενθ', ὁ δέ τε προθέῃσι μεμηκώς Δ435 ὥς τ' ὄϊες πολυπάμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ ' μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκόν, ' ἀζηχὲς μεμακυῖαι (v.l. μεμαυῖαι) ἀκούουσαι ὅπα ἀρνῶν ι439 νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα, ' θήλειαι ἐμέμηκον ([ἐ]μέμυκον v.l.) ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς· οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο G. Markwald

μακέλη, μάκελλα [1[i], 1[H]] **E** nicht sicher erkl.; viell. wie auch *μάσκη* u.a. auf ein vorgr. Kulturwort zurückzuführen (vgl. auch arm. *markel* 'Hacke'); wohl nicht (wg. *δί-κελλα*) 'einzinkige Hacke': *μα-* kaum < **sm̥-*, aber viell. umgekehrt *δί-κελλα* zu so verstandenem *μα-* gebildet? **L** [1]Forbes, Arch. Hom. K 37; [2]Richter, Arch. Hom. H 119; [3]Schiering, ebd. H 152 ff.

B *Hacke* Φ259 (*ὡς ἀνὴρ ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης ἄμ' φυτὰ ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ*) χερσὶ -λαν (v.l. *δίκελλαν*) ἔχων, ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων Op. 470 ὄπισθε ' δμῶος ἔχων -ην πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη ' σπέρμα κατακρύπτων, an beiden Stellen ein kräftiges Instrument, wohl mit einem breiten Blatt, vorausg.; ob μ. jedoch allg. oder spez. Bez. ('Breit-

hacke'; oder in Oppos. zu zweizinkiger Hacke), ist bei den wenigen St. uns. — der Gebrauch einer Hacke ist wohl auch h. Merc. 87 ff. anzunehmen (*δέμων ἀλωήν, φυτὰ σκάπτεις*, vgl. V. 188. 190. 207) B. Mader

Μακηδονίς Kj. (West) in 'Homerus' fr. 24 p. 110 Dav. B. Mader

Μακηδών [1H] **E** wohl zu *μακεδνός* (s.d.) 'hochgewachsen, schlank', vgl. Peters, Laryngale 178 Anm.; i. S. v. 'Hochländer' nach Fick, BB 26, 242, was aber nicht ganz zur Bed. von *μακεδνός* paßt; gr. Herkunft bezweifelt Krahe, Gl. 17, 1929, 159, vgl. Chantraine, Dict. 659 f. — Das *-η-* wohl metr. bedingt, s. Schulze, QE 21 u. Peters a.a.O. **L** [1]Wilamowitz, GlH 1, 52 m. Anm. 2; [2]Schwartz, Ps.-Hes. 334 f.; [3]Neumann, Kl. Pauly III, 913 ff.; [4]West, Cat.; [5]Errington, Gesch. Makedoniens, München 1986, 13 ff.; [6]Hammond, The Macedonian State, Oxford 1989

B Eponym der Makedonier (zu mögl. Bed. s. E), S. des Zeus u. der Thyia, der T. des Deukalion, Bruder des Magnes; beide wohnen in Pierien u. am Olymp, Hes. fr. 7, 2 (*-όνα θ' ἱππιοχάρμην*). — Auffallend 1., daß Pierien urspr. Heimat (so auch L[6] 2 ff. für die späte Bronzezeit) ggüber später allg. übl. Auffassg., (Oresteia, Th. 2, 99, vgl. L[3,5]), u. 2., daß *M.* als Bruder des Magnes wohl als Gr. gekennzeichnet ist (L[6] 12 f.; and. L[1]: 'Vetter', nicht Bruder des Hellen, d.h. nahverwandtes, aber nichtgriech. Volk, vgl. L[4] 10). — Nach L[2] macht Erwähng. des *M.* das Fr. suspekt; was sich erhärten würde, wenn in fr. 10 a, 28 *Μάγνης* (s.d.) zu erg. wäre, doch vgl. das Schema der Söhne u. Enkel des Deukalion bei L[4] 51 ff. B. Mader

Μακροκέφαλοι [1H] *Großköpfe*, Bez. eines sagenhaften Volkes, viell. mit realem Hintergrund (s. RE XIV, 1928, 815 s.v. u. s.v. *Makrones*), erwähnt bei Hes. fr. 153, viell. im Zshg. mit der Verfolgg. der Harpyien durch die Boreaden, s. App. zu Hes. fr. 150, 10, doch vgl. Schwartz, Ps.-Hes. 387 B. Mader

μακρός, μᾶσσον, μήκιστος [83[i], 48[o], 17[H], 12[h], 5[e]] **E** nb. *μῆκος* q.v.; Wz. **mak-* ererbt; verwandt u. a. lat. *macer*, dt. *mager*, vgl. Tischler, HEG II 98 f.; Steigerg. (s. B III) *μακρότερος, -ότατος*, daneben prim. *μᾶσσον, μήκιστον*. — Abl.: *Μακροκέφαλοι, μακεδνός*, s.a. *ἀμαιμάκετος; Μηκιστεύς*

F *-ός* 3, *-όν* 28, *-οί* 2; *-ή* 1, *-ῇ* 1[e], *-ήν* 8, *-αί* 3, *-ῆσι(ν)* 5, *-ῆς* 3, *-ᾶς* 1; Ntr. *-όν* 4, *-ῷ* 14, *-όν* 8, *-ά* 14, *-οῖσι* 2, *-ά* 21, *-(α)* 2; Adv. *-όν* 22, *-ά* 12, *-(α)* 1[h]; *-ότερον* 1, *-οτέρην* 1; *-ότατη* 1, *-ότατ(α)* 1; *μᾶσσον* 1; ⌊*μήκιστ*⌋*ον* 1, ⌊ ⌋*ους* 1, adv. ⌊ ⌋*ον* 1[h], ⌊ ⌋*α* 2

M **1** Stamm im longum **1 a** eins. [⏑̄] *-(α)* *μ* 229, h. Merc. 280 **1 b** zweis. [⏑̄-] *-οί* *μ* 436; *-ήν* *O* 358, Th. 180; *-αί* *κ* 510; *-ῆς* (*ἐγχείῃσι*) *Γ* 137 ≅ 254, *N* 340; *-ᾶς* *α* 54 [⏑̄⏑] *-αί* *Σ* 276; *-ῷ* *N* 613; *-ὰ βιβάς* *O* 307, *ι* 450; *-ά* *χ* 149, Sc. 438; *-όν* h. Merc. 408 [⏑̄⏑] *αὐτὰρ ὁ* ⌊*-ὸν ἄϋσε(ν)*[+]⌋ *Γ* 81; *ἐπὶ* ⌊ ⌋ *E* 101 = 283 = *Θ* 160[in.] ≅ *E* 347[in.], *ζ* 117; (*αὐτὰρ ὁ*) *-ὰ βοῶν/βιβάς*[+] *B* 224/*H* 213, *O* 686 ≅ *λ* 539[in.]; *-ά* h. Cer. 380 [⏑̄⏑] *μάλα -ή/ά* *λ* 373/h. Ap. 255 = 295[in.]; *δόρυ -όν* (*ὁ*) *N* 168. 830, *Φ* 67, *X* 295; *-όν* *Ξ* 36, *μ* 432, *ψ* 54, h. Ap. 17; *δένδρεα/οὔρεα/δούρατα/κύματα -ά* *Λ* 88, *η* 114/Th. 129/*ε* 162. 370/*ι* 147 [⏑̄⏑] (*καὶ, ἐς, κατὰ, πρὸς*) *-ὸς Ὄλυμπος*/ Akk. *O* 193, Th. 680/*A* 402, *B* 48, *E* 398, *Θ* 199. 410 = *O* 79. 21, *Σ* 142, *Ω* 468 = 694[ex.] = *κ* 307 = *ο* 43[ex.] = inc. auct. fr. POxy 2510, 4[ex.], *υ* 73, *ω* 351, Th. 391, Sc. 466, h. Cer. 92, h. 12, 4, h. 19, 27; *καὶ -ὸν ὀχῆα* *M* 121. 291 = *N* 124[ex.]; *κίονα -όν* *θ* 66 = 473, Phor. fr. 3, 3 p. 154 Dav.; Dat. Pl. + *ἐκέκλετο/ἔκπαγλον ἐπεύξατο* ⌊*-ὸν ἄϋσας*⌋ *Z* 66. 110 = *Θ* 172 = *O* 346, *Λ* 285 = *O* 424 = 485, *Π* 268, *P* 183/*N* 413. 445, *Ξ* 453. 478; ⌊ ⌋/*ἀΰτει* *X* 294, *Y* 50; *δένδρεα/οὔρεα/ἔγχεα -ά* *ε* 238 = 241[ex.], *σ* 359, Vit. p. 7, 30/*N* 18/*Γ* 135; *κύματα/ἤματα/ἔρματα/φρείατα -ά* *B* 144/*κ* 470, *σ* 367 = *χ* 301/*A* 486 ≅ h. Ap. 507/*Φ* 197; *-ὰ βιβάντα*[+] *Γ* 22, *N* 809, *O* 676, *Π* 534; *-ά* *Σ* 580 [⏑̄×] *-ῇ* Margites POxy 2309, 1; *πρὸς κίονα/ἐς κλίμακα -ήν* *α* 127 = *ρ* 29, *ψ* 90/*κ* 558 = *λ* 63; *δόρυ -όν* *E* 664, *K* 459, *Π* 611 = *P* 527, *Y* 281; *δουρί τε -ῷ* *E* 297, *H* 140, *Σ* 341 = Hes. fr. 280, 1[ex.]; *ἔγχεϊ -ῷ* *E* 45. 660, *N* 177, *O* 745, *Φ* 402, *χ* 279. 293, Sc. 417, Hes. fr. 204, 51; *δούρατα/κύματα -ά* *E* 656, *χ* 251/*ε* 109, *ω* 110, Th. 848; *δένδρεα/οὔρεα/τείχεα -ά* *I* 541/Th. 835, h. 19, 12, inc. auct. fr. PSI 1385 A, 15/*Δ* 34 = *X* 507[ex.], *η* 44; *μᾶσσον θ* 203 **1 c** dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ότατ' ἔγχε'* *Ξ* 373 | [⏑̄-⏑̄] *-οῖσι ξυστοῖσι* *N* 497, *O* 388; *-ῆσιν* *ι* 186, Th. 778 [⏑̄-⏑̄] *μήκιστον/ους* *H* 155, *λ* 309 **1 d** viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-οτάτη* *Ξ* 288 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ότερον/ην θ* 20 ≅ *σ* 195 **2** Stamm in den brevia **2 a** ⏑̄[-] *-(α)* Hes. fr. 26, 16 **2 b** [-⏑̄] *-όν* Hes. fr. 276, 4 [-⏑̄] *-ός* Op. 290; *-οί* Sc. 266; *-ήν* *φ* 121; *-αί* Op. 560 **2 c** [-⏑̄⏑] *-ῆσι(ν)* *N* 782, *ε* 253, *κ* 215 [-⏑̄⏑] *μήκιστον/α* h. Cer. 258/*ε* 299 ≅ 465

Σχ sch. D *A* 402. *B* 224 u.ö.: *μέγαν, μεγάλως* usw., *Φ* 197: *νῦν βαθέα* (sc. *φρείατα*)

L M. Bissinger, *ΜΕΓΑΣ*, MSS Beih. K, 1966, 277 ff. (*μέγας* u. *-ός*); P. Vivante, The Epith. in Hom., New Haven & London 1982, 114; Hainsworth, in: Festschr. Palmer 84 (*δόρυ -όν, ἔγχεϊ -ῷ* u. a. Formeln); Seiler, Steigerungsformen 74 (zu B III); s. a. Lit. in II 2 Vorbem.

B eindimension. *lang(gestreckt)*: u. zwar vertik. *hoch*, (*Φ* 197 in I 1 c β:) *tief*, od. horizont. *lang, weit*; selten (s. I 2: nicht II.) zeitl. *lang(dauernd)*; fast nie > allg. *groß* (s. in I 1 e); meist von ragenden (od. linearen) Naturphänomenen: Olymp, Bergen, Bäumen, Wellen, auch Wegen; od. längl. Ggst.: Lanzen, Balken; selten Körperteilen; im Pos. nicht von Menschen od. 'Abstr.' (wie *μέγας*; s. nur Komp., Sup. in III 1; *ἐέλδωρ* *ψ* 54 in I 2). Die versch. metr. Gestalt von *μ.* u. *μέγας* ([-×] u. [⏑×]) ermöglicht Vbd. (geleg. metr. Suppl.) des Typs *κύματα -ά, -όν ἄϋσεν*, bzw. *μέγα κῦμα, μέγ' ἄϋσεν/ἴαχον* usw. Gebr.: meist (I) attr. Adj. (prād. nur *λ* 373, Op. 560 in I 2; u. in III 1) im Pos., (II) Adv., (III) 10 × Komp. u. Sup.; h. Ap. 255[+] (in I 1 c α) durch *μάλα* intens. Wortf.: *μέγας* ([s.d.] 'groß', nicht bloß 'lang', viel häufiger u. vielseitiger; *μ* 436 nb. *μ.*), *αἰπύς, βαθύς, πολυβενθής* (s. *Φ* 197 in I 1 c β), *δήν, δηρόν, διαπρύσιον* (s.d. Wortf.; vgl. *-ὸν ἀύσας* in II 2), *διηνεκής, δολιχός, ἔξοχος* (s.d. weitere), *εὐρύς* (*O* 358, h. Ap. 255[+] nb. *μ.*: 'breit u. lang'; vgl. *-ὰ βιβάς* u. *Εὐρυβάτης*), *μακεδνός, περιμήκης/ετος* (s. a. *ἀμαιμάκετος*), *σπιδής, ταναός, ὑψηλός, ὑψίκομος* (*ι* 186 nb. *μ.*); Opp. *μικρός, μίνυνθα, παχύς*

I Adj. im Pos. **1** eindimension. *lang(gestreckt)*, vgl. *μέγας* (B I 4. 5. 6) **1 a** von vertik. Erhebungen, die (d. Menschen) überragen: *hoch* **1 a α** Olymp, immer [⏑̄⏑] in VE-Formel (vgl. *μέγας* I 5 a: [⏑̄⏑]), Sit. oft: Götter gehen zu ... (aus der Sicht des sich Nähernden; s. Vivante in L) *O* 193 („*γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ*) *καὶ* ⌊*-ὸς Ὄλυμπος*⌋" Th. 680 *πεδόθεν δὲ τινάσσετο* ⌊ ⌋ *A* 402 „*καλέσασ' ἐς* ⌊*-ὸν Ὄλυμπον*⌋" + Th. 391 *Θ* 410 *βῆ δ' ἐξ Ἰδαίων ὀρέων ἐς* ⌊ ⌋ (dann *πολυπτύχου Οὐλύμποιο*) = *O* 79 + *Σ* 142 (*εἶμι*) *Ω* 468 *ἀπέβη πρὸς* ⌊ ⌋ = 694[ex.] = *κ* 307 = *ο* 43[ex.] = inc. auct. fr. POxy 2510, 4[ex.] *B* 48 *προσεβήσετο* ⌊ ⌋ + *E* 398, *υ* 73, Sc. 466 *O* 21 *ἠλάστεον δὲ θεοὶ κατὰ* ⌊ ⌋ + *ω* 351, h. 12, 4 *Θ* 199 *ἐλέλιξε δὲ* ⌊ ⌋ h. 19, 27 *ὑμνεῦσιν δὲ θεοὺς μάκαρας καὶ* ⌊ ⌋ + h. Cer. 92 **1 a β** Bäume, meist formelh. *I* 541 *χαμαὶ βάλε* ⌊*δένδρεα* (*δούρατα* testis) *-ά*⌋ + *Λ* 88 *ε* 238 *ὅθι* ⌊ ⌋ *πεφύκει* = 241[ex.] ≅ Vit. p. 7, 30[ex.] + *η* 114, *σ* 359 *μ* 432 *ποὶ -ὸν ἐρινέον ὑψόσ' ἀερθείς* *κ* 510 (*ἄλσεα*) *-αί τ' αἴγειροι* *ι* 186 (*αὐλὴ δέδμητο*) *λίθοισι* ' *-ῆσίν τε πίτυσσιν ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν* **1 a γ** Säule, formelh. *α* 54 (Atlas) *ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς* ' *-άς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι* *θ* 66 *πρὸς* ⌊*κίονα -ὸν*⌋ *ἐρείσας* (Sänger) = 473 Phor. fr. 3, 3 p. 154 Dav. *κόσμησεν περὶ* ⌊ ⌋ *ἀνάσσης* (sc. *Ἥρης*) *ψ* 90 ⌊*πρὸς κίονα -ὴν*⌋ ' *ἥστο* *α* 127 (*ἔγχος*) *ἔστησε φέρων* ⌊ ⌋ = *ρ* 29 **1 a δ** Berg, Fels h. Ap. 17 (Leto gebar) *κεκλιμένη πρὸς -ὸν ὄρος καὶ Κύνθιον ὄχθον* Th. 778 (Styx) *-ῆσιν πέτρῃσι κατηρεφέ·* *ἀμφὶ δὲ πάντῃ* ' *κίοσιν ... πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται* **1 b** *langgestreckt*: je nach Blickpunkt (von unten od. aus der Vogelperspekt.) kann die vertik. (*hochragende* Berge, Wogen, Mauern) od. horizont. Ausdehng. (*langgestreckte* Berg-, Wogenkämme, Mauerlinien) gemeint

sein **1 b α** οὔρεα, z.T. Sit.: das *weite* Bergland durcheilen (s. dagg. ὄρεος μεγάλοιο⁺, s.d. B I 5 a): *N*18 (Pos., ἐξ ὄρεος κατεβήσετο παιπαλόεντος) προβιβάς· τρέμε δ' ⌞οὔρεα -ὰ⌟ καὶ ὕλη ' ποσσὶν ὑπ' Th. 835 ὑπὸ δ' ἤχεεν ⌞ ⌟ 129 γείνατο δ' ⌞ ⌟ (οὔρεα βησσήεντα) h. 19, 12 (Pan, πέτρῃσιν ἐν ἠλιβάτοισι, ἀκροτάτην κορυφήν) ἀργινόεντα διέδραμεν ⌞ ⌟ + inc. auct. fr. PSI 1385 A, 15 Hes. fr. 26, 16 μάκρ' ρ[ὔρεα οἰ]κείουσαι **1 b β** κύματα (vgl. μέγα κῦμα⁺): ι147 (Nebel) οὐδ' οὖν ⌞κύματα -ὰ⌟ κυλινδόμενα προτὶ χέρσον ' ἐσίδομεν *B*144 κινήθη δ' ἀγορὴ φῆ ⌞ ⌟ θαλάσσης (wie βαθὺ λήϊον, 147) ε109 (Ath.) σφιν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν καὶ ⌞ ⌟ + ω110 (Pos.), Th. 848 (θυΐε) **1 b γ** τείχεα (vgl. μέγα τεῖχος *H*463⁺) Δ34 „εἰσελθοῦσα (Hera) πύλας καὶ τείχεα -α" = *X*507ex. (ἔρυσο, Hektor) η44 (θαύμαζεν) ἀγορὰς καὶ τείχεα -ὰ ' ὑψηλά (der Phäaken) **1 c** versch. **1 c α** horizont. (vgl. μέγας B I 5 d. 6 a. b)); *langer* Weg, Fläche (z.T. nb. εὐρύς: 2. Dimension [der Fläche]): *O*358 (Ap.) γεφύρωσεν δὲ κέλευθον ' -ὴν ἠδ' εὐρεῖαν, ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή (s. εὐρύς B 2 c) Op. 290 (zur κακότης λείη μὲν ὁδός, τῆς δ' ἀρετῆς ...) -ὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν ' καὶ τρηχύς (vgl. κ558⁺ in 1 c β) h. Cer. 380 ῥίμφα δὲ -ὰ κέλευθα διήνυσαν (Götter) φ121 πελέκεας στῆσεν (Tel.), διὰ τάφρον ὀρύξας ' πᾶσι μίαν -ἠν h. Ap. 255 (διέθηκε θεμείλια, Ap.) εὐρέα καὶ μάλα -ὰ διηνεκές = 295in. (καλά cod. M) *weitgeöffnete, -räumige* Bucht (Mund, vgl. 1 e): Ξ36 (Gr. m. Schiffen) πλῆσαν ἁπάσης ' ἠϊόνος στόμα -όν (πολλόν Zen., Ar. Byz., Arist.), ὅσον συνεέργαθον ἄκραι, vgl. πτολέμοιο μέγα στόμα (*K*8, s.d. B I 4) *lange* ~ *weitausladende* (*u. große*) Äste: μ436 (ἐρινεός) ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι, ' -οί (καλοί test.) τε μεγάλοι τε, κατεσκίαον δέ Χάρυβδιν **1 c β** vertik.; *tiefer* Brunnenschacht: Φ197 (Ach.: „Okeanos, ἐξ οὗ ...) καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα -ὰ νάουσιν", wohl nicht bloß *groß* (Übers. Schadew.) *lange* ~ *hohe* (*steile*) Treppe (vgl. Op. 290 in 1 c α): κ558 (Elpenor, ἐκλάθετο) ἄψορρον καταβῆναι ἰὼν ἐς κλίμακα -ήν (vom Dach nach unten) = λ63 **1 d** von Bewegl.: *langen* Waffen (meist Lanze), Geräten, Balken (vgl. ἔγχος βριθὺ μέγα στιβαρόν, μέγα ξίφος u.a. [s. μέγας B I 6 d]) **1 d α** δόρυ⁺ μ.; in [⏑̯]: *N*168 οἰσόμενος ⌞δόρυ -όν⌟ + 830 (μεῖναι), Φ67 (ἀνέσχετο), *X*295 (ἤτεε) (Flußbalken:) ε162 „δούρατα -ὰ ταμών" + 370 [⏑̯×]: *E*664 βάρυνε δέ μιν ⌞ ⌟ + *K*459 (ἕλοντο), Π611 (οὔδει ἐνισκίμφθη) = *P* 527, *Y*281 (ἀλευάμενος) *E*297 ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε -ῷ + *H*140, Σ341 = Hes. fr. 280, 1ex. *E*656 ἁμαρτῇ ἐκ δούρατα -ὰ ' ἐκ χειρῶν ἤϊξαν + χ251 (μὴ ἐφίετε) im Enjambement (vgl. *N*340 in β u. γ): μ229 δύο δοῦρε ' -(α) ἐν χερσὶν ἑλών χ149 δοῦρα ' -ὰ τινάσσοντας **1 d β** ἔγχεα⁺ μ. u.ä. Γ135 παρὰ δ' ἔγχεα -ὰ πέπηγεν ἔγχεϊ -ῷ ' meist bei Angriff: *E*45 (τὸν) ἔγχεϊ -ῷ (χαλκῷ v.l.) ' νύξ' + 660, *N*177, *O*745, Φ402, χ279. 293, Sc. 417 Hes. fr. 204, 51 ἐκέκαστο γὰρ ἔγχεϊ μακρῷι (μακρων· *Π* ut vid.) | Γ137 „-ῇς ἐγχείῃσι μαχήσονται" = 254in. *N*340 (ἔφριξεν δὲ μάχη) ἐγχείῃσι ' -ῇς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας (vgl. Enjambement in α. γ) 782 οἴχεσθον, -ῇσι τετυμμένω ἐγχείῃσιν (nur hier 'verletzt durch') **1 d γ** versch. Waffen *N*497 ὡρμήθησαν ' -οῖσι ξυστοῖσι + *O*388 *N*613 εἵλετο καλὴν ' ἀξίνην εὔχαλκον ἐλαΐνῳ ἀμφὶ πελέκκῳ ' -ῷ ἐὐξέστῳ Th. 180 πελώριον ἔλλαβεν ἅρπην, ' -ἠν καρχαρόδοντα **1 d δ** Balken *A*486 (Schiffe) ὑπὸ δ' ἔρματα -ὰ τάνυσσαν ≅ h. Ap. 507 *M*121 σανίδας καὶ -ὸν ὀχῆα ≅ 291ex. (πύλας καὶ) = *N*124ex. Σ 276 „ὑψηλαί τε πύλαι σανίδες τ' ... ' -αὶ εὔξεστοι" ε253 (Floßbau: ἔκρια) ποίει· ἀτὰρ -ῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα **1 e** von Körperteilen: *langen* Schwänzen, Krallen, > *großer* (starker) Hand (1e; vgl. στόμα Ξ36 in 1 c α): κ215 (Gef. in Tiergestalt) οὐρῇσιν -ῇσι περισσαίνοντες Sc. 266 (Ἀχλύς) -οὶ δ' ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν Margites POxy 2309, 1 χ]ειρὶ δὲ -ῇ, vgl. χ. μάλα μεγάλῃ (*O*695) **I 2** zeitl. *lang(dauernd)*, nicht Il., vgl. μέγας (B I 10) κ470 (ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην) μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα -ὰ τελέσθη σ367 „ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα -ὰ πέλονται" = χ301 (Gl.) λ373 „νὺξ δ' ἤδε μάλα -ὴ ἀθέσφατος" Op. 560 -αὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσίν (s. West z.St.) Hes. fr. 276, 4 (Teir.:) „ὃς -όν γέ μ' ἔθηκας (Zeus) ἔχειν αἰῶνα βίοιο (ἑπτά γενεάς", Opp. ἥσσω 1) *langgehegter, -ersehnter* Wunsch: ψ54 „νῦν δ' ἤδη τόδε -ὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται"

II Adv. Akk. **1** ⌞-ὰ βιβάς⌟⁺ (s.d.): mit *langen* Schritten, *weit ausschreitend*, vgl. EN Εὐρυβάτης *H*213 ἤϊε ⌞ ⌟ (zum Kampf) + *O*307. 686, ι450, λ539, Γ22 (-ὰ βιβάντα) *N* 809 (Herausforderer) προκαλέσσατο -ὰ βιβάσθων + *O*676, Π534 **II 2** mit akust. Verb: *weithin* (auf *langen* Abstand) hörbar, von Reichweite u. Tragfähigk., vgl. ε400⁺ ὄσσον τε γέγωνε βοήσας u.s. ἀύω (I Sp. 1689, 54 ff.), διαπρύσιον, aber auch Verdenius (Lampas 5, 1972, 115 A. 1: Quantität drückt Intensität aus), meist folgt dir. R.; vgl. μέγ' (s.d. B III 1 a) ἄυσεν, ἴαχον usw.; in [⏑̯]: *B*224 (ὀξέα κεκλήγων, Thers.) ⌞αὐτὰρ ὁ⌟ -ὰ βοῶν ([βιβὰς v.l.] νείκεε) Γ81 ⌞ ⌟ -ὸν ἄυσεν + *E*101 = 283 = Θ160in. ≅ *E*347in. ζ117 αἱ ἐπὶ -ὸν ἄυσαν. ὁ δ' ἔγρετο [⏑̯]: *Z*66 Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἐκέκλετο ⌞-ὸν ἄυσας⌟ ≅ 110 (Hektor) = Θ172 = *O*346 = Λ285ex. = *O* 424 = 485 = Π268ex. (Patr.) = *P*183ex. (Hektor) *N*413 (Sieger nach Tötg.) ἔκπαγλον ἐπεύξατο ⌞ ⌟ ≅ 445 ≅ Ξ453 = 478ex. *X*294 Δηΐφοβον δ' ἐκάλει λευκάσπιδα ⌞ ⌟ *Y*50 ἐπ' ἀκτάων ἐριδούπων -ὸν ἀΰτει (Ath.) Σ580 ὁ δὲ -ὰ μεμυκὼς ' ἕλκετο (Stier von Löwen) h. Merc. 280 (Hermes) -(α) ἀποσυρίζων **II 3** Sc. 438 (Gl.) ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρῃ πρηῶνος ὀρούσῃ, ' -ὰ δ' ἐπιθρώσκουσα κυλίνδεται *e. lange Strecke, weit* h. Merc. 408 (Ap. zu Hermes: „θαυμαίνω) τὸ σὸν κράτος· οὐδὲ τί σε χρὴ ' -ὸν ἀέξεσθαι" *lang, groß* > allg. *sehr* (*ancora molto* Càssola), vgl. μέγα (B III 1 e)

III Komp. u. Sup. **1** körperl. *größer* (*länger*), nur hier von Menschen: θ20 -ότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι (Ath. d. Od.) ≅ σ195 (-ότερην, Ath. d. Pen.) (Sup.:) *H* 155 „τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα" λ 309 οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος ἄρουρα ' καὶ πολὺ καλλίστους (ἐννέωροι καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν εὖρος, μῆκός γε ἐννεόργυιοι) *höchster* Baum, *längste* Lanzen (vgl. I 1 a β, 1 d β): Ξ288 (Ὕπνος) εἰς ἐλάτην ἀναβὰς περιμήκετον, ἣ τότ' ἐν Ἴδῃ ' -οτάτη (ἀκροτάτη testis) πεφυυῖα δι' ἠέρος αἰθέρ' ἵκανεν 373 (Pos.: „ἀσπίδες ὅσσαι ἄρισται) τὰ -ότατ' ἔγχε' ἑλόντες ' ἴομεν" **III 2** Adv. θ203 ἄλλον (sc. δίσκον) ' ἥσειν ἢ τοσσοῦτον οἴομαι ἢ ἔτι μᾶσσον (μᾶλλον, μεῖζον vv.ll.) od. *noch weiter* ε299 (Od.:) „ὦ μοι ἐγὼ δειλός, τί νύ μοι ⌞μήκιστ⌟α (μήχιστα qu.) γένηται" ≅ 465 *aufs längste, zuletzt noch, denique* (Ameis-H. z. St.) ebf.: h. Cer. 258 (Dem. zu Met.:) „καὶ σὺ γὰρ ἀφραδίῃσι τεῇς ⌞ ⌟ον (νήκεστον ci., sic Càssola, cf. Op. 283) ἀάσθης", od. *am längsten* ~ *am meisten*? od. (Kj.:) *gravemente*? (Càssola)

D Hes. fr. 10 a, 1 μακρ]ὸν Ὄλυμπον ἔχουσιν *M*328 a Choer. Sam. fr. 8, 1 p. 270 Ki. (= Call. Hec. fr. 238 Pf.) v.l. Θ184, Λ210, *M*456 (s. St. West, Ptol. Pap. S. 131), *O*501, Φ447, (-ά:) *E*528, Λ454, κ13

H. W. Nordheider

μάλα, μᾶλλον, μάλιστα [-α: 270i, 234o, 33H, 33h, 5e; -λον: 39i, 32o, 5H, 1h; -ιστ(α): 61i, 44o, 4H, 4h] **E** Komp. direkt m. lat. *melior* vergleichbar (im Gr. statt erwartetem **mel-* in Analogie zu Pos. u. Sup. *mal-*), vgl. Chantraine, Dict. s.v. u. Ruijgh, Scripta Minora 563 m. Anm. 12. Angeblich verw. μαλερός (q.v.) besser < **marero-* zu μαραίνω

M 1 μάλ' **1 a** [⏑̯] (καὶ/εὖ) μάλ' + Ptz. *O*230, Ψ 660, ν313 = ψ185in., χ190, Op. 806; ἦ μάλ' τ474 [⏑̯] ἦ μάλ' Π745; μάλ' *Z*382, Φ583, h. Ap. 535 [⏑̯] μάλ' *K*124, Ψ326 = λ126, Op. 782 [⏑̯] Adj. + περ μάλ' (ἐόντα) ξ 464 = Hes. fr. 43 a, 18med. ≅ ψ12ex., σ385, ψ230 **1 b** [⏑̯] πάντα μάλ' ἀτρεκέως *B*10; πάντα/πᾶσι/πάγχυ μάλ' Λ768, *X*115, Ψ96, ε216, ι238. 338, π286 = τ5, Op. 701, h. Ap. 112/*N*829, λ134 ≅ ψ281, ρ547 = τ558/*M*165, ξ367; πολλὰ μάλ' (ὅσσα) *I*148 = 290. 183, Π647, *P*66, Σ434, *T*265, *Y* 247, α278 = β197 = α292in. ≅ β223, λ280, Hes. fr. 198, 11, h. Cer. 435; αἴψα μάλ' Δ70 = Ω112in., *T*36. 149, ε320, ξ263 = ρ432, ω519 = 522; ῥεῖα μάλ' Γ381 = *Y*444, *O*362 = Σ600in., Th. 419, Op. 762, Hes. fr. 23 a, 22, h. Merc. 351. 417; κραιπνὰ/ῥίμφα/ὦκα μάλ' *E*223 = Θ107/*N*30/*P*190; πυκνὰ μάλ' h. Ap. 361; καλὰ μάλ' *T*11, ο369; δηθὰ μάλ' *E*

587, Th. 623; *ἄγχι/τῆλε μάλ' Ψ760, τ301/Θ14; ὕψι μάλ'* Op. 204; *ἦρι/πρωΐ μάλ' Ι360*, Hes. fr. 313; ⌊*(ἀλλὰ) μάλ', ἐνδυκέως Ω158* = 187, Sc. 427; ⌊ ⌋ *ἦρι υ156*; ⌊ ⌋ *Α554, Β241, Λ717, Ρ359. 502, Υ468, β305, δ472, ε103. 342* ≅ *ζ* 4 *258* ≅ *ε360*[in.]. 358, *σ381; ὥς κε/σὺ μάλ' ε26* = *144* ≅ *168/τ 352; ὧδε μάλ' ξ116, φ196*, fr. adesp. 4, 2 p. 160 Dav.; *οὐδὲ/τι μάλ' Θ144, ω261; ἦ με μάλ' μ372, σ201; στῆ*[+] *δὲ μάλ' ἐγγύς/ἄγχ' Δ496* = *Ε611* = *Ρ347* = *Μ457*[in.] = *Λ429*[in.]/≅ 8 h. Ap. 246 ≅ 378; *στῆ ῥα/τῷ σὺ μάλ' (ἐγχριμφθείς*[+]*) Η225, Ν146/Ψ334; τόφρα/τῶν κε μάλ' ἀμφοτέρων Θ67* = *Λ85* = *Ο319* = *Π778/Π16; τὸν*[+] *δὲ μάλ' αἶψ'/ἄγχι/ἐγγύθεν Ρ116* = 682, h. Cer. 299/*Ω126, ζ56/Υ330; οἱ*[+] *δὲ μάλ' Η151* ≅ 12 h. Ap. 47, *Κ108, Λ782, Μ63, Π16, δ733, ζ319, κ111* = *ο424, ν86, υ23*, h. Ven. 25; *μάλ' Α173, Ε407*, h. Merc. 133 ⏑̣⏑[⏑] *(τῷ δὲ) μάλ' ἄγχι/ἐγγύς/ὦκα/ὀξὺ Ε570, Σ586, Φ284, Ρ524; μάλ' ἦρι τ320; ἡ δὲ μάλ' τ100; μάλ' Ζ382*, h. Merc. 381 ⏑̣⏑[⏑] *(πάντα) μάλ' ἀτρεκέως Κ413* ≅ *427* ≅ *α179* = *δ399* = *ξ192* ≅ *α214* = *δ383* = *ο266* = *352* = *π113* ≅ *ω303 (πάντα); μάλ' Κ249, Ν708, α304, η32, ψ264*, h. Ven. 180 ⏑̣⏑[⏑] *ἀλλὰ μάλ' αἰεί/αἰνῶς/ἄντην/ἐγγύς/ὦκα Ν557, η118/Ζ441, Κ38, Τ23, Χ454/Λ590* ≅ *Σ307/Ψ378/μ17; ἀλλὰ μάλ' ζ44; μάλ' αἰνῶς* h. Cer. 254; *(αἰ*[+] *δὲ) μάλ' ὦκα Β52* = *444* = *β8, Η417, Ρ717, γ157* = *176*[ex.] ≅ *ο182*[ex.] ≅ h. Cer. 172[ex.]; *οἱ*[+] *δὲ μάλ' (αἰεί) Ψ717, η219*, h. Merc. 204; *οὐδὲ μάλ' ἐγγύς/ἠβῶν Κ113/Μ382, Ω565, ψ187; νῦν/ἦ σε μάλ' οἶω* h. Merc. 156. 282; *μάλ' σ319, ω400* **2** *μάλα* **2a** ⏑̣[⏑⏑] ⌊*ἦ -α*, *δή Ε422, Ζ255, Ο14. 91, Σ12, Φ55, δ* 770, *ψ149*; ⌊ ⌋ *Ε278, β325, ξ391, π92. 183* ≅ *τ40; τῷ*[+] *-α πόλλ' ἐπέτελλε/νεικείεσκε Δ229. 241; τοὺς -α Δ233; (εἰ) -α καρτερός ἐσσι*[+] *Α178, Ν483; καὶ -α καλόν α318; καὶ/ἢ/εὖ -α (περ) Α217, Ζ85* ≅ *η218*[in.], *Ν152, ϑ316/Κ 174/δ96* ⏑̣[⏑⏑] *(ὦ πόποι) ⌊ἦ -α*, *δή/τοι Ζ518* = *Χ229*[in.] = Sc. 103[in.], *Θ102, Λ441, Χ297* = *373*[in.] = *δ169*[in.] = *333*[in.] = *ρ124* = *ε286*[in.] = *ι507*[in.] = *ν172* = *λ436*[in.] = *ν383*[in.], *α* 384 = *χ151*[in.] ≅ *μ297*[in.] ≅ *ο486*[in.] = *ρ264*[in.], Hes. fr. 248, 1/*υ304*; (Vok./ *ὦ πόποι) ⌊ ⌋ (μοι*[+]*) Γ204* ≅ *π69* ≅ *ψ183, π8, ρ306, σ125, φ102, ω373; εὖ -α πάντα*[+] *ω123*, h. Ap. 171; *-α πάντας*[+]*/πάγχυ Ν741, Ρ356, β306, ϑ318, ρ346* = 351, *χ383*, h. Cer. 417/*Ξ143, ρ217* = *χ195*[in.]; *(καὶ) -α πολλά*[+] *(πάθον*[+]*) Β798* ≅ *Ε197*[in.], *Ι348*[in.] ≅ *ξ281*[in.], *Ι364. 398. 492* = *δ95*[med.] = *ε223*[med.] ≅ *ϑ155* ≅ *Χ220*[med.] ≅ *ν90*[med.] ≅ *ο401*[med.], *Π838, Ψ245. 832 (μ. π. ἀπόπροθι)* = *δ811*[med.], *Ω* 391, *γ121, η321, μ407, ψ267*, Op. 697; *-α παῦρα ξ210*, h. Merc. 164; *-α δ' ὦκα Β785* = *Γ14, Ε903, Ο444. 483* ≅ *ρ* 44 *255*[in.] ≅ *χ99*[in.] ≅ *112* ≅ *146*[in.], *Υ141, Ψ389, ξ352, υ27; -α καλόν Φ447, α312, τ580* = *φ78; -α μακρή*[+] *λ373*, h. Ap. 255 = *295*[in.]; *-α τοῖος*[+] *λ135* ≅ *ψ282, υ302; -α τῆλε* Th. 1015; *-α χαῖρε ϑ413* ≅ h. Cer. 225, h. Ap. 90; *-α δ' εἰμί*[+] *ζ274, τ118; -α γάρ Γ25* = *Φ24*[med.], *Κ251, Ο224, Ρ564, α* 301 = *γ199*, Op. 793, 'Hom.' fr. 18, 1 p. 109 Dav.; *μάλα πως/που Ξ104, ϑ541; -α μοι ϑ388; -α περ/τοι (κεχολώσομαι*[+]*) Ρ710, Ψ543, ξ155; -α Α85, Δ266* = *318*[in.]. 287. 494 ≅ *Ν660, Ο206* ≅ *ϑ141, Ο669, Π94, υ272*, Th. 646 ⏑̣[⏑⏑] *-α μὲν κλύον Η379* = *Ι79* = *Ξ133* = *378* = *Ο300* = *Ψ* 54 = *738* = *γ477* = *ο220* = *χ178* = *ψ141* = h. Ap. 502 ≅ *ζ247* = *υ157* = Th. 474[ex.]; *-α νείκεσε(ν) Ε471, Φ470*; *-α δ' ἤθελε(ν) Κ229*, Hes. fr. 204, 42; *-α ἔλπεαι*[+] *Ι40, Ο288; -α πίονα*[+] *Ε512. 710, ξ419, ω66; -α μυρίοι*[+] *ο556, π121, ρ422* = *τ78; -α πολλάκις Ψ281*; ⌊*-α γάρ, κρατερῶς Θ29* = *Ι694* ≅ *431, Μ152*; ⌊ ⌋ *Ι419* = *686, Ρ67. 278,* 322, *Ψ63, γ20* = 328. 261, *ζ203* ≅ *ω92*[med.], *κ171* = *180*[ex.], *λ621, ο214*, Op. 310. 424 ≅ Sc. 116[med.], h. Ven. 279; ⌊*-α περ*, *μεμαῶτι*[+] *Ν317, Ο604*; ⌊ ⌋ *Ρ571, β200, ζ87, λ350, ν280, τ324, ψ82; -α τοι* Op. 799, Cert. p. 39, 30; *πᾶσιν -α* 64 h. Ap. 483; *-α Η286, Ι75, Κ41* ≅ *Ν343*[ex.], *Κ289, Λ710, Μ51, Ο652, Ρ234* = *395*[ex.] = *495*[ex.], *Ψ767, Ω663, ι133.* 134, *ρ14, σ146, τ158. 384, υ218, φ334, ψ175, ω324* ⏑̣[⏑⏑] ⌊*εἰ καὶ*[+] *-α*, *καρτερός ἐστιν*[+] *Ε410. 645 (οὐδ' εἰ), Ν316, ϑ* 68 *139, χ13*; ⌊ ⌋ *πολλοί*[+]*/τηλόθεν/περ ϑ217, ν6/ζ312* ≅ *η* 194/*ε485*; ⌊ ⌋ *Ι318, Ο51; οὐδ' εἰ/(καὶ) μοι μάλα Ρ399/ξ* 231. 361; *ἐπεὶ (ἦ)/καί μοι/οὐδ' εἰ* (u.ä.) *-α πολλά*[+] *(ἐπέτελλε) Α156* ≅ *κ465*[ex.], *Ω737, υ391, ω207*, h. Ven. 72 *253/Β255, Ζ207* ≅ *Φ230*[ex.] ≅ *μ268*[ex.] = *273, Θ22, λ530, ω174; -α πόλλ'* Op. 696; *-α πολλάκις Θ362; ἐπεὶ (ἦ) -α (πᾶρ) Α381* ≅ fr. adesp. 4, 2 p. 160 (Dav.), *ι135; εὖ -α Ψ* 761, Sc. 355; *(ἐπεὶ) -α τηλόθεν*[+]*/δ' ἐγγύθι Ε478, Σ99* ≅ *Ω* 541[ex.], *Χ445*/Op. 288; *-α νήπιος/καλόν Η401* = *Ρ629*[ex.]/h. Merc. 38; *-α τ' ἔκλυον/δ' ἤθελε Α218*, Hes. fr. 204, 54; *-α περ (μεμαῶτα*[+]*/μενεαίνων) Ξ58. 375* = *Ρ181*[ex.] = *Ω298*[ex.] ≅ *χ172*[ex.] ≅ Hes. fr. 35, 3[ex.], *Ο617* = *ε341*[ex.], *β249; -α γάρ/τοι/που Ι108. 304, ζ155; -α Λ378, Φ317*, Op. 758 ⏑̣[⏑⏑] *ἦ/καὶ -α (λυγρῆς*[+]*) Ν237* ≅ *Σ18*[ex.], *Ρ34, ψ108; (ἦ) -α χαίρω*[+] *ω514*, Op. 481; *-α πολλήν*[+]*/πυκνήν Θ186, Ι44,* *α1, ν239/ξ529* — fragm.: inc. auct. fr. PSI 1386, 11 **2b** [⏑̣] ⌊*ἀλλὰ -α*, *σπεύδοντα/πρόφρασσα Δ225, Φ500*; ⌊ ⌋ *μεγάλη Κ172*, h. Ap. 198; ⌊ ⌋ *Γ56, Υ362, μ108. 124; πρωΐ -α σπεύδων* Op. 461; *πυκνὰ/ἠδὺ/ὀξὺ -α Σ318* ≅ *Φ417*[in.]/*δ* 446. 809/*ε393; ῥίμφα/ὦκα -α Χ163, ζ304; ἀμφὶ -α (χρῆν) Σ254*, Hes. fr. 43a, 42; *ἄγχι -α* h. Ap. 385; *(ὕψι) -α μεγάλως*[+] *Ο695, Ρ723; -α λιγέως φ56; -α Δ379, Ο546, Υ440,* *ν269* ⏑̣[⏑⏑] *-α σχεδὸν ἤλυθε(ν) Ν402, ν161; -α λιγέως Γ* 214; *-α μεγάλ' Ρ595; -α σ370* ⏑̣[⏑⏑] *ἄγχι -α Ψ520; -α σχεδόν (ἤλυθον*[+]*) Ε607, Λ116, Ψ499, δ439, ι23, κ441; -α μέγα*[+] *Ι303* ≅ *Χ435*[ex.], *Ο321, Χ407, σ4; -α κραιπνῶς/πρόφρασσ' Κ162, ε161* ⏑̣[⏑⏑] *(οὔ τι) -α χρεώ*[+]*/δήν Ι197, Λ* 409, *Ν463* = *Π492*[ex.] = *Χ268*[ex.], *Σ406, Ψ308/Α416, Ν573,* *χ473; οὔ κε -α ῥέα Υ101* **3** *μᾶλλον* **3a** ⏑̣[⏑⏑] *-λον ἐπί/ἐπ(-) Θ252* = *Ξ441* ≅ *Ο380, Μ414, Ν74, Ψ418* = *447*[in.], *α89; -λον (ὑφ') Α563, Ε231, Κ223, Π211, α322* = Th. 666[in.] ⏑̣[⏑⏑] *ἔτι -λον Ξ362*, Sc. 176 ⏑̣[⏑⏑] *(ἔτι καὶ) πολὺ -λον Ι700*, Th. 428; ⌊*καὶ -λον*, *ὀφέλλετε*[+]*/ἐνὶ φρεσί(ν) Τ* 200, *β334/ϑ154, σ216*; ⌊ ⌋ *Θ470, Ν638, δ819, ο198; ἔτι -λον (ὑφ') ι13* = *λ214*[ex.] = *π195*[ex.], *σ88* = *ψ231*[in.] ≅ *τ249,* *σ268; (ἄρα/καὶ) -λον ἐπί/ἐπ(-) Κ46, Ο726, α351, δ606;* *-λον (Ἀχαιοί*[+]*) Ι585, Μ344* = *357, Ν272. 776, Τ16,* *Ω243. 568, υ166* ⏑̣[⏑⏑] *ἔτι καὶ πολὺ -λον Ψ386. 429; καὶ* *-ον σ22* ⏑̣[⏑×] *(χολώσατο) κηρόθι -λον Ι300, Φ136* = *ι* 480[ex.] = *ρ458*[ex.] ≅ *σ387* ≅ *χ224* ≅ *ε284*[ex.], *λ208, ο370*, h. Ap. 138, Sc. 85; *ἀλλ'/ὄφρ' ⌊ἔτι -λον*, *Ι678, Φ305/Ξ97, Τ* 231, *σ347* = *υ285*; ⌊ ⌋ *β202; -λον Β81* = *Ω222, Ε208,* *Ι257* **3b** ⏑̣[⏑⏑] *-λον σ162* ⏑̣[⏑⏑] *-λον τ117* **3c** ⏑̣[⏑⏑] *(ἔτι καὶ) -λον Χ235*, Op. 191 ⏑̣[⏑⏑] *-λόν τε πιέζειν*[+] *δ419,* *μ196* **4** *μάλιστ(α)* **4a** *-ιστ'* ⏑̣[⏑⏑] *Ε766, Χ410, ξ54* = *σ113*[in.] ⏑̣[⏑⏑] *Β802, Ν277* ⏑̣[⏑⏑] *Β220, Υ425, η211,* h. Ap. 146 **4b** ⌊*-ιστα*, ⏑̣[⏑⏑] ⌊ ⌋ *δ' ἐμοί Ζ493* = *α* 359[in.] = *φ353* ≅ *λ353* = *ψ61*[in.] ≅ *Χ422*[in.]; *(τὸν*[+] *δὲ)* ⌊ ⌋ *Η295*, Op. 343. 700 ⏑̣[⏑⏑] EN + *δὲ/...* ⌊ ⌋ *Α16* = *375,* *Ν418* ≅ *Ξ459* ≅ 487, *ν37, ρ500, φ277/Ο370* = *659, Υ76;* *μνηστῆρες*[+] *δὲ* ⌊ ⌋ *β162. 266; ἐμοὶ δὲ* ⌊ ⌋ *Ω742, ξ138;* *ἐπεί σε*[+] ⌊ ⌋ *Ζ355, α342; ὅς*[+] *(τε/ῥα* ⌊ ⌋ *Β21, Ξ399, α* 283 = *β217, δ434, ξ284; ἔνθα* ⌊ ⌋ *Ν789*; ⌊ ⌋ *Δ96* = *β* 433[in.], *Κ57, λ418* ≅ *ω90*, h. Ven. 200 ⏑̣[⏑⏑] ⌊ ⌋ *δὲ* + EN (+ Epith.) *Α175, Β57, Σ175, π397*; ⌊ ⌋ *δέ τ' ἔκλυον αὐτοί ζ185*; ⌊ ⌋ *ἄλγος/θυμός*[+]*Γ97* ≅ *β41*[ex.]*/Υ77, δ366*; ⌊ ⌋ *Β589, Γ388* = *η171*[ex.], *Θ84* = *326*[ex.], *Κ280, Ν734, Ο* 383, *Ρ576, Ψ156* ≅ *Ω334*[in.] ⏑̣[⏑×] *τά περ ἄλλα* ⌊ ⌋ *ο540,* *ψ209; ὅς*[+] *(τε/ῥα)* ⌊ ⌋ *Ε5, Λ123. 499, Ξ490, Ψ159, Ω* 574, *ϑ582, λ200, μ289, ν93, ο356; ὀν*[+] *σὺ* ⌊ ⌋ *ρ557, σ* 175; *ἔνθα/ἦχι* ⌊ ⌋ *Ζ433, Λ528, Ν568. 683/ζ94*; ⌊ ⌋ *Ζ77,* *Θ500, Ι180, Κ59, Μ89* = *197* ≅ *ο521*[ex.], *Μ310, Ξ460, Π* 146, *Ρ286. 753, Χ321, α434, ξ3, ρ172. 190. 257, σ160, τ* 160, Th. 415, Op. 642, h. Ap. 170. 539. — Längg. von *μάλα* vor *μέγα* in *Ι303*[+], s. oben in 2b und vgl. Chantraine, Gr. h. I 177

Σχ sch. D *Α85* (vgl. sch.min. P.Oxy. 2405) u.ö.: *μάλα· λίαν. πάνυ, Ι419: σφόδρα, Σ254: ἐπιμελῶς, Γ204: ἦ μάλα· ὄντως δή, Φ583: ὄντως δὴ πάνυ, Α156: ἐπεὶ ἦ μάλα· ἐπειδὴ πάνυ, Α562: μᾶλλον· πλέον, Μ414: ἢ τὸ πρότερον, Α16* u.ö.: *μάλιστα· ἐξαιρέτως, Β57* zudem: *ὑπερβαλλόντως*, sch.min. P.Oslo 12 zu *Α16*: *[πλεῖ]στα*

L H. Thesleff, Studies on Intensification in Early and Classical Greek (Soc. Scient. Fenn. Comm. Hum. Litt. 21, 1), Helsingfors 1954, 22 ff.; Satzstellg.: H. Ammann, Unters. zur hom. Wortfolge u. Satzstruktur I (Freiburg 1922), 16; II (IF

42, 1924, 149 ff.); dir. R.: Griffin, JHS 106, 1986, 45; *μάλιστα* (Ψ160, ϑ583): Seiler, Steigerungsformen 82

B *sehr, durchaus, tatsächlich* (*und wie*), mit Komp. *μᾶλλον mehr*, Sup. *μάλιστα am meisten, besonders*; intens. Adv. (vor- od. nachgestellt) bei Adj., Adv., Verben, Pron., selten (s. in I 5) Subst. (einzelne Übers. s.u.; Zuordnung nicht immer eindeutig); geleg. emphat. am Kolon-Anfang (mit Bezug auf den ganzen Satz, s. I 4 c. 7. 8, III 4); oft dir. R. (s.u. einzelne Vorbem.) Wortf.: *ἄγαν, ἄγχιστα* (ζ152), *αἰνῶς, δεινόν, ἐκπάγλως, οὐδ' ἠβαιόν, κάρτα, (καὶ) λίην, μέγα/ἄλως, ὄχ' (ἄριστα), πάγχυ, πάμπαν, πάντα, πλεῖστον, πολύ*+, *σμερδαλέον, σφόδρα*

Disposition **I** *μάλα* **1** bei Adj. (u. entspr. Ptz.) **1 a** bei Eigensch. von Pers. **1 b** bei Qualif. von Sachen, 4° Tieren **I 2** bei Quantitäten: *μυρίοι, παῦρα, πολλοί, πάντες*, sowie adv. *πολλόν/ά* (vgl. 3) **I 3** bei Adv. **3 a** bei intens. Adv. *sehr heftig* u.ä. **3 b** *sehr sorgfältig* u.ä. **3 c** mit *εὖ* **3 d** sonst bei qualif. Adv. **3 e** bei räuml. Adv. **3 f** bei zeitl. Adv. **3 g** mit *πολλάκις, αἰεί* **3 h** mit *πάγχυ* **I 4** bei Verben (u. *χρή, χρεώ*) **4 a** Verb. fin. folgt **4 b** mit Ptz. **4 c** in emphat. Anfangsstellg. **4 d** mit *χρή, χρεώ* **4 e** in konz. Zush. **4 f** bes. Stt. u. Vbd. **I 5** bei Subst. **I 6** *ἀλλὰ μάλα* + Adj., Verb, präp. Ausdr. **I 7** *ἦ* (...) *μάλ(α) ja tatsächlich* u.ä. **I 8** *ἦ μάλα δή/(υ304) τοι* **I 9** neg. *nicht sehr, gar nicht* **I 10** Zush. verloren **II** *μᾶλλον* **1** *mehr* als e. anderen **II 2** *mehr* als vorher **2 a** als Reaktion auf Ermutigg. **2 b** als gegenteilige Reaktion (*trotzdem*) *nur um so mehr, noch mehr* **2 c** (*ἔτι καὶ*) *πολὺ μᾶλλον* (*sogar noch*) *viel mehr* **2 d** (*ὄφρ'*) *ἔτι μᾶλλον* (*damit*) *noch mehr* **2 e** *ὄφρα ... μᾶλλον* **2 f** *καὶ μᾶλλον* **2 g** *κηρόϑι μᾶλλον* + Verb der Emotion **II 3** bes. Vbd. **II 4** in neg. Aufford. **III** *μάλιστα* **1** betont einen einzelnen nach einer (vorher genannten) Gruppe (*πάντες*) **III 2** Pron./Art./EN ... (*γὰρ/ῥα*) *μάλιστα* + Verb **III 3** nach rel. Ortsang. **III 4** meist emphat. am Kolon-Anfang **III 5** am VE nach (meist) Verb **III 6** *ἀλλὰ ... μάλιστα* + Verb der Emotion **III 7** *ἐπεὶ ... μάλιστα* + Verb **III 8** bei Adv., präp. Adj.

I *μάλα* **1** bei Adj. (u. entspr. Ptz.; s.a. 6.7.9.); dir. R. außer (in a:) *M*382, *N*343, *σ*4, *χ*13, (b:) *E*512. 710, *O* 695, *P*524, *ξ*419 u. nachhom. **1 a** bei (meist geist., körperl.) Eigensch. von Pers. (meist bei Adj., das präd. zur Kopula), s.a. *I*40 (in 4 a); oft emphat. am SA, oft *μάλα γάρ*: *ζ*274 *-α δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι* 203 *-α γὰρ φῖλοι ἀϑανάτοισιν* ≅ *ω*92ex. *A*381 *ἐπεὶ -α οἱ* (*ἐπεί ῥά νύ οἱ* testis) *φῖλος ἦεν* ≅ fr. adesp. 4, 2ex. p. 160 Dav. h. Ven. 279 *-α γὰρ ϑεοείκελος ἔσται* *τ*384 *-α εἰκέλω ἀλλήλοιϊν* 118 *-α δ' εἰμὶ πολύστονος* *σ*319 *πολυτλήμων δὲ -(α) εἰμί* *α*301 *-α γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε* = *γ*199 *σ*4 *εἶδος δὲ -α μέγας ἦν ὁράασϑαι* *φ*334 *-α μὲν μέγας ἠδ' εὐπηγής* *K*41 *-α* (*εἰ μή* v.l.) *τις ϑρασυκάρδιος ἔσται* ≅ *N*343ex. (*κεν εἴη*) *γ*20 *-α γὰρ* ⌊*πεπνυμένος*⌋ *ἐστί* = 328 *ϑ*388 *-α μοι δοκέει* ⌊ ⌋ *εἶναι* + Op. 793 (*νόον πεπυκασμένος*) *N*483 *ὅς* ⌊*μάλα καρτερός*⌋ *ἐστι* *ξ*116 *ὧδε -(α) ἀφνειός καὶ καρτερός* konz. *wenn du auch noch so ...* usw.: *A*178 *εἰ* ⌊ ⌋ *ἐσσι* + *E*410 (*εἰ καί*) ≅ 645ex. (*οὐδ' εἰ*) ≅ *N*316ex. (*καὶ εἰ*) ≅ *ϑ*139ex. (*εἰ καί, εἴη*) = *χ*13ex. *ν*313 (*ἀργαλέον σε γνῶναι βροτῷ*) *καὶ -(α) ἐπισταμένῳ* = *ψ*185ex. *H*401 *γνωτὸν δὲ καὶ ὃς -α νήπιός ἐστιν* = *P*629ex. *N*237 *συμφερτὴ δ' ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν καὶ -α λυγρῶν* *β*200 *οὔ τ' οὐν Τηλέμαχον -α περ πολύμυϑον ἐόντα* ≅ *ψ*82ex. (*πολύϊδριν*) *ψ*12 *ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ -(α) ἐόντα* ≅ Hes. fr. 43 a, 18ex. (⌊*πολύφρονα*⌋) *ξ*464 *ἐφέηκε* ⌊ ⌋ *περ -(α) ἀεῖσαι* *Θ*144 (keiner kann ...) *οὐδὲ -(α) ἴφϑιμος* *M*382 (keiner) *οὐδὲ -(α) ἠβῶν* = *Ω*565ex. = *ψ*187ex. (*οὐδὲ γυναικῶν* v.l.) Adj. präd. zu versch. Verben: *ε*161 *γάρ σε -α πρόφρασσ' ἀποπέμψω* Cert. p. 39, 30 *-α τοι πρόφρων ἀγορεύσω* *ε*26 *ὥς κε -(α) ἀσκηϑὴς* (*ἵκηται*) = 144 ≅ 168 (zeitl., vgl. 3 f): *K*124 *ἐμὸ πρότερος -(α) ἐπέγρετο* **1 b** bei Qualif. von Sachen (meist bei attr. Adj.), 4° Tieren; geleg. (s. Ende) emphat. am SA (3 × *μάλα γάρ*) *E*512 *-α πίονος ἐξ ἀδύτοιο* (vgl. *μ. πῖαρ* in 5) 710 *-α πίονα δῆμον ἔχοντες* + *ξ*419 (*ὕν*), *ω*66 (*μῆλα*) *Φ*447 (*τεῖχος*) *εὐρύ τε καὶ -α καλόν* h. Ap. 255 (*ϑεμείλια*) *εὐρέα καὶ -α μακρά* = 295in. (*καλά* M) *α*312 (*δῶρον*) *τιμῆεν,* ⌊*-α καλόν*⌋ + *τ*580 = *φ*78 *α*318 (*δῶρον*) *καὶ* ⌊ ⌋ *ἑλών* *T*11 (*τεύχεα*) *καλὰ -(α)* + *ο*369 *ξ*529 (*χλαῖναν*) *-α πυκνήν* *O*695 (*Ζεὺς*) *χειρὶ -α μεγάλῃ* *κ*171 *-α γὰρ μέγα ϑηρίον ἦεν* = 180ex. *γ*261 *-α γὰρ μέγα μήσατο ἔργον* + *K*289 (*μάλα μέρμερα*) h. Merc. 204 *οἱ μὲν κακὰ πολλὰ μεμαότες, οἱ δὲ -(α) ἐσϑλά* *Ψ*326 *σῆμα δέ τοι ἐρέω -(α) ἀριφραδές* = *λ*126 *λ*373 *νὺξ δ' ἥδε -α μακρὴ ἀϑέσφατος* *ν*269 *νὺξ δὲ -α δνοφερή* *λ*135 (*ϑάνατος δέ τοι*) *ἀβληχρὸς -α τοῖος ἐλεύσεται* ≅ *ψ*282 (vgl. *υ*302 in 3 d) *K*174 *ἢ -α λυγρὸς ὄλεϑρος* (*ἠὲ βῶναι*) *P* 524 *ἐν δέ οἱ ἔγχος ' νηδυίοισι -(α) ὀξὺ κραδαινόμενον* (präd.) am SA (s.o. *κ*171+ *μ. γὰρ*): *ι*133. 134 *-α κ' ἄφϑιτοι ἄμπελοι εἶεν. ' ... μάλα κεν βαϑὺ λήϊον αἰεί* *υ*218 *-α μὲν κακόν* (außer Landes zu gehen) präd. zur Kopula auch: *M* 63, (*τάφρον*) *ἡ δὲ -(α) ἀργαλέη περάαν* Op. 782 (*ἔκτη*) *-(α) ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν* konz.: *σ*385 *τὰ ϑύρετρα, καὶ εὑρέα* ⌊*περ -(α) ἐόντα*⌋ (*στείνοιτο*) *ψ*230 (*πείϑεις*) *ϑυμόν ἀπηνέα* ⌊ ⌋ **I 2** bei Quantitäten: *μυρίοι, παῦρα, πολλοί, πάντες*, sowie adv. *πολλόν/ά* (vgl. 3); dir. R. außer (in a:) *o*556, (b:) *Δ*229, *I*183, *Π*647, *P*66, *α*1, *ν*90, *υ*391, *ω*207, (c:) *O*546, *P*356, *χ*383 u. nachhom. **2 a** *o*556 *ἔνϑα οἱ ἦσαν ὕες -α μυρίαι* *π*121 *δυσμενέες -α μυρίοι* *ρ*422 *ἦσαν δὲ δμῶες -α μυρίοι* = *τ*78 *ξ*210 *ἐμοὶ -α παῦρα δόσαν* h. Merc. 164 (*τέκνον*) *ὅς -α παῦρα* (*αἴσυλα οἶδε*) **2 b** mit *πολλοί*+ (s.a. in I 7.9, sowie *λ*621 in 3 a, *μάλα πολλάκις* in 3 g) *Ω*737 *ἐπεὶ -α πολλοὶ Ἀχαιῶν* (fielen) + *ν*239, *I* 44 (*νῆες, μάλα πολλαί*), *Θ*186 (*κομιδήν*) adv.: *I*398 *μοι -α πολλὸν ἐπέσσυτο ϑυμός* + *γ*121 (*ἑνίκα*), h. Ven. 253 (*ἀάσϑην*) *δ*811 *ἐπεὶ -α πολλὸν ἀπόπροϑι* (*ναίεις*), zur lok. Ang. s.u. (*Ψ*832+ konz.) | *B*255 *ὅτι οἱ -α πολλὰ διδοῦσιν* + *I*364 *I*148 *μείλια δώσω ' ⌊πολλὰ -(α)*⌋ = 290 + *α*278 (*ἔεδνα*) = *β*197 + Hes. fr. 198, 11 (*μῆλα*) *υ*391 *ἐπεὶ -α πόλλ' ἱέρευσαν* *α*292 *κτέρεα κτερείξαι '* ⌊ ⌋ ≅ *β*223 *T*265 *ἐμοὶ ϑεοὶ ἄλγεα δοῖεν '* ⌊ ⌋ + *Y*247 (*ὀνείδεα*), *λ*280 (*ἄλγεα*) *I*492 *ἐπὶ σοὶ* ⌊*-α πολλ*⌋*ὰ πάϑον καὶ πολλὰ μόγησα* ≅ *ε*223 ≅ *ϑ*155 ≅ *δ*95in. ≅ *ο*401in. + *ν*90 (⌊ ⌋*ὰ πάϑ' ἄλγεα*) *ω*207 *ἐπεὶ* ⌊ ⌋ *ἐμόγησεν* *Δ*229 *τῷ* ⌊ ⌋ *ἐπέτελλε* + *Z*207, *Π*838, *Φ*230, *μ*268 = 273 *ξ*231 *μοι μάλα τύγχανε πολλά* *ψ*267 *ἐπεὶ* ⌊*-α πολλ*⌋*ὰ ... ἐπὶ ἄστε' ἄνωγεν '* *ἐλϑεῖν* Op. 696. 697 *μήτε τριηκόντων ἐτέων* ⌊ ⌋ *ἀπολείπων ' μήτ' ἐπιϑεὶς* ⌊ ⌋*ά* adv.: *B*798 ⌊ ⌋*ὰ μάχας εἰσήλυϑον* *I*108 *-α γάρ τοι ἔγωγε ' πόλλ' ἀπεμυϑεόμην* 183 *πολλὰ -(α) εὐχομένω* + *Π*647 (*μερμηρίζων*), *P*66 (*ἰύζουσιν*) *Ω*391 *τὸν ...* ⌊ ⌋*ὰ* (*πάγχυ, πολὺ* vv.ll.) (*ὄπωπα*) *α*1 *πολύτροπον, ὅς* ⌊ ⌋*ὰ ' πλάγχϑη* *λ*530 *με* ⌊ ⌋ *ἱκέτευεν* h. Cer. 435 *πολλὰ -(α) ... κραδίην* (*ἴαινον*) konz.: *Θ*22 *οὐδ' εἰ* ⌊ ⌋*ὰ κάμοιτε* *X*220 *οὐδ' εἴ κεν* ⌊ ⌋*ὰ πάϑοι* *ν*6 *εἰ καὶ* ⌊ ⌋*ὰ πέπονϑας* *ω*174 *μηδ' εἰ* ⌊ ⌋ *ἀγορεύοι* *ϑ*217 *εἰ καὶ* ⌊ ⌋*οὶ ἑταῖροι* (*παρασταῖεν*) *Ψ*832 *εἴ οἱ καὶ* ⌊ ⌋*ὸν ἀπόπροϑι πίονες ἀγροί* *η*321 *εἴ περ καὶ* ⌊ ⌋*ὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης* **2 c** mit *πάντες*+ (s.a. *B*10 in 3 b, *ω*123+ in 3 c, *μ. πάγχυ* in 3 h) *P*356 *Αἴας γὰρ -α πάντας ἐπῴχετο* + *ρ*346 (*αἰτίζειν*) = 351, *χ*383 (*ἴδεν*) *N*741 *ἔνϑεν δ' ἂν -α πᾶσαν ἐπιφρασσαίμεϑα βουλήν* h. Cer. 417 *ἡμεῖς μὲν -α πᾶσαι* (*παίζομεν*) *β*306 *ταῦτα δέ τοι -α πάντα τελευτήσουσιν* + *ϑ*318 (*ἔεδνα*) *O*546 *κασιγνήτοισι κέλευσε ' πᾶσι -α* + *N*829 (*π. μάλ'*), *λ*134 ≅ *ψ*281, *ρ*547 = *τ*558 h. Ap. 483 *νηὸν ' ἔξετ' ἐμὸν πᾶσιν -α τίμιον ἀνϑρώποισι*, mögl. auch zu *τίμιον* *Λ*768 ⌊*πάντα -(α)*⌋ (*γὰρ* pap.) (*ἠκούομεν*) + *X*115 (*κτήμαϑ'*), *Ψ*96 (*ἐκτελέω*), *ε*216 (*οἶδα*), *ι*238 (*μῆλα*). 338, *π*286 (*τεύχεα*) = *τ*5 Op. 701 (*γαμεῖν*) ⌊ ⌋ *ἀμφὶς ἰδών* h. Ap. 112 *προσηύδα '* ⌊ ⌋ *ὡς ἐπέτελλον* **I 3** bei Adv. (s.a. in 6 b. 9, *πολλόν/ά* in 2 b); in Erz. u. dir. R. (hierzu s. bes. die emphat. Verstärkungen [in a:] *μ. γὰρ πολὺ χείρονι* *λ*621, [h:] *μ. πάγχυ*); geleg. emphat. am SA: *B*785 (in f); *λ*621 (a), *Θ*29+ (d), *P*278 (f) *μ. γάρ*; *σ*146 (e) verstärkend im Ggspaar *οὐκέτι δηρόν — μ. δὲ σχεδόν* **3 a** bei intens. Adv. *sehr heftig* u.ä. *O*321 *ἄϋσε -α μέγα* + *X* 407 (*κώκυσεν*) *P*595 *ἀστράψας δὲ -α μεγάλ' ἔκτυπε* *Σ*318 *πυκνὰ* (*πολλὰ, δηϑὰ* vv.ll.) *-α στενάχων* ≅ *Φ*417in. + h. Ap. 361 (*ἐλίσσετο*) h. Cer. 254 *κοτέσασα* ⌊*-(α) αἰνῶς*⌋, vgl.

ἀλλὰ ‹ › (in 6 b) fr. adesp. 4, 2 p. 160 Dav. (χολώσειν) ὧδε -(α) ἐκπάγλως mit Komp.: λ621 -α γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ ' δεδμήμην **3 b** *sehr sorgfältig* u.ä.: *K*413 ταῦτα ‹-(α) ἀτρεκέως› καταλέξω ≅ 427 = α179 = δ399 = ξ192 ≅ α214 = δ383 = ο266 = 352 = π113 ≅ ω303 *B*10 πάντα ‹ › ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω (s.a. 2 c) Sc. 427 ὅς τε ‹-(α) ἐνδυκέως› ῥινὸν (σχίσσας), s.a. ἀλλὰ ‹ › (in 6 b) τ352 ὡς σὺ -(α) εὐφραδέως πεπνυμένα πάντ' ἀγορεύεις ε393 ὀξὺ -α προΐδων **3 c** mit εὖ *Ψ*761 κανών, ὃν τ' ‹εὖ -α› χερσὶ τανύσσῃ χ190 (δέον) εὖ -(α) ἀποστρέψαντε + Op. 806 (ὀπιπεύοντα) δ96 οἶκον ' ‹ › ναιετάοντα ψ175 οὔτε λίην ἄγαμαι, -α δ' εὖ οἶδ' Sc. 355 σὺ δ' ‹ › (αὖ v.l.) οἶσθα καὶ αὐτός (vgl. 2 c:) ω123 σοὶ δ' ἐγὼ ‹ › πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω h. Ap. 171 ὑμεῖς δ' ‹ › πᾶσαι ὑποκρίνασθ' **3 d** sonst bei qualif. Adv. ν86 (νηῦς) ἡ δὲ -(α) ἀσφαλέως θέεν ἔμπεδον *Λ*378 ὁ δὲ -α ἡδὺ γελάσσας δ446 ἡδὺ -α πνείουσαν + 809 (κνώσσουσ') h. Merc. 38 τότε κεν -α καλὸν ἀείδοις φ56 κλαῖε -α λιγέως *Θ*29 -α γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσεν = *I*694 ≅ 431 + *M*152 (ἐμάχοντο) *Y*440 ἦκα -α ψύξασα *Γ*381 (τὸν δ' ἐξήρπαξ') ῥεῖα -(α) ὥς τε θεός = *Y*444 + *O*362 (ἔρειπε), *Σ*600 (ὀρέξασκον), Th. 419 (ἔσπετο τιμή), Op. 762 (wiederh. nach κούφῃ μὲν ἀεῖραι). Hes. fr. 23 a, 22 (ἐξεσάωσε), h. Merc. 351 (ἴχνια διέπρεπεν). 417 (ἐπρήϋνεν) υ302 (μείδησε) σαρδάνιον -α τοῖον, vgl. λ135+ (in 1 b) konz.: *N*152 καὶ -α πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες **3 e** bei räuml. Adv. *Δ*496 στῆ δὲ ‹-(α) ἐγγὺς› ἰών = *E*611 = *P*347 = *M*457in. = *Λ*429in. *H*225 στῆ ῥα -(α) Ἕκτορος ἐγγύς *Σ*586 ἱστάμενοι δὲ ‹ › *Y*330 τῷ δὲ -(α) ἐγγύθεν ἦλθε Op. 288 -α δ' ἐγγύθι ναίει *E*570 Ἀντίλ. δὲ -(α) ἄγχι παρίστατο + *Ω*126 (καθέζετο), ζ56 (στᾶσα) h. Ap. 246 στῆς δὲ -(α) ἄγχ' αὐτῆς ≅ 378 *Ψ* 520 ὁ δέ τ' ἄγχι -α τρέχει 760 (ἐπὶ δ' ὄρνυτο) ἄγχι -(α) + τ301 (ἐλεύσεται, lok. > temp.), h. Ap. 385 (βωμὸν ποιήσατ) *E*607 Τρῶες δὲ -α σχεδὸν ἦλυθον αὐτῶν + *Ψ*499, δ439, *N*402, ν161, *I*304, *Λ*116 (τύχῃσι), ι23 (ναιετάουσι) σ146 (ὃν οὐκέτι) δηρὸν ἀπέσσεσθαι· -α δὲ σχεδόν (Ggs.) *E*478 ‹-α τηλόθ›εν ἦκω *Σ*99 ‹ › ‹ι πάτρης ≅ *Ω*541ex. *X* 445 (μιν) ‹-α τῆλε› λοετρῶν (δάμασε) *Θ*14 (ἦ μιν ἐλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον) τῆλε -(α) Th. 1015 ‹ › μυχῷ νήσων (ἄνασσον) *Φ*317 (τεύχεα) τά που -α νειόθι λίμνης ' κείσεθ' Op. 204 ὕψι -(α) ἐν νεφέεσσι φέρων (sc. ἴρηξ ἀηδόνα) doppelte Verstärkg.: *P*723 (hoben ihn) ὕψι -α μεγάλως konz.: ζ312 εἰ καὶ -α τηλόθεν ἐσσί ≅ η194 κ441 καὶ πηῷ περ ἐόντι -α σχεδόν **3 f** bei zeitl. Adv. (vgl. *K*124 in 1 a Ende, neg. *A*416 in I 9) *P*116 τὸν δὲ -(α) αἶψ' ἐνόησε = 682 + h. Cer. 299 (ἐπίθοντο) *Δ*70 ‹αἶψα -(α)› ἐς στρατὸν ἐλθέ = *Ω*112in. + *T*36 (θωρήσσεο) *T*149 νῦν δὲ μνησώμεθα χάρμης ' ‹ › + ξ263 (πόρθεον) = ρ432, ω519 (ἀμπελὼν προΐει) = 522 κ111 ἡ δὲ -(α) αὐτίκα (ἐπέφραδεν) = ο424 *K*162 ἐξ ὕπνοιο -α κραιπνῶς ἀνόρουσε *E*223 (ἵπποι) κραιπνὰ -(α) ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν = *Θ*107 φ196 ἔλθοι ' ὧδε -(α) ἐξαπίνης *B*52 τοὶ δ' ἡγείροντο ‹-(α) ὦκα› = 444 = *β*8 ≅ *H*417ex. (ὁπλίζοντο) + *P*717 (ὑποδύντε) *Φ*284 τῷ δὲ ‹ › (στήτην) γ157 αἱ δὲ ‹ › ' ἔπλεον = 176ex. = ο182ex. ≅ h. Cer. 172ex. *B*785 -α δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο = *Γ*14 + *E*903, *O*444. 483, *Y*141, *Ψ*389, ξ352, ρ 255, υ27, χ99 ≅ 112 ≅ 146in. *P*278 -α γὰρ σφεας ὦκ' ἐλέλιξεν 190 (θέων δ' ἐκίχανεν) ὦκα -(α) ζ304 ὦκα -α (μάλ' ἐκ vulg.) μεγάροιο διελθέμεν τ100 ἡ δὲ -(α) ὀτραλέως κατέθηκε h. Ven. 180 ὁ δ' ἐξ ὕπνοιο -(α) ἐμμαπέως ὑπάκουσεν *N*30 τοὶ δὲ πέτοντο ' ‹ῥίμφα -(α)› *X*163 ‹ ›α τρωχῶσι *E*587 ‹δηθὰ -(α)› ἑστήκει Th. 623 ‹ › ἀχνύμενοι 646 ἤδη γὰρ -α δηρὸν (μαρνάμεθ') τ320 ἠῶθεν δὲ -(α) ἦρι λοέσσαι *I*360 (ὄψεαι) ἦρι -(α) ... πλεούσας ' νῆας Op. 461 ‹πρωὶ -›α σπεύδων Hes. fr. 313 ‹ › ἠΐθεον **3 g** mit πολλάκις, αἰεί (vgl. μ. πολλόν in 2 b) *Θ*362 ὅ οἱ -α πολλάκις υἱὸν (σώεσκον) + *Ψ*281 (κατέχευε) (vgl. in 6 b:) *Ψ*717 οἱ ‹δὲ -(α) αἰεὶ› ' νίκης ἱέσθην η219 ἡ ‹ › ' ἐσθέμεναι κέλεται (sc. γαστήρ) **3 h** mit πάγχυ (vgl. μ. πάντες+ in 2 c) ρ217 νῦν μὲν δὴ -α πάγχυ κακὸς κακὸν ἠγηλάζει = χ195in. (φυλάξεις) *M*165 (Ζεῦ) φιλοψευδὴς ἐτέτυξο ' ‹πάγχυ -(α)› ξ367 ἤχθετο πᾶσι θεοῖσι ' ‹ › **4** bei Verben (s.a. 6.7.9; Ptz. in 1 a); in Erz. u. dir. R. (diese in 4 e überw.) **4 a** Verb. fin. folgt: *Δ*287 αὐτὼ γὰρ -α λαὸν ἀνώγετον *Z*382 ἐπεὶ -(α) ἄνωγας *Δ*233 τοὺς -α θαρσύνεσκε ≅ 241in. (νεικείεσκε) + *E*471 (μ. νείκεσεν), *Φ* 470 *Δ*379 καί ῥα -α λίσσοντο 494 -α θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη ≅ *N*660 α304 οἵ πού με -(α) ἀσχαλόωσι μένοντες θ413 φίλος, -α χαῖρε ≅ h. Cer. 225 + h. Ap. 90 *H*151 οἱ δὲ -(α) (μέγ' v.l.) ἑτρόμεον ≅ h. Ap. 47 + *O*652 (γὰρ μ. δείδ.) h. Merc. 381 Ἥλιον δὲ -(α) αἰδέομαι *H*379 ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ -α μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντ = *I*79 = *Ξ* 133 = 378 = *O*300 = *Ψ*54 = 738 = γ477 = ο220 = χ 178 = ψ141 = h. Ap. 502 ≅ ζ247 = υ157 = Th. 474ex. *H*286 ἀρχέτω· αὐτὰρ ἐγὼ -α πείσομαι υ23 τῷ δὲ -(α) ἐν πείσῃ κραδίῃ μένε *K*108 σοὶ δὲ -(α) ἔψομ' ἐγώ *Λ*782 σφῷ δὲ -(α) ἠθέλετον *I*40 οὕτω που -α ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν ' ἀπτολέμους τ' ἔμεναι, od. zu ἀπτολ. (Ameis-H. z. St.) h. Merc. 156 νῦν σε -(α) οἶω (≅ 282ex., in 7 b) **4 b** mit Ptz. (vgl. 4 c Ende, 5 c), μ. intens. meist den Gesamtbegr. aus Ptz. + Verb. fin.; Emotion u.ä.: *A*85 θαρσήσας -α εἰπέ (vgl. β372 v.l.) ψ264 τί τ' ἄρ' αὖ με -(α) ὀτρύνουσα κελεύεις ω400 ἐελδομένοισι -(α) ἡμῖν h. Merc. 133 καί τε -(α) ἱμείροντι Bewegg.: *O*230 τῇ -(α) ἐπισσείων φοβέειν *Ψ*660 πὺξ -(α) ἀνασχομένω πεπληγέμεν h. Ap. 535 δεξιτερῇ -(α) ἕκαστος ἔχων (σφάζειν) Nähe (vgl. *P*502+ in 6 c, μάλ' ἐγγύς usw. in 3 e): *N*708 ὡς τὼ παρβεβαῶτε -(α) ἔστασαν ἀλλήλοιιν 146 στῆ ῥα -(α) ἐγχριμφθείς· οἱ δ' ἀντίοι υἷες Ἀχαιῶν *Ψ*334 τῷ σὺ -(α) ἐγχρίμψας ἐλάαν **4 c** in emphat. Anfangsstellg. (s.a. in 1 a.b. **4 d.f**): μ. γάρ u.a., μ. δέ (aber nur *M*51, Op. 758 bei Ggs. nach neg. Satz *nicht ... sondern vielmehr*, entspr. ἀλλὰ μ. in I 6) *A*218 ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, -α τ' ἔκλυον αὐτοῦ *Δ*266 Ἀτρεΐδη, -α μέν τοι ἑταῖρος ἔσσομαι = 318in. (ἐθέλοιμι) *K*229 ἤθελε Μηριόνης· -α δ' ἤθελε Νέστορος υἱός + Hes. fr. 204, 42. 54 *P* 234 -α δέ σφισιν ἔλπετο θυμός = 395ex. = 495ex. *Ξ*104 -α πώς με καθίκεο θυμὸν ἐνιπῇ + ζ155 (θυμὸς ἰαίνεται), θ 541 (ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν) *Ψ*543 -α τοι κεχολώσομαι + *Π*94 (φιλεῖ) *Ω*663 -α δὲ Τρῶες δεδίασιν + *O*669 (δέ σφι φόως γένετ), τ158 (δ' ὀτρύνουσι) μ. δέ nach neg. Satz *nicht ... sondern vielmehr*: *M*51 (οὐδέ οἱ ἵπποι τόλμων) -α δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ Op. 758 μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν, -(α) δ' ἐξαλέασθαι μάλα γάρ: *K*251 ‹-α γάρ› νὺξ ἄνεται *P*67 ‹ › χλωρὸν δέος αἱρεῖ ≅ *Σ*322ex. (δριμὺς χόλος) ο214 ‹ › κεχολώσεται ἔμπης + Op. 310 (στυγέουσιν), *P*564 (ἐσεμάσσατο θυμόν, v.l. μέγα) 'Hom.' fr. 18, 1 p. 109 Dav. ‹ › σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος *I*419 ‹ › ἔθεν (Ζεὺς χείρα ὑπερέσχε) = 686 *Γ*25 (Lõwe) πεινάων· ‹ › τε κατεσθίει (wenn auch d. Hunde ...) = *Φ*24med. + *Ψ*63 (κάμε γυῖα), *O*224 (ἐπύθοντο) beim Ptz.: Sc. 116 ‹ › νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν (vgl. *O*206+ in 4 f) ≅ Op. 424ex. (ἄρμ. οὕτω) Op. 799 -α τοι τετελεσμένον ἦμαρ (interp. West) (vgl. 4 b:) *Ψ* 767 -α δὲ σπεύδοντι κέλευον υ272 -α δ' ἡμιν ἀπειλήσας ἀγορεύει **4 d** mit χρή, χρεώ (s.a. Hes. fr. 43 a, 42 in 4 f; *I*197 in 7 b; *Ψ*308 in 9; zu χρεώ s. Subst. in 5) ω324 -α δὲ χρὴ σπευδέμεν ἔμπης *I*75 -α δὲ χρεὼ (βουλῆς) *Λ*409 τὸν δὲ -α χρεὼ ' ἐστάμεναι + *Σ*406 (τίνειν), *N*463 (χρή, ἀμυνέμεναι) = *Π*492ex. = *X*268ex. **4 e** in konz. Zush. *wenn ... auch noch so sehr*; dir. R. außer *O*604. 617, *P*399. 571, ε485, ζ87 u. 1H *I*318 ἴσῃ μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ -α τις πολεμίζοι + *O*51 (βούλεται) ε485 εἰ καὶ -α περ χαλεπαίνοι + ρ14 (δ' εἴ περ μ. μηνίει) *P*399 οὐδ' εἰ -α μιν χόλος ἵκοι *A*217 καὶ -α περ θυμῷ κεχολωμένον + *P*710, τ324 (μ. περ κεχολ. αἰνῶς, cf. 3 a) *N*317 -α περ μεμαῶτι μάχεσθαι ≅ *O*604med. + *Ξ*375 = *P*181ex. = *Ω*298ex. ≅ χ172ex. ≅ Hes. fr. 35, 3ex. *O*617 -α περ μενεαίνων = ε341ex. ≅ β249ex. (χατέουσα) + ν280, λ350 (χατίζων) θ316 καὶ -α περ φιλέοντε + ξ155 (κεχρημένος) *Z*85 καὶ -α τειρόμενοί περ + η218 *Ξ* 58 -α περ σκοπιάζων ζ87 -α περ ὀρυπόωντα *P*571 (μυίη) ἥ τε καὶ ἐργομένη -α περ χροὸς (ἰσχανάᾳ) **4 f** bes. Stt. u. Vbd. *A*173 φεῦγε -(α) (vgl. β372 v.l.) δ733 τῷ κε -(α) ἥ κεν ἔμεινε ζ319 ἡ δὲ -(α) ἠνιόχευεν (τόφρα) ‹-(α) ἀμφοτέρω› + Verb: *Θ*67 τόφρα ‹ › βέλε ἥπτετο = *Λ*85 = *O*319 = *Π*778 *Π*16 τῶν κε ‹ › ἀκαχοίμεθα τεθνηώτων

intens. zum präp. Ausdr. (vgl. 4 c): *O* 206 *-α τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες* ≅ *ϑ* 141 (vgl. *Γ* 204⁺ in 7 a) nach Präp.: *Σ* 254 *ἀμφὶ -α φράζεσϑε* + Hes. fr. 43 a, 42 (*χρῆν ὤν*[*ον* ...) **I 5** bei Subst. (s.a. *χρεώ* in 4 d, *ζ* 44 in 6 c) *ι* 135 *ἐπεὶ -α πῖαρ ὑπ' οὖδας*, vgl. *μάλα πίονα* (in 1 b Anf.) *σ* 370 *ἄχρι -α κνέφαος bis es ganz dunkel ist* (s. Ameis-H. z.St.) **I 6** *ἀλλὰ μάλα* + Adj., Adv., Verb, präp. Ausdr.: *aber sehr*, z.T. nach neg. Satz den Gegenbegr. verstärkend: *nicht* ... *sondern* 8 *vielmehr* (entspr. *μ. δέ M* 51, Op. 758 in 4 c; s.a. in 9); dir. R. außer *Δ* 225, *N* 557, *P* 359 (indir.), *Y* 468, *Ψ* 378, *ζ* 44, *η* 118 **6 a** bei Adj.; (vgl. in 1 a:) *Γ* 56 ‹*ἀλλὰ -α*› *Τρῶες δειδήμονες* h. Ap. 198 (*οὐτ' αἰσχρὴ*) ‹ › *μεγάλη τε ἰδεῖν* 12 (prädk.:) *A* 554 *ἀλλὰ -(α) εὔκηλος τὰ φράζεαι* *Φ* 500 ‹ › *πρόφρασσα (εὔχεσϑαι)* (vgl. 1 b:) *K* 172 ‹ › *μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν* **6 b** bei Adv.; (vgl. in 3 a): *Z* 441 *ἀλλὰ -(α) αἰνῶς ' αἰδέομαι* = *K* 38ᵉˣ. (*δείδω*) = *T* 23ᵉˣ. = *X* 454ᵉˣ. 16 *μ* 124 ‹ › *σφοδρῶς ἐλάαν* (vgl. 3 b:) *Ω* 158 *ἀλλὰ -(α) ἐνδυκέως (πεφιδήσεται)* = 187 (vgl. 3 d:) *Γ* 214 *παῦρα μὲν ἀλλὰ -α λιγέως* (vgl. 3 e:) *Ψ* 378 *οὐδέ τι πολλὸν ἄνευϑ' ἔσαν, ἀλλὰ -(α) ἐγγύς* *Λ* 590 *ἀλλὰ -(α) ἄντην '* 20 *ἵστασϑ'* ≅ *Σ* 307 *Y* 362 ‹ › *στιχὸς εἶμι διαμπερές* (vgl. 3 f:) *μ* 17 *ἀλλὰ -(α) ὦκα ' ἦλϑ'* + *υ* 156 (*νέονται*) (vgl. 3 g:) *N* 557 (*οὐδέ*) *ἀτρέμας, ἀλλὰ -(α) αἰεὶ ' σειόμενον ἐλέλικτο* = *η* 118ᵉˣ. (*πνείουσα*) **6 c** bei Verben (vgl. 4), 24 präp. Ausdr., Subst. *β* 305 (*μή* ...) ‹*ἀλλὰ -(α)*› (*μοι* v.l., sic Allen) *ἐσϑιέμεν καὶ πινέμεν* *δ* 472 ‹ › *ὤφελλες Διὶ* (*ῥέξας ἱερὰ ἀναβαινέμεν*) *ε* 342 ‹ › *ὦδ' ἔρξαι* ≅ *ζ* 258 ≅ *ε* 360ⁱⁿ. + *σ* 381 (*ὑβρίζεις*) Ptz. (vgl. 4 b): *Δ* 225 (*οὐδὲ κα-* 28 *ταπτώσσοντ*) *ἀλλὰ -α σπεύδοντα* + *Λ* 717 (*ἐσσυμένους*), *Y* 468 (*ἐμμεμαώς*) Nähe (vgl. in 4 b, 3 e): *P* 502 (*μὴ ἀπόπροϑεν*) ‹ › *ἐμπνείοντε μεταφρένῳ* *μ* 108 *ἀλλὰ -α Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος ὦκα* (*ἐλάαν*) *P* 359 (*οὔτε* 32 *χάζεσϑαι*) ‹ › *ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν* bei Subst. (vgl. in 5): *ζ* 44 *οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται*, ‹ › *αἴϑρη ' πέπταται* **I 7** *ἦ* (...) *μάλ(α) ja tatsächlich* u.ä., meist satzeinleitend od. nach *ὦ πόποι*, Vok.; nur dir. R. **7 a** ‹*ἦ μάλα*›; Nomen folgt: 36 *β* 325 ‹ › *Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει* *τ* 474 *ἦ -(α) Ὀδυσεὺς ἔσσι* + *π* 183 (*τις θεός ἐσσι*) ≅ *τ* 40, *ξ* 391 (*θυμὸς ἄπιστος*) *π* 8 *Εὔμαι*, ‹ › *τίς τοι ἐλεύσεται* + *ω* 373 (*τίς σε θῆκεν*) *Γ* 204 ‹ › *τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες* (vgl. *O* 40 206⁺ in 4 f) ≅ *π* 69 ≅ *ψ* 183 *ρ* 306 ‹ › (*μέγα* v.l.) *θαῦμα κύων* *Π* 745 *ὦ πόποι, ἦ -(α) ἐλαφρὸς ἀνὴρ* + *φ* 102 (*ἄφρονα θῆκε*) *Σ* 18 *ὦ μοι* ... ‹ › *λυγρῆς ' πεύσεαι ἀγγελίης* *ψ* 108 ‹ › *νῦν ' γνωσόμεϑ'* neg.: *E* 278 ‹ › *σ' οὐ βέλος* 44 (*δαμάσσατο*) Verb folgt: *P* 34 ‹ › (*τάχα* v.l. ant.) *τείσεις* *π* 92 ‹ › *μεν καταδάπτετ'* (*ἤτορ*) *σ* 125 ‹ › *μοι δοκέεις πεπνυμένος εἶναι* *ω* 514 ‹ › *χαίρω* (≅ Op. 481ᵉˣ. in 9) (vgl. 2 b:) *A* 156 *ἐπεὶ* ‹ › *πολλὰ μεταξύ* ≅ *κ* 465ᵉˣ. (*πέπασϑε*) 48 **7 b** *ἦ* ... *μάλα*; (vgl. 1 a:) *σ* 201 *ἦ με -(α) αἰνοπαϑῆ* (*κῶμ' ἐκάλυψεν*) (vgl. 1 b:) *I* 303 *ἦ γάρ κέ σφι -α μέγα κῦδος ἄροιο* + *X* 435 (vgl. 2 b:) *E* 197 *ἦ μέν μοι -α πολλά* (*ἐπέτελλε*) ≅ *ξ* 281ⁱⁿ. (*πολλοί*) ≅ *I* 348ⁱⁿ. (*δὴ μ. πολλὰ* 52 *πονήσατο*) (vgl. 4 a:) *O* 288 *ἦ ϑήν μιν -α ἔλπετο θυμός* *Φ* 583 *ἦ δή που -(α) ἔολπας* *ξ* 361 *ἦ μοι -α ὑμὸν ὄρινας* h. Merc. 282 *ἦ σε -(α) οἴω* (≅ 156ᵉˣ. in 4 a) (vgl. 4 d, 5:) *I* 197 *ἦ τι -α χρεώ* (*με χρειώ* v.l.) zum präp. Ausdr.: *μ* 372 *ἦ με -(α) εἰς ἄτην κοιμήσατε* **I 8** ‹*ἦ μάλα δή*›/(*υ* 304) *τοι* satzeinleitend od. nach Vok., *ὦ πόποι*; nur dir. R.; Nomen folgt: *E* 422 ‹ › *τινα Κύπρις (ἀνιεῖσα)* + *O* 14 (*σὸς* 56 *δόλος ἔπαυσε*), *Φ* 55 (*Τρ. ἀναστήσονται*), *δ* 770 (*γάμον ἀρτύει*) *Θ* 102 *ὦ γέρον*, ‹ › *σε νέοι τείρουσι* + *o* 486 (*θυμὸν ὄρινας*) = *ρ* 264ⁱⁿ. (*δώματα Ὀδ.*), *χ* 151 (*τις ἐποτρύνει*), Hes. fr. 248, 1 (*σε πονηρότατον τέκνωσε*), Sc. 103 (*τιμᾷ*) *υ* 304 (EN^v) *ἦ -α τοι τόδε κέρδιον* *X* 373 ‹*ὦ πόποι, ἦ -α δὴ, μαλακώτερος* = *δ* 169ⁱⁿ. (*φίλου υἱὸς ἵκεϑ'*) = 333ⁱⁿ. = *ρ* 124 *X* 297 (Hektor:) ‹ › *με θεοὶ ϑάνατόνδε* 64 *κάλεσσαν* + *ι* 507 = *ν* 172, *λ* 436, *ν* 383 Verb folgt: *Z* 255 ‹*ἦ -α δὴ*› *τείρουσι δυσώνυμοι* + *O* 91 (*σ' ἐφόβησε*), *Σ* 12 (*τέθνηκε*), *ψ* 149 (*τις ἔγημε*) *Z* 518 *ἤϑεῖ'* ‹ › *σε* (*κατερύκω*) = *X* 229ⁱⁿ. (*σε βιάζεται*) ≅ *μ* 297ᵐᵉᵈ. + *Λ* 441, *α* 384 *ε* 286 *ὦ πόποι* ‹ › *μετεβούλευσαν* **I 9** neg. *nicht sehr, gar nicht* (Litotes); dir. R. außer *N* 573 = *χ* 473ᵉˣ., *ε* 320; (vgl. 1 a:) 72 *ω* 261 (*ἀνὴρ*) *οὔ τι -(α) ἀρτίφρων* *E* 407 *ὅττι -(α) οὐ δηνεῖ* ‹ › *οὐ -α πολλὸν*, *μ* 407 *αἰός* (vgl. 2 b:) *Ψ* 245 *τύμβον δ'* ‹*οὐ -α πολλὸν*› *ἔϑεῖ* ‹ › *ἐπὶ χρόνον* *Σ* 434 (*ἔτλην*) *πολλὰ -(α) οὐκ ἐϑέλου-* *σα* (s.u. h. Ven. 25) (vgl. *Γ* 381⁺ in 3 d:) *Y* 101 *οὔ κε -α ῥέα ' νικήσει'* (vgl. 3 f:) *A* 416 *ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνϑά περ, οὔ τι -α δήν* = *N* 573ᵉˣ. = *χ* 473ᵉˣ. *ε* 320 *οὐδ' ἐδυνάσϑη ' αἴψα -(α) ἀνσχεϑέειν* (g:) *K* 113 *ἑκαστάτω, οὐδὲ -(α) ἐγγύς* (h:) *Ξ* 143 *σοὶ δ' οὔ πω -α πάγχυ θεοὶ (κοτέουσιν)* (vgl. 4 a:) *K* 249 *μήτ' ἄρ με -(α) αἴνεε* *η* 32 *οὐ γὰρ ξείνους οἶδε -(α) ἀνϑρώπους ἀνέχονται* Op. 481 *οὐ -α χαίρων* (≅ *ω* 514ᵉˣ. in 7 a) h. Ven. 25 *ἡ δὲ -(α) οὐκ ἔϑελεν ἀλλὰ στερεῶς ἀπέειπεν* (s.o. *Σ* 434) (b:) *Λ* 710 *οὔ πω -α εἰδότε* (d:) *Ψ* 308 *σε διδασκέμεν οὔ τι -α χρεώ* (vgl. 6 c:) *B* 241 ‹*ἀλλὰ -(α)*› *οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσίν* *ε* 103 ‹ › *οὔ πως ἔστι* + 358 (*πείσομ'*) **I 10** Zush. verloren inc. auct. fr. PSI 1386, 11]*νδε πάτερ -α τοί σ*[

II *μᾶλλον*; Erz. u. dir. R. (diese bes. in 2 b. f) **1** *mehr* als e. anderen: jem.n, etw. *mehr beachten, vorziehen* (s.a. *N* 638⁺ in 2 f) *K* 46 (*Διὸς ἑτράπετο φρήν*, sc. von d. Gr.) *Ἕκτορέοις ἄρα -λον ἐπὶ φρένα θῆκ' ἱεροῖσιν* *N* 272 *ἄλλον πού τινα -λον (λήθω, σὲ δὲ* ...) *α* 351 *τὴν γὰρ ἀοιδὴν -λον (πάντες* testis) *ἐπικλείουσ' ἄνϑρωποι ' ἥ τις (νεωτάτη)* Op. 191 (nicht den *ἀγαϑόν*,) *-λον δὲ (τιμήσουσι*, sc. *κακόν*) **II 2** *mehr* als vorher: etw. tun (als Reaktion, Folge), anders *N* 638⁺ (in 2 f) **2 a** als Reaktion auf Ermutigg. *Θ* 252 *-λον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον* = *Ξ* 441 = *O* 380 + *M* 414 (*ἐπέβρισαν*), *N* 74 (*θυμός, ἐφορμᾶται*), *Ψ* 418 (*ἐπιδαμέτην*) = 447ⁱⁿ., *O* 726 (*ὄρουσαν*), *Π* 211 (*ἄρϑεν*) + *N* 776 (*ἐρωῆσαι πολέμοιο*) *T* 16 *ὡς εἶδ', ὥς μιν -λον ἔδυ χόλος* *E* 231 *-λον (ἅρμα οἴσετον)* *K* 223 *-λον θαλπωρὴ καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται*, nb. Komp. *α* 322 *ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς ' -λον ἔτ' ἢ τὸ πάροιϑεν* = Th. 666ⁱⁿ. (*πολέμου δ' ἐλιλαίετο*) *υ* 166 *ἦ ἄρ τί σε -λον Ἀχαιοὶ εἰσορόωσιν, ' ἦέ σ' ἀτιμάζουσι (ὡς τὸ πάρος περ)* **2 b** als gegenteilige Reaktion (*trotzdem*) *nur um so mehr, noch mehr*, dir. R. *A* 563 *πρῆξαι δ' ἔμπης οὔ τι δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ ' -λον ἐμοὶ ἔσεαι* *B* 81 *νοσφιζοίμεϑα -λον* = *Ω* 222 *E* 208 *ἤγειρα δὲ -λον* (den Gegner durch Verletzg.) *I* 585 *ἐλλίσσονϑ' ὁ δὲ -λον ἀναίνετο* *δ* 419 *ἀστεμφέως ἐχέμεν -λόν τε πιέζειν* ≅ *μ* 196ᵉˣ. **2 c** ‹*ἔτι καὶ*› *πολὺ μᾶλλον*, (*sogar noch*) *viel mehr* *I* 700 *νῦν αὖ μιν πολὺ -λον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας* (sc. den Ach. durch Bitten) *Ψ* 386 *τὰς μὲν ὅρα* ‹ › *ἰούσας* + 429 (*ἔλαυνε*, trotz Warng.) Th. 428 (*οὐδ' ἧσσον ἔμμορε τιμῆς*) ‹ › **2 d** (*ὄφρ'*) ‹*ἔτι μᾶλλον*› (*damit*) *noch mehr* (s.a. *σ* 22⁺ in 2 f) *I* 678 *οὐκ ἐϑέλει σβέσσαι χόλον, ἀλλ'* ‹ › *' πιμπλάνεται μένεος* = *Φ* 305ᵉˣ. (*χώετο*) *Ξ* 362 *τὸν δ'* ‹ › *ἀμυνέμεναι* + *β* 202 (*ἀπεχϑάνεαι*) *Ξ* 97 (heimkehren) *ὄφρ'* ‹ › *' Τρωσὶ μὲν εὐκτὰ γένηται* = *T* 231ᵉˣ.(*μαχώμεϑα*) = *σ* 347ᵉˣ. (*δύη ἄχος*) = *υ* 285 + *ι* 13 (*στεναχίζω*) ≅ *λ* 214 ≅ *π* 195 *σ* 88 *τῷ δ'* ‹ › *ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα* ≅ *τ* 249ⁱⁿ. (*ὑφ' ἵμερον ὦρσε*) ≅ *ψ* 231 *σ* 268 (*μεμνῆσϑαι*) *ὡς νῦν, ἤ* ‹ › Sc. 176 ‹ › *ἐγειρέσθην κοτέοντε μάχεσϑαι* **2 e** *ὄφρα* ... *μᾶλλον* *α* 89 (*ὄφρα*) *-λον ἐποτρύνω* *I* 257 *ὄφρα σε -λον ' τίωσ'* *σ* 162 (*ὅπως*) *τιμήεσσα γένοιτο ' -λον (ἢ πάρος ἦεν)* **2 f** ‹*καὶ μᾶλλον*›, dir. R.; *sogar (noch) mehr* als vorher (z.T. leicht paradoxe Nuance: *sogar mehr* als normalerweise zu erwarten war): *Θ* 470 *ἠοῦς δὴ* ‹ › ... *Κρονίωνα ' ὄψεαι* *T* 200 *ἄλλοτέ περ* ‹ › *ὀφέλλετε ταῦτα πένεσϑαι* (s. Ameis-H. z. St.) *X* 235 *νῦν δ' ἔτι* ‹ › *νοέω* *β* 334 *οὕτω κεν* ‹ › *ὀφέλλειεν πόνον ἄμμιν* + *o* 198 (*ὁμοφροσύνῃσιν ἐνήσει*) (vgl. 2 d:) *σ* 22 *ἡσυχίῃ δ' ἂν ἐμοὶ* ‹ › *ἔτ' εἴη* 216 *παῖς ἔτ' ἐών* ‹ › ... *κέρδε' ἑνώμας* *sogar mehr* als jem./etw. and. (s. 1): *N* 638 (*κόρος φιλότητος, μολπῆς* etc.) *τῶν πέρ τις* ‹ › *ἐέλδεται ἐξ ἔρον εἶναι ' ἢ πολέμου* (aber Tr. *μάχης ἀκόρητοι*) *δ* 819 *τοῦ δὴ ἐγὼ* ‹ › *ὀδύρομαι ἤ περ ἐκείνου* *ϑ* 154 *κήδεά μοι* ‹ › *ἐνὶ φρεσὶν ἤ περ ἄεθλοι* **2 g** *κηρόϑι μᾶλλον* + Verb der Emotion, steigernd: *nur immer mehr, noch mehr* (*in s. Herzen*) *zürnen* usw. *Φ* 136 *ὡς ἄρ' ἔφη, ποταμὸς δὲ χολώσατο* ‹*κηρόϑι -λον*› (Reaktion) ≅ *ι* 480 ≅ *ρ* 458 ≅ *σ* 387 ≅ *χ* 224 ≅ *ε* 284ᵉˣ. + *λ* 208 (*ἄχος γενέσκετο*), *o* 370 (*φίλει*) ≅ h. Ap. 128ᵉˣ., Sc. 85 (*τίον*) *I* 300 (*εἰ*) *ἀπήχϑετο* ‹ › *mehr*, als du zur Versöhng. bereit bist ~ *zu sehr* **II 3**

bes. Vbd., dir. R.; verstärkend zum Komp.: *Ω*243 *ῥηΐτεροι γὰρ -λον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε (ἐναιρέμεν)* zum Adj. + Gen. comp., ersetzt Komp.: *δ*606 (Ithaka) *αἰγίβοτος, καὶ -λον ἐπήρατος ἱπποβότοιο lieber noch beide*: *M*344 *Αἴαντε κάλεσσον, ' ἀμφοτέρω μὲν -λον· ὁ (ἄριστον)* = 357 **II 4** in neg. Aufford. *Ω*568 *‹μή μοι -λον,› ... θυμὸν ὀρίνῃς τ*117 *‹ › θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων*

III *μάλιστα am meisten, besonders*, Erz. u. dir. R. **1** betont einen einzelnen nach einer (vorher genannten) Gruppe *(πάντες) Δ*96 *(πᾶσι) κῦδος ἄροιο, ' ἐκ πάντων δὲ -ιστα* PN[d] = *β*433[in.] *H*295 *(πάντας) σούς τε -ιστα ἔτας O*370 *εὐχετόωντο ἕκαστος· ' Νέστωρ αὖτε -ιστα* = 659 *P*753 *δύω δ' ἐν τοῖσι -ιστα A*175 *(καὶ ἄλλοι) -ιστα δὲ ... Ζεύς* + *Σ* 175 *Z*493 *πᾶσι, -ιστα δ' ἐμοί* = *α*359[in.] = *φ*353 ≅ *λ*353 = *ψ*61[in.] *(Τρωσί) ξ*138 *πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ -ιστα* + *Ω*742 *A* 16 *(πάντας) Ἀτρεΐδα δὲ -ιστα δύω* = 375 ≅ (PN) *N*418[in.] ≅ *Ξ*459 ≅ 487 ≅ *ν*37[in.] ≅ *ρ*500[in.] ≅ *φ*277[in.] + *β*162 *(μνηστῆρσιν)* ≅ 266[in.] *I*180 *(τοῖσι) Ὀδυσσῆϊ δὲ -ιστα* Op. 343 *τὸν δὲ -ιστα καλεῖν ὅστις (ἐγγύθι)* ≅ 700 *(γαμεῖν)* 642 *(ἔργων μεμνημένος) πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ -ιστα* **III 2** Pron./Art./EN ... *(γάρ/ῥα) μάλιστα* + Verb (vgl. in 7. 8) *B*802 *Ἕκτορ, σοὶ δὲ -ιστ' ἐπιτέλλομαι o*540 EN[v] *σὺ δέ μοι τά περ ἄλλα -ιστα ' πείθῃ ἐμῶν ἑτάρων* (≅ *ψ*209[ex.] in III 7) *K*57 *κείνῳ γάρ κε -ιστα πιθοίατο Ψ*156 EN[v] *σοὶ ‹γάρ τε -ιστά γε› λαὸς (πείσονται) O*383 *ἷς ἀνέμου· ἡ ‹ › κύματ' ὀφέλλει Y*76. 77 *Ἕκτορος ἄντα -ιστα λιλαίετο ... ' τοῦ γάρ ῥα -ιστά ἑ θυμὸς ἀνώγει δ*366 *τῇ γάρ ῥα -ιστά γε θυμὸν ὄρινα* + *ρ*172 *(ἤνδανε κηρύκων) B*21 *τόν ῥα -ιστα γερόντων τῖ'* + *Ξ*490 *(Τρώων ἐφίλει), Ω*574, *Λ*123 *(χρυσὸν δεδεγμένος οὐκ εἴασχ') δ*434 *(ἑταίρους) οἷσι -ιστα πεποίθεα α*283 *(ὅσσαν) ἐκ Διός, ἥ τε -ιστα φέρει κλέος* = *β*217 + *λ*200 *(ἐξείλετο θυμόν,* sc. *νοῦσος), μ*289 *(διαρραίουσι,* sc. Winde), *ν*93 *(ἔρχεται ἀγγέλων,* sc. *ἀστήρ), ξ*284 *(νεμεσᾶται,* Zeus) *E*766 (Ath.) *ἥ ἑ -ιστ' εἴωθε ... ὀδύνῃσι πελάζειν* + *o*356 *(ἤκαχ',* sc. *ἄλοχος) ξ*54 *(Ζεύς τοι δοίη) ὅττι -ιστ' ἐθέλεις* = *σ*113[in.] *ρ*557 (Kleider) *τῶν σὺ -ιστα ' χρῄζεις σ*175 (Tel.) *ὃν σὺ -ιστα ' ἠρῶ (ἰδέσθαι) Y*425 *ἀνήρ, ὃς ἐμόν γε -ιστ' ἐσεμάσσατο θυμόν η*211 *(οὕς τινας) ἴστε -ιστ' ὀχέοντας ὀϊζύν α*434 *καί ἑ -ιστα ' δμῳάων φιλέεσκεξ*3 *ὅ οἱ βιότοιο -ιστα ' κήδετο οἰκήων* **III 3** nach rel. Ortsangabe, Verb folgt (außer *X*321), s.a. *Z*433[+] (in 8) *Λ*528 *‹ἔνθα -ιστ›α (ὀλέκουσι) N*277 *ἐς λόχον, ‹ › ἀρετῇ διαείδεται* + 789 *(μάχῃ ἧεν) Λ*499 *τῇ ῥα -ιστα (πίπτε κάρηνα) ζ*94 (Naus.) *ἦχι -ιστα (ἀποπλύνεσκε θάλασσα)* am VE (vgl. 5): *X*321 *εἰσορόων χρόα ... ὅπῃ εἴξειε -ιστα* **III 4** meist emphat. am Kolon-Anfang (vgl. 8) *Γ*97 *-ιστα γὰρ ἄλγος ἰκάνει* + *β*41 *(μ. δὲ) Γ*388 *-ιστα δέ μιν φιλέεσκε* = *η*171[ex.] *K*280 *νῦν αὖτε -ιστά με φῖλαι, Ἀθήνη P*576 *-ιστα δέ μιν τίεν (δήμου) B*589 *-ιστα δὲ ἵετο (τίσασθαι) N*734 *πολέας ἐσάωσε, -ιστα δὲ καὐτὸς ἀνέγνω ζ*185 (ggüber Freund u. Feind) *-ιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί* EN folgt: *π*397 (Amphin.) *ἡγεῖτο μνηστῆρσι, μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ ' ἤνδανε μύθοισι gefiel am meisten von den Fr.* (nicht 'am meisten der Pen.') **III 5** am VE nach (meist) Verb, s.a. *X*321 (in 3); Art. am Kolon-Anf. (vgl. in 2: *τόν ῥα μ.* + Verb): *Θ*500 *(κνέφας) τὸ νῦν ἐσάωσε -ιστα K*59 *τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε -ιστα (φυλάσσειν* Eust.) *Π*146 *τὸν μετ' Ἀχιλλῆα ... τῖε -ιστα ρ*257 *τὸν γὰρ φιλέεσκε -ιστα | M* 89 *μέμασαν δὲ -ιστα (μάχεσθαι)* = 197 + *P*286 *(φρόνεον), o*521 *(μέμονεν) M*310 *τί ἢ δὴ νῦϊ τετιμήμεσθα -ιστα* + Th. 415 *σ*160 *ὅπως πετάσειε -ιστα ' θυμόν ρ*190 *δὴ γὰρ μέμβλωκε -ιστα ' ἦμαρ* h. Ap. 170 *τέῳ τέρπεσθε -ιστα* 539 *καὶ ἐμὴν ἰθύν τε -ιστα* **III 6** *ἀλλὰ ... μάλιστα* + Verb der Emotion *λ*418 *ἀλλά κε κεῖνα -ιστα ἰδὼν ὀλοφύρασ* = *ω*90 *(θηήσασ)* h. Ap. 146 *ἀλλὰ σὺ Δήλῳ, Φοῖβε, -ιστ' ἐπιτέρπεαι* **III 7** *ἐπεὶ ... μάλιστα* + Verb, z.T. *μ.* nach Pron. (vgl. in 2) *Z*77 *ἐπεὶ πόνος ὕμμι -ιστα ' Τρώων* 355 *ἐπεί σε -ιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν* + *α*342 *(με, πένθος ἄλαστον) ψ*209 *ἐπεὶ τά περ ἄλλα -ιστα ' ἀνθρώπων πέπνυσο* (≅ *o*540[ex.] in III 2) **III 8** bei Adv., präd. Adj. (*B*57. 220, *Ω*334, *θ*582 + Sup.) *Ξ*460 *τοῦ γὰρ πέσεν ἄγχι -ιστα* (vgl. I 3 e) *τ*160 *ἀνὴρ οἷός τε (μέγας τε* v.l.) *-ιστα ' οἴκου κήδεσθαι* h. Ven. 200 *ἀγχίθεοι δὲ -ιστα (ἀνθρώπων) ὅς τε μάλιστα* usw. (vgl. 2): *E*5 *(ἀστήρ) ὅς τε -ιστα ' λαμπρὸν παμφαίνῃσι Ξ*399 *(ἄνεμος) ὅς τε -ιστα μέγα βρέμεται X*410 *τῷ δὲ -ιστ' ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ... Ψ* 159 *οἷσι -ιστα ' κήδεός ἐστι νέκυς θ*582 *οἵ τε -ιστα ' κήδιστοι Ω*334 *σοὶ γάρ τε -ιστά γε φίλτατόν (φιλτερον* v.l. pap.) *ἐστιν ἔνθα μ.* (vgl. 3): *Z*433 *ἔνθα -ιστα ' ἀμβατός ἐστι πόλις* + *N*568 *(γίγνετ' Ἄρης ἀλεγεινός).* 683 *(ζαχρηεῖς γίγνοντο)* emphat. am Kolon-Anf. (vgl. 4): *Θ*84 *(ὅθι τρίχες) -ιστα δὲ καίριόν ἐστιν* = 326[ex.] *B*57 *-ιστα δὲ Νέστορι (εἶδος ἄγχιστα ἐῴκει)* mit Sup. (s.o.) auch: *B*220 *ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ -ιστ' ἦν*

D I *μάλα*: Hes. fr. 165, 3 *]μάλα δ' εὖαδεν* 197, 7 *μά[λ' ἐγ]γύθεν* 200, 1 [*μάλα δ' ἤθελε* 200, 4 *κειμήλια γ[ἀρ μάλα πολλά* 280, 11 *ταῦτ[α μ]άλ' ἀτρεκέως καταλέξω* (vgl. B I 3 b) Cat. 88, 11 Trav. ... *μάλα* ...] *Θ*197 a. 551, *δ*391 a (PSI Pap. 1380) v.l. *Z*241. 261, *Θ*373, *P*90, *Φ*585, *Ω*518. 773, (pro *μέγα*:) *Φ*299. 304, *Ψ*682, *ω*402 (*μάλα* Allen); *β*372 (cf. *A*85 in B I 4 b, *A*173 in 4 f), *δ*730, *η*52, *θ*161, *ρ*404, *φ*386, (pro *τάχα*:) *β*40, *o*537; Hes. fr. 302, 3, Sc. 92 ci. h. Merc. 357 **II** *μᾶλλον*: v.l. *η*213, *θ*203 **III** *μάλιστα*: *Φ*96 a v.l. *N*717, (pro *τάχιστα*:) *N*286, *σ* 263, *ω*532, (pro *μέγιστος*[+]:) *P* 21, *Ω*293. 311

H. W. Nordheider

μαλακός [13[i], 20[o], 3[H], 9[h]] **F** Mask. *-ός* 1[o], *-οῦ* 1[h], *-ῷ* 7, *-όν* 5; *-οί* 2[o], *-οῖσι(ν)* 2; *-ώτερος* 1[i]; Fem. *-ῆς* 2[o], *-ῇ* 4, *-ήν* 2; *-ῇσιν* 1[h], *-ῇς* (‹vor Vokal›) 1[h]; Ntr. *-όν* 1[o], *-οῦ* (‹ › 1[o], *-όν* 1[i]; *-οῖσι(ν)* 7, *-οῖς* (‹ › 4; Adv. *-ῶς* 2[o]

M 1 [⏑⏑̲̊] *ἐκ -οῦ ‹λειμῶν›ος* h. Merc. 198; *ἐν -ῷ ‹ › ‹ι* Th. 279, h. 19, 25 [⏑⏑̲̊] *-ός τ*234; *‹λειμῶν›ι/ἔνι -ῷ* h. Ap. 118, h. 6, 5; *‹ › ‹' ἄ<μ>* -*όν καί* h. Cer. 7; *-όν Ξ*349, *σ* 202; *-οί ι*133; *(εὐνῆς ἐκ) -ῆς ψ*290. 349; *εὐνῇ ἔνι -ῇ I*618, *K*75, *X*504, *χ*196; *χλαῖνάν τε -ήν καί* Op. 537; *χλαίνῃσιν -ῇς* h. Ven. 158; *-ῶς γ*350, *ω*255 [⏑⏑̲̊] *-ῷ δεδμημένοι/ον ὕπνῳ K*2 = *Ω*678/*o*6; *-όν δ' ἔν/ἔκδυνε χιτῶνα B*42, *α*437; *λειμῶνες -οί ε*72; *-ήν Σ*541; *-όν περὶ κῶμ' ἐκάλυψα/εν Ξ* 359, *σ*201 [⏑⏑̲̊] *-οῦ δ*124; *-οῖς ἐπέεσσι(ν) Z*337, *κ*422, *π* 286 = *τ*5 **2** [⏑⏑̲̊⏑] *-οῖσι καθαπτό/παραιφάμενος*[+] *ἐπέεσσιν κ*70/Th. 90, h. Cer. 336; *δὲ -οῖσι καί α*56; *ἐν -οῖσιν γ*38 [⏑⏑̲̊×] *ἐπέεσσι καθάπτεσθαι -οῖσιν A*582; Subst. auf *'...οι/ῃσι(ν)* ⏑–⏑⏑– (Ptz.) *-οῖ/ῇσιν Ω*796, *υ*58, h. 19, 9/h. Merc. 485 **3** [⏑⏑̲̊⏑⏑] *-ώτερος X*373 Anl. 8 × von 45 posit.bildend

Σχ sch. D *B*42: *ἁπαλόν* (so auch *I*618, *Ξ*349, *Ω*796). *τρυφερόν, K*2: *προσηνεῖ. ἡδεῖ, A*582: *μαλακευτικοῖς. πραέσι*

L Treu, Homer 187 f.

B (angenehm) *weich* (im Ggs. zu *μαλθακός* [u. *ἁπαλός φ*151, h. Merc. 273] nie neg. wertend), ausgehend vom unmittelbar sinnl. Eindruck (s. bes. *X*373 in 1 a, *Ξ*349 u. Th. 279 in 1 c), der auch in der Übertr. durchschimmert (1 b > 2 a, *A*582 u. *κ*70 in 2 b); in Assonanz m. *μάλα X*373, *ι* 133, in Vbd. m. *(τ)ῶς σ*202, *τ*234, (formelh.) Epith. von *εὐνῇ*[+] 5 × in 1 b, *λειμῶνι*[+] 7 × in 1 c, *ἐπέεσσι(ν)* 8 × in 2 b, gekoppelt m. weiteren Adj. *B*42 f., *Ξ*349, *Σ*541 f., *Ω*796, *α*56, *ι*133. Wortf.: *ἀβλῆχρός, ἀγανός, ἀκαλά, ἁπαλός, ἀπήμων, γλυκερός* B 2 b, *γλυκύς* B 2 b, *(ν)ῆδυμος, ἡδύς* B 4, *κουφίζων, λειριόεις, λεπτός, -ουργής, λιαρός, μειλιχ(ι)ος, μελιηδής, -φρων, οὖλος, ποιήεις, πυκνός, τέρην, τρυτός*; s.a. *ἰαίνω, λαπάρη* **1** konkr.-hapt.: (sich) *weich* (anfühlend); *γ*350, *ω*255 Adv., *X*373 (Komp.) u. *τ*234 präd., sonst attr. Adj., nachgest. (m. Enjambement *Ξ*349, *ι*133, ‹m. Sperrg.› *Ω*796, *υ*58, h. 19, 9) außer *B*42[+] (‹ ›), *δ*124, Th. 279[+], h. Merc. 198 **1 a** [2[i]] von ritzbarer Oberfläche; in dir. R./Exk. *X*373 *(θηήσαντο εἶδος ἀγητὸν Ἕκτορος· οὐδ' ἀνουτητί γε) „ἦ μάλα δὴ -ώτερος ἁμφαφάασθαι (ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησεν)"*, Ausdr. staunender Erleichterg. *Σ*541 *ἐν δ' ἐτίθει νειὸν -ήν, πίειραν ἄρουραν, ' εὐρεῖαν τρίπολον (ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ)*, sc. gut pflügbar, vgl. V. 547, *K*353, *σ*374, Op. 463 (Ggs. *τρηχύς, παιπαλόεις, κρατερός* [h. Merc. 354]) **1 b** [5[i], 10[o], 1[H], 1[h]] von Textilien (bzw. *γ*38 *κώεα*) als (im Ggs. zu *λεπτός Σ*595, *ε*231[+] nicht weibl.) Kleidg. (am Anf.),

Bettzeug u. Sitzpolster (2° am Ende), vgl. allg. Sol. fr. 24, 4 W.; in dir. R. *I* 618, *X* 504, *γ* 350, *τ* 234, *χ* 196, *ω* 255 *τ* 234 (‹χιτῶνα›) *οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κάτα ἰσχαλέοιο·* ' *τὼς μὲν ἔην -ός* ***hauchzart, fein,*** vgl. h. 31, 13 f., kontrast. *θ* 280 'dünn' *B* 42 *-ὸν δ' ἔνδυνε* ‹ › ' *καλὸν νηγάτεον* ≅ *α* 437ex. ***weich, fein,*** vgl. h. Ap. 122 Op. 537 (*ἔσσασθαι ἔρυμα χροὸς*) *χλαῖνάν τε -ἣν καὶ τερμιόεντα* ‹ › ***flauschig*** (s. V. 538), vgl. *ξ* 529 h. Ven. 158 (*λέχος εὔστρωτον*) *χλαίνῃσιν -ῇς* 8 *ἐστρωμένον Ω* 796 (*ὀστέα ἐς λάρναχα θῆκαν*) *πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες -οῖσιν*, vgl. *η* 96 f., *X* 510 f. *ψ* 290 *ἔντυον εὐνὴν* ' *ἐσθῆτος -ῆς*, vgl. *I* 661 349 (*ὤρτο*) *εὐνῆς ἐκ -ῆς I* 618 (*λέξεο*) *εὐνῇ ἔνι -ῇ* = *K* 75in. = *X* 504in. = *χ* 196in. 12 (iron.) *γ* 350 (*πενιχρόν, ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ ῥήγεα*) *-ῶς* ... *ἐνεύδειν ω* 255 *εὐδέμεναι -ῶς· ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων*, Ggs. *λ* 190 ff. *υ* 58 (Pen. *ἐπέγρετο*) *κλαῖε δ' ἄρ' ἐν λέκτροισι κατεζομένη -οῖσιν γ* 38 *ἷδρυσεν παρὰ δαιτὶ* ' *κώεσιν ἐν* 16 *-οῖσιν*, vgl. *ξ* 50 f. *δ* 124 (*κλισίην ἔθηκεν*) *τάπητα φέρεν -οῦ ἐρίοιο*, sc. f. Hel. zum Sitzen (136), vgl. *Π* 224, *κ* 352, *τ* 97, h. Cer. 196 **1 c** [1i, 2p, 1H, 6h] von Landsch. (bes. Pflanzen'decke', nur 2h Wasser) als (außer *ι* 133 [u. *Σ* 541 in 1 20 a]) göttl. Szenerie (f. Beilager *Ξ* 349, Th. 279, Geburt h. Ap. 118, h. 6, 5, Spiel u. Tanz h. Cer. 7, h. 19, 9. 25), an ersten 2 St. m. epex. Rel.satz; in dir. R. *ι* 133, h. Merc. 198 *Ξ* 349 (*χθὼν*) *φύεν νεοθηλέα ποίην*, ' *λωτόν θ' ἑρσήεντα ἰδὲ κρόκον* ‹*ἠδ' ὑάκινθο›ν* ' *πυκνὸν καὶ -όν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἔεργε* ' *τῷ ἔνι λεξάσθην schwellend* h. 19, 25 (Pan tanzt) *ἐν -ῷ λειμῶνι, τόθι κρόκος* ‹ › ' *εὐώδης θαλέθων κατα-μίσγεται ἄκριτα ποίῃ* = Th. 279in. (*παρελέξατο*) h. Ap. 118 28 *γοῦνα δ' ἔρεισε* (Leto) ' *λειμῶνι -ῷ, μείδησε δὲ γαῖ'* ' *ὑπένερθεν* h. Cer. 7 (*παίζουσαν*) *ἄνθεά τ' αἰνυμένην* ... ' *λειμῶν' ἄ*<*μ*> *-όν* h. Merc. 198 (Ap.s Kühe *ἔβαν*) *ἐκ -οῦ λειμῶνος ἀπὸ γλυκεροῖο νομοῖο*, vgl. h. Ven. 78 *ε* 72 (Kal.- 32 Grotte) *ἀμφὶ δὲ* ‹*λειμῶνες›* *-οἱ ἴου ἠδὲ σελίνου* ' *θήλεον saftig* (Ggs. *ε* 368 f., *ξ* 214) *ι* 133 (*ἐν*) ‹ › ... ' *ὑδρηλοὶ -οί ὕppig* ‖ h. 6, 5 (Zypern) *ὅθι μιν* (Aphr.) ... ' *ἤνεικεν* (Zephyr) *κατὰ κῦμα* ... ' *ἀφρῷ ἔνι -ῷ* h. 19, 9 *φοιτᾷ δ'* 36 *ἔνθα καὶ ἔνθα* ... ' *ἄλλοτε μὲν ῥεῖθροισιν ἐφελκόμενος -οῖσιν blandis* (vgl. 2 b)? **2** übertr.: ***sanft*** (umfangend in 2 a, streichelnd in 2 b); vorangest. (‹m. Sperrg.› bis auf *Z* 337, *κ* 422, *π* 286, *σ* 202) außer (‹ ›) *A* 582, h. Merc. 485 in 2 b **2 a** 40 Sg. [3i, 3e] von Schlaf o.ä.; in dir. R. *Ξ* 359, *σ* 201 f. *K* 2 (*ἄλλοι*) *εὗδον παννύχιοι, -ῷ δεδημένοι ὕπνῳ* = *Ω* 678 ≅ *o* 6ex. ***sanft*** (subj. im Ggs. zu obj. 'weich' *γ* 350, *ω* 255 in 1 b), kontrast. Hes. fr. 239, 4 *Ξ* 359 (*εὕδει Ζεύς, ἐπεὶ αὐτῷ*) ‹*-ὸν* 44 *περὶ κῶμ' ἐκάλυψ›α*, vgl. V. 164, kontrast. Th. 798 *σ* 201. 202 *ἤ με* (Pen.) *μάλ' αἰνοπαθῆ* ‹ › *εν.* ' *αἴθε μοι ὣς -ὸν θάνατον πόροι* (Art.), vgl. *ν* 79 f. **2 b** Pl. [2i, 5e, 1H, 2h] von Äußerungen (des guten Zuredens außer letzter St.); in 48 (*κ* 70. 422 RAbschl./REinl. innerhalb) dir. R. außer h. Cer. 336 (innerl. abh.) u. 1H *A* 582 *σὺ* (Hera) *τόν γ'* (Zeus) ‹*ἐπέεσσι› καθάπτεσθαι -οῖσιν* (*ἶλαος ἔσσεται*), vgl. *ζ* 146, kontrast. *M* 267 *κ* 70 *ὣς ἐφάμην -οῖσι καθαπτόμενος* ‹ › *ν*, 52 vgl. *ω* 393 422 *προσέφην* ‹*-οῖς ἐπέεσσι›* *Z* 337 *με παρειποῦσ' ἄλοχος* ‹ › *ν* ' *ἄρμησ' ἐς πόλεμον*, s. dagg. *Γ* 438 *π* 286 *μνηστῆρας* ‹ › ' *παρφάσθαι, ὅτε κέν σε* (Tel.) *μεταλλῶσιν* = *τ* 5 Th. 90 (*βασιλῆες*) *λαοῖς* ' *βλαπτομένοις ἀγορῆφι* 56 *μετάτροπα ἔργα τελεῦσι* ' *ῥηϊδίως,* ‹*-οῖσι παραιφάμενο›ι ἐπέεσσιν*, vgl. V. 84 h. Cer. 336 *ὄφρ' Ἀίδην* ‹ › *ς ἐπέεσσιν* (Hermes die Perseph. hole) *α* 56 *αἰεὶ δὲ -οῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισι* ' *θέλγει mit sanften u. schmeichlerischen Reden* ‖ 60 h. Merc. 485 *φθεγγομένη παντοῖα νόῳ χαρίεντα διδάσκει* (Leier) ' *ῥεῖα συνηθείῃσιν ἀθυρομένη -ῇσιν in vertrauten Harmonien erklingend* (Ggs. V. 488)

D *O* 5 a (= *B* 42), *Y* 223 a (= Th. 279); v.l. *ξ* 521 64

R. Führer

μαλάχη [1H] E uns.; wohl Lw., oft m. hebr. *mallūah* (salatähnl. Gewächs) in Vbd. gebracht; vgl. lat. *malva*; von Carnoy, REG 69, 1956, 287 wegen d. Farbe d. Blüten zu idg. Wz. *mel-* 'blaßviolett' (*μέλας*) gestellt, von d. Alten volksetym. wegen d. abführenden u. lindernden Wirkg. dieser Pflanze zu *μαλάσσω, μαλακός* **Σχ** sch. Hes. Op. 41 (Pertusi): *τὰ* 72 *εὐτελέστατα τῶν βροτῶν παρέλαβεν ἀφ' ὧν τρέφεσθαι δυνατόν, τὴν -ην τε καὶ τὸν ἀσφόδελον· καὶ γὰρ ἐκ τούτων χυλὸν ἐσκεύαζον εἰς βρῶσιν* L [1]Murr, Pflanzenwelt 243; [2]Lewy, Fremdw. 31; [3]Aly, RhM 68, 1913, 33 (= 'Hesiod' 62); [4]Steier, RE 14, 1 (1928), Sp. 922 ff.; [5]Verdenius, Entretiens Hardt 7, 1960, 122

B *Malve*, Pflanzengattg. m. eßbaren, aber nicht wohl- 8 schmeckenden kleinen, runden Früchten; diese galten, nb. d. Knollen des *ἀσφόδελος* ('Kartoffel der Alten', s. Wagler, RE 2, 2 (1896), Sp. 1731), als älteste Speise d. Menschen, auch als primit. Speise von geringem Wert, als Speise d. Armen (vgl. *Σχ*); danb. wurden der *μ.* (wie auch dem *ἀσφόδελος*) vielfält. Heilkräfte zugeschrieben Hes. Op. 41 *νήπιοι* (sc. *βασιλεῖς δωροφάγοι*), *οὐδὲ* (codd. *οὐδ'*, v.l. *οὐδὲν*) *ἴσασιν, ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς* ' *οὐδ' ὅσον ἐν -ῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ'* (v.l. *ἐν*) *ὄνειαρ*. Zur Interpr. d. Verses s. L3; Wilamowitz, Erga z. St.; L5

G. Markwald

Μάλεια f., **Μαλεία** [4o, 1h] E uns., s. L3; nach L2.6 illyr., im Zushg. mit den Hylleern; nach L1.5 vorgr. L [1]Fick, Vorgr. Ortsnamen 63; [2]Kretschmer, Gl. 14, 1926, 88 u. 15, 1927, 194; [3]Bölte, RE XIV, 1928, 860; [4]Wilamowitz, GlH 1, 386 ff. u. 2, 228; [5]Kiechle, Lakonien 118

B Kap Malea, d. Ausläufer des lakon. Parnongebirges; berüchtigt u. gefürchtet wegen wechselnder heftiger Winde u. dem Fehlen e. Möglichk., am Land Schutz zu suchen. Bei Hom. nur in Zshg. mit Seenot u. Verschlagen i. d. Nostoi: *γ* 287 (*-άν ὄρος αἰπύ*, Men.) = *δ* 514ex. (Ag.), *ι* 80 (*-αν*), *τ* 187 (*-ῶν*, an beiden St. 'Od.'); als einfache Wegmarke bei e. Seefahrt h. Ap. 409 (*-αν*) 32

B. Mader

μαλερός [3i, 1H, 1e] E uns., ob zu *μάλα* od. < **μαρερός* zu *μαραίνω* (s. Frisk III 149) **Σχ** sch. D *Φ* 375: *τῷ πάντα μαραίνοντι, I* 242: *μαραντικοῦ. φθαρτικοῦ* L Graz, Feu, E & C 60, 1965, 126 f.; Silk, CQ 77 = n. s. 33, 1983, 322

B uns., etwa: *verzehrend*, (orakelsprachl.?) Epith. von *πῦρ* (Gen./Dat.), hom. [⏑⏑⏓], nachhom. [⏑⏑⏓(⏑)], im Ggs. zu (mit *-ῷ πυρί* metr. gleichw.) *πυρὶ κηλέῳ* (*Θ* 217) stets (1H m. Sperrg.) vorangest. (wie metr. gleichw. *δῃΐος* B 1 a nur am VE), außer 1e (> Ap. Rh. 1, 734) in (instr.) Vbd. m. (zukünftigem) 'Niederbrennen' (hom. in dir. R., 1H innerl. abh.), vgl. orac.(!) Delph. 94, 8 P.-W. ap. Hdt. 7, 140, 3 *I* 242 (Hektor *στεῦται*) *νηῶν ἀποκόψειν ... κόρυμβα* ' *αὐτάς τ' ἐμπρήσειν -οῦ* ‹*πυρός›* (V. 243 *δῃώσειν*), vgl. ‹ › *δῃΐοιο* (*B* 415+,) *Θ* 217, *Π* 81 f. *Y* 316 (*ὠμόσσαμεν*) *μή ποτ' ἐπὶ Τρώεσσιν ἀλεξήσειν* ... ' *μηδ' ὁπότ' ἂν Τροίη -ῷ πυρὶ πᾶσα δάηται* = *Φ* 375 (*ὀμοῦμαι*), vgl. *Z* 331, *X* 411, *I* 593, *P* 737 f. Sc. 18 (*πρίν γε φόνον τείσαιτο*) *-ῷ δὲ καταφλέξαι πυρὶ κώμας* (VNg), vgl. *X* 512 Vit. p. 9, 5 *λαοὶ* PNg, *μάργων ἐπιβήτορες ἵππων*, ' *ὁπλότεροι, -οῖο πυρὸς κρίνοντες Ἄρηα*, Interp. (2 × *μα-* am Kolonanf.; s.a. Ap. Rh. 1, 734) u. Konstr. (Gen. 'instr.' i.S.v. *-ῷ πυρὶ πέρθοντες πτολίεθρα*) uns., s. Markwald 89 ff. Wortf.: s. *δῃΐος* (1 a)

D inc. auct. fr. PSI 1385 A (= Suppl. Hell. 953), 15 suppl.

R. Führer

μαλθακός [1i, 1H, 1h] sch. D *P* 588: *ἀνειμένος τῷ σώματι. ἀσθενής* B ***weich(lich), (er)schlaff(end),*** bis auf 1h neg. wertend (im Ggs. zu *μαλακός*) *P* 588 *Μενέλαον ὑπέτρεσας* (Hektor), *ὅς τὸ πάρος γε* ' *-ὸς αἰχμητής· νῦν δ' οἴχεται οἶος ἀείρας* ' *νεκρόν* (*σὸν δ' ἔκτανε ἑταῖρον*) ***schlapp,*** s. *K* 121, *P* 26 (*E* 563 f., *H* 104 f.), vgl. *κ* 552 f., Alc. fr. 6, 9 V. Hes. fr. 239, 4 (*ὅστις ἄδην πίνῃ*) *φιλεῖ δέ ἑ -ὸς ὕπνος languidus*, vgl. *σ* 240 ff. h. 30, 15 (*χοροῖς*) *παίζουσαι σκαίρουσι κατ' ἄνθεα μαλ*<*θ*>*ακὰ ποίης*, vgl. *ι* 449, inc. auct. fr. 16, 3 V. Wortf.: *ἠπεδανός, λυσιμελής, μεθήμων* (u.s. *μαλακός*)

R. Führer

μάλιστα s. *μάλα*

μαλκ(ιάω) *vor Kälte steif werden* v.l. Hes. Op. 530
G. Markwald

μᾶλλον s. *μάλα*

μαλλ(ός) [1H] (Pl.) *Wollzotteln* Op. 234 (*ἰθυδίκῃσι φέρει γαῖα*) *εἰροπόκοι δ' ὄἷες -οῖς καταβεβρίθασι sind schwer behangen* (vgl. II Sp. 96, 40. 52; and. 97, 28) *mit Wolle*, vgl. *ι* 445. 434, Op. 517 Wortf.: *ἄωτος, ἔ(ι)ριον, εἶρος, κρόκα, λάχνη/ος, πόκος, τρίχες* Abl.: *δασύ-, πηγεσίμαλλος* v.l. *Ω* 796
R. Führer

μάν, μήν [29i, 6o, 2H, 2h; davon *μάν* 22i, 2o] E wohl zu uridg. **smā́*; *μάν* äol.-dor.; *μήν* att.; *μέν* (s.d.) ion., s. Wackernagel, Unt. 17–22; Leumann, MH 6, 1949, 85–89 = Kl. Schr. 229–33. Dazu auch *μά* (s.d.)

M 1 ⁱ[-] *ἦ μάν/μήν* *B* 291. 370, *I* 57, *N* 354, *P* 429, Sc. 101, h. Ap. 87; *καὶ μήν* *T* 45, *λ* 582. 593; *μὴ μὰν ἀσπουδί γε* *Θ* 512, *O* 476, *X* 304; *οὐ μάν* *Δ* 512, *M* 318, *N* 414, *Ξ* 454, *O* 16. 508, *ρ* 470 ⁱ[-] *ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἤμιν* *P* 415 = *λ* 344in.; *οὐ μήν* *Ω* 52 2 [ⁱ] *ἀλλ' οὐ μάν* *E* 895, *P* 41. 448, *Ψ* 441; *ἄγρει μάν* *E* 765, *H* 459; *εἰ δ' ἄγε μήν* *A* 302; *ἦ δὴ μάν* *P* 538; *χερσί γε μήν* Sc. 139; *ἔσται μάν* *Θ* 373; *ζώειν μάν* *Π* 14 [ⁱ] *καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται* *Ψ* 410 = *π* 440 = *τ* 487; *ἦ μήν* *H* 393; *οὐ μήν* h. Ap. 213

Σχ sch. D *E* 765: *ἄγρει μάν· ἄγε δή*, *Θ* 512: *μὲν δή* (vgl. zu *I* 57), *N* 354: *ἦ μάν· ὄντως δή. ἀληθῶς δή* (vgl. zu *B* 291. 370)

L [1]W. Bäumlein, Untersuchungen über gr. Partikeln, Stuttgart 1861, 153–9; [2]Denniston, GP 328 ff.

B *fürwahr, gewiß, wahrlich/-haftig*, Partikel (1) urspr. zur Bekräftigung u. Beteuerung einer Aussage; dann auch (2) zur syntakt. Verbindung, einen neuen Punkt im Gedankengang einleitend; öfters kombiniert m. Neg. u. and. Partikeln: *οὐ* (1 a α), *μή* (1 a δ), *δή* (1 b α), *ἦ* (1 b α), *γε* (2 b α), *καί* (1 b β. 2 b β); immer 2. Wort eines Satzes; *μάν* gefolgt von vokal. Anlaut (außer *E* 765 [wegen Form. *ἄγρει μάν*?]. 895 [urspr. ohne *σ(ε)*, s. Wackernagel, Unt. 20]), *μήν* vor Kons. (außer *T* 45, wo *μάν* v.l.); außer *N* 354, *P* 429 (1 b α), *T* 45 (1 b β), Sc. 139 (2 b α) immer dir. R. Wortf.: *δή, ἦ* (aber meist am Satzanfang, selbst. od. kombiniert m. and. Partikeln), *μέν* (ion., s.d. 2. 4 a) 1 die Aussage bekräftigend 1 a ohne and. Partikel 1 a α in einer neg. Aussage; öfters markiert die Beteuerg., daß die Aussage m. dem folg. Satz kontrast. od. die neg. Parall. dazu ist (*οὐ μάν/μήν ... ἀλλὰ/αὐτάρ ...*: *M* 318, *N* 414, *Ξ* 454, *O* 508, *P* 415, *λ* 344, *ρ* 470); *ἀλλ' οὐ μάν* kontrast. m. dem Vorhergehenden (*E* 895), od. ist Abbruchsformel, dem Gespräch eine neue Wendg. gebend (*P* 41. 448, *Ψ* 441); einmal (*Ω* 52) einf. *οὐ μήν* als Einl. eines Kontrastes m. dem Vorhergehenden, wobei strittig, ob *μήν* hier schon (sonst nach-hom.) advers. Koord., od. ob der Kontrast kontextuell bedingt u. *μήν* adv. Partikel, s. L² 334 u. vgl. 1 a β: *O* 16 *οὐ μὰν οἶδ' εἰ αὖτε κακορραφίης (πρώτη ἐπαύρηαι)* h. Ap. 213 *οὐ μὴν Τρίοπός γ' ἐνέλειπεν οὐ μὰν ... ἀλλὰ ...*: *N* 414 ⌊*οὐ μὰν αὖτ'*⌋ *ἄτιτος κεῖτ' Ἄσιος, ἀλλά ἔ φημι (γηθήσειν)* *Ξ* 454 ⌊ ⌋ *οἴω (ἄλιον πηδῆσαι ἄκοντα, ἀλλά τις Ἀργείων κόμισε)* *M* 318 ⌊*οὐ μὰν*⌋ *ἀκλεέες Λυκίην κάτα κοιρανέουσιν ' ἡμέτεροι βασιλῆες (ἀλλ' ἄρα καὶ ἷς ἐσθλή)* *P* 415 ⌊ ⌋ *ἤμιν εὐκλεὲς ἀπονέεσθαι (ἀλλ' αὐτοῦ γαῖα πᾶσι χάνοι)* *O* 508 ⌊ ⌋ *ἔς γε χορὸν κέλετ' ἐλθέμεν, ἀλλὰ μάχεσθαι* *λ* 344 ⌊ ⌋ *ἤμιν ἀπὸ σκοποῦ (μυθεῖται· ἀλλὰ πίθεσθε)* *ρ* 470 ⌊ ⌋ *οὔτ' ἄχος ἐστὶ (ὁππότ' ἀνὴρ μαχειόμενος βλήεται. αὐτὰρ ἔμ' PNn βάλε γαστέρος εἵνεκα)* ⌊*ἀλλ' οὐ μάν*⌋: *E* 895 (*τῷ σ' οἴω τάδε πάσχειν.*) ⌊ ⌋ *σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα* *P* 41 ⌊ ⌋ *ἔτι δηρὸν ἀπείρητος πόνος ἔσται* *P* 448 ⌊ ⌋ *ὑμῖν γε (Ἕκτωρ ἐποχήσεται)* *Ψ* 441 ⌊ ⌋ *οὐδ' ὥς ἄτερ ὅρκου οἴσῃ ἄεθλον* Ggs. zum Vorhergehenden: *Ω* 52 (Ach. den Hektor *περὶ σῆμ' ἑτάροιο ἕλκει·*) *οὐ μήν (μέν* v.l.) *οἱ τό γε κάλλιον, nicht wahrlich, doch nicht* 1 a β in einer pos. Aussage, im Ggs. zum Vorhergehenden: *μάν* advers. Koord. od. adv. Partikel?, s.o. ad *Ω* 52: *Θ* 373 (*νῦν δ' ἐμὲ στυγέει.*) *ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὖτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπῃ* *Π* 14 (Warum weinst du? *τιν' ἀγγελίην Φθίης ἔξ ἔκλυες;*) *ζώειν μὰν ἔτι φασί* (Menoit. u. Pel.) 1 a γ bei einer Ansporng.: *A* 302 *εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι* *E* 765 ⌊*ἄγρει μάν*⌋ *οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην* *H* 459 ⌊ ⌋ *(τεῖχος εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι)* 1 a δ in einem neg. Wunsch (viell. m. asseverativer Nebenbed.: 'Ich schwöre, daß [Subj.] nicht ohne Mühe [Verb] wird', vgl. L² 332); immer folgt pos. Parall. (m. *ἀλλά*) zu ⌊*μὴ μὰν ἀσπουδί γε*⌋: *Θ* 512 ⌊ ⌋ *νεῶν ἐπιβαῖεν (ἀλλ' ὥς τις βέλος καὶ οὔκοθι πέσοῃ)* *O* 476 ⌊ ⌋ *δαμασσάμενοί περ ἕλοιεν ' νῆας (ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης)* *X* 304 ⌊ ⌋ *καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ' ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι* 1 b verbunden m. and. Partikeln 1 b α *ἦ μάν/μήν gewiß u. wahrhaftig*, starke Beteuerg. einer Aussage, eines Eides (h. Ap. 87): *B* 370 *ἦ μὰν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς* (Nestor die Gr.) Sc. 101 *ἦ μὴν ... ἄαται πολέμοιο* ⌊*ἦ δὴ μάν*⌋: *P* 538 ⌊ ⌋ *ὀλίγον γε (κῆρ ἄχεος μεθέηκα)* m. konz., entschuldigender Nuance: *B* 291 *ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι*, wozu Leaf z. St.; Kirk z. St. *H* 393 (Alex. will Hel. nicht zurückgeben) *ἦ μὴν* (v.l. *μιν*) *Τρῶές γε κέλονται*, wozu Leaf z. St. *I* 57 *οὐ τέλος ἵκεο μύθων. ' ἦ μὴν* (v.l. *μὲν*) *καὶ νέος ἐσσί*, wozu Leaf z. St. den Kontrast m. dem folg. Satz markierend, vgl. 1 a α: *N* 354 *ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν* (Zeus u. Pos.) *ὁμὸν γένος ... ' ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγόνει* *P* 429 *ἦ μὰν (πολλὰ μάσπιγι ἐπεμαίετο θείων· τὼ* [Pferde] *δ' οὔτ' ἠθελέτην ἰέναι)* Eid: h. Ap. 87 *ἦ μὴν Φοίβου τῇδε θυώδης ἔσσεται αἰεί ' βωμός* 1 b β ⌊*καὶ μήν*⌋: *T* 45 *καί ῥ' οἵ περ τὸ πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι μένεσκον ' 2 vv* ⌊ ⌋ *(μάν* v.l.) *οἱ τότε γ' εἰς ἀγορὴν ἴσαν, auch sie wahrlich* od. *καί* in Apodose (L² 308. 358); s.a. Renner, Krit. u. gram. Bemerkungen zu Hom., Progr. Gymn. zu Zittau, Zittau 1883, 8 ff. 2 zur Gedankenverbindg., einen neuen Punkt/etw. Neues einleitend, einmal (2 a) einf. *μάν*, sonst (2 b) m. and. Partikeln: 2 a *Δ* 512 (*οὔ σφι λίθος χρὼς ἀνασχέσθαι·*) *οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεύς (μάρναται, ἀλλ(ὰ) χόλον πέσσει)* 2 b m. and. Partikeln: 2 b α ⌊*γε μήν*⌋: Sc. 139 *χερσί* ⌊ ⌋ *σάκος εἷλε*, wozu Russo z. St.; L² 347. 349 2 b β ⌊*καί μήν*⌋: *καί* Koord.; betonte Einl. eines neuen Gesichtspunktes: *Ψ* 410 *ὧδε γὰρ ἐξερέω,* ⌊ ⌋ *τετελεσμένον ἔσται* = *π* 440 = *τ* 487 (v.l. *τὸ δὲ καί*) in der Aufzählung von Pers., die Od. alle gesehen hat: *λ* 582 ⌊ ⌋ *Τάνταλον ἐσεῖδον ... ἄλγε' ἔχοντα* + *λ* 593 (*Σίσυφον*)

D v.l. *Z* 27. 326, *Θ* 401 = *Ψ* 672, *Λ* 813, *P* 751, *α* 208, *ε* 479, Sc. 11, h. Merc. 543
G. C. Wakker

μανθάνω s. *μαθεῖν*

μαντείη [4h] h. Merc. only 1 *power of divination*: 547 *ὅς δέ κε μαψιλόγοισι πιθήσας οἰωνοῖσι ' -ην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν ' ἡμετέρην, ..., ' φήμ' ἀλίην ὁδὸν εἶσιν* 533 *-ην δὲ ... ἣν ἐρεείνεις ' οὔτε σε θέσφατόν ἐστι δαήμεναι οὔτε τιν' ἄλλον ' ἀθανάτων* 556 *κασίγνηται ... ' παρθένοι ὠκείῃσιν ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι ' τρεῖς· ... ' οἰκία ναιετάουσιν ὑπὸ πτυχὶ Παρνησοῖο, ' -ης ἀπάνευθε διδάσκαλοι ἦν ἐπὶ βουσὶ ' παῖς ἔτ' ἐὼν μελέτησα* 2 *divination:, oracular utterances* 472 *σὲ δέ φασι δαήμεναι ἐκ Διὸς ὀμφῆς ' -ας, Ἑκάεργε* (Matthiae, *-ας θ'* codd.)· *Διὸς πάρα* (Steph., *παρὰ* codd.) *θέσφατα πάντα* (text follows Càssola) Cf. *μαντήϊα, μαντοσύνη*
W. Beck

μαντεύομαι [4i, 10o] E from *μάντις*, analogous with *ἱερεύς, ἱερεύω*. – Deriv.: *μαντήϊα* F *-ομαι* 1, *-εαι* 2, *-εται* 1; impf. *-ετο* 1; imp. *-εο* 1; *-εσθαι* 3; *-αμενος* 1; *-σομαι* 3; *-σατο* 1

M 1 quadrisyll. 1 a [-⏑⏑] *-ομαι* *β* 170; *-εαι* *Π* 859, *T* 420; *-εται* *B* 300; *-ετο* *o* 255; *-εο* *β* 178; *ἐγὼ* ⌊*-σομαι*⌋, *ὡς ἐνὶ θυμῷ* *α* 200 ≅ *o* 172, ⌊ ⌋ *ρ* 154; *-σατο* *ψ* 251 1 b [-⏑-⏑×] *-εσθαι* *A* 107, *β* 180, *υ* 380 2 pentasyll. [-⏑⏑⏑] *-όμενος* *ι* 510

B *to foretell, prophesy, interpret*, see *μάντις*; bird-sign: *B* 300, *β* 170. 178. 180, *o* 172, *ρ* 154; w. acc.: *A* 107, *B* 300, *Π* 859, *T* 420, *β* 180; adv.: *ἀτρεκέως* *ρ* 154, *ἐτεόν* *B* 300, cf. *β* 170; instr.: *φρεσί* *A* 107, cf. *ἐνὶ θυμῷ* *α* 200, *o* 172 1 subj. a diviner: Kalchas: *A* 107 *μάντι κακῶν, ... ' αἰεί τοι τὰ*

κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ -εσθαι *B* 300 *μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν* ' *ἢ ἐτεὸν Κάλχας -εται, ἠὲ καὶ οὐκί,* portent of snake and birds, cf. *θεοπροπέων* 322 Teir.: *ψ*251 *ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται,* ' ... ' *ὣς γάρ μοι ψυχὴ -σατο Τειρεσίαο* Halitherses: *β*170 *οὐ γὰρ ἀπείρητος* (v.l. *-τως*) *-ομαι* (vulg. *-σομαι*), *ἀλλ' ἐὺ εἰδώς* 178 (Eurym. to Halitherses) *-εο σοῖσι τέκεσσιν* ' *οἴκαδ' ἰών, μή πού τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω* Theokl.: *ρ*154 *ἀτρεκέως γάρ τοι -σομαι οὐδ' ἐπικεύσω* *υ*380 *ἄλλος δ' αὖτέ τις οὔτος ἀνέστη -εσθαι* Polyphеides: *ο*255 *Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο ...,* ' *ἔνθ' ὅ γε ναιετάων -ετο πᾶσι βροτοῖσι* ' *τοῦ μὲν ἄρ' υἱὸς ἐπῆλθε* (Theokl.) Telemos: *ι*510 *με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει* ' *ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,* ' *Τήλεμος Εὐρυμίδης ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο* ' *καὶ -όμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν* ' *ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω* 2 non-prophet instances: Patr. dying (see *μάντις* B introd.): *Π*859 *Πατρόκλεις, τί νύ μοι -εαι αἰπὺν ὄλεθρον;* divine horse: *Γ*420 *Ξάνθε, τί μοι θάνατον -εαι; οὐδέ τί σε χρή* Ath. in human disguise: *α*200 (Ath. to Tel.:) *αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ -σομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ* ' *ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,* ' *οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς* bird-sign: Helen: *ο*172 *κλῦτέ μευ· αὐτὰρ* [illegible] Eurym.: *β*180 *ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων -εσθαι* ' *ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* ' *φοιτῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι to interpret* W. Beck

μαντήϊα n. pl. [1°, 1^H] **E** s. *μαντεύομαι* **B** *mantic statements*, s. *θεοπροπίη* **1** *oracles* Hes. fr. 240, 9 (*Δωδώνη*) *ναῖον δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ·* ' *ἔνθεν ἐπιχθόνιοι -α πάντα φέρονται* **2** *prophetic warnings* *μ*272 *ὄφρ' ὑμῖν εἴπω -α Τειρεσίαο* ' *Κίρκης τ' Αἰαίης, οἵ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλον* ' *νῆσον ἀλεύασθαι ... Ἠελίοιο* W. Beck

Μαντινέη [1^i] **E** nach L^1 1291 f. ggüber d. Ethn. sek., alles übrige uns. **L** [1]Bölte, RE XIV, 1930, 1290 ff.; [2]Burr 69; [3]Kiechle, Kadmos 1, 1962, 113; [4]H.S.-L. 92. 94; [5]Howell, ABSA 65, 1970, 86; [6]Gaz^2 87 (D 10/11)

B Stadt in Arkadien, *B*607 (*Τεγέην ... καὶ -ένην ἐρατεινήν*), ident. mit d. hist. Stadt bzw. mit deren Altstadt, der 'Ptolis' (Paus. 8,12,7), wahrsch. auf dem unmittelb. nördl. der Ruinen von *M.* gelegenen Hügel Gourtsouli (L^24; Nr. 11 bei L^5 u. D 10 bei L^6), wo 'kyklop.' Mauerreste, Spuren e. kleinen Heiligtums u. e. Besiedlg. von d. geometr. bis in die frühe Kaiserzeit, sowie vorhist. u. myk. Keramik; die Probegrabg. erlaubt noch keine Entscheidg. über den Umfang myk. Besiedlg. bzw. eine Kontinuität, die in Arkadien allerd. nicht wahrsch. ist (s.o. I Sp. 1305 f., bes. 1306, 1 ff.; vgl. L^3); dass. gilt erst recht für den noch gar nicht untersuchten 2. Kandidaten für die Ptolis, den Hügel von Aiyos Ilias (s. Nr. 10 bei L^5, D 11 bei L^6, vgl. L^1 1304 f., 1310 f.) B. Mader

Μάντιος [2°] **Σχ** sch. D *ο*249: *-ιος· ὄνομα κύριον* **B** son of Melampus: *ο*242 *γείνατο δ'* [illegible]*Ἀντιφάτη*[illegible]*ν καὶ -ον, υἷε κραταιώ.* ' [illegible]*ς μὲν τίκτεν Ὀϊκλῆα* father of Polyphеides: 249 *-ος αὖ τέκετο Πολυφείδεά τε Κλεῖτόν τε* (diff. Paus. 6, 17, 6: father of Oikles). Whether *M.* was himself a *μάντις* (or played any role in saga) is a matter of conjecture (s. Burckhardt, RE XIV [1930] 1345) but comparison w. *Μαντώ* suggests assigning *M.* to the diviners in the Melampodid line W. Beck

μάντις [7^i, 10°, 2^H, 1^c] **E** w. *μαίνομαι* (q.v., already Cic. de div. 1, 1, 1), see Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *μαντείη, -εύομαι, -ήϊον, Μάντιος, μαντοσύνη, Μαντώ*

F *-ις* 10, *-ι* 1, *-ιος* 3, *-εῖ* 1, *-ιν* 4; *-ιες* 1 **M 1** disyll. **1 a** [⏑̄] *-ις/ν/ιν ο*225, *A*106, *ρ*384 [⏑̆] *-ις α*202 [⏑̆] *-ις/ιν ι*508, *κ*538/*A*62 [⏑̆] (*προσ*)*πτύδα* [illegible]*-ις ἀμύμων*, *A* 92, *λ*99, [illegible] *λ*291; *-ιν ο*252 [⏑×] *-ις A*384 **1 b** [⏑̄] *-ις* Hes. fr. 303, 1 [⏑̄] *-ις* Hes. fr. 272, 1 [⏑̄] *-ιν* Theb. fr. 10 Ber. **2** trisyll. [⏑̆⏑̆] *-ιος ἀλαοῦ κ*493, *μ*267; *-εῖ N*69 [⏑̆⏑̆] *-ιες Ω*221 [⏑̆⏑̆] *-ιος N*663

Σχ sch. D *A*62: *-ιν ... γένος τι μαντικῆς διαιρόμενον εἰς εἴδη τρία· εἰς οἰωνοσκοπίαν, ἀεροσκοπίαν, καὶ τὴν διὰ τῶν ὀνειράτων μαντείαν*

L [1]Friedreich, Realien 450–460; [2]Nägelsbach, Hom. Theologie[3], Nürnberg 1884, 159–184; [3]E. Fascher, *ΠΡΟΦΗΤΗΣ*, Gießen 1927, 60 f.; [4]Parke, The Oracles of Zeus, Oxford 1967; [5]Kl. P. 3, 968 ff.; [6]P. de Fidio, AIIS II, 1969–70, 22–33. 66; [7]Burkert, Gr R 180 ff.; [8]P. Roth, Mantis, Diss. Bryn Mawr 1982 (microfilm); [9]Casevitz, REG 105, 1992, 1–18 (w. *μηνύω*)

B *diviner*, general term incl. (W d f 1 d.:) *θεοπρόπος, θυοσκόος, οἰωνιστής, οἰωνοπόλος, ὀνειροπόλος, ὑποφῆται*, also *ἀρητήρ, ἱερεύς* (see also *θεοπροπίη* w. d f 1 d.). The *μ.* is one who claims to have or is said to have an exceptional ability to read signs or to 'see' into the future. This ability is, however, not confined to *μ.*: the 'layman', in the absence of a *μ.* must also try to understand the signs w. which he is confronted (see *μαντεύομαι*), e.g. bird-signs: Pulyd. *M*200 ff., Helen *ο*160 ff., Amphin. *υ*240 ff., (bird-)dream: Od. *τ*535 ff.; thunder and ominous speech: Od. *υ*97 ff.; sneeze: Pen. *ρ* 541 ff.; also necromantic rites: Od. (Nekyia, cf. *Π*843 ff.; *X* 355 ff., *Ψ*80 f., Nosti ap. Procl. p. 67, 15 Davies). Helen attributes her interpretation to the promptings of divinity (*ο*172 ff., cf. *α*200 ff.) and the exceptional ability of a *μ.* is usu. attributed to a divine gift or recompense: from Ap. (see I col. 1100, 60): *Κάλχας A* 72. 86 f., *Ἀμφιάραος ο*244 ff., *Μελάμπους* Hes. fr. 261 (cf. *ο*225 ff.), *Πολυφείδης ο*252 f. (see also h. Merc. 533–549), cf. also story of *Φινεύς* Hes. fr. 157; from Zeus: (Ap. h. Merc. 533 ff.), *Ἀμφιάραος ο*244 ff., *Τειρεσίας* Hes. fr. 275 (Persephone: *κ*490 ff.). In the Od. (*ρ*384) the *μ.* are classed among the *δημιοεργοί* (q.v. and L^2 164, L^8) and this is prob. the realistic view, but in saga and EGrE the *μ.* are almost always 'noble' — *μ.* mentioned in Homer: *Ἀλιθέρσης, Ἀμφιάραος, Ἕλενος, Εὐρυδάμας, Κάλχας, Κασσάνδρη, Θεοκλύμενος, Ληώδης, Μάντιος, Μελάμπους* (became king *ο*238 ff., lists of Melampodids *ο* 247–56, Hes. fr. 136), *Μέροψ, Πολύϊδος, Πολυφείδης, Σελλοί, Τειρεσίας, Τήλεμος*, elsewhere: *Ἀμφίλοχος, Μαντώ, Μόψος, Προνόη, Φημονόη, Φινεύς*. The 'nobility' of *μ.* reflects the political influence resulting from their 'divine gift' (cf. *A* 68 ff.) and the political aspect (see L^8 124 ff.) is clearly an important factor in the scepticism often voiced in the poems: *A* 106 ff., *M*230 ff., *Ω*220 ff., *α*413 ff., *β*177 ff., *τ*559 ff., *υ*345 ff., cf. *B*833 = *Λ*331, *O*377 ff., *Π*859 ff., *ο*535 ff., *φ* 144 ff., h. Merc. 533 ff. (see also on Hes. fr. 303 below). Some methods of divination were mentioned above when discussing 'lay-divination'; in the Homeric poems the *μ.* is shown directly interpreting bird-signs (*B*299 ff., *β*146 ff., *ο*525 ff., cf. ps.-Hesiodic *Ὀρνιθομαντεία* p. 157 M.-W.); divination by dreams and entrails only obliquely mentioned w. *μ.* (*ὀνειροπόλος, θυοσκόος*); in any case direct inspiration plays a larger role (see L^8 11 ff. 31 ff. 75 ff.) than usu. allowed (e.g. L^4 172 and Rhode, Psyche II 56 n. 3); the interpretation of signs is attributed to inspiration by Helen (*ο*160 ff., cf. *α*200 ff.) but there are cases which go beyond this: the god-sent signs which afflict the suitors engender a vision in Theokl. (*υ*345 ff., see Rhode l. c., Dodds, Greeks and the Irrational, Berkeley 1951, 70; Russo, Odissea on *ρ*351–7), which must reflect an extremely ancient form of prophecy; beside this are the iatromantic instances: *Κάλχας* (*A* 68 ff.), *Μελάμπους* (Hes. fr. 37, 14. 131. 133. 272); cases of instant inspiration seem to be *Κάλχας* vs. *Μόψος* (Hes. fr. 278 w. Nosti ap. Procl. p. 67, 12 Dav.), *Τειρεσίας, Φινεύς* (in other cases we can only conjecture; gift of understanding speech of animals: Melampus, Teir.: Apollod. 1, 9, 11 f.; 3, 6, 7). Oracles: bee-oracle on Parnassos (h. Merc. 550–66), *Δελφοί* (*Πυθώ*, see Càssola on h. Merc. 541–49), *Δωδώνη, Κλάρος, Μαλλός* (see *Ἀμφίλοχος*). For the diviner's staff, see *N*43–65 (cf. Teir.: Apollod. 3, 6, 7). **1** generic *A* 62 *τινα -ιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα,* ' *ἢ καὶ ὀνειροπόλον, ...,* ' *ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος* *α*202 (Ath. to Tel.:) *αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἑνὶ θυμῷ* ' *ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,* ' *οὔτε τι -ις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς* *Ω*221 *εἰ μὲν γάρ*

τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν, ' ἢ οἳ -ιές εἰσι θυοσκόοι ἢ ἱερῆες, ' ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον· ' νῦν δ' αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ ρ384 τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν ... ' ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν οἳ δημιοεργοί ἔασι, ' -ιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων, ' ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν Hes. fr. 303, 1 *-ις δ' οὐδ' εἷς ἐστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων ' ὅστις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον,* not an attack on divination *per se* (Treu, Gymn. 72, 1965, 440), but ref. to divine origin of gift of divination, cf. h. Merc. 533 ff., Schwartz, Ps.-Hes. 227 **2** specific **2 a** Kalchas: *A* 92 *θάρσησε καὶ ηὔδα -ις ἀμύμων* 106 *-ι κακῶν, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας* 384 *ἄμμι δὲ -ις ' εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας ἑκάτοιο N* 69 *τις νῶϊ θεῶν, ..., ' -εῖ εἰδόμενος κέλεται παρὰ νηυσὶ μάχεσθαι, ' οὐδ' ὅ γε Κάλχας ἐστί, θεοπρόπος οἰωνιστής* **2 b** Teiresias: *κ*493 *ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο, ' -ιος* (*-ηος* suprascr. Br) *ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι· ' τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια ' οἴῳ πεπνῦσθαι* + *μ* 267, on (*-ηος*) Chantraine, Gr. h. I 218 f., Ruijgh, Elément achéen 160; Shipp, Studies 64 f.; Rix, Histor. Gr. 146 *κ*538 *ἔνθα τοι αὐτίκα -ις ἐλεύσεται ..., ' ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου ' νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι λ*99 *ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα ..., ' καὶ τότε δή με ἔπεσσι προσηύδα ‿-ις ἀμύμων,* **2 c** Melampus (L[4] 164 ff.): *λ*291 *τὰς δ' (βόας) οἷος ὑπέσχετο ‿ ‿ ' ἐξελάων,* cf. Hes. fr. 37, 2 suppl. Hes. fr. 272, 1 *καὶ τότε -ις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν, ' Ἴφικλος δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμαίετο κτλ.*, in *Melampodia* pp. 113—138 M.-W. **2 d** Melampodids: Amphiaraos: Theb. fr. 10 Ber. *ἀμφότερον μάντιν τ' ἀγαθὸν καὶ δουρὶ μάχεσθαι* (= fr. 7 p. 25 Dav., see CEG 519, 3) Polyidos: *N*663 *ἦν δέ τις Εὐχήνωρ, Πολυΐδου -ιος υἱός, ' ἀφνειός τ' ἀγαθός τε, Κορινθόθι οἰκία ναίων, ' ὅς ῥ' εὖ εἰδὼς κῆρ' ὀλοὴν ἐπὶ νηὸς ἔβαινε,* see Kl. P. 4, 997; L[4] 172 f. Polypheides: *o*252 *αὐτὰρ ὑπέρθυμον Πολυφείδεα -ιν Ἀπόλλων ' θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον, ἐπεὶ θάνεν Ἀμφιάραος· ' ὅς ῥ' Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς, ' ἔνθ' ὅ γε ναιετάων μαντεύετο πᾶσι βροτοῖσι* Theoklymenos: 225 *ἤλυθεν ἀνὴρ ' ... ' -ις· ἀτὰρ γενεήν γε Μελάμποδος ἔκγονος ἦεν* **3** Telemos: *ι*508 *ἔσκε τις ἐνθάδε -ις ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε, ' Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὅς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο ' καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν· ' ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω*

D v.l. *A* 69 Zen., *Z* 76 Arist.; suppl. Hes. fr. 37, 2 W. Beck

μαντοσύνη [3[i], 1[o], 1[H]] **E** on *-οσύνη* L[2] 24 f., Risch § 55 a **Σχ** glossed w. *μαντεία*: sch. D *A* 72 (and sch. min. P.Oxy. 2405 col. ii 40), *B* 832 **L** [1]Krarup, C & M 10, 1948, 11; [2]U. Wyss, Die Wörter auf *-σύνη*, Diss. Zürich 1954; s. L in *μάντις, θεοπροπίη*

B **1** *art of divination* *A* 72 *τοῖσι δ' ἀνέστη ' Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος, ' ὅς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα, ' καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν ' Ἴλιον εἴσω ' ἦν διὰ -ην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων ι*509 *ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ ... ' Τήλεμος ..., ὃς -η ἐκέκαστο ' μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν* **2** *the divinatory arts* (of diff. species) *B* 832 *υἱε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὅς περὶ πάντων ' ᾔδεε -ας, οὐδὲ οὗς παῖδας ἔασκε ' στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ τι ' πειθέσθην* = *Λ* 330 Hes. fr. 37, 14 *ἔνθά σφιν μετέδωκ[ε] ' ἴφθ[ι]μος Προῖτος κλῆρον .[ ] ' ἱπποδάμοι τε [Βί]αντι [Μελάμποδί θ'] ' -ηις ἰήσατ', ἐπεὶ εφ[ ] ' ἠλοσύνην ἐνέηκε χολωσα[μεν-]*

W. Beck

Μαντώ [1[H], 1[e]] name of seers' daughters **I** of Teir. (mother of *Μόψος*) taken as booty at Thebes by the Epigoni and dedicated at Delphi, where she married and then went to *Κολοφών*; there she wept over the fall of Thebes whence the (water-)oracle of *Κλάρος* (q.v.) received its name: sc. 'from' *κλαίω* + *ῥόος* (Epig. fr. 3 p. 27 Dav. prose ref., cf. Hes. fr. 278. 279; Parke, Oracles of Ap., London 1985, 112 ff.; Burkert, Gr R 187) **II** daughter of Melampus: Hes. fr. 136, 5 *]ια καὶ Ἀντιφάτην ['] Μαντ[ώ ...]. [.]ην Προνόην τεκ[*, similarly D. S. 4, 68, 5 W. Beck

μαπ- s. *μάρπτω*

Μαραθών [1[o], 1[e]] **E** ON i. S. v. „reich an Fenchel" zu *μάραθον* 'Fenchel' (als *ma-ra-tu-wo* = *marathuon* bereits myk. belegt, s. DMic. I 424 f.) **B** **I** Stadt in Attika, *η* 80 (Ath. kam) *ἐς -ῶνα καὶ ... Ἀθήνην* **II** Eponym d. Stadt, nach Eum. fr. 3 a, 5 p. 98 f. Dav. S. des Epopeus u. V. d. Korinthos u. d. Sikyon; flieht wg. d. Grausamkeit seines V.s nach Attika, nach dessen Tod König, übergibt die Herrschaft s. Söhnen u. wandert endgültig nach Attika aus. Nach Wilisch, Eumelos 13 dessen Erfindg. („Verh. d. Jonier von Aigialeia zu denen von Attika" ebd. S. 12)

D Asius fr. 11 p. 90 Dav.; Choer. fr. 23, 16 Colace = Suppl. Hell. 937, 16 *ἐν Μα[ραθῶνι* Lobel B. Mader

μαραίνω [2[i], 1[h]] **E** *-αίνω*-verb w. IE root **mer-* ('die'), see Meier-Brügger, HSF 102, 1989, 62 ff. — Deriv.: *μαλερός, μέρμερος, μόρος* qq.vv.

B *die out, go out* (med.-pass., of fire, flame 2[i]), *put out* (act., obj. embers h. Merc. 140) *I* 212 *κατὰ πῦρ ἑκάτη καὶ φλὸξ ἐ-άνθη (ἐ-ήνατο παύσατο δὲ φλόξ* v.l., *πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο παύσατο δὲ φλόξ* v.l. ant. [see van der Valk, Text. Crit. Od. 84 f.]) (and the embers [*ἀνθρακιήν* v. 213] were suitable for roasting meat over) *Ψ* 228 *πυρκαϊῇ ἐ-αίνετο, παύσατο δὲ φλόξ* (embers still to be quenched: vv. 237. 250) h. Merc. 140 *ἀνθρακιὴν δ' ἐ-ανε, κόνιν δ' ἀμάθυνε μέλαιναν,* on attic form see Zumbach, Neuerungen 57, R. Janko, Hom., Hes. and the Hymns, Cambridge 1982, 146 **W d f l d.**: *σβέννυμι, παύομαι* (*Ψ* 228)

D Cat. 51 B, 3 Trav. (see *διώκω* D); v.l. Hes. fr. 302, 3 J. N. O'Sullivan

μαργαίνω [1[i]] *rasen, wüten* *E* 882 (Ath.) *Διομήδεα ' -ειν ἀνέηκεν ἐπ' ... θεοῖσι,* z. genaueren Bed. s. *μάργος,* z. Bildg. s. Debrunner, Wortb. 111, z. Wortf. s. *μαίνομαι* B. Mader

μάργος [3[o], 1[H], 1e] **E** unerkl. (s. nb. Frisk u. Chantraine, Dict. auch Furnée, Vorgr. 122. 217 u.ö.; Szemerényi, Scripta 3, 1597; Blanc, RPh 65, 1991, 61). — Abl.: *μαργαίνω* **Σχ** sch. min. P.Oxy. 3833 zu *σ* 2: *-η· ἐνθουσιαστ[*, sch. *σ* 2 *γαστριμαργίᾳ, ἀπληστίᾳ*

B *rasend, toll, verrückt,* wer — aus Gier oder e. starken Trieb — über das Vernünftige, Billige oder Menschenmögl. (s. *μαργαίνω*) hinausgeht; 'wüste Gier nach sinnl. Genüssen', Wilamowitz, Herakl. 2, 228 trifft zumind. für d. fgrE nicht allg. zu; z. Verh. zu den Synon. (*νήπιος, ἀμήχανος, ἠθεῖος, ἠλεός, μαινόμενος*) s. Apelt, Gl. 56, 1978, 176, vgl. auch s.v. *ἄφρων* — *μ.* nimmt ‿*ὕβριν ἔχων,* auf: *π*421 (*Ἀντίνο', ‿ ‿, κακομήχανε*) *-ε, τίη ... Τηλεμάχῳ θάνατον ... ' ῥάπτεις, οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι,* zum Verhalten des Antin. s. ferner V. 422 f., 431 f. — ist Opp. zu *ἄφρων* u. *φρένας αἰσίμη: ψ*14 *-ην σε θεοὶ θέσαν* — von einem maßlosen Trieb: *σ*2 *μετὰ δ' ἔπρεπε* (d. Bettler Iros) *γαστέρι -η ' ἀζηχὲς φαγέμεν* — nur noch (*rasend* =) *wild, kräftig, stürmisch*: Hes. fr. 239, 2 *οἶνος δέ οἱ ἔπλετο -ος* Vit. 9, 4 *-ων ἐπιβήτορες ἵππων* B. Mader

Μάρης [1[H]] in der Melampodie, Hes. fr. 271, 1, e. *ἄγγελος* (sic!) *θοός,* der (s)einem Herrn (*ἄναξ*) e. Becher Wein reicht; Löffler, Die Melampodie, Meisenheim am Glan 1963, 47 vermutet in ihm e. Seher; dem muß nicht widersprechen, daß *M.* ein '*ἄγγελος*' ist, s.o. II Sp. 1410 ff. (*ἄ.* ≈ *κήρυξ* ≈ *οἰνοχόος* usw.). — Wilamowitz, HU 178 A. 22 will d. N. in *Μάρις* (s.d.) verbessern, vgl. Löffler a.O. 36 m. Anm. 32

D Cat. 91, 1 Trav. *-ες* B. Mader

Μαριανδυνός Eponym der Mariandyner, ein thrak.

Stamm in Kleinasien zw. Bithynien u. Paphlagonien; viell. schon bei Hes. erwähnt als S. des Phineus u. Bruder des Bithynos, s. fr. 157, vgl. Preller-Robert 2, 816 B. Mader

Μάρις [1ⁱ] Lykier, Gefährte d. Sarp., S. d. Amisodaros u. Bruder d. Atymnios, *Π*319 (nonn. codd. *Μάρης*); vorausgesetzt ferner m. s. Bruder *Π*327 f. *Σαρπηδόνος ἑσθλοὶ ἑταῖροι, ' υἷες ἀκοντισταὶ Ἀμισωδάρου*; *M.* wird v. Thrasymedes, Atymnios v. Antil. (beide Söhne Nestors) getötet; beide Brüder viell. Eponymen, *M.* von den Mariern (auf Rhodos), s. Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 41 ff., bes. 43. — Vgl. *Μάρης* B. Mader

μαρμαίρων [9ⁱ, 1ᴴ] E redupl. intens. Präs. mit ai. Verw., lt. L onomatop. Verbalbildg. — Abl.: vgl. *ἀμαρύσσω, μάρμαρος, -εος, μαρμαρυγή, Μαῖρα, Μάρων* Σχ sch. D *Γ*397: *λάμποντα* F *-ουσα* 1ᴴ; *-οντες* 1, *-οντας* 1, *-οντα* 7 M [⏑̄–⏑̄] *αὐγὴ -ουσα* Th. 699; *χαλκῷ -οντες N*801; *χάλκεα / χρύσεα / τεύχεα -οντα Π*664, *Σ*131, *Ψ*27 / *N*22 / *Σ*617 [⏑̄–⏑̄×] *ἔντεα⁺ -οντα/ας M*195, *Π*279; *ὄμματα -οντα Γ*397 L Tichy, Onomatop. Verb. 289 ff. 327

B (nur Ptz.:) *funkelnd, glitzernd, blitzend*, von unsteten Lichtreflexen auf Metall (*N*22 viell. auch Wasser), verführer. *glitzernden* Augen, *zuckenden* Blitzen Wortf.: *μαρμάρεος* (s.a. *μάρμαρος*), *ἀμαρύσσω, ἀστράπτω* (s. dd. u.) *ἀμαρυγή/γμα*, (*ἀ*)*στεροπή*, von ähnl. (unruhigen) Lichtphänomenen, dagg. *παμφαίνω* 'strahlen' (s. L); *ἀγλαός, αἰγλήεις, αἴθοψ/ων, (παν)αίολος, ἀργεννός, ἀργινόεις, ἀργός, λαμπετάων/πρός, λιπαρός, νῶροψ, πάναιθος, παμφανόων* (s.o.), *σιγαλόεις, στίλβων, φαέθων, φαεινός, φαίδιμος, φλόγεος*, sowie *δαίομαι, λάμπω, φαείνω, φαίνω*, weiteres s. vv. *αἴγλη, αὐγή glitzernde, funkelnde* Waffenrüstung, in Bewegg. (wird spoliiert, abgelegt, gebracht) außer *Σ*131: *M*195 *ἐνάριζον ἀπ' ἔντεα -οντα Π*664 *ἀπ' ὤμοιιν Σαρπηδόνος ἔντε' ἔλοντο ' χάλκεα -οντα = Ψ*27ⁱᵐ. (*ἀφωπλίζοντο*, d. eigenen) = *Σ*131ⁱᵐ. (Ach.s., *μετὰ Τρώεσσιν ἔχονται*, dir. R.) *Σ*617 (Thetis *ἄλτο*) *τεύχεα -οντα παρ' Ἡφαίστοιο φέρουσα erz-, waffenfunkelnde, blitzende* Krieger im Angriff: *N*801 *χαλκῷ -οντες ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο* (Tr.) *Π*279 (als d. Tr. Patr. sahen) *αὐτὸν καὶ θεράποντα σὺν ἔντεσι -οντας, ' πᾶσιν ὀρίνθη θυμός goldfunkelnder* Palast Pos.s im Meer, mögl. auch Assoz. m. Lichtreflexen in d. Wellen: *N*22 *κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης ' χρύσεα -οντα τετεύχαται ἄφθιτα αἰεί glitzernde* Augen Aphr.s: *Γ*397 (Aphr.: „Paris wartet.") *ὡς οὖν ἐνόησε* (Hel.) *θεᾶς περικαλλέα δειρήν, ' στήθεά θ' ἱμερόεντα καὶ ὄμματα -οντα, ' θάμβησεν*, Sit. erot.r Verführg., vgl. (Th. 910, Chariten) *ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἵβετο*, andrers. (*A*200 Ath.s Flammenblick) *δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν*, sowie *ὄμματα ἀστράπτοντα* (s.d. B 2, *αὐγή* m. weiteren Parall.), *ἀμαρυγή/γμα/σσω zuckender Glanz* d. Blitzes beim Titanenkampf: Th. 699 (*ὄσσε δ' ἄμερδε*) *αὐγὴ -ουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε*

D v.l. *N*331 (*δαιδαλέοισι* vulg.) H. W. Nordheider

Μάρμαξ [2ᴴ] e. der von Oinomaos getöteten Freier d. Hippodameia, Hes. fr. 259 a, vgl. fr. 259 b, 7 *Μά*]*ρμαχ*[' B. Mader

μαρμάρεος [5ⁱ, 1ᴴ] Σχ sch. D *Γ*126 u.ö.: *λαμπράν. λευκήν*

B *funkelnd, glitzernd* Wortf.: s. *μαρμαίρω*, auch *μάρμαρος*, (zu *Γ*126⁺:) *ἀργεννός, ἀργύφεος, λιπαρός, σιλαγόεις, στίλβων* von Textilien *funkelndes* Metall (nb. *φαεινήν*, Enjambement): *Σ*480 (*Ἥφ. ποίει σάκος*) *περὶ δ' ἄντυγα βάλλε φαεινὴν ' τρίπλακα -ἑην P*594 *Κρονίδης ἔλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν ' -ἑην* (*σμερδαλέην* v.l.), Vorstellg. von der Aigis nicht einheitl., hier wohl an Metall, dagg. *Δ*167 an Haut gedacht (*ἐρεμνήν*, s.d. mit Lit. sowie Bremer, ABG Suppl. 1, 1976, 97) Th. 811 (Unterwelt) *ἔνθα δὲ -εαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς ' ἀστεμφής glitzernde* Meeresfläche: *Ξ*273 (Hypnos zu Hera: „schwöre bei Styx) *χειρὶ δὲ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἕλε χθόνα πουλυβότειραν, ' τῇ δ' ἑτέρῃ ἅλα -ἑην*" *schimmernde* Buntweberei (s.o. Wortf.): *Γ*126 *μέγαν ἱστὸν ὕφαινε* (Hel.) ' *δίπλακα -ἑην* (vulg., sic van der Valk, Researches I 562 sq., *πορφυρέην* Zen., Ar. Byz., Arist., pars codd., sic edd.) = *X*441ⁱᵐ. (*-ἑην* vulg., *πορφ.* pars codd.) H. W. Nordheider

μάρμαρος [2ⁱ, 1ᵒ] E umstritten, die bisher übl. Auffassg. (Trenng. von *μαρμαίρω*, s. Frisk s.v.) revidiert von Tichy, Onomatop. Verb. 292: gehört zu *μαρμαίρω, -άρεος*. Zum myk. PN *ma-ma-ro* s. DMic. I 420 Σχ sch. D *M* 380: *-ῳ ὀκριόεντι· λίθῳ τραχεῖ, Π*735: *λευκὸν λίθον*

B je nach Etym. (s.o.): Stein u. dann (volksetym. m. *μαρμαίρω* vbd.) > *weißer Stein*, '*Marmor*'; od. (wenn zu *μαρμαίρω* gehörig) *glitzernd(er), hellschimmernd(er Stein*; Farbsubst. od. urspr. -adj.?), dazu vgl. in ähnl. Sit. (*H*264 ≅ *Φ*403) m. Farbwort *λίθον μέλανα* Epith.: *ὀκριόεις* (*ὀκρυόεις* v.l.) Wortf.: zu Stein (als Wurfgeschoß:) *λᾶας, λίθος, χερμάδιον, πέτρος* (*Π*735 nb. *μ.*), zum Farbwort s.v. *μαρμαίρω/άρεος Π*735 *ἑτέρηφι δὲ λάζετο* (Patr.) *πέτρον ' -ον ὀκριόεντα* (*ὀξέϊ λᾶϊ, λίθος*), hier Adj. od. appos. Subst. mögl. ('Leumannscher Punkt', aus dem sich subst. Gebr. ergeben haben kann) Subst.: *M*380 (Aias tötete Gegner) ‹-ῳ *ὀκριόεντι βαλών*›, *ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς ' κεῖτο μέγας παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος* ι499 („Kyklop würde zerschmettern) *κεφαλὰς καὶ νήϊα δοῦρα ' ‹ ›*" (481 *κορυφὴν ὄρεος*, 537 *πολὺ μείζονα λᾶαν*) H. W. Nordheider

μαρμαρυγ(ή) [1ᵒ, 1ᵇ] E Verbalabstr. zu *μαρμαρύζω* (Pi.), vgl. *ἀμαρυγή/γμα* L [1]Schulze, Kl. Schr. 125 A.; [2]Porzig, Satzinhalte 229; [3]Tichy, Onomatop. Verb. 290 f.

B (Pl.:) *vielfaches Blitzen, Flimmern*, + *ποδῶν* Wortf.: *αὐγή* (s.d.), andrers. *ταχυτής* Tänzer in (schneller) Bewegg.: *θ*265 (*κοῦροι πέπληγον δὲ χορὸν ποσίν. Ὀδ.*) *-ὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε*, ungew. Veranschaulichg., hier die (in *μαρμαίρω* usw. auch enthaltene) Bewegungskompon. ansch. mehr im Vordergrund (s. L³; zum Doppelaspekt Licht — Schnelligk. s. L¹ u. s.v. *ἀργός* E) danach: Ap. beim Kitharaspiel 'hoch ausschreitend': h. Ap. 203 *ἐγκιθαρίζει ' καλὰ καὶ ὕψι βιβάς, αἴγλη δέ μιν ἀμφιφαείνει ' -αί* (*-ὰς* v.l.) *τε ποδῶν καὶ ... χιτῶνος* H. W. Nordheider

μάρναμαι [45ⁱ, 11ᵒ, 12ᴴ] E IE, cf. Skr. *mṛṇáti* ('crush'), Arm. *mart* (a 'fight') and see Chantraine, Dict. s.v.

F *-αται* 1; *ἐ-αο* 1, *ἐ-ατο* 1, *-ατο* 1, *-ατ'* 1; *ἐ*‹*-ἀσθην*› 3, ‹ › 1; *ἐ*‹*-ἀμεθ'*› 1, ‹ › 2, *-αντο* 12, *-αντ'* 1; *-ώμεσθ'* 1; *-αίμεθ'* 1; *-αο* 2; *-ασθαι* 10, *-ασθ'* 1; ‹*-ἀμεν*›*ος* 4, ‹ ›*οιο* 1, ‹ ›*ον* 3; ‹ ›*οιιν* (gen.) 2; ‹ ›*οι* 5, ‹ ›*ων* 6, ‹ ›*οισι(ν)* 5, ‹ ›*ους* 2

M 1 disyll. [⏑̄⏑] *-ατ' N*369 [⏑̄–] *-αντ'* Sc. 242; *-ασθ' E*33 2 trisyll. [⏑̄⏑⏑] *-αται Δ*513; *-ἀμεθ' γ*108; *-αο O* 475 [⏑̄⏑⏑] ‹*πέρι -*›*ἀμεθ'* Th. 647 [⏑̄⏑⏑] ‹ › *αο Π*497; *-ατο Λ*498 [–⏑̄⏑] ‹*ὧς οἱ μὲν -αντο*› *δέμας πυρός Λ*596 = *N*673 = *Σ*1, *P*366; ‹ › *P*424; *-αντο, 'βοὴ δ' ἄσβεστος/πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς' ὀρώρει N*169 = 540 / Sc. 401; *-αντο Σ*453, Th. 629 [–⏑̄] *-αντο P*403; *-αίμεθ' λ*513 [⏑̄–⏑̄] *-ἀσθην* Hes. fr. 58, 13; *-αντο N*720; *-ώμεσθ'* Sc. 110; ‹*-ασθαι, δηΐοισι(ν ... νωλεμὲς αἰεί) I*317 = *P*148, *Λ*190 = 205; ‹ › *O*557, *Π*241 [⏑̄–⏑̄] *ἔγχεϊ* ‹ › *Π*195, Hes. fr. 25, 2 (*ἔγχει* M.-W.); *ἀνδράσι* ‹ › *ι*50; ‹ › *Ω*395 3 quadrisyll. [⏑̄⏑⏑⏑] *ἐ-αο νωλεμὲς αἰεί χ*228; *ἐ-ατο M*40; *ἐ-ἀμεθ' ω*41 [⏑̄⏑⏑⏑⏑] ‹*-ἀμεν*›*ος/ον* Hes. fr. 25, 13. fr. 33 a, 20 / *Γ*307, *Z*204; ‹ › *οι* (*περί*) *Z*256. 328, *Ξ*25, *ω*39, Th. 663; ‹ › *ων/ους M*429, *N*579, *Π*775 / *σ*31 [⏑̄⏑⏑⏑⏑] (*ἀνδράσι*) ‹ › *ος/ον I*327, *N* 273 / *γ*85; *ἀνδρῶν* ‹ › *ων O*715, *ω*507; ‹ › *ων/ους Ξ*411, Op. 163 [⏑̄⏑⏑–⏑̄] (*ἄνδρες*) *ἐ-ἀσθην H*301, *P*382, Sc. 238 4 pentasyll. [⏑̄⏑⏑⏑⏑⏑] ‹*-αμένοισι*› *πέποιθα⁺ N*96, *π*98 = 116 [⏑̄⏑⏑⏑⏑] ‹ › *ν O*699 [⏑̄⏑⏑⏑×] *τινάσσετο/παλάσσετο* ‹*-αμένοι*›*ο/οιίν O*609, *P*387; ‹ › *ἰν/σιν A*257, *Λ*74

Σχ sch.min. P.Strassb. inv. 33 on *A*257, sch.min. P.Amh. 19 on *Λ*596, sch. D *A*257⁺: *μάχομαι*

L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 167–9

B *fight* in battle (65 out of 68 ×; 1), with fists (2) *quarrel* (3); only pres. stem Wdfld.: esp. *μάχομαι* (in one context w. *μ.* *O*699. 715, *Π*497, *P*148, *ι*50, *σ*31, Th. 647 [636]), *π(τ)ολεμίζω* (see L 167); also *ἀντιβολέω, μίσγομαι, ὁμιλέω,* 4 *πονέομαι*; also *ἐριδαίνω/ίζω* w. wdfld.; on nouns used as *nomina actionis* to *μ.* see Porzig, Satzinhalte 79 f. **1** *fight* in battle, combat w. weapons (spears [thrust or hurled], swords, axes, rocks, arrows; dat. instr. *ἔγχεϊ* *Π*195, Hes. fr. 8 25, 2, *χαλκῷ* *Π*497), usu. on foot, but also *ἀφ' ἵππων* (*ι*50; cf. *E*33 [n. v. 13], *Λ*498 [n. v. 503], *M*40 [n. vv. 50 ff.]); subj. one (army, single warrior) or both sides (dual app. of two armies *P*387, Sc. 238); often w. loc. expr. **1 a** w. dat. 12 (alone 12×; in [quasi-]prep. constr. in last 4 refs.) of opponent *Γ*307 (*οὔ πω τλήσομ'* [Priam] *ὁρᾶσθαι*) ‹*-άμενον*› ... *υἱὸν* ... *Μενελάῳ* *Z*204 (*Ἴσανδρον Ἄρης*) ‹ › *Σολύμοισι κατέκτανε* *I*327 *ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον* (Ach.) 16 *πολεμίζων* ' ‹*ἀνδράσι*› *-άμενος* (*-αμένοις* ci., see Leaf ad l.) *ὁάρων ἕνεκα σφετεράων* *ι*50 *ἐπιστάμενοι* (Cicones) *μὲν ἀφ' ἵππων* ' ‹ › *-ασθαι καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα* *Λ*190 *τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἀνώχθω* ' *-ασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν* 20 *ὑσμίνην* = 205 Th. 663 (Cottus to Zeus: „*ῥυσόμεθα κράτος ὑμόν*) *-άμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας*" *N*720 (*οἱ μὲν πρόσθε σὺν ἔντεσι*) *-αντο Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι* *O*475 (*ἑλὼν δόρυ καὶ σάκος*) *-ἀό τε* ‹*Τρώεσσι*› *καὶ ἄλλους ὄρνυθι* 24 *λαούς* *χ*228 (*ἀμφ' Ἑλένῃ*) *εἰνάετες* ‹ › *ν ἐ-αο* (Od.) *νωλεμὲς αἰεί* *O*557 *ἀποσταδὸν Ἀργείοισι* ' *-ασθαι* Hes. fr. 25, 13 (Meleager was killed by Ap.) *-άμενος Κουρ[ῆσι περὶ Πλ]ε[υ]ρῶν[ι]* Th. 629 *δηρὸν γὰρ -αντο* (warring gods) 28 *πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες* ' *ἀντίον* ‹*ἀλλήλοισι*› *διὰ κρατερὰς ὑσμίνας* 647 *ἤδη γὰρ μάλα δηρὸν ἐναντίοι* ‹ › ' *νίκης καὶ κάρτεος πέρι -άμεθ'* (warring gods) *ἤματα πάντα* (v. 647 *κα*[*Π*[6]) *I*317 (Ach.:) „*οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν* ' *-ασθαι δηΐοισιν* 32 *ἐπ'* (*μετ'* vulg.) *ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί*" (n. forms of *πολεμίζω* vv. 318. 322. 326) = *P*148 (Glauc. to Hector) **1 b** abs., opp. not expressed w. *μ.* *Δ*513 (*οὐδ' Ἀχιλεύς*) *-αται, ἀλλ'* ... *χόλον* ... *πέσσει* *E*33 (Ath. to Ares:) „*οὐκ ἂν δὴ Τρῶας* 36 *μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς* ' *-ασθ'* ...;" *Z*256 (*τείρουσι* [Hector] *υἱες Ἀχαιῶν*) *-άμενοι* ‹*περὶ ἄστυ*› *γ*108 (*ὅσα καὶ* ‹ ›) *-άμεθ'* *Z*328 *φθινύθουσι* (Trs.) *περὶ πτόλιν αἰπύ τε* ‹*τεῖχος*› ' *-άμενοι* Hes. fr. 33 a, 20 *πολέας δ' ἀπόλεσσε καὶ* 40 *ἄλλους* ' *-άμενος* (Periclymenus) *Νηλῆος* ... *περὶ* ‹ › *Σ* 453 *πᾶν δ' ἦμαρ -αντο περὶ Σκαιῇσι πύλῃσι* (vv. 444—456 ath. Ar.) *ω*41 *πρόπαν ἦμαρ ἐ-άμεθ'* (Grs.) *H*301 *ἐ-άσθην* (Hector and Aias) *ἔριδος πέρι* *Π*497 (dying Sarp. to Glauc.:) 44 „*ἐμεῦ πέρι -αο χαλκῷ*" *ω*39 (*κτείνοντο*, Trs. and Grs.) ‹*-άμεν*›*οι περὶ σεῖο* Op. 163 (*τοὺς μὲν*) *ὤλεσε* (war) ‹ › *ους μήλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο* *Λ*74 *παρετύγχανε* (sc. *Ἔρις*) ‹*-αμένοισιν*› *O*699 *τοῖσι δὲ* ‹ › *ὀδ' ἦν νόος* *Λ*498 *μάχης* 48 *ἐπ' ἀριστερὰ -ατο* (Hector, *ὄχθας πὰρ ποταμοῖο*) *Λ*596 *ὡς οἱ μὲν* ‹*-αντο*› *δέμας πυρός* = *N*673 = *Σ*1 ≅ *P*366 = 424[im.] *N*169 *οἱ δ' ἄλλοι* ‹ › „ *βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει* = 540 *P* 403 *πολλὸν γάρ ῥ' ἀπάνευθε νεῶν* ‹ › (*τείχει ὕπο*) (vv. 52 404—425 om. Zen.) Sc. 401 ‹ › „ *πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει* *M*40 *ὅ γ'* (Hector) *ὡς τὸ πρόσθεν ἐ-ατο* (*ἐμαίνετο* Aristoph.) *ἶσος ἀέλλῃ* 429 (*πολλοὶ δ' οὐτάζοντο*) *ἡμὲν ὅτεῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη* ' ‹*-αμένων*› *πολλοὶ δέ* ... *N*579 ‹ › 56 *μετὰ ποσσὶ κυλινδομένην* (helmet) *Ξ*411 *πὰρ ποσὶ* ‹ › *ἐκυλίνδετο* (sc. *χερμάδια*) *Π*775 (*χερμάδια ἀσπίδας ἐστυφέλιξαν*) ‹ › *ἀμφ' αὐτόν* *N*96 (Pos. to Teucer etc.: „*ὔμμιν*) ‹*-αμένοισι πέποιθ*›*α σαωσέμεναι νέας*" *π*98 (*κασιγνήτοις*) *οἷσί περ ἀνὴρ* ' ‹ › *ε* = 116 *N*273 (Men. to Idom.: „*ἄλλον πού τινα μᾶλλον Ἀχαιῶν*) *λήθω* ‹*-άμεν*›*ος, σὲ δὲ ἴδμεναι αὐτὸν ὀΐω*" *Ξ*25 *ἀλλήλους ἐνάριζον* ' ‹ › *οι* *O*609 (*ἀμφὶ δὲ πήληξ*) *κροτάφοισι τινάσσετο* ‹ › *οιο* 64 (*μαινομένοιο* v.l.) *P*387 (*γούνατά τε*) *χεῖρές τ' ὀφθαλμοί τε παλάσσετο* (w. sweat) ‹ › *οιῖν* ' *ἀμφ'* ... *θεράποντα* *N* 369 *ὁ δὲ -αθ' ὑποσχεσίῃσι πιθήσας* *O*715 *ἄλλα* (sc. *φάσγανα*) *μὲν ἐκ χειρῶν χαμάδις πέσον, ἄλλα δ' ἀπ' ὤμων* ' 68 ‹*ἀνδρῶν -αμένων*› *ω*507 *τόδε* (sc. not to be a disgrace to your lineage) *γ' εἴσεαι αὐτὸς ἐπελθών,* ' ‹ › *ἵνα τε κρίνονται ἄριστοι* *Π*195 *πᾶσι μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσιν* ' *ἔγχεϊ* ‹*-ασθαι*› Hes. fr. 25, 2 *ἔγχει μάρνασθα*[*ι* *Π*241 *ἔταρον* 72 *πέμπω πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσι* ' ‹ › *Ω*395 *ἑστάοτες θαυμάζομεν* (Myrm.)· *οὐ γὰρ Ἀχιλεὺς* ' *εἴα* ‹ › *P*382 *νόσφιν* (i.e. from the struggle over Patr.'s body) ‹*ἐ-άσθην*› Sc. 238 *οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων* (i.e. beyond the Gorgons on shield) ' *ἄνδρες* ‹ › *γ*85 (Tel. to Nestor: „I seek news of Od.) *ὅν ποτέ φασι* ' *σὺν σοὶ -άμενον* ‹*Τρώων, πόλιν ἐξαλαπάξαι*" *λ*513 *ὅτ' ἐν πεδίῳ* ‹ › *-αίμεθ'* (*-αίμεθ*[*α*] ci., *-οίμεθ*[*α*] paene omnes) *Ἀχαιοί* (*χαλκῷ* v.l.) (vv. 513—515 om. L[5]) Sc. 110 (*ὄφρα τάχιστα δίφρους ἐμπελάσαντες*) *-ώμεσθα* (Her. and Iolaus; Her. and Cycnus dismount to fight, v. 370; so too Ares, see vv. 462 ff.) 242 *πολλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἔτι δῆριν ἔχοντες* ' *-ανθ'* **2** *fight* with fists *σ*31 (Irus to Od.:) „*ζῶσαι νῦν, ἵνα πάντες ἐπιγνώωσι καὶ οἵδε* ' *-αμένους*" sim.: Hes. fr. 58, 13 *-άσθην* (twins, Crisus and Panopeus) [*ἔτι*] *μητρ*[*ὸς ἐόντ' ἐν γαστέρι*] in womb not w. weapons and hardly w. words! For motif see Stith Thompson, Motif-Index of Folk-Literature, Bloomington, Indiana 1955, vol. V, 404 (T 575.1.3) **3** *fight* w. words, looks, gestures, *quarrel* *A*257 (Nestor to Ag. and Ach.: „The Trs. would rejoice) *εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο -αμένοιϊν*"

D *Ψ*81 a; v.l. *λ*537 J. N. O'Sullivan

Μάρκησσα [1[i]] **E** vorgr., urspr. ansch. Toponym: *-ος* Ortsch. i.d. Troas, *-α* Berg auf Paros, s. Fick, Vorgr. Ortsnamen 58. 116. 140; v. Kamptz 157. 308 f.; auffällig im Zshg. mit *Ἴδης* (s.d. E u. vgl. unten B) u. dem Flußnamen *Εὐηνός* **B** aetol. Heroine, T. des Flußgottes Euenos, Frau des Ides; *I*557 (*-ης καλλισφύρου Εὐηνίνης*); Ap. entführte sie, doch Ides entriß sie ihm mit Gewalt. Ihre T. Kleopatre (s.d.) nannten M. u. Ides wegen des Schicksals d. Mutter u. ihrer Klage darüber Alkyone (*I*559—664) B. Mader

μάρπτω, μαπέειν [14[i], 6[o], 9[H]] **E** umstritten, vgl. Mayrhofer, KEWA II 677 f., A. Morpurgo Davies, in: Atti Roma 801; *ἔ-ψεν* viell. kypr., Bowra, Gl. 38, 1960, 58 f. Dazu *Μάρφ*[*σο*]*ς* (sprechender Hundename auf François-Vase), s. Wachter, MH 48, 1991, 92f., vgl. Sc.303f. — Verh. zu gleichbed. (u. außer am VE Sc. 252 metr. gleichw.) *μαπέειν*+ (3[H]) ungeklärt; Russo zu Sc. 231 m. Lit.: *μαπέειν* analog zu *λαβεῖν*; weniger wahrsch. J. Schmidt, Pluralbildungen d. idg. Neutra, Weimar 1889, 184 f. u. Schwyzer, Kl. Schr. 244 f.: in Form u. Bed. versch. Wz. **map-* u. **marp-*. — Abl. *ἐμμαπέως, μάψ*

F Präs. *-πτε* 1; ‹*ἔ-πτε*›*(ν)* 5, *κατ*‹ › 2; *-πτῃσι* 2; Fut. *-ψει* 1; Aor. (sigm.) *ἔ-ψεν* 1, *ἔμ-ψ'* 1; ‹*-ψῃ*› 1, *κατα*‹ › 2; *-ψαι* 2; ‹*-ψας*› 4, *συμ*‹ › 1; (them.) *μεμάποιεν* 1[H]: *μαπέειν* 2[H]; Pf. *με-πεν* 1[H]; *με-πώς* 1[H]

M **1** zweis. **1 a** [⏑̯⏑] ‹*κατα-ψῃ*› *Z*364; *-πτε* *Ξ*228 **1 b** [⏑̯×] ‹ › Op. 496 **1 c** [⏑̯–] *-ψει* *O*137; *ἔμ-ψ'* Hes. fr. 76,19 **1 d** [–⏑̯] *συμ-ψας* *K*467, Hes. fr. 343, 7 [–⏑̯] (*δύω*) *-ψας* *ι*289, *κ*116; *ἱέμενοι*] *-ψαι* Hes. fr. 150,29 [–⏑̯] *-ψῃ* *Φ*564; *-ψαι* *X*201; *δύω -ψας* *ι*311 ≅ 344 **2** dreis. **2 a** [⏑̯⏑] *ὕπνος* ‹*ἔ-πτε*› *Ψ*62 = *υ*56, ‹ › *Ξ*346 [⏑̯⏑] *κατ*‹ › *δώκων* *E*65 ≅ *Π*598[ea.] **2 b** [⏑̯×] *ὕπνος* ‹ › *ν* *Ω* 679*ä ἶ ἴ ἦ* 489*ä ἔ-ψεν* *ω*390; *μέ-πεν* Sc. 245; *με-πώς* Op. 204 **2 c** [⏑⏑̯] *ἱέμενοι*+ *μαπέειν* Sc. 231. 304 **2 d** [–⏑̯⏑] *-πτῃσι* *Θ*405 = 419 **3** viers. [⏑⏑̯×] *μεμάποιεν* Sc. 252 Stamm im biceps 1 d. 2 c—3 Anl. pos.bildend *X*201, *κ*116

Σχ sch. D *Ξ*228: *οὐδὲ χθόνα -πτε ποδοῖν· οὐδὲ τοῖς ποσὶν αὐτῆς ἐπέβαινε τῆς γῆς,* *Ψ*62: *ἐλάμβανεν,* *Θ*405: *κατα-λάβῃ* (so δfter). *κατάσχῃ* (ebs. *Z*364), *O*137: *συλλήψεται* (ebs. sch. min. P.Berlin inv. 10509, vgl. *Ξ*346, *Φ*489) *ἐπὶ τιμωρίᾳ,* *K*467: ‹*συλλαβὼν*›. *κλάσας,* sch. Barn. *ι*289: *ἁρπάσας.* ‹ › .

B *packen, ergreifen; erwischen, einholen,* nur trans. Akt., m. Instr. (Hand, Füße) 5 × (+ Hes. fr. 76, 18 suppl.?), Subj. ‹Lebewesen› (Sg. bis auf Hes. fr. 150, 29 u. 3[H] [-]*μαπ-*) od. Abstr. außer *Θ*405. 419, Obj. ‹ › od. Teil davon außer *Ξ* 228 u. viell. *K*467, Hes. fr. 76, 19 Wortf.: I 1 a-c: *αἰρέω* (s. I Sp. 355, 21 ff., 54 ff.), *ἅπτομαι* (s. I Sp. 1120, 14 ff.), *ἐπιμαίομαι, λαβεῖν* 1 a (zum Wortf. s. II Sp. 1614, 33 f.), 1 d/II 1 c: *αἰρέω* (s. I Sp. 352, 28 ff.), *ἐπελθεῖν, ἔχω* (s. II Sp. 839, 55 ff., 844, 5 ff.), *ἱκάνω* (s. II Sp. 1173, 44 ff.), *λαβεῖν*

(s. II Sp. 1616, 53 ff.), 1 e: *ἅπτομαι* (s. I Sp. 1122, 22 ff.), *ἐπιμαίομαι*, *ψαύω*, I 2 / II 1 a-b: *αἱρέω* (s. I Sp. 351, 50 ff.), *ἱκάνω* (s. II Sp. 1175, 15 ff.), II 2: *συναίνομαι*, *συναιρέω*

I Simplex 1 *packen, ergreifen* 1 a freundlich: 4 *Ξ* 346 *ἀγκάσ' ἔ-πτε Κρόνου παῖς ἣν παράκοιτιν umfing, dedit amplexus* (Verg. Aen. 8,405), vgl. V. 353, kontrast. *A* 197, *T* 126 1 b neutral: Hes. fr. 76, 19 *ἣ δ'* (Atalanta) *αἶψ' ὤσθ' Ἄρπυια μετ[αχρονίοισι πόδεσσιν ' ἔμ-ψ'* (sc. den 1. Apfel)· 8 *αὐτὰ[ρ ὁ]* (Hippomenes) *χειρὶ τὸ δεύτερον ἡ[κε χαμᾶζε* 1 c feindlich (außer ersten 2 St. stets m. d. Absicht zu töten): *O* 137 *ἡμέας εἶσι* (Zeus) *κυδοιμήσων ἐς Ὄλυμπον, ' -ψει δ' ἐξείης ὅς τ' αἴτιος ὅς τε καὶ οὐκί*, vgl. 22 f. *Φ* 489 *ἀμφοτέρας* 12 *ἐπὶ καρπῷ χεῖρας* (der Art.) *ἔ-πτε* (Hera) *' σκαιῇ*, vgl. *Ω* 671 f.+ *ι* 289 (Kyklop) *ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἵαλλε, ' σὺν δὲ ⌊δύω -ψας⌋ ὥς τε σκύλακας ποτὶ γαίῃ ' κόπτ'*, d.h. mit jeder Hand einen (vgl. V. 429, *K* 467) 311 (*ἐπεὶ*) *σπεῦσε* 16 *πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα, ' σὺν δ' ὅ γε δ<ὴ> αὖτε ⌊ ⌋ ⌊ὡπλίσσατο δεῖπνον⌋* ≅ 344 (*δόρπον*), vgl. *ι* 291 *κ* 116 *ἕνα -ψας ἑτάρων ⌊ ⌋* Op. 204 (*ἵρηξ ἀηδόνα*) *ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ⌊ὀνύχεσσι⌋ με-πώς*, vgl. *πεπαρμένη ἀμφ' ⌊ ⌋* 20 205 Sc. 252 (*ὄν*) *μεμάποιεν* (Keren) *' κείμενον ἢ πίπτοντα νεούτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ ' βάλλ<ον ὀμῶς> ὄνυχας* 231 *μετ' αὐτόν* (Perseus) *' Γοργόνες ... ἐρρώοντο ' ἱέμεναι μαπέειν* 304 *λαγὸς ᾗρευν ' ἄνδρες θηρευταί, καὶ ... κύνε πρό, ' ἱέμενοι μαπέειν, οἳ δ' ἱέμενοι ὑπ⌊αλύξαι⌋* Hes. fr. 150, 29 *κυκλώσαντο* (Boreaden) *' ἱέμενοι⌋ -ψαι, ταὶ* (Harpyien) *δ' ἐκφυγέειν καὶ ⌊ ⌋* An letzten 3 St. Übergang zu I 2 (Antith. 'verfolgen' – '[versuchen zu ent]fliehen') 1 d 28 übertr.: *Ψ* 62 *εὖτε τὸν* (Ach.) *⌊ὕπνος ἔ-πτε⌋* (*ἀμφιχυθείς*) (allmählich) *über ihn kam* = *υ* 56, vgl. V. 54, s.a. Ameis-H. z. d. Stt. *Ω* 679 (*ἄλλοι εὗδον*) *ἀλλ' οὐχ Ἑρμείαν ... ⌊ ⌋ν*, vgl. *B* 1 f., *K* 1 ff., ferner (ebf. mit Impf. + Neg.) *K* 25 f., *Ω* 32 4 f., *ε* 271, *ψ* 308 f. Sc. 245 *οἳ πρεσβῆες ἔσαν γῆράς τε μέ-πεν ' ἀθρόοι ἔκτοσθεν πυλέων ἔσαν in seinem Griff hatte* (Plqu.), vgl. *Σ* 515 1 e *berühren* *Ξ* 228 (*Ἥρη σεύατ'*) *οὐδὲ χθόνα -πτε ποδοῖιν*, vgl. *T* 92 f. *Θ* 405 (*ἔλκε'*) *ἅ κεν* 36 *-πτῃσι κεραυνός* = 419 *die d. Blitzstrahl* (sc. durch seine Berührung) *schlägt*, vgl. *E* 795 2 (neg.) mit den Füßen, *πόδεσσιν / ποσίν*, erreichen, *einholen u. erwischen* (i. S. v.: den milit. Gegner stellen, um ihn zu töten, vgl. II Sp. 1428, 60 40 ff.), vgl. a. I 1 c am Ende u. II 1 *Φ* 564 (*μή*) *με μεταΐξας -ψῃ* (Ach.) *ταχέεσσι πόδεσσιν*, vgl. *Π* 342 *X* 201 (*ὡς ἐν ὀνείρῳ*) *ὁ* (Ach.) *τὸν* (Hektor) *οὐ δύνατο -ψαι ποσίν, οὐδ' ὅς ἀλύξαι*, vgl. A. Roemer, Aristarchs Athetesen ..., Leipzig 44 1912, 56 f.

II Komposita II 1 *κατα-* (nur in NS), KSV u. *ω* 390 DSV, vgl. dazu Zsilka, AAntHung 12, 1964, 31 ff. 1 a friedlich: *einholen* *Z* 364 (Alex., *ἐπειγέσθω*) *ὥς κεν ἔμ'* (Hektor) *ἔντοσθεν πόλιος κατα-ψῃ ἐόντα*, vgl. 341. 515 1 b 48 feindlich: den milit. Gegner *einholen u. erwischen*, m. d. Absicht, ihn zu töten, ohne Instr. (: I 2), in Vbd. m. *διώκων* *E* 65 (*τὸν*) *ὅτε δὴ ⌊κατέ-πτε διώκων⌋ ' βεβλήκει γλουτὸν* 52 *κατὰ δεξιόν nachseitend eingeholt hatte* *Π* 598 (*τὸν*) *στῆθος μέσον οὔτασε δουρὶ ' στρεφθεὶς ἐξαπίνης, ὅτε μιν ⌊ ⌋ als der Verfolger im Begriff war, ihn einzuholen* 1 c übertr.: *ergreifen, in seinen Griff bekommen* *ω* 390 (*γρηῦς*) *γέροντα ' ἐνδυκέως κομέεσκεν, ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔ-ψεν* Op. 496 (verbringe die Winterzeit nützlich zu Hause) *μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη κατα-ψῃ ' σὺν πενίῃ* II 2 *συμ-* KSV, s.a. DSV *ι* 289. 311 in I 1 c *zusammenraffen* *K* 467 *δέελον* 60 *δ' ἐπὶ* (auf die Beutestücke) *σήματ'* (zum metr. bedingten 'poetischen' Pl. vgl. *Φ* 252, *Ψ* 333, Th. 834) *ἔθηκε, ' συμ-ψας δόνακας μυρίκης τ' ... ὄζους, ' μὴ λάθοι*, vgl. Ruijgh, Lingua 25, 1970, 319, anders II Sp. 226, 61 ff. Hes. fr. 343, 7 *συμ-ψας* 64 *δ' ὅ γε χερσὶν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν* M. de Leeuw

μαρτυρίη [1°, 1^H] E entweder (als nom. act.) zu (nachep.) *μαρτυρέω* od. direkt zu *μάρτυς* (*-ρος*) B *Zeugnis*, 68 nur Plur.: *die Aussagen* eines Zeugen *λ* 325 *πάρος δέ μιν* (= Ariadne) *Ἄρτεμις ἔκτα ' Δίῃ ἐν ... Διονύσου -ῃσιν*, vgl. o. *Ἀριάδνη* I Sp. 1270, 13 ff. Op. 282 *ὅς δέ κε -ῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον* (*ἐπὶ ὅρκον* Usener) *ὀμόσσας ' ψεύσεται, ἐν δὲ* 72 *δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῇ wer bei/in seinem Zeugnis, bewußt einen Meineid schwörend, lügt, damit Recht verletzt* (*Dike schädigt*), zum Dativ vgl. Verdenius z. St., zur Lesung Useners (Rh.M. 23, 1868, 148: wer seinem Zeugnis einen Eid hinzufügend lügt), dem offenbar West folgt, s. s.v. *ἐπίορκος* M. Schmidt

μάρτυρος, μάρτυς [5^i, 2°, 1^H, 1^h] E zur Herkunft s. Frisk s.v.; Abl.: *ἐπιμάρτυρος*, *μαρτυρίη* F Formen von *μάρτυς* in vv.ll. der Il. und nachhom., sonst *μάρτυρος* M [⏑⏑] *-ος* *π* 423; *-οι* (*-ες* v.l.) *B* 302, *Ξ* 274, *X* 255, *ξ* 394 [⏑⏑] *-οι* *Γ* 280 [⏑⏑] *-ας* h. Merc. 372 [⏑⏑] *-α*, *-οι* Op. 371, *A* 338 Σχ sch. D *A* 338: *-οι· μάρτυρες. Ἰὰς ἡ διάλεκτος* L s. *ἐπιμάρτυρος*

B *Zeuge, Garant*; ein *μ.* ist ein Mensch oder Gott, der – weil Augen- oder Ohrenzeuge – aus Kenntnis e.r Handlung, e.s Vertrags, Versprechens dies(es/en) später bezeugen kann. Götter als Zeugen sind, weil sie alles sehen und hören und aufgrund ihrer Macht, gleichzeitig Garanten (*ἐπίσκοπος* *X* 255, vgl. *φυλάσσειν* *Γ* 280, *τεκμαίρομαι* *H* 70) der Erfüllung von Abkommen (Wetten), Versprechungen (Eiden) und des Einhaltens von ihnen garantierter Ordnungen bzw. der Strafe für diejenigen, die dies nicht tun (sondern Eid brechen, Fremden 24 kränken, fremdes Eigentum nicht achten). Das Benennen von Menschen u. Göttern als „Zeugen" e.r Handlung, e.s Abkommens ist Öffentlichmachung und damit Sicherung gegen Vergessen. Wortf.: s. *ἐπιμάρτυρος* 1 Menschen (bzw. Götter in Götterwelt) als Zeugen: *A* 338 (Ach. zu Ag.s Boten, die Bris. abholen:) „*τὼ δ' αὐτὼ -οι* (*-ες* codd. pauci) *ἔστων ' πρός τε θεῶν μακάρων πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων, ' καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος* (wenn man meiner einst wieder bedarf)", *Zeugen* nicht für einen formellen Rechtsstreit, sondern dafür, daß die ihm (Ach.) wie allen andern Führern zukommende Beute von Ag. weggenommen wird, und er deswegen sich in Zukunft zurecht weigern will, für Ag. und die Gr. zu kämpfen Op. 371 *καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ -α θέσθαι*, vgl. West z. St. h. Merc. 372 (Hermes: „Ap. kam zu mir und suchte Rinder) *οὐδὲ θεῶν μακάρων ἄγε -ας οὐδὲ κατόπτας*", vgl. o.s.v. *κατόπτης* *B* 302 (Od. erinnert an Aulis) *εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἐστὲ δὲ πάντες ' -οι* (*-ες* v.l.), *οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι*, Augenzeugen des damaligen Ereignisses und damit Zeugen für das jetzige Eintreffen der das Vorzeichen damals auslegenden Ankündigung d. Kalchas 2 Götter als Zeugen: 2 a Eidzeugen: *Γ* 280 (Ag. schwört bei Zeus, Helios, Flüssen, Erde, Erinyen[?]) *ὑμεῖς -οι* (*-ες* v.l., vgl. West, Ptol. Pap. 51) *ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά*, zur Frage, wer die göttl. Eidzeugen sind vgl. Kirk z. St. *Ξ* 274 (Hypnos verlangt von Hera, daß sie ihr Versprechen durch Eid bekräftigt) *ἵνα νῶϊν ἅπαντες ' -οι* (*-ες* v.l.) *ὦσ' οἱ ἔνερθε θεοὶ Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες*, vgl. Sc. 20 (*ἐπιμάρτυρος*) 2 b Garanten bei Vertrag, Abmachung: *X* 255 (Hektor zu Ach.:) „*θεοὺς ἐπιδώμεθα· τοὶ γὰρ ἄριστοι ' -οι* (*-ες* v.l.) *ἔσσονται καὶ ἐπίσκοποι ἁρμονιάων*" *ξ* 394 (Bettler zu Eum.:) „*ῥήτρην ποιησόμεθ' αὐτὰρ ὄπισθε ' -οι ἀμφοτέροισι θεοί, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν*", vgl. *H* 76 (*ἐπιμάρτυρος*) 2 c Zeus als Garant von Schutzsuchenden, vgl. *ἐπιτιμήτωρ* *ι* 270, *ὀπηδέω* *η* 165+: *π* 423 (Pen. zu Antin.: „warum planst du Tod u. Verderben für Tel.) *οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι, οἷσιν ἄρα Ζεὺς ' -ος; οὐδ' ὁσίῃ κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν*", because when called upon to witness a wrong done to the stranger he punishes the wrongdoer (Bonner, CPh 6, 1911, 32) 2 d vgl. *α* 273 (*ἐπιμάρτυρος*) Götter als Zeugen u. damit potentielle Rächer von in öffentlicher Versammlung offenbar gewordenem Unrecht; zur Ausführung des Ratschlags d. Ath. an Tel. s. bes. *β* 143 ff. (*θεοὺς ἐπιβώσομαι*) u. 146 ff. (Zeus schickt Vogelzeichen als Beweis dafür, daß er „Zeuge" ist)

D *H* 76, *α* 273, Sc. 20 (s. *ἐπιμάρτυρος*) M. Schmidt

Μάρων [1°, 1^H] E N. verm. bereits myk. in *ma-ro-ne Marōnei*; N. viell. gr. zu *μάρη* 'Hand', vgl. *Εὐμάρων*, s. Risch, Kl. Schr. 152; od. dann thrak., s. Detschew, Die thrak.

Sprachreste, Wien 1957, 289 (zu *-μαρος, Μάρων, Μαρώνεια*) u. 217 (zu *Ἴσμαρος*); vgl. auch v. Kamptz 133. 135. 316 u. 351 f. (a.O. Verweis auf den etrusk. religiösen? Titel *maru* [als Lw. im Umbr. u. in lat. *Marō*]) **B** Priester des Ap. in Ismaros (s.d.), S. des Euanthes, den Od. zus. mit s. Familie bei der Bekämpfg. der Kikonen verschonte, u. der ihn dafür reich beschenkte, u.a. mit Wein, *ι* 197; nach Hes. fr. 238 ist er ein Urenkel des Dion. B. Mader

Μαρώνεια [1ᵉ] Stadt in Thrakien, von Chios aus gegründet bzw. kolonisiert, Verh. zu *Ἴσμαρος* uns. (s.d.); viell. nach dem hom. Maron benannt, s. Risch, bei *Μάρων* E. Nach Nosti ap. Procl. Chr. 298 p. 95 Sev. traf Neopt. dort auf dem Rückmarsch aus Troja Od. B. Mader

Μάσης [1ⁱ, 1ᴴ] **E** wohl vorgr., s. Schwyzer 1,499; Fick, Vorgr. Ortsnamen 71. 121; gehört wahrsch. zu e. Reihe alter *ē*-Stämme, die im Griech. in *-êt*-Stämme überführt wurden (u.a. *Δάρης, Μύνης*, vgl. Heubeck, Praegraeca 48) u. liegt in der urspr. Form viell. im myk. ON(?) *ma-se-de* (wenn = *Masēn-de*) vor, s. DMic. I 428 u. Risch, Tract. Myc. 293 **B** Stadt im Reich d. Diom., *B* 562 (*Αἴγιναν -τά τε*) ≅ Hes. fr. 204, 47 (Aufzählg. v. Orten, die Aias ausplündern will), ident. mit d. hist. Hafenstadt *M.* (z. Lage s. E. Meyer, RE s.v.); myk. Siedlg. (bzw. Siedlgen) nachgewiesen (s. Burr 48; H. S.-L 63. 72; Gaz² A 43), so daß, wie auch der N. erwarten läßt, Kontinuität seit myk. Zeit gegeben sein kann, doch s. dazu allg. Giovannini B. Mader

Μασσαγέται erg. in Hes. fr. 150, 8, vgl. App. z. St. u. fr. 153 B. Mader

μάσσασθαι s. *μαίομαι*

μάσσ(ω) [1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. z. St.: *προστρίψεις. ἢ ἀναλήψεις* **B** *kneten* (vgl. Abl.), (*ἀνα- darauf*)*schmieren* *τ* 92 (Pen. zu Melantho:) „*οὔ τί με λήθεις ' ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῇ κεφαλῇ ἀνα-ξεις*" *über dein Haupt kommen wird*, vgl. *χ* 463, *O* 16 f., Hdt. 1, 155, 3 u. s. Rohde, Psyche I 326 Abl. *μᾶζα* **D** v.l. *Ξ* 437 (s. I Sp. 1040, 70 ff.) R. Führer

μᾶσσον s. *μακρός*

μάσταξ [1ⁱ, 2ᵒ] **Σχ** sch. D *I* 324: *τροφήν*, sch. Barn. *δ* 287: *τὸ στόμα* **L** [1]Körner, Ärztl. Kenntn. 29; [2]Chantraine, Form. 379; [3]Shipp, Studies 268; [4]Coughanowr, GB 3, 1975, 47 ff.; [5]Laser, Arch. Hom. S 25

B *Kehle* (gleichbed. m. *φάρυξ*), *Schlund* (*füllung*), tier. (1ⁱ in 1) u. menschl. (2ᵒ in 2), nur Akk. (and. Leaf zu *I* 324) in dir. R. (kontrast. Wortf. zu 2) **1** (? Kropfinhalt >) *Happen* Wortf.: *ἄκολος, μειλίγματα, ψωμός* *I* 324 *ὡς δ' ὄρνις ἁπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι ' -κ', ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ becquée* (L²), *Bissen um Bissen* (Fränkel, Hom. Gl. 91), vgl. V. 489, Theocr. 14, 39, *Ω* 43; and. (*'ἀκρίς'*; vgl. S. fr. 716 R., Nic. Ther. 802) L³, L⁴ **2** *Kehlkopf* (als Sprachorgan, vgl. I Sp. 1466, 51 ff.) Wortf. s. *λαιμός* *δ* 287 (Gr. wollte Hel. antw.) *ἀλλ' Ὀδυσεὺς ⌞ἐπὶ -κα χερσὶ⌟ πίεζε ' νωλεμέως κρατερῇσι drückte die Kehle zu, seized by the throat* (Olson, AJPh 110, 1989, 393 A. 26), and. ('Mund') vulgo, auch L¹ (: 30 A. 1), L⁵ (: A. 43) *ψ* 76 *με κεῖνος* (Od.) *ἑλὼν ⌞ ⌟ν ' οὐκ ἔα εἰπέμεναι* (umgekehrt *X* 328 f.) *faßte mir schnell mit den händen die gurgel* (Voß), s. *τ* 480 (*φάρυγος λάβε*) u. vgl. LIMC Eurykl. 7 („5. Jh." Robert, MDAI [A] 25, 1900, 326) im Ggs. zu 17 („Augustan period" Richardson, MDAI [R] 89, 1982, 30). 18 R. Führer

μαστεύω [1ᴴ] (zu *μαίομαι*:) *suchen, auf die Suche gehen* (*κατὰ* ONᵃ) *nach* (Verlorenem, kontrast. metr. gleichw. *ζητεύω* mit 2 × eff. Obj.), laut Fraenkel, Denom. 222 dor. ggüber ion. *ματεύω* Hes. fr. 209, 4 (Akast beschloß *κρύψαι μάχαιραν*) *ὡς τὴν -ων* (Pel.) *οἶος κατὰ Πήλιον* (*ὑπὸ Κενταύροισιν δαμείη*), vgl. *χ* 180 Wortf.: *δίζημαι* (s.d.), *ἀνιχνεύω* R. Führer

μαστιγόων v.l. Sc. 389

μαστίζω s. *μαστίξαι*

μάστιξ [2ⁱ, 2ᵒ, 2ʰ] **E** from same root as in *μαίομαι* (*μάσσασθαι*); instr. suff. *-ti-* w. *g*-expansion. – Deriv. (from *μάστιξ/ις* q.v.): *μαστίω, μαστιόων*; see also *μαστίξαι* **E F** *-γι* 10, *-γα* 13; *-γας* 1 **M** [–⏑⏑] *-γι θοῶς/ῇ ἐπεμαίετ(ο)* *E* 748 = *Θ* 392/*P* 430; *Διός -γι N* 812; *-γι O* 352; ⌞*-γα καὶ ἡνία*⌟ *σιγαλόεντα E* 226 ≅ *P* 479, *ζ* 81; ⌞ ⌟ *E* 840, *P* 482 = *Ω* 441; *-γα Ψ* 390. 510, h. Cer. 378 [–⏑⏑] *Διὸς -γι M* 37; *-γι κέλευε(ν) Ψ* 642, *Ω* 326; *-γι/α φαεινῇ/ἥν ζ* 316 / *K* 500, *T* 395, *Ψ* 384, h. Merc. 497; *-γας Ψ* 362 [⏑–⏑] *-γι Λ* 532 **Σχ** sch. D *N* 812: *Διὸς -γι· τῇ Διὸς πληγῇ. τῷ κεραυνῷ* **L** Delebecque, Cheval 63. 185. 186 f.; Wiesner, Arch. Hom. F 58. 73 (on pp. 12. 109 W. does not see that in *Ψ μ.* and *κέντρον* refer to same object)

B *whip, lash*, literal (1) and metaph. (2) Epiths.: *φαεινῇ/ἥν* (5 ×), *θοῇ* (*P* 430), *λιγυρῇ* (*Λ* 532), *χειρὶ ἀραρυῖαν* (*T* 395); *κακῇ* (*N* 812 in 2) Wdfld.: *μάστις*; *ἱμάσθλη* (where see wdfld.); see also *βουπλήξ* **1** literal, *whip*, consisting of handle (clearly longish: *Ψ* 510) and at least one thong (⌞*ἱμᾶσι*⌟ of several *μ.* *Ψ* 363 [very unlikely that ⌞ ⌟ refers to reins here]; n. also *ἵμασεν -γι Λ* 532, *ζ* 316); *μ.* of *Ψ* 384. 390. 510 = *κέντροιο* of v. 387 (cf. *ἱμάσθλην* [q.v.] of *Ψ* 582 = *κέντρῳ* of v. 430; n. also *κένσαι* v. 337), but it seems better to take *κέντρον* as a word of wider ref., incl. whip, than to take Diom.'s *μ.* or Antil.s *ἱμάσθλη* (both among the *μάστιγας* of *Ψ* 362 w. their *ἱμᾶσι*) as something other than whips (contra: Leaf on *Ψ* 387); used to drive chariot-horses, mules (*ζ*), cattle (h. Merc. 497); applied w. a downward stroke (*O* 352, cf. *Ψ* 362; n. also *ζ* 316, w. v. 320; see also s. *μαστίξαι*) taken in the hand: *E* 226 ⌞*-γα καὶ ἡνία σιγαλόεντα*⌟ *δέξαι* ≅ *P* 479 *ζ* 81 *ἔλαβεν* ⌞ ⌟, ' *μάστιξεν δ' ἐλάαν* h. Cer. 378 *ἡνία καὶ -γα* ⌞*λαβὼν*⌟ *μετὰ χερσί T* 395 *-γα φαεινὴν ' χειρὶ* ⌞ ⌟ *ἀραρυῖαν E* 840 *λάζετο δὲ* ⌞*-γα καὶ ἡνία*⌟ *P* 482 ⌞ ⌟ *λάζετο χερσίν* = *Ω* 441 *K* 500 (*ἐξήλαυνεν*) *τόξῳ ἐπιπλήσσων, ἐπεὶ οὐ* ⌞*-γα φαεινὴν*⌟ (*ἐκ δίφροιο νοήσατο ἑλέσθαι*) used to drive animals: *E* 748 *Ἥρη δὲ -γι θοῶς* ⌞*ἐπεμαίετ*⌟*' ἄρ' ἵππους* (⌞n. *κεντρηνεκέας* v.⌟ 752) = *Θ* 392 (⌞ ⌟ 396) *P* 430 *πολλὰ μὲν ἄρ -γι θοῇ* ⌞ ⌟*ο* (sc. *ἵππους*) *θείνων*, trying to get them to move *O* 352 *-γι κατωμαδὸν ἤλασεν ἵππους Ψ* 642 (*ὁ μὲν*) *ἡνιόχευ'*, *ὁ δ' ἄρα -γι κέλευεν Ω* 326 *ἐφέπων* (sc. *ἵππους*) *-γι κέλευε ' καρπαλίμως κατὰ ἄστυ Λ* 532 (⌞*ἵμασεν*⌟) *ἵππους ' -γι λιγυρῇ· τοὶ δὲ πληγῆς ἀίοντες ' ῥίμφ' ἔφερον ἅρμα* (see Krapp, Akust. Phänomene 196 f.) *ζ* 316 ⌞ ⌟ *-γι φαεινῇ ' ἠμιόνους* (= *ἱμάσθλην* v. 320) *Ψ* 362 *ἐφ' ἵπποιιν -γας ἄειραν, ' πέπληγόν θ' ἱμᾶσιν* otherwise: *Ψ* 384 *οἱ ἐκ χειρῶν ἔβαλεν* ⌞*-γα φαεινήν*⌟ (= *κέντροιο* v. 387; see above and on v. 500 s. *μάστις*) h. Merc. 497 *Ἑρμῇ δ' ἐγγυάλιξεν ἔχων* ⌞ ⌟, ' *βουκολίας τ' ἐπέτελλεν Ψ* 390 *δῶκε* (Ath.) *δέ οἱ* (Diom.) *-γα* 510 (*ἐκ δίφροιο θόρε*) *κλῖνε* (Diom.) *δ' ἄρα -γα ποτὶ ζυγόν*

2 metaph., *lash, scourge* of Zeus *M* 37 *Ἀργεῖοι δὲ* ⌞*Διὸς -γι*⌟ *δαμέντες* ref. to his having enabled the Trs. by his favour to drive them back within the wall *N* 812 ⌞ ⌟ *κακῇ ἐδάμημεν Ἀχαιοί*

D *Λ* 280 a (pap. Hamb. 153 b) J. N. O'Sullivan

μαστίξαι [7ⁱ, 4ᵒ] **E** either directly from *μάστιξ* or expanded from *μαστίω* **L** Delebecque, Cheval 63. 187 f. 208

B ⌞*use the μάστιξ*⌟ (q.v.; on *K* 530 see below ad l.), ⌞ ⌟ (*on*), abs. or w. acc. of ⌞animals⌟; ⌞ ⌟ in quest. horses, mules (*ζ* 82); always *-ξεν δ'/ῥ' ἐλάαν* (7 ×, w. v.l. *ἵππους E* 366, *γ* 484)/*ἵππους* (4 ×, w. v.l. *ἐλάαν K* 530, *Λ* 519) at VB, in context of starting to drive; subj. human or divine *E* 366 ⌞*-ξεν δ' ἐλάαν*⌟, *τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην* = *Θ* 45 = *γ* 484 = 494 = *ο* 192 ≅ *X* 400 (*ῥ'*) ≅ *E* 768 (*δ' ἵππους*) = *K*

530 (*Ὀδυσεύς* v.l. for *ἵππους*; here the language of chariot-driving transferred to riding, not without awkwardness: see L 117 f., Willcock ad l.) = *Λ* 519 (pro v. 519 *ὡς σ*... pap. 8) *ζ* 82 (*ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία*) ‹ › *καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν* 4 *Θ* 117 *-ξεν δ' ἵππους* W d f l d.: *μαστίω/άω*; *ἱμάσσω* (q.v.), *κένσαι* J. N. O'Sullivan

μαστιόων [1H] hapax *lashing*, metaph. (w. tail, cf. *Y* 171) Sc. 431 (sim.) *πλευράς τε καὶ ὤμους* ' *οὐρῇ -όων* (fierce lion). See *μαστίω* J. N. O'Sullivan

μάστις only Hom. [1i, 1o] and AP 6, 234 **Σχ** sch. min. P.Amh. 18 on *o* 182: *-ιν· μάστιγα ἡ δὲ λέξις Αἰολική*, sim. sch. Barnes ad l. **B** *whip*, by-form of *μάστιξ* (q.v.); applied to horses by chariot-driver with a downward stroke (see pcps.) *Ψ* 500 *-ι* (*-ιγι/α* vv. ll., unmetr.) *δ' αἰὲν ἔλαυνε κατωμαδόν* 16 (= ‹*μάστιγα*› of vv. 384–390. 510 [also among the ‹ › *ς* of v. 362 w. their *ἱμᾶσι* (363)]; *κέντροιο* of v. 387) *o* 182 *ἐφ' ἵπποιϊν -ιν βάλεν* (*βάλε -ιν* v.l.) J. N. O'Sullivan 20

μαστιόων [1H] hapax (+ Hsch. s. *μασταρίζειν*) **B** (from *μάσταξ*:) Sc. 389 (sim.) *ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα -όωντι* (boar about to fight with hunters; *μαστιγόωντι* v.l.) ' *λείβεται* 24 app. *gnashing his teeth* J. N. O'Sullivan

μαστίω [2i, 1H] (from *μάστιξ/ις*:) *use the μάστιξ* (on horses, metaph. *lash* w. tail (*Y* 171); ep. form beside *μαστίξαι*, 28 only pres. stem act. and med. *P* 622 *-ιε νῦν, ἠός κε ... ἐπὶ νῆας ἴκηαι* (n. *ἵμασεν* v. 624) Sc. 466 *αἶψα δ' ἔπειτα* ' *ἵππους -ιέτην, ἵκοντο δὲ ... Ὄλυμπον* — *Y* 171 (sim.) *οὐρῇ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν* ' *-ίεται* (angry wounded lion) W d f l d.: see *μαστίξαι* 32 J. N. O'Sullivan

Μαστορίδης [1i; 2o] Patron., S. des Mastor **I** = Lykophron, *O* 438 (vgl. 430, *Μάστορος υἱόν*) **II** = Halitherses: *β* 158, *ω* 452, immer VA (*-ης*) B. Mader 36

μαστός [1H] att. (s.a. West, Cat. 170) für gleichbed. *μαζός* (s.d.) Hes. fr. 204, 108 *ἐ]πὶ -τῷι* ', vgl. *λ* 448 R. Führer 40

Μάστωρ [1i] **E** N. zu *μαίομαι* (*μάσσασθαι*) 'suchen, berühren', nach v. Kamptz 172. 250 *Aufspürer, Späher*; nach Mühlestein, Hom. Nam. 76. 97 im Hinblick auf die Sehergabe des Halitherses (*β* 158 f., *ω* 452), sem. für e. Vogelschauer nicht ganz überzeugend **B I** Gr., V. des Lykophron aus 48 Kythera, *O* 430 (*-ορος υἱόν*) **II** V. des Sehers Halitherses, vorausg. in *Μαστορίδης*, s.d. B. Mader

μασχάλη [1h] **E** keine. — neue Lit.: Adams, Gl. 62, 1984, 56 f. **B** *Achsel* h. Merc. 242 (*σπάργαν' ἔσω κατέδυνε*) *χέλυν δ' ὑπὸ -ῃ εἶχε*, vgl. V. 388, *o* 469 R. Führer

ματάω s. *ματῆσαι*

ματεύ(ω) [1i] (umsonst?) *suchen*, poet. Wort *Ξ* 110 („*εἴη ὃς ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι*" Diom.' Antw.:) „*ἐγγὺς ἀνήρ, οὐ δηθὰ -σομεν, αἴ κ' ἐθέλητε* ' *πείθεσθαι*", vgl. *π* 313, kontrast. metr. gleichw. *E* 233 W o r t f.: *δίζημαι* (s.d.), *ματεύω* R. Führer 60

μάτην [1h] **E** uns., viell. (urspr. 'impulsiv'?) zu *μέμονα*, s. Meier-Brügger, Gl. 67, 1989, 42 ff. — Abl. *ματῆσαι*, *ματίη*; vgl. *ματεύω*? **B** *vergeblich* h. Cer. 308 *οὐδέ τι γαῖα* ' *σπέρμ' ἀνίει· κρύπτεν γὰρ* (Dem.) ... ' *πολλὰ δὲ ... ἄροτρα -ην βόες ἔλκον ἀρούραις*, ' *πολλὸν δὲ κρῖ ... ἐτώσιον ἔμπεσε γαίῃ* W o r t f.: *ἅλιον* (*N* 505+), *ἄλλως* (*Ψ* 144), *αὔτως* B 5, *μάψ*(*ιδίως*), *μέλεον* (*Π* 336) R. Führer 68

ματῆσαι [3i] **Σχ** sch. min. P.Strassb. inv. 1015 zu *E* 233: *ματαιῶσιν. μάταια ποιήσωσιν*, sch. D *E* 233: ‹*ματαιο-πραγήσ*›*ωσι. ματαίαν ἔχωσι τὴν προθυμίαν*, *Π* 474: *ἐ*‹ ›*εν. ἢ ἠμέλησεν*, *Ψ* 510: *ἀργὸς καὶ ἄπρακτος ἔμεινε* **B** *sich 'daneben'* (i. S. v. *wirkungslos*) *verhalten*, nur (neg.) von Pferden bzw. Wagenlenkern (t.t.?), stets in Vbd. m. *οὐδ(έ)* [⏑̯(⏑)] *E* 233 (lenk deine Pferde selbst) *μὴ τὼ μὲν δείσαντε -σετον, οὐδ' ἐθέλητον* ' *ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε versagen* (Mutzbauer, Tempuslehre II 242; and. Erbse, H. 81, 1953, 171: '*cunctari*'; falsch Leaf z. St.), vgl. *P* 432–9, kontrast. *Ψ* 468 *Π* 474 *ἀπέκοψε* (Autom.) *παρήορον* ‹*οὐδὲ -σε*› *tat keinen Fehlgriff*, vgl. metr. gleichw. *X* 290+ *Ψ* 510 ‹ › *ν* (Sthen.) ' ... *ἀλλ' ἐσσυμένως λάβ' ἄεθλον war nicht faul* (s. V. 848 f.), vgl. *E* 319, *K* 479 f., *B* 179 W o r t f.: *ἀκηδέω*, *ἁμαρτάνω*, *ἀμελέω*, *ἐρωέω* B II, *μεθίημι* (*π* 377) R. Führer

ματίη [1o] **Σχ** sch. Barn. z. St.: *ματαιότητι. φρενο-βλαβείᾳ* **B** (? 'Impulsivität' >) *Unüberlegtheit, Dummheit* i. S. v. *Fehlhandeln* *κ* 79 *τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς* ' *ἡμετέρῃ -ῃ, ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή* (sc. Äol.') *Leichtsinn* (Porzig, Satzinhalte 70; and. 204: 'vergebl. Anstrengg.', vgl. Pökel, Programm Prenzlau 1861, 11; Scheller, Oxytonierung 39), s. V. 27. 46. 68 W o r t f.: *ἀτασθαλίη, ἄτη, ἀφραδίη, ἀφροσύνη* R. Führer

μαυρόω [2H] *schwächen, verderben*, fakt. zu ‹(*ἀ*)*μαυ-ρός*›, s. I Sp. 613, 16 ff., vgl. Strömberg, Wortstudien 44 ff.; Barrett zu Eur. Hipp. 816: ‹ › 'weak, faint, feeble' > von Licht 'dim'; weniger wahrsch. Handschur, Farb- u. Glanzwörter 177; poet. Wort, in 'Responsion'/Assonanz m. *-αυ*(*ρ*)-; Agens höhere Gewalt Op. 325 (*εἴ τις βίῃ ὄλβον ἕληται*) *ῥεῖα δέ μιν -οῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκον* ' *ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ*, vgl. V. 6 f., 282 ff., s.a. Theogn. 191 f. 693 *δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας* ' *ἄξονα καυάξαις καὶ φορτία -ωθείῃ.* ' *μέτρα φυλάσσεσθαι*, zum Text s. West u. I Sp. 613, 37 ff. W o r t f.: *ἀμαυρόω, βλάπτω* B 2/3, *δυάω, κακόω, κάρφω, μινύθω, σφάλλω, χαλέπτω*; s.a. *κτείνω, ὄλλυμι* M. de Leeuw

Μάχαι [1H] *Battles*, among the offspring of *Ἔρις* Th. 228 (*Ἔρις τέκε*) ... ' *Ὑσμίνας τε -ας τε Φόνους τ' Ἀνδροκτασίας τε* ' ..., see vol. I 805, 72–5 J. N. O'Sullivan

μάχαιρα [4i, 1H, 1h] **E** unclear; connect. w. *μάχομαι* supported anew by Peters, Laryng. 191 f. **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 61. 65 f. 74; Buchholz+, Arch. hom. E 240–43. 271–74; S. Lowenstam, The death of Patr., a study in typology (Königstein/Ts. 1981) 146 f.; Martin (see *μάχη* L), esp. 85–93. 97

B *knife, dagger*, distinct from *ξίφος* (*Γ* 271+); worn beside sword-sheath (*Γ* 271+); of bronze (app. = *χαλκῷ* of *Γ* 292, *T* 266), gold (ornamental, ceremonial *Σ* 597); esp. assoc. w. sacrifice (*Γ* 271+, h. Ap. 535), also used in surgery (*Λ* 844); not found as weapon *Λ* 844 *ἐκ μηροῦ τάμνε -ῃ* (*βέλος*) *Σ* 597 *-ας* ' *εἶχον* (dancing youths) *χρυσείας ἐξ ἀργυρέων τελαμώνων* (vv. 597–8 om. Aristoph., ath. Ar.). There is no basis for taking *μ.* = 'swords' here (see Leaf ad l.), *pace* e.g. Hofinger s.v. Hes. fr. 209, 2 *-αν* ' *καλήν, ἥν οἱ* (Pel.) *ἔτευξε* (Heph.) used in sacrifice: *Γ* 271 *ἐρυσσάμενος* (Ag.) *χείρεσσι -αν* (‹app. = *χαλκῷ*, v. 292), ' *ἥ οἱ παρ ξίφεος ... κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο*, ' *ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας* = *T* 252 (boar; ‹ › v. 266) h. Ap. 535 *ἔχων ἐν χειρὶ -αν* ' *σφάζειν αἰεὶ μῆλα*

D v.l. *N* 610 (Zen., cf. Leaf's app. to *Γ* 361) J. N. O'Sullivan

Μαχάων [11i, 1H, 3e] **E** zu *μάχη* mit Suff. *-μόν-*, s. v. Kamptz 161, Heubeck, Praegraeca 55; *μάχη* dann aber viell. in e. and. Bed. als 'Kampf', vgl. *μάχλος* u. s. Frisk II 188 s.v. *μάχομαι*, vgl. Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 127 f. u. L[8],

doch s.u. B 1; viell. schon myk., s. DMic. I 419 zum pyl. PN *ma-ka-wo*

M 1 dreis. [⏑̣⏑] *δῖε -ον Ξ*3 [⏑̣×] *-ων B*732, *Λ* 512 ≅ 517. 833 2 viers. [⏑̣⏑⏑] *-ονι Λ* 613; *-ονα ποιμένα λαῶν Λ* 506 = 598 = 651; *ἥρωα -ονα Δ* 200; *-ονα Δ* 193 in Prosaref. ⟨Il. parv.⟩ fr. 7 p. 56 Dav.; ⟨ ⟩ ap. Procl. Chr. 213 p. 89 Sev. (8 p. 52 Dav.); Il. pers. fr. 1 p. 63 Dav.

L [1]Kern, Religion d. Gr. 1, Berlin 1926, 122; [2]v. d. Kolf, RE XIV, 1928, 144 ff. m. Lit.; [3]Wilamowitz, GIH 2, 12. 226 f.; [4]E. u. L. Edelstein, Asclepius II, Baltimore 1945, 10 ff.; [5]Diller, Gn. 22, 1950, 135 f.; [6]Kullmann, Quellen 115 f., 119. 337; [7]Kudlien, Beginn d. mediz. Denkens, Zürich 1967, 15 f., 32. 48 ff.; [8]Martin, HSPh 8, 1982, 284 f.; [9]Laser, Arch. Hom. S 97–100; [10]Mühlestein, Hom. Nam. 161 ff. (= SMEA 25, 1984, 323 ff.); [11]Kudlien, H. 114, 1986, 139 f.

B Arzt u. adliger Kämpfer, S. des Asklepios, allg. als alter, von s. V. Asklepios verdrängter Heilgott aufgefaßt, was allerd. nur aus geleg. späteren Kult u.ä. erschlossen werden kann; im fgrE gibt es dafür keinen Hinweis, wie s. V. ist er e. Mensch; er ist Arzt u. Krieger; daß der Begriff 'Kampf' in seinem N. erscheint (s. jedoch E), verbindet ihn allerd. mit e. ganzen Reihe von später bezeugten 'Heilheroen', die meistens als seine S. angesehen wurden (Versuch einer Erkl. L[1]; vgl. ferner L[2] 148 m. Lit.) 1 Genealogie u. Heimat: S. des Askl(epios) (⟨*Ἀσκληπι*⟩*άδης Δ* 204, *Λ* 614, *Ξ*2; ⟨ ⟩*οῦ υἱός Δ* 194 ≅ *Λ* 518, vgl. *B* 731 f.) u., nach Hes. fr. 53, der Xanthe, Bruder d. Podaleirios (*B* 731 f.); nach Il. pers. fr. 1 p. 63 Dav. sind beide S. des Pos. (s. L[4] 15; L[6] 115). S. Heimat ist urspr., wie auch die des Askl., Thessalien, wo er über Trikke, Ithome u. Oichalie (letztere auch — oder nur? s.o. II Sp. 1167, 64 — in Messenien) herrscht; nach L[10] spielen einige Partien in Il. u. Od. (M. bei Nestor u. Hekamede, der T. des Arsinoos s.u.; Besuch des Tel. u. Peisistratos in Pherai) auf die messen. Ansprüche an 2 M. wird, wie s. Bruder u. V., ausdr. Arzt genannt (*B* 732, *Λ* 833 von M. u. Podaleirios, *Λ* 514 auf M. bzg.); das, sowie s. Herkunft aus e. Arztfamilie (Ap., Askl.) unterscheidet ihn von s. krieger. Standesgenossen, die auch über ärztl. Kenntnisse verfügen u. sie auch anwenden (u.a. Patr., vgl. L[11]). In der Il. u. wohl im fgrE überh. ist M. Wundarzt (Behandlg. d. Men. *Δ* 193 ff. u. Heilg. d. Philoktet Il. parv. s.u.; vgl. *Λ* 514 f. u. dazu L). Nach Il. pers. fr. 1 p. 63,3f. machte ihn sein V. Pos. zum ausgezeichneten Chirurgen, seinen Bruder dementspr. zum 'Internisten' (vgl. L[2] 144 m. Lit., L[4] 12 f., L[7.9]). Allg. als ggüber der Il. jüngere Differenzierg. aufgefaßt, würde aber viell. erklären, warum der Wundarzt M. dort wichtiger ist als sein Bruder; die *φάρμακα*, mit denen er Wunden behandelt, gab Chiron seinem V. (*Δ* 219), er hat also s. Kenntnisse u. Medikamente von s. V. 3 Rolle i.d. Handlg. der Epen: M. führt zus. m. seinem Bruder aus Trikke usw. 30 Schiffe nach Troja, *B* 732; als Men. verwundet wird, läßt Ag. M. holen, *Δ* 193 (*Ἀσκληπιοῦ υἱόν, ἀμύμονος ἰητῆρος*); der steht inmitten s. Leute aus Trikke 200 (204 *Ἀσκληπιάδη*); kommt u. behandelt die Wunde (210–219). Wird von Paris verwundet u. von Nestor vom Schlachtfeld geführt *Λ* 505–520: 506 (*ἀριστεύοντα* ⟨*-ονα, ποιμένα λαῶν*⟩). 512 (vgl. 514 f.). 517 (*-ων* ' ... *Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος* ≅ *Δ* 193). 598 (⟨ ⟩); Ach. sieht ihn, schickt Patr. 599–617: 613 (*-άονι* ... ' *τῷ Ἀσκληπιάδη*); Nestor versorgt M. i. s. Zelt, Patr. kommt u. erkennt ihn, 618 ff.: 651 (⟨ ⟩). Vgl. ferner *Ξ*3 (*δῖε -ον*) u. *Λ* 833. — Heilt Philoktet nach Il. parv. ap. Procl. Chr. 213 p. 89 Sev. (8 p. 52 Dav.), nach L[6] 337 f. s. 'Aristie' als Arzt u. wird (ebd.) nach fr. 7 p. 56 Dav. von Eurypylos getötet; über s. Tod scheint es aber i.d. Kykl. Epen untersch. Versionen gegeben zu haben, s. L[6] 115. 119 B. Mader

μαχέομαι s. *μάχομαι*

μάχη [131[l], 3[o], 11[H], 1[h], 2[c]] E see *Μαχάων* E; from *μάχομαι* (on interrelation between *μαχ-* and *μηχ-* see L) Deriv.: see *μάχομαι* E Deriv.: M always [⏑–] [⏑̣] *-ης Υ*126 [⏑̣] *ἀρτύνθη/ἐκλίνθη δὲ -η Λ* 216/Th. 711; *-η N*339; (*ἔπειτα/ἐπεί ῥα*) *-ης ἐπ' ἀριστερά* (... *πάσης*) *E*355, *Λ* 498, *N*765; *ἀπάνευθε -ης P*192; *παυώμεσθα/συμφερόμεσθα -ης/η Φ* 467/*Λ* 736; *-ης ἐπιδεύομαι Ψ*670; *παῦε -ης* Sc. 449; *-ης Δ* 342 = *M*316, *E*35, *Λ* 204, *Π*721, *Σ*126, cf. inc. auct. POxy. 2510, 11 (]*μαχας* pap.; app. = *-ης*, so Lobel); *οὐκ ἐθέλεσκε -ην I*353; *-ην E*167 ≅ *Υ*319; *ὑσμῖναί τε -αι τε λ* 612, h. Ven. 11 [⏑̣] *ἀμφὶ/ναῦφι -η/ην ἐνοπή/ἥν τε δεδήει/δίηται M*35/*Π*246; *μάλιστα/ἄγχιστα -η* (... *τε δέδηε*) *N*789/*Υ*18; *ὥς μὲν/ἄρα τῶν* (... *ἴσα*) *-η M*436 = *O*413, *N*337; *ἴσα -ην Λ* 336; *-η παρὰ νηυσίν O*696; *-η P*650; ⟨*ἀπάνευθε*⟩ *-ης* (*ἐθέλοντα*) *B*391, *Ξ*30; *-ην ἐθέλουσα* Sc. 198; *-ης* ⟨ ⟩(*ν*) *φέροντες/ἐόντες Λ* 283/*P*426; *τε, -ης εὖ εἰδότε πάσης B*823 = *M*100, *E*11. 549; *ἔσχοντο/κατέχοντο -ης Γ*4/*P*368; (*ζώοντε/τι*) *-ης ἔκ νοστήσαντε/τι E*157/*P*207, *X*444, *Ω*705; (*ἀνένευσε*) *-ης ἔξ ἀπονέεσθαι/δίωμαι Π*252, *Υ*212/*E*763; (*ἐόν*)*τι -ης ἀδαήμονι*[+] *E*634, *N*811; *ἐόντα -ης Π*436; (*ἀλλ' οὐδ' ὥς ἀπέληγε*) *-ης κορυθαίολος Ἕκτωρ* / ⟨*-ης ἠδὲ πτολέμοιο*⟩ *H*158. 263 / *Λ* 255; *παυσάμενον* ... (*κέλευσε*) ⟨ ⟩ *O*160. 176; ⟨ ⟩ *H*232, *N*536 = *Ξ*430; ⟨(*Δαναοῖσι*)⟩ *-ης ἑτεραλκέα νίκην H*26, *Θ*171, *Π*362; ⟨ ⟩ *-ης ἐπιτάρροθοι/ον ἦσαν/εἶναι M*180/*P*339; *παυσώμεσθα -ης H*290; (⟨*πάγχυ*⟩) *-ης σχήσεσθαι οἴω I*655, *N*747; ⟨ ⟩ *-ης* (*ἐπὶ μήδεα κείρει*[+]) *M*268, *O*467 ≅ *Π*120[=]; *-ης ἀκόρητοι/ον N* 639/*Υ*2; *ἔπαυσε -ης O*15. 459; *-ης ἐπ' ἀριστερὰ πάσης P*116 = 682; *-ης ἐπιδεύετ' Ω*385; *-ης E*456, *Z*522, *O*224. 426, *Π* 568, *P*142, *Σ*248 = *T*46 = *Υ*43. 138. 396, *X*218, Sc. 361; *-ῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν*[+] *A*521, *E*507; (*μάλα πολλὰ/γε*) ⟨*-ῃ ἔνι*⟩ *κυδιανείρῃ Z*124, *H*113, *Θ*448, *Ω*391; *μάλα πολλὰ -ας B*798; (*ἐστι/ἔσκε*) ⟨ ⟩ *Λ* 409, *N*483, *O*111, *Π* 147; *-ῃ Δ* 400, *E*701, *N*684, *Π*79, *Φ*332, *δ* 497; (*οὐκ ἐθέλουσι*) *-ην καταδύμεναι/φάτο δύμεναι ἀνδρῶν Γ*241/*Z*185; (*πρώτοισι*) ⟨*-ην ἐς/ἀνὰ*⟩ *κυδιάνειραν Δ*225, *M*325/*N*270, *Ξ*155; ⟨ ⟩ *O*59/*E*824; (*παρὰ νηυσί*) *-ην ἤγειρας*[+]/*ὤτρυνον Ἀχαιῶν/ἑταίρων M*277, *N*778, *P*261; (*πρώτοισι*) ⟨*-ην δριμεῖαν*⟩/*δ' ἀμέγαρτον ἔγειραν* Th. 713./666; ⟨ ⟩ *ἔθεντο* Sc. 261. 411; ⟨(*παρὰ νηυσί*)⟩ *-ην ἐμάχοντο M*175 ≅ *O*414. 673; *στησάμενοι δ' ἐμάχοντο -ην* ⟨ ⟩ *Σ*533, *ι* 54; *περὶ ἄστυ -ην/αι* (⟨*τ' ἀνδροκτασί*⟩*αι τε*) *Ω*402./548; *-ας* ⟨ ⟩*ας τε H*237; *-ην Λ* 542, *Ξ*57. 510, *P*175. 752, Th. 635, Sc. 248 [⏑̣] *-η Z*2 [⏑̣] *π*(*τ*)*ολεμόν/οί τε -ην/αι τε N*11, *Π*251/*A* 177 = *E* 891, Th. 926, Theb. fr. 2, 10 p. 22 Dav.

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke (see Register p. 287); [2]R. P. Martin, Healing, sacrifice and battle: *Ἀμηχανία* and related concepts in early Gr. poetry, Innsbruck 1983, argues in a manner more fanciful than convincing for a complex of significant associations in Hom. between words from the roots *μᾱχ-* (*μῆχος, μηχανή, ἀμήχανος/ία* etc.) and *μᾰχ-* (*μάχη, μάχομαι, Μαχάων*) and for the ultimate identity of these roots (= 'to apply strength to effect a solution'), on *μάχη* esp. 31 ff. 59 f. 65 ff. 97

B *fighting, battle(field), embattled host(s)*; coupled, as (part-)synon., w.: *π*(*τ*)*όλεμος* (*A* 177[+], *H*232, *Λ* 255, *M*436[+], *N*11. 536[+], *O*160[+], *Π*251, Th. 926, h. Ven. 11, Theb. fr. 2, 10 p. 22 Dav.), *ἀνδροκτασίη* (*H*237, *Ω*548, *λ* 612), *δηϊοτής* (*H*290), *ἐνοπή* (*M*35, *Π*246), *ἔργον Ἄρηος* (h. Ven. 11), *ἔρις* (*A* 177[+]), *κέλαδος* (Th. 926), *κλόνος ἐγχειάων* (*E* 167[+]), *ὑσμίνη* (*λ* 612, h. Ven. 11), *φόνος* (*λ* 612), *φύλοπις* (*N*789); w. gen. of opponent(s) *Λ* 542, *Ω*385, otherwise w. gen. of pers. *B*798, *Γ*241, *Z*185, *M*277, *N*778, *P*261, *N*337, *P* 752 Epith.: *ἀλεγεινῆς, ἀλίαστος, ἀμέγαρτος, δακρυόεσσα, δριμεῖα, θυμαλγής* (Th. 635, see West ad l.), *καυστείρης, κυδιανείρη/αν, πολυδακρύου, φθισίμβροτος* Wdfld.: *ἄρης, δαΐς, δηϊοτής, δῆρις, ἔρις, νεῖκος, π*(*τ*)*όλεμος, πόνος, ὑσμίνη, φύλοπις, χάρμη; ἀυτή, ἐνοπή, κέλαδος, ὀρυμαγδός, φλοῖσβος; ἰωχμός, κλόνος, μόθος, μῶλος, ὅμιλος* (*κυδοιμός, ὅμαδος, οὐλαμός*); see further L[1] 122–172 1 *fighting, battle* as activity (usu.; both of fighting on a particular occasion [e.g. *Γ*84, *H*290, *O*160[+], *Π*721, *Φ*467, *O*15. 459, Sc. 449, *H*263[+]] and in general [e.g. *N*639, *Υ*2, *X*218, *P*142, *Ψ* 670, *Ω*385]; of the fighting in the Tr. war in general *δ* 497), event (so clearly e.g. *A* 177 etc. [pl.], *Υ*126, *H*26[+]); of single combat *H*158. 232. 290, cf. *Λ* 542; always (incl. Sc. 261, *pace*

L[1] 128; *A* 177 problematic, see L[1] 128, Kirk, Iliad ad l.) of violent physical conflict, between armed (usu. w. spears) pers. (human or divine) exc. Sc. 261 (Fates, w. claws and hands). 411 (vultures); characterized positively by warriors, often negatively by poet (see L[1] 135); used as nom. act. to *μάχεσθαι*, *μάρνασθαι* (*P*366–8), see Porzig, Satzinhalte 79 *A* 177 *τοι* (sc. Ach.) *ἔρις τε φίλη* ‹*πόλεμοί τε -αι τε*› (v. ath. Ar.) = *E*891 Th. 926 *ἦ* (Ath.) *κέλαδοί τε ἄδον* ‹ › h. Ven. 11 8 *οἱ* (Ath.) *πόλεμοί τε ἄδον καὶ ἔργον Ἄρηος, ὑσμῖναί τε -αι τε* = *λ*612[im.] (on Her.'s baldric) Theb. fr. 2, 10 p. 22 Dav. *ἀμφοτέροισι δ' ἀεὶ* ‹ › (sc. 'that there might be') *Ω* 548 *αἰεί τοι περὶ ἄστυ -αι τ' ἀνδροκτασίαι τε* *Γ*84 *ἔσχοντο* 12 *-ης ἄνεῳ τ' ἐγένοντο* *I*655 *Ἕκτορα ... -ης σχήσεσθαι οἴω*› *N*747 *ὃν οὐκέτι πάγχυ* ‹ › *H*290 *παυσώμεσθα -ης καὶ δηϊοτῆτος* (*παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα* v.l.) ' *σήμερον* *O*160 *παυσάμενον ... -ης ἠδὲ πτολέμοιο* ≅ 176 *Π*721 *τίπτε* 16 *-ης ἀποπαύεαι*; (n. *πολέμου ἀπερωήσειας* v. 723) *Σ*248 *δηρὸν δὲ -ης ἐπέπαυτ' ἀλεγεινῆς* (n. *φυλόπιδος, πολέμοιο* v. 242, *ὑσμίνης* v. 243) = *T*46 = *Y*43 *Φ*467 *παυώμεσθα -ης* *O*15 *Ἕκτορα ... ‹ἔπαυσε -ης›* (cf. *M*389, *P*602) 459 *κεν* 20 ‹ › *ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν* Sc. 449 *παῦε -ης* *H*263 *‹οὐδ' ὣς ἀπέληγε -ης›* *Λ*255 ‹ › *ἠδὲ πτολέμοιο* 204 (*ὄφρ' ἂν ὁρᾷς* PN[a] *θύνοντ'*) *τόφρ' ὑπόειχε -ης* (cf. *εἴκω* B I b) refrain from *fighting* (Hect. does not leave the battlefield) *M*268 24 *ὅν τινα πάγχυ -ης μεθιέντα ἴδοιεν* (cf. *Δ*240 etc.) *Σ*126 *μηδέ μ' ἔρυκε -ης* (cf. *Φ*384) *N*639 *Τρῶες δὲ ‹-ης ἀκόρητ›οι ἔασιν* (cf. *H*117, *M*335, *N*621) *Y*2 *θωρήσσοντο ' ἀμφὶ σέ ... ‹ ›ον* (*ἀκόρητοι* v.l.) *Ἀχαιοί* *X*218 *Ἕκτορα* 28 *δῃώσαντε -ης ἄατόν περ ἐόντα* Sc. 361 *-ης ἄμοτον μενεαίνων* *P*142 *-ης ἄρα πολλὸν ἐδεύεο* *Ψ*670 *ἦ οὐχ ἅλις ὅττι ‹-ης ἐπιδεύ›ομαι*; *Ω*385 *οὐ μὲν γάρ τι* ‹ › *ετ'* (Hector) *Ἀχαιῶν* *Δ*342 *-ης καυστείρης ἀντιβολῆσαι* = *M*316 *H*158 32 (Nestor: „Would that I were young) *τῶ κε τάχ' ἀντήσειε -ης ... Ἕκτωρ*" *a fight* *Y*126 *Οὐλύμποιο κατήλθομεν ἀντιόωντες ' τῆσδε -ης* (vv. 125–128 ath. Ar.) *Z*522 (*οὐκ ἄν τίς τοι ἀνήρ*) *ἔργον ἀτιμήσειε -ης* *H*26 *ἵνα δὴ Δαναοῖσι* 36 *-ης ἑτεραλκέα νίκην ' δῷς* = *Θ*171[ex.] = *Π*362[ex.] *H*232 *ἄρχε -ης ἠδὲ πτολέμοιο* *Y*138 *εἰ δέ κ' Ἄρης ἄρχωσι -ης ἢ ‹Φοῖβος Ἀπόλλων›* (*εἰ δέ κεν ὦς ἄρχωσιν Ἄρης καὶ* ‹ › v.l.) *I*353 *-ην ... ὀρνύμεν* *M*277 *-ην ὤτρυνον* (Aiantes) *Ἀχαιῶν* *P* 40 261 *‹-ην ἤγειρα›ν* (Grs.) *Ἀχαιῶν* (vv. 260–261 ath. Zen.) *N*778 ‹ ›*ς ἑταίρων* Th. 666 *-ην δ' ἀμέγαρτον ‹ἔγειραν›* 713 *-ην δριμεῖαν* ‹ › (the Hundredhanders) *Ω*402 (*ἠῶθεν*) *θήσονται περὶ ἄστυ -ην* (Grs.) (cf. *P*158) Sc. 261 *ἀμφ' ἐνὶ* 44 *φωτὶ ‹-ην δριμεῖαν ἔθεντο›* (Fates) (vv. 258–263 susp. quidam) 411 *οἱ ἀμφὶ* ‹ › (vultures) *Λ*336 *σφιν κατὰ ἶσα -ην ἐτάνυσσε Κρονίων* (cf. *Π*662) *M*436 *τῶν ἐπὶ ἶσα -η τέτατο πτόλεμός τε* = *O*413 *Ξ*510 *ἔκλινε* (Pos.) *-ην* (cf. 48 *Λ*509) Th. 711 *ἐκλίνθη δὲ -η* *Λ*542 *Αἴαντος δ' ἀλέεινε* (Hector) *-ην* *M*35 *ἀμφὶ -η ἑνοπή ‹τε δεδή›ει ' τεῖχος* *Y* 18 *τῶν ... ἄγχιστα -η πόλεμός* ‹ › *ε* *N*789 *ἔνθα μάλιστα -η καὶ φύλοπις ἦεν* *O*696 *δριμεῖα -η παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη* 52 *M*175 *ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι ‹-ην ἐμάχοντο› πύλῃσιν* (vv. 175–181 om. Zen., ath. Aristoph. Ar.) ≅ *O*414 *O* 673 *ὅσσοι παρὰ νηυσὶ* ‹ › (vv. 668–673 ath. Ar.) *Σ*533 *‹στησάμενοι δ' ἐμάχοντο -ην›, ποταμοῖο παρ' ὄχθας* *ι*54 ‹ › *παρὰ* 56 *νηυσί* *Ξ*57 *ἐπὶ νηυσὶ ... -ην ἁλίαστον ἔχουσι* Th. 635 *ἀλλήλοισι -ην* (*χόλον* v.l., see West ad l.) *θυμαλγέ' ἔχοντες ' συνεχέως ἐμάχοντο* Sc. 248 *-ην ἔχον* *N*11 *θαυμάζων ἤστο* (Pos.) *πτόλεμόν τε -ην τε* *O* 224 *μάλα γάρ κε -ης* 60 *ἐπύθοντο καὶ ἄλλοι* (viz. the gods below with Cronos, if Pos. had not yielded before Zeus) 467 *πάγχυ -ης ἐπὶ μήδεα κείρει ' δαίμων ἡμετέρης* ≅ *Π*120[ex.] *Π*568 *ὄφρα ... περὶ παιδὶ -ης ὀλοὸς πόνος εἴη* *P*175 *οὐ ... ἔρριγα -ην οὐδὲ κτύπον* 64 *ἵππων* *Y*396 *Δημολέοντα, ' ἐσθλὸν ἀλεξητῆρα -ης* (*νύξε*) *δ*497 *-η δέ τε καὶ σὺ παρῆσθα* Sc. 198 *ὡς εἴ τε -ην ἐθέλουσα κορύσσειν* circumstantial ('in battle') *-ης, -η* (*ἑνι*): *M*180 (*θεοί*) *ὅσοι Δαναοῖσι ‹-ης ἐπιτάρροθ›οι ἦσαν* (vv. 175–181 68 om. Zen., ath. Aristoph. Ar.) *P*339 *Ζῆν' ... ‹ ›ον εἶναι* *A* 521 *μέ φησι -η Τρώεσσιν ἀρήγειν* *Δ*400 *τὸν υἱὸν ' γείνατο εἶο χέρεια -η* (cf. *Σ*105 f.) *E*701 *οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο -η* (*-ην, -ης* vv.ll.) *Λ*736 *συμφερόμεσθα -η* (*-ην* v.l.) *N*684 72 *ἔνθα μάλιστα ' ζαχρηεῖς γίγνοντο -η αὐτοί τε καὶ ἵπποι* *Π* 79 *-η νικῶντες Ἀχαιούς* *Φ*332 *ἄντα σέθεν γὰρ ' Ξάνθον ... -η ἡΐσκομεν εἶναι* *Z*124 *οὐ ... ποτ' ὄπωπα* (sc. *σε*) *‹-η* *ἔνι κυδιανείρῃ›* *Ω*391 *τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ* ‹ › (*ὄπωπα*) *H*113 *καὶ δ' Ἀχιλεὺς τούτῳ γε* ‹ › ' *ἔρριγ' ἀντιβολῆσαι* *Θ*448 *οὐ μέν θην κάμετόν γε* ‹ › ' *ὀλλῦσαι Τρῶας* *O*111 *υἱὸς γάρ οἱ ὄλωλε ‹-η ἔνι›* *Λ*409 *ὃς δέ κ' ἀριστεύῃσι* ‹ › *N*483 *καρτερός ἐστι* ‹ › *φῶτας ἐναίρειν* *Π*147 *πιστότατος δέ οἱ ἔσκε* ‹ › *μεῖναι ὁμοκλήν* — (*the art of*) *fighting* *E*634 *‹-ης ἀδαήμον›ι φωτί* *N*811 *οὔ τοί τι* ‹ › *ές εἴμεν* — *manner of fighting* *B*823 *Ἀρχέλοχός τ' Ἀκάμας τε, -ης εὖ εἰδότε πάσης* (cf. *E*608) = *M*100 = *E*11[ex.] = 549[ex.] *H*237 *εὖ οἶδα -ας τ' ἀνδροκτασίας τε* **2** (quasi-) spatial, *battle* seen as event occupying space which one can enter, leave etc., so often in (quasi-)local exprs., sometimes (esp. *E*355+) transl. *battlefield* appropriate *B*798 *μάλα πολλὰ -ας εἰσήλυθον ἀνδρῶν* *Γ*241 *-ην* (*πόνον* v.l.) *κατα‹δύμεναι ἀνδρῶν›* (cf. *δύω* I 2 a β) *Z*185 *καρτίστην δὴ τήν γε -ην φάτο* ‹ › *O*426 *μὴ δή πω χάζεσθε -ης ἐν στείνεϊ τῷδε* *Δ*225 *σπεύδοντα ‹-ην ἐς κυδιάνειραν›* *M*325 *οὔτε κε σὲ στέλλοιμι* ‹ › *O*59 *Ἕκτορα δ' ὀτρύνησι* (Ap.) *-ην ἐς* *E*157 *οὐ ζώοντε ‹-ης ἔκ νοστήσαντ›ε ' δέξατο* *Ω*705 *ζώοντι* ‹ › *ι* = *P*207[ex.] = *X*444[ex.] *Π*252 *σόον δ' ἀνένευσε ‹-ης ἔξ ἀπο›νέεσθαι* = *Y*212[ex.] *E*763 (*αἴ κεν Ἄρηα*) ‹ › *δίωμαι* (Hera) *E*35 *-ης ἐξήγαγε ... Ἄρηα* *E*456 *οὐκ ἂν δὴ τόνδ' ἄνδρα -ης ἐρύσαιο μετελθών* (cf. *P*161) *E*167 *βῆ δ' ἴμεν ἄν τε -ην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων ' Πάνδαρον* (*διζήμενος*) ≅ *Y*319 *E*824 *γιγνώσκω γὰρ Ἄρηα -ην ἀνὰ κοιρανέοντα* *N*270 *μετὰ πρώτοισι ‹-ην ἀνὰ κυδιάνειραν›* ' *ἵσταμαι* *Ξ*155 *ἔγνω ' τὸν μὲν ποιπνύοντα* ‹ › *Π*436 *μιν ζωὸν ἐόντα -ης ἄπο δακρυοέσσης ' θείῳ ἀναρπάξας Λυκίης ἐν ... δήμῳ* *B*391 *‹ἀπάνευθε -ης›* (*μιμνάζειν παρὰ νηυσί*) *Ξ*30 *πολλὸν ...* ‹ › *εἰρύατο νῆες ' θῖν' (ἐπί)* *P*192 *στὰς δ'* ‹ › *πολυδακρύου ἔντε' ἄμειβεν* *Λ*283 *βασιλῆα ‹-ης ἀπάνευθε›, φέροντες* (horses) *P*426 ‹ ›*ν ἐόντες ' κλαῖον* (horses) *N*536 *ὄπισθε -ης ἠδὲ πτολέμοιο ' ἕστασαν* (horses) = *Ξ*430 *E*355 *εὗρεν ... ‹-ης ἐπ' ἀριστερά› ... Ἄρηα ' ἤμενον* *N*765 *τὸν δὲ τάχ' εὗρε* ‹ › *δακρυοέσσης* *Λ*498 ‹ › *μάρνατο πάσης* *P*116 *τὸν δὲ μάλ' αἴψ' ἐνόησε* ‹ › *πάσης* = 682 *E*507 (*ἀμφὶ δὲ νύκτα*) *Ἄρης ἐκάλυψε -η Τρώεσσιν ἀρήγων* *P*368 *ἠέρι γὰρ κατέχοντο -ης ἐπί* (*-η* [*sic* Allen] *ἐπί, -ην ἐπί, -η ἔνι* vv.ll.) *θ' ὅσσον* (*θ' ὅσσοι, τόσσον* vv.ll.) *ἄριστοι ' ἕστασαν* 650 *-η δ' ἐπὶ πᾶσα* (*πᾶσι* v.l.) *φαάνθη* so perh. inc. auct. POxy. 2510, 11]*μαχας* (app. for *-ης* : fort. *νόσφι*] *μάχης ... οἴσωμ*[*εν* Lobel) *νώτοισι νέκυν οισωμ*[**3** concr.: *battle* seen as mass of men fighting, about to fight, so *embattled host(s)*, *battle-force(s)*, ref. to both sides exc. *P*752 *Z*2 *πολλὰ ... ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε -η πεδίοιο ' ἀλλήλων ἰθυνομένων* (*δοῦρα*) *Λ*216 *ἀρτύνθη δὲ -η* i.e. the armies in the battle (cf. *O*303) *N*337 *τῶν* (Gr. and Tr.) *ὁμόσ' ἦλθε -η* 339 *ἔφριξεν δὲ -η φθισίμβροτος ἐγχείῃσι* *Π*246 *ἐπεί κ' ἀπὸ ναῦφι -ην ἐνοπήν τε δίηται* 251 *νηῶν ... ἀπώσασθαι πόλεμόν τε -ην τε* (cf. *M*276, *Σ*13 f.) *P*752 *Αἴαντε -ην ἀνέεργον ὀπίσσω ' Τρώων* (cf. v. 747)

D v.l. *Ξ*4 J. N. O'Sullivan

Μάχη s. *Μάχαι*

μαχήμων [1[i]] *disposed to engage in battle, warlike*, w. pos. connotat. *M*247 (Hector to Polyd.: „Even if the rest of us are killed, there is no fear for you) *οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήϊος οὐδέ -ων* (but if you hold back from battle, I shall kill you") Wdfld.: *ἀγαθός, ἀδειής, ἄλκιμος, ἀρήϊος, ἀταρβής, δαΐφρων, ἐσθλός, θρασύς, μενεδήϊος, τολμήεις*; cf. also *μάχης/μόθου ἀκόρητος*; opp.: *ἄναλκις, δειλός, κακός*

J. N. O'Sullivan

μαχητής [1[i], 3[o], 1[e]] **E** on Myc. see *μάχομαι* E **Σχ** sch. D *Θ*102: *νέοι τείρουσι -ταί· νέοι καταπονοῦσι πολεμισταί* **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 128 f. 135. 176. 180

B *warrior*, w. pos. connotat. (praise of friend *E*801, *γ*

112 ≅ δ 202 [cf. Π 186 in narrative]; respect for prowess of [potential] enemy Θ 102, σ 261, Aristeas fr. 3, 2); usu. (exc. Θ 102, Π 186) in recollect. of former prowess or reported hearsay; usu. (exc. Π 186) in dir. or reported speech; VE exc. σ 261 E 801 *Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ -ής* Π 186 *Εὔδωρον, πέρι μὲν θείειν ταχὺν ἠδὲ -ήν* (cf. *ἀρήϊος* v. 179) ≅ δ 202 (Antil.) ≅ γ 112 (*-ής*) Θ 102 (Diom. to Ne-stor:) „*σε νέοι τείρουσι -αί* (Trs.)" σ 261 (Od. to Pen. when going to Troy:) „*Τρῶάς φασι -ὰς ἔμμεναι ἄνδρας* (spearsmen, archers and charioteers who might quickly decide the outcome of a war") Aristeas, fr. 3, 2 p. 245 Ki. = fr. 2 (ii) 2 p. 87 Dav. *πολλούς τε καὶ ἐσθλοὺς κάρτα -τάς* (app. the Arimaspians, so described by the Issedoi) W d f l d.: *π(τ)ολεμιστής; αἰχμητής, ἀκοντιστής, ἀσπιδιώτης/ιστής, θωρηκτής, κορυστής; κοῦρος* J. N. O'Sullivan

μαχητ(ός) [1°] hapax form L Schulze, QE 450 f. B *that may be fought against*, w. implicat. of poss. success μ 119 (Scylla is *ἀθάνατον κακόν*) *ἀργαλέον τε ... οὐδὲ -όν· ' οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή* Opp.: *ἄαπτος* J. N. O'Sullivan

(μάχλος) μαχλόταται [1H] E wohl mit *-lo-* Suff. zu *μάχομαι* (Hintergrund: rituelle Gruppenaggressivität), vgl. Mayrhofer, KEWA II 543; sonstige Vermutungen bei Furnée, Vorgriech. 209. 211. – Abl.: *μαχλοσύνη* B *geil, wollüstig*, sowohl von dem, der e. solchen Drang hat, als auch der, der ihm entsprechend handelt (vgl. *μαχλοσύνη*); in Vbd. damit wohl auch entsprechende körperl. Beschaffenheit *verführerisch, üppig*, vgl. dt. geil u. den nachep. Gebrauch, sowie *μαχλοσύνη* Σχ Op. 586 (in den Hundstagen) *-ταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τοι ἄνδρες ' εἰσίν*, ebenso wie *μαχλοσύνη* (s.d. Σχ) auch später in dieser Bed. nur von Frauen B. Mader

μαχλοσύνη [1i, 1H] Σχ sch. D Ω 30: *τὴν πρὸς συνουσίαν κατωφέρειαν*, sch. Ω 30 b Erbse: *τὰ πρὸς πορνείαν, τὴν κόμην καὶ τὸ εἶδος* (vgl. Γ 55), Eust. 1337, 33 ff. *Ἀρίσταρχος δὲ διὰ τὴν τῆς -ης λέξιν ἀθετεῖ τὸν στίχον· νεωτέρων γὰρ ἡ λέξις καὶ Ἡσιόδειος ... καὶ ἔτι -η ... κοινῶς ἐστὶν ἡ ἐν γυναιξὶ μανία, ἐπὶ ἀνδρῶν δὲ οὐ τίθεται· δέδωκε δὲ Ἀφροδίτῃ τῷ Πάριδι οὐ ταύτην, ἀλλὰ τὴν ... Ἑλένην*

B *Geilheit, Brunst* (a), '*Unzucht*' (b) u. viell. auch *geilstrotzende Üppigkeit* o.ä. (c) von Frauen in einem Bed.-Komplex Ω 30 (Parisurteil: er gab Aphr. den Vorzug) *ἤ οἱ πόρε -ην ἀλεγεινήν* (Aristoph. u.a.: *ἤ οἱ κεχαρισμένα δῶρ' ὀνόμηνε*, vgl. Σχ), wohl entweder eine grobe Umschreibg. für Hel. selbst (c) oder des 'Vorgangs' (b), sc.: mit Hel., beides die Belohng.; dagg., daß Aphr. Paris selbst μ. gegeben hätte (i. S. v. a), er sich also aus einer Wesensverwandtschaft für sie entschieden hätte, spricht die allg. Beschränkg. von μ. auf Frauen Hes. fr. 132 (Hera, s. Philodem, *π. εὐσεβ.* p. 54 Gomperz [s. App. West z. St.] u. vgl. Henrichs, ZPE 15, 1974, 298 ff.) *εἵνεκα -ης στυγερῆς* (der Proitiden) *τέρεν ὤλεσεν ἄνθος*, gemeint sind wohl die Haare, s. fr. 133 u. vgl. oben I Sp. 876, 66 ff., die Strafe (natürl. wg. der Ausübung der μ., also b) träfe also e. wesentl. Element der μ. selbst (vgl. Σχ sch. Ω 30 b) B. Mader

μάχομαι, μαχέομαι [234i, 23°, 11H, 1e] E on Myc. see DMic. I 419 s.v. *ma-ka-ta*; no established etym., see Chantraine, Dict. s.v. and *μάχλος* E above; on pres. *-έομαι* see also Tucker, Greek Verbs 168. – Deriv.: *ἀγχέ-, ἱππό-, ναύ-, πρόμαχος; πυγμάχος; μάχη* (incl. *μαχήμων, μαχητής, ἀγχιμαχηταί, μαχητόν, ἀμαχητί, ἐγρεμάχη, Μαχάων*); *Ἀλκι-, Ἀνδρομάχη; Ἀμφί-, Ἀντί-, Δηί-, Εὐρύ-, Ἱππό-, Πρό-, Τηλέμαχος*; see also *μάχαιρα*

F *-εαι* 1; *-εσθον* 2; *-όμεσθα* 2, *-όμεσθ'* 1, *-εσθε* 2, *⟨-ονται⟩* 8, *ἀμφι⟨ ⟩* 2; *⟨-ωμαι⟩* 4, *ἀμφι⟨ ⟩* 1, *-ηαι* 1, *-ηται* 3; *-ώμεθα* 3, *-ώμεθ'* 1, *⟨-ωνται⟩* 4, *ἀμφι⟨ ⟩* 1; *-οίμην* 6, *-οιο* 1, *-οιτο* 10, *-οίατο* 2; *-έσθω* 2, *-εσθον* 1; *-εσθ'* 1; *⟨-εσθαι⟩* 111, *ἀμφι⟨ ⟩* 2, *προ⟨ ⟩* 2; *-όμην* 2, *-ετ'* 1; *-έσθην* 2; *ἐ⟨-οντο⟩* 13 (incl. Ι 529, *τε ⟨ ⟩* rec. Allen), *⟨ ⟩* 12 (incl. 6 × [*οὐ/ἡ*]*δὲ μ.*, 1 × *γε μ.*, 2 × *-οιο μ.*), *ἀμφε⟨ ⟩* 2 (*ἀμφι⟨ ⟩* rec. Allen Ζ 461); *-έοιτο* 1; *-έοιντο* 1; ptc. (on forms see Erbse+, Beitr. Verst. Od. 198 f.): *-ειόμενος* 1, *⟨-εούμεν⟩ον* 1; *⟨ ⟩οι* 1; *-έσκετο* 1; fut. (see Hauri, Futur 76–80): *-ήσομαι* 4 (*-έσσομαι* v.l. ant. Α 298; see below on aor.), *-ήσεαι* 1, *-ήσεται* 3; *-ησόμεθα* 1, *-ησόμεθ'* 5, *-ήσονται* 1, *-ήσοντ'* 2; *-εῖται* 1; *-έονται* 1; *-ήσεσθαι* 2; *⟨-ησόμεν⟩ος* 2, *⟨ ⟩ον* 2; *⟨ ⟩οι* 2, *⟨ ⟩ους* 1; aor. (of variants *-ησ-/-εσσ-* in fut. [*-εσσ-* v.l. ant. Α 298] and aor. [*-εσσ-* ⟨rec. Allen⟩ Α 304, Β 377, Γ 393, Ζ 184, Ν 118, Ο 633, σ 39; *-ησ-* ⟨ ⟩ Ε 483, β 245] *-ησ-* seems correct in fut., *-εσσ-* in aor.; see Leaf on Α 298, Wyatt+, Metr. Lengthening 135): *-έσσατο* 1; *-εσσάμεθ'* 1; *-εσσαίμην* 1, *⟨-έσαι⟩ο* 1, *⟨ ⟩το* 1; *-έσσασθαι* 4, *-έσασθαι* 18; *⟨-εσσάμεν⟩ον* 1; *⟨ ⟩ω* 1

M 1 disyll. ⏑̲[⏑⏑] *-ετ'* Ρ 459 [⏑⏑̲] *ἀλλὰ -εσθ'* Ο 494 2 trisyll. 2a shape [⏑⏑–]: [⏑⏑⏑̲] *καὶ -όμην* Α 271, Η 154 [⏑⏑⏑̲] *-όμεσθ'* Ε 477 [⏑⏑⏑̲] *-εαι* Ρ 471 2b [⏑̲⏑] *-ώμεθ'* Δ 269; *εἰ πλέονεσσι ⟨-οιτο⟩* β 251; *⟨ ⟩* Π 713; *ὀτρύνοντι ⟨-εσθαι⟩* Δ 414; *ἐθέλοντα+ ⟨ ⟩* Ο 722 ≅ Ξ 51; *προ⟨ ⟩* Ρ 358; *⟨ ⟩* Μ 377, χ 214 [⏑̲⏑] *προ⟨ ⟩* Λ 217 2c [⏑̲⏑×] *μέγα φρον⟨έοντε -εσθ⟩ον* Π 758. 824; *κοτ⟨ ⟩αι* Sc. 176; *οὐδὲ -εσθε/αι* Δ 246, Ρ 332/Μ 65, Π 520, Sc. 432; *ἀφεστᾶσ'/ἑστασαν ⟨οὐδὲ -οντ⟩αι/ο* Ξ 132/Ο 672; *στρατὸν ⟨ ⟩ο* Β 779; (*καὶ*) *ἀθανάτοισι -ονται/ηται/οίμην* Ε 380/407/Υ 367; *μετὰ πρώτοισι -ονται/ἑσθην/εσθαι* Μ 321/Ε 575/536, Υ 338; *αὐτὸς ἐνὶ πρώτ⟨οισι -οίμην/εσθαι⟩* Μ 324/Ι 709; *⟨ ⟩* Ζ 129/Δ 373, Π 65, Ρ 353, π 244; *κοίλῃς ἐπὶ ⟨νηυσὶ⟩ -ονται/εσθαι* Ε 791 = Ν 107/Μ 90; *⟨ ⟩ -εσθαι* Ν 69; *οἱ δὲ -ονται/ο* Ν 738/Μ 2, Sc. 301; (*ἐπὶ πρύμν*)*ῃσι ⟨-ονται/ον⟩το/ωνται/εσθαι* Ε 466, Θ 475 ≅ Ξ 65ea ≅ Ο 385ea, Ν 234, Ο 711; (*ἄστυ ... Πριάμ*)*οιο ⟨ ⟩/εσθαι* Π 448 ≅ ε 106ea, Π 1, Υ 88 = 333; (*στρατὸν*) *ἀμφι-ονται* Π 73, Σ 20; *-έσθην* Μ 145; (...)*οντι -οντο/οίμην/οιτο/εσθαι* Η 133/Φ 358/ϑ 208/Ε 253; (*βουλευέμεν*) *ἠδὲ -οντο/εσθαι* Σ 539/Ο 642, ξ 491; *φευγέμεν ⟨ἠὲ -εσθαι⟩* Κ 147 = 327; *⟨ ⟩* χ 65; *πολεμίζετε μηδὲ -εσθον* Η 279; (*ἐφ*)*ορμᾶται/ο ⟨π(τ)ολεμίζειν ἠδὲ -εσθαι⟩* Ν 74, Φ 572; *⟨ ⟩* Β 121 ≅ Γ 435, Β 452 = Λ 12 = Ξ 152, Γ 67, Η 3; *-οντο* Ρ 363. 373; *ἀμφὶ νέκυι/υν κατατεθνηῶτι/α ⟨-ωμαι/εσθαι⟩* Π 526. 565, inc. auct. POxy. 2510, 8; *Τρωσὶ ⟨ ⟩* Ρ 94/Δ 156; *ἀμφι⟨-ωμαι⟩/ωνται* Ι 412/Σ 208; *⟨ ⟩* Ε 227 = Ρ 480; *πατρὶ -ηαι/ηται/οιτο* Θ 420 ≅ 406/Ε 362 ≅ 457; (*νεωτέρῳ*) *ἀνδρὶ -οιο/ἔσθω/⟨εσθαι⟩* Τ 153, σ 31 ≅ 52ea; *ἄνδρα -⟨ ⟩* Υ 97; *-ηται* Ε 411; *-ωνται* Π 429 = Sc. 406; *μεμάτω+ ⟨Τρώεσσι -εσθαι⟩* Δ 304, Ε 135; *ἐπὶ ⟨ ⟩/εῖται* Ε 124, Λ 442/Υ 26; *ἐὼν/ἔχων ⟨Τρώεσσι⟩ -οιτο/ἔσθω* Ρ 711/Π 209; *⟨ ⟩ -οίμην/οιτο/εσθαι.* λ 169/ ≅ Π 576 = Ε 810, Ζ 445, Ρ 380; *ἄνδρεσσι -οίμην* ν 390; *-οιτο* Th. 392, Sc. 164; ⸢*ἔριδι/ἔριδος μένεϊ*⸣ *ξυνέηκε -εσθαι* Α 8, Η 210; *ἀνώγετον/ὀτρύνετον ⟨ἶφι -εσθαι⟩* Δ 287/Μ 367; *⟨ ⟩* Α 151, Β 720, Ε 606, Σ 14, Φ 486; *μέμασαν* (...) *ὑσμῖνι ⟨-εσθαι⟩* Β 863, Θ 56; *πᾶσι ⟨ ⟩* Γ 70 ≅ 91, Υ 357; (*μακάρεσσι θεοῖς*) *ἐθέλοντα+ ⟨ ⟩* Δ 224, Ζ 141; (*ἐπ*)*οτρύνοντα/ῃσι ⟨ ⟩* Δ 294, Ν 767 = Ρ 117 = 683/Π 690; (*μακάρεσσι*) *θεοῖς ἀντιχρὺ ⟨ ⟩* Ε 130. 819; *μέμασαν+ δὲ/τε ⟨ ⟩* Ν 135, Υ 355, υ 15; (*ἐχέτην/συνίτην*) *μεμαῶτε+ ⟨ ⟩* Ε 244. 569, Ζ 120 = Υ 159 ≅ Ψ 814, Ν 80. 317, π 171; (*ὅς*) *ἀριστεύεσκε ⟨ ⟩* Ζ 460, Λ 746, Π 292. 551, Ρ 351; (*ἐθέλοιμι+*) ⸢*Διὶ Κρονίωνι/Ποσειδάωνι*⸣ *⟨ ⟩* Θ 210, Φ 193/ν 341; *ἐθέλῃσιν ... ⟨ ⟩* Ψ 554; (*ἐθέλῃ ...*) *φωτὶ ⟨ ⟩* Η 111, Ρ 98; *ἀλλὰ ⟨ ⟩* Ν 253, Ο 508, Π 631; *ἄντα ⟨ ⟩* Τ 163, Hes. fr. 25, 11 (*ἄντα*); *εἰῶσι/ασκε ⟨ ⟩* Υ 139/408; *ἐστὲ/ἔστι ⟨ ⟩* Α 258, Ξ 63; *ἀμφι⟨ ⟩* Π 496 = 533; *⟨ ⟩* Κ 101, Ν 238. 794, Ο 570, Ρ 359, Σ 279, Χ 36, Hes. fr. 25, 37 2d [⏑̲–] *ἐστε -εσθαι* Ζ 79; *μακρῇς ἐγχείῃσι ⟨-ήσοντ⟩* Γ 254; *αὔτε ⟨ ⟩* Η 30 (≅ Η 291+ [⏑̲⏑⏑]) 3 quadrisyll. 3a shape [⏑⏑–⏑]: [⏑⏑⏑̲⏑] *-όμεσθα* Ε 875, Η 352; *στησάμενοι δ' ⟨ἐ-οντο⟩ μάχην* Σ 533, ι 54; *συνεχέως/ἐμμενέως ⟨ ⟩* Th. 636. 712; *ἀμφ⟨ ⟩* Ο 391; *⟨ ⟩* Ι 529; *ἀντίβιον ⟨-έσασθαι⟩* Γ 20 = Η 40 = 51; *⟨ ⟩ ἐναντίον· ἀλλ(ά)* Γ 433, Υ 257; *ὀτρύνων ⟨ ⟩* Ε 496 = Ζ 105 = Λ 213; *⟨ ⟩* Ρ 168 [⏑⏑̲⏑] *ἄλλῃσι/νηυσὶ μάχην ἐ-οντο* Μ 175 ≅ Ο 414/673; *-έοιντο* Α 344; *-έσαιο* Ζ 329; *θυμὸς ἐμοὶ ⟨-έσασθαι⟩ ἀνώγει* Η 74, Υ 179; *⟨ ⟩* Ρ 490 3b

[⏑⏑⏓×] ἀμφ⟨ε-οντο⟩ Z461; ⟨ ⟩ A267, M152, N700, O698, χ245; -έοιτο A272; -έονται B366; -έσαιτο Ω439; (καὶ) ἐν-αντίβιον ⟨-έσασθαι⟩ Θ168. 255, X223; ᾽ὁτὲ δ' αὐτὸς/ἐὲ δ' αὐτὸν᾽ ἐποτρύνει ⟨ ⟩ P178, Y171; ⟨ ⟩ Sc. 387 3 c 4
[⏑⏓⏑⏑]μεμαῶτε ⟨-ώμεθα⟩ X243; αὔτε -ώμεθα/⟨ήσεται/ησό-μεθ'(, εἰς ὅ κε⟩ δαίμων) Φ160/I702/H291 ≅ 377 = 396; -⟨ ⟩ I48; -ώμεθα T232; -οίατο Δ348, Φ429; μὲν Δαναοῖσι -ησόμεθ' Z84) (cf. M216 [⏑⏓⏑⏓]); Σολύμοισι/τόξοισι 8
-έσσατο/έσκετο Z184/H140; -ήσομαι/εσσάμεθ' εἵνεκα κούρης/ποινῆς A298, B377, Γ290; -ήσομαι I32, Φ498; -ήσεαι Ψ621; ἐπεὶ πλεόνεσσι ⟨-ήσεται⟩ σ63; ⟨ ⟩ Σ265 (≅ λ403+ [⏑⏑⏓⏑]) 3 d shape [⏑–––]: [⏑⏓–⏓] Τρωσὶ -ήσεσθαι E833; ἀνδρὶ ⟨-έσσασθαι⟩/αἰμην(· ἀτάρ) E483/N118; ⟨ ⟩ O633, σ39 [⏑⏓–⏓] μακρῆς ἐγχείησι -ήσονται περὶ Γ 137; πλεόνεσσι -έσσασθαι περὶ β245; -ήσεσθαι P604 4 pentasyll. 4 a [⏑⏑⏓⏑] -εούμενον/οι λ403/ ≅ ω113 4 b 12
shape [⏑–⏑⏑–]: [⏑⏓⏑⏑⏓] -ησόμεθα P719; (Τρωσὶ) -ησόμε-νος/ον/ους (, ἐπεὶ οὐ[κ]) A153/Σ59 = 440/T157; ἀνδρὶ -εσσάμενον Γ393 [⏑⏓⏑⏑⏓] οἷσι -ειόμενος ρ471; ⟨-ησόμεν⟩ος P146; ἴομεν Δαναοῖσι ⟨ ⟩οι περὶ M216 (cf. Z84 [⏓⏑⏑⏑]); ἀντιβίοισι -εσσαμένω A304; -ησόμενοι B801
Σχ sch.min. P.Oslo 12 on A8: -εσθαι· ἀγωνίζεσθαι, sch. D A151: πολεμῆσαι, B377: ἐφιλονεικήσαμεν, E875: σοὶ πάντες -όμεσθα· εἰς μάχην καθιστάμεθα 24
L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke (see Register p. 287); [2]Martin (see μάχη L) esp. 59 f. 65 ff. 86. 97
B *fight* (*with*), *do battle* (*with*), *contend* (*with*); *quarrel*, *be at strife* (*with*); most frequ. verb for 'fight' in Hom.; usu. ref. to one battle, fighting on a particular occasion, but also to whole war or part of war beyond a single battle (A153. 344, B121, Γ290, Z461, H30+, I412, Π448. 576+, ε106, cf. Th. 636 [but here app. of one uninterrupted battle lasting ten years]; of repetition: Δ373, H140, Sc. 164) or to fighting in general as type of activity (e.g. A258, B720, E253. 536, Z79. 460+, Ξ63, O570. 642, Φ486, ξ491, Hes. fr. 25, 37) aor. rel. rare (see L[1] 260 n. 333, Frisk s.v.); subj. one (army; one pers., animal) or both sides W d f l d.: see μάρναμαι; also παλαίω, πληκτίζομαι; ἀμφιστρατόομαι; προμαχίζω; on opp. notions L[1] 213. 223. 229, on nouns used as nom. act. to μ. Porzig, Satzinhalte 78 f. I simple; opponent, when expressed, in dat. alone or prep. constr.; object, cause of conflict expressed 24 × w. prep. (ἀμφί w. gen. Π824 [cf. II 1 b below], w. dat. Γ70. 91. 254, O633, Π526. 565, w. acc. inc. auct. POxy. 2510, 8; περί w. dat. β245, ρ471, w. gen. Γ 137, M216, Π1. 758, P146, Σ265+. 279, Ψ554; εἵνεκα A 298, B377, Γ290), so gen. alone Sc. 406; 14 × w. instr. dat. (weapons, hands, words) I 1 of physical conflict; advs.: ἄλληκτον, νωμελὲς αἰεί, συνεχέως, ἄντα, (ἐν)αντίβιον, ἐν-αντίον, ἀντικρύ, ἰθύς, αὐτοσχεδόν, ὁμιλαδόν, σχεδόθεν, ἐσσυμένως, ἴφι, κρατερῶς, ἀναιμωτί, ἀφραδέως; ἑλκηδόν, πύξ 1 a of battle, combat (single combat e.g. A298, Γ20+. 67 etc., Y88 etc.; Ψ814 also included here; clash usu. between individuals in 1 b.c); weapons usu. spears, thrust or hurled (instr. dat.: ἐγχείῃσι Γ137. 254, ἔγχεϊ/εσι O385. 711, Y367; χαλκῷ Δ348, Y257; οὐ τόξοισι μ. δουρί τε, ἀλλά ... H140; ξυστοῖσι O385; πελέκεσσι καὶ ἀξίνῃσι καὶ ξίφεσιν O711; χερσί/χείρεσσι A298, Ψ554); w. expr. for 'in battle' vel sim.: Ἄρηϊ P490, ἐν δηϊοτῆτι Γ20+, ἔριδος μένεϊ H210, ὑσμῖνι B 863, Θ56; usu. on foot (n. esp. E227+, M65), but also ἀφ' ἵππων (O385) 1 a α abs., opponent not expressed w. μ.; cases of intern acc. ad fin. A153 (Ach.: „οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἦλυθον) δεῦρο ⟨-ησόμεν⟩ος" B801 ἔρχονται (Grs.) ... ⟨ ⟩οι προτὶ (περὶ vulg.) ἄστυ A258 περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ ⟨-εσθαι⟩, Hes. fr. 25, 37 ἀγαθὸς μὲν ἔην ἀγορῇ (ἀρετῇ v.l.), ἀγαθὸς δὲ ⟨ ⟩ Z79 ἄριστοι ᾽ πᾶσαν ἐπ' ἰθὺν ἐστε ⟨ ⟩ τε φρονέειν τε O570 (Men. to Antil.: „No other of the Grs. is) ἄλκιμος ὡς σὺ ⟨ ⟩" Z 460 Ἕκτορος ... ὃς ⟨ἀριστεύεσκε -εσθαι⟩, ᾽ Τρώων = Λ746ex. ≅ Π292 Π551 (πολέες ἄμ' αὐτῷ) λαοὶ ἕποντ', ἐν δ' αὐτὸς ⟨ ⟩ P351 μετ' Ἀστεροπαῖον ⟨ ⟩ O642 ἀμείνων ᾽ παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν πόδας ⟨ἠδὲ -εσθαι⟩ ξ491 οἷος ... ἔην βουλευέμεν ⟨ ⟩ A271 -όμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγὼ B366 κατὰ σφέας γὰρ -έονται B779 φοίτων (Myrm.) ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν ⟨οὐδὲ -⟩ονται Δ246 ἔστητε τεθηπότες, ⟨ ⟩εσθε Ξ132 ἀφεστᾶσ' ⟨ ⟩ονται ≅ O672ex. (-οντο, vv. 668–673 ath. Ar.) P332 τρεῖτ' ἄσπετον ⟨ ⟩εσθε E253 οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι ⟨-εσθαι⟩, ᾽ οὐδὲ καταπτώσσειν N234 ὅς τις ... ἑκὼν μεθίῃσι ⟨ ⟩ (μεθίῃσι πόνοιο Ar.) Δ 224 (you would not have seen Ag.) οὐκ ἐθέλοντα ⟨ ⟩, ᾽ ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς Ξ51 οὐδ' ἐθέλουσι ⟨ ⟩ ἐπὶ πρύμνῃσι νέεσσι ≅ O722 N253 οὐδέ τοι αὐτὸς ᾽ ἥσθαι ἐνὶ κλισίῃσι λιλαίομαι, ἀλλὰ ⟨ ⟩ Γ20 Ἀργείων προ-καλίζετο πάντας ἀρίστους ᾽ ἀντίβιον -έσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊο-τῆτι (vv. 18–20 ath. Zen., 19–20 ath. Ar.) = H40 (cf. πολε-μίζειν v. 42) = 51 Θ168 ἵππους τε στρέψαι καὶ ⟨ἐναντίβιον -έσασθαι⟩ Θ255 (οὔ τις πρότερος εὔξατο Τυδείδαο) ⟨ ⟩ P490 οὐκ ἂν ἐφορμηθέντε γε νῶϊ ᾽ τλαῖεν ἐναντίβιον στάντες -έσασθαι Ἄρηϊ Γ433 (προκάλεσσαι) Μενέλαον ᾽ ἐξαῦτις ⟨-έσασθαι ἐναντίον⟩ (vv. 432–436 ath. Ar.) Y257 (ἀλκῆς δ' οὔ μ' ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις) πρὶν χαλκῷ ⟨ ⟩ M377 σὺν δ' ἐβάλοντο ⟨-εσθαι⟩, ἐναντίον T163 (οὐ γὰρ ἀνὴρ πρόπαν ἦμαρ) ἄκμηνος σίτοιο δυνήσεται ἄντα ⟨ ⟩ (n. πολεμίζειν/ῇ vv. 164. 168) Hes. fr. 25, 11 (οὔτε τις) ἔτλη ἐσάντα ἰδῷ[ν μεῖναι κρατερ]ὸν Μελέαγ[ρον] ᾽ ἀνδρῶν ἡρώων, ὁπότ[' ἰθύσι] ᾤντα μάχεσ[θαι P168 (Αἴαντος οὐκ ἐτάλασσας στήμεναι ἄντα) οὐδ' ἰθὺς -έσασθαι Δ294 (Νέστορ' ἔτετμε) οὓς ἑτάρους στέλλοντα καὶ ⟨ὀτρύνοντα -εσθαι⟩, N767 θαρσύνονθ' ἑτάρους καὶ ἐπ⟨ ⟩ = P117 = 683 Δ414 ὀτρύνοντι ⟨-εσθαι⟩, ... Ἀχαιούς Π690 (Zeus may put a man to flight) ὅτε δ' αὐτὸς ἐποτρύνῃσι ⟨ ⟩ (v. om. i) ≅ P178 (⟨ἐποτρύν⟩ει -έσασθαι, vv.ll.: ⟨ ⟩ει -έεσθαι, ⟨ ⟩ησι -εσθαι) E496 (κατὰ στρατὸν ᾤχετο) ὀτρύνων -έσασθαι = Z105 (-έεσθαι, -έσεσθαι vv.ll.) = Λ213 Δ269 (ἄλλους ὄτρυνε) ὄφρα τάχιστα -ώμεθ(α) N794 τότε δὲ Ζεὺς ὦρσε (obj.: Trs.) ⟨-εσθαι⟩, H210 (οὔς τε Κρονίων) ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε ⟨ ⟩ M367 Δαναοὺς ὀτρύνετον ⟨ἴφι -εσθαι⟩, Δ287 λαὸν ἀνώγετον ⟨ ⟩ B720 τόξων εὖ εἰδότες ⟨ ⟩ 452 ἐν δὲ σθένος ὦρσεν. ἑκάστῳ ᾽ καρδίῃ ἄλληκτον ⟨πολεμίζειν ἠδὲ -εσθαι⟩, = Λ12 = Ξ152 Γ67 νῦν αὖτ' εἴ μ' ἐθέλεις ⟨ ⟩ ≅ H279ex. (-εσθον, v.l.: -εσθε) N74 (ἐμοὶ θυμός) μᾶλλον ἐφορμᾶται ⟨ ⟩ ≅ Φ572 H3 ἀμφότεροι (Hector and Alex.) μέμασαν ⟨ ⟩ B863 μέμασαν δ' ⟨ὑσμῖνι -εσθαι⟩ Θ56 μέμασαν ... ⟨ ⟩, ᾽ χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν M90 (μέμασαν) τεῖχος ῥηξάμενοι ... ἐπὶ νηυσὶ -εσθαι (τεῖχός τε ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας v.l.) E569 (χεῖράς τε καὶ ἔγχεα) ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην -⟨μεμ-αῶτε -εσθαι⟩, Z120 ἐς μέσον ... συνίτην ⟨ ⟩ = Y159 ≅ Ψ814 + N135. 317, Y355, π171 X243 νῦν δ' ἰθὺς μεμαῶτε -ώμεθα K101 οὐδέ τι ἴδμεν ᾽ μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι -εσθαι Δ348 (Ag. to Menesth. and Od.: „you would be glad) εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν ᾽ ὑμείων προπάροιθε -οίατο ... χαλκῷ" E227 ἵππων ἀποβήσομαι, ὄφρα -ωμαι = P480 M65 ἔνθ' οὔ πως ἔστιν καταβήμεναι οὐδὲ -εσθαι ᾽ ἱππεῦσι E466 εἰς ὅ κεν ἀμφὶ πύλῃς ... -ωνται I529 Κουρῆτές τ' ἐ-οντο (τε μάχοντο rec. Allen) καὶ Αἰτωλοὶ (ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα) Π448 πολλοὶ γὰρ περὶ ἄστυ μέγα ⟨Πριάμοιο -οντ⟩αι ᾽ υἱέες ἀθανάτων ε106 τῶν ἀνδρῶν οἳ ἄστυ πέρι ⟨ ⟩το ᾽ εἰνάετες (vv. 105–11 περιττοὶ οἱ στίχοι schol., 106 α]στυ μεγα πριαμ[οιο pap. 30) M145 πυλάων πρόσθε -έσθην, ᾽ ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε E477 (Sarp. to Hector: „the Trs. cower) ἡμεῖς δὲ ⟨-όμεσθ⟩,' οἵ πέρ τ' ἐπίκουροι ἔνειμεν" H352 (ὅρκια) ψευσάμενοι ⟨ ⟩α E536 θοὸς ἔσκε μετὰ ⟨πρώτοισι, -εσθαι⟩ = Y 338ex. ≅ E575ex. ≅ M321ex. (-ονται) Z445 ⟨ ⟩ μετὰ Τρώεσσι -εσθαι I709 αὐτὸς ἐνὶ ⟨ ⟩ -εσθαι ≅ M324ex. (-οίμην) E791 νῦν δὲ ἐκὰς πόλιος ... ⟨ἐπὶ νηυσὶ⟩ -ονται = N107 O494 -εσθ' ⟨ ⟩ν ἀολλέες Ξ65 νηυσὶν ἔπι ⟨πρύμνῃσι -οντ⟩αι (n. μάχην ἔχουσι v. 57) O385 ἐπὶ ⟨ ⟩ο ᾽ ἔγχεσιν ... αὐτοσχεδόν, οἱ μὲν ἀφ' ἵππων, ᾽ οἱ δ' ἀπὸ νηῶν ὕψι ... ἐπιβάντες (ξυστοῖσι) A 344 (Ag. does not know how to take careful thought) ὅππως οἱ ⟨παρὰ νηυσὶ⟩ σόοι -έοιντο (-έονται v.l.; for objections to -έοιντο see Schwartz, RPh 28, 1954, 219 ff.) Ἀχαιοί N69 (τις νῶϊ θεῶν) κέλεται ⟨ ⟩ -εσθαι H30 ὕστερον αὖτε -ήσοντ', ⟨εἰς ὅ κε τέκμωρ ᾽ Ἰλίου εὕρω⟩σιν ≅ 291 (-ησόμεθ')

≅ 377 = 396 *I*48 *-ησόμεθ'* ⌊ ⌋*μεν* *I*702 *τότε δ' αὖτε -ήσεται, ὁππότε κέν μιν ' θυμὸς (ἀνώγῃ καὶ θεὸς ὄρσῃ)* *H* 133 (*αἴ γάρ*) *ἠβῷμ'* (Nestor) *ὡς ὅτ' ἐπ' ... Κελάδοντι* ⌊*-οντο*⌋ (the Pylians and Arcadians) ' *Φειᾶς παρ τείχεσσιν, Ἰαρδάνου* 4 *ἀμφὶ ῥέεθρα* *M*2 *οἱ δὲ* ⌊ ⌋ (*δ' ἐμάχοντο* rec. Allen) ' *Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες ὁμιλαδόν* *O*711 *πελέκεσσι καὶ ἀξίνῃσι* ⌊ ⌋ ' *καὶ ξίφεσιν* (*καὶ ἔγχεσιν*) *P*363 *οὐδ' οἳ γὰρ ἀναιμωτί γε* ⌊ ⌋ 373 *μεταπαυόμενοι δὲ* ⌊ ⌋ (from a distance, w. *βέλεα*; n. *πολέμιζον* v. 371) *Σ*539 *ὠμίλευν δ' ὥς τε ζωοὶ* 8 *βροτοὶ ἠδὲ* ⌊ ⌋ (*ἠδ' ἐμάχοντο* rec. Allen) *H*140 *οὐ τόξοισι -έσκετο δουρί τε* (*ἀλλὰ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας*) *K*147 *ὅν τ' ἐπέοικε ' βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν* ⌊*ἠέ -εσθαι*⌋ = 12 327 *χ*65 (Od. to Eurym.:) „*νῦν ὑμῖν παράκειται ἐναντίον* ⌊ ⌋ ' *ἢ φεύγειν* *Ξ*63 *οὐ γάρ πως βεβλημένον ἔστι -εσθαι* *O*508 *οὐ μὰν ἔς γε χορὸν κέλετ' ἐλθέμεν,* ⌊*ἀλλὰ -εσθαι*⌋ *Π* 631 *οὔ τι χρὴ μῦθον ὀφέλλειν,* ⌊ ⌋ 65 (Ach. to Patr.:) 16 „*ἄρχε δὲ Μυρμιδόνεσσι ...* ⌊*-εσθαι*⌋," *P*359 (*ἀνώγει* [Aias the Grs.]) *ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν, σχεδόθεν δὲ* ⌊ ⌋ *M*152 *μάλα γάρ κρατερῶς* ⌊*ἐ-οντο*⌋ *N*700 (*πρὸ Φθίων*) *ναῦφιν ἀμυνόμενοι μετὰ Βοιωτῶν* ⌊ ⌋ *O*698 *ὡς ἐσσυμένως* ⌊ ⌋ 20 Th. 712 *ἀλλήλοις ἐπέχοντες ' ἐμμενέως* ⌊ ⌋ *διὰ κρατερὰς ὑσμίνας* *Π*713 *δίζε γὰρ ἠὲ -οιτο κατὰ κλόνον αὖτις ἐλάσσας, ' ἢ ...* *P*459 *τοῖσι δ'* (horses) *ἐπ'* PN *-ετ* ⌊*ο*⌋ *Y*139 (*εἰ δέ κ*) *Ἀχιλῆ' ἴσχωσι* (Ares, Ap.) *καὶ οὐκ εἴῶσι* ⌊*-εσθαι*⌋, 24 408 *τὸν δ' οὔ τι πατὴρ εἴασκε* ⌊ ⌋ *Φ*160 *νῦν αὖτε -ώμεθα* Sc. 164 *τῶν* (snake-heads on shield) *καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν, εὖτε -οιτο* (Her.) (vv. 161–167 exp. G. F. Rohde) — *Γ*70 (*ἔμ' ... καὶ Μενέλαον*) *συμβάλετ'* ⌊*ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι ... -εσθαι*⌋ 91 (*ἐν μέσσῳ*) *οἴους* (Alex. and Men.) ⌊ ⌋ 254 *ἐγχείῃσι -ήσοντ' ἀμφὶ γυναικί* *Π*526 (Glauc. to Ap.: „heal my wound that I may urge the Lycians) *πολεμίζειν, ' αὐτός τ' ἀμφὶ νέκυι κατατεθνῆτι -ωμαι*" ≅ 565 (*-εσθαι*) 32 inc. auct. POxy. 2510, 8]*ἀμφὶ νέκυ*[*ν*] *κατατεθν*<*ε*>*ιῶτα μ*[*άχεσθαι* *Γ*137 *ἐγχείῃσι -ήσονται* (Alex. and Men.) *περὶ σεῖο* *Θ*475 *ἥματι τῷ ὅτ' ἂν οἱ μὲν ἐπὶ πρύμνῃσι -ωνται ' στείνει ἐν αἰνοτάτῳ περὶ Πατρόκλοιο θανόντος* (vv. 475 sq. 36 ath. Ar.) *Π*1 *περὶ νηὸς ...* ⌊*-οντο*⌋ *χ*245 *ὅσσοι ἔτ' ἔζωον περί τε ψυχέων ἐ*⌊ ⌋ *Σ*265 *περὶ πτόλιός τε -ήσεται* ⌊*ἠδὲ γυναικῶν*⌋ *λ*403 (Od. to Ag.'s shade: „did some man kill you) *περὶ* (i.e. to win) *πτόλιος -εούμενον* (*γε -ούμενον* v.l.) 40 ⌊ ⌋;" (vv. 399–403 damn. Aristoph.) ≅ *ω*113 (*-εούμενοι*, v. om. quidam; *περί* = 'in defence of'; ⌊see Erbse, Beitr. Verst. Od. 198 f.⌋) *ρ*471 (*οὔτ' ἄχος ἐστὶ ... οὔτε τι πένθος*) *ὁππότ' ἀνὴρ περὶ οἷσι -ειόμενος κτεάτεσσι ' βλήεται* (⌊ ⌋) 44 *Γ*290 *καὶ ἔπειτα -ήσομαι εἵνεκα ποινῆς* (*ἥός κε ...*) — *M* 175 *ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι* ⌊*μάχην ἐ-οντο*⌋ *πύλῃσιν* (175–181 om. Zen., ath. Aristoph. Ar.) ≅ *O*414 *O*673 *ὅσσοι παρὰ νηυσὶ* ⌊ ⌋ (vv. 668–673 ath. Ar.) *Σ*533 ⌊*στησάμενοι δ'* 48 *ἐ-οντο μάχην*⌋ *ποταμοῖο παρ' ὄχθας* *ι*54 ⌊ ⌋ *παρὰ νηυσί*

1 a β opponent expr. (dat. or prep. constr.) dat.: *A*267 *καρτίστοις ἐ-οντο* (Lapiths), ' *φηρσὶν ὀρεσκῴοισι* (i.e. the Centaurs) *Z*184 *Σολύμοισι -έσσατο* *H*74 *ὅν τινα θυμὸς* 52 *ἐμοὶ -έσασθαι* (*ἐνὶ στήθεσσιν* v.l.) *ἀνώγει* (*δεῦρ' ἴτω πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι*) = *Y*179ex. *H*154 *-όμην οἱ ἐγὼ* *X*36 *μεμαὼς Ἀχιλῆϊ -εσθαι* *A*151 *ἀνδράσιν* ⌊*ἶφι -εσθαι*⌋ *E*606 *εἴκετε, μηδὲ θεοῖς μενεαινέμεν* ⌊ ⌋ *Σ*14 *ἄψ ἐπὶ νῆας ἴμεν,* 56 *μηδ' Ἕκτορι* ⌊ ⌋ *Φ*486 (*βέλτερόν ἐστι θῆρας ἐναίρειν*) *ἢ κρείσσοσιν* ⌊ ⌋ *E*411 *φραζέσθω μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο -ηται* *H*111 *μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι* ⌊*φωτὶ -εσθαι*⌋ (n. *τούτῳ μάχῃ ἔνι ... ἀντιβολῆσαι* vv. 113 f.) *P*98 *ὁππότ'* 60 *ἀνὴρ ἐθέλῃ πρὸς δαίμονα* ⌊ ⌋ ' *ὅν κε θεὸς τιμᾷ* *N*238 *νῶϊ δὲ καί κ' ἀγαθοῖσιν ἐπισταίμεσθα -εσθαι* *A*272 (*κείνοισι δ' ἂν οὔ τις*) *-έοιτο* *Φ*358 *οὐδ' ἂν ἐγὼ* (Scam.) *σοί γ'* (Heph.) *ὧδε πυρὶ φλεγέθοντι -οίμην* (n. *ἀντιφερίζειν* v. 357) 64 498 *ἐγὼ δέ τοι οὔ τι -ήσομαι* (n. *πληκτίζεσθ'* v. 499) *Ω*439 (Hermes to Priam.:) „*οὐκ ἄν τίς τοι πομπὸν ὀνοσσάμενος -έσαιτο*" *χ*214 (*μή σε παραπεπίθῃσιν Ὀδυσσεὺς*) *μνηστήρεσσι -εσθαι* *Γ*435 (*μηδέ*) *Μενελάῳ ' ἀντίβιον* ⌊*πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ -εσθαι*⌋ ' *ἀφραδέως* *B*121 *ἄπρηκτον* ⌊ ⌋ ' *ἀνδράσι* ⌊*παυροτέροισι*⌋ *N*738 *οἱ μὲν ἀφεστᾶσιν ...,* 68 *οἱ δὲ -ονται* ' ⌊ ⌋ *πλεόνεσσι* *β*245 *ἀγαλέον δὲ ' ἀνδράσι καὶ* ⌊*πλεόνεσσι*⌋ (*παύροισι* v.l.) *-έσασθαι* (*-ήσασθαι* Aristoph., Ar., rec. Allen) *περὶ δαιτί* *β*251 *κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,* ' *εἰ* ⌊ ⌋ *-οιτο* (*πλέονές οἱ ἔποιντο* v.l. ant.) *Y*357 (*ἀγαλέον δέ μοί ἐστι*) *πᾶσι -εσθαι* *ν*390 *καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεσσι -οίμην* ' *σὺν σοί* *π*244 *οὐδέ κεν εἴη* ' *ἄνδρε δύω πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι -εσθαι* *Γ*393 *οὐδέ κε φαίης* ' ⌊*ἀνδρὶ -εσσά*⌋*μενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε* ' *ἔρχεσθ'* *E*483 *Λυκίους ὀτρύνω καὶ μέμον' αὐτὸς* ' ⌊ ⌋*σθαι* (*-ήσασθαι* rec. Allen) *T*153 *ὧδέ τις ὑμείων μεμνημένος ἀνδρὶ -έσθω* *Δ*156 *οἷον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ* ⌊*-εσθαι*⌋ 304 (*μηδέ τις*) *οἷος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι* ⌊ ⌋, ' *μηδ' ἀναχωρείτω* *N*80 *μενοινώω δὲ καὶ οἷος* ' *Ἕκτορι ...* ⌊ ⌋ *P*94 *εἰ δέ κεν Ἕκτορι μοῦ*⌊*νος ἐών*⌋ *καὶ Τρωσὶ -ωμαι* ' *αἰδεσθείς* 711 *οὐ γάρ πως ἂν γυμ*⌊ ⌋ *Τρώεσσι -οιτο* *E*135 *μεμαὼς* ⌊*Τρώεσσι -εσθαι,* *E*810 *σε ... κέλομαι* ⌊ ⌋ *P*380 *ἔτ' ἔφαντο* ' *ζωὸν ἐνὶ πρώτῳ ὁμάδῳ* ⌊ ⌋ *E*833 *ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων* ' *Τρωσὶ -ήσεσθαι* *Π*209 *τις ἄλκιμον ἦτορ ἔχων* ⌊*Τρώεσσι*⌋ *-έσθω* 576 (*ἅμ' Ἀχιλλῆϊ*) *πέμπον ἔπεσθαι* ' *Ἴλιον εἰς ...,* *ἵνα* ⌊ ⌋ *-οιτο* = *ξ*71 ≅ *λ*169 (*-οίμην*) *Σ*59 (*νηυσὶν ἐπιπροέπκα*) *Ἴλιον εἴσω* ' ⌊*Τρωσὶ -ησόμεν*⌋*ον* = 440 *T*157 (*μή*) *νήστιας ὄτρυνε προτὶ Ἴλιον υἷας Ἀχαιῶν* ' ⌊ ⌋*ους* *P*604 (*οὐκέτι ἔλπετο*) *-ήσεσθαι Τρώεσσιν* 719 *ὄπισθε* ' *νῶϊ -ησόμεθα Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι* *Z*84 ⌊*Δαναοῖσι*⌋ *-ησόμεθ' αὖθι μένοντες* *P*353 *πρόφρων* ⌊ ⌋ *-εσθαι* *Φ*429 *τοιοῦτοι νῦν πάντες, ὅσοι Τρώεσσιν ἀρωγοί,* ' *εἶεν, ὅτ' Ἀργείοισι -οίατο* (v. 429 *κυδα*[pap. 12) *Δ*373 *πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι -εσθαι* *Π* 520 *ἔγχος δ' οὐ δύναμαι σχεῖν ἔμπεδον, οὐδὲ -εσθαι* (⌊*δυσμενέεσσι*⌋*ν*) *T*232 (we must eat) *ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ' *ἀνδράσι* ⌊ ⌋ *-ώμεθα νωλεμὲς αἰεί* *E*362 *νῦν γε καὶ ἂν Διὶ* ⌊*πατρὶ*⌋ *-οιτο* ≅ 457 *Θ*406 *ὄφρα ἰδῇ γλαυκῶπις ὅτ' ἂν ᾧ* ⌊ ⌋ *-ηται* (n. vv. 399 f.) ≅ 420 (*-ηαι*, vv. 420–424 ath. Ar.) *Θ*210 *οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι* ⌊*Διὶ ... -εσθαι*⌋ ' *ἡμέας τοὺς ἄλλους* *Φ*193 *οὐκ ἔστι* ⌊ ⌋ (n. *ἰσοφαρίζει* v. 194) *E*380 *Δαναοί γε καὶ* ⌊*ἀθανάτοισι*⌋ *-ονται* *E*407 *οὐ δηναιὸς ὅς* ⌊ ⌋ *-ηται* (*-οιτο* v.l.) *E*130 *μή τι σύ γ' ... θεοῖς ἀντικρὺ* ⌊*-εσθαι*⌋ ' *τοῖς ἄλλοις* (apart from Aphr.) = 819ex. *Z*141 *οὐδ' ἂν ἐγὼ ... θεοῖς ἐθέλοιμι* ⌊ ⌋ 129 *οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ... -οίμην* Th. 392 *ὅς ἂν μετὰ εἶο θεῶν Τιτῆσι -οιτο* (*-ηται* ci.) 636 (*ἀλλήλοισι*) *συνεχέως ἐ-οντο* (*μάρναντο* Solmsen; on text of vv. 635 ff. see West ad l.) *δέκα ... ἐνιαυτούς* *X* 223 (*τόνδε δ' ἐγώ τοι*) *πεπιθήσω ἐναντίβιον -έσασθαι* *M* 216 *μὴ ἴομεν* ⌊*Δαναοῖσι*⌋ *-ησόμενοι περὶ νηῶν* *P*146 *οὐ γάρ τις Λυκίων γε -ησόμενος* ⌊ ⌋*ν* ' *εἶσι περὶ πτόλιος* (n. *μάρνασθαι* v. 148) *Σ*279 (*τῷ δ' ἄλγιον, αἴ κ' ἐθέλῃσιν*) *περὶ τείχεος ἄμμι -εσθαι* *Ψ*554 (Antil.:) „*περὶ δ' αὐτῆς* (mare) *πειρηθήτω* ' *ἀνδρῶν ὅς κ' ἐθέλῃσιν ἐμοὶ χείρεσσι -εσθαι*" *A*298 *χερσὶ μὲν οὔ τοι ἔγωγε -ήσομαι* (*-έσσομαι* v.l. ant.) *εἵνεκα κούρης* ' *οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ* cf. also *Y*367 in 2 below — prep. constr.: *Y*88 *τί με ταῦτα καὶ οὐκ ἐθέλοντα κελεύεις,* ' *ἀντία Πηλεΐωνος ...* ⌊*-εσθαι*⌋; = 333 (*ἀντὶ Ἀχιλλῆος πολεμίζειν ἠδὲ* ⌊ ⌋ v.l.) 97 *οὐκ ἔστ' Ἀχιλῆος ἐναντίον ἄνδρα* ⌊ ⌋ *E*124 ⌊*ἐπὶ Τρώεσσι*⌋ *-εσθαι* = *Λ*442ex. *Y*26 *εἰ γὰρ Ἀχιλλεὺς οἷος* ⌊ ⌋ *-εἶται* *E*244 *ἄνδρ' ὁρόω ... ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε -εσθαι* *P*471 *πρὸς Τρῶας -εαι πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ* ' *μοῦνος*

1 b of boxing, wrestling (on *θ*208, where ref. to running in context, see L[1] 126), *fight, contend* (*with*) whether in enmity (*σ*) or in sporting competit. *Ψ*621 *οὐ γάρ πύξ γε -ήσεαι, οὐδὲ παλαίσεις* Sc. 301 *οἱ δὲ -ονται* ' *πύξ τε καὶ ἐλκηδόν* *θ*208 *τίς ἂν φιλέοντι* (i.e. his host) *-οιτο;* *σ*31 (Irus to disguised Od.:) „*πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ -οιο;*" ≅ 52ex. (*-εσθαι*) 39 *ἐρίζετον* (Od. and Irus) *ἀλλήλοιϊν* ' *χερσὶ -έσσασθαι* sim.: *σ*63 *πλεόνεσσι -ήσεται ὅς κέ σε θείνῃ will find himself in conflict with* — in context of fist-fight **1 c** involving animal(s) man against animal: *O*633 *νομεὺς οὔ πω σάφα εἰδὼς* ' *θηρὶ -έσσασθαι ... βοὸς ἀμφὶ φονῆσιν* Sc. 432 *οὐδέ τις αὐτὸν* (lion) ' *ἔτλη ἐς ἄντα ἰδὼν σχεδὸν ἐλθέμεν οὐδὲ -εσθαι* animal against man, men: *Y*171 *ἐὲ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει* (wounded lion) ⌊*-έσασθαι*⌋ (*-έεσθαι* vulg.) Sc. 387 *κάπρος ... φρονέει ...* ⌊ ⌋ ' *ἀνδράσι θηρευτῆς* *υ*15 (*ὡς δὲ κύων*) *περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα* ' *ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει μέμονέν τε -εσθαι* animals, birds against each other: *Π*429 ⌊(*ὥς τ' αἰγυπιοί*) *πέτρῃ ἐφ'*

ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε -ωνται, Sc. 406 ‹ › (ci., -ονται, -εσθον, (ἐ)-έσθην codd.) ' αἰγός (ἢ ἐλάφοιο) (vv. 405–411 susp. quidam) Π758 (λέονθ' ὥς, ‹ὥ τ' ὄρεος κορυφῆσι, περὶ ἐλάφοιο) -εσθον 824 ‹ › ... -εσθον (lion and boar) ' πίδακος ἀμφ' Sc. 176 τοὶ δ' ἔπ μᾶλλον ἐγειρέσθην κοτέοντε -εσθαι, ' ἀμφότεροι (boars and lions) **I 2** *fight* w. words, *quarrel* (with) A 8 τίς τ' ἄρ σφωε (Ag. and Ach.) θεῶν ἔριδι ξυνέηκε -εσθαι; 304 ἀντιβίοισι -εσσαμένω (-ησαμένω v.l.) ‹ἐπέεσσι› Β377 ἐγὼν Ἀχιλεύς τε -εσσάμεθ' (-ησάμεθ' v.l.) εἵνεκα κούρης ' ἀντιβίοις ‹ › Υ367 καί κεν ἐγὼν ‹ › καὶ ἀθανάτοισι -οίμην· ' ἔγχεϊ δ' ἀργαλέον *attack verbally, express vehement disapproval of* pers. to his face Ζ329 (Hector to Alex.:) „σὺ δ' ἂν -έσαιο καὶ ἄλλῳ (ὅν τινά που μεθιέντα ἴδοις ‹πολέμοιο,)" Ν118 οὐδ' ἂν ἔγωγε ' ἀνδρὶ -εσσαίμην ὅς τις ‹ › μεθείῃ ' λυγρὸς ἐών Ι 32 σοὶ πρῶτα -ήσομαι ἀφραδέοντι (ἀγορῇ) sim.: *be at strife with* Ε875 (Ares to Zeus:) „σοὶ πάντες -όμεσθα" because Zeus does not restrain Ath. ν341 οὐκ ἐθέλησα (Ath.) Ποσειδάωνι -εσθαι

II compds. **II 1** ἀμφι- (for view that we should read ἀμφὶ μ. see Bolling AJPh 81, 1960, 77–9) **1 a** prev. w. loc. force, *fight around* w. acc. Ζ461 ὅτε Ἴλιον ἀμφε-ονο (ἀμφι-ονο rec. Allen) Ι412 εἰ μέν κ' ... Τρώων πόλιν ‹ἀμφι-› -ωμαι Π73 νῦν δὲ στρατὸν ‹ › ονται Σ208 (ὡς δ' ὅτε καπνὸς αἰθέρ' ἵκηται) τηλόθεν ἐκ νήσου, τὴν δῃοῦσι ‹ › ωνται Cf. (CPN) Η133, Ι529 (so w. dat. Ε466, Μ175+) in I 1 a α above **1 b** *fight for the possession of* w. gen. Ο391 ἧος μὲν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε ' τείχεος ἀμφε-ονο ... ἔκτοθι νηῶν Π496 (ὅτρυνον ἄνδρας) Σαρπηδόνος ‹ἀμφι-› εσθαι = 533 Σ20 νέκυος ... ‹ › ονται For cases of CPN see introd. to B **II 2** προ-, prev. loc. (see Latacz, Kampfparänese 145), *fight in front of* w. gen. Λ217 ἔθελεν δὲ πολὺ ‹προ-› εσθαι, ἀπάντων Ρ358 οὔτε τιν' ἐξοπίσω νεκροῦ χάζεσθαι ἀνώγει ' οὔτε τινὰ ‹ › Ἀχαιῶν ἔξοχον ἄλλων Cf. (CPN) Δ156. 373, Ν700 in I 1 a α (Θ56 προ expr. notion of defence)

D Λ543; Β60 b, Θ168 a; Choer. fr. dub. 18 a, 6 Col. (= Suppl. Hell. 932, 6); suppl.: Il. Parv. fr. 2 p. 39 (fr. 2[A] p. 53 Dav.); ci.: Theb. fr. 5 p. 12 (fr. 7 p. 25 Dav.)

J. N. O'Sullivan

μάψ [7[i], 2[o], 1[H], 2[h]] **E** zu μαπέειν. – Abl. μαψίδιος, -ιλόγος (zum VG Wackernagel, Kl. Schr. I 771) **M 1** [⁝] -ψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον Β214, Ε759, γ138; -ψ αὔτως π111, h. Cer. 83, h. Merc. 488; -ψ οὕτω Β120; -ψ Ν627, Υ298 [⁝] -ψ Ο40 **2** ⁝[-] -ψ αὖραι Th. 872 ⁝[-] -ψ αὔτως Υ348 **Σχ** sch. D Β120. 214: μάτην, Ο40: ψευδῶς. ματαίως

B (urspr. [s. E] 'schnapp', 'grabsch' [vgl. Ν627, β 58+]>) εἰκῇ (and. Σχ < μα-Gleichklang): *drauflos* (Ggs. κατὰ κόσμον 3 ×, vgl. h. Merc. 479/88), *einfach so* (+ αὔτως 4 ×), *für nichts u. wieder nichts* (+ ἄπρηκτον Β120 f., ἀτέλεστον π111, ἄπλητον h. Cer. 83), von Handlungen u. (3[i], 2[h]) Äußerungen; stets (kontrast. λάξ) vor Vokal (5 × αὐ-), in Vbd. m. ἀτάρ Β214+, Υ348; in dir. R. (von Gotth. Ε759, Ο40, Υ298, 2[h], REnde π111) außer Β214 (Exk.) u. 1[H] Ν627 (Tr.) οἵ μευ (Men.) ... ἄλοχον καὶ κτήματα ... ' -ψ οἴχεσθ' ἀνάγοντες *einfach* (zugreifend, s. E) i. S. v. *unverfroren* Th. 872 (Notos, Boreas, Zephyros) ‹θνητοῖς› μέγ' ὄνειαρ· ' αἱ δ' ἄλλαι -ψ αὖραι (s.d. I Sp. 1562, 10 ff.) ἐπιπνείουσι θάλασσαν (πῆμα μέγα ‹ › ι) *blindlings* Υ298 (τίη) ἀναίτιος ἄλγεα πάσχει (Aen.), ' -ψ ἕνεκ' ἀλλοτρίων ἀχέων *sinnlos* Β120 (αἰσχρὸν) -ψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε ‹λαὸν Ἀχαιῶν› ' ἄπρηκτον (πολεμίζειν), vgl. Ο513, Δ179 Ε759 (οὐ νεμεσίζῃ Ἄρῃ) ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε ‹ › ' ‹-ψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον› *wahllos* Β214 (Thers.) ὅς ἔπεα ... ἄκοσμά τε πολλά τε ἤδη, ' ‹ › ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν *ungebührlich* γ138 καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς ... ' ‹ › ἐς ἠέλιον καταδύντα, ' οἱ δ' ἤλθον οἴνῳ βεβαρηότες *chaotisch* Ο40 (ἴστω νωΐτερον λέχος) τὸ μὲν οὐκ ἂν ἐγώ (Hera) ποτε -ψ ὀμόσαιμι *leichtfertig* restl. St. s. I Sp. 1684, 44 ff.

R. Führer

μαψίδιος [2[i], 7[o], 1[H], 1[h]] **M** [⁝⏑⏑⁝] -ως Ε374 = Φ 510, β58 = ρ537, η310, ξ365, ρ451 [⁝⏑⏑⁝] -ως γ72 = ι 253 = h. Ap. 453; -η Hes. fr. 10 a, 87

Σχ sch. D Ε374: ματαίως

B εἰκαῖος, Abl. zu μάψ, (1) Adv. (gleichbed. m. μάψ, ‹metr. gleichw.› m. μὰψ αὔτως) u. (2) Adj. (kontrast. ‹ › μαψιλόγος) **1** Adv. (Distr. zw. Il. u. Od. genau umgekehrt wie bei μάψ): *einfach so drauflos* (Ggs. κατὰ κόσμον/πρῆξιν ξ363 ff., γ72+, αἴσιμα η310), von Handlungen (am SE außer γ72+) u. (2°) Äußerungen; in dir. R. (von Gotth. 2[i]) außer 1[H] γ72 (τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖτ';) ἤ τι κατὰ πρῆξιν ἢ -ως ἀλάλησθε ' οἷά τε λῃϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα = ι253 = h. Ap. 453 *in Geschäften od. auf gut Glück*, vgl. Ν627, kontrast. Ψ 74 (I Sp. 1683 f.) Ε374 τίς νύ σε (Aphr.) τοιάδ' ἔρεξε ... ' -ως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν = Φ510 *grundlos* β58 εἰλαπινάζουσιν πίνουσί τε ... οἶνον ' -ως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται = ρ537 *ungebremst zulangend* (s. μάψ E), *ungeniert aus dem vollen schöpfend*, vgl. π111 ρ451 πάντεσσι παρίστασαι (Bettler)· οἱ δὲ διδοῦσι ' -ως, ἐπεὶ οὔ τις ἐπίσχεσις (ἀλλοτρίων χαρίσασθαι) *ungehemmt* η310 (μὴ νείκεε κούρην. Antw.:) οὔ μοι τοιοῦτον ... κῆρ ' -ως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα *unbegründet* ξ365 τά γ' οὐ κατὰ κόσμον οἴομαι, οὐδέ με πείσεις ' εἰπὼν ἀμφ' Ὀδυσῆϊ· τί σε χρὴ ... ' -ως ψεύδεσθαι; *haltlos* **2** Adj. (nachhom.): *ungebührlich* i. S. v. *blasphemisch* Hes. fr. 10 a, 87 ὕβρει ? τερπό]μεγοι (Keyx u. Alkyone) καὶ -ῃ φιλότῃ[τι ']. νόου βεβλαμμέν[οι ἐσθλοῦ, von haltloser Anmaßg., s. Ζεύς B 2 e β

R. Führer

μαψιλόγ(ος) [1[h]] *drauflos* (μάψ, s.d.) *redend* > *irrelevant* (kontrast. metr. gleichw. μαψίδιος B 2), von Vogelzeichen (vgl. ἀκριτόμυθοι τ560 von Träumen, kontrast. [ἀφ]ἁμαρτοεπής von Menschen) h. Merc. 546 ὅς δέ κε -οισι πιθήσας οἰωνοῖσι ' μαντείην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν ' ἡμετέρην (ἀλίην ὁδὸν εἶσιν) *trügerisch* (vgl. V. 563), Ggs. V. 544, Hes. fr. 240, 11

R. Führer

μάω s. ἀμάω

με s. ἐγώ

Μεγάδης [1[i]] Patron., S. d. Megas = Perimos Π695

B. Mader

μεγαθαρσής [1[H]] *mit großer Tapferkeit*, vgl. hom. πολυθαρσής, μεγάθυμος u.a. sowie θάρσος μέγα (s.d. B I 9 c: ι381+); von Her. nur Sc. 385 (Zeus donnerte als σῆμα) ἐῷ -έϊ παιδί, metr. mögl. auch θρασυμέμνονι, ταλασίφρονι (beide auch von Her., s.d. B Einl. weitere Epith.)

H. W. Nordheider

μεγάθυμος [62[i], 14[o], 11[H], 1[c]] **F** -ος 6, -ε 2, -ου 34, -ον 14 (davon θ520 = ν121[ex.] fem.); -οι 10, Vok. 1, -ων 17, -ους 4

M 1 [⏑⏑⏑⏑] PN[n] (τε) -ος/Akk. Ο440/η62, ο229; Patron. -ε Ζ145 ≅ Φ153; -ον Π488; Τρῶες δὲ -οι ἐπεί Ε27 ≅ Λ459, Ν737 **2** [⏑⏑⏑–] Ἀχιλλῆος/Ὀδυσσῆος/Μενεσθῆος/ PN[s] -ου Υ498, γ189 ≅ Il. Parv. fr. 20, 1 p. 59 Dav./ ≅ ο 2[ex.]/Μ373, Ο331/Δ479 = Ρ303, Π571 ≅ Ρ602[in.], γ423; (Ἰφίτου) -ου Πηλείωνος/Patron.[s] Ρ214, Σ226, Τ75/Β518, Ξ454; -ου Πρωτεσιλάου/Πειριθόοιο/PN[s]/PN[s] Β706, Π 286/φ296, Hes. fr. 280, 28/γ364, τ180/Ε534; (Ἀντίλ.) -ου Νέστορος/Τυδέος/Ἰφίτου υἱός+ Ε565, Ν400, Ρ653, Ψ541. 596/Ε25. 235. 335, Κ509/Ρ306; -ου Σ335; Τρῶες -οι/Gen. Ε102/Ρ420, Ψ175 ≅ 181; VN[s] -ων Ν699, η16, Hes. fr. 165, 12; (VN[s]) -ων ἀσπιστάων Ε577, Θ155; -ων ἀρχὸς/ὸν + VN[s] Β541 = Δ464 = Hes. fr. 204, 53/Ο519; -ων Β53 **3** [⏑⏑⏑⏑] -ος Ἀγήνωρ/Ἀχιλλεύς/Ἐπειός Δ467, Ν598/Ψ 168/694; διὰ -ον Ἀθήνην θ520, ν121; -οι Ἀχαιοί/Ἐπειοί Α 123 ≅ 135, ω57/Λ732 = 744[in.] **4** [⏑⏑⏑×] PN[n]/PN[s]/Patron.[s] (τε) -ος+ Th. 734/Hes. fr. 33 a, 10; 70, 33/Sc. 57; PN[s] (auf -ῆα) -ον Ε547, Μ379, Π594. 818, ο243 = Hes. fr.

136, 16ex.; VNn -οι Sc. 25, Hes. fr. 150, 17; *Αἰτωλῶν -ων I* 549, *Ψ*633; *-ων N*456, Sc. 17; *Τρῶας*/VNs *-ους K*205, *Λ* 294/*B*631, *γ*366 — Vokal wird vor *μ* gelängt (in M 1:) *o* 229, *Π*488 u. ff., (2:) *ϑ*520+, (4:) Hes. fr. 33 a, 10, *E*547 4 u. ff., *N*456; vgl. Chantraine, Gr.h. I 177

Σχ sch.min. PSI 1276 zu *B*631, sch. D *A* 123 u.ö.: *μεγαλόψυχοι, γενναῖοι*

B *mit großer Energie, Antriebskraft, kraftgeladen, hochgemut* (s. *θυμὸς μέγας* als Triebkraft, Stimulans [s.dd. B 2. 4 a; bzw. I 9 c, u. vgl. *μεγαλήτορα θυμόν*+]), heroisches Epith. zum männl. PN (Pers. der Handlg. [Kämpfer in Aktion], Vorgesch., Genealogie od. [beim adnom. Gen.] Heldenväter 12 usw., 2 × [in 1 a β] auch vom erwachsen werdenden Tel. als Sohn seines Vaters) od. zum VN, außer 3 × (*ταῦρον Π*488 in 1 b; *γερόντων B*53, *κασιγνήτων* Sc. 17 in 2 b; singulär von Ath. *ϑ*520+ in 1 c); metr. beweglicher (in 4 Positionen) 16 u. kürzer als *μεγαλήτορος*+ (s.d. weiteres, auch L), vgl. noch *καρτερόθυμος* u.a. Abll. zu *μέγας* **1** Sg. **1 a** bei PN, Patron.: von einzelnen Helden **1 a α** Held im Kampf handelnd od. leidend *O*440 „*τὸν δ' Ἕκτωρ -ος ἀπέκτανε*" *Σ* 20 335 („*Ἕκτορος*) *κεφαλὴν -ου σοῖο φονῆος*" *Δ*467 *ἰδὼν -ος Ἀγήνωρ* + *N*598 *Ψ*694 *-ος Ἐπειός* (*λαβών*) *Δ*479 *ὑπ' Αἴαντος -ου δουρὶ δαμέντι* = *P*303 *Ξ*454 „*-ου Πανθοίδαο ' χειρὸς ἄπο στιβαρῆς*" *-ῆα -ον*: *M*379 (tötete) *Ἐπικλῆα* 24 *-ον* + *Π*594 (*Βαθυκλῆα*). 818 (*Πατροκλῆα*) | Sc. 57 *Κύκνον ἔπεφνεν, Ἀρητιάδην -ον* **1 a β** Held (als Vater, Anführer usw. im adnom. Gen.) dient der Bestimmg. von jem. (Sohn, *ἑταῖρος*) od. etw.; *-ου* PNs *υἱός* u.ä. (s.a. *γ*189+ in 28 1 a ε): *E*565 *Ἀντίλοχος -ου Νέστορος υἱός* = *N*400ex. = *Ψ* 541ex. = *P*653ex. (Akk.) + *Ψ*596 (ohne *Ἀντίλ.*) *E*25 *-ου Τυδέος υἱός* = 235ex. = 335ex. ≅ *K*509ex. (Vok.) *Π*571 *υἱὸς Ἀγακλῆος -ου δῖος Ἐπειγεύς P*602 *υἱὸν Ἀλεκτρυόνος -ου* 32 306 *Σχεδίον -ου Ἰφίτου υἱόν B*518 *υἷες Ἰφίτου -ου Ναυβολίδαο o*2 *Ὀδυσσῆος -ου φαίδιμον υἱόν* (= *γ*189ex.) *τ*180 *πατρὸς ἐμοῖο πατήρ, -ου Δευκαλίωνος* | *E*534 *Αἰνείω ἕταρον -ου Δηϊκόωντα O*331 ⌞*Μενεσθῆος -ου, πιστὸν ἑταῖρον* 36 *M*373 *εὖτε* ⌟ *πύργον ἵκοντο B*706 *αὐτοκασίγνητος* ⌞*-ου Πρωτεσιλάου*⌟ *Π*286 *νηὶ παρὰ πρύμνῃ* ⌟ *γ*364 „*ὁμηλικίη -ου Τηλεμάχοιο*" 423 „*ἐπὶ Τηλεμάχου -ου νῆα*" **1 a γ** Helden, übermenschl. Wesen der Vorgesch. *o*229 *Νηλέα τε -ον, ἀγαυότατον ζωόντων φ*296 „*ἐνὶ μεγάρῳ -ου Πειριθόοιο*" = Hes. fr. 280, 28ex. Th. 734 (im Tartaros) *Γύγης Κόττος τ' ἠδὲ Βριάρεως -ος* **1 a δ** Held in Genealogie (3 × *-ῆα -ον*) *E*547 *ἔτικτε Διοκλῆα -ον o*243 *Οἰχλῆα -ον* = 44 Hes. fr. 136, 16ex. fr. 33 a, 10 *Πυλάονά τε μεγάθυμ*[*ον* 70, 33 *καὶ Ἵπποκλον -ον η*62 *Ναυσίθοον -ον* **1 a ε** Achill, (1i) Diom. unter versch. Bez. *Ψ*168 *ἐκάλυψε νέκυν -ος Ἀχιλλεὺς ' ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς*, sonst übl. Epith. *πόδας* 48 *ὠκύς* hier wegen folgendem *ἐς πόδας* vermieden *Y*498 *ὑπ'* ⌞*Ἀχιλλῆος -ου*⌟ *γ*189 ⌞ ⌟ *φαίδιμος υἱός* ≅ Il. Parv. fr. 20, 1 p. 59 Dav. (≅ *o*2ex. in 1 a β) *P*214 *τεύχεσι λαμπόμενος -ου Πηλεΐωνος* (*-ῳ Πηλείωνι* Arist., *Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος* 52 Zen.) = *Σ*226ex. = *T*75ex. *Φ*153 „*Πηλεΐδη -ε*" ≅ *Z*145 (*Τυδείδη*) **1 b** Stier *Π*488 (*ἠΰτε ταῦρον ἔπεφνε λέων*) *αἴθωνα -ον* **1 c** Ath., metr. entspr. *γλαυκῶπιν Ἀθ. ϑ*520 (*Ὀδ. νικῆσαι*) *διὰ -ον Ἀθήνην* = *ν*121ex. **2** Pl. **2 a** bei VN 56 *A*123 „*δώσουσι γέρας -οι Ἀχαιοί*" ≅ 135 + *ω*57 *E*27 *Τρῶες δὲ -οι, ἐπεὶ* = *Λ*459in. = *N*737in. *E*102 „*ὄρνυσθε Τρῶες -οι*" *P*420 *τις αὖ Τρώων -ων* + *Ψ*175 ≅ 181 *Θ*155 „*Τρώων ἄλοχοι* ⌞*-ων ἀσπιστάων*⌟" *E*577 *ἀρχὸν Παφλαγόνων* ⌞ ⌟ *N*456 *ἤ τινά που Τρώων ἑταρίσσαιτο -ων K* 60 205 „*θυμῷ τολμήεντι μετὰ Τρῶας -ους ' ἐλθεῖν*" + *Λ*294 *I*549 „*Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν -ων*" = *Ψ*633ex. *N*699 *πρὸ Φθίων -ων η*16 *τις Φαιήκων -ων Λ*732 „*ἀτὰρ* 64 *-οι Ἐπειοί*" = 744ex. *O*519 *-ων ἀρχὸν Ἐπειῶν B*541 *-ων ἀρχὸς Ἀβάντων* = *Δ*464 = Hes. fr. 204, 53 *B*631 *Ὀδ. ἦγε Κεφαλλῆνας -ους γ*366 „*μετὰ Καύκωνας -ους*" Sc. 25 *Λοκροί τ' ἀγχέμαχοι καὶ Φωκῆες -οι* Hes. fr. 150, 17 *καὶ* 68 *Αἰ*[*θ*]*ίοπες -οι* 165, 12 *Δαρδαν*]*ιδῶν -ων φῦλον ἐναιρ*[**2 b** bei Appellativa von Pers. *B*53 (*βουλὴν*) *-ων ἷζε γερόντων* (s.d. B 3) Sc. 17 *πρίν γε φόνον τείσαιτο κασιγνήτων -ων*

D Hes. fr. 58, 9 *κ*[*ούρην -ου Δηϊονῆος* 'Hes.' fr. dub. 72 227 (Euphorion? fr. 35 c Powell) *καὶ Ἱπποθόων -ος ν*369a v.l. *Π*738, *P*199, *σ*356 H. W. Nordheider

Μέγαιρα N. einer von drei Erinyen, viell. in d. Th. Cycl. (Apollod.), s. Ber. p. 9, 17 B. Mader

μεγαίρω [5l, 3a, 1h] **E** app. from **μέγαρ(ός)/μέγας*, see Peters, Laryngale 191 Deriv.: *ἀμέγαρτος* **M** trisyll. [⏑⏓⏑] *-ηρε Ψ*865 [⏑⏓×] *οὐδὲ/οὔ τι -αίρω Δ*54/*H*408, *β* 235, *ϑ*206, h. Merc. 465; *μηδὲ -ήρῃς γ*55; *-ήρας N*563, *O* 473 **Σχ** sch. D *Δ*54: *οὐδὲ -αίρω· οὐδὲ φθονῶ. οὐδὲ ἀντιπράττω* **L** Buttmann, Lexil. I 258—61; Hoffmann, Eth. Term. 36; Myers, CR 51, 1937, 163 f.; Kraus, Gn. 49, 1977, 244

B basic sense app. 'regard as too great, too much', and so *refuse, deny*, what is desired by ⌞another party⌟, *oppose, object to* (*the will, desire* [already being realised *β*235] *of*) ⌞ ⌟ (not nec. successfully: *Δ*54 ff., *β*235); neg. 6 × (incl. 5 × VE form. *οὐδὲ/οὔ τι -αίρω*) out of 9 ×; always w. ref. to spec. (circumscribed set of) desire(s), purpose(s); subj. 6 × deity (other party also deity *Δ*54, h. Merc. 465, cf. *γ*55), 3 × human; ⌞(potential) motivat. of subj., where app.⌟: of gods: affection for threatened cities (*Δ*54), favouring of other side in battle (*N*563, *O*473), failure of human to promise sacrifice (*Ψ*865), desire to keep expertise for self (h. Merc. 465); ⌞ ⌟: of men: fact that proposal made by enemy (*H*408), outrageousness of behaviour (*β*235), reluctance to face competition (*ϑ*206); ⌞ ⌟ never mere spite; synt.: pers. whose will opposed, when expressed, in dat. (*O*473, *Ψ*865, *γ*55, h. Merc. 465) or in acc. as subj. of inf. (*β*235), thing refused expressed by acc. (*Ψ*865), gen. (*N*563), inf. (*H*408, *γ*55, h. Merc. 465; acc. + inf. *β*235); inf. constr. understood *Δ*54 (constr. w. *διαπέρσαι*), *ϑ*206 (w. *πειρηθῆναι*) **W d f l d.**: *ἄγαμαι, ἀναίνομαι* (⌞in context w. *μ.* and w. same subj.:⌟ *ϑ* 212), *φθονέω* (⌞ ⌟ *Δ*55); opp.: *ἐάω* (q.v. B introd.: wdfld. of sense 2; [*οὐκ*] *ἐάω* ⌞ ⌟ *Δ*42. 55), *δίδωμι* (⌞ ⌟ *γ*58. 60, h. Merc. 490), *ὀπάζω* (⌞ ⌟ *γ*57); *ἐθέλω* ⌞ ⌟ *H*375. 394, *ϑ* 213, h. Merc. 466 (n. also expressions of will, desire of the other party in context w. *μ.*: *Δ*40. 41, *ϑ*204, h. Merc. 475 [cf. vv. 434. 453]) *Δ*54 (Hera to Zeus: „*τὰς* [the cities dearest to me] *διαπέρσαι*) *τάων οὔ τοι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι οὐδὲ -αίρω. ' εἴ περ γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι, ' οὐκ ἀνύω φθονέουσ'*" (vv. 55—56 ath. Ar.) *H*408 (Ag., replying to Tr. proposal of truce to burn dead:) „*ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακαιέμεν* ⌞*οὔ τι -αίρω*⌟" *β*235 (Mentor to Ithacans:) „*μνηστῆρας* ... ⌞ ⌟ ' *ἔρδειν ἔργα βίαια* (for they are risking their heads. *νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι*, who say nothing to stop the suitors") (Mentor's speech lacks internal consistency from a strictly logical point of view: objection to suitor's behaviour is, of course, whole basis of what he says, but here he wants to goad his other hearers with idea that they are really to blame for the situation) *ϑ*206 (Od. to Phaeacians: „*ὅτινα θυμὸς κελεύει, δεῦρ' πειρηθήτω*) *ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν,* ⌞ ⌟ (*οὔ πέρ τιν' ἀναίνομαι οὐδ' ἀθερίζω, ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην*") h. Merc. 465 (Hermes to Ap., who has asked eagerly about his music:) „*ἐγώ σοι ' τέχνης ἡμετέρης ἐπιβήμεναι* ⌞ ⌟" *N* 563 (Adamas struck Antil.'s shield with his spear, *ἀμενήνωσεν δέ οἱ αἰχμὴν*) *Ποσειδάων, βιότοιο* (of Antil.) *-ήρας* (sc. *Ἀδάμαντι*) *O*473 (Aias to Teucer, whose bow-string has been broken by Zeus [*ὅς ῥ' ἐφύλασσεν Ἕκτορ*', vv. 461 f.]: „*βιὸν μὲν ἔα καὶ) ἰοὺς ' κεῖσθαι, ἐπεὶ συνέχευε θεὸς Δαναοῖσι -ήρας* (and fight with spear and shield") (n. *ὅτινας μινύθῃ τε καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν, ὡς νῦν Ἀργείων μινύθει μένος* vv. 492 f.) *Ψ*865 *ὄρνιθος μὲν ἄμαρτε* (Teucer, who had not promised to sacrifice to Ap.)· *-ηρε γάρ οἱ τό γ' Ἀπόλλων· ' αὐτὰρ ὁ μήρινθον βάλε παρ πόδα, τῇ δέδετ' ὄρνις·* (Mer. promised a sacrifice and hit the bird in flight) *γ*55 (Ath.-Mentor to Pos.:) „*κλῦθι, ... μηδὲ -ήρῃς ' ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.* (Grant renown to Nestor and sons, requital for the Pylians' sacrifice, accomplishment of Tel.'s mission") J. N. O'Sullivan

μεγακήτης [4ⁱ, 1°] **Σχ** sch. D Θ222: *μεγάλῃ παρὰ τὸ κῆτος· ἢ πλατείᾳ καὶ εὐρυχώρῳ*, Φ22: *μέγα κύτος ἔχοντος, ὡς '-εῖ νηῖ' ἢ μεγάλου κήτους*, γ158: *πόντον τὸν μεγάλα κήτεα ἔχοντα*

L [1]Leaf zu Θ222; [2]Bechtel, Lexil. 194; [3]Fränkel, Hom. Gl. 88 A. 5; [4]Lesky, Thalatta 158; [5]Sommer, Nominalkompos. 184 f.; [6]Buchholz, Arch. Hom. J 134; [7]Gray, Arch. Hom. G, 96; [8]Risch 81 (auch zum Akz.); [9]Kurt, Seem. Fachausdr. 44 f.

B a) Epith. des Meeres, γ158 (*-εα πόντον*); b) eines großen Raubfisches, Φ22 (*δελφῖνος -εος*); c) von Schiffen, Θ222 = Λ5 ~ Λ600 (*-εῖ νηῖ*). – Genaue Bed. in der Ant. uns. (s. *Σχ*) u. viell. schon im fgrE (s. L[7]); faßt man, wie allg., *μ.* als (urspr.) Poss.-Kompos. mit HG *κῆτος*, u. dieses in der im fgrE ausschließl. verwendeten Bed. '˹Meeresungeheuer˺' auf (L[3–6, 8–9]; Frisk, Chantraine s.v. *κῆτος*), i.S.v. 'das große ˹ ˺ hat, birgt', dann paßt a dazu gut, b/c nicht. Ein Ausweg wäre es, für b/c eine Umdeutg. des urspr. Poss.-Kompos.s in e. Det.-Kompos. anzunehmen i.S.v. 'das e. großes ˹ ˺ ist' (Schiffe als große Fische o.ä.). Ausgangspunkt könnte d. Mißverständnis (spez. in Φ22?) e. alten Formel für Schiffe sein, die e. Drachen-, oder, wie für myk. Zeit nachgewiesen (s. L[9]), e. Fischhaupt 'hatten', nachdem dieser Schmuck fortgefallen u. vergessen worden war (L[3,4,6,8,9]). Eine andere Möglichk. wäre es, an *μ.* als Poss.-Kompos. festzuhalten, aber mit e. and. Bed. von *κῆτος* 'Schlund, Rachen > Bauch' i.S.v. 'der einen großen Schlund hat', von den verschlingenden Meerestiefen (a, wobei hier Anknüpfung an die übl. Bed. von *κῆτος* im fgrE naheliegt, s. *Σχ*), vom andere Fische verfolgenden u. fressenden Delphin (b), von d. geräumigen, viele Männer fassenden Schiffen (c, vgl. *κοῖλος* u. *γλαφυρός* als Epith. v. *νηῦς*); s. *Σχ*, L[1,2,7] u. oben II Sp. 1414, 38 ff., vgl. Sp. 1413, 72 ff. u. 1414, 56–65 B. Mader

μεγακυδής [1ᴴ] *mit großer Autorität, Ruhm*, Erg. in Hes. fr. 280, 15 *κασιγνήτας μεγ[ακ]υδεῖς*, von Frauen(!), vgl. *μέγα* (s.d. B I 9 d), *κῦδος* (s.d. B 2), *κυδάλιμος*, *κύδεϊ γαίων* H. W. Nordheider

μεγάλη usw. s. *μέγας*

μεγαλήρατος [1ᴴ] hapax *sehr geliebt (liebenswert)* Wortf.: *ἐρατός* m. Abll.: s.a. *μεγήριτος* Hes. fr. 229, 8 (Her. im Olymp) *ἀθάνατος καὶ ἄγη]ρος ἔχων μεγαλ[ήρατον Ἥβην*, statt geläufigerem *πολυήρατος* (o366 *ἥβην πολ.*), das hier auch v.l.; für *μ.* Meier, Ep. Formel 37; Beck, ZPE 56, 1984, 29 f. (der auf Wortspiel mit *μεγάλο]ιο καὶ Ἥρης* in V. 9 hinweist) H. W. Nordheider

μεγαλήτωρ [39ⁱ, 30°, 5ᴴ, 2ᵉ] **F** *-ορος* 33, *-ορι* 13, *-ορα* 23; *-ορες* 5, Vok. 1, *-ορας* 1

M [⏑⏑⏑⏑⏑⏑] (*θυγάτηρ*⁺) *-ορος Ἠετίωνος/Ἀλκινόοιο/* PNᵉ/PNᵉ *Z*395 = Θ187/ζ17 = 213 ≅ ϑ464, ζ196. 299, η 85.93/58/λ85; *-ορος Ἀγχίσαο/Αἰνείαο*/PNᵉ *E*468 ≅ *Y* 208/*Y*175. 263. 293. 323/*N*189, δ797, κ207, Hes. fr. 70, 30; 129, 17 ≅ 22ᵉˣ; PNᵉ *-ορος* + Patron. κ36; *Αἴαντος*⁺ *-ορος/ι/α P*166, *O*674, *P*626; *Ὀδυσσῆος*⁺ *-ορος/ι/α* δ 143/*E*674, ε233, ζ14 = ϑ9/ε81. 149, ψ153; PNᵉ *-ορος*/Akk. *B*547. 641, Λ626/ω365; *Πριάμῳ -ορι Z*283, *Ω*117. 145; PNᵈ *-ορι* (*ποιμένι λαῶν*, cf. D) *N*712, *Π*257, Il. Pers. fr. 4, 2 p. 64 Dav.; (*θυγάτηρ*) *-ορος ἀνδροφάγοιο/φόνοιο* κ200, Aeth. fr. spurium p. 48 Dav.; *-ορος/ι* (+ Adj.) *P*299, γ432/*E*785; *Τρῶες*/VNᵉ/VNᵉ *-ορες*⁺ Θ523, Φ55/*N*656 = *T*278ᵉˣ, τ 176/*N*302; *-ορες* Op. 656 [⏑⏑⏑⏑⏑⏑] *-ορι θυμῷ*/Akk. *I*109/≅ 255ᵉˣ. 629. 675, Λ403 = *P*90 = *Σ*5 = *Y*343 = Φ53 = 552 = *X*98 = ε298 = 355 = 407 = 464 = φ248, ι299. 500 ≅ Sc. 450 – Längg. vor *μ.*: *E*674, *I*255. 629, *O*674, *P*299, ε 81. 149. 233, ζ14, ϑ9, ι299, ψ153, Il. Pers. fr. 4, 2 p. 64 Dav.

Σχ sch. D *B*547: *μεγαλοψύχου. γενναίου*

L Bissinger (s. *μέγας* L) 267 ff.; Hoekstra, Modifications 23 f., 69; Meier, Ep. Formel 93 f.

B *mit großer Energie, Lebenskraft, kraftgeladen, reckenhaft, beherzt* (s. *ἦτορ* B. G), auch *großherzig, generös*? (κ36 im Zush. m. *δῶρα*; vgl. später *μεγαλόψυχος*); HG ansch. verblaßt od. von vornherein nicht empfunden (kunstsprachl. Bildg.), zumindest in Vbd. *-ήτορα θυμόν* (Streckg. von *μέγαν ϑ.*; vgl. andrers. Assonanz in *ἀγήνορα ϑ.*, sowie *ἠγήτορες* u.a. nom. ag.); heroisches Epith., formelh. (titelhaft erstarrt) zum männl. PN (Kämpfer, Vater – König [auch Vater von Töchtern]; je 1× [in 1 d] erwachsen werdender Tel. als Sohn seines Vaters, Aiolos, Ares, roher Kyklop; singulär Op. 656 als Wiederaufnahme des PN) od. VN sowie zu *θυμός*; nur in obliquen Kasus (um 1 Silbe länger als *μεγάθυμος*), nur in 2 metr. Positionen, je nachdem, ob zum Namen od. zu *θυμός* Wortf.: *ἀγήνωρ, δαΐ-, κρατερόφρων, θαρσαλέος, θρασύς, κρατερός, κυδάλιμος, μέγας* + Abll. (bes. *μεγάθυμος*), zur Vorstellg. der in jem.m verkörperten Kraft vgl. noch *μένος, βίη* + PNᵉ, *μένεα πνείοντες* + VN 1 von Pers. (Sg. außer 1 e), metr. Position immer [⏑⏑⏑⏑⏑⏑] **1 a** vom Helden (Aias, Aen. [Y], Patr. außer 2×) in Kampfsit. *P*166 „*Αἴαντος -ορος οὐκ ἐτάλασσας* ' *στήμεναι ἄντα*" 626 *οὐδ' ἔλαθ' Αἴαντα -ορα* + *O*674 (Dat.) *N*712 *Ὀϊλιάδῃ -ορι Π*257 *ἅμα Πατρόκλῳ -ορι P*299 *Πατρόκλοιο πόδα -ορος Y*175 *ἀντίον ἐλθέμεναι -ορος Αἰνείαο* = 263ᵉˣ. = 293ᵉˣ. = 323ᵉˣ. *N*189 *ἁφαρπάξαι -ορος Ἀμφιμάχοιο* **1 b** vom Vater, (Ur)könig (s.a. δ143 in 1 c, Aeth. fr. in 1 d); *-ορος* PNᵉ: *E*468 *Αἰνείας υἱὸς -ορος Ἀγχίσαο* = *Y*208ᵉˣ. *Z*395 *Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ -ορος Ἠετίωνος* = Θ187 ζ17 *Ναυσικάα, θυγάτηρ -ορος Ἀλκινόοιο* = 213 ≅ ϑ464 (Vok.) = ζ196ᵉˣ. = 299ᵉˣ. (*δώματα*) = η85ᵉˣ. = 93ᵉˣ., vgl. *ἱερὸν μένος Ἀλκ.* η58 *θυγάτηρ -ορος Εὐρυμέδοντος* δ797 *κούρῃ -ορος Ἰκαρίοιο* Hes. fr. 129, 17 *κούρη]ν -ορος Ἀρκασίδα[ο* = 22ᵉˣ. 70, 30 *υἱ]ωνὸς -ορο[ς Ὀρχ]ομενοῖο* | λ85 *Αὐτολύκου θυγάτηρ -ορος Ἀντίκλεια B*641 *Οἰνῆος -ορος* (*-ορες* v.l.) *υἱέες Λ*626 *θυγατέρ' Ἀρσινόου -ορος B*547 *δῆμον Ἐρεχθῆος -ορος* | *Z*283 *Πριάμῳ -ορι τοῖό τε παισίν* + *Ω*117. 145 ω365 *Λαέρτην -ορα* **1 c** von Od. (metr. entspr. *Ὀδ. ταλασίφρονος*, während hier nur δ143 Gen.) *E*674 *οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ -ορι μόρσιμον ἦεν* + ε233, ζ14 = ϑ9, ε81 (Akk.). 149, ψ153 δ143 *Ὀδυσσῆος -ορος υἷϊ* (vgl. 1 b) **1 d** von versch. Pers. *E*785 *Ἥρῃ* ' *Στέντορι εἰσαμένη -ορι χαλκεοφώνῳ* γ432 *Τηλεμάχου ἕταροι -ορος* (*-ορες* v.l.) κ207 *κλῆρος -ορος Εὐρυλόχοιο* 36 *δῶρα παρ' Αἰόλου -ορος großherzig*? (s.o. B Vorbem.) 200 *Κύκλωπός τε βίης -ορος ἀνδροφάγοιο* Aeth. fr. spurium p. 48 Dav. *ἦλθε δ' Ἀμαζών,* ' *Ἄρηος θυγάτηρ -ορος ἀνδροφόνοιο* Il. Pers. fr. 4, 2 p. 64 Dav. (*ἔπορεν δῶρα*) *Μενεσθῆϊ -ορι ποιμένι λαῶν* singulär ohne EN (vgl. *ὁ διογενής Φ*17, s.a. *I*106, κ443): Op. 656 *ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες -ορος* (*-ορες* v.l.), sc. des Toten, Wiederaufnahme von *δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος* (s. West z. St.) **1 e** Pl.: von Völkern, vgl. *μένεα πνείοντες* Θ523 „*ὦδ' ἔστω, Τρῶες -ορες*" + Φ55 *N* 656 *Παφλαγόνες -ορες ἀμφεπένοντο* = *T* 278ᵉˣ. (*Μυρμιδόνες*) τ176 *ἐν δ' Ἐτεόκρητες -ορες N*302 *μετὰ Φλεγύας -ορας* **2** vom *θυμός*, in Position [⏑⏑⏑⏑⏑⏑], Akk. ˹*-ορα θυμόν*˺ außer 1× (HG kaum noch empfunden; *I*629 bildet ˹ ˺ eine Einheit ggüber prädik. *ἄγριον*); vgl. *θυμὸς μέγας* (s.dd. B 2. 4 a. 6 a; bzw. I 9 c), *ἀγήνορα θυμόν, μένος πολυθαρσές*; *I*-Stt. (von Ach. außer 1×): *I*109 „*σῷ -ορι θυμῷ* ' *εἴξας* (Ag.)" ≅ 255ᵉˣ. (Akk., *ἴσχειν*) 629 „*ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο* ˹*-ορα θυμόν*˺" 675 „*χόλος δ' ἔτ' ἔχει* ˹ ˺" | ι299 *βούλευσα κατὰ* ˹ ˺ 500 *οὐ πεῖθον ἐμὸν* ˹ ˺ Sc. 450 („*ἔπισχε μένος*") *ἀλλ' οὐ πεῖθ' Ἄρεος* ˹ ˺ sonst Formel-V. *ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὅν* ˹ ˺ (s.d. B 6) in Konfliktsit. (7ⁱ, 5°; Stt. s. in M Ende: Λ403⁺, dazu Textkritik: φ248 v.l. *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν*, sic Allen, van Thiel, v. van der Valk, Text. Crit. Od. 43)

D Hes. fr. 10 a, 47 *ὑποκυσα[μένη μεγαλήτο]ρα ποιμένα λαῶν* = 23 a, 34ᵉˣ. suppl. ≅ 141, 19ᵉˣ. suppl. (Dat.) 43 a, 88 *πα[ῖδα φίλην -ορος Ἰοβάταο* v.l. *E*247, *Ψ*143, η330, ι522 (s. St. West, Ptol. Pap. S. 244), κ106, ρ114 H. W. Nordheider

μεγαλίζομαι [1ⁱ, 1°] **Σχ** sch. D *K*69: *μηδὲ ἐπαίρου τῇ διανοίῃ δι' ὑπερηφανίαν* **B** *sich groß machen (fühlen)*,

refl. faktit., vgl. *κακίζομαι, ἰσοφαρίζω*, u.a. bei Risch § 110; sowie (σ 382) „*τις δοκέεις μέγας* (s.d. B I 1 e) *ἔμμεναι*"; nur neg. in dir. R.: *K* 69 (Ag. zu Men.: „wecke jeden) *πάντας κυδαίνων· μηδὲ -εο θυμῷ,* ' *ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα*" *sei dir nicht zu schade für diesen Heroldsdienst* (Ggs. *ἀλλὰ* ...), od. *führ dich dabei nicht zu überheblich auf* (Ggs. *πάντας κυδαίνων*) ψ 174 (Od. wirft Pen. ihr *κῆρ ἀτέραμνον* vor, die antw.:) „*οὔτ' ἄρ τι -ομαι οὔτ' ἀθερίζω* (s.d.) ' *οὔτε λίην ἄγαμαι*", Opp. *ἀθ.* (Assonanz zu *ἀτέραμνον*!) ist trans. (geht auf den Gast), insofern korr. zu *μ.* (geht auf Pen.s Selbstgefühl) H. W. Nordheider

μεγαλοσθενής [1ᵉ] *mit großer Stärke*, Erw. aus *μεγασθενής*, vgl. *κρατερός* (m. Wortf.), nur in Gebetsanrufg. von Pos.: Vit. p. 11, 1 *κλῦθι Ποσειδάων -ὲς* ⌞*ἐννοσίγαι*⌟*ε*, ersetzt das metr. im Vok. nicht brauchbare *βαρύ-/ἐρίκτυπος/γαιήοχος ἐννοσ.*, metr. entspr. *γαιήοχε κυανοχαῖτα*, s.a. ⌞ ⌟ *εὐρυσθενές, Ποσ. ἐπισθενέος*; zu Pos.s Körperkraft s. sein *στέρνον B* 479 H. W. Nordheider

μεγάλου usw. s. *μέγας*

μεγαλωστί [2ⁱ, 1ᵒ] **Σχ** sch. D *Π* 776: *μέγας ἐπὶ μέγαν τόπον, Σ* 26: *πολὺν τόπον κρατῶν* **B** *über eine große Fläche, langhingestreckt*, 3 × als verstärkende Verdoppelg. in Paronomasie *μέγας* (s.d. B I 1 e) *-αλωστί* (s. Schwyzer, Kl. Schr. 445 f. u. vgl. *αἰνόθεν αἰνῶς, οἰόθεν οἷος*; zur Bildg. Risch § 128 c, vgl. 3 × *-άλως*, s.v. *μέγας* B III); primär wohl *Σ* 26, wo auf *τανυσθείς* bzg. (s. Dihle, Homer-Probleme 23): *Σ* 26 (Ach. von Patr.' Tod erfahrend) *αὐτὸς δ' ἐν κονίῃσι* ⌞*μέγας -αλωστὶ*⌟ *τανυσθεὶς* ' *κεῖτο* wohl danach auf *κεῖτο* bzg.: *Π* 776 (toter Kebriones) *ὁ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίης* ' *κεῖτο* ⌞ ⌟, *λελασμένος ἱπποσυνάων* ≅ ω 40 („*σὺ δ', κεῖσο*", toter Ach.), zur Aith. als Vorbild s. Lesky, Homeros Sp. 74 H. W. Nordheider

Μεγαμηδείδης [1ʰ] hapax Patron., S. des Megamedes = Pallas, V. der Selene h. Merc. 100 *Πάλλαντος ... -αο* (p; ⌞*μέγα*⌟ *μηδείδαο* M; ⌞ ⌟*μηδείδιο Π*; ⌞ ⌟*μηδείδοιο* L; ⌞ ⌟*μηδείοιο* ET, s. unten D) *ἄνακτος*, M. nicht sicher überl., wohl aber die korrekte Form (Verteilg. der vv.ll. auf das Stemma, s. A.-H.-S. p. L; M. zwar nur hier, aber *Μεγαμήδης* hist. N., s. Bechtel, Personenn. 314). Die Genealogie ist zwar im ganzen sing. (vgl. Th. 371 ff.), doch kann M. als N.s-Variante von *Περι-* bzw. *Ἀγαμήδης* über *Ἀγαμήδη* u. *Μήδεια* gut mit (Sonne u.) dem Mond in Vbg. gebracht werden, s. Maximilian Mayer, Giganten u. Titanen, Berlin 1887, 67; weitere Lit. bei Càssola z. St.

D Kj.en u. Disk. s. bei Càssola z. St. (p. 523 f.); e. Verderbnis von *μέγα μηδομένοιο* in M. ist unwahrsch. B. Mader

Μεγαπένθης [4ᵒ] **Σχ** sch. δ 11 *κατὰ ... τὸν καιρὸν τοῦ διὰ τὴν Ἑλένην πένθους ἐτέχθη*, vgl. Eust. 1480, 4 (über den Proitossohn M.) *κληθεὶς ... διὰ τὸ πενθῆσαι τὸν Προῖτον ἐπὶ τῇ μανίᾳ τῶν θυγατέρων*

B S. des Men. u. e. Sklavin, δ 11 (*τηλύγετος γένετο* ⌞*κρατερὸς -ης*⌟); Men. verheiratet ihn mit e. Tochter d. Spartaners Alektor zur gleichen Zeit wie Hermione (V. 10 ff.). — M. holt zus. m. V. u. M. für Tel. e. Gastgeschenk, ο 100. 103. 122 (⌞ ⌟). — Sprech. N. *d. großes Leid hat, Schmerzensreich*, in Bezug auf das Schicksal des V.s, s. *Σχ*; vgl. v. Kamptz 32. 207; Wilamowitz, HU 174 ff.; F. Klingner, Studien zur gr. u. röm. Lit. (1964), 76; Nilsson, Myc. Origin 49; Mühlestein, Hom. Nam. 50 A. 21 B. Mader

Μέγαρα n.pl. [1ᴴ] **E** als Koll. zu *μέγαρον*, 'herrenburg' Wilamowitz, HU 252, vgl. GIH 1, 63 A. 2 **B** Stadt westl. von Athen, als junge dor. Gründg. historisierend im Schiffskat. nicht genannt (auch nicht i.d. megar. Var. zu *B* 557 f.), an s. Stelle steht viell. (das ältere?) *Νῖσα* im böot. Kat. (*B* 508), wenn = *Νισαίη*, der spätere Hafen von *M.* (vgl. *B* 558a, s. Wilamowitz, HU 252 f., H. S.-L. 32) — Hes. fr. 204, 48 (*-α σκιόεντα*) als e. der Orte genannt, aus denen Aias seine Brautgaben für Hel. zusammenrauben will B. Mader

Μεγάρη [1ᵒ] T. des Kreion, Frau des Her., λ 269, s. Preller-Robert 2, 626 ff.; der N. wahrsch. zum ON *Μέγαρα* (v. Kamptz 45. 309 [anders S. 228]; zu Bzhgen zw. Theben bzw. Böotien u. Megara s. Wilamowitz, HU 253) B. Mader

μέγαρον [57ⁱ, 245ᵒ, 23ᴴ, 14ʰ, 3ᵉ] **E** prob. LW, perh. adjusted to *μέγας*, see Frisk s.v. — Deriv.: *Μέγαρα*

F *-οιο* 53, *-ου* 1, *-ῳ* 31, *-ον* 18, *-όνδε* 3; *-ων* 16, *-οισι(ν)* 167, *-οις* 40, *-α* 8, *-(α)* 4

M 1 disyll. ⏑̯[⏑⏑] *ἀνὰ/κατὰ -(α)* ρ 360/υ 167, χ 396; *-(α)* Z 286 2 trisyll. [⏑⏑⏑̯] *ἐν -ῳ N* 431; ⌞*ἐν -οις*⌟ *ἀέκητι σέθεν* γ 213, π 94; ⌞ ⌟ *Ὀδυσῆος* υ 117, φ 4; ⌞ ⌟ δ 165, Hes. fr. 58, 6; *ἐς -ον* α 416, υ 96; *ἐκ -ων Ὀδυσῆος* ω 440 [⏑⏑⏑̯] ⌞*ἐνὶ -ῳ*⌟ *σὺ/ἐ δέ* ο 128, χ 370; ⌞ ⌟ *Z* 91 ≅ 272, β 411, ϑ 432, λ 420, φ 296; *ἥμενος*⁺ ⌞*ἐν -ῳ*⌟ (*τῷ δ'*) *Ω* 209, σ 316, τ 322; ⌞ ⌟· *ἠ/σὺ δέ Γ* 125, λ 374; ⌞ ⌟ δ 744, η 65, η 230 = τ 1 = 51, λ 62. 376, ξ 201, ο 461, ρ 493; *-ῳ* h. Ven. 114; *ἐνὶ -οις B* 137, *Σ* 435, *Ω* 236, η 190, ν 334, ο 77 = 94, ρ 391, Hes. fr. 17 a, 14, Asius fr. 2 p. 89 Dav.; *ἥμενος* ⌞*ἐν -οις*⌟ φ 100; ⌞ ⌟· *σῷ δ'* χ 218; ⌞ ⌟· *ὁ δ'* τ 540, h. Cer. 235; ⌞ ⌟ *Λ* 768, ξ 326 ≅ τ 295, π 33, ρ 252, ω 396, Hes. fr. 70, 32 suppl. = 243, 6 suppl. = 251 a, 6 suppl., fr. 211, 10. 257, 2; (*ἐλθὼν*⁺) ⌞*ἐς -ον*⌟ *Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος* π 104, σ 24, φ 262; ⌞ ⌟ α 276, κ 432; *πᾶσιν ἀνὰ -ον ... Διί* η 180, ν 51; *ἔσω/κατὰ -ον* ψ 24, ω 449; *ἐξιέναι/ἔξιτέ μοι -ων ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας* α 374, β 139; *διὲκ -ων τῆς/τὼ δ'* h. Cer. 281. 379; *ἐκ -ων Θ* 507 ≅ 547, δ 728, ο 91 [⏑⏑⏑̯] *-ου* υ 258; *-ῳ* λ 53; *-ον* ν 377, χ 299. 457. 482. 494; *κλήϊσεν/ὤϊξεν δὲ θύρας* ⌞*-ων εὖ ναιεταόντων*⌟ τ 30 = φ 387/χ 399; ⌞ ⌟ β 400; *-ων* τ 37, χ 171. 375 [⏑⏑⏑̯] *ἐνὶ -ῳ εὐπήκτῳ B* 661, *I* 144 ≅ 286, Hes. fr. 10 a, 54, h. Cer. 164; *υἷες/παῖδες* ⌞*ἐνὶ -οις*⌟ *γεγάασιν* ζ 62, κ 5; ⌞ ⌟ *Ὀδυσῆος* σ 420, ω 187; *δὲ τῆος/ἑῆος* ⌞ ⌟ ο 231. 450; *παιδὸς* ⌞ ⌟ υ 214; ⌞ ⌟ *Ω* 664, χ 417; ⌞*κατὰ -α*⌟ *σκιόεντα* κ 479, λ 334 = ν 2, ψ 299; ⌞ ⌟ *I* 463; *ἀνὰ -α σκιόεντα* α 365 = δ 768 = σ 399, h. Cer. 115 [⏑⏑⏑̯] *-όν τε* π 341 = ρ 604 3 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *ἐν -οισιν ἐμοῖσι* π 269, τ 254 [⏑⏑⏑⏑] *ἐκ -οιο Ω* 647 = δ 300 = η 339 = χ 497, c. Naup. fr. 7^, 5 p. 148 Dav.; *-οιο διέσσυτο X* 460, δ 37; *-οιο* β 248, ζ 304, π 165 ≅ 343, ρ 325, φ 229. 236 = 382, χ 334, h. Merc. 146; *βῆ δ' ἰέναι/ᾧ' ἴμεναι -όνδε* π 413, φ 58; *σφοῖσιν* (etc.) ⌞*ἐνὶ -οισι*⌟ (*καθήατο*) *Λ* 76, α 269 = δ 192ⁱᵐ, γ 360 = λ 182ⁱᵐ = π 38; *κτήματ'* ⌞ ⌟ η 150, λ 341; *ὅσσα δ'/ὅσσοι* ⌞ ⌟ γ 186, ν 8; *μνᾶται* ⌞ ⌟(ν) π 77, τ 529; *ἔσταθ'/ἔσταν* ⌞ ⌟ χ 489, ω 392; ⌞ ⌟(ν) *Z* 217, *Ξ* 485, *Ω* 219. 427, α 27, ϑ 227, ν 337, φ 41, Hes. fr. 43 a, 33; *κούρη/ν δ'* ⌞*ἐν -οισι*⌟*ν* Hes. fr. 5, 1; 165, 6; *δ'* ⌞ ⌟(ν) *Z* 428, ψ 132, Hes. fr. 23 a, 27; *τοι* ⌞ ⌟(ν) δ 392, π 284; ⌞ ⌟ *καθήμενος* δ 101; ⌞ ⌟*ν ἐμόν/οἷς* τ 217. 490; ⌞ ⌟(ν) *E* 193, *I* 561, *Σ* 331, *X* 69. 484 ≅ *Ω* 726, *Ω* 539, δ 557 = ε 14 = ρ 143, κ 150. 523 = λ 31. 198, π 120, υ 68. 274. 389, χ 47. 222, ψ 56. 302, ω 382, Hes. fr. 26, 28; 33 a, 8, h. Ap. 96;] *-οισι καθέζ*[*ετο* inc. auct. fr. P. Flor. (SIFC 27/8, 1956, 49 f.) [⏑⏑⏑̯⏑] ⌞*διὲκ -οιο*⌟ *βεβήκει* κ 388, ρ 61 ≅ τ 47 = υ 144, σ 185 = τ 503 = χ 433, ⌞ ⌟ ρ 460; ⌞*ἀπὸ -οιο*⌟ *δίεσθαι* ρ 398, υ 343, ⌞ ⌟ ψ 43, h. Ap. 110; *ἐκ -οιο* π 390, υ 6; *-οιο* χ 239. 270. 378; *ἄλλος* ⌞*ἐνὶ -οισι(ν)*⌟ *Ω* 768, τ 486; *παῖδες*⁺ ⌞ ⌟ (*λίπωνται*) *Ω* 603, γ 354, π 411; *ξεῖνον/ς* ⌞ ⌟ ϑ 42, φ 424; (*τις*) ⌞ ⌟ *γυναῖκες*⁺ *Ω* 497, λ 162, τ 16. 87. 497, χ 151. 421; ⌞ ⌟ *ἔλειπον*⁺ *T* 339, δ 734, λ 68; ⌞ ⌟ *ἔτικτε* Hes. fr. 252, 3, h. Cer. 252; ⌞ ⌟ *πένοντο* δ 624 = ω 412, κ 348; (*μνηστῆρας*) ⌞ ⌟ *τεοῖσι* (etc.) α 295 ≅ λ 119, δ 587 = τ 94ᵉˣ, τ 573 = ω 162ᵉˣ; ⌞ ⌟ *E* 270. 805, *H* 148, *Θ* 520, *Φ* 475, *X* 510, β 94 = ω 129 ≅ τ 139, γ 256, δ 763, κ 338, ν 384, ρ 358. 569, σ 221, τ 552 (v.l. *-οις* codd. plur., see LaRoche HU 76, Chantraine, Gr. h. I 484), φ 176, χ 491, ψ 60. 113, h. Ven. 231; ⌞*ἐν -οισι*⌟*ν ἔλειπε* ν 403; ⌞ ⌟(ν) *A* 396, *Γ* 207, *I* 487, π 314; *μ*]*εγάροισι λιπ*[Hes. fr. 70, 2 [⏑⏑⏑̯×] *λευκώλενος*⁺

⌊ἐκ -οιο⌋ Z377, σ198 ≅ τ60; ⌊ ⌋ α270, ϑ106, τ533, h. Merc. 65; (σταϑμόν) ἐϋσταϑέος -οιο Σ374, χ120. 127. 257 = 274. 441 ≅ 458; -οιο δ625 = ρ167, ρ96, υ155, χ143; -όνδε ψ20; μνηστῆρες ἀγήνορες⁺ ⌊ἐν -οισι(ν)⌋ β299, ρ79; κατερήτυον⁺ ⌊ ⌋ I465, ι31; καλλίσφυρον ⌊ ⌋ Th. 384, Hes. fr. 23 a, 15; 129, 14 suppl., 204, 94; λευκώλενον ⌊ ⌋ Z371, η12; καϑ/παρήμενος⁺ ⌊ ⌋ δ238/ρ521, τ589; ὁμόκλεον ⌊ ⌋ φ360. 367, χ211; τέκον⁺ (δ) ⌊ ⌋ A418, Hes. fr. 185, 18, h. 19, 35; σοῖς/οἷς ⌊ ⌋ ϑ242/N667, ο354; ⌊ ⌋ Z421. 528, Ξ502, O439, Σ325, Ω757, α432, γ401, δ210. 537, η53, κ452, σ183. 267. 307, τ327, φ30, χ56. 313. 322, ψ28. 355, Op. 377, Hes. fr. 10 a, 51, h. Ven. 14; -οισι π106

Σχ sch. D A396: πατρὸς ἑνὶ -οισιν· ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου Πηλέως οἴκοις. ἐν ϑαλάσσῃ γὰρ Πηλεὺς κατοικεῖν οὐκ ἠδύνατο, also glossed w. οἴκοις, οἴκῳ A418, B137, Γ125. 207, E193, sch. min. P. Colon. inv. 2281 on A396; sch. min. P. Amh. 18 on ο94: -οισιν· οἰκήμασι

L [1]Buchholz, Realien II, 2 105 ff.; [2]D. Joseph, ⌊Paläste⌋ d. hom. Epos, Berlin 1895, 45 ff.; [3]F. Noack, Hom. ⌊ ⌋, Leipzig 1903, 50 ff.; [4]Seymour, Homeric Age, 287 ff.; [5]Grünmandl, Das hom. Haus, Progr. Wien 1911, 10 ff.; [6]Nilsson, Homer and Mycenae 72 ff.; [7]Wace, JHS 71, 1951, 203–211; [8]Bérard, REG 67, 1954, 1–34; [9]D. Gray, CQ 5, 1955, 1–12; [10]Stanford xlii f.; [11]Wace-Stubbings, Companion 489–497; [12]Desborough, Last Mycenaeans, Oxford 1964, 30. 41 f.; [13]Vermeule, Greece in Bronze Age, Chicago 1964, 137. 164. 176 f. 283; [14]Pocock, Odyssean Essays, Oxford 1965, 23–32; [15]W. A. McDonald, Discovery of Hom. Greece, London 1968, 181. 256; [16]Drerup, Arch. Hom. O92. 123. 129 ff.; [17]Groß, Kl. P. 3, 1149 f.; [18]H. S.-L. 2. 9; [19]⌊M. O. Knox⌋, JHS 90, 1970, 117 ff.; [20]⌊ ⌋ CQ 21, 1971, 30 f.; [21]⌊ ⌋ CQ 23, 1973, 1–21; [22]Nagler, Spontaneity 68–79; [23]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 71–73

B *hall*, a gathering room for social (esp. eating, or cooking L[21] 3 f.) and work purposes (1), a similar private room for women and servants (2), also extended to mean *dwelling, house* (3), in transl. often 'halls'; both sg. and pl. in all uses (cf. δόμος, δῶμα, and L[19] L[22]); presence of more than one μ. (1 and 2) in large dwellings (Od.'s) provides factual basis for use of pl. *dwelling* (3), cf. '*halls*'. In some instances pl. ref. to a plurality of dwellings (see below). Assignment of a particular instance to (1) or (3) sometimes necessarily subjective: present article gives author's considered opinion. The Homeric μ. appears to be a mixture of elements from Myc. and geom. times (L[21] 21, cf. L[18] 9), e.g. evidence for both flat (Myc.) and pitched (geom.) roofs (L[21] 14 ff.); the exact plan of Od.'s μ. (and dwelling in general) appears to be a poetic fabrication defying exact reconstruction (cf. L[10], ϑάλαμος B introd.), but the Myc. μ. w. entrance-porch, central hearth and columns seems to coincide w. the basics of the Homeric μ. (see η95–99, ζ304–307, ρ447, cf. ϑ62–66). On exaggerated capacity of μ. see Bérard, Intr. Od. III 45 f., Gallavotti, SMEA 14, 1972, 30. The assertion that the μ. served as bedroom for the proprietor and his wife (L[3] 49 ff., L[4] 196 f., Murray, Rise of Gr. Epic 166) rests in the case of the large palaces on a false interpretation of μυχός (L[7] 209 f., L[9] 10). For use w. κλισίη (Ω647, π165), see L[20] 30 f. true plural: B137, Θ507 ≅ 547, Λ76, Γ339, λ341, h. Cer. 115, h. Ven. 14 epiths., adjs.: possessive 23, εὐναιετάοντων 4, εὐπήκτῳ 4, εὐσταϑέος 8, πάν χ457, σκιόεντα 8, rel. few epiths., cf. δόμος, δῶμα, ϑάλαμος G w. poss. gen.: Δευκαλιώνος Hes. fr. 5, 1, Διός/Ζηνός h. Ap. 96, α 27, Δίου Asius fr. 2 p. 89 Dav., ϑεῶν Ω427, Καλυψοῦς 3, Κίρκης 4, Λυκάονος E193, Ὀδυσσῆος 12, πατρός A396, Z 428, α276, Hes. fr. 43 a, 33 suppl., Πειριϑόοιο φ296, Φυλάκοιο ο231 divine megara: Eos h. Ven. 231, Hades h. Cer. 379, Hermes h. Merc. 146, h. 19, 35, Kalypso δ557 = ε14 = ρ143, Kirke ι31, κ150. 338. 348. 388. 432. 452. 479, λ53. 62, Styx Th. 384, Zeus α27, h. Ap. 96. 110, gods Λ76, Ω427 w. prep.: (incl. -δε or local adv.) 316 of 341 total instances, 236 w. ἐν/ἐνί; local dat. ⌊without prep.⌋ h. Ven. 114 (3 a β), abl. gen. ⌊ ⌋ c. Naup. fr. 7 a, 5 p. 148 Dav. (1 a β) Wdfld.: *room* ϑάλαμος, μυχός, πρόδομος, ὑπερῷον *house* δόμος, δῶ, δῶμα, κλισίη, οἶκος, ⌊τέγος⌋ *parts* ἀμείβοντες, ἀνοπαῖα ?, δοκός, ἐνώπια, ἐσχάρη, ϑύρη, κίων, μέλαϑρον, μεσόδμη, ὀροφή, ὀρσοϑύρη, οὐδός, ῥῶγες, σταϑμός, ⌊ ⌋, τοῖχος, ὑπερϑύριον *related structures* αἴϑουσα, αὐλή, ἐρκίον, ἕρκος, ϑόλος, κλῖμαξ, λαύρη, πρόϑυρον, τειχίον, τεῖχος (on synon.: L[1] 125 ff., L[3] 50 ff., L[7], L[11], L[19], L[20], L[21], L[22] 78 f.) 1 *hall*, main room (where male guests are entertained) 1 a singular 1 a α w. prep./prev. etc. ἀνά: + acc. η180 = ν51[in.] (μέϑυ νεῖμον) ἀπό/ἀπ-: ρ398 (δίεσϑαι), υ155 (ἀπέσσονται), ψ43 (κάλεσσε), h. Ap. 110 (ἐκπροκαλεσσαμένη, v.l. ἀπ' ἐκ, see Förstel, Apollonhymnus 122 f.) -δε: π413, φ58 (βῆ ἰέναι⁺), ψ20 (ἔρχευ) δι-: + gen. ζ304 (διελϑέμεν) διέκ: κ388 = ρ61[ex.] = τ47[ex.] = υ144 ≅ τ503 = χ433 (βεβήκει = σ185 in 2 a), ρ460 (ἀναχωρήσειν) ἐκ/ἐκ-/ἐξ-: Ω647 = δ300 = η339 = χ497/υ6 (ἴσαν/ἤϊσαν), α270 (ἀπώσεαι), β248 (ἐξελάσαι), ϑ106, χ441 ≅ 458 (ἔξαγεν, ἐξαγαγόντες), π165 ≅ 343, σ198 (≅ τ60 in 2 a)/φ229 (ἦλϑεν⁺/ἐξελϑών), χ334 (ἐκδύς), h. Merc. 65 (ἄλτο), cf. c. Naup. fr. 7[A], 5 Dav. in 1 a β ἔξω: χ378 (βήτην) ἐν/ἐνί: Ω209, τ322 (ἥμενος/οι), η230 = τ1 = 51 (ὑπελείπετο), ϑ42 (σπένδῃ), λ374 (οὐδέ πω ὥρη ' εὕδειν). 376 (μυϑήσασϑαι). 420 (κείμεϑ'), ο461 (ἀμφαφόωντο καὶ ... ὁρῶντο), ρ493 (βλημένου), φ296 (ἄασ'), χ370 (ἔκειρον ' κτήματ'), Hes. fr. 10 a, 54 (γέν]ετ' ἐν -ῳ εὐπήκτῳ, cf. A418 etc. in 3 b) ἐντός: w. gen. υ258 (καϑίδρυε) ἐς: π104 ≅ φ262 (ἐλϑών⁺) ≅ σ24 (ὑποστρέψεσϑαι), υ96 (φέρων) ἰϑύς: w. gen. ρ325 (βῆ) κατά: w. acc. χ299 (ἐφέβοντο) πάροιϑεν: w. gen. δ625 = ρ167 (τέρποντο) 1 a β without prep. etc.: poss. gen.: Σ374 (ἑστάμεναι περὶ τοῖχον) = χ120[ex.] = 257[ex.] = 274, ρ96 (ἔκλινε πρός/βεβλήκειν/ἶζε παρὰ σταϑμόν), φ236 = 382 (κλῃΐσαι ϑύρας), χ127 (παρ' οὐδόν = 120[ex.] etc. above). 143 (ἀνὰ ῥῶγας). 239 (ἀνὰ μέλαϑρον). 270 (μυχόνδε), h. Merc. 146 (διὰ κλῃΐϑρον) abl. gen.: c. Naup. fr. 7[A], 5 p. 148 Dav. (φευγέμεναι -οιο, φευγέμεν ἐκ Meineke, see Matthews, Phoenix 31, 1977, 199) acc.: π341 = ρ604 (λίπε δ' ἔρκεά τε -όν τε), χ457 (διεκοσμήσαντο). 482. 494 (ϑεειώσω, διεϑείωσεν) 1 b plural 1 b α w. prep./prev. etc. ἀνά: α365 = δ768 = σ399 = ρ360[in.] (ὁμάδησαν) ἐκ-/ἐξ-: β400 (ἐκπροκαλεσσαμένη), χ375 (ἐξελϑόντες) ἐν/ἐνί: presence, position (persons): Σ331 (οὐδὲ νοστήσαντα δέξεται), α27 (ἦσαν), η53 (κιχήσεαι), ω396 (μίμνομεν), σ183 (παρστήετον), χ489 (ἔσταϑ'), ω392 (ἔσταν), Ω757 (κεῖσαι), ω187 (σώματα κεῖται), Λ76 (καϑήατο), h. Ap. 96 (ἧστο), inc. auct. fr. P. Flor., SIFC 27/8, 1956, 49 f. (καϑέζετο) things: π284 (τεύχεα κεῖται), σ307 (λαμπτῆρας ἵστασαν), τ573 (πελέκεας ἵστασχ'), φ4 (τόξον, σίδηρον ϑέμεν) fire: Θ520, φ176 (πῦρ καιόντων/κῆον), χ491 (πῦρ γενέσϑω), κ150 (ἐείσατο καπνός) prepare dinner: δ624 = ω412 (περὶ ⌊δεῖπνον⌋ πένοντο), κ348 (πένοντο), ο77 = 94 (⌊ ⌋ τευκεῖν) eating, drinking: E805, δ238, ϑ242, κ452, τ327 (δαίνυσϑαι⁺), I487 (πάσασϑαι), π314 (χρήματα δαρδάπτουσιν), υ117 (ἑλοίατο δαῖτ'), χ56 (ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται), X69 (τρέφον dogs), Z528 (κρητῆρα στήσασϑαι), ν8 (πίνετ') talk, utter, sing etc.: Σ325 (ϑαρσύνων), δ192 (ἐπιμνησαίμεϑα), τ589 (⌊παρήμενος⌋ τέρπειν), ρ521 (ἔϑελγε ⌊ ⌋). 358 (ἄειδεν), τ94 (εἴρεσϑαι), ψ113 (πειράζειν), Ω768 (ἐνίπτοι), φ360 ≅ χ211 = φ367[ex.] (ὁμόκλεον), Λ768, Φ475, υ389 (ἠκούομεν⁺), γ186 (καϑήμενος πεύϑομαι) misdeeds, mischief: γ213, π94 (κακὰ/ἀτάσϑαλα μηχανάασϑαι), φ100, ψ28 (ἀτίμα⁺), ω162 (βαλλόμενος), σ221 (οἷον ἔργον ἐτύχϑη), κ338 (σῦς ἔϑηκας ἑταίρους) — φ424 (οὔ σ' ἐλέγχει) woo: π77 = τ529[in.] (μνᾶται) slay, punish, take revenge, be killed: α295 ≅ λ119, δ537, π106, ρ79, ψ363 ([κατα]κτείνῃ⁺), υ274 (παύσαμεν), ω38 (γούνατ' ἔλυσα), α269 (ἀποτίσεται), π269 (μένος κρίνηται Ἄρηος), χ218 (οἷα μενοινᾷς ἔρδειν· σῷ κράατι τίσεις), ν384 (φϑίσεσϑαι κακὸν οἶτον), mourn, weep: Ξ502 (γοήμεναι), δ101 (καϑήμενος, γόῳ φρένα τέρπομαι) ἔντοσϑεν: w. gen. χ172 (μνηστῆρας σχήσομεν) κατά: w. acc. κ479 (κοιμήσαντο, ⌊σκιόεντα⌋), ψ299 (εὐνάζοντο, ⌊ ⌋), λ334 =

ν 2 (κηληθμῷ δ' ἔσχοντο, ⌊ ⌋), υ 167 (ἀτιμάζουσι) **1 b β** without prep./ prev. etc. τ 37 (τοῖχοι -ων, μεσόδμαι, δοκοί, κίονες) **2** „women's" or private μ. (L[1] 126, L[4] 197, L[7] 209, L[13] 164, L[15] 256, L[21] 7 f. 13, L[23], cf. θάλαμος B 2) **2 a** sg., only w. prep.: διέκ: σ 185 (βεβήκει ἀγγελέουσα γυναιξί, see κ 388 etc. in 1 a α) ἐκ: τ 60 (ἦλθον δμῳαί see π 165 etc. in 1 a α) ἐν: σ 316 (ἵν' αἰδοίη βασίλεια ἥμεναι) **2 b** pl. **2 b α** w. prep. ἐνί: β 94 = ω 129 ≅ τ 139 (στησαμένη+ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε+, unlikely in main μ, cf. σ 517 and see St. West, Odyssey on β 94, but cf. Γ 125 in 3 a α and see L[4] 199, L[5] 17, L[13] 176), π 411 (πεύθετο παιδὸς ὄλεθρον), ρ 569 (ἄνωχθι ' μεῖναι), τ 16 (ἔρυξον γυναῖκας), χ 151 (τις ἐποτρύνει πόλεμον) **2 b β** without prep. τ 30 = φ 387 ≅ χ 399 (θύρας -ων εὖ ναιεταόντων) **3** *house, dwelling compound* **3 a** sg. **3 a α** w. prep./prev. etc. ἀπό: υ 343 (ἀέκουσαν δίεσθαι) δια-: w. gen. Χ 460, δ 37 (διέσυτο) ἐκ: Ζ 377 (πῇ ἔβη;) τ 533 (πάλιν ἐλθέμεν), π 390 (μνάσθω) ἐν/ἐνί: Γ 125 (εὗρ', ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε) difficult, see β 94 etc. in 2 b α and cf. Γ 141 ff., L[1] 126, L[5] 12 f., Ameis-H. on Γ 125; Hektor and Paris have their own palaces (Ζ 313 ff.) distinct from Priam's (Ζ 243 ff.), Β 661, h. Cer. 164 (⌊τράφε⌋+, εὐπήκτῳ), ξ 201 (⌊ ⌋ν ἠδ' ἐγένοντο), Ν 431 (φίλησε πατήρ), Ι 144 ≅ 286 (εἰσι θύγατρες, εὐπήκτῳ) δ 744 (κατάκτανε ἢ ἔα), η 65 (βάλε Ap.), λ 53 (σῶμα κατελείπομεν). 62 (καταλέγμενος) Ζ 91 ≅ 272, ο 128 (πέπλον, εἶναι+/κεῖσθαι), β 411 (ἤϊα, ἀθρόα) ἐς: α 276 (ἴτω), κ 432 (καταβήμεναι), α 416 (καλέσασα) ἔσω: ψ 24 (ἀπέπεμψα νέεσθαι) κατά: ν 377 (κοιρανέουσι), ω 449 (ὀρίνων θῦνε) **3 a β** without prep. etc. h. Ven. 114 (Τρῳὰς γὰρ -ῳ με τροφὸς τρέφεν) **3 b** pl. w. prep./ prev. etc. only: ἀνά: h. Cer. 115 (ἔνθα γυναῖκες, σκιόεντα) διέκ: h. Cer. 281. 379 (βῆ/σεῦε, see Richardson ad l.) ἐκ/ἐξ-: α 374 ≅ β 139 (ἐξιέναι+), ω 440 (ἦλθε), δ 728 (παῖδ' ἀνηρείψαντο), Θ 507 ≅ 547 (bring οἶνον σῖτόν τ'), ο 91 (κειμήλιον ὄληται) ἐν/ἐνί: find, encounter (people): Ζ 371 (οὐδ' εὗρ'), β 299 (⌊εὗρε⌋, ἐν αὐλῇ), χ 56 (⌊ ⌋), γ 256 (ἔτετμεν) see: λ 162 (οὐδ' -εἶδες γυναῖκα;), ν 334 (ἴετ' ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε), cf. τ 552 below be, become, appear: Ζ 421, γ 401, χ 421 (ἔσαν+), Ω 219 (μηδὲ ὄρνις κακὸς πέλευ), ψ 60 (κ' ἀσπαστὸς φανείη), Hes. fr. 43 a, 33 (α[ὗτις ἔγεντο]) remain, stay, live: δ 587 (ἐπίμεινον), λ 182 = π 38 (⌊μένει⌋ τετληότι θυμῷ) ≅ ν 337 (ἦσται), π 33 (⌊ ⌋), Β 137 (ἥατ'), ρ 391 ζώει), χ 222 (οὐδὲ ζώειν ἐάσομεν) leave at home (λείπω): Ξ 485 (ἀλκτῆρα), Χ 484 ≅ Ω 726 (χήρην), δ 734 (τεθνηυῖαν), λ 68 (⌊μοῦνον⌋), π 120 (⌊ ⌋ τεκών, cf. Α 418 etc. below), υ 68 (ὀρφαναί), γ 354 (ξεινίζειν, cf. Γ 207 etc. below), Τ 339, ν 403, Hes. fr. 70, 2 ⌊constrain⌋, be ⌊ ⌋ed: Ι 465, ι 31 (κατερήτυον/εν), δ 557 = ε 14 = ρ 143 (ἀνάγκῃ ἴσχει), ο 231 (δέδετο) endure: δ 165 (ἄλγε' ἔχει), ψ 302 (ἀνέσχετο) grow old, be old: Η 148, δ 210 (ἐγήρα/γηρασκέμεν), θ 227 (οὐδ' ἐπὶ γῆρας ἵκετ'), Σ 435 (γέραϊ λυγρῷ κεῖται) give hospitality: Γ 207, Ζ 217, η 190, τ 217 (ἐξείνισσα+), θ 42 (⌊ξεῖνον⌋ φιλέωμεν), σ 420 (⌊ ⌋ μελέμεν), τ 254 (φίλος τ' ἔσῃ αἰδοῖός τε, cf. Ο 439 etc. below), cf. γ 354 above honor, value (τίω): Ο 439, α 432 (ἴσα τοκεῦσιν/ἀλόχῳ) give birth to, be born: Α 418, Ω 497, Th. 384 = Hes. fr. 23 a, 15[ex.] ≅ 129, 14 ≅ 204, 94. 5, 1. 185, 18. 252, 3 = h. Cer. 252[ex.], h. 19, 35, Asius fr. 2 p. 89 Dav. (τέκον+, cf. π 120 above), Hes. fr. 10 a, 51. 17 a, 14 ~ 33 a, 8 ≅ 70, 32 = 243, 6 = 251 a, 6. 23 a, 27. 26, 28 (γείνατο+), Ε 270 (horses), Ω 539, ζ 62 = κ 5[ex.] (ἐγένοντο/γένετο/γεγάασιν, v.l. -ῳ P31, West, Ptol. Pap. 248, cf. Hes. fr. 10 a, 54 in 1 ἐ α) nurture, rear, care for: η 12, h. Cer. 235 (⌊τρέφε⌋+), Hes. fr. 165, 6 (⌊ ⌋ν ἠδ' ⌊ἀτίταλλ⌋ε), ο 450, h. Ven. 231 (⌊ ⌋ω+), σ 267 (μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ μητέρος) sacrifice: δ 763 (κατὰ μηρία κῆε), κ 523 = λ 31 (ῥέξειν, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν), cf. β 299 hear: Α 396 (ἄκουσα εὐχομένης 'boasting'), τ 486 (σίγα, μή τις πύθηται) work: ψ 132 (δμῳὰς ἀνώγετε εἵμαθ' ἑλέσθαι), h. Ven. 14 (παρθενικὰς ἔργ' ἐδίδαξεν) sleep etc.: γ 360 (εὕδῃ), Hes. fr. 211, 10 (λέχος εἰσαναβαίνων) kill, die: τ 490, Hes. fr. 257, 2 (κτείνωμι+ δμῳάς/εὐνῆς ἕνεχ'), Ζ 428 (βάλ' Ἄρτεμις), λ 198 (ἰοχέαιρα κατέπεφνεν), ρ 252 (βάλοι Ἀπόλλων ἢ ὑπὸ μνηστῆρσι δαμείη), Ω 603 (δώδεκα παῖδες ὄλοντο), τ 540 (χῆνες ἐκέχυντο), Ν 667 (νούσῳ ⌊φθίσθαι⌋), ο 354 (⌊ ⌋) mischief: δ 392 (ὅττι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται), χ 47 (ῥέζεσκον ⌊ἀτάσθαλ⌋α). 313 (οὔ πω εἰπεῖν οὐδέ τι ῥέξαι ⌊ ⌋ον), υ 214 (οὐδέ τι παιδὸς ἀλέγουσιν), τ 87 (οὔ τις λήθει ⌊ ⌋λουσα). 497 (αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἳ νηλίτιδές εἰσι) ~ χ 417 things kept: Χ 510, λ 341, ξ 326 ≅ τ 295, φ 41 (εἵματα/⌊κτήματα⌋/κειμήλιαMI/μνῆμα κέονται+), η 150 (ἐπιτρέψειεν ⌊ ⌋ γέρας θ'), ψ 355 (⌊ ⌋ ἐστι κομιζέμεν), Op. 377 (πλοῦτος ἀέξεται), Ω 236 (δέπας, οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατ'), Ε 193 (δίφροι) animals: τ 552 (χῆνας νόησα ἑρεπτομένους, cf. λ 162 etc. above), φ 30 (ἵππους ἔχε) other instances: Ι 561 (καλέσσκον, cf. η 12 etc. above), Ω 427 (οὔ ποτε λήθετ'). 664 (γοάοιμεν), χ 322 (ἀρήμεναι), Hes. fr. 58, 6 (no context) κατά: w. acc. Ι 463 (στρωφᾶσθαι), χ 396 (σκοπός ἐσσι) ποτί: Ζ 286 (μολοῦσα)

D Choer. fr. 23, 35 Colace; v.l. Leaf Ζ 321, Τ 263; β 5, γ 379, ε 24 a (P[30]), η 335, ρ 26. 36, σ 238. 386 (Rhianus), φ 289 (P[28]), ψ 178, Hes. fr. 43 a, 21. 82 suppl. 50, 1. 58, 21. 101, 2. 190, 3 W. Beck

μέγας [462[i], 270[o], 137[H], 75[h], 18[c]] E Komp. u. Sup. bereits myk., vgl. DMic. I 434 u. 449 f.; Wz. **meg'H₂-* ererbt, vgl. Mayrhofer, Idg. Gr. I/2 138 f. 176 u. id., KEWA II 609 f.; im Pos. gr. Formen meist m. *-lo-* erweitert. — Abl. *Μεγάδης, μεγαθαρσής, -θυμος, -κήτης, -κυδής, -σθενής, Μεγαμήδειος, -πένθης; μεγήρατος/ιτος; μεγαλήρατος, -ήτωρ, -ίζομαι, -οσθενής, -ωστί; μεγαίρω, -αρον; -εθος; Μέγης; μόγος;* zu *ἀγα-* < **mg'H₂-* (u. a. in *ἄγαν, ἀγαθός*) vgl. Meier-Brügger u. Pinault, MSS 38, 1979, 155—170

F 1 *-ας* 97, *-άλοιο* 42, *-άλου* 15, *-άλῳ* 11, *-αν* 115; Dual *-άλω* 1; *-άλοι* 7, *-άλων* 2, *-άλοισι* 1, *-άλους* 6; Fem. *-άλη* 14, *-άλης* 4, *-άλῃ* 9, *-άλην* 24; *-ἀλῃσι* 4, *-άλας* 3; Ntr. *-α* 74, *-(α)* 10, Vok. *-α* 9, *-άλοιο* 7, *-άλου* 2, *-άλῳ* 17, *-α* 195, *-(α)* 10; *-άλ'* 1, *-άλων* 3, *-άλοισι* 4, *-άλοις* 1, *-άλ'* 1; Adv. *-α* 99, *-(α)* 66, *-άλα* 11, *-άλ'* 21, *-άλως* 3; s.a. Art. *-αλωστί* (3 ×) **2** *μείζων* 5, *μείζονι* 1, *μείζονα* 7, *μείζω* (Akk.) 1, *μείζονες* 2; Ntr. *μεῖζον* 7, (Akk.) 12 **3** *μέγιστος* 10, *-ιστε* 8, *-ιστον* 1, *-ίστους* 1; *-ίστης* 1, *-ισται* 1, *-ίστας* 1; Ntr. Nom. *-ιστον* 13, *-ιστα* 1

M I *-ας* **1** eins. **1 a** ⏑̯[⏑] ⌊τὸν+ δὲ -(α)⌋ ὀχθήσας Α 517 = Δ 30 ≅ Η 454 = Th. 558 = Π 48[im.] = Τ 419 = Χ 14 ≅ Σ 97 = Θ 208[in.] ≅ Ο 184[im.] ≅ Ρ 18[im.] = δ 30 = 332 = ο 325[in.]; ⌊ ⌋ Ι 509; ἦ κε -(α) οἰμώξειε Η 125; (λαῖτμα) -(α) + Verb η 35, Th. 679, h. Ap. 359, h. Merc. 389; κῦμα/χάσμα/χάρμα -(α) ε 416, Th. 740, h. 16, 4; -(α) Λ 51, κ 94, Sc. 79 ⏑̯[⏑] δὲ -(α) ᾤμωξεν ι 395 ⏑̯[⏑] δὲ -(α) ἴαχον+ Β 333 = 394[in.], Δ 125; δὲ -(α) + Verb Υ 342, ρ 541; -(α) ἔξοχος+/ὄλβιος Β 480, ο 227, φ 266/h. Cer. 486 ⏑̯[⏑] ἐμοὶ δὲ -(α) εὔχος Ε 285 ≅ Λ 288[ex.] ⏑̯[⏑] πῶῦ -(α) οἰῶν Λ 696, Ο 323 ≅ μ 299 **1 b** ⏑̯[⏑] (ὅς) -(α) ἄριστος+ Β 82. 274. 763. 768; -(α) ἄυσε Ξ 147, Φ 328; (ἐμοὶ) -(α) + Subst. (ὄνειδος) Δ 38, θ 509, h. Ven. 247; -(α) (ἄνακτι) Α 158, Ζ 362, Th. 486 ⏑̯[⏑] -(α) ἀμείνων+ Δ 405, Ψ 315, Mus. fr. 4 Diels; -(α) ἐγήθεεν+ Η 127. 214; -(α) (+ Verb) Λ 698, ψ 59, Op. 242, h. Merc. 30 ⏑̯[⏑] -(α) ἀμείνονα φῶτα Β 239, Sc. 51 ⏑̯[⏑] ὃς+ -(α) ἄριστος+ Ζ 209 = ψ 121[ex.], Π 271 = Ρ 164[ex.] = χ 29[ex.], h. 15, 1; -(α) ἀμείνων/ὄνειαρ Χ 158. 333, χ 374, Op. 776 / δ 444, Th. 871, Op. 41. 346, 822; (καὶ) -(α) ἀΰτει+ Φ 582, Sc. 309; (καὶ) -(α) ἀάσθη Π 685, δ 503. 509; -(α) (ἀνάσσεις) π 139, h. Ap. 181 **1 2** zweis. **2 a** ⏑̯[⏑⏑] πῦρ -α καιόντων+ Θ 521, ψ 51; ἦ+ -α ἔργον/εἶδος λ 272 ≅ ω 458[in.]/h. Ven. 41; ὃς -α Vit. p. 18, 23; ἦ -άλ' υ 113 ⏑̯[⏑⏑] -ας εἰμί+ Β 196, β 314 ≅ σ 217[im.] ≅ τ 532; -ας Π 358; -αν ἵππον/ἱστόν/ὅρκον/Δούδόν θ 512, Sc. 120/β 94 = ω 129 ≅ τ 139, κ 254/Τ 113 ≅ h. Ven. 26[in]/χ 2; (ἐς) -α δῶμα κ 434, ψ 146. 151, Th. 410, h. 27, 13; (ὦ πόποι ἦ) -α ἔργον/θαῦμα/πένθος Ε 303, Η 444, Κ 282, Π 208, Υ 286, γ 275 = Sc. 38[in.] ≅ 22[in.], δ 663, μ 373, π 346 = ω 426[in.], τ 92, Th. 954/Ν 99 = Ο 286 = Υ 344 = Φ 54 = h. Merc. 219 = τ 36[ex.], h. Cer. 403, h. Ap. 156. 415, h. Merc. 270/Α 254 =

*H*124, *Δ*417, *P*139; (ˌ*πορφύρεον*ˏ) *-α φᾶρος Θ*221 ≅ *ϑ*84, *o*61; ˏ ˎ *-α ν*85; *οἰῶν -α πῶϋ Γ*198; *-α κῦδος/κῦμα/νεῖκος/πῆμα/σῆμα/τεῖχος/τόξον/χάρμα Θ*176, *X*18. 217. 393/*O*381, *P*264, *Φ*268. 313, *γ*295, *ε*327 ≅ 461[in.]. 366. 402. 425, *μ*202, h. Ap. 74/*σ*264, Th. 87/*Γ*50, *I*229, *β*163, *φ*305, Op. 56, Hes. fr. 159/*B*308, *Ω*349/*H*463, *M*12. 257, *N*50. 87/*φ*74. 405/*Ω*706; *-α* + Subst. *T*208, *ε*289, *ν*436; *-α εἶπες/δ' ἀμφί γ*227 ≅ *π*243/*M*460, *Y*260; *-α (γάρ/δέ) E* 567, *Z*282, *K*212, *Φ*299, *γ*321, *ϑ*569 ≅ *ν*177 ≅ 152[ex.] ≅ 158, *ω* 402 = h. Ap. 466, h. Cer. 479, h. Ap. 68 ⏑̯[⏑⏑] *ζέφυρος -ας* h. Ap. 433; *-ας Οὐρανός*/Akk. *E*750 = *Θ*394 ≅ *A*497[ex.], *Φ*388, Th. 176. 208; *-ας ὅρχατος*/Akk. *η*112, *ω* 222; *-ας Εὔρυτος ϑ*226, *φ*32; *-ας (ἔμμεναι) Ω*125, *σ*382, *τ* 538; (*ϑεὸν*) *-αν*⁺ *ἄζετο*⁺ *E*434, h. Cer. 76; *-αν ἄκμονα Σ* 476, *ϑ*274; *-αν ὅρκον T*113; *πέλεκυν -αν ε*234; *-αν Z*386, *M*136, *Π*158, *Σ*559. 588, *κ*222; *-α δ' ἔβραχε/ἔκτυπε/ἔστενε*⁺/*εὔξατο/ἴαχε/οἰμώξας E*838, *Π*566, h. 7, 45/*O*377 = Sc. 383[ex.]/*H*95, *K*16 = *φ*247[ex.]/*ρ*239/*Ψ*216/*X*34; *-α καίετο ε* 59; *-α εἰπεῖν χ*288; *-α δὲ φρεσὶ (πένθος) λ*195, *ω*233, Sc. 96; *-α (γάρ, δὲ ...) κακόν/κράτος/σθένος Λ*404, *ι*423, Theb. fr.2,6 p.22 Dav./*Z*387/*Φ*304, *ϑ*136, Sc.420; *-α κύδανον*⁺ *Y* 42, Op. 38; *-α νήπιος*⁺/*φέρτερον Π*46, *ι*44, Op. 131/h. Cer. 229; *-α δ' αὐτῷ Ψ*682, *χ*149 (≅ *M*416[ex.]); *-α δέ/γάρ/κεν A*256. 454 = *Π*237, *M*416 (≅ *χ*149[ex.]), *Π*600. 822, *P*334, *Σ*156, *o*274. 376, *ρ*239, Hes. fr. 199, 9, h. Ap. 447, Vit. p. 18, 23; *-α B*27 = 64 = *Ω*174, *Γ*272 = *T*253, *I*206, *O*677, *P*744, *Σ*162, *Ψ*126, *Ω*45 = Op. 318, *κ*262, *ξ*51; (*πορφύρεον*) *-άλ' ἴαχε*⁺ *A*482 = *β*428, *Σ*29. 228, *Φ*10, Sc. 382; *-άλ' ἔκλυεν/ἔκτυπε/εὔχετο*⁺/*ἤπυεν* + *δ*505/*Θ*75, P 595, *φ* 413/A 450 ≅ *Γ*275 = Cert. p. 39, 5[in.], *Θ*347 = O 369, *Π* 844/*ι*399, Sc. 316; *-άλ' Π*774, Hes. fr. 204, 123 ⏑̯[⏑⏑] (*ϑεῶν*) *-ας ἔσσεται ὅρκος*/A.c.I. *A*239, Th. 400; *Πρίαμος/ζέφυρος -ας H*427, *Ω*477/*ξ*458; *ϑεὸς -ας*/Akk. *Φ*238, h. 22, 1; *μάλα -ας σ*4 (s.u.); *-ας Σ*292, *Φ*192, *τ*200, *φ*334, Th. 931, Choer. fr. 1, 2. p. 191 Ber.; *τρίποδα/πέλεκυν -αν Σ*344 ≅ *X*443 = *Ψ* 40[in.] = *ϑ*434[in.], *ν*13 / *ι*391; *ϑυρεὸν/ϑυμὸν -αν ι*240 = 340. 313/*I*496, h. Ap. 204; (*ἐπὶ/ϑεῶν*⁺) *-αν ὅρκον* (*ὀμοῦμαι*⁺) *A*233 ≅ *υ*229 ≅ *I*132[ex.] ≅ 274, *ε*178 = *κ*343 ≅ h. Ap. 79 ≅ h. Merc. 518, *κ*299, h. Ap. 83, h. Merc. 274, *β*377, Th. 784; *-αν ἱστόν Γ*125; *-αν ὄλβον* Op. 321; *-αν E*39, *ε*266, *ι* 212, *κ*158, Th. 799; (*σάκος*) *-α τε στιβαρόν τε/δεινόν τε Γ* 335 = *Π*136 = *T*373 = *Σ*478[ex.] = 609[ex.] = Sc. 319[ex.], *X* 307/*Λ*10, *γ*322, h. Ap. 401; *-α δυναμένοιο/δαιομένοιο α* 276, *λ*414 = Vit. p. 18, 22[ex.]/h. Merc. 114; *-α φέρτατ' Π*21 = *T*216 = *λ*478, Sc. 330; *-α νήπιε* Op. 286 = 633[ex.]; *μάλα γὰρ -α γ*261, *κ*171 = 180[ex.]; ˌ*μάλα -α*ˏ *O*321, *X*407 (s.o. *σ*4); ˏ ˎ *κῦδος I*303 = *X*435[med.]; *-α κῦδος/ἰόω Θ*237, *I* 673 = *K*544 ≅ *μ*184 = *K*87[ex.] = 555 = *Λ*511 = *Ξ*42 = *γ*79 = 202, *X*57/*Φ*519; *-α λαῖτμα ϑαλάσσης δ*504, *ε*174, *ι*260 = Op. 164[ex.] = h. Ap. 481[ex.]; *-α ἔργον/ ϑαῦμ'/κῦμα/νεῖκος/πένθος/πῆμα/σῆμα/τόξον Λ*734, *T*150 / h. Cer. 240/*γ*296, *ε*296 ≅ *ξ*315[ex.], *ε*313. 429. 435/*N*122 = *O*400[ex.] ≅ *P*384[ex.] ≅ *π*98[ex.] = 116/*ρ* 489 ≅ Th. 623[ex.]/*P*99, Th. 792/*ψ* 188/*Δ*124, *φ*409; *-α πᾶσι φ*412; *πέλαγος -α Ξ*16, *γ*179; *κράτος/μένος/ὄρος/φᾶρος -α Y*121/*Z*261, *N*424, *O*232. 262 = *Y*110 = *ω*520[med.], *O*594/Th. 2 = h. Ven. 258[ex.]/*ε*230 = *κ*543; *-α B*43. 324, *Γ*76 = *H*54, *I*211, *M*330, *O*134, *X* 163, *Ψ*298. 824, *β*125, *π*165 = 343, *ρ*299, *τ*58, *χ*408, Op. 94. 362. 495, Sc. 364 = 461[ex.]. 379, Hes. fr. 302, 12, h. Cer. 351; *-άλ' ι*330, Th. 694 ⏑̯[⏑⏑] *-ας* h. 32, 11; *-αν ἱστόν/ὅρκον/ὅρμον/οὐδόν β*104 = *ω*139 ≅ *τ*149 ≅ *ω*147[ex.], *κ*226/*δ* 746/h. Ap. 103/Th. 749; *-α ἄστυ/δῶμα/ δῶρον/ἔργον/κῦμα/λαῖτμα/τόξον Z*392, *I*589/*E*213 = *T*333[ex.] = *η*225 = *τ* 526 ≅ *δ*15[ex.], *ϑ*56, *κ*276, *τ*410, h. Cer. 488/*I*576/*N*366/*ν* 99/*T*267, *ι*323, h. Ap. 469/*φ*314 = *ω*172[ex.]; *-α δαίμων ε* 421, *ι*381; *-α ϑυμῷ I*537 = *Λ*340[ex.] = Hes. fr. 25, 20[ex.] ≅ h. Cer. 246[ex.]; *ὃς -α πάντων*⁺ *A*78. 283, *K*32; *-α (ῥέξαι) X* 88, Th. 209, Op. 357 2 b ⏑̯[⏑⏑] *κεῖτο*⁺ *-ας (μεγαλωστί) M*381, *Π*776 ≅ *ω*40; *ἀμφὶ -αν* + EN *Δ*295, Sc. 185; (*οἵ ἑ*⁺) *-αν/α Δ*534 = *E*625, Th. 479/*B*132; *βριθὺ -α στιβαρόν E*746 = *Θ*390 = *α*100, *Π*141 = *T*388, *Π*802; (*ἡ*⁺ *δὲ/ἀλλὰ*) *-α ἰάχουσα*⁺ *E*343 = *κ*323[in.], *Ξ*421, *P*213, *Σ*160/Sc. 451; *οἱ δὲ -α φρονέοντες Θ*553; *ἀλλὰ -α ῥέξας X*305; *ἄστυ/ϑαῦμα/κῦμα/πῆμα -α (Πριάμοιο) I*136 = 278/Sc. 218/*μ*60/Th. 592 = 874[in.]; *-α (Κρονίδης) B*111 = *I*18, Th. 162 ⏑̯[⏑⏑] *-ας/αν* + EN Pan. fr. 18, 1 p. 124 Dav./ Th. 344. 376; *νηόν τε -αν καί* h. Ap. 266; EN + *ἀμφὶ -αν* (*καί*) *Λ* 57. 501, h. Ap. 336; *ἄστυ -α Πριάμου X*251; *-α ἴαχον Δ*506 = *P*317; *-α σπέος ε*57 ⏑̯[⏑⏑] *ἔκειτο -α/ας ι*319, Sc. 172; *-ας κορυϑαίολος Ἕκτωρ B*816, *Γ*324, *E*680, *Z*263 = 359. 440 = *X*232 ≅ *H*233 = 287 ≅ *X*249, *O*160, *T*134; *-ας* ˌ*Τελαμώνιο*ˏ*ς Αἴας/Αἴαντα -αν* ˌ ˎ*ν υἱόν E*610, *M*364, *N* 321, *Ξ*409, *O*471 = *P*715, *O*560, *P*628, *Ψ*708 = 811. 722. 842/*Λ*563. 591, *P*115; *-ας ποταμὸς βαϑυδίνης Y*73, *Φ*329; *-ας Κρόνος (ἀγκυλομήτης)*, Th. 168. 473 = 459[med.]. 495; *-ας πελεμίζετ'*⁺ *Ὄλυμπος*/Akk. *Θ*443, Th. 842, h. 28, 9/*A*530 = h. 1, 15; *-ας δέ σε*⁺ *ϑυμός H*25 = *Φ*395[ex.], Vit. p. 9, 17; *-ας μεγαλωστί Σ*26; *-ας ϑεός*/Akk. *Π*531, *Ω*90/*Θ*200; *-ας τρίπος*/Akk. Sc. 312, *Ψ*702; *τε -ας/αν καί I*169, *T*410, Th. 281, h. 33, 11, Phor. fr. 2, 3 p. 154 Dav./*φ*177, Th. 20, Sc. 471; *-ας μ*103, Th. 616. 703. 995, Sc. 237, inc. sed. fr. 27 p. 111 Dav.; *νηόν τε -αν καί* h. Cer. 270; (*ἔνειχε*) *-αν δόμον/νόον/τροχόν*/Nomen h. Cer. 171, h. Merc. 178/Th. 37, h. Cer. 37/*μ*173, *φ*178. 183/*σ*292, Th. 485. 536, h. Cer. 82, h. Merc. 352; *-αν* (*καί*) *Ψ*750, *ι*513, *ω*80, Th. 19 = 371[ex.]. 237, h. Merc. 383, Pan. fr. 4, 1 p. 117 Dav.; ˌ(*προτὶ*) *ἄστυ*ˏ *-α Πριάμοιο B*332. 803 ≅ *Π*448, *H*296 = *P*160[ex.] = *Φ*309[ex.] = *γ*107[ex.]; *-α* ˌ ˎ *O*681; ˌ ˎ *-α κλέος P*131; *μάλιστα -α βρέμεται Ξ*399; *-α στεναχίζετο B*784; (ˌ ˎ) *-α φρονέων*⁺/*φρένες*⁺ *Λ*296 = *N*156[ex.] = *X*21[ex.], *Λ*325, *Π*258. 758 ≅ 824[ex.]/*A*103 = *δ*661, Th. 173, Aristeas fr. 1, 1 p. 86 Dav.; *-α κρατέων*⁺ *Π*172, *λ*485, Th. 403; *-α κλέος/κράτος/ξίφος/σθένος*⁺/*σπέος Z*446, *Λ*21, *α*240 = *ξ*370 ≅ *ω*33, *π* 241/*Λ*753 = *P*613[ex.] ≅ 206[ex.], *N*486 ≅ *Σ*308, *O*216, h. Cer. 150/*A*194. 220/*I*237, *Λ*11 ≅ *Ξ*151, *Σ*607 = *Φ*195[ex.], *Ψ*827, Hes. fr. 204, 56/Hes. POxy. 2509, 2; *-α (... οιο) E*708 ≅ *N* 297[ex.] = 469, *K*8, *M*313, *Ξ*363, *Σ*561, *Ψ*300, *Ω*235 ⏑̯[⏑⏑] *ἠΰς/καλός/κρατερός τε -ας τε* u. Akk. *B*653 ≅ *E*628 ~ *Λ* 221 ~ *Y*457 ~ *Z*8 ~ Hes. fr. 25, 40, *Γ*167 = 226[ex.] = *Ψ* 664[ex.] = *ι*508[ex.]/*Φ*108, *α*301 = *γ*199, *ζ*276/Hes. fr. 70, 36; 294, 1, Sc. 106; *δεινόν/τρηχύν τε -αν τε* Th. 299/*H*265 = *Φ* 404; *ἠδὲ/ἔκειτο -ας σῦς δ*457, *τ*439 I 3 dreis. [⏑⏑⏑̯] *-άλῳ E*448 [⏑⏑⏑̯] *-άλου* Th. 1002, Sc. 371. 437; *-άλῳ βρέμεται B*210; *ἄχεϊ -άλῳ κ*247; (Dat.⁺) *-άλῳ K*304, *N*577, *Π*115, *P*739, *Φ*9 ≅ 387, Sc. 455; *καλὼ/πυκνοὺς*⁺ *καὶ -άλω*⁺ *Σ* 518/*M*57, *ξ*521; *καλοί/μακροί/δεινήν τε -άλοι*⁺ *τε ι*426, *ξ* 7, *ν*289 = *π*158 ≅ *o*418, *σ*68/*μ*436/Th. 320; *-άλοι* <*τε*> *καί* Th. 148; *εὐρεῖαν/εὐφυέα -άλην H*441 ≅ *I*350/*Φ*243; ˌ(*αἴθωνες*) *-άλοι*⁺ˏ *ποταμοί*⁺ *B*839, *M*97, *Φ*282, *λ*157; ˌ ˎ *σ*372; *-άλων/οις Δ*454, *K*401/Th. 335; *μάλα -άλη/ῃ/ως K* 172 = h. Ap. 198[in.]/*O*695/*P*723; *-άλη*⁺ *δὲ* (*τε*) *βίη*⁺/*ποδῆ Ω*42, Th. 649 ≅ Op. 148[ex.] ≅ Sc. 75[ex.]/*Λ*471 ≅ *P*690[ex.] ≅ 704[ex.]; *-άλη O*619, *δ*846; *-άλῃ* (*ἰαχῇ*) *O*384, *ω*193, Op. 792; *-άλην/ας/ως Ω*452, h. Ap. 302, h. Merc. 160/*T*270/Th. 429 [⏑⏑⏑̯] (*κοῦραι/ϑυγατέρες*) *-άλου Διός Φ*187, Th. 29. 76; *ἔγχεί τε -άλῳ καί P*296; *ἄχεϊ/ξίφεϊ/σάκεϊ/σθένεϊ/τρίποδι -άλῳ I*9/*E*146, *Y*459/*Λ*572/*M*224, *N*193/*κ*359; *-άλου/ῳ/ων/ους ε*320 ≅ 393[ex.]/*Γ*23/*φ*26 ≅ Hes. fr. 33 a, 26[ex.]/*ρ*180 = *υ*250, Sc. 254; *-άλῃ ϑεός* Sc. 259; *-άλῃ/ης/ῇ/ην τ*178/*φ*221, *χ*466, Th. 622/*μ*408, Op. 643/*Γ*221, *H*462 ≅ *M*31, *N*336, *Π*84, *Ω*455, *ι*214 ≅ 514. 296, *ρ*225, *σ*118, Hes. fr. 129, 2, Cypr. fr. 1, 5 p. 35 Dav.; 13, 7 p. 40 Dav.; *-άλας φρένας I*184; (*πορφυρέην*) *-άλα στενάχουσι*⁺ *Π*391. 393; *-άλα βρέμει Δ*425; *-άλα N*282, *Π*429 = Sc. 406 [⏑⏑⏑̯] *Διὸς -άλου B*134, *ϑ*82 = Th.465[ex.] = Op.122[ex.], *ι*411, *τ*179, *χ*334 = 379[ex.]; *-άλου* + EN Hes. fr. 280, 19, h. Ap. 62; *-άλῳ ἀλαλητῷ/ὀρυμαγδῷ M*138, *Ξ*393 = Th. 686[ex.], *ω*463/*Φ* 256, Sc. 232; (*κρατερῇ*⁺) *-άλῳ/ων/ους Δ*161, Th. 153/Sc. 294/Th. 185; *-άλης*⁺ *κατά/ποτί N*588, *ξ*399 ≅ *μ*71[ex.]; (*πυρῇ*) *-άλα ἰάχοντα*⁺/*κτυπέουσαι/στεναχίζων*⁺ *ι*392, h. Cer. 81/*Ψ*119/*Ψ*172, *ξ*354; *-άλως π*432 [⏑⏑⏑̯] *-άλῃ ἴς μ*175 I 4 viers. [⏑⏑⏑̯⏑] *αἴθωνος -άλοιο K*24 = 178; *Διὸς -άλοιο λ*604 = Th. 952 = Hes. fr. 25, 29, Th. 708; *-άλοιο Διός M* 241, h. Merc. 10; *-ἀλοισι O*712; (*πέτρῃσιν*⁺) *-ἀλῃσι M*134,

δ 501 ≅ η 279in. [⏑⏑⏓⏑] τε -άλοισι Λ 265 = 541 = N 323ex. [⏑⏑⏓⏑] ⌊Διὸς -άλοιο⌋ θύγατρες Cert. p. 39, 25; ⌊ ⌋ E 907, Ξ 417 ≅ Φ 198ex., P 409, δ 27, λ 255. 268, π 403, Op. 4; θυγάτηρ -άλοιο Κρόνοιο E 721 = Θ 383 ≅ Ξ 194 = 243; 4 -άλοιο Δ 483 ≅ O 631, P 389 = Σ 582ex., h. Merc. 246 ≅ 252ex. [⏑⏑⏓⏑] Διὸς κούρη/η/αι/ους -άλοιο Z 304. 312, I 536, K 296, ζ 151. 323, ω 521/Hes. POxy. 2509, 13/I 502, Th. 81/h. 33, 9; Διὸς θυγάτηρ+ -άλοιο H 24, h. 14, 2; (κορυφῆς+) 8 ὄρεος/σάκεος -άλοιο Π 297 = Sc. 374, ι 481, h. 33, 4/Ψ 820; (τρίποδος) -άλοιο κ 361, ξ 530; -άλοισι/ῃσι Ω 798, Φ 239. — Zur geleg. Längung von auslautenden Kurzvokalen vor μ. (ἐπὶ/μάλᾱ μ. A 233+, O 321+, τᾱ/ἄχεῖ/ξίφεῖ μ. u.ä. P 296, I 9+, Λ 265+; s.o. in I 2.3.4) vgl. Chantraine, Gr.h. I 177

II ⌊μείζων⌋ 1 zweis. 1a Stamm im longum [⏓–] ⌊ ⌋ Ξ 4, Op. 644; ⌊μεῖζον⌋ σ 255 = τ 128 [⏓⏑] ⌊ ⌋ Ψ 593 [⏓⏑] πολὺ/καὶ ⌊ ⌋ A 167, β 48/h. Merc. 177; ⌊ ⌋ λ 474, μ 16 209, π 291in. ≅ τ 10 = υ 41in. [⏓⏑] καὶ ⌊ ⌋ Ψ 551, σ 107; ⌊ ⌋ μ 96, Op. 721 [⏓×] ⌊ ⌋ N 120 1b Stamm in brevia [–⏓] (καὶ) μείζων/ω I 498, O 121/Op. 272; (πολὺ) ⌊μεῖζον⌋ δ 698, θ 147 [–⏓] ⌊ ⌋ Op. 644 [–⏓] μείζων Op. 380 2 dreis. [⏓⏑⏑] ⌊μείζονα⌋ (... καὶ πάσσονα) I 602, ζ 230 = ψ 157 ≅ ω 369in., θ 187 [⏓⏑⏑] πολὺ ⌊ ⌋ H 268 = ι 537ex.; καὶ μείζονες Γ 168, κ 396 [⏓⏑⏑] μείζονι Ξ 377

III μέγιστος [⏑⏓⏑] ὅς τε -ιστος h. Ven. 37 [⏑⏓⏑] Ζεῦ 24 κύδιστε -ιστε B 412, Γ 298, Th. 548; -ιστον/α ι 264, Ψ 640 [⏑⏓–] -ίστης h. Ven. 37 [⏑⏓×] ἠδὲ/ὅς+ τε -ιστος+ Z 90 ≅ 271. 294 = ο 107, K 436, Ξ 371, h. 23, 1/O 37, P 21, ε 185, h. Cer. 268, h. Ap. 85; κύδιστε -ιστε Γ 276 = 320 = H 202 28 = Ω 308, h. 23, 4; (ὅου+) κράτος/σθένος ἐστὶ -ιστον B 118 = I 25. 39, N 484, Ω 293 = 311, α 70, ε 4/h. Ap. 268; κάρτει τε -ιστος Th. 49; (πῆμα) -ιστον A 525, X 288; -ίστας h. Cer. 366 32

Σχ sch. D Δ 405: κατὰ πολύ, 534: ἰσχυρόν, E 708: πάνυ, Γ 168: μείζονες· ὑψηλότεροι

L M. Bissinger, Das Adj. μ. in der gr. Dichtg., München 1966; H. Thesleff, Stud. on Intensification in Early and Class. 36 Greek, Helsingfors 1954, 167 ff.; zu 'μ. u. Exzeß': Griffin, in J. M. Bremer u.a., Hom., Beyond Oral Poetry, Amsterdam 1987, 85 ff.; zu ἡύς τε -ας τε usw.: L6.7 (s.v. εὐύς; s. Bissinger 21 ff.); zur sog. 'Prolepsis' (s. Z 261, ρ 489): warnend Gonda, Mn. IV 11, 1958, 7; zu μέγιστος: Seiler, Steigerungsformen 63

B *groß*, deskriptives od. intensivierendes Adj. (meist attr., s. G 3) od. Adv., mit weitem Anwendungsbereich, zur stei- 44 gernden Hervorhebg. von Belebtem u. Unbelebtem, Sicht u. Hörbarem, Konkr. u. 'Abstr.'; u. zwar körperl./räuml. *stattlich* (äußeres Merkmal des Kriegers, Anführers u. seiner Besitztümer; zum Wandel des Kriegerideals, Trenng. von Größe u. 48 Mut, s. E 801 μικρὸς ἀλλὰ μαχητής, dann Archil. fr. 60 D), *ausgedehnt*, (I 1 e:) *erwachsen*; *mächtig*, *bedeutend*; *heftig*, *gewaltig*, *kräftig*, *intensiv*, *laut*; (Adv.) *sehr*; geleg. mit Konnot. des Übersteigerten, über menschl. Maß Hinausgehenden, Unerlaubten *zu groß* (-α ἔργον *kühne Tat* > *Freveltat* in I 9 a 52 α; [λίην] -α εἰπεῖν [als Obj.] *Unmögliches* od. *Prahlerisch(es) reden* in III 1 c; s. Griffin in L); μ. bleibt auch später das Grundwort für *groß*, wogegen für *sehr* in Prosa μάλα üblich 56 Wortf.: μακρός 'lang', περιμήκης, κρατερός (s.dd. weiteres); andrers. Wörter für 'grenzenlos' ἀμέτρητος, ἀπείρων, ἄσπετος, μυρίος; 'außerordentlich, gewaltig, furchtbar': ἀθέσφατος, θεσπέσιος, ἀμαιμάκετος, ἀργαλέος, δεινός, ἔκπαγλος, πέλωρος, σμερδαλέος, χαλεπός; πρέσβυς; ἀγα-, εὖ, λίην, μάλα (s.d.), ὄχα, πάντα+, πολύ+, πυκνόν+, ὑψι-; 60 Opp. ἐλαχύς, λεπτός, (σ)μικρός, ὀλίγος, μείων

Disposition I Adj. μέγας 1 bei Männern, selten 64 (1 c) Frauen 1a μ. zum EN 1b ἡύς/καλός/κρατερός τε -ας τε, meist zum EN od. zu ἀνήρ 1c γυνὴ καλή τε -άλη τε 1d (1H) -ας βασιλεύς 1e μ. präd. zur Kopula u. zu κεῖτο+ 1f bei Göttern, Göttinnen, übermenschl. Wesen 68 2a zum EN 2b zu θεός 2c im Adj.-Paar 13 bei Tieren 14 bei 'Körper' u. Körperteilen 15 bei Dingen aus d. Bereich d. Natur (z.T. göttl.) 5a Welt-, Landschaftsteile 5b Steine 5c Bäume u. Baumteile 5d weite 72 Flächen 5e dynam. Kräfte (Wogen, Winde usw.) 16 bei Dingen aus d. Bereich d. Menschen 6a Stadt 6b Grundstücke 6c Bauwerke u. Gebäudeteile 6d Waffen, Geräte 6e Kleidg., ἱστός 6f Speisen 6g Gaben, Besitz 17 bei zahlreicher Menge 18 bei akust. Phänomenen 19 bei nicht dir. Sinnfälligem: 'Abstr.', Vorgängen, Zuständen, Kräften u.a. 9a Geschehnisse 9aα μ. ἔργον 9aβ μ. θαῦμα, σῆμα, τέρας 9aγ μ. ἔρισμα, νεῖκος, πόλεμος u.ä. 9b μ. ὅρκος 9c seel. Kräfte, Funktionen 9d Stolz, Ruhm, Schande 9e Emotionen, Leid, ἄτη 9f Nutzen, Übel, Not 110 bei Zeitbegriffen u. Bahn d. Mondes 111 bei 'Grenze' II Subst. Ntr. μέγα, -άλα III Adv. μέγα, -άλα, (3 ×) -άλως 1 bei Verben 1a bei akust. Phänomenen 1b bei seel. Vorgängen, Emotionen, Reaktionen 1c -α φρονεῖν, εἰπεῖν 1d bei herrschen, mächtig sein 1e bei fördern, hindern, freveln 1f bei versch. Verben III 2 bei Adj. III 3 (1H) bei Subst. III 4 bei Adv. IV Komp. μείζων 1 Adj. IV 2 Subst. Ntr. V Sup. μέγιστος

I Adj. μέγας, meist attr., selten präd. (s. G 3) 1 bei Männern, selten (1 c) Frauen (s.a. in IV 1) *großgewachsen*, *stattlich* als wichtige Eigensch. meist d. Kriegers, (in 1 b:) nb. ἡύς, καλός (meist Od.), κρατερός, impliziert hohen soz. Rang, Kampfkraft u. Schönheit (s. bes. Γ 167 [in b] u. vgl. H 288 μέγεθός τε βίην τε; E 801 u. bei Archil. sind dann Größe u. Mut getrennt: fr. 60 D. οὐ φιλέω -αν στρατηγὸν ... ' ἀλλά μοι σμικρός τις εἴη... καρδίης πλέως); H 427+ (in 1 a) von d. *majestätischen*, *ehrwürdigen* Erscheing. des Priam.; β 314+ (1 e, präd.) *erwachsen*; Th. 995 (1 d) vom *mächtigen* König; dir. R. (1 a:) T 134, Λ 591, I 169, θ 226, (b:) Γ 167 + 8 Stt.; (c:) ο 418, (e:) φ 334 + 5° 1a μ. zum EN -ας κορυθαίολος Ἕκτωρ 12i (davon 8 × Rede-Einl.), -ας Τελαμώνιος Αἴας/Αἴαντα -αν Τελαμώνιον υἱόν 12/3i (die Stt. in M 12 b [⏑⏓]) I 169 Αἴας τε -ας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς Π 358 Αἴας δ' ὁ -ας αἰὲν (ἴετ') H 427 οὐδ' εἴα κλαίειν Πρίαμος -ας + Ω 477 θ 226 -ας Εὔρυτος + φ 32 Pan. fr. 18, 1 p. 124 Dav. -ας Τρεμίλης Phor. fr. 2, 3 p. 154 Dav. Κέλμις Δαμναμενεύς τε -ας Λ 57 Ἕκτορά τ' ἀμφὶ -αν καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα + 501 (Νέστορα) Δ 295 -αν Πελάγοντα Ἀλάστορά τε + Sc. 185 (Πετραῖον) E 39 Ὀδίον -αν M 136 -αν Ἄσιον 1b ἡύς/καλός/κρατερός τε -ας τε (s. G 5), meist zum EN od. zu ἀνήρ, Φ 108+ präd. (s. G 3), 9 × (ab Γ 167) dir. R. B 653 Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης ἡύς τε -ας τε ≅ E 628 (Akk.) + Λ 221 (Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης), Y 457 (Δημοῦχον δὲ Φιλητορίδην), Z 8 (υἱὸν Ἐϋσσώρου Ἀκάμαντ'), Hes. fr. 25, 40 (Ἔνδηόν τε ἄνακτ' ἀνδρῶν) Γ 167 (Priam.: „τόνδ' ἄνδρα πελώριον) ὅς τις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἡύς τε -ας τε (κεφαλῇ μείζονες, καλόν γεραρόν", sc. Ag.) ≅ 226 („ἔξοχος κεφαλήν", sc. Aias) = Ψ 664ex. (ὄρνυτο, Ἐπειός, nicht dir. R.) = ι 508ex. („μάντις, Τήλεμος") Φ 108 (Ach.:) „οἷος καὶ ἐγὼ καλός τε -ας τε" α 301 „μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε -αν τε, ' ἄλκιμος ἔσσ'" (sc. Tel.) = γ 199 ζ 276 (Naus.: „jem. könnte sagen: τίς δ' ὅδε) καλός τε -ας τε ' ξεῖνος;" ι 513 (Kyklop:) „ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα -αν καὶ καλὸν ἐδέγμην (μεγάλην ἀλκήν, Opp. ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς") Hes. fr. 70, 36 Εὐαι]μων γένετο κρατερός τε -ας τε + 294, 1 (σκοπὸν Ἄργον), Sc. 106 („τόνδε βροτόν", sc. Kyknos) 1c γυνὴ καλή τε -άλη τε (s. G 5), 2 × verwandelte Göttin ν 289 (Ath.) ἤϊκτο γυναικὶ ' καλῇ τε -άλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργα ἰδυίῃ = π 158 + ο 418 (γυνὴ Φοίνισσα, Erz. des Eum.) 1d -ας βασιλεύς (vgl. III 1 d. 3) *mächtig* Th. 995 ἐπέτελλε -ας βασιλεὺς ὑπερήνωρ, ' ὑβριστὴς Πελίης 1e μ. präd. zur Kopula u. zu κεῖτο+ (s. G 3; vgl. in 1 b), 6 × dir. R. Δ 534 οἵ ἑ -αν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν ' ὦσαν = E 625 σ 4 (Iros ohne ἴς u. βίη) εἶδος δὲ μάλα -ας ἦν ὁράασθαι φ 334 „ξεῖνος μάλα μὲν -ας ἠδ' εὐπηγής" σ 382 (Od. zu Eurym.: „ὑβρίζεις) καί πού τις δοκέεις -ας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός (Opp. παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν") *kommst dir groß vor*, vgl. μεγαλίζομαι *groß* = *erwachsen*: β 314 (Tel.:) „νήπιος ἦα. ' νῦν δ' ὅτε δὴ -ας εἰμί" ≅ σ 217in. (ἥβης μέτρον) ≅ τ 532 κεῖτο+ (vgl. M 381 in 5 b): Σ 26 (trauernder Ach.) ἐν κονίῃσι -ας μεγαλωστὶ

τανυσθεὶς ' *κεῖτο* + *Π*776 (toter Kebriones) ≅ *ω*40 („*κεῖσο*", Ach.), s. Art. *-αλωστί* **I 2** bei Göttern, Göttinnen, übermenschl. Wesen (s.a. in I 5, V) *mächtig, ehrwürdig*; dir. R. (2 a:) *Σ*292, *Φ*187, *H*24, *I*536. 502, *ζ*151, *B*134, *ι* 411, *τ*179, *M*241, *π*403, *Φ*198, *δ*27, *Ξ*194. 243, h. Ap. 62, (b:) *T*410, *Ω*90 **2 a** *μ.* zum EN; Zeus: *Σ*292 *ἐπεὶ -ας ὠδύσατο Ζεύς* Th. 479 *τεκέσθαι* ' *Ζῆνα -αν* *Φ*187 *γενεὴν -άλου Διός* Sc. 371 *παῖς τε Διὸς -άλου* *λ*604 *παῖδα* ⌊*Διός* -*άλοιο*⌋ *καὶ Ἥρης* = Th. 952 = Hes. fr. 25, 29 Cert. p. 39, 25 (*Μοῦσαι*) *ὑψίστοιο* ⌊ ⌋ *θύγατρες* *H*24 *Διὸς θύγατερ -άλοιο* (Ath.) ≅ h. 14, 2ex. (*Μοῦσα*) Th. 76 *θυγατέρες* ⌊*-άλου Διός*⌋ 29 *κοῦραι* ⌊ ⌋ *Z*304 *ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ -άλοιο* (Ath.) ≅ *K*296 ≅ *ζ*323 + *Z*312, *ω*521, Hes. POxy 2509, 13, (Art.:) *I*536, *ζ*151, (Musen:) *I*502, Th. 81, (Dioskuren:) h. 33, 9 *B*134 ⌊*Διὸς -άλου*⌋ *ἐνιαυτοί* + *ι*411, *τ*179, *χ*334 = 379ex. *θ*82 ⌊ ⌋ *διὰ βουλάς* = Th. 465ex. = Op. 122ex. (ath. Solmsen, rec. West) *M*241 ⌊*-άλοιο Διός*⌋ *πειθώμεθα βουλῇ* h. Merc. 10 ⌊ ⌋ *νόος* = Th. 1002ex. (*-άλου δέ*) *P* 409 ⌊*Διὸς -άλοιο*⌋ *νόημα* + *π*403 (*θέμιστες*) *Ξ*417 ⌊ ⌋ *κεραυνός* ≅ *Φ*198ex. + Th. 708 (*κῆλα*) *E*907 *δῶμα* ⌊ ⌋ + *δ*27, *λ*255. 268, Op. 4 Kronos: *E*721 (*Ἥρη*) *θυγάτηρ -άλοιο Κρόνοιο* = *Θ*383 = *Ξ*194 = 243 Th. 168 *θαρσήσας δὲ -ας* (*-α* v.l.) *Κρόνος ἀγκυλομήτης* = 473ex. = 495ex. + 459 andere: Th. 281 *ἐξέθορε Χρυσάωρ τε -ας* 931 *Τρίτων εὐρυβίης γένετο -ας* inc. sed. fr. 27 p. 111 Dav. *-ας δ'* *Ἥφαιστος ἀνέστη* Hes. fr. 280, 19 (*γεγαὼς*) *-άλου Ἀΐδαο* h. Ap. 62 (Leto) *θύγατερ -άλου Κοίοιο* (*-άλοιο Κρόνοιο* v.l.) Th. 19 *Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε -αν* ≅ 371 20 *Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε -αν* + 237 (*Θαύμαντα -αν καὶ*) 344 *Σαγγάριόν τε -αν* + 376 (*Ἀστραῖον*) Th. 185 *Ἐρινῦς τε κρατερὰς -άλους τε Γίγαντας* **2 b** *μ.* zu *θεός* *T*410 *ἀλλὰ θεός τε -ας καὶ Μοῖρα κραταιή* *Ω*90 *ἄνωγε -ας θεός* (Zeus) + *Π*531 (Ap.), *Θ*200 (*Ποσ. -αν θεόν*) *Φ*248 *οὐδέ τ' ἔλεγε θεὸς -ας* (*-ας θεός* v.l.) + *E*434 (Akk., sc. Ap.), h. 22, 1 (Pos.) Sc. 259 (*Ἄτροπος*) *-άλη θεός* **2 c** *μ.* im Adj.-Paar (s. G 5) *Σ* 518 (auf Schild Ares u. Ath.) *καλὼ καὶ -άλω* h. Ap. 198 (*οὔτ' αἰσχρὴ οὔτ' ἐλάχεια,* ' *ἀλλὰ μάλα -άλη τε ἰδεῖν καὶ εἶδος ἀγητὴ* ' *Ἄρτ.* Th. 320 (Chimaira) *δεινήν τε -άλην τε ποδώκεά τε κρατερήν τε παῖδες*: Th. 148 (Hunderthänder) *τρεῖς παῖδες -άλοι* <*τε*> *καὶ ὄβριμοι* **I 3** bei Tieren (3 × in Adj.-Paar, s. G 5) körperl. *groß*, als Besitz, Beute od. Bedrohg. (*starkes* Raubtier, *furchtbares* Ungeheuer, Th. 299+ m. *δεινόν*); dir. R. *σ*372, Sc. 120, *τ*538, *ε*421; Haus-, Herdentiere (Besitz, Speise, vgl. in I 6 f.; *θ*512 in 6 d; *K*436 in V) *Ω*125 *ὅῖς λάσιος -ας* (*ἱέρευτο*) + *ρ*180 (*-άλους*) = *υ*250 :426 (*ὅῖες εὐτρεφέες*) *καλοί τε -άλοι τε* *ξ*530 *αἰγὸς εὐτρεφέος -άλοιο* *Σ*559 *βοῦν δ' ἱερεύσαντες -αν* *Ψ*750 *βοῦν θῆκε -αν καὶ πίονα* Th. 536 *-αν βοῦν* *P*389 *ταύροιο βοὸς -άλοιο βοείην* = *Σ*582ex. *σ*372 (*βόες ἐλαυνέμεν*) *ἄριστοι,* ' ⌊*αἴθωνες -άλοι*⌋ *B*839 *ἵπποι* ⌊ ⌋ = *M*97 Sc. 120 *-αν ἵππον Ἀρίονα κυανοχαίτην* Beute: *Π*158 *ἔλαφον κεραὸν -αν* + *κ*158 *κ*171 *μάλα γὰρ -α θηρίον ἦεν* = 180ex. starke Raubtiere: *K*24 *δέρμα λέοντος* ' *αἴθωνος -άλοιο* = 178 Sc. 172 *-ας λῖς* *δ*457 *δράκων καὶ πάρδαλις ἠδὲ -ας σῦς* + *τ*439 *τ*538 *-ας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης* schreckenerregende Ungeheuer (s.a. *μ*96 in IV 1): *ε*421 *κῆτος ἐπισσεύῃ -α δαίμων* Th. 299 *πέλωρον ὄφιν δεινόν τε -αν τε* h. Ap. 401 (Ap. *δελφῖνι ἐοικώς*) *πέλωρ -α τε δεινόν τε* 302 (*δράκαιναν*) *ζατρεφέα -άλην τέρας ἄγριον* **I 4** bei 'Körper' u. Körperteilen: körperl. *groß*; *ρ*225 dir. R. *Γ*23 (*λέων*) *-άλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας*, Kadaver Th. 153 (Hunderthänder) *ἰσχύς τ' ἄπλητος κρατερὴ -άλῳ ἐπὶ εἶδει* *gewaltig, mächtig*: *K*8 *πτολέμοιο -α στόμα*, vgl. *ἠϊόνος στόμα μακρόν* (*Ξ*36, s.d. B I 1 c α) *O*695 (den Hektor) *Ζεὺς ὦσεν ὄπισθε* ' *χειρὶ μάλα -άλῃ*, vgl. *χειρὶ δὲ μακρῇ* (s.d. I 1 e) 'menschl.' Körperteile: *ι*296 *Κύκλωψ -άλην ἐμπλήσατο νηδύν*, *Riese* *ρ*225 *κεν ὀρὸν πίνων -άλην ἐπιγουνίδα θεῖτο (Bettler)* *φ*221 *ῥάκεα -άλης ἀποέργαθεν οὐλῆς* *σ*68 (Od.) *φαῖνε δέ μηροὺς* ' *καλούς τε -άλους τε* (*εὐρέες ὦμοι, στιβαροί τε βραχίονες*) tier.: *ν*436 *-α δέρμα* (*ἔσσ' ἐλάφοιο*) *ξ*51 (*δέρμα αἰγός*) *-α καὶ δασύ* *σ*118 *-άλην παρὰ γαστέρα θῆκεν* (Antin. dem Od.) Sc. 254 (*Κῆρες βάλλον*) *ὄνυχας -άλους* **I 5** bei Dingen aus d. Bereich d. Natur (die z.T. göttl. [s. 2]: *οὐρανός, ποταμός* [sc. Skam.] usw.) *groß*: räuml. ausgedehnt, *weit, hoch*, (b:) auch *schwer* od. (e:) dynam. *mächtig, gewaltig*; dir. R. (a:) h. Ap. 336, *Θ*443, *θ*569+, h. Ven. 258, *δ*501, *η*279, *ξ*399, (b:) *N*323, (c:) *μ*103, (d:) *H*462, h. Ap. 469, *ε*174+, *γ*179+, (e:) *ε*416, *γ*295, h. Ap. 74, *μ*60, *Φ*192. 282, *λ*157, *τ*200, *Θ*521+ **5 a** Welt-, Landschaftsteile; Himmel, Erde, Tartaros: *E*750 *-ας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε* = *Θ*394 ≅ *A*497ex. (Akk.) *Φ*388 (*βράχε δ' εὐρεῖα χθών*) *σάλπιγξεν -ας οὐρανός* + Th. 176. 208 (*παῖδας τέκεν*) Th. 622 *ἐπ' ἐσχατιῇ -άλης ἐν πείρασι γαίης*, wegen großer Entferng. zu den *πείρ.* (vgl. 335 in I 11) h. Ap. 336 *Τάρταρον ἀμφὶ -αν* Olymp (meist formelh. [⏑̣̄], vgl. *μακρός* B I 1 a α): *Θ*443 *-ας πελεμίζετ' Ὄλυμπος* (unter Zeus) = Th. 842ex. + *A*530 (Akk.) = h. 1, 15 ≅ 28, 9ex. (*-ας δ' ἐλελίζετ'*, durch Ath.) Sc. 471 *ἐξίκετ' Οὔλυμπόν τε -αν* Berge, Felsen (bei *ὄρος* 3 Formeltypen; anders *οὔρεα μακρά*, s.d. B I 1 b): *Π*297 (Gl.) *ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος -άλοιο* = Sc. 374 ≅ *ι*481ex. (*ἀπορρήξας*, Kyklop) ≅ h. 33, 4ex. (*Ταϋγέτου*) *θ*569 *-α δ' ἦμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν* ≅ *ν*177 ≅ 152ex. ≅ 158 (*μηδέ* Ar. Byz., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 106; Friedrich, AJPh 110, 1989, 395; cf. 183 *μηδ' ἡμῖν περίμηκες*) Th. 2 *Ἑλικῶνος ἔχουσιν* (Musen) *ὄρος -α τε ζάθεόν τε* = h. Ven. 258ex. (Nymphen) *O*619 *πέτρῃ* ' *ἠλίβατος -άλη* *δ*501 *πέτρῃσιν -άλῃσι* + *η*279, *μ*71, *ξ*399 Sc. 437 *ὅτ' ἀπὸ -άλου πέτρῃ πρηῶνος ὀρούσῃ* Höhlen, Abgrund: *ε*57 *-α σπέος* + Hes. POxy. 2509, 2 Th. 740 (Tartaros) *χάσμα -(α), οὐδέ κε* (*οὖδας ἵκοιτ*) **5 b** Steine (s.a. 6 d; *E*303+ in 9 a α; *H* 268+ in IV 1), als Wurfgeschosse außer 2 × *groß* (*schwer*) *M* 381 (*μαρμάρῳ βαλών, ὅ ῥα*) *κεῖτο -ας* (vgl. in 1 e) *H*265 (*λίθον εἵλετο*) *μέλανα τρηχύν τε -αν τε* = *Φ*404 Th. 485 *-αν λίθον ἐγγυάλιξεν* (Rheia dem Kronos) *Π*774 *πολλὰ δὲ χερμάδια -άλ'* *Λ*265 *ἔγχεί τ' ἄορί τε -άλοισί τε χερμαδίοισιν* = 541 = *N*323ex. *Ω*798 (Grab:) *ὕπερθε* ' *πυκνοῖσιν λάεσσι* ⌊*κατεστόρεσαν*⌋ *-άλοισι* (*-άλοισι* ⌊ ⌋ *λάεσσι* v.l.) **5 c** Bäume u. Baumteile (vgl. *δένδρεα μακρά*, s.d. B I 1 a β): *μ*103 *ἐν ἐρινεός ἐστι -ας* *Φ*243 (*πτελέην*) *εὐφυέα -άλην* Cypr. fr. 13, 7 p. 40 Dav. *-άλην δρῦν* *M*134 (*δρύες*) *ῥίζῃσιν -άλῃσι* *μ*436 *ὄζοι* ' *μακροί τε -άλοι τε lange* (*weitausladende*) *u. große* (*stattliche, kräftige*) **5 d** weite Flächen (vgl. 6 a. b; *μακρός* B I 1 c α); Landflächen: *B*210 (*κῦμα*) *αἰγιαλῷ -άλῳ* (*-άλα* testis) *βρέμεται* *H*462 *ἠϊόνα -άλην* ≅ *M*31 (vgl. *στόμα μακρόν* *Ξ*36) h. Merc. 352 *ψαμάθοιο -αν* (*πολὺν* cod. M) *στίβον ἐξεπέρησεν*, vgl. *κέλευθον* ' *μακρὴν ἠδ' εὐρεῖαν* (*O*358) *Δ*483 *ἐν εἰαμενῇ ἔλεος -άλοιο* ≅ *O*631 *Σ*588 (*νομὸν*) *-αν οἰῶν* neg. nur: *δ*846 (*νῆσος*) *Ἀστερίς, οὐ -άλη* (u. *κ*94 in e) weites Meer: *T*267 *πολιῆς ἁλὸς ἐς* ⌊*-α λαῖτμα*⌋ *η*35 *λαῖτμα -(α) ἐκπερόωσιν* + *ι*323 (*ἐκπεράᾳ -α λ.*), h. Ap. 469 (*ἐπεπλέομεν*) *ε*174 *περάαν* ⌊ ⌋ *θαλάσσης,* ' *δεινόν τ' ἀργαλέον τε* ≅ *δ*504ex. (*φυγέειν*) + *ι* 260 (*ὑπέρ*) = Op. 164ex. = h. Ap. 481ex. *Ξ*16 *πορφύρῃ πέλαγος -α κύματι* + *γ*179 (*μετρήσαντες*) *γ*321. 322 *ἐς πέλαγος -α τοῖον* ... ' ... *ἐπεὶ -α τε δεινόν τε* **5 e** dynam. Kräfte; *mächtige, gewaltige* Wogen (aufprallend, forttragend usw.; vgl. *κύματα μακρά*): *ε*416 *κῦμα -(α) ἀρπάξαν* *κ*94 (*οὔ ποτ' ἀέξετο κῦμα*) *οὔτε -(α) οὔτ' ὀλίγον* (*γαλήνη*), neg. (s.o. *δ*846) *P*264 *βέβρυχεν -α κῦμα* + *O*381 (*καταβήσεται*), *Φ*268 (*πλάζ'*). 313 (*ἵστη*), *γ*295 (*Νότος ὠθεῖ*), *ε*327 (*ἐφόρει*) ≅ 461in.. 366 (*ὥρσε Ποσ.*). 402 (*ῥόχθει*). 425 (*φέρε*), *μ*202 (*ἶδον καὶ δοῦπον ἄκουσα*), h. Ap. 74 (*κλύσσει*), *ν*85 (*πορφύρεον -α θῦε*) *γ*296 *μικρὸς δὲ λίθος -α κῦμ' ἀποέργει* + *ε*296 (*Βορέης, κυλίνδων*) ≅ *ξ*315ex., *ε*313 (*ἔλασεν*). 429 (*παρῆλθε*). 435 (*κάλυψεν*) *μ*60 *κῦμα -α ῥοχθεῖ* *ε*320 *-άλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς* + 393 (*ἀρθείς*) *ν*99 (*ἀνέμων*) *-α κῦμα* Flüsse (göttl., vgl. 2): *Y*73 *ἄντα δ' ἄρ' Ἡφαίστοιο -ας ποταμὸς βαθυδίνης* (Skam.) = *Φ*329ex. *Φ*192 *σοὶ ποταμός γε πάρα -ας* 282 *ἐρχθέντ' ἐν -άλῳ ποταμῷ* *λ*157 *μέσσῳ γὰρ -άλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα* *Φ*239 *κρύπτων* (Skam.) *ἐν δίνῃσι βαθείῃσιν -άλῃσι* *Δ*454 (*ποταμοί*) *κρουνῶν ἐκ -άλων* Winde (göttl., vgl. 2): *μ*408 ⌊*Ζέφυρος*⌋ *-άλῃ σὺν λαίλαπι θύων* h. Ap. 433 ⌊ ⌋ *-ας αἴθριος* + *ξ*458 *τ*200 *Βορέης ἄνεμος -ας* h. 33, 11 *ἄνεμός τε -ας καὶ κῦμα θαλάσσης*

Staubwolke: *N*336 (Winde) *κονίης -άλην ἱστᾶσιν ὁμίχλην* Feuer (meist Herd): *Θ*521 „*πῦρ -α καιόντων*“ ≅ *ψ*51[in.] + *ε*59 *I*211 (*πῦρ*) *δαῖεν -α P*739 *μινύθουσι δὲ οἴκοι ' ἐν σέλαϊ -άλῳ* I 6 bei Dingen aus d. Bereich d. Menschen: räuml. *groß*, oft steigernde Ausmalg. der Sit. entspr. dem heldischen Ideal (Kampfkraft, Rang des Besitzers, Heftigkeit der Aktion usw.), Th. 616 (6 d Ende:) *starke* Fessel; dir. R. (a:) *I*589, *H*296 + 9[i] (*ἄστυ -α Πριάμοιο*), *τ*178, (b:) *M*313, (c:) *E*213[+], h. Merc. 178, h. Cer. 270[+],,*ω* 80, *Z*386, *H*463, *N*50, *A*283, *I*350, (d:) *φ*74[+], *ν*13, *φ*177. 178, (e:) *β*104[+], (f:) *T* 208, (g:) *I*576[+], *Λ*698 6 a Stadt (Troia außer 3 ×; wird durchmessen: *weiträumig*; umkämpft: *großes* Kriegsziel) *Z*392 *διερχόμενος -α ἄστυ* + *I*589 („*ἐνέπρηθον*“, Kalydon), *O*681 (*προτὶ* Gl.) *H*296 „*κατὰ ἄστυ -α Πριάμοιο*“ = *P* 160[ex.] (*προτὶ*) = *Φ*309[ex.] (*ἐκπέρσει*) = *γ*107[ex.] (*περὶ μαρνάμεθ'*) + *B*332 (*ἕλωμεν*), *I*136 (*ἁλαπάξαι*) = 278 (vgl. *Π*70 v.l. in D), *Π*448 *X*251 *τρὶς περὶ ἄστυ -α Πριάμου δίον* + *B*803 (*κατὰ*) *τ*178 *Κνωσός, -άλη πόλις* 6 b Grundstücke *M*313 *τέμενος νεμόμεσθα -α* + *ρ*299 (Od.' *τέμενος -α*) *N*588 *-άλην κατ' ἀλωήν η*112 *ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς -ας ὄρχατος* + *ω*222 (Akk.) Sc. 294 *βότρυας -άλων ἀπὸ ὄρχων Ω*452 *-άλην αὐλήν ξ*7 (Eum.' *αὐλή*) *καλή τε -άλη τε* 6 c Bauwerke u. Gebäudeteile; Haus: *E*213 „*πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφὲς -α δῶμα*“ = *T*333[ex.] = *-η*225 = *τ*526 = *δ*15[ex.] + *κ*434, *ψ*146. 151, (*ἐς*:) *θ*56, *κ* 276, *τ*410, Th. 410, h. Cer. 488, h. 27, 13 h. Cer. 171 *ἵκοντο -αν δόμον* + h. Merc. 178 (sc. Ap.s Tempel). 246 (*μυχὸν -άλοιο δόμοιο*, sc. *ἄντρον* [234]) ≅ 252[ex.] Heiligtum: *E* 448 *ἐν -άλῳ ἀδύτῳ* h. Cer. 270 *νηός τε -αν καὶ βωμόν* + h. Ap. 266 Grabmal: *Ψ*126 *-α ἠρίον Ω*349 *-α σῆμα παρὲξ Ἴλοιο ἔλασσαν* (vgl. *B*308 in 9 a β) *ω*80 *-αν καὶ ἀμύμονα τύμβον ' χεύαμεν* Befestigg. (s.a. *H*444 in 9 a α; vgl. *τείχεα μακρά Δ*34[+]): *Z*386 *ἐπὶ πύργον ἔβη -αν Ἰλίου H*463 *-α τεῖχος (Ἀχαιῶν)* + *M*12. 257, *N*50 (*ὑπερκατέβησαν*) ≅ 87 *π*165 *παρὲκ -α τειχίον αὐλῆς* ≅ 343 *A*283 („*Ἀχ.*) *ὃς -α πᾶσιν ' ἔρκος Ἀχαιοῖσιν (πολέμοιο)*“, vgl. in 9 c *H*441 (*τάφρον*) *εὐρεῖαν -άλην* ≅ *I*350 *M*57 (*σκόλοπες*) *πυκνοὺς καὶ -άλους* Säule: *χ*466 (Strick) *κίονος ἐξάψας -άλης περίβαλλε θόλοιο* Schwelle u. Türstein: *χ*2 *ἐπὶ -αν οὐδόν* + Th. 749 (*χάλκεον*) *ι*240 (Kyklop) *ἐπέθηκε θυρεὸν -αν* (*ὄβριμον, τόσσην ἠλίβατον πέτρην*) = 340 + 313 6 d Waffen, Geräte (s.a. IV 1. V; Steine in 5 b), selten dir. R. (s.o. 6 Vorbem.); Angriffswaffen (vgl. *δούρατα, ἔγχεα μακρά*[+], s.d. B I 1 d): *E*746 *λάζετο δ' ἔγχος ' βριθὺ -α στιβαρόν* = *Θ*390 = *α*100 = *Π*141[in.] = *T*388 = *Π*802[in.] *P*296 *πληγεῖσ' ἔγχεί τε -άλῳ καὶ χειρὶ παχείῃ A*194 (*ἕλκετο*) *-α ξίφος* + 220 *κ*262 (*ξίφος*) *-α χάλκεον Y*459 *οὐτάζων ξίφεϊ -άλῳ* + *E*146, *N*577 (*Θρηϊκίῳ -άλῳ*), *O*712 (*ξίφεσιν -άλοισι*) *X* 307 (*φάσγανον ὀξύ*) *-α τε στιβαρόν τε* + *Ψ*824 *Π*115 *πλῆξ' ἄορι -άλῳ Γ*272 *παρ ξίφεος -α κουλεόν* = *T*253 *Δ*124 *κυκλοτερὲς -α τόξον ἔτεινε φ*74 *θήσω γὰρ -α τόξον Ὀδυσσῆος θείοιο* + 314= *ω*172[ex.], *φ*405. 409 (*ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν*) Schild: *Γ*335 *σάκος -α τε στιβαρόν τε* = *Π*136 = *T*373 = *Σ*478[ex.] = 609[ex.] = Sc. 319[ex.] + *Ψ*820 (*ὑπὲρ σάκεος -άλοιο*), *Λ*572 (*ἐν σάκεϊ -άλῳ*) = Sc. 455[in.] Geräte: *O*677 *νῶμα δὲ ξυστὸν -α ναύμαχον* (*δυωκαιεικοσίπηχυ*) *P* 744 (*ἕλκωσ'*) *ἢ δοκὸν ἠὲ δόρυ -α νηΐον ι*319 (*Κύκλωπος*) *-α ῥόπαλον ε*234 *πέλεκυν -αν* + *ι*391 Th. 162 *τεῦξε -α δρέπανον Ω*455 *-άλην κληῖδα θυράων* (konnten nur 3 Männer öffnen) *Σ*344 *ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα -αν* ≅ *X*443 = *Ψ*40[in.] = *θ*434[in.] + *ν*13 (*οἱ δῶμεν*) *Ψ*702 *-αν τρίποδ'* (sc. *ἄεθλον*) + Sc. 312 (Nom.) *κ*359 *ὑπὸ τρίποδι -άλῳ* + 361 (*ἐκ* + Gen.) Pan. fr. 4, 1 p. 117 Dav. *κρητῆρα -αν χρυσοῖο φαεινόν Σ*476 *-αν ἄκμονα* + *θ*274 *ι*212 *ἀσκὸν -αν* + *ε*266 (*ὕδατος -αν*) *μ*173 *κηροῖο -αν τροχόν* + *φ*178 (*στέατος*) = 183 *φ*177 *δίφρον τε -αν καὶ κῶας τ*58 *ἐπὶ -α βάλλετο κῶας* Op. 94 *πίθου -α πῶμ'* Kette od. Fessel: Th. 616 *-ας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει stark* h. Ap. 103 *ὑποσχόμεναι -αν ὅρμον* (Schmuck) *große* Holzkonstruktionen (vgl. 6 c): *θ*509 *-(α) ἄγαλμα θεῶν* 512 *δουράτεον -αν ἵππον* (vgl. I 3) Op. 643 *νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, -άλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι* 6 e Kleidg. (s.a. V), *ἱστός* ('Webstuhl' u. 'Gewebe', s.d.) *B*43 *περὶ δὲ -α βάλλετο φᾶρος* + *o*61 (‹*-α φᾶρος*,) *Θ*221 *πορφύρεον* ‹ › ≅ *θ*84 *ε*230 *ἀργύφεον φᾶρος -α ἔννυτο* (Kal.) = *κ*543 (Kirke) *ξ*521 (*χλαῖναν*) *πυκνὴν καὶ -άλην* (*μαλακήν* v.l.) *σ*292 *-αν περικαλλέα πέπλον* (sc. *ξεινήιον*); *ἱστός* (s.d.; *groß* wegen Dauer der Arbeit): *Γ*125 *-αν ἱστὸν ὕφαινε ' δίπλακα πορφυρέην* + *β* 104 (Pen.) = *ω*139 ≅ *τ*149, *ω*147 *β*94 *στησαμένη -αν ἱστόν* (*ὕφαινε, λεπτὸν καὶ περίμετρον*) = *ω*129 ≅ *τ*139 *κ*222 *ἱστὸν ἐποιχομένης -αν ἄμβροτον* + 226. 254 6 f Speisen *T*208 *τεύξεσθαι -α δόρπον I*206 *κρεῖον -α κάββαλεν* (vgl. I 3) 6 g Gaben, Besitz (s.a. IV 1. V) *I*576 *-ὑποσχόμενοι -α δῶρον K*304 *δώρῳ ἔπι -άλῳ* (*μισθὸς ἄρκιος*) 401 *-άλων δώρων ἐπεμαίετο X*163 *-α κεῖται ἄεθλον ' ἢ τρίπος ἠὲ γυνή Ω*235 (*δέπας*) *-α κτέρας Λ* 698 *χρεῖος -(α) ὀφείλετ'* (*τέσσαρες ἵπποι*) *Ψ*298 *-α γάρ οἱ ἔδωκε ' Ζεὺς ἄφενος* Op. 321 *βίῃ -αν ὄλβον ἕληται* I 7 bei zahlreicher Menge, dir. R. außer *M*, *O M*330 *Λυκίων -α ἔθνος ἄγοντε Γ*198 „*οἰῶν -α πῶῦ*“ *Λ*696 „*ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶῦ -(α) οἰῶν*“ (*τριπκόσι*) = *O*323[ex.] ≅ *μ*299 I 8 bei akust. Phänomenen (s.a. III 1 a, *Ξ*4 in IV 1) allg. von der Lautstärke; dir. R. *Γ*221, h. Cer. 82; *lautes* Angriffsgeschrei: *M*138 *ἔκιον ‹-άλῳ ἀλαλητῷ›* = *Ξ*393[ex.] ≅ Th. 686 *O*384 *-άλῃ ἰαχῇ* Zustimmg.: *ω*463 *ἀνήϊξαν ‹ › Getöse: *Φ*9 *ἔπεσον -άλῳ πατάγῳ, βράχε (ῥέεθρα)* ≅ 387[in.] 256 (Skam.) *ἔπετο -άλῳ ὀρυμαγδῷ* = Sc. 232[ex.] Th. 703 (*τοῖος*) *-ας* (*-ιστος* v.l.) *ὑπὸ δοῦπος ὀρώρει* Stimme: *Γ*221 „*ὄπα τε -άλην*“ Klage: h. Cer. 82 „*θεά, κατάπαυε -αν γόον* I 9 bei nicht direkt Sinnfälligem: 'Abstr.', Vorgängen, Zuständen, Kräften u.ä.: *μ.* von der *Größe* (Intensität) der Wirkg., Energie usw.; bei *μ. ἔργον* Entw. *groß* > *zu groß* (s. in a α u. vgl. *μ. εἰπεῖν* in III 1 c); dir. R. (9 a α:) 13 von 27 Stt., (a β:) 10 von 16, (a γ:) 6 von 10, (b:) 15 von 19, (c:) 22 von 46, (d:) 27 von 32, (e:) 15 von 33, (f:) 4 von 10 9 a Geschehnisse 9 a α *μ. ἔργον* (s.a. *λ*474 in IV 1, *X*305, Hes. fr. 204, 123 in II) *große*, kühne (Kriegs)tat (hier alle Il.-Stt.) > *zu große* (verwegene, freche, frevelhafte Schand)tat (nicht Il.; s. Griffin in L); Kriegstat, Wagestück ([s. *ἔργον* B 1 c] steht bevor:) *Λ*734 „*φάνη -α ἔργον Ἄρηος*“ *Π*208 „*πέφανται ' φυλόπιδος -α ἔργον*“ + *M*416 ≅ *χ*149[ex.] *N*366 *ὑπέσχετο δὲ -α ἔργον T*150 „*-α ἔργον ἄρεκτον*“ Hes. fr. 33 a, 26 *-άλων ἐπεμαίετο ἔργω[ν* (ist getan:) *K*282 „*ῥέξαντας -α ἔργον, ὅ κε Τρώεσσι μελήσῃ*“ *δ*663 „*ἢ -α ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη*“ (Tel.s Reise) ≅ *π* 346 *γ*275 „(Aeg.) *ἐκτελέσας -α ἔργον, ὃ οὔ ποτε ἔλπετο θυμῷ*“ (*große Sache* u. *Frevel* s.u.) = Sc. 38[in.] (Amphitryon) ≅ Sc. 22[in.] *χ*408 *ὀλολύξαι, ἐπεὶ -α ἔσιδεν ἔργον* (Sieg über d. Freier) Th. 954 (Her.) *ὄλβιος, ὅς -α ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσσας* (Gigantomachie? s. West z. St.) *φ*26 (Her.) *-άλων ἐπιίστορα ἔργων* (*ξεῖνον κατέκτανεν*, Frevel!) Frevel, Schandtat (nicht Il., meist tadelnd in dir. R.): *τ* 92 (Pen. zu Melantho:) „*ἔρδουσα -α ἔργον, ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις*“ *λ*272 (Epikaste) *ἢ -α ἔργον ἔρεξεν ἀιδρείῃσι νόοιο, ' γημαμένη ᾧ υἷϊ* ≅ *ω*458[in.] (‹*ἀτασθαλίῃ,σι κακῇσι*, Freier) Th. 209 (*Τιτῆνας*) *τιταίνοντας ‹ › -α ῥέξαι ' ἔργον* (*τίσιν*) *γ*261 „*μάλα γὰρ -α μήσατο ἔργον* (Aeg.)“ + *μ*373 (Gef. mit Heliosrindern) Schaden: *ω*426 „*ἢ -α ἔργον* ... (Od.) *μήσατ' Ἀχαιούς*“ + h. Cer. 351 (*φθῖσαι φῦλ'*, Dem.) | Sache (s. *ἔργον* B 4 c. d): Bau > Bauwerk (vgl. 6 c): *H*444 (*θεοί*) *θηεῦντο -α ἔργον Ἀχαιῶν* (sc. *τεῖχος*) (vgl. 5 b:) *E*303 (*χερμάδιον λάβε*) *-α ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν* ≅ *Y*286 *großes Trumm* 9 a β *μ. θαῦμα, σῆμα, τέρας* (vgl. *Ω*349 in 6 c) *groß* in Wirkg., Eindruck (*beeindruckend, erschreckend*), hom. immer dir. R. *N*99 „*ἢ -α θαῦμα (ὁρῶμαι, δεινόν*“) = O 286 = *Y* 344 = *Φ*54 = h. Merc. 219 ≅ *τ*36 + h. Cer. 403, h. Ap. 156 (‹*ὄου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται*,). 415 (*φράσσασθαι -α θ.*), h. Cer. 240, h. Merc. 270 Sc. 218 *θαῦμα -α φράσσασθ'* (Perseus auf Schild) Aristeas fr. 1, 1 p. 86 Dav. *θαῦμ' ἡμῖν καὶ τοῦτο -α φρεσίν B*324 „(Zeus) *τόδ' ἔφηνε τέρας -α* (‹ ›)“ 308 „*ἔνθ' ἐφάνη -α σῆμα, δράκων*“ + *ψ*188 (Od.' Bett) 9 a γ *μ. ἔρισμα, νεῖκος, πόλεμος* u.ä. *groß* (*heftig, hart, mühsam*) *Δ*38 „-(α) *ἔρισμα*“ Cypr. fr. 1, 5 p. 35 Dav. *πολέμου -άλην ἔριν N*

122 „-α νεῖκος ὄρωρεν" = O 400ex. + P 384 (ἔριδος), π 98 = 116, σ 264 (πολέμοιο), Th. 87 Choer. fr. 1, 2 p. 191 Ber. (= 316 Suppl. Hell.) ἦλθεν ἐς Εὐρώπην πόλεμος -ας **9 b** μ. ὅρκος (s.a. V) *groß, stark* (*bindend, furchterregend* für den Eidbrüchigen, vgl. -ας δεσμός Th. 616 in 6 d; καρτερὸν ὅρκον, δεινότατος O 38), dir. R. außer β 377, 4H, h A 233 „ἐπὶ -αν ὅρκον ὀμοῦμαι" ≅ υ 229 = I 132ex. ≅ 274 ≅ ε 178ex. = κ 343 ≅ h. Ap. 79 ≅ h. Merc. 518 ≅ κ 299ex. ≅ h. Ap. 83ex. = h. Merc. 274ex. ≅ β 377ex. (γρηῢς δὲ [Eurykl.] θεῶν μ. ὅ.) + T 113 ≅ h. Ven. 26in. (ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν) δ 746 ἐμεῦ δ' ἔλετο -αν ὅρκον A 239 -ας ἔσσεται ὅρκος ≅ Th. 400ex. (Styx) + 784 (ἐνεῖκαι), h. Merc. 383 **9 c** seel. Kräfte, Funktionen, Stärke, Mut, (1°) ἀρετή (s.a. A 283 in 6 c; I 498 in IV 1; V; -α φρονεῖν in III 1 c; vgl. μεγαθαρσής, -θυμος, -λήτωρ, -[λο]σθενής), *große* Energie, Kraft, Vermögen, Eigensch. von Helden, Göttern, (1°) weibl. ἀρετή) B 196 „θυμὸς δὲ -ας ἐστὶ (βασιλήων") I 496 „Ἀχ., δάμασον θυμὸν -αν" H 25 „-ας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν" = Φ 395ex. ≅ Vit. p. 9, 17ex. (ἐπείγει) h. Ap. 204 ἐπιτέρπονται θυμὸν -αν (Götter) Th. 37 (Διὶ) τέρπουσι ‹-αν νόον› h. Cer. 37 οἱ ἐλπὶς ἔθελγε ‹ › I 184 πεπιθεῖν -άλας φρένας (Ach.s) Z 261 „‹μένος -α› (μάλα μένος v.l.) οἶνος ἀέξει" N 424 οὐ λῆγε ‹ › + O 232 (ἔγειρε). 594. 262 (ἔμπνευσε) = Y 110, ω 520 ι 381 θάρσος ἐνέπνευσεν -α δαίμων Sc. 96 Λ 753 „-α κράτος ἐγγυάλιξε (Zeus)" = P 613ex. ≅ 206ex. + O 216, Y 121 Z 387 „-α δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν" + N 486 (φέροιτο) = Σ 308ex., h. Cer. 150 (-α κρ. τιμῆς) Λ 11 -α σθένος ἔμβαλ' ≅ Ξ 151 + Φ 304 Σ 607 -α σθένος Ὠκεανοῖο = Φ 195ex. + Ψ 827 (Ἠετίωνος), Hes. fr. 204, 56 (Ἴδομ[ενῆος) θ 136 („οὐ κακός) αὐχένα τε στιβαρὸν -α τε σθένος" + Sc. 420 M 224 „ῥηξόμεθα σθένεϊ -άλῳ" + N 193 (ὥσε) Ω 42 („λέων δ' ὥς) -άλῃ τε βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ ' εἴξας" Th. 649 „-άλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους" ≅ Op. 148ex. = Sc. 75ex. ι 214 -άλην ἐπιειμένον ἀλκήν ≅ 514 μ 175 κέλετο -άλῃ ἷς ' Ἠελίου | ω 193 „σὺν -άλῃ ἀρετῇ (ἄκοιτιν", sc. Pen.) **9 d** Stärke, Stolz, Ruhm, Schande (s.a. σ 255+ in IV 1; ι 264+ in V; vgl. μεγακυδής) *groß* in Stärke (s. κῦδος), Verbreitg. u. Wirkg., dir. R. außer Λ 21, P 131, α 240 u. 2H Θ 176 „νύκτην καὶ -α κῦδος" + Θ 237 (ἀπηύρας), X 18 (ἀφείλεο), I 303 (μάλα -α κ. ἄροιο), X 57 (ὀρέξῃς PNd). 217 -(οἴσεσθαι). 393 (ἠράμεθα) X 435 „μάλα -α κῦδος ἕησθα" K 87 („ὦ Νέστορ) -α κῦδος Ἀχαιῶν" = 555 = Λ 511 = Ξ 42 = γ 79 = 202 = I 673ex. (Od.) = K 544 = μ 184ex. Π 84 „τιμὴν -άλην καὶ κῦδος ἄρηαι" E 285 „ἐμοὶ δὲ -(α) εὔχος ἔδωκας" ≅ Λ 288ex. (ἔδωκε, sc. Ζεύς) Z 446 „πατρός τε -α κλέος" + Λ 21, P 131, α 240 = ξ 370 ≅ ω 33, π 241 K 212 „-α κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη" + β 125 Hes. fr. 199, 9 -α γὰρ κλέος [ἔσκε γυ]ναικός | fr. 129, 2 -άλην [ἀπετείσα]το λώβην h. Ven. 247 „-(α) ὄνειδος" **9 e** Emotionen, -Leid, (1i) ἄτη (s.a. O 121 in IV 1; X 288 in V; ε 289 in I 10; III 1 b) *groß* in Ursache u. Wirkg. (*intensiv, stark; schwer*) Ω 706 („Hektor) -α χάρμα πόλει" + h. 16, 4 (sc. Asklepios) Λ 471 „-άλη δὲ ποθή" ≅ P 690 ≅ 704 Γ 50 („Paris) πατρί τε σῷ -α πῆμα" ≅ Op. 56in. ≅ Hes. fr. 159in. Th. 592 πῆμα -α θνητοῖσι = 874in. (Winde) + 792 (Styx) Z 282 „-α γάρ μιν (ἔτρεφε πῆμα", sc. Zeus den Paris) I 229 „ἀλλὰ λίην -α πῆμα (εἰσορόωντες") + P 99, β 163, φ 305 Op. 242 -(α) ἐπήγαγε πῆμα A 254 „ἦ -α πένθος" = H 124 + Δ 417 P 139 -α πένθος (ἀέξων) + λ 195 = ω 233med., ρ 489 = Th. 623med. I 9 ἄχεϊ -άλῳ βεβολημένος + κ 247, φ 412 (ἄχος γένετο -α) h. Cer. 479 -α γάρ τι θεῶν σέβας ἰσχάνει αὐδήν h. Ap. 447 -α γὰρ δέος ἔμβαλ' ἑκάστῳ Sc. 237 ἐδονεῖτο -ας φόβος h. Merc. 160 „-άλην σε πατὴρ ἐφύτευσε μέριμναν" | T 270 „ἦ -άλας ἄτας ἄνδρεσσι διδοῖσθα" (Zeus) **9 f** Nutzen, Übel, Not (s.a. N 120+ in IV 1; h. Cer. 268 in V) *groß* δ 444 „ἐφράσατο -(α) ὄνειαρ" + Th. 871 (Winde), Op. 41. 346 (Opp. πῆμα). 822 O 134 „κακὸν -α πᾶσι φυτεῦσαι" Λ 404 „-α μὲν κακὸν αἴ κε φέβωμαι" + ι 423 Theb. fr. 2, 6 p. 22 Dav. -α οἱ κακὸν ἔμπεσε θυμῷ K 172 „μάλα -άλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς" **I 10** bei Zeitbegriffen u. Bahn d. Mondes: zeitl. od. räuml. *groß* (*ausgedehnt, lang*), vgl. μακρός (B I 2) Th. 799 -αν εἰς ἐνιαυτόν (795 τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν) Op. 792 εἰκάδι δ' ἐν -άλῃ h. 32, 11 πλήθει -ας ὄγμος (des Mondes) **I 11** bei πεῖραρ : μ. bzg. auf die Einheit πεῖρ. + Gen. (fast Enallage adj.); dir. R. 1° ε 289 „ἐκφυγέειν -α πεῖραρ ὀϊζύος", vgl. -α πῆμα (in I 9 e), τέλος θανάτοιο u.ä., zu πεῖραρ s. Odyssey z. St. räuml. *ausgedehntes* (*weit entferntes*?) Grenz(gebiet): Th. 335 κεύθεσι γαίης ' πείρασιν (πείρ. γ. κεύθ. ci.) ἐν -άλοις, wohl nach -άλης ἐν πείρασι γαίης (622, s. West z. Stt.), zur myth. Raumvorstellg. s. U. Hölscher, Odyssee, München 1988, 138

II Subst. Ntr. μέγα, -άλα (vgl. IV 2); dir. R. 2i *Wertvolles*: Δ 161 „σύν τε -άλῳ ἀπέτισαν (Tr.) ' σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι": *Ruhmvolles*: X 305 („μή) ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ' ἀλλὰ -α ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι", vgl. -α ἔργον (in I 9 a α) Quantität (Wert, Menge): Op. 357 (wer) ὅ γε καὶ -α δώῃ, ' χαίρει τῷ δώρῳ 362 (εἰ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ, καὶ θαμὰ) τάχα κεν -α καὶ τὸ γένοιτο *Schlimmes*: Hes. fr. 204, 123 (Zeus) -άλ' ἀνδράσι μηδομένοιο (96 μήδετο θέσκελα ἔργα), vgl. -α ἔργον (I 9 a α)

III Adv. μέγα, -άλα, (3 ×) -άλως (π 432, Th. 429 in 1 b. e, P 723 in 4; s. Art. -αλωστί), urspr. Akk.-Funktion deutl. bei -α εἰπεῖν (1 c) **1** bei Verben, meist intensivierend (anders 1 c); dir. R. (1 a:) Π 844, ψ 59, H 125, ξ 354, υ 113, (b:) δ 503, I 537, B 111+, π 139, A 256, ω 402+, B 27+, h. Cer. 76, Z 362, ο 376, N 282, I 237, π 42, (c:) γ 227+, (d:) A 78, λ 485+, h. Ap. 68, α 276+, (e:) I 509, Ω 45, A 454+, B 132 **1 a** bei akust. Phänomenen (vgl. I 8; μακρὸν [s.d. B II 2] ἄϋσεν+); *laut, kräftig* beten: A 450 -άλ' εὔχετο ‹χεῖρας ἀνασχών› ≅ Γ 275 + Θ 347 = O 369, Cert. p. 39, 5 ρ 239 -α δ' εὔξατο ‹ › sich rühmen, jubeln: Π 844 („νῦν) -άλ' εὔχεο (νίκην") ψ 59 „μή πω -(α) ἐπεύχεο καγχαλόωσα" prahlen: δ 505 τοῦ δὲ (Aias) Ποσ. -άλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος (503 ὑπερφίαλον ἔπος) *laut* (αὐδάω vom Klang) hier mit Konnot. *großsprecherisch*, vgl. -α εἰπεῖν (1 c) rufen, schreien, brüllen u.a. Lärm (auch von Tieren, Sachen): Ξ 363 -α προθορὼν ἐκέλευσεν P 33 -α δ' Ἕκτορα εἶπε βοήσας Σ 156 -α δὲ Τρώεσσιν ὁμόκλα Λ 10 ἤϋσε θεὰ -α τε δεινόν τε ' ὄρθι' O 321 ἄϋσε (Ap.) μάλα -α Ξ 147 -(α) ἄϋσεν + Φ 328. 582, Sc. 309 (πλῆμναι) ι 399 -άλ' ἤπυεν + Sc. 316 (κύκνοι) B 333 ‹Ἀργεῖοι δὲ› -(α) ἴαχον (νῆες σμερδαλέον κονάβησαν) = 394in. + Δ 125 (νευρή) Δ 506 ‹ › -α ἴαχον = P 317 Ψ 216 -α δ' ἴαχε (πῦρ) E 343 ἡ δὲ -α (μέγ' vulg.) ἰάχουσα = κ 323in. + Ξ 421, P 213, Σ 160, Sc. 451 A 482 (κῦμα) πορφύρεον -άλ' ἴαχε = β 428 + Φ 10, Sc. 382 Σ 228 -άλ' ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς + 29 ι 392 (πέλεκυν) βάπτῃ -άλα ἰάχοντα + h. Cer. 81 (Perseph.) Π 429 (wie Geier) -άλα κλάζοντε μάχωνται = Sc. 406 Sc. 379 ἐπ' ... πέσον -α κεκλήγοντες stöhnen, jammern u.ä. (vgl. ι 395 in 4): h. Ap. 359 κεῖτο -(α) ἀσθμαίνουσα X 407 κώκυσεν δὲ μάλα -α + Hes. fr. 302, 12 H 125 „ἦ κε -(α) οἰμώξειε" (vgl. ι 395 in III 4) X 34 -α δ' οἰμώξας ἐγεγώνει B 784 -α στεναχίζετο γαῖα H 95 -α δὲ στεναχίζετο θυμῷ + K 16 (κῆρ) = φ 247ex. Π 391. 393 (ὡς) -άλα στενάχουσι ῥέουσαι ' ... ' ὡς ἵπποι ... -άλα στενάχοντο + ξ 354, Ψ 172 tosen, dröhnen, donnern u.ä.: E 838 -α δ' ἔβραχε (ἄξων) + Π 566 (τεύχεα), h. 7, 45 (λέων) Δ 425 (κῦμα) -άλα βρέμει + Ξ 399 (ἄνεμος) Vit. p. 18, 23 -α δὲ βρέμει ὄλβιος υ 113 „ἦ -άλ' ἐβρόντησας (Zeus)" O 377 -α δ' ἔκτυπε = Sc. 383ex. Θ 75 -άλ' ἔκτυπε + φ 413 P 595 ἀστράψας δὲ μάλα -άλ' ἔκτυπε Ψ 119 -άλα κτυπέουσαι (Bäume) Th. 694 λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ -άλ' ἄσπετος ὕλη M 460 -α δ' ἀμφὶ πύλαι μύκον + Y 260 (σάκος) Th. 679 γῆ δὲ -(α) ἐσμαράγησεν | ρ 541 Τηλ. δὲ -(α) ἔπταρεν (δῶμα σμερδαλέον κονάβησε) h. Merc. 389 Ζεὺς δὲ -(α) ἐξεγέλασσεν (s.u. 1 b) **1 b** bei seel. Vorgängen, Emotionen (vgl. I 9 e), Reaktionen, *heftig, sehr* (intensiv) Π 685 καὶ -(α) ἀάσθη = δ 503ex. = 509ex. I 537 „ἀάσατο δὲ -α θυμῷ" = Λ 340ex. + Hes. fr. 25, 20, h. Cer. 246 B 111 „Ζεύς με -α (Zen., vulg., -ας Arist.) ... ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ" = I 18 π 139 „-(α) ἀχεύων" A 517 τὴν δὲ -(α) ὀχθήσας προσέφη (Ζεύς) = Δ 30 ≅ H 454 = Th. 558 = Π 48in. (Ach.) = T 419 = X 14 ≅ Σ 97 = Θ 208in. (Pos.) = O 184in. = P 18in. (Men.) = δ 30 = 332 = ο 325in. (Eum.) A 103 μένεος δὲ -α φρένες (πίμπλαντ') = δ 661 A 256 „-α κεν κεχαροίατο"

+ Π600 Γ76 ἐχάρη -α μῦθον ἀκούσας = 54 ω402 „οὐλέ τε καὶ -α (μάλα v.l., sic Allen, v. van der Valk, Text. Crit. Od. 36) χαῖρε“ = h. Ap. 466 Η127 -(α) ἐγήθεεν (μέγα δ'/μεγάλ' ἔστενεν Zen.) ≅ 214med. (vulg., μὲν Arist., sic Allen) Th. 173 γήθησεν δὲ -α Β27 („σεῦ) -α κήδεται“ = 64 = Ω 174 Ε708 -α πλούτοιο μεμηλώς ≅ Ν297ex. (πτολέμοιο) = 469 Ψ300 (ἵππον) -α δρόμου ἰσχανόωσαν 682 -α δ' αὐτῷ βούλετο νίκην h. Cer. 76 „-α (σ' ci.) ἄζομαι“ Ζ362 „-(α) ἐμεῖο ποθὴν (ἔχουσιν“) ο376 „-α δὲ δμῶες χατέουσιν“ Σ162 (λέοντα) -α πεινάοντα Ν282 „κραδίη -άλα (πατάσσει“, dem Feigling) Ι237 „-α σθένεϊ βλεμεαίνων ' μαίνεται ἐκπάγλως“ (Hektor) Υ42 Ἀχαιοὶ μὲν -α κύδανον Φ519 -α κυδιόωντες kausat.: Π822 -α δ' ἤκαχε λαόν π432 „ἐμὲ δὲ -άλως (τ' ἐκπάγλως v.l.) ἀκαχίζεις“ Op. 38 -α κυδαίνων βασιλῆας ' δωροφάγους 1c -α φρονεῖν, εἰπεῖν (Obj. > Adv.); -α φρονέων (Leumann, Hom. Wört. 119 f. nimmt Entstehg. aus μεγαφρονέων = ep. erw. μεγάφρων an) *hochgemute* (von Kampfbegier erfüllte) Angreifer, Kämpfer (vgl. -άλαι φρένες in I 9 c, μεγά-, καρτερόθυμος, κρατερόφρων, μεγαλήτωρ, späteres μεγαλόφρων, ferner Wendungen wie [διαρραῖσαι] μεμαῶτες, μνήσασθε ἀλκῆς usw.): Λ296 ἐν πρώτοισι -α φρονέων ἐβεβήκει ≅ Ν156 = Χ21ex. + Θ553, Π258, Λ325 (κάπρω), Π758 (λέοντε) = 824ex. λίην -α als Obj. (dir. R.) nicht (wie in 1 a) intensivierend von der Lautstärke, sondern inhaltl. *zu Groß(es)* = *Unmöglich(es)*: γ227 „λίην γὰρ -α εἶπες· ἄγη μ' ἔχει“ = π243 *großsprecherisch, prahlerisch* (zu *groß*: vgl. -α ἔργον in I 9 a α; δ505 in III 1 a): χ288 („μὴ) εἴκων ἀφραδίῃς -α εἰπεῖν“ **1 d** bei herrschen, mächtig sein (vgl. -(α) ἄνακτι in III 3, -ας βασιλεύς in I 1 d) *sehr* Α78 „ὅς -α πάντων ' Ἀργείων κρατέει“ (Ag.) = Κ32ex. (ἤνασσε) Π172 αὐτὸς δὲ -α κρατέων ἤνασσε + Th. 403 λ485 „-α κρατέεις (Ach.) νεκύεσσιν“ + ο274 (Ἀχαιῶν) h. Ap. 181 (Δήλοιο) -(α) ἀνάσσεις 68 „-α δὲ πρυτανευσέμεν (Ap.) ἀθανάτοισι“ α276 „πατρὸς -α δυναμένοιο“ ≅ λ414ex. (ἀφνειοῦ ἀνδρὸς -α δυν.) = Vit. p. 18, 22ex. + 23 **1 e** bei fördern, hindern; freveln *sehr* Ι509 („Λιταί) τὸν δὲ -(α) ὤνησαν“ Ω45 („αἰδὼς) ἄνδρας -α σίνεται ἠδ' ὀνίνησι“ ≅ Op. 318 Op. 495 κ' ἄοκνος ἀνὴρ -α οἶκον ὀφέλλοι Th. 429 (Hekate) -άλως παραγίνεται ἠδ' ὀνίνησιν Α454 „-α δ' ἴψαο (Ap.) λαὸν Ἀχαιῶν“ = Π237 Β132 „με -α πλάζουσι“ Ε567 -α δέ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο Φ299 -α (μάλα v.l.) γάρ ῥα θεῶν ὄτρυνεν ἐφετμή Sc. 79 ἤ τι -(α) ἀθανάτου (ἤλιτεν Ἀμφιτρύων) **1 f** bei versch. Verben *sehr* Λ51 φθὰν δὲ -(α) (μεθ' vulg.) ἱππῆων Σ561 σταφυλῇσι -α βρίθουσαν ἀλωήν Υ342 (nach Nebel) -(α) ἔξιδεν ὀφθαλμοῖσιν *blickte groß* (erstaunt) Sc. 364 διὰ δὲ -α σαρκὸς (σάκος v.l.) ἄραξα ≅ 461ex. h. Merc. 114 πυρὸς -α δαιομένοιο **III 2** bei Adj. (meist des Hervorragens, + Gen. comp.) *sehr*, (beim Komp.:) *viel, weit*, (beim Sup.:) *bei weitem*; dir. R. 20 von 36 Stt. Β480 (ἠΰτε βοῦς) -(α) ἔξοχος ἔπλετο πάντων ο227 Πυλίοισι -(α) (μετ' v.l. ant., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 151) ἔξοχα δώματα ναίων + φ266 (αἴγες) Β239 „Ἀχιλῆα, ἔο -(α) ἀμείνονα φῶτα“ = Sc. 51ex., Δ405, Χ158. 333, χ374, Op. 776 Ψ315 μήτι τοι δρυτόμος -(α) ἀμείνων ἠὲ βίηφι + Mus. fr. 4 Diels (τέχνη ἰσχύος) Β82 „-(α) ἄριστος Ἀχαιῶν“ + 768, Π271 = Ρ164ex. = χ29ex. ≅ Ζ209ex. = ψ121ex. ≅ h. 15, 1ex., Β274 (ἔρεξεν). 763 (ἵπποι) h. Ven. 41 (Hera) ἦ -α εἶδος ἀρίστη Π21 („ὦ Ἀχιλεῦ) -α φέρτατ' Ἀχαιῶν“ = Τ216 = λ478 ≅ Sc. 330ex. h. Cer. 229 ἀντίτομον -α φέρτερον ὑλοτόμοιο Α158 „ὦ -(α) ἀναιδὲς ἄμ'“ Π46 -α νήπιος + ι44, Op. 131. 286 = 633ex. h. Cer. 486 -(α) ὄλβιος h. Merc. 30 -(α) ὀνήσιμον **III 3** bei Subst. Th. 486 (Kronos) -(α) ἄνακτι, θεῶν προτέρων βασιλῆϊ, vgl. -(α) ἀνάσσειν (in III 1 d), -(α) ἔξοχος u.ä. (in 2) **III 4** bei Adv. *sehr*, 1i dir. R. Ρ723 (νεκρὸν) ἀγκάζοντο ' ὕψι μάλα -άλως Χ88 ἄνευθε δέ σε (Hektor) -α νῶϊν ' Ἀργείων παρὰ νηυσὶ κύνες (κατέδονται) ι330 (κόπρος) κέχυτο -άλ' ἥλιθα πολλή 395 (Kyklop) σμερδαλέον δὲ -(α) ᾤμωξεν (ζμερδ. δ' ᾤμ. pap., s. St. West, Ptol. Pap. S. 237 A. 201; vgl. in III 1 a)

IV Komp. μείζων+ *größer* (an Körper, Wert, Lautstärke, Wirkg. usw.) **1** Adj., dir. R. 17 von 30 Stt.; bei Männern (s.a. I 1): Γ168 „κεφαλῇ (s. G 6) καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι“ ζ230 (θῆκεν, Ath. den Od.) μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα (s. G 7) = ψ157 + ω369 κ396 πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι (s. G 5) Tier (s.a. I 3): μ96 („εἰ) μείζον ἕλῃσι ' κῆτος“ Ggst. (s.a. I 5 b. 6 d): Η268 πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας = ι537ex. Ξ377 „ἀσπίδι μείζονί“ (Opp. ὀλίγον σάκος) Ι202 „μείζονα δὴ κρητῆρα“ θ187 λάβε δίσκον ' μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ Besitz, Recht (s.a. I 6 g): Α167 „σοὶ τὸ γέρας πολὺ μείζον“ (Opp. ὀλίγον) Ψ551 „μείζον ἄεθλον“ Op. 380 μείζων δ' ἐπιθήκη 644 (bis) (νηῒ -άλῃ [in I 6 d]) μείζων μὲν φόρτος, μείζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος ' ἔσσεται 272 μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει Ruf (s.a. I 8): Ξ4 „μείζων δὴ (βοῆ) 'Abstr.' (s.a. I 9 a α. c. d. e. f): Ι498 („θεῶν) καὶ μείζων ἀρετὴ τιμή τε βίη τε“ σ255 „μείζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτως“ (s. G 5) = τ128 + θ147 Ο121 ἔτι μείζων τε καὶ ἀργαλεώτερος ἄλλος (χόλος) λ474 (Ach. zu Od.:) „τίπτ' ἔτι μείζον ... μήσεαι ἔργον“ *verwegeneres, kühneres Unternehmen* (s. I 9 a α) Ν120 „κακὸν ποιήσετε μείζον“ β48 („κακόν) καὶ πολὺ μείζον“ δ698 („nicht πλεῖστον κακόν) ἀλλὰ πολὺ μείζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο“ μ209 („οὐ) τόδε μείζον ἔπι κακόν“ σ107 (μὴ) „κακὸν καὶ μείζον ἐπαύρῃ“ Op. 721 εἰ δὲ κακὸν εἴποις, τάχα ... μείζον ἀκούσαις **IV 2** Subst. Ntr. (vgl. II), nur dir. R.; Gabe: Ψ593 („εἰ) ἄλλο ' μείζον ἐπαιτήσειας“ Gedanke: π291 „τόδε μείζον ἐνὶ φρεσὶ θῆκε Κρονίων“ *Wichtigeres* ≅ τ10 (δαίμων) = υ41in. (μερμηρίζω) Geschehnis: h. Merc. 177 „ἄλλο τί οἱ μείζον (ἀντιβολήσειν“)

V Sup. μέγιστος+ *größter* (an Macht, Rang, Körper, Wirkg. usw.), attr. u. prädd. (s. G 3); Th. 49 + Dat. d. Bzhg. κάρτει (s. G 6); dir. R. 28 von 37 Stt.; Zeus (s.a. I 2) *mächtigster, erhabenster* (s. G 5): Β412 „Ζεῦ ˌκύδιστε -ιστεˌ“ (Ζεῦ πάτερ ... [= Γ276+] v.l. ant.) = Γ298in. = Th. 548in. Γ 276 „Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων ˌ ˌ“ (Ζεῦ κύδ. ... [= Β 412+] v.l.) = 320 = Η202 = Ω308 h. 23, 4 Κρονίδη ˌ ˌ h. 23, 1 Ζῆνα θεῶν τὸν ἄριστον ἀείσομαι ἠδὲ -ιστον Th. 49 ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν κάρτει τε -ιστος, mit Dat. der Bzhg., vgl. τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ -ιστον (s.u. Β118+) h. Ven. 37 ὅς τε -ιστός τ' ἐστί, -ίστης τ' (s.u. 'Abstr.') ἔμμορε τιμῆς ἵπποι (s.a. I 3): Κ436 „καλλίστους ἵππους ἴδον ἠδὲ -ίστους“ Ggst. (s.a. in I 6 d. e. g): Ξ371 „ἀσπίδες ὅσσαι ἄρισται ... ἠδὲ -ισται“ Ζ90 „πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ -ιστος (πολὺ φίλτατος“) ≅ 271 294 (πέπλον) ὃς κάλλιστος ἔην ... ἠδὲ -ιστος = ο107 Ψ640 „-ιστα (ἄεθλα“) 'Abstr.' (s.a. I 9 b. c. d. e. f): Ο37 (Styx) „ὅς τε -ιστος ' ὅρκος δεινότατός τε“ = ε185 = h. Ap. 85 Α525 (Zeus' Kopfnicken) „-ιστον ' τέκμωρ (οὐ παλινάγρετον, ἀπατηλόν, ἀτελεύτητον“) Ρ21 („συὸς) οὔ τε -ιστος (μάλιστα v.l.) ' θυμός“ Β118 „τοῦ γὰρ (Zeus) κράτος ἐστὶ -ιστον“ = Ι 25 ≅ ε4ex. ≅ Ω293ex. (μάλιστα v.l., Adler) = 311 ≅ α70ex. (Polyphem) ≅ Ι39ex. (ἀλκήν, ὅ τε) = Ν484ex. h. Ap. 268 („κρείσσων καὶ ἀρείων, Ap.) σεῦ δὲ σθένος ἐστὶ -ιστον“ ι264 „-ιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί“ (dem Ag.) h. Cer. 366 „τιμὰς δὲ σχήσησθα ... -ίστας“ + h. Ven. 37 Χ288 „πῆμα -ιστον“ (Ach. den Tr.) h. Cer. 268 „-ιστον ' ... ὄνεαρ καὶ χάρμα“ (Dem.)

D (Η214 μὲν s. in B III 1 b) Hes. fr. 10 a, 28 Δηϊών τε μέγ[ας 10 a, 68] κρατερός τε μ[έ]γας τε 26, 15 με]γάλα 37, 11 [ε μέγ' ἔξοχον 105, 3 ἐς μ[έγα δῶμα 136, 1]μέγα σθ[ένος 196, 9 μεγε[204, 64 Ζηνὸς μεγα. η..α[204, 114 μέγ]α μήδεται 211, 8]μέ[γ]α δῶρον 229, 9 παῖδα Διὸς μεγάλο]ιο Cat. 88, 1 Trav. δ]εινός τε -ας τ[ε 94, 9 Trav. -άλης ἐπ' ἀπήνης[97, 3 Trav. (= p. 13 Ber.) Τιτῆνα μέ[γιστον 97, 5 Trav. (= p. 13 Ber.) ἔχαιρ]ε -α φρε[σίν Theb. fr. 3, 2 p. 23 Dav. -(α) ὀνείδειον (ci., μὲν) Alcmaeonis fr. 1, 3 p. 139 Dav. ἐπεπλήγει μέσα (μέγα O) νῶτα 'Choer.' fr. 13 a, 1 p. 197 Ber. (= Suppl. Hell. 928) ὄμαδον δὲ -αν 'Choer.' fr. 27, 2 p. 208 Ber. (= Call. Hec. fr. 238, 23 Pf.) -αν ὑετόν 'Minyas' fr. 7, 19 p. 140 Ber. -άλου Ἀίδαο Θ55 a (= Λ57), Σ155 a, δ796 a (= ν289+), ζ187 a (= ω402), λ 178 a (= Τ333+), ρ233 a v.l. Α560 (μέγ' ὀχθήσας) = Ω 64 = 138in. ≅ δ168in., Η151, Π70 (Pap. Vat. Gr. inv. 64,

ed. SCO 40, 1990, 435; cf. BASP 28, 1991, 33), *P*22, *Ψ*693, *β*3 (= *B*43), *γ*174. 247 (=*K*87⁺), *δ*516, *ζ*171, *ϑ*203, *κ*254 (*λίγ'* vulg.), *ξ*12, *σ*229, *τ*138. 160, *χ*239, *ψ*317, Th. 730. 920, Op. 719 (*-ιστος*), (*μάλα* vulg.:) *K*124, *P*181. 564. 629, *ϑ*541, *ρ*306, *υ*302, (*μετά* vulg.:) *I*623, *Ψ*133, (Zen.:) *A* 219–220, *M*230, *N*609, *Ξ*177 (et Ar. Byz.), *Σ*528, *γ*230, (s. St. West, Ptol. Pap.:) *Γ*302 (West S. 52), *M*192 (S. 101 ff.), *ε*106 (S. 211), *κ*76 (S. 255) 8

G 1 *μ.* neg. (in I 5 d:) *δ*846 (s. a. *κ*94, *μ*209 in I 5 e. IV 1) 2 *μ.* mit Art. (in I 1 a:) *Π*358 *Αἴας δ' ὁ -ας* 3 *μ.* präd. (nicht immer eindeutig), (in I 1 b:) *Φ*108⁺, (1 e:) *Δ*534⁺, (2 c:) h. Ap. 198, (5 b:) *M*381, (5 d:) *γ*322, (9 c:) 12 *B*196, *Z*387, (9 d:) Hes. fr. 199, 9, (II:) Op. 362, (IV 1:) *Γ* 168, *ζ*230⁺, Op. 380. 644 (bis), *Ξ*4, *σ*255⁺, *ϑ*147, *δ*698, (V:) Th. 49, h. Ven. 37, *Ξ*371 u. ff., *B*118⁺(?) 4 *μ.* durch Adv. verstärkt; *μάλα μ.* (in I 1 b:) *α*301⁺, (1 e:) *σ*4, 16 *φ*334, (2 c:) h. Ap. 198, (3. 4:) *κ*171⁺, *O*695, (9 a α:) *γ*261, (9 d:) *I*303, *X*435, (9 f:) *K*172, (III 1 a:) *O*321, *X*407, *P* 595, (III 4:) *P*723; *λίην* (I 9 e:) *I*229, (III 1 c:) *γ*227⁺; *πολύ* (IV 1:) *H*268⁺, *A*167, *β*48, *δ*698 (s.a. *κ*396); *-ας μεγαλωστί* 20 (I 1 e:) *Π*776⁺ 5 *μ.* neben anderem Adj. (z.T. Adj.-Paare mit *τε* ... *τε* u.a.), (in I 1 b. c:) *ἠύς τε μ. τε* 8ⁱ, 1ᵉ, 1ᴴ, *καλός τε μ. τε* u.ä. 1ⁱ, 7ᵉ (dies auch 3ᵉ [*ι*426, *σ*68, *ξ*7] in I 3. 4. 6 b; s.a. *Σ*518, h. Ap. 198 in 2 c; *κ*396, *σ*255⁺ in IV 1; *K* 436 u. ff. in V; *λ*309 f. *μηκίστους καὶ πολὺ καλλίστους*); *κρατερός τε μ. τε* 3ᴴ (s.a. *μ. ἠδὲ κραταιός/εὐπηγής σ*382, *φ* 334; *μ. καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυόν Δ*534⁺ in 1 e); (2 c:) *δεινήν τε μ. τε* Th. 320 (s.a. Th. 299, h. Ap. 401. 302 in I 3; *γ*322, 28 *ε*174 in 5 d, *N*99 in 9 a α; *Λ*10 in III 1 a; *O*37⁺ in V); sowie (in I 1 a:) *κορυθαίολος*, (1 d:) *ὑπερήνωρ*, (2 a:) *ἀγκυλομήτης*, (2 c:) *ὄβριμος*, (3:) *λάσιος, εὔτρεφέος, πίονα, αἴθωνες, κυανοχαίτην, κεραόν, ἀγκυλοχείλης, ζατρεφέα*, (4:) 32 *δασύ*, (5 a:) *ζάθεον, ἠλίβατος*, (5 b:) *τρηχύν, πολλά, πυκνοῖσι*, (5 c:) *εὐφυέα, μακροί*, (5 e:) *ὀλίγον, πορφύρεον, βαθυδίνης, βαθείῃσι, αἴθριος*, (6 c:) *ὑψερεφές, ἀμύμονα, εὐρεῖαν, πυκνούς, χάλκεον, ὄβριμον*, (6 d:) *βριθὺ μ. στιβαρόν/μ. τε στιβαρόν τε, χάλκεον, κυκλοτερές, φαεινόν* (s.a. *ναύμαχον, νήϊον, ἐμπυριβήτην, δουράτεον*), (6 e:) *πορφύρεον, ἀργύφεον, πυκνήν, περικαλλέα, λεπτὸν καὶ περίμετρον, ἄμβροτον*, (9 d:) *ὑπουράνιον*, (IV 1:) *κάλλιον⁺, πάσσονα, πάχετον*, 40 *ἀργαλεώτερος*, (V:) *κύδιστε, ἄριστον⁺, φέρτατος, καλλίστους, χαριέστατος, δεινότατος, ὑπουράνιον* 6 mit Dat./Akk. der Bzhg. (I 1 e:) *σ*4 *εἶδος*, (IV 1:) *Γ*168 *κεφαλῇ*, (V:) Th. 49 *κάρτει* 7 mit Inf. (Verb des Sehens), (I 1 e:) 44 *σ*4, (2 c:) h. Ap. 198, (IV 1:) *ζ*230⁺

H. W. Nordheider

μεγασθενές [1ᴴ] *mit großer Stärke*, vgl. *μεγαλοσθενής* 48 u. (ebf. bei Geburt) *κρατερόφρονα, μεγήρατα* + *παῖδα, τέκνα*, sowie *μέγα* (s.d. B I 9 c) *σθένος* (*Σ*607⁺); nur Hes. fr. 26, 4 *ἢ [ο]ἱ ἐ[γεί]νατο παῖδα μεγασθενέ[ ]μεγασθ[ενε-* (s. *μέγας* D) H. W. Nordheider 52

μέγεθος n. [3ⁱ, 7ᵉ, 2ᴴ, 3ʰ] **E** zu Wz. von *μέγας*; letztlich *-es-* Ntr. zu *ἀγαθός*, vgl. Pinault, MSS 38, 1979, 166 **F** *-ει* 1ᴴ, Akk. *-ος* 14 (davon Akk. der Bzhg. 8) **M** 56 [⏑⏑̯] *ἐς/καὶ -ος* (*καί*) *σ*219, Th. 620 [⏑⏑̯] *εἶδός τε -ός τε* (*καί*)/Dat. *B*58 ≅ *ζ*152, *λ*337 = *σ*249, *ω*374, h. Ven. 85/Sc. 5; *εἶδος καὶ -ος ω*253; *-ός τε καί Ψ*66 [⏑⏑̯] *-ος καὶ εἶδος* h. Cer. 275, h. Ven. 82; *-ός τ' ε*217 [⏑⏑̯] *-ός τε* 60 *H*288 – 8× Längg. vor *μ.* **Σχ** sch. D *B*58: *τὸ τοῦ σώματος*

B körperl. *Größe*, rel. (verändert sich *ω*374, h. Cer. 275; gleicht der eines anderen), oft als Vergleichsmerkmal im Akk. der Bzhg. (Sc. 5 Dat.); od. abs. als Eigensch. des Helden, 64 bedeutenden Mannes (vgl. *ἠύς τε μέγας τε*), auch von Frauen, Göttinnen (vgl. *καλή τε μεγάλη τε*); nb. *εἶδος* (oft formelh.), wozu noch *φυήν, φρένας, ἠνορέην, εἵματα*; sowie nb. *ὄμματα κάλ' καὶ φωνήν, βίην τε καὶ πινυτήν, κάλλος* **Wortf.:** 68 *μῆκος* 1 von Männern (vgl. *μέγας* B I 1); im Akk. der Bzhg. als (Vergleichs-)Merkmal für Identität, zumindest *ω*374 rel. (Laertes wird größer als vorher): *Ψ*66 (Patr.' *ψυχή*) *πάντ' αὐτῷ -ός τε καὶ ὄμματα κάλ' εἰκυῖα ' καὶ φωνήν B* 72 58 („*ἐνύπνιον, μάλιστα δὲ Νέστορι*) ⌞*εἶδός τε -ός τε*⌟ *φυήν τ' ἄγχιστα ἐῴκει*" *λ*337 (Arete: „*πῶς ὔμμιν*) *φαίνεται εἶναι ' ⌞ ⌟ ἰδὲ φρένας* (sc. Od.)" *ω*374 („*θεός σε* [Laertes]) ⌞ ⌟ *ἀμείνονα θῆκεν ἰδέσθαι*" (369 *μείζονα καὶ πάσσονα*) 253 „*οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιπρέπει εἰσοράασθαι ' εἶδος καὶ -ος· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας* (sc. Laertes)" im Akk. Obj. als pos. Eigensch. des Helden, bedeutenden Mannes: *H*288 „*Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς -ὸς τε βίην τε ' καὶ πινυτήν* (*ἔγχει φέρτατος*") *σ*219 (Pen. zu Tel.: „*μέγας ἐσσί*, man hält dich für) *γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρός, ' ἐς -ος καὶ κάλλος ὁρώμενος*" (vgl. *ξ*177 *δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν*) von übermenschl. Wesen: Th. 620 *ἠνορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος ἠδὲ καὶ εἶδος ' καὶ -ος* (Zeus d. Hunderthänder) 2 von Frauen, Göttinnen (vgl. *μέγας* B I 1 c, 2); Vergleichsmerkmal (Akk. der Bzhg., 1ᴴ Dat.): *ζ*152 (Od. zu Naus.: *Ἀρτέμιδί σε*) ⌞ ⌟ *φυήν τ' ἄγχιστα ἐΐσκω*" *σ*249 (Eum. zu Pen.:) „*περίεσσι γυναικῶν ' ⌞ ⌟ ἰδὲ φρένας*" *ε*217 (Od. zu Kal.:) „*σεῖο περίφρων Πηνελόπεια ' εἶδος ἀκιδνοτέρη -ός τ' εἰσάντα ἰδέσθαι*" h. Ven. 82 (Aphr.) *παρθένῳ ἀδμήτῃ -ος καὶ εἶδος ὁμοίη* Sc. 5 (Alkmene *γυναικῶν φῦλον ἐκαίνυτο*) *εἶδεί τε -ει τε* (*νόον*) Akk. Obj.: h. Ven. 85 *θαύμαινέν τε ' ⌞ ⌟ καὶ* (codd., sic Càssola) *εἵματα* (Anch. Aphr.s) h. Cer. 275 (Dem.) *-ος καὶ εἶδος ἄμειψε* (*κάλλος*)

H. W. Nordheider

μεγήριτος [1ᴴ] unklar, Hapax Th. 240 *Νηρῆος δ' ἐγένοντο -α* (*μεγήρατα* v.l.) *τέκνα θεάων* (*καὶ Δωρίδος*), eher wie *εἰκοσινήριτος* (q.v.), also *zahlreich*, als zu *ἐρίζω*; s. West z. St.; Hofinger, Étude sur le vocabulaire 158; Troxler, Sprache Hesiods 146 f.; mögl. auch zu *ἔραμαι*, vgl. v.l. u. *μεγαλήρατος* 28 32 H. W. Nordheider

Μέγης [7ⁱ, 1ᵉ] *-ēt*-Stamm (*-ητα T*239 wohl urspr. ggüber *-ην O*302), entw. dir. zu *μέγας* oder Kf. zu N. wie *Μεγαπένθης*, s. v. Kamptz 144. 228, der allerd. auch illyr. Herkunft nicht ausschließt

B Epeier, S. des Phyleus (*B*628, vgl. *Φυλέος ἄλκιμος υἱός, Φυλείδης*), führt das Kontingent von Dulichion (s.d.) u. den *Ἐχῖναι νῆσοι* (s.d.), wohin Phyleus aus Zorn auf seinen V. (Augeias, s.d.) ausgewandert war, vierzig Schiffe nach Troja, *B*627 (*-ης ἀτάλαντος Ἄρηϊ ' Φυλείδης*) Held mittleren Ranges, überwiegend innerhalb von Gruppen genannt u. dann im Gefolge von oder nb. anderen bedeutenderen; ausführlicher s. Kampf mit Pulydamas u. Dolops um die Leiche s.s Gefährten Otos aus Kyllene, wobei ihm Men. hilft, *O*520. 535; nur einige Verse erhalten die Tötg. des Antenoriden Pēdaios, *E*69(–75), sowie des Amphiklos (*Π*313–6, *Φυλείδης*). – *N* 692 (*Φυλείδης τε -ης*) Führer d. Epeier, die zus. mit d. Athenern, Böotern u.a. Hektor abwehren, *O*302 deckt er, genannt als letzter nach Aias, Idom., Teukr. u. Merion., mit s. Leuten den Rückzug zu den Schiffen (*οἱ ἀμφ' Αἴαντα ... -ην τ' ἀτάλαντον Ἄρηϊ*), *T*239 schickt Od. ihn mit anderen, die Geschenke für Ach. zu holen (*Φυλείδην τε -ητα* [nonn. codd. *-ην τε*]). Nach Il. parv. fr. 12 p. 57 Dav. wurde M. von Admet, d. S. d. Augeias, am Arm verwundet. – Zum Verh. zw. d. Epeiern auf Elis u. denen auf Dulichion s.o. II Sp. 628, 56 ff. m. Lit. B. Mader

μέγιστος s. *μέγας*

μέδ(έ)ων, μέδομαι [29ⁱ, 16ᵉ, 1ᴴ, 4ʰ, 1ᵉ] **E** idg. Wz. – Abl. *Ἄλκι-, Ἀμφι-, Αὐτο-, Εὐρυ-, Λαο-, Ναυσι-, ὑψιμέδων, Μέδων, Μεδεών; Μέδουσα, Φυλομέδουσα, Ἰφι-, Πρωτομέδεια, Μέδη, Ἰφιμέδη; μέδιμνος*; vgl. *μέζεα, μεστός, μέτρον, μήδομαι*

F Vok. *-έων* 6, *-οντος* 1ᵉ, *-έοντα* 2ʰ; Nom. ⌞*-οντες*⌟ 7, Vok. ⌞ ⌟ 16, *-οντας* 1ᵉ; Nom. ⌞*-έουσα*⌟ 1ᴴ, Vok. ⌞ ⌟ 2ʰ; Med. *-έσθην* 2, *-οντο* 1; *-ηαι* 2, *-ηται* 2, *-ώμεθα* 4; *-οίατο* 1; *-έσθω* 1; *-εσθαι* 1; *-ήσομαι* 1

M 1 a [⏑⏑̯] *-έων Π*234, Vit. p. 11, 3 [⏑⏑̯] *-έων Γ* 276 = 320 = *H*202 = *Ω*308 1 b [⏑̯ ×] *Ἀργείων/Δαναῶν/Λυκίων/Μυρμιδόνων/Τρώων/⌞Φαιήκων ἡγήτορ⌟ες ἠδὲ*

-οντες *B* 79 = *I* 17 = *K* 533 = *Λ* 276 = 587 = *P* 248 = *X* 378 = *Ψ* 457. 573/*Λ* 816, *λ* 526/*M* 376/*Π* 164/*K* 301, *Ξ* 144/*η* 186 = *θ* 26 = 97 = 387 = 536. 11, *ν* 186. 210, ⌊ ⌋*ας ἠδὲ -οντας* *η* 136; (*δόρπ/πολέμ*)*οιο -οντο/-εσθαι/-έσθω/ον-τος/-ηται* *Ω* 2, *Σ* 245, *B* 384, *α* 72, *τ* 321; *κοίτου/νόστου τε -η(τ)αι* *β* 358/*λ* 110 = *μ* 137; *-έσθην* *Δ* 21 = *Θ* 458 **2 a** [⏑⏑⏑] *ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ* ⌊*-ώμεθα*⌋, *Δ* 418 = *E* 718, *Ω* 618; *κοίτοιο* ⌊ ⌋ *γ* 334; *νόστοιο -οίατο* *I* 622; *πολέμοιο -ήσομαι* *I* 650 **2 b** [⏑⏑⏑] *-έοντα* h. Merc. 2 = h. 18, 2 [⏑⏑⏑×] (*ἐυκτιμένης*) *-έουσα* Th. 54, h. Ven. 292 ≅ h. 10, 4

Σχ **1** Akt.; sch. D *Γ* 276 u. *Π* 234: *βασιλεύων*, *B* 79: *πρόβουλοι*, sch. min. P. Amh. 19 zu *Λ* 587: *βασι*[*λεῖς* **2** Med.; sch. D *B* 384: ⌊*ἐπιμέλει*⌋*αν ποιείσθω*, *Σ* 245 (u.ö.): ⌊ ⌋*σθαι*, *Δ* 418: ⌊*φροντί*⌋*δα ποιησώμεθα*, *B* 384 (u.ö.): ⌊ ⌋*ζέτω* (vgl. sch. min. P. Harris 10 z. St.), *I* 650 (u.ö.): *πρόνοιαν ποιήσομαι*, *Δ* 21: *ἐβουλεύοντο* (vgl. sch. min. P. Berlin inv. 11518 z. St.)

L Meillet, in: Mélanges Gustave Glotz, Paris 1932, II 589; Porzig, Satzinhalte 65 f.; Benveniste, Vocabulaire II 125. 128 ff.; De Fidio, AIIS 2, 1969/70, 13

B *sich* (im Ggs. zu subj. *κήδομαι* obj.) *kümmern um* (reg. m. abh. Gen. bis auf *Δ* 21⁺), in (1) fremdem (Akt.) od. (2) eigenem (Med.) Interesse Wortf.: *ἀμφιβαίνω*, *βυσσοδομεύω*, *μέλει μοι*, *μενοινάω*, *μήδομαι*, *μητιάομαι*, *μιμνήσκομαι*, *μνώομαι*, *φρονέω*, *φυτεύω* **1** Akt. (nur Ptz.): *in Obhut habend*, von fürsorgl. Autoritäten, Vok. nur in feierl. (mindestens) Ganzvers-Anr. (⌊*Ψ* 573, h. Ven. 292⁺⌋, *η* 186⁺ einschl. Imp. im 1. Fuß) am RAnf. außer ⌊ ⌋ **1 a** Sg. (außer *α* 72 nur *-έ-*: [1ᵉ nicht] metr. bedingt? Differenzierg. ggüber EN *-ων*, *-ουσα*?): *waltend über*, von Gotth. u. deren Kultstätten ([Th. 54 *γουνοῖσιν* +] ON⁸ einschl. *Ἴδηθεν*) bzw. Herrschaftsbereich (*ἀλός* *α* 72), in Gebetsanrufg. (vgl. Alc. fr. 308, 1 V.) bzw. geneal. Zush. (s. *τέκε* *α* 71, Th. 53, h. Merc. 3 = h. 18, 3), stets in (h. Ven. 292 fast, *Π* 234 mehr als) versfüllender Nominalphrase *Γ* 276 *Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν -έων, κύδιστε μέγιστε* = 320 = *H* 202 = *Ω* 308 *Π* 234 *Ζεῦ ἄνα,* ⌊*Δωδω*⌋*ναῖε, Πελασγικέ, τηλόθι ναίων,* ' ⌊ ⌋*ης -έων δυσχειμέρου* Vit. p. 11, 3 *κλῦθι, Ποσειδάων μεγαλοσθενὲς ἐννοσίγαιε* ' <... '> *εὐρυχόρου -έων ἠδὲ ζαθέου Ἑλικῶνος* h. Ven. 292 *χαῖρε, θεὰ Κύπροιο ...* ⌊*-έουσα*⌋ ≅ h. 10, 4 (*Σαλαμῖνος*) ‖ Th. 54 *Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος* ⌊ ⌋, zur (wie *B* 108, s. I Sp. 794, 73) sing. Konstr. s. Troxler, Sprache Hesiods 114 u. West z. St. h. Merc. 2 (*Ἑρμῆν*) *Κυλλήνης -έοντα καὶ Ἀρκαδίης* = h. 18, 2 *α* 72 *Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο -οντος*, metr. Verlängerg. von *ν* 96 ≅ 345, vgl. *ποντομέδων*, s.a. D **1 b** Pl. (nur in formelh. HV zus. m. *ἡγήτορες*⁺, s.d. B 2 a. c): *verantwortlich für* (vgl. inhaltl. *B* 25), von (privilegierten, s. *P* 248 ff.) Anführern (vgl. *βουληφόρος*) u. deren Völkerschaften ([*ν* 186 *δήμου* +] VN⁸), 16× Vok., 7× Nom. (*λ* 526, *Ξ* 144 ≅ ⌊*K* 301, *M* 376, *Π* 164, *ν* 186⌋ ≅ 210), *η* 136 Akk., in dir. R. außer ⌊ ⌋, *η* 136 St. s.o. M 1 b **2** Med.; göttl. Subj. (Ath. u. Hera) *Δ* 21⁺, *E* 718 **2 a** m. Gen. eines Verbalsubst. (außer *Δ* 418⁺ auf *-οιο* bzw. *Ω* 619, 3° *-ου*): *sich* (*B* 384, *Δ* 418⁺ vorbereitend) einer Sache *widmen, sich machen an, betreiben* (*I* 622 *τάχιστα*); in dir. R. (REnde *Δ* 418⁺) außer *I* 622 (innerl. abh.), *Σ* 245, *Ω* 2 *I* 650 *οὐ γὰρ πρὶν* ⌊*πολέμοιο*⌋ *-ήσομαι* (*πρίν γ'*) *ans Kämpfen denken* > *mich dem Krieg widmen*, vgl. *B* 686, Ggs. *N* 97 *B* 384 *εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν* ⌊ ⌋ *-έσθω* *Δ* 418 ⌊*ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ -ώμεθα*⌋ *θούριδος ἀλκῆς* = *E* 718, vgl. I Sp. 498, 15 ff., *O* 477, *T* 148 *Ω* 618 ⌊ ⌋ ... ' *σίτου ans Essen denken*, vgl. V. 601 f. *τ* 321 (*λοέσσαι*) *ὥς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δείπνοιο -ηται sich dem Mahle widmen kann* (periphr., vgl. *ζ* 96 f.) *Σ* 245 *ἐς δ' ἀγορὴν ἀγέροντο, πάρος* ⌊*δόρποιο*⌋ *-εσθαι* *Ω* 2 ⌊ ⌋ *-οντο* ' *ὕπνου τε ... ταρπήμεναι*, abh. (epex.?) Inf. nur hier *γ* 334 (*ὄφρα*) *σπείσαντες κοίτοιο* (s.d.) *-ώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη uns ans Schlafengehen* machen, vgl. *η* 138 *β* 358 *ὁππότε κεν δὴ* ' *μήτηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ κοίτου τε -ηται sich schlafen legt* (periphr.) *λ* 110 (*βόας Ἠελίου*) *τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς νόστου τε -ηαι* = *μ* 137 *auf deine Heimfahrt bedacht bist* (Schadewaldt), vgl. *K* 509, Ggs. *ι* 97. 102 *I* 622 (*νεῦσε Φοίνικι στορέσαι*) *λέχος, ὄφρα τάχιστα* ' *ἐκ κλισίης νόστοιο -οίατο die Heimfahrt antreten könnten*, vgl. V. 428, *γ* 142 **2 b** m. sachl. Akk. u. pers. Dat. (vgl. *μήδομαι* B 1 b): *jem. Böses sinnen* *Δ* 21 (*ἐπέμυξαν*) *κακὰ δὲ Τρώεσσι -έσθην* = *Θ* 458, vgl. *λ* 532, *Σ* 367

D inc. auct. fr. 6 p. 160 Dav. *στῆλαί τ' Αἰγαίωνος ἁλὸς -έοντι Γίγαντος* v.l. *B* 412 (= *Γ* 276), *I* 36 (≅ *B* 79)

R. Führer

Μεδεών [1ⁱ] **E** nach L² mit dem Ortssuff. *-εών* zu *μέδομαι* usw., 'Regierungsstadt', aber bei keinem der drei bekannten M. (nb. unserem noch in Phokis u. Epirus, vgl. auch Medion in Akarnanien) sachl. naheliegend; nach L¹·⁶ eher illyr., vgl. Schwyzer I 66. 488; Kroll, RE XV, 1931, 65 **L** ¹Fick, Vorgr. Ortsnamen 110; ²Solmsen, Beitr. 41; ³Lauffer, MDAI (A) 64/4, 1938/9, 177 ff.; ⁴Kirsten, RE XX, 1941, 1308 f. (s.v. Phoinikis); ⁵Burr 23; ⁶Krahe, BZN 4, 1953, 242; ⁷Gaz.¹ Nr. 407; ⁸E. Meyer, Kl. P. III, 1128; ⁹H.S.-L. 26; ¹⁰Gaz.² C 13

B Stadt in Böotien, *B* 501 (*-ῶνά τ', εὐκτίμενον πτολίεθρον*); wenn wirkl. ident. mit Phoinikis (nach Str. 9, 410 so umbenannt nach d. Berg, unterhalb dessen es liegt; ansch. keine Spekulation), dann wohl zurecht von L³ (s. bes. S. 180 ff.) mit Kastraki/Davlosis am früheren Südufer des Kopaissees indentifiziert (vgl. L³·⁵·⁷·⁹, ferner L¹⁰ die Karte S. 61). Früh- bis späthellad., dann wieder klass. u. hellenist. Funde; Kontinuität seit myk. Zeit (auch des Namens? s. L⁴ 1309) mögl., aber nicht nachgewiesen

B. Mader

Μέδη [1ᵉ] Schwester der Pen. u. Tochter d. Ikar. nach Asius fr. 10, 1 p. 90 Dav., wohl anstelle der Ipthime

μέδιμνος [1ᴴ] ein Hohlmaß (zu **med-*, vgl. *μεστός, μέτρον*); in dir. R. m. *με*-Alliterat. (vgl. davor *-ρι*-Assonanz) Hes. fr. 278, 3 (*ἐρινεὸς ὅσσον ὁλύνθων ἔχει*) *μύριοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε -ος*

R. Führer

μέδομαι s. *μεδέων*

Μέδουσα [1ᴴ] *die Waltende*, e. der Gorgonen, T. des Phorkys u. d. Kēto, Th. 276 (*-ά τε λυγρὰ παθοῦσα*); im Ggsatz zu ihren Schwestern Sthenno u. Euryale sterbl., wird von Pos. begattet; als Perseus sie enthauptet, entspringen ihr Chrysaor u. der Pegasos; der N., das Verh. zu Pos. u. beider Pferdegestalt (vgl. die Parallele Pos./Erinys/Arion, s.d.) lassen sie als urspr. (Variante d.) Erdgöttin erkennen, s. Wilamowitz, GlH 1, 269 f.; Schachermeyr, Poseidon 40; W. F. Otto, Götter Griechenlands 31; Burkert, GrR 218

D Hes. fr. 295 wohl Referat von Th. 276 ff., doch s. App.; 37, 21 *M* [*ἐδουσαν*

B. Mader

μέδων s. *μεδέων*

Μέδων [6ⁱ, 10ᵒ] **E** Standesbez. *μέδων* dir. als N. oder Kurzform von *Ἀλκιμέδων* o.ä. Zur Bed. d. N.s s. L³ 741 **M** **1** zweis. [⏑⏑] *-ων* *B* 727, *N* 695 = *O* 334 [⏑⏑] *-ων* *N* 693, *π* 252 ≅ *ω* 439ᵉˣ. [⏑⏑] *-ων* *δ* 677 = *π* 412, *δ* 696 = 711ᵉˣ. = *χ* 361ᵉˣ. = *ω* 442ᵉˣ, *ρ* 172, *ω* 439 (≅ *π* 252ᵉˣ.) **2** dreis. [⏑⏑⏑] *-οντα* *O* 332, *χ* 357 [⏑⏑⏑] *-οντα* *P* 216 **L** ¹Leaf, Hom. and History, London 1915, 128. 254; ²Kullmann, Quellen 113. 162 f.; ³Wathelet, Dict. 1, 740 f.

B **I** Lokrer, unebenbürtiger S. d. Oileus (*B* 727; Mutter Rhene, V. 728), Bruder d. Kl. Aias; mußte wg. Verwandtenmord fern d. Heimat in Phylake leben (*N* 695–7 = *O* 334–6). Führt anstelle des Philoktet dessen Kontingent, *B* 727, obwohl er eigentl. zu Podarkes (Phylake) gehört, mit dem zus. er an der Spitze der „Phthier" gg. Hektor kämpft, *N* 693. 695, s. L¹·²; von Aen. getötet, *O* 332. 334. Nach L² e. vom Il.-Dichter — wohl in Rückgriff auf lok. Trad. — eingeführte Gestalt

II 'Troer' (*P* 216), nb. anderen Bundesgenossen (s. V. 220) von Hektor angefeuert, vgl. L[3]

III e. Herold der Freier, stammt (wie d. Dichter) aus Ithaka, *π* 252; er war den Freiern d. liebste Herold, *ρ* 172 (*καί σφιν παρεγίγνετο δαιτί*), hielt aber zu Tel. (vgl. *χ* 357) u. Pen., der er von d. Vorhaben d. Freier berichtet, *δ* 677 = *π* 412, *δ* 696. 711; Od. verschont ihn, wie auch den Sänger auf Tel.s Bitte, *ξ* 357. 361; er u. d. Sänger berichten d. Ithakesiern, wie Od. sich mit Hilfe e. Gottes gerächt hat, *ω* 439. 442 B. Mader

μέζεα n. pl. [1[H]] L [1]Troxler, Sprache Hesiods 48 f.; [2]West, Hes. Theogony 85 f.; [3]Edwards, Lang. of Hes. 111 B *Geschlechtsteile* von Tieren wie *μήδεα* B 1 von Menschen u. Göttern, sek. differenziert (L[2] 86) wie *κᾶλα* (s.d.) ggüber *κῆλα* Op. 512 *θῆρες δὲ φρίσσουσ', οὐρὰς δ' ὑπὸ -ε' ἔθεντο* R. Führer

Μεθάης *B* 864 v.l. für *Μέσθλης*, s. pap. 160 m. *Με]θάης* bei Mazon im App. B. Mader

μεθημοσύνη [2[i]] E formal zu *μεθήμων*, aber im Kontext (nur *N*) als nom. act. zu *μεθίημι* auftretend (s. Porzig, Satzinhalte 42. 222) **Σχ** sch. D *N* 108: *ταῖς ἀμελείαις*

B *Treibenlassen, Schlappheit, Energielosigkeit*, vgl. *ὄκνος, χαλιφροσύνη* (s.v. *μεθήμων*); nur im Dat. d. Grundes in Pos.s Parānese (wo es häufiges *μεθίημι* [97. 114. 116. 118] aufnimmt) *N* 108 („Tr. bedrohen die Schiffe) *ἡγεμόνος κακότητι -ῃσί τε λαῶν, ' οἳ ... ἀμυνέμεν οὐκ ἐθέλουσι*" (s.d. B 3: fehlender Impuls) 121 „*κακὸν ποιήσετε μεῖζον ' τῇδε -ῃ*" (Opp. *αἰδῶ καὶ νέμεσιν*)

H. W. Nordheider

μεθήμων [1[i], 1°] E zu *μεθίημι* (s.d. *ἵημι* I B 11). — Abl. *μεθημοσύνη* **Σχ** sch. D *B* 241: *ἀμελής*

B *wer die Dinge treiben läßt, schlapp, träge, ohne Energie, Initiative* (*ohne χόλος B* 241, *ὁρμή K* 123, vgl. *ὀργή* Op. 304), dir. R. — Wortf.: *ματῆσαι, ὀκνέω, ὄκνος* (*K* 121 ff. „*μεθιεῖ* [Men.] *οὔτ' ὄκνῳ εἴκων ἀλλ' ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν*"), *χαλίφρων*, s.a. *αἰδοῖος* ('schüchtern' *ρ* 578), *μαλθακός B* 241 (Thers.:) „*ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσίν, ἀλλὰ -ων*" *ohne Mumm* (vgl. sein passives Verhalten *A* 488: *παρήμενος*), läßt sich ungestraft beleidigen *ζ* 25 (Ath. zu Naus.:) „*τί νύ σ' ὧδε -ονα γείνατο μήτηρ*" (Kleider ungewaschen, Hochzeit vorzubereiten) *nachlässig, pflichtvergessen*

H. W. Nordheider

μέθυ n. [2[i], 15°, 1[c]] E IE **medhu-* 'honey, mead', see Mayrhofer, KEWA II 571. — Deriv. *μεθύων* F *-υ* nom. 4, acc. 14 M 1 ⏑̯[⏑⏑] *σῖτος/ν καὶ -υ ἡδύ ρ* 533/*δ* 746, *η* 265; *-υ μ* 362 ⏑̯[⏑⏑] *-υ πίνετο I* 469, *ι* 45; *-υ ι* 9 ⏑̯[⏑⏑] *-υ H* 471 ⏑̯[⏑⏑] *-υ ἡδύ ι* 162 = 557 = *κ* 184 = 468 = 477 = *μ* 30; *-υ πίνῃ* Pan. fr. 12, 2 p. 120 Dav.; *-υ η* 179 = *ν* 50 2 [⏑̯⏑] *-υ ξ* 194 **Σχ** sch. D *H* 471: *-υ· οἶνον*, simil. on *I* 469

B *wine* (orig. *mead*, then prob. used for all alcoholic beverages, see M. Schuster, RE XV 2, 1287 ff.; W. H. Gross, Kl. P. 5, 1259; Georgacas, *Μνήμης χάριν* I 117; Bruns, Arch. Hom. Q 52); cf. *οἶνος* adj.: *ἡδύ* 9x, *γλυκερόν ξ* 194 1 basic constituent of human meals with bread and/or meat (*ἐδωδή ξ* 194) *ι* 9 *παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι ' σίτου καὶ κρειῶν, -υ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων ' οἰνοχόος φορέῃσι I* 469 *πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα ... ' ἔσφαζον ... ' ...*, ' *πολλὸν δ' ἐκ κεράμων -υ πίνετο τοῖο γέροντος* + *ι* 45 *δ* 746 (Eurykl.:) *ἤδε' ἐγὼ τάδε πάντα, πόρον δέ οἱ ὅσσ' ἐκέλευε, ' σῖτον* ⟨*καὶ -υ ἡδύ*⟩*· ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν ὅρκον* + *η* 265 (provisions for voyage) *ρ* 533 *κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ, ' σῖτος* ⟨ ⟩*· τὰ μὲν οἰκῆες ἔδουσιν ι* 162 *ἐς ἠέλιον καταδύντα ' ἤμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα* ⟨ ⟩ = 557 = *κ* 184 = 468 = 477 = *μ* 30 | *ξ* 194 *εἴη μὲν νῦν νῶϊν ἐπὶ χρόνον ἡμὲν ἐδωδή ' ἠδὲ -υ γλυκερὸν κλισίης ἔντοσθεν ἐοῦσι, ' δαίνυσθαι ἀκέοντ'* 2 purchased (by barter) *H* 471 *χωρὶς δ' Ἀτρεΐδης, ..., ' δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν -υ, χίλια μέτρα. ' ἔνθεν οἰνίζοντο ... Ἀχαιοί, ' ἄλλοι μὲν χαλκῷ κτλ.* 3 means to *ἀρετή*: Pan. fr. 12, 2 p. 120 Dav. *ἀρετή νύ τις ἔστι καὶ αὔτη, ' ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺ πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ -υ πίνῃ ' εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τ' ἄλλον φῶτα κελεύῃ* 4 religious: libations *η* 179 *Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος -υ νεῖμον ' πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διὶ ... ' σπείσομεν* = *ν* 50 *μ* 362 *οὐδ' εἶχον -υ λεῖψαι ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσιν, ' ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα*

D versus heroicus fr. 10 p. 107 Dav.

W. Beck

μεθύστερον [1[h]] Adv.: *nachher, in der Zeit danach* h. Cer. 205 *ἦ δή οἱ καὶ ἔπειτα μ. εὔαδεν ὀργαῖς.* — Wortf.: s. *μέταζε* G. C. Wakker

μεθύων [1[i], 1°] on *-ῠ-* Schulze, QE 346; Tucker, Greek Verbs 399 B *being inebriated*, cf. *οἰνοβαρής/είων, οἰνωθέντες σ* 240 *ἥσται νευστάζων κεφαλῇ, -οντι ἐοικώς, ' οὐδ' ὀρθὸς στῆναι δύναται* extended use '*soaked*': *P* 390 *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ταύροιο βοὸς μεγάλοιο βοείην ' λαοῖσιν δώῃ τανύειν, -ουσαν ἀλοιφῇ*

D *I* 119 a = *T* 137 a (add. Dioscurides ap. Athen. 1, 11 a)

W. Beck

μείγνυμι s. *μίσγω*

μ<ε>ιδ[Hes. fr. 281, 13

μειδάω s. *μειδῆσαι*

μειδήματα n. pl. [1[H]] *smiles* Th. 205 *μοῖραν* (of Aphr.) *ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι, ' παρθενίους τ' ὀάρους -ήματά* (*μελεδ-* v.l.) *τ' ἐξαπάτας τε ' τέρψιν τε γλυκερὴν φιλότητά τε μειλιχίην τε*, seductive: see h. 10, 3 (*μειδιάω*), cf. *φιλομμειδής*, D. Arnould, Le rire et les larmes, Paris 1990, 90 W. Beck

(ἐπι)μειδῆσαι [12[i], 7°, 2[H], 4[h]] E IE root **smei-*, in Greek with add. *-δ-*; on formation see Tucker, Greek Verbs 35. — Deriv.: *μείδημα, -ιάω, φιλομμειδής* F *-ησε(ν)* 16; *ἐπι-ήσας* 6, *-ήσασα* 2; *-ῆσαι* 1

M 1 trisyll. 1a [-⏑̯⏑] *-ησεν Z* 404 [-⏑̯⏑] ⟨*-ησε δέ*⟩ h. Ap. 118 [-⏑̯⏑] ⟨ ⟩ *υ* 301 1b [⏑̯-⏑̯] *-ῆσαι* h. Cer. 204 [⏑̯-⏑̯] ⟨*ὡς φάτο, -ησεν*⟩ *δὲ θεά A* 595 = *Φ* 434 (≅ *Ξ* 222), *ν* 287, ⟨ ⟩ *δ(ἐ) E* 426 = *O* 47, *Ξ* 222 (≅ *A* 595 etc.), *Ψ* 555, *δ* 609, *ε* 180, *π* 476, *ψ* 111, Sc. 115, h. Cer. 357; *τὸν*+ *δ'* ⟨*ἐπιήσας*⟩ *προσέφη Δ* 356, *Θ* 38, *K* 400, *χ* 371, h. Ap. 531; ⟨ ⟩ Th. 547 2 [⏑̯-⏑̯] *-ήσασα δ(ἐ) A* 596, *Ξ* 223

Σχ sch. D *A* 595: *-ησεν· ἐμειδίασεν. ἐγέλασε, Δ* 356: *ἐπι-ήσας· ἐπιμειδιάσας. γελάσας*

L [1]G. Bona, Il *ΝΟΟΣ*, Turin 1959, 58 f.; [2]Krapp, Akust. Phänomene 44 ff. 116 f.; [3]Levine, ClJ 78, 1982, 97–104, [4]TAPhA 114, 1984, 1–9

B *smile*, usu. formulaic ⟨(see M 1 b)⟩, w. *ἐπι-* (6x) *smile at*, ⟨ ⟩; other modifiers: *ἦκα* Th. 547, *θυμῷ σαρδάνιον υ* 301, cf. *θυμῷ γηθήσας* Sc. 115, *ὀφρύσιν* h. Cer. 358, cf. *ὀφθαλμοῖσιν π* 478, *χαίρων Ψ* 555; *μ.* preliminary to *γελάω* (q.v.) h. Cer. 204. Exact motivation for *μ.* sometimes unclear and matter of opinion 1 sign of amusement 1a response to jests: h. Cer. 204 *πολλὰ παρασκώπτουσ' ἐτρέψατο πότνιαν ἁγνὴν ' -ῆσαι γελάσαι τε καὶ ἵλαον σχεῖν θυμόν* (only instance w. *γελάω*, preliminary stage thereto) 1b mixed w. affection and/or satisfaction toward progeny: *A* 595. 596 ⟨*ὡς φάτο, -ησεν δὲ*⟩ *θεὰ λευκώλενος Ἥρη, ' -ήσασα δὲ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον*, otherwise: P. Friedländer, Studien ⟨zur antiken Lit.⟩ u. Kunst, Berlin 1969, 9 f.: superiority; W. Theiler, Untersuchungen ⟨ ⟩, Berlin 1970, 27: at cripple *E* 426 ⟨*ὡς φάτο, -ησεν δὲ*⟩ *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* (at Aphr.'s complaints) *Z* 404 *ἤτοι ὁ μὲν -ησεν* (Hektor) *ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ* toward others (younger, subordinate): *Ψ* 555 ⟨ ⟩ *ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς ' χαίρων Ἀντιλόχῳ* Sc.

115 ⌞ ⌟ *βίη Ἡρακληείη* ' *θυμῷ γηθήσας· μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν* (Iolaos) *δ* 609 ⌞ ⌟ *βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,* ' *χειρί τέ μιν* (Tel.) *κατέρεξεν* + *ε* 180 (Od. and Kal.), *ν* 287 (Od. and Ath.) *Δ* 356 *τὸν δ'* (Od.) *ἐπι-ήσας προσέφη κρείων* 4 *Ἀγαμέμνων* *ψ* 111 ⌞ ⌟ *πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς* (at Pen.), L⁴ 7 ff. malicious satisfaction: *Φ* 434 ⌞ ⌟ *θεὰ λευκώλενος Ἥρη* (at Ath.'s speech upon her hitting Aphr.) 2 sign of reassurance (cf. *K* 400 in 2 a below): *Θ* 38 *τὴν* ⌞*δ' ἐπι-ήσας* 8 *προσέφη*⌟ *νεφεληγερέτα Ζεύς·* ' *„θάρσει, Τριτογένεια ...“* (v.l. [*μείδησεν*], West, Ptol. Pap. p. 81) *χ* 371 *τὸν* ⌞ ⌟ *πολύμητις Ὀδυσσεύς·* ' *„θάρσει ...“*, L⁴ 5 ff. h. Ap. 531 *τοὺς* ⌞ ⌟ *Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·* ' *„νήπιοι ἄνθρωποι ...“*, who are 12 concerned for their livelihood 3 'ironic' smiles (which also express diff. degrees of amusement) 3a for deception: *K* 400 *τὸν δ'* (Dolon) ⌞*ἐπι-ήσας*⌟ *προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς*, cf. 2 above; otherwise: L² 117 n. 1 „Hohn“, Tsagarakis, Form 16 and Content, Wiesbaden 1982,37 „sarcastic“ Th. 547 *τὸν δ' αὖτε προσέειπε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,* ' *ἦκ'* ⌞ ⌟ *δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης* *Ξ* 222. 223 ⌞*ὣς φάτο, -ησεν δὲ*⌟ *βοῶπις πότνια Ἥρη,* ' *-ήσασα δ' ἔπειτα ἑῷ ἐγκάθετο κόλπῳ* (Aphr.'s 20 love-charm), on type of repetition see Fehling, Wiederholungsfiguren 147 h. Cer. 357 ⌞ ⌟ *ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς* ' *ὀφρύσιν, οὐδ' ἀπίθησε Διὸς βασιλῆος ἐφετμῆς* (but will undermine it) 3b otherwise: *O* 47 ⌞ ⌟ *πατὴρ ἀνδρῶν τε* 24 *θεῶν τε,* ' *καί μιν* (Hera) *ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα*, has seen through Hera's speech and is about to force her to act accordingly *π* 476 ⌞ ⌟ *ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο* ' *ἐς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδών, ἀλέεινε δ' ὑφορβόν*, Stanford ad. l. 28 says primary motive prob. pride at having escaped ambush by suitors whose return Eum. has just reported *υ* 301 (Od. ducked the cow's foot) *ἦκα παρακλίνας κεφαλήν, -ησε δὲ θυμῷ* ' *σαρδάνιον μάλα τοῖον*, without externalization, see 32 *θυμός* B 13, incorrect Russo, Odissea ad l. (q.v.), see also L⁴ 3 ff. 4 metaphor.: h. Ap. 118 *ἀμφὶ δὲ φοίνικι βάλε πήχεε, γοῦνα δ' ἔρεισε* ' *λειμῶνι μαλακῷ, -ησε δὲ γαῖ'* ' *ὑπένερθεν· ἐκ δ' ἔθορε πρὸ φόωσδε, brightened*, see *γελάω* 36 B I 4

D v.l. *Ξ* 263 ap. sch. T, *ν* 250 Eust.

W. Beck

μειδι(άω) [3ⁱ, 2ʰ] E analogical metrical expansion with *-ια/ο-*, Risch § 112 d B *smile, grin*; instr. *ὄμμασι* h. 7,14, *προσώπασι* *H* 212 (like huge Ares goes to war) *τοῖος ἄρ' Αἴας ὤρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν,* ' *-ιόων βλοσυροῖσι* 44 *προσώπασι* (to fight Hektor), sign of satisfaction, see sch. Erbse and Levine, ClJ 78, 1982, 102. 104 *Φ* 491 (Hera took Art.'s arrows) *αὐτοῖσιν δ' ἄρ' ἔθεινε παρ' οὔατα -ιόωσα* *Ψ* 786 *Ἀντίλοχος δ' ἄρα δὴ λοισθήϊον ἔκφερ' ἄεθλον* ' *-ιόων,* 48 *καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν*, at Aias' discomfort but also perh. looking to the profitable speech he is about to give. Cf. Köhnken, H. 109, 1981, 147 h. 7, 14 *ὁ δὲ* (Dion.) *-ιάων ἐκάθητο* (in the ship) ' *ὄμμασι κυανέοισι* (sc. with foresight) 52 h. 10,3 *ἐφ' ἱμερτῷ δὲ προσώπῳ* ' *αἰεὶ -ιάει* (Aphr.) *καὶ ἐφ' ἱμερτὸν φέρει* (v.l. *θέει*) *ἄνθος*, Càssola: *nel volto desiderato* (sc. of the beloved) *sempre sorride* (see *μειδήματα*) See also D. Arnould, Le rire et les larmes, Paris 1990, 87–92, 56 140 f., *et passim* W. Beck

μείζων s. *μέγας*

μείλανι s. *μέλας*

μείλια n. pl. [2ⁱ] E uns. – Abl. *μείλιχος* Σχ sch. D *I* 147: *οἷς μειλίσσονται τοὺς ἄνδρας. τὴν προῖκα ... τὴν* 64 *ἡδέως διατιθεμένην τὰ κατὰ τῆς ψυχῆς* L Hartel, ZÖG 7, 1864, 480 f.; Ahrens, Kl. Schr. 308 f.; Köstler, Hom. Recht 58 f.; Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 92 A. 505 B geneigt machende *Gaben* als Freundschaftsunterpfand (vgl. Abl.) i. S. v. entweder *Versöhnungsgeschenken* (vgl. *δῶρον* B 1 a β) od. *Mitgift* (vgl. *ἕδνα* B 2) *I* 147 (*ἀνάεδνον ἀγέσθω*) *ἐγὼ δ' ἐπὶ -α δώσω* ' *πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔ πώ τις ἐῇ ἐπέδωκε θυγατρί* (7 Städte) ≅ 289 *ich werd es noch zusätzlich versüßen*, vgl. 72 einers. V. 112 f. 526, *Ψ* 592 f. 558 f., andrers. *υ* 342, *X* 51, *Z* 192 ff., *η* 313 f. R. Führer

μειλίγματα n. pl. [1°] Σχ sch. Barn. z. St.: *πρὸς ἡδονὴν δωρήματα. ἢ κρέα τινά. ἢ τὴν ἀπομαγδαλιάν* L K. Wyß, RGVV 15, 2, 1914, 33 B *was das Herz erfreut* (vgl. *ὀνείατα*) *κ* 217 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα* ' *σαίνωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει -ατα θυμοῦ Leckerbissen* (Porzig, Satzinhalte 188), vgl. h. Cer. 290, *ο* 374–9

R. Führer

μείλινος, μέλινος [13ⁱ, 1°] E Stoffadj. zu *μελίη*, s. ähnl. Bildgen (meist von Pflanzen) bei Risch § 35 e; in Il. mit MD *μείλ-* F *-ον* 11, *-α* 2; *μελίνου* 1 M 1 [⏑̄⏑⏑] *δόρυ -ον* *E* 666. 694, *Π* 114. 814, *Φ* 178 [⏑̄⏑⏑] (Verb +) *-ον ἔγχος* *E* 655 ≅ *Y* 272ᵉᵃ, *Z* 65, *N* 597, *Φ* 172, *X* 293; *καὶ -α δοῦρα* *N* 715, *T* 361 2 [⏑̄⏑⏑] *ἐπὶ μελίνου* *ρ* 339 (zur Längg. vor *μ*. vgl. Chantraine, Gr. h. I 176) Σχ sch. D *E* 655: *ἐκ μελίνου ξύλου, ἢ μακρόν*, cf. sch. min. P.Oxy. 3158 ad l.

B *aus Eschenholz*, von Lanze(nschaft) u. (1°) Türschwelle; meist beim Herausziehen, je 2× wirkungslosen Stekkenbleiben od. Zerbrechen der Lanze, also mit Blick auf den Schaft, nie mit 'treffen', 'verletzen', wo es um die Spitze geht; vgl. *δόρυ χάλκεον* sowie *χάλκεον ἔγχος* (also von der 'ehernen' Spitze), die weitgehend entspr. gebr. (z.B. *E* 620, *Φ* 200 ebf. bei 'ziehen') wie *δόρυ μ.*, *μ. ἔγχος*, aber im Untersch. zu *μ.* außerdem bei 'durchbohren' (*Δ* 481, *N* 595, *Π* 318. 346), 'fliegen' (*N* 408⁺), dazu Dat. *ὀξέϊ δουρί/χαλκῷ, ἔγχεϊ μακρῷ* bei 'schlagen, treffen'; zur Verteilg. s. noch Parry, Epithète 231, Shannon, Cosset, Bakker (s.v. *μελίη* L) 1 von der Lanze (Sg. außer 2×, s. Ende); ⌞*δόρυ -ον*⌟ [⏑̄⏑⏑], den Lanzenschaft durchschlagen, zerbrechen: *Π* 114 *Ἕκτωρ Αἴαντος* ⌞ ⌟ ... ' *πλῆξ' ἄορι (αἰχμὴ χαλκείη* sprang ab) *Φ* 178 (*ἤθελε*, Asterop.) *ἄξαι ἐπιγνάμψας* ⌞ ⌟ *Αἰακίδαο* (s.u. 172; 162 u.ö. *Πηλιάδα μελίην*) die Lanze (am Schaft) aus der Wunde ziehen (vgl. *μελίη* B 2 a): *E* 666 (keiner konnte dem Sarp.) *μηροῦ ἐξερύσαι* ⌞ ⌟ (vorher *ἔγχεϊ μακρῷ, δόρυ μακρόν*) + 694 (*ὥσε θύραζε*) *Π* 814 *ἐκ χροὸς ἀρπάξας* ⌞ ⌟ (Euphorbos dem Patr., [806] traf ihn *ὀξέϊ δουρί*) entspr. ⌞*-ον ἔγχος*⌟ [⏑̄⏑⏑]: *Z* 65 *ἐξέσπασε* ⌞ ⌟ (Ag. dem Toten) Lanze(nschaft) schleift hinterher: *N* 597 (Helenos' Hand *ἐλήλατο χάλκεον ἔγχος*) *τὸ δ' ἐφέλκετο* ⌞ ⌟ Lanze bleibt wirkungslos stecken (Schaft ragt heraus): *Y* 272 (Aen. traf Ach.s Schild, *πτύχα*) *χρυσέην, τῇ ῥ' ἔσχετο* ⌞ ⌟ (*χάλκεον* vulg.), vorher *ὄβριμον* (259), *δολιχόσκιον* (262) *ἔγχος* *Φ* 172 (Ach. verfehlte Asterop., *μελίην ἰθυπτίωνα*) *μεσσοπαγὲς δ' ἄρ' ἔθηκε κατ' ὄχθης* ⌞ ⌟ (s.o. 178) Lanze zum Wurf schwingen (vgl. *μελίη* B 2 a): *E* 655 *ὁ δ' ἀνέσχετο* ⌞ ⌟ (*χάλκεον* v.l.) ' *Τληπ.* (*δούρατα μακρά*) *ἔχε*: *X* 293 *οὐδ' ἄλλ' ἔχε* ⌞ ⌟ (Hektor nach Fehlwurf gg. Ach., vorher *δολιχόσκιον ἔγχος*) Pl.: *N* 715 (Lokrer nicht für *σταδίῃ ὑσμίνῃ*) *οὐδ' ἔχον ἀσπίδας εὐκύκλους καὶ* ⌞*-α δοῦρα*⌟ (sondern *τόξοισι καὶ ἀώτῳ πεποιθότες*), vgl. *μελίῃσι* (*B* 543) *T* 361 (ausrückende Gr. wie *νιφάδες*) *θώρηκές τε κραταιγύαλοι καὶ* ⌞ ⌟ 2 von der Schwelle *ρ* 339 (Od. als Bettler) *ἷζε δ' ἐπὶ μελίνου* *οὐδοῦ ἔντοσθε θυράων,* ' *κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ,* dagg. sonst *λάϊνον* von ders. Schwelle des Megaron (*ρ* 30 *ὑπέρβη* von draußen kommend, aber *υ* 258 ebf. drinnen *ἐντὸς μεγάρου*, so daß Ameis-H. z. St. fragl.; s.a. *χ* 72, *σ* 33 *ξεστοῦ*, *φ* 43 *δρύϊνον*), viell. *μ.* hier vom folgenden *κυπαρ.* veranlaßt; metr. Erkl. (als Formelvariante zu *λάϊνον οὐδόν*) in Odissea z. St.

D v.l. ant. *X* 275 (*χάλκεον* vulg.) H. W. Nordheider

μειλίσσω [1ⁱ, 2ᵉ, 1ʰ] Σχ sch. D *H* 410: *κηδεύειν καὶ ταφῆς μεταδιδόναι. ἢ διὰ πυρὸς θάπτεσθαι* L W. Schmid, BPhW 36, 1916, 1414 ff.; L. Graz, Feu, E & C 60, 1965, 218 ff. B (Tote durch Bestattung) *besänftigen*, Akt. u. (in)trans. Med., hom. in dir. R. *H* 410 *ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακαιέμεν* *οὔ τι μεγαίρω·* ' *οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων ...* ' *γίγνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς -έμεν ὤκα*, vgl. V. 79 f. u.s. *λ* 72 f. h. Cer. 290 (*μιν ἑλούσεν*) *ἀμφαγαπαζόμεναι· τοῦ δ' οὐ -ετο θυμός·* '

χειρότεραι γὰρ δή μιν ἔχον τροφοί ließ sich nicht beschwichtigen, vgl. *κ* 217 *γ* 96 *μηδέ τί μ' αἰδόμενος -εο μηδ' ἐλεαίρων, ' ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς* = *δ* 326 *beschönige nichts*. – Wortf. s. *ἵλαμαι* Abl.: *ἀμείλικτος, μειλίγματα* R. Führer

μειλιχίη [1[i], 1[H]] **Σχ** sch. D *O* 741: *ἐν τῷ μειλιχίους ἡμᾶς καὶ πράους εἶναι τοῖς πολεμίοις ... ἐν τῷ πολεμεῖν προσηνῶς* L Porzig, Satzinhalte 154. 207 **B** *Zärtlichkeit* Th. 206 (Aphr. *λέλογχε*) *παρθενίους τ' ὀάρους μειδήματά τ' ἐξαπάτας τε ' τέρψιν τε γλυκερὴν φιλότητά τε -ίην τε*, vgl. Mimn. fr. 1, 3 W. *O* 741 *ἐν χερσὶ φόως, οὐ -ῃ πολέμοιο*, vgl. *Ω* 739 u. zur Metaph. *P* 228 (falsch Krafft, Untersuchungen 69: 'Gewogensein', s. *μείλιχος* B Vorbem.). – Wortf.: *ἀγανοφροσύνη, ἀναλκείη, ἐνηείη, μεθημοσύνη, φιλοφροσύνη* R. Führer

μείλιχ(ι)ος [13[i], 18[o], 6[H], 1[h]] **E** zu *μείλια*, volksetym. zu *μέλι* (L[2] 173 f.), vgl. Th. 83 f. < *A* 249, ferner Sappho fr. 71, 5 f. V. – Abl.: *ἀ-, γλυκυμείλιχος, μειλίσσω, μειλιχίη*

F Mask. *-ος* 3, *-ον* 1, *-ιον* 2; *-ίοισι* 1[i]; Fem. *-ίῃ* 2, *-ον* 2[H]; Ntr. *-ον* 1[o]; *-α* 1[H], *-ίοισι(ν)* 13, *-ίοις* (vor Vokal) 11, *-α* 1[h]

M 1 [⏑̄⏑⏑] *-ον* Th. 408; *-α* h. 10, 2 [⏑̄⏑⏑] *οὐ γὰρ -ος ἔσκε Ω* 739 [⏑̄⏑⏑] *-ος* Th. 763; *οὐ -όν ἐστιν o* 374; *-α* Th. 84 [⏑̄⏑⏑] *-ος εἶναι P* 671; *-ον αἰεί T* 300, Th. 406 2 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ίοις ἐπέεσσι(ν) Λ* 137, *Φ* 339, *ι* 493 = *κ* 442. 173 = 547 = *μ* 207, *π* 279, *σ* 283, *ω* 393 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *αὐτὰρ ὁ/αὐτίκα -ιον* (...) *μῦθον K* 288, *ζ* 148; *αἰδοῖ -ίῃ ϑ* 172 = Th. 92; *-ίοις M* 267 3 [⏑̄⏑⏑⏑̄⏑] (*αὐτὰρ ὁ*) *-ίοισι προσηύδα Z* 214, *P* 431 [⏑̄⏑⏑⏑̄×] *ἡσπάζοντο ⌊ἔπεσσί τε -ίοισι⌋ K* 542, *τ* 415, ⌊ ⌋ *I* 113; *⌊ἐπέεσσι⌋ν ἀποσταδὰ -ίοισι ζ* 143. 146; ⌊ ⌋/*ἔπεσσι προσηύδων*/*⌊προσηύδα -ίοισι(ν)⌋ ι* 363, *λ* 552, *φ* 192, *μύθοισι* ⌊ ⌋ *Z* 343, *Δ* 256 ~ *υ* 165; *προσεφώνει -ίοισι* Hes. fr. 280, 25

Σχ sch. D *Δ* 256: *προσηνέσι πράοις* (vgl. *K* 288), sch. min. P. Amh. 18 zu *o* 374: *προσγενέστατον*

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 19. 108; [2]Chantraine, AIPhO 5, 1937 (Mélanges Boisacq <I>), 169–74; [3]Krafft, Untersuchungen 68–70; [4]Scott, AClass 24, 1981, 4–7

B *freundlich, liebenswürdig, blandus*, von (1) Pers. (je 3× *-ος/ν*) u. (2) deren Verhalten (außer *o* 374, Th. 84, h. 10, 2 in M 1 nur *-ι-*, metr. erzwungen außer *K* 288 ≅ *ζ* 148[im.]), göttl. Eigensch. bzw. Gabe je 3× in 1 bzw. 2 (am Anf.); nur *P* 671, Th. 763 mit abh. pers. Dat. (nach *ἤπιος* B 1 b. 2 a), also nicht 'gewogen' (so L[3] 68); hom. nur vor/in REinl. (*K* 542, *ζ* 143*. 146*/4[i], 11[o], vgl. Hes. fr. 280, 25) u./o. in dir. R. (REnde *I* 113, *T* 300) bzw. in/nach RAbschl. (*Λ* 137/*σ* 283*) außer *τ* 415 (Exk.) u. *P* 431 (* = innerl. abh.). – Wortf.: *ἀγανός, -όφρων, αἰμύλιος, ἀπήμων* (*Ξ* 164), *γλυκερός, γλυκύ(θυμο)ς, ἐνηής, εὐμενής, (ν)ἤδυμος, ἡδύς, ἤπιος, κερδαλέος, μαλακός* B 2 b, *μελίγηρυς, -ηδής* (*τ* 551), *-φρων* (*B* 34) 1 von (toten [2[i] Patr., 1[i] neg. Hektor] od. [3[H]] göttl.) Pers., je 3× Nom./Akk. in M 1 *Ω* 739 (viele Gr. fielen durch Hektor) *οὐ γὰρ -ος ἔσκε ... ἐν δαί*, vgl. *Y* 467, *O* 741 *P* 671 *νῦν τις ἐνηείης* (Patr.') ... ' *μνησάσθω· πᾶσιν γὰρ ἐπίστατο -ος εἶναι T* 300 (*οὔ μ' ἔασκες κλαίειν*) *τῷ σ' ἄμοτον κλαίω τεθνηότα, ⌊-ον αἰεί⌋*, vgl. *Ω* 770 Th. 406. 408 (*Φοίβῃ*) *Λητὼ κυανόπεπλον ἐγείνατο,* ⌊ ⌋, ' *ἤπιον ⌊ἀνθρώποισι⌋ καὶ ... θεοῖσιν*, ' *-ον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς Ὀλύμπου*, dazu Troxler, Sprache Hesiods 107, Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 25 763 (*γῆν*) *ἥσυχος ἀνστρέφεται* (Hypnos) *καὶ -ος* ⌊ ⌋ (Ggs. Thanatos, vgl. *I* 158) 2 vom (außer *o* 374 f., 1[h] ausschl.) sprachl. Verhalten: *freundschaftlich* (Ausdr. von Freude *Δ* 255 f., *Z* 212 ff., *K* 541 f.), *besänftigend* (*Z* 343, *I* 113, *λ* 552, *π* 279, Bitte um Pardon/Lebensrettg. *Λ* 137, *Φ* 339, *ζ* 143 ff., *κ* 442, vgl. Th. 91 f.), *einschmeichelnd* (Übertölpelung *Z* 214 [s. Donlan, Phoenix 43, 1989, 15], *ι* 363, *σ* 283), Bezugswort 2× *αἰδοῖ*, 1[h] (Aphr.s) *δῶρα, o* 375 *ἔργον* (vgl. *μειλίγματα κ* 217) u. bes. der (5× am Ende [vgl. *κερτόμιος*] impl.) Dat. Pl. von *ἔπος* (19× [*φ* 192 fehlt II Sp. 662, 20]; Nom. Th. 84, Sg. *o* 375) bzw. *μῦθος* (*Z* 343; Sg. *K* 288, *ζ* 148), gekoppelt m. Opp. *ἀρειῇ P* 431, *Φ* 339, *στερεοῖς M* 267 h. 10, 2 (Aphr.) *ἥ τε βροτοῖσι ' -α δῶρα δίδωσιν*, vgl. Mimn. fr. 1, 3 W., Th. 206, h. 6, 19, Alc. fr. 384 V. *μελλιχόμειδες* (Maas, Kl. Schr. 4 A. 4) *Ἄ{π}φ<ρ>οι* (Pfeiffer ebd.) Th. 92 *ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῶνα θεὸν ὡς ἱλάσκονται ' αἰδοῖ* (s.d. B I 1 b. 3 b, vgl. V. 80, *γ* 96) *-ίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν* = *ϑ* 172 (*ἀγορεύει*), dazu Berres, H. 103, 1975, 136 ff., Martin, TAPhA 114, 1984, 40 ff. Th. 84 *τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν* (Musen) *ἐέρσην, ' τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ -α mit gewinnender Süße*, vgl. V. 90. 97. 39 f., *A* 249, *μ* 187 u.s. Martin a.O. 37 A. 18 *o* 374 (Antikleia *φίλει με*) *ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης* (sc. Pen.) *οὐ -όν ἐστιν ἀκοῦσαι ' οὔτ' ἔπος οὔτε τι ἔργον*, vgl. V. 378 f. *Λ* 137 *ὡς τώ γε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα ' ⌊-ίοις ἐπέεσσι⌋ν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουσαν* (≅ *Φ* 98), kontrast. (metr. gleichw.) Th. 890 *Φ* 339 *ἐν δ' αὐτὸν ἵει πυρί· μηδέ σε* (Heph.) *πάμπαν ' ⌊ ⌋ν ἀποτρεπέτω* (Skam.) *καὶ ἀρειῇ* (≅ *Y* 109) *ι* 493 *Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι ' ⌊ ⌋ν ἐρήτυον* = *κ* 442, vgl. *B* 189. 164+ *κ* 173 *ἀνέγειρα δ' ἑταίρους ' ⌊ ⌋ παρασταδόν* = 547 (*ὤτρυνον*) = *μ* 207 *π* 279 *παύεσθαι ἀνωγέμεν ἀφροσυνάων, ' ⌊ ⌋ παραυδῶν*, vgl. V. 286 f. *σ* 283 (*γήθησεν* Od.) *οὕνεκα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο* (Pen.), *θέλγε δὲ θυμὸν ' ⌊ ⌋, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα ω* 393 ⌊ ⌋ *καθαπτόμενος προσέειπεν*, vgl. *κ* 70, *A* 582 (Ggs. *σ* 415+, Op. 332) *M* 267 *ἄλλον -ίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι ' νείκεον*, vgl. *B* 189. 199, *Δ* 241. 256 *K* 542 (*ἤλυθον*) *τοὶ δὲ χαρέντες ' δεξιῇ ἠσπάζοντο ⌊ἔπεσσί τε -ίοισι⌋* ≅ *τ* 415, kontrast. (metr. gleichw. HV) *α* 56, h. Merc. 317 *I* 113 *φραζώμεσθ' ὥς κέν μιν* (Ach.) *ἀρεσσάμενοι πεπίθωμεν ' δώροισίν τ' ἀγανοῖσιν* ⌊ ⌋ *ι* 363 *μιν ἔπεσσι προσηύδων -ίοισι* ≅ *λ* 552 ≅ *φ* 192[med.ex.] *ζ* 143 (*μερμήριζεν, ἢ γούνων ⌊λίσσοιτο λαβὼν⌋ ἦ αὔτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ -ίοισι ' ⌊ ⌋'* ≅ 146 (*οἱ δοάσσατο κέρδιον*) 148 *-ιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον K* 288 (*πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος*) *-ιον μῦθον φέρε Καδμείοισι ' κεῖσ'* (Ggs. *μέρμερα*) *Z* 343 *τὸν δ' Ἑλένη μύθ⌊οισι προσηύδα⌋ -ίοισι* (Ggs. V. 325; v.l. < *Γ* 171) = *Δ* 256[ex.] (Ggs. V. 241) = *υ* 165[ex.] *Z* 214 *-ί⌊ ⌋* (Diom. den Glaukos) *P* 431 *πολλὰ μὲν ἄρ μάστιγι ... ἐπεμαίετο θείνων, ' πολλὰ δὲ -ι⌊ ⌋, πολλὰ δ' ἀρειῇ· ' τὼ δ' οὔτ'* (*ἠθελέτην*) Hes. fr. 280, 25 *καί μιν]ἀμ[ειβό]μενος προσεφώνει -ίοισι, μει-*Assonanz (vgl. Th. 205/6) nur hier

D v.l. (vgl. West, Ptol. Pap. 156. 254) *Φ* 378 (~ *Z* 214), *κ* 67 (≅ Hes. fr. 280, 25[ex.]) R. Führer

μεῖξαι s. *μίσγω*

μείρομαι, ἔμμορε, εἵμαρτο [4[i], 4[o], 7[H], 1[h]] **E** viell. in myk. *mo-ro-qa* enthalten, s. DMic. I 458; Form des Perf. erweist Wz. **smer-*; außergr. Verknüpfungen sind unsicher, s. Chantraine s.v.; *ἀπαμείρομαι* s. I Sp. 626 f. – Abl.: *μέρος, μοῖρα* (Abl. *διαμοιράομαι*), *μόρος* (s.d.) **F** Akt. Pf. *ἔμμορε* 9; Med.-Pass.: *ἀπαμ/ἀπομείρεται* je 1[H], Imp. *μείρεο* 1[i]; *εἵμαρτο* 4 **M** 1 [⏑̄⏑⏑] *⌊ἔμμορέ, τοι τιμῆς* Op. 347 [⏑̄⏑⏑] ⌊ ⌋ Op. 347 [⏑̄⏑⏑] ⌊ ⌋ *τιμῆς A* 278, *O* 189 = *λ* 338[ex.], *ε* 335, Th. 414. 426, h. Ven. 37 2 [⏑̄⏑⏑] *ἀπαμείρεται* Th. 801 [⏑̄⏑⏑] *ἀπομείρεται* Op. 578; *μείρεο τιμῆς I* 616 3 [–⏑̄⏑] *⌊εἵμαρτο⌋* Th. 894 [–⏑̄⏑] ⌊ ⌋ *Φ* 281 = *ε* 312 ≅ *ω* 34

Σχ sch. D *A* 278: *ἔμμορε· ἔλαχεν. ἔτυχεν*, vgl. sch. min. P.Strassb. 33 zu *A* 278

B (Präs. Med.:) *Anteil erhalten an* (1[i]), entspr. (1[H]) Kompos. *ἀπομ.*; neg. (1[H] m. *α*-priv.) *ἀπαμ. getrennt werden von* (Pass.) m. Gen. sep.; (Pf.:) *teilhaftig sein*; (Plqu. Pass.:) *es war zugeteilt* (*Schicksal*), *daß* + A. c. I. – Wortf.: (zu I 1.2:) *ἔμμορος, ἔμπαιος, ἐπήβολος*; *ἀντ(ι)άω, ἀντιβολέω, ἀπονίναμαι, ἐπαυρίσκω* (s.d.), *λαγχάνω, τυγχάνω*, (Th. 607) *μετὰ γένηται*, sc. *μοῖρα*; (3:) *μοῖρα* (s.d. B 2 b u. Wortf.), *μόρος, θέσφατόν ἐστιν, πέπρωται*, s.a. *μοιράω, δατέομαι, δίδωμι, νέμω, ἐπικλώθω, -νέω, τιμάω, τίω*; (II:) *ἄμμορος, χωρίς* **I** Simplex 1 meist result. Pf. *⌊ἔμμορε τιμῆς⌋* (VE) *Anteil erhalten, haben an, teilhaftig sein* (sc. Bereich, Ehre, Ehrenstellg., Vorrang), vgl. *ϑ* 480 *τιμῆς ἔμμορος* (s.d. m. Wortf.); Gott: *O* 189 (Pos. zu Iris: „*μ' ὀμότιμον*, sc. mit

Zeus u. Hades) *τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ'* ⌞ ⌟ ' *ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον ... ἅλα (παλλομένων, Ἀΐδης ζόφον, Ζεὺς οὐρανόν, γαῖα ξυνὴ καὶ Ὄλ., τριτάτῃ ἐνὶ μοίρῃ*", s.d. B 1) *ε* 335 (*Λευκοθέη, ἣ πρὶν βροτός, νῦν δ') θεῶν ἔξ* ⌞ ⌟ Th. 414 (Hekate, *τιμήν* von Zeus, *δῶρα, μοῖραν ἔχειν γαίης καὶ θαλάσσης*) *ἀπ' οὐρανοῦ* ⌞ ⌟ (421 ff. *ὅσσοι τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἶσαν, δασμός*, s.o. *O* 189 *δέδασται*; Emphase auf *οὐρ.* durch Sondervers) + 426 (*οὐδ' ἥσσον, γέρας, Ζεὺς τίεται αὐτήν*) h. Ven. 37 (Zeus) *ὅς τε μέγιστός τ' ἐστί, μεγίστης τ'* ⌞ ⌟ König als Schützling des Zeus: *A* 278 (Nestor zu Ach.:) „*οὔ ποθ' ὁμοίης* ⌞ ⌟ ' *σκηπτοῦχος βασιλεύς* (*κῦδος* von Zeus") Phäaken an Auszeichnung, die Alkin.' Haus durch diesen Gast erfährt (s. Ameis-H. z. St.): *λ* 338 (Arete über Od.:) „*ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν, ἕκαστος δ'* ⌞ ⌟" abgewandelt: Op. 347 (bis) (*γείτων*) *ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ·* ' *ἔμμορέ τοι τιμῆς ὅς τ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ* (s. West z. St.) *dem ist etw. Wertvolles* ⌞*zuteil geworden*⌟, *dem ein guter Nachbar* ⌞ ⌟ *ist* 2 Präs. Med. *I* 616 (Ach. zu Phoin.): „*ἶσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς*" *share my honour* (gen. part.) *to the half* (adv.: Leaf, Ameis-H. z.St.; vgl. Op. 578 in II), s. aber *ἥμισυ* (B 1 a: Akk. Obj. + Gen. part., vgl. *Z* 193 *τιμῆς ἥμ.*) 3 Plqu. Pass. ⌞*εἴμαρτο*⌟ + A.c.I. *es war zugeteilt* (*Schicksal*), *daß* ...; sc. elend umzukommen: *Φ* 281 (Ach. im Fluß:) „*νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ* ⌞ ⌟ *ἁλῶναι* (*ὀλέσθαι* v.l.)" = *ε* 312 (Od., Opp. *κ' ἔλαχον κτερέων, κλέος*) ≅ *ω* 34 (*σ'*, Ag., Opp. *τιμῆς ἀπονήμενος θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν*) Geburt von Kindern, die der Mutter entspr.: Th. 894 *ἐκ γὰρ τῆς* (Metis) ⌞ ⌟ *περίφρονα τέκνα γενέσθαι* (sc. Ath. u.a., 898 *ἤμελλεν τέξεσθαι*)

II Kompos. *ἀπο- / ἀπαμείρομαι* (1) *teilhaben an*: Op. 578 *ἠὼς γάρ τ' ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται* (*ἀπαμ.* v.l.) *αἶσαν*(!, m. Gen. part. u. Akk. der Bzhg., vgl. *I* 616 in I 2) konnte gedeutet werden als 'abteilen' ~ 'wegschaffen' u. vermischt werden mit: (2) Th. 801 (meineidiger Gott) *εἰνάετες δὲ θεῶν ἀπαμείρεται* (*ἀπομ./μεταμ.* vv.ll.) *αἰὲν ἐόντων* (*οὐδ' ἐπιμίσγεται*) *wird abgeteilt, getrennt von* (Pass., m. Gen. sep.; vgl. *ἄμμορος*, s. West z. St.), in *-αμειρ-* *α*-priv.?, s. I Sp. 626 f. (*ἀπαμείρομαι*), 630 (*ἀμέρδω*)

D v.l. *H* 127 (*μειρόμενος* Zen. pro *μ' εἰρόμ.*)

H.W. Nordheider

μείς, μήν [3[i], 12[o], 11[H], 2[h]] **E** IE, cf. e.g. Lat. *mens-is*, OI *mí*; *μείς* < **mḗns*; nom. *μήν* sec. format. from *μην-ός* etc.; on Myc. see DMic. I 435 f., on IE R. S. P. Beekes, JIES 10, 1982, 53–57 Deriv.: *μήνη*; *διχό-, δυωδεκά-, ἡλιτό-μηνος* **F** *μείς* 3, *μήν* 1, *-ός* 9, *-ί* 1, *-α* 5; *-ες* 3, *-ῶν* 4, *-ας* 2 **M** 1 monosyll. **1 a** ⏑̄[×] *μείς T* 117; so prob. *μήν* Hes. fr. 333 (cf. Call. fr. 260, 12) **1 b** ⏑̆[–] *μείς* Op. 557, h. Merc. 11 **2** disyll. **2 a** shape [–⏑]: [⏑̆⏑] *-ί ω* 118; *-α δὲ πάντ(α) κ* 14, *μ* 325; *-α* (*δέ*) *ξ* 244, Op. 504 [⏑̆⏑] *-ός* Op. 800; *-α B* 292; *-ας ρ* 408 [⏑̆⏑] *τριηκάδα / εἰκάδα / τρισεινάδα -ὸς ἀρίστην* Op. 766/820/814 **2 b** [⏑̄×] *-ός* Op. 772; *-ας E* 387 **2 c** [⏑̄–] *-ὸς δ'* Op. 780. 790; *-ῶν κ* 470 ≅ *τ* 153 = *ω* 143 = Th. 59 **2 d** shape [–⏑́]: [–⏑̆] *-ες λ* 294 = *ξ* 293 = h. Ap. 349 [–⏑̄] *-ός ξ* 162 = *τ* 307

L West[+], WD 349 f. 376 f.

B *month*; old sense 'moon' reflected in use w. *φθίνοντος/ων* (*ξ* 162[+], Op. 798/*κ* 470[+]), *ἀεξομένοιο* (Op. 772 f.), parts of *ἵστημι* (*ξ* 162[+], Op. 780. 798; *T* 117), cf. also h. Merc. 11; in Hom. no named months (but for app. myc. instances see Ruijgh, Études 104. 107. 112. 125. 130, Heubeck, Lineartafeln 105), no use to fix an event within year, no indicat. of precise length. – Wdfld.: *Ληναιών* **1** a lunar *month*, from new moon to new moon *ξ* 162 *τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς.* ' *τοῦ μὲν φθίνοντος -ός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο,* ' *οἴκαδε νοστήσει* (vv. 162–164 *ὑποπτεύονται οἱ τρεῖς* schol.) = *τ* 307 (v. 306 obelo [dicitur] not. J ['an 307? cf. *ξ* 162' Allen]) – generalizing, *the month* as recurring phenomenon Op. 766 (*ἥματα πεφυλαγμένος εὖ*) *πεφραδέμεν δμώεσσι· τριηκ*⌞*άδα -ὸς ἀρίστην,* ' *ἔργα τ' ἐποπτεύειν ἠδ' ἁρμαλιὴν δατέασθαι* 814 *παῦροι ... ἴσασι τρισειν*⌞ ⌟ ' *ἄρξασθαί τε πίθου κτλ.* 820 *παῦροι ...* (sc. *ἴσασι*) *μετ' εἰκ*⌞ ⌟ ' *ἠοῦς γεινομένης* 772 *ὀγδοάτῃ δ' ἐνάτῃ τε δύω γε μὲν ἤματα -ὸς* ' *ἔξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα πένεσθαι* 780 ⌞*-ὸς δ'*⌟ *ἱσταμένου τρεισκαιδεκάτην ἀλέασθαι* ' *σπέρματος ἄρξασθαι* 790 ⌞ ⌟ *ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν* (*ταμνέμεν*) 800 *ἐν δὲ τετάρτῃ -ὸς ἄγεσθ' εἰς οἶκον ἄκοιτιν* pl. *the months*: *κ* 470 ⌞*ἀλλ' ὅτε δή*⌟ *ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,* ' *-ῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη* (v. 470 om. multi) ≅ *τ* 153 (v. om. nonn.) = *ω* 143 (v. om. nonn.) = Th. 59 *λ* 294 ⌞ ⌟ *-ές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο* ' *ἄψ περιτελλομένου ἔτεος καὶ ἐπήλυθον ὧραι* = *ξ* 293 = h. Ap. 349 (*νύκτες* v.l.) – particular (app. lunar) *month* in a series: *T* 117 (*ἐκύει*) *υἱόν, ὁ δ' ἕβδομος ἐστήκει μείς* (*μὴς* v.l.)· ' *ἐκ δ' ἄγαγε πρὸ φόωσδε καὶ ἠλιτόμηνον ἐόντα* h. Merc. 11 *τῇ δ'* (pregnant Maia) *ἤδη δέκατος μείς* (*μὴς* [ss. *εἰς*] M) *οὐρανῷ ἐστήριχτο,* ' *εἷς τε φόως ἄγαγεν* – particular named or characterized *month* in year: Hes. Op. 504 *-α δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα,* ' *τοῦτον ἀλεύασθαι* 557 *μείς* (i.e. Lenaeon: v. 504) *γὰρ χαλεπώτατος οὗτος,* ' *χειμέριος* fr. 333 *φυλλοχόος μήν* (*μείς* Rzach, ut Call. fr. 260, 12) on mode of characterizat. see E. Fraenkel in Festschrift Snell 185 **2** indicating durat. of activity etc.; app. of a period (roughly) corresponding in length to a lunar month, but not (nec.) measured from new moon *B* 292 *τίς δ' ἕνα -α μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο* ' *ἀσχαλάᾳ σὺν νηΐ* (*ὅν περ ἄελλαι εἰλέωσιν*) *κ* 14 ⌞*-α δὲ πάν*⌟*τα φίλει με μ* 325 ⌞ ⌟*τ' ἄλληκτος ἄη Νότος ξ* 244 *-α γὰρ οἶον ἔμεινα ω* 118 *-ὶ δ' ἄρ' οὖλῳ πάντα περήσαμεν ... πόντον E* 387 *χαλκέῳ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο* (Ares) *τρισκαίδεκα -ας ρ* 408 (Antim. to Tel.: „if all the wooers gave the beggar as much as I) *καί κέν μιν τρεῖς -ας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι*"

D *β* 107 a (= *τ* 153[+]) J. N. O'Sullivan

μείων [3[i], 2[H]] **E** bereits myk. als *me-wi-jo/me-u-jo* i. S. v. *meu̯iios-*, s. DMic. I 447 f. Einzelheiten umstritten, s. Chantraine, Dict. s.v.; s.a. *μινύθω, μιστύλλω* **Σχ** sch. D *B* 528: *μικρότερος. ἐλάττων*

B 1 *-ων kleiner* an Körpergröße, differenzierend bei Beschreibg. eines Mannes durch Vgl. mit einem anderen *B* 528. 529 *Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,* ' *μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος* ⌞*Τελαμώνιος Αἴας*⌟, ' *ἀλλὰ πολὺ -ων ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ,* wiederholt, je 1× wiederaufgenommen durch *οὔ τι τόσος, ὀλίγος,* + *πολύ*, vgl. *μέγας* ⌞ ⌟ *Γ* 193 (Priam. fragt nach Od.:) „*μείων μὲν κεφαλῇ* (*κεφαλήν* Arist., codd. nonn.) *Ἀγαμέμνονος* ... ' *εὐρύτερος δ' ὤμοισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι*", prädd., + Dat. der Bzhg. u. Gen. comp.; 2 Ntr. Pl. *-ονα kleiner* an Menge, *weniger* (in Antith. zu *πλέω, πολλῶν*): Op. 690 (*μηδ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον*) *τίθεσθαι,* ' *ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ -ονα φορτίζεσθαι*, Subst. Th. 447 (Hekate die Herden) *ἐξ ὀλίγων βριάει καὶ ἐκ πολλῶν -ονα θῆκεν*, prädd., vgl. *μινύθω*

D ci. Op. 380 H. W. Nordheider

μελαγχαίτης [1[H]] *having a dark mane*, epith. of a centaur Sc. 186 *Ἄρκτον τ' Οὔρειόν τε -ην τε Μίμαντα*, see *κυανοχαίτης* and Ricciardelli Apicella, QUCC 32, 1989, 115

W. Beck

Μελάγχλαινοι sagenhafter skyth. Stamm, viell. erwähnt bei Aristeas, s. fr. dub. 14 p. 154 Ber. B. Mader

μελαγχροιής hapax **E** prob. ad hoc metr. form < *χροιή* (*Ξ* 164), see Risch § 31 f., Frisk II 1121, but also Szemerényi, SMEA 2, 1967, 21 f. (= Scripta Minora III 1267 f.), Wyatt, Metr. Lengthening 169 f. See *εὐχροές* and *μελανόχροες* **B** *dark-skinned*, i.e. *bronzed*, sign of health used of rejuvenated Od. – Wdfld.: see E *π* 175 *δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην.* ' *ἄψ δὲ -αγχροιὴς γένετο, γναθμοὶ δὲ τάνυσθεν,* ' *κυάνεαι δ' ἐγένοντο γενειάδες*, Irwin, Colour Terms 112 ff., on problem of Od.'s hair-color see Bérard, Intr. Od. III 32–34

W. Beck

μελάγχροος v.l. τ 246, s. *μελανόχροες*

μέλαθρον [3ⁱ, 5°, 1ᴴ, 2ʰ] uncertain (w. *μέλας*?), see Frisk II 198, Risch § 18 c M 1 [⏑⏓⏑] *-ον* *I* 640 [⏑⏓⏑] *-ον* σ 150 [⏑⏓×] *-ον* *B* 414, χ 239 2 [⏑⏓×] *-ου* λ 278, Cat. 16, 17 Trav., h. Cer. 188, h. Ven. 173; *-ῳ* *I* 204, τ 544 3 [⏓⏑⏑] *-όφιν* ϑ 279 **Σχ** 1 sch. D: *B* 414 (cf. sch. min. P.Cairo Masp. 67331 ad l.): *-ον· οἶκον. ἀπὸ δὲ τούτου φησὶ τὸ βασίλειον,* *I* 204: *-ῳ· τῷ οἴκῳ. ⟨ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι ὑπὸ τοῦ⟩ καπνοῦ,* *I* 640: *-ον· συνεκδοχικῶς οἰκίαν,* ϑ 279 *-όφιν· ἐκ τῆς ὀροφῆς,* λ 278: *-ου· νῦν δοκοῦ* 2 sch. ϑ 280 Dind.: *-ον δὲ κυρίως τὸ μέσον τῆς στεγῆς ξύλον τὸ ὕπατον καλούμενον ⟨ ⟩ πυρός. θέλει οὖν λέγειν, παντὶ τῷ οἴκῳ περιέβαλε τοὺς δεσμούς*

B *ridge-piece* (at peak of pitched roof) prob. extending out through smoke-holes (cf. τ 544), M. O. Knox, CQ 23, 1973, 17; Drerup, Arch. Hom. O 116 f., see **Σχ** and *αἰθαλόεις* (*B* 414 f., cf. χ 239); other adj.: *ἐμόν* *I* 204, *εὐποίητον* ⟨h. Ven. 173,⟩ *προὔχον* τ 544, *ὑψηλόν* λ 278; of *κλισίη*: ⟨ ⟩ *I* 204. 640 W d f l d.: *ἀμείβοντες, δοκός, κίων, ὀροφή, ὄροφος* (see also *μέγαρον*) 1 literal meaning ϑ 279 (*χέε δέσματα πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε -όφιν ἐξεκέχυντο, ' ἠΰτ' ἀράχνια λεπτά*, Chantraine, Gr. h. I 239 λ 278 *ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο -ου* τ 544 *ἄψ δ' ἐλθὼν* (eagle) *κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ προὔχοντι -ῳ* χ 239 *αὐτὴ δ'* (Ath.) *αἰθαλόεντος ἀνὰ μεγάροιο -ον ' ἕζετ' ἀναΐξασα, χελιδόνι εἰκέλη ἄντην* h. Ven. 173 *ἔστη ἄρα κλισίῃ, εὐποιήτοιο ⟨-ου ' κῦρε κάρη⟩, κάλλος δὲ παρειάων ἀπέλαμπεν* h. Cer. 188 *ἡ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἔβη ποσὶ καί ῥα ⟨ ⟩, πλῆσεν δὲ θύρας σέλας θείοιο*, for discussion see Richardson ad l. who asserts: „here it should mean 'lintel'" (followed by van Eck 112, cf. Renehan, HSPh 87, 1983, 21); but *οὐδός* extends within the door, see Ameis-H. on ρ 339, cf. κ 62, χ 2. 203; corr. transl. by Càssola 2 extended use, *pars pro toto* for 'roof' ('home'): *B* 414 (oath *μὴ κτλ.*) *πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο -ον ' αἰθαλόεν* *I* 204 *οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι -ῳ* 640 *σὺ δ'* (Ach.) *ἵλαον ἔνθεο θυμόν, ' αἴδεσσαι δὲ -ον· ὑπωρόφιοι δέ τοί εἰμεν* σ 150 *οὐ γὰρ ἀναιμωτί γε διακρινέεσθαι ὀΐω ' μνηστῆρας καὶ κεῖνον, ἐπεί κε -ον ὑπέλθῃ* 3 Cat. 16, 17 Trav.]*οισι -ου*

D Cat. 96 C, 3 Trav. (see *ἐλθεῖν* D); v.l. Leaf *B* 415, *I* 286 W. Beck

μελαίνομαι, -άνω [3ⁱ, 3ᴴ] E denom. (*μέλας*); on *-άνω* [1ⁱ] see Chantraine, Gr. h. I 315 f. **Σχ** sch. min. P.Oxy. 3159 on *H* 64: *-ει· [μ]ελαίνεται*, sch. D *E* 354: *⟨-αίνετο⟩ χρόα· μέλαν τὸ σῶμα αὐτῆς ἐγίνετο· ὅ ἐστιν ἐπελιδνοῦτο τὸ καλὸν αὐτῆς σῶμα*, 548: *⟨ ⟩· βαθεῖα ἐγίγνετο*

B *grow or become dark* 1 active: *H* 64 *οἴη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρίξ ' ὀρνυμένοιο νέον, -άνει δέ τε πόντος* (v.l. *-ον* Arist. codd.) *ὑπ' αὐτῆς*, see *μέλας* B 1 k β 2 medio-pass.: *E* 354 (Aphr. wounded and bleeding, see 336 ff.) *ἀχθομένην ὀδύνῃσι, -αίνετο δὲ χρόα καλόν*, blood spreading, see *μέλας* B 1 i, Mawet, Douleur 47; otherwise **Σχ**, cf. *μελαγχροιής* etc. with artifacts: *Σ* 548 *ἡ δὲ* (*ἄρουρα*) *-αίνετ' ὄπισθεν, ἀρηρομένη δὲ ἐῴκει, ' χρυσείῃ περ ἐοῦσα*, i.e. 'was partially dark', cf. *μέλας* B 1 d Sc. 167 *κυάνεοι* (*δράκοντες*) *κατὰ νῶτα, -άνθησαν δὲ γένεια*, cf. *μέλας* B 1 h. l and π 175 f. (otherwise: 'soiled' Myres, JHS 61, 1941, 25) 300 (*ὄρχος*) *βριθόμενος σταφυλῇσι· -άνθησάν γε μὲν αἶδε*, cf. *μέλας* B 1 m, Gigante, Athenaeum 33, 1955, 337 f. Hes. fr. 302, 3 *εὖ δὲ -ανθεῖεν κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα* W. Beck

Μελάμπ(ους) [1°, 3ᴴ] E der N. steht viell. in einer Bzhg. z. Tätigk. des „Sehers u. Heilers", s. L⁶ 31 m. A. 8 u. vgl. *Οἰδιπόδης* u. *Ποδαλείριος*

L [1]Rohde, Psyche 2, 50 ff.; [2]Nilsson, Griech. Feste 460⁺; [3]Preller-Robert; [4]Pley, RE XV, 1931, 392 ff.; [5]Wiesner, Die Thraker, Stuttg. 1963, 65; [6]Ingrid Löffler, Die Melampodie, Meisenheim a. Glan 1963; [7]Berve, Gn. 42, 1970, 694; [8]Erbse, Beitr. Verst. Od. 43⁺; [9]Burkert, GrR (ders., Structure 85 ff.)

B *Seher u. Heiler, Stammv. d. Sehergeschlechts d. Melampodiden* Übersicht über die Belegstellen: a) N. überl.: *o* 225 (*-οδος*), im Prosaref. Hes. fr. 131 (Probus) u. 261 b) N. sicher erg.: Hes. fr. 37, 13 c) *μάντις* a. St. des N.s: λ 291 (*ἀμύμων*), (Hes. fr. 272 — N. im nicht erhaltenen Kontext) d) wahrsch. mit M. zu verbindende Hes. fr.e: 136; 132 f., s.u. 2c; vgl. ferner D 1 *Wesen u. Herkunft*: eigtl. *Seher* (*μάντις* genügt λ 291 im Zshg. des Mythos als Bez. für M., vgl. Hes. fr. 272,1, wo aber der N. sicher vorher genannt ist); er verwendet aber i. d. beiden Haupterz. (2 b/c) s. Sehergabe als Heiler (*μαντοσύνῃς ἰήσατ[ο]*, fr. 37, 14). Als Seher mit Ap. verbunden, steht er aber ansch. auch in e. engen Bzhg. zu Dionysos (1 b); wahrsch. eine sehr alte, zu einem urtüml. Ritus gehörende myth. Gestalt (s. 2 Vorbem.) — z. Zuordng. der Hes. fr. (Ehoien, große Ehoien u. Melampodie), s. allg. L⁶ 1 a *Genealogie u. Heimat*: S. des Amythaon u. somit Enkel ⟨d. Krētheus u. d. Tyro⟩, sowie Neffe d. Nēleus u. Vetter d. Nestor, Aiolide, was zwar im fgrE nirgends direkt überl. ist (doch s. Hes. fr. 131 [Probus]), wohl aber überall vorausg. ist (s. *Ἀμυθαονίδαις* Hes. fr. 203, 2, ferner M.' Heimat Pylos mit dem Stammbaum ⟨ ⟩ λ 254 ff.); der N. der M. wird nicht genannt, jüngere untersch. Angaben s. bei L⁶ 31 A. 7. Bruder des Bias (Hes. fr. 37, 9. 13, vgl. V. 5 *αὐτοκασιγν[ήτῳ*; *o* 237 nur Bruder, ohne N.), s. Söhne u. Nachkommen: *o* 242 ff., unter ihnen die berühmten Seher Amphiaraos u. Polypheides, sowie Theoklymenos; e. unterschiedl. Stammbaum gibt Hes. fr. 136, s. App. zu weiteren, die alle nicht miteinander übereinstimmen. Als Heimat nennt *o* 226 Pylos (vgl. Hes. fr. 37, 8. 10), was bed., daß Amythaon zus. m. Neleus Jolkos/Thessalien verlassen hätte (vgl. Hes. fr. 33 a, 2 ff.; fr. 37, 17 f.); von Pylos zog er zus. mit s. Bruder Bias, aus Zorn auf Neleus u.(? oder?) um die Proitiden zu heilen, nach Argos (*o* 239, vgl. 228, Hes. fr. 37, 10), dem Sitz seiner Nachfahren (noch des Theoklymenos; *o* 224), vgl. L⁶ 39 m. A. 51 (auch zu anderen außerep. Traditionen, zu diesen auch L², ⁴ 393) 1 b *Bzhg.en zu Göttern*: zu Ap. s. Hes. fr. 261 (*φίλτατος Ἀπόλλωνι*), zu Dionysos s. L^1.5, ⁴ 398, ⁶ 38, ⁹ 256, vgl. 136. 340 2 *Rolle im fgrE*: nb. der 'Berufungsgeschichte' (a) gibt es zwei Erzählungskomplexe, die Werbung um Pērō bzw. d. Gewinng. d. Rinder des Iphiklos (b) u. die Heilg. der Proitiden (c), letzere zugleich die Begründg. d. Melampodiden- u. Biantidenherrschaft in Argos. Die beiden Hauptmythen (b/c) sind — u. mit ihnen wahrsch. M. — wohl sehr alt u. urtüml.; im fgrE werden sie mehrfach, aber nur kurz, mit vielen Andeutungen u. Voraussetzungen erzählt, die nur z.T. aus der jüngeren Überl. verständl. werden; sie enthalten viele archaische u. märchenhafte Züge. Viell. sind beide (b/c) auseinanderstrebende Variationen urspr. eines Mythos: beide stehen in Zshg. mit d. Gewinng. e. Braut, in b durch die Erbeutg. (Rückführg.?) von Kühen, in c sind die Mädchen selbst die Kühe; rituelle Ekstase (wohl sexueller Bed., vgl. *μαχλοσύνη*) u. viell. Maskierg. spielen in b anscheinend e. zentrale Rolle, in a ist d. Unfruchtbark. des Iphiklos viell. kein zufälliges Motiv; vgl. L⁹ 136 2 a *'Berufg.' als Seher*: er gewinnt s. Sehergabe, nachdem Schlangen s. Ohren ausleckten (er versteht seitdem d. Sprache d. Tiere), Hes. fr. 261 (Große Ehoien); dazu möglicherweise, u. dann in e. parallelen Erz. in d. Melampodie, Hes. fr. 270 (s. L⁶ 32) 2 b ⟨d. *Rinder* des *Iphiklos*⟩: Neleus will s. T. Pērō nur dem geben, der ihm ⟨ ⟩ bringt. M. unternimmt das Wagnis für s. Bruder Bias, gerät dabei in Gefangenschaft, wird wegen e. Weissagg. u. weil er Iphiklos von s. Unfruchtbark. heilt, freigelassen u. bekommt d. Rinder, Bias d. Pērō, *o* 225(—238), λ 287—297 (V. 291: *μάντις ἀμύμων*), Hes. fr. 37, 1—9 (ohne N.snennng.); ferner gehört hierher fr. (271? u.) 272 (V. 1: *μάντις*), s. L⁶ 35 f.; vgl. L³ 58 ff., ⁴ 394 f., ⁶ 33 ff. 2 c *Heilg. der Proitiden* die Töchter d. Proitos (nach Hes. fr. 129, 24 Lysippe, Iphinoe u. Iphianassa) wurden wegen eines Vergehens gg. über Dionysos (Hes. fr. 131 [Apollod.]; in d. Melampodie? s. L⁶ 38) oder (und? vgl. L⁹ 256) Hera (Hes. fr. 131 [Probus], vgl. App. zu fr. 37, 14 u. 132) mit Wahnsinn bestraft u. irrten entstellt (Hes. fr. 132 f.) oder(? und?) in Gestalt von Kühen

(s. Hes. fr. 131 [Probus], vgl. L[6] 38 A. 47) fern von ihrer Heimat herum; auf Bitten des Proitos heilt sie M. u. bekommt für sich u. s. Bruder Bias je e. Drittel des argiv. Landes (wo ihre Nachfahren e. bed. Rolle im Mythos spielen, bes. Adrast u. Amphiaraos, s.o. 1 a), Hes. fr. 37, 10–15, 131 u. wohl auch 132/3 (s. App. zu fr. 133); bei Hom. viel. angedeutet, wenn er M. nach Argos auswandern u. seine Nachkommen dort leben läßt (*o* 238 ff., doch s. 228 ff., wo u. U. eine andere Motivierg. vorausg. ist). – Vgl. L[3] 245 f., [4] 395 ff., [6] 37 ff.

D Hes. fr. 243 f. Sprüche des M.?, s. L[6] 39 f.

B. Mader

Μελάμπυγος [1[e]] „der mit dem *schwarzen Hintern*"; die Kerkōpen (s.d.) werden von ihrer Mutter vor einem *M.* gewarnt, als der sich später Her. erweist, s. Cerc. fr. 1 p. 70 Ki.

B. Mader

μελάνδετον [1[i], 1[H]] **Σχ** sch. D *O* 713: *-α· ⟨σιδηρόδετα⟩. ἢ μέλαινας λαβὰς ἔχοντα· ἔστι γὰρ ἡ λαβὴ δεσμός τις τοῦ ξίφους*, cf. schol. Erbse (bT): *-α· ⟨ ⟩ ἐπεί φησιν Ἡσίοδος* (om. T) ... (Op. 151, see *μέλας* B 1 g), *οἷον ἐξ σιδήρου τὰς ⟨λαβὰς ἔχοντα⟩ δεδεμένας* (*μέλαινας* ⟨ ⟩ T). *τὴν δὲ λαβὴν δεσμὸν καλεῖ ὁ Σιμωνίδης* (= PMG 617), *οἱ δὲ ἐπιμελῶς ἐνδεδεμένα ὡς* (om. T) *πρὸς τὴν λαβήν*, sch. Sc. 221: *ξίφος, ὅπερ τὴν λαβὴν εἶχε μέλαιναν*

B lit. *dark-bound*, epith. of sword, exact ref. uncertain: *O* 713 *πολλὰ δὲ φάσγανα καλὰ -α κωπήεντα ' ἄλλα μὲν ἐκ χειρῶν χαμάδις πέσον, ἄλλα δ' ἀπ' ὤμων ' ἀνδρῶν μαρναμένων* (unique passage, see Janko, Iliad ad l.) Sc. 221 *ὤμοισιν δέ μιν* (Perseus) *ἀμφὶ -ον ἄορ ἔκειτο ' χαλκέου ἐκ τελαμῶνος* usu. expl.: grip of sword darkened with use (*Σχ*, Helbig, Hom. Epos 338 f., Leaf, App. B p. 584, Russo on Sc. 221, cf. Lorimer, Monuments 276: first approving, then sceptical). Context in *O* 713 points to hilt and in Sc. 221 hilt of sheathed sword would be visible; ref. to baldrick or sheath (LSJ) seems to be excluded, though it cannot be assumed that the author of the Sc. understood the word in the same sense as the author of the Il. (for other instances see Aesch. Sept. 43, Eur. Or. 821, Phoen. 1091, fr. 373 N., Lorimer l.c.). If hilt, then either handle or rivets holding handle-plates (see *Σχ*). For representations see Arch. Hom. E 231–274 (mainly Myc.), Snodgrass, Early Gr. Armour 93 ff. (Geom.). The handle-plates themselves will usu. have been of wood or bone or horn, rarely of ivory (Snodgrass 109, cf. schol. Eur. Phoen. 1091); whether these substances will have become dark enough (relatively) to be characterized as *μελαν-* may be open to question. The authors cited above (Helbig, Leaf, Janko etc.) consider leather wrapping, and we may imagine that for swords actually used in battle a grip consisting of handle-plates would be wound with leather to insure a firm grip by providing (1) an adhesive surface and (2) damping against shocks from blows. Such wrapping would quickly turn dark, and that it or, by extension, the grip so treated could be called *δεσμός* would not be astonishing (see *Σχ* and cf. Aesch. Sept. 43 of a shield with *Z* 117 f. (*τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινόν, ἄντυξ*, Tsountas, *Ἐφ. Ἀρχ.* 1897, 118 f.); cf. also Myc. *de-so-mo* (*δεσμοῖς*) added to swod tablets (see F. Aura Jorro, DMic. I p. 167) and *ἱμαντόδεσμος, -δετος* (LSJ). Another possibility is that *μ.* ref. to the rivets used to secure the handle-plates. *Σχ* explains *σιδηρόδετα* which must be ref. to iron rivets (cf. Bacchyl. fr. 4, 69 *σιδαροδέτοις πόρπαξιν*). Also *δεσμός* should mean *rivet* at *Σ* 379. Archaeological finds and the Homeric poems furnish sword-rivets with heads plated with gold (*Λ* 29) or silver (*ἀργυρόηλον*). The ivory sword-handle called *χρυσοδέταν* at Alcaeus fr. 350 Voigt presumably is gold-riveted. Cf. also Myc. *ka-ko-de-ta* (*χαλκόδετα*) used of wheels (M. Benedetti, RAL 35, 1980, 43 f.) and *de-so-mo* (see above). Besides appearance, plating the rivet-head will have served to ward off corrosion, a problem unmet by plain iron rivet-heads. Also it is difficult to believe in such an oblique ref. to iron rivets since elsewhere iron is treated as a semi-precious metal, is not called *μέλας* in Homer, and the regular ref. to rivets is *ἀργυρόηλον*. Silver, on the other hand, does take on a black tarnish (cf. Vickers, JHS 105, 1985, 108 ff.; 'silver' hilt *A* 219, *ϑ* 403–405, silver scabbard *Λ* 30 f.). But a sudden unexplained enigmatic ref. to tarnished silver (whether rivets or otherwise) seems very unattractive; further, since swordhilts were subject to constant handling, it seems excluded that the rivets could darken, while silver is clearly a shining substance in the epics (cf. e.g. *Σ* 596 f.). Cf. *ἀορτήρ, ἀργυρόηλον, καυλός* (?), *κολεόν/κουλεόν, κώπη, κωπήεις*

W. Beck

μελάνδρυον *ξ* 12 Crates, s. *μέλας* B 1 m

Μέλανες [2[H]] märchenh. Stamm, Hes. fr. 150, 10 (*ἀπε]ιρεσίων -νω[ν*) u. 17 (*-ές τε καὶ Αἰ[ϑ]ίοπες*) anläßlich der Verfolgg. d. Harpyien durch die Boreaden erwähnt, an beiden St. nb. Pygmaioi u. Katoudaioi

B. Mader

Μελανεύς [1[o], 1[H]] I V. des Freiers Amphimedon, dessen Gastfreund Ag. in Ithaka war, *ω* 103

II nach Hes. fr. 26, 25 (*ἀ]ντιθέωι Μελ[αν]ῆϊ*) S. des Ap. u. der Pronoe (*Ο]ἰτη[ΐ]ς Προ[ν]ό[η*); Ap. führt ihm Stratonike, die T. des Porthaon zu; mit ihr V. des Eurytos

B. Mader

Μελανθεύς/Μελάνθιος [17[o]] E für ungetreuen Sklaven u. Gegenspieler d. Guten passender Name (s. B); beide (metri causa variierten) Formen wie *Μελανθώ* wohl hypokor. Bildungen mit herois. Suffix, etwa zu **Μελαν-άνθης* (vgl. nachep. *μελανθής*) oder **Μελάν-θυμος*, vgl. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 153 u. v. Kamptz 208 (§ 66). Vgl. myk. *me-ra-to* i. S. v. *Melanthos* (DMic. s.v.) F *-εύς* 4, *-ιος* 8; *-εῦ* 1, *-ιε* 1; *-ιον* 3 M 1 (*-εύς*) [⏑⏓–] ⟨*υἱὸς Δολίοιο -εύς*⟩ *χ* 159 (vgl. s.v. *Μελανθώ* M) [⏑⏓×] ⟨ ⟩ *ρ* 212; *-εύς υ* 255, *χ* 152; *-εῦ φ* 176 2 (*-ιος*) [⏑⏓⏑⏑] *-ιον χ* 474 [⏑⏓⏑⏑] *προσέειπε/μετέειπε* ⟨*-ιος αἰπόλος αἰγῶν*⟩ *ρ* 247 = *χ* 135, *ρ* 369; *ἀνέβαινε* ⟨ ⟩ *χ* 142. 182; ⟨ ⟩ *υ* 173, *χ* 161; *-ιον αἰπόλον αἰγῶν φ* 175. 265; *-ιος φ* 181; *-ιε χ* 195; (vgl. *-ιον Z* 36)

L Ramming, Dienerschaft 15 f., 74 ff., 143 f.

B Ziegenhirte (*αἰπόλος αἰγῶν*) auf dem Gut d. Od., S. d. Dolios (*ρ* 212 u. *χ* 159) u. wahrsch. der Sikelerin (*ω* 389), Bruder d. Melantho (*σ* 321 f.) und weiterer sechs Brüder (*ω* 497); fehlende Darstellung von Kontakten zu Schwester u. Eltern kein Indiz gegen Verwandtschaft, vgl. s.v. *Δολίος*; keine dir. Statusbez., aber *π* 305 (in Rede d. Od.) unter *δμῶες* (wie *π* 318 [in Rede d. Tel.] unter *ἄνδρες κατὰ σταϑμούς*); als S. e. Sklaven wahrsch. selbst Sklave (Ramming a.O., Lencman, Sklaverei [Wiesbaden 1966] 288; anders Wickert-Micknat, Unfreiheit 200). Dagg. spricht weder vermutete Aufsichtsfunktion noch (beschränkte) Rechtsfähigkeit, die er in Anspruch nimmt (will *ρ* 223 Bettler für sich arbeiten lassen u. *ρ* 249 f. Eum. als Sklaven verkaufen können), vgl. zu *Εὔμαιος*; lebt (wie Eum.) auf dem Land in Gehöft mit Viehställen (*σταϑμός ρ* 223, vgl. *π* 318), ist offenbar (ähnl. wie Eum. für Schweineherden und -hirten des Od.) Oberhirte für (nach *ξ* 103: elf) Ziegenherden d. Od. auf Ithaka, nicht derer auf dem Festland (*ξ* 101), vgl. *υ* 185 ff. (Phil. bringt vom Festland Rind und Ziegen), mit Aufseherfunktion gegenüber anderen Ziegenhirten (*ρ* 244–46). In ep. Darstellung auch im Namen deutliches Gegenbild zu guten Sklaven Eum. u. Phil. – Zu „schwarz, dunkel" als Gegenwelt zu guter Ordnung vgl. Th. 211 ff. und bes. 226 ff. Spekulativ Vermutung negroiden Aussehens (E. A. S. Butterworth, Some Traces of the Pre-Olympian World, Berlin 1966, 101 Anm. 11), ebenso Zuordnung d. Namens zu von Pos. bestimmten Gegenwelt zu Od. wg. att. Bein. *Μέλανθος* für Pos. (Mühlestein, Hom. Namensstudien 121 f.). Mel. glaubt fest, daß Od. tot ist, und wünscht Tel.s Tod (*ρ* 251 ff.). Dichter spricht von s. Torheit (*ἀφραδίαι ρ* 233), Eum. wirft ihm Hochmut u. Frechheit (*ἀγλαΐας/ὑβρίζων ρ* 244 f.) vor, er hält sich, nach Eum.' Aussage (*ρ* 245 f.) gern in der Stadt (= bei den Freiern) auf u. vernachlässigt deswegen Aufsicht

über die anderen Ziegenhirten (ρ 244–46); daß er den Freiern die jeweils besten Ziegen bringt (ρ 212 f., υ 173 f., ξ 105 f.), unterscheidet ihn nicht von Eum. (vgl. υ 162 u. ξ 108). Verehrt Eurym. (mit dem s. Schwester Melantho schläft, σ 325) am meisten (ρ 257); Antin. erteilt ihm Befehle, die er ausführt; schmäht mehrfach den Bettler u. stellt sich im Kampf endgültig auf die Seite der Freier (s.u.). – Ep. Handlung: Am Tag, an dem Bettler u. Eum. zusammen in die Stadt gehen, bringt Mel. mit zwei Hirten für die Freier Ziegen zum Hof d. Od. u. trifft unterwegs (beim Quell der Nymphen) auf Eum. und Bettler (ρ 212 ff.), beschimpft den ihm Unbekannten, tritt ihn im Vorbeigehen u. beschimpft auch Eum. Im Haus d. Od. setzt er sich zu den Freiern und läßt sich wie ein Freier beim Essen bedienen (ρ 256 ff.). Weist die Freier darauf hin, daß d. Bettler mit Eum. gekommen ist (ρ 369 ff.); geht am Abend offenbar wie Eum. (s. ρ 604) zu s. Gehöft zurück. Bringt am nächsten Morgen (wieder mit zwei Hirten) den Freiern Ziegen (wie Eum. Schweine u. Phil. e. Rind u. ebenfalls Ziegen [vom Festland]) u. trifft im Hof auf Eum. u. Bettler, beschimpft diesen erneut u. droht ihm Schläge an, wenn er nicht verschwindet (υ 173 ff.). Bedient mit Eum. u. Phil. die Freier beim Mahl, schenkt Wein aus (υ 255). Wird von Antin. damit beauftragt, Feuer anzuzünden, um mit gewärmtem Talg den Bogen biegsamer zu machen, führt diesen Befehl aus, ohne Erfolg (φ 175 ff.). Antin.' Vorschlag, Mel. solle am nächsten Morgen Ziegen bringen (für Opfer für Ap.) kann nicht mehr ausgeführt werden (φ 265 ff.). Gibt nach Beginn des Kampfes zwischen Od. u. den Freiern wegen seiner Lokalkenntnisse den Freiern guten Rat u. holt aus der Kammer im Obergeschoß der Halle Waffen für diese (χ 135 ff.). Wird bei der Wiederholung von Eum. gesehen u. beim Verlassen der Kammer von Eum. u. Phil. gepackt, überwältigt, wie von Od. befohlen gefesselt und mit einem Strick an die Decke des Raumes gehängt (χ 161 ff.). Wird nach dem Tod der Freier, wie die ungetreuen Mägde (unter denen s. Schwester Melantho), wahrsch. von Eum. u. Phil., im Hof auf grausame Weise getötet – durch Abschneiden von Nase und Ohren, Ausreißen des Schamglieds (das den Hunden zum Fraß vorgeworfen wird) und Abhauen von Armen und Füßen (χ 474 ff.), vgl. dazu Fernandez-Galiano, in: Odissea z. St. M. Schmidt

Μελάνθιος [I: 12°; II: 1ⁱ] **I** s. *Μελανθεύς* **II** von Eurypylos erschlagener Troer, *Z* 36 M. Schmidt

Μελανθώ [2°] **E** s. *Μελανθεύς* **M** [⏑⏓–] *ἐνένιπε -ώ* σ 321, τ 65 (vgl. *Μελανθεύς* M)

B Magd (σ 310 f. zu den *δμῳαί* gezählt, τ 90 als *ἀμφίπολος* bezeichnet) im Haus d. Od., als T. d. Sklaven Dolios u. (wahrsch.) d. Sikelerin wahrsch. Sklavin (anders Wickert-Micknat, Unfreiheit 146), Schwester d. Mel. und weiterer sechs Brüder (s. s.v. *Δολίος*). Von Pen. einst „wie eigenes Kind" großgezogen u. mit viel Spielzeug beschenkt (σ 322 f.), gehört sie zu den Dienerinnen im engeren Umkreis d. Pen. (s. τ 93 ff.), enttäuscht aber deren Vertrauen (τ 93 ff.) und nimmt nicht Anteil an ihrem Leid (σ 324). Beiw. *καλλιπάρῃος*. In ep. Darstellung negatives Gegenbild zu treuen Dienerinnen Eurykl. u. Eurymedusa (wie ihr Bruder Mel. gegenüber Eum. u. Phil.), hat ein dauerndes Liebesverhältnis mit Eurym. (σ 325). Wird (wie Mel. von Eum.) vom Bettler des Hochmuts (*ἀγλαΐη*) u. des leichtfertigen Betragens (τ 82 u. 87 f.) geziehen. – Ep. Handlung: Befindet sich (nach späterer Aussage der Pen., τ 93 ff.) am Nachmittag d. Tages, an dem der Bettler zu Od.' Haus kommt, mit anderen Mägden bei Pen., als diese den Eum. rufen läßt und ihm aufträgt, den fremden Bettler in ihre Räume zu holen (ρ 507 ff.). Wird abends als eine der Mägde, die bis spät das Feuer in der Halle für die Freier schüren, vom Bettler aufgefordert, zu Pen. u. in ihre Gemächer zu gehen (σ 310 ff.). Schmäht den Bettler und will ihn aus der Halle verweisen (σ 321 ff.). Wird mit den anderen Mägden vom Bettler in Angst versetzt u. aus der Halle gejagt. Trifft spät am selben Abend vor dem Zusammentreffen von Pen. u. dem Bettler wieder auf diesen, als die Mägde den Saal säubern (τ 60 ff.), beschimpft ihn erneut (τ 65 ff.). Wird dafür gescholten vom Bettler u. von Pen., die ihr Strafe für ihr Verhalten androhen. Gehört wahrsch. mehrfach, nicht namentlich genannt, zu den Mägden im Umkreis d. Pen. (z. B. β 412, ρ 505, vgl. χ 421 ff., τ 526), viell. auch zu denen, die den Freiern Pen.s List verraten haben (vgl. τ 154) u. sicher zu den ungetreuen Mägden, die am Abend nach der Ermordung d. Freier auf Befehl des Od. die toten Freier hinaustragen und den Saal säubern müssen und danach getötet werden, und zwar nicht, wie von Od. eigentlich befohlen, mit dem Schwert, sondern von Tel. mit einem Tau aufgehängt (χ 417 ff.) M. Schmidt

Μελανίππη [2ᵉ] **I** T. des Aiolos, von Pos. M. des Boitos, den sie im Hause des Dios gebar, Asius fr. 2, 1 p. 89 Dav. (*εὐειδὴς -η*), vgl. zum Kontext des Fragments Kruse, RE XV, 1931, 419, z. urspr. Vorstellg. s. Wilamowitz, GIH 1,150 m. Lit.

II Amazone, auf dem Kriegszug des Her. von Telamon getötet nach fr. adesp. 7, 2 p. 161 Dav. *ἀνδρολέτειραν ἀμώμητον -ην ' αὐτοκασιγνήτην ... ἀνάσσης*, vgl. Kruse, a.O. 421 B. Mader

Μελάνιππος [7ⁱ, 1ᵉ] **I** Tr., S. des Hiketaon; er hatte vor dem Kriege Kühe in Perkote geweidet, kehrte zurück, zeichnete sich aus u. wurde von Priam. in gleicher Ehre gehalten wie dessen eigene Kinder. – Hektor feuert nach d. Tode des Lampetiden Dolops alle s. „Brüder" (*κασιγνήτοισι*), bes. aber den M. an, *O* 547 (*‹Ἱκεταο›νίδην ... ἴφθιμον -ον*), 553 („ ' *οὔτω δή, -ε, μεθήσομεν*; berührt dich nicht d. Tod des Vetters?" Zu den Verwandtschaftsbez. s.o. II Sp. 1342, 3 ff., bes. 63 ff.); Antil. tötet ihn, 576 (‹ ›*νος υἱόν, ὑπέρθυμον -ον* '), u. will s. Rüstg. erbeuten, 582 (Gl., ' *ὡς ἐπὶ σοί, -ε*), vgl. Wathelet, Dict. 1, 742 ff.

II Tr., von Teukr. getötet, *Θ* 276 ‹(*-ον* ') in einer Aufzählg., vgl. Wathelet, Dict.› 1, 747

III Tr., von Patr. getötet, *Π* 695 ‹ › 1, 748

IV Gr., Od. schickt ihn u.a., die Geschenke aus Ag.s Zelt zu holen, *T* 240 (*-ον* '), i. e. Aufzählg.

V Thebaner, S. d. Astakos; verwundet Tyd., wird von Amphiaraos getötet, Tyd. schlürft sein Gehirn aus u. verliert dadurch Ath.s Gunst, Theb. fr. 5 p. 24 Dav. B. Mader

μελάνοσσος, -οστος vv.ll. *Φ* 252, s. *μέλας* B 1 l

μελανόχρεως v.l. τ 246, s. *-χροες*

μελανόχροες, -οος [1ⁱ, 1°] **E** on forms Sommer, Nominalkomposita 24–28; see also *ἀπαλόχροος, εὔχροές, ‹μελ›αγχροής*, and cf. *ταμεσίχροα* **B 1** of *Εὐρυβάτης*, *dark-skinned*, either *bronzed* (see ‹ ›) or natural color τ 246 *γυρὸς ἐν ὤμοισιν, -ανόχροος* (vv.ll. *-άγχροος, -ανόχρεως*), *οὐλοχάρηνος*, see Privitera, Odissea ad. l.: *tipo africano*; on comparison w. *Θερσίτης* see also Stanford ad l. and Phoenix 23, 1969, 5; but see Irwin, Colour Terms 114 **2** of beans, *dark-hulled* *N* 589 *κατ' ἀλωὴν ' ὀρῴσκωσιν κύαμοι -ανόχροες ... ' πνοιῇ ὕπο ... καὶ λικμητῆρος ἐρωῇ*, see *κύαμος* W. Beck

μελάνυδρος [4ⁱ, 1°, 1ʰ] **Σχ** sch. min. P.Berlin inv. 11634 on *I* 14: *-ος· βαθ[ύυδρος]*, sch. D *I* 14: *-ος· πολύυδρος· φύσει γὰρ μέλαν τὸ ὕδωρ. ἀλλὰ λαμπρύνεται ταῖς ἡλιακαῖς αὐγαῖς. ἢ βαθεῖα· ‹τοῦ γὰρ μελαίνεσθαι αἴτιον τὸ βάθος›*, *Π* 3: *-ος· βαθεῖα, σκοτεινή· ‹ ›. τὰ δὲ ἐξ ἐπιπολῆς ὕδατα λευκὰ καθότι πλέον ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖσι καταυγάζεται*

B *with dark water*, epith. of *κρήνη* (q.v.), prob. ref. to shadiness: Irwin, Colour Terms 198, cf. Leaf on *I* 14, *ἰοειδής* (Th. 3), and *μέλας* B 1 k; otherwise: depth and clarity, Handschur, Farb- u. Glanzwörter 220 f. in similes: *I* 14 *ἵστατο*

δάκρυ χέων ὥς τε κρήνη -ος, ' ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ ≅ *Π*3 *Φ*257 *φεῦγ', ὁ δ' ὄπισθε ῥέων ἕπετο μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ· ' ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ὀχετηγὸς ⌊ἀπὸ κρήνης -ου⌋ ' ... ῥόον ἡγεμονεύῃ Π*160 (*λύκοι*) *δάπτουσιν· πᾶσιν δὲ παρήϊον αἵματι φοινόν· ' καί τ' ἀγεληδὸν ἴασιν ⌊ ⌋ ' λάψοντες* (v.l. *-αντες*) ... *μέλαν ὕδωρ ' ἄκρον, ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος* otherwise: *υ*158 *αἱ μὲν ἐείκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην -ον* (to draw water) h. 19, 20 (*νύμφαι*) *φοιτῶσαι ... ἐπὶ κρήνῃ -ῳ ' μέλπονται*

D Hes. fr. 244, 2]*νυδρου*, v.l. *ν*408 Crates

W. Beck

μελάνω s. *μελαίνομαι*

μέλας [100[i], 82°, 18[H], 18[h], 7[c]] **E** IE; for *-αν-* cf. K. Hoffmann, Aufsätze zur Indoiranistik 2, Wiesbaden 1976, 380 and Peters, Laryng. 162ff. (poss. < **mel-Hn-* „Schmutz habend"). — Deriv.: *ἀμφιμέλαιναι, μελαγχαίτης, -χροιής, μέλαθρον*?, *μελαίνομαι, Μελάμπυγος, -άνδετος, Μέλανες, -εύς, -θεύς, -θιος, -θώ, -ίππη, -ιππος, μελανόπτερος, -όχροος, -όχροες, μελάνυδρος, Μέλας, παμμέλας*; see also *Μέλης* and *μολοβρός*

F *-ας* 5, *-ανος* 11, *μείλανι* 1, *-ανα* 3, *-ανες* 1, *-ανας* 1; *-αινα* 16, *-αιν(α)* 2, *-αίνης* 13, *-αίνῃ* 47, *-αιναν* 61, *-αιναι* 13, *-αινάων* 13, *-αινέων* 1, *-αίνῃσιν* 6, *μελαιν*[P. Oxy. 2513, 11; *-αν* nom. 12, *-αν* acc. 16; *-άντερον* nom. 2

M **1** disyll. **1 a** ⌊⏑⏑⌋ (*καὶ*) ⌊*-αν αἷμα*⌋ *Δ*149, *Σ* 583, *γ*455; *-αν κ*304 ⌊⏑⏑⌋ *ὕδωρ -αν Β*825; ⌊ ⌋ *Υ*470 ⌊⏑⏑⌋ *διά τ' ἔντεα καὶ* ⌊ ⌋ *Κ*298. 469, *Ψ*806, *καὶ* ⌊ ⌋ h. Merc. 122; *-αν ὕδωρ Π*161, *Φ*202, *δ*359, *ζ*91, *μ*104, *ν*409, Cypr. fr. 7, 6 p. 38 Dav. **1 b** ⌊⏑⌋ *-ας* Op. 155; *γαῖα -αιν'* Asius fr. 8 p. 90 Dav.; ⌊*αἷμα -αν*⌋ *Λ*813, *Π*529, Sc. 252 ⌊⏑⌋ *-ας α*423 = *σ*306, Op. 151, h. 7, 40; *-αιν' Σ*25; ⌊ ⌋ *Ν*655 = *Φ*119; *θανάτου δὲ / θανάτοιο -αν νέφος ἀμφε⌊κάλυψεν⌋ Π*350, *δ*180; *-αν' δέ ἑ κῦμα* ⌊ ⌋ *Ψ*693, *ε*353; *-αν Η*262 (... *αἷμα*), *ξ*12 **2** trisyll. **2 a** ⌊⏑⏑⌋ *μείλανι Ω*279 **2 b** ⌊⏑⏑⌋ *-ανας* Sc. 294 ⌊⏑⏑⌋ ⌊*-ανος*⌋ *Φ*252; *-ανα Η*265 = *Φ*404, *ω*189; *-ανες Σ*562 ⌊⏑⏑⌋ *ἔσαν/ἔην* ⌊ ⌋ *κυάνοιο Λ* 24. 35; *ἔχον/ων* ⌊ ⌋ *οἴνοιο ι*196. 346; ⌊ ⌋ *θανάτοιο Β*834 = *Λ*332, *Π*687, *ε*265, *μ*92, *ρ*326 **2 c** ⌊⏑⏑⌋ ⌊*γαῖα -αινα*⌋ *λ*587 ⌊⏑⏑⌋ ⌊ ⌋ *λ*365, Hes. fr. 90, 4, h. Ap. 369; *-αινα Ξ* 439; *ἄγε* ⌊*νῆα -αιναν*⌋ *ἐρύσσομεν Α*141 ≅ *θ*34 = *π*348[in.]; ⌊ ⌋ *ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν π*359 (= *Α*485[ex.]); *νῆα μὲν οἵ γε* ⌊*-αιναν*⌋ *Α*485 = *π*325 (= 359[ex.]) ≅ *θ*51; *νύκτα* ⌊ ⌋ *Θ*486 ⌊⏑⏑⌋ *-αινα* Th. 123 ⌊⏑⏑×⌋ *ῥέε δ' αἵματι* ⌊*γαῖα -αινα*⌋ *Ο* 715, *Υ*494; ⌊ ⌋ *Β*699, *Ρ*416, *τ*111, Th. 69; *-αινα Ρ*591 = *Σ*22 = *ω*315, h. Merc. 345; (*ἰόντα/ε*) *θοὴν* ⌊*διὰ νύκτα -αιναν*⌋ *Κ*394 ≅ 468[ex.], *Ω*366 = 653, Th. 481, c. Naup. fr. 7 a, 5 p. 148 Dav.; ⌊ ⌋ *Κ*297, Th. 788, Margites fr. P. Oxy. 2309, 10. 12? (*δι*]*ὰ ν. μ.*); *Νύκτα -αιναν* Th. 20; (*καὶ*) *ἀλεύατο* ⌊*κῆρα -αιναν*⌋ *Γ*360, *Η*254, *Λ*360, *Ξ*462, *ἀλύσκανε/ων* ⌊ ⌋ *χ*330/363. 382; (*ἐξέφυγεν*) *θάνατον καὶ* ⌊ ⌋ *β*283, *γ*242, *ο* 275, *ω*127, Hes. fr. 35, 9 suppl. ≅ 76, 22; *θανάτόν τε κακὸν καὶ* ⌊ ⌋ *Φ*66, *χ*14; *καὶ* ⌊ ⌋ *Ε*652 = *Λ*443, Th. 211; ⌊ ⌋ *Β*859, *Ε*22; *κοίλην ἐπὶ/ἀνὰ* ⌊*νῆα -αιναν*⌋ *δ*731, h. Ap. 405; *θοὴν ἐπὶ/ἀνὰ* ⌊ ⌋ *κ*244/*β*430, h. 7, 35; *ἐπὶ* ⌊ ⌋ *Λ*828, *γ* 360, *κ*169; *ἐλαύνετε* ⌊ ⌋ *μ*276, *ο*503; ⌊ ⌋ *γ*423, *δ*646, *κ* 95, *μ*418 = *ξ*308, *ο*269; *θῆλύν τε* ⌊*-αιναν*⌋ *κ*527. 572; ⌊ ⌋ *Γ*103, *Κ*215, h. Merc. 140 **2 d** ⌊⏑⌋ ⌊*-αίνης*⌋ *νυκτός Ο*324, h. Merc. 67. 290; ⌊ ⌋ h. Ap. 457; ⌊*-αίνῃ, κηρί ρ*500, Hes. fr. 33 a, 21; ⌊ ⌋ *νυκτί* h. Merc. 358; ⌊ ⌋/*αν φρικὶ δ* 402, *Φ*126; *τοῖς/τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα* ⌊*-αιναι νῆες ἔποντο*⌋ *Β*524 = 747 ≅ 534 = 545 = 630 = 644 = 710 = 737 = 759 ≅ 556 (*πεντήκοντα*); *τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα* ⌊ ⌋ *Β*568 = 652; *-αινέων Δ*117 ⌊⏑×⌋ *νηὸς ἐυσσέλμοιο* ⌊*-αίνης*⌋ *Β*170. 358, *ρ*249, ⌊ ⌋ *Ο*423, *ι*322 (cf. Hes. fr. 204, 59 below); *οὔτ' ἠπείροιο* ⌊ ⌋ *ξ*97, *φ*109, *ἠπείροιο* ⌊ ⌋ h. Cer. 130, h. 7, 22; *ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο/τιθέμεσθα καὶ ἱστία* ⌊*νηῒ -αίνῃ*⌋ *δ*781 = *θ*52 ≅ *λ*3; (*παρά τε*) *κλισίῃ καὶ* ⌊ ⌋ *Λ*329 = *Κ*74, *Ι*654, *Ν*267; *νηῒ πολυκλήϊδι -αίνῃ* Hes. fr. 204, 59 (cf. *Β*170 etc. above and see fr. 201, 2 in D); *κοίλῃ παρὰ* ⌊ ⌋ *γ*365, *κ*272; *θοῇ παρὰ/ἐνὶ* ⌊ ⌋ *Α*300, *ο*258, h. Ap. 497. 511 / *Τ*331, *παρὰ* ⌊ ⌋ *κ*571; *θοῇ σὺν* ⌊ ⌋ *γ*61, *κ*332; *ἰὼν σὺν/ἐν* ⌊ ⌋ *ω*152, *θ*445, *σὺν* ⌊ ⌋ *λ*58, *ν*425; ptc. in *-ὼν* + *ἐν* ⌊ ⌋ *μ*264, *σ*84, Op. 636; *ἐν* ⌊ ⌋ *Α*433; ⌊ ⌋ *Θ*222 = *Λ*5, *κ*502, *μ*186, *ο*218. 416, *φ*307, *ψ*320, h. Ap. 397. 459; *νυκτὶ* ⌊*-αίνῃ*⌋ *Θ*502 = *Ι*65 = *μ*291, *η*253 = *ξ*314; *κηρὶ* ⌊ ⌋ *Γ*454; ⌊ ⌋ *ε*488; *-αιναι* h. Ap. 77 **3** quadrisyll. **3 a** ⌊⏑⏑⏑⌋ *-άντερον Δ*277, *Ω*94 **3 b** ⌊⏑⏑⏑⌋ *πόλεμόνδε* ⌊*-αινάων ἀπὸ/ἐπὶ νηῶν*⌋ *Ρ*383, *φ*39 (Hes. fr. 165, 15?), ⌊ ⌋ *Π*304, *Ω*780/*Ε*550. 700, *Θ*528, Hes. fr. 165, 15; ⌊*νηῶν ... -αινάων*⌋ *ἐπιβάντες/αἴη Ο*387, Hes. fr. 204, 110; ⌊ ⌋ *ζ*268; *-αινάων ὀδυνάων Δ*191, *Ο*394; *ἐν νηυσὶ* ⌊*-αίνῃσιν*⌋ *Ι*235 = *Μ*107 = 126 = *Ρ*639 ≅ *Λ*824; ⌊ ⌋ inc. auct. fr. ap. Cratetem gramm. p. 65 W. (ap. Athen. 653 b) **4** [⏑⏑-(⏑)]]*δεμελαιν*[inc. auct. fr. P. Oxy. 2513, 11, cf. Hes. fr. 33 a, 21 (2 d ⌊above⌋), *Ρ*383 etc. (3 b ⌊ ⌋)

L [1]Veckenstedt, Farbenlehre, Paderborn 1888, 98ff.; [2]K. Müller-Boré, Klass.-Philol. St. 3, Berlin 1922, 73—79; [3]M. Riemenschneider-Hoerner, Ztschr. f. Ästhetik u. allg. Kunstwiss. 35, 1941, 81—109; [4]Fahrenholz, Farbe, Licht u. Dunkelheit, Diss. Hamburg 1953, 51f. 54ff.; [5]W. Capelle, RhM 101, 1958, 4—12; [6]B. Moreux, Phoenix 21, 1967, 237—272; [7]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 170ff.; [8]Irwin, Colour Terms 111ff.; [9]D. Bremer, Licht u. Dunkel; [10]Dürbeck, Farbenbez.; [11]F. Ferrini, AFLM 11, 1978, 23ff.; [11]Oettinger, WO 20—21, 1989—1990, 83—98; [12]AW Sondernr. 1993, 20

B *dark*, naturally (1), resultively (2), figuratively (3); application of *μ.* to a variety of phenomena/objects of „different color" (for problems arising from sparse Homeric visual terminology, see L[7] 1ff., L[8] 3ff., cf. Maxwell-Stuart, St. in Gr. Colour Termin. I, Leiden 1981, 1ff.) correlate w. importance over hue of dark-light as transcendent visual experience w. emotive, hence symbolic, power (*passim* in article, see esp. 3 below, L[2] 74ff., L[6] *passim*, 254ff., G. E. R. Lloyd, JHS 82, 1962, 56f. cf. Polarity and Analogy 15ff. and L[9] 107f., L[7] 171. 174. 211. 222f., L[8] 112; Elliger, Landschaft 101, Mawet, Douleur 46ff., cf. Maxwell-Stuart op. cit. 7f.), compared w. which color terms, one surmises, would usu. be felt retardive and prosaic. — Wdfld.: *παμμέλας, δνοφερός, ἐρεβεννός, ἐρεμνός, κελαινός, κυάνεος, ὀρφναῖος, ἰόεις, πορφύρεος, σκιόεις* (see also L above and B sections below) **1** dark by nature (or definition) **1 a** of night(fall), Night, fig.: *Ξ* 439; w. *θοήν* (at least) 6x, cf. *ἀμολγῷ, ἀμφιλύκῃ, δνοφερός, ἐρεβεννός, ἐρεμνός, ζόφος, κελαινός, ὀρφναῖος, σκοτομήνιος*, also *σκιάζω, σκιάω* **1 a α** night/Night **1 a α aa** simple, in Il. and Od. in contexts of respite from danger (exc. in similes) *Θ*486 *ἐν δ' ἔπεσ' Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο, ' ἕλκον νύκτα -αιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν* (*ἐρεβεννή* 488) 502 (*κνέφας ἐσάωσε*) *ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα* ⌊*νυκτὶ -αίνῃ*⌋ ' *δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα* = *Ι*65 = *μ*291 *η*253 *ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με* ⌊ ⌋ ' *νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί* = *ξ*314 | h. Merc. 67 *ὁρμαίνων δόλον ... οἷά τε φῶτες ' φηληταὶ διέπουσι -αίνης νυκτὸς ἐν ὥρῃ* + 290 358 *ἐν λίκνῳ κατέκειτο -αίνῃ νυκτὶ ἐοικὼς ' ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι κατὰ ζόφον* Margites P. Oxy. 2309, 10] *θύρας ἐκ δ' ἔδραμεν ἔξω* [ ].*ν* („the right hand arc of a *o* or *ω*") *διὰ νύκτα μέλα*[*ιναν* + 12 Th. 788 *πολλὸν δὲ ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης ' ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο* (Styx) *ῥέει* ⌊*διὰ νυκτὰ -αιναν*⌋, ' in similes: *Κ*297 *ὥς τε λέοντε δύω* ⌊ ⌋ ' *ἅμ φόνον, ἄν νέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα Ο*324 *οἱ δ' ὥς τ' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν ' θῆρε δύω κλονέουσι -αίνης νυκτὸς ἀμολγῷ* **1 a α bb** w. *θοήν*: all in contexts of stealth *Κ*394 *ἠνώγει δέ μ' ἰόντα* ⌊*θοὴν διὰ νύκτα -αιναν*⌋ ' *ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν* + 468 *Ω*366 (*οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας Ἀχαιούς;*) *τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο* ⌊ ⌋ ' *τοσσάδ' ὀνείατ' ἄγοντα* + 653 Th. 481 *ἔνθα* (Crete) *μιν ἵκτο φέρουσα* ⌊ ⌋ ' *πρώτην ἐς Λύκτον* c. Naup. fr. 7 a, 5 p. 148 Dav. *φευγέμεναι μεγάροιο* ⌊ ⌋ **1 a α cc** personified: Th. 20 *Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε μέγαν καὶ Νύκτα -αιναν ' ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἐόντων* 123 *ἐκ Χάεος δ' Ἔρεβός τε -αινά τε Νὺξ ἐγένοντο* **1 a α dd** figurative: *unconsciousness* *Ξ*439 *τὼ δέ οἱ* (Hektor) *ὄσσε ' νὺξ ἐκάλυψε -αινα· βέλος δ' ἔτι θυμὸν ἐδάμνα*, cf.: *Υ*470 in 1 i α **1 a β** nightfall *α*423 *τοῖσι δὲ*

τερπομένοισι -ας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθε = *σ*306 **1 b** storm cloud (in simile), see fig. use of *νέφος, νεφέλη* w. *θάνατος* and *ἄχος* (3 a α aa. 3 b β below), cf. *κυάνεος, πορφύρεος, σκιόεις, χρύσεος* *Δ*277 (*ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος*) 4 *τῷ δέ τ' ἄνευθεν ἐόντι -άντερον ἠύτε πίσσα ' φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον* **1 c** pitch, cf. *δνοφερός* and see ships in 2 *Δ*277 above, see van der Valk, Text. Crit. Od. 59. 287 **1 d** earth, mainland, prob. contrast with sky primary (orig. underworld L[11]) 8 **1 d α** *γαῖα* („chthonic": L[6] 256 f., M. Durante in: Idg. Dichterspr. 294, L[11]): context of death, cf. 3 a below *B*699 *ἡγεμόνευε ' ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κάτα ⌊γαῖα -αινα⌋ P*416 *αὐτοῦ ⌊ ⌋ ' πᾶσι χάνοι* h. Ap. 369 *σέ γ'* 12 *αὐτοῦ ' πύσει ⌊ ⌋* with blood, cf. 1 g below: *O*715 *ἀνδρῶν μαρναμένων· ⌊ῥέε δ' αἵματι γαῖα -αινα⌋ Y*494 (*πάντῃ θῦνε σὺν ἔγχεϊ*) *⌊ ⌋* with water, cf. 1 i below: *λ*587 (Tantalus) *τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν, ἀμφὶ δὲ ποσσὶ ' ⌊γαῖα* 16 *-αινα⌋ φάνεσκε* conn. w. fertility: *τ*111 *φέρῃσι δὲ ⌊ ⌋ ' πυροὺς καὶ κριθάς* Asius fr. 8, 2 p. 90 Dav. (*Πελασγὸν*) *γαῖα -αιν' ἀνέδωκεν, ἵνα θηντῶν γένος εἴη* similar: *λ*365 *ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς ' βόσκει ⌊ ⌋ πολυσπερέας* 20 *ἀνθρώπους* otherwise: Th. 69 *περὶ δ' ἴαχε ⌊ ⌋ ' ὑμνεύσαις* Hes. fr. 90, 4 *γαῖ]α μέλα[ι]ν[α* **1 d β** *ἤπειρος* (silhouette: L[6] 218): *ξ*97 *οὔτ' ⌊ἠπείροιο -αίνης⌋ ' οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης· οὐδὲ ξυνεείκοσι φωτῶν ' ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον* + *φ*109 h. 24 7, 22 *αὐτὸν ἀφῶμεν ἐπ' ⌊ ⌋ ' αὐτίκα, μηδ' ἐπὶ χεῖρας ἰάλλετε* h. Cer. 130 *λάθρῃ δ' ὁρμηθεῖσα δι' ⌊ ⌋ ' φεῦγον ὑπερφιάλους* (pirates) **1 e** dust, ashes, embers: *Σ*25 *νεκταρέῳ δὲ χιτῶνι -αιν' ἀμφίζανε τέφρῃ, ' αὐτὸς δ' ἐν κονίῃσι ... ' κεῖτο* 28 h. Merc. 345 (*τῇσιν βουσὶν*) *ἀντία βήματ' ἔχουσα κόνις ἀνέφαινε -αινα* w. fire: *ε*488 *ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε -αίνῃ ' ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς* h. Merc. 140 *ἀνθρακιὴν δ' ἐμάρανε, κόνιν δ' |ἀμάθυνε -αιναν ' παννύχιος* (-*ον* M) 32 **1 f** stone *H*265 *λίθον εἵλετο ... ' κείμενον ἐν πεδίῳ, -ανα, τρηχύν τε μέγαν τε* = *Φ*404 **1 g** iron: Op. 151 (*τῶν δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα κτλ.*) *-ας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος*, possibly iron ore meant (cf. blood in 1 i below), iron in implements 36 usu. *αἴθων, πολιός*, but also *ἰόεις* (q.v.), see West ad l.; Bergson, Epith. ornam., Uppsala 1956, 130 („sinistre") and *μελάνδετον* above **1 h** material for inlay on metal, see *κύανος Λ*24 *τοῦ δ' (θώρηκος* of Ag.) *ἤτοι δέκα οἶμοι ἔσαν* 40 *⌊-ανος κυάνοιο⌋, ' δώδεκα δὲ χρυσοῖο καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο* 35 *ἐν δέ οἱ* (Ag.'s shield) *ὀμφαλοὶ ἦσαν ἑείκοσι κασσιτέροιο ' λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἦην ⌊ ⌋* **1 i** blood (*αἷμα* exc. *ω*189 *βρότος*), cf. *O*715 etc. in 1 d α, contrast w. 44 skin (cf. *μελαίνομαι* B 2) and connot. of death, see L[6] 259 f., L[7] 215. 224, L[10] 156, Elliger, Landschaft 101; cf. *κελαινός/εφής, πορφύρεος, φοίνιος*, also *δαφοινεός, ἐρεύθων, ἐρυθαίνετο, φοινικόεις, φοινός* **1 i α** fresh (from wounds, 48 slaughter) *Δ*149 *εἶδεν -αν αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς N* 655 *κεῖτο ταθείς· ἐκ δ' ⌊αἷμα -αν⌋ ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν* = *Θ* 119 *γ*455 *τῆς δ' (βοός) ἐπεὶ ἐκ -αν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός H*262 (*ἐγχείη*) *τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε, -αν δ' ἀνεκήκιεν αἷμα Λ*813 *ἀπὸ δ' ἕλκεος ... ' ⌊ ⌋ κελάρυζε* + *Π*529 52 (*τέρσηνε*) *Σ*583 (*λέοντε βοός*) *ἔγκατα καὶ ⌊-αν αἷμα, λαφύσσετον Y*470 *⌊ ⌋ κατ' αὐτοῦ ' κόλπον ἐνέπλησεν· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε Ψ*806 *ψαύσῃ δ' ἐνδίνων διά τ' ἔντεα καὶ ⌊ ⌋* Sc. 252 *Κῆρες κυάνεαι, λευκοὺς ἀραβεῦσαι ὀδόντας, ' ... ' ... πᾶσαι δ' ἄρ' ἵεντο ' αἷμα -αν πιέειν*, cf. *K*298 etc. below h. Merc. 122 (*ὤπτα σάρκας*) *⌊καὶ -αν αἷμα⌋, ' ἐργμένον ἐν χολάδεσσι* **1 i β** older: *K*298 (*βάν ῥ' ἴμεν*) 60 *διὰ νύκτα μέλαιναν, ' ἅμ φόνον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα ⌊ ⌋* = 469[ex.] *ω*189 *οἵ κ' ἀπονίψαντες -ανα βρότον ἐξ ὠτειλέων ' κατθέμενοι γοάοιεν* **1 j** wine (cf. 1 m below), cf. *αἴθοψ, ἐρυθρός ε*265 *ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ -ανος* 64 *οἴνοιο* + *ι*196[ex.] (v. Blumenthal, H. 77, 1942, 105 „gefährlich") ≅ 346[ex.] **1 k** water (cf. *λ*587 in 1 d α) **1 k α** fresh (*ὕδωρ* only), cf. *μελάνυδρος, λευκός*; expr. depth, mood, L[6] 257 f., L[9] 196 ff. *Π*161 (*λύκοι*) *ἀπὸ κρήνης μελ-* 68 *ανύδρου ' λάψοντες ... ⌊-αν ὕδωρ⌋, ' ἄκρον, ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος B*825 *πίνοντες ὕδωρ -αν Αἰσήποιο δ*359 (*νῆας*) *ἐς πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι ⌊ ⌋ ν*409 *αἱ δὲ (σύες) νέμονται ' παρ' Κόρακος πέτρῃ ἐπί τε κρήνῃ* 72 *Ἀρεθούσῃ, ' ἔσθουσαι ... καὶ ⌊ ⌋ ' πίνουσαι | Φ*202 *κείμενον ἐν ψαμάθοισι, δίαινε δέ μιν ⌊ ⌋ ζ*91 *εἵματα ... ἐσφόρεον ⌊ ⌋* **1 k β** sea-water, Buchholz, Realien I 1 63; Düntzer, Hom. Abh. 514 ff.; Leaf on *Ω*79; Lesky, Thalatta, Wien 1947, 164; Elliger, Landschaft 101 *Ω*79 (*Ἶρις*) *ἔνθορε μείλανι πόντῳ* Cypr. fr. 7, 6 p. 38 Dav. (Nemesis) *κατὰ γῆν δὲ καὶ ἀτρύγετον -αν ὕδωρ ' φεῦγεν* surface-motion (cf. *μελάνω* B 1): *δ*402 *ἐξ ἁλὸς εἰσι γέρων ἅλιος ... ' πνοιῇ ὕπο Ζεφύροιο, -αίνῃ φρικὶ καλυφθείς Φ*126 *θρῴσκων τις κατὰ κῦμα -αιναν φρῖχ' ὑπαΐξει ' ἰχθύς Ψ*693 *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχθὺς ' θίν' ἐν φυκιόεντι, ⌊-αν δὲ ἑ κῦμα κάλυψεν⌋* (v.l. *μέγα*) *ε*353 (*ἐς πόντον*) *κυμαίνοντα ' αἰθυίῃ εἰκυῖα· ⌊ ⌋ μ*104 *Χάρυβδις ἀναρροιβδεῖ -αν ὕδωρ* **1 l** animals (cf. *παμμέλας γ*6, *κ*525, *λ*33) sheep: *Γ*103 *οἴσετε ἄρν', ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ -αιναν, ' Γῇ τε καὶ Ἠελίῳ κ*527 (*Τειρεσίῃ δ' ὄϊν παμμέλαν*) *ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν ⌊θῆλύν τε -αιναν⌋* 572 *Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ ' ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν ⌊ ⌋ K*215 *τῶν πάντων οἱ ἕκαστος ὄϊν δώσουσι -αιναν ' θῆλυν ὑπόρρηνον*, see Leaf, perh. strangeness of reward in the number of black sheep, see *ἰοδνεφές*, cf. 2 b below seals: h. Ap. 77 *πουλύποδες ... φῶκαί τε -αιναι* eagle: *Φ*252 *Πηλεΐδης δ' ἀπόρουσεν ... ' αἰετοῦ οἶματ' (ὄμματ'* Philetas) *ἔχων -ανος, τοῦ* (vv.ll. *-όστου, -ός του, -ὁσσου*) *θηρητῆρος, ' ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὤκιστος πετεηνῶν*, species? see Fraenkel, Aesch. Ag. II 68, S. Benton, CQ 10, 1960, 112 n. 3, L[8] 140 **1 m** plants, trees, grapes (cf. 1 j above, and Sc. 300): *Σ*562 *σταφυλῇσι μέγα βρίθουσαν ἀλωὴν ' καλὴν χρυσείην· -ανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν* Sc. 294 *λευκοὺς καὶ -ανας βότρυας μεγάλων ἀπὸ ὄρχων* inc. auct. fr. ap. Cratetem Gramm. p. 65 W. (ap. Athen. 653 b) *αὐτῇσι σταφυλῇσι -αίνῃσιν κομόωντες* ivy: h. 7, 40 *βότρυες· ἀμφ' ἰστὸν δὲ -ας εἰλίσσετο κισσὸς ' ἄνθεσι τηλεθάων* moly: *κ*304 *ῥίζῃ μὲν -αν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος* oak: *ξ*12 (*σταυροὺς ἔλασσε*) *τὸ -αν δρυὸς* (*-άνδρυον* Crates) *ἀμφικεάσσας*, unique expression, bark or core? see Hoekstra, Od. ad l. **2** made dark, result of preparation **2 a** of ships: daubed with pitch, C. Torr, Anc. Ships, Chicago 1964, 34—37; L[7] 224; Kurt, Seem. Fachausdr. 17. 32 f.; otherwise: silhouette L[2] 76, Vivante, Epith. in Hom., Yale 1982, 123; cf. 1 c, also *κυανοπρῴροιο, μιλτοπάρῃοι* 93 instances: 39[i], 43[o], 4[H], 7[h], for texts see M: *-αιναν* in 2 c, *-αίνῃς* (incl. h. Ap. 457), *-αίνῃ, -αιναι* in 2 d, *-αινάων, -αίνῃσιν* in 3 b **2 b** of clothing: a veil *Ω*94 *κάλυμμ' ἔλε δῖα θεάων ' κυάνεον, τοῦ δ' οὔ τι -άντερον ἔλπετο ἔσθος* (but see *K*215 in 1 l above) **3** figurative, of death and pain; s. L[6] 237 ff., L[9] 37 ff., F. Mawet, Douleur 46—48 **3 a** ref. to death **3 a α** w. *θάνατος*, gen. exc. Op. 155 **3 a α aa** gen.: with *κήρ* (see a β below): *B*834 (they went to their deaths) *κῆρες γὰρ ἄγον ⌊-ανος θανάτοιο⌋* = *Λ*332 *Π*687 (*εἰ δὲ ...,*) *ἦ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα κακὴν ⌊ ⌋ μ.* with *νέφος*: *Π*350 *θανάτου δὲ -αν νέφος ἀμφεκάλυψεν* = *δ*180[ex.], cf. 1 b above, 3 b β below with *μοῖρα*: *ρ*326 *Ἄργον δ' αὖ κατὰ μοῖρ' ἔλαβεν -ανος θανάτοιο* otherwise: *μ*92 (*ὀδόντες*) *πλεῖοι -ανος θανάτοιο* **3 a α bb** nom.: Op. 155 *θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας ' εἷλε -ας, λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο* **3 a β** with *κήρ* (see also *B*834 etc. in a α above), 10[i], 9[o], 4[H] for instances w. *-αιναν* see M 2 c (w. *θάνατος* 8×: *β*283 etc.) and s.v. *κήρ* w. *-αίνῃ*: *Γ*454 *ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ -αίνῃ ρ*500 (*ἐχθροὶ μὲν πάντες*) *Ἀντίνοος δὲ μάλιστα ⌊-αίνῃ κηρὶ⌋, ἔοικε*, Pârvulescu, Helikon 8, 1968, 303 Hes. fr. 33 a, 21 *πολέας δὲ ⌊ ⌋ πέλασσε ' [κ]τείνων* **3 b** ref. to pain, distress **3 b α** physical pain (*ὀδύνη*): *Δ*117 *ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν ' ἀβλῆτα πτερόεντα, -αινέων* (Ar., codd., *-άων* vulg.) *ἔρμ' ὀδυνάων* 191 *ἐπιθήσει ' φάρμαχ', ἅ κεν παύσῃσι -αινάων ὀδυνάων* = *O*394[ex.] **3 b β** distress (on death or loss of other) *P*591 *ὣς φάτο, τὸν δ' ἄχεος ⌊νεφέλη⌋ ἐκάλυψε -αινα, ' βῆ δὲ διὰ προμάχων* = *Σ*22 = *ω*315, for *⌊ ⌋* cf. *νέφος* in 1 b. **3 a α aa** above and see Griffin, Life and Death 171 **4** uncertain: P. Oxy. 2513, 11]*δε μελαιν*[

D *H*277 a Mazon (= 262), Hes. fr. 150, 10. 201, 2 (cf. 204, 59). 204, 60, Meropis fr. 4, 4 (= Suppl. Hell. 903 A 16);

v.l. *P* 51 Zen., *Ψ* 109 Plut., *δ* 578, *π* 441, Sc. 153; see also *ἀμφιμέλαιναι* (w. Combellach, GB 4, 1975, 81–87)

W. Beck

Μέλας [1[l], 2[H], 2[e]] Kurzform für *Μελάνιππος* in B I, s. Preller-Robert 2, 3, 927

B I S. d. Portheus (bzw. Porthaon s.u.), Br. des Agrios u. des Oineus, *Ξ* 117; Hes. fr. 10 a, 53 (erg.) nennt als M. Eureite (V. 49) u. als Brüder außerdem Alkathoos u. Pylos; Tyd. tötete sie (? *τοὺς* erg., V. 55) aus Rache für Oineus. Nach Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. hätte Tyd. die 8 Söhne d. Melas, Pheneus, Euryalos usw. getötet *ἐπιβουλεύοντας Οἰνεῖ*, vgl. Preller-Robert 2, 926 f.

II S. des Phrixos u.d. Iophösse, Hes. fr. 255; er hat drei Brüder, Argos, Phrontis u. Kytisoros; Epim., fr. 12 Diels, kennt als 5. den Presbon

B. Mader

μελδόμενος [1[i]] **E** idg. Wz. **meld-* (Rix, HSF 104, 1991, 194 Anm. 38), vgl. *schmelzen* (Kluge-Seebold s.v.), gr. verwandt wahrsch. *ἀμαλδύνω*; vgl. *ἀμαλός, ἀμβλύνω, μαλακός/μαλθακός* **Σχ** sch. D *Φ* 363: *-ος· ἀντὶ τοῦ τὰ λίπη τήκων· παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικοῦ τοῦ μέλδων*, vgl. sch. *Φ* 363 a Erbse, Porph. Quaest. hom. 1, 54, 8 Sodano u. 1, 253, 1 Schrader **B** *schmelzend* (intr.) *Φ* 363 (Gl.) *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ, ' κνίσῃ* (vulg., *-ην* Callistratus alii, *-η* v.l.) *-ος* (*-ου* ci. Crates) *ἀπαλοτρεφέος σιάλοιο, ' πάντοθεν ἀμβολάδην wie ein Kessel aufkocht, bedrängt von kräftigem Feuer, schmelzend mit Fett e. zartgemästeten Schweines, allseits aufwallend*, zur Disk. der vv.ll., von Bed. und Syntax s. Gl. 65, 1987, 65 ff. – Wortf.: *τήκω*

M. Schmidt

μέλεα n. pl. [10[i], 14[o], 4[H], 3[h]] **E** unklar, s. Frisk II 203 f. u. III 151. – Abl. *λυσιμελής, μελεϊστί* **F** *-ε'* 1[i], *-έων* 13, *-εσσι(ν)* 13, *-έεσσι(ν)* 1[o], 1[h], *-ε'* 2[o] **M 1** zweis. ⏑̯[⏑⏑] *-ε'* *σ* 70 = *ω* 368 ⏑̯[⏑⏑] *-ε'* *P* 211 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑⏑̯] *ἀπὸ -έων H* 131 = *σ* 354[im.] *N* 672 = *Π* 607, (*ἱδρὼς ' πάντοθεν*) *ἐκ* (*μὲν*) *-έων Π* 110 = *Ψ* 689[im.] 880, *κ* 393, *λ* 600 [⏑⏑⏑̯] *-έων ϑ* 298, *λ* 201, *ξ* 428, h. Ven. 234 **2 b** [⏑⏑̯×] *ἐνὶ γναμπτ‹οῖσι -εσσι(ν)›* *Λ* 669, *Ω* 359, *λ* 394, *ν* 398. 430, *φ* 283, h. Ven. 238; *ἐπὶ στιβαρ‹ὰ›* Th. 152 = 673 = Op. 149 = Sc. 76; *-εσσιν Ψ* 191, *σ* 77 **3** viers. [⏑⏑⏑̯] *-έεσσι ν* 432 [⏑⏑⏑̯×] *-έεσσιν* h. 19, 16. – Pos.bildender Anl. gesichert *H* 131, *N* 672, *Π* 606, *σ* 354, wahrsch. *ν* 432 **L** [1]Snell, Entdeckung 1980[5], 16 ff.; [2]Renehan, CSCA 12, 1979, 269 ff.; [3]Laser, Arch. Hom. S 7 f.

B Zur Doppelbed. 'Glied' u. 'Melodie, Lied', s. Frisk II 204 u. III 151; s.u. 2 **1** *Glieder*, wohl d. muskulösen Teile d. Körpers (L[1] 16), meist statisch (s.u. 1 c) im Ggs. zu dynam. *γυῖα* (*ἐλαφρά E* 122[+]), vgl. II Sp. 183, 18 ff. u. L[3] 8; zwar *μ.* in *σ* 70 allg. Zus.fassg. einzelner vorher genannter, jedoch nie Bez. bestimmter Gliedmaßen, obgleich Gedanke an Arme u. Beine häufig naheliegend (z. B. *Λ* 669[+], *ϑ* 298[+], *λ* 595/600, *ν* 398[+]; viell. weil in d. Gliedern die Kraft d. ganzen Körpers am anschaulichsten, vgl. L[2] 276), oft als Umschr. f. d. Gesamtheit des (im Ggs. zum toten *σῶμα*) lebend. Körpers ≅ *Leib, Körper* (woraus jedoch nicht folgt, daß d. menschl. Körper nicht [auch] als Einheit, sondern nur als Summe der Glieder verstanden wurde u. daß daher *μ.* [u. *γυῖα*] als Benennungssurrogat f. e. fehlende Bez. d. ganzen Leibes diente, s. L[3] 8 A. 13, [2]270. 276 ff., anders L[1] 17 f.). Oft scheint *μ.* eine Art 'anatomischer Hintergrund, Trägersubstanz' (24× von 30 m. Präp., 1× m. *ἐντός*), nur *Ψ* 191 in Hendiadyoin; *μ.* erwähnt als Sitz von *θυμός, ἵς* u. *κῖκυς*, erfüllt von *ἀλκή* u. *σθένος*, bei bes. Anstrengung schwitzend, das kraftvoll schwellende Fleisch (die Muskelpakete) an d. Gliedern bes. bei göttl. Eingreifen hervorgehoben (auch neg.); an d. Gliedern zittert bei Angst d. Fleisch, u. d. Körperhaare sträuben sich. *μ.* nur Pl., bis auf 3× nur im Gen./Dat. (formelh. Epith.: *γναμπτοῖσι* 2[i], 4[o], 1[h], metr. gleichw. *στιβαροῖσι* 4[H], s. 1 c d. Stt.), nie wie *γυῖα* in Vbd. m. *λύω, κάμνω* usw., vgl. L[3] 8; (*ἠδὲ*) *-εσσι* (am VE) ersetzt den fehlenden Dat. von *γυῖα* (35× von 56 am VE), (*ἀπὸ*) *-έων* [⏑⏑⏑̯] bildet metr. Altern. (vgl. *λ* 201 m. *ζ* 140, *κ* 363) zu (*ἠδ' ἀπὸ*) *γυίων* (4× am VE) wie 32× *γούνατ'* [⏑̯⏑] vor Vokal gg.über 12× *γυῖα* [⏑̯⏑] vor Kons. (einschl. *F*). – Wortf.: *ἄψεα, γυῖα, ῥέθεα*, s. II Sp. 183, 25 ff., ferner *δέρμα, ἶνες, ὀστέα, σάρξ, χρώς* **1 a** als Sitz des *θυμός* (auch bei Tieren), der beim Sterben aus den *μ.* entweicht (abh. von d. Art d. Sterbens schnell od. langsam), s. II Sp. 1080, 63 ff. *ο* 354 *Λαέρτης μὲν ἔτι ζώει, Διὶ δ' εὔχεται αἰεὶ ' θυμὸν ‹ἀπὸ -έων›, φθίσθαι* = *H* 131[im.] (Pel. würde darum beten) *θυμὸν ‹ ›* (*δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω*, diese Homer sonst fremde Vorst., daß *θυμός* in den Hades geht, wahrsch. zu erklären als Kontamination von *σ* 354 od. *N* 671 f.[+] u. *Γ* 322, s. L[1] 21, vgl. II Sp. 1081, 14 f.) *N* 672 (Harpalion vom Pfeil getroffen) *ὦκα δὲ θυμὸς ' ᾧχετ' ‹ ›, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἶλεν* = *Π* 607 *Ψ* 880 (Mer. schießt Taube) *ὠκὺς δ' ἐκ -έων θυμὸς πτάτο, τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ ' κάππεσε* *λ* 201 (*οὔτε*) *μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥ τε ... ' τηκεδόνι ... -έων ἐξείλετο θυμόν* (*ἀλλὰ σὸς πόθος*), vgl. V. 203 (*μελ-* 'Responsion') **1 b** als Sitz von *ἵς* u. *κῖκυς* od. erfüllt von *ἀλκή* u. *σθένος* *Λ* 669 (Nestor:) *οὐ γὰρ ἐμὴ ἵς ' ἔσθ' οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι* (s.d. B 3) *-εσσιν* = h. Ven. 238 (*κῖκυς*) ≅ *φ* 283 (*ἵς*) ≅ *λ* 394 (*ἵς* u. *κῖκυς*) *P* 211 (*Ἕκτορι δ' ἥρμοσε τεύχε' ἐπὶ χροί, δῦ δέ μιν Ἄρης*) *πλῆσθεν δ' ἄρα οἱ -ε' ἐντὸς ' ἀλκῆς καὶ σθένεος*, zur Antith. 'äußerl. – innerl.' vgl. L[3] 51 f. m. I Sp. 497, 41 ff. **1 c** bei Anstrengung bzw. Lahmlegung *Π* 110 (Aias) *ἔχετ' ἄσθματι, κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς ' πάντοθεν ‹ἐκ -έων›, πολὺς ἔρρεεν* (vgl. *ὤμον ἔκαμνεν* V. 106) = *Ψ* 689[im.] (Boxkampf) *λ* 600 *ἄψ ὤσασκε* (Sisyphos den Stein) *τιταινόμενος, κατὰ δ' ἱδρὼς ' ἔρρεεν ‹ ›*, vgl. *σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε* V. 595 *ϑ* 298 (Ares u. Aphr.) *ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ ' ... ἔχυντο ... Ἡφαίστοιο, ' οὐδέ τι κινῆσαι -έων ἦν οὐδ' ἀναεῖραι* ≅ h. Ven. 234 (*δύνατ'*, Tithonus), nur hier in Vbd. m. Bewegungsverb (vgl. Vorbem.) **1 d** d. Glieder in ihrem Aussehen, wobei sie ihre Fülle manchmal durch göttl. Eingreifen bekommen, behalten od. verlieren, vgl. *κ* 395 f., *σ* 195, *ω* 368 f. *σ* 70 (*φαῖνε μηρούς, φάνεν ὤμοι, στήθεα, βραχίονες*) *-ε' ἤλδανε* (Ath. dem Od.) = *ω* 368 (dem Laërtes) *ν* 430. 432 *κάρψε μέν οἱ χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι -εσσι, ' ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα ' πάντεσσι -έεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος* ≅ 398, s. Ameis-H. zu V. 431; zu *χρώς/δέρμα* s. L[3] 51 ff. *Ψ* 191 (*νέφος ἦγαγε* Ap. über Hektor's Leiche) *μὴ πρὶν μένος ἠελίοιο ' σκήλει' ἀμφὶ περὶ χρόα ἴνεσιν ἠδὲ -εσσιν* 'rings das Fleisch um die Sehnen u. (knochigen?) Glieder herum', zum gg.seitigen Verh. vgl. II Sp. 1224, 53 ff., 1. Altern., u. L[3] 3. 10; s.a. u. *σ* 77 Th. 152 (*τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀίσσοντο*) *κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα ' ‹ἐξ› ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι -εσσι›ν* = 673, laut West z. St. entsprangen d. 50 Köpfe nicht einem Paar Schultern, sondern 50 Paaren (mit 100 Armen); *μ.* wohl für d. ganzen übrigen Körper, m. Epith. *στιβαρός* 'wuchtig' (hom. nur für einzelne genau bezeichnete Körperteile u. f. Waffen, z. B. *E* 400, *N* 505[+], *Σ* 415, *σ* 69 bzw. *Γ* 335[+]), kontrast. metr. gleichw. hom. HVformel in 1 b) Op. 149 (d. Menschen der 3. Generation) *μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι ' ‹ ›* = Sc. 76 (Herakl. u. Iolaos), problem., weil hier die Arme selber ‹ › u. für *μ.* d. Bed. 'Rumpf' notw. wäre; zum Verdacht d. Interpolation s. West zu Th. 152 u. Russo zu Sc. 76 von fetten (Mast-)Schweinen (vgl. *ξ* 419 bzw. *κ* 390) *ξ* 428 (die Hirten schlachteten u. zerteilten e. Schwein) *ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συβώτης, ' πάντοθεν ἀρχόμενος -έων, ἐς πίονα δημόν* (als Opfer) *κ* 393 *τῶν δ'* (den von Kirke in Schweine verwandelten Gef.) *ἐκ μὲν -έων τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσε ' φάρμακον* (*ἄνδρες δ' ἄψ ἐγένοντο*), vgl. 239 f. bei Angst *Ω* 359 *σὺν δὲ γέροντι* (Priamos) *νόος χύτο, δείδιε δ' αἰνῶς, ' ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ‹ἐνὶ γναμπτοῖσι -εσσι› ‹ ›* hier 'an (sonst: in) den Gliedern', vgl. oben 1 b *σ* 77 (*δρηστῆρες ἄγον*) *ἀνάγκῃ ' δειδιότα* (Iros)· *σάρκες δὲ περιτρομέοντο -εσσιν*, sc. außen (Ggs. *K* 10), vgl. *Γ* 34[+], *K* 95[+], *X* 448, *σ* 341 (*γυῖα*, vor Furcht); s.a. o. zu *Ψ* 191 **2** *Melodien, Lieder*; Zush. m. 1 (s. Vorbem.) i. d. Regel erklärt als Melodie, Lied < Teilglied < Glieder h. 19, 16 *οὐκ ἂν*

SBD / FFLCH / USP

τόν γε (Pan) παραδράμοι ἐν -έεσσιν ' ὄρνις ἤ τ' κτλ. (wohl Nachtigall, vgl. τ518ff. u. Op. 203ff.), vgl. Thgn. 761 u. Càssola zu h. 19, 16 **D** h. Merc. 419. 501, s. μέρος; Ψ 628 a (≅ λ394), Op. 113 a; Π668, Th. 716

M. de Leeuw

Μελέαγρος [5ᵃ, 2ᴴ, 2ᵉ] **E** strittig (s. L² 446): (1) zum Typ ἀρχέκακος, VG zu μέλομαι, HG zu ἄγρη *dem die Jagd am Herzen liegt*, L³·⁴; Schwierigkeit: Hiat, s. Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 200 Anm. – (2) VG zu μέλεος, HG zu ἄγρη. Anspielg. auf den verhängnisvollen Charakter der Kalydon. Jagd, Eur. fr. 517, danach L⁸, der daraus auf e. junge dichter. Erfindg. des N.s schließt, wogg. nach (3), wenn richtig, sehr alt: – (3) VG zu μέλομαι, HG entspricht ai. *vájra-* 'Keule' (als *-ro*-Bildung zu ἄγνυμι 'brechen'), L⁹ (vgl. L² a.O., L⁹ 328). – (4) HG viell. besser zu ἀγρός: die Eberjagd soll die Fluren usw. schützen. Auffällig, daß die meisten späteren Träger des N.s Makedonen sind, s. RE XV, 1931, 478ff. (M. 2–6)

L [1]Preller-Robert 2, 88ff.; [2]v. d. Kolf, RE XV, 1931, 446–478; [3]Chantraine, Etudes 46; [4]v. Kamptz 209; [5]Webster, Mykene 322ff.; [6]Lesky, RE Suppl. XI, 1968, 732. 757ff. (= Homeros 46. 51ff.) m. Lit.; [7]Marg, Hesiod 411f.; [8]Mühlestein, Hom. Nam. 45 A. 21; [9]Watkins, in: Festschrift Risch 320–8

B berühmter aitol. Heros aus Kalydon, Bezwinger des Kalydon. Ebers, Verteidiger seiner Heimatstadt, stirbt (fällt im Kampf?) als Opfer des Fluches (oder einer mag. Handlg.?) seiner Mutter; sein Charakter u. seine Geschichte sind im wesentl. einers. durch die paradigmat. Erz. des Phoinix (*I* 524-599) u. deren Vorformg., wohl ein älteres M.-Epos, sowie anderers. durch Bacchyl. 5, 70ff. u.a. (bzw. deren Quellen) festgelegt (zur Disk. über ihr Verh. zueinander, zu den Motiven der Verführung bzw. der Verbrenng. des magischen Scheites s. L⁶). – Für ein hohes Alter der Gestalt des M. (zumindest schon myk.) L⁵, was auf jeden Fall gilt, wenn Etym. (3) richtig, u. dann viell. der Gestalt des Orion verwandt (s. λ572ff., vgl. L⁹ 324, u. Orions neg. Bzhg. zu Art. [von ihr getötet]); vgl. auch Atalante, M.' weibl. Ggstück in Arkadien u. deren Nähe zu Art. – Anderers. könnte seine Gestalt auch eine rel. junge Erfindg. sein (unter Verwendg. alter Motive u. Gestalten), u. der N. für sie unter bewußter Vernachlässigg. des Hiats gebildet worden sein, um mit der Zweideutigk. zwischen Etym. (1) u. (2) spielen zu können, vgl. L⁸ 1 Genealogie: S. des Oineus, *B*642 (vgl. υἱὸς Οἰνῆος *I*543, Hes. fr. 25,14. 280,10; Οἰνείδης Hes. fr. 280, 24), u. der Althaie (*I*555); Mann der Alkyone/Kleopatre (*I* 556ff.), V. der Polydore, der Frau des Protesilaos, Cypr. fr. 18 p. 41 Dav.; Bruder der Dēianeira u.a. Hes. fr. 25, 14ff.; wäre als S. des Oineus auch Bruder des Tydeus (vgl. *Z*212ff. u.a.), was aber nirgendswo direkt gesagt wird; nach späterer Überl. S. des Ares, viell. schon in Hes. fr. 25 vorausg., s. L⁷ 2 Jagd auf d. Kalydon. Eber u. Kampf gg. die Kureten (s.o. Vorbem. m. Lit.): *I* (543 υἱὸς Οἰνῆος), 550 (-ος ἀρηΐφιλος), 553 (-ον), 590 (-ον). Der Tod des M. wird bei Hom. nicht erwähnt, aber vorausg. (571f.); viell. war es schon in der Vorlage der Il. Ap., der M. 'tötete' (u. dann vermutl. ähnl., wie Patr. u. Ach.); so Hes. fr. 25, 10 (keiner der Heroen ἔτλη ἐσάντα ἰδὼ[ν μεῖναι κρατερ]ὸν Μελέαγ[ρον, ' ... ' ἀλλ' ὑπ' Ἀπόλλωνος χερ[σίν ... im Kampf mit den Kureten um Pleuron) u. Hes. fr. 280, 1f. (N. vorausg., M. spricht: „keiner konnte mich bezwingen, ἀλλά με μοῖρ' ὀλο]ὴ καὶ Λητοῦς ὤλεσε[ν υἱός) u. ähnl. wohl auch Minyas fr. 3 p. 144 Dav. 3 Gespräch zwischen der Psyche des Theseus u. der des M. im Hades über ihr Schicksal, Hes fr. 280, 10 (διογεν]ὲς [Μελ]έαγ[ρε δαΐ]φρονος Οἰνέος υἱέ), V. 24 Οἰνείδης – dieselbe Sit. wahrsch. auch in der Minyas, vgl. oben 2

D Hes. fr. 281, 1 M. Subj.? s. App.

B. Mader

μελεδήματα n. pl. [1ᵢ, 4°] **Σχ** sch. D Ψ62: φροντίδας, sch. Barn. δ650 u. *o*8: μερίμνας (s.a. sch.min. P.Amh. 18 zu *o*8) **L** Hieronymus, Μελέτη 9f.

B *Sorgen* (je 2° des Tel./Od.), Nom. (*o*8) u. Akk., außer δ650 (dir. R.) in Vbd. m. gen. subi. (3×)/obi. (*o*8) u. (wie μελεδῶναι τ517) im Ggs. zu 'Schlaf', stets in Vbd. m. θυμῷ/οῦ am VE (*o*8 im V. davor), vgl. κήδεα Σ8. 53/θ 149, ξ197, στείνεα h. Ap. 533. Wortf.: ἀνίαι (Pan. fr. 14, 4 p. 122 Dav.), κήδεα, μελεδῶναι, μενθήρη, μέριμναι, μέρμηραι, ὁρμήματα δ650 αὐτὸς ἑκών οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος, ' ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχ⌊ων -ατα θυμ⌋ῷ, ' αἰτίζῃ *der ein Problem hat*, s. β214ff. 319. 387 Ψ62 εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε, λύ⌊ ⌋οῦ = υ56 = ψ343ᵉˣ· (epex. zu λυσιμελής) *die Sorgen des Herzens* *o*8 (Τηλέμαχον οὐχ ὕπνος ἔχε) ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ ' ... -ατα πατρὸς ἔγειρεν *im Herzen die Sorgen um den V. hielten ihn wach*, s. II Sp. 389, 74ff. u. vgl. Ap. Rh. 3, 752f.

D v.l. Th. 205

R. Führer

μελεδῶναι f. pl. [1°, 1ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. τ517: μέριμναι **L** Hieronymus, Μελέτη 8f.

B *curae* (*amoris* 3× in Vbd. m. Epith., als Ausdr. der conditio humana 2× in Vbd. m. ἀνθρωπ-), von Hes. als 'glieder(fr)essend' etymologisiert (vgl. ὀδ-ύναι); Nom. (wirkende Macht), Gen. u. 3× Akk., nachhom. am VE, in (Op. 66 in)dir. R. τ517 (nachts lieg ich im Bett) πυκιναὶ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ ' ὀξεῖαι -αι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν, vgl. Λ 268, δ812f., gg. v.l. -ες s. Sappho fr. 37, 3 V., Theocr. 21, 5, Phanocl. fr. 1, 5 h. Merc. 447 (Erfindg. der Kitharodie) τίς τέχνη, τίς μοῦσα ἀμηχανέων (I Sp. 631, 63ff.) -ῶν, ' τίς τρίβος; *was für eine Inspiration, die hinreißt und überwältigt*, s. 422. 434. 453ff. u. Càssola z. St., formal vgl. Mimn. fr. 6, 1 W. Op. 66 (Aphr. soll der Pandora χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ) καὶ πόθον ⌊ἀργαλέ⌋ον καὶ γυιοβόρους -ας, vgl. Theogn. 1323f. h. Ap. 532 νήπιοι ἄνθρωποι δυστλήμονες, οἵ -ας ' βούλεσθ' ⌊ ⌋ους τε πόνους καὶ στείνεα θυμῷ Cypr. fr. 15, 2 p. 41 Dav. (οἶνον θεοὶ ποίησαν ἄριστον) ἀνθρώποισιν ἀποσκεδάσαι -ας, vgl. θ149, Theogn. 1323. – Wortf. s. ⌊μελεδήμα⌋τα (L 10: „Das Qualvolle, als welches die Attr. u. Präd. die -αι kennzeichnen, fehlt dem ⌊ ⌋")

R. Führer

μελεϊστί [1ᵢ, 2°] **E** wahrsch. Adv. auf -τί zu *μελεΐζω, s.a. Meier, -ίδ- 17 u. Anm. 18 **Σχ** sch. D Ω409: κατὰ μέλος (ähnl. sch. Barn. ι291, σ339)

B *in Stücke*, vom Zerstückeln ([διὰ] ταμών⁺) d. menschlichen Körpers (ι291 um ihn zu fressen, Ω409 um ihn den Hunden zum Fraß vorzuwerfen), ι291 tatsächlich ausgeführt, sonst als furchtbare (vgl. σ340ff.) Drohung od. darauf bzg., stets in dir. R. Ω409 (κατάλεξον, ἤ ἔτι πὰρ νήεσσιν Hektor) ἤέ μιν ἤδη ' ἦσι κυσὶν μ. ταμὼν προΰθηκεν (Ach., der *X*346ff. darüber hinaus mit Kannibalismus gedroht hatte), vgl. Ch. Segal, The Theme of the Mutilation of the Corpse in the Iliad, Leiden 1971, 62f. u. P. Roth, Singuläre Iterata d. Ilias (Φ–Ω), Frankfurt a. M. 1989, 24 ι291 τοὺς δὲ (Gef.) ⌊διὰ μ. ταμ⌋ὼν ὡπλίσσατο (Kyklop) δόρπον σ339 ἐρέω, κύον, οἵ' ἀγορεύεις, ' ... ἵνα σ' αὖθι ⌊ ⌋ησιν (Tel.), als rohe Überbietung der Drohung der Melantho σ334ff. u. in Grausamkeit passend zur Bestrafung der Dienstmägde u. bes. des Mel. χ465–477. – Wortf.: ἄνδιχα B 2, ἔπταχα; δαΐζω (s.d.), δαίομαι (s.d.), δάπτω B 1, διαρραίω, ῥήγνυμι (Ψ673); μοῖρα (*o*140⁺)

M. de Leeuw

μέλεος [4ᵢ, 1°] **Σχ** sch. D *K*480: -ον· -ως. ματαίως (ebs. Π336). ἢ μάταιον (ebs. Φ473) **B** *inaktiv, wirkungslos*, von Pers. ([⏑⏑⌋] *K*480) u. Handlungen ([⏑⏑⌋] sonst), Adj. (je 2× Nom./Akk.) in dir. R. u. Adv. (Π336 -ον, vgl. umdeutbares -ον *K*480) in Erz. *K*480 πρόφερε κρατερὸν μένος· οὐδέ τί σε χρὴ ' ἑστάμεναι -ον σὺν τεύχεσιν, ἀλλὰ λύ' ἵππους· ' ἠὲ (ἄνδρας ἔναιρε) *untätig* Φ473 (Ποσειδάων νίκην) ἐπέτρεψας (Ap.), -ον δέ οἱ εὔχος ἔδωκας *kampflos* > *unverdient, gratis*, vgl. V. 474, kontrast. χ249 Ψ795 οὐ μέν τοι -ος εἰρήσεται αἶνος, ' ἀλλά τοι ἡμιτάλαντον ... ἐπιθήσω *umsonst*, vgl. ξ508f. ε416 μή πώς μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ ' κῦμα μέγ' ἁρπάξαν· -η δέ μοι

ἔσσεται ὁρμή vergeblich Π336 (*ἔγχεσι*) *ἤμβροτον ἀλλήλων, -ον δ' ἠκόντισαν ἄμφω erfolglos*, vgl. metr. gleichw. *N*505+ Wortf. s. *ἐτώσιος* D v.l. Th. 563

R. Führer

μελετάω [2H, 1h] L Hieronymus, *Μελέτη* 10ff. B (zu *μέλ[ετ]ω* od. *μελέτη:*) *sich* (konzentriert) *kümmern um, ἐπιμελεῖσθαι*; Sach-Obj. (nom. act. außer Op. 316) 2H im Gen., 1h im Akk., vgl. *μέλω* B 1 a; (neuer?) Ausdr. von Hes.s Arbeitsethik (in Vbd. m. *ἔργον* B 3 c, Ggs. Ablenkg.) Op. 316 *ἐργάζεσθαι ἄμεινον, ' εἴ κεν ... θυμὸν ' εἰς ἔργον τρέψας -ᾷς βίου f. d. Lebensunterhalt sorgst*, vgl. V. 21–4, *E* 708, *ξ*527 443 (*αἰζηὸς ἔποιτο*) *ὅς κ' ἔργου -ῶν ἰθεῖάν κ' αὔλαχ' ἐλαύνοι* (*ἐπὶ ἔργῳ θυμὸν ἔχων*) *der Arbeit hingegeben* h. Merc. 557 (*μαντείης*) *ἣν ἐπὶ βουσὶ ' παῖς ἔτ' ἐὼν -ησα* (Ap.)· *πατὴρ δ' ἐμὸς οὐκ ἀλέγιζεν cui mi dedicavo* (Càssola), vgl. V. 437. — Wortf. s. *μέλω*. — Abl.(?): *μελέτη*

R. Führer

μελέτη [3H] (nom. act. zu *μέλ[ετά]ω:*) *Sichkümmern* (sc. um die Arbeit), *ἐπιμέλεια*, subj. ggüber obj. *κομιδή*, pos. ggüber neg. *μόχθος, πόνος*, mit gen. subi./obi. Op. 380/457 Op. 380 (*μουνογενὴς πάϊς εἴη*) *ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ... ὄλβον· ' πλείων μὲν πλεόνων -η, μείζων δ' ἐπιθῆκη Arbeitseinsatz* 412 (*μηδ' ἀναβάλλεσθαι*) *-η δέ τοι ἔργον ὀφέλλει Arbeitsamkeit, Fleiß* 457 (100) *δούρατ' ἀμάξης, ' τῶν πρόσθεν -ην ἐχέμεν οἰκήια θέσθαι kümmer dich vorher drum, triff Vorsorge*, periphr., vgl. Theogn. 924. — Wortf.: *κομιδή, μόχθος, οἰκωφελίη, πόνος*. — Abl.(?): *μελετάω*

R. Führer

Μέλης [1h, 2c] (Name von der Farbe des grauschwarzen Flußschlammes?) Fluß bei Smyrna (1) u. Flußgott (2) nach e. Legende der V. Homers, d. urspr. ⌞Melesigenes⌟ geheißen haben soll. ⌞ ⌟ kann formal eigentl. nicht S. des M. bedeuten (s. Lesky, RE Suppl. XI, 4 m. Lit.), doch das spricht nicht dagg., daß der N. in diesem Sinne erfunden bzw. umgedeutet worden ist 1 h. 9, 3 *βαθυσχοίνοιο -τος* (cod. M; cet. *μελήτης* aut *μιλήτης*) vit. p. 9, 7 *ὕδωρ ἱεροῖο -τος* 2 Cert. p. 37, 5 *υἱὲ -τος Ὅμηρε*

B. Mader

μέλι [4i, 3o, 1h] E bereits myk., vgl. DMic. I 438ff.; ererbtes Ntr., < **melit-/*mlit-*, vgl. H. Eichner, in: Lautgesch. u. Etym. 144–146; Tischler, HEG II 209. — Abl. *μελίγηρυς, -ζωρος, -ηδής, -κρητος, -σσα, -φρων, Μελίβοια, Μελίτη*, vgl. (zumindest volksetymolog.) *μείλιχος* F *-ιτος* 3, *-ιτι* 2, *-ι* 3 M 1 ⏑̯[⏑⏑] (*καί*) ⌞*-ι χλωρόν*, *κ*234, h. Merc. 560 2 [⏑̯] *ἠδὲ* ⌞ ⌟ *Λ* 631 3 [⏑⏑̯] ⌞*καί -ιτι γλυκερῷ*, *ω* 68 [⏑⏑̯] *-ιτος Ψ*170; ⌞ ⌟ *υ* 69 [⏑⏑̯] *-ιτος γλυκίων/γλ -ιτος Α*249, *Σ*109 L [1]Arch. Hom.: Richter, H 84ff., Buchholz u.a., J 181ff., Bruns, Q 60 (*κυκεών*), Andronikos, W 6. 25f. (Bestattg.); [2]Schnaufer, Frühgriech. Totenglaube (Spudasmata 20, 1970) 170f.; zu h. Merc. 560: [3]Scheinberg, HSPh 83, 1979, 1ff.; zu *A* 249: [4]G. Wilhelmi, Unters. zum Bild vom Fließen der Sprache in der griech. Lit., Diss. Tübingen 1967, 4ff. u.ö.

B *Honig*; zur Verwendg. s. Arch. Hom. (L) sowie *γλυκύς* B, vgl. (Th. 83) *γλυκερὴν ἐέρσην Honig*. — Epith.: *χλωρόν, γλυκερῷ* 1 Speise; Zugabe zum *κυκεών* + *οἶνος, ἄλφιτα, τυρός*, vgl. *μελίκρητος* (s. L1 Bruns): *Λ* 631 (Hekamede bereitete *κυκεῶ*, setzte vor) *ἐπὶ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον, ' ἠδὲ -ι χλωρόν, παρὰ δ' ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν κ*234 *ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ -ι χλωρὸν ' οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα* (Kirke) Nahrg. von Kindern + *τυρός, οἶνος*, vgl. Melissa u. Amalthea bei der Aufzucht von Zeus sowie (*X* 501) *μυελὸν καὶ δημόν*: *υ* 69 („*κόμισσε*, Aphr. die Pandareos-Töchter) *τυρῷ καὶ -ιτι γλυκερῷ καὶ ἠδεῖ οἴνῳ*" 2 (nährende u. besänftigende Opfer)gabe bei der Totenverbrennng. + *ἄλειφαρ*, vgl. *μελίκρητον* (s. L1 Andronikos gg. Deutg. als urspr. Konservierungsmittel): *Ψ*170 (Ach. auf Patr.' Scheiterhaufen) *ἐν δ' ἐτίθει -ιτος καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας*, deutl. als Beigabe *ω* 68 „*καίεο δ'* (Ach.) *ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ ' καὶ -ιτι γλυκερῷ*", 'Stoff, in den der Leichnam gelegt wird'? (s. L2: Hom. schwankt zw. Verwendg. des Honigs als Beigabe u. als [nicht mehr verstandenes] Einbalsamierungsmittel) 3 berauschende Speise prophet.r Inspiration beim Bienenorakel (s. L3, A.-H.-S., Càssola z. St.): h. Merc. 560 (Ap.: „*παρθένοι τρεῖς, ποτώμεναι κηρία βόσκονται*) *αἱ δ' ὅτε μὲν θυίωσιν ἐδηδυῖαι -ι χλωρόν, ' προφρονέως ἐθέλουσιν ἀληθείην ἀγορεύειν*" 4 erweitert; *süßer als Honig* von der angenehmen, 'musikal.', besänftigenden Redeweise Nestors (s. L4, sowie *μελίγηρυς, γλυκερός* B 2 c, *γλυκύς* B 2 a, *ἡδύς* B 6, *ἡδυεπής*, die z.T. auch Epith. von *ἀοιδή*): *A* 249 *Νέστωρ ' ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς Πυλίων ἀγορητής, ' τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης -ιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή*, vgl. Th. 83. 97+ von *χόλος*, dessen kontinuierl., 'gleitendes' (*καταλειβ.*) Anschwellen der Zornige (nicht unterdrückt, sondern) als 'süßes' Lustgefühl genießt (vgl. *μελιηδής, -φρων* B 2, *γλυκὺς* [s.d. B 2 c] *ἵμερος, γόος* B 4; 'Rache ist süß'): *Σ*109 (Ach.: „*ἔρις καὶ χόλος*) *ὅς τε πολὺ γλυκίων -ιτος καταλειβομένοιο ' ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται ἠΰτε καπνός*"

H. W. Nordheider

Μελίαι, Μελίη [1H, 1c] **Σχ** sch. Th. 187: *νύμφας· ἐκ τούτων ἦν τὸ πρῶτον γένος ἀνθρώπων*, sch. *X* 126–7 a: *ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης· μελιηγενεῖς λέγονται οἱ πρώην ἄνδρες*, Hsch. *M* 693: *μελίας καρπός· τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος*

L [1]Preller-Robert 1, 50; [2]Maximilian Mayer, Die Giganten u. Titanen ..., Bln. 1887, 14ff.; [3]Murr, Pflanzenwelt 28ff.; [4]Wilh. Mannhardt, Wald- u. Feldkulte, I2 1904, 7f.; [5]Wilamowitz, Erga 57f.; [6]ders., GlH 1,186f.; [7]Pötscher, Gymn. 70, 1963, 543f.; [8]West, Hes. Theogony; [9]ders., Hes. WD

B I *Eschennymphen* (viell. auch einf. als Baumnymphen verstanden, L8 z. St.) Th. 187 (aus den Blutstropfen des Uranos gebar Gaia die Erinyen, die Giganten *ἔγχεα ἔχοντας,*) ' *Νύμφας θ' ἃς -ας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν*, wohl verstanden als *Mütter der Menschen* nach einer alten, wahrsch. schon vorgr. Trad. (s. L4,6, Op. 145 u. Th. 563 mit L5,8,9 z. St., vgl. unten II u. *Σχ*) also als Ursprung der Menschheit überhaupt, die durch die Art ihrer Entstehg., die Verwandtsch. mit den Erinyen u. Giganten (s. L1), charakterisiert wird („Ursünde" u. Folgen), wie auch dadurch, daß die Esche (s. *μελίη* B) den Speer u. somit krieger. Gewalt bezeichnet. Daß auf diese Weise der Mensch schlechthin in etwa so charakterisiert wird, wie Op. 145 spez. das 3., das „Eherne Geschlecht", muß kein Widerspruch sein (Entwicklg. zwischen Th. u. Op.; versch. sich ergänzende u. überschneidende Aspekte, anal. zu den weiteren Menschheitsdeutungen in den Gestalten des Pro- u. Epimetheus, Japetos; Menoitios u. Atlas, sowie der Geschlechterabfolge). Dagg. ist es wenig wahrsch., daß die M. nur im Hinblick auf den Speer (als Waffe der Giganten) hier erwähnt wurden (L1, dagg. L2)

II Okeanide (M. Tethys) u. von Inachos M. des Phoroneus, des Urmenschen u. Feuerbringers in der argiv. Sage, Phor. ap. Apollod. 2, 1, 1 p. 209 Ki., vgl. Th. 563 u. L8 z. St.

B. Mader

Μελίβοια [1i, 1H] E im VG wohl *μέλι*; HG wie bei *Εὔβοια*, gebildet zu Wz. von *βόσκω* od. zu *βοῦς*?, vgl. Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 384. 399, Preller-Robert 1, 802

I Stadt an der Ostküste d. Halbinsel Magnesia, gehört zum Gebiet des Philoktet, *B* 717 *καὶ -αν* (*Πιτύειαν* v.l. apud StByz s.v. *Ὀλιζών*) *ἔχον* — Obwohl bis ins 2. Jhd.v. gut bezeugt (u.a. eigene Münzprägg.), noch nicht sicher identif.; s. Leaf, Hom. and Hist., London 1915, 342ff.; Burr 98; Giovannini 36; H. S.-L. 138; Meyer, Kl. P. III 1174f.

II nach Hes. fr. 167 M. des Phellos (Eponym der achäischen Stadt Phelloe?), viell. von Lykaon (s. App.), alles übr. uns., vgl. Schwartz, Ps.-Hes. 336; West, Cat. 92f.

B. Mader

μελίγηρυς [1o, 2h] (aus *μέλι* + *γῆρυς*: *süßen Klang habend*, vgl. J. Schindler, in: Festschrift Risch 398) *mit Honig-*

stimme, süßstimmig, von *ὄψ* der Sirenen (die angebl. die Wahrheit künden) u. (h. Ap. göttl. inspirierter) *ἀοιδή*, geht also (ggüber dem inhaltl. 'prodesse' *πλείονα εἰδώς* [s.u.]) auf das akust. 'delectare' *τερψάμενος*, viell. z.T. noch mit Assoz. von *μέλι* (s.d. B 3) als Speise prophet.r Inspiration? — Wortf.: vgl. *μέλιτος* (s.d. B 4) *γλυκίων ῥέεν αὐδή* (*A* 249), *ἀοιδή* (s.d. G) + *γλυκερή, ἡδεῖα, ἱμερόεσσα, καλή, λιγυρή*, Opp. (*Λ* 137+) *ἀμείλικτον δ' ὄπ'* (zumindest volksetymolog. wohl auf *μέλι* bzg.) *μ* 187 (*λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν*, Sirenen:) „*πρίν γ' ἡμέων -υν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι* (*τερψάμενος καὶ πλείονα εἰδώς*") h. Ap. 519 *Κρητῶν παιήονες, οἷσί τε Μοῦσα ' ἐν στήθεσσιν ἔθηκε θεὰ ⌐-υν ἀοιδήν⌋* h. 19, 18 (Pan wie *ὄρνις, ἥ τε*) *θρῆνον ἐπιτροχέουσ' ἀχέει* ⌐ ⌋

D Theb. fr. dub. 11 p. 28 Ber. (m. Lit.): Epith. des *Ἄδρηστος* (vgl. *μειλιχόγηρυς* Tyrt.); s. Matthews, CQ 41, 1991, 260 A. 17; Burkert, 29 A. 4 (s.o. II, Sp. 822, 13)

H. W. Nordheider

μελίζωρος (zu *ζωρός* vgl. o. II s.v.:) *aus reinem Honig* Phaedimus fr. 1, 1 p. 214 Ki. *δουράτεον σκύφος εὐρὺ -οιο ποτοῖο* wohl hellenist. (= Suppl. Hell. fr. 669)

H. W. Nordheider

μελίη [13i, 3o, 3H, 2c] E Anlaut längt vorhergehende Silbe, also < **smel-*; zu Weiterem vgl. Chantraine, Dict. s.v. — Abl. *ἐυμμελίης, Μελίη, μείλινος* F *-η* 6, *-ης* 1, *-ην* 8; *-ᾶν* 1H (vgl. *θεᾶν*, s.d. F), *-ῃσι(ν)* 4; 1 Prosaref. M 1 [⏑⏑⏓] *-ᾶν* Op. 145 [⏑⏑⏓] *-η* Sc. 420; *ἐπὶ -ης X* 225; *Πηλιάδα -ην Π* 143 = *T* 390, *Φ* 162; *-ην Π* 767 [⏑⏑⏓] (*Πηλιὰς ...*) *-η* (... *χαλκοβάρεια* ') *Y* 277, *X* 328 ≅ *χ* 259ex. = 276; (*Πηλιάδα*) *-ην Φ* 169, *X* 133 [⏑⏑⏓] *-ην Y* 322, *Φ* 174 [⏑⏑⏓] *-η N* 178 2 [⏑⏑⏑⏑] *-ῃσι(ν)* Th. 563, Mus. fr. 5, 2 Diels [⏑⏑⏓×] *-ῃσι(ν) B* 543, *ξ* 281; Prosaref.: Cypr. fr. 3 p. 36 Dav. — reg. Längg. vor *μ.*: *Πηλιάδα/ἄρα/δὲ/τε μ.*; vgl. E

Σχ sch. D *B* 543: *δόρασιν ἀπὸ μελίας ξύλου γενομένοις, N* 178 u.ö.: *εἶδος δένδρου* L s. *δόρυ* L, dort (B 2) auch zur Frage von (einzelner) Stoßlanze u. Wurfspeer(-Paar); R. St. Shannon, The Arms of Ach. and Hom. Compositional Technique, Leiden 1975, 31 ff.; dort auch zu Epith. *με(ί)λινος, ἐυμμελίης*, Bzhg. zum Feuer, Entstehg. der Menschen aus Eschen (s.u. B 1 b) mit altnord. Parall.; Cosset, REA 85, 1983, 191 ff.; Bakker, v.d. Houten, CPh 87, 1992, 11

B *Esche*: (1) Baum; (2) Lanze(nschaft) aus Eschenholz: meist von Ach.s *Πηλιάδα -ην* (wohl alte Formel, s. Page, History 239 ff.; Dihle, Homer-Probleme 71 f.), die urtüml., übermenschl. Reckentum u. Größe evoziert (vgl. andere Spezialwaffen wie z. B. Aias' *σάκος ἐπταβόειον ἠΰτε πύργον H* 219, des Kyklopen *μέγα ῥόπαλον ἐλαΐνεον ι* 319), wohl da geleg. auf andere Kämpfer ausgeweitet (s. Shannon [L]). — Wortf.: s. *δόρυ* B 2, *με(ί)λινος*. — Epith. (alle in 2): 5× *Πηλιάς*, 3× *χαλκοβάρεια*, je 1× *ἰθυπτίωνα* (EN? s.d.), *χαλκογλώχινος, εὔχαλκον, ἀνδροφόνος, ὀρεκτῆσιν* 1 *Esche*, sc. Baum 1a Il. im Gl.; fallender Krieger: *N* 178 *ἔπεσεν -η ὥς*, ' *ἥ τ' ὄρεος κορυφῇ*, vgl. *ὡς δρῦς* (*N* 389+), *πύργος* (*Δ* 462) krachend zusammenprallende Heere: *Π* 767 (wie Winde) *πελεμιζέμεν ὕλην*, ' *φηγόν τε -ην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν* (*αἳ ἔβαλον ὄζους ἠχῇ θεσπεσίῃ, πάταγος*) Werden und Vergehen der Menschen (entspr. *Z* 147 f.): Mus. fr. 5, 2 Diels (*ὡς φύλλα φύει*) *ἄρουρα·* ' *ἄλλα μὲν ἐν -ῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·* ' *ὧς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴ καὶ φῦλον ἐλίσσει* 1b Hes.; bei Entstehg. des *χάλκεον γένος*: Op. 145 (Zeus schuf *τρίτον γένος, χάλκειον*) *ἐκ -ᾶν* (*-ῶν* v.l.), *δεινόν τε καὶ ὄβριμον· οἷσιν Ἄρηος ' ἔργ' ἔμελε*, krieger. Geschlecht entsteht aus Material von Lanzenschäften (s. Shannon [L] 44 ff. mit altnord. Parall.), s.a. die *Νύμφας Μελίας* (Th. 187) als Mütter des Menschengeschlechts u. West z. Stt., vgl. *οὐκ ἀπὸ δρυὸς* (s.d. B 3) *οὐδ' ἀπὸ πέτρης* bei Entstehg. des Feuers: Th. 563 (*Ζεὺς χωόμενος*) *οὐκ ἐδίδου -ῃσι* (*μελίοισι/ἔοισι* vv.ll.) *πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο ' θνητοῖς ἀνθρώποις*, dopp. Dat. schwierig (V. 564 susp., Glosse?), aber mögl.: *gab nicht den Eschen das Feuer für die Menschen* (für v.l. *μελέοισι* 'den eitlen, nichtigen' sc. *ἀνθρ.* Booth, JHS 105, 1985, 149 f.; aber zu weit von *ἀνθρ.* getrennt), wegen Entzündg. durch Blitz od. Reiben von Feuerhölzern? s. West z. St. 2 *Esche*, sc. Lanze(nschaft, 15×) 2a Ach.s väterl. Lanze aus einem Eschenstamm des Pelion-Geb., 4× (von 10i) *Πηλιάδα -ην* (+ *Y* 277 in Sperrg.); 7× Akk. (+ *πάλλειν, ἀνέσχετο, ἐφῆκε, σείων; ἐρύσσαι*+), 2× Nom. (+ *τάμε, διὰ πρὸ ἥϊξεν*), 1× Gen.; nur *X* 328 bei tödl. Verwundg. (Hektors!); Herkunftsgesch. in Rüstungsszene: *Π* 143 (Patr. nahm nicht Ach.s *ἔγχος βριθὺ μέγα στιβαρόν*, das nur Ach. *δύνατο πάλλειν*) *Πηλιάδα -ην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων ' Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν* = *T* 390 (Ach. nahm *πατρώϊον ἔγχος*) Cypr. fr. 3 p. 36 Dav. (Prosaref.: *κατὰ Πηλέως καὶ Θέτιδος γάμον Χίρων δὲ -αν παρέσχεν*) im Kampf gg. Asterop.: *Φ* 162 (*ὁ δ' ἀνέσχετο*, Ach.) *Πηλιάδα -ην· ὁ δ'* (Asterop.) *ἁμαρτῇ δούρασιν ἀμφίς* 169 *-ην ἰθυπτίωνα ' Ἀστεροπαίῳ ἐφῆκε* (172 *μείλινον ἔγχος*) 174 *-ην Ἀχιλῆος ' οὐ δύνατ' ἐκ κρημνοῖο ἐρύσσαι* (178 *δόρυ μείλινον*) gg. Hektor: *X* 133 *σείων Πηλιάδα -ην κατὰ δεξιὸν ὦμον ' δεινήν* 328 (*ἔλασ' ἔγχεϊ* [Ach.], *δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή*) *οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον -η τάμε χαλκοβάρεια* 225 *στῆ δ' ἄρ' ἐπὶ -ης χαλκογλώχινος ἐρεισθείς* gg. Aen.: *Y* 277 *ἡ δὲ διαπρὸ* (sc. Schild) ' *Πηλιὰς ἤϊξεν -η* (dann *ἐγχείῃ, δόρυ, βέλος*) 322 *-ην εὔχαλκον ' ἀσπίδος* (des Aen.) *ἐξέρυσεν* (Pos.; 345 *ἔγχος*) 2b andere, 3× Nom. (+ *πέσε, κέρσε*), 2× Pl. Dat.; Fehlwürfe der Freier: *χ* 259 *ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ -η πέσε χαλκοβάρεια* (*δούρατα*) = 276 Her.: Sc. 420 *ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε* (des Kyknos) ' *ἀνδροφόνος -η* Pl.: *B* 543 (*Ἄβαντες ἕποντο*) *αἰχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῆσιν -ῃσι ' θώρηκας ῥήξειν δηΐων ξ* 281 (Od. erz.:) „*μοι μάλα πολλοὶ ἐπήϊσσον -ῃσιν, ' ἱέμενοι κτεῖναι*" (277 *δόρυ*)

D *Y* 273 Zen. (= *Φ* 169 in 2 a)

H. W. Nordheider

Μελίη s. *Μελίαι*

μελιηδής [9i, 13o, 1H, 4h, 1c] F *-ής* 2, *-έος* 5, *-έα* 20, *-έ'* (*ἐδωδήν*) 1h

M 1 [⏑⏑⏓⏑] *-ής ὕπνος τ* 551; *οἶνος ... -ής φ* 293 [⏑⏑⏓⏑] *-έ'* h. Cer. 412 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] *οἴνου*+ (*πινέμεναι /...*) *-έος/έα Δ* 346, *M* 320; Subst.a ... *-έα λ* 100, *μ* 48; (*πίνοιεν*) *-έα οἶνον/πυρόν/θυμόν Z* 258, *ι* 208/*K* 569/*K* 495 = *λ* 203ex., *P* 17; *-έα ζ* 90 [⏑⏑⏓⏑] (*δέπας*) *-έος οἴνου Σ* 545, *γ* 46, h. Cer. 206, Pan. fr. 13, 12 p. 122 Dav.; (*πίον*+) *-έα οἶνον K* 579, *ξ* 78 = *π* 52, *σ* 151 ≅ 426ex., h. 29, 6; (*φάγοι*) *-έα καρπόν Σ* 568, *ι* 94, Op. 172; *φαγεῖν -έα* h. Cer. 372. — Vor *μ.* immer Länge (Vokallängg. *δὲ/ἐμὲ μ. P* 17, *τ* 551)

Σχ sch. D *Δ* 346: *ἡδέος. καλοῦ, P* 17: *τὴν προσφιλεστάτην ψυχήν*

B (zur Bildg. Risch §§ 31 h. 68 h:) *Honigsüße habend, honigsüß*, Epith. der Wertschätzg. (Honig als Wertmaßstab, s. *γλυκύς* B): (1) von *süß* (*lecker*) Schmeckendem (bes. Wein, der beim *κυκεών* noch mit *μέλι* gesüßt wurde [s.d. B 1], sowie Früchten, Korn u. Gräsern als wertvollem Tierfutter) u. (2) von 'Abstr.' (Lebenskraft, *θυμός*, erquickender, heilender *νόστος, ὕπνος*), die man genießt, sich wünscht. — Wortf.: *μελίφρων, γλυκύς/ερός, θυμαρής/ηδής* (s.dd.) 1 was (*honig*)*süß* schmeckt, riecht 1a von *οἶνος*, bei 'trinken', 'spenden', 'mischen', 'geben' (*Z* 258 u. 3× *δέπας -έος οἴνου*), vgl. *μέλι* (s.d. B 1) beim *κυκεών*; 10 von 15× in VE-Formel *μ. οἶνον*+, 4× in [⏑⏑⏓⏑⏑]; in Sperrg.: *φ* 293 (Antin. zum Bettler:) „*οἶνός σε τρώει -ής* (*βλάπτει*)" *Δ* 346 (Ag.:) „*κύπελλα ' οἴνου πινέμεναι -έος*" nb. anderem Adj., von bes. Wein: *M* 320 (Sarp.: „Könige) *ἔδουσί τε πίονα μῆλα ' οἴνόν τ' ἔξαιτον -έα*" *ι* 208 (vom Priester Maron *οἶνον ἡδὺν ἀκηράσιον*) *τὸν δ' ὅτε πίνοιεν -έα οἶνον ἐρυθρόν* (*ὁδμὴ ἡδεῖα θεσπεσίη*) *μ. οἶνον*+: *Z* 258 (Hekabe zu Hektor:) „*ὄφρα κέ τοι ⌐-έα οἶνον, ἐνείκω,* ' *ὡς σπείσῃς*" (264 *μελίφρονα*) *K* 579 *λεῖβον* ⌐ ⌋ *ξ* 78 *κίρνη* (Eum.) *-έα οἶνον* = *π* 52, vgl. *μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα* (*η* 182+) *σ* 151 *ἔπιεν* ⌐ ⌋ + 426, h. 29, 6 Gen.: *Σ* 545 *δέπας -έος οἴνου ' δόσκεν* = *γ* 46ex. („*δός*", 51 *δέπας ἡδέος οἴνου*) + h. Cer. 206 Pan.

fr. 13, 12 p. 122 Dav. (Trinkregeln:) *δείδια γὰρ τριτάτης μοίρης -έος οἴνου ' πινομένης, μή σ' Ὕβρις ...* (10 *μέτρον γλυκεροῖο ποτοῖο*) **1 b** von Versch. Σ568 (*παρθενικαὶ*) *λωτοῖο φάγοι ⏑ ⏑*, Lotosfrucht (s.d., 84 *ἄνθινον εἶδαρ*) Op. 172 *ὄλβιοι ἥρωες, τοῖσιν ⏑ ⏑ ' τρὶς ἔτεος θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα*, Korn *K*569 (*ἵπποι*) *-έα πυρὸν ἔδοντες*, vgl. *μελίφρονα π.* (*Θ*188) *ζ*90 (*ἡμιόνους*) *τρώγειν ἄγρωστιν -έα μ*48 (Kirke: „*οὔατ' ἀλείψαι κηρὸν δεψήσας -έα*" (gg. Sirenengesang), Wachs bei Entstehg. u. Gewinng. mit Honig vermischt h. Cer. 372 *ῥοιῆς κόκκον, ἔδωκε* (Hades der Perseph.) *φαγεῖν -έα λάθρῃ*, Verführg. 412 „*ἔμβαλέ μοι ⏑ ⏑ -έ' ἐδωδήν*", vgl. *δόρποιο μελίφρονος* (129) **2** was (*honig*)*süß* = *lieb, angenehm, ersehnt* ist (vgl. *γλυκίων μέλιτος*, s.d. B 4) *K*495 *-έα θυμὸν ἀπηύρα* = *λ*203ex. („*σός τε πόθος*") + *P*17 („*ἕλωμαι*"), jem.m d. Leben(skraft) nehmen, vgl. *μελίφρονα* (s.d. B 2) *λ*100 (Teir.:) „*νόστον δίζηαι -έα*", vgl. *νόστοιο γλυκεροῖο* (*χ*323) *τ*551 (Pen.:) „*ἐμὲ -ῆς ὕπνος ἀνῆκε*", vgl. *μελίφρων* (*B*34), *γλυκύς* (s.d. B 2 b mit Wortf.) + *ὕπνος*

D v.l. *γ*394 (pap. [= *ι*208ex.]), *κ*242 (*-έα καρπόν* Callistr.) H. W. Nordheider

μελίκρητον [2°] zum HG vgl. o. *ἄκρητος*: *Honiggemisch* (*-tes*), t.t. (auch später) für Trank aus Honig u. Milch als Libation für die Toten, s. Schnaufer (s.v. *μέλι* L²) 88. 170 mit Lit. *κ*519 (Kirke:) „*χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι, ' πρῶτα -ῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ, ' τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν*" = *λ*27, vgl. *μέλι* (B 2) als Totenopfer H. W. Nordheider

μέλινος s. *μείλινος*

μέλισσα [2ⁱ, 1°, 4ᴴ] **E** entweder verkürzt aus **melilikh-ja-* 'Honigleckerin' od. *-ja-* Fem. zu **melit-* i. S. v. 'Honigfrau', s. Chantraine, Dict. 682 **F** *-αι* 3, *-άων/έων* 3, *-ας* 1 **M 1** [⏑⏑–] *-έων* Hes. fr. 33 a, 16 [⏑⏑×] *-αι M* 167, *ν*106, Th. 594; *-ας* Op. 233 **2** [⏑⏑–⏑] *-άων* Op. 305 [⏑⏑–⏑] *-άων B*87 **L** [1]Körner, Hom. Tierwelt 80 ff.; Arch. Hom.: [2]Richter H 84 ff., [3]Buchholz u.a. J 181 ff.; [4]M. Davies, J. Kathirithamby, Greek Insects, London 1986, 47 ff.

B *Biene*, wohnt in *πέτρῃ γλαφυρῇ, σμήνεα, κρητῆρες* (s.u.), *δρῦς*, baut *οἰκία*. — Gebr.: Epith. *ἀδινάων, μέσον αἰόλοι* (s.u.), im adnom. Gen. zu *ἔθνεα, φῦλα, κάματον* **1** Gl.; zahlloses Gewimmel der Schwärme: *B*87 *ἠΰτε ἔθνεα εἰσι -άων ἀδινάων ' πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων* (so strömen Gr. zur *ἀγορή*) hartnäckiger Widerstand gg. Angreifer: *M*167 („Gr.) *ὥς τε σφῆκες μέσον αἰόλοι ἠὲ -αι ' οἰκία ποιήσωνται ὁδῷ ἐπι* (*μένοντες θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ τέκνων*"), Epith. 'Kerbtiere' (s. L¹) Bienen u. (schädliche, schmarotzende) Drohnen: Th. 594 *ὡς δ' ὁπότ' ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι -αι ' κηφῆνας βόσκουσι, κακῶν ξυνήονας ἔργων* (so *ἄνδρεσσι κακὸν γυναῖκας*), s. West z. St. mit Lit. Op. 305 (*ἀργὸς κηφήνεσσι εἴκελος*) *οἵ τε -άων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ ' ἔσθοντες* **2** sonst *ν*106 (*κρητῆρες καὶ ἀμφιφορῆες* in Nymphengrotte) *ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι -αι*, Bienenzucht (Krüge als Bienenstöcke) od. von den Opferkrügen angelockte wilde Bienen? (s. L²·³) Op. 233 *οὔρεσι δὲ δρῦς ' ἄκρῃ μέν τε φέρει βαλάνους, μέσσῃ δὲ -ας*, hohler Baum (s. West z. St.), den Gerechten spendet die Natur Eicheln und Honig Hes. fr. 33 a, 16 (*γινέσκετο*, Neleus) *μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε -έων ἀγλαὰ φῦλα*, Verwandlg., entspr. 33 b (Prosaref.)

D Choer. fr. 3, 2 p. 192 Ber. (= 318, 2 Suppl. Hell.) H. W. Nordheider

Μελισσεύς [1ᵉ] V. der Nymphen Adrasteia u. Ide, die das Zeuskind in Kreta mit d. Milch der Ziege Amaltheia ernährten, Th. cycl. arg. p. 10 Ber. B. Mader

Μελίτη [1ⁱ, 2ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] N. von Nymphen, viell. urspr. e. alten Göttin; steht in enger Bzhg. zu Persephone, insofern wohl auch zur Unterwelt, s. Richardson zu h. Cer. 419, Fischer, Nereiden 96 ff. — Der N. (nicht selten auch ON, s. RE s.v.) wird allg. zu *μέλι* gestellt *die Honigsüße*, anders Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 399 f. zu *μέλει, μέλεσθαι*

B I Nereide, *Σ*42 u. Th. 247 (*καὶ -η χαριέσσα*) nach Deichgräber, Musen 23 ist d. N. eher schmückender Natur, doch s. Vorbem. u. vgl. II u. III **II** e. der Nymphen, die mit Persephone spielen, h. Cer. 419; viell. ident. mit III, s.d. **III** Eponyme des att. Demos M., nach Hes. fr. 225 T. des Myrmex, eines eleusin. Heros, s. Wilamowitz, Aus Kydathen, Bln. 1880, 146 (= Phil. Unt. 1) („aus eleusin. Gebiet"), nach Mus. fr. 9 Diels T. des Dios B. Mader

μελίφρων [6ⁱ, 5°, 1ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] **F** *-ων* 1, *-ονος* 4, *-ονα* 10 **M 1** [⏑⏑–] *-ων ὕπνος B*34 **2** [⏑⏑⏑⏑] (*σίτοιο*) *-ονος ω*489 ≅ h. Ap. 499, h. Cer. 129; *οἶνον ... -ονα Z*264, *Θ*506 ≅ 546, *Ω*284 ≅ *ο*148; *-ονα οἶνον/πυρόν/θυμόν η*182 = *ν*53 = *κ*356ex./*Θ*188/Sc. 428 [⏑⏑⏑⏑] *-ονος ὄλβου* Vit. p. 11, 16 **Σχ** sch. D *B*34 u.ö.: *ἡδύς*

B faktitiv. Possessivkomp. *die Sinne* (*so süß*) *wie Honig machend* (J. Schindler, in: Festschrift Risch 398), kausat. *herzerfreuend, honey to the heart* (Sommer, Nominalkompos. 170) od. (mit zum bloßen Suff. verblaßtem *-φρων* [vgl. *-ώδης*]) *Honigsüße habend, honigsüß* (Stolz, WS 25, 1903, 243 f.), Gebr. entspr. dem von *μελιηδής*, s.d. mit Wortf., u. vgl. noch *εὔφρονα* (s.d. B 3) *καρπόν* (kausat.), *εὐήνορα οἶνον* (dazu Sommer a.O.), sowie *εὐφραίνω* **1** was (*honig*)*süß* schmeckt, riecht; von *οἶνος* ('holen', 'halten', 'mischen' u.ä.; nicht 'trinken':) *Z*264 (Hektor antw. Hekabe:) „*μή μοι οἶνον ἄειρε -ονα*" (258 *μελιηδέα*) *Θ*506 (Hektor:) „*οἶνον δὲ -ονα οἰνίζεσθε ' σῖτόν τ(ε)*" ≅ 546 *Ω*284 *οἶνον ἔχουσ'* (Hek.) *ἐν χειρί -ονα* (*χρυσέῳ ἐν δέπαϊ*) ≅ *ο*148 (Men.) *η* 182 *Ποντόνοος δὲ -ονα οἶνον ἐκίρνα* = *ν*53 = *κ*356ex. (*ἡδύν*), vgl. *κίρνη μελιηδέα οἶνον* (*ξ*78⁺) bei *πυρός*: *Θ* 188 (Hektor zu Pferden: „*ὑμῖν πὰρ -ονα πυρὸν ἔθηκεν ' οἴνόν τ' ἐγκεράσασα*", vgl. *μελιηδέα π.* (*K*569) **2** was *süß* = *lieb, angenehm, ersehnt ist* *ω*489 (bei Dolios) *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σίτοιο -ονος ἐξ ἔρον ἕντο* ≅ h. Ap. 499 h. Cer. 129 (Dem.:) „*ἀλλ' ἐμοὶ οὐ δόρποιο -ονος ἤρατο θυμός*", Speise *süß* nicht im Geschmack, sondern insofern sie *erquickt*, den Hunger *stillt* (s. *γλυκερός* B 2 a, *γόος* B 4, *μέλι* B 4 [*Σ* 109], *ὄνειαρ* B 1) *B*34 „*εὖτ' ἄν σε -ων ὕπνος ἀνήῃ*", *erquickend*, vgl. *μελιηδής* (*τ*551, s.d. B 2) Sc. 428 (*λέων ὤς*) *-ονα θυμὸν ἀπηύρα*, vgl. *μελιηδέα* (B 2) Vit. p. 11, 16 *πότνια Γῆ πάνδωρε, δότειρα -ονος ὄλβου* (*εὔοχθος*) H. W. Nordheider

μέλλω [48ⁱ, 40°, 11ᴴ, 5ʰ, 1ᵉ] **E** *μέλλω* zu *μολεῖν* wie *τείρω* zu *τορεῖν*, s. L² 363. Eine Communis opinio gibt es aber nicht, s. nb. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. auch L³ 15—23. 31. 99 f. und L⁵ 332 f. Anm. 11

F Nur Präs.st.: *-ω* 3, *-εις* 5, *-ει* 8, *-ετ'* 2, *-ουσι(ν)* 3; Impf.: *ἔ-ον* 7, *-ον* 1, *ἔ-ες* 4, *ἔ-ε(ν)* 44, *ἔ-'* 2, *-εν* 5, *ἐ-ετε* 1, *ἔ-ον* 12, *-ον* 1; *ῆ-ε(ν)* 4ᴴ, *ῆ-ον* 1ᵉ; Opt.: *-οι* 1, *-οιμεν* 1. — Zu *ῆ-ε(ν)/ον* s. Chantraine, Morph. hist. 374 f.; A. Debrunner, in: Festschrift Zucker, Berlin 1954, 101 f. 108

M 1 zweis. **1 a** [⏑⏑] *οὐδ' ἄρ' ἔ-' ι*230 [⏑⏑] *ἔ-' ρ* 364 **1 b** [⏑⏑] *-ω N*777; *-εν* h. Cer. 454; *-ον P*278 [⏑⏑] *οὕτω που Διὶ -ει ὑπερμενεῖ φίλον εἶναι B*116 = *Γ*23 = *Ξ* 69; *τὰ δὲ -ετ' ἀκούεμεν Ξ*125 ≅ *δ*94med.; *-ον η*270; *-εν δ* 181, *ζ*165 [⏑⏑] *μέλ*<*λ*>*ει ἔσεσθαι* Hes. fr. 204, 113 **1 c** [⏑×] *-ω δ*377; *-εν ι*378; *-οι λ*596 **1 d** [–⏑] **1 d α** [⏑⏑] *-ει N*226, *Ω*46; *-εν α*232 **1 d β** [–⏑] *ᾧ -εις εὔχεσθαι Λ* 364 = *Υ*451 [–⏑] *-ω Φ*83; *-εις Ψ*544, *δ*200, *χ*322 [–⏑] *-ει Σ*362 [–⏑] *ἐμοὶ -ει φίλον εἶναι A*564 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑] *ὡς ἄρ' ἔ-ον M*34 [⏑⏑] *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ'/ἄρ'/Δί' ἔ-ε(ν)*⁺ *K*365, *Λ*181, *Ψ*773, *δ*514/*ζ*110, *η*18, *κ*275/Th. 468; *νήπιος/οι, οὐδ' ἄρ' ἔ-ε/ον M*113, *P*497; PNᵛ, *οὐκ ἄρ' ἔ-ες ι* 475, h. Ap. 379; *τάχ' ἔ-ε/ον Z*52, *υ*393, Th. 490/*φ*418; *ἔ-ον σ*138, *τ*94; *ἔ-ε(ν) B*39, *Z*393, *K*454, *O*601, *T*98, *ι*477 [⏑⏑] *οὐκ ἄρ' ἔ-ον E*205. 686, *Σ*98; *ἔ-εν ρ*412 **2 b** [⏑⏑×]

οὐδ' ἄρ' ἔ-ε(ν)/ον K 336, M 3, κ 26, ω 470/X 356; *οὐκ ἄρ' ἔ-ες* λ 553, ν 293; *εὖτ'/τῷ δ'/ἔνθ' ἄρ' ἔ-ε(ν)* Z 515, δ 107, h. Ap. 521; *ἅ ῥ' οὐ/ἅ περ/τὰ καὶ τελέεσθαι ἔ-ον*+ B 36, β 156, Th. 552; *ὃ οὐ πείσεσθαι ἔ-εν* Y 466 = γ 146; *ἔ-ε(ν)* B 694, Λ 54, O 612, Π 46. 460, Φ 47, Ω 85, δ 274, ζ 135, ϑ 510, φ 98, χ 9, ω 28, Sc. 126, Hes. fr. 204, 116, h. Ap. 101, h. Merc. 15; *ἔ-ον* B 724, Λ 22. 700, ν 384, ψ 221, Hes. fr. 30, 16 **2 c** [–⏑⏑] *-ουσι* ξ 133; *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἤ-ε* Th. 888; *ἤ-ον* Cert. p. 39, 4; *-οιμεν* M 323 [–⏑⏑] *-ουσιν* K 326, σ 19; *ἤ-ε* Th. 478 **2 d** [⏑–⏑] *ἤ-εν* Th. 898 [⏑–⏑] *ἤμελ[λεν* Hes. fr. 54 a, 5 **3** viers. [⏑⏑⏑⏑] *ὡς ἄρ' ἐ-ετε* Λ 817

Σχ sch.min. P.Köln inv. 2281 zu A 564, sch. D A 564 u.ö.: *-ει· ἔοικεν*, E 686: *ἔ-ον· ἐῴκειν* (cf. B 36), Ξ 125: *ταῦτα εἰκὸς ὑμᾶς ἀκηκοέναι*; sch. Barn. α 232: *-εν· ὤφειλεν. αὕτη ἡ λέξις οὐδέποτε κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλ' ἑκάστοτε, ἀντὶ τοῦ ἐῴκει* (cf. δ 181, σ 19)

L [1]Platt, Journal of Philology 21, 1893, 39–42; [2]Szemerényi, AJPh 72, 1951, 346–68 (wozu ausführl. L³ 15–23, 95–7); [3]L. Basset, Les emplois périphrastiques du verbe grec *μέλλειν*, Lyon 1979, bes. 1–136 (Rez.: Létoublon, REG 92, 1979, 558–60; Perpillou, RPh 56, 1982, 116–8; L⁵); [4]Ruijgh, Mn. 38, 1985, 48 ff.; [5]ders., Lingua 65, 1985, 323–58 (Rez. von L³); [6]I. J. F. de Jong, Narrators and focalizers, Amsterdam 1987, 86 f., 264

B (1) *μέλλω* m. Inf.: *alles deutet darauf hin, daß ich ...; es ist sehr wahrsch., daß ich ...*; in dieser urspr. (nur hom.) Bed. ist *μ.* ein semi-autonomes Verb der Wahrscheinlichk. (s. L³ 104), wie später *ἔοικα/εἰκός ἐστι*; Konstr. also, wie die verba putandi, m. deklarativem Inf. (wozu L⁴ 19. 49), d.h. m. Inf. Präs. (1 a), wenn die Gleichzeitigk., m. Inf. Aor. (1 b), wenn die Vorzeitigk., u. m. Inf. Fut. (1 c), wenn die Nachzeitigk. der Handlg. des Inf. ggüber der des *μ.* ausgedrückt wird. Dann, an (1 c) anschließend u. mittels (2 a) *ἔμελλον* m. Inf. Fut. *alles deutete darauf hin, daß ich ...; ich sollte ...* (Zukunftserwartung in der Vergangenheit), Entw. zu einem Hilfsverb der Zeit (später die üblichste Gebrauchsweise), als Periphr. für das (nicht-existierende) Fut. der Vergangenh. (L³ 105 ff., 124 ff.; L⁵ 323 f.). In (2 b) *es war bestimmt, daß ich ...; ich sollte ...*; ist *ἔμελλον* m. Inf. Fut. Ausdruck des Schicksals (wie es in der Vergangenh. bestimmt war); verweist retrospektiv auf die in der Vergangenh. noch unvorhergesehene Zukunft. Das Merkmal 'Zukunft' wird jetzt als Bed. von *μ.* (statt des Inf.) empfunden; weiterer Schritt in der Bed.-Entw., nach Analogie der sinnverw. modalen Verben wie *ἐθέλω/δεῖ* u.ä. ist die Konstr. m. d. dynamischen Inf., Präs. od. Aor. (wozu L⁴ 19. 49); im fgrE noch selten. Die Existenz der Bed. (2) wird von den Schol. – zu Unrecht – geleugnet, s. z.B. sch. Barn. α 232; zur Beschränkung auf Ind. Präs./Impf. vgl. die Entst. aus Wahrscheinlichk.-Verb u.s. L³ 126 ff.; Inf. meist nach *μ.*, sonst expr., zur Hervorhebung eines Kontrastes (entw. zw. 2 Handlg.en od. zw. dem Erwarteten u. der Wirklichk.: B 36. 39. 694 ≅ 724, N 777, Y 466 = γ 146, φ 98, χ 9, ψ 221, Hes. fr. 54 a, 5, Cert. p. 39, 4), zur Markierung der Übereinstimmung zw. Gedanke u. Wirklichk. (β 156 ≅ Th. 552, ϑ 510) od. mehr allg. zur Betonung der Handlg. des Inf. (Λ 22, δ 274, ν 384, ω 28, Hes. fr. 204, 116, h. Ap. 101). – Wortf.: ad (1): *μ.* ist Ausdruck einer Konklusion, die für alle deutl. ist ('alles deutet darauf hin, daß' → 'es ist sehr wahrsch.') im Ggs. zu and. Verben der Wahrscheinlichk. wie *δοάσσατο, δοκέω, εἴδεται/εἴσατο* (II Sp. 421, 51 ff.), *ἔοικα* (B I 2), *ἐνδάλλομαι, φαίνεται* (m. Dat. pers. u. Inf.), die eine subj. Konklusion ausdrücken (vgl.: öfters m. dat. pers.) und einen schwächeren Wahrscheinlichk.grad; ad (2 b): *μοῖρα ἐστι/εἵμαρται, μόρ(σ)ιμον ἐστι, πέπρωται/μένον ἐστι* **1** *alles deutet darauf hin, daß ich ..., es ist sehr wahrsch., daß ich ...*, nur dir. R.; [14], 10°]; außer α 232 (1 b), δ 181 (1 d). 274 (1 b), σ 138 (1 b) Ind. Präs.: laut dem Sprecher (vgl. *που* 'denke ich' [Denniston, GP 490 f.] in B 116 = I 23 = Ξ 69, K 326, N 226, Σ 362, Φ 83, Ω 46, δ 181, χ 322) scheint etw. jetzt/in der Gegenwart sehr wahrsch., s. L³ 75 ff., L⁵ 323 **1 a** m. Inf. Präs., für die Wahrscheinlichk. einer gegenwärtigen Handlg.: wahrsch. Ursache einer im Kontext vorhandenen Tatsache: B 116 *οὕτω που Διὶ -ει ... ‹φίλον εἶναι› = I 23 = Ξ 69 N 226 ἀλλά που οὕτω ' -ει δὴ ‹ › ... Κρονίωνι* A 564 *εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστίν, ἐμοὶ -ει ‹ › (-ει* statt *ἐστι* ist hier sarkastisch, s. L³ 76) Λ 364 *νῦν αὖτέ σ' ἐρύσατο* (Ap.) ' *ᾧ -εις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων* = Y 451 wahrsch. Implikation einer im Kontext vorhandenen Tatsache: χ 322 (*εἰ*) *θυοσκόος εὔχεαι εἶναι*, ' *πολλάκι που -εις ἀρήμεναι ἐν μεγάροισι*, zum Inf. Präs. s. L³ 79 f. Ξ 125 *τὰ δὲ -ετ' ἀκουέμεν, εἰ ἐτεόν περ* + δ 94 δ 200 (Mein Bruder ist tot) *-εις δὲ σὺ ἴδμεναι* K 326 (Ag.'s Schiff) *ὅθι που -ουσιν ἄριστοι* ' *βουλὰς βουλεύειν* σ 19 *δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης* ' *ὡς περ ἐγών, ὄλβον δὲ θεοὶ -ουσιν ὀπάζειν*, wozu L³ 78 f. **1 b** m. Inf. Aor. (Präs. α 232, σ 138): Wahrscheinlichk. einer Handlg. in der Vergangenheit: wahrsch. Ursache: Φ 83 *-ω που ἀπεχθέσθαι Διὶ ...* ' *ὅς με σοὶ αὖτις δῶκε* δ 377 *οὔ τι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ -ω* ' *ἀθανάτους ἀλιτέσθαι* wahrsch. Implikation: N 777 *ἄλλοτε δή ποτε μᾶλλον ἐρωῆσαι πολέμοιο* ' *-ω*, Reihenfolge Inf. – *μ.* betont Kontrast 'abermals' ggüber 'jetzt nicht'; Periphr. statt *ἐρωήσα*, weil Paris sich über seine Feigheit schämt u. deshalb den milderen/evasiven Ausdruck m. *μ.* benutzt, vgl. L³ 81 ξ 133 *τοῦ* (Od.) *δ' ἤδη -ουσι κύνες* (*ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι*) m. gnom. Aor. für eine wahrsch. Erfahrungstatsache: Σ 362 *καὶ μὲν δή πού τις -ει βροτὸς ἀνδρὶ τελέσσαι*, s. L³ 82 f. Ω 46 *-ει μέν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι ἔμελλον* m. Inf.: δ 274 (*ἦλθες σὺ κεῖσε·*) *κελευσέμεναι δέ σ' ἔ-ε* ' *δαίμων*, entw. *es war/schien* (in der Vergangenheit, d.h. als Hel. auf das Pferd klopfte) *wahrsch., daß ...* (vgl. Eust. 1496, 16: *ἐῴκει*) od. Wahrscheinlichk. in der Gegenwart als Kurzform statt 'ich denke, daß es wahrsch. ist, daß ein Gott ... hat', vgl. franz. 'un dieu devait t'avoir amenée (L³ 88 f.) *ἔ-ον*+ m. Inf. Präs.: α 232 *-εν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων* ' *ἔμμεναι* (*νῦν δ' ἑτέρως ἐβόλοντο θεοί*), wohl gegenwärtige Wahrscheinlichk. einer Tatsache in der Vergangenheit, wobei mangels Inf. Aor. v. *εἶναι* Merkmal 'Vergangenh.' zu *μ.* verschoben ist: *es ist sehr wahrsch., daß das Haus einst reich war*, vgl. franz. 'cette maison doit avoir été/a du être riche'; zum Effekt der Periphr. s. L³ 85 u. vgl. Γ 180 σ 138 *καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ἔ-ον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι*, ' *πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα*, s.o. α 232; s.a. L³ 86 **1 c** m. Inf. Fut.: Wahrscheinlichk. einer zukünftigen Handlg.: Ψ 544 *-εις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον*, wozu L⁵ 323. 332 Anm. 4 **1 d** dub.: δ 181 *ἀλλὰ τὰ μέν που -εν ἀγάσσασθαι* (v.l. *-εσθαι*) *θεὸς αὐτός*, ' *ὃς κεῖνον ... ἀνόστιμον οἶον ἔθηκεν*, wegen *που* und kaus. RS wohl nicht zu 2 zu rechnen; Wahrscheinlichk. in Vergangenh. (vgl. Impf.) od. Gegenwart (vgl. α 232, σ 138 in 1 b)? s. L³ 87 f. **2** Hilfsverb der Zukunft, außer λ 596 (2 b α), M 323 (2 b β) Impf., meist m. Inf. Fut. (selten m. jüngerer Konstr. [s. Vorbem.]: Inf. Präs.: K 454 [2 a α], ι 475 [2 a β], τ 94 [2 a α], h. Ap. 379 [2 b β], Cert. p. 39, 4 [2 a α]; Aor.: Π 46 [2 b α], Σ 98 [2 b β], Th. 478 [2 a β]?, Hes. fr. 204, 116 [2 b α]) **2 a** *alles deutete darauf hin, daß ich ...; ich sollte ...*, von einer Handlg., deren Realisierg. in einem im Kontext vorhandenen Moment in der Vergangenh. zu erwarten war; meist (2 a α) stellt sich später in der Erzählg. heraus, daß die Realisierg. für einige Zeit od. für immer gehemmt ist, manchmal jedoch auch nicht (2 a β); außer ν 384, τ 94 in der Erzählg.; öfters m. *τάχα* od. *ἄρα*, das Nahesein, bzw. die Überraschung (wozu Ruijgh, '*τε*-épique' 434–8) der erwarteten Handlg. betonend; s.a. L³ 49 ff. **2 a α** Realisierg. gehemmt; oft form. *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ'/ἄρ ἔ-ε*+ ... *τότε δὴ (ῥα)/ἐνθ'* u.ä.: K 365 *‹ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔ-›ε* (Dolon) *μιγήσεσθαι φυλάκεσσι* ' ... *τότε δὴ μένος ἔμβαλ'* (Ath. dem Diom.) Λ 181 *‹ › εν* (Ag.) *ὑπὸ πτόλιν (ἵζεσθαι, τότε δή ῥα καθέζετο* Zeus) Ψ 773 *‹ › ον ἐπαίξεσθαι ἄεθλον*, ' *ἔνθ' Αἴας μὲν ὅλισθε θεῶν* δ 514 *‹ › ε* (Ag. ON*) ' *ἵζεσθαι, τότε δή μιν (θύελλα φέρεν)* ζ 110 *‹ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔ-›ε πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι, (ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε* [Ath.]) η 18 *‹ › ε πόλιν δύσεσθαι (ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε* Ath.) ι 378 *‹ἀλλ' ὅτε δή, τάχ' ὁ μοχλὸς ... -εν* ' *ἅψεσθαι, (καὶ τότ' ἐγὼν ἄσσον φέρον ἐκ πυρός)* κ 275 *‹ › ἄρ' ἔ-ον (Κίρκης ἵζεσθαι ἐς δῶμα, ἔνθα μοι ἀντεβόλησεν*

Herm.) Th. 888 ‿ ‿ ῥ' ἤ-ε ... Ἀθήνην ' τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα (ἐὴν ἐσκάτθετο νηδύν [Zeus die Metis]) λ596 ἀλλ' ὅτε -οι (opt. iter., also auch behauptend, genauso wie Ind. Impf., s. L³ 127) ' ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς sonst: Ζ52 καὶ δή μιν τάχ' ἔ-ε (Men.) ... ' δώσειν ὦ θεράποντι· (ἀλλ' ἀντίος ἦλθε θέων Ag.) Ζ393 (πύλας Σκαιάς) τῇ ἄρ' ἔ-ε διεξίμεναι πεδίονδε 515 ἔτετμεν (Paris den Hektor), εὖτ' ἄρ' ἔ-ε ' στρέψεσθ' ἐκ χώρης ὅθι ῇ ὁάριζε γυναικί Λ700 περὶ τρίποδος γὰρ ἔ-ον (Pferde) ' θεύσεσθαι (sc. nach Neleus' Willen)· τοὺς δ' αὖθι (Αὐγείας κάσχεθε) Τ98 ἤματι τῷ ὅτ' ἔ-ε (Her.ª) ' Ἀλκμήνη τέξεσθαι ζ135 ὣς (Od.) κούρῃσιν ... ἔ-ε ' μίξεσθαι ρ412 τάχα δὴ καὶ ἔ-εν (Od.) ' αὖτις ἐπ' οὐδὸν ἰὼν προικὸς γεύσεσθαι ... ' στῆ δὲ παρ' Ἀντίνοον χ9 ἦ τοι ὁ καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔ-ε (V. 15: τὸν δ' Od. βάλεν ἰῷ), Reihenfolge Inf. – μ markiert Kontrast Erwartetes/Wirklichk. gefolgt von εἰ μή + Irr.: 'Irr. der Zukunft': ν384 ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος ... ' φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ... ἔ-ον, ' εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα (ἔειπες) jüngere Konstr. m. Inf. Präs.: Κ454 ὁ (Dolon) μέν μιν ἔ-ε γενείου χειρὶ ... ' ἀψάμενος λίσσεσθαι, ὁ (Diom.) δ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε ' φασγάνῳ, Präs. m. inceptiver Bed., s. L⁵ 328; and. L³ 57 Cert. p. 39, 4 (ἐπεὶ σπεῖσαν) ποντοπορεῖν ἤ-ον (ἐπὶ νηῶν. τοῖσιν δ' εὔχετο [Ag.] πᾶσιν ὀλέσθαι), incept. Inf. Präs. *sie waren im Begriff* τ94 (du wußtest) ὡς τὸν ξεῖνον ἔ-ον (ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι), Präs. st. entw. inceptiv 'ich war im Begriff, ihn zu fragen (und dein Benehmen hätte es verhindern können)' od. kontinuativ (wozu L³ 58) **2 a β** Handlg. wird nachher auch realisiert: Λ22 κλέος, οὕνεκ' Ἀχαιοὶ ' ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔ-ον Sc. 126 (θώρηξ, den Ath. ihm gegeben hatte) ὁππότ' ἔ-ε ' τὸ πρῶτον στονόεντας ἐφορμήσεσθαι ἀέθλους h. Ap. 101 ζηλοσύνῃ ὅ τ' ἄρ' υἱὸν ἀμύμονά ... ' Λητὼ τέξεσθαι ... τότ' ἔ-εν Th. 468 ἀλλ' ὅτε δὴ Δί' ἔ-ε (Rhea) ... ' τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα (λιτάνευε τοκῆας) evt. zu 2 a α, denn Geburt folgt erst nach Bitte an Eltern dub.: Th. 478 ὁππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤ-ε τεκέσθαι, ' Ζῆνα, Inf. Aor. sonst nur bei Schicksalsbestimmung ('es war bestimmt, daß je ...', cf. L⁵ 328 f. u. vgl. Π46 in 2 b α, Σ98 in 2 b β, Hes. fr. 204, 116 in 2 b α); hier unwahrsch. wegen ὁππότ' (vgl. viele Belege in 2 a in temp. NS); deshalb viell. besser τεκεῖσθαι (Inf. Fut., vgl. h. Ven. 127), metri causa statt τέξεσθαι (s.o. Th. 468)? Anders L³ 60 **2 b** *es war bestimmt, daß ich ...; ich sollte ...*, für die Schicksalsbestimmung in der Vergangenh., entw. in der Erzählg. (2 b α), od. in dir. R. (2 b β); meist Impf. (außer Hes. fr. 204, 113 [2 b α]) m. Inf. Fut., 5x (Π46, Σ98, ι475, Hes. fr. 204, 116, h. Ap. 379) m. Inf. Präs./Aor. (s. Vorbem.) **2 b α** für Tatsachen, die nur die Götter/das Los wissen u. die dank seiner retrospektiven Sicht der allwissende Erzähler in der Erzählg. ankündigen kann, genauso wie eine Pers. (ζ165, η270, ι230, κ26) bei der nachträgl. Erzählg. des (Selbst)Erlebten (sog. 'Prolepsis', zur Termin. u. Funktion, s. L⁶ 81–90, bes. 86 f. m. 264 Anm. 84); betrifft meist ungünstige/tragische Vorfälle; oft m. Neg. (was der Mensch erwartet, wird sich nicht realisieren); ἄρα (Ruijgh, 'τε-épique' 434–8) markiert oft die (peinl.) Überraschung, τάχα/μίνυνθα das Nahesein dieses nichterwarteten zukünft. Vorfalls (s. L³ 60 ff., Gruppe A a. b); nur manchmal ohne Nuance eines tragischen/drohenden Loses (L³ 67, Gruppe Ac: Μ34, Ο601, Th. 898, Hes. fr. 204, 113, h. Cer. 454, h. Ap. 521): nach einem Ausdruck des Mitleids, wie νήπιος u.ä., der expl. den Kontrast zw. der Erwartg. der Pers. u. der Nichtrealisierg. markiert (wozu L⁶ 86 f.): Μ113 (er wollte die Pferde nicht zurücklassen) νήπιος, ‿ οὐδ' ἄρ' ἔ-‿ε (ἵπποισιν ἀγαλλόμενος ἄψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον) Ρ497 μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμὸς ' ... ἐλάαν ... ἵππους· ' νήπιοι, ‿ ‿ ‿ον ἀναιμωτί γε νέεσθαι Υ466 (ὁ μὲν ἀντίος ἤλυθε γούνων) ‿ νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔ-εν‿ γ146 (βούλετο ῥέξαι ἑκατόμβας) ‿ ‿ η270 γήθησε δέ μοι φίλον ἦτορ ' δυσμόρῳ· ἦ γὰρ -ον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυΐ ' πολλῇ sonst, m. Kontrast Erwartetes/Wirklichk.: Κ336 βῆ δ' ἱέναι προτὶ νῆας ... ‿ οὐδ' ἄρ' ἔ-‿εν ' ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἄψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν Μ3 ἄρ' ἔ-‿ε ' τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν ι230 (ich wollte ihn sehen) ‿ ‿ ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι κ26 (er gab mir Westwind) ὄφρα φέροι νῆας ... ‿ ‿ εν ' ἐκτελέειν (γὰρ ἀπωλόμεθ') ρ364 (Ath. will, daß Od. entdeckt, wer ἐναίσιμος ist) ἀλλ' οὐδ' ὥς τιν' ἔ-' (Ath.) ἀπαλεξήσειν κακότητος ω470 φῇ δ' ὅ γε τίσεσθαι παιδὸς φόνον, οὐδ' ἄρ' ἔ-εν ' ἄψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν Β36 τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν ἅ ῥ' οὐ ‿ τελέεσθαι ἔ-‿ον (v.l. -εν) m. Übereinstimmung zw. Gedanke/Wirklichk.: β156 ὄρμηναν δ' ἀνὰ θυμὸν ἅ περ ‿ ‿ον Th. 552 κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ ' ... ἀνθρώποισι, τὰ καὶ ‿ ‿ εν in RS; die späteren, den Pers. noch nicht bekannten, Vorfälle ankündigend: Π460 παῖδα φίλον τιμῶν, τόν οἱ (Patr.) ἔ-ε ' φθίσειν, and. L³ 51 (zu 2 a β), aber s.u. Φ47, Ω85 Φ47 μιν αὖτις ' χερσὶν (Ach.s) θεὸς ἔμβαλεν, ὅς μιν ἔ-ε ' πέμψειν εἰς Ἀΐδαο καὶ οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι Ω85 κλαῖε (Thetis) μόρον οὗ παιδὸς ἀμύμονος, ὅς οἱ ἔ-ε ' φθίσεσθ' ἐν Τροίῃ ζ165 τὴν ὁδόν, ᾗ δὴ -εν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι θ510 (sie erwogen ἠὲ ... ἢ ...) ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι, ' τῇ περ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔ-εν υ393 δόρπου δ' οὐκ ἄν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο, ' οἷον δὴ τάχ' ἔ-ε θεὰ καὶ (Od.) ' θησέμεναι φ418 (Pfeile) τῶν τάχ' ἔ-ον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι h. Merc. 15 (παῖδα) ὃς τάχ' ἔ-εν ' ἀμφανέειν κλυτὰ ἔργα Th. 490 (ἑὸς υἱός) λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔ-ε (τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν) Hes. fr. 30, 16 ἵκανεν ' λαοὺς Σαλμ]ωνῆος ..., οἳ τάχ' ἔ-ον ' πείσεσθ' ἔρ]γ' ἀΐδηλα h. Ap. 521 αἶψα δ' ἵκοντο ' ON.ª ... ἔνθ' ἄρ' ἔ-εν (mss. ἔ-ον) ' οἰκήσειν πολλοῖσι τετιμένος ἀνθρώποισι in kausalem/motivierendem Satz: Β39 (er dachte Troja αἱρήσειν u. er kannte Zeus' Pläne nicht) θήσειν γὰρ ἔτ' ἔ-εν ἐπ' ἄλγεα (Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι), markierte Position θήσειν ggüber αἱρήσειν Λ54 (Zeus regnete Blut) οὕνεκ' ἔ-ε ' πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς Ἄϊδι προϊάψειν, and. L³ 51 (zu 2 a β), aber s.o. Π460 Ο601 ἐκ γὰρ δὴ τοῦ (sc. wenn die Schiffe brennen) ἔ-ε παλίωξιν παρὰ νηῶν ' θησέμεναι Τρώων, Δαναοῖσι δὲ κῦδος ὀρέξειν Ο612 (Zeus ehrte Hektor) μινυνθάδιος γὰρ ἔ-εν ' ἔσεσθ' im Ggs. zum Vorhergehenden: Β694 τῆς ‿ ὅ γε κεῖτ' ἀχέων, τάχα δ‿ ἀνστήσεσθαι ἔ-εν Β724 ἔνθ' ‿ ‿ ἐ μνήσεσθαι ἔ-ον ' Ἀργεῖοι (Φιλοκτήταο) Ρ278 νέκυν ἐρύοντο· μίνυνθα δὲ καὶ τοῦ Ἀχαιοὶ ' -ον ἀπέσσεσθαι φ98 (ἐώλπει διοϊστεύσειν τε σιδήρου) ἦ τοι οἰστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔ-εν ' ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος h. Cer. 454 (ἔκευθε δ' ἄρα κρῖ) ‿ αὐτὰρ ἔπειτ‿α ' -εν ἄφαρ ταναοῖσι κομήσειν ἀσταχύεσσιν sonst: Th. 898 (ἐκ γὰρ τῆς εἵμαρτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι, πρώτην Ath.ª) ‿ ‿ ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν ' ἤ-εν τέξεσθαι Μ34 ὣς ἄρ' ἔ-ον ὄπισθε (Pos. u. Ap.) ' θησέμεναι ohne deutl. Kont.: Hes. fr. 54 a, 5 τόν ῥα [χ]ολω[σ]άμ[ενος ... ' ῥίψειν ἤμελ[λεν ... ' Τ]άρταρον ἐς [jüngere Konstr. m. Inf. Aor., s. L⁵ 325. 328 f.: Π46 ὣς φάτο λισσόμενος μέγα νήπιος· ἦ γὰρ ἔ-εν ' οἱ αὐτῷ θάνατον (λιτέσθαι), vgl. oben Μ113, Ρ497, Υ466 = γ146, η270; zum Aor. m. kompl. Nuance (*er sollte durch sein Gebet sich den Tod erbitten/erflehen*) s. L³ 73 ohne zureichenden Kontext: Hes. fr. 204, 116 φράσασθαι ἔ-εν ' οὔτε θ]εῶ[ν] μακάρων οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων Hes. fr. 204, 113 ἔ]στι καὶ ὁππόσα μέλ<λ>ει ἔσεσθαι, einziger Beleg m. ind. Präs. für Schicksal in der Zukunft; nachhom. Gebr., s. L³ 71 **2 b β** in dir. R., für eine unangenehme (nur ι475. 477, h. Ap. 379 angenehme) Überraschung: der Sprecher (Pers., ν293 Gott) stellt fest, daß das Schicksal offenbar ihm nicht (od. jedenf. auf and. Weise) zugeteilt hat, was er erwartet hatte (vgl. öfters ἄρα, s. Ruijgh, 'τε-épique' 434–8); außer Σ98 (Inf. Aor.), ι475, h. Ap. 379 (Inf. Präs.) m. Inf. Fut. Einmal (Μ323) Opt. Vgl. L³ 68 ff.: Ε205 εἰλήλουθα ' τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔ-ον (v.l. ἔ-εν) ὀνήσειν Χ356 ἦ σ' εὖ γιγνώσκων προπιόσσομαι, οὐδ' ἄρ' ἔ-ον ' πείσειν Nach Vok.: λ553 Αἶαν ... ‿ οὐκ ἄρ' ἔ-ες ' οὐδ‿ἐ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου; ν293 σχέτλιε, ... ‿ ‿ ἐν σῇ περ ἐὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων ι475 Κύκλωψ, ‿ οὐκ ἄρ' ἔ-ες‿ ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους ἔδμεναι, Inf. Präs. m. kontinuativer-iterativer Bed. *nicht solltest du die Freunde eines Feiglings immer wieder essen*, m. triumphierender Betonung v. οὐκ ... ἀνάλκιδος u. ἔδμεναι. And. L³ 74 h. Ap. 379 Τελ-

φοῦσ', ⌊ ⌋ ἐμὸν νόον ἐξαπαφοῦσα ' ... *προρέειν καλλίρροον ὕδωρ*, m. kontinuativem Inf. Präs., s. L³ 75 nach *ἐπεί*: *E* 686 *ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν* ' ... *⌊ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔ-ον, ἔγωγε* ' *νοστήσας οἴκόνδε* (*εὐφρανέειν ἄλοχον*) *Σ* 98 *αὐτίκα τεθναίην, ⌊ ⌋ ἑταίρῳ* ' *κτεινομένῳ ἐπαμῦναι*, zum Aor. m. 'fataler' Bed. L³ 328f., L³ 73 sonst, ohne Neg.: *Λ* 817 *ὡς ἄρ' ἐ-ετε τῆλε φίλων* (*ἄσειν ἐν Τροίῃ κύνας*) *δ* 107 *τῷ δ' ἄρ' ἔ-εν* ' *αὐτῷ κήδε' ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ' ἄχος ω* 28 *ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶῖ παραστήσεσθαι ἔ-ε* ' *μοῖρ'* *ι* 477 *καὶ λίην σέ γ' ἔ-ε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα*, triumphierend, s.o. *ι* 475 *ψ* 221 (*οὐδέ κεν Ἑλένη ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐμίγη, εἰ ἤδη ὅ μιν αὖτις ἀξέμεναι οἴκόνδε*) *ἔ-ον* (Gr.) m. Opt. in kond. NS (s. L³ 127): *M* 323 (*εἰ μὲν γὰρ*) *αἰεὶ δὴ -οιμεν ἀγήρω* (*ἔσσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς μαχοίμην*), einziger Beleg, wo die Periphr. das Schicksal im allg. (Gegenwart/Zukunft) ausdrückt. Die Bed. ist verw. m. Irrealis der Gegenwart, s. L³ 70f.

D Hes. fr. 141, 8 *ἔμ]ελλε τανισφύρῳ Εὐρωπείῃ*, Cat. 56 Trav.(aber vgl. fr. 245), fr. 281, 6 *ἡμε[λλεν* Plusv. *Γ* 320 b v.l. *o* 173 G. C. Wakker

μέλος s. *μέλεα*

μέλπηθρα n.pl. [3ⁱ] **Σχ** sch. D *N* 233: *-α· ἐμπαίγματα. παίγνια. εἰώθασι γὰρ οἱ κύνες κορεσθέντες τοῖς λειψάνοις ἐμπαίζειν. λεὼν δὲ τὸ πᾶν ἐσθίει*, *P* 255: *-α· ἑλκύσματα*

B (see *μέλπω*:) only in phrase *κυνῶν/σὶν -α γένοιτο/ἔσθαι*: of a corpse left to dogs on the battlefield *N* 233 *μὴ κεῖνος ἀνὴρ* (the slaggard) *ἔτι νοστήσειεν* ' *ἐκ Τροίης, ἀλλ' αὖθι κυνῶν -α γένοιτο P* 255 *ἀλλά τις αὐτὸς ἴτω, νεμεσιζέσθω δ' ἐνὶ θυμῷ* ' *Πάτροκλον Τρῳῇσι κυσὶν -α γενέσθαι* = *Σ* 179 usu. translated w. ref. to jest, sport, or play (s. *Σχ*): *means of playing, plaything, sport* (LSJ); metaph. from ball-dance or ball-game (Diehl, RhM 89, 1940, 93; Pagliaro, Critica Semantica, Messina-Firenze 1953, 24. 27; Laser, Arch. Hom. T 90; cf. *ζ* 100ff., *θ* 370ff.). However, this interpr. derives from a sec. meaning, while *μέλπω*, *μολπή* ref. prim. to song w. choral dance, and thus the meaning should be *occasions* or *instruments for choral performance*, the picture being that a group of snarling, scuffling dogs struggling over the *parts* (*-α*) of the corpse (cf. *H* 240f., *μέλπω* B 1) W. Beck

Μελπομένη [1ᴴ] Muse, *die Singende, Sängerin*, bildet nach Deichgräber, Musen 8f. (= 180f.) zus. mit Thaleia eine Gruppe (wg. der Vbd. von *ἐν θαλίῃς* u. *μέλπονται* usw. V. 65f.), doch sind auch andere Kombinationen mögl. (s. z. B. Snell, Entdeckung 46); der N. wird, wie auch der der übrigen Musen 'vorbereitet': *ἀοιδήν* (22), *μέλπονται* (66), *μολπῇ* (69) B. Mader

μέλπω [3ⁱ, 2ᵒ, 3ᴴ, 3ʰ] **E** unknown, perh. w. *μέλος*, see Frisk s.v. – Deriv. *μέλπηθρα*, *Μελπομένη*, *μολπή*

M **1** [⏑⏑] *-ομεν* (impf.) Hes. fr. 357, 2; *-εο* (imp.) h. Merc. 476 [⏑⏑] *μετα-εται* h. Ap. 197 [–⏑] *-εσθαι H* 241 [⏑–] *-ονται* Th. 66, h. 19, 21; *-οντες A* 474 **2** [⏑⏑] *ἐ-ετο δ* 17 = *ν* 27 [⏑⏑] *-ομένῃς* Sc. 206 **3** [⏑⏑⏑×] *μετα-ομένῃσιν Π* 182

Σχ sch. D *A* 474: *-οντες· ὑμνοῦντες ..., H* 241: *-εσθαι· κυρίως μὲν παίζειν. ἢ τέρπεσθαι. νῦν δὲ οἷον κινεῖσθαι εὐχερῶς καὶ ἐμπείρως κατὰ τὴν μάχην, Π* 182: *-ομένῃσιν· ᾀδούσαις· χορευούσαις, δ* 17: *ἐ-ετο· ᾖδεν*; see L¹, L², L³

L [1]Lehrs, Arist. 138–140; [2]Bielohlawek, WS 44, 1924/5, 1ff. 125ff.; [3]id., WS 45, 1926, 1–11; [4]Bowra, Tradition 36f.; [5]Pagliaro, Critica semantica, Messina-Firenze 1953, 19–27; [6]Krapp, Akust. Phänomene 133; [7]Kurz, Menschl. Bewegung 137ff.; [8]Wegner, Arch. Hom. K 40ff.; [9]Fitton, CQ 23, 1973, 254–274; see also *μολπή*

B *to perform song for choral dance* (or *rhythmical movement*), see *μολπή*; cf. *ἀείδω, ὑμνέω, ἀμείβομαι, ἐξάρχω*, also *παίζω* (recreational, see e.g. *ψ* 134. 147, h. Ap. 187–206, cf. *ζ* 100. 106, h. Ven. 120, h. 30, 15 and *Σχ*), *τερπόμενοι* (*δ* 17, *ν* 27); relig. sphere clear in almost all instances. – Adv.: *λιγύ* Sc. 206, cf. *λιγύμολποι* h. 19, 19 (w. h. 19, 24 and see h. Merc. 476ff.); local *μετά/μετα- Π* 182, *δ* 17, *ν* 27/h. Ap. 197. – Synt.: w. acc.: act. voice *A* 474, Hes. fr. 357, 2 (cf. *ἀείδω, ὑμνέω*); w. dat.: middle *H* 241, otherwise no observed diff. betw. voices **1** sing and dance: Th. 66 *ἔνθα σφιν λιπαροί τε χοροὶ* ... ' ... ' ... *ἐρατὴν δὲ διὰ στόμα ὄσσαν ἱεῖσαι* ' *-ονται, πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ* ' *ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι* Sc. 206 *ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἱερὸς χορός· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ* ' *ἱμερόεν κιθάριζε Διὸς καὶ Λητοῦς υἱὸς* ' *χρυσείῃ φόρμιγγι·* ... ' ... ' ... *θεαὶ δ' ἐξῆρχον ἀοιδῆς* ' *Μοῦσαι Πιερίδες, λιγὺ -ομένῃς εἰκυῖαι*, cf. h. Ap. 187ff., h. Merc. 476ff., h. 19, 19ff. *Π* 182 *τὸν τίκτε χορῷ καλῇ Πολυμήλη,* ' *Φύλαντος θυγάτηρ· τῆς δὲ κρατὺς Ἀργειφόντης* ' *ἠράσατ', ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼν μετὰ -ομένῃσιν* ' *ἐν χορῷ Ἀρτέμιδος* h. Ap. 197 (young goddesses:) *ὀρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχουσαι·* ' *τῇσι μὲν οὔτ' αἰσχρὴ μετα-εται οὔτ' ἐλάχεια* (*Ἄρτεμις*) h. 19, 21 *σὺν δέ σφιν τότε νύμφαι ὀρεστιάδες λιγύμολποι* ' *φοιτῶσαι πυκνὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ μελανύδρῳ* ' *-ονται, κορυφὴν δὲ περιστένει οὔρεος ἠχώ·* ' *δαίμων δ' ἔνθα καὶ ἔνθα χορῶν κτλ.*, cf. *ψ* 146 (*περιστεναχίζετο*) h. Merc. 476 *ἀλλ' ἐπεὶ οὖν τοι θυμὸς ἐπιθύει κιθαρίζειν,* ' *-εο καὶ κιθάριζε καὶ ἀγλαΐας ἀλέγυνε* ' *δέγμενος ἐξ ἐμέθεν* (the phorminx) ... ' *εὐμόλπει μετὰ χερσὶν ἔχων λιγύφωνον ἑταίρην* (and take it to banquet, dance, and komos), cf. h. Ap. 200ff. (Ap. plays while dancing, see also Sc. 206 above) *A* 474 *οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο* ' *καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν,* ' *-οντες ἐκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων*, cf. Hes. fr. in 2 below, Pi. fr. 52 f, 15ff., and see *μολπή* B 2 figuratively: *H* 241 *οἶδα δ' ἐπαΐξαι μόθον ἵππων ὠκειάων·* ' *οἶδα δ' ἐνὶ σταδίῃ δηΐῳ -εσθαι Ἄρηϊ* **2** of singers supplying music and song for choral performance, cf. Sc. 206 above *δ* 17 (*δαίνυντο*) *γείτονες ἠδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο,* ' *⌊τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐ-ετο θεῖος ἀοιδός⌋* ' *φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς* ' *μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους*, see D below *ν* 27 *μῆρα δὲ κήαντες δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα* ' *⌊ ⌋,* ' *Δημόδοκος, λαοῖσι τετιμένος*, briefest use of *μ.*; difficult to imagine Demod. dancing; indoors: cf. *ψ* 129–151 Hes. fr. 357, 2 *ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ* ' *-ομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,* ' *Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ*, cf. h. Ap. 156–178; for acc. *A* 474, also *Σ* 570ff. (Häußler, RhM 117, 1974, 4)

D *Σ* 604 (= *δ* 17 = *ν* 27), see Erbse IV 569 W. Beck

μέλω, μέμηλε, μέμβλεται [36ⁱ, 27ᵒ, 6ᴴ, 9ʰ] **E** keine. – Abl.: *μελεδήματα, μελεδώνη, μελετάω/μελέτη, ἀμελέω, Μελέαγρος*

F Akt. Präs. *-ω* 1ᵒ, *-ει* 10, *-ουσι* 3; *-ε* 1ᵒ, *ἔ-ε(ν)* 2; *-έτω* 7, *-όντων* 7; *-ειν* 1ⁱ, *-έμεν* 1ᵒ; *-ουσα* 1ᵒ; Fut. *-ήσει* 12, *-ήσουσιν* 2ⁱ; *-ησέμεν* 1ⁱ; Aor. *-ησεν* 1ʰ; Pf. *⌊μέμηλ⌋ας* 1ʰ, *⌊ ⌋ε(ν)* 13; *⌊ ⌋ει* 2; *⌊ ⌋η* 2ⁱ; *⌊ ⌋ώς* 3ⁱ, Akk. Ntr. *⌊ ⌋ότα* 1ᴴ; Med. Präs. *-έσθω* 1ᵒ; Fut. *-ήσεται* 1ⁱ; Pf. (them., s. Strunk, Äolismen 104f.) *⌊μέμβλετ⌋'* 1ⁱ, *⌊ ⌋αι* 1ᴴ; *⌊ ⌋ο* 2

M **1 a** [⏑⏑] *-ε γάρ οἱ ε* 6 [⏑⏑] *τόσσον -ει Z* 450 **1 b** [⏑] *-ω καί ι* 20; *οὔ τι -ει X* 11; *ἀλλὰ ⌊-ει πόλεμ⌋ος K* 92 [⏑] (*οὔ τι*) *⌊ ⌋ήϊα ἔργα B* 338, h. 11, 2; *τάδε πάντα -ει(ν) Z* 441, *E* 490; *ταῦτα/ἀθανάτοισι -ει κίθαρις καὶ ἀοιδή α* 159, h. Ap. 188; (VN)*εσσι -ει ζ* 270; *σοί γε -ει κακόν Ω* 683 **1 c** [⏑] *μετὰ φρεσὶ ⌊μέμβλετ⌋' T* 343 **2 a** [⏑⏑] *⌊ ⌋αι* Th. 61; *⌊ ⌋ο γάρ οἱ Φ* 516; *⌊ ⌋ο χ* 12 **2 b** [⏑⏑] *οὐκ/ἔργ' ἔ-ε(ν) π* 465, Op. 146 [⏑⏑] *σοὶ δ' αὐτῷ -έτω* (*καί*) *O* 231, *α* 305; *-έμεν σ* 421 [⏑⏑] *-έτω φρεσί(ν) Ω* 152 ≅ 181, *η* 208; *κακὸν -έτω ἔργον β* 304; *ὑμῖν -έτω δ* 415 **2 c** [⏑⏑] (*τε*) *-ουσι* (*καί*) Th. 216, h. Merc. 451; *πᾶσι -ουσα μ* 70; *ἔργα ⌊μέμηλε⌋ν* h. Ven. 6; *ἐμοί γε ⌊ ⌋ καί* h. Merc. 267; *τε ⌊ ⌋ κακή* Op. 238 [⏑⏑] *-ουσι Y* 21 **2 d** [⏑⏑×] *θάρσει· ⌊μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι -όντων⌋ Σ* 463, *ν* 362, *π* 436, *ω* 357, *⌊ ⌋ T* 29; *σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα -όντων ρ* 594, *σ* 266; (*Διὶ*) *πάντα -ήσει E* 430, *P* 515 ≅ *Ψ* 724ᵉᵐ; *ἀθανάτοισι -ήσει ρ* 601; (*πόλεμος δ'*) *ἄνδρ⌊εσσι -ήσει⌋* (' *πᾶσι, μάλιστα δ'*

ἐμοί) *Y*137 = *Z*492ex. ≅ *α*358 ≅ *φ*352, *λ*352, h. 7, 27, (VN) ⌞ ⌟ *K*282; *ὑμῖν τε -ήσει λ*332; *μετὰ φρεσὶν ἄλλο -ησεν* h. Merc. 453; (*ἐνὶ φρεσὶν*) *ἄλλα* ⌞*μεμήλεν/εν*⌟ *α*151, h. Merc. 266; (*θαλάσσια/πολεμήϊα*) *ἔργα* ⌞ ⌟ *B*614 ≅ *ε*67ex., *μ*116, *E*876, *I*228; *ἐμῇ φρενὶ πάντα* ⌞*μέμηλεν*⌟ *ζ*65; (*μετὰ φρεσὶ*) *ταῦτα* ⌞ ⌟*/ας T*213, h. Merc. 437; *ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο* ⌞ ⌟ Op. 531; *τόσσα* ⌞ ⌟ *B*25 = 62; *τὰ μεμήλῃ Δ*353 = 359; *μέγα πλούτ/πτολέμοιο μεμηλώς E*708, *N*297 = 469; *-ἔσθω κ*505 **3 a** [⏑⏓⏑⏑] *-ησέμεν K*51; *μεμηλότα ἔργα* Op. 231; *ταῦτα -ήσεται A*523 **3 b** [⏑⏓–⏓] *-ήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι E*228, *K*481

Σχ sch. min. P. Oxy. 3158 zu *E*708: ⌞*ἐπιμέλ*<*ε*>*ιαν*⌟ *ποιούμ*[*ενος*, sch. D z. St.: ⌞ ⌟ *ἔχων*, *N*297. 469: ⌞ ⌟ *καὶ* ⌞*φροντίδ*⌟*α ποιούμενος*, *B*25.338/*Δ*353: *διὰ* ⌞ ⌟*ος ἐστί*(*ν*)/*ῃ*, Paraphr. P. Bodl. gr. inscr. 3017 zu *Δ*353: ⌞*δι' ἐπιμελείας*⌟ *ῇ*, sch. D *A*523: ⌞ ⌟ *γενήσεται*, *T*343 *μέμβλεται· -ει παρακάθηται*

B *sich kümmern um* mit Agens im Nom. (nur in 1 a [3i *μεμηλώς*, 1h *μέμηλας*]) bzw. *Ggst. der Sorge sein für* mit Agens im (außer *I*228 [*μέμηλεν*], Op. 231 [*μεμηλότα*]) obligator. Dat. (GN *E*430, *P*515+ [in 2a], PN *σ*421 [in 1 b], VN *K*51. 282, *ζ*270 [in 2 b], *ἀθανάτοισι ρ*601, h. Ap. 188, *ἄνδρεσσι Y*137 [Ggs. Gotth.], *Z*492+ [Ggs. Frau], h. 7, 27 [Ggs. Steuermann], *ἀνθρώποισι ι*20, *θεοῖς λ*332, *πᾶσι*[*ν*] *Z* 493+, *ι*19[?], *μ*70, Op. 531, h. Ven. 6, *ἐμῇ φρενί ζ*65, sonst Rel.- [*B*25+, Th. 216 u. 8× in 2 b β], Dem.- [nur *α*151. 159 in 2 b α] od. Pers.-Pr.); Ptz. Pf. Akt. (4×) nur in synt. abweichender Verwendg. (s.o.), Med. (außer 2o nur bei göttl. Agens *A*523, *T*343, *Φ*516, Th. 61) tw. altertüml.: Pf. (nur *T*343 von 4× in dir. R.), s. Risch § 120 a, tw. künstl.: *-ἔσθω κ* 505 nach 7× *-όντων* ' (statt 7× *-ἐτω*), *-ήσεται A*523 vor buk. Dih. (statt 12× *-ήσει* '), s. Meister, Kunstspr. 19. 31, Hoekstra, Ep. Verse before Hom. 66ff., Hackstein, Gl. 67, 1989, 51+ u. vgl. Hes. fr. 43 a, 71; ähnl. metr. Streckg. durch pleon. Vbd. m. (*ἐνὶ/μετὰ*) *φρεσί*(*ν*) (*σῆσι*) vor buk. Dih. *Σ* 463+, *T*213. 343, *α*151*, *η*208*, Op. 531*, h. Merc. 453 bzw. *ἐν στήθεσσι*(*ν*) *β*304, Th. 61* (neg. außer *), dagg. trennt *φρεσίν/ἐνὶ θυμῷ Ω*152+, *χ*11 f. prägnant das (eigene) psych. Erleben vom (fremden) Handeln (*θάνατος/φόνος*), was sonst i. d. R. zus.fällt (Ausn. *ι*20, *μ*70 in 1 b, *Z*441, *η*208, h. Merc. 453 in 2 a und 9× in 2 b α am Anf.); m. abh. Ptz. (im Nom.) *Y*21, *ε*6 in 1 b, (im Dat.) *E*490 in 2 a, Inf. *π*465, h. Merc. 267 f., NS *A*523, *Φ*516, Op. 531; gehäuft *Z*441/50, *α*151/9, *ρ*594/601, Op. 231/8, h. Merc. 266/7. 437/51/3; überwiegend (s.u. jew. Vorbem.) in dir. R. (RAnf. *Z*441, *Σ*463+, *Ω*683, *η*208, *μ*116, *π*465, h. Merc. 437; 2. V. *B*338, *T*343, *Y*21, *α*159, *β*304, *κ*505, *ρ*594, h. 7, 27; 3. V. *B*25+; drittletzter V. *Δ*353, *E*490, *X*11; vorletzter V. *Z*492+, *T*213; REnde *E*430, *K*282, *P*515+, *α*305, *ζ*65, *λ*332, *ρ*601), stets bei Fut. (16×), Inf. Präs. (abh. von *χρή E*490, *ἐῶμεν σ*420 f.), Imp. (15×, außer *O*231 nicht in 1) u. bis auf *B*614, *χ*11 f. bei Neg. (außer *T*343 nicht in 1, s.u. jew. Vorbem.); in Antith. zu 'weggehen' (mit and. Agens außer *T*343) *A*523, *E*430, *α* 305, *λ*332, *ρ*594+. 601, *σ*421. – Wortf.: *ἀλέγ*(*ίζ*)*ω*, *ἀνδάνω*, *ἔργον* (h. Merc. 266), *ἔχομαι* B I 3 a δ, *κήδομαι*, *κομίζω*, *μέδομαι*, *μενοινάω*, *μιμνήσκομαι*, *πένομαι*, *πονέομαι*, *ἐπιτρέπομαι*, *φίλον* **1** Subj. belebt (*E*228+ tier., 1H pflanzl., 2h göttl., sonst menschl. [*μ*70 Schiffsbesatzg. impl.]) **1 a** Subj. (1h göttl.) Agens, Sachobj. 3i im Gen. (nb. Ptz.), 1h im Akk. (Ntr. Pl., vgl. 2 a): *sich einer Sache befleißigen* (vgl. Abl. *μελετάω*), nur akt. Pf., stets in Vbd. m. quant. Best.; 1h in dir. R. h. Merc. 437 (50) *βοῶν ἀντάξια ταῦτα μέμηλας das* (sc. Kitharodie) *hast du großartig gemacht* (*inventato* Càssola) < *dir angelegen sein lassen* (vgl. V. 557); sem. Beeinflussg. durch *μέλος* (V. 419), *μελίζω* (nicht im fgrE)? *E*708 (PN) *ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτ*⌞*οιο μεμηλώς*⌟ *N*297 *βῆ δὲ μετ' Ἰδομενῆα μέγα πτολέμ*⌞ ⌟ (Mer.) = 469 (Aen.), 'Dekl.' zu V. 197 (jew. *με-α-ο-ε*), vgl. *Γ*133ex. **1 b** Subj. (1h göttl.) Patiens, (4× metr. gleichw. 1i am Anf., 1H am Ende göttl.) Agens im pers. Dat.: *jem.em angelegen sein*, *T*343 med. Pf. (neg.), sonst akt. Präs.st. u. (2i, 1h) Fut.; in dir. R. außer *ε*6 (REinl.) *O*231 *σοὶ δ' αὐτῷ*

-ἔτω ... *Ἕκτωρ* (*οἱ ἔγειρε μένος*) *kümmer dich um T*343 *ἦ νύ τοι οὐκέτι πάγχυ μετὰ φρεσὶ μέμβλετ' Ἀχιλλεύς; rührt dich überhaupt nicht mehr* (Ggs. *ἐλέησε* 340), Pf. (vgl. 342), nicht Aor. (so Leaf z. St., Hoekstra, AC 48, 1979, 107) *Y*21 *-ουσί μοι ὀλλύμενοί περ* (Tr. u. Gr.) *ich mach mir Gedanken über sie* (vgl. 17. 30), s. Golden, Mn. IV 42, 1989, 9 f., kontrast. *Θ*353, *N*15 f. *ε*6 *λέγε κήδεα πόλλ'* ⌞*Ὀδυσῆος*⌟ ' *μνησαμένη· -ε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι νύμφης*, vgl. V. 11, *α*48 *σ*421 (gehn wir) *τὸν ξεῖνον δὲ ἐῶμεν ἐνὶ μεγάροις* ⌞ ⌟ ' *Τηλεμάχῳ -έμεν μ*70 (*οἴῃ παρέπλω*) *Ἀργὼ πᾶσι -ουσα für die sich alle interessieren ι*20 (bin Od.) *ὅς πᾶσι δόλοισιν* ' *ἀνθρώποισι -ω*, *καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει*, in Vbd. m. Instr. nur hier, *πᾶσι* viell. *ἀπὸ κοινοῦ*, vgl. einers. *ν*292, andrers. *K*212 f. u. I Sp. 893, 43–78 h. 7, 27 (*ἱστίον ἕλκεο*) *ὅδε δ' αὖτ' ἄνδρεσσι -ήσει um den* (sc. Dion.) *wird sich schon ihrerseits die Mannschaft* (Ggs. *κυβερνήτης*) *kümmern E*228 (Aen. zu Pand.:) *τόνδε* (Diom.) *δέδεξο, -ήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι* = *K*481ex. (Od. zu Diom.) *ich bin f. d. Pferde zuständig*, vgl. *O* 447 Th. 216 (Hesperiden) *αἵς μῆλα* ... ' *χρύσεα* ... *-ουσι φέροντά τε δένδρεα καρπόν die in Obhut haben* **2** Subj. unbelebt, Agens im (*I*228, Op. 231 impl.) pers. Dat. (Ag. *B* 25+, *Δ*353, *K*92, Hektor *E*490, *Z*441. 450); akt. u. med. Pf. gleichbed. (im Ggs. zu 1 a/b) **2 a** Subj. Inf. (*π*465) od. (*α*305 impl.) Dem.-Pr./pron. Adj. im Ntr. (Pl. außer *ἄλλο* [+ *π*] *η*208, h. Merc. 453, *τοῦτο* Op. 531), s.a. *T*213, *α* 151. 159, *β*303 f./h. Merc. 266 in 2 b α/β, Agens tier. (1H), göttl. (*A*523, *E*430, *P*515+, *Σ*463, 1h) u. (*ρ*601) / o. menschl.: *jem.s Anliegen/Sache sein* (*Σ*463+, *π*465, 1h neg.); in dir. R. außer 1H *A*523 (*ἀπόσταιχε*) *ἐμοὶ δέ κε ταῦτα -ήσεται, ὄφρα τελέσσω E*430 (*οὔ τοι δέδοται πολεμήϊα ἔργα*) *μετέρχεο ἔργα γάμοιο*, ' *ταῦτα δ' Ἄρηϊ* ... *καὶ Ἀθήνῃ* ⌞*πάντα -ήσει*⌟ *P*515 *ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·* ' *ἤσω γὰρ καὶ ἐγώ, τὰ δέ κεν Διὶ* ⌞ ⌟ (sc. Kampfausgang) ≅ *Ψ* 724ex. (sc. Sportsieg) *ρ*601 (*ἔρχεο*) *αὐτὰρ ἐμοὶ* ⌞*τάδε πάντα*⌟ *καὶ ἀθανάτοισι -ήσει Z*441 *ἦ καὶ ἐμοὶ* ⌞ ⌟ *-ει geht mir nahe* (sc. Androm.s Sorgen 407 ff.), s.a. 450 in 2 b α *E*490 *σοὶ δὲ χρὴ* ⌞ ⌟ *-ειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ*, ' *ἀρχοὺς λισσομένῳ* (*νωλεμέως ἐχέμεν*), sc. milit. Gefahr (487 ff.) *B*25 (*οὐ χρὴ εὕδειν βουληφόρον*) *ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα* ⌞*μέμηλε*⌟ = 62 *ζ*65 (*νεόπλυτα εἵματα* nötig) *τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα* ⌞ ⌟*ν ich* (sc. Naus.) *muß das alles im Kopf haben* (humorist.?) *ρ*594 ⌞(ich geh) *σοὶ δ'* (Tel.)⌟ *ἐνθάδε πάντα -όντων* = *σ*266ex. (Pen.) *α*305 ⌞ ⌟ *αὐτῷ -ἔτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων*, vgl. V. 271/9 *η*208 *ἄλλο τί τοι* (Alkin.) *-ἔτω φρεσίν· οὐ γὰρ* (*ἀθανάτοισιν ἔοικα*) *komm auf andre Gedanken* h. Merc. 453 *οὔ πώ τί μοι ὧδε* ⌞*μετὰ φρεσὶ*⌟*ν ἄλλο -ησεν* ' *οἷα νέων θαλίης ἐνδέξια ἔργα πέλονται·* ' *θαυμάζω* (*ὡς ἐρατὸν κιθαρίζεις*) *hat mich so begeistert*, Aor. nur hier *Σ*463 *θάρσει· μή τοι* (Thetis) *ταῦτα* ⌞ ⌟ *σῆσι -όντων* = *ν*362 (Od.) = *π*436 (Pen.) = *ω*357 (Laertes) ≅ *T*29 (Ach.) *mach dir keine Sorgen*, vgl. *Ξ*264, *δ*825 ≅ h. Ven. 193 *π*465 *οὐκ ἔ-έν μοι* (Eum.) *ταῦτα* ... *ἐρέσθαι ich hab mich nicht drum gekümmert, danach zu fragen* (vgl. *ξ*378, *ν*335), *ταῦτα* viell. *ἀπὸ κοινοῦ* Subj. (vgl. an ders. VSt. *A* 523, *Σ*463+, *α*159) u. Obj. (vgl. *γ*243, *ο*362 u.s. Π Sp. 484, 52 ff.) *Δ*353 *ὄψεαι, ἣν ἐθέλησθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ* (*προμάχοισι μιγέντα*) = *I*359 (*ἦρι πλεούσας νῆας ἐμάς*) *wenn es dich interessiert* Op. 531 (*ἀνὰ δρία*) *φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν*, ' *οἱ σκέπα μαιόμενοι* (*κευθμῶνας ἔχουσι*) **2 b** Subj. (*K*51. 282 Rel.-Pr. nach) Subst. (nom. act. [5/9× *ἔργα*+ ⌞in 2 b α/β⌟] außer *Φ*516/*ζ*270 f. ⌞ ⌟), paarweise *K*92, *Ω*152+, *α*151 f.. 159+, *β*304, *δ*415, *μ* 116 f./Op. 146(?). 238 ⌞ ⌟ (s.a. Th. 216 in 1 b), Polysyndeton *T*213 f./*ζ*270 f., h. Merc. 267 f. (jew. m. Antith.), 451 f., h. 11, 2 f. ⌞ ⌟ **2 b α** konkr.-sit.bzg. (wie 2 a) von fremdem u. (*τ*213 f., *Ω*152+)/o. eigenem Tun, Agens göttl. (*Φ*516, h. Ap. 188) u. (*λ*332)/o. menschl.: *an etw. denken* (10× von 25 neg.); in dir. R. außer *Φ*516, *α*151, *χ*12, h. Ap. 188 *Φ*516 (*ἐδύσετο Ἴλιον*) *μέμβλετο γάρ οἱ* (Ap.) *τεῖχος* (*μὴ πέρσειαν*) *Z*450 *ἀλλ' οὔ μοι Τρώων τόσσον -ει ἄλγος ὀπίσσω* (*ὅσσον σεῦ*) *der Tr. künftiges Leid geht mir nicht so nahe K*92 *οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι* ... *ὕπνος* ' *ἰζάνει, ἀλλὰ -ει πόλεμος καὶ κήδε'*

Ἀχαιῶν geht mir zu Herzen 51 *ἔργα δ' ἔρεξ'* (Hektor) *ὅσα φημὶ -ησέμεν Ἀργείοισι* ' *δηθά τε καὶ δολιχόν*, vgl. *T* 64 282 (laß uns ruhmreich zurückkehren) *ῥέξαντας μέγα ἔργον, ὅ κε Τρώεσσι -ήσει* *χ* 12 *φόνος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ* ' 4 *μέμβλετο· τίς κ' οἴοιτο κτλ.*, vgl. *ξ* 219 *Ω* 152 *μηδέ τί οἱ θάνατος -έτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος (οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν)* ≅ 181 683 *ὦ γέρον, οὔ νύ τι σοί γε -ει κακόν, οἷον ἔθ' εὕδεις (ἐν δηΐοισιν) kümmert dich* *X* 11 *ἦ νύ τοι* (Ach.) *οὔ τι* 8 *-ει Τρώων ⟨πόνος⟩, οὓς ἐφόβησας (δεῦρο λιάσθης)* ‖ *μ* 116 *σχέτλιε, καὶ δ⟨ή⟩ αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε* ' *καὶ ⟨ ⟩· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι* *Y* 137 (Pos. zu Hera: *καθεζώμεσθα*) *⟨πόλεμος δ' ἄνδρεσσι -ήσει⟩*, vgl. *Φ* 467 *Z* 492 (*τὰ σ' αὐτῆς* 12 *ἔργα κόμιζε*) *⟨ ⟩* ' *πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί* ≅ *α* 358 (*μῦθος*) ≅ *φ* 352 (*τόξον*) ≅ *λ* 352ex. (*⟨πομπή⟩ ist Männersache* *λ* 332 (*ὥρη εὕδειν*) *⟨ ⟩ δὲ θεοῖς ὑμῖν τε -ήσει* *δ* 415 (wenn Proteus eingeschlafen) *καὶ τότ' ἔπειθ' ὑμῖν -έτω κάρτος τε βίη τε*, vgl. 16 inhaltl. *K* 479, form. *ζ* 197 *β* 304 *⟨μή τί τοι⟩* (Tel.) *ἄλλο* ' *ἐν στήθεσσι κακὸν -έτω ἔργον τε ἔπος τε* (iß u. trink) *sinne nicht weiter Böses in Tat u. Wort*, vgl. form. *λ* 346 *κ* 505 *⟨ ⟩ ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ -ἔσθω (γενέσθω* v.l.), periphr. 20 wie *θ* 414, *A* 240, *Θ* 181, *Σ* 178 *I* 228 *οὐ δαιτὸς ... ἔργα ⟨μέμηλεν⟩* *T* 213 (*ἐς βρωτὺν ὀτρύνετον*) *μοι οὔ τι μετὰ φρεσὶ ταῦτα ⟨ ⟩*, ' *ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἷμα καὶ ... στόνος ἀνδρῶν* *α* 151 (nach dem Essen) *⟨τοῖσιν μέν⟩ ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμή-* 24 *λει*, ' *μολπή τ' ὀρχηστύς τε* 159 *τούς ⟨ ⟩ ταῦτα ⟨-ει, κίθαρις καὶ ἀοιδή⟩*, ' *ῥεῖ, ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον (ἔδουσιν)* h. Ap. 188 (Ap. geht *θεῶν μεθ' ὁμήγυριν*) *αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι ⟨ ⟩* 2 b β verallgemeinernd (s.a. Th. 216 in 1 b in geneal. Zush. 28 wie Th. 61, *E* 876) von dauerhaftem (*αἰέν E* 876, *ἔργα* + GNs Op. 145 f., h. Ven. 6) bzw. *B* 338, h. Merc. 266 f. alterspezif. Lebensstil, Agens tier. (*ε* 67), göttl. (5× am Anf.) u. (h. Ven. 6)/o. menschl.: *jem.s Sinn steht nach etw.* (*B* 338. 32 614, *ζ* 270 neg.); in dir. R. außer *B* 614 (Kat.), *ε* 67 (Exk.), 4H, 2h (jew. Hymnen-Anf.) Th. 61 *⟨Μοῦσαι⟩ ἥσιν ἀοιδὴ* ' *μέμβλεται ἐν στήθεσσιν*, vgl. V. 917 h. Merc. 451 *⟨ ⟩ τῇσι χοροί τε -ουσι καὶ (οἶμος ἀοιδῆς καὶ μολπὴ καὶ βρόμος* 36 *αὐλῶν)* 266. 267 (*οὐδὲ βοῶν ἐλατῆρι) ἔοικα*, ' *οὐδ' ἐμὸν ἔργον τοῦτο, πάρος δέ μοι ἄλλα ⟨μέμηλε⟩ν* ' *ὕπνος ἐμοί γε ⟨ ⟩ καὶ ... γάλα μητρός*, ' *σπάργανά τ' ἀμφ' ὤμοισιν ἔχειν καὶ θερμὰ λοετρά* *E* 876 *τέκες* (Zeus) *ἄφρονα* 40 *κούρην*, ' *οὐλομένην, ἣ τ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα ⟨ ⟩ν* h. 11, 2 (Ath.) *ἦ σὺν Ἄρηϊ -ει ⟨πολεμήϊα ἔργα⟩*, ' *περθόμεναί τε πόλης ἀύτή τε πτόλεμοί τε*, vgl. h. Ven. 10 f. *B* 338 (*παισὶν ἐοικότες*) *νηπιάχοις, οἷς οὔ τι -ει ⟨ ⟩* Op. 146 (*γένος* 44 *χάλκειον*) *οἷσιν Ἄρηος* ' *ἔργ' ἔ-ε στονόεντα καὶ ὕβριες (ὕβριος* v.l.), vgl. ebs. sing. Pl. (an ders. VSt.) h. Ven. 249 u. s.o. 2 b Vorbem. 231 (*οὐ λιμὸς ὀπηδεῖ) θαλίῃς* (s.d. II Sp. 964, 67 ff.) *δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται leben von ihren* 48 *Feldern, um die sie sich* (sc. friedl.) *kümmern*, Ggs. *ξ* 222 ff. 238 *οἷς δ' ὕβρις τε ⟨μέμηλε⟩ κακὴ καὶ σχέτλια ἔργα* h. Ven. 6 *πᾶσιν δ' ἔργα ⟨ ⟩ν ... Κυθερείης* *ζ* 270 *οὐ γὰρ Φαιήκεσσι -ει βιός οὐδὲ φαρέτρη*, ' *ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ (καὶ νῆες)*, vgl. V. 268 *B* 614 (*σφιν δῶκεν νῆας*) *ἐπεὶ οὔ σφι ⟨θαλάσσια ἔργα μεμήλ⟩ει* *ε* 67 *κορώναι* ' *εἰνάλιαι, τῇσίν τε ⟨ ⟩εν*

D Pan. fr. dub. 1 p. 128 Dav. *μετεμέμβ⟨λ⟩ετο* ci. v.l. *N* 713

G Adv.: *αἰέν E* 876, *αὖ Ψ* 724, *μ* 116, *αὖτ(ε)* h. 7, 27, *αὐτίκα* h. Ap. 188, *δηθά τε καὶ δολιχὸν K* 52, *ἐνθάδε ρ* 594+, *μάλιστα Z* 493+, *μέγα* 3i in 1 a, *ὀπίσσω Z* 450, *οὐκέτι πάγχυ T* 343, *οὔ πω* h. Merc. 453, *πάρος* h. Merc. 266, *ῥεῖ(α) α* 160, *τότ' ἔπειτ(α) δ* 415, *ὧδε* h. Merc. 453

R. Führer

μεμαπ- s. *μάρπτω*

μέματον, μεμαώς s. *μέμονα*

μέμβλεται s. *μέλω*

μεμηκέναι s. *μακεῖν*

μέμηλε s. *μέλω*

Μεμνονίς I Mutter der Kerkopen, Cercop. p. 70 Ki. (Testim.) II die Schwestern des Memnon heißen *-ίδες*, Hes. fr. spur. 353 B. Mader

Μέμνων [1o, 1H, 1e] **E** nach v. Kamptz 81. 263 f. wie *Ἀγαμέμνων* (zu dem evtl. *M.* als Kurzform) zu *μέδομαι*, also PN i. S. v. 'Herrscher' u. nicht zu *μένος* oder *μένω* (so Kretschmer, Gl. 3, 1912, 330 u. L4), weil nur dann die dial. Nbformen (*Ἀγα-*)*Μέσμων* befriedigend zu erklären; Frisk I, 6 *⟨s.v. Ἀγαμέμνων⟩* unentschieden, doch vgl. II, 206 s.v. *μέμνων*, III, 16 *⟨ ⟩* Lit. (für *μένειν*) u. oben II Sp. 1057, 9 ff. zu *θρασυμέμνων*

L [1]Pley, RE XV, 1931, 638 ff.; [2]Lesky, RE Suppl. XI, 1968, 759 ff. (= Homeros 73 f.) m. Lit.; [3]Dihle, Homer-Probleme 17 ff. m. Lit.; [4]Kastner, MH 48, 1991, 69–74

B S. der Ēōs u. des Priam.-Bruders Tithonos, Th. 984 (*-ονα χαλκοκορυστήν*, zum Epith. vgl. mit *ἡφαιστότευκτος* Aeth. ap. Procl., s.u.), *δ* 188 (ohne N.n, *Ἠοῦς ἀγλαὸς υἱός*), vgl. *Λ* 1 = *ε* 1; König der Aithiopen u. Bruder des Ēmathion, Th. a.O.; berühmt wegen seiner Schönheit, *λ* 522 (*κάλλιστον μετὰ -ονα δῖον*). – Eine märchenhafte, im fgrE wohl eher junge Gestalt (s. L3), wahrscheinlich, entspr. seiner Abstammg. von Ēōs, östlicher Herkunft (vgl. West zu Th. 985), wenn auch ursprünglich wohl kein Schwarzer (er ist eher ein Reflex der mächtigen orientalischen Reiche u. ihrer Herrscher, s. L1 649 m. Lit.). – Nach Aeth. ap. Procl. Chr. 185–190 p. 88 Sev. (p. 47, 14–19 Dav.) kam er mit einer von Heph. gefertigten Rüstg. nach dem Tod der Penthesilea den Tr. zu Hilfe, tötete Antil. (vgl. *δ* 187 f.), wurde von Ach. getötet u. auf Bitten seiner Mutter unsterblich gemacht; zu einzelnen Motiven u. zu ihrem Verh. zu ähnlichen Motiven bei Hom. s. L23 (m. Lit.)

D Hes. fr. (dub.) 353, s. dazu L1 642 ff.

B. Mader

μέμονα [116i, 24o, 5H, 3h] **E** = lat. *meminī*. – Abl. *ἄμοτον, αὐτόματος, μαίνομαι, μάντις, μένος, Μέντης, Μέντωρ, μιμνήσκω, μνάομαι*; s.a. *μάτην, μέριμνα*, vgl. *μόθος*

F Ind. *-ον'* 1, *-ονας* 6, *-ονε(ν)* 6; 2. P. *-ατον* 2; *-αμεν* 2, *-ατ'* 1, *-άασι(ν)* 11; *-ασαν* 8; Imp. *-άτω* 2; Ptz. *-ώς* 24, *ἐμ-ώς* 6, *-ῶτος* 1, *-ῶτι* 3, *-ῶτα* 20, *-ῶτ'* 1; Nom. *-ώτε* 1, *-ῶτε* 5, *ἐμ-ῶτε* 2, *ἐμ-ῶτ'* 1, Akk. *-ῶτε* 4; *-ώτες* 2, *-ῶτες* 13, *ἐμ-ῶτες* 2, *-ῶσιν* 2, *-ῶτας* 3; *-αυῖα* 9, *-αυῖ'* 1, *ἐμ-αυῖα* 2, *-αυῖαν* 5; *-αυῖαι* 2

M 1 ⅔[⏑⏑] *-ατ' H* 160 ⅔[⏑⏑] *καὶ -ον' αὐτός E* 482 2 a [⏑⏑⅔] *πῇ -ατον Θ* 413; *ὡς -ὡς Τρώεσσι E* 143; *ἐμ-ώς/τ' E* 330, *Y* 284 = 442in./ *E* 240 [⏑⏑⅔] *πῶς* (...) *-ονας H* 36, *Φ* 481; *-ονας Τρώων Ξ* 88; *-ονας I* 247, *Ω* 657; *ἑλκέμεναι -ονεν Σ* 176; *-ατον Τρώων καταδῦναι ὅμιλον K* 433; *-αμεν O* 105; *-ασαν (δὲ)* ... (*ὑσμῖνι*) *μάχεσθαι* ' *H* 3, *Θ* 56; *ἑλκέ⟨μεν⟩αι -ώς⟩ Σ* 156, *(κακ)κτά/κτεινέ⟨ ⟩ E* 301 = *P* 8, Sc. 453/ 414; *ἐγκρύψαι -ώς* h. Merc. 416; *ἐπί οἰ/οἱ -ώς Φ* 174, *Λ* 239 *-ώς K* 339, *Λ* 258, *N* 137, *Φ* 68 = *τ* 449in., *ε* 375; *ὡς ἄρ' ὅ γ' ⟨ἐμ-ώς⟩ X* 143, *⟨ ⟩ E* 142, *Y* 468; *τῇ ῥ' ἐπὶ οἷ -ῶτ' X* 326 [⏑⏑⅔] *πῇ τ' ἄρ -ονας καταδῦναι ὅμιλον N* 307; *-ονε(ν)* (*δ'*) *M* 304, *Π* 435, *Φ* 315; *-αμεν δέ I* 641; *-ασαν* (*δ' ὑσμῖνι μάχεσθαι*) *B* 863, *λ* 315; *-άτω ⟨Τρώεσσι μάχεσθαι⟩, Δ* 304, *θυμῷ -ώς ⟨ ⟩ E* 135; *ἄμοτον -ώς ... μάχεσθαι* ' *X* 36; *-ώς ἀπό E* 852, *N* 182; *ἀλέξασθαι -ώς N* 475; *-ώς Δ* 40, *Φ* 65, *τ* 231; *-αυῖ' E* 732 [⏑⏑⅔] *-ονέν τε ⟨μάλιστα/μάχεσθαι⟩, ο* 521, *υ* 15, *-ασαν δὲ ⟨ ⟩ M* 89 = 197, *N* 135; *-ασαν δ' ἐνὶ θυμῷ N* 337; *-άτω δὲ μάχεσθαι Y* 355 2 b [⏑⅔×] *-ώς Π* 754 3 a [⏑⅔⏑⏑] *-ώτε(ς) N* 197/ *B* 818, h. Merc. 204 3 b [⏑⏑⅔⏑] *ἐμ-αυῖα E* 838 [⏑⏑⅔⏑] *ἄμοτον ⟨-άασι⟩ν ρ* 520, *⟨ ⟩ X* 384, *δ* 700; *ἰθὺς -ῶτος/ι/α/ε Θ* 118, *X* 284, *Λ* 95 = *Y* 386in., *X* 243; *τῇ ῥ' ἐπὶ οἷ ⟨-ῶτα⟩ Θ* 327, *καὶ ⟨ ⟩ I* 655, *⟨ ⟩ X* 413, *δ* 416; *ὡς οἵ γ' ἐμ-ώτε P* 735 ≅ 746; *ἐν θυμῷ ⟨-ῶτες⟩ Γ* 9, *⟨ ⟩ B* 543, *ἐμ⟨ ⟩ N* 785 = *ψ* 127; *πῇ ⟨-αυῖα⟩ Ξ* 298, *ὡς ⟨ ⟩ ν* 389, *⟨ ⟩ H* 24, *O* 83 ≅ 172, h. 7, 47, *ἐμ⟨ ⟩* Sc. 435 [⏑⏑⅔⏑] *-άασι K* 236, *υ* 215; *ἄμοτον / ⟨μάλα περ⟩ -ῶτι μάχεσθαι N* 80. 317, *⟨ ⟩ ⟨-ῶτα⟩ καὶ αὐτόν O* 604, *⟨ ⟩ δ* 351; (*ἐπὶ*

σοί) *-αῶτε μάχεσθαι/καὶ αὐτώ* *E* 244. 569, *Z* 120 = *Y* 159 ≅ *Ψ* 814 / *N* 46 = *Π* 555; *ἄμοτον* ⌊*-αῶτες*⌋ *N* 40, *διαπραθέειν/κτεῖναι* ⌊ ⌋ *Ἄρηΐ* *I* 532, *υ* 50; *-αυῖα μάχεσθαι* *π* 171; *-αυῖαν* ⌊*-άασιν*⌋ *Y* 165, *ε* 18, *οἴ* ⌊ ⌋ *δ* 740, *χ* 263, ⌊ ⌋ *K* 208 = 409; *ἀλεξέμεναι* ⌊*-αῶτα*⌋ *A* 590, *ἀποτρέψεις* ⌊ ⌋ *Y* 256, *στυφέλιξε/δάμασσε δέ μιν* ⌊ ⌋ *H* 261 = *M* 405/*Λ* 98 = *M* 186 = *Y* 400, *μάλα περ* ⌊ ⌋ *Ξ* 375, *P* 181, *Ω* 298, *καὶ* ⌊ ⌋ *O* 298, ⌊ ⌋ *λ* 210; *-αῶτε* *P* 531; *πραθέειν* (*μάλα περ*) ⌊*-αῶτες*⌋ Hes. fr. 35,3, Sc. 240, ⌊ ⌋ *B* 473 = *Λ* 713[ex.] = 733[ex.] = *P* 727[ex.], *o* 183, *ω* 395; *-αῶσιν* *M* 200 ≅ 218; *ἀπέτραπε καὶ* ⌊*-αῶτας*⌋ *O* 276, *μάλα περ* ⌊ ⌋ *χ* 172, ⌊ ⌋ *I* 361; *ἄμοτον -αυῖα* *Δ* 440 ≅ *E* 518[ex.]; *ἀποκρύψαι -αυῖαν* *ρ* 286; *ἀλεξέμεναι* ⌊*-αυῖαι*⌋ *E* 779, ⌊ ⌋ *Λ* 615

Σχ sch. D *Γ* 9: ⌊*προθυμούμενο*⌋*ι* (so reg., vgl. sch. min. P.Köln inv. 2281 zu *A* 590 u. P.Berlin inv. 11518 zu *Δ* 73). *σπουδάζοντες*, *Δ* 40: ⌊ ⌋*ς. θέλων*, *Ξ* 297: *ὁρμήσασα* (vgl. sch. min. P.Berlin inv. 11634 zu *Θ* 413), *Π* 435: *διανοεῖται*

L Böhme, Seele u. Ich 17f.; Kastner, MH 48, 1991, 69ff.

B (wohin) *streben*, spontanen (vgl. *αὐτός*[+] *E* 482, *O* 604, *N* 46 = *Π* 555) *Drang haben* (vgl. *μένος* u. die Vbd. mit Geschrei *E* 302 = *Y* 285, *Λ* 258, *N* 41, *Σ* 156), abgeschw. (3 b) *cupere*; Subj. Menschen (bes. Hektor) u. (bes. weibl.) Götter, *E* 142, *Λ* 615, *M* 304, *N* 475, (*O* 276,) *o* 183, *τ* 231, *υ* 15 u. h. 7, 47 Tiere, *Π* 435 u. *ρ* 286 Organe, Sc. 439 unbelebt. Qual. Adv.: *ἄμοτον* (dazu Forssman, Festschrift Risch 329ff.) 6, *κραιπνῶς* 2, *μάλ*(*ιστ*)*α* 12, *προφρονέως* 1. 74% Ptz., in 1. 2 (s.d. Vorbem.) fast ausschließl.; gehäuft *N* 40. 46, wiederaufgenommen durch *ἐσσύμενος*[+] *N* 137/42. 785/7, *δ* 416, *μενεαίνων* (s.d.) *Y* 442. — Wortf.: *ἐέλδομαι*, *ἐθέλω*, *ἔλπομαι*, *ἐπείγομαι*, *θυμὸς ἄνωγε/ἄνῆκε*, *ἵεμαι*, *ἰθύω*, *ἱμείρω*, *λιλαίομαι*, *μαιμάω*, *μαίομαι*, *μενεαίνω*, *μενοινάω*, *ὀρέγομαι*, *ὁρμάομαι*, *ὄρνυμαι*, *σεύομαι*, *σπεύδω*, *φρονέω*, *χατέω* 1 mit näherer Best. durch (außer *Δ* 73[+] lok./mod.) Adv. u./o. (präp.) Obj. 1 a Richtg., konkr. (mit Adv./Präp.) oder übertr. (mit Obj. außer letzter St.); Ptz. (alle Kasus) bis auf 3× Ind. (am Anf. u. Ende); vor Gl. *N* 137. 197, in dir. R. *Θ* 413, *Ξ* 298/*Λ* 615, *P* 181 (RAnf./Ende), *Π* 435, *Φ* 315, *X* 243. 284, 1[h] *Θ* 413 *πῇ -ατον* (Ath. u. Hera); *τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ; wo strebt ihr hin*, vgl. *λ* 223 *Ξ* 298 *Ἥρῃ, πῇ -αυῖα κατ' Οὐλύμπου τόδ' ἱκάνεις;* *Λ* 615 (*οὐκ ἴδον ὄμματα*) *ἵπποι γάρ με παρῄϊξαν πρόσσω -αυῖαι*, vgl. *Π* 382 *N* 137 (Tr.) *προὔτυψαν ἀολλέες, ἦρχε δ' ἄρ' Ἕκτωρ* ' *ἀντικρὺ -αώς* *X* 243 *νῦν δ'* ⌊*ἰθὺς -αῶτ*⌋*ε μαχώμεθα* (Deiph. u. Hektor gg. Ach.) 284 *οὐ μέν μοι* (Hektor) *φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξεις,* ' *ἀλλ'* ⌊ ⌋*ι διὰ στήθεσφιν ἔλασσον* *Θ* 118 *τοῦ δ'* (Hektor) ⌊ ⌋*ος ἀκόντισε* (Diom.) ≅ *Λ* 95[in.] (Akk.) = *Y* 386[in.] *X* 326 ⌊*τῇ ῥ' ἐπὶ οἱ μεμαῶτ*⌋*'* (Hektor) *ἔλασ'* (Ach.) *ἔγχεϊ*, vgl. *E* 244 in 3 a, *Λ* 239 ≅ *Φ* 174[in.], *Π* 754 in 2 *Θ* 327 ⌊ ⌋*α* (Teukros, der gerade e. Pfeil auflegt) *βάλεν* (Hektor) *λίθῳ* ‖ *E* 732 (Hera schirrte Pferde an) *-αυῖ' ἔριδος καὶ ἀϋτῆς* *N* 197 (PN[a]) *Αἴαντε, -αότε ...* ⌊*ἀλκῆς*⌋ (*συλήτην*), vgl. *Y* 256 in 2, *Λ* 566; 'Dekl.' zu *Δ* 418, metr. Altern. zu *O* 527 *P* 181 (schau, ob ich einen Gr.) ⌊ ⌋ *μάλα περ -αῶτα* ' *σχήσω ἀμυνέμεναι περὶ* PN[a], vgl. *I* 655 in 1 b, ferner *N* 315. 630, *Ω* 404 *B* 818 *ἅμα τῷ γε* (Hektor) *πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι* ' *λαοὶ θωρήσσοντο* ⌊*-αότες*⌋ *ἐγχείῃσι*, vgl. V. 543 (u. *M* 89[+]) in 3 a h. Merc. 204 (*ὀδῖται*) *οἱ μὲν κακὰ πολλὰ* ⌊ ⌋*, οἱ δὲ μάλ' ἐσθλὰ* ' *φοιτῶσιν im Schilde führend* *Φ* 315 *ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα,* ' *ὃς δὴ νῦν κρατέει, -ονεν δ' ὅ γε ἴσα θεοῖσι*, s. *σθένος* 304. 308 u. vgl. *E* 440f., *Z* 101 *Π* 435 *διχθὰ δέ μοι* (Zeus) *κραδίη -ονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι* (ob ich Sarp. rette oder töten lasse) *in zwei Richtungen*, NS wohl von Ptz. abh., vgl. V. 647, aber auch *τ* 524 1 b Intensität, dir. od. indir. (mit Adv. u./o. konz. Partikel, vgl. *P* 181 in 1 a u. s. 3 a.b Vorbem.); nur Ptz.: 12× Nom. (4× *ἐμ-*), 13× Akk., *N* 40 Dat.; nach Gl./Vgl. *E* 143, *O* 83, *P* 746[+], *X* 143/*N* 40, in Gl. *O* 276, dir. R. *I* 655, *N* 80, *O* 298, *Ω* 298 (stets REnde, falls *Ξ* 376-7 ath.) u. 2° *Ξ* 375, *O* 298, *Ω* 298 (stets REnde, falls *Ξ* 376-7 ath.) u. 2° *N* 40 ⌊*Ἕκτορι ... ἄμοτον -αῶτ*⌋*ες ἕποντο* 80 *μενοινώω δὲ καὶ οἷος* ' ⌊ ⌋*ι μάχεσθαι*, vgl. *X* 36 in 3 a *Δ* 440 (*ὦρσε τοὺς*) *Ἔρις ἄμοτον -αυῖα* ≅ *E* 518[ex.] *O* 83 *ὦς κραιπνῶς -αυῖα διέπτατο* (Hera) ≅ 172 (Iris) *ν* 389 *αἴ κέ μοι ὦς -αυῖα παρασταίης* (Ath.) *E* 143 *ὦς -αὼς Τρώεσσι μίγη* (Diom.), vgl. *Π* 754 in 2 *P* 746 *ὦς οἵ γ' ἐμ-αῶτε* (*γε* [q.v. L 2] *-αῶτε* v.l.) *νέκυν φέρον* ≅ 735 *X* 143 *ὦς ἄρ' ὅ γ'* ⌊*ἐμ-αώς*⌋ (*γε -αώς* v.l.) *ἰθὺς πέτετο* (Ach. gg. Hektor) *Y* 468 (Ach. war nicht *γλυκύθυμος*) *οὐδ' ἀγανόφρων,* ' *ἀλλὰ μάλ'* ⌊ ⌋ (gab keinen Pardon), Prädik. nur hier ‖ *Δ* 73 *ὦς εἰπὼν* ⌊*ὤτρυνε, πάρος -αυῖαν Ἀθήνην* = *X* 186 = *ω* 487 ≅ *T* 349, vgl. *E* 135 in 3 a, *Θ* 293f. *N* 46 (Pos. VN[a] ⌊ ⌋) *Αἴαντε πρώτω προσέφη, -αῶτε καὶ αὐτώ* = *Π* 555 (Patr. VN[a] *ὦρσε*) *O* 604 (*νήεσσιν ἔπι*) *ἔγειρεν* (Zeus) ' *Ἕκτορα ...* ⌊*μάλα περ -αῶτ*⌋*α καὶ αὐτόν*, vgl. *N* 317 in 3 a u. *P* 181 in 1 a *Ξ* 375 *ἠγήσομαι, οὐδ' ἔτι φημὶ* ' *Ἕκτορα ... μενέειν* ⌊ ⌋*α*, vgl. *X* 384 u. *K* 208[+] in 3 *Ω* 298 (*οὐκ ἄν σε*) *κελοίμην* ' *νῆας ἐπ' ... ἰέναι* ⌊ ⌋*α*, vgl. *X* 413 in 3 *χ* 172 *μνηστῆρας ...* ' *σχήσομεν ἔντοσθεν μεγάρων,* ⌊ ⌋*ας* Hes. fr. 35, 3 *οὐκ ἐδύναντο Πύ*]*λον πραθέειν* ⌊ ⌋*ες*, vgl. *I* 532 u. Sc. 240 in 3 *O* 276 (erfolglose Jagd) *ἐφάνη λὶς ...* ' *εἰς ὁδόν, αἴψα δὲ πάντας ἀπέτραπε* ⌊*καὶ -αῶτα*⌋*ς*, vgl. *Y* 256 in 2 298 (*στήομεν, εἴ κεν ἐρύξομεν*) *τὸν δ'* (Hektor) *οἴω* ⌊ ⌋ ' *θυμῷ δείσεσθαι Δαναῶν καταδῦναι ὅμιλον*, vgl. *K* 433 in 3 *I* 655 (*ἀμφὶ ἐμῇ κλισίῃ*) *Ἕκτορα* ⌊ ⌋ *μάχης σχήσεσθαι ὀίω*, vgl. *P* 181 in 1 a 2 abs., außer *K* 236 nur Ptz.: 17× Nom. (9× *ἐμ-*) neben Bew.verben, 9× Akk. neben Verben des Bezwingens; nach/in Gl. *Π* 754 / *E* 142, 1[H], in dir. R. 4[i] (*H* 24 RAnf.), 3[a] am Anf. u. Ende *K* 236 (*ἔταρόν γ' αἱρήσεαι*) *τὸν ἄριστον, ἐπεὶ -άασί γε πολλοί* (227 *ἔθελον ἕπεσθαι*) *N* 785 (Alex. zu Hektor: „*ἄρχ'*) *ἡμεῖς δ' ἐμ-αῶτες* (*δὲ -αῶτες* v.l.) *ἅμ' ἑψόμεθ', οὐδέ τί φημι* ' *ἀλκῆς δεήσεσθαι*" = *ψ* 127 (Tel. zu Od.), vgl. *N* 40 in 1 b *H* 24 *τίπτε σὺ δ*<*ὴ*> *αὖ -αυῖα ...* ' *ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;* vgl. *Ξ* 298 in 1 a Sc. 439 (*πέτρῃ* löst sich) *ἐπιθρώσκουσα κυλίνδεται, ἣ δέ τε ἠχῇ* ' *ἔρχεται* ⌊*ἐμ-αυῖα*⌋*,* vgl. *ἐσσύμενος* *N* 142 *E* 838 *ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ* PN[a] ... ' ⌊ ⌋ *θεά* 240 (*ἐς ἅρματα βάντες*) *ἐμ-αῶτ' ἐπὶ* PN[d] *ἔχον ...* ⌊*ἵππους*⌋ 330 (*ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ' ἡνία*) *αἴψα δὲ* PN[a] *μέθεπε ...* ⌊ ⌋ ' ⌊*ἐμ-αώς*⌋ 142 (Schafe niedergestreckt) *αὐτὰρ ὁ* (verwundeter Löwe) ⌊ ⌋ *... ἐξάλλεται αὐλῆς* *Y* 284 ⌊ ⌋ *ἐπόρουσεν* ⌊*ἐρυσσάμενος*⌋ *ξίφος* = 442[in.] (*κατακτάμεναι μενεαίνων*) *Φ* 174 (*ἄορ* ⌊ ⌋) *ἆλτ' ἐπί οἱ -αώς* *Π* 754 *ὦς ἐπὶ* PN[d], PN[v], *ἄλσο -αώς*, vgl. *E* 143 in 1 b u.s. Hoekstra, Mn. IV 31, 1978, 6f. *Λ* 239 *τό γε* (in seinen *ζωστῆρ* eingedrungene Lanze) *χειρὶ λαβὼν ...* ' *ἕλκ' ἐπὶ οἱ -αὼς ... ἐκ δ' ἄρα χειρὸς* (sc. des Gegners) ' *σπάσσατο* *Λ* 258 (*κασίγνητον*) *ἕλκε ποδὸς -αώς, καὶ ἀύτει πάντας ἀρίστους* *K* 339 (*ὅτε*) *κάλλιφ' ὅμιλον,* ' *βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν -αώς* *o* 183 *ἐφ' ἵπποιῖν μάστιν βάλεν· οἱ δὲ μάλ' ὦκα* ' *ἤϊξαν πεδίονδε διὰ πτόλιος -αῶτες* h. 7, 47 (*ἄρκτον ἐποίησεν*) *ἂν δ' ἔστη -αυῖα* ‖ *P* 531 *καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ' αὐτοσχεδὸν ὁρμηθήτην* (Autom. u. Hektor), ' *εἰ μή σφω' Αἴαντε διέκριναν -αῶτε* *H* 261 (*ἀσπίδα νύξεν*) *ἡ δὲ διαπρὸ* ' *ἦλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν* (Hektor) *-αῶτα,* ' *τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε* = *M* 405 ≅ *Λ* 98[ex.] (*δάμασσε*) = *M* 186 = *Y* 400 *Y* 256 *ἀλκῆς δ' οὔ μ' ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις -αῶτα* ' *πρὶν χαλκῷ μαχέσασθαι ἐναντίον* *δ* 416 *αὖθι δ' ἔχειν -αῶτα* (Proteus) *καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι* *ρ* 286 *γαστέρα δ' οὔ πως ἔστιν ἀποκρύψαι -αυῖαν* 3 mit abh. Inf. (Präs./Aor., Fut. nur *H* 36, *M* 197f., *O* 105 in 3 a u. *M* 200[+], *o* 521, *ω* 395 in 3 b), bes. (s. 3 a) 'kämpfen' (vgl. *μενοινάω* B 1) bzw. 'töten' (vgl. *μενεαίνω* B 1) 3 a prägnant in krieg. Kontext vom energ. aggress. Drang (vgl. *μένος*); in Vbd. m. (*ἐν*[*ἰ*]) *θυμῷ* (s.d. B 12 a) *E* 135, *H* 2f. u. (jew. + *ἀλλήλ-*) *Γ* 9, *N* 337f., mit Adv. *H* 160, *M* 89[+], *N* 317, *Σ* 176, *X* 36; 2× Imp., 27× Ind. (7× Plusqu., nur hier u. *λ* 315 in 3 b), 33× Ptz.; nach/in Gl. *N* 337 (Plqu.), *B* 473/ *P* 727, *N* 475 (Ptz.), *M* 304, *Y* 165, *υ* 15 (Ind. Pf.), sonst in dir. R. (*N* 307, *Φ* 481/*H* 36. 160 RAnf./Ende) außer weiteren 6× Plqu. u. 19× Ptz. (bleibt *A* 590, *Δ* 40, *E* 135. 244, *I* 532, *Λ* 713. 733, *N* 317, *π* 171, *τ* 231, *υ* 50 = 1/3) *H* 3 (*ἐξέσσυτο*) *ἐν δ' ἄρα θυμῷ* ' *ἀμφότεροι* (Hektor u. Alex.) *-ασαν πολεμίζειν ἠδὲ* ⌊*μάχεσθαι*⌋*,* vgl. *Λ* 717, *Π* 834 *Θ* 56 *ὁπλίζοντο,* ' *παυρότεροι· -ασαν δὲ καὶ*

ὡς ὑσμῖνι ‹ › + *B* 863 *M* 89 (ἄμ' Ἕκτορ' ἶσαν) οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, -ασαν δὲ μάλιστα ' τεῖχος ῥηξάμενοι ... ἐπὶ νηυσὶ ‹ › = 197 (ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν) *N* 135 (Phalanxformation) οἱ δ' ἰθὺς φρόνεον, -ασαν δὲ ‹ › *υ* 15 ὡς δὲ κύων ... περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα ' ... ὑλάει -ονέν τε ‹ › (Vgl.punkt κραδίη V. 13, vgl. *Π* 435 in 1 a) *E* 482 VN[a] ὀτρύνω καὶ -ον' αὐτὸς ' ἀνδρὶ μαχήσασθαι *Y* 355 ἀνὴρ ἄντ' ἀνδρὸς ἴτω, -άτω δὲ ‹ › *E* 135 προμάχοισιν ἐμίχθη, ' 8 καὶ πρίν περ θυμῷ -αὼς Τρώεσσι ‹ › (vgl. Sc. 387) ≅ *Δ* 304[ex.] (-άτω, neg.) *X* 36 ἑστήκει (Hektor vor d. Tor), ἄμοτον -αὼς Ἀχιλῆϊ ‹ › *N* 317 αἰπύ οἱ (Hektor) ἐσσεῖται μάλα περ -αῶτι ‹ › (νῆας ἐνιπρῆσαι), and. V. 80 in 1 b *Z* 120 12 ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην -αῶτε ‹ › = *Y* 159 ≅ *Ψ* 814 ≅ *E* 569[ex.] (vgl. metr. gleichw. Sc. 176) + 244 (ἐπὶ σοί) *π* 171 οὐδ' ἐγὼ αὐτὴ (Ath.) ' δηρὸν ἀπὸ σφῶϊν ἔσομαι -αυῖα ‹ › ‖ *H* 160 οὐδ' οἳ προφρονέως -αθ' Ἕκτορος ἀντίον 16 ἐλθεῖν *Φ* 481 πῶς δὲ σὺ (Art.) νῦν -ονας ... ἀντ' ἐμεῖο ' στήσεσθαι; *N* 307 πῇ τ' ἄρ -ονας ‹καταδῦναι ὅμιλον›; (rechts, in der Mitte oder links?) *K* 433 (εἰ) -ατον (Diom. u. Od.) Τρώων ‹ › vgl. *O* 298 f. in 1 b *I* 247 ἀλλ' ἄνα, εἰ 20 -ονάς γε καὶ ὀψέ περ ... ' τειρομένους (Gr.) ἐρύεσθαι *Γ* 9 (ἶσαν σιγῇ) ἐν θυμῷ -αῶτες ‹ἀλεξέμεν, ἀλλήλοισιν *E* 779 (Ath. u. Hera βάτην) VN[d] ‹ › αι -αυῖαι ≅ *A* 590[ex.] (-αῶτα, Heph.) *N* 475 ὀδόντας ' ὑπῆγεν (Eber), ἀλέξ‹ασθαι -αὼς› 24 κύνας (u. ἄνδρας) *Φ* 65 (σχεδὸν ἦλθε) γούνων ἅψ‹ › περὶ δ' ἤθελε θυμῷ ' ‹ἐκφυγέειν› θάνατον *τ* 231 λάε νεβρὸν ἀπάγχων (Hund), ' αὐτὰρ ὁ ‹ › -αὼς ἥσπαιρε πόδεσσι *M* 304 οὔ ῥά τ' ἀπείρητος -ονε (Löwe) σταθμοῖο δίεσθαι, ' 28 ἀλλ' (ἢ ἥρπαξε ἠὲ ἔβλητ') *Ξ* 88 οὕτω δὴ -ονας (Ag.) Τρώων ‹πόλιν› ... ' καλλείψειν ...; *X* 384 (ὄφρα γνῶμεν) ἢ καταλείψουσιν ‹ › ... ' ἦε ‹μένειν› -άασι (Tr.), vgl. *Ξ* 375 in 1 b *K* 208 (πύθοιτο ἄσσα μητιόωσι) ἢ -άασιν ' αὖθι ‹ › (ἦε ἀναχωρήσουσιν) = 409 *H* 36 πῶς -ονας (Ap.) πόλεμον ‹καταπαυσέμεν› ἀνδρῶν; *O* 105 ἢ ἔτι μιν (Zeus) -αμεν ‹ › ἄσσον ἰόντες ' ἢ ἔπει ἠὲ βίῃ· ὁ δ' (οὐκ ἀλεγίζει) ‖ *Δ* 40 (wenn ich) -αὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι ' 36 τὴν ἐθέλω (Zeus) ὅθι τοι (Hera) φίλοι ἀνέρες (μ' ἐάσαι) Sc. 240 (ἐμαρνάσθην) τοὶ μὲν ὑπὲρ σφετέρης πόλιος ... ' λοιγὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ ‹πραθέειν› -αῶτες, vgl. Hes. fr. 35, 3 in 1 b *I* 532 (μάχοντο) VN μὲν ἀμυνόμενοι ON[g] ... ' 40 VN δὲ δια‹ › ‹-αῶτες Ἄρῃ› *υ* 50 (εἴ περ πεντήκοντα λόχοι) νῶϊ περισταῖεν, κτεῖναι ‹ › *E* 301 τὸν ‹κτάμεν›αι -αὼς ὅς τις τοῦ γ' (Leichnam) ἀντίος ἔλθοι = *P* 8 ≅ Sc. 453[in.] ≅ 414 *Y* 165 (e. Löwen) ἀπο‹ ›αι -άασιν ' ἀγρ- 44 όμενοι πᾶς δῆμος ≅ *ε* 18[ex.] *δ* 700 Τηλέμαχον -άασι κατα‹ › (V. 699 φράζονται) + 740 (φθῖσαι) *χ* 263 μνηστήρων ἐς ὅμιλον ‹ἀκοντίσα›ι, οἳ -άασιν ' ἡμέας ἐξεναρίζαι (V. 255 f. ‹ › ν ἱέμενοι) *N* 337 ὣς ἄρα τῶν ὁμόσ' ἦλθε μάχη, -ασαν 48 δ' ἐνὶ θυμῷ ' ἀλλήλους ... ἐναιρέμεν, vgl. V. 386 f. *B* 543 αἰχμηταὶ ‹-αῶτες› ... μελίῃσι ' θώρηκας ῥήξειν 473 τόσσοι (Gr. gg. Tr.) ... ' ἐν πεδίῳ ἵσταντο διαρραῖσαι ‹ › = *Λ* 713[ex.] = 733[ex.] = *P* 727[ex.] *Φ* 68 (δόρυ ἀνέσχετο) οὐτάμεναι 52 -αὼς = *τ* 449[in.] *E* 852 (Ἄρης ὠρέξατ' ἔγχεϊ) ‹-αὼς ἀπὸ› θυμὸν ἐλέσθαι *N* 182 ὠρμήθη ‹ › τεύχεα δῦσαι *Σ* 156 ποδῶν λάβε (Hektor den Patr.) ... ' ‹ἐλκέμεναι› -αὼς 176 (ἐρύσσασθαι) ἐπιθύουσι (Tr. den Patr.)· μάλιστα δὲ ... 56 Ἕκτωρ ' ‹ › -ονεν, vgl. *P* 395 f. **3 b** abgeschw. (~ Hilfszeitwort) sonst von bloßem (oft vergebl.) Wunsch (ohne krieg. Bezug außer *M* 200[+], *λ* 315); 9× Ptz., 6× Ind., an letzten 2 St. mit Adv.; in dir. R. (*ρ* 520 Gl.) außer *M* 200, *X* 413, *ε* 60 375, 1[h] *M* 200 ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι -αῶσιν (vgl. 197 in 3 a) ≅ 218 *X* 413 (γέροντα μόγις ἔχον) ἐξελθεῖν -αῶτα πυλάων *δ* 351 Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ -αῶτα νέεσθαι ' ἔσχον, vgl. *γ* 284 *I* 361 (ὄψεαι) πλεούσας ' νῆας 64 ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσ‹έμεναι› -αῶτας *ε* 375 ἀλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας, ' νηχ‹ › -αώς, vgl. V. 399 *λ* 210 τί νύ μ' οὐ μίμνεις ‹ἐλέειν› -αῶτα (V. 206 ‹ › τέ με θυμὸς ἀνώγει) *ω* 395 δηρὸν γὰρ σίτῳ ἐπιχειρήσειν -αῶτες ' 68 μίμνομεν h. Merc. 416 ἐγκρύψαι -αώς ‖ *I* 641 -αμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων ' κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι, abh. Zust.verb nur hier *Ω* 657 κατάλεξον, ' ποσσῆμαρ -ονας κτερεϊζέμεν Ἕκτορα *λ* 315 (ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην φυλόπιδα 72 στήσειν) Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ -ασαν θέμεν *υ* 215 -άασι γὰρ ἤδη ' κτήματα δάσσασθαι δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος *ο* 521 ἄριστος ἀνὴρ -ονέν τε μάλιστα ' μητέρ' ἐμὴν γαμέειν, vgl. *φ* 157 *ρ* 520 τοῦ δ' ἄμοτον -άασιν ἀκουέμεν, ὁππότ' ἀείδῃ wollen = sind bereit (vgl. *λ* 380), kontrast. (metr. gleichw.) *ο* 376 'sind drauf aus'

Kompos.: Ptz. ἐμμεμαώς[+] (nur Nom.) 4× in 1 b, 9× in 2, gleichbed. mit Simplex (vgl. *E* 142 mit 135. 143, 240 mit 244), das 5× v.l. (s. dazu Leumann, Hom. Wört. 52; and. Seiler, ZVS 75, 1958, 19 f.)

D *Σ* 155 b, *X* 126 a; v.l. *Δ* 435, *E* 836, *K* 362, *Ω* 81 (< Sc. 439?), *δ* 727

G 14× in *E*, 12× in *N* R. Führer

μεμορυγμένα [1°] E zu μορύσσω, nur Ptz. Pf. Pass., viell. Reimbildg. zu πεφορυ[γ]μένος (Stesich. S 15 II 3 f., vgl. *σ* 336, *ι* 397, *Z* 268[+], jew. + αἵματι); zur v.l. -χμ-, vgl. Schwyzer I 769 A. 6, R. Schmitt, Nominalbildg. in den Dichtungen des Kallimachos von Kyrene, Wiesbaden 1970, 102 A. 16 u. ἀκαχμένον (s. I Sp. 407, 26 ff.). Vgl. Μόρυχος, Epith. d. Dion. in Sizilien, wegen seines bei der Weinlese m. Hefe beschmierten Gesichts **Σχ** sch. Barn. z.St.: μεμολυσμένα. πεφυρμένα **B** *beschmutzt, beschmiert* *ν* 435 (Ath. verwandelt Od. in Bettler) ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα, ' ῥωγαλέα ῥυπόωντα, κακῷ -α καπνῷ *geschwärzt vom schmutzigen Rauch* des Herdfeuers (s. II Sp. 1328. 57 ff. u. vgl. Handschur, Farb- u. Glanzwörter, 198) als Platz f. Schutzflehende u. Sklaven (*η* 153 f., *λ* 190 f.). Der Rauch (Ruß) nimmt wie Dachgebälk (*B* 414 f., vgl. *χ* 239) u. Waffen (*τ* 18) so auch Kleidern (*Σ* 25) ihren Glanz; letztere sollten normalerweise gewaschen werden (*ζ* 59. 87), doch der Bettler bleibt meist ungewaschen (*τ* 72[+]. 327). — Wortf.: αἰθαλόεις, κνύζωσα, κυάνεος B 2 f, μέλας B 1 e, πεπαλαγμένον, πεφυρμένον, ῥυπόωντα, ῥερυπωμένα, φορύξας, ψολόεις M. de Leeuw

μέμφομαι [3[i], 2°, 1[H]] E unsicher, als Wz.gestalt sowohl **memb[h]-* wie **meng[wh]-* möglich (vgl. ὀμφή < **sonk[wh]-*, wozu Meier-Brügger, MSS 50, 1989, 91). — Abl.: ἀμεμφής; vgl. auch μῶμος E **Σχ** sch. D *A* 65: ἐπαιτιᾶται. ἐπιζητεῖ (ähnl. *B* 225), sch. Barn. *π* 97: κασιγνήτοις ἐπι-εαι· ἀντὶ τοῦ οὐκ εἰσί σοι ἀδελφοί

B *seine Unzufriedenheit zeigen* (*verbal äußern* 2[i] bei göttl. Subj.), bis auf 1[H] m. Präv. ἐπι- [ᾱ ᾱ] **1 Kompos.** ἐπιμ.: *sich beschweren, unzufrieden sein über, etw. auszusetzen haben an jem./etw.* wegen Beeinträchtigung der eigenen Interessen, bes. durch das Fehlen von etw. (Sachen, Verhalten), das man erwarten darf. — Wortf.: νεμεσίζομαι, νεμεσ(σ)άω, ὄνομαι M. Gen. der Sache: *B* 225 (Thers. zu Ag.:) τέο δ' αὖτ' ἐπι-εαι ἠδὲ χατίζεις; *worüber bist du schon wieder* (s. *A* 118 ff.) *(zusätzlich) unzufrieden*? (wo du doch so viel hast), vgl. *B* 226 ff., bes. 229 *A* 65 (μάντιν ἐρείομεν ..., ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Ap.) εἴ τ' ‹ἄρ' ὅ γ' εὐχωλῆς ἐπι-εται› ἠδ' ἑκατόμβης 93 οὔτ' ‹ › οὐδ' ἑκατόμβης, ' ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος (ἄλγε' ἔδωκεν), unwahrsch. Leumann, Hom. Wörter. 95 m. Dat. der Pers.: *π* 97 ἤ τι κασιγνήτοις ἐπι-εαι, ‹οἷσί περ ἀνὴρ ' μαρναμένοισι πέποιθε, *hast du dabei etwas auszusetzen an*, d.h.: 'helfen sie dir nicht?', vgl. II Sp. 1341, 7 ff. 115 οὔτε κασιγνήτοις ἐπι-ομαι, ‹ › **2 Simplex**: *tadeln, heruntermachen, ausschimpfen.* — Wortf.: ἀεικίζω, ἀτιμάω, ἐνίσσω, λωβήσασθαι, νεικέω, ὁμοκλέω, ὀνειδίζω, ὑβρίζω m. Akk. der Pers.: Op. 186 γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας· ' μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι, Verstoß gg. αἰδώς M. de Leeuw

μέν L **1** allg.: C. Mutzbauer, Der hom. Gebr. der Partikel MEN, Progr. Gymn. zu Köln, Köln 1884 (I). 1886 (II) m. älterer Lit.; Kühner-Gerth 139 ff.; Denniston, GP 328 f., 359–97; Ruijgh, „τε épique" 198 ff. **2** Etym. u. Verh. zu μάν/μήν: s.o. μάν E; s.a. Schwyzer II 569 f.; Denniston, GP 328 f. **3** Metrik: B. Giseke, Hom. Forschungen, Leipzig 1864, 93 ff., 132 ff.; Hoekstra, Modifications 56 ff. **4** Gebr.

4 a urspr. Bed.: abgeschwächtes *μάν* (s.d.), den Satz, worin es steht, beteuernd, evt. im Ggs. zum Vorhergehenden: W. Bäumlein, Untersuchungen über gr. Partikeln, Stuttgart 1861, 160–3; Denniston, GP 359–63 **4 aα** bekräftigend, nach Pron. am Satzanfang: Denniston, GP 359 f. **4 aβ** nach Neg.: Mutzbauer a.O. II 18; Denniston, GP 361 ff. **4 aγ** advers. Gebr. (umstritten): Denniston, GP 368 f. **4 b** erweiterter Gebr.; im Ggs. zu/Korr. m. dem folg. Satz; allg.: Bäumlein a.O. 163 ff.; Denniston, GP 369–86 **4 bα** *μέν ... δέ* (*αὐτάρ/ἀτάρ/ἀλλά*): Bäumlein a.O. 164–70; Denniston, GP 369–74 **4 bβ** *μέν* ... nicht advers. Partikel: Denniston, GP 374–77 **4 bγ** Sonstige Kontraste: Denniston, GP 377–79 **4 bδ** *μέν*-solitarium: Bäumlein a.O. 163 f.; Denniston, GP 380 ff.; Ruijgh a.O. 202 ff. **4 bε** wiederholtes *μέν*: Denniston, GP 384 f. **5** in Kombination m. and. Partikeln **5 a** *ἀτὰρ μέν*: Mutzbauer a.O. I 22 f. **5 b** *γε μέν*: Denniston, GP 387 f. **5 c** *μὲν δή*: Denniston, GP 391 ff. **5 d** *ἦ μέν* (*δή*): Mutzbauer a.O. II 3 ff.; Denniston, GP 389 f. **5 e** *ἤτοι μέν*: Mutzbauer a.O. II 20 f.; Ruijgh a.O. 199 f. **5 f** *καὶ μέν*: s.o. *καί* L 4 c **5 g** *μέν + τε*: Ruijgh a.O. 741 ff. **5 h** *μέν τοι* (beide Partikeln m. eigener Bed.): Bäumlein a.O. 247 f.; Denniston, GP 397 **6** Textkritik: Breuning 75 (ad h. Ap. 326); Labarbe, L'Homère de Platon 155 ff. u. Lohse, Helikon 5, 1965, 274 ff. (ad *I* 499) **7** zu einzelnen Versen u. Wendungen: *B* 404–8: Köhnken, Gl. 56, 1978, 7 f.; *M* 344: Denniston, GP 368; *Φ* 260: Leaf z. St.; *Ω* 92: Leaf z. St.; Denniston, GP 368; *γ* 57–61: Köhnken, Gl. 56, 1978, 8; *ψ* 295 f.: Theiler, DLZ 77, 1956, 348; Th. 717: 'Hesiod' 127 f.; W. Karl, Chaos u. Tartaros in Hes. Th., Diss. Erlangen 1967, 73 f.; Op. 111. 137: ⟨Nicolai, Hesiods Erga 45,⟩; Op. 161: A. Steitz, Die Werke u. Tage des Hes., Leipzig 1869, 68; ⟨ ,⟩; Verdenius, Entretiens Fondation Hardt 7, 1960, 131 Anm. 2; Op. 166: A. Steitz a.O. 68; ⟨ ,⟩; h. Cer. 33: Richardson z. St. *ἀλλὰ ... μὲν ... δέ*: Moorhouse, CQ N.S. 2, 1952, 103 f.; *ὥς οἱ μὲν ... δὲ* u.ä.: Graz, Feu, E & C 60, 83 f.; Führer, Formproblem-Untersuchungen, Zetemata 44, 1967, 41 ff. Stellen s. Gehring, Hofinger u. MW; Nachträge: Plusv.: *H* 308 a, *T* 39 a, *Y* 30 a, *υ* 83 a, *χ* 43 a Nicht in Hofinger u. MW: Hes. fr. 145, 16 Pap. u. ep. Fr.: Hes. POxy. 2509, 15; Hes. fr. 10(a), 43. 55 (ci.). 90; Theb. fr. 2, 2 p. 11 Ki. = p. 22 Dav.; fr. 3, 2 p. 11 Ki. = p. 23 Dav.; Cypr. fr. 3, 1 p. 22 Ki. = 4, 1 p. 36 Dav.; fr. 5, 1 p. 23 Ki. = 6, 1 p. 37 Dav.; fr. 6, 8 p. 24 Ki. = 7, 8 p. 38 Dav.; Aeth. fr. 3, 3 p. 35 Ki.; Il. Parv. fr. 2, 1 p. 39 Ki. = p. 53 Dav.; fr. 11, 1 p. 43 Ki. = 11 A p. 56 Dav.; inc. sed. fr. 4 p. 72 Ki. = 7 p. 107 Dav.; fr. 14 p. 74 Ki. = 27 p. 111 Dav.; Alcmaeonis fr. 1, 1 p. 76 Ki. = p. 139 Dav. (*μιν*); Eumel. fr. 2, 4 p. 188 Ki. = 2 A, 4 p. 97 Dav.; c. Naup. fr. 2, 1 p. 146 Dav.; Minyas fr. 1, 1 p. 144 Dav.; Pan. fr. 5 p. 117 Dav.; fr. 12, 7. 14. 15 a p. 258 Ki. = p. 121 Dav.; fr. 13, 1 p. 121 Dav.; fr. 14, 2 p. 122 Dav.; fr. 16, 1 p. 123 Dav.; fr. 32, 8 Matthews; Choer. Suppl. Hell. 319, 2; 320, 2; inc. sed. fr. 5, 1 p. 148(?) Allen, wozu: Labarbe, L'Homère de Platon, 378 ff.; G. Lohse, Untersuchungen über Homerzitate bei Platon, Diss. Hamburg 1961, 21 ff.; Mer. Suppl. Hell. 903 A, 1. 13. 18. 21; ⟨inc. auct. fr. PSI, 1385 b, 3; ⟨ ,⟩ 1386, 25. 33; Antim. Teius fr. dub. ap. 3, 1 Coll. Alex. p. 247 Powell(?); Mus. fr. 3 Diels; fr. 5, 2 Diels; Vit. p. 9, 12; p. 11, 17; p. 13, 10; p. 16, 30; p. 17, 2. 7; p. 18, 23. 26; p. 19, 1. 7 (v.l.); Cert. p. 37, 7. 27; p. 38, 7 (v.l.). 19; p. 39, 31; p. 40, 8; POxy. 3698, 15 G. C. Wakker

μενεαίνω [25[i], 13°, 1[H], 1[h]] **F** Präs. Ind. *-ω* 1, *-εις* 3, *-ει* 1, *-ομεν* 1, *-ετε* 2; Impf. *-ε(ν)* 5, *-ον* 2; Imp. *-ε* 1; *-έμεν* 2; *-ων* 20; Aor. *μενεήναμεν* 2

M **1 a** [⏑⏑̲⏑] *κτεινόμενος -ε Π* 491; *μεν*]*εαινε* h. Cer. 468 [⏑⏑̲⏑] *-ε Φ* 543 [⏑⏑̲⏑] *-ε ν* 30 **1 b** [⏑⏑̲×] *αὐτὸς*[+] *ἐρύκε/ἀλέξασθαι -ω/ον ρ* 17, *O* 565 = *Π* 562; *ἱέν/ἐνιπρῆσαι -ει(ς) ρ* 185, *O* 507; (*δ'*) *ἀσπερχὲς -εις/εν Δ* 32, *X* 10, *α* 20; *ἐρύκεσθαι -ω* (*βέλτερον κατὰ πτόλιν πτωχεύειν*) *bin nicht drauf aus*, vgl. *N* 252 f. 185 *πόλινδ' ἰέναι -εις* ' *σήμερον, ὡς ἐπέτελλεν* (Tel.), vgl. *o* 308 *ν* 30 (Demod. sang, Od.) *πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε* ... ' *δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ -ε νέεσθαι es drängte ihn*, vgl. *δ* 351, *γ* 344 2 ell. bzw. abs. (vgl. *μέμονα* B 2); in dir. R. außer *Π* 491 (REinl.), *O* 617, *Ω* 22 *O* 617 (*ἔθελεν* ⟨*ῥῆξαι, στίχας· ἀλλ' οὐ*⟩ *δύνατο* ⟨ ,⟩ ⟨*μάλα περ -ων*,⟩, vgl. V. 604, *B* 473. 543 f., *Λ* 537 f. *ε* 341 (*τίπτε τοι ὧδε ὠδύσατ' ἐκπάγλως; οὔ*) *σε καταφθίσει* (Pos.), ⟨ ,⟩ *so sehr er es auch möchte*, umdeutbar zu *zürnt* (s.u. 3) *X* 10 (*τίπτε με διώκεις; οὐδὲ*) *ἔγνως ὡς θεός εἰμι* (Ap.), *σὺ δ'* (Ach.) *ἀσπερχὲς -εις du gierst hartnäckig ~ gibst nicht auf*, s. *Φ* 605 *Π* 491 *κτεινόμενος -ε* (sprach letzte Worte u. starb) *bäumte sich auf*, s. *στενάχων* V. 489 (Gl.), vgl. *X* 337. 355, *-ων T* 367, *λ* 585, Sc. 361 **2** [⏑⏑̲⏑⏑] *-ομεν O* 104; *-ετε N* 628; *-έμεν E* 606, *T* 68; *μενεήναμεν T* 58, *δ* 282 [⏑⏑̲⏑⏑] *κτεῖναι -ετε υ* 315 Anl. pos.bildend *O* 104, *T* 58

Σχ sch. D *O* 104: *προθυμούμεθα* (so reg.)· ⟨*ὀργιζόμε*,*θα* (ebs. *Π* 491, *T* 68), *Ω* 22: *μηνιῶν*. ⟨ ,⟩*νος*

L F. Weidemann, De ira Achillis, Diss. Marburg 1889, 33 ff. 62 ff.; J. Irmscher, Götterzorn bei Hom., Leipzig 1950, 14; Adkins, JHS 89, 1969, 14. 17 f.

B *drauf aus sein, danach streben*, (außer *λ* 392. 585, *ρ* 17. 185 energischen) spontanen (vgl. *αὐτός*[+] *O* 565 = *Π* 562, *ρ* 17) *Drang haben* (vgl. *μένος*), von (allg.) Vitalitätsregg. (*Π* 491) bis zu (spez.) Wut od. Zorn (in 2. 3); neg. *E* 606, *T* 68, *ρ* 17, 1[h], vergebl. *E* 436, *O* 104. 617, *Y* 346. 442, *Φ* 170. 176 = *φ* 125, *X* 10, *δ* 282, *ε* 341, *λ* 392. 585; Subj. (sg. außer 2× *νῶϊ* + Aor. u. 5× Pl.) bis auf *Δ* 126 (Waffe belebt gedacht) pers., davon (in 3. 4 außer *T* 367 stets) göttl. *Δ* 32 (Hera), *O* 104 (dies. u.a.), *α* 20, *ε* 341, *ζ* 330 (Pos.), 1[H] (Ares), 1[h] (Dem.); mit abh. Inf. (1), Dat. (3) od. Gen. (4), mit (mod./temp.) Adv. *ἀ*[*ζηχές, αἰεί, ἀσκελέως, ἀσπερχές* (3×), *ἐπιζαφελῶς, λίην, μάλα* (2×); im Ggs. zu *μέμονα* B 1 a (am Anf.) nie mit lok. Best., sonst gleichbed. bis auf 3 (sek. Bed.entw.?), liefert metr. entspr. 'Flex.' bes. beim überrepräsentierten (50 %) Ptz., vgl. *O* 617, *ε* 34 m. *Ξ* 375, *Ω* 298, *χ* 172, Hes. fr. 35, 3; *ν* 30 m. *δ* 351; Sc. 361 m. *Δ* 440, *E* 518; im Wechsel mit *ἵεμαι* (bei Wiederaufnahme von verb. fin. durch Ptz.) *E* 434/6, *δ* 282/4, *φ* 125/9. — **Wortf.**: *ἀλύ(σσ)ω, δυσθυμαίνω, ἐθέλω, ἐπείγομαι, ἵεμαι, κοτέω, λιλαίομαι, μαιμάω, μαίνομαι, μέμονα, μενοινάω, ὀδύσασθαι, ὀρεχθέω, ὁρμάομαι, κακὰ φρονέω, χαλεπαίνω, χατέω, χολόομαι* 1 m. abh. Inf. (Aor. außer *E* 606 [neg.] u. 3° am Ende; *Δ* 32, *E* 606, *N* 628, *Φ* 543, *δ* 282, *ν* 30 nach-, sonst unmittelbar vorangest.), bes. 'töten' (vgl. *μένος* B Vorbem.), Zush. in Il. stets krieg. (⟨vgl. *μέμονα* B 3,⟩a), in Od. meist (außer *κ* 295. 322, *υ* 315) friedl. (⟨ ,⟩b); in dir. R. (*ρ* 17. 185 RAnf.) außer *O* 565[+] (RAbschl.), *Γ* 379[+] (ohne *Y* 346 u. 2°), *Δ* 126, *Φ* 176[+]. 543, *ν* 30 *Γ* 379 *ἀψ ἐπόρουσε κατακτάμεναι -ων* ' *ἔγχεϊ* ≅ *Φ* 33 ≅ *E* 436 (*τρίς*) ≅ *Y* 442 (*ἐμμεμαώς*) = 346[ex] ≅ *Φ* 170 ≅ 140 ≅ *κ* 295[ex] (*ὥς τε*) ≅ 322, vgl. *E* 301. 852. 434 f. *υ* 315 (*εἴ μ' αὐτὸν* (Tel.) ⟨*κτεῖναι, -ετε χαλκῷ*, vgl. V. 50, *δ* 823 *N* 628 *ἐν νηυσὶν -ετε* ... ' *πῦρ* ... *βαλέειν*, ⟨ ,⟩ *δ'* ... *Ἀχαιούς* (630 *ἐσσύμενοι*), vgl. 634 *O* 507 *νῆας ἐνιπρῆσαι -ει* (Hektor) *Δ* 32 (was hat dir Priam. getan) *ὅ τ' ἀσπερχὲς -εις* (Troja *ἐξαλαπάξαι*) *unablässig darauf sinnst*, vgl. V. 40, *Θ* 241 *E* 606 (Ap. hilft Hektor) *εἴκετε, μηδὲ θεοῖς -έμεν ἴφι μάχεσθαι*, vgl. (V. 130,) *Δ* 303 f. (u. *μέμονα* B 3 a), *H* 111, *Π* 89 *O* 565 *ὡς ἔφαθ', οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἀλέξασθαι -ον,* ' *ἐν θυμῷ δ' ἐβάλοντο ἔπος* = *Π* 562, vgl. *N* 475 *Φ* 543 *φεῦγον* (Tr.)· *ὁ δὲ* (Ach.) *σφεδανὸν ἔφεπ' ἔγχεϊ, λύσσα δέ οἱ κῆρ* ' *αἰὲν ἔχε κρατερή, -ε δὲ κῦδος ἀρέσθαι* (Einnahme Trojas drohte), vgl. *Y* 502 *Φ* 176 (*μελίην οὐ δύνατ' ἐκ κρημνοῖο* ⟨*ἐρύσσα*,*ι*) *τρὶς μέν μιν πελέμιξεν* ⟨ ,⟩⟨*σθαι -ων*,⟩ = *φ* 125 (Bogen zu spannen), vgl. *Σ* 156 *Δ* 126 *ἄλτο δ' ὀϊστὸς* ' ... *καθ' ὅμιλον ἐπιπτέ*⟨ ,⟩, vgl. *O* 542 f. *λ* 392 *πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας, ὀρέξα*⟨ ,⟩, vgl. 206. 210, *Φ* 65 585 *ὀσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων πιέειν -ων,* ' *τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ',* vgl. *ω* 395, Sc. 251 f. *δ* 282 *νῶϊ* (Men. u. Diom.) ... *μενεήναμεν ὁρμηθέντε* ' *ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἴψ' ὑπακοῦσαι* (Od. *κατέρυκε*), vgl. *X* 413 *ρ* 17 (führ ihn in d. Stadt! Antw.:) *οὐδέ τοι αὐτὸς ἐρύκεσθαι -ω* (*βέλτερον κατὰ πτόλιν πτωχεύειν*) *bin nicht drauf aus*, vgl. *N* 252 f. 185 *πόλινδ' ἰέναι -εις* ' *σήμερον, ὡς ἐπέτελλεν* (Tel.), vgl. *o* 308 *ν* 30 (Demod. sang, Od.) *πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε* ... ' *δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ -ε νέεσθαι es drängte ihn*, vgl. *δ* 351, *γ* 344 2 ell. bzw. abs. (vgl. *μέμονα* B 2); in dir. R. außer *Π* 491 (REinl.), *O* 617, *Ω* 22 *O* 617 (*ἔθελεν* ⟨*ῥῆξαι, στίχας· ἀλλ' οὐ*⟩ *δύνατο* ⟨ ,⟩ ⟨*μάλα περ -ων*,⟩, vgl. V. 604, *B* 473. 543 f., *Λ* 537 f. *ε* 341 (*τίπτε τοι ὧδε ὠδύσατ' ἐκπάγλως; οὔ*) *σε καταφθίσει* (Pos.), ⟨ ,⟩ *so sehr er es auch möchte*, umdeutbar zu *zürnt* (s.u. 3) *X* 10 (*τίπτε με διώκεις; οὐδὲ*) *ἔγνως ὡς θεός εἰμι* (Ap.), *σὺ δ'* (Ach.) *ἀσπερχὲς -εις du gierst hartnäckig ~ gibst nicht auf*, s. *Φ* 605 *Π* 491 *κτεινόμενος -ε* (sprach letzte Worte u. starb) *bäumte sich auf*, s. *στενάχων* V. 489 (Gl.), vgl. *X* 337. 355,

Ψ30f., Aesch. Ag. 1388 (and. van der Valk, Researches II 99) Τ58 (ἄρειον ἔπλετο) ὅτε νῶϊ περ ἀχνυμένω κῆρ ' θυμοβόρῳ ἔριδι μενεήναμεν εἵνεκα κούρης; *aufbrausten*, vgl. Β377f. 68 παύω χόλον, οὐδέ τί με χρὴ ' ἀσκελέως αἰεὶ 4 -έμεν *böse sein*, vgl. V. 66, Π61, α68f. Ω22 Ἕκτορα ... ⟨ἀείκιζ⟩εν -ων *in seiner Wut*, vgl. V. 12 54 γαῖαν ⟨ ⟩ει -ων 3 m. abh. (pers.) Dat. (: Sach-Instr. Τ58 in 2): *jem. Böses wollen, grollen*; in dir. R. Ο104 (RAnf.), 1[h] Ο104 νήπιοι, 8 οἳ Ζηνὶ -ομεν ἀφρονέοντες (μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν) *dem Z. was wollen*, vgl. Ε875 Τ367 Τρωσὶν -ων ' δύσετο (Ach.) δῶρα θεοῦ *voller Wut auf*, s. V. 365f., vgl. Π373. 783, λ532 α20 (θεοὶ ἐλέαιρον) ὁ δ' ἀσπερχὲς ⟨-εν ' ... Ὀδυσῆϊ, ζ330 12 ὁ δ' ἐπιζαφελῶς ⟨ ⟩, s. ν342, vgl. Ι516. 525 h. Cer. 468 πείθεο, μηδέ τι λίην ' ἀ⟨ζηχὲς μεν⟩έαινε ... Κρονίωνι, vgl. V. 362 4 m. abh. (Sach-)Gen. (nachhom.): *gieren nach*; in dir. R. Sc. 361 ἀντίος ἔστη ἐμεῖο, μάχης ἄμοτον -ων 16 (Ares; irrig I Sp. 641, 64), vgl. Ε388+. 518. 732 (606 in 1), Γ133, Sc. 23

D v.l. Υ445 (= Ε436)

G 5× in Φ, 4× in O, 3× in T R. Führer 20

μενεδήϊος [2[i]] E verb. Rektionskompos.; VG zu μένω (I2), HG zu δαί, δήϊος; vgl. den nachhom. PN Δαιμένης Σχ sch. D Μ247: μένων τοὺς πολεμίους ἐν τῇ μάχῃ. πο- 24 λεμικός, Ν228: ὑπομονητικὸς ἐν τῇ μάχῃ

B *standhaft im Kampf.* – (Wortf.: μαχήμων, μενεπτόλεμος, μενεχάρμης/ος) Μ247 (Hektor zu Pulÿd.:) „οὐ γάρ τοι κραδίη -ος οὐδὲ μαχήμων" Ν228 (Idom.:) „ἀλλά Θόαν, 28 καὶ γὰρ τὸ πάρος -ος ἠσθα, ' ὀτρύνεις δὲ καὶ ἄλλον κτλ."

G. Markwald

Μενέλαος [134[i], 60[o], 12[H], 13[e]] E VG zu μένειν, HG 32 zu λαός; aber wohl nicht, wie häufig angenommen (v. Kamptz 60. 62 m. Lit.), i. S. v. 'der den feindlichen Mannen standhält', da λαός an u. für sich jew. das eigene Volk bezeichnet. Versch. Deutungen mögl., z.B. 'der beim Volk bleibt', 'der für sein 36 Volk standhält'. – Vgl. auch Μέντωρ E, ferner jetzt Leukart, Mykenaïka 393 Anm. 40 (B) F -ος 98, -ε 31, -ου 22, -ῳ 22, -ον 33; im Prosaref.: 13

M 1 [⏑⏑–⏑] 1a [⏑⏑⏑̄⏑] -ος γ249, -ε Ν603 1b [⏑⏑⏑̄⏑] -ος/ον ⟨ἀρήϊος⟩/ον Ἀτρέος υἱός/όν Ρ79 /Δ98. 115. 195 ≅ 205; -ος ⟨ ⟩ Γ339, Λ487, Ο540, Π311; Ἀτρεΐδης -ος Γ350, Ε50, Ζ44, Ρ46. 60; Ἀτρεΐδη ⟨-ε διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν⟩ Ρ12, δ156. 291. 316, ο64. 87; ⟨ ⟩ ο167; Ἀτρεΐδη 44 ⟨-ε διοτρεφές⟩ δ235; ⟨ ⟩ Η109, Ρ34. 238 (ὦ πέπον). 652. 679. 702, δ138; ἄναξ -ε Ψ588; ὦ πέπον, ὦ -ε Ζ55; ἴφθιμον -ον Ρ554; -ε in versch. Kas. 21[i], 3[o], Cypr. fr. 15, 1 p. 41 Dav. 1c [⏑⏑⏑̄⏑] -ος ἀμύμων Ν641; -ος Δ19, ρ76 ≅ 48 ο207[ex.]; -ον Λ139 2 [⏑⏑–⏑–] 2a [⏑⏑⏑̄–] -ῳ δ128 2b [⏑⏑⏑̄–] -ου κυδαλίμοιο Δ100. 177, Η392, Ν591. 601. 606, Ρ69, δ2. 16. 23 = 217. 46, ο5. 141; ἀγακλῆος -ου Ψ529; -ου Ψ597, γ279; -ῳ Α159 3 [⏑⏑⏑̄×] ⟨Ἀτρε- 52 ΐδ⟩ης/ῃ/ην δουρικλειτός/ῶ/όν -ος/ῳ/ον Ε55. 578, Κ 230, Ψ355, ο52, ρ147 / Hes. fr. 175, 1 (Ἑρμιόνην) / ρ116; ⟨ ⟩ης/ην -ος/ον Ρ580, δ185 = ξ470[ex.] /δ51; ⟨ ⟩αν/ῆς, Ἀγαμέμνων/⟨ονι καὶ⟩ -ος/ῳ Θ261 / Ε552, Η373, 470, Ρ 56 249; ⟨ ⟩ -ῳ Hes. fr. 136, 9.13 (Dat.?); βοὴν ἀγαθὸς/ὸν -ος/ον Β408 ≅ γ311 ≅ ο57, Β586, Γ96, Κ36 ≅ Ρ560[med.ex.], Ζ37 = ρ120[med.ex.] = Κ60[med.ex.] = ο67, Ν593, Ο568, Ρ246 = 656, δ609, Ρ665, δ307, ο92. 97 / Δ220, Ν581, Ρ237 60 = 651, ο14; ἀγαθὸν -ον Δ181; ἀρηΐφιλος/ου/ῳ/ον -ος/ου/ῳ/ον Γ21. 136 = 253. 232, Δ150, Ε561, Λ463, Ρ 138, ο169, Hes. fr. 204, 86. 89. 93 / Γ430. 457, Δ13 / Γ 206. 307. 452 / Γ52. 69 ≅ 90. 432, Ρ1. 11, Hes. fr. 195, 5; 64 κάρη ⟨ξανθὸς⟩ -ος ο133; ⟨ ⟩/οῦ/ῷ/ὸν -ος/ου/ῳ/ον Δ 183 = Ρ18[ex.] = δ30 = 332 = Ρ684[ex.] = Ψ438[ex.] = δ59[ex.] = 147[ex.] = 265 ≅ 168 = 203 = ο110[ex.], Ρ113 = γ168[ex.] (vgl. ο147), Γ284, Δ210, Ρ6. 124. 578. 673, Ψ293. 401, γ 68 257. 326, δ76, ο147 (vgl. Ρ113), Hes. fr. 198, 5 / Hes. fr. 176, 7 / Γ434, Κ240, Λ125 / α285 ≅ Hes. fr. 204, 41[ex.]; διοτρεφὲς ⟨ὦ -ε⟩, Κ43, δ26. 561; ἀγακλεὲς ⟨ ⟩ Ρ716; φίλος ⟨ ⟩ Δ189; ἀντιθέῳ -ῳ θ518 = ω116[ex.]; -ος/ῳ/ον/ε Γ403, 72 Ψ576, δ116 / Ε715, Hes. fr. 197, 5 / Κ114, Ρ507. 626, ψ 51, ν414 / Δ169, Ρ508 im Prosaref.: 5[e] Hes. fr. 194; Cypr. ⟨ap. Procl. Chr.⟩ 18. 20. 32. 35 p. 31 Dav., Il. parv. ⟨ ⟩ 9 p. 52 Dav., fr. 19 p. 58 Dav., Il. pers. ⟨ ⟩ 21 p. 62 Dav., Nosti ⟨ ⟩ 3. 9 p. 67 Dav., Nosti fr. 2 p. 68 Dav., Eumel. fr. 9 p. 100 Dav., Cin. ep. fr. 3 p. 93 Dav.

L [1]Leaf, Homer and History, London 1915, 228. 323; [2]Farnell, Cults, Oxford 1921, 322f.; [3]Klingner, Studien, Zürich/Stuttg. 1964, 73ff.; [4]Burr 58ff.; [5]Kullmann, Quellen 93ff. u.ö.; [6]Kiechle, Lakonien 10f., 39ff.; [7]Webster, Mykene 148. 161f., ders., Mycenae 120f.; [8]Friis Johansen, The Iliad in Early Greek Art, Munksgaard 1967, 77ff., 212f. u.ö. (s. Index); [9]Nilsson, Min.-Myc. Religion 621ff.; [10]Giovannini 27f.; [11]H.S.-L. 74ff., bes. 79f.; [12]Powell, TAPhA 101, 1970, 419–31; [13]Barck, WS 5 (84), 1971, 5–28; [14]A. Parry, HSPh 76, 1972, 15–20; [15]Bergold, Zweikampf; [16]Hohendahl-Zoetelief, Mn. Suppl. 63, 1980, 45–53, 143–183; [17]Postlethwaite, Antichthon 19, 1985, 1–6; [18]Loptson, AC 55, 1986, 43. 46ff.; [19]F. Frontisi-Ducroux, La cithare d'Achille, Rom 1986, 23–27

B Atreide, Bruder des Ag. u., ihm wohl untergeordnet, Herr in Lakonien u. Sparta; Gatte der Hel. u. Verursacher des Troj. Krieges, als er sie von Paris zurückgewinnen will 1 Allgemeines (Herkunft, Charakter usw.) 1a Genealogie: bei Hom. wie sein Bruder Ag. Sohn des Atreus (Ἀτρέος υἱός, Ἀτρείδης, s. M); Mutter oder Geschwister nicht genannt (Aerope vorausg.?, s. Hes. fr. 194); bei Hes. fr. 195, 5 (f.) sind beide sowie e. Bruder Anaxibios (oder Schwester -ίη?, s. App. z.St.) Söhne des Pleisthenes u. der Aerope ('Ηερόπ[ειαν V. 3), vgl. fr. 194. – Gatte der Hel. (Β586ff., Hes. fr. 204, 41. 86 usw.), mit ihr nur ein Kind, Hermione, nach Hom. (δ14); Sohn Megapenthes stammt ἐκ δούλης (δ11f.), nach ⟨Nosti fr. 2⟩ p. 68 Dav. war die Mutter Γέτις (vgl. ⟨ ⟩ p. 185 Be.); nach Hes. fr. 175, 1 (f.) waren Hermione u. Nikostratos Kinder des M. u. der Hel., letzterer auch nach Cin. ep. fr. 3 p. 93 Dav.; Sohn Xenodamos ἐκ Κνωσσίας δὲ νύμφης nach Eumel. fr. 9 p. 100 Dav. 1b Herrschaftsbereich, Herkunft: führt das lakedäm. Kontingent (60 Schiffe), Β586; zum Umfang des Reichs, Verh. zu Ag. sowie weitere St. s.o. Λακεδαίμων II Sp. 1621, 57ff., 72ff. (B 1 u. 3), für die Od. s. α 285, γ326+, Fahrt nach Sparta zu Men., δ1f.; (s. δ71ff. zu seinem Palast). Auf seine Heimat im fgrE kein Hinweis, obwohl er, als Bruder des Ag. bzw. Atride, urspr. in die Argolis gehört; wohl vorausg., u. ebenso, daß er durch die Heirat mit Hel. die Herrschaft über Sparta erwarb (vgl. Apollod. Epit. 2, 16), obwohl die Tyndariden noch lebten (Γ239. 244); viell. aber urspr. auch in Lakonien zu Hause (wie auch Ag.?, s. L[6]) oder Reflex eines myth. (nicht unbedingt myk.) Großreiches der Atreiden auf der Peloponnes (s. L[1.18], vgl. s.v. Μυκήνη) 1c Charakter u.ä. 1ca s. Rolle als Krieger, Heerführer u. Herrscher: hierher die Epith. ἀρήϊος, ἀρηΐφιλος, δουρικλειτός, βοὴν ἀγαθός (s.o. II Sp. 72, 6ff.); κυδάλιμος, ἀγακλής; διοτρεφής, ὄρχαμος λαῶν; ἴφθιμος. – M. ist ein ausgezeichneter Krieger (z.B. Paris überlegen; vgl. seine Aristie im Ρ), gehört aber nicht zu den ersten: er steht weit hinter Ach. (vgl. L[7]), Aias, Diom. u.a.; Hektor ist er nicht gewachsen (s. Η109ff., 114), u. auch nicht Aen. (Ε 564); Ap. nennt ihn einen μαλθακὸς αἰχμητής (Ρ588). Als Heerführer (u. von königl. γενεή) dagg., als Bruder Ag.s, des offiziellen Führers gg. Troja u. dazu Herren der größten Macht in Griechenl. (Β100ff., bes. 108), ist er in gewisser Weise der „2. Mann", ist βασιλεύτερος (Κ239) u. verfügt über mehr βίη als die übrigen: Α159 (τιμὴν ἀρνύμενοι -ῳ σοί τε, sc. Ag.), vgl. Ε552 u. Hes. fr. 136, 9.13; Η470, Ρ249 (παρ' Ἀτρεΐδης, Ἀγαμέμνονι καὶ -ῳ, ' δήμια πίνουσιν); Κ240 (vgl. 237ff.), Ψ576(–578): κρείσσων ἀρετῇ τε βίῃ τε. Als Gatte der Hel. ist M. schließl. sogar die Hauptpers. i. d. S., daß mit ihm u. seiner Existenz das ganze Unternehmen steht u. fällt: Δ169(–)177(–)181. 183(–)189 (s. bes. 171f., 184; vgl. Ε 566f.). Aus dieser s. Rolle, eigentl. die Hauptpers., fakt. aber, als Heerführer u. Krieger, 'zweitrangig' zu sein, erklärt sich z.T. einers. sein gelegentl. Hervortreten (Γ/Δ, Η94ff., im Ρ) u. andrers. sein häufigeres Fehlen, so z.B. im Α u. Β, wo er

einfach hinter s. Bruder zurücktritt (viell. nicht ohne Kritik u. Meinung, s.u. cβ) u. selbst in seiner Aristie im *P*, wo er zwar die Initiative ergreift, aber nach einigen Taten von Aias, den er gerufen hat, in den Hintergrund gedrängt wird, aber 4 bis zum Ende, wenn auch zwischendurch nicht genannt, präsent bleibt **1 cβ** Aussehen u. Charakter: zum ersteren vgl. Formel *ξανθὸς -ος* (St. s. M), ferner *Γ*210 (*στάντων ... -ος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους, ' ... ἑζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς*); zu seiner Art zu reden 213 (*ἐπιτροχάδην ἀγόρευε, ' παῦρα μέν, ἀλλὰ μάλα λιγεώς, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος ' οὐδ' ἀφαμαρτοεπής*) — M. ist tapfer (z.B. *H* 94 ff.), aber dabei besonnen, auf einen sinnlosen Kampf läßt 12 er sich nicht ein, findet aber einen Weg, sich trotzdem zu behaupten (*P*89–115); Kampfeswut im Übermaß ist ihm unverständl. u. zuwider (*N*636 ff.). Gegenüber Feinden ist er weicher als sein Bruder (*Z*51 ff.) u. ist auch sonst bereit, sich 16 versöhnen zu lassen (*Ψ*602 ff.). Er zeigt sich verantwortungsbewußt u. setzt sich ein, wobei er sich s. Bruder unterordnet u. ihn unterstützt: *B*408 (*αὐτόματος ἦλθε ... -ος· ' ἦδεε γὰρ ... ὡς ἐπονεῖτο*), *K*25 (ff.), 114 (ff., bes. 121 ff.: Ag.: „*πολλάκι ... μεθιεῖ* [M.] ... ' *οὔτ' ὄκνῳ ...*, ' *ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων*" usw.), vgl. auch seine Bereitschaft, Tel. zu begleiten (*o*80 ff.). Er schätzt hoch ein, was die Gr. für ihn leisten, u. will ihnen soviel wie mögl. Leid ersparen bzw. Dank er- 24 weisen (*Γ*98 ff., *K*26 ff., *Ψ*606 ff., *δ*97 ff., 169 ff.). Er ist gradlinig (nicht listig o.ä.), rechtl. gesonnen u. großzügig (s. Verhalten im *Ψ* ggüber Antil.; s. Gastfreundlichk. im *δ/o*), erwartet aber auch, daß seine Haltg. von höherer Stelle letztendl. 28 belohnt wird (*Γ*100, 351 ff. 365 f., *N*623 ff.); er ist vernünftig u. schätzt vernünftiges Verhalten bei anderen (*δ*600 ff. bes. 611; *o*68 ff.). — Bei vielen seiner Handlungen reflektiert M. aber, viell. mehr als andere bzw. als in seiner Zeit u. Gesell- 32 schaft übl., darauf, was andere über ihn sagen könnten (z.B. *Ψ*610 f., vgl. 575 ff. u. allg. L[16]); hierin u. auch sonst in vielfacher Hinsicht ist der etwas hausbackene M. ein Gegenbild zu seinem Nebenbuhler Paris („moral." u. „ästhet." Typ), 36 vgl. L[16] 143 zu *Z*350 f.; nicht umsonst ist er Schützling von Hera u. Ath., jener von Aphr. **1 d** Bzhg. zu Göttern u. Helden: zu Ath. u. Hera (z.T. Folge der Wahl des Paris, aber auch passend zum Charakter von Paris u. M.): *Γ*439 (*-ος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ*), *Δ*7 (*δοιαὶ ... -ῳ ἀρηγόνες*, Hera u. Ath.), *Γ*127 ff., *E*715, *P*560 ff., 566 ff. zu Zeus, als dem Gott der Gastfreundschaft: *Γ*351 ff., 365 ff., *N*624 ff., *P*46 ff. — zu Ag.: *B*408 f., (587: *ἀπάτερθε* [von Ag.] *δὲ θωρήσσοντο*, die Lakedämonier, s. L[13]), *Δ*153 ff., *Z*53 ff., *K*25 ff., 121 ff., 233 ff. (bes. 240) zu Hel.: *B*290 f., *Γ*139 f.; *δ*120 ff., *o*92 ff., 561 ff.; Hes. fr. 176, 7 (ferner 197, 5; 198, 5; 204, 41. 86. 89. 93); ⌊Il. parv.⌋ fr. 19 p. 58 Dav.; ⌊ ⌋ ap. Procl. Chr. 48 p. 89 Sev. zu Idom.: *Γ*232 (häufig Gastfreund bei M.) zu Od.: *Γ*205 ff., *Λ*464 ff., *δ*104 ff., 169 ff., 280 ff.; *ξ*470 zu Antil.: *E*565 ff., *O*568 ff., *P*673 ff., *Ψ* (Wagenrennen) zu Aias: 464 ff.; im *P* (ab 115 ff.) zu Nestor: *δ*204 ff., *o*151 ff. 52 **1 e** M.' Unsterblichkeit: *δ*561 (Weiterleben im Elysion, weil Gatte der Hel. u. somit *γαμβρὸς Διός*) **2** Handlung **2 a** Antehom.: Ag. wirbt für s. Bruder um Hel., Hes. fr. 197, 5; M. besiegt alle Mitbewerber um Hel.: Hes. fr. 198, 5; 204, 41 (hat die meisten Geschenke). 86. 89. 93 Paris besucht M., der fährt nach Kreta: Iris meldet den Raub der Hel., M. berät sich mit Ag. u. geht dann zu Nestor, Cypr. ap. Procl. Chr. 18. 20. 32. 35 p. 31 Dav. (vgl. M); Ag. u. M. werben 60 um Od.' Teilnahme, *ω*116; Od. u. M. verlangen in Troja die Rückgabe von Hel., *Γ*206, *Λ*125. 139 (Antimachos' Vorschlag, Hel. nicht herauszugeben u. sie zu töten); ferner Cypr. fr. 15, 1 p. 41 Dav. **2 b** Ilias: M. kommt *αὐτόματος* zur 64 Beratg., *B*408 f.; stellt sein Kontingent getrennt von dem seines Bruders auf (586, s. L[13]); Zweikampf mit Paris: *Γ*21. 27. 52. 69. 90. 96. 136. 253. 281. 284. 307. 339. 350. 403. 430. 432. 434. 452. 457, *Δ*13. 19; Verwundg. durch Pand.: *Δ*94. 98. 100. 115. 127. 146. 150. 154. 177. 181. 183. 189. 195. 205. 210. 220; M. tötet Skamandrios: *E*50. 55; rächt Krethon u. Orsilochos, tötet Pylaimenes: *E*561. 578; fängt Adrestos: *Z*37. 44. 55; will Hektors Herausforderg. annehmen: *H*94. 104. 109; 72 Paris will wohl die Sachen, aber nicht Hel. herausgeben: *H* 373. 392; *Θ*261; Dolonie: *K*(25). 36. 43. 60. 230; rettet Od.: *Λ*463. 487; verwundet Helenos: *N*581. 591. 593; tötet Peisandros: 601. 603. 606. (Triumphrede: 620-639) 641; tötet zus. mit Meges den Dolops: *O*540; treibt Antil. an, *O*568; tötet Thoas: *Π*311. — Kampf um Patr.' Leiche; M.' Aristie tötet Euphorbos: *P*1. 6. 11. 12. 18. 34. 46. 60. 69. 79; weicht vor Hektor, holt Aias u.a.: *P*113. 124. 138. 237. 238. 246. 507. 508. 554. 556. 560. 578. 580 (tötet Podes). 587; Übermacht der Tr.; M. schickt Antil. zu Ach.: *P*626. 651. 652. 656. 665. 673. 679. 684. 697; kehrt zu Aias zurück; Mer. u. M. tragen die 12 Leiche, die Aianten decken den Rückzug: *P*702. 716. — Teilnahme am Wagenrennen: *Ψ*293. 355. 401. 422. 438. 515. 516. 522. 529. 566. 588. 597. 600 **2 c** zw. Il. u. Od. M. im Hölzernen Pferd: *δ*280 ('*ἐγώ*'); M. schändet die Leiche 16 des Paris, Il. parv. ap. Procl. Chr. 9 p. 52 Dav. (vgl. M); tötet Deiphobos, gewinnt Hel. zurück, Il. parv. fr. 19 p. 58 Dav., Il. pers. ap. Procl. Chr. 21 p. 62 Dav. — vgl. *ϑ*518 Nostoi: M. kehrte als letzter zurück, *α*285 f.; Streit um die Rückkehr zw. den Atriden, *γ*(136 ff.). 141, Nosti ap. Procl. Chr. 3 f. p. 20 67 Dav.; M. schließt sich Diom. u. Nestor an, *γ*168; bei Kap Sunion beerdigt er s. Steuermann, *γ*280; bei Kap Maleia wurde er verschlagen (287 ff.) u.a. nach Ägypten, Nosti a.O. 9 p. 67 Dav.; während seiner Abwesenheit tötete Aigisth Ag., *γ*249. 257; im 8. Jahr, gerade als Orest Aigisth getötet hatte, kehrte er mit großen Reichtümern zurück, *γ*311. 317 (f.). Rückblick auf die Irrfahrten in M.' Erz. *δ*82 ff.; 128; 351 ff. **2 d** Odyssee: Tel. kommt zu M., der gerade die Hochzeit seiner Kinder feiert: *δ*2. 16. 23. 26. 30. 46. 51. 59. 76; M. u. Hel. erkennen den Sohn des Od.; Erz. von Od., am nächsten Tag M.' Bericht von s. Irrfahrten usw.: *δ*116. 138. 147. 156. 168. 185. 203. 217. 235. 265. 291. 307. 316. 332. 609 M. beschenkt u. entläßt seinen Gast: *o*5. 14. 52. 57. 64. 67. 87. 92. 97. 110. 133. 141. 147. 167. 169. 207; Tel. berichtet: *ρ*76. 116. 120. 147; *λ*460, *ν*414

D *I*140 a, 627 a, *Ψ*538 a; v.l. *P*346

B. Mader

μενεπτόλεμος [9[i], 1[o]] verb. Rektionskompos.; VG zu *μένω* (I 2), (Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 167) **M** [⏑̣̣̣ ⏑̣̣̣] *Τυδείδης τε -ος T*48 [⏑̣̣̣⏑̣̣̣] *-ος Πολυποίτης B*740, *Z*29, *Ψ*836. 844; *-ος Θρασυμήδης K*255, *γ*442; *-ος Πολυφόντης Δ*395; *τε -ός τε Ποδάρκης N*693; *-οί τε Περαιβοί B* 749 **Σχ** sch. D *B*740/*Δ*395: *ὑπομονητικὸς ἐν τῷ πολέμῳ/γενναῖος*

B *standhaft im Kriege*; epith. ornans zu EN, meist zu Polyp. u. Thrasym., bei diesen rein schmückend, bei anderen (die Peraiber, *B*749, Polyphontes, *Δ*395, Podarkes, *N*693, Diom., *T*48) eher inhaltl. begründet. — **Wortf.**: *μαχήμων, μενεδήϊος, μενεχάρμης/χαρμος B*740 (Schiffskatalog) *τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε ⌊-ος Πολυποίτης⌋, ' υἱὸς Πειριθόοιο Z*29 (Aufzählg.:) *Ἀστύαλον δ' ἄρ' ἔπεφνε ⌊ ⌋ Ψ*836 (Wettkampf:) *ὦρτο δ' ἔπειτα ⌊ ⌋* 844 (Wettkampf:) *ἀλλ' ὅτε δὴ σόλον εἶλε ⌊ ⌋ K*255 *Τυδείδῃ μὲν δῶκε ⌊-ος Θρασυμήδης⌋ ' φάσγανον ἄμφηκες γ*442 (Stieropfer:) *πέλεκυν δὲ ⌊ ⌋ ' ὀξὺν ἔχων ἐν χειρὶ* (*χερσὶ* v.l.) *παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων B*749 (Schiffskatalog:) *τῷ δ'* (Guneus) *Ἐνιῆνες ἕποντο -οί τε Περαιβοί Δ*395 *υἱός τ' Αὐτοφόνοιο, -ος Πολυφόντης* (*Λυκο-* v.l.) *N*693 (Kampf um d. Schiffe:) *πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε -ός τε Ποδάρκης T*48 *τὼ δὲ δύω σκάζοντε βάτην Ἄρεος θεράποντε, ' Τυδείδης τε -ος καὶ δῖος Ὀδυσσεύς, ' ἔγχει ἐρειδομένω*

G. Markwald

Μενεσθεύς [7[i], 1[H], 1[c]] **E** short, metr. form < *Μενεσθένης*, v. Kamptz 209; J. T. Kakridis, Festschr. W. Marg, München 1981, 50

M **1** [⏑̣̣̣–] ⌊*υἱὸς Πετεῶο -εύς*⌋ *N*690 [⏑̣̣̣×] ⌊ ⌋ *B* 552, *M*331, Hes. fr. 200, 3 suppl.; *δῖός τε -εύς N*195 **2** [⏑̣̣̣–̣̣̣] *-ῆος μεγαθύμου M*373, *O*331; *-ῆϊ μεγαλήτορι* Il. pers. fr. 4, 2 p. 64 Dav. [⏑̣̣̣–̣̣̣] *υἱὸν Πετεῶο -ῆα πλήξιππον Δ* 327 **3** cf. *υἱὲ ⌊Πετεῶο διοτρεφέος⌋ βασιλῆος Δ*338; ⌊ ⌋ *φίλος υἱός M*355

L [1]Cantarelli, RIL 108, 1974, 459–505; [2]Fraser, H. 97, 1969, 263ff.; [3]Schwartz, Ps.-Hes. 414. 421f. 490ff.; [4]Dihle, Homer-Probleme 29ff.; [5]Kullmann, Quellen 74ff. 153. 389; [6]E. J. Winter, Kampfszenen, Diss. Frankfurt 1955 (1956) 178–192; [7]Page, History 145–147. 173–175; [8]Burr, Neon Katalogos 42; [9]Weber, WS 45, 1926/27, 146–148

B Athenian leader in Tr. war, son of Peteos; for epith.s see M above and *N*196 *ἀρχοὶ Ἀθηναίων*. Discussion in L above mostly on problem caused by leadership of M. instead of *Θησεῖδαι* (see 3 below), esp. passage in Cat. of ships (see 2 below) where, among other things, the high praise of the otherwise undistinguished M. raises the question of Attic interpolation. It is generally accepted that M.'s name in this role must be traditional because otherwise inexplicable (L[7], L[4] 34, L[1] 466ff., Kirk, Iliad on *B*552ff.; differently L[5] 78. 339: M. in pre-Iliadic saga). For disc. of how M. came to power (L[1] 484ff., L[7]) it is worth noting that acc. to *Δ*338 (see M) M.'s father was a *βασιλεύς*. For list of appearances in later authors, RE 15 [1931] 850–852, L[7] 174 1 before Tr. War: suitor of Helen who offered most after Men. (Hes. fr. 200, 3) 2 in Iliad: *B*: leader of the Athenians w. fifty ships; the best of all at marshalling forces, his single competitor being Nestor (552–556) *Δ*: Ag. came and chided Od. and M. (w. his Athenians); Od. answers but M. makes no response (326ff.). For possible motives behind *πλήξιππον* (327), L[6] 178f. *M*: the Lycian leaders advance on M.'s tower; he looks for help and seeing the two Aiantes and Teukros he sends a herold to summon them to his aid; Telamonian Aias and Teukros come and join the fight when the Lycian leaders are trying to climb the fortifications (330–377) *N*: When Aias fended off Hektor, M. and Stichios (*ἀρχοὶ Ἀθηναίων*) carried Amphimachos' body to the Greeks (195f.). The best of the Athenians, under M.'s leadership, could not repel Hektor (687–691) *O*: Hektor slew Stichios, M.'s *πιστὸν ἑταῖρον* 3 Il. pers. fr. 4, 2 p. 64 Dav.: Ag. gave presents to the *Θησεῖδαι* (q.v.) and M. (*μεγαλήτορι ποιμένι λαῶν*); Il. parv.?, see L[5] 75 n. 1, L[4] 148; see also L[1] 473ff. For subsequent story of M. in later authors: wooden horse, death at Troy, nostos, see RE l.c., L[7] 174, L[1] 496 W. Beck

Μενέσθης [1[i]] Gr. *E*609 (Hektor tötet *δύο φῶτε εἰδότε χάρμης,*) *εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, -ην* (*-ῆν* Arist., s. Risch 18 A. 15, *Μενέστην* v.l. ant., vgl. Ludwich, Textkritik 1, 258) *Ἀγχίαλόν τε*, zum N. s. v. Kamptz 62f., 209 (Kurzform zu *Μενεσθένης*, 'mit Standkraft ausharrend' B. Mader

Μενέσθιος [2[i]] wie *Μενέσθης* Kurzform von *Μενεσθένης*, s. v. Kamptz 116f. I Böoter aus Arne, S. des Areithoos u. der Phylomedusa, von Paris getötet, *H*9; zu den chronologischen u.a. Diskrepanzen zu *H*136ff. s. V. d. Mühll, Hypomnema 129; Kullmann, Quellen 124 A.2

II Myrmidone, S. des Spercheios (offiziell des Böros) u. der Polydore, einer T. des Pēleus (s. auch Cycl. fr. dub. 3 Ber.), führt die erste Abteilg. der Myrmidonen, *Π*173 (*αἰολοθώρηξ*), s. Kullmann a.O. 132f. B. Mader

Μενεσθώ [1[H]] Okeanide, Th. 357, fem. Pendant (Herter, RE XVII, 1937, 2306) zu *Μενέσθης* (Kurzform zu *Μενεσθένης*) *von anhaltender Stärke* nach Deichgräber, Musen 29 (201), der auf die Vbd. von Sthenno u. Euryale V. 276 verweist: viell. nur noch auf das VG reduziert verstanden u. dieses auf *μένος* bzg., sowohl *σθένος* als auch *μένος* von der Gewalt der Flüsse, s. *P*751 u. *M*18. – Vgl. ferner Fischer, Nereiden 58f. B. Mader

μενεχάρμης/ος [7', 1[H]] E verb. Rektionskompos.; VG zu *μένω* (I 2), HG *χάρμη* **Σχ** sch. D *I*529: *-αι· ὑπομονητικοὶ ἐν μάχαις. πολεμικοί, Λ*122: *-ην· ὑπομένοντα τὴν μάχην. πολεμικόν, Ξ*376: *-ος· ὑπομονητικὸς ἐν μάχῃ*

B *standhaft im Kampf* (zur urspr. Bed. von *χάρμη* vgl. Benedetti, RAL 34, 1979, 173–5); außer *Ξ*376 (nur dort Nebenform *-ος*) epith. ornans zu EN: *Ἀντίλοχος* (3×), *Ἱππόλοχος, Ἱππόνοος, Αἰτωλοί, Γραικός*, außer *Ξ*376 immer am VE; d. Besonderh.n in Form, Stellg. u. Gebr. weisen *-ος* als jüngere Bildg. aus; *-ης* viell. urspr. Beiw. von Antil., dann auf and. metr. gleichw. EN übertr. – Wortf.: *μαχήμων, μενεδήϊος, μενεπτόλεμος N*396 *τὸν δ' ⌊Ἀντίλοχος -ης⌋ ' δουρὶ μέσον περόνησε τυχών O*582 *ὡς ἐπὶ σοί, Μελάνιππε, θόρ' ⌊ ⌋ ' τεύχεα συλήσων Ψ*419 *αἶψα δ' ἔπειτα ' στεῖνος ὁδοῦ κοίλης ἴδεν ⌊ ⌋ Λ*122 *αὐτὰρ ὁ* (Ag.) *Πείσανδρόν ⌊τε καὶ Ἱππό⌋λοχον -ην* (*λάβε*) 303 *Αἴσυμνόν τ' Ὤρόν ⌊ ⌋νοον -ην I*529 *Κουρῆτές τε μάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ -αι Ξ*376 (Pos.:) „*ὅς δέ κ' ἀνὴρ -ος, ἔχει δ' ὀλίγον σάκος ὤμῳ, ' χείρονι φωτὶ δότω, ὁ δ' ἐν ἀσπίδι μείζονι δύτω*" Hes. fr. 5, 3 (*Πανδώρη*) *μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραικὸν -ην* G. Markwald

μενθήρη [1[c]] **Σχ** comm. (in Anacr.?) POxy. 2390 fr. 50 c, 18–9: *-ας καλοῦσι τὰς μ[ερίμνας] καὶ φρον[τ]ίδας* B *Sorge*, zu *μαθεῖν* (in der „Bed. 'denken an', 'sich Gedanken machen um' ..., die ... zu 'geistig aufnehmen' weiterentw. erscheint", V. Schmidt, ZPE 19, 1975, 186), (sg.) Reimwort (vgl. C. A. Lobeck, Pathologiae sermonis Gr. prolegomena, Lipsiae 1843, 264. 519 zu Theognost Can. 107, 19) zu gleichbed. (pl.) *μερμῆραι* (s.d.), ion. Glosse Pan. fr. 12, 16 p. 121 Dav. (*οἶνος ὄνειαρ ἀλεξίκακον*) *ἐν δέ τε -ης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς* (*ἀλεωρή* ci.) ' <e.g. *φάρμακον*>, vgl. Th. 102f., Cypr. fr. 15 p. 41 Dav., Pan. fr. 14, 4 p. 122 Dav. u. s. Lloyd-Jones, Gn. 48, 1976, 505 R. Führer

Μενίππη [1[H]] Nereide, Th. 260 (*δίη τε -η*), nach Diller, Gn. 12, 1936, 245 wie *Ἱππονόη* freie Erfindg. im Anschluß an *Ἱπποθόη* (beide V. 251), welches wieder mit *Κυμοθόη* zu verbinden wäre; vgl. Deichgräber 21 (193), dessen Übersetzg. *steht wie ein Roß* allerd. wenig überzeugt. VG viell. nicht auf *μένειν*, sondern auf *μένος* bzg., *Horse-spirit* nach Feldman, SO 46, 1971, 16 oder von der andringenden Kraft des Pferdes bzw. der Woge, vgl. oben *μένος* u. *σθένος* in Vbd. mit Flüssen, s.v. *Μενεσθώ* B. Mader

μενοειχής [6[i] (*ΠΤΨΨΨ*), 9°, 1[h]] E zu *μένος* (vgl. bes. *Z*261, *I*706, *δ*363, Hes. fr. 204, 128) u. *ἔοικα* (B I 3, vgl. *Ψ*649/50), zur Bildg. vgl. *θυμαρής*, zum Kompositionsvokal Debrunner, Wortb. (66–)68, Schwyzer I 440 F Mask. *-έα* 1[i]; Fem. *-έα* 8, *-ἐ* 1°; Ntr. Akk. *-ές* 1°; Nom. *-έα* 1[i], Akk. *-έα* 3, *-ἐ* 1°

M 1 [⏑⏑⏓⏑] *-ές υ*391; *ἐνθήσω -ἐ ε*166 [⏑⏑⏓⏑] *ἐτίθει -ἐ ζ*76 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-έα ληΐδ(α) ν*273, h. Merc. 330; *-έα, πολλά ξ*232; *-έα Ψ*139, *ν*409 [⏑⏑⏓⏑⏑] *τίθει ⌊-έα πολλά⌋/δαῖτα ε*267, *I*90, *⌊ ⌋/ἠν I*227, *π*429; *-έα δαίνυ/δοῖεν/δώσω Ψ*29. 650, *T*144; *-έα ι*158

Σχ sch. min. PSI inv. 1733 zu *I*90: *δαψιλῆ. τῇ δυνάμει ἁρμόζουσαν*, sch. D *I*90 (u.ö.): *τῷ μένει εἴκουσαν. ⌊αὐτάρκ⌋η, Ψ*29: *θυμῆρες. ⌊ ⌋ες*, 139: *πολλήν* L C. E. Geppert, Über d. Urspr. d. Hom. Gesänge, Leipzig 1840, II 135; Ch. Mugler, Science grecque, E & C 46, 1963, 143f.; Latacz, Freude 98

B *was das Herz begehrt, herzerfreuend, köstlich*, sc. für (*ν*409 Tiere u.) Menschen, nicht (außer 1[h]) für Götter (kontrast. *χαρίεντα Θ*204 u. metr. gleichw. *κεχαρισμένα Y*298, *π* 184, *τ*397), von (*Ψ*650, *ι*158 durch Gotth.) geschenkten od. (*ξ*232, *π*429, 1[h]) erbeuteten wertvollen bzw. reichlichen, bis auf je 3× am Anf./Ende eßbaren (kontrast. metr. gleichw. *μελιηδής* von Wein [u. best. Pflanzen]) Vorräten (1[h] iron.), Ausdr. der Großzügigk. des Gebers (*I*90, *T*144 Ag., *I*227, *Ψ*29 Ach., der *T*144, *Ψ* [139?] 650 Empfänger); adj. u. (Ntr. Pl. *I*227 [*T*144, *ε*166?], *ξ*232) subst. (vgl. *ἀγαθός* B III 3 b, *ἄρμενα* Th. 639, Sc. 84, *ἑσθλός* B 3 b α, *θάλεια* B I 2, *ὄλβια η*148+), außer *I*227 (Nom.) nur Akk., gekoppelt mit *παντοίην ζ*76f., *πολλά*+ *I*227, *ε*267, *π*429, *ἡδύ υ*391 (komplementär zu *οἶνον ἐρυθρόν ε*165f., *μέλαν ὕδωρ ν*409); in

dir. R. außer *Ι* 90, *Ψ* 29. 139, *ε* 267, *ζ* 76, *υ* 391 *Τ* 144 (*δῶρα*) *οἴσουσ', ὄφρα ἴδηαι ὅ τοι -έα δώσω*, vgl. *Ι* 113. 598 f., kontrast. *μ* 382 *Ψ* 650 *σοὶ δὲ θεοὶ τῶνδ' ἀντὶ χάριν -έα δοῖεν*, vgl. *ζ* 180, *σ* 112 f. 139 ⟨*αἶψα δέ*⟩ *οἱ -έα νήεον ὕλην* (s. V. 127. 163 f.), Dat. eher auf Ach. (so Mazon) als auf Patr. (so Ameis-H.) bzg. (kontrast. V. 104 u. *ἀμενηνός* B 1 a); s.a. J. M. Redfield, Nature and Culture in the Il., Chicago 1975, 252 A. 20: „wood feeds fire as food ... feeds man" *ι* 158 ⟨ ⟩ *δῶκε θεὸς -έα θήρην traumhafte Jagdbeute* (s. Forts.), vgl. Th. 442 *Ψ* 29 *ὁ τοῖσι τάφον* ⟨*-έα δαί*⟩*νυ*, vgl. *Ω* 802+ *Ι* 90 *παρὰ δέ σφι τίθει* ⟨ ⟩*τα*, vgl. V. 177+ *Ι* 227 (*δαιτὸς οὐκ ἐπιδευεῖς*) *πάρα γὰρ -έα πολλὰ ' δαίνυσθ' υ* 391 *δεῖπνον ... τετύκοντο ' ἠδύ τε καὶ -ές, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἱέρευσαν* (Ggs.: *ἀχαρίστερον*), vgl. *Τ* 316 *ε* 166 *σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν ' ἐνθήσω -έ', ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι*, vgl. *Τ* 347 f. u. zur Appos.(?) Th. 639 f. 267 (⟨*ἐν δέ οἱ*⟩ *ἀσκὸν ἔθηκε*) *ἐν δὲ καὶ ᾗα ' κωρύκῳ·* ⟨ ⟩ ⟨*ὄψα τίθει*⟩ *-έα πολλά ζ* 76 *ἐν κίστῃ ἐτίθει -έ' ἐδωδὴν ' παντοίην, ἐν δ'* ⟨ ⟩, *ἐν δ' οἶνον*, kontrast. h. Cer. 412 *η* 409 (Schweine *νέμονται*) *ἔσθουσαι βάλανον -έα καὶ μέλαν ὕδωρ ' πίνουσαι*, kontrast. *K* 569, *ζ* 90 *π* 429 (*τόν ῥ' ἔθελον φθῖσαι*) *ἠδὲ κατὰ ζωὴν φαγέειν -έα πολλήν*, vgl. *δ* 686, *π* 389, h. Cer. 494+, h. 31, 17 *ξ* 232 (Piratenzüge) *καί μοι μάλα τύγχανε πολλά. ' τῶν ἐξαιρεύμην -έα, πολλὰ δ' ὀπίσσω ' λάγχανον*, vgl. *ι* (158 s.o.) 160 *ν* 273 (*Φοίνικας*) *ἐλλισάμην, καί σφιν* ⟨*-έα ληΐδ*⟩*α δῶκα* (f. Überfahrt) h. Merc. 330 *πόθεν ταύτην* ⟨ ⟩*' ἐλαύνεις* (Ap.) *' παῖδα νέον γεγαῶτα φυὴν κήρυκος ἔχοντα;* — Wortf.: *ἀγανός, ἄρκιος, ἀρπαλέος* B 1, *ἄσπετος, γλυκερός* B 2 a, *ἐπηετανός, ἐπήρατος* B 2, *ἐρατεινός* B 1 b, *ἐρικυδής* B 1, *θυμήρης* B 1 b, *-ηδής, ἱλαρός, λαρός, μελιηδής, -φρων, χαρίεις, κεχαρισμένος* R. Führer

μενοινάω [9ⁱ, 15ᵒ, 1ᴴ, 4ʰ, 1ᵉ] **F** *-ώω* 1ⁱ, *-ᾷς* 10, *-ᾷ* 1ⁱ, *-ᾷ* 6; *ἐ-α* 1ᴴ, *-α* 4, *-εον* 1ⁱ; *-ῇησι* 1ⁱ; *-ῶν* 1; *-ησεν* 2; *-ήσωσι* 1; *-ήσει'* 1 **M 1** [⏑⏓×] (*ὅ τι/ὅσα*) *φρεσὶ σῇσι -ᾷς Ξ* 221. 264, *ζ* 180, *ο* 111; *ἦν σὺ -ᾷς β* 285, *δ* 480; *ἅ/οἷα/ὅττι -ᾷς β* 275, *χ* 217, h. Merc. 474 = 489; *ὅ τι/ὅσα φρεσὶν ᾗσι -ᾷ β* 34, *ρ* 355; (*φρεσὶν ᾗ*)*δὲ -ᾷ φ* 157, Vit. p. 17, 2; *νόος δέ οἱ* ⟨*ἄλλα -α*⟩*/-ᾷ σ* 283/*β* 92 = *ν* 381, *φρεσὶν* ⟨ ⟩ h. Merc. 62; *-α* (*' ἀλλ'*) *N* 214, *λ* 532; *ὧδε -ῶν ' ἀλλ' O* 293 **2 a** [⏑⏓⏑⏑] *-εον M* 59 **2 b** [⏑⏑⏓×] *ἐ-α* Sc. 368 **2 c** [⏑⏓–⏓] *-ώω δέ N* 79; *-άᾳ T* 164; *-ησεν δ(ἐ) β* 36, h. Ap. 116; *-ήσει' β* 248 **3** [⏑⏓–⏓⏑] *-ῇησι O* 82; *-ήσωσι K* 101

Σχ sch. D *M* 59: *προεθυμοῦντο* (so reg., s.a. P. Ryl. 536 zu *N* 214). *ἐνήργουν, Ξ* 264: *προθυμῇ. σπουδάζεις, O* 82: *ἐνθυμηθῇ* (ebs. *N* 214). *διανοηθῇ*

L Böhme, Seele u. Ich 17; Erbse, Beitr. Verst. Od. 82; Th. Jahn, Seele—Geist, Zetemata 83, 1987, 286 f.

B 'sich vorstellen' (vgl. *νόημα/νόος Σ* 328/*Ψ* 149, *χ* 215 als 'Verbalsubst.' zu 2) i. S. v. *wollen* (1) > *vorhaben* (2) > *sich Gedanken machen* (3), verbum volendi (1. 2) > sentiendi (gesichert nur 3ⁱ in 3), vgl. umgekehrte Bed.entw. bei *νοέω*; Subj. göttl. *Ξ* 221. 264, 4ʰ; 4× Aor. (nur in 1), 6× Impf., sonst (= 2/3) Präs., meist in dir. R. (s.u. jew. Vorbem.), am Redeende *K* 101, *N* 79 f. (⟨letztes Wort⟩ jew. *μάχεσθαι*), *Ξ* 221, *β* 34, *δ* 480, *ρ* 355 (jew. ⟨ ⟩). Wortf.: *ἀράομαι, ἐέλδομαι, ἐθέλω, ἔλπομαι, ἱμείρω, λιλαίομαι, μενεαίνω, μέμονα, μήδομαι, μητιάομαι, νοέω, ὀρμαίνω, φρονέω* **1** mit abh. Inf. (Präs. außer *β* 248, *φ* 157, 1ʰ; in Il. nur 'kämpfen') od. (*O* 293) Adv. *ὧδε* bzw. (1ᵉ) ell.: aus innerem (1ʰ [*N* 79 quasi-]physiol.) Drang (vgl. *μένος*) *drauf aus sein*, (*β* 248, *χ* 217 lebensgefährl.) *Absicht haben*, (*T* 164 *θυμῷ γε, β* 248 *ἐνὶ θυμῷ, φ* 157 *ἐνὶ φρεσίν*, 1ᵉ *θυμός* vergeblich) *wollen*, vgl. (stärker) *μενεαίνω* B 1, *μέμονα* B 3; 4× (am Anf.) Aor., 2× (*N* 214 u. neg. 1ᴴ) Impf., sonst Präs. (Ind. außer *O* 293); in dir. R. außer *N* 214 (*γάρ*), *β* 36 (REinl.), 1ᴴ (RAbschl.), 1ʰ h. Ap. 116 (als Eileithyia kam) *τὴν τότε δὴ τόκος εἷλε, -ησεν δὲ τεκέσθαι sentì l'impulso di partorire* (Càssola), kontrast. V. 101, *T* 98 f., Th. 468 f. 478. 888 f. 898 *β* 36 *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἦστο* (Tel.), *-ησεν δ' ἀγορεύειν, ' στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ ' κῆρυξ es drängte ihn*, > Ap. Rh. 1, 670 *β* 248 (*εἴ κε μνηστῆρας*) *ἐξελάσαι μεγάροιο -ήσει'* (Od.) *ἐνὶ θυμῷ* (käme er um) *sich in den Kopf setzte K* 101 (*δυσμενέες σχεδόν*) *οὐδέ τι ἴδμεν ' μή πως καὶ διὰ νύκτα -ήσωσι* ⟨*μάχεσθαι*⟩ *drauf aus sind* > *vorhaben*, vgl. V. 208 *N* 79 (*χεῖρες μαιμῶσιν, καί μοι μένος ὤρορε*) *-ώω δὲ καὶ οἶος ' Ἕκτορι ... ἄμοτον μεμαῶτι* ⟨ ⟩ *brenne darauf*, vgl. V. 73 f., *H* 169 214 *ἰητροῖς ἐπιτείλας ' ἧιεν ἐς κλισίην· ἔτι γὰρ* ⟨*πολέμ*⟩*οιο -α ' ἀντιάων* (241 *δύσετο τεύχεα*) *hatte noch den Drang* > *vor T* 164 *εἴ περ γὰρ θυμῷ γε -άᾳ* (Nüchterner) ⟨ ⟩*ίζειν, ' ἀλλά τε λάθῃ γυῖα βαρύνεται innerl. gewillt ist*, vgl. *H* 2 f. (u. *μέμονα* B 3 a) *φ* 157 *τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἠ*⟨*δὲ -ᾷ*⟩*' γῆμαι* PNᵃ *hofft u. begehrt*, vgl. *ο* 521 f., *σ* 213, h. 6, 16 f., Hes. fr. 199, 2; 204, 42 f. 54 f. Vit. p. 17, 2 *ἡ δ' ἐπιτερπέσθω ... γέρουσιν, ' ὧν ὥρη μὲν ἀπήμβλυνται, θυμὸς* ⟨ ⟩ *möchte* Sc. 368 *ὡς ἔφατ'* (Her.)*· οὐδ' ἄρα Κύκνος ... ἐ-α ' ᾧ ἐπιπειθόμενος ἐχέμεν ... ἵππους dachte nicht daran*, kontrast. *ἐθέλω* B 3 *χ* 217 *πεφήσεαι, οἷα -ᾷς ' ἔρδειν* (s. 208. 214) *drauf u. dran bist O* 293 (hat schon viele getötet) *ὡς καὶ νῦν ἔσσεσθαι οἴομαι· οὐ γὰρ ἄτερ γε ' Ζηνὸς ... πρόμος ἵσταται ὧδε -ῶν so voller Elan*, Ptz. nur hier, vgl. metr. gleichw. *μεμᾶώς Π* 754 **2** mit abh. (and. *χ* 217 in 1) Akk. (außer *β* 285, *δ* 480 Neutr. [Pl. bis auf *Ξ* 221 ≅ *β* 34ᵉˣ.]) od. (*ο* 111) Adv. *ὅπως*: (jem. Böses) *sinnen*, (4ᵒ Reise) *vorhaben*, (Zukunft) *sich vorstellen* (6× *φρεσί*[*ν*], 3ᵒ *νόος*), komplementär zu *τελέ*(*υτά*)*ω β* 34. 275, *ο* 111 (vgl. *M* 59 in 3) bzw. *ἄπρηκτον Ξ* 221; außer ersten fünf St. (3× Impf.) in (präsent.) Rel.satz (typ. orakelsprach., vgl. *ὅσσα μεριμνᾷς* ZPE 1, 1967, 183, *ἃ/ἣν ἐπινοεῖ* Zetemata 44, 1967, 123 A. 48, *ὅ ἐνθυμοῦμαι* POxy. 1477, 13, *ἐφ' ὃ πάρει* NT Ev. Matt. 26, 50 u. Maas, Kl. Schr. 111 dazu); h. Merc. 62 in Erz., *σ* 283 innerl. abh., sonst in dir. R. (Prophezeiung *δ* 480, Segenswunsch 4ᵒ) *λ* 532 (*με*) *ἱκέτευεν ' ἱππόθεν ἐξέμεναι, ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην ' καὶ δόρυ ... κακὰ δὲ Τρώεσσι -α wollte* > *sann* (vgl. II Sp. 105, 70 ff., *Π* 373. 783, *υ* 5 u. *κακός* B 4 b), pers. Dat. nur hier (kontrast. *μενεαίνω* B 3), vgl. ähnl. sing. *γ* 151 f., *δ* 843 *σ* 283 *τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο* (Pen.), *θέλγε δὲ θυμὸν ' μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ* ⟨*ἄλλα -α*⟩ (vgl. 344 f.) ≅ *β* 92ᵉˣ. (Präs.) = *ν* 381 *wollte* > *hatte vor* h. Merc. 62 *τὰ μὲν οὖν ᾔειδε, τὰ δὲ φρεσὶν* ⟨ ⟩ (64 *κρειῶν ἐρατίζων*) *hatte Lust* > *sann auf*, kontrast. (metr. gleichw.) *δ* 219 'hatte e. Idee' *Ξ* 221 (*ἱμάντα ἐγκάτθεο κόλπῳ*) *οὐδέ σέ φημι ' ἄπρηκτόν γε νέεσθαι, ὅ τι φρεσὶ σῇσι -ᾷς in bezug auf* ⟨*dein Vorhaben*⟩ *β* 275 (*οὐ σὲ*) *ἔολπα τελευτήσειν ἃ -ᾷς* ⟨ ⟩ 285 *σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται* ⟨*ἣν σὺ -ᾷς*⟩ (*νῆα στελέω*) *die Reise, die du vorhast δ* 480 *τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοί,* ⟨ ⟩ *ο* 111 *νόστον, ὅπως φρεσὶ σῇσι -ᾷς, ' ὥς τοι Ζεὺς* ⟨*τελέσειεν*⟩ *dir vorstellst β* 34 (*εἴθε οἱ*) *Ζεὺς ἀγαθὸν* ⟨ ⟩, *ὅ τι* ⟨*φρεσὶν ᾗσι -ᾷ*⟩, vgl. *ξ* 53 = *σ* 112 f. *ρ* 355 (*Ζεῦ*) *οἱ πάντα γένοιτο ὅσα* ⟨ ⟩ *ζ* 180 *σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν ὅσα φρεσὶ σῇσι -ᾷς wünschst* h. Merc. 474 *σοὶ δ' αὐτάγρετόν ἐστι δαήμεναι ὅττι -ᾷς* = 489 **3** mit abh. Akk. (Ntr. Pl.) od. (*M* 59) NS: *sich* (in d. Phantasie) *vorstellen, sich* (sorgenvolle) *Gedanken machen* (*Ξ* 264 *μετὰ φρεσί*); in Erz. (Impf.) *M* 59 (52. 54 *γάρ*), Gl. *O* 82, dir. R. *Ξ* 264 *O* 82 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀΐξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν ' γαῖαν ἐληλουθὼς φρεσὶ ... νοήσῃ, ' ἔνθ' εἴην, ἢ ἔνθα, -ῇησί τε πολλά sich vielerlei vorstellt* < *wünscht Ξ* 264 *Ὕπνε, τίη δὲ σὺ ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι -ᾷς; ' ἢ φῇς κτλ.; was machst du dir für Vorstellungen*, vgl. *Σ* 463 *M* 59 (*τάφρος*) *ἔνθ' οὔ κεν ῥέα ἵππος ... ' ἐσβαίη, πεζοὶ δὲ -εον εἰ τελέουσι machten sich Gedanken*

D *O* 78 a (= *σ* 283ᵉˣ.)

G in Il. nur in *K, M-O, T*, 6× in *β* R. Führer

Μενοιτιάδης [19ⁱ, 1ᵒ] **M 1** fünfs. [⏑⏓⏑⏑⏓] *-ης I* 211; *-εω* ⟨*Πατροκλ*⟩*ῆος Π* 554; *δῖε -η Λ* 608 [⏑⏓⏑⏑⏓] ⟨ ⟩*ός τε -ης Π* 760; *ἀμφὶ -δῃ P* 132. 267 = 369ⁱⁿ.ᵐᵉᵈ.; *-δῃ A* 307; *-δην P* 270 [⏑⏓⏑⏑⏓] ⟨ ⟩*οιο* ⏑⏑⏑ *-εω Σ* 93 **2** sechss. [⏑⏓⏑⏑⏓⏑] ⟨ ⟩*οιο -αο Π* 420 ≅ 452 ≅ 434 ≅ 438ᵉˣ., *Φ* 28 ≅ *ω* 77 (= *P* 538ᵉˣ.), *Ψ* 239; *-αο θανόντος P* 538, *Ω* 16 (= *Φ* 28ᵉˣ. = *ω* 77ᵉˣ.); *-αο Ψ* 25 **B** Patron., S. des Menoitios, = Patr.; vertritt den N. des Patr. *A* 307, *I* 211, *Λ* 608, *P* 132. 267. 270. 369. 538, *Ψ* 25, *Ω* 16

D viell. zu ergänzen in Hes. fr. 212b, 4, s. App.
B. Mader

Μενοίτιος [19[i], 3[H]] E Koseform für *Μενοίτης* (**Μενοῖτος*?); versch. Deutungen: 1. (am wahrscheinlichsten) Kompos. vom Typ *ἀρχέκακος* mit verb. VG zu *μένω*, HG zu *οἶτος* i. S. v. *der das Schicksal erwartet* ≅ *auf sich nimmt, bezwingt* (s. Frisk II, 208 s.v. *μένος*, L[1] 33. 63. 209, L[5]); 2. Abl. von *μένος* mit verselbständigtem Suff. *-ίτης*, s. L[1] 147 f.: formal nicht überzeugend, doch könnte Hes. den N. so verstanden haben (vgl. Eust. 113, 4); s. ferner Bechtel, Personenn. 346 (kritisch Frisk II, 370 s.v. *οἶσω*) u. Solmsen, Beitr. 51 (Kritik L[1] 147, Frisk II, 208 s.v. *μένος*); ältere Lit. zum N. s. bei Kleißner, RE XV, 1931, 918 f.

M nur [⏑⏑̲⏑] *-ος Λ* 765 (≅ *Π* 14[ex.]). 785, *Ψ* 85 *-ου ἄλκιμος/ν υἱός/ν Λ* 605. 814. 837, *M* 1, *Π* 307. 626. 665, *Σ* 12 – *Π* 278. 827, *Σ* 455, *T* 24; *-ου I* 202 *ἥρωα -ον Λ* 771, *Σ* 325; *-ον Ἄκτορος υἱόν Π* 14 (≅ *Λ* 765[ex.]); *-ον* Th. 510. 514 im Prosaref.: Hes. fr. 212 (a)

L [1]v. Kamptz. – Zu B I: [2]Welcker, Griech. Götterlehre, Göttingen 1857, 1, 743 ff.; [3]Preller-Robert (auch für B II); [4]Kerényi, Prometheus, Hbg. 1959, 39 ff.; [5]West, Theogonie. – Zu B II: [6]Scheliha, Patroklos, Basel/Winterthur 1943, 245 f.; [7]Mühlestein, Hom. Nam. 50–54

B I Titan, S. des Iapetos u. der Klymene, Br. des Atlas, Prom. u. Epimetheus, Th. 510 (*ὑπερκύδαντα -ον*); Zeus schlug ihn mit dem Blitz u. warf ihn in den Erebos, 516 (*ὑβριστὴν -ον*) *εἵνεκ' ἀτασθαλίης τε καὶ ἠνορέης ὑπερόπλου*. M. ist ein menschlicher, mythologischer u. historischer N. (s. RE s.v. Menoites 2–10 u. M. 2–6; vgl. unten II); für einen Titanen bzw. Gott ist er daher wohl bewußt in Hinblick auf seine (wie immer verstandene) Bed. gewählt; sehr gut passen würde 1. (s. E), u. zwar vor allem wg. einer möglichen Zweideutigk.; urspr. gemeint ist natürlich *der das/sein Schicksal meistert*, aber man kann auch das Gegenteil heraushören: *auf den das (Todes)Schicksal wartet* (L[4] 42), Hybris, *ἠνορέη ὑπέροπλος*, u. strafendes Schicksal in einem N. – eine ähnliche Ambivalenz, wie sie im Namenspaar Pro- u. Epimetheus im Hinblick auf den Menschen zum Ausdruck gebracht wird u. die auch M. zu einem (Stell-)Vertreter der Menschheit machen würde (der 'Ur-Sterbliche', L[4] a.O.); in diesen Zshg. gehören wohl auch Atlas u. Iapetos, s. L[24]. Da der N. nicht erläutert wird, aus sich heraus aber nicht hinreichend eindeutig ist (bzw. viell. auch schon damals nicht mehr war), ist wohl eine Trad. vorausg.; nicht auszuschließen allerd. auch, daß an dem N. nur das *μένος* betont werden sollte (s. 2. in E), M. wäre dann durch den N. u. die übrigen Bestimmungen (s.o.) ähnlich charakterisiert wie die Titanen überh., aber auch die Menschen z.B. des silbernen Geschlechts (Op. 133 ff.)

II V. des Patr., S. des Aktor, nach Hes. fr. 212a Bruder des Peleus, aus Opus, brachte seinen S., der einen Spielgefährten aus Zorn erschlagen hatte, nach Phthia ins Haus des Peleus u. Ach. in Sicherheit (*Ψ* 85), gab ihm, als er mit Ach. nach Troja zog, gute Ratschläge (*Λ* 765. 771. 785), Ach. versprach ihm, Patr. wieder heil aus dem Krieg nach Opus zurückzubringen, *Σ* 325; in *Π* 14 rechnet Ach. damit, daß M. noch nicht gestorben ist. An allen übrigen St. formelh. *-ου ἄλκιμος/ν υἱός/ν Λ* 605 usw. (St. s. M unter Gen.), *I* 202 *-ου υἱέ*. – Der N. könnte willkürlich gewählt sein, bekommt aber im Hinblick auf das Schicksal seines Sohnes einen guten Sinn auch hier anscheinend in seiner doppelten Bed. (wenn auch and. nuanciert als in I) – indem er für die Gr. dem 'Ansturm des Schicksals standhielt' (L[7] 177 A. 12), nahm er den eigenen Tod auf sich (L[7] 51 m. A. 22)
B. Mader

μένος n. [136[i], 47[o], 21[H], 7[h]] E = ai. *mánas-*, zu *μέμονα*. – Abl. *ἀμενηνός, δυσ-, ἐμ-, εὐ-, ζα-, ὑπερμενής, Ἀντι-, Ἴθαι-, Ἱππο-, Ταλαιμένης, μενοεικής, μενεαίνω, μενοινάω*

F *-ος* 63, *-εος* 10, *-εῖ* 4, *-ει* 7, *-ος* 119; Pl. (dazu L[3]) *-ε'* 1[o], *-έων* 1[i], *-εα* 4[i], *-ε'* 2[i]

M 1 zweis. 1 a ⏑̲[⏑⏑̲] *καὶ -ος E* 516, *T* 202 ⏑̲[⏑⏑̲] *ἐν ... (πυρὸς) -ος ἧκε Ψ* 177, Sc. 343; *τοι -ος ἐστίν E* 892; *-ος αἰέν N* 634; *-ος ὀξύ* h. 8, 14 ⏑̲[⏑⏑̲] (*λήγει*) *-ος ὀξέος ἠελίοιο* Op. 414, h. Ap. 374; *-ος Ἄρηος Σ* 264; (*μοι*) *-ος ἄσχετος/ε/οι/ου υ* 19, *β* 303 = 85[in.] = *ρ* 406, *γ* 104, Th. 832; (*ἐμὸν*) *-ος ἔμπεδον οὐδέ χ* 226, *τ* 493; *μοι -ος ὤρορε N* 78, *τοι -ος E* 472; *-ος M* 266 ⏑̲[⏑⏑̲] *ἀνέμων* (...) ⌞*-ος ὑγρὸν ἀέντ*⌟*ων ε* 478 ≅ *τ* 440/Th. 869, Op. 625, ⌞ ⌟*ος* h. 6, 3; *πυρὸς -ος/ει Ψ* 238 = *Ω* 792, Th. 563/h. Cer. 239, *πυρὸς* (⌞*κρατερὸν*) *-ος*⌟ *αἰθομένοιο Z* 182, *λ* 220; ⌞ ⌟ *K* 479, *P* 742, Hes. fr. 33 a, 34; PN[s] ⌞ ⌟ *Π* 189, PN[s] (...) ⌞ ⌟ *ἀντιθέοιο/*⌞*ἱπποδάμοιο*⌟ *Ψ* 837, Hes. fr. 10 a, 58/*H* 38, Hes. fr. 252, 6, PN[s] ... *-ος* ⌞ ⌟ Hes. fr. 33 a, 27; *ἱερὸν* ⌞*-ος Ἀλκινόοιο*⌟*/Ἀντινόοιο η* 167, *ϑ* 2. 4 = 421. 385, *ν* 20. 24/*σ* 34, (*κήρυκα*) *προσέφη/προΐει* ⌞ ⌟ *ϑ* 423, *η* 178 = *ν* 49/64; *ἀφ/ἀνίει -ος N* 444 = *Π* 613 = *P* 529/*ϑ* 359; *ἱερὸν* ⌞*-ος ἠελίοιο*⌟ h. Ap. 371, ⌞ ⌟ *Ψ* 190, *ἔχεν* ⌞ ⌟ *κ* 160; *ἔχει/ων* ⌞*-ος οὐ*⌟*δ'/χ P* 565, *X* 96, (*τοι*) ⌞ ⌟*δέ μ* 279, Hes. fr. 294, 3, ⌞ ⌟⌞*τε λέοντ*⌟*ος P* 20, *-ος ὥς* ⌞ ⌟*α E* 136; *ἐν ... πνεύσῃ -ος T* 159; *τοῦ δ' αὖθι λύθη -ος P* 298, *λύσω -ος P* 29; *φέρεν/εται -ος/ει η* 2, *Y* 172; ⌞*-ος ἰσοφαρίζει*⌟*ν/ἀντιφέρεσθαι Z* 101, *Φ* 482, *ὅτι μοι* ⌞ ⌟*ς/ἀντιφερίζεις Φ* 411. 488; *ἔτι μοι -ος ἔμπεδόν ἐστιν E* 254, *φ* 426; *ἐμῷ -ει ἀντιόωσιν/α Z* 127 = *Φ* 151/431; *ἐμὸν -ος ι* 457; *παύσουσα* ⌞*τὸ σὸν -ος*⌟ *A* 207, ⌞ ⌟ *Z* 407; (*ἀπό*)*παῦε* ⌞*τεὸν -ος*⌟ *A* 282, *Φ* 340, ⌞ ⌟ h. Cer. 368; *τὸ ὅν -ος Φ* 305, *X* 459 = *λ* 515; *ἐὸν -ος* Th. 687. 853; *τὸ* ⌞*γὰρ -ος*⌟ *ἐστί I* 706 = *T* 161, ⌞ ⌟ *Γ* 294; (*οἱ*) *-ος ἐν Ξ* 418, *α* 89; *-ος αἰέν λ* 270; *-ος ὦρτο δ' Y* 374; *-ος Θ* 178, *K* 366, *Λ* 268 ≅ 272, *M* 18, *O* 493, *Π* 621, *P* 451, *Φ* 383, *Ψ* 468, *γ* 450 ⏑̲[⏑⏑̲] *-ος* ⌞*ἀνδρῶν*⌟ *B* 387, *καὶ -ε'* ⌞ ⌟ *Δ* 447 = *Θ* 61, *δ* 363; *-ος Ἄρης E* 563; *ἐνῆκε δέ οἱ/ἐνέπνευσεν* ⌞*-ος ἠύ*⌟ *Y* 80, *P* 456, *γὰρ* ⌞ ⌟ *Ψ* 524, *καὶ* ⌞ ⌟ *Ω* 6, ⌞ ⌟ *Ω* 442, *β* 271; *ἐν -ος ὦρσε Θ* 335 1 b [⏑̲⏑̲] *αὖθι* ' *λῦσε -ος Π* 332; *δῶ/θῆκε -ος καὶ θάρσος E* 2, *α* 321; *-ος πνείοντες χ* 203; *δὲ -ος E* 506; *-ος ω* 319, Sc. 364 [⏑̲⏑̲] *ἐν* ... ' ... *ἧκε -ος Ψ* 400; *-ος κρατερὸν καὶ χεῖρας ἀάπτους* Hes. Sc. 446; *δὲ -ος* fr. 204, 128 [⏑̲⏑̲] *ὅς* (*μ*)*οἱ ἐπῶρσε -ος λαιψηρά τε γοῦνα Y* 93, *X* 204; (*ὑπέλυσε*) *-ος καὶ φαίδιμα γυῖα Z* 27, Th. 492; *προφυγόντα* ⌞*-ος καὶ χεῖρας ἀάπτους*⌟*/Ἀχαιῶν H* 309, *Z* 502, ⌞ ⌟ *N* 318, *P* 638, *λ* 502, *ἡμέτερον δὲ/*⌞*γε -ος καὶ χεῖρ*⌟*ας* (*ἀάπτους*) *Ξ* 73, *M* 166, *ἐμόν* ⌞ ⌟*ες ἄαπτοι Θ* 450, *τεόν* ⌞ ⌟*ας N* 287, ⌞ ⌟*ας Ἀχαιῶν N* 105; (*Τρώεσσι*) *-ος πολυθαρσὲς ἐνείη/ἧκε/εἶσα P* 156, *T* 37, *ν* 387; *ἐν* (...) ⌞*στήθεσσι*⌟ *-ος E* 125. 513, *ἐν* ⌞ ⌟ ⌞*-ος καὶ θυμό*⌟*ν* h. Cer. 361, *ὥς εἰποῦσ'/ὼν ὤτρυνε* ⌞ ⌟*ν ἑκάστου E* 792, *ϑ* 15/*E* 470, *Z* 72, *Λ* 291, *N* 155, *O* 500. 514. 667, *Π* 210. 275, *ὤτρυνε* ⌞ ⌟*ς ἀγήνωρ Y* 174, *αὐτόν με/γε* ⌞ ⌟*ς ἀνείη/ωγε X* 346, *Ω* 198, *δὲ* ⌞*-ος καὶ*⌟ *ἀγήνορα θυμόν λ* 562, ⌞ ⌟ Th. 896; *ἔγειρε/ἔμπνευσε* ⌞*-ος μέγα*⌟ *O* 232. 594/262 = *Y* 110, *ω* 520, (*λῆγε*) ⌞ ⌟ *Z* 261, *N* 424, *δ' ἔμπνευσε/ῃσι -ος K* 482, *O* 60; *-ος δὲ οἱ Π* 529, *Φ* 145; *-ος/ει δ'* (*ὄρσασκεν*) *Π* 602, *P* 423, *Y* 372, *Ψ* 390/Sc. 235; *-ος E* 524, *Θ* 358, *π* 269 [⏑̲⏑̲] *τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή* ⌞*τε -ος τε*⌟ *E* 296 = *Θ* 123 = 315, *χεῖράς* ⌞ ⌟ *H* 457, *O* 510, ⌞ ⌟ *P* 476 2 dreis. [⏑⏑̲⏑̲] *ἐμ -εος δ'* Sc. 429 [⏑⏑̲⏑̲] *-εος* (*δέ*) *A* 103 = *δ* 661, *I* 679, Th. 688 [⏑⏑̲⏑̲] (*ὑποδείσας*) *-εος ἀλκῆς τε λάθωμαι Z* 265, *X* 282; *-εος* (*δ'*) *P* 503, *X* 312; *-εῖ H* 210; (*ἔχον* /...*δεισαν*[+]) *-εα πνείοντες*[+] *Ἄβαντες/Ἀχαιοί*[+] *B* 536/*Γ* 8, *Λ* 508, *Ω* 364 [⏑⏑̲⏑̲] *-εος κρατεροῖο N* 60; *ἐμῶν -έων Θ* 361 [⏑⏑̲⏑̲] *ἐπισπόμενοι -εῖ σφῷ ξ* 262 = *ρ* 431, *ω* 183 in 2. VH 189×, in 1. VH nur 22× = 10 % (zunehmend von [i]8 % auf [H]29 %)

Σχ sch. D *Z* 265 (am Ende): *διχῶς νοεῖται καὶ ἐπὶ θυμοῦ* (so *A* 103, *B* 536) *καὶ ὀργῆς* (so *A* 103. 207. 282, *Γ* 8, *I* 679, *T* 202, vgl. sch. min. POxy. 2405 zu *A* 103) *καὶ ἐπὶ* ⌞*δυνάμ*⌟*εως* (so *B* 536, *Γ* 8 u.ö. [*Z* 407 *νῦν*]), *B* 387: *-ος ἀνδρῶν· περιφραστικῶς* (ebs. *Δ* 447, *M* 18, *Ψ* 177. 190) *ἄνδρας. τὴν ἑκάστου* ⌞ ⌟*ιν καὶ προθυμίαν* (ebs. *Θ* 361, vgl. sch. min. P. Berlin inv. 11634 z. St.), *Π* 621: *σβέσσαι -ος· καθελεῖν τὴν* ⌞ ⌟*ιν. κτεῖναι*

L [1]C. F. von Nägelsbach, Hom. Theol., Nürnberg [3]1884, 360 ff.; [2]Buchholz, Realien III 2, 32 ff.; [3]Witte, Gl. 2, 1909, 19 ff.; [4]Fränkel, Hom. Gl. 46 A. 1; [5]ders., Gn. 3, 1927, 382 f.;

[6]ders., DuPh 86 A. 8; [7]K. Pritzwald-Stegmann, Zur Gesch. d. Herrscherbez.en von Hom. bis Plato, Diss. Jena 1928, 19; [8]Böhme, Seele u. Ich, 11 ff. 32 ff. 83 ff.; [9]Larock, RBPh 9, 1930, 379 ff. 396 ff.; [10]Snell, Gn. 7, 1931, 78 f.; [11]ders., NJAB 2, 1939, 408 f. ~ Entdeckung 28 f.; [12]ders., Tyrtaios 42 ff.; [13]Kohlbrugge, Mn. III 10, 1942, 59 f.; [14]Schick, Rivista di Storia della Filosofia 3, 1948, 232 ff.; [15]J. Irmscher, Götterzorn bei Hom., Leipzig 1950, 13 f.; [16]Dodds, Irrational 8 ff. 22; [17]Gonda, *ojas* 69 f.; [18]Onians, Origins 50 ff.; [19]Vivante, AGI 41, 1956, 117–9. 128; [20]Ch. Mugler, Science grecque, E & C 46, 1963, 41 ff.; [21]L. Graz, Feu, E & C 60, 1965, 279 ff.; [22]A. Corlu, Prière E & C 64, 1966, 184; [23]Latacz, Freude 23; [24]Schmitt, Dichtersprache 103 ff.. 109 ff. 114 ff. 119 ff.; [25]G. Nagy, Comp. Studies in Gr. and Ind. Meter, Cambridge Mass. 1974, 266 ff.; [26]J. M. Redfield, Nature and Culture in the Il., Chicago 1975, 171 ff. 251 ff. ~ Le genre humain 12, 1985, 98 f.; [27]Mawet, Douleur 55 ff. 310; [28]Braswell, Gl. 57, 1979, 183 f.; [29]Giacomelli, Phoenix 34, 1960, 1–16; [30]D. B. Claus, Toward the Soul, New Haven 1981, 24 f. 35 ff.; [31]A. Dihle, The Theory of Will in Class. Ant., Berkeley 1982, 34 f.; [32]J. Bremmer, The EGr Concept of the Soul, Princeton 1983, 57 ff. 76. 127 (dazu West, CR 99 = n.s. 35, 1985, 57); [33]A. Teffeteller Dale, *ΜΕΝΟΣ* in Early Gr., Ph. D. thesis Montreal 1984, 58–107; [34]Th. Jahn, Wortf. 'Seele-Geist', Zetemata 83, 1987, 39–45; [35]S. Darcus Sullivan, Psychol. Activity in Hom., Ottawa 1988, 45

B unbändige (*ἀάσχετον, ἀκάματον, ἄσβεστον*, s. G u. vgl. *Φ* 340 f., Th. 563) pot. (s. bes. 1 c) *Energie* (im Ggs. zu *ἐρωή, ἰωή, ὁρμή, ῥιπή* als kinet.), elementare (s. bes. 2 b α) *Gewalt* (als dynam. Potenz im Ggs. zu *κράτος* als empir. Stärke), vitaler *Elan* (Ggs. Stupor *P* 451/6, Erschöpfg. *Z* 261, Hunger *I* 706+, *δ* 363, Schlaf Hes. fr. 294, 3, Ohnmacht *Ξ* 418, *O* 60. 232. 262, Verwundg. *Π* 529, Tod 1 e, Geburt Th. 492), spontaner *Drang* (*K* 482, *ω* 183: zu töten, aber auch *Ψ* 468: durchzugehen, *ω* 319: zu weinen, vgl. Archil. fr. 196 a, 52 W.[2] [m. d. Erg. *τούμ*]*όν*, s. Van Sickle, QUCC 20, 1975, 150]: zu ejakulieren), spez. (*E* 563 f., *Z* 407 selbstmörderische) *Kampfeswut* (s. bes. 1 b–d, Ggs. *καταπτώσσειν E* 254. 472/6, *ὑποχωρεῖν X* 96), selten (kontrast. Abl. *μενεαίνω* B 3) *Zorn* (*A* 103+. 207. 282, *I* 679, *λ* 562, viell. h. Cer. 368) wie später (s. Wilamowitz, Herakl. II 56 u. vgl. Σχ); sichtbar im Ausdr. der Augen (*A* 103+f., *Θ* 335/49, *Y* 172, Sc. 235 f. 429 f., vgl. *T* 365 ff., *N* 474 f., *O* 604–8 nb. *μενεαίνων, μεμαώς, μαίνετο*), Obj. von (*ἀπο-, ἐμ-*)*πνείω* 12[i], 2[o] (in 1 a α, 2 a β. b α); sowohl (in 1 a α dank göttl. Intervent.) zeitweilig (vgl. *αὖτις Θ* 335, *O* 60, *νῦν E* 124, *Ξ* 72, *O* 61. 493, *P* 156, *οἷον E* 126, *P* 157, *ν* 388) wirksames Energiequantum (*τόσ*[*σ*]*ον E* 136, *P* 20, *T* 202, *μέγα Z* 261, *N* 424, *O* 232. 594. 262 = *Y* 110, *ω* 520) als auch (s. bes. Vorbem. zu 2 a [α. β]) naturgegeben-dauerhafte, f. Indiv. (*μητρός E* 892, *πατρώϊον E* 125, *πατρός* [*B* 563 a in D,] *β* 271, *ἴσον πατρί* Th. 896 u. s. bes. 2 b β) wie f. Gattg. (*παρδάλιος/λέοντος/κάπρου P* 20, *πυρός P* 565 u. s. bes. 2 b α) charakt. Qualität des Lebendigen (s. bes. 1 e), im Ggs. zu *κράτος ι* 393 nur bzg. auf Lebewesen bzw. lebendige Mächte (s. 2 b α u. *Ἄρη*[*ο*]*ς N* 444+/*Σ* 264, *π* 269 in 1 e/b), von göttl. Pers. (Zeus *Θ* 450, Th. 492. 687. 688. 853, Pos. *H* 457, Hera *E* 892, Ath. *Θ* 361, *Φ* 431, Th. 896, Art. *Φ* 482. 488, Perseph. h. Cer. 361. 368, Ares *E* 892, *Φ* 411, Sc. 446, Heph. *Φ* 340, *ϑ* 359, Skam. ⌊*Φ* 305. 383⌋) außer ⌊ ⌋ u. Th. nur in dir. R., außer *E* 892 f., *Φ* 305, *ϑ* 359 nicht in Vbd. m. GN[s] (sondern m. Pron. bis auf Sc. 446 in 1 c, Th. 896, h. Cer. 361 in 2 a β u. 4[i] in 3), von Tieren ([3x in *P* unsterbl.] Pferden *P* 451. 456. 476, *Ψ* 390. 400. 468. 524, *Ω* 443, Sc. 343, Maultieren *P* 742, *Ω* 442, *η* 2, Lämmern *Γ* 294, Rind *γ* 450, Th. 832, Löwe u.ä. *P* 20, ⌊*Y* 172, Sc. 429⌋, *δράκοντε* Sc. 235) *P* 742, ⌊ ⌋ in Gl., *P* 20, Th. 832 in Vgl.; selten Ggst. der Selbstbeeinflussung, eher (vgl. *θυμός* B 2 Vorbem.) im neg. Sinn der Bändigg. (Obj. von Imp. *A* 282, *Φ* 340, *λ* 562, Sc. 446 in 1 c, s.a. h. Cer. 361 in 2 a β) als im pos. der Aktivierung (Obj. von Imp. nur *K* 479, vgl. noch *P* 742 in 1 b u. Th. 853 in 1 a β); nom. act. zu *μέμονα* (*B* 536/43, *Γ* 8/9, *E* 135/6/142/3. 472/482, *O* 594/604, *P* 742/6, *Φ* 481/2, *X* 36/96. 282/4, *Ω* 198/298) bzw. *μαιμάω/μενοινάω* (*N* 78/9, rezipr. zu *ἄμοτον μεμαῶτι* 80, vgl. 317/8, Sc. 361/4), viell. auch (Porzig, Satzinhalte 86) *μαίνομαι* (*Z* 101, *Θ* 355/8, *O* 594/605 f.), geleg. gefolgt (wie *θάρσος E* 2, *γ* 76, *κράτος Π* 524) von fin. NS (*E* 2. 563 f., *H* 38 f., *K* 366 f., *P* 451 f., *Y* 172, *Ψ* 177), nur *α* 89 (nicht *β* 271) von abh. Inf. (wie *σθένος B* 451, *Λ* 11+, *κράτος Λ* 192+, Sc. 328); lokalisiert *ἐν γούνεσσι P* 451, *ἀνὰ ῥῖνας ω* 319, *ἐν*(*ι*) *στήθεσσι E* 125. 513, *T* 202, h. Cer. 361, (*ἐνὶ*) *θυμῷ Π* 529, *P* 451, *α* 321 (vgl. *θυμόν X* 312, *Ψ* 468), *ἐν φρεσί Φ* 145, *α* 89 (vgl. *φρένες A* 103 = *δ* 661, Th. 688 sowie *ἦτορ* Sc. 429), aber selbst (im Ggs. zu *θυμός* B 11–13) nie (auch nicht *Λ* 268+ in 2 b β trotz *σ* 348+) Ort einer Regung, folgl. „nicht ein Organ" (L[6]; falsch L[29] 3); gekoppelt mit (*λαιψηρά τε*) *γοῦνα Y* 93 ≅ *X* 204, (*καὶ φαίδιμα*) *γυῖα Z* 27, Th. 492 (s.a. *μ* 279), *χεῖρες/ας Θ* 450/*Z* 502, *H* 309. 457, *M* 166, *N* 105. 287. 318, *Ξ* 73, *O* 510, *P* 638, *λ* 502, Sc. 446 (vgl. adnom. *χειρῶν E* 506), *ἔγχεα Δ* 447 = *Θ* 61, *ἀλκή*+ *I* 706 = *T* 161, *X* 282, *ἀνδροτῆτα Ω* 6, *θάρσος E* 2, *α* 321, *θυμός/όν Y* 174, *X* 346, *Ω* 198/*E* 470+ ≅ 792+, *Θ* 358, *λ* 562, h. Cer. 361 (s.a. *P* 20 ff., *O* 594, vgl. adnom. *θυμοῦ* h. 8, 14), *ψυχή E* 296 = *Θ* 123 = 315, (*καὶ ἐπίφρονα*) *βουλήν* Th. 896, in assoz. Zush. mit *ποιμένι λαῶν* (*E* 513, *O* 262 = *Y* 110) im selben, mit *ἐπιστροφάδην* (*K* 483 ≅ *ω* 184), *ἴνες*+ (*Ψ* 191, *λ* 219), ' *φυλόπιδος* (*N* 635, h. 8, 15) jew. im Nachbar-V.; umgekehrt wie *θυμός* (17× + *μ*.) stärker körperl. (auf allg. psychophys. 'Kondition' bzg.) als seel. (auf best. 'Emotionen' bzg., kontrast. bes. *θυμός* B 4 b. 7) bis auf subep. Sonderfall (L[34] 112. 91) h. Cer. 361/8, nie intellektuell (kontrast. *θυμός* B 6), selbst Vbd. m. *βουλή* Th. 896 sing. (doch vgl. *μ*. nb. *μῆτις ν* 386 f., *β* 271/9 [270 ≅ 278]); *μ*. allein (kontrast. *-ος καὶ θυμός* 3[i] in 1 a α) tut nichts unmittelbar (Ausn. *δαμνᾷ λ* 220, *φέρεν/ἤνεικεν η* 2, h. 6,3 in 2 b u. periphr. Gebr. in 2 b β), sondern wirkt sich nur mittelbar (auch als Subj. von *ἕλεν/ἔλλαβε E* 136, *Ψ* 468 in 1 a α, *ἐπέσχε/ἔχεν Ψ* 238+, *κ* 160 in 2 b α), vermittelt (*Z* 407 in 1 b) bzw. aus der Ferne (*Ψ* 190, h. Ap. 371/4 in 2 b α) aus. Wortf.: *ἀγηνορίη, αἰών, ἀλκή, ἀνδροτής, Ἄρης* B 2 d, *βίη, βουλή, δύναμις, ἥβη, ἡνορέη, θάρσος, θυμός, ἵς, κράτος, μυελός, οἶμα, σθένος, χάρμη, χόλος, ψυχή* 1 in verb. Funkt. (Vorgänge schildernd) als Subj. bzw. (häufiger) notw. Obj. von Vollverben; 40× *ἓν διὰ δυοῖν* (kontrast. 2 Vorbem.), 28× + Adj. (nicht in 1 e) 1 a Aktivierung (von Hektor 6×, Ach./Diom. je 5×, Aen./Tel. je 3×; unvollst. u. ungenau *δαίμων* L[8] 2 u. ff.), vgl. dazu Kullmann, Wirken d. Götter 68 ff.; in dir. R. *E* 125, *Z* 261, *H* 38, *I* 679, *N* 78, *O* 60. 232, *P* 156. 451, *T* 159, *Y* 93, *X* 346, *Ψ* 468, *Ω* 198, *α* 89, *β* 271, *ν* 387, *ξ* 262, RAbschl. *E* (133–)136. 470+ ≅ 792+, *O* 262+, *P* 423. 456, *T* 37, *Ω* (440–)442, *α* (319–)321, REinl. *M* 266(–268), Löwen-Gl. Sc. 429 (*E* 136, *K* 482 davor, *Y* 174 danach, *O* 594 nach L.-Vgl.) 1 a α Gotth. (Ath. 12×, Ap. 7×, Zeus 4×, and. je 1×, unbest. *θεός T* 159, agensloses Pass. *β* 271) flößt jem. (Dual *N* 60, Pl. *Θ* 335, *T* 159, Pferden *P* 451. 456, *Ψ* 390. 400, *Ω* 442, Sc. 343) *μ*. (eff. Obj.) ein (Präv. *ἐν* außer *δῶκε E* 2, *πλῆσεν N* 60 u. 3× [*ἐπ*]*ώρσε*), *μ*. (wirkende Macht?) erfaßt (*E* 136 infolgedessen) jem. (Pl. *P* 156 f.) bzw. *θυμόν* (*Ψ* 468, sc. von Pferden), Inneres (*τοῦ γε* = des Zeus / e.s Löwen Th. 688, Sc. 429) wird von *μ*. erfüllt (Präv. *ἐν X* 312, Sc. 429); 16× + Adj., 23× ohne (davon 4× *ἓν διὰ δυοῖν*) *T* 37 *ὣς ἄρα φωνήσασα* ⌊*-ος πολυθαρσὲς ἐν*⌋*ῆκε* (Thetis dem Ach.), vgl. metr. gleichw. *-ος καὶ θάρσος E* 2+ (s.u.) *ν* 387 (*πάρ μοι*) *στῆθι*, ⌊ ⌋*εῖσα* ' *οἷον* (bei *Ἰλίου πέρσις*) *P* 156 (*εἰ*) *Τρώεσσι* ⌊ ⌋*εἴη*, ' ⌊*ἄτρομον, οἷόν*⌋ *τ' ἄνδρας ἐσέρχεται οἳ περὶ πάτρης* (kämpfen, schafften wir Patr. nach Troja), vgl. *Π* 162 f. *E* 125 (*θαρσῶν*) *μάχεσθαι*· ' *ἐν γάρ τοι στήθεσσι -ος πατρώϊον ἦκα* ' ⌊ ⌋ *ἔχεσκε* (Tyd.), s. V. 122 (= *N* 61, s.u.), vgl. *P* 570 *β* 271 (*οὐ*) *κακὸς ἔσσεαι* (Tel.) *οὐδ' ἀνοήμων*, ' *εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται -ος ἠύ*, ' *οἷος κεῖνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε*, s.u. *α* 321 *Y* 80 (Ap. trieb Aen. gg. Ach.) ⌊*ἐνῆκε*⌋ *δέ οἱ -ος ἠύ Ψ* 390 *-ος δ' ἵπποισιν* ⌊ ⌋*ν* 400 ⌊*ἐν γάρ*⌋ *Ἀθήνη* ' *ἵπποις ἦκε -ος* (≅ V. 406) Sc. 343 ⌊ ⌋*σφιν -ος ἦκε* Hes. fr. 33 a, 34]*κεν κρατερὸν -ος E* 2 (*Διομήδεϊ*) *δῶ*⌊*κε -ος καὶ θάρσος*⌋, *ἵν*(*α*

κλέος ἄροιτο), Verb f. μ. (kontrast. II Sp. 975, 46) sing. (and. Th. 563 in 2 b α) α 321 τῷ δ' (Tel.) ἐνὶ θυμῷ ' θῆ⌊ ⌋, ὑπέμνησέν τό ἑ πατρός, Verb normal in „non-martial contexts" (II Sp. 975, 55), kontrast. folg. St. Φ 145 (ἀντίος ἔστη) ⌊-ος δέ οἱ, ἐν φρεσὶ θῆκε (Skam.) ≅ α 89ex. stärkte ihm den Rücken, II.-St. metr. gleichw. m. folg. St. Π 529 (αἷμα) τέρσηνε (Ap.), ⌊ ⌋ ἔμβαλε θυμῷ machte ihn wieder 'fit', s. V. 524, vgl. N 82 K 366 -ος ἔμβαλ' (Ath. dem Diom. ἵνα μὴ e. Gr. ihm zuvorkomme), von phys. Energie, vgl. (metr. gleichw.) σθένος Φ 304 (≅ Λ 11ex. ≅ Ξ 151 ≅ B 451ex. von Kampfmoral) E 513 ἐν στήθεσσι -ος βάλε (Ap. dem Aen.) P 451 σφῶϊν δ' (Ach.s Rossen) ἐν γούνεσσι βαλῶ (Zeus) -ος ἠδ' ἐνὶ θυμῷ, ' ὄφρα (ihr Autom. rettet), s. 426 ff., vgl. 569 456 ὣς εἰπὼν ⌊ἵπποισι⌋ν ἐνέπνευσεν -ος ἠύ (v.l. = T 37ex.) Ω 442 ἐν δ' ἔπνευσ' Hermes) ⌊ ⌋ καὶ ἡμιόνοις -ος ἠύ T 159 (εὖτ' ἂν ὁμλήσωσι φάλαγγες) ἐν δὲ θεὸς ⌊πνεύσῃ⌋ -ος ἀμφοτέροισιν O 60 Ἕκτορα δ' ὀτρύνησι (Ap.) μάχην ἐς ... ' αὖτις δ' ἐμ⌊ ⌋σι -ος, λελάθῃ δ' ὀδυνάων 262 ὣς εἰπὼν ἔμπνευσε (Ap. dem Hektor) -ος μέγα (s. 269) = Y 110 (dem Aen.) = ω 520med. (Ath.) ≅ K 482in. (dem Diom., κτεῖνε δ') Θ 335 ἄψ δ' αὖτις Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν -ος ὤρσεν, Ggs. φόβον Λ 544, N 362, Ξ 522 Hes. fr. 294, 3 ἀκάματον δέ οἱ ὦρσε θεὰ -ος, οὐδέ οἱ ὕπνος ' πῖπτεν ἐπὶ βλεφάροις, Opp. χ 429 Y 93 ἐμὲ (Aen.) Ζεὺς ' εἰρύσαθ', ὅς μοι ἐπῶρσε -ος λαιψηρά τε γοῦνα ≅ X 204 (Ap. dem Hektor) N 60 (σκηπανίῳ) ἀμφοτέρῳ κεκόπων (Pos.) πλῆσεν -εος κρατεροῖο, ' γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρά, s. V. 78 in 1 a β, vgl. P 573 ‖ X 312 (ὡρμήθη) -εος δ' ἐμπλήσατο (Ach.) θυμὸν ' ἀγρίου, s. V. 320 Th. 688 τοῦ γε ' εἶδαρ μὲν -εος πλῆντο ⌊φρένες⌋, ἐκ δέ τε πᾶσαν ' φαῖνε (vgl. 677. 710) βίην, Forts. von 687 in 1 c A 103 ἀχνύμενος (Ag.)· -εος δὲ μέγα ⌊ ⌋ ἀμφὶ μέλαιναι ' ⌊πίμπλα⌋ντ' = δ 661 (Antin.), kontrast. P 499. 211 f., vgl. I 646 I 679 οὐκ ἐθέλει (Ach.) σβέσσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ' ⌊ ⌋νεται -εος Sc. 429 ἐμ -εος δ' ἄρα τοῦ γε κελαινὸν ⌊ ⌋ται ἦτορ E 136 μιν (Diom.) τρὶς τόσσον ἔλεν -ος, ὥς τε λέοντα, Folge von 125 (s.o. am Anf.) Ψ 468 (ἡνίοχον ἐκπεσέειν ὀίω) αἱ δ' ἐξηρώησαν, ἐπεὶ -ος ἔλλαβε θυμόν (s.d. B 10 a) sind (aus dem Parcours) ausgebrochen, von (panischer) Hektik erfaßt im Herzen, Ggs. P 476 in 1 c 1 a β jem. (Gotth. od. Mensch) bzw. etw. (Wein Z 261) stimuliert, weckt (s.a. D), mehrt jem.s (⌊Gen. od. Dat.⌋ [Pl. M 266, O 594], ἑόν = Zeus' Th. 853) μ. (a ff. O b j.), jem.s (⌊ ⌋ ἵππου Ψ 524, Zeus' Th. 492) μ. wächst, regt sich (körperl.), -ος καὶ θυμός (s.d. B 4 a) treibt jem. an (3i), man willfährt -εῖ σφῷ (3o); H 38, Z 261, O 232+, Ψ 524, ω 319 + (z.T. präd.) Adj. (H 38 auch beim Gen.) Th. 853 Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν -ος, εἵλετο δ' ὅπλα (πλῆξεν) H 38 Ἕκτορος ὄρσωμεν (Ap. u. Ath.) κρατερὸν -ος ἱπποδάμοιο, ' ἤν τινα (προκαλέσσεται), umdeutbar (L34 44 A. 57) zu PN-Umschr. (s.u. 2 b β) E 563 τοῦ δ' (Men.') ⌊ὤτρυνε⌋ν -ος Ἄρης (ἵνα δαμείῃ) 792 ὣς εἰποῦσ' (Hera) ⌊ ⌋ -ος καὶ θυμὸν ⌊ἑκάστου⌋ = θ 15 (Ath.) ≅ E 470 (Ares) = Λ 291 (Hektor) = N 155 = O 500 = 514 (Aias) = 667 (Nestor) = Z 72 = Π 210 (Ach.) = 275 (Patr.), vgl. Δ 73 u.ö. P 423 ὣς ἄρα τις εἶπεσκε, -ος δ' ὄρσασκεν ⌊ ⌋ M 266 (Αἴαντε) -ος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν, s. V. 277 O 232 οἱ (Hektor) ἔγειρε (Ap.) ⌊-ος μέγα⌋ = 594med. (Zeus den Tr., vgl. E 510), präd. Adj. (vgl. A 103 in 1 a α) Z 261 κεκμηῶτι ⌊ ⌋ οἶνος ἀέξει putscht auf (kontrast. M 214, P 226), präd. Adj. (vgl. II Sp. 914, 4) ‖ Th. 492 (καρπαλίμως) -ος καὶ φαίδιμα γυῖα ' ηὔξετο τοῖο ἄνακτος rasch wurde er groß u. stark, kontrast. β 315 Ψ 524 μιν αἶψα κίχανεν· ὀφέλλετο γὰρ -ος ἠύ ' ἵππου, vgl. V. 300 N 78 ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ἄαπτοι ' μαιμῶσιν, καί μοι -ος ὤρορε (ποσσὶν ἔσσυμαι, μενοινώω μάχεσθαι), Folge (verfehlt Heubeck, ZVS 97, 1984, 92: Wiederaufnahme) von V. 60 in 1 a α, vgl. θυμὸς (s.d. B 4 b) ἐφορμᾶται V. 73 f. ω 319 τοῦ δ' (Od.) ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη ' δριμὺ -ος προὔτυψε φίλον πατέρ' εἰσορόωντι prickelnder Drang (L2 34), sc. zu weinen Y 174 ὣς Ἀχιλῆ' ὤτρυνε ⌊-ος καὶ θυμός⌋, ἀγήνωρ ' ἀντίον ἐλθέμεναι (PNe), vgl. K 220+, Ggs. I 635 X 346 αἴ γάρ πως αὐτόν με (Ach.) ⌊ ⌋ ἀνείη ' ὤμ' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἷα ἔοργας (Hektor) Ω 198 αἰνῶς γάρ μ' αὐτόν γε (Priam.) ⌊ ⌋ ἄνωγε (s.d. B 2) ' κεῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας, vgl. 203. 218 ξ 262 (κελόμην μένειν) οἱ δ' ὕβρει εἴξαντες (s.d. B 2 b), ἐπισπόμενοι -εῖ σφῷ (ἀγροὺς πόρθεον) = ρ 431 = ω 183ex. (κτεῖνον) mitgerissen (vgl. M 395/8) von ihrem Elan 1 b Kampf (an 1. u. letzter St. nur indir. Bzhg.); μ. = krieg. Impetus, der vorangetragen wird, aufeinanderprallt, dem man ausgesetzt ist bzw. den man niederringt; außer 4i am Anf. (2x κρατερόν) in Vbd. m. poss. Dat. (λ 502), Gen. (Pl. außer H 309 u. [Adj. +] ἔριδος H 210, Ἄρηος Σ 264, π 269) bzw. Pron. ('mein' = Ath.s Θ 361, Φ 431); Δ 447+, E 506, Π 602, Y 374 in Erz., H 210, P 742 in Gl., Z 502, H 309 innerl. abh., sonst in dir. R. P 742 ὥς θ' ἡμίονοι ⌊κρατερὸν -ος⌋ ἀμφιβαλόντες ' ἕλκωσ' ἐξ ὄρεος (δοκόν) sich ins Zeug legend (eigtl. 'angetan mit μ.'; and. II Sp. 27, 21, doch s. ebd. 1 u. vgl. II Sp. 356, 22 ff.; 604, 40 ff., I Sp. 495, 75 ff.), obj. (ἀμφι-) im Ggs. zu subj. (ἐν δέ τε) θυμός V. 744, Vgl.punkt V. 746 K 479 πρόφερε ⌊ ⌋ (λύ' ἵππους ἠὲ ἄνδρας ἔναιρε) werde aktiv (vgl. δ 415), s. V. 482 (Ath. [!] ἔμπνευσε -ος) in 1 a α Π 602 (οὐδ') ἀλκῆς ἐξελάθοντο (Gr.), -ος δ' ⌊ἰθὺς (s.d. B 2 b β) φέρον⌋ αὐτῶν (Tr.) griffen an (s.a. I Sp. 495, 8; 496, 60) E 506 -ος χειρῶν ⌊ ⌋, kontrast. Θ 226 = Λ 9 O 510 (am besten) αὐτοσχεδίῃ μεῖξαι χεῖράς τε -ος τε Y 374 (Ach. treibt d. Gr., Hektor d. Tr. an) τῶν δ' ἄμυδις μίχθη -ος, ὦρτο δ' ἀϋτή, vgl. N 337 f. H 210 (ἀνέρας) θυμοβόρου ἔριδος -εῖ ξυνέηκε (Zeus) μάχεσθαι, periphr. f. ἔριδι, vgl. A 8, T 58, Y 134 ≅ Φ 394ex. Δ 447 σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ' ἔγχεα καὶ -ε' ⌊ἀνδρῶν⌋ ' χαλκεοθωρήκων = Θ 61 B 387 εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει -ος ⌊ ⌋ π 269 ὁπότε μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν ' ... -ος κρίνηται ⌊Ἄρηος⌋ wir uns milit. auseinandersetzen, vgl. I Sp. 1261, 1 ff. Σ 264 (ἐν πεδίῳ, ὅθι) ἐν μέσῳ ἀμφότεροι -ος ⌊ ⌋ δατέονται die milit. Kräfte messen N 287 οὐδέ κεν ἔνθα τεόν γε -ος καὶ χεῖρας ὄνοιτο dein Kampfengagement (d.h. wie du kämpfst) Z 407 δαιμόνιε, φθίσει σε (Hektor) τὸ σὸν -ος (431 μίμν' ἐπὶ πύργῳ) Angriffslust, vgl. M 46, Π 753 127 δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ -ει ἀντιόωσιν = Φ 151 ≅ 431ex. setzen sich meiner Zerstörungskraft aus ι 457 (Polyphem zum Widder: „könntest du) εἰπεῖν ὅππῃ κεῖνος (Od.) ἐμὸν -ος ἠλασκάζει· ' τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε (ῥαίοιτο") H 309 Αἴαντος προφυγόντα ⌊-ος καὶ χεῖρας ἀάπτους⌋ (308 = E 515 in 2 a β) = Z 502med. (Ἀχαιῶν) = N 105ex. (μίμνειν οὐκ ἐθέλεσκον) N 318 αἰπύ οἱ ἐσσεῖται μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι ' κείνων νικήσαντι ⌊ ⌋ ' νῆας ἐνιπρῆσαι deren Widerstandspotential bezwingend λ 502 κέ τεῳ στύξαιμι (Ach.) ⌊ ⌋, ' οἳ κεῖνον (Pel.) βιώωνται zus.stauchen, kleinkriegen, den Übermut austreiben, vgl. Heubeck z. St. Θ 361 φρεσὶ μαίνεται (Zeus) οὐκ ἀγαθῇσι, ' σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐμῶν -έων ἀπερωεύς Vereitler meiner Impulse (s. 35. 358. 376, vgl. 370, Call. h. 1, 90), Gen. Pl. nur hier 1 c Sistierung; μ. = aggressiver Schwung, der (7i, 1H nicht) gestoppt wird (bes. ἔχω/ἴσχω, vgl. Op. 625 in 2 b α, -ος ἀ⌊ἀσχετο⌋ν E 892 in 2 a α u. -ος ⌊ ⌋ς+ 5o in 3) von and. (Ath. A 207, Wagenlenker P 476, Gegner[n] 2i, 1H, Mauern Θ 178) od. einem selbst (Göttern Φ 305. 340. 383, Th. 687, Sc. 446); außer P 503 (-εος), N 424 (μέγα), Sc. 446 (κρατερόν), λ 562 in Vbd. m. (P 638, Hes. fr. 33 a, 27 attribuiertem) Gen. (Sg. außer ἵππων P 476) bzw. Poss.-Pr. (refl. bis auf 'unser' Θ 178, M 166); in (Hes. fr. 33 a, 27 in)dir. R. (ähnl. 1h) außer N 424, Φ 305. 383, Th. 687 Θ 178 (τείχεα) οὐ -ος ἀμὸν (pot.) ἐρύξει, kontrast. h. Cer. 382 (tats.) Hes. fr. 33 a, 27 φ]ῆ θ' Ἡρακλῆος στήσειν (⌊σχήσειν⌋ ci.) -ος ἱπποδάμοιο (ἀντίος ἦλθε), umdeutbar zu PN-Umschr. (s.u. 2 b β) M 166 (οὐκ ἐφάμην) ⌊ ⌋ (Gr.) ἡμέτερόν γε ⌊-ος καὶ χεῖρας ἀάπτους⌋ P 638 οὐδ' ἔτι φασὶν ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο ⌊ ⌋ ' ⌊σχήσεσθ⌋' (falsch eingeordnet II Sp. 846, 50), vgl. I 351 f., Φ 308 f., χ 171 f. P 503 (οὐ) Ἕκτορα ... -εος ⌊ ⌋αι οἴω (eh er Ach.s Rosse erbeutet hat), vgl. I 655 N 424 οὐ λῆγε (Idom.) -ος μέγα, ἵετο δ' αἰεὶ (e. Tr. zu töten od. zu fallen) Φ 305 (οὐδέ μιν [Ach.] ἴσχεν οὐδὲ) ἔλῃγε (Skam.) τὸ ὄν -ος, rezipr. zu σθένος ἔμβαλ' 304 A 207 (Ath. zu Ach., der Ag. töten möchte: „ἦλθον) παύσουσα τὸ σὸν -ος", vgl. V. 192, I 459 282 (Nestor zu Ag.:) „⌊παῦε τεὸν

-ος,", vgl. χόλον V. 283 Φ340 (Hera zu Heph.:) „μηδὲ πρὶν ἀπό‹ ›‹ (τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ") 383 ἐπεὶ Ξάνθοιο δάμη -ος (παυσάσθην), s. 372, vgl. 356 λ562 (Od. zu Aias:) „δάμασον δὲ -ος καὶ ἀγήνορα θυμόν", vgl. χόλου V. 554, θυμόν I496. 255f. P476 (τίς) ὁμοῖος ' ἵππων ἀθανάτων ἐχέμεν δμῆσίν τε -ος τε Dressur u. Temperament zu meistern, and. (periphr.) Sc. 97 Th. 687 οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἐὸν -ος, Forts. in 1 a α Sc. 446 Ἄρες, ἔπισχε -ος κρατερὸν καὶ χεῖρας ἀάπτους (παῦε μάχης, μηδ' ἀντίος ἵστασ'), vgl. υ266f. h. 8, 14 (ὥς κε δυναίμην θυμοῦ) -ος ὀξὺ κατισχέμεν ὅς μ' ἐρέθῃσι ' φυλόπιδος (ἐπιβαινέμεν), vgl. V. 13 1 d Schwächung; μ. = (4ⁱ Hektors, 2ⁱ der Gr.) Kampf- bzw. (1°, 1ᴴ koll.) Lebenskraft, die (Ξ73, O493 von Zeus, Z265 durch Wein) gelähmt wird bzw. (ver)schwindet (1°, 1ᴴ durch Nahrungsmangel); außer Z265, X282 (-εος) in Vbd. m. poss. Dat. (E472), Gen. (Pl. außer Ξ418), Pron. bzw. Adj. (1. u. letzte St.); in dir. R. (an ‹Hektor› E472, ‹ ›ˢ Z265, O493, X282) außer Ξ418 (nach Gl.), 1ᴴ Ξ73 (τοὺς μὲν) κυδάνει, ἡμέτερον δὲ -ος καὶ χεῖρας ἔδησεν O493 Ἀργείων μινύθει -ος, ἄμμι δ' ἀρήγει, vgl. V. 492 Z265 (keinen Wein) μή μ' ἀπογυιώσῃς -εος, ‹ἀλκῆς τε λάθωμαι›, Antw. auf 261 in 1 a β X282 (ἀρτιεπὴς ἔπλεο) ὄφρα σ' ὑποδείσας -εος ‹ ›, vgl. V. 284 E472 πῇ δή τοι -ος οἴχεται ὃ πρὶν ἔχεσκες; Ξ418 ὡς ἔπεσ' Ἕκτορος ὤκα χαμαὶ -ος ἐν κονίῃσι (sc. k.o., kontrast. O280), vgl. θυμός B 1 a δ363 καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθιτο καὶ -ε' ἀνδρῶν, ' εἰ μή die Lebensgeister, vgl. V. 374 (II Sp. 943, 73), kontrast. Π540 (θυμός B 2 a) Hes. fr. 204, 128 τρύχεσκεν δὲ -ος βρότεον, μινύθεσκε δὲ καρπός 1 e Tod (vgl. Garland, BICS 28, 1981, 47. 56f.); μ. = dynam. Vitalitätsprinzip, das (Γ294, γ450 Schlachtopfern) genommen bzw. (N444⁺ von belebt gedachter Waffe) verloren wird; außer ersten 2 u. letzter Perik. in Vbd. m. poss. Dat. (Π332), Gen. (Sg. außer Z27, Π621) bzw. Pron. (P29); in dir. R. Θ358, Π621, P29 N444 δόρυ δ' ἐν κραδίῃ ἐπεπήγει, ' ἥ ῥά οἱ ‹ἀσπαίρ›ουσα καὶ οὐρίαχον πελέμιζεν ' ἔγχεος· ἔνθα δ' ἔπειτ' ἀφίει -ος ὄβριμος Ἄρης = Π613 = P529 die Waffe (s. I Sp. 1256, 20ff. u. Erbse, Götter 168) gab ihren (Angriffs-) Geist auf, vgl. (Kaus.) N562 Γ294 (ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε καὶ τοὺς κατέθηκεν) ‹ ›οντας, ' θυμοῦ (s.d. B 1 b) δευομένους· ἀπὸ γὰρ -ος εἵλετο χαλκός (zwar noch) zuckend, (aber) ohne Leben, denn das Erz hatte sie der Lebensgeister beraubt Π621 (χαλεπόν σε) πάντων ... σβέσσαι -ος ὅς κέ σ‹ε›υ ἄντα› ' ἕλθῃ (θνητός καὶ σύ) P29 σὸν ἐγὼ λύσω -ος, εἴ κέ μ‹ › ' στήῃς, vgl. V. 20 in 2 a α u. βίη V. 24 γ450 πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας ' αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς -ος, sc. es stürzt nieder (s. 453, endgült. Tod erst 455), vgl. N412 in Vbd. m. 423, Ψ691. 726, σ242 Z27 τῶν ὑπέ‹λυσε -ος› καὶ φαίδιμα γυῖα (u. spoliierte), vgl. II Sp. 175, 27ff.; 183, 71ff. Π332 (ζωὸν ἕλε) ἀλλά οἱ αὖθι ' ‹ › πλήξας ξίφει P298 ‹τοῦ δ' αὖθι λύθη› -ος E296 ‹ › ψυχή τε -ος τε = Θ123 = 315 Θ358 -ος θυμόν (s.d. B 1 b) τ' ὀλέσειε (φθίμενος), vgl. E250 2 in nom. Funkt. (Eigenschaften kommentierend) in Vbd. m. 'sein'/'haben' (2 a) od. m. (im Ggs. zu 1 sem. gewichtigerem) adnom. Gen. (2 b); 30× + Adj., nur 5× (in 2 a) ἓν διὰ δυοῖν (kontrast. 1) 2 a als Eigensch., die man ständig od. vorübergehend (vgl. θυμός B 3 Vorbem.) besitzt (E892, Th. 896 sogar erbt, s.a. E125, β271 in 1 a α u. B563 a in D), mit der entspr. eines and. Trägers (= Gen. E892, ‹P20. 565›) vergleichen kann (dazu Marg, Charakter 65), N634, ‹ › von Men. am Gegner beklagt (vgl. s.v. κόρος), E892, μ279 dem Partner vorgeworfen (s.a. Z407 in 1 b), χ226 an ihm vermißt (s.a. E472 in 1 d) 2 a α Nom. in Vbd. m. εἰμί (E254⁺. 892, I706⁺, T202, s.a. P156 in 1 aα) bzw. Nom.satz, präd. (I706⁺) od. m. (außer περί μ279) adj. Prädik.: οἷον Θ450, τ493 (s.a. 1 a α am Anf.), τόσ(σ)ον P20, T202 (s.a. E136 in 1 a α am Ende), ἀάσχετον E892, ἀτάσθαλον N634, ἔμπεδον E254, 3°, οὐκ⁺ ἐπιεικτόν E892, τ493, sowohl sit.bzg. ([οὐκ]ἔτι E254⁺, χ226, αἰέν N634, ὁππότε T202, impl. μ279) wie zeitlos-verallgemeinernd (von Gotth. E892, Θ450, Tieren P20); in Vbd. m. poss. Gen. (N634 u. vergleichend E892, P20), Dat. (μοι E254⁺, τ/σοι E892, μ279, χ226) bzw. Pron. (ἐμόν Θ450, τ493, s.a. T202); nur in dir. R. Θ450 οἷον ἐμόν γε -ος καὶ χεῖρες ἄαπτοι, ' οὐκ ἄν με (Zeus) τρέψειαν (θεοί) brutales Durchsetzungsvermögen, vgl. (metr. gleichw.) υ237 = φ202 T202 (ὁππότε) -ος οὐ τόσον ἧσιν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσι (213f. μοι μέμηλεν φόνος) Rachedurst (s. 208) P20 οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον -ος οὔτε λέοντος ' οὔτε (κάπρου, οὔ τε μέγιστος θυμός, ὅσσον Patron. φρονέουσιν), vgl. V. 22 N634 (Tr.) τῶν -ος αἰὲν ἀτάσθαλον, οὐδὲ δύνανται ' φυλόπιδος κορέσασθαι, vgl. V. 621 μ279 σχέτλιός εἰς, ‹Ὀδυσεῦ›, περί τοι -ος οὐδέ τι γυῖα ' κάμνεις (σοί γε σιδήρεα πάντα) Durchhaltevermögen, vgl. T 169 I706 (τεταρπόμενοι) σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ -ος ἐστὶ καὶ ἀλκή = T161 Energie u. Widerstandskraft, vgl. Z261 in 1 a β, β290 χ226 οὐκέτι σοί γ', ‹ ›, ‹-ος ἔμπεδον, οὐδέ τις ἀλκή, ' οἴη (vor Troja), s. I Sp. 496, 75, kontrast. (metr. gleichw.) λ393 E254 ἔτι μοι ‹ › ἔστιν (ἀντίον εἶμ') = φ426ᵉˣ τ493 οἶσθα μὲν οἷον ἐμὸν ‹ › οὐδ' ‹ἐπιεικτόν›, ' ἔξω δ' (Eurykl.) ὡς (λίθος) Willensstärke, von weibl. Pers. außer Gotth. (s. B Vorbem.) nur hier E892 μητρός τοι (Ares) -ος ἐστὶν ἀάσχετον, οὐκ ‹ ›, ' Ἥρης Temperament 2 a β Akk. abh. (5× + Adj.) von ἔχω(ν⁺ außer P565, s.a. οἷον/ὃ πρὶν ἔχεσκε[ς] E125f. 472 in 1 a α/d) bzw. (4ⁱ -εα, 1° -ος) von πνείοντες, sowohl sit.bzg. (Γ8 [VN] u. χ203, nach Gl. X96, innerl. abh. E516, in dir. R. P565 u. [von Göttin] 1ᵇ) wie zeitlos-verallgemeinernd (von Göttin 1ᴴ, VN 3ⁱ) Th. 896 ἴσον ‹ἔχουσα›ν (Ath.) πατρὶ -ος καὶ ἐπίφρονα βουλήν Kampfkraft, kontrast. V. 122, γ128 h. Cer. 361 (geh zu Dem.) ἤπιον ἐν στήθεσσι -ος καὶ θυμὸν ‹ ›, ' μηδέ τι δυσθύμαινε (Perseph.) Gemütsverfassg., vgl. T178, I639 E 516 ἐχάρησαν, ' ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα ' καὶ -ος ἐσθλὸν ἔχοντα (Aen.) guter Dinge, Folge von 513 in 1 a α X96 ὥς ‹Ἕκτωρ› ἄσβεστον ἔχων -ος οὐχ ὑπεχώρει P565 ‹ › πυρὸς αἰνὸν ἔχει -ος, οὐδ' ἀπολήγει (δῃῖόων), vgl. 562. 569ff., Σ154 ‖ B536 οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον -εα ‹πνείοντες› VN ≅ Γ8ᵉˣ (ἴσαν) = Λ508ᵉˣ ≅ Ω364ᵉˣ Mut schnaubend, vgl. Z182 in 2 b α, Sc. 24, ferner Δ66, P362 χ 203 -ος ‹ › ἐφέστασαν (τέσσαρες gg. πολέες) 2 b in Vbd. m. adnom. Gen. (bzw. Poss.-Pr. h. Cer. 368), prägnant (2 b α) u. (2 b β) periphr. (vgl. βίη B I 4 b, ἴς I B 1 b β, κῆρ B 2 c, σθένος N248 u.ö.) 2 b α von (elementaren) Naturgewalten: Feuer (vgl. P565 in 2 a β, ferner ἄσβεστον/σβέσσαι X96/Π621, I678f.), Flüssen (vgl. Φ305. 383 in 1 c), Sonne (aggressiver als αὐγή ζ98, μ176), Winden (harmloser als ἴς I B 1 b α), nur Ψ177, λ220, h. Ap. 371 + Adj. (λ220 auch beim Gen., wo sonst öfter); in dir. R. Z182, Ψ238, κ160, λ220 (ähnl. Op. 625), Gl. E524, Exk. M18 Z182 χίμαιρα, ' δεινὸν (s.d. B 2 a) ἀποπνείουσα πυρὸς ‹-ος αἰθομένοιο› λ 220 (σάρκας καὶ ὀστέα) πυρὸς κρατερὸν ‹ › ' δαμνᾷ (s.d. B I 3) Ψ177 ἐν δὲ ‹πυρὸς -ος› ἧκε σιδήρεον, ὄφρα νέμοιτο (pot.), kontrast. Π127 (tats.); vgl. Π122, M441 u. s.a. 1 a α am Anf. 238 (κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ') ὁπόσσον ἐπέσχε ‹ › = Ω792 (Brandentw.), kontrast. Π293 (ggw. Brandherd), π 290 = τ9 ≅ 20ᵉˣ (Rauchentw.) Th. 563 οὐκ ἐδίδου (Zeus) μελίῃσι ‹ › ἀκαμάτοιο, vgl. 566 h. Cer. 239 (nachts) κρύπτεσκε (Dem. den Demophoon) πυρὸς -ει ἠύτε δαλόν (pot.) Wirkungsbereich, vgl. V. 248, kontrast. Λ157 (tats. Brand) M18 τεῖχος ἀμαλδῦναι, ποταμῶν -ος (pot.) εἰσαγαγόντες (Pos. u. Ap.), kontrast. ε320 (tats.) κ160 (ποταμόνδε κατήϊεν) πιόμενος (Hirsch)· δὴ γάρ μιν ἔχεν ‹-ος ἠελίοιο› (s.d. B I 3) Intensität machte ihm zu schaffen Ψ190 (dem Patr. ἐπὶ νέφος ἤγαγε Ap.) μὴ πρίν ‹ › ' σκήλει(ε χρόα) h. Ap. 371 (τὴν) κατέπυσ' ἱερὸν ‹ › 374 πῦσε πέλωρ ‹-ος ὀξέος ἠελίοιο› Op. 414 ἧμος δὴ λήγει ‹ › ' καύματος ἰδαλίμου, μετοπωρινὸν ὀμβρήσαντος, vgl. N424, Φ305 in 1 c E524 (νηνεμίης) ὄφρ' εὔδῃσι -ος Βορέαο καὶ ἄλλων ' ζαχρειῶν ‹ἀνέμων› (s.d. B 2 b β) Op. 625 (νῆα ἐπ' ἠπείρου πυκάσαι λίθοισι) ὄφρ' ἴσχωσ' (s.a. 1 c) ‹ › ‹-ος ὑγρὸν (adv.) ἀέντ›ων (vgl. Π213 = Ψ713) = Th. 869ᵉˣ (geneal.) ≅ ε478ᵉˣ ≅ τ440 (vgl. Op. 517f.) h. 6, 3 (Zypern) ὅθι μιν (Aphr.) Ζεφύρου ‹ › ος ' ἤνεικεν (Windkraft), kontrast. (metr. gleichw.) ξ458 (meteorol. Ersch.) 2 b β von (indiv.) Lebewesen: η2 Zugtieren, ϑ359 u. h. Cer. 368 (in

dir. R.) Gotth., sonst PN[s] (wie in 1 nur *Αἴαντος H*309, *Ἕκτορος H*38, *Ξ*418, *P*638, *Ἡρακλῆος* Hes. fr. 33 a, 27) u. (*Π*189)/o. (*Λ*268[+]) Patron. (kontrast. *B*563 a in D); außer ersten 2 St. periphr. (in REinl./Abschl. *ϑ*423 = *η*178[ex.] = *ν* 49/*η*167 = *ϑ*385[ex.]. 359, Subj. von 'heiratete' *Π*189, Hes. fr. 10 a, 58, s.a. *λ*270 in 3), bei Menschen außer *Λ*268[+], *ϑ*423[+] reg. + Adj. (*Ψ*837, 2[H] auch beim Gen.) *η*2 *κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρεν -ος ἡμιόνοιϊν*, s. *ζ*83 u. vgl. einers. *P*742 in 1 b, andrers. (periphr.) *υ*212 = h. Merc. 355[ex.], Hes. Sc. 97 = fr. 75, 22[ex.] *Ω*6 *Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτά τε καὶ -ος ἠύ*, vgl. *Π*857, *P*187, *Ψ*16, *α*343 *Λ*268 *ὀξεῖαι δ' ὀδύναι δῦνον* (s.d. B 2 b) *-ος Ἀτρείδαο* ≅ 272 *Π*189 (*τὴν*) *Ἐχεκλῆ⌊ος κρατερὸν -ος⌋ Ἀκτορίδαο* ' *ἠγάγετο Ψ*837 (*ὤρτο* PN) *ἂν δὲ Λεοντῆ⌊ ⌋ ἀντιθέοιο* (kontrast. V. 720) = Hes. fr. 10 a, 58[ex.] Hes. fr. 252, 6 (*Θηρῶ*) *γείνατο Χαίρων⌊ ⌋ ἱπποδάμοιο ϑ*423 *Ἀρήτην προσέφη ⌊-ος Ἀλκινόοιο⌋* = *η* 178[ex.] (*κήρυκα*) = *ν*49 ~ 64 (*προΐει*), vom König(s-Mana?), kontrast. *σθένος N*248 vom Krieger *η*167 *ἐπεὶ τό γ' ἄκουσ' ἱερὸν ⌊ ⌋* = *ϑ*2[ex.] = 4[ex.] = 421 = 385[ex.] = *ν*20[ex.] = 24[ex.] ≅ *σ*34[ex.] *ϑ*359 *ὡς εἰπὼν δεσμὸν ἀνίει -ος Ἡφαίστοιο*, GN[s] außer *Ἥρης* (Appos.) *E*893 in 2 a α, *Ἄρηος* (meton.) 2× in 1 b, *Ξ*ἄνθοιο *Φ*383 in 1 c u. *Βορέαο/Ζεφύρου E*524, h. 6, 3 in 2 b α nur hier, viell. nach ident. *VE i. S. v. 2 b α (vgl. *B*426, *Φ*367, h. Merc. 115, Th. 866) h. Cer. 368 *οἵ κεν μὴ θυσίαισι τεὸν -ος ἱλάσκωνται*, vgl. gleichbed. (metr. gleichw.) *νόον* 274, ferner 361 in 2 a β 3 in adv. Funkt. (Verben od. Adj. modifizierend) als fakult. Erg. (*ἐν διὰ δυοῖν H*457, + Adj. Sc. 364) im instr. Dat. (s.a. *H*210 in 1 b, h. Cer. 239 in 2 b α) bzw. Akk. der Bzhg. (s.a. *N*424, *Φ*305 in 1 c); von Gotth. *H*457, *Φ*411. 482. 488, Tieren ⌊*Y*172 (Gl.), Th. 832 (Vgl.), Sc. 235 (Exk.)⌋, in dir. R. außer ⌊ ⌋ *Y*172 *ἐὲ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει* (Löwe) *μαχέσασθαι*, ' *γλαυκιόων δ' ἰθὺς φέρεται -ει, ἥν τινα πέφνῃ*, vgl. *E*506, *Π*602 in 1 b Sc. 235 (*δράκοντε λίχμαζον*) *-ει δ' ἐχάρασσον ὀδόντας*, vgl. 387 ff., *N*474 f. 364 *ἥλασα* (Her. den Ares) *μηρὸν* ' *παντὶ -ει σπεύδων, διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξα*, vgl. (in Erz.) 461. 419 f. ‖ *X*459 (*οὔ ποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν*) *ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὄν -ος οὐδενὶ εἴκων* (vgl. 455/7) = *λ*515 *Z*101 *λίην* ' *μαίνεται* (Diom.), *οὐδέ τίς οἱ δύναται ⌊-ος ἰσοφαρίζει⌋ν Φ* 411 (*νηπύτι*') *ὅτι μοι* (Ath.) ⌊ ⌋*ς* (Ares) ≅ 488[ex.] *Φ*482 (*πῶς μέμονας*) *ἀντί' ἐμεῖο* ' *στήσεσθαι; χαλεπή τοι* (Art.) *ἐγὼ* (Hera) *-ος ἀντιφέρεσθαι Y*372 (*ἀντίος εἶμι, καὶ*) *εἰ πυρὶ ⌊χεῖρας, ἔοικε, -ος δ' αἴθωνι σιδήρῳ*, vgl. *Ψ*177 in 2 b α, *μ*279 f. in 2 a α *H*457 (*ἄλλος*) *ὅς σέο* (Pos.) *πολλὸν ἀφαυρότερος ⌊ ⌋ τε -ος τε λ*270 *Ἀμφιτρύωνος υἱὸς -ος αἰὲν ἀτειρής*, vgl. Th. 951, *O*697 f. *γ*104 (*μ' ἔμνησας οἰζύος, ἣν*) *ἀνέτλημεν ⌊-ος ἄσχετ⌋οι υἷες Ἀχαιῶν*, (wie *H*41) Var. (in dir. R.) ggüber metr. gleichw. *Γ*8 = *Λ*508[ex.] (Erz.) in 2 a β, vgl. *Δ*114[+] (innerl. abh., sonst in dir. R.) ggüber *A*17[+] (auch in Erz.) *ρ*406 *Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, ⌊ ⌋ε, ποῖον ἔειπες* = *β*85 = 303[im.] *υ*19 *ὅτε μοι ⌊ ⌋ος ἤσθιε Κύκλωψ* ' ... *ἑτάρους* Th. 832 (*φθέγγοντο*) *ταύρου ἐριβρύχεω ⌊ ⌋ου ὄσσαν ἀγαύρου*

D 'Hom.' fr. 5 b p. 106 Dav. *-ος καὶ θυμὸν ἔγειρε*, s. van der Valk, Researches II 341: „contam. of Hom. expr.s", sc. *E*470[+]. 510, *O*232. 594 (Cert. p. 44, 1 =) *B*563 a *Τυδείδης, οὗ πατρὸς ἔχων -ος Οἰνείδαο*, vgl. *β*271, *E*125. 892, Th. 896, kontrast. *Λ*268[+], *Π*189 *E*58 b (= 296), *H*308 a (= *E*516), *O*689 a (= *X*459), Th. 324 (= *Z*182); v.l. *E* 104, *Π*556, *Σ*1, *Φ*372 (s. West, Ptol. Pap. 155), *Ω*376, *ϑ* 49, Th. 867

G Epith.: *ἀάσχετον E*892, *ἀγρίου X*313, *αἰνόν P*565, *ἀκάματον* Hes. fr. 294, 3, *ἄσβεστον X*96, *ἀτάσθαλον N*634, *ἄτρομον* 2[i], *βρότεον* Hes. fr. 204, 128, *δριμύ ω*319, *ἔμπεδον* 4[o], *ἐπειεκτόν* 2×, *ἐσθλόν E*516, *ἤπιον* h. Cer. 361, *ἠύ* 6×, *ἱερόν* 9×, *ἴσον* Th. 896, *κρατερόν* 10×, *-οῖο N*60, *μέγα* 7×, *ὀξύ* h. 8, 14, *παντί* Sc. 364, *πατρώϊον E*125, *πολυθαρσές* 3×, *σιδήρεον Ψ*177 (vgl. *Y*372), *τόσ(σ)ον* 3[i]

R. Führer

Μέντης [1[i], 3[o]] E urspr. u. in der Odyssee intendierte Bed. der Parallelbildg.en M. u. *Μέντωρ* müssen nicht ident. sein; beide urspr. wahrsch. zu *μεν-* (Wz. von *μιμνήσκω, μέμονα, μένος, μάντις*), also etwa 'Ersinner, Berater' (v. Kamptz 255; vgl. *μιμνήσκω τινά τινος*), oder zu *μένω* (L[4]); M. ist strukturell jünger als ⌊*Μέντωρ*⌋ (L[1]), was aber schon für die Il. keine Schlußfolgerungen erlaubt (viell. thrak. Var. von ⌊ ⌋?, s. L[5] 749). In der Odyssee als sprechende N.n aktiviert, wobei *μέμονα* bes. gut zur Funktion in der Erz. paßt (vgl. B II), vorausg., daß der Od.-Dichter die N.n mit dieser Wz. noch verbinden konnte; mögl. auch eine Verknüpfg. mit *μένος* (Eust. 1454, 41 i. S. v. 'Muteinflößer' '*monitor*'), formal allerd. nicht korrekt; wohl nicht zu *μένω*, da das nur für M., nicht aber für ⌊ ⌋ sinnvoll wäre L [1]Fraenkel, Nom. ag. 1, 20; [2]Kullmann, Quellen 174 A. 2; [3]Rüter, Od.-Interpret. 124 ff.; [4]Mühlestein, Hom. Nam. 98 f.; [5]Wathelet, Dict. I 748 ff.

B I ein ⌊Führer der Kikonen⌋, in seiner Gestalt feuert Ap. Hektor an, *P*73 (v.l. sch. T *Πείρῳ*, s. L[5] 220). Nach *B* 846 ist Euphemos ⌊ ⌋, s. dazu L[2]; [5] a.O.

II Herrscher der Taphier, S. des Anchialos, Gastfreund des Od.; in seiner Gestalt kommt Ath. nach Ithaka, um Tel. zum Handeln zu erwecken, *α*105 (vgl. *P*73). 180. 418. — Der N. ist keine einfache Dublette von Mentor; beide sind älter als die Odyssee u. sind dort als sprechende N.n (mögl. Bed. s. E) verwendet, wobei die gemeinsame Wz. u. Bed. einen Hinweis auf die Göttin gibt, die sich hinter den zwei Pers.en u. ihren N.n verbirgt; sie sind im Hinblick auf die Erfordernisse der jeweiligen Sit. im *α* einers. u. im *β* usw. andrers. gewählt; M. als alter Gastfreund von Rang, der, von außen kommend, über einen ganz anderen Abstand, Überblick (neue Nachrichten über Od.) u. eine ganz andere Autorität verfügt als der gutwillige, den Freiern ggüber aber machtlose Mentor, s. L[3]

B. Mader

μέντοι/ον s. *μέν*

Μέντωρ [1[i], 19[o]] E s. *Μέντης* E; viell. aber auch nach dem bereits myk. Schema *Ἐχέλαος*: *Ἕκτωρ* Kurzform vom Vollnamen *Μενέλᾱος* q.v. M 1 zweis. 1a longum in der Stammsilbe [⏑̄] *-ορ β*243, *γ*22. 240, *χ*208. 213 [⏑̄] *-ωρ β*225, *χ*235 [⏑̄] *-ωρ ρ*68 1b longum in der Endsilbe [–⏑̄] *-ωρ χ*249 [–⏑̄] *-ωρ β*253 2 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ορι β*268 = 401 = *χ*206 = *ω*503 = 548; *-ορα δ*654 [⏑̄⏑⏑] *-ορι ω*446. 456 (*ποιμένι λαῶν*) [⏑̄⏑⏑] *-ορος N*171, *-ορα δῖον δ*655 L s. *Μέντης* L

B I Tr. aus Pedaios, V. des Imbrios, *N*171 (*πολυίππου -ορος*) II a) Ithakesier, S. des Alkimos (*χ*235), Gefährte des Od., der, als er nach Troja zog, Haus u. Familie seiner Obhut anvertraute (*β*225, vgl. *ρ*68 f. *πατρώϊοι ἑταῖροι*, sc. M., Antiphos u. Halitherses). — Er wirft in der Volksversammlg. den Ithakesiern vor, daß sie den Freiern nicht Einhalt gebieten, *β*225, wird von Leokritos zurückgewiesen, 243 (*-ορ ἀταρτηρέ, φρένας ἠλεέ*), im übrigen möge er oder Halitherses Tel. e. Schiff ausrüsten, 253 — es wird beobachtet, daß offenbar nicht M. mit Tel. fuhr, sondern ein Gott, *δ*654. 655 (*ἴδον ἐνθάδε -ορα διῶν* ' *χθιζὸν ὑπποῖον*) — Tel. setzt sich nicht zu den Freiern, sondern zu M., Antiphos ⌊u. Halitherses⌋, *ρ*68 — die Ithakesier hörten nie auf die Mahnungen des M. ⌊ ⌋, *ω*456 b) in seiner Gestalt hilft Ath. Tel., als sein 'Mentor' (*β*267—296. [382—]393—*γ*372): *β*268[+] (s. M) .401, *γ*22. 240; später hilft Ath. ihm u. Od. im Kampf gg. die Freier (*χ*205—240, kämpft aber nicht mit, sondern sieht zu, *χελιδόνι εἰκέλη*): *χ*206. 208. 213. 235. 249; sowie gg. die Ithakesier, mit denen sie ihn versöhnt: *ω*503. 548

B. Mader

μένω; μίμνω; μιμνάζω [116[i], 87[o], 5[H], 7[h], 3[e]; 34[i], 21[o], 6[H], 4[h]; 2[i], 1[h]] E Erbwort, vgl. lat. *manēre*; Stamm *μεν-* redupl. in *μιμν-*, daraus Weiterbildg. *μιμνάζω* nach Anal. der Verba auf *-τάζω*. Zur Diskussion, ob *μεν-* 'bleiben' u. *μεν-* 'wohin streben, spontanen Drang haben' (vgl. nb. *μέμονα* spez. *μένος*) auf gemeins. urspr. Bed. zurückführen, s. Plamböck, Erfassen 154 ff.; Kastner, MH 48, 1991, 69—74; oben *Μενέλαος* E; O. Carruba, Festschrift E. Risch 122 f. (**men-* im Anatol.

und Uridg. zunächst 'sehen'?). Ob *μ.* in Linear B bezeugt, ist fragl. (vgl. Chadwick-Baumbach z. St. u. neuerdings Deroy, ZAnt. 37, 1987, 5–10). — Abl.: *ἐμμενές, μενεδήϊος, Μενέλαος, μενεπτόλεμος, μενεχάρμης, μενέχαρμος, Μένων*

F *μένω* Pr.stamm: *-ει* 12, *-ετε* 1, *-ουσι(ν)* 4; *-ω* 3, *-ῃσι* 1, *-ῃ* 4, *-ωμεν* 1; *-οις* 1, *-οι* 1, *-οιεν* 2; *-(ε)* 8, *-έτω* 1, *-ετ'* 1, *παρ-ετ'* 1, *-όντων* 2; *-έμεν* 3, *παρ-έμεν* 1, *-ειν* 17; *-ων* 15, *-οντι* 2, *-οντα* 2, *-οντε* 3, *-οντες* 20, *-ουσα* 2, *-ουσ'* 1; (Impf.) *-ον* 4, *ἔ-(ε)* 4, *-ε(ν)* 8, *-έτην* 2, *-ομεν* 3, *ἔ-ον* 2, *-ον* 15; *-εσκον* 1; *-έω* 7, *-έεις* 1, *-έει* 1, *-έουσι(ν)* 2, *-έουσ'* 1, *-έειν* 1; Aor.stamm: *ἔμεινα* 2, *ἀνέ-α* 1, *ὑπέ-α* 1, *-α* 1, *ἔ-ας* 1, *-ε* 5, *-(ε)* 1, *ἔ-ε* 2, *παρέ-εν* 1, *ὑπέ-ε(ν)* 5, *ἐ-αμεν* 4, *-αμεν* 1, *ἔ-αν* 1, *ὑπέ-αν* 2, *-αν* 1; *-ῃ* 1; *-ειας* 1; *ἐπί-ον* 6, *-ατ'* 1; *-αι* 16, *ἐπι-αι* 1, *ὑπο-αι* 1; *-αντες* 1. — *μίμνω ἐπι-ω* 2, *-εις* 1, *-ει* 4, *-ετε* 1, *-ουσι* 1; *-ω* 1, *-ῃ* 2, *-οις* 1; *-ε* 1, *-(ε)* 1, *-έτω* 2, *-ετε* 3, *-ετ'* 4, *-ειν* 9, *-ων* 2, *παρα-ων* 1, *-όντεσσι* 1; *ἔ-ε(ν)* 8, *ἀνέ-ε* 1, *παρέ-εν* 1, *-ε(ν)* 8, *-(ε)* 1, *ἐ-ομεν* 1, *-ομεν* 2, *ἔ-ον* 2, *ἀνέ-ον* 1, *-ον* 3. — *μιμνάζω -ειν* 2, *-ων* 1

M *μένω* **1** Stammsilbe im longum **1a** eins. [⏑̄] *καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ μεῖν' N*564 **1b** zweis. [⏑̄⏑] *μείνῃ ⸢ἐπερχόμενον⸣, Θ*536; *οὐδέ τις⁺ ἔτλη⁺ ⸢μεῖναι⸣ ⸢ἐν⸣ αντίβιον A*535, *X*252/*ξ*270; ⸢ ⸣ *ἐπειγομένην περ ρ*570; ⸢ ⸣ *N*830, *O*165, *Φ*609 [⏑̄⏑] ⸢ ⸣ *ρ*582 [⏑̄⏑] *παρ' αὐτῷ μεῖνα ξ*292; PN *οὐ μεῖνε, θοός περ ἐὼν πολεμιστής E*571, *O*585; *ἀλλ' ὁ/καὶ τὸ μὲν αὐτόθι ⸢μεῖνε⸣, Ξ*119, *δ*508; ⸢ ⸣ *καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο δ*733; *μείνατ' B*299; ⸢*ἀλλ' ἄγε νῦν/εἰ δ' ἐθέλεις ἐπίμεινον⸣, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο / Ἄρηος α*309, *T*142; ⸢ ⸣ *Z*340, *δ*587/*ρ*277, h. Cer. 160, *αὐτοῦ ⸢μεῖναι⸣, X*5; *ἐπι⸢ ⸣ λ*351 [⏑̄] ⸢ ⸣ *Π*147 [⏑̄×] *αὐτόθι μείναμεν ω*464; *οὐχ ὑπομεῖναι P*174 **1c** dreis. [⏑̄⏑⏑] *ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν Λ*723 [⏑̄–⏑̄] *μείναντες* Hes. Op. 652 [⏑̄⏑] *ἔνδον ἔμεινε* 97 [⏑̄⏑] *ἀλλ' ἔτλην καὶ ⸢ἔμεινα⸣ κ*53; ⸢ ⸣ *ξ*244; *ἀν⸢ ⸣ εὐθρονον Ἠῶ δῖαν τ*342; *⸢ἔμεινε⸣, Ξ*286; *παρ⸢ ⸣ν Λ*402; *ὑπ⸢ ⸣ν⁺ κ*232 ≅ 258; *Ἀργεῖοι δ' ⸢ὑπέμειν⸣αν ἀολλέες E*498, *O*312 [⏑̄⏑] *ὁ δ' οὐχ ⸢ ⸣εν ἐρωήν Ξ*488 [⏑̄×] *ἔμεινας Z*126; *οὐδ' ⸢ὑπέμεινε⸣ Π*814, *α* 410; ⸢ ⸣ *P*25; *αὐτοῦ δὲ παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν O*656 viers. [⏑̄⏑⏑] *ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν ι*151 = *μ*7, *ι*306 = 436 **2** Stammsilbe in d. brevia **2a** eins. ⏑̄[⏑] *⸢ἀλλὰ μέν'⸣, ὄφρα Z*258, *Θ*96; ⸢ ⸣ *αὖθ' β*369; ⸢ ⸣ *o*51 ≅ 75. 335; *μέν' K* 370 ⏑̄[⏑] *μέν' αὐτοῦ κ*271 **2b** zweis. [⏑̄] *ὅς τε/ἥ τε/ἠὲ μένει⁺ N*472, *O*620, *λ*178 ≅ *τ*525; *ἤ κε μένῃ I*702; *ἠέ/μηδὲ μένειν X*384, Hes. Op. 674; *αὖθι μένω/-ειν/-ων K* 62/65. 209 = 410, *X*137. 241/*A*492, *Γ*291, *η*314; *ἔνθα μένειν ν*411, *μένουσ' δ*439 [⏑̄] *ἐν στήθεσσι μένῃ I*610 = *K*90; *μένοις η*315; *αὖθι ⸢μένων⸣, I*412, *ε*208; *ὡς ὥρμαινε ⸢ ⸣ Φ*64 ≅ *X*131 [⏑̄] *νηυσὶν ἐπι γλαφυρῇσι ⸢μένει⸣, Ξ* 367; *κείνῃ γε ⸢ ⸣ λ*181 = *π*37; *αὐτός τε μένω Ω*658; *⸢αὐτοῦ⸣ παρ' ἐμοί τε μένῃ π*74; ⸢ ⸣ *πὰρ νηῒ τε ⸢μένειν⸣ ι* 194 = *κ*444 ≅ *ξ*260 ≅ *ρ*429; ⸢ ⸣ *A*174, *B*298, *ρ*20, h. 8, 16, Vit. p. 9, 16; *ὄπισθε ⸢μένων⸣, παρὰ νηυσὶ θοῇσι I*332; *αὖθι παρ' ἄμμι ⸢ ⸣ 427; ⸢ ⸣ B*292, *K*503, *O*539, *Π*838, *Ψ*298, h. Merc. 21; *⸢μένον⸣ δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν α*422 = *σ*305, *δ*786; *παρ' αὖθι ⸢ ⸣ Ψ*163; ⸢ ⸣ *δ*847, *ζ*98 [–⏑̄] *⸢μεῖναι⸣ χρόνον, εἰς ὅ κε(ν) Z*295, *ι*138; ⸢ ⸣ *ν*204, *o*346, Hes. fr. 25, 10 [–⏑̄] ⸢ ⸣ *o*305 ⏑̄[⏑⏑] *ἦ μένει εἰς ὅ κε δή Λ*666; *παρμένετ' N*151; *⸢ἀλλ' ἔμεν'⸣ ἀσφαλέως ρ*235; ⸢ ⸣ *N*471, *T*263; *ἔνθ' ἔμεν' ν*161; *ὡς μένεν/ον N*476, *P*436 ⏑̄[⏑⏑] *οἱ δ' ἄλλοι μένετ' ⸢αὐτοῦ⸣ γ*427 ⏑̄[⏑⏑] *μένει ⸢ ⸣/⸢ἔμπεδον⸣ I*634, *P*434; *αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ ⸢μένον'⸣ ⸢ ⸣ λ*152. 628; ⸢ ⸣ ⸢ ⸣ *οὐδέ E*527 = *O*622. 406; ⸢ ⸣ ⸢ ⸣ *η*259; ⸢ ⸣ *αὐτόθι ξ*285; ⸢ ⸣ *ἀθρόαι ι*544; ⸢ ⸣/*εν θ*324, *τ*199/*λ*514 ⏑̄[⏑⏑] *⸢μένει⸣, ὀξὺν Ἄρηα Λ*836; ⸢ ⸣/*οι θ*33, *π*33/h. Cer. 373; *μένον/ε(ν) Π*659, *O*709/599, *Y*480, *Φ* 571, *ζ*139, *υ*23 ⏑̄[⏑⏑] *μένεν X*458 **2c** dreis. [–⏑̄⏑] *μείνειας Γ*52 [⏑̄⏑] *μένουσιν/οντι Λ*418, *I*318; *αὐτοῦ τῇδε ⸢μένοντες⸣/ουσα* h. Merc. 169, Vit. p. 8, 2; *αὖθι ⸢ ⸣ ἀολλέες Ψ*128; *αὖθι/ὄπισθε/ἔντοσθε ⸢ ⸣ ν*44, *ρ*201, Hes. Th. 598 [⏑̄⏑] *⸢μένουσί⸣ τε θοῦρον Ἄρηα* Pan. fr. 12, 6 Dav. [⏑̄×] *ἄλλοι δ' ἔντοσθε ⸢ ⸣ X*237; ⸢ ⸣ *ν*100; *ἄνδρα μένῃσι X* 93; *ἦ κε μένωμεν I*619; *ἔμπεδον αὖθι μένοιεν N*37 = *θ*275; *μένοντι Φ*551; *αὖθι ⸢μένοντα⸣/ες υ*220/*Z*84, *o*455; ⸢ ⸣ *Σ* 64; *παρ' ἀλλήλοισι ⸢μένοντε⸣/ς E*572, *ψ*211/*P*721, *ε*227; ⸢ ⸣ *χ*181; *ἐρητύοντο ⸢ ⸣ς Θ*345 ≅ *O*3 ≅ 367, *γ*155; *θοῇ παρὰ νηῒ ⸢ ⸣ς μ*292; *οἱ δὲ/ἀλλὰ ⸢ ⸣ς Δ*333, *M*169; ⸢ ⸣ς *Λ*348 = *X*231, *α*304, *μ*373; *ἀολλέες αὖθι ⸢μενόντων⸣, Ψ* 674; *ἄμμι ⸢ ⸣* 160; *μένουσα* h. Ap. 347, *μένεσκον T*42 [⏑̄⏑⏑] *ἦ μένετε Δ*247; *εἰ μενέει* h. Ap. 416; *οὐ μενέουσ(ι) M*79; *ἀλλ' ἔμενον E*522 [⏑̄⏑⏑] *ἐνθάδε παρ⸢μενέμεν⸣ O*400; ⸢ ⸣ *E*486; *αὐτοῦ ⸢μενέω καὶ τλήσομαι⸣ ε*362; ⸢ ⸣ *Λ*317; *ἀλλ' ἔμενον N*836 [⏑̄⏑⏑] *μενέτω O*195; *μενέμεν ι*97, *υ*330, *ἀλλ' ἤτοι μὲν ⸢ἐγὼ μενέω⸣, Y*22, *Ψ*279; *αὐτὸς μὲν γὰρ ⸢ ⸣ Π*239; *αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ ⸢μενέω⸣, π*132; ⸢ ⸣ *καὶ τλήσομαι T*308; *μενέεις/ν κ*285, *Ξ*375; *μενέτην/ομεν Θ*79, *T*310/*δ* 447, *ι*57 [⏑̄⏑⏑] *μένομεν ι*232 **2d** viers. [⏑̄⏑⏑] *ἀλλ' ἄλλοι ⸢μενέουσι⸣, I*45 [⏑̄⏑×] *οὐ ⸢ ⸣ν Φ*310

μίμνω **1** eins. [⏑̄] *-(ε) X*92 [⏑̄] *αὐτοῦ -(ε) Z*431 **2** zweis. [⏑̄⏑] *-ει N*747; *-ετ' ἐπειγόμενοι β*97 = *τ*142 = *ω*132; *-ε(ν) O*689, h. Cer. 304; *-ον ἐπερχόμενον M*136 [⏑̄⏑] *μή μοι -ε X*38; *ἄλλοι μὲν νῦν -ετ' ι*172; *αὐτὰρ ὅ γ' αὐτοῦ μ[ίμνεν* Hes. fr. 37, 17; *-ε παραὶ* h. Ap. 5; *ὅθι -εν* h. Cer. 384 [⏑̄⏑] *ὁ δὲ -εν Ω*470; *-ε N*713, *X*439 [⏑̄×] (*ἔργον*) *ᾧ ἐπι-ω o*372, *ξ*66; *⸢αὐτόθι⸣, -ει λ*187; *-ει* Hes. Op. 520; *ἔμπεδον ⸢ ⸣ -ω μ*161; *ἵνα περ τάδε τοι σόα -ῃ Ω*382, *ν* 364; *ἐνθάδε -οις o*545; ⸢ ⸣ *-ειν ζ*245, *λ*356; *εὐθρονον Ἠῶ -ον/ειν Θ*565, *σ*318; *-ων I*617, Hes. Op. 498; *παρα-ων γ* 115 [⏑̄–] *-ει/ν* Hes. Th. 754/*N*106, *Σ*263 [⏑̄–] *μὴ -ειν ἠῶ δῖαν Σ*255; *τλῇ -ειν Θ*78 [–⏑̄] *οὐ -εις λ*210; *ἔκτοσθεν -ειν I*552; *-ειν* Hes. Op. 630; *οὐδ' ἄρα μιν -ον E*94 **3** dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ετε δ' ἄλλοι πάντες ἀολλέες T*190; *-έτω αὐτόθι* 189; *-έτω Z*69; *-ομεν ὀξὺν Ἄρηα/ἐν μεγάροις P*721, *ω*396 [⏑̄⏑⏑] *-ετε πάντες B*331 [⏑̄⏑⏑] *-ετε δ' ἄλλους Δ*340; *-ετε κ*489 [–⏑̄⏑] *-ουσι M*133 [⏑̄⏑⏑] *ἔνδον ἔ-ε* Hes. Op. 97 [⏑̄⏑] *οἶος/ν ἔ-ε Θ*80, *I*355; *οὐκέτ' ἔ-ε O*727 = *Π*102; *ἔ-ε* h. Cer. 194; *ἀν/παρέ-ε Π*363, *β*297 [⏑̄×] *Ἠῶ δῖαν ἔ-εν I*662 = *τ*50ᵉᵃ; *ἀολλέες ἔνδον ἔ-ον ψ*38; *ἔ-ον N*129; *ἀλλήλους ἀνέ-ον Λ*171 **4** viers. [⏑̄–⏑̄] *ἐνθάδε -όντεσσι B*296 [⏑̄⏑⏑] *ἐ-ομεν Ἠῶ δῖαν π*368

μιμνάζω [⏑̄–⏑̄] *-ειν παρὰ νηυσί B*392, *K*549; [⏑̄–⏑̄] *-ων* h. 9, 6

Σχ sch. min. P. Harris 10 zu *B*392: *μιμνάζειν]· μένειν*, sch. D: nur Wortübers.n wie *Γ*52 *μείνειας· ὑπομείνειας*, *B* 331 *μίμνετε· μένετε*, 392 *μιμνάζειν· μένειν*

L [1]J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 141 ff.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre I 127–31 u. II 247 f.; [3]Vendryes, MSL 20, 1918, 119–21; [4]J. Brunel, L'aspect verbal, Paris 1939; [5]Chantraine, Gr. h., Bd. 1; [6]Kurz, Menschl. Bewegung 63 ff.; [7]Förstel, Apollonhymnus 353 f.; [8]M. S. Ruipérez, Structure du système des aspects et des temps du verbe en grec ancien, 2. Aufl., Paris 1982 (Übers. d. 1. Aufl., Salamanca 1954); [9]Giannakis, Gl. 69, 1991, 48–76

B *bleiben*; Grundbed. ist 'an e. Platze verweilen', von welcher alle and. Bed.n Spezifizierg.n sind, abh. von d. Erfordernissen, die d. Kontext an d. Verbum stellt; entspr. überwiegen d. intrans. Bed.n (195 von 259 St.n): allg. *bleiben* (1) wird zu *stehen, sitzen* od. *liegen bleiben* (1 a), wenn nach d. Kontext e. Bewegg. abgebrochen od. e. Fortbewegg. erwartet wird; seltener auch *fernbleiben* (1 b); im Kampfgeschehen kann d. Verbum *standhalten* (2) bed.; ist e. Bleiben durch d. Umstände erschwert, wird *ausharren, durchhalten* (3) daraus; fragt d. Kontext nach Zweck od. Grund d. Bleibens, ergibt sich d. Bed. *warten* (4); trans. gebraucht werden können d. Bed.n *standhalten* (2 b u. 2 c) u. *warten* (= *erwarten*, 4 b). Da Kontexte versch. interpr.bar, ist eindeutige Zuweisg. einer Bed.snuance manchmal probl.; Zurückgehen auf d. Grundbed. bringt dann meist Klärg. — Von Vendryes (L³) Bed.untersch. zw. *μένω* u. *μίμνω* postuliert: d. einfache Wz. habe dur. Bed., sei 'imperfektiv' (= 'halten'), d. redupl. Präs. dagg. habe punkt. Bed., sei 'perfektiv' (= 'anhalten'); pro: A. Prévot, L'aoriste grec en *-θην*, Paris 1935, 12; L⁴ 5 f.; L⁵ 313; Chantraine, Morph. hist. 215; L⁸⁺; L⁹⁺; etw. and. Risch S. 262 u. 270; contra: O. Kujore, Polymorph. Presents, Amsterdam 1973, 142 ff.; L⁷ 354. Die These Vendryes' findet i.

d. Belegen keine ausreichende Stütze. Nicht einmal d. allg. angenommene intens. Bed. von *μίμνω* ggüber *μένω* (Hermann, Sprachw. Komm. 80; Chantraine, Dict., s.v. *μένω*; L[7] 353; L[8] 144f.) läßt sich schlüssig nachweisen; d. Stellenbefund deutet eher auf uneingeschränkte bed.mäßige Austauschbarkeit beider Verben hin; metr. Brauchbark. scheint e. große Rolle bei d. Wahl des einen od. and. Verbs gespielt zu haben (vgl. Petersen, Language 2, 1926, 14, welcher m. Recht bezweifelt, ob *μίμνω* dem Dichter als redupl. Form zu *μένω* bewußt gewesen sei). – Der m. d. *-αζ*-Suff. erw. Form *μιμνάζω* hat man d. Bed. e. pej. Bleibens geben wollen: 'trödeln', 'herumlungern' (Monro, H. Gr. 397 ; L[5] 338), doch ist d. Zahl der Belegst.n f. e. derartige Annahme zu gering (nur *B* 392, *K* 549, h. 9, 6); auch erscheint d. Verb an d. beiden Il.-St.n in d. Formel *μιμνάζειν παρὰ νηυσί*, in welcher Wortvbd. öfter *μένω* vorkommt (vgl. bes. *I* 332: *ὁ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῇσι*, wo d. Sinn gewiß eher e. 'pej.' Bleiben verlangt als in *B* 392 u. *K* 549); schließl. wäre h. 9, 6 e. pej. Bed. 'herumlungern' od. 'warten auf' verfehlt. – Wortf.: *ἕστηκα*

I Simplex 1 *bleiben*, meist m. Ortsangabe; diese überw. im Dat. u. m. Präp. *παρά, ἐν, ἐπί*, sonst als Ortsadv. (*αὖθι/αὐτόθι, αὐτοῦ, ἔνθα* u.a.); oft verstärkt durch *ἔμπεδον, ἀσφαλέως* μένω ohne Ortsangabe (ergibt sich aus d. Sinn): *A* 174 (Ag. zu Ach.:) „*οὐδέ σ' ἔγωγε ' λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο -ειν*“ *Z* 258 *ἀλλὰ -(ε) = o* 335[in.] *I* 619 *φρασσόμεθ' ἤ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ' ἤ κε (ἠὲ* v.l.) *-ωμεν* 702 *ἤ κεν ἕῃσιν, ' ἤ κε -ῃ K* 503 *αὐτὰρ ὁ μερμήριζε -ων Π* 838 *Ἀχιλλεύς, ' ὅς πού τοι μάλα πολλὰ -ων ἐπετέλλετ' ἰόντι I* 318 (Ach.:) „*ἴσῃ μοῖρα -οντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι*“ *P* 434 *ἀλλ' ὥς τε στήλη -ει ἔμπεδον δ* 733 *τῷ κε μάλ' ἤ κεν μεῖνε* (*ἔμεινε* codd.), zur Kj. s. Wecklein, SB München 1915, 82 *η* 315 *εἴ κ' ἐθέλων γε -οις μ* 373 *οἱ δ' ἔταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο -οντες ν* 100 *ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο -ουσι ' νῆες εὐσσελμοι ι* 138 *μεῖναι χρόνον εἰς ὅ κε ναυτέων* (*κεν αὐτέων, αὐτῶν, αὖτε* vv.ll.) ' *θυμὸς ἐποτρύνῃ ξ* 244 *μῆνα γὰρ οἶον ἔμεινα* ‖ mit Ortsangabe: *Y* 22 *ἐγὼ -έω πτυχὶ Οὐλύμποιο ' ἥμενος I* 332 (Ach. zu Od.:) „*ὁ δ'* (Ag.) *ὄπισθε -ων* ⌊*παρὰ νηυσὶ, θοῇσι*“ *K* 209 *μεμάασιν* (d. Troer) ' *αὖθι -ειν* ⌊ ⌋*ν ἀπόπροθεν* = 410 *ι* 194 *αὐτοῦ πὰρ νηί τε -ειν καὶ νῆα ἔρυσθαι = κ* 444 ≅ *ξ* 260 ≅ *ρ* 429 *μ* 292 *θοῇ παρὰ νηὶ -οντες I* 427 *Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' ἄμμι -ων Ψ* 160 *παρὰ δ' οἷ τ' ἀγοὶ* (*οἱ ταγοί* v.l.) *ἄμμι -όντων o* 455 *παρ' ἡμῖν αὖθι -οντες ξ* 292 *ἔνθα παρ' αὐτῷ μεῖνα π* 74 *ἦ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε -ῃ* (*μένειν* v.l.) *ν* 204 (Od.:) „*αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν ' αὐτοῦ*“ *γ* 155 *-οντες ' ⌊αὖθι παρ⌋ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι* h. Cer. 373 *ἵνα μὴ -οι* (Perseph.) *ἤματα πάντα ' ⌊ ⌋ αἰδοίῃ Δημήτερι E* 572 ⌊*παρ' ἀλλήλοισι -οντε⌋ = ψ* 211[ex.] *P* 721 ⌊ ⌋*ς* (*-οντε* v.l.) = *ε* 227[ex.] (zu Unrecht erschließt Cameron, CR 46, 1932, 250 e. latent sexuelle Bed. von *μ.* aus d. St.) *χ* 181 *παρὰ σταθμοῖσι -οντε λ* 178 *ἠὲ -ει παρὰ παιδὶ* ≅ *τ* 525 *I* 634 *ὁ μὲν ἐν δήμῳ -ει αὐτοῦ κ* 271 *σὺ -(ε) αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ ' ... παρὰ νηὶ μελαίνῃ o* 305 *μεῖναί τε κελεύοι ' αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ* Hes. Op. 97 *μούνῃ δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν* (*πίθοισιν* v.l.) ' *ἔνδον ἔμεινε* (*ἔμιμνε* codd., fort. melius) *πίθου ὑπὸ χείλεσιν I* 610 *εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' ἐν στήθεσσι -ῃ* = *K* 90 *Π* 239 *αὐτὸς μὲν γὰρ ἐγὼ -έω νη⌊ῶν ἐν ἀγῶνι, T* 42 *νε⌊ ⌋-εσκον X* 458 *οὔ ποτ' ἐνὶ πληθυῖ -εν ἀνδρῶν* ≅ *λ* 514 *O* 195 (Pos. beklagt sich über Zeus:) „*-έτω τριτάτῃ ἐνὶ μοίρῃ*“ *T* 263 (Ag.:) „*ἀλλ' ἔ-(ε)* (Bris.) *ἀπροτίμαστος ἐνὶ κλισίῃσιν ἐμῇσιν*“ h. Ap. 347 *ἤ γ' ἐν νηοῖσι πολυλλίστοισι -ουσα* h. 8, 16 *εἰρήνης τε -ειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς* Vit. p. 9, 16 *οὐδέ τί* (*οὐδ' ἔτι* ci.) *μοι φίλα γυῖα -ειν ἱεραῖς ἐν ἀγυιαῖς ' Κύμης ὁρμαίνουσι* Vit. p. 8, 2 *αὐτοῦ τῇδε -ουσα πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου Ξ* 367 *Ἀχιλλεὺς ' νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι -ει ρ* 20 *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι -ειν ἔτι τηλίκος εἰμί K* 62 *αὖθι -ω μετὰ τοῖσι Ψ* 674 *ἐνθάδ' ἀολλέες αὖθι -όντων ε* 208 *ἐνθάδε κ' αὖθι -ων β* 369 *ἀλλὰ -(ε) αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος θ* 275 *ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι -οιεν* (= *N* 37, vgl. u. 4b) *K* 65 *αὖθι -ειν* + *Γ* 291, *I* 412, *Ψ* 128, *η* 314, *ν* 44 *Ξ* 119 *ἀλλ' ὁ μὲν ⌊αὐτόθι⌋* (*αὐτοῦ* v.l. ant., in Kalydon) *μεῖνε* (*μίμνε* v.l.) ≅ *δ* 508[in.] *ω* 464 *τοὶ δ' ἀθρόοι ⌊ ⌋ μεῖναν* (*μίμνον* vulg.) *N* 564 *καὶ τὸ μὲν* (d. eine Hälfte d. Lanze) *αὐτοῦ μεῖν' Ψ* 298 ⌊*ἀλλ' αὐτοῦ⌋ τέρποιτο -ων ι* 97 ⌊ ⌋ ... *μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισι ' ... -έμεν γ* 427 *οἱ δ' ἄλλοι -ετ' αὐτοῦ ἀολλέες π* 132 *αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ -έω Ξ* 286 *ἔνθ' Ὕπνος μὲν ἔμεινε η* 259 ⌊*ἔνθα μὲν ἑπτάετες -ον⌋ ἔμπεδον ξ* 285 ⌊ ⌋ *αὐτόθι ν* 411 *ἔνθα -ειν κ* 285 *-έεις δὲ σύ γ' ἔνθα περ ἄλλοι X* 237 *ἄλλοι δ' ⌊ἔντοσθε⌋ -ουσι* Hes. Th. 598 *οἳ δ'* (sc. *κηφῆνες*) ⌊ ⌋ *-οντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους ρ* 201 *ὄπισθε -οντες* (*γέροντες* v.l.) *θ* 324 *θηλύτεραι δὲ θεαὶ* (*θεοὶ* v.l.) *-ον αἰδοῖ οἴκοι ἑκάστη* μίμνω ohne Ortsangabe: *Θ* 80 *Νέστωρ οἶος ἔ-ε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν, ' οὔ τι ἑκών T* 190 *-ετε δ' ἄλλοι πάντες ἀολλέες Ω* 382 *ἵνα περ τάδε τοι* (*ἵνα τοι τάδε περ* v.l.) *σόα -ῃ = ν* 364[ex.] *ι* 172 *ἄλλοι μὲν νῦν -ετ'* ‖ mit Ortsangabe: *λ* 187 (M. des Od.:) „*πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι -ει ' ἀγρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται*“ *I* 617 *σὺ δ' αὐτόθι λέξεο -ων ' εὐνῇ ἔνι μαλακῇ O* 689 *οὐδὲ μὲν Ἕκτωρ ' -εν ἐνὶ Τρώων ὁμάδῳ Σ* 263 *οὐκ ἐθελήσει* (Ach.) ' *-ειν ἐν πεδίῳ κ* 489 (Kirke zu Od.:) „*μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ -ετε οἴκῳ*“ Hes. Op. 97 *μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν* (*πίθοισιν* v.l.) ' *ἔνδον ἔ-ε* (*ἔμεινε* v.l., Solmsen) *πίθου ὑπὸ χείλεσιν* fr. 37, 17 *αὐτὰρ ὅ γ' αὐτοῦ μ[ίμνεν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαωλκῷ]* ' *σκῆπτρον ἔχων N* 747 *παρὰ νηυσὶν ἀνὴρ ἄτος πολέμοιο ' -ει* Hes. Op. 520 *ἤ τε* (sc. *παρθένος*) *δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι -ει* (*-ει ⌊παρὰ μητέρι κεδνῇ⌋* v.l., *μένει* ⌊ ⌋ ci.) h. Ap. 5 *Λητὼ δ' οἴη -ε* (*μεῖνε* vel *ἔμεινε* ci.) *παραὶ Διὶ*, zur Interpr. d. St. s. Ludwich, Hymnenbau 182; zur Kj. vgl. L[7] 354 *Z* 431 *αὐτοῦ -(ε) ἐπὶ πύργῳ ζ* 245 (*αἳ γὰρ ...*) *οἱ ἄδοι ⌊αὐτόθι⌋* (*ἐνθάδε* v.l.) *-ειν = λ* 356[ex.] *μ* 161 *ὄφρ' ἔμπεδον* ⌊ ⌋ *-ω o* 545 *εἰ γάρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε -οις ψ* 38 *οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔ-ον Z* 69 *μετόπισθε ' -έτω* μιμνάζω *B* 392 *-ειν παρὰ νηυσί = K* 549[in.] **1 a** *stehen, sitzen, liegen bleiben* μένω *K* 370 (Gefangennahme Dolons:) *ἠὲ -(ε), ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι P* 436 *ὥς -ον* (d. Pferde nach d. Fall des Patr.) *ἀσφαλέως περικαλλέα δίφρον ἔχοντες ζ* 139 *οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ -ε ρ* 235 *ἀλλ' ἔ-(ε) ἀσφαλέως X* 5 *Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὀλοιὴ μοῖρα πέδησεν* h. Ap. 416 *εἰ -έει νηὸς γλαφυρῆς δαπέδοισι πέλωρον Δ* 333 *οἱ δὲ -οντες ' ἕστασαν O* 3 (Flucht d. Tr.:) *οἱ μὲν δὴ παρ' ὄχεσφιν ἐρητύοντο -οντες Φ* 64 *ὣς ὥρμαινε -ων* ≅ *X* 131 μίμνω h. Cer. 194 *ἀλλ' ἀκέουσα ἔ-ε* (*ἀκέουσ' ἀνέ-ε* ci.) *κατ' ὄμματα καλὰ βαλοῦσα* **1 b** *fernbleiben*, meist i. Vbd. m. Präp. *ἀπό* μένω *B* 292 *καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα -ων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο ' ἀσχαλάᾳ Σ* 64 *ὅττι μιν ἵκετο πένθος ἀπὸ πτολέμοιο -οντα Ψ* 279 (Ach. schließt eigene Teilnahme am Pferderennen aus:) „*ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼ -έω καὶ μώνυχες ἵπποι*“ μίμνω h. Cer. 304 *μακάρων ἀπὸ νόσφιν ἀπάντων ' -ε* (Dem.) *πόθῳ μινύθουσα βαθυζώνοιο θυγατρός* **2** im Kampfgeschehen: *standhalten* **2 a** abs. gebr., d.h. Obj. nicht ausgedrückt μένω *Λ* 317 (Diom. zu Od.:) „*ἤτοι ἐγὼ -έω καὶ τλήσομαι* (*στήσομαι* v.l.)“ *M* 79 *αὐτὰρ Ἀχαιοὶ ' ⌊οὐ -έουσ⌋' Φ* 310 *Τρῶες δὲ κατὰ μόθον* (*κακὸν θεόν* v.l.) ⌊ ⌋*ιν Θ* 96 *ἀλλὰ -(ε), ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα N* 471 *ἀλλ' ἔ-(ε), ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθώς Θ* 79 *οὔτε δύ' Αἴαντες* (*οὔτ' Αἴαντε δύω* v.l.) *-έτην, θεράποντες Ἄρηος E* 522 *ἀλλ' ἔ-ον νεφέλῃσιν ἐοικότες Π* 659 *ἐνθ' οὐδ' ἴφθιμοι Λύκιοι -ον, ἀλλὰ φόβηθεν ' πάντες B* 298 (Od.:) „*αἰσχρόν τοι δηρόν τε -ειν κενεόν τε νέεσθαι*“ *E* 486 *-έμεν καὶ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι X* 137 (Hektor flieht vor Ach.:) *οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη ' ⌊αὖθι -ειν⌋* 241 *λίσσονθ' ... ' ⌊ ⌋ Ξ* 375 *οὐδ' ἔτι φημὶ ' Ἕκτορα Πριαμίδην -έειν μάλα περ μεμαῶτα O* 539 *ἧος ὁ τῷ πολέμιζε -ων Φ* 551 *πολλὰ δέ οἱ κραδίη πόρφυρε -οντι* (*κιόντι* v.l.) *Z* 84 *ἡμεῖς μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι -οντες Θ* 345 *οἱ μὲν δὴ παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο -οντες* ≅ *O* 367 *M* 169 *ἀλλὰ -οντες ' ἄνδρας θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ τέκνων* (*ἄνδρας* Obj. zu *ἀμύνονται*, vgl. Leaf z. St.) *Λ* 348 *ἀλλ' ἄγε δὴ στέωμεν καὶ ἀλεξώμεσθα -οντες* (*-οντε* v.l.) = *X* 231 *E* 571 PN *δ' οὐ μεῖνε, θοός περ ἐὼν πολεμιστής* ≅ *O* 585 *O* 656 *αὐτοῦ* (*αὐτοί* v.l.) *δὲ παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν ' ἀθρόοι ξ* 270 *οὐδέ τις ἔτλη* (*ἤδη* v.l.) ' *μεῖναι* (*στῆναι* ci.) *ἐναντίβιον*, zur Kj. *στῆναι* vgl. J. E. Ellendt, Drei Hom. Abhandlungen, Leipzig 1864, 44f.; Bou-

quiaux-Simon, CE 64, 1989, 208 *μίμνω* *N*713 *οὐ γάρ σφι* (*σφιν* vulg.) *σταδίῃ ὑσμίνῃ -ε φίλον κῆρ* (*σταδίης ὑσμίνης ἔργα μέμηλε* v.l.) *O*727 *Αἴας δ' οὐκέτ' ἔ-ε· βιάζετο γὰρ βελέεσσιν* = *Π*102 *X*439 *ὅτι ῥά οἱ* (Androm.) *πόσις ἕκτοθι -ε πυλάων* *Θ*78 *ἔνθ' οὔτ' Ἰδομενεὺς τλῆ -ειν οὔτ' Ἀγαμέμνων* *I*552 *οὐδ' ἐδύναντο* (*ἐθέλεσκον* v.l.) ' *τείχεος ἕκτοσθεν -ειν* (*ἐκτὸς ἐόντα μένειν* ci.) *πολέες περ ἐόντες*, zur Kj. s. Wecklein, SB München 1917, 11 f. **2 b** mit Akk.obj. der Pers. 8 *μένω* *Γ*52 (Hektor zu Paris:) „*οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;*" *N*472 *ὅς τε -ει κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν* 476 *ὡς -εν Ἰδομενεὺς* ... ' *Αἰνείαν* ⌞*ἐπιόντα*⌟ *βοηθόον* (*βοῇ θόον* vulg.) 836 *ἀλλ' ἔ-ον Τρώων* ⌞ ⌟*ς* 12 *ἀρίστους* *E*527 *ὡς Δαναοὶ Τρῶας* ⌞*-ον ἔμπεδον*⌟ *οὐδὲ φέβοντο* = *O*622 406 *Τρῶας ἐπερχομένους* ⌞ ⌟ *Φ*571 *ὣς εἰπὼν Ἀχιλῆα ἀλεὶς -εν* (sc. Agenor) *X*93 *ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος ἄνδρα -ησι* (*ὀρέστερον ἄνδρα δοκεύῃ* 16 v.l.) Hes. fr. 25, 10 *ἔτλη ἐσάντα ἰδὼ*[*ν* ⌞*μεῖναι*⌟ *κρατερ*]*ὸν Μελέαγ*[*ρον*] *O*165 *μή μ' ... ἐπιόντα ταλάσσῃ* (*θελήσῃ* v.l.) ' ⌞ ⌟ *Φ*609 *οὐδ' ἄρα τοί γ' ἔτλαν* ... ' ⌞ ⌟ *ἔτ' ἀλλήλους* *X*252 *οὐδέ ποτ' ἔτλην* ' ⌞ ⌟ *ἐπερχόμενον* *Y* 20 480 *ὁ δέ μιν -ε χεῖρα βαρυνθείς* *ι*57 *ἀλεξόμενοι -ομεν πλεόνας* ⌞*περ ἐόντα*⌟*ς* *Λ*418 *οἱ δὲ -ουσιν ἄφαρ δεινόν*⌞ ⌟ (sc. *κάπριον*) 836 *ὁ δ' ἐν πεδίῳ Τρώων -ει ὀξὺν* ⌞*Ἄρηα*⌟ Pan. fr. 12, 6 Dav. (= fr. 16, 6 Ber.) *-ουσί τε θοῦρον* ⌞ ⌟ 24 *μίμνω* *M*136 *-ον ἐπερχόμενον* (*-ω* v.l.) *μέγαν Ἄσιον οὐδὲ φέβοντο* *N*129 *Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔ-ον* *X*38 (Priam.:) „*Ἕκτορ, μή μοι -ε, φίλον τέκος, ἀνέρα τοῦτον ' οἷος ἄνευθ' ἄλλων*" 92 *ἀλλ' ὅ γε* (Hektor) *-(ε) Ἀχιλῆα πελώριον* 28 *ἄσσον ἰόντα* *E*94 *οὐδ' ἄρα μιν* (Diom.) *-ον πολέες περ ἐόντες* *I*355 *ἔνθα ποτ' οἶον ἔ-ε* *N*106 *μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν* ' *-ειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐναντίον* *P*721 *οἳ τὸ πάρος περ* ' *-ομεν ὀξὺν Ἄρηα* **2 c** mit Akk.obj. der Sache 32 *μένω* *Z*126 *ὅ τ' ἐμὸν δολιχόσκιον* ⌞*ἔγχος*⌟ *ἔμεινας* *Θ*536 *εἴ κ' ἐμὸν* ⌞ ⌟ ' *μείνῃ ἐπερχόμενον* *N*830 *αἴ κε ταλάσσῃς* ' *μεῖναι ἐμὸν δόρυ μακρόν* *O*620 *ἥ τε* (*πέτρη*) *-ει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα* ' *κύματά τε τροφόεντα* 709 *οὐδ'* 36 *ἄρα τοί γε* ' *τόξων αἰχὰς ἀμφὶς -ον οὐδ' ἔτ' ἀκόντων* *μίμνω* *M*133 *αἵ τ'* (*δρύες*) *ἄνεμον -ουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα* **3** *ausharren, durchhalten*, oft i. Vbd. m. Verben wie *τλῆναι, πάσχω, ἀνέχομαι* *μένω* *B*299 (Durchhalterede 40 des Od.:) „*τλῆτε, φίλοι, καὶ μείνατ' ἐπὶ* (*ἔτι* v.l.) *χρόνον*, zur v.l. s. H. Duentzer, De Zenodoti Studiis Homericis, Göttingen 1848, 135 *T*308 *δύντα δ' ἐς ἠέλιον* ⌞*-έω καὶ τλήσομαι*⌟ *ἔμπης* *ε*362 *τόφρ' αὐτοῦ* ⌞ ⌟ *ἄλγεα πάσχων* *κ*53 *ἀλλ'* 44 *ἔτλην καὶ ἔμεινα* *δ*447 *πᾶσαν δ' ἠοίην -ομεν* ⌞*τετληότι θυμῷ*⌟ *λ*181 (Od.' M.:) „*καὶ λίην κείνη γε* (Pen.) *-ει* ⌞ ⌟ ' *σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν*" = *π*37 *υ*23 *τῷ δὲ* (Od.) *μάλ' ἐν πείσῃ* (*-σει, -θοῖ* vv.ll.) *κραδίῃ -ε τετληυῖα* ' *νωλεμέως* 220 48 *τὸ δὲ ῥίγιον αὖθι -οντα* ' ... *ἄλγεα πάσχειν* h. Merc. 169 *αὐτοῦ τῇδε -οντες ἀνεξόμεθ'* (*ἀεξόμεθ'* v.l.) *A*492 *φθινύθεσκε* (Ach.) *φίλον κῆρ* ' *αὖθι -ων, ποθέεσκε δ' ἀὐτήν τε πτόλεμόν τε* *I*45 (Diom. zu Ag.:) „*ἀλλ' ἄλλοι -έουσι* 52 *κάρη κομόωντες Ἀχαιοί* ' *εἰς ὅ κέ περ Τροίην διαπέρσομεν*" *T*310 *δοιὼ δ' Ἀτρεΐδα -έτην καὶ δῖος Ὀδυσσεύς* *X*384 (Ach.:) „*ἦε -ειν μεμάασι καὶ Ἕκτορος οὐκέτ' ἐόντος*" *π*33 (Tel.:) „*ἦ* (*εἴ* v.l.) *μοι ἔτ' ἐν μεγάροις μήτηρ -ει*" *υ*330 *οὔ* 56 *τις νέμεσις -έμεν τ' ἦν* h. Merc. 21 *οὐκέτι δηρὸν ἔκειτο -ων ἱερῷ* (*ἱερῶς* v.l.) *ἐνὶ λίκνῳ* *μίμνω* *B*296 (Od.:) „*ἠμῖν δ' εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς* ' *ἐνθάδε -όντεσσι*" 331 (Od.:) „*ἀλλ' ἄγε, -ετε πάντες, ἐὐκνήμιδες Ἀχαιοί,* ' 60 *αὐτοῦ, εἰς ὅ κεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν*" *T*189 (Ag. zu Od.:) „*αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς* ' *-έτω αὐτόθι τῆος* (*αὖθι τέως περ* vulg., *αὐτόθι τεῖος* ci.) *ἐπειγόμενός περ Ἄρηος*" **4** *warten* **4 a** *μένω* abs., oft i. Vbd. m. e. Absichtssatz od. 64 -inf. (*εἰς ὅ κεν, ὄφρα, εἰ* + Opt.) *Λ*666 *ἦ -ει* ⌞*εἰς ὅ κε*⌟ *δὴ νῆες κτλ.* *ζ*295 *ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον,* ⌞ ⌟*ν ἡμεῖς* ' *ἄστυδε ἔλθωμεν* *o*51 *ἀλλὰ -(ε)* ⌞ ⌟ *δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θήῃ* ' *ἥρως Ἀτρεΐδης* ≅ 75 *λ*152 ⌞*αὐτὰρ ἐγὼν* 68 *αὐτοῦ -ον ἔμπεδον*⌟ *ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ* ' *ἤλυθε* 628 ⌞ ⌟ *εἴ τις ἔτ' ἔλθοι* ' *ἀνδρῶν ἡρώων* *α*422 *οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν* ' *τρεψάμενοι τέρποντο, -ον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν* = *σ*305 = *δ*786ex. *ζ*98 *εἵματα δ' ἠελίοιο* 72 *-ον τερσήμεναι αὐγῇ* *Ω*658 *ὄφρα τέως αὐτός τε -ω* (*μενέω* v.l.) *καὶ λαὸν ἐρύκω* *δ*439 *ἤστο* (Eidothea) *-ουσ'* *θ*33 (Alkin.:) „*οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος* ... ' *ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν -ει εἵνεκα πομπῆς*" *ι*544 *ἄλλαι* ' *νῆες ἐύσσελμοι -ον ἀθρόαι* *ν*161 *ἔνθ' ἔ-(ε)* (*ἐλθέμεν* v.l.) (Pos. lauert d. Phäakenschiff auf) *τ*199 *ἔνθα δυώδεκα μὲν -ον ἤματα δῖοι Ἀχαιοί·* ' *εἶλει γὰρ Βορέης ἄνεμος μέγας* *ρ*570 (Od. zu Eum.:) „*τῷ νῦν Πηνελόπειαν ἐνὶ μεγάροισιν ἄνωχθι* ' *μεῖναι* ... ⌞*ἐς ἠέλιον καταδύντα*⌟" 582 (Eum. zu Pen.:) „*ἀλλά σε μεῖναι ἄνωγεν* ⌞ ⌟" Hes. Op. 652 *ᾗ ποτ'* (in Aulis) *Ἀχαιοί* ' *μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν* ' *Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα*, Deutg. von *χειμῶνα* umstritten, s. West z. St. *μίμνω* *Ω*470 *ὁ δὲ* (d. Wagenlenker Idaios) *-εν ἐρύκων* ' *ἵππους* (*ἵππους θ'* v.l.) *ἡμιόνους τε* *ω*396 *-ομεν ἐν μεγάροις, ὑμέας ποτιδέγμενοι αἰεί* h. Cer. 384 (Hades bringt Perseph. ihrer M. zurück) *στῆσε δ' ἄγων ὅθι -εν ἐὐστέφανος Δημήτηρ* **4 b** trans.: *erwarten, auf jmdn. od. etw. warten* *μένω* *A*535 *οὐδέ τις ἔτλη* ' *μεῖναι ἐπερχόμενον* *Δ*247 (Ag.:) „*ἦ -ετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν;*" *O* 599 *τὸ γὰρ -ε μητίετα Ζεύς,* ' *νηὸς καιομένης σέλας ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι*, vgl. Leaf z. St. *Λ*723 *μείναμεν Ἠῶ δῖαν* ≅ *ι*151ex. = *μ*7 = *ι*306ex. = 436 *N*37 *ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι -οιεν* (Pferde) ' *νοστήσαντα ἄνακτα* *Π*147 *πιστότατος δέ οἱ ἔσκε* (Wagenlenker Autom.) *μάχῃ ἔνι μεῖναι ὁμοκλήν* *α* 304 *οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι -οντες* *δ*847 *τῇ τόν γε* (Tel.) *-ον λοχόωντες Ἀχαιοί* *ι*232 *-ομέν τέ μιν ἔνδον* ' *ἥμενοι* *o*346 *μεῖναί τέ με κεῖνον ἄναγας* Hes. Op. 674 *μηδὲ -ειν οἴνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον* ' *καὶ χειμῶν' ἐπιόντα* *μίμνω* *Δ*340 (Ag.:) „*τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε, -ετε δ' ἄλλους;*" *Θ*565 *εὐθρονον Ἠῶ -ον* ≅ *σ*318ex. *I*662 *ἔνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο καὶ* ⌞*Ἠῶ δῖαν*⌟ *ἔ-εν* = *τ*50ex. *Σ*255 *μὴ* 84 *-ειν* ⌞ ⌟ *π*368 *ἐ-ομεν* (*ἐμείναμεν* v.l.) ⌞ ⌟ *β*97 *-ετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον* = *τ*142 = *ω*132 *λ*210 (Od. zu s. M.:) „*τί νύ μ' οὐ -εις ἐλέειν μεμαῶτα;*" Hes. Th. 754 *ἦ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα* ' *-ει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ* Op. 630 *αὐτὸς δ' ὡραῖον -ειν πλόον εἰς ὅ κεν ἔλθῃ* *μιμνάζω* h. 9, 6 *Ἀπόλλων* ' *ἡσται -ων ἑκατηβόλον ἰοχέαιραν*

II Kompos.: **II 1** *ἀναμένω* auf etw. warten, zum Bed.untersch. zw. *ἀ.* u. d. Simplex s. H. Skerlo, Gymn.progr. Graudenz 1892, 5 f.; L[4] 31 *τ*342 *ἀνέμεινα εὐθρονον Ἠῶ δῖαν* vgl. *Λ*723 in I 4 b *ἀναμίμνω* *standhalten*, abs. u. trans. gebr., vgl. I 2 a u. 2 b *Π*363 *ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνέ-ε* (Hektor) *Λ*171 *ἔνθ' ἄρα δὴ ἵσταντο καὶ ἀλλήλους ἀνέ-ον* (Ag. u. die Tr.)

II 2 *ἐπιμένω* (*noch e. Weile*) *warten*, vgl. L[4] 23 f.; Verdenius, Mn. IV 11, 1958, 194 f. *Z*340 (Paris zu Hektor:) „*ἀλλ' ἄγε νῦν* ⌞*ἐπίμεινον*⌟, *Ἀρήϊα τεύχεα δύω*" = *α*309in. = *δ*587in. *T*142 (Ag. zu Ach.:) „*εἰ δ' ἐθέλεις,* ⌞ ⌟ *ἐπειγόμενός περ Ἄρηος*" = *ρ*277in. ≅ h. Cer. 160in. *λ*351 *ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον* *ἐπιμίμνω* m. Dat.: *bei etw. ausharren*, m. Akk.: *auf etw. warten* (DSV) *ξ*66 (Eum.:) „*ἐμοὶ τόδε ἔργον ἀέξεται,* ⌞*ᾧ ἐπι-ω*⌟" *o*372 (Eum.:) „*ἔργον ἀέξουσιν μάκαρες θεοί,* ⌞ ⌟ Hes. Op. 498 *κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα -ων*

II 3 *παραμένω* abs.: *dableiben*, m. Dat.: *bei jmdm. bleiben* *N*151 (Hektor:) „*Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταί, παρ-ετ*" *Ψ*163 *κηδεμόνες δὲ παρ'* (*κατ'* v.l.) *αὖθι -ον* *Λ*402 *οὐδέ τις αὐτῷ* ' *Ἀργείων παρέμεινεν* *O* 400 *οὐκέτι τοι δύναμαι χατέοντί περ ἔμπης* ' *ἐνθάδε παρ-έμεν* *παραμίμνω* *β*297 *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν* ' *Τηλέμαχος παρέ-εν* *γ*115 *πεντάετές γε καὶ ἑξάετες παρα-ων*

II 4 *ὑπομένω* **4 a** *standhalten* (im Kampf), abs. u. trans. gebr. *E*498 *Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες οὐδὲ φόβηθεν* = *O*312in. *Ξ*488 *ὁ δ' οὐχ* ⌞*ὑπέμεινε*⌟*ν ἐρωὴν* ' *Πηνελέω, -οιο* vv.ll.) *ἄνακτος* *Π*814 *οὐδ'* ⌞ ⌟ (Euphorbus) ' *Πάτροκλον γυμνόν περ ἐόντ'* *P*25 *ὅτε μ' ὤνατο καί μ'* ⌞ ⌟ 174 *ὅς τέ με φῆς* (*μ' ἔφης* v.l.) *Αἴαντα πελώριον οὐχ ὑπομεῖναι* **4 b** abwarten *α*410 (Eurym. zu Tel.:) „*οὐδ'* ⌞*ὑπέμεινε*⌟ ' *γνώμεναι*" daß man ihn (sc. Mentes) kennenlerne *κ*232 *Εὐρύλοχος δ'* ⌞ ⌟*ν, ὀϊσάμενος* (*ὀϊσατο γὰρ* v.l.) *δόλον εἶναι* ≅ 258

D *μένω* *-εις*] Cat. 51 B, 4 Trav. (suppl. Croenert);

Bartoletti, in Festschr. Paoli, Florenz 1955, 71 ff. *ἐμ]πεδίω[ι] -ἐῃ Κηφ[ῆος* Cat. 89, 6 Trav.; s. Abramowicz, Eos 43, Fasc. 1, 1948/9, 96 v.l.: *ι* 231, *ρ* 439 *μ]εῖνα[ι ἐναντίβιον* (P. Cair. inv. JE 45620 in Bouquiaux-Simon, CE 64, 1989, 201–9), *υ* 288 ci.: Hes. Op. 520, Pan. fr. 12, 11 Dav. (*μείνῃ* fr. 16, 11 Ber.) *μίμνω*]*ουκ αν εμιμ[νον* PSI 1386, 6 v.l.: *B* 297, *Ξ* 5, *ε* 13 (vgl. West, Ptol. Pap. 206) G. Markwald

Μένων [1[i]] Tr., von Leonteus getötet, *M* 193; s. Wathelet, Dict. I, 750 f. B. Mader

μέριμνα f. [1[H], 2[h]] E uns. (s. Chantraine, Form. 216), viell. zur Wz. **men-* (s. *μαίνομαι, μέμονα, μένος*) mit Dissim. *n* > *r* (vgl. umgekehrt *δένδρεον*) L Solmsen, Beitr. 39 A. 1

B quälende *Sorge*, schwere *Belastung*, von Gotth. erzeugt (Akk.) bzw. (Nom.) wirkende Macht (vgl. *μελεδῶναι τ* 517), Pl. außer h. Merc. 160 (präd. von Pers., vgl. *δήλημα, πῆμα*), obj. im Ggs. zu subj. *μελεδήματα*; stets am VE nach Adj. (+ Enklitikon) *κ.τρ.τρ.* mit Sperrg. durch (Subj. +) Verb; in Gl., dir. R. o.ä. – Wortf.: *ἀνίη, μελεδήματα, μελεδῶναι, μέρμῆραι, ὀϊζύς, πῆμα, τλημοσύνη* Op. 178 (*νῦν γένος σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἦμαρ ' παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος, οὐδέ π νύκτωρ ' τειρόμενοι, χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι -ας*, vgl. Sappho fr. 1, 25 f., h. Ap. 191 h. Merc. 44 *ὡς δ' ὁπότ' ὠκὺ νόημα διὰ στέρνοιο περήσῃ ' ἀνέρος, ὅν τε θαμ<ε>ιναὶ ἐπιστρωφῶσι -αι*, vgl. Mimn. fr. 1, 7 W. 160 *ἔρρε πάλιν· μεγάλην σε πατὴρ ἐφύτευσε -αν* (*ἀνθρώποισι καὶ θεοῖσι*), vgl. *Z* 282 R. Führer

μέρμερα Adj. n.pl. [6[i], 1[H]] E viell. zur Wz. **mer-* 'schwinden, sterben' (s. *μαραίνω, ἄμβροτος, μέροψ, μόρος* u. vgl. Meier-Brügger, HS 102, 1989, 62 ff.) mit kausat. Redupl. **Σχ** sch. min. P. Berlin inv. 11634 zu *Θ* 453: *δ<ε>ινά. ˌμεριμνˌῶν ἄξια*, sch. D *Θ* 453 u. *K* 48: ˌ ˌ*ης ἄξια. χαλεπά*

B uns., viell. *todbringend, mörderisch, verheerend*, vgl. *δήϊος* (ohne Ntr. Pl.!), in krieg. Zush. außer Th. 603 (591 *ὀλώιον*, 604 *ὀλοόν*!), nur Akk., abh. bes. von *ῥέζω* (4×), *μή(τι)σασθαι* (log. Subj. Täter auch bei gramm. Subj. Opfer stets ausgedrückt), subst. od. in (assonierender) Vbd. m. *ἔργα* B 1 c. d. f (4×, davon 2× + adnom. Gen.) adj.; [⏑⏑] außer *K* 48 (Elis.). 289 (Sperrg.), 1[H], metr. Altern. zu *αἴσυλα, σχέτλια*, metr. gleichw. m. (sem. pos. *θαυμαστά, θέσκελα* u.) *καρτερά, λοίγια*; in dir. R. außer *K* 524 (innerl. abh.), *Λ* 502 u. 1[H] *Λ* 502 *μετὰ τοῖσιν* (Nestor u. Idom.) *ὁμίλει* (Hektor) ˌ*-α ῥέζˌων ' ἔχγεΐ θ' ἱπποσύνῃ τε, νέων δ' ἀλάπαζε* (*E* 166 innerl. abh., sonst nur in dir. R.) *φάλαγγας*, vgl. *E* 403 *Φ* 217 *εἴ τοι* (Ach.) *Τρῶας ἔδωκε* (Zeus) ... *ὀλέσσαι, ' ἐξ ἐμέθεν γ'* (Skam.) *ἐλάσας πεδίον κάτα* ˌ ˌ*ε*, vgl. V. 214 *K* 48 (unerhört) *ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε -(α) ἐπ' ἤματι μητίσασθαι, ' ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε* (VN[a]) 289 *ἄψ ἀπιὼν* (Tyd.) *μάλα -α μήσατο ἔργα ' σὺν σοί* (Ath.), s. *Δ* 392 ff. 524 *θηεῦντο δὲ* ˌ*-α ἔργα*ˌ, ' *ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν* (*ἐπὶ νῆας*), sc. Blutbad u. Pferderaub, kontrast. *E* 757 ≅ 872 (göttl. Agens) *Θ* 453 *οὐκ ἄν με* (Zeus) *τρέψειαν ... θεοί ... ' σφῶϊν δὲ* (Ath. u. Hera) ... *τρόμος ἔλλαβε ... γυῖα, ' πρὶν πόλεμόν τε ἰδεῖν πολέμοιό τε* ˌ ˌ, vgl. *E* 428, *Π* 568 Th. 603 *ὅς κε γάμον φεύγων καὶ* ˌ ˌ *γυναικῶν ' μὴ γῆμαι ἐθέλῃ das Aufgeriebenwerden durch die Frauen*, s. 591 f. 601 f. 610 f., Op. 705, kontrast. (metr. gleichw.) Op. 238. – Wortf.: s. II Sp. 674, 33 ff. R. Führer

Μερμερίδης [1°] S. von *Μέρμερος* I (s.d.) *α* 259 *ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου -αο*, vgl. formal *B* 596, zur Assoz. m. 'Gift' *α* 261 vgl. *β* 329 nach (*φόνον ἡμῖν*) *μερμηρίζει* 325 u. *εἰς Ἐφύρην* 328 R. Führer

μέρμερος s. *μέρμερα*

Μέρμερος [1[i], 1[c]] I laut Prosaref. c. Naup. fr. 9 p. 148 Dav. älterer S. Jasons, ggüber von Korkyra bei Löwenjagd umgekommen, laut Patron. *α* 259 V. von *Ἴλος* II in *Ἐφύρη* B I 2 II Tr., von Antil. getötet *Ξ* 513, vgl. Wathelet, Dict. I 751 f. R. Führer

μέρμῆραι [1[H]] E viell. Kreuzg. (vgl. *εὐκηλήτειρα*) zw. (form.) *μερμηρίζω* u. (inh.) *μέριμνα* (auch Akz.? s. dagg. s.v. *μενθήρη*) B (grüblerische?) *Sorgen, Depressionen* Th. 55 (*Μοῦσαι, τὰς τέκε Μνημοσύνη*) *λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε -άων*, vgl. V. 98 ff., *Δ* 191, *P* 38, *δ* 221, Theogn. 343. 1325. – Wortf.: *δυσφροσύνη, μέριμνα* (s.d.) R. Führer

μερμηρίζω [11[i], 30°] E *μερμηρίζω* (s.a. *μέρμῆραι*) viell. zur Wz. **smer-* 'teilen' (vgl. sem. *Ξ* 20), Verh. zu *μερίζω* wie *ἐτήτυμος* zu *ἔτυμος* F Präs. *-ζω* 1°, *-ζεις* 1[i], *-ζει* 3°; *-ζε(ν)* 6 (Augm. mögl. *B* 3, *υ* 10), *-ζον* 1[i]; *-ζων* 6; Aor. *-ξα* 3°, *-ξε(ν)* 16 (Augm. mögl. *δ* 791, *ζ* 141 = *ρ* 235[ex], *σ* 90); Konj. *-ξω* 1°; Inf. *-ξαι* 1°; Ptz. *-ξας* 2°

M [⏑–⏑⏑] *-ξα /*ˌ*-ξε δ' ἔπειτα, κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν κ* 151 */E* 671, *δ* 117, *ω* 235, *-ζε /*ˌ ˌ *υ* 93, *Ξ* 159 [⏑–⏑⏑] (*δὲ*) *-ξε /*ˌ*-ζε κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμόν Θ* 169, *υ* 10, *ἀλλ' ὅ γε* ˌ ˌ *B* 3; *ἀλλ' ἄρα -ζεν ι* 554; *αὐτὰρ ὁ -ζε /*ˌ*-ξε* (*πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς*)ˌ *K* 503, *ε* 354, ˌ ˌ *σ* 90; *δὲ -ξε δ* 791; *-ξε ο* 169; *-ζον M* 199 [⏑–⏑⏑] *ὁ δὲ -ξεν Ὀδυσσεύς ζ* 141, *ρ* 235 [⏑–⏑×] (*ὡς φάτο*, PN *δὲ*) *διάνδιχα -ξεν A* 189, *Θ* 167, *N* 455; *κατὰ θυμὸν ἀμύμονα -ξα(ς) κ* 50, *π* 237; *ἀμύντορα -ξω/αι π* 261. 256; *θυμὸς ἐνὶ* ˌ*φρεσὶ*ˌ *-ζει π* 73, *υ* 38, *ἐνὶ* ˌ ˌ *-ζω /-ξε υ* 41 */β* 93 ≅ *ω* 128, *μετὰ* ˌ ˌ *-ξα κ* 438, ˌ ˌ *-ζεν /-ζων /-ξας χ* 333, *α* 427, *λ* 204; *-ζεις Y* 17; *-ζει β* 325; *-ζων Π* 647, *δ* 533, *τ* 2 = 52, *υ* 28

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 169: *δι*ˌ*εμερίμν*ˌ*α(ι)*, sch. D *B* 3: ˌ ˌ*α, A* 189: ˌ ˌ*ησεν* (s.a. sch. min. P. Strassb. inv. 33 z.St.). *ἐνεθυμήθη, E* 671: *ἐνενόησε*

L [1]A. Fulda, Unters. über die Sprache der hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 183 ff.; [2]Arend, Typische Scenen 106 ff.; [3]Voigt, Überlegung 11 ff. 20 ff. 31 ff.; [4]Ruijgh, Elément achéen 87; [5]J. A. Russo, Arion 7, 1968, 290 ff.; [6]Th. Jahn, Seele–Geist, Zetemata 83, 1987, 272 ff.

B hin und her ([*διάν*]*δίχα A* 189, *N* 455 ≅ *Θ* 167 */π* 73, *χ* 333, vgl. *ἔνθα καὶ ἔνθα υ* 28) *überlegen*, (*B* 3, *α* 427, *τ* 2 = 52, *υ* 10 [L[2] 101. 104] nachts) *grübeln;* 56 % (ingr.) Aor. (in 1 c ausschl.), nur 7× (and. Wecklein, SB München 1908, 2, 35 ff.) Impf. (in 1 a/b. 3): *B* 3 (s.o.), *K* 503 (Inzidenzschema), *M* 199 (*ἔτι*, Pl.), *ι* 554 (Mutmaßg. in dir. R.), *υ* 10 (*πολλά*). 93 (vor *δόκησε δέ οἱ*), *χ* 333, Ptz. Präs. *Π* 647, *α* 427 (jew. *πολλά*), *δ* 533, *τ* 2[+], *υ* 28, Aor. 2° in 3; Subj. (s.u. Vorbem. zu 1.2) 4× göttl., 1° tier., 3× (nur in 1) Seelenorgan, sonst menschl., bes. (3° in 1 c u. 4° in 3 ausschl.) Od.; in Vbd. m. *ἐν ... στήθεσσιν A* 189 (prägnant: „in Ach.s Innerem verborgen" L[6] 235) u. (pleon., s. L[6]) *ἐνὶ/μετὰ* ˌ*φρεσί*ˌ *π* 73, *υ* 38. 41, *β* 93 ≅ *ω* 128 */κ* 438, ˌ ˌ *α* 427, *λ* 204, *χ* 333, ˌ*κατὰ φρένα*ˌ *B* 3, ˌ ˌ *καὶ* ˌ*κατὰ θυμόν*ˌ *Θ* 169, *E* 671 = *δ* 117 = *υ* 10[ex], *κ* 151 ≅ *ω* 235, ˌ ˌ *κ* 50, *π* 237; Verwirklichg. vereitelt *Θ* 167/9, *κ* 438, *λ* 204, gefolgt von Asynd. *β* 93[+], von REinl. *ε* 354, *τ* 2, wiederaufgenommen durch (*ἦος ὁ ταῦθ'*) *ὥρμαινε* (*K* 507 ≅ *A* 193 = *δ* 120 = *ε* 365) bzw. (*τόσσα μιν*) *ὁρμαίνουσαν* (*δ* 793) od. (*οἱ /μοι*) *φρονέοντι* (*N* 458 = *Π* 652 = *σ* 93 = *χ* 338 = *ω* 239 ≅ *κ* 153 ≅ *ζ* 145). – Wortf.: *βουλεύω, βυσσοδομεύω, δίζω, ὀκνέω, ὁρμαίνω, ὄρνυμαι* (*τ* 524), (*συμ*)*φράζομαι, φρονέω* 1 mit abh. NS(-Äquivalent); Subj. *ἤτορ A* 189, *θυμός π* 73, *υ* 38, Zeus *B* 3, *Π* 647, *ι* 554, Hera *Ξ* 159, Od. *E* 671, *ζ* 141[+], *κ* 50. 151. 438, *σ* 90, *υ* 10. 28 (vgl. 38), *ω* 235, Diom. *Θ* 167, *K* 503, Men. (dem jew. Hel. zuvorkommt!) *δ* 117, *ο* 169; nach vorausgehendem (*ἐ*)*νόησε /εἰσεῖδε /ἐείσατο E* 671, *δ* 117, *ω* 235 */Ξ* 159 */κ* 151 reg. in Vbd. m. *ἔπειτα* (s.a. *υ* 93 in 3 nach *σύνθετο*), nach RAbschl. *A* 189, *Θ* 167 ≅ *N* 455, *ο* 169, *κ* 438 (= *λ* 204[in] in 3); in dir. R. *ι* 554, *κ* 50. 151. 438, *π* 73, *υ* 38 1a gefolgt von disj. (4× [*διάν*]*δίχα*) indir. Fragesatz mit ' *ἢ(ε)* u. (außer *N* 457 ') *ἢ(ε) A* 189 *ὡς φάτο·* PN[d] *δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἤτορ ' στήθεσσιν ...* ˌ*διάνδιχα -ξεν*ˌ, vgl. *E* 670 f. *N* 455 *ὡς φάτο*, PN *δὲ* ˌ ˌ *π* 73 *μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα*

θυμὸς ἐνὶ ⌊φρεσὶ -ζε⌋ι, vgl. τ524ff. χ333 δίχα δὲ ⌊ ⌋ν Ε 671 -ξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ ⌊κατὰ θυμόν⌋ = δ117 = υ10ex. (πολλά, Impf.) κ50 ἐγρόμενος ⌊ ⌋ ... -ξα ζ141 ὁ δὲ -ξεν (vgl. ψ85ff.) = ρ235ex. + σ90 Κ503 αὐτὰρ ὁ -ζε μένων ὅ τι κύντατον ἔρδοι, vgl. Φ64 Π647 κατ' αὐτοὺς αἰὲν ὅρα καὶ φράζετο θυμῷ, ' πολλὰ μάλ' ἀμφὶ φόνῳ Πατρόκλου -ζων, vgl. V. 435 u. zum präp. Obj. Υ17 in 2 1b gefolgt von einfachem (s.a. Κ503 in 1 a) indir. Fragesatz mit 8
([᾽] ὅπ[π])ὡς Β3 ἀλλ' ὅ γε -ζε κατὰ φρένα ὡς Ἀχιλῆα ' τιμήσῃ, vgl. Ω680 ι554 οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν, ' ἀλλ' ἄρα -ζεν ὅπως ἀπολοίατο (Schiffe u. Gef.), vgl. ι420 = λ229in.med., Var. (ἄρα 'wie sich denken läßt') ggüber Β3in. (> v.l.) wegen 12
dir. R. Ξ159 -ξε δ' ἔπειτα ... ' ὅππως ἐξαπάφοιτο Διὸς νόον ο169 ὡς φάτο, -ξε δ' ... ' ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποκρίναιτο (auf φράζεο, ᾗ ... ἦε), vgl. V. 202f. υ28 (Gl.) ὡς ἄρ' ὅ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἑλίσσετο -ζων ' ὅππως (⌊μνηστ- 16
ῆρσιν χεῖρας ἐφήσ⌋ει) 38 ἀλλά τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ -ζει, ' ὅππως (⌊ ⌋ω), Forts. in 2 1c gefolgt von Inf.-Konstr. (u. ἤ ω238 [= δ119 in 1 a]) Θ167 ὡς φάτο, PN δὲ διάνδιχα -ξεν, ' ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον 20
μαχέσασθαι (≅ Ν455 in 1 a), Forts. in 3 κ438 ὣς ἔφατ', αὐτὰρ ἐγώ γε μετὰ φρεσὶ -ξα (οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὐδάσδε πελάσσαι) 151 -ξα ⌊δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν⌋, ' ἐλθεῖν ἠδὲ πυθέσθαι ω235 -ξε ⌊ ⌋, ' κύσσαι καὶ περιφῦναι 24
ἑὸν πατέρ' ἠδὲ ἕκαστα ' εἰπεῖν (ἦ), vgl. ψ85ff. 2 mit abh. Akk. Ntr. (s.a. πολλά /τι τόδε Π647, υ10 /38 in 1) od. Mask. (⌊der Pers.⌋ nur π256/261) u. 3° zusätzl. Dat. ⌊ ⌋ nb. φόνον; Subj. Zeus Υ17, Löwe δ791, sonst außer δ533 28
Od. u. Familie (Tel. α427, β325, Pen. β93+, vgl. δ791ff. u. in 1 a π73); in Gl. od. dir. R. außer τ2+ Υ17 (τίπτ') ἀγορήνδε κάλεσσας; ' ἦ τι περὶ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν -ζεις; s. V. 20f., vgl. Π647 in 1 a υ41 πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον 32
ἐνὶ ⌊φρεσὶ, -ζω· ' εἴ περ γὰρ κτείναιμι (πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι), vgl. V. 38 in 1 b α427 ἔβη εἰς εὐνὴν πολλὰ φρεσὶ -ζων, s. V. 444, vgl. Κ4, δ427 δ791 ὅσσα δὲ -ξε λέων (eingekreist, δείσας), vgl. formal Κ503med. in 1 a 533 βῆ 36
καλέων (Aeg. den Ag.) ... ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα -ζων (κατέπεφνε δειπνίσσας) β93 δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ -ξε (ὕφαινε[σκεν], ἀλλύεσκεν) ≅ ω128 τ2 μνηστήρεσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ -ζων = 52, vgl. δ843, υ5, ι 40
316 β325 ἦ μάλα PN φόνον ἡμῖν -ζει (ἄξει ⌊ἀμύντορα⌋ς) π256 εἰ δύνασαί τιν' ⌊ ⌋ -ξαι, ' φράζευ, ὅ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι 261 (ob Ath. m. Zeus) ἀρκέσει, ἤέ τιν' ἄλλον ⌊ ⌋ -ξω 3 sonst: je 3× abs. od. mit (pleon., s.o. B Vorbem.) 44
mod. Best., in Vbd. m. τρίς /ἔτι 2l, in dir. R. 2° (Ptz. Aor.) Μ199 (ὄφρ' ... τόφρ') οἵ ῥ' ἔτι -ζον ἐφεσταότες παρὰ τάφρῳ· ' ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν Θ169 τρὶς μὲν -ξε κατὰ φρένα καὶ ⌊κατὰ θυμόν⌋, ' τρὶς δὲ (κτύπε 48
Ζεύς), Forts. von 167 in 1 c ε354 αὐτὰρ ὁ -ξε υ93 (κλαιούσης ὅπα σύνθετο) -ζε δ' ἔπειτα, δόκησε δέ οἱ ⌊ ⌋ ' ἤδη γιγνώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῆφι π237 (nenn mir die Freier) καί κεν ἐμὸν ⌊ ⌋ ... -ξας ' φράσσομαι, ἤ κεν 52
(ἦ) λ204 ὣς ἔφατ', αὐτὰρ ἐγώ γ' ἔθελον φρεσὶ -ξας ' μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἐλέειν R. Führer

μέρμ(ις) f. [1°] E unknown; regarded by some as 56
non-IE loanword, see Quattordio Moreschini, *-NTH-* 69 B *cord, string* κ23 νηῒ δ' ἐνὶ ... κατέδει (Aeol., the bag with the winds) -ιθι φαεινῇ ' ἀργυρέῃ. — Wdfld: δεσμός, μήρινθος J. N. O'Sullivan 60

μέροπες [9i, 2°, 6H, 2h] E unknown, see B F -ες 1, -ων 17, -εσσι 1 M 1 [⏑⏑⏓] πόλιν -ες ἄνθρωποι Σ288; γενεαὶ/ἀς ⌊-ων ἀνθρώπων⌋ Α250, Hes. fr. 276, 5; 64
γένος ⌊ ⌋ Op. 109. 143. 180, Hes. fr. 204, 98, h. Cer. 310; πόλις/εις ⌊ ⌋ Υ217/Σ342. 490 (cf. h. Ap. 42 Μερ.); ⌊ ⌋ Γ402, Ι340, Λ28, υ49. 132, Hes. fr. 141, 20 (]γ ⌊ ⌋); -ων γένος ἀνδρῶν h. 31, 18 2 [⏑⏑⏓⏑] -εσσι Β285 Σχ sch. 68
D Α250: -ων· μεμερισμένην τὴν φωνὴν ἐχόντων (cf. sch.min. P.Strassb. inv. 33 ad l.)· ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν ἄλλων ζώων, ὅ ἐστι μεριζομένην εἰς συλλαβάς, καὶ ἔναρθρον ἐχόντων τὴν ὄπα, τοῦτ' ἔστι τὴν φωνήν, so on Β285 and Ap. lex. 111, 72
22; sch. Α250 Erbse: ... ἀπὸ Μέροπος τοῦ Ὕαντος, ὃς μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πρῶτος συνῴκισε τοὺς ἀνθρώπους. ἢ τῶν μορούντων περὶ τὴν ὄπα· ἢ τῶν παρεξηλλαγμένην ὄπα ἐχόντων

B unknown, epith. w. ἄνθρωποι/ων (for instances see M above) and βροτοῖσιν (Β285), cf. Μέροπες. For theories see Frisk and Moreschini Quattordio, SSL 21, 1981, 50ff.; some examples: Chantraine, Dict. s.v. (explains *earthborn* from bird μέροψ 'bee-eater' [also called ἀέροψ, Thompson, Birds 201]), criticized by Leumann, Hom. Wört. 214; Koller, Gl. 46, 1968, 18–26 (false use from Μέροπες); Moreschini Quattordio, l.c. (μέροψ > Μέροπες and Μέροψ [see Σχ] > μέροπες). No compelling explanation (cf. Latacz above I col. 897, 12–54 and Kirk, Iliad on Α250). Cp. also μέρμερα E. Fossilized -ων ἄνθρ. (M 1) w. adapted -ες ἄνθρ. (Σ288 „unmetr.") and -εσσι βρ. (Β285). — Wdfld see I col. 904, 73ff.

D Ε522 α (= Λ28) P. Bodm. 1, Χ31 v.l. Pap. 12 (St. West, Ptol. Pap. p. 161); v.l. Op. 123 Plato. 254 Clem., Sextus. 253 a ci. Thiersch. v.l. 549 Max. Tyr.; Cypr. fr. 1, 4 p. 35 Dav. ci. Pflugk, Mus. fr. 13 Diels suppl. W. Beck

Μέροπ(ες) [1h] inhabitants of Κῶς (q.v., also called Μεροπίς Thuc., Pherecyd.) h. Ap. 42 Μίλητός τε Κόως τε, πόλις -ων ἀνθρώπων Acc. to Koller, Gl. 46, 1968, 12–26 use of formula here pt. of departure for μερόπων ἀνθρώπων (see μέροπες M 1), but clearly opposite the case: only instance in EGrE of ἄνθρωποι in dir. conjunction w. name of a people (cf. Latacz, I col. 897, 12–54, col. 900, 3ff. above and Mer. in D below). M. possibly totemic name (< μέροψ) of pre-Gr. tribe (most recently A. Moreschini Quattordio, l.c. in μέροπες B, cf. Δόλοπες, Ἑλλοπίη above). The name M. will have occurred in early epic narratives of Her.'s landing on Cos: see Β676–679, Ξ249–266, Ο24-30, Pi. N. 4, 26, I. 6, 46 and Mer. below.

D Mer. fr. 1, 1 p. 133 ⌊Ber. (= Suppl. Hell. 903 A,⌋ 1) -ων κατὰ νη[...] φῦλα fr. 4, 1 p. 134 ⌊ ⌋ 13) ε[ἰς πλη]θὺν -ων κίεν Mus. fr. 13 Diels suppl. Th. Gomperz W. Beck

Μερόπη [3H, 1c] I Hes. fr. 148a prose ref.: a Chian, daughter of Οἰνοπίων; Ὠρίων became drunk, raped her, and was blinded by her father (wife of Οἰν. acc. to Pi. fr. 72, cf. schol. Nic. Ther. 15), cf. Cycl. fr. below

II one of the Pleiades Hes. fr. 169, 3 Μαῖά τε καὶ -η, τὰς γείνατο φαίδιμος Ἄτλας, „auctoris incerti" edd. (= Tit. Cycl. fr. dub. 12, 3 Ber.) Cycl. fr. 7 p. 194 Be. prose ref. (= schol. AD on Σ486, cf. Cycl. fr. 2 p. 74 Dav.): list virtually identical w. Hes. fr. above (see Schwartz, Ps.-Hes. 326f.), foll. by story of daughters of Atlas and Πληϊόνη, catasterized to escape Orion's amorous pursuit, cf. I above and Pi. fr. 74

III Hes. fr. 311 (Hygin. fab. 154) prose ref.: Merope in list of Ἡλιάδες, q.v. W. Beck

μέρος [4h, 1c] (zu μείρομαι) *Teil*, nachhom. (stets ⏑[⏑⏑]; letzte 3 St. pos.bildend) statt μοῖρα (s.d.) h. Cer. 399 πάλιν <σύ γ'> ἰοῦσ' ὑπ[ὸ κεύθεσι γαίης] ' οἰκήσεις ὠρέων τρίτατον μέρ[ος εἰς ἐνιαυτόν], vgl. Κ252f., h. Cer. 445f. Pan. fr. 12, 14 p. 121 Dav. ἐν μὲν γὰρ (sc. οἴνῳ) θαλίης ἐρατὸν (ἱερὸν v.l.) -ος ἀγλαΐης τε, ' ἐν δὲ χοροιτυπίης, ἐν δ' ἱμερτῆς φιλότητος, ' ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς m. distr. κατά: h. Merc. 53 πλήκτρῳ ἐπειρήτιζε κατὰ -ος = 419 ci. ≅ 501 ci. (μέλος [q.v.] codd., at v. Càssola [ubi corrige ex app. cr.]) *der Reihe nach*, vom Stimmen d. Saiten, vgl. φ410f. (vom Bogen). — Wortf.: αἶσα B1, δαίς, δαιτρόν, δασμός, κλῆρος, μοῖρα, μόρος M. de Leeuw

μέροψ s. μέροπες

Μέρο(ψ) [2l] E see v. Kamptz 328 B seer whose sons Ἄδρηστος 2 and Ἄμφιος 1 led a contingent of Tr. allies from northern Phrygia: Ἀδρήστεια, Ἀπαισός etc. Β831 υἷε

δύω -οπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων ' ᾔδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε ' στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ π ' πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο = Λ 329, where the sons, whose names are not mentioned, are slain by Diom. On the rel. betw. these two passages and w. other passages, incl. *B* 835 ff. (contingent from Perkote), see Kirk, Iliad and Leaf ad l., Strasburger, Kleine Kämpfer 25, Heubeck, Gn. 21, 1949, 208 f. For M. in later sources, RE 15 [1931] 1066. – On *Μερόπων ἀνθρώπων* see *Μέροπες* W. Beck

μεσάβων gen. pl. or acc. sg. [1H] **Σχ** cited in extenso by Gow, JHS 34, 1914, 264 ff., extracts given by West on Op. 469

B Op. 469 *ἀρχόμενος τὰ πρῶτ' ἀρότου, ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης ' χειρὶ λαβὼν ὄρπηκι βοῶν ἐπὶ νῶτον ἴκηαι* ' *ἔνδρυον ἑλκόντων -βων* (-βῳ sch. Procli, rec. West) basic form, meaning, and synt. uncertain (cf. *ἔνδρυον*); assumed to be < *ἐν μέσῳ βοῶν* or the like: Chantraine, Dict. 688, scholia; *-ά-*: Schwyzer I 438 n. 4 suggests contamin. w. *μετα-* (or possibly < collective *μεσα-βα*?). *μέσσαβα* in Call. fr. 651 Pf. (I p. 434. 510); Lyc. 817 has inf. *-βοῦν*; the scholia give rel. forms: *μεσάβοιον* Poll., *-βοι* Tzetzes, *-βουν* Proclus (West assigns these importance, but all can be easy analogical inventions). – Meaning: **1** if gen. pl. from *-βον/α* **1 a** *straps for fastening yoke to yoke-pole* (scholia, West), then = *ζυγόδεσμος* (q.v.) **1 b** *the collars of the yoke* (scholia, Gow) = *ζεύγλαι* acc. to scholia, but see s.v. above **2** if acc. sg. from *-βους* **2 a** subst.: either *strap* (cf. 1 a and *βῶν H* 238 shield [-leather]) or connecting piece w. plough-tree (Troxler, Sprache Hesiods 151, Reinsch-Werner, Callimachus Hesiodicus, Berlin 1976, 146 n.3); can = *ἱστοβοεύς* (q.v.); *ἔνδρυον* will then be epith. **2 b** adj.: *betw. oxen*, epith. of *ἔνδρυον* (Hofinger, Etudes sur le vocab. du grec archaïque, Leiden 1981, 158, cf. *εὔβων* h. Ap. 54). – Synt.: if gen. pl. *-βων* (1 a, 1 b) then gen. of part. pulled like *ποδός P* 289, *σ* 10; opposed: West who reads *-βῳ*. – All in all, possible that the meaning was lost before Hellenistic times and that the explanations in the scholia are the result of (necessary) guess-work W. Beck

μεσαιπόλιος [1i] **E** *-αι-* locative (Dürbeck, Farbenbez. 84) or metr. form on analogy of other *-αι-* words, Schwyzer I 448 **Σχ** sch. D *N* 361: *-ος· ὁ λεγόμενος σπαρτοπόλιος, ᾧ διεσπαρμέναι εἰσὶν αἱ πολιαί. ὁ μεσήλιξ* **B** *having 'middle grey' hair* (i.e. half-way to white), epith. of Idom. *N* 361 *ἔνθα -ός περ ἐὼν Δαναοῖσι κελεύσας* ' ... *Τρώεσσι μετάλμενος ἐν φόβον ὦρσε*, Michel, Erläuterungen 81 f.; Dürbeck 84. 99 and MSS 46, 43 n. 10 W. Beck

μέσατος s. *μέσσος*

Μεσαύλιος [2°] Sklave des Eum., den er, selbst Sklave, aus eigenen Mitteln u. ohne Beteiligg. seiner Herrschaft gekauft hat; er bedient Eum. u. den 'Bettler' beim Essen, *ξ* 449. 455. – Als zweistämmiges Dekomposit. von *μέσαυλος* kein Vollname u. auch eigentl. kein Kurzname (v. Kamptz 6. 13. 14. 15), also wohl Übername u. zugleich Funktionsbez. *der vom Viehhof* (u. insofern ein typischer Sklavenname?) B. Mader

μέσαυλος s. *μέσσ-*

μεσηγύς s. *μέσσ-*

μεσήεις [1i] hapax (*in der Mitte*) > *mitteltüchtig* (wohl ohne die pejorative Nuance von *mittelmäßig*) *M* 269 (beide Aianten verlangen von allen, sich einzusetzen) *ὅς τ' ἔξοχος, ὅς τε -εις* ' *ὅς τε χερειότερος, ἐπεὶ οὔ πω πάντες ὁμοῖοι* ' *ἀνέρες ἐν πολέμῳ*. – *μέσος* (vgl. sch. D *-εις· μέσος· κατὰ δύναμιν*) nach dem Vorbild von Wortpaaren wie *φαίδιμος/όεις, βαθυδίνης/ήεις* usw. (viell. als Gegensatzbildg. zu *τιμήεις*) wohl ad hoc für das VE zu *-ήεις* umgebildet, s. Risch § 56 e, vgl. Debrunner, in: *Ἀντίδωρον* 28; ders., Wortb. 182 B. Mader

Μέσθλης [2i] S. des Talaimenes u. der *Γυγαίη λίμνη* (sc. die Nymphe des Sees), führt zus. m. seinem Bruder Antiphos das Kontingent der Mäonen, *B* 864 (*Μέστρης* v.l. ap. Eust.); wird nb. anderen Tr. u. Bundesgenossen von Hektor angefeuert. *P* 216. – Der N. viell. aus **med-thlo-* zu *μέδομαι*, aber wohl eher nichtgr., v. Kamptz 173; Schwyzer I 533 B. Mader

μεσόδμη [4°] **E** viell. substantiviertes Kompos. vom Typ **-dm(H)-ó-* (wie *μολοβρός* [s.d.] und *νεογνός*) i. S. v. 'in der Mitte gebaut', HG zu **dem-H₁-* 'bauen', vgl. *εὐδμητος* (o. II Sp. 770, 25 ff.), *θεόδμητος* (o. II Sp. 995, 71 ff.), myk. *na-u-do-mo* u. *to-ko-do-mo*, , L[11] 239 f., L[12] 216 f. **M** stets [⏑̯⏑̯×] **Σχ** sch. min. P. Amh. 18 zu *o* 289: *τὸ κοῖλον τῆς νεὼς ὅπου τίθεται ὁ ἱστός*, ähnl. sch. Barn. *β* 424 (*τῆς ληνοῦ εἰς ἣν ἐμβάλλεται* bzw. *ἡ ὀπὴ δι' ἧς ἐνείρεται*); *τ* 37: *τὰ μεταξὺ τῶν κιόνων διαφράγματα· οἵ τινες ἦσαν περὶ τοὺς τοίχους, τὰ ἄκρα βαστάζοντες τῶν δοκῶν*

L [1]Buchholz, Realien II.2, 108 ff.; [2]Benveniste, BSL 51, 1955, 15 ff.; [3]Wace-Stubbings, Companion 494 f.; [4]J. S. Morrison – R. T. Williams, Greek Oared Ships, Cambridge, 1968, 52 ff.; [5]Benveniste, Vocabulaire I 296 ff., 306; [6]Drerup, Arch. Hom. O 109. 116; [7]Casson, Ships 47 A.32; [8]Lejeune, Phonétique historique 77 A. 5, 155; [9]Knox, CQ 23, 1973, 17 f.; [10]Gray, Arch. Hom. G 99 f.; [11]Manessy-Guitton & Weil, REG 89, 1976, 234 ff., [12]Kurt, Seem. Fachausdr. 17, 116 ff., 127; [13]L. Threatte, Grammar of Attic Inscriptions I, Berlin, 1980, 568

B uns., jedenf. von Holzbau, im fgrE nur in bezug auf Haus u. Schiff. Grundbed. viell. 'das in der Mitte Gebaute' (s. E), 'das ⌞zwischen zwei Gegenstände Eingefügte⌟', Interpret. oft abh. von (hypothet.) Rekonstruktion der Realien u./o. umgekehrt. Falls *μ.* = att. *μεσόμνη* (s. L[5.8.13]), Bed. viell.: ⌞ ⌟r *Querbalken* **1** in einem Gebäude zwischen ⌞zwei Säulen⌟ (sch. Dind. *τ* 37; IG II[2] 1668, 48 ff. ⌞ ⌟reihen) od. von Wand zu Wand (Galen, 18.1, 738), vgl. L[1.9], Einzelheiten spekulativ. Altern. bei L[3], etwa 'Fachwerkgerippe, -träger'. Erwähnenswert L[6]: dekorierter (vgl. *καλαί*) 'eingelassener Wandpfosten', dagg. jedoch L[9] m. weiterer Altern. 'bracket, socket' in Anschluß an Schiffsbau. – Wortf.: *δοκός, κίων, μέλαθρον, ὀροφή, σταθμός, τέγος, τοῖχος τ* 37 *τοῖχοι μεγάρων* ⌞*καλαί τε -αι*⌟ ' *εἰλάτιναί τε δοκοὶ καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες υ* 354 *αἵματι δ' ἐρράδαται τοῖχοι* ⌞ ⌟ **2** Wahrsch. formte *μ.* im Schiffsbau (*μ.* viell. aus der Architektur hierher übertragen?, vgl. L[12] 118) zus. m. ⌞*ἱστοπέδη*⌟ eine Einrichtung zur Befestigung des abnehmbaren Mastes. Bei vorgeschlagenen Konstruktionen zwar Einzelheiten, besonders Verhältnis zu Mastkoker (~ ⌞ ⌟, s. II Sp. 1251, 34 ff.), spekulativ (L[4.10.12] 118), jedoch scheint der karge archäol. Befund auf eine nach hinten offene (vgl. *π* 410) Holzkonstruktion mittschiffs zu weisen (die einem aufrecht stehenden Menschen Platz bot, *μ* 51+), wobei besonders ein Querbalken (*μ.*?) den Querverband befestigte, s. L[4.7] Fig. 87, L[11] 234, L[12] 17, 117 ff., Abb. – Wortf.: *ἐφόλκαιον, θρῆνυς, ἱστοπέδη, ἱστός β* 424 *ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης* ' *στῆσαν ἀείραντες* = *o* 289 M. de Leeuw

μέσος s. *μέσσος*

μέσσαυλο- m. od. n. [4i, 1°] **E** möglicherweise Determ.-Kompos. m. lage- od. rangbezeichnendem VG u. subst. HG (zu *αὐλή*, s.d.), urspr. wohl Beiw., vgl. Risch 186. 214 u. Kl.Schr., 19 f. **Σχ** sch. D *Ω* 29 (ähnl. *Λ* 548 u. sch. Barn. *κ* 435): *ἔπαυλιν* **L** [1]Gray, CQ 5, 1955, 8 f.; [2]Richter, Arch. Hom. H 30 f.; [3]Knox, CQ 21, 1971, 29 f.

B Deutg. erschwert, weil *μ.* bei Hom. nicht in Zush. m. geschlossenen baulichen Anlagen erwähnt, viell. (s. E) urspr. 'Innenhof', insbes. 'Viehhof' (L[2]: als Teil einer *αὐλή*?; vgl.

L[1]), bei Hom. verblaßt, nur als Ortsangabe, nicht als t.t. (vgl. I Sp. 1549, 55ff.); *μ.* wohl Synon. f. *αὐλή* od. (*P*110ff., *κ* 435, vgl. L[2,3]) *σταθμός*; *Pferch* (*βοῶν Λ* 548), *Hirtenlager* (+ poss. Dat. *Ω* 29+), außer *κ* 435. Wahrsch. zum vorübergehenden Gebrauch (Zwischenstation?; vgl. L[3] m. *Σ* 589), wo nachts (551, *P*660, vgl. I Sp. 1549, 63ff.) das (*Λ* 548ff., *P*659 Rind-) Vieh (vgl. Ap.Rh. 3. 1290 *βόαυλα*) von bewaffneten (*P*110f.) Hirten m. Hunden (*Λ* 549, *P*110. 658) vor Wildtieren (vgl. II Sp. 1677. 67ff.) bewacht wurde. In Gl. (3[i]), dir. R. (1°) od. innerl. abh. (*Ω* 29). — **Wortf.**: *αὐλή, αὔλιον, αὔλις, ἕρκος* (B 1 d), *κλισίη* B I, *κόπρος* B 2, *σηκός, σταθμός, χόρτος* *Λ* 548 (Gl.; Aias ‹wich langsam zurück zum gr. Heer› *ὡς*) *λέοντα βοῶν* ‹*ἀπὸ -οιο*› ' *ἐσσεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται* *P*112 (Gl.; Men. *ὥς τε λίς*) *ὅν ῥα κύνες τε καὶ ἄνδρες ἀπὸ σταθμοῖο δίωνται* ' *ἔγχεσι καὶ φωνῇ· ... ἀέκων δέ τ' ἔβη* ‹ › 657 (Gl.) *βῆ δ' ἰέναι* (Men.) *ὥς τίς τε λέων* ‹ › ' *ὅς τ' ἐπεὶ ἄρ κε κάμῃσι κύνας τ' ἄνδρας τ' ἐρεθίζων κτλ.* *Ω* 29 (Alex.) *ὅς νείκεσσε θεάς* (Hera u. Ath.), ‹*ὅτε οἱ -ον ἵκοντο*› ' *τὴν δ'* (Aphr.) *ἤνησ'*, vgl. *Ξ* 444f., *Y* 188f., h. Ven. 75ff. *κ* 435 (viell. wird Kirke uns verzaubern u. einsperren) *ὥς περ Κύκλωψ ἔρξ'*, ‹ › (Gef.) *Behausung*, s. *ι* 184ff., 219ff., vgl. I Sp. 1549, 67ff.

D *ψ* 358 *μεσαύλους* v.l. ap. Eust., cf. II Sp. 626, 8ff.

M. de Leeuw

Μέσση [1[i]] **E** uns.; scheint zu einer Reihe von ON u. Ethn. (*Μεσσαπέαι* u.a., s. L[4]) zu gehören, deren Beurteilg. allg. u. im einzelnen strittig ist: gr. (zu *μέσος*, wie viell. auch *Μεσσήνη*? s. L[4]), pelasg., vorgr.-nichtidg., s.Lit. bei L[4] L [1]Burr 54f.; [2]Hope Simpson, ABSA 56, 1961, 122f. 174; [3]Gaz.[1] Nr. 131; [4]Kiechle, Lakonien 12 mit A. 4; 101 A. 1; [5]E. Meyer, Kl. P. III, 1249; [6]Giovannini 28; [7]H.S.-L. 76f.

B Stadt im Reich des Men. *B* 582 *Σπάρτην τε πολυτρήρωνά τε -ην*, ' *Βρυσειάς*, Lage uns.; viell. das Paus. 3, 25, 9 erwähnte Messa an der südlichen Westküste des Messenischen Golfes (wohl = Tigani [Mezzapo], L.[3, 7]), unweit vom in V. 585 genannten Oitylos. Dagg. spricht nicht unbedingt, daß Apollod. Messa nicht zu kennen scheint, denn er faßte *M.* als Landschaftsbez. auf u. wollte es mit Messenien identifizieren (s. Str. 8, 464, vgl. Eust. 294, 44ff., s. L[1,6]), auch nicht die Stellg. von *M.* nb. Sparta (L[5]); *M.* wäre, wenn Tigani, allerd. niemals eine myk. Siedlg. gewesen (in Gaz[2] nicht aufgenommen), was aber auch keine Vorauss. für die Nenng. einer Stadt im Schiffskatalog ist

D *B* 502 v.l. Zen.s für *Θίσβην*, doch s. van Thiel, Ilias 3f.

B. Mader

μεσ(σ)ηγύ(ς) [19[i], 7°, 1[H], 2[h]] **E** etym. of *-ηγύ(ς)* unknown; final *-ς* perh. due to analogy w. *ἐγγύς*; see Chantraine, Dict. **F** *μεσηγύ* 6, *μεσσηγύ* 4, *μεσσηγύς* 19 **M 1** [⏑ ̄⏑] ‹*μεσηγύ*› *Θ* 560 [⏑ ̄⏑] *τε* ‹ › *καί* *I* 549, *N* 568 **2** [⏑ ̄×] ‹ › *Λ* 570, *Π* 396, h. Ap. 108 **3** [-̄⏑] (*δὲ*) ‹*καὶ μεσσηγύ*› *Λ* 573 = *O* 316, h. Cer. 317 [-̄⏑] *δὲ* ‹ › *Y* 370 **4** [̄-̄] ‹*μεσσηγύς*› <⏑⏑-(⏑)> (*τε*) *καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης* *N* 33, *Ω* 78; ‹ › ... *παιπαλοέσσης* *δ* 845; ‹ › *χ* 442 = 459; ‹ › <⏑⏑-> *τε καί* *E* 769 = *Θ* 46, *o* 528, Sc. 417; ‹ › <⏑⏑⏑-> *ἰδὲ* *Z* 4, *χ* 341 [̄-̄] *ὤμων* ‹ › *E* 41 = 57 = *Θ* 259 = *Λ* 448 = *χ* 93, *Π* 807, *Ψ* 521, *η* 195 **Σχ** sch. min. P.Amh. 19 on *Λ* 570: [*ε*]*ἰς τὸ μέσον*, sch. D *E* 41: *ἀναμέσον. μεταξύ*

B (*in*) *between* two (three *Π* 396) objects, lines, places etc., without implicat. of equidistance from them **Wdfld.**: *μεταξύ*; see also *μέσ(σ)ος* **1** adv.: *in between* **1a** punct., ref. to a point, points in the space between *Λ* 573 (*ἄλλα* [spears hurled at Aias by Trs.] *μὲν ἐν σάκεϊ πάγεν*) *πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ, πάρος χρόα ... ἐπαυρεῖν*, ' *ἐν γαίῃ ἵσταντο* = *O* 316 *η* 195 (*περὶ πομπῆς μνησόμεθ', ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται*) *μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν ... πάθῃσι* ' *πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι* i.e. at any point between Scheria and Ithaca (better taken as loc. rather than tempor. despite *πρίν*, cf. w. *πάρος* *Λ* 573+) metaph.: *Y* 370 *οὐδ' Ἀχιλεὺς πάντεσσι τέλος μύθοις ἐπιθήσει*, ' *ἀλλὰ τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ καὶ μεσσηγὺ κολούει* **1b** of motion (h. Cer. 317), extension between two places etc. (i.e. from one to the other) *Ψ* 521 *ἄγχι μάλα τρέχει* (wheel of chariot) *οὐδέ τι πολλὴ* ' *χώρη μεσσηγύς, ... πεδίοιο θέοντος* (horse) h. Cer. 317 (*Ζηνὶ πείθετο* (Iris) *καὶ μεσσηγὺ* (*τὸ μεσηγὺ* ci. Ilgen, perh. rightly) *διέδραμεν* i.e. between Olympus and Eleusis subst.: h. Ap. 108 *ταχέως δὲ διήνυσε* (Iris) *πᾶν τὸ μεσηγύ* i.e. between Delos and Olympus **2** prep. w. gen. *between* **2a** local **2aα** punct. *et sim.*, ref. to a point (points) or to an area within the larger space *between* places etc. *Θ* 560 *τόσσα μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων* ' *Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο* *N* 33 (*ἔστι δέ τι σπέος*) *βένθεσι λίμνης*, ' *μεσσηγὺς Τενέδοιο καὶ Ἴμβρου* *Ω* 78 *μεσσηγὺς δὲ Σάμου τε καὶ Ἴμβρου* (*ἔνθορε* [Iris] *πόντῳ*) *δ* 845 (*ἔστι νῆσος μέσσῃ ἁλί*) *μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε* (*Ἀστερίς*) (v. 845 om. [ex homoeoteleuto] quidam) *o* 528 (*τῖλλε* [hawk] *πέλειαν*) *κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε* ' *μεσσηγὺς* (at various points *between*; over an area *between*) *νηός τε καὶ αὐτοῦ Τηλεμάχοιο* *χ* 341 (*φόρμιγγα*) *κατέθηκε χαμᾶζε* ' *μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου* 442 (*δμῳὰς ἐξαγαγόντες*) *μεγάροιο*, ' *μεσσηγύς τε θόλου καὶ ... ἕρκεος αὐλῆς*, ' *θεινέμεναι ξίφεσιν* = 459 in giving the locat. of a wound: *E* 41 *μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν* ' *ὤμων μεσσηγύς* = 57 (v. om. quidam) = *Θ* 259 = *Λ* 448 = *χ* 93 *Π* 807 (*μετάφρενον*) *δουρὶ* ' *ὤμων μεσσηγὺς σχεδόθεν βάλε Δάρδανος ἀνήρ* *N* 568 (*ἀπιόντα*) *βάλε δουρὶ* ' *αἰδοίων τε μεσηγὺ καὶ ὀμφαλοῦ* Sc. 417 *μεσσηγὺς κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἔγχεϊ* (*αὐχένα ἤλασ'*) **2aβ** in specificat. of area within which (action involving) movement takes place *Z* 4 (*ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχῃ πεδίοιο ἀλλήλων ἰθυνομένων δοῦρα*) *μεσσηγὺς Σιμόεντος ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων* (see app. crit. and Leaf ad l.) *Π* 396 *μεσηγὺ* ' *νηῶν καὶ ποταμοῦ καὶ τείχεος* (*κτεῖνε* [Patr. Trs.]) *Λ* 570 *Τρώων καὶ Ἀχαιῶν θῦνε μεσηγὺ* ' *ἱστάμενος* (see vol. II 1238, 16f.) *between* two surfaces: *E* 769 *πετέσθην* (Hera's horses) ' *μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ* = *Θ* 46 **2b** metaph.: *I* 549 (*θῆκε κέλαδον ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ*) *Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν*

J. N. O'Sullivan

Μεσσηΐς [1[i]] **E** Abl. vom ON *Μέσση* (s.d.) nach Meier, *-ίδ-* 60; viell. einf. zu *μέσος* 'mittlere Quelle' (vgl. *Ὑπέρεια*)

B N. einer Quelle in Griechenl., Lokalisierg. später offenbar unbek. *Z* 457 (Hektor sieht Androm.s Schicksal voraus: „als Sklavin) *ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις*, ' *καί κεν ὕδωρ φορέοις -ίδος ἢ Ὑπερείης*, viell. in früherer Zeit wohlbekannte Quellen, entweder in einer Stadt oder an versch. Orten, u. so zugleich eine Andeutg., in wessen Hand Androm. nach seiner Meing. fallen könnte, viell. ein *vaticinium ex eventu* (s. Leaf, Hom. and History, London 1915, 119); dementspr. suchte man die Quellen an versch. Orten (Argos, Sparta bzw. Therapne; *M.* dann viell. die Quelle am Wege nach *Μέσση*, s.d., vgl. E), bes. aber im Gebiet des Neopt. (Strab. 9, 431f. u. Stählin ebd. 1213[1]); anderers. wäre eine solche Anspielg. Hektors ggüber seiner Frau wenig feinfühlig, daher viell. eher ad hoc erfundene (V. d. Mühll, Hypomnema 125) oder einfach allg. typische Quellnamen, betont werden sollte dann die Arbeit u. viell. der weite Weg

B. Mader

Μεσσήνη, Μεσσήνιοι [2°] **E** strittig; wahrsch. vorgr. (Suff. *-ηνη*), s. L[6] 158ff.; vorgr.-idg. oder viell. sogar gr. unter Verwendg. des vorgr. Suff.es u. zu *μέσος* 'Mittelland' (zw. Pylos u. Lakedaimon? vom Pannisostal?) nach L[2]; viell. auch mit myk./pyl. ON *me-za-na* zu verbinden u. sek. ggüber Ethn. *me-za-ne*, s. L[5] u. DMic. I 448f. m. Lit.; als *Miṣana* evt. bereits in ägypt. Liste von äg. ON, s. Lehmann, in: Coll. Raur. 2, 107; vgl. *Μέσση* E **Σχ** sch. Barn. *φ* 15: *τῇ -ίᾳ χώρᾳ, ἥτις ἦν μέρος τῆς Λακεδαίμονος πρὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου* L Leaf, Homer and History, London 1915, 362—7; [2]Kiechle, Lakonien 12 m. Anm. 4. 101 Anm. 1; [3]Giovannini 28; [4]H. S.-L. 85; [5]Gschnitzer, in: Donum Indogermanicum,

Festschr. Scherer, Heidelberg 1971, 99; [6]Meyer, RE Suppl. XV, 1978, 136ff.

B Landschaftsbez. (L[6] 159) '*Messenien*', u. davon abgel. Ethn. bzw. Adj. '*messenisch, Messenier*', beides mit Bezug auf das histor. Messenien, aber Grenzen nicht zu bestimmen *φ* 15: Od. begegnete Iphitos, dem S. des Eurytos in *M.* (*ἐν -ῃ ξυμβλήτην*) - in Lakedaimon (V. 13 *Λακεδαίμονι τυχήσας*) - im Hause des Ortilochos (d.h. in Pherai, s. *γ* 488f. = *ο* 186f.), jeder, um einen Rechtsanspruch durchzusetzen; V. 18: die Messenier hatten Schafe aus Ithaka geraubt (*-ιοι ἄνδρες ἄειραν ' νηυσί*); Iphitos kommt, wie die Geschichte wahrsch. macht (s. L[1]), aber entgg. der hom. Trad., aus dem messen., u. nicht aus dem thessal. Oichalie (s.d.). Es wird also die Gegend um Pherai (heute Kalamata) als Messenien aufgefaßt, u. dieses als Teil von Lakedaimon (V. 15 variiert V. 13 *τυχήσας/ξυμβλήτην*, eine gemeinsame Weiterfahrt von Od. u. Iphitos von *M.* nach Sparta [L[1]] kann nicht gemeint sein); letzteres stimmt zu *Ι* 149ff. (Ag. verfügt über 7 Städte am messen. Golf) u. zum Fehlen der Messenier im Schiffskat.: *M.* wurde für die heroische Zeit offenbar nicht als selbständige polit. Einheit, nach *φ* 13ff. aber als Landschaft mit eigenem N. u. eigener Bevölkerg. (ein Seeräuberstamm wie die Taphier?, anderers. gehört das Pherai des Diokles u. Ortilochos zu *M.*) aufgefaßt (vgl. *Σχ*); ob man hierin eine Spiegelg. der polit. Verhältnisse des 8./7. Jhds. sehen soll (L[3], vgl. L[6] 230) oder ob die ep. Trad. einfach für *M.* zwischen dem Pylos Nestors u. Lakedaimon keinen Raum ließ, bleibt uns.

B. Mader

μεσσοπαγής [1[i]] **Σχ** sch. min. P.Mich. inv. 6619 zu *Φ* 172: *-ές· [πεπηγὸς κατὰ τὸ μέ]σον* (suppl. dub. Henrichs), sch. D *Φ* 172: *-ές· μέχρι τοῦ ἡμίετος καταπεπηγὸς τῇ γῇ, ἐὰν δὲ μεσοπαλὲς ἐκ μέσου σειόμενον*, sch. *Φ* 172b[1]: *ἔνιοι μεσσοπαγές ... οὐκ εὖ· βούλεται γὰρ λέγειν 'ἕως μέσου παλλόμενον', δι' οὗ τὸ σφοδρὸν τῆς βολῆς παρίστησιν· οὕτως 'Ἀρίσταρχος*

B *bis zur Mitte hineingetrieben* *Φ* 172 (Ach. verfehlt Asteropaios) *ὑψηλὴν βάλεν ὄχθην, ' -ὲς* (*-παλὲς* Arist., nonn. cod.) *δ' ἄρ' ἔθηκε κατ' ὄχθης ... ἔγχος*, Asteropaios versucht dreimal vergeblich, den Speer, der bis zur Hälfte in der Uferböschung steckt, herauszuziehen; die Lesung Arist.s würde, wenn auch sehr umwegig, bestenfalls denselben Tatbestand zum Ausdruck bringen, den *μ.* direkt benennt, vgl. Leaf z.St.

B. Mader

μεσσοπαλής s. *μεσσοπαγής*

μέσ(σ)ος [103[i], 42[o], 20[H], 6[h], 4e, *μέσσατος* 2[i]] **E** ererbt, <**medʰ-io-*; zum *-σ-* bzw. *-σσ-* s. Wathelet, Traits éoliens 110ff.; *-σατος* Superl. (oder Dublette! Chantraine, Gr. h. 1, 262) bereits myk., vgl. DMic. I 441. — **A b 1.**: *μέσαβον, μεσαιπόλιος, μεσήεις, μεσόδμη, μέσ(σ)αυλος, ?Μέσση, ?Μεσσής, ?Μεσσήνη, μεσσοπαγής/λής*; s. auch *μετά*

F (*μεσ* = -) *-ος* 1, *-ῳ* 8, *-σῳ* 4, *-σόθι* 1, *-ον* 12, *-σον* 9; *-σοι* 1; *-ων* 1, *-οισι(ν)* 3, *-σοισι(ν)* 13, *-σους* 3 *-ον* 1, *-σου* 3, *-ῳ* 8, *-σῳ* 14, *-ον* 29, *-σον* 18; *-α* 2, *-σα* 2 *-σῃ* 9, *-ῃ* 3, *-σῃ* 11, *-ην* 5, *-σην* 8; *-σῃς* 1, *-ῃσι* 1, *-σῃσι(ν)* 3, *-σας* 1

M 1 *μ.* in den brevia, *-σ-* -[⏑⏑]; ⏓[⏑⏑] *ἐν -ῳ/ἐς -ον Σ* 264 / *Ζ* 120 = *Υ* 159 = Th. 709[in.], *Ψ* 814 (≅ *Υ* 159 s.o.). 574 (mit verschobener Zäsur) ⏓[⏑⏑] *ἐν -ῳ Κ* 474 ⏓[⏑⏑] *-ῳ ἤματι* h. Ap. 441, h. Merc. 17; *-ον ἱστίον Α* 481 ≅ *β* 427 ≅ h. 7, 33[in.med.]; *-ον οὐρανόν Θ* 68 ≅ *δ* 400 ≅ *Π* 777; *-ος/ῳ/ον* Epim. fr. 11, 1 Diels / *Ω* 306 / *Μ* 167, *Π* 231 ⏓[⏑⏑] *ἐν -ῳ/ἐς -ον Ρ* 375, *ι* 429 / *θ* 262; *-ον εἰς γ* 174; *στῆθος -ον Ν* 438, *Ο* 523, *Π* 597; *-ον Ε* 582, *Π* 623, *Ω* 212 ⏓[⏑⏑] *-ον ἦμαρ Φ* 111, *η* 288; *-ον Ἄργος α* 344 ≅ *δ* 726 = 816 ≅ *ο* 80[ex.]; *-α νῶτα κ* 161, Alcmaeonis fr. 1, 3 p. 139 Dav.; *ἐς/ἄμ -ον* Op. 609, h. 19, 22 / Sc. 209 **2** Stammsilbe im longum, *-σσ-* **2a** zweisilbg. **2aα** Typ [-⏑]: [⏓⏑] *-σον Η* 267, *Λ* 167, *ξ* 300 [⏓⏑] *ἐς -σον, Γ* 77, *Η* 55, *θ* 144; *Ξ* 497, *Υ* 413 = 486[in.]; *-σα Θ* 72 ≅ *Χ* 212 [⏓⏑] *κατὰ/ἐς -σον Δ* 541, *Ε* 8 ≅ *Π* 285 / *ρ* 447 [⏓⏑] *ἐς -σον, ἀγῶνα Ψ* 685. 710; *Δ* 299, *Ψ* 704; *-σου* Op. 502; *-ον Υ* 455 ≅ *χ* 328[ex.] ≅ *Κ* 455[ex.] **2aβ** Typ [--]: [⏓-] *-σου δουρός Γ* 78 ≅ *Η* 56; *-ῳ δ' ἐν μ* 80 (vgl. *μ* 443); *-σην κὰκ κεφαλήν Π* 412; *Υ* 387. 475; *-σῳ/σοι/σῃ/σῃ Γ* 416 = *Η* 277[in.] ~ *θ* 66 = 473, *λ* 157, *μ* 443 (vgl. *μ* 80) / Sc. 133 / *μ* 93, Op. 795. 820 / 805 [⏓-] *ἐν -σῳ μ* 20; *-σῃ ε* 487 [⏓-] *περὶ -σῳ Ν* 534 **2aγ** Typ [⏓×]: *Ἄργεϊ -σῳ Ζ* 224, Hes. fr. 10a, 4; *ἐνὶ -σῃ/σῆς κ* 196 / *Ω* 84; *ἀνὰ/κατὰ -σους Ν* 303, *Σ* 606, *δ* 19; *-σῳ/σον/σῃ/σην/σας Δ* 444, *φ* 233, Sc. 201 / *Ε* 657 / Sc. 462, h. 7, 45 / *Ν* 506, *Ρ* 618, *Ψ* 875 / *Μ* 457 **2b** dreisilbig Typ [⏓⏑⏑] *-σόθι* Op. 369; -(*σ*)*άτῳ Η* 223 = *Λ* 6 Typ [´--´] [⏓-⏓] *-σοισιν* Tit. Cycl. fr. 5 p. 18 Dav. [⏓-⏓] *ἐν -σοισιν Η* 384 = 417[in.] **3** Stammsilbe in den brevia **3a** zweisilbig **3aα** Typ [⏑-] *-σ-*: [⏑⏓] *-ῳ ἐν ἀγορῇ/ἀγῶνι β* 37 / ≅ *Ψ* 507 ≅ *ω* 86[in.]; *-ῳ/ον*, h. Ven. 30 / *Η* 145 = *Ν* 397[in.] ≅ *χ* 295[in.], *Ι* 87 (*κὰδ δὲ -*) [⏑⏓] *-ον υ* 306 [⏑⏓] *-ῳ (δ') ἐνί Μ* 206, *ε* 132 = *η* 250 = *μ* 388[ex.] = *τ* 172[ex.]; *-ον σάκος Η* 258 = *Ν* 646[ex.] = *Ο* 528[ex.], *Λ* 565, *Ν* 561, *Χ* 290; *-ῃ δ' ἐν/-ην κατὰ Ν* 372 = 398 / ≅ *Ρ* 313[ex.]; *-ον/ων/ην ε* 316, Th. 522 (*-, διά*) / Hes. fr. 321, 1 / *Δ* 531, *Λ* 252, *Ρ* 309, *Υ* 254 **3aβ** Typ [-´-´] *-σσ-*: [-⏓] *ἐν -σῳ/σῃ* Sc. 144 / *Ψ* 241, *ε* 326; *ἐς -σον Γ* 266 = 341, *Ο* 357, *σ* 89 [-⏓] *ἐν/ἐς -σῃ/σην ἀγορῇ/ἦν Τ* 249 / 173, *β* 150 (*δὴ*); *ἐν σῳ/σῃ/ἐς/κὰμ -σον Γ* 69 ≅ 90 / *Υ* 245 / *Δ* 79 / *Λ* 172; *ἡ -σῃ* Op. 782. 810; *-σῃ* Il. parv. 11 A, 1 p. 56 Dav. [-⏓] *-σῃ δ' ἐνί Κ* 265; *-σῳ/σῃ* Th. 143 / *δ* 844 [-⏓] *-σῃ Ζ* 181 = Th. 323, Op. 233 **3b** dreisilbig **3bα** Typ [⏑-⏑] *-σ-*: [⏑⏓⏑] *ἐν δὲ -οισι(ν) Λ* 35, *Τ* 364, *Ψ* 134; *-ῃσι μετὰ π* 336 **3bβ** Typ [---⏑] *-σσ-*: [-⏓⏑] *ἐν -σοισι(ν)/σῃσι(ν) Δ* 212, *Λ* 413, *Μ* 209 ≅ *Σ* 507[in.], *Σ* 569, *Υ* 15, *δ* 281, *ω* 441 / *Ν* 312, *δ* 413 [-⏓⏑] *ἐν -σοισι(ν)/σῃσιν Τ* 77, *Ω* 162 / *Ο* 635

Σχ sch. D *Α* 481: *-ον ἱστίον· μέσην τὴν ὀθόνην, Γ* 90: *ἐν -ῳ·τοῦτ' ἔτι μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, Ψ* 574: *ἐς -ον ἀμφοτέροισι δικάσσετε· οἱονεὶ μεσολαβήσατε τὴν δίκην καὶ ἴσως δικάσετε*

L [1]Sommer, Zum attribut. Adj., SB München 1928, 56 Anm.1 u.ö.; [2]Friedrich, Verwundung 47ff.; [3]Détienne, Les maîtres de la véerité ..., Paris 1967, 83–98; [4]Hommel, Palingenesia 4, 1969, 21. 28; [5]Primmer, WS 83, 1970, 6; [6]Hölscher, Unt. Od. 54; [7]Nagy, Greek Dialects ..., Cambridge 1970, 123ff.; [8]Wathelet, Traits éoliens 110ff., 124 Anm. 124; [9]Michel, Erläuterungen 79f., 110. 113. 116ff., 119

B *mittlerer, die Mitte ausmachend, mitten in* > *in der Mitte von* als Adj., (1) rel. selten 'attributiv' von einem Ding zwischen zwei gleichen (1 a), i.d.R. 'prädikativ'(1 b) (s. L[1], vgl. Wackernagel, Synt. 2, 63f.); häufig substantiviert *die Mitte* (2); daneben e. Zwischengruppe (3) *μ.* (m. u. f. überwiegend im Pl. u. ohne Beziehungswort, aber jeweils auf eine Gruppe (von Männern oder Frauen bzgn.), die formal zu 1 b gehört, sich in der Bed. von 2 aber nur wenig, bzw. an einigen St. gar nicht unterscheidet. - *μ.* ist i.d.R. räumlich, gelegentlich zeitlich (1 a, 1 b), in *Ψ* 574 viell. übertragen (ein besonderer adv. Gebrauch ist wohl nicht anzunehmen, s. 4 a). — Allg. bezeichnet *μ.* nicht nur die (mehr oder weniger exakt gemeinte) geometr. Mitte, sondern besitzt je nach Zshg. unterschiedliche wesentl. u. unwesentl., oft symbol., Bed.-nuancen, so z.B. einers. als ausgespartes Zentrum bei Volksversammlungen, Gerichtsverfahren u.ä. (s. L[3]), als der höchste Punkt am Himmel, wo der Tag sich wendet u. in Vbd. damit sich das Schlachtenglück entscheidet (L[6]) oder anderers. als die zentrale Stelle eines lebenswichtigen Organs als Obj. von 'werfen, schießen auf' usw., was zugleich die Treffsicherheit des Schützen ('genau ins Schwarze') u. die maximale Wirkung des Schusses zum Ausdruck bringt **1** Adjektiv **1a** 'attributiv' (nähere Bestimmung des nominalen Regens), 2× mit Artikel hinter (!) dem Bezugswort *der mittlere von drei* gleichen Dingen, hier: die Tage der mittleren Dekade eines Monats Hes. Op. 782 *ἕκτη δ' ἡ -σῃ μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν* + 810 795 *τετρὰς ' -σῃ* 820 (ergänzt *τετράς*) 805 *-σῃ δ' ἑβδομάτῃ* **1b** 'prädikativ', neben Wörtern räuml. (1 b *α*) u. zeitl. (1 b *β*) Gegenstände, auf deren Mitte sich die Verbalhandlg. be-

zieht *in der Mitte (von), mitten in*: μ. u. sein Bezugswort sind sehr selten Subj. (nur in der 2. Hälfte von 1 b α cc), häufig Obj. (Akk.-Obj. usw.), überwiegend stehen sie in präpositionalen Wendungen (mit *ἐν, εἰς, κατά, ἀνά, ἐπί*) u. im lok. Dat.; außer Θ72 (*τάλαντα*), Sc. 133 (*ὀιστοί*), κ161, Alcmaeonis fr. 1, 3 (*νῶτα*) immer im Sg. **1 b α a a a** neben geograph. Begriffen Meer: wichtiger als die geometr. Mitte ist natürlich, daß das Meer fern vom schützenden Land am gefährlichsten ist, sowie die Vorstellg. der Ferne u.a.m. ε132 (Zeus zerbrach das Schiff) *-ῳ ἑνὶ οἴνοπι πόντῳ* = η250 = μ388[ex.] = τ172[ex.] (Kreta, Lage) γ174 *˹πέλαγος, -ον εἰς Εὔβοιαν ' τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ... φύγοιμεν*, Bezugswort ist ˹ ˺ wohl auch in ξ300 (das Schiff fuhr bei Nordwind) *-σον ὑπὲρ Κρήτης mitten durch das Meer*, μ. nicht Adv. δ844 *ἔστι δέ τις νῆσος -σῃ ἁλὶ* — Länder, Ebenen, Erde: Z224 *σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἀργεϊ -σῳ* + Hes. fr. 10 a, 4 α344 (*κλέος*) *καθ' Ἑλλάδα καὶ -ον Ἄργος* ≅ δ726 = 816 = ο80[ex.] (*τραφθῆναι ἀν'*) Λ167 *-σον κὰπ πεδίον* (*ἐσσεύοντο ἱέμενοι πόλιος*), auf dem kürzesten Wege + Λ 172, ferner: κ196 (*ἑνὶ -σῃ*, sc. *νήσῳ*), μ80 (*ἐν σκοπέλῳ*) — Sc. 461 *ἐπὶ δὲ χθονὶ κάββαλε -σῃ* (Her. den Ares), μ. würde man eher bei einem Sturz vom Himmel auf die Erde erwarten, genaue Nuance uns., soll viell. die Härte u. Wucht des Aufpralls charakterisieren — Fluß: Φ233 *ἔνθορε -σῳ* (sc. in den Fluß) ' *κρημνοῦ ἀπαΐξας* im Wohnbereich: Y 254 (Frauen) *νεικεῦσ' ἀλλήλῃσι -ην ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι*, ohne Rücksicht darauf, daß sie dort von allen gesehen werden h. Ven. 5, 30 *-σῳ οἴκῳ κατ' ἄρ' ἕζετο πῖαρ ἑλοῦσα* (*Ἑστίη*), der Ehrenplatz der Haus- u. Herdgöttin, dementsprechend Gebet u. Weihegub *-ῳ ἕρκεϊ* Π231 = Ω306 **1 b a b b** nb. Bez.en für flächige, räuml. Gegenstände Α481 *ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν -ον ἱστίον* ≅ β427 ≅ h. 7, 33[in.med.] ε487 *ἐν δ' ἄρα -σῃ λέκτο* (Od.), in der *χύσις φύλλων*, V. 483 Ψ241 *ἐν -σῃ γὰρ ἔκειτο* (Patr.s Leiche) *πυρῇ*, vgl. 164 f. (*ἐν πυρῇ ὑπάτῃ*) + ε326 (*ἐν -σῃ δὲ καθῖζε*, auf dem Floß, vgl. 324), h. 7, 45 (sc. *νηΐ*, s. V. 44; Oppos. zu *ἐπ' ἀκροτάτῃς*) — Μ457 (Hektor) *βάλε -σας* (sc. die Torflügel, 453 f.) Η267 (*βάλεν*) *˹σάκος, ἐπταβόειον ' -σον ἐπομφάλιον* Η258 *-ον ˹ ˺ οὔτασε δουρί* = Ν646[med.ex.] = Ο528[med.ex.], Ν561 + Λ565 Χ290, **1 b a c c** nb. Bez. ungegliederter u. gegliederter, meist längerer Gegenstände bzw. von Lebewesen (1× ein Baum, 1× ein Helm) mit oberem bzw. vorderem, mittlerem u. unterem bzw. hinterem Teil; μ. dann Oppos. zu *ἄκρος/ πρόσθε(ν)* u. *ὄπι(σ)θε(ν)* u. *ἔκτοσθε* ε316 *-σον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε* (*θύελλα*) brach ihm den Mastbaum mitten entzwei Γ78 (Hektor) tritt zu Gr. u. Tr. *-σου δουρὸς ἑλών* (zum Zeichen seiner friedl. Absicht) ≅ Η56 Θ72 *ἕλκε δὲ -σα λαβών*, sc. Zeus die Waage (*τάλαντα*, V. 69) ≅ Χ212 Th. 522 *-ον διὰ κίον' ἐλάσσας* (sc. die Fesseln) — Eberzahnhelm Κ265 (*ἕκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες*) *-σῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει*, vgl. Borchardt, Arch.Hom. E 57 — Sc. 133 (Pfeile des Her.) *πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον ...*, ' *-σοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ ὄπισθε in der Mitte geglättet* Op. 233 *δρῦς ' ἄκρῃ ... φέρει βαλάνους, -σῃ δὲ μελίσσας* Ζ181 *πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, -σῃ δὲ χίμαιρα* = Th. 323 μ93 (Skylla) *-σῃ ... κατὰ σπείους ... δέδυνεν ' ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς mit ihrer Mitte* (≅ Körper, im Ggsatz zu Hälsen u. Köpfen, vgl. *ἐκ μέσου* Th. 4, 133 *zur Hälfte* **1 b a d d** nb. Bez. von Körperteilen u. Organen (bzw. von Pers.), außer Th. 143 als Obj. der Einwirkg. von Waffen, vgl. Vorbem. u. oben bb, Obj. *σάκος* in Η267+ Th. 143 *μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς -σῳ ἐνέκειτο μετώπῳ mitten auf der Stirn* — Ε582 (*βάλ' ἡνίοχον*) *χερμαδίῳ ἀγκῶνα τυχὼν -ον* + Ε657, Κ455, Ξ497 (*˹αὐχένα˺*), Υ455, χ328 (*κατ' ˹ ˺*); Δ531, Ν506 (*˹γαστέρ˺α*), Ν372 = 398 (*ἐν ˹ ˺ι*), Ρ313 (*κατὰ ˹ ˺α*); Ρ618 (*διὰ δὲ γλῶσσαν τάμε*); χ295 (*κενεῶνα*); Π412 (*κὰκ κεφαλήν*) = Υ387. 475; Ρ309 (*ὑπὸ κληῖδα*); κ161, Alcmaeonis fr. 1, 3 p. 139 Dav. (*νῶτα*); Ν438 = Ο523[ex.] = Π597[ex.] (*στῆθος*); Λ252 (*κατὰ χεῖρα -ην ἀγκῶνος ἔνερθε*) — Ω 212 (Hekabe:) "*τοῦ* (Ach.) *ἐγὼ -ον ἧπαρ ἔχοιμι ' ἐσθέμεναι προσφῦσα*" *dem könnte ich mich in die Leber einbeißen, mitten hinein, sie zu essen* (Schadewaldt) — Π623 *εἰ ... σε βάλοιμι τυχὼν -ον ... χαλκῷ* + υ306, Υ413 = 486[in.] (*τὸν βάλε*), Ψ 875 (*ὑπὸ πτέρυγος βάλε -σην*, die Taube; zur Sache vgl. L[2]), Ν397 (*˹-ον περόνησε, τυχών*, [den Wagenlenker] *τόν* V. 396) ≅ Η145[in.] (*˹ ˺ν*, Obj. zu ergänzen) **1 b a e e** nb. Bez.en (bes. geordneten) für Menschenmengen, (*ἀγών, ἀγορή*); bei diesen verbindet sich mit dem Begriff der Mitte ansch. eine besondere gesellschaftl. Bed., s. L[3] ω86 *θῆκε* (Thetis) *-ῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν*, (sc. *ἄεθλα*) Ψ 685 *τὼ δὲ ζωσαμένω βήτην ἐς -σον ἀγῶνα* ≅ 710[ex.] + 507 (*-ῳ ἐν ἀγῶνι*) — Τ173 *οἰσέτω ἐς -σην ἀγορήν* (sc. *τὰ δῶρα*), *ἵνα πάντες Ἀχαιοὶ ' ... ἴδωσι* (vgl. L[3] 87 f.) + Τ249 β37 (Tel. will sprechen) *στῆ δὲ -σῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ ' κῆρυξ* + 150 (Akk.) — Μ206 *ὁ* (der Adler) *... ἧκε* (eine Schlange) *χαμᾶζε ' ... -σῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ* — Υ245 *ἐσταότ' ἐν -σῃ ὑσμίνῃ δηϊοτῆτος in der Schlacht* (≅ den kämpfenden Massen) **1 b β** nb. zeitl. Begriffen als Übergang: räuml. Vorgang zur Angabe eines Zeitpunktes Θ68 *ἦμος δ' Ἠέλιος -ον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει* (*τότε πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα*) ≅ δ400 ≅ Π777 , vgl. L[6] Op. 609 *εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς -ον ἔλθῃ ' οὐρανόν* — Il. parv. fr. 11 A, 1 p. 56 Dav. *νὺξ μὲν ἔην -σῃ es war in der Mitte der Nacht* (> Mitternacht), aber viell. auch urspr. attributiv? anal. in *μέσον ἦμαρ* 'Mittag'? Φ111 *ἔσσεται ἢ ἠὼς ἢ δείλη ἢ -ον ἦμαρ* + η288 (*ἐπί*) h. Ap. 441, h. Merc. 17 *ἀστέρι εἰδόμενος -ῳ ἤματι mitten am (hellen) Tage* — Op. 502 *θέρευς ἔτι -σου ἐόντος* **2** μ. substantiviert **2 a** Mask., *die (Menschen) mittleren Alters* Hes. fr. 321, 1 *ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ -ων, εὐχαὶ δὲ γερόντων* **2 b** Ntr. *Mitte* **2 b α** auf 'Geographie' bzgn. (Anordnung entspricht ungefähr 1 b α a a usw.) Unterwelt: λ157 *-σῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα*, ' *Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα*, oder noch mit *ζόφος* (V. 155) zu verbinden? Sc. 209 *πολλοί γε μὲν ἄμ -ον αὐτοῦ* ' (sc. *λιμήν*, V. 207) *δελφῖνες* Ι87 *κὰδ δὲ -ον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον* Ο357 *ἐς -σον κατέβαλλε, γεφύρωσεν δὲ κέλευθον*, die Uferböschung in den Graben Θ223 (Schiff des Od.) *ἐν -σάτῳ ἔσκε lag ganz in der Mitte* **2 b β** von flächigen Gegenständen μ443 *-σῳ δ' ἐνδούπησα ... δοῦρα*, die Reste seines Schiffes Sc. 144 *ἐν -σῳ δ' ἀδάμαντος ἔην Φόβος* **2 b γ** von Körpern bzw. Pers. Μ167 *σφῆκες -ον αἰόλοι, -ον* Akk. der Bzhg., kaum Adv. Ν534 *ἔθνος ἐχάζετο. τὸν ... ' ..., περὶ -σῳ χεῖρε τιτήνας, ' ἐξῆγεν πολέμοιο in der Mitte umfassend* **2 b δ** von Menschenmengen **2 b δ a a** vom *μεταίχμιον*, dem Raum zwischen zwei feindlichen Heeren für Zweikämpfe (anal. im *ἀγών*, s. bb u. vgl. oben 1 b α e e), *ὅρκια πιστά* u.ä. Γ69 *ἔμ'* (Paris) *ἐν -σῳ καὶ ... Μενέλαον* (*ἀμφ' Ἑλένῃ μάχεσθαι*) ≅ 9 0 Γ341 *ἐς -σον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο* = 266 s.u. 2 b δ bb Ζ120 *ἐς -σον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι* = Υ159 (≅ Ψ814, s.u. bb) — die Sit. von Γ69. 341 usw. wird vorausg. in: Δ79 *κὰδ δ' ἔθορ' ἐς -σον* (Ath., wie eine Sternschnuppe) 444 (Eris) *σφιν* (Gr. u. Tr.) ... *νεῖκος ὁμοῖον ἔμβαλε -σῳ*, vgl. L[3] zum Verh. von *ξυνήϊον* u. μ.; das Bild von der zu verteilenden Beute oder zu gewinnenden Preise (L[3]) liegt wohl auch den folgenden beiden St.n zugrunde: Σ264 *ἐν -ῳ ἀμφότεροι μένος Ἄρηος δατέονται* Γ416 (Aphr.:) „*˹-σῳ δ' ἀμφοτέρων, μητίσομαι ἔχθεα λυγρά ' Τρώων καὶ Δαναῶν, σὺ* (Hel.) *δέ κεν κακὸν οἶτον ὄλῃαι*", zwischen zwei Heeren zerrieben — die Mitte zwischen zwei Kämpfenden, Hektor u. Aias: Η277 *˹ ˺ σκῆπτρα σχέθον* (Herolde), *˹ ˺* Formelvar., vgl. oben Ζ120 = Υ157 ≅ Ψ814 (u. bb, sowie Th. 709, s.u. 2 b δ cc) **2 b δ b b** die für versch. Zwecke (Wettkämpfe, Vertragsabschlüsse, *ὅρκια πιστά*, vortragende Sänger u.ä.) freigehaltene Mitte Ψ704 *γυναῖκ' ἐς -σον ἔθηκε* (Ach., als Trostpreis) 814 *ἐς -ον ἀμφοτέρω συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι* (≅ Ζ120 = Υ157, Σ264, s.o. aa: *ἀμφοτέρω*) σ 89 *ἐς -σον δ' ἄναγον*, Iros, zum Kampf mit Od. — für die Gesandtschaft der Tr.: Γ266 *ἐς -σον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο* (= Γ341, s.o. aa) — für Demodokos' Vortrag: θ66 (*τῷ θῆκε θρόνον*) *-σῳ δαιτυμόνων* = 473 + θ262 (*ἐς -ον*) — der Ort, von dem aus etwas gesagt, angekündigt wird: θ144 (Laodamas) *στῆ ῥ' ἐς -σον ἰών* (u. fordert Od. auf, sich am Wettkampf zu beteiligen), allerd. viell. die Mitte

des Agon (s.o.) μ 20 *ἐν -σῳ στᾶσα* (Kirke) *μετηύδα* Γ 77 *ἐς -σον ἰὼν Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας* = Η 55, μ. viell. das *μεταίχμιον*, s.o. aa **2 bδcc** das Zentrum des Kampfes, wo er am heftigsten ist Ε 8 (Ath. trieb Diom.) *κατὰ -σον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο·* ' ..., ' *ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην* ≅ Π 285 Ρ 375 *τοὶ δ' ἐν -ῳ ἄλγε' ἔπασχον* ' *ἠέρι καὶ πολέμῳ* + Δ 541 (*κατά -σον*), Th. 709 (*ἐς -ον ἀμφοτέρων*, s.o. aa) **2 bδdd** sonstige Κ 474 *Ῥῆσος δ' ἐν -σῳ εὗδε*, sc. seiner Leute h. 19, 22 (Pan) *ἔνθα καὶ ἔνθα χορῶν τοτὲ δ' ἐς -σον ἕρπων* ' *πυκνὰ ποσὶν διέπει*, der Tänzer, zu *χορῶν* s. A.-H.-S. z.St. + Sc. 201 (*ἐν -σῳ*, sc. *χορῷ*) Δ 299 (die schlechten Krieger) *δ' ἐς -σον ἔλασσεν* (Nestor), zwischen Vorkämpfer u. Fußvolk ι 429 (der Schafsbock) *ἐν -ῳ ἄνδρα φέρεσκε* ρ 447 (Antin. zum Bettler) *στῆθ'... ἐς -σον* (weg von mir) **3** Zwischengruppe (zw. 1 b u. 2) μ. i.d.R. ohne Bezugswort, im Pl., aber mask. oder fem., nach dem Geschlecht der Gruppe, deren Mitte es bezeichnet; abgesehen von der Einschränkung auf Pers.-Gruppen (nur geleg. Mengen von Gegenständen) Bed. wie bei 'prädikativem' Gebrauch u. bei substantiviertem μ. *inmitten von, (unter denen) in der Mitte*, Nuance: *in ihrer Mitte*, betont werden die Leute, nicht der Ort; wechselt mit ihrer Bez. nach metr. Bedarf **3 a** die Mitte einer Versammlung *ἀγορή*: Τ 77 (Ag. sprach) *αὐτόθεν ἐξ ἕδρης, οὐδ' ἐν -σοισιν ἀναστάς* Υ 15 (Pos.) *ἷζε δ' ἄρ' ἐν -σοισι* + ω 441 Η 384 *τοῖσι* ' *στὰς ἐν -σοισιν μετεφώνεεν ... κῆρυξ*, ⌞*τοῖσι*⌟ zu *μετεφώνεεν* (A.-H. z.St.) + Η 417 (ohne ⌞ ⌟) Gerichtsversammlg. (ähnl. wie beim Agon, s.o. 2 b δ): Σ 507 *κεῖτο δ' ἄρ' ἐν -σοισι δύω χρυσοῖο τάλαντα* (als Preis für den, der am gerechtesten Recht spricht) Chor, Umzug: Σ 606 (zwei Tänzer) *κατ' αὐτοὺς* ' *μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ -σους* = δ 19 Tit. Cycl. 5 p. 18 Dav. *-σοισιν δ' ὠρχεῖτο* (Zeus) Σ 569 *τοῖσιν δ' ἐν -σοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ in ihrer Mitte*, sc. der jungen Leute, *παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι* (V. 567) von *τοῖσιν* aufgegriffen, vgl. Vorbem. zu 3 **3 b** im Kampf (o.ä.) von Freunden (zum Schutz) oder Feinden umgeben, eingeschlossen: Δ 212 (um Men.) *κυκλόσ', ὁ δ' ἐν -σοισι παρίστατο* Λ 413 *ἕλσαν* (Tr. den Od.) *δ' ἐν -σοισι, μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες* δ 281 *ἥμενοι ἐν -σοισιν*, wohl: der Tr., Hel. u. Deiphobos; allerd. auch mögl.: der eigenen Leute, dann zu 3 c – ferner: Μ 209 *κείμενον ἐν -σοισι, Διὸς τέρας in ihrer Mitte* (sc. der Tr.) **3 c** *in der Mitte der eigenen Leute* (Anführer u.ä.) Τ 364 *ἐν δὲ -οισι κορύσσετο ... Ἀχιλλεύς* + Ψ 134, Ω 162 (vgl. 161: *πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι*). 84 (*ἐνὶ -σῃς*), δ 413 (*ἐν -σῃσι, νομεὺς ὡς πώεσι μήλων*) **3 d** in der Mitte von gleichartigen Dingen Λ 35 (auf dem Schild waren 20 *ὀμφαλοί*) *κασσιτέροιο* ' *λευκοί, ἐν δὲ -οισιν ἔην μέλανος κυάνοιο in ihrer Mitte* **4** Problematisches **4 a** übertragene Bed. Ψ 574 (Men. zu den griech. Heerführern:) „*ἐς -σον ἀμφοτέροισι* (für Antil. u. mich) *δικάσσατε, μὴ δ' ἐπ' ἀρωγῇ*", obwohl innerhalb des fgrE singulär, setzt wohl terminolog. Verwendg. voraus; andernfalls wäre es auch für Zeitgenossen unverständl. oder zumindest mehrdeutig untersch. Deutungen: 1) *unparteiisch* (s. *Σχ*; i.d.R. so aufgefaßt, vgl. z.B. Leaf z.St., oben II Sp. 300, 44 ff.); entweder direkt von *δικάσσατε* abhängig oder ellipt., zu ergänzen wäre dann ein Ptz. in der Bed. tretend, sich stellend (sc. nicht auf die Seite eines von beiden, wie beim Bei-stand) 2) *(sach)gerecht, richtig* < *in die Mitte* = *gerade, nicht nach links oder rechts* (vgl. *ἰθεῖα, σκολιὴ δίκη*) *davon abweichend*, nach Ehrenberg, Rechtsidee im frühen Griechentum, Leipzig 1921, 56 ff., 76 ff. *in die Mitte, ins Schwarze treffend*, wobei er für μ. usw. ein Gottesurteil zur Ermittlung des Rechts voraussetzt, bei dem dieses durch Werfen ermittelt worden wäre; ansprechend, aber nicht zu beweisen, eher eine einfache Übertragg. von *ἐς -ον τινὸς βαλεῖν* (s.o. 2 b γ, auch die übrigen Ausdrücke besser anders zu erklären, vgl. L⁴ 29 Anm. 82) 3) ähnl. u. auch = *ἰθεῖα δίκη*, aber im Sinne der Versöhng. der entgegengesetzten Ansprüche (Mitte als Kompromiß) nach L⁴ (vgl. Skizze auf S. 27); nicht wahrsch., i.d.R. u. bes. hier kann nur eine Partei Recht haben 4) ellipt., *in die Mitte* (*stellend*, sc. uns, oder *gehend*, Subj. die Fürsten) *Recht sprechen*, i.d.S., daß ein offizielles Verfahren stattfinden soll, μ. wäre dann der (u.a. auch neutrale) allen vor Augen liegende Freiraum in der Mitte der Versammlg., s.o. 2 b δ bb, vgl. Σ 504 *ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ* **4 b** Adv. ist *μεσσόθι* nach Hofinger s.v. in Op. 369 *ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι* ' *μεσσόθι φείδεσθαι in der Mitte* (≅ *πίθου -ον ἐόντος*), doch s. Chantraine, Gr. h. 1, 244 f. **4 c** attributiv oder prädikativ? Ν 308. 312 (Mer. zu Idom.: „wo sollen wir kämpfen) *ἢ ἐπὶ δεξιόφιν παντὸς στρατοῦ, ἢ ἀνὰ -σους,* ' *ἢ ἐπ' ἀριστερόφιν*" ' 2 vv. ' (Idom. antwortet:) „*νηυσὶ μὲν ἐν μέσσῃσιν ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἄλλοι,* ' 13 vv.' *νῶϊν δ' ὧδ' ἐπ' ἀριστερ' ἔχε στρατοῦ*" in 312 wohl attributiv; der Kampf geht um die Schiffe, die anal. zu den Truppen (Mitte, linke u. rechte Flanke [308, *zu den Leuten in der Mitte*, gehört zu B 3]) gruppiert werden, also ein Teil zwischen zwei gleichartigen, „der mittlere Teil des Schifflagers" (L¹); andererseits nicht ganz auszuschließen, daß *-σῃσιν* nur an *νηυσί* angeglichen = den Schiffen *in der Mitte* ähnl. wohl in Ο 635 (der Hirt) *πρώτῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν* ' *αἰὲν ὁμοστιχάει, ὁ* (Löwe) *δέ τ' ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας* ' *βοῦν ἔδει*, auch hier Gruppen Epim. fr. 11, 1 Diels *οὔτε γὰρ ἦν γαίης -ος ὀμφαλὸς οὔτε θαλάσσης*, gleichgültig, ob attrib. oder prädik. Bed. *in der Mitte* (sc. der Erde u. nicht anderer *ὀμφαλοί*; evt. < *mittlerer* = *in der Mitte liegender*

D vv.ll.: Ξ 223, Υ 479; Cat. 51 A, 5 Trav., vgl. Bartoletti, Festschr. Paoli 71 ff. B. Mader

μεστός [1ᵉ] (etym.: see *μέτρον*) *full* Vit. p. 18, 26 *ὅσα δ' ἄγγεα, -ὰ μὲν εἴη* J. N. O'Sullivan

μέσφα [1ⁱ] **E** Alte Präp. m. Gen.; Etym. uns., s. Frisk und Chantraine, Dict. s.v.; zu *-φα* s. Joseph, IF 87, 1982 [83], 166 ff. **Σχ** sch. D Θ 508: *μέχρι τῆς ἡμέρας* (vgl. sch. min. P.Berl. inv. 10634 z.St.) **B** *bis* Θ 508 *ὥς* (*damit*) *κεν παννύχιοι μέσφ' ἠοῦς (καίωμεν πυρὰ πολλά)* *bis zur Morgenstunde.* – Wortf.: *ἄχρι(ς), ἐς/εἰς, μέχρι* **D** v.l. Λ 756, τ 223 = ω 310 (wozu A. Scheindler, Textkritische Erläuterungen zur Ausgabe der hom. Gedichte, Wien 1925, 157 f.; van der Valk, Text. Crit. Od. 50) G. C. Wakker

μετά **L 1** bereits myk. (z.T. als VG von PN), vgl. DMic. I 441 f.; allg.: T. Mommsen, Entw. einiger Gesetze für den Gebr. der gr. Präp.: *μετά, σύν* u. *ἅμα* bei den Epikern, Progr. Gymn. Frankf. am Main 1874, 28–37 = Beiträge zu der Lehre von den gr. Präp., Berlin 1895, 39–54; Schwyzer II 481–7 (m. älterer Lit.); Chantraine, Gr. h. II 115–20 **2** Etym. u. Bed.entw.: nb. Frisk s. Wackernagel, Synt. II 240–8; Wathelet, Traits éoliens 343 f. **3** als Präp.: allg. B. Giseke, Die allmähl. Entst. der Gesänge der Il., Göttingen 1853, 17–9; Kühner-Gerth II 1, 505–9; m. Akk. e. Kollektivums: Cuillandre, La droite 151 f. **4** in Kompos.: I. Bekker, Hom. Blätter I, Bonn 1858, 283 f. (*μετά* + Verba des Redens/Sprechens); J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 119 f. (*μετά* + Verba der Bew.); Leumann, Hom. Wört. 93–5 (Urspr. aus Postpos.) **5** Textkritik: N. Wecklein, Textkritsiche Studien zur Od., München 1915, 58 (v.l. *κατά/μετά*); Labarbe, l'Homère de Platon 116–8 (v.l. *ἐπ(ί)/μετ(ά)*) **6** zu einzelnen Versen: Β 143, Θ 94, Ρ 149: Leaf z. St.; Σ 508: Sidgwick, CR 8, 1894, 2 a. b; Υ 114: Heitsch, Aphroditehymnos 99; Ψ 367, Ω 400: Leaf z. St.; Op. 274: Verdenius z. St.; Op. 444: Krafft, Untersuchungen 56 f.; h. Cer. 328: Richardson z. St.

Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: Plusv.: Υ 3 a, δ 598 a, ε 111 a, π 24 a – Pap. u. ep. Fr.: Hes. POxy. 2509, 10. 16; inc. auct. fr. POxy. 2513, 27; Theb. fr. 2, 7 p. 11 Ki. = p. 22 Dav.; Cypr. fr. 6, 1 p. 24 Ki. = fr. 7, 1 p. 37 Dav.; inc. sed. fr. 6 p. 72 (v.l.); c. Naup. fr. 1, 1 p. 146 Dav.; fr. 7, 3 p. 148 Dav.; Heges. fr. 1, 3 p. 208 Ki. = fr. 3, 3 p. 166 Dav.; Vit. p. 12, 2 (v.l.)

Verbalkomposita mit *μετ(α)-* (s. unter den einzelnen Verben): *-αιρέω, -αίσσω, -άλλομαι, -αυδάω, -βαίνω, -βουλεύω, -δαίνυμι, -δίδωμι, -ειμί, -εἶμι, -ειπεῖν, -ελθεῖν, -έπομαι, -έπω,*

-*έρχομαι*, -*έχω* (v.l.), -*ῆμαι*, -*ίζω*, -*ίημι*, -*ίστημι*, -*κλαίω*, -*κλίνω*, -*λήγω*, -*μείρομαι* (v.l.), -*μέλπω*, -*μέλω*, -*μίσγω*, -*ναιετάω* (ci.), -*ναίω* (v.l.), -*νίσ(σ)ομαι*, -*οίχομαι*, -*οκλοάζω*, -*ομέω*, -*ορμάω*, -*οχλίσσαι*, -*παύω*, -*πρέπω*, -*σείω*, -*στένω*, -*στοναχίζω*, -*στρέφω*, -*τίθημι*, -*τρέπω*, -*τροπαλίζομαι*, -*φημί*, -*φράζω*, -*φωνέω*; m. *μετεκ-*: *περάω* (v.l.)

G. C. Wakker

μετάγγελος [2ⁱ, 1ᴴ, 1ʰ] **E** Univerbierung an den 2ⁱ-Stellen strittig, vgl. Richardson zu h. Cer. 441 **M** [⏑̲⏑⏑] -*ον* h. Cer. 441 [⏑̲⏑⏑] -*ος* *O* 144, *Ψ* 199; -*ον* Hes. fr. 204, 58 **B** *Übermittler, Bote, Botschafter* *O* 144 (Hera ruft Ap. u. Iris) *ἥ τε θεοῖσι -ος* (*μετ' ἄ.* v.l.) *ἀθανάτοισι* *Ψ* 199 *ὠκέα δ' Ἶρις ' ἀράων αἴουσα -ος* (*μετ' ἄ.* v.l.) *ἦλθ' ἀνέμοισιν* h. Cer. 441 *ταῖς δὲ -ον* (corr. Allen, *μετ' ἄ.* cod.) *ἧκε* (Zeus) ... ' *Ῥείην* Hes. fr. 204, 58 *οὐδέ τινα μνηστῆρα μ[ε]τάγγελον ἄλλ[ον ἔπεμψεν* (Idom.) *er schickte keinen anderen Brautwerber als Boten* (*μ.* = Präd.Nom.). — Wortf.: *ἄγγελος*, *ψευδάγγελος*, *ἀγγελίης*

M. Schmidt

μεταδήμιος [2ᵒ] **Σχ** sch. Barn. *θ* 293: -*ος·* *ἐπιδημῶν*, *ν* 46: -*ον· ἔνδημον τῇ πόλει* **B** *in der Gemeinde, daheim*, vgl. *ἐπιδήμιος* und (Wortf.) *ἔνδημος* *θ* 293 (Ares zu Aphr.:) „*οὐ γὰρ ἔθ' Ἥφαιστος -ος, ἀλλά που ἤδη ' οἴχεται ἐς Λῆμνον*" *ν* 46 (Od. zu Phäaken:) „*θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν ' παντοίην, καὶ μή τι κακὸν -ον εἴη*"

M. Schmidt

μεταδόρπιος [1ᵒ] *in the midst of, during, at supper* *δ* 194 (*οὐ*) *τέρπομ' ὀδυρόμενος -ος*, some (e.g. Am.-H., Lattimore) take *μετα-* = 'after', app. looking to v. 68, but n. vv. 213 ff. (where same meal resumed); and 'not ... *in the midst of* good cheer' seems more appropriate here

J. N. O'Sullivan

μετάδουπος [1ᴴ] hapax **L** [1]Wackernagel, Synt. II 244; [2]Troxler, Sprache Hesiods 139; [3]West, WD on v. 823; [4]M. Hofinger, Études sur le vocab. du grec archaïque, Leiden 1981, 158 **B** Op. 823 *αἴδε μὲν ἡμέραι* (i.e. those of which one can predict that they will be good for particular tasks etc.) *εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ· ' αἱ δ' ἄλλαι -οι, ἀκήριοι, οὔ τι φέρουσαι.* Context suggests 'of changeable (and so for purposes of fruitful activity, unpredictable) character' as general sense, but exact force uncert.: some take *μετα-* = (a) 'in between' (Proclus; L¹ in sense 'in between the good days'; L² 'in the middle, between the good and the bad', but in all prec. context only one truly bad day mentioned [v. 802] and the days that are *μ.* are contrasted only with those that are *ὄνειαρ*), most = (b) 'changeably' (more usu. force of *μετα-* and app. favoured by context); -*δουποι* usu. taken = (a) 'falling' ('but days do not fall with a crash or thump', L³; but use in simple sense 'fall', though not otherwise documented, not entirely inconceivable), by L³ = (b) 'thundering' (comparing *ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης*; but while Zeus does thunder, do days?), *μ.* then meaning 'of changeable thunder, of uncertain omen' (cf. LSJ Suppl. s.v.). — See also *ἐρίδουπος*

J. N. O'Sullivan

μεταδρομάδην [1ⁱ] rare ep. adv. **Σχ** sch. D *E* 80: *ἐπιδραμών. ἐπιδιώξας* **B** *in the act of running after* him, deverb. (*δραμεῖν*) adv. of attendant action *E* 80 (*τὸν μέν*) *πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα -άδην ἔλασ' ὠμον ' φασγάνῳ ἀΐξας*

J. N. O'Sullivan

μέταζε [1ᴴ] **E** Adv. zu *μετά* wie *τὰ μέτασσα*; analog nach *ἔραζε*, *θύραζε*?; anders Schulze, Kl. Schr. 372 **B** *hinterher, später*: Op. 394 *μή πως τὰ* — (*μεταξύ* codd.) *χατίζων ' πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους*, s. West z. St. u. Verdenius, Mn. 33, 1980, 381. — Wortf.: (*μετ*)*ἔπειτα*, *τὰ μέτασσα*, (*κατ/μετ*)*ὄπι(σ)θε(ν)*, (*ἐξ*)*ὀπίσ(σ)ω*, (*μεθ*)*ὕστερον*

G. C. Wakker

μεταχιαθεῖν s. *κίε*

μεταλλάω [6ⁱ, 20ᵒ] **E** no secure etym.; usu. associated w. *μέταλλον*, see Tucker, Greek Verbs 249 **M** 1 trisyll. [⏑̲⏑×] *οὔτ' εἴρομαι οὔτε -ῶ* *A* 553; (*ἀνείρεαι*) *οὐδὲ -ᾷ(ς)* *o* 23, *ψ* 99; *ἐρέω ὅ ‹μ' ἀνείρεαι ἠδὲ -ᾷς›* *Γ* 177 = *η* 243 = *o* 402, *τ* 171; *ταῦτα διείρεαι /‹ › ω* 478/*α* 231 = *o* 390; *διείρεο μηδὲ -α* *A* 550; *οὖς/ὃν σὺ -ᾷς* *K* 125, *N* 780/*ω* 321; -*ᾷ* *ξ* 128 [⏑̲⏑̲] -*α* *τ* 115. 190 2 quadrisyll. [⏑̲⏑̲⏑̲] -*ῶσιν* *π* 287 = *τ* 6; -*ησαν* *E* 516; (*φίλον*) *ἐστὶ/ἔσκε ‹-ῆσαι καὶ ἐρέσθαι›*, *γ* 69, *ξ* 378/*o* 362; *‹ › γ* 243, *π* 465; -*ῆσαι* *ρ* 554 **Σχ** sch. D *Γ* 177: *ἠδὲ -ᾷς· καὶ πολυπραγμονεῖς. ἐπιζητεῖς* (cf. sch. min. P.Amh. 18 on *o* 23 and on *o* 362) **L** [1]D. Müller, Handwerk u. Sprache, ‹Meisenheim am Glan›, 1974, 121 f.; [2]H. Ramersdorfer, Singulare Iterata der IL, ‹ › 1981, 218–20

B *ask (about), question* (intensity, persistence of questioning seems, pace L² [who favours connect. w. *μέταλλον*], to be occasional feature of context [esp. *A* 550–553, *τ* 171] rather than part of meaning of *μ.*: unsuitable not only in *Γ* 177 but also at least *K* 125, *N* 780, *o* 23, *τ* 190; and in form. *μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι* we hardly have semantic bathos); in dir. speech exc. *E* 516; strongly form. (in VE form.), often coupled w. form of (*ἀν/δι*)*είρομαι*. — Wdfld.: see *εἴρομαι* 1 *ask (about)*; pers. questioned in acc. when expressed *ask (about)* thing (acc.; neut. pron. exc. *γ* 243; clearly intern. acc. *γ* 243, *o* 362, *ρ* 554): *A* 550 *ὃν* (sc. *μῦθον*) *δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλωμι νοῆσαι, ' μή τι σὺ ταῦτα ‹ἔκαστα› διείρεο μηδὲ -α* *ξ* 128 *εὖ δεξαμένη φιλέει* (obj. wanderer) *καὶ ‹ › -ᾷ* *o* 362 *τόφρα τί μοι φίλον ἔσκε ‹-ῆσαι καὶ ἐρέσθαι›*, see vol. II 484, 69–73 *π* 465 *οὐκ ἔμελέν μοι ταῦτα ‹ › ω* w. double acc.: *Γ* 177 (Helen to Priam.:) „*τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀν‹είρεαι ἠδὲ -ᾷς›*" = *η* 243 = *o* 402 ≅ *τ* 171 (*τὸν μῦθον ἐνισπήσω σὺ δ' ἄκουσον* v.l. N. *ἐξερέουσα* v. 166) *α* 231 *ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀν‹ › ω* = *o* 390 *ω* 478 *τί με ταῦτα δι‹ ›;* *τ* 115 *ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα -α* (*μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος*) *γ* 243 *ἐθέλω ἔπος ἄλλο -ῆσαι καὶ ἐρέσθαι* ' PNᵃ *ask* something (acc.) about (*ἀμφί*): *ρ* 554 -*ῆσαί τί ἑ θυμὸς ' ἀμφὶ πόσει κέλεται*, cf. *τ* 95 — w. indir. quest.: *γ* 69 -*ῆσαι καὶ ἐρέσθαι ' ξείνους, οἵ τινές εἰσιν* — *ask about* pers. (acc.; sc. acc. *o* 23): *N* 780 *ἕταροι δὲ κατέκταθεν, οὓς ‹σὺ -ᾷς›* (i.e. in vv. 770 ff.; 'asking/looking for' also poss.) *ω* 321 *κεῖνος μέν τοι ὅδ' αὐτὸς ἐγώ ... ὃν ‹ › ω* (vv. 288 ff.) *o* 23 (*παίδων προτέρων καὶ κουριδίοιο*) *οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος οὐδὲ -ᾷ* (woman who has remarried, about children) *ask for*, 'request the presence of' vel sim.: *K* 125 *τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι οὓς σὺ -ᾷς* (vv. 111–113; Nestor's words are not a request for information) *τ* 190 PNᵃ -*α ἄστυδ' ἀνελθών asked for, asked to see* 2 *question* pers., w. acc. (sc. acc. *E* 516, *ψ* 99) of pers. only (acc. of pers. questioned also 10× in 1) *A* 553 *καὶ λίην σε πάρος γ' οὔτ' εἴρομαι οὔτε -ῶ* *ψ* 99 *τίφθ' οὕτω πατρὸς νοσφίζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν ' ἑζομένη μύθοισιν ἀνείρεαι οὐδὲ -ᾷς;* *E* 516 (the Trs. rejoiced at Aen.'s return) -*ησάν γε μὲν οὔ τι* (adv.) (for they had to fight) *π* 287 (Od. to Tel.:) „*μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσι ' παρφάσθαι, ὅτε κέν σε -ῶσιν ποθέοντες* (the arms)" = *τ* 6 3 abs. *ask questions* *ξ* 378 *ἐμοὶ οὐ φίλον ἐστὶ -ῆσαι καὶ ἐρέσθαι* (ever since someone deceived me)

D *H* 308 a (= *E* 516)

J. N. O'Sullivan

μετάλμενος s.o. I Sp. 546, 77 ff.

μεταμάζιος [1ⁱ] only here and Anacreont. 16, 30 *between the breasts* *E* 19 *ἔβαλε στῆθος -ον* (adv.; see Leaf ad l.)

J. N. O'Sullivan

μεταμειπτ(ός) [1ᴴ] hapax form *that may be exchanged* Hes. fr. 43 a, 43 (Ath.:) „*οὐ γ]ὰρ δὴ μεταμειπ[τόν, ἐπὴν τὰ] πρῶτ' [ἀποδώῃ]*", i.e. *it is not possible, permitted* (so *μεταμειπτ[έ'* Merkelbach, ZPE 3, 1968, 134 f.) *to make an exchange* (of item already paid for and the price paid)

J. N. O'Sullivan

μεταμφότεροι [1ᵉ] hapax *both* Theb. fr. 2, 7 p. 22 Dav. *παισὶν ἑοῖσι -οισιν* (ci., *μετ' ἀμφοτέροισιν*) *ἐπαρὰς* (*ἠρᾶτο*), see Davies⁺, Gl. 67, 1989, 91 f. J. N. O'Sullivan

μεταμώνιος [1ⁱ, 5ᵒ] **E** app. < **μετ-ανεμώνιος*; on *-ωνιος* see *ἀνεμώλιος* **E** **Σχ** sch. D *Δ* 363: *μεταμώλια· μάταια* **L** Bechtel, Lexil. 226; Luther, Wahrheit u. Lüge 114 f.; Levet (*ἑτοῖμος* L¹) 227 f. **B** basic sense app. 'gone with the winds', and so *brought to nothing, void, vain*; only dir. sp.; predic. exc. *σ* 332⁺; always *-ια* and w. v.l. *μεταμώλια* (due to confusion w. *ἀνεμώλιος*; n. use of both wds. w. *βάζεις*, and occurrence of both in same context *Δ* 355 ff.). — Wdfld.: *ἀνεμώλιος*; *ἀκράαντος, ἅλιος, ἀτέλεστος, κε(ι)ν(ε)ός, μέλεος* *Δ* 363 (Ag. to Od., who has been angered by Ag.'s charge of hanging back from battle and has described his words as *ἀνεμώλια* [v. 355]:) „*ταῦτα δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν ' εἴρηται, τὰ δὲ πάντα θεοὶ -α θεῖεν*" i.e. gone and forgotten, without effect on relations betw. Ag. and Od., cf. *Θ* 408 f. *β* 98 (Pen. to suitors: „*μίμνετ' εἰς ὅ κε φᾶρος ' ἐτελέσω, μή μοι -α νήματ' ὄληται*" *come to nothing, vain, futile* through being broken off unfinished = *τ* 143 = *ω* 133 subst., of wds. regarded as *vain, empty* (n. esp. 'boastful' character of wds. referred to in both passages): *σ* 332 (Melantho to disguised Od., who has claimed to be *πολυτλήμων*:) „*ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἤ νύ τοι αἰεὶ ' τοιοῦτος νόος ἐστίν, ὅ καὶ -α βάζεις*" = 392 J. N. O'Sullivan

μεταναιέτης [1ᴴ] *wer bei einem wohnt, Mitbewohner*, Bez. als *μ.* zielt nicht auf Wohnsitz, sondern auf damit verbundene Funktion, hier die des Helfers, Dieners, vgl. dt. Beisasse u.a. Bildungen mit -sass. — Wortf.: s. *μετανάστης* u. *περικτίτης, περικτίων, περιναιέτης, ναιετάω* Th. 401 (Zeus *ἔθηκε*) *παῖδας δ'* (sc. der Styx = *Ζῆλος, Νίκη, Κράτος, Βίη*) *ἤματα πάντα ἑοῦ* (*ἑούς* v.l.) *μεταναιέτας* (*μέτα v.* v.l.) *εἶναι*, ihnen wird die Ehre zuteil, daß sie seine Helfer werden dürfen, s. V. 386 ff.; vgl. z.B. *Ψ* 90 f. (Patr. wird von Peleus aufgenommen und des Ach. *θεράπων*) u.o. Π Sp. 862, 77 ff. zu anderen „Dienern" des Zeus M. Schmidt

μετανάστης [2ⁱ] **E** gegen die einfache und auch sem. plausible Abl. von *μετά* und *ναίω* (vgl. *μεταναιέτης, μέτοικος* u. dt. Beisasse) spricht nur, daß das Wort nachhom. immer verstanden wurde wie eine (in der Wortbildg. komplizierte) Abl. aus *μετά* + *ἀνίστασθαι*. Leumann, Hom. Wört. 183 geht desw. von (nicht belegtem) Verb *μεταναίω* „umsiedeln" aus, vgl. Frisk s.v. u. Chantraine, Dict. 690 **Σχ** sch. D *I* 648: ⟨*-ην μέτοικον φυγάδα*⟩, *Π* 59: ⟨ ⟩. *μέτοικοι δὲ λέγονται οἱ καταλιπόντες τὴν ἰδίαν πόλιν, καὶ ἄλλην οἰκοῦντες* **B** wahrsch. *Mitbewohner*, als Bez. eines (aus unbekannten Gründen und mit nicht erkennbarem Status) nicht wie normale Gemeinde-Mitglieder in die gegenseitigen Rechtsbeziehungen einbezogenen, nicht „gleichberechtigten" Mannes (vgl. dt. „Mitbürger" als mögl. Ausdruck einer Differenz zum „Bürger"). Herkunft eines *μ.* oder seiner Vorfahren aus der Fremde mögl., aber weder wg. Wortbed. noch aus anderen Gründen notwendig (auch att. Metöken waren nicht notw. „Fremde"), weil auch andere Ursachen für minderen Rechtsstatus mögl. Bed. „Umsiedler" auch nicht desw. plausibel, weil Fremde recht- und ehrlos wären, vgl. zu *ξεῖνος*. Auch daß Ach. (nur) ggüber Phoinix u. Patr., die beide ihre Heimat verlassen haben und von Ach.s Vater in Phtia aufgenommen wurden, die ihm von Ag. angetane Behandlung als ein Verhalten gegenüber einem *μ.* bezeichnet, läßt kaum Rückschlüsse zu, denn beide sind unter den Myrmid. hochgeehrt (und „eingebürgert"). — Wortf.: s. *ἔνδημος, ἐφέστιος* *I* 648 (Ach. zu Phoinix:) „*ὥς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν* (*ἔθηκεν* v.l.) ' ⟨*Ἀτρεΐδης ὡς εἴ τιν' ἀτίμητον -ην*⟩," *Π* 59 (Ach. zu Patr.:) „*τὴν ἄψ ἐκ χειρῶν ἕλετο* ... ' ⟨ ⟩ (*-ιν* v.l. ant.), Akk. als ob nach *μ' ἀφέλετο* M. Schmidt

Μετάνειρα [6ʰ] Frau des Keleos, des Herren von Eleusis u. Sohnes des Eponyms der Stadt, M. von Kallidike usw. Nimmt Dem., als sie in menschl. Gestalt auf der Erde umherirrt, als Amme für ihren Sohn Demophon auf, verhindert durch ihre Neugier, daß Dem. ihn unsterbl. macht: *βαθυζώνῳ -ῃ*: h. Cer. 161; *εὐζώνος/ν -α/αν*: h. Cer. 212. 234. 243/255; *-α* h. Cer. 206. — Der N. i. S. v. '*die unter den Menschen weilt*' bezeichnet nach Kretschmer, Gl. 12, 1923, 53 Anm. 3 in einer älteren Fassg. der Sage Dem. selbst, vgl. Sommer, Nominalkompos. 146. 171. 181; Richardson 200 (zu V. 161) B. Mader

μεταξύ [1ⁱ, 1ʰ] **Σχ** sch. D *A* 156: *ἀνὰ μέσον* **B** (Adv. zu *μετά*; Etym. strittig, s. Frisk s.v.; Dunkel, Gl. 60, 1980, 61:) *dazwischen, in der Mitte*, Lok.: *A* 156 *ἐπεὶ ἢ μάλα πολλὰ -* ' *οὔρεά τε* ... *θάλασσά τε* h. Merc. 159 (*νῦν μάλ' οἴω ἢ* ...) *ἢ σὲ φέροντα - κατ' ἄγκεα φηλητεύσειν*, wozu Radermacher, Hermesh. z. St.; von anderen jedoch temp. aufgefaßt 'zwischendurch, gelegentlich', vgl. A.-H.-S. z. St. Wortf.: *μεσ(σ)ηγύ(ς)*

D Op. 394 (codd.; vgl. s.v. *μέταζε*) G. C. Wakker

μεταπαυσωλή [1ⁱ] hapax *interval* (*μετα-* = 'between' bouts of fighting; cf. *P* 373, where, however, ref. to resting within single battle) *of rest* from *T* 201 (Ach. to Ag.: „sacrifice later) *ὁππότε τις -ὴ πολέμοιο γένηται*", i.e. at sunset (cf. vv. 207 f.; cf. *B* 376 f.). But it seems prob. that *μετὰ παυσωλή* should be read: cf. Leumann, Hom. Wört. 93 n. 55 (but w. *μετά* as interpreted above, not = 'danach' [wonach? Perhaps Leumann meant 'nachher']); on *-ωλή/ωρή* words in Hom. in gener. see Porzig, Satzinhalte 235 f. — Wdfld.: *παυσωλή, ἄμπαυμα* J. N. O'Sullivan

μεταπρεπής [1ⁱ] hapax *outstanding among* *Σ* 370 (*δόμον* [of Heph.]) *-έ' ἀθανάτοισι* (= *ἀθανάτων δόμοισι*), as a marvel of Heph.'s craftsmanship. — Wdfld.: *ἀρι-, ἐκπρεπής, ἀριδείκετος, ἄριστος, ἔκδηλος, ἔξοχος, ὑπείροχος*. Cf. (*μετα*)*πρέπω* J. N. O'Sullivan

μεταρίθμιος [1ʰ] only here, Ap. Rh. 1, 205 (cf. Rhian. 1, 16) *counted among, belonging to the number of* h. 26, 6 (*ἀέξετο* [Dion.]) *-ος ἀθανάτοισιν* J. N. O'Sullivan

μέτασσ(ος) [1ᵒ, 1ʰ] **E** *-tio*-Adj. zu *μετά*, s. Risch § 50 f. **Σχ** sch. Barn. *ι* 221: *μέτασσαι· μέσαι. μεσήλικες*; sch. *ι* 221: *αἱ ἐπιγενόμεναι τοῖς προγόνοις. αἱ μεθηλικέστεραι* **B** *nachher* **1** als Subst. f. Pl.: *ι* 221 (Lämmer) *διακεκριμέναι δὲ ἕκασται* ' *ἔρχατο,* ⟨*χωρὶς*⟩ *μὲν πρόγονοι,* ⟨ ⟩ *δὲ -αι,* ' ⟨ ⟩ *δ' αὖθ' ἕρσαι die nachher* (d.h. nach den *πρ.*) *geborenen Lämmer* (im Kontext also die Lämmer mittleren Alters, geboren zw. den *πρ.* u. den *ἕρσαι*), s. Richter, Arch. Hom. II H 55 **2** adv. Neutr. Pl. ⟨*τὰ -α*⟩ *nachher, später* (vgl. o. *τὰ μέταζε*) h. Merc. 125 *ὡς ἔτι νῦν* ⟨ ⟩ *πολυχρόνιοι πεφύασι* (*ῥινοί*) ' *δηρὸν δὴ μετὰ ταῦτα καὶ ἄκριτον* G. C. Wakker

μεταστοιχί [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Ψ* 358: *-εί· κατὰ* ⟨*στοῖχον*⟩. *ἐφεξῆς*, *Ψ* 757: *-εί· ἐπὶ* ⟨ ⟩. *ἐπὶ τάξιν* **L** Leumann, MSS 33, 1975, 81; Risch, Kl. Schr. 167 ff. (on advs. in *-[τ]ί*; inscrs. support *-[τ]εί*, exc. *μεγαλωστί, μελεϊστί*), esp. 169. 174 **B** of charioteers (*Ψ* 358) or runners (*Ψ* 757) taking up position (on not. of movement in *στάν* see vol. II 1235, 17 ff.) for start of race; clearly *in a row* beside one another, though force of *μετα-* unclear (of successiveness in allotted [*Ψ* 358: n. vv. 352 ff.] positions in line? *Ψ* 358 *στὰν* (charioteers) *δὲ -ί* = 757 (runners; v. ath. hic Arist.). — Wdfld.: *ἐξ(εί)ῆς ἐπασσότερος* J. N. O'Sullivan

μετάτροπος [1ᴴ] (from *μετά*, of change, and *τρέπω*) *effecting a reversal* (cf. Marg [Hesiod] 31; Verdenius, Mn. 25, 1972, 255; M. Hofinger, Études sur le vocabulaire du grec

archaique, Leiden 1981, 158), i.e. of (the sit. brought about by) wrong done Th. 89 *λαοῖς ' βλαπτομένοις* (pass.: 'suffering wrong'; see further *βλάπτω* B 3) *ἀγορῆφι* (cf. *Π*387) *-α ἔργα τελεῦσι* (sc. *βασιλῆες ἐχέφρονες*) ' *ῥηϊδίως* (*παραιφάμενοι ἐπέεσσιν*). The reversal will naturally involve some form of 'Wiedergutmachung'; cf. West's 'restitution' (for *-α ἔργα*) ad l. (cf. Hofinger's 'compensatoire'). Cf. *ἄντιτος, παλίντιτος* J. N. O'Sullivan

μετάφρενον [16ⁱ, 1°, 1ᴴ] **M** always [⏑–⏑⏑]: [⏑̲⏑⏑] *-ον* Sc. 223 [⏑̲⏑⏑] *-ου B*267; (*μετα*)*στρεφθέντι*/*φεύγοντι -ῳ ἐν δόρυ πῆξεν*⁺ *E*40, *Θ*258 = *Λ*447/*Θ*95 ≅ *X*283; *-α M*428; *φεύγοντα -ον E*56 = *Y*402; *ἐμπνείοντε -ῳ P*502; (*δὲ*) *-ον ἠδὲ καὶ ὤμω*⁺ *B*265, *ϑ*528; (*στρέψαντα*) *-ον ὀξέϊ δουρί Π*806, *Y*488; *-ον εὐρύ/ἔε* (*τ' ὤμω*) *K*29/*Π*791 = *Ψ* 380ᵉˣ. **Σχ** sch. D *B*265: *τὸν μεταξὺ τῶν ὤμων τόπον* (cf. sch. min. P.Ryl. 537 on *E*40), *E*40: *νώτῳ* L Onians, Origins 27; Laser, Arch. Hom. S 32f.

B *upper back* (lit.: 'the part behind the *φρένες*) of man, woman (*ϑ*528); between shoulders (*E*40⁺, 56, *Π*806; also assoc. w. shoulders *B*265⁺, *Ψ*380), part of man on foot on which chariot-horses' breath falls (*P*502); blow on *μ.* causes man *ἰδνωθῆναι* (*B*265), eyes to roll (*Π*791); 10× in context of wounding w. spear; sg. exc. *M*428, where also of one back (cf. *νῶτα*; see further Jones, Poetic Pl. 21ff.) Adj.: *εὐρύ* (*K* 29), *πᾶν* (Sc. 223) *B*265 *σκήπτρῳ δὲ -ον ἠδὲ καὶ ὤμω* ' *πλῆξεν· ὁ δ' ἰδνώθη Π*791 *πλῆξεν δὲ* (Ap.) *-ον εὐρέε τ' ὤμω* ' *χειρὶ καταπρηνεῖ, στρεφεδίνηθεν δέ οἱ ὄσσε ϑ*528 *κόπτοντες δούρεσσι -ους* (of captive woman clinging to dying husband) ' *εἴρερον εἰσανάγουσι B*267 *σμῶδιξ ... -ου ἐξυπανέστη* ' *σκήπτρου ὕπο E*40 *στρεφθέντι -ῳ ἐν δόρυ πῆξεν* ' *ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε* ≅ *Θ*258 = *Λ*447 *Θ*95 *μή τίς τοι φεύγοντι -η* ≅ *X*283 *M*428 (*πολλοὶ οὐτάζοντο χαλκῷ*) *ὅτεῳ στρεφθέντι -α γυμνωθείη E*56 *φεύγοντα -ον οὔτασε -δουρὶ* ' *ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν* (v. 57 om. quidam) = *Y*402 *Π*806 *ὄπιθεν δὲ -ον ... -* (*βάλε*) *Y*488 *ἵππους στρέψαντα -ον ... δουρὶ* ' *νύξ' K*29 *παρδαλέῃ ... -ον εὐρὺ κάλυψε P*502 *ἐμπνείοντε* (horses) *-ῳ* (*-ον* v.l.; back of man on foot) (cf. *N*385) *Ψ*380 *πνοιῇ δ' Εὐμήλοιο* (in chariot) *-ον εὐρέε τ' ὤμω* ' *θέρμετ'* (Diom.'s horses) Sc. 223 *πᾶν δὲ -ον* (of Perseus) *εἶχε κάρη ... πελώρου,* ' *Γοργοῦς* (in a *κίβισις*). – Wdfld.: *νῶτον*

D *K*159 a (≅ *Θ*95) J. N. O'Sullivan

μεταχθόνιος s. *μεταχρόνιος* D

μεταχρόνιος [3ᴴ] **Σχ** sch. Th. 269: *-οι· μετέωροι, καὶ τὸν οὐρανὸν γὰρ χρόνον καλοῦσι*, Ap. lex. 112, 5: *-ον· -ν*, Sud. *M*748: *-ία· ἡ εἰς ὕψος φερομένη*, EM 581, 41ff.: *-ς, ὁ κοῦφος. τὸ δὲ αὐτὸ δηλοῖ καὶ τὸ -ος. -ς οὖν, παρὰ τὸν ὧρον, ὃ σημαίνει τὸν χρόνον*, 823, 48ff.: *ὧρος· ὁ ἐνιαυτός· παρὰ τὰς ὥρας ... ἢ παρὰ τὸ ... κοῦφον καὶ μετέωρον*, vgl. L⁷ 101, wo auch weitere Belege

L [1]Porzig, Satzinhalte 346; [2]Fränkel, WuF 1ff.; [3]Troxler, Sprache Hesiods 137f.; [4]Marg 42; [5]West z.St.; [6]Chantraine, Dict. 1278 s.v. *χρόνος*; [7]Hofinger, Vocabulaire 99ff.

B uns.: (1) in der Ant. einhellig mit u. i. S. v. *μετέωρος* erklärt (s. *Σχ*) u. in dieser Bed. von Ap. Rh. u. anderen Dichtern gebraucht: *die (hoch) in den Lüften (sind)*, L³, was aber wohl nicht auf dem Sprachgebrauch, sondern auf der alexandr. Erkl. von Th. 269 beruht (s. bes. Ap. Rh. 2, 299f. u. dazu L⁵ 243). Anderers. zeigt diese Einhelligk. viell., daß die scheinbar nächstliegende Auffassg., (2) *die schnell wie die Zeit (sind)* (L³; vgl. L⁷ 104: 'qui va dans l'instant, qui se déplace en un instant') in der Ant. nicht überzeugte. Die Zeit an sich ist nicht schnell, u. *χρόνος* bezeichnet im fgrE eine Zeitdauer (L² 1. 15f.), u. *ἔνα χρόνον O*511, auf das sich L⁷ a.O. stützt, eine kurze Zeit(dauer); der (Neben-)Begriff der Schnelligkeit ergibt sich erst aus den versch. Komponenten der sing. (L² 15) Stelle (*ἔνα* ggüber *δηθὰ στρεύγεσθαι* usw.) u. kann nicht ohne weiteres auf *μετα-χρόνιαι* ('mit/in der Zeit') übertragen werden. – *μ.* setzt wohl Bed.-Möglichkeiten von *χρόνος* voraus (nach L¹ 'Greifer', doch s. Frisk II s.v.), die für uns nicht mehr zugängl. zu sein scheinen, in der Ant. viell. aber noch vorlagen, was dann für (1) sprechen würde. – Nach L⁵ ist von *μ.* in der Bed. 'verspätet' (< **μετὰ χρόνον* 'nach der Zeit') auszugehen (über 'Leumannschen' Punkt als *μετέωρος* mißverstanden), doch ist dieser Gebrauch von *μ.* erst sehr spät bezeugt – Th. 269 (Elektre gebar Iris u. die Harpyien) *αἵ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται* ' *ὠκείῃς πτερύγεσσι· -αι γὰρ ἴαλλον*, der Nachsatz begründet (*γὰρ*) etwas in der vorhergehenden Aussage; das kann sich auf die Schnelligkeit (dann i. S. v. [2] zu erklären, oder auf den Lebens- u. Wirkungsraum der Harpyien (dann i. S. v. [1]), die man sich in Vogelgestalt oder als Windpferde (s.o. I Sp. 1350, 12ff.) vorstellte; die sing. trans. Verwendg. könnte viell. als Anspielg. auf das eigentl. Tun der Harpyien verstanden werden (vgl. *υ*63ff. *μ' ἁναρπάξασα θύελλα* '1 V.' *ἐν προχοῇς δὲ βάλοι ... Ὠκεανοῖο* mit V. 77f. u. dazu oben I Sp. 1350, 45ff.) Hes. fr. 150, 34 (Harpyien, von den Boreaden verfolgt) *μετα*]*χρονίοισι πόδεσσι* fr. 76, 18 *ἢ δ'* (Atalante im Wettlauf) *αἶψ' ὥσθ' Ἅρπυια μετ*[*αχρονίοισι πόδεσσιν* ' *ἔμμαρψ*(*ε*), auch hier muß *μ.* (wenn richtig ergänzt) nicht *schnell* bedeuten, vgl. fr. 62 (vom Lauf des Iphiklos) u. *μετήορα* in *Ψ*369

D *μεταχθόνιος* v.l. für *μ.* bei Ap. Rh., s. L⁷ 101 m. Anm. 29 B. Mader

μετέπειτα [1ⁱ, 4°] **Σχ** sch. *ξ*403: *ἅμα τ' αὐτίκα καὶ μ.· καὶ νῦν καὶ ὕστερον* **B** Adv. *nachher, danach, darauf* (vgl. *ἔπειτα*:) abs.: *Ξ*310 *μή πώς μοι – χολώσεαι, αἴ κε σιωπῇ* ' *οἴχωμαι* im Ggs. zu *πρῶτα*: *κ*519 (*χοὴν χεῖσθαι*) *-μελικρήτῳ, – δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,* ' *τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι* ≅ *λ*27 (*χεόμην*) *λ*640 (*νῆα*) *τὴν ... φέρε κῦμα ῥόοιο,* ' *-μὲν εἰρεσίῃ, – δὲ κάλλιμος οὖρος* im Ggs. zu *αὐτίκα*: *ξ*403 (*οὕτω γάρ κέν μοι εὐκλείη*) *εἴη ἐπ' ἀνθρώπους ἅμα τ' -καὶ* – Wortf.: s. *μέταζε*

D v.l. Op. 127; ci. Th. 450 (wozu West z. St.) G. C. Wakker

μετήορ(ος) [2ⁱ, 2ᵇ] **E** Nom.kompos.; HG *-ηορ-* zu *ἀείρω* (s.o. Bd. I, Sp. 165; Tichy, Onomatop. Verb. 349); Grundbed. 'in der Mitte schwebend' (zw. Himmel u. Erde) **F** *-α* 4 (n. pl.) **Σχ** sch. D *Θ*26: *μετέωρα. ἐφ' ὕψους, Ψ*369 *ὑψηλά*

B *in der Höhe, hoch*, nur in enger Vbd. m. einem Verb od. Hilfsverb gebraucht *Θ*26 (Zeus zu den Göttern:) *„σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο* ' *δησαίμην, τὰ δέ κ'* (d. Götter samt Erde u. Himmel) *αὖτε -α πάντα γένοιτο" alles würde hochkommen* (zur Athetese der Verse durch Zen. s. Leaf z.St.; vgl. Whitman, HSPh 74, 1970, 39) *Ψ*369 *ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πουλυβοτείρῃ,* ' *ἄλλοτε δ' ἀίξασκε -α sprangen hoch* h. Merc. 135 *ἀλλὰ τὰ μὲν κατέθηκεν ...* ' *δημὸν καὶ κρέα πολλά, -α δ' αἶψ' ἀνάειρε hob hoch* (sodaß es oben hing) 488 (Hermes zu Ap.:) *„ὃς δέ κεν αὐτὴν* (d. Kithara) ' *νῆϊς ἐὼν τὸ πρῶτον ἐπιζαφελῶς ἐρεείνῃ,* ' *μὰψ αὔτως κεν ἔπειτα -ά τε θρυλίζοι"*, Bed. strittig: entweder *hoch* i. S. v. 'zu hoch, schrill' (A.-H.-S. z.St.; Allen, RPh 11, 1937, 281), od. *aufgeblasen, geschwollen* i. S. v. 'gekünstelt' (Radermacher, Hermesh. 159; Stud. z. ant. Epos 126; van Eck 115) G. Markwald

μετοκλάζω [1ⁱ] **E** sec. element from **ὀκλάω* (cf. *κλάω*) or *ὀκλάς*; pref. *ὀ-* = 'together' *vel sim.* **Σχ** sch. D *N* 281: *μεταχαθίζει ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας. ὀκλὰξ γάρ ἐστι τὸ ἐπὶ γόνυ, ὅ ἐστιν ἐγκλίνει τὰ γόνατα διὰ δειλίαν μεταχαθίζων* **L** Kurz, Menschl. Bewegung 54f. w. n. 17 p. 55 **B** *shift from one leg to the other in a squatting posture*, sign of the coward in ambush *N*281 *οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός,* ' *ἀλλὰ -ει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει* J. N. O'Sullivan

μέτοπις [1ᵉ] (zu *ὄπις*:) *nachträgl. Strafe*: Vit. p. 12, 2

δεινὴ γὰρ – ξενίου Διός, ὅς κ' ἀλίτηται, vgl. Burkert, MH 38, 1981, 202 G. C. Wakker

μετόπισθε(ν) [18ⁱ, 10ᵒ, 4ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] M (- = *μετόπισθ*) 4
1 dreis. [⏑⏑̯] *αὐτῷ τοι -' ἄχος ἔσσεται* I 249 = χ 345ⁱⁿ.; -' I 504 [⏑⏑̯] *οὐδέ τίς/ὡς οὐκ ἔστι χάρις -' εὐεργέων* δ 695, χ 319 2 viers. [⏑⏑̯⏑] *-ε ποδῶν* N 71, Σ 155, X 396; *-ε* K 490, P 261, X 119, Ω 687, ε 147, ι 539, λ 224, ν 241; *-εν* A 8
82, O 645. 672, Ψ 346, h. Ap. 173, inc. sed. fr. 16, 2 p. 178 Ber. [⏑⏑̯⏑] *-ε γένωνται*⁺ Y 308, Ω 436, θ 414; *-ε λελείμμην/λέλειπται* X 334, Op. 284; *-εν ἔσονται/εσθαι* ω 84, Th. 210; *-ε* Ω 111; *-εν* λ 382, Op. 285 [⏑⏑̯×] *-ε* Z 68, h. Ap. 12
166; *-εν* Op. 127 **Σχ** sch. D A 82: *μετὰ ταῦτα. ἐκ δευτέρου*; sch. Barn. ν 241: *εἰς τὰ ἐναντία μέρη*

B lok./temp. Adv. (*von/nach*) *hinten, nachher.* – Wortf.: (*μετ*)*ἔπειτα, μέταζε, τὰ μέτασσα*, (*ἐξ/κατ*)*ὄπι*(*σ*)*θε*(*ν*), (*ἐξ*)*ὀπίσ*(*σ*)*ω*, (*μεθ*)*ὕστερον*; zu den Adv. auf -(*σ*)*θε*(*ν*)/-*σ*(*σ*)*ω* 16
s. Lejeune, Adv. en -*θεν* 348 ff. 1 lok. (*von/nach*) *hinten*
1 a Adv. *hinten, an der Hinterseite*: P 261 (*τῶν δ' ἄλλων τίς κεν οὐνόματ' εἴποι,*) *ὅσσοι δὴ -ε μάχην ἤγειραν Ἀχαιῶν;* 20
dahinten, hinter den vorher genannten Führern X 396 *ἀμφοτέρων -ε ποδῶν τέτρηνε τένοντε*, Gen. *ποδῶν* zu *τένοντε* Ψ 346 (Niemand wird dich überholen) *οὐδ' εἴ κεν -εν Ἀρίονα ... ἐλαύνοι hinter dir her* ν 241 (*πολλοί, ἡμὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς ἠῶ,*) *ἠδ' ὅσσοι -ε ποτὶ ζόφον hinten, im Rücken* (die Gr. kehrten das Gesicht zur Orientierung nach d. Osten) zu Verben des Bleibens u.a.: Z 68 *μή τις νῦν ... -ε ' μιμνέτω hinten zurückbleiben* O 672 *ἡμὲν ὅσοι -εν ἀφέστασαν οὐδ' ⟨ἐμάχοντο⟩, ' ἠδ' ὅσσοι ... μάχην* ⟨ ⟩ X 334 (*νηυσὶν ἔπι*) *ἐγὼ -ε ⟨λελείμμ⟩ην blieb dahinten/zurück* Ω 687 *παῖδες τοὶ -ε ⟨ ⟩ένοι deine Söhne, die zurück/daheim geblieben sind* od. *die zurück/übriggeblieben sind*, d.h. *die noch leben* 32
nach hinten: O 645 *στρεφθεὶς γὰρ -εν ἐν ἀσπίδος ἄντυγι πάλτο von hinten*: N 71 *ἴχνια γὰρ -ε ποδῶν* (*ῥεῖ ἔγνων ἀπιόντος*) Σ 155 *τρὶς μέν μιν -ε ποδῶν λάβε* (*Ἕκτωρ*) uns.: K 490 (*ὅν τινα ἄορι πλήξειε* [Diom.], *τὸν δ*') *-ε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε* (Od.), wahrsch. *von hinten* (zu *λάβων*, s.o. Σ 155); 36
vielL jedoch auch *nach hinten* (zu *ἐξερύσασκε*), *hinter* (Diom.) *her* od. auch temp. *darauf* 1 b Präp. m. Gen. *hinter*: I 504 (*Λιταί*) *αἵ ῥά τε καὶ -' Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι* ι 539 *κὰδ δ' ἔβαλεν* (*λᾶαν*) *-ε νεὸς* (*τυτθόν*), zum Textproblem s. Bérard, Intr. Od. III 21 ff. 2 temp. *nachher, in Zukunft, künftig*; für Bed.entw. v. lok. zu temp. Adv. s. Verdenius, ad. Op. 284; kontr. immer m. einem and. Moment (impl. od. 44
expl.) im Kontext gegeben, bzw. m. dem Sprechmoment: λ 382 *ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ -εν ὄλοντο, ' οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον ... αὐτήν, ' ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο* Op. 127 *δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον -εν ' ἀργύρεον ποίησαν* (die Götter) X 119 *Τρωσὶν δ' αὖ -ε* (*ὅρκον ἕλωμαι*), 48
nachher, sc. wenn ich in die Stadt zurückgekehrt bin δ 695 *οὐδέ τίς ἐστι χάρις -' εὐεργέων* + χ 319 (*ὡς οὐκ*) I 249 *αὐτῷ τοι -' ἄχος ἔσσεται* = χ 345ⁱⁿ. Ω 436 *μή μοί τι κακὸν -ε γένηται* ε 147 *μή πώς τοι -ε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ* θ 414 *μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ -ε γένοιτο ' τούτου* λ 224 *ταῦτα δὲ πάντα ' ἴσθ', ἵνα καὶ -ε τεῇ εἴπῃσθα γυναικί* Th. 210 (*φάσκε*) *τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν -εν ἔσεσθαι* h. Ap. 166 56
ἐμεῖο δὲ καὶ -ε ' μνήσασθ', ὁππότε κτλ h. Ap. 173 *τοῦ πᾶσαι -εν ἀριστεύουσιν ἀοιδαί*, zum Präs. s. Miller, Mn. Suppl. 93, 1986, 63 + Anm. 159 A 82 *εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ' ἀλλά τε καὶ -εν ἔχει κότον* 60
inc. sed. fr. 16, 2 p. 178 Ber. *Μοῦσά μοι ἔννεπε κεῖνα, τὰ μήτ' ἐγένοντο πάροιθε ' μήτ' ἔσται -εν* Y 308 *παίδων παῖδες, τοί κεν -ε γένωνται* ω 84 (*ἀνδράσιν*) *τοῖς οἳ νῦν γεγάασι καὶ οἳ -εν ἔσονται* Op. 284. 285 (*ὃς δέ κε ψεύσεται*), *τοῦ* 64
δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ -ε (⟨v.l. *κατόπισθε*⟩) *λέλειπται ' ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ -εν* (⟨ ⟩) *ἀμείνων für die Zukunft:* Ω 111 *αἰδῶ καὶ φιλότητα τεὴν -ε φυλάσσων*

D Plusv.: Σ 155 a; v.l.: Θ 10, Ξ 310, λ 6 (= μ 148, s. s.v. *κατόπισθεν*), ξ 403 G. C. Wakker

μετοπωρινός [1ᴴ] **Σχ** sch. Op. 414–422: (wenn die Sonne nicht mehr so brennt) *καθάπερ ἐν τῇ θερινῇ ὥρᾳ, τοῦ* 72
Διός ... -ὸν ἤδη καταπέμψαντος **L** [1]Mazon, Comm. 101 Anm. 2; [2]Wilamowitz, Erga 92; [3]Reinsch-Werner, Callimachos Hesiodeus, Bln. 1976, 156 f.; [4]West 262; [5]Hofinger, Vocabulaire 79–88

B *herbstlich* Op. 415 *ἦμος δὴ λήγει μένος ... ἠελίοιο ' καύματος ..., -ὸν* (*-οῦ* EGen.) *ὀμβρήσαντος ' Ζηνός*, als Zeitbestimmg. neben dem Nachlassen der Sommerhitze muß μ. auf den Herbst bzgn. werden (aus *μετὰ ὀπώρης* bzw. -*η* 8
u. fakt. ohne Bed.-Untersch. zu *ὀπώρη*) u. nicht auf den 'Nachherbst', was formal auch mögl. wäre (< *μετὰ ὀπώρην*, doch s. L⁵ 87 zu *μετά*); *-ὸν ὀμβρήσαντος* entweder vom ersten Herbstregen (L¹, vgl. L⁵ 87 m. Anm. 47; L⁴) im September (L⁵; L⁴ 253, Tabelle) oder vom Herbstregen überhaupt (L²) **D** μ. evt. in Hes.s Astronomie, s. L³

B. Mader

μετρ(έω) [1ⁱ, 2ᵒ, 2ᴴ] **E** see -*ον*. – Deriv.: *ἀ-, διαμετρητός* **B** *to measure* (simplex and *ἀνα-, δια-, ἐπι-*), cf. -*ον* 1 of area, length: Γ 315 *Ἕκτωρ ... καὶ ... Ὀδυσσεὺς ' χῶρον μὲν πρῶτον διε-εον, measured out*, cf. v. 344 γ 179 *Ποσειδάων δὲ ταύρων ' πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα -ήσαντες, having traversed* (in a straight run), cf. „landmarks at sea are measured off in days" N. Austin, Arion 1/2, 1973/4, 225 See μ 428 in 3 2 of dry measures: Op. 349 *εὖ μὲν -εῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι, ' αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον αἴ κε δύνῃαι* 397 (lest you later go begging, as now) *ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω ' οὐδ' ἐπι-ήσω ἐργάζευ*, „*measure out more*" West 3 μ 428 *ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὤκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ, ' ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀνα-ήσαιμι Χάρυβδιν* if like 1 (γ 179), then *travel back along* (*wieder durchmessen*, Mutzbauer, Tempuslehre II 246), see Heubeck, Odyssey ad v. and *μέτρον* B 3 a; but perh. ref. to time Od. subsequently spent waiting for Charybdis to regurgitate (μ 430 ff.), then *take the full measure of*, w. rel. to liquid measures (*μέτρον* B 2 a), cf. *ἀνα*-compds. μ 236. 238. 240. 431; see also A. Y. Campbell, CR 46, 1932, 203

W. Beck

μέτρι(ος) [1ᴴ] **B** *in proper measure*, hence: in predicative *properly* (Evelyn-White), cf. -*ον* (esp. B 4) Op. 306 *σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω -ια κοσμεῖν, ' ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί*, see Verdenius ad v. (*Angemessenheit* Entretiens Hardt VII, 1960, 140 n. 2) and see -*ον* B introd.; otherwise: temporal, West ad v., N. F. Jones, CJ 79 (1984), 318 W. Beck

μέτρον [5ⁱ, 9ᵒ, 10ᴴ, 3ʰ, 6ᵉ] **E** <**mettro-* (cp. *κέντρον* E), to be identified as -*tro*-deriv. from **med-* „measure", later on related to **mē-* in *μῆτις*, see Meier-Brügger, HSF 105, 1992, 242. – Deriv.: *μετρέω, -ιος, δυοκαιεικοσίμετρος, περί-, ὑπέρ-, ἀμετροεπής*

F -*ον* 1, -*ου* 1, -*ῳ* 3, -*ον* 17; -*α* 1, -*οισι* 1, -*α* 8, -(*α*) 1
M 1 [⏑̯] -(*α*) M 422 2 disyll. 2a ⏑̯[⏑⏑̯] *ἔσται -ον* Cert. 39, 31 2b [⏑̯⏑̯] -*α* Op. 694 [⏑̯⏑̯] -*ῳ* Cert. 39, 26; *ἥβης -ον* Op. 438 [⏑̯⏑̯] *κατὰ -ον* Pan. fr. 14, 5 p. 122 Dav.; *ἔστω -α* β 355; -*α* Ψ 268, Op. 648 [⏑̯⏑̯] (*καὶ*) *ἥβης ⟨-ον ἱκέσθαι*⁺, δ 668, λ 317, σ 217 ≅ τ 532, Op. 132, h. Cer. 166 ≅ 221; ⟨ ⟩ ν 101; *κατὰ -ον* Op. 720; -*ον* Pan. fr. 13, 7 p. 122 Dav.; -*α* δ 389 = κ 539 [⏑̯×] *ἥβης ... ἵκετο -ον* Λ 225 ≅ Hes. fr. 205, 2; -*α* H 471, Ψ 741, ι 209 2c [⏑̯–] -*ῳ* Op. 600 [–⏑̯] -*ῳ* Op. 350; -*ον* Pan. fr. 13, 10 p. 122 Dav. [–⏑̯] -*ον γε/δέ* Hes. fr. 278, 3, Pan. fr. 14, 5 p. 122 Dav. [⏑̯×] -*ου* Hes. fr. 278, 5 3 [–⏑̯⏑̯] -*οισι* h. Merc. 47

Σχ sch. D H 471: *χίλια -α· ἤτοι οἴνου χίλια κεράμια ἢ χιλίους χοέας*, sch. Barn. ν 101: *ὅρμου -ον· ὅταν πρὸς τὸ ὁρμισθῆναι ἀφίκωνται· τὸ -ον, ἢ τὸ ἀναπλῆρες τῆς καταγωγῆς*, σ 217: *ἥβης -ον· τὸ ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας*

B *measurer* (1), usu. *measure* (*amount, length*) (2), *stage* (3), *due measure, moderation* (4), also *poetic meter* (5). 7× Hes. Op. (132. 350. 438. 600. 648. 694. 720): Dafradas, Propagande Delphique, Paris 1954, 52, F. Krafft, Untersuchungen, 125, Diller, in: ‚Hesiod' 271, Versényi, Man's Measure,

Albany NY 1974, 53f. No epiths., w. numerals (2 a), β355 (2 b); w. gen.: ὕδατος ι209 (2 a), ἀλφίτου ἀκτῆς β355 (2 b), ὅρμου ν101 (3 a), ἥβης (3 b), μοίρης, ποτοῖο (3 c); in instr. dat. Op. 350. 600 (1 a); w. prep.: ἐν h. Merc. 47 (2 c), cf. Cert. 39, 26 (5), κατά, ὑπέρ Op. 720, Pan. fr. 14, 5 (4); w. μέδιμνος, ἀριθμός Hes. fr. 278, 3.5 (2 b) Cf. μέδιμνος, ὄργυια, πέλεθρον, πῆχυς, στάθμη, τέλος, χοῖνιξ **1** means of measurement **1 a** *measuring implement*: lineal: Μ422 ἀλλ' ὥς τ' ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον, ' -(α) ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ, ' ὥ τ' ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον περὶ ἴσης, *rods*, s. Thompson, Frühgeschichte 515ff. dry measures: Op. 600 (thresh your grain at Orion's first appearance) -ῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν 350 εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι, ' αὐτῷ τῷ -ῳ, καὶ λώιον αἴ κε δύνῃαι (here close to *amount*, see 2 below), cf. ρ417f. **1 b** extended use: Op. 648 δείξω δή τοι -α πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, ' οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτε τι νηῶν, of the signs marking the changes on the sea (otherwise: LSJ *dimensions*) figuratively: Cert. 39, 31 κάλλιστον μὲν τῶν ἀγαθῶν ἔσται -ον εἶναι ' αὐτὸν ἑαυτῷ, τῶν δὲ κακῶν ἔχθιστον ἁπάντων, 'his own yard-stick' (see also 5 below) **2** *a measure, measured amount, length* **2 a** liquid: Η471 χωρὶς δ' Ἀτρεΐδης, Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ, ' δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια -α + Ψ268 (τέσσαρα) + 741 (ἕξ) + ι209 (ὕδατος εἴκοσι), Brommer, H. 77, 1942, 367: uncertain amounts **2 b** dry: β355 ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον εὐρραφέεσσι δοροῖσιν· ' εἴκοσι δ' ἔστω -α μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς Hes. fr. 278, 3 μύριοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ -ον γε μέδιμνος + 278, 5 (ἀριθμὸς -ου) **2 c** lineal: h. Merc. 47 πῆξε δ' ἄρ' ἐν -οισι ταμὼν δόνακας καλάμοιο ' πειρήνας διὰ νῶτα διὰ ῥινοῖο χελώνης, 'in the right lengths', cf. Prier, CW 70, 1976/7, 162 **3** *stage* in a process **3 a** of a voyage (cf. Op. 648 in 1 b): δ389 ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ -α κελεύθου ' νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα = κ539, Besslich, Schweigen-Verschweigen, Heidelberg 1966, 54f. (otherwise: LSJ *dimensions, distance*, cf. Marót, AAntHung 1, 1951/2, 296) ν101 ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσι ' νῆες εὐσσέλμοι, ὅτ' ἂν ὅρμου -ον ἵκωνται, see Hoekstra, Od. ad v. **3 b** of mature strength (ἥβη), fulness thereof: Λ225 αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο -ον, ' αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ' ὅ γε θυγατέρα ἥν ≅ Hes. fr. 205, 2, Prier, l.c. 161 (otherwise: LSJ *term which is puberty*) δ668 ἀλλά οἱ αὐτῷ ' Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ⌞ἥβης -ον⌟ ἱκέσθαι (Arist. codd. nonn., πῆμα γενέσθαι / φυτεῦσαι cet.) λ317 καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ⌞ ⌟ ἵκοντο (Otos and Ephialtes) σ217 νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας ἐσσὶ καὶ ⌞ ⌟ ἱκάνεις ≅ τ532 Op. 132 ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἡβήσαι τε καὶ ⌞ ⌟ ἵκοιτο, ' παυρίδιον ζώεσκον h. Cer. 166 εἰ τόν γ' ἐκθρέψαιο καὶ ⌞ ⌟ ἵκοιτο ≅ 221 ‖ Op. 438 βόε δ' ἐνναετήρω ' ἄρσενε κεκτῆσθαι· τῶν γὰρ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν ' ⌞ ⌟ ἔχοντε· τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω, see West on 436 **3 c** of drinking wine: Pan. fr. 13, 7. 10 p. 122 Dav. ἀλλ' ὅτε τις μοίρης τριτάτης πρὸς -ον ἐλαύνοι ' πίνων ἀβλεμέως, τότε δ' Ὕβριος αἶσα καὶ Ἄτης ' γίγνεται ἀργαλέη ... . ' ἀλλά, πέπον, -ον γὰρ ἔχεις γλυκεροῖο ποτοῖο, ' στεῖχε παρὰ μνηστὴν ἄλοχον, κοιμίζε δ' ἑταίρους (don't drink a third serving) **4** *due measure, moderation* Op. 694 (leave most of your goods at home, ship only the lesser part; it's bad to overload your wagon, break it and spoil your freight) -α φυλάσσεσθαι· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος w. prep.: Op. 720 γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος ' φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ -ον ἰούσης Pan. fr. 14, 5 (bis) p. 122 Dav. (οἶνος) πάσας δ' ἐκ κραδίης ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάζει, ' πινόμενος κατὰ -ον· ὑπὲρ -ον δὲ χερείων, cf. Prier, l.c. 164 n. 9 **5** poetic *meter*: Cert. 39, 26 λέξον -ῳ (Barnes, -ον cod., Allen) ἐναρμόζων (Boissonade, -ον cod.), ὅ τι δὴ θνητοῖσι ' κάλλιστόν <τε> καὶ ἔχθιστον· <πο> θέω γὰρ ἀκοῦσαι (see 1b above)

D v.l. Σ77 Leaf, τ412a Pap. 128 [ ] ἵκετο -ον (St. West, Ptol. Pap. p. 270), ci. West, Pan. fr. 13, 5 p. 122 Dav.

W. Beck

μετώπιον [2ⁱ] **Σχ** sch. D Λ95: -ιον· τὸ μεταξὺ τῶν ὠτῶν, τὸ μεσόφρυον, Π739: -ιον· τὸ τῆς περικεφαλαίας. τὸ κατὰ τοῦ μετώπου κείμενον **L** [1]Buchholz, Realien I 2, 75; [2]La Roche, HU II 207; [3]Leaf on Π739; [4]W. Petersen, Gr. Diminutives, Weimar 1910, 32f.; [5]Malten, Sprache des Antlitzes, Berlin 1961, 46; [6]Frisk II 221; [7]Nussbaum, Head and Horn 180f.

B uncertain whether adj. *on the forehead* (L^2) or subst. *forehead* (L^1, L^4, L^5, L^7); if latter, then origin as metr. variant for -ον (q.v.) not unlikely (L^7, cf. Risch §41a). — Cf. -ον, ἐνώπια, ὑπώπια, ἐπισκύνιον Location of mortal wounds only (cf. -ον B 1 b β): Λ95 τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα ⌞-ιον ὀξέϊ⌟ δουρὶ ' νύξ', οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια, ' ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ ' ἔνδον ἅπας πεπάλακτο Π739 (βάλε Κεβριόνην) ἵππων ἡνί' ἔχοντα, ⌞ ⌟ λᾶϊ. ' ἀμφοτέρας δ' ὀφρῦς σύνελεν λίθος, οὐδέ οἱ ἔσχεν ' ὀστέον, ὀφθαλμοὶ δὲ χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν ' αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν

W. Beck

μέτωπον [8ⁱ, 4ᵒ, 3ᴴ, 1ᶜ] **E** < **met-H₃ōk^w-o-* „situated between the eyes", perh. orig. ref. to animal skull (B 1 c), see Frisk II 222

F -ον 2, -ου 1, -ῳ 9 -ον 3, -α acc. 1 **M 1** [⏑̯⏑] ⌞-ον ἐπ' ὀφρύσι⌟ Ο102, Ψ396 [⏑̯⏑×] -ον Ν615, Π70. 798; -α ζ107 **2** [⏑̯⏑-] ⌞ἐν δὲ -ῳ⌟ Δ460 = Ζ10 [⏑̯⏑×] -ου Sc. 147; χθόνα δ' ἤλασε παντὶ -ῳ χ94. 296; ἐνέκειτο -ῳ Th. 143. 145; ⌞ ⌟ Ψ454; -ῳ χ86, Aristeas fr. 2, 5 p. 87 Dav.

B *forehead* (see -ιον) adjs.: βλοσυρόν Sc. 147, μέσσον Th. 143, πᾶν χ94 = 296ᵃᵃ, χαρίεν Π798, Aristeas fr. 2, 5 p. 87 Dav. — Wdfld.: see -ιον, πρόσωπον and Laser, Arch. Hom. S 20 **1** area on face above eyes **1a** Ο102 ἡ δὲ γέλασσε ' χείλεσιν, οὐδὲ -ον ἐπ' ὀφρύσι κυανέῃσιν ' ἰάνθη, Latacz, Freude 223f. Ψ396 ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη, ' ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη στόμα τε ῥῖνάς τε, ' θρυλίχθη δὲ -ον ἐπ' ὀφρύσι, cf. 1 b β and γ ζ107 πασάων δ' ὑπὲρ ἥ γε (Art.) κάρη ἔχει ἠδὲ -α **1 b** in battle **1 b α** w. helmet: Π70 οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι -ον ' ἐγγύθι λαμπομένης 798 ἀλλ' ἀνδρὸς θείοιο κάρη χαρίεν τε -ον ' ῥύετ' Ἀχιλλῆος **1 b β** location of mortal wounds: Δ460 τὸν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ...,' ἐν δὲ -ῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω ' αἰχμὴ χαλκείη = Ζ10 Ν615 ὁ μὲν κόρυθος φάλον ἤλασεν ...'... ὁ δὲ προσιόντα -ον ' ῥινὸς ὕπερ πυμάτης· λάκε δ' ὀστέα, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' παρ' ποσὶν ... πέσον Cf. -ιον **1 b γ** on which the slain fall: χ86 (κάππεσεν ἰδνωθείς) ὁ δὲ χθόνα τύπτε -ῳ 94 δούπησεν δὲ πεσών, ⌞χθόνα δ' ἤλασε παντὶ -ῳ⌟ 296 ἤριπε δὲ πρηνής, ⌞ ⌟, cf. Ψ396 in 1a **1 c** of animals of a horse: Ψ454 ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ -ῳ ' λευκὸν σῆμα τέτυκτο περίτροχον ἠΰτε μήνη of a serpent: Sc. 147 (ἐν μέσσῳ δὲ δράκοντος [vulg., ἀδάμαντος Σ] ἔην Φόβος) ἐπὶ δὲ βλοσυροῖο -ου (v.l. προσ-) ' δεινὴ Ἔρις πεπότητο κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν, see Myres, JHS 61, 1941, 23, Russo p. 8ff. and on 144ff., see also βλοσυρός **2** location for the single eye of mythol. beings Cyclopes: Th. 143. 145 [μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσῳ ἐνέκειτο -ῳ·] ' Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρα σφέων ' κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἔεις ἐνέκειτο -ῳ Arimaspoi: Aristeas fr. 2, 5 p. 87 Dav. ὀφθαλμὸν δ' ἓν' ἕκαστος ἔχει χαρίεντι -ῳ, ' χαίτῃσι<ν> λάσιοι, πάντων στιβαρώτατοι ἀνδρῶν

W. Beck

μέχρι(ς) [2ⁱ] (Alte Präp. m. Gen.; Etym. uns., s. Frisk s.v.; Nussbaum, Head and Horn 82f.; s.a. ἄχρις E:) *bis* Lok.: Ν143 Ἕκτωρ ἧος μὲν ἀπεῖλει - θαλάσσης ' ῥέα διελεύσεσθαι *bis an das Meer* temp. (vgl. ἐς τί, z. B. Ε465) *bis wann, wie lange*: Ω128 τέο -ς ὀδυρόμενος ... ' σὴν ἔδεαι κραδίην; Wortf.: ἄχρι(ς), ἐς/εἰς, μέσφα

G. C. Wakker

μευ s. ἐγώ

μή **L I** μή allg. **I 1** allg. u. bes. Verh. zu οὐ (m. Kompos.): W. Bäumlein, Untersuchungen über gr. Partikeln,

Stuttgart 1861, 256ff., 281–315; Monro, H. Gr. 324–7; Kühner-Gerth II 2, 178–223; Wackernagel, Synt. II 256–312 (bes. 275–84); Schwyzer II 594f.; Chantraine, Gr. h. II 330–9 (dazu Shipp, Studies 145f.); B. Th. Koppers, Neg. cond. sentences, Diss. Utrecht 1959, passim; A. C. Moorhouse, Studies in the Greek negatives, Cardiff 1959, passim; Rez. zu Koppers u. Moorhouse: Dover, CR n.s. 10, 1960, 241–3 **I 2** Etym.: nb. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.: Gonda, Moods 199ff.; G. E. Dunkel, in: Studies W. Cowgill 35 **I 3** Häufung der Neg.: Kühner-Gerth II 2, 203ff.

II *μή* in HS/NS **II 1** allg.: Michaelson, Philos. Journal 10, 1972, 67. 78 (zur Häufigk. bei Hes.) **II 2** Stellung im Satz u. Metrik: M. Lehrs, Quaestiones epicae, Regimontii Prussorum 1838, 270. 273; Kühner-Gerth II 2, 179 Anm. 1; Moorhouse, l.c. 69–156 (bes. 82–6, 95f., 147f., 152ff.) **II 3** Gebr. **II 3 a** in selbst. HS, allg.: Monro, H. Gr. 254f. (m. Konj.); Kühner-Gerth II 2, 183f.; Chantraine, Gr. h. II 206–9. 213. 228 **II 3 a α** m. Imp. od. 2./3. P. des Konj.: Monro, H. Gr. 299; Kühner-Gerth II 1, 237ff.; +Stephens, TAPhA 113, 1983, 69–78 (m. Imp. Aor.); Strunk, in: 'Kühner' 298 + Anm. 4 **II 3 b** in NS, allg.: Ph. Weber, Entw.-gesch. der ‹Absichtssätze›, Würzburg 1884, 1–71 (Befürchtungs- u. ‹ ›); Monro, H. Gr. 256f. (m. Konj.). 276 (m. Opt.); Kühner-Gerth II 2, 184ff.; Wackernagel, Synt. II 275–81; Schwyzer II 671–7; Garciá Novo, Habis 15, 1984, 71ff. (Befürchtungs- u. Absichtssätze) **II 3 b α** Entw. von Parat. zu Hypot.?: pro: E. A. Hahn, Subj. and Opt., New York 1953, 104–110 (wozu Gonda, Moods 121f.); Ruijgh, '*τε* épique' 343; contra: Tabachovitz, Er. 49, 1951, 93ff. **II 3 b β** in fin. NS: Chantraine, Gr. h. II 269; Wakker, in: 'Kühner' 327–44 **II 3 b γ** in Befürchtungssätzen: Kühner-Gerth II 2, 390–4; Chantraine, Gr. h. II 298f. **II 3 b δ** in kond. NS: D. Tabachovitz, Hom. *εἰ*-Sätze, Lund 1951, 22–35 (‹Untersch. *εἰ μή/οὐ*›); Koppers, l.c. (‹ ›); I. J. F. de Jong, Narrators and Focalizers, Diss. Amsterdam 1987, 68–81 (sog. 'if-not-situations', Typ: 'A würde getötet sein, wenn nicht B ...') **II 3 b ε** in temp. NS: Monteil, E & C 47, 280f. **II 3 c** sonst **II 3 c α** beim Inf.: Wackernagel, Synt. II 292f. **II 3 c β** beim Ptz.: Moorhouse, CQ 42, 1948, 36f.; Pritchett, AJPh 79, 1958, 399f. **II 3 c γ** *μὴ οὐ* m. Konj.: Wackernagel, Synt. II 304; Tabachovitz, Er. 49, 1951, 97–9 **II 4** zu einzelnen Versen: *A* 26. 555, *B* 413, *I* 698: Leaf z. St.; *B* 302: H. Ramersdorfer, Singuläre Iterata der Il. (= Beiträge zur klass. Phil. 137), Königstein 1981, 24f.; Op. 31: West z. St.

III *μή* m. and. Partikeln kombiniert, allg.: Wackernagel, Synt. II 267f. **III 1** *μηδέ* **III 1 a** allg.: Kühner-Gerth II 2, 293ff.; Chantraine, Gr. h. II 338f.; Denniston, GP 190ff. **III 1 b** *μηδέ τι*: J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 72f. **III 1 c** Textkritik: Ruijgh, '*τε* épique' 121. 344. 707f. (*μηδ' ἔτ'* statt *μηδέ τ'*) **III 1 d** zu einzelnen Versen: *T* 403: I. Bekker, Hom. Blätter I, Bonn 1858, 89f.; Leaf z. St.

III 2 *μηδέν* J. La Roche, l.c. 73 (adv. Gebr.)

III 3 *μὴ δή* Denniston, GP 223

III 4 *μηκέτι* Verdenius, ad Op. 174 (als rhet. Verstärkung v. *μή*); Wilson, Gl. 65, 1987, 198f. (*μηκέτ' ἔπειτα*: *κ* 297, Op. 174)

III 5 *μὴ μέν* **III 5 a** allg.: C. Mutzbauer, Der hom. Gebr. d. Partikel *μέν* II, Progr. Gymn. Köln 1886, 18–20; Denniston, GP 389f. **III 5 b** Textkritik: Schwyzer, Kl. Schr. 808f. (zu *T* 261)

III 6 *μή ποθεν/ποτε/που/πως* **III 6 a** allg.: Wakker, l.c. 337f. **III 6 b** Textkritik: van der Valk, Text. Crit. Od. 159f. (zu *τ* 83) **III 6 c** zu einzelnen Versen: *K* 110: Leaf z. St.; *ω* 544: Stanford z. St.

III 7 *μή πω* Fontenrose, AJPh 62, 1941, 65–79

III 8 *μήτε* **III 8 a** allg.: Kühner-Gerth II 2, 288ff.; Denniston, GP 508–11 **III 8 b** *μήτε οὖν*: Denniston, GP 419f.; Reynen, Gl. 37, 1958, 190–9 (Besprechung aller Fälle) **III 8 c** *μήτε τι*: J. La Roche, l.c. 73

III 9 *μή τι(ς)* **III 9 a** allg.: J. La Roche, l.c. 72 **III 9 b** zu einzelnen Versen: *Ξ* 90, *τ* 486: Ruijgh, '*τε* épique' 834f.; *ι* 410: +Basset, Lalies 1, 1979, 59–61

Stellen s. Gehring, Hofinger u. M. W.; Nachträge zu *μή*: Pan. fr. 13, 13 p. 122 Dav.; Choer. fr. 23, 30 Colace = Suppl. Hell. 937, 30; Mer. Suppl. Hell. 903 A, 8; Vit. p. 19, 9; Cert. p. 37, 7; p. 40, 3 zu *μηδέ*: Plusv.: *Γ* 40 a; Pap. u. ep. Fr.: Pan. fr. 12, 17 p. 121 Dav.; inc. auct. fr. P. Harris 6, 2; inc. auct. fr. POxy. 2514 col. II 16 (?); Cert. p. 39, 6. 8 zu *μηδέν*: Cert. p. 37, 27 zu *μήτε*: Plusv.: *Θ* 168 a (bis); Pap. u. ep. Fr.: inc. sed. fr. 23, 1. 2 p. 136 Allen; inc. auct. fr. PSI 1385 B, 6 (?) zu *μή τι(ς)*: Plusv.: *K* 159 a, *N* 566 a, h. Ap. 325 a (v.l.)

G. C. Wakker

μηδέ s. *μή* (L III 1)

μήδεα [12[i], 11°, 15[H], 3[h], 2[e]] **E** verw. u.a. m. dt. *Μαβ*, Verh. zu *μέζεα* unklar. – Abl. *Μήδεια, Μηδεσικάστη; Ἀγαμήδη(ς), Ἁλιμήδη, Γανυμήδης, Διομήδη(ς), Ἑκαμήδη, Εὐ-, Θρασυ-, Κλυτο-, Λυκομήδης, Μεγαμηδείδης, Παλα-, Περιμήδης, Πολυμήδη; πυκι-, φιλομ-, κακομηδής*

F *-εα* 2, *-έων* 1[H], *-εσι* 1[h], *-εα* 34, *-ε'* 5

M **1a** [⏑̲] (*κῆρυξ καὶ* PN) *πυκινὰ φρεσὶ ‹-ε' ἔχοντ›ες / ἔχουσα / ἰδ*[*υι-* *Ω* 282 = 674, *τ* 353, Hes. fr. 43a, 9, (Adj.)*α* ‹ › *α ν* 89 **1b** [⏑̲–] *-έων* Th. 200 **2** [⏑̲⏑⏑] *-εά τ' ἐξερύσας σ* 87; *-εα* Th. 188; *-εσι* h. Cer. 453 [⏑̲⏑⏑] *-εά τ' ἐξέρυσαν χ* 476 [⏑̲⏑⏑] *καὶ -εα Γ* 212, *περὶ -εα σ* 67, *-εα λ* 202, jew. gefolgt von (... *ὕ*)*φαι*(*νε*), vgl. *μῆτις* (bes. *H* 324+f., *ι* 422ff.) [⏑̲⏑⏑] *Ζεὺς ‹ἄφθιτα -εα εἰδώς› Ω* 88, Hes. Th. 545 ≅ 561, fr. 234, 2, *Ζεὺς δ'* ‹ › Th. 550, h. Ven. 43, ‹ › Hes. fr. 141, 26; *κῆρυξ* PN *πεπνυμέν‹α -εα εἰδώς› H* 278, *β* 38, ‹ › Hes. fr. 198, 3; *πυκιν‹ὰ φρεσὶ -εα εἰδώς›* 'Hom.' fr. 28, 2 p. 111 Dav., ‹ › /*ἴδμεν P* 325, Hes. fr. 276, 2; *φρεσὶ ‹-εα οἶδε› λ* 445, (Adj.)*α* ‹ › *ν/ας Σ* 363 = *υ* 46 / h. Merc. 456; *περὶ ‹-εα εἰδώς›* Th. 559 = Op. 54, *θεῶν ἄπο* ‹ › *ζ* 12, Vit. p. 37, 5, Hes. fr. 136, 12 suppl.; *φίλου δ' ἀπὸ / διὰ -εα πατρός* Th. 180. 398; *πάγχυ μάχης ἐπὶ -εα κεῖρε*(*ι*) *O* 467, *Π* 120; *καὶ -εα πυκνά Γ* 202. 208; *-εά τ' B* 340; *-εα ζ* 129

Σχ sch. D *B* 340: *βουλεύματα* (so reg.). *σκέψεις, Π* 120: *ἐνθυμήματα, O* 467: *προθυμίαν*

L De Fidio, AIIS 2, 1969/70, 18ff.; G. Nagy, Comp. Studies in Gr. and Indic Meter, Cambridge Mss. 1974, 265. 269ff.

B (zu *μήδομαι*:) *woran man voll (weiser) Vor(aus)sicht denkt*, konkr. Dingbez. (1) u. abstr. nom. rei actae (2), kaum in 2 Homon. zerlegbar, vgl. *B* 340 m. *ζ* 129, Th. 180 m. 398 u.s. Spitzer, BSL 40, 1938, 46f. (Verh. 1 : 2 wie lat. *mentula*: *mēns*), i.d.R. nicht von Frauen (Ausn. s.u. 2 Vorbem.), in expl. Vbd. m. 'Mann' *B* 340, *ζ* 129, *ν* 89; m. adnom. Gen. *ἀνδρῶν B* 340, *ἀμφοτέρων Γ* 208, *μάχης O* 467, *Π* 120, *φωτός ζ* 129, *πατρός* Th. 180. 398, *Δήμητρος* h. Cer. 453 (vgl. *σά λ* 202), von Präp. abh. *σ* 67, Th. 398; in 'Responsion' m. *πολύμητις Γ* 200/2, *μελιηδέα λ* 202f., mit *μη*-Assonanz *σ* 67, Th. 180f. 188, h. Cer. 453, Vit. p. 37, 5 **1** *männl. Geschlechtsteile* (in Il. nur metaph.), die (2° von Od.) verhüllt od. (2[i], 3[H] von Göttern) kastriert werden, euphem. Umschr. (Wilamowitz, HdO 179 A.1) wie *αἰδώς* (s.d. B II), *αἰδοῖα* (s.d. B 1 c) u. vielleicht *κέρας* (s.d. B 4), von Tieren gleichbed. *μέζεα* (s.d.); Gen. Th. 200, sonst Akk. (2° + präd. Adj.); in dir. R. 2[i], *σ* 87 *ζ* 129 (*πτόρθον κλάσε*) *φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῖ -εα φωτός worum sich ein Mann Sorgen macht* (s. V. 221f.), Umschr. noch spürbar (adnom. Gen. sonst pleon.) *σ* 67 *ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ -εα, φαῖνε δὲ μηρούς* 87 (*πέμψω σ' εἰς Ἔχετον*) *ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα ... ' -εά τ' ἐξερύσας δώῃ ‹κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι› χ* 476 *τοῦ δ'* (Mel.) *ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα ... ' τάμνον, -εά τ' ἐξέρυσαν* ‹ › Th. 180 *ἀπὸ -εα πατρὸς ' ... ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι ' ἐξοπίσω* 188 *-εα δ' ὡς ... ἀποτμήξας ... ' κάββαλ' ... ἐνὶ πόντῳ, ' ὡς φέρετ' ἄμ πέλαγος* 200 (*κικλήσκουσι*) *φιλομμηδέα, ὅτι -έων ἐξεφαάνθη* || *O* 467 *ἡ δὴ ‹πάγχυ μάχης ἐπὶ -εα κείρε›ι ' δαίμων ἠμετέρης, ὅ τέ μοι βιὸν ἔκβαλε χειρός, ' νευρὴν δ' ἐξέρρηξε kastriert unsern Kampf* i. S. v. macht ihn unwirksam, vgl. II Sp. 763, 60–73 *Π* 120 (*κόλον* [!] *δόρυ*) *γνῶ δ' Αἴας ... ' ἔργα θεῶν, ὅ ῥα*

⌊ ⌋ ' *Ζεύς* 2 *Handlungsstrategien*, (Th. 559+ bes.) *kluge Ideen* i. S. v. prakt. *Klugheit*, nur *P*325 (*φίλα*), *λ*445 (*εὖ*) auch von pos. Sozialverhalten (≅ *ἦθος* B 2, *ἤπιος* B 1 b), wovon *λ*202 f. differenziert; göttergleiche Eigensch. (*ζ*12+, *ν* 89), Normalsterblichen weniger gegeben (*Σ*363+, Hes. fr. 276, 2), jedoch ungewöhnl. Menschen wie Od. (*Γ*202. 208. 212, *λ*202, *ν*89, Hes. fr. 198, 3 einschl. weibl. Angehöriger *λ*445, *τ*353), Herolden (*H*278 ≅ *β*38, *P*325, ⌊*Ω*282 = 674⌋), Herrschern (⌊ ⌋, *ζ*12), Sehern (Hes. fr. 276, 2) und Sängern (Vit. p. 37, 5) sowie Gottheiten (hom. expl. nur *Ω*88) wie 7× Zeus, 2H Prom., 1h Hermes, 1H Ok. u. (weibl. nur) 1h Dem. (impl. Hera / Ath. *Σ*363 = *υ*46); gekoppelt m. *ἀγανοφροσύνη λ*202 f., *βουλαί B*340, *δόλους Γ*202 (s.a. *δολίης τέχνης* Th. 559 f., *ἠπεροπεύσας* Op. 54 f.), *μύθους Γ*212, *φυήν Γ*208; Nom. *B*340, *λ*202 (am Anf.), Dat. h. Cer. 453 (am Ende), sonst Akk., außer *Γ*208. 212 (am Anf.) u. Th. 398 (am Ende) abh. (+ attr. Adj. [s. G] außer *ζ*2+, *λ*445, Th. 559+) von *εἰδώς*+ (außer *Γ*202 am VE m. *f*-Wirkg. außer Hes. fr. 43a, 9) bzw. 4× (s. M 1 a) *ἔχοντες*+ ('Dekl.', aber nur im 1. Fall als inn. Akk. mit ∅ kommutierbar, s. G*); in REinl./ Abschl. *H*278, *P*325, *β*38 / Th. 545. 550. 561, in dir. R. hom. bis auf *Ω*282+, *ζ*12, *ν*89 sowie Hes. Th. 559+, fr. 276, 2, h. Merc. 456, 1e (RAnf./Ende Th. 559 = Op. 54, Vit. p. 37, 5 / *Γ*202, *λ*202, zus.fallend *Ω*88). – Wortf.: *βουλή* B 1, *δήνεα*, *ἦθος* B 2, *κέρδος*, *μῆτις*, *νόημα B*340 *πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν;* ' *ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο -εά τ' ἀνδρῶν* ' *σπονδαί τ'*, ⌊Verfluchg.⌋ (vgl. *H*99) viell. < urspr. *Selbst⌊ ⌋ beim Eid (vgl. *Γ*300, dann zu 1) *λ*202 *με σός τε πόθος σά τε -εα* ... ' *σή τ' ἀγανοφροσύνη* ... *θυμὸν ἀπηύρα Γ*202 (Od.) *εἰδὼς παντοίους τε δόλους* ⌊*καὶ -εα πυκνά*⌋ 208 *ἀμφοτέρων δὲ* (Od. u. Men.) *φυὴν ἐδάην* ⌊ ⌋, vgl. *δ*267 212 (*ὅτε*) *μύθους καὶ -εα πᾶσιν ὔφαινον* Hes. fr. 198, 3 *υἱὸς Λαέρταο πολύκροτα -εα εἰδώς ν*89 *ἄνδρα φέρουσα* (Phäakenschiff) *θεοῖς ἐναλίγκια -ε' ἔχοντα*, vgl. *τ*267, *B*169+, *ι*445. 281 *ζ*12 *Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἄπο* ⌊*-εα εἰδώς*⌋ (vgl. V. 18 u. II Sp. 1006, 52 ff.) = Vit. p. 37, 5ex. (*Ὅμηρε*) = Hes. fr. 136, 12ex. suppl., vgl. metr. gleichw. *B*636 *H*278 *κῆρυξ* PN *πεπνυμένα* ⌊ ⌋ ≅ *β* 38, vgl. *δ*696+, *θ*586, Op. 731 *P*325 (*κήρυκι*) *ὅς οἱ παρὰ πατρὶ γέροντι* ' *κηρύσσων γήρασκε, φίλα* ⌊*φρεσὶ -εα εἰδώς*, vgl. *γ*277, h. 29, 9 + 12, *E*326+, *Δ*219+ *Ω*282 *κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκινὰ* ⌊ ⌋' *ἔχοντες* = 674 ≅ *τ*353ex. (Eurykl., vgl. *α*438) ≅ Hes. fr. 43a, 9ex. (*ἰδ*[*υι-*) ≅ 'Hom.' fr. 28, 2ex. p. 111 Dav. (*εἰδώς*) *λ*445 (keine Mordgefahr) *λίην γὰρ πινυτή τε καὶ εὖ* ⌊ ⌋*α οἶδε* (Pen.), s. *ω*194, vgl. *ξ*433 Hes. fr. 276, 2 *ἥσσω μ'* (Teir.) *αἰῶνα βίοιο* ' *ὤφελλες* (Zeus) *δοῦναι καὶ ἴσα* ⌊ ⌋*α ἴδμεν* ' *θνητοῖς Σ*363 (*καί τις βροτὸς ὅς περ*) *οὐ τόσ*⌊*α -εα οἶδ*⌋*εν*· ' *πῶς δὴ ἔγωγ'* (*οὐκ ὄφελον*, Hera) = *υ*46 (Ath., vgl. *ν*299) h. Merc. 456 *ὀλίγος περ ἐὼν κλυτ*⌊ ⌋*ας Ω*88 *ὄρσο, Θέτι· καλέει Ζεὺς ἄφθιτα* (s.d. B 3) ⌊*-εα εἰδώς*⌋ = Hes. fr. 234, 2ex. = 141, 26ex. = Th. 545ex. ≅ 561 ≅ 550ex. = h. Ven. 43ex., vgl. h. Cer. 321 Th. 559 *Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι* ⌊ ⌋ = Op. 54 398 (Zeus rief) *ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στύξ ἄφθιτος* (s.d. B 4) *Οὔλυμπόνδε* ' *σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ -εα πατρός* (sc. Ok.), vgl. V. 389 h. Cer. 453 (*Ῥάριον ἔκευθε κρῖ*) *-εσι Δήμητρος*, s. 351, vgl. 414, *K*497

D v.l. *Σ*8, *ο*344, Op. 95

G Epith. (nur in 2, außer *Γ*202. 208 stets vor buk. Dih., z.T. wie *εὖ λ*445 durch *φρεσί* metr. verlängert): *ἄφθιτα** 7, *ἐναλίγκια, ἴσα φρεσί, κλυτά, πεπνυμένα** 2, *πολύκροτα, πυκινὰ φρεσί* 5, *πυκνά* 2i, *τόσα* 2, *φίλα** *φρεσί* (* auch substantiviert ohne *μ.* im gleichen Syntagma, vgl. *ἤπια/ὀλοφώϊα* [*δήνεα*]) R. Führer

Μήδεια [1H, 7e] E zu *μῆδος* n. und *μήδομαι*; zus. mit Namen weiterer zauber- bzw. heilkundiger Frauen: *Ἀγα/Περι/Ἐκαμήδη*, ferner *Μήστρη* (s.d.), also viell. auch schon vom N. her *Ἰήσων* (s.d.) nahestehend, vgl. L1

L [1]Usener, Götternamen 160 ff.; [2]Nilsson, Griech. Feste 57 f.; [3]Friedländer, Stud. z. ant. Lit. 19–33; [4]Preller-Robert 2, 185; 865 ff.; [5]Meuli, Odyssee u. Argonautika, Bln. 1921; [6]Lesky, RE XV, 1931, 29 ff.; [7]Nilsson, Myc. Origin 133 ff.; [8]Radermacher, Mythos u. Sage ..., Brünn/Münch./Wien 1938, 227 ff.; [9]v. Fritz, A & A 8, 1959, 33 ff.; [10]Haas, UF 7, 1975, 227 ff.; [11]Burkert, Structure 9 f.

B alte thessal. u. korinth. Sagengestalt, die ihre wesentl. Ausformg. einem schon bei Hom. vorausg. (L3 21 ff.) Argonautenepos verdankt, in der Weise, daß Vorstufen u. ihr ursprüngliches Wesen sich nur noch aus ihrem Namen (s. E), sowie einigen Sagenelementen u. dem Kult ihrer Kinder in Korinth (s. L2) mehr erahnen als erschließen lassen: Wetterzauber könnte der Heimholg. des Goldenen Vließes zugrundeliegen (L7) u. dann auch für *M.* wesentl. sein (vgl. *Μήστρη* u. s. E); der Kult in Korinth könnte für eine alte Erdgöttin sprechen (s. L4 185, anders L2; vgl. L11). Das Verh. zwischen der thessal. u. der korinth. *M.* kann nicht mehr bestimmt werden, da wir nicht wissen können, ob Eum. die thessal. Sage pauschal übernahm u. ihr nur einen korinth. Rahmen gab (so L3 33); eine Entwicklungsgeschichte der *M.* gibt L9

1 Genealogie: Tochter des Aietes u. der Okeanine Idyia nach Th. 961 (*-αν εὐσφυρον*), vgl. 992, Eum. fr. 2 u. 3 p. 97 f. Dav.; Frau des Jason, Th. 992 ff. (ohne *M.*, *κούρην δ' Αἰήταο*), 998 ff. (ohne *M.*, *ἐλικώπιδα κούρην*); Mutter des ⌊Medeios⌋, 1001 (ohne *M.*), des ⌊ ⌋ u. der Eriopes nach Cin. ep. fr. 2 p. 92 Dav.; vgl. ferner c. Naup. fr. 9 p. 148 Dav.: Sohn Mermeros (Name der *M.* nicht genannt) 2 in den Argonautika: Th. 992 ff. (ohne Nenng. ihres N.s); c. Naup., fr. 6, 7 A, 8 p. 147 f. Dav., vgl. ferner Eum. fr. 4 p. 98 Dav. M.s Verhalten bei der Flucht aus Kolchis. – Nach der Heimkehr nach Jaolkos: *M.* verjüngt Aison, Nosti fr. 6 p. 68 f. Dav. (*M.* Subj. von V. 1–3, Name nicht erhalten), vgl. c. Naup. fr. 9 p. 148 Dav.: Jason zog nach dem Tode des Pelios nach Korkyra; *M.* wohl zufällig nicht genannt 3 *M.* in Korinth: Eum. fr. 3 A p. 98 Dav.: Aietes, S. des Helios, hatte die Herrschaft über Korinth abgetreten, bis einer seiner Nachkommen zurückkehre, u. war nach Kolchis gezogen (fr. 2 p. 97 f. Dav.); als die Korinther ohne Herrschaft blieben, holten sie *M.*, u. durch sie wurde Jason König in Korinth. *M.* hatte Kinder, die sie nach ihrer Geburt im Tempel der Hera verbarg in der Hoffnung, sie würden unsterbl. – als sie jedoch starben, verließ Jason sie; sie übergab darauf Sisyphos die Herrschaft u. verließ Korinth ebenso, vgl. L2 u. s.o. Vorbem. Eine andere Deutg. des Kultes der Kinder der *M.* gibt Oechal. fr. spur. p. 152 f. Dav.; danach soll *M.* in Korinth den damaligen König Kreon vergiftet haben u. ihre Kinder, die sie auf der Flucht (nach Athen) nicht mitnehmen konnte, auf den Altar der Akraia Hera niedergesetzt haben; die Korinther töteten die Kinder u. gaben an, M. selbst habe es getan

B. Mader

Μήδειος [1H, 1e] Sohn des Jason u. der Medeia, von Cheiron in den Bergen erzogen, Th. 1001; dies. Genealogie, u. Schwester Eriope, Cin. ep. fr. 2 p. 92 Dav. Später Eponym der Meder, ob schon an den genannten St., uns. Dafür West z.St. (mit Datierg. ins späte 6. Jhd.), doch ist auch eine andere 'raison d'être' für *M.* gut mögl., s. Usener, Götternamen 161 ff. (bes. der Hinweis auf Cheiron), vgl. Lesky RE XV, 1931, 64 f. B. Mader

μηδέν s. *μή* (L III 2)

Μηδεσικάστη [1i] Frau des Tr.s ⌊Imbrios⌋ *N*173 (⌊ ⌋) *κούρην* ... *Πριάμοιο νόθην ἔχε, -ην* – PN mit VG dat. pl. zu *μῆδος*, HG zu *καίνυμαι*, *κέκασμαι*, beides viell. für die Priamiden charakteristische Namenselemente, s. v. Kamptz 37. 82. 105. 210; vgl. Wathelet, Dict. 226 f.

B. Mader

μήδομαι [12i, 23o, 8H, 3h] E zu *μέδομαι*, aber wie? – Abl. *μήδεα*, *μήστωρ*

F Präs. *-δεαι* 1o, *-δεται* 4; Impf. *-δετ'* 1o, *-δετο* 14, ⌊*ἐ-δετο*⌋ 1h, *ἐπ*⌊ ⌋ 1o, *-δοντ'* 1o; *-δοίμην* 1o; *-δεο* 1i; *-δομένοιο* 1H; Fut. *-σεαι* 1o; Aor. *-σαο* 1i, *-σατ'* 3, *-σατο* 8, *ἐ-σατο* 7

M 1a [⏑̯] *κακὰ / ὅδε -σατ' Ἀχαιούς* K 52, ω 426; *αὐτῷ -σατ'* ⌞*ὄλεθρον*⌟ γ 249, *-δετ'* ⌞ ⌟ ξ 300 1b [–̯] *-δοντ(ο)* ... ⌞ ⌟ ι 92 2a [⏑̯⏑⏑] *τόδε -δεαι* ε 173; *κακ⌞ὰ -δεται*, Φ 413, ⌞ ⌟ Hes. fr. 204, 114, h. Merc. 540; *κακὰ -δετο* H 478 = ξ 243, (*φρεσὶ*) *-δετο θέσκελα ἔργα* Hes. Sc. 34, fr. 204, 96; *Ζεὺς -σατο λυγρὸν ὄλεθρον* ω 96; *-δεο* B 360 [⏑̯⏑⏑] (⌞*ἐνὶ φρεσὶ*⌟) *-δετο νόστον* γ 132. 160, ⌞ ⌟ *-σεαι ἔργον* λ 474, *μέγα -δεται / ⌞-σατο ἔργ⌟ον* h. Cer. 352, γ 261, *ἀεικέα -δετο / ⌞ ⌟α* X 395 = Ψ 24, Th. 166 ≅ 172, *κακὰ δὲ φρεσὶ ⌞-δετο ἔργα⌟*, Φ 19, Ψ 176, *Ζεὺς ⌞ ⌟* B 38, *κακὰ / τάδε ⌞-σατο ἔργα⌟* ω 199. 444, ⌞ ⌟ K 289, *κακὰ -σα(τ)ο θυμῷ* Z 157, Ξ 253, *κακὰ -δετο* γ 166 ≅ μ 295; *-δετο* ε 233 2b [–̯–̯] *αὐτῇ -δοίμην* ε 189 3 [⏑̯⏑⏑] (*Αἴγισθος*) ⌞*ἐ-σατο⌟* (*λυγρὸν ὄλεθρον*) γ 303 = 194$^{med.}$ = κ 115$^{ex.}$, ⌞ ⌟ *ἔργον* λ 429, ⌞ ⌟ χ 169, Op. 49 ≅ 95; *ἐ-δετο* h. Merc. 46 [⏑̯⏑⏑] *ἐπε-δετο* δ 437 4 [⏑̯⏑̯⏑×] *-δομένοιο* Hes. fr. 204, 123

Länge folgt auf Stamm nur 1 b (Stamm im biceps nur hier) u. 2 b (kontrast. *μέδομαι*)

Σχ sch. D Z 157: ⌞*ἐβουλεύσατο⌟* (so reg.). *νῦν δὲ εἰργάσατο* (so K 52), K 289: ⌞ ⌟. *διεπράξατο*, Ξ 253: *ἐμηχανήσω* (vgl. Pl. Cra. 408 a). ...

L Porzig, Satzinhalte 63; Plamböck, Erfassen 98 f.; Duban, Aevum 52, 1978, 41 f. (A. 3: „the change from impf. to aor., involves no appreciable diff. in meaning")

B etw. *planen* (Präs.st., bes. in 1) und (vgl. *βουλεύω* B 2 b, Fränkel, DuPh 88, Verdenius, Entretiens Hardt 7, 1960, 125 A. 1 ~ Lampas 5, 1972, 105) planmäßig *ins Werk setzen* ([im Ggs. zu eff. *ῥέξαι* ingr.] Aor., bes. in 2), m. göttl. (1) od. (nicht nachhom.) menschl. (2) Subj. (im Sg. bis auf ι 92), außer B 360 (*εὖ*) stets m. Sach-Akk. des eff. Obj. (18× [bes. in 2] *ἔργον/α* B 1 c [am VE außer λ 429, ω 426, h. Merc. 46], 11× *κακά* B 4 b.k, 7× [⌞nicht in 1 b⌟] *λυγρόν/ά* [s.d. B Vorbem.], 7° [⌞ ⌟] *ὄλεθρον* [am VE], 5× *ἀεικές/α*, γ 261, ω 426, h. Cer. 351, Hes. fr. 204, 123 / λ 474 *μέγα[λ']* / *μεῖζον*, K 52, χ 169, h. Merc. 540 [τ]*ὅσ[σ]α[ς]*), z.T. auch m. pers. Dat. (VN γ 132 f., PN ε 233, *πατρί* δ 437, *ἑτάροισιν* ι 92, *ἀνθρώποισιν* Hes. Op. 49⁺, *ἀνδράσι* fr. 204, 123, sonst Pron.) bzw. (nur X 395⁺ / K 52, ω 426 in 2) Akk. (PN/VN); gefolgt von epex. Inf. (Aor.) ⌞Hes. fr. 204, 96, h. Cer. 351⌟, Ptz. (Aor. außer 1. u. letzter St.) H 478, Ξ 253, Ψ 24, γ 303, λ 429, ω 199, ⌞ ⌟, Rel.satz Z 157, γ 160, *γάρ* B 38, γ 261, ξ 243, Sc. 34, Asynd. X 395, ε 233, κ 115, (λ 474,) ω 426. 444; als Wiederaufnahme von *μητίσασθαι* K (48) 52, *μῆτιν ὕφαινε / βυσσοδομεύων* Sc. (28/30) 34, in Vbd. m. *μητίετα* H 478⁺, Sc. 33 f., *δολόμητις* γ 249 f., nach ([*ἐξ*]*ἀπο*)*τίνω/ομαι* im V. davor Φ 413, χ 169, Th. 166; selten [6ⁱ, 1°, 5ᴴ, 1ʰ] in Erz. (m. *τότ[ε]* ε 233, Hes. fr. 204, 96 wie noch γ 132), 33× von 46 (= 71 %) in dir. R. (RAnf. ω 426, REnde χ 169, ω 96 f., Th. 166⁺; in Begründg. m. *γάρ / ἐπεί* K 52, γ 261, ω 96. 444, Th. 166⁺ / γ 166⁺, h. Cer. 352; m. deikt. [τ]*ὅ / τάδε* ε 173, ω 426. 444, in Vbd. m. *σχέτλιε/ος* λ 474, γ 160 f.). – Wortf.: *ἀρτύ(ν)ω* B 3, *βουλεύω*, *βυσσοδομεύω*, *ἔρδω*, *μέδομαι* B 2 b, *μενοινάω* B 2, *μερμηρίζω*, *μητιάομαι*, *μηχανάομαι*, *πιφαύσκομαι* (O 97), *ῥάπτω*, *ῥέζω*, *τεκμαίρομαι*, *ὑφαίνω*, (*ἐπι*)*φράζομαι*, *φυτεύω* 1 Subj. göttl. 1a Zeus [2ⁱ, 5°, 5ᴴ, 1ʰ] *ἄφθιτα μήδεα* (s.d. B 2) *εἰδώς* (vgl. *ὕπατον μήστωρα* Θ 22, P 339) bzw. Op. 95 sein Werkzeug Pandora; von (schlimmen, 4× *λυγρ-*) Schicksalsschlägen (durch *Διὸς βουλή* 2ⁱ, 3ᴴ) außer Sc. 34 (*ἔργα* [sonst nur B 38 u. 1ᴴ]) u. letzten 2 St., in dir. R. außer Il. u. Hes.; Aor. ω 96, Op. 49⁺, sonst Impf. (neg. γ 160) außer letzten 3 St. (Ptz./Ind. Präs.); in Vbd. m. (*ἐνὶ*) *φρεσί* (pleonast.) γ 132, Sc. 34 B 38 (Ag. *φῆ αἱρήσειν* Troja) *νήπιος, οὐδὲ τὰ ἤδη ἅ ῥα Ζεὺς -δετο ἔργα vorhatte* (s. V. 39 f.), Komm. des Dichters H 478 *παννύχιος δέ σφιν* (Gr.) *κακὰ -δετο* (*κτυπέων*) = ξ 243$^{ex.}$ (*ἐμοί*) *sann* γ 132 (*τότε*) *λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ ⌞-δετο νόστον⌟*, ' *Ἀργείοις* (viele starben) *dachte zu*, vgl. V. 152. 288 f., metr. Streckg. (statt mögl. *λ *ἐ-δετο v. Ἀχαιοῖς*) 160 (wir opferten) *οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔ πω* ⌞ ⌟, ' *σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε sah noch nicht vor* ξ 300 *Ζεὺς δέ σφισι* (Phön.) *-δετ'* (*βούλετ'* v.l.) ⌞*ὄλεθρον⌟*, s. V. 305 ω 96 *ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς -σατο λυγρὸν* ⌞ ⌟ (durch Aeg.) *inszenierte*, vgl. Ξ 464, γ 242 Hes. Op. 49 *ἀνθρώποισιν ἐ-σατο κήδεα λυγρά*, ' *κρύψε δὲ πῦρ dachte zu* ≅ 95 *verursachte* (nachträgl. Komm.) Sc. 34 *ὦρτο δ' ἀπ' Οὐλύμποιο δόλον ⌞φρεσὶ, βυσσοδομεύων* '3vv.' *ἔνθα καθεζόμενος* ⌞ ⌟ ⌞*-δετο θέσκελα ἔργα⌟* (schlief m. Alkm.) fr. 204, 96 *τότε* ⌞ ⌟ ' ... *μεῖξαι κατ' ἀπείρονα γαῖαν* ' <...'> *τυρβάξας* 123 *οὔ πώ ποτε πατρὸς ἐπησθάνετο* (Ap.?) *φρενὸ[ς]ὁρμῇ[ς* '... '... *πραπίδων δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ* ' *πα]τρὸς ... μεγάλ' ἀνδράσι -δομένοιο*, s.a. V. 64 App. 114 <Ap. weiß> *ὅσα τ' ἔ]στι καὶ ὀππόσα μέλ<λ>ει ἔσεσθαι* ']⌞*α -δεται*⌟ *ἠδὲ γεραίρει* ']*Διός* h. Merc. 540 *μή με* (Ap.) *κέλευε* ' *θέσφατα πιφαύσκειν ὅσ*⌞ ⌟ (*βούλεται* v.l.) 1b and. (γ 166⁺ unbest., sonst außer Th. 166⁺, h. Merc. 46 weibl.) Gotth. [2ⁱ, 6°, 2ᴴ, 2ʰ]; von destruktiven (Hera / Dem. grollen 2ⁱ/1ʰ) u. konstruktiven (ambivalent δ 437, ε 173) Handlungsstrategien (*ἔργα/ον* nur 2ᴴ/2ʰ), in dir. R. außer ε 233, h. Merc. 46; Aor. Ξ 253, Th. 166⁺, sonst Impf. (5×) bzw. Präs. (4×); in Vbd. m. *θυμῷ* (pleon.) Ξ 253 Ξ 253 *σὺ δέ οἱ* (Her.) *κακὰ -σαο θυμῷ* ' *ὄρσασ'* (Seesturm), 'Konjug.' zu O 27 Φ 413 *τοι* (Ares) *χωομένη ⌞κακὰ -δετ⌟αι, οὕνεκ' Ἀχαιοὺς* ' *κάλλιπες* (Tr.n hilfst), vgl. *μητρὸς ἐρινύας* 'Verfluchungen' V. 412 γ 166 (*ἐγώ*) *φεῦγον, ἐπεὶ γίγνωσκον ὅ δὴ* ⌞ ⌟*ο δαίμων* ≅ μ 295 δ 437 (Eidothea brachte Robbenfelle) *δόλον* (s.d. B 1 b *β*) *δ' ἐπε-δετο πατρί*, vgl. metr. gleichw. ο 444 u. s. Ellendt, in: 'Homer' ed. Latacz 82 f. ε 233 *τότ' Ὀδυσσῆϊ ... -δετο* (Kal.) ⌞*πομπήν⌟ organisierte*, 'Konjug.' zu ζ 14 = θ 9 173 *ἄλλο τι δὴ ... τόδε -δεαι οὐδέ τι* ⌞ ⌟, ' *ἦ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν* (*λαῖτμα*) *führst du da im Schilde* 189 *φράσσομαι, ἄσσ' ἂν ἐμοί περ* ' *αὐτῇ -δοίμην* (Ggs. *πῆμα κακὸν βουλευσέμεν* 187) Th. 166 (rächen wir uns an Uranos) *πρότερος γὰρ ἀεικέα -σατο ἔργα* ≅ 172 (≅ X 395$^{ex.}$ in 2), 'Konjug.' zu υ 394, vgl. Γ 351 h. Cer. 351 *ἐπεὶ μέγα -δεται ἔργον* ' *φθῖσαι φῦλ'* ... *ἀνθρώπων* ' *σπέρμ' ὑπὸ γῆς κρύπτουσα* h. Merc. 46 (Gl.) *ὣς ἅμ' ἔπος τε καὶ ἔργον* (s.d. B 1 a) *ἐ-δετο* (verfertigte Phorminx) *betrieb gleichzeitig Planung u. Ausführg.*, vgl. T 242 2 Subj. menschl. [8ⁱ, 12° (3° am Ende Od.)], m. göttl. Beistand K 289 f., ω 444; an ersten 3 St. von ungewöhnl. krieg. Leistg. (K 52 aus gegner. Sicht) ≅ Massaker, sonst (bis auf *εὖ* B 360) neg. (außer λ 474 moral.) wertend, bes. von Mord (versuch Z 157 u. z.T. κ 115, Leichenschändg. Φ 395⁺, *ὑπερβασίαι* χ 169, *κατάβασις* λ 474), in dir. R. außer ⌞Φ 19 = Ψ 176$^{ex.}$, X 395 = Ψ 24⌟ von Ach.; Impf. ⌞ ⌟ u. (neg.) ι 92, sonst Aor. außer B 360 (Imp.) u. λ 474 (Fut.); in Vbd. m. *θυμῷ* ('insgeheim') Z 157, (*ἐνὶ*) *φρεσί* (psychol. Dimension andeutend, nicht pleon.) Φ 19⁺, λ 474 K 52 (unerhört) *ἄνδρ' ἔνα τοσσάδε ⌞μέρμερ⌟' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι* '3vv.' ... *τόσα γὰρ κακὰ -σατ'* (Hektor) *Ἀχαιούς*, vgl. E 175 f. 289 *ἄψ ἀπιὼν* (Tyd.) *μάλα* ⌞ ⌟*α -σατο ἔργα* ' *σὺν σοί* (Ath.), s. Δ 392–7 Φ 19 (*ἔσθορε*) *φάσγανον οἷον ἔχων, ⌞κακὰ δὲ φρεσὶ -δετο ἔργα⌟*, ' *τύπτε δ' ἐπιστροφάδην*, Handlg.smotivat. (Blutrausch, s. V. 26) Ψ 176 (*ἐνέβαλλε πυρῇ* 12 Tr.) *χαλκῷ δηϊόων·* ⌞ ⌟, nachträgl. Komm. X 395 *Ἕκτορα ... ἀεικέα -δετο ἔργα* = Ψ 24 (*πρηνέα τανύσσας ἐν κονίῃς*) Z 157 *οἱ* (Belleroph.) *Προῖτος ⌞κακὰ -σατο⌟ θυμῷ*, ' *ὅς ῥ'* (< *ϝ?) *ἐκ δήμου ἔλασσεν* ω 199 ⌞ ⌟ *ἔργα* (*κτείνασα πόσιν*), m. etym. Anklang an HG von 'Klyt.' (Nagy, Best of the Ach. 37 A.3)? λ 429 *ἐ⌞-σατο ἔργον⌟, ἀεικές* (*τεύξασα πόσει φόνον*), vgl. δ 533. 529 γ 261 (Aeg. unbeweint) *μάλα γὰρ μέγα* ⌞ ⌟ 303 (Men. abwesend) *τόφρα δὲ ταῦτ' ⌞Αἴγισθος ἐ-σατο⌟ οἴκοθι λυγρά* (*κτείνας* den Ag.) 194 *ὥς τ' ἦλθ'* (Ag.) *ὥς τ'* ⌞ ⌟ *λυγρὸν ⌞ὄλεθρον⌟* = κ 115$^{ex.}$ (*τοῖσιν*, Antiphates), vgl. π 371, β 325 γ 249 *τίνα δ' αὐτῷ* (Ag.) *-σατ'* (Aeg.) ⌞ ⌟ ι 92 (*οὐ*) *-δονθ'* (Lotophagen) *ἑτάροισιν* ⌞ ⌟ *trachteten nicht nach dem Leben*, vgl. ν 373, π 169, τ 2, ω 127 χ 169 (*ὑπερβασίας, ὅσσας*) *ἐ-σατο* (Mel.) *σῷ ἐνὶ οἴκῳ begangen hat* ω 426 *ἦ μέγα ἔργον ἀνὴρ ὅδε -σατ' Ἀχαιούς* 444 (*οὐ γὰρ*) *ἀέκητι θεῶν τάδε -σατο ἔργα* λ 474 *σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ -σεαι ἔργον; kannst du auf noch Abwegigeres kommen?*, vgl. h. Ap. 322 ‖ B 360 *αὐτός τ' εὖ -δεο πείθεό τ' ἄλλῳ überleg selbst gut und hör auf andre*

Kompos.: (*δια-* s.u. D) *ἐπι-* δ 437 in 1 b

D Vit. p. 9, 13 *τῶν μέν τε παθών τις φράσσεται αὖτις*, '

ὅς σφιν ὀνειδε<ίῃ>σιν ἐμὸν διε-σατο (διαμήσατο ci. Ludwich) πότμον, Poss.-Pr. (kontrast. μοι 14) fordert aff. (nicht eff.) Obj. inc. auct. POxy. 2515 fr. 1, 5]ρια -δετο (Pos.) ἔργα X 392 a (= K 52ex.), Ψ 183 a (dto.) v.l. h. Ap. 322

G 7× in γ, 4× in ω R. Führer

μῆδος s. μήδεα

Μῆδος *Meder, Perser*, viell. bei Choer. fr. dub. 23, 2. 17 p. 205 f. Ber., vgl. App. u. fr. dub. 22, 28 a.O. Πέρσαις

B. Mader

Μηθώνη [1i] Stadt im Reich des Philoktet, B 716; wahrsch. an der Westküste der Halbinsel Magnesia, nicht ganz sicher lokalisiert auf dem Hügel Nevestiki bei Lechonia (Gaz.[1] Nr. 485), s. E. Meyer, Kl. P. III, 1272 m. Lit., nach H. S.-L. 138 'only a guess'. Die Stadt ist hist. gut bezeugt, im 3. Jhd. v. wie Jaolkos u.a. zugunsten von Demetrias aufgegeben, s. Giovannini 40 m. Lit. Wenn Nevestiki, dann bisher ohne myk. Funde; der N. ist wohl vorgr.; in Gaz.[2] nicht aufgenommen

B. Mader

μηκάομαι s. μακεῖν

μηκάς [2i, 3o] E from verb. root in μακεῖν, μεμηκώς w. -άς, cf. δορκάς, κεμάς; onomatop. B *bleating*, only -άδες/ας αἴγες/ας (VE): Λ 383, Ψ 31 (ὄϊες καὶ μ. αἴγες vv. 30 sq. ath. quidam) / ≅ ι 244ex. = 341. 124

J. N. O'Sullivan

μηκέτι s. μή (L III 4)

Μηκιονίκη [1H] aus Hyrie, gebar dem Pos. den (Argonauten) Euphemos, Hes. fr. 253, 1 (πυκινόφρων -η), s. Franz Studniczka, Kyrene, Lpz. 1890, 107 ff., Schwartz, Ps.-Hes. 466 f., West, Cat. 87. — VG zu μῆκος (zur Größe auch als weibl. Schönheitsideal s.o. II Sp. 423, 59 f.).

B. Mader

Μηκιστεύς [5i] E zu μήκιστος, vgl. H 155 -ον καὶ κάρτιστον, Endg. -εύς nach ἀριστεύς (L[7]) oder zum ON Makiston (Triphylien), s. L[6.8.10], das sich viell. urspr. vom Bergnamen M. auf Euböa herleitet, L[3.6]

F zum Gen. -έως, B 566 = Ψ 678 (an beiden St. geben einige Hs. auch -έος u. -ῆος: Überl. bei v. Thiel App., vgl. L[5]) s. L[4.5.9]; zum Akk. -ῆ O 339 s. L[1.9]

L [1]Bechtel, Vocalcontr. 232; [2]Friedländer, wie o. II Sp. 796, 66 318 ff.; [3]Preller-Robert 213, 319; [4]Debrunner, in: Ἀντίδωρον 32; [5]Aug. Scheindler, Textkrit. Erläuterungen ..., Wien 1925, 27; [6]Tambornino, RE XV, 1931, 363; [7]Risch S. 158; [8]Boßhardt, Nom. auf -εύς 94; [9]Chantraine, Gr. h. 1, 224; [10]v. Kamptz 122. 124. 228. 294; [11]Kullmann, Quellen 90. 127. 128 A. 1, 148

B I Gr., Sohn des Talaos, Vater des Euryalos, B 566 = Ψ 678 (-έως, Überl. s. F), nahm an den Leichenspielen für Oedipus teil u. besiegte alle Thebaner (Ψ 679 ff.). Als S. des Talaos Bruder des Adrast; bei Hom. wohl als e. der 'Sieben' vorausgesetzt, so wie sein Sohn Euryalos als Epigone, L[2.3]; nach L[11] 148 wäre die Alcmaeonis seine Quelle

II Gr., Sohn des Echios; führt zus. mit Alastor den verwundeten Teukros aus der Schlacht, während Aias sie deckt, Θ 333 (-εύς), N 422 (= Θ 333) dagg. den Hypsenor, diesmal von Antil. geschützt (Θ 331–334 = N 420–423); wird gleichzeitig mit einem Echios von Pulyd. getötet O 339, s. L[11] 128 Anm. 1

D zur mögl. Rolle des *M.* in der Alcmaeonis s. L[11] 148

B. Mader

Μηκιστηϊάδης [1i] Patron., Sohn des Mekisteus (s.d. B I) = Euryalos, Z 28

B. Mader

μήκιστος s. μακρός

μῆκος n. [3o] E ererbt, nb. μακρός, s. Porzig, Satzinhalte 128. 202. 295; Seiler, Steigerungsformen 75. — Abl. Οὐρανομήκης, περι-, πολυμήκης, περιμήκετος; Μηκιονίκη

B *Länge, Größe*, von Menschen u. Sache, 2× bei Vgl., Maßangabe im Akk. der Bzhg. (nb. εὖρος, πάχος), 1× als (gottgegebene) Eigensch. im Akk. Obj. (nb. εἶδος καὶ πινυτήν). — Wortf.: μέγεθος λ 312 (δύο παῖδε, μηκίστους καὶ πολὺ καλλίστους) ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν ' εὖρος, ἀτὰρ -ός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι ι 324 (μέγα ῥόπαλον des Kyklopen, ὅσσον θ' ἱστὸν νηός) τόσσον ἔην -ος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι υ 71 (Pen.: „Hera gab den Pandareos-Töchtern) εἶδος καὶ πινυτήν, -ος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις (ἔργα δ' Ἀθ.“), vgl. s.v. μέγεθος (ζ 152)

H. W. Nordheider

μήκων f. [1i] E meist als voridg. Wanderwort erklärt (Frisk; Chantraine, Dict. z.St.; s.a. Furnée, Vorgriech. 218), dagg. in L[6] wegen der schlafbringenden u. schädigenden Wirkg. des Mohnsaftes als nom. ag. zu lett. *mākt* 'befallen, bedrängen, drücken, plagen' gestellt. — Abl.: Μηκώνη Σχ sch. D Θ 306: ἤ τ' ἐνὶ κήπῳ· σημειωτέον ὅτι θηλυκῶς εἶπε τὴν μήκωνα L [1]Buchholz, Realien 1, 2, 249-52; [2]Murr, Pflanzenwelt 183-6; [3]Fellner 83 f.; [4]Körner, Ärztl. Kenntn. 65-7; [5]Steier, RE XV (1932) 2433 ff.; [6]Knobloch, Gl. 51, 1973, 98 f.

B *Mohn* (Schlaf- od. Gartenmohn, *papaver somniferum*) Θ 306 (Gorgythion wird von einem Pfeil tödl. getroffen:) μήκων δ' ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥ τ' ἐνὶ κήπῳ, ' καρπῷ βριθομένη νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν, ' ὥς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν. — Daß die kultivierte Mohnart gemeint, geht aus dem Text selbst hervor (ἥ τ' ἐνὶ κήπῳ); zur Gewinng. von Speiseöl, das aus den Samen gepreßt wurde, zur Verfeinerg. von Gebäck u. zum Würzen von Speisen angebaut; ob auch zur Opiumgewinng., wird durch Erwähng. eines φάρμακον ... νηπενθές τ' ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων δ 220 f. wahrsch., vgl. o. I, Sp. 1774, 4 ff. — Wortf.: κώδεια

G. Markwald

Μηκώνη [1H] E wohl nicht- bzw. vorgr., vgl. zum Suffix Δωδώνη, Γυρτώνη usw.; häufig zu μήκων 'Mohn' gestellt (s. Kerényi, Prometheus, Hbg. 1959, 48; Wagenvoort, Mn. 24, 1971, 138), was, selbst wenn falsch, jederzeit mit *M.* assoziiert werden konnte (Mohn bzw. Opium als Droge?)

B in *M.* schieden sich die Götter u. die Menschen, Th. 536; nach ant. Trad. ist *M.* der alte Name von Sikyon (s. West z.St.), ist aber viell. eher eine kultisch bedeutsame Örtlichkeit bei Sikyon, nach Kerenyi a.O. eine Kultstätte der Dem. u. der Perseph. ('Mohngöttinnen', wie *M.* 'Mohnort'), oder eine myth. Örtlichkeit schlechthin, wobei es gleichgültig ist, ob sie aus der realen Geographie stammt (*M.* ≅ Sikyon; *M.* beim elischen Kyllene) oder sek. in sie übertragen worden ist; nach Call. Aet. fr. 119 war *M.* μακάρων ἕδρανον in einem auf rein göttl. Ebene spielenden Kontext, wobei diese Wendg. in Zshg. mit *M.* an die Seligen Gefilde erinnert, also urspr. viell. das myth. Land bezeichnete, wo Götter u. Menschen noch ungeschieden lebten (s. Hes. fr. 1, 6 f.; η 201 ff. von den Phäaken auf Scheria); vgl. Wagenvoort a.O.

B. Mader

μηλέη [3o] *apple-tree* (fruit ‹μῆλον›, v. ‹ › II) η 115 (‹δένδρεα, μακρά›) ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ -αι ἀγλαόκαρποι ' συκέαι τε (καὶ ἐλαῖαι) in Alcin.'s ὄρχατος (v. 112) = λ 589 (‹ › ὑψιπέτηλα, above Tantalus) ω 340 ὄγχνας μοι (Od.) (‹ › Laertes) τρισκαίδεκα καὶ δέκα -ας, ' συκέας τεσσαράκοντ' in Laertes' orchard (ἀλωή v. 221 etc., ὄρχατος v. 222 etc., κῆπος vv. 247. 338)

J. N. O'Sullivan

Μηλόβοσις [1H, 1h] Okeanide, Th. 354, wohl auch gemeint h. Cer. 420 (so Paus. 4, 30, 4 u. Pap. Berol. 44; in M fehlerhafte Var.), hier eine der Gespielinnen der Perseph.: *die die Schafe weidet* (< *das Schafweiden*, doch s. Porzig, Satzinhalte 332 zum Verh. von Nom. act. u. Nom. ag. auf -σις),

vgl. die *Ἐπιμηλίδες*-Nymphen u.a.m. bei West z.St.; Fischer, Nereiden 56. Name u. Wesen der *M.* assoziieren natürl. auch Reichtum, u. insofern gehört sie nb. Doris, Polydore u.a. in die entspr. Gruppe von Okeaniden, s. Deichgräber, Musen 26f., doch ist dessen 'die Reichtum bringt' (a.O. 27) eine unzulässige Verallgemeinerg. eines, wenn auch wesentl. Nebenaspektes B. Mader

μηλοβοτήρ [1[i], 1[h]] only EGrE nom. ag. (on *-τήρ* see *ἀμαλλοδετήρ* E), *herdsman* of both sheep and cattle, role, as e.g. w. *βουκόλος* too (see vol. II 79, 52–55), not being limited to animals specially suggested by wd. used for 'herdsman' (so *μ.* does not support view that *μῆλα* can include cattle in its actual meaning: cf. *μῆλον* I B 1 b) *Σ* 529 (*τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα*) *οἰῶν, κτείνον δ' ἐπὶ -ῆρας* (= *νομῆες* of v. 525) h. Merc. 286 *πολλοὺς δ' ἀγραύλους ἀκαχήσεις -ῆρας ' οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὁπόταν* (*ἀντῇς βουκολίοισι καὶ ὀἴεσσιν*). – W d f l d.: see *βοτήρ, βουκόλος*, and *μῆλον* I B introd. J. N. O'Sullivan

μηλοβότος uncert. suppl. in Hes. fr. 180, 4 *μηλ*]*οβότους* (*vel ἱππ*]*οβότους*, n. both horses and sheep in vv. 8 f.) *Ἔρμον πάρα sheep* and/or *goat-pasturing*; see *μῆλον* and, on sec. element, *ἱππόβοτος* (read *-βότος*) B introd. See also *αἰγίβοτος, βούβοτος* J. N. O'Sullivan

μῆλον I [22[i], 55[o], 12[H], 8[h], 1[e]] E IE, cf. e.g. OI *mil*; perh. related to Slav. and Germ. adjs. for 'small'. – Deriv.: *εὔ-, πολύ-μηλος; μηλοβοτῆρες, -βότος, -νόμος, -σκόπος; Εὔ-, Θρασύ-, Πολύμηλος* (n.vv.ll. s.v.), *Περι-, Πολυμήλη; Φιλομηλείδης; Μηλόβοσις*

M 1 monosyll. [1] *μῆλ' ... καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς α* 92 = *δ* 320; *μῆλ' ι* 184 [2] *πολλὰ δ' ἴφια μῆλ' μ* 263 [3] *μῆλ' ἱερεύσειν/εν Ψ* 147, *θ* 59; *ψαφαρότριχα μῆλ' ἐνόμευεν* h. 19, 32 2 disyll. 2 a shape [-⏑]: [1⏑] *-α ... καὶ ἕλικας βοῦς μ* 136, *ω* 66; *-α ι* 548, *κ* 532 = *λ* 45, *φ* 18, *ψ* 356 [2⏑] *πολλὰ δὲ -α ταναύποδ'* h. Ap. 304; *-α λαβόντες λ* 4 [3⏑] *-ον μ* 301; *πολλὰ δὲ ἴφια ˹-α καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς˺ I* 466 = *Ψ* 166; (*ἄργυφα*) ˹ ˺ Hes. Op. 795, fr. 198, 11 (suppl.); *-α ... καὶ ἕλικας βοῦς Σ* 524; *βοῦς τε καὶ ἴφια -α νομῶν* h. Ven. 169; *-α βροτῶν Ω* 43, *ι* 405; (*πολλὰ δὲ*) *-α* (*˹ταναύποδα˺*) *βόσκεται/ο* h. Ap. 412, h. Merc. 232; *-α* ˹ ˺ *ι* 464; *-α λαβών λ* 35; *περὶ -α K* 183; *-α δ* 86. 622, *ρ* 246, *τ* 113, h. Ap. 536 [2⏑] *-ον ξ* 105; *καλλίτριχα/ἄργυφα -α νομεύων ι* 336, *κ* 85; *ἕσπετο/ἄσπετα -α Δ* 476, Vit. p. 20, 8; *-α P* 550 2 b [2×] *βόες/ας καὶ ἴφια -α I* 406, *μ* 128. 322 / *E* 556, *Θ* 505 ≅ 545, *λ* 108, *σ* 278, *υ* 51, *ψ* 304, Hes. fr. 204, 50; (*ἐξ*)*ήλασε ˹πίονα -α˺ ι* 237 ≅ 337. 312; ˹ ˺ *M* 319, *ι* 217. 315; *περὶ -α M* 303; *ἕσπετο -α N* 492; *πολλὰ δὲ -α ι* 45; *καλλίτριχα -α ι* 469; *-α Δ* 279, *ι* 187. 308. 438, *λ* 20, *ρ* 170; (*ἐριβώλακι/α*) *μητέρι/α -ων Λ* 222, *ο* 226 / *B* 696, *I* 479, Hes. Th. 284, fr. 211, 1 = 212b, 8[ex], h. 19, 30; (*καὶ*) *πώεσι/εα -ων δ* 413 / Hes. Op. 786, fr. 180, 9 (suppl.); *-ων ι* 298. 447, *ν* 222 2 c [1-] *-ων M* 301 = *ζ* 124, *ι* 551, *υ* 312 2 d shape [-´]: [-2] *-ων Π* 353 [-2] *-ων ι* 432. 444, Op. 163 3 trisyll. [-2⏑] *ἀφνειός*[+] *˹-οισι˺* Hes. Op. 120, fr. 10 a, 39, fr. 240, 2; ˹ ˺ *K* 485, *δ* 640, *κ* 525 ≅ *λ* 33, h. Merc. 570

Σχ sch. D *Δ* 279: *πρόβατα, Π* 353: *ὑπὲκ -ων αἱρεύμενοι· ὑφαιρούμενοι τὰ λιπαρὰ τῶν βοσκημάτων*

L [1]W. Wegener, D. Tierwelt bei Hom., Königsberg 1887, 24f.; [2]Körner, Hom. Tierwelt 44f.; [3]Richter, Arch. Hom. H 53f.; [4]Schmidt, Gl. 57, 1979, 174-182

B 'small livestock', used to denote *sheep, goats* together (1) or separately (2); pl. exc. *μ* 301, *ξ* 103; distinguished from cattle 7[i], 18[o], 5[H], h. Ven. 169 (cf. contrasted *βουκολέων κ* 85; cf. also *Ψ* 147?: see vol. II 501, 43 ff.), from pigs *I* 466, *θ* 59, *ξ* 105, cf. *δ* 640, horses *I* 406, *Ψ* 166 (171), Hes. fr. 180, 9, mules Op. 795, dogs *Ψ* 166 (173), Op. 795, h. Merc. 570; numbers: 300 stolen *φ* 18, 50 sacrificed *Ψ* 147, 12 slaughtered *θ* 59; on mountain(s) *Π* 353 (scattered), *ι* 315, in *ἀγροί δ* 640, *ρ* 170; in named localities: Ithaca, Pylos, Taenarum, Sparta, Arcadia/Cyllene, Troezen etc. (Hes. fr. 204, 50), Thebes, Aetolia, Messene, Hellopie, Hellas, Iton, Phthia, Thrace, Trojan plain, near the Hebrus, Lycia, Libya; fictional places: land of Cyclopes, of Circe, of Laestrygonians, Thrinacia, Scheria; herdsmen called (*ἐπι*)*ποιμήν, νομεύς*, also *αἰπόλος, βώτορες ἄνδρες, ἐπιβώτωρ* (associated verbs *ποιμαινέσκω, νομεύω* / *νέμω, φυλάσσω*), n. also *ἀσημάντοισιν* (*K* 485); *μ.* guarded by dogs *K* 183, *M* 303; kept in *αὐλή K* 183 (cf. *ι* 184 etc.), *ἔπαυλος ψ* 356, in cave in *ι* (cf. *Δ* 279); driven out to pasture in morning (*ι* 312), home in evening (*ι* 233. 336, *ρ* 170, h. Ven. 169); kept for milk, cheese (*δ* 86, *ι* 308, cf. *ι* 217 ff.), meat (e.g. *Θ* 505[+], *I* 466, *M* 319, *α* 92[+], *δ* 86, *θ* 59); sacrificed *Ψ* 147, h. Ap. 536 (so w. *μ.* = 'sheep' *κ* 532 + 4× in *λ*) (cf. *ι* 551, *κ* 525[+]), burned on pyre *Ψ* 166, *ω* 66; taken as booty *I* 406, *ι* 464 etc., *υ* 51, *φ* 18, Hes. fr. 204, 50, cf. *ψ* 356, cf. Op. 163 (prize of war), given as part of *ἕδνα* Hes. fr. 180, 9, fr. 198, 11, fr. 204, 50, cf. *σ* 278, otherwise assoc. w. wealth, prosperity *ν* 222, *τ* 113, Hes. Op. 163, fr. 10 a, 39, fr. 240, 2, cf. Vit. p. 20, 8 (poor lack *μ.*), cf. (not. of loss or neglect of *μ.* as damage to estate) e.g. *ρ* 246, *υ* 312, *ψ* 356; 13× in 12 similes (prey to lions 5×, to wolves *Π* 353, to *θήρ K* 183; troubled by storm *Δ* 279, *P* 550; otherwise *N* 492, *δ* 413, *τ* 113). – A d j s.: *ἴφια, πίονα, πολλά, ταναύποδα; βαθύ-, καλλί-, ψαφαρότριχα; ἀδινά, ἄργυφα, ἄρσενα, ἀσημάντοισιν, ἄσπετα, ἔνορχα, κλυτά, πατρώϊα*. – W d f l d.: *αἴξ, ὄϊς; βοτά, πρόβατα; ἀρνειός, κριός, τράγος; ἀρήν, ἔριφος; πρόγονοι, μέτασσαι, ἔρσαι* 1 where ref. is, or may be, to both sheep and goats 1 a *sheep and goats*, in *ι* (from v. 425 on the goats fade into the background, but they are hardly forgotten, so that *μ.* will still refer to Polyphemus' 'sheep and goats' [only males in vv. 438. 444. 447. 464. 548. 551] and Am.-H. [on v. 470] are hardly right in restricting the *μ.* driven off as booty to the rams used in the escape [n. v. 438]) *ι* 184 *ἔνθα δὲ πολλὰ ' μῆλ', ὅτέ τε καὶ αἴγες ἰαύεσκον* 237 *εἰς ... σπέος ˹ἤλασε πίονα -α˺, ' πάντα μάλ' ὅσσ' ἤμελγε, τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν, ' ἀρνειούς τε τράγους τε* ≅ 337 312 *ἄντρου ἐξ˹ ˺* 217 *ἐνόμευε νομὸν κάτα ˹πίονα -α˺* 315 *πρὸς ὄρος τρέπε ˹ ˺* 464 *τὰ -α ταναύποδα˺ πίονα δημῷ, ' πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν* 187 *-α ' οἶος ποιμαίνεσκεν* 298 *κεῖτ' ... τανυσσάμενος διὰ -ων* 308 *ἤμελγε κλυτὰ -α* 336 *ἑσπέριος δ' ἦλθεν ˹καλλίτριχα -α˺ νομεύων* 469 ˹ ˺ *' πόλλ' ἐν νηῒ βαλόντας* 405 *ἤ μή τις σευ -α βροτῶν ... ἐλαύνει;* 432 *ἀρνειὸς γάρ ἔην, -ων ὄχ' ἄριστος ἀπάντων* 438 *νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα -α* 444 *˹ὕστατος˺ ἀρνειὸς -ων ἔστειχε θύραζε* 447 *κριὲ ..., τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο -ων* ' ˹ ˺; 548 *-α δὲ Κύκλωπος* (*δασσάμεθ'*) 551 (*ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἑταῖροι*) *-ων δαιομένων δόσαν ἔξοχα* 1 b *sheep and/or goats* (often nothing in context to exclude cattle, but neither anything to suggest ref. to them; 18× w. cattle expr. separately) *K* 485 *λέων -οισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθών, ' αἴγεσιν ἢ ὀίεσσι Π* 353 (*ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον ἢ ἐρίφοισι*) *ὑπὲκ -ων αἱρεύμενοι, αἵ τ' ἐν ὄρεσσι ' ποιμένος ἀφραδίῃσι διέτμαγεν· οἱ δὲ* (*διαρπάζουσιν ἀνάλκιδα θυμὸν ἐχούσας*) *B* 696 *Ἴτωνά τε ˹μητέρα -ων˺ I* 479 *Φθίην ... ἐριβώλακα, ˹ ˺* ≅ *Λ* 222[ex] (*θηρῶν* Zen., *Θρήκῃ*) *ο* 226 *Πύλῳ ἔνι, μητέρι -ων* Hes. fr. 211, 1 *Φθίην ἐξίκετο ˹μητέρα μήλων˺* = fr. 212 b, 8[ex] (*Φθίη*]*ν*) h. 19, 30. 32 *ἐς Ἀρκαδίην πολυπίδακα, ˹ ˺ ' ἐξίκετ'* (Hermes), *ἔνθα τέ οἱ τέμενος Κυλληνίου ἐστίν. ' ἔνθ' ὅ γε ... ψαφαρότριχα μῆλ' ἐνόμευεν* (for Dryops) Th. 284 *ἀποπτάμενος προλιπὼν* (Pegasus) *χθόνα, ˹ ˺* (see Edwards, Lang. of Hes. 63) h. Merc. 570 (Zeus ordained that Hermes *οἰωνοῖσι καὶ λέουσι καὶ σύεσσι*) *καὶ κυσὶ καὶ -οισιν, ὅσα τρέφει ... χθών, ' πᾶσι δ' ἐπὶ προβάτοισιν ἀνάσσειν Δ* 476 *τοκεῦσιν ἄμ' ἕσπετο* (girl from Ida to the Simoïs) *-α ἰδέσθαι K* 183 *ὡς δὲ κύνες ˹περὶ -α˺ δυσωρήσωνται ἐν αὐλ ' θηρὸς ἀκούσαντες M* 303 *εἴ περ γάρ χ' εὕρῃσι* (lion) *παρ' αὐτόφι βώτορας ἄνδρας ' σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας ˹ ˺* 301 (*κέλεται δέ ἑ θυμὸς*) *-ων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν* = *ζ* 134 *M* 319 *ἕδουσί* (kings in Lycia) *τε πίονα -α ' οἶνόν τ' Ψ* 147 (*ῥέξειν*) *ἑκατόμβην, ' πεντήκοντα δ' ἔνορχα ... μῆλ' ἱερεύσειν ' ἐς πηγάς* (of the Sperchëus) *Ω* 43 *εἷσ'* (lion) *ἐπὶ -α βροτῶν, ἵνα δαῖτα λάβῃσιν δ*

622 ἤγον μὲν -α, φέρον δ' ... οἶνον 640 που αὐτοῦ ' ἀγρῶν ἢ -οισι παρέμμεναι ἠὲ συβώτῃ κ525 (Τειρεσίῃ) ὃν ἱερευσέμεν οἴῳ ' παμμέλαν', ὃς -οισι (not nec. sheep only: cf. ι432) μεταπρέπει ὑμετέροισιν ≅ λ33 ν222 ἀνδρὶ δέμας 4 εἰκυῖα (Ath.) νέῳ, ἐπιβώτορι -ων φ18 -α γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν ' νηυσὶ (τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας) Hes. Op. 120 ἀφνειοί (the golden race) -οισι (v. solus praebet Diod.) fr. 10 a, 39 ἀφ[ν]ειὸς μήλο[ισι h. Ap. 304 (κακὰ πολλὰ ἀνθρώπους ἔρδεσκεν [sc. δράκαινα]) πολλὰ μὲν αὐτοὺς ' ‹πολλὰ δὲ -α ταναύποδ'› h. Merc. 232 ‹ › 8 βόσκετο ποίην (on Cyllene) h. Ap. 536 (Ap. to keepers of his temple:) „ἕκαστος ἔχων ἐν χειρὶ μάχαιραν ' σφάζειν αἰεὶ -α· τὰ δ' ἄφθονα πάντα παρέσται" Vit. p. 20, 8 τοίων γὰρ πατέρων ἐξ αἵματος ἐκγεγάασθε ' οὔτε βαθυκλήρων οὔτ' ἄσπετα -α νεμόντων Ε556 ἁρπάζοντε (lions) ‹βόας καὶ ἴφια -α› ' σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον Θ505 ἐκ πόλιος δ' ἄξεσθε ‹ › ≅ 545 σ278 ἀπάγουσι (normal suitors) ‹ › ' κούρης δαῖτα φίλοισι υ51 καί κεν τῶν 12 (50 λόχοι of armed men) ἐλάσαιο ‹ › (βοας κα[..]τα [.. pap. 19) ψ304 ἔθεν (Pen.) εἵνεκα πολλά, ‹ › ' ἔσφαζον (suitors) Hes. fr. 204, 50 τῶν (people of Troezen etc.) ἔφατ' (Aias) εἰλίποδάς τε βόας κ[α]ὶ [ἴ]φια μῆλα ' συνελάσας δώσειν (as bride-price for Helen) Ι406 λῃϊστοὶ ... βόες καὶ ἴφια -α (and tripods and horses are κτητοί) ‹ref. perh. esp. 24 to sheep: n. πολύρρηνες› vv. 154. 296 in context of gifts Hes. fr. 240, 2 Ἑλλοπίῃ πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων ' ἀφνειῇ -οισι καὶ ... βόεσσιν ‹ › v. 3 h. Ven. 169 ἦμος δ' ἂψ εἰς αὖλιν ἀποκλίνουσι νομῆες ' βοῦς τε καὶ ἴφια -α νομῶν ἐξ Ι466 πολλὰ 28 δὲ ἴφια -α ‹καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς› ' ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες (τανύοντο διὰ φλογός) = Ψ166 α92 αἰεὶ ' μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι ‹ › = δ320 Op. 795 τῇ (on the middle fourth day) δέ τε -α ‹ › (καὶ κύνα καὶ οὐρῆας πρηΰνειν) 32 ι45 πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, ‹πολλὰ δὲ› -α ' ἔσφαζον (‹ ›) ω66 ‹ › σ' ἀμφὶ ' -α κατεκτάνομεν μάλα πίονα καὶ ... βοῦς ϑ59 δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν (Alcin. for feast), ' ὀκτὼ δ' ... ὕας, δύο δ' ... βοῦς It is sometimes held (see L⁴ 175) 36 that in the foll. places μ. refers to 'livestock' in general, but at most one can say that, while μ. still means *sheep and/or goats* here, these may be taken as representing other animals (possessions of Oedipus in general Op. 163) too: Ρ550 (χειμῶνος) ὅς ῥά τε ἔργων ' ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν ... -α δὲ κήδει ρ170 δείπνηστος ἔην καὶ ἐπήλυθε -α ' πάντοθεν ἐξ ἀγρῶν (an event typical of evening; nothing compels one to see μ. as including in its meaning all animals of vv. 180 f. or as limited to those sheep and goats slaughtered in v. 180. V. 181 is otiose here while significantly related to its context at υ251 [L⁴ 176], but deletion unsafe: presence of v. 181 certainly due to associat. w. the surrounding vv. [ρ179-81 = υ 48 249-51] and the monumental poet himself may have succumbed to the force of this associat.) τ113 (under a good king crops flourish) τίκτῃ δ' ἔμπεδα -α (πάντα Arist.), θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθῦς (cf. δ86 in 2 a) υ312 (Tel. endures the conduct of the suitors) -ων σφαζομένων ψ356 -α δ' ἄ μοι (Od.) μνηστῆρες ... κατέκειραν, ' πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐγὼ λήσσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ ' δώσουσ' Op. 163 (τοὺς μὲν ὑφ' ... Θήβῃ) ὤλεσε (war) μαρναμένους -ων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο 56 (ref. to war between Oedipus' sons: see Burkert, in: I poemi ep. rapsodici non omerici e la tradiz. orale, edd. C. Brillante et al., Padova 1981, 32 f., who suggests that μ. deprecatory as ref. to heritage of Oedipus) **2** where sheep separate from goats and vice versa **2 a** *sheep* alone Ν492 ὡς εἴ τε μετὰ κτίλον ἕσπετο -α ' πιόμεν' ἐκ βοτάνης Σ524 ὁππότε -α ἰδοίατο καὶ ... βοῦς (n. πώεα ἀργεννέων οἰῶν vv. 528 f.) δ86 ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι. ' τρὶς γὰρ τίκτει -α ... εἰς ἐνιαυτόν (cf. τ113 in 1 b) κ85 (in the land of the Laestrygonians one who never slept could earn δοιοὺς μισθούς) τὸν μὲν βουκολέων, τὸν δ' ἄργυφα -α νομεύων Hes. fr. 198, 11 δί[<δ>ου] δ' ἀπε[ρείσια ἔ]δνα, ' [πο]λλὰ μάλ' ἄργυφα μ[ῆλ]α καὶ [εἰλίποδας ἕλικ]α[ς] βοῦς h. Ap. 412 Ταίναρον, ἔνθα τε -α ‹βαθύτριχα› βόσκεται αἰεὶ ' Ἠελίοιο (see ‹ ›) δ413 λέξεται (Proteus) ἐν μέσσῃσι (seals), νομεὺς ὥς πώεσι -ων Hes. Op. 786 ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα -ων (i.e. the young males thereof) fr. 180, 9 (gold and horses) βοῶν ἀγέλας καὶ πώ[εα μήλων of ram and ewe (κ 527. 572) killed for the dead: κ532 -α, τὰ δὴ κατάκειτ' ἐσφαγμένα ... χαλκῷ, ' δείραντας κατακῆαι ≅ λ45 λ4 ἐν δὲ τὰ ‹-α λαβ›όντες ἐβήσαμεν 35 τὰ δὲ ‹ › ὠν ἀπεδειροτόμησα 20 ἐκ δὲ τὰ -α ' εἰλόμεθ' of *sheep* (n. οἰῶν μ129. 266. 299) of Helius: λ108 βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια -α ' Ἠελίου μ128 (ἔνθα) βόσκοντ' Ἠελίοιο ‹βόες καὶ ἴφια -α› ' ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα 322 δεινοῦ γὰρ θεοῦ αἵδε ‹ › ' Ἠελίου 136 (daughters of Helius sent) -α φυλασσέμεναι πατρώϊα καὶ ... βοῦς 263 (ἔνθα δ' ἔσαν βόες) πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' ... Ἠελίοιο 301 (εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν ' εὕρωμεν, μή πού τις) ἢ βοῦν ἠέ τι -ον ἀποκτάνῃ **2 b** *goats* alone Δ279 ὑπό τε σπέος ἤλασε (sc. αἰπόλος) -α ξ105 τῶν (goatherds) αἰεί σφιν (suitors) ἕκαστος (sc. αἰπόλος) -α ξ105 τῶν (goatherds) αἰεί σφιν (suitors) ἕκαστος ἐπ' ἦματι -ον ἀγινεῖ (αἰγῶν ὅς τις φαίνηται ἄριστος) ρ246 (Mel., the goatherd, hangs around the town) αὐτὰρ -α κακοὶ φθείρουσι νομῆες

D Tit. Cycl. fr. 10 p. 19 Dav.; v.l. Σ528, ξ100, h. Merc. 287. 288; suppl. Hes. fr. 17 a, 9

J.N. O'Sullivan

μῆλον II [1ⁱ, 2ᵒ, 5ᴴ] **E** mediterranean wd. that took place of IE wd. for 'apple'; borrowed by Lat. as *mālum*, later *mēlum*. – Deriv.: μηλέη, μῆλοψ **L** Murr, Pflanzenwelt 55 ff.; Fellner 78 f.

B *apple*, prob. *quince* (the golden-coloured μ. Κυδώνιον, cf. μῆλοψ) at least where golden μ. guarded by Hesperides and/or serpent (on ancient view that μ. of Hesperides were sheep see Littlewood, HSPh 72, 1967, 164 f.) or μ. given by Aphr. (Hes. fr. 76, 20) are in quest.; tree-fruit, growing on μηλέη (η115), in ἀλωή (Ι534. 540), ὄρχατος (η112) η120 bis ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ (ὄγχνην v.l.) γηράσκει, -ον δ' ἐπὶ -ῳ (-ον v.l.), ' αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλή, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ (-ον ... σταφυλή om. Ael., Athen., Diog. Laert., Ammonius) Th. 215 αἷς (Hesperides) -α πέρην ... Ὠκεανοῖο ‹χρύσεα› καλὰ μέλουσι φέροντά τε δένδρεα καρπόν 335 κεύθεσι γαίης ' πείρασιν ἐν ... παγ‹ › -α φυλάσσει (sc. ὄφις) Cat. 88, 2. 10 Trav. πα]γχρύσεα μῆλα (guarded by ὄφ]ις v. 3, cf. v. 1) ... '7 vv.' ... ἐ]πὶ μήλοις Hes. fr. 76, 20 καὶ δὴ ἔχεν (Atalanta) δύο -α so prob. *apples* (as representative tree-fruit), rather than 'tree-fruit' in gener. (contra e.g. Richter, Arch. Hom. H 141) Ι542 (χαμαὶ βάλε [Calydonian boar] δένδρεα) αὐτῇσιν ῥίζῃσι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι -ων 44

D Hes. fr. 214 (prose) J. N. O'Sullivan

μηλονόμος [1ᶜ] *herding sheep and/or goats*, of the nomadic Sacae Choer. fr. 3, 1 p. 268 Ki. (= Suppl. Hell. 319, 1) -νόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι (n. νομάδων ἄποικοι v. 2). μ. only here and Eur. Cyc. 660 (where subst., cf. μηλονόμης Eur. Alc. 573) 48 J. N. O'Sullivan

μηλοσκόπος hapax *overlooking* and so *offering a look-out over sheep and/or goats* h. 19, 11 ἀκροτάτην κορυφὴν -σκόπον (-σκοπον Allen; -σκόπος ci. Gemoll, in favour of which Ludwich, Hymnenbau 252) εἰσαναβαίνων (Pan, the νόμιον θεόν v. 5) 52 J. N. O'Sullivan

μῆλοψ only EGr.E [1ᵒ, 1ᴴ] **E** from μῆλον II (q.v.; suggested connect. w. μαλός [see Ameis.-H., Anh. on η104] very improb.); on -οπ- see ἤνοψ **E** **L** ¹Capelle, RhM 101, 1958, 8; ²Handschur, Farb- und Glanzwörter 140 f.; ³Edm. Veekenstedt, Gesch. der gr. Farbenlehre, Hildesheim 1973, 128 f. **B** 'apple-looking', *apple-coloured*; epith. of ripe καρπός ('grain') being ground at mill (barley or wheat: cf. υ108), and so *yellow, golden* (so that 'quince-coloured' very attractive: cf. L¹, L³, *pace* L²) η104 αἱ μὲν (sc. δμῳαὶ) ‹ἀλετρεύουσι μύλης› (sive μύλῃς) ἔπι -οπα καρπόν› Hes. fr. 337 ‹ ›. – W d f l d.: ξανθός, χρύσε(ι)ος 64 68 J. N. O'Sullivan

μηλῶσαι (ἀνα-) cii. h. Merc. 41

μήν s. *μάν*

μήν s. *μείς*

μήνη [2i] **E** from *μήν* (*μείς*, q.v.): with suff. *-no-* <**mēns-nā-* (see Risch p. 100)? — Deriv.: *σκοτομήνιος* **L** J. V. Kopp, D. physikalische Weltbild d. frühen gr. Dichtung (Diss.), Freiburg/Schweiz 1939, 180ff. **B** the *moon* as bright body; idea (Friedrich, A & A 28, 1982, 126 n. 61) that *μ.* refers exclusively to 'full moon' opposed (despite *περίτροχον* Ψ455) by *σκοτομήνιος* (which will refer to absence, invisibility not [just] of a full moon) and by *ἀεξομένης* of *Μήνη* (h. 32, 12); only in sim. — WdΓld.: *σελήνη* *T* 374 *τοῦ* (shield) *δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ᵢηὔτε -ηᵢς* Ψ455 *ἐν δὲ μετώπῳ* (of horse) ' *λευκὸν σῆμα τέτυκτο περίτροχον* ᵢ ⌋ J. N. O'Sullivan

Μήνη [1h] *Moon*, brightly shining deity; subject, addnessee of h. 32 (q.v. for epiths. etc.); mother of Pandia by Zeus, her only lover (vv. 14f.); called *Σελήνη* v. 17 h. 32, 1 *-ην ἀείδειν τανυσίπτερον* J. N. O'Sullivan

μηνιθμός [3i] **Σχ** sch. D *Π*62: *-ον· μῆνιν, ὀργήν· παρασχηματισμὸς ὁ τρόπος*, 202: *πάνθ' ὑπὸ -όν· ὑπὸ πάντα τὸν τῆς ὀργῆς χρόνον* **L** see *μῆνις*

B (*μηνίω*) *wrath*, like *μῆνις* (q.v.) but perh. rather as a feeling than as a force, Schwyzer I 492 (*-θμο-* bes. in intr.-pass. Bed.), see also L³ 7f.; Sandoz, Forme 69; Mawet, Sprache 27, 1981, 154 (expressif, ... pas de valeur morphol. bien définie); unconvincing taboo-substitute theory by Watkins, BSL 72/1, 1977, 194 in *Π* only: 62 *ἤτοι ἔφην γε* ' *οὐ πρὶν -ὸν καταπαυσέμεν, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ* ' *νῆας ἐμὰς ἀφίκηται, ἀϋτή τε πτόλεμός τε* 202 (Ach. to Myrm.: „Don't forget the threats you made by the ships against the Tr.) *πάνθ' ὑπὸ -όν, καί μ' ἠτιάασθε ἕκαστος*", 'during my *μ.*' see Leaf 282 *ἐλπόμενοι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλεΐωνα* ' *-ὸν μὲν ἀπορρῖψαι, φιλότητα δ' ἐλέσθαι*, cf. *I*517 (*μῆνις* B 1) W. Beck

μήνιμα [1i, 1o] **Σχ** sch. D on *X*358: ... *τῆς ἐκ θεῶν βλάβης αἴτιος* ..., sch. Barn. *λ*73: *-μα· μῆνις, ὀργή* **L** see *μῆνις*

B *cause for being wroth* (*μηνίω* q.v.), of denying burial as cause for divine *μῆνις* (q.v. B 2 a α), Porzig, Satzinhalte 147, cf. L³ 7f., Mawet, Sprache 27, 1981, 154; otherwise L² 37 (*Zornausbrüche*). — Synon.: *νεμεσσητόν*, cf. *ἔρισμα* *X* 358 (Hektor to Ach.:) „*φράζεο νῦν, ᵢμή τοί τι θεῶν -α γένωμαιᵢ* ' *ἤματι τῷ ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων* ' *ἐσθλὸν ἐόντ' ὀλέσωσιν ἐνὶ Σκαιῇσι πύλῃσιν*" *λ*73 (Elpenor to Od.: „*μὴ ἄθαπτον καταλείπειν*) *νοσφισθείς*, ᵢ ⌋" W. Beck

μῆνις [12i, 4o, 1H, 3h] **E** *μῆνις* prob. w. *μαίνομαι*, Considine, TPhS 1985, 144–170 w. lit.; on phonology Peters, Laryngale 62. — Deriv.: *μηνίω* **F** *-ις* 3, *-ιος* 3, *-ιν* 14

M 1 [⏑̯⏑] *-ιν ἀποειπ-* *T*35. 75; *-ιν* *A* 1. 75, *E*444 = *Π*711 [⏑̯⏑] *ὀπίζετο -ιν* Sc. 21; *-ιν* *I*517 [⏑̯⏑] *-ις* *O*122, *Φ*523 [⏑̯×] *-ις* *E*178; (*Διὸς δ'*) *ὠπίζετο* / *ἐποπίζεο -ιν* *ξ*283 / *ε*146, h. Ven. 290; *θεῶν δ' ὑποᵢδείσατε -ινᵢ* *β*66; *ἐᵢ* ⌋ *N* 624 2 [⏑̯⏑⏑] *-ιος* *γ*135 [⏑̯⏑⏑] *χόλου καὶ -ιος αἰνῆς* h. Cer. 350. 410

Σχ sch. D *A* 1: *-ιν· ὀργήν* (also sch. min. P. Achim 2), *E*178 *-ις· ἐπίμονος ὀργή* (cf. Eust. 8, 14ff.); sch. *A* 1 Erbse: *-ιν· ὥσπερ ἐπὶ συκῆς πρῶτον μέν ἐστιν ὄλυνθος, εἶτα φήληξ σῦκον ἰσχάς, οὕτω πρῶτον ὀργὴ θυμὸς χόλος κότος -ις*, cf. sch. min. P.Mich. 1588 on *A* 1: *-ιν· χολον ὀργην θυμον*; Ap. lex. 112, 24 *-ις· ὁ μὲν Ἀπίων μάνις· οἱ γὰρ ὀργιζόμενοί πως μαίνονται· Ἀρίσταρχος δὲ κότος πολυχρόνιος, ἀπὸ τοῦ ἐγκεῖσθαι. λέγεται καὶ ἀρσενικῶς μηνιθμὸς καὶ οὐδετέρως μήνιμα*. See Apion fr. 74 Neitzel (SGLG 3 p. 252)

L [1]Schwyzer, RhM 80, 1931, 213–217 (= Kl. Schr. 672ff.); [2]Frisk, Er. 44, 1946, 28–40 (= Kl. Schr. 390ff.); [3]Irmscher, Götterzorn, Leipzig 1950, 5ff.; [4]Schadewaldt, Homers Welt, 181ff. 338ff.; [5]Belardi, Arch. Class. 25/26, 1973/74, 61ff.; [6]Watkins, BSL 72/1, 1977, 187–209; [7]Mawet, Douleur 221. 310f.; [8]Redfield, CPh 74, 1979, 95–110; [9]J. S. Clay, Wrath of Ath., Princeton 1983, 38. 65–68; [10+]Considine, in: Studies in Honour of Webster I, edd. Betts et al., Bristol 1986, 53–64; [11]Latacz, Homer², München–Zürich 1989, 91f.; [12]Metz, Gymn. 97, 1990, 397; [13]Rabel, AJPh 111, 1990, 429–440; [14]Muellner, in: Coll. Chantraine 121–135

B *wrath* (see L for differing views on exact range and stylistic level. On Germ. transl. L³, L[11], L[12] a.o.), ref. to a resultant determination to punish on the part of the angered party, i.e. *μ.* persists (see Σχ) until it has punished or been appeased, the time-span being shorter or longer (cf. L³; dissenting L[10]); two-phase nature of *μ.* (anger > vengeful attitude) described: e.g. *ἐποπίζεο -ιν*, ' *μή πώς τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ* *ε*146 ≅ *τ*83, cf. *Π*386, *E*178; also *χόλος καὶ -ις* *O*122, h. Cer. 350. 410; *παύω χόλον, οὐδέ τί με χρὴ* ' *ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν* *T*67f., cf. 56f., *α*20f.; thus *χόλος*, 'feeling of anger' often used instead of *μ.*: e.g. of Ach.'s: *A* 192. 224, *Δ*513, *I*157. 260. 261. 299. 436. 646 (cf. 636f.). 675. 678, *K*107, *Π*30. 206. *T*16. 67. Because *μ.* only w. Ach. and gods, some assign exclusively to religious sphere (L⁷ 221, L⁹ 66, L[10]), *μ.* being extended to Ach. because, roughly speaking, of the divine nature of his anger (L[10] 57); in this it is claimed, that *μ.* differs from 'profane' *μηνίω* (q.v.). It is conceivable, though, that *μ.* is purposefully restricted to Ach. and the gods in the Il. in order to avoid detracting from Ach.'s *μ.*, the theme of the poem, by using it of other mortal angers (and restricted in epic thereafter, contrast *μηνίω*) cf. *μ.* in dir. sp. of Ach.'s anger: *I*317, *T*37, of human wrath: Theognis 749f. (see also *E*178, *β*66, *Φ*523); the question of whether *μ.* as a theme was taken over from a Meleager poem also has a bearing on this, see Lesky, RE Suppl. XI [1968] 758ff. On the other hand, Ach. is half-divine and his *μ.* does have divine support and perh. divine features; further, *μ.* of Ach. (1) only 4× lacking formulaic features in divine usage (2), though this need not mean anything. Finally, could any other anger word (see below) have been used to begin the poem? — Epith.: *αἰνή* h. Cer. 350. 410, *ὀλοή* *γ*135, *οὐλομένη* *A* 1f., *χαλεπή* *E*178, *N*624, cf. *θεοῦ/ῶν* *E*178 / *Φ*523, *β*66 (cf. *δ*583). — Synon.: *κότος* (q.v.), *μηνιθμός*, *μήνιμα*, *χόλος*, also *ἄχος*, *ἔχθος*, *θυμός*, *νέμεσις*, see L³, Considine, Acta Classica 9, 1966, 15–22. — verbs: in context w. verbs of anger: *ἀγασσάμενοι* *β*66, *κοτεσσάμενος* *E*178, *ε*146, *μηνίσας* *E*178, *νεμεσσᾶται* *ξ*283, *χαλεπήνῃ* *ε*146 (all in 2); obj. of verbs of fear, reverence: *ἀλέομαι* *E*34. 444, *Π*711, *ἐᵢδείσατεᵢ* *N*624, *ὑποᵢ* ⌋ *β*66, (*ἐπ*)*οπίζομαι* *ε*146, *ξ*283, Sc. 21, h. Ven. 291 (all in 2); subj. of verb (near personification): *A* 1ff., cf. *I* 517 (1), *Φ*523, *γ*135, cf. *O*122 (2) 1 of Ach.: *A* 1 *-ιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος* ' *οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,* ' *πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν* ' *ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν* ' *οἰωνοῖσί τε πᾶσι*, on epith. Bowra, Tradition 17f. *I*517 (If Ag. did not offer gifts and were unrelenting) *οὐκ ἂν ἔγωγέ σε -ιν ἀπορρίψαντα κελοίμην* ' *Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι κατέουσί περ ἔμπης*, cf. *Π*282 (*μηνιθμός* B) *T* 35 *ἀλλὰ σύ γ' εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιούς,* ' *-ιν ἀποειπὼν Ἀγαμέμνονι, ...* ' ... *ἐς πόλεμον θωρήσσεο* 75 *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἐχάρησαν* ... *Ἀχαιοὶ* ' *-ιν ἀποειπόντος μεγαθύμου Πηλεΐωνος* 2 of gods 2a towards humans 2aα for infractions against cult, religion, ethics: *A* 75 *ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διὶ φίλε, μυθήσασθαι* ' *-ιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος* *γ*135 *τῷ σφεων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον* ' *-ιος ἐξ ὀλοῆς γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,* ' *ἥ τ' ἔριν Ἀτρεΐδῃσι μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε*, cf. 145f. *E*178 (pray to Zeus and try to shoot Diom.) *εἰ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν* ' *ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι -ις*, cf. *ε*146 in 2 b β *ξ* 283 (the Egyptians wanted to kill me) *ἀλλ' ἀπὸ κεῖνος ἔρυκε, Διὸς δ' ὠπίζετο ᵢ-ιν* ' *ξεινίου, ὅς*ᵢ *τε μάλιστα νεμεσσᾶται κακὰ ἔργα* *N*624 (Men. to Tr.:) *οὐδέ τι θυμῷ* ' *Ζηνὸς*

ἐριβρεμέτεω χαλεπὴν ἐδείσατε ⌊ ⌋ τέ ποτ' ὕμμι διαφθέρσει πόλιν αἰπὴν Β 66 (stop using up my possessions) θεῶν δ' ὑποδείσατε -ιν, ' μή τι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα Sc. 21 θεοὶ δ' ἐπὶ μάρτυροι ἦσαν· ' τῶν ὅ γ' ὀπίζετο -ιν, ἐπείγετο δ' ὅττι τάχιστα ' ἐκτελέσαι μέγα ἔργον, ὅ οἱ Διόθεν θέμις ἦεν Φ 523 ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρὺν ἵκηται ' ἄστεος αἰθομένοιο, θεῶν δέ ἑ -ις ἀνῆκε **2aβ** for ignoring their commands: Ε 444 ὣς φάτο (Ap.), Τυδείδης δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω, ' -ιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος = Π 711 h. Ven. 291 (do not boast of having mated w. Aphr.) σὺ δὲ φρεσὶ σῇσι νοήσας ' ἴσχεο μηδ' ὀνόμαινε, θεῶν δ' ἐποπίζεο -ιν **2b** towards other gods: **2ba** Dem. over her stolen daughter: h. Cer. 350 Περσεφόνειαν ' ἐξαγαγεῖν Ἐρέβευσφι μετὰ σφέας, ὄφρα ἑ μήτηρ ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσα χόλου καὶ -ιος αἴνῆς ' ἀθανάτοις παύσειεν + 410 **2bβ** for ignoring Zeus' commands: Ε 34 (Ares, let us leave the outcome of the battle to Zeus) νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα -ιν Ο 122 ἔνθα κ' ἔτι μείζων τε καὶ ἀργαλεώτερος ἄλλος ' πὰρ Διὸς ἀθανάτοισι χόλος καὶ -ις ἐτύχθη (if Ath. had not stopped Ares) ε 146 (Hermes to Kal.:) οὕτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο -ιν, ' μή πώς τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ, cf. Ε 178 in 2 a α

W. Beck

μηνίω [12[i], 2[o]] **E** < μῆνις. — Deriv.: μηνιθμός, μήνιμα **F** -ίει 1; impf. -ιε(ν) 3, -ι(ε) 1, ἐ-ιε 1, ἐπε-ιε 1; ἀπο-ίσει 1; imp. -ι(ε) 1; ⌊-ίσας⌋ 1, ἀπο⌊ ⌋ 2, ἀπο-ίσαντος 2. — On changing quantity of -ι-, Schulze, QE 346ff. (-ί- Attic), see also Ruijgh, Kratylos 20, 1975, 88 (-ῑ-, -ῖσω rare)

M **1** [⏑̲] -ι' Α 422 [⏑̲] -ι' Μ 10 **2** trisyll. **2a** [⏑̲⏑⏑] -ιε Α 488 [⏑̲⏑⏑] -ίει ρ 14 [⏑̲⏑⏑] -ιε δίῳ Σ 257 **2b** [-⏑̲] -ιεν Β 769 **2c** [⏑̲⏑⏑] ἐ-ιε Α 247 [⏑̲⏑⏑] ἐπε-ιε δίῳ Ν 460 **2d** [⏑̲-⏑̲] ἀπο-ίσει π 378; ἀπο-ίσας Β 772 = Η 230 / Ε 178 **3** [⏑̲-⏑̲×] ἐμοῦ ἀπο-ίσαντος Ι 426, Τ 62

Σχ **1** simplex: sch. D Α 247 etc.: glossed by ὀργίζομαι (sch. min. P.Oxy. 3238 on Α 422) **2** compds.: **2a** ἀπο-: sch. D Β 772: ἀπο-ίσας· ⌊ἐπιμόνως⌋ ὀργισθείς, Ι 426: ἀποίσαντος· σφόδρα ὀργισθέντος **2b** ἐπι-: Ν 460: ἐπε-ιε· ⌊ ⌋ ὠργίζετο

L see μῆνις

B *be wroth, be* or *act. w.* μῆνις (q.v.): 10 x of Ach., 4 other instances with humans (Α 247, Ν 460, π 378, ρ 14), 1 x of a god (Ε 178). Because of the reversed distribution of μ. to μῆνις (q.v.), question of whether μ. belongs to a less exalted (relig.) level of speech (L[10], cf. L[2]). Since μ. is denom. and mainly used of Ach., clearly ref. to his μῆνις, the most important use of that word in the poems, and to that of a god (Ε 178), it can hardly ref. to a different concept or have a diff. level in the epic language; the diff. distribution must be due to undefined causes or chance (cf. also μηνιθμός, μήνιμα). The compds. ἀπο- (Β 372 = Η 230, Ι 426, Τ 62, π 378) and ἐπι- (Ν 460) are emphatic reinforcing the meanings of their stems (aor., fut. and pres.). Synt.: w. dat. pers. Α 422, Β 772 = Η 230, Ε 178, Ν 460, Σ 257; advs. αἰεί Ν 460, ἑτέρωθεν Α 247, μάλα ρ 14; w. other anger verb κοτεσσάμενος Ε 178. — Synon.: see κοτέω **1** pres. stem.: *be wroth,* simplex exc. Ν 460 ἐπι- **1a** w. dat. pers.: Α 422 σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ... ' -ι' Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν Σ 257 ὄφρα μὲν οὗτος ἀνὴρ Ἀγαμέμνονι -ιε δίῳ (the Achaeans were less dangerous) Ν 460 (Deiph. found Aen. standing at the extreme back of the fray) αἰεὶ γὰρ Πριάμῳ ἐπε-ιε δίῳ, ' οὕνεκ' ἄρ' ἐσθλὸν ἐόντα μετ' ἀνδράσιν οὔ τι τίεσκεν, cf. Ε 178 in 2 (ἔπι μῆνις) **1b** otherwise: Α 247 (σκῆπτρον βάλε γαίῃ) ἑτέρωθεν ἐ-ιε 488 αὐτὰρ ὁ -ιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι '... ' οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κτλ. Β 769 (Ajax was the best) ὄφρ' Ἀχιλεὺς -ιεν· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν Μ 10 ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην καὶ -ι' Ἀχιλλεὺς (and Troy was safe, the Achaean Wall stood) ρ 14 (send him to beg in town) ὁ ξεῖνος δ' εἴ περ μάλα -ίει, ἄλγιον αὐτῷ ' ἔσσεται· ἡ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι, here app. jocular, a beggar has no means of punishment; see also L[2] 35 **2** aor. stem: become wroth, conceive a μῆνις, ἀπο- exc. Ε 178 **2a** w. dat. pers.: Ε 178 εἰ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν ' ἱρῶν -ίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις Β 772 (ἐν νήεσσι) κεῖτ' ἀπο-ίσας Ἀγαμέμνονι = Η 230 **2b** otherwise: Ι 426 (let the leaders devise another saving μῆτιν) ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ' ἑτοίμη, ' ἣν νῦν ἐφράσσαντο ἐμεῦ ἀπο-ίσαντος Τ 62 (I wish Briseis had died the day I took Lyrnessos; then so many Achaeans would not have died) δυσμενέων ὑπὸ χερσίν, ἐμεῦ ἀπο-ίσαντος **3** future, ἀπο- like 2: *shall become wroth* (see F) π 378 (let us act, for I don't think that Tel. will slacken) ἀλλ' ἀπο-ίσει, ἐρέει δ' ἐν πᾶσιν ἀναστὰς ' οὕνεκά οἱ φόνον αἰπὺν ἐράπτομεν

W. Beck

μήνυτρον [2[h]] *reward for disclosure,* cf. θρέπτρα h. Merc. 264 οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, οὐκ ἄλλου μῦθον ἄκουσα· ' οὐκ ἂν μηνύσαιμ', οὐκ ἂν -ον ἀροίμην ≅ 364

W. Beck

μηνύω [4[h]] **E** unknown, on -ῡ- (h. Merc. 254) see Zumbach, Neuerungen 52. — Deriv.: μήνυτρον **B** *disclose* h. Merc. 254 ὦ παῖ, ὃς ἐν λίκνῳ κατάκειαι, -έ μοι βοῦς ' θᾶττον 373 -ειν δ' ἐκέλευεν ἀναγκαίης ὑπὸ πολλῆς, ' πολλὰ δέ μ' ἠπείλησε βαλεῖν ἐς Τάρταρον 264 οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, οὐκ ἄλλου μῦθον ἄκουσα· ' οὐκ ἂν -σαιμ', οὐκ ἂν⌊μήνυτρον⌋ ἀροίμην ≅ 364, see ⌊ ⌋

W. Beck

Μῆονες s. Μῄων

Μηονίη [2[i], 1[h]] **E** ON auf -ίη (vgl. Schwyzer I 469; Risch § 41 b) zu nicht-gr. VN (vgl. F. Sommer, Die Aḫḫijavā-Urkunden, SB München N.F. 6, 1932, 323) **L** [1]Bürchner, RE XIII/2 (1927) 2122f. s.v. Lydia 1.(1); [2]Ruge, RE XIV/1 (1928) 582f. s.v. Maionia 1; [3]H. Treidler, Kl. P. 3 (1969) 797 s.v. Lydia I, 902 s.v. Maionia 1; [4]L. Zgusta, Kleinas. Ortsnamen (1984) 358 § 754 s.v. Μαιονία **Σχ** sch. Σ 291 (a[2]): καὶ Λυδία οὔπω ἐκαλεῖτο (vgl. Μῄων Σχ) **FM** [⏑̲⏑̲] -ίης ἐρατεινῆς Γ 401, -ίην ἐρατεινήν Σ 291, h. Ap. 179

B ON, *Maionien*: Γ 401, Σ 291, h. Ap. 179; im westlichen Kleinasien im Bereich des Τμῶλος u. der Γυγαίη λίμνη (vgl. Μῄων B; L[1–4]); zusammen mit Φρυγίη Bez. für 'Kleinasien' (vgl. Γ 401, Σ 291), mit Λυκίη u. Μίλητος II der Bereich des Apollon in Kleinasien (vgl. h. Ap. 179f.). *M.* entspricht etwa Λυδίη, das in der älteren Überlieferung des fgrE nicht erwähnt ist (vgl. Λυδίη, Λυδοί; L[3])

G. Steiner

Μηονίς [1[i]] **E** Fem. auf -ίδ- zu VN Μῄων (vgl. Risch § 51 c; Meier, -ίδ- 29, 32) **FM** [⏑̲⏑̲] -ίς Δ 142 **B** *Maionerin,* appos. zu γυνή: Δ 142, wie eine Κάειρα (s.d.) geschickt beim Färben von elfenbeinernen Wangenklappen des Zaumzeugs mit Purpur

G. Steiner

μήποτε s. μή

μῆρα s. μηρός

μηρία n.pl. [6[i], 10[o], 1[H]] **E** from μηρός, see Risch § 41 a **F** acc. -ία 11, -ί(α) 6 (for uncertainty w. -ία κ-/-ί' ἐκ- cf. Allen and Ludwich γ 9. 273, δ 764, τ 366, see also 773 and sch. Erbse Α 464; v. Thiel mostly -ί') **M** **1** [⏑̲] -ί' ἔκηε/ἔκαιον Ω 34, ι 553 [⏑̲] βοῶν ἐνὶ -ί' ἔκηεν/αν Χ 170, χ 336; (πίονα) -ί' ἔκηα Α 40, Θ 240 **2** [⏑̲⏑̲] πίονα -ία καῖε/κῆ' Λ 773, τ 366; ⌊ἐπὶ -ία⌋ κῆε ρ 241, ⌊ ⌋ φ 267, -ία κῆε γ 273 [⏑̲⏑̲] ἢ βοὸς ἢ οἰὸς κατὰ πίονα -ία καίων/κῆε γ 273; ἐπὶ -ία καῖον γ 9; -ία καῖεν/καίειν τ 397, Op. 337; -ία γ 456 **Σχ** sch. D Α 40: -ία· τὰ μηριαῖα ὀστᾶ, cf. Ap. lex. 112, 27

B either *thigh-bones* or *thigh-pieces* of cattle, sheep, and goats, sacrificially burned, see μηρός, -α. Disputed whether *Homer* means bare bones wrapped in fat (Hes. Th. 535ff. and later, see Meuli, Phyllobolia, Festschr. v. d. Mühll, Basel 1946, 215) or bones with meat adhering; most for bare bones:

Σχ. +Meuli 213ff.; Nilsson, GrR I 143f.; West on Th. 557; Burkert, GrR 102f., ⌊Entretiens Hardt XXVII⌋ 81; Kirk, ⌊ ⌋ 61–68, Iliad on *A* 447–468; with flesh: Ziehen, RE [1939] 614; Cherniss and Fontenrose, AJPh 71, 1950, 89f., Vermeule, Arch. Hom. V 97; no explic. mention of eating thigh-flesh and one may ask whether the thigh-muscles of bulls, at any rate, were suitable for eating roasted (no mention of cooking). – Adjs.: *ἀγλαά* Op. 337, *πίονα* 5×, *πολλά* 3×, *κεχαρισμένα* *τ* 397. – Verbs: (*ἐπὶ* ...) *καίω* exc. *γ* 456 (*ἐκ* ... *τάμνον*, + *καῖε*), *φ* 267 (*ἐπὶ* ... *θέντες*) **1** w. mention of wrapping of fat: w. *ἐπί*: *γ* 456 *αἴψ' ἄρα μιν διέχευαν, ἄφαρ δ' ἐκ -ία τάμνον ' πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν ' δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν. ' καῖε δ' ἐπὶ σχίζης ὁ γέρων* *ρ* 241 *νύμφαι κρηναῖαι, ..., εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς ' ὕμμ' ἐπὶ -ία κῆε, καλύψας πίονι δημῷ, ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων, τόδε μοι κρήηνατ' ἐέλδωρ* *Θ* 240 *ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι* (sc. *βωμοῖσι*) *βοῶν δημὸν καὶ ⌊-ί' ἔκηα⌋, ' ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι* w. *κατά*: *A* 40 *ἢ εἰ δή ποτέ τοι* (Ap.) *κατὰ πίονα ⌊ ⌋ ' ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κτλ.* *O* 373 *Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτέ τίς τοι ἐν Ἄργεϊ περ πολυπύρῳ ' ἢ βοὸς ἢ οἰὸς κατὰ ⌊πίονα -ία⌋ καίων ' εὔχετο νοστῆσαι* ≅ *δ* 764 (*κῆε*) otherwise: *Λ* 773 *Πηλεὺς ' ⌊ ⌋ καῖε* (Arist., v.l. *ἔκαιε*, vulg. *ἔκηε*) *βοὸς Διὶ* ... ' *αὐλῆς ἐν χόρτῳ* *τ* 366 *οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν Διὶ* ... ' ⌊ ⌋ *κῆ' οὐδ' ἐξαίτους ἑκατόμβας* **2** fat not mentioned: w. *ἐπί*: *γ* 273 *πολλὰ δὲ -ία κῆε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς* *X* 170 *ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ ' Ἕκτορος, ὅς μοι πολλὰ ⌊βοῶν ἐπὶ -ί' ἔκη⌋εν* (on Ida and in the city) *χ* 336 *ἔνθ' ἄρα πολλὰ ' Λαέρτης Ὀδυσεύς τε ⌊ ⌋αν* (on altar of Zeus) *γ* 9 (*ἐννέα ταύρους*) *σπλάγχνα πάσαντο, θεῷ δ'* (Pos.) *ἐπὶ -ία καῖον* (v.l. *ἷζον, -ί' ἔκηον/αν*) Op. 337 *κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν ' ἁγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ -ία καίειν* *φ* 267 *αἴγας ἄγειν, ..., ' ὄφρ' ἐπὶ -ία θέντες Ἀπόλλωνι ... ' τόξου πειρώμεσθα* otherwise: *Ω* 34 (*σχέτλιοι θεοί*) *οὔ νύ ποθ' ὑμῖν ' Ἕκτωρ -ί' ἔκηε βοῶν αἰγῶν τε τελείων;* *ι* 553 *τὸν δ'* (ram) *ἐπὶ θινὶ ' Ζηνὶ* ... ' *ῥέξας -ί' ἔκαιον·* *ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν* *τ* 397 *Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα -ία καῖεν ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων*

W. Beck

μήρινθος f. [5ⁱ] **E** pre-Gr., rel. to *μέρμις* and *μηρύομαι*, see Moreschini Quattordio, *-NTH-* 69f. **Σχ** sch. D *Ψ* 854: *-ῳ· σπάρτῳ, σχοινίῳ* **B** *line* or *string* (*λεπτῇ* *Ψ* 854) used to keep dove attached to mast in archery contest. Cf. *μέρμις* *Ψ* 854 *ἐκ δὲ τρήρωνα πέλειαν ' λεπτῇ -ῳ δῆσεν ποδός* 857 *ὃς δέ κε -οιο τύχῃ, ὄρνιθος ἁμαρτών* (wins second prize) 866. 867 *αὐτὰρ ὁ -ον βάλε πὰρ πόδα, τῇ δέδετ' ὄρνις· ' ἀντικρὺ δ' ἀπὸ -ον τάμε πικρὸς ὀϊστός* 869 *ἡ δὲ παρείθη ' -ος ποτὶ γαῖαν*

W. Beck

μηρίον s. *μηρία*

Μηριόνης [57ⁱ] **E** doubtful, prob. not Gr.: in appearance possibly < place-name, another suggestion derives w. *μήρινθος* < hypoth. non-Gr. **mēr-* 'bow' (v. Kamptz 295. 352); see also Szemerényi, Scripta minora III 1597 s.v.

F *-ης* 40, *-η* 4, *-αο* 3, *-ῃ* 5, *-ην* 5 **M 1** [⏑⏑⏑] *-ης (τ') ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ* *B* 651 ≅ *H* 166 = *Θ* 264 = *P* 259; *-ης δ' ἀπιόντα/ος* *N* 567. 650; *⌊-ης δ' ἄρα⌋, οἱ (θεράπων εὖς)* *Δ* 254, *N* 246, *⌊ ⌋* *Ψ* 351; *-ης δέ* *E* 59, *Ξ* 514; *-ης δ'* *K* 260, *N* 159. 531, *Π* 342, *Ψ* 614; *-ης* *K* 59, *Ψ* 113 = 124; *-η* *N* 249, *Π* 617. 627; *-ην τε καί* *N* 93 = 479 [⏑⏑⏑] *τὸν δ' ⌊αὖ -ης⌋* *N* 254 = 266 = *Π* 619ⁱⁿ, *⌊ ⌋* *Π* 603; *τὸν*⁺ *(δ')* ... *-ης* *E* 65, *K* 196, *N* 306, *Ψ* 356; *-ης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ* *N* 295 = 328 ≅ 528; *αὐτὰρ/⌊ἂν δ' ἄρα -ης⌋ θεράπων εὖς* *Ψ* 528 ≅ 860 = 888, *⌊ ⌋* *Ψ* 882; *-ης/-ῃ τε καί* *N* 304, *P* 668; *-ην τε* *O* 302; *-ης* *K* 229, *N* 575, *P* 620; *-ῃ* *K* 270, *Ψ* 896; *-ην* *I* 83 [⏑⏑⏑] *δ' ἄρα -ης* *Ψ* 870; *-ης* *P* 717; *δ' ... -ῃ δόρυ* *Π* 608, *δόρυ -ῃ* *Ψ* 893 [⏑⏑⏑] *-η/ην τε* *P* 669, *T* 239 **2** [⏑⏑⏑] *-αο* *N* 164, *P* 610, *Ψ* 877 **3** in same verse w. *⌊Ἰδομενεύς⌋*⁺: *⌊ ⌋* *N* 304; *θεράπων ... Ἰδομενῆος* *Ψ* 113 = 124, *Ψ* 528 ≅ 860 = 888. – On formulae: W. Merritt Sale, GRBS 30, 1989, 362f.

Σχ EM 586, 43: *-ης· ὁ διὰ τῶν μηρῶν τὴν ὄνησιν φέρων καὶ ἑαυτῷ ἐμποιῶν· ταχὺς γάρ· καὶ Μόλος δὲ ὁ τούτου πατήρ, ἀπὸ τοῦ μολίσκειν* (cf. AP 5, 36; 12, 97. 247; S. E., P. 3, 199)

L [1]Spieß, Menschenart u. Heldentum, Paderborn 1913, 215–217; [2]Kuiper, Mn. 47, 1919, 44–55; [3]Krischan-Kroll, RE 15 [1931] 1031–1035; [4]Friedrich, Verwundung 52–57; [5]Kullmann, Quellen 104–106. 334; Michel, Erläuterungen 67ff.; [7]J. S. Clay, Wrath of Athena, Princeton 1983, 84–88; [8]Willcock, Companion to the Il., Chicago 1976, 55. 147; [9]id., in: Homer, Beyond Oral Poetry, edd. Bremer et al., Amsterdam 1987, 147

B Cretan chief, second-in-command to Idom. (*B* 645ff., *Δ* 254 etc., see L⁶ 67ff.) to whom he stands as *ἑταῖρος, θεράπων, ὀπάων* (see below); we are told nothing of M.'s home on Crete, though *P* 610f. could indicate the area of Lyktos. M. is called son of *Μόλος* (*K* 269, *N* 249); no statement in Il. on rel. to Idom. (nephew Apollod. 3, 3, 1, cousin D. S. 5, 79, cf. L⁶ 69 n. 6, simil. L², otherwise L⁴ 56f.; Hygin. fab. 97 names a mother [†] Melphis). M. clearly reveres Idom. whom he dutifully follows (e.g. *Δ* 254, *N* 306ff.), only to save the latter does he usurp command (*P* 608ff.). M. is depicted as keen (*ὀξύς* Eust. 944, 44. 945, 17), enterprising, and efficient – on and off the field (see on *Ψ* below); no wonder that there are thematic connections w. Od. (*K* 260ff., L⁷, Haft, CIJ 79, 1984, 295ff.); as a young, second-in-command M. is clearly striving to be first-rate and a worthy successor to Idom., hence his aptness and eagerness for special assignments and duels (*H* 165f., *I* 68ff., *K* 180ff. 229, *Ψ* 110ff.) and for contests: he is the only Gr. to participate in three (*Ψ* below). In battle M. appears as an archer once (*N* 650ff., cf. *K* 260ff., *Ψ* 859ff.), otherwise as a spearman: of four kills in the abdominal region, three are M.'s work (*E* 59ff., *N* 568ff. 650ff.); this has been interpreted as the poet's attempt to give the newcomer, M., some profile (L⁴, L⁸ 52, cf. L³ 1032, opposed by L⁶ 107–110). As a young second commander (*κοῦρος*) M. appears w. others, e.g. Euryp., Thoas, but esp. w. the Nestorids, Antil. and Thrasym. (*I* 81ff., *K* 54ff. 180ff. 229ff., *N* 93 = 479, *T* 238ff., *Ψ* 351ff., cf. Q. S. 12, 319f.), also the mysterious Lykomedes (q.v.). Like Idom., M. can on occasion talk too much (*Π* 626ff., L¹, cf. *N* 246ff.). – Epiths.: *ἀγοὶ ἀνδρῶν* *N* 304, *Κρητῶν ἀγοί* *Γ* 231; *ἄριστοι* *N* 117; *⌊ἀτάλαντος⌋ Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ, θεῷ ⌊ ⌋ Ἄρηϊ* (see M 1 above), *ἰσόθεος φώς* *Π* 632; *δαΐφρονος* *N* 164, *δουρικλυτός* *Π* 619, *ἐσθλός* *Π* 627, *Ψ* 113, *⌊θεράπων⌋ εὖς* *N* 246, *Ψ* 528 ≅ 860 = 888, *⌊ ⌋* *Ψ* 113 = 124, *ὀπάων* *H* 166 = *Θ* 264 = *P* 259, *K* 59; *ἥρως* *N* 575, *Ψ* 893. 896, *κούρητας ἀριστῆας Παναχαιῶν* *T* 193, cf. 248, *κοῦροι (νέοι)* *I* 68, *N* 95; *μήστωρας ἀϋτῆς* *N* 93 = 479; *Μόλου υἱέ* *N* 249; *ὀρχηστήν* *Π* 617, *πόδας ταχύ* *N* 249; *πεπνυμένος* *N* 254 = 266, *πέπον* *Π* 628, *φίλτατε* *N* 249. – **Pre-Il.** For theories see L⁶ 71ff. 113ff., L², Webster, Mycenae² 115–118, L⁵. – **In Il.** *B*: (Cat. of ships) subordinate (to Idom.) leader of Cretans (651, cf. 645). *Δ*: (Epipolesis) while Idom. marshalled the front fighters, M. urged on the back ranks (254). *E*: (Idom. slew Phaistos, 43–48) M. slew Phereklos (59–67). *H*: like Idom. and others offers to duel w. Hektor (165ff.). *Θ*: tog. w. others, Idom. and M. follow Diom. in attacking the Tr. (263f.). *I*: one of seven young (*κούροισιν* 68) officers of the night guard (83, cf. *Θρασυ-, Λυκομήδης*). *K*: Ag. plans to send Nestor to night guard which he says is commanded by Nestor's son (Thrasym.) and Idom.'s helper M. (54–59, cf. Idom. 53). The council members find the commanders of the night guard awake and armed, like sheep-dogs; M. and Thrasym. are invited to take part in the deliberations (180–197). Both M. and Thrasym., among others, wished to join Diom. on the spying-expedition (229). (Thrasym. arms Diom.) M. arms Od. w. bow, sword, and boar's-tusk helmet which Autol. once stole and which was given to Molos, M.'s father (260–271; orig. cap of invisibility L² 47; pre-Homeric:

Webster, Mycenae² 115–118, sceptical F. Hampl, Il. ist kein Geschichtsbuch, Innsbruck 1962, 55f.). *N*: M. w. Antil. and other young Gr. leaders exhorted by Pos.-Kalchas to oppose Hektor (93, cf. 95). M. casts at Deïph., but his spear breaks on the latter's shield; M. retreats to his companions, angered at loss of victory and spear (159–166). Idom., who has taken care of a wounded retainer and then armed himself, meets M. near Idom.'s hut; M. has come to get another spear (246–248); Idom. asks why M. has come and assures him that he himself is on his way to fight (248–253); M. explains his purpose and Idom. offers him one of the many he has won from the Tr. (259–265); M. responds that he also has many such trophies, but his hut is farther away; and he asserts that he is not avoiding danger but must, by all accounts be reckoned among the valorous (266–273); Idom. replies that this is clear: „*τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι;*" (274f.); M. has shown his courage particularly in ambushes (276–287); and if M. should be wounded, always in front (288–291); Idom. orders an end to useless chatter and tells M. to take a spear (292–294, „semi-comic" L[8], L[9]). M. takes a spear and he and Idom. go to join the battle (295–297); they are likened to Ares and his son Phobos: *φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβής* (298–305); M. asks Idom. where they should fight; Idom. decides for the left and M. follows him (306–329); Idom. and M. join the battle and become a center of fighting (330–344). Idom., under attack by Aen., summons others incl. M. (and Antil.) to his aid (476–486); they draw up w. Idom. and Aen. summons help incl. Deïph. (487–495). When Deïph. tries to strip Askalaphos, M. jumps at him, wounding his arm and jumps again, „like a vulture", extracting the spear before retreating to his companions (527–533). M. hits w. a cast the retreating Adamas below the navel; he writhes until M. extracts his spear (566–575). M. hits the retreating Harpalion (son of the king of the Paphlagonians) w. an arrow in the right hip, piercing the bladder (650–655; Lorimer, Monuments 296). *Ξ*: in the Tr. rout, after Peneleos slew Ilioneus, M. slew Morys and Hippotion (514). *O*: w. Idom. (among others) forms nucleus of resistance against Hektor (301–305). *Π*: after Peneleos slew Lykon, M. slew Akamas, having speared him in the right shoulder; then Idom. slew Erymas; the Gr. likened to wolves (342–357). M. slew Laogonos (603–607); then M. dodged a cast by Aen. who in anger calls M. „a dancer" (608–618). M. responds w. his own threats (619–625) which elicit from Patr. a scolding for talking and not fighting; M. follows Patr. (619–632). *P*: in fight over Patr.'s corpse, Idom. and M. (among others) come to the aid of Men. and Ajax (256–261). Hektor's cast misses Idom. but kills Koiranos, M.'s charioteer who has come to Idom.'s aid; M. picks up the reins and exhorts Idom. to drive to the ships, for the Gr. have no more strength (608–625). Men. exhorts the Ajaxes and M. to fight for Patr.'s corpse, while he goes to find Antil. (668–672). At Ajax's suggestion, Men. and M. carry away Patr.'s corpse, while the Ajaxes protect them (715ff.). *T*: Nestor's sons tog. w. M. and Lykomedes (among other young leaders), go to fetch Ag.'s gifts to Ach. (238ff.). *Ψ*: M. takes charge of bringing wood for Patr.'s pyre (110–126). M. is the fifth (and last) participant to join the chariot-race; the fourth starting place is assigned him by lot (351–356). M. finished a spear's cast behind Men.; M. had the slowest horses and was himself the worst driver; only Eumelos who had wrecked, finished later (528–533). His prize was two gold talents (614f.). M. joins Teukros in the archery contest; Teukros is assigned the first shot by lot, but he fails to promise Ap. a sacrifice and misses the bird, cutting the tether-string (859–869); M. quickly promises Ap. a hecatomb and succeeds in shooting the bird in flight; M.'s prize is ten axes (870–882, Lorimer, Monuments 296, L[5], L[7]). M. joins Ag. in the spear-throwing contest; Ach. declares Ag. the winner without a contest and asks him to give M. the spear; M. gives the spear to Talth. (884–897, presumption: Geppert, Hom. Gesänge I, Leipzig 1840, 213, L[1]). — **Post-Il.** in Tr. Horse: Q. S. 12, 320; return to Crete: *γ* 191f. (cf. D. S. 5, 79, AP 7, 322); in Paphlagonia: St. Byz. *Κρῆσσα* (see L[3]

D *Π* 607 a, *Ψ* 538 b; Hes. fr. 196, 2 suppl. Blass

W. Beck

μηρός m.; **μῆρα** n.pl. [23[i], 13[o], 2[H], 1[h]; 2[i], 4[o]] **E** w. Lat. *membrum* etc., see Eichner, in: Gramm. Kategorien 144 w. n. 62. — Deriv.: *-ία*

F (singulative) *-ός* 1, *-οῦ* 16, *-όν* 9, acc. *-ώ* 6, *-οί* 1, *-ούς* 6; (collective) nom. *-(α)* 4, acc. *-α* 1, *-(α)* 1

M **1** monosyll. [⏑̄] *-(α)* *γ* 179 [⏑̄] *κατὰ -(α) ἑκάη Α* 464 = *Β* 427 = *γ* 461 = *μ* 364 **2** disyll. **2 a** [⏑̄⏑] *-α δὲ κήαντες ν* 26 [⏑̄⏑] *-όν Ε* 660 [⏑̄⏑] *κατὰ ⌞-όν οἶστῷ⌟ Λ* 662 = *Π* 27, *Λ* 810; ⌞ ⌟ *Λ* 583 [⏑̄×] *-ός Ε* 305; *-όν Λ* 584, *Π* 308, Sc. 363 **2 b** [⏑̄–] *-οῦ Ε* 666, *Λ* 829; *-όν* Sc. 460; *-ώ Π* 125; *-ούς τ(ε) Α* 460 = *Β* 423 = *μ* 360, *θ* 135 [–⏑̄] *-οῦ Ε* 694 [⏑̄–] *-οῦ Λ* 844 [⏑̄×] *φάσγανον ⌞ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ -οῦ⌟ Α* 190; *ξίφος* ⌞ ⌟ *ι* 300, *κ* 126. 294. 535 = *λ* 48; *(ἐγὼ) δ' ἄρ* ⌞ ⌟ *Φ* 173, *κ* 321, *λ* 24; *ἄρ παχέος παρὰ -οῦ Π* 473 = *κ* 439 = *λ* 231; *καὶ ὦ ⌞πεπλήγετο -ώ⌟ Μ* 162 ≅ *Ο* 397 = *ν* 198, ⌞ ⌟ *Ο* 113, *πλήξατο -ώ* h. Cer. 245; *-οί Δ* 146; *-ούς Κ* 573, *σ* 67

Σχ sch. D *Α* 464: *κατὰ μῆρ' ἑκάη· κατεκάη τὰ μηριαῖα ὀστᾶ*; on accent *μηρός/μῆρα* sch. Erbse

B *thigh* (1), *thigh-bone* (1 b), *sacrificial thigh-piece(s)* (1 c, 2); collective *-α* (2); see *-ία* **a d j s.**: *εὐφυέες Δ* 146, *γυμνωθέντα* Sc. 460, *θαλερώ Ο* 113, *καλούς, μεγάλους σ* 67, *παχέος Π* 473 = *κ* 439 = *λ* 231 Cf. *ἐπιγουνίς* (*ρ* 225, *σ* 74), *πρυμνὸν σκέλος* (*Π* 314f.), *σάρξ* (Sc. 363. 460) **1** m. *-ός* **1 a** of human thigh **1 a α** upper part of leg, see Laser, Arch. Hom. S 15f. *σ* 67 *ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μήδεα, φαῖνε δὲ -ούς ' καλούς τε μεγάλους τε θ* 135 *φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστι, ' -ούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω χεῖρας κτλ.*, cf. *Δ* 146 (1 a δ) *εὐφυέες Κ* 573 *αὐτοὶ δ' ἰδρῶ πολλὸν ἀπονίζοντο θαλάσσῃ ' ἐσβάντες κνήμας τε ἰδὲ λόφον ἀμφί τε -ούς* **1 a β** where sword hangs: see M 2 b [⏑̄×] **1 a γ** struck in fear or vexation, followed by speech introd. (Onians, origins 184f.; S. Lowenstam, The Death of Patroclos, Königstein 1981, 31–67 „The Gesture of Thigh-Slapping") *Ο* 113 (on hearing death of his son) *Ἄρης θαλερὼ ⌞πεπλήγετο -ὼ ' χερσὶ καταπρηνέσσ', ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα⌟* 397 (ships in danger) *ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα καὶ ὦ* ⌞ ⌟ (Patr.) = *ν* 198 (Od. does not recognize Ithaka) *Μ* 162 (vexed by Gr. resistance) *ὤμωξέν τε καὶ ὦ πεπλήγετο -ὼ ' Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ηὔδα Π* 125 (ships start to burn) *Ἀχιλλεὺς ' -ὼ πληξάμενος Πατροκλῆα προσέειπεν* h. Cer. 245 *κώκυσεν δὲ καὶ ἄμφω πλήξατο -ὼ ' δείσασ' ᾧ περὶ παιδί* **1 a δ** w. wounds w. spear wounds: *Ε* 660 *Τληπόλεμος δ' ἄρα -ὸν ἀριστερὸν ἔγχεϊ μακρῷ ' βεβλήκειν, αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα, ' ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα Π* 308 *βάλε -ὸν ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι, διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε ' ῥῆξεν δ' ὀστέον ἔγχος, ὁ δὲ πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ ' κάππεσ'* Sc. 460 *-ὸν ἔγχος, ὁ δὲ πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ ' κάππεσ' οὔτασ' ἐπικρατέως διὰ γυμνωθέντα σάκευς ὑπὸ δαιδαλέοιο ' οὔτασ' ἐπικρατέως διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξε ' δούρατι νωμήσας, ἐπὶ δὲ χθονὶ κάβ-* + 363 *Ε* 666 *οὔ τις ἐπεφράσατ' οὐδ' ἐνόησε, ' βαλε μέσῃ βαλε μέσῃ δὲ μεῖλινον, ὄφρ' ἐπιβαίη* 694 *ἐκ δ' ἄρα οἱ -οῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον ὥσε θύραζε* (and Sarp. faints) see also 1 b below w. arrow wound: *Λ* 583 *καί μιν* (Euryp.) *βάλε -ὸν οἴστῷ ' δεξιόν* 662 *βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος ⌞κατὰ -ὸν οἴστῷ⌟ ' -ὸν οἴστῷ, = Π* 27 810 *Εὐρύπυλος βεβλημένος ... ⌞ ⌟ ' ... ἀπὸ δ' ἕλκεος ἀργαλέοιο ' αἷμα σπάζων ἐκ πολέμου· ... ' ... ἀπὸ δ' ἕλκεος ἀργαλέοιο ' αἷμα σπάζων ἐκ πολέμου· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν* 584 *ἐκλάσθη δὲ μέλαν κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν* 829 *-οῦ δ' ἔκταμ' οἴστόν, ἀπ' αὐτοῦ δόναξ, ἐβάρυνε δὲ -ὸν ' νίζ' ὕδατι* + 844 bloodied from arrow wound above: *Δ* 146 *τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι -οὶ ' εὐφυέες* **1 b** human thigh-bone, often w. this meaning later (see Index Hipp. and Poll. 2, 185f.) *Ε* 305 *τῷ* (spear) *βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε -ὸς ' ἰσχίῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι*, see also 1 a δ above **1 c** of sacrificial animals, see *μηρία* and 2 below *Α* 460 *-ούς τ' ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν ' δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ'*

αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν = *B* 423 = *μ* 360 **2** collective *μῆρα*, *sacrificial thigh-mass* of animals: bones, fat, raw-bits and flesh? (cf. *μηρία* above); see Wackernagel, Synt. I 89 and H. Eichner, in: Gramm. Kategorien 143 f.; w. (*κατὰ* ...) *καίω* exc. 4 *γ* 179 *A* 464 (*μηρούς τ' ἐξέταμον* 460) *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ -' ἐκάη* (*-ε κάη* Ptol., Arist.? vel *-α*?) *καὶ σπλάγχνα πάσαντο*, ' *μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα* = *B* 427 = *γ* 461 = *μ* 364, for v.l. *-ε*, see Ludwich, Textkritik I 78. 197 *ν* 26 *-α δὲ κήαντες* 8 *δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα* ' *τερπόμενοι γ* 179 *Ποσειδάωνι δὲ ταύρων* ' *πόλλ' ἐπὶ -' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες*

D v.l. *Γ* 361 Pap. 40 (West, Ptol. Pap. 56), *γ* 447 (= 461) W. Beck 12

μηρύ(ομαι) [1°, 1^H] **E** see *μήρινθος* **Σχ** sch. D *μ* 170: *-αντο· συνέστειλαν διὰ τῶν κάλων*

B *to wind*, here of textiles only meaning *bend in an* 16 *oscillating line* sails: *μ* 170 (we were becalmed) *ἀνστάντες δ' ἔταροι νεὸς ἱστία -σαντο*, ' *καὶ τὰ μὲν ἐν νηὶ γλαφυρῇ βάλον*, *furl* (fold against yard) woof: Op. 538 *στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα -σασθαι*, *weave*; for *μηρυ-* otherwise 20 w. textile-work, see D. Müller, Handwerk u. Sprache (Beitr. z. kl. Philol. 51), Meisenheim am Glan 1974, 201 f. and Schulze, QE 339 W. Beck

μής s. *μείς*

Μήστρη [1^H + 2 ergänzt ^H] **E** Fem. zu *Μήστωρ*, Abl. von *μήδομαι* wie *Μήδεια* u. *Ἀγα-/Περιμήδη* (vgl. auch *Ἑκαμήδη*, Mühlestein, Hom. Nam. 324 f.), mit denen M. auch durch Herkunft u. besondere Fähigkeiten (s. B) verbunden ist (M. ist *πολύιδρις*, Hes. fr. 43 a, 57, Medeia die Tochter der Idyia); die jünger überlieferte naheliegende Var. *Μνήστρη* 32 'die Vielumfreite' (L^1, L^4 273. 282 A. 4; vgl. auch *Κλυταιμήστρη* / *μνήστρη* E) ist dagg. sekundär, vgl. L^2,3 1290 f. – Vgl. *Ὑπερμήστρη*

L [1]Preller-Robert 1, 777 f.; [2]Fraenkel, Nom. ag. 1, 66 A. 1; 36 [3]Scherling, RE XV, 1931, 1289 f.; [4]Schwartz, Ps.-Hes. 271 ff.; [5]Merkelbach, CE 43, 1968, 148 ff.; [6]Marg 430 ff.; [7]Sherwin-White, Ancient Cos, Göttingen 1978, 306 ff.; [8]Brillante, MD 10/11, 1983, 9–63; [9]Robertson, AJPh 105, 1984, 869–408; [10]West, Cat. 68 f., 169

B Tochter des Triopassohnes Erysichthon, Hes. fr. 43 a, 4 (sicher ergänzt, vgl. V. 2 ff.), dessen Heimat im Gegsatz zu sonstiger Trad. (L^9 382 ff.) nach V. 66 ff. Athen war, u. der 44 wegen seines unersättl. Hungers, mit dem ihn Dem. bestraft hatte (vgl. fr. 43 b), auch Aithon genannt wurde (V. 5. 37); von Pos. Mutter des Eurypylos auf Kos (V. 58), während sie ihrem Gatten Glaukos kein Kind schenken sollte, 54; viell. 48 auch Mutter des Bellerophon (s.u.). Sie besaß von Pos. (s. fr. 43 c; uns., ob in der Eöe erwähnt oder vorausg., vgl. L^6 434) die Gabe, sich zu verwandeln, u. benutzte sie, um ihren Vater vor dem Verhungern zu retten, indem sie sich verheiraten ließ, Brautgaben einbrachte, dann, verwandelt, entfloh u. das Spiel von neuem begann. In ihrer Eöe, fr. 43 a, 2–69 (? oder –91? s.u.), überlistet sie in dieser Weise Sisyphos, der um sie für seinen S. Glaukos geworben hatte; Sisyphos 56 findet sie bei ihren Eltern, bekommt sie nach einem Rechtsstreit u. Schiedsspruch Athenes (?) zurück, nachdem er ein zweites Mal den Brautpreis gezahlt hatte, doch Pos. entführte sie, zeugte mit ihr auf Kos (vgl. L^7,6 436 f.) den Eurypylos; 60 danach kehrt sie aus Kos in ihre Heimat u. zur „Pflege" ihres V.s zurück (V. 68 ergänzt); evt. kam sie dann noch einmal zu Glaukos, aber nur um – wieder von Pos. – Mutter des Bellerophon zu werden (s. sch. *Z* 191 b^1, vgl. einers. M.-W. zu V. 70–91 u. anders. L^6 433, 438 ff.). – Analyse u. richtungsweisende Deutg. des Mythos durch Zurückführg. auf (Winter-)Sonnenwendriten bei L^9; Aithon danach urspr. wohl selbständige Gestalt nb. Erysichthon (u. den verwandten Gestalten Triopas u. Phorbas) u., seinem Namen entsprechend, S. des Helios (s. L^9 398 ff.) so daß die „Zauberin" *M.* (*φαρμακίς* fr. 43 b) auch in einem verwandschaftl. Verh. zu den Heliosenkelinnen Medeia (Aietes) u. Agamede (Augeias) stünde

G auf M. bezogene Wendungen: Hes. fr. 43 a, 9: *πυκι]νὰ* [*φ*]*ρεσὶ μήδε' ἰδ*[*υι*, 19: *κού*]*ρην ἑλικώπιδα κ*[*αλλ*]*ιπάρηον*, 37: *τανισφύρο*[*υ εἵ*]*νεκα* [*κούρης*, 57: *πολύιδριν ἐοῦσα*[*ν*, vgl. L^6 434

D Hes. fr. 97, s. App.; ohne Namensnenng. evtl. auch 8 in fr. 45 (zu fr. 43a, 27 ff.), s. App. u. vgl. L^6 434 f.

B. Mader

μήστωρ [15^i, 2°, 2^H] **E** zu *μήδομαι*, s.d. u. L^4. Vgl. *Κλυταιμ(ν)ήστρη*, s. L^1 **F** *-ωρ* 5, *-ωρα* 6, *-ωρ'* 2; Akk. *-ωρε* 2; *-ωρες* 2, *-ωρας* 2. Dehnstufige Formen in starken Kasus altertümlich, m. Ausn. von Akk. Pl. (< Nom. Pl.) u. PN *-ορα* (s.d.) (< Analogie der übrigen PN), s. L^1 15 f., Risch § 13 b; vgl. Heubeck, Kl. Schr. 476, Neumann, Coll. Raur. 2, 315 **M 1** [-⏑̄] *Ζῆν' ὕπατον -ωρ'* *Θ* 22 [-⏑̄] *θεόφιν -ωρ(')* *ἀτάλαντος/ν* *H* 366, *P* 477, *γ* 110. 409, Hes. fr. 190, 7 / *Ξ* 318 **2** [-⏑̄⏑] *Ζῆν' ὕπατον -ωρα* *P* 339 [-⏑̄⏑] *κρατερὸν -ωρα* ⌊*φόβοιο*⌋ *Z* 97. 278, *M* 39, Hes. fr. 129, 15^ex. suppl., *-ωρα/ε*⌊ ⌋ *Ψ* 16 / *E* 272, *Θ* 108; *-ωρες* / *ας ἀϋτῆς Δ* 328, *Π* 759 / *N* 93 = 479 **Σχ** sch. D *E* 272: *-ωρε φόβοιο· ἐπιστήμονας καὶ ἐμπείρους. ὅ ἐστι πολεμικούς. γενναίους. ἢ φυγὴν ἐμποιοῦντας τοῖς πολεμίοις* (ähnl. *Z* 97), *Δ* 328: *-ωρες ἀϋτῆς· δυνάμενοι κατὰ μάχην μήσασθαι. ὅ ἐστι* ⌊*βουλεύ*⌋*σασθαι* (ähnl. *H* 366 u. sch. Barn. *γ* 110). *ἐξ οὗ ἐπιστήμονες μάχης*, *Θ* 22: *ἱκανὸν ἐργάσασθαι.* ⌊ ⌋*τικόν* **L** [1]Fraenkel, Nom. ag. I, 15 f. 66 f.; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 153 f., 219 ff.; [3]Steinthal, Formen gottmenschlicher Steigerung ..., Diss. Tübingen 1951, 15 f.; [4]Benveniste, Institutions II 125 ff.;

B nicht nur *wer einen guten Plan zu ersinnen vermag*, sondern auch *wer durch Klugheit u. Geschicklichkeit etwas bewerkstelligt*, s. L^3 **1** in Vbd. m. Epith.: *wer kluge Pläne, gute Ratschlüsse zu ersinnen weiß* (wobei bemerkenswert, daß verw. *μῆδος* u. *μήδομαι* außer auf Klugheit nicht selten auch auf etwas f. andere Ungünstiges deuten, vgl. *Γ* 202, *H* 478) **1 a** von Zeus (s.d. ⌊B 2 a β u. 5⌋), der d. höchste Weisheit besitzt: *Θ* 22^in *ὕπατον -ωρ'*; hier in titelhafter Verwendung als Epith., um Zeus' Erhabenheit zu bezeichnen, vgl. *Θ* 31, *T* 258, *Ω* 88, h. Merc. 367, Alc. fr. 308, 4 V. **1 b** von Helden (*H* 366, *γ* 409, Autoritäten in Versammlg., 2× Patr., vgl. *Ψ* 16 in 2 c), die m. den Göttern verglichen werden, deren Weisheit als Maßstab gilt (vgl. *υ* 46 f., *Ζεύς* ⌊ ⌋ u. Aesch. Pers. 654 f.): *H* 366 *θεόφιν -ωρ ἀτάλαντος* (Priam.) = *P* 477^ex. (Patr.) ≅ *γ* 110 = 409^ex. (Nel.) = Hes. fr. 190, 7^ex. (Alkaios) ≅ *Ξ* 318^ex. (Akk., Peirith.), vgl. *B* 636, *ζ* 12, *ν* 89 **2** in Vbd. m. gen. obi.: *wer durch seine Klugheit u. Geschicklichkeit etwas zu bewirken weiß, Könner, Lenker*, vgl. Eur. Tr. 271, Andr. 1016 **2 a** von Zeus: *P* 339 *ὕπατον -ωρα μάχης*, Schlachtenlenker, vgl. *ταμίης πολέμοιο Δ* 84 = *T* 224: **2 b** ⌊*ἀϋτῆς*⌋ (zur Metonymie s. I Sp. 1592, 31 ff. u. L^2, 153 f.): *Meister* (> *Erreger*) *des Kampfgetümmels* (vgl. *B* 823^+, *Δ* 310, *N* 811) paarweise als Kampfgenossen: *N* 93 *-ωρας* ⌊ ⌋ = 479 (Mer. u. Antil.) als Gegner: *Π* 759 *δύω -ωρες* ⌊ ⌋ (Patr. u. Hektor), kontrast. (metr. gleichw.) *A* 16^+, *K* 228; vgl. *Γ* 236 kollektiv: *Δ* 328 *-ωρες* ⌊ ⌋ (Athener), vgl. *H* 382 **2 c** ⌊*φόβοιο*⌋ (s. L^2, 219 ff.): *wer die Flucht* (seiner Feinde) *zu erregen weiß, Erreger der Flucht* einzelne Helden (nom. ag. zu *Λ* 538 f., *N* 362, *Π* 291): *Z* 97 *ἄγριον αἰχμητήν* (Diom.), *κρατερὸν -ωρα* ⌊ ⌋, ' *ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημι γενέσθαι* = 278 = *M* 39^ex. (Hektor) = Hes. fr. 129, 15^ex. suppl. (Perseus) ≅ *Ψ* 16^ex. (Patr.) von den Pferden des Aen., die göttlicher Herkunft sind (vgl. *E* 265 ff.): *E* 272 *-ωρε* ⌊ ⌋ = *Θ* 108 (106 f. epex.) M. de Leeuw

Μήστωρ [1^i] *Ω* 257, Sohn des Priam. (vgl. *H* 366 u. v. Kamptz 37. 255), im Krieg gefallen *Ω* 260; Tod (durch Achill, Apollod. Epit. 3. 32) offenbar als der Iliashandlung vorausliegend betrachtet. *M.* viell. schon in den Kyprien behandelt, s. Kullmann, Quellen 283 f., vgl. G. Beck, Die Stellung d. 24.

Buches d. Ilias in der alten Epentradition, Diss. Bitterfeld, 1964, 143 f.

D Nosti. fr. 10 p. 98 Ber.: *Μήστωρ Αἴαντος*, Gefolgsmann des Ag.?, vgl. Severyns, Le cycle épique 403

M. de Leeuw

μήτε s. *μή* (L III 8)

μήτηρ f. [103[1], 107[o], 20[H], 37[h], 4e] **E** old, IE noun, in all IE languages exc. Hitt. (*annaš*). — Deriv.: *Δημήτηρ, δύσμητερ, μητροπάτωρ, μητρυιή, μητρώϊος, μήτρως, ὁμομήτριος, παμμήτειρα* **F** *-ηρ* 125; *-ερ* 16, *-ηρ* voc. 1[h]; *-έρος* 7, *-ρός* 39; *-έρι* 15, *-ρί* 22; *-έρα* 36, *-έρ(α)* 9; *-έρας* 1 **M 1** disyll. **1 a** shape [–⏑]: [⏑⏑] *-ερ ἐμή* (, *τὰ μέν/τὸ μέν/τί*) *Σ*79, *T*21, *α*346, *λ*164. 210, *ρ*46, *σ*227, *φ*344, *ψ*97, h. Merc. 163; *-ρὸς ἐμῆς/ἑῆς* (· *ἡ δ'*) *Σ*396, *α*368 = *δ*321, *λ* 205/*E*371, *τ*395, h. Cer. 388; *-ρὶ δ' ἐμῇ π*73; *-ερ' ἐμήν*(· *ἡ δ*)/*ἑήν I*451, *ζ*305, *ο*522/*β*195; *-ερ/ρός ἐπεί A*352, Cert. p. 38, 14; ˹*-ερ/ρὶ δ'*˺ *ἐγώ A*577, Th. 170; *-ρός Σ*615; *-ρὶ φίλῃ A*572. 585; *-ρί ϑ*420; *-έρ'* h. Cer. 288 [⏑⏑] *-ερ ἐμή A*586; *-έρ' ἐμήν α*248 = *π*125, *ρ*401; *-ρὶ φίλῃ A*351, *I*555 [⏑⏑] *τοιγὰρ ἐγώ τοι/σοι, -ερ ρ*108, h. Cer. 406; *-ρὸς ἐρινύες/ας φ*412, *λ*280; *παρὰ -ρός* Th. 914; (*παρὰ*) *-ρὶ* (*φίλῃ*) *β*373, Hes. Th. 932, fr. 43 a, 34, h. Cer. 447; *σῆς -ρός ο*511; *-ρός P*408, *ο*347, Hes. fr. 58, 13, fr. 266 a, 9 (= c, 2), h. Merc. 20. 165; *πατρὶ φίλῳ* ⌞*καὶ -ρί, Ξ*502, *ζ*51; ⌟ h. Cer. 161, h. Merc. 459; *-ρί E*555, *Π*8, *υ*334; *-ἐρ' ψ*113 [⏑⏑] *φίλης παρὰ -ρός* h. Ven. 115; *-ρός ζ*287, Th. 448, Vit. p. 9, 2; *σῇ -ρί π*469 **1 b** [⏑×] ([*ἔσσι,*] *θεὰ/γυνή*) *δέ σε/μέ/ἑ* ⌞*γείνατο -ηρ*⌟ *A*280 ≅ *Φ*109[ex.], *E*896, *Z*24, h. Ven. 110 ≅ 145[ex.]; *τώ/τούς μοι μία* ⌞ ⌟ *Γ*238 ≅ *T*293; ⌞ ⌟ *N*777, *ζ*25; ⌞*πότνια*⌟ *-ερ Z*264; *τοῦ/τῆς δ' ἔκλυε* ⌞ ⌟ *-ηρ A*357, h. Cer. 39; *μοί ἐσσι/μοι ἔστι* ⌞*πατὴρ καὶ πότνια -ηρ*⌟ *Z*413. 429; *μὲν σοί γε* ⌞ ⌟ *Λ*452, *ζ*154; ⌞ ⌟ *I*561, *N*430, *T*291, *X*239. 341, *ζ*30, *ο*385, *τ*462; *τε φίλος/ἡ* ⌞*καὶ πότνια -ηρ*⌟ *Z*471, *Ω*710; ⌞ ⌟ *I*584, *ο*461, *ω*333, Cert. p. 38, 15; *ὄνομ' ἔσκε/ἐστί· τὸ γὰρ θέτο* ⌞*πότνια -ηρ*⌟ *σ*5, h. Cer. 122; ⌞ ⌟ *Λ*795 ≅ *Π*37 ≅ 51, *Σ*35. 70, *X*352, *Ψ*92, *Ω*126, *λ*180 = 215. 546, *μ*134, *φ*115. 172, h. Cer. 185; *ὅτε/ποτε/ἄλλοτε -ηρ Δ*130. 474, Op. 825; *ὅτε με/μιν* (*πρῶτον*) ⌞*τέκε -ηρ*⌟ *Z* 345 ≅ *τ*355[ex.], *Y*128 ≅ *η*198; ⌞ ⌟ *Θ*304, *K*404 = *P*78, *γ* 95 = *δ*325, *ξ*202, h. 7, 56; *δὲ φρένα -ηρ Z*481, h. Cer. 232; *οὐδέ σε/ἑ -ηρ Φ*123, *ο*515, h. Merc. 257/*χ*426, *ω*292; *δέ με -ηρ Φ*84; *ὄφρ' ἐπὶ/ὄφρα με/ὄφρα ἑ -ηρ λ*152/*ρ*6/h. Cer. 338. 350; *-ηρ Z*58. 251, *Π*203, *P*4, *X*405, *α*415, *ω*73, h. Ap. 123, h. Ven. 282; *-ρός* h. Merc. 267; *παρὰ -ρί ο*127; *-ρί* h. Cer. 171 **1 c** shape [⏑–]: [⏑–] *-ηρ* (*ϑ'*), *ἥ μιν* (*ἔτικτε*) *E*313, *X*428; *-ηρ, ἥ μ' Ω*562; *-ηρ/ρός τε* h. Ven. 43/*γ*310; *-ηρ γάρ/μέν τέ μέ φησι I*410/*α*215; *-ηρ μέν μοί φησι φ*103; *-ηρ* (*δ'*) *B*315, *I*563, *P*411, *Σ*189, *X*79, *Ψ*783, *Ω*73, *β*358, *ζ*76, *ι*367, *ρ*96. 554, *τ*416, *ω*47 ≅ 55. 85. 389; *-ρὸς δ'/τ' ἐκ Y*207, *κ*139; *-ρός E*892, *λ*141 [⏑–] *-ρός Σ* 216 **1 d** shape [–⏑]: [–⏑] *-ρί* h. 1, 21 [–⏑] *οὐδὲ Θέτις -ηρ Π*34, *Σ*332; *ἀλλὰ φίλῃ -ηρ, ἥ Φ*276, *β*88; *-ηρ B* 313 = 327, *Ξ*492, *Σ*9, *β*135, Op. 563, h. 30, 17; *-ρός I*566 [–⏑] *-ηρ δέ οἱ/μοι E*248/ ≅ *Y*209, *β*411 (*δ' ἐμοί* Allen, *δ' ἐμή* V. d. Mühll); *-ηρ π*33, *υ*131, Hes. fr. 343, 14; *-ρὸς ποτὶ γούνασι/γούναϑ' ζ*310, Th. 460; *-ρός λ*84, *τ*416, *υ*341, *ω* 334, h. Cer. 344, Cert. p. 36, 21 [–⏑] ⌞*-ηρ τε*⌟ *πατήρ τε δ* 224, *ϑ*550; ⌞ ⌟ *Ω*141 **2** trisyll. [⏑⏑] ⌞*-έρι/α, σῇ/σήν Z*87/*β*113; ⌞ ⌟ *μοι β*50/h. 14, 1; *-έρι ϑ' χ*464; *-έρα ϑ', ἥ μιν ἔτικτε ψ*325; *-έρα* (*δ'/τ'*) *Z*425, *α*275, *λ*271, *μ*125, h. Merc. 154. 430; *-έρας κ*414 [⏑⏑] *-έρι β*336 ≅ *π*386; *-έρα ἥν T*20, Hes. fr. 23a, 30 ([*ἥν* ...] suppl.); *-έρα* Hes. fr. 266a, 9 (= c, 2) [⏑⏑] *πατρὸς καὶ* ⌞*-έρος*⌟ *T*422, *Ω*466, *ξ*140, *ο*432, *σ*267; *σῆς* ⌞ ⌟ *γ*212 (cf. *ο*511 in [⏑⏑], *π*469 in [⏑⏑]); *θυμῷ/ἐμῷ* ⌞*καὶ -έρι*⌟ *X*53/h. Ven. 138; ⌞ ⌟ *Ω*36, h. Ven. 134; *καὶ -έρα σήν τ* 45; *παρὰ -έρα* h. Cer. 360 [⏑⏑] *-έρος φ*110; *ἐριβώλακι/α -έρι/α* ⌞*μήλων*⌟ *Λ*222/*I*479; *πολυπ-ίδακα, -έρα θηρῶν/*⌞ ⌟ *Θ*47 = h. Ven. 68 ≅ *O*151 ≅ *Ξ* 283/h. 19, 30; *-έρι/α* ⌞ ⌟ *ο*226/*B*696, Hes. Th. 284, fr. 211, 1 = fr. 212 b, 8[ex.]; *πατρὶ φίλῳ καὶ -έρι* (cf. *Ξ*502, *ζ*51 in [⏑⏑]) ⌞*κεδνῇ*⌟ *κ*8; (*φίλῃ*) *παρὰ -έρι* (⌞ ⌟) Op. 130. 520; *π*[*ατρὸς καὶ μητ*]*έρα* ⌞*κεδνήν*⌟ Hes. fr. 26, 17; *-έρα* ⌞ ⌟ Th. *X*499, *α*292 ≅ *β*223. 133, *ο*15, *π*151

L [1]Chantraine, REG 59–60, 1946–47, 238 f.; [2]Gates, Kinship Terminology 7–9

B *mother*; sg. exc. *κ*414 (I 2); 'of whom' or 'of what' expressed by possess. adj. (24× *ἐμή*[+] [incl. 11× voc.], 3× *ἡμετέρης*[+], 7× *σῇ*[+], 6× [*ἑ*]*ήν*[+] [+ Hes. fr. 23a, 30 suppl.]) or gen. (8× [incl. 5× w. *μ.* in appos. constr.] PN [incl. *Μουσάων* h. Merc. 430], 17× [incl. 13× in II 3] common subst.; *τούτου, κείνου β*336 ≅ *π*386) or (usu.) understood from context. — Epith., adj. (all exc. *πρωτοτόκος* [I 2], 1× *αἰδοίης* [II 4] in I 1 a): *πότνια* 38×, *φίλη*[+] 14× (incl. *ζ*287), *κεδνήν*[+] 5×, *κεδνὰ ἰδυίῃ* h. Ven. 134, *ἀϑανάτῃ* 2× (*K*404[+]), *αἰδοίῃ*[+] 2×; 1× each: *ἀμύμονα* (*ο*15), *ἀνάλκιδος* (Cert. p. 38, 14), *ἠπιόδωρος* (*Z*251), *ἠϋκόμοιο* (*Ω*466), *κυανόπεπλον* (h. Cer. 360), *κυνώπιδος* (*Σ*396), *πρωτοτόκος* (*P*4), *στυγερῆς* (*γ*310), [*ὑπερήν*]*ορα* (Hes. fr. 23a, 30), *χήρην* (*X* 499), *ὠνητή* (*ξ*202); cf. *θεά A*280[+], *γυνή* h. Ven. 110[+] **W d f l d.**: *τοκεύς* **I** of female pers. or animal **I 1** of pers. (human or divine) **1 a** of female parent (earliest female ancestor h. 14, 1); *-ηρ -ρός* = 'grandmother' *τ*416 (I 1 a α bb; cf. Hes. fr. 266a, 9 [II 2]); often assoc. w. father (see M) **1 a α** of a particular pers., *m.* of particular individual(s) (incl. fictitious mothers in lying tales: *ξ*202, h. Cer. 122, h. Ven. 110. 115. 138. 145) **1 a α aa** in address, to speaker's *m.* exc. h. 30, 17 *A*586 *τέτλαϑι,* ⌞*-ερ ἐμή*⌟, ... *κηδομένη περ λ*210 (Od. to Anticleia's shade:) „⌞ ⌟, *τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἐλέειν μεμαῶτα,* ' ...;" *ψ*97 (Tel. to Pen.:) „⌞ ⌟, *δύσμητερ, ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,* ' *τίφϑ' οὕτω πατρὸς νοσφίζεαι* ...;" h. Merc. 163 (Herm. to Maia:) „⌞ ⌟, *τί με ταῦτα τιτύσκεαι ἠΰτε τέκνον* ' *νήπιον* ...;" ⌞ ⌟ also: *Σ*79, *T*21, *α*346, *λ*164, *ρ*46, *σ*227, *φ*344 without *ἐμή*: *A*352 (Ach.:) „*-ερ, ἐπεί μ' ἔτεκές* ..." so too *ρ*108 ≅ h. Cer. 406[im], Th. 170 *Z*264 *πότνια -ερ* h. 30, 17 *χαῖρε, θεῶν -ηρ, ἄλοχ' Οὐρανοῦ* (on form see Chantraine, Gr. h. II 36) **1 a α bb** in appos. constr. w. PN *E*313 (Aen. would have perished, *εἰ μὴ νόησε*) *Ἀφροδίτη,* ' *-ηρ ἥ μιν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε* 371 (*ἐν γούνασι πῖπτε* [wounded Aphr.] *Διώνης*) *-ρὸς ἑῆς· ἡ δ' ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἥν Σ*332 (*οὐδ' ἐμὲ νοστήσαντα δέξεται*) *Πηλεὺς* ' *οὐδὲ Θέτις -ηρ μ*125 *Κράταιΐν,* ' *-έρα τῆς Σκύλλης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν* (vv. 124–126 *ἀϑετοῦνται γ'* schol.) *ρ*554 (*καλέει σε*) *Πηνελόπεια,* ' *-ηρ Τηλεμάχοιο* Hes. fr. 343, 14 (*Μῆτις*) *Ἀϑηναίης* (*Ἀϑηναίη* corr. Ruhnken) *-ηρ, τέκταινα δικαίων* h. Merc. 430 (*Μνημοσύνην*) *ἐγέραιρεν ἀοίδῃ* ' *-έρα Μουσάων* — *A*572 (*Ἥφαιστος*) *ἠρχ' ἀγορεύειν,* ' *-ρὶ φίλῃ ἐπὶ ἦρα φέρων* ... *Ἥρῃ* (*τετιημένῃ ἦτορ* v.l. ap. schol. BT) *E*892 (Zeus to Ares:) „*-ρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον* (*Ἥρης*") *Θ*304 *τόν ῥ' ἐξ Αἰσύμηϑεν ὀπυιομένη τέκε -ηρ* ' *καλῇ Καστιάνειρα I* 410 *-ηρ γάρ τέ μέ φησι θεὰ Θέτις* (*διχϑαδίας κῆρας φερέμεν ϑανάτοιο*) *Y*207 *φασὶ σὲ μὲν Πηλῆος* ... *ἔκγονον εἶναι,* ' *-ρὸς δ' ἐκ Θέτιδος* (vv. 205–209 ath. Arist.) *I*555 *-ρὶ φίλῃ -ρὸς δ' ἐκ Θέτιδος* (vv. 205–209 ath. Arist.) *Ἀλϑαίῃ χωόμενος Φ*84 *μινυνϑάδιον δέ με -ηρ* ' *γείνατο Λαοδόκη, ϑυγάτηρ Ἄλταο κ*139 (*ἄμφω* [Circe and Aeetes] *δ'*) *Ἠελίοιο* ' *-ρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα λ*84 *ἦλϑε δ' ἐπὶ ψυχὴ -ρὸς κατατεϑνηυίης,* ' *Αὐτολύκου ϑυγάτηρ* (*Ἀντύκλεια*) 271 *-έρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην τ*417 *-ηρ δ' Ἀμφιϑέῃ μητρὸς* [see I 1 a α dd below] *περιφῦσ' Ὀδυσῆϊ* ' *κύσσ' ἄρα μιν* h. 1, 21 (*χαῖρε Διώνυσ'*) *σὺν -ρὶ Σεμέλῃ* h. Cer. 161 *ἐπίμεινον, ἵνα πρὸς δώματα πατρὸς* ' *ἔλϑωμεν καὶ -ρὶ βαϑυζώνῳ Μετανείρῃ* ' *εἴπωμεν τάδε* h. Ven. 43 (*κυδίστην μιν* [Hera] *τέκετο Κρόνος*) *-ηρ τε Ῥείη* h. 7, 56 *εἰμὶ δ' ἐγὼ Διόνυσος* ... *ὃν τέκε -ηρ* ' *Καδμηὶς Σεμέλη* **1 a α cc** predic. or w. predic. PN *E*248 (*υἱός*) *Ἀγχίσαο* ' *εὔχεται ἐκγεγάμεν, -ηρ δέ οἱ ἐστ'* *Ἀφροδίτη* ≅ *Y*209 (vv. 205–209 ath. Arist.) *οὐδὲ Θέτις -ηρ· γλαυκὴ δέ σε τύκτε σοί γε πατὴρ ἦν Πηλεύς*) *ϑάλασσα* ... **1 a α dd** otherwise, in place of PN as subj., obj. etc.; here (without the claim or possibility of exhaustive treatment of motherhood in EGrE) instances are grouped (w.

refs. to other parts of article), in so far as appropriate, according to role, sit., emotional relationship of *m.* to child (and *vice versa*) w. other instances at end: procreation (often *γείνατο/τέκε μ.* simply = 'was born', w. predic. adj. agreeing w. obj. = 'be from birth, by nature' [*Z*24 etc.]; see also I 1 a α aa: *A*352; I 1 a α bb: *E*313, *μ*125, *Θ*304, *Y*207, *Φ*84, *κ*139, h. Ven. 43, h. 7, 56; I 1 a α cc: *E*248+, *Π*34; I 1 a α dd: *X*352. 53. 428, *ω*292, *β*133 [n. v. 131]; I 1 a β: *Z*58; I 2: *B*313+; cf. also II 3) *A*280 *εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε ˹γείνατο -ηρ˺* ≅ *Φ*109ex. h. Ven. 110 (Aphr., lying to Anch.:) „*ἀλλὰ καταθνητή γε, γυνὴ δέ με* ˹ ˺" ≅ 145ex. *K* 404 *Ἀχιλῆϊ τὸν ἀθανάτη τέκε -ηρ* = *P*78 *Γ*238 (*Κάστορα καὶ Πολυδεύκεα*) *αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία ˹γείνατο -ηρ˺* ≅ *T*293 *E*896 (Zeus to Ares:) „*ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσί, ἐμοὶ δέ σε* ˹ ˺" *Δ*474 *Σιμοείσιον, ὅν ποτε -ηρ* (*παρ' ὄχθῃσιν Σιμόεντος ' γείνατ'*, so they called him S.) *Z*345 *ὅτε με ˹πρῶτον τέκε -ηρ˺* *τ*355 (*γρηύς, ἣ κεῖνον* [Od.] *εὖ τρέφεν*) *δεξαμένη χείρεσσ', ὅτε μιν* ˹ ˺ *Y*128 *ὅσσα οἱ Αἶσα ' γιγνομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν ˹τέκε -ηρ˺* (vv. 125–128 ath. Arist.) ≅ *η*198 (*κατακλώθῃσι βαρεῖα* v. 197 ap. Eust. omisso scil. v. 198) *ξ*202 (Od. to Eum.:) „*ἐμὲ δ' ὠνητὴ* ˹ ˺ *' παλλακίς*" *μ*134 *τὰς μὲν ἄρα θρέψασα τεκοῦσά τε πότνια -ηρ ' Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε Z*24 (Bucolion was son of Laom.) *σκότιον δέ ἑ ˹γείνατο -ηρ˺ N*777 *οὐδ' ἐμὲ πάμπαν ἀνάλκιδα* ˹ ˺ *ζ*25 *τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα* ˹ ˺; *φ*172 *οὐ ... σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια -ηρ γ*95 *πέρι γάρ μιν* (Od.) *οἰζυρὸν τέκε -ηρ* = *δ*325 *Ξ*492 *τῷ δ' ἄρ ὑπὸ -ηρ μοῦνον τέκεν Ἰλιονῆα Ω*562 *μοι ἄγγελος ἦλθε ' -ηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος ψ*325 *ἔσιδε* (Od.) *πάντας ἑταίρους ' -έρα θ', ἣ μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα α*215 *-ηρ μέν τέ μέ* (*τ' ἐμέ* Allen) *φησι τοῦ ἔμμεναι* Hes. Th. 448 *μουνογενὴς ἐκ -ρὸς ἐοῦσα* 460 (*τοὺς μὲν κατέπινε*) *Κρόνος, ὥς τις ἕκαστος ' νηδύος ἐξ ἱερῆς -ρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο* fr. 58, 13 *μαρνάσθην* [*ἔτι*] *μητρ*[*ὸς ἐόντ' ἐν γαστέρι* h. Merc. 20 *-ρὸς ἀπ' ἀθανάτων θόρε γυίων* h. Ven. 282 (Aphr. to Anch.: „*ἦν δέ τις εἰρηταί σε*) *ἥ τις σοὶ ... υἱὸν ὑπὸ ζώνῃ θέτο -ηρ* (tell him it was a mountain nymph") Cert. p. 38, 14 *οὗτος ἀνὴρ ἀνδρός τ' ἀγαθοῦ καὶ ἀνάλκιδός ἐστι ' μητρός* 38, 15 *οὔ τἄρ σοί γε πατὴρ ἐμίγην καὶ πότνια -ηρ ' σῶμα τότε σπείραντε διὰ* (*Ἀφροδίτην*) — nurture, feeding, rearing (see also I 1 a α dd: *μ*134, *ψ*325, *ξ* 140, *β*133 [n. v. 131]; I 1 a β: Op. 130; cf. perh. I 1 b; I 2: *E*555; cf. II 3 [exc. Op. 563]; cf. II 4) *Π*203 *χόλῳ ἄρα σ' ἔτρεφε -ηρ ω*389 (Dolius and his sons came from their work *ἐπεί*) *κάλεσσε ' -ηρ, γρηῦς Σικελή, ἣ σφεας τρέφε καί ῥα γέροντα* (*κομέεσκεν*) h. Ap. 123 *οὐδ' ἄρ' Ἀπόλλωνα ... θῆσατο -ηρ* (but Thetis gave him nectar and ambrosia) h. Merc. 267 *ὕπνος ἐμοί* (Herm.) *γε μέμηλε καὶ ἡμετέρης γάλα -ρός* cf.: *ζ*76 *-ηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει ... ἐδωδήν* — baby given to a nurse (see also I 1 a α dd: *τ*355, cf. h. Ap. 123): h. Cer. 232 (Dem. took Demophoon in her arms) *γεγήθει δὲ φρένα -ηρ* h. Ven. 115 (Aphr. lying to Anch.:) „*παῖδ' ἀτίταλλε* (nurse) *φίλης παρὰ -ρὸς ἑλοῦσα*" — naming of child (see also I 1 a α dd: *Δ*474): *σ*5 *Ἀρναῖος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο πότνια* (*δειλή* v.l.) *-ηρ* (*θέτο οἵ ποτε -ηρ* v.l.) *' ἐκ γενετῆς* + h. Cer. 122 cf.: *I*561 (*τὴν* [Marpessa] *δὲ*) *πατὴρ καὶ πότνια -ηρ ' Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον θ* 550 *εἶπ' ὄνομ' ὅττι σε κεῖθι κάλεον -ηρ τε ˹πατήρ˺ τε, ' ἄλλοι θ' οἵ ... ι*367 *Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι ' -ηρ ἠδὲ* ˹ ˺ *ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι* — positive mother-child (grown child exc. *Z*471) emotions (love, concern etc.), related responses, gestures (on special relationship between Thetis and Ach. see further s.v. *Θέτις*) (see also I 1 a α bb: *E*371; I 1 a β: *ζ*30, *Δ*130, *Ψ*783; I 2: *P*4; II 4; II 5): *A*357 *ὣς φάτο* (Ach.) *δάκρυ χέων, τοῦ δ' ἔκλυε ˹πότνια -ηρ˺ Σ*35 *σμερδαλέον δ' ὤμωξεν· ἄκουσε δὲ* ˹ ˺ (*κώκυσέν τ'*) 70 *τῷ δὲ βαρὺ στενάχοντι παρίστατο* ˹ ˺ *' ὀξὺ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε Ω*73 *οἱ αἰεὶ ' -ηρ παρμέμβλωκεν* (vv. 71–73 ath. Arist.) 126 *ἄγχ' αὐτοῖο καθέζετο* ˹ ˺ *' χειρί τέ μιν κατέρεξεν Z*471 *ἐκ δὲ γέλασσε πατὴρ τε φίλος καὶ* ˹ ˺ 251 *οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἦλυθε -ηρ* (and clasped his hand) *N*430 *Ἱπποδάμειαν, ' τὴν περὶ κῆρι φίλησε ˹πατὴρ καὶ πότνια -ηρ˺* *ζ*154 *τρισμάκαρες μὲν σοί* (Nausic.) *γε* ˹ ˺ *' τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι Z*481 *φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα ' κτείνας δῆϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα -ηρ X*79 *-ηρ ... ὀδύρετο δάκρυ χέουσα* 239 *πολλὰ πατὴρ καὶ πότνια -ηρ ' λίσσονθ'* so Tel. will avoid being held back by concerned m.: *β*358 (Tel. to Eurycl.: „I will fetch the provisions at evening) *ὀππότε κεν δὴ ' -ηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ*" 411 (Tel. to crew:) „*-ηρ δ' ἐμοὶ οὔ τι πέπυσται, ' οὐδ' ἄλλαι δμῳαί*" — sorrow at loss of child (daughter carried off by god): *I* 563 *Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτῆς ' -ηρ ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα ' κλαῖεν* (because Ap. had carried off her daughter) h. Cer. 39 *τῆς δ' ἔκλυε πότνια -ηρ* (and became distressed) h. Ven. 138 (Aphr. lying to Anch.: „*πέμψαι δ' ἄγγελον μετὰ Φρύγας*) *εἰπεῖν πατρί τ' ἐμῷ καὶ -έρι κηδομένῃ περ*" cf.: Th. 914 (*ἣ τέκε Περσεφόνην*), *ἣν Ἀιδωνεὺς ' ἥρπασεν ἧς παρὰ -ρός* — readiness to rescue (cf. I 1 a α bb: *E*313 ff.), ransom son (corpse *X*341): *χ* 341 (dying Hector to Ach.:) „*δῶρα τά τοι δώσουσι ˹πατὴρ καὶ πότνια -ηρ˺*" (*τα*]*λλαθ*[*α* pap. 12) h. Merc. 257 (Ap. to Hermes:) „*οὐδέ σε -ηρ ' ἐς φάος* (from Tartarus) *οὐδὲ πατὴρ ἀναλύσεται*" — joy at return of child (cf. *Σ*332 in I 1 a α bb): *τ*462 *τῷ μέν ῥα* ˹ ˺ *' χαῖρον νοστήσαντι* — cf. h. Cer. 338 (Zeus sent Hermes to Erebus *ὄφρ' ... Περσεφόνειαν*) *ἐς φάος ἐξαγάγοι μετὰ δαίμονας, ὄφρα ἑ -ηρ ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσα μεταλήξειε χόλοιο* + 349 — mourning (see also I 2: *B*315): *Λ*452 *οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια -ηρ ' ὅσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ Ξ*502 (*εἰπέμεναί μοι, Τρῶες*) *Ἰλιονῆος ' πατρὶ φίλῳ καὶ -ρὶ γοήμεναι Φ*123 *οὐδέ σε -ηρ ' ˹ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, X*352 *οὐδ' ὥς σέ γε πότνια -ηρ ' ˹ ˺, ὃν τέκεν αὐτή* 405 *-ηρ ' τίλλε κόμην ... Ω*710 *πρῶται τόν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια -ηρ ' τιλλέσθην X*53 (*εἰ δ' ἤδη τεθνᾶσι* [Lycaon and Polydorus]) *ἄλγος ἐμῷ θυμῷ καὶ -έρι, τοὶ τεκόμεσθα* 428 *τῷ κε κορεσσάμεθα κλαίοντέ τε μυρομένω τε, ' -ηρ θ', ἥ μιν ἔτικτε δυσάμμορος, ἠδ' ἐγὼ αὐτός Ω*36 (*τὸν*) *νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι, ' ἦ τ' ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ -έρι καὶ τέκεϊ ᾧ* (*καὶ πατέρι λαοῖσί τε*) *ω*47 *-ηρ δ' ἐξ ἀλὸς ἦλθε* (to mourn Ach.) ≅ 55 292 *οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ· οὐδέ ἑ -ηρ ' κλαῦσε περιστείλασα πατήρ θ', οἵ μιν τεκόμεσθα· ' οὐδ' ἄλοχος* (*κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ἑὸν πόσιν*) — child seeks aid, comfort (see also I 1 a β: *Θ*271, *Π*8): *A*351 *πολλὰ δὲ ˹-ρὶ φίλῃ˺ ἠρήσατο* (Ach.) *X*499 *δακρυόεις δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς -έρα χήρην, ' Ἀστυάναξ* (n. transition from the general to the particular) — positive attitude, behaviour of grown child (son exc. *ζ* 51) towards m. (see also I 1 a α aa: *A*586 f., *λ*210; I 1 a α bb: *A*572, cf. *τ*146; II 1: *Z*429): *A*585 ˹ ˺ *ἐν χειρὶ τίθει* (Heph.) (obj. *δέπας*) *Ω*466 (Herm. to Priam.) „*μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ -έρος ... ' λίσσεο καὶ τέκεος*" *β*373 (Tel. to Eurycl.:) „*ὄμοσον μὴ* ˹ ˺ *τάδε μυθήσασθαι*" (to spare her distress) *ζ*51 *βῆ δ' ἴμεναι διὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι, ' πατρὶ φίλῳ καὶ -ρί λ*205 (*ἔθελον*) *-ρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἐλέειν κατατεθνηυίης o*347 (Od. to Eum.:) „*εἴπ' ἄγε μοι περὶ -ρὸς Ὀδυσσῆος* (*πατρός τ'*") *ρ*6 (Tel. to Eum.:) „*εἶμ' ἐς πόλιν, ὄφρα με -ηρ ' ὄψεται* (and stop lamenting)" *σ*267 (Od. to Pen. before his departure for Troy:) „*μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ -έρος* (*ἐμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντος*") son sides w. m. (against father), avenges insults to m.: *I*451 *τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν, ' -έρ' ἐμήν χ*464 *ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνείδεα χεῦαν* (maids) *' -έρι θ' ἡμετέρῃ* — grown child misses (dead *Z*413) m. (w. father exc. h. Cer.; cf. assoc. of parents w. home below) (see also I a β: *δ*224): *Z*413 *οὐδέ μοι ἔστι πατὴρ καὶ πότνια -ηρ T*422 *μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι, ' νόσφι φίλου πατρὸς καὶ -έρος ξ*140 (Eum. to Od.: „I shall never find so a kind master as Od.) *οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ -έρος αὖτις* (*-ρὸς ἐσαῦτις* v.l.) *ἵκωμαι ' οἶκον* (where I was born and they reared me") (n. vv. 142 ff.) *o* 432 *ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἄμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἕποιο, ' ὄφρα ἴδῃ πατρὸς καὶ -έρος ... δῶ ' αὐτούς τ';* h. Cer. 35 *ἔτι δ' ἤλπετο -έρα κεδνὴν ' ὄψεσθαι* 344 (Hermes found Hades sitting *σὺν παρακοίτι*) *πόλλ' ἀεκαζομένῃ ῃ -ρὸς πόθῳ* cf.: h. Cer. 360 (Hades:) „*ἔρχεο Περσεφόνη παρὰ -έρα κυανόπεπλον*" 447 *τὰς δὲ δύω* (sc. *μοίρας ἔτεος*) *παρὰ -ρὶ καὶ*

ἄλλοις ἀθανάτοισιν reunion (cf. I 2: κ 414): h. Cer. 388 -ρὸς ἑῆς — emotionally neg. relationship (cf. I a α aa: ψ 97) Σ 396 μ' (Heph.) ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα ' -ρὸς ἐμῆς ἰότητι κυνώπιδος, ἥ μ' ἐθέλησε ' κρύψαι χωλὸν ἐόντα strong enmity (see also I a α bb: Ι 555; I 1 a β: λ 280): Ι 566 ἐξ ἀρέων -ρὸς κεχολωμένος (Meleager), ἥ ῥα θεοῖσι ' πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο κασιγνήτοιο φόνοιο Φ 412 (Ath. to Ares:) „οὕτω κεν τῆς -ρὸς ἐρινύας ἐξαποτίνοις" β 135 -ηρ (Pen.) στυγερὰς ἀρήσετ' ἐρινῦς ' οἴκου ἀπερχομένη γ 310 δαίνυ (Or.) τάφον Ἀργείοισι ' -ρός τε στυγερῆς καὶ ... Αἰγίσθοιο (vv. 309–310 ἔν τισι τῶν ἐκδόσεων οὐκ ἦσαν schol.) Hes. fr, 23a, 30 κτεῖνε (Or.) δὲ -έρα [ἣν ὑπερήν]ορα cf.: Φ 276 -ηρ, ἥ με ψεύδεσσιν ἔθελγεν (is to blame) υ 131 τοιαύτη γὰρ ἐμὴ -ηρ, ⌞πινυτή περ ἐοῦσα⌟ φ 103 -ηρ μέν μοί φησι φίλη, ⌞ ⌟ ' ἄλλῳ ἄμ' ἔψεσθαι 115 οὔ κέ μοι ἀχνυμένῳ τάδε δώματα πότνια -ηρ ' λείποι ἄμ' ἄλλῳ ἰοῦσ' — associated in παρὰ -ρί/έρι (+ father 2×) w. notion of parental home (cf. also Hes. fr. 26, 17 below), and (exc. κ 8, where, however, an unusu. marriage-arrangement allowed the children to stay at home) w. idea of child's being still unmarried (see also I 1 a β: Op. 520): κ 8 οἱ δ' (Aeolus' children, the sons married to the daughters) αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ -έρι κεδνῇ ' δαίνυνται ο 127 φίλῃ ⌞παρὰ -ρί⌟ ' κεῖσθαι (gift for bride) ἐνὶ μεγάρῳ Hes. Th. 932 θαλάσσης ' πυθμέν' ἔχων ⌞ ⌟ φίλῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι ' ναίει (Triton) χρύσεα δῶ fr. 43 a, 34 (app. Sisyphus found his son's runaway bride) ⌞ ⌟ — authority *et sim.* (see also I a α bb: μ 125, h. Cer. 161; I 1 a β: ζ 287, h. Merc. 165): m. (+ father) gives daughter in marriage: Τ 291 ἄνδρα μὲν ᾧ ἔδοσάν με (Bris.) πατὴρ καὶ πότνια -ηρ m.'s (+ father's, brothers') approval of prospective bride sought: h. Ven. 134 (Aphr. to Anch.: „ἀδμήτην μ' ἀγαγών) πατρί τε σῷ δεῖξον καὶ -έρι κεδνὰ ἰδυίῃ ' σοῖς τε κασιγνήτοις" young son subject to m.: χ 426 νέον μὲν ἀέξετο (Tel.), οὐδέ ἑ -ηρ ' σημαίνειν εἴασκεν ἐπὶ δμῳῇσι grown son's authority superior (tension in this connect. between adolescent Tel. and his m.) (see also I 1 a α aa: α 346 [n. esp. v. 359], φ 344 [n. esp. v. 353], cf. Ζ 264 ff.): α 275 (Ath. to Tel.:) „μνηστῆρας ... σκίδνασθαι ἄνωχθι, ' -έρα (-ηρ v.l. ant.) δ' ... ' ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρός" (on anacol. and v.l. see Rüter, Od.-Interpr. 160 n. 21) 292 ἀνέρι -έρα δοῦναι ≅ β 223 β 113 -έρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι 195 -έρ' ἑὴν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω (Tel.) ἀπονέεσθαι 133 αἴ κ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ -έρα πέμψω (n. ἥ μ' ἔτεχ', ἥ μ' ἔθρεψε v. 131) υ 334 σῇ τάδε -ρὶ παρεζόμενος κατάλεξον, ' ⌞γήμασθ'⌟ ... 341 οὔ τι διατρίβω -ρὸς γάμον, ἀλλὰ κελεύω ' ⌞ ⌟ ᾧ κ' ἐθέλῃ ρ 401 κέλομαι γὰρ ἐγώ γε ' μήτ' οὖν -έρ' ἐμὴν ἄζευ τό γε μήτε τιν' ἄλλον ' δμώων cf.: Ζ 87 (Helenus to Hector: „εἰπέ) -έρι σῇ καὶ ἐμῇ· ἡ δὲ (πέπλον θεῖναι ...") π 151 πρὸς -έρα εἰπεῖν (ταμίην ὀτρυνέμεν) relationship between Ach. and divine m. exceptional: Σ 189 -ηρ δ' οὔ με φίλη πρίν γ' εἴα θωρήσσεσθαι 216 -ρὸς ... ὠπίζετ' ἐφετμήν — other passages: Α 577 -ρὶ δ' ἐγὼ (Heph.) παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ, ' πατρὶ φίλῳ ἐπὶ ἦρα φέρειν Διί Ζ 425 -έρα (m. of Androm.) (τὴν ἐπεὶ δεῦρ' ἤγαγ' [Ach.] ἄψ ἀπέλυσε) Ι 584 πολλὰ δὲ τόν (Meleager) γε κασίγνηται καὶ ⌞πότνια -ηρ⌟ ' ἐλίσσοντ' λ 180 ἀμείβετο ⌞ ⌟ (ἀμειβομένη προσέειπεν v.l.) = 215 546 ἔθηκε δὲ (arms of Ach. as prize) ⌞ ⌟ ο 385 (τόδε εἶπε, ἠὲ διεπράθετο πτόλις) ᾗ ἔνι ναιετάασκε πατὴρ καὶ ⌞ ⌟ 461 τὸν μὲν (necklace) ... δμῳαὶ καὶ ⌞ ⌟ χερσίν (ἀμφαφόωντο) ω 333. 334 (Od. zu Laert.:) „σὺ δέ με προΐεις καὶ ⌞ ⌟ ' ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον -ρὸς φίλον h. Cer. 185 βὰν δὲ δι' αἰθούσης ἔνθα σφίσι ⌞ ⌟ ' ἦστο Λ 795 (εἰ δέ) τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε ⌞ ⌟ ≅ Π 37 ≅ 51 Σ 9 ὥς ποτέ μοι -ηρ διεπέφραδε Ρ 408 πολλάκι γὰρ τό -ρὸς ἐπεύθετο (vv. 404–425 om. Zen.) 411 οὔ οἱ ἔειπε κακὸν τόσον ὅσσον ἐτύχθη ' -ηρ Ω 141 ὡς οἵ γ' ... -ηρ τε καὶ υἱὸς ' πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα (ἀγόρευον) Σ 615 -ρὸς Ἀχιλλῆος θῆκε (arms) προπάροιθεν Ψ 92 ⌞ἀμφιφορ⌟εύς, τόν τοι πόρε πότνια -ηρ ω 73 δῶκε δὲ -ηρ (⌞ ⌟ῆα) α 248 τόσσοι ⌞-ρ' ἐμὴν⌟ μνῶνται = π 125 ζ 305 μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι ⌞ ⌟ ο 522 (μέμονεν [Eurym.]) ⌞ ⌟ γαμέειν α 368 -ρὸς

ἐμῆς μνηστῆρες = δ 321 π 73 -ρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς ... μερμηρίζει ζ 310 -ρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας ' βάλλειν ἡμετέρης γ 212 φασὶ μνηστῆρας σῆς -έρος εἵνεκα πολλοὺς ' ...; π 469 ἔπος σῇ -ρὶ (-έρι v.l.) ἔειπεν τ 45 (Od. to Tel.: „You go to bed, but I will stay) ὄφρα κ' ἔτι ... -έρα σὴν ἐρεθίζω" Τ 20 -έρα ἣν ἔπεα ... προσηύδα τ 395 (Αὐτόλυκον) -ρὸς ἑῆς πατέρ(α) α 415 (θεοπροπίης) ἥν τινα -ηρ (θεοπρόπον ἐξερέηται) β 50 -έρι μοι ⌞μνηστῆρες⌟ ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ 88 (σοὶ δ' οὔ τι ⌞ ⌟) αἴτιοί εἰσιν, ' ἀλλὰ φίλη -ηρ β 336 οἰκία δ' αὖτε ' τούτου -έρι δοῖμεν ἔχειν ἠδ' ὅς τις ὀπυίοι ≅ π 386 θ 420 -ρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν ... δῶρα λ 141 -ρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν κατατεθνηυίης 152 αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ -ηρ ' ἥλυθε ο 15 (ὅτρυνε τάχιστα) Μενέλαον ' πεμπέμεν, ὄφρ' ἔτι οἶκοι ἀμύμονα -έρα τέτμῃς ο 515 οὐδέ σε (Theocl.) -ηρ ' ὄψεται π 33 ἦ μοι ἔτ' ἐν μεγάροις -ηρ μένει, ἤέ τις ἤδη (ἄλλος ἔγημεν) ρ 96 -ηρ δ' ἀντίον ἷζε τ 416 μήτηρ (see I 1 a α bb above) δ' Ἀμφιθέῃ -ρὸς περιφῦσ' Ὀδυσῆϊ ' κύσσ' ἄρα μιν υ 326 Τηλεμάχῳ δέ κε μῦθον ἐγὼ καὶ -έρι φαίην ' ἤπιον φ 110 τί με χρὴ -έρος αἴνου; ψ 113 -έρ' ... ἔασον ' πειράζειν ἐμέθεν ω 85 -ηρ δ' αἰτήσασα θεοὺς ... ἄεθλα ' θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι Hes. Th. 169 προσηύδα -έρα κεδνήν fr. 26, 17 δώματ[α λείπο]υσαι π[ατρὸς καὶ μητ]έρα κεδνήν h. Cer. 171 -ρὶ ' ἔννεπον ὡς εἶδον 288 (ἔσσυτο) -έρ' ἀναστήσουσα h. Merc. 154 -έρα δ' οὐκ ἄρ' ἔληθε θεὰν θεός 459 (κλέος ἔσται ἐν) θεοῖσι ' σοί τ' αὐτῷ καὶ -ρί h. 14, 1 -έρα μοι πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων ' ὕμνει, Μοῦσα Cert. p. 36, 21 (Pythia to Hom.:) „ἔστιν Ἴος νῆσος -ρὸς πατρίς" in prose account: Danais fr. 3 p. 313 Ki. = fr. 3 p. 141 Dav. -ρὸς τῶν θ[εῶν θ]εράπον[τ]ες [Κου]ρῆτες **1 a β** in generalisat. (confined to pregnant Tr. women Ζ 58, to silver race Op. 130), indef. pers. Ζ 58 (Ag. to Men.: „Let no Tr. escape destruction) μηδ' ὅν τινα γαστέρι -ηρ ' κοῦρον ἐόντα φέροι" δ 224 (anyone who drank the drug would not shed a tear) οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη -ηρ τε ⌞πατήρ⌟ τε (nor if he should see his brother or son killed) ζ 30 ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει ' ἐσθλή, χαίρουσιν δὲ ⌞ ⌟ καὶ πότνια -ηρ 287 ἥ τ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ -ρὸς ἐόντων ' ἀνδράσι μίσγηται λ 280 (τῷ δ' ἄλγεα κάλλιπ') ὅσσα τε -ρὸς ἐρινύες ἐκτελέουσι Op. 130 ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα ⌞παρὰ -έρι⌟ κεδνῇ ' ἐτρέφετ' ἀτάλλων in silver age 520 διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροος οὐ διάησιν, ' ἥ τε δόμων ἔντοσθε φίλῃ ⌞ ⌟ μίμνει (φίλῃ ... μίμνει: μίμνει [μένει subesse vid. Peppmueller] παρὰ -έρι κεδνῇ v.l.) so in sim.: Δ 130 ἔεργεν (Ath. the arrow) ἀπὸ χροός, ὡς ὅτε -ηρ ' παιδὸς ἐέργῃ μυῖαν, ὅθ' ἡδεῖ λέξεται ὕπνῳ Θ 271 πάϊς ὡς ὑπὸ -έρα δύσκεν ' εἰς Αἴαντ(α) Π 8 (τίπτε δεδάκρυσαι) ἠύτε κούρη ' νηπίη, ἥ θ' ἅμα -ρὶ θέουσ' ἀνελέσθαι ἀνώγει; Ψ 783 -ηρ ὣς Ὀδυσῆϊ παρίσταται ἠδ' ἐπαρήγει (Ath.) h. Merc. 165 (Herm. to Maia: „Why are you trying to frighten me like a baby that is) ταρβαλέον καὶ -ρὸς ὑπαιδείδοικεν ἐνιπάς;" **1 b** unclear: Tethys not (elsewhere) m. or 'female ancestor' of the gods (one can hardly take θεῶν as = 'of [many] gods'; cf. suggest. in L² 8 that μ. used of Tethys as a specially fecund m.) and the transl. 'origin, source' (L² 8) does nothing to get around this; the use of μ. perh. to be seen in relat. to Tethys' role as substitute m. (n. Ξ 202 = 303) to Hera Ξ 201 (εἶμι [Hera] ὀψομένη) πείρατα γαίης, ' Ὠκεανόν τε, θεῶν ἐσαν στρουθοῖο νεοσσοί) ὀκτώ, ἀτὰρ -ηρ ἑνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα = 327 315 -ηρ δ' ἀμφιποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα Ε 555 οἴω τώ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῆσιν ' ἐτραφέτην ὑπὸ -ρὶ Ρ 4 ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ (dead Patr.) βαῖν' (Men.) ὥς τις περὶ πόρταχι -ηρ ' πρωτοτόκος κινυρή κ 414 μυκώμεναι ἀμφιθέουσι (calves) ' -έρας (returning to farmyard) **II** metaph. **II 1** Ζ 429 (Androm. to Hector: „My father, brothers and mother are dead), ἀτὰρ σύ μοί ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια -ηρ ' ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης" **II 2** Hes. fr. 266 a, 9 (= c, 2) *bis* μητέρα (acorn, *m.* of oak) μητρὸς (oak, *m.* of Pelasgians) [παισ]ὶν

SBD / FFLCH / USP

ἄγοντο (Pelasgians) ' ἀζαλέην τε καὶ ὀπταλέην σφετέροισι τέκεσσι ' τεθνάναι, see Merkelbach and West+, RhM 108, 1965, 311 ff. **II 3** of the earth, named regions (metaph. from notions of life-producing, nourishing) Op. 563 εἰς ὅ κεν αὖτις ' γῆ πάντων -ηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ (vv. 561–563 proscr. Plut.) Th. 284 χθόνα, ⌞-έρα μήλων⌟ *B* 696 Ἴτωνά ... ⌞ ⌟ *I* 479 Φθίην δ' ἐξικόμην ἐριβώλακα, ⌞ ⌟ Hes. fr. 211, 1]Φθίην ἐξίκετο ⌞ ⌟ = 212 b, 8ex. h. 19, 30 ἐς Ἀρκαδίην πολυπίδακα, ⌞ ⌟ ' ἐξίκετ' *Λ* 222 ἐν Θρῄκῃ ἐριβώλακι, ⌞-έρι μήλων⌟ (θηρῶν Zen.) *o* 226 Πύλῳ ἔνι, ⌞ ⌟ *Θ* 47 Ἴδην δ' ἵκανεν πολυπίδακα, -έρα θηρῶν = h. Ven. 68 (vv. 68–112 om. M) ≅ *O* 151 ≅ *Ξ* 283 **II 4** of Smyrna as 'm.' of Hom. Vit. p. 9, 2 νήπιος αἰδοίης ἐπὶ γούνασι -ρὸς ἄταλλον, ' ἥν ποτ' ἐπύργωσαν (λαοὶ Φρίκωνος) **II 5** from caring funct.: Op. 825 ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε -ηρ

D *E* 468 a, *Ψ* 83 b; v.l. *Ω* 210, *α* 71, *π* 300, h. Merc. 183; 'Eumel.' fr. 9, 4 p. 191 Ki. not genuine (see βρυχηδόν)

J. N. O'Sullivan

μητιάομαι, μητίσασθαι [13i, 6o, 3h] **F** Akt. Präs. -όωσι 2; -όωντι 1, -όωντες 2, -όωσι 1, -όωσα 3; Med. Präs. -όωντο 1; Imp. -άασθε 1; συμ-άασθαι 1; Fut. -σομαι 1, -σεαι 1; Aor. (mixt.?) -σετο 1h, ἐ-σαντο 1; -σομαι 1, -σομ' 1h, -σαίμην 1; -σασθαι 3 **M 1** [–⏑⏑] κακὸν -σομ' h. Ap. 325 a **2 a** [–⏑⏑] -σομαι *Γ* 416, *O* 349 [–⏑⏑] -σετο βουλή< ν> h. Cer. 345; -σεαι h. Ap. 322 **2 b** [⏑–⏑×] κακὰ -σαίμην σ 27; -σασθαι *K* 48, *Ψ* 312, *ι* 262 **3 a** [⏑⏑⏑⏑] (τό)τε -όωσι/ντο *K* 208 = 409/*M* 17 [⏑⏑⏑×] -άασθε *X* 174; συμ-άασθαι *K* 197; -⌞όωντες⌟ ' βουλάς *Y* 153; κακὰ -⌞ ⌟/όωντι/όωσα *α* 234, *Σ* 312, *O* 27; -όωσα *ζ* 14 = *θ* 9; -όωσι *H* 45 **3 b** [⏑⏑–⏑⏑] ἐ-σαντο *μ* 373

Σχ sch. D *Γ* 416: βουλεύσομαι (so reg.). ⌞μηχανήσομαι⌟, *O* 349: ⌞ ⌟. ἐργάσομαι (so ofter, *K* 48 νῦν), *K* 197: κοινῇ γνώμῃ σκέψασθαι

B (συμ-, μετὰ σφίσιν *K* 197. 208+ gemeinsam) *überlegen* (Präs.st., bes. in 1) und (vgl. μήδομαι Vorbem.) dementspr. *bewerkstelligen* (Aor., hom. bes. in 2); außer *H* 45 (impl.), *K* 197 (συμ-), *ι* 262 (οὕτω) stets mit Sach-Akk. (u./o. NS *K* 208+, *X* 174 bzw. Inf. *M* 17), nur *ζ* 14+, ⌞*O* 349, h. Ap. 325 a/*σ* 27⌟ (⌞ ⌟ wie *Γ* 416 in Drohg.) auch m. pers. Dat./Akk. wie μήδομαι; Akt. statt Med. wohl metr. bedingt bei 7× Ptz. (in 1 außer *Σ* 312) am VE (vgl. μηχανόωντας *σ* 143) u. 2× Ind. (*K* 208+ in 2) κ. τρ. τρ. (vgl. ἀντιάασθε *Ω* 62) vor μετὰ σφίσιν (≅ rezipr. Med.); dichtersprachl. Archaismus (13× von 22 am VE, 50% Inf./Ptz.), im Präs.st. (12×) suppl. Verh. zu μήδομαι (26×) außer *M* 17 (: *ι* 92) bei metr. Ungleichwertigk. außer *H* 45 (Hes. fr. 204, 123); in Zush. m. μῆτιν/ποικιλομῆτα *Ψ* 312 f./h. Ap. 322. – Wortf.: ἀραρίσκω (*π* 169), ἀρτύ(ν)ω B 3, βουλεύω, ἔρδω, μερμηρίζω, μήδομαι, μηχανάομαι, ῥάπτω, ῥέζω, τεκταίνομαι, τεχνάομαι, φράζομαι 1 Subj. göttl., 4i, 1o Pl. (Ap. u. Ath./Pos. *H* 45, *M* 17, sonst θεοί), Sg. weibl. (Aphr. *Γ* 416, Ath. *ζ* 14+, Dem. h. Cer. 345, Hera *O* 27, h. Ap. 325 a) außer *ι* 262, h. Ap. 322 (Zeus, kontrast. μήδομαι B 1 a); Obj. neg. bewertet *Γ* 416 (λυγρά, s.d. B Vorbem.), *O* 27, *α* 234/h. Ap. 325 a (κακά/όν), inn. Akk. βουλάς/ή< ν> *Y* 153, h. Cer. 345 (in Erz.) wie bei menschl. Subj. abh. von βουλεύω B 1 a („nur ⌞in dir. R.⌟"); Präs.st. (*O* 27, *X* 174, *α* 234 ⌞ ⌟) außer (⌞ ⌟ bis auf h. Cer. 345) *Γ* 416, *ι* 262 u. (jew. m. μητ-Assonanz!) 3h *X* 174 (φράζεσθε) καὶ -άασθε ' ἠὲ ... ἠὲ seht zu u. überlegt, vgl. *Π* 646 ff. 435 ff. *H* 45 (τῶν Ἕλενος σύνθετο) βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε -όωσι beratschlagend *Y* 153 ἑκάτερθε καθῆατο ⌞-όωντες⌟ ' βουλάς (ὄκνεον) abwägend, vgl. *Ω* 652, *Ψ* 78 *α* 234 (einst Prosperität) νῦν δ' ἑτέρως ἐβόλοντο θεοὶ κακὰ ⌞ ⌟, ' οἵ (Od. ἄϊστον ἐποίησαν) Böses sinnend *O* 27 (Her.) τὸν σὺ ξὺν Βορέῃ ... ' πέμψας ἐπ' ... πόντον, κακὰ -όωσα, 'Konjug.' zu *Ξ* 253 *ζ* 14 (ἔβη) νόστον Ὀδυσσῆϊ ... -όωσα = *θ* 9 einfädelnd, 'Konjug.' zu *ε* 233 *M* 17 (als Troja gefallen war) τότε -όωντο ... ' τεῖχος ἀμαλδῦναι machten sich (systemat.) daran, vgl. *Θ* 177 ‖ *ι* 262 (ἀποπλαγχθέντες) ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε -σασθαι so hat es wohl Zeus fügen wollen *Γ* 416 (μή μ' ἔρεθε, μή σ' ἀπεχθήρω) μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων (Tr. u. Gr.) -σομαι ἔχθεα (σὺ δέ κεν ὄλῃαι) anzettle h. Cer. 345 πόλλ' ἀεκαζομένῃ (Perseph.) μητρὸς πόθῳ· ἡ δ' ... ' ... <ᾗ>ν> -σετο βουλή< ν>, vgl. (metr. gleichw. Impf.) *B* 55+, h. Ap. 346 h. Ap. 322 σχέτλιε ποικιλομῆτα, τί νῦν -σεαι ἄλλο; ' πῶς ἔτλης οἷος τεκέειν ... Ἀθήνην; was willst du dir noch ausdenken?, vgl. *λ* 474 f. 325 a φράζεο νῦν, μή τοί τι κακὸν -σομ' ὀπίσσω, vgl. *X* 358 **2** Subj. menschl., außer *K* 197 (Kompos.) stets mit (bis auf *K* 208+, *Ψ* 312 neg. wertendem) abh. Akk. (Neutr. außer *O* 349, Pl. außer *μ* 373); 4i Präs. (*K* 208+ ⌞in dir. R.⌟), 5× Aor. (nur ⌞ ⌟) *K* 197 (ἔποντο) ὅσσι κεκλήατο βουλήν. ' τοῖς δ' ἅμα ... (Mer. u. Thrasym.) ' ἤϊσαν· αὐτοὶ γὰρ κάλεον συμ-άασθαι mit zu beratschlagen, vgl. V. 19, *ν* 303 208 πύθοιτο, ' ἄσσα τε -όωσι (Tr.) μετὰ σφίσιν, ἢ (... ἠε) = 409 unter sich planen, vgl. V. 311 = 398, *δ* 256, *λ* 177 *Σ* 312 (Ἕκτορι) ἐπήνησαν κακὰ -όωντι (Pulyd. ἐσθλὴν φράζετο βουλήν) der einen schlechten Vorschlag gemacht hatte, Komm. des Dichters (V. 311 νήπιοι) ‖ *Ψ* 312 (οὐ) πλείονα ἴσασιν σέθεν αὐτοῦ ⌞-σασθαι⌟ (μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ), vgl. κέρδεα εἰδῇ V. 322 *K* 48 (unerhört) ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι ⌞ ⌟ (52 κακὰ μήσατ') anrichtet *μ* 373 μέγα ἔργον ἐ-σαντο (Gef.) haben eine Untat verübt *O* 349 ὄν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἑτέρωθι νοήσω, ' αὐτοῦ οἱ θάνατον -σομαι dem werd ich auf der Stelle den Tod bereiten, vgl. II Sp. 971 f. *σ* 27 (Od.) ὅν ἂν κακὰ -σαίμην ' κόπτων (Iros) übel zurichten, f. prosaisches κακὰ/ὡς ποιεῖν, vgl. V. 15, *ψ* 56

Kompos.: συμ- *K* 197 in 2 (am Anf.)

D v.l. *Π* 202, *γ* 213, Op. 241

R. Führer

μητίετα [16i, 3o, 9H, 7h] **M** [⏑⏑⏑⏑] ⌞ὡς ἔφατ' εὐχόμενος⌟, τοῦ δ' ἔκλυε -α Ζεύς (' αὐτίκα δ') *Π* 249, *Ω* 314, *υ* 102, ⌞ ⌟, μέγα δ' ἔ⌞κτυπε -α Ζεύς⌟ *O* 377, (μέγα δ' ἔ) ⌞ ⌟ ' σῆμα τιθείς Sc. 383, *Θ* 170; κακὰ μήδετο ⌞-α Ζεύς⌟ *H* 478, *ξ* 243; (ἐξ)εἵλετο ⌞ ⌟ Op. 104, *I* 377; φιλεῖ δέ (σ)έ / ἐφί]λατο ⌞ ⌟ h. Merc. 469, *B* 197/Hes. fr. 141, 21; ἐδάσσατο ⌞ ⌟ ebd. 15, Th. 520; καὶ ⌞ ⌟ *π* 298, h. Ap. 205; δὲ ⌞ ⌟ *A* 175, Th. 914, h. 28, 16; ⌞ ⌟ *B* 324, *Z* 198, *K* 104, *Λ* 278, *M* 279. 292, *O* 599, Th. 56. 904, Sc. 33, h. 1, 16, h. Merc. 506, h. Ven. 202, h. 28, 4; -α Ζεῦ *A* 508

Σχ sch. D *A* 175: ⌞βουλευτικ⌟ός (vgl. sch. min. P.Strassb. inv. 33 zu *A* 175), 508 (u.ö.): ⌞ ⌟ώτατε

L [1]H. Schrade, Götter u. Menschen Hom.s, Stuttgart 1952, 120 f.; [2]Risch, Kl. Schr. 337. 339; [3]Ernst Fraenkel, Festschrift Snell 187; [4]Wathelet, Traits éoliens 105 f.; [5]Cosset, REG 96, 1983, 271; [6]Meier-Brügger, HS 102, 1989, 207 ff.

B (zu μῆτις:) reich an Ratschlüssen (= nachhom. μητιόεις), viell. (L6) < *(-*ṃent-/*)-ṃnt-* m. analog. -ε- statt -α- (wie bei fem. *-ṃnt-ja), kaum Kompos. (Risch [1]34: „zu ἵημι?", L3: 'weben', vgl. Sc. 28/33) Ratschlüsse produzierend; Epith. von Ζεύς (s.d. B 5 a), urspr. (L2; and. Meillet, BSL 28, 2, 1928, 126) Vok. (nur *A* 508), sek. Nom. (sonst), metr. Altern. zu (gleich häufigem) εὐρύοπα (s.d.); in Gl. *M* 279, in RAbschl. *Π* 249 = ⌞*Ω* 314 = *υ* 102 ≅ *O* 377⌟, h. 1, 16, in dir. R. (REnde *B* 197) h. Merc. 469, h. Ven. 202 u. hom. sonst außer *H* 478, *Θ* 170 (jew. Omen wie auch *B* 324, ⌞ ⌟, Sc. 383), *M* 292 (εἰ μή), *O* 599 (γάρ, vgl. ⌞Th. 56. 520⌟), in geneal. Kontext *Z* 198, ⌞ ⌟. 904. 914 u. (auf Μῆτις-Mythos anspielend?) h. 28, 4; in Zush. m. τί(μά)ω/ τιμή *A* 175. 508 / *B* 197, Th. 904, m. μη/ητ-Assonanz (*Θ* 170, Sc. 33 / h. Merc. 506 im Nachbar-,) *A* 175, *B* 197, *H* 478 = *ξ* 243ex., Th. 904. 914, h. Ven. 202 / Th. 914, h. Ap. 205 im selben V. St. s.o. in M

D v.l. *Γ* 302, *P* 648

G nicht in *Γ–E*, *NΞ*, *P–Ψ*

R. Führer

μητιόεις [1o, 5H, 2h] **Σχ** sch. Barn. *δ* 227: πρακτικά. ἢ ὑπὸ συνέσεως ἠρημένα **L** Edwards, Lang. of Hes. 65

B mit μῆτις (s.d.) ausgestattet, Epith. von (1o) Wunderdroge u. (nachhom.) Zeus (= μητίετα), stets in Vbd. m. Διός/ί/α bzw. Th. 457 Ζῆνα im selben V., am VE außer Th. 457, h. 24, 5 (κ. τρ. τρ.) *δ* 227 (⌞φάρμακ⌟ον κακῶν ἐπίληθον) τοῖα Διὸς θυγάτηρ (sc. Hel.) ἔχε ⌞ ⌟α -α, ' ἐσθλά, τά οἱ PN πόρε raffinierte, ob (pass.) ausgeklügelte od. (akt., vgl. θ

556ff.) *klug zu Werke gehende* Hes. Op. 51 (πῦρ) ἔκλεψ' ἀνθρώποισι ⌞Διὸς πάρα -ος⌟, Oxymoron? (vgl. fr. 343, 6, kontrast. h. Ven. 36) 769 αἴδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ ⌞ ⌟ h. Ap. 344 εἰς ἐνιαυτὸν ' οὔτε ποτ' εἰς εὐνὴν Διὸς ἤλυθε (Hera) -ος, statt mögl. -ν ἐφελκ. + αἰγιόχοιο, doch s. 322; Sperrg. nur hier Th. 286 Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει (Pegasos) ' βροντήν τε στεροπήν τε φέρων Διὶ -ι, metr. gleichw. τερπικεραύνῳ wegen Kontext vermieden? (vgl. II Sp. 946, 60ff.) h. 24, 5 ἔρχεο (Hestia) τόνδ' ἀνὰ οἶκον, ἔν' ἔρχεο θυμὸν ἔχουσα ' σὺν Διὶ -ι Th. 457 (Ῥείη τέκε Ἀΐδην καὶ) Ἐννοσίγαιον ' Ζῆνά τε -α Op. 273 εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει ' ἀλλὰ τά γ' οὔ πω ἔολπα τελεῖν Δία -α (τερπικέραυνον v.l.) *der überall einen Ausweg findet* (Ed. Meyer, in: 'Hesiod' 477 A. 12)

D v.l. Op. 822 (< 769) R. Führer

μητί(ομαι) s. μητιάομαι

μῆτις, Μῆτις [22i, 15o, 6H, 3h, 2e] E idg. Wort (> lat. *mētior*). — Abl. αἰολό-, δολό-, κλυτό-, πολύμητις, ἀγκυλο-, αἰμυλο-, ποικιλομήτης; μητίετα, μητιόεις, Μητίων; μητιάομαι

F -ις 10, -ῖ 4, -ιν 33; -ιας 1h

M 1a [⏑̣] ἄλλην ' -ιν τ158; -ιν ψ125 [⏑̣] ἄλλην -ιν ὕφαινε Sc. 28, ἀλλ' ἄγε -ιν ὕφηνον ν386 [⏑̣] -ις β279, κ193; οἱ σὺν -ιν ἀμύμονα Κ19; τινα -ιν γ18, h. Merc. 348; -ιν γ120 [⏑̣] νόος ⌞καὶ -ις ἀ⌟μείνων Ο509, ⌞ ⌟μύμων ι 414, ⌞ ⌟ρίστη Vit. p. 7, 23; νόον καὶ ⌞-ιν ἐνί⌟ψει Η447, ⌞ ⌟σποι Ξ107; φραζώμεθα -ιν ἀρίστην Ρ634 ≅ 712; ⌞ἐνὶ φρεσί⌟ -ιν ἀμείνω Ι423, ⌞ ⌟ ⌞-ιν ὑφήν⌟ας δ739, τοι σὺν ⌞ ⌟ω ν303; καὶ ⌞-ιν ὕφαινον⌟ ι422, ⌞ ⌟ δ678; διὰ -ιν Κ 497 [⏑̣×] τε νόος λεπτὴ δέ τε -ις Κ226, Ψ590; -ις υ20; ἐφράσσατο -ιν Margites fr. 7, 7 W.; διὰ -ιν h. Cer. 414; -ιν Η324 = Ι93, τ326, Th. 886 1b [⏑̣–] -ις δ' αὔτε/τ' Hes. fr. 343, 13, Th. 358; -ι (δ' [αὔτε]/τε) Ψ315. 316. 318, ν299; -ιν Th. 471 1c [–⏑̣] -ιν Hes. fr. 343, 6 [–⏑̣] -ιν (vor Vokal) Ψ313 [–⏑̣] Ὀδυσῆα ⌞Διὶ -ιν ἀτάλαντ⌟ον Κ137 ≅ Β169. 407, ⌞ ⌟ος Β636, ⌞ ⌟ε Η47 = Λ200 2 [⏑̣⏑̣] καὶ -ιας h. Ven. 249

Σχ sch. D Β169: εὐβουλίαν, 636: βουλήν (so reg.). ⌞σύνεσ⌟ιν, Ψ315: ⌞ ⌟ει τέχνῃ, Ξ107: γνώμην (vgl. Ι423)

L Wilamowitz, HdO 190; Böhme, Seele u. Ich 58f. 66f.; F. Dornseiff, D. arch. Mythenerz., Berlin/Leipzig 1933, 20ff.; Luther, Wahrh. u. Lüge 78f.; W. F. Otto, Götter Griechenlands 40. 50ff.; H. Vos, ΘΕΜΙΣ, Assen 1956, 50f.; S. Kauer, Die Geburt der Ath. im altgr. Epos, Würzburg 1959 (dazu Erbse, Ph. 108, 1964, 19ff.); F. Dirlmeier, Ausgew. Schr. 144f.; De Fidio, AIIS 2, 1969/70, 53ff.; M. Detienne/J.-P. Vernant, Les ruses de l'intelligence, Paris 1974; Guido, AFLL 7, 1975-6, 5ff.; Lesher, Phronesis 26, 1981, 18f.; Snell, H. 112, 1984, 134ff.; Nicolai, RFIC 115, 1987, 107ff.; Dunkle, CW 81, 1988, 1ff.

B I Appell.: *Plan(ung*, meist in verbaler Funkt., abh. bes. von φράζομαι/ὑφαίνω) als (ν303. 386, Th. 471, Sc. 28, h. Merc. 348 göttl.) Handlg. i. S. v. (σὺν Κ19, ν303, Th. 471 gemeinsamer) Bemühg. um rettenden (expl. Ι423f., Κ19f., υ20f.) Ausweg, *Strategie* bzw. göttl. (s.u.) *Regie* (in adv. Funkt. 3i Instr., 2× διά) als Ursache, *Planen(des Denken)* > prakt. *Klugheit* (in nom. Funkt., u.a. 8× acc. Graec., 5× m. adnom. Gen. bzw. Poss.-Pr.) als Fähigk./Eigensch. bes. von ποικιλομήτης/πολύμητις Od. (β279 Tel., τ326 Pen.), einer Gotth. (Ath./Aphr./μητίετα Zeus) expl. nur Κ497, ⌞ν299 / h. Ven. 249⌟ / h. Cer. 414 (impl. 6i in M 1c; ⌞ ⌟ Eigenlob); in Vbd. m. ἐνὶ (μετὰ) φρεσί/στήθεσσι Ι423, δ739 (Sc. 28) / γ18, gefolgt von ὅπως Ρ634+, ν386*, Th. 471* (* + [ἀπο]τίνομαι), ὥς ῥα Sc. 28, ἵνα μή Ψ313, ἤ (τις) Ι423, Κ19, gekoppelt m. δόλους ι422 (s.a. γ119–22, Sc. 28–30), (θυμός Vit. p. 7, 23,) κέρδεσιν ν299, νόον/ς Η447, τ326 / Ο509 > D (Κ226 = Ψ590ex.), ὀάρους h. Ven. 249, ὄνομ' ... ἐμόν (sc. Utis) ι414 (ἐν διὰ δυοῖν außer eingeklammerten St.), im Ggs. zu ἐπιφροσύνη (ε437), νόημα (ξ273f.), νόος (Ν732, β124f.) nicht durch Gotth. Menschen eingegeben (zu Ψ313 vgl. Kullmann, Wirken d. Götter 75); in dir. R. (von/an Aias Ο509, Ρ634/712, von/über Nestor Ψ 313ff., γ120 / 18, RAnf. Η47 = Λ200) außer Β169+ (Attr. von Od.), Η324+ (⌞Nestor⌟-REinl.), Κ19 (Subj. ⌞ ⌟). W. — Wortf.: βουλή, δόλος, ἐννεσίη, ἐπιφροσύνη, κέρδεα, κερδοσύνη, μηχανή, μῆχος, νόημα, παλάμη, τέχνη, φρα- ⌞-ιν ἐνί⌟ψει; *Vorhaben u. Projekt mitteilen* (sc. durch vorheriges Opfer, s. 450) Ξ107 εἴη ὃς τῇσδέ γ' ἀμείνονα ⌞ ⌟σποι, vgl. Ι104 Ο509 ἡμῖν δ' οὔ τις τοῦδε νόος καὶ -ις ἀμείνων, ' ἢ αὐτοσχεδίῃ μεῖζαι χεῖρας *für uns gibt es keine bessere Aussicht u. Devise* (wir können uns nichts Besseres ausdenken) Ρ634 ⌞φραζώμεθα⌟ -ιν ἀρίστην (ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν) ≅ 712 *die beste Taktik*, vgl. Ι74f. κ193 (⌞ ⌟) εἴ τις ἔτ' ἔσται -ις *ob wir uns noch einen Rat wissen* Th. 471 (Rhea bat Eltern) -ιν συμ⌞φράσσα⌟σθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα (τείσαιτο δ' ἐρινῦς πατρός), vgl. V. 494. 891 Margites fr. 7, 7 W.]κ[αιν]ὴν ἐ⌞ ⌟το -ι[ν Ι423 (ἀγγελίην ἀπόφασθε) ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ -ιν ἀμείνω, ' ἤ κε (σαῷ λαόν), vgl. V. 680f. 347 Κ19 (οἱ ⌞ἀρίστη φαίνετο βουλὴ⌟ Νέστορ' ἔπι ἐλθέμεν) εἴ τινά οἱ (Ag.) σὺν -ιν ἀμύμονα τεκτήναιτο, ' ἤ τις ἀλεξίκακος, vgl. V. 43ff. Η324 (τοῖς) ὑφαίνειν ἤρχετο -ιν ' Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ⌞ ⌟ = Ι93 ι422 (βούλευον) πάντας δὲ δόλους καὶ -ιν ὕφαινον (Od.), ' ὥς τε περὶ ψυχῆς (424 ⌞ ⌟) 414 (mein Herz lachte) ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ -ις ἀμύμων, s.a. μή τις 405/6/10 (dazu Schein, GRBS 11, 1970, 80; Farron, StudAnt 1, 1, 1979/80, 72; Lesher, Phronesis 26, 1981, 18) υ20 (κραδίη) σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε -ις ' ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, vgl. μ211f. ν303 ἰκόμην, ἵνα τοι σὺν ⌞-ιν ὑφήν⌟ω ' χρήματά τε κρύψω 386 ⌞ ⌟ον, ὅπως ἀποτείσομαι αὐτούς δ739 (Dolios soll Laertes informieren) εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ ⌞ ⌟ας ' ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται *sich etw. überlegt u.* 678 (οὐδ') ἦεν ἄπυστος (Pen.) ' μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον· ' κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλὰς ' αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι ⌞-ιν ὕφαιν⌟ον *beratschlagten* (schmiedeten Komplott, s. V. 670) Sc. 28 (Amphitryons Rachefeldzug. Zeus) ἄλλην ⌞ ⌟ε μετὰ φρεσίν, ὥς ῥα θεοῖσιν ' ἀνδράσι τ' ... ἀρῆς ἀλκτῆρα φυτεύσαι *tramait un autre dessin* (Mazon) γ18 (ἰθὺς κίε Νέστορος) εἴδομεν ἦν ⌞τινα -ιν⌟ ἐνὶ στήθεσσι κέκευθε (sc. hilfreiche) *Information* (von Zustandsverb abh. nur hier u. folg. St.) h. Merc. 348 (οὐ ποσσὶν ἔβαινε) ἀλλ' ἄλλην ⌞ ⌟ ἔχων διέτριβε κέλευθα ' τοῖα πέλωρ' ὡς εἴ τις ἀραιῇσι δρυσὶ βαίνοι τ158 (Webstuhl-List entdeckt) νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον οὔτε τιν' ἄλλην ' -ιν ἔθ' εὑρίσκω (s.d. B 1 b γ) *weiß mir keinen weiteren Rat mehr* Ψ313. 315. 316. 318 (οὐ πλείονα ἴσασιν μητίσασθαι) -ιν ἐμβάλλεο θυμῷ ' παντοίην, ἵνα μή σε παρεκπροφύγῃσιν ἄεθλα ' -ι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων ἠὲ βίηφι ' -τι δ' αὔτε κυβερνήτης ... ' νῆα ... ἰθύνει ... ' -τι δ' ⌞ἠνίοχο⌟ς περιγίγνεται ⌞ ⌟ιο (320 ἀφραδέως, 322 κέρδεα εἰδῇ) *Taktik, know how, mit Köpfchen* (abh. von Imp. nur hier) Κ226 (zu zweit) καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν ' ὄππως κέρδος ἕῃ· μοῦνος δ' εἴ πέρ τε νοήσῃ, ' ἀλλά τέ οἱ βράσσων ⌞τε νόος, λεπτὴ δέ τε -ις, *seine Übersicht ist beschränkter, seine Sit.beherrschg. dünn(gewirkt?)* Ψ590 (νέου ὑπερβασίαι) κραιπνότερος μὲν γάρ ⌞ ⌟ *rasch ist er mit Ein-* ⌞ν⌟ ἐνί⌟ψει; *Vorhaben u. Projekt mitteilen* (sc. durch vorheriges Opfer, s. 450) Ξ107 εἴη ὃς τῇσδέ γ' ἀμείνονα ⌞ ⌟σποι, vgl. Ι104 Ο509 ἡμῖν δ' οὔ τις τοῦδε νόος καὶ -ις ἀμείνων, ' ἢ αὐτοσχεδίῃ μεῖζαι χεῖρας *für uns gibt es keine bessere Aussicht u. Devise* (wir können uns nichts Besseres ausdenken) Ρ634 ⌞φραζώμεθα⌟ -ιν ἀρίστην (ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν) ≅ 712 *die beste Taktik*, vgl. Ι74f. κ193 (⌞ ⌟) εἴ τις ἔτ' ἔσται -ις *ob wir uns noch einen Rat wissen* Th. 471 (Rhea bat Eltern) -ιν συμ⌞φράσσα⌟σθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα (τείσαιτο δ' ἐρινῦς πατρός), vgl. V. 494. 891 Margites fr. 7, 7 W.]κ[αιν]ὴν ἐ⌞ ⌟το -ι[ν Ι423 (ἀγγελίην ἀπόφασθε) ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ -ιν ἀμείνω, ' ἤ κε (σαῷ λαόν), vgl. V. 680f. 347 Κ19 (οἱ ⌞ἀρίστη φαίνετο βουλὴ⌟ Νέστορ' ἔπι ἐλθέμεν) εἴ τινά οἱ (Ag.) σὺν -ιν ἀμύμονα τεκτήναιτο, ' ἤ τις ἀλεξίκακος, vgl. V. 43ff. Η324 (τοῖς) ὑφαίνειν ἤρχετο -ιν ' Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ⌞ ⌟ = Ι93 ι422 (βούλευον) πάντας δὲ δόλους καὶ -ιν ὕφαινον (Od.), ' ὥς τε περὶ ψυχῆς (424 ⌞ ⌟) 414 (mein Herz lachte) ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ -ις ἀμύμων, s.a. μή τις 405/6/10 (dazu Schein, GRBS 11, 1970, 80; Farron, StudAnt 1, 1, 1979/80, 72; Lesher, Phronesis 26, 1981, 18) υ20 (κραδίη) σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε -ις ' ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, vgl. μ211f. ν303 ἰκόμην, ἵνα τοι σὺν ⌞-ιν ὑφήν⌟ω ' χρήματά τε κρύψω 386 ⌞ ⌟ον, ὅπως ἀποτείσομαι αὐτούς δ739 (Dolios soll Laertes informieren) εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ ⌞ ⌟ας ' ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται *sich etw. überlegt u.* 678 (οὐδ') ἦεν ἄπυστος (Pen.) ' μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον· ' κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλὰς ' αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι ⌞-ιν ὕφαιν⌟ον *beratschlagten* (schmiedeten Komplott, s. V. 670) Sc. 28 (Amphitryons Rachefeldzug. Zeus) ἄλλην ⌞ ⌟ε μετὰ φρεσίν, ὥς ῥα θεοῖσιν ' ἀνδράσι τ' ... ἀρῆς ἀλκτῆρα φυτεύσαι *tramait un autre dessin* (Mazon) γ18 (ἰθὺς κίε Νέστορος) εἴδομεν ἦν ⌞τινα -ιν⌟ ἐνὶ στήθεσσι κέκευθε (sc. hilfreiche) *Information* (von Zustandsverb abh. nur hier u. folg. St.) h. Merc. 348 (οὐ ποσσὶν ἔβαινε) ἀλλ' ἄλλην ⌞ ⌟ ἔχων διέτριβε κέλευθα ' τοῖα πέλωρ' ὡς εἴ τις ἀραιῇσι δρυσὶ βαίνοι τ158 (Webstuhl-List entdeckt) νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον οὔτε τιν' ἄλλην ' -ιν ἔθ' εὑρίσκω (s.d. B 1 b γ) *weiß mir keinen weiteren Rat mehr* Ψ313. 315. 316. 318 (οὐ πλείονα ἴσασιν μητίσασθαι) -ιν ἐμβάλλεο θυμῷ ' παντοίην, ἵνα μή σε παρεκπροφύγῃσιν ἄεθλα ' -ι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων ἠὲ βίηφι ' -τι δ' αὔτε κυβερνήτης ... ' νῆα ... ἰθύνει ... ' -τι δ' ⌞ἠνίοχο⌟ς περιγίγνεται ⌞ ⌟ιο (320 ἀφραδέως, 322 κέρδεα εἰδῇ) *Taktik, know how, mit Köpfchen* (abh. von Imp. nur hier) Κ226 (zu zweit) καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν ' ὄππως κέρδος ἕῃ· μοῦνος δ' εἴ πέρ τε νοήσῃ, ' ἀλλά τέ οἱ βράσσων ⌞τε νόος, λεπτὴ δέ τε -ις, *seine Übersicht ist beschränkter, seine Sit.beherrschg. dünn(gewirkt?)* Ψ590 (νέου ὑπερβασίαι) κραιπνότερος μὲν γάρ ⌞ ⌟ *rasch ist er mit Ein-*

fällen bei der Hand, überlegt nur unzulänglich, vgl. V. 604, Γ 108, Theogn. 629 Vit. p. 7, 23 αἶψα πόδες με φέροιεν ἐς ἀιδοίων πόλιν ἀνδρῶν· ' τῶν γὰρ καὶ θυμὸς πρόφρων καὶ φραζώμεθ', Antw.:) αὐτὸς ταῦτά γε λεῦσσε ... σὴν γὰρ ⌞ ⌟ν ' -ιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι, vgl. τ285f. τ326 (πᾶς) δαήσεαι εἴ τι γυναικῶν ' ἀλλάων περίειμι νόον καὶ ἐπίφρονα (s.d.) -ιν ' εἰ, sonst βουλήν (> v.l.) Β169 εὗρεν (Ath.) ... Ὀδυσῆα, ⌞Διὶ -ιν ἀτάλαντ⌟ον ≅ Κ137 (πρῶτον ἀνέγειρε) ≅ Β407 (κίνλησκεν ἕκτον) ≅ 636ex. (Od. ἤρχε) ≅ Η47ex. (Ἕκτορ) = Λ200, Pros. nach Η366+? γ120 (σφιν κακὰ ῥάπτομεν ⌞παντοίοισι δόλοισι⌟) ἔνθ' οὔ τίς ποτε -ιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην ' ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα (Od. ⌞ ⌟), vgl. V. 128f., Γ202 β279 (οὐ) κακὸς ἔσσεαι (Tel.)

οὐδ' ⌞ἀνοήμων⌟, ' οὐδέ σε πάγχυ γε -ις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν, Verh. zu ⌞ ⌟ wie μένος 271 zu κακός 270 (≅ 278) h. Cer. 414 μ' ἀναρπάξας Κρονίδεω πυκινὴν ⌞διά -ιν⌟ ' ᾤχετο, vgl. V. 30, Th. 572. 626. 658 u. (metr. gleichw.) h. Ven. 23 *K* 497 (Diom. tötete Rhesos) ἀσθμαίνοντα· κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη ' τὴν νύκτ' Οἰνείδαο πάϊς ⌞ ⌟ Ἀθήνης, vgl. θ 520, Th. 318 ν 299 ἐν πᾶσι θεοῖσι ' -ι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν, vgl. πολύβουλος *E* 260, π 282, πολύμητιν h. 28, 2 h. Ven. 249 πρὶν ἐμοὺς ὀάρους καὶ -ιας, αἷς ποτε πάντας ' ἀθανάτους συνέμιξα καταθνητῇσι γυναιξί, ' τάρβεσκον, s. V. 38 f., vgl. Ξ 216 f.; Pl. nur hier

Π Personif. [4H]: T. von Ok. (vgl. dessen μήδεα Th. 398) u. Tethys (Th. 358. 362, fr. 343, 4–6), erste Gattin des Zeus (Th. 886; vgl. Sc. 28, h. Cer. 414 in I), M. der Ath. (Th. 888 f. 894 f., fr. 343, 10 f. 14; vgl. *K* 497, ν 299. 303. 386 in I), von Zeus überlistet (Th. 889, fr. 343, 6) u. verschluckt (ἐὴν ἐσκάτθετο νηδύν / κάππιεν Th. 890. 899, fr. 343, 7/10) auf Anraten von Gaia u. Uranos (Th. 891) zur Verhinderung eines entthronenden Sohnes (Th. 892–8, fr. 343, 8), fortan geheime Ratgeberin (Th. 900, fr. 343, 13 f.), πλεῖστα θεῶν εἰδυῖα (Th. 887, fr. 343, 15 ff.)

D 'Hom.' fr. 11 p. 108 Dav. ἄλλο δ' ἐνὶ στήθεσσι νόος καὶ -ις ἀμύμων, vgl. *O* 509, ι 414 (γ 18) *Y* 30 c, π 412 a (= δ 678) v.l. *P* 477

G (*= präd.) Adj.: ἀλεξίκακος *K* 19 f.*, ἄλλην *I* 423, τ 157 f., Sc. 28, h. Merc. 348, ἀμείνων+ *I* 423, Ξ 107, *O* 509*, ἀμύμων+ *K* 19, ι 414, D, ἀρίστη+ *P* 634 ≅ 712, ψ 124*f., Vit. p. 7, 23, ἐπίφρονα τ 326, κ[αιν]ήν Margites fr. 7, 7 W., λεπτή* *K* 226 = Ψ 590ex., παντοίην Ψ 313 f., πολύιδριν* Hes. fr. 343, 6 in II, πυκινήν h. Cer. 414, τις+ *K* 19, γ 18, δ 739, κ 193, τ 157 f., h. Merc. 348 R. Führer

μήτι(ς) s. μή (L III 9)

μητίσασθαι s. μητιάομαι

Μητίων [1c] Sohn des Erechtheus u. Vater des Sikyon nach Asius fr. 11 p. 90 Dav. (p. 205 Ki.), was gegüber anderen Traditionen auch die Auffassung der Sikyonier sein soll (Paus. 2, 6, 5) B. Mader

μητροπάτωρ [1i] **L** Gates, Kinship Terminology 19 f. **B** *mother's father, maternal grandfather* *Λ* 224 (Κισσῆς τόν [Iphidamas son of Ant.] γ' ἔθρεψε) -ωρ, ὃς τίκτε Θεανώ (wife of Ant.: *Z* 298 f.). – Wdfld.: μητρὸς πατήρ J. N. O'Sullivan

μητρυιή [3i, 1H] **L** Gates, ⌞Kinship Terminology⌟ 26; Szemerényi, ⌞ ⌟ 60 **B** *stepmother*; enmity, neg. emotional relationship prob. in Hom. contexts, μ. byword for unkindness in Hes. *E* 389 (κεν ἀπόλοιτο Ἄρης) εἰ μὴ -ή (of Otus and Ephialtes, who had imprisoned Ares) ... Ἠερίβοια ' Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν (who then freed Ares) *N* 697 ἄνδρα κατακτάς (Medon, bastard son ⌞of Oileus⌟ by Rhene [*B* 727 f.]), ' γνωτὸν -ῆς Ἐρώπιδος (wife ⌞ ⌟) = *O* 336 metaph.: Op. 825 ⌞ἄλλοτε⌟ -ὴ πέλει ἡμέρη, ⌞ ⌟ μήτηρ J. N. O'Sullivan

μητρώϊος [1o] **L** Gates, ⌞Kinship Terminology⌟ 22; Szemerényi, ⌞ ⌟ 55 **B** (app. from μήτρως rather than μήτηρ:) *of one's mother ('s kinsmen)*, ref. to mother's old home τ 410 (Autol. to Laertes and Anticleia:) „ὁππότ' ἄν ... -ον ἐς ... δῶμα ' ἔλθῃ (Od.) Παρνησόνδ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασι, ' τῶν οἱ ἐγὼ δώσω" J. N. O'Sullivan

μήτρως [2i] **E** app. Gr. creation on basis of πάτρως (not in EGrE, but IE). – Deriv.: μητρώϊος **L** Gates, ⌞Kinship Terminology⌟ 21 f.; Szemerényi, ⌞ ⌟ 55 **B** in Hom. w. ref. to *mother's brother, maternal uncle*, but basic sense perh. the broader 'mother's kinsman' (see L and s.v. μητρώϊος) *B* 662 πατρὸς ἑοῖο φίλον -ωα κατέκτα ([Περ.] Λιώμνιον [half-brother of Alc.: Pi. Ol. 7, 27 ff., Apollod. 2, 4, 5]) *Π* 717 Ἀσίῳ, ὅς -ως ἦν Ἕκτορος (αὐτοκασίγνητος Ἑκάβης). – Wdfld.: πατροκασίγνητος J. N. O'Sullivan

μηχαν(άω, -άομαι) [2i, 16o, 1H] **F** -όωντας 1; -άαται 1 (indic.? see West on Op. 241), -άασθε 1, ⌞-όωνται⌟ 7, περι⌞ ⌟ 1; ⌞-όωντο⌟ 4, περι⌞ ⌟ 1; -όωτο 1; -άασθαι 2 **M** [⏑⏑⏑] ὑβρίζοντες+ ⌞ἀτάσθαλα⌟, -όωνται / -άασθε / -όωντο γ 207 ≅ ρ 588 ≅ υ 170/370/Λ 695; μνηστῆρας ⌞ ⌟ -όωντας/ -άασθαι σ 143 / π 93; ⌞ ⌟ -άαται Op. 241; ἐπεὶ ⌞κακὰ -όωνται⌟ ρ 499, φ 375, ⌞ ⌟/-άασθαι π 134 / γ 213; ἀεικέα -όωντο υ 394, χ 432; περι-όωνται / -όωντο η 200 / ξ 340; -όωνται δ 822; -όωντο Θ 177; -όωτο π 196

Σχ sch. D Θ 177: -όωντο· ἐ-ήσαντο, sch. Barn. γ 213: -άασθαι· ἐπινοεῖν, δ 822: -όωνται· ἐπινοοῦσιν, π 196: -όωτο· ἐπινοήσοι, πράξοι, σ 143: -όωντας· ἐπινοοῦντας

B (μηχανή) *contrive, devise, plot*, usu. neg./pejor. connot. (12 x of suitors, 5 x w. ὑβρίζοντες+); mid. exc. σ 143 (metr. voice change, see Meister, Kunstspr. 74); περι- 2 x (ξ 340 in 1, η 200 in 3), 1 x w. ἐπί (δ 822 in 4) Synt.: obj. subst. 2 x (1), concrete τείχεα (Θ 177 in 1), usu. obj. n. pl. adj. (2), w. complementary expressions (3 and 4); dat. pers. γ 207, δ 822 (ἐπί), ξ 340; π 134. – Wdfld.: μήδομαι, μητίομαι, ῥάπτω, τεχνάομαι, φράζομαι, cf. βουλή, δόλος, τέχνη 1 obj. is subst. Θ 177 νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα -όωντο ' ἀβλήχρ' οὐδενόσωρα w. περι-; ξ 340 ἀλλ' ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ... νηῦς, ' αὐτίκα δούλιον ἦμαρ ἐμοὶ περι-όωντο, = 'enslavement', περι- prob. loc.: '(standing) around me' (see 3 below) 2 obj. is neg. n. pl. adj. used as subst., of suitors exc. Λ 695, χ 432 (maids), Op. 241; w. ὑβρίζοντες+ 5x w. ⌞ἀτάσθαλα⌟, 'wicked deeds' (I col. 1487, 44 ff.): Λ 695 ταῦθ' ὑπερηφανέοντες Ἐπειοὶ χαλκοχίτωνες, ' ἡμέας ὑβρίζοντες, ⌞ ⌟ -όωντο ≅ γ 207 (μοι) ≅ ρ 588 ≅ υ 170 (ἀεικέα vulg., see van der Valk, Text. Crit. Od. 41) ≅ 370 π 93 οἷά φατε μνηστῆρας ⌞ ⌟ -άασθαι ' ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν τοιούτου ἐόντος (cf. γ 213 below) + σ 143 (-όωντας) Op. 241 πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, ' ὅστις ἀλιτραίνει (-νῃ Aeschin., Göttling, Solmsen) καὶ ⌞ ⌟ -άαται (μητιάαται Aeschin.), see West ad l.; Meister, Kunstspr. 74 w. κακά 'evil deeds' (II col. 1286, 37 ff., cf. κακομήχανος): γ 213 φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς ' ἐν μεγάροις ἀέκητι σέθεν κακὰ -άασθαι (cf. π 93 above) π 134 (Tel. to Eum.:) οἴῃ ἀπαγγείλας· τῶν δ' ἄλλων μή τις Ἀχαιῶν ' πευθέσθω· πολλοὶ γὰρ ἐμοὶ κακὰ -όωνται + ρ 499 = φ 375ex. w. ἀεικέα (metr. = ἀτάσθαλα, see van der Valk, Text. Crit. Od. 41, Long, JHS 90, 1970, 129. 136) 'illicit deeds' (I col. 162, 35 ff.): χ 432 εἰπὲ γυναιξὶν ' ἐλθέμεν, αἵ περ πρόσθεν ἀεικέα -όωντο + υ 394 (πρότεροι) 3 obj. demonstr. pron. ref. to verbal expression, both instances of 'magical' appearances π 196 οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε -όωτο ' ᾧ αὐτοῦ γε νόῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν ' ῥηϊδίως ἐθέλων θείη νέον ἠὲ γέροντα, unique use of νόῳ, Darcus, AC 46, 1977, 50 w. περι- η 200 εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθεν, ' ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περι-όωνται (earlier they appeared to us openly), περι- prob. intensive: 'thoroughly, very much' (see 1 above) 4 w. purpose expr. by ptc.-clause δ 822 δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ -όωνται, ' ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι

D τ 558b, ι 254 γρ. H3 Pal. W. Beck

μηχαν(ή) [1H] **E** w. μῆχος; and perh. w. μάχομαι, μάχαιρα, see Frisk II 188, also R. P. Martin, Healing, Sacrifice and Battle, Innsbruck 1983, 94 ff. – Deriv.: μηχανάομαι, -ιώτης, ἀμηχανής, -ίη, -οεργός, -ος, κακο-, πολυμήχανος

B nom. pl. *artifice(s), ingenuity* (of ability, Porzig, Satzinhalte 347), metr. unwieldy, not in Homer, though attested by derivatives (see E). Cf. βουλή, μῆτις, μῆχος, τέχνη Th. 146 (Cyclopes) ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη καὶ -αὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις W. Beck

μηχανιώτ(ης) [1h] **E** see ἀγγελιώτης **B** *contriver,*

used by Ap. of Hermes as inventor of phorminx: h. Merc. 436 *βουφόνε -ιῶτα πονεύμενε δαιτὸς ἑταῖρε ' πεντήκοντα βοῶν ἀντάξια ταῦτα μέμηλας*
W. Beck

μῆχος [2ⁱ, 2ᵉ] E see *μηχανή* Σχ sch. D *B* 342 = *I* 249: *-ος· μηχάνημα. τέχνασμα*

B *means, remedy, expedient* only VE in expr. *οὐδέ τι -ος* (acc. *B* 342, *μ* 392) w. following inf., obsolescent w. no compounds or derivatives, Frisk II 235. Cf. *ἄκος, βουλή, δύναμις* (Porzig, Satzinhalte 88), *μηχανή*. See R. P. Martin, Healing, Sacrifice and Battle, Innsbruck 1983, 26ff. 1 *means* (nom.): *I* 249 *αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, ‹οὐδέ τι -ος› ' ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν ' φράζευ ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ* ξ 238 *νήεσσ' ἠγήσασθαι ἐς Ἴλιον· ‹ › ' ἦεν ἀνήνασθαι, χαλεπὴ δ' ἔχε δήμου φῆμις* 2 *remedy* (acc.): *B* 342 *αὔτως γὰρ ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν, ‹ › ' ‹εὑρέμεναι δυνάμεσθα› πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐόντες* (*βουλήν* 344) *μ* 392 *νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδόν, ‹ › · βόες δ' ἀποτέθνασαν ἤδη*
W. Beck

Μῆων [4ⁱ] E kleinas. VN **Maj̥on-*; z. gr. Notation *Μαι-/Μη-/Μῃ-* vgl. d. Vermutungen bei Meister, Kunstspr. 151f.; Kretschmer, Gl. 15, 1927, 78; Sommer, Aḫḫijavāfrage 62 Anm. 1. — Abl. *Μηονίη, Μηονίς* FM [⏑⏑] *-οσιν B* 864 [⏑⏑] *-ονας B* 866 [⏑⏑] *-ονες ἱπποκορυσταί K* 431 [⏑⏑] *-ονος E* 43 Σχ sch. *Γ* 401 (a): *Μῆονες ἐκαλοῦντο οἱ Λυδοὶ τὸ παλαιόν* (vgl. *Μηονίη Σχ*); aber Str. 12. 8. 13 (576): ... *Μαίονας καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας* ...

B VN, *Maioner*: *B* 864. 866, *E* 43, *K* 431; im westlichen Kleinasien am *Τμῶλος* u. an der *Γυγαίη λίμνη* (vgl. *B* 865f.); Epith. *ἱπποκορυσταί* (vgl. *K* 431; Delebecque, Cheval 40); Verbündete der Troer, die bei *Θύμβρη* neben den *Λυκοί, Μυσοί* u. *Φρύγες* lagern (vgl. *K* 430f.); Anführer *Μέσθλης* u. *Ἄντιφος* II (vgl. *B* 464—466); außer ihnen nur noch *Φαῖστος*, S. des *Βῶρος* I, als *M.* genannt (vgl. *E* 43f.); offenbar entsprechen die *M.* den *Λυδοί*, die in der älteren Überlieferung des fgrE nicht erwähnt sind (vgl. *Λυδίη, Λυδοί*)
G. Steiner

μία s. *εἷς*

μιαίνομαι, -αίνω [6ⁱ] E < **miH-ṇie-*; Wz. *miH-* evt. in ved. *minā́ti* 'mindert'; vgl. ferner Neumann (a.O. in *μιαιφόνος* E); nb. *μιαρός, μιαιφόνος* F Akt. Aor. Konj. *-ήῃ* 1; Pass. *ἐ-αίνετο* 1, *-αίνεσθαι* 1, *-άνθησαν* 2, *-άνθην* 1 M 1 [⏑⏑] *-άνθην αἵματι Δ* 146 [⏑⏑×] *φοίνικι -ήῃ Δ* 141 2 [⏑⏑] *-αίνεσθαι/‹-ἀνθησαν› κονίῃσιν⁺ Π* 797, *Ψ* 732; ‹ › *δὲ* + Nom. *Π* 795 3 [⏑⏑⏑⏑] *ἐ-αίνετο* + Nom. *P* 439 Σχ sch. D *Δ* 141: *χρίσῃ. βάψῃ, Δ* 146 u.ö.: *ἐμολύνθησαν*

B (1) Pass. *befleckt, besudelt werden* durch Entstellendes, Verunreinigendes: Blut u./o. Staub (meist im Instr.), (2) Akt. *färben*, sc. Elfenbein mit Purpur (1ⁱ). — Wortf.: *παλάσσω, φορύνω/ύσσω, ῥυπάω* (*λύθρον, λῦμα*), Opp. *καθαίρω, λούω, νίζω* 1 meist von Stolzem, Erhobenem, das bei Tod, Trauer in den Staub sinkt (vgl. *κάρη* B 1 d); Helmbusch des Kriegers: *Π* 795. 797 (*ποσσὶν ὑφ' ἵππων* Patr.') *τρυφάλεια, -άνθησαν δὲ ἔθειραι ' αἵματι καὶ ‹κονίῃ›σι· πάρος γε μὲν οὐ θέμις ἦεν ' ἱππόκομον πήληκα -αίνεσθαι ‹ › σιν* Mähnen der trauernden Pferde Ach.s: *P* 439 (*ἵπποι οὔδει ἐνισσχίμψαντε καρήατα, δάκρυα ῥέε*) *θαλερὴ δ' ἐ-αίνετο* (*δὲ μιαίν.* v.l.) *χαίτη ' ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν ἀμφοτέρωθεν,* sc. ‹ › (vgl. 457, *T* 405, dazu *P* 427f. *ἠνιόχοιο ἐν ‹ › πεσόντος*) Leiber der Ringer: *Ψ* 732 (*ἐπὶ δὲ χθονὶ κάππεσον ἄμφω*, Aias u. Od.) *-ἀνθησαν δὲ ‹ › ' κακοῖσι*") (Ach.: „*μηδὲ τρίβεσθαι*") 2 im Gl. bei Verwundg. für Farbkontrast (nur hier Akt. *färben*: nicht verunreinigen): *Δ* 141. 146 *ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι -ήῃ* (*διήῃ* test.) ' *Μηονὶς ἠὲ Κάειρα, παρήϊον ἔμμεναι ἵππων* ' 3 vv. ' *τοῖοί τοι, Μενέλαε, -ἀνθην αἵματι μηροί* (*κνῆμαί τε ἰδὲ σφυρά*), zur Sache s. *ἐλέφας* (B 1) mit Lit.
H. W. Nordheider

μιαιφόνος [4ⁱ] E VG zu *μιαίνω*; zur Bildg. s. Nussbaum, Head and Horn 56: *mit befleckendem Mord* (Poss.-Kompos.) > *mordbefleckt*, vgl. ferner Neumann, in: Festschrift E. Simon, Mainz 1992, 73 Σχ sch. D *E* 31: *μιαινόμενε φόνοις*

B *mordbefleckt*, Epith. des Ares als des mordenden, schädigenden Kriegsgottes ~ Angreifers (s.d., bes. B 1 c α aa, mit anderen Epith.), metr. nur in [⏑⏑⏑]. — Wortf.: dagg. *μιαρός*, (*αἵματι καὶ λύθρῳ*) *πεπαλαγμένος, ἄνιπτος* aktuell gebr. im Kampf: *E* 844 *τὸν μὲν* (Periphas) *Ἄρης ἐνάριζε -ος Φ* 402 *τῇ μιν* (Ath.s Aigis) *Ἄρης οὔτησε -ος ἔγχεϊ* Anrede: *E* 31 (Ath. beschwichtigend:) „*Ἄρες Ἄρες βροτολοιγὲ -ε τειχεσιπλῆτα*" = 455 (Ap., gg. Diom. antreibend), vgl. *μαινόμενε* (*O* 128)
H. W. Nordheider

μιαρός [1ⁱ] E bereits myk., s. DMic. I 451. — Opp. *καθαρός*, s. Neumann (a.O. in *μιαιφόνος* E) Σχ sch. D z. St.: *μεμιασμένος* B *besudelt*, entspr. *μιαίνομαι, πεπαλαγμένος* (sc. *αἵματι, κονίῃ, λύθρῳ*), von Hektors aufgefrischtem Leichnam *Ω* 420 (Hermes zu Priam.: „*θηοῖό κεν οἷον ἐερσήεις κεῖται, περὶ δ' αἷμα νένιπται, ' οὐδέ ποθι -ός* (*ἕλκεα μέμυκεν*")
H. W. Nordheider

μιγαζόμενος [1ᵉ] *sich in Liebe vermischend, miteinander Geschlechtsverkehr habend*, wie *μίσγεσθαι ‹φιλότητι›* (s.d. B I 2 d) *θ* 271 *Ἥλιος ... ἐνόησε -μένους ‹ ›*, sc. Ares u. Aphr.; die Verwendg. des im fgrE nur hier bezeugten Verbs (auch später selten, u. da wohl Homernachahmg.) im Zshg. mit der Formel *μίσγεσθαι* (*ἐν*) *‹ ›*, (*ἐν*) *‹ › μίσγεσθαι*, wohl aus metr. Bequemlichkeit; *μισγομένους* erforderte eine andere Formulierg. der ersten Vershälfte. — Zur Bildg. s. Risch p. 298 m. Lit. (denom. zu *μιγάς* oder *μίγα*, beides nicht im fgrE). Ad-hoc-Erfindg.?
B. Mader

μίγδα/ην [1ⁱ, 1ᵉ, 1ʰ/ 1ʰ] E Deverb. von *μίσγω*, s. L[1.2] M immer VA Σχ sch. min. P.Berlin inv. 11634 zu *Θ* 437: *μίγα· μεμιγμένως* L [1]Risch p. 365 m. Lit.; [2]Haas, *Μνήμης χάριν* 1, 130ff.

B *vermischt*; die 'Adv.' auf *-δα, -δην* usw. dienten urspr. der Bez. einer Nebenhandlg. u. so kann *μίγδα* bei Hom. u. h. Cer. 426 noch verstanden werden (deshalb aber noch nicht notwendig, wie L[2] 139f. annimmt, durativ) *Θ* 437 (Hera u. Ath. kommen vom Schlachtfeld) *ἐπὶ κλισμοῖσι καθῖζον ' μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσι*, im Sinne eines Aor.s Med. von *μίσγω nachdem sie sich unter die Götter gemischt hatten* (Konstruktion mit dem Dat. u. Bed. wie *μίσγεσθαι*, s.d. B I 2) oder i.S. eines Perf. (*gemischt unter die* =) *zwischen, unter den Göttern*; analog *ω* 77 *ἐν τῷ* (Amphore) *τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, ' μίγδα δὲ Πατρόκλοιο nachdem sie vermischt, zusammengetan wurden* (Aor.) *mit denen des Patr.* oder i.S. eines Perf. *vermischt, zusammen mit*; ähnl. wohl auch h. Cer. 426 *ἄνθεα δρέπομεν ... ' μίγδα κρόκον τ' ... καὶ ἀγαλλίδας* i.S. eines Präs. Akt. (vgl. *μίσγω* B I 1 a) *durcheinander mischend*. — Die jeweils erste Alternative ist wahrscheinlicher, da sich nur für sie analogischer Gebrauch bei *μίσγω/εσθαι* findet — nur noch (gemischt >) *durcheinander, nebeneinander, abwechselnd* in h. Merc. 494 *τέξουσι βόες ... ' μίγδην θηλείας τε καὶ ἄρσενας*
B. Mader

μιγῆναι s. *μίσγω*

Μίδεια [1ⁱ, 1ᵉ] E nach Schwyzer I 66 illyr.; viell. eher thrak., vgl. *Μίδας* u. s. Wiesner, Die Thraker, Stuttg. 1963, 61; das in myk. Zeit bedeutende *M.* bei Dendra in der Argolis (s. Hennig, Griechenl.-Lex. 434) im fgrE nicht erwähnt I Stadt in Böotien, *B* 507; Lage schon in der Ant. unbek. (wenig wahrsch. Paus. 9, 39, 1: = älterer N. von Lebadeia u. Str. 9, 413: vom Kopaissee überschwemmt, vgl. Giovannini 14), s. H. S.-L. 32 m. Lit. Nachbarschaft von Aspledon u. Orchomenos legt die Genealogie der Eponyme *M.* nahe (s. II)

II Eponyme der böot. Stadt, nach Chersias V. 2 (dubia

et spuria, fr. 2, 1 p. 165 Dav.). Von Pos. M. des Aspledon (s.d.) B. Mader

Μίδης [1H, 3c] Hes. fr. 352 (Prosaref.); Vit. p. 8, 3 ≅ Cert. p. 43, 11; Cert. p. 43, 6. Gen. *-α, -ου, -εω*; Sohn des Gordias od. Gordios; zu unterscheiden d. myth. König d. Hes.fr.s von d. hist. des sog. Midas-Epigramms (Midas II., s. Eitrem, RE 15, 2 [1932], Sp. 1538f.); nach Brandenstein (in Festschrift Debrunner 60f.) Name Midas (assyr. *mita*) urspr. iran. Titel e. Königs, der als Sonnengott (Mithras) verehrt wurde, woher viell. der Zug der Sage stammt, daß sich alles, was Midas berührte, in Gold verwandelte; im Midas-Epigramm der Homerlegende (Vit. p. 8 u. Cert. p. 43; zu d. versch. Fassungen d. Epigramms s. Markwald, Hom. Epigramme 35ff.) ist an d. phryg. Herrscher d. ausgehenden 8. Jhdt.s gedacht, der lt. Hdt. 1, 14 e. Thron nach Delphi stiftete u. lt. Str. 1, 3, 21 sich nach d. Zusammenbruch s. Reiches infolge d. Kimmerier-Invasion den Tod gab (695?); nach d. Legende soll Homer im äol. Kyme, von d. Schwiegereltern od. -söhnen des Midas beauftragt, die Grabschrift gedichtet haben (Heirat e. Kymäerin hist. glaubh. bezeugt, s. Eitrem, RE 15, 2 [1932], Sp. 1539; Markwald, Hom. Epigramme 42f.); zum sog. 'Midasgrab' im anatol. Hochland s. Körte, MDAI (A) 23, 1898, 83ff.; Huxley, GRBS 2, 1959, 83ff.; O. Haas, D. phryg. Sprachdenkmäler, Sofia 1966 (Linguistique Balkanique, Bd. 10), 184–91; +C. Brixhe – M. Lejeune, Corpus des inscriptions paléo-phrygiennes, Bd. 1, Paris 1984, 6ff. G. Markwald

μικρός, σμικρός [2i, 1o, 4H, 1h] **E** unklar, s. Chantraine, Dict. **F** *-ός* 3; *σ-ήν* 1, *σ-ῆσιν* 1, Ntr. *σ-όν* 2, *σ-ῷ* 1 **M 1** [1–] *σ-ήν* h. Ven. 115 [2⏑] *σ-ὸν ἐόν* Op. 360 [2⏑] *σ-όν* Op. 361 **2** [–2] *-ὸς μὲν/περ ἔην*+ *E* 801, Hes. fr. 278, 2; *-ός γ* 296 [–2] *σ-ῷ* Op. 361 **3** [–2⏑] *σ-ῆσι P* 757

B *klein*, körperl. (1x + *δέμας*), räuml. od. (Op.) an Wert, 3x attr. Adj., 3x präd., Op. 361 (bis) Subst.; meist in konz. Zush. *zwar* (*nur*) *klein, aber* ...; das fgrE rühmt i. d. R. die Größe (des Kriegers, seiner Dinge usw., s. *μέγας* B I 1. 6); außerdem ist *μ.* ansch. als zu gewöhnl. gemieden zu Gunsten von *ὀλίγος* (s.d. u. Aristot. Po. 22; Moorhouse, CQ 41, 1947, 31ff.: *μ.* affekt.; Shipp, Studies 196). – Wortf.: *(ἠ)βαιόν, (βραχύς), ἐλαχύς, λεπτός, ὀλίγος, παῦρος, τυτθός*, Komp. *μείων*, Opp. *μέγας, πολύς*; s.a. *ἥσσων*; von menschl. Körpergröße: *E* 801 „*Τυδεύς τοι -ὸς* ⟨*μὲν ἔην*⟩ *δέμας, ἀλλὰ μαχητής*", vgl. *ὀλίγος* (⟨ ⟩ *B* 529, *ἐών ι* 515), Archil. fr. 60D. h. Ven. 115 („*τροφὸς*) *σ-ὴν παῖδ' ἀτίταλλε*", vgl. *ὀλίγον* (*παῖδ'* h. Merc. 245, *ἐών* 456), Opp. *μέγας* (*β* 314+, s.d. B I 1 e) *kleine(re)* Vögel im Ggs. zum *κίρκος*: *P* 757 (Gl.: *ψαρῶν ἠὲ κολοιῶν, ὅτε προΐδωσιν*) *κίρκον, ὅ τε σ-ῆσι* (*σμικροῖσι, μικροῖσι* vv.ll.) *φόνον φέρει ὀρνίθεσσιν* Fels, Baum: *γ* 296 („*πέτρῃ*) *-ὸς δὲ λίθος* (*Μαλέου δὲ λίθος* Zen., *μῆκος δὲ λίθου* testis, v. Odyssey ad l.) *μέγα κῦμ' ἀποέργει*" (antith.) Hes. fr. 278, 2 (*ἐρινεὸς*) *-ὸς περ ἐών* Gabe, Besitztum: Op. 360 (*ὃς ἕληται*) *καί τε σ-ὸν ἐόν* (Opp. *μέγα δώῃ*) 361 *εἰ γάρ κεν καὶ σ-ὸν ἐπὶ σ-ῷ καταθεῖο* (*μέγα καὶ τὸ γένοιτο*) H. W. Nordheider

Μίλητος [2i, 2h] **E** vorgr. ON (vgl. L1 79, 193f.) auf *-ᾱto-* (vgl. L1 213, 257); bereits myk., falls *mi-ra-ti-ja* = *Mil(l)ātiiaj*, vgl. DMic. I 453f.; L4 128; aber L8); dor. *Μίλᾱτος*, äol. *Μίλλᾱτος*: St. *Mīl-* (vgl. L1 277) bzw. *Mill-* < **Miln-*, **Mils-* oder **Misl-*, nicht aber < **Mili-* (vgl. aber L5 1586) oder **Milu-* (vgl. L4 129f.); danach, sowie evt. nach der myk. Form (ebenfalls ohne *μ*!), ist die – aus historisch-geographischen Gründen ohnehin zweifelhafte – Identität mit dem in hethitischen Texten belegten kleinas. ON *Milawata* bzw. *Millawanda* (vgl. L3,7) auszuschließen (vgl. auch L4 131) **L** [1]R. A. Brown, Pre-Greek Speech in Crete from Greek Alphabetic Sources (1985); [2]Fiehn, RE XV/2 (1932) 1565f. s.v. Miletos 4; [3]S. Heinhold-Krahmer, Reallexikon der Assyriologie 8 (1993) s.v. Milawa(n)da (mit Literatur seit 1975); [4]A. Heubeck, Gl. 63, 1985, 127–132 (8); [5]Hiller v. Gaertringen (–M. Mayer), RE XV/2 (1932) 1586–1622 s.v. Miletos 1–2; [6]E. Meyer, Kl. P. 3 (1969) 1298 s.v. Miletos 3; [7]G. F. del Monte – J. Tischler, Die Orts- u. Gewässernamen der hethitischen Texte = Répertoire Géographique des Textes Cunéiformes 6 (1978) 268 s.v. Milawa(n)ta (mit Lit. bis 1974); [8]Ruijgh, Etudes § 151 m. Anm. 410; [9]L. Zgusta, Kleinasiatische Ortsnamen (1984) 383f. § 809 s.v.; [10]W. Zschietzschmann, Kl. P. 3 (1969) 1295–1298 s.v. Miletos 2 **FM** [1–2] *-ος* h. Ap. 42 [–2⏑] *-ον B* 868; h. Ap. 180 [2–2] *-ον B* 647

B ON, *Miletos* **I** Stadt in Kreta, im Herrschaftsgebiet des Idom. (*B* 647), vgl. L2,6 **II** Stadt in Kleinasien, im Gebiet der *Κᾶρες* (*B* 868) bzw. im Herrschaftsgebiet des Apollon (h. Ap. 42. 180), vgl. L5,9,10 – wohl nach *M.* I benannt, vgl. L1 210; L2; L4 129, 132 G. Steiner

Μιλτιάδης *Μιλ]τιάδου* Choer. fr. 23, 16 Colace = Suppl. Hell. 937, 16, suppl. Lobel B. Mader

μιλτοπάρῃ(ος) [1i, 1o] **E** Poss.-Kompos., VG *μίλτος* (f.) 'rote Farbe', HG *παρήϊον* 'Wange' (and. Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 67f.; s. Chantraine, Dict. s.v. *παρειαί*); beide Bestandteile schon myk. bezeugt, vgl. Kurt, Seem. Fachausdr. 60ff. **Σχ** sch. D *B* 637: *μίλτῳ τὰς πρῴρας ἔχουσαι βεβαμμένας* **B** *mit roten Wangen*, Epith. von Schiffen, *B* 637 *τῷ δ'* (Od.) *ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα -οι ι* 125 *οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα -οι.* – *B* 637 von den Schiffen des Od., *ι* 125 von Schiffen allg. (wie auch *φοινικοπάρῃος λ* 124 = *ψ* 271); kühne Metapher, die rote Bemalg. an Bug od. vorderen Seitenteilen des sonst dunkelfarb. Schiffes voraussetzt (Handschur, Farb- u. Glanzwörter 117f.; vgl. o. Bd. II s.v. *κυανοπρῴροιο*); nach Hdt. 3, 58, 2 *τὸ δὲ παλαιὸν ἅπασαι αἱ νέες ἦσαν μιλτηλιφέες* (dazu E. Veckenstedt, Gesch. d. gr. Farbenlehre, Paderborn 1888 [Ndr. Hildesheim 1973], 117); Art u. Zweck der roten Bemalg. unbek.: Helbig, Hom. Epos 161 A. 3, denkt an Markierg. zur Unterscheidg. vorn/hinten, Laser, Arch. Hom. S 159 Anm. 417, an apotropäische Bed., Kurt, Seem. Fachausdr. 61, an „das Bugschanzkleid, eine Brüstung, die sich rund um das Vorschiff herumzieht und seitwärts ein wenig nach achtern läuft". – Wortf.: *φοινικοπάρῃος* G. Markwald

Μίμας [1o, 1H, 1h, 1c] N. von Gebirgen, Giganten u.ä. sowie Heroen (s. RE XV, 1932, 1713ff.); zu ihrem Verh. zueinander s. Wilamowitz, GlH 1, 92 **I** Gebirge in Kleinasien, gegenüber von Chios, heute Boz Dagh, s. Keil, RE a.O., Renehan, Greek lexicogr. Notes, Göttingen 1975, 140, *γ* 172 (Gr. erwägen, ob sie nördl. von Chios direkt heimkehren oder den weiteren, aber sichereren Weg südöstl. von Chios, *παρ' ἠνεμόεντα -ντα*, wählen sollen); h. Ap. 39 (unter den Örtlichkeiten, die Leto nicht aufnehmen: *παιπαλόεις τε -ας*), Vit. p. 11, 6 (*ὑπώρειαν ὑψικρήμνοιο -ντος*) **II** einer der Kyklopen im Kampf gg. die Lapithen, Sc. 186 (*ἀμφὶ ... ' ... μελαγχαίτην τε -ντα*) B. Mader

μῑμέομαι [1h] *nachahmen ~ wiedergeben, hervorbringen*, nur h. Ap. 163 (*ὕμνον ἀείδουσιν*, delische Mädchen) *πάντων δ' ἀνθρώπων φωνὰς καὶ βαμβαλιαστὺν* (*κρεμβαλιαστὺν* [q.v.] pars codd.) ' *-εῖσθαι* (codd., sic Càssola, *-εῖσθ'* edd. post Barnes) *ἴσασιν· φαίη δέ κεν αὐτὸς ἕκαστος* ' *φθέγγεσθ· οὕτω σφιν καλὴ συνάρηρεν ἀοιδή sind imstande, die Stimmen und Dialekte aller Menschen wiederzugeben*, also gr. Dialekte u. asiat. Sprachen; s. Verdenius, Mn. IV 36, 1983, 54, der, wie Càssola, *βαμβ.* liest; vgl. onomatop. *βαρβαρόφωνος* (*B* 867) für nicht Griech. sprechende Asiaten; weiteres hier s.v. *κρεμβ.*, *γῆρυς*; Barnes' Korrektur *-εῖσθ'* überflüssig (s. Càssola z. St.); zur Wortgesch. s. E. A. Havelock, Preface to Plato, Cambridge, Mass. 1963, 57ff. (A. 22) H. W. Nordheider

μιμνάζω s. *μένω*

μιμνήσκω, μέμνημαι, μνάομαι [67[i], 57[o], 11[H], 20[h], 2[c]] E Wz. *mnā- bereits myk., vgl. DMic. I 420 f. s.v. *ma-na-si-we-ko*; gehört (über *mnH₂- bzw. *menH₂-) zu *men- mit μέμονα u.a.m. (-H₂- als Erweiterung? od. -H₂- alter Bestandteil der Wz. mit sek. Verlust bei *men-?), vgl. Frisk und Chantraine, Dict. – Abl.: μνῆμα, μνῆμων, μνημοσύνη, μνῆστις; Μνῆσος; vgl. auch μνάομαι 'freien' und μαῖα

F (-= μνη) 1 Akt. Imp. μί-σκ' 1; Fut. -σω 1, -σει 1, ὑπο-σουσα 1; Aor. ἔ-σας 1, ἀνέ-σας 1, ὑπέ-σεν 1, -σῃ 1, -σασα 1 2 Med. 2a μιμνήσκομαι Praes.-St. μι-σκεται 1, μι-σκοιτο 1, μι-σκοντο 1, μι-σκεο 2, μισκεσθαι 1, μι-σκόμενος 1, μι-σκόμεναι 1 Fut. -σομαι 3, -σομ' 12, -σόμεθα 1, -σόμεθ' 1, -σονται 1, -σεσθαι 3 Aor. Ind. ἐ-σατο 1, -σατο 3, -σατ' 1, ἀπε-σαντο 1, ἀπο-σαντο 1, -σαντο 6, -σάσκετο 1; Konj. (= Fut.) -σῃ 1, -σώμεθα 6; Opt. -αιτο 1, ἐπι–σαίμεθα 2, -σαίατο 1, -σαίατ' 1; Imp. -σαι 9, -σάσθω 1, -σασθε 10, -σασθ' 1; Inf. -σασθαι 2; Part. -σάμενος 2, -σαμένῳ 2, -σάμενοι 4, -σαμένοις 1, -σαμένῃ 1, -σάμεναι 1, -σαμένω 2 2b μνάομαι Praes. -St. ἐμνῶντο 1, μνώοντο 1, μνώοντ' 2, μνωομένης 1, μνωομένῳ 1, μνωομένω 1 2c Perf. μέ-μαι 4, μέ-σαι 1, μέ-αι 1, μέμνῃ 4, μέ-ται 5, μέ-τ' 1, μέ-ντο 1, μεμνώμεθα 1, μεμνῆμην 1, μεμνέῳτο 1, με-σθαι 4; με-μένος 17, με-μένον 1, με-μένοι 1, με-μένῃ 1 Perf. Fut. με-σομ' 1, με-σεσθαι 2 3 Pass. -σθῆναι 1, ἐπι-σθείς 2

M I Stammsilbe (μνη-, μνῃ-, μνω-, μνεῳ-) im longum 1 zweis. [⏑–] -σαι πατρός Ω486, -σασθ' h. Ap. 167 [⏑⏑] -σῃ ἐμεῖ' ϑ462 [–⏑] ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε O18, Y188, Φ396, ω115 [⏑⏑] -σατ' Ω613 [–⏑] μέ-τ' Ὀδυσῆος ω195 [⏑⏑] καὶ ἄλλης -σομ' / -σαι ἀοιδῆς h. Cer. 495 = h. Ap. 546 = h. Merc. 580 = 6, 21 = 10, 6 = 19, 49 = 28, 18 = 30, 19 ≅ h. 25, 7 = 27, 22 = 29, 14 = 33, 19 / Cert. 37, 27 2 dreis. [⏑⏑⏑] ⌞-σομαι⌟/-σόμεθ' ὡς I647, η192, h. 7, 2; ⌞ ⌟ h. Ap. 1, -σατο α29 ≅ δ187, h. Cer. 283 [–⏑] μεμνέῳτο Ψ361 [–⏑] ἔ-σας γ103; μέ-μαι (ἐφετμέων) E 818, Z222; μέ-σαι Ψ648; ⌞μέ-ται⌟ Ὀδυσσῆος β233 = ε11; ⌞ ⌟ Θ362 [–⏑] μέ-ντο P364; ⌞με-σθαι⌟ ἐφετμέων δ353; ⌞ ⌟ ἀοιδῆς h. 1, 19; με-σομ' ἑταίρου X390 3 viers. [⏑⏑⏑] -σόμεθα κ177; -σαμένῳ Ὀδυσῆος υ205; -σάμενος, -σαμένῳ, -σάμενοι, -σαμένοις, -σαμένῃ, -σάμεναι T314. 339, Ω504, ε6, κ199, μ309, τ118, h. Ap. 150. 160, Th. 651; μνωομένῳ /ω δ106, ο400 [⏑⏑⏑] -σαμένω N48, Ω509; μνωομένης inc. auct. PSI 1386, 3 [–⏑⏑] ἀρετῆς ⌞με-σεο⌟ X268, ⌞ ⌟ κ472; με-σκεται ἤματα πάντα ο54; μεμνώμεθα ξ168; ἀρετῆς ⌞με-μένος⌟ ϑ244; ἐμέδεν ⌞ ⌟ ἤματα πάντα δ592, ϑ431; ⌞ ⌟ αἰέν Op. 298; ⌞ ⌟ ὥς σε κελεύω Op. 623, h. Ven. 283; ⌞ ⌟/ -ον / -οι T153, Ω4. 129, 216, δ151, κ464, Op. 422. 711. 728 [–⏑⏑] ἐ-σατο Ω602; ⌞με-μένος⌟ εἶναι Op. 616. 641, ⌞ ⌟/με-μένῃ αἰεί α343, Th. 562; ⌞ ⌟ E 263 4 fünfs. [–⏑⏑⏑] τῶν με-σκόμενος/αι Ω9. 167 II Stammsilbe in den brevia 1 zweis. [⏑–] μέ-σκ' ξ169 [–⏑] τῶν -σαι O375, X84 [–⏑] τῶν νῦν μοι ⌞-σαι⌟ καί μοι γ101 = δ331, δ765 ⌞ ⌟ K509; -σω O31; τοῦ ὅ γ' ἐπι-σθεὶς ἔπε(α) α31, δ189 [–⏑] -σει, -σῃ, -σαι μ38, ξ170, χ208 μνώοντ' Λ71 = Π771 2 dreis. [⏑–⏑] -σάσθω P671; με-σθαι πατρός σ267; μέ-μαι, μέ-αι, μέ-ται, μεμνῆμην, με-σθαι I527, T231, Φ442, Ω745, ω122, Th. 103 [⏑–⏑] μέ-ται ο23 [–⏑] -σονται, -σαίαϑ', (ἀπο) -σαντο, -σασθε, -σασα, ὑπο-σουσα A407, B492, Δ172, H371 = Σ299, Π357, Ω428, ο3, π481 [–⏑] -σαιτο, -σασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς Z112 = Θ174 = Λ287 = O487 = 734 = Π270 = P185, δ527 [⏑–⏑] ἀνέ-σας, ὑπέ-σεν γ211, α321 [–⏑] -σαντο δὲ χάρμης Δ222, Θ252 = Ξ441 ≅ O380, -σεσθαι οἴω T64, μ212; -σασθε, -σεσθαι, -σασθαι B724, O662, η217, λ71; μνώοντο Π697 [–⏑] -σθῆναι δ118 3 viers. [⏑–⏑] με-σεσθαι οἴομαι τ581 = φ79; μι-σκοντο, μι-σκεσθαι N722, γ142; ἀπε-σαντο Th. 503 [–⏑⏑] -σώμεθα δ213, -σάσκετο θούριδος ἀλκῆς Λ566 [–⏑⏑] -σαίατο η138; ⌞ἐπι-σαίμεθα⌟ χάρμης P103; ⌞ ⌟ Ω191; (ἀλλὰ) ⌞-σώμεθα⌟ χάρμης O477, T148, χ73; ⌞ ⌟ Ω601, υ246 [⏑–⏑×] μι-σκοιτο υ138; ἐμνώοντο B686

Σχ sch. min. P.Amh. 19 Λ566: μ]νῃ[σασκετο]· ἐπ[ι]μνήσκοντο; sch. D A407: μνήσασα· ὑπομνήσασα, B686: ἐμνώοντο· μνείαν ἐποιοῦντο, Δ222: μνήσαντο· μνήμην ἐποιοῦντο, Δ172: μνήσονται· μνείαν ποιήσονται, ὅ ἐστι σοῦ τελευτήσαντος, εὐθὺς οἱ Ἕλληνες θελήσουσιν ἀπελθεῖν ἐπὶ τὰς πατρίδας, Ψ361: ὡς μεμνέωτο δρόμου· ὅπως ἐπιμελοῖτο καὶ ἐπισκοποῖτο τὸν δρόμον, μή τις τὸν καμπτῆρα πανουργήσῃ, Ω428 ἐπεμνήσαντο· ἐπεμνημόνευσαν

L [1]Bader, RPh 42, 1968, 49–63; [2]Jacquinod, Double accusatif 196 ff.; [3]J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 167; [4]Latacz, Freude 29 ff.; [5]W.S. Moran, *Μιμνήσκομαι* in Homer, Phil. Diss., Univ. of Michigan, Ann Arbor 1971 (Xerokopie); [6]G. Plamböck, Erfassen - Gegenwärtigen - Innesein. Aspekte homerischer Psychologie, Diss. Phil., Kiel 1959

B (Med. μιμνήσκομαι, μνάομαι:) *denken, sich erinnern an, gedenken, sich besinnen auf, sich kümmern um*; (Perf. μέμνημαι:) *etwas in Gedanken haben, behalten, über etwas nachdenken, sich um etwas kümmern*; (kaus. Akt. μιμνήσκω:) *jemandes Gedanken, Aufmerksamkeit lenken, richten auf, einen erinnern* – die naheliegenden und auch hier verwendeten Unterscheidungen zwischen dem Bezug auf Vergangenes oder Abwesende (*erinnern*) und dem auf Gegenwärtiges oder Zukünftiges (*denken an*) sowie zwischen dem eher auf bloß Rationales (*denken an*) und dem auf Emotionen oder Handlungen gerichteten Aspekt (*gedenken, sich kümmern um*) dürfen nicht die einheitliche Bedeutung verdecken: μ. beschreibt das menschliche Vermögen (auch als Reaktion auf Ereignis oder auf Gehörtes), Gedanken, Emotionen und Absichten zu orientieren, zu bewegen, auf einen, auf etwas zu richten. Der mnemotechnische Aspekt („sich an etwas erinnern") steht dabei nur in Sonderfällen im Vordergrund (z.B. h. Ap. 160, s. I 2 a α aa), meist die mit einer Erinnerung, einer gedanklichen Orientierung verbundenen Emotionen (oft Trauer), Handlungsantriebe, Verpflichtungen. So heißt z.B. οὐ μ. Ὀδυσσῆος (β233 = ε11) nicht „sich an Od. nicht erinnern", sondern „die Erinnerung an ihn (und seine guten Taten) verdrängen", und ο23 sagt Athene von einer Frau, die als Witwe wieder geheiratet hat, nicht, „sie erinnert sich nicht mehr an ihren toten ersten Mann", sondern „sie denkt nicht mehr an ihren toten ersten Mann (und kümmert sich nicht mehr um ihre Kinder)". Dagegen mit Akk. d. Bez. Τυδέα οὐ μ. (Z222) *was den T. betrifft, habe ich keine Erinnerung.* μ. heißt aber nie „sich etwas merken". – Zu μ. steht Adv. εὖ (ω195), sonst κατὰ θυμόν (α29 ≅ δ187, vgl. o. II Sp. 1089.6), und zahlr. temp. Bestimmungen (αἰεί, αὖτις, δηρόν, ἑξαῦτις, ἔπειτα, εὖ, ἤματα πάντα, μετόπισθε, νῦν, οὐκέτι, πότε, ποῦ, τάχα). μ. steht mit Gen. Obj. der Person oder Sache, auf die sich die Gedanken richten, beim Aktiv (s. I 1 a) zusätzlich mit Akk. d. Person, die an einen/etwas erinnert wird. Anstelle des Gen. Obj. steht selten Akk., aber nur bei Neutra als eigentl. Obj., sonst anders erklärbar (s.u. I 4 b, sowie T339 [in I 2 c], γ211 u. ο3 v.l.), vgl. dazu L[3]; sonst noch περί m. Gen. (η192, s. I 2 a γ), ἀμφί m. Akk. (h. 7, 2, s. I 2 b), mit Adv. φύγαδε (Π697, s. I 3 b). – Andere Konstruktionen: Rel.Sätze u. ind. Fragesätze (I 2 c u. 4 c), absol. (I 2 d, 3 c, 4 d). – Dem emotionellen Aspekt des Verbs entsprechend steht einige Male dat. eth. zur Bezeichnung der Person, der zugunsten „erinnert" wird/werden soll (τῶν νῦν μοι μνῆσαι γ101+, vgl. Ω428, Th. 503); bei Kompos. ἀπομ. (s. II) aufgrund der veränderten Bedeutung die Person im Dat. als eigentl. Obj. (Th. 503 neben Akk.-Obj. der Sache). h. Ap. 150 (s. I 2 d) viell. mit Dat. Instr. – Aktiv deutlich sekundär, im Praes. nur 1x: ξ169, Imperativ (vgl. L[1]). – Wortf.: (ἐμ)βάλλομαι, (δια)λέγομαι, μενεαίνω, μενοινάω, νοέω, νωμάω, οἶδα, οἴω, φράζομαι, φρονέω u. s. zu 2 a β, 2 a γ. – Opp. z.B. λήθομαι h. Ap. 1 u. h. 7, 59 I Simplex 1 Aktiv (kausativ) *jemandes Gedanken, seine Aufmerksamkeit lenken auf* (*Person oder Sache*), *einen erinnern* nur 1x Praes. (ξ169, Imper.), sonst sigmat. Formen 1a mit Akk. d. Person (des Adressaten) und Gen. der Sache oder Person (auf die Aufmerksamkeit gelenkt wird): A407 (Ach. zu Thetis:) „τῶν νῦν μιν (= Zeus) -σασα παρέζεο" *darauf* (= auf die Ereignisse, die Ach. aus Thetis' Erzählungen kennt, vgl. V.

396 ff.) *ihn jetzt lenkend setze dich zu ihm*, vgl. V. 503 (Ausführung ohne Erwähnung der Fakten) *O* 31 (Zeus zu Hera:) „*τῶν σ' αὖτις -σω, ἵν' ἀπολλήξῃς ἀπατάων*" *darauf* (= wie ich dich bestraft habe, als du dem Her. einen Seesturm schicktest) *will ich dich wieder aufmerksam machen*, vgl. V. 18 *ἢ οὐ μέμνῃ* *γ* 103 (Nestor zu Tel.:) „*ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔ-σας* (*μου -σας* v.l.) *οἰζύος, ἣν ... ' ... ἀνέτλημεν*" *mich* (meine Gedanken und Gefühle) *auf die Trübsal lenkst* *ξ* 169 (Eum. zu Bettler:) „*μηδέ με τούτων ' μί-σκ'*" *lenke mich nicht darauf* (= meinen Herrn und sein Schicksal), „sprich nicht davon", vgl. *μεμνώμεθα* V. 168 **1 b** nur mit Gen.: *ξ* 170 (Eum.:) „(*θυμός*) *ἄχνυται, ὁππότε τις -σῃ κεδνοῖο ἄνακτος*", entw. sc. *θυμόν* oder sc. *με* (V. 168) oder abs. „wenn einer an meinen Herrn erinnert" **1 c** nur mit Akk. d. Pers.: *μ* 38 (Kirke zu Od.:) „*σὺ δ' ἄκουσον, ' ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, -σει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός*" *was ich dir sage und worauf ein Gott dein Augenmerk richten wird*, vgl. *ὑπομνήσουσα* *ο* 3 „ermahnend" (s. u. B II) – nicht „an meine Worte erinnern" (so Ameis-H. z.St. und Heubeck in Odissea z.St.); *θεός* wie *δαίμων* *γ* 27 als die Gottheit, die in das Leben eines Menschen eingreift (vgl. s.v. *θεός* B 1 d acc) Formen d. Aktiv auch bei *ἀναμ.* *γ* 211 (mit Akk. d. Adressaten und Akk. Neutr. [*ταῦτα*] der Sache, an die erinnert wird), *ὑπομ.* *α* 321 u. *ο* 3 (mit Akk. d. Adressaten und Gen. der Person/Sache, an die erinnert wird), s. II **2** Medium *μιμνήσκομαι* *denken an, vergegenwärtigen, sich erinnern, gedenken, erwähnen, sich besinnen auf, sich kümmern um* **2 a** mit Gen. der Person oder Sache, *η* 192 *περί* mit Gen., h. Cer. 283 mit folg. Infin. **2 a α** *denken an*, Obj. sind (aa) (lebende und tote) Personen (*O* 662 u. *T* 339 incl. Sachen) sowie (auf Gegenwärtiges bezogene) abstr. Begriffe (*πατρίς*), (bb) vergangene Handlungen, bzw. in Handlungen sichtbare Haltungen (*φιλότης* Th. 651): die Emotionen sind Reaktion auf die mit *μ.* beschriebenen Handlung (vgl. Moran 37); häufig Imper. **aa** Personen (und Begriffe): *B* 724 *τάχα δὲ -σεσθαι ἔμελλον ' Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος* *an ihn denken* = ihn schmerzlich vermissen *P* 671 *νῦν τις ἐνηείης Πατροκλῆος δειλοῖο ' -σάσθω* (und sich um die Rettung seiner Leiche kümmern), vgl. u. *χ* 208 u. Th. 651 (in bb) *Ω* 509 *τὼ δὲ -σαμένω, ὁ μὲν* (Priam.) *Ἕκτορος ... ' κλαῖ' ... ' αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἑὸν πατέρ'* *α* 29 *-σατο* (Zeus) *γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο* ≅ *δ* 187 (Peisistr. denkt an Antil.), vgl. *ἐπιμνησθείς* V. 31, *δ* 189 *υ* 205 (Phil.: „bei Ansicht des Bettlers) *δεδάκρυνται δέ μοι ὄσσε ' -σαμένω* (*-ος* v.l.) *Ὀδυσῆος*" *Ω* 486 (Priam. zu Ach.) „ *-σαι ˌπατρὸς˛ σοῖο ... ' τηλίκου ὥς περ ἐγών*" *denke an deinen Vater* (und die dem Alter geschuldete Pietät) *Ω* 504 *ἀλλ' αἰδεῖο θεούς ... αὐτόν τ' ἐλέησον, ' -σάμενος σοῦ* ˌ ˛ *ο* 54 *τοῦ γάρ τε ξεῖνος μι-σκεται ἤματα πάντα ' ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ* *erinnert sich immerfort* (an den Mann und die aus der Gastfreundschaft erwachsene Verpflichtung) *χ* 208 (Od. zu Mentor:) „*ἄμυνον ἀρήν, -σαι* (*-ον* v.l.) *δ' ἑτάροιο φίλοιο, ' ὅς σ' ἀγαθὰ ῥέζεσκον*" *denke an* (mich als) *deinen lieben Freund* (= erinnere dich an unsere Freundschaft), vgl. o. *P* 671, *Ψ* 648 u. Th. 651 *θ* 462 (Naus. zu Od.:) „*ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ ' -σῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις*" *meiner* (*dankbar*) *gedenkst*, vgl. V. 467 *θεῷ ὥς εὐχετοῴμην* sowie *δ* 592, *θ* 431 (s. 4 a *α*) *λ* 71 (Elpenor zu Od.:) „*ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι -σασθαι ἐμεῖο*" *meiner zu gedenken* = ordentlich um mich trauern, mich bestatten (vgl. V. 72 ff. u. *M* 10 ff.) h. Ap. 167 (Dichter an den delischen Chor:) *ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε ' -σασθ'* (wenn ihr nach dem besten Sänger gefragt werdet), sie sollen ihn besingen, vgl. u. 2 a *β* *O* 662 (Nestor zu griech. Heer:) „*ἐπὶ δὲ -σασθε ἕκαστος ' παῖδων ἠδ' ἀλόχων καὶ κτήσιος ἠδὲ τοκήων* (seien sie tot oder lebend)", V. 665: *an ihrer Stelle flehe ich zu euch*, vgl. *T* 339 in 2 c *Δ* 172 (Ag.: „Wenn Men. stirbt) *αὐτίκα γὰρ -σονται Ἀχαιοὶ ˌπατρίδος αἴης˛*" *κ* 472 (Gefährten zu Od.:) „*Δαιμόνι', ἤδη νῦν μι-σκεο* ˌ ˛", fast wie *νόστου* *K* 509 u. *γ* 142 (s. 2 a *γ*) *Ω* 167 *θυγατέρες ... ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο, ' τῶν μι-σκόμεναι οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοί* (durch die Gr. getötet wurde) *beim Gedenken an* h. Ap. 160 *-σάμεναι ἀνδρῶν τε παλαιῶν ἠδὲ γυναικῶν ' ὕμνον ἀείδουσιν* (die delischen Mädchen) *sich der früheren Männer und Frauen erinnernd singen sie*, weder *Λητώ τε καὶ Ἄρτεμιν* V. 159 noch folgender Akk. *ὕμνον* von *μ.* abh., falsch L³ vgl. *δ* 191 in II **bb** Handlungen: *T* 64 (Ach.:) „*αὐτὰρ Ἀχαιοὺς ' δηρὸν ἐμῆς καὶ σῆς ἔριδος -σεσθαι οἴω*" *κ* 199 *τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ ' -σαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο ' Κύκλωπός τε βίης* Th. 651 (Zeus zu Hundertarmigen: „Kämpft gegen die Titanen) *-σάμενοι φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες ' ἐς φάος ἄψ ἵκεσθε*", vgl. *P* 671 u. *χ* 208 (in aa) *I* 647 (Ach.:) *μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότε κείνων ' -σομαι, ὥς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν* (Ag.) *O* 375 (Nestor zu Zeus:) „ˌ*τῶν* (d. Opfer u. Gebete d. Gr.) *-σαι˛ καὶ ἄμυνον ... νηλεὲς ἦμαρ*" *X* 84 (Hekabe zu Hektor) ˌ ˛ (= daß ich dir einst die Brust gereicht habe) *φίλε τέκνον, ἄμυνε δὲ δήϊον ἄνδρα ' τείχεος ἐντὸς ἐών* *Ω* 9 (Ach. sehnt sich nach Patr. und danach, was er mit ihm alles erlebt hat) *τῶν μι-σκόμενος θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἶβεν* *immer wieder daran denkend*, nimmt auf *μεμνημένος* V. 4 (war in Gedanken) u. *ποθέων* V. 6 (vermißte schmerzlich) *γ* 101 (Tel. zu Nestor: „Wenn Od. dir je etwas versprochen oder für dich getan hat) ˌ*τῶν νῦν μοι -σαι*˛ *καί μοι νημερτὲς ἐνίσπες*" = *δ* 331 (Tel. an Men.), der Adressat soll an das denken, was Od. ihm getan hat, und Od. zuliebe die Wahrheit berichten *δ* 765 (Pen. zu Ath.:) *εἴ ποτέ τοι ... ' ... μητρία κῆε* (Od.) ' ˌ ˛ (und rette meinen Sohn) *μ* 212 (Od. zu Gefährten:) *καί που τῶνδε* (sc. der jetzt drohenden Gefahren) *-σεσθαι οἴω* **2 a β** einer Gottheit oder eines (von Göttern und/oder Heroen handelnden) Liedes *gedenken*; t.t. meistens in formelhaftem Abschluß, seltener in Einl.-Versen von Götterhymnen, verwendet wie *ἀείδω* u.a. Verben, die Thema eines Lieds benennnen (s.o. I Sp. 978 zu *ἀοιδή*), vgl. h. Ap. 160 *μνησάμεναι ... ἀείδουσιν* u. h. Ap. 167 (o. 2 a *α* aa) u. h. Ap. 150 *ἀοιδῇ μνησάμενοι ' ... τέρπουσιν* (u. 2 d) u. (zur Funktion der Musen als Helferinnen der Dichter) *B* 492 (u. 2 c) h. Cer. 495 *αὐτὰρ ἐγὼ καὶ σεῖο καὶ ἄλλης -σομ' ἀοιδῆς* (Fut. = Konj. Aor., vgl. A.-H.-S. z.St.) *aber ich will deiner und eines anderen Liedes gedenken* (= von dir und andere Lieder singen), *καὶ σεῖο* kann sich sowohl auf das aktuelle Lied beziehen als auch ein Versprechen sein, diese Gottheit bei anderer Gelegenheit wieder zu besingen, vgl. Richardson z.St., = h. Ap. 546 = h. Merc. 580 = h. 6, 21 = h. 10, 6 = h. 19, 49 = h. 28, 18 = h. 30, 19 ≅ h. 25, 7 = h. 27, 22 = h. 29, 14 = h. 33, 19 h. Ap. 1 *-σομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος* Cert. p. 37, 27 *τῶν μὲν μηδὲν ἄειδε, σὺ δ' ἄλλης -σαι ἀοιδῆς* vgl. h. 7, 2 in 2 b, h. Ap. 150 in 2 d, h. 1, 19 in 4 a *β* **2 a γ** *denken an, bedacht sein auf, sich besinnen auf, sich kümmern um*; Obj. sind Personen (h. Cer. 283; *η* 217 der eigene Magen), Verhaltensweisen, Handlungen und (durch Handeln zu erreichende) Dinge bzw. Begriffe (Subst. oft nom. act.), vgl. L⁵ 37. Verwendet wie *μέμονα, μέδομαι*, opp. *ἐρωέω, μεθίημι, λανθάνομαι, παύω*, (*ἀπο-*)*τρέπω* h. Cer. 283 *οὐδέ τι παιδὸς ' -σατο τηλυγέτοιο ἀπὸ δαπέδου ἀνελέσθαι, und gar nicht dachte sie an das Kind, es vom Boden aufzuheben* (konsek. Inf.) *η* 217 (*γαστέρι*) *ἣ τ' ἐκέλευσεν ἕο -σασθαι ἀνάγκῃ ' καὶ μάλα τειρόμενον daß man an ihn denkt, unter Zwang* *Δ* 222 (die Troer kommen wieder) *οἱ δ'* (Gr.) *αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν,* ˌ*-σαντο δὲ χάρμης˛ besannen sich auf ihre Kampfeslust*, vgl. V. 224 *οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα* (= Ag.) *μάχεσθαι*; wie in den folg. Stellen wird der beim Neuaufbau des Kampfes notwendige „change of attitude" (L⁵ 37) beschrieben (vgl. L⁴ 20 ff., L⁵ 33 ff.) *Θ* 252 (als die Gr. das von Zeus gesandte Vogelzeichen sehen) *μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον* ˌ ˛ = *Ξ* 441 (nach Aias' Erfolg gegen Hektor) ≅ *O* 380 (Troer nach Zeus' Donner) *N* 722 (die Lokrer schossen mit Pfeilen von hinten) *οὐδέ τι χάρμης ' Τρῶες μι-σκοντο und gar nicht mehr konnten die Tr. an Kampfeslust denken*, vgl. *P* 759 *λήθοντο δὲ χάρμης* *O* 477 (Ares zu Teukros: „die Troer sollen nicht ohne Mühe die Schiffe nehmen) *ἀλλὰ -σώμεθα χάρμης*" (vgl. V. 514 *ὥτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου*) + *T* 148 (Ach.: *αἶψα μάλ'*), *χ* 73 (Eurym. zu Freiern) vgl. *P* 103 in B II *Z* 112 *ἀνέρες ἔστε,*

φίλοι, -σασθε δὲ ˹θούριδος ἀλκῆς˺ (καὶ ἀμύνετον ἄστεϊ λώβην v.l. Zen.) = *Θ* 174 = *Λ* 287 = *O* 487 = 734 = *Π* 270 = *P* 185, *besinnt euch auf euren stürmischen Kampfgeist*, vgl. *Λ* 291 *ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου* u. ähnl. öfter als Redeabschlußvers.), vgl. L[4], L[6] 129 ff., L[5] 43 ff., u.o. (s.v. *ἀλκή*) I Sp. 498, 15 ff. *Λ* 566 *Αἴας δ'* (beim Rückzug) *ἄλλοτε μὲν -σάσκετο ˹ ˺ ' αὖτις ὑποστρεφθείς ... ' ... ὅτε δὲ τρωπάσκετο φεύγειν A. besann sich immer aufs neue auf seinen stürmischen Kampfgeist, wieder sich umdrehend, dann und wann aber wandte er sich zur Flucht* *δ* 527 *φύλασσε δ' ὅ γ' εἰς ἐνιαυτόν, ' μή ἑ λάθοι παριών, -σαιτο δὲ ˹ ˺ damit er* (= Ag.) *im Vorbeigehen ihm nicht entgehe und sich auf seine stürmische Kampfkraft besinnt* *N* 48 (Pos. als Kalchas zu Aiasse:) *„σφὼ μέν τε σαώσετε λαὸν Ἀχαιῶν ' ἀλκῆς -σαμένω, μηδὲ κρυεροῖο φόβοιο indem ihr euch auf Kampfgeist besinnt und nicht an grausige Panik denkt* *Π* 357 *οἱ δὲ φόβοιο ' δυσκελάδου -σαντο, λάθοντο δὲ ˹ ˺ dachten an klägliche Flucht* vgl. *Λ* 71 = *Π* 771 in 3 a u. *Ω* 216 in 4 a *γ* *X* 268 (Ach. zu Hektor:) *„παντοίης ἀρετῆς μι -σκεο" besinne dich auf all dein Können* *K* 509 (Ath. zu Diom.:) *„νόστου δὴ -σαι ... ' νῆας ἔπι γλαφυράς", den Rückweg* *γ* 142 *ἀνώγει* (Men.) *πάντας Ἀχαιοὺς ' νόστου μι-σκεσθαι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης sich* (jetzt) *an die Heimfahrt übers Meer zu machen* (im Gegensatz zu Ag., der vorher noch Opfer bringen will), vgl. *κ* 472 u. *ο* 3 *η* 192 *ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς ' -σόμεθ' kümmern wir uns um das Geleit* *H* 371 *καὶ φυλακῆς -σασθε καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος* = *Σ* 299, *kümmert euch um den Wachdienst, und keiner soll schlafen* *Ω* 601 (Ach. zu Priam.:) *„νῦν δὲ -σώμεθα δόρπου"*, vgl. V. 618 f. *μεδώμεθα* (*σίτου*) *δ* 213 *δόρπου δ' ἐξαῦτις -σώμεθα laßt uns uns wieder ans Essen machen* (das durch die Reden unterbrochen war) *Ω* 602 *καὶ γάρ τ' ἠΰκομος Νιόβη ἐ-σατο σίτου dachte an* (= nahm zu sich) + *Ω* 613 *υ* 246 (Amphin. zu Freiern:) *„ἀλλὰ -σώμεθα δαιτός"* (sc. und nicht mehr an den Plan, Tel. zu ermorden) *κ* 177 *-σόμεθα βρώμης μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ* *η* 138 *ᾧ* (= Hermes) *πυμάτῳ σπένδεσκον* (Phäaken), *ὅτε -σαίατο ˹κοίτου˺ wenn sie sich ans Schlafengehen machten* *π* 481 *˹ ˺ τε -σαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο* *υ* 138 *ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτοιο καὶ ὕπνου μι-σκοιτο* (Od.) **2 b** mit *ἀμφί* + Akk., Bed. wie in 2 a *β*; zur Konstruktion vgl. s.v. *ἀμφί* B III u. D 3 h. 7, 2 *ἀμφὶ Διώνυσον ... ' -σομαι, ὡς ...* **2 c** mit Relativ- bzw. indir. Fragesatz *B* 492 *πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω* '2vv.' *εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι ... ' ... -σαιαθ', ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον made mention of* (Leaf z.St.), vgl. o. 2 a *β* — weder trans. „mich [den Dichter] erinnern" (so noch Kirk z.St.) noch „sich entsinnen" (es geht nicht um das Gedächtnis der Musen, sondern um das, was der Dichter von ihnen erfährt); trotz Rel.-Pron. (*ὅσοι* = sc. *τούτων, ὅσοι*) faktisch abh. Fragesatz, vgl. (allg.) Schwyzer-Debrunner II 643 u. (z.St.) Krischer, RhM 108, 1965, 5 *T* 339 *ἐπὶ δὲ στενάχοντο γέροντες ' -σάμενοι τὰ ἕκαστος ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπον*, gemeint Angehörige und Besitz wie *O* 662 (s.o. 2 a *αα*) **2 d** absolut, (vgl. 3 c u. 4 d), in der Regel als Part. zu Verba dicendi: *T* 314 *˹-σάμεν˺ος δ' ἀδινῶς ἀνενείκατο* (Ach.) *sich der Erinnerung hingebend*, vgl. V. 315 ff. (redet von Patr.) *ε* 6 *τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος ' ˹ ˺η· μέλε γάρ οἱ weil sie an ihn* (in Sorgen) *dachte* oder *an ihn gedenkend* = von ihm berichtend *μ* 309 *˹ ˺οι δὴ ἔπειτα φίλους ἕκλαιον ἑταίρους, ' οὓς ἔφαγε Σκύλλη gaben sich der Erinnerung hin* *τ* 118 (Bettler zu Pen.:) *„μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν, ' μή μοι μᾶλλον θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων ' ˹ ˺ῳ· μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος wenn ich daran denken muß*, vgl. *δ* 106 (s.u. in 3 c) h. Ap. 150 *οἱ δέ σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ ' ˹ ˺οι τέρπουσιν, ὅταν στήσωνται ἀγῶνα*, entw. abs. *deiner gedenkend* oder mit Dat. *ἀοιδῇ mit Lied* (dich) *verkündend* (wie 2 a *β*) oder mit allen drei Dativen *remembering you with boxing dancing and song* (Smith-Pearcy z.St.) Formen von Med. *μιμνήσκομαι* auch in Kompos. *ἀπομ.* *Ω* 428 u. Th. 503 u. *ἐπιμ.* *P* 103 u. *δ* 191 (s. II) **3** Med. *μνάομαι denken an, sich kümmern um*; *gedenken* **3 a** mit Gen. *B* 686 *οἵ γ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο* (Myrmidonen) *dachten nicht an Kampf*, zum Unterschied zu *μ. χάρμης* vgl. L[4] 28 A. 18 *Λ* 71 *ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες ' δῄουν, οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο* = *Π* 771, vgl. *N* 48[+] in 2 a *γ* s.u. 3 d **3 b** mit Adv. *-δε* *Π* 697 *οἱ δ' ἄλλοι φύγαδε μνώοντο ἕκαστος* **3 c** absolut, vgl. 2 d und 4 d *δ* 106 (Men.:) *„οὐ τόσσον ὀδύρομαι ... ' ὡς ἑνός, ὅς τέ μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν ' μνωομένῳ wenn ich an ihn denke*, vgl. *τ* 118 in 2 d *ο* 400 (Eum.:) *„κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισι ' μνωομένω* (*μεμνομένω* v.l.) *wenn wir ihrer* (der Schmerzen) *gedenken* (= sie uns erzählen) **3 d** unklar, viell. mit Gen. Obj. inc. auct. fr. PSI 1386, 3 *Ἥ]ρης* (vel [*κού*]*ρης*, suppl. Bartoletti) *μνωομένης ο*[, trotz unklarem Kontext nicht zu *μνάομαι* „freien", weil dabei Frau als Subj. nicht möglich; bei Bed. „denken an" ist entweder ein vorhergehendes Subst. (*Ἥρης, κούρης* o.a.) Obj. oder ein nicht überliefertes Wort (dann *Ἥρης* vel *κούρης* Subj. zu *μ.*) **4** Perfekt *μέμνημαι in Gedanken, in Erinnerung behalten, denken an, die Erinnerung, das Gedenken nicht verdrängen*; *seine Aufmerksamkeit lenken, sich kümmern um* **4 a** mit Gen. der Person oder Sache, *Φ* 442 mit folg. Nebensatz **4 a α** an die man denkt, sich erinnert (Personen): *X* 390 (Ach.:) *„αὐτὰρ ἐγὼ καὶ κεῖθι* (= im Hades) *φίλου με-σομ' ἑταίρου"*, vgl. V. 387 *τοῦ δ' οὐκ ἐπιλήσομαι* *Ω* 4 *κλαῖε* (Ach.) *φίλου ἑτάρου με-μένος in Gedanken bei*, vgl. V. 6 *Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτα* *Ψ* 648 (Nestor zu Ach.:) *„χαίρει δέ μοι ἦτορ, ' ὥς μευ ἀεὶ μέ-σαι ἑνηέος, οὐδέ σε λήθω ' τιμῆς, ἧς τέ μ' ἔοικε τετιμῆσθαι" daß du immer an mich als einen Freund denkst* (und nicht vergißt, mich so zu ehren, wie es sich gehört), aber *τιμῆς* nicht von *μ.* abh., wie o.s.v. *λανθάνω* Sp. 1629, 10 vermutet, vgl. Ameis-H. z.St.; zum Ausdruck vgl. *χ* 208 (in 2 a *αα*) *ω* 195 *ὡς εὖ μέ-τ'* (Pen.) *Ὀδυσῆος, ' ἀνδρὸς κουριδίου wie treu behielt sie Od. im Gedächtnis, ihren Ehemann*, vgl. *ο* 23 *β* 233 (Mentor:) *ὡς οὔ τις μέ-ται Ὀδυσσῆος θείοιο ' λαῶν οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἥπιος ἦεν* = *ε* 11 *wie keiner die Erinnerung an den göttlichen Od. bewahrt von den Männern, über die er herrschte* *δ* 592 (Men. zu Tel.: „ich schenke dir einen schönen Trinkbecher) *ἵνα σπένδῃσθα θεοῖσιν ' ... ˹ἐμέθεν με-μένος ἤματα πάντα˺" zum Andenken an mich* (vgl. *θ* 462) *θ* 431 (Alkin.: „ich will dem Fremden einen schönen Becher geben) *˹ ˺ ' σπένδῃ ... Διί"* (und anderen Göttern) *ο* 23 (Ath. über wiederverheiratete Witwe: „sie will dessen Hausstand mehren, der sie heiratet) *παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο ' οὐκέτι μέ-ται τεθνηότος οὐδὲ μεταλλᾷ" um ihre früheren Kinder kümmert sie sich nicht mehr und denkt nicht mehr an ihren Ehemann, wenn er tot ist, und fragt nicht mehr nach ihm*, vgl. *ω* 195 (Sachen/Begriffe) *θ* 244 (Alkin. zu Od.: „vernimm ein Wort, das du einem andern sagen kannst, wenn du mit Frau und Kindern beim Mahl sitzt) *ἡμετέρης ἀρετῆς με-μένος* *κ* 464 (Kirke zu Od.' Gefährten:) *„νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι, ' αἰὲν ἄλης χαλεπῆς με-μένοι" immer denkend an* Th. 103 (wenn einer, dem es schlecht ergangen ist, einen Dichter singen hört) *αἴψ' ὅ γε δυσφρονέων ἐπιλήθεται οὐδέ τι κηδέων ' μέ-ται* *Θ* 362 (Ath. über Zeus:) *„οὐδέ τι τῶν μέ-ται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν ' τειρόμενον σώεσκον"* *Φ* 442 (Pos. zu Ag.:) *„οὐδέ νυ τῶν περ ' μέ-αι, ὅσα δὴ πάθομεν"* *Ω* 745 (Andromache zu totem Hektor: „Du hast mir nicht sterbend ein Wort gesagt) *οὔ τέ κεν αἰεὶ ' μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἤματα δάκρυ χέουσα" an das ich immerzu hätte denken können* *τ* 581 (Pen.: „ich will dann das Haus verlassen) *κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο, ' τοῦ ποτε με-σεσθαι οἴομαι ἔν περ ὀνείρῳ* = *φ* 79 *an das ich, glaube ich, manchmal denken werde, auch im Traum* Th. 562 *ἐκ τούτου δῆπειτα δόλου* (*χόλου* v.l.) *με-μένος αἰεὶ ' οὐκ ἐδίδου μελίῃσι πυρὸς μένος*, zur v.l. s.o. s.v. *δόλος* B 1 b *α*. West's Argumentation zugunsten von *χόλος* („*χ.* suits the usual epic use of *μεμνῆσθαι* better than *δόλου*") ist falsch, sowohl allg. (vgl. z.B. *T* 64 *ἔριδος μ.*) als auch für Hes. (vgl. z.B. Th. 651 *μ. φιλότητος*: wie *δόλου* beschreibt *φ.* bewertend eine in der Vergangenheit liegende Handlung). Zu *χόλου* müßte *μ.* zudem bedeuten „er besann sich immerzu auf seinen Zorn" und das wäre eine theologisch unhaltbare Aussage über Zeus. Der vergißt zwar nichts, zürnt aber nicht immerdar,

und schon gar nicht muß er seinen Groll pflegen. vgl. δ 353 in 4 a γ **4 a β** *gedenken*, s.o. 2 a β h. 1, 19 *οὐδέ πῃ ἔστι ' σεῖ' ἐπιληθομένῳ ἱερῆς με-σθαι ἀοιδῆς* **4 a γ** auf die man seine Aufmerksamkeit lenkt, um die man sich kümmert (Person) σ 267 (Pen.: „Od. hat beim Abschied zu mir gesagt:) *με-σθαι πατρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν ' ὡς νῦν, ἢ ἔτι μᾶλλον ἐμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντος" kümmere dich*, vgl. ο 23 (Sachen) *E* 263 (Diom. zu Sthen.: wenn Ath. mir den Triumph verleiht, beide [Aen. u. Pand.] zu töten, dann halte diese [unsere] Pferde zurück u. binde sie am Wagen fest) *Αἰνείαο δ' ἐπαΐξαι με-μένος ἵππων (καλλίτριχας ἵππους* v.l.) *' ἐκ δ' ἐλάσαι ⌊Τρώων μετ' ... Ἀχαιούς⌋ die des Aen. aber, stürme los, und kümmere dich um dessen Pferde, treibe sie weg von der Tr. zu den Gr.*, vgl. V. 323 (Ausführung) *Αἰνείαο δ' ἐπαΐξας καλλίτριχας ἵππους ' ἐξέλασε ⌊ ⌋*. Gegen die meist übl. Auffassung von *μ.* als abs. (wie in 4 d) und *ἵππων* als Obj. von *ἐπαΐξαι* (so La Roche, Ameis-H., Kirk z.St. u. fast alle Übersetzungen) spricht: 1. ein Gen. Obj. zu *ἐπαΐσσω* wäre zwar allg. syntakt. nicht auszuschließen (vgl. Leaf z.St.), aber doch singulär (vgl. L[6] 127 A. 1); die Angabe o. s.v. *ἀΐσσω* I Sp. 378, 75 [*ἐπαΐσσω* steht auch mit Gen. Obj.] bezieht sich nur auf *E* 263, das weitere Beispiel von Leaf (*N* 687, s. dazu o. s.v. *ἔχω* II Sp. 839, 66) ist falsch; meist steht (*ἐπ-*)*ἀΐσσω* abs. (so auch V. 323 bei der Beschreibung der Ausführung), sonst mit Akk.- oder mit Dat.-Obj. 2. *μ.* abs. verstanden könnte aber nicht heißen „merk dir das gut", denn das bedeutet *μ.* nie und steht überdies schon in V. 259 (*ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν*), sondern nur „denk dran". Das aber wäre in einer solchen Befehlsrede inhaltlich und stilistisch ungewöhnlich. Denn weder bietet der Adressat Anlaß für eine zusätzliche Mahnung, noch ist ein Befehl „erinnere dich an das, was ich dir jetzt sage" der Situation angemessen. Sthen. wird ja nicht wie z.B. Od. von Kirke auf überraschende Dinge in der Zukunft hingewiesen oder wie der Adressat der Bauernregeln des Hes. auf Regeln, die man beachten muß (z.B. Op. 623 *μεμνημένος, ὥς σε κελεύω*) oder erhält wie Anch. von Aphr. in h. Ven. 283 einen Text zur Erinnerung, sondern er bekommt eine Reihe von konkreten Handlungsanweisungen für einen möglichen, kurz bevorstehenden Fall: warte erst, stürme dann los, und richte dein Augenmerk einzig auf die Pferde (nicht etwa auf die Verfolgung der Feinde). Vgl. noch Leaf z.St. und L[6] *Ψ* 361 *σκοπὸν εἶσεν* (Ach.) *' ... Φοίνικα, ... ' ὡς μεμνέῳτο (μεμνόωτο* v.l.) *δρόμου* (vulg., *δρόμους* v.l.), *καὶ ἀληθείην ἀποείποι ut observaret cursum* (Heyne z.St.) oder *das Laufen* (der Gespanne), nicht etwa „sich merkte" (Ameis-H.). Phoin. wird „Kampfrichter"; zur Verbform s. van Leeuwen, Enchiridion dictionis epicae, Leiden 1918, 452 *T* 231 *με-σθαι πόσιος καὶ ἐδητύος Ω* 129 (Thetis zu Ach.:) *„σὴν ἔδεαι κραδίην με-μένος οὔτε τι σίτου ' οὔτ' εὐνῆς;"* *Ω* 216 (Hektor fiel nicht als Feigling, sondern als einer) *οὔτε φόβου με-μένον οὔτ' ἀλεωρῆς der nie an Flucht dachte noch an Entkommen*, vgl. *N* 48[+] in 2 a γ *E* 818 (Diom. zu Ath.: „ich fürchte mich nicht) *ἀλλ' ἔτι σέων μέ-μαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας ich beachte deine Anweisungen* δ 353 *οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ με-σθαι ἐφετμέων*, zum gnomischen Imperfekt s. E. Ahrens, Gnomen in gr. Dichtung, Halle 1937, 82; *αἰεί* entw. zu *βούλοντο* oder zu *μ.* (vgl. oben I Sp. 285, 65 ff.); Subj. zum Infin. entw. *ἀνθρώπους* (so oben II Sp. 85, 59) oder *θεούς* (Eust. z.St.), *μ.* dann aber nicht *beachten*, sondern „im Gedächtnis behalten" Op. 298 *ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρης με-μένος αἰὲν ἐφετμῆς ' ἐργάζευ, Πέρση meine Ermahnung achtend* Op. 616 *τότ' ἔπειτ' ἀρότου με-μένος εἶναι ' ὡραίου ans Pflügen zu denken* Op. 641 *ἔργων με -μένος εἶναι ' ὡραίων πάντων*, zur Sache vgl. Op. 422 u.a. in 4 d **4 b** m. Akk. der Person oder Sache, außer *Z* 222 (Akk. d. Beziehung) nur Neutra *Z* 222 (Diom.:) *„Τυδέα δ' οὐ μέ-μαι, ἐπεί μ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα ' κάλλιφ'" was den T. anbelangt, da habe ich keine Erinnerung I* 527 *μέ-μαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὔ τι νέον γε, ' ὡς ἦν ich denke da an diese Sache, eine alte, gar nicht neue ... wie es war*, vgl. V. 524 *ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν* ξ 168 (Eum. zu Bettler:) *„καὶ ἄλλα παρὲξ μεμνώμεθα, μηδέ με τούτων ' μί-σκ'" laßt uns an anderes, abliegendes denken* (= die Sprache bringen auf, vgl. δ 118 in 5) ω 122 (Amphimedon zu Ag.:) *„μέ-μαι τάδε πάντα, ... ὡς ἀγορεύεις" (ja) ich habe das alles im Gedächtnis*, vgl. V. 115 vgl. Op. 422 *τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν με-μένος ὥρια ἔργα* u. in d vgl. *Ψ* 361 v.l. (in 4 a) **4 c** mit Nebensatz u. mit Infinitiv *O* 18 (Zeus zu Hera:) *„ἦ οὐ μέμνῃ (μέμνησ'* v.l.) *ὅτε τ' ἐκρέμω ..." weißt du nicht mehr*, vgl. V. 31 + *Y* 188, *Φ* 396, ω 115 (v.l. *μέμνησ'*) *P* 364 *μέ-ντο γὰρ αἰεὶ ' ἀλλήλοις ἀν' ὅμιλον ἀλεξέμεναι φόνον αἰπύν, sie kümmerten sich immer darum* (= vergaßen nie) vgl. *Φ* 442 (Pos. zu Ap.:) *„οὐδέ νυ τῶν περ ' μέ-αι, ὅσα δὴ πάθομεν"* **4 d** absol. (immer als eingeschobenes Partizip), vgl. 2 d u. 3 c *T* 153 (Ach.:) *„ὥς κέ τις αὖτ' Ἀχιλῆα ... ἴδηται ' ... ' ὧδέ τις ὑμείων με-μένος ἀνδρὶ μαχέσθω"*, *„μ.* sc. *μάχης*, quod in *μαχέσθω* latet" (Doederlein z.St., vgl. Heyne z.St., L[4] 33). Anders sch. *T* 153 u.a. *„μ. τοῦ μιμεῖσθαί με"*, aber auf den dann Anwesenden bezogen hieße *μ.* eher „sich kümmern um" (wie z.B. h. Cer. 283 in 2 a γ; χ 208 u.a. [s. 2 a α aa] sind kein Gegenbeispiel, *μ.* bezieht sich dabei auf Erfahrungen); zur Interpunktion s. Leaf z.St. α 343 (Pen. zu Phemios:) *„τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω με-μένη αἰεὶ ' ἀνδρός"*, Gen. *ἀνδρός* formal zu *κεφαλήν*, sinngemäß aber auch zu *μ.* δ 151 (Men.:) *„καὶ νῦν ἤ τοι ἐγὼ με-μένος ἀμφ' Ὀδυσῆϊ ' μυθεόμην, ὅσσα κεῖνος ... ἐμόγησεν" da habe ich eben, aus der Erinnerung, von Od. erzählt, wie* (vgl. Ameis.-H.) Op. 422 *τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν με-μένος ὥρια ἔργα*, viell. *ὥρια ἔργα* von *μ.* abh., vgl. Op. 616 u. 641 in 4 a γ Op. 623 *γῆν δ' ἐργάζεσθαι ⌊με-μένος, ὥς σε κελεύω⌋ beachtend* Op. 711 (wenn dich einer mit Worten oder Taten kränkt) *δὶς τόσα τείνυσθαι με-μένος daran denkend, was er dir antat* Op. 728 (Regeln zum Urinieren:) *αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ* (Sonne), *με-μένος, ἔς τ' ἀνιόντα, ' μηδ' ἀπογυμνωθείς* (sc. *μηδ' ὀμιχεῖν*), *μ.* bezieht sich offenkundig auf das im vorherigen ausgesprochene Verbot; zum unklaren Inhalt der Verse s. West z.St. h. Ven. 283 (Aphr. zu Andr.:) *τῷ δὲ σὺ μυθεῖσθαι ⌊ ⌋ nicht vergessend, was ich dir befehle* vgl. *E* 263 in 4 a γ **5** Passiv δ 118 (Men. bemerkt, daß Tel. bei Erwähnung d. Od. weint u. überlegt) *ἠέ μιν* (= Tel.) *αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε -σθῆναι (ἐάσει ἐπιμνησθῆναι* v.l.), *' ἤ ... ob er es ihm überlassen sollte, daß an seinen Vater erinnert werde* (= *des Vaters Erwähnung getan werde*), vgl. ξ 168 in 4 b Passivformen auch α 31 u. δ 189 (s.u. II) sonst umschrieben in Ausdrücken wie *μνημοσύνη / μνῆστις* + Verb *εἰμί / γίγνομαι* (s. s.vv.)

II Komposita *ἀνα-*: eher mit Aspekt „wieder" (Schwyzer II 440) als „herauf" (so o. s.v. *ἀνά* I Sp. 758, 43 ff.) γ 211 (Nestor zu Tel.:) *„ὦ φίλ', ἐπεὶ δὴ ταῦτα μ' ἀνέ-σας, (μ' ἄρ' ἔ-σας, παρέ-σας, ἐπανέ-σας* vv.ll.) *καὶ ἔειπες"*, zum Akk. *ταῦτα* s.o. I 1 c *ἀπο-*: mit Aspekt der Reziprozität, vgl. o. s.v. *ἀπό* Sp. 1079, 9 ff. *Ω* 428 *τῶ (τῶν* v.l.) *οἱ* (sc. Hector) *ἀπο-σαντο (ἐπε-σαντο* v.l.) (Götter) *καὶ ἐν θανάτοιό περ αἴσῃ deswegen haben sie es ihm gedacht, auch im Todesschicksal*, vgl. V. 422 *κήδονται* u. V. 426 f. *οὐ λήθετ'* Th. 503 *οἵ οἱ ἀπε-σαντο χάριν εὐεργεσιάων erstatten ihm den Dank für seine Wohltaten*, Konstr. wie *χάριν φέρομαι E* 874 *ἐπι-*: offenbar ohne besonderen Aspekt, viell. verstärkend *P* 103 (Men.: „Wenn ich Aias höre) *ἄμφω κ' αὖτις ἰόντες ἐπι-σαίμεθα χάρμης"*, vgl. o. *Δ* 222[+] (in I 2 a γ) α 31 *τοῦ* (sc. Ares) *ὅ γ' ἐπι-σθεὶς ἔπε' ... μετηύδα* (Zeus) ≅ δ 189, nimmt *-σατο* von V. 29 bzw. V. 187 wieder auf δ 191 (Peisistr. zu Men.: „Du seist über die Maßen klug, sagte Nestor mir) *ὅτ' ἐπι-σαίμεθα σεῖο"*, vgl. *O* 662 (*ἐπὶ δὲ μνήσασθε*) u. *Ω* 428 (v.l.) *ὑπο-*: bes. Aspekt unklar, nur von Ath. als Subj. α 321 *ὑπέ-σέν τέ ἑ πατρὸς ' μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν ließ ihn noch mehr als vorher an seinen Vater denken* ο 3 *οἴχετ', Ὀδυσσῆος ... υἱὸν ' νόστου (-ον* v.l.) *ὑπο-σουσα καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι*, vgl. μ 38 (Kirke zu Od.:) *„σὺ δ' ἄκουσον, ' ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, -σει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός" ermahnend* vgl. *ἀμφί* m. Akk. h. 7, 2 (in I 2 b); *περί* + Gen. η 192 (in I 2 a γ), sowie *ἐπαναμ.* u. *παραμ.* als vv.ll. in γ 211 (in II)

M. Schmidt

μίμνω s. *μένω*

μιν, νιν L 1 bereits myk., s. DMic. I 451; allg.: Chantraine, Gr. h. I 264f. 2 Etym.: nb. Frisk u. Chantraine, Dict. s. ferner Wackernagel, Kl. Schr. III 1868f.; Milani, Aevum 39, 1965, 413f. (über myk. Gebr.); Rix, Histor. Gr. 186; Ruipérez, Minos 20–22, 1987, 545–550; Ruijgh, in: Fragmenta Dramatica, ed. H. Hoffmann, Göttingen 1991, 75f. 3 Stellg. im Satz: Wackernagel, l.c. 1865f. 4 Gebr.: emph. Pron.: Labarbe, L'Homère de Platon 86; Lohse, Helikon 5, 1965, 263; indir. refl. Gebr.: Chantraine, Gr. h. II 154 5 Textkritik: Wackernagel, l.c. 1547f. (*μιν* für *ἑ*); v. d. Valk, Text. Crit. Od. 30 (zu *δ* 664); Labarbe, l.c. 84–7 u. Lohse, l.c. 262f. (zu *I* 654) 6 zu einzelnen Versen: *B* 550: Frazer jr., H. 97, 1969, 263; *γ* 269: J. J. Hartmann, Epistola Critica, Leiden 1896, 15f.; Dietrich, Death 216 Anm. 1; h. Ap. 137: Förstel, Apollonhymnus 128; P. M. Smith & L. T. Pearcy, The hom. hymn to Ap., Bryn Mawr 1981, z. St.

Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: Plusv.: *Θ* 38 a, *I* 224 a, *N* 218 a, *Σ* 155 a, *ι* 522 a, Op. 173 b (?); Pap. u. ep. Fr.: Alcmaeonis fr. 1, 1 p. 76 (ci. bei Davies); Pan. fr. 30 Matthews; Choer. fr. 23, 30 Colace (?); Cat. 51 A, 2 Trav. (?, s. Bartoletti, Festschr. Paoli 71ff.); Cat. 96 C, 8 Trav. (?); inc. auct. fr. PSI 1386, 27 (?); Vit. p. 12, 21; *νιν*: Cypr. fr. 6, 12 p. 24 G. C. Wakker

Μινύειος, -ήιος [1^{i}, 1°, 1^{H}] E zur Bildg. s. *Μινύης* E; die Formen *-ειος / -ήιος* wechseln nach metr. Erfordernis B formelh. Epithet (des böot.) ‹*Ὀρχομενός*› *minyisch* (zum Ethn.) oder = (Stadt) des *Μινύης* (s.d. B) *B* 511 (‹ ›*ὸν -ειον*), *λ* 284 (‹ ›*ῷ -είῳ* [nonn. codd. *Μινυήων*, nicht in den codd. bei v. Thiel]); Hes. fr. 257, 4 (‹ ›*ὸν -ηιον*) B. Mader

Μινυηϊάδης [1^{H}] Patron. (s. *Μινύης* B) Hes. fr. 70, 35 *Ὀρχομ]ενοῖο ... -αο* B. Mader

Μινυήϊος [1^{i}] **Σχ** Paus. 5, 6, 3: *τῷ δὲ ποταμῷ Ἀνίγρῳ -ον τὸ ὄνομα εἶναι τὸ ἀρχαῖον ὡμολογήκασιν οἱ Ἀρκάδες*, Str. 8, 346: *ὁ ... Ἄνιγρος ποταμός, καλούμενος πρότερον Μινύειος, δίδωσιν οὐ μικρὸν σημεῖον* (sc. für die Identif. von Arene, s.d.) L s. *Μινύης* L

B Fluß im Gebiet von Pylos, *Λ* 722. Nach V. 723ff. etwa einen halben Tagesmarsch südl. des Alpheios bei Arene (s.d.). Letzteres schon in der Ant. unbek., doch ist die Identif. des *M.* mit dem Anigros bei der Lagune von Kaiapha (s. Σχ, vgl. Bölte, RhM 83, 1934, 326; ders. RE XIII A, 1939, 186) überzeugend, vorausg. daß die geogr. Genauigk. der Passage nicht nur scheinbar ist (das gilt auch unabhäng. davon, ob man Pylos hier mit der triphyl. oder messen. Stadt gleichsetzt); auch scheint es eine lokale Trad. gegeben zu haben (s. Σχ). Der N. wird mit der Ansiedlg. von Minyern in Triphylien erklärt (s. Hdt. 4, 148, vgl. L^{6} 143, ^{9} 35), aber viell. ist auch der Flußname prim. (dann urspr., wie in Böotien, *Μινύης*?); auffällig ist jedenf. eine gewisse geograph. Ähnlichk. zw. der Lagune von Kaiapha u. dem Kopaissee B. Mader

Μινύης [2^{H}, 1^{e}] E Ethn. u. PN (Heros? Gott? vgl. Flußnamen, s. *Σχ*; *Μινύα*, Stadt in Thessalien, St.Byz. s.v.; IG IX 2, 521, 30); viell. ident. mit myk. *me-nu-a₂/me-nu-wa*, PN u./o. Titel, s. L$^{8.10.11}$ und DMic. I s.v. – Herkunft uns.; wenn *Φλεγύας* zu *φλέγω* (s. Frisk II 971; vgl. *φλεγύας* 'Adlerart, nach ihrer Farbe benannt' u. s. Solmsen-Fraenkel, Idg. Eigennamen 107 zu Ethn. aus Tiernamen), dann wohl auch *M.* gr. (zur Wz. **mei-nu-* oder **mein(u)-*, als 5./6. *mei-* bei Pokorny 711?); nach L^{8} zu vorgr. -υ-Stämmen, viell. zu ON auf *-uā*, s. L^{10} 56, vgl. L^{5}. – Verwandtsch. mit *Μίνως* nicht ganz auszuschließen, s. L^{10} 261 A. 135, doch vgl. s.v. (E); Faust, ZVS 83, 1969, 104. – Abl. *-ήϊος / -ηϊάδης* setzen **Μινυεύς* voraus (*-ειος* dann metr. Var.) oder ein besonderes Poss.-Suff., s. L^{10} 261, L^{11} 48 (ferner Beck, ZPE 73, 1988, 7)

Σχ sch. D *B* 511: *παραρρεῖ ... ποταμὸς -ας ἀφ' οὗ Μινύαι ἐκλήθησαν*, vgl. Eust. 272, 35 z.St.

L [1]Wilamowitz, HU 222f.; [2]Beloch, Gr. Gesch.^{2} I.2, 62f.; [3]Preller-Robert 2, 54ff.; [4]Ed. Meyer, Gesch. d. A.^{2}, II 1 259ff.; [5]Krahe, Gl. 17, 1929, 101; [6]Nilsson, Myc. Origin 129–159; [7]Thomson, Frühgesch. 142–155; [8]Heubeck, Praegraeca 36f.; [9]Kiechle, Lakonien 25ff.; [10]Ruijgh, Etudes; [11]ders. SMEA 4, 1967, 48; [12]Giovannini 24; [13]H.S.-L. 38; [14]Gschnitzer, in: Donum Indogermanicum/Festschr. für A. Scherer 101; [15]Lauffer, RE Suppl. XIV, 1974, 331f.; [16]West, Cat.; [17]Griechenl.-Lex. s.v. Orchomenos, m. Lit.

B Sohn des Pos. u. der Euryanassa nach Hes. fr. 62 (sch. *λ* 326; = Hes.? vgl. D, wonach bei Hes. viell. S. des Aiolos), sowie Vater der Klymene u. Großv. des Iphiklos (S. des Phylakos), vgl. Hes. fr. spur. 387 u. Nosti fr. 4 p. 68 Dav.; V. des Orchomenos (Hes. fr. 70, 35: *Ὀρχομ]ενοῖο ... Μινυηϊάδαο*), weitere Deszendenz: Andreus > Eteoklos (V. 34), über letzteren Vbd. mit dem Geschlecht des Athamas (> Leukon > Euhippe > Eteoklos); zu weiteren Nachkommen des *M.* bei Hes. s. L^{16} 64ff., zur Genealogie L^{7}; *M.* u. seine Nachkommen (u. bes. die Argonauten unter ihnen?) spielten wahrsch. eine wesentl. Rolle im gleichnamigen Epos (Dav. p. 144f.), das wohl kaum auf Unterweltszenen beschränkt war (vgl. fr. 2 p. 144 Dav.: *μνήμη ... ἐν ταύταις* [Od., Nostoi, Minyas] *καὶ ... Ἅιδου καὶ τῶν ἐκεῖ δειμάτων ἐστίν*), s. L^{3} 57; vgl. L^{1}. – Strittig, ob *M.* prim. VN (allg. Auffassg., s. bes. L$^{6.9}$) oder PN (Heros? Gott? Flußgott?), s. L$^{2.14}$. Der Form nach ist *M.* eher PN u. im fgrE nur als solcher überl. (die Abl., s.o., in einer, sicher alten, Formel u. im Flußnamen sind mehrdeutig), anderers. gibt es (gerade im böot./thessal./nordgr. Bereich) auch Ethnika auf *-ᾱς*, vgl. vor allem die Phlegyer (*N* 302 eindeutig Ethn.), die den Minyern örtl. u. genealog. sehr nahe stehen; ferner hat *M.* keine eigenen Mythen (L^{6} 133) u. ist wohl, als Vater des ‹Orchomenos› (s.o.; in der jüngeren Überl. gibt es allerd. verschiedene Var. in seinem Verh. zu ihm, u.a. ist er auch sein Sohn), als Eponym des Reiches von ‹ › aufgefaßt, u. es ist in seinem N. der des Trägervolkes vorausg. worden; daß dies erst aus der mehrdeutigen hom. Formel *Ὀρχομενὸς Μινύειος* herausgelesen u. auf ihrer Grundlage das Volk der Minyer überhaupt erst erfunden worden sein sollte, ist wenig wahrsch., vgl. L^{6} 133ff. zur alten Vbd. von Minyas/Minyern mit Athamas/Athamanen u. den Argonauten. Waren demnach in der Erinnerg. der nachheroischen Zeit die Minyer das „Staatsvolk" von ‹Orchomenos›, so muß das keinesfalls für die ganze myth. Zeit u. die versch. Entwicklungsstadien von ‹ › gelten. – Zum Gebiet, zu Bzhg.en der Minyer zur Peloponnes, insbes. Pylos u. zu den Argonauten s. L$^{4.7.9.13}$ u. vgl. *λ* 284 sowie den Flußn. *Μινυήϊος*

D *λ* 284 v.l. (für *Μινυείῳ*); Hes. fr. 10 a, 2 viell. zu ergänzen (dann S. des Aiolos), s. L^{16} 60 Anm. 65, vgl. aber oben s.v. *Μάγνης* B. Mader

μινύθω [5^{i}, 4°, 5^{H}, 2^{h}] E ererbt (vgl. lat. *minuo*, dt. *mindern*), gebildet wie *φθινύθω*, s. Strunk, Nasalpräsentien 80ff.; vgl. *μίνυνθα, -υνθάδιος, μείων* F trans.: *-ει* 3, *-ουσι* 1^{H}, *-η* 1, *-εσκον* 1°; intrans.: *-ει* 3, *-ουσι(ν)* 3, *-η* 1^{H}, *-ουσα* 2^{h}, *-εσκε* 1^{H} M 1 [⏑⏑̯] *-η* *O* 492 [⏑⏑̯] *-ει δέ τε*$^{+}$ (*ἔργ'/ἦτορ* + Gen.) *Π* 392, *δ* 374 ≅ 467; *-ει* *O* 493, Op. 6 [⏑⏑̯] *-η δέ τοι ἔργον* Op. 409 [⏑⏑̯] *-ει* *Y* 242 2 [⏑⏑̯⏑] *-ουσα* h. Cer. 201 ≅ 304 [⏑⏑̯⏑] *-ουσι δὲ οἴκοι/ον* *P* 738, Op. 244/325; *-εσκε/ον* Hes. fr. 204, 128, *ξ* 17 [⏑⏑̯×] *-ουσιν* *μ* 46 **Σχ** sch. D *O* 492 u.ö.: *ἐλαττοῖ· μειοῖ*, *Π* 392 u.ö.: *ἐλαττοῦται φθείρεται*

B (1) *mindern*, (2) *vermindert werden, schwinden* (zum trans.-kausat. u. intrans. Gebr. s. *βριάω* mit Lit.), nur Präs.st.; von (Lebens-)Kraft, Besitz (*ὄλβος*). – Wortf.: *φθίνω/ύθω* (ebf. trans. u. intrans. gebr.), *βλάπτω* (s.d.), *κάρφω, κείρω, μαραίνω, (ἀ)μαυρόω, σήπω, σίνομαι, χαλέπτω, μείονα θῆκεν*, Opp. *ἀέξω, ὀφέλλω* (weitere s.u. in den Vorbem.) I trans.; Zeus *mindert, schwächt* (Kraft der) Menschen (s.u. im Kontext *(ἀ)μαυρόω, κάρφω, φθινύθω, σίνομαι* u. als Opp. *ἀέξω, ἀμύνω, ἀρήγω, βριάω, ὀνίνημι, ὀφέλλω, κῦδος ἐγγυαλίζω*, sowie *μένος ἀέξω, ἐμπνέω*), 3× dir. R.: *O* 492. 493 (Hektor: „*ἀρίγνωτος Διός*) *ἀλκή, ' ἡμὲν ὀτέοισιν κῦδος*

ὑπέρτερον ἐγγυαλίξῃ, ' ἠδ' ὅτινας -η (-ει, οι vv.ll.) τε καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν, ' ὡς νῦν Ἀργείων -ει μένος, ἄμμι δ' ἀρήγει" *Y* 242 (Aen.:) *„Ζεὺς δ' ἀρετὴν ἄνδρεσσιν ὀφέλλει τε -ει τε"* Op. 6 *ῥέα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα* 4 *χαλέπτει, ' ῥεῖα δ' ἀρίζηλον -ει καὶ ἄδηλον ἀέξει, ' ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει* Götter mindern, schädigen jem.s Haus (vgl. in 2), Besitz: Op. 325 (318 *αἰδώς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησιν)* *ῥεῖα δέ μιν* (sc. *ὄλβον)* 8 *μαυροῦσι θεοί, -ουσι δὲ οἶκον ' ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ* Freier *dezimieren* Od.' Schweine (vgl. *κείρω*): *ξ* 17 (Eum.' Schweine) *πολλὸν παυρότεροι· τοὺς γὰρ -εσκον ἔδοντες (μνηστῆρες)*, vgl. (Th. 447) *μείονα θῆκεν* 12 **2** intrans. **2 a** Besitz, Häuser, (Ertrag der) Arbeit *schwindet, geht zugrunde*: *P* 738 (Gl.:) ⏑-*ουσι (φ/μινυθε* pap.) *δὲ οἶκοι, ' ἐν σέλαϊ μεγάλῳ* Op. 244 (Zeus straft *ὕβρις)* *ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί· ' οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν,* 16 ⏑ ⏑ *Π* 392 (Gl.: Sturzbäche) *-ει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων* Op. 409 *ἡ δ' ὥρη παραμείβηται, -η δέ τοι ἔργον (μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει)* Hes. fr. 204, 128 (Unwetter *Διὸς αἴσῃ) -εσκε δὲ καρπός* Häute *schrumpfen* (vgl. *κάρφω* [s.d.], *σήπω*): *μ* 46 (bei Sirenen) *ὀστεόφιν θὶς ' ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ* 20 *ῥινοὶ -ουσιν* **2 b** Herz, Lebenskraft *schwindet, verkümmert*, vgl. *verzehrt sich* (*ἦτορ/θυμὸν ἔδειν, καταδάπτειν*), dir. R.: *δ* 374 (Eidothea zu Od.:) *„-ει δέ τοι ἦτορ ἑταίρων"* (363 24 *κατέφθιτο καὶ μένε' ἀνδρῶν*, 369 *ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός)* ≅ 467 Dem. *verzehrt sich im Gram:* h. Cer. 201 (*ἀγέλαστος ἄπαστος) ἦστο πόθῳ -ουσα (θυγατρός)* ≅ 304

D Hes. fr. 204, 101 [*μὴ*] ... *' τέκνα θεῶν μι*[*νύθ*]*η*[*ι* 28 *φά*]*ος* v.l. *π* 145 (vulg. *φθινύθει*)

H. W. Nordheider

μίνυνθα [10ⁱ, 4ᵒ] **E** zur Bildg. Lejeune, Adv. en *-θεν* 32 358f., Risch § 126 b. – Abl. *μινυνθάδιος*, vgl. *μινύθω* **M** **1** [⏑̄] *-(α) Y* 27 **2** [⏑̄⏑] *-ά περ/δέ/γε A* 416 = *N* 573ᵉᵃ = *χ* 473ᵉᵃ, *M* 356, *Ξ* 358, *Ψ* 97, *λ* 501/*Δ* 466, *Λ* 539, *P* 277/*θ* 315 [⏑̄×] *ἀλλὰ -α Λ* 317, *ο* 494 **Σχ** sch. D *A* 416: 36 *ἐπ' ὀλίγον χρόνον, Δ* 466: *ἐπ' ὀλίγον*

B *kurz*, (zeitl.:) *nur für kurze Zeit, kurzfristig*, von Vergangenem u. (in dir. R., 8×) Zukünftigem, immer bei finitem Verb (*Δ* 466 *γένετο*, 2ⁱ Kopula, 2× neg. [in 2]). – Wortf.: 40 *ὀλίγον*, Opp. *δηθά, δήν* (s.dd.), *πολλὸν ἐπὶ χρόνον* **1** in ep. Erz. über Vergangenes *Δ* 466 *-α δέ οἱ γένεθ' ὁρμή* (wurde getötet) *Λ* 539 *-α δὲ χάζετο δουρός* (angreifender Hektor) *P* 277 *-α δὲ καὶ τοῦ Ἀχαιοὶ ' μέλλον ἀπέσσεσθαι* mit Opp.: 44 *ο* 494 (Od. u. Eum.) *καδδραθέτην δ' οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον, ἀλλὰ -α· ' αἶψα γὰρ Ἠὼς ἦλθεν N* 573 *ὡς ὁ τυπεὶς ἥσπαιρε* ⏑*-ά περ, οὔ τι μάλα δήν,* + *χ* 473 (erhängte Mägde) **2** in dir. R. über Zukünftiges; präd. zur (zu erg.) Kopula: *A* 48 416 (Thetis zu Ach.: „solltest) *ἀπήμων ' ἦσθαι, ἐπεί νύ τοι αἶσα* ⏑ ⏑ *(ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρός")* *Λ* 317 (Diom.:) *„μενέω καὶ τλήσομαι· ἀλλὰ -α ' ἡμέων ἔσσεται ἦδος"* in konz. Zush. *wenn auch nur kurz, wenigstens für kurze Zeit*: *M* 356 52 (Herold:) *„ὄφρα πόνοιο -ά περ ἀντιάσητον* (Aianten)" *Ξ* 358 (Hypnos zu Pos.: „den Gr.) *καί σφιν κῦδος ὄπαζε -ά περ, ὄφρ' ἔτι εὕδει ' Ζεύς"* *Ψ* 97 (Ach. zu Patr.' *ψυχή*:) *„-ά περ ἀμφιβαλόντε ' ἀλλήλους ὁλοοῖο τεταρπώμεσθα* 56 *γόοιο"* *λ* 501 (Ach.:) *„εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι -ά περ ἐς πατέρος δῶ"* neg.: *θ* 315 (Heph.:) *„οὐ μέν σφεας ἔτ' ἔολπα -ά γε κειέμεν οὕτω"* (Ares u. Aphr.) *Y* 27 (Zeus:) *„οὐδὲ -(α) ἕξουσι"* (Tr. den Ach.) H. W. Nordheider 60

μινυνθάδιος [6ⁱ, 2ᵒ] **F** *-ος* 3, *-ον* 2; *-ω* 1; *-οι* 1; *-ώτερον* 1 **M** **1** [⏑̄⏑⏑̄] *-ος/ον (δέ) Δ* 478 = *P* 302, *O* 612/*A* 353, *Φ* 84; *-ω δέ λ* 307; *-οι τ* 328 **2** [⏑̄⏑⏑̄⏑⏑] 64 *-ώτερον X* 54 **Σχ** sch. min. P.Köln inv. 2281 u. P.Strassb. inv. 33 u. sch. D *A* 352: *ὀλιγοχρόνιον*

B (zu *μίνυνθα*:) (1) *kurzfristig*, (2) *kurzlebig*, 4× in dir. R. – Wortf.: *ὠκύμορος*, Opp. *δηναιός, πολυχρόνιος (ἥβης* 68 *μέτρον)* **1** vom *αἰών* Getöteter (im Rückblick), *ἄλγος Δ* 478 (Simoeisios fiel, *οὐδὲ τοκεῦσι θρέπτρα) -ος δέ οἱ αἰὼν ' ἔπλεθ'* = *P* 302 (Hippothoos) Komp. bei Fut.: *X* 54 (Priam.:) *„λαοῖσιν δ' ἄλλοισι -ώτερον ἄλγος ' ἔσσεται* (wenn 72 andere Söhne tot u. nicht Hektor") **2** von Menschen (als pers. Schicksal einzelner u. [1ᵒ] allg.) *λ* 307 (Iphimedeia dem Pos.) *ἔτεκεν δύο παῖδε, -ω δὲ γενέσθην* vorausschauend: *O* 612 (Zeus ehrte Hektor) *-ος γάρ ἔμελλεν ' ἔσσεσθ' (μόρσιμον ἦμαρ)* (dir. R.:) *A* 352 (Ach.:) *„μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε -όν περ ἐόντα (τιμή")* *Φ* 84 (Lykaon zu Ach.:) *„-ον δέ με μήτηρ ' γείνατο"* allg. (Sentenz): *τ* 328 (Pen. zu Od.:) *„ἄνθρωποι δέ -οι τελέθουσιν"*

H. W. Nordheider

μινυρίζω [1ⁱ, 1ᵒ] **E** onomatop., vgl. *κινυρός, λιγυρός*; zur Bildg. Tichy, Onomatop. Verb. 200; Schmoll, Verba auf *-ίζω* 131. 143 **Σχ** sch. D *E* 889: *θρήνει*

B *wimmern*, nur Präs.st., s. *γοάω* mit Wortf., ferner *ἰάχω, ἰύζω* u. *τρύζω* 'gurren' *E* 889 (Zeus verächtlich zum klagenden [871 *ὁλοφυρόμενος*] Ares:) *„μή τί μοι, ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος -ε"* *wie ein Weib* *δ* 719 (Pen. wegen Tel.' Reise) *οἴκτρ' ὁλοφυρομένη· περὶ δὲ δμῳαὶ -ον ' πᾶσαι (ἀδινὸν γοόωσα Πην.)*, wie Chor von Klageweibern, vgl. *ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες* (*X* 515⁺) u.ä.

H. W. Nordheider

Μινώϊος [1ʰ] **E** Adj. auf *-ιο-* zu *Μίνως* (s.d.); vgl. Schwyzer I 466, 479; Risch § 42 a; sowie Ruijgh, Etudes § 68 **FM** [-⏑̄⏑⏑] *-ώϊου* h. Ap. 393 **B** zu *Μίνως* gehörig (h. Ap. 393), sc. *Κνωσός*, wo *Μίνως* geherrscht hatte (vgl. d. B 1 a) G. Steiner

Μίνως [3ⁱ, 4ᵒ, 7ᴴ] **E** vorgr. (aber kaum kleinas.) *-ω-* St. (vgl. Schwyzer I 480; L² 80, 259f.; L⁵⁻⁷; sowie Risch § 58 b); unsicher, ob < **Minṵō-* zu **Minu-* (vgl. L⁹; L¹⁰ 159 (O 10), 181 A. 41; sowie schon L⁴) od. zu myk. *me-nu-a₂* bzw. *me-nu-wa* (Titel bzw. PN; vgl. L⁹; Docs.² 560 s.v.; Landau, Myk. PN 82 s.vv.; weitere Lit. in DMic. I 436f.); wohl primär kein PN, sondern 'vorgr.' Appell. unbek. Bed. (vgl. Frisk II 243 s.v.); viell. 'minoischer' Herrschertitel, etwa „(Priester)König" (vgl. L¹; L² 80, 93, 277; L¹¹)

L [1]W. Brandenstein, JKF 2, 1953, 13–22; [2]R. A. Brown, Pre-Greek Speech on Crete from Greek Alphabetic Sources (1985); [3]H. v. Geisau, Kl. P. 3 (1969) 1332–1336 s.v. Minos; [4]Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 429; [5]Heubeck, Praegraeca (1961) 48f.; [6]v. Kamptz 127, 353 s.v.; [7]Kretschmer, Gl. 31, 1951, 17f.; [8]Poland, RE XV/2 (1932) 1890–1927 s.v. Minos; [9]Ruijgh, Etudes § 224 Anm. 135; [10]ders., Linear B: a 1984 survey = BCILL 26 (1985); [11]H. Waterhouse, BICS 21, 1974, 153–155

FM [⏑̄-] *-ως N* 451 [-⏑̄] *-ῳ* Hes. fr. 145, 10; *-ων Ξ* 322 [-⏑̄] *-ῳ* Hes. fr. 145, 15 [⏑̄×] *-ως τ* 178 [⏑̄-⏑̄] ⏑ *Ἀριάδνην, ' κούρην -ωος, ὁλοόφρονος λ* 322; ⏑ ⏑ *θαλερήν* Hes. Th. 948 [⏑̄-⏑̄] *-ωος ρ* 523 [-⏑̄⏑] *-ωος ἀγακλειτοῖο* Hes. fr. 204, 57; *-ωα N* 450, *λ* 568 Prosareferate: Hes. fr. 140; 144; 148(a); Epim. fr. 25 Diels; vgl. D

B PN, *Minos*, berühmter König in Kreta: *N* 450. 451, *Ξ* 322, *λ* 322. 568, *ρ* 523, *τ* 178, Hes. Th. 948, Hes. fr. 140, 144, 145, 10. 15, 148(a), 204, 57, Epim. fr. 25 Diels, vgl. D Epith. *ἀγακλειτός* (Hes. fr. 204, 57), vgl. *λ* 568 *-ωα ... Διὸς ἀγλαὸν υἱόν; ὁλοόφρων* (*λ* 322) **1** Lokalisierung **1 a** in Kreta (vgl. *N* 450. 453, *λ* 323, *ρ* 523; Hes. fr. 140), bes. in *Κνωσός* (vgl. *τ* 178), das als *Μινώϊος* (s.d.) charakt. wird **1 b** im „Haus des Hades": s. 3 b **2** Genealogie (vgl. L³ 1322f.; L⁸ 1893 B § 3, 1895 B § 4): S. des *Ζεύς* (vgl. *N* 449f., *Ξ* 321f., *λ* 568) u. der *Εὐρώπη* II (s.d. B II 4; vgl. *Ξ* 321f.: *Φοίνικος κούρη*; Hes. fr. 140; sowie D) – Vater von *Δευκαλίων* (s.d. B I; vgl. *N* 451, *τ* 178–180), *Ἀριάδνη* (s.d.; vgl. *λ* 321f.; Hes. Th. 947f.; Epim. fr. 25 Diels) u. *Εὐρυάλη* (s.d. B II; vgl. Hes. fr. 148 a) – Gatte der *Πασιφάη* (s.d.), die ihm den 'Minotauros' gebiert (vgl. Hes. fr. 145, bes. 15–17) – Großvater des Idom. (s.d. B; vgl. *N* 451–453, *τ* 178–181; Hes. fr. 204, 56f.) – Bruder von *Ῥαδάμανθυς* (s.d.; vgl. *Ξ* 322, Hes. fr. 140, sowie D) u. *Σαρπηδών* (s.d.; vgl. Hes. fr. 140, sowie D) – Od. als Bettler *'Αἴθων'* behauptet, aus dem *γένος* des *M.* zu stammen (vgl. *ρ* 523f., *τ* 178–181)

3 Funktionen **3 a** Herrscher in Kreta (vgl. L³ 1332f.; L⁸ 1898 B § 5): *N* 450: *-ωα ... Κρήτῃ ἐπίουρον* τ 178f.: *ἔνθα τε -ως ' ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής*, vgl. L⁸ 1902 B § 6 mit Bezug darauf Hes. fr. 144: *ὅς βασιλεύτατος† γένετο θνητῶν βασιλήων ' καὶ πλείστων ἤνασσε περικτιόνων ἀνθρώπων ' Ζηνὸς ἔχων σκῆπτρον· τῷ καὶ πολέων βασίλευεν* **3 b** „Herr" im „Haus des Hades" (vgl. L³ 1334f.; L⁸ 1920 B § 11): *λ* 568—571: ... *-ωα ... ' χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν, ' ἥμενον· οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα, ' ... κατ' εὐρυπυλὲς Ἅιδος δῶ, M.* ist hier also nicht 'Totenrichter', sondern spricht den Toten Recht in den *δίκαι*, die sie ihm in seiner Eigenschaft als *ἄναξ* vortragen, u. zwar ansch. am Tor des „Hauses des Hades" 4 Problem: Trennung der Figur des *M.* (vgl. L[11]) in einen 'Priesterkönig' als gerechten Gesetzgeber u. Richter (vgl. 3) u. e. achäischen Herrscher als 'Unterdrücker' (vgl. Epith. *ὀλοόφρων*) ist unnötig, vgl. auch L⁸ 1891 A

D Hes. fr. 141, bes. 8—14: Genealogie des *M.*; der Name *M.* wohl in V. 13 zu ergänzen G. Steiner

(μιξοβάρβαρος) sch. Pi. Ol. 13, 74 von den in korinth. Kult verehrten Kindern der Medeia, viell. (der Sache nach; *μ.* selbst unmetr.) aus Eumel., s. Anm. zu fr. 3 p. 189 Ki., vgl. Renehan, Greek Lexicograph. Notes, Göttingen 1975, 140f.; nach Friedländer, Studien 31 'jung'

B. Mader

μισγάγκεια [1ⁱ] **E** Kompos. vom Typ *Ἐχέπωλος* (L⁹), VG zu *μίσγω*, HG zu Ntr. *ἄγκος* 'Schlucht, Tal'; entweder Abstr. auf *-εια*, u. dann als Attizismus ggüber ion. *-είη* aufzufassen (L[1,2,5,7]; and. L³), o. Fem. eines substantivierten Adj.s **μισγαγκής* (L²; nach L⁶ *χαράδρη* zu ergänzen, vgl. auch L⁸); Bed. danach '(Örtlichkeit,) die mehrere Schluchten miteinander vereinigt' **Σχ** sch. D *Δ* 453: *ἐς -αν· εἰς κοῖλον τόπον ἔνθα ὁμοῦ συμμίξεται τὸ ὕδωρ ἀπὸ διαφόρων τόπων*, sch. *Δ* 452—5: *τὸ δεχόμενον αὐτοὺς* (sc. *ποταμοὺς*) *-α εἴρηται, τραχυνόμενον τῇ ὀνοματοποιΐᾳ* L [1]Wackernagel, Unt. 11; [2]Bechtel, Lexil. 228; [3]Meister, Kunstspr. 250 A. 1; [4]Fränkel, Hom. Gl. 26; [5]Schwyzer I 442; [6]Porzig, Satzinhalte 218f.; [7]Sommer, Nominalkompos. 174f.; [8]Frisk II 192; [9]Risch 191; [10]Elliger, Landschaft 77f., 82; [11]Richardson, CQ 30, 1980, 284; [12]Friedrich, A & A 28, 1982, 108f., 124

B *wo sich zwei (oder mehr) Schluchten (Flüsse) miteinander vereinigen* (s. E), *Talkessel*, angesichts des einmal. Gebrauchs von *μ.* (nachep. nur in übertragenem Gebrauch u. wohl abhängig von *Δ* 453, sonst in dieser Bed. *συνάγκεια*), sowie stilistischer Eigentümlichk. (*τραχυνόμενον τῇ ὀνοματοποιΐᾳ*, s. Σχ; Lautmalerei? Bed. von *μίσγω*? vgl. L[11,12]) ist mit ad-hoc-Bildg. zu rechnen *Δ* 453 *ὡς δ' ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ' ἐς -αν συμβάλλετον ... ' κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης* (*ὡς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή*), s. L[4,10,12] B. Mader

μίσγω [48ⁱ, 44ᵒ, 34ᴴ, 22ʰ, 4ᵉ] **E** *μ.* wohl *-sk̑-* Präs. < **mig-sk̑-*; gehört mit größter Wahrscheinlichk. zur idg. Wz. **mei-k̑-* (Pokorny 714; vgl. 137; s. auch a.O. 746 [Wackernagel, Kl. Schr. I 718: *μίσγω* = lat. *mergō*, was allerd. *μ.* von den übrigen Formen trennen würde]); das *-γ-* gegenüber *-k̑-* sowie eine Reihe von Formen (*μ[ε]ῖξαι, μιγῆναι* und *-νυ-*Präs. [nicht im fgrE]) sind wohl griech. Neuerung (Frisk 2, 193; er erkl. *-γ-* mit Assimilation an folgende stimmh. Kons.en). — A b 1.: *ἐπιμίξ, μιγάζομαι, μίγδα, μίγδην, σύμμικτος, μισγάγκεια, μιξοβάρβαρος*

F (- = *μισγ*) *-έμεναι* 1; *ἀνέ-ε* 1, *ἔ-ον* 1, *-ον* 1, *μετέ-ον* 1; *συμ-ων* 1; *μεταμίξομεν* 1; ⸢*συνέμιξ*⸣*α* 1, ⸢ ⸣*ε* 3, *ἔμιξαν* 1; *μῖξαι* 1; *ἀμμίξας* 1, *μίξασαν* 1, *ἐπι-ομαι* 1, ⸢*-εται*⸣ 3, *ἐπι*⸢ ⸣ 4, *κατα*⸢ ⸣ 1, *συμ*⸢ ⸣ 1; *-εαι* (Konj.) 1, *-ηται* 1; *-εσθαι* 2, *-εσθ(αι)* 2; *-*⸢*όμεν*⸣*ος* 1, *-*⸢ ⸣*ων* 2, *ἐπι -*⸢ ⸣*ων* 1, *-*⸢ ⸣*αι* 1; *ἐ-ετο* 2, *-ετο* 1, *ἐ-έσθην* 1, *ἐ-όμεθ(α)* 2, *-οντο* 2; *-έσκετο* 3, *ἐπι-έσκοντο* 1; *μίξεσθαι* 2; *ἔ*⸢*μικτο*⸣ 1, ⸢ ⸣ 2; *ἐ*⸢*μίχθη*⸣ 6, ⸢ ⸣ 3, *ἔμιχθεν* 3; ⸢ ⸣*μεναι* 3; ⸢*μιχθείς*⸣ 3, ⸢ ⸣*α* 2, ⸢ ⸣*(α)* 9; ⸢*ἐμίγη*⸣*ν* 1, ⸢ ⸣*ς* 1, ⸢ ⸣*η* 3, ⸢*μίγη*⸣ 7, ⸢ ⸣*σαν* 1, *ἐ*⸢ ⸣*η*⸣*ν* 1, *μίγεν* 1; ⸢*μιγ*⸣*θῆς* 1, ⸢ ⸣*έωσιν* 1; ⸢*μιγ*⸣*είην* 1, ⸢ ⸣*ῆς* 1, ⸢ ⸣*η* 2; ⸢*μιγήμεναι* 7, ⸢ ⸣*ῆναι* 9, *προ*⸢ ⸣*ῆναι* 1; ⸢*μιγ*⸣*έντα* 2, ⸢ ⸣*έντε* 1, ⸢ ⸣*εῖσα* 17, ⸢ ⸣*εῖσ(α)* 3, ⸢ ⸣*εῖσαι* 1; ⸢ ⸣*ήσεσθαι* 1; ⸢*μεμιγμέν*⸣*οι* 1, ⸢ ⸣*η* 1, ⸢ ⸣*ον* 3, ⸢ ⸣*α* 1; *ἐμέμικτο* 1; *μεμίξεται* 1. — Unklar, ob in *Δ* 438 und *θ* 268 Formen augmentiert oder nicht

M (- = *μισγ*) 1 Stammsilbe im longum **1 a** zweisilbig [⏑̯⏑] *-ον* (3. pl.) *Γ* 270 [⏑̯⏑] *μίκτο δ' ὁμίλῳ Λ* 354, *Π* 813 **1 b** dreisilbig **1 b α** Typ [–⏑⏑] [⏑̯⏑⏑] *-εται/-ετο η* 247, h. Cer. 355 / *Σ* 216 [⏑̯⏑⏑] *μεταμίξομεν χ* 221; *ἐπι-ομαι*, ⸢*-ετ-αι*⸣, *ἐπι*⸢ ⸣, *κατα*⸢ ⸣, *συμ*⸢ ⸣, *-εαι K* 548 / *N* 797 / *ζ* 241, Th. 802 / h. 19, 26 / *B* 753 / 232 [⏑̯⏑⏑] *ἐπι-εται, -το ζ* 205, Th. 803 / *ο* 430 **1 b β** Typ [⏑̯–] *-οντ(ο)* h. Ven. 263; *-εσθ(αι) Ω* 91. 131; ⸢*μιχθείς*⸣ *Γ* 48, Th. 288; ⸢ ⸣*σ(α)* *ἐν φιλότητι* Hes. Th. 923. 941. 944. 980 = fr. 253, 3. fr. 5, 3. 10 a, 24 (erg.). 165, 9 (z.T. erg.), h. 33, 5 **1 b γ** Typ [⏑–⏑] [⏑̯⏑] *ἔ-ον α* 110; *μετέ-ον σ* 310; *ἀν*⸢*έμιξ*⸣*α* h. Ven. 250; *ἀν*⸢ ⸣*ε* h. Ven. 52; *συν*⸢ ⸣*ε* h. Ven. 39. 50; ⸢*ἔμικτο*⸣ *α* 433; *μ*⸢ ⸣ *Δ* 438 [⏑̯⏑] *ἀνέμισγε κ* 235 **1 b δ** Typ [⏑̯⏑×] *ἔμιξαν δ* 41; *προμάχοισιν* ⸢*ἐμίχθη*⸣ *E* 134 ≅ *N* 642 ~ *O* 457ᵃ ≅ *Θ* 99ᵃ; *κονίῃσιν* ⸢ ⸣ *K* 457 = *χ* 329; *ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν Γ* 209 ≅ *K* 180; ⸢ ⸣ *Ψ* 687 Typ [⏑–⏑] [⏑̯–⏑̯] *μίξεσθαι ζ* 136, *ω* 314 [⏑̯–⏑̯] *-ηται ζ* 288; *μίξασαν* h. Cer. 209 **1 c** viersilbig **1 c α** Typ [–⏑⏑–] [⏑̯⏑⏑⏑̯] *-έμεναι/όμεναι υ* 203 / Hes. fr. 1, 5 [⏑̯⏑⏑⏑̯] ⸢*-όμεν*⸣*ος* Th. 238; ⸢*-ομένων*⸣ *Δ* 456; *ἐπι*⸢ ⸣ *E* 505, *ε* 317 **1 c β** Typ [⏑̯⏑⏑] *ἐ-ετο* Th. 56; *ἐ-όμεθ(α) α* 209. *δ* 178; ⸢*μεμιγμέν*⸣*οι/η K* 424 / *τ* 175; ⸢ ⸣*ον εἶδαρ λ* 123 = *ψ* 270; ⸢ ⸣*ον ... ὁμίλῳ θ* 196; ⸢ ⸣*α δ* 230 **1 c γ** Typ [⏑̯–⏑̯] *ἐ-έσθην Ξ* 295 **1 d** fünfsilbig [⏑̯–⏑̯⏑] *ἐ-έσκοντο υ* 7 **2** Stammsilbe in den brevia **2 a** zweisilbig **2 a α** Typ –[⏑⏑] *μίγεν ι* 91 **2 a β** Typ [⏑̯] ⸢*μίγη*⸣ *φιλότητι καὶ εὐνῇ Z* 25, *ε* 126, Hes. fr. 17, 5; *εὐνῇ καὶ φιλότητι* ⸢ ⸣ Sc. 36; ⸢ ⸣ *E* 143, *Φ* 143, *ο* 420 (421 folgt *εὐνῇ καὶ φιλότητι*); *μιγεῖσ(α) ἐρατῇ φιλότητι* Th. 970. 1009. 1018 **2 a γ** Typ [–⏑] ⏑̯[–⏑̯] *συμ-ων* h. Merc. 81 ⏑̯[–⏑̯] *ἀμμίξας Ω* 529 [–⏑̯] *μῖξαι O* 510; ⸢*μίχθη, ἐρατῇ φιλότητι* Hes. fr. 235, 3; ⸢ ⸣ *Y* 374 [–⏑̯] *μίχθη φιλότητι* Hes. fr. 10a, 35 **2 b** dreisilbig **2 b α** Typ [⏑⏑⏑] [⏑⏑⏑̯] *ἐμίγης O* 33 [⏑⏑⏑̯] ⸢*ἐμίγη*⸣*ν / η φιλότητι καὶ εὐνῇ Γ* 445 / *ψ* 219, h. 32, 14; ⸢ ⸣ *η* 61; ⸢ ⸣*ν* (pl.) Cert. 38, 15 **2 b β** Typ [⏑̯⏑] *προ*⸢*μιγῆναι*⸣ *I* 452; ⸢ ⸣ h. Ven. 287 **2 b γ** Typ [⏑̯⏑×] *μιγῆῃς ε* 378; ⸢*μιγείη*⸣*ν ο* 315; ⸢ ⸣*ς Γ* 55; ⸢ ⸣ *δ* 222, *ε* 386; *φιλότητι* ⸢*μιγῆναι*⸣ h. Ven. 150, h. 19, 34; ⸢ ⸣ *I* 133 = 275 = *T* 176, *Ξ* 386, *λ* 306, *υ* 12; ⸢*μιγέντ*⸣*ε κ* 334 (folgt *εὐνῇ καὶ φιλότητι*); *προμάχοισι* ⸢ ⸣*α Δ* 354, *σ* 379; *Διὸς* ⸢*φιλότητι μιγεῖσα*⸣ Th. 920; *Διὸς ἐν* ⸢ ⸣ h. Merc. 4, h. 7, 57. 18, 4; *ἐν*⸢ ⸣ Th. 375; ⸢ ⸣ *τ* 266, Th. 125. 333. 927, Cypr. fr. 7, 2 p. 37 Dav.; *ἐν ἀγκοίνῃσι* ⸢*μιγεῖσα*⸣ Hes. fr. 16, 12. 43, 81; ⸢ ⸣ *α* 73, *λ* 268, Th. 53. 383, Sc. 55, h. Merc. 493 **2 b δ** Typ [–⏑̯⏑] [–⏑̯⏑] *-εσθαι σ* 49, *ψ* 73; *μιχθεῖσα* Hes. fr. 221, 3, h. 15, 3 [–⏑̯⏑] *-οντο χ* 445 **2 c** viersilbig **2 c α** Typ [⏑̯⏑⏑] *φιλότητι* ⸢*μιγήμεναι*⸣ *Z* 161. 165, c. Naup. fr. 7 A, 2 p. 148 Dav.; ⸢ ⸣ *ἐν φιλότητι* Th. 306; ⸢ ⸣ *N* 286, *O* 409, *Φ* 469 **2 c β** [⏑⏑⏑̯] *ἐμίγησαν θ* 268 **2 c γ** [⏑⏑⏑̯×] *μιγέωσιν B* 475 **2 c δ** Typ [–⏑̯⏑] *-έσκετο σ* 325, h. Merc. 7 = h. 18, 7; ⸢*μιχθήμεναι*⸣ *ἐν φιλότητι* Cypr. fr. 7, 4 p. 38 Dav.; ⸢ ⸣ *Λ* 438, h. Ven. 46 **2 c ε** Typ [⏑̯–⏑̯] *μιγήσεσθαι K* 365 *ἴσγω*

Σχ sch. D *Γ* 270: *οἶνον -ον· ἀνεμίγνυον δὲ ἐς τὸν κρατῆρα τὸν κεκομισμένον οἶνον*, 48: *μιχθείς· παραγενόμενος· μιγείς*, 55: *ἐν κονίῃσι μιγείης· ὅτ' ἂν ἀναιρεθῇς συστὰς εἰς μάχην* (*κονίη* = *μάχη*), *Δ* 354: *προμάχοισι μιγέντα· ἐν τοῖς πρωταγωνισταῖς γενόμενον*, 456: *-ομένων· συνερχομένων*, *N* 286: ⸢*μιγήμεναι*⸣ *ἐν δαΐ· συμβαλεῖν τοῖς πολεμίοις*, *Φ* 461: ⸢ ⸣ *ἐν παλάμῃσιν· εἰς χεῖρα ἐλθεῖν τοῦ ...*, *Ω* 529: *ἀ*⸢*μίξας*⸣*· συμ*⸢ ⸣, *E* 505: ⸢*ἐπι-ο*⸣*μένων· ἐξ ὑποστροφῆς ἐμβαλλόντων*, *K* 548 ⸢ ⸣*μαι· ἐν τῇ μάχῃ σύνειμι*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre 1, 228 ff.; [2]Porzig, Satzinhalte 174; [3]Chantraine, Gr. h. 1, 13. 71. 316. 382. 400. 401. 413. 432. 443. 447. 459; [4]Gerda Knebel, Unters. zu den derivierten Präsentien bei Homer, Diss. Hambg. 1949, 35 ff.; [5]Troxler, Sprache Hesiods 91. 115 f.; [6]Heitsch, Aphroditehymnus 21 f.;

[7]Shipp, Studies 116. 120. 328 A. 3; [8]van Eck 29 f.; [9]Moulton, CP 74, 1979, 282; [10]Chairns, CQ 40, 1990, 263 ff.

B *mischen, vermischen* mit versch. Konkretisierungen; im Akt. (I 1, bes. 1 a) fast gleichbedeutend mit *κεράω* usw. (Akt. u. Med.), tritt hier aber quantitativ auffällig hinter diesem zurück; dagg. bezeichnet es anders als *κεράω* im Med. (I 2) nicht die „Verschmelzung" zu einer neuen Einheit, sondern ein „Gemisch", dessen Bestandteile (übrigens zumeist Personen) sich grundsätzlich wieder trennen (Kämpfer nach dem Kampf usw.). – Zum Wortf. s. *κεράω*, o. II Sp. 1385 f.

I Simplex **1** Aktiv **1 a** versch. Flüssigkeiten (Wein, Wasser u.ä.) oder Futtersorten miteinander vermischen, diese entw. als Objekte mit *καί, τε* aneinandergereiht oder teils als Obj., teils im instr. Dat.; das, worin gemischt wird, durch lok. Dat. mit u. ohne *ἐν*; wenn letzteres, geleg. nicht sicher, ob lok. oder instr. Dat., vgl. unten 1 b zu *υ* 203; nach L[2] die urspr. Bed. von *μ.*; dann in dieser durch *κεράω* fast ganz verdrängt (s.o.) *α* 110 *οἶνον ἔ-ον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ*, die Diener sind gerade dabei, das Essen vorzubereiten, die Annahme einer resultativen Bed. (L[4]) erübrigt sich *Γ* 270 *ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον ' -ον*, hier wohl nicht Wasser u. Wein; so wie beide Seiten ihre Opfertiere (*ὅρκια πιστά*, vgl. 103 f., 245) bringen, so auch ihren Wein, der zusammengemischt wird, vgl. Σχ, Leaf z.St. h. Cer. 209 *ἄνωγε* (Dem.) *δ' ἄρ' ἄλφι καὶ ὕδωρ ' δοῦναι μίξασαν* (sc. Metaneira) *πιέμεν γλήχωνι*, vgl. V. 210 (*κυκεῶ τεύξασα*) *δ* 41 *πὰρ δ' ἔβαλον* (sc. den Pferden) *ζειάς, ἀνὰ δὲ κρῖ ... ἔμιξαν*, darauf, dazu **1 b** bildl.-übertragener Gebrauch *Umschreibung für Kämpfen* *O* 510 *αὐτοσχεδίῃ μῖξαι χεῖράς τε μένος τε*, z. Aor. s. L[4] – *υ* 203 *οὐκ ἐλεαίρεις* (Zeus) *ἄνδρας, ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτός, ' -έμεναι κακότητι καὶ ἄλγεσι*, wohl eher *hineinmischen* (wie in einen Mischkrug), als direkt *mit ihnen mischen* (zu heterogen) bzw. beides zugleich assoziiert; A.-H. z.St.: *zugesellen* (*ἄνδρας* kaum Subj. von *μ.* [so Odyssey z.St.]) **2** Med.-Pass. gewöhnl. Med., geleg. (z.B. *δ* 222) Pass. nicht sicher auszuschließen; womit sich etwas vermischt i.d.R. im Dat.; oft lok. Ergänzungen **2 a** Flüssigkeiten, vgl. 1 a *δ* 222 *ἐς οἶνον βάλε φάρμακον ... ' ... ' ... ἐπὴν κρητῆρι μιγείη* (tat es seine Wirkung), *sich vermischt* bzw., wenn von fester Konsistenz, *sich aufgelöst* hatte **2 b** Subj. Winde *ε* 317 *δεινὴ -ομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα*, aus allen vier Richtungen, s. V. 295 f. *N* 797 (*ἄελλα ἀργαλέων ἀνέμων*) *θεσπεσίῳ δ' ὁμάδῳ ἁλὶ -εται* **2 c** *sich unter Menschen mischen*, zu einer Gruppe (oft e. kriegerische), seltener zu einer Einzelpers. treten; mit jem. verkehren, besuchen, zu jem. kommen, gelangen *Λ* 354 *ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ* = *Π* 813[ex.] *E* 134 *Τυδείδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν ⟨προμάχοισι⟩ν ἐμίχθη* ≅ *Θ* 99 ≅ *N* 642[ex.] = *O* 457[ex.] *Δ* 354 (*ὄψεαι*) *Τηλεμάχοιο ... πατέρα ⟨ ⟩ μιγέντα* + *σ* 379 *Σ* 216 *στῆ ... οὐδ' ἐς Ἀχαιοὺς ' -ετο* – unter die Feinde, in den Kampf: *E* 143 *Τρώεσσι μίγη ... Διομήδης* *N* 286 *ἀρᾶται δὲ τάχιστα μιγήμεναι ἐν δαῖ λυγρῇ* – *besuchen, verkehren*: *η* 247 *οὐδέ τις αὐτῇ ' (Kalypso) -εται οὔτε θεῶν οὔτε ... ἀνθρώπων* + h. Cer. 355 *Ω* 91 *αἰδέομαι δὲ ' -εσθ' ἀθανάτοισιν* *Γ* 48 *ἀγείρας, ' μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες* *ω* 314 *θυμὸς δ' ἔτι νῶϊν ἐώλπει ' μίξεσθαι ξενίῃ ἠδ' ... δῶρα διδώσειν* *α* 209 *θαμὰ ... ἐ-όμεθ' ἀλλήλοισι* + *δ* 178 – sich unter Leute mischen, zu einer Gruppe stoßen, kommen, gelangen: *ε* 378 („irre herum) *εἰς ὅ κεν ἀνθρώποισι διοτρεφέεσσι μιγήῃς* (*-είης* codd., *σαπήῃ* Arist.)" + 386 (*μιγείη*) *ι* 91 *οἰχόμενοι μίγεν ... Λωτοφάγοισιν* *Γ* 209 *ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν* + *K* 180 (nonn. codd. *γένοντο*). 365 (*μιγήσεσθαι*), *ζ* 136 (*μίξεσθαι*) – hingehen zu jem.: *ο* 315 *καί κε μνηστήρεσσιν ... μιγείην* – Zutritt gewähren: *σ* 49 *οὐδέ τιν' ἄλλον ' πτωχὸν ἔσω -εσθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα* *Ψ* 73 (Patr.) „*οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν* (die Seelen)" – *O* 409 *φάλαγγας ' ῥηξάμενοι κλισίῃσι μιγήμεναι ἠδὲ νέεσσιν* von einer Frau: *ζ* 288 *ἀνδράσι -ηται πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν*, *Umgang haben*, obwohl es anklingen mußte (vgl. 2 d), wohl nicht vom Geschlechtsverkehr (vgl. L[10]) – *sich im Kampf mischen, aufeinandertreffen*, wobei sich die Schlachtordnung auflöst u. die Gruppen sich zu einer kämpfenden Menge vermischen *Δ* 456 (wie zwei Bergflüsse *ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον*) *ὡς τῶν -ομένων γένετο ἰαχή τε πόνος τε* – vom Einzelkampf: *Φ* 469 (*αἴδετο*) *πατροκασιγνήτοιο μιγήμεναι ἐν παλάμῃσι* *Ξ* 386 *τῷ* (sc. dem Schwert Pos.s) *δ' οὐ θέμις ἐστὶ μιγῆναι ' ἐν δαΐ*, zu beiden St. vgl. unten 2 e – Subj. Ziegen: *B* 475 (die Hirten unterscheiden sie leicht,) *ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν* **2 d** miteinander Geschlechtsverkehr haben, *μ. ⟨φιλότητι⟩*: *Z* 161 *τῷ* (Bellerophon) ... *ἐπεμήνατο ... Ἀντεια, ' κρυπταδίῃ ⟨ ⟩ μιγήμεναι* + 165 (*μ' ... οὐκ ἐθελούσῃ*), h. 19, 34 (*μιγῆναι*) c. Naup. fr. 7 A, 2 p. 148 Dav. (*πόθον*) *⟨ ⟩ μιγήμεναι ἧς ἀλόχοιο* h. Ven. 150 *πρὶν σῇ ⟨ ⟩ μιγῆναι ' αὐτίκα νῦν*, vgl. L[6] – *τ* 266 *τῷ τέκνα τέκῃ ⟨ ⟩ μιγεῖσα* Th. 125 *οὔς τέκε κυσαμένη Ἐρέβει ⟨ ⟩ μιγεῖσα* + 333. 927, Cypr. fr. 7, 2 p. 37 Dav. Hes. Th. 920 (*Λητὼ γείνατο*) *πάντων Οὐρανιώνων ' ... Διὸς ⟨ ⟩ μιγεῖσα* 970 (*ἐγείνατο*) *Ἰασίῳ ἥρωι μιγεῖσ' ἐρατῇ ⟨ ⟩ νειῷ ἔνι τριπόλῳ* ≅ 1009 = 1018[ex.] ≅ fr. 235, 3[ex.] (*μίχθη*) fr. 10a, 35 *μίχθῃ ⟨ ⟩* – *μ. ⟨ἐν φιλότητι⟩*: *Ω* 131 *ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ⟨ ⟩ ' -εσθ(αι)* + *B* 232 (*-εαι ⟨ ⟩*) h. Ven. 263 *τῇσι ... ' -οντ' ἐν φιλότητι μυχῷ σπείων* Cypr. fr. 7, 4 p. 38 Dav. *οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι ⟨ ⟩ ' ... Διί* Hes. Th. 980 *κούρῃ ... Χρυσάορι ... ' μιχθεῖσ(α) ⟨ ⟩ πολυχρύσου Ἀφροδίτης ' (τέκε)* = fr. 253, 3 = Th. 923[in.] = 944[in.] = h. 33, 5[in.] = Hes. fr. 165, 9 (*μιχθ]εῖσ'*) = Hes. Th. 941[in.] = fr. 5, 3[in.] = 10a, 24[in.] (*μιχθ]εῖσ' ἐν* [) – h. Ven. 287 *εἰ ... ἐπεύξεαι ... ' ⟨ ⟩ μιγῆναι ... Κυθερείῃ* + Th. 306 (*μιγήμεναι*) h. Merc. 4 *ὃν τέκε Μαῖα ' ... Διὸς ⟨ ⟩ μιγεῖσα* = h. 18, 4[ex.] = h. 7, 57[ex.] ≅ Th. 375 (*τέκεν* statt *Διός*) – *μ. ⟨φιλότητι καὶ εὐνῇ⟩* *Γ* 445 „*νήσῳ δ' ἐν Κραναῇ ἐμίγην ⟨ ⟩*" (Paris zu Hel.) *ψ* 219 (*οὐδέ κεν*) *ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐμίγη* (Hel.) *⟨ ⟩ ' εἰ ...* = h. 32, 14[ex.] *κ* 334 (*εὐνῆς ἐπιβήσομεν, ὄφρα*) *μιγέντε ' ⟨ ⟩ ...* *Z* 25 *ποιμαίνων ... μίγη ⟨ ⟩ ' ἡ ... γείνατο* *ε* 126 *Ἰασίωνι ... Δημήτηρ ' ... μίγη ⟨ ⟩ ' νειῷ ἔνι τριπόλῳ* = Hes. fr. 17 a, 5 (z.T. erg.) Sc. 36 *αὐτῇ ... Ἠλεκτρυώνης ' ⟨ ⟩ μίγη* (Zeus) *ο* 420 *πλυνούσῃ τις ... μίγη ... παρὰ νηῒ ' ⟨ ⟩* *O* 32 *ἦν τοι χραίσμῃ φιλότης τε καὶ εὐνή, ἣν ἐμίγης ἐλθοῦσα θεῶν ἄπο* – Hes. fr. 221, 3 (*Τηλεμάχωι ἔτικτεν Πολυκάστη*) *Περσέπολιν μιχθεῖσα διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην* – *λ* 268 *τὴν δὲ μετ' Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν, ' (Ἡρακλῆα) γείνατ' ⟨ἐν ἀγκοίνῃσι⟩ Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα* Hes. fr. 43, 81 *ἡ δὲ Ποσε[ιδάωνος ἐν] ἀγκοίνησι μιγεῖ[σα* + 16, 12 (erg.) – *μ.* nur mit. Dat. u. versch. Varianten von (*ἐν*) *φιλότητι* u./o. *εὐνῇ*: *σ* 325 *ἥ γ' Εὐρυμάχῳ -έσκετο καὶ φιλέεσκεν* *Ξ* 295 *πρῶτόν περ ἐ-έσθην φιλότητι ' εἰς εὐνὴν φοιτῶντε ... λήθοντε τοκῆας* *I* 133 (Ag. schwört) *μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι* = 275 = *T* 176 *α* 433 *εὐνῇ δ' οὔ ποτ' ἔμικτο* – u. geleg. adv. Zusätzen: Th. 56 *ἐννέα ... οἱ νύκτας ἐ-ετο ... Ζεὺς ' ... λέχος εἰσαναβαίνων* h. Merc. 7 *Κρονίων ' νύμφῃ ... -έσκετο νυκτὸς ἀμολγῷ* = h. 18, 7 + *υ* 7 (*ἐ -έσκοντο*), Hes. Th. 238 (*⟨-όμεν⟩ος*), fr. 1, 5 (*⟨ ⟩αι*); h. Ven. 46 (*μιχθήμεναι*), Th. 288 (*⟨μιχθείς⟩*); h. 15, 3 (*⟨ ⟩α*); *Φ* 143, *η* 61 (*⟨μίγη⟩*), Cert. 38, 15 (*ἐ⟨ ⟩ν*); *υ* 12 (*⟨μιγῆναι⟩*), *λ* 306 (*Ποσειδάωνι ⟨ ⟩*) ≅ *α* 73[ex.] (*⟨μιγεῖσα⟩*); Th. 53. 383, Sc. 55 (*⟨ ⟩*); – h. Merc. 493 – *μ. ⟨λάθρῃ⟩*: *θ* 268 *ὡς τὰ πρῶτ' ἐμίγησαν* (v. Thiel; Allen: *πρῶτα μ.*) *ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι ' ⟨ ⟩* *ο* 430 *ὃς -ετο ⟨ ⟩* (*ἐμίσγετο* Gehring) *χ* 445 (*εἰς ὅ κε*) *ἐκλελάθωντ' Ἀφροδίτης, ' τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον -οντό τε λάθρῃ* **2 e** Sonstige Umschreibungen für kämpfen, Fäuste bzw. *μένος* mischen sich die Pers. im Dat. bzw. Gen.; vgl. oben 2 c Ende *Φ* 469 u. *Ξ* 386 *Ψ* 687 *σὺν δ' ἔπεσον, σὺν δέ σφι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν* *Y* 374 *τῶν δ' ἄμυδις μίχθη μένος, ὦρτο δ' ἀϋτή* – von einer Lanze *Λ* 438 *οὐδ' ἔτ' ἔασε* (Ath.) *' ... μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός* – von einem Fallenden bzw. seinem Kopf *Γ* 55 (nicht hilft dir Schönheit usw.) *ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης* *K* 457 *φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη* = *χ* 329 **2 f** Perf. über den Aspekt hinaus kein Bed.-Untersch.; außer *Δ* 438 mit Partizipien *δ* 230 (viele *φάρμακα* wachsen in Ägypten) *φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ ⟨μεμιγμένα⟩, (τετυγμένα* v.l. ant.) *πολλὰ*

δὲ λυγρά, darunter gemischte eher als *gemischt = verschiedene* — *Δ* 438 (von den Tr., nicht eine Sprache) *ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες* *τ* 175 (in Kreta) *ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα ‹ ›η* — *λ* 123 (an Land, wo) *οὐκ ἴσασι* 4 *θάλασσαν ' ἀνέρες οὐδέ θ' ἅλεσσι ‹ ›ον εἴδαρ ἔδουσιν = ψ* 270 — unter eine Gruppe (Menschen; Dinge) gemischt: *K* 424 (die Thraker) *νῦν Τρώεσσι ‹ ›οι ... ' εὕδουσ' ἢ ἀπάνευθε θ* 196 (Od.' Diskos) *οὔ τι ‹ ›ον ἐστὶν ὁμίλῳ, ' ἀλλὰ πολὺ πρῶτον*

II Komposita Bed.-Unterschiede ggüber dem Simpl. sind im Gebrauch zum großen Teil nicht festzustellen (außer viell. bei *προμ.*, dessen genaue Bed. aber uns., s.u.); da *μ.* im fgrE nur selten in Vbd. mit Präpos. gebraucht wird, sind die Kompos. - im Epos nur metr. bequem - viell. in einem anderen Bereich urspr.; möglicherweise im religiös-rituellen (*ἀνα-, κατα-, ἐπι-* von den versch. Formen des Mischens der Opferspenden usw.?); *μετα-* u. *συμμ.* (urspr.?) intensivierend? Jedenfalls täuschen die untersch. Übersetzungen bei L[1] meist nur eine Verschiedenh. vor II 1 *ἀνα-* nur Akt. *Ω* 529 *ᾧ μέν κ' ἀμμίξας δώῃ Ζεύς*, sc. aus den beiden Pithoi das 20 Gute u. das Schlechte mischend *κ* 235 (*ἐν δέ σφιν τυρόν, ἄλφιτα, μέλι*) *οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέ-ε δὲ σίτῳ ' φάρμακα, darauf-, dazumischen*? vgl. 1 a u. 2 a — h. Ven. 52 *θεὰς ἀνέμιξε* (Aphr.) ... *ἀνθρώποις*, sonst in diesem Zshg. 24 im Aphr.hymn. *συμμ.*, s.d. — *ἀναμ.* ferner v.l. in *K* 548 (für *ἐπιμ.*, s.d.)

II 2 *ἐπι-* nur Med. *Umgang haben, besuchen; kommen, gelangen zu* im Dat., Th. 802/3 mit Präpos. *ἐς, ἐπί*; kein Bed.-Untersch. zu I 2 c *ζ* 205 (wir wohnen am Rand der Welt) *οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ‹ἐπι-εται› ἄλλος* + 241 Th. 802. 803 (der meineidige Gott) *οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ‹ › (v.l. περι-) οὐδ' ἐπὶ δαῖτας ' ἐννέα .. ἔτεα· δεκάτῳ δ' ἐπι-εται* 32 *αὖτις ' εἴρας ἐς* — sich unter die Tr. mischen, mit ihnen kämpfen *K* 548 *αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπι-ομαι* (*ἀναμ.*, v.l. ant.) *E* 505 (Staub von den Hufen) *ἵππων ' ἂψ ἐπι-ομένων*, sc. im Kampf 36

II 3 *κατα-* h. 19, 26 *κρόκος ἠδ' ὑάκινθος ' ... θαλέθων κατα -εται ἄκριτα ποίῃ, mischt sich reichlich über die ganze Wiese hin mit dem Grase*

II 4 *μετα-* nur Akt. *σ* 310 (die Mägde sorgen dafür, daß das Feuer in den Lampen brennt) *περὶ* (um das Feuer?) *δὲ ξύλα κάγκανα θῆκαν ... ' καὶ δαΐδας μετέ-ον*, vgl. Jantzen/Tölle, Arch. Hom. P 83. 86 *mengten darunter* (L[1] 230), ob u. welche bes. Bed. durch *μετα-*, uns. *χ* 221 (die Freier 44 drohen Mentor) *κτήμαθ' ὁπόσσα τοί ἐστι ... ' τοῖσιν Ὀδυσσῆος μεταμίξομεν*, werden wir - zwecks Enteignung - *zusammenwerfen* (L[1] 230)

II 5 *προ-* *I* 452 (die Mutter bat Phoinix) *παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα*. Bed. wie in I 2 d, Nuance von *προ-* uns., vgl. Leaf z.St., *in preference to, taking the advantage of my father*? oder einfach *bevor es der Vater tut*? vgl. L[1] 230

II 6 *συμ-* Bed.-Nuance *etwas, was urspr. nicht zueinander gehört, mit einander (zu einer Einheit) verbinden*? nur Akt.; negiert *B* 753 (der Fluß Titaressos) *οὐδ' ... Πηνειῷ συμ-εται ... ' ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠύτ' ἔλαιον* — h. Merc. 81 (*σάνδαλα διέπλεκε*) *συμ-ων μυρίκας καὶ μυρσινοειδέας ὄζους* — h. Ven. 39 *ῥηϊδίως ‹συνέμιξ›ε* (Aphr.) *καταθνητῇσι γυναιξίν* (sc. Zeus), der Geschlechtsverkehr, der natürl. auch gemeint ist, wohl nicht primär: *hat ihn vereint, zusammengebracht* ≅ 50 (*θεούς, σύμμιξε* M) ≅ 250 (*ἀθανάτους ‹ ›α*), vgl. 52 (*ἀνέμιξε*, s.o.)

D *σ* 184 a v.v.l.l. *Γ* 301 (‹für *δαμ›εῖεν*), *O* 522 (‹ ›*ηναι*), *Y* 224 (nb. *παρελέξατο*); *κ* 356 (v.l. ant. für *ἐκίρνα*); Hes. fr. 195, 48 (= Sc. 48, für *δμηθεῖσα*) erg.: Hes. fr. 30, 33; 64, 17; 141, 3; 177, 12; 204, 101 sonstige: Hes. fr. 204, 97 (korrupt); 50, 3 (fragl., ob Hes.) zuletzt: *ἐμίχ[θ]η[* Margites fr. 9, 13 W.[2] (P.Oxy. 3964, ed. West)

B. Mader

μισῆσαι [1[i]] E nb. unhom. Ntr. *μῖσος*, vgl. Tucker, Greek Verbs 28 u. 58; ohne Etym., s. Frisk u. Chantraine s.v. 72

B *hassen, verabscheuen* *P* 272 (Zeus schützt die Leiche des Patr., da er ihn) *οὐδὲ ... ἤχθαιρε πάρος γε, ' ... ' -εν δ' ἄρα μιν ... κυσὶ κύρμα γενέσθαι*, vgl. Shipp, Studies 295. — Synon.: *στυγέω, ἐχθαίρω*; Opp.: *φιλέω*, vgl. J. d. Romilly, in: Essays in honour of Gerald F. Else, Michigan 1977, 1—10

B. Mader

μισθός [6[i], 3[a], 2[H], 1[h]] E Erbwort, vgl. ved. *mīdhá-*; Grundform **mi(H)s-dhH₁-ó-* „zur Labung-Setzung gehörig", vgl. Meier-Brügger, HSF 102, 1989, 59f. F *-ός* 3, *-οῖο* 1, *-οῦ* 1, *-ῷ* 2, *-όν* 4, *-ούς* 1 M 1 Stamms. im 12 longum zweis. [‿–] *-ός* Op. 370; *-οῦ Φ* 457 [‿‿] *-ῷ Φ* 445 [‿‿] *-όν* Hes. fr. 302, 1 [‿‿] *-όν M* 435, *Φ* 451 [‿×] *-ῷ* h. Cer. 173; *-όν δ* 525; *-ούς κ* 84 2 Stamms. in den brevia zweis. [–‿] *-ὸς δὲ οἱ/τοι ἄρκιος ἔσται K* 304, *σ* 358 dreis. [–‿‿] *-οῖο Φ* 450

L [1]Nenci, ASNP 20, 1, 1990, 1—18; [2]Wickert-Micknat, Unfreiheit 170 (m. Lit.); [3]Will, in: Le Monde Grec [Festschrift Préaux], Brüssel 1975, 426—38

B *Belohnung* (1), *Lohn* (2) — *μ.* ist eine Sache, die aufgrund einer Verabredung oder eines Versprechens für die Ausführung eines Auftrags gegeben wird, und zwar sowohl für einmalige Leistung (*Belohnung, Preis*) wie für Arbeit (*Lohn*). Bei Lohn für Arbeit ist *μ.* Entgelt entweder für das gelieferte Arbeitsprodukt oder für die in einer bestimmten Zeit erbrachte Arbeitsleistung. Ebenso wie Leistung wird auch die Art der zu leistenden Arbeit in der Regel vorher festgelegt, 28 vereinbart (Ausnahme: die Verpflichtung der Götter Pos. u. Ap. zur Dienstleistung beim troischen König, der dann Arbeit zuweist). Die Entwicklung der Bedeutung *Lohn* aus *Belohnung* ist möglich, aber keineswegs zwingend (vgl. L[3], L[1]) *μ.* wird 32 versprochen (*ὑπὸ δ' ἔσχετο δ* 525, *ὑφίστημι Φ* 457), garantiert (?) (*ἄρκιος ἔσται K* 304, *σ* 358, Op. 370), geboten (*καλεῖν ἐπὶ μισθῷ* h. Cer. 173), ausbedungen, verabredet (*ῥητός Φ* 445, *εἴρω* Op. 370, vgl. *σ* 357), erarbeitet, verdient 36 ([*ἐξ*]*ἄρνυμαι M* 435, *κ* 84), gegeben (*δίδωμι K* 305, Hes. fr. 302, 1), realisiert, ausbezahlt (*οὐκ ἐτέλεσσε Φ* 457, vgl. *τέλος Φ* 450), weggenommen, vorenthalten (*βιάω Φ* 451). Angaben über Art des *μ.* nur bei Belohnung (s. 1), nicht bei Lohn 40 (Unterhalt für Lohnarbeiter ist nicht Lohn oder Teil des Lohns, s.o. II Sp. 1042, 17 s.v. *θητεύω* zu *σ* 357). Dort aber unbestimmte Angaben über Höhe oder Angemessenheit (*ἀπείρων* h. Cer. 173, *ἄρκιος*(?) *K* 304, *σ* 358, Op. 370; *ἀεικής M* 435); *Angaben über Fälligkeit bei Belohnung selbstverständlich, bei Lohn nur Φ 445 ff. (am Ende des Dienstjahres) u. h. Cer. 173 (wenn μ. = θρεπτήρια* V. 168 ≅ 223: für 44 Amme/Kindererzieherin am Ende der gesamten Dienstzeit). Sonst zu Lohnarbeit s.s.v. *θητεύω* (m. Lit.). — Wortf.: s. *ἐπίβαθρον*, sonst *ἄεθλον, γέρας, δῶρον, τιμή* u. vgl. *ληΐς* 1 *Belohnung, Preis* *K* 304 (Hektor: „wer würde mir die folgende Aufgabe übernehmen) *δώρῳ ἔπι μεγάλῳ; -ὸς δὲ οἱ ἄρκιος* 52 *ἔσται ' δώσω γὰρ δίφρον τε δύω τ' ... ἵππους*", neben *μεγάλῳ* wäre *ἄρκιος* = „ausreichend" fast wieder einschränkend, deswegen eher „sicher/garantiert" wie Op. 370 (s.u.) *δ* 525 (Aeg. hatte Späher postiert, der Ag.'s Rückkehr melden 56 sollte) *ὑπὸ δ' ἔσχετο -ὸν ' χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα* Hes. fr. 302, 1 (Sänger:) *„εἰ μὲν δώσετε -ὸν ἀοιδῆς, ὦ κεραμῆες"* (erwartet Töpferware) 2 *Lohn M* 435 (Gl. wie eine Spinnerin die Waage ins Gleichgewicht bringt) *ἵνα παισὶν ἀεικέα* (*ἀνεικέα, ἀμεμφέα* vv.ll.) *-ὸν ἄρηται für ihre Kinder dürftigen Lohn erarbeitet* *Φ* 445 (Pos. zu Ap.:) *„θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν ' -ῷ ἔπι ῥητῷ· ὁ δὲ σημαίνων ἐπέτελλεν"* 450 *ἀλλ' ὅτε δὴ -οῖο τέλος πολυγηθέες* (*-έος* v.l.) *ὦραι ' ἐξέφερον* 64 *die Fälligkeit des Lohns* 451 *τότε νοῖ βιήσατο* (Laom.) *-ὸν ἄπαντα* 457 *-οῦ χωόμενοι, τὸν ὑποστὰς οὐκ ἐτέλεσσε κ* 84 (bei Laistrygonen) *ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο -ούς, ' τὸν μὲν βουκολέων, τὸν δ' ... μῆλα νομεύων σ* 358 68 (Eurym. zu Bettler:) *„ἦ ἄρ κ' ἐθέλοις θητευέμεν, εἴ σ' ἀνελοίμην, ' ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς — -ὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται"*, „genügend" oder „garantiert" (vgl. *K* 304 u. Op. 370), vgl. V. 360 f. *σῖτον ἐπηετανόν, εἵματα, ποσὶν ὑποδήματα* (nicht 72 Teil des Lohns, s.o.) h. Cer. 173 *ἡ δὲ* (Metaneira) *μάλ'*

ὥκα ' ἐλθούσας (= Tochter) ἐκέλευε καλεῖν (sc. die fremde Frau) ἐπ' ἀπείρονι -ῳ, μ. wahrsch. = θρεπτήρια V. 168 ≅ 223 (anders Càssola z.St.) Op. 370 -ὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω der mit einem befreundeten Mann verabredete Lohn muß garantiert/sicher sein (= darauf muß sich einer verlassen können), vgl. Verdenius z.St. u. (zum Vers) L[1] M. Schmidt

μιστύλλω [5[i], 5°] E denom. zu **mĭstulo-*; **mĭsto-* gew. zu Wz. **meṇt-* 'hauen', 'schneiden' gestellt, vgl. Frisk; viell. aber auch zu Wz. **meṇ-* 'mindern' (vgl. μινύθω) od. **miH-* (vgl. μιαίνω) gehörig, dann m. Sup.suff. *-is-to-*; bei **meṇ-* urspr. Bed. 'kleinste Stücke machen' F nur Impf.: -ε(ν) 2, -ον 8 M [⏑̄–⏑̄] -όν τ' ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ' ⌞ὀβελοῖσιν⌟ ἔπειραν *A* 465 = *B* 428 = γ 462 = μ 365 = ξ 430; -όν τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ⌞ ⌟ *H* 317 = *Ω* 623 = τ 422 [⏑̄–⏑̄] εὖσέ τε -έν τε ⌜καὶ ἀμφ' ⌞ ⌟ ἔπειρ⌝εν ξ 75 [–⏑̄⏑̆] καὶ τὰ μὲν εὖ -ε ⌜ ⌝ε *I* 210 Σχ sch. min. P. Ant. 70 zu *A* 465: ἐκρεα]νόμου(ν), P. Oxy. 3238 zu *A* 465: δι[έκο]πτον, sch. D *A* 465: εἰς μικρὰ διέκοψαν L [1]Mutzbauer, Tempuslehre 2, 248; [2]Késer, JHS 37, 1917, 59ff.; [3]Bruns, Arch. Hom. Q 45ff.; [4]Gunn, HSPh 75, 1971, 22ff.

B *zerstückeln* von Fleisch als Art d. Zubereitg., um es an Spießen zu braten; bez. d. Zerlegen in kleinere (kleinste?) Teile, i. Ggs. zum gröberen Zerschneiden, das τάμνω (*I* 209) od. διαχέω (*H* 316, γ 456) heißt; zu Art u. Verlauf d. Zubereitg. s. L[3], wonach d. Fleisch fachkundig (ἐπισταμένως, εὖ) so in Stücke geschnitten wurde, daß es leicht auf Spieße gesteckt u. gebraten werden konnte; and. (m. schwächeren Gründen) L[2], der an Zubereitg. einer Hackfleischmasse denkt, die um Spieße (ἀμφ' ὀβελοῖσιν) herumgelegt u. gebraten wurde; auffällig d. ausschl. Gebr. d. Impf.s nb. Aor.formen (πεῖραν, ὤπτησαν), was auf e. langwierigere u. komplexere Tätigk. des μ. deutet (L[1]: „malt den Verlauf der Handlg."); über d. stark formelh. Charakter d. Festschmausszenen vgl. L[4]; *A* 465 -όν τ' ἄρα τἆλλα ⌞καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρ⌟αν, ' ὤπτησάν τε περιφραδέως = *B* 428 = γ 462 = μ 365 = ξ 430 *I* 210 καὶ τὰ μὲν εὖ -ε (Ach.) ⌞ ⌟ε ≅ ξ 75[ex] *H* 317 -όν τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν = *Ω* 623 = τ 422, s. μοιράω G. Markwald

μίτος [1[i]] E unknown, see Chantraine, Dict. L Blümner, Technologie I 141. 148ff. B *warp*, upright threads in loom (on other suggestions L 141 n. 7) Ψ 762 (ἐπὶ δ' ὄρνυτο [Od., behind Aias in foot-race] ἄγχι μάλ', ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς στήθεός ἐστι κανών, ὅν τ' εὖ μάλα χερσὶ τανύσσῃ ' πηνίον ἐξέλκουσα παρὲκ -ον. – Wdfld.: ἱστός, νῆμα J. N. O'Sullivan

μίτρη [4[i], 1[H]] E mögl. Erkl. s. Frisk II 246, vgl. L[2] 25f. – Abl. αἰολομίτρης, ἀμιτροχίτων Σχ sch. D *Δ* 137: ζώνης. ... τὸ ἐσώτερον τῆς λαγόνος εἵλημα. ἐρεοῦν χαλκῷ ἔξωθεν περιειλημένον, 187: χαλκῇ λεπὶς ἣν ζώννυνται περὶ τὸν κενεῶνα χάριν πλείονος ἀσφαλείας L [1]Brandenburg, Arch. Hom. E 119ff.; [2]*N. Μπεζαντάκος, Ἡ ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ μίτρα*, Athen 1987, 23ff., 163ff.

B Bed. unklar (s. unten); *Δ* 137. 187[+] vor, sonst in Rel.Satz., nur *Δ* 187 (dir. R.) Agens, sonst (in Erz. bzw. 1[H] Proöm.) Patiens zu ἐφόρει /ζωννύσκετο *Δ* 137 / *E* 857 bzw. λῦσε[+] *Δ* 215f., 1[H]. Während μ. im späteren Sprachgebr. Bez. für verschiedene um einen Körperteil gewickelte Kleidungsstücke (laut L[2] 25. 190 kann 'All dasjenige, was geeignet ist, [um etw., del.] gewickelt od. gebunden zu werden', μ. genannt werden; vgl. unten 2), bei Homer Teil der milit. Ausrüstung, viell. 'Verlängerung' des θώρηξ nach unten, zum Schutz des Unterleibs vor Geschossen (*Δ* 137f., L[1] 141ff., L[2] 31f. 38); vgl. jedoch 1 am Ende 1 Rüstungsbestandteil, in wechselndem Zush. m. ζῶμα, ζωστήρ u. θώρηξ erwähnt; obwohl gg.seitiges Verh. trotz versch. Erkl.versuche (L[2] 33. 38ff., s.a. L[1]) unklar (L[1] 120. 126. 142, L[2] 31ff. 39f. 42), das nebeneinander Vorkommen von Elementen aus versch. Perioden ist nicht auszuschließen (L[1] 122ff. 142, L[2] 37ff.), vgl. II Sp. 1098, 51ff. Viell. eine Art Gürtel od. ein Rüstungsteil, das an einem Gürtel, einem dicken Stoffgewebe (dann viell. in Kombination m. einem [verstärkten, s. I Sp. 633, 61ff.] χιτών, vgl. ἀμιτροχίτωνας *Π* 419 – in *Δ* 186f. 215f. scheint allerdings die μ. unter dem ζῶμα [auf der nackten Haut?, vgl. II Sp. 878, 42ff.] getragen zu sein) od. direkt am θώρηξ befestigt ist; nach *Δ* 187[+] aus Metall (Bronzeblech) od. metallbeschlagen, s.a. αἰολομίτρης *E* 707, wonach μ. wenigstens tw. unterhalb der übrigen Rüstung sichtbar. Genaue Beschaffenh. uns., ausführl. Diskussion m. Lit. bei L[1], s.a. L[2] 33. 38ff.; Parall. viell. ungefähr halbkreisförmige, sog. 'kretische Mitren' m. der Funktion der hom. μ., L[1] 139f., vgl. dazu jedoch L[2] 41f. Laut L[2] 37f. 40 (viell. m. Recht) μ. in den Kompos. ἀμιτροχίτων u. αἰολομίτρης eher eine Art ζώνη, analog zu ζωστήρ; in *Δ* 137. 187. 216 *E* 857 μ. dagg. unter d. ζῶμα getragenes, metallenes Rüstungsstück von nur tw. zu bestimmender Beschaffenh. Wortf.: ζῶμα, ζωστήρ, θώρηξ, ἱμάς B 2 a, χιτών *Δ* 137 διὰ μὲν ἄρ ζωστῆρος ἐλήλατο (Pfeil) ..., ' καὶ διὰ θώρηκος ... ἠρήρειστο ' -ης θ', ἣν ἐφόρει ἔρυμα χροός, ἕρκος ἀκόντων, ' ἥ οἱ πλεῖστον ἔρυτο 187 Men. (οὐκ ἐν καιρίῳ πάγη βέλος, ἀλλὰ) εἰρύσατο ζωστήρ τε ... ἠδ' ὑπένερθε ' ζῶμά τε καὶ -η, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες ≅ 216 (Akk.) *E* 857 (ἐπέρεισε Ath. den Speer) ... ' νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο (Ares) -ην 2 weibl. Kleidungsstück (= ζώνη B 1) Symbol der Jungfräulichk., vgl. λ 245, h. Ven. 164, Alc. fr. 42, 9f. V., Pi. Isthm. 8, 44f., L[2] 166f. 178 Hes. fr. 1, 4 (γυναικῶν φῦλον ἀείσατε) αἳ τότ' ἄρισται ἔσαν [' μίτρας τ' ἀλλύσαντο . [' μισγόμεναι θεοῖσ[ιν, vgl. L[2] 168ff.; unrichtig L[1] 120 Anm. 880, wo μ. als außerhom. Wort nur Bez. für Kopfbedeckung M. de Leeuw

μιχθαλόεις s. ἀμιχθαλόεις

μιχθῆναι s. μίσγω

μνάομαι 'gedenken' s. μιμνήσκω

μνάομαι [19°, 11[H], 2[h]] E am plausibelsten erklärt als Sonderentwicklung von μνάομαι „gedenken" (Curtius, Grundzüge d. gr. Etymologie, 5. Aufl., Leipzig 1879, 311; Benveniste, in: Festschrift Debrunner, Bern 1954, 13–18; vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. μιμνήσκω). Anders Osthoff, ZVS 26, 1883, 236 (von **μνα* „Frau", vor Benveniste fast allg. akzeptiert); Mancini, RAL 1955, 62–74 (vgl. dazu Frisk a.O.); phantasievoll L[3], bes. 132f. (< **bnā-āsie-* „durch eine Frau glühen" nach W. Schulzes unwahrsch. Erklärung von διψάω „vor Durst glühen"). – Abl.: μνηστός (πολυμνήστη), -ήρ, -ορες, -ύς, -εύω

F (nur Praes. u. Impf. Med.) μνάᾳ 1, μνῶνται 6, μνᾶται (Konj.) 2, μνᾶτο 4, ἐμνᾶτο 4, μνᾶτ' 1, μνάσκετ' 1, μνώμεθ' 1, ὑπεμνάασθε 1, μνώοντο 1, ἐμνῶντο 3, μνάασθαι 1, μνᾶσθαι 1, μνάσθω 2, μνωόμενος (ci.) 1, μνώμενοι 2

M 1 (eins.) [⏑̄] μνᾶθ' Hes. fr. 200, 3 2 (zweis.) 2a Stammsilbe im longum [⏑̄⏑̆] μνᾶται π 77 = τ 529[in.]; μνᾶτο Hes. fr. 37, 5; 204, 45; μνάσκετ'/μνώμεθ' Ὀδυσσῆος υ 290 ≅ ω 125; μνάσθω π 391 = φ 161 [⏑̄–] μνᾶτο Hes. fr. 204, 41. 54; μνῶνται φ 326; μνᾶσθαι ξ 91 [⏑̄⏑̆] μνῶνται ζ 34 2b Stammsilbe in den brevia [⏑̆–] μνῶνται α 248 = π 125, ζ 284, τ 133 [⏑̆–] μνάᾳ π 431 3 (dreis.) 3a Stammsilbe im longum [⏑̄⏑̆⏑̆] μνώμενοι λ 117 = ν 378 [–⏑̄⏑̆] ⌞ἐμνᾶτο⌟ Ὀδυσσῆος Hes. fr. 198, 2; ⌞ ⌟ Hes. fr. 197, 5; 198, 9; 204, 56; ἐμνῶντο Hes. fr. 197, 7; 199, 4; h. Ven. 24 3b Stammsilbe in den brevia [–⏑̄⏑̆] μνώοντο λ 288 [–⏑̄⏑̆] μνάασθαι α 39 4 (viers.) 4a Stammsilbe im longum [⏑̄⏑̆⏑̆⏑̄] μνωόμενος h. Ap. 209 (ci.) 4b Stammsilbe in den brevia [⏑̆–⏑̆⏑̆] ὑπεμνάασθε χ 38

Σχ sch. Barn. χ 38: ὑπεμνάασθε· ὑπεφθείρετε, λεληθότως ἐμνηστεύεσθε

L [1]di Lello-Finuoli, SMEA 25, 1984, 275ff.; [2]Scheid, DArch 1, 1979, 60–73; [3]Thieme, ZVS 94, 1980, 124–40; [4]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 90ff.

B (nur von Mann als Subj.) *freien, um eine Frau* (als Ehefrau) *werben* μ. beschreibt nicht die Gefühle e.s Mannes gegenüber einer Frau (L³: „begehren"), sondern die formelle Werbung um eine Frau, die Voraussetzung u. damit Kennzeichen einer Eheschließung (s. *μνηστός*) ist, auch bei (moralisch, von Göttern, mißbilligtem) Werben um schon verheiratete Frau, wie um Klyt. u. Pen. (dabei μ. nicht etwa pej. „zu verführen suchen"). Auch h. Ap. 209 beschreibt Ap. nicht als „Liebhaber", sondern als *Werber* um Frauen. Peior. aber wahrsch. *ὑπομ.* in χ 38 (s.u.). Geworben wird der Sitte gemäß (*δικαίως* ξ 91), durch persönlich oder durch Botschaft (*ἀγγελίῃ* Hes. fr. 198, 7; 199, 7), durch Brautwerber als Boten (*μετάγγελος* als *μνηστήρ* Hes. fr. 204, 58) übermittelte Erklärung des Mannes an Familie (repräsentiert durch Vater [vgl. β 52 ff., Hes. fr. 199, 8] und/oder Brüder [vgl. ο 16, Hes. fr. 197, 3⁺], vgl. L⁴ 94 Anm. 520) der erwünschten Frau oder als Brautwerbung für anderen (s. 2), u. ist meist, aber nicht immer, vbd. mit Angebot von Brautgaben (*ἕδνα, δῶρα*) oder Leistungen (vgl. *N* 366 ff., λ 289 ff.); zur allg. Verbindlichkeit solcher Brautgaben s.s.v. *ἕδνα* u. L⁴ 81 Wortf.: *μνηστένω* (ident. Bed.), vgl. *αἰτέω* (*N* 365), *γαμέω, ἐεδνόομαι, ἵεμαι/μενοινάω γῆμαι* (φ 72/157 f.), vgl. β 52 (*πατρὸς ἐς οἶκον νέεσθαι*), Hes. fr. 37, 6 (*γάμον ἀνύω*). Eine Frau kann nicht um einen Mann „werben" (vgl. ζ 282: *ἐποιχομένη πόσιν εὗρεν* als mögliche Kritik an Naus.), wohl aber (in Übereinkunft mit Familie) eine Werbung akzeptieren (vgl. z.B. β 114) und auch sich einen Mann als Gatten wünschen (vgl. α 15⁺ *λιλαιομένη πόσιν εἶναι*) oder ablehnen (ζ 283 f., vgl. aber η 313) **1** (*selbst*) *um Frau werben* **1 a** mit Akk.-Obj.: α 39 (Zeus: „wir haben Aeg. kundgetan) *μήτ' αὐτὸν* (= Ag.) *κτείνειν μήτε μνάασθαι ⌞ἄκοιτιν⌟*", vgl. *γῆμ'* V. 36 φ 326 (Eurym.: „es könnte wohl einer sagen) *ἦ πολὺ χείρονες ἄνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ⌞ ⌟ ' μνῶνται*" α 248 (Tel.:) „*μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον*" = π 125 λ 117 (Teir. zu Od.:) „*τοι βίοτον κατέδουσι ' μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον καὶ ἕδνα διδόντες*" = ν 378 (Ath. zu Od.) π 431 (Pen. zu Antin.:) „*τοῦ* (= Od.) *νῦν οἶκον ἄτιμον ἔδεις, μνᾶαι δὲ ⌞γυναῖκα⌟ ' παῖδά τ' ἀποκτείνεις*" χ 38 (Od. zu Freiern: „ihr verpraßt mein Gut, schlaft mit den Dienerinnen) *αὐτοῦ τε ζώοντος ὑπεμνάασθε ⌞ ⌟ ' οὔτε θεοὺς δείσαντες*" *habt euch an meine, des noch Lebenden, Frau freiend herangemacht* — vgl. Eust. 1918, 48 z. St. (*ὑπούλως καὶ ψευδῶς*) u. — zum Vorwurf — ω 459 f.; meist übl. Wiedergabe von *ὑπό* mit „heimlich" kaum möglich, weil Fakten umgekehrt; syntakt. unwahrsch. *ὑπὸ αὐτοῦ ζώοντος* „während er lebte" (L³ 124 A. 2, mit Verweis auf *B* 334) υ 290 *ὅς* (= Ktesippos) *δή τοι κτεάτεσσι πεποιθὼς ... ' μνάσκετ' ⌞Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα⌟*, ω 125 (Amphimedon im Hades zu Ag.:) „*μνώμεθ' ⌞ ⌟*" h. Ap. 209 (ci.) (besinge) *ὅππως* (ci. Wolf, *ὁππόταν* M, *ὅπποσ', ὁππότ'* codd. cett.) *μνωόμενος* (ci. Martin [1605], *ἱέμενος* M, *ἀνωόμενος* codd. cett.) *ἔκιες Ἀζαντίδα κούρην ' Ἴσχυ' ἅμ' ... ' ἢ ἅμα Φόρβαντι ... ἢ ἅμ' Ἐρευθεί; ' ἢ ἅμα Λευκίππῳ*, μ. zwar Kj. und Verbform sing., aber kaum Altern. denkbar (auch v.l. in cod. M offenbar nur Kj. zur alten, überall sonst überl. Korruptel) u. metonym. Verwendung des Verbs für Gott (der sterbliche Frauen nicht zur Ehe sucht) kaum anstößig, vgl. *μνηστός* in V. 208; die Männer, mit denen Ap. genannt wird, begleiten ihn bei Werbung (als Helfer oder Rivalen) ζ 34 (Ath. zu Naus.:) „*ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον ' πάντων Φαιήκων*", nicht „begehren" (L³ 136), sondern (formell) *umwerben*, vgl. V. 27 *γάμος σχεδόν ἐστιν* u.: ζ 284 (Naus. zu Od.: „es könnte ein *κακώτερος* sagen, wenn er mich zusammen mit dem Fremden sähe: das wird wohl ihr Gatte jetzt werden ...) *ἦ γὰρ τούσδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον ' Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολέες τε καὶ ἐσθλοί*" λ 288 (*Πηρώ*) *τὴν πάντες μνώοντο περικτίται* τ 133 (Pen. zu Bettler:) „*οἵ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον*" φ 161 (Leiodes zu Freiern:) „*ἄλλην δή τιν' ... Ἀχαιιάδων ... ' μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος* (= π 391, s.u. in b) h. Ven. 24 *ἣν* (= Hestia) *ἐμνῶντο* (Pos. u. Ap. — vergeblich) **1 b** ohne Obj. (meist aus Kontext zu ergänzen): ξ 91 (Eum.:) „*οὔκ ἐθέλουσι δικαίως ' μνᾶσθαι οὐδὲ νέεσθαι ἐπὶ σφέτερ'*, Kritik nicht, weil sie um Frau d. Od. werben (Eum. geht davon aus, daß sie sichere Indizien für dessen Tod haben) oder keine *ἕδνα* anböten (vgl. λ 117 = ν 378), sondern weil sie sich ins Haus d. Od. setzen und sein Eigentum verletzen, anstatt von ihren jeweiligen Wohnsitzen aus beim Vater der Pen. um sie zu werben, s. π 390 u. σ 275 ff. (*δίκη*) u. vgl. Hölscher, Odyssee 259 ff. π 77 (Pen. überlegt, ob sie dem folgen soll) *⌞Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος ' μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι⌟ν ἀνὴρ καὶ πλεῖστα πόρῃσιν* τ 529 *⌞ ⌟ πορὼν ἀπερείσια ἕδνα* π 391 (Antin.:) „*ἐκ μεγάροιο ἕκαστος ' μνάσθω* (sc. die Pen.) *ἐέδνοισιν διζήμενος*" (= φ 161, s.o.) Freier d. Hel.: werben durch Botschaften/Boten (Od. u. Podarkes/Protes.; Sonderfall Men.: für ihn wirbt Ag.) oder durch persönl. Kommen (Idom.) — bei meisten unklar: *ἐκ* + Herkunftsort beweist nichts, *μά[λ' ἐγ]γύθεν* (Hes. fr. 197, 7) spricht eher für Abwesenheit (vgl. Marg, Hesiod 495 [zu fr. 196, 6–9] u. 497 [zu fr. 198, 2–8]); andrerseits akzeptieren alle Freier den von Tynd. verlangten Eid „sofort" (fr. 204, 58 f.). Angebot von Brautgaben (außer von Od.) auch wahrsch., wo (nicht nur wg. Überl.slücken) nicht erwähnt; sie werden (nicht schon zu Eigentum, sondern als Angebote, vgl. *δίδωμι* s.o. Π Sp. 290, 30) nach Lak. geschickt (vgl. *πέμπε* fr. 198, 4) oder wie von Aias (fr. 204, 50 f.) nur versprochen Hes. fr. 198, 2 *ἐκ δ' Ἰθάκης ⌞ἐμνᾶτο⌟ Ὀδυσσῆος ἱερὴ ἴς* (schickte keine *δῶρα*; *ἀγγελίην δ' αἰεὶ Λακεδαιμονάδε προΐαλλεν*) + 198, 9 (Thoas. *Αἰ]τωλῶν*, bietet *ἕδνα*); 200, 3 (Menesth. *ἐκ δ' ἄρ' Ἀθηνέων*, bietet *ἔεδνα*); 204, 41 (unbek. Freier, bietet *δῶρα*); 204, 45 (Aias. *ἐκ Σαλαμῖνος*, verspricht *ἕδνα*); 204, 54 (Elephenor *ἀπ' Εὐβο[ί]ης*, bietet *δῶρα*); 204, 56 (Idom., *ἐκ Κρήτης*, schickt nicht Boten, sondern kommt selbst); + (Plur.): 197, 7 (Söhne d. Amphiaraos, *ἐξ Ἄργεος, μάλ' ἐγγύθεν*); 199, 4 (Podarkes u. Protes., *ἐκ Φυλάκης*, bieten *ἔεδνα, ἄμφω δ' ἀγγελίην προΐαλλον*) **2** (*für anderen*) *werben, Brautwerber sein*, vgl. *μνηστήρ* Hes. fr. 204, 58 u. sonst *I* 393 ff., δ 10 ff., Hes. fr. 26, 24; fr. 43 a, 38 ff. u. 77; ξ 64/φ 214 Hes. fr. 37, 5 *μνᾶτο* (Melampus) *γὰρ αὐτοκασιγν[ήτῳ ... Βίαντι]* (suppl. Viteli-Norsa), vgl. λ 291 ff., ο 237 f. fr. 197, 5 *γαμβρὸς* (d. Tyndareus) *ἐὼν ἐμνᾶτο* (Ag.) *κασιγνήτῳ Μενελάῳ*

Kompos.: *ὑπομ.* χ 38 s.o. 1 a

D v.l. τ 159; suppl. Hes. fr. 75, 15 (Form von μ. oder von *μνηστεύω*); fr. 196, 1, im Freierkatalog der Hel. (Hes. fr. 196–204) Einführung jedes neuen Helden (zur Gesamtzahl vgl. West, Cat. 117 f.) wahrsch. mit Formen von μ. oder *μνηστεύω* M. Schmidt

μνῆμα [1ⁱ, 2ᵉ] *Andenken*, vgl. *μιμνήσκομαι* B I 2 a α u. 4 a α Ψ 619 (Ach. schenkt Nestor eine Schale:) „*σοὶ τοῦτο ... κειμήλιον ἔστω, ' Πατρόκλοιο τάφου -' ἔμμεναι*" *als Andenken an das Begräbnis des Patr.* ο 126 (Hel. schenkt Tel. einen Peplos:) „*δῶρόν τοι καὶ ἐγώ ... τοῦτο δίδωμι, ' -' Ἑλένης χειρῶν als Andenken an die Hände* (*Handarbeit*) *der Hel.*, vgl. z.B. *μιμνήσκομαι* θ 462, ο 54 φ 40 (Od. nahm den von Iphitos geschenkten Bogen nie mit in den Krieg) *ἀλλ' αὐτοῦ -α ξείνοιο φίλοιο ' κέσκετ' ἐνὶ μεγάροισι* M. Schmidt

μνημοσύνη, Μνημοσύνη [1ⁱ, 3ᴴ, 2ᵉ] **FM** [⏑⏑⏑] *-η* Θ 181, Th. 54; *-ης* Th. 915, Eumel. dub. fr. 2 p. 103 Dav.; *-ην* h. Merc. 429 [⏑⏑⏑] *-ην* Th. 135 Prosaref.: Mus. fr. 15 Diels **Σχ** sch. D Θ 181: *-η· ὑπόμνησις* **B I** *Sorge, Vorsorge*, wie *μνῆστις* (s.d.) nom. act. zu *μιμνήσκομαι*, mit (Form von) *γίγνομαι* als Umschreibung des Passivs Θ 181 (Hektor: „wenn ich zu den Schiffen zu kommen) *μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω, ' ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω*" *dann soll man sich ordentlich* (*τις*) *um verheerendes Feuer kümmern*, zur Konstr. und zu *τις* vgl. Ameis.-H. z.St., zur Bed. vgl. *μιμνήσκομαι* B I 2 a γ u. 4 a γ **II** Göttin, Tochter des Uranos u. der Gaia (Th. 135, in Liste der Titanen; bei deren sonstigem Schicksal nicht genannt), von Zeus Mutter der Musen (Th. 53 f., 915, h. Merc. 429, Eumel. dub. fr. 2 p. 103 Dav. Mus. fr. 15 Diels); Geburtsort der Musen Pierien (Th.

53); *M.* hat Kult auf den Hügeln von Eleuther (zur Lokalisierg. s.d.). Ihre Funktion von Th. 53f. (mit Etymologisierung des Namens in Wortspiel mit *λησμοσύνη*) beschrieben wie die der Musen (vgl. Th. 98ff.), ähnlich h. Merc. 429 (M. als erste Göttin besungen) M. Schmidt

μνήμων [2°] **Σχ** sch. min. P.Köln inv. 2381 zu *ϑ* 163: *φόρτου τ]ε μνήμων· ὁ παρ' ἡμῖν γ[ραμματεύς· διὰ γὰ]ρ τὸ μὴ γράμματα εἶναι μγ[ήμων] ἐκαλ[εῖ]το τῶν φορτίων*; sch. Barn. *ϑ* 163: *φόρτου τὲ -ων· ἐπιμελόμενος τῶν φορτίων, ἢ μνημονεύων ἕκαστον, πόσου ἦν ἄξιον*

B *bedacht auf, in Erinnerung habend*, vgl. *μιμνήσκω* B Vorbem.; an beiden Stellen praed. mit *εἰμί* als Umschreibung von *μιμνήσκω* *ϑ* 163 (Phäake zu Od.: du siehst nicht aus wie ein im Wettkampf erfahrener, sondern wie der Anführer von seefahrenden Händlern) *φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ἠΐσιν ὀδαίων* ' *κερδέων ϑ' ἀπαλέων auf Fracht bedacht*, vgl. *μιμνήσκω* B 4. Gegen die in sch. D (vgl. auch sch. *ϑ* 163 Dindorf) alternative, gelegentlich aufgenommene (Bravo, DHA 3, 1977, 39f.: memorisateur) Erklärung spricht: a) auch bei größerer Ladung ist „merken" kaum eine schwierige Spezialfunktion (von sch. D immerhin auf die Preise bezogen) — auch „Stadtschreiber" können nicht als Analogie gelten. Und *μ.* müßte dann t.t. sein. Aber das ist auch *ἐπίσκοπος* nicht (anders Bravo a.O.), sondern beides Benennungen einer Tätigkeit mit Begriffen der (poetischen) Alltagssprache; b) der Vorwurf des Redners zielt nicht auf andersartige, sondern auf moralisch anrüchige Tätigkeit, die Raffgier des Händlers. *φ* 95 (Antin.: „es gibt kaum einen, der so stark ist wie Od. war) *ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα,* ' *καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάϊς δ' ἔτι νήπιος ἦα*" *ich habe ihn gut in Erinnerung* (obwohl ich damals noch ein Kind war), vgl. (opp.) *Z* 222 *οὐ μέμνημαι* M. Schmidt

Μνῆσος [1ⁱ] Ach. tötet am Skamandros eine Reihe von Päonern, unter ihnen *M.*, *Φ* 210 (*-ον* VA). — *M.* Kurzname von *Μνήσιππος* o.ä., s. Knecht, *τερψίμβροτος* 36, vgl. myk. PN *ma-na-si-wo-ka*, s. Heubeck, Kl. Schr. 490 u. Frei-Lüthy, Einfl. gr. PN 16, vgl. allg. Wathelet, Dict. s.v. B. Mader

μνηστεύω [2°, 3ᴴ] **B** (wie *μνάομαι*; s.d. zu Verw. u. Wortf.:) *freien, (um eine Frau) werben* mit Akk.-Obj.: *σ* 277 (Pen.:) „*μνηστῆρων οὐχ ἥδε δίκη τὸ πάροιϑε τέτυκτο,* ' *οἵ τ' ἀγαϑήν τε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θύγατρα* ' *-ειν ἐϑέλωσι* (die bringen selber das Vieh zum Schmaus für die Verwandten des Mädchens und geben [od. bieten] Geschenke, und verzehren nicht ohne zu zahlen fremdes Gut), vgl. *ξ* 90f. (*δικαίως μνᾶσθαι*) Hes. fr. 22, 6 *Δημοδίκη,*] *τὴν πλεῖστοι* ... ' *-ον, καὶ πολλὰ* ... *δῶρ' ὀνόμηναν* ' ... *βασιλῆες* fr. 204, 91 *οὐ γάρ μιν* (= Ach.) ... ' *νίκησ'* (Men.) *οὐδέ τις ἄλλος* ... ' *-ων Ἑλένην* fr. 280, 16 suppl. *καὶ γὰρ*] *ἐκείνους φασὶ κασιγνήτας* ... ' [*μνησ*]*τεύειν* (suppl. Merkelbach), *γαμέειν δὲ φίλων ἀπάν*[*ευϑε τοκήων* intrans.: *δ* 684 (Pen. wünscht sich:) „*μὴ -σαντες* ... ' (zum letzten Mal hier speisten)", zur synt. Konstr. s. West in Odissea z. St.

D s. *μνάομαι* M. Schmidt

μνηστήρ [232°, 3ᴴ] **E** deverb. nom. ag., m. anorgan. *-σ-* (Risch 29), von *μνάομαι* (s.d.)

F *-ῆρα* 1; *-ῆρες* 54 (voc.), *-ῆρες* 15, *-ήρων* 37, *-ῆρσι(ν)* 53, *-ήρεσσι(ν)* 20, *-ῆρσ(ι)* 1, *-ῆρας* 54

M **1** [–⏑] *-ῆρσ'* *ο* 516 **2** [– – –] [⏑–⏑] *-ῆρες δ' ἄρα πάντες σ* 71, *υ* 373, *φ* 360; *-ῆρες α* 151. 365 = *δ* 768 = *σ* 399 ≅ *ρ* 360, *β* 259. 266, *δ* 625 = *ρ* 167, *δ* 699. 842, *ε* 27, *π* 342, *υ* 116. 241, *φ* 377, *χ* 22. 211. 270, *ψ* 57; *-ήρων ἐς ὅμιλον ρ* 590, *χ* 263. 282; *-ήρων α* 116. 133, *ο* 28, *π* 245, *σ* 234. 275, *υ* 369, *φ* 373, *ω* 414, Hes. fr. 204, 42; *-ῆρσιν β* 162, *φ* 412; *-ῆρας α* 274, *δ* 659. 766, *ο* 18, *σ* 150. 346 = *υ* 284, *υ* 331, *χ* 241, *ψ* 8, *ω* 325 [⏑–⏑] *-ῆρες β* 322; *ἀνδρῶν -ήρων ν* 396 = 428 = *ο* 32, *π* 29 ≅ *ψ* 303, *υ* 225, *χ* 369, *ψ* 138. 363, *ω* 2; *-ήρων β* 281, *δ* 629 = *φ* 187 ≅ 244, *ο* 328, *π* 447, *ρ* 564, *σ* 161, *υ* 264, *χ* 117. 232, *ω* 100; *-ῆρσιν π* 169, *ω* 153; *ἄνδρας -ῆρας ψ* 84, *ω* 381; *-ῆρας β* 241, *γ* 212 [⏑–⏑] *-ῆρας π* 286 = *τ* 5 **3** [– ⏑] [–⏑] *-ῆρα* Hes. fr. 204, 58; *ὡς ἄρ' ἔφαν -ῆρες ρ* 488, *φ* 404; *-ῆρες α* 144, *β* 50. 87. 111, *δ* 321. 676, *ξ* 18, *π* 462, *ρ* 65. 79, *σ* 76 (v.l.). 236. 247, *τ* 548, *υ* 155. 384, *φ* 427, *χ* 272. 389, *ψ* 356, *ω* 352; *-ῆρσιν ὑπερφιάλοισι(ν) δ* 790, *ν* 373, *ξ* 27, *π* 271 ≅ *σ* 167ᵉˣ, *υ* 12. 291; *-ῆρσιν ἀναιδέσι α* 254 ≅ *ν* 376 ≅ *υ* 29 ≅ 39 ≅ 386 ≅ *ψ* 37; *-ῆρσι(ν) α* 114. 118. 265 = *δ* 345 = *ρ* 136, *ο* 178 ≅ *ρ* 159, *π* 397, *ρ* 332, *τ* 550, *υ* 5. 7. 186. 287, *φ* 67, *χ* 352. 445; *-ῆρας ἀγήνορας α* 106ⁱⁿ· = *β* 299ⁱⁿ·, *β* 235, *ρ* 105; *-ῆρας α* 270 = 295ⁱⁿ· ≅ *λ* 119, *α* 324. 332 = *σ* 208 = *φ* 63 ≅ *π* 414, *γ* 206, *ν* 193 = *χ* 64, *π* 93 ≅ *σ* 143, *π* 235, *ρ* 276, *υ* 234, *χ* 307. 315, *ω* 482, Hes. fr. 204, 78 suppl.; *-ῆρες* (voc.) *α* 368, *β* 96 = *τ* 141 = *ω* 131, *β* 313, *ρ* 370 = 468 = *σ* 351 = *φ* 275 = *σ* 43ⁱⁿ· = *υ* 292 = *φ* 68ⁱⁿ·, *υ* 266, *φ* 73 = 106 [–⏑] *-ῆρσι τ* 557, *υ* 345 [–⏑]*-ῆρες ἀγαυοί β* 209, *δ* 681, *ξ* 180, *σ* 99, *φ* 174. 232; *-ῆρες ξ* 81; *-ῆρσιν ὁμίλει β* 21. 288 = 381ᵉˣ·; *μετὰ δὲ -ῆρσιν ἔειπε(ν) ρ* 467, *φ* 151, *χ* 4; *κακὰ δὲ -ῆρσι φύτευεν ξ* 110, *ρ* 27 *-ῆρσι(ν) α* 154 ≅ *χ* 331, *ν* 402, *π* 268, *ρ* 252. 256. 546, *χ* 146. 464; *-ῆρας ἀγαυούς β* 247, *ρ* 325 = *φ* 58ᵉˣ·, *τ* 488 = *φ* 213 ≅ *τ* 496, *χ* 171, *ψ* 63; *-ῆρας π* 85, *ρ* 362, *ω* 448 [–⏑×] *-ῆρες ρ* 407; *-ήρων ρ* 388, *χ* 260; *-ῆρας ρ* 346 = 351 **4** [– – ⏑] [⏑–⏑] *-ήρεσσι φανῆναι π* 410, *σ* 160. 165; *-ήρεσσι(ν) τ* 2 = 52, *φ* 91, *χ* 214 [⏑–⏑] *-ήρεσσι(ν) α* 91, *β* 395, *ο* 315, *ρ* 214 = *υ* 175, *τ* 576, *φ* 3 = 81 = *ω* 168, *φ* 197, *χ* 199 [⏑–⏑×] *-ήρεσσιν σ* 35, *φ* 147

Σχ sch. *π* 246: *τοὺς -ῆρας ρη' Ἀρίσταρχός φησι, συμφωνεῖ δὲ τῷ ἀριϑμῷ καὶ τὰ ἔπη*

L [1]Bassett, TAPhA 49, 1918, 41–52; [2]Bérard, Intr. Od. 1, 355–72; [3]W. Allen, TAPhA 70, 1939, 104–24+; [4]J. Bérard, REG 67, 1954, 11–18, 33; [5]Schadewaldt, HSPh 63, 1958, 18ff.; [6]Levy, TAPhA 94, 1963, 145–53; [7]Finley, Welt des Od., Darmstadt 1968 (Übers. d. 2. Aufl. 1965), 134; [8]Howard W. Clarke, The Art of the Od., Englewood Cliffs (New Jersey), 1967, 14–23; [9]Kaarle Hirvonen, Matriarchal Survivals and Certain Trends in Homer's Female Characters, Helsinki 1968, 135ff.; [10]W. F. Jackson Knight, Many-Minded Homer, London 1968, 202f.; [11]Rüter, Od.-Interpr.; [12]Deger, Herrschaftsformen 139–52; [13]Agathe Thornton, People and Themes in Homer's Od., London 1970; [14]Glenn, AJPh 92, 1971, 135f.; [15]Erbse, Beitr. Verst. Od.; [16]Parry, Blameless Aeg.; [17]Ramming, Dienerschaft 119; [18]Krehmer, ZAnt 26, 1976, 11–22+; [19]Saïd, Études de littérature ancienne, Paris 1979, 9–41+; [20]Matsumoto, FS W. Marg, München 1981, 135–41; [21]Anthony T. Edwards, Achilles in the Od., Königstein 1985 (Beitr. z. Klass. Philol. 171), 28f.; [22]Halverson, G & R 33, 1986, 119–28+; [23]Hölscher, Odyssee 259–71; [24]Coll. Raur. 2

B *Freier*, immer Pl., außer Hes. fr. 204, 58, wo *μ.* einen stellvertretenden Brautwerber meint (s. 2). — **Gliederg.**: Freier einer nicht best. Frau (1), der Hel. (2), der Pen. (3) **1** allg., einer nicht best. Frau *σ* 275 (Pen. tadelt ihre Freier:) „*-ήρων οὐχ ἥδε δίκη τὸ πάροιϑε τέτυκτο,* ' *οἵ τ' ἀγαϑήν τε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θύγατρα* ' *μνηστεύειν ἐϑέλωσι καὶ ἀλλήλοις ἐρίσωσιν·* ' *αὐτοὶ τοί γ' ἀπάγουσι βόας καὶ ... μῆλα,* ' *κούρης δαῖτα φίλοισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν·* ' *ἀλλ' οὐκ ἀλλότριον βίοτον ... ἔδουσιν*", zu den Freiergaben (*δῶρα, ἕδνα, ἐεδνα*) s.o. Bd. II, Sp. 377f. (B 1 a γ) u. Sp. 396f. **2** der Hel. (Men., Diom., Aias, Elephenor, Idom., Od. u.a.) Hes. fr. 204, 42 *πλεῖστα δὲ δῶρα μετὰ ξανϑὸν Μενέλαον* ' *-ήρων ἐδίδου* fr. 204, 58 *οὐδέ τινα -ῆρα μ*[*ε*]*τάγγελον ἄλλ*[*ον ἔπεμψεν* (Idom.), ' *ἀλλ' αὐτὸς* ... ' *βῆ* ... ' *Τυνδαρέου ποτὶ δῶμα* fr. 204, 78 *πάν*]*τας δὲ μνηστῆρ*[*ας*] *ἀπ*[*ήι*]*τεεν* (Tynd.) *ὅρκια πιστά* **3** der Pen. — **Vorbem.**: Gesamtzahl 108 aus *π* 247–253 (52 Freier aus Dulichion, 24 aus Same, 20 aus Zakynthos, 12 aus Ithaka; hinzu kommen 10 Mann Bedienungspersonal); folg. 15 Freier i. d. Od. namentl. genannt: 1. *Αντίνοος, Εὐπείϑεος υἱός* (*α* 383), 2. *Εὐρύμαχος, Πολύβου πάϊς* (*α* 399; *δ* 628f. Antin. u. Eurym. als *ἀρχοὶ -ήρων* bez.), 3. *Εὐρύνομος Αἰγυπτίου* (*β* 21f.), 4. *Λεώκριτος Εὐηνορίδης* (*β* 242), 5. *Ἀμφιμέδων, Μελανῆος παῖς* (*ω* 103), 6. *Εὐρυδάμας* (*σ* 297), 7. *Πείσανδρος Πολυκτορίδης* (*σ* 299), 8. *Ἀγέλαος Δαμαστορίδης* (*υ* 321), 9.

Ἀμφίνομος, Νίσου υἱός, Führer der Freier aus Dulichion (*π* 394ff.; f. Pen. der angenehmste unter d. Freiern, vgl. Rankin, Helikon 2, 1962, 617–624), 10. *Κτήσιππος Πολυθερσείδης* (*υ* 288, *χ* 287), 11. *Δημοπτόλεμος* (*χ* 242), 12. *Εὐρυάδης* (*χ* 4 267), 13. *Ἔλατος* (ebd.), 14. *Πόλυβος* (*χ* 243), 15. *Ληώδης, Οἰνοπος υἱός* (*φ* 144); Nr. 1–5 stammen sicher, Nr. 6–8 wahrsch. aus Ithaka, Nr. 9 aus Dulichion, Nr. 10 aus Same, Herkunft von Nr. 11–15 nicht erkennbar; mögl.weise ebf. aus 8 Ithaka (zum zahlenmäßigen Widerspruch zu *π* 251, wo von 12 ithak. Freiern die Rede, s. L[1] 44ff.); Anzahl d. Freier in älterer Lit. viel disk.: Gegner d. Gesamtzahl 108 führen interpr. (z. B. Widerspr. *π* 247ff. u. *σ* 383) u. archäol. (Megaron faßt 12 höchstens 50 Pers.) Gründe an, von denen aber keiner stichhaltig (c o n t r a 108: L[2]; L[4] 11–18, Skizze 33; p r o: Arist. (s. Σχ); L[1] 42ff.; L[3] 113f.). ‖ soz. Stellg., Ziele, Betragen, Schuld u. Bestrafg. der Freier: Epith. (s. G) *ἄριστοι, ἀγαυοί,* 16 *ἐσθλοί, κεκριμένοι* bez. soz. Rang, nicht moral. Qual. (vgl. A. W. H. Adkins, Merit and Responsibility, Oxford 1960, 32; Long, JHS 90, 1970, 126), Freier sind nicht 'Unterkönige' od. 'Gefolgsleute' des Od. (Nilsson, Homer and Mycene 230); 20 er hat ihnen ggüber größten mat. Besitz u. pers. Autorität (vgl. L[22]; o. Bd. II, Sp. 44, 28ff.; Überblick über d. hist. Forschg. zur hom. Gesellschaftsordng. L[24] 182–204); beides versuchen d. Freier zu zerstören, indem sie einerseits d. Güter 24 des Od. verzehren (häufigster Klagepunkt!, vgl. L[11] 188), andererseits sich in s. Hause festsetzen u. um s. Frau werben (L[12]; L[13] 63ff.; L[19]; L[21]); dennoch geht es ihnen eigtl. u. in erster Linie um Pen. wegen ihrer Schönh. u. des m. d. 28 Heirat verbundenen Prestigegewinns (vgl. Combellack, CPh 67, 1972, 145 [gg. L[13]]; L[22]); zu den Kriterien, wie die Freier ausgewählt werden (Brautgeschenk vs. Bogenprobe) s. L[9] u. L[10]; Freier sind überw. neg. gezeichnet in Haltg. u. Handlg.n; 32 übermütig u. frevelhaft (*ὑπερφίαλοι,* [*ὑπέρβιον*] *ὕβριν ἔχοντες, κακῶς ὑπερηνορέοντες*, vgl. G), unverschämt, spottlustig, unverständig, ungerecht, nicht gottesfürchtig (vgl. L[16] 127f. A. 1); Mordversuch an Tel. Gipfel ihrer moral. Verkom- 36 menheit (L[11] 77 A. 46); Werben um Pen. aber wohl erst nach Entdeckg. d. Weblist zu Unverschämth. u. Maßlosigk. eskalierend (L[3] 111; zustimmend L[15] 121f. m. A. 24); Schuld u. Bestrafg. d. Freier komplex u. kontrovers disk.: grundsätzl. 40 lassen sich d. Aspekte polit., moral. u. relig. Schuld untersch.: sie besteht im Angriff auf Haus u. Königsherrsch. des Od., im Mordanschlag auf Tel. kulminierend (L[7]; L[8] 22; L[11] 123; L[15] 122, 130 [zur Bestrafg. d. Mägde], L[17] A. 4; s. auch o., 44 Ziele d. Freier), in ihrem schamlosen Betragen u. Werben um Pen. (L[13] 2f.; L[15] 130; L[20] 138; and. L[7]), in Mißachtg. d. Gastfreundschaft u. aller göttl. Warnungen (in diesem Zush. Erwähng. des Aeg. durch Zeus *α* 32–43 wichtig; s. 48 D'Arms/Hulley, TAPhA 77, 1946, 212; L[6]; L[13] 2; L[14]; L[15] 118, 130; L[16] 31f. m. A.; L[18]; L[20] 141; L[23]); symbol. Deutg. d. Verhaltens u. Sterbens d. Freier bei Clarke, HSPh 65, 1961, 354; L[8]; L[19] 23ff. (Freier bedrohen die sittl. Normen d. 52 heroischen Welt; ihr Tod stellt d. Ordng. wieder her); Freiermord vielfach als unangemessen u. grausam empfunden (z. B. L[6]; L[23] 268), L[6] führt d. Motiv auf e. alte Volkserz. zurück, ähnl. L[23] auf e. altes Märchen (259); bereits f. d. Od.dichter 56 sei d. motiv. vorgegebene, grausame Bestrafg. probl. gewesen (L[3] 113; L[8] 20ff.); Anstoß führte auch zu Schadewaldts Zwei-Schichten-Theorie (L[5] 19; ablehnend L[15] 131). – G l i e d e r g.: Freier in eigtl. Funktion (3 a), Verhalten d. Freier (3 b), 60 Bekämpfg. d. Freier (3 c), Rechtfertigg. u. Gegenwehr d. Freier (3 d) **3 a** Freier in eigtl. Funktion *α* 368 (Tel.:) *„μητρὸς ἐμῆς -ῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες“* = *δ* 321 *β* 50 (ders.:) *„μητέρι μοι -ῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ“* 96 (Pen.:) *„κοῦροι, ἐμοὶ -ῆρες“* = *τ* 141 = *ω* 131 *β* 209 (Tel.:) *„Εὐρύμαχ' ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι -ῆρες ἀγαυοί“* *δ* 629 *Ἀντίνοος ... καὶ Εὐρύμαχος ...,* ' *ἀρχοὶ -ήρων, ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι* = *φ* 187 ≅ *χ* 244 *δ* 681 (Pen.:) *„κῆρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν -ῆρες ἀγαυοί,“* *ο* 18 (Ath. zu Tel.:) *„ὁ γὰρ* (Eurym.) *περιβάλλει ἅπαντας* ' *-ῆρας δώροισι καὶ ἐξώφελλεν ἔεδνα“* 516 *οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ -ῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ* ' *φαίνεται* (Pen.) *π* 235 (Od. zu Tel.:) *„ἀλλ' ἄγε μοι -ῆρας ἀριθμήσας κατάλεξον“* 245 (Tel. zu Od.:) *„-ήρων δ' οὔτ' ἄρ δεκὰς ἀτρεκὲς οὔτε δύ' οἶαι“*, zur Anzahl d. Freier vgl. Vorbem. zu B 3 397 *ὅς* (Amphin.) *ῥ' ἐκ Δουλιχίου ...* ' *ἡγεῖτο -ῆρσι* 410 *ἡ δ' αὖτ'* (Pen.) *ἄλλ' ἐνόησε ...,* ' *-ήρεσσι φανῆναι ὑπέρβιον ὕβριν ἔχουσι* = *σ* 160[in.] = 165[in.] *ρ* 370 (Mel.:) *„κέκλυτέ μευ, -ῆρες ... βασιλείης“* = 468 = *σ* 351 = *φ* 275 = *σ* 43[in.] = *υ* 292 = *φ* 68[in.] *ρ* 488 *ὡς ἄρ' ἔφαν -ῆρες* ≅ *υ* 384 ≅ *φ* 404[in.] *σ* 161 (Ath. bewegt Pen., sich den Freiern zu zeigen) *ὅπως πετάσειε μάλιστα* ' *θυμὸν -ήρων* 247 (Eurym. zu Pen.:) *„εἰ πάντες σε ἴδοιεν ... Ἀχαιοί,* ' *πλέονές κε -ῆρες ...* ' *ἠῶθεν δαινύατ(ο)“* *τ* 576 (Pen.:) *„νῦν δὲ -ήρεσσιν ἄεθλον τοῦτον ἐφήσω“* *υ* 287 *ἦν δέ τις ἐν -ῆρσιν ἀνὴρ ἀθεμίστια εἰδώς,* ' *Κτήσιππος δ' ὄνομ' ἔσκε* 331 (Agelaos:) *„τόφρ'* (solange Pen. auf e. Rückkehr des Od. hoffte) *οὔ τις νέμεσις μενέμεν τ' ἦν ἰσχέμεναί τε* ' *-ῆρας κατὰ δώματ(α)“* *φ* 3 (Ath. hat der Pen. in den Sinn gelegt) *τόξον -ήρεσσι θέμεν* = 81 = *ω* 168 *φ* 67 *αὐτίκα δὲ -ῆρσι μετηύδα* (Pen.) 73 (Pen.:) *„ἀλλ' ἄγετε, -ῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον“* = 106 91 (Antin. zu Eum. u. Phil.:) *„κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,* ' *-ήρεσσιν ἄεθλον ἀάατον“* 174 (Antin.:) *„ἄλλοι τανύουσι τάχα -ῆρες ἀγαυοί* **3 b** Verhalten d. Freier **3 b α** allg. *α* 106 *εὗρε δ'* (Ath.) *ἄρα -ῆρας ἀγήνορας* 114 *ἥστο* (Tel.) ... *ἐν -ῆρσι* 118 *-ῆρσι μεθήμενος* (Tel.) 113 *παρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο* (Tel.) ... *ἔκτοθεν ἄλλων* ' *-ήρων* 144 *ἐς δ' ἦλθον -ῆρες ἀγήνορες* 324 *αὐτίκα δὲ -ῆρας ἐπᾴχετο* (Tel.) *ἰσόθεος φώς* 332 *ἡ δ'* (Pen.) *ὅτε δὴ -ῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν* = *σ* 208 = *φ* 63 ≅ *π* 414 *β* 21 *καὶ ὁ μέν ‹-ῆρσιν ὁμίλει›,* ' *Εὐρύνομος* 259 *-ῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν ... Ὀδυσῆος* 288 (Ath. zu Tel.:) *„ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ' ἰὼν ‹ › “* = 381[ex.] 395 *ἔνθα -ήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευε* (Ath.) *ε* 27 *-ῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπονέωνται* *ο* 315 (Od.:) *„καί κε -ήρεσσιν ὑπερφιάλοισι μιγείην“* 328 *εἰ δὴ -ήρων ἐθέλεις καταδῦναι ‹ὅμιλον›,* *π* 29 *ἀνδρῶν -ήρων ἐσορᾶν ἀΐδηλον ‹ › ,* 85 (Tel.): *„κεῖσε δ' ἂν οὔ μιν ἐγώ γε μετὰ -ῆρας ἐῶμι* ' *ἔρχεσθαι“* (sc. den Bettler Od.) 271 (Od. zu Tel.:) *„ἀλλὰ σὺ μὲν ... ἔρχευ ...* ' *οἴκαδε, καὶ -ῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμίλει“* ≅ *σ* 167[ex.] *ρ* 105 *πρὶν ἐλθεῖν -ῆρας ἀγήνορας ἐς τόδε δῶμα* 256 *μετὰ δὲ -ῆρσι καθίζεν* (Mel.) 276 (Eum. zu Od.:) *„δύσεο δὲ -ῆρας, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ“* 325 *βῆ δ'* (Eum.) *ἰθὺς μεγάροιο μετὰ -ῆρας ἀγαυούς* = *φ* 58[ex.] *ρ* 346 (Tel. zu Eum.:) *„αὐτόν τε* (Od.) *κέλευε* ' *αἰτίζειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον -ῆρας“* = 351 *ρ* 362 *ὡς ἂν πύρνα κατὰ -ῆρας ἀγείροι* (Od.) 467 *μετὰ δὲ -ῆρσιν ἔειπε* (Od.) ≅ *φ* 151[ex.] = *χ* 4[ex.] *ρ* 590 *ὁ δ' οἴχετο δῖος ὑφορβὸς* ' *-ήρων ἐς ὅμιλον* *σ* 71 *-ῆρες δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως ἀγάσαντο* *υ* 155 (Eurykl.:) *„οὐ γὰρ δὴν -ῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο,* ' *ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται“* 291 *ὅς ῥα* (Ktesippos) *τότε -ῆρσιν ὑπερφιάλοισι μετηύδα* *φ* 147 *πᾶσιν δὲ νεμέσσα* (Leiodes) *-ήρεσσιν* **3 b β** Schmaus u. Vergnügen *α* 151 *αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο* ' *-ῆρες* *β* 299 *εὗρε δ'* (Tel.) *ἄρα -ῆρας ...,* ' *αἶγας ἀνιεμένους σιάλους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ* 322 *-ῆρες δὲ δόμον κάτα δαῖτα πένοντο* *ξ* 18 *τοὺς* (die *ἄρσενες σύες*) ... *μινύθεσκον ἔδοντες* ' *ἀντίθεοι -ῆρες* 27 *ἀποπροέηκε* (Eum.) *πόλινδε* ' *σὺν ἀγέμεν -ήρσιν ... ἀνάγκῃ* 81 *σιάλους γε σύας -ῆρες ἔδουσιν* *ρ* 214 *ἔνθα σφέας ἐκίχαντεν ... Μελανθεὺς* ' *αἶγας ἄγων ...,* ' *δεῖπνον -ήρεσσι* = *υ* 175 *ρ* 332 *ἔνθα τε δαιτρὸς ἐφίζεσκε* (Eum.) *κρέα πολλὰ* ' *δαιόμενος -ῆρσι* *υ* 186 *βοῦν στεῖραν -ήρσιν ἄγων* (Phil.) *καὶ πίονας αἶγας* *χ* 199 (Eum. zu Mel.:) *„ἠνίκ' ἀγινεῖς* ' *αἶγας -ήρεσσι δόμον κατὰ δαῖτα πένεσθαι“* *ψ* 303 *ἀνδρῶν -ήρων ἐσορῶσ'* (Pen.) *ἀΐδηλον ὅμιλον,* ' *οἳ ... πολλά, βόας καὶ ... μῆλα,* ' *ἔσφαζον* 356 (Od.:) *„μῆλα δ' ἃ μοι -ῆρες ... κατέκειραν“* ‖ *δ* 625 *-ῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο* ' *δίσκοισιν τέρποντο ...,* ' *... ὕβριν ἔχοντες* = *ρ* 167 *δ* 659 *-ῆρας δ' ἄμυδις κάθισαν καὶ παῦσαν ἀέθλων* (Eurym. u. Antin.) *σ* 234 (Tel.:) *„οὐ μέν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μῶλος ἐτύχθη* ' *-ήρων ἰότητι“* *χ* 331 *Φήμιος, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ -ῆρσιν ἀνάγκῃ* ≅ *α* 154 *χ* 352 (Phemios:) *„ὡς ἐγὼ οὔ τι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον ...* ' *πωλεύμην -ήρσιν ἀεισόμενος“* *υ* 7 *αἳ -ῆρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ* 12 (Od. überlegt:) *ἢ ἔτ' ἐῷ -ήρσιν ... μιγῆναι* (sc. die untreuen Mägde) *χ* 445 *τὴν ἄρ'* (sc. Liebeslust) *ὑπὸ -ήρσιν ἔχον*

μίσγοντό τε λάθρῃ 464 (Tel. von den ungetreuen Mägden:) „*παρά τε -ῆρσιν ἴαυον*“ **3 b γ** rüpelh. Betragen *α* 365 *-ῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα* = *δ* 768 = *σ* 399 ≅ *ρ* 360 *σ* 35 *ἠδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνει* (Antin.) *-ῆρεσσιν* 99 *ἀτὰρ -ῆρες ἀγαυοί ' χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον* 346 *-ῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα 'Αθήνη ' λώβης ἴσχεσθαι* = *υ* 284 *υ* 345 *-ῆρσι* ... ' *ἄσβεστον γέλω ὦρσε* (Ath.) *φ* 360 *-ῆρες δ' ἄρα πάντες ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν* ≅ *χ* 211 22 *τοὶ δ' ὁμάδησαν ' -ῆρες κατὰ δώματ'* **3 b δ** feindsel. Verhalten *β* 235 (Mentor:) „*ἀλλ' ἦ τοι -ῆρας ἀγήνορας οὔ τι μεγαίρω ' ἔρδειν ἔργα βίαια*“ 266 *-ῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες* 281 (Ath.-Mentor zu Tel.:) „*τῶ νῦν -ῆρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε ' ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔ τι νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι*“ 313 (Tel.:) „*ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ ' κτήματ' ἐμά, -ῆρες*“ *γ* 212 (Nestor zu Tel.:) „*φασὶ -ῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς ' ... κακὰ μηχανάασθαι*“ *δ* 676 *μύθων, οὓς -ῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον* 699 *-ῆρες φράζονται* ... ' *Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν* 790 (Pen. überlegt, ob Tel. dem Anschlag d. Freier entgeht): *ἦ ὅ γ' ὑπὸ -ῆρσιν* ... *δαμείη* 842 *-ῆρες* ... *ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα, ' Τηλεμάχῳ φόνον* ... *ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες* *ξ* 180 *τὸν δὲ* (Tel.) *-ῆρες ἀγαυοί ' οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν* *ο* 28 (Ath. zu Tel.:) „*-ῆρων σ' ἐπιτηδὲς ἀριστῆες λοχόωσιν*“ *π* 93 (Od.:) „*οἷά φατε -ῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι*“ ≅ *σ* 143 *π* 342 24 *-ῆρες δ' ἀκάχοντο κατήφησάν τ' ἐνὶ θυμῷ* (über d. mißlungenen Anschlag) 462 *ἦ ῥ' ἦδη -ῆρες ἀγήνορες, ἔνδον ἔασιν ' ἐκ λόχου* *ρ* 65 *ἀμφὶ δέ μιν* (Tel.) ‹ › *ἠγερέθοντο ' ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον* 79 (Tel.:) 28 „*εἴ κεν ἐμὲ* ‹ › *ἐν μεγάροισι ' λάθρῃ κτείναντες πατρῴα ... δάσωνται*“ 252 *ἢ ὑπὸ -ῆρσι δαμείη* (Tel.) 388 (Eum. zu Antin.:) „*ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς περὶ πάντων εἰς -ήρων ' δμωσὶν Ὀδυσσῆος*“ 407 (Antin. vor d. Wurf m. d. Schemel:) 32 „*εἴ οἱ* (sc. dem *ξεῖνος*) *τόσσον πάντες ὀρέξειαν -ῆρες*“ 564 (Od.:) „*ἀλλὰ -ήρων χαλεπῶν ὑποδείδι' ὅμιλον, ' τῶν ὕβρις τε βίη τε ... οὐρανὸν ἵκει*“ *υ* 241 *-ῆρες δ' ἄρα Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε ' ἤρτυον* 264 (Tel.:) „*κερτομίας δέ τοι* (Od.) *αὐτὸς ἐγὼ καὶ χεῖρας ἀφέξω ' πάντων -ήρων*“ 266 (Tel.:) „*ὑμεῖς δέ, -ῆρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς ' καὶ χειρῶν*“ 373 *-ῆρες δ' ἄρα πάντες* ... ' *Τηλέμαχον ἐρέθιζον* *φ* 232 (Od.:) „*-ῆρες* ... ' *οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην*“ 377 *οἱ δ' ἄρα* ... *γέλασσαν ' -ῆρες, καὶ δὴ μέθιεν* ... *χόλοιο ' Τηλεμάχῳ* 427 (Od.:) „*ἔτι μοι μένος ἐμπεδόν ἐστιν, ' οὐχ ὥς με -ῆρες ἀτιμάζοντες ὄνονται*“ *χ* 369 *ἀνδρῶν -ήρων κεχολωμένος, οἷ οἱ* (Od.) *ἔκειρον ' κτήματ(α)* *ψ* 57 (Eurykl.:) „*κακῶς δ' οἷ πέρ μιν* (Od.) *ἔρεζον ' -ῆρες*“ **3 c** Bekämpfung d. Freier *α* 91 *πᾶσι -ῆρεσσιν ἀπειπέμεν* 116 *εἴ ποθεν ἐλθὼν ' -ήρων τῶν μὲν σκέδασιν* ... *θείη* 254 (Ath.:) „*ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος ' δεύῃ, ὅ κε -ῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη*“ ≅ *ν* 376 ≅ *υ* 29 ≅ 39 ≅ 386 ≅ *ψ* 37 *α* 265 *τοῖος ἐὼν -ῆρσιν ὁμιλήσειεν* (Od.) = *δ* 345 = *ρ* 136 *α* 270 *ὅππως κε -ῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο* = 295[in.] *α* 274 (Ath. zu Tel.:) „*-ῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι*“ *β* 162 (Halitherses:) „*-ῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω*“ 241 *παύρους -ῆρας κατερύκετε* (*καταπαύετε* v.l.) *πολλοὶ ἐόντες* 247 *-ῆρας ἀγαυοὺς ' ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσει' ἐνὶ θυμῷ* = *τ* 496[ex.] ≅ 488 = *φ* 213 = *χ* 171[ex.] = *ψ* 63[ex.] *γ* 206 *τείσασθαι -ῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς* *δ* 766 *-ῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας* *λ* 119 *αὐτὰρ ἐπὴν -ῆρας* ... ' *κτείνῃς* *ν* 193 *πρὶν πᾶσαν -ῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι* = *χ* 64 *ν* 373 *φραζέσθην* (Od. u. Ath.) *-ῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεθρον* 402 (Ath. will Od. verwandeln:) „*ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι -ῆρσι φανήῃς*“ *ξ* 110 *κακὰ δὲ -ῆρσι φύτευεν* (Od.) = *ρ* 27[ex.] *ο* 178 *-ῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει* (Od.) ≅ *ρ* 159 *π* 169 *ὡς ἂν -ῆρσιν θάνατον καὶ κῆρ'* 64 *ἀραρόντε* 268 (Od. zu Tel.:) „*ὁπότε -ῆρσι καὶ ἡμῖν ' ... μένος κρίνηται Ἄρηος*“ 286 *-ῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσι ' παρφάσθαι* = *τ* 5 *ρ* 546 *οὐκ ἀτελὴς θάνατος -ῆρσι γένοιτο ' πᾶσι μάλ(α)* *σ* 150 *οὐ γὰρ ἀναιμωτί γε διακρινέεσθαι ὀίω ' -ῆρας καὶ κεῖνον* (sc. Od.) 236 (Tel.:) „*αἴ γάρ* ... ' *οὕτω νῦν -ῆρες* ... ' *νεύοιεν κεφαλὰς δεδμημένοι* *τ* 2 *-ῆρεσσι φόνον* ... *μερμηρίζων* = 52 548 (Od. im Traum zu Pen.:) „*χῆνες μὲν -ῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις ' ἦα πάρος*“ 550 *ὅς πᾶσι -ῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω* 557 *-ῆρσι δὲ φαίνετ' ὄλεθρος* *υ* 5 *Ὀδυσεὺς -ῆρσι κακὰ φρονέων* 116 (Gebet einer *γυνὴ ἀλετρίς* zu Zeus:) „*-ῆρες πύματόν τε καὶ ὕστατον ἤματι τῷδε ' ... ἑλοίατο δαῖτ' ἐρατεινήν*“ 225 *εἴ ποθεν ἐλθὼν ' ἀνδρῶν -ήρων σκέδασιν* ... *θείη* = *ο* 32[in.] = *ν* 396 = 428 = *ψ* 138[in.] = 363[in.] = *ω* 2[in.] *υ* 234 *κτεινομένους -ῆρας* 369 (Theokl. zu Eurym.:) „*τό* (sc. *κακόν*) *κεν οὔ τις ὑπεκφύγοι οὐδ' ἀλέαιτο ' -ήρων, οἳ* ... ' ... *ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανάασθε*“ *φ* 197 (Od. zu Eum. u. Phil.:) „*ἤ κε -ῆρεσσιν ἀμύνοιτ' ἢ Ὀδυσῆϊ;*“ 373 (Tel.:) „*αἴ γὰρ πάντων τόσσον* ... ' *-ήρων χερσίν τε βίηφί τε φέρτερος εἴην*“ 412 *-ῆρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα* *χ* 117 *τόφρα -ήρων ἕνα γ' αἰεὶ* ... ' *βάλλε* 214 *-ῆρεσσι μάχεσθαι* 232 (Ath. zu Od.:) „*πῶς δὴ νῦν* ... ' *ἄντα -ήρων ὀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι;*“ 263 *-ήρων ἐς ὅμιλον ἀκοντίσαι* ≅ 282[in.] 270 *-ῆρες δ' ἀνεχώρησαν μεγάροιο μυχόνδε* 307 *ὣς ἄρα τοὶ -ῆρας ἐπεσσύμενοι* ... ' *τύπτον* (sc. Od. u. seine Helfer) *ἐπιστροφάδην* 389 *ὣς τότ' ἄρα -ῆρες ἐπ' ἀλλήλοισι κέχυντο*, m. Fischen verglichen, s. Kurt, Seem. Fachausdr. 213 *ψ* 8 *-ῆρας δ' ἔκτεινεν* (Od.) *ἀγήνορας* *ψ* 84 (Pen. zu Eurykl.:) “*ἴομεν* ... *ὄφρα ἴδωμαι ' ἄνδρας -ῆρας τεθνηότας, ἠδ' ὅς ἔπεφνεν*“ = *ω* 381[in.] *ω* 100 *ψυχὰς -ήρων κατάγων* (Hermes) *Ὀδυσῆϊ δαμέντων* 153 *τὼ δὲ* (Od. u. Tel.) *-ῆρσιν θάνατον κακὸν ἀρτύναντε ' ἵκοντο* *ω* 325 (Od.:) “*-ῆρας κατέπεφνον*“ 352 *εἰ ἐτεὸν -ῆρες* ... *ὕβριν ἔτισαν* 414 *-ήρων* ... *θάνατον* ... *ἐνέπουσα* 448 (*ἀθάνατος δὲ θεός*) *-ῆρας ὀρίνων ' θῦνε κατὰ μέγαρον* 482 *ἐπεὶ δὴ -ῆρας ἐτίσατο* (Od.) **3 d** Rechtfertigg. u. Gegenwehr d. Freier *β* 87 (Antin. zu Tel.:) „*σοὶ δ' οὔ τι -ῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοί εἰσιν*“ 111 (Antin. zu Tel.:) „*σοὶ δ' ὧδε -ῆρες ὑποκρίνονται*“ *π* 447 (Eurym. zu Pen.:) „*οὐδέ τί μιν* (Tel.) *θάνατον τρομέεσθαι ἄνωγα ' ἔκ γε -ήρων*“ *χ* 146 *βῆ δ' ἴμεναι* (Mel.), *μάλα δ' ὦκα φέρων -ῆρσιν ἔδωκε* (sc. Waffen) 241 *-ῆρας δ' ὤτρυνε* ... *Ἀγέλαος* 260 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ δούρατ' ἀλεύαντο -ήρων* (sc. Od. u. seine Helfer) *χ* 272 *οὔτις δὲ -ῆρες ἀκόντισαν* 315 (Leiodes:) „*καὶ ἄλλους ' παύεσκον -ῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι*“

D *α* 92 a, *σ* 184 a, *τ* 558 a; v.l. *β* 123, *σ* 76, *υ* 160, h. Ap. 208; Hes. fr. 259 a (= Epim. fr. 17 Diels; Freier der Hippodameia)

G Epith.: *ἄνδρες* (12×), *κοῦροι* (3×), *ἀγαυοί* (14×), *ἀγήνορες* (13×), *ὑπερφίαλοι* (10×) *ἀναιδεῖς* (6×); *ἀντίθεοι, ἀφραδέες, χαλεποί* (jew. 1×), *κεκριμένοι* 'erlesen' (*π* 248, and. V. Bérard, Ithaque et la Grèce des Achéens, Bd. 1, 241 ff.), (*φῶτες*) *ἄριστοι* (*δ* 778, *π* 251), *ἐσθλοί* (*χ* 204). — formelh. Vbd.n: (*ὑπέρβιον/ἀτάσθαλον*) *ὕβριν ἔχοντες/ουσι* (6×), *ὁμάδησαν* (*ἀνὰ μέγαρα/κατὰ δώματα*), *κακὰ/ἀτάσθαλα μηχανάασθαι/όωνται* (jew. 5×), *ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι* (3×), *-ήρων ἀΐδηλος ὅμιλος, ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν, κακῶς ὑπερηνορέοντες, -ῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι* (jew. 2×), *δόμον κάτα δαινύμενοι, -ήρων ἀριστῆες, ἀτιμάζοντες ὄνονται, τίσασθαι -ῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς, ὕβριν ἔτισαν* (jew. 1×), *ἔρδειν ἔργα βίαια* (*β* 236), *οὔ τι νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι* (*β* 282), *τῶν ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει* (*ο* 329), *οὐκ ὄπιδα φρονέοντες* (*ξ* 82), *κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον* (*ρ* 66), *ὑβρίζοντες* (*υ* 370), *κακῶς ἔρεζον* (*ψ* 56) G. Markwald

μνῆστις [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: -· *μνήμη* **B** *Denken an*, wie *μνημοσύνη* (s.d.) nom. act. zu *μιμνήσκομαι*, verw. mit (Form von) *εἰμί* zur Umschreibung des Passivs *ν* 280 (Erz.) *οὐδέ τις ἡμῖν ' δόρπου μνῆστις ἔην μάλα περ κατέουσιν ἐλέσθαι es war bei uns gar kein Denken an das Abendessen*, zu *τις* vgl. s.v. *μνημοσύνη*, zur Bed. vgl. *δόρπου, βρώμης, δαιτός* als Obj. von *μιμνήσκομαι* (*Ω* 601+, s.v. I 2 a γ) M. Schmidt

μνήστορες *μνηστῆρες*, Dav. p. 72 (Teleg., Z. 3 Prosaref.), Ber. p. 101 (Procli Chrest., Z. 3) G. Markwald

μνηστός [4[j], 2°, 1[h], 1[e]] **M** [-⏑] *παρὰ -ῇ/-ὴν ἀλόχῳ*+ *J* 556, Pan. fr. 13, 11 p. 122 Dav. *-ῆς/-ὴν ἀλόχου*+ *Λ* 242, *λ* 177/*J* 399; *ἄλοχον -ήν* *α* 36 [-⏑] *παρὰ -ῆς ἀλόχοισι* *Z* 246

[–⏑̯⏑] -ῆσιν h. Ap. 208 **Σχ** sch. D *Z* 246: *-ῆς· ταῖς ἐκ μνηστείας γεγαμημέναις, I* 399: *-ήν· εἰς μνηστείαν δοθεῖσαν, νόμιμον* **L** s. *μνάομαι*

B (nur Fem.) *gefreite, umworbene* — außer in h. Ap. 208 nur als Beiw. zu *ἄλοχος*: *durch ordentliche Werbung erworbene*, also legitime (Ehefrau), in h. Ap. von den von Ap. umworbenen menschlichen Frauen, metonym. „Bräute". Bed. „heißbegehrt" (L³) weder aus Wortbildg. plausibel noch im Kontext oder allg. ep.m Stil angemessen (und von L³ auch vorsichtshalber aus vorepischer Dichtung hergeleitet). — **Wortf.**: *γαμετή, κουριδίη, πολύδωρος, πολυμνήστη*, vgl. *αἰδοίη, θαλερή, κεδνή, κυδρή, φίλη, ἰφθίμη*(?); Opp. *δουρικτήτη, ὠνητή* *Z* 246 *κοιμῶντο* (Priamiden) *παρὰ -ῇς ἀλόχοισι I* 556 *κεῖτο* (Meleagros) *παρὰ -ῇ ἀλόχῳ Λ* 242 *κοιμήσατο* (Iphidamas) *χάλκεον ὕπνον* ' *οἰκτρός, ἀπὸ -ῆς ἀλόχου* ..., ' *κουριδίης* Pan. fr. 13, 11 p. 122 Dav. *στεῖχε παρὰ -ἣν ἄλοχον I* 399 (Ach.: „in Phthia gibt es viele Töchter von Edlen, von denen ich mir welche ich will zur lieben Gattin machen werde) *ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ* ' *γήμαντα -ἣν* ⟨*ἄλοχον*⟩, *εἰκυῖαν ἄκοιτιν*" *α* 36 *γῆμ'* (Aeg.) ⟨ ⟩ *-ήν*, zur Legitimität dieser Ehe vgl. s.v. *γαμέω* (zu *α* 36) u. *μνάομαι* (B Vorbem.) *λ* 177 (Od. im Hades zur Mutter:) „*εἰπὲ δέ μοι -ῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε*" h. Ap. 208 (wie soll ich dich besingen) *ἠέ σ' ἐνὶ -ῇσιν* (*μνηστῇρσιν* v.l.) *ἀείδω καὶ φιλότητι*, vgl. *μνωόμενος* V. 209 u. *ἄλοχος* für Zeus' Frauen *Φ* 499

D v.l. *Z* 250 M. Schmidt

μνηστός f. [3°] **Σχ** sch. Barn. *β* 199: *-ύος ...· μνηστείας*

B *das Freien, die Freite* — an allen drei Stellen poss. zu Subj., aber desw. nicht notw. Nom. ag. (Benveniste, Noms d'agent 68 f.), sondern auch als nom. act. verstehbar *β* 199 (Eurym. in Versammlung zu Tel.s Beschwerde:) „*οὐ γὰρ πρὶν* (= bevor Pen. sich nicht für Hochzeit rüstet) *παύσεσθαι οἴομαι υἷας Ἀχαιῶν* ' *-ύος ἀργαλέης*" *der für dich schlimmen Freite*, vgl. *ἀργαλέος* o. I Sp. 1189, 46 *π* 294 (Tel. zu den Freiern: „die Waffen sind weggebracht worden) *μή πως οἰνωθέντες* ..., ' *ἀλλήλους τρώσητε καταισχύνητέ τε δαῖτα* ' *καὶ -ύν*" = *τ* 13 M. Schmidt

μογ(έω) [6ⁱ, 27°, 1ᴴ] **E** see *μόγος*. — Deriv.: *ἀμογητί, ἀμόγητος*

F **1** pres. stem: *-έων* 1, *-έοντες* 2 **2** aor. stem: *ἐ-ησα* 2, *-ησα* 5, *ἐ-ησας* 1, *ἐ-ησε(ν)* 6, *ἐ-ησαν* 1, *-ησαν* 2; *-ήσῃ* 1; *-ήσας* 13

M **1** trisyll. **1 a** [⏑̯⏑] ⟨*πολλὰ -ησα*⟩ *A* 162 [⏑̯×] *μάλα πολλὰ πάθον καὶ* ⟨ ⟩ *ε* 223, *θ* 155; *θεῶν ἰότητι -ησα(ν)* *η* 214 = *ξ* 198, *μ* 190 = *ρ* 119 **1 b** [⏑⏑̯] *-έων Λ* 636 **1 c** type ⏑ – – [⏑̯×] *σά τε γούναθ' ἱκάνω* ⟨*πολλὰ -ήσας*⟩ *ε* 449, *η* 147; *ἀφίκεο/ετο* ⟨ ⟩ *ο* 489/*ψ* 338, Th. 997; (*καὶ*) *ἄλγεα* ⟨ ⟩/*ήσῃ β* 343, *γ* 232, *τ* 483/*π* 19; *κακὰ* ⟨ ⟩ *ζ* 175, *φ* 207, *ψ* 101 = 169; ⟨ ⟩ *B* 690 **2** [⏑⏑̯⏑] *ὅσσ' ἐ-ησα μ* 259; *ἐ-ησε δ* 107; *-έοντες ω* 388 [⏑⏑̯⏑] *ἐ-ησεν δ* 170; *ὅσσ' ἐ-ησαν* ⟨*Ἀχαιοί*⟩ *θ* 490; *-έοντες* ⟨ ⟩ *M* 29 [⏑⏑̯×] *πόλλ' ἔπαθον/ες καὶ* ⟨*πολλ' ἐ-ησ*⟩*α(ς) I* 492, *Ψ* 607; ⟨ ⟩*εν ω* 207; *οἰζύσας* ⟨*ἐ-ησε*⟩*(ν) δ* 152, *ψ* 307; *τόσσ'* ⟨ ⟩ *δ* 106

Σχ sch. D *A* 162: *ἐ-ησα· ἐκοπίασα. ἐκακοπάθησα* (cp. sch.min. P.Strassb. inv. 33 ad l.), *B* 690: *-ήσας· κακοπαθήσας, Λ* 636: *ἄλλος μὲν -έων· προσληπτέον τὸ πρεσβύτης, ἵν' ᾖ οὐ ῥᾳδίως οὐδὲ εὐχερῶς αὐτὸ ἐκίνει τῆς τραπέζης τις τῶν λοιπῶν γερόντων, ἀλλὰ -έων ὅ ἐστιν ὀκνῶν ἢ ἄλλως μὲν κάμνων, ἵνα δηλοῖ τὸν Μαχάονα διότι ἐτέτρωτο*

B *toil, arduously, undergo hardship*; of 34 instances only 6 are from the Il., but they are consistent with each other and with *μόγις, μόγος* and *ἀμογητί* (qq.v.) in showing that orig. *μογ-* ref. to action under difficulty (which can apply equally to *μογοστόκος*), hence: *toil arduously, expend effort*; this is borne out in the collocation with *ἔπαθον* (*I* 492, *Ψ* 607, *ε* 223, *θ* 155, 490, cf. w. *οἰζύσας δ* 152, *ψ* 307) where the latter expresses the passive and *μ.* the active side (cf. I. Anastassiou, Wortfeld Trauer, Diss. Hamburg 1973, 117); but in the Od. (where the great majority of instances occur: opp. situation from *πονέομαι* [Riemschneider, Homer, Leipzig 1950, 190]) while usage compatible with this meaning continues, *μ.* is often used compendiously, subsuming as it were the partner *ἔπαθον*, and means now *undergo hardship* or simply *suffer* (also tragic usage), esp. with ref. to wanderings (in some 15° instances where *μ.* seems to ref. exclusively to wanderings, *ἔπαθον* does not appear, otherwise *ε* 223, *θ* 155) **Wdfld.**: *ἀεθλεύω, κάμνω, μοχθέω, πάσχω, πονέομαι, τλάω, οἰζύω* (see also F. Mawet, Douleur 175 f.) **Syntax**: of 34 instances: 22 with *πολλ(ά)* (w. *ἄλγεα β* 343, *γ* 232, *π* 19, *τ* 483, *κακά ζ* 173, *φ* 207, *ψ* 101 = 169, *πολέας ἀέθλους δ* 170, otherwise adv. acc.), 9 w. *ὅσ(σ)α* (w. *κακά η* 214, *κῆδεα ξ* 198, *ξύμπαντα η* 214, *ξ* 198), 3 introd. circumstantial ptc. (*Λ* 636, *M* 29, *ω* 388), cf. similar use of *πάσχω* w. *ἄλγεα, κακά(ά)* and *πήματα*; w. dat. + *ἐπὶ A* 162, *π* 19 **1** of labor, work *toil, struggle*: *Λ* 636 *ἄλλος μὲν -έων ἀποκινήσασκε τραπέζης* ' *πλεῖον ἐόν, Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν, straining M* 29 (*θεμείλια*) *τὰ θέσαν -έοντες Ἀχαιοί ω* 207 (*ἀγρόν*) *ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς* ' *Λαέρτης κτεάτισσεν, ἐπεὶ μάλα πολλ' ἐ-ησεν* 388 *ἦλθ' ὁ γέρων Δολίος, σὺν δ' υἱεῖς τοῖο γέροντος,* ' *ἐξ ἔργων -έοντες, ἐπεὶ προμολοῦσα κάλεσσε* ' *μήτηρ*, interpr. as *fatigued*, see Erbse, Beitr. Verst. Od. 218 f.; but perh. *perspiring*, cf. *Δ* 27 (*μόγος*) **2** in war **2 a** *toil, struggle*: *Ψ* 607 *ἀλλὰ σὺ γὰρ δὴ πόλλ' ἔπαθες καὶ πόλλ' ἐ-ησας,* ' ... *εἵνεκ' ἐμεῖο* (cf. 3 below and *I* 492 in 5, see also *δ* 152 below) *θ* 490 *κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,* ' *ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε καὶ ὅσσ' ἐ-ησαν Ἀχαιοί δ* 152 *ἀμφ' Ὀδυσῆϊ* ' *μυθεόμην, ὅσα κεῖνος οἰζύσας ἐ-ησεν* ' *ἀμφ' ἐμοί* (cf. *ψ* 307 in 4 and see *δ* 241 ff. 271 f.) *A* 162 *γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,* ' *ᾧ ἔτι πολλὰ -ησα* (cf. *π* 19 in 5) + *B* 690 *δ* 170 *φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ* ' *ἔνεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολέας ἐ-ησεν ἀέθλους δ* 106. 107 (I miss none as much as Od.) *ἐπεὶ οὔ τις Ἀχαιῶν τόσσ' ἐ-ησεν* ' *ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐ-ησε καὶ ἤρατο* **2 b** *undergo, suffer*: *μ* 190 *ἴδμεν γάρ τοι πάνθ' ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ* ' *Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι -ησαν* = *ρ* 119 (cf. *η* 214, *ξ* 198 in 4) **3** in war and wanderings toil, *struggle ε* 223 *τλήσομαι ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν* ' *ἤδη γὰρ* ⟨*μάλα πολλὰ πάθον καὶ πολλὰ -ησα*⟩ ' *κύμασι καὶ πολέμῳ θ* 155 *κῆδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶν ἤ περ ἄεθλοι,* ' *ὃς πρὶν μὲν* ⟨ ⟩ (see vv. 182 ff. and cf. *Ψ* 607 etc. in 2 a) similarly: Th. 997 *τοὺς* (sc. *ἀέθλους*) *τελέσας ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο πολλὰ -ήσας* ' ... *ἐπὶ νηὸς ἀγὼν* ... *κούρην*, app. another early ref. to extended Nostos-Story, cf. Hes. fr. 241 (and *ο* 489 etc. in 4) **4** in wanderings *undergo, suffer*: w. ⟨*ἄλγεα πολλὰ -ήσας*⟩ (cf. *π* 19 in 5): *β* 343 (wine-jars) *ἐξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες, εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς* ' *οἴκαδε νοστήσειε καὶ* ⟨ ⟩ + *γ* 232, *τ* 483 w. ⟨*κακὰ πολλὰ -ήσας*⟩: *ζ* 175 *ἄνασσ', ἐλέαιρε· σὲ γὰρ* ⟨ ⟩ ' *ἐς πρώτην ἱκόμην φ* 207 ⟨ ⟩, ' *ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν* + *ψ* 101 = 169 (cf. *η* 214 (below) w. (*ἀφ*)*ἱκάνω* + ⟨*πολλὰ -ήσας*⟩: *ε* 449 *σόν τε ῥόον σά τε γούναθ' ἱκάνω* ⟨ ⟩ ≅ *η* 147 *ο* 489 (Od. to Eum.) *σοὶ μὲν παρὰ καὶ κακῷ ἐσθλὸν ἔθηκε* ' *Ζεύς, ἐπεὶ ἀνδρὸς δώματ' ἀφίκεο* ⟨ ⟩ ' *ἠπίου* (cf. Th. 997 in 3) + *ψ* 338 (*ἐς Φαίηκας*) other instances: *η* 214 (*οἰζύν, ἄλγεσιν*) *καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,* ' *ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι -ησα* (cf. *ζ* 175 etc. above) = *ξ* 198 (*κῆδεα*), cf. *μ* 190 etc. in 2 b and *ψ* 307 below *μ* 259 (*οἰκτιστον*) *πάντων ὅσσ' ἐ-ησα πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων* (cf. *ξ* 362) *ψ* 307 *ὅσα κῆδε' ἔθηκεν* ' *ἀνθρώποις ὅσα τ' αὐτὸς οἰζύσας ἐ-ησε,* ' *πάντ' ἔλεγε* (cf. *ξ* 198 above) **5** over children **5 a** *toil, struggle I* 492 *ὣς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πόλλ' ἐ-ησα,* ' *τὰ φρονέων, ὅ μοι οὔ τι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον,* 'educating' (cf. *Ψ* 607 etc. in 2 a, here *ἔπαθον* emptier) **5 b** *suffer*: *π* 19 (like a father greets his son returning in the tenth year) *μοῦνον τηλύγετον, τῷ ἔπ' ἄλγεα πολλὰ -ήσῃ* (cf. *β* 343 etc. in 4) W. Beck

μόγις [3ⁱ, 2°] **E** w. *μόγος*, see Solmsen, Beitr. 169 ff., Schwyzer I 620, also Chantraine, Dict. 708, Humbert, REG 82, 1969, 199

B adv. *with (considerable) difficulty, just barely*; in MSS

often replaced by *μόλις* (cf. Index Hippocraticus s.v. *μόγις*) *I* 355 *ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν* *Φ* 417 *τὸν δ' ἄγε χειρὸς ἑλοῦσα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη* ' *πυκνὰ μάλα στενάχοντα· μόγις δ'* (v.l. *μόλις*) *ἐσαγείρετο θυμόν* *X* 412 *λαοὶ μέν ῥα γέροντα μόγις* (pars codicum, *μόλις* cet.) *ἔχον ἀσχαλόωντα,* ' *ἐξελθεῖν μεμαῶτα πυλάων* *γ* 119 (for nine years we contrived) *παντοίοισι δόλοισι, μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων* *τ* 189 (*στῆσε*) *ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι, μόγις* (v.l., *μόλις* vulg.) *δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας* 4 8

W. Beck

μόγ(ος) [1ⁱ] **E** w. *μέγας*, see Meier-Brügger, Gl. 70, 1992, 134s. – Deriv. *μογέω, -ις, -οστόκος* **Σχ** sch. D *Δ* 27 *-ῳ· ταλαπωρίᾳ, καμάτῳ* **B** *hard effort*: metr. equivalent to *πόνος* W d f l d.: see *κάματος*, F. Mawet, Douleur 380 *Δ* 27 *πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον ἠδ' ἀτέλεστον,* ' *ἰδρῶ θ' ὃν ἵδρωσα -ῳ, καμέτην δέ μοι ἵπποι* (cf. *ω* 388: *μογέω* B 1) 12 16

W. Beck

μογοστόκος [3ⁱ, 2ʰ] **Σχ** sch. D *Λ* 270: *-οι· αἱ τοὺς μόγους κουφίζουσαι τῶν τικτουσῶν,* *Π* 187: *-ος· μογοῦσα καὶ πονουμένη περὶ τοὺς τόκους οἷον λοχεύτρια,* *T* 103: *-ος· ἡ περὶ τὰς τίκτουσας κοπιῶσα ἢ ἡ τοὺς μόγους ἐπικουφίζουσα τῶν τικτουσῶν,* sch. Erbse *Λ* 270 c: *-οι· αἱ ἐπὶ τῶν μόγις τικτουσῶν τεταγμέναι, ὡς ξένιος Ζεὺς ὁ ἐπὶ τῶν ξένων,* on accent: *Λ* 270 b (Arist.) 20 24

B epith. of *Εἰλείθυια(ι)* (q.v.) app. meaning *who induces birth* (see Càssola on h. Ap. 97. 115); acc. to most authorities a conjunct w. *μογοσ-* < **μογ-ονς* acc. pl., Risch § 80 a; Bechtel, Lexil. 228 infers that *μ.* (or its models) must be very old. The lit. meaning will then be *who gives birth to labor* (*of childbirth*); perh., then, cult-name w. intent of identifying Eileithyia w. the woman giving birth, cf. Hoekstra, Modifications 132, Shipp, Studies 37 **1** where *Εἰλ.* agent at birth *Π* 167 *τόν γε -ος* ⟨*Εἰλείθυια*⟩ ' *ἐξάγαγε πρὸ φόωσδε* *T* 103 *σήμερον ἄνδρα φόωσδε -ος* ⟨ ⟩ ' *ἐκφανεῖ* **2** initiating birth h. Ap. 97 (91 f.: *Λητὼ δ' ἐννῆμάρ τε καὶ ἐννέα νύκτας ἀέλπτοις* ' *ὠδίνεσσι πέπαρτο) μούνη δ' οὐκ ἐπέπυστο -ος* ⟨ ⟩ 115 *εὖτ' ἐπὶ Δήλου ἔβαινε -ος* (*μονοστόκος, μογοστόλος* vv.ll.) ⟨ ⟩, ' *τὴν τότε δὴ τόκος εἷλε, μενοίνησεν δὲ τεκέσθαι* (schema etymol.) **3** pl., sending pangs *Λ* 270 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα,* ' *δριμύ, τό τε προΐεισι -οι* ⟨ ⟩*ι* (*-ος ειλ*[v.l.), ' *Ἥρης θυγατέρες πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι,* contrast 2 above 28 32 36 40 44

W. Beck

μογοστόλος v.l. h. Ap. 115, s. *-τόκος* 48

μόθος [5ⁱ, 1ᴴ, 1ʰ] **Σχ** sch. D *H* 117/*Φ* 310: *μάχης/ν* **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 158

B *Kampf*(*getümmel* außer *H* 117, vgl. [außer 1ʰ metr. gleichw.] *κλόνος*), *H* 117 Gen., sonst Akk. (4× abh. von *κατά*, 2× m. abh. Gen. Pl.); bes. in Hektor (3ⁱ) - Aias (jeweils in Vbd. m. *ἐπαΐξαι*⁺) - Kontext, außer *Σ* 159 nur in dir. R. (3ⁱ, ähnl. 1ʰ) od. Exk. *H* 117 *εἴ περ ἀδειής τ' ἐστὶ* (sc. and. Hektor-Gegner als Men.) *καὶ εἰ -ου ἔστ' ἀκόρητος* (s.d.), ' *φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσι* ' *δηΐου ἐκ πολέμου* (sc. Zweikampf) *καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος* (s.d. II Sp. 269, 35 ff. [: 47 ff.]), vgl. *N* (635.) 639 (Men.-Rede!) 240 (*οἶδα νωμῆσαι βῶν*) *οἶδα δ'* ⟨*ἐπαΐξα*⟩*ι -ον ἵππων* (*οἶδα δ' ἐνὶ σταδίῃ κτλ.*) kontrast. (metr. gleichw.) *Y* 326 *Σ* 159 *ἄλλοτ'* ⟨ ⟩*σκε* ⟨*κατὰ -ον*⟩, *ἄλλοτε δ' αὖτε* ' *στάσκε,* vgl. (metr. gleichw.) *Π* 713 *Φ* 310 (*τάχα ἄστυ*) *ἐκπέρσει* (Ach.), *Τρῶες δὲ* ⟨ ⟩ *οὐ μενέουσιν* Sc. 158 (*Κὴρ ἄλλον ζωὸν ἔχουσα*) *ἄλλον τεθνηῶτα* ⟨ ⟩ *ἕλκε ποδοῖιν* (vgl. V. 257) = *Σ* 537, vgl. *Λ* 259, *N* 383 ≅ *P* 289, (metr. gleichw.) *Φ* 422 h. 8, 17 (laß friedl. leben) *δυσμενέων προφυγόντα -ον κῆράς τε,* vgl. *B* 401, kontrast. *θ* 216 f. W o r t f.: *ἀϋτή* B 1 f, *δηϊοτής, ἰῶκα/ή, ἰωχμός, κλόνος, μάχη, μῶλος, ὅμαδος, ὅμιλος, πόλεμος, πόνος* (*N* 239), *ὑσμίνη, φύλοπις* 52 56 60 64 68 72

G je 2× in *H* (dazu Kirk, in: 'Homer' ed. Fenik 28) u. *Σ*

R. Führer

μοῖρα, M. [48ⁱ, 60ᵉ, 17ᴴ, 6ʰ, 5ᶜ] **E** < **smor -ja*, nom. act. u. rei actae zu *μείρομαι*. – A b l.: *διαμοιράομαι, μοιρηγενές* **F** *μοῖρ(α)* 54, *-ης* 2ᶜ, *-ῃ* 4, *-αν* 61; *-αι* 3, *-άων* 1ⁱ, *-έων* 1ᴵᴵ, *-ας* 10

M **1** eins. **1 a** Stamm im longum [⏑̄] *μοῖρ' ὁλοή* *Φ* 83, *β* 100 = *γ* 238 = *τ* 145 = *ω* 135. 29; *μοῖρ'* *Π* 434 [⏑̆] *μοῖρ' ἐδάμασσε* *Σ* 119, *χ* 413; *μοῖρ' ὁλοή* *Π* 849 [⏑̆] *μοῖρ'* *ρ* 326 [⏑̆] (*ὁλοιὴ /κατὰ*) *μοῖρ' ἐπέδησε(ν)* *Δ* 517, *X* 5, *λ* 292 **1 b** Stamm in den brevia ⏑̆[-] *οἱ* ⟨*μοῖρ' ἐστί*⟩ *ε* 41 ≅ 114 ≅ *ι* 532 ⏑̆[-] *τοι* ⟨ ⟩ *ε* 345 **2** zweis. **2 a** Stamm im longum **2 a α** Schema [-⏑̆]: [⏑̄⏑̆] *-αν ρ* 335, Th. 204. 413 [⏑̄⏑̆] *-α I* 318 [⏑̄⏑̆] *-α H* 52 ≅ *δ* 475ⁱⁿ., *M* 116, *N* 602, *O* 117, *P* 421, *T* 87, *Ψ* 80, *γ* 269 ≅ h. Ven. 269ⁱⁿ.; *κατὰ /παρὰ -αν T* 256, *o* 170 = 203ⁱⁿ., *π* 385, *ρ* 580/*ξ* 509; (*τριτάτην μέν*) *-αν* (*ἐδάσσατο*) Th. 520, h. Cer. 446 = 464 suppl.; *-αν Δ* 170 [⏑̄⏑̆] *θάνατος καὶ* ⟨*-α κραταιή*⟩, *E* 83 = *Π* 334 = *Y* 477 = Il. parv. fr. 20, 5 p. 59 Dav., *Π* 853 = *Ω* 132, *Φ* 110; ⟨ ⟩ *E* 629, *T* 410, *Ω* 209, Hes. fr. 212 b, 1; (*θάνατος καὶ*) *-α τέτυκται /κιχάνει Γ* 101, *Σ* 120, Op. 745/*P* 478 = 672 = *X* 436. 303; (*φόνος καὶ*) *-α γένοντο*⁺ *φ* 24, Th. 607 (*τριτάτῃ δ' ἔτι*) *-α* (*δέδασται*) *K* 253 ≅ Th. 789ᵉˣ., h. Ap. 238; Vok./*ἐπεὶ /ἔπος /οὐ* ⟨*κατὰ -αν*⟩ *ἔειπες*⁺ *A* 286 = *Θ* 146 = *Ω* 379 ≅ *K* 169 = *Ψ* 626 = *σ* 170 ≅ *δ* 266 ≅ *υ* 37 = *ν* 385ᵉˣ. ≅ *χ* 486/*I* 59. ≅ *η* 227ᵉˣ. = *ν* 48/*O* 206 ≅ *ϑ* 141 ≅ *ϑ* 397ᵉˣ. = *φ* 278ᵉˣ./*β* 251; *ἐπεὶ οὐ* ⟨ ⟩ *ἔρεξας ι* 352; *-αν ἔχουσιν*⁺ *Π* 68, *υ* 171, Th. 348; *-αν ἔθηκεν*⁺ *λ* 560, *τ* 592; *-αν* h. Merc. 428 [⏑̄×] *-α E* 613, Hes. fr. 35, 4; (*κατὰ*) *-αν δ* 97, Op. 765; (*τριτάτῃ ἐνὶ*) *-ῃ O* 195, *ξ* 448; (*δάσσαντό τε*⁺) *-ας o* 140, *τ* 423 ≅ Th. 544ᵉˣ., h. Merc. 128 **2 a β** Schema [- -]: [⏑̄-] *-αν Z* 488, *λ* 534, *υ* 76. 293, Pan. fr. 13 I, 2 p. 121 Dav.; *-αι* Epim. fr. 19, 2 Diels; *-ας* (*δασσάμενοι*) *γ* 66 = *υ* 280, Th. 904 [⏑̄-] *-έων* Hes. fr. 275, 1 (vgl. dreis. *-άων* in 3) **2 b** Stamm in den brevia [-⏑̆] *ἐν -ῃ T* 186; *-ας* Th. 217 [-⏑̆] *-ης* Pan. fr. 13 I, 7 p. 122 Dav.; *ἐν -ῃ χ* 54; (*πάντα*) *κατὰ /ὑπὲρ -αν Π* 367, *γ* 457 = *δ* 783ⁱⁿ. = *ϑ* 54 = *ι* 245ⁱⁿ. = 309 = 342/*Y* 336; *-αν* Hes. fr. 275, 1; *-αι Ω* 49, Hes. fr. 249; *-ας ϑ* 470 [-⏑̆] *τριτάτης -ης* Pan. fr. 13 I, 12 p. 122 Dav.; (...*ων*) *-αν* + Verb *ρ* 258 = *υ* 281ᵉˣ., Hes. fr. 257, 5; ...*ων -ας γ* 40 ≅ *υ* 260 [-⏑̆] *ταῦτα /πάντα κατὰ -αν κατέλεξα*⁺ *γ* 331, *ϑ* 496/*κ* 16 ≅ *μ* 35 **3** dreis. [⏑̆-⏑̆] *-άων K* 253 (vgl. Syniz. *-έων* in 2 a β) – Längg. vor *μ.* (in 2 b: *κατὰ -αν*), vgl. Chantraine, Gr. h. I 176

Σχ sch. D *Γ* 101: *θάνατος καὶ -α τέτυκται· ... θανεῖν εἵμαρται,* *Δ* 170: *-αν· τὴν πεπρωμένην,* *A* 286 u.ö. (*κατὰ -αν*), *T* 186 (*ἐν -ῃ*): *κατὰ τὸ προσῆκον. κατὰ τὸ πρέπον*

L Allg. (*μ.*, Zeus u. die Götter): C. Fr. v. Nägelsbach, Hom. Theologie, Nürnberg³ 1884, 116 ff.; E. Eberhard, Das Schicksal als poet. Idee bei Hom., Paderborn 1923; E. Leitzke, Moira u. Gottheit im alten griech. Epos, Göttingen 1930; Wilamowitz, ²GlH 353 ff.; Krause, Gl. 25, 1937, 143 ff.; ders., WSt 64, 1949, 10 ff. (Zeus u. M.); W. Ch. Greene, Moira, Fate, Good and Evil in Gr. Thought, Harvard (Mass.) 1948; Chantraine, Entretiens Hardt 1, 1952, 69 ff.; Onians, Origins 378 ff.; Nilsson, GrR I 361 ff.; Pötscher, WSt 73, 1960, 5 ff.; Ramat, SIFC 32, 1960, 215 ff.; Soejima, JCS 8, 1960, 20 ff.; Verdenius, Mn. 17, 1964, 279; Dietrich, Death (bes.) 194 ff.; rez. von Combellack, CPh 62, 1967, 221; G. di Mauro Battilana, *μ.* e *αἶσα* in Omero (Univ. Trieste, Fac. di Lettere), Roma 1985; Erbse, Götter 273 ff.; *κατὰ -αν* u.a. (B 3): Luther, Wahrh. u. Lüge 67 ff.; Long, JHS 90, 1970, 121 ff.; Adkins, JHS 91, 1971, 8 ff.; ders., JHS 92, 1972, 1 ff.; Parry, Blameless Aeg. 107 f. (bes. zu *ϑ* 496 ff.); J. P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée gr. archaïque, T. 1, Paris 1976, 196 ff.; S. Matthews, The Expression hyper moiran in Hom., Diss. Harvard Univ. 1976; Mawet, Douleur 146 ff.; Finkelberg, CPh 82, 1987, 137 f.; zur Genealogie (B 5): Solmsen, Hes. and Aesch., Cornell Univ. 1949, 36; zu Pan. fr. 13 (s. B 1 Ende): Matthews z.St.; K. Vierneisel, B. Kaeser (Hrsg.), Kunst der Schale, Katalog Antikensammlg. München 1990, 219 ff. m. Lit. zum Symposion (dazu noch Latacz, in: Kullmann/Reichel, Mündlichkeit 227 ff.); s.a. *θεός, μόρος, μόρσιμος* L

B einers. (1.2 b: nom. rei actae) *Los, Anteil*, der jem.m/einer Sache zugeteilt wird: *Portion* von Beute, Fleisch, (*Π*68) Stück Land, Teil der Welt als Machtbereich eines Gottes, (*K*253+) Zeitabschnitt; andrers. (2 a: nom. act.) *Zuteilung*, meist als zuteilende Macht (Begrenzg. des Lebens): *Schicksal, Verhängnis* (oft nb./i. S. v. *Tod*; *O*117 von Ares; aγ: göttl. Lenkung); (3) normativ (adv. *κατὰ -αν* u.ä.): *im richtigen Maß, angemessen*; (5) genealog. als Pers., Zeustöchter: die drei *Moiren* (Schicksalsgöttinnen); in 2 meist als Subj. ('Agens'): Ordnungsprinzip (s. Chantraine L) nb. den Göttern (wobei dass. Geschehen *θεός, μ.* od. *Ζεύς* zugeschrieben werden kann, z.B.: *Φ*47. 82f., *Π*844. 849); oft auch von den Göttern verwirklicht (s. 2 c; *μ. θεῶν, θεοῦ* in 2aγ; nb. GN in 2aβ; Verhinderg. von Geschehen *ὑπὲρ -αν Y*336 in 3, vgl. *ὑπὲρ μόρον* u.a.); oft unentscheidbar, ob *μ.* od. *M.* zu schreiben; Überg. zu(r) Lebensende u. Charakter bestimmenden ('spinnenden') Geburts- u. Schicksalsgöttin/nen deutl. *Ω*209 (*γιγνομένῳ ἐπένησε*!). 49 (Pl.; s. 2aδ); gg. Nilssons These einer „unter unseren Augen entstehenden Personifizierg." (sc. vom 'Anteil' zur 'Göttin, die den Anteil gibt') Verdenius: nom. act. *distribution, allocation* > *thing allocated*; Pötscher: *μ.* wird immer schon als göttl. Macht erlebt (s. L, wo weiteres zum Verh. von Göttern u. *μ.*). – Wortf.: *αἶσα* (altertüml., später selten u. poet.); (zu 1:) *μέρος, δαίς, δαιτρόν, δασμός, κλῆρος, γέρας, δῶρον, τιμή*, dazu s. Verben s.v. *δατέομαι* (Wortf.), *τιμάω, τίω* (*M*310, *Θ*161 + Instr.); (2:) *θάνατος, κήρ/K.* (s. dd. weitere), *μόρος, μόρσιμον /αἴσιμον ἦμαρ, οἶτος, ὄλεθρος, πότμος; τέλος θανάτοιο*, s.a. *ἀνάγκη*, 28 *ἄτη*, (2aγ:) (*Διὸς*) *βουλή*; (2 b:) *αἶσά /αἴσιμόν /θέσφατόν /μόρ(σ)ιμόν ἐστι, εἵμαρτο* (s. *μείρομαι*), *πέπρωται* (*πεπρωμένον ἐστί*), *δίκη /θέμις ἐστί* m. Wortf.; (3:) *κατ'/ ὑπὲρ αἶσαν, ὑπὲρ μόρον, κατὰ μέρος*, (*οὐ*) *κατὰ κόσμον*, 32 *ἔοικα* (B I 3; s. dd.), *πρὸς/σὺν δαίμονα/ι* (*Λ*792, *P*98+), *σὺν /ὑπὲρ θεῷ /όν* (*I*49, *P*327), *εὖ*; (4:) *νέμεσις, ποινή, τίσις*; Opp. *ἀμμορίη* (*υ* 76, s. 2a) Disposition **1** *Los*: *(An)teil, Portion* **2** *Los, Zuteilung*: *Schicksal, Verhängnis* 36 **2a** als Subjekt (meist Agens) **2aα** *μ.* befällt jem.n **2aβ** *μ.* paratakt. nb. GN **2aγ** *μ. θεῶν* **2aδ** expl. Göttin-(nen) **2aε** präp. **2b** unpers. *μοῖρ' (ἐστί)* **2c** als Akk.-Obj. **3** präp. Ausdr. *κατὰ, παρὰ, ὑπὲρ -αν, ἐν -η* 4 40 bes. Stt. (*υ* 171, Th. 607, Op. 745) **5** Pers. in Genealogie

1 *Los*: *(An)teil, Portion*; *Anteil* an Beute (dir. R.): *I 318 (Ach.:) „ἴση -α μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι· ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ (κακὸς καὶ ἐσθλός)"*, vgl. *A*166ff. (*δασμός, γέρας μεῖζον*) u.s. Combellack (L) *λ*534 (Od.: „nach Zerstörg. Troias) *-αν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων"* Stück Land, Raum: *Π*68 (Ach.: „bedrängte Gr.) *ῥηγμῖνι θαλάσσης · κεκλίαται, χώρης ὀλίγην ἔτι -αν ἔχοντες"*, vgl. *Landlos* 48 Gastgeschenke: Hes. fr. 257, 5 *δέξατο καὶ κτεάνων -αν πόρεν ὡς ἐπιεικές* Fleischportion(en [Sg. u. Pl.] für die Gäste beim Mahl): *ξ*448 (433, Eum. *αἴσιμα ἤδη, πάντα* [Fleisch] *διεμοιρᾶτο δαΐζων, νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα γέραιρεν* 52 *ὑός) ὁ δ' ἕζετο ἦ παρὰ -η ρ*258 *τῷ* (Melanthios) *πάρα μὲν κρειῶν ⌞-αν θέσαν οἳ πονέοντο⌟* 335 (dem Eum.) *κῆρυξ · -αν ἑλὼν ἐτίθει υ*281 (dem Od.) ⌞ ⌟ *· ἴσην, ὡς αὐτοί περ* (Freier) *ἐλάγχανον* 293 (Freier:) *„-αν μὲν δὴ* 56 *ξεῖνος ἔχει πάλαι, ὡς ἐπέοικεν, · ἴσην (ξείνιον") γ*66 (*ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ') καὶ ἐρύσαντο, · -ας δασσάμενοι δαίνυντ'* = *υ*280 Th. 544 (Zeus zu Prom.:) *„ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαο -ας"* (sc. *σάρκας* u. *ὀστέα*) *θ*470 *-ας τ' ἔνεμον* 60 *κερόωντό τε οἶνον* (Diener bei Alkin.) *o*140 (*πὰρ*) *κρέα δαίετο καὶ νέμε -ας* (sc. *θεράπων* des Men.) *γ*40 *δῶκε δ' ἄρα* (Peisistr.) *σπλάγχνων -ας, ἐν δ' οἶνον ἔχευε* ≅ *υ*260 ([*-αν* v.l.] Tel. dem Od.) (mit Zahl, s.u.:) h. Merc. 128 64 (*Ἑρμῆς εἰρύσατο πίονα ἔργα*) *καὶ ἔσχισε δώδεκα -ας · κληροπαλεῖς· τέλεον δὲ γέρας προσέθηκεν ἑκάστῃ* (vgl. 122 *νῶτα γεράσμια*) Kult der zwölf Götter (s. Càssola z.St., vgl. *ξ*434 *ἔπταχα διεμοιρᾶτο*, Pan. fr. 13 I, 2) *Anteil* (an der 68 Welt: Macht-, Wirkungs-, Zuständigkeits-)*Bereich* ('*Ressort*'), der einem Gott zugefallen ist (1[1] [dir. R.], sonst Th.): *O*195 (Pos.:) *„καὶ κρατερός περ ἐὼν* (Zeus) *μενέτω τριτάτῃ ἐνὶ -η"* (189 *τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς,* 72 *ἔλαχον παλλομένων*, sc. *γαῖαν, ζόφον, οὐρανόν*), vgl. *Erbteil, Landlos* (mit Zahl, s.u.) Th. 204 (Aphr.) *ταύτην δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει ἠδὲ λέλογχε · -αν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ... θεοῖσι, · παρθενίους τ' ὀάρους μειδήματά τ'* 413 (*Ἑκάτην Ζεὺς*) *τίμησε, πόρεν δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα, · -αν ἔχειν γαίης τε καὶ ... θαλάσσης* 520 *Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης · (2 Vv.) · ταύτην γάρ οἱ -αν ἐδάσσατο ... Ζεύς* 348 (Tethys-Töchter *ἄνδρας κουρίζουσι*) *ταύτην δὲ Διὸς πάρα -αν ἔχουσι* h. Merc. 428 (Götter) *ὡς τὰ πρῶτα γένοντο καὶ ὡς λάχε -αν ἕκαστος*, s. *λαγχάνω* (B1bβaa) 'als Anteil erlosen' m. Dat. (Ntr.) der Sache: *τ*592 (Pen. zu Od.: „unmögl. *ἀύπνους ἔμμεναι αἰέν*) *ἐπὶ γάρ τοι ἑκάστῳ -αν ἔθηκαν · ἀθάνατοι θνητοῖσιν"* (vgl. 2 c) *jedem Ding seinen Anteil* (hier svw. *seine Zeit*), *just portion* (s. Stanford z.St.) | mit (Ordnungs)zahl (s.o. *O*195, h. Merc. 128); Besitz: *δ*97 (Men.:) *„ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι -αν · ναίειν"* zeitl.: *K*253 (bis) *„παροίχωκεν δὲ πλέων νὺξ · τῶν δύο -άων, τριτάτη δ' ἔτι -α λέλειπται"*, s. Wackernagel, Synt. II 135f.; vgl. Dreiteilg. des Tages (*Φ* 111, s.v. *ἠώς* B1aβ) h. Cer. 446 (Perseph.) *τὴν τριτάτην μὲν -αν ὑπὸ ζόφον ... · τὰς δὲ δύω παρὰ μητρί* (sc. des Jahres) = 464 suppl. Weinportion beim Symposion (s. L): Pan. fr. 13 I, 2 p. 121 Dav. *πρώτην μὲν Χάριτές τ' ἔλαχον καὶ ... Ὧραι · -αν καὶ Διόνυσος* fr. 13 I, 7 *ἀλλ' ὅτε τις -ης τριτάτης πρὸς μέτρον ἐλαύνοι · πίνων ἀβλεμέως* fr. 13 I, 12 *δείδια γὰρ τριτάτης -ης* (*οἴνου πινομένης*) 1/10 zu 9/10: Th. 789 (Styx ist) *Ὠκεανοῖο κέρας, δεκάτῃ δ' ἐπὶ -α δέδασται · ἐννέα μὲν* (sc. *-ας*, s. West z.St.) *περὶ γῆν τε καὶ ... νῶτα θαλάσσης* (*εἰς ἅλα πίπτει*, s. 792 ci. in D) Hes. fr. 275, 1 (bis) (bei der Liebe) *οἴην μὲν -αν δέκα -έων* (corr., *-ῶν* cod., *-άων* Eust.) *τέρπεται ἀνήρ* (sc. ggüber der Frau) **2** *Zuteilung, Los*: *Schicksal, Verhängnis*, meist i. S. v. *Tod*, (aγ) *göttl. Lenkung* **2a** *μ.* (Sg.; 2× in aδ Pl.) als Subj., meist Agens, (*φ*24 in 2aε) präd. **2aα** befällt jem.n (meist Krieger; Laertes, Hund Argos, Baumnymphen); *μ.* blockiert jem.n, führt ihn in den Untergang (*πέδησε, ἤγε, ὤρσε, ἔθηκε*; 4× dir. R.): *Δ*517 *Διώρεα ⌞μοῖρ' ἐπέδησε⌟ (-α πέδ.* Arist., cf. *λ*292 in aγ)· *· χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο X*5 *Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὁλοιῇ ⌞ ⌟ E*613 *ἀλλά ἑ -α · ἦγ' ἐπικουρήσοντα* 629 (den Tlep.) *ὤρσεν ἐπ' ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι -α κραταιή Φ*83 (Lykaon zu Ach.:) *„νῦν αὖ με τεῇς ἐν χερσὶν ἔθηκε · -ρ' ὀλοή (ἀπεχθέσθαι Διί, ὅς με σοὶ αὖτις δῶκε"*, 47 *θεὸς ἔμβαλεν*) steht jem.m bevor: *Σ*120 (Ach. zu Thetis: *„κῆρα, -α καὶ χόλος Ἥρης* [s. in 2aβ]) *εἰ δή μοι ὁμοίη* (sc. das allen gemeinsame; od.: wie Her.) *-α τέτυκται, · κείσομ' ἐπεί κε θάνω" ω*29 (Ach. zu Ag.:) *„καὶ σοὶ πρῶϊ παραστήσεσθαι ἔμελλε · -ρ' ὀλοή, τὴν οὔ τις ἀλεύεται ὅς κε γένηται (θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν")* umhüllt, ereilt: *M*116 *μιν -α δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν · ἔγχεϊ Ἰδομενῆος X*303 (Hektor:) *„νῦν αὐτέ με -α κιχάνει"* Hes. fr. 212 b, 1]..*ετο -α κρατα[ι]ῇ* ‖ *θάνατος καὶ μ.* (*τέτυκται, κιχάνει, ἔλλαβε, παρέστηκεν*; 7× dir. R.; vgl. Begr.paare *θάνατόν τε μόρον τε* am VE, *θάνατον καὶ πότμον /κῆρα*): *Γ*101 *„ἡμέων δ'* (Men. u. Paris) *ὀπποτέρῳ ⌞θάνατος καὶ -α⌟ τέτυκται, · τεθναίη" P*478 *„νῦν αὖ ⌞ ⌟ κιχάνει"* = 672 = *X*436 *E*83 *τὸν δὲ κατ' ὄσσε · ἔλλαβε πορφύρεος ⌞ ⌟ κραταιή* = *Π*334 = *Y*477 = Il. parv. fr. 20, 5 p. 59 Dav. (*τὸν δὲ πεσόντα*) *Π*853 (Patr. zu Hektor:) *„ἄγχι παρέστηκεν ⌞ ⌟ κραταιή, · χερσὶ δαμέντ' Ἀχιλῆος"* = *Ω*132 (Thetis zu Ach.) *Φ*110 (Ach.: *„πατρὸς δ' εἶμ' ἀγαθοῖο, θεὰ μήτηρ) ἀλλ' ἔπι τοι καὶ ἐμοὶ ⌞ ⌟ κραταιή"* ‖ *μ. ... θανάτοιο (ἄγε* + *δαμῆναι, καθέλῃσι, ἔλαβεν, παρεστήκῃ*; 4× dir. R.), vgl. *μ. βιότοιο* (*Δ*170 in 2 c), *αἴσῃ /κῆρες /τέλος θανάτοιο* (s.d.): *N*602 *τὸν δ' ἄγε -α κακὴ θανάτοιο τέλοσδε, · σοί, Μενέλαε, δαμῆναι γ*238 (Ath. zu Tel.:) *„θάνατον μὲν ὁμοίϊον οὐδὲ θεοί περ · καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὀππότε κεν δὴ · ⌞-ρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο⌟" β*100 *„ταφήϊον εἰς ὅτε κέν μιν* (Laertes) *· ⌞ ⌟"* = *τ*145 = *ω*135 *ρ*326 *Ἄργον δ' αὖ κατὰ -ρ' ἔλαβεν μέλανος θανάτοιο* Hes. fr. 35, 4 *ἀλλ' ὅτε δὴ θανάτο]ιο Π[ε]ρικλύμενον λάβε -α* h. Ven. 269 *ἀλλ' ὅτε κεν δὴ -α παρεστήκῃ θανάτοιο, · ἀζάνεται*

(*δένδρεα*) **2 a β** *μ.* (paratakt. nb. GN) u. ein Gott (dir. R.); *ἔκτανεν, ἐδάμασσε*: *Π* 849 (Patr. zu Hektor:) „*ἀλλά με -ρ' ὁλοὴ καὶ Λητοῖς ἔκτανεν υἱός,* ' *ἀνδρῶν δ' Εὔφορβος* (*σὺ δὲ τρίτος* [vgl. *μ.* + Zahl in 1], 844f. *Ζεὺς καὶ Ἀπ.*") 4 ≅ Hes. fr. 280, 2 suppl. (in D) *Σ* 119 (Ach. zu Thetis: „nicht Her. *φύγε κῆρα*) *ἀλλά ἑ -ρ' ἐδάμασσε* (*-α δάμ.* v.l.) *καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης* (*εἴ μοι ὁμοίη -α*", s. in 2 a α) sind schuld: *T* 87 (Ag.:) „*ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,* ' *ἀλλὰ Ζεὺς καὶ -α καὶ ἠεροφοῖτις Ἐρινύς*" 410 (Pferd Xanthos zu 8 Ach.:) „*οὐδέ τοι ἡμεῖς* ' *αἴτιοι, ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ -α κραταιή*" **2 a γ** *μ. θεῶν, θεοῦ* (Gen. auct.) *göttl. Zuteilung, von Gott zugeteiltes Verhängnis* (vgl. *βουλή*); (*ἐ*)*πέδησε* (+ 12 *δαμῆναι*), *ἐδάμασσε* (2× dir. R.): *γ* 269 „*ἀλλ' ὅτε δή μιν* (Ag.) *-α θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι*" *λ* 292 *χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ -ρ' ἐπέδησε* (*-α πέδ.* v.l., sic Allen, cf. *Δ* 517+ in a α), ' *δεσμοί τ' ἀργαλέοι καὶ βουκόλοι,* sc. den Melampus, die 16 Rinder zu gewinnen *χ* 413 „*τούσδε δὲ* (Freier) *-ρ' ἐδάμασσε θεῶν καὶ σχέτλια ἔργα*" behütet (sc. *δίφρον*): h. Ap. 238 *δίφρον δὲ θεοῦ* (sc. Ap.s) *τότε -α φυλάσσει* **2 a δ** expl. Göttin(nen), Sg. u. Pl.: bestimmen das Schicksal (= die Le- 20 benszeit), den 'Charakter' der Menschen (vgl. *κλῶθες η* 197, *ἐπικλώθω*; s.u. 5), dir. R. *Ω* 209 (Hekabe: „*κλαίωμεν,* sc. *Ἕκτορα*) *τῷ δ' ὥς ποθι -α κραταιὴ* ' *γιγνομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτή* (*κύνας ἆσαι*") 49 (Ap.:) „*τλητὸν* 24 *γὰρ -αι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισιν* (Ach. aber ...", vgl. *σ* 134ff.), Pl. entspr. der Vielzahl der Menschen; von einem: Hes. fr. 249 *αἰ -αί σε πονηρότατον καὶ ἄριστον* **2 a ε** prād. *φ* 24 *αἴ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ -α γένοντο* (sc. 28 Pferde dem Iphitos, durch Her.), vgl. *θάνατος καὶ -α* (in 2 a α) **2 b** unpers. Ausdr. *μοῖρ'* (*ἐστί*) + Inf., außer *P* 421 mit Dat. d. Pers. (*O* 117 e. Gott) *es ist jem.s Teil: Los, Schicksal, daß er* ..., dir. R. *O* 117 (Ares:) „*εἴ πέρ μοι καὶ* 32 *-α Διὸς πληγέντι κεραυνῷ* ' *κεῖσθαι ὁμοῦ νεκύεσσι*" *Π* 434 (Zeus:) „*ὦ μοι ἐγών, ὅ τέ μοι Σαρπηδόνα* ... ' *-ρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο* ... *δαμῆναι*" (erwägt Rettg.; Hera: „*ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι;* denn Sarp. *θνητός,* 36 *πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ*") *P* 421 „*εἰ καὶ -α παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι*" *Ψ* 80 (Patr. zu Ach.:) „*καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ -α* (*ἀπολέσθαι*") *ε* 345 (Ino:) „*γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι* (Od.) *-ρ' ἐστὶν ἀλύξαι*" *ι* 532 (Polyphem zu Pos.: „*δὸς μὴ Ὀδ. οἴκαδ' ἱκέσθαι*) *ἀλλ' εἴ οἱ -ρ' ἐστὶ* (*καὶ -α* v.l. ant.) ⟨*φίλους ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι*⟩ ' *οἶκον*" ≅ *ε* 41 (*ὡς γάρ*) ≅ 114 (*ἀλλ' ἔτι*) neg.: *δ* 475 „*οὐ γάρ τοι* (Men.) *πρὶν -α* ⟨ ⟩" *H* 52 (Helenos rät Hektor zum Zweikampf:) „*οὐ γάρ πώ τοι* 44 *-α θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν* (*ὅπ' ἄκουσα θεῶν*") **2 c** als Akk. Obj. (dir. R.); (*keiner kann*) *seinem/dem Schicksal entrinnen*: *Z* 488 (Hektor: „niemand wird mich *ὑπὲρ αἶσαν* töten) *-αν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,* ' 48 *οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται*" erfüllen: *Δ* 170 (Ag. zu Men.: „*ἄχος*) *αἴ κε θάνῃς καὶ -αν ἀναπλήσῃς βιότοιο*" (vulg., sic van der Valk, Researches II 611; van Thiel; *πότμον* Arist., rec. Allen, cf. 263), vgl. *μ.* 52 *θανάτοιο* (in 2 a α) Zeus, Götter geben, kennen (vgl. *τ* 592 in 1): *λ* 560 (Od. zu Aias: „Trauer um dich u. Ach., *αἴτιος Ζεύς, ἔχθαιρε*) *τεὶν δ' ἐπὶ -αν ἔθηκεν*" *υ* 76 (Pen.: „Zeus) *εὖ οἶδεν ἅπαντα,* ' *-άν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν* 56 *ἀνθρώπων*" *Anteil u. was nicht Anteil ist*, (Hölscher, Odyssee 314), dagg. (I s.v. *ἀμμ.*:) *Unglück* **3** präp. Ausdr. *κατὰ -αν*, (2×) *ἐν -ῃ*, (je 1×) *ὑπὲρ /παρὰ -αν* (s. L; vgl. lok. *παρὰ, ἐνὶ -ῃ* in 1, s. G) **3 a** ⟨*κατὰ μοῖραν*⟩ *im richtigen Maß, angemessen, alles* (*πάντα*) *in den richtigen Proportionen (nach Gebühr, wie es die Sit.*, das Prestige der Beteiligten *erfordert, wie es sein soll*): ⟨ ⟩ *ἔειπε*+ (Stamm im longum:) als Redeeinl. in Antw., captatio benevolentiae, würdigt umfassend (*πάντα*) den Rat, die Sit.einschätzg. u.ä. des Vorredners, ehe dann oft (m. *ἀλλά*) die eigene abweichende Meinung, Aufford. folgt: *A* 286 (Nestor rät Ag. u. Ach. zum Nachgeben, klärt beider Rang [*τιμή*, cf. *κῦδος*]: „Ach. zwar *κρατερός*, aber Ag. *φέρτερος*"; Ag. antw.:) „⟨*ναί δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ -αν ἔειπε*⟩ ' *ἀλλ'* (Ach. überheblich") *Θ* 146 (Nestor rät zur Flucht, da Zeus die Tr. unterstütze; darauf Diom.:) „⟨ ⟩ ' *ἀλλὰ* (fürchte Hektors Spott") 72 *Ω* 379 (Priam. zu Hermes: „du bist mein vom Gott gesandter Schutz, *αἴσιον, εἶδος ἀγητός*; darauf Hermes:) „⟨ ⟩ ' *ἀλλ'* (wohin führst du die Schätze?") ≅ *K* 169 (*φίλος, ἀλλὰ μεγάλη χρειώ*; sc. Nestor zu Diom., der über das Wecken ärgerlich war) ≅ *Ψ* 626 (*τέκος, ἀλλ' ἴθι*; sc. Nestor zu Ach., der ihm *ἄεθλον* wegen früherer Verdienste gegeben hatte) = *σ* 170 (*ἀλλ' ἴθι*, Tel. *τηλίκος*; sc. Euryn. zu Pen., die sich den Freiern zeigen u. Tel. warnen will) ≅ *δ* 266 (*γύναι, ἀλλ'*; sc. Men. zu Hel., die von Od. erz. hatte ["*ἐοικότα γὰρ κατ-αλέξω*"]) ≅ *υ* 37 (*θεά*, aber Rachewunsch; sc. Od. zu Ath., die gesagt hatte, jetzt sei er am Ziel) ≅ *χ* 486 (*ταῦτά γε, τέκνον ἐμόν* ... aber du brauchst neue Kleider [*νεμεσσητόν*]; sc. Eurykl. zu Od. nach dessen Befehl zur Reinigg.) *O* 206 (Iris rät Pos. zum Nachgeben; der antw.:) „*Ἶρι θεά, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ -αν* (*νημερτὲς* v.l.) *ἔειπες* (*αἴσιμα,* aber Ärger über Zeus, der *ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ*") ≅ *θ* 141 (*προκάλεσσαι*; sc. Phäake zu einem, der den Od. zum Wettkampf aufgefordert hatte) sonst als Antw.: *I* 59 (Diom. hatte sich gg. Ag.s Defätismus gewandt; darauf Nestor: „*οὔ τις ὀνόσσεται, πεπνυμένα βάζεις*) *ἐπεὶ κατὰ -αν ἔειπες.* ' *ἀλλ' ἄγ' (δόρπα ἑφοπλ.*") *φ* 278 (Od., nachdem die Freier das Bogenschießen beenden wollen: „*Εὐρύμ. καὶ Ἀντίν.*) *λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ -αν ἔειπε,* ' *νῦν μὲν παῦσαι τόξον* (*ἀλλ'* ... *ἐμοὶ δότε*") (neg.:) *ν* 385 (Od. zu Ath.: „ich wäre wie Ag. umgekommen) *εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεά, κατὰ -αν ἔειπες* (sc. über die Freier). ' *ἀλλ' ἄγε* (Rache") in (ep.) Erz.: *η* 227 (Phäaken nach Od.' Bitte um Geleit) *ἐκέλευον* ' *πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ -αν ἔειπεν* = *ν* 48 m. and. Verben (2× dir. R.): *ρ* 580 (Eum. zu Pen. über Od.:) „*μυθεῖται κατὰ -αν, ἅ πέρ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος,* ' *ὕβριν ἀλυσκάζων* (*ἀλλὰ* ...") Besitz aufteilen *nach Anspruch, Rang, wie es jedem zusteht* (*gerecht* i. S. v. *suum cuique*): *π* 385 (Freier:) „*κτήματ' ἔχωμεν,* ' *δασσάμενοι κατὰ -αν ἐφ' ἡμέας*" *taktvoll* eine heikle Bitte erfüllen: *ο* 203 (*συμφράσσατο,* Peisistr.) ⟨*ὅππως οἱ κατὰ -αν*⟩ *ὑποσχόμενος τελέσειεν* (sc. Tel.s Bitte, nicht durch Nestors Gastfreundsch. aufgehalten zu werden) Vogelzeichen deuten *mit angemessenem* (*richtigem*) *Verständnis antworten*: *ο* 170 (*μερμήριξε,* Men.) ⟨ ⟩ *ὑποκρίναιτο νοήσας* (relig.) richtiges Verhalten bei Opfer: *T* 256 *πάντες ἐπ' αὐτόφιν ἥατο σιγῇ* ' *Ἀργεῖοι κατὰ -αν, ἀκούοντες βασιλῆος with the silence proper for a relig. ceremony* (Combellack; dagg. *according to their rank of tribes* Dietrich [s. L]) (relig.) Termine beachten: Op. 765 *ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ κατὰ -αν* **3 b** (Endung im longum:) mit *κατέλεξας*+ (s.d. *λέγω* B II 4): einen vielteiligen Handlungsablauf (*πάντα*) *in den richtigen Proportionen, angemessen* (bzg. auf das Gewicht der Details u. den Anteil der Beteiligten) erzählen: *γ* 331 (Ath. zu Nestor, der Ag.s Ermordg. berichtet u. Besuch bei Men. geraten hatte:) „*ὦ γέρον, ἦ τοι ταῦτα* ⟨*κατὰ -αν κατ*⟩*έλεξας*" *θ* 496 (Od. zu Demod.:) „*αἴ κεν δή μοι ταῦτα* ⟨ ⟩*αλέξῃς*" (sc. Gesch. vom hölz. Pferd u. Epeios' u. Od.' Anteil daran; 489 *κατὰ κόσμον οἶτον ἀείδεις*; s. Parry L) *κ* 16 *ἐξερέεινεν ἕκαστα* (Aiolos), ' *Ἴλιον Ἀργείων τε νέας καὶ νόστον Ἀχαιῶν* ' ... *τῷ πάντα* ⟨ ⟩*έλεξα* ≅ *μ* 35 (sc. Od. der Kirke die Hadesfahrt) m. and. Verben u. zus.fassendem *πάντα*: einen rituellen, professionellen Handlgsablauf in allen Einzelheiten *sachgerecht, ordnungsgemäß* ausführen ([Opfer]tier zerlegen, Schiff fahrbereit machen, Ziegen melken): *γ* 457 *μιν* (Opferrind) *διέχευαν, ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον* ' ⟨*πάντα κατὰ -αν*⟩, *κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν* *δ* 783 (*ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ*) ⟨ ⟩ ' *ἀνά θ' ἱστία* ... *πέτασσαν* = *θ* 54 *ι* 245 *ἤμελγεν ὄϊς καὶ* ... *αἶγας,* ' ⟨ ⟩, *καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ* = 309 = 342 **3 c** neg. (3× dir. R.): *β* 251 (Freier zu Mentor, der die Ithakesier zum Widerstand angestachelt hatte:) „*σὺ δ' οὐ* ⟨*κατὰ -αν*⟩ *ἔειπες*" *θ* 397 „*ἐπεὶ οὔ τι ἔπος* ⟨ ⟩ *ἔειπεν*" (sc. Beleidigg. des Od., 158) *ι* 352 (Od. zum Kyklopen:) „*ἐπεὶ οὐ* ⟨ ⟩ *ἔρεξας*" (sc. Bruch des Gastrechts) *Π* 367 *γένετο ἰαχή τε φόβος τε,* ' *οὐδὲ* ⟨ ⟩ *πέραον πάλιν regellose* Flucht (*Hals über Kopf, überstürzt*) **3 d** *ἐν -ῃ* (dir. R.): *T* 186 (Od. rät Ag. zu Eid wegen Briseïs u. Versöhng., der antw.: „*χαίρω*) *ἐν -ῃ γὰρ πάντα διίκεο καὶ*

κατέλεξας" (182 *οὐ νεμεσσητόν*, verletzt nicht Ag.s Prestige) *χ* 54 (Eurym. zu Od.:) „*νῦν δ' ὁ μὲν* (Antin.) *ἐν -ῃ πέφαται* (*φείδεο λαῶν*, 48 *αἴτιος πάντων*") *wie er verdient hat* (*er hat sein Teil*) 3e *ὑπὲρ / παρὰ -αν* (dir. R.); Gott verhindert 4 *vorzeitigen* Tod (hält Ordng. der *μ.* aufrecht): *Υ* 336 (Pos. zu Aen.: „meide Ach.) *μὴ καὶ ὑπὲρ -αν δόμον Ἅιδος εἰσαφίκηαι*" keine *ungebührliche* (*unverschämte*) Bitte: *ξ* 509 (Eum. zu Od. nach dessen indirekter Bitte [= Mantelgesch.]: 8 „*αἶνος ἀμύμων*) *οὐδέ τί πω παρὰ -αν ἔπος νηκερδὲς ἔειπε* (*ὧν ἐπέοιχ'*") 4 bes.; mit Gen. d. Bereichs (vgl. *μ. θανάτοιο* in 2aα, *βιότοιο Δ* 170 in 2c): *υ* 171 „*οὐδ' αἰδοῦς -αν ἔχουσιν* (Freier)" *haben nicht die μ. der Scham* (Gen. 12 des Bereichs, vgl. Schadewaldt -Übers.), *haben keine S. mitbekommen, S. ist nicht ihr Teil*, dagg. Gen. part. (Ameis-H., Hampe): *haben nicht etw. von / teil an Scham* Th. 607 *ᾧ δ' αὐτε γάμου μετὰ -α γένηται wem das Los der Ehe zuteil wird* (s. West z.St.) *Sanktion*, die auf einer Verfehlg. (*ἐπ' αὐτῷ*) liegt (vgl. *νέμεσις, ποινή, τίσις*): Op. 745 *μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν ' πινόντων· ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ -α τέτυκται* (s. West z.St.) 5 Pers. in Genealogie 20 (vgl. 2aδ); zwei Abstammungen: zwei Aspekte der M. (von *Νύξ*: Strafe; von *Θέμις*: gerechte Weltordng.; s. Solmsen L): Th. 217 (*Νὺξ δ' ἔτεκε Μόρον, Κῆρα, Θάνατον, οὔ τινι κοιμηθεῖσα*) *καὶ -ας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους*, ' 24 [*Κλωθώ τε* ...] (= 905, cf. West ad l.) 904 (Themis gebar dem Zeus die Horen) *-ας θ'*, *ᾗς πλείστην τιμὴν πόρε* ... *Ζεύς*, ' *Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵ τε διδοῦσι* ' *θνητοῖς* ... *ἔχειν* ⟨*ἀγαθόν τε κακόν τε*⟩, vgl. *κλῶθες* (*η* 197), zu ⟨ ⟩ *δ* 236, *θ* 63, *Ω* 527 f. (s. West z.St.) ‖ Epim. fr. 19, 2 Diels (*ἐκ Κρόνου γένετο*) *Ἀφροδίτη* ' *-αί τ' ἀθάνατοι καὶ Ἐρινύες*

D *Υ* 30 a, *ε* 40 a, Hes. fr. 280, 2 suppl. = Min. fr. dub. 32 7, 2 suppl. p. 139 Ber. (≅ *Π* 849 in B2aβ) v.l. *τ* 423 *ὤπτησάν τε περιφραδέως δάσσαντό τε -ας* (rec. Allen, Von der Mühll; *ἐρύσαντό τε πάντα* vulg. [= *ξ* 431], sic van der Valk, Text. Crit. Od. 286; van Thiel) *Φ* 322 (*σῆμα* vulg.), *Χ* 13, *θ* 63 36 (*μοῦσ'* vulg.), *ρ* 122 (*ἀληθείην* vulg.), Op. 121 (*γαῖα* vulg.), h. Cer. 399 (*μέρ*[*ος* cod. M), h. Merc. 552 (*σεμναί* cod. M) ci. Th. 792 (*μία -α* pro *μί' ἐκ πέτρης* ci. Merkelbach, SIFC 27/28, 1956, 291 f.; West z.St.)

G Pl. (in B 1:) *γ* 66⁺, *Κ* 253, Hes. fr. 275, 1; (2a δ:) *Ω* 49⁺; (5:) Th.⁺ (Pers.) ‖ Epith. (in 1:) *ἴση Ι* 318, *υ* 281. 293; (2a:) *δυσώνυμος M* 116, *κακὴ N* 602, *κραταιή E* 83. 629, *T* 410, *Ω* 209, Hes. fr. 212 b, 1, *ὀλοιή X* 5, *ὀλοή Π* 849, 44 *Φ* 83, *γ* 238⁺, *ω* 29, Op. 745, *ὁμοίη Σ* 120, *χαλεπή λ* 292; (5:) *ἀθάνατοι* Epim. fr. 19, 2 Diels, *νηλεοποίνους* Th. 217; m. Zahl (in 1:) *O* 195, h. Merc. 128, *δ* 97⁺ ‖ m. adnom. Gen. (1:) *κρειῶν ρ* 258, *κτεάνων* Hes. fr. 257, 5, *σπλάγχνων γ* 40⁺, 48 *χώρης Π* 68; (2a:) *θανάτοιο N* 602⁺, *θεῶν / θεοῦ γ* 269⁺; (2b.e:) *ἀνθρώπων υ* 76, *βιότοιο Δ* 170; (4:) *αἰδοῦς υ* 171, *γάμου* Th. 607 ‖ unpers. Ausdr. *μοῖρ'* (*ἐστί*) + Inf. (s. 2b); *μ.* präd. zu *γένοντο φ* 24 (2aε) ‖ *θάνατος καὶ -α* (2c:) *Γ* 101⁺, *φόνος καὶ -α* (2aε:) *φ* 24 ‖ adv. Ausdr. (in 3:) *κατὰ -αν* (+ *εὖ* Op. 765), 2× *ἐν -ῃ*, je 1× *ὑπὲρ / παρὰ -αν*, (1:) *ᾗ παρὰ -ῃ ξ* 448, *τριτάτῃ ἐνὶ -ῃ* O 195 H.W. Nordheider 56

μοιράω im LfgrE [1°] nur *διαμοιράομαι* (zu *μοῖρα*) *zerteilen*, sc. Fleisch in Portionen *ξ* 434 *καὶ τὰ μὲν ἔπταχα πάντα διεμοιρᾶτο* (Eum.) *δαίζων* (*ἴαν νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ* 60 *θῆκεν, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἑκάστῳ*), s. *μοῖρα* (B 1) 'Fleischportion', bes. *ἔσχισε δώδεκα μοίρας* (h. Merc. 128); s. *δατέομαι* m. Wortf., *μιστύλλω, σχίζω* H.W. Nordheider

μοιρηγενής [1ⁱ] **Σχ** sch. D *Γ* 182: *ἀγαθῇ μοίρᾳ γεγεννημένε*

B *mit der Moira geboren* (vgl. *σὺν δαίμονι, θεῷ* u. s. *μοῖρα* bei Geburt [B2aδ]: *Ω* 209), d.h. *begünstigt, unter einem* 68 *günstigen Stern geboren, Glückskind*, zur Bed. s. Bechtel, Lexil. 229; nur *Γ* 182 (Lobpreis des Ag. durch Priam.:) „*ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη, -ές, ὀλβιόδαιμον, ' ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν*" (wegen seiner Machtfülle = Größe des Heeres), zum Vers, bestehend nur aus (preisenden) Adj. + Patron., vgl. *ὄλβιε* (*ω* 36⁺, s.d. B 3); Glück erscheint hier unter den zwei Aspekten *μοῖρα* u. *δαίμων* (s. Kullmann, Wirken d. Götter 52); an Chorlyrik erinnernder Wortprunk (s. Wilamowitz, GIH I 356), s. s.v. *ὀλβιοδαίμων* H.W. Nordheider

μοιχάγρια [1°] hapax *compensation* (*to be*) *exacted from an adulterer* by injured husband *θ* 332 (Ares, caught in bed with Aphr.) *-ι' ὀφέλλει* (to Heph.) (cf. *τίσειν αἴσιμα πάντα* v. 348; *χρέος, χρεῖος* vv. 353. 355). On *-άγρια* see *ζωάγρια* J. N. O'Sullivan

μολεῖν s. *βλώσκω*

μόλιβος [1ⁱ] E umstritten; ep., hellen. u. späte Prosa *-ος*, ion. -att. *μόλυβδος* (*Λ* 237 metr. nicht mögl.); gilt wegen schwankender Lautung als Lw.; viell. myk. *mo-ri-wo-do* = *molibdos*, s. L[3-6] L [1]Forbes, Studies in Ancient Technology 8, Leiden, 1964, 193 ff., bes. 224; [2]dies., Arch. Hom. K 19 ff.; [3]Chantraine, Minos 12, 1971, 205 f.; [4]Furnée, Vorgriech., passim; [5]Viredaz, BSL 74/1, 1979, 261 ff.; [6]DMic. I 457 f. B *Blei* *Λ* 237 (Iphidamas trifft m. dem Speer Ag.) *οὐδ' ἔτορε ζωστῆρα παναίολον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν ' ἀγρύρῳ ἀντομένη -ος ὣς ἐτράπετ' αἰχμή* (als Beisp. der Weichheit u. Nachgiebigkeit, vgl. I Sp. 1216, 48 ff.u. L[1] 197). Mehr archäol. Bleiobjekte, als nach fgrE zu erwarten, s. L[2] 20; (außer *Λ* 237 nur noch *Ω* 80, s. *μολύβδαινα*. – Wortf.: *μολύβδαινα* M. de Leeuw

Μολίνη / Μολιόνη [2ᴴ] E mit *-ῖν*-Suff. zu *Μόλος* (s.d. II), daneben Var. (oder Parallelbildg.?) *Μολιόνη*, wohl in Anlehng. an die *Μολίονε* (s.d.); in Hes. fr. 17 a, 7 auf jeden Fall an den Hexam. adaptiert, entweder *Μολί*]*γῃν* bzw. *Μουλί*]*γῃν* oder *Μουλιό*]*γῃν*, vgl. West, Cat. 63 Anm. 73 **Σχ** sch. 709

B nach Hes. fr. 17 a, 7 (ergänzt, s. App. u. vgl. oben E) Tochter des Molos (s.d. II; hier ergänzt, vgl. App. zu V. 3, u. West, Cat. 62 f.), Frau des Aktor (V. 12), Mutter der *Ἀκτορίωνε Μολίονε* von Pos. (V. 13 ff.); der N. *Μολιόνη* kann, ebenso wie *Μόλος / Μολίνη*, aus dem der *Μολίονε* herausgesponnen sein; *M.* würde dann ⟨*Μολίονε*⟩ als Metron. voraussetzen, *Μολίνη* als Patron. (s. ⟨ ⟩ E) B. Mader

Μολίονε s. *Μολίων*

Μολιόνη s. *Μολίνη*

Μολιονίδαι s. *Μολίων*

Μολίων [1ⁱ], **Μολίονε** [2ⁱ] E viell. schon myk., vgl. den pyl. PN *mo-ri-wa*, DMic. I 457 s.v. m. Lit. – EN bzw. Epiklese (L[6. 11. 13. 14]) oder Patron. (L[16]) auf *-ίων*; EN ist es in B I, als Patron. in B II bei Hes. vorausg., bei Hom. nicht eindeutig. Die Länge des *ι* ist kein sicheres Kriterium (s. Risch § 24 c), eher der Gebrauch von *Μολίων* als EN in B I; Stamm bzw. Wz. nach L[2.7.12.15] zu *μολεῖν* 'gehen, kommen' über **μολός*, vgl. *Μόλος, Μούλιος* (s.s.d.d.) in der Bed. von 'Vorkämpfer' (Kurzname zu **Αγχίμολος*?) oder 'Helfer' (der zu Hilfe kommt, vgl. *Δ* 11), nach L[14] (vgl. Chantraine s.v.) Stamm *μολι-* zu *μόλις* 'mit Mühe', auch i. S. v. 'Kämpfer'. – Vorgr. Herkunft ist nicht ganz auszuschließen, s. L[12] 245 f. 64 (zu *Μόλις*)

Σχ sch. *Λ* 709 b: *παρὰ τὸν μῶλον, ἢ ὅτι Μόλου ἦν ἡ Μολίνη θυγάτηρ, Λ* 709a: *ὅτι ἀπὸ μητρὸς Ὅμηρος οὐ σχηματίζει· μήποτ' οὖν ἀπὸ* <*τοῦ*> *ταύτης πατρὸς Μόλου οὕτως αὐτοὺς εἶπεν*, Ap. Soph. 113, 21: *μαχηταί*, vgl. Hsch. *M* 1566

L [1]A. Schultz, Die Aktorionensage ..., Schulprogramm Hirschberg 1881; [2]Usener, Götternamen 24; [3]Eitrem, Die göttl. Zwillinge, Christiania 1902, 11 ff.; [4]Fick, Vorgr. Ortsnamen 140; [5]Preller-Robert 2, 538; [6]Debrunner, Gl. 15, 1927, 15 f.; 72

[7]Solmsen, Unt. 56; [8]V. d. Mühll, Ausgew. Kl. Schr. 436 ff.; [9]Wilamowitz, GIH 226; [10]Schwyzer II 51 m. Anm.; [11]Humbach, MSS 1, 1952, 22 ff.; [12]v. Kamptz 246 f.; [13]Ruijgh, REG 80, 1967, 15; [14]ders., Minos 9, 1968, 143; [15]Mühlestein, Hom. Nam. 62 f.; [16]Puhvel, AJPh 9, 1977, 401 ff.; [17]West, Cat. 62 f.; [18]Dunkel, CW 81, 1987, 8

B I Tr., Wagenlenker u. Therapon des Thymbraios, von Od. getötet, Λ 322; s. Wathelet, Dict. Troyen s.v. 8

II die *Μολίονε* (so nur Λ 709 u. 750; bei Hes. fr. 17 a nicht erhalten, aber notwendig vorausg., vgl. auch fr. 17 b u. 18), häufiger *Ἀκτορίωνε* (s.d.) genannt, und die „G(öttl.) Z(willinge)" (s. L[1]) in Elis (oder nur: der Epeer?), spielen 12 aber, anders als die Dioskuren (s.d.) u. Aiakiden (s. L[8] 452 ff.), in nachep. Zeit keine Rolle mehr im lebendigen Glauben. Im fgrE sind sie, abgesehen von ihrem Siamesentum u. der auffälligen Verdoppelung ihrer Epiklesen bzw. Patron. 750 (s.u.), fast ganz auf das Normalmaß von Heroen göttl. Herkunft reduziert (hierin ähnl. den Aianten, s. L[8]; eine entsprechende Tendenz gibt es auch bei den Dioskuren, s.d.): für G(öttl.) Z(willinge) bes. charakteristische Züge u. Funktionen (z.B. Nothelfertum) sind allenfalls zu erschließen, wozu noch kommt, daß es zwischen den verschiedenen G. Z. nicht unerhebl. Unterschiede gegeben zu haben scheint (bes. zwischen den Zeus- u. den Pos. -Söhnen?, vgl. z.B. die Aloaden 24 mit den Dioskuren), so daß es nicht sicher ist, mit welchen Charakteristika gerechnet werden muß bzw. darf; wenn bei Ibyc. fr. 16 B./2 D. die *Μολίονε* den Dioskuren sehr nahekommen (Geburt aus silbernem Ei, weiße Rosse, – bei Pos. -Söhnen erwartet man eher schwarze), erweckt das den Verdacht späterer Angleichg. (L[1] 5); gemeinsam für alle (gr.?) G. Z. scheint, jedenfalls im fgrE, allein das zu sein, daß sie Zwillinge sind, einen göttl. Vater u. eine menschl. Mutter haben, nach ihrem offiziellen menschl. Vater benannt werden (wobei der Gebrauch von Patron. für sie im Epos eher ungewöhnl. ist: außer *Ἀκτορίωνε Μολίονε* nur *Τυνδαρίδαι* h. 17 u. 33, sowie Hes. fr. 198, 1) u. daß sie sterbl. sind, i.d.R. überhaupt, die Dioskuren zur Hälfte 1 *Name u. Genealogie* *Μολίονε*, Λ 709, *Ἀ(κτορίωνε)*, s.d., jeweils für sich oder, 750, zusammen, sind die Kollektivbez., ihre Individualnamen sind bei Hom. u. Hes. *Ε(ὔρυτος)* u. *Κ(τέατος)*. Nach Hes. fr. 17 a (vgl. 17 b) sind sie Söhne des Pos. (V. 13. 15) u. der *Μολί(ο)νη* (s.d.), der Tochter des *Μόλος* (s.d. II), dem Namen nach (*κατ' ἐπίκλησιν*, s. fr. 17 b) des *Ἄκτωρ* (nach Apollod. u.a. Bruder des Augeias, vgl. u. *Β* 620 ff.), des Gatten der *Μολί(ο)νη* (V. 12. 15); fast alle Namen außer *Ε.* u. *Κ.* sowie *Ἄκτωρ* sind ergänzt, mit größter Sicherh. allerd., u. *Μολί(ο)νη* ist in der Genealogie selbst vorausg. – Da Hes. *Μολίονε* auf den Großvater bezieht, muß das Metronym *Μολιονίδαι* (s. fr. 18, Eust. zu Ψ 638) aus anderen Quellen als Hom. oder Hes. stammen. Bei Hom. scheint *Ἀκτορίωνε* als Patron. aufgefaßt worden zu sein (s.o. I Sp. 445, 8 ff. sowie 47 ff.), während es für *Μολίονε* keinen Hinweis gibt, wie es verstanden wurde (vgl. *Σχ*; auffällig ist allenfalls, daß der einzige Führer der Epeer, der im Epos nb. den *Μολίονε* genannt wird, *Μούλιος* heißt, s.d.). Auch hier ist Pos. der eigentl. Vater: Λ 751 f., *Ν* 206 f. (vgl. 185 ff.); die Söhne der *Μολίονε*, Thalpios, Sohn des Eurytos, u. Amphimachos, Sohn des Kteatos, führen nb. einem Sohn des Amarynkeus u. einem Enkel des Augeias je ein Kontingent der Epeer vor Troja, *Β* 620 ff. – Dieses Namensensemble (*Μολίονε, Ἀκτορίωνε, Εὔρυτος, Κτέατος, Μόλος* usw.) erlaubt verschiedene Deutungen: entweder, (a) sind Molione u. Aktorione so, wie sie Hes. mit Sicherheit u. Hom. viell. verstanden hat, die Patron. der Zwillinge Eurytos u. Kteatos; bei der allg. starken Betong. 64 der jew. menschl. Herkunft der G. Z., sowohl der nominellen väterl. als auch der mütterl. (s. L[16]), könnte die ganze N.sgruppe urspr. so konzipiert worden sein bzw. an „hist." Fakten (bestimmte siamesische Zwillinge in Elis oder bei den Epeern) anknüpfen; oder, (b) ist sie das Ergebnis einer Entwicklg., dann wären Eurytos u. Kteatos als Individualnamen sowie *Μόλος* u. *Μολί(ο)νη* erst notwendig geworden, als *Μολίονε* u. *Ἀκτορίωνε* aus ursprünglichen EN in Patron. umgedeutet worden wären (wie ja überh. alle Individualnamen von G. Z. ggüber allg. Bez.en wie *ἄνακε, Λεύκω πώλω* usw. sek. sein sollen), s. L[8.10.11]; eine weitere Möglichk., (c) (die auch eine Entwicklg. voraussetzen würde: Aktorione Patron., Molione Epiklese, L[13.14]) entspricht viell. dem Sachverhalt bei Hom. – Gegen (a) spricht am meisten der Gebrauch von Molione als PN, B I 2 *Wesen, Funktion* auffallend wenige u., bei Hom., zurückhaltende Hinweise (ähnl. wenig erfährt man aber auch über die Diosk. im Epos, s.d.); auf „Nothelfer" (wenn sie das überhaupt waren) allenfalls ihre Namen Aktorione u. Molione („Führer", „Vorkämpfer"; Eurytos u. Kteatos weisen eher in eine andere Richtung), die aber kaum mehr sagen, als ihre Rolle in den Erzählungen; da sind sie Krieger, Wagenkämpfer (Ritter, wie alle), wohl auch Führer, aber nur unter anderen (Λ 709 *μετὰ δέ σφι -ε θωρήσσοντο*), 16 wohl etwas bes. Nennenswertes, aber mehr im Hinblick auf ihre Zukunft, ihren späteren Ruhm. Am stärksten charakterisiert sie ihr Siamesentum, das Hes. beschreibt (fr. 17 a, 17 ff., vgl. fr. 18), bei Hom. wohl vorausg. ist (s.o. I Sp. 445, 31 ff zu Ψ 638). 3 *Rolle im Epos* keine eigenen Mythen; erwähnt werden die *Μολίονε* nur im Zshg. mit dem Kampf zwischen den Pyliern u. den Eleern/Epeern (Λ 670–761, Nestorerz.), den Leichenspielen für Amarynkeus (ebenfalls Nestorerz., Ψ 629 ff.), sowie als Väter von Thalpios u. Amphimachos (in *B* und *N*); Hinweise auf ihren Kampf gg. Her. sind nicht erhalten, in der Her.-Epik spielten sie aber sicher eine Rolle, vgl. o. I s.v.

D Hes. fr. 26, 29 (Kj.) B. Mader

μολοβρός [2°] E vgl. myk. PN *mo-ro-qo-ro*, s. Ventris -Chadwick, Docs. 239 f. u. DMic. I 459; nach L[3] Kompos. 32 aus substantiviertem VG **μολο-* m. od. n. (im Ablaut zu *μέλας* wie *μόγος* zu *μέγας*?) i. S. v. 'Schmutz' (vgl. Flußname *Μολόεις*, Hdt. 9. 57, *μολύνω* u.a.; anders L[1]) u. HG *-βρος* < **-gʷrH₃-o-* (Wz. von *βι-βρώ-σκω*); m. gleichem HG ved. *tuvigrá-* 'kräftig verzehrend', 'reichlich verschlingend', s. Normier, ZVS 94, 1980, 276 bzw. „Mayrhofer", EWAia I 659. Vgl. oben *δημοβόρος* u. *θυμοβόρος*; zum Bildungstyp vgl. *νεογνός* bei „ ", Idg. Gr. I/2, 129 **Σχ** sch. Barnes *ρ* 219: *τὸν ἐπαίτην, τὸν γαστρίμαργον, τὸν μολίσκοντα ἐπὶ τὴν βορὰν. τὸν ἀκόρεστον τροφῆς* L [1]Chantraine, Minos 12, 1971, 203 ff.; [2] Coughanowr, CQ 29, 1979, 229 f.; [3]Neumann, HSF 105, 1992, 75–80

B wohl (s. E) *Dreckfresser, Vielfraß* > *Schwein* (vgl. *μολόβριον* 'Junges von Wildschwein', *μολοβρίτης ὗς* u.ä. u. L[1]; Altern. Interpr. bei L[2]), jedenf. Schimpfwort, nur in dir. R., reg. in Vbd. m. Dem.-Pr. *ρ* 219 (Mel. zu Eum., „vom 48 als Bettler verkleideten Od.":) *πῇ δὴ τόνδε -ὸν ἄγεις, ἀμέγαρτε συβῶτα, ' πτωχὸν ἀνιηρόν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα;* σ 26 (Iros, „ ":) *ὦ πόποι, ὡς ὁ -ὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει, ' γρηῒ καμινοῖ ἴσος*. Die von den Scholien gegebenen Erkl. 52 zwar etym. unwahrsch., dennoch ihre Übers., etwa 'Schmarotzer', ggf. 'Vielfraß' gut passend zur von Od. gespielten Rolle des hungrigen Bettlers (vgl. *ρ* 220. 473. 558 f., σ 362 ff. 380). Unklar, ob *-ός* urspr. Bez. eines Wildschweins od. ein 56 Epith., das auf das Tier (u. Menschen) bzg. wurde (nach Stanford zu *ρ* 219 *-ός* dann eine spöttische Anspielung auf die Funkt. des Eum. als Schweinehirt). – Wortf.: *βουγάϊος, γαστήρ* B 1b, *μάργος, οἰνοβαρής, τρώκτης, ὠμηστής*; allg.: 60 Opelt, Gl. 56, 1978, 174 ff. M. de Leeuw

Μόλος [2[1]] E wahrsch. zu *μολεῖν*, nichtgr. Herkunft allerdings nicht auszuschließen, s. v. Kamptz 108. 246. 353, 64 vgl. Risch p. 230 u. *Μούλιος, Μολίων*; Mühlestein, Hom. Nam. 43 A. 11 (s. aber *Μηριόνης* E) B I Kreter, Vater des Mer., *N* 249; übergab seinem Sohn den Eberzahnhelm, 68 den er selbst von Amphidamas als Gastgeschenk bekommen hatte, *K* 269. Über das verwandschaftl. Verh. zu Idom. keine Aussagen, auch dem Verh. zw. diesem u. Mer. nicht zu entnehmen; später galt er als unehel. Sohn des Deukalion u. Halbbruder des Idom. – Viell. ein alter Kret. Gott od. Dämon, 72 s. Nilsson, Griech. Feste 440 II Vater der *Μολί(ο)νη*,

Großvater der *Μολίονε* (zur Problematik s. s.v. *Μολίων*), mit großer Wahrscheinlichk. in Hes. fr. 17, 3 zu ergänzen, s. App. z.St., vgl. Pherecyd. FGrH 3, 79 b, s. West, Cat. 62 f.; nach Apollod. 2, 7, 2.2 Bruder des Augeias 4

B. Mader

Μολοσσοί [1ᵉ] (nichtgr.? s. Fick, Vorgr. Ortsnamen 135) Stamm in Epirus, zur Zeit des fgrE wohl östl. von Dodona (s.u. s.v. *Νεοπτόλεμος* m. Lit.); zu ihnen kam nach Nosti ap. Procl. Chr. 299 f. p. 95 Sev. (23 p. 67 Dav.) Neopt. auf dem Heimweg von Troja (Begründg. der Pyrrhiadendynastie) 8 B. Mader 12

Μόλουρος [1ᴴ] E vgl. *μόλουρος* 'Schlangenart' u. *μολουρίς* (vgl. Hsch. *M* 1575 f. u. 1594, *μολυρός*)? s. Chantraine, Dict. s.v.; ohne Etym. B Argiver, Sohn des Arisbas, wegen Ehebruch von Hyettos getötet, der deshalb nach Orchomenos auswandert, Hes. fr. 257, 1; später auch *Μόλυρος*, s. den App. zum fr. 257 auf S. 125 M.-W. 16

B. Mader 20

μολπή [4ⁱ, 5ᵒ, 1ᴴ, 2ʰ] E see *μέλπω*. – Deriv.: *Μόλπη, εὐμολπέω, Εὔμολπος, λιγύμολπος*

M [⏑̄-] *-ή τ' α* 152; *-ῆς τε N* 637 = *ψ* 145; *-ῆς Σ* 606 = *δ* 19; *-ῇ τ' Σ* 572; *-ῇ φ* 430 [-⏑̄] *-ή* h. Merc. 452 [-⏑̆] *-ῇ* Th. 69 [-⏑̄] *-ῇ A* 472 [⏑̄×] *-ῆς ζ* 101; *-αῖς* h. 19, 24 24

Σχ sch.min. P.Oxy. 3238 on *A* 472: *ᾠδῇ*, sch. D *A* 472: *-ῇ· ὕμνῳ. ᾠδῇ, δ* 19: *-ῆς· τῆς παιδιᾶς* 28

L see *μέλπω* R. Tölle, Reigentänze, Waldsassen 1964, 66 f.; Burkert, GrR 167–169; Laser, Arch. Hom. T 91–93

B *song for accompaniment by choral dance* (*or rhythmical motion*), *dancing song*: narrative, amoebaean, w. refrain (see Stoeßl, Kl. P. I 1154 f., cf. Webster, Gr. Chorus, London 1970, 46–55; Pi. fr. 52 b, 96–102) adjs.: *ἀμβροσίη* (Th. 69), *γλυκερή* (*N* 637 = *ψ* 145), *λιγυρή* (h. 19, 24, cf. *λιγύμολπος*, also *μέλπω* B introd.), *τεθαλυῖα* (h. Merc. 452) 1 w. mention of dancing, dancers *N* 637 *πάντων μὲν κόρος ἐστί, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος* ' ‹-ῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο› ' *τῶν πέρ τις καὶ μᾶλλον ἐέλδεται ἐξ ἔρον εἶναι* ' *ἢ πολέμου ψ* 145 (*εἵλετο ἀοιδὸς φόρμιγγα*) *ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὦρσε* ' ‹ › ' *τοῖσιν δὲ μέγα δῶμα περιστεναχίζετο ποσσὶν* ' *ἀνδρῶν παιζόντων καλλιζώνων τε γυναικῶν* (like a wedding party) *α* 152 (when they had finished eating, the suitors' minds turned to other things:) *-ή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.* ' *κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε* ' *Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.* ' *ἥ τοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν*, cf. *φ* 430 in 2 *Σ* 572 *τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ* ' *ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε* ' *λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἀμαρτῇ* ' *-ῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἔποντο*, cf. Hes. fr. 305 Th. 69 *αἳ τότ' ἴσαν πρὸς Ὄλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπὶ καλῇ,* ' *ἀμβροσίῃ -ῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα* ' *ὑμνεύσας, ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει* h. Merc. 452 *καὶ γὰρ ἐγὼ Μούσῃσιν ... ὁπηδός,* ' *τῇσι χοροί τε μέλουσι καὶ ἀγλαὸς οἶμος ἀοιδῆς* ' *καὶ -ἡ τεθαλυῖα καὶ ἱμερόεις βρόμος αὐλῶν* h. 19, 24 *νύμφαι ὀρεστιάδες λιγύμολποι* ' ... ' *μέλπονται, ...* ' *δαίμων δ' ἔνθα καὶ ἔνθα χορῶν τοτὲ δ' ἐς μέσον ἕρπων* ' *πυκνὰ ποσὶν διέπει, ...* ' *... λιγυρῇσιν ἀγαλλόμενος φρένα -αῖς* ' 2 vv. ' *ὑμνεῦσιν δὲ θεούς Σ* 606 *πολλὸς δ' ἱμερόεντα χορὸν περιίσταθ' ὅμιλος* ' *τερπόμενοι· ‹δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς* ' *-ῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους›*, see *μέλπω* D *δ* 19 (marriage celebration:) *μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς* ' *φορμίζων· ‹ › ζ* 101 *σφαίρῃ ταί γ' ἄρα παίζον,* ' *ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι·* ' *τῇσι δὲ Ναυσικάα λευκώλενος ἄρχετο -ῆς* (like Art. w. whom her nymphs *παίζουσι*), see Laser 91 f. (cf. *ϑ* 372 ff.) and F. Focke, Die Od., Stuttgart–Berlin 1943, 100 f. 2 otherwise: *φ* 430 *νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι* ' *ἐν φάει, αὐτὰρ ἔπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάασθαι* ' *-ῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός*, cf. *α* 152 above *A* 472 *οἱ δὲ πανημέριοι -ῇ θεὸν ἱλάσκοντο* ' *καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν,* ' *μέλποντες ἑκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων*, cf. Pi. fr. 52 f, 15 ff. and *X* 391 f., h. Ap. 499–522 (processional) 4 8 12 16 20 28 32 36 40 44 48 52 56 60 64 68 72

W. Beck

Μόλπη one of three Siren-names mentioned in conn. w. Hes. fr. 27 (cf. Hyginus praef. 30 Rose), see Roscher IV 603 and *Θελξιόπη* above W. Beck

μολύβδαινα [1ⁱ] zu nichthom. *μόλυβδος*, neben *μόλυβος* (q.v.), s. Risch § 50 e. Vgl. dens., KL Schr. 346 ff. Σχ sch. D *Ω* 80: *-ῃ· μολυβδίνῃ. ὁρμιᾷ. μόλυβδος δὲ ἐπίκειται τῷ ἀγκίστρῳ εἰς τὸ καθέλκειν αὐτὸ τῷ βάρει κάτω* L [1]Buchholz, Realien I 2, 342 f.; [2]Höppener, Halieutica, Diss. Amsterdam, 1931, 1 ff.; [3]Buchholz, Arch. Hom. J 132. 169 ff.

B *Angelblei, Senker* *Ω* 80 *ἡ δὲ* (Iris) *-νῃ ὑπέλη ἐς βυσσὸν ὄρουσεν,* ' *ἥ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμβεβαυῖα* ' *ἔρχεται ὠμηστῆσιν ἐπ' ἰχθύσι κῆρα φέρουσα*, Schnelligkeit des Eintauchens verglichen m. Bleibeschwerung, die, vom Fischer ins Wasser geworfen, durch ihr spezifisches Gewicht mit Schnur und Haken (vgl. *Π* 406 ff.) schnell herabsinkt (belebt gedacht: *κατ' ... ἐμβεβαυῖα ἔρχεται ... φέρουσα*, vgl. Schwyzer 475). Wie das Blei am Horn befestigt war, uns. (trotz L[3], 169), weitg. davon abh., was m. *κέρας* gemeint. Die in den Scholien häufigste u. viell. wahrscheinlichste Erkl. ist, daß es sich um ein aus Horn gedrechseltes Röhrchen handelt, das um die Schnur geschoben wurde, damit sie nicht von den Fischen durchgebissen werden konnte. Das Blei wäre dann am oder im Röhrchen befestigt gewesen (vorgeschlagene Erkl. in L[1], Leaf z.St.). Jedenf. fragl., ob m. *κέρας* der Haken gemeint sein könnte (unklar I Sp. 1384, 14 ff.), da *Π* 408 auf einen bronzenen Haken weist, wie seit der frühen Bronzezeit archäol. belegt (L[3], 170). – Wortf.: *μόλυβος*

M. de Leeuw

Μονηνίη nach sch. D *Z* 35 der ältere Name für Pedasos, viell. bei Hes., s. fr. 214; dann vor vok. anlautendem Wort oder anders für das Versmaß passend gemacht

B. Mader

μόνος s. *μοῦνος*

μονόω s. *μουνόω*

μόριμον s. *μόρσιμον*

μορμύρω [3ⁱ, 1ᵒ] E < **mūr-mur-ie/o-*, s. L[2] 278 f., urspr. Onomatop. von Geräusch (so Σχ) u. Bew., vgl. Reimwort *πορφύρω*, ferner *ν* 85 s. L[1], L[2] 278. Bzhg. zu *μύρομαι* (s.d.) fragl., s. L[2] 279 f. Vgl. I Sp. 486, 2 ff. Abl. *ἀλιμυρῆεις* uns. Σχ sch. D *E* 599: *ὀνοματοπεποίηται ἡ λέξις ἀπὸ τοῦ ψόφου τοῦ ἐν τοῖς ὕδασι γιγνομένου*, *Σ* 403: *φοβερῶς ζέων. καὶ οἱονεὶ ‹ἀναζέων›*, *Φ* 325: *‹ › πληθύων*, sch. Barn. *μ* 238: *ἀνεδίδου. ἀνέζει* L [1]Krapp, Akust. Phänomene 176. 288; [2]Tichy, Onomatop. Verb. 277 ff.

B nur von Flüssen, *brodeln, sprudeln, wirbeln*, von heftig nach oben (*ὑψόσε Φ* 324, *μ* 238) bewegtem Wasser; je 2× nb. *ῥέεν⁺/κυκώμενος⁺* I Simplex: etw. (= kom. Dat.) *über die Oberfläche quellen lassen*, von bedrohlichen u./o. eine Barriere bildenden Flüssen, nur Ptz. in Vbd. m. *ἀφρῷ* (s.d. B 1): *schaumaufwerfend*, Kaus. vgl. II Sp. 965, 29 *Σ* 403 *περὶ δὲ* (Grotte) *ῥόος Ὠκεανοῖο* ' *ἀφρῷ -ων ῥέεν ἄσπετος*, vgl. *ἀργυροδίνης* (nicht von Ok.), kontrast. *ἀκαλαρρείτεω E* 599 (*ὡς ὅτ' ἀνὴρ*) *στῇ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ, ἄλαδε προρέοντι,* ' *ἀφρῷ -οντα ἰδών aufschäumen sieht Φ* 325 *ἐπῶρτ'* (Skam.) *Ἀχιλῆϊ κυκώμενος, ὑψόσε δίνων,* ' *-ων ἀφρῷ τε καὶ αἵματι καὶ νεκύεσσι an die Oberfläche spülend*, vgl. V. 301 f. II Kompos.: *ἀνα-* *aufwallen, hochkochen* *μ* 238 *ὅτ' ἐξεμέσσεις* (Charybdis das Wasser), *λέβης ὡς ἐν πυρὶ πολλῷ* ' *πᾶσ' ἀνα-σσκε κυκωμένη*; zur Metonymie Geräuß/Inh. s. M. Schmidt, Gl. 65, 1987, 65 ff. – Wortf.: (*ἀπο*)*βλύζω, ἐμέω, ἐρεύγομαι, ζέω* (*ἀμβολάδην*), *θύ(ι)ω* (*οἴδματι*), *κλύζω, κυκάομαι, κυμαίνων, παφλάζω, πλήθω,*

πορφύρω (κύματι), πτύω, ῥέω (αἵματι), στείνομαι (νεκύεσσι), (ἀνα)φλύω M. de Leeuw

μορόε(ις) [1[i], 1[o]] E viell. < μόρον 'Maulbeere', s. B 4
Σχ sch. D Ξ183: μετὰ μόρου καὶ κακοπαθείας εἰργασμένα (ähnl. sch. Barn. σ298). περὶ ἃ ἐμόρησεν ὁ τεχνίτης τουτέστιν ἔκαμε κατασκευάζων αὐτά L [1]Helbig, Hom. Epos 271ff.; [2]Fellner 32f.; [3]Bielefeld, Arch. Hom. C 3f. [4]Richter, Arch. 8
Hom. H 145 A. 1108; [5]Maxwell-Stuart, AJPh 108, 1987, 411ff.
B Epith. von Ohrringen Ξ183 ἐν ... ἕρματα ἧκεν (Hera) εὐτρήτοισι λοβοῖσι ' τρίγληνα -εντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή = σ298. — Übersicht vorgeschlagener 12
Erkl. bei Leaf z.St. u. L[1]. Viell. *maulbeerähnlich*, obwohl uns., in welcher Hinsicht (wahrsch. m. Form u. Materialwirkung [s. ἀπελάμπετο] zus.hängend). Wegen τρίγληνα (s. γλήνη, II Sp. 163, 52ff.) Gedanke an drei ⌞Kügelchen aus Metall (Gold?)⌟, Glasperlen, eingefügte Glasflüsse od. Steine naheliegend, evt. zusätzl. m. granuliert aufgesetzten kleineren ⌟⌞, 16
wobei Gesamteindruck in Form u./o. Farbe einer Maulbeere ähnlich. S. a. L[5] u. Meier-Brügger, HSF 102, 1989, 67 (stellt Epith. i. S. v. „aus Teilchen bestehend" zu μόρος „Teil"). — Wortf.: τρίγληνος 20
M. de Leeuw

μόρος, M. [8[i], 9[o], 1[H], 2[h]], **ὑπέρμορα** [1[i]] E zweideutiges nom. act., einers. zu **smer-* (s. μείρομαι), andrers. zu **mer-* (s. μαραίνω), im fgrE bereits begriffliche Einheit, s. Meier-Brügger, HSF 102, 1989, 65ff. und Porzig, Satzinhalte 28
314. — Abl.: αἰνό-, ἄμ-, δύσ-, ἔμ-, ἰσό-, κάμ- (s.d.), ὠκύμορος, μόριμος, μόρσιμος (s.d.)
F -ος 3, -ον 17; Zusammenrückung ὑπέρμορα *B*155
M 1 in den brevia ⏑̲[⏑⏑] -ος (αἰνός) *Σ*465, *T*421; 32
(ὀλέεσθε) κακὸν -ον /Nom. *Z*357, *Φ*133, α166, λ618, h. 7, 51/7, 8; ὑπὲρ -ον *Y*30, *Φ*517, α34. 35, ε436; Zusammenrückung: ὑπέρμορα *B*155; -ον *X*280 2 Endg. im longum [⏑̲] *Ω*85 [⏑̲] -ον καὶ Κῆρα Th. 211 [⏑̲] 36
θάνατόν τε -ον τε ι61, λ409, π421 = υ241[ca].
Σχ sch. D *Y*30: ὑπὲρ -ον· παρὰ τὸ εἱμαρμένον. παρὰ τὸ δέον
L s. μοῖρα L; zu ὑπὲρ -ον (B 4.5) noch: Fränkel, DuPh 40
83; Dihle, Homer-Probleme 165ff.; Hölscher, Odyssee 263
B (*Zuteilung, zugeteiltes*) *Schicksal, Tod*, (6) Pers. in Th., (4) adv. ὑπὲρ -ον > (Zusammenrückung) ὑπέρμορα *vorzeitig, über das Schicksal hinaus* (in Il. von den Göttern verhindert [= Götter halten μ./μοῖρα aufrecht, was der Διὸς βουλή /dem dichter. Plan entspricht], aber in Od. α tatsächl. 44
geschehend; s. L u. μοῖρα L); 12x dir. R. — Wortf.: μόρσιμόν ἐστι /ἦμαρ, weiteres s.v. μοῖρα 1 als Subj. (vgl. μοῖρα B 2 a) *Σ*465 (Heph.:) „ὅτε μιν (Ach.) -ος αἰνὸς ἱκάνοι" (vorher θανάτοιο) h. 7, 8 τούς δ' ἦγε κακὸς -ος (sc. gg. Dion.) 2 als unpers. Ausdr. + Dat. der Pers. u. 48
Inf. (vgl. μοῖρα B 2 b) *T*421 (Ach.: „οἶδα) ὅ μοι -ος ἐνθάδ' 52
ὀλέσθαι" (409 ἦμαρ ὀλέθριον, 417 μόρσιμον δαμῆναι) 3 als Akk. Obj. (vgl. μοῖρα B 2 c); jem.s μ. kennen, beweinen (m. Poss.-Ang.): *X*280 (Hektor nach Ach.s Fehlwurf: „οὐδ' ἄρα) ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν -ον" *Ω*85 (Thetis) κλαῖε -ον οὐ παιδὸς ... ὅς οἱ ἔμελλε ' φθίσεσθ' Zeus gibt: *Z* 56
357 (Hel.: „mir u. Paris) οἵσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε ⌞κακὸν -ον⌟, ὡς (πελώμεθ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι") als inn. Obj.: *Φ*133 (Ach.:) „ὀλέεσθε ⌟⌞ (τείσετε", Tr.) α166 „ὣς ἀπόλωλε 60
(Od.) ⌟⌞ (τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ") λ618 (Her. zu Od.: „ἢ τινὰ) καὶ σὺ ⌟⌞ ἠγηλάζεις, ' ὃν (ὀχέεσκον") fliehen: h. 7, 51 ⌟⌞ ἐξαλύοντες (πήδησαν) ⌞θάνατόν τε -ον τε⌟ (vgl. θάνατος καὶ μοῖρα, s.d. B 2 a α): ι61 ὤλονθ'· οἱ 64
δ' ἄλλοι φύγομεν ⌟⌞ (52 κακὴ Διὸς αἶσα, αἰνομόροισιν) (Menschen bereiten jem.m [so nicht μοῖρα]:) λ409 (Ag.: „μοι Αἴγ.) τεύξας ⌟⌞ ' ἔκτα π421 („τίη) Τηλεμάχῳ ⌟⌞ ' ῥάπτεις (κακὰ ῥάπτειν") υ241 ⌟⌞ ' ἤρτυον (Freier dem 68
Tel.) 4 adv. ⌞ὑπὲρ -ον⌟ (vgl. *Y*336 ὑπὲρ μοῖραν, s.d. B 3, s.o. Wortf., L); Götter verhindern, daß etw. (Erstürmg. Troias, Tod des Od.) ⌟⌞ d.i. *vorzeitig* geschieht: (Befürchtg.:) *Y*30 (Zeus:) „δείδω, μή καὶ τεῖχος ⌟⌞ ἐξαλαπάξῃ (Ach.)" 72
(30 a οὐ μοῖρ' ἐστί) *Φ*517 (Ap. nach Troia) μὴ Δαναοὶ πέρσειαν ⌟⌞ ἤματι κείνῳ (sc. τεῖχος) (Ιτ.:) ε436 ἔνθα κε δὴ ... ⌟⌞ ὤλετ' Ὀδ. ' εἰ μὴ (Ἀθ.) Theodizee-Rede des Zeus in der Od.: Menschen leiden, tun trotz göttl. Intervention etw. ⌟⌞ *über das* (*ihnen zugeteilte*) *Schicksal hinaus / was nicht im Schicksalsplan vorgesehen ist*: α34. 35 (Zeus: „θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται) οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ' σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ⌟⌞ ἄλγε' ἔχουσιν, ' ὡς καὶ νῦν Αἴγ. ⌟⌞ Ἀτρείδαο ' γῆμ' ἄλοχον ... τὸν δ' ἔκτανε (εἰδὼς ὄλεθρον, durch Hermes") 5 Zusammenrückung ⌞ὑπέρμορα⌟ (Adv.): Ιτ., wird durch göttl. Intervention verhindert *B*155 ἔνθα κεν Ἀργείοισιν ⌟⌞ (ὑπὲρ μ. v.l.) νόστος ἐτύχθη ' εἰ μὴ (Ἥρη) 6 Pers. in Genealogie (vgl. Μοῖρα B 5) Th. 211 Νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε -ον καὶ Κῆρα μέλαιναν ' καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ὕπνον (217 Μοίρας καὶ Κῆρας)
D v.l. *E*47 (κότος vulg.), *Z*408, *Ω*773, ν423 (πόνον vulg.), ω124 (τέλος vulg.) suppl. Hes. fr. 204, 101
H. W. Nordheider

μόρσιμος, μόριμον [4[i], 3[o]; 1[i]] E μόριμος Abl. von μόρος; zum *-rs-* von μόρσιμος s. Meier-Brügger, HSF 102, 1989, 67 m. Anm. 17 F -ος 3; Ntr. -ον 4, μόριμον 1[i]
M 1 [⏑̲⏑⏑] -όν ἐστι *T*417 [⏑̲⏑⏑] -ον ἦμαρ κ175 [⏑̲⏑⏑] -ός (εἰμι) *X*13, π392 = φ162; -ον ἦεν /ἦμαρ *E*674, *O* 613 2 [⏑⏑⏑̲] μόριμον *Y*302
Σχ sch. D *E*674 u.ö.: πεπρωμένον· εἱμαρμένον, *X*13: μοίρᾳ. ὑποκείμενος. θνητός
L Arbenz, Adj. auf -ιμος, 16ff.; zu B 3: Santiago, Em. 30, 1962, 140ff.
B urspr. Bed. (je nach etym. Herleitg. von μορ-, s. μόρος:) *zugeteilt* (*vom Schicksal bestimmt*) od. *sterblich, Todes-* (im Gebr. beide Wz. vermischt); präd. in unpers. u. pers. Konstr. sowie attr. (-ον ἦμαρ); 5x dir. R.; Aufrechterhaltg. des μόρσιμον bedarf (wie bei μοῖρα, μόρος, s.dd.) der göttl. Intervention (*E*674, *Y*302, vgl. *T*417, in 1; *O*613 in 2). — Wortf.: (ἐν)αἴσιμος, βροτός, θνητός, μινυνθάδιος, μόρος -Abll.; αἶσα, μοῖρα (s.d.); (zu 3:) αἴσιμον, κακὸν, νηλεές, ὀλέθριον ἦμαρ (s.d. B 3 b); s.a. καίριον 1 unpers. Ausdr. + Dat. der Pers. u. Inf. *es ist jem.m* (*nicht*) *zugeteilt, als Schicksal bestimmt*, sc. Tod, Rettg. od. Sieg (vgl. μοῖρα B 2 b, αἶσα 2 a) *T*417 (Pferd Xanthos zu Ach.:) „σοὶ αὐτῷ ' -όν ἐστι θεῷ τε καὶ ἀνέρι ἶφι δαμῆναι" göttl. Intervention zur Aufrechterhaltg. der μοῖρα: *Y*302 (Pos.: „Aen. retten vor Ach.) μόριμον δέ οἱ ἐστ' ἀλέασθαι, ' ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεή (des Zeuslieblings Dard.") (neg.:) *E*674 οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ ... -ον ἦεν ' ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν (τῷ ῥα τράπε θυμὸν Ἀθ.) 2 -ον ἦμαρ *Schicksals-* od. *Todestag* *O*613 (Hektor μινυνθάδιος) ἤδη γάρ οἱ ἐπόρνυε ⌞-ον ἦμαρ⌟ (Ath. durch Ach.) κ175 (Od. zu den Gef.: „οὐ καταδυσόμεθ') εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν ⌟⌞ ἐπέλθῃ" 3 pers., präd.; neg. + Dat. *bin dir nicht sterbl.* (*od. zugeteilt ~ verfallen?*): *X*13 (Ap. zu Ach.:) „οὐ μέν με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι -ός (με μοιρ[pap.) εἰμι" *wem es zuteil wird* (*wem das Schicksal bestimmt ist*): π392 („κε) γήμαιθ' (Pen.) ὅς κε πλείστα πόροι καὶ -ος (-ον v.l.) ἔλθοι" = φ162
H. W. Nordheider

Μόρυς [2[i]] Phryger aus Askanie, S. des Hippotion, war mit seinem Bruder(? s.o. I Sp. 1404, 20f., vgl. Wathelet, Dict. 2, 1380 s.v. Ἱπποτίων Anm. 1 m. Lit.) Askanios (u. anderen? das οἵ in *N*793 kann sich auf die beiden beziehen, dann auch Brüder, oder auf die ganze Gruppe außer Kebriones u. Pulydamas) am Vortage als Ablösung nach Troja gekommen; beide gehörten zu den Führern, um die herum der heftigste Kampf entbrannt war, *N*792. Mer. tötete ihn u. seinen V. Hippotion (s.d. I/II) bzw. einen Tr. gleichen N.s (zu den Seltsamkeiten bzw. mögl. Unstimmigkeiten s.o. s.v. Ἀσκάνιος B), *Ξ*514 — *M.* gehört zu den sicher vorgr. N. auf -υς, die für (kleinasiat.?) Phryger charakterist. zu sein scheinen, vgl. Phorkys ⌞u. Askanios⌟, *B*862 u. Palmys *N*792, d.h. im selben Vers wie *M.* ⌟⌞, s. v. Kamptz 376, Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 39 B. Mader

μορύσσω s. *μεμορυγμένα*

μορφή [2°] **E** uns., s. Frisk II 258. **Σχ** sch. Barn. λ367: *εὐπρέπεια* **B** *Schönheit, Anmut, Liebreiz* (der Worte) ϑ170 (*ἄλλος*) *εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ, ' ἀλλὰ θεὸς -ἠν ἔπεσι στέφει* λ367 *σοὶ* (Od.) *δ' ἔπι μὲν -ῇ ἐπέων. ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί, ' μῦθον δ' ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας.* Obwohl nachhom. von Pers. (vgl. *εὔμορφος* v.l. ξ 65, van der Valk, Text. Crit. Od., 155f.), ist *-ῇ* (ϑ175 m. *χάρις* wiederaufgenommen) hier nicht, wie oft behauptet, in sek. Bed. verwendet, sondern sind (λ367 Antith. außen - innen) *ἔπεα* konkret aufzufassen (vgl. *A*201+ m. *E*171+), wobei die Vorst. nicht die des Bekränzens, *-ῇ* vielmehr als eine Art Überzug, Vergoldung (Treu, Homer 15) od. 'une sorte de pluie ou vapeur d'embellissement' (Sandoz, Forme 57) zu verstehen (vgl. II Sp. 1302, 14ff., Th. 83). *ἐπίστασθαι, φρένες ἐσθλαί* u. *-ῇ ἐπέων* deuten auf die bes. Fähigkeiten des ep. Sängers hin (Maehler, Hypomnemata 3, 1963, 25, vgl. ferner Verdenius, Mn. 36, 1983, 25). — Wortf.: *εἶδος, κάλλος, κόσμος, χάρις* M. de Leeuw

μόρφνος [1ⁱ, 1ᴴ] **E** viell. Reimwort zu nachhom. *ὀρφνός* 'dunkel'; zum gleichen Stamm *μεμορυγμένα* (s.d., L⁴) **Σχ** sch. D Ω316: *ἤτοι περὶ φόνους μεμορηκότα, τὸν φόνιον ἢ μέλανα. ἢ ἅρπαγα. οἱ δὲ ἀετοῦ εἶδος* **L** ¹Maclair Boraston, JHS 31, 1911, 237ff.; ²Körner, Sinnesempf. 17. 39; ³Belardi, Doxa 3, 1950, 214; ⁴Handschur, Farb- u. Glanzwörter 198f.; ⁵Dürbeck, Farbenbez. 139. 151f. 166f.; ⁶Cramp, Handbook of the Birds of Europe ... II, Oxford, 1980, 44ff. 203ff.

B möglich *dunkel, dunkelfarbig* o.ä. Ω316 (Zeus) *αἰετὸν ἧκε, τελειότατον πετεηνῶν, ' -ον* (Arist., v.Hdn. Gr. I 173; *-ὸν* pars codd., cf. *ξανθός / Ξάνθος* et T. Kalén, Quaestiones grammaticae graecae, Diss. Gothenburg, 1918, 68s.) *θηρητῆρ', ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν*, vgl. Φ252 Sc. 134 (Her.' Pfeile) *ὄπισθε ' -οιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν.* Falls überh. genaue Bez. der Färbg. des Gefieders, dann viell. kombinierter Eindruck von Licht u. Farbe, s. jedoch L⁴·⁵ über ungenaue Verwendung des Wortes (≅ Var. zu *μέλας*). Seit Aristot. HA 618ᵇ 25 Versuche, *μ.* als eine best. Adlerart (vgl. auch I Sp. 288, 13ff., II Sp. 345, 76ff., 1220, 37ff. u. 1329, 20ff.) zu erklären, s. u.a. L¹,u. s.v. *ἴρηξ* L⁴ 76ff.; dagg. L². Anders L³. — Wortf.: *αἰετός κελαινός, κυάνεος, μέλας* (s.d.), *ὀρφναῖος, περκνός, φλεγύας* M. de Leeuw

μόσχ(ος) [1ⁱ] **E** wahrsch. mit ⟨Szemerényi, EPhK 61, 1937, 14. 23⟩ u. Scripta Minora 3, 1597 < **mogh-sko-*; anders Frisk II 259; vgl. zuletzt Perpillon, RPh 55, 1981, 218f. **Σχ** sch. D Λ105: *ἀπαλοῖς λύγοις* **B** *Schößling, Rute*; entweder Metapher < 'junges Tier, Kind; Kalb' (*-ος* urspr. 'jung'?, Leaf z.St.), s. Frisk II 259 od. wohl eher Bed.Entw. von '(junge) Pflanze' > 'junges Tier, Kind', s. ⟨ ⟩; ähnl. Janzén, GHA 43. 5, 1937, 6 Λ105 (Isos u. Antiphos) *ὦ ποτ' Ἀχιλλεὺς ' Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδῃ -οισι λύγοισι, mit Weidenruten* (s.o. II Sp. 1715, 7ff.), viell. Subst. m. Appos., vgl. *E*783+. — Wortf.: *ἄγνος, ἄμπελος, ἔρνος, θαλλός, λύγος, ὄρπηξ, ῥώψ* M. de Leeuw

Μούλιος [3ⁱ, 1°] **E** uns.; *-ου-* MD; Abl. v. **μολός* (*μολεῖν* 'gehen'), wozu auch *Μολίων* usw. (s.d.), nach L³·⁵; vom PN *Μόλος* (s.d.) nach L¹ (verwandt mit *μῶλος*? s. L⁶ 1437 A.), L²; mit nichtgr. Herkunft rechnet L⁴, vgl. Wilamowitz, Kl. Schr. V, 1, 491 u. Disk. bei L⁶ 1, 762, nach dem eher gr., zumindest σ423 (s.u. B IV) für das Sprachbewußtsein des Dichters **L** ¹Usener, Götternamen 24; ²Solmsen, Unt. 56. 81; ³Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 38; ⁴v. Kamptz 114. 246f.; ⁵Mühlestein, Hom. Nam. 62f.; ⁶Wathelet, Dict. 1, 761f.; 2, 1437

B zur möglichen urspr. Bed. des N.s s. L⁶ 1, 762 (G); L⁵ stützt sich für seine Deutg. (bes. von B I) 'Gehmann'(i. S. v. 'Herausforderer', '*πρόμος*') vor allem auf B IV, E u. L⁶ 1, 762 **I** Epeer, Gatte der Agamede, der heilkräuterkundigen T. des Augeias, von Nestor getötet, Λ739 (*-ον αἰχμητήν*), N. viell. verwandt mit *Μολίων* (s.d., vgl. E), auch die *Ἀκτορίωνε Μολίονε* sind Epeer **II** Tr., von Patr. getötet, Π696 (im Kat.), s. L⁶ **III** Tr., von Ach. getötet, *Y* 472(–4), s. L⁶ **IV** Herold der Dulichier u. Therapon des Amphinomos, σ423 (*-ος ἥρως*, schenkt Wein ein), hier wohl, wie auch sonst häufig bei Herolden, sprechender N. (s. E; vgl. *Ὀδίος, Θοώτης* usw.) oder zumindest als solcher gemeint B. Mader

μουνάξ [2°] **E** perh. formed analog. from *ἅπαξ* (Risch § 128 a) **Σχ** sch. D ϑ371: *καθ' ἕνα ἢ μόνους. ἐπὶ σφισιν, ἐπ' αὐτούς*, λ417: *καταμόνας*

B adv. *alone, apart*, like *μοῦνος* (q.v.) ϑ371 *Ἀλκίνοος δ' Ἄλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσε ' -ἀξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔ τις ἔριζεν*, see R. Tölle, Frühgr. Reigentänze, Waldsassen 1964, 63; Hainsworth, Odyssey ad l. λ417 *ἤδη μὲν πολέων φόνῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας, ' -ἀξ κτεινομένων καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ*, perh. more encompassing than simply *in single combat*; Ronconi, SIFC 14, 1937, 173 cps. *οἰόθεν οἶος* (*H* 39. 226: Hector vs. Ajax) W. Beck

Μούνιππος inc. auct. fr. 1 p. 192 Be. *ἔνθα Τρώιον ἅλμα καὶ ἠρία Μουνίπποιο* (ci. Wilam., *μυνειτοιο* pap.) = Suppl. Hell. 453 (Euphor.), q.v. W. Beck

Μούνιτος s. *Μούνιππος*

Μουνιχία **D** Epim. fr. 10 Diels prose ref. (Plut. Solon 12): upon seeing the *M.*, the seer prophesied to the Athenians its baneful role in the future (if so, in verse?) W. Beck

μουνογενής [3ᴴ] **B** *without siblings* **1** of Hekate, w. connot. of disadvantage, lacking sibling (fraternal) support (see *μοῦνος* B 2, *μουνόω*: π117ff.) Th. 426 *οὐδ', ὅτι -ής, ἧσσον θεὰ ἔμμορε τιμῆς* 448 *οὔτω τοι καὶ -ὴς ἐκ μητρὸς ἐοῦσα ' πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι* see West ad ll. and Schwenn, Theogonie, Heidelberg 1934, 101f. **2** of a farmer's son, w. connot. of advantage Op. 376 *-ῆς δὲ πάϊς εἴη πατρώϊον οἶκον ' φερβέμεν* W. Beck

μοῦνος [18ⁱ, 19°, 6ᴴ, 3ʰ, 2ᵉ] **E** dial. *monwo-*; in Myc. *Mo* as abbreviation, see Ventris-Chadwick, Docs. 562; for possible cognates see Frisk II 253. — Deriv.: *μουνάξ, -ογενής, -όω; Μούνιππος*

F *-ος* 19, *-ου* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 17; *-ω* nom. 1; *-οι* 3; *-η* 4; *-ον* nom. 1, acc. 1

M **1** [⏑̄] ⟨*-ος ἐών*⟩ β365, υ30. 40 ≅ ψ38, Hes. fr. 205, 3; *-ος P*472; *-ον X*456, π120, χ13; *-ω* π239 [⏑̄] ⟨ ⟩ Δ388, γ217; *-ος/ν ἔην K*317, Op. 11 [⏑̄] *-ος ἐών/ἰών P*94, η204; *-ος B*212; *-ον* λ68, h. Merc. 284, Cert. p. 39, 13; *-οι* δ496; *-η* Hes. fr. 193, 19 [⏑̄] *-ος Ω*453, h. Merc. 193; *-ου I*335; *-ον ἐόντα Λ*467, *O*611, *Y*188, κ157, μ297, π105, χ107 [⏑̄×] *-ος* Eum. fr. 12, 4 p. 101 Dav. **2** **2a** [⏑̄–] *-ος δ'* Th. 143; *-ος Λ*406; *-ῳ M*411; *-ον δ'* π119; *-ον I*482, π19. 118; *-οι Φ*443; *-η δ'* Op. 96, h. Ap. 97 [⏑̄×] *-η* ψ227 **2b** [–⏑̄] *-οι I*340 [–⏑̄] *-ος δ' K*225; *-ον Ξ*492

B *alone, lone, single, sole, only* (acc. to Ruijgh, Elément ⟨achéen⟩ 127f. „adj. ⟨ ⟩" was *οἶος*: 155ᵇᵒ, 3ᴴ); w. *ἐών/ἐόντα* 14x; w. *εἷς* ψ227, h. Merc. 284, *δύο* δ496; w. gen. part. *I* 335. 340, Φ443, δ496 (in 3); w. *ἄλλος*: Mugler, REG 82, 1969, 2f., see Λ406, π239 (1 a), h. Merc. 193, cf. Op. 96 (1 b) **1** spatial: *alone, solitary* **1a** *unaided, on one's own* **1aα** facing an enemy nom.: Δ388 (*οὐδὲ Τυδεὺς τάρβει*) ⟨*-ος, ἐών, πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν P*94 *εἰ δέ κεν Ἕκτορι* ⟨ ⟩ *καὶ Τρωσὶ μάχωμαι* γ217 (who knows whether he will come and take revenge) *ἤ ὅ γε* ⟨ ⟩, *ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;* υ30 (considering how to attack the suitors) ⟨ ⟩

πολέσι. σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη + υ 40 ≅ ψ 38 π 239 φράσσομαι, εἴ κεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀνταφέρεσθαι ' -ω ἄνευθ' ἄλλων, ἢ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους Λ 406 τὸ δὲ ῥίγιον αἴ κεν ἁλώω ' -ος· τοὺς δ' ἄλλους Δαναοὺς ἐφόβησε Κρονίων, Petersmann, GB 2, 1974, 150f. Ρ 472 (are you mad, fighting in the forefront) -ος· ἀτάρ τοι ἑταῖρος ἀπέκτατο, τεύχεα δ' Ἕκτωρ (ἔχων) similarly: Hes. fr. 37, 2 ‹ἀργαλέ›α[ς]· -ος δ' ὑπ[εδέξατο μάντις ἀμύμων] (Melampus to win bride for Bias) dat.: Μ 411 (‹ ›ον) -ῳ ῥηξαμένῳ θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον acc.: Ο 611 ἦεν ἀμύντωρ ' Ζεὺς, ὅς μιν πλεόνεσσι μετ' ἀνδράσι ‹-ον ἐόντα› ' τίμα καὶ κύδαινε Υ 188 ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε πέρ σε βοῶν ἄπο ‹ › ' σεῦα κατ' Ἰδαίων ὀρέων μ 297 Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε ‹ › (-εαι οἶον P², -εσθ' οἶον Zen.), v. d. Valk, Text Crit. Od. 97 π 105 εἰ δ' αὖ με πληθυῖ δαμασαίατο ‹ › χ 107 μή μ' ἀποκινήσωσι θυράων ‹ › Λ 467 (I heard Od.'s cry) τῷ ἱκέλη ὡς εἴ ἑ βιώατο ‹ › ' Τρῶες ‹ἀποτμήξα›ντες ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ Χ 456 δείδω μὴ δή μοι ... Ἕκτορα δῖος Ἀχιλλεὺς ' -ον ‹ ›ς πόλιος πεδίονδε δύηται χ 13 (how could a banqueteer imagine that) -ον ἐνὶ πλεόνεσσι, καὶ εἰ μάλα καρτερὸς εἴη, ' οἵ τεύξειν θάνατον Cf. μουνάξ and μουνόω B 2 **1 a β** w. ref. to a task: Κ 225 -ος δ' εἴ πέρ τε νοήσῃ, ' ἀλλά τέ οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις κ 157 καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο -ον ἐόντα (and sent me prey) of an object: Ω 453 θύρην δ' ἔχε -ος ἐπιβλής (which it took three Achaeans to put in place), *a single* **1 b** without companions: η 204 (before this the gods conversed w. us) εἰ δ' ἄρα τις καὶ -ος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης, ' οὔ τι κατακρύπτουσιν Hes. fr. 205,3 (but when Aiakos reached maturity) -ος ἐὼν ἤσχαλλε h. Merc. 193 ὁ δὲ ταῦρος ἐβόσκετο -ος ἀπ' ἄλλων ' κυάνεος, χαροποὶ δὲ κύνες κατόπισθεν ἕποντο ' τέσσαρες Op. 96 -η δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν ' ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν (contrast ἄλλα μυρία λυγρά v. 100), Neitzel, H. 104, 1976, 397 an object: Th. 143 -ος δ' ὀφθαλμὸς μέσσῳ ἐνέκειτο μετώπῳ **2** qualitative, *to be the only one of a kind*: son or child exc. Op. 11; cf. μουνογενής, μουνόω Ι 482 (he held me dear like a father his child) -ον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι, ' καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε + π 19 Κ 317 αὐτὰρ ὁ -ος ἦην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν Ξ 492 τῷ δ' ἄρ' ὑπὸ μήτηρ -ον τέκεν Ἰλιονῆα π 118 ὧδε γὰρ ἡμετέρην γενεὴν μούνωσε Κρονίων ' -ον Λαέρτην Ἀρκείσιος υἱὸν ἔτικτε κτλ. + 119 λ 68 Τηλεμάχου θ', ὃν -ον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες + π 120 Hes. fr. 193, 19 (her brothers were slain) Ἀλκμήνη δ' ἄρα] -η ἐλ[εύπ]ετο χάρμα γο[νεῦσι β 365 πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπι γαῖαν ' -ος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης | Op. 11 οὐκ ἄρα -ον ἦην Ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν ' εἰσὶ δύω **3** modal, the *only one(s)* to do or be done something, cf. μουνάξ Β 212 Θερσίτης δ' ἔτι -ος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα Ι 340 ἦ -οι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων ' Ἀτρείδαι; ψ 227 (none knew the secret of the bed) ἀλλ' οἶοι σύ τ' ἐγώ τε καὶ ἀμφίπολος μία -η, ' Ἀκτορίς h. Ap. 97 -η δ' οὐκ ἐπέπυστο μογοστόκος Εἰλείθυια Eum. fr. 12, 4 p. 101 Dav. (there my grandfather Pos.) προὔθηκεν ἀγῶνα ' πρῶτος ἅμ' Ἠελίῳ, τιμὰς δ' ἠνέγκατο -ος | Ι 335 τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ -ου Ἀχαιῶν ' εἵλετ' Φ 443 (Pos. to Ap.:) ὅσα δὴ πάθομεν κακὰ Ἴλιον ἀμφί ' -οι νῶϊ θεῶν δ 496 ἀρχοὶ δ' αὖ δύο -οι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων ' ἐν νόστῳ ἀπόλοντο h. Merc. 284 (σε μάλ' οἶω) ἔνυχον οὔ χ' ἕνα -ον ἐπ' οὐδεῖ φῶτα καθίσσαι ' σκευάζοντα κατ' οἶκον ἄτερ ψόφου neuter subst.: Cert. p. 39, 13 τοῦτό τι δή μοι -ον ἐειρομένῳ κατάλεξον, ' πόσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἐς Ἴλιον ἦλθον Ἀχαιοί;

D Ψ 223 c Plut., Choer. fr. 23, 34 Colace (= Suppl. Hell. 937), Hes. fr. 58, 18; v.l. Ξ 113 Leaf W. Beck

μοῦν(όω), μον(όω) [2°; 1ⁱ] **E** on „Attic" μον- (Λ 470) see Wackernagel, Unt. 122f.; Wathelet, AC 50, 1981, 825f.

B 1 act.: *make solitary, confine to one*: π 117 ὧδε γὰρ ἡμετέρην γενεὴν -ωσε Κρονίων ' μοῦνον Λαέρτην Ἀρκείσιος υἱὸν ἔτικτε κτλ., see μοῦνος B 2 and μουνογενής **2** aor. pass. ptc.: *left alone, unaided*, see μοῦνος B 1 Λ 470 δείδω μή τι πάθῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθείς ο 386 ἦ σέ γε -ωθέντα παρ' οἴεσιν ἢ παρὰ βουσὶν ' ἄνδρες δυσμενέες νηυσὶν λάβον W. Beck

Μοῦσα, -αι [9ⁱ, 7ᵉ, 20ᴴ, 21ʰ, 14ᵉ] **E** alte, zumindest urgr. Bildg.; wahrsch. < **mónth-ja*, Abl. von der Wz. **men-* (Bereich μένος, μέμονα; μαίνομαι, μάντις; μιμνήσκω; μανθάνω; vgl. Μνημοσύνη, s. B) mit *-th-* (< *-dh-*)-Erweiterg., s. Pokorny 1, 730 u. oben μανθάνω; vgl. zur Problematik Chantraine u. Frisk s.v., wo auch krit. Sichtg. anderer Ableitg.sversuche von **men-* sowie andere Etymologien: < **mont-ja* i.s.V. 'Bergnymphe' zu lat. *mons* nach Wackernagel, Kl. Schr. 2, 1204ff. (formal problemloser u. sachl. ohne Schwierigkeiten, doch wäre dieses Wort im Griech. ganz isoliert, vgl. Walde-Hofmann s.v. *mons* u. Chantraine a.O.)

F -α 3, -(α) 4, -α (Vok.) 11, -αν 1; -αι 18, -αι (Vok.) 24, -άων 12, -έων 2, -ῶν 1, -ῃσι(ν) 2, -ῃσ(ι) 1, -αις 1; Prosaref. oder Form nicht zu bestimmen: 5

M 1 Stammsilbe im longum **1 a** einsilbig [⏑̄] ‹Μοῦσ(α)› θ 73, Cert. 37, 26 [⏑̆] θ 63. 481 ≅ 488ⁱⁿ. **1 b** zweisilbig **1 bα** Typ [–⏑] [⏑̄⏑] -α h. Ven. 1ᵉˣ. ≅ Il. parv. fr. dub. 2, 1 p. 61 Dav.; -αι Ὀλυμπιάδες Hes. Th. 25 = 52 = 966 = fr. 1, 2 = 'Th.' 1022; -αι Β 598 (≅ Th. 25 usw.) [⏑̄⏑] -α /αι h. 14, 2 / Th. 75 [⏑̄⏑] ἔννεπε -α α 1; ὕμνει -α h. Merc. 1 ≅ h. 9, 1ⁱⁿ; -α h. Merc. 447; -αι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι Β 484 (ἔσπετε ... -αι) = Λ 218 = Π 112 = Ξ 508 ≅ Hes. Th. 114 ≅ fr. 1, 14ⁱⁿ. [⏑̄⏑] -α λίγεια ω 62, h. 17, 1 ≅ 20, 1ᵉˣ; -αν h. 19, 15 **1 bβ** Typ [⏑̄–] -αι ω 60, Op. 1 (Πιερίηθεν). 662, Sc. 206 (Πιερίδες), h. Ap. 189; -ῶν h. 27, 15 **1 bγ** Typ [⏑̄×] ἔννεπε -α Β 761, h. 19, 1; -α h. Ap. 518, h. 31, 1; ἔσπετε -αι h. 32, 1. 33, 1; -αι Β 594, Th. 96, h. 25, 4; Epig. fr. 1, 1 p. 26 Dav.; Cert. p. 39, 24 **1 c** dreisilbig **1 cα** Typ. [– – –] [⏑̄–⏑̄] ‹-άων› Ἑλικωνιάδων Th. 1; ‹ › θεράπων /οντες Th. 100, Choer. fr. 1, 2 p. 266 Ki., Margites fr. 1, 2 p. 67 Ki., h. 32, 20; ‹ › Α 604, Hes. fr. 310, 1, h. 25, 1 [⏑̄–⏑̄] ‹ › Th. 36. 93, h. Merc. 430, h. 25, 2 (≅ Th. 94, s. [–⏑̄]) **2** Stammsilbe in den brevia **2 a** zweisilbig [–⏑̄] -αι/εων/ῃσ' Hes. Th. 916 (χρυσάμπυκες)/94 (≅ h. 25, 2, s. [⏑̄–⏑̄]), fr. 26, 11 /Op. 658; -αις Ἑλικωνίσι Cert. p. 41, 24 [–⏑̄] Ὀλυμπιάδες -αι Β 491, Vit. p. 9, 8 **2 b** dreisilbig [–⏑̄⏑] ‹-ῃσι›ν Ὀλυμπιάδεσσιν h. Merc. 450; ‹ › Cert. 41, 31 in Prosaref. oder metr. nicht zu bestimmen: Cypr. fr. dub. 23 p. 32 Ki., Aeth. ap. Procl. Chr. 25 p. 47 Dav., Eumel. fr. dub. 2 p. 103 Dav. (ohne Lemma), Minyas fr. 4 p. 145 Dav.; Mus. fr. 15 Diels

Σχ sch. D A 1: θεά· τῇ δὲ ἰδιότητι τῆς πράξεως προεδήλωσεν ὡς οὐχ ἑτέραν λέγει θεάν· μόναι γὰρ ᾄδουσιν αἱ -αι· οὐ προσέθηκε οὐδὲ ὄνομα -ης· πάσας διὰ τῆς μιᾶς, sch. Λ 218: ἐπὶ τοῖς μεγίστοις τὰς -ας καλεῖ ὡς ἐρῶν τι καινότερον· αἱ γὰρ τοιαῦται προπαρασκευαὶ ἀκμαιοτέρας ποιοῦσι τὰς προσοχὰς τοῖς ἀκροαταῖς, sch. Barn. θ 73: ἀνῆκεν· ἀνέγειρεν ἐπὶ τὴν ᾠδὴν ἐμπνεύσασα, θ 481: μοῦσ' (sc. ἐδίδαξε)· ἡ Τερψιχόρη ἡ αἱ -αι

L [1]Wilisch, Eumelos 38ff.; [2]Wilamowitz, GlH 1, 245f. 264f.; [3]Schadewaldt, Homers Welt 72f., 77ff.; [4]Gigon, Urspr. d. griech. Philosophie, Basel 1945, 13ff.; [5]Latte, A & A 2, 1946, 157ff.; [6]Solmsen, Hes. und Aeschylus, Ithaca/New York 1949, 38ff. 67; [7]Dodds, 80ff.; [8]van Groningen, De Muzen, Amsterdam 1951; [8a] W. F. Otto in: Varia Variorum, Festg. Karl Reinhardt, Münster/Köln 1952, 50ff.; [9]Solmsen, TAPhA 85, 1954, 11ff.; [10]W. F. Otto, Die Musen, Düsseld./Köln 1955; [10a] v. Fritz, Festschrift Snell 34ff.; [11]Snell, Entdeckung 45ff., 127f.; [12]Marot, Filol. Köslóny 4, 1958, 657ff.; [13]Thomson, Frühgesch. 397f., 419f.; [13a]Fränkel, DuPh; [14]Deichgräber, Musen; [15]Marcel Detienne, Les maîtres de vérité ..., Paris 1967, 9–27. 51. 69; [16]Eike Barmeyer, Die Musen, München 1968; [17]Erbse, Beitr. Verst. Od. 194ff.; [18]Verdenius, Mn. 25, 1972, 225ff.; [19]Kühlmann, Katalog u. Erz., Diss. Freiburg 1973, 85 m. A. 57, 111ff.; [20]Pucci, Hes. and the Language of Poetry, Baltimore/London 1977, 8–29. 30–33; [21]Alt, H. 107, 1979, 390f.; 405f.; [22]Claude Calame, Enonciation, Acta Semiotiques – Documents – IV, 34, 1982; [23]Colin Macleod,

Collected Essays, Oxford 1983, 4ff.; [24]William G. Thalmann, Conventions of Form and Thought ..., Baltimore/London 1984, 134ff. e.p.; [25]Pascal, in: IIIe Congr. sur la Béotie (Montréal/Québec 1979), Hrg. J. M. Fossey/H. Giroux, Amsterdam 1985, 111–117; [26]Markwald, Hom. Epigr. 94f. u. Anm. 26; [27]Irene de Jong, Narrators and Focalizers, Amsterdam 1987, 45–53; [28]Clay, GRBS 21, 1988, 323ff.; [29]Mayer, RE XVI, 1933, 680ff.; [30]Pötscher, Kl. Pauly III, 1475ff.

B *olymp. Göttinnen* (I; u. Verkörperg.?, s. II) *des Gesanges* (= Wort, Musik u. Tanz) *u. der Sänger*, stehen in einem in langer Trad. entwickelten „System" von Vorstellungen, das im wesentl. auf das Epos abgestellt ist, aber genügend Spuren aufweist, die darüber hinaus ein umfassenderes Wesen der M. bzw. andere Schwerpunkte erkennen lassen (Vorformen, urspr. Beziehungen zur Prophetie, Zuständigk. auch für andere Formen der Dichtg. usw.); Zentrum ihres Wesens u. der „Ort", wo sie erfahren werden, ist ihr Verh. zum Sänger in der „Inspiration" (= Konzeption u. Vollzug des Gesanges), in der sie, vom Sänger herbeigerufen u. durch seinen Mund sprechend, den Gesang verwirklichen, indem sie dabei die Trad. (überl. Inhalte u. Kunstmittel, an sich schon M.-Gaben) bestätigen und ergänzen (gegebenenfalls korrigieren: tiefere Wirklichkeit, Wahrheit, s. I 2 a) und das – für Menschen vermittelt – leisten, was ihre Aufgabe auch unter den Göttern ist: durch ihren Gesang – das Rühmen – zu erfreuen u. Leid u. Kränkung vergessen zu lassen; appellat. Gebrauch (II) rel. selten u. viell. sek. Übertragg. – Disposition: I Göttinnen 1: allg. Angaben, 1 a: Namen u. Zahl, 1 b: Genealogie, 1 c: Kult u. Wohnsitze, 1 d: Bzhg. zu anderen Göttern, 1 e: Mythen 2: Wesen 2 a: Göttinnen des Wissens u. d. Wahrheit, 2 b: Göttinnen des Gesanges, 2 c: Göttinnen der Sänger II Appellativer Gebrauch

I *die Göttinnen* **1** *Allgemeines* **1 a** *Zahl* u. *Namen* **1 aα** *Sg. u. Pl.* wechseln ansch. ohne Bed.-Untersch., die eine M. gilt für alle u. die (untersch.) vielen sind im fgrE viell. nur (noch?) die Entfaltg. der (urspr.?) einen M. (s. L[10] 24f.; vgl. *Μοῖρα/αι*; *Ἐρινύς/ες*); so wird Th. 81 der Pl. gebraucht, obwohl eigentl. nur von *Καλλιόπη* die Rede ist (79f.), der Sg. bezieht sich außer h. 31, 1f. niemals auf eine best. M. Der Pl. überwiegt stark: bei Hes. aus naheliegenden Gründen nur Pl., ferner i.d. Thamyris-Erz. u. überall dort, wo sie (im Chor) singen u. tanzen; der Sg. ist sehr häufig im Anruf (aber der Pl. kaum weniger oft), im Zshg. mit Demodokos nur Sg. – beides spricht viell. für eine persönliche Muse der Dichter. Der urspr. Sinn des Pl.s ist nicht mehr zu erfassen: viell. verschiedene M. verschiedener Bergquellen? (anal. zu den Okeanossöhnen? vgl. Eumel. fr. dub. 3 p. 103 Dav.); bei Hes. (Th. 77ff. s.u. 1 a γ) verkörpern sie die versch. Aspekte des Gesangs (anal. zu den Nereiden u. Okeaniden, die an sich schon eine Mehrheit sind, u. zu den Moiren usw.) **1 aβ** *die Zahl* im älteren Epos, wo genannt, neun; keine Angabe in der Il.; *ω* 60 (*-αι δ' ⟨ἐννέα πᾶσαι⟩*), Th. [56]. 60. 76ff. 917, wobei strittig, ob *ω* 60 von Hes. abhängig oder, wie L[17] (s. dort Lit., vgl. auch unten 1 a γ) annimmt, umgekehrt (⟨ ⟩ dann nicht alle neun, sondern neun insges., neun als typ. Zahl für eine überschaubare Menge) bzw. beide von einer älteren Trad.; später, aber im jüngeren Epos nur Eumel. fr. dub. 3 p. 103 Dav., im Einklang mit den kult. Gegebenheiten (s. Mayer, RE = L[29], vgl. L[25]) auch Dreiergruppen; Eumel. fr. dub. 2 hat dagg. die Neunzahl **1 aγ** *die Namen* Th. 77–79: Kleio, Euterpe, Thaleia, Melpomene, Terpsichore, Erato, Polymnia, ⟨Uranie⟩, Kalliope, alle nur hier außer letzterer (h. 31, 2) u. ⟨ ⟩ (Hes. fr. 305, 1, s.u. 1 b; Th. 350 eine Okeanide). – Die N. werden (wie die 9-Zahl, s.o.) als Erfindg. Hes.s. angesehen (L[17] 194 m. A. 73), vgl. ihre Vorbereitg. im Proömium (s. West z.St.; Friedländer, Studien 92; L[11] 45f.), doch entsprechen sie anscheinend nicht seiner M.-Konzeption (s.o. II Sp. 1298, 48ff., vgl. L[11] 100); nach Eumel. fr. dub. 3 p. 103 Dav. heißen seine drei M. Kēphisō, Apollonis (Achelois ci., s.o. I Sp. 1106) u. Borysthenis (vgl. oben 1 a α). – Zu nach dem fgrE überl. Namen s. RE s.v.; zur Bed. der hesiodeischen N.n s. ss.vv. u. unten 2 b **1 b** Genealogie Töchter des Zeus u. ⟨d. Mnemosyne⟩, s.d., Th. 53ff., 915ff., h. Merc. 430; ohne Erwähng. ⟨ ⟩: *B* 491f. (*Ὀλυμπιάδες -αι*, *⟨Διὸς αἰγιόχοιο,⟩* *θυγατέρες*), Op. 2; *⟨κοῦραι⟩* ⟨ ⟩, *B* 598, Hes. Th. 25. 53. 966. 1022, fr. 1, 2; *ἡδυεπεῖς* ⟨ ⟩ ... *Διός* h. 32, 2; ⟨ ⟩, *μεγάλου Διός* Th. 29; *⟨Διὸς⟩* ⟨ ⟩, Th. 81; *τέκνα* ⟨ ⟩, Th. 104, h. 25, 6; *λίγεια* ⟨ ⟩, *θυγάτηρ* h. 14, 2. – Die Abstammg. von Zeus ist, obwohl von Hom. u. Hes. vorausg., wahrsch. eine rel. junge Neuerg. (der Dichter, um die Bed. der Dichtg. zu betonen?), da der Ursprung der M. als Quell- u. Bergnymphen (vgl. die Okeanide Uranie Th. 350) noch deutl. zu erfassen ist (s.u. 1 d δ u. 2, vgl. L[10] 23, L[5] 156f.; and. L[2] 246 A. 1), es sei denn, sie ständen als Bergnymphen von vornherein in e. engen Bzh. zu Zeus (Olymp; Helikon mit dem Zeusaltar, s.u. 1 c β). Bzhg. zu Mnemosyne (als Begriff) eher alt: wohl schon sprachl. verwandt (s. E), u. später auch ein M.-Name; s. L[10] 25f., vgl. L[2] 246. – Nb. den Zeustöchtern kennt Mus. fr. 15 Diels noch ältere Musen *κατὰ Κρόνον* – Kinder der Musen, s. L[10] 40ff.; im fgrE nur Hes. fr. 305, 1: Uranie, Mutter des Linos **1 c** *Kult- u. 'Wohnsitze'* bzw. Örtlichkeiten ihres Wirkens im fgrE keine sicheren Hinweise auf e. M.-Kult, viell. Op. 658 (*τὸν [τρίποδα*, sc. als Siegespreis] ... *ἐγὼ -σῃσ' Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα ' ἔνθα με ... ἐπέβησαν ἀοιδῆς*, danach Cert. p. 41, 24), aber mögl.weise nur privater Kult des Hes.; vgl. West z.St. – Anderers. setzen das an best. Örtlichkeiten angenommene Wirken u. Wohnen wohl zumeist e. Kult voraus. – Nach L[5] 157 sind die M. nur am Olymp urspr.; Hes. habe den N. auf die 'Nymphen' des Helikon übertragen **1 c α** *Olymp. M.* für die kleinasiat. Jonier sind die M. *Ὀλυμπιάδες* bzw. *Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι* (*B* 491. 484), entspr., nach ep. Trad., für den Böoter Hes. (Th. 52. 75 u.ö., s. M), der seine – Helikon.! – M. am Olymp geboren sein u. dort auch wohnen läßt (Th. 53ff. *τὰς ἐν Πιερίῃ ... τέκε, – τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς ... Ὀλύμπου ' ἔνθα σφιν ... χοροὶ καὶ δώματα*), was auf eine Stätte ihrer Wirksamkeit bzw. einen Kult weisen, aber auch 'symbolisch' sein kann, wie ihre Nachbarschaft zu den Chariten u. Himeros im folgenden V.; nur die M. u. Zeus führten das Beiwort Olympier (die übrigen Götter nur kollektiv); das alles spricht dafür, daß sie am Olymp schon vor der jon. Wanderung 'zuhause' waren u. wohl auch (neben/mit Zeus?; s.o. 1 b) einen Kult genossen, s. L[2] 245f., L[10] 62f. u. 25; L[29] 706ff. u. 722 **1 c β** *Helikon. M.* Hes. 'begegnet' den M. (vgl. jedoch L[5] 157) am Helikon (Th. 22f.; *-άων Ἑλικωνιάδων* V. 1); sie wohnen dort zwar nicht (s.o. *α*, doch vgl. *ἔχουσιν* in V. 2), wirken aber dort (Permessos, Olmeios, *Ἵππου κρήνη*, s.d.), auch hier in der Nachbarschaft von Zeus (V. 4 *περὶ ... βωμὸν ... Κρονίωνος*). Kritik an Hes.s Helikonbeschreibg. schon in der Ant., zumal die Existenz des Altars geleugnet, s. L[25] (and. L[10] 63f.; den Altar sucht er bei der Kapelle des hl. Elias); die Identifizierg. mit d. Olymp. M. ist sek. Angleichg. an die ep. Trad.; zum späteren Kult in Askra u. Thespiae s. L[29] 696ff. **1 c γ** *M. am Parnassos u. sonstige* eine M.-Stätte (bzw. Kult) setzt viell. Hes. fr. 26, 11 voraus, doch ist die St. sehr uns., s. App., ferner h. 27, 14ff. (vgl. allg. L[29] 700ff.); die 3 M. des Eumel., fr. dub. 3 p. 103 Dav., setzen andere 'Wohnsitze' voraus, wie sich überh. M.-Stätten nicht auf die im fgrE erwähnten Örtlichkeiten beschränkt haben werden, s. L[29] 693ff. **1 d** *Bzhg. zu anderen Göttern* **1 d α** *Zeus u. Mnemosyne* s. 1 b. Zu Zeus entwickelte urspr. örtl. (u. damit verbundene Wesens-?) Nähe (dicht am Gipfel hoher Berge: Th. 7 *ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι*, 62 *τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς ... Ὀλύμπου*; hierher evtl. auch Hes. fr. 26, 12 *π]αρνησσοῦ τ' ἄκρα κάρηνα*), vgl. oben 1 c α, oder genealog. Konstruktion?, s.o. 1 b. – M. besingen Götter u. bes. Zeus zu dessen Freude: Th. 11. 36ff., 47. 71ff., 112 – Zeus-M./Kalliope u. Könige: Th. 80ff., 93 u. 96 ≈ h. 25, 1 u. 4 **1 d β** *Apollon* s. L[10] 54f.; nach L[13] M. ggüber Ap. älter u. urspr.er. Mit Ap. verbindet sie zunächst u. vor allem ihre Kunst, urspr. aber viell. eine gemeins. Vbd. zur Mantik (s. Th. 32. 38, vgl. unten 1 b): von Ap. u. den Musen stammen die Sänger u. Kitharisten Th. 94f. = h. 25, 3f.; von ihm oder den M. lernte

Demod. seinen Gesang ϑ488; Margites fr. 1, 2 p. 67 Ki. (ἀοιδός ' -άων ϑεράπων καὶ ... Ἀπόλλωνος); Ap. führt den χορός der M.: *A* 603 f., h. Ap. 182 ff. u. 189 f.; Sc. 202 ff. u. 206; h. Merc. 450 (Ap.: „καὶ ... ἐγὼ -ῆσιν ... ὀπηδός"). — ferner 4 h. 27, 14 f., vgl. Hes. fr. 26, 10 ff. **1 d γ** *Hermes u. Dionysos* als Erfinder der Lyra: h. Merc. 447 u. 450 ff. — eine Vbg. zu Dion. verbirgt sich viell. in der Erwähng. der Flöte, h. Merc. 451, vgl. L[10] 55 f. **1 d δ** *zu Chariten u.a.* s. L[10] 57 8 Chariten u. Himeros wohnen neben den M., Th. 64; Art. schließt sich den καλοὶ χοροί der M. u. Chariten an, Th. 7; Hes. fr. 26, 10 f. werden sie nb. Nymphen genannt; Okeanide Uranie: Th. 350 **1 d ε** *Sirenen* vgl. *μ* 189 ff. u. s. L[10] 57 f. **1 e** *Musikinstrumente* der Gesang der M. bzw., anal. dazu, der Sänger, wird, wenn das überhaupt erwähnt wird, i.d.R. auf der Kithara (*A* 613 f., h. Ap. 188, von Ap.) bzw. auf der Phorminx (ϑ 67. 257. 261. 537, von Demod.) oder der Lyra 16 begleitet (im h. Merc. werden alle drei Wörter auf dasselbe Instrument bzgn.: 423 λύρῃ ... κιϑαρίζων, 499. 509: κίϑαρις, 506 φόρμιγξ), h. Merc. 452 u. h. 19, 15 werden aber auch αὐλός u. Syrinx (?, s. A.-H.-S. z.St.) mit den M. in Vbd. gebracht (vgl. unten II), wobei im h. Merc. die Flöte (u.a. auch?, vgl. oben 1 d γ) wohl ggüber der Kithara als älteres, primitiveres Instrument verstanden wurde. Nach L[25] 113 f. hätte Hes. eine ganz andere Art von ἀοιδή vertreten (u. somit auch e. andere Vorstellung von den M. gehabt), ohne Kithara (dafür mit dem Rhapsodenstab? vgl. das Paus.-Zitat 10, 30, 3); daß bei ihm Kithara u. Ap. in Vbd. mit den M. nur Th. 94 f. erwähnt werden, beweist allerd. wenig (auch sonst im 28 fgrE nicht eben oft, s.o.), u. die Stelle selbst ist in keiner Weise dafür zu verwenden **1 f** *Mythen, Handl. im Epos* Wettstreit mit Thamyris u. seine Bestrafg., *B* 594. 598, Minyas, fr. 4 p. 145 Dav.; s.o. II Sp. 969, 45 ff. m. Lit. Zur Bestattg. 32 des Ach. kamen die M. u. wehklagten; *ω* 60 (62, s. II), Aeth. ap. Procl. Chr. 26 p. 47 Dav. **2** *Wesen d. Musen* **2 a** *Göttinnen des Wissens u. der Wahrheit (u. der wahrheitsähnl. Lüge)* die Namen der M. kennzeichnen sie als Göttinnen des Gesanges (in der Einheit von Wort, Musik u. Tanz, s.u. 2 b) u. 36 dementsprechend der Sänger (s. 2 c) bei Hes., Th. 77 ff., s.o. 1 a (aus diesem Bereich fällt wohl nur Οὐρανίη, doch gerade dieser N. schwer zu beurteilen), dagg. fehlt ihnen das Moment 40 der Wahrheit (der Darstellg., des Inhalts), das aber sowohl Hom. als auch Hes. mit ihnen verbindet (*B* 485 ff. 492; Th. 27 f., 32. 38); Hes. trägt es durch Umdeutg. des N.s Kalliope wenigstens z.T. in sie hinein (s.o. 1 a). Das alles könnte dafür 44 sprechen, daß es sek. ist. Anderers. ist es ansch. schon mit dem Namen der M. selbst gegeben (s. E) u. als Quellnymphen werden sie urspr. für Wissen u. Prophetie zuständig gewesen sein, s. z.B. L[14] 22(–194), vgl. ihre Vbd. mit Ap. (s. 1 d β); 48 so ist auch am besten Th. 32 f., 38 zu verstehen (letzteres ≅ *A* 70, vom Seher Kalchas, vgl. für Hes. die prophet. Futura Op. 177 ff.), aber im wesentl. folgt das Wissen von der Zukunft aus dem Wissen vom Wesen der Dinge — es ermöglicht 52 die Anweisungen u. Voraussagungen in den Erga; in *B* 485 ff. dagg. (πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα, vgl. ϑ 491) bezieht sich πάντα nur auf die genauen Fakten der zu schildernden Vergangenh., doch schließt das ein 'mehr' nicht aus — Th. 56 27 f. ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα, ' ἴδμεν δ', εὖτ' ἐϑέλωμεν, ἀληϑέα γηρύσασϑαι, vgl. einers. *τ* 203 u. anderers. Op. 10 (vor der Selbstkorrektur), muß wohl primär in Zshg. mit V. 26 (Beschimpfg. der profanen Hirten) gesehen 60 u. als (allg.) Selbstoffenbarg. der (auch gefährl.) Macht der M. aufgefaßt werden (s. L[13a] 106), die (u.a.?) in der Dichtg. erfahren wird; Kritik des Heldenepos (s. Lit. bei L[10a] 35 A. 1; L[5], bes. 162) bzw. Hom.s ist es wohl kaum (s. L[10a]); auf 64 keinen Fall sind ψεύδεα u. ἀληϑέα mit L[8a] 52 als 'lebensvolle Bilder der Phantasie u. Belehrg. miteinander zu versöhnen'. — Vgl. L[15] 18 ff., L[20] m. Lit. S. 34 **2 b** *Göttinnen des Gesanges* (Einh. aus Wort u. Melodie, mit instrument. Begleitg. 68 u. geleg. mit Tanz verbunden), der ihr Wesen ausmacht; ihr Tun ist, von den Unterschieden abgesehen, die sich daraus ergeben, daß sie Göttinnen sind, dasselbe wie das der Sänger (vgl. 2 c), die sie ja inspirieren u. von deren Erfahrungen u. 72 Vorstellungen ihr Bild bestimmt wird (s.o. allg. Vorbem.) **2 b α** *Singen, Sagen, Tanz* die meisten entsprechenden Verben u. Wendungen verbinden Melodie u. Wort: ˹ὑμν˺εῖν (jew. mit Obj.): Th. 33. 48 (ἀρχόμεναί ϑ' ˹ ˺εῦσι ϑεαὶ λήγουσαί τ' ἀοιδῆς). 51, h. Ap. 189 f. (˹ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ˺ ' ˹ ˺εῦσιν), vgl. Πολύμνια — ἀείδειν: *A* 604 (ἄειδον ˹ ˺), Th. 34. 75 ˹ἀοιδή˺: Th. 60 f. (ᾖσιν ˹ ˺ ' μέμβλεται), vgl. h. Merc. 451 (οἶμος ˹ ˺ς), Sc. 206 (ἐξῆρχον ˹ ˺ς) — ˹ϑην˺εῖν: *ω* 60 (ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ ' ˹ ˺εον), vgl. Th. 68 u. Καλλιόπη — ferner: περικαλλέα / ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι, vgl. h. 27, 18, Th. 10. 43, — ὀπὶ λειριοέσσῃ Th. 41, — ῥέει αὐδὴ ' ... ἡδεῖα Th. 39 f. — damit verbunden ist der Tanz: μέλπεσϑαι Th. 66, Sc. 206; ˹μολπ˺ή: Th. 68 f. (ἀγαλλόμεναι ... ' ἀμβροσίῃ ˹ ˺ῇ), h. Merc. 452 (˹ ˺ῇ τεϑαλυῖα); wohl nur auf den Tanz bzgn.: ὀρχεῖσϑαι Th. 4, χορούς ἐνεποιήσαντο ' ... ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν, Th. 7 f. — demgegenüber ist κλείειν 'rühmen' inhaltsbzgn., doch zeigen i.d.R. Zusätze, daß es sich im Gesang vollzieht: Th. 44 (ἀοιδῇ), 67 (ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι), 104, Op. 1 (ἀοιδῆσι) — reine Verben des Sagens kommen charakter.weise nur Th. 27 f. vor (ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ... ' ἴδμεν δ' ... ἀληϑέα γηρύσασϑαι) vom Wesen ihrer Aussage, viell. in Anlehng. an die Aufforderg. der Sänger an die Musen, ihnen etwas zu 24 sagen (s.u. 2 c), wo ἔννεπε, ἔσπετε usw. (einmal εἴπατε) ἄειδε usw. bei weitem überwiegt; ferner εἰρεῦσαι τὰ τ' ἐόντα usw., Th. 38, allerd. nach ὑμνεῦσαι (37) u. vor φωνῇ ὁμηρεῦσαι (39) — das Verh. zwischen Gesang, begleitender Musik u. Tanz ist in ausgeführten Szenen dergestalt, daß entw. 28 die M. singen u. (aber wohl nicht immer) tanzen, Ap. sie dazu auf der Kithara oder Phorminx begleitet (*A* 603 f., Sc. 203, h. Ap. 182 ff. — h. 27, 17 führt Art. den Tanz an) oder 32 aber (zum eigenen Gesang?) tanzen (Th. 3 ff.). — Zu anderen Instrumenten (αὐλός, σῦριγξ) s.o. 1 e **2 b β** *Themen des Gesanges* im fgrE (sc. fast nur bei Hes.) vor allem Zeus u. seine Ordng. u. ihr Zustandekommen, das Werden der Götter 36 = der Welt (Th. 11 ff., 66, 71 ff., Op. 2) u. auch einzelner Götter (h. 27, 18 ff.), aber auch der Menschen u. Giganten (Th. 50) u. das Verh. der Götter u. Menschen (h. Ap. 190 ff.), also die übl. Stoffe des Epos (Theogonien, Götterhymnen, 40 Heldenlieder usw., vor allem aber erstere, u. letztere offenbar aus der Sicht der Götter). Daß sie natürl. auch für andere Themen u. somit auch andere Gattungen zuständig waren, ergibt sich im fgrE nur am Rande (ϑρήνεον *ω* 61; lehrten die 44 Kreter den Paian, h. Ap. 517 ff., vgl. ferner h. Merc. 452 u. h. 19, 15, s. oben 1 f u. unten II **2 b γ** *Eigenschaften u. Wirkungen (Funktionen) des 'Gesanges'* Schwerpunkte sind Schönh., Freude u. Vergessenmachen der Leiden; daneb., im 48 Detail nicht ganz verständl. Liebe u. Schlaf: der Gesang der M. ist *schön* (˹καλ˺ὴν ἀοιδήν, Th. 22; περι˹ ˺λέα ὄσσαν 10; ὀπὶ ˹ ˺ῇ 68; Καλλιόπη; ὀπὶ λειριοέσσῃ 41; χορούς, Th. 8, ˹ ˺ούς ... h. 27, 15), *lieblich* (ἐρατὴν / ἐπήρατον ὄσσαν, 52 65. 67, vgl. aber s.u. Eros), *erweckt Sehnsucht* ("Ἵμερος, 64; χορούς ˹ἱμερό˺εντας, 8; ˹ ˺εις βρόμος αὐλῶν, h. Merc. 452) u. *Sättigung (im) Ergötzen* u. *Befriedgg.* (τέρπουσι, 37. 51; Εὐτέρπη, Τερψιχόρη), *Wohlgefühl* (εὐφροσύνην, h. Merc. 56 449) u. *festl. 'Aufblühen'* (μολπὴ τεϑαλυῖα, h. Merc. 452, vgl. οἰκί' ἔχουσιν ' ἐν ϑαλίῃς, Th. 65; Θάλεια), *Freude* (αὐδὴ ... ἡδεῖα, 39 f.; ἡδυεπεῖς, h. 32, 2) u. *strahlendes, jauchzendes Entzücken* sogar des Olymps u. der Erde (γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς ' ... ϑεᾶν ὀπί, 40 f.; περὶ δ' ἴαχε γαῖα ... ' ὑμνεύσαις, 64 69 f.); sie erregen einerseits Tränen u. Trauer u. leisten so Trauerarbeit (ϑρήνεον usw., *ω* 60 ff.) u. machen anderers. durch ihren Gesang Trauer u. Leiden überhaupt vergessen ([Mnemosyne gebar sie] λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων, 55 vgl. 98 ff. vom menschl. Gesang; h. Merc. 447 τίς -α ἀμηχανέων μελεδώνων;). — h. Merc. 449 verbindet sie auffallend eng mit Liebe u. Schlaf (τρία πάντα πάρεστιν ' εὐφροσύνην καὶ ἔρωτα καὶ ἡδυμον ὕπνον ἑλέσϑαι, zu letzteren vgl. h. 19, 15 -αν ... νήδυμον) **2 c** *die Göttinnen der Sänger* die M. lieben die Sänger (ϑ 481, Th. 97), u. sie verdanken ihnen ihre Fähigk. im allg. (s.u. α) u. in der konkreten Realisierg. (s.u. β) u. sind hierin von ihnen völlig abhängig,

denn sie geben sie ihnen nicht nur, sondern sie entziehen sie ihnen gegebenenfalls auch wieder (s. *B* 599 f. *ἀοιδὴν* ' ‹*θεσπεσίην*› *ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν*, – ‹ › hier wohl in seiner Grundbed. [s.o. II Sp. 1023, 59 f., s. aber 1024, 5], betont dieses Verh. zw. Sänger u. M., Thamyris zerstört seine eigene Grundlage, vgl. das Verh. zw. Aphr. u. Hel. *Γ* 415 ff.); zur absoluten Überlegenh. der M. vgl. *B* 484 ff. – Der Anspruch des Phemios, *αὐτοδίδακτος* zu sein, steht dazu in keinem Widerspruch (s.o. I Sp. 1619, 44 ff.) **2 c α** *Begabung u. Berufung* Fähigk. der Sänger normalerweise allg. aufgefaßt als Gabe (*δῶρα θεάων*, Th. 103; vgl. *-άων ἱερῇ δόσις*, 93 von der Fähigk. der Könige) oder Lehre der Musen (‹*ἐδίδαξαν*›), Th. 22 ff. vor seiner Berufung, was sich gegenseitig aber nicht ausschließt (‹ › auch: Op. 662) allg.: Th. 94 ff. *ἐκ ... -έων ...* ' *ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ...* ' *... ὁ δ' ὄλβιος, ὅντινα -αι* ' *φίλωνται· γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή* (sein Lied tröstet über größtes Leid hinweg), zur allg. Formulierg. von V. 96 f. u. zu 81 ff. s.o. 2 a *θ* 481 *σφέας* ' *οἶμας -(α)* ‹*ἐδίδαξ*›*ε, φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν* Hes. fr. 310, 1 *-άων, αἵ τ' ἄνδρα πολυφραδέοντα τιθεῖσι* ' *θέσπιον αὐδήεντα* – von Demod.: *θ* 63 *τὸν πέρι -(α) ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·* ' *ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν θ* 488 *σέ γε -(α)* ‹ › *ε* – Phemios *χ* 347 *αὐτοδίδακτος δ' εἰμί, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας* ' *παντοίας ἐνέφυσεν* – Hes.: Op. 662 *-αι γάρ μ'* ‹ › *αν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν* 659 (M. am Helikon) *ἔνθα με τὸ πρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς*, allg. wie die bisherigen Stellen, aber bzgn. auf seine „Berufung" Th. 22 ff. *αἴ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν* ‹ › *αν ἀοιδήν* ' *ἄρνας ποιμαίνοντ(α) ...* ' 24 *τόνδε δέ με πρώτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον* usw. (30: *σκῆπτρον ἔδον ...* ' *δρέψασαι* [zur v.l. *δρέψασθαι* s.o. II Sp. 348, 12 ff. m. Lit.] *... ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν* ' *θέσπιν* usw.), zur Disk. über den Charakter der Begegng. mit den M. (Vision?, literar. Konvention mit Topoi aus dem Vorderen Orient oder Konvention eher ep. Ausdruck zur Darstellg. dafür, daß man einen außerordentl. Gedanken hat) s. West, Hes. 158 ff. m. Lit. **2 c β** der Sänger als „Mundstück" der M. M.-Anrufung, i.d.R. am Anfang eines Werkes (*A* 1, *α* 1, Th. 114 als dem eigentl. Anfang nach dem M.-Hymnus; nicht in e. Reihe von Hymnen, so z.B. h. Cer. u. h. Ap.), geleg. vor best. Höhepunkten (s. Σχ) bzw. Katalogen, wo das Detailwissen bes. betont werden soll (s. *B* 484 ff. mit der Begründg.), impliziert, daß der Sänger nur weitergibt bzw. weitergeben kann, was ihm die Muse sagt, bzw. daß eigentl. sie singt. Der konventionelle Charakter u. ein gewisser log. Widerspruch (Anrufg. am Anfang für das ganze Werk u. dann wieder vor best. Passagen) u.a. Unebenheiten (s. L[27]) beweisen aber in keiner Weise, daß die Vorstellg. als solche nicht mehr lebend. ist; zum Verh. von menschl. u. göttl. Anteil am Gesang s. L[27] m.Lit. M. im Sg. *ἄειδε*[+]: *A* 1 (*θεά*), Cert. 37, 26; h. 17, 1; 20, 1 *ἔννεπε* sc. *μοι*; *B* 761, *α* 1; h. Ven. 1; 19, 1, Il. parv. fr. dub. 2, 1 p. 61 Dav. *ὕμνει*: h. Merc. 1; 9, 1; 14, 2 *ἄρχεο ὑμνεῖν*: h. 31, 1 *εἰπέ α* 10 (*θεά*) im Pl. *ἀείσατε*: Hes. Th. 965 f. (1021 f. =) fr. 1, 1 f. *ἔσπετε* sc. *μοι B* 484, *Λ* 218, *Π* 112, *Ξ* 508, Hes. Th. 114, fr. 1, 14, h. 32, 1; 33, 1 *ἐννέπετε* Op. 2 *εἴπατ(ε)* Th. 115 *ὀπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα -αι* Epig. fr. 1, 1 p. 26 Dav., d.h. Sänger u. M. zusammen – and. Th. 1 *-άων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν* + 36 (vgl. 34), h. 25, 1 – hier wie bei and. Götterhymnen der Anf. beim besungenen Gott, s.o. Vorbem. **2 c γ** *d. Sänger als Musendiener* *-άων θεράπων*: Th. 100, h. 32, 20; Choer. fr. dub. 1, 2 p. 266 Ki.; Marg. 1, 2 p. 67 Ki. – h. Merc. 450 *-ῃσιν ... ὀπηδός*, von Ap.

II appellat. Gebrauch (vgl. oben allg. Vorbem.) *ω* 62 (*-αι ...* ' *θρήνεον· ἔνθα κεν οὔ τιν' ἀδάκρυτόν γε νόησας* ' ...) *τοῖον γὰρ ὑπώρορε -α λίγεια*, *Lied* nach A.-H. z.St., Zweifel bei Heubeck z.St., der aber den Sg. hier unter der Voraussetzg., daß M. Name ist, auch nicht überzeugend erkl. kann (Kollektivbezeichng.? die Vorsängerin d. Musen?); *λιγύς* auch von Pers. h. Merc. 447 (Ap. vom Kitharaspiel des kleinen Hermes) *τίς τέχνη, τίς -α ἀμηχανέων μελεδώνων,* ' *τίς τρίβος;* unkl.; *Lied gegen die Sorgen?* (vgl. Radermacher z.St.) h. 19, 15 *τότε δ' ἕσπερος ἔκλαγεν οἷον* ' *ἄγρης ἐξανιών, δονάκων ὕπο -αν ἀθύρων* ' *νήδυμον*

D Cypr. fr. 23 p. 32 Ki.; v.l. *A* 1 B. Mader

Μουσαῖος [2[c]] halbmyth. Dichter, angeblich Schüler des Orpheus (s. Diels/Kranz, Vorsokr. I 20 ff.): er soll sich für einen Sohn der Selene ausgegeben haben, Epim. fr. 2 Diels (*γένος εἰμὶ Σελήνης*), wo *M.* redend eingeführt wird; nach Onomacr. fr. 5 p. 241 Ki. konnte *M.* fliegen, eine Gabe des Boreas B. Mader

μουσηγέτης Epith. des Ap., viell. bei Hes., s. P.Herc. 243 III 4 bei West ZPE 61, 1985, 1 B. Mader

μοχθέω, -ίζω [2[i]] zu *μόχθος*; *-ίζω* metr. Var. zu *-έω* **Σχ** sch. D *B* 723: *πονοῦντα. κάμνοντα, K* 106: *ταλαιπωρήσειν. κακοπαθήσειν* **B** *sich abmühen, leiden,* körperlich sowie seelisch *K* 106 *μιν* (Hektor) *οἴω* ' *κήδεσι -ήσειν καὶ πλείοσιν* (falls Ach. s. Zorn aufgibt) *B* 723 *μιν* (Philoktetes) *λίπον* (Gr.) ... ' *ἕλκεϊ -ίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου*, vom schmerzh. Leiden (s. V. 721) infolge eines wahrsch. f. giftig gehaltenen (Körner, Hom. Tierwelt 77), jedoch nicht tödlichen Bisses, vgl. II Sp. 553, 27 ff. – Wortf.: *ἀλγέω, ἄχνυμαι, ἄχθομαι, κάμνω, μογέω, μοχλέω, ὀχθέω, πάσχω, πονέω* **D** inc. auct. fr. PSI 1386. 31 *-ίζοντο*, vgl. V. 17; s. I Sp. 1609, 19 f. M. de Leeuw

μόχθος [1[H], 1[c]] **E** viell. zu Wz. **mog-/*meg-* (s. *μογέω*, Grundbed. etwa 'schwer lasten; sich anstrengen, mühen'?, vgl. Frisk II 247 f.), erweiterndes Suff. unklar, Schwyzer I 510, vgl. Frisk II 461 f. (viell. Zustandssuff. *-θ(ο)-*?, s.a. Benveniste, Origines 188 ff.). – Abl. *μοχθέω* **B** *Anstrengung, Mühe, Mühsal* Sc. 306 *πὰρ δ' αὐτοῖς* (Jägern) *ἵππῆες ἔχον πόνον, ἀμφὶ δ' ἀέθλῳ* ' *δῆριν ἔχον καὶ -ον* Cert. p. 40, 10 (*δικαιοσύνη καὶ ἀνδρείη δύναται*) *κοινὰς ὠφελίας ἰδίοις -οισι πορίζειν*. – Wortf.: *ἄεθλος* (B 1), *ἄχθος, ἔργον, μόγος, πόνος* M. de Leeuw

μοχλέω [1[i]] zu *μοχλός* **Σχ** sch. D z.St.: *διὰ μοχλῶν ἐκίνουν* **B** *mit Hebelkraft lockern, aushebeln* *M* 259 *στήλας τε προβλῆτας ἐ -εον* (Tr.), *ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ* ' *πρότας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων.* ' *τὰς οἵ γ' αὐέρυον versuchten hochzustemmen* (sc. um die Pfeiler aus d. Erde zu ziehen). – Wortf.: *ἀν-, ἐξερύω, ὀχλέω, (μετ)ὀχλίζω* M. de Leeuw

μοχλός [8[o]] **E** wohl m. Suff. *-slo-* zu **mog- /*meg-* (vgl. *μογέω*); dagg. nach Szemerényi, EPhK 61, 1937, 14–24 u. Pisani, RIL 73, 1939–1940, 528 f. < **mogh-lo*; weitere Altern.en bei Frisk II 262. – Abl. *μοχλέω* **B** *Pfahl,* ‹*Stange*›; eher spez. ‹ ›, mit der man etw. zu bewegen versucht, *Hebel,* von einem Olivenstamm abgehauen (*ι* 325) u. angespitzt (*ι* 327 f. 382) zur Blendung Polyphems, der den Stamm als Knüttel benutzen wollte (*ι* 319 f.), viell. als Gehhilfe od. als Waffe (bei den Menschen nur eiserne Keule erwähnt, *H* 141 ff., vgl. Ameis.-H. z.St. u. II Sp. 1492, 23 ff.): *ι* 332 (Od.: „ich ließ losen) *ὅς τις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας* ' *τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ*" *ι* 375 *τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς*, sc. den genannten (332), bereits präparierten (325–9) Pfahl 378 (*ὅτε*) *ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν* ' *ἄψεσθαι* (nahm ich ihn heraus) 382 ‹*μοχλὸν ἐλόντες*› *ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ,* ' *ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν* (Gef.)· *ἐγὼ ...* (*δίνευν, ὡς τρυπάνῳ*) 387 *τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυρώκεα* ‹ › ' *δινέομεν* 394 *τοῦ σῖζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ*, vgl. II Sp. 686, 40 f. 396 *ὁ μοχλὸν* ' *ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο* zum Fortbewegen schwerer Lasten: *ε* 261 *μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήν γε* (Floß) ‹*κατείρυσεν*› *εἰς ἅλα* angesichts ‹ › wohl eher Rollen als Hebel gemeint. – Wortf.: *ἐπιβλής, κορμός, κορύνη, ξύλον, ῥόπαλον, σκόλοψ, σκῶλος, σταυρός, φιτρός* M. de Leeuw

Μόψος [2[H], 1[c]] **E** PN, bereits myk. als *mo-qo-so*

i. S. v. *Mok*sos*, vgl. DMic. I 457; entspricht wohl 'kleinas.' PN *Muksa/Muksu* (vgl. E. Laroche, Les noms des Hittites, 1966, 120 Nrn. 814–815 s.vv.) bzw. *Μόξος* (vgl. L. Zgusta, Kleinas. Personennamen, 1964, 331 § 960–1 s.v.); vgl. auch L[1] 75 f.; L[2,3,6] **L** [1]G. M. A. Hanfmann, HSPh 63, 1958, 72–76; [2]A. Heubeck, Lydiaka (1959) 43 f.; [3]ders., Praegraeca 73–75; [4]Kruse, RE XVI/1 (1933) 241–243 s.v. Mopsos 1–2; [5]I. Löffler, Die Melampodie (1963) 47–49; [6]Steiner, UF 3, 1971, 281 f.; [7]Vanschoonwinkel, Hethitica 10, 1990, 185–211 **FM** [⏑̄] *-ος* P. Oxy. 3698, 14; *-ον* Hes. Sc. 181 Prosaref.: Hes. fr. 278; vgl. D

B **I** ein Lapithe; Teilnehmer am Kentaurenkampf (Hes. Sc. 181) u. am Zug der Argonauten (P. Oxy. 3698, 14), wahrsch. als deren Seher (vgl. L[4] 241 f. s.v. 1); spricht anscheinend über die Heirat von Iason (s. *Ἰήσων*) u. *Μήδεια* (vgl. P. Oxy. 3698, 15–22) **II** Seher, Sohn der *Μαντώ*; siegt in e. Seherwettstreit mit *Κάλχας* in *Κλάρος* ('*Μελαμπόδεια*' Hes. fr. 278; wahrsch. schon in Nosten, vgl. L[5]; sowie *Κολοφών*; L[1] 74 f.; L[4] 242 f. s.v. 2); s. auch D

D *M.* II in der '*Μελαμπόδεια*' wahrsch. S. des Ap. u. Gegner von *Ἀμφίλοχος* (s.d. B II 2 b) im Streit um d. Orakel von *Μαλλός* (Hes. fr. 279); vgl. L[4] 242 f. s.v. 2; L[6]

G. Steiner

Μυγδών [1[i]] Epon. der (kleinasiat.) Mygdonen, eines thrak. Stammes (zu seiner urspr. Heimat s. Wiesner, Die Thraker, Stuttg. 1963, 16), der wohl noch in der späten Bronzezeit sich in Kleinasien niederließ, vgl. oben I Sp. 1403, 63 ff.; kämpft zus. mit Otreus am Sangarios gg. die Amazonen, *Γ* 186 (*-όνος ἀντιθέοιο*); Erz. des Priam., der als ihr Bundesgenosse am Kampf teilgenommen hatte; V. des Koroibos? (s.d. u. vgl. Belege bei Klißner, RE XVI, 1933, 997. Vgl. Wathelet, Dict. 1, 763 ff. u. 2, 1438

B. Mader

μῦδαλέος [1[i], 2[H]] **E** zu etym. unklarem *μῦδάω*, s. Frisk II 263, vgl. Benveniste, Origines 45 f.; Furnée, Vorgriech. 258 f. In erster Silbe *ῡ* MD, s. Schulze, QE 169 f., viell. aber auch wie *λευγαλέος* nb. *λυγρός* statt vollstufigem **μευδαλέος* (zu *ῡ* statt *ευ* vgl. oben II Sp. 1574, 59). – **A** b l.: *μύδρος*? **Σχ** sch. D *Λ* 54; *διαβρόχους. διύγρους* **B** *triefend, durchnäßt*, nur in periphr. Verb. m. *αἵματι* (≅ *αἱματόεις*) bzw. *δάκρυσι* (≅ *δακρυόεις*) od. (wie *εὔνις*) m. *τίθημι* 'machen' (≅ *δεύω* I, s.d.) *Λ* 54 *κατὰ δ' ὑψόθεν ἧκεν* (Zeus) *ἐέρσας* ' *αἵματι -ας ἐξ αἰθέρος, οὕνεκ' ἔμελλε* ' *πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς Ἀΐδι προϊάψειν*, vgl. *Π* 459 u. II Sp. 406, 49 ff. Op. 556 *οἴκόνδε νέεσθαι*, ' *μή ποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ*, ' *χρῶτα δὲ -ον θῇῃ κατά θ' εἵματα δεύσῃ* Sc. 270 (Achlys; *Ἀχ*νὺς* [ci. West, ZPE 67, 1987, 18 f.]) *εἰστήκει* (vgl. Richardson zu h. Cer. 452), *πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους*, ' *δάκρυσι -η*, vgl. II Sp. 210, 24 ff. – **W** o r t f.: *διερός, νότιος, πεφυρμένος, ὑγρός*

M. de Leeuw

μύδρος (zu gleicher Wz. wie *μυδαλέος*) *glühende Metallmasse, Amboß* *O* 21 a *-ους δ' ἐνὶ Τροίῃ* ' *κάββαλον, ὄφρα πέλοιτο καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι*, später eingefügte Wiederaufnahme von *O* 19 *ἄκμονας*, viell. als Versuch, einer lok. Trad. mehr Gewicht zu verleihen; zur Sache vgl. Janko zu *O* 18–31 u. Forbes, Arch. Hom. K 14. 31. – **W** o r t f.: *ἀκμόθετον, ἄκμων, σόλος*

M. de Leeuw

Μύδων [2[i]] **E** wohl zum paion. ON *Ἀμυδών* am Axios (*B* 849[+]), s. v. Kamptz 309, vgl. Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 43 **B** **I** Paphlagonier, Wagenlenker u. Therapon des Pylaimenes, von Antil. getötet, *E* 580(–589: *-να ...*, ' *ἑσθλὸν Ἀτυμνιάδην*), z.St. vgl. Friedrich, Verwundung 13 ff., zu einer möglichen Bzhg. zwischen Atymnios, Sohn des Amisodaros, *M.* I u. II, u. sonst zwischen Paionern u. Paphlagonen, s. Beye, HSPh 68, 1964, 356 f.; Wathelet, Dict. 1, 766 f.; 2, 1438 f. **II** Paioner, von Ach. nb. vielen anderen getötet, *Φ* 209

B. Mader

μυελόεις [1°] (zu *μυελός*, zum Suff. Risch § 56:) *reich an Knochenmark* *ι* 293 (*ἤσθιε δ' ὥς τε λέων*, Kyklop) *ἔγκατά τε σάρκας τε καὶ ὀστέα -όεντα*

H. W. Nordheider

μυελός [2[i], 2°] **E** unklar sowohl Bildg. (nb. *μυών*?; zum Suffix vgl. *πιμελή, πύελος*; Disk. bei Chantraine, Dict. u. Tischler, HEG II 242) als auch Beurteilg. der Quant. (*μῡ*-MD?, att. *μῡ*-; s. aber Wyatt, Metr. Lengthening 158). – Abl. *μυελόεις* **L** Körner, Ärztl. Kenntn. 18

B *Mark*; menschl. (*Rücken-*, genauer *Hals-*) *Mark*, spritzt aus den Halswirbeln, als Schwerthieb den Kopf vom Rumpf trennt: *Y* 482 (Ach. den Deukalion *φασγάνῳ αὐχένα θείνας τῆλε*) *κάρη βάλε· -ὸς αὖτε* ' *σφονδυλίων ἔκπαλθ'* tier. *Knochenmark* als bes. (nahrhafte, erlesene [*οἶον* I] u. weiche) Speise für privilegiertes Kleinkind (neben *δημός*; vgl. *υ* 69 *τυρῷ καὶ μέλιτι καὶ οἴνῳ*): *X* 501 (Androm.: „*Ἀστυάναξ, ὃς πρὶν*) *-ὸν οἶον ἔδεσκε καὶ οἰῶν πίονα δημόν*" Redensart: Grob- und Feinmehl als *Mark der Männer* (Grund- u. Kraftnahrg.): *β* 290 („bereitete Reiseproviant vor, *οἶνον*) *καὶ ἄλφιτα, -ὸν ἀνδρῶν,*" *υ* 108 (Od.' *μύλαι, τῇσιν δώδεκα γυναῖκες*) *ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα* (*ἀλείφατα* v.l.)

H. W. Nordheider

(ἐκ)μυζήσας [1[i]] **E** onomatop. ('*μῡ* machen'), *-ήσας* (*ἐ-ε* ci. Archil. fr. 42, 2 W.) wohl nach Aor. wie *ῥοφῆσα* 'schlürfen', s. Tichy, Onomatop. Verb. 103 f., 143 f. and Tucker, Greek Verbs 219 **Σχ** sch. D *Δ* 218 *ἐκπιέσας. ἐκθλίψας* **B** (*her*)*aussaugen* *Δ* 218 *αἷμ' ἐκ-ήσας* (sc. aus d. Wunde) *ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς* ' *πάσσε*, vgl. V. 190; unklar, warum das Blut hier ausgesaugt wird, während es sonst abgewischt (*E* 798[+], vgl. V. 416), abgewaschen (*Λ* 829 f.[+]) u./o. durch Beschwörung gestillt (*τ* 457 f.) wird. Pfeilgift nur *α* 260 ff., Sc. 132 erwähnt, vgl. Laser, Arch. Hom. S 132 ff. **W** o r t f.: *θῆσθαι, λάπτω*, (*ἀνα*[*ρ*])*ῥοιβδέω*

M. de Leeuw

μύζω s. *ἐπιμύζω*

μῦθέομαι [24[i], 41°, 1[H], 5[h]] **F** *-έομαι* 3, *-εαι* 1, *-εῖαι* 1, *-εῖται* 3, *-εῖτ(αι)* 1; *ἐ-εόμην* 3, *ἀπε-* 1, *-* 1, *-είσθην* 1; *-έσκοντο* 1; *-εῖσθαι* 1; *-ήσομαι* 8, *-ήσεαι* 2; *-ήσεσθαι* 1; *-ήσατο* 7, *-ήσαντο* 1; subj. *-* 4; *-ησαίμην* 4, *παρα-* 2, *-ήσαι,ο* 1, *-* *-το* 2; *-ήσασθε* 1; *-ήσασθαι* 19, *παρα-* 1, *προτι-* 1

M **1** disyll. **1 a** [⏑̄⏑⏑] *-έαι β* 202 **1 b** [⏑̄–] *-εῖτ' Ψ* 305 **2** trisyll. [⏑̄–⏑̄] *-εῖται λ* 345, *ρ* 580 [⏑̄–⏑̄] *γε -εῖαι/ται θ* 180, *ρ* 514; *-είσθην/αι γ* 140, h. Ven. 284 **3** quadrisyll. **3 a** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-έομην δ* 152 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-έομαι H* 76, *Θ* 40 = *X* 184 **3 b** [–⏑̄⏑⏑] *πάντα*[+] *μέν/δ' -ούκ ἂν ἐγὼ -ήσομαι οὐδ' ὀνομήνω, δ* 240/ *λ* 328, 517, *δ'* *-* *B* 488; *τοι/ἐγώ -ήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω τ* 269, *ψ* 265; *τοι* *-* *τ* 245; *-* *ζ* 151, *θ* 497, *ι* 16, *λ* 507, h. Cer. 120; *-ήσεαι α* 124, *τ* 500; *-ήσατο, θ* 79, *μ* 155 [–⏑̄⏑⏑] *-* *P* 200 ≅ 442 = *ε* 285 = 376, *τ* 287 **3 c** [⏑̄–⏑̄⏑] *πάντες -έσκοντο Σ* 289; *πάντα γε -ήσαιτο γ* 114 [⏑̄–⏑̄×] *νημερτέα -ήσασθε/αντο Z* 376, h. Cer. 294; *-ήσαιο Φ* 462, *-ήσαιτο ν* 191 **3 d** [⏑̄–⏑̄×] *-ήσεσθαι/ασθαι A* 291, *Y* 246; *ἐγὼ παρα-ησαίμην, I* 417, *O* 45; *-* *Γ* 235, *η* 213, *φ* 193, Op. 10; *ἀληθέα -ήσασθαι, Z* 382, *ξ* 125, *ρ* 15, *σ* 342, h. Cer. 121; *παρα-* *I* 684; *προέπκε τεὶν τάδε -* *Λ* 201, *δ* 829, *τάδε -* *β* 373; *-* *A* 74, *H* 284, *I* 645, *Y* 202 = 433, *β* 159, *γ* 125, *λ* 143, 376, *π* 339, h. Cer. 44 **4** pentasyll. **4 a** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἀπε-έομην, I* 109; *ἐ-* *β* 172 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐ-* *μ* 223 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐ-* *μ* 451

Σχ sch. D **1** simplex: glossed w. *ἀπαγγεῖλαι: A* 74, w. *διηγούμην: δ* 152, w. *εἰπεῖν: A* 74. 291, *B* 488, *Γ* 235, *γ* 114. 140, *ε* 285, w. *λέγειν: Θ* 40, *Σ* 289, *Ψ* 305, *α* 124, *δ* 152, *θ* 180, *λ* 345, *μ* 223 **2** compds.: *I* 109: *ἀπε-έομην ἀπηγόρευον· ἐκώλυον. γράφεται δὲ καὶ ἀπεμυθεύμην. ἵν' ᾖ ἀπελογιζόμην*, 417: *παρα–ησαίμην,· παραινέσαιμι, O* 45: *-* *συμβουλεύσαιμι, εἴποιμι, P* 200: *προτὶ ὃν -ήσατο θυμόν· πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔφη*

B *tell, say, speak* (I), *dissuade, advise, address* (II) and

related translations; main use of verb (*tell*) much closer than EgrE use of *μῦθος*, (q.v.) to later attested *tale* W d f l d.: see *εἰπεῖν* and *μυθολογεύω* s y n t.: often inf. (20×), 1× w. foll. A.c.I.: *Φ* 462 (in I 2 a, see Moorhouse, AJPh 76, 1955, 179f.); w. obj. pers.: *μ* 223, *τ* 245 (in I 1 d); w. obj. clause: *α* 124, *θ* 497 (in I 1 b); w. predic. adj.: *Σ* 289, *Φ* 462 (in I 2 a); obj. *ἔπος*: *φ* 193 (in I 1 b), *μῦθον*: *γ* 140 (in I 3 a, La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 28f. 200f., Fehling, Wiederholungsfiguren 156f.); advs.: see II and *ἀκράαντον* *β* 202 (in I 1 g), *νημερτέως* *τ* 269 (in I 1 a, q.v.), *ὧδε* *H* 76 (in I 3 a), *γ* 125 (in I 3 c), for adverbial expressions see *Θ* 40 = *X* 184 (inI 3 a), *λ* 345, *ρ* 580 (inI 3 c) and *μύθοις* *δ* 239f. (inI 1 c); proximity to *εἰπέμεν* *ψ* 265 (in I 1 a), to *φάσθαι* *φ* 193 (inI 1 b), cf. h. Ven. 283f. (in I 1 b, see P.M. Smith, HSPh 83, 1979, 43)

I simplex **1** *tell* (and related transl.) **1 a** in expressions for 'to *tell* the truth' (cf. *speak suitably* 3 c below, H. Strasburger, Hom. u. d. Geschichtsschreibung, Heidelberg 1972, 21) w. obj. clause *ξ* 151, *τ* 269: *Z* 376 *εἰ δ' ἄγε μοι, δμῳαί ˹νημερτέα -ήσα˺σθε*, 'Zutreffendes', Snell, WJA 1, 1975, 13 h. Cer. 294 *ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφιν ' εὐρυβίῃ Κελέῳ ˹ ˺ντο, ' ὡς ἐπέτελλε θεά* *τ* 269 *νημερτέως γάρ τοι ˹-ήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω˺ ' ὡς ἤδη 'Οδυσῆος ἐγὼ περὶ νόστου ἄκουσα* *ψ* 265 *δαιμονίη, τί τ' ἄρ' αὖ με μάλ' ὀτρύνουσα κελεύεις ' εἰπέμεν; αὐτὰρ ἐγὼ ˹ ˺* (Teir.'s instructions) *Z* 382 *Ἕκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ˹ἀληθέα -ήσασθαι˺, ' οὔτε πῃ ἐς γαλόων κτλ.* *ξ* 125 *ἀλλ' ἄλλως κομιδῆς κεχρημένοι ἄνδρες ἀλῆται ' ψεύδοντ', οὐδ' ἐθέλουσιν ˹ ˺* *ρ* 15 *ὁ ξεῖνος δ' εἴ περ μάλα μηνίει, ἄλγιον αὐτῷ ' ἔσσεται· ἦ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ˹ ˺* *σ* 342 *λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης ' ταρβοσύνῃ· φὰν γάρ μιν ˹ ˺* h. Cer. 121 *οὔ τοι ἀεικὲς ' ὑμῖν εἰρομένῃσιν ˹ ˺* *λ* 507 *Νεοπτολέμοιο· φίλοιο ' πᾶσαν ἀληθείην -ήσομαι, ὡς με κελεύεις* Op. 10 *δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας ' τύνη· ἐγὼ δέ κε Πέρσῃ ˹ἐτήτυμα˺ -ησαίμην*, see Verdenius ad l. and cf. *instruct* (1 e below) h. Cer. 44 *τῇ δ' οὔ τις ˹ ˺ -ήσασθαι ' ἤθελεν* ‖ *ξ* 151 *ἀλλ' ἐγὼ οὐκ αὔτως -ήσομαι, ἀλλὰ σὺν ὅρκῳ, ' ὡς νεῖται Ὀδυσεύς* **1 b** *tell* something: w. obj. clause: *α* 124 *ἔπειτα ' δείπνου πασσάμενος -ήσεαι ὅττεό σε χρή* *θ* 497 *πᾶσιν -ήσομαι ἀνθρώποισιν ' ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν* without obj. clause: *Λ* 201 (*Ἕκτορ*) *Ζεύς με πατὴρ ˹προέηκε τεὶν τάδε -ήσασθαι˺* (hold back until Ag. is wounded) (cf. 1 e below) *δ* 829 *σὲ δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·* ' (Ath.) *ἦ νῦν με ˹ ˺* *β* 373 *ὄμοσον μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε -ήσασθαι* (v.l. *-ήσεσθαι*) *ι* 16 *νῦν δ' ὄνομα πρῶτον -ήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς ' εἴδετ'* *μ* 451 *ἦ* (Kal.) *μ' ἐφίλει τ' ἐκόμει τε. τί τοι τάδε μυθολογεύω; ' ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐ-εόμην ἐνὶ οἴκῳ ' σοὶ καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ* *π* 339 *Πηνελοπείῃ δ' εἶπε συβώτης ἄγχι παραστὰς ' πάνθ' ὅσα οἱ φίλος υἱὸς ἀνώγει -ήσασθαι* *ρ* 514 *εἰ γάρ τοι, βασίλεια, σιωπήσειαν Ἀχαιοί· ' οἵ ὅ γε -εῖται, θέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ* *τ* 287 *ὥς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς -ήσατο Φείδων· ' ὤμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν*, „längere Erzählung", Merkelbach, Odyssee 97 *φ* 193 *βουκόλε καὶ σύ, συφορβέ, ἔπος τί κε -ησαίμην, ' ἦ αὐτὸς κεύθω; φάσθαι δέ με θυμὸς ἀνώγει* h. Cer. 120 *χαίρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν -ήσομαι* (my story) h. Ven. 283 *ἢν δέ τις εἴρηταί σε ... ' ἤ τις σοὶ φίλον υἱὸν ὑπὸ ζώνῃ θέτο μήτηρ, ' τῷ δὲ σὺ -εῖσθαι μεμνημένος ὥς σε κελεύω* **1 c** *recount, relate* a series *B* 488 *πληθὺν δ' ˹οὐκ ἂν ἐγὼ -ήσομαι οὐδ' ὀνομήνω˺, ' οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν* (cf. Bremer, Licht u. Dunkel 150 n. 122) *δ* 240 *πάντα μὲν ˹ ˺, ' ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι* *λ* 328 *πάσας δ' ˹ ˺ ' ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ἠδὲ θύγατρας* 517 *πάντας δ' ˹ ˺, ' ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν ἀμύνων Ἀργείοισιν* *Γ* 235 *νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιούς, ' οὔς κεν ἐὺ γνοίην καὶ τ' οὔνομα -ησαίμην* *τ* 500 *μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς -ήσεαι; οὐδέ τί σε χρή. ' εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἑκάστην* (*name*) ‖ *γ* 114 *ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα ' πάντα γε -ήσαιτο* *η* 213 *καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ -ησαίμην, ' ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα* *λ* 376 *καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοι σὺ ' τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα -ήσασθαι* (see I. Anastassiou, Wortfeld Trauer, Diss. Hamburg 1973, 118f.) cf. II 1 below **1 d** (*mention and*) *describe* *μ* 223 *Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐ-εόμην, ἄπρηκτον ἀνίην* (lest they stop rowing) *τ* 245 *καὶ μέν οἱ κῆρυξ ὀλίγον προγενέστερος αὐτοῦ ' εἵπετο· καὶ τόν τοι -ήσομαι, οἷος ἦν περ* **1 e** *instruct* *Ψ* 305 *πατὴρ* (Nestor) *δέ οἱ ἄγχι παραστὰς ' -εῖτ' εἰς ἀγαθὰ φρονέων νοέοντι καὶ αὐτῷ* *ν* 191 (*Ἀθηναίη*) *ὄφρα μιν αὐτὸν* (Od.) *' ἄγνωστον τεύξειεν ἕκαστά τε -ήσαιτο, ' μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη ἀστοί τε φίλοι τε* Cf. *Λ* 201 in 1 b above **1 f** mantic: *interpret, expound, foretell* *A* 74 (Kalchas:) *κέλεαί με, Διὶ φίλε, -ήσασθαι ' μῆνιν Ἀπόλλωνος* *β* 159 (*Ἀλιθέρσης*) *ὁ γὰρ οἷος ὁμηλικίην ἐκέκαστο ' ὄρνιθας γνῶναι καὶ ἐναίσιμα -ήσασθαι* 172 *ὣς οἱ ἐ-εόμην, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον ' Ἀργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη ... Ὀδυσσεύς. φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ' κτλ.* 202 *οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἥν σύ, γεραιέ, ' -έαι ἀκράαντον*, on form see Bekker, Hom. Blätter I, Bonn. 1863, 222, Chantraine, Gr. h. I 323 *θ* 79 *ὣς γάρ οἱ χρείων -ήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων ' Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ* *μ* 155 *ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι οὐδὲ δύ' οἴους ' θέσφατθ' ἅ μοι Κίρκη -ήσατο* **2** *say* **2 a** w. predic. adj. (*call*): *Σ* 289 *πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι ' πάντες -έσκοντο πολύχρυσον πολύχαλκον* (sc. *˹ἔμμεναι˺*) *Φ* 462 *οὐκ ἄν με σαόφρονα -ήσαιο ' ˹ ˺, εἰ δὴ σοί γε βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζω ' δειλῶν* **2 b** trans.: *H* 284 *Ἴδαι', Ἕκτορα ταῦτα κελεύετε ˹-ήσασθαι˺* (to stop the duel) (cf. 76 in 3a below) *I* 645 (*Αἴαν*) *πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο ˹ ˺*, '*to say* everything to some extent ...', cf. Ameis.-H. and 3 c below in rel. clause: *θ* 180 *ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων, ' ὡς σύ γε -εῖαι, ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀΐω ' ἔμμεναι, ὄφρ' ἥβῃ τε πεποίθεα χερσί τ' ἐμῇσι* **3** *speak* **3 a** *speak, declare, propose* *H* 76 *ὧδε δὲ -έομαι, Ζεὺς δ' ἅμμ' ἐπιμάρτυρος ἔστω· ' εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ τανυήκεϊ χαλκῷ κτλ.* *Θ* 40 *θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ ' πρόφρονι -έομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι* (*threaten*) = *X* 184 (*propose*) *γ* 140 *μῦθον -εἴσθην, τόν εἵνεκα λαὸν ἄγειραν* (see B introd. above) **3 b** *insult*: *A* 291 *εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες, ' τοὔνεκά οἱ προθέουσιν* (uncertain verbform) *˹ὀνείδεα -ήσ˺εσθαι; Y* 246 *ἔστι γὰρ ἀμφοτέροισιν ˹ ˺ασθαι ' πολλὰ μάλ', οὐδ' ἂν νῆϊς ἑκατόζυγος ἄχθος ἄροιτο* 202 *σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς ' ἠμὲν κερτομίας ἠδ' αἴσυλα -ήσασθαι* = 433 **3 c** *speak suitably* (cf. *tell truth* 1 a above): *γ* 125 *ἦ τοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης ' ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα -ήσασθαι* *λ* 345 *οὐ μὰν ἧμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης ' -εῖται βασίλεια περίφρων* *ρ* 580 *-εῖται κατὰ μοῖραν, ἅ πέρ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος, ' ὕβριν ἀλυσκάζων ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων* Cf. *I* 645 in 2 b above

II w. prep.: **II 1** *ἀμφί*: *told about* *δ* 152 *καὶ νῦν ἤ τοι ἐγὼ μεμνημένος ˹ἀμφ' Ὀδυσῆϊ˺, ' -εόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν ' ἀμφ' ἐμοί*, cf. *ξ* 364 *εἰπὼν ˹ ˺* and 1 c above

II 2 *ἀπο-* *advised against, tried to, dissuade*: *I* 109 (*Βρισηΐδα*) *ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας ' οὔ τι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε ' πόλλ' ἀπε-εόμην* (vl. *ἐπε-*)

II 3 *παρα-* *advise, urge*: *I* 417 *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ˹ἐγὼ παρα-ησαίμην˺, ' οὐκαδ' ἀποπλεῖεν* = 684 (*-ήσασθαι*) *O* 45 *καὶ κείνῳ ˹ ˺ ' τῇ ἧμεν ἦ κεν δὴ σύ, κελαινεφές, ἡγεμονεύῃς*

II 4 *προτί/ι-* *spoke to, addressed*: *P* 200 *κινήσας* (Zeus) *ῥα κάρη προτὶ ὃν -ήσατο θυμόν* ≅ 442 = *ε* 285 (Pos.) = 376 *λ* 143 *ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδ' ἐὸν υἱὸν ' ἔτλη ἰδεῖν οὐδὲ προτι-ήσασθαι*

D *ε* 104a (Pap. 30), v.l. *δ* 61. 119, *ψ* 251, Th. 28

W. Beck

μυθολογεύω [2°] **Σχ** sch. D *μ* 450: *-ω· διηγοῦμαι* **B** *tell redundantly* (red. stems: *μυθ-, λογ-*, qq.v.), cf. later attested *-έω* (*tell fabulous tales*) *μ* 450. 453 *νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί, ἔνθα Καλυψὼ ' ναίει ... ' ... τί τοι τάδε -ω; ' ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ... ' ...· ἐχθρὸν δέ μοί ἐστιν ' αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα -ειν*, otherwise LSJ: *tell word*

for word, Fournier, Dire 49: variante métrique, alterne avec *μυθέομαι* W. Beck

μῦθος [147[i], 152[e], 13[H], 33[b], 5[c]] **E** uncertain, perh. onomatop., see Chantraine, Dict. 719. — Deriv.: *ἀκριτό-, καρτερό-, πολύ-, μυθέομαι, -ολογεύω*

F *-ος* 22, *-οιο* 2, *-ου* 2, *-ῳ* 38, *-ον* 191, *-οι* 4, *-ων* 46, *-οισι(ν)* 35, *-οις* 4, *-οι[* 1, *-ους* 5

M **1** disyll. **1 a** [⏑̣⏑̣] *-ῳ A* 221, *ρ* 399 = *υ* 344; ⌞*-ον ἀγασσάμενοι*⌟· *μάλα γὰρ κρατερῶς I* 431. 694 = *Θ* 29; ⌞ ⌟ *H* 404 = *I* 51 = 711; *-ον ἐπαινήσαντες B* 335; *-ον ἀκούσειαν/ αντες B* 282, Th. 665; *-ον ἀτιμήσει'/αιτε I* 62, *Ξ* 127; *-ον ὄν*[+] *Ξ* 91, *δ* 777, Hes. fr. 204,63 suppl.; *-ον Γ* 87 = *H* 374 = 388, *ο* 196, *χ* 289 [⏑̣⏑̣] *-ον λ* 442 [⏑̣⏑̣] *ὅδε/ ἄδε -ος π* 387, *ψ* 62/ *ω* 465; *-ος T* 242, *θ* 185, Pan. fr. 30 p. 186 Ber.; *ἄλλον -ον H* 358 = *M* 232, h. Merc. 366; ⌞*καὶ -ον*⌟ *ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν Ψ* 271 = 456 = 657 = 706 = 752 = 801 = 830 = 786[ex.]; ⌞ ⌟ *ἐπαίνει* h. Merc. 457; (*τὸν*) ⌞*-ον ἀπηλεγέως*⌟ *ἀποειπεῖν*[+] *I* 309, *α* 373; ⌞ ⌟ h. Merc. 362; ⌞*τὸν -ον*⌟ *ἐνισπήσω ε* 98; ⌞ ⌟ *E* 715, *I* 55, *ε* 183; *-ον ἀκούσεαι* h. Merc. 334; *-ον Ἀχαιῶν H* 406; *-ον A* 388, *O* 202, *Π* 631, *ο* 445, *τ* 502, *υ* 326 [⏑̣⏑̣] *Ἕκτορι -ος M* 80 = *N* 748 (see *K* 318. 337, *Λ* 186 below); (*καὶ*) *ἄλλων* ⌞*-ον ἄκουε*⌟[+] *B* 200, *β* 314, Hes. fr. 199,3; ⌞ ⌟ *υ* 389; *ἄλλου* ⌞*-ον ἄκουσα*⌟[+] *γ* 94 = *δ* 324, h. Merc. 263 = 363; *δὲ κατέστυγε* ⌞ ⌟*ς P* 694 ≅ Hes. fr. 280,24; *ἐπεὶ* ⌞*τὸν -ον ἄκουσε*[+]⌟ *B* 16, *ρ* 348 = 551 = 574; ⌞ ⌟ *T* 185, h. Merc. 280; *καὶ* ⌞*-ον ἀκού*⌟*ων*[+] *Ω* 632, *λ* 561, *π* 32; ⌞ ⌟*σας*[+] *Γ* 76 = *H* 54, *Θ* 492, *β* 412, *θ* 272, *υ* 389, Hes. fr. 165,4. 338,1, h. Merc. 212; *-ον Ἀχαιοί υ* 271; ⌞*μετὰ -ον ἔειπ*⌟*ον μ* 319; *Πρίαμος* ⌞*μετὰ -ον ἔειπ*⌟*ε(ν) Γ* 303, *Ω* 777; *θεούς/οἷς* ⌞ ⌟*ε(ν) Y* 114. 292; ⌞ ⌟*ε*[+] *I* 623, *κ* 561; *Ἀθηναίην Ἥρη* ⌞*πρὸς -ον ἔειπε*⌟*ν B* 156, *Θ* 426; *Ἥρην* ⌞ ⌟*ν O* 13; *ἰὼν καί μιν* ⌞ ⌟*(ν) H* 46 ≅ *Θ* 280 ≅ *Λ* 429; *καί μιν* ⌞ ⌟*(ν)*[+] *Λ* 522, *Ψ* 68 = *Ω* 682 = *δ* 803 = *ζ* 21 = *υ* 32 = *ψ* 4 (≅ *B* 59 below), *ε* 338, *ο* 45, *ρ* 414, *υ* 261, *χ* 165, h. Ap. 246 ≅ 378, h. Merc. 300. 329; (*καί*) *με* ⌞ ⌟*(ν) B* 59 (≅ *Ψ* 68 etc. above), *ξ* 492; *καί σφεας* ⌞ ⌟*(ν) K* 140, *Ψ* 235; *πρότερός τ' ἀπό/*⌞ ⌟*(ν)* Hes. fr. 280,7 / *E* 632, *N* 306, *π* 460, *ρ* 74; (*Εὐρυνόμη/ν*) *ταμίη/ν* ⌞ ⌟*(ν) Z* 381, *ρ* 495 = *σ* 169/ ≅ *τ* 96[ex.]; *θεῶν/αἱ* ⌞ ⌟[+] *Ξ* 189, Th. 24; ⌞ ⌟ *Λ* 440, *Ω* 485, Op. 206, h. Merc. 513; *ποῖον τὸν* ⌞*-ον ἔειπε*⌟*ς A* 552 = *Δ* 25 = *Θ* 462 = *Ξ* 330 = *Π* 440 = *Σ* 361, *Θ* 209; *Ἕκτορι -ον* (*ἔειπεν*) *K* 318. 337; *καί* ⌞ ⌟ *χ* 207, *ω* 513; ⌞ ⌟*(ν)*[+] *I* 173 = *σ* 422, *T* 85, *ω* 213, h. Merc. 29. 261; *Ἕκτορι* ⌞*-ον ἐνίσπες*⌟ *Λ* 186; ⌞ ⌟[+] *Λ* 839, *β* 137, *λ* 492; [*ἀφί/προΐει*,) *κρατερὸν* ⌞*δ' ἐπὶ -ον ἔτελλε*⌟ *A* 25 = 379. 326, *Π* 199, ⌞ ⌟*ν ψ* 349; *-ον I* 522 [⏑̣×] *ὣς ἔφατ'* PN *τοῖσιν δ' ἐπήνδανε -ος ν* 16 ≅ *π* 406 = *υ* 247 ≅ *σ* 50 = 290 = *φ* 143 = 269; *Ἕκτορι -ος E* 493; *-ος ρ* 57 = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398; *ἀναίνετο/ἀνήνατο,* ⌞*εἰπέ τε/δὲ -ον,* ⌟ *Λ* 647 / *Ψ* 204; ⌞ ⌟ H 277, *Σ* 391, *ξ* 494, *θ* 302, h. Ap. 256. 286, h. Merc. 154. 218, h. 7,54, Theb. fr. 3,1 p. 23 Dav./ h. Merc. 306; *πάλιν δ' ὅ γε λάζετο -ον Δ* 357, *ν* 254; *ἐμεῖο δὲ σύνθεο -ον ρ* 153, *τ* 268; *καὶ ὀνείδειον* ⌞*φάτο -ον*⌟ *Φ* 393. 471; *καὶ* ⌞ ⌟ *Ψ* 491, *φ* 67, h. Ap. 333; ⌞ ⌟ *Ω* 598, *β* 384, *ζ* 148, *θ* 10, *ν* 37, *ο* 171, Mus. fr. 11,1 Diels; *-ον Θ* 412, *θ* 142 **1 b** type -- **1 b a** *μυ-* in longo: [⏑̣–] *-ος δ' Θ* 524; *-ου φ* 71; *-ον δ' λ* 368; *-ον α* 273, *γ* 140; *-ων τε I* 443, *ν* 295; *-ων δ* 676, *φ* 291 [⏑̣–] *τοῖς ἄρα* ⌞*-ων ἦρχε*⌟ *B* 433 = *γ* 68, *ε* 202, *χ* 261 = *ω* 490; *τοῖσι/ τῇσι δὲ* ⌞ ⌟*/ν E* 420 = *η* 47 = *ν* 374, *H* 445 = *Φ* 287, *K* 203 = *γ* 417 = 474, *P* 628, *X* 167 = *Ω* 103 = *α* 28, *κ* 224 ≅ *ρ* 184. 100 = *τ* 103 = 508/ h. Cer. 212 [⏑̣×] *γυνὴ* ⌞*καὶ ἀμείβετο -ῳ*⌟, *Ω* 200, *ο* 434. 439; ⌞ ⌟ *Ω* 424, *ζ* 67; *ἠμείβετο -ῳ ι* 506 = *λ* 59, *κ* 71, *μ* 278, *ο* 485, h. Cer. 59. 74; *ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ* ⌞*ἠνίπαπε -ῳ*⌟, *B* 245, *P* 141; ⌞ ⌟ *Γ* 427, *E* 650, *υ* 17. 303, h. 7,25; (*ἐξ*)*ἐρεείνετο -ῳ K* 81, *ρ* 305; *ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο -ῳ A* 565, *Δ* 412; *πείθοντό* ⌞*τε -ῳ*⌟, *A* 273, *ρ* 177; ⌞ ⌟ *B* 199, *K* 190; *-ῳ A* 33 = *Ω* 571, *B* 224, *β* 77 ~ *δ* 647; *-οι Y* 248; *ἦρχετο -ων α* 367 = *ο* 502, *η* 233 = *λ* 335, *ο* 166; *καὶ ἐμῶν* ⌞*ἐμπάζε*⌟*ο -ων α* 271. 305; *οὐκ* ⌞ ⌟*το -ων ρ* 488 ≅ *υ* 384. 275; *-ων I* 56, *O* 284, *X* 281, *λ* 511; *-ους A* 545, Op. 263, h. Cer. 330 **1 b β** *μυ-* in brevibus: [–⏑̣] *-ον I* 627; *καὶ -οις δ* 239, *ο* 53 [–⏑̣] *-ῳ K* 61; *γὰρ -ον α* 361 = *φ* 355; *-ον η* 161; *γὰρ -οι γ* 124; *-οι δέ δ* 214; *-ων κ* 189 = *μ* 271 = 340, *φ* 292; *-οις Ψ* 478; *-ους Γ* 212, *δ* 774 [–⏑̣] *-ος δ' α* 358; *-ου Π* 83; *-ον δέ δ* 744; *-ον K* 288, *T* 84; *-οι B* 196; *-ων λ* 379 [–⏑̣] *τέλος -ῳ/ -οις ἐπιθήσει(ς) T* 107, *Y* 369 **2** trisyll. **2 a** [–⏑̣⏑̣] *καὶ -οισι η* 157 [–⏑̣⏑̣] *-οιο Λ* 781; ⌞*βουλῇ καὶ -οισι*⌟, *σὺ δ(ἐ) π* 420, h. Merc. 467; ⌞ ⌟*(ν) Δ* 323, *ν* 298, inc. sed. fr. 25,1 p. 110 Dav.; *πειθόμενος/ πείσονται -οισι(ν) Y* 295, *Ψ* 157; *-οισιν ἀμειβόμενος/ η προσέειπε(ν) Γ* 437, *Ψ* 794, *ω* 350, h. Merc. 201/ *δ* 234, *τ* 252; (*τὸν δ' Ἑλένη*) *-οισιν ἀμείβετο Γ* 171, h. Merc. 360 = 463 ≅ 162; *-οισιν ἀμείψασθαι β* 83; *-οισιν ἀνειρόμενος/ εαι* (*προσέειπεν*) *δ* 631, *ψ* 99; (*τὸν δ' Ἑλένη*) *-οισι προσηύδα Z* 343, Th. 169, h. Merc. 253; *-οισι(ν) Σ* 252, *γ* 23, *δ* 597, *η* 72, *ψ* 301, Hes. fr. 274,2 [–⏑̣⏑̣] *-οιο I* 625; *-οισιν T* 220 **2 b** [⏑̣–⏑̣] *-οισι(ν) Λ* 643, *ρ* 395, Op. 194 [⏑̣–⏑̣] *-οισι π* 398 **3** uncertain: [⏑̣–[*μυθοι*[inc. auct. fr. PSI 1385 B,5

Σχ sch. D render w. *λόγος*, otherwise on *φ* 71: *-ου· νῦν τῆς στάσεως* ... (≅ EM 593,46)

L [1]E. Hofmann, Qua ratione *ΕΡΟΣ, ΜΥΘΟΣ, ΑΙΝΟΣ, ΛΟΓΟΣ* ..., Diss. Göttingen 1922, [2]Fournier, Dire 215f., [3]L. Müller, Wort u. Begriff *ΜΥΘΟΣ* im kl. Gr., Diss. Hamburg 1953, 6–37, [4]Z.P. Ambrose, Homeric and Early Epic *Telos*, Diss. Princeton (Univ. Microf.) 21–27, 70–78, [5]R.P. Martin, The Langague of Heroes, Cornell UP (Ithaca and London) 1989, [6]De Jong, Mn. IV 45, 1992, 392–397

B *speech* (differentiated transls. possible in differing contexts, ⌞see 3 introd.⌟), in contr. to *ἔπος* (q.v.) *μ.* ref. intrins. to a *cohering statement*, whence implied *idea, plan* etc. (L[2] 215, L[3] 12, authoritative: L[5]12–42, see L[6], ⌞ ⌟), and like *ἔπος* main use in (usu. formulaic) ref. to *speeches*: introd. sp. (1), ref. to concluded sp. (2): of total instances (350), 257 in these uses comprise 73 % of total instances in Il. and Od., 66 % in Hymns, 54 % in Hes.; in 1 and 2 sg. and pl. usu. same, but in 3 usu. true pl. For notable synt. uses and collocations w. other words (*ἔπος, ἔργον, τέλος*), see G. Wdfld.: *ἔπος, λόγος* (q.v.), L[2] 211–216 **1** in introductions to sp. (M.W. Edwards, HSPh 74, 1970, 8ff.) **1 a** introd. dir. sp. **1 a α** in narr. (narr. within dir. sp.: *B* 59, *ι* 506, *κ* 71. 561, *λ* 59, *μ* 278, *ξ* 492. 494, h. Merc. 362) **1 a α aa** formulaic use **αα** gen. (pl. only) *-ων ἦρχε* (see M 1 b *α* [⏑̣–]): *B* 433 *αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο, τοῖς ἄρα -ων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·* = *γ* 68 ≅ *K* 203 = *γ* 417 = 474 = *E* 420[in.] (*Ἀθήνη*) = *η* 47 = *ν* 374 = *H* 445[in.] (*Ποσειδάων*) = *Φ* 287 = *P* 628[in.] (*Αἴας*) = *X* 167[in.] (*πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε*) = *Ω* 103 = *α* 28 ≅ *ε* 202[in.] (*Καλυψώ* [= *B* 433[in.] above]) ≅ *κ* 224 (*Πολίτης*) ≅ *ρ* 184 (*συβώτης*) = 100[in.] (*Πηνελόπεια*) = *τ* 103 = 508 ≅ *χ* 261[in.] (*Ὀδυσσεύς* [= *ε* 202[in.] above]) = *ω* 490 ~ h. Cer. 212 (*Μετάνειρα*) *ἦρχετο -ων* (M 1 b *α* [⏑̣×]): *α* 367 *τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἦρχετο -ων·* = *ο* 502 ~ *η* 233 (*Ἀρήτη*) = *λ* 335 ~ *ο* 166 (*Πεισίστρατος*) **ββ** dat. (for instances showing emotional response, cf. 2 below) **aaa** sg.: ⌞*καὶ ἀμείβετο -ῳ·*⌟: *Ω* 200 *ὣς φάτο, κώκυσεν δὲ γυνὴ* ⌞ ⌟ = *ο* 434[ex.] = 439[ex.], *Ω* 424 (*γήθησεν δ' ὁ γέρων*, cf. *K* 190 in 1 a *α* bb aaa below), *ζ* 67 ⌞*ἠμείβετο -ῳ·*⌟: *ι* 506 *ὣς ἐφάμην, ὁ δέ μ' οἰμώξας* ⌞ ⌟ = *λ* 59, *κ* 71 (*πατήρ*), *μ* 278 (*συγερῷ*), *ο* 485 (*Ὀδυσεύς*), h. Cer. 74 (*Ὑπεριονίδης*), cf. 59 in 2 a *α* bb below ⌞*ἠνίπαπε -ῳ·*⌟ (reply to prev. sp. *B* 245, h. 7,25 only): *B* 245 *καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ* ⌞ ⌟ ≅ *P* 141 (*Ἕκτορα*), *Γ* 427 (*πόσιν*), *υ* 17 (*κραδίην*). 303 (*Κτήσιππον Τηλέμαχος*), h. 7,25 (*τὸν δ' ἀρχὸς συγερῷ*) (*ἐξ*)*ἐ*⌞*ρεείνετο -ῳ·*⌟: *K* 81 *Ἀτρεΐδην προσέειπε καὶ ἔξε*⌞ ⌟ *ρ* 305 *ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ, ῥεῖα λαθὼν Εὔμαιον, ἄφαρ δ' ἐ*⌞ ⌟ **bbb** pl. (in replies exc. *δ* 234, *τ* 252, h. Merc. 253) ⌞*-οισιν ἀμείβετο,* (*κερδαλέοισι*): *Γ* 171 Priam. *Τὸν δ' Ἑλένη* ⌞ ⌟, *δῖα γυναικῶν·* h. Merc. 162 *Τὴν δ' Ἑρμῆς* ⌞ ⌟ *κερδαλέοισι·* ≅ 260 = 463, cf. *ζ* 148 in *γγ* below, Serrao, Helikon 5, 1965, 529f. ⌞*-οισιν ἀμειβόμενος*[+] *προσέειπε(ν)*⌟ *Γ* 437 *Τὴν δὲ Πάρις* ⌞ ⌟ + *Ψ* 794 (*τὸν δ' Ἀχιλεύς*), *ω* 350 (*ἐπεί ῥ' ἔμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη, ἐξαῦτις* ⌞ ⌟, cf. 2 below), h. Merc. 201 (*τὸν δ' ὁ γέρων*)/ *δ* 234 (*ἐξαῦτις*), *τ* 252 (*μιν*), cf. *β* 83 in 2 a *β* bb below ⌞*-οισι προσηύδα*⌟: *Z*

343 ὣς φάτο (Alex.), τὸν δ' οὔ τι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ· τὸν δ' Ἑλένη ‹ › μειλιχίοισι· ‹ › without adj.: Th. 169 (αὖτις μητέρα), h. Merc. 253 (Λητοΐδης Ἑρμῆν) γγ acc. (sg. only; reply to previous sp.: *A* 25, *Δ* 357, *Z* 381 ≅ *ρ* 495 = *σ* 169, *K* 318, *Λ* 440. 647 ‹[to indir. sp.]›, *Ψ* 204 ‹ ›. 491, *ν* 254, *ξ* 492, *ω* 513, Op. 206, Hes. fr. 280,7, h. Ap. 256, h. Merc. 306. 362, Mus. fr. 11,1 Diels?) ‹καὶ -ον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·› (cf. h. Merc. 366 in 1 a *α* bb *ββ* below): *Ψ* 271 στῆ δ' ὀρθὸς (Ach.) ‹ › = 456 (Idom.) = 657 (Ach.) = 706 = 752 = 801 = 830 = 786ex. (Antil. μειδιόων) ‹μετὰ -ον ἔειπε(ν)+·› (w. dat. pl.: *Y* 292, *Ω* 777, *κ* 561) *Γ* 303 τοῖσι δὲ Δαρδανίδης Πρίαμος ‹ › = *Ω* 777ex. (λαοῖσιν), *I* 623 (Τελαμωνιάδης) *Y* 114 (Erbse, RhM 110, 1967, 8). 292, *κ* 561 (ἐρχομένοισι ἐγώ), *μ* 319 (πᾶσιν pars codd., cf. *κ* 188 in D) πρὸς -ον ἔειπε(ν): for instances see *B* 156 etc. in M 1 a [⏑⏑] and note: *O* 13 (δεινὰ δ' ὑπόδρα ἰδών), *H* 46 (cf. *Λ* 522) ≅ *ρ* 414/ ≅ *Θ* 280 ≅ *Λ* 429/ ≅ h. Ap. 246 ≅ 378 (στῆ(ς) δὲ/δ' παρ'/ἐγγύς/ἄγχ') *Λ* 522 (cf. *H* 46), *Ψ* 68 = *Ω* 682 etc. (στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς), h. Merc. 300 (Ἑρμῆν κερτομέων). 329 (Ζεύς), *E* 632 (Τληπόλεμος, cf. Hes. fr. 280,7 below), *N* 306 (Μηριόνης), *π* 460 (Τηλέμαχος), *ρ* 74 (Πείραιος), *ξ* 492 (φθεγξάμενος δ' ὀλίγῃ ὀπί με), *Λ* 440 (Σῶκον), *Ω* 485 (λισσόμενος Πρίαμος), Op. 206 (ἐπικρατέως), h. Merc. 513 (Λητοΐδης Ἑρμῆν) *π*]ρότερό[ς] *τ' ἀπ*[ὸ] -ον ἔειπε: Hes. fr. 280,7 (cf. *E* 632, *N* 306, *π* 460, *ρ* 74 above, G 3 c below) καὶ ‹⏑⏑› -ον ἔειπεν: *K* 318 (Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι), *ω* 213 (Ὀδυσεὺς δμώεσσι καὶ υἱέϊ), h. Merc. 29 (αὐτίκα) καὶ -ον ἔειπε: *χ* 207 (τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδών), *ω* 513 (ὣς φάτο, Λαέρτης δ' ἐχάρη, cf. 2 a below) ‹δ' ἐπὶ -ον ἔτελλεν›: *A* 25 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ, ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν ‹ › (= 379 in 3 a *α* cc) = *Π* 199ex. *ψ* 349 ὤρτο δ' Ὀδυσσεὺς ' εὐνῆς ἐκ μαλακῆς, ἀλόχῳ ‹ › Cf. *A* 326 in 2 a *α* cc εἶπέ τε/ δὲ -ον: for instances see M 1 a [⏑×]; note: h. Ap. 256 (κραδίην ἐχολώσατο, cf. 2 a below) ‹πάλιν δ' ὅ γε λάζετο -ον›: *Δ* 357 Od. τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων, ' ὡς γνῶ χωομένοιο ‹ ›, 'retracted what he said', cf. 2 a below *ν* 254 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· οὐδ' ὅ γ' ἀληθέα εἶπε (Ath.), ‹ ›, αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν·, 'restrained what he would say' ὀνείδειον ‹φάτο -ον›: *Φ* 393 (Ἀθηναίη). 471 (Ἄρτεμις) καὶ ‹ ›: *Ψ* 491 (Ἀχιλλεὺς ἀνίστατο), *φ* 67 (Pen. μνηστῆρσι μετηύδα), h. Ap. 333 (Ἥρη ἔλασε χθόνα) φάτο -ον: *Ω* 598 (Ach. ποτὶ δὲ Πρίαμον), *ζ* 148 (Od. μειλίχιον καὶ κερδαλέον cf. h. Merc. 162 etc. in *ββ* bbb above), *ϑ* 10 (Ath. ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένῃ), *ν* 37 (Od. Ἀλκινόῳ πιφαυσκόμενος), *ο* 171 (τὸν δ' Ἑλένη ὑποφθαμένη), Mus. fr. 11,1 Diels (Χθονίης φωνὴ πινυτόν) **1 a α bb** non-formulaic (replies h. Merc. 362. 366) **αα** dat. **aaa** sg.: *B* 199 ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι βοοώντά τ' ἐφεύροι, τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν ὁμοκλήσασκέ τε -ῳ· 224 αὐτὰρ ὁ (Thers.) μακρὰ βοῶν Ἀγαμέμνονα νείκεε -ῳ· *K* 190 τοὺς δ' ὁ γέρων γήθησεν ἰδὼν θάρσυνέ τε -ῳ καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· (cf. *Ω* 424 in 1 a *α* aa *ββ* aaa above) bbb pl.: *δ* 631 (τοῖς) ἐγγύθεν ἐλθὼν ' Ἀντίνοον -οισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν **ββ** acc. (sg. only): *Θ* 412 ἀντομένη (Iris) κατέρυκε, Διὸς δέ σφ' ἔννεπε -ον· 492 ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα -ον ἄκουον, ' τόν ῥ' Ἕκτωρ ἀγόρευε (496 ἔπεα Τρώεσσι μετηύδα) h. Merc. 362 αὐτὸς δ' αὐτίκα -ον ἀπηλεγέως ἀγόρευεν· 366 Ἑρμῆς δ' ἄλλον -ον ἐν ἀθανάτοισιν ἔειπε (pars codd., ἔπος ηὔδα cet.; cf. *ἐν* Ἀργείοισιν in 1 a *α* aa *γγ* above) **1 a β** in dir. sp., speaker's own introd. to foll. words **1 a β aa** sg., acc. only (w. τόν *I* 309, *ε* 98) **αα** formulaic: *ρ* 153 ἦ τοι ὅ γ' οὐ σάφα οἶδεν, ‹ἐμεῖο δὲ σύνθεο -ον·› *τ* 268 ἀλλὰ γόου μὲν παῦσαι, ‹ › cf. *T* 84 below **ββ** non-formulaic *I* 309 χρὴ μὲν δὴ τὸν -ον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν, ' ᾗ περ δὴ φρονέω *T* 84 Πηλείδῃ μὲν ἐγὼν ἐνδείξομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι σύνθεσθ' Ἀργεῖοι, -ον τ' εὖ γνῶτε ἕκαστος *δ* 744 νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ, ' ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· -ον δέ τοι οὐκ ἐπικεύσω *ε* 98 αὐτὰρ ἐγώ τοι νημερτέως τὸν -ον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ *ο* 196 Νεστορίδη, πῶς κέν μοι ὑποσχόμενος τελέσειας -ον ἐμόν; ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι, see G 7 below h. Merc. 334 ὦ πάτερ ἦ τάχα -ον ἀκούσεαι οὐκ ἀλαπαδνόν ' κερτομέων ὡς οἷος ἐγὼ φιλολήϊός εἰμι **1 a β bb** pl. **αα** gen., formulaic: *α* 271 εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο -ων (= 305ex. in 3 b *β* bb) *κ* 189 κέκλυτέ μευ -ων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι = *μ* 340 (= *μ* 271, cf. *Γ* 87 in 1 b) **ββ** dat.: *T* 220 πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα ' τῷ τοι ἐπιτλήτω κραδίη -οισιν ἐμοῖσιν **1 b** introd. indir. sp. **1 b α** in narr.: *β* 384 ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο -ον, ' ἑσπερίους δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγέρεσθαι ἀνώγει *γ* 140 -ον μυθείσθην, τοῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν. ' ἔνθ' ἦ τοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιούς ' νόστου μιμνήσκεσθαι κτλ. *ψ* 301 Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν φιλότητος ἑταρπήτην ἐρατεινῆς, ' τερπέσθην -οισι, πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντε, ἡ μὲν ὅσ' ἐν μεγάροισιν ἀνέσχετο κτλ., cf. *Λ* 643 in 3 a *β* bb Cf. *E* 715 etc. below **1 b β** in dir. sp.: *Γ* 87 κέκλυτέ μευ, Τρῶες καὶ εὔκνημιδες Ἀχαιοί, ‹-ον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε›ν *H* 388 (ἠνώγει Πρίαμος) εἰπεῖν, αἴ κέ περ ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο, ' ‹ › *Λ* 186 βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταξεία, τὸν Ἕκτορι -ον ἐνίσπες· ' ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ Ἀγαμέμνονα κτλ. *α* 273 (εἰς ἀγορὴν καλέσας) -ον πέφραδε πᾶσι, ... ' μνηστῆρας μὲν ἔπι σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι κτλ., cf. *θ* 142 in 3 b *α* dd 373 (ἀγορήνδε κιόντες) ἵν' ὑμῖν -ον ἀπηλεγέως ἀποείπω, ἐξιέναι μεγάρων *μ* 271 κέκλυτέ μευ -ων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι, ' ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο Κίρκης τ' Αἰαίης, cf. *κ* 189 = *μ* 340 in 1 a *βββ* like 1 b *α*: *E* 715 ἦ ῥ' ἄλιον τὸν -ον ὑπέστημεν Μενελάῳ, ' Ἴλιον ἐκπέρσαντ' ... ἀπονέεσθαι *Λ* 781 ἐπεὶ τάρπημεν ἐδητύος ... ' ἦρχον ἐγὼ -οιο, κελεύων ὕμμ' ἅμ' ἕπεσθαι 2 ref. to just concluded sp. **2 a** in narr., almost completely formulaic and foll. ὣς φάτο+ (otherwise: ὣς εἰπὼν *A* 326, ὣς ἄρ' ἐφώνησεν *ρ* 57 = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398, ὣς ἄρ' ἔφη h. Cer. 59; ἦ καί *A* 221, [ἦ ῥ'] Hes. fr. 165,4 φῆ ῥ' h. Merc. 212; without verb. dic. *α* 361 = *φ* 355) **2 a α** sg. **2 a α aa** nom.: *E* 493 ὣς φάτο Σαρπηδών, δάκε δὲ φρένας ‹Ἕκτορι -ος› M 80 ὣς φάτο Πουλυδάμας, ἄδε δ' ‹ › ἀπήμων = *N* 748 *ω* 465 ὣς ἔφαθ' ... ' ... ' οὐ γάρ σφιν ἄδε -ος ἐνὶ φρεσίν, ἀλλ' Εὐπείθει πείθοντ' *ν* 16 ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος, τοῖσιν δ' ἐπήνδανε -ος ≅ *π* 406 = *υ* 247 ≅ *σ* 50 = 290 = *φ* 143 = 269 ‹ἄπτερος›: *ρ* 57 ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ‹ › ἔπλετο -ος = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398, Latacz, Gl. 46, 1968, 27ff. **2 a α bb** dat.: *A* 33 (Ag. to Chryses) ὣς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο -ῳ = *Ω* 571 *ρ* 177 ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν πείθοντό τε -ῳ cf. *A* 273 in 3 b a cc and *Y* 295 in 3 b *β* cc *A* 221 ἦ καὶ ... ' ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε -ῳ Ἀθηναίης ‖ h. Cer. 59 ὣς ἄρ' ἔφη Ἑκάτη· τὴν δ' οὐκ ἠμείβετο -ῳ, cf. 1 a *α* aa *ββ* above **2 a α cc** acc.: *A* 326 ὣς εἰπὼν προΐει, κρατερὸν δ' ἐπὶ -ον ἔτελλε, otherwise in sp. introd., see *A* 25 etc. in 1 a *α* a *γγ* *B* 335 ὣς ἔφατ' ... ἀμφὶ δὲ νῆες ' ἰμερδαλέον κονάβησαν ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν, -ον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο 16 ὣς φάτο, βῆ δ' ἄρ' Ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν -ον ἄκουσε *ρ* 348 = 551 = 574 *Γ* 76 (Alex.) ὣς ἔφαθ', Ἕκτωρ δ' αὖτε χάρη μέγα ‹-ον ἀκούσας› = *H* 54 *P* 694 ὣς ἔφαθ', Ἀντίλοχος δὲ κατέστυγε ‹ › ≅ Hes. fr. 280,24 ὣς ἔφατ'·] Οἰνείδης δὲ κατέστυγε -ον ἀκούσας Hes. fr. 165,4 ἦ ῥ'· ὁ δὲ] ῥί[γησ]έν τε καὶ ἴδιε ‹ › h. Merc. 212 Φῆ ῥ' ὁ γέρων· ὁ δὲ θᾶττον ὁδὸν κίε ‹ › *υ* 389 (ὣς ἔφασαν 384) ἦ δὲ ... ' ... Πηνελόπεια, ἀνδρῶν ἐν μεγάροισιν ἑκάστου -ον ἄκουε h. Merc. 280 ὣς ἄρ' ἔφη καὶ ... ' ὀφρύσι ῥυτιάζεσκεν ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα, μάκρ' ἀποσυρίζων, ἄλιον τὸν -ον ἀκούων, cf. *E* 715 in 4 below and ἄλιον ἔπος Th. 665 ὣς φάτ'· ἐπήνησαν δὲ θεοὶ δωτῆρες ἐάων ' -ον ἀκούσαντες *H* 404 ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν, ' ‹-ον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο› = *I* 51 and *I* 711 ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνησαν βασιλῆες, ' ‹ › *Θ* 29 ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ ' -ον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσεν = *I* 694 ≅ 431 (ἀπέειπεν) *I* 173 ὣς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐαδότα -ον ἔειπεν = *σ* 422 *α* 361 ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει· ' παιδὸς γὰρ -ον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ = *φ* 355 **2 a β** pl. **2 a β aa** gen.: *ρ* 488 ὣς ἄρ' ἔφαν μνηστῆρες, ὁ δ' ‹οὐκ

ἐμπάζετο -ων, ≅ *υ*384 *υ*275 *ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος· ὁ δ' ἄρ'* ‹ › **2 a β bb** dat.: *β*83 (*ὥς φάτο χωόμενος*) *οὐδέ τις ἔτλη* ' *Τηλέμαχον -οισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·* ' *Ἀντίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπε*, here *μ.* ref. to both Tel.'s sp. and response, cf. 1 a *α* aa *ββ* above **2 b** in dir. sp., mostly unformulaic, usu. critical **2 b α** sg. **2 b α aa** nom.: *α*358 *ἔργον ἐποίχεσθαι· -ος δ' ἄνδρεσσι μελήσει* ' *πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ* *θ*185 *ἀλλὰ καὶ ὥς κακὰ πολλὰ παθὼν πειρήσομ' ἀέθλων·* ' *θυμοδ-ακὴς γὰρ -ος· ἐπότρυνας δέ με εἰπών* *ψ*62 *ἀλλ' οὐκ ἔσθ' ὅδε -ος ἐτήτυμος, ὡς ἀγορεύεις* **2 b α bb** dat.: *Τ*107 *τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια Ἥρη· ψευστήσεις, οὐδ' αὔτε τέλος -ῳ ἐπιθήσεις* **2 b α cc** acc.: *Α*552 *αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν -ον ἔειπες;* = *Δ*25 = *Θ*462 = *Ξ*330 = *Π*440 = *Σ*361 = *Θ*209ᵉᵃ *Η*358 *σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις· οἶσθα καὶ ἄλλον -ον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι* = *Μ*232 *Ξ*91 *σίγα, μή τίς τ' ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ* ' *-ον, ὃν οὔ κεν ἀνήρ γε διὰ στόμα πάμπαν ἄγοιτο* *Ο*202 *οὕτω γὰρ δή τοι* (Pos.), ..., ' *τόνδε φέρω Διὶ -ον ἀπηνέα τε κρατερόν τε, ἤ τι μεταστρέψεις;* *υ*271 *χαλεπόν περ ἐόντα δεχώμεθα -ον Ἀχαιοί* ' *Τηλεμάχου· μάλα δ' ἤμιν ἀπειλήσας ἀγορεύει* h. Merc. 261 *Λητοΐδη τίνα τοῦτον ἀπηνέα -ον ἔειπας;* mixed: *Ι*55. 56 *οὔ τίς τοι τὸν -ον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοί* ' *οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἴκεο -ων* *ε*183 *ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς, οἷον δὴ τὸν -ον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι* positive: *Η* 406 *Ἰδαῖ', ἤτοι -ον Ἀχαιῶν αὐτὸς ἀκούεις,* ' *ὥς τοι ὑποκρίνονται· ἐμοὶ δ' ἐπιανδάνει οὕτως* *Τ*185 *χαίρω σεῦ, Λαερτιάδη, τὸν -ον ἀκούσας* *λ*368 *σοὶ δ' ἔπι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί,* ' *-ον δ' ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐπιστάμενος κατέλεξας* **2 b β** pl. **2 b β aa** gen.: *Ι*56 (see *Ι* 55 in *α* cc above, G 7 below) *ν*295 *οὐδ' ἐν σῇ περ ἐὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων -ων τε κλοπίων, οἵ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν* **2 b β bb** dat.: *Ψ*478 *ἀλλ' αἰεὶ -οις λαβρεύεαι· οὐδέ τί σε χρὴ λαβραγόρην ἔμεναι* ‖ *δ*597 *αἰνῶς γὰρ -οισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων* ' *τέρπομαι* **2 b β cc** acc.: *δ*774 *Δαιμόνιοι, -ους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε* ' *πάντας ὁμῶς, μή πού τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω* 3 other instances (w. freer orientation: not set-sp. coordinate); order acc. to form as above, but foll. uses noteworthy: in *middle* of sp. as introd. to what foll. (*Ι*62, *Ξ*127, *υ*326, h. Merc. 457 in 3 b *α* dd; *α*271 in 3 b *β* bb), cf. 1 a *β*; oblique ref. to prec. sp. (*Π*631, *ρ*399 ‹in 3 b *α* cc›), cf. 2 b; emph. ref. to immed. prec. command (in same verse: *Α*565 ≅ *Δ*412 ‹ ›) use w. diff. connot. dep. on context: esp. *plan*: *μ.* often tog. w. *βουλή* (*Β*282 in 3 a *α* cc, *λ*511 in 3 b *β* bb; *Δ*323 = *ν*298ᵢₙ. etc. in 3 b *β* cc, cf. *Α*540–545, *Β*200–203), similarly w. *μήδεα* (*Γ* 212 in 3 b *β* dd), but also instances where *μ.* alone carries the meaning (*Α*545 [see 540] in 3 b *β* cc, *Β*200, *β*412 ‹in 3 b *α* dd›, *δ*676 in 3 a *α* cc, *δ*777, *λ*442, *ο*445, *τ*502 ‹ ›); similarly of *discussion, deliberations* (e.g. *Τ*242 in 3 a *α* aa, *η* 157 in 3 a *β* bb, cf. *Σ*252 in 3 a *β* bb); other instances: *boasts* (*Υ*369 ‹in 3 b *β* cc›), *conversation* (*Α*643 in 3 a *β* bb, *γ*23 ‹ ›, *δ*214 in 3 b *β* aa, *δ*234, *φ*291. 292 w. *ῥῆσις* in 3 b *β* bb), *legal decision* (Op. 263 in 3 b *β* dd, cf. *η*161 in 3 b *α* dd), *excuse* (*φ*71 in 3 b *α* bb), *message* (*Κ*288 in 3 a *α* cc), *opinion, persuasion (?)* (Pan. fr. 30 in 3 a *α* aa), *order* (*Α*565 ≅ *Δ*412, *Κ*61, *ρ*399 = *υ*344 in 3 b *α* cc), *pleas* (h. Cer. 330 in 3 a *β* cc), *report* (*Κ*337, *θ*272. 302, Hes. fr. 199,3. 204,63 in 3 a *α* dd, *λ*492 ‹in 3 b *α* dd›, cf. *Ι*627 ‹ ›), *request* (*β*77, *δ* 647 in 3 b *α* cc), *prowess in speaking* (*Ο*284 in 3 a *α* cc, *Σ*252 in 3 a *β* bb, cf. *deliberations* above), *way of speaking* (*Ω*632 in 3 a *α* cc), *talking* (*Χ*281, *λ*379 in 3 b *β* bb); for further interpretations see Cunliffe (*μ.* 4), L³ 8 **3 a** in narr. **3 a α** sg. **3 a α aa** nom.: *Τ*242 *βὰν δ' ἴμεν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος* ... ' *αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα -ος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον* Pan. fr. 30 p. 186 Ber. *διχθάδιός ποτε -ος· ἄναξ* (Reitzenstein, +*ἀλλὰ δὲ* EtGen) *μετεμέμβλετο λαῶν*, EtGen glosses *μ.* w. *στάσις* and cites this fr. **3 a α bb** dat.: *Ε*650 *ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα κακῷ ἠνίπαπε -ῳ* **3 a α cc** acc.: *Α*379 *κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ -ον ἔτελλε* (= 25 in 1 a *α* aa *γγ*) *θ* 302 *Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν εἶπέ τε -ον* ‖ *Β*282 *σιωπᾷν λαὸν ἀνώγει, ὡς ...* ' *-ον ἀκούσειαν καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν* *Ω*632 *Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς, εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ -ον ἀκούων* *θ*272 *Ἥφαιστος δ' ὡς οὖν θυμαλγέα -ον ἄκουσε* Hes. fr. 199,3 *εἶδος* (of. Hel.) *οὔ τι ἰδών, ἀλλ' ἄλλων -ον ἀκούων* + 204,63 suppl. (or 1 b?) ‖ *Κ* 288 *τοὺς δ' ἄρ' ἐπ' Ἀσωπῷ λίπε ... Ἀχαιούς,* ' *αὐτὰρ ὁ μειλίχιον -ον φέρε Καδμείοισι* 337 *οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν* ' *ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἄψ Ἕκτορι -ον ἀποίσειν* **3 a β** pl. (usu. real pl.) **3 a β aa** gen.: *Ο*284 (*Θόας*) *ἐσθλὸς δ' ἐν σταδίῃ· ἀγορῇ δέ ἑ παῦροι Ἀχαιῶν* ' *νίκων, ὁππότε κοῦροι ἐρίσσειαν περὶ -ων* *δ*676 *Οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος* ' *-ων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον,* Svenbro, La parole et le marbre, Lund 1976, 198f. **3 a β bb** dat.: *Λ*643 *τὼ δ' ἐπεὶ οὖν πίνοντ' ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν,* ' *-οισιν τέρποντο πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες,* cf. *δ*239 in 3 b *β* cc *Σ*252 *ὁ μὲν ἄρ -οισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα* *η*157 *Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν* ' *καὶ -οισι κέκαστο, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς* *π*398 *ἡγεῖτο μνηστῆρσι, μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ* ' *ἤνδανε -οισι· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν* **3 a β cc** acc.: h. Cer. 330 *θυμῷ χωομένης, στερεῶς δ' ἠναίνετο -ους,* 'refused to accept their *pleas*' **3 b** in dir. sp. **3 b α** sg. **3 b α aa** nom.: *Θ*524 *-ος δ' ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς εἰρημένος ἔστω,* ' *τὸν δ' ἠοῦς Τρώεσσι μεθ'* ... *ἀγορεύσω* *π*387 *εἰ δ' ὑμῖν ὅδε -ος ἀφανδάνει, ἀλλὰ βόλεσθε* ' *αὐτόν τε ζώειν καὶ ἔχειν πατρώϊα πάντα* **3 b α bb** gen.: *Ι*625 *Ὀδυσσεῦ,* ' *ἴομεν· οὐ γάρ μοι δοκέει -οιο τελευτῆ* ' *τῇδέ γ' ὁδῷ κρανέεσθαι,* see G 7 below *Π* 83 *πείθεο δ' ὥς τοι ἐγὼ -ου τέλος ἐν φρεσὶ θείω,* ' *ὡς ἄν μοι τιμὴν μεγάλην καὶ κῦδος ἄρηαι,* cf. 1 a *β* ‖ *φ*71 (who revel in this house) *ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην* ' *-ου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,* ' *ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι,* 'pretense of *an excuse*' **3 b α cc** dat., in order or request (exc. *Α*273, *ξ*379) *Α*565 *ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο -ῳ* ≅ *Δ*412, here w. foll. explanation (see 3 introd. above), cf. *Α*273 below *Κ*61 *πῶς γάρ μοι -ῳ ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις;* *ρ*399 *τὸν ξεῖνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι* ' *-ῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειε* (cf. 2 b above) = *υ*344 ‖ *β*77 *τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα -ῳ* ' *χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη* *δ*647 *ἀπηύρα νῆα μέλαιναν,* ' *ἦε ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσπτύξατο -ῳ;* ‖ *Α*273 (Nestor) *καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε -ῳ, counsel*, cf. *Δ*323 etc. and *Υ*295 etc. in 3 b *β* cc *ξ*379 *ἐμοὶ οὐ φίλον ἐστὶ μεταλλῆσαι ...* ' *ἐξ οὗ δή μ' ... ἀνὴρ ἐξήπαφε -ῳ* **3 b α dd** acc. (w. *ἔπος* *λ*561): 'say': *Α*388 *χόλος λάβεν, αἴψα δ' ἀναστὰς* ' *ἠπείλησεν -ον, ὁ δὴ τετελεσμένος ἐστί,* see G 7 below *Η*374 ('*Ἰδαῖος ἴτω*) *εἰπέμεν Ἀτρείδῃς, ...* ' *-ον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε* (= *Γ*87 = *Η*388 in 1 b *β*) *Τ*85 *πολλάκι δή μοι τοῦτον Ἀχαιοὶ -ον* (v.l. *-ον Ἀχ. τ.*) *ἔειπον καί τέ με νεικείεσκον· ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι* *Λ* 839 *ἔρχομαι, ὄφρ' Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι ‹-ον ἐνί›σπω,* ' *ὃν Νέστωρ ἐπέτελλε* *β*137 (if I send mother away) *νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων* ' *ἔσσεται· ὡς οὐ τοῦτον ἐγώ ποτε ‹ ›ψω* *λ*492 *μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ ‹ ›σπες, ἢ ἔπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι ἦε καὶ οὐκί* *Ι*627 *ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα χρὴ -ον Δαναοῖσι καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα,* ' *οἵ που νῦν ἔαται ποτιδέγμενοι* *Π*631 *οὔ τι χρὴ -ον ὀφέλλειν, ἀλλὰ μάχεσθαι* *θ*142 *αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν* (sc. to take part in competition) *καὶ πέφραδε -ον,* cf. *α*273 in 1 b *β* *λ*442 *μηδ' οἱ -ον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' ἐὺ εἰδῇς,* ' *ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι* *υ*326 *Τηλεμάχῳ δέ κε -ον ἐγὼ καὶ μητέρι φαίην* ' *ἤπιον, εἴ σφωϊν κραδίῃ ἄδοι ἀμφοτέροιϊν,* see 3 introd. above Cf. *Ξ*127 below hear: *Β*200 *δαιμόνι',* *ἀτρέμας ἧσο ‹καὶ ἄλλων -ον›,* ' *ἄκουε, οἵ σέο φέρτεροί εἰσι* *β*314 *νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ ‹ ›* *ἀκούων* ' *πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός* *γ* 94 *κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας* ' *ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ‹ἄλλου -ον ἄκουσα,› πλαζομένου·* = *δ* 324 h. Merc. 263 *οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, οὐκ ‹ ›* = 363 *π*32 *ὄφρα σέ τ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω καί -ον ἀκούσω* *β*412 *μήτηρ δ' ἐμοὶ οὔ τι πέπυσται,* ' *οὐδ' ἄλλαι δμῳαί, μία δ' οἴη -ον ἄκουσεν* *λ*561 *ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ*

‹-ον ἀκούσῃς› ' ἡμέτερον Hes. fr. 338 μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἄμφω ‹ › remaining instances: *I* 62 ἐξείπω καὶ πάντα διίξομαι· οὐδέ κέ τίς μοι ' ‹-ον ἀτιμήσ›ει', οὐδὲ κρείων Ἀγαμέμνων *Ξ* 127 τῷ οὐκ ἄν με γένος γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φάντες ' ‹ › αιτε πεφασμένον, ὅν κ' ἐὺ εἴπω *I* 522 οἵ τε σοὶ αὐτῷ ' φίλτατοι Ἀργείων· τῶν μὴ σύ γε -ον ἐλέγξῃς μηδὲ πόδας *δ* 777 ἀλλ' ἄγε σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν ' -ον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν, see G 7 below *η* 161 οἶδε δὲ σὸν -ον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται *ο* 445 (σιγῇ νῦν, μή τίς με προσαυδάτω) ἀλλ' ἔχετ' ἐν φρεσὶ -ον, ἐπείγετε δ' ὦνον ὁδαίων *τ* 502 ἀλλ' ἔχε σιγῇ -ον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν, Mader, Futurum 103 n. 4 *χ* 289 μή ποτε πάμπαν εἴκων ἀφραδίῃς μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ θεοῖσι ' -ον ἐπιτρέψαι, ἐπὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσι h. Merc. 457 νῦν δ' ἐπεὶ οὖν ὀλίγος περ ἐὼν κλυτὰ μήδεα οἶδας, ἴζε, πέπον, καὶ -ον (θυμὸν ci. Ruhnken) ἐπαίνει πρεσβυτέροισι, see 3 introd. above **3 b β** pl. **3 b β aa** nom.: *B* 796 ὦ γέρον, αἰεί τοι -οι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν, ' ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν *Y* 248 στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι -οι ' παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα *γ* 124 ἦ τοι γὰρ -οί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης ' ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι, cf. 2 b above *δ* 214 -οι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται ' Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ διαειπέμεν ἀλλήλοισιν **3 b ββb** gen. poss.: *I* 443 τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, ' -ων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων. *X* 281 ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν μόρον· ἦ τοι ἔφης γε· ' ἀλλά τις ἀρτιεπὴς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο -ων (v.l. -οις Eust.) ὄφρα σ' ὑποδείσας μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι *λ* 379 ὥρη μὲν πολέων -ων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου obj.: *α* 305 ἠδ' ἑτάρους, οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες· ' σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο -ων, 'what I just said *(advice)*', (= 271 in 1 a β bb) *λ* 511 ἦ τοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλάς, ' αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε καὶ οὐχ ἡμάρτανε -ων *φ* 291. 292 δαίνυσαι, οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεαι, αὐτὰρ ἀκούεις ' -ων ‹ἡμετέρων› καὶ ῥήσιος; οὐδέ τις ἄλλος ' ‹ › -ων ξεῖνος καὶ πτωχὸς ἀκούει **3 b βcc** dat.: w. βουλή (see 3 introd.): *Δ* 323 ἀλλὰ καὶ ὥς ἱππεῦσι μετέσσομαι ἠδὲ κελεύσω ' ‹βουλῇ καὶ -οισι› τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων *ν* 298 σὺ μέν ἐσσι βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἀπάντων ‹ › ν, ἐγὼ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσι ' μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν *π* 420 (Pen. to Ant.) σέ φασιν ' ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν ἄριστον ' ‹ › · σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα h. Merc. 467 ἐθέλω δέ τοι ἥπιος εἶναι ' ‹ ›, σὺ δὲ φρεσὶ πάντ' εὖ οἶδας inc. sed. fr. 25 p. 110 Dav. ‹ › καὶ ἠπεροπηΐδι τέχνῃ (dir. sp.? ref. to destruction of Troy) w. πείθω: *Y* 295 ὃς τάχα Πηλεΐωνι δαμεὶς Ἀϊδόσδε κάτεισι, ' πειθόμενος -οισιν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο *Ψ* 157 Ἀτρεΐδη, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε λαὸς Ἀχαιῶν ' πείσονται -οισι, γόοιο μὲν ἔστι καὶ ἄσαι cf. *A* 565 ≅ *Δ* 412, *A* 273 in 3 b a cc and *ρ* 177 in 2 a α bb w. τέρπω: *δ* 239 ἦ τοι νῦν δαίνυσθε καθήμενοι ἐν μεγάροισι ' καὶ -οις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω Hes. fr. 274,2 τέρπεσθαι -οισιν, ἐπὴν δαιτὸς κορέσωνται Cf. *ψ* 301 in 1 b α w. adj.: *Y* 369 οὐδ' Ἀχιλεὺς πάντεσσι τέλος -οις ἐπιθήσει, ' ἀλλὰ τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ καὶ μεσσηγὺ κολούει, see G 7 below *γ* 23 πῶς τ' ἂρ προσπτύξομαι αὐτόν; οὐδέ τί πω -οισι πεπείρηται πυκινοῖσιν· ' αἰδὼς δ' (ἐξερέεσθαι) *ο* 53 καὶ -οις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀποπέμψῃ *ρ* 395 Ἀντίνοος δ' εἴωθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ ' -οισιν χαλεποῖσιν, ἐποτρύνει δὲ καὶ ἄλλους Op. 194 βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα ' -οισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται ‖ *η* 72 οἵ μίν ῥα θεὸν ὡς εἰσορόωντες ' δειδέχαται -οισιν, ὅτε στείχῃσ' ἀνὰ ἄστυ *ψ* 99 τίφθ' οὕτω πατρὸς νοσφίζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν ' ἑζομένη -οισιν ἀνείρεαι οὐδὲ μεταλλᾷς; **3 b β dd** acc.: *A* 545 Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο -ους ' εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ' ἀλόχῳ περ ἐούσῃ *Γ* 212 ἀλλ' ὅτε δὴ -ους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον, ' ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε κτλ., Svenbro, op. cit. (3 a β aa) 202 Op. 263 ταῦτα φυλασσόμενοι, βασιλῆς, ἰθύνετε -ους, ' δωροφάγοι, σκολιέων δὲ δικέων ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε **4** inc. auct. fr. PSI 1385 B,5 μυθοι[(VA)

D *γ* 130a Strabo = inc. sed. fr. 25 p. 110 Dav. (qui mutatis locis versum partemque eius perperam citavit; vide v. d. Valk, Text. Critic. Od. 279), *λ* 343a, *μ* 153a, Cat. 51 A,1 Trav. (cf. Bartoletti, Festschr. Paoli 71ff.), v.l. *B* 336 pap. 104, *H* 324, *Ξ* 133 Leaf, *P* 200. 442 et alibi Leaf suprascr., *X* 281, *Ω* 689 Leaf, *δ* 484, *κ* 188, *σ* 200. 388, *τ* 171, *φ* 352, suppl. Hes. fr. 75,16 Vitelli

G 1 adjs., epiths.: οὐκ ἀγαθόν *I* 627, ἀγανοῖσι, *ο* 53, ἄκριτος *B* 796, οὐκ ἀλαπαδνόν h. Merc. 334, ἄλιον 2, ἄλλον 3, ἀμείνονα 2, ἀναγκαίῳ 2, ἅπαντα *λ* 442, ἀπήμων 2, ἀπηνέα 2, ἄπτερος 4, διχθάδιος Pan. fr. 30, p. 186 Ber., ἑαδότα 2, εἰρημένος *Θ* 524, ἐμῷ+ 7, ἐοικότες *γ* 124, οὐκ ἐτήτυμος *ψ* 62, ἡμετέρων *φ* 292, ἤπιον *υ* 326, θυμαλγέα *θ* 272, θυμοδακής *θ* 185, κακῷ *E* 650, κερδαλέον+ 4, κλοπίων, *ν* 295, κρατερόν 5, μειλίχιον/οισι 2, ὅδε/τόνδε 3, οἷον 2, ὀνείδειον 2, πάντας/εσσι 2, παντοῖοι *Y* 248, πεπνυμένον 2, πινυτόν Mus. fr. 11,1 Diels, ποῖον 7, πολέες/ων 2, πυκινοῖσιν *γ* 23, σκολιοῖς Op. 194, σόν/οῖσιν 2, στυγερῷ h. 7,25, τετελεσμένος *A* 388, τοῖον *δ* 777, τόν 17, τοῦτον 3, ὑγιής *Θ* 524, ὑπερφιάλους *δ* 774, φίλοι *B* 796, χαλεπῷ/οῖσιν 4 **2 subj. of verb**: ἀνδάνω 3, ἀφ- *π* 387, ἐπι- 7, ἤραρεν *δ* 777, δάκε *E* 493 (cf. *θ* 185), εἰμί 5, ἔνι *Y* 248, nom. sent. *γ* 124, *θ* 185, Pan. fr. 30 p. 186 Ber.(?), μελήσει *α* 358, ἔπλετο 4 **3 obj. of verb 3 a** gen. (pl. exc. *Λ* 781: ἦρχον): ἀκούω 2, ἁμαρτάνω 1, ἄρχω/ομαι 29, ἐμπάζομαι 5, κλύω 3, cf. ἄπιστος *δ* 675f. **3 b** dat. (sg. exc. *Y* 295): πείθομαι 7, ἀπίθησε *A* 221, cf. *Π* 83 **3 c** acc.: ἄγαμαι 6, ἀπαγγέλλω 1, ἄγομαι 1, ἀγορεύω 4 (cf. *ψ* 62), ἐπαινέω 2, ἀκούω 33, ἀλέομαι 1, ἀναίνομαι 1, ἀπειλέω 1, ἀτιμάω 2, βυσσοδομεύω 1, γιγνώσκω 1, δέχομαι 1, ποτι- 1, εἰπεῖν 87, ἀπο- 2, δια- 1 (w. ἀπό Hes. fr. 280,7 ?, ἐν 9, μετά 6, πρός 40), ἐλέγχω 1, ἐννέπω 1, ἐνίσπω 5, ἐρέω 1, ἔχω 2, ἰθύνω 1, ὑφίστημι 1, ἐπικεύθω 1, κλύω 1, λάζομαι 2, καταλέγω 1, μυθέομαι 1, νοέω 2, οἶδα 2, ἀποίσω 1, ὄνομαι 1, ὀφέλλω 1, πιφαύσκω 1, τελέω 2, ἐπιτέλλω 5, ἐντίθεμαι 2 (cf. *Π* 83), συν- 2, ἐπιτρέπω 1, ὑφαίνω 1, φέρω 2, φημί 13, φράζω 13, ἐπι- 1 **4 obj. of prep.**: περὶ -ων *O* 284 **5 dep. gen.**: sg.: w. ἐπισχεσίην *φ* 71, τελευτή *I* 625 pl.: w. ἐπίκλοπος *X* 281, ῥητῆρα *I* 443, τέλος *I* 56, *Π* 83 (cf. *T* 107, *Y* 369), ὥρη *λ* 379 **7 collocations**: w. ἔπος *K* 190, *Y* 248, *δ* 597, *λ* 561 (L^3 22), ἔργον *I* 443, *T* 242 (cf. *α* 358, *κ* 223f.), w. τελευτή *I* 625, τελέω *A* 388, *δ* 776f., *ο* 195f., τέλος *I* 56, *Π* 83, *T* 107, *Y* 369, see L^4, B. Gundert, *Τέλος* u. τελεῖν bei Hom., Diss. Kiel 1983, 22f., 59, 84–86, 150–157 **W. Beck**

μυῖα [6ⁱ] **E** < onomatop. *mu-* (L. Gil Fernández, Nombres de Insectos, Madrid 1959, 20). – Deriv.: κυνάμυια; μυρίος?

B *fly* (order of *diptera*); epith. ἀδινάων *B* 469, ἄγρια φῦλα *T* 31; 4x similes (1, 2). Cf. εὐλή, οἶστρος **1** swarming at milk: *house-flies* (*musca domestica*); see Moulton, Similes, Göttingen 1977, 30; Fränkel, Hom. Gl. 71 *B* 469 ἠΰτε -άων ἀδινάων ἔθνεα πολλά, ' αἵ τε κατὰ σταθμὸν ... ἠλάσκουσιν ' ‹ῶρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει› ' τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ ' ἑν πεδίῳ ἵσταντο διαρραῖσαι μεμαῶτες *Π* 641 οἱ δ' αἰεὶ περὶ νεκρὸν ὁμίλεον, ὡς ὅτε -αι ' σταθμῷ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ πέλλας ' ‹ › **2** drawn to living skin *Δ* 131 βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν. ' ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροός, ὥς ὅτε μήτηρ ' παιδὸς ἐέργῃ -αν, ὅθ' ἡδεῖ λέξεται ὕπνῳ *P* 570 καί οἱ -ης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐνῆκεν, ' ἦ τε καὶ ἐργομένη μάλα περ χροὸς ἀνδρομέοιο ' ἰσχανάᾳ δακέειν, λαρὸν τέ οἱ αἷμ' ἀνθρώπου, see Fränkel, Hom. Gl. 12 and cf. *Φ* 394f. Here, and perh. *Δ* 131, a bloodsucking dipteron: perh. *deer fly* (Chrysops) or *stable fly* (Stomoxys), perh. even *gnat* or *mosquito*, see Keller, Tierwelt II 447, Körner, Hom. Tierwelt 88, cf. Davies, Greek Insects, London 1986, 164 **3** drawn to wounds of the slain: *blow-flies* (calliphoridae), see Körner, op. cit. 87f., εὐλή above *T* 25 δείδω μή μοι τόφρα Μενοιτίου ἄλκιμον υἱόν ' -αι καδδῦσαι κατὰ χαλκοτύπους ὠτειλὰς ' εὐλὰς ἐγγείνωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν – ' ἐκ δ' αἰὼν πέφαται – κατὰ δὲ χρόα πάντα σαπῇ 31 τῷ μὲν ἐγὼ πειρήσω ἀλαλκεῖν ἄγρια φῦλα, ' -ας, αἵ ῥά τε φῶτας ἀρηΐφατους κατέδουσιν **W. Beck**

Μυκάλη [1ⁱ, 1ʰ] Geb. in Kleinasien, ggüber von Samos (heute Samsun daği), gehört zus. mit Milet u. d. Mäander in das Gebiet der Karer, *B* 869 (‹-ης τ' *αἰπεινὰ κάρηνα*›); es gehört zu den Örtlichk.n, die es nicht wagen, die schwangere Leto aufzunehmen, h. Ap. 41 (‹ ›, genannt nb. Samos u. Milet) B. Mader

Μυκαλησσός [1ⁱ, 1ʰ] E mit vorgr. Suffix *-σσ-* gebildet; vgl. *Μυκάλη* u. Fick, Vorgr. Ortsnamen 81

B Stadt in Böotien, *B* 498 (*εὐρύχορον -όν*); *M.* liegt an der Straße von Chalkis/Euripus nach Theben, Ap. kommt auf seinem Wege nach Delphi dort vorbei, h. Ap. 224. — Historisch gut bezeugt, vor dem 5. Jhd. von einiger Bed., eigene Münzprägg. bis ins 4. Jhd. v.; z.Z. des Paus. in Ruinen (1, 23, 3; 9, 19, 4), vgl. Giovannini 24. 33. Mit großer Wahrscheinlichk. ident. mit den antiken Resten von Rhitsona (s. E. Meyer, Kl.P. III, 1505f.; Braun, Griechenl.-Lex. 443 jeweils m. Lit.), dann aber bisher fast ohne myk. Funde (H. S. -L. 22 gg. Burr 21f., doch s. auch Gaz.² C 34) B. Mader

μυκάομαι [6ⁱ, 3ᵉ, 1ᴴ] E onomatop.; Trennung des Aor.-Stamms *μῡ-* vom Praes./Perf. *μῡ-* (Tichy, Onomatop. Verb. 37f.) hat keine semant. Grundlagen, s. B Abl.: *ἐρίμυκος*, *μυκηθμός* F Präs. *μυκώμεναι* 1, Aor. *μύκε* 1, *μύκον* 3, Perf. *μέμυκε* 1, (*ἀμφι*)*μέμυκεν* 1, *ἐμεμύκει* 1, *μεμυκώς* 2 M 1 (*ῡ*) 1 a im longum [⏑⏓⏑] *μέ-ε* Op. 508 [⏑⏓–] *με-ώς* *Φ* 237 [⏑⏓×] *ἀμφιμέ-εν* *κ* 227; *με-ώς* *Σ* 580 [⏑⏑⏓×] *ἐμε-ει* *μ* 395 1 b in den brevia [–⏓⏑⏑] *-ώμεναι* *κ* 413 2 (*ῡ*) ⏓[⏑⏑] ‹*πύλαι -ον*› *E* 749 = *Θ* 393 ⏓[⏑⏑] *μέγα δ' ἀμφὶ* ‹ › *M* 460; *μέγα δ' ἀμφὶ σάκος -ε* *Y* 260 Σχ sch. D *E* 749: *-ον· ἤχησαν, ἀνεφώχθησαν, ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντος*; sch. Bar. *κ* 413: *-ώμεναι· βοῶσαι, μυκηθμὸς γὰρ ἡ φωνὴ τῶν βοῶν*; *κ* 227: *ἀμφιμέ -εν· ἐπήχει, περιήχει*; *μ* 395: *ἐμε -ει· μυκηθμῷ ὅμοιον ἦχον ἀπετέλουν* L [1]Kaimio, Characterization; [2]Kokolakis, MPhLond IV 1981, 92f.; [3]Krapp, Akust. Phänomene; [4]Tichy, Onomatop. Verb.; [5]Tucker, Greek Verbs 219

B *muhen, brüllen* (1), *dröhnen, widerhallen* (2) — unterschiedl. Bed. nicht analog den Tempusstämmen. Übertragg. des „Brüllens" von Rindern auf andere (auch leblose) Subj. und Verwendg. für *dröhnen* (bei Aufprall von Gegenständen) und *widerhallen* wie bei anderen Schallverben (z.B. *αὐω, αὐτέω, βοάω, βραχεῖν*), vgl. L¹ u. L² zur Metaphernbildg. Akk. Obj. bzw. adv. Bestg: *ἀδινόν, μακρά, μέγα*. — Wortf.: zu 1: *βραχεῖν, ἐρεύγομαι*, vgl. *στενάχω*; zu 2: s. *αὐω* B 6 1 *muhen, brüllen* *κ* 413 (Gl.) *ἀδινὸν -ώμεναι ἀμφιθέουσι* (Kälber) ' *μητέρας*, vgl. *P* 4f. (*κινυρή*) *Σ* 580 (Schildbeschr.) *ταῦρον ἐρύγμηλον ἐχέτην* (zwei Löwen)· *ὁ δὲ μακρὰ με-ὼς* ' *ἕλκετο*, vgl. u. *Φ* 237 *μ* 395 *κρέα δ'* (sc. der geschlachteten Helios -Rinder) *ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμε-ει* (*ἐμε-εον*, [*ὀβελοῖσι*] *μέκει* vv.ll.), ' *ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὡς γίγνετο φωνή* *Φ* 237 *τοὺς* (sc. Leichen d. Tr.) *ἔκβαλλε* (Skam.) *θύραζε, με-ὼς ἠύτε ταῦρος*, ' *χέρσονδε*, zu Lärmen von Wasser vgl. *βραχεῖν* (*Φ* 9), *βρυχάομαι* (*P* 264), *ἰάχω, κελαδῆσαι, στενάχω* (L³ 168ff.), zur Stiergestalt d. Flusses vgl. L³ 154 Op. 508 (*ὅς τε*) *ἐμπνεύσας ὤρινε* (Nordwind), *μέ-ε δὲ γαῖα καὶ ὕλη* (*καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη*) *brüllt* im Wind, nicht „dröhnen" (L⁴ 38); zur ant. Abl. von *μύω* s. West z.St. *E* 749 *αὐτόμαται δὲ πύλαι -ον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι* = *Θ* 393, die Tore *brüllen* von selbst, wie immer Nebeneinander von *αὐτόμαται* und Funktion der Horen gedacht ist (s. s.v. *αὐτόματος*), *μ.* zu verstehen wie *φ* 48 (*ἀνέβραχεν*) 2 *dröhnen, widerhallen* *M* 460 *πέσε δὲ λίθος εἴσω* ' *βριθοσύνῃ*, ‹*μέγα δ' ἀμφὶ, πύλαι -ον, οὐδ' ἄρ' ὀχῆες* ' *ἐσχεθέτην*, anders als *E* 749 = *Θ* 393 kein aktiver Lärm, sondern durch den Stein herbeigeführt, durch *ἀμφί* als hallend gekennzeichnet, vgl. s.vv. *ἠχέω, ἰάχω* *B* 4 *Y* 260 *ἐν δεινῷ σάκει ἤλασεν* (Aen.) *ὄβριμον ἔγχος*, ' *σμερδαλέῳ·* ‹ › *σάκος -ε δουρὸς ἀκωκῇ* (*-ῇ* vulg.), viell. auch aktiv zu verstehen, weil der Schild *ἠφαιστότευκτον* (L² 92); aber auch andere Schilde „dröhnen", vgl. Wortf. *κ* 227 (Polites:) „*ἔνδον γάρ τις* ... ' *καλὸν ἀοιδιάει, δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέ-εν* (*ἀμφιβέβηκεν* v.l.), ' *ἢ θεὸς ἠὲ γυνή*"

D v.l. *ι* 439 M. Schmidt

μυκηθμός [1ⁱ, 1ᵉ] Σχ sch. D *Σ* 575: *-ῷ· μυκήσει*; sch. Bar. *μ* 265: *-οῦ· τῆς τῶν βοῶν φωνῆς* B *Muhen* von Rindern, vgl. *κινυρή* *P* 5 *Σ* 575 (Schildbeschr.) *-ῷ δ' ἀπὸ κόπρου ἐπεσσεύοντο* (Rinder) *νομόνδε* *μ* 265 *-οῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων* ' *οἰῶν τε βληχήν*

M. Schmidt

Μυκῆναι, Μυκήνη [6ⁱ, 2ᵉ] E bereits in äg. ON-Liste aus ägypt. Quelle, vgl. Lehmann, in: Coll. Raur. 2, 109; Name wohl vorgr.; idg./griech. Etym.n bei Frisk s.v., abgelehnt von Chantraine s.v. (zum Suff. *-ηνη* s. jedoch Kiechle, Lakonien u. Sparta, München /Bln. 1963, 12 A. 4). Nach Nilsson, GrR 1, 349 ist die Heroine *M.* (s.d.) viell. anal. zu *Ἀθήνη* / *Ἀθῆναι* als alte Burggöttin (später von Ath. verdrängt) ggüber dem ON primär; dann auf jeden Fall vorgr.

M 1 *Μυκῆναι/η*: [⏑⏓–] *-ας* *B* 569 [⏑⏓×] *εὐρυάγυια -η* *Δ* 52, *πολυχρύσοιο -ης* *H* 180 ≅ *Λ* 46, *γ* 304; *-ης φ* 108; *-ας* *Δ* 376 2 *-ηθεν*: [⏑⏓–⏓] *I* 44

L [1]Wace-Stubbings, Companion 386—398; [2]Schachermeyr, Kl. P. III, 1506—1514; [3]Steiner, Saeculum 15, 1964, 381; [4]Gaz.¹ Nr. 1; [5]Deger, Herrschaftsformen 120f.; [6]H. S.-L. 64; [7]Gaz.² A. 1 (S. 11—17); [8]Loptson, AC 55, 1986, 42—65; [9]Hennig, Griechenl.-Lex. 443—448

B Stadt in der Argolis in strateg. beherrschender Lage (über die Ebene von Argos u. die Straßen nach Korinth u. Zentralgriechenland, s. L⁹ 387 u. Karte S. 388); seit FH (frühhell.) nachweisbar, u. von MH an von stark zunehmender Bed., wird SH I/III zum Zentrum der „Myk." Kultur (Raubzüge nach Kreta bzw. in seinen schwindenden Machtbereich sind u.a. nach L² 1508 eine Ursache seiner Macht u. seines Reichtums); gg. 1200 zerstört, existiert aber noch als kleine teils selbständige, teils von Argos abhängige Stadt weiter (Kontinuität über den Zusammenbruch wahrsch.); z.Z. des Paus. nur noch Ruinen, s. L[1.2.4.6.7] m. Lit. — Bei Hom. 'Hauptstadt' im Reich des Ag., aber deutl. nicht nur der im Kat. *B* 569ff. genannten Städte, sondern weit darüber hinaus, wenn auch kaum aller gg. Troja versammelten Gr. (L¹ 387 „embraced most of Greece" geht sicher zu weit; vgl. einers. *B* 108 *Ἀργεῖ παντὶ ἀνάσσειν*; andrers. *A* 281 [Ag.] *φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει*, ferner die Fiktion des Freiereides). Ansch. wurden einige andere im Kat. aufgezählten 'Reiche' als Teile dieses Großreiches aufgefaßt, so das Lakonien des Men. (Doppelkönigtum Ag.-Men.? s. L⁵), viell. auch das Argos des Diom. u.a.m., wohl ausschließl. auf der Peloponnes (s. L⁸). Das würde zu der aus den archäolog. Daten erkennbaren führenden Rolle von *M.* passen, nur führt das 'Reich' des Ag. i.d.R. seltsamerweise selbst bei Hom. überwiegend den Namen Argos u. *M.* spielt in den sonstigen Mythen, auch spez. der Argolis, eine rel. geringe Rolle. — Ag. König von *M.*: *H* 180 ≅ *Λ* 46 (‹*πολυχρύσοιο -ης*›), *B* 569 (*εὐκτίμενον πτολίεθρον*), *I* 44 (*-ηθεν*); nach seiner Ermordg. herrscht Aigisthos über *M.*, *γ* 304 (‹ ›). — *M.*, Argos u. Sparta sind die Lieblingsstädte Heras, *Δ* 52 (*εὐρυάγυια*); eine Frau wie Pen. gibt es nirgendswo im achäischen Land, weder in Pylos, noch Argos oder *M.*, noch in Ithaka selbst u. auf dem Festland, *φ* 108 — Tyd. u. Polyneikes kamen vergebl. nach *M.*, um Hilfe gg. Theben zu bekommen, *Δ* 376

B. Mader

Μυκηναῖος [2ⁱ] *Mann aus Mykene, Mykener* *O* 638 (Hektor tötet) *-ον Περιφήτην* 643 *ἐν πρώτοισι -ων ἐτέτυκτο* (Periphetes)

D Rhakios viell. Mykener in den Epig., s. fr. 3 p. 27 Dav. B. Mader

Μυκήνη [1ᵉ, 1ᴴ, 1ᵉ] Eponyme der Stadt Mykene, doch s. *Μυκῆναι* E; nach fr. inc. loci intra Cycl. ep. 6 p. 75 Dav.

Tochter des Inachos u. der Ok.-T. Melie, von Arestor Mutter des Argos; nach Hes. fr. 246 T. des Inachos u. Gattin des Arestor; vgl. App. Wird β 120 nb. Tyro u. Alkm. als Heroine der früheren Generationen Pen. ggübergestellt
B. Mader

μύλαξ [1ⁱ] **Σχ** sch. D z. St.: *τραχέσι λίθοις* **B** (zu *μύλη*, zum Suff. Risch § 59 a:) *Mühlstein = großer, schwerer Stein* als Wurfgeschoß im Kampf, vgl. *μυλοειδεῖ πέτρῳ* (*H* 270), zur Form *λίθακι πέτρῃ* (*ε* 415); nur: *M* 161 (*χερμαδίοισιν βάλλον, κόρυθες δ' ἀύτευν ' βαλλομένων -άκεσσι*, vgl. 380 f., 445 ff. (große Steine beim Mauerkampf)
H. W. Nordheider

μύλη [3°, 1ᴴ] **E** ererbtes Verbalnomen; Wz. verw. mit lat. *molō*, dt. *mahlen*, vgl. Kluge-Seebold s.v.; Tischler, HEG II 102; Wz. in anderer Abl. bereits myk., vgl. DMic. I 438 s.v. *me-re-u-ra* — Abl. *μύλαξ, -ήματος, -οειδής*, s.a. *-ιάω* **L** Ameis-H. zu *η* 104; Blümner, Technologie I 21; L. A. Moritz, Grain-Mills and Flour in Classical Antiquity, Oxford 1958; Bruns, Arch. Hom. Q 12. 35; Osiris 9, 1950, 233 ff.
B eigtl. *Mahlende, Mahlstein* (s. Abl. *-οειδής* 'mühlsteinartig'): (*Hand-*)*Mühle*, bei der das Korn zwischen zwei Steinen (einem mittels Kurbel drehbaren oberen u. einem unbeweglichen unteren) zerrieben wurde (s. L u. *μύλαξ, μυλήματος*; 'mahlen' heißt (*κατ*)*ἀλέω, ἀλετρεύω*); von (zahlr.) Mägden betrieben in der Palastwirtschaft des Alkin., Od. *η* 104 *πεντήκοντα δέ οἱ* (Alkin.) *δμῳαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες ' αἱ μὲν ἀλετρεύουσι -ης ἔπι μήλοπα καρπόν, ' αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν*, in Aufz. Alkin.' Reichtum veranschaulichend (vgl. *χ* 421 ff. *ἔργα*) = Hes. fr. 337 *υ* 106. 111 (*γυνὴ ἀλετρὶς*) *πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ* (Od.) *-αι ἥατο ... ' τῇσιν δώδεκα πᾶσαι ἐπερρώοντο γυναῖκες ' ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα ...* ' 2 vv. ' *ἤ ῥα -ην στήσασα ἔπος φάτο ließ stillstehen, hielt an* (s. *ἵστημι* II A 2), hatte als einzige ihr Pensum (das zugeteilte Korn) noch nicht verarbeitet (*ἀφαυροτάτη*); s. Arctos 6, 1969, 13 H. W. Nordheider

μυλήματος [1°] (Kompos. aus *μύλη* u. *θείνω*:) *von der Mühle* (*den Mühlsteinen*) *zermalmt*, sc. Korn, vgl. *πυρὸν ἄλεσσαν* (*υ* 109), *ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι* (*η* 104); nur *β* 355 (Tel. wünscht Reiseproviant: „*εἴκοσι*) *μέτρα -ου ἀλφίτου ἀκτῆς*"
H. W. Nordheider

μυλι(άω) [1ᴴ] **E** zu *μύλη*, 'Zerdehnungsform', hes. Neubildg. entspr. hom. *φυσιόωντες* (VE), s. Risch § 112 d; Troxler, Sprache Hesiods 228 A. 39 **B** nur Ptz. *-όωντες*: (*mit den Zähnen*) *mahlen*, d.h. vor Hunger *knirschen*, u./od. vor Kälte *klappern*, + *λυγρόν*, von Tieren im Winter, nur Op. 530 *κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται ' λυγρὸν -όωντες* (*μαλκιόωντες* Crates, v. West ad l.) *ἀνὰ δρία βησσήεντα ' φεύγουσιν* (suchen *σκέπα, πυκινοὺς κευθμῶνας*)
H. W. Nordheider

μυλοειδής [1ⁱ] **Σχ** sch. D z. St.: *στρογγύλῳ ἢ τραχεῖ* **B** (zu *μύλη*:) *von der Gestalt eines Mühlsteines, groß wie ein M.*, vom Wurfgeschoß des Aias (vgl. z. B. *M* 381) im Kampf, vgl. *μυλάκεσσι H* 270 (*πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας*) *ἀσπίδ' ἔαξε βαλὼν -ειδεῖ πέτρῳ*, steigernd (*πολὺ μείζ.*), *μ.* das Non plus ultra ggüber Hektors Stein (264 *λίθον μέλανα τρηχύν τε μέγαν τε*)
H. W. Nordheider

μύνη hapax **E** zu nachep. *μύναμαι* (Alc. fr. 392 Voigt), ep. *ἀμύνω* **Σχ** sch. Barn. *φ* 111: *-ῃσι· προφάσεσι· μύσαντα τὰ ὄμματα σκέπεσθαι, τὶ χρὴ δρᾶν· τούτου γὰρ χάριν προφασίζονται, ἵνα ἐπιμείνωσιν. οἱ δὲ, κατασιωπῶντες, παρὰ τὸ μύειν τὸ στόμα* **B** wahrsch. *Vorwand, Abwehr*, viell. auch *Trödelei φ* 111 (Tel. zu Freiern:) „*ἀλλ' ἄγε μὴ -ῃσι παρέλκετε μηδ' ἔτι τόξου ' δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε τανυστύος, ὄφρα ἴδωμεν*", Bed. nur aus Kontext (dat. instr. zu *παρέλκειν*: also Mittel der Verzögerung) u. Parallele zu Alc. (s. E; mit ant. Erklärung: „vorschützen") erschließbar M. Schmidt

Μύνης [2ⁱ] **E** nichtgr.; *-ητ* -Suff. möglicherweise illyr. nach v. Kamptz 144 f., 376; Scherer (in Stud. z. ant. Epos 39) verweist auf kleinasiat. PN-Sippe *Μουνας Μουνις*; nach Fick -Bechtel, Gr. Personenn. 430 zu *Μονηνία*, dem „alten N." von Pēdasos, woher nach den Kyprien Briseis stammen soll (s. Kullmann, Quellen 209)
B Herrscher von Lyrnessos, Sohn des Euenos, Bruder des Epistrophos, viell. Gatte der Briseis (s. Wathelet, Dict. 2, 1439 Anm. 6); anläßl. der Zerstörung von Lyrnessos u. Theben tötet Ach. ihn u. seinen Bruder, *B* 692 (*-ητ[α] ... καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους*), *T* 296 (*πόλιν θείοιο -ητος*), vgl. allg. Reinhardt, Ilias 53 f. B. Mader

μύξαι f. pl. [1ᴴ] **E** zu **(s)meug/k-*, vgl. Chantraine, Dict. 726 **B** *Schleim, Rotz* normalerweise aus Dezenz vermieden, vgl. Longin. 9.5 z.St. u. II Sp. 164, 21 ff. Sc. 267 *τῆς (Ἀχγὺς* [ci. West, ZPE 67, 1987, 18 f.]) *ἐκ μὲν ῥινῶν -αι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν ' αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ' (ἦ δ' εἰστήκει δάκρυσι μυδαλέη)*. — Wortf.: *αἷμα, ἀφρός, βρότος, δάκρυ(ον), ἱδρώς, κόπρος, ῥίς, ῥύπα, στέαρ, χνόος*
M. de Leeuw

μυρίκη [4ⁱ, 1ʰ] **E** Lw. unbek. Herkunft; in L¹ für semit. gehalten (dagg. L³ 15, s.a. Frisk s.v.); Länge des *ῑ* (nur *Φ* 350 u. im Adj. *-ίνῳ, Z* 39) metr. bedingt (vgl. L³ 14). — Abl.: *μυρίκινος* **Σχ** sch. D *K* 466: *-η θαμνῶδες φυτόν* **L** [1]Lewy, Fremdw. 44; [2]Fellner 18; [3]Solmsen, Unt. 1, 14 f.; [4]Herzhoff, H. 112, 1984, 268
B *Tamariske* (tamarix parviflora, s. L⁴), Holzgewächs, als Strauch u. Baum u. bes. an feuchten Stellen wie an Uferböschungen vorkommend, m. rutenförmigen üppigen Zweigen (vgl. *K* 467 *ἐριθηλέας ὄζους*, L²), zartrosa blühend, von Schliemann in Übereinstimmung m. den Angaben der Il. als eine der häufigsten Baumarten am Ufer des Skam. vorgefunden (vgl. L², L⁴) *K* 466 *ὡς ἄρ' ἐφώνησεν* (Od. nach Tötg. Dolons), *καὶ ἀπὸ ἕθεν ὑψόσ'* (*ὑψοῦ* codd.) *ἀείρας ' θῆκεν* (sc. die erbeuteten Waffen) *ἀνὰ -ην* 467 *συμμάρψας δόνακας -ης τ' ἐριθηλέας ὄζους, ' μὴ λάθοι αὐτὸς ἰόντε* (Od. u. Diom.) *θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν Φ* 18 *αὐτὰρ ὁ δισγενὴς δόρυ μὲν λίπεν αὐτοῦ ἐπ' ὄχθῃ ' κεκλιμένον -ῃσιν* 350 *καίοντο πτελέαι τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ -αι* (die Ufer des Xanthos brennen) h. Merc. 81 (Hermes stellt Sandalen aus Flechtwerk her) *σάνδαλα ... ' ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα διέπλεκε, θαυματὰ ἔργα, ' συμμίσγων -ας καὶ μυρσινοειδέας ὄζους*
G. Markwald

μυρίκινος [1ⁱ] **Σχ** sch. D *Z* 39: *τὸ τῆς μυρίκης. εἶδος δένδρου. δοτικὴ ἐνικῶν* **B** *von der Tamariske*, Stoffadj., zur metr. Länge des *ῑ* s.o., s.v. *μυρίκη Z* 39 (Adrasts Gespann streift Gesträuch:) *ἵππω* (*-οι* v.l.) *γάρ οἱ ἀτυζομένω* (*-οι* v.l.) *πεδίοιο ' ὄζῳ ἔνι βλαφθέντε -ῳ* G. Markwald

Μυρίνη [1ⁱ] **E** nichtgr., nach L⁵ Stamm **mūr(a)* (vgl. L⁴) m. vorgr. *-n* -Suff. (*-ίνη, -ηνη*); 'tyrrhen.' nach L¹ wegen der gleichnam. Stadt auf Lemnos (vgl. Ethn. *morinail* auf der Stele von Lemnos, s. L³)
Σχ s. ant. Deutungen bei L⁵
L [1]Fick, Vorgr. Ortsnamen 66. 105; [2]Güntert, Sprache d. Götter ..., Halle 1921, 106 f.; [3]Kretschmer, Gl. 21, 1933, 91; [4]Heubeck, BN 1, 1949 /50, 270 ff.; [5]ders., WJA 4, 1949 /50, 203 ff. (= Kl. Schr. 100 f.); [6]v. Kamptz 137. 310; [7]Kullmann, Quellen 303; [8]Art. *Βατίεια*, oben II Sp. 48, 19 ff.
B (in der späteren Überl.) Amazone, Epon. der gleichnam. Stadt, die in der Ebene von Troja gefallen sein soll; ihr 'Grabmal' (wohl nicht nur ein natürl. Hügel: *περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα,*) bei Troja kannte man offenbar noch z.Z. Hom.s *B* 814 (vor der Stadt in der Ebene ist ein schroffer Hügel) „ ' *τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, ' ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο -ης*, die schwerverständliche (wenn zu *Βάτεια*, nach jüngerer [?] Trad. Frau des Dardanos, s. L⁵ 203, vgl. 204) oder 'menschlich' oberflächliche Benennung (wenn — wohl nach dem Augenschein — zu

βάτος, vgl. L[8]) wird in der Göttersprache (L[2]) korrigiert bzw. verdeutlicht: es ist kein bzw. nicht nur ein 'Dornenhügel', sondern ein Grabmal der 'schnellen (Amazone) *M.*', die sich viell. schon hinter dem Namen *Βάτεια* verbirgt (s. L[5], vgl. L[8]). — Nach L[7] ein Anachronismus, da das Bündnis der Tr. mit den Amazonen in der Aeth. vorausg. werde, und ihr Vorstoß nach Phrygien (*Γ* 189) habe die Troas nicht berührt; doch setzt Hom. damit immerhin in der Zeit vor dem troj. Krieg Amazonen in Kleinasien voraus B. Mader

μῡρίος [16[i], 16[o], 5[H], 2[h], 2[e]] **E** uncertain, see Chantraine, Dict. s.v.; rel. to *μυῖα* (cf. *B* 469 ff.)? **F** *-ίον* 2, *-ίοι* 10; *-ίαι* 4; *-ίον* 2, acc. *-ίον* 1; *-ία* 5, voc. *-ία* 1, *-ία* 10, *-ί(α)* 6. — On accent LSJ.

M **1** [⏑̣⏑] *-ί' o* 416 [⏑̣⏑] *-ί' A* 2, *B* 272 [⏑̣⏑] *-ί' o* 316. 367, *ω* 283 **2** [⏑̣⏑⏑] *-ίοι/αι ἐν δέ Ψ* 134, *O* 632; *-ίοί εἰσιν* Hes. fr. 278, 3; *-ίοι B* 468, *Ψ* 29, *ϑ* 110, *κ* 120; *-ίαι Δ* 434, *M* 327; *-ίον Φ* 320; *-ία ἕδνα* Hes. fr. 26, 37; *-ία φῦλ'* Choer. fr. 2 (= Suppl. Hell. 318), 2 Colace; *-ία I* 699 [⏑̣⏑⏑] *-ίοί εἰσιν* Op. 252; *-ία φῦλα* Cypr. fr. 1, 1 p. 35 Dav.; *-ία P* 220, *μ* 97, Op. 100 [⏑̣⏑⏑] *μάλα -ίοι/αι ρ* 422 = *τ* 78, *o* 556; *-ίοι εἴσ' π* 121; *-ίον Y* 282 [⏑̣⏑⏑] *-ίον Σ* 88, *o* 452, h. Merc. 24; *ἐπεὶ πόρε* ⏑ *-ία ἕδνα*, *Π* 190, *X* 472, *λ* 282, ⏑ Hes. fr. 43 a, 21; *-ία Ω* 639, *β* 16, *κ* 9, *λ* 632, h. Ap. 55

Σχ sch.min. P.Achmîm 2, P.Mich. inv. 1588, P.Berl. inv. 5014 on *A* 2: *πολλά*, sch. D *A* 2: *-ία· ἀορίστως ἀντὶ τοῦ πολλά*, *B* 272: *-ία· πάμπολλα ἀγαθά*, *B* 468: *-ίοι· πολλοί*

B ref. to a very large indefinite number or quantity (also sg., see 2 b): *a large* or *vast number of, countless*, '*myriad*'; collective (2) *immense, inexhaustible, ten-thousand* Hes. fr. 278, 3 (1 b δ, possibly Op. 252 in 1 a β); intensification — usu. hyperbolical — of (*μάλα*) *πολύς*. — Wdfld.: *ἄσπετος* (q.v.) and *ἀθέσφατος, ἀμέτρητος, ἀπειρέσιος, ἀπείρων* (all metr. different), *δεκάχειλοι, μάλα/ἥλιθα πολ(ύς)*. — Synt.: ntr. pl. subst. *B* 272, *β* 16, ⏑ Op. 100 ⏑ (w. dep. adj. *B* 272, ⏑ ⏑); w. *μάλα o* 556, *π* 121, *ρ* 422 = *τ* 78, *τρίς* Op. 252; tog. w. *ἀριθμόν* Hes. fr. 278, 3; w. appos. *πουλὺς ὅμιλος ϑ* 110, w. nature comparison *B* 468, *Ψ* 134 **1** plural (*φῦλα, ἔθνεα* in 2 a) **1 a** of living beings **1 a α** people *countless*: *B* 468 (the marshalled Greeks) *-ίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ Ψ* 134 (there followed a cloud of infantry) *-ίοι· ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἑταῖροι* *an exceeding large number*: *Ψ* 29 (they sat down by Ach.'s ship) *-ίοι· αὐτὰρ ὁ τοῖσι τάφον μενοεικέα δαίνυ*, cf. *Π* 168 ff. *ϑ* 110 (they went to the agora) *ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος*, ' *-ίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί κ* 120 (the Laestrygones came from all directions) *-ίοι, οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν ρ* 422 *ἦσαν δὲ δμῶες μάλα -ίοι ἄλλα τε πολλά* (which make men wealthy) = *τ* 78 *π* 121 (My father left me as his only son at home) *τῷ νῦν δυσμενέες μάλα -ίοι εἴσ' ἐνὶ οἴκῳ* (cf. *π* 246 ff.) for collectives see 2 a below **1 a β** divinities *countless M* 327 *κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο* ' *-ίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν* Op. 252 *τρὶς γὰρ -ίοί* (v.l. *χίλιοι*) *εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ* ' *ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων*, that Hesiod meant to posit a limited number (*thirty-thousand*, see Hes. fr. 278, 3 in 1 b δ below) seems quite unlikely (but cf. Th. 364), see West ad l. and H. Schaefer, Historia 10, 1961, 298 f.; on accent LSJ **1 a γ** animals *countless μ* 97 *δελφῖνάς τε κύνας τε καὶ εἴ ποθι μείζον ἕλῃσι* ' *κῆτος, ἃ -ία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη* *exceedingly numerous*: *Δ* 434 *ὥς τ' ὄῖες πολυπάμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ* ' *-ίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκόν O* 632 (like a lion attacking cows) *αἵ ῥά τ' ἐν εἰαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο νέμονται* ' *-ίαι, ἐν δέ τε τῇσι νομεὺς οὔ πω σάφα εἰδώς o* 556 *ἔνθα οἱ ἦσαν ὕες μάλα -ίαι* Cf. *Λ* 245. 704, *ι* 118, *υ* 211, Vita p. 20, 8 **1 b** ntr. pl. (see also 2) **1 b α** as subst. and w. subst. adj. *countless*: *β* 16 (*ἥρως Αἰγύπτιος*) *ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην καὶ -ία ἤδη* | *B* 272 *ὦ πόποι, ἦ δὴ -ί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἀ* Op. 100 (Hope alone remained in the jar) *ἄλλα δὲ -ία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται*, see Neitzel, H. 104, 1976, 397 ff. and cf. *κήδεα* (1 b ζ below) see also *o* 367 in 1 b ε and cf. *δ* 75, *ν* 424 **1 b β** wares *a large number* *o* 416 (*Φοίνικες*) *τρῶκται, -ί' ἄγοντες ἀθύρματα νηί* **1 b γ** edibles *exceedingly many*: *o* 316 (I could mix with the suitors) *εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν ὀνείατα -ί' ἔχοντες* + *κ* 9 **1 b δ** fruits, plants: h. Ap. 55 (Leto to Delos) *οὐδὲ τρύγην οἴσεις, οὔτ' ἄρ φυτὰ -ία φύσεις* *ten-thousand*: Hes. fr. 278, 3 (how many figs on the tree?) *-ίοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνος* (see 1 a β above) **1 b ε** presents, bride-prices '*an exceedingly large number of*' (but cf. 2 b β): *I* 699 (you besought Ach. in vain) *-ία δῶρα διδούς· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως ω* 283 *δῶρα δ' ἑτώσια ταῦτα χαρίζεο, -ί' ὀπάζων* (guest-gifts) *Π* 190 *ἠγάγετο πρὸς δώματ', ἐπεὶ πόρε -ία ἕδνα* = *X* 472[ex.] = *λ* 282[ex.] + Hes. fr. 26, 37. 43 a, 21 (*ὑπέσχετο*) *o* 367 *τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ' ἔδοσαν καὶ -ί' ἕλοντο*, cf. 1 b α above cf. *ν* 135, *υ* 342, Th. 399, Hes. fr. 22, 6. 204, 54; *Π* 178, *τ* 529, Hes. fr. 198, 10 **1 b ζ** woes *countless* (but see 2 b γ): *A* 2 *ἢ -ί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε Ω* 639 *ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα -ία πέσσω*, ' *αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον* **2** collective **2 a** plural: tribes (cf. 1 a α) *P* 220 *κέκλυτε,* ⏑ *-ία φῦλα*, *περικτιόνων ἐπικούρων* Cypr. fr. 1, 1 p. 35 Dav. *ἦν ὅτε* ⏑ *κατὰ χθόνα † πλαζόμενα* ' < > *βαθυστέρνου πλάτος αἴης* Choer. fr. 2 (= Suppl. Hell. 318), 2 Colace *παρὰ δὲ κρήνας ἀρεθούσας* ' *-ία φῦλ' ἐδονεῖτο πολυσμήνοισι μελίσσαις* ' <*εἴκελα*> | *λ* 632 *ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο -ία νεκρῶν* ' *ἠχῇ θεσπεσίῃ* size of group rather than number of groups, cf. h. Ap. 298, *B* 469 **2 b** singular **2 b α** shingle (cf. 1 b) *Φ* 320 (I'll bury him in sand) *ἅλις χέραδος περιχεύας* ' *-ίον, οὐδέ οἱ ὀστέ' ἐπιστήσονται Ἀχαιοὶ* ' *ἀλλέξαι* **2 b β** price *invaluable* (cf. 1 b ε): *o* 452 (We'll take the boy w. us) *ὁ δ' ὑμῖν -ίον ὤνον* ' *ἄλφοι, ὅπῃ περάσητε*, cf. h. Cer. 173, *ξ* 297 and *ἄξιος* B 1 (Bravo, DHA 10, 1984, 113) **2 b γ** woe, distress (cf. 1 b ζ) *Σ* 88 *νῦν δ' ἵνα καὶ σοὶ πένθος ἐνὶ φρεσὶ -ίον εἴῃ* ' *παιδὸς ἀποφθιμένοιο, τὸν οὐκ ὑποδέξεαι αὖτις* | *Y* 282 *ἔστη, κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο -ίον ὀφθαλμοῖσι* (because the spear had just missed him; Leaf suggests adv.) Cf. *λ* 621, *τ* 512, *ψ* 248 ff. **2 b δ** delight h. Merc. 24 *ἔνθα χέλυν εὑρὼν ἐκτήσατο -ίον ὄλβον*, cf. Op. 379, Sc. 204

D *Ψ* 165 a, v.l. *Θ* 562 Zen., Th. 364 (sch. Pi.); Hes. fr. 150, 21. 180, 7 suppl. W. Beck

μύρμηξ m. [2[H]] **E** Lw. m. Entspr. in anderen idg. Sprachen, vgl. lat. *formica* L[1-3] **L** [1]W. Merlingen, E. ältere Lw.schicht im Gr., Teil I, Wien 1963, 75; [2]Hester, Minos 9, 1968, 223; [3]Skoda, Redoublement 178 f.; [4]M. Davies/J. Kathirithamby, Greec Insects, London 1986, 37—46 **B** *Ameise* Hes. fr. 33 a, 16 *ἄλλοτε δ' αὖ γινέσκετο, θαῦμα ἰδέσθαι*, ' *μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ φῦλα* fr. 205, 4 *ὅσσοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτου ἔνδοθι νήσου*, ' *τοὺς ἄνδρας ποίησε βαθυζώνους τε γυναῖκας* G. Markwald

Μύρμηξ [1[H]] *Ameise*, Vater der Melite, der Eponyme des gleichnamigen attischen Demos, Hes. fr. 225; auch als V. der Ephyre wird ein *M.* genannt (s. RE XVI, 1933, 1105 s.v. Nr. 4) u. Ameisen spielen eine wichtige Rolle bei der myth. Herleitg. der Myrmidonen u. ihres Namens, vgl. Hes. fr. 205, 4, Schmidt, RE a.O. 1110 f. B. Mader

Μυρμιδόνες [39[i], 3[o], 3[H]] **E** wahrsch. nichtgr. VN auf *-on-* (vgl. Risch §24 e; sowie L[5] 63, 66 f., 126 f.); aber nicht auszuschließen ein gr. Appell. auf *-don-* (vgl. Schwyzer I 529 f., Risch §25) zu *μύρμος· φόβος* (Hsch.) als Gruppenbezeichnung, allerdings nicht als „das Volk der Schreckgespenster" (vgl. Pokorny I 749 s.v. *mormo(ro)-* „Grausen, grausig, bes. von Gespensterfurcht"?; Frisk II 255 s.v. *μορμώ*), synonym zu *Φθίες* „die Toten" (vgl. L[10]), sondern Bez. einer Gruppe von Kriegern als die 'Furcht-, Entsetzenerregenden' o.ä. (vgl. B); unwahrsch. die 'volksetymologische' Deutung als „Ameisenleute" (vgl. Hsch.: *μύρμος· μύρμηκες*; sch. *A* 180; unten G III; L[2])

L [1]T. Allen, Homer (1924) 124—129; [2]Carpenter, Folk Tale, Fiction and Saga (1956) 73; [3]H. von Geisau, Kl. P. 3

(1969) 1522 s.v.; [4]W. Leaf, Homer and History (1915) 111f.; [5]A. MacKay, The Wrath of Homer (1948); [6]J. Schmidt, RE XVI/1 (1933) 1108–1111 s.v. Myrmidones; [7]H. S.-L. (1970) 126–131; [8]F. H. Stubbings, CAH[3] II/2 (1975) 347; [9]Thomson, Frühgesch. 327; [10]Wagenvoort, Mn. 21, 1971, 127; [11]Wace-Stubbings, Companion 296f.; [12]M. M. Willcock, A Commentary on Homer's Iliad, Books I–VI (1970) 79 ad *B* 684

Σχ sch. *A* 180: ... *λέγουσι τὸν Δία τοὺς αὐτόθι μύρμηκας ἀνδρωθῆναι ποιῆσαι, ... ἔνθεν τοὺς Μυρμιδόνας μυθολογοῦσι γενέσθαι*

F nom. *-όνες* 8, voc. *-όνες* 3, *-όνων* 14 (15), *-όνεσσι(ν)* 15, *-όνας* 4

M **1** viers.: [⏑⏑⏑⏑] *-όνες B* 684, *Π* 506. 546, *Σ* 355; *-όνες ταχύπωλοι* (voc.) *Ψ* 6, *-όνες* (voc.) *Π* 200. 269; *-όνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην/-σθαι A* 328, *I* 185. 652, (*ἅμα δ' ἄλλος/-ον*) *λαὸς/-ὸν* <⏑–×> ' *-όνων αἴ κέν/ἤν πού τι φόως Δαναοῖσι γένηαι/-ωμαι/-ωνται Λ* 797 ≅ *Π* 39 ~ 129 a, *-όνων Σ* 10. 69, *Ω* 397, *δ* 9; *-όνας Π* 155, *I* 14, *Ψ* 4 [⏑⏑⏑⏑] *-όνες μεγαλήτορες T* 278, *-όνες Π* 266; *-όνων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες Π* 164, *-όνων τε πόλις/-ιν κλειτή/-ήν τ' Ἰαωλκὸς/-ὸν* ' *Ἄρνη/-ην τ' ἠδ' Ἑλίκη/-ην* Hes. Sc. 380 ~ 474; *-όνων H* 126, *Π* 220; *-όνας* <–⏑⏑> *ἐγχεσιμώρους γ* 188 [⏑⏑⏑⏑] *-όνες Ω* 449 [⏑⏑⏑⏑] *-όνες Π* 564 **2** fünfs.: [⏑⏑⏑⏑⏑] *-όνεσσιν A* 180 [⏑⏑⏑⏑] *-όνεσσι φιλοπτολέμοισι Π* 65, *Ψ* 129, *-όνεσσι Π* 12 [⏑⏑⏑×] *πολέσιν* ⌊*μετὰ -όνεσσι(ν)*⌋ *Π* 240, *Ψ* 60, *λ* 495, ⌊ ⌋ *Π* 15. 570, *T* 299, *μετέπρεπε -όνεσσι(ν) Π* 194. 596, *-όνεσσι(ν) Σ* 323, *Φ* 188, *Ω* 536 Prosaref.: Hes. fr. 205

B Gruppenname, *Myrmidonen*; unsicher, ob urspr. Stammesname (vgl. aber L[3]; L[8]; L[11]; L[12]), da ohne Fem. u. zugehöriges Toponym (vgl. auch L[9]); auch ist der Herrscher bzw. Anführer nicht *βασιλεύς*, sondern *ἄναξ* (vgl. G I 3 bzw. II 1 a); viell. primär Bez. für e. Gruppe von Kriegern (vgl. o. E und *Δαναοί* B), hier aus *Ἕλληνες* u. *Ἀχαιοί* bestehend (vgl. G I 1 a; L[5]), vgl. die Epith. *ἐγχεσίμωροι, ταχύπωλοι* (sonst nur für die *Δαναοί*), *φιλοπτόλεμοι* (vgl. G II 4 a–b) u. Darstellung vorwiegend in der Rolle als Krieger (vgl. G II); als Teilnehmer am Krieg gegen Troja generell in die Gesamtbez. der 'Griechen' als *Ἀργεῖοι, Ἀχαιοί* oder *Δαναοί* einbezogen (vgl. aber *Π* 564: *Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ -όνες καὶ Ἀχαιοί*); Benennung als bes. Gruppe hier also durch die Handlung bedingt (vgl. insbes. *Π* u. *Ψ*) **1** in Erz. **1 a** im Krieg gegen Troja: *A* 328, *B* 684, *I* 185, *Π* 155. 164. 194. 220. 266. 506. 564. 570. 596, *Σ* 69. 323. 355, *T* 14. 278, *Ψ* 5. 60. 129, *Ω* 449 **1 b** in 'Griechenland' (vgl. G I 1): *δ* 9, Hes. Sc. 380. 474, Hes. fr. 205 **2** in dir. Reden, u. zwar **2 a** als Selbstbez.: *I* 652, *Π* 12. 15. 39. 65. 129a. 200. 240. 269, *Σ* 10, *Φ* 188, *Ψ* 6, *Ω* 397. 536, *λ* 495 **2 b** Bez. durch andere 'Griechen': *A* 180, *H* 126, *Λ* 797, *γ* 188 **2 c** Bez. durch Troer: *Π* 546 **2 d** Bez. durch sonstige: *T* 299

G **I** 'ziviler' Bereich **1** Lokalisierung (vgl. L[5] 67; L[7]; L[11]) **1 a** *ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,* ' *οἵ τ' Ἄλον οἵ τ' Ἀλόπην οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,* ' *οἵ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,* ' *-όνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί,* wurden *M.* genannt, (u. zwar) sowohl Hellenes als auch Achaioi (*B* 681–684; vgl. L[5] 67) **1 b** speziell (vgl. L[4]) *Ἑλλάς* (vgl. *I* 395, *Π* 595f., *λ* 496) u. *Φθίη* (vgl. *I* 395, *Π* 13, *T* 299, *λ* 496); *-όνων ... ἄστυ περικλυτόν* (acc.) (*δ* 9) bzw. *-όνων πόλις/-ιν* (Hes. Sc. 380. 474) ist wohl *Φθίη* (vgl. L[4]; aber L[1]) **1 c** *μετὰ -όνεσσι* lebt Pel. (vgl. *Π* 15), wollte Patr. die Briseis zur Gattin des Ach. machen (vgl. *T* 297–299) **2** Anzahl: viele (vgl. *Θ* 188, *λ* 495; sowie G II 2 c) **3** Herrscher (wohl *ἄναξ*) **3 a** Pel. *ἐσθλὸς -όνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητής* (*H* 126), *ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων -όνεσσι* (*Φ* 188 f.; vgl. *I* 478–480); *ἄνασσε δὲ -όνεσσι* (vgl. *Ω* 536); sowie (Ach. im Hades zu Od.:) „*ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ -όνεσσιν,* ' *ἤ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε*" (*λ* 495–496) **3 b** Ach. (fiktiv): (Ag.:) „(zieh heim u.) *-όνεσσιν ἄνασσε*" (vgl. *A* 179 f.) **3 c** Neopt. (s.d.): (Men.) *Ἀχιλλῆος ... υἱέ' πέμπεν·* ' 3 V. ' *-όνων προτὶ ἄστυ περικλυτόν, οἷσιν ἄνασσεν* (vgl. *δ* 5–9)

II Krieg gegen Troja **1** Anführer **1 a** Ach.: *ἀρχός* (vgl. *B* 685), *ἄναξ* (vgl. *Ω* 448 f.), *αὐτὸς ἤνασσε* (*Π* 172; vgl. G II 2 a); *-όνας θώρηξεν* (*Π* 155); sowie (weil Ach. zürnt) *οὐ γὰρ ἔην, ὅς τίς σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο* (*B* 687) **1 b** (zeitweise) Patr.: (Ach. zu Patr.:) „*ἄρχε δὲ -όνεσσι ... μάχεσθαι*" (*Π* 65); (Ach. zu Zeus:) „(ich bleibe hier) *ἀλλ' ἕταρον πέμπω πολέσιν μετὰ -όνεσσι* ' *μάρνασθαι*" (vgl. *Π* 240 f.); (Patr. u. Autom. rüsten sich) *πρόσθεν -όνων πολεμίζειν* (vgl. *Π* 218–220) **1 c** Neopt. (s.d.): (Nestor zu Telem.:) „(auch die *M.* kamen zurück) *οὔς ἄγ' Ἀχιλλῆος ... υἱός*" (*γ* 189) **2** die *M.* als Gruppe **2 a** Organisation: 50 Schiffsbesatzungen (vgl. *B* 685, *Π* 168) zu je 50 *ἑταῖροι* (vgl. *Π* 169 f.), also 2500; von Ach. in 5 *στίχες* mit 5 *ἡγεμόνες* gegliedert, nämlich *Ἀλκιμέδων, Εὔδωρος, Μενέσθιος, Πείσανδρος* u. *Φοῖνιξ* (vgl. *Π* 171–197), wohl analog zu den 5 'Orten' der *M.* (vgl. G I 1 a); vgl. auch *-όνων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες* (*Π* 164) **2 b** Verhältnis zu Ach.: *ἑταῖροι/ἕταροι* (s.d. B II 3 a α aa; vgl. *A* 179 f., *Π* 269, *Ψ* 6, sowie *Π* 169 f., *Σ* 343, *Ψ* 3 f.) **2 c** Kollektivbez.: *λαός* (vgl. *Λ* 796 f., *Π* 38 f. 129–129 a); viele *M.* (*Π* 240, *Ψ* 60; vgl. G I 2); (einige) *M.* (vgl. *Π* 506 f.) **3** individuell charakt. *M.* (vgl. auch G I 3, II 1/2 a) **3 a** Anführer: (Patr.) *-όνων τὸν ἄριστον* (vgl. *Σ* 10); (*Πείσανδρος*: nach Patr.:) *μετέπρεπε -όνεσσιν* ' *ἔγχεϊ μάρνασθαι* (vgl. *Π* 194 f.) **3 b** 'kleine Kämpfer': (*Βαθυκλῆς*) *ὄλβῳ τε πλούτῳ τε μετέπρεπε -όνεσσι* (vgl. *Π* 594–596); (*Ἐπειγεύς*) *οὔ τι κάκιστος ἀνὴρ μετὰ -όνεσσιν* (vgl. *Π* 570 f.) **3 c** Hermes als angeblicher *M.*, S. des *Πολύκτωρ* (vgl. *Ω* 396 f.) **4** Erscheinung als Krieger (vgl. B) **4 a** Ausstattung: Speerkämpfer (vgl. *Π* 194 f.); Epith. *ἐγχεσίμωροι* (*γ* 188); *ταχύπωλοι* (*Ψ* 6) **4 b** Gesinnung: vgl. Epith. *μεγαλήτορες* (*T* 278), *φιλοπτόλεμοι* (*Π* 65, *Ψ* 129; vgl. *Ψ* 4 f.); sowie *-όνες κραδίην καὶ θυμὸν ἔχοντες* ' *ἐκ νηῶν ἐχέοντο* (*Π* 266 f.) **4 c** Verhaltensweise: wie Wölfe (vgl. *Π* 155–166); wie eine Mauer (vgl. *Π* 212–217); wie Wespen (vgl. *Π* 259–267) **5** Aspekte des Kampfes: Rüstung (*Π* 155 f.; vgl. *Ψ* 128–131); Ansporn (vgl. *Π* 200–210, 269), *μάρνασθαι* (*Π* 240 f.), *φάλαγγες* (*Π* 563 f.), Plünderung e. Toten (*Π* 546) **6** Lager: die Schiffe (*A* 328, *I* 185. 652, *Σ* 69) u. Hütten (*A* 328, *I* 185. 652, *Π* 155) der *M.* befinden sich an dem einen Ende des 'Schiffslagers' der 'Griechen' (vgl. *Θ* 225 ≅ *Λ* 8); vgl. *πολέσιν μετὰ -όνεσσιν* (*Ψ* 60); *-όνων δ' ἔξ εἰμι* (*Ω* 397) **7** Sonstiges **7 a** die *M.* liegen müßig während des 'Zorns' des Ach. (vgl. *B* 686 f.); Drohungen gegen die Troer (vgl. *Π* 200 f.); Hilfe für die 'Griechen' (vgl. L 796 f., *Π* 38 f.) **7 b** Emotionen: Klage um Patr. (vgl. *Σ* 354 f., *Ψ* 4–14); Erbeben beim Erscheinen der Thetis (vgl. *T* 14 f.) **7 c** Dienstleistungen für Ach.: die *M.* tragen die Versöhnungsgeschenke zu seinem Schiff (vgl. *T* 278–280), hatten seine Hütte erbaut (vgl. *Ω* 448 f.)

III Entstehungslegende: für *Αἰακός* (s.d.) verwandelt Zeus Ameisen (*μύρμηκες*) in Menschen (Hes. fr. 205; vgl. sch. *A* 180; E), sc. die *M.* (vgl. L[3]; L[6] 1109–1111)

G. Steiner

Μυρμιδών [1[H]] **E** Eponym der *Μυρμιδόνες* (s.d.) **L** [1]H. v. Geisau, Kl. P. 3 (1969) 1521 s.v. *Myrmidon* 1; [2]J. Schmidt, RE XVI/1 (1933) 1107 f. s.v. *Myrmidon* 1; [3]West, Catalogue (1985) 61, 141, 162 f., 174 **FM** [⏑⏑⏑⏑] *Μυρμι*[*δόνος* Hes. fr. 10 a, 99 **B** PN, *Myrmidon*: Hes. fr. 10 a, 99; Gatte der *Πεισιδίκη* (s.d.), Vater von *Ἄντιφος* VI

G. Steiner

μύρομαι [12[i], 3[o], 2[H]] **E** urspr. wohl onomatop., s. L[2]; engere sem. Bzhg. zu *μορμύρω* (< *ἀλι-μυρήεις*, vgl. I Sp. 486, 62 ff.) weniger wahrsch. **F** Akt. 3. Pl. *-ον* 1[H] Med. *-οντ-αι* 1; *-ετο* 1[H], *-οντ(ο)* 1; *-όμενον* 1 Akk., *-ομένω* 2, *-όμενοι* 3, *-ομένοισι(ν)* 4, *-ομένους* 1; *-ομένη* 2 **M** 1 zweis. **1 a** [⏑×] *-ον* Sc. 132 **1 b** [⏑–] ⌊*ἑταῖροι* '⌋ *-οντ(ο) T* 6 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑] *-ετο* Op. 206 **2 b** [⏑–⏑] ⌊ ⌋ *-ονται T* 213 **3** viers. [⏑⏑⏑⏑] (⌊ ⌋) ⌊*-όμενοι*⌋ *μετὰ δέ σφι Σ* 234, *Ψ* 14 ⌊ ⌋ *Ω* 794, *-ομένω /ους P* 441 ≅ *T* 340 [⏑⏑⏑⏑] *τε -όμενόν /η /ω τε τ* 119 ≅ *Z* 373[ex]

≅ Ψ106, Χ427 4 fünfs. [⏑⏑⏑⏑] ‹-ομένοισι› Ψ109 [⏑⏑⏑⏑×] ‹ › ν Ρ438, κ202 = 568 Σχ sch. D Σ234: ὀδυρόμενοι κλαίοντες, Τ6: ἐθρήνουν. Ähnl. Ζ373, Τ340, sch. Barn. κ568 4

L [1]F. F. Randall, Studies of the repitition of words and images in the Iliad, Diss. Princeton, 1978, 15f. 28f.; [2]Tichy, Onomatop. Verb. 156. 279f.

B *weinen* (s. Ρ438, Sc. 132; 3x + γοόωσα+), *jammern, wehklagen* (Χ427 + κλαίοντε, s. L[3]); intrans., nur Präs.Stamm (2[i], 2[H] Ind., sonst Ptz.), nur 2[H] (am Ende) + Adv./instr. Dat., sonst abs. In Il. nur bzg. auf Patr. od. Hektor (s. L[1]), meist in Vbd. m. Totenklage (1 a), aber auch sonst Assoziation 12 m. dem Tod oft naheliegend. Ausdruck der Trauer zus. m. Sehnsucht (Ρ439, Ψ16) od. schmerzl. Erinnerung (Τ339f., Ψ77f./105f., κ199–202, τ118f.). In Vbd. m. 'stehen'/'sitzen'(/'liegen') Ζ373+, Σ233f./κ567f., τ119f.(/Τ4ff. 16 [212f.]). Manchmal nach RAbschl. mehr od. weniger ausführl. Darst. der Trauer durch μ. (Ptz.) zus.gefaßt vor Schauplatzwechsel (Τ338ff., Ψ108ff., κ198ff., 566ff., vgl. Ρ441f.; allg.: vgl. Richardson, The Homeric Narrator, Nashville 1990, 20 31f.); 6x in Enjambement am VA (jeweils SE). — Wortf. s. γοάω 1 Med., von Menschen u. (3x am Anf. u. Ende) Tieren (wie ὀδύρομαι), nicht von Göttern (im Ggs. zu ὀλοφύρομαι) 1 a Klage um einen Verstorbenen, nur Pl. bzw. 24 Χ427 Dual, rituell außer Ρ438. 441, m. Hinweis auf Aufbahrung der Leiche (Σ233f. 236, Τ212f.), Wechselgesang (Τ 338ff., Χ427–430 [vgl. 515], Ψ12–17), Dauer der Klage (Ψ 109, vgl. V. 105f.;Χ427) u. Klage durch Freunde u. Verw. (Σ 28 233f., Τ5f. 212f., Χ427f., Ω793f.) Ρ438 (δάκρυα ῥέε) -ομένοισιν (‹Ach.s Pferde›n) ' ἡνιόχοιο πόθῳ 441 -ομένω δ' ἄρα τώ ‹ › ‹γε ἰδὼν ἐλέησε Κρονίων› Τ340 -ομένους δ' ἄρα τούς ‹ › 32 vgl. V. 345 Σ234 ἀμφέσταν ‹ἑταῖροι› ' -όμενοι μετὰ δέ σφι (Ach. δάκρυα χέων), vgl. Ν658 Τ6 (εὗρε κλαίοντα) πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ‹ › ' -ονθ' 213 (Patr. ἐνὶ κλισίῃ κεῖται) ἀμφὶ δ' ‹ › ' -ονται Ψ14 (d. Myrm.) τρὶς περὶ νεκρὸν ... ἤλασαν ἵππους ' -όμενοι· μετὰ 36 δέ σφι Θέτις γόου ‹ἵμερον ὤρσε, 109 ὣς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ‹ › γόοιο· ' -ομένοισι δὲ τοῖσι φάνη (Eos), vgl. V. 154, ψ241 Ω794 ὀστέα ... λέγοντο κασίγνητοί θ' ἕταροί τε ' -όμενοι (κατείβετο δάκρυ) Χ427 ὡς ὄφελεν 40 θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῇσι· ' τῶ κε κορεσσάμεθα κλαίοντέ τε -ομένω τε 1 b aus Trauer um die Vergangenh. od. Angst vor der Zukunft, 4x Sg. (Fem. außer τ119), nur 2° Pl. Ζ 373 πύργῳ ἐφεστήκει γοόωσά ‹τε -ομέν›η τε (Androm.) ≅ 44 Ψ106 (μοι Patr.' ψυχῇ), vgl. Π856f., Ψ75, λ154+ τ119 (μή μοι θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων μνησαμένῳ) οὐδέ τί με χρὴ ' οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά ‹ › ‹ός τε ' ἧσθαι κ568 ἑζόμενοι δὲ κατ' αὖθι γόων τίλλοντό τε χαίτας· ' ἀλλ' οὐ 48 γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο -ομένοισιν (Gef.) = 202 (> Bacchyl. c. 5, 162f.), vgl. Ω524 Op. 206 (ἶρηξ ἀηδόνα) φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς· ' ἣ δ' ἐλεόν, ... ' -ετο, vgl. τί λέλῃκας V. 207; 2 Akt. (metr. bedingt am VE), metaphor. von den 52 Gift tropfenden Pfeilen des Her.: *weinen* > *triefen* Sc. 132 (ὀιστοί) πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δάκρυσι -ον, vgl. V. 270, Ω162, Stesich. S 15 ii 3ff.

M. de Leeuw 56

μυρσινοειδής [1[h]] *myrten(artig)* > *Myrten-*, HG bed. -los, s. A.-H.-S. z.St.; zum Hiat s. Bader, Demiourgos 122 h. Merc. 81 (Herm. macht sich Sandalen) συμμίσγων μυρίκας 60 καὶ -έας ὄζους *Tamarisken u. Myrtenzweige*

B. Mader

Μύρσινος [1[i]] Stadt in Elis, *Myrte = reich an Myrtenbäumen* vgl., Θρύον nb. Θρυόεσσα Β616 ὅσσον ἔφ' Ὑρμίνη 64 καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα ' πέτρη τ' Ὠλενίη καὶ Ἀλήσιον ἐντὸς ἐέργει. — Lage uns.; nach Str. 8, 341 ident. mit dem Myrtuntion seiner Tage, das an der Straße von Elis nach 68 Dyme in der Nähe des Meeres lag (s. Meyer, RE XVI, 1933, 1183f.; Burr 71). Von H. S.-L 98 in Zweifel gezogen wegen seiner für größere myk. Siedlungen untyp. Lage in Marsch- u. Flachland (allerd. nur ein Postulat, daß Städte des Kat.s 72 myk. sein müssen) u. weil für die vom Kontext geforderte Lage (ἐσχατόωσα ... ἐέργει) Myrtuntion nicht nördl. genug. H. S.-L. will *M.* mit einer myk. Festung südl. von Kap Araxos (= Gaz.[1] Nr. 282, Gaz.[2] G 6) identif.; es läge dann nicht weit von Hyrmine, mit dem es im Kat. auch eng verbunden sei

B. Mader

Μυσίη [1[c]] Land der Myser, nur im Prosaref., Cypr. ap. Procl. Chr. 129 p. 82 Sev. (= 50 p. 32 Dav.), s. bereits 125 p. 81 (= 47 p. 32 Dav.) u. Cycl. fr. 1 p. 194 Be., vgl. *Μυσοί* B 2

B. Mader

Μῦσοί [5[i], 1[H]] thrak.(-illyr.?) Stamm, von dem ein Teil (1) an der unteren Donau (Moesia) wohnte, während der andere (2) nach Kleinasien abgedrängt worden war, vgl. Str. 7, 295 1 europäische Myser, s. Wiesner, Die Thraker, Stuttg. 1963, 22 Ν5 (Zeus wendet seinen Blick von Troja auf das Land der Thraker) -ῶν τ' ἀγχεμάχων (zu den Hippemolgen u. Abiern), vgl. Leaf z.St., sch. Ν5, Str. a.O. 2 kleinasiat. *M.*, zw. Propontis/Hellespont, Bithynern u. Phrygern, s. Leaf, Troy, London 1912, 297–304; Neumann, Kl. P. III, 1529. In ihrem Bereich liegt Teuthrania, das die Gr. für Troja hielten u. zerstörten, Cypr. ap. Procl. Chr. u. Cycl. fr. 1 a.O. (s. *Μυσίη*); der Her.-Sohn Tēlephos, der gg. sie kämpft, bei Hes. fr. 165, 8 -ῶν βασιλῆ[α. — Die kleinasiat. *M.* stehen zu den Tr. in freundschaftl. Bzhg.en, Ω278 (Geschenke für Priam.), u. sind ihre Bundesgenossen: ihr Kontingent führen Chromis u. der Vogelschauer Ennomos, Β858; sie lagern πρὸς Θύμβρης, Κ430; einen ihrer Führer, den Hyrtios, tötet Aias, Ξ512 (καρτεροθύμων)

B. Mader

μυχαίτατος v.l. für *μυχοίτατος*, φ146

μύχιος [2[H]] L Zu Th. 991: [1]C. Göttling, Hesiodi Carmina, Gotha/Erfurt 1831 z.St.; [2]Wilamowitz, H. 18, 1883, 396–434; [3]West+ z.St.; [4]J. Diggle, Phaethon, Cambridge 1970, 11–15; [5]Nagy, HSPh 77, 1973, 137–177 Zu Op. 523: [6]Ballabriga+, ASNP 11, 1981, 572ff. B (Abl. von μυχός:) *im Innersten* (*gelegen*) Th. 991 παῖδ' ἀταλὰ φρονέοντα (Phaethon) φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη ' ὦρτ' ἀνερειψαμένη, καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς ' νηοπόλον -ιον (νύχιον v.l.) ποιήσατο, δαίμονα δῖον Op. 523 ἥ τε (ein Mädchen) δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει, ' ... ' εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ ' χρισαμένη -ίῃ (νυχίῃ v.l.) καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου, ' ἤματι χειμερίῳ. — In Th. 991 Vbd. zw. Phaethon u. Aphr. wesentlich. Wenn Phaethon = Morgenstern (vgl. L[1] u. L[2]), dann v.l. νύχιον zu wählen. Dagegen nach L[3.5] Gleichsetzung erst hellen.: Theorie interessant, aber im einzelnen problematisch. — In Op. 523 wohl *μυχίῃ*; denn die Vorstellung der zarten Haut des Mädchens, παρθενικὴ ἁπαλόχρως, wird ebenso durch εὖ τε λοεσσαμένη -χρισαμένη betont, wie auch durch die Tatsache, daß das Mädchen drinnen bleibt: δόμων ἔντοσθε ... μίμνει u. μυχίῃ καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου, ganze Passage komisch, spielt aber nicht auf die 'allgemeine Faulheit oder Untätigkeit der Frauen' (so L[6]) an

J. G.-J. Abbenes

μυχμός [1°] E -*smo*-Abl. von onomatop. μύζω (L bei ἐπιμύζω); später -γμ- statt -χμ-, s. Schwyzer I 206 A. 1 B *Stöhnen, Seufzen*; nach den Scholiasten Laut beim Luftholen durch die Nase: ω416 οἱ δ' ἄρ' ὁμῶς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος ' -ῷ (μύχμῃ v.l.) τε στοναχῇ τε

J. G.-J. Abbenes

μυχοίτατος [1°] E Superl. zum Lok. *μυχοῖ (verbaut in μυχῷ, s. dort B Vorbem. u. vgl. Hoffmann bei Dürbeck, MSS 37, 1978, 55 Anm. 8) L [1]Wace, JHS 71, 1951, p. 210; [2]Bérard, REG 67, 1954, p. 16–18 B *innerst, hinterst*, d.h. am weitesten vom Eingang entfernt φ146 (Leodes) ὅ σφι θυοσκόος ἔσκε, παρὰ κρητῆρα δὲ καλὸν ' ἷζε -ος αἰεί. Anders L[2]: Leodes an der geringsten Stelle links vom Eingang,

cf. *imus lectus*. Der Thron dann aber auch nicht an höchster Stelle J. G.-J. Abbenes

μυχός [6[i], 14[o], 2[H], 4[h]] **E** Etym. unklar, s. Chantraine, Dict. — **Abl.**: *μύχιος, μυχαίτατος, μυχοίτατος* **F** *μυχῷ* 17, *-όν* 7; *-ούς* 2 **M 1** -[⏑⏑]: ⏓[⏑⏑] ⸢*ἐς -ὸν*⸣ *ἐξ οὐδοῦ* / *οὐδοῖο η* 87 /96; ⸢ ⸣ *ὑψηλοῦ θαλάμου π* 285 ⏓[⏑⏑] *-ῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο Z* 152 = *γ* 263[ex.]; *-ῷ ἄντρου θεσπεσίοιο ν* 363, *ω* 6 ⏓[⏑⏑] *ἐς -ὸν ἄντρου ι* 236 **2** [⏑–]: [⏑⏓] *-ῷ* + Nomen[B], Epithet[B]: + *κλισίης ἐυπήκτου I* 663 = *Ω* 675; + *θαλάμοιο νέοιο P* 36; + *δόμου ὑψηλοῖο X* 440 = *γ* 402, *δ* 304, *η* 346; + *σπείους γλαφυροῖο ε* 226; + *θαλάμων ἐυπήκτων ψ* 41, h. Cer. 143; + *σπείων ἐροέντων* h. Ven. 263; + *χθονὸς εὐρυοδείης* Th. 119; + *νήσων ἱεράων* Th. 1015; *-οὺς λιμένος εὐόρμου Φ* 23; *-οὺς μεγάλοιο δόμοιο* h. Merc. 252; *θαλάμοιο -ὸν χ* 180; *-ὸν μεγάλοιο δόμοιο* h. Merc. 264 [⏑⏓] *μεγάροιο -ὸνδε χ* 270 **L** Wace, JHS 71, 1951, 209 f.

B innerster, abgelegenster Ort oder Raum, urspr. wohl 'Versteck' > *hinterer Teil* eines Ortes (1) > *Inneres, die privaten Gemächer* (2); bei *κλισίη* von Achill (*I* 663) u. den Grotten *ε* 226 u. h. Ven. 263 unklar, ob *hinterer Teil* oder das *Innere*; Bed. 'Ecke' (s. L) trotz *ἑτέρωθεν* in *I* 666 nicht aus V. 663 zu erschließen. *-ῷ* + Nomen[G] / Epithet[G] immer nach der Zäs. im 3. Fuß, wohl formelhaft: Ruijgh, Elément achéen 164 vermutet alten Lok. **1** *hinterer Teil* eines Ortes: *Φ* 23 *ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ἰχθύες ἄλλοι* ' *φεύγοντες πιμπλᾶσι -οὺς λιμένος εὐόρμου,* ' *δειδιότες η* 87 (von Alkinoos' Haus) *χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλέατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,* ' ⸢*ἐς -ὸν ἐξ οὐδ*⸣*οῦ, περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο* 96 *ἐν δε θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,* ' ⸢ ⸣*οῖο διαμπερές ι* 236 *ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς -ὸν ἄντρου ν* 363 (Ath. zu Od.) „*θάρσει ...*' ' *ἀλλὰ χρήματα μὲν* ⸢*-ῷ ἄντρου θεσπεσίοιο*⸣ ' *θείομεν αὐτίκα νῦν*" *ω* 6 *ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες* ⸢ ⸣ ' *τρίζουσαι ποτέονται π* 285 (Tel. soll alle Waffen) *ἐς -ὸν ὑψηλοῦ θαλάμου καταθεῖναι ἀείρας* ' *πάντα μάλ' χ* 180 *ἤ τοι ὁ μὲν* (Mel.) *θαλάμοιο -ὸν κάτα τεύχε' ἐρεύνα* 270 *μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν μεγάροιο μυχόνδε* **2** *Inneres* **2 a** bei Häusern u. Grotten: *I* 663 *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὖδε -ῷ κλισίης ἐυπήκτου* = *Ω* 675 *P* 36 *χήρωσας δὲ γυναῖκα -ῷ θαλάμοιο νέοιο im Inneren ihres neuen θάλαμος X* 440 *ἀλλ' ἤ γ' ἱστὸν ὕφαινε -ῷ δόμου ὑψηλοῖο* = *γ* 402[ex.] *αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε -ῷ δόμου ὑψηλοῖο,* ' *τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν* = *δ* 304[ex.] ≅ *η* 346[ex.] *ε* 226 *ἐλθόντες* (Kalypso u. Od.) *δ' ἄρα τώ γε -ῷ σπείους γλαφυροῖο* ' *τερπέσθην φιλότητι ψ* 41 *ἡμεῖς δὲ -ῷ θαλάμων ἐυπήκτων* ' *ἥμεθ' ἀτυζόμεναι* ≅ h. Cer. 143[ex.] *καί κε λέχος στορέσαιμι -ῷ θαλάμων ἐυπήκτων* ' *δεσπόσυνον* h. Merc. 246 (Ap. sucht seine Rinder) *παπτήνας δ' ἀνὰ πάντα -ὸν μεγάλοιο δόμοιο* ' *τρεῖς ἀδύτους ἀνέφγε* 252 *ἔνθ' ἐπεὶ ἐξερέεινε -οὺς μεγάλοιο δόμοιο* ' ... *προσηύδα* h. Ven. 263 *τῇσι* (mit den Nymphen) *δὲ Σειληνοί τε καὶ εὔσκοπος Ἀργειφόντης* ' *μίσγοντ' ἐν φιλότητι -ῷ σπείων ἐροέντων* **2 b** bei Ortsangaben: *Z* 152 *ἔστι πόλις Ἐφύρη -ῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο* = *γ* 263[ex.] Th. 119 [*Τάρταρά τ' ἠερόεντα -ῷ χθονὸς εὐρυοδείης*] 1015 *οἳ δή τοι μάλα τῆλε -ῷ νήσων ἱεράων* ' *πᾶσιν Τυρσηνοῖσιν ἀγακλειτοῖσι ἄνασσον*

G Oft im Kontext, in dem das Sich-vor-Furcht-Verstecken eine Rolle spielt: *Φ* 23, *ι* 236, *ν* 363, *π* 285, *χ* 180. 270, h. Merc. 246. 252. Sonst fast nur vom (Ehe-)Bett u. Frauengemach, also auch urspr. 'im Versteck'?

D Cat. 16, 17 *μυχ*]*οῖσι μελάθρου* Traversa; v.l. Op. 96 J. G.-J. Abbenes

μύω [2[i], 1[e]] **E** wohl bereits myk., s. DMic. I 459 f. s.v. *mu-jo-me-no*, ohne klare außergr. Entsprechungen; Vbd. mit onomatop. *μῦ* (s. *ἐπιμύζω, μυχμός*) wahrsch., s. Chantraine, Dict.; anders Fraenkel, Nom. ag. II 222

B *sich schließen* **I Simplex.**: *Ω* 637 *οὐ γάρ πω -σαν ὄσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν* ' *ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάις ὤλεσε θυμόν* **II Kompos.**: **1** *συμμύω* (*in tmesi*) von Wunden: *Ω* 420 *σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέ -κεν,* ' *ὅσσ' ἐτύπη* **2** *περιμύω* (*in tmesi*) von Wunden: „Hom." fr. 8, p. 107 Dav. *-σεν δὲ περὶ βροτόεσσ'* (*περιβροτόεσσα* ' Ki.; dagegen mit Recht Renehan, Hypomnemata 74, 1982, 116) *ὠτειλή*

D *μύων* h. Merc. 92 ci. Stadtmüller für *μὴ ἰδών* J. G.-J. Abbenes

μῦών [2[i]] **E** Abl. von *μῦς*, benannt nach der mausähnlichen Bewegung der Muskeln **Σχ** sch. D *Π* 315: *μυὼν ἡ γαστροκνημία. ἥτις συνέστηκεν ἐκ πολλῶν νεύρων καὶ συνεστραμμένων σαρκῶν.* **L** Laser, Arch. Hom. S 10 **B** *Muskelknoten*, sonst mit *σάρξ* 'Fleisch' bezeichnet: *Π* 315 *ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος* ' *-ὼν ἀνθρώπου πέλεται* 324 *πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ* ' *δρύψ' ἀπὸ -ώνων, ἀπὸ δ' ὀστέον ἄχρις ἄραξε* J.G.-J. Abbenes

μῶλος [6[i], 1[o], 1[H]] **E** uns., viell. (i. S. v. 'Zermalmung', 'Aufreiben/Aufgeriebenwerden') zu *ἀλέω/μύλλω* (vgl. *βῶλος* zu *βάλλω*) zus. m. *μῶλυ* (s.d.) u. *μώλωψ* (= *σμῶδιξ* zu *σμήχω*!)

M [⏓⏑] *ἴω μετὰ -ον Σ* 188; *καὶ -ον* Sc. 257 [⏓⏑] (*ἴω*) *μετὰ* ⸢*-ον Ἄρηος*⸣ *Π* 245, *H* 147, (*καὶ*) ⸢ ⸣ *B* 401, *Σ* 134; (Gen.)*ου -ος P* 397, *σ* 233

Σχ sch. D *B* 401: ⸢*μολυσμόν*⸣, *τὸν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ πόνον, Σ* 134: *τὸν* ⸢ ⸣ *τῆς μάχης, Π* 245: *τὴν μάχην*

L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 160 ff.; Ruijgh, Elément achéen 95 f.

B (4[i] *Ἄρηος* = *Kampf-*) *Getümmel* i. S. v. koll. *Kampf* (*gewühl*), nur 1[o] indiv. (Box-)*Zweikampf*; 2x Nom. (+ Verb = periphr. Ausdr.), 6x (3[i] *μετά* +) Akk. (des Ziels außer *B* 401, gekoppelt m. *θάνατον/ὄμαδον B* 401, 1[H]), in Il. nur in Vbd. m. *Ἄρη(ο)ς* (s.d. B 2 e α bb u. vgl. Archil. fr. 3, 2 W.) u./o. *τεύχεα* (= Göttergaben), 4[i] (*Π–Σ*) m. *ω*-Assonanz im benachbarten u./o. übernächsten Longum; in (*B* 402 in) dir. R. (Ach.s *Π* 245, *Σ* 188) außer *P* 397 (*ἄγριος*, Werturteil aus göttl. Perspektive) u. 1[H] *B* 401 (*ἔρεζε*) *εὐχόμενος θάνατόν τε φυγεῖν καὶ* ⸢*-ον Ἄρηος*⸣ (nicht 'Kampf', sondern) *Gemetzel* (s. E) *auf dem Schlachtfeld*, vgl. (metr. gleichw.) *Φ* 66, *ο* 275, kontrast. (dto.) II Sp. 269, 2 *H* 147 (*τεύχεα* [erbeutet, Aresgeschenk]) *φόρει μετὰ* ⸢ ⸣ *wenn er in den Kampf zog*, vgl. *B* 872; s.a. Nilsson, Griech. Feste 468 f. *Π* 245 (ob Patr. auch allein kämpfen kann od. nur) *ὁππότ' ἐγώ περ ἴω μετὰ* ⸢ ⸣, vgl. *Ξ* 21 *Σ* 134 *μή πω καταδύσεο* ⸢ ⸣ ' *πρίν γ'* (ich Waffen bringe), vgl. II Sp. 360, 12 ff. (358, 59 ff.) 188 *πῶς τ' ἄρ' ἴω μετὰ -ον; ἔχουσι δὲ τεύχεα κεῖνοι* Sc. 257 (*Κῆρες εὖτ' ἀρέσαντο αἵματος*) *τὸν μὲν ὀίπτασκον ὀπίσσω,* ' *ἂψ δ' ὅμαδον καὶ -ον ἐθύνεον αὖτις ἰοῦσαι,* vgl. V. 196 *P* 397 *περὶ δ' αὐτοῦ* (Patr.) *-ος ὁρώρει* ' *ἄγριος· οὐδέ κ' Ἄρης* (s.d. B 2 a β cc) ... (noch Ath.) ' *τόν γε ἰδοῦσ' ὀνόσαιτ'* (401 *κακὸν πόνον*), vgl. 384 f. 736 f., *M* 348. 361 *σ* 233 *οὐ μέν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου -ος ἐτύχθη* ' *μνηστήρων ἰότητι, βίῃ δ' ὅ γε φέρτερος ἦεν*, vgl. *Λ* 671, *φ* 303. — **Wortf.**: s. *μόθος*

D v.l. Th. 214 R. Führer

μῶλυ [1[o]] **E** (Kypro-)arkad. Glossenwort (L[7]), vgl. Abl. *μώλυζα*, Name einer Knoblauchart; nach Frisk u. Chantraine s.v. ohne überzeugende idg. Etym. (gg. L[2], vgl. jedoch L[4] u.[5] 214 A. 2); viell. doch mit L[9] 385. 387 ff. substantiviertes Ntr. von *μῶλυς* 'weich' (vgl. B) u. zur Wz. **melH₂-* 'zermalmen'

Σχ sch. *κ* 305: *κατὰ τοὺς ἰατροὺς τὸ ἄγριον πήγανον*, s. ant. Belege u. Disk. bei L[2]; L[8] 384 f.

L [1]Murr, Pflanzenwelt 208–210; [2]Güntert, Sprache d. Götter, Halle 1921, 92 ff.; [3]Ernst Samter, Volkskunde im altspr. Unterr., I Homer, Bln. 1923, 16; [4]Bowra, Tradition 153 f.; [5]Heubeck, WJA 4, 1949 /50, 214; [6]Rank, Etymologiseering 119 ff.; [7]Ruijgh, Elément achéen 159, vgl. S. 90. 380 ff., [8]Clay, H. 100, 1972, 127 ff. m. Lit.; [9]De Lamberterie, -ύς I 380 ff.

B Name einer zauberkräftigen Pflanze in der Sprache

der Götter; eine 'menschliche' Entsprechg. fehlt sinnvollerweise: der Mensch kennt zwar die Pflanze, weiß aber nicht, was sie vermag; diese Kenntnis ist den Göttern vorbehalten; daher sind alle Versuche, *μ.* zu identif., unangemessen (s. L[1] u. vgl. *Σχ*; sie stützen sich auf den seltenen späteren Gebrauch des Wortes außerhalb der Dichtg. u. auf die Abl. *μώλυζα*, s. E). Der Dichter verwendet für seinen Zweck ein obsolet gewordenes Fremd- oder Dialektwort (s. E); faszinierende Hypothese bei L[9] (s. auch E): *μ.* als Ntr. zu *μῶλυς* i. S. v. *das weichmachende, entkräftende* (sc. *φάρμακον*), gibt dem Wort der Göttersprache Prägnanz u. bringt das Wesen der Pflanze zum Ausdruck; *μῶλυς* hat zwar pass. Bed., doch vgl. den anal. Ausdruck *φάρμακον πραΰ* (in vergleichbarer Sit., Pi. Ol. 13, 84ff.) u. dazu L[9] 385 *κ* 305 (Hermes rät Od., wie er sich vor Kirke schützen soll, gibt ihm ein *φάρμακον*, V. 287. 292, das er aus der Erde reißt) *ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἶκελον ἄνθος· ' -υ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' βρύσσειν ' ἀνδράσι· ... θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται*, eine genaue Anweisg., wie mit dem *μ.* zu verfahren sei, gibt Hermes nicht (kein besonderes Hervorheben der Wurzel, wie L[2] meint). Mit der Rolle des *μ.* vergleicht L[3] die der roten Blume im Märchen von Jorinde u. Joringel

B. Mader

μωμαίνω v.l. Op. 756 (für *μωμεύω*) im EGen., s. West z.St. u. vgl. S. 79 B. Mader

μωμεύω [1°; 1[H]] (vgl. *μῶμος*:) *tadeln, mäkeln* *ζ* 274 (Naus. bittet Od., sich im Bereich der Stadt von ihr entfernt zu halten) *ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μή τις ὀπίσσω ' -εύῃ*, es folgen die Vorwürfe, die man ihr machen könnte (V. 285 *ὣς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο ' καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ*, die dergleichen täte), vgl. *Γ* 412 u. Parry, Blameless Aeg. 33ff. Op. 756 *μηδ' ἱεροῖσιν ἐπ' αἰθομένοισι κυρήσας ' -ειν* (v.l. *μωμαίνειν*, nach West z.St. als l. diff. evt. zu bevorzugen) *ἀΐδηλα· θεός νύ τι καὶ τὰ νεμεσσᾷ*, wie immer *ἀΐδηλα* genau zu verstehen ist (s. Robertson CPh 14, 1969, 164–9 u. dazu West z.St.), gemeint muß sein, daß man am Opfer(feuer?) nicht herummäkeln (Makel suchen) soll

D Pap. Var. für *συλεύειν Ω* 436 B. Mader

μωμήσεσθαι [1[i]] E zu *μῶμος*. – Abl.: *ἀμώμητος, ἐπιμωμητός* B *tadeln* (vgl. *μῶμος*) *Γ* 412 (Hel.: „ich gehe nicht zu Paris ins Bett) *Τρῳαὶ δέ μ' ὀπίσσω ' πᾶσαι -σονται*", vgl. *μωμεύω* *ζ* 274 u. Parry, Blameless Aeg. 32f. – Wortf.: *αἰσχύνειν, λωβᾶσθαι/εὔειν, νεικεῖν, νεμεσᾶν/ἱζεσθαι, ὀνειδίζειν, ὀνείδεα λέγειν* usw., *ὄνεσθαι*; (*οὐκ*) *ἐπαινεῖν*

B. Mader

μῶμος, Μῶμος [1°; 1[H], 1[c]] E ohne sichere Etym.; zur Vbd. m. *ἀμύμων* vgl. oben I Sp. 644, 62ff., L 71ff., Chantraine s.v., skeptisch dagg. Heubeck, Gl. 65, 1987, 39; viell. besser m. Wackernagel, Kl. Schr. I 659 über **momphmo-* zu *μέμφομαι* (wie *κῶμα* zu *κωφός*, oben II Sp. 1604, 25). – Abl.: *μωμαίνω* (?), *μωμήσασθαι, μωμεύω*; *ἄμωμος*; *ἀμύμων* ? (s.o.) L Parry, Blameless Aeg.

B I Appell. *Tadel, Makel* („*Schandfleck*") in dem Sinne, daß jem. bzw. etwas nicht so handelt bzw. nicht so ist, wie es Sitte, Brauch, Kult usw. verlangen, bzw. dagg. verstößt u. die Denunziation dieses Makels durch Benennen in der Öffentlichkeit, was neg. Folgen für den Betroffenen hat, je nach Veranlassg. von unterschiedl. Gewicht, also keine abstrakt moralische, sondern eine gesellschaftl. Be- bzw. Verurteilg. u. keineswegs nur auf der Ebene des relativ harmlosen Klatsches (Tendenz bei L, s. bes. 29ff.), vgl. die Rolle des *M.* u. in II. – Wortf.: *αἶσχος, κατηφείη, λώβη, νεῖκος, νέμεσις, ὄνειδος*; *κλέος* *β* 86 (Tel. wirft den Freiern in der Volksversamml. unrechtmäßiges Verhalten vor, Antin. antwortet:) „*ποῖον ἔειπες ' ἡμέας αἰσχύνων, ἐθέλοις δέ κε -ον ἀνάψαι* (nicht wir sind *αἴτιοι*, sondern deine Mutter)", *du willst uns wohl einen Makel anhängen* („beflecken" im magischen Sinne?) – ein schwerer Vorwurf, der Folgen nach sich zöge, weshalb Antin. die Schuld auf Pen. schiebt; dafür daß er den Vorwurf Tel.s auf die Ebene eines bloßen Tadels herunterspielt (so L 29ff., Odyssey z.St.), gibt der Text keinen Anhalt, und zu *μ.* s.o. u. vgl. II

II Sohn der Nacht (allein, ohne Liebesverbindg.) Th. 214 *δεύτερον αὖ -ον* (v.l. *Μῶλον*) *καὶ Ὀιζὺν ἀλγινόεσσαν*, Hes. rechnet *M.* (wie auch die begriffl. nahestehende Nemesis) zu den neg. Kräften (*μὴ ὄντα*, s. Fränkel, WuF 320), deren Mutter („Prinzip") die Nacht ist; Einzelh. uns., es bieten sich aber zwei Assoziationsketten an, die *M.* mit den übrigen Kindern der Nacht verbinden: 1. Mangel/Makel (> Tadel) – Strafe (Moiren, *Κῆρες νηλεόποινοι* + Vv. 220ff.) – Jammer, Tod; 2. Tadel (< Makel) – Verleumdg., Betrug (*Ἀπάτη*, ein „dunkles" Treiben) – Eris, m./oder gesellsch. Isolation – Jammer, Tod (vgl. Fränkel, WuF 320: „*Mißgunst* löst vorhandene Werte auf"; Bremer, Licht u. Dunkel 182: Tadel verdunkelt, Oppos. Ruhm u. Licht); dieses Wesen der Mutter erklärt viell. auch seine Rolle in Cypr. fr. 1 p. 34f. Dav. = sch. *A* 5–6 = sch. D, wonach *M.* Zeus geraten haben soll, nach dem Theban. Krieg nicht, wie beabsichtigt, die Menschh. durch Blitzschlag u. Sintflut zu vernichten, sondern durch die Verheiratg. der Thetis mit einem Menschen u. die Zeugg. einer schönen Tochter den Troj. Krieg in die Wege zu leiten; das habe Homer unter *Διὸς βουλή* verstanden. Die singuläre Rolle des *M.* (vgl. Rüter, Od. -Interpr. 59 Anm. 10) ist schwer zu deuten, zumal das Scholienreferat keine konkret. Anhaltspunkte über den Namen des *M.* hinaus gibt; sie müßte, wenn *M.* in den Kypr. überhaupt vorkam (nach Cypr. ap. Procl. Chr. 5 p. 31 Dav. berät sich Zeus mit Themis, nicht *M.*, vgl. Bethe 228), durch sein Wesen bedingt sein (etwa: keine Sintflut usw. nötig; unter bestimmten Vorbedingungen besorgt die Kraft im Menschen, die *M.* verkörpert, schon alles übrige von allein) B. Mader

μώνυχες [33[i], 1°, 1[H]] E compounded <**sm̥-* 'one' + *H₃nukʰ-* „nail", see Chantraine, Dict. 731 F *-ες* 8, *-ας* 27 M [⏑⏑] *καὶ ˻-ες ἵπποι˼ Λ* 708, *Ψ* 279. 550; *δὲ ˻ ˼ Π* 375; *˻ ˼ Γ* 127, *Υ* 498, *Χ* 162, *Ψ* 435; *ἐλάσσῃ⁺ ˻-ας ἵππους˼ Ε* 236, *Λ* 289, *Ψ* 536; (*ὑπ*)*έστρεφε ˻ ˼ Ε* 581, *Ρ* 699; *τράπε⁺ ˻ ˼ Θ* 157. 432; *ἔχε ˻ ˼ Ε* 829 ≅ 841, *Θ* 139, *Λ* 513, *Π* 712, *Τ* 424, *Ψ* 398 ≅ 423; *καὶ ˻ ˼ Φ* 521; *δὲ ˻ ˼ Λ* 738; *˻ ˼ Ε* 321, *Θ* 374, *Κ* 392. 498. 537. 564, *Φ* 132, *Ψ* 7, *ο* 46, Hes. fr. 30, 4 **Σχ** sch., D *Ε* 236: *-ας· ˻μονώνυχας˼, Θ* 432: *-ας· ˻ ˼. πρὸς σύγκρισιν τῶν βοῶν <καὶ> τῶν προβάτων καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐχόντων χηλάς*

B *one-nailed*, i.e. *w. unified hoof, solid-hoofed* (opp. to 'cloven-hoofed') epith. of horses nom./acc. at VE after word-form ending in vowel (*ὠκέες/ας* after consonant); see Düntzer, Hom. Abh. 540ff., Parry, Epithète 140, Delebecque, Cheval 149f., cf. *γαμψ-, κρατερῶνυξ*, see other horse epiths. at *ἵπποι* II col. 1211, 18ff. above, also *ὁπλή, χηλή*

D *N* 751 c, v.l. *μ* 62, *Ψ* 27. 533 W. Beck

N

ναί [7[i], 4°, 1[h]] **E** beteuernde Partikel, wahrsch. zum uridg. Dem.-Pr. *(*e*)*n-e/o-*, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. **B** *ja* (*wahrlich*), *fürwahr*; immer am VA. [⏑] **1** zur Beteuerung eines affirm. Eides: *ναὶ μὰ* + Akk. des Ggst., bei dem man schwört (pos. Parall. zu *οὐ μά*, s.o. *μά*): *A* 234 *ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι· ' ⌊ναὶ μὰ τόδε⌋ σκῆπτρον* (*ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν*) h. Merc. 460 *τὸ δ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω· ' ⌊ ⌋ κρανέϊνον ἀκόντιον ἦ μὲν ἐγώ σε ' κυδρὸν ... ἡγεμονεύσω* **2** am RAnf. in Form. *ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα*, Vok., *κατὰ μοῖραν ἔειπες* u.ä. Die Form. bestätigt die Richtigk. u. Angemessenh. der vorigen Rede (s. *εἰπεῖν* o. II Sp. 473, 4 ff.) **2a** die Zustimmung ist zwar höflich, aber nur teilweise; Sprecher macht sofort einen Einwand (*ἀλλά*): *A* 286 *⌊ναὶ δὴ ταῦτά γε⌋ πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες· ' ἀλλ(ά) κτλ.* = *Θ* 146 ≅ *K* 169 (*φίλος*; *ἀλλά* erst V. 172) ≅ *υ* 37 (*θεά*) ≅ *χ* 486 (*τέκνον ἐμόν*) *Σ* 128 *⌊ ⌋ τέκνον, ἐτήτυμον οὐ κακόν ἐστι* (*ἑτάροισιν ἀμυνέμεν ὄλεθρον. ἀλλά τοι ἔντεα μετὰ Τρώεσσιν ἔχονται*), Interpr. uns., s. Leaf z.St. **2b** nach der völligen Zustimmung leitet *ἀλλά* einen Themawechsel ein: *Ω* 379 *ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες. ' ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ κτλ.* **2c** die völlige Zustimmung wird im folgenden Satz weitergeführt/begründet: *Ψ* 626 *ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπες* = *σ* 170 ≅ *δ* 266 (*γύναι*)

G. C. Wakker

ναιετάω [13[i], 27°, 10[H], 13[h], 1[c]] **E** Denom. von (*περι*)*ναιέτης*, s. Tucker, Greek Verbs 243; *ναιετάω* in Verwendg. als 'Streckform' zu *ναίω* **F 1** (entspr. B 1) *-άω* 1, *-άει* 1, *μετα-άει* 1, *-άουσι(ν)* 10, *περι-άουσι(ν)* 4, *-άουσ'* 1; Iter. (*-άεσκ-* v.l.) *-άασκε(ν)* 5, *-άασκον* 4; *-άοις* 1; Ptz. *-άων* 4, *-άοντα* 1, *-άοντες* 2, *-άουσα* 1 (h. 18, 6), *-αώσῃ* 1 (*Γ* 387, s.u.) **2** (≅ B 2.3) *-άουσι* 2, *περι-άουσιν* 1; Ptz. *-άοντα* 1, *-αόντων* 1, *-άοντας* 11, *-άασαν* 1, *-αώσης* 1, *-αώσας* 5, *-αόντων* (Ntr.) 4. — Bei intrans. Bed. u. in (probl.) *Γ* 387 irreguläres Ptz. *-αωσ-* als Vulg. (*-αουσ-* v.l., sic edd., *-οωσ-* corr. Arist.) s. L, B (*Γ* 387 in B 1 a, *Z* 415[+] in 2 a.b)

M 1 [⏑⏑⏑] *-άω ι* 21; *-άοις* h. Cer. 397 [⏑⏑⏑] *ἐνθάδε*[+] *-άει/άων* Th. 775/*ζ* 245, *ο* 255. 360; *μετα-άει* h. Cer. 87; (ON[d] +) *-άων/άουσ'* *ρ* 523, Op. 389 **2** [⏑⏑⏑] *-άουσι Δ* 45 [⏑⏑⏑] *οἰκία -άουσιν/άασκε* h. Merc. 555/*P* 308, Naup. fr. 2, 2 p. 146 Dav.; *δώματα -άουσιν* Th. 816; (*ἔνθα δὲ*) *-άουσι/άασκε* h. Cer. 485, *ο* 385; *ἄντροις -άασκον/άουσα* h. 20, 4; 18, 6; ON[d] + *-άοντα H* 9; (*αἳ τόδε*) *-άουσι ι* 23, h. Ven. 258 = 285[in.]; *οἳ*[+] *περι-άουσι(ν)* *β* 66, *δ* 177; *εὖ μάλα -άοντα δ* 96 [⏑⏑⏑] *ἐριβώλακα -άουσι/άασκον P* 172 ≅ *B* 841; *ἐπὶ*[+] *χθονὶ -άουσι(ν)/άασκον/Λάοντες ζ* 153 = Th. 564[ex.]/h. Ap. 279/Th. 621 = h. Ap. 335[ex.]; (*τόδε*) *-άουσι(ν)* Th. 592, h. Ven. 98; *οἳ* (...) *περι-άουσι(ν)* *θ* 551, *ψ* 136, Th. 370; (*ὅς*[+]+ON+) *-άασκε/ον Λ* 673, Hes. fr. 10a, 38/*B* 539; *δόμων*[+] *εὖ -αόντων/άοντας υ* 371/*Z* 370 = 497 ≅ *ρ* 28 ≅ *γ* 5 = 178 ≅ *ω* 362 ≅ *Λ* 769[ex.], *ρ* 275 ≅ 324[ex.] = *φ* 242, h. Merc. 283; *μεγάρων εὖ -αόντων β* 400, *τ* 30 = *φ* 387 ≅ *χ* 399; (zu *-αωσ/αουσ/οωσ-* s. F. L:) *εὖ -άωσαν Z* 415; *πόλεις*[+] *εὖ -αώσας B* 648, *θ* 574, Hes. fr. 141, 17, h. Ap. 175; *-αώ-σης/ῃ/ας α* 404, *Γ* 387, Hes. fr. 204, 49

Σχ sch. min. P.Amh. 18 zu *ο* 255: *οἰκῶν*, sch. D *Γ* 387: *κατοικούσῃ*, *Δ* 45: *κατοικοῦνται* (*ἐνεργητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ*)

L s. *ναίω* L; zum Fem. Ptz. *-αωσ-* (*-αουσ/οωσ-*) s. F, sowie Cauer, Grundfragen 108, Meister, Kunstsprache 65, Wackernagel, Kl. Schr. III 1561, Odyssey zu *α* 404, die alle *-αουσ-* lesen; dagg. für *-αωσ-* (*Γ* 387): Bergold, Zweikampf 201 und van Thiel

B (Streckform zu *ναίω*, s. Risch § 112 c:) nur im Präs. u. Iter. (als metr. Ersatz fürs Impf.), von Pers.: (1 a) *wohnen* (mit Ortsang. durch Ausdr. der Ortsruhe; entspr. 'Verlängerg.' *οἰκία/δώματα v.*, am VA), *bewohnen* (mit Akk.), dazu Kompos. *μετα-*, *περι-*; intrans. von Lokalitäten: (2. 3) *wo sich's gut wohnt* (Ptz. [*εὖ*] *-άοντα*[+], außer 2 ×), *bewohnt sein, liegen*, dazu Kompos. *περι-*; intrans. Gebr. entstand lt. Leumann (s.v. *ναίω* L) durch Mißverständnis von *Γ* 387 (wo *-αώσῃ* fälschl. auf ON *Λακεδαίμονι* statt auf Pers. Pron. *οἱ* [Hel.] bzg. worden sei), aber besser aus dem auch sonst im Idg. übl. Wechsel von trans. u. intrans. Gebr. zu erkl. (s. s.vv. *βριάω*, *μινύθω*, *ναίω* L mit weiteren Argumenten: Ausgangspkt. viell. verschobenes Ptz. *εὖ -άων* wie 'café chantant' [Debrunner]? s. Frisk s.v.) Wortf. s.v. *ναίω* **1** Pers. ist Subj. **1a** mit Ortsang. durch Lok., Präp., Adv. (Ausdr. der Ortsruhe) *wohnen*; meist im Ptz. od. Rel.-S. bei Charakt. von Pers. (*ὅς*[+]); mit ON: *ρ* 523 *Κρήτῃ -άων H* 9 *Ἄρνῃ -άοντα Γ* 387 (Aphr. *γρῃὶ εἰκυῖα*) *ἥ οἱ* (Hel.) *Λακεδαίμονι -αώσῃ ' ἤσκειν εἴρια*, 'Leumannscher Punkt': Ptz. sei fälschl. auf *Λακ.* statt auf *οἱ* bzg. worden, habe intrans. Gebr. von *v.* verursacht; aber *v.* sonst immer mit Adv., abs. *v.* wäre sinnlos (s. B Vorbem. , zur Form *-αωσ-* s. B 2.3, F, L) *Λ* 673 *ὃς ἐν Ἤλιδι -άασκε* andere Ortsang.: *ζ* 153 „*εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ -άουσι*" (*τοὶ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσι* v.l.) = Th. 564[ex.] ≅ h. Ap. 279[ex.] (*-άασκον*; *-άεσκον* cod. M) Th. 621 (*ἔνθ'*) *ὑπὸ χθονὶ -άοντες ' εἶατ'* = h. Ap. 335[ex.] h. 20, 4 (*ἀνθρώπους*) *οἳ τὸ πάρος περ ' ἄντροις -άασκον ἐν οὔρεσιν ἠύτε θῆρες* (vgl. ' *ἄντρον ἔσω ναίουσα* h. Merc. 6) ≅ 18, 6[in.] (*-άωσα*) Op. 389 *οἵ τε θαλάσσης ' ἐγγύθι -άουσ' οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα* (*ναίουσιν*) (*ᾗ ἔνι, ἔνθα:*) *ο* 385 (*πτόλις*) *ᾗ ἔνι -άασκε πατήρ ο* 255 (*Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο*) *ἔνθ' ὅ γε -άων* Th. 775 *ἔνθα δὲ -άει* (*Στύξ*) ≅ h. Cer. 485[in.] (*-άουσι παραὶ Διί*) im Wunsch: *ζ* 245 („*πόσις*) *ἐνθάδε -άων* (*αὐτόθι μίμνειν*") = *ο* 360[in.] h. Cer. 397 („*παρ' ἐμοὶ*) *-άοις* (*τετιμ*[*ένῃ*"), vgl. *ναίοιτε*[+] (*Γ* 74) **1b** mit ON, Ortsang. im Akk. *bewohnen*, Rel.-S. außer *ι* 21 *B* 539 *οἵ τε Κάρυστον ἔχον ἠδ' οἳ Στύρα -άασκον* 841 *οἳ Λάρισαν ἐριβώλακα -άασκον* ≅ *P* 172 (*Λυκίην*, *-άουσι*) *ι* 21 „*-άω δ' Ἰθάκην*" h. Ven. 98 „*νυμφῶν, αἳ καλὸν ὄρος τόδε -άουσι*" (vorher entspr. *νέμονται*) + 258 = 285[in.] **1c** mit *⌊οἰκία/δώματα⌋* am VA (s. dagg. *⌊ ⌋ ναίω* am VE, s.d. B 1 c), + Ortsang. *P* 308 (*ὃς ἐν*) *Πανοπῆϊ ' ⌊οἰκία -άασκε⌋* (*ἀνάσσων*) c. Naup. fr. 2, 2 p. 146 Dav. (*ἐπὶ θινὶ θαλάσσης*) *⌊ ⌋ πολύρρην* Th. 816 (*Τιτῆνες ναίουσι*) *δώματα -άουσιν ἐπ' Ὠκεανοῖο θεμέθλοις* h. Merc. 555 (Bienenorakel) *οἰκία -άουσιν ὑπὸ πτυχί* **1d** Zush. verloren Hes. fr. 10 a, 38]*ναιετάασκεν* **1e** Kompos. **1ea** *μετα*(-) + Dat. *wohnen inmitten von* h. Cer. 87 „*τοῖς μετα-άει* (Hades), *τῶν ἔλλαχε κοίρανος εἶναι*" Th. 592 (*γένος γυναικῶν*) *πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι -άουσιν* (*-άουσαι* v.l., sic West) **1eβ** *περι-* *ringsum wohnen* (vgl. 3), Rel.S., dir. R. in Od. *β* 66 „*ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους, ' οἳ ⌊περι-άουσι⌋*", nimmt *περικτ.* auf *θ* 551 „*ἄλλοι θ' οἳ κατὰ ἄστυ καὶ οἳ ⌊ ⌋ν*" *ψ* 136 „*ἐκτὸς ἀκούων, ' ἢ ἀν' ὁδὸν στείχων ἢ οἳ ⌊ ⌋*" Th. 370 *οἳ δὲ ἕκαστα ἴσασιν οἳ ἂν ⌊ ⌋* (*-άωσι* v.l.) **2** intrans. Ptz. **2a** *εὖ ναιετάοντας*[+], von 'Haus, Megaron, Stadt' *wo sich's gut wohnt* (vgl. *εὖ ναιομένη*[+] [s.d. B 2], das nur *Γ* 400 in der für *-άοντας*[+] übl. Posit. [⏑⏑⏑×], sonst in [⏑⏑⏑]), am VE außer *δ* 96 (*οἶκον*): *Λ* 769 *Πηλῆος δ' ἰκόμεσθα ⌊δόμους εὖ -άοντας⌋* (*εὖν.* vulg.) ≅ *Z* 370[ex.] (*ἵκανε*) = 497 ≅ *ρ* 28 ≅ 85 = 178 ≅ *ω* 362 + *ρ* 275 („*ἔσελθε*") ≅ 324[ex.] = *φ* 242 ≅ *υ* 371 (*ἐξῆλθε δόμων εὖ -αόντων*) h. Merc. 283 „*ἀντιτοροῦντα* (Hermes) *⌊ ⌋*" (Gen. Pl. auch:) *β* 400 *ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὖ -αόντων* = *τ* 30[ex.] (*κλῆισεν δὲ θύρας* [v.l. *θαλάμων*]) = *φ* 387 ≅ *χ* 399 (*ὤιξεν*) (*οἶκον*, Enjambement:) *δ* 96 „*ἀπώλεσα*

οἶκον ' εὖ μάλα -άοντα, κεχανδότα πολλά (*ναίειν*)" (*πόλεις*+, zu *-αωσ-* s. F): *Z* 415 „*ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ -άωσαν, ' Θήβην*" *B* 648 (*οἳ Κνωσόν τ' εἶχον*) *Φαιστόν τε ..., πόλεις εὖ -άωσας* = Hes. fr. 141, 17ex. = h. Ap. 175 (*ἀνθρώπων*) + *θ* 574 (*πόλιάς τ'*) **2 b** ohne *εὖ*, mit temp. bzw. lok. Bestimmg. (zur Form s. F) *α* 404 „*μῆ ... τίς σ' ἀέκοντα* (Tel.) *βίηφι ' κτήματ' ἀπορραίσει', Ἰθάκης ἔτι -αώσης*" *so long as Ithaca is still inhabited* (Odyssey z.St.) Hes. fr. 204, 49 (*οἳ γὰρ ἔχον Τροιζῆνα*) *Ἀσίνην τε παρὲξ ἅλα -αώσας* **3** intrans., Lokalität ist Subj., Verb. finit. + Ortsang. (vgl. *ναίω* B 3), dir. R., *liegen* (s. B Vorbem.): *Δ* 45 („*αἴ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ*) *-άουσι πόλεες ... ἀνθρώπων*" *ι* 23 („*ναιετάω Ἰθάκην*) *ἀμφὶ δὲ νῆσοι ' πολλαὶ -άουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσι*" Kompos. *περι-* (vgl. 1 e β) *ringsum liegen*: *δ* 177 (Men.: „ich hätte Od. *Ἀργεῖ νάσσα*) *μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας, ' αἳ περι-άουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ*", vgl. *ναίουσιν* (*B* 626)

D v.l. (*εὖ -αόντων*) *σ* 238, *χ* 375 H. W. Nordheider

ναιέτης s. *μεταναιέτης*

ναίω [58i, 43o, 34H, 8h, 4c] **E** *ναίω* < **nas-ie-*; Wz. **nas-* isoliert (*-a*-Vokal auffällig), vgl. **uas-* von *ἄστυ*, s.o. I Sp. 1451. Viell. doch zu *νέομαι*, s. Hofmann, Etym. Wb. s.v. — A b l.: (*μετα*)*ναιέτης, -νάστης, Νάστης, νηός, περιναιέται*

F *-ω* 1, *-εις* 1, *-ει* 19, *-ετε* 3, *-ουσι(ν)* 17, *-ουσ'* 1; Impf. *ἔ-ον* 2, *ἔ-ε(ν)* 13, *ἔναι'* 1, *-ε(ν)* 14, *ναῖ'* 1, *ἔ-ον* 10, *-ον* 6; *-εσκε* 3, *-εσκον* 1; Opt. *-οιμεν* 1, *-οιτε* 1; Inf. *-ειν* 5, *-έμεν* 2, *-έμεναι* 1; Ptz. Akt. *-ων* 16, *-οντες* 1, *-ουσα* 2; Ptz. Pass. *-ομένῳ* 1, *-όμενον* 4, *-όμενα* 2, *-ομένη* 1, *-ομένην* 4, *-ομενάων* 1; kausat. Aor. *νάσσα* 1, *διένασσε* 1H, *κατένασσε* 3, *ἔνασσαν* 1, *ἀπονάσσωσιν* 1; ⌞*νάσσατο*⌟ 1, *ἀπε*⌞ ⌟ 2, *κατε*⌞ ⌟ 1; *νάσθη* 1

M 1 Stamm im longum **1 a** ohne Augment **1 a α** [⏑̄] *ναῖ' O* 432 **1 a β** [⏑̄⏑] *-ει/εν εὐπλόκαμος η* 246 = 255in. = *μ* 449in., *ε* 58; *-ει/ε* + Adj. Th. 955/*E* 613, *λ* 257; *-ε* (*δὲ*) + Ortsang. *Z* 34, *N* 172. 176 = *O* 551, h. Ven. 227 [⏑̄⏑] *-ει* Th. 933, Hes. fr. 10a, 93, h. 15, 8; *-ον E* 710, *I* 484; *-ειν Σ* 87, *δ* 98, h. Ven. 189 [⏑̄⏑] *-ον B* 511; *Ἀργεῖ νάσσα δ* 174 [⏑̄⏑] *-ε δὲ δῶμα Ξ* 121; *-εν o* 96; *δώματα -ε δ* 517 ≅ *ω* 150 [⏑̄⏑×] Ortsang. (ON^d *ἔνι*) + *οἰκία -εν/ων υ* 288 / *Z* 15, *H* 221, *N* 664, *Π* 595, *P* 584, *δ* 555 = *ω* 104ex., *δ* 798; (*ἀπόπροθι/κλυτὰ*) *δώματα -ω/εις/ει/ειν/ων ω* 304 / *δ* 811 / *α* 51, *ε* 80, Th. 455. 777, Op. 8/Th. 303/*ι* 18, *o* 227; *ἐν δώμασι -ει* Th. 285; *αἰθέρι -ων B* 412, *Δ* 166 = Op. 18ex. = Hes. fr. 343, 9ex., *o* 523; *ἐγγύθι -ει η* 29, Op. 288. 343 ≅ 700; *τηλόθι -ειν/ων μ* 135, *Π* 233; *Ἀργεῖ νάσθη Ξ* 119 **1 a γ** [⏑̄⏑] *-ετε* (*δώματα*) h. 29, 9; 34, 3 = Vit. p. 6, 29; *-έμεν λ* 265; *νάσσατο* Op. 639 [⏑̄⏑] *-έμεν O* 190 **1 a δ** [⏑̄–⏑̄] *-ουσιν* Th. 735, Op. 391; *-εσκον B* 758; *-οιμεν/οιτε Γ* 257 ≅ 74 [⏑̄–⏑̄] *-ουσι ω* 14; *ἀπονάσσωσιν Π* 86 **1 a ε** [⏑̄⏑⏑̄] *-έμεναι o* 240 [⏑̄⏑⏑̄] *εὖ -ομένη/ην/ῳ/ον/α* (*πόλις*+, *πτολίεθρον*+) *N* 815/≅*E* 489ex., *Ξ* 255 = *O* 28, *ν* 285/*Π* 572/*A* 164 ≅ *B* 133 ≅ *N* 380 = *I* 402ex./*I* 149 ≅ 291 **1 a ζ** [⏑̄⏑⏑̄×] *πολίων εὖ -ομενάων Γ* 400 **1 b** mit Augment **1 b α** [⏑̆⏑̄] *ὅς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς δ* 126 **1 b β** [⏑̆⏑⏑] *ἔ-ε* Pan. fr. 18, 1 p. 124 Dav. [⏑̆⏑⏑] *δώματ' ἔ-ε* Sc. 14; (*ὅς*) *ἔ-ε(ν)/ον* + Ortsang. *E* 543 = *Z* 13med. 396, h. Ap. 226, *o* 226/≅ *ζ* 4in., *B* 824, *γ* 292; *ἔ-ε δ* 518; *διένασσε* Hes. fr. 33 a, 3; *κατένασσε* Th. 329. 620, Op. 168; *ἔνασσαν* h. Ap. 298 [⏑̆⏑×] *ἔ-ον ρ* 419 = *τ* 75; *ἔνθα δ' ἔ-ε(ν) κ* 1 ≅ 135, Hes. POxy. 2509, 2; *ἔ-εν N* 695 = *O* 334; (*κλυτὰ*) *δώματ'/οἰκί' ἔ-ον B* 854, Hes. fr. 7, 3/Phor. fr. 2, 2 p. 154 Dav.; *Ἄργος ἔ-ον B* 681; Ortsang. + *ἔ-ον B* 522. 593. 615 **1 b γ** [⏑̆⏑⏑] *ἀπενάσσατο B* 629 ≅ *o* 254, Hes. fr. 70, 37 **2** Stamm in den brevia **2 a** [–⏑̆] *-ουσ' Π* 235 [–⏑̆] *-εν Ψ* 299; *ἐγγὺς -ον πόλιος* Sc. 473 [–⏑̆] *-ει ι* 36, *μ* 85; *-ον* (*πτολίεθρα*) Hes. fr. 33a, 4; 240, 8 **2 b** [–⏑̆⏑] (*οἳ*+) *-ουσι(ν)* (*πέρην* u.a. Ortsang.) *B* 130. 535 ≅ 626med. = Th. 274med. ≅ 814ex., *ν* 240, Th. 130, Aristeas fr. 1, 2 p. 86 Dav.; *-ουσι I* 154 = 296 = Hes. fr. 240, 3, *λ* 476, Op. 170; *-εσκε E* 708 ≅ *Π* 719in.; *-οντες ι* 49; *-ουσα* h. Merc. 6 [–⏑̆⏑] *-ουσι ι* 113; *-εσκε* Hes. fr. 215, 2; *-ουσα* Hes. fr. 59, 2

Σχ sch. D *B* 130 u.ö.: *οἰκοῦσιν, A* 164 u.ö.: *εὖ -όμενον· καλῶς οἰκούμενον* (vgl. sch. min. P.Strassb. inv. 33 z.St.), *B* 629, *Ξ* 119: *ἀπῳκίσθη, Π* 86: *εἰς τοὐπίσω ἀποκαταστήσωσιν. ἀποδώσωσιν* (vgl. sch. min. PSI 1276)

L zum trans./intrans. Gebr. von *v.* u. *ναιετάω*: Leumann, Hom. Wört. 182ff.; s. dagg. Debrunner, MH 1, 1944, 31ff.; Fraenkel, Gn. 23, 1951, 374; Shipp, Essays in Myc. and Hom. Greek, Melbourne 1961, 42ff.; s.a. Leaf zu *B* 626; Merkelbach, Odyssee 182 A. 2; sowie s.vv. *βριάω, μινύθω; εὖ -όμενον*: Schwyzer, Pers. agens 53; Stellg. am Satzanfang: H. Ammann, Unters. zur hom. Wortfolge u. Satzstruktur, Freiburg i. Br. 1922, 17. 46

B im Präs.st. von Pers.: (1 a) *wohnen* (mit Ortsang. durch Ausdr. der Ortsruhe; entspr. 'Verlängerg.' *οἰκία/δώματα v.*, am VE), (1 b) *bewohnen* (mit Akk.); dazu (2) Pass. Ptz. *εὖ -όμενον wo sich's gut wohnt*; (3) singulär (*B* 626) von Inseln *liegen* (entw. aus intrans. *bewohnt sein* entspr. 'verschobenem Ptz.' *εὖ ναιετάων* [s.d.], od. als Personif. *wohnen*); (4) kausat. Aor. *νάσσα zum Wohnen geben, ansiedeln, bewohnbar machen* (*bauen*) u. Med., Pass., dazu Kompos. *ἀπ-, δι-, κατ-*; öfter in Ptz., Rel.-S. als Herkunftsbez. (entspr. adj. Bez. wie z.B. *Αἰτώλιος, Περκώσιος*), geleg. mit präd. Adj., Ptz. (in best. Weise) *wohnen* > *leben* (z.B. Th. 955, h. Ven. 189; vgl. *ζώω*) Wortf.: *ναιετάω, ἔχω, νέμομαι, οἰκέω*, (zu 2:) *εὖ ναιετάοντων*+ (metr. suppl. in Posit. [⏑̆⏑⏑̄×], die hier nur *Γ* 400 *ναιομενάων* vorkommt), *εὐκτίμενος* (mit kurzvokal. Anl.), (zu 4:) *ἀνίστημι, ἀποικίζω, ἕζ(ομαι)* (B I 2), *ἵζω* (I 2, II 5 b), *κτίζω*; s.a. *μεταναιέτης, -νάστης, περιναιέτης, -κτίτης, -κτίων*

1 Präs.st.: Pers. ist Subj. **1 a** mit Ortsang. durch Lok., Präp., Adv. (Ausdr. d. Ortsruhe) *wohnen* (geleg. mit mehrfacher Ortsang.) **1 a α** mit *ἐν*, (1i) *ὑπό* + Ortsang. im Dat., 2 × mit bloßem lok. Dat., 2h neg. *N* 695 *αὐτὰρ ἔ-εν ' ἐν Φυλάκῃ γαίης ἄπο πατρίδος* = *O* 334 *Ψ* 299 *-εν δ' ὅ γ' ἐν εὐρυχόρῳ Σικυῶνι λ* 257 (EN^n) *ἐν ... Ἰαωλκῷ ' -ε πολύρρηνος, ὁ δ' ἄρ' ἐν Πύλῳ* (Rel.-S.:) *E* 543 *ἔ-εν ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Φηρῇ ' ἀφνειός* ≅ *Z* 13 (*ἐν Ἀρίσβῃ*) *E* 613 *ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ ' -ε πολυκτήμων + δ* 126 (*ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς*), *o* 226 (*ἔ-ε Πύλῳ ἔνι*), *ζ* 4 (*ποτ' ἔ-ον ἐν Ὑπερείῃ*) *Z* 396 *ὅς ἔ-εν ὑπὸ Πλάκῳ E* 708 *ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ -εσκε* (*πλούτοιο μεμηλώς*) Dat.: *Π* 719 *ὅς Φρυγίῃ* (*Φρυγίην* v.l.) *-εσκε ῥοῇς ἐπι Σαγγαρίοιο* Hes. fr. 215, 2 *ἠ' οἴη Φθίῃ ... ' Πηνειοῦ παρ' ὕδωρ ... -εσκε Κυρήνῃ* ‖ *ε* 58 *σπέος ἵκετο, τῷ ἔνι νύμφη ' -εν* (≅ *η* 246in. [1 a δ]) Op. 170 (*ἡμίθεοι*) *-ουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ' ἐν μακάρων νήσοισι παρ' Ὠκεανόν* (168 kausat.: *Ζεὺς κατένασσε*, s. 3 b *γ*) Hes. fr. 240, 8 *-ον δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ* (v. M.-W. in app.) Th. 955 (Her. *ἐν Οὐλύμπῳ*) *-ει ἀπήμαντος* (*ἤματα πάντα*) neg.: h. Ap. 226 (*οὐ*) *τις ἔ-ε βροτῶν ἱερῇ ἐνὶ Θήβῃ* h. Ven. 189 (Anch. zu Aphr.) „*μή με ζῶντ' ἀμενηνὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἐάσῃς ' -ειν*" **1 a β** *Ζεὺς* ⌞*αἰθέρι ναίων, B* 412 „*Ζεῦ κύδιστε μέγιστε κελαινεφὲς* ⌟ ⌟" *Δ* 166 „*Κρονίδης ὑψίζυγος* ⌞ ⌟" = Op. 18ex. = Hes. fr. 343, 9ex. *o* 523 „*τά γε Ζεὺς οἶδεν Ὀλύμπιος* ⌞ ⌟" **1 a γ** mit versch. Präp.; *πάρ, ἀμφί* + Dat. (Pron., EN außer 1h): *E* 710 *πὰρ δέ οἱ ἄλλοι ' -ον Βοιωτοί N* 176 *-ε δὲ πὰρ Πριάμῳ* = *O* 551 *O* 432 *ὅς ῥα παρ' αὐτῷ ' ναῖ '* h. Ven. 227 (Tithonos *Ἠοῖ τερπόμενος*) *-ε παρ' Ὠκεανοῖο ῥοῇς ἐπὶ πείρασι γαίης Π* 235 („*Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε*) *ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ ' σοὶ -ουσ' ὑποφῆται*" Präp. + Akk.: *B* 522 (*οἵ τ' Ἀνεμώρειαν*) *ἀμφενέμοντο, ' οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν -Κηφισὸν δῖον ἔ-ον, ' οἵ τε Λίλαιαν ἔχον* 758 (*οἳ περὶ Πηνειὸν*) *-εσκον* 130 „*Τρῶων, οἳ -ουσι κατὰ πτόλιν*" (Gg. *ἐπίκουροι*) *ν* 240 „*ἠμὲν ὅσοι -ουσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, ' ἠδ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον*" Th. 130 *Νυμφέων, αἳ -ουσιν ἀν' οὔρεα* h. Merc. 6 (Maia) *ἄντρον ἔσω -ουσα*, s. *ε*(*ἰ*)*σω* (B 2 a) h. 15, 8 (*κατὰ καλὸν ἔδος Ὀλύμπου*) *-ει τερπόμενος* (Her.) Präp. + Gen. (z.T. Pron.): *B* 535 *οἳ -ουσι* ⌞*πέρην*⌟ *ἱερῆς Εὐβοίης* Th. 274 *αἳ -ουσι* ⌞ ⌟ *κλυτοῦ Ὠκεανοῖο ' ἐσχατιῇ πρὸς νυκτός* 814 *πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων ' Τιτῆνες -ουσι,* ⌞ ⌟ *χάεος η* 29 („*πατρὸς*) ⌞*ἐγγύθι*⌟ *-ει*", Subj. eher Alkin. als *δόμος* (s. noch *B* 626 in 3) Op. 343 *ὅστις σέθεν* ⌞ ⌟ *-ει* ≅ 700 Sc. 473 *οἵ ῥ' ἐγγὺς -ον πόλιος* (*Ἄνθην*) *o* 96 *οὐ πολὺ -εν ἀπ' αὐτοῦ*

1 a δ mit (lok.) Adv. *Ι* 154 („7 Städte) *ἐν δ' ἄνδρες -ουσι πολύρρηνες*" = 296 = Hes. fr. 240, 3 *μ* 85 (*σπέος*) *ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη -ει η* 246 (*ἔνθα μὲν*) *Καλυψὼ* ' *-ει* = 255in. (*-εν* vulg.) = *μ* 449in. (≅ *ε* 58in. [1 a *α*]) *κ* 135 *ἔνθα δ' ἔ-ε* ' *Κίρκη* ≅ 1 (*Αἴολος*) = Hes. POxy. 2509, 2ex. (*σπέος, Χείρων*) *λ* 476 „*ἔνθα τε νεκροὶ* ' *ἀφραδέες -ουσι*" + *ω* 14 (*ψυχαί*), Th. 735 (*Κόττος* ...) Pan. fr. 18, 1 p. 124 Dav. *ἔνθα δ' ἔ-ε* ... *Τρεμίλης γ* 292 *ἦχι Κύδωνες ἔ-ον Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα* *Σ* 87 „*αἴθ' ὄφελες* (Thetis) *σὺ μὲν αὖθι μετ' ἀθανάτῃς* ... ' *-ειν*" *δ* 518 *ὄθι δώματα -ε* (s. 1 c) *Θυέστης*, ' *τὸ πρίν, ἀτὰρ τότ' ἔ-ε* (*Αἴγ.*) *ο* 240 (*τόθι*) *-έμεναι πολλοῖσιν ἀνάσσοντ'* *Π* 233 „*Ζεῦ ἄνα, Δωδωναῖε, Πελασγικέ, τηλόθι -ων*" *μ* 135 *Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε τηλόθι -ειν*, vgl. (3 b *α*) *ἀπονάσσω* Op. 288 *μάλα δ' ἐγγύθι -ει* (sc. *κακότης*, s. West z.St.) **1 b** mit ON, geogr. Bez. im Akk. *bewohnen* (geleg. mit mehrfacher Ortsang., *ι* 113, 1e + *ἐν* m. Dat.); mit ON: *Ζ* 34 *-ε δὲ Σατνιόεντος* ... *παρ' ὄχθας* ' *Πήδασον Ν* 172 *-ε δὲ Πήδαιον Ι* 484 „*-ον δ' ἐσχατιὴν Φθίης*" (im Wunsch:) *Γ* 74 „*-οιτε* (*-οιμεν* Zen.) *Τροίην*" ≅ 257 (vgl. *ναιετάοις* h. Cer. 397) (Rel.-S.:) *Β* 511 *οἳ δ' Ἀσπληδόνα -ον* (*-ον' ἔναιον* vulg.) + 593 (*ἔ-ον*). 615. 824. 681 (*εἶχον* Zen.) Hes. fr. 59, 2 *ἡ' οἴη Διδύμους ἱεροὺς -ουσα κολωνοὺς* ' *Δωτίῳ ἐν πεδίῳ* h. 34, 3 (*οἳ πόλιν*) *Ἥρης* ' *-ετε* = Vit. p. 6, 29 neg.: *λ* 265 *ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο* ' *-έμεν* (*Θήβην*) mit anderen Ortsang.: *Ο* 190 „*ἔλαχον* (Pos.) *πολιὴν ἅλα -έμεν αἰεί*" *ι* 49 *ἤπειρον -οντες* 113 *ὀρέων -ουσι κάρηνα* ' *ἐν σπέσσι* Op. 391 (*οἵ τε θαλάσσης ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα*) *-ουσιν* (*-ωσιν* v.l.) Hes. fr. 33a, 4 *νόσφιν δ'*] *ἀλλήλων -ον πτολίεθρα*, vorher kausat. *διένασσε* (s.u. 4 b *β*) Aristeas fr. 1, 2 p. 86 Dav. *ἄνδρες ὕδωρ -ουσιν ἀπὸ χθονὸς ἐν πελάγεσσι* **1 c** ⌞*οἰκία/δώματα*⌟ *ναίω* u.ä., meist in VE-Formel (dagg. ⌞ ⌟ *ναιετάασκε*+ am VA, s.d. B 1 c), meist + Ortsang.; *οἰκία ναίων*+ am VE: *Ζ* 15 (*ὃς ἔναιεν* [s. 1 a *α*] *ἐν Ἀρίσβῃ*) *ὁδῷ ἔπι οἰκία -ων* ≅ *Η* 221ex. (*Ὕλῃ ἔνι*) ≅ *Ν* 664ex. (*Κορινθόθι*) ≅ *Π* 595ex. (*ὃς Ἑλλάδι*) ≅ *Ρ* 584ex. (*Ἀβυδόθι*) ≅ *δ* 555ex. (*Ἰθάκῃ ἔνι*) = *ω* 104ex. ≅ *δ* 798ex. (*Φέρῃς ἔνι*) ≅ *υ* 288ex. (*Σάμῃ δ' ἐνὶ, -εν*) Phor. fr. 2, 2 p. 154 Dav. (*ἔνθα*) *Ἰδαῖοι* ... *οἰκί' ἔ-ον οἶκον* in versch. metr. Posit.: *ι* 36 („*εἴ τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον* ' *γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ -ει ἀπάνευθε τοκήων*" *ρ* 419 „*ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔ-ον* ' *ὄλβιος*" = *τ* 75 *δώματα*, (1i) *δῶμα* v.(am VE): *Ξ* 121 „*-ε δὲ δῶμα* ' *ἀφνειόν*" *Β* 854 (*οἵ ῥα* ... *ἔχον καὶ* ...) *ἀμφενέμοντο* ' *ἀμφί τε Παρθένιον* ... ⌞*κλυτὰ δώματ'*⌟ *ἔ-ον ω* 304 „*εἰμὶ μὲν ἐξ Ἀλύβαντος, ὅθι* ⌞ ⌟*α -ω*" ≅ Th. 303ex. (*ἔνθ', -ειν*) Th. 777 *νόσφιν δὲ θεῶν* ⌞ ⌟*α -ει* (Styx) + Op. 8 (*ὑπέρτατα, Ζεύς*) *α* 51 (*νῆσος*) *θεὰ δ' ἐν* ⌞*δώματα*⌟ (*δώμασι* vulg.) *-ει δ* 811 „*μάλα πολλὸν ἀπόπροθι* ⌞ ⌟ *-εις*" ≅ *ε* 80ex. (*-ει*) ≅ *ι* 18ex. (*-ων*) + *ο* 227 (*Πυλίοισι*), Th. 455 (*ὑπὸ χθονί, -ει, Ἀίδης*) Hes. fr. 7, 3 *οἳ περὶ Πιερίην καὶ Ὄλυμπον δώματ' ἔ-ον* versch. metr. Posit.: *δ* 517 *ὅθι* ⌞ ⌟ *-ε Θυέστης* ≅ *ω* 150 Sc. 14 *ἔνθ' ὅ γε δώματ' ἔ-ε* h. 29, 9 (Epiklese an Hestia u. Hermes:) *-ετε δώματα καλά δῶ*: Th. 933 (*Τρίτων, ὅς τε θαλάσσης πυθμέν' ἔχων παρὰ μητρὶ*) *-ει χρύσεα δῶ ἐν δώμασι*: *δ* 98 (Men.:) „*ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν* ' *-ειν*" Th. 285 *Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι -ει* (Pegasos) **1 d** Zush. verloren Hes. fr. 10a, 93 (*ἀλκυόν', ἥ*) *-ει καί ῥ' ἀλίοι*[**2** Pass. Ptz. *εὖ -ομένη*+, von 'Stadt', ON *wo sich's gut wohnt* (vgl. [*εὖ*] *ναιετάοντα*, s.d. B 2), metr. Posit. [⏑⏑⏑̄] außer *Γ* 400 (dies in [⏑⏑⏑̄×], wie sonst *ναιεταόντων*+), dir R. außer *Π* 572; bei 'zerstören, erbeuten' (meist von Troia): *Α* 164 „*ὀππότ' Ἀχαιοὶ* ' *Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ -όμενον* (*εὐν.* v.l.) *πτολίεθρον*" ≅ *Β* 133 (*Ἴλιον*) ≅ *Ν* 380 ≅ *Ι* 402 (*Ἴλιον ἐκτῆσθαι*) *Ι* 149 „*ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ -όμενα πτολίεθρα*" ≅ 291 *Ε* 489 „*ἐκπέρσουσ' εὖ -ομένην πόλιν ὑμήν*" (sc. Troia) ≅ *Ν* 815ex. (*πόλις, ἀλοῦσα*) bei 'bringen, kommen': *Γ* 400 „*ἦ πῇ με προτέρω πολίων εὖ -ομενάων* ' *ἄξεις*" (sc. Aphr. die Hel.) (zum ON:) *Ξ* 255 „*μιν* ... *Κόωνδ' εὖ -ομένην ἀπένεικας*" (Hera den Her.) = *Ο* 28 *ν* 285 *ἐς Σιδονίην εὖ -ομένην* (*ἐυκτιμένην* v.l.) *ἀναβάντες* 'herrschen': *Π* 572 *ἐν Βουδείῳ εὖ -ομένῳ ἤνασσε* **3** Präs.st., Lokalität ist Subj.: Verb. finit. + Ortsang. (vgl. *ναιετάω* B 3) *liegen* (s. B Vorbem.) *Β* 626 (*ἐκ*) *νήσων, αἳ -ουσι πέρην ἁλὸς Ἥλιδος ἄντα*, s.a. *η* 29 (in 1 a *γ*) u. *ναιετάω* (B 2 a) **4** kausat. Aor. *νάσσα*+ mit Ortsang. **4 a** Simplex; Akt., mit Akk. *zum Wohnen geben*: *δ* 174 „*καί κέ οἱ Ἀργεῖ νάσσα πόλιν καὶ δώματ' ἔτευξα*" (Men. dem Od., dann *ἀνάσσονται* [!]) *bewohnbar machen, erbauen*: h. Ap. 298 (in Delphi) *ἀμφὶ δὲ νηὸν ἔνασσαν ἀθέσφατα φῦλ' ἀνθρώπων* ' *κτιστοῖσιν λάεσσιν construirono* (s. Càssola z.St.), s.a. 4 b (Kompos.) Med., Pass. *sich ansiedeln, angesiedelt werden*: Op. 639 *νάσσατο* (*εἵσατο* Cert. p. 34, 27) *δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος οἰζυρῇ ἐνὶ κώμῃ*, ' *Ἀσκρῃ Ξ* 119 „*ἀλλ' ὁ μὲν αὐτόθι μεῖνε, πατὴρ δ' ἐμὸς Ἀργεῖ νάσθη*" **4 b** Kompos. (s.a. *ἀμφί* h. Ap. 298 in 4 a) **4 b α** *ἀπ-*, vgl. *ἀποικίζω*; jem.n *aussiedeln* ~ *zurückschicken* (s. Leaf z.St.): *Π* 86 („*ὡς ἄν*) *κούρην* (Bris.) ' *ἄψ ἀπονάσσωσιν* (*ἀποδάσσωσιν, -νάσσουσι, -νέσσωσι, -νύσωσιν* vv.ll.)" Med. *sich anderswo ansiedeln* (*aussiedeln nach, emigrieren*): *Β* 629 *ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο* ≅ *ο* 254 (*Ὑπερησίηνδ'*) **4 b β** *δι-* Brüder *getrennt ansiedeln* Hes. fr. 33 a, 3 [*καὶ τοὺς*] *μὲν διένασσε* (Zeus) ... ' [*νόσφιν δ'*] *ἀλλήλων -ον* (s. 1 b) *πτολίεθρα* **4 b γ** *κατ-* jem.n *ansiedeln*: Th. 329 *γουνοῖσιν* ⌞*κατένασσε*⌟ *Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις* (Hera den Löwen) 620 ⌞ ⌟ *δ' ὑπὸ χθονός* (Kronos sperrte die Hunderthänder ein, *δῆσε*) Op. 168 ⌞ ⌟ ... *ἐς πείρατα γαίης* (Zeus die *ἡμίθεοι*, dann *-ουσι* [s. 1 a *α*]) Med. *sich ansiedeln, besiedeln*: Hes. fr. 70, 37 *κατενάσσατο γαῖαν*

D Hes. fr. 10 a, 1; 129, 9; 229, 7 suppl.; Cat. 88, 1; 91, 1 Trav.; Cypr. fr. 32, 2 p. 61 Ber.; Choer. fr. 5, 1 p. 193 Ber. (= Suppl. Hell. 319); *Β* 60 a, 855 b, *Υ* 30 b v.l. *Α* 404 (Zen.), *Β* 828 (s.a. St. West, Ptol. Pap. S. 49), *Δ* 416, *φ* 347

H. W. Nordheider

ναίω 'fließen' s. *νάω*

νάκη [1o] **E** keine unmittelbare außergr. Entsprechung, s. Chantraine, Dict. **B** *wolliges Fell*, bes. von Schafen od. Ziegen, als Schutz gegen den Wind, vgl. Hes. Op. 543 ff.; in *ξ* 519 dienen die *αἰγῶν δέρματα*, auch bei Eum., als Unterlage zum Schlafen: *ξ* 530 *ἂν δὲ -ην* (*νάκος* sch. Theocr. V. 2) *ἔλετ' αἰγὸς εὔτρεφέος μεγάλοιο*

J. G.-J. Abbenes

νάξαι [1o] **E** Etym. unbekannt, vgl. Chantraine, Dict. **B** *feststampfen, -drücken*: *φ* 122 *ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔ-ξε*

J. G.-J. Abbenes

Νάξος [2h] **E** karisch/'leleg.' nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 59. 116. 120; viell. zu *νάξαι* (*νάσσω*), s. Frisk II 288, Schwyzer I 516, doch vgl. Chantraine s.v. **B** größte Insel der Zykladen; Blüte in archaischer Zeit, mit bedeutendem Dion.- u. Ap.-Kult (vgl. Herbst, RE XVI, 1935, 2085 ff.), erwähnt h. 1, 2 (*ἐν -ῳ*) als mögl. Geburtsort des Dion. u. h. Ap. 44 als eine der Örtlichkeiten, die die schwangere Leto nicht aufzunehmen wagen. Nicht bei Hom., s. Burr 86

B. Mader

ναός s. *νηός*

νάπαι [2i, 1e] **Σχ** sch. D *Π* 300: *οἱ ὀρεινοὶ καὶ ἀναπεπταμένοι τόποι. οἱ σύμφυτοι* **B** (Berg-)*Täler* (im Ggs. zu Bergspitzen, vgl. Stesich. S 104, 16 p. 192 Dav., Ar. Av. 740); in Gl. (2i) od. Exk. (1e) *Θ* 558 (klare Mondnacht) *ἔκ τ' ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαὶ καὶ πρώονες ἄκροι* ' *καὶ -αι* = *Π* 300 (Aufklaren), kontrast. *Μ* 282 f. Phor. fr. 2, 6 p. 154 Dav. (*Ἰδαῖοι*) *οἳ πρῶτοι* ... ' *εὗρον ἐν οὐρεσίῃσι -αις ἰόεντα σίδηρον*, vgl. Hes. Th. 865 Wortf. s. *βῆσσα*

R. Führer

νάρθηξ m. [2H] **E** Bildg. wie *μύρμηξ, ὄρπηξ*, im übr. dunkel; wahrsch. nichtgr., vgl. Furnée, Vorgriech. 199. 393 (Gruppe v., *νάρτη, νάρδον*, letzteres 'vorderasiat. Kulturwort', nach Frisk s.v. semit.) **B** *Stecken-* bzw. *Rutenkraut* (Ferula

communis L.), in Griechenl. allg. verbreitete hochwachsende Doldenpflanze; ihr Mark wurde als Zunder verwendet, ihre Stengel dienten den Bacchanten als Thyrsos u. bis in die Gegenwart als Transportmittel für Feuer, s. Murr, Pflanzenwelt 231 f.; Kerényi, Prometheus, Hambg. 1959, 84 f. Th. 567 (Prometheus stahl das Feuer) *ἐν κοίλῳ -κι* = Op. 52in. B. Mader

ναρκῆσαι [1i] **E** Denom. zu unhom. *νάρκη* (urspr. 'Zusammenschnüren'), s. Bechtel, Lexil. 231 **Σχ** sch. D *Θ* 328: *νάρκησεν· ἐνάρκησεν, ἐλύθη* **B** *erlahmen, taub werden, erschlaffen*: *Θ* 328 *-ησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ, ' στῆ δὲ γνὺξ ἐριπών, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός*, Verlieren des Bogens als Folge des Zerreißens der Sehne, vgl. *O* 462 ff. J. G.-J. Abbenes

νάρκισσος [2h, 1c] **E** wohl vorgr.; evtl. auch (wg. der beruhigenden Wirkg. der Pflanze) verwandt mit *νάρκη*, dann Abl. von Erbwort mit d. vorgr. *-σσ*-Suff.; volksetym. Angleichg. erwägt Frisk s.v., vgl. Chantraine s.v. m. Lit. **L** [1]Murr, Pflanzenwelt 246–250, [2]Richardson zu h. Cer. 6 ff. 8. 13 **B** *Narzisse*, viell. N. tazetta L., L[1] wg. des starken Geruchs, vgl. h. Cer. 13; dort auch zur Bed. der N. im Dem.-Pers.-Kult spez. im Zshg. mit der Unterwelt, vgl. L[2] h. Cer. 8 (Hades raubte Pers., als sie Blumen pflückte, Veilchen, Rosen usw.) ⏑*-ὸν θ', ὃν, φῦσε δόλον ... κούρῃ ' Γαῖα (θαυμαστὸν γανόωντα (σέβας πᾶσιν ἰδέσθαι, ἀπὸ ῥίζης ἑκατὸν κάρα, κώζ' ἥδιστ' ὀδμή, καλὸν ἄθυρμα*, V. 10–16) 428 (Pers. erzählt: „Wir pflückten Blumen) ⏑ ⏑ *ἔφυσ' ὥς περ κρόκον ... χθών*", zum Vergl. s. A.-H.-S. z.St., L[2] z.St. u. zu V. 427. – Cypr. fr. 4 p. 36 Dav. *ἄνθεσι -ου καὶ λειρίου*, vgl. App. z.St. B. Mader

νάσσαι s. *ναίω*

νάσσω s. *νάξαι*

Νάστης [3i] **E** 'redender' PN i. S. v. „Einwohner" (vgl. L[1] 134 § 47 c 3, 259 § 70 b 4 s.v. *Νομίων*), wie *μετανάστης* (q.v.) nom. ag. auf *-της* (vgl. Risch p. 37 § 14) zu *ναίω* „wohnen" (vgl. L[1] 27 § 10 a 1, 145 § 53 a 1 mit Anm. 80, 259 § 70 b 4; Σχ) **L** [1]v. Kamptz, Hom. PN; [2]V. Gebhard, RE XVI/2 (1935) 1794 f. s.v. Nastes; [3]Wathelet, Dict. I 769 s.v. **Σχ** Hsch.: *Νάστης· οἰκιστής. καὶ κύριον ὄνομα* **FM** [⏑–] *-ης B* 867. 871 [⏑–] *-ης B* 870

B e. Karer: *B* 867, 870. 871 S. des *Νομίων* (vgl. *B* 871) zusammen mit seinem Bruder *Ἀμφίμαχος* 2 (vgl. *B* 870 f.) Anführer der *Κᾶρες* vor Troia (vgl. *B* 867–871) charakt. *B* 872 f.: *ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν ἠύτε κούρη, ' νήπιος* wird von Ach. *ἐν ποταμῷ* getötet u. ausgeplündert (vgl. *B* 872–875; jedoch nicht erwähnt bei der 'Schlacht im Fluß' in *Φ*); vgl. L[2]; L[3] G. Steiner

ναυάγιον [1c] **L** Kurt, Seem. Fachausdr. 29 f. (on *ναυᾱγία*) **B** *piece of wreckage*, metaph. Choer. fr. 9, 2 p. 270 Ki. = Suppl. Hell. fr. 329, 2 *κύλικος τρύφος ἀμφὶς ἑαγός, ' ἀνδρῶν δαιτυμόνων -ον*, not 'wreck' as in LSJ J. N. O'Sullivan

Ναυβολίδης [1i, 1o, 1H] Patron., S. des Naubolos 1 *B* 518 *υἷες Ἰφίτου* (Schedios u. Epistrophos als Anführer der Phoker) ... *-αο* 2 *θ* 116 *Εὐρύαλος, ... ' -ης* 3 Hes. fr. 26, 31 a vom V. der Antioche (? Antiope, s. App. z.St.), dessen N. aber nicht erhalten ist, wahrsch. Pylōn (s. App. z.St.): (*Πύλωνος*) *-αο*. Antioche ist die Frau des Eurytos von Oichalie (s.o. II Sp. 808, 36 ff.), M. u.a. eines Iphitos (s.o. II Sp. 1263, 24 ff.) – *Ναύβολος* ist wie *ἐλαφηβόλος* gebildet, HG zu *βάλλω*, nur ist seine genaue Bed. unklar (viell. 'der [Feuer] in die Schiffe wirft'), vgl. *N* 628, nach v. Kamptz 70; weitere Vermutungen s. bei Kurt, Seem. Fachausdr. 30; nach Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 402 viell. Eponym. der phok. (s.o. 1) Stadt *Ναυβολεῖς*, was aber den N. auch nicht besser erklären würde B. Mader

ναύλοχος [2o] **L** Kurt, Seem. Fachausdr. 189 **B** (second element from *λεχ-*: see *λέξασθαι*) *providing a place of rest for ships*, epith. of *λιμήν δ* 846 *λιμένες δ' ἔνι -οι αὐτῇ* (island of Asteris) ' *ἀμφίδυμοι* (n. occurrence of *λοχόωντες* v. 847) *κ* 141 (*ἔνθα* [at Aeaea] *δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα*) *-ον ἐς λιμένα* J.N. O'Sullivan

ναύμαχος [2i] **B** *for fighting with from ships, for use in fighting at sea*, epith. of *ξυστόν O* 389 *ξυστοῖσι* (sc. *μάχοντο*, the Grs. from decks of moored ships), *τά ῥά σφ' ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο ' -α* 677 (*νηῶν ἴκρι' ἐπῴχετο* [Aias]) *νῶμα δὲ ξυστὸν ... -ον* **D** *O* 386a (= 389) hab. pap. 233 om. v. 389 J.N. O'Sullivan

Ναύπακτος f. Stadt an der Nordseite des Korinth. Golfs, spielte irgendeine Rolle in den '*Ναυπάκτια* bzw. *-τικὰ ἔπη*', doch geben die wenigen Fragmente u. Nachrichten (s. p. 145 ff. Dav., vgl. Pötscher, Kl. P. IV 12; Ernst Meyer, ebd. Z. 38 ff.) keinen Aufschluß darüber, welche B. Mader

Ναυπλία Hafenstadt in der Argolis, vorausg. in *Ναύπλιος*, s.d.; viell. urspr. im Schiffskat. genannt, s. Kullmann, Quellen 166 B. Mader

Ναύπλιος [1H, 1c] Eponym von Nauplia, Sohn des Pos. u. der Amymone, nach Nosti fr. 1 p. 68 Dav. Gatte der Philyre, nach Hes. fr. 297 (Aigimios) der Hesione (beide fr. Apollod. 2,23); seine Kinder: Palamedes, Oiax u. Nausimedon, wobei uns., ob alle drei in den Nosten u. bei Hes. – Vgl. Kullmann, Quellen 166; Merkelbach, Odyssee 53 A. 2. Mehr als einen Eponym sieht in ihm Fischer, Nereiden 141, vgl. von Geisau. Kl. P. 4,14; dagg. Ed. Meyer, Forsch. z. Alten Geschichte, Halle 1892, 74 A. 3 **D** Cycl. fr. 6 p. 196 Be. B. Mader

ναῦς s. *νηῦς*

Ναυσίθοος [5o (I), 1H (II)] **E** Kompos. vom Typ *ὀρεσίτροφος* mit verbalem oder nom. HG (*stürmend* oder *schnell mit den Schiffen*), s. v. Kamptz 73 f.; gehört zu den sprechenden Phäakennamen (v. Kamptz 28. 211; Neumann, BN 22, 1987, 4), aber wohl nicht erst für die Odyssee erfunden, s.u. B II Schlußbem.

B I König der Phäaken, Sohn des Pos. u. der Periboia, der Tochter des Gigantenkönigs Eurymedon, *η* 56 (*-ον*). 62 (*-ον μεγάθυμον*), Vater des Rhēxēnor (V. der Arete) u. des Alkinoos, 63 (*-ος δ' ἔτεκεν*); führt sein Volk aus dem urspr. Heimatort Hypereiē, um es vor dem Zugriff der benachbarten Kyklopen zu schützen, nach Scheriē, *ζ* 7 (*-ος θεοειδής*), wo er eine neue Stadt gründet (8 ff.), vgl. Deger, Herrschaftsformen 175. – *N.* prophezeite seinem Sohn, Pos. werde den Phäaken für ihr Geleit von Schiffbrüchigen zürnen u. sie dafür bestrafen, *θ* 565 (*-ου*, 570: *γέρων*)

II Sohn des Od. u. der Kalypso, Bruder des Nausinoos, Th. 1017, vgl. West z.St. – Da II nicht gut aus I mißverstanden sein kann u. anderers. zwischen beiden eine gewisse Bzhg. besteht, sind beide viell. verschiedene Weiterbildungen einer älteren Gestalt B. Mader

Ναυσικάᾱ [11o] wahrsch. Kurzform von **Ναυσικάστη* (vgl. *Μηδεσικάστη*) o.ä.; Form des HGs (vor allem das auffällige *α* statt *η*) trotz Schwyzer, RhM 72, 1917/8, 431 noch nicht sicher erklärt, s. Kretschmer, Gl. 12, 1923, 188; vgl. Frisk s.v., v. Kamptz 112; 28. 211; Risch, ZVS 100, 1987, 8; García-Ramón, Sprache 34, 1988–1990 [1992], 52

M [⏑⏑⏑] *-α ζ* 17 = 213 (Nom.) ≅ *θ* 464 (Vok.), *ζ* 25 (Vok.); *-αν εὔπεπλον ζ* 49 [⏑⏑⏑] *-α ⏑λευκώλενος ζ* 101 ≅ 186in.med.. 251; *-α θ* 457; *-α ζ* 276; *-αν ⏑ ⏑ η* 12

L [1]Schadewaldt, H. 87, 1959, 13 ff.; [2]Th. Kakridis, Homer

Revisited, Lund 1969, 141–150; [3]Rüter, Od.-Interpr. 219–224; [4]Mader, Tempusgebrauch 171 f.; [5]Besslich, in Gnomosyne, Festschr. Marg, München 1981, 103–106; [6]Basista, Boreas 6, 1983, 31–34; [7]Latacz, Humanist. Bildg. 11, 1987, 57–61; [8]Harder, Gymn. 95, 1988, 505–514; [9]Hölscher, Odyssee 115 ff.; [10]Steinthal, Gymn. 98, 1991, 505–508

B Tochter des Phäakenkönigs Alkin. (ζ 17. 196 u.ö.) u. der Arete (vgl. ζ 310 mit η 54 ff.) **1** in der Odysseehandlg.: Ath. bewegt sie durch einen Traum, für ihre baldige Hochzeit ihre Kleider am Fluß zu waschen, wo sie Od. trifft, ihm zu essen gibt, kleidet u. berät, wie er von ihren Eltern, bes. der Mutter, Hilfe für seine Heimkehr gewinnen kann; führt ihn zur Stadt, läßt ihn aber den letzten Teil des Weges alleine gehen (ζ 2–322; Stt. s. M; Umschreibungen: *Ἀλκινόου θυγάτηρ* ζ 139 vgl. 196, *κούρη* 223. 237, *παρθένος ἀδμής* 228) – Zu Hause von den Brüdern empfangen, von ihrer Amme Eurymedusa (L[3]) umsorgt (η 2–13: η 12 *-αν*; V. 2 *κούρην*) – erzählt von der Begegnung u. Od. erklärt Arete, wie er zu den Kleidern kam, lobt Naus.s kluges Verhalten u. verteidigt sie gegen Vorwürfe ihres Vaters (η 290–307, vgl. 233 ff. u. L[1]; Name nicht genannt, *τεῆς ... θυγατρός* 290, *παῖς ἐμή* 300, *ἀμύμονα ... κούρην* 303), der darauf den Wunsch äußert, daß Od. sein Schwiegersohn würde (311 ff.) – Abschied von Od., θ 457. 464 (Naus.: „*μνήσῃ ἐμεῖ ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις*", V. 462, vgl. ζ 176, η 292, „*θεῷ ὥς εὐχετοῴμην ' ... σὺ γάρ μ' ἐβιώσαο, κούρη*", V. 467 f.) **2** Funktion u. Gestalt s. allg. L[7]. – Viell. vom Odysseedichter erfundene Gestalt: (L[23] u.ö.); wenn ihr aber Märchenmotive (schiffbrüchiger Held heiratet in der Fremde eine Königstochter, s. L[13]) oder eine ep.-myth. Gestalt (dann wohl im Zshg. mit einer älteren Phäakentrad.: einige Phäakennamen scheinen vorhom. zu sein: *Ναυσίθοος* s.d. E, B Nachbem.; Naus. selbst s. E; *Ἀλκίνοος* s. Heubeck, Minos 20/22, 1987, 231 ff.) zugrundeliegen, sind diese im Hinblick auf Od.' Begegng. mit ihr stark umgeformt u. ihre Charakterisierg. auf Od. abgestimmt, s. L[7] („für sie gab es nur einen Partner wie Od.", a.O. 60). – Einzelne Motive: Schönheit u. Göttergleichheit (s. L[2]): *ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη* (ζ 16), *θεῶν ἄπο κάλλος ἔχουσα* (θ 457), *εἰκυῖα θεῇσι* (η 291); Art.-Vergleich ζ 102 ff. (*ὡς ἥ γ' ἀμφιπόλοισι* [zu diesen s. V. 18 u. dazu L[2] 142] *μετέπρεπε*), 151 f. (*Ἀρτέμιδί σε ... ' εἶδός τε μέγεθός τε φυήν ... εἴσκω*), 149 (*θεός ... ἢ βροτός ἐσσι*), 168 f. (*ἄγαμαί τε τέθηπά τε, δείδια δ' αἰνῶς ' γούνων ἅψασθαι*, vgl. 147 f.); zum *φοίνικος/ἔρνος*-Vergleich s. L[48] u. L[2] 147 ff. – „Klugh., Takt u. Einfühlungsvermögen" (L[7] 57): ζ 57 ff. 187 ff. (bes. 275 ff., s. L[7] 60). 303. 310 f., η 292 ff. 303 ff. – Mut u. Hilfsbereitschaft: ζ 137 ff. (allerd. Mitwirkg. Ath.s); ζ 190 ff. 246. 289 f. 303 ff. – Hochzeitsmotiv: ζ 27 ff. 66 f. 158 f. 237 ff. (bes. 244 f.). 273–284. 311 ff.; vielumworbene Naus.: ζ 34 f. 284 B. Mader

ναυσικλειτός [1°, 2ʰ] *famous for ships*, epith. of Dymas (a Phaeacian) and of Euboea (h. Ap.; see Schadewaldt, Homers Welt 107 ff.) ζ 22 (Ath. addressed sleeping Naus.) *εἰδομένη κούρῃ -οῖο Δύμαντος* h. Ap. 31 *-ή* (*-κλείτη* codd., corr. Barnes) *τ' ⌞Εὔβοι⌟α* 219 *Κηναίου τ' ἐπέβης* (Ap.) *-ῆς* (*-κλείτης* Allen) ⌞ ⌟*ης* See *ναυσικλυτός*

J.N. O'Sullivan

ναυσικλυτός [6°, 1ᴴ] **L** Parry, Epithète 121 n. 1; Leumann, Hom. Wört. 37; Kurt, Seem. Fachausdr. 31 **B** *famous for* (i.e. *by reason of*) *ships*, epith. of the Phaeacians (5x), Phoenicians (*ο* 415), Taphians (Hes.); on accent (oxyt. or properoxyt.) see V. d. Mühll's app. *ν* 166, *ο* 415 (Allen reads *ναυσίκλυτοι* exc. η 39, Stanford *-οί* exc. in θ), cf. *δουρι-κλειτός / κλυτός* B η 39 ⌞*Φαίηκες*⌟ *-οί* θ 191 ⌞ ⌟ *δολιχήρετμοι, -οὶ ἄνδρες* = 369 = *ν* 166 *π* 227 ⌞ ⌟ *μ' ἄγαγον -οί* *ο* 415 *Φοίνικες -οὶ ἤλυθον ἄνδρες* Hes. fr. 193,16 *Τάφι[ο]ι -οί* cf. *ο* 427 See also *ναυσικλειτός*

J.N. O'Sullivan

Ναυσιμέδων [1ᴴ, 1ᵉ] Sohn des Nauplios (s.d.) u. Bruder des Palamedes u. des Oiax (wahrsch.) nach Nosti fr. 1 p. 68 Dav. u./o. Hes. fr. 297 (Aigimios). Die Zitate beziehen sich unmittelbar nur auf die Frauen des Nauplios, Philyrē (Nosti) u. Hesione (Hes.); ob dort auch die Söhne genannt waren, was an sich wahrsch. ist, u. ob alle drei u. an beiden Stellen dieselben Namen u. (außer Palamedes) überhaupt diese Namen, ist unsicher B. Mader

Ναυσίνοος [1ᴴ] Sohn des Od. u. der Kalypso nach Th. 1018, nach West z.St. eine blasse Füllfigur nb. seinem Bruder Nausithoos (s.d.); etwas mehr. Bed. hat er nach Fischer, Nereiden 141 B. Mader

Ναυτεύς [1°] einer der Phäaken, die an den Wettkämpfen teilnahmen, θ 112 (*-εύς*, in 111–119; am Anfang, 111–3, nur aneinandergereihte Namen); wohl nicht Kurzname zu *Ναυβολίδης* o.ä., sondern, wie *Ποντεύς, Πρυμνεύς* usw. dir. vom Grundwort *ναύτης*, vgl. v. Kamptz 123. 260, Perpillou, *-εύς*, E&C 80, 1973, 206. 384; – einer der vielen zumeist ad hoc erfundenen sprechenden Phäakennamen

B. Mader

ναύτης [4ⁱ, 8°, 1ᴴ, 2ʰ, 2ᵉ] **F** *-αι* 8, *-άων* 1, *-έων* 1, *-αις* 2, *-ῃσι(ν)* 3, *-ας* 2 **M 1** disyllab. **1a** [⏑̣⏑] *-αι* μ 98 **1b** [⏑̣×] (*ἀφ*)*ίκε(τ)ο· πῶς δέ σε/έ -αι* α 171 = ξ 188 / π 57; *σε -αι* π 222; *-αι* Ο 627, ο 435; *-έων* ι 138 **1c** [⏑̣–] *-αι* Vit. p. 11,29; *-αις* h. 33,16, Vit. p. 11,5; *-ας* Th. 876 **1d** [–⏑̣] *-ας* h. 7,37 **2** trisyll. **2a** [–⏑̣⏑] *-ῃσι* Δ 76 [–⏑̣⏑] *-ῃσιν* Η 4 [–⏑̣⏑] *-ῃσι* Τ 375 **2b** [⏑̣–⏑̣] *-άων* θ 162

B *seaman, sailor*, of those who go to sea as traders (θ 162, ο 435; cf. Vit. p. 11,5 transport of wood), fishermen (Vit. p. 11,29), pirates (h. 7); purpose unspecified 12x; life of *v.* hazardous (storm: Ο 627, Th. 876; cf. h. 7,23 f., h. 33,6 ff., Vit. p. 11,5; Scylla: μ 98), hard (Η 4 rowing in calm), lonely (Τ 375 ff. *φίλων ἀπάνευθε*), n. *δύσζηλον* Vit. p. 11,30 (cf. *ναυτιλίης δυσπεμφέλου* Op. 618); in power of winds (Τ 395 ff.; cf. Vit. p. 12,3 f. [prose]), dependent on favourable wind (Η 4, ι 138 f., Vit. p. 11,5), on favour of gods (Η 4 *θεός*, Vit. p. 11,5 Pos.; cf. Vit. p. 11,29 ff. Zeus xenios), see portent from Zeus (Δ 76). Always pl.; indef. (9x; incl. all Il. passages, where always in sim.; cf. comparison θ 162) or *v.* in quest. unknown to speaker (α 171⁺, π 222), exc. ο 435 (Phoenicians who kidnapped Eum.), h. 7,37 (Tyrsenian pirates), Vit. p. 11,5. 29 Epith.: see Vit. p. 11,29 f. Deriv.: *Ναυτεύς* Wdfld.: *πορθμεύς; ἀρχός, ἐρέτης, κυβερνήτης; ἁλιεύς, λῃστής* (*λῃίστορες ἄνδρες*), *πρηκτήρ; ἔμπορος* Δ 76 (*οἷον δ' ἀστέρα ἦκε Κρόνου παῖς*) *ἢ -ῃσι τέρας ἠὲ στρατῷ* Η 4 *ὡς δὲ θεὸς -ῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν ' οὖρον, ἐπεί κε κάμωσιν ... ἐλάτῃσι ' πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται* Ο 627 *τρομέουσι δέ τε φρένα -αι ' δειδιότες* (in storm) Τ 375 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ πόντοιο σέλας -ῃσι φανήῃ ' καιομένοιο πυρός· τὸ δὲ καίεται ὑψόθ' ὄρεσφι* (*τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι πόντον ἐπ' ... φίλων ἀπάνευθε φέρουσιν*) α 171 *ὑπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ ⌞σε -αι ' ἤγαγον εἰς Ἰθάκην;⌟* = ξ 188 ≈ π 57ᵉᵃ π 222 *ποίῃ γὰρ νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηί ⌞ ⌟ ' ...;* θ 162 (*ἅμα νηῒ θαμίζων, ' ἀρχὸς -άων οἵ τε πρηκτῆρες ἔασι* ι 138 *ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰς ὅ κε -έων* (*κεν αὐτέων, κεν αὐτῶν, κεν αὖτε* vv.ll.) *' θυμὸς ἐποτρύνῃ καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται* μ 98 *τῇ* (Scylla) *δ' οὔ πώ ποτε -αι ἀκήριοι εὐχετόωνται ' παρφυγέειν σὺν νηί* ο 435 (Phoenician woman: „I would return home) *εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε, -αι, ' ὅρκῳ πιστωθῆναι ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν*" Th. 876 *ἄλλοτε δ' ἄλλῃ ἄεισι* (winds) *διασκιδνᾶσί τε νῆας ' -ας τε φθείρουσι* h. 7,37 *-ας δὲ τάφος λάβε πάντας ἰδόντας* (wonder wrought by Dion.) h. 33,16 (*ἀργαλέων ἀνέμων κατέπαυσαν* [Dioscuri] *ἀέλλας, κύματα δ' ἐστόρεσαν*) *-αις σήματα καλά* Vit. p. 11,5 (Hom. to Pos.:) „*δὸς δ' οὖρον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόστον ἀρέσθαι ' -αις, οἳ νηὸς πομποὶ ἠδ' ἀρχοὶ ἔασι*" p. 11,29 (Hom. to fishermen:) „*-αι ποντοπόροι, στυγερῇ ἐναλίγκιοι αἴσῃ ' πτωκάσιν αἰθυίῃσι βίον δύσζηλον ἔχοντες* (show reverence to Zeus *ξένιος*")

J.N. O'Sullivan

ναυτιλίη [1°, 3H] **E** < *ναυτίλος* (not in EGrE, see Risch, Kl. Schr. 351) **L** Krafft, Untersuchungen 70f. (w. Nicolai, Gn. 36, 1964, 547); Nicolai, Hesiods Erga 123ff. **B** *seafaring*, w. app. connotat. of (need for) special expertise, (quasi-)professional competence; in Op. for purposes of trade *θ* 253 *ὅσσον περιγιγνόμεθ'* (the Phaeacians) *ἄλλων* ' *-ίῃ καὶ ποσσὶ κτλ. seamanship* Op. 618 *εἰ δέ σε -ίης δυσπεμφέλου ἵμερος αἱρεῖ* (cf. *πλόον* v. 630) 642 *ἔργων μεμνημένος* 8 *εἶναι* ' *ὡραίων πάντων, περὶ -ίης δὲ μάλιστα* 649 *οὔτε τι -ίης σεσοφισμένος* (Hes.) *οὔτε τι νηῶν*

J.N. O'Sullivan

ναυτίλλομαι [2°] **E** as ‹*ναυτιλίη*› **B** *voyage, go seafaring;* rare (on app. basic implicat. see ‹ › B introd.) for usu. *πλέω* *δ* 672 (Antin. to suitors: „I will ambush Tel.) *ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς -ίλλεται* (aor. subj., *-ίλεται* v.l. [rec. V. d. Mühll]; see Chantraine, Gr. hom. I 173) here prob. sarcastic, 'play the seaman' *ξ* 246 (Od., lying to Eum.:) „*Αἰγυπτόνδε με θυμὸς ἀνώγει -ίλλεσθαι*" (n. *ἐπλέομεν* v. 253) **Wdfld.**: *πλέω, ποντοπορε(ύ)ω*; see also *πείρω, περαιόομαι, περάω, πρήσσω*; further Kurt, Seem. Fachausdr. 208 J.N. O'Sullivan

νάω, ναίω [1i, 2°, 1c] **E** aeol. *ναύω* (Hsch., s. *Σχ*), verw. m. lat. *nāre;* urspr. *nau̯-je-* läßt *ναίω* erwarten, doch dies im fgrE nur *ι* 222 belegt (*ναῖον*, m. v.l. *νᾶον*), sonst *νάω*; ältere Forschg. setzte zwei versch. Prās.formen voraus (Schulze, QE 51; L[1]), L[4] nahm MD in *ι* 222 an; eher handelt es sich um rhythm. Wechselformen: *ναίω/νάω* wie *τελείω/τελέω* (Frisk; L[6]). – Abl.: *ἀένασ, ἀ(ἰ)ενάων, Νηιάδες, Νῆϊς* **Σχ** sch. D *Φ* 197: *-ουσι· ῥέουσι, ι* 222: *Ἀρίσταρχος ναῖον. τινὲς δὲ νᾶον. οἱ δὲ ναῖον* (Ludwich, Textkritik 1,574; -L[3]), Hsch.: *ναύει· ῥέει. βλύζει* **L** [1]Bechtel, Lexil. 234f.; [2]Hermann, Sprachw. Komm. 126; [3]Scheindler, Textkrit. Erl. 130; [4]van der Valk, Text. Crit. Od. 137, [5]Pötscher, Mn. 19, 1966, 132; [6]O. Kujore, Greek Polymorphic Presents, Amsterdam 1973, 149; [7]Markwald, Hom. Epigr. 46 A.34

B *fließen, quellen,* von sich bewegenden Flüssigk.n (vgl. auch L[5] zu *Ζεὺς Νάϊος*): meist von Quellen (*Φ* 197, *ζ* 292, Cert. p. 43,7), aber auch Brunnenwasser (*Φ* 197), metaph. von Milke in Gefäßen (*ι* 222): *von etw. überquellen = randvoll sein.* – **Wortf.**: *ῥέω* *Φ* 197 *καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ -ουσιν* *ζ* 292 *ἐν* (*ἐκ* v.l.) *δὲ κρήνη -ει, ἀμφὶ δὲ λειμῶν* *ι* 222 *-ῖον* (*νᾶον, νάον* vv.ll.) *δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,* ' *γαυλοί* 44 *τε σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν* (zur Textkritik L[3 u.4]) Cert. p. 43,7 *ἔστ' ἂν ὕδωρ τε -ῃ* (*ῥέῃ* v.l.) *καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ* (zur Textkritik s. L[7]) **D** v.l. *δ* 89 (*νᾶσαι* zu *-ω*?), Hes. Op. 550; ci.: *ν* 109 G. Markwald

Νέαιρα [1°] von Helios Mutter der Phaetusa u. Lampetie, *μ* 133 (*δῖα -α*); etwa *die Jugendfrische,* nach Schwenn, RE XVI, 1935, 2104 'mytholog. Füllfigur' (eine Reihe von Heroinen u. Nymphen dieses Namens in untergeordneten Funktionen), nach *μ* 133a eine Schwester der Thetis, wohl ein Versuch, sie genealog. einzuordnen (Odyssey z.St.), ursprüngliches Wesen nicht mehr zu erfassen, aber viell. doch eine alte myth. Gestalt (Nymphe? Nereide? – vgl. unten die ähnl. gebildeten Namen). Zu ‹*νεαρός*› in Analogie von *ἑταῖρος/ἕταρος* nach Risch 138; nach v. Kamptz Motionsfem. zu ‹ › wie *Μαῖρα, Ἴαιρα* u. *Χίμαιρα* B. Mader

νεαρός [1i, 1H] **E** zu *νέος*, wohl alte Form (s. Frisk, Chantraine s.v., vgl. Risch § 29ca; Shipp, Studies 233; Benveniste, Origines 18 **Σχ** sch. D *B* 289: *-οί· μικροί* **B** *jung, klein, zart; jung und frisch* *B* 289 (*ὥς*) *παῖδες -οἱ χῆραί τε γυναῖκες* ' *ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι* Hes. fr. 357,2 (Homer u. ich) *μέλπομεν, ἐν -οῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν, in 'brandneuen' Hymnen* B. Mader

νέατος s. *νείατος*

νεάω s. *νεωμένη*

νεβρός [7i, 3°] **E** < **neg^w-*; etym. uncert., s. Chantraine

F *-ῷ* 1, *-όν* 4, *-οί* 2, *-ούς* 3 **M** 1 [⏑̄] *-όν Θ* 248 [⏑̄] *-όν X* 189 [⏑̄] *-όν τ* 230 [⏑̄×] *-όν Θ* 249 2 [⏑̄] *-ούς δ* 336 = *ρ* 127 [⏑̄×] *-ῷ O* 579; ‹*τεθηπότ,ες/πεφυζότες ἠύτε -οί Δ* 243, *X* 1; ‹ › *ας ἠύτε -ούς Φ* 29

Σχ sch. D *Δ* 243: *-οί· ἐλάφων βρέφη, Θ* 248: *-όν· ἐλάφου γέννημα, O* 579: *-ῷ· νεογνῷ ἐλάφῳ*

B *fawn,* see *ἔλαφος, ἐλλός, κεμάς.* Prey of men and animals, illustration of helplessness and fear (Körner, Hom. Tierwelt 50ff.): in similes 7× (Moulton, Similes, Göttingen 12 1977, 78f.), visual representation *τ* 228, in narr. *Θ* 248. 249 (auspice) **Descr.**: *βλημένῳ O* 580, *γαλαθηνούς δ* 336 = *ρ* 127, ‹*ἐλάφοιο*› *X* 189, *τέκος* ‹ › *ταχείης Θ* 248, *ἐλλόν τ* 228, *καταπτήξας X* 191, *νεηγενέας δ* 336 = *ρ* 127, *πεφυζότες* 16 *X* 1, *ποικίλον τ* 228, *τεθηπότες/ας Δ* 243, *Φ* 29 fem. *Δ* 243 **I** in similes: *Δ* 243 (*Ἀργεῖοι ἱόμωροι*) ' *τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠύτε -οί;* ' *αἴ τ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον πολέος πεδίοιο θέουσαι,* ' *ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή;* *Φ* 29 *ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο κούρους,* ' *ποινὴν Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος.* ' *τοὺς ἐξῆγε θύραζε τεθηπότας ἠύτε -ούς X* 1 (Tr. rout into the town) *ὡς οἱ μὲν κατὰ ἄστυ, πεφυζότες ἠύτε -οἱ* ' *ἱδρῷ ἀπεψύχοντο* 24 *πίον τ' ἀκέοντό τε δίψαν* ‖ *O* 579 *Ἀντίλοχος δ' ἐπόρουσε κύων ὥς, ὅς τ' ἐπὶ -ῷ* ' *βλημένῳ ἀίξῃ, τόν τ' ἐξ εὐνῆφι θορόντα* ' *θηρητὴρ ἐτύχησε βαλών, ὑπέλυσε δὲ γυῖα X* 189 (Ach. chased Hektor) *ὡς δ' ὅτε -ὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται,* ' *ὅρσας ἐξ εὐνῆς, διά τ' ἄγκεα καὶ διὰ βήσσας·* ' *τὸν δ' εἴ πέρ τε λάθῃσι καταπτήξας ὑπὸ θάμνῳ,* ' *ἀλλά τ' ἀνιχνεύων θέει ἔμπεδον, ὄφρα κεν εὕρῃ* *δ* 336 *ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος* ' *-οὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς* ' *κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα* ' *βοσκομένη, ὅ δ' ἔπειτα ἐὴν εἰσήλυθεν εὐνήν,* ' *ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν* ‹*ἀεικέα πότμον ἐφ,ῆκεν,* ' *ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν* ‹ › *ήσει* = *ρ* 127 2 on brooch: *τ* 230 *ἐν* 36 *προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἐλλόν,* ' *ἀσπαίροντα λάων· τὸ δὲ θαυμάζεσκον ἅπαντες,* ' *ὡς οἳ χρύσεοι ὄντες ὅ μὲν λάε -ὸν ἀπάγχων,* ' *αὐτὰρ ὅ ἐκφυγέειν μεμαὼς ἤσπαιρε πόδεσσι* 3 narr.: *Θ* 248. 249 *αὐτίκα δ' αἰετὸν ἦκε, τελειότατον πετεηνῶν,* ' *-ὸν ἔχοντ' ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης·* ' *πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε -όν* (seeing 44 this the Gr. intensified the attack) W. Beck

νεηγενής [2°] **Σχ** sch. Barn. *ρ* 127: *-έας· νεωστὶ τεχθείσας, νηπίας·* **B** *neugeboren δ* 336 *ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος ... λέοντος* ' *νεβροὺς κοιμήσασα -έας γαλαθηνούς* (weiden geht) = *ρ* 127, wohl metr. bedingte Umgestaltg. von *νεογενής*, vgl. Risch 218 (Vorbild *αἰθρηγενής*), Shipp, Studies 323; s. auch Solmsen, Unt. 27; zu Aristarchs Var. *νεο-* s. van der Valk, Text. Crit. Od. 138 B. Mader

νεήκης [2i] **Σχ** sch. D *N* 391: *νεήκεσι· νεωστὶ ἠκονημένοις* **B** 'mit frischer Spitze'> *frischgeschärft* (s. Debrunner, Wortb. 47; zum Akz. s. Wackernagel, Kl. Schr. 1148). **Wortf.**: s. *εὐήκης N* 391 (*πίτυς*) *τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες* ' *ἐξέταμον πελέκεσσι -εσι* = *Π* 484

J.G.-J. Abbenes

νέηλυς [2i] **E** HG zu *ἐλθεῖν*, zum Ersatz von *θ* durch *δ* s. Fraenkel, Nom. ag. II 75 **Σχ** sch. D *K* 434: *νεήλυδες· νεωστὶ ἐληλυθότες*, 558: *νεωστὶ παραγενόμενοι* **B** *neu hergekommen: K* 434 *Θρῄκες οἷδ' ἀπάνευθε -ες, ἔσχατοι ἄλλων* 558 *ἵπποι δ' οἶδε, γεραιέ, -ες, οὓς ἐρεείνεις,* ' *Θρῃκίοισι*

J.G.-J. Abbenes

νεηνίης [2°, 1h] **E** sicher zu *νέος*, Form der Abl. (Kompos.?, Suff.-Erweiterg.?) aber immer noch strittig, s. die Disk. der Deutungen bei Szemerényi, Minos 20–22, 1987, 578–580 (zu *νεῆνις* a.O. 580)

B *junger Mann, Jüngling,* nur als Appos. nb. *ἀνήρ*, s.o. I Sp. 863,9ff.; **Wortf.** s.o. II Sp. 1511,49f., ferner *αἰζήϊος,* 72 *αἰζηός* *ξ* 524 (Od. schläft beim Feuer) *τοὶ δὲ παρ' αὐτὸν*

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 290865
Aquisição: DOAÇÃO / FAPLIVROS V
Proc. 05/03931-9 / BRAZIL BOOKS

ἄνδρες κοιμήσαντο -αι, die Gehilfen des Eum. κ 278 (Hermes begegnet Od.) ‹-η ἀνδρὶ ἐοικώς›, ' πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη h. 7,3 (Dion. begegnet den Seeräubern) ‹ › ' προθήβῃ B. Mader

νεῆνις [1ⁱ, 1°] E s. νεηνίης E, vgl. Meier, -ῖδ- 44 B junges Mädchen, Jungfrau (Wortf.s.o. II Sp. 1506,43ff.) Σ 418 ζωῇσι -ισιν εἰοικυῖαι, die goldenen Dienerinnen des Heph. η 20 (Ath. begegnet Od.) παρθενικῇ εἰκυῖα -δι, κάλπιν ἐχούσῃ B. Mader

Hinweise für den Benutzer (Stand Ende 1993)

Diese Lieferung eröffnet Band 3 des LfgrE. Bis Ende Ω sollen ihr noch fünf weitere mit ungefähr gleichem Umfang folgen. Der inzwischen verwendete Computer-Satz hat seine großen Vorteile, aber auch seine unerwarteten Tücken. Bei der Zeilengestaltung hat die Automatik die Oberhand. Trennfehler sind nicht immer zu vermeiden. Wir bitten den Leser um zeilenübergreifende Lektüre. Mit der Umstellung auf die EDV-Technik hängt auch die Tatsache zusammen, daß die Lieferung statt im Winter 1993 erst im Frühjahr 1994 hat erscheinen können.

Wie üblich, finden sich bei jeder neuen Lieferung auf dieser Umschlagseite Nachträge und Verbesserungen. Nach Abschluß des Bandes werden alle Vermerke in einer einzigen Liste zusammengefaßt. Zu dem Zeitpunkt werden auch eine Einleitung zum Band und abschließende Worte zum Gesamtwerk nachgereicht. Eine Liste der gröbsten Versehen wird ebenfalls beigefügt werden.

Grundsätzlich wird Band 3 nach dem in Band 2 eingespielten Verfahren gestaltet. Es gelten dieselben Abkürzungen und Zitierweisen. Im Sinne größerer Übersichtlichkeit werden aber neu bei jedem Lemmawort ohne Rücksicht auf die Artikelgröße die **Belegstellen** für die einzelnen Autorengruppen angegeben. Bei **mykenischen Belegen** wird auf die Markierung des Lemmawortes mit * bzw. ** verzichtet und statt dessen im E-Teil auf den Diccionario Micénico von F. Aura Jorro (= DMic. I bzw. DMic. II) verwiesen. Unter Ausnahme der oben II p.V ausdrücklich genannten Formwörter werden alle frühepischen Wörter vollständig behandelt.

Nachträge und Verbesserungen zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 2

A. Antike Autoren

Bei der Kontrolle der Textgrundlagen für Ilias und Odyssee werden neu die Ausgaben von H. van Thiel beigezogen (Odyssea, Olms-Weidmann 1991; die Ilias hat uns der Verfasser im vorab zugänglich gemacht). Statt **Cin. c. Naup.** steht jetzt nur noch **c. Naup.**

B. Zeitschriften und Reihen

BzA = Beiträge zur Altertumskunde

C. Moderne Autoren

Casevitz, Colonisation = M. C., Le vocabulaire de la colonisation, E & C 97, Paris 1985.

Coll. Chantraine = La langue et les textes en grec ancien, Actes du colloque P. Chantraine Grenoble 1989, hrsg. von F. Létoublon, Amsterdam 1992.

Coll. Raur. = Colloquium Rauricum; Band 2: Zweihundert Jahre Homer-Forschung, hrsg. von J. Latacz, Stuttgart und Leipzig 1991.

DMic. I/II = I s. oben II p. XX; II Madrid 1993 (der Verfasser hat uns den Band im vorab zugänglich gemacht).

EWAia s. Mayrhofer, EWAia (oben II p. XX).

Friedreich, Realien = J. B. F., Die Realien in der Iliade und Odyssee, Erlangen 1851.

Griechenl.-Lex. = S. Lauffer (Hrsg.), Griechenland, Lexikon der historischen Städte, München 1989.

Hauri, Futur = H. W. H., Kontrahiertes und sigmatisches Futur, Göttingen 1975.

Hölscher, Odyssee = U. H., Die Odyssee, Epos zwischen Märchen und Roman, München 1988.

Jacquinod, Double accusatif = B. J., Le double accusatif en grec d'Homère à la fin du Vᵉ siècle avant J.-C., Louvain-La-Neuve 1989.

Kullmann/Reichel, Mündlichkeit = Der Übergang von der Mündlichkeit zur Literatur bei den Griechen, hrsg. von W. K. und M. R., Tübingen 1990 (= Script-Oralia Band 9).

Mykenaïka = Actes du IXᵉ Colloque international sur les textes mycéniens et égéens Athen 1990, hrsg. von J.-P. Olivier, Athen und Paris 1992 (BCH Suppl. 25).

Rekonstr. und Rel. Chron. = Rekonstruktion und relative Chronologie, Akten der VIII. Fachtagung der Idg. Ges. Leiden 1987, hrsg. von R. S. P. Beekes u.a., Innsbruck 1992 (IBS Band 65).

Ruijgh, Scripta Minora = C. J. R., Scipta minora ad linguam Graecam pertinentia, Amsterdam 1991.

Sprachw. und Philologie = Sprachwissenschaft und Philologie, Jacob Wackernagel und die Indogermanistik heute, Koll. der Idg. Ges. Basel 1988, hrsg. von H. Eichner und H. Rix, Wiesbaden 1990.

Wathelet, Dict. = P. W., Dictionnaire des Troyens de l'Iliade, 2 Bände, Liège 1988.

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

16. LIEFERUNG

νεηνίης – ὁδός

REDAKTION:
WILLIAM BECK · MICHAEL MEIER-BRÜGGER

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 1997

R480.3
L654
v.16

Verfasser der Artikel dieser Lieferung sind

W. A. Beck mit *νεῖκος, νέμω, νευρή, νύμφη, νῶτον, ξίφος, ξύλον* u.a.

R. Führer mit *νέομαι, νήδυμος, νήπιος, νίσομαι, νοέω, νόος, νόστος, νωλεμέ(ω)ς* u.a.

B. Mader mit *Νεοπτόλεμος, Νέστωρ, νηλεής, Νηλεύς, Νηρεύς, Νηρηΐς, νόθος, νύσσα, νύσσω, ὄαρ, ὄβριμος, ὁδός* u.a.

G. Markwald mit *νέκταρ, νέος, νηός, νίζω, νίπτω, νόσφι* u.a.

H. W. Nordheider mit *νέμεσις, νεύω, νεφέλη, νίκη, νύξ* u.a.

J. N. O'Sullivan mit *νεόδαρτος, νεόλλουτος, νεόπλυτος, νεούτατος, νήϊος, νηῦς, νήχω.*

M. Schmidt mit *νημερτής, ξεῖνος* u. a.

sowie G. Steiner (mit *Νιόβη, Ξάνθος*). Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren J. G.-J. Abbenes (u.a. mit *νεκάς, νεκρός, νέκυς, νῆσος, νῶϊ*), M. de Leeuw (mit *ξεστός, ξέω, ὄγχνη*) und G. C. Wakker (mit *νυ, ὁ, ὅδε*). In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit F. Grensemann, R. Kranz, S. R. van der Mije, B. Schönefeld, A. Seyfart, N. Tichá - v. d. Mije und V. Yntema. Das Projekt bekam weitere Unterstützung vom Thesaurus Linguae Graecae in Irvine, Kalifornien.

Herr Meier-Brügger ist seit Januar 1996 Professor für Vergleichende und Indogermanische Sprachwissenschaft an der Freien Universität Berlin. Herr Meier-Brügger bleibt weiterhin für die Redaktion verantwortlich, er wird aber von Herrn Beck am Ort vertreten. Dem Gewicht der neuen Aufgabe entsprechend steht Herr Beck gleichberechtigt auf der ersten Umschlagseite.

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020987

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

ἄνδρες κοιμήσαντο -αι, die Gehilfen des Eum. *κ* 278 (Hermes begegnet Od.) ‹*-η ἀνδρὶ ἑοικώς*›, ' *πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη* h. 7,3 (Dion. begegnet den Seeräubern) ‹ › ' *προθήβῃ* B. Mader 4

νεῆνις [1[i], 1°] **E** s. *νεηνίης* E, vgl. Meier, *-ίδ-* 44 **B** *junges Mädchen, Jungfrau* (Wortf.s.o. II Sp. 1506,43ff.) *Σ* 418 *ζωῇσι -ισιν εἰοικυῖαι*, die goldenen Dienerinnen des Heph. *η* 20 (Ath. begegnet Od.) *παρθενικῇ εἰκυῖα -δι, κάλπιν ἐχούσῃ* B. Mader 8

νεήφατος [1[h]] **E** Verbaladj. von *φημί*; zum VG (*-η-* metrisch bedingt) s. Zumbach, Neuerungen 26f. u. Solmsen, Unt. 32f.; falsch Monro, H. Gr. 124 ('new-slain') **B** *neu ertönend* vom Klang der neu erfundenen Leier: h. Merc. 443 *θαυμασίην γὰρ τήνδε -ον ὄσσαν ἀκούω* J.G.-J. Abbenes 12 16

νείαιρα [4[i]] **E** wie auch *νείατος* (s.d.) gew. (z.B. L[6] 48) als Abl. von *νειός* 'Acker, Brachfeld' aufgefaßt (s.d.), sem. Bedenken bei Frisk s.v. *νειός*; zum Formalen vgl. L[4,5], L[7] 3 **Σχ** sch. D *E* 539: *τὸ ἔσχατον μέρος τῆς γαστρός*, 616: *κατωτάτῃ* **L** [1]Schulze, QE 467; [2]Bechtel, Lexil. 231; [3]Körner, Ärztl. Kenntn. 23; [4]Benveniste, Origines 135; [5]Peters, Laryng. 193. 223f.; [6]Hofinger, Vocabulaire 43ff. 46. 48; [7]Hilmarsson, Gl. 64, 1986, 1-9 20 24

B *unterer*, nur in Vbd. mit *γαστήρ, unterer Teil des Bauches* (nicht einfach *Unterleib*), im Gegensatz zu *μέσῃ ἐν γαστέρι*, wo der *θώρηξ* schützen sollte (*N* 372), während hier der *ζωστήρ* versagt *E* 539 ‹*-η δ' ἐν γαστρί, διὰ ζωστῆρος ἔλασσε*› *P* 519 616 ‹ › *πάγη ... ἔγχος Π* 465 *τὸν βάλε -αν κατὰ γαστέρα* B. Mader 28 32

νείατος, νέατος [13[i], 2°, 1[h], 1[e]] **E** wohl zu *νειός*, s. *νείαιρα* E; Form nach *ἔσχατος, πύματος*, vgl. *μέσος / μέσσατος*. Schulze, QE 467 trennt *νέατος* von *νείατος* u. stellt es zu *νέος* ('novissimus'), vgl. Bechtel, Lexil. 231; dagg. Leaf zu *E* 539, vgl. B 36

F *νέατος*: *-η* 1; *-αι* 2 — *νείατος*: *-ος* 2, *-ον* 11; *-α* (Akk.) 1 40

M 1 *νέατος* [⏑⏑⏓] *-η/αι Λ* 712 / ≅ *I* 153[ex.] = 295 2 *νείατος* [⏓⏑⏑] *-ον ἐς κενεῶνα E* 857, *Λ* 381, *Π* 821; *-ον Ξ* 466 [⏓⏑⏑] *-ον ὤμον O* 341, *P* 310; *-ον E* 293; *-α Θ* 478 [⏓⏑⏑] *-ος Z* 295 = *o* 108; *πόδα -ον B* 824, h. 34,3 = Vit. p. 6,29; *-ον η* 127 44

Σχ sch. min. P. Amh. zu *o* 108: *-ος· ἔσχατος*, sch. min. P. Berlin 11634 zu *Θ* 478: *-α· τ[ὰ] ἄσπορα νῦν*, sch. D *E* 857: ‹*ἔσχατ*›*ον*, *Θ* 478: *κατώτατα*, ‹ › *α*, *I* 153: *ἤτοι* ‹ › *αι, ἢ κατῳκισμέναι εἰσίν* (s. B) 48

L s. bei *νείαιρα* L

B der *unterste* (1), der *äußerste, letzte* (2); das Nebeneinander beider Bed. ist nicht selbstverständl., läßt sich aber begründen u. rechtfertigt nicht die Annahme zweier versch. Wörter (s. E), zumal sich *νει-* u. *νέατος* auf diese nicht entsprechend verteilen (*η* 127, *Θ* 478, *Ξ* 466) **1** *der unterste, am unteren Ende* **1 a** Verwundungen am unteren Ende bestimmter Körperteile, vgl. einers. *νείαιρα* u. anderers. *πρυμνός, πύματος* u. *μέσος*: *E* 857 *ἐπέρεισε* (Ath.) ' ... *-ον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρην* = *Λ* 381[in.] = *Π* 821[in.] *O* 341 *βάλε* ‹*-ον ὤμον*› *ὄπισθε P* 310 *αἰχμὴ ... παρὰ* ‹ › *ἀνέσχε E* 293 (*βέλος ἴθυνεν* [Ath.] *ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν ... ἐπέρησεν ὀδόντας. ἀπὸ γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε*) *ἐξελύθη παρὰ -ον ἀνθερεῶνα*, zum Scheinrealismus der St. s. Friedrich, Verwundung 23f. **1 b** sonstige Stellen *Z* 295 (Hekabe nahm den schönsten Peplos, sc. aus der Truhe) *ἔκειτο δὲ -ος ἄλλων*, er *lag ganz unten* = *o* 108 *B* 824 *Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ* ‹*πόδα -ον*› *Ἴδης* h. 34,3 *Σαιδήνης* ‹ › *ὑψικόμοιο* = Vit. p. 6,29 **2** der letzte, *äußerste*, vgl. *ἔσχατος*; *νέατος*: *Λ* 712 (Stadt Thryoessa, fern am Alpheios) *-η (πυμάτη* Str.) ‹*Πύλου ἡμαθοέντος*› *I* 153 (Ag. bietet 7 Städte an) *πᾶσαι δ' ἐγγύς ἁλός, -αι* (*κέαται* v.l. ant., s.u.) ‹ › = 295, *v.* besagt, daß die genannten Städte die letzten von Pylos sind (vgl. *Λ* 712), also zu ihm gehören, was angesichts Nestors, des Herrn von Pylos, ein unmögl. Angebot wäre; für 'die nächsten bei Pylos' gibt es keine Analogie, daher schon antike (sprachlich nicht mögl.) Änderungsvorschläge: *νέαται* als eine Form von *ναίω* u. *ἁλὸς Πύλου* = 'des pyl. Meeres', v.l. *κέαται* wohl in dem Sinne zu verstehen (vgl. Leaf z.St.); entweder die Formel (mit mißverstandenem?) *v.* aus anderem Kontext übernommen (Hiller, Pylos 205) oder Pylos hier nicht politische, sondern Landschaftsbez. *νείατος*: *Θ* 478 (du entkommst nicht) *οὐδ' εἴ κε τὰ -α πείραθ' ἵκηαι* ' *γαίης*, u.U. auch *die untersten, tiefsten η* 127 *ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ -ον ὄρχον* ' *παντοῖαι πεφύασιν*, entlang *an der letzten* (Weinstock-)*Reihe* ‖ *Ξ* 466 *τόν ῥ' ἔβαλεν κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν συνεοχμῷ*, ' *-ον ἀστράγαλον, den letzten, äußersten* Halswirbel, in diesem Fall *den obersten* B. Mader 52 56 60 64 68 72

νεικέ(ϊ)ω [30[i], 12°, 3[H], 1[e]] **E** see *νεῖκος* and *ἀκέομαι*

F 1 pres. stem: *-εῖω* 1, *-εῖ* 1, *-εῦσ(ι)* 1; *-εον* 1, *-εε* 1, *-ειον* 1, *ἐ-εον* 1, *-εον* 1; *-εέσκε* 3, *-εέσκον* 1; *-εέῃσι* 1, *-εέῃ* 2; *-έοι* 1; *-εε* 1, *-ει* 1; *-εέειν* 2, *-εῖν* 2; *-εέων* 5 **2** fut.: *-έσω* 1 **3** aor.: *ἐ-εσας* 2, *-εσε(ν)* 6, *-εσ(ε)* 1, *-εσσε(ν)* 8, *-εσσ(ε)* 1

M 1 disyll. **1 a** [⏑̄] *-εσ' ρ* 239 **1 b** [⏑̆] *-εῖ A* 521; *-εῦσ'* ‹*ἀλλήλ*›*ῃσι Y* 254, *-εῖν* ‹ › *οισιν Y* 252 [-⏑̄] *-εσσ' H* 161 [-⏑̄] *-εῖν* Cypr. fr. 18,2 ci. p. 55 Ber. [⏑̄×] *-ει K* 249 **2** trisyll. **2 a** [⏑̄⏑⏑] *-εον M* 268, *μ* 392; *-έοι τ* 108; *-έσω K* 115; *-εσεν Φ* 480, *θ* 239 [⏑̄⏑⏑] *μάλα -εσε(ν), E* 471, *Φ* 470 [⏑̄⏑⏑] *-εε B* 224, *η* 303; *-εσέ τ' ἄντην K* 158, *θ* 158 **2 b** [-⏑̄⏑] ‹*-εσσε*› *Ω* 29 [-⏑̄⏑] *τοὺς δ' ἰδὼν* ‹ › *ν Δ* 336, *ρ* 215; ‹ › *ν ἰδών Γ* 38 = *Z* 325, *Δ* 368 [-⏑̄⏑] ‹ › *ρ* 374 **2 c** [⏑̆-⏑̄] *-ειον*[+] ... (*Ὀδυσῆα*) *χολωτοῖσιν* ‹*ἐπέεσσι*›*(ν) O* 210, *χ* 26 ≅ 225; *-εέειν/εέῃ* (*χαλεποῖσι*) ... ‹ › *(ν) B* 277, Op. 332; *-εέῃ· χαλεπαί ρ* 189; *-εέων Ω* 249 [⏑̄-⏑̄] *-εέω Δ* 359; *-εέων B* 243, *Ψ* 438, *σ* 9, Th. 208 **3** quadrisyll. **3 a** [⏑̆⏑⏑⏑] *ἐ-εον Σ* 498; *ἐ-εσας Γ* 59 = *Z* 333 **3 b** [⏑̆-⏑̄⏑] *-εέῃσι A* 579 [⏑̆-⏑̄⏑] ‹*-εέεσκε, χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν Δ* 241; ‹ › *B* 221, Hes. fr. 30,26; *-εέεσκον T* 86

Σχ (sch. D exc. where noted), glossed w. *ἀμφισβητέω*: *Σ* 498 w. *ἐπιπλήσσω*: *Γ* 59, *Δ* 336, *O* 210 w. *κακολογέω*: *A* 521 (also POxy. 3238,117). 579, *B* 221. 224. 277, *Γ* 38, *Δ* 241. 359, *K* 115. 249 w. *κρίνω*: *Ω* 29 w. *λοιδορεῖ*: *A* 521, *B* 221, *Δ* 336. 368 (P. Bodl. gr. Inscr. 3017), *Y* 254 w. *μάχομαι*: *A* 579 (‹sch. min. P. Köln inv. 2281›) w. *ὀνειδίζω*: *A* 521 (‹ ›). 579, *B* 243, *Γ* 59, *E* 471, *O* 210 w. *ὑβρίζω*: *B* 277, *Γ* 38 w. *φιλονεικέω*: *Σ* 498, *Y* 254 w. *ψέγω*: *K* 249

L see *νεῖκος*

B *verbally confront: criticize, rebuke, scold, reproach;* often incl. insult or threat (but only indir. of enemies in battle: *Y* 252. 254, *Φ* 480, cf. *νεῖκος*), often degree of vehemence or hostility expr. in context (note *μειλιχίοις ... ἐπέεσσι M* 268): see subsections adv.: *ἄντην K* 158, *θ* 158, *αὖτε A* 578, *ἐναντίον Y* 252, *ἐπισταδόν μ* 392, *κατ'* + *ὑπὲρ αἶσαν Z* 333 = *Γ* 59, *μάλα Δ* 241, *E* 471, *Φ* 470 (all in 2), *μήτε τι K* 249, *ὀπίσσω ρ* 188, *περιώσιον Δ* 359, [*συνεχές*] Hes. fr. 30,27 w. *ἐπέεσσι(ν)* 9×, *ἔπεσιν ρ* 374, *μύθῳ B* 224 adv. acc. *Y* 252. 254 w. acc. of person: expressed 38× (*ρ* 188: *με* Eust., *μοι* vulg. Allen, v. Thiel) **W d f l d.**: see *ἀπειλέω, ἐριδαίνω / ἐρίζω* (cf. Hes. fr. 30,26 below [1a], *Y* 252 and *B* 247), *κολφάω* (*B* 211—224), *ὁμοκλάω* (see *Ω* 248, cf. *ρ* 189), *ὀνειδίζω* (cf. *B* 221f. 277, *Φ* 480), antonym: *αἰνέω K* 249, *Ω* 29 **1** general **1 a** unemphatic instances *criticize*: *K* 249 *Τυδείδη, μήτ' ἄρ με* (Od.) *μάλ' αἴνεε μήτε τι -ει T* 86 *πολλάκι δή μοι* (Ag.) *τοῦτον Ἀχαιοὶ μῦθον ἔειπον*, ' *καί τέ με -εέσκον* (*-εέουσιν* Ar. Byz., Chia)· *ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι* Cypr. fr. 18,2 ci. p. 55 Ber. *Ζῆνα δὲ τόν τ' ἔρξαντα καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν* ' *οὐκ ἐθέλει -εῖν* (ci. Burnet e scholiis in Plat. Euthyphr. 12[A], *εἰπεῖν* codd. Platonis, Dav. p. 43)· *ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς* w. ref. to beauty *Ω* 29 *Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης*, ' *ὃς -εσσε θεάς, ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο*, ' *τὴν δ' ἥνησ', ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν*, see Kullmann, Wirken d. Götter 36 n. 2; Richardson, Iliad ad l. *τ* 108 (Od. to Pen.:) „*ὦ γύναι, οὐκ ἄν τίς σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν* ' *-εοι· ἦ*

γάρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει scold, rebuke: *A* 521 *ἦ δὲ καί αὖτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι ' -εῖ, καί τέ μέ φησι μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν* *K* 115 *ἀλλὰ φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον ' -έσω, εἴ πέρ μοι νεμεσήσεαι,* 4 *οὐδ' ἐπικεύσω, ' ὡς εὖδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι* 158 (*ἀνέγειρε*) *λὰξ ποδὶ κινήσας, ὤτρυνέ τε -εσέ τ' ἄντην ' ἔργεο, Τυδέος υἱέ* *η* 303 *ἥρως, μή μοι τοῦνεκ' ἀμύμονα -εε κούρην* Hes. fr. 30,26 (Zeus spared Tyro) 8 *[οὕνεκα νε]ικείεσκε καὶ ἦρ[ισε] Σαλμωνῆϊ ' [συνεχές, οὐ]δ' εἴασκε θεοῖς [βροτὸν ἰσ]οφαρίζειν* **1 b** emphatic instances *scold, rebuke*; w. insult: *B* 221 etc. *Φ* 480, *Ψ* 438. *Ω* 249, *ϑ* 158. 239, *ρ* 215. 374, Op. 332; w. threat *B* 221 etc., 12 *O* 210, *Y* 252. 254, *Φ* 480, *σ* 9, *χ* 26 **1 b α** w. *ἐπέεσσι* and related phrases (cf. 2 b α) *Φ* 480 *-εσεν* (Hera) *ἰοχέαιραν ‹ὀνειδείοις ἐπέεσσι›· ' πῶς δὲ σὺ νῦν μέμονας, κύον ἀδδεές, ἀντί' ἐμεῖο ' στήσεσθαι;* *B* 277 *οὔ θήν μιν* 16 (Thers.) *πάλιν αὖτις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ ' -είειν βασιλῆας ‹ ›ν* 221 *ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν* (Thers.) *ἠδ' Ὀδυσῆϊ ' τὼ γὰρ -είεσκε· τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι ... ' ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα* + 243 ‖ *O* 210 *ἀλλὰ τόδ'* 20 *αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει, ' ὁππότ' ἂν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ ' -είειν ἐθέλῃσι* (Zeus) *‹χολωτοῖσιν ἐπέεσσι›ν* *χ* 26 *-ειον δ' Ὀδυσῆα ‹ ›· ' ξεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι* *Y* 252. 254 (Aen. to Ach.:) „*ἀλλὰ* 24 *τίη ἔριδας καὶ νείκεα νῶϊν ἀνάγκῃ ' -εῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥς τε γυναῖκας; ' αἵ τε χολωσάμεναι ἔριδος περὶ θυμοβόροιο ' -εῦσ' ἀλλήλῃσι μέσην ἐς ἀγυιὰν ἰοῦσαι, ' πόλλ' ἐτεά τε καὶ οὐκί· χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει*", Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 144 ‖ Op. 332 *ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ ' -εί̓η χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσι· ' τῷ δ' ἦ τοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται* *ρ* 189 *ἀλλὰ τὸν* (Tel.) *αἰδέομαι καὶ δείδια, μή μοι* (*με* Eust.) *ὀπίσσω ' -εί̓η· χαλε-* 32 *παὶ δέ τ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί* *Ω* 249 *ὃ δ' υἱάσιν οἷσιν ὁμόκλα, ' -είων Ἕλενόν τε Πάριν τ' κτλ.·* (*κακὰ τέκνα, κατηφόνες*) ‖ *ρ* 374 *ὣς ἔφατ', Ἀντίνοος δ' ἔπεσιν -εσσε συβώτην· ' ὠρίγνωτε συβῶτα, τίη δὲ σὺ τόνδε πόλινδε ' ἤγαγες;* 215 *τοὺς δὲ ἰδὼν* (Mel.) *-εσσεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν ' ἔκπαγλον καὶ ἀεικές· ὄρινε δὲ κῆρ Ὀδυσῆος* 239 *τὸν δὲ* (Mel.) *συβώτης ' -εσ' ἐσάντα ἰδών, μέγα δ' εὔξατο χεῖρας ἀνασχών* **1 b β** other emph. instances *A* 579 *μητρὶ* 40 *δ' ἐγὼ παράφημι ... ' πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διί, ὄφρα μὴ αὖτε ' -εί̓ησι πάτηρ, σὺν δ' ἤμιν δαῖτα τεράξῃ* *ϑ* 158 *τὸν δ'* (Od.) *αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο -εσέ τ' ἄντην ' οὐ γάρ σ' οὐδέ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐίσκω ' ἄθλων* 239 (Alkin. 44 to Od.:) „*χωόμενος ὅτι σ' οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς ' -εσεν, ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔ τις ὄνοιτο*" *μ* 392 *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν, ' -εον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδόν, οὐδέ τι μῆχος ' εὑρέμεναι δυνάμεσθα* 48 ‖ *Ψ* 438 *τὸν καὶ -είων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος· ' Ἀντίλοχ', οὔ τις σεῖο βροτῶν ὀλοώτερος ἄλλος* *σ* 9 *καί μιν -είων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· ' εἶκε, γέρον, προθύρου, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ* Th. 208 *Τιτῆνας ... καλέεσκε ' παῖδας* 52 *-είων μέγας Οὐρανὸς οὓς τέκεν αὐτός· ' φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι ' ἔργον* **2** parainesis: *scold, rebuke etc.;* all at least mildly insulting, exc. *M* 268 **2 a** simple expressions: *Δ* 336 *τοὺς δέ* (Od. and Menesth.) *ἰδὼν* 56 *-εσσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων* ~ 368 *H* 161 *ὣς -εσσ' ὁ γέρων· οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν* **2 b** w. adverbial expressions / adverbs **2 b α** w. *ἐπέεσσι* (cf. 1 b α) *Γ* 38 *τὸν δ' Ἕκτωρ -εσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσιν ' Δύσπαρι κτλ.* = 60 *Z* 325 ‖ *Δ* 241 *οὔς τινας αὖ μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο, ' τοὺς μάλα -εἴεσκε ‹χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν›, ' Ἀργεῖοι ἰόμωροι, ἐλεγχέες* *χ* 225 *χολώσατο* (Ath.) *κηρόθι μᾶλλον, ' -εσσεν δ' Ὀδυσῆα ‹ ›' οὐκέτι σοί γ', Ὀδυσεῦ, μένος* 64 *ἔμπεδον οὐδέ τις ἀλκή* ‖ *M* 268 *ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι ' -εον, ὅν τινα πάγχυ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν* ‖ see *Φ* 470 below **2 b β** degree: *Γ* 59 *Ἕκτορ, ἐπεί με* (Paris) *κατ' αἶσαν ἐ-εσας οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν* = *Z* 333 (cf. *Γ* 68 38 etc. above) *Δ* 359 *οὔτε σε* (Od.) *-εἴω περιώσιον οὔτε κελεύω* (Ag.) *E* 471 *ἔνθ' αὖ Σαρπηδὼν μάλα -εσεν Ἕκτορα δῖον ' Ἕκτορ, πῇ δή τοι μένος οἴχεται ὃ πρὶν ἔχεσκες;* *Φ* 470 *τὸν δὲ κασιγνήτῃ μάλα -εσε, πότνια θηρῶν, ' ... καὶ* 72 *ὀνείδειον φάτο μῦθον· ' φεύγεις δή, ἐκάεργε* (cf. 1. 2 b α) **3** legal *Σ* 498 *ἔνθα δὲ νεῖκος ' ὠρώρει, δύο δ' ἄνδρες ἐ-εον εἵνεκα ποινῆς ' ἀνδρὸς ἀποφθιμένου* (*νεῖκος* 1 b) W. Beck

D v.l. *Y* 331 Rhianus, Zen.; *λ* 512

νεικεστ(ήρ) [1H] hapax *censurer, reviler* Op. 716 *μηδὲ πολύξεινον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι, ' μηδὲ κακῶν ἕταρον μηδ' ἐσθλῶν -ῆρα* (v.l. *-ητῆρα* q.v.), cf. *ἀπειλητήρ, ὁμοκλητήρ* W. Beck

νεικέω s. *νεικείω*

Νείκη s. *Νίκη*

νεικητῆρα v.l. Op. 716, see *-εστ(ήρ)* (on form Fraenkel, Nom. ag. I 108) W. Beck

νεῖκος, Νεῖκος ntr. [29i, 9o, 8H, 1h, 1c] **E** uncertain, see *λίκνον* above. — Deriv.: *ἀνεικής, νεικε(ί)ω, νεικεστήρ, Πολυνείκης*

F *-ος* 24, *-εος* 1, *-ει* 1, *-ος* 10, *-έων* 1, *-εα* 9, *-ε(α)* 1; prose ref. 1

M **1** disyll. **1 a** [⏑̯⏑] *-ει H* 95; *-ος M* 276, *ϑ* 75; *-ε'* Op. 29 [⏑̯⏑] *-ος Ψ* 483 [⏑̯⏑] (*μέγα*) *-ος ὁμοιίου πολέμοιο σ* 246 = *ω* 543ex.; *-ος ὁμοίϊον Δ* 444; *μέγα -ος* Th. 87; (*καὶ*) *-ος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν*+ *Ω* 107 ≅ Th. 782ex.; *-ος ὀρώρηται N* 271; *-ος N* 333 [⏑̯⏑] *δὴ γὰρ ‹μέγα -ος› ὄρωρεν N* 122 = *O* 400ex.; ‹ › *ὀρώρει*+ *P* 384, *π* 98 = 116; (*ἔρις*) *καὶ -ος ‹ὄρωρεν*+*› M* 348. 361, *υ* 267; *-ος ‹ › Γ* 87 = *H* 374 = 388, *Y* 140; *καὶ ἀνδράσι ‹-ος ἐτύχθη› φ* 303; *ἔρις καὶ ‹ › Hes.* fr. 43a,36; *ἔρις καὶ -ος Φ* 513; *‹ › Λ* 671, h. Merc. 269; *-ος Ἀθήνη Λ* 721, *P* 544; *-ος Δ* 37 [⏑̯×] *ἔπλετο -ος Λ* 737; *-ος Σ* 497, Op. 35 **1 b** [–⏑̯] *-εα* Op. 33 [–⏑̯] *-έων* Op. 30 **2** trisyll. [⏑̯⏑⏑] *-εα* Th. 229 [⏑̯⏑⏑] *-εα I* 448, *μ* 440 [⏑̯⏑⏑] *καὶ -εα Y* 251 [⏑̯⏑⏑] *ἔπλετο -εος X* 116; *καὶ ἀνδράσι -εα λύει η* 74; *-εα λύσω Ξ* 205 = 304; *ἔριδας καὶ -εα B* 376 **3** Cypr. ap. Procl. p. 31,8 Dav. prose ref.

Σχ sch. D *B* 376: *-εα· κακολογίας, Γ* 87: *-ος· φιλονεικία* (sim. on *Δ* 37. 444, *I* 448, *Λ* 671, *Ξ* 205), *I* 448: *-εα· ... ἀπειλάς, O* 400: *-ος· ... μάχη, Y* 251: *-εα· ... ὀνείδη, Ψ* 483: vulg. *-ει ἄριστε· κακόβουλε, κακολόγε*

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 144 f.; [2]Gruber, Abstr. Begriffe 48 f.; [3]Adkins, JHS 89, 1969, 9 f. 20 f.; [4]J.C. Hogan, GB 10, 1981 (1983) 28 f. n.13, 37; [5]Bannert, Formen des Wiederholens, Wien 1988, 108 ff.; [6]M. Nagler, CW 82, 1988/89, 81 ff. [7]R. Martin, Lang. of Heroes, Cornell UP 1989, 68 f. 113 ff.; [8]Segal, AJPh 113, 1992, 515 f.

B *quarrel (argument and rebuke), confrontation, conflict;* legal (1 b); personif. Th. 229 (1 a α); verbal element prob. essential, extended meaning *armed conflict, fighting, battle, war* (2); cf. *νεικε(ί)ω* (verbal only) and verbal element in fights (see e.g. *ἀπειλέω/ή, εὔχομαι/ος*). Often w. *πόλεμος battle, war* and *ἔρις contention, rivalry,* which look to a winning outcome, where *v.* ref. to subsidiary event: in combination *v.* either after *πόλεμος* (*M* 361) or w. *πολέμοιο* (*N* 271, *σ* 264 = *ω* 543ex.), after *ἔρις* (e.g. *ἔρις καὶ v. Φ* 513, *υ* 267, Th. 782, Hes. fr. 43a,36, also *Δ* 440 ff., Op. 29, cf. Cypr. ap. Procl. p. 31,7 ff. Dav.) or w. *ἔριδος* (*P* 384, *Y* 251, similarly *ἔρις* w. *πολέμοιο Ξ* 389, *P* 253, Cypr. fr. 1,5 p. 35 Dav., cf. *Δ* 440 ff., *Λ* 3 f.); see also w. *ὑσμίνη* (2 b), *φύλοπις* (2 c); but *v.* can also be used for entire (armed) conflict, see *Γ* 87 etc. (2 e) — Wdfld.: see *ἐνιπή, ἔρις*; see L. — adjs., epith.: *ἄκριτα Ξ* 205 = 304; *μέγα N* 122; *O* 400, *P* 384, *π* 98 = 116, *σ* 264, Th. 87; *ὁμοίϊον Δ* 444; *ὁμόν N* 333; *πολλά μ* 440 w. depend. subst. *ἀρχή X* 116 (2 e) **1** personal **1 a** *quarrel, verbal conflict* (argument w. rebuke, scolding) **1 a α** w. *ἔρις / ἔρισμα* (Personif. Th. 229) *B* 376 *Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν, ' ὅς με* (Ag.) *μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ -εα βάλλει Δ* 37 (Zeus to Hera: „the only way your anger could be appeased is if you could devour the Tr. raw) *ἔρξον ὅπως ἐθέλεις· μὴ τοῦτό γε -ος ὀπίσσω ' σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ' ἔρισμα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται*" *Y* 251 (Aen. to Ach.:) „*ἀλλὰ τίη ἔριδας καὶ -εα νῶϊν ἀνάγκῃ ' νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥς τε γυναῖκας, '*

αἵ τε χολωσάμεναι ἔριδος πέρι θυμοβόροιο ' νεικεῦσ' ἀλλήλῃσι μέσην ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι, ' πόλλ' ἐτεά τε καὶ οὐκί· χόλος δέ τε καὶ τά κελεύει" Th. 229 *Ἔρις στυγερὴ τέκε' -εά τε Ψεύδεά τε Λόγους τ' Ἀμφιλλογίας τε* 782 (on Styx) *ὁππότ' ἔρις καὶ -ος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται ' καί ῥ' ὅστις ψεύδηται* Hes. fr. 43a,36 *αἶ]ψα [δ' ἄ]ρ' ἀ[λλ]ήλοισ[ι]ν ἔρις καὶ ν[εῖκος] ἐτ[ύχθη] ' Σισύφῳ ἠδ' Αἴθωνι τανισφύρο[υ εἴ]νεκα [κούρης]* **1 a β** *v.* alone *H*95 *ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο καὶ μετέειπε ' -ει* (*-ε'* Arist.) *ὀνειδίζων, μέγα δὲ στεναχίζετο θυμῷ· ' ὦ μοι ἀπειλητῆρες, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί I*448 (Phoenix:) *„λίπον Ἑλλάδα ... ' φεύγων -εα πατρὸς ... ' ὅς μοι παλλακίδος περιχώσατο" Ξ*205 *τοὺς εἰμ' ὀψομένη, καί σφ' ἄκριτα -εα λύσω· ' ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται ' εὐνῆς καὶ φιλότητος, ἐπεὶ χόλος* = 304 *Ψ*483 *Αἴαν -ος* (*-ει* vulg.) *ἄριστε, κακοφραδές, ἄλλα τε πάντα ' δεύεαι Ἀργείων Ω*107 *ἐννῆμαρ δὴ -ος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν ' Ἕκτορος ἀμφὶ νέκυι καὶ Ἀχιλλῆϊ η*74 *οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι* (Arete) *καὶ ἀνδράσι -εα λύει,* cf. 1 b *ϑ*75 *οἴμης τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε, ' -ος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλεΐδεω Ἀχιλῆος, ' ὥς ποτε δηρίσαντο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ ' ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν* h. Merc. 269 (Hermes to Ap.:) *„μή τις τοῦτο πύθοιτο πόθεν τόδε -ος ἐτύχθη"* **1 b** legal, w. *Ἔρις* Op. 29, *δῆριν* Op. 33; cf. *η* 74 in 1 a β; Hirzel, Themis 86 ff. thinks *v.* here taken from military sphere *Σ*497 *λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι· ἔνθα δὲ -ος ' ὠρώρει, δύο δ' ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποινῆς μ* 440 *ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη ' κρίνων -εα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν* Th. 87 *ὁ δ'* (an upright judge) *ἀσφαλέως ἀγορεύων ' αἶψά τε καὶ μέγα -ος ἐπισταμένως κατέπαυσεν* Op. 29. 30. 33. 35 *μηδέ σ' Ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι ' -ε' ὀπιπεύοντ' ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα. ' ὥρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται -έων τ' ἀγορέων τε ' ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπητανὸς κατάκειται ' ... ' τοῦ κε κορεσσάμενος -εα καὶ δῆριν ὀφέλλοις ' κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται ' ὧδ' ἔρδειν· ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα -ος ' ἰθείῃσι δίκῃς ...* (we had already divided the inheritance when you began bribing the chiefs) **2** military, used for, or in expressions for, *fighting (battle, war)* **2 a** w. *πόλεμος M*361 *εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ -ος ὄρωρεν, ' ἀλλά περ οἷος ἴτω ... Αἴας N*271 *ἵσταμαι, ὁππότε -ος ὀρώρηται πολέμοιο σ*264 *οἵ κε τάχιστα ' ἔκριναν μέγα* ⌞*-ος ὁμοιΐου πολέμοιο*⌟, cf. *Δ*444 in 2 d *ω*543 *ἴσχεο, παῦε δὲ* ⌞ ⌟ **2 b** w. *ὑσμίνη P*544 *ἄψ δ' ἐπὶ Πατρόκλῳ τέτατο κρατερὴ ὑσμίνη ' ... ἔγειρε δὲ -ος Ἀθήνη ' οὐρανόθεν καταβᾶσα* **2 c** w. *φύλοπις Y*140 (Pos. to Hera: „if Ares or Ap. interfere) *αὐτίκ' ἔπειτα καὶ ἄμμι παρ' αὐτόθι -ος ὀρεῖται ' φυλόπιδος"* **2 d** w. *Ἔρις / ἔρις Δ* 444 *ἥ* (Eris) *σφιν καὶ τότε -ος ὁμοΐιον ἔμβαλε μέσσῳ ' ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν,* cf. *σ*264, *ω*543 in 2 a, *N*333 in 2 e *P*384 *τοῖς δὲ πανημερίοις ἔριδος μέγα -ος ὀρώρει ' ἀργαλέης* (over Patr.'s corpse) *Φ*513 *σή μ' ἄλοχος στυφέλιξε, πάτερ, ... ' ἐξ ἧς ἀθανάτοισιν* ⌞*ἔρις καὶ -ος*⌟ (*-ε'* Arist.) *ἐφῆπται υ*267 *ὑμεῖς δέ, μνηστῆρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς ' καὶ χειρῶν, ἵνα μή τις* ⌞ ⌟ *ὄρηται* **2 e** otherwise (w. *πόνος M*348) w. *ὄρωρεν*⁺: *Γ*87 *κέκλυτέ μευ, Τρῶες καὶ ... Ἀχαιοί, ' μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα* ⌞*-ος ὄρωρεν*⌟ = *H*374 = 388, cf. *X*116 below *M*348 *εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ* ⌞ ⌟, ' *ἀλλά περ οἷος ἴτω* (*Αἴας*) *N*122 *δὴ γὰρ μέγα* ⌞ ⌟. *Ἕκτωρ δὴ παρὰ νηυσί* = *O*400ᵉᵃ. ‖ *π*98 (do the people hate you or your brothers reproach you?) *οἷσί περ ἀνὴρ ' μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα -ος ὄρηται* = 116 w. *ἐτύχθη*: *Λ*671 *ὡς ὁπότ' Ἠλείοισι καὶ ἡμῖν* ⌞*-ος ἐτύχθη*⌟ *' ἀμφὶ βοηλασίῃ, ὅτ' ἐγὼ κτάνον Ἰτυμονῆα* (who was guarding his cows) *φ*303 *ἤϊεν ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ. ' ἐξ οὗ κενταύροισι καὶ ἀνδράσι* ⌞ ⌟, perh. general: *strife* but culminating in *fighting* w. *ἔπλετο*: *Λ*737 *ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν* ⌞*ἔπλετο*⌟, *-ος, ' πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα X*116 *πάντα μάλ' ὅσσα τ' Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν ' ἠγάγετο Τροίηνδ', ἥ τ'* (Helen) ⌞ ⌟ *-εος ἀρχή,* cf. *Γ*87 etc. above others: *Λ*721 *ἱππεῦσι μετέπρεπον ἠμετέροισι ' καὶ πεζός περ ἐών, ἐπεὶ ὦς ἄγε -ος Ἀθήνη M*276 *αἴ κε Ζεὺς δώῃσιν ... ' -ος* (*νῖκος* Arist.) *ἀπωσαμένους δηΐους προτὶ ἄστυ δίεσθαι N*333 *τῶν δ' ὁμὸν ἵστατο -ος ἐπὶ πρύμνῃσι νέεσσιν,* cf. *ὁμοΐιον Δ*444 in 2 d

D v.l. *P*397 Leaf; Hes. fr. 43a,39 suppl. West (cf. ZPE 3, 1969, 134 n.1) W. Beck

Νεῖλος [1ᴴ, 1ᵉ] *der Nil,* Th. 338 (*-ον τ' Ἀλφειόν τε καὶ Ἠριδανόν*) Sohn des Ok. u. der Tethys, wahrsch. schon hier der bekannte ägypt. Fluß, aber nb. dem myth. Eridanos viell. auch nur ein myth. Urstrom, den man später im Nil wiedergefunden hätte (bei Hom. *δ*477 [vgl. Sch.] u.ö. statt *N. Αἴγυπτος* q.v.; Name des N. i.S.v. 'der Fluß' ägypt. Danais fr. 1,2 p. 141 Dav. (*-οιο ἄνακτος*) im Zshg. mit den Töchtern des Danaos eindeut. der Nil

B. Mader

νειόθεν [1ⁱ] **Σχ** sch. D *K*10: *νειόθεν· ἐκ βάθους. κάτωθεν* **B** *von unten herauf,* Adv. abgeleitet von *νειός* in der Bed. 'tief', vgl. *νειόθι*: *K*10 *ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ' Ἀγαμέμνων ' -όθεν ἐκ κραδίης, tief aus dem Herzen*

D Eumel. fr. 19,5 p. 114 Ber. ist nicht EumeL, s. II Sp. 104,15 ff. J.G.-J. Abbenes

νειόθι [1ⁱ, 1ᴴ] Adv. abgeleitet von *νειός* in der Bed. 'tief', also *zuunterst, tief unten,* vgl. *νειόθεν*: *Φ*317 *τεύχεα καλά, τά που μάλα -όθι λίμνης ' κείσεθ' ὑπ' ἰλύος κεκαλυμμένα* (nicht werden ihm nützen) *die schönen Waffen, die wohl ganz tief unten liegen werden* Th. 567 *δάκεν δ' ἄρα -όθι θυμὸν ' Ζῆν' ὑψιβρεμέτην* (Diebstahl des Feuers) *traf Zeus im Innersten (Tiefsten) seines Herzens*

J.G.-J. Abbenes

νειός [4ⁱ, 3ᵒ, 3ᴴ] **E** zu uridg. **ni* 'nieder' (vgl. zuletzt L² 48 f. m. Lit.), wahrsch. also 'niedriger, flach liegender (abgeernteter) Acker'. — Abl.: *νεάω* (*νεώμενος*), vgl. *νείαιρα, νείατος, νειόθεν/θι* **F** *-ός* 1, *-οῖο* 2, *-ῷ* 4, *-όν* 3 **M** 1 Stamms. im longum [⏑̄–] *-όν* Op. 463 [⏑̄⏑] *-ός* Op. 464; *-ῷ ἐνὶ τριπόλῳ ε*127, Th. 971; *-όν v*32 2 Stamms. in den brevia [–⏑̆] *τ' ἐν -ῷ N*703, *ϑ*124; *-όν Σ*541 [–⏑̆⏑] *-οῖο βαθείης K*353, *Σ*547 **Σχ** sch. D *Σ*541: *-όν· τὴν λεγομένην νεατόν, ὅ ἐστι νεωστὶ ἠροτριασμένην, ἀπαλήν καὶ διακεχυμένην. ὡς γὰρ νέα φαίνεται ἡ τοιαύτη γῆ,* sch. Barn. *v*32: *-όν γῆν νενεασμένην* **L** ¹M.-C. Amouretti, Le pain et l'huile dans la Grèce antique, Paris 1986; ²Hofinger, Vocabulaire; ³Richter, Arch. Hom. H

B *Brachfeld, Acker,* der nach der Ernte im Herbst für (wenigstens) ein Jahr brach liegende und bis zur neuen Aussaat (mehrfach) wieder bearbeitete Acker. Zwar ergeben die Belege im fgrE nicht zwingend diese Bed., auch bloß 'Acker' (als Synon. zu *ἄρουρα*) wäre mögl. (so L³ 100). Da aber für die Landwirtschaft im fgrE von einem Wechsel von Anbau und (ein- oder mehrjähriger) Brache ausgegangen werden muß (vgl. L¹ 51 f., L³ 100), und *v.* meist im Zusammenhang mit der Bearbeitung des Bodens zur Vorbereitung der Saat oder der Saat selbst verwendet wird (nie wie *ἄρουρα* für Kornfeld oder Grundbesitz), spricht nichts gegen die später immer gültige Bed. *Brachfeld.* Auch daß *v.* nur den Acker im Lauf seiner mehrfachen Bearbeitung bezeichne, und es gar kein Wort für den Acker gebe, so lange er brach liegt (L³ 100 f.), ist weder für das fgrE noch von der sonstigen Wortgeschichte von *v.* her plausibel: Wenn ein Acker nach der Ernte brach liegt, kann er solange 'Brache' genannt werden, bis auf ihm wieder etwas (vom Bauer Gesätes) wächst. Denn bis zur Saat wird immer nur die Brache bearbeitet. — Beiw.: *βαθύς, εὐρύς, μαλακός, τρίπολος.* — Wortf.: s. *ἄρουρα* B Vorbem., *κλῆρος* B 2 *Σ*541 *ἐν δ' ἐτίθει -όν μαλακήν, πίειραν ἄρουραν, ' εὐρείαν τρίπολον* (*ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ*), zu *μαλακήν* 'leicht zu pflügen' s. s.v., zu *τρίπολος* 'dreifach bearbeitet' s. L¹ 57 f. (anders L² 57 ff.) *K*353 *αἵ γάρ* (Maultiere) *τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν ' ἑλκέμεναι -οῖο βαθείης* ⌞*πηκτὸν ἄροτρον*⌟, *tief durch das Brachfeld* (s. *βαθύς*) *N*703 (GL) *ὥς τ' ἐν -ῷ βόε ...* ⌞ ⌟ *' ... τιταίνετον,* vgl. *τέλσον ἀρούρης* V. 707 *Σ* 547 *τοὶ δὲ στρέψασκον* (Pflüger) *ἀν' ὄγμους, ' ἱέμενοι -οῖο*

βαθείης τέλσον ἱκέσθαι, vgl. τέλσον ἀρούρης V. 544 Θ 124 ὅσσον τ' ἐν -ῷ οὖρον (= Strecke, die in einem Zug zurückgelegt wird) πέλει ἡμιόνοιν ν 32 (Gl.) ἀνὴρ ... ᾧ τε πανημαρ ' -ὸν ἀν' ἔλκηστον (ἀνέλκηστον vulg.) βόε ... ‿ ‿ Op. 463 -ὸν δὲ σπείραιν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν (ἀρότῳ dub. Solmsen), zur Konstr. s. ἄρουρα B 1 a α 464 -ὸς ἀλεξιάρη παίδων ἐυκηλήτειρα, zum Vers s. L² 63 ff. ε 127 μίγη (Dem. sc. mit Iasion) φιλότητι καὶ εὐνῇ ' ‿-ῷ ἕνι τριπόλῳ, (τριπύλῳ v.l.) Th. 971 μιγεῖσ' (Dem.) ἐρατῇ φιλότητι ' ‿ ‿

M. Schmidt

νείφω s. νίφω

νεκάς [1'] E Koll.bildung zu Wz.nomen *nek'-, s. Bechtel, Lexil. 232 Σχ sch. D E 886: -δεσσι ταῖς τῶν νεκρῶν τάξεσιν B Leichenhaufen: E 886 ἡ τέ δηρόν ' αὐτοῦ πῆματ' ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν -δεσσιν D inc. loc. fr. 5 p. 75 Dav. (vgl. Severyns, Le cycle épique 386 f.)

J.G.-J. Abbenes

νεκρός [58', 7°] E -ro-Ableitung (nur gr., s. νέκυς; zum Myk. s. DMic. I 469 s.v. ne-ki-ri-de) F -ός 2, -οῖο 3, -οῦ 7, -ῷ 2, -όν 29; -οί 3, -ῶν 4, -οῖσιν 1, -οῖς 1, -ούς 13

M 1 zweis. 1 a [1‿] ‿-όν ὑπὲκ Τρώων‿ ἔρυσεν P 581; ἀείρας ‿ ‿ P 589; -οὶ ὁμοῦ Τρῶων P 362; -ὸν ὑπ' Αἴαντος ἐρύειν P 235; -ὸν P 718, X 259, Ψ 51, Ω 151 = 180 [1‿] -ὸν P 13; οἱ δ' αἰεὶ ‿περὶ -ὸν‿ ὁμίλεον Π 641 ≅ 644; ‿ ‿ ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες P 412; ‿ ‿ εὐτριχας ἤλασαν ἵππους Ψ 13; -ὸν P 509. 635 = 713; P 722 [1‿] ὃς ἄποινα φέροι καὶ ‿-ὸν ἄγ‿οιτο Ω 139; ‿ ‿οντι Ω 709; -ὸν E 298 [1×] -ὸν P 108, T 26 = Π 545ᵉᵃ; -ὸν P 104 -οί Ψ 197, λ 475 1 b [1–] -ὸν Δ 467, P 275; -οῦ Π 629, Σ 158; -ῶν N 194; -οῖς K 493; -ούς Z 71, H 428 = 431, Σ 540 [1–] Präp. + -οῦ E 620, P 734, Σ 164 [1×] -οῦ μ 13; -ῷ Π 579 = P 300ᵉᵃ; κλυτὰ ‿ἔθνεα -ῶν‿ κ 526; ‿ ‿ λ 34; ἔθνε' ἀγείρετο μυρία -ῶν λ 632; -ούς Δ 506 = P 317; εἰς ὅ κε -ούς ' κήδομεν H 376 = 395; κὰδ' δ' ἄρα -ούς ' κῆδεν Φ 348; -ούς H 332, Φ 235. 343 1 c [–1] -ός μ 13; -ὸν μ 10; -ούς E 573 [–1] -ός Δ 493; -οῦ P 357; -ὸν Ψ 165 = Ω 787ᵐ. 2 dreis. 2 a [–1‿] -οῖο X 367 [–1‿] -οῖο Ω 137 [–1‿] -οῖο Ω 655 2 b [1–1] -οῖσιν H 408

B *Toter, Leichnam,* Nebenform von νέκυς mit gleicher Bed.; Anlehnung an formelh. Vbd. νεκύων κατατεθνηώτων in Z 71 -ούς ... τεθνηῶτας, Σ 540 -ούς ... κατατεθνηῶτας u. μ 10 -ὸν Ἐλπήνορα τεθνηῶτα. – Wortf.: s. νέκυς 1 abwechselnd mit Namen des Toten: Δ 467 -ὸν γὰρ ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος Ἀγήνωρ ' ... ' οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ 493 (Leukos) ἤριπε δ' ἀμφ' αὐτῷ, -ὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός 506 Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ -ούς = P 317 E 298 Αἰνείας δ' ἀπόρουσε ... , ' δείσας μή πώς οἱ ἐρυσαίατο -ὸν Ἀχαιοί 573 οἳ δ' ἐπεὶ οὖν -ούς ἔρυσαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν κτλ. 620 αὐτὰρ ὁ λάξ προσβὰς ἐκ -οῦ χάλκεον ἔγχος ' ἐσπάσατ' Z 71 ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι ' -ούς ἄμ πεδίον συλήσετε τεθνηῶτας H 332 αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε -ούς ' βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν 376 (Priam. schlägt vor:) „αἴ κ' ἐθέλωσι ' παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰς ὅ κε -ούς ' κείομεν = 395 408 ἀμφὶ δὲ -οῖσιν κατακαιέμεν οὔ τι μεγαίρω" 428 οἳ δὲ σιωπῇ ' -ούς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον ἀχνύμενοι κῆρ = 431 K 493 τὰ φρονέων κατὰ θυμόν, ὅπως καλλίτριχες ἵπποι ' ῥεῖα διέλθοιεν μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ ' -οῖς ἀμβαίνοντες N 194 ὃ δὲ χάσσατ' ὀπίσσω ' -ῶν ἀμφοτέρων, τοὺς δ' ἐξείρυσσαν Ἀχαιοί Π 579 ὃ δ' ἄρα πρηνὴς ἐπὶ -ῷ ' κάππεσεν = P 300ᵉᵃ 629 ὦ πέπον, οὔ τοι Τρῶες ὀνειδείοις ἐπέεσσι ' -οῦ χωρήσουσι 641 οἳ δ' αἰεὶ περὶ -ὸν ὁμίλεον ≅ 644 P 13 χάζεο, λεῖπε δὲ -όν, ἔα δ' ἔναρα βροτόεντα 104 ἄμφω κ' αὐτὶς ἰόντες ἐπιμνησαίμεθα χάρμης ' ... εἴ πως ἐρυσαίμεθα -ὸν ' Πηλείδῃ Ἀχιλῆι 108 αὐτὰρ ὅ γ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, λεῖπε δὲ -όν 235 μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμός, ' -ὸν ὑπ' Αἴαντος ἐρύειν Τελαμωνιάδαο 275 -ὸν δὲ προλιπόντες ὑπέτρεσαν 357 (Αἴας) οὔτε τιν' ἐξοπίσω -οῦ χάζεσθαι ἀνώγει ' οὔτε τινα προμάχεσθαι 412 οἳ δ' αἰεὶ περὶ -ὸν ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες ' νωλεμὲς ἐγχρίμπτοντο καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον 509 ἤτοι μὲν τὸν -ὸν ἐπιτράπεθ', ὅσσοι ἄριστοι, ' ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν καὶ ἀμύνεσθαι στίχας ἀνδρῶν 581 ἀτὰρ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ' -ὸν ὑπὲκ Τρώων ἔρυσεν μετὰ ἔθνος ἑταίρων 589 νῦν δ' οἴχεται οἷος ἀείρας ' -ὸν ὑπὲκ Τρώων, σὸν δ' ἔκτανε πιστὸν ἑταῖρον 635 ἀλλ' ... φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην, ' ... ὅπως τὸν -ὸν ἐρύσσομεν = 713 718 -ὸν ἀείραντες φέρετ' ἐκ πόνου 722 οἳ δ' ἄρα -ὸν ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο ' ὕψι μάλα μεγάλως 734 ... τῶν δὲ τρέπετο χρὼς οὐδέ τις ἔτλη ' πρόσσω ἀΐξας περὶ -οῦ δηρίσασθαι Σ 158 τρὶς δὲ δύ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπειμένοι ἀλκήν, ' -οῦ ἀπεστυφέλιξαν 164 ὥς ῥα τὸν οὐκ ἐδύναντο δύω Αἴαντε κορυστὰ ' Ἕκτορα Πριαμίδην ἀπὸ -οῦ δειδίξασθαι 540 ὠμίλευν δ' ὥς τε ζωοὶ βροτοὶ ἠδ' ἐμάχοντο, ' -ούς τ' ἀλλήλων ἔρυον κατατεθνηῶτας T 26 δείδω μή μοι τόφρα Μενοιτίου ἄλκιμον υἱὸν ' μυῖαι καδδύσαι κατὰ χαλκοτύπους ὠτειλὰς ' εὐλὰς ἐγγείνωνται, ἀεικίσσωσι δὲ -όν = Π 545ᵉᵃ. Φ 235 (Skamander) πάντα δ' ὅρινε ῥεέθρα κυκώμενος, ὥσε ‿δὲ -ούς ' πολλούς ... οὓς κτάν' Ἀχιλλεύς‿ 343 (Heph.) πρῶτα μέν ἐν πεδίῳ πῦρ δαίετο, καῖε ‿ ‿ 348 ὥς ἐξηράνθη πεδίον πᾶν, κὰδ δ' ἄρα -ούς ' κῆεν X 259 ἀλλ' ἐπεὶ ἄρ κέ σε συλήσω κλυτὰ τεύχε', Ἀχιλλεῦ, ' -ὸν Ἀχαιοῖσιν δώσω πάλιν 367 ἦ ῥα, καὶ ἐκ -οῖο ἐρύσσατο χάλκεον ἔγχος Ψ 13 οἳ δὲ τρὶς περὶ -ὸν εὐτριχας ἤλασαν ἵππους ' μυρόμενοι 51 ἠῶθεν δ' ὄτρυνον ... ' ὕλην τ' ἀξέμεναι παρά τε σχεῖν ὅσσ' ἐπιεικὲς ' -ὸν ἔχοντα νέεσθαι ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα 165 ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ -ὸν θέσαν ἀχνύμενοι κῆρ = Ω 787ᵐ·ᵐᵉᵈ. 197 πολλὰ δὲ καὶ σπένδων χρυσέῳ δέπαϊ λιτάνευεν ' ἐλθέμεν, ὄφρα τάχιστα πυρὶ φλεγεθοίατο -οί Ω 137 ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον, -οῖο δὲ δέξαι ἄποινα 139 ὃς ἄποινα φέροι, καὶ -ὸν ἄγοιτο 151 κῆρύξ τίς οἱ ἕποιτο ... ' ... ἠδὲ καὶ αὖτις ' -ὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς = 180 655 καί κεν ἀνάβλησις λύσιος -οῖο γένηται 709 ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων -ὸν ἄγοντι μ 13 (bis) αὐτὰρ ἐπεὶ -ός τ' ἐκάη καὶ τεύχεα -οῦ, ' τύμβον χεύαντες καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες ' πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐήρες ἐρετμόν 2 verbunden mit Namen oder anderer Erwähnung des Toten 2 a App. zum Namen: μ 10 δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προέειν ... ' οἰσέμεναι -ὸν Ἐλπήνορα τεθνηῶτα 2 b mit PN: P 362 τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον ' -οὶ ὁμοῦ Τρώων καὶ ὑπερμενέων ἐπικούρων ' καὶ Δαναῶν (C.E. Geppert, Ursprung der Homerischen Gesänge, Leipzig 1840, II 134 setzt hinter -οί Komma) II *die Toten, Bewohner der Unterwelt,* nur im Pl. (wie νέκυς): κ 526 αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ‿ἔθνεα -ῶν‿, ' ἐνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν κτλ. λ 34 τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ‿ ‿ ' ἐλλισάμην 475 πῶς ἔτλης Ἀϊδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε -οὶ ' ἀφραδέες ναίουσι 632 ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία -ῶν ' ἠχῇ θεσπεσίῃ

D Kj. in Ψ 160a; Cypr. ap. Procl. p. 32,70 Dav. (Prosa)

J.G.-J. Abbenes

νέκταρ [5', 3°, 3ᴴ, 5ᵇ] E viell. doch Lw. aus dem Ägypt., s. L²⁰. Bis jetzt sehr kontrovers diskutiert: 1. als Kompos. m. VG νέκ- (zu νέκυς) u. HG -ταρ (ai. *tár-ati* 'überwinden') aufgefaßt = 'den Tod überwindend' (L⁷; L¹² 324; L¹¹·¹⁸; contra: Risch, Gn. 41, 1969, 325; L¹⁹ 115 A.7); 2. als νέ-κταρ (Neg. + -κτ- 'Tod') = 'Nicht-Tod' (L⁴ 161 f. [schon vorher Baunack: s. Wheeler, CR 3, 1889, 130]; L⁶); 3. als Lw.: (a) semit. (L³; L¹⁵ 35 f.), (b) kleinasiat. (Kretschmer, AAWW 84, 1947, 13–26 [contra: Thieme in L¹² 197 ff. A.5]; Solta, DLZ 77, 1956, 14 f.; L¹⁶); 4. von anderen Deutg.n ansprechend L¹⁰: uridg. Wz. *nek- 'trinken' wie heth. *ni-nk-* 'sich satt trinken', v. = 'Trank' (contra: L¹⁸); auch L²⁰; unwahrsch. L¹³: zu uridg. *$h_1$nek- 'erlangen', v. = 'Genüge, Vergnügen' (s. L¹⁸). – Abl.: -ρεος

F -ρος 4, -ρ (Akk.) 12

M [1‿] -ρ Δ 3, T 353 [2‿] -ρ h. Ap. 10 [2‿] -ρ A 598 [1‿] καὶ ‿-ρ ἐρυθρόν‿ T 38; ‿ ‿ ε 93, h. Ven. 206; καὶ -ρ ε 199 [1–] -ρ τ' Th. 640 [1‿‿] -ρος h. Merc. 248 [1‿‿] οὐδέ ποτ' ‿ἀμβροσίης καὶ -ρος‿ Th. 796, h. Cer. 49; ‿ ‿ ' 359 [–1] -ρ τ' Th. 642 [–1] -ρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν T 347, h. Ap. 124

Σχ sch. D Δ 2 (s.v. Ἥβη): *τὸ -ρ παρὰ τὸ νεάζειν λεχθέν,* Δ 3: *τὸ τῶν θεῶν πόμα,* Τ 347: *θεῖον πόμα*

L [1]C.F. von Nägelsbach, Hom. Theol., Nürnberg 1884, 44ff.; [2]Wernicke, RE I (1894) 1809–11; [3]Lewy, Fremdw. 80f.; [4]H. Güntert, Kalypso, Halle 1919, 158–63; [5]ders., Von d. Sprache d. Götter u. Geister, Halle 1921, 98f.; [6]Heubeck, WJA 4, 1949/50, 218 A. 1 = Kl. Schr. 115 A. 1; [7]P. Thieme, Studien z. idg. Wortkunde u. Rel.gesch., Berlin 1952, 5–15 (in L[11] 102–12); [8]Onians, Origins 292–9; [9]Hintenlang, Homer-Aporien 55ff.; [10]Knobloch, in: Beiträge zur Idg. u. Keltol. (Festschr. Pokorny), Innsbruck 1967, 39–43; [11]Schmitt, Dichtersprache 46–8; 186–92; [12]ders., Idg. Dichtersprache, Darmstadt (WdF 165) 1968; [13]van Windekens, Orbis 18, 1969, 168–9; [14]A. Schnaufer, Frühgr. Totenglaube, Hildesheim - New York 1970 (Spudasmata 20), 152–5; [15]Levin, SMEA 13, 1971, 31–50; [16]Furnée, Vorgriech. 320; [17]S. Lilja, The Treatment of Odours in the Poetry of Antiquity, Helsinki 1972 (Commentationes Humanarum Litterarum 49), 19ff.; [18]Schmitt, in: Antiquitates Indogermanicae (Gedenkschr. Güntert), Innsbruck 1974, 155–63; [19]Clay, CJ 77, 1981, 112–7; [20]Griffith, Gl. 72, 1994, 20ff.

B *Getränk der Götter;* ältere Identifizierung m. 'Honig' überholt (s. L[2] 1810; L[8] 296; vgl. L[17] 107f.); „was *v.* war, wissen wir nicht" (Dürbeck, Farbenbez. 121); die häufige Ansicht, daß Ambrosia u. Nektar urspr. ident. (= 'Unsterblichk.'; L[1] 44f.; L[2] 1809; L[4,5]; L[17] 19f.; L[18] 158), stützt sich darauf, daß beide meistens zus. vorkommen (12×), u. auf die (freilich umstrittene) Etym. (E 1 u. 2), ist aber fragl.; der Befund des fgrE weist jedenf. auf Verschiedenheit der Stoffe, wobei Ambrosia das göttl. Pendant zur Menschenspeise (vgl. Bd. I Sp. 617,11ff.), Nektar das zum menschl. Trank vorstellt (bes. deutl. ε 92f. 197ff.; s.a. L[2] 1811, 6ff.; L[8] 296); Nektar ist ausnahmslos flüssig, u. bei etwa der Hälfte der Stellen (7×) assoziiert der Dichter eindeutig Wein: *A* 598, Δ 3, ε 93, ι 359, h. Ap. 10 (*δέπαϊ*), h. Cer. 49 (*ἡδυπότοιο*), h. Ven. 206, wahrsch. auch ε 199 (Parall. m. menschl. Nahrung) u. h. Ap. 124f. (*ἐπήρξατο* 'schenkte ein'; s.u. B 1); zum scheinbaren Widerspruch zu *E* 341: *οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ'* (sc. die Götter), *οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον* s. L[3] 81; L[9]; *πατέομαι* (Th. 642, h. Cer. 50) u. *ἔδω* (Th. 640) in Vbd. m. Ambrosia u. Nektar bedeutet allg. 'sich nähren von' (wie ε 197, Bd. II Sp. 400, 66ff.), *βρῶσις* (Th. 797) 'Nahrung' (Bd. II Sp. 104,64); Beschränkg. des Nektargenusses auf die Götter prinzipiell gewahrt, aber *T* 38. 347. 353 (B 2) ausnahmsweise durchbrochen; doch geht es zu weit, Nektar als 'Parfüm' (L[17] 20) aufzufassen, eher als 'aseptisches Mittel' (L[4] 159f.; L[5]), als einen 'Stoff gg. das Altern' (L[19] 115f.) 1 von Göttern genossen *A* 598 *αὐτὰρ ὁ* (Heph.) *τοῖς ἄλλοισι θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν ' οἰνοχόει* (*ᾧ-* vulg.) *γλυκὺ -ρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων* Δ 3 *οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο ' χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη ' -ρ ἐφνοχόει* ε 93 (Kal. bewirtet Hermes) *ἀμβροσίης πλήσασα, κέρασσε δὲ -ρ ἐρυθρόν* (s. L[9]) 199 *νύμφη* (Kal.) *δ' ἑτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδήν, ' ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν ' ... ' τῇ δὲ* (Kal.) *παρ' ἀμβροσίην δμῳαὶ καὶ -ρ ἔθηκαν* ι 359 (Polyphem zu Od.:) „*ἀλλὰ τόδ'* (sc. Wein) *ἀμβροσίης καὶ -ρός ἐστιν ἀπορρώξ*" Th. 640 *ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι* (Briareos, Kottos u. Gyges) *παρέσχεθεν* (Zeus) *ἄρματα πάντα ' -ρ τ' ἀμβροσίην τε, τά περ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι* (v. del. Solmsen) 642 *ὡς -ρ τ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινήν* (v. del. Solmsen) 796 (Strafe f. einen meineidigen Gott) *οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ -ρος ἔρχεται ἄσσον ' βρώσιος* h. Ap. 10 *τῷ* (Ap.) *δ' ἄρα -ρ ἔδωκε πατὴρ δέπαϊ χρυσείῳ* 124 *οὐδ' ἄρ' Ἀπόλλωνα χρυσάορα θήσατο μήτηρ, ' ἀλλὰ Θέμις -ρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν ' ἀθανάτῃσιν χερσὶν ἐπήρξατο* (*ἐπώρξατο* v.l.), zu *ἐπήρξατο* s. Bd. I Sp. 1389,47ff. u. Càssola 496 h. Cer. 49 *οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ -ρος ἡδυπότοιο ' πάσσατ'* (Dem.) *ἀκηχεμένη* h. Merc. 248 (Ap. durchsucht die Hermeshöhle) *τρεῖς ἀδύτους ἀνέῳγε λαβὼν κληῖδα φαεινὴν ' -ρος ἐμπλείους ἠδ' ἀμβροσίης ἐρατεινῆς* h. Ven. 206 *ἦ τοι μὲν ξανθὸν Γανυμήδεα μητίετα Ζεὺς ' ἥρπασεν ὃν διὰ κάλλος ἵν' ἀθανάτοισι μετείη ' καὶ τε Διὸς κατὰ δῶμα θεοῖς ἐπιοινοχοεύοι ... ' χρυσέου ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων* (Ganymed) *-ρ ἐρυθρόν* 2 Menschen verabreicht, s. Vorbem. *T* 38 *Πατρόκλῳ δ' αὖτ' ἀμβροσίην καὶ -ρ ἐρυθρὸν ' στάξε* (Thetis) *κατὰ ῥινῶν, ἵνα οἱ χρὼς ἔμπεδος εἴη,* als 'Blutsubstitution'? (L[14] 154) 347 (Zeus zu Ath.:) „*ἀλλ' ἴθι οἱ* (Ach.) *-ρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν ' στάξον ἐνὶ στήθεσσ', ἵνα μή μιν λιμὸς ἕκηαι*" ~ 353

D γ[*έκταρ* edd. pr. Mer. fr. 6,2 p. 135 Ber. = Suppl. Hell. 903A,21

G Epith.: *γλυκύ, ἐρυθρόν* (3×), *ἡδυπότοιο*

G. Markwald

νεκτάρεος [2², 1ᵉ] E s. *νέκταρ* **Σχ** sch. D *Γ* 385: *-ου· θείου,* Σ 25: *-ῳ· θείῳ. καθαρῷ* B *nektarn, nektargleich,* Stoffadj. (Risch 132), hyperbol. f. 'schön, kostbar, prächtig', so wie unser übertragen gebrauchtes 'göttlich, himmlisch' (vgl. Σχ); 2× Attr. zu Gewändern, 1× zur Rose, daher meist, aber zu eng, als 'duftend' aufgefaßt (LSJ s.v.; Leaf zu Σ 25; Frisk s.v. *νέκταρ*; Levin, SMEA 13, 1971, 40; S. Lilja, The Treatment of Odours in the Poetry of Antiquity, Helsinki 1972, 47); andere Deutg.n: Synon. zu *ἀμβρόσιος* (V. d. Mühll, Hypomnema 74 A. 36; L. Lee Clader, Helen [Mn. Suppl. 42], Leiden 1976, 59; ähnl. Bergold, Zweikampf 123f., m. Interpr. der beiden Il.stellen), 'schimmernd, weiß, glänzend' (S. Schmid, *-εος* u. *-ειος* bei den gr. Stoffadj., Diss. Zürich 1950, 35), 'nektarfarben' (Schmitt, Dichtersprache 187 u. 191) *Γ* 385 (Aphr. holt Hel. in Schlafgemach zu Paris) *χειρὶ δὲ -ου ἑανοῦ ἑτίναξε λαβοῦσα* Σ 25 *-ῳ* (*νηγατέῳ* ci.; V. d. Mühll, Hypomnema 269 A. 5) *δὲ χιτῶνι μέλαιν' ἀμφίζανε* (Ach.) *τέφρῃ* Cypr. fr. 4,5 p. 36 Dav. (*Ὧραι ἔβαψαν εἵματα*) *ἔν τε ἴῳ θαλέθοντι ῥόδου τ' ἐνὶ ἄνθεϊ καλῷ, ' ἡδεῖ -ῳ ἔν τ' ἀμβροσίαις καλύκεσσιν ' ἄνθεσι ναρκίσσου καὶ λειρίου,* vgl. Bd. II Sp. 37,36ff.

G. Markwald

νεκυάμβατος hapax; Verbaladj. von *ἀναβαίνω* (s. II Sp. 14,56); *von Toten bestiegen:* Minyas fr. 1,1 p. 144 Dav. *ἔνθ' ἤτοι νέα μὲν -ον, ἣν ὁ γεραιὸς ' πορθμεὺς ἦγε Χάρων*

J.G.-J. Abbenes

νεκύς [54¹, 24ᵒ, 1ᵉ] E Wz. **nek'-* (vgl. ai. *nā́śyati* 'verschwindet') ererbt, *u*-Stamm auch in av. *nasu-* 'Leiche, Leichnam' (vgl. L[9]); zur gr. Flexion s. F. — Abl.: *νεκρός, νεκάδες, νεκυάμβατος*

F *-υς* 4, *-υος* 7, *-υι* 3, *-υν* 19; *-υες* 1, *-ύων* 20, *-ύεσσι(ν)* 10, *-υσσιν* 3, *-υας* 9, *-υς* 3; s. Rix, Histor. Gr. 148, zu disyll. *-υι* s. Lejeune, Phonétique historique 238 A. 2; *-υσσιν* eher anal. zu *ἔπεσσι* als statt **νέκῦσι*, vgl. Monro, H. Gr. 102 u. Schulze, QE 132

M 1 zweis. [⏑̯̯] *τὸν δὲ -υν H* 84, *P* 127; *-υν P* 277, *Ψ* 110, *Ω* 581,; *-υς ω* 417 [⏑̯̯] *-υς* (Nom.) *Ψ* 160. 190; (Akk.), Alcmaeonis fr. 2,1 p. 139 Dav.; *-άς H* 420; *-υν P* 121, *Ψ* 34. 135; ⏑ *ἀμφὶ -υι* ⏑ *κατατεθνηῶτι Π* 526. 565; ⏑ ⏑ *Ω* 108 [⏑̯̯] *-υς* (Nom.) Σ 180, *X* 386; *-υν Δ* 492, *P* 394. 692. 724. 735 = 746ᵢᵐ; Σ 152, *T* 225, *Ψ* 168, *Ω* 35. 697 2 dreis. [⏑⏑̯̯] *-υος Ω* 423 [⏑⏑̯̯] *-υος Π* 321, *P* 240; *-υες Φ* 302; *-υας H* 418, *K* 298, *Λ* 534, *Y* 499, *χ* 407; ⏑ *-υας φορέ*⏑*ειν χ* 437; ⏑ ⏑ *ον χ* 448; *-ύων Π* 72. 661 [⏑⏑̯̯] *-υος N* 509, *Π* 577, Σ 20. 173; *-ύων κατατεθνηώτων H* 409, *K* 343 = 387; *κ* 530, *λ* 37. 147. 541. 564; *-ύων ἀμενηνὰ κάρηνα κ* 521 ≅ *λ* 29, *κ* 536 ≅ *λ* 49: *-ύων A* 52, *Θ* 491 = *K* 199; *Φ* 218, *λ* 605, *χ* 271; *-υας O* 251, *λ* 94 [⏑̯̯×] *-υσσιν λ* 569, *χ* 401 ≅ *ψ* 45 3 viers. [⏑⏑̯̯⏑] *-ύεσσι E* 397, *O* 118, *Φ* 220, *λ* 491 [⏑⏑̯̯⏑] *-ύεσσι μ* 383 [⏑⏑̯̯×] *-ύεσσι(ν) K* 349, *Φ* 325, *κ* 518 ≅ *λ* 26, *λ* 485

L [1]Bickel, Schriften d. Königsberger gelehrten Gesellschaft, Jahr 1, Heft 7, 1925, 6ff.; [2]Nilsson, Myc. Origin, 203ff.; [3]Büchner, H. 72, 1937, 117; [4]Leumann, Hom. Wört. 78; [5]Andronikos, Arch. Hom. W; [6]A. Schnaufer, Frühgriechischer Totenglaube, Hildesheim / New York, 1970; [7]Ch. Segal, Mutilation of the Corpse, Leiden 1971; [8]Renehan, CSCA 12, 1979, 269ff.; [9]Lamberterie, *-υς* II 658ff.

B *Toter, Leichnam*; zum frühgr. Totenglauben s. L;

νεκύων κατατεθνηώτων formelh., danach nachgebildet Sg. *-υι κατατεθνηῶτι* (*Π* 526. 565), *-υος περὶ τεθνηῶτος* (*Σ* 173); Pl. *-υας ... κατατεθνηῶτας* (*χ* 448); dann auch *μετὰ κταμένοισι -υσσιν χ* 401 = *ψ* 45 u. *-ύεσσι καταφθιμένοισιν λ* 491. — Wortf.: *νεκρός* u. *σῶμα*; *νέκυς* nb. *νεκρός* metr. bedingt: *νεκρός* überwiegend im 1. u. 6. Fuß (39×), wo *νέκυς* (außer 8× Dat. Pl. im 6. Fuß) nicht möglich, sonst überwiegt *νέκυς* fast überall (im 2. Fuß 7:1, im 3. 26:13, im 4. 37:8, nur im 5. 1:4); *σῶμα* außer *Ψ* 169 nur in Gleichnissen u. dir. R.; s. auch L[3]

I *Toter, Leichnam* **1** meist abwechselnd (u. ohne Unterschied) mit Namen des Toten: *Α* 52 *αἰεὶ δὲ πυραὶ -ύων καίοντο θαμειαί Δ* 492 *ὁ δὲ Λεῦκον ... ' βεβλήκει βουβῶνα, -υν ἑτέρωσ' ἐρύοντα Ε* 397 *τλῆ δ' Ἀΐδης ... ὠκὺν οἴστόν, ' εὖτέ μιν αὐτὸς ἀνὴρ ..., ' ἐν Πύλῳ ἐν -ύεσσι βαλὼν ὀδύνῃσιν ἔδωκεν* viell. aber urspr. = 'in der Unterwelt', s. Leaf ad l. *Η* 84 *τὸν δὲ -υν ἐπὶ νῆας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω* 409 *ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακαιέμεν οὔ τι μεγαίρω· ' οὐ γάρ τις φειδὼ -ύων κατατεθνηώτων ' γίγνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα* 418 *τοὶ δ' ὠπλίζοντο μάλ' ὦκα, ' ἀμφότερον, -υάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην* 420 *Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν ' ὠτρύνον -υάς* (Akk.) *τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην Θ* 491 *Τρώων αὖτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ, ' νόσφι νεῶν ἀγαγὼν, ποταμῷ ἐπὶ δινήεντι, ' ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ -ύων διεφαίνετο χῶρος = Κ* 199 *Κ* 298 *βάν ῥ' ἴμεν ... ' ἂμ φόνον, ἂν -υας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα* 343 *οὐτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνήρ, ' οὐκ οἶδ' ἢ ... ' ἤ τινα συλήσων -ύων κατατεθνηώτων* = 387 349 *ὣς ἄρα φωνήσαντε παρὲξ ὁδοῦ ἐν -ύεσσι ' κλινθήτην Λ* 534 *τοὶ ... ' ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς, ' στείβοντες -υάς τε καὶ ἀσπίδας*, Delebecque, Cheval p. 97, bemerkt hierzu, daß Pferde nie auf Körper treten *Ν* 509 *Ἰδομενεὺς δ' ἐκ μὲν -υος δολιχόσκιον ἔγχος ' ἐσπάσατ' Ο* 118 *εἴ πέρ μοι καὶ μοῖρα Διὸς πληγέντι κεραυνῷ ' κεῖσθαι ὁμοῦ -ύεσσι μεθ' αἵματι καὶ κονίῃσιν Π* 72 *τάχα κεν φεύγοντες ἐναίλους ' πλήσειαν -ύων, εἴ μοι κρείων Ἀγαμέμνων ' ἤπια εἰδείη* 321 *Μάρις δ' αὐτοσχεδὰ δουρὶ ' Ἀντιλόχῳ ἐπόρουσε κασιγνήτοιο χολωθείς, ' στὰς πρόσθεν -υος* 526 *ἀλλὰ σύ πέρ μοι, ἄναξ, τόδε καρτερὸν ἕλκος ἄκεσσαι, ' ... ὄφρ' ... ' ... ' αὐτός τ' ἀμφὶ -υι κατατεθνηῶτι μάχωμαι* 565 *οἱ δ' ... ' ... ' σύμβαλον ἀμφὶ -υι κατατεθνηῶτι μάχεσθαι ' δεινὸν ἀΰσαντες* 577 *τόν ῥα τόθ' ἁπτόμενον -υος βάλε φαίδιμος Ἕκτωρ ' χερμαδίῳ κεφαλήν* 661 *ἔνθ' οὐδ' ἴφθιμοι Λύκιοι μένον, ἀλλ' ἐφόβηθεν ' πάντες, ἐπεὶ βασιλῆα ἴδον βεβλημένον ἦτορ ' κείμενον ἐν -ύων ἀγύρει Ρ* 121 *Αἴαν, δεῦρο, πέπον, περὶ Πατρόκλοιο θανόντος ' σπεύσομεν, αἴ κε -υν περ Ἀχιλλῆϊ προφέρωμεν ' γυμνόν* 127 *Ἕκτωρ μὲν Πάτροκλον ... ' ἕλχ', ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ὀξέῖ χαλκῷ, ' τὸν δὲ -υν Τρῳῇσιν ἐρυσσάμενος κυσὶ δοίη* 277 *οὐδέ τιν' αὐτῶν ' Τρῶες ὑπέρθυμοι ἕλον ἔγχεσιν ἱέμενοί περ, ' ἀλλὰ -υν ἐρύοντο* 394 *ὣς οἵ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα -υν ὀλίγῃ ἐνὶ χώρῃ ' εἵλκεον ἀμφότεροι* 692 *ἀλλὰ σύ γ' αἶψ' Ἀχιλῆϊ, θέων ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, ' εἰπεῖν, αἴ κε τάχιστα -υν ἐπὶ νῆα σαώσῃ ' γυμνόν* 724 *ἐπὶ δ' ἴαχε λαὸς ὄπισθε ' Τρωϊκός, ὡς εἶδοντο -υν αἴροντας Ἀχαιούς* 735 *ὣς οἵ γ' ἐμμεμαῶτε -υν φέρον ἐκ πολέμοιο ' νῆας ἐπὶ γλαφυράς* = *Ρ* 746[in med.] *Σ* 20 *κεῖται Πάτροκλος, -υος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται ' γυμνοῦ* 173 *οἱ δ' ἀλλήλους ὀλέκουσιν, ' οἳ μὲν ἀμυνόμενοι -υος περὶ τεθνηῶτος, ' οἳ δὲ ἐρύσσασθαι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν ' Τρῶες ἐπιθύουσι* 180 *σοὶ λώβη, αἴ κέν τι -υς ἠσχυμμένος ἔλθῃ Τ* 225 *γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι -υν πενθῆσαι Ἀχαιούς Υ* 499 *ὣς ὑπ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμου μώνυχες ἵπποι ' στεῖβον ὁμοῦ -υάς τε καὶ ἀσπίδας Φ* 218 *πλήθει γὰρ δή μοι -ύων ἐρατεινὰ ῥέεθρα* 220 *οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα δῖαν ' στεινόμενος -ύεσσι* 302 *πολλὰ δὲ τεύχεα καλὰ δαϊκταμένων αἰζηῶν ' πλῶον καὶ -υες* 325 *ἦ, καὶ ἐπῶρτ' Ἀχιλῆϊ κυκώμενος, ὑψόσε θύων, ' μορμύρων ἀφρῷ τε καὶ αἵματι καὶ -ύεσσιν Ψ* 34 *πάντῃ δ' ἀμφὶ -υν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἷμα* 110 *μυρομένοισι δὲ τοῖσι φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς ' ἀμφὶ -υν ἐλεεινόν* 135 *θριξὶ δὲ πάντα -υν καταείνυον, ἃς ἐπέβαλλον ' κειρόμενοι* 160 *τάδε δ' ἀμφιπονησόμεθ', οἷσι μάλιστα ' κήδεός ἐστι -υς* 168 *ἐκ δ' ἄρα πάντων ' δημὸν ἑλὼν ἐκάλυψε -υν μεγάθυμος Ἀχιλλεὺς ' ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς* 190 *τῷ δ' ἐπὶ κυάνεον νέφος ἤγαγε Φοῖβος Ἀπόλλων ' ... κάλυψε δὲ χῶρον ἅπαντα, ' ὅσσον ἐπεῖχε νέκυς Ω* 581 *κὰδ δ' ἔλιπον δύο φάρε' ἐΰννητόν τε χιτῶνα, ' ὄφρα -υν πυκάσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι* 697 *οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε ' ἵππους, ἡμίονοι δὲ -υν φέρον χ* 271 *τοὶ δ' ἄρ' ἐπήϊξαν, -ύων δ' ἐξ ἔγχε' ἔλοντο* 401 *εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοισι -υσσιν* ≅ *ψ* 45 407 *ἦ δ' ὡς οὖν -υάς τε καὶ ἄσπετον εἴσιδεν αἷμα, ' ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον* 437 *ἄρχετε νῦν -υας φορέειν καὶ ἄνωχθε γυναῖκας* 448 *πρῶτα μὲν οὖν -υας φόρεον κατατεθνηώτας ω* 417 *ἐκ δὲ -υς* (Akk.) *οἴκων φόρεον καὶ θάπτον ἕκαστοι* Alcmaeonis fr. 2,1 p. 139 Dav. *-υς δὲ χαμαιστρώτου ἐπὶ τείνας ' εὐρείης στιβάδος* **2** mit Namen od. anderer Erwähnung des Toten **2 a** in App. od. als Präd.nomen; appositioneller Gebrauch nicht urspr., Name u. App. immer in verschiedenen Versen: *Σ* 152 *οὐδέ κε Πάτροκλόν περ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ ' ἐκ βελέων ἐρύσαντο -υν, θεράποντ' Ἀχιλῆος Χ* 386 *κεῖται πὰρ νήεσσι -υς ἄκλαυτος ἄθαπτος ' Πάτροκλος Ω* 35 *τὸν νῦν οὐκ ἔτλητε -υν περ ἐόντα σαῶσαι, ' ἦ τ' ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ τέκεϊ ᾧ* adjektivischer Gebrauch (L[4]) nicht belegt, vgl. E.J. Bakker, Linguistics and Formulas in Homer, Amsterdam / Philadelphia 1988, 128 423 *ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἷος ἑῆος ' καὶ -υός περ ἐόντος, ἐπεί σφι φίλος περὶ κῆρι* **2 b** mit PN[E]: *Ρ* 240 *οὔ τι τόσον -υος περιδείδια Πατρόκλοιο, ' ... ' ὅσσον κτλ.*, s. Leaf z.St. *Ω* 108 *ἐννῆμαρ δὴ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν ' Ἕκτορος ἀμφὶ -υι καὶ Ἀχιλλῆϊ πτολιπόρθῳ*

II *die Toten, Bewohner der Unterwelt*; *νέκυς* u. *νεκρός* hier immer im Pl., nie vom individuellen 'Schatten', der *ψυχή* heißt; *νέκυες* also Sammelbegriff 'die Toten' (häufig *ψυχαί* [...] *νεκύων κατατεθνηώτων*): *Ο* 251 *καὶ δὴ ἔγωγ' ἐφάμην -υας καὶ δῶμ' Ἀΐδαο ' ἤματι τῷδ' ὄψεσθαι, ἐπεὶ φίλον ἄϊον ἦτορ κ* 518 *βόθρον ὀρύξαι ... ' ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν -ύεσσι* ≅ *λ* 26 521 *πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι ˌ-ύων ἀμενηνὰ κάρηνα„ ' ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην στεῖραν βοῦν ... ' ῥέξειν* ≅ *λ* 29 536 *αὐτὸς ... ' ἦσθαι, μηδὲ ἐᾶν ˌ ˌ ' αἵματος ἄσσον ἴμεν* ≅ *λ* 49 530 *ἔνθα δὲ πολλαὶ ' ψυχαὶ ἐλεύσονται ˌ-ύων κατατεθνηώτων„ λ* 37 *αἳ δ' ἀγέροντο ' ψυχαὶ ὑπὲξ Ἐρέβευς ˌ ˌ* 147 *ὅν τινα μέν κεν ἐᾷς ˌ ˌ ' αἵματος ἄσσον ἴμεν, ὅ δέ τοι νημερτὲς ἐνίψει* 541 *αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ ˌ ˌ ' ἕστασαν ἀχνύμεναι* 564 *βῆ δὲ μετ' ἄλλας ' ψυχὰς εἰς Ἔρεβος ˌ ˌ* 94 *τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο ' ἦλυθες, ὄφρα ἴδῃς -υας καὶ ἀτερπέα χῶρον;* 485 *πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν ἶσα θεοῖσιν ' Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις -ύεσσιν ' ἔνθαδ' ἐών* 491 *βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ, ' ... ' ἢ πᾶσι -ύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν* 569 *ἔνθ' ἤτοι Μίνωα ἴδον ... ' ... θεμιστεύοντα -υσσιν* 605 *ἀμφὶ δέ μιν κλαγγὴ -ύων οἰωνῶν ὥς, ' πάντοσ' ἀτυζομένων μ* 383 *εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιεικέ' ἀμοιβήν, ' δύσομαι εἰς Ἀΐδαο καὶ ἐν -ύεσσι φαείνω*

D *-υν* inc. auct. fr. POxy. 2510,6. 11. 15; *-υ[ι]* inc. auct. fr. POxy. 2510,8 *-υεσσι Κ* 349a *-υν Ἕκτορος* v.l. *Ω* 72

J.G.-J. Abbenes

Νεμέα s. *Νεμείη*

νεμέθοντο [1[1]] **Σχ** sch. D *Λ* 635: *-οντο· νεμομέναις, τουτέστι ζώσαις, ἐῴκεισαν αἱ πέλειαι*

B *were feeding*, metr. extension of *νέμοντο* (Chantraine, Gr. h. I 327) *Λ* 635 (*δέπας*) *οὔατα δ' αὐτοῦ ' τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον ' χρύσειαι -έθοντο, δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν*, see also Laroche, Racine *νεμ-* 12 (verbal aspect)

W. Beck

Νεμειαῖος, Νεμεῖος [1[H],1[E]] *nemeisch, aus Nemeiē / Nemea*, vom nemeischen Löwen Th. 327 *-αῖόν τε λέοντα* ‖ Cert. p. 41,33 *Διὸς πεφύλαξο -ου ... ἄλσος*, von 'Hes.' fälschl. auf das peloponnesische Nemea bezogen, das Orakel meinte aber Oinoe in Lokris, das diesen Namen geführt haben soll

B. Mader

Νεμείη, Νεμέα [2H, 1c] **E** wohl zu *νέμος*, s. Frisk II 301; Laroche, Racine *νεμ-*, 259 f. – Abl.: *Νεμεαῖος, Νεμεῖος*
B Tal zwischen Phlious u. Kleonai mit einem Heiligtum (*ἄλσος*; später Tempel) des Zeus Nemeios; Her. tötete dort den Nemeischen Löwen Th. 329. 331 (Hera ließ ihn dort hausen) *γουνοῖσιν ... ⟨-είης⟩ (-είοις* nonn. codd.), *πῆμ' ἀνθρώποις· ' ἐνθ' ἄρ' ὅ γ' ... ἐλεφαίρετο ... ' κοιρανέων Τρητοῖο ⟨ ⟩ ἠδ' 'Απέσαντος* Epim. fr. 2,3 Diels *ἐν -ἑᾳ δ' ἄγχουσ'* (Diels; codd. *ἐν Νεμεαίᾳ ἄγουσ'* o.ä.) *αὐτὸν ... ' <... ἵς ἐδάμασσε βίης Ἡρακλείης>*, vgl. App. z.St.
D Pisand. fr. 1 p. 250 Ki. B. Mader

Νεμεῖος s. *Νεμειαῖος*

νεμεσάω, -ητός s. *νεμεσσ-*

νεμεσίζομαι [6i, 3o] **F** *-ομαι* 2, *-ομ'* 1, *-ῃ* 2, *-εται* 2; *-ετο* 1; *-έσθω* 1
M 1 [⏑⏑⏓⏑] *οὐ -ῃ E*757 ≅ 872 [⏑⏑⏓⏑] *οὐ -ομ' B* 296 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ομαι/εται β*239, *Θ*407/ ≅ 421; *-ετο α* 263 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-εται β*138 3 [⏑⏑⏓–⏓] *-έσθω δ'ἐνὶ θυμῷ P* 254
Σχ sch. D *P*254: *μεμφέσθω* (so öfter). *ἄξιον ἡγείσθω μέμψεως. αἰδείσθω* (cf. s.v. *νεμεσσάω*)
B (zu *νέμεσις*:) (1) jem.m etw. *(zurechnen >) übelnehmen* (mit Dat. der Pers., Akk. der Sache, A.c.I.), (2) *sich empören* (*schämen*) über das (die Folgen des) eigene(n) Verhalten(s), (3) sing. (*α* 263) mit Akk. d. Pers. *sich (vor den Göttern) scheuen*; nur Präs.st., dir.R., (*α* 263) Erz.; von der eigenen Reaktion, od. paränet. zum Handeln auffordernd; Subj. Pers., (*β* 138) *θυμός*, vgl. (*P*254) *ἐνὶ θυμῷ*; nb. *χολοῦμαι* (*Θ*407+), *μεγαίρω* (*β*239); weiteres s. vv. *νεμεσ(σ)άω, νέμεσις, νεμεσσητός, φθονέω* 1 jem.m sein Verhalten *verargen, übelnehmen, vorwerfen*; mit Dat. d. Pers.: *Θ*407 (Zeus:) „*Ἥρῃ δ' οὔ τι τόσον -ομαι οὐδὲ χολοῦμαι* (bin schon an ihre Obstruktion gewöhnt") ≅ 421 paränet., impliziert Aufford. 'tu(t) was dagegen': *β*239 (Mentor in Versammlg.: „*μνηστῆρας οὔ τι μεγαίρω) νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ -ομαι, οἷον ἅπαντες ' ἧσθ' ἄνεῳ (οὔ τι καθαπτόμενοι ἐπέεσσι κατερύκετε*") mit Akk. d. Sache bzw. Ptz.: *E*757 (Hera:) „⟨*Ζεῦ πάτερ, οὐ -ῃ, Ἄρῃ τάδε καρτερὰ ἔργα (ἀπώλεσε Ἀχαιούς*") ≅ 872 (Ares: „⟨ ⟩ *ὁρῶν τάδε ...*") mit A.c.I. *mißbilligen, übelnehmen, tadeln, daß jem.: B*296 (Od.:) „*τῷ οὐ -ομ' Ἀχαιοὺς ' ἀσχαλάαν παρὰ νηυσί (αἰσχρόν*") 2 sich über das eigene Verhalten (dessen Folgen) *empören, entrüsten (schämen)*, vgl. *νεμεσ(σ)άω* (B 2), mit A.c.I., bzw. abs.; + *ἐνὶ θυμῷ*, bzw. Subj. *θυμός P*254 (Men. paränet.:) „*ἀλλά τις αὐτὸς ἴτω, -έσθω δ' ἐνὶ θυμῷ ' Πάτροκλον Τρῳῇσι κυσὶν μέλπηθρα γενέσθαι*" *β* 138 (Tel. zu den Freiern:) „*ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς -εται αὐτῶν, ' ἕξιτε*" (*ὑμ. αὐτῶν* zus., vgl. *α* 7) 3 sing. mit Akk. d. Pers.: *die Götter* (sc. ihre Strafe) *scheuen, fürchten* (Einfl. von *αἰδ[έ]ομαι*? vgl. *ὀπίζομαι*) *α* 263 (Erz.:) „*οὔ οἱ ' δῶκεν* (sc. Ilos dem Od. das Pfeilgift), *ἐπεί ῥα θεοὺς -ίζετο*" (Opp.: mein Vater *φιλέεσκε*) *empfand Unbehagen* (etw. Fragwürdiges zu tun [s.o. 2]) *im Hinblick auf die Götter > scheute sich vor den Göttern*; vgl. noch (*Z*167. 417) *σεβάσσατο γάρ* H.W. Nordheider

νέμεσις, Νέμεσις [5i, 4o, 3H, 2c] **E** *-τι*-Bildg. (vgl. *γένεσις, Λάχεσις*) wohl zu *νέμω* (s. Risch § 16a), also eigtl. *Zuteilen, Zurechnung*; *Z*335 *-σσι* metri gratia (vgl. *νεμεσσάω*). – Abl. *νεμεσίζομαι*, s.a. *νεμεσ(σ)άω*
F *-σις* 7, *-σει* 1c, *-σσι* 1, *-σιν* 5
M 1 [⏑⏑⏓] *οὐ -σις Γ*156; *καὶ -σει* Cypr. fr. 7,6 p. 38 Dav. [⏑⏑⏓] *Αἰδὼς καὶ -σις*/Akk. Op. 200, *N*122; *τις / οὐ -σις* (+ Inf.) *Ξ*80, *υ*330 / *α*350; (*καὶ*) *-σιν Z*351, Th. 223 [⏑⏑⏓] *-σις β*136, Cypr. fr. 7,2 p. 37 Dav.; *-σιν χ* 40, Hes. fr. 204,82 2 [⏑⏓×] *οὐδὲ -σσι Z*335
Σχ sch. D *Γ*156: *οὐ μέμψις, Z*335: *μεμφόμενός τι ἢ ἐγκαλῶν*
L G. Murray, Rise of Gr. Epic 83 f.; Holt, Noms d'action 75 f.; Laroche, Racine *νεμ-* 89 ff.; Dickie, CPh 73, 1978, 93 f.; Scott, AClass 23, 1980, 13 ff. (*αἰδώς* u. *v.*); L. Collins, Studies in Characterization in the Il. (Beitr. z. klass. Philol. 189), Frankfurt a.M. 1988, 21 ff. (Ethics of the Il.); E.J. Vodoklys, Blame-Expression in the Epic Tradition, Harvard Diss., New York 1992; D. L. Cairns, Aidos, Oxford 1993, 51 ff. u.ö.; G. Ricciardelli Apicella, SMEA 33, 1994, 131 ff. (*αἰδώς* e *v.* in Omero e in Esiodo); Yamagata, Hom. Morality 149 ff., 234 ff. u.ö. (Rez. von Cairns, CR 44, 1995, 154 f.); s.a. Komm.: Iliad zu *N*122, Odyssey zu *β*64, sowie Lit. s.v. *αἰδώς* L u. bei Frisk s.v.; zur Göttin N. (II): Kullmann, Quellen 79, 254 ff. (Cypr.); Dietrich, Death 157 ff.; Schwartz, Ps.-Hes. 409 f.
B (I) *Mißbilligung* (*Unwille, Empörung, Tadel, Strafe*) anderer gg.über dem, was jem. Falsches tut, dient dem einzelnen als Beurteilungsmaßstab, Verhaltenskorrektiv, indem sie ihn zu richtigem Tun ermuntert, von falschem Tun zurückhält (*χ* 40 nb. *οὔτε θεοὺς δείσαντες*); (II) Personif. (seit Hes.): die Göttin *N.* – Gebr.: *v.* meist in unpers. Ausdr. (*οὐ*) *-σις* (*ἦν / ἔσσεται*), 4× + (*ἐξ*) *ἀνθρώπων, Τρώων*; auch als Akk. Obj. od. im Dat. der Ursache (wo Überg. > *Scham* vor der vorgestellten öffentl. Mißbillig., s. I 3); oft + Dat. der Pers. (auf die die Mißbilligg. zielt), Inf. (A.c.I) der beurteilten Handlg.; bei Hom. immer dir. R. – Wortf.: unpers. *νεμεσσητόν*, verbal. Ausdr. mit *νεμεσ(σ)άω, -σίζομαι, φθονέω*; *αἰδώς* (s.d.; 'Scheu', 'inneres' Pendant zu *v.*), *αἶσχεα, χόλος* (s.a. *κότος*), die zus. mit *v.* in Begriffspaaren (s.u. Vorbem.); *μῶμος, ὄνειδος, φάτις ἀνθρώπων, φήμη* (die auch Göttin Op. 761 ff.); s.a. s.vv. *ἐλεγχείη, κερτομίη, λώβη*; *ἔοικα* (B I 3), ferner *δίκη, θέμις*
I *v.* 1 als Subj. in unpers. Ausdr., + Inf. (*χ* 40 A.c.I.), 4× *τις*+, 2× mit Dat. d. Pers., 2× (*ἐξ*) *ἀνθρώπων*, 4 von 5 Stt. verneint, vgl. (*οὐ*) *νεμεσσητόν, λώβη* B 2; *man kann es* (jem.m) *nicht (zurechnen >) übelnehmen*: *Γ*156 (trojanische Greise über Hel.:) „*οὐ -σις Τρῶας καὶ ... Ἀχαιοὺς ' τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ ... ἄλγεα πάσχειν*", Anspielg. auf *N.* als Mutter Hel.s? (s. in II) *Ξ*80 (Ag.:) „*οὐ γάρ τις -σις φυγέειν κακόν (βέλτερον*"), allg. Sit. (wie Redensart) *α*350 (Tel.: „*τί φθονέεις ἀοιδόν) τούτῳ δ' οὐ -σις Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν*" *υ*330 („solange ihr auf Od.' Heimkehr hofftet) *τόφρ' οὔ τις -σις μενέμεν τ' ἦν (κέρδιον*") *Empörung* (*Strafe*): *χ* 40 („*οὔτε θεοὺς δείσαντες*, Freier) *οὔτε τιν' ἀνθρώπων -σιν κατόπισθεν ἔσεσθαι (ἔπεσθαι, ἕθεσθε* vv.ll.)", in Antith. pos. nur: *β*136 (Tel.: „wenn ich Pen. aus dem Haus schicke, *κακὰ ἐκ πατρὸς καὶ δαίμονος, στυγερὰς ἐρινύς*) *-σις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων ' ἔσσεται*" (folgt *νεμεσίζεται*) I 2 als Akk. Obj., nb. *αἰδῶ* (innere 'Scheu' als Pendant), *αἶσχεα* (+ *ἀνθρώπων*) *Z*351 (Hel.: „*ἀνδρὸς ἀμείνονος) ὃς ἤδη -σίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων. ' τούτῳ δ'* (Paris) *οὔτ' ... φρένες ἔμπεδοι*" (vgl. *Γ*242 Hel. „*αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα*") *N*122 (Pos. ermuntert die Gr.: [95] „*αἰδὼς Ἀργεῖοι) ἀλλ' ἐν φρεσὶ θέσθε ἕκαστος ' αἰδῶ καὶ -σιν*" Hes. fr. 204,82 (Eid der Freier Hel.s,) *ἔλοιτο βίῃ, -σίν τ' ἀπ[ο]θεῖτο καὶ αἰδῶ* I 3 im Dat. d. Ursache, nb. *χόλῳ, αἰδοῖ* (+ *Τρώων*) *Z*335 (Paris nach Niederlage gg. Men.:) „*οὔ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ οὐδὲ -σσι* (*-σ(σ)ει* v.l.) ' *ἤμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι*" (326 *χόλον τόνδ'*, dazu Leaf), *χ.* u. *v.* der Tr. gg. Paris (od. des Paris gg. die Tr.? s. Hijmans, GB 3, 1975, 179 f.; Collins, AJPh 108, 1987, 220 ff.) Cypr. fr. 7,6 p. 38 Dav. (*φεῦγε γάρ* [Nemesis vor Zeus] *οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι) ἐτείρετο γάρ φρένας αἰδοῖ ' καὶ -σει*, vorgestellte *Mißbilligung* der anderen > *Scham* (*Gewissen*)
II Personif.: die Göttin *N.* (seit Hes.); als Tochter der *Νύξ, πῆμα βροτοῖσι*: Th. 223 *τίκτε δὲ καὶ -σιν πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι ' Νὺξ ὀλοή* (danach *Ἀπάτην, Φιλότητα, Γῆρας, Ἔριν*) *Αἰδὼς καὶ N.* als wohltätige Mächte, 'that inhibit wickedness' (West z.St.): Op. 200 (gingen zum Olymp) *προλιπόντ' ἀνθρώπους ' Αἰδὼς καὶ -σις (κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή*) Mutter der Hel. (der verhängnisvollen Kriegsursache, s. L): Cypr. fr. 7,2 p. 37 Dav. *τήν ποτε* (Hel.) *καλλίκομος -σις φιλότητι μιγεῖσα ' Ζηνὶ ... τέκεν κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης* (V. 6 *-σει*, vgl. *Γ*156 [in I1], s.a. fr. 10 p. 50 Ber.)
D Hes. fr. 70,27 *ἀθανάτων τ]ε θεῶν νέμ[εσιν θνη]τῶν*

τ' ἀνθρώπων 197,8 νέ]μεσίς τ' ἀ]νθρώπων Pisand. fr. 8 p. 169 Ber. (= Pisand. Laud. fr. 20 Heitsch) οὐ -σις καὶ ψεῦδος
H.W. Nordheider

νεμεσ(σ)άω [21ⁱ, 20ᵉ, 3ᴴ] **F** Akt. Präs. -σῶ 2, -σσᾷ 1ᴴ, -σᾶτον 1, -σῶσι 2ᴴ; Impf. ἐ-σσα 2, -σσα 1; Imp. -σα 2, -σσα 1; Aor. -σησε 2, -σησαν 2; -σήσῃ 4, -σήσετ(ε) 1; Med. Präs. -σσῶμαι 6, -σσᾶται 2; Fut. -σήσεαι 2, -σήσεται 2; Aor. Konj. -σήσεται 2; Opt. -σσήσαιτο 1; Pass. Aor. -σσήθη 1, -σσηθεν 1; Konj. -σσηθεῶμεν 1; Imp. -σσήθητε 2; Ptz. -σσηθείς 2, -σσηθεῖσα 1

M **1** -σ- **1 a** [⏑⏑⏓] μὴ -σα *K*145 = *Π*22 [⏑⏑⏓] (καὶ δ' ἄλλῃ) -σῶ *Δ*413, *ζ*286 (≅ *Ψ*494) **1 b** [⏑⏑⏓⏑] καὶ δ' ἄλλῳ -σᾶτον *Ψ*494 (≅ *ζ*286); -σῶσι Op. 303 = 741ⁱⁿ.; μοι -σήσετ' *O*115 [⏑⏑⏓⏑] -σησε *Θ*198 [⏑⏑⏓⏑] -σησε *Δ*507 [⏑⏑⏓×] ὑπερφιάλως -σησαν/σήσῃ *ρ*481 = *φ*285/*N*293; -σήσῃ *β*101 = *τ*146 = *ω*136 **1 c** [⏑⏑⏓⏑⏑] μοι -σήσεαι *K*115, *α*158; (οἱ) -σήσεται *K*129, *P*93 ≅ 100 ≅ *τ*121ⁱⁿ. **2** -σσ- **2 a** [⏑⏓–] -σσα *φ*147 [⏑⏓×] -σσᾷ Op. 756; μηδὲ -σσα *ψ*213 **2 b** [⏑⏓–⏓] -σσῶμαι *N*119, *δ*195 = *τ*264ᵉˣ, *o*69, *σ*227, *φ*169; -σσᾶται/σσήθη/σσηθεν (τ') δ' ἐνὶ θυμῷ *δ*158 ≅ *α*119ᵉˣ ≅ *B*223ᵉˣ; -σσᾶται *ξ*284; -σσηθείς *O*211 ≅ 227ᵉˣ. [⏑⏑⏓×] ἐ-σσα *N*16 = 353 **2 c** [⏑⏓–⏓⏑] -σσήσαιτο *α*228; -σσηθεῶμεν *Ω*53; -σσήθητε (δὲ θυμῷ) *Π*544, *β*64; -σσηθεῖσα *O*103

Σχ sch. min. POxy. 3160 zu *β*64: μέμψεως ἄξιον ἡγήσεται (cf. s.v. νεμεσίζομαι Σχ), sch. D *B*223 u.ö.: ἐμέμφοντο, *Δ* 507: ἐφθόνησεν. ἐβάσκηνε, *Θ*198: ὠργίσθη, *O*211: αἰδεσθείς. ὅ ἐστι μεμπτὸν ἡγησάμενος

B (zu νέμεσις nb. νεμεσίζομαι, -σσ- metri gratia:) *zurechnen, mißbilligen:* mit (z.T. ergänzbarem) Dat. der Pers.: jem.m *übelnehmen, verargen, verdenken (vorwerfen, zürnen),* od. mit Inf. (A.c.I) *tadeln, für unschicklich halten,* daß etwas geschieht > (*δ*158 in 2) *sich scheuen,* selber etw. zu tun, od. abs. *sich ärgern, empören, entrüsten,* 2× (in 1 b β) mit Akk. der Sache etw. *mißbilligen;* meist in dir. R. (außer 1 b β.c); breiter Anwendungsbereich: geht von 'Entschuldigung' wegen Störung (1 a α *nimm es mir nicht übel*) über *Mißbilligung* von Fehlverhalten durch die Öffentlichkeit (1 a β u. γ als Verhaltenskorrektiv, vgl. οὐ νέμεσις, νεμεσσητόν) bis hin zu *Empörung* (auch Götterzorn) wegen Frevel, Übermut. — Gebr.: Akt. u. Med. weitgehend ohne Bedeutungsuntersch. gebraucht, Aor. Pass. (s. 2. 3) am ehesten: *sich empören* (einzelne Bedeutungsnuancen s.u.); Adv.: κρατερῶς (*N*16⁺), μάλιστα (*ξ* 284), ὑπερφιάλως (*N*293, *ρ*481⁺); (ἐνὶ) θυμῷ (*Π*544; *B*223, *α*119, *δ*158), περὶ κῆρι (*N*119). — Wortf.: νεμεσίζομαι, νέμεσις, νεμεσσητόν; αἰδέομαι, μεγαίρω, μισέω, φθονέω; sowie Wörter für 'schmähen, tadeln': ἐνίπτω, κερτομέω, λωβάομαι, μέμφομαι, μωμεύω, νεικέω, ὀνειδίζω, ὄνομαι; 'zürnen': κοτέω (s.dd. weitere), χολόω; nb. *v.* kommen vor: αἰδέσθητε (*β*64), κοτέοντο (*B*223), νεικέοι (*τ*121), ὀνείδεα (*ζ*286), (μὴ) χώεο (*ψ*213). — Abl.: Verbaladj. νεμεσ(σ)ητός **1** geht auf das Verhalten eines anderen (+ Dat. d. Pers. od. dieser ergänzbar) *mißbilligen, daß jem. ..., jem.m verargen* **1 a** als vorgestellte Reaktion eines anderen, immer dir. R. **1 a α** in Anrede als höfliche „Interj." (befürchteten Unmut des anderen abfangend durch Vorwegnahme); neg. Imp./Konj. (4× mit Dat. d. Pers.) *nimm es (mir) nicht übel, sei (mir) nicht böse,* daß ich ... u.ä. (vgl. μή τι χολωθῇς *I*33): *K*145 (Nestor weckt Od.:) „μὴ -σα. τοῖον γὰρ ἄχος" = *Π*22 *ψ*213 (Pen. zu Od.:) „μὴ νῦν μοι τόδε χώεο μηδὲ -σσα, ' οὕνεκά σ' οὐ τὸ πρῶτον ... ὧδ' ἀγάπησα" *O*115 (Ares zu Göttern:) „μὴ νῦν μοι -σήσετ' ... ' τίσασθαι φόνον υἱος" konz.: *K* 115 (Nestor zu Ag.:) „Μενέλαον ' νεικέσω, εἴ πέρ μοι -σήσεαι (-σήσεται v.l.), οὐδ' ἐπικεύσω ' ὡς εὔδει" Frage: *α*158 (Tel. zu Ach.:) „ἦ καί μοι -σήσεαι ὅττι κεν εἴπω" (≅ *E*421⁺ κεχολώσεαι) **1 a β** Perspektivenwechsel als Verhaltenskorrektiv (man beurteilt das eigene Verhalten 'von außen', nachdem man es auf einen anderen projiziert hat) *auch ich (ihr) würde(t) es einem anderen übelnehmen, wenn er sich so verhielte,* mit Dat. d. Pers. *Ψ*494 (Ach. zu Zankenden:) „καὶ δ' ἄλλῳ -σᾶτον, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι (οὐδὲ ἔοικε") ≅ *ζ*286 (Naus.: „ἄλλῃ -σῶ", sc. die mit Fremdem ginge, ὀνείδεα) *o*69 (Men. zu Tel.: „werde dich nicht zurückhalten) ἱέμενον νόστοιο· -σσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ ' ἀνδρὶ ξεινοδόκῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν (ἐχθαίρῃσιν, αἴσιμα, χρή") **1 a γ** Tadel der öffentl. Meinung (τις, *α*228 τις πινυτός; mit Dat. d. Pers. außer 2×; vgl. z.B. *X*106 μή ποτέ τις εἴπῃσι, zur Verbreitg. des κλέος *H*87ff.); als Verhaltenskorrektiv, Beurteilgs.maßstab; wird befürchtet μή τίς (μοι) *daß niemand tadelt, mir vorwirft* *N*293 („μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα) μή πού τις ὑπερφιάλως -σήσῃ" *β*101 (Pen.s Webelist:) „μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων -σήσῃ (wenn Laertes ἄτερ σπείρου") = *τ*146 = *ω*136 (Med.:) *τ*121 (Od. zu Pen.: „darf nicht klagen) μή τίς μοι δμῳῶν ⏑-σήσεται, ἠὲ σύ γ' αὐτή, ' φῇ δέ ..." (108 νεικέοι) ≅ *P*93ⁱⁿ. („Δαναῶν", sc. wenn Men. Patr.' Leiche aufgibt, αἰδεσθείς) ≅ (*keiner wird* ...:) 100 („τῷ μ' οὔ τις Δαναῶν ⏑ ⏑", wenn ich vor der Übermacht weiche") + *K*129, vgl. ὀνόσσεται (*I*55) ‖ pos., Opt. *jem. könnte sich empören* (als höfliche Umschr. der eigenen Reaktion): *α*228 („ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δαίνυσθαι, sc. Freier) -σσήσαιτό κεν ἀνὴρ ' αἴσχεα πόλλ' ὀρόων (πινυτός"), + Ptz. (vgl. *φ*169) **1 b** als tatsächl. Reaktion auf das Verhalten eines anderen **1 b α** dir. R., von der eigenen Reaktion (1. Pers. Präs., Med. außer *Δ*413, 4× neg.); mit Dat. d. Pers. *ich nehme jem.m (nicht) übel, werfe ihm (nicht) vor:* *N*119 (Pos. in Paränese;) „ὑμῖν δὲ -σσῶμαι περὶ κῆρι (μεθημοσύνῃ", Opp. οὐδ' ἂν μαχεσσαίμην λυγρῷ) *Δ*413 („οὐ) -σῶ Ἀγαμέμνονι (ὀτρύνοντι") entsprechend mit A.c.I. (vgl. in 1 c): *σ*227 (Tel. auf Pen.s Tadel [„αἴσχος, λώβη"]:) „τὸ μὲν οὔ σε -σσῶμαι κεχολῶσθαι" *kann's dir nicht verdenken* mit οὐδέν (+ Inf., vgl. in 2) in höflicher Antw., Einkleidg. eines Rates *ich halte es durchaus nicht für unschicklich, daß man/du* ...: *δ*195 „-σσῶμαί γε μὲν οὐδὲν ' κλαίειν, ὅς γε θάνῃσι" = *τ*264ᵉˣ. (sc. daß Pen. klagt) mit begleitendem Ptz. (vgl. *α*228 in 1 a γ) *ich bin empört, das zu hören:* *φ*169 (Antin. zum resignierenden Leodes: „ποῖόν σε ἔπος) δεινόν τ' ἀργαλέον τε, -σσῶμαι δέ τ' ἀκούων" **1 b β** in ep. Erz. (3. Pers.: 4× [3ᴴ] Präs., davon 1° Med.; 7× Aor.); -σσ-Präs. (allg. Sit.) mit Akk. d. Sache *Gott mißbilligt (u. ahndet) etw.:* *ξ*284 Διὸς δ' ὠπίζετο μῆνιν ' ξεινίου, ὅς τε μάλιστα -σσᾶται κακὰ ἔργα Op. 756 (μηδ' ἱεροῖσιν ἐπ') μωμεύειν ἀίδηλα· θεός νύ τι καὶ τὰ -σσᾷ ‖ mit Dat. d. Pers. *jem.m etw. verübeln (zürnen),* -σ- Präs.: Op. 303 τῷ δὲ θεοὶ -σῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς ' ζώῃ (λιμός) = 741ⁱⁿ. (sc. ἀνίπτῳ, ἄλγεα δώκαν) -σσ- Impf.: *N*16 (Pos., ἐλέαιρε δ' Ἀχαιοὺς) δαμναμένους, Διὶ δὲ κρατερῶς ἐ-σσα (wegen Unterstützg. der Tr.) = 353 (ἤχθετο, vgl. *O*211⁺ [1 c], Ap. *Δ*507 [s.u.]) *φ* 147 πᾶσιν δὲ -σσα μνηστῆρεσσιν (wegen ihrer ἀτασθαλίαι ἐχθραί) ‖ -σησ- Aor. ohne Dat. (der aber ergänzbar) *empörte sich* über den Erfolg, Übermut, *geriet in Zorn gg. / ärgerte sich* über die Frechen: *Δ*507 (Tr. weichen, Gr.) ἴθυσαν δὲ πολὺ προτέρω· -σησε δ' Ἀπόλλων (vgl. Pos. *N*16⁺, s.o.) *Θ*198 ὡς ἔφατ' εὐχόμενος (Hektor), -σησε δὲ πότνια Ἥρη („ὀλοφύρεται") *ρ*481 πάντες ὑπερφιάλως -σησαν (Freier nach Antin.' Frevel an Od.) = *φ*285 (δείσαντες, als Od. um den Bogen bittet) **1 c** Aor. Pass. (vgl. in 2); *sich empören* über jem.n (wegen Frevel, Kränkung), mit Dat. d. Pers., angedrohter Götterzorn: *Ω*53 (Ap.: „daß Ach. Hektors Leiche mißhandelt, οὐ κάλλιον οὐδέ τ' ἄμεινον) μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι -σσηθῶμέν (-ἐωμέν Arist.) οἱ ἡμεῖς (γαῖαν ἀεικίζει"), *daß wir nicht über ihn ergrimmen, unsere Empörung an ihm auslassen* Dat. mögl. ἀπὸ κοινοῦ: *B*223 (Thers. beschimpft [ὀνείδεα] Ag.) τῷ δ' ἄρ' Ἀχαιοὶ ' ἐκπάγλως κοτέοντο -σσηθέν τ' ἐνὶ θυμῷ ohne Dat., im begleitenden Ptz. *empört:* *O*103 (Hera nach Zeus' Kampfverbot, ἀτυζομένῃ, ἐγέλασσε χείλεσιν) πᾶσιν δὲ -σσηθεῖσα μετηύδα (πᾶσιν zu μετ., dann „μενεαίνομεν") 211 (in ähnlicher Sit., Pos. zu Iris:) „νῦν μέν κε -σσηθεὶς ὑποείξω" ≅ 227ᵉˣ. (vgl. *N*16⁺ [1 b β]) mit A.c.I. (vgl. in 1 b α) *empfand Ärger (u. Scham?)* über die Vernachlässigung des Gastes (vgl. in 2): *α*119 -σσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ (Tel.) ' ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν **2** geht mittelbar auch auf das eigene Verhalten (s. Verdenius, Mn. III 12, 1944. 48ff.; vgl. νεμεσίζομαι B 2), dir. R.; Imp. Aor.

Pass. (vgl. 1 c) *empört euch (schämt euch)* über den Übergriff (zugleich euer Versagen u. die Schande): *Π* 544 (Glaukos paränet.:) „*πάρστητε, -σσήθητε δὲ θυμῷ, ' μὴ ἀπὸ τεύχε' ἕλωνται*" (sc. *Μυρμιδ. κεχολωμένοι* dem toten Sarp.), s. Cairns (s.v. *νέμεσις*), 84 ff. u. vgl. *νεμεσιζέσθω* (*P* 254) *β* 64 (Tel. in der *ἐκκλησία*: „*οὐκ ἀνσχετὰ ἔργα, οὐδὲ καλῶς*) *-σσήθητε καὶ αὐτοί, ' ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας* (*θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν*") mit Inf. der eigenen Handlg. (vgl. in 1 b *α*) *hält es für unschicklich* > *scheut sich*, etw. zu tun: *δ* 158 „*σαόφρων ἐστί, -σσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ* (Tel.) ' ... *ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν*"

D Hes. fr. 10a,89 *νεμ]έσησεν* (sc. Zeus) *Λ* 543 (om. codd.) v.l. *α* 389 (*ἀγάσσεαι* vulg.) ≅ 158 (s. B 1 a *α*)

H.W. Nordheider

νεμεσ(σ)ητός [6ⁱ, 2ᵒ] F *-σητός* 1; Ntr. Nom. *-σσητόν* 7 M 1 [⏑⏑̲⏑] *-σητός Λ* 649 2 [⏑̲⏑̲⏑̲] *-σσητὸν δέ κεν εἴη Γ* 410, *Ξ* 336, *Ω* 463, *χ* 489; *τι -σσητόν Ι* 523 = *χ* 59[med.ex.], *Τ* 182

Σχ sch. D *Γ* 410: *μέμψεως ... ἄξιον, Ι* 523: *μεμπτός, Λ* 649: *φιλομεμφής. ἢ μεμψίμοιρος*

B (zu *νεμεσ[σ]άω*:) (1) unpersönlicher Ausdr. *es ist / war nicht / wäre zu mißbilligen, zu tadeln* (sc. durch die öffentl. Meinung), *ungehörig*, motivierend od. hemmend als Beurteilungsmaßstab, Verhaltenskorrektiv, das man jem.m od. sich selber vor Augen stellt (immer dir. R.; vgl. [*οὐ*] *νέμεσις, μή τίς* [*μοι*] *νεμεσήσῃ* u.ä., *λώβη* B 2); (2) sing. (auch der metr. Position nach) von Ach. (*Λ* 649) nb. *αἰδοῖος*: entweder *wer zu scheuen ist* (vgl. *αἰδ.* u. *α* 263 *θεοὺς νεμεσίζετο*), od. (mit Leaf z.St.) *capable of indignation* (vgl. späteres *νεμεσητικός, νεμεσήμων*)? 1 unpersönl. Ausdr. + Inf. (A. c. I.); 3x (von 7 Stt.) verneint, begründet Rat zur Versöhng.: *Τ* 182 (Od. zu Ag.:) „*δικαιότερος καὶ ἐπ' ἄλλῳ ' ἔσσεαι, οὐ μὲν γάρ τι -σσητὸν βασιλῆα ' ἄνδρ' ἀπαρέσσασθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ*", wie allg. Maxime von Vergangenem, *πρίν*, mögl. Nebengedanke 'von jetzt an aber wäre es zu tadeln': *Ι* 523 (Phoinix zu Ach.: „Geschenke) *πρὶν δ' οὔ τι -σσητὸν κεχολῶσθαι*" (*παράρρητοι*) = *χ* 59[med.ex.] (Freier zu Od.) pos. von Zukünftigem (vorgestellter Tadel hält ab, etw. Falsches zu tun od. [*χ* 489] motiviert, das Richtige zu tun): *Γ* 410 (Hel.: „zu Paris) *οὐκ εἶμι· -σσητὸν δέ κεν εἴη· ' κείνου πορσανέουσα λέχος· Τρῳαὶ δέ μ'* (*μωμήσονται, ἄχεα θυμῷ*") = *Ξ* 336[ex.] (Hera zu Zeus: „wenn uns e. Gott sähe") = *Ω* 463[ex.] (Hermes: „*θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν*") = *χ* 489[ex.] (Eurykl. zu Od.: „wenn Od. in Lumpen ginge") 2 sing. von Pers. (s.o. B Vorbem.) *Λ* 649 (Patr.: „kann nicht bleiben) *αἰδοῖος -σητὸς ὅ με προέηκε πυθέσθαι* (sc. Ach.)"

D Hes. fr. 31,5].*τανεμεσσητοι τε*[, s. s.v. *ἀνεμέσσητος*

H.W. Nordheider

νεμέσσι s. *νέμεσις*

νέμος n. [1ⁱ] E ident. mit lat. *nemus* '(heiliger) Hain, Heiligtum'; weitere Abl. uns., s. Frisk II 301 f.; wohl nicht zusammen m. *νέμω, νομός* (trotz *ἐκ νομοῦ ὕλης κ* 159), s. B. — Abl.: *Νεμείη* (s.d.) Σχ sch. D *Λ* 480: *-εἰ· νέμει* ⸢*συνδένδρ*⸣*ῳ τόπῳ*, Ap. lex. *ὁ* ⸢ ⸣*ος τόπος καὶ νομὴν ἔχων*

L [1]Porzig, Satzinhalte, 291 f.; [2]Laroche, Racine *νεμ-* 258 ff.; [3]Gonda, *ojas* 68; [4]Buchholz, Arch. Hom. J 1 ff.

B *dichte Waldung, Gebüsch, Gestrüpp* o.ä. *Λ* 480 *μιν* (verwundeten, verendenden oder verendeten Hirsch) *θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν ' ἐν -εἴ σκιερῷ*, wohin er sich zum Sterben zurückgezogen hatte; der Sachverhalt spricht gg. jede Herleitg. von *νέμω* u. alle entsprechenden Übersetzungen ('Waldtrift', vgl. Σχ), s. L[1.2]. — Wortf.: s. L[4]

B. Mader

νέμω [39ⁱ, 19ᵒ, 3ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] E IE word, w. German *nehmen*. — Deriv.: *ἀγρονόμοι, Ἀμφίνομος, Λαονόμη, μηλονόμοι, νεμέθομαι, νέμεσις, νομός, νόμος, νωμάω, ὀρεσσινόμος, Πουλυνόμη*

F 1 act.: *-ει* 1; *-ε* 2, *ἔ-ον* 1; *-ων* 1, *-οντα* 1, *-όντων* 1; *ἔνειμε* 1, *νεῖμε(ν)* 4, *ἐπένειμε* 3, *ἔνειμαν* 2, *νεῖμαν* 1; *νεῖμον* 2 2 mid.: *-εται* 1, *-ετ*ᾱ 1, ⸢*-όμεσθ*⸣*α* 1, ⸢ ⸣(*α*) 1, ⸢*-ονται*⸣ 5, *ἀμφι*⸢ ⸣ 2, *ἀμφι-εσθε* 1; ⸢*ἐ-οντ*⸣*ο* 17, ⸢ ⸣(*ο*) 1, *ἀμφε-οντο* 8; *-ηαι* 2; ⸢*-οιτο*⸣ 2; *-εσθαι* 2 3 pass.: ⸢ ⸣ 1

M 1 disyll. 1 a [⏑̲⏑] *-ει ζ* 188 [⏑̲⏑] *-ε κ* 357 [⏑̲⏑] *-ε ο* 140 1 b [⏑̲⏑] *νεῖμε(ν) Ι* 217 = *Ω* 626, *ξ* 436, *υ* 253; *νεῖμαν Γ* 274 [⏑̲×] *νεῖμον η* 179 = *ν* 50 1 c [⏑̲⏑] *-ων ι* 233 2 trisyll. 2 a [⏑⏑̲⏑] *-όμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον β* 167 [⏑⏑̲⏑] *τ' ἐ-οντ' Β* 531 [⏑⏑̲⏑] *τ' ἔ-ον θ* 470; *-εαι ι* 449; *-εται λ* 185 2 b [⏑̲⏑⏑] ⸢*σῖτον δέ, σφιν ἔνειμε ξ* 449; ⸢ ⸣ *σφ' ἐπένειμε υ* 254; *-οντα* h. Merc. 188 [⏑̲⏑⏑] *σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ Ι* 216, *Ω* 625 [⏑̲×] *ἔνειμαν ξ* 210, Op. 224; *ἀμφι-εσθε* h. Ap. 475; *ὄφρα* ⸢*-οιτο*⸣, *Ζ* 195, *Ψ* 177, ⸢ ⸣ *Β* 780 2 c [⏑̲×] *Ἰθάκην εὐδείελον* ⸢*ἀμφι-ονται*⸣, *τ* 132, ⸢ ⸣ *Σ* 186; *νυμφάων αἵ τ' ἄλσεα καλὰ* ⸢*-ονται*⸣ *Υ* 8, h. Ven. 97; ⸢ ⸣ *Ο* 631, *ν* 407, Op. 231; *-ηαι Υ* 185, *υ* 336; *καλὰ* ⸢*-εσθαι*⸣ *υ* 164, ⸢ ⸣ *Ε* 777; *-όντων* Vit. p. 20,8 3 quadrisyll. [⏑⏑̲⏑⏑] *-όμεσθα Μ* 313; *ἀμφε-οντο Β* 655; *ἔργ'* ⸢*ἐ-οντο*⸣ Op. 119; (*τ'*) ⸢ ⸣ *καί Β* 496. 499. 583. 591. 605. 633. 639; *τ'* ⸢ ⸣ *Β* 571; ⸢ ⸣ *Β* 711 [⏑⏑̲×] *ἀμφε-οντο Β* 521. 574. 585. 634. 649. 835. 853; *ἔργ'* ⸢*ἐ-οντο*⸣ *Β* 751; ⸢ ⸣ *Β* 504. 608. 635. 682. 716. 738

Σχ 1 simplex sch. D *Β* 491: *ἐ-οντο· κατῴκουν*, 780: *-οιτο· ὡς ἂν εἰ ... κατεσθίει. περιεβόσκετο, Γ* 274: *νεῖμαν· ἔνειμαν, διέδωκαν, Ε* 777: *-εσθαι· ἐσθίειν, Ι* 217: *νεῖμεν· ἐπένειμεν, ἐπέδωκε, Ψ* 177: *ὄφρα -οιτο· ὅπως ἐσθίῃ, τουτέστι καταδαπανᾷ*, sch. min. P. Amh. 18 on *ο* 140: *-ε· διεμέριζεν* 2 compds. sch. D *Β* 634: *ἀμφε-οντο· τὰ περὶ ... ᾤκουν*, sch. min. PSI 1276 on *Β* 634: *ἀμφι-οντο· περι-οντο*, sch. D *Ι* 216: *ἐπένειμε· ἐπεμέρισεν. ἐπέθηκε*

L [1]Laroche, Racine *νεμ-* 11 ff., 256 f., [2]B. Borecký, Survivals of some Tribal Ideas in Classical Greek, Prague 1965, 15 ff. 25 ff. 43 f.

B *distribute, assign, graze* (1), mid. *have as one's portion, inhabit, graze* (2), pass. *Β* 780 (3); mainly of nourishment and land (mid. only), also in facultative compds. *ἐπι-* (nourishment) and *ἀμφι-* (land); use w. animals *(graze)* rel. to both areas. — Wdfld.: *δατέομαι, διαμοιράομαι, δίδωμι, οἰνοχοέω, τρέφω; ἔχω ναιετάω, ναίω, ἀκοστάω, βόσκομαι, ἔδω, ἐρέπτομαι* and see E above

1 act. 1 a *distribute* 1 a α food: *Ι* 216 *Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ ' καλοῖς ἐν κανέοισιν* = *Ω* 625[med.,ex.] + *υ* 254 (*σφι*) + *ξ* 449 (*ἔνειμε*) *ο* 140 *πὰρ δὲ Βοηθοΐδης κρέα δαίετο καὶ -ε μοίρας θ* 470 *οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔ-ον κερόωντό τε οἶνον ξ* 436 *τὴν μὲν ἵαν νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ, ...,* ' *θῆκεν ἐπευξάμενος, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἑκάστῳ Ι* 217 *ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς* = *Ω* 626 1 a β cups: *κ* 357 *ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα ' ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, -ε δὲ χρύσεια κύπελλα* + *υ* 254 (*ἐπένειμε*) 1 a γ wine: *η* 179 *Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος μέθυ νεῖμον ' πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διὶ ...* ' *σπείσομεν* = *ν* 50 1 a δ hairs of victims: *Γ* 274 *ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα ' κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις* 1 b *assign ζ* 188 *Ζεὺς δ' αὐτὸς -ει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν, ' ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ ξ* 210 *τοὶ δὲ ζωὴν ἐδάσαντο ' παῖδες ὑπέρθυμοι καὶ ἐπὶ κλήρους ἐβάλοντο, ' αὐτὰρ ἐμοὶ μάλα παῦρα δόσαν καὶ οἰκί' ἔνειμαν* 1 c *adjudge* Op. 224 *οἵ τέ μιν* (*Δίκην*) *ἐξελάσωσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν* 1 d *to pasture, let graze ι* 233 *τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν, μένομέν τέ μιν ἔνδον ' ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε -ων* h. Merc. 188 *ἔνθα γέροντα ' κνώδαλον εὗρε -οντα* (alia alii ci.) *παρὲξ ὁδοῦ ἕρκος ἀλωῆς* Vit. p. 20,8 *τοίων γὰρ πατέρων ...* ' *οὔτε βαθυκλήρων οὔτ' ἄσπετα μῆλα -όντων* 2 middle (pres. stem only) of an area, its produce, vegetation: *have as one's portion, have the benefit of, enjoy, inhabit, graze* 2 a of humans and divinities: 2 a α obj. a prince's landgrant (*τέμενος*), estate *Ζ* 195 *καὶ μέν οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων, ' καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα -οιτο* ≅ *Υ* 185 + *Μ* 313 (*-όμεσθα*) *λ* 185 *σὸν δ' οὔ πώ τις ἔχει καλὸν γέρας, ἀλλὰ ἕκηλος ' Τηλέμαχος τεμένη -εται καὶ δαῖτας ...* ' *δαίνυται, ἃς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν* (Donlan, MH 46, 1989, 137 f.) *υ* 336 (*γῆ-*

μασθαι) *ὄφρα σὺ μὲν χαίρων πατρώϊα πάντα -ηαι, ' ἔσθων καὶ πίνων, ἢ δ' ἄλλου δῶμα κομίζῃ* **2 a β** of lands held (mainly Cat. of Ships) **2 a β aa** simplex *B* 496 (*Βοιωτῶν*) *οἳ ϑ' Ὑρίην ἐ-ονται καὶ Αὐλίδα κτλ.* + 499. 504. 531. 583. 571. 591. 605. 608. 633. 635 (*ἀντιπέραια*). 639. 682 (*-ονται* Arist.). 711. 716. 738 *β* 167 *οἳ -ὁμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον*, cf. *τ* 132 below **2 a β bb** w. *ἀμφι-* *around*, metr. extension of simplex, see L[1] 11 *B* 521 *οἳ τ' Ἀνεμώρειαν καὶ Ὑάμπολιν ἀμφε-ονται* (v.l. *ἀμφι-*) + 574. 585. 634. 649. 655. 835. 853, cf. *B* 751 in 2 a δ below *τ* 132 *οἳ τ' αὐτὴν Ἰθάκην εὐδείελον ἀμφι-ονται* (*μνῶνται*), cf. *β* 167 above h. Ap. 475 *ξεῖνοι, τοὶ Κνωσὸν πολυδένδρεον ἀμφι-εσθε ' τὸ πρίν* the gods: *Σ* 186 *ἀθανάτων, οἳ Ὄλυμπον ἀγάνιφον ἀμφι-ονται*, cf. 2 a γ **2 a γ** of landscapes inhabited by nymphs *Υ* 8 *νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα καλὰ -ονται ' καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα* ≅ h. Ven. 97 (*ἄλσεα* only) **2 a δ** of *ἔργα* *crops* Op. 119 (the fields grew grain of their own accord) *οἳ δ' ἐϑελημοὶ ' ἤσυχοι ἔργ' ἐ-ονται σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν* 231 (*οὐδὲ*) *λιμὸς ὀπηδεῖ ' οὐδ' ἄτη, ϑαλίῃς δὲ μεμηλότα ἔργα -ονται*, see Verdenius ad ll. w. *ἀμφί:* *B* 751 *οἳ τ' ἀμφ' ἰμερτὸν Τιταρήσσιον ἔργ' ἐ-ονται*, cf. *B* 521 etc. in 2 a β bb above and v.l. *B* 854, *η* 26 **2 b** of animals (and fire), *graze* domestic animals only (cf. *-ἔϑομαι*) *E* 777 *ἔνϑ' ἵππους ἔστησε ... Ἥρη ' ... ' τοῖσιν δ' ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε -εσθαι* *O* 631 (*λέων*) *βουσὶν ἐπελϑών, ' αἳ ῥά τ' ἐν εἰαμενῇ ἔλεος μεγάλοιο -ονται ' μυρίαι ι* 449 (*κριέ,*) *ἀλλὰ πολὺ πρῶτος -εαι τέρεν' ἄνθεα ποίης ' μακρὰ βιβάς ν* 407 *δήεις τόν γε σύεσσι παρήμενον· αἳ δὲ -ονται ' παρ' Κόρακος πέτρῃ ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεϑούσῃ, ' ἔσθουσαι βάλανον υ* 164 *τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι ' καὶ τοὺς μέν ῥ' εἴασε καϑ' ἕρκεα καλὰ -εσθαι* fig. spreading of fire: *Ψ* 177 *ἐν δὲ πυρὸς μένος ἦκε σιδήρεον, ὄφρα -οιτο*, cf. *B* 780 below 3 passive, agent fire *B* 780 *οἳ δ' ἄρ' ἴσαν ὡς εἴ τε πυρὶ χϑὼν πᾶσα -οιτο*, cf. *Ψ* 177 above, see Jankuhn, Pass. Bed. 86 f., Shipp, Gn. 44, 1972, 120

D Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937), 21 Colace, v.l. *B* 854 Strabo, v.l. *η* 26, Mus. fr. 7,1 Diels = Hes. fr. 273 ci. Marckscheffel (see *δέμω* B 5) W. Beck

νεοαρδής [1[i]] **E** HG zu *ἄρδω* (s.d.); zur Bildg. s. Chantraine, Form. 426; Mawet, AC 46, 1977, 589 **Σχ** sch. D *Φ* 346: *νεωστὶ πεποτισμένην καὶ ἀρδευϑεῖσαν* **B** *frisch bewässert* (*durchnäßt*, sc. vom Regen?) *Φ* 346 *ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης -έ'* (*-αλδέ'*, v.l. ant. ap. Ap. lex.) *ἀλωὴν ' αἰψ' ἀνζηράνῃ· χαίρει δέ μιν ὅς τις ἐϑείρῃ*, der Vorgang selbst, das Wegtrocknen von viel Wasser, ist durch das Gl. gesichert u. somit *v.* ggüber der Var.; genaue Bed. uns., da der Sachverhalt nicht ganz klar; die scheinbar widersinnige Freude des Bauern wohl mit der Vorstellg. zu erklären, daß der Wind sich günstig auf das Wachstum auswirkt, vgl. s.v. *ἀνεμοτρεφής* Bd. I B. Mader

νεογῖλός [1°] **Σχ** sch. Barn. *μ* 86: *νεογνῆς, γάλακτι τρεφομένης* **B** *neugeboren, jung* *μ* 86 *φωνὴ* (der Skylla) *... ὅση σκύλακος -ῆς* HG auch im PN *Γῖλλος*; vgl. Shipp, Studies 8 und DMic. I 360 f. s.v. *ki-ra-qe* B. Mader

νεογνός [2[b]] *neugeboren* von Säuglingen h. Cer. 141 *παῖδα -ὸν ἐν ἀγκοίνῃσιν ἔχουσα ' καλὰ τιϑηνοίμην* h. Merc. 406 *-ὸς ἐὼν* (*νεογνοίων* cod. M) *καὶ νήπιος* (Hermes von sich); alte Bildung (HG zu *γίγνομαι*), vgl. *μολοβρός* E, ferner Zumbach, Neuerungen 23; Porzig in: Festschrift Debrunner, Bern 1954, 345 B. Mader

νεόδαρτος [2°] **Σχ** sch. min. P. Hamb. 200 *δ* 437: *-α· νεωστὶ* (*-εἰ* pap.) *ἐκδεδαρμ[ένα]* **B** *newly flayed*, of hide(s) *δ* 437 (*φωκάων*) *δέρματ' ἔνεικε· ' πάντα δ' ἔσαν -α χ* 363 *ἀμφὶ δὲ δέρμα ' ἔστο βοὸς -ον* See also *δαρτός* J.N. O'Sullivan

νεοδμής [1[b]] *eben gezähmt*, Kompos. aus *νέος* (vgl. s.v. B 3 b) u. *δάμνημι* (Wz.* *demh₂-*), vgl. *ἀδμής* Risch § 73b) h. Ap. 231 *ἔνϑα -ῆς πῶλος ἀναπνέει ἀχϑόμενός περ ' ἕλκων ἅρματα καλά*, religiöser Ritus im Pos.heiligtum von Onchestos, s. +Schachter, BICS 23, 1976, 107; Förstel, Apollonhymnus 465 A.650 G. Markwald

νεοζυγής [1[c]] *neu angespannt* übertr., vom Wagen der Dichtg. Choer. fr. 1,5 p. 15 Colace *νῦν δ' ὅτε πάντα δέδασται ... ' ... οὐδ' ἔτι ἔστι ' πάντῃ παπταίνοντα -ὲς ἅρμα πελάσσαι*, angespannt werden eigentl. die Zugtiere, erst die Pferde an den Wagen; *νεο-* viell. i.S.v. *auf eine neue Weise, anders.* — Zum Bild vgl. Colace z.St. 23 ff. B. Mader

νεοθηλής [1[i], 2[h], 1[H]] **Σχ** sch. D *Ξ* 347: *νεωστὶ ϑάλλουσαν, χλωράν* **B** *neu gesprossen, frisch sprießend* *Ξ* 347 *χϑὼν ... φύεν -έα ποίην* Th. 576 *στεφάνους -έας* (codd., Pap. 13, *-ἔος* cod. S), *ἄνϑεα* (Pap. 13, *-εσι* codd.) *ποίης*, mit Enallage von den Kränzen, eigentl. zu *ἄνϑεα ποίης*; z. Text s. West z.St.; Neitzel, Homer-Rezeption 22. 25 f. — auf jeden Fall letztlich auch von Pflanzen, wenn auch wahrsch. Epith. von *ὥρη* in unsicher überliefertem Kontext in h. Merc. 82 *τῶν* (Myrthenzweige u.ä.) *... συνδήσας -έ' ἀν' ἄγκαλον ὥρης, ' ... ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο σάνδαλα*, Text nach dem Radermachers (vgl. z.St. u. ‹CQ 27, 1933,› 156, wo *ὥρη* statt *ὥρης*), der auf cod. M beruht (*-ἐαν ἀγκαλώρην*, A.-H.-S.: *-ἐαν ἀγκάλῳ ὥρην*, vgl. ‹ › 200 'the new-grown bloom'). Der Text der Vulg., *-ἔος ἄγκαλον ὕλης* (so auch Càssola u. oben s.v. *ἄγκαλος*), gäbe in sich einen guten Sinn (vgl. oben *Ξ* 347) ist aber l. fac. u. scheitert daran, daß Hermes zwei Bündel braucht (distribut. *ἀνά*, s. Radermacher z.St.), desgleichen die Fassung von A.-H.-S. (s.o.; ferner *συνδήσας ... ἄγκάλῳ* kaum zu verbinden). — Anderers. sind die Beispiele bei A.-H.-S. für *ὥρη* (nach Radermacher hier = 'Schönheit'), die erlauben würden, es mit *v.* zu verbinden, wenig überzeugend (s. Càssola z.St.) — viell. in abgeschliffener Bed. *jugendlich* in h. 30,13 ‹*παῖδες*› *δ' εὐφροσύνῃ -εῖ κυδιόωσι*, in Bezug auf die ‹ ›, vgl. van Eck z.St.; „Übertragg." (ders., ebenda), bzw. die Grundbed., gäbe kaum einen brauchbaren Sinn B. Mader

νεοίη hapax [1[i]] **Σχ** sch. D *Ψ* 604: *-οίη· -ότης. ὁ δὲ λόγος. νῦν δὲ τὸν νοῦν σου ἐξενίκησεν ἡ -ότης*, sch. T *Ψ* 604: *-οίη· -ότης. οἱ δὲ περὶ Ἀντίμαχον γράφουσι „νόημα"*, Hsch. s.v. *-οῖαι· ἀφροσύναι*

B *Jugendlichkeit*, allg. als Kontam. von *-ότης* u. *ἀνοίη* aufgefaßt u., nach Hsch. (s. Σχ), als 'jugendl. Unverstand' gedeutet (Wackernagel, Unt. 242 f.; Leumann, Hom. Wört. 228 A.23; Risch 129; Frisk, Chantraine, Dict. s.vv. *νέος*; and. Leaf *Ψ* 604); eher Abl. von *νέος* m. Qualitätssuff., ähnl. *ἀλλ-οῖος, παντ-οῖος* (vgl. Risch § 47, Meier-Brügger, Gr. Sprw. II F 404,2), also * *νεοῖος* 'jungenartig, sich wie e. Junger benehmend', dieses dann substantiviert. — Wortf.: *νεότης* *Ψ* 604 (Men. zu Antil.:) *„οὔ τι παρήορος οὐδ' ἀεσίφρων ' ἦσϑα πάρος· νῦν αὔτε νόον νίκησε -οίη* (*-σεν ἀνοίη* ci.)", zur Textkritik s. Σχ; N. Wecklein, Textkrit. Studien zur Ilias (SB München 1917), 4; Wackernagel, Unt. 242 f. G. Markwald

νεοκηδής [1[H]] *mit frischer (noch heftig schmerzender) Trauer, frisch betrübt* Th. 98 *πένϑος ἔχων -εῖ ϑυμῷ ' ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος*, das HG bezeichnet wohl Schmerz, Leiden nicht allg., sondern anläßl. des Todes Nahestehender, s. II Sp. 1399,26 ff. u. West z.St. sowie S. 45 B. Mader

νεόλλουτος *freshly bathed*, uncert. reading (rec. Allen; v.l. rec. Radermacher: „eine sichere Entscheidung ... ist ausgeschlossen") at h. Merc. 241 (of baby; cf. v. 268) J.N. O'Sullivan

νέομαι [55[i], 55°, 2[H], 2[c]] **E** < **nésomai* ≅ dt. *genesen* („Heimkehr, Rettg. u. Genesg. werden" *ε* 394 ff., *ψ* 233 ff. „wechselseitig miteinander verglichen", Fränkel, Hom. Gl. 95), vgl. Meringer, W&S 1, 1909, 168 ff., L[6] 23 f. 126 ff. — Abl.:

ἄσμενος, Νέστωρ, νίσομαι, νόστος; 'Αλκί-, 'Αστύ-, Ἰφί-, Ναυσί-, Ποντόνοος, Φυλονόη

F (Kontr. nur Σ136, 7°, 2ᵉ, s.u. M 1—2) *-ομαι* 3, *-ῦμαι* 3, *-ῖαι* 2, *-ῖτ'* 1, *-ῖται* 2, *ἀν-ῖται* 1, *-ονται* 2; *-όμην* 2, *-οντο* 2, *ἀπο-οντο* 3; *-ηαι* 1, *-ηται* 3, *-ώμεθ'* 1, *-ώμεθα* 6, *ἀπο-ωνται* 1; ‹*-οίμην*› 1, *ἀπο‹ ›* 1, *-οίμεθα* 1, *-οίατο* 1; *-έσθω* 2, *-έσθων* 1; *-ῖσθαι* 1, ‹*-εσθαι*› 58, *ἀπο‹ ›* 15 4

M 1 ⅔[–] *-ῖτ'* δ633 2a [⏑̯] *-ῦμαι* Σ136; *-ῖσθαι* *ἐφ' ἡμέτερ'* ο88 2bα [⏑̯–] *-ῦμαι* Vit. p. 19,6 2bβ [–⏑̯] *-ῖται* ξ152 [–⏑̯] *-ῦμαι* Vit. p. 19,6; *-ῖαι* λ114 = μ141; *ἀν-ῖται* κ192 [–⏑̯] *-ῖται* μ188 3a [⏑⏑⏑̯] *-ομαι* Σ101 = Ψ150, ν61 [⏑⏑⏑̯] *-όμην* δ585 = ρ148 3b [⏑⏑⏑̯] *-ονται* *ἐπεί* υ156; *φράσσεται ὥς κε -ηται ἐπεί* α205; *φρασσόμεθ' ἤ κε -ώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ'* I619; *οὐδὲ ‹-εσθαι› ἐπὶ σφέτερ'* ξ91, *ἄπρηκτόν γε ‹ ›* Ξ221, *ἔχοντα ‹ ›* Ψ51 3c [⏑⏑̯×] *ὥς κε -η(τ)αι* Α32, α87 = ε31; *ἀπο-ωνται* ε27; *‹ἀπο-οντο›* Ο305, *προτὶ Ἴλιον ‹ ›/‹-οίμην/εσθαι›* (*'πρίν*) Γ313 ≅ Ω 330, Φ561, Ξ46, *κατὰ / πρὸς δῶμα* (...) *-οντο/‹ ›* Ε907, Ξ335, Υ6, χ484; *τοὶ δὲ -έσθων/ονται ' Ἄργος ἐς* Γ74 ≅ 257; *ἐν νηυσὶ / ἐπὶ νῆα ‹-έσθω/αι›* Γ159, γ344, *κλισί/ Φθίηνδε ‹ ›* Ψ662, Τ330; *πάλιν ‹οἴκόνδε -εσθαι›/οντο* ζ 110, Op. 673 / Ζ189, *ἔβαν ‹ ›* Ψ229, ξ87, *‹ ›* *πρίν* Β 354, *‹ ›* Β290. 357, Γ390, Δ397, α17, π350, Op. 554; *ἀέκοντα / οὐκ ἐθέλο‹ντα -εσθαι›* Σ240 / Φ48, ο72, *πρήξα‹ ›* γ60, *‹ ›* Β291, Χ109; (*‹ἐπ)ότρύ‹ν(έ)ουσα -εσθαι›* η262, ο3 = σ186ᵉˣ. = χ434 = 496, *‹ ›‹ ›νειε -εσθαι›* ξ498, *‹ ›* μ334; *ὤτρυν‹α -εσθαι›* ξ261 = ρ430, *τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' / μιν ἐγὼ(ν) πέμψαιμι/ἀπέπεμψ‹ ›* (*' αὖτις*) φ374, ψ23; (*ἐ)πέμπ‹ε -εσθαι›* Φ598, δ8, ν206, *τέτραπτο / ἔτρεψ‹ ›* (*' ἄψ*) δ260, Μ32, *μεμαῶτα / μενέαιν‹ ›* δ351, ν30, *‹ ›* Β84; *τὸν / ἐμὲ δ' οὐκέτι φ‹ασὶ -εσθαι›* β238, ω 460 / λ176, *‹ ›* β52; *ἠὲ ‹-εσθαι›* Β453 = Λ13, *οὐδὲ ‹ ›* γ336, ο457, π132; *μάχης ἐξ ‹ἀπο-εσθαι›* Π252, Υ212, *ἀνώξομεν/γέτω ‹ ›* Ο295, β195, *λιλαίομαι/εαι ‹ ›* ο308, ι451, *‹ ›* *' ἄψορρον* Μ73, *‹ ›* Β113 = 288 = Ε716 = Ι20, Ρ415, π467, σ260 4 [⏑̯⏑⏑] (*οἰκαδέ περ*) *σὺν νηυ‹σὶ -ώμεθα* (*ποντοπόροισιν / τόνδε δ'‹*) Π205 = Β236ᵐᵃ. = Ξ505ᵐᵉᵈ, *‹ ›* Γ283, Χ392; *-ώμεθα* Η335; *-οίμεθα* γ170; *πρὸς δῶμα -οίατο* Σ377

Σχ sch. D Α32: *-ηαι· πορευθῇς* (so reg.). *ἐπανέλθῃς*, Σ 101: *οὐ -ομαι· οὐ παραγενήσομαι, οὐχ ὑποστρέψω*, Β113: *ἀπο-εσθαι· ἀπαλλάττεσθαι, ὑποχωρεῖν* (ähnl. Γ313)

L [1]W. Bäumlein, Unters. über d. gr. Modi u. d. Partikeln *κέν* u. *ἄν*, Heilbronn 1846, 37; [2]Wackernagel, Synt. I 160f.; [3]A. Svensson, Zum Gebr. der erz. Tempora im Gr., Lund 1930, 80f.; [4]Bloch, Supplet. Verba 37ff.; [5]Wyatt, Metr. Lengthening 84—7 (dagg. Hoenigswald, Language 48, 1972, 933f.); [6]D. Frame, The Myth of Return in EGrE, New Haven/London 1978, 10ff.; [7]Th. Krisch, Konstr.muster u. Bed.wandel idg. Verben, Frankfurt a.M. 1984, 32ff. (dagg. Schlerath in: Proceedings of the Internat. Congress for Asian and North African Studies Hamburg 25ᵗʰ—30ᵗʰ August 1986, Stuttgart 1992, 392f.); [8]F. Létoublon, E&C 98, 1985, 170—6

B urspr. (s. E u. vgl. *ἄσμενος*) *heil* (expl. *σαώτερος* Α 32, *σόον* Π252, *ἠσύχιον* Φ598, *ἀπήμονας* σ260) *davonkommen* (bes. in 1, Ggs. 'umkommen' Δ397, Ζ189f., Μ73, Σ 101/15, Τ329f., Χ109f., λ113f.) > *zurück-* (expl. *ἀπο-* II 2, *αὖτε* Η335, *αὖτις* Ε907, Π205f., Ρ497, Σ377, Ψ229, ψ 23f., *ἄψ[ορρον⁺]* Γ313, Μ73, δ260f., *παλιμπετές* ε27, *πάλιν* Ζ189, Ψ229, ι95, π467, Op. 673) bzw. *heimkehren* (expl. *προτὶ ἄστυ, πρὸς δῶμα, οἰκόνδε* o.ä. in 12, impl. in 13) > abgeschw. (nur Inf. [< *πέμπε⁺ -εσθαι*?], am VE außer Ψ 51) *hingehen* (3ⁱ, 5° in 12 am Anf.) ≅ *ἰέναι* bzw. *herkommen* (Υ6, χ484 in 12, σ186⁺ in 13) ≅ *ἐλθεῖν*; überw. (wie *εἶμι*) ingr. vom „Beginnen eines Weges" (L⁴39 A.1, s. bes. δ585⁺, ζ110, ο88): vom Verlassen einer Versammlg. Β84, γ336, antith. zu *αὐτόθι/οὖ* Ι617ff. / Β236f., ο306ff., *οὐ δή(ρὸ)ν ἀπέσσονται⁺* α203ff., υ155f., *κατέρυκε⁺* γ344f., ο72f., *(κατ)ἔπεφν(εν)* Δ397, Ζ189f., *ἰκόμεσθα* γ60f., *(δηρὸν) μένειν⁺* Β298, Ι42ff. 619, ι95ff., ο305ff., π132, Op. 673f., *ὀλέσθαι⁺* Χ109f., parall. zu *ἴθ(ι)* Α32, Γ390, *ἐλθεῖν* χ483f., *ἱκέσθαι⁺* Β113/5 = Ι20/2, ε26f. — Subj. (tier.:) *κριός* ι451, (göttl.:) *θεοί* Υ6, Hera Ε907 (u. Ath.), Ξ221. 335, Thetis Σ136, *ἠέλιος* Σ240, κ192, *ἄνεμοι* Ψ229, *ποταμοί* Μ32, (unbelebt:) *τρίποδες* Σ377 (*θαῦμα ἰδέσθαι!*), *νεκρός* Ψ51, i.d.R. menschl. (*τις* Β354. 357, μ188, φ374). Mit lok. Best. in I 1. 2 u. II 1; mit temp. Best. durch prād. Adj./Adv.: *ἐνιαύσιος* Vit. p. 19,6, *ἔπειτ(α)* Μ73, Φ560f., *ἑσπέριος* Φ 560f., ι451f., *ἤδη* ο88, *ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντι* Σ136, *ἠώθεν* Σ 136, ο308, *μάλ' ἦρι* υ156, *θοῶς* π350, *οὐκέτ(ι)* Μ73, β 238⁺, *ὀψέ* λ114⁺, *πάρος* ι448ff., (*μὴ*) *πρίν* Β354, Ξ46, *πρῶτος* ι451, (*ὅττι*) *τάχιστα* π466f., Op. 673; mit mod. Best. durch *ἵπποισι καὶ ἅρμασι* δ8, *σὺν / ἐν νηυσί* Β236, Ξ505, Π205 / Β453⁺f., Γ159, *ἐν νήεσσι* Γ283, *ἐν νηί* ε27, *νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης* λ114⁺f., (neg.) *πομπῇ* ε31f., prād. Adj./Adv.: (*οὐδ'*) *ἀναιμωτί* Ρ497, *ἀπήμονας* σ260, *ἄπρηκτον* Ξ221, *εὖ* σ260, *ἠσύχιον* Φ598, *κακῶς* λ114⁺, *κενεόν* Β298, *σαώτερος* Α32, *σόον* Π252, *στυγερῶς* φ374 ≅ ψ23, Ptz. Aor. (and. Ξ 335f., Φ560f., ζ110f.): *ἀπαγγείλας* π132f., *ἀνηθέντα* Β291, *ἀγγελίην εἰπόντα* π467, *διακρινθέντε* Υ212, *κατακτείναντα* Χ109, *ὀλέσας* λ114⁺, *παύσασαι* Ε909, *ἐκπέρσαντ'* Β113⁺, *πλησάμενοι* ξ87, *πρήξαντα* γ60, *τελέ(υτή)σας* δ585⁺, Op. 554, *τερψάμενος* μ188 (außer Ε909, Υ212, 2× π, 1ᵗᵃ nur in I 3), Ptz. Präs.: *ἄγων* Ψ662, *ἀείδοντες* Χ391f., *ἀέκοντα* Σ 240, *οὐκ ἐθέλοντα* Φ48, *ἔχοντα⁺* Ψ51, γ170f., *φέρουσα* Σ 136f., Ptz. Fut. nur *πτωχεύσων* ο308f. (vgl. II Sp. 1171,33ff., kontrast. *εἶμι*). — Ind. Präs. nur κ192, μ188 zeitlos (vgl. *εἶμι* B I 1 cβ), sonst reg. mit fut. Bed. (s. L², L⁴171f. u. vgl. *εἶμι* B I 1a—cα) wie geleg. auch Inf. (vgl. II Sp. 462,11f.; 467, 54f.), falls abh. von verb. dic./sent. (Β113⁺, Μ73, Ξ46. 221, Π252, Τ330, Υ212, β238⁺, σ260, s. Hentze, IF 22, 1907/8, 269f.) bzw. *ἔμελλον⁺* (Ρ497, ζ110, s. L. Basset, CMO 7, 1979, 46), vgl. gleichbed. (*ἀπο)νοστήσειν⁺* (Α60, Θ499, Μ 115, Ρ239. 406, κ285, ν6, υ329, ω471); nur 5× (s. F) 3. P. (Pl., metr. bedingt) Impf. (in Erz. außer Ζ189), 74× von 114 (= 65 %) Inf., abh. von (nominal:) *αἰσχρόν* Β298, *ἐπιειχές* Ψ50f., *εὐκλεές* Ρ415, *κέρδιον* Χ108f., *πόνος ἐστί* Β291, (verbal:) *ἀγγείλωσι* π350, *ἀνώγει⁺* Ο295, β195, (*θυμός*) π466f., *ἐπηπείλησεν* Ξ45f., *ἤρχε* Β84, *ἔβαν⁺* Ψ229, ξ 87, *βούλομαι* ο88, *δός* γ60, *δύναται* σ241, *ἐθέλει⁺* Β357, ι 95, ξ90f., ο72, (*θυμός*) *ἐώλπει* Τ328ff., *ἔοικε* γ335f., *ἐπειγέσθω* Β354, *ἴει⁺* Δ397, *ἰέσθην* γ344, *καλεῖ* Γ390, *κέλευσε(ν)* Υ6, η262, *ἐπεκλώσαντο* α17, *λιλαίομαι* ο308, *ἔμελλε⁺* Ρ497, ζ110, *μεμαῶτα* δ351, *μενέαινε* ν30, *ἀνένευσε* Π252, *ὀδύρονται* Β290, *οἴω* σ259f., *ὤτρυνα⁺* η262, ξ261. 498, ο3, σ186⁺, χ484, *πέμπε⁺⁺* Σ240, Φ48. 598, δ8, ν206, φ374 ≅ ψ23, *ἀπερρίγασι* β52, (*θυμός*) *ἐπέσσυται* Ι42, *σπεύδειν* Op. 673, *ἔτρεψε⁺* Μ32, (*κραδίη*) *τέτραπτο* δ260, *φήνειε* μ334, *οὔ φημι⁺* Ξ220f., β238⁺ (nach * pleon.); in NS mit *εἰ* μ334, ξ498, *ἐπεί* Σ101⁺, δ260, *ὅς⁺* Φ47f., α17, β52, ν206, ξ85ff., ο72, *ὅσσ'* Ψ50f., (*ὀππ)ότε* Η335, Ξ 504f., δ633, ζ110, ο457, *ὥς* Α32, α87⁺. 205, ξ152, in *γάρ*-Sätzen Β289f., Σ136, Υ211f., γ335f., ν30, σ259f., υ155f. — In (Υ6 in)dir. R. (RAnf. Γ390, Ρ415; 2. V. δ633, ο88. 308, σ260; vorletzter V. Γ74 ≅ 257. 159, Π205, Σ136, Ψ 150. 662, γ60, ν61, ρ148, σ241, φ374, ψ23; REnde Α32, Ι619, Ξ221. 505, γ336, ε27, μ141, ξ498, π350, υ156, χ 484) od. innerl. abh. (Β453⁺, Π252, Σ377, γ344, ν30, ο3, σ186⁺) außer Β84 (R‹Abschl.›), Ε907, Ψ229 (Götterszenen-‹ ›, vgl. II Sp. 10,27ff.), Ρ497 (Komm. d. Dichters), Μ 32, Φ48 (Exk.), Γ313⁺ (< 305), Ο305 (< 295), Σ240, Φ 598, α17, δ8, ζ110. Gehäuft Β288. 290. 291. 298 u. 354. 357, Ο295. 305, γ336. 344, ξ87. 91, χ484. 496. Mit Assonanz *νέ* ο3, *εσ(θ)* Β354. 357f., Γ159f., Ι42, γ344f., δ351f., ο 72, *ον* Ζ189. Wortf.: *εἶμι*, (*οἴκαδε*) *ἐλθεῖν*, (*ἀφ)ικέσθαι*, *οἴχομαι*, *φέρεσθαι*

I Simplex 1 mit Angabe des Woher (*ἀπό* Ρ497f., *ἐκ* 5ⁱ, 3°, *παρά* [s.a. Ξ46 in 2] ξ498): *heil davonkommen* (7× m. mod. Best.) bzw. (3× nb. *ἐκ* ON⁸) *heimkehren*, nur Β84, ξ498 abgeschw. (≅ *ἰέναι*) *sich auf den Weg machen* (sc. *εἰς ἀγορήν/λόχον*); Inf. (3× *ἀπο)-εσθαι* bis auf Ξ505, δ633; in dir. R. außer Β84, Ρ497 u. (jew. göttl. Agens) Π252, Φ 598 Ρ497 *νήπιοι, οὐδ' ἄρ' ἔμελλον ἀναιμωτί γε -εσθαι '*

αὖτις ἀπ' PN[s], Inf. m. fut. Bed., vgl. *M* 113–5 *Π* 252 σόον δ' ἀνένευσε ‹μάχης ἐξ ἀπο-εσθαι›, vgl. *E* 157 *Y* 212 οὐ γάρ φημ' ἐπέεσσί γε νηπυτίοισιν ' ὧδε διακρινθέντε ‹ › vgl. V. 141 f. *Φ* 598 (μιν ἐξήρπαξε) ἠσύχιον δ' ἄρα μιν πολέμου ἐκ πέμπε -εσθαι, vgl. *P* 239, *Π* 671 = 681 *φ* 374 (wär ich stärker!) τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ (Tel.) πέμψαιμι -εσθαι ' ἡμετέρου ἐξ οἴκου, vgl. *υ* 361 f. *σ* 260 (οὐ γὰρ οἰώ) ‹ἐκ Τροίης, εὖ πάντας ἀπήμονας ἀπο-εσθαι, vgl. V. 265, *δ* 487 u. (metr. gleichw.) Cert. p. 39,10, Vit. p. 11,4 *Ξ* 505 (οὐδὲ PN[s] δάμαρ ἀνδρὶ) ἐλθόντι γανύσσεται, ὁππότε κεν δὴ ' ‹ › σὺν νηυσὶ -ώμεθα, vgl. *μ* 43 *δ* 633 (ἴδμεν) ὁππότε Τηλέμαχος -ῖτ' ἐκ Πύλου ...; *B* 84 ὣς ἄρα φωνήσας βουλῆς ἐξ ἦρχε (s.d. B I 2a) ‹-εσθαι, *ξ* 498 (τις εἴη εἰπεῖν dem Ag.) εἰ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐποτρύνειε ‹ › vgl. *K* 356, kontrast. *M* 114 f. I 2 mit Angabe des Wohin (bes. ...δε, ἐπί, ἔσ[ω *ψ* 23 f.], πρός[+]; κατά *M* 32 f., *Ψ* 229 f., *ξ* 261[+], *χ* 484, καθύπερθε / παρά / ὑπένερθε *γ* 170 ff., ὑπό *Ψ* 51, bloßer Akk. der Richtg. nur *H* 335, kontrast. II Sp. 1171,3): *herkommen* nur (πρὸς/κατὰ δῶμα -εσθαι) *Y* 6, *χ* 484 (vgl. expl. δεῦρο 3°), *hingehen* (sc. wo man hingehört) nur ([3× von πέμπε[+] abh.] Inf.) 3[i] (i.d. Unterwelt), 5° am Anf., *zurückgehen* nur (jew. in Vbd. m. Präv. ἀπό) *O* 295. 305, *ψ* 23, i.d.R. *zurück-* bzw. *heimkehren*; 43× von 64 Inf.; in dir. R. (ähnl. 2[H]) außer 12[i], 4° (vgl. o. B Vorbem.) *Ψ* 51 (laß) ὕλην τ' ἀξέμεναι παρά τε σχεῖν ὅσσ' ἐπιεικὲς ' νεκρὸν ἔχ‹οντα -εσθαι› ὑπὸ ζόφον *Φ* 48 μιν (Lykaon) ἔμελλε (Ach.) ' πέμψειν εἰς Ἀίδαο καὶ οὐκ ἐθέλ‹ › pleon., and. *o* 72 in 3 *Σ* 240 (ἠέλιον) πέμψεν (Hera) ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκ‹ › (ἔδυ) *ψ* 23 (εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε) ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε, ' τῷ κε τάχα στυγερῶς μιν ἐγὼν (Pen.) ἀπέπεμψ‹α -εσθαι› ' αὖτις ἔσω μέγαρον *ξ* 261 ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυν‹ › = *ρ* 430, vgl. *ι* 88 *δ* 8 (Men. hatte s. T. dem Neopt. versprochen) τὴν ἄρ' ὅ γ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε -εσθαι ' Μυρμιδόνων ‹προτὶ ἄστυ› vgl. V. 29, *ξ* 396 f., *Π* 575 f. *o* 308 ἠῶθεν ‹ › λιλαίομαι ἀπο-εσθαι ' πτωχεύσων, ἵνα μή σε (Eum.) κατατρύχω (Ggs. μεῖναι 305, ἐρύκεσθαι *ρ* 17), vgl. *ρ* 185, kontrast. *ι* 451 (s.u. am Ende) *β* 52 (μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον) οἳ ‹πατρὸς› μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι -εσθαι ' Ἰκαρίου, ὅς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα ‖ 195 μητέρα ἣν ἐς ‹ › ἀνωγέτω (Tel.) ‹ἀπο-εσθαι›, vgl. *τ* 533 *O* 295 πληθὺν μὲν ποτὶ νῆας ἀνώξομεν ‹ › ' αὐτοὶ δ', ὅσσοι ἄριστοι (στήσομεν), vgl. *Σ* 254 f., *P* 30 f. 305 (ὑσμίνην ἤρτυνον, ἀριστῆας καλέσαντες) αὐτὰρ ὀπίσσω ' ἡ πληθὺς ‹ἐπὶ νῆα›ς Ἀχαιῶν ἀπο-οντο, dazu Kurz, Menschl. Bewegung 147: „Der disziplinierte Rückzug" im Ggs. zu V. 326, vgl. *Π* 303–5 *γ* 344 ἄμφω (Ath. u. Tel.) ἱέσθην ... ‹ › -εσθαι, vgl. V. 347. 360 f. (ingr.), kontrast. *Σ* 547 (eff.) *P* 415 οὐ μάν ἥμιν εὐκλεὲς ἀπο-εσθαι ' νῆας ἔπι (εἰ μεθήσομεν Patr. den Tr.) *X* 392 (ἀείδοντες παιήονα) νηυσὶν ἔπι ... -ώμεθα, τόνδε δ' (Hektor) ἄγωμεν zu den Schiffen (Ggs. V. 381) *ι* 95 (ὅς τις λωτοῖο φάγοι) οὐκέτ' ‹ἀπαγγεῖλαι› πάλιν ἤθελεν οὐδὲ -εσθαι, vgl. V. 97. 102 *π* 132 ἐγὼν (Tel.) αὐτοῦ μενέω, σὺ δὲ (Eum.) δεῦρο -εσθαι (‹ ›ας) 467 τάχιστά με θυμὸς ἀνώγει ' ἀγγελίην εἰπόντα πάλιν δεῦρ' ἀπο‹-εσθαι› *δ* 351 Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα ‹ › ' ἔσχον, vgl. *X* 412 f. | *χ* 484 (Pen. ἐλθεῖν ἐνθάδ' ἄνωχθι) πάσας δ' ὄτρυνον δμῳὰς κατὰ ‹δῶμα -εσθαι› *Y* 6 πάντῃ ' φοιτήσασα (Themis) κέλευσε Διὸς πρὸς ‹ › (4 ἀγορήνδε), vgl. V. 10, *Γ* 390 (s.u.) *Σ* 377 (ὑπὸ κύκλα) θῆκεν (Heph. den Dreifüßen), ' ὄφρα οἱ αὐτόματοι θεῖον δυσείατ' ἀγῶνα ' ἠδ' ‹αὖτις πρὸς δῶμα, -οίατο *E* 907 αἱ δ' ‹ › Διὸς ... -οντο, vgl. *A* 221 f., *Ξ* 224, *Φ* 518 *Ξ* 335 (εἴ τις νῶϊ εὔδοντ' ἀθρήσειε) οὐκ ἂν ἔγωγε τεὸν πρὸς δῶμα -οίμην ' ἐξ εὐνῆς ἀνστᾶσα *Ψ* 662 ἡμίονον ... ἄγων κλισίηνδε -έσθω (Boxsieger) ‖ *M* 73 (εἰ δέ κε τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν) οὐκέτ' ἔπειτ' ὀίω οὐδ' ἄγγελον ἀπο-εσθαι ' ‹ἄψορρο›ν προτὶ ἄστυ *Γ* 313 ‹ › ‹προτὶ Ἴλιον ἀπο-›οντο (vgl. 305 f.) ≅ *Ω* 330 *Ξ* 46 (ἐπηπείλησεν) μὴ πρὶν πάρ νηῶν ‹ ›εσθαι, ' πρὶν (νῆας ἐνιπρῆσαι), vgl. *M* 114 f. *Φ* 561 (wenn ich zum Ida flieh) ἐσπέριος δ' ἂν ἔπειτα ... ' ... ‹ › ‹›οίμην *Γ* 74 οἴκαδ' ἀγέσθω (Zweikampfsieger die Hel.)· ' οἱ δ' ἄλλοι ... ' ναίοιτε Τροίην ... τοὶ δὲ -έσθων ' Ἄργος ἐς ≅ 257 (-ονται), vgl. *B* 348 *Γ* 330 (πρίν μοι θυμὸς) ἐώλπει ' οἶον ἐμὲ (Ach.) φθίσεσθαι ... ' ... ἐνὶ Τροίῃ, σὲ δέ τε (Patr.) Φθίηνδε -εσθαι *γ* 170 πλόον ὁρμαίνοντας, ' ἢ καθύπ‹ερθε Χίοιο› -οίμεθα ... ' νήσου ἔπι Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστέρ' ἔχοντες, ' ἢ ὑπέν‹ › παρ(ὰ Μίμαντα) *M* 32 (Flußumleitg., Mauereinebnung) ποταμοὺς δ' ἔτρεψε (Pos.) -εσθαι ' κὰρ ῥόον, ᾗ περ πρόσθεν ἴεν ... ὕδωρ, vgl. *Φ* 382 | *ε* 27 (Τηλέμαχον πέμψον) ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν ‹πατρίδα› ... ἵκηται, ' μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπο-ωνται *H* 335 (νεκροὺς κατακήομεν) ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος ' οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὖτε -ώμεθα ‹ › vgl. *κ* 33 *B* 453 τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἠὲ -εσθαι ' ἐν νηυσὶ (ἐς ‹ ›) = *Λ* 13, kontrast. *O* 499 (tr. Perspektive) *Σ* 101 νῦν δ' ἐπεὶ οὐ -ομαί γε ... ἐς ‹ › (115 κῆρα δέξομαι) = *Ψ* 150 (vgl. V. 145) *I* 619 (αὐτόθι λέξεο· ἄμα δ' ἠοῖ) φρασσόμεθ' ἤ κε -ώμεθ' ‹ἐφ' ἡμέτερ›, ἤ κε μένωμεν *o* 88 βούλομαι ἤδη -εῖσθαι ‹ › vgl. (vgl. 69. 72 f.) im Ggs. zu eff. οἴκαδ' ἱκέσθαι (66) bzw. ἐλθέμεναι (*γ* 233) *ξ* 91 οὐκ ἐθέλουσι δικαίως ' μνᾶσθαι ‹οὐδὲ -εσθαι› ἐπὶ σφέτερ' ‖ *σ* 241 οὐδ' ὀρθὸς στῆναι δύναται (Iros, k.o.) ποσὶν ‹ › ' οἴκαδ', ὅπῃ οἱ νόστος *B* 236 οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ -ώμεθα, τόνδε δ' (Ag.) ἐῶμεν ' αὐτοῦ = *Π* 205[in.med.] (αὐτις) *δ* 260 ἐμὸν κῆρ ' χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο -εσθαι ' ἄψ ‹οἰκόνδ›' *Z* 189 εἶσε λόχον· τοὶ δ' οὔ τι πάλιν ‹ › ‹ε -οντο· ' πάντας γὰρ κατέπεφνεν (Belleroph.), vgl. u. *Δ* 397 *ζ* 110 (ὅτε) ἔμελλε πάλιν ‹οἰκόνδε -εσθαι› ' ζεύξασ' ἡμιόνους kurz davor war, sich wieder auf den Heimweg zu machen = Op. 673[ex.] (σπεύδειν ὅττι τάχιστα, Seehandeltreibender, Ggs. μένειν 674) *Ψ* 229 ἄνεμοι πάλιν αὖτις ἔβαν ‹ › ' Θρῃκίον κατὰ πόντον = *ξ* 87[ex.] (πλησάμενοι νῆας, Piraten), „vgl. das häufige βάν ῥ' ἴμεν" (L[4] 39) *B* 290 (ὡς γὰρ παῖδες) ἀλλήλοισιν ὀδύρονται ‹ › 354 μή τις πρὶν ἐπειγέσθω ‹ › ' πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι 357 εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει ‹ › ' ἀπτέσθω ἧς νηός, vgl. *ε* 204 f. *Γ* 390 δεῦρ' ἴθ'· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ ‹ › vgl. h. Cer. 321 f. 460 f. *Δ* 397 πάντας ἔπεφν' (Tyd.), ἕνα δ' οἷον ἴει ‹ › vgl. o. *Z* 189 *α* 17 (ὅτε ἕτος ἦλθε) τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ ‹ › ' εἰς Ἰθάκην *π* 350 (schicken wir Leute) οἵ κε τάχιστα ' κείνοις (sc. im Hinterhalt) ἀγγείλωσι θοῶς ‹ › Op. 554 (ἀὴρ ὕει ποτὶ ἕσπερον) τὸν φθάμενος ἔργον τελέσας ‹ › *ι* 451 (πάρος γε πρῶτος) σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπο-εσθαι ' ἑσπέριος I 3 mit temp. (am Anf.) u. (*λ* 114[+]) / od. mod. Best. (am Ende) bzw. abs. (*α* 87[+], *μ* 334 epex. nb. νόστον, ὁδόν): *(wieder) kommen, zurück-* bzw. *heimkehren*; 23× von 40 Inf. (nur *B* 113[+] ἀπο)-εσθαι; in dir. R. außer *ν* 30, *o* 3, *σ* 186[+] (innerl. abh.) *υ* 156 οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο, ' ἀλλὰ μάλ' ἦρι -ονται, ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή *Σ* 136 ἠῶθεν γὰρ -ῦμαι ἄμ' ἠελίῳ ἀνιόντι ' τεύχεα ... φέρουσα (135 δεῦρ' ἐλθοῦσαν) Vit. p. 19,6 bis -ῦμαί τοι -ῦμαι ἐνιαύσιος ὥστε χελιδών *γ* 336 (κοίτοιο μεδώμεθα) ἤδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον, οὐδὲ ἔοικε ' δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσέμεν, ἀλλὰ -εσθαι, sc. zum Schiff, vgl. V. 344 in 2 *σ* 186 (γρηὺς) βεβήκει ' ἀγγελέουσα γυναιξὶ ‹καὶ ὀτρυνέουσα -εσθαι› (vgl. 182 f.) = *χ* 434 (vgl. 431 f.) = 496 (vgl. 484 in 2), vgl. *B* 94[+] ‖ *o* 3 νόστου ὑπομνήσουσα (Ath. den Tel.) ‹ › *η* 262 μ' ἐκέλευσεν (Kal.) ‹ἐποτρύν›ουσα -εσθαι *o* 72 ἰσόν τοι κακόν ἐσθ', ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα -εσθαι ' ξεῖνον ‹ › ᾗ καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκῃ der nicht heimkehren > gehen will *I* 42 εἰ δέ τοι αὐτῷ (Ag.) θυμὸς ἐπέσσυται ὥς τ‹ε -εσθαι› ' ἔρχεο (Ggs. μενέουσι 45), s. V. 27, vgl. *A* 173 f. *ν* 30 (πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε) δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ μενέαιν‹ › vgl. V. 43 206 (κεν ἄλλον) ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐφίλει καὶ ἔπεμπ‹ › *α* 205 (οὐ δηρὸν ἀπὸ πατρίδος ἔ‹σσεται›) φρά‹ › ‹ὥς κε -ηται› 87 (ὄφρα) εἴπῃ (Hermes der Kal.) νημερτέα βουλήν, ' νόστον Ὀδυσσῆος ... ‹ › = *ε* 31 (οὔτε θεῶν πομπῇ οὔτε θνητῶν), vgl. *ε* 34. 41 f. *μ* 334 ἀπέστιχον, ὄφρα θεοῖσιν ' εὐξαίμην, εἴ τίς μοι ὁδὸν φήνειε -εσθαι *o* 457 (ὅτε) νηῦς ἤχθετο τοῖ‹σι -εσθαι› vollbeladen war f. d. Heimfahrt *λ* 176 ἐμὲ δ' οὐκέτι φα‹ › ≅ *β* 238[ex.] ≅ *ω* 460[ex.], vgl. *χ* 35, *κ* 284 f. *ξ* 152 (μυθήσομαι) σὺν ὅρκῳ, ' ὡς -ῖται (Od.), vgl. V. 150. 153. 161. 163 *ν* 61 ἐγὼ -ομαι· σὺ δὲ (Arete) τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ | *Γ* 159 (Hel. gleicht Göttinnen) ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ ἐοῦσ' ἐν νηυσὶ

-ἔσθω, ' μηδ' ἡμῖν (πῆμα λίποιτο) 283 (Alex. Ἑλένην ἐχέτω) ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι -ώμεθα λ 114 εἴ πέρ κεν ἀλύξῃς, ' ὀψὲ κακῶς -ῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους, ' νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης = μ 141, vgl. ι 534, β 174/6, ν 340 sowie (vgl. E) 4
ι 63+ A 32 ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε -ηαι Ξ 221 οὐδέ σέ φημι (Aphr.) ' ἄπρηκτόν γε -εσθαι (Hera), ὅ τι φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς, Inf. m. fut. Bed., vgl. ο 213 f. γ 60 δὸς δ' (Pos.) ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξ⟨αντα -εσθαι⟩, ' 8
οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα X 109 ἢ Ἀχιλῆα κατακτείν⟨ειν⟩, ' ἠέ κεν αὐτῷ ὀλέσθαι B 113 (Ζεὺς πρίν μοι ὑπέσχετο) Ἴλιον ἐκπέρσαντ' ... ἀπο⟨-εσθαι⟩ (vgl. V. 115) = 288 = E 716 = I 20 291 ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα ⟨ειν⟩ (καθῆσθαι 12
ci. Schwartz, Ἀντίδωρον 62), s. Iliad z.St. 298 αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν κενεόν τε ⟨ειν⟩ δ 585 (begrub Ag.) ταῦτα τελευτήσας -όμην (Men.), ἔδοσαν δέ μοι οὖρον ' ἀθάνατοι = ρ 148 (Tel.) *machte ich mich auf den Heimweg* (and. L² 173, 16
doch s. L³, L⁴ 39 f.) μ 188 (keiner ließ sich den Sirenengesang entgehn) ἀλλ' ὅ γε τερψάμενος -ῖται καὶ πλείονα εἰδώς

II Kompos. 1 *ἀν- (wieder) heraufkommen > aufgehen* (von Sonne), vgl. (nur Ptz.) εἶμι B II 1a κ 192 (οὐκ ἴδμεν, 20
ὅπῃ ἠέλιος) εἶσ' ὑπὸ γαῖαν ' οὐδ' ὅπῃ ἀν-ῖται, vgl. II Sp. 895,39 ff.

II 2 ἀ π ο- (MD, stets am VE) *zurückkehren* [14ⁱ, 6ᵉ], metr. Verlängerg. des Simplex, s.o. in I 1–3 (außer I 2 nur 24
Inf. = 75%) u. vgl. I Sp. 1076,50 ff. 59 ff.

D Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937), 32 Colace Κ[ρο]νίδου δ' ἰότητι -ἔσθω[Hes. fr. 31,7 suppl.]η ἔβη οἰκόνδε[-εσθαι σ 265 ci. οὐκ οἶδ' ἤ κέν μ' ἀνέσει (με -σει 28
ci. L⁶ 100) θεός, ἤ κεν ἀλώσω (ἐν Τροίῃ) v.l. A 606, Σ 376, Ψ 76, ϑ 108, κ 42 (pap. 31), ν 66, χ 35 f.l. h. Cer. 395

G nicht in Θ K N ϑ τ (im Ggs. zu νοστέω); 10× in B, 6× in Γ, je 5× in δ ξ ο, je 4× in Ξ Σ Ψ γ 32

R. Führer

νεοπενθής [1ⁱ] λ 39 (es kommen) νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε πολύτλητοί τε γέροντες ' παρθενικαί τ' ἀταλαὶ -έα θυμὸν 36
ἔχουσαι, *v.* müßte eigentl. heißen *mit jungem*, d.h. *jüngst erlittenem Leid*, doch ihr Tod (sc. in der Kindheit) kann ja schon lange zurückliegen; es liegt daher viell. eher nahe, daß νεο- sich auf ihren frühen Tod bezieht, der ihrem θυμός ähnl. 40
anhaftet, wie die Gefallenen noch immer blutige Rüstungen tragen (41), vgl. sch. Barn. z.St. (ἐν τῇ νεότητι πενθοῦσαι) u. Heubeck z.St.; Anastassiou, Zum Wortfeld Trauer ..., Diss. Hamburg 1973, 204 (auch zur v.l.); Mawet, Douleur, Bruxelles 1979, 284 44

B. Mader

νεόκλυτος [1ᵉ] *newly washed* ζ 64 ἐθέλουσι -α εἵματ' ἔχοντες ' ἐς χορὸν ἔρχεσθαι 48

J.N. O'Sullivan

νεόπριστος [1ᵉ] *frisch, vor kurzem gesägt* oder *geschnitzt* ϑ 404 (Schwert m. silbernem Griff) κολεὸν δὲ -ου ⟨ἐλέφαντος⟩ ' ἀμφιδεδίνηται, formelh. am VE, vgl. πριστοῦ 52
⟨ου⟩ σ 196, τ 564 u. s. Lord, HSPh 72, 1968, 40. Genaue Bed. des HG uns.; (ab)gesägt wird zunächst (u.a. für den Handel, s. Bd. II Sp. 531,47 ff. m. Lit.) der Stoßzahn, dann wird er für die weitere Arbeit in Stücke zersägt; diese werden für das 56
jeweilige Produkt teils gesägt (s. Treu, Ph 99, 1954/5, 156 ff. m. Lit., nach dem *v.* u. πριστός sich auf das zwischen Il. u. Od. aufgekommene Längssägen des Elfenbeins in Plättchen bezieht), teils gedrechselt, teils gebohrt u. geschnitzt; 'schnitzen' (s. Lord a.O.) o.ä. käme viell. in Frage, wenn die Vbd. von πριστός mit πείρω (s. Frisk II 596) noch lebendig u. die Bed. von πρίω viell. noch nicht auf sägen eingeschränkt war (πρίω bzw. Abl. im fgrE nur 3×, St. s. oben), aber eher, 60 64
wegen der häufigen Verwendg. der Säge, ein für Elfenbein spezifischer Ausdruck für bearbeiten. Das VG hebt neben der Neuheit wohl vor allem die (noch) weiße Farbe des Elfenbeins hervor, vgl. σ 196 68

B. Mader

Νεοπτόλεμος [1ⁱ, 1ᵉ, 13ᵉ] E Poss.-Kompos. 'für den der Krieg noch neu ist' nach v. Kamptz 85, 88. 211. 217; eher freie Vbd. der Glieder i.S.v. 'der jung in den Krieg 72
Ziehende', Ziegler, RE XVI, 1935, 2441, 31 ff., vgl. Σχ; νέος im fgrE nur hier Namenselement

L [1]Preller-Robert 2, 1106 ff. 1218 f. 1255 ff. 1275 ff. 1453 ff.; [2]Farnell, Cults, Oxford 1921, 311–325; [3]Severyns, Le cycle épique, 285 ff.; [4]Perret, REA 48, 1946, 5–28; [5]Defradas, Les thèmes de la propagande delphique, E&C 21, 1954, 146–156; [6]Kullmann, Quellen 62. 197. 212. 223 f., 266; [7]A. Schnebele, Die ep. Quellen des Sophokl. Philoktet, Diss. Tübingen 1988, 49 ff., 120 ff.; [8]Blößner, Iterata, 75–80

B S. des Ach. u. Eroberer Trojas; Stammvater der Molosserkönige (? s.u. 3 u. 5) Belegstellen bei Hom.: mit Namen nur T 327, λ 506; ferner: Ω 467 (τέκεος), γ 189 (Ἀχιλλῆος ... φαίδιμος υἱός), δ 5–9, λ 492 f., 506–537 außerhom. Stellen ohne Namensnennung: Il. Parv. fr. 20,1 ff. p. 59 Dav. (V. 1 ≅ γ 189) ohne dir. Nennung: Cypr. ap. Procl. Chr. 51 f. p. 32 Dav., Il. Parv. fr. 4 p. 54 Dav. 1 *Allgemeines* 1a *Genealogisches u. Namen* S. des Ach., auf Skyros gezeugt (s.u.) u. dort zurückgelassen, T 327 (ὃς Σκύρῳ μοι ἔνι τρέφεται υἱός, ' -ος θεοειδής [v.l. ant. Πυρῆς ἐμὸς ὃν κατέλειπον]) vgl. einers. Cypr. ap. Procl. Chr. 51 f. p. 32 Dav. (wo auch der Name der Mutter, Dēidameia, Tochter des Lykomedes) sowie Il. Parv. fr. 4 p. 54 Dav. u. anderers. fr. inc. loci 4 p. 75 Dav.; zu diesen u.a. Varianten der 'Vorgesch. des N.' s. L⁷ 120 ff. m. Lit. – Von Lykomedes wurde das Kind Pyrrhos genannt, von Phoinix dagg. *N.*, weil sein Vater ἔτι νέος πολεμεῖν ἤρξατο (vgl. sch. T 326 Erbse), Cypr. fr. 16 p. 41 Dav., vgl. fr. inc. loci 4 Πύρρον, τὸν ὕστερον -ον κληθέντα Gatte der Hermione; Men. versprach sie ihm noch während des Krieges, δ 5 ff. 1b *Charakterisierung* ist gut im Rat, nur Nestor u. Od. sind besser (λ 510 ff.), bes. tüchtig aber im Kampf, s. Tapferkeit bes. hervorgehoben (513 ff., 526 ff.); bei Hom. durchweg pos. beurteilt (ἀριδείκετος 540; φαίδιμος γ 189), dagg. im Kykl. auch deutl. neg. Züge (Übermaß im Töten, Verletzg. des Asylrechts) von bes. Schönheit, λ 522 2 *im Kampf um Troja* Od. holt ihn aus Skyros ab u. gibt ihm die Waffen seines V.s, λ 508 ff.; Il. Parv. ⟨ap. Procl. Chr.⟩ 12 f. p. 52 Dav.; Ach. erscheint ihm, ebd. 13. Im Kampf zeichnet er sich aus, tötet viele Tr., insbes. den Eurypylos, λ 516 ff., Il. Parv. ⟨⟩ 15 p. 52 Dav.; er ist mit Od. usw. im Hölzernen Pferd, λ 523 ff., tötet Elasos u. Astynoos, Eioneus, Agenor, Il. Parv. fr. 14, 15, 18 p. 58 Dav. u. schließlich Priam., dir. am Altar des Zeus Herkeios nach Il. Pers. ⟨⟩ 19 f. p. 62 Dav.; nach Il. Parv. fr. 17 p. 58 dagg. erst, nachdem er ihn vom Altar weggezerrt hatte, außerhalb des Gebäudes (vgl. Test. 2 p. 61 Dav.), s. L⁷ 49 ff. m. Lit. Als besonderen Ehrenpreis erhält *N.* nach Il. Parv. fr. 20,1 ff. p. 59 Androm. u. Aen. zugesprochen, die er in die Heimat mitnimmt, nachdem er den kleinen Astyanax vor den Augen seiner Mutter vom Turm geworfen hatte, übrigens οὐ ὑπὸ δόγματός γε Ἑλλήνων ebd. fr. 21; auch nach Il. Pers. ⟨⟩ 31 p. 62 wird Androm. Sklavin des *N.*, doch Astyanax von Od. ermordet. – Welche Rolle *N.* bei der Opferg. der Polyxene am Grabe des Ach. (Il. Pers. 36 ebd.) gespielt hat, ist nicht überl. 3 *Heimkehr u. späteres Schicksal* unversehrt und mit reicher Beute kehrte *N.* mit seinen Myrmidonen aus Troja heim, λ 533 ff., γ 188 f.; nach Nosti ⟨⟩ 20 ff. p. 67 Dav. auf Rat der Thetis auf dem Landweg, traf (καταλαμβάνει) bei Maroneia Od., bestattete den Phoinix, αὐτὸς δὲ εἰς Μολοσσοὺς ⟨ἀμφικόμενος⟩ ἀναγνωρίζεται Πηλεῖ, Zush. nicht deutl.; viell. Lücke nach ⟨⟩: „besiegte sie u. kehrte dann heim nach Phthie", s. auch App. bei Dav., s. ferner unten 4b. – δ 9 ff. setzt voraus, daß *N.* danach in seiner Heimat noch einige Jahre gelebt u. geherrscht hat; wieweit man in seiner Grausamkeit u. seinem Frevel bei der Ermordg. des Priam. ein Hinweis auf eine spätere göttl. Strafe bzw. seinen später überl. gewaltsamen Tod in Delphi (s. L²·⁵) sehen darf (s. Il. Parv. fr. dub. 1 p. 60? Dav.), ist nicht zu entscheiden 4 *Problematisches* 4a *in der Il. unbek.?* nach I 667 f. hat Ach. Skyros erobert u. zerstört; mit T 327 einers., λ 506 usw. sowie den Aussagen der kykl. Epen schwer zu vereinbaren; dazu u. zu weiteren Anstößen s. L⁸ 4b *Stammvater der Molosserkönige?* als solcher wurde Pyrrhos-*N.* in histor. Zeit in Anspruch genom-

men; entsprechende 'Hinweise' im fgrE (vgl. oben 3; ferner Cypr. fr. 16 p. 41 Dav. u. die v.l. *Πυρῆς* in *T* 327) werden daher i.d.R. als rel. jung angesehen, doch müßte man Cypr. u. Nosti dann schon sehr spät ansetzen, um eine Berücksichtigg. moloss. Ansprüche hist. glaubhaft machen zu können. Anderers. waren moloss. u. thess. Stämme lange vor dem 5. Jhd. unmittelbare Nachbarn (s. L⁴; für das fgrE s. bes. die Bzh. Ach.s zum Zeus von Dodona [s.d.], die Zugehörigk. von Dodona zum 'thess.' Reich des Guneus, zu dessen Kontingent auch die Ainiēnen gehören, die noch in sehr später Zeit den *N.* für sich als Heros in Anspruch nahmen [Heliodor, Aithiop. 3,1 ff.]) B. Mader

νέος, -ώτερος, -ώτατος [49ⁱ, 67ᵒ, 7ᴴ, 8ᵇ, 1ᵉ] **E** Erbwort: myk. *ne-wo* (vgl. DMic. I s.v.), kypr. *neu̯-*, ai. *náva-*, lat. *novus*, dt. *neu*; bereits grundsprachl. abgeleitet von *nū̆* (*νύ, νῦν*; Risch § 6a). — Abl.: *-αρός, -άω, -ηνίης, -ῆνις, -οίη, -οσσός, -ότης*; als VG zahlr. Kompos.: *-ηγενής, -ήκης, -ήλυς, -ήφατος, -οαρδής, -ογιλ(λ)ός, -ογνός, -όδαρτος, -οδμής, -οζυγές, -οθηλής, -οκηδής, -όλλουτος, -οπενθής, -όπλυτος, -όπριστος, Νεοπτόλεμος, -όσμηκτος, -όστροφος, -ότευκτος, -οτευχής, -ούτατος, -όφρων*

F *νέος*: *-ος* 7, *-οιο* 1, *-ου* 1, *-ῳ* 6, *-ον* 6 (Fehlen des Vok. Sg. Mask. erklärt J. Svennung, Anredeformen, Uppsala-Wiesbaden 1958, 230f. m. lautl. Gegebenh.n; vgl. den ähnl. Fall Bd. II Sp. 998,23f.); *-οι* 20, Vok. *-οι* 3, *-ων* 13, *-ους* 2; *-ης* 1, *-ην* 2; *-αι* 2; Nom. *-ον* 2, Akk. *-ον* 2; Adv. *-ον* 38. Form **νέως* nicht belegt, *νεωστί* (gew. [s. Chantraine, Dict., s.v. *νέος*], aber unwahrsch. aus **νέως* + *τι* erkl.) seit Hdt.; *νεώτερος*: *-ος* 7, *-ου* 1, *-ῳ* 2, *-ον* 3; *-ω* 1; *-οι* 6 *νεώτατος*: *-ος* 5; *-η* 1

M **1** zweis. [⏑⏓] *παῖδα -ον γεγαῶτα τ* 400, h. Merc. 271. 331; *τὴν δὲ -ον κλισίηθεν A* 391; *οἱ / ἡ δὲ -ον Ω* 444 / *θ* 289, h. Merc. 99; *ὅς / τῷ / τόν ῥα -ον/οι N* 364, *φ* 184, Th. 988; *ἀλλὰ -ον/οι Δ* 332, *ο* 331; *ἠὲ -ον/ων α* 175, *β* 29; *-ῳ π* 210; *μή σε -οι ρ* 479; *-οι A* 463 = *γ* 460, *φ* 179; *τήνδε -ων* Vit. p. 16,30; *-ων* Hes. fr. 321, h. Merc. 454; *-ους Φ* 38; *-ης* h. Merc. 136 [⏑⏓] *-οι υ* 361, *ω* 89; *-ων π* 362; *-ην B* 232; *-ον H* 64, *χ* 426 [⏑⏓] *-ος δ* 665; *-ῳ Λ* 684, *X* 71, *ν* 222, *φ* 407; *τε -ον κλισίηθεν M* 336; *-ον γεγαῶτ' δ* 112 ≅ 144; *ἠελίοιο -ον* h. Merc. 197. 371; *δή / μέν σε -ον/ον Θ* 102, *Ψ* 306; *τε -ον/ων* Op. 674, *Λ* 503, *-ον Γ* 394, *H* 421 = *τ* 433, *O* 240. 538, *Ω* 475, *σ* 309, h. Cer. 187; *-οι θ* 110. 202, *ν* 425, *σ* 6, Sc. 281; *-ων β* 324 ≅ *δ* 769 = *ρ* 482 = *υ* 375 = *φ* 361 ≅ *β* 331 ≅ *φ* 401; *-ους Ψ* 756; *-ην λ* 447 [⏑⏓] *οὔ τι -ον γε I* 527, *γ* 367 ⏓[⏑⏑] *ἦ -ος ἠὲ παλαιός Ξ* 108; *-οι ζ* 61; *-ον θ* 13 ⏓[⏑⏑] *-ος ἐσσί / εἰμί I* 57, *Ω* 368 / *π* 71; *-ου ἀνδρός / ον ἄνδρα Ψ* 589, *γ* 24; *-ῳ γ* 376; *-ον ζ* 163, *π* 199 ⏓[⏑⏑] *-ος Ω* 725, *π* 99; *ξεῖνος ⏑-ον ἄλλοθεν, υ* 360; ⏑ ⏑ *γ* 318, *π* 26, *ρ* 112; *ξεῖνος -ον υ* 191; *-ον Λ* 663 ⏓[⏑⏑] *θήσειν -ον I* 446; *θείη -ον ἠὲ γέροντα π* 198; *Ἀργείων ἡμὲν -οι ἠδὲ ⏑ ⏑ ες I* 36. 258; *B* 789, Hes. fr. 75,13; *ἔσαν ⏑-ου/αι ἠδὲ παλαιοί/αί, θ* 58, *δ* 720; ⏑ ⏑ *α* 395, *β* 293; *-οι N* 95; *ἔαρος -ον ἱσταμένοιο τ* 519, Op. 569; *-ον ἠέ π* 181; *-ον B* 88, *Z* 462, *N* 211 ⏓[⏑⏑] *-οι ἄνδρες ρ* 294 **2** dreis. [⏑⏓×] *-οιο P* 36 **3** viers. [⏑⏑⏑⏑] *-ώτερός/ώτατός ἐστιν / εἰμι / ἐσσι γ* 49, *φ* 132, *Ψ* 476; *ἄνδρα -ώτερον/ώτερον ἄνδρα γ* 125, *β* 188 [⏑⏓⏑⏑] *γενεῇ δὲ / ⏑γενεῇφι -ώτ⏑ατος ἔσκον / εἰμι H* 153, *Ξ* 112; ⏑ ⏑ *ερος Φ* 439; *-ωτέρω/ώτατος ἐστόν / ἔσκε A* 259, *Y* 409; *-ωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο/εσθαι σ* 31. 52; *-ώτεροι ἄνδρες γ* 363; *⏑-ώτερος, ἄλλος O* 569, Op. 445; *ἐσσι / ἔσκε ⏑ ⏑/ώτατος K* 176, *κ* 552; *-ώτερου/ον ἀντιοώντων/ἀσαντα Ψ* 643, *η* 293; *-ωτέρου Ω* 433; *-ώτεροι Δ* 324, *K* 165, *η* 294, *κ* 395; *-ωτάτη α* 352 [⏑⏓⏑⏑] *-ώτερός εἰμι Ψ* 587

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 *A* 391: *-ον· ἀρτίως*, sch. D *A* 259: *-ωτέρω· -ώτεροι. δυικῶς, A* 391, *Γ* 394, *Δ* 332, *H* 64, *O* 240: *-ον· -ωστί, A* 463: *-οι· -ανίσκοι, B* 88: *αἰεὶ -ον ἐρχομενάων· -ᾳ τῇ πτήσει χρωμένων. ὡς νομίζειν -ωστὶ ἀρχὴν πεποιηκέναι, B* 232: *-ην· -ωτέραν, I* 446: *-ον ἠβώωντα· ἀκμάζοντα. σῴζοντα*, 527: *οὐ -ωστί, Λ* 503: *τὰς τῶν -ανίσκων ἐπόρθει τάξεις, O* 538: *-ον φοίνικι φαεινός· -ωστὶ φοινικῷ χρώματι βεβαμμένος, ὅ ἐστιν ἐρυθρῷ τῷ αἵματι, P* 36: *θαλάμοιο -οιο· -ωστὶ κατεσκευασμένου προσφάτου*

L [1]F. Boll, Kl. Schr. zur Sternkunde d. Altertums. Leipzig 1950, 156 ff.; [2]E. Schwyzer, Mélanges Emile Boisacq II, 1938, 236 (= Kl. Schr., Innsbruck 1983, 632); [3]W. Porzig, Festschrift Debrunner; [4]Mette, H. 110, 1982, 257–68; [5]Ch. Ulf, D. hom. Gesellsch., München 1990, 59–69

B *neu* (von Unbelebtem), *jung* (von Belebtem); ältere Bed. 'neu' vorhom. auf lebende Wesen übertragen, später verschwunden u. durch *καινός* (belegt seit Aesch.) ersetzt, während sich *v.* zunehmend, wie auch schon in hom. Sprache, auf Bed. 'jung' verengte (s. L³ 344f.); anderes kontrastives Wort zu 'neu' i.S.v. 'jung' im hist. gr. Sprachzustand nicht nachweisbar (vgl. dagg. dt. 'neu / jung', lat. *novus / iuven-* u. das gegensätzl. Begriffspaar *παλαιός / γέρων*); zur überwiegend adv. Bed. von *v.* als VG in Kompos. s. L²; konkretes Alter f. *νέοι* (= 'Junge') nicht auszumachen (vgl. aber L⁵ 62 ff.), sie werden durch Ggs.begr. *παλαιοί* od. *γέροντες* definiert, vgl. L¹; zu körperl. (kräftig, kriegstüchtig) u. geistig-moralischen Eigensch.n der Jugend (unerfahren, übermütig, unbesonnen: *η* 294, *Ψ* 589f.) s. L⁴ 258f. u. L⁵; vgl. auch Bd. II Sp. 886f. — Wortf.: *αἰζηός, ἡβητής, ἡβῶν, κοῦρος, νεηνίης ὁπλότερος, πρωθήβης* **1** *neu* **1a** bei Sachen *P* 36 (Euphorbos zu Men.:) *„χήρωσας δὲ γυναῖκα μυχῷ θαλάμοιο -οιο“ β* 293 *εἰσὶ δὲ νῆες ' πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ -αι ἠδὲ παλαιαί φ* 407 *ῥηϊδίως ἐτάνυσσε -ῳ* (*-ην* ci.) *περὶ* (*ἐπὶ* v.l.) *κόλλοπι χορδήν*,, zur Textkritik s. Barrett, CPh 65, 1970, 38f. Op. 674 *μηδὲ μένειν οἶνόν τε -ον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον* **1b** bei Abstr. *Z* 462 (Hektor zu Androm.:) *„σοὶ δ' αὖ -ον ἔσσεται ἄλγος“ α* 352 (Tel. zu Pen.:) *„τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον* (*πάντες* v.l.) *ἐπικλείουσ'* (*-φρονέουσ'* v.l.) *ἄνθρωποι, ' ἥ τις ἀκουόντεσσι* (*ἀιόντεσσι, ἀειδόντεσσι* vv.ll.) *-ωτάτη ἀμφιπέληται“*, wobei *-ωτάτη* auf den Inhalt des Gesanges geht; vgl. E.A. Havelock, Preface to Plato, Cambridge (Mass.) 1963, 96 A.9; G. Nagy, Comparative Studies in Greek and Indic Meter, Cambridge (Mass.) 1974, 12; +Verdenius, Mn. IV 36, 1983, 22 m. A.41 *γ* 367 (Ath. zu Nestor:) *„χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔ τι -ον γε ' οὐδ' ὀλίγον“* h. Merc. 136 (Hermes hängt das gestohlene Rindfleisch auf) *σῆμα -ης φωρῆς* (*-νῆς* codd.), hier *-ης* i.S.v. 'kürzlich, soeben begangen', vgl. u. 3b **2** *jung* **2a** Personen **2aα** allg. *Δ* 324 (Nestor zu Ag.:) *„αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι -ώτεροι, οἵ περ ἐμεῖο ' ὁπλότεροι γεγάασι πεποίθασίν τε βίηφιν“ I* 446 (Phoinix zu Ach.:) *„εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτός ' γῆρας ἀποξύσας θήσειν -ον ἠβώοντα“ X* 71 (Priam. zu Hektor:) *„-ῳ δέ τε πάντ' ἐπέοικεν ' ἀρηϊκταμένῳ, δεδαϊγμένῳ ὀξέϊ χαλκῷ, ' κεῖσθαι“ Ψ* 643 (Nestor zu Ach.:) *„ὥς ποτ' ἔον· νῦν αὖτε -ώτεροι ἀντιοώντων ' ἔργων τοιούτων“ Ω* 725 (Androm.) *ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος -ος* (*-ον* v.l.) *ὤλεο η* 293 *ὡς οὐκ ἂν ἔλποιο* (*-το* v.l.) *-ώτερον ἀντιάσαντα ' ἐρξέμεν* 294 *αἰεὶ γάρ τε -ώτεροι ἀφραδέουσιν π* 99 (Od. zu Tel.:) *„αἴ γὰρ ἐγὼν οὕτω -ος εἴην“* Op. 445 *τοῦ* (sc. *τεσσαρακονταετὴς αἰζηός*) *δ' οὔτι -ώτερος ἄλλος ἀμείνων ' σπέρματα δάσσασθαι* Sc. 281 *ἔνθεν δ' αὖ ἑτέρωθε -οι κώμαζον ὑπ' αὐλοῦ* (v. del. Solmsen) Hes. fr. 321 *ἔργα -ων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων* h. Merc. 454 *οἷα -ων* (*θεῶν* ci.) *θαλίῃς ἐνδέξια ἔργα πέλονται* **2aβ** m. Ggs.begr. zur Bez. der Gesamtheit: 'jung u. alt' *B* 789 ⏑*ἡμὲν -οι ἠδὲ γέροντες*⏑ = Hes. fr. 75,13ᵉˣ. *I* 36 *Ἀργείων* (*-οι* v.l.) ⏑ ⏑ ≅ 258 *ἦ -ος ἠὲ παλαιός α* 395 *-οι ἠδὲ παλαιοί* = *θ* 58ᵉˣ. ≅ *δ* 720ᵉˣ. *β* 29 *ἠὲ -ων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροί εἰσιν π* 198 *-ον ἠὲ γέροντα* (*παλαιόν* v.l.) 362 *οὐδέ τιν' ἄλλον* (*-ων* v.l.) ' *εἴων οὔτε -ων μεταίζειν οὔτε γερόντων* **2aγ** Götter, z.T. in Menschengestalt *Φ* 439 (Pos. zu Ap. in der Theomachie:) *„ἄρχε· σὺ γὰρ γενεῇφι -ώτερος· οὐ γὰρ ἔμοιγε ' καλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα“ Ω* 433 (Hermes zu Priam.:) *„πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, -ωτέρου“ ν* 222 *Ἀθήνη, ' ἀνδρὶ δέμας εἴκυῖα -ῳ ... ' παναπάλῳ* **2aδ** Männer *A* 259 (Nestor zu Ag. u. Ach.:) *„ἄμφω δὲ -ωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο“* 463 *-οι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν* = *γ* 460 *H* 153 (Nestor) *γενεῇ δὲ -ώτατος ἔσκον ἁπάντων Θ* 102 (Diom. zu Nestor:) *„ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε -οι τείρουσι μαχηταί“*

I 57 (Nestor zu Diom.:) „*ἦ μέν* (*μὴν* vulg.) *καὶ -ος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης* ' *ὁπλότατος γενεῇφιν*" *K* 165 *ἄλλοι ἔασι -ώτεροι υἷες Ἀχαιῶν* 176 (Nestor zu Diom.:) „*σὺ γάρ ἐσσι -ώτερος*" *Λ* 503 *-ων δ' ἀλάπαζε* (Hektor) *φάλαγγας* 4 684 *οὕνεκά μοι τύχε πολλὰ -ῳ πόλεμόνδε κιόντι* *N* 95 *Ἀργεῖοι, κοῦροι -οι* *Ξ* 112 (Diom.) *οὕνεκα δὴ γενεῇφι -ώτατός* (*-ώτερος* v.l.) *εἰμι μεθ' ὑμῖν* *O* 569 (Men.) *Ἀντίλοχ', οὔ τις σεῖο -ώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν,* ' *οὔτε ποσὶν θάσσων οὔτ'* 8 *ἄλκιμος ὡς σὺ μάχεσθαι* *Y* 409 *οὕνεκά οἱ* (Priam.) *μετὰ παισὶ -ώτατος ἔσκε γόνοιο* (Polydoros) *Ψ* 306 (Nestor) *Ἀντίλοχ', ἤτοι μέν σε -ον περ ἐόντα φίλησαν* ' *Ζεύς τε Ποσειδάων τε* 476 (Aias zu Idom.:) „*οὔτε -ώτατός ἐσσι μετ'* 12 *Ἀργείοισι*" 587 (Antil. zu Men.:) „*πολλὸν γὰρ ἔγωγε -ώτερός εἰμι* ' *σεῖο*" 589 (Antil. zu Men.:) „*οἶσθ' οἷαι -ου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι·* ' *κραιπνότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις*" 756 *ὁ γὰρ* (Antil.) *αὐτε -ους ποσὶ πάντας* 16 *ἑνίκα* *Ω* 368 (Hermes zu Priam.:) „*οὔτ' αὐτὸς -ος ἐσσί*" *β* 188 (Eurym. zu Halitherses:) „*αἶκε -ώτερον ἄνδρα* (sc. Tel.) ... ' ... *ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν*" *β* 324 *ὧδε δέ τις εἴπεσκε -ων ὑπερηνορεόντων* (sc. der Freier, s. L^5 61) = *δ* 769 = *ρ* 20 482 = *υ* 375 = *φ* 361 ≅ *β* 331 ≅ *φ* 401 *γ* 24 (Tel. zu Mentor:) „*αἰδὼς δ' αὖ -ον ἄνδρα* (*-ῳ ἀνδρὶ* v.l.) *γεραίτερον ἐξερέεσθαι*" 49 (Peisistr. zu Mentor:) „*ἀλλὰ -ώτερός ἐστιν* (Tel.), *ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ*" 125 *οὐδέ κε φαίης* ' *ἄνδρα -ώτερον* 24 (Tel.) *ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι* 363 *οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι -ώτεροι ἄνδρες ἔπονται* 376 (Nestor zu Tel.:) „*εἰ δή τοι -ῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἔπονται*" *δ* 665 (Tel.s Abreise) *-ος πάϊς οἴχεται αὔτως* *ϑ* 110 *ἂν δ' ἵσταντο -οι πολλοί τε καὶ ἐσθλοί* 28 (Wettkämpfer) 202 (Od.) *τοῦτον* (sc. *δίσκον*) *νῦν ἀφίκεσθε* (*ἐφ-* v.l.), *-οι* *κ* 395 (Kirke verwandelt die Gefährten des Od. zurück) *ἄνδρες δ' ἄψ* (*αἶψ'* codd.) *ἐγένοντο -ώτεροι ἢ πάρος ἦσαν* 552 *Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε -ώτατος* *ν* 425 *ἦ μέν μιν* 32 *λοχόωσι -οι* (die Freier) *σὺν νηῒ μελαίνῃ* *ξ* 61 *ὅτ' ἐπικρατέωσιν -οι ἄνακτες* ' *οἱ -οι* *ο* 331 *ἀλλὰ -οι* (Diener der Freier), *χλαίνας εὖ εἰμένοι ἠδὲ χιτῶνας* *π* 71 (Tel. zu Eum.:) „*αὐτὸς μὲν -ος εἰμὶ καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα* ' *ἄνδρ' ἀπαμύνεσθαι* 36 (*ἀπαλέξασθαι* v.l.)" ≅ *φ* 132 210 *ἀνδρὶ -ῳ καὶ καλὰ περὶ χροῖ εἵματ' ἔχοντι* *ρ* 294 *-οι ἄνδρες* (Jäger) 479 *μή σε -οι* (Freier) *διὰ δώματ' ἐρύσσωσ(ιν)* *σ* 6 *Ἶρον δὲ -οι κίκλησκον ἅπαντες* 31 (Iros zu Od.:) „*πῶς δ' ἂν σὺ -ωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;*" ≅ $52^{ex.}$ *υ* 361 (Eurym.:) „*ἀλλά μιν αἶψα, -οι, δόμου ἐκπέμψασθε θύραζε*" *φ* 179 *ὄφρα -οι θάλποντες ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,* ' *τόξου πειρώμεσθα* ≅ $184^{in.}$ *ω* 89 *ζώννυνταί τε -οι καὶ ἐπεντύνονται ἄεθλα* Th. 988 *τόν* (Phaethon) *ῥα -ον τέρεν* (*-ώτερον* v.l.) *ἄνθος ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥβης* ' *παῖδ(α)* Vit. p. 16,30 *δὸς δὲ γυναῖκα* ' *τήνδε -ων μὲν ἀνήνασθαι φιλότητα καὶ εὐνήν* **2 a ε** Frauen *B* 232 (Thers. zu Ag.:) „*ἠὲ γυναῖκα -ην* (sc. *ἀγάγω*), *ἵνα μίσγεαι* 48 *ἐν φιλότητι*" *λ* 447 (Ag. zu Od.:) „*ἦ μέν μιν νύμφην γε -ην* (Pen.) *κατελείπομεν ἡμεῖς* ' *ἐρχόμενοι πόλεμόνδε*" **2 a ζ** Säugling h. Cer. 187 *παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα -ον θάλος* **2 b** Pflanzen *Φ* 38 *ὁ δ'* (Lykaon) *ἐρινεὸν ὀξέϊ χαλκῷ* ' 52 *τάμνε -ους ὄρπηκας, ἵν' ἅρματος ἄντυγες εἶεν* *ζ* 163 (Od. zu Naus.:) „*φοίνικος -ον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα*" **3** Adv. *-ον*, vgl. F **3 a** *neu* *B* 88 *ἠύτε ἔθνεα εἴσι μελισσάων ἀδινάων,* ' *πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ -ον ἐρχομενάων von* 56 *neuem*; zur Sache s. Kraak, Mn. III 12, 1945, 157 ff. *O* 538 *κάππεσεν* (sc. *λόφος*) *ἐν κονίῃσι, -ον φοίνικι φαεινός neu leuchtend*: der Helmbusch war neu eingefärbt *α* 175 (Tel. zu Mentor:) „*ὄφρ' εὖ εἰδῶ,* ' *ἠὲ -ον μεθέπεις* (*-πῃ* v.l.), *ἦ καὶ πατρώϊός ἐσσι* ' *ξεῖνος*" *zum ersten Mal* *τ* 519 *ἔαρος -ον ἱσταμένοιο* = Op. $569^{ex.}$; vgl. Krafft, Untersuchungen 135 m. A.3 **3 b** zeitl. **3 b α** *gerade eben, vor kurzem* *H* 64 *Ζεφύροιο ...* ' *ὀρνυμένοιο -ον* 421 *Ἠέλιος μὲν ἔπειτα -ον* 64 *προσέβαλλεν ἀρούρας* (*-αις* v.l.) = *τ* 433 h. Merc. 99 *ἡ δὲ -ον σκοπιὴν προσεβήσατο δῖα Σελήνη* 197 ⟨*ἠελίοιο -ον*⟩ *καταδυομένοιο* 371 ⟨ ⟩ (*-ον γ'* v.l.) *ἐπιτελλομένοιο* *A* 391 *-ον κλισίηθεν ἔβαν* *Γ* 394 *χοροῖο -ον λήγοντα* *Δ* 332 *-ον* 68 *συνορινόμεναι κίνυντο φάλαγγες* *Λ* 663 *τοῦτον δ' ἄλλον ἐγὼ -ον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο* *M* 336 *-ον κλισίηθεν ἰόντα* *N* 211 *-ον ἐκ* ⟨*πολέμοιο*⟩ ' *ἦλθε* 364 *-ον* ⟨ ⟩ *μετὰ κλέος εἰληλούθει* *O* 240 *-ον δ' ἐσαγείρετο* (*-ατο* vulg.) *θυμόν* *Ω* 72 475 *-ον δ' ἀπέληγεν* (Ach.) *ἐδωδῆς* *γ* 318 *κεῖνος γὰρ -ον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν* ≅ *υ* $360^{ex.}$ *δ* 112 *ὃν λεῖπε* ⟨*-ον γεγαῶτ,*⟩ ' *ἑνὶ οἴκῳ* ≅ 144 *τ* 400 ⟨ ⟩*α* = h. Merc. $271^{in.}$ = $331^{in.}$ *ϑ* 13 *ὃς -ον Ἀλκινόοιο δαίφρονος ἵκετο δῶμα* 289 *ἡ δὲ* (Aphr.) *-ον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος* ' *ἐρχομένη* *π* 181 (Tel. zu Od.:) „*ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης -ον ἠὲ* (*ἢ τὸ* v.l.) *πάροιθεν*" 199 (Tel. zu Od.:) „*-ον ἠσθα γέρων ...* ' *νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικας*" *ρ* 112 *ἐλθόντα χρόνιον -ον ἄλλοθεν* *σ* 309 *-ον κεκεασμένα (ξύλα) χαλκῷ* *υ* 191 (Phil. zu Eum.:) „*τίς δὴ ὅδε ξεῖνος -ον εἰλήλουθε*" *χ* 426 (Eurykl. zu Od.:) „*Τηλέμαχος δὲ -ον μὲν ἀέξετο*" **3 b β** *seit kurzem* *I* 527 *μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὔ τι -ον γε,* ' *ὡς ἦν·* *Ω* 444 *οἱ δὲ* (Achäer) *-ον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο* *π* 26 *-ον ἄλλοθεν ἔνδον ἐόντα*

D Cat. 51B,3 Trav. *Ψ* 223a, *σ* 111a (textus receptus bei Allen); v.l.: Th. 687 (West, CQ 14, 1964, 183) ci.: h. Merc. 241; Nosti fr. 7,1 Ber. G. Markwald

νεόσμηκτος [1^i] *erst kürzlich poliert*, HG zu *σμήχω* (s.d.) 'abreiben' *N* 342 *αὐγὴ ... κορύθων ἀπὸ λαμπομενάων* ' *θωρήκων τε -ων σακέων τε φαεινῶν* B. Mader

νεοσσοί [2^i] **E** Abl. von *νέος*; zur Bildung vgl. *ἔπισσαι, μέτασσαι* **B** *Vogeljunge(s)* *B* 311 (Vorzeichen: Schlange verschlingt einen Sperling u. seine Brut) *στρουθοῖο -οί, νήπια τέκνα* *I* 323 (Ach. verbrachte schlaflose Nächte) *ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι -οῖσι προφέρῃσι* ' *μάστακ(α)* B. Mader

νεόστροφος [1^i] *neu geflochten* i.S.v. noch nicht ge- bzw. verbraucht, voll funktionstüchtig (sch. D z.St. *κατνήν, νεωστί ἐστραμμένην*) *O* 469 (Teukros:) „*νευρὴν δ' ἐξέρρηξε -ον* (*εὔστροφον* v.l. ant.) (sc. ein Daimon), *ἣν ἐνέδησα* ' *πρώϊον, ὄφρ' ἀνέχοιτο θαμὰ θρώσκοντας ὀϊστούς*", v. variiert *εὔστρεφέα* (463) u. die Sehne ist nicht nur neu geflochten u. gut, sondern erst an diesem Morgen eingespannt worden, alles Gründe dafür, daß sie hätte halten müssen u. ohne Zeus' Eingreifen auch nicht gerissen wäre; zur v.l. s. Janko, Iliad z.St. B. Mader

νεότευκτος [1^i] *neu / frisch bearbeitet* (= noch nicht oxydiert) *Φ* 592 *κνημὶς -ου κασσιτέροιο* (s.d.) B. Mader

νεοτευχής [1^i] **Σχ** sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu *E* 194: *-εες· νεω*[*στὶ*] *κατασκευασμέ*[*νο*]*ι*, sch. D *E* 194: *νεοκατασκεύαστοι* **B** *neuangefertigt, brandneu* *E* 194 *δίφροι* ' *καλοὶ* ⟨*πρωτοπαγεῖς*⟩ *-ἔες*, zum Anstoß des Zen. an der — wohl emphatischen — Tautologie von ⟨ ⟩ u. *v.* sowie zu seiner mutmaßl. Korrektur (*μετέθηκεν*) s. Kirk, Iliad z.St. B. Mader

νεότης [2^i] **E** Abl. von *νέος* (vgl. lat. *novitas*) m. Suff. *-της*, das e. Eigensch. bezeichnet (andere Beisp. s. Chantraine, Form. 296; X. Mignot, Recherches sur le suffixe *-της, -τητος*, E&C 76, 1972, passim) **B** *Jugend* — Wortf.: *ἥβη* *Ξ* 86 (Od.:) „*οἷσιν ἄρα Ζεὺς* ' *ἐκ -τητος ἔδωκε καὶ ἐς γῆρας τολυπεύειν* ' *ἀργαλέους πολέμους, ὄφρα φθιόμεσθα ἕκαστος*" *Ψ* 445 (Wagenrennen) *ἄμφω* (sc. die Pferde des Antil.) *γὰρ ἀτέμβονται -τητος* **D** Hes. fr. 1,13 *ἀ*[*θ*]*ά*⟨*νατοι*⟩ [*νε*]*ότητ*[G. Markwald

νεούτατος [2^i, 2^H] **E** see *ἀνούτατος* **E** **B** *freshly wounded*, in descript. of shield exc. *N* 539 *N* 539 *κατὰ δ' αἷμα -ου ἔρρεε χειρός* (of Deiph., wounded v. 529) *Σ* 536 *Κὴρ* ' *ἄλλον ζωὸν ἔχουσα -ον, ἄλλον ἄουτον,* ' *ἄλλον τεθνηῶτα* (*ἕλκε ποδοῖν*) = Sc. 157 Sc. 253 *ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν* (sc. *Κῆρες*) ' *κείμενον ἢ πίπτοντα -ον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ* ' *βάλλ*<*ον ὁμῶς*> *ὄνυχας* (i.e. *βάλλον* <*ὅμως ὄν*> *υχας*) J.N. O'Sullivan

νεόφρων s. *ἐνεόφρων*

νέποδες [1°] **E** falls zu lat. *nepōs*, Abl. *ἀνεψιός* **Σχ** sch. Barn. z.St.: *αἱ διὰ τοῦ νήχεσθαι τὴν πορείαν ποιούμεναι* (> Buchholz u.a., Arch. Hom. J 134). *ἢ ἄποδες* (< Apion fr. 77 Neitzel) **L** [1]Powell, CQ 15, 1921, 125; [2]Perrotta, SIFC 4, 1927, 211f.; [3]Pfeiffer zu Call. fr. 533; [4]Beekes, Laryngeals 105f.

B uns., viell. (s. E) *Nachkommen(schaft* > *gens* Verg. georg. 4,430), mögl. auch (L[4] 106) 'Gefolge' *δ* 404 *ἀμφὶ δέ μιν* (Proteus) *φῶκαι -ες καλῆς ἁλοσύδνης* (s.d. B 2) ' *ἀθρόαι εὔδουσιν* (*ἁλὸς ἐξαναδῦσαι*), vgl. V. 442, *ε* 422, *μ* 97, *Π* 34 bzw. *N* 27f., Hes. fr. 26,10. – Wortf.: *γενεή* B 3, *γενέθλη* B 2, *γένος* B 3a, *γονή* B 2, *γόνος* B 2a, *θεράπων* B 4b, *ὄζος*, (*συν*)*ὀπηδός*

D v.l. h. Ap. 78 (dazu Breuning 62f.) R. Führer

νέρθεν s. *ἔνερθεν*

νέρτερος s. *ἔνεροι*, *ἐνέρτερος*

Νέσσος [2[H]] **E** der Fluß in Thrakien (s.u. B I) heißt *N.* u. ⌊*Νέστος*⌋, s. L[3.5]; ⌊ ⌋ auch ein Fluß in Dalmatien (s. L[4]); vermutlich zur uridg. Wz. **ned-* 'dröhnen, brüllen', vgl. u.a. ark. Flußn. *Néda* u. ved. *nadī* 'Fluß' (weiteres, auch myk. Material bei Frisk II 296, Chantraine, Dict. 739 u. Leukart, *-tās* 111); zu älteren Thesen vgl. Pokorny 759 (thrak., wogegen *Néda* illyr.), Schwyzer I 6. 66, der es außerdem mit *Νέσσων/-ίς λίμνη* verbindet; nach L[2] zur Wz. *(s)net-* 'feucht', vgl. Pokorny 972; L[5.7] **L** [1]Preller-Robert II 1,6 A.3; [2]Brandenstein, RE VI A, 1936, 412; [3]Oberhummer, ⌊RE XVII, 1936,⌋ 138f.; [4]Fluss, ⌊ ⌋ 139f. s.v. Nestus; [5]Detschew, Die ⌊thrak. Sprachreste⌋ Wien 1957, 329 (s.v. *N.*) u. 330 (s.v. *Νέστος*); [6]Vlahov, Nachträge u. Berichtigungen zu d. ⌊ ⌋n, Sofia 1963, 254, ,; [7]Wiesner, Die Thraker, Stuttg. 1963, 28

B I Flußgott, S. des Okeanos u. der Tethys, Th. 341 (*-ον*); bezieht sich wohl auf den relativ bedeutenden thrak. Fluß, der östl. von Thasos in die Ägäis mündet, heute wieder Nestos bzw., in Bulgarien, Mesta. – Vgl. L[3.7] **II** Kentaure, von Her. getötet, als er Deianeira vergewaltigen will, vorausg. in Hes. fr. 25,20ff., vgl. Marg 412 u. L[1] (*N.* = *Νέσσων*? *Νεσσωνίς λίμνη* in Thessalien), urspr. Flußgott (u. zu I)? s. Sittig, De Graecorum nominibus theophoris, Diss., Halle 1911, 72 B. Mader

Νεστόρεος [3[1]] vom PN *Νέστωρ* abgeleitetes Zugehörigkeitsadj.; *-ρεος* statt *-ριος* Äolismus, s. ⌊Wackernagel, Unt.⌋ 68; Strunk, Äolismen 53f.; Wathelet, Traits éoliens 160ff. Zur Bezeichnung der Zugehörigkeit durch Adj. oder Gen. s. Meier-Brügger, Gr. Sprw. I S 414,3 *B* 54 ' *-η παρὰ νηῒ Πυλοιγενέος βασιλῆος bei dem Schiff Nestors, des in Pylos heimischen Königs* (⌊ ⌋ 72) *Θ* 192 ' *ἀσπίδα -ην* 113 ' *-ας ... ἵππους* B. Mader

Νεστορίδης [5[1], 11°] **M 1** [⏑⏑⏑] *-ης/η/αι Z* 33 / *o* 195 / *Π* 317 [⏑⏑⏑] *-ης ⌊Πεισίστρατ⌋ος γ* 36. 482, *δ* 155 = *o* 48. 166; *-ης O* 589, *o* 202; *-η* ⌊ ⌋*ε o* 46; *-η δ* 71; *-ην I* 81, *o* 6. 44 **2** [⏑⏑⏑×] *-αο Ψ* 353 **B** Patronymikon *Sohn des Nestor* **1** Antil.: *Z* 33, *O* 589, *Ψ* 353 – *Π* 317 **2** (Antil. u. Thrasym.: *I* 81 (*Π* 317 *-αι*: vgl. V. 321) **3** Peisistr.: *γ* 36. 482, *δ* 71. 155, *o* 6. 44. 46. 48. 166. 195. 202 B. Mader

Νέστωρ [76[1], 41°, 4[H], 5[c]] **E** Nom. ag. auf *-τωρ* zu **nes-* 'heimkehren' (*νέομαι* s. Frisk II 305; III 156), nach L[1] wie *νέομαι* intrans. Bed., 'der immer Wiederkehrende' u. Name einer Vegetationsgottheit; dagg. nach L[17] 82f., vgl. 96ff. (in *σ* 265 *με νέσει* statt *μ' ἀνέσει* zu lesen?), in trans. Bed. 'Heimführer, Retter', vgl. myk.-pyl. *ne-e-ra-wo*, i.S.v. *'Nehélāwos'* = *Νείλεως*, 'der sein Volk heil zurückbringt', Name des letztlich aus Pylos stammenden Neleiden u. Gründers von Milet, vgl. dazu den singulären Namen *Ἀνδρόπομπος*, ebenfalls Neleide u. Gründer von Lebedos, s. L[12] 158; aus ders. Wz. wohl auch das VG des myk.-pyl. PNs *ne-ti-a-no* i.S.v. *Nestiánōr* (s. L[12] 159), VG dann ebenfalls trans. Dazu kommt, daß auch sonst eine Reihe von (oft singulären) Neleidennamen, d.h. 'pylischen' Gründern jon.er Kolonien, sich im myk. Pylos wiederfinden (L[12] 156–161). – Gegen diesen, wohl auf historischer Kontinuität beruhenden Sachverhalt, kommt die Herleitg. von der Wz. **ned-* 'dröhnen, brüllen' usw. (s. *Νέσσος* E) aus **Ned-tōr* (s. v. Kamptz 38. 172. 252f.) nicht an. – Abl.: *Νεστορίδης*, *-εος*

F *-ωρ* 61, *-ορ* 9, *-ορος* 25, *-ορι* 9, *-ορα* 12, *-ορ(α)* 5; Prosa 5

M 1 *Νεσ-* im Longum **1a** zweis. **1aα** Typ [-⏑] [⏑⏑] *-ορ K* 220, *Ξ* 65; ⌊*-ορ(α)*⌋ ... *Νηλήϊον K* 18, ⌊ ⌋ *γ* 244 [⏑⏑] ⌊ ⌋ (... *λιγὺν Πυλίων ἀγορητήν* / ... *ποιμένα* [nonn. codd. *ποιμένι*] *λαῶν*) *Δ* 293 / *γ* 469 [⏑⏑] ⌊ ⌋ *Λ* 611 **1aβ** Typ [-⏑] [⏑⏑] ⌊*-ωρ*⌋ ... *Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν Θ* 80, *O* 370 = 659, *γ* 411; ⌊ ⌋ *ἀντίθεος λ* 512; ⌊ ⌋ *B* 77. 555, *H* 123 = *Z* 66[in.], *H* 325 = *I* 94 = *ω* 52, *Θ* 116, *K* 532, *Ξ* 40 (*γεραιὸς* ' ⌊ ⌋), *T* 311, *γ* 345, *δ* 191 (⌊ ⌋ ... *ὁ γέρων*), Hes. fr. 34,1 [⏑⏑] ⌊ ⌋ *γ* 32 **1aγ** Typ [⏑×] *Γερήνιος ⌊ἱππότα -ωρ⌋ B* 336 ≅ *H* 170 ≅ *K* 168, *B* 433 = *γ* 68 ≅ *K* 203 = *γ* 417 = 474, *B* 601 ≅ *γ* 386, *Δ* 317 = *Θ* 151 = *I* 162 = *K* 102 = 128 = 143 = *Λ* 655 = *Ξ* 52 = *γ* 102 = 210 = 253, *H* 181; *Θ* 112 = *Λ* 516, *I* 179, *K* 138. 157. 543, *γ* 397. 405, *δ* 161, Hes. fr. 35,7 ' ⌊ ⌋, *I* 52; *γέρων δ' ἱππηλάτα -ωρ γ* 436. 444; ⌊*-τωρ*⌋ *A* 247 (⌊ ⌋ ' *ἡδυεπὴς ... λιγὺς Πυλίων ἀγορητής*), *P* 382 **1b** dreis., Typ [-⏑⏑] [⏑⏑] *-ορος υἱόν N* 555; ⌊*-ορος*⌋ *Ψ* 302 (⌊ ⌋ *ἀγλαὸς υἱὸς ὑπερθύμοιο ἄνακτος* ' *τοῦ Νηληϊάδαο*), *γ* 452. 465 ≅ Hes. fr. 221,1 (⌊ ⌋ ... *Νηληϊάδαο*); ⌊*-ορι*⌋ *B* 21 (*Νηληΐῳ υἱ* ... ' ⌊ ⌋), *Ξ* 27, *γ* 57; *-ορα B* 405 (≅ *γ* 57[in.]), *Θ* 137, *Λ* 501. 597, *Ξ* 1, *λ* 286 = Hes. fr. 33,12 (erg.) [⏑⏑] *-ορος υἱός/ὸν/ας P* 681, *T* 238, *γ* 448, *δ* 186; *-ορι δ* 209 [⏑⏑] *-ορος ἱπποδάμοιο γ* 17; *-ορος ἀγλαὸς/ν υἱός/ὸν K* 196 = *δ* 21[ex.] = 303 ≅ *o* 4[ex.] ≅ 144[med.ex.]; ⌊*-ορι*⌋, *ποιμένι λαῶν Ψ* 411, *o* 151; ⌊ ⌋ *Ψ* 616; *-ορα ποιμένα λαῶν K* 73, *ρ* 109 [⏑⏑] *μεγαθύμου ⌊-ορος υἱός/ὸν*⌋ *E* 565 = *N* 400[med.ex.] = *Ψ* 541[med.ex.] ≅ *P* 653[med.ex.], *Ψ* 596; *ἀγαυοῦ* ⌊ ⌋ *Σ* 16; ⌊ ⌋ *K* 229, *Ψ* 755, *δ* 69 ≅ *o* 194; ⌊*-ορι*⌋, *δίῳ B* 57; ⌊ ⌋ *Λ* 761; *-ορα δῖον K* 54, *Λ* 510, *α* 284 **2** *-τωρ/τορ* im Longum [-⏑] *-τωρ Λ* 840 (... *Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν*), *δ* 488; ⌊*ὦ -ορ Νηληϊάδη*⌋, *μέγα κῦδος Ἀχαιῶν K* 87. 555, *Λ* 511, *Ξ* 42, *γ* 79. 202; ⌊ ⌋ *γ* 247, [-⏑] ⌊*-ωρ*⌋ *Νηλήϊος Ψ* 349; ⌊ ⌋ *Λ* 637 (*δ' ὁ γέρων*) – in Prosatexten: Cypr. ⌊ap. Procl. Chr.⌋ 34, 36 p. 31 Dav., Il. Parv. fr. 2 p. 53, Nosti ⌊ ⌋ 7 p. 67 Dav., Eumel. fr. 6 p. 99 Dav.

L [1]Kretschmer, Gl. 4, 1913, 308f. (vgl. Gl. 12, 1923, 104f.); [2]Nilsson, Myc. Origin 82. 87ff.; [3]Bölte, RhM 83, 1934, 319ff.; [4]Cantieni, Die Nestorerz., Diss., Zürich 1942; [5]Klingner, Studien, Zürich/Stuttgart 1964 (1944), 69ff. 72. 77ff.; [6]Hampe in: Vermächtnis der ant. Kunst, herausg. v. R. Herbig, Heidelberg 1947, 11–70; [7]ders. Gymn. 63, 1956, 21; [8]Helmut Vester, Nestor, Funktion u. Gestalt, Diss., Tübingen 1959; [9]Kullmann, Quellen 96f. u.ö.; [10]Webster, Mykene 159. 160; [11]ders., Die Nachfahren Nestors, München/Wien 1961; [12]Mühlestein, Hom. Nam 4 = MH 22, 1965, 158; [13]Deger, Herrschaftsformen 152ff.; [14]Segal, SMEA 13, 1971, 90ff.; [15]Hiller, Pylos 184. 193; [16]Preisshofen, Unt. z. Darstellg. des Greisenalters, H. Einzelschr. 34, 1977, 25. 28. 31; [17]Douglas Frame, The Myth of Return, New Haven/London 1978; [18]Friedr. Prinz, Griech. Gründungsmythen u. Sagenchronologie, Zetemata 72, München 1979, 314–376; [19]Mugler, Lama 6, 1980, 428ff.; [20]Heubeck, AAW 36, 1983, 218ff.; [21]William G. Thalmann, Conventions and Thought, Baltimore/London 1984, 30. 140f. 164f.; [22]Schachermeyr, Die griech. Rückerinnerg., SAWW 404, 1983, 153ff. 276; [23]Dunkle, CW 81, 1987, 1–17; [24]Heubeck, Minos 20–22, 1987, 227ff.; [25]Richard Sacks, The Traditional Phrase in Hom., Leiden/New York 1987, 154–160; [26]Martin, The Language of Heroes, Ithaka/London 1989, 101–109; [27]Minchen, CW 84, 1991, 273–85; [28]Erbse, H. 121, 1993, 386–403; [29]⌊Kullmann⌋, in: Vermittlg. u. Tradierg., Hrsg. ⌊ ⌋ u. Althoff, Tübingen 1993, 134f. 146; [30]Michael Reichel, Fernbeziehungen in der Ilias, Tübingen 1994

B *N.*-Gestalt ist so eng mit dem Aufbau u. Thema der Ilias, dem Zorn des Ach., verbunden (L[6.8.22] m. Lit.), daß sie in dieser Ausformung wohl Eigentum des Il.-Dichters ist, die spätere Dichtung setzt sie voraus; das heißt aber nicht, daß sie seine Erfindung ist (bei Hes. [auch?] andere Quellen). Wieweit bei ihrer Gestaltung urspr. mit dem N. verbundene Vorstellungen, 'Historisches' (vgl. unten 1 d) sowie Sagen-Elemente (pyl. Dichtg.) in sie eingegangen sind, ist im einzelnen uns. u. strittig **1** *Pers. u. Persönlichk. Nestors* **1 a** *Herkunft* **1 a α** *Genealogie* Sohn des Nēleus (s. aber 1 d), somit Enkel des Pos., u. der Chlōris, der Tochter des Jasiden Amphion aus Orchomenos *λ* 281 ff., Hes. fr. 33,6 ff.; vgl. *Νηληιάδης, -ίδης, -ϊος* (*υἱός*) Geschwister: 11 Brüder: *Λ* 692 f., vgl. Hes. fr. 35,7 (*υἱέας ἕνδεκα*) *δωδέκατος δὲ ... -ωρ*; fr. 33,9 ff.: Euagores (erg.), Antimenes, Alastor, Tauros (erg.), Asterios, Pylaon, Deïmachos (erg.), Eurybios, Epilaos, Chromios, Periklymenos (Ergg. nach Apollod. 1,9,9 u. Sch. Ap. Rh. 1,156–60b, die nur gering voneinander abweichen; jeweils 12 Namen, Phrasi[o]s statt Chromios bei Apollod., statt Alastor im Sch. Ap. Rh.). – Schwester Pēro *λ* 287; Hes. fr. 37,8 (in fr. 33a nicht genannt) Gattin: Eurydike, T. des Klymenos *γ* 452 (vgl. 381. 403. 484), nach Hes. fr. 35,14 Anaxibie (erg. nach Apollod. a.O.), wohl eher Namensvarianten als zwei Personen Kinder: 7 Söhne, *γ* 413 ff.: Echephron, Stratios, Perseus, Aretos, Thrasym. u. Peisistr. als *ἕκτος*; ferner (hier nicht genannt, weil nicht anwesend, der gefallene) Antil. (s.d.), vgl. Hes. fr. 35,10 ff. (überwieg. erg., doch s. Apollod. a.O.) Töchter: Peisidike Hes. fr. 35,12, 36,3, vgl. Apollod. a.O., u. Polykaste, die jüngste *γ* 464 f.; *ὑγατέρες γ* 451 setzt viell., wie auch *ὁπλοτάτη*, wenn nicht einfach auf alle Kinder bzgn., weitere nicht namentl. genannte Töchter voraus. Vgl. ferner *Νεστορίδες* (s.d.) *-ορος υἱός*: Antil.: *E* 565, *P* 653. 681, *Σ* 16, *Ψ* 301 f. 541. 596, Thrasym.: *K* 196. 229 (vgl. 255), *γ* 448, Peisistr.: *δ* 21. 69. 186. 303 (vgl. *γ* 482), *o* 4. 144. 194; *-οί*: Antil. u. Thrasym. *T* 238 **1 a β** *Heimat* im Gegensatz zur thessal. Herkunft seines V.s Neleus ist *N.* wohl *Πυλογενής* (*B* 54), vgl. 1 b/c **1 b** *N.s Reich* König von Pylos, *A* 248. 252, *B* 77 u.ö. – seinen Herrschaftsbereich umschreiben 9 (inkl. Pylos) Städtenamen *B* 591 ff.; er reichte vom Alpheios im Norden (vgl. *Λ* 711. 726 ff.) wahrsch. bis zum Kap Tainaron u. zum mess. Golf. Zur Lokalisierg. von Pylos u. den übrigen 8 Städten, zu ihrem Verh. zu den 7 Städten *I* 149 ff. = 291 ff. sowie beider zu den 9 + 7 Distrikten des myk. Pylos u. zu möglicherweise untersch. Auffassungen in Il. u. Od. s. s.v. *Πύλος*, vgl. L[15] 107 ff. 197 ff. **1 c** *'Vita'* drei bzw. vier Abschnitte, die in etwa der Dauer seines Lebens von drei Generationen (*A* 250 ff., *γ* 245) entsprechen: 1. Jugend u. frühe Heldentaten in Pylos: wohl jüngster S. des Neleus (vgl. *Λ* 692 f. mit 718 ff., Hes. fr. 35,6 f.), überlebt er als einziger das Blutbad, das Her. bei der Eroberung von Pylos unter seinen Brüdern anrichtet *Λ* 693 u. Hes. fr. 35,6 ff. u. 34, – nach letzterem wegen eines Aufenthaltes in Gerenos (vgl. Bd. II s.vv. *Γέρηνος, -οί, -ιος*) – um sofort zur Wiederherstellung des geschwächten Pylos gg. die Epeier in den Kampf zu ziehen, trotz seiner Jugend u. gg. den Widerstand seines V.s, der – als *γέρων* – schon nicht mehr mitkämpft (*Λ* 670–762); selbst inzwischen König oder als Stütze des alten V.s vollbringt er weitere Heldentaten im pylischen Raum, durch die er seinen überregionalen Ruhm begründet: er besiegt die Arkader u. tötet Ereuthalion *H* 133–157; *Δ* 319 (321: *τότε κοῦρος ἔα*); bei den Leichenspielen für Amarynkeus gewann er alle Preise außer im Wagenrennen, das die Aktorione (Molione) gewannen *Ψ* 629–642 2. seine Teilnahme an den Kämpfen gg. die Kentauren, zus. mit Peirithoos usw., die ihn aus dem fernen Pylos kommen ließen u. auf seinen Rat hörten *A* 260–274, bes. 269 ff. 3. diese u. andere Taten sowie seine Weisheit, bes. in fortgeschrittenem Alter (vgl. aber *A* 273), begründen *N.s* Stellung unter den Gr. im troj. Krieg: gleich nachdem sich Men. mit seinem Bruder beraten hatte, begibt er sich zu *N.* (Cypr. ap. Procl. Chr. 33 p. 31 Dav.) als erstem: (vgl. *K* 17 f.) u. dann erst werden die übrigen Fürsten, unter hilfreicher Beteiligung *N.s* (*Λ* 765 ff., bes. 767), zusammengerufen 4. aus Troja glücklich, wenn auch nach dem Verlust seines S.s Antil., der sich für ihn opferte, heimgekehrt, lebte er noch längere Zeit – nach der hom. Rechnung also über 10 Jahre – als unbestrittener Herr von Pylos, von den Göttern gesegnet (*δ* 209 ff.) im Kreise der Seinen (vgl. 2 b δ) **1 d** *Vorgesch. u. mögl. Historizität* (a) jon. u. att. Gründungsmythen setzen die Existenz eines *N.* – wie auch die seines V.s – in Pylos voraus; ihre Glaubwürdigkeit wird allerd. – u. im Detail sicher mit Recht – bestritten (zuletzt radikal bei L[18], vgl. jedoch L[20]), wird aber dadurch gestützt, daß der Name *N.* u. einige weitere Neleidennamen, die im späteren gr. Namensschatz isoliert sind, sich mit den myk.-pylischen unmittelbar verbinden lassen (s.o. E m. Lit.), u. der archäolog. Befund im messen. Raum dazu zumindest gut paßt (vgl. L[6.15.22] zu einer gewissen Siedlungs-Kontinuität in Pylos selbst, nach Kiechle, Historia 9, 1960, 38 ff. bis zu den Messen. Kriegen). – Ein 'historischer' *N.* müßte natürlich mit einem evtl. ebenfalls hist. Neleus nicht unbedingt im Vater-Sohn-Verh. gestanden haben (s. L[22] 162 f.) (b) aus der Bed. des N.s (s. E) sowie einer Interpretation von *Λ* 670–761 (Viehraub bzw. '-Heimführung' = Wiederherstellg. von Pylos) konstruiert L[17] 86 ff. eine ursprünglich myth.-religiöse Vorform der Gestalt *N.s* als (Hermes wesensverwandten) Gott oder eher Halbgott mit enger Bzhg. zur Sonne (Heliosrinder) u. zugleich zur Unterwelt (vgl. *E* 397 *ἐν Πύλῳ ἐν νεκύεσσι*), die schrittweise in den myth.-historischen *N.* umgedeutet worden wäre (im Prinzip ähnl. schon L[4] u.a.); (a) u. (b) schließen sich zwar grundsätzlich aus, trotzdem rechnet L[17] 98 mit einer solchen Möglichkeit, was am ehesten in Frage käme, wenn *N.*, Neleus usw. als historische Namen in Pylos die mythische Vorstellung des 'Heimbringers' mit den Trägern der 'Königs'-würde bzw. dem königlichen Geschlecht der Neleiden verbunden hätten, viell. in Form einer rituellen Funktion, vgl. s.v. *Νηλεύς* 5 b **1 e** *Verhältnis zu Göttern* allg.: zu den Göttern ein, seiner Weisheit entsprechendes, von beiden Seiten gutes u. nahes Verhältnis, s. L[5]: „der Gottgeliebte, der gerettet werden sollte" S. 72 anläßlich Nestors Schilderung der Heimkehr *γ* 130 ff. 152. 153. 159 ('wir', d.h. *N.*, Diom., Men. u. zunächst auch Od., im Gsatz zu Ag.), 160 ff. (*ἐγώ*, im Gsatz nun auch zu Od.). 178 f., vgl. L[5] 77, ferner bes. *δ* 207 ff. *ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων ' ὄλβον ἐπικλώσῃ ... ' ὡς νῦν -ορι δῶκε ... ' αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ... ' υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους*; dem entspricht „N.s weise, dem Göttlichen offene, Erkenntnis" (L[5] 73 anläßl. *γ* 218 ff. 371 ff., vgl. 77 ff.) u. natürlich auch seine Haltung. Das alles erinnert an *N.s* Namen u. dessen Deutung als 'Heimkehrer' (*νέομαι, νόστος* s. E), allerd. wohl eher i.d.S., daß der Il.-Dichter den vorgegebenen Namen ausdeutet, als daß er ihn u. die Pers. *N.s* erfunden hätte **1 e α** *zu Pos.* Pos., sein Großvater, s. 1 a, im myk. Pylos ein bedeutender u. nicht selten genannter Gott, der dort auch ein Heiligtum besitzt (s. DMic. II 153 ff. s.v. *po-se-da-o*[+] u. 156 s.v. *po-si-da-i-jo*) u. der Gott des panjonischen Heiligtums am Mykalegebirge (s. Bd. II s.vv. *Ἑλικώνιος* u. *Ἰάονες, Ἴων* u. vgl. 1 d): die Pylier opfern vor der Schlacht mit den Eleern nb. anderen Göttern (s.u., bes. 1 e γ) dem Pos. einen schwarzen Stier, *Λ* 728; *N.*, seine Söhne u. die Pylier opfern ihm am Strand 9 × 9 schwarze Stiere, *γ* 5 ff., vgl. 43 ff. **1 e β** *zu Zeus* *Λ* 727. 736. 753. 761: Opfer vor der Schlacht, Gebet, Zeus gibt den Pyliern den Sieg, die danken *θεῶν Διὶ -ορί τ' ἀνδρῶν* (761) *O* 370 ff.: *N.* betet in höchster Not zu Zeus, der erhört ihn u. donnert (377 f.) **1 e γ** *zu Ath.* *Λ* 714. 721. 736. 758: Ath. ist die eigentliche Helferin der Pylier, zu ihr u. Zeus beten sie, ihr opfern sie eine Kuh; sie warnt sie u. hält sie davon ab, im Sieg das Maß zu überschreiten; daß Pos. in der *Λ*-Erzählung zurücktritt (s. aber 728), mag daran liegen, daß er beiden Seiten verpflichtet wäre, – er greift nur ein, um die Molionen, seine Söhne, zu retten (751 f.); anders erklärt bei L[12] 189; ferner *O* 668 (vom Zusammenwirken mit *N.*) **1 e δ** *zum Alpheios* Pylier opfern vor der Schlacht am Ufer des Alpheios auch ihm einen Stier *Λ* 728 **1 f** Verhältnis zu anderen Helden **1 f α** *zu Ach.* *Ψ* 615–652: Eh-

rengeschenk, eine Phiale, für *N.* (zur Erinnerung an Patr.), weil er in seinem Alter an den Spielen nicht teilnehmen kann; Es ist ein Zeichen der Hochachtung vor dem alten Helden, daß Ach. sie ihm persönl. bringt (*Ἀργείων ἀν' ἀγῶνα φέρων* 617) u. von dort, nachdem er *N.s* ganze Dankesrede (*πάντ' αἶνον* sic!) angehört hat, *πολὺν καθ' ὅμιλον Ἀχαιῶν* zu seinem Platz zurückkehren muß. Sonst keine direkte Berührung mit ihm, im *A* reagiert auf *N.s* Vermittlungsversuch nur Ag., Ach. schon nicht mehr **1 f β** *zu den Atriden* bes. eng: vorausgesetzt wird seine Rolle als 'Nestor' der gr. Fürsten; nach Beratung mit seinem Bruder wendet sich Men. an ihn als ersten, u. *N.* bemüht sich persönlich um das Zustandekommen der Antitrojakoalition (s.u. 2 b α) *Ag.*: s.u. 1 g α aa αα *Men.*: *o* 152 *ἔμοιγε* (Men.) *πατὴρ ὡς ἤπιος ἦεν* (*N.*), ' *ἕως ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν*, Men. hebt hervor, daß er u. seine Söhne sichtbar von Zeus gesegnet seien *δ* 207 ff.; umgekehrt urteilt *N.* über ihn günstig (*δ* 190 *περὶ ... σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι*); der Tadel, den *N.* gegenüber Men. *K* 114 ff. äußert, ist sit.s-bedingt u. außerdem nicht berechtigt **1 f γ** *zu Od.* *γ* 127 ff. (ich u. Od.) *οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν οὔτ' ἐνὶ βουλῇ, ' ... ἕνα θυμὸν ἔχοντε ... ' φραζόμεθ' Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο*, als Beispiel dafür s. *B* 278–368; *λ* 512: nur *N.* u. Od. waren besser im Rat als Neoptolemos; zum Verh. beider 'Ratgeber' s. L[8] 28 ff. **1 f δ** *zu Diom.* *I* 52 ff.: *N.* korrigiert den heißblütigen Diom. geschickt; *Ξ* 110 ff. dagg. gibt Diom. den besten Rat, vgl. L[26] 23 ff.; L[8] 27 ff. **1 f ε** *sonstige gr. Helden* *Λ* 510 ff. 596 ff.: *N.* führt den verwundeten Machaon aus der Schlacht, pflegt ihn: (*κυκειῶν ... Ἑκαμήδη Λ* 624), s. dazu L[12] 161 ff. *ρ* 109: *ὠχόμεθ' ἐς ... N. ... ' δεξάμενος δέ μ'* (sc. Tel.) *... ἐν δόμοισιν ' ἐνδυκέως ἐφίλει, ὡς εἴ τε πατὴρ ἑὸν υἷα ' ἐλθόντα ... νέον ἄλλοθεν* *andere pyl. Führer* (außer seinen Söhnen) *Δ* 295: Pelagon, Alastor, Chromios, Haimon u. Bias; mit ihnen zus. ordnet *N.* die Truppen; Chromios u. Alastor sind auch Namen seiner (von Her. getöteten) Brüder; Bias N. seines Neffen (S. des Amythaon) **1 g** *Funktion u. Charakter* vgl. L[8] 43 ff. – Die Gestalt *N.s* steht so sehr im Mittelpunkt der Il.-Handlg. bzw. des Ach.-Zorns (nach dem Rat an Patr. im *Λ* spielt *N.* nur noch eine geringe Rolle; außer *T* 40 ff. auch keine Heeres- u. Ältestenversammlungen mehr), daß sie, im wesentl. Eigentum des Il.-Dichters, im Hinblick auf die Konstellation Ach./Ag. geschaffen bzw. aus Vorgegebenem (s.o. Vorbem. zu B 1 e u. d) umgestaltet worden sein muß. – Die eigentliche Aufgabe *N.s* ist es, Ag. u. Ach. wieder zusammenzuführen, was ihm nach anfänglichem Scheitern (*A*, *I*) schließlich auch gelingt, wenn auch sicher anders, als er es sich gedacht hatte, u. als es vernünftig gewesen wäre. Aber gerade dadurch verdeutlicht er als Kontrastperson mit seiner Vernunft u. Rechtlichkeit die Tiefe des Abgrunds, der in den Charakteren von Ag. u. Ach. begründet, durch deren irrational-egozentrisches Verhalten aufgerissen wird mit allen entsetzlichen Folgen für die Gemeinschaft, u. zugleich auch die Überlegenheit der *Διὸς βουλή* ggüber aller Vernunft u. Planung. – Als Vertreter des allg. Interesses ggüber Ag. u. Ach. konnte *N.* keiner der üblichen Helden sein, bedurfte es zugleich einer großen Nähe u. einer großen Distanz zu ihnen u. einer Autorität, die von ihnen respektiert werden konnte. Dem entspricht die Rolle des greisen Ratgebers, eines 'geistigen Führers', u. zugleich auch des Helden einer früheren Generation, sein ständiger selbstloser Einsatz für die gemeinsame Sache auch im Kampf, soweit es ihm sein Alter erlaubt. – In der Odyssee konnte diese Gestalt im wesentlichen übernommen u. für ihre Ziele weitergebildet werden (s.u. 2 b δ Vorbem.) **1 g α** *die Rolle des Ratgebers* **1 g α aa** *Voraussetzungen* **1 g α aa αα** *N. als 'geistiger Führer' der Gr.* *N.* identifiziert sich bes. stark mit der Sache (dem Kriegsziel, der Ehre) der Gr. vor Troja. Mit Ag., Men. u. einigen anderen gehört er zu den Initiatoren des Krieges, steht in einem bes. engen Verh. zu Ag., den er bei seinen Führungsaufgaben unterstützt u. dazu drängt, seine Mission vor Troja zu erfüllen, u. handelt, wo dieser das von sich aus nicht leistet, nicht selten an seiner Stelle; in ähnlicher Rolle gelegentlich auch andere, bes. Od. u. Diom. (s. dazu L[8] 27 ff.) *Verh. zu Ag., allg.*: *B* 370 ff. (Ag.s Lob); *K* 17 ff. 54 ff. 87 ff. (Ag. erwartet von ihm als erstem Rat; vgl. *Ξ* 23, wo es auch umgekehrt *N.* in der Notsituation zu Ag. treibt, u. *B* 21 die Verwendung der Gestalt *N.s* im Trugtraum des Ag. (*τόν ῥα μάλιστα γεροντων τῖ' Ἀγαμέμνων*) *N. bestimmt u. bestärkt Ag. beim Handeln* (vgl. unten 1 g α bb): *B* 344 ff. 434 ff., *I* 69 ff. 96 ff. *handelt an Ag.s Stelle* (vgl. L[8] 25 ff.): *H* 123 ff. 325 ff.; *N.* hat die Initiative im *I* 52–181 (mit u. gg. Diom. gg. Ag., für Einberufung des Rates, Versöhnung mit Ach., Auswahl der Gesandten u. ihre Vorbereitung auf ihre Mission), *K* 203 ff., *Ξ* 23 ff. *gehört zu den Initiatoren des Krieges:* Cypr. ap. Procl. 36 p. 31 Dav., *Π* 767 ff., *H* 125 ff. *vermittelt bei Konflikten, die Einheit u. Kriegsziel der Gr. bedrohen:* zw. Ag. u. Ach., s. bes. *A* 254–258; zw. Diom. u. Ag., *I* 52 ff., vgl. bes. V. 63 f. *N.* zum Kriegsziel u. zur gemeins. übernommenen Verpflichtg.: *B* 339 ff., 354–6 hält auf die Ehre der Gr.: *H* 124 (= *A* 254) ff. allg. Sorge u. Teilnahme am Schicksal der Gr.: *K* 96. 358 ff., *Ξ* 1 ff., *γ* 103 ff. **1 g α aa ββ** *Alterserfahrung, -klugheit u. Alterstragik* Voraussetzung für seine Rolle als *der* Ratgeber der Gr. ist seine, im Laufe eines langen Lebens (s.o. 1 c) erworbene Erfahrung u. Klugheit (*μῆτις Ψ* 313 ff.), aus der er seinen Anspruch ableitet, gehört zu werden (*A* 259, *Δ* 323, *I* 57. 60; zur Verpflichtung älterer ggüber jüngeren, sie zu beraten s. allg. *Λ* 786 ff., vgl. *Γ* 150 ff.): *γ* 244 ff. (*περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων· ' τρὶς γὰρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν*, das folgende *ἀθάνατος ἰνδάλλεται* geht viell. auch auf das Wissen); *ω* 51 (*παλαιά τε πολλά τε εἰδώς*), vgl. *Δ* 310; *B* 555 (*N.* besser als Menestheus beim Aufstellen der Pferdegespanne u. Truppen: *γὰρ προγενέστερος ἦεν*). Allerd. handelt es sich nicht schlechthin um *Alters*erfahrung (man hörte auch schon auf den jungen *N.* *A* 273), sondern um die Erfahrung eines durch viele Heldentaten ausgewiesenen Kämpfers (s.o. 1 c) u. Herrschers (s. *B* 591 ff., vgl. oben 1 b; *ἀνάξασθαι γ* 245, meint das viell.; Diom. begründet seinen Anspruch, auch als jüngerer im Rat gehört zu werden, mit seiner Herkunft: die ererbte u. tradierte Erfahrung der Herren, der *ἀγαθοί*), u. nicht zuletzt des letzten Angehörigen einer früheren, der jetztigen weit überlegenen, Generation: *A* 260 ff.; *Δ* 308 ff. (*N.* beruft sich für seine Anweisungen auf die *πρότεροι*). Ermöglicht auch das Alter *N.*, seine herausragende Rolle als Ratgeber zu spielen, zwingt es ihn andererseits als Krieger u. Heerführer in eine untergeordnete Position: er kann nur (daher öfter auf seine Jugendtaten als Vorbild verweisend) raten u. antreiben: *Δ* 321 ff. (*νῦν ... με γῆρας ἱκάνει·' ἀλλὰ καὶ ὥς ἱππεῦσι μετέσσομαι ἠδὲ κελεύσω ' βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γεροντων*), er beteiligt sich im Rahmen seiner Möglichkeiten am Kampf u. bleibt nicht im Lager, *K* 548 f. – *Δ* 313 ff. 322 ff.; *H* 132 ff.; *Θ* 80 ff. 102 f.; *Λ* 668 ff.; *K* 78 f.; *O* 659 ff.; *P* 382 f., *Ψ* 621 ff. 643 ff. (keine Teilnahme am Wettkampf) **1 g α aa γγ** *besondere Formen der (Alters-)klugheit N.s* neben der Fähigkeit, (kritische) Situationen u. Entwicklungen zu erfassen u. sie zu bewältigen (s.u. 1 g β), vor allem *Menschenkenntnis u. Diplomatie* (1) u. *taktisch-strategische Qualitäten* (2) 1) vgl. hierzu *γ* 244 (*περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων*). – *A* 275 ff. die scheinbare Neutralität beim Versuch, zwischen Ach. u. Ag. zu vermitteln, die in den vorsichtig ausgewogenen Vorschlägen zum Ausdruck kommt, deren wirkliche Intention in der Selbstinterpretation *I* 105 ff. offenbar wird; hier u. auch *B* 344 (*ὡς πρίν*), *I* 69 ff. (die Verlagerung der für Ag. peinlichen Diskussion aus der Heeresversammlung in die *βουλή*) 96 ff. die Rücksichtnahme auf das Prestige u. die Empfindlichkeiten des Ag., seine Fähigkeit, ihm die Wahrheit zu sagen u. ihn trotzdem in seinem Sinne u. im allg. Interesse zu lenken; dies wird bes. deutl. in der Gegenüberstellung mit Diom. (*I* 31–78) u. in der Behandlung des Diom. selbst (*I* 53–59; *Θ* 139–156) 2) *taktisch-strategische Fähigkeiten* auch hier spielt die Berücksichtigung menschlicher Eigenschaften eine wesentliche Rolle: *B* 362 ff. 555; *Δ* 293–310, bes. 297 ff. u. 310 (*πάλαι πολέμων ἐὺ εἰδώς*); *Z* 67 ff.; *H* 334 ff., *Λ* 796 ff., *K* 204 ff., *Ξ* 60 ff. **1 g α aa δδ** *Redebegabung* neben der weithin hörbaren helltönenden

Stimme (*λιγὺς ἀγορητής A* 248), vor allem seine Fähigkeit, durch die Richtigkeit u. Angemessenheit des Inhalts u. die gewinnende Form zu überreden bzw. zu überzeugen u. Frieden zwischen verfeindeten Parteien zu stiften (*τοῦ ἀπὸ γλώσσης* 4 *μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή A* 249 ~ Th. 83, vgl. 88 ff. u. Bd. II Sp. 1298,48 ff. zu *Καλλιόπη*). *N.s* Reden sind nicht selten breiter angelegt, was aber nicht nur für ihn allein charakteristisch, u. i.d.R. funktionell gerechtfertigt, ist (vgl. etwa die 8 Rede des Phoinix *I* 434–605); das gilt auch überw. für die häufigeren, zumeist aber gar nicht so langen, Rückgriffe auf seine früheren Taten (*A* 260–273, *H* 132–160, *Λ* 670–762, *Ψ* 629–650). Die Reden sollen ihn also allenfalls zusätzlich als 12 liebenswürdig-eitlen redseligen Alten charakterisieren (so evt. *πάντ' αἶνον Ψ* 652?); auf der anderen Seite sind seine Beiträge i.d.R. von angemessener Kürze (z.B. *B* 79–83. 337–368. 434–440; vgl. *Δ* 318–325, wo er von sich u. seiner Vergan- 16 genheit spricht) **1 g α bb** *seine Rolle als der Ratgeber der Gr.* zu seiner Rolle im *A*, *I* u. *Λ* s.o. 1 g Vorbem. Allg.: *B* 370 ff. (Ag.: „*ἀγορῇ νικᾷς ... υἷας Ἀχαιῶν. ' αἳ γὰρ ... ' τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν*" fiele Troja bald), *H* 20 325 = *I* 94 (*οὐ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή*), vgl. *I* 104 f., *Λ* 627 (*N.* bekam aus der Beute Hekamede *οὕνεκα βουλῇ ἀριστεύεσκεν*), *λ* 512 (nur *N.* u. Od. im Rat besser als Neoptolemos); *B* 53 ff. findet die *βουλή* bei *N.s* Schiff statt; 24 *N.* spielt bei allen Heeresversammlungen (mit Ausnahme von *T* 40 ff.) u. Ältestenberatungen (mit Ausnahme der Abschlußberatung nach Ach.s Absage *I* 669 ff.) oder ähnlichen Treffen der Geronten während des Kampfes zumeist eine wesentliche, 28 mit wenigen Ausnahmen (*A* 245 ff., wo sein Vermittlungsversuch scheitert; *Ξ* 27 ff., wo Diom. das letzte Wort hat) die entscheidende Rolle *N.s* Auftreten in der Heeresversammlung: *A* 245 ff.; *B* 336 ff. (Schlußwort in der Peira, Aufforde- 32 rung, das Heer – nach Phylen geordnet – aufzustellen, vgl. 499 ff.; Lob Ag.s 370 ff.), *I* 52 ff. (befürwortet, die Agora aufzuheben u. die entscheidende Beratung auf den Ältestenrat zu übertragen); während Ag. i.d.R. die Heeresversammlung 36 einberuft (im *A* u. *T* ist es Ach.), eröffnet *N.* nicht selten den Ältestenrat bzw. Beratungen der Ältesten während des Kampfes (*B* 419–441, Ag. soll nach Opfermahl u. Gebet das Heer aufstellen, *οὐδ' ἀπίθησεν* 441); *H* 327 ff.–343 ff. (Waffenstillstand, Tote bestatten; Mauerbau) *πάντες ἐπῄνησαν* 40 *βασιλῆες* 344; *I* 93 ff. (*ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν* – formal lädt Ag. ein, 89 ff., doch vgl. 69 ff.; *N.* rät Ag., sich mit Ach. zu versöhnen); *K* 202 ff. (Kundschafter 44 aussenden) außerhalb von *ἀγορή* u. *βουλή*: *Δ* 301 ff., vgl. 322, *Z* 66 ff., *Θ* 139 ff., *K* 18 ff. 54 ff., *Λ* 656 (zu Patr.), *Ξ* 27 ff., bes. 62 (von Diom. V. 128 aufgegriffen u. weitergeführt), *P* 282, *Ψ* 304 ff.; ferner *γ* 18. 244. 313 ff.; *λ* 512; Cypr. ap. Procl. 48 Chr. 34 ff. p. 31 Dav., Il. parv. fr. 2 p. 53 Dav. **1 g β** Charakter wenn *N.* geleg., bei aller positiven Einschätzung seiner „gütigen, liebenswürdigen" Gestalt, als ein ein wenig redseliger, nicht selten auf sich u. seine Heldenvergangenheit zu- 52 rückkommender u. dabei wohl auch behaglich aufschneidender, „alter Zecher" (Schiller) charakterisiert wird (s. L[16] m. Lit.), so ist das allenfalls mit einer unglücklichen Vbd. seiner Rolle als gastfreundlicher Erzähler in der Odyssee (sowie einer 56 Fehlinterpretation von *Λ* 618–803, s. Schadewaldt, Iliasstudien 18 f.) einers. u. anderers. seinen anscheinend ruhmredigen u. angebl. langen Selbstdarstellungen in der Il. zu erklären. Beides hat aber seine Funktion im jeweiligen Werk; so miteinander verbunden widersprechen sie dem eigentlichen Charak- 60 ter *N.s*: Abgesehen von seiner körperlichen Schwäche fehlen *N.* alle greisenhaften Züge (vgl. L[16] 25–28): betont wird sein jugendlicher *θυμός* (*Δ* 313 ff.), seine Härte gg. sich selbst (*K* 64 79 *οὐ ... ἐπέτρεπε γηραϊ*, vgl. V. 164 ff.). Wo es um die Sache geht, ist der sonst so freundliche u. verbindliche Nestor von großer Entschieden- u. Entschlossenheit sowie Härte (*A* 276–284, *B* 337 ff. 345 ff. 354 ff. 434 ff.; *H* 124 ff. 161 [*ὡς νείκεσσ' ὁ γέρων*], *I* 105 ff., *K* 114 ff., *Ξ* 1 ff. [*πίνοντά περ*] u.a.), 68 wobei er nb. der Kunst der langen Rede auch die der kurzen beherrscht (vgl. oben 1 α aa δδ). Alle diese Züge sind in der Odyssee nicht erforderlich, wo er sein Alter zuhause in wohl- 72 verdienter Ruhe, in Reichtum u. im Kreise der Seinen (*δ* 210: *λιπαρῶς γηρασκέμεν*) genießt, u. seine großzügige Gastfreundlichkeit (vgl. *γ* 355) u. seine väterliche Güte ggüber dem jungen Gast (*ρ* 110 f.) uneingeschränkt zur Geltung kommen kann – sein heftiger, leidenschaftlicher Charakter übrigens auch bei der Erfüllung seiner Pflichten als Gastgeber (*ο* 209 ff. 214)

2 *Handlg.* **2 a** *vor dem Troj. Krieg* zu den mutmaßlichen Quellen u. allg. s.o. Auffallend sein Fehlen in den sonstigen großen Sagen(kreisen): Kampf um Theben, Argonautenzug (immerhin Jasons Vetter), Kalydonischer Eber (u., 12 abgesehen von *A* 260 ff. sowie Troja, die Beschränkung auf Pylos) **2 a α** *in Pylos u. in seiner Nachbarschaft* *N.* entgeht dem Tod durch Her., *Λ* 692 f.; nach Hes. fr. 34, 35,7 f., weil er bei den Gerenern/in Gerenos war (*Γερήνιος ἱππότα -ωρ ' ξεῖνος ἐὼν ... παρ' ἱπποδάμοισι Γερηνοῖς*) *N.* stellt das 16 Ansehen u. die Macht von Pylos im Kampf gg. die Eleer wieder her: führt einen Beutezug an u. tötet Itymoneus *Λ* 672 (V. 683 f. betont seine Jugend u. Freude des alten Vaters); nimmt gg. den Willen des V.s (717 ff.) am folgenden Kampf bei Thryon am Alpheios teil, tötet den Mulios, den Schwie- 20 gersohn des Augeias (738 ff.), besiegt die noch nicht herangewachsenen (*παῖδε*) Molionen, die nur ihr Vater Pos. rettet (750 ff.), u. verfolgt die Eleer bis Buprasion; Ath. bewirkt den Abbruch (758 f.), *πάντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διὶ -ορί τ' ἀνδρῶν* (761) später nimmt *N.* an den Leichenspielen für 24 Amarynkeus in Buprasion teil, wo er in allen Sparten siegt, nur im Wagenrennen den nun erwachsenen Molionen unterliegt (*Ψ* 630–42) Besiegt die Arkader bei Pheiai, tötet ihren Vorkämpfer Ereuthalion, *H* 133–156 (*δῶκεν δέ μοι εὖχος* 28 *Ἀθήνη* 154) **2 a β** *außerhalb der Peloponnes* *N.* nimmt (*A* 260–274) zus. mit Peirithoos, Theseus u.a., von ihnen selber gerufen (270: *τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης, καλέσαντο γὰρ αὐτοί*), am Kampf gg. die Kentauren teil; obwohl gewaltiger 32 als alle späteren Menschen, hörten sie auf *N.s* Rat (273). Sisyphos zeigt *N.* nicht das Grab des Neleus bei Korinth, Eum. fr. 6 p. 99 Dav. **2 b** *im Troj. Krieg* **2 b α** *vor der Iliashandlung* Men. wendet sich an *N.* als ersten gleich nach 36 seinem Bruder um Rat; *N.* tröstet ihn mit der Erzählung ähnlicher Fälle, Cypr. ap. Procl. Chr. 34–39 p. 31 Dav. *N.* beteiligt sich am Aufgebot der gr. Fürsten; wirbt zus. mit Od. bei Peleus u. Menoitios um die Teilnahme von Ach. u. Patr., 40 *Λ* 765 ff., vgl. *H* 125 ff. Ereignisse in Aulis aus seiner Sicht: *B* 350–353 erhielt aus der Beute anläßlich der Eroberung von Tenedos Hekamede, die Tochter des Arsinoos (Erfindung des Iliasdichters?, s. L[12] 161 ff.) *Λ* 624 ff. (*οὕνεκα βουλῇ* 44 *ἀριστεύεσκεν ἁπάντων* 627) **2 b β** *in der Il.-handlung* zu seiner Funktion vgl. B Vorbem. u. s. 1 g Schwerpunkte für die Il.-handlg. (oft verbunden mit Rückgriffen auf seine früheren Taten) *A*: Vermittlungsversuch zw. Ach. u. Ag., *B*: 48 Bestärkung Ag.s, *H*: Rat zum Mauerbau, *I*: rät Ag. zur Wiedergutmachg., Presbeia; Phoinix, *Λ*: Anstoß zur Patroklie u. somit zur Wende; damit ist seine Funktion erfüllt u. er tritt zurück (symbolhaft: im Rat *Ξ* 110 ff. gibt Idom. den Aus- 52 schlag) die Gesänge im einzelnen: *A* 247–284: *N.* 247–252 vorgestellt (*ἡδυεπής ... λιγὺς ἀγορήτης*; sein Alter, 3 Generationen), unternimmt äußerst diplomatisch (vgl. *I* 108 ff. mit dem, was er im A sagt; Begründung der Berechtigung seines 56 Eingreifens mit seiner Vergangenheit, Stellung unter den früheren Helden), aber vergeblich den Versuch, zw. Ag. u. Ach. zu vermitteln u. sie wieder auf die gemeinsame Sache zu verpflichten (Ag.: „du hast ja so recht, aber ..." 286, Ach. 60 geht danach überhaupt nicht mehr auf *N.* ein) B 76–84. 336–368 (vgl. 370 ff.). 433–440: *N.* bestärkt Ag. im Ältestenrat, seinem Traum zu vertrauen (erliegt also auch dem Zeustrug); nach dem Scheitern der Peira drängt er in Heeresver- 64 sammlung u. *βουλή* zu sofortigem Handeln, droht Zögernden u. gibt den Rat, das Heer *κατὰ φῦλα* (362) aufzustellen (> Schiffskatalog) *B* 601, *Δ* 293–325: *N.* führt die Pylier u. stellt sie für den Kampf auf (Wortwechsel mit Ag.) *Z* 66–72: treibt 68 Gr. an, nicht Beute zu machen, sondern Tr. zu verfolgen *H* 123–161: Paränese (sein Zweikampf mit Ereuthalion), als die

Gr. sich scheuen, Hektors Herausforderung anzunehmen (161: *ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν*) 170–181: schlägt Losentscheidung vor u. führt sie durch 325–343: gibt den Rat, einen Waffenstillstand zu schließen, um die Toten bestatten zu können u. Mauer u. Graben um das Heerlager zu ziehen Θ 80ff.: *N.* von Diom. aus höchster Not gerettet, vgl. unten 2bγ *I* 51–78. 93–113. 162–172. 179–181: initiiert die Gesandschaft an Ach.; korrigiert geschickt Diom., der Ag. vor dem Heer heftig getadelt hatte, schlägt Beratung im kleinen Kreis (*βουλῇ*) vor, bringt dort Ag., dessen königliches Ehrgefühl er sorgfältig schont, dazu, seine Schuld einzugestehen u. Ach. ein großzügiges Versöhnungsangebot zu machen, u. wählt die Personen für die Gesandschaft (Od., Aias u. bes. Phoinix, in gewisser Weise als Stellvertreter für sich selbst., s. L[28]) aus, die er noch gesondert berät (179ff.) *K* 18. 54. 73–130. 131–176. 180–193. 203–217. (220). 532–539. 543–553. (555): Ag. schlaflos u. in Sorge wendet sich an *N.*, sie wecken zusammen für eine Beratung andere Helden, *N.* spez. Od. u. Diom., mit denen zusammen sie die Wachen inspizieren. *N.* schlägt die Aussendung von Kundschaftern vor. *Λ* 501–520. 596–599. 611. 618–803: kämpft nb. Idom. auf dem linken Flügel, wo Hektor die Tr. führt; bringt den verwundeten Machaon ins Lager zurück u. versorgt u. bewirtet ihn in seinem Zelt; Patr., der sich im Auftrag Ach.s nach Machaon erkundigt, fordert er auf, Ach. umzustimmen bzw. vorerst an dessen Stelle zu kämpfen; Paränese (seine Taten im Kampf gg. die Eleer; Menoitios' Mahnungen an Patr.) *Ξ* 1–63. (134): erkennt die verzweifelte Lage, regt Beratung der verwundeten Könige an; hier gibt nicht mehr er, sondern, angesichts der Kampfsituation, der junge Diom. den entscheidenden Rat (128ff.); in gewisser Weise Umkehrung des Verhältnisses von *I* 53ff. *O* 370–8: Gebet an Zeus in höchster Not, das er erhört (377f. *ἔκτυπε ... ' ἀράων ἀΐων Νηληιάδαο γέροντος*) 659–677: fleht die Griechen bei ihren Eltern, Frauen u. Kindern an standzuhalten; ihn unterstützt dabei Ath. (668f.) *T* 311f.: *N.* u. die anderen Führer trösten Ach. *Ψ* 304–350: berät seinen Sohn Antil., wie er im Wagenrennen trotz schlechterer Pferde gewinnen kann (*μήτι* 315ff.) 616–652: Ehrenpreis für *N.* u. seine Dankrede **2bγ** *nach der Il.-handlg.* Aith. ap. Procl. Chr. 14ff. p. 47 Dav., vgl. *γ* 111f., *δ* 187ff.: *N.s* Sohn Antil. fällt im Kampf gg. Memnon (als er seinem Vater helfen will, Pi. Py. 6,29ff.), zum Verh. zu Θ 80ff. s. L[28] 393ff. m. Lit. Il. Parv. fr. 2A p. 53 Dav.: im Streit um die Waffen des Ach. zw. Aias u. Od. gibt *N.* den entscheidenden Rat *ω* 50–57: verhindert eine Panik unter den Gr., als Thetis u. die Nereiden zur Leiche Ach.s kommen *γ* 153–185 (vgl. Nosti ap. Procl. Chr. 7ff. p. 67 Dav.): die eine Hälfte bleibt Ag. zuliebe noch, *ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν* (157, sc. *N.*, Od., Diom. u. Men.), in Tenedos *ἐρέξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν* (159); Trennung von Od. (162ff.), *αὐτὰρ ἐγὼ ... ' φεύγον* (165f.), so auch Diom. u. Men.; Rat in Lesbos, Weiterfahrt an Euboia vorbei, Opfer in Geraistos, am 4. Tag Ankunft des Diom. in Argos, dann die *N.s* in Pylos – ohne Kenntnis vom Schicksal der übrigen *γ* 276ff.: *N.* u. Men. fuhren aus Troja gemeins. bis zum Kap Sunion, wo Men. aufgehalten wurde **2bδ** *in der Odyssee* (zur Funktion s.o. B ⟨Vorbem.⟩ u. ⟨ ⟩ zu 1g) empfängt, informiert u. berät Tel., schickt ihn zu Men. u. gibt ihm seinen Sohn Peisistratos mit auf den Weg (*γ* 1–485) *α* 284: Ath.-Mentes rät Tel., sich bei *N.* u. Men. nach dem Schicksal des Vaters zu erkundigen *γ* 4–11(–385): *N.*, seine Söhne u. die Pylier feiern gerade, als Tel. ankommt, bei Sonnenaufgang ein großes Opfermahl für ihren Stammesgott Pos. (s.o. 1eα) *γ* 30–74: Empfang durch die Söhne, spez. Peisistratos, Aufforderg., am Mahl teilzunehmen u. zu Pos. zu beten (30–66), danach erkundigt sich *N.* selbst nach Namen u. Begehren (67–74) *γ* 75–200: Tel. nennt beides, geht dabei auf die Leiden der Gr. vor Troja u. spez. auf *N.s* Verhältnis zu Od. ein; *N.* greift das auf, spricht vom Tode vieler Edler, u.a. seines Sohns Antil. (vgl. *δ* 186ff.), über Od. u. seine Nähe zu ihm (127ff.: s.o. 1fγ). Bei der Heimfahrt habe er ihn wie auch andere aus den Augen verloren (130ff., bes. 159ff., die Trennung von Od. in Tenedos; 184f. *ὣς ἦλθον ... ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα ' κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν οἵ τ' ἀπόλοντο*); von einigen erfuhr er es nach seiner Heimkehr, u.a. von Ag. (193ff.) *γ* 201–224: Tel.s Klage über sein u. seines V.s Unglück veranlaßt *N.* zu der Frage, ob er sich dem Zwang der Freier freiwillig füge, oder weil das Volk ihn – *ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ* – hasse (214f.), u. wünscht ihm die gleiche Gunst Ath.s, die schon Od. genossen habe *γ* 243–328: Tel.s Frage nach dem Schicksal Ag.s (wo war Men.? 249), führt nach einem Bericht darüber zu den Irrfahrten des Men. u. zum Rat, zu ihm zu gehen, da er am weitesten u. längsten unterwegs gewesen, am ehesten etwas über Od. wissen könnte; *N.* bietet Wagen u. Pferde an u. rät ihm, nicht zu lange Ithaka fern zu bleiben *γ* 329–385: da schon später Abend, Einladg. in den Palast, Ath. lehnt für sich ab, u. *N.* erkennt sie an ihrem Abgang (*φήνῃ εἰδομένῃ* 372), Seligpreisung des Tel., u. Gebet an Ath. für sich u. die Seinen (380f.), verspricht, ihr eine jungfräuliche Kuh mit vergoldeten Hörnern zu opfern., Ath. erhört ihn (385) *γ* 386–403: *N.* führt den Gast in den Palast, wo sie trinken u. Ath. Trankopfer bringen (*ὁ γέρων κρητῆρα κεράσσατο, πολλὰ δ' Ἀθήνῃ ' εὔχετ' ἀποσπένδων* 393f.); dann geleitet *N.* seinen Gast zum Bett *γ* 404–485: *N.* empfängt am Morgen seine Söhne u. Tel. auf den 'weißen Steinen' (auf denen schon sein Vater Neleus zu sitzen pflegte) *σκῆπτρον ἔχων* (412). Er bringt das versprochene Opfer für Ath., danach erneutes Essen u. Verabschiedg. des Tel. u. Peisistratos nach Sparta *δ* 191–209: Peisistratos sagt, *N.* habe gesagt, Men. sei *περὶ ... βροτῶν πεπνυμένον* u. benutzt das, um taktvoll einen Tadel bzw. eine Bitte zu äußern; Men. lobt seine Besonnenheit: an ihr sei Zeus' Segen für *N.* u. seine Kinder zu erkennen *δ* 204ff., s.o. 1e *o* 150–153: Grüße des Men. an *N.* *o* 199–201. 209–214: Tel., der eilt, meidet Pylos u. *N.s* Gastfreundschaft; Peisistratos gibt ihm recht (*ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιος, οὔ σε μεθήσει*) *ρ* 109–117: Bericht des Tel. von seinem Besuch bei *N.*

D *δ* 598a (*παρὰ -ορι δίω*) **B. Mader**

νευρή [15[i], 7°, 2[H]] **E** IE wd. **snēh₁-ur-*; see P. Tedesco, *Μνήμης χάριν* II 182–187 and Szemerényi, Lat. Wortschatz 63 w. n.101

F *-ή* 1, *-ῆς* 5, gen. *-ῆφι(ν)* 6, *-ῇ* 2, *-ῆφιν* 1, *-ήν* 9 **M** 1 [⏑̄–] *-ήν (τ')* ⟨*ἐντανύσαι⟩/εἰν διοϊστεῦσαι/σειν τε σιδήρου* *τ* 587 / *φ* 97 = 127; *-ὴν* ⟨ ⟩ *ω* 171; *-ήν Δ* 123, *O* 469 [–⏑̄] *-ή Δ* 125; *ἰῷ ἀπὸ -ῆς Λ* 476. 664, Sc. 409; *δ' ἐπὶ -ῇ Δ* 118, *Θ* 324; *-ήν Θ* 328 [–⏑̄] *-ήν O* 463 [–⏑̄] *-ήν φ* 419 [⏑̄×] *-ῆς φ* 410, Hes. fr. 33a,36 suppl. 2 [–⏑̄⏑] *ἄλλον οἰστὸν ἀπὸ -ῆφιν ἴαλλεν Θ* 300. 309; ⟨*ἀπὸ -ῆφι⟩ν οἰστῷ N* 585, *Φ* 113; ⟨ ⟩ *δ' οἰστοί O* 313; ⟨ ⟩ *Π* 773; *ἐπὶ -ῆφιν οἰστόν λ* 607 on lengthening before *v.* see Chantraine, Gr.h. I 176

B *bow-string*, bow-strings were made of diff. materials, while the Homeric *v.* was of (composited) cattle-tendon (*νεῦρα βόεια Δ* 122), descr. as *εὐστρεφέα* and *νεόστροφον* (qq.v., *well-* and *newly-twisted O* 463. 469, cf. *φ* 408 and *στρεπτῆς* Hes. fr. 33a,36 below); see sch. bT *Δ* 122 Erbse, Eust. 421,20; 452,12; 1025,34; Reichel, Hom. Waffen 114, H. Bennet, Die Waffen des Alten Orients, Leipzig 1926, repr. 1977, 149 („Sehnenmasse"), cf. Lorimer, Monuments 293; Miltner RE VI A 1847–53; more information eventually from Arch. Hom. E Teil 3; cf. Richter, Arch. Hom. H 59 (w. Eust., Miltner). The *v.* was attached to the bow by tying one end (*ἐνέδησα O* 469) and slipping the other end (*ἐντανύειν*, cf. Bonnet 143). See *βιός* 1 stringing bow: *τ* 587 *ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς, ' πρὶν τούτους τόδε τόξον εὔξοον ἀμφαφόωντας ' -ήν τ' ἐντανύσαι διοϊστεῦσαί τε σιδήρου* = *ω* 171[in.] *φ* 127 *τοὶς μέν μιν πελέμιξεν ἐρύσσασθαι μενεαίνων, ' τοὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τό γε θυμῷ ' -ὴν ἐντανύειν διοϊστεύσειν τε σιδήρου. ' καί νύ κε δή ῥ' ἐτάνυσσε βίῃ τὸ τέταρτον ἀνέλκων, ' ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἀνένευε* = 97 410 *ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς ' ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδήν, ' ἅψας ἀμφοτέρωθεν εὐστρεφὲς ἔντερον οἰός, ' ὣς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὀδυσσεύς. ' δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν πειρήσατο -ῆς ·* '

ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν See also Hes. fr. in 2 **2** arrow fitted on string *Δ* 118 *αἴψα ⸢δ' ἐπὶ -ῇ⸣ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊστόν Θ* 324 *φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστόν, ' θῆκε ⸢ ⸣ λ* 607 (Her.) *γυμνὸν τόξον ἔχων καὶ ἐπὶ -ῇφιν ὀϊστόν, ' δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς* Hes. fr. 33a,36 suppl. *]μενος τάνυσεν χείρε[σσι φίλῃσι] ' [τόξον, καὶ τα]χὺν ἰὸν ἐπὶ στρεπτῆς [... -ῆς] (στρεπτῆι σ[χέθε -ῆι]* West), see also 1 above **3** drawing bow: *Δ* 123 *ἕλκε δ' ὁμοῦ ⸢γλυφίδας τε⸣ λαβὼν καὶ νεῦρα βόειαι ' -ῆν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον φ* 419 (*ὀϊστόν*) *τόν ῥ' ἐπὶ πήχει ἑλὼν ἕλκεν -ῆν ⸢ ⸣* **4** broken while drawn: *Θ* 328 *βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι, ' ῥῆξε δέ οἱ -ήν· νάρκησε δὲ χειὶ ἐπὶ καρπῷ O* 463 *εὔχος ἀπηύρα* (Zeus), *' ὅς οἱ εὔστρεφέα -ῆν ἐν ἀμύμονι τόξῳ ' ῥῆξ' ἐπὶ τῷ ἐρύοντι* 469 (*δαίμων*) *ὅ τέ μοι βιὸν ἔκβαλε χειρός, ' -ῆν δ' ἐξέρρηξε νεόστροφον, ἣν ἐνέδησα ' πρώϊον, ὄφρ' ἀνέχοιτο θαμὰ θρῴσκοντας ὀϊστούς*, cf. *Δ* 125, *O* 313, *Π* 773 in 5 below **5** propelling arrow *Δ* 125 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε, ' λίγξε βιός, -ὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἄλτο δ' ὀϊστός*, cf. *O* 469 above *Θ* 300 *ἡ ῥα, καὶ ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ -ῆφιν ἴαλλεν ' Ἕκτορος ἀντικρύ* ≅ 309 *Λ* 476 *ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ ' ⸢ἰῷ ἀπὸ -ῆς⸣* 664 *τοῦτον δ' ἄλλον ἐγὼ νέον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο ' ⸢ ⸣ βεβλημένον* Sc. 409 (like vultures fighting over a goat or doe) *πίονος, ἣν τ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰζήιος ἀνὴρ ' ⸢ ⸣, αὐτὸς δ' ἀπαλήσεται ἄλλῃ ' χώρου ἄιδρις ἐών N* 585 *ὁ μὲν ἔγχεϊ ὀξυόεντι ' ἶετ' ἀκοντίσσαι, ὁ δ' ⸢ἀπὸ -ῆφι⸣ν ὀϊστῷ O* 313 *ὤρτο δ' ἀϋτὴ ' ὀξεῖ' ἀμφοτέρωθεν, ⸢ ⸣ δ' ὀϊστοὶ ' θρῴσκον*, cf. *O* 469 in 4 above *Π* 773 *πολλὰ δὲ Κεβριόνην ἀμφ' ὀξέα δοῦρα πεπήγει ' ἰοί τε πτερόεντες ⸢ ⸣ θορόντες Φ* 113 *ὁππότε τις καὶ ἐμεῖο Ἄρῃ ἐκ θυμὸν ἕληται, ' ἢ ὅ γε δουρὶ βαλὼν ἢ ⸢ ⸣ν ὀϊστῷ* **6** sound made by *ν.*: See *φ* 410 in 1 above and *Δ* 125 in 5

D Mer. (= Suppl. Hell. 903A) fr. 1,2, fr. 2,2

W. Beck

νεῦρον [3ⁱ, 1ᴴ] **E** see *νευρή* **B** *tendon.* — Wdfld.: see *ἴς* II **1** of cattle: bow-string: *Δ* 122 *ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ -α βόειαι ' νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον*, see *νευρή* B introd. securing arrowhead: *Δ* 151 *ῥίγησεν δὲ καὶ αὐτὸς ἀρηΐφιλος Μενέλαος. ' ὡς δὲ ἴδεν -όν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας, ' ἄψορρόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη* (other animal source possible). for stitching: Op. 544 *ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ, ' δέρματα συρράπτειν -ῳ βοός, ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ ' ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην* **2** human: *Π* 316 *ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος ' μυών ἀνθρώπου πέλεται· περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ ' -α διεσχίσθη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε* W. Beck

νευστάζω [1ⁱ, 3ᵒ] **E** Erw. von *νεύω* mit sek. *-ευ*-Vokalismus statt *νυστάζω*; lezteres unhom. i.S.v. 'mit dem Kopf wackeln' (vgl. *σ* 154 in B) > 'einnicken' > 'schlummern' **M** [⏑̄–⏑̄] *-ων κόρυθι / ⸢κεφαλῇ⸣ Y* 162, *σ* 154 [⏑̄–⏑̄] *-ων ⸢ ⸣ σ* 240; *ὀφρύσι -ων μ* 194

B *nicken*, nur im Ptz. der Begleithandlg. *-ων*, durch Dat. bestimmt, meist unwillentl., nicht (wie *νεύω*, s.d.) bei Entscheidg.; drohend, imponierend vom Angreifer: *Y* 162 (*Αἰν.*) *ἀπειλήσας ἐβεβήκει ' -ων ⸢κόρυθι⸣ βριαρῇ* (*κόρυθα/ος βριαρῆν/ῆς* vv.ll.), vgl.(*X* 314) *⸢ ⸣ δ' ἐπένευε*, (*Γ* 337⁺) *λόφος ἔνευεν* (s.d. B II 2; I 1) nachdenkl., besorgt nach Warnung: *σ* 154 (*βῆ*, Amphin.) *τετιημένος ἦτορ, ' -ων κεφαλῇ* (*κεφαλήν* v.l.), *δὴ γὰρ κακὸν ὄσσετο θυμῷ* k.o. geschlagen, ohne Selbstkontrolle *wackelnd, pendelnd*: *σ* 240 (Tel.: „wenn doch die Freier *νεύοιεν* [s.d. B I 1] *κεφαλὰς δεδμημένοι, λελῦτο δὲ γυῖα, ὡς νῦν Ἶρος) ἥσται -ων κεφαλῇ* (*κεφαλήν* vulg.), *μεθύοντι ἐοικώς*" als mimisches Zeichen der Aufford.: *μ* 194 (Sirenenabenteuer) *λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους* (deren Ohren m. Wachs verschlossen waren), *' ⸢ὀφρύσι⸣ -ων*, vgl. *νεύω* (B I 2; II 2: zu *⸢ ⸣*)

H.W. Nordheider

νεύω [31ⁱ, 14ᵒ, 1ᴴ, 13ʰ] **E** Wz. **neu̯(s)-* ererbt, verw. m. lat. *-nuo, numen*; s. *νευστάζω* u. jetzt Fritz, HSF, 108/2, 1995, zu *ἄνευ*

F Präs.st. *-οιεν* 2, *-ον* 1, *-εν* 5, *ἀν/ἐπέ-ε* 3/1, *κατα-ων* 1, *-οντα/όντων* 1/2; Fut. *-σω* 1, *κατα-σομαι* 1; Aor. *ἐπ/κατέσα* 1/2, *κατέ-σας* 2, *-σε(ν)/νεῦσ'* 10/2, *ἀν/ἐπ/κατέ-σε(ν)* 2/3/11, *ἀνέ-σ'* 1, *-σαν* 1, *κατα-σω/σον/σαι* 1/1/2, Ptz. *-σας* 1, *καννεύσας* 1 (s. in B II 3)

M **1** Stamm im longum **1 a** [⏑̄] *-σ' Γ* 223, *ρ* 330 **1 b** [⏑̄⏑] *-σε δέ οἱ⁺ Θ* 246, h. Cer. 445 ≅ 463 suppl.; *-σαν* h. 7,9 [⏑̄–] *-σεν* h. Merc. 395; *-σω π* 283 [⏑̄⏑] *ἐπ' ⸢ὀφρύσι⸣, -σε(ν) π* 164, *φ* 431; *ἡ δ' ἀνέ-σ'* h. Cer. 207; *κατα-σαι A* 558, *B* 350 [⏑̄⏑] *ἀνὰ δ' ⸢ ⸣ -ον ι* 468; *ἐπ' ⸢ ⸣ -σε Κρονίων / σιωπῇ A* 528 = *P* 209 = h. 1,13 / *Γ* 620 [⏑̄×] *κεφαλῇ κατα-σω A* 527; *ὑπόσχεο καὶ κατά-σον A* 514 **1 c** [⏑̄⏑] (*ἡ δ'*) *ἐπέ-σε / ἀνέ-ε καρήατι* h. Cer. 169, *X* 205; *ἀνέ-ε φ* 129; *κατέσα/σε(ν)* h. Merc. 536 / *K* 393, h. Merc. 524; *ἀν/ἐπέ-σε Π* 252, h. Ven. 222 [⏑̄⏑] *ἀνέ-ε Z* 311 [⏑̄⏑] *κόρυθι δ' ἐπέ-ε X* 314; *ἐμῷ⁺ δ' ἐπέ-σα/σε κάρητι O* 75, h. Cer. 466; *κατέ-σε Κρονίων / σιωπῇ Θ* 175, *ο* 463 [⏑̄×] *ἔ-εν Γ* 337 = *Λ* 42 = *O* 481 = *Π* 138 = *χ* 124; (*πρῶτον*) *ὑπέστην / ὑπέσχεο⁺ καὶ κατέ-σα/σας/σε(ν) Δ* 267 / *O* 374 = *ν* 133ᵉᵃ / *B* 112 ≅ *Γ* 19 = *M* 236ᵉᵃ = *δ* 6ᵉᵃ = *ω* 335ᵉᵃ, *N* 368, h. Merc. 521; *ἀνέ-σε Π* 250 **1 d** [⏑̄–⏑̄] *-οιεν κεφαλάς σ* 237; *-όντων N* 133 = *Π* 217 **1 e** [⏑̄⏑⏑] *κεφαλῇ κατα-σομαι A* 524 **2** Stamm in den brevia **2 a** [–⏑̄] *κρατὶ κατανεύων* (*κατανν.* al.) *ι* 490; *ὁ καννεύσας ο* 464; *κεφαλῇ -σας* h. Merc. 519 **2 b** [–⏑̄⏑] *-οιεν* Op. 473; *κόρυθος -οντα Z* 470

Σχ sch. D *Γ* 337: *ἔνευεν· ἐσείετο, Θ* 246: *νεῦσεν· ὑπέσχετο. ἐσήμανε, B* 350 u.ö.: *κατανεῦσαι· ἐπινεῦσαι*

L Zsilka, AAntHung 12, 1964, 32ff. (Tmesis), vgl. 13, 1965, 345; zur Körpersprache (*καρήατι, ὀφρύσι* u.ä.): Laser, Arch. Hom. S 19ff.; Lateiner, Nonverb. Beh. 77f. 144. 159; zum Nicken des Zeus: A.E. Havelock, Preface to Plato, Cambridge (Mass.) 1963, 68 (urspr. rechtsverbindl. Geste vor Zeugen); Schwabl, WSt 10, 1976, 22ff.; zu *Z* 311: Leaf z.St.

B *nicken:* u. zwar (unwillentl., auch von Sachen:) *wippen, schwanken, pendeln, wackeln, sich neigen;* od. als Ausdrucksmittel menschl.r u. göttl.r Körpersprache (s. L), d.h. als Verständigungsmittel: (jem.m mit dem Kopf, den [hochgezogenen] Brauen *zu*) *nicken, einen Wink geben*, als verbindl., sichtbar bekräftigender 'besiegelnder' (Rechts-)Gestus (s.L) bei einer (meist göttl.n) Willensentscheidung (meist ein vorhergehendes Sprechverb begleitend; wenn dieses gelegentlich fehlt, pars pro toto auch den ganzen Vorgang umfassend): svw. *zusagen, geloben, garantieren* (vgl. z.B. Geste des Handschlags *δεξιαί*, s.d. B 3) u. dabei geleg. mit (Inf.+) Akk. Obj. > *etw. (zu tun) versprechen* od. mit A.c.I. > *versprechen, daß etw. geschehen wird* (s.u.). — Gebr.: *v. Θ* 246 mit A.c.I. (s. I 3); *ἀνα-* u. *κατεν.* (s. II 1. 3) geleg. trans. (m. Akk. Obj. *Π* 250; *Θ* 175, *M* 236, *ω* 335), Übergänge h. Cer. 445⁺ (wo Inf. zum A.c.I. ergänzbar), *K* 393 (Inf. fut. + Akk. Obj.), *Π* 250. 252 (*ἀνέ-σε* [antith. zu *ἔδωκε*] m. Akk. Obj., dann mit A.c.I.); Adv./Präd. Adj.: *ἐτήτυμον A* 558, *πρόφρων Θ* 175 (in II 3); ὅfter m. bestimmendem Dat. *καρήατι, κεφαλῇ* (s.dd. B 1 e. 9), *ὀφρύσι*; *σιωπῇ*; Op. 473 *ἀδροσύνῃ*; *σ* 237 m. Akk. der Bzhg. *κεφαλάς*; weiteres s.u. in den einzelnen Vorbem. — Wortf.: *νευστάζω*; 'gewähren' *δίδωμι* (s. *Π* 250 in II 1); 'zustimmen' (*ἐπ*)*αινέω*; 'geloben' *ἀπειλέω, εὔχομαι, ὑποδέχομαι, ὑπίσχομαι, ὑφίσταμαι, ὄμνυμι* (s.u. in II 3 im Kontext, z.T. in formelh. Wortpaaren), *ὀνομαίνω*; (zu II 1:) 'verweigern' *ἀπεῖπον, ἀναίνομαι, ἀρνέομαι, οὐκ ἐάω* (s.d. B Wortf.), *ἐπιφθονέω* (*λ* 149), *μεγαίρω*; als Zeichen göttl.n Willens vgl. z.B. *ἀστράπτων, σήματα φαίνων* (*B* 350 in II 3); ferner unwillentl. *ἐπιπταίρω* (*ρ* 545 als gutes Omen)

I Simplex **1** unwillentl., z.T. von Sachen: *nicken, wippen, schwanken*, Präs.st.; vom bewegten Helmbusch (furchterregendes, steigerndes Imponierattr. des Kriegers), 5× in Formelv. in Rûstszene, Impf. m. adv. *δεινόν* (vgl. *⸢κόρυθι⸣ δ' ἐπέ-ε X* 314 in II 2, *νευστάζων ⸢ ⸣ Y* 162): *Γ* 337 (Paris) *κυνέην ... ἔθηκεν ' ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔ-εν = Λ* 42 (Ag.) = *O* 481 (Teukros) = *Π* 138 (Patr.) = *χ* 124 (Od.) danach (Angst auslösend): *Z* 470 (Astyanax *ταρβήσας*) *λόφον ἱππιοχαίτην, ' δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος -οντα νοήσας* von Köpfen der Kämpfer, die *sich*

auf u. ab, hin u. her, gegeneinander bewegen: *N* 133 (Gedränge) *ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες ... φάλοισι ' -όντων, ὥς πυκνοὶ ...* = *Π* 217 von k.o. Geschlagenen, die *mit den Köpfen* (Akk. d. Bzhg.) *pendeln, wackeln* (Zeichen für Verlust der Selbstkontrolle): *σ* 237 (Tel.: *„αἵ οὕτω μνηστῆρες) -οιεν κεφαλὰς δεδμημένοι (λελῦτο δὲ γυῖα ἑκάστου, ὡς νῦν Ἴρος ἤσται νευστάζων* [s.d.] *κεφαλῇ")* von Ähren, die sich unter ihrem Gewicht *zu Boden neigen* (Fülle, Erntesegen): Op. 473 (*εὐθημοσύνη*) *οὐδέ κεν ἀδροσύνῃ στάχυες -οιεν ἔραζε* I 2 als Verständigungsmittel: *(jem.m zu)nicken,* einen (vorher vereinbarten [*π* 283, vgl. *I* 223] od. spontanen) Wink, ein Zeichen geben (vgl. *X* 205⁺, *I* 620⁺, *ι* 490⁺ in II 1. 2. 3; *ὀφρύσι νευστάζων μ* 194); Aor., 1° Fut., 3× m. Dat. d. Pers., 1ʰ *ἐς* + Akk., 1° m. *κεφαλῇ* *I* 223 *-σ' Αἴας Φοίνικι· νόησε δέ δῖος Ὀδυσσεύς* *π* 283 (Od. zu Tel.:) *„-σω μέν τοι ἐγὼ κεφαλῇ, σὺ δ' ἔτι ... νοήσας* (bring die Waffen der Freier weg") *ρ* 330 (Tel. den Eum., *ὤκα δ') -σ' ἐπὶ οἷ καλέσας,* m. erkl. Ptz. *rief ihn mit einem Nicken zu sich* h. 7,9 (Seeräuber den Dion.) *ἰδόντες ' -σαν ἐς ἀλλήλους* I 3 als Willenszeichen (des Zeus außer 1ʰ): *nicken* (d.h. äußerl. sichtbar = verbindlich seine Zustimmung bekunden, s. L), svw. *ja sagen, zusagen,* (vgl. II 2. 3), Aor., 3× m. Dat. d. Pers., 1ʰ *κεφαλῇ*; *Θ* 246 m. A.c.I., h. Cer. 445⁺ Akk. Obj.; abs. (Bekräftigg. der Entscheidg.): h. Merc. 395 (Zeus stiftet Frieden zw. Ap. u. Hermes) *-σεν δὲ Κρονίδης, ἐπεπείθετο δ' ... Ἑρμῆς* m. *κεφαλῇ* bei Eid (Ausdr. der Selbstverpflichtg., nicht mehr zu schaden): h. Merc. 519 (Ap. zu Hermes:) *„ἀλλ' εἴ μοι τλαίης γε θεῶν μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι, ' ἢ κεφαλῇ -σας ἢ ἐπὶ Στυγὸς ὄβριμον ὕδωρ"* (521 *κατέ-σε,* Hermes) mit A.c.I. *zusagen,* daß etw. geschieht: *Θ* 246 (Ag. betet: *„Ζεῦ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ",* der *ὀλοφύρατο) -σε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι (αἰετὸν ἧκε)* mit Akk. Obj. (Inf. ergänzbar): h. Cer. 445 (Zeus der Dem. *ὑπέδεκτο δὲ τιμὰς δωσέμεν) -σε δέ οἱ κούρην ἔτεος ... ' τὴν τριτάτην μὲν μοῖραν ὑπὸ ζόφον (τὰς δὲ δύω παρὰ μητρὶ)* ≅ 463 suppl.

II Kompos. 1 *ἀνα(-)* eigtl. *(hoch)nicken* (d.h. den Kopf 'hoch- u. zurückwerfen', lat. *renuo,* s. Schwyzer II 440) als Zeichen der Ablehng. (das noch heute in Griechenland üblich), svw. *den Kopf schütteln, abwinken* (antonym *καταν.* in II 3); 3× Aor., 4× Impf., abs. od. (je 1× *Π* 250. 252) m. Akk. Obj. od. A.c.I., 2× m. Dat. d. Pers., dazu *X* 205 *καρήατι, ι* 468 *ὀφρύσι*; > *ablehnen, abschlagen* (*Π* 250 trans.), sc. Götter die Erfüllg. einer Bitte (Opp. *δῶκε*), eine (Opfer)spende: *Π* 250. 252 (Ach. betet, *τοῦ δ' ἔκλυε) Ζεύς. ' τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ' ἀνέ-σε (ἀνέ-ε* v.l.) *' νηῶν μέν οἱ ἀπώσασθαι πόλεμον ... ' δῶκε, σόον δ' ἀνέ-σε (ἀνέ-ε* v.l.) *μάχης ἐξαπονέεσθαι* (sc. Patr.) *Z* 311 (Troerinnen beten u. übergeben Peplos) *ὣς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνέ-ε (ἀνέσε* v.l.) *δὲ Παλλὰς Ἀθ.,* s. Leaf z.St. h. Cer. 207 (*τῇ δὲ* [Dem.] *δέπας Μετ. δίδου οἴνου) ἡ δ' ἀνέ-σ'. οὐ γὰρ θεμιτόν οἱ ἔφασκε ' πίνειν οἶνον abwinken* als wortlose Willensübermittlung, jem.n abhalten, etw. zu tun (entspr. *οὐδ' ἔα-, ἔσχεθεν*): *X* 205 *λαοῖσιν δ' ἀνέ-ε καρήατι δῖος Ἀχ., ' οὐδ' ἔα ἱέμεναι ἐπὶ Ἕκτορι φ* 129 (Tel. hätte den Bogen gespannt) *ἀλλ' Ὀδ. ἀνέ-ε καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ ι* 468 (*στενάχοντο) ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι -ον ἑκάστῳ, ' κλαίειν,* indem man die Brauen hochzieht (schweigend wegen des Kyklopen) II 2 *ἐπ(-),* Aor., nur *X* 314 Impf.; *dazu nicken, jem.m* (2× Dat. d. Pers.) *zunicken,* je 3× m. *κάρη(α)τι, ὀφρύσι* von Zeus als Zeichen der Gewährg. einer Bitte (vgl. I 3, II 3 sowie *ὑπέστην, ἐκρήηνεν ἐέλδωρ*); meist nach Sprechverb (das Gesagte sichtbar bekräftigend, 'besiegelnd', *A* 525 *μέγιστον τέκμωρ*): *O* 75 (Zeus: „Ach.s) *τελευτηθῆναι ἐέλδωρ, ' ὥς οἱ ὑπέστην πρῶτον, ἐμῷ δ' ἐπέσα (ὑπέ-σα* v.l.) *κάρητι"* (ggüber Thetis) ≅ h. Cer. 466ᵉᵃ. (*ἐῷ*) h. Ven. 222 (Aphr.:) *„τῇ δὲ* (Eos) *Ζεὺς ἐπέ-σε καὶ ἐκρήηνεν ,"* von Dem., die ihr Einverständnis signalisiert, das Angebot der Keleos-Töchter annimmt: h. Cer. 169 *ἡ δ' ἐπέ-σε καρήατι* in Tmesis m. *ὀφρύσι,* (s. Kühner-Gerth I 533, vgl. z.B. *μείδησεν ,* h. Cer. 357 f., sowie s.v. *κάρη* B 1 e, [*κατα*]*νεύσω⁺ κεφαλῇ,* s.d. B 9; zur Körpersprache L), von Zeus: *A* 528 (Zeus zu Thetis: *„μέγιστον τέκμωρ, κεφαλῇ κατα-σομαι, οὐδ' ἀτελεύτητον ὅ τί κεν κεφαλῇ κατα-σω",* s. II 3) *ἡ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι -σε, Κρονίων (χαῖται ἐπερρώσαντο, ἐλέλιξεν Ὄλυμπον,* vgl. *X* 314 [s.u.] *περισσείοντο ἕθειραι)* = *P* 209 = h. 1,13 (*ἐκέλευσε καρήατι) jem.m einen Wink geben,* als wortlose (1ⁱ m. *σιωπῇ*) Aufford. (1ⁱ + Inf.; vgl. I 2, *X* 205⁺, *ι* 490⁺ in II 1. 3; *ὀφρύσι νευστάζων μ* 194): *I* 620 (Ach. lädt Phoenix ein) *ἦ καὶ Πατρόκλῳ ὅ γ' , σιωπῇ ' Φοίνικι στορέσαι λέχος φ* 431 (Od. iron. zu Tel.: *„δόρπον* für die Freier") *ἦ καὶ , ν* (worauf Tel. sich bewaffnet) *π* 164 *ἡ δ' ἄρ'* (Ath.) *, ' νόησε δὲ (Ὀδ., ἐκ δ' ἦλθεν)* unwillentl.: vom angreifenden Krieger *nickte dazu* mit dem Helmbusch (*κόρυθι τετραφάλῳ,* vgl. *λόφος ἐ-εν* in I 1, *νευστάζων κόρυθι Y* 162), im Impf. als durat. Begleithandlg. zum ingr. Aor. der Hauptaktion: *X* 314 (*ὁρμήθη δ' Ἀχ.,* gg. Hektor, *σάκος κάλυψε) κόρυθι δ' ἐπέ-ε (ἐπέ-σε* v.l.) *φαεινῇ ' τετραφάλῳ· καλαὶ δὲ περισσείοντο ἕθειραι,* vgl. (*A* 528, s.o.) *χαῖται ἐπερρώσαντο* II 3 *κατα-,* (*ο* 464) *κανν εύω* (den Kopf senkend *herab)nicken* als Zeichen der Zustimmung, *zusagen* (vgl. lat. *annuo,* antonym *ἀναν.* in II 1), Aor., 2× Fut. (davon *A* 524 Med.), (*ι* 490) Präs. *κατα-ων*; m. (*A* 524⁺) *κεφαλῇ,* z.T. m. Dat. d. Pers., Inf., *ὡς*-NS, (*Θ* 175, *M* 236, *ω* 335) Akk. Obj.; nb. (formelh.:) *ὑπέσχετο⁺, ὑπέστην,* (1ʰ) *πιστωθεὶς ὤμοσα*: begleitet als besiegelndes Willens- (Garantie-)zeichen ein 'Versprechen', des Zeus (vgl. I 3, II 2; Opp. *ἀπόειπ'*): *A* 514 (Thetis bittet Zeus: *„τίμησόν μοι υἱόν) νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο καὶ κατά-σον ' ἢ ἀπόειπ'"* 524. 527 (der antwortet:) *„τοι κεφαλῇ κατα-σομαι (ἐπι-* v.l. ant.) *ὄφρα πεποίθῃς ' ... μέγιστον ' τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλόν ' οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τί κεν κεφαλῇ κατα-σω"* (*ἦ καὶ ἐπ' ὀφρύσι -σε,* s. II 2) 558 (Hera zu Zeus: „der Thetis) *τῇ σ' οἴω κατα-σαι ἐτήτυμον, ὡς Ἀχιλῆα ' τιμήσῃς"* *B* 112 (Ag.: *„ἄτη* von Zeus) *ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατέ-σε, ν ' Ἴλιον ἐκπέρσαντ' ... (νῦν ἀπάτην βουλεύσατο καί με κελεύει ...")* = *I* 19 *M* 236 (Hektor: „nicht *Ζηνὸς*) *λαθέσθαι ' βουλέων, ἅς τέ μοι αὐτὸς ,"* *O* 374 (Nestor betet: *„εἴ) τίς τοι εὔχετο νοστῆσαι, σὺ δ' ὑπέσχεο καὶ κατέ-σας, ' τῶν μνῆσαι καὶ ἄμυνον"* = *ν* 133ᵉᵃ. (sc. *νόστον* des Od.) (ohne anderes Verb) *zusagen (garantieren):* *B* 350 (Nestor: *„ὑπόσχεσις, φημί) κατα-σαι ... Κρονίωνα (ἀστράπτων ἐπιδέξι' ἐναίσιμα σήματα φαίνων")* *Θ* 175 (Hektor:) *„μοι πρόφρων κατέ-σε Κρονίων ' νίκην καὶ μέγα κῦδος (πῆμα* den Gr."; 170 *κτύπος)* begleitet 'Versprechen' von Menschen *geloben* (vgl. Geste der Zusicherg. durch Handschlag): *N 368 τῷ δ' ... Πρίαμος ὑπό τ' ἔσχετο καὶ κατέ-σε, ' δωσέμεναι (sc. Κασσάνδρην) + δ 6 (Men. seine Tochter dem Neopt.) ω 335 (Od.:) „δῶρα, τὰ ... μοι , ν"* (sc. Autol.) *Δ* 267 (Idom. zu Ag.:) *„ἑταῖρος ' ἔσσομαι, ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστην καὶ κατέ-σα"* (ohne anderes Verb:) *K* 393 (Dolon: „Hektor, *ὅς μοι) ἵππους ' δωσέμεναι κατέ-σε"* im h. Merc. bei Götterpakt als Geste ggseitiger Zusicherg.: 521 (Hermes) *ὑποσχόμενος κατέ-σε ' μή ποτ' ἀποκλέψειν* 524 (Ap.) *κατέ-σεν ἐπ' ἀρθμῷ καὶ φιλότητι ' μή τινα φίλτερον ἄλλον (ἔσεσθαι)* 536 (Ap.:) *„πιστωθεὶς κατέ-σα καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον ' μή τινα (εἴσεσθαι Ζηνὸς βουλήν")* *(jem.m zu)nicken, einen Wink geben,* als wortloses (*ο* 463 *σιωπῇ*) Zeichen der Aufford. (*ἐποτρύνας ἐκέλευσα*), m. *κρατί* (vgl. I 2, *X* 205⁺, *I* 620⁺ in II 1.2): *ι* 490 *ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας ἐκέλευσα ' ἐμβαλέειν κώπης ... ' κρατὶ καταννεύων (κρατὶ καταννεύων* von der Mühll, *κραατὶ καννεύων* Ahrens), zur Schreibg. des gelängten Vokals vgl. (*ζ* 45) *ἀν(ν)έφελος* (s. LfgrE s.v.) *ο* 463. 464 (*ἄγγελος*) *τῇ* (sc. der Phönikerin) *κατέ-σε σιωπῇ. ' ἡ τοι ὁ καννεύσας ... βεβήκει,* verabredetes Zeichen zum Aufbruch u. zur Entführg. des kleinen Eum.

D Hes. fr. 43a, 79 *ἀ[νένευσε] καρήατι* (sc. Zeus) 80, 13 *φὰς γ[εῦσ]αι Δ[ία]* (cf. *B* 350) h. 1, 16 *ἐπέ-σε* (ci. pro *ἐκέλευσε,* rec. Schwabl, WSt 10, 1976, 22 f.) *καρήατι*

H. W. Nordheider

νεφέλη [14ⁱ, 7°, 2ᴴ, 1ʰ] E altes Erbwort (aus uridg. **nebhélā,* vgl. lat. *nebula*) neben *νέφος* (q.v.) — Abl. *ἀνέφελος, νεφεληγερέτα*

F -η 5, -ῃ 7, -ην 6; -άων 1, -ῃσι(ν) 3, -ῃς 1[H], -ας 1
M **1** [⏑⏑̲̲] κυανέῃ / πορφυρέῃ -ῃ (‹κεκαλυμμένος›) *E* 345, h. Merc. 217; (ἠέρι καὶ) -ῃ/ῃς ‹ › οι[+] (+ Adj.) *θ* 562 ≅ *λ* 15, Th. 757/745 [⏑⏑̲̲] -η δέ μιν ἀμφ(‹εκάλυψε›) *Y* 417, *μ* 74; -η ‹ › + Adj. *P* 591 = *Σ* 22 = *ω* 315; (πορφυρέῃ) -ῃ + Ptz. (+ ὤμους) *E* 186, *P* 551; κυανέην / Adj. -ην (ὤμοισιν) *μ* 405 = *ξ* 303 / *Π* 298, *Y* 150; ὤμοιιν -ην *O* 308; -ας *ε* 291 [⏑⏑̲̲] -ην *Ξ* 350 **2** [⏑⏑̲⏑] -ῃσι *E* 522 [⏑⏑̲×] ἐκ -άων *B* 146; ἐν αἰθέρι καὶ -ῃσι(ν) *O* 20. 192
Σχ sch. min. P. Harris 177 zu *E* 186: ἀχλύϊ, sch. D *P* 591 u.ö.: πύκνωμα τῆς λύπης. πλῆθος
B **I** Sg. u. Pl. *Wolke(n)*, (1) 'meteorolog.', (2) bedekkend, unsichtbar machend, (3) von Tod, Schmerz **II** Pers. *N.* myth. — Gebr.: nur 3× mit Präp. (in 1) als lok. Bereich (s. dagg. νέφος B 1 a). — Epith. (in 1:) πυκινήν, κυανέην; (2:) κυανέη[+], πορφυρέῃ, ἄρρηκτον, καλὴν χρυσείην, ἠεροειδεῖ; (3:) κυανέῃ, μέλαινα; Begriffspaar (in 1:) ἐν αἰθέρι καὶ -ῃσι (*O* 20[+]), (in 2:) ἠέρι καὶ -ῃ (*θ* 562[+]); adnom. Gen. (in 1:) Διός, (3:) ἄχεος. — Wortf. u. L s.v. νέφος **I 1** *Wolke(n)* als 'meteorolog.' Phänomen, Obj. göttl.n Einwirkens (Zeus, Pos.), 5 von 8× Pl.; 3× im Gl., 3× mit Präp. (ἐκ, ἐν) *E* 522 ἔμενον -ῃσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων ' νηνεμίης ἔστησεν ἐπ' (ὄρεσσιν, ἀτρέμας, νέφεα σκιόεντα) *Π* 298 (ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς) κινήσῃ πυκινὴν (στυγερὴν pap.) -ην στεροπηγερέτα Ζεύς (ὑπερράγη αἰθήρ) bei Sturm: *μ* 405 κυανέην -ην (ἴριν testis) ἔστησε Κρονίων ' νηὸς ὕπερ = *ξ* 303 *ε* 291 σύναγεν (Pos.) -ας, ἐτάραξε δὲ πόντον (σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε) *B* 146 (φῇ κύματα) τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε ' ὤρορ' ... Διὸς ἐκ -άων als oberer Bereich der Welt (mit ἐν; vgl. νέφος B 1 a): *O* 20 (Zeus zu Hera: „ὑψόθεν) σὺ δ' ‹ἐν αἰθέρι καὶ -ῃσιν› ' ἐκρέμω" 192 „Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρύν ‹ › " **I 2** Mittel der Unsichtbarkeit, Finsternis, meist Instr., Sg. außer 1[H] (vgl. νέφος B 2); göttl. rettend: *E* 345 (den Aen.) ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπ. ' κυανέῃ -ῃ unsichtbarer Gott: *E 186* „τις ἄγχι ' ἔστηκ' ἀθανάτων -ῃ εἰλυμένος ὤμους " *P* 551 (Ath. wie πορφ. ἶρις) ὥς ἡ ‹πορφυρέῃ -ῃ› πυκάσασα ἑ αὐτὴν ' δύσετ' Ἀχαιῶν ἔθνος h. Merc. 217 (Ap. die Rinder suchend) ‹ › κεκαλυμμένος εὐρέας ὤμους *O* 308 (Ap.) εἱμένος ὤμοιιν -ην *Y* 150 ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄρρηκτον (ἄρρητον v.l.) -ην ὤμοισιν ἕσαντο (zuschauende Götter) *Ξ* 350 λεξάσθην (Zeus u. Hera), ἐπὶ δὲ -ην (-ῃ v.l.) ἕσσαντο ' καλήν, χρυσείην στιλπναὶ δ' ἀπέπιπτον ἕερσαι unsichtbare Phäakenschiffe: *θ* 562 „ἐκπερόωσιν ' ‹ἠέρι καὶ -ῃ κεκαλυμμένα› ι" Finsternis am Rande der Welt: *λ* 15 (Kimmerier) ‹ › οι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς ' Ἠέλιος φαέθων καταδέρκεται (νὺξ ὀλοή) *μ* 74 „-η δέ μιν (Skyllas Berg) ἀμφιβέβηκε ' κυανέη (οὐδέ ποτ' αἴθρη)" Unterwelt (Νύξ): Th. 745 Νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ ' ἔστηκεν -ῃς ‹κεκαλυμμένα› κυανέῃσιν 757 Νὺξ ὀλοή, -ῃ ‹ › η ἠεροειδεῖ **I 3** Dunkel von Tod, (+ ἄχεος) Schmerz (vgl. νέφος B 3): *Y* 417 -η δέ μιν ἀμφεκάλυψε ' κυανέη *P* 591 ὣς φάτο, τὸν δ' ἄχεος -η ἐκάλυψε μέλαινα = *Σ* 22 = *ω* 315
II Νεφέλη Hes. fr. 68 in Prosaref.: Mutter des Phrixos u. der Helle (s.d.), denen sie den Widder mit dem goldenen Vlies gab H.W. Nordheider

νεφεληγερέτα [28[i], 8[o], 7[H], 3[h]] **E** Komp. aus νεφέλη + ἐγείρω nach Vorbild μητίετα q.v. (s. Risch L)
F -α 35, -αο 11 **M** **1** [⏑⏑̲̲⏑⏑̲̲] ...ἤσας/ὁμένος[+] ‹προσέφη -α Ζεύς› *A* 517 = *Δ* 30 ≅ *H* 454 = Th. 558, *Θ* 38 / *A* 560 = *E* 764 = *Θ* 469 = *Ξ* 312 = 341 = *X* 182 = *Ω* 64 = *α* 63 = *ε* 21 = *ω* 477 ≅ *Y* 19 = *μ* 384 = *ν* 139 = 153, Op. 53; (Ptz. +) ‹ › *A* 511, *E* 888, *O* 220 = *Π* 666; Verb. fin. + ‹-α Ζεύς› *H* 280 = *K* 552, *P* 198, *Y* 215, h. Ap. 312; ‹ › *A* 318, *Ξ* 293, *ι* 67 ≅ *μ* 313, Hes. fr. 43a, 78, h. Cer. 78 **2** [⏑⏑̲⏑⏑̲̲×] βουλῆσι ‹Διὸς -αο› Th. 730, Op. 99; Ptz. + ‹ › *E* 736 = *Θ* 387, *O* 154; Nomen + ‹ › *E* 631, *Y* 10, *Φ* 499, Th. 944, Hes. fr. 204,115, h. Ap. 96
L zur Bildung: Risch § 15a; Kl. Schr. 337 ff.; Zeus als Wettergott, Epith.: s. hier s.v. Ζεύς M, B 3; Schwabl, RE X A, 1972, 1014 ff.; Übersicht über Vbd. Ζεύς + Epith.: Parry, Epithète 50 u.ö.; Dee, Epith. 10, 66

B *Wolkensammler* od. *-erreger*, Epith. von Zeus als Wetter- u. Himmelsgott, vgl. νεφέλην (s.d. B I 1) ἔστησε, κινήσῃ, (Pos.) σύναγεν; νεφέεσσι (s.d. B 1 c) κάλυψεν, περιστέφει, dazu L; nur im Nom., seltener im Gen. am VE in offenbar alter Formel: meist Ptz. (ἀπαμειβόμενος, ὀχθήσας u.a.) + προσέφη -α Ζεύς. — Wortf.: κελαινεφεῖ Κρονίωνι; metr. entspricht Ζεὺς τερπικέραυνος, στεροπηγερέτα Z. (*Π* 298 [κινήσῃ νεφέλην!] als Ersatzbildung, um *v.* zu vermeiden); *v.* öfter bei Zorn, wo z.B. nicht μητίετα Z.; weitere Epith. s. L; s.a. ἀστεροπητής die Stt. s. in M
D *A* 544 v.l.]φέτα Ζεύς (s. St. West, Ptol. Pap. S. 37) Cat. 97,2 Trav. (= Titan. fr. 5,2 p. 13 Ber.)]ς νεφεληγε[ρέτα Ζεύς H.W. Nordheider

νέφος n. [33[i], 12[o], 4[H], 3[h]] **E** altes Erbwort, uridg. **nebh-es-*, vgl. Mayrhofer, EWAia II 13, neben νεφέλη q.v. — Abl. κελαινεφής
F -ος 13, -εϊ 1, -ος 7; -έων 10, -εσι 1[h], -εσσι(ν) 2, -έεσσι(ν) 9, -εα 9 **M** **1** zweis. **1 a** ⏑̲[⏑⏑̲̲] -ος ἐστί υ 114 ⏑̲[⏑⏑̲̲] -ος ἔρχεται / ἔστεφε / Verb *Π* 364, *P* 755 / *Σ* 205 / *Ψ* 188; -ος *O* 668 ⏑̲[⏑⏑̲̲] (μέλαν) -ος ἀμφικαλύψω[+] / ἐστεφάνωτο / Verb *Ξ* 343, *Π* 350 = *δ* 180[ex.] ≅ Op. 555[ex.] / *O* 153 / *Δ* 274 ≅ *Ψ* 133[ex.], *Π* 66; -ος *Δ* 275, *E* 751 = *Θ* 395, *Ψ* 366 **1 b** [⏑⏑̲̲] -ος *P* 243. 372 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑̲̲] ἐν -εϊ *Λ* 28 [⏑⏑̲̲] ὑψόθεν ἐκ / ὑπὲκ / ὑπὸ[+] -έων υ 104, Op. 449 / h. Ap. 428 / *O* 625, *Π* 375, *Ψ* 874; (ὡς δ' ὅτ' ἄν) ἐκ -έων *E* 864 ≅ *Λ* 62[in.], *O* 170; ὕψι μετὰ -εσι h. Ven. 67 [⏑⏑̲̲] ὡς ὁπότε -εα *Λ* 305; -εα σκιόεντα / κλονέοντε *M* 157, *Ψ* 213; -εα *χ* 304 [⏑⏑̲̲] διὰ -έων ἐρεβεννῶν *X* 309; (ποτι) -εα σκιόεντα / κλονέοντες *E* 525, *Λ* 63, *θ* 374 = *λ* 592[ex.] / Op. 553 **2 b** [⏑̲×] ὑπὸ χρυσέοισι -εσσιν *N* 523 ≅ h. Ap. 98 **3** viers. [⏑⏑̲⏑] (ὕψι περ[+] ἐν) -έεσσι(ν) *E* 867, *ε* 303, *π* 264 ≅ Op. 204[in.] [⏑⏑̲⏑] κατὰ / σὺν δὲ -έεσσι κάλυψε(ν) *P* 594 / *ε* 293, *ι* 68 = *μ* 314 [⏑⏑̲×] -έεσσιν *ι* 145 — Öfter Vokallängg. vor *v.* (δὲ / ποτὶ / ὑπὸ *v.* usw.). Bei Zweisilbigk. (s. M 1) keine metr. Konkurrenz zw. *v.* u. νεφέλη, wohl aber bei Position [⏑⏑–], wo νέφεϊ/έων/εσι/εα (nach denen z.T. Doppelkons. [σκιόεντα] folgen muß) gleichw. m. νεφέλη/ῃ/ην/ῃς, u. bei [⏑⏑–⏑], wo νεφέεσσι(ν) gleichw. m. νεφελάων/ῃσι(ν)
Σχ sch. D *Δ* 274 u.ö.: πύκνωμα· πλῆθος, *Δ* 275: ἀχλύν
L Gagnepain, Les noms grecs en -ος et en -ᾱ, E&C 31, 1959, 98 f.; Kopp, Phys. Weltbild 284 ff.; Gefühlswerte, Assoz.: Bremer, ABG, Suppl. 1, 1976 (s.d. Register); Moreux, Phoenix 21, 1967, 237 ff.; Formel: Paraskevaides, Synon. 78. 102 f.; zu B 1 a ('Himmel'): V. d. Mühll, Ausgew. Kl. Schr., Basel 1975, 310 ff.; zu B 2.3 (sowie νεφέλη B I 2 u. Wortf.): J. Roeger, Ἅιδος κυνέη. Das Märchen von der Unsichtbark. in den hom. Gedichten, Graz 1924, 26 ff.
B Sg. u. Pl. *Wolke(n)*: (1) 'meteorolog.', mit Präp. auch z.T. *Ort, wo die Wolken sind* ~ *Himmel*, od. (2) als göttl. (schützende) Umhüllung; (3) bedeckende *Finsternis*, (4) unzählbarer *Schwarm, Schar.* — Gebr.: Epith. (in 1:) χρυσέοις, ἐρεβεννῶν, σκιόεντα, σκοτόεν; (2:) χρύσεον, θυόεν, κυάνεον, πυκινόν; (3:) θεσπέσιον, μέλαν; adnom. Gen. (in 3:) ἀχλύος, θανάτου, πολέμοιο; (4:) πεζῶν, Τρώων, ψαρῶν ἠὲ κολοιῶν. — Wortf.: νεφέλη (im Ggs. zu *v.* nur 3× mit Präp. als lok. Bereich), ἀήρ, ἀχλύς, Ἔρεβος, ζόφος (s.dd.), καπνός, σκιή, σκότος, ὁμίχλη; οὐρανός; (zu 4, *Schar.*) ἔθνος, κλόνος, κολοσυρτός, λόχος, μόθος, ὅμαδος, ὅμιλος, ὁρμαθός, οὐλαμός, πλῆθος, πληθύς, στίξ, στρατός, τέλος, φάλαγξ, φύλοπις **1** *Wolke(n)* am Himmel usw., (Op. 555) *Nebel* als göttl. / Naturphänomen, oft im Gl. **1 a** meist mit Präp. als lok. Bereich (z.T. svw. *Himmel*), Pl. außer *Λ* 28; Ort der Götter: *N* 523 ἄκρῳ Ὀλύμπῳ ὑπὸ χρυσέοισι -εσσιν ' ἧστο (Ares) ≅ h. Ap. 98 (Eileithyia), vgl. (*ζ* 44) αἴθρη ἀνέφελος, λευκὴ αἴγλη, (*Ξ* 343 in 2) -ος χρύσεον *π* 264 („ἐπαμύντορε, Zeus u. Ath.) ὕψι περ ἐν -έεσσι καθημένω" (Weg:) h. Ven. 67 (σεύατ', Aphr.) ὕψι μετὰ -εσι ῥίμφα (cod. M, sic Càssola, -έεσσι θοῶς cet.) προῆσσουσα κέλευθον der Vögel: *X* 309 (Hektor) ὥς τ' αἰετὸς ὑψιπετήεις, ' ὅς τ' εἰσιν πεδίονδε διὰ -έων ἐρεβεννῶν ' ἁρπάξων, finsteres (Sturm-)gewölk, drohend,

tödl. Ψ874 ὕψι δ' ὑπαὶ (ὑπὸ v.l.) -έων εἶδε τρήρωνα πέλειαν Op. 204 (ἴρηξ ἀηδόνα) ὕψι μάλ' ἐν -έεσσι φέρων 449 (γεράνου φωνὴν) ὑψόθεν ἐκ -έων ἐνιαύσια κεκληγυίης (χείματος ὀμβρηροῦ) (probl.:) χ304 (Gl.: Od. auf die Freier, ὥς τ' αἰγυπιοὶ) ἐπ' ὀρνίθεσσι θόρωσι· ' ταὶ μέν τ' ἐν πεδίῳ -εα πτώσσουσαι ἴενται, wohl als Richtungs-Akk. zu ἴενται ([s.d. II Sp. 1159,2], während ἐν πεδίῳ zu πτώσσουσαι entspr. [299] ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον, sc. Freier): (1) *streben in die Wolken* (woher allerdings die Raubvögel kommen, wäre also Ausdr. kopfloser Flucht); u. nicht (2) 'in die Netze' (so Schol. u. Ameis-H. z.St.: wäre [an sich mögl.] jagdsprachl. Sondergebr. [s. ἕρκος B 1 e], aber hier keine Jagdsit., sondern [306] χαίρουσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρῃ entspr. [297] Ath. / Hörer in der Rolle des Beobachters); auch nicht (3) 'streben in (~ bilden) Schwärme' (wie *v.* + Gen., der hier fehlt, s.u. I 4); (4) unbefriedigend auch Bezhg. auf πτώσσω (s.d.): 'unter / vor den Wolken geduckt' (Schadewaldt in Übers., vgl. allerdings Y427); s. Odyssey z.St. mit Disk. bei Götterzeichen, 'meteorolog.': Λ28 (auf Ag.s θώρηξ δράκοντες) ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων ' ἐν -εῖ (-εσι v.l.) στήριξε, τέρας υ104 ἐβρόντησεν (Zeus) ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου, ' ὑψόθεν ἐκ -έων, svw. *aus der Höhe, wo die Wolken sind* (s. von der Mühll in L) od. *vom umwölkten Olymp* (vgl. Π364 in 1 b), kein Widerspruch zu (113 f.) „ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος, οὐδὲ -ος" (in 1 b), während der Dichter vom Olymp (s.d.) weiß, ist für die Müllerin der Himmel der Ort der Götter Ε864 οἴη δ' ἐκ -έων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ ' καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο (τοῖος Ἄρης ὁμοῦ - -έεσσιν ἰών, s. in 2) Λ62. 63 οἷος δ' ἐκ -έων ἀναφαίνεται οὐλιος ἀστὴρ ' παμφαίνων, τοτὲ δ' αὖτις ἔδυ -εα σκιόεντα (ὣς Ἕκτωρ) Ο170 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ -έων πτῆται νιφὰς ἠὲ χάλαζα (ὣς Ἶρις) 625 (angreifender Hektor, ὡς ὅτε κῦμα) ἐν νηῒ πέσῃσι ' λάβρον ὑπαὶ -έων ἀνεμοτρεφές *driven by the clouds* (vgl. Δ278, Β145) od. *up under the clouds* (Leaf z.St.) Π375 (Tr. fliehen) ὕψι δ' ἀέλλη (sc. *Staubwirbel*) ' σκίδναθ' ὑπὸ νεφέων h. Ap. 428 σφιν ὑπὲκ -έων Ἰθάκης τ' ὄρος αἰπὺ πέφαντο *(hoch) bis zu den Wolken:* θ374 (σφαῖραν) ῥίπτασκε ποτὶ -εα σκιόεντα ≅ λ592 (ἄνεμος, die Früchte bei Tantalos) 1 b ohne Präp.; (Sg.:) Ρ372 πολέμιζον ὑπ' αἰθέρι, πέπτατο δ' αὐγὴ ' ἠελίου ὀξεῖα, -ος δ' οὐ φαίνετο πάσης ' γαίης οὐδ' ὀρέων υ114 „ἐβρόντησας (Zeus) ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος, ' οὐδέ ποθι -ος ἐστί· τέρας" (s. 104 in 1 a) Ψ366 (Wagenrennen) κονίη ' ἵστατ' ἀειρομένη ὥς τε -ος ἠὲ θύελλα vom Wind getrieben: Δ275 (‹ὡς δ' ὅτ'›) εἶδεν -ος ... ἀνὴρ ' ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς (ἄγει λαίλαπα) Π364 ‹ › ἀπ' Οὐλύμπου -ος ἔρχεται οὐρανὸν εἴσω ' αἰθέρος ἐκ δίης, Sturmzeichen (Pl.:) Λ305 ὡς ὁπότε -εα Ζέφυρος στυφελίζῃ ' ἀργεστᾶο Νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων Ε525 ἀνέμων, οἵ τε ‹-εα σκιόεντα› ' πνοιῇσιν (διασκιδνᾶσιν ἀέντες) Μ157 (νιφάδες δ' ὡς) ἅς τ' ἄνεμος ζαὴς ‹ › δονήσας (κατέχευεν) Ψ213 (ὀρέοντο, sc. ἄνεμοι) -εα κλονέοντε πάροιθεν Op. 553 Βορέω -εα κλονέοντος 1 c meist im Instr. als Mittel; Zeus, (1°) Pos. *umhüllt ... mit Wolken*, Pl. außer 1[H] (Finsternis vor dem Sturm): Ρ594 Ἴδην δὲ κατὰ ‹-έεσσι κάλυψε›ν, ' ἀστράψας (ἔκτυπε) ε293 (σύναγεν νεφέλας, Pos.) σὺν δὲ ‹ › ' γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον (νύξ) = ι68[ex.] (νεφεληγερέτα Ζεύς) = μ 314 ε303 „οἴοισιν -έεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν ' Ζεύς" Mond ist bedeckt: ι145 (ἀήρ, σελήνη) κατείχετο δὲ -έεσσιν Sg., kalter *Nebel* (~ Nieselregen): Op. 555 (Βορέω -εα κλονέοντος, s. in 1 b) μή ποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν -ος ἀμφικαλύψῃ 2 (bes.) Wolke umgibt Götter, Menschen; Sg. außer 1[i]; als Mittel göttl. Schutzes, Unsichtbark. (vgl. νεφέλη B I 2): Ξ343 (Zeus zu Hera:) „τοῖόν τοι ἐγὼ -ος ἀμφικαλύψω ' χρύσεον (nicht einmal Helios διαδράκοι") Ο153 ἀμφὶ δέ μιν (Zeus auf Berg) θυόεν (s.d.) -ος ἐστεφάνωτο (Διὸς νεφεληγ.) Ψ188 (totem Hektor) ἐπὶ κυάνεον -ος ἤγαγε Φοῖβος Ἀπ. ' οὐρανόθεν πεδίονδε, κάλυψε (vor μένος ἠελίοιο) furchterregender Glanz: Σ205 ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ -ος ἔστεφε (Ath. dem Ach.) ... ' χρύσεον (φλόγα, σέλας 214, vgl. Nimbus) olymp. 'Türflügel': Ε751 (πύλαι οὐρανοῦ) ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν -ος ἠδ' ἐπιθεῖναι = Θ395 Pl.: Ε867 (τοῖος Διομήδεϊ) Ἄρης ' φαίνεθ' ὁμοῦ -έεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν *Ares stieg zusammen mit (wie /gehüllt in) Gewölk auf zum Himmel* 3 *Wolke* als umhüllende *Finsternis*, Überwältigung (Sg. mit adnom. Gen.); sichtbehindernd auf den Augen (s. ἀχλύς B 1): Ο668 τοῖσι δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν -ος ἀχλύς ὦσεν Ἀθήνη ' θεσπέσιον (φόως γένετ'), Funktion unklar, vorher nicht erwähnt *Todesdunkel* (vgl. νεφέλη B I 3): Π350 θανάτου δὲ μέλαν -ος ἀμφεκάλυψεν = δ180[ex.] *Wolke des Krieges* (vgl. Bilder wie 'überschwemmende Woge', 'verschlingender Rachen', 'fortreißender Sturm'): Ρ243 „ἐπεὶ πολέμοιο -ος περὶ πάντα καλύπτει ' Ἕκτωρ", EN eher Appos. als Subj. (s. Leaf z.St.) 4 *Wolke* als (unzählbare, dichte, an- und abschwellende) Menge einzelner (Sg. mit adnom. Gen.) = *Schwarm, Schar* von Kriegern, Vögeln: Δ274 ἅμα δὲ -ος εἵπετο πεζῶν ≅ Ψ133[ex.] Π66 „εἰ δὴ κυάνεον Τρώων -ος ἀμφιβέβηκε ' νηυσίν" Ρ755 ὥς τε ψαρῶν -ος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν

D Ε522a (PBodmer 1) Mer. fr. 3,2 K.-M. (= Suppl. Hell. 903 A, 9)

H.W. Nordheider

νεφροί s. ἐπινεφρίδιος

νέω 'häufen' s. νηέω, νητός

νέω [1[i], 2°] E Nbform zu νήχω (s.d.); nach Frisk s.v. viell. Reimwort zu πλέω. Vgl. νάω; hierher νῆσος q.v. und viell. auch Νηρεύς

B *schwimmen*, wie νήχω nur von Menschen (von Schiffen πλέω, Fische niemals Subj., was aber sicher zufällig) bei aktivem Tun (χείρεσσι, χερσὶ διήρεσσ' ἀμφοτέρῃσι ' νηχόμενος ξ352 — hilfloses Treiben bzw. Schwimmen Schiffsbrüchiger: κύμασιν ἐμφορέοντο μ419 = ξ309) Φ11 (Tr. im Fluß) ἀλαλητῷ ' ἔννεον (νήχοντ' v.l. ant.) ἔνθα καὶ ἔνθα, ἑλισσόμενοι περὶ δίνας ε344 („verlaß das Floß) ἀτὰρ χείρεσσι -ων ἐπιμαίεο νόστου ' γαίης Φαιήκων" 442 ποταμοῖο κατὰ στόμα ... ' ἶξε -ων, *v.* wechselt mit νήχω (364. 375. 399. 417 [παρανήξομαι]. 439)

B. Mader

νέω [2[i], 1°, 1[H]] E Wz. ererbt, uridg. **(s)neh-*. — Abl.: εὔννητος, νῆμα; νεῦρον, νευρή; χερνῆτις wird fälschlicherweise hierher gestellt, gehört aber zum Stamm χρεών, vgl. J. Knobloch, in: Festschr. R. Muth, 1983, 193 f.

B *spinnen*, wie das gleichbed. (ἐπι-)κλῶσαι nie in seiner eigentlichen Bed. 1 *zuspinnen* (ἐπι-, κατά Tmesis), die guten u. bösen Gaben des Schicksals, wie ἐπικλῶσαι, nur mit zum Vergleich besser passenden weiblichen Göttinnen als Subj.; zur Vorstellg. s. Odyssey zu η198 mit germ. Parallelen, die für ein hohes Alter sprechen, vgl. oben Lit. s.v. Κλωθώ, Κλῶθες u. κλῶσαι Υ128 τὰ πείσεται, ἅσσα οἱ Αἶσα ' γιγνομένῳ ἐπένησε ‹λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ› ≅ Ω210 (Subj. Μοῖρα) η198 πείσεται, ἅσσα οἱ Αἶσα κατὰ Κλῶθές τε ... ' γεινομένῳ νήσαντο ‹ › 2 von der *Tätigkeit der Spinne* Op. 777 τῇ (am 12. Tag) γάρ τοι νεῖ (νῇ? s. West z.St.) νήματ(α) ... ἀράχνης (τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνή), *spinnt ihre Fäden, ihr Netz* ≅ *webt* (vgl. ἱστόν V. 779)

B. Mader

νεωμένη [1[H]] E Verbum fakt. von νέος 'neu, jung', vgl. heth. *newahhmi* 'neu machen', s. Tucker, Greek Verbs 307 ff. L Richter, Arch. Hom. H 94, 100 f. B *erneut umpflügen, neu machen*; techn. Wort der Landwirtschaft, vgl. lat. *iterare* (dazu Olck, RE I 1, 1894, 261 ff.): Op. 462 ἔαρι πολεῖν· θέρεος δὲ -μένη οὔ σ' ἀπατήσει

J.G.-J. Abbenes

νηγάτεος [2[i], 1[h]] E keine, s. Leaf zu Β43 u. Chantraine, Dict. Σχ sch. D Β43: -τεον· νεωστὶ κατεσκευασμένον. ἢ νενησμένον. γίγνεται δὲ παρὰ τὸ γίγνω γατὸν νεήγατον ὑπερθέσει τοῦ ε, -τεον. ἢ ἀγένητον. ἢ λεπτόν. ἢ νεήγατον νεωστὶ γεγονός. δηλοῖ δέ ὁ χιτὼν παρ' αὐτῷ καὶ τὸν σιδηροῦν

B unbekannt, Epith. von χιτών, κρήδεμνον u. φᾶρος:

B 43 *μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα* ' *καλὸν -τεον* Ξ 185 *κρηδέμνῳ δ' ἐφύπερθε καλύψατο δῖα θεάων* ' *καλῷ -τέῳ* h. Ap. 122 *σπάρξαν δ'* (die Göttinnen) *ἐν φάρεϊ λευκῷ* ' *λεπτῷ -τέῳ* J.G..J. Abbenes 4

νήγρετος [2°, 1ʰ] **E** neg. Verbaladj. von *ἐγείρω* i.S.v. 'ohne Erwachen'; < **n̥-H₁greto-*, vgl. Mayrhofer, EWAia I 575; gebildet wie *ἄσχετος*; evt. aber auch neg. Poss.-Komp. 8 mit subst. HG **B** *ohne Erwachen* *ν* 74 *κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγος ...* ' *... ἵνα -ον εὕδοι* 80 *νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,* ' *-ος ἥδιστος* h. Ven. 178 *ὄρσεο Δαρδανίδη· τί νυ -ον ὕπνον ἰαύεις;* J.G.-J. Abbenes 12

νήδυια [1ⁱ] **Σχ** sch. D *P* 524: *-οισι· τοῖς ἐντοσθίοις, τοῖς ἐντέροις, ὅ ἐστι σπλάγχνοις. νηδὺς γὰρ ἡ κοιλία* **B** *Eingeweide*, wie sonst *ἔγκατα, σπλάγχνα, ἔντερα* u. *χολάδες* 16 (Därme) *P* 524 *πέσεν ὕπτιος· ἐν δέ οἱ ἔγχος* ' *-οισι μάλ' ὀξὺ κραδαινόμενον λῦε γυῖα*, vgl. V. 519 *νειαίρῃ δ' ἐν γαστρί* M. Schmidt

20

νήδυμος [8ⁱ, 4°, 2ʰ] **E** uns., viell. (1) *νήδυ-μος* (zu *νηδύς*, vgl. *νήδυ-ια*) wie *ἔτ(ήτ)υ-μος, δί-δυ-μος* od. (2) *νή-δυ-μος* zu (2 a) *δύω* (vgl. *ἄ-δυ-τον, Ἐν-δυμ-ίων*) bzw. (2 b) *δύη* < *δεύομαι* (> *δυσ-*?) od. (3) **n̥-H₁d-u-* (vgl. *ὀδύ-νη*); 24 volksetym. zu *ἡδύς*

M [⏑̄⏑⏑] *-ος ἀμφιχυθείς* Ξ 253, Ψ 63; *-ον* h. Ven. 171, h. 19,16 [⏑̄⏑⏑] ‹*-ος ὕπνος, ἀπὸ / ἐπὶ βλεφάροι(σ)ιν* *K* 187, *ν* 79 [⏑̄⏑⏑] ‹ › *B* 2, *K* 91, Ξ 242. 354, *δ* 793 = *μ* 311ᵉˣ. 366; 28 *-ον Ὕπνον* Π 454

Σχ sch. D *B* 2: *ἡδύς*

L Apion fr. 79 Neitzel (SGLG 3, 1977, 255 f.); Buttmann, Lexil. I 179 ff.; Wordsworth, JPh 5, 1874, 95 ff.; M. Gitlbauer, 32 Philol. Streifzüge I, Freiburg 1884, 3 f. 25 ff.; Bury, CR 4, 1890, 230; Brugmann, IF 11, 1900, 277 ff.; Bechtel, Lexil. 150 f.; G.M. Bolling, The External Evidence for Interpol. in Hom., Oxford 1925, 167 f.; Leumann, Hom. Wört. 44 f.; Pisa- 36 ni, Paideia 5, 1950, 401 f.; Wyatt, Metr. Lengthening 71 f.; Dihle, Gl. 48, 1970, 1 f.; van Eck 61 f.; Lamberterie, *-υς* I 478 ff.

B uns., viell. (1) *undurchdringlich* (E 2 a, vgl. epex. *νή-γρετος* *ν* 80) > *tief* vom (Ξ 252 f., *μ* 338/66/72, h. Ven. 170 f. göttl. verursachten, *ν* 80 todesähnl.) Schlaf (Ψ 63, *δ* 793 vor Traumersch. m. RAnf. *εὕδεις* Ψ 69, *δ* 804) od. (2) **schmerzlos* (E 2 b. 3, vgl. *ἀπήμων*) > *sanft*(er Bruder des Todes?) od. 44 (3) **wie im Mutterschoß* (E 1) > *wonnig* (vgl. epex. *ἥδιστος* *ν* 80), *süß* (vgl. Vbd. m. *γλυκύν* h. Ven. 170 f.), *lieblich* (f. andre, nur ‹h. 19,16›), bis auf ‹ › (*-ον* Fem.) formelh. (Nom. [Ξ 253, Ψ 63 präd.] u. Π 454, 1ʰ Akk.) Beiw. (*hold*?) 48 von *Ὑ/ὕπνος* (4ⁱ/4x von 9 abwesend); erst nachhom. (1ᴴ, 2ʰ) daraus (durch Abtrenng. von vermeintl. *-ν ἐφελκ.* *B* 2, *K* 91, Ξ 242, *δ* 793⁺, vgl. *K* 187, Ξ 354) *ἥδυμος* (s.d.); in assoz. Zush. m. *Ἀχαιῶν* *K* 91 f., Ξ 354, *βῆ(ν) δὲ θέειν / ἰέναι ἐπὶ νῆα(ς)* Ξ 354, *μ* 366 f., *βλεφάρων⁺* *K* 187, *μ* 366, *ν* 79, *Δία⁺* *B* 2, Ξ 252 f., *εὕδε⁺* *B* 1 f., *K* 181/7, Ξ 352/4, Ψ 63/9, *δ* 793 f./804, *ν* 74/9, *ἡδύς⁺* *μ* 366/9, *ν* 79 f., *Θ/θάνατον⁺* Π 454, 52 *ν* 79 f., *ἀνακλινθεῖσα⁺* *δ* 793 f., *ν* 78 f., *λύων⁺* Ψ 62 f., *δ* 793 f., *ν* 77/9, *μελε-* *K* 91 f., Ψ 62 f., h. 19,16, *νήγρετος⁺* *ν* 74/79 f., h. Ven. 171/77 (= sämtl. Belege!), *τότε* *μ* 366, h. 19,14 ff. (vgl. *τῆμος* h. Ven. 170 f.), *ἔχευε⁺* Ξ 253⁺, h. Ven. 170 f.; in Assonanz m. *νή-/-ηδ-* Ξ 354, *μ* 366 f., *ν* 79 f. (vgl. 74 f.)/78 ff.; in 60 dir. R. *K* 91, Ξ 253, *μ* 311. 366, REinl. Ξ 242, nach Gl. / Zeitbest. *K* 187, *δ* 793 / h. Ven. 171, vor Gl. / Vgl. *ν* 79 / h. 19,16 Π 454 *πέμπειν μιν* (toten Sarp.) *Θάνατόν τε φέρειν καὶ -ον Ὕπνον* (nach Lykien) *sanft* (vgl. Th. 763)? Ξ 354 64 *βῆ δὲ θέειν ...* ‹*-ος Ὕπνος*› *ἀγγελίην ἐρέων* (dem Pos.) Ξ 242 *τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε* ‹ › auf 7ⁱ *π.εε* folgt stets Nom. (vgl. Parry, Epithète 57), auf 7ⁱ *π.εεν* stets Akk., auf 11° *π.εεν* nur *σ* 25 Nom. (wie auf 2ⁱ *μετεφώνεεν*) 68 253 *ἔλεξα Διὸς νόον ...* ' ‹*-ος ἀμφιχυθείς*› *mit sanftem Zauberbann* (vgl. V. 164. 353/9. 343 f., Ω 343)? Ψ 63 *εὖτε τὸν* (Ach.) *ὕπνος ἔμαρπτε, λύων μελεδήματα θυμοῦ,* ' ‹ › *bleischwer* (s. Forts., vgl. *υ* 56 f.)? *δ* 793 *τόσσα μιν* (Pen.) *ὀρ-* 72 *μαίνουσαν ἐπήλυθε* ‹*-ος ὕπνος*› = *μ* 311ᵉˣ. (*κλαιόντεσσι*) *erlösend* (vgl. *δ* 794 = *σ* 189)? *ν* 79 *τῷ* (Od.) ‹ › *ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,* ' *νήγρετος* (s. V. 74), *ἥδιστος* (Superl. hom. sing.), *θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς* (umgekehrte Metaph. *Λ* 241) *B* 2 (*ἄλλοι εὕδον*) *Δία δ' οὐκ ἔχε* ‹ › vgl. *K* 3 f., *Ω* 4 f., *o* 7 *K* 91 *ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι* ‹ › ' *ἰζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος* 187 (*ἐγρηγορτὶ ἥατο*) *τῶν* ‹ › *ἀπὸ βλεφάροιῖν ὀλώλει* ' *νύκτα φυλασσομένοισι*, vgl. Hes. fr. 294,3 f. *μ* 366 *μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο* (< *ι* 373?) ‹ › kontrast. V. 372 (‹pej., in dir. R.›), vgl. *σ* 199 (188 ~ *μ* 338) h. Ven. 171 *Ἀγχίσῃ μὲν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευε* ' *-ον*, kontrast. (metr. gleichw.) V. 177 (‹ ›), zum dopp. Attr. vgl. *ψ* 342 f. ‖ h. 19,16 (*ἕσπερος ἔκλαγεν*) *δονάκων ὕπο μοῦσαν ἀθύρων* ' *-ον*, vgl. V. 18 u. klangl. Ψ 62ᵉˣ. (*ὁών* ⏑⏑ *α α θύ* ×), s.o. — **Wortf.**: *ἀμβρόσιος* (*B* 19), *ἀπήμων* (Ξ 164), *γλυκερός* **B 2 b.c**, *γλυκύς* **B 2 b**, *ἥδυμος, ἡδύς* **B 4. 6**, *λιαρός* (Ξ 164), *λυσιμελής, μαλ(θ)ακός, μελίγηρυς, -ηδής, -φρων, νήγρετος, πανδαμάτωρ*

D Ξ 351 a R. Führer

νηδύς [3ⁱ, 1°, 5ᴴ] **E** unbekannt, vgl. Frisk s.v. **F** *-ύος* 3, *-ύϊ* 1, *-ύν* 5 **M** dreis. [⏑̄⏑⏑] ‹*-ύος*› Th. 460 [⏑̄⏑⏑] ‹ › *N* 290 [⏑̄⏑⏑] ‹ › *Ω* 496, *-ύϊ* *Y* 486 zweis. [⏑̄×] *χείρεσσιν / χερσὶν* ‹*ἐὴν ἐσκάτθετο / ἐγκάτθετο -ύν*› Th. 487, Hes. fr. 343,7; ‹ › Th. 890. 899; *-ύν* *ι* 296 **Σχ** sch. D *N* 290: *-ύος· τῆς γαστρός* **L** Laser, Arch. Hom. S 33 f. 49 ff.

B *Bauch* (1), *Magen* (2), *Mutterleib* (3) — in allen Verwendungen mit *γαστήρ* parallel, sonst. Wortf. s. *βουβών, ζώνη, ἰξύς, κενεών, λαπάρη, πρότμησις* **1** *Bauch* bei Verwundungen, vgl. *γαστήρ* **B 2** *N* 290 („würdest du im Kampf verletzt, fiele dir das Geschoß nicht in den Rücken) *ἀλλά κεν ἢ στέρνων ἢ -ύος ἀντιάσειε* ' *πρόσσω ἱεμένοιο*" *Y* 486 *τὸν* (= Rhigmos) *βάλε* (Ach.) *μέσσον ἄκοντι, πάγη δ' ἐν -ύϊ* (*πνεύμονι* v.l. [= *Δ* 528, ubi pater occidit]) *χαλκός,* ' *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων* **2** Bauch als Verdauungsorgan: *Magen*, vgl. *γαστήρ* **B 1** *ι* 296 *Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο -ὺν* ' *ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων καὶ ... πίνων* Th. 487 *τὸν* (sc. Stein) *τόθ' ἑλὼν χείρεσσιν ἐὴν ἐσκάτθετο* (Kronos) *-ύν* 890 (als Metis die Ath. gebären sollte) *τότ' ἔπειτα δόλῳ φρένας* (sc. der Metis) *ἐξαπατήσας* (Zeus) ' *αἰμυλίοισι λόγοισιν* ‹*ἐὴν ἐσκάτθετο* (*ἐγκ.* v.l.) *-ύν*› 899 *ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρόσθεν* ‹ › Hes. fr. 343,7 *συμμάρψας* (Zeus sc. die Metis) *δ' ὅ γε χερσὶν ἐὴν ἐγκάτθετο* (*ἐσκ.* coni. Schoemann) *-ύν* **3** Bauch als *Mutterleib*, vgl. *γαστήρ* **B 3** *Ω* 496 (Priam.:) „*ἐννεακαίδεκα μέν μοι ἰῆς ἐκ -ύος ἦσαν*" Th. 460 *τοὺς μὲν κατέπινε* (Kronos) ... *ὥς τις ἕκαστος* ' *-ύος ἐκ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο* M. Schmidt

νηέω, -νήνεον [8ⁱ, 4°] **E** no etym., rel. betw. forms unexpl., *-νηνε-* < *-νέω* or corrupt, see Chantraine, Dict. 750

F **1** *-ει* 1, *παρενήνεεν* 1, *-εον* 3, *ἐπ‹ενήνεον›* 1, *παρ‹ ›* 1 **2** *-ησαν* 1; *-ησάσθω* 1; *-ῆσαι* 1; *-ήσασθαι* 1, *-ήσας* 1

M **1** disyll. [⏑̄×] *-ει* Ψ 169 **2** trisyll. **2 a** [⏑̄⏑⏑] *-εον* Ω 276 [⏑̄⏑⏑] *-εον ὕλην* Ψ 139. 163 **2 b** [⏑̄–⏑̄] *-ησαν* *τ* 64; *-ήσας εὖ νῆας* *I* 358 [⏑̄–⏑̄] *εὖ -ῆσαι* *o* 322 **3** quadrisyll. **3 a** [⏑̄⏑⏑⏑] *σῖτον δ(ὲ) ... παρενήνεεν/ον ἐν κανέοισι(ν)* *π* 51, *α* 147; *ἐπενήνεον* *H* 428 **3 b** [⏑̄–⏑̄×] *-ησάσθω/ήσασθαι* *I* 137 ≅ 279

Σχ sch. min. P. Amh. 18 on *o* 322: *-ῆσαι· καῦσαι κατὰ τὸ ὑπ[*, sch. Barn.: always glossed w. (*παρα- / ἐπι-*) *σωρεύ(ω)*, also *I* 137. 358 *πληρ(όω)*, *π* 51 *παρετίθει* sch. *H* 428 b Erbse: *ἐπε‹νήνεον›· γράφεται καὶ ἐπι‹ › καί ἐστιν Ἰακόν*

B *pile, heap, load, stack* of groups of objs.; w. *ἐπ- / ἐπί* + gen. of place: *H* 428 (4) / *Ω* 276 (2), *τ* 64 (3), *παρα-*: *α* 147 ≅ *π* 51ᵉˣ. (5), *περί*: Ψ 169 (4); w. acc. of conveyance: *I* 137 ≅ 279. 358 (1), acc. of objs. loaded: *Ω* 276 (2), acc. of objs. piled: Ψ 139. 163, *τ* 64 (3), *H* 428, Ψ 169 (4), compendious constr.: *o* 322 (3) See *νητός* **1** *pile* booty on ship(s), *load*: *I* 137 *νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ -ησάσθω* ' *εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα λῆϊδ' Ἀχαιοί* ≅ 279 (*-ήσασθαι*) 358 *αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,* ' *-ήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω,* ' *ὄψεαι ...* ' *... πλεούσας* ' *νῆας*

ἐμάς 2 ransom on a wagon: *Ω*276 *ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐϋξέστης ἐπ' ἀπήνης* ' *-εον Ἑκτορέης κεφαλῆς ἀπειρεῖσι' ἄποινα* 3 *pile, stack* wood for a pyre or fire: *Ψ*139 *οἱ δ' ὅτε χῶρον ἵκανον ὅθι σφίσι πέφραδ' Ἀχιλλεύς,* ' *κάτθεσαν, αἶψα δέ οἱ μενοεικέα* ⟨*-εον ὕλην*⟩ (v.l. *νην-*), *piled it up* 163 *κηδεμόνες δὲ παρ' αὖθι μένον καὶ* ⟨ ⟩ ' *ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα, stacked or built* ‖ *τ* 64 *πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν* ' *-ησαν ξύλα πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι, piled on* *ο*322 *δρηστοσύνῃ οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος,* ' *πῦρ τ' εὖ -ῆσαι διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι,* ' *δαιτρεῦσαί τε, stack or build* 4 bodies on pyre human: *H 428 νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον* (v.l. *ἐπι-*) *ἀχνύμενοι κῆρ animal: Ψ 169 ἐκ δ' ἄρα πάντων* ' *δημὸν ἑλὼν ἐκάλυψε νέκυν μεγάθυμος Ἀχιλλεὺς* ' *ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, περὶ δὲ δρατὰ σώματα -ει, piled around* 5 bread in baskets: *α*147 *σῖτον δὲ δμῳαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισι* ≡ *π*51[ex] (*παρενήνεεν*, v.l. *-νεον*), St. West, Odyssey on *α*147) W. Beck

Νηϊάς s. *Νηΐς*

Νήϊον [1°] *Berg auf Ithaka*, viell. in der Nachbarschaft ('oberhalb') der Stadt Ithaka (*γ*81 *Ἰθάκης ὑπονηΐου*) *α*186 (Ath.-Mentes: „mein Schiff liegt) *ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,* ' *ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ -ῳ* (nonn. codd. *ὑπονηΐῳ*, cf. Apion fr. 147 Neitzel)", Lage, Verh. zum Berg *Νήριτον* (s.d.) u.a.m. schon in der Ant. uns., s. Stellen bei Herbst, RE XVI, 1935, 2187. Nach St. West, Odyssey z.St. aus dem 'obscure epith.' *ὑπονήϊος* herausgesponnene ad-hoc-Erfindung, vgl. V. d. Mühll, Ausgew. kl. Schr. 36. Doch würde es zur Sit. von *α*186, die einers. eine Örtlichkeit genügend weit von der Stadt verlangt, damit Ath.s falsche Aussage nicht überprüfbar ist, u. anderers. nahe genug für einen Besucher, sehr gut passen, wenn der 'Hafen' (= Bucht, Anlegestelle) Rheitron (nur *α*186) unterhalb desselben Berges liegen würde, unter dem auch Ithaka lag, nur eben *ἐπ' ἀγροῦ* (nicht: *ἐπ' ἐσχατιῆς*). Nur wenn sich *ὑπονήϊος* auf die Insel Ithaka bezöge, müßte es ihren Hauptberg meinen, u. dann wäre *N.* eine Dublette von *Νήριτον*. Vgl. Schwartz, Odyssee 340, Leumann, Hom. Wört. 244 A.41

D *ι*22 v.l. ant. (Crates) für *Νήριτον*; *γ*81 *ὑπο νηΐου* nonn. codd., cet. *ὑπὸ Νηΐου* B. Mader

νήϊος [5[i], 2°, 1[H], 1[h]] **E** On Myc. *na-wi-jo* see DMic. I 466 **M** [⏑⏑] *-ον Γ*62; *-α* Op. 808 [⏑⏑] *δόρυ* (*μέγα*) *-ον O*410, *P*744 [⏑⏑] *δόρυ -ον ι*384; *-ον N*391 = *Π*484; *-α δοῦρα ι*498, h. Ap. 403 **L** Kurt, Seem. Fachausdr. 96

B *of* or *for a ship, ship's*; in sim. (5[i], *ι*384) exc. *ι*498, Op., h. Ap.; epith. of *δόρυ, δοῦρα, ξύλα* (Op.), and subst. *O*410 *ὥς τε στάθμη* ⟨*δόρυ -ον*⟩ *ἐξιθύνει* ' *τέκτονος ἐν παλάμῃσι ι*384 *ὡς ὅτε τις τρυπῷ* ⟨ ⟩ *ἀνήρ P*744 (*ὡς θ' ἡμίονοι ἕλκωσ' ἐξ ὄρεος*) *ἢ δοκὸν ἠὲ δόρυ μέγα -ον ι*498 *σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς καὶ* ⟨*-α δοῦρα*⟩ h. Ap. 403 *πάντοσ' ἀνασσείασκε* (Ap., the ship), *τίνασσε δὲ* ⟨ ⟩ Op. 808 *ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήια δοῦρα* ' *-ά τε ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται* ‖ subst. *-ον* (sc. *δόρυ*), *beam* or *plank for a ship Γ*62 *αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρής,* ' *ὅς τ' εἴσιν διὰ δουρὸς ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ* ' *-ον ἐκτάμνῃσιν N*391 (*ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν, τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες ἐξέταμον πελέκεσσι*) *-ον εἶναι* = *Π*484 J.N. O'Sullivan

νῆϊς [1[i], 1°, 2[h]] **E** zu *οἶδα* (vgl. Hamp, StudClas 19, 1980, 91f.) **Σχ** sch. D *H*198: *ἄπειρον*

B 3x präd. Nom./Akk. Sg.: (prakt.) *unkundig, inesperto* (bezügl. Krieg, Sport, Kunst), 1[h] attr. Vok. Pl.: (theoret.) *unwissend* (bezügl. Zukunft), stets Mask. (kontrast. *νηΐς*) in dir. R., hom. [⏑̄(⏑)] auf 1. P. (neg.) bzg., nachhom. [⏑̄⏑(⏑)] auf 2./3. P., m. abh. Gen. 1° *H*198 *οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται,* ' *οὐδέ τ*<*ι*> {*ἀ*}*ϊδρείῃ, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ -δά γ' οὕτως* ' *ἔλπομαι* (*γενέσθαι*), Ggs. zu *ἰδρείῃ* (s.d.) wie *ἀέκοντα* zu *βίῃ*, vgl. *N*811 (ebf. Aias zu Hektor). 777, *B* 368, *I*440, *Λ*710, *β*61 *θ*179 *ἐγὼ δ' οὐ -ς ἀέθλων,* ' *ὡς σύ γε μυθεῖαι*, s. V. 159f., vgl. *υ*378f. h. Merc. 487 *ὅς δέ κεν αὐτὴν* (Kitharis) ' *-ς ἐὼν τὸ πρῶτον ἐπιζαφελῶς ἐρεείνῃ,* ' *μὰψ αὔτως κεν ἔπειτα μετήορά τε θρυλλίζοι*, Ggs. V. 482f., *φ*406 h. Cer. 256 *-δες ἄνθρωποι καὶ ἀφράδμονες οὔτ' ἀγαθοῖο* ' *αἴσαν ἐπερχομένου προγνώμεναι οὔτε κακοῖο*, vgl. h. Ap. 192, Semon. fr. 1,4f. W. — Wortf.: *ἀδαήμων, ἄϊδρις, ἄναλκις, ἀνοήμων, ἀπείρητος, ἀφραδής, ἀφράδμων, ἄφρων, οὐκ ἔμπαιος* R. Führer

Νηΐς [3[i], 1 (2?)[H]], **-άς** [3°], **Ναΐς** [2[H](?)] **E** zu *νάω/ναίω* 'fließen' (nicht 'schwimmen', so L[1]215), von Quellen *Φ*197, *ζ*292 (Frisk s.v.: eigentliche Bed. 'Quelltochter'); ob eine Bzhg. zum Zeus Näios in Dodona besteht, ist uns. (s. L[1] 223f., L[2] 426f.). — Zu *-ίς* (nur Sg.) u. *-ιάς* (nur Pl.) s. Meier, *-ίδ-* 55. 63 (viell. nur metr. Var.?)

L [1]Wilamowitz, GlH 1; [2]Nilsson, GrR 1, 245ff.; [3]W.F. Otto, Die Musen, Düsseld./Köln 1955, 13f.

B *Najade, „Tochter der Feuchte"* (L[3]): Quell- u./bzw. Flußnymphen, das genaue Verhältnis ist uns., (vgl. *ν*349ff. mit *Ξ*444ff.); mit den Okeaniden, die ihren Namen genealogischer Konstruktion bzw. ihrer Bzhg. zum Urfluß verdanken, wohl ident. 1 als Mütter von Heroen; die jeweiligen Väter kamen beim Weiden ihres Viehs mit ihnen zus., s. L[2] 245 *Z*22 (Aisepos u. Pedasos) *οὔς ποτε νύμφη* ' *νηὶς Ἀβαρβαρέη τέκ'* ... *Βουκολίωνι*, vgl. V. 25 (*ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη*) *Ξ*444 ⟨*νύμφη τέκε -ῖς*⟩ *ἀμύμων* ' *Ἤνοπι βουκολέοντι παρ' ὄχθας Σατνιόεντος* (den Satnios) *Υ*384 *ὃν* ⟨ ⟩ ... ' *Τμώλῳ ὑπὸ* ... (vgl. V. 390ff. *γενεὴ δέ τοί ἐστ' ἐπὶ λίμνῃ* ' *Γυγαίῃ, ὅθι τοι τέμενος πατρώιον* ... ' *Ὕλλῳ ἐπ' ἰχθυόεντι καὶ Ἕρμῳ δινήεντι*) 2 die Quellnymphen auf Ithaka *ν*104 (am Phorkyshafen) *ἄντρον* ... ' *ἱρὸν νυμφάων, αἳ -ιάδες καλέονται* (folgt Beschreibg. der Höhle, V. 109: *ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα*) = 348 (vgl. V. 349f. *σπέος* ... *ἔνθα σὺ πολλὰς* ' *ἕρδεσκες νύμφῃσι* ... *ἑκατόμβας*) 356 (Od. betet:) „*νύμφαι -ιάδες, κοῦραι Διός*" (verspricht ihnen Geschenke); viell. gilt ihnen auch der Nymphen-Altar bei der Stadtquelle, *ρ*210 3 sonstige, z.T. uns. St.: Hes. fr. 42: Cheirons Frau sei eine Najade gewesen, *Ναΐς* im Prosatext (auch PN mögl.), vgl. POxy. 2509,3 (Hes.?): *ἔνθα* (Höhle) *δ' ἔνα*[*ιε* ' *Χείρων -ἴδ*(*α*) *ἔχων νύμφην, θυμαρε' ἄκ*[*οιτιν*, ebenso uns.: Hes. fr. 304: eine *Ναΐς* (im Prosatext) spricht von der großen Lebenslänge (V. 1–5, V. 4f.: *ἡμεῖς* ... ' *νύμφαι* ... *κοῦραι Διός*), fakt. von ihrer Sterblichkeit. Als sterbl. gelten sonst nur die Hamadryaden (vgl. h. Ven. 269ff.), auf die sich Ausonius eclog. 5,8 p. 93 Peiper in seiner Nachdichtung von fr. 304 bezieht, dagg. heißt es in der Übersetzung Epigr. Bobiens. 62,6 *montivagae nymphae,* ... *Iovis umida proles* Hes. fr. 195,2 [*καὶ νη*[*ΐδος*] *ἠυκόμ*[*οιο*

D Erg.: Hes. fr. 177,16 *νηΐ*[(VA), s. App. B. Mader

νηκερδής [1[i], 1°] **Σχ** sch. D *P*469: *ἀκερδῆ. ἀνωφελῆ. βλαβεράν* **B** *abwegig* i.S.v. *nichts (ein)bringend, wobei nichts herauskommt, -springt;* in dir. R. *P*469 *τίς τοί* (Autom.) *νυ θεῶν -έα βουλὴν* ' *ἐν στήθεσσιν ἔθηκε, καὶ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς;* (*μάχεαι μοῦνος*, Patr. tot), ⟨opp. Reimbildg. zu⟩ *α* 86+, h. Ap. 132, Ggs. *K*43f. *ξ*509 (*αἶνος*) *ἀμύμων, ὃν κατέλεξας,* ' *οὐδέ τί πω παρὰ μοῖραν ἔπος -ὲς ἔειπες* (*οὔτ' ἐσθῆτος δευήσεαι*), ⟨ ⟩ *Γ*204, vgl. *Ψ*795, *ε*182f., Ggs. *ζ* 148, *σ*166. — Wortf.: *ἀποφώλιος, ἀχρεῖος, κακός, μέλεος* R. Führer

νήκερος [1[H]] *ohne Hörner*, vgl. *κεραός* Op. 529 *καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ -οι ὑληκοῖται* ' *λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα,* ' *φεύγουσιν* M. Schmidt

νήκεστο(ς) [1[H], 1[h]] **B** (*ἀκέομαι*) adverbial *-ον* (w. *ἀάω*) only: *irremediably*, see *ἀνήκεστος* and *ἀκεστός*; > *ἤκεστας*(?), Wyatt, Metr. Lengthening 73 Op. 283 *ὅς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἐκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας* ' *ψεύσεται, ἐν δὲ Δίκην βλάψας -ον ἀασθῇ,* ' *τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε*

λέλειπται h. Cer. 258 (Dem. to Metaneira:) „καὶ σὺ γὰρ ἀφραδίῃσι, τεῇς -ον (ci. Voss ex Op. 283, μήκιστον cod.) ἀάσθης" W. Beck

νηκουστῆσαι [1ⁱ] **E** Denom. zu νήκουστος (im VG priv. Suff.) **Σχ** Sch. D *Y* 14: -ῆσε· παρήκουσε **B** *erwies sich als ungehorsam gegenüber jm.* (Gen.) *Y* 14 οὐδ' ἐνοσίχθων ' νηκούστησε θεᾶς (Themis), ἀλλ' ἐξ ἀλὸς ἦλθε μετ' αὐτούς J. G.-J. Abbenes

νηλεής [24ⁱ, 14°, 7ᴴ, 2ʰ] **E** < *η-hₑleu-, HG zu ἔλεος (Mask., spät auch Ntr.) oder ἐλεεινός; Nach L¹ ist *v.* zumindest im formelh. -εὲς ἦμαρ u. -ῆς δεσμός auf *νᾰλεϝής 'unentrinnbar' zu ἀλέομαι zurückzuführen (so auch L³·⁴·⁸ u.a.; nach L⁶ νηλέης überh.; ἔλεος usw. dann Rückbildungen aus mißverstandenem νηλέης), obwohl formal einwandfrei, wohl abzulehnen, da 'erbarmungslos' überall mögl. u. oft allein sinnvoll, während 'unentrinnbar' nirgendwo zwingend angenommen werden muß, s. L⁷ 24f.

F -ής 1, -ειής 1, -εές Vok. 2, -εῖ 28, -έα 1; -έα Fem. 1; -εές Nom. Ntr. 1ᴴ, -ειές Nom. 1, -εές Akk. 11. Zum Formenbestand s. L⁶ 27

M **1** zweis. [⏑̄–] -ής *I* 632 **2** dreis. **2 a** Typ [⏑̄⏑⏑] [⏑̄⏑⏑] ⌞-εές⌟ (Vok. Mask.) *Π* 33. 204; -έα θυμόν *T* 229; ⌞ ⌟ ἦτορ *I* 497 ≅ Th. 456ⁱⁿ·; ἦτορ ' ⌞ ⌟ Th. 765 [⏑̄⏑⏑] ⌞-εῖ⌟ χαλκῷ *Γ* 292, *Δ* 348, *E* 330, *M* 427, *N* 501 = *Π* 761, *N* 553, *Π* 345. 561, *P* 376, *T* 266, *δ* 743, *ϑ* 507, *κ* 532 = *λ* 45, *ξ* 418, *σ* 86 ≅ *χ* 475ᵉˣ· ≅ *φ* 300ᵉˣ·, Th. 316, Hes. fr. 23,30; ⌞ ⌟ θυμῷ *ι* 272 = 368 ≅ 287; ⌞ ⌟ *K* 443, *μ* 372, Hes. fr. 171,8. 270,1; -έα (Fem.) h. Merc. 385; ἀμύνετο⁺ ⌞-εὲς ἦμαρ⌟ *Λ* 484 = *N* 514ᵉˣ·, *Λ* 588 = *P* 511ᵉˣ·, *P* 615, *ϑ* 525; ἄμυνον ... ⌞ ⌟ *O* 375; ⌞ ⌟ *Φ* 57 = *ι* 17ᵉˣ· **2 b** Typ [⏑̄–⏑̄] -ειής Th. 770; -ειές h. Ven. 245

Σχ sch. min. P. Amh. 19 zu *Λ* 588: ἀνηλέ[η ἡμέ]ραν, sch. D *E* 330: ⌞ἀνηλε⌟εῖ σκληρῷ = *Γ* 292 ≅ *I* 632, *I* 497: ἀπηνές, ἀπότομον, *Π* 33: ⌞ ⌟έστατε, ὠμότατε — *T* 229: ⌞ ⌟ῆ, ἀσυμπαθῆ, *K* 443 (nb. δεσμῷ): ⌞ ⌟εῖ, σφοδρῷ — *Λ* 484 (nb. ἦμαρ): τὴν ⌞ ⌟ῆ ἡμέραν ... τὸν θάνατον ≅ *Φ* 57

L [1]Schulze, Kl. Schr. 138 A.36. 375; [2]Hoffmann, Eth. Term. 15; [3]Risch, 82 A.62; [4]Werner, η u. ει vor Vokal 44ff.; [5]Alois Klocker, Wortgesch. von ἔλεος — οἶκτος ..., Diss. Innsbruck 1954, 47ff.; [6]Egli, Heteroklisie 70ff.; [7]Burkert, Mitleidsbegriff 22ff. 73ff.; [8]Troxler, Sprache Hesiods 172f.; [9]Wickert-Micknat, Unfreiheit 15. 66f. 225f.; [10]Paraskevaides, Synon. 26

B *unbarmherzig, mitleidslos,* das momentane oder dauernde, dann zum Wesen einer Pers. oder 'Sache' (s.u.) gehörige Fehlen von ἔλεος, einem Komplex aus einem Gefühl der Erweichung (Mitleid, Erbarmen) u. einer aus ihm folgenden Handlung (Verschonen, Hilfe), vgl. L⁷ 41f.; wohl primär (and. L⁷ 73ff.?) im menschlichen (u. göttlichen, s. 1 Vorbem.) Bereich, darüber hinaus von Mächten u. Dingen, die ihrem Wesen nach die menschliche Existenz vernichten oder wenigstens bis hin zur Vernichtung eingrenzen (Tod/Totengott; Waffen u.ä. (2). — *v.* wird stark neg. gewertet (unmenschl., s. 1 a), nur *T* 229 pos., aber auch nur als leidvolle Vorbedingung für ein notwendges Tun (1 c). — Nb. einem Nom. act. nur h. Merc. 385 (3). — Wortf.: Synon.: ἀμείλικτος, -ιχος; ἀτειρής s.d. (besonders Sp. 1488,61ff. u. 1489,7ff.), ἀτέραμνος, ἀτάρβητος; ἀναιδής (s. L⁷ 75 A.1); στερεός, ὀξύς (nb. χαλκός); σιδήρεος, χάλκεος (s. L⁷ 74 A.1). — Umschreibungen: ἔλεον ... ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδὼς ' γίγνεται (*Ω* 44); οὐ κήδεται οὐδ' ἐλεαίρει (*Λ* 665, vgl. *B* 27 [pos.]) — Vergleiche u. ähnliches: mit Meer u. Fels *Π* 33 (s.u. 1 a); Eisen u. Horn *τ* 210ff. (ähnl. Sit. wie in *T* 229, s. 1 c); Beil *Γ* 60; Löwe *Ω* 41; ferner χόλῳ ... σ' ἔτρεφε μήτηρ *Π* 203 (s.u. 1 a) — Oppos.: ἐλεήμων (s.d. Wdfld.); στρεπτός, γναμπτός (s.d., B 2) **1** *von Menschen (u. Göttern)* dir. oder als Attr. von θυμός u. ἦτορ, letztere Obj. von ἔχειν oder im Instr., kann eine einmalige u./o. zeitl. begrenzte Haltung sein, aber auch ein dauernder Charakterzug (eigentl. nur vom Totengott, s.u. 2 a, viell. vom Menschenfresser Kyklop, s. 1 b), der angesichts bes. harter Formen von Unbarmherzigk. auch gern unterstellt wird (Ach., s. 1 a). — ἔλεος wird in bestimmten Sit.en (ggüber dem Leid Angehöriger, von Fremden — Schutzflehenden, Bettlern — u. von Feinden, die sich ergeben haben) erwartet bzw. gefordert, das Ausbleiben als unmenschl. empfunden (s.o. allg. Vorbem. die Vergleiche, 1 a u. 2 Vorbem., vgl. L⁷ 73ff.) u. in bes. harten Fällen auch von den Göttern verurteilt (*Ω* 40ff., bes. 49. 54); der *v.* bzw. sein θυμός wird mit „Dingen" (L⁶ 75) aus der empfindungslosen Natur u.ä. (Löwe; Beil in Aktion) verglichen, während umgekehrt vor allem Waffen (χαλκός) u. der Tod (2 a, b) als *v.* bezeichnet werden. Niemals dagg. (viell. wegen des stark neg. Charakters von *v.*) werden die Götter so bezeichnet, von denen man sich doch auch ἔλεος erhoffte (αἴ κ' ἐλεήσῃ, *Z* 94⁺) u. die sich auch oft der Menschen erbarmen (L⁷ 77), obwohl bei ihnen nicht selten von Erbarmungslosigk. gesprochen werden könnte u. geleg. auch wird (z.B. *υ* 202); wichtig *Π* 431ff., bes. 459, wo Zeus Erbarmen für Sarp. empfindet, erleidet, ihm aber nicht hilft, helfen kann, also nur eine Komponente von ἔλεος zum Tragen kommt, während Zeus faktisch *v.* ist, vgl. L⁷ 82; eine ähnl. Struktur *T* 229, s.u. 1 c. — Zu Th. 454 (Hades) u. ähnlichen St., die formal hierher gehören, s.u. 2 a **1 a** *von Ach.* erst nach dem Einlenken Ag.s, obwohl die Gr. auch vorher schon erheblich infolge seines Fernbleibens zu leiden hatten (*I* 497 greift allerd. auf das Vergangene zurück); auch die Mißhandlung der Leiche Hektors als *v.* u. im Höchstmaß als unmenschl. empfunden (*Ω* 40ff., besonders: ἔλεον ἀπώλεσεν 44 γαῖαν ἀεικίζε μενεαίνων 54), ohne daß das Wort selbst gebraucht wird, wie überh. sein Verhalten aus Trauer, Zorn u. dem Verlangen nach Rache, ihm selbst, den Gr. (s. *T* 200ff. 310ff. 342ff.), vor allem aber Hektor u. den Troern ggüber sich ins Unmenschlich-Übermenschliche gesteigert hat (Vorbereitung auf sein 'Umbiegen' *Ω* 503ff.) *I* 497 (Phoinix zu Ach.:) „δάμασον θυμόν μέγαν· οὐδέ τί σε χρὴ ' -εὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί, folgt Λιταί / Ἀτη-Exemplifizierg. 632 ἄγριον ... θέτο (Ach.) μεγαλήτορα θυμόν, ' ... οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων ' τῆς, ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἑτίομεν ἔξοχον ἄλλων, ' -ής. καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φονῆος ' ποινὴν ... ἐδέξατο τεθνηῶτος κτλ. *Π* 33 τί σευ ἄλλος ὀνήσεται ... ' αἴ κε μὴ Ἀργείοισιν ... λοιγὸν ἀμύνῃς; '-εές, οὐκ ἄρα σοί γε πατὴρ ἦν ... Πηλεύς ' οὐδὲ Θέτις μήτηρ· ... σε τίκτε θάλασσα ' πέτραι τ' ..., ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής 204 χόλῳ ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ, ' -εές (vgl. V. 206 τοι κακὸς χόλος ἔμπεσε θυμῷ) **1 b** *vom Kyklopen* nicht Mensch, aber im *ι* auch kein Gott *ι* 272 ὣς ἐφάμην, ὁ δέ μ' αὐτίκ' ⌞ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ⌟ = 368, der Kyklop desillusioniert Od., der sich auf das Gastrecht berufen hatte 287 ὁ δέ μ' οὐδὲν ⌞ ⌟ (≅ 368), das erbarmungslose Abbrechen des Gesprächs ist der Beginn des erbarmungslosen Tuns. — Das prädikative -εῖ θυμῷ kann die momentane Gesinnung des Kyklopen bezeichnen, allerd. auch sein Wesen als Menschenfresser, das sich im Anblick seiner Opfer in immer gleicher Weise aktiviert, ohne Rücksicht auf deren Leid u. auf ihr Gastrecht usw. (273ff.); er ist Todbringer u. somit ≅ θάνατος (s. 2 a) **1 c** *Unbarmherzigkeit als pos. Haltung* *T* 229 ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι, ' -έα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἤματι δακρύσαντας, die Lage erlaubt es den Angehörigen nicht, ihre Toten so zu bestatten, wie Gefühl u. Brauch es gebieten (im einzelnen unklar, s. Leaf u. Ameis-H. z.St.), sie müssen sich zus.nehmen u. *ohne Mitleid mit ihren eigenen Gefühlen* handeln, wie es notwendig ist, vgl. τλῆναι u. die Sit. *υ* 18ff., ähnliche Struktur *Π* 431–461, *τ* 494, während bei Ach. das μένος (Kampfwille, Rachelust, Trauer) alle menschlichen Gefühle u. Bedürfnisse (Hunger, Mitleid usw.) so sehr zurückgedrängt hat, daß er sie auch den Gr. nicht zugestehen will (*T* 200ff., im Prinzip bis ins *Ω*; vgl. *T* 319ff., 344ff.) **2** *von Mächten u. Dingen* wenn auch wohl primär im Bereich der Menschen u. Götter (bei diesen nicht nur in der Dichtung, sondern existenziell im Glauben, in Gebetserhörung u. -verweigerg.), wird Unbarmherzigkeit am reinsten an der Schicksalsmacht des Todes erfahren u. an 'toten Dingen', bes. Waffen u.ä., die, einmal in Aktion, im Ggsatz

zu ihren Trägern absolut unerbittlich u. ohne jede Scheu (*αἰδώς*), nur noch den Willen zur Vernichtung zu kennen scheinen; keine Personifizierung nach L[7] 73, was bei Vergleichen mit Meer u. Fels (s.o. allg. Vorbem. Wortf.) mögl. (s. aber den Vergl. mit dem Löwen), bei Waffen sehr fragl. ist (in Aktion gieren sie nach dem Blut des Feindes, haben *μένος* u. *Ἄρης* in sich, *Λ* 573 f.+, *N* 444+, vgl. Mader, Tempusgebrauch 39 ff. 20 ff. m. Lit.), vom Tod ganz zu schweigen **2 a** *vom Tod u.ä.* **2 a α** Tod, Totengott u. ähnliche Wesen Th. 456 (Kronos zeugte u.a.) *ἴφθιμόν τ' Ἀίδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ ... ναίει ' -εὲς ἦτορ ἔχων* 765 *τοῦ (Θάνατος) δὲ σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ ' -εὲς ἐν στήθεσσιν, ἔχει δ' ὃν πρῶτα λάβῃσιν ' ἀνθρώπων* (er ist den Göttern verhaßt), *vom Höllenhund* 770 *δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε* (dem Hause des Hades) *φυλάσσει, ' -ειής, τέχνην δὲ κακὴν ἔχει* (läßt niemanden hinaus, frißt den, der fliehen will) **2 a β** ⌞*-εές ἦμαρ*⌟ *unbarmherziger Tag = Todestag, Tod = Verderben,* nur in 2 formelh. Wendungen, *ἀμύνειν/εσθαι* ⌞ ⌟ u. *φυγὼν ὕπο* ⌞ ⌟, beide VE, in dieser Vbd. kaum 'unentrinnbarer Tag', s. L[7] 25; ⌞ ⌟ wohl allg. schon unscharf *Tod ≅ Verderben,* so auf jeden Fall *θ* 525, viell. auch *Φ* 57 (s.u. zu den Stellen); allg. zu Wendungen mit *ἦμαρ* s. Fränkel, WuF 5 f. 17 f. *P* 615 *τῷ ... φάος ἦλθεν, ἄμυνε δὲ* ⌞*-εὲς ἦμαρ*⌟ *≅ Λ* 588[ex.] (*ἀμύνετε*) = *P* 511[ex.] ≅ *Λ* 484[ex.] (*ἀμύνετο*) = *N* 514[ex.], *O* 375 (*ἄμυνον*) *θ* 525 (jem. fällt im Kampf) *ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων* ⌞ ⌟, *für Stadt u. Kinder* setzt in unterschiedlicher Weise Modifizierung der Grundbed. voraus: Kinder werden *getötet* oder, wie die Frauen, *versklavt,* die Stadt *vernichtet,* gemeins. Nenner: *Verderben* (Überschneidung mit *δούλιον ἦμαρ*?), sicher nicht mit L[9] 225 f. 'Sklaverei' ‖ *ι* 17 (Od.: „ich nenne meinen Namen, damit) *ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα φυγὼν ὕπο* ⌞ ⌟ *' ὑμῖν ξεῖνος ἔω" Φ* 57 *ἦ μάλα δὴ Τρῶες ... οὔς περ ἔπεφνον; ' ... ἀναστήσονται ... ' οἷον δὴ καὶ ὅδ' ἦλθε φυγὼν ὕπο* ⌞ ⌟ *' Λῆμνον ἐς ... πεπερημένος Tod, Verderben* wohl auch hier; *φυγών* vorzeitig ggüber *πεπερημένος*; Ach. hatte ihn verschont; nicht ganz übereinstimmend mit V. 55 f. (*ἦ μάλα ... ἀναστήσονται*) in ironisch übertreibendem Kontext; kaum überzeugend Richardson z.St. (Verkauf nach Westen [Lemnos!] ≅ Tod); *Sklaverei* nach L[9] 225 f., diese Bed. aber nirgends notwendig, vgl. oben zu *θ* 525 **2 a γ** *vom Alter* h. Ven. 245 *νῦν δέ σε μὲν τάχα γῆρας ὁμοίον ἀμφικαλύψει ' -ειές ... ' οὐλόμενον καματηρόν, ὅ τε στυγέουσι θεοί περ* **2 a δ** *vom Schlaf μ* 372 (Od.:) *„ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε* (Götter) *-εῖ ὕπνῳ"*, allerd. eher wie eine 'Waffe' (2 b), um ihn, wie Od. unterstellt, zu verderben **2 b** von Dingen, vor allem vom *χαλκός* (= Waffe; Beil) *unbarmherziges Erz,* kaum *unentrinnbar,* da dies von keiner Waffe, auch nicht der des Besten, gilt (L[7] 24 A.5) **2 b α** ⌞*-εῖ χαλκῷ*⌟ Waffe: (kämpfen, verwunden, töten, durchbohren u.a. ⌞ ⌟, s. L[10]) *Δ* 348 *μαχοίατο* ⌞ ⌟ + *E* 330, *M* 427, *N* 553 (*τέρενα χρόα* ⌞ ⌟). 501 = *Π* 761. 345. 561, *P* 376, *δ* 743, Th. 316; Hes. fr. 23,30 (*χαλκῷ* ergänzt), *θ* 507 ‖ Messer od. ähnliches Instrument (zur Verstümmelung): *σ* 86 = *χ* 475 ≅ *φ* 300[ex.] ‖ Opferbeil oder -messer: *Γ* 292 ≅ *T* 266, *κ* 532 = *λ* 45 ‖ vom Beil, mit dem Holz gespalten wird: *ξ* 418 **2 b β** *sonstige* von Dingen, die eine ähnl. Funktion haben wie Waffen (vgl. auch *-ὴς ὕπνος*, s.o. 2 a *δ*) Hes. fr. 171,8 *ἀέκων κτάνε νηλέ]ϊ δίσκῳ* (Ap. den Hyakinthos) *K* 443 *δήσαντες λίπετ' αὐτόθι -εῖ δεσμῷ* (sc. den Dolon), *unentrinnbar* semantisch gut mögl., aber nicht notwendig, vgl. L[7] 25 u. *ἀμείλικτων ὑπὸ δεσμῶν* Th. 659 Hes. fr. 271 *πίσσης ... καὶ κέδρου -εῖ καπνῶι,* gemeint ist wohl Räucherwerk zur Vertreibung von Schlangen, s. Morel, Ph 83, 1928, 349 Anm. **3** *nb. einem Nom. act.* h. Merc. 385 (Hermes:) *„ποτ' ἐγὼ τούτῳ* (Ap.) *τίσω ποτὶ -ἐα φωρήν" die gnadenlose Haussuchung*

B. Mader

Νηλεΐδης [1ⁱ] metr. Kürzung aus **Νηληΐδης*, s. E bei *Νηληϊάδης*. Patron., S. des Neleus = Nestor, *Ψ* 652 *-αο*, VE B. Mader

νηλειής s. *νηλεής*

νηλειτεῖς [3°] **E** neg. Kompos. mit HG **ἄλειτος* n., s. Tichy, Gl. 55, 1977, 160 ff. (auch zur Var. *νηλεῖτις*) **B** *schuldlos, unsträflich π* 317 *σε γυναῖκας ἐγὼ δεδάασθαι ἄνωγα, ' αἵ τέ σ' ἀτίμαζουσι καὶ αἳ -εῖς* (Allen *νηλίτιδες*, s. E) *εἰσιν ≅ χ* 418 ≅ *τ* 498 J. G.-J. Abbenes

νηλεόποιν(ος) [1ᴴ] **B** hapax *punishing ruthlessly*: Th. 217 *καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο* (Night) *-ους*, see West ad l. W. Beck

Νηλεύς [3ⁱ, 8°, 5ᴴ, 1ᵉ] **E** unsicher, mehrere Möglichk.en: 1. Wenn mit den jon. 'Neleiden' (insbes. *Νείλεως/-εώς / N.*) zu verbinden, dann Kurzname auf *-εύς* zu myk. *ne-e-ra-wo*, i.S.v. **Nehelāwos* u. Variante des Namens *Νέστωρ* (s.d. E), viell. in speziellerer Bed. (vgl. L[17] 98 ff. 111 ff.). Das *η* < *εε* ist Äolismus (s. L[12]); daß es häufig im longum (Verhältnis 10 zu 6, s. M), ist angesichts des hohen Alters der Kontraktion von *εε* (s. Meister, Kunstspr. 179, vgl. allerd. L[14]) kein zwingender Einwand, zumal *N.* nicht innerhalb alter Formeln (s. M) vorkommt. 2. vorgriechische Herkunft, Typ *Ἀτρεύς* usw. (L[6.7.11.18]), nicht auszuschließen: (Eponym?) zum ON *Νήλεια* / Flußnamen *N.* nach L[6.7], zum Orts- oder Bergnamen *Νῆλλος* auf Zakynthos mit möglicher Anknüpfg. an mykenisches *ne-we-wi-ja* nach L[11] 3. die Deutung als *Νηλεής* in Zush. mit der Auffassg. von *N.* als ursprünglichem Herrn der Unterwelt (L[2], vgl. v. d. Kolf, RE XVI, 1935, 2279) wird durch die antike Überl. nicht gestützt (s. Σχ), doch s. B 4. nach L[17] 97 Neubildung Hom.s nach altem *Νηλήϊος* 5. wenig überzeugend L[19]: ritueller *νη*-Sager, *-λ-* wie in *λαλέω* u.ä. — Abl.: *Νηλεΐδης, -ηϊάδης, -ήϊος*

M **1** Stamms. im longum **1 a** zweis. [⏑̄–] *-εύς γ* 409, Hes. fr. 33a,6 (erg.) [⏑̄×] *-εύς Λ* 683. 717, *λ* 281. 288 **1 b** dreis. **1 b α** [⏑̄⏑⏑] ⌞*-έα*⌟ *τε μεγάθυμον o* 229; ⌞ ⌟ Hes. fr. 33a,2 (erg.) **1 b β** [⏑̄–⏑̄] *-ῆος ταλασίφρονος* Hes. fr. 35,6 *-ῆος o* 233 **2** Stamms. in den brevia [–⏑̆⏑] *-ῆος* ⌞*ἀμύμον*⌟*ος υἱεές* (nonn. codd. ⌞ ⌟*ες*, vgl. Hes. fr. 35,6) *Λ* 692; ⌞*-ῆος*⌟ *ἀγακλειτοῦ* Hes. fr. 33a,20; ⌞ ⌟ *γ* 4; *ἀντίθεον* ⌞*-ῆα*⌟ *o* 237 [–⏑̄⏑] *-ῆος* (s. App.) Hes. fr. 37,16 [–⏑̄×] ⌞ ⌟ *λ* 254 Eum. fr. 6 p. 99 Dav. Prosareferat

Σχ sch. D *K* 334 *ἐπεὶ κύων κατηλέησε, -ἐα* (vgl. RE XVI, 1935, 2271), Eust. 1681,52 (zu *λ* 253): *διὰ τὸ παραδόξως ἐλεηθῆναι, ἢ διὰ τὸ ὑπὸ τῆς μητρὸς μὴ ἐλεηθῆναι* (von der Aussetzg.)

L [1]Usener, Götternamen 12 ff.; [2]Malten, JDAI 29, 1914, 188; [3]Preller-Robert 2, 36 ff. 190 ff. 535 ff.; [4]Wilamowitz, GlH 1, 312. 331 f.; [5]Nilsson, Myc. Origin 85 f.; [6]Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 133; [7]v. Kamptz 354 f.; [8]Kerényi, Die Mythologie der Griechen 2, München 1966 (= Zürich 1958), 134 ; [9]Webster, Mykene 160. 198; [10]Kiechle, Historia 9, 1960, 1 ff., bes. 38 ff.; [11]Mühlestein, Hom. Nam. 10 f. = MH 22, 1965, 164 f.; [12]Durante, SMEA 3, 1967, 33 ff.; [13]Ruijgh, Etudes 369 f.; [14]Wathelet, Traits éoliens 210. 275. 367; [15]Hiller, Pylos 184 ff.; [16]Perpillou, E&C 80, 1973, 186; [17]Douglas Frame, The Myth of Return ..., New Haven/London 1978; [18]Heubeck, Minos 20/22, 1987, 230; [19]Robertson GRBS 29, 1988, 201 ff.; [20]Moreschini, SMEA 27, 1989, 255 ff.

B aus Thessalien stammender (1) Gründer (2) u. Herr von Pylos (3), Vater Nestors (1). Ursprung der Gestalt (wie des Namens, s. E) ebenso uns. (hist.? Hadesdoublette?) wie das ursprüngliche Verh. zu Nestor (s. 5 b) **1** *Herkunft u. Genealogie* Sohn des Pos. (urspr. *Ἐνιπεύς*? s. L[3] 39) u. der Tochter des Salmoneus Tyro (s. Hes. fr. 30,25 ff. u. fr. 31), Zwillingsbruder des Peliës (T. Alkestis) *κρατερὼ ὑεράποντε Διός* (*λ* 255), Halbbruder von Aison (S. Jason), Pheres (S. Admetos) u. Amythaon (S. Melampus, s. 3 b), deren V. Kretheus: *λ* 235 ff., vgl. Hes. fr. 33a,1 ff. *Kinder:* von Chloris, der T. des Jasiden Amphion aus Orchomenos, 12 Söhne (u.a. ⌞Periklymenos⌟), deren jüngster Nestor ist, Hes. fr. 33a,9 ff., *λ* 280 ff. (nennt nur 3, ⌞ ⌟, Nestor u. Chromios), u. außerdem die T. Pēro (s. 3 b) *λ* 287, vgl. Hes. fr. 37 ‖ als ursprüngliche Heimat wird Südthessalien (u. Nordböotien?) vorausgesetzt, von wo *N.* nach Pylos zog (s. 2), während Peliës in

Jaolkos (blieb? u.) herrschte, λ 256f., Hes. fr. 33a,2ff. (*διένασσε*, sc. Zeus), vgl. 5 b α 2 *Gründer von Pylos* zus. mit Amythaon? s. 3 b Hes. fr. 33a,6 *ὁ μ]ὲν Πύλον ⟨εἶχε⟩ καὶ ἔκτισε γῆν ...* ' *-εύς*, nicht eindeutig, ob *N.* Pylos übernahm oder gründete (⟨ ⟩ nicht *ἔσχε*, Pylos nicht Obj. v. *ἔκτισε*), es galt als seine Stadt (*Νηλήιος Πύλος* Λ 682, *-ηος εὐκτίμενον πτολίεθρον* γ 4) jedenf. mehr, als Nestors; vgl. 5 b α 3 *Herr von Pylos* verschiedene mit einander wenig verbundene Ereignisse verschiedener 'Quellen' (Melampodie, Herakles-Sagen, 'pyl.' Epos) 3 a Steinsitze des *N.* γ 409 (*ξεστοὶ λίθοι, οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ... λευκοί, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἔπι μὲν πρὶν* ' *-εύς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος* (jetzt Nestor, *σκῆπτρον ἔχων*) 3 b *Pēro u. Melampus* λ 287ff., *o* 225ff., Hes. fr. 37, vgl. Bd. III Sp. 92,40ff.: *N.* verlangt für seine T. Pēro von ihren Bewerbern, daß sie die Rinder des Iphiklos rauben, auf die er einen Anspruch zu haben scheint (darauf kein Hinweis im fgrE, doch s. L[3] 58); sein Neffe Melampus, S. des Amythaon (s. 1), erbringt dies unter schweren Opfern für seinen Bruder Bias; dabei kommt es aus nicht näher angeführten Gründen mit *N.* zu einem Konflikt (u.a. [?] *ὅς [N.] οἱ χρήματα ...* ' *εἶχε βίῃ* *o* 230), der Melampus veranlaßt, sich zu rächen (*ἐτίσατο ἔργον ἀεικὲς* ' *ἀντίθεον -ῆα* *o* 236f.) u. zus. mit seinem Bruder Pylos zu verlassen (*πατρίδα φεύγων* ' *-έα τε μεγάθυμον, ἀγανότατον ζωόντων* *o* 226ff.) 3 c *Konflikt mit Her., Tod der Söhne* Λ 689–693; Hes. fr. 33a,19ff.; 34; 35,1ff.: aus einem, im fgrE nicht genannten Grund (vgl. etwa sch. Λ 690a[1]–b, ferner sch. D z.St., Λ 690, sch. Pi. Ol. 9,43 e.p.), belagert u. zerstört Her. nach seinem Sieg über Periklymenos (bes. Hes. fr. 35,1ff.) Pylos u. tötet dabei außer Nestor (s.d.) alle Söhne des *N.*, der entgg. anderer Tradition selbst aber überlebt (s. 4). Am Kampf beteiligten sich auf beiden Seiten eine Reihe von Göttern, auf der des *N.* sein V. Pos. (s. 1), aber viell. auch Ap. (s. aber Hes. fr. 33a,29), Hera u. Hades (der letztere u.U. aus Ξ 395ff., das aber auch anders interpretiert werden kann, s. sch. Pi.Ol. 9,44a zu Ξ 397 *ἐν Πύλῳ ἐν νεκύεσσι*, s. auch 5 b; vgl. Pan. fr. 6 p. 117 Dav.) u., nach Sc. 359ff., Ares; auf der Seite des Her. Ath. (Hes. fr. 33a,19. 22), vgl. L[3] 535ff. 3 d *Konflikte mit Elis u. Augeias, Verh. zu Nestor* durch die Zerstörung geschwächt, ist *N.'* Pylos dem Übermut der Nachbarn ausgesetzt, u.a. hält Augeias ein Viergespann, mit dem sich *N.* an Spielen beteiligen wollte, in Elis zurück (Λ 689ff., 699ff.); durch einen Raubzug (Vieh) u. eine erfolgreiche Schlacht stellt Nestor, den *N.* wegen s. Jugend nicht mitziehen lassen wollte (717ff.), das Ansehen u. die Macht von Pylos wieder her. *N.* selbst blieb, wg. seines Alters (*γέρων*: 696. 703), in Pylos. Nb. Zeus (753. 761) half jetzt auch Ath. den Pyliern (714. 721. 758); wenn Pos. die Molione rettet, heißt das nicht, daß er auf der Seite der Eleer stand 4 *N.' Tod* im Ggsatz zu Λ 689ff. gab es viell. schon im fgrE eine Tradition, daß *N.* von Her. getötet wurde (Periklymenos eine alte 'Dublette' von *N.*?, s. 5 b), s. D; wenn Melampus sich an *N.* rächte (*o* 236f.), bedeutet das nicht, daß er ihn tötete (vgl. *o* 228f.). Nach Eum. fr. 6 p. 99 Dav. starb er in Korinth u. war dort auch begraben 5 *Wesen u. Deutg.* 5 a *Wesen N.* ist für Hom. im wesentlichen der Vater Nestors, als Gründer von Pylos aber eine bedeutende Pers., ein großer Herr (*κρατερῷ θεράποντε Διός* λ 254 von ihm u. Peliēs), der seine anscheinend weithin berühmten Pferde (*Νηλήϊοι ἵπποι* Ψ 514, von Nestors Pferden) außer Landes schickt, damit sie Preise gewinnen (Λ 699ff.); er beweist Fürsorge für seinen – nunmehr einzigen – Sohn Nestor (717ff.), u. scheint auch ein weiser Herrscher gewesen zu sein (*θέφιν μήστωρ ἀτάλαντος*, γ 409). Anderers. deuten sich Züge von Habgier u. Härte an (im Verh. zu Melampus *o* 228ff.: *-έα μαγάθυμον, ἀγανότατον ζωόντων,* ' *ὅς οἱ χρήματα ...* ' *εἶχε βίῃ*, 236f.: *ἐτίσατο* [Melampus] *ἔργον ἀεικὲς* ' *ἀντίθεον -ῆα*). Auf die Herde des Iphiklos scheint er allerd. einen Anspruch gehabt zu haben, wie auch auf das Beutevieh aus Elis Λ 696ff. – Ganz uns. bleibt, was der Grund für den Konflikt mit Her. war, vgl. oben 3 c (viell. auch hier Vieh, die Rinder des Geryoneus nach sch. Λ 690a). Mit diesen Zügen erinnert *N.* an seinen Bruder Peliēs, Augeias u. andere 'vorheroische' Gestalten 5 b *Deutung der Gestalt N.* unterscheidet sich auf den ersten Blick im fgrE nicht wesentl. von den übrigen Heroen u. wurde viell. auch schon nicht mehr anders verstanden, doch verdichten sich bei ihm, wie auch bei seinem Sohn Nestor (s.d. 1 d), Momente, die ihnen einen anderen Charakter verleihen, zunächst aber in unterschiedliche Richtungen zu weisen scheinen: 5 b α *ursprünglich historische Persönlichkeit?* an *N.* (zum Zug von Thessalien nach Pylos, vgl. L[5.10.15]), den Gründer von Pylos, knüpft die Tradition der att. u. jon. Neleiden, u. sein Name läßt sich mit großer Wahrscheinlichk. auf den myk.-pyl. Namen **Νεέλαϝος* zurückführen (s. E, vgl. *Νέστωρ* E u. B 1 d), ein starkes Argument für Historizität des *N.* auch wenn wir die Namen der letzten Herrscher – des *wa-na-ka* = *ϝάναξ* u. des *ra-wa-ke-ta* = **λαϝαγέτᾱς* – von Pylos-Ano Englianos nicht kennen 5 b β *Herr der Unterwelt?* andererseits deutet vieles darauf hin, daß *N.* ursprünglich eine Dublette des Hades gewesen sein könnte bzw. in enger Bzhg. zu ihm stand, selbst wenn *N.* nicht = *Νηλεής* 'der Unbarmherzige' (s. E): der Kult des *N.* u. der Basile (s. L[4.19]); Pos., seinerseits Variante des Todesgottes, sein Vater; Periklymenos, der Verwandlungsreiche, sein Sohn; Chloris, 'die Bleiche', seine Frau; Pylos, das zumindest Ξ 397 ≅ Unterwelt, seine Heimat (der Kampf des Her. gg. Pylos eine Parallele zu seinem Zug in den Hades?), – dazu kommt noch seine enge Bzhg. zu Pferden (*Νηλήϊοι ἵπποι*, vgl. *κλυτόπωλος*, Epith. des Hades, sowie Pos.s Verhältnis zum Pferd) u. Rinderherden (Melampus-Sage Λ 674ff.; die Höhle der 'Nestorrinder' im hist. Pylos, Paus. 4,36,2, vgl. L[17]); auch Hermes treibt die geraubten Rinder 'nach Pylos' in seine Höhle (h. Merc. 216 u.ö.), vgl. L[2.4.17] 5 b γ *Gott u. König?* beides – α u. β – scheint sich gegenseitig auszuschließen, ist aber jeweils so schlüssig, daß die Suche nach einer Vbd. beider sinnvoll erscheint. In Frage käme eine von den Herrschern ausgeübte rituelle Tätigkeit oder eine mit ihrer Pers. – als dem 'Sohn des Gottes' – verbundene Erwartung, die sich in ihren, in der Familie erblichen, N.selementen **nes-* (**Νε[σ]έλαϝος, Νέστωρ* usw., s. L[11]) spiegelt, wobei 'Pos.', der Stammvater der Neleiden, ja nicht nur Herr der Unterwelt, sondern auch der Erde überhaupt war. Eine, wenn auch noch unsichere, Deutg. dieser 'Tätigkeit' s. bei L[17], vgl. *Νέστωρ* B 1 d

D Cycl. fr. dub. 10 p. 197 Be. (*N.* von Her. getötet, als er Pylos zerstörte) B. Mader

Νηληϊάδης [8ⁱ, 4ᵒ, 1ᴴ] E metr. Erweiterung für **Νηληΐδης*, s. Debrunner in *Ἀντίδωρον* 31ff., bes. 39, wo auch zum Verh. zu *Νηλεΐδης* u. *Νηλήϊος* M 1 fünfs. [-⏑⏑⏑̄] *-η* Κ 87 = 555 = Λ 511 = Ξ 42 = γ 79 = 202 = 247ⁱᵐ. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-εω* Λ 618 2 sechss. [-⏑⏑⏑⏑] ⟨*-αο*⟩ Ψ 303 [-⏑⏑⏑⏑] ⟨ ⟩ Θ 100 = Ο 378ᵉˣ. [-⏑⏑⏑̄×] ⟨ ⟩ γ 465, Hes. fr. 221,2 B Patron., S. des Neleus = Nestor Ψ 303 (*Νέστορος*) *τοῦ -αο*, Θ 100 anstelle des N.s, Κ 87⁺ in Anr. *ὦ Νέστορ -η*; die übrigen St. s. M B. Mader

Νηλήϊος [6ⁱ, 1ᵒ] E Zugehörigkeitsadj. < **Nēl-ēu̯io-*, s. L in *Νηληϊάδης*, vgl. Douglas Frame, s. L[17] in *Νηλεύς* L M [-⏑⏑] *-ος* Ψ 349. 514; *-ῳ* Β 20; *-ον* Κ 18, δ 639 [-⏑⏑] *-ον* Λ 682; *-αι* (*-ῖον* [sc. *Νέστορα*] v.l. ant.) Λ 597 B 1 Adj. Λ 682 ⟨*Πύλον*⟩ *-ον* δ 639 ⟨ ⟩ ... *-ον* – Λ 597 *-αι ἵπποι* 2 Patron., S. des Neleus, von Nestor, m. EN Β 20 *-ῳ υἷι ἐοικώς* ' *Νέστορι*, ferner Κ 18 (*-ον*), Ψ 349 (*-ος*) vom Enkel Ψ 514 *Ἀντίλοχος -ος ἤλασεν ἵππους* (sic! vgl. 1) D Hes. fr. 37,16 s. App. B. Mader

νηλής s. *νηλεής*

νηλίτιδες s. *νηλειτεῖς*

νῆμα [4ᵒ, 1ᴴ] *(das Gesponnene >) der (Woll-)Faden*, Nom. rei actae zu *νέω* 'spinnen' auf *-μα* (s. ⟨Porzig⟩, IF 42, 1942, 221ff., vgl. Mader, Tempusgebrauch, 237 A.3; spez. zu

v. ⌞ ⌟, Satzinhalte 241. 279), vgl. *ὕφασμα* δ134 (e. Magd bringt Hel. *τάλαρον*) ⌞*-ατος ἀσκητοῖο, βεβυσμένον* den u. eine *ἠλακάτη* schenkte man Hel. in Ägypten; ⌞ ⌟ 'yarn already spun' Odyssey z.St. β98 (Pen.: „*φᾶρος*) *ἐκτελέσω, μή μοι μεταμώνια -ατ' ὄληται*" = τ143 = ω133, gemeint sind die schon ins Tuch eingegangenen Fäden — *von den Fäden der Spinne* Op. 777 (am 12. Tag) *νεῖ -ατ' ἀερσιπότητος ἀράχνης* ' ... ' *τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνή* B. Mader

νημερτής, Νημερτής [5[i], 27[o], 2[H], 10[h]] E Neg. Kompos.; HG zu *ἁμαρτάνω*, s. Chantraine, Dict. I 71 u. Bd. I s.v. F *-ής* 7, N-*ής* 2, *-έ(α)* (Akk. Sg. Mask.) 1, *-έα* (Akk. Sg. Fem.) 6, *-ές* 13, *-έα* (Akk. Pl. Ntr.) 12, *-έως* 3

M 1 *νη-* im longum [⏑̄–⏑̄] N-*ής* Σ46, Th. 262; *-ής* h. Merc. 369; *-ές/-έως μοι ἔνισπε* δ642, h. Cer. 71; *-ές* *A* 524; *-έως* ε98, τ269 [⏑̄–⏑̄] *-ής* Th. 235 2 *νη-* in den brevia 2 a (dreis.) [–⏑̄⏑] (*καί*) *μοι* ⌞*-ὲς ἐνίσπες*⌟, Ξ470, γ101 = δ331, δ314, χ166; ⌞ ⌟ γ327, λ148, μ112, ψ35; *-ὲς ἔειπες* Γ204, h. Ven. 186; *-έ'* φ205 [–⏑̄×] (*ἔειπε*) *γέρων ἄλιος -ής* δ349 = ρ140, δ384. 401. 542 2 b (viers.) [–⏑̄⏑⏑] *-έα πάντ' ἐνέποντα*⁺ π549 ≅ 556. 561; *-έα μυθήσασθε*⁺ *Z* 376, h. Cer. 294; *-έα* ο263 [–⏑̄⏑⏑] *-έα βουλήν* α86 ≅ ε30, h. Ap. 132. 252 ≅ 292; *-έα πάντα* h. Cer. 58. 406; *τοι* ⌞*-έα εἴπω*⁺⌟ λ96. 137; ⌞ ⌟ γ19, ε300; *-έα* h. Merc. 315

Σχ sch. D *A* 514: *-ές· ἀληθές*, sch. Barn. δ349: *-ής· ἀληθής, ἀψευδής*

L [1]Luther, Wahrheit u. Lüge 33ff.; [2]Snell, WJA 1, 1975, 13ff; [3]P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée grecque archaïque, Paris 1976, 141ff.; [4]Cole, QUCC 42, 1983, 7–28

B I *treffend, genau, unzweideutig, wahrheitsgemäß, wahr, wahrhaftig, getreu* — überw. in oft formelhaften Wendungen als Akk. Obj. oder Adv. zu verb. dic. oder präd. zu anderen (eher 'inneren') Objekten (*ἔπος, τοῦτο, τόδε, τά, πάντα*) von verb. dic. (1), sonst attr. oder präd. Adj. zu abstr. Subst. (2) oder Charakterisierung von Personen (3), *v.* qualifiziert nicht Sache, sondern die Aussage über Sache, meist als Erwartung, seltener im nachherigen Urteil, außer h. Cer. 294 immer in Rede, nur einmal (h. Ven. 186) negiert (d.h. Wortbildung per neg. offenbar noch bewußt). Im Kontext erkennbare oder wirksame Nuancen: Wahrheit als Gegensatz zu Lüge (γ 19f. ≅ 327f., h. Ven. 186); Ehrlichkeit, keine Beschönigung (γ101 = δ331); Vollständigkeit (ο263, τ269, vgl. h. Cer. 294 u. 406); Eindeutigkeit und Genauigkeit (Formulierung von Alternativen in Fragen). Bei Versprechen oder Prophezeiung zielt *v.* nicht nur auf Richtigkeit einer Aussage („unzweideutig"), sondern auch auf Verwirklichung, Erfüllung (im einzelnen nicht immer entscheidbar: s. zu *A* 514, λ96. 137, ε300 u. den Stellen mit *βουλή* [in 2]); eine mit *v.* qualifizierte „richtige" Aussage setzt Klugheit, Wissen, genaue Kenntnis voraus, vgl. *μῆτις* γ18, *πεπνυμένος* γ20. 328, *οἶδα* ρ563, ψ 40 (*οὐκ ἴδον*) u. die Verwendung von *v.* zur Charakterisierung einer Person (in 3). — Wortf.: s. zu *ἀτρεκής, ἀψευδής διηνεκής, ἔτυμος*; im Kontext synon. verwendet: *εὖ* (γ97 = δ327), *ἀτρεκέως* (λ140, ο266), *ἐτεός* ψ35, *ἐτήτυμος* (δ645), vgl. *θέσφατ'* (λ151), *σάφα* (γ89) — vgl. dazu L²⁻⁴ 1 *v.* als Akk. Obj. oder Adv. zu verba dic. oder präd. neben Obj. von verba dic. 1 a *-ές* 1 a α eher als Obj. aufzufassen: γ327 (Nestor zu Tel.: „fahre zu Men.) *λίσσεσθαι δέ μιν αὐτός* (*-όν* v.l.), *ἵνα -ὲς ἐνίσπῃ* ' *ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν*" (≅ γ19, s. 1 b) *wahres* (= genaue Auskunft), vgl. V. 254 (Nestor: *ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω*) λ 148 (Teir. zu Od.:) „*ὅν τινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνηώτων* ' *αἵματος ἄσσον ἴμεν, ὃ δέ τοι -ὲς ἐνίψει*", vgl. V. 96 (in 1 b α) h. Ven. 186 (Anch. zu Aphr.:) „*ἔγνων ὡς θεὸς ἦσθα· σὺ δ' οὐ* ⌞*-ὲς ἔειπες*⌟" *die Wahrheit* 1 a β präd. zu Obj.: Γ204 (Ant. zu Hel. nach ihrer Beschreibung des Od.:) „*ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος* ⌞ ⌟" *treffend* δ314 (Men. zu Tel.:) „*τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, ...* ' ... ' *δήμιον ἢ ἴδιον; τόδε μοι* ⌞*-ὲς ἐνίσπες*⌟" *wahrheitsgemäß* μ 112 (Od. zu Kirke:) „*εἰ δ' ἄγε δή μοι τοῦτο, θεά,* ⌞ ⌟, ' *εἴ πως τὴν ὁλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,* ' *τὴν δέ* (= Skylla) *κ' ἀμυναίμην*" *genau* 1 a γ eher als Adv. aufzufassen: Ξ470 (Aias zu Pulyd.; nachdem Pulyd. den Prothoenor getötet hatte und Aias darauf den Archelochos, Sohn des Ant.:) „*φράζεο Πουλυδάμα, καί μοι* ⌞ ⌟ ' *ἦ ῥ' οὐχ οὗτος ἀνὴρ Προθοήνορος ἀντὶ πεφάσθαι* ' *ἄξιος,*" *denke nach, und sag genau, wie es ist* (= gib es ehrlich zu): *ist dieser Mann nicht wert,* (als Vergeltung) *für P. tot zu sein* (vgl. o. s.v. *ἄξιος* B 2 b) χ166 (Eum. zu Od., als Mel. wieder in die Kammer geht) „*σὺ δέ μοι* ⌞ ⌟ *ἤ μιν ἀποκτείνω, ...,* ' *ἠέ σοι ἐνθάδ' ἄγω*" *unzweideutig* ψ35 (Pen. zu Eurykl.) „*εἰ δ' ἄγε δή μοι, μαῖα φίλη,* ⌞ ⌟ ' *εἰ ἐτεὸν δὴ οἶκον ἱκάνεται* (Od.), *ὡς ἀγορεύεις*", vgl. Antwort in V. 40 (*οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ ἄκουσα*) δ642 (Antin. zu Noemon:) „*-ὲς μοι ἔνισπε· πότ' ᾤχετο* (sc. Tel.) *καὶ τίνες αὐτῷ* ' *κοῦροι ἕποντ'; Ἰθάκης ἐξαίρετοι, ἢ ἑοὶ αὐτοῦ* ' *θῆτές τε δμῶές τε; ...* ' *καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον* (ob er dir das Schiff weggenommen hat oder du es ihm freiwillig gegeben"), *v.* zielt auf (Detail-)Genauigkeit, *ἐτήτυμον* auf Ehrlichkeit *A* 514 (Thetis zu schweigendem Zeus:) „*-ὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον* ' *ἢ ἀπόειπ'*", *v.* zielt hier nicht auf die Zuverlässigkeit eines Versprechens des Zeus (ob es in Erfüllung gehe), sondern auf die Bestimmtheit seiner Rede: *versprich es mir eindeutig und bestätige es* (vgl. Zeus' Beteuerung V. 524ff.) *oder sage nein* γ101 (Tel. zu Nestor: „ich flehe, wenn Od. dir je ein Versprechen erfüllt hat) *τῶν νῦν μοι μνῆσαι καί μοι -ὲς ἐνίσπες*" = δ331 (Tel. zu Men.), *τῶν* bezieht sich nicht auf die mögliche Tat des Od. gegenüber dem Adressaten, sondern auf sein jetziges Schicksal, vgl. V. 92ff. = δ322ff.: „ich wende mich an dich, damit du mir Od.' Untergang berichtest, beschönige nichts, sondern *εὖ μοι κατάλεξον* (V. 97 = δ327), vgl. auch *σάφα εἰπέμεν* γ89 und Men.' Versicherung, nicht ausweichend zu antworten, ihn nicht zu täuschen, nichts zu verbergen (δ347ff.) 1 b *-έα* 1 b α Akk. Obj. oder Adv.: *Z* 376 (Hektor zu Dienerinnen der Androm.:) „*εἰ δ' ἄγε μοι, δμῳαί, -έα* ⌞*μυθήσα*⌟*σθε·* ' *πῇ ἔβη* (Androm.) *...;* ' *ἠέ ... ἢ ...*" *genau* h. Cer. 294 *Κελεῷ -έα* ⌞ ⌟*ντο,* ' *ὡς ἐπέτελλε θεὰ* (*ὡς das, was*) γ19 (Ath. zu Tel.: „gehe zu Nestor) *λίσσεσθαι δέ μιν αὐτόν, ὅπως -έα εἴπῃ·* ' *ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί*", vgl. V. 327f. (in 1 a) λ96 (Teir. zu Od.: „nimm das Schwert weg) *αἵματος ὄφρα πίω καί τοι -έα εἴπω*" *wahres* = was sich später als wahr herausstellen wird, vgl. V. 137 (in 1 b β), V. 140 (Aufforderung des Od. an Teir.: *ἀτρεκέως κατάλεξον*), V. 151 (Erz.: *κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν*) u. V. 148 (in 1 a) ο263 (Theokl. zu Tel.:) „*εἰπέ μοι εἰρομένῳ -έα μηδ' ἐπικεύσῃς·* (woher kommst du?)", vgl. Antwort in V. 266 (*ἀτρεκέως ἀγορεύσω*) 1 b β als Präd. neben *τά* oder *πάντα*: λ137 (Teir. zu Od. am Schluß der Rede:) „*τὰ δέ τοι -έα εἴρω*" *wahrheitsgemäß,* d.h. es wird sich so ereignen ε300 (Od. zu sich:) „*δείδω μὴ δὴ πάντα θεὰ -έα εἶπεν,* ' (die mir gesagt hat, ich werde im Meer Schmerzen erleiden) ' ... *τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται*", es erweist sich als wahr, weil es sich so zuträgt ρ 549 (Pen. zu Eum. über Bettler:) „*αἴ κ' αὐτὸν γνώω -έα πάντ' ἐνέποντα* (belohne ich ihn)" ≅ 556 (Eum. zu Bettler) ρ561 (Bettler zu Eum.:) „*αἴψά κ' ἐγὼ -έα πάντ' ἐνέποιμι* (der Pen.) ' ... ' *οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνου* (sc. Od.)" h. Cer. 58 (Hekate zu Dem.:) „*φωνῆς γὰρ ἤκουσ', ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν* ' *ὅς τις ἔην· σοὶ δ' ὦκα λέγω -έα πάντα*" *wahrheitsgemäß alles (was ich weiß),* Redeschluß-Formel wie λ137 (s.o.) 406 (Perseph. zu Dem.:) „*τοιγὰρ ἐγώ σοι μῆτερ ἐρέω -έα πάντα*", vgl. V. 394 (Bitte der Dem.: *μὴ κεῦθ'*) 1 c *-έως wahrheitsgetreu* ε98 (Hermes zu Kal., warum er gekommen sei) „*εἰρωτᾷς μ' ἐλθόντα θεὰ θεόν· αὐτὰρ ἐγώ τοι* ' *-έως τὸν μῦθον ἐνισπήσω*", *μῦθος* hier entweder die ihm von Zeus aufgetragene Botschaft (V. 30 *-έα βουλήν*) oder einfach die folgende Rede (so s.v. B 1 a β αα) τ269 (Bettler zu Pen.:) „*-έως γάρ τοι μυθήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω* (was ich von Od. weiß") h. Cer. 71 (Dem. zu Hekate:) „*-έως μοι ἔνισπε φίλον τέκος εἴ που ὄπωπας* (wer Perseph. geraubt hat") 2 als attr. oder präd. Adj. zu abstr. Subst. α86 (Ath. zu Zeus: „laßt uns Hermes nach Ogygia schicken) *ὄφρα τάχιστα* ' *νύμφῃ ... εἴπῃ* ⌞*-έα βουλήν*⌟, ' *νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται*" ≅ ε30 *den unzweideutigen, unabänder-*

lichen oder *den unfehlbaren* (= sicher in Erfüllung gehenden) *Beschluß*, ersteres würde die Möglichkeit eines Sinneswandels (vgl. ε 286 μετεβούλευσαν) ausschließen, für letzteres vgl. λ 96 u. 137, ε 103f. ≅ 137f. u. die folgenden Stellen h. Ap. 132 (Ap.:) „χρήσω δ' ἀνθρώποισι Διὸς ˻ ˼" 252 (Ap.:) „τοῖσιν δέ τ' ἐγὼ ˻ ˼ ' πᾶσι θεμιστεύοιμι χρέων ἐνὶ πίονι νηῷ" ≅ 292 φ 205 (Phil. u. Eum. haben in Anwesenheit des Bettlers um Od.' Rückkehr gebetet) αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τῶν γε νόον -έ' (-ὲς v.l.) ἀνέγνω, (eröffnet er sich ihnen), präd.? *unbeirrbar, zuverlässig*, zu νόος vgl. Th. 262 (Nereide hat *v.* ihres Vaters Nereus) h. Merc. 315 (Ap. u. Hermes auf dem Weg zu Zeus) ὁ μὲν (= Ap.) -έα φωνὴν (-εῖ φωνῇ ci. Ludwich, φῶρα, φωνῶν alii, lacunam stat. A.-H.-S.) ' οὐκ ἀδίκως ἐπὶ βουσὶν ἐλάζυτο κύδιμον Ἑρμῆν, entweder ἐλάζυτο = „er griff den Hermes an", dann -έα φωνήν zweiter Akk. d. Inhalts, fast adv. zu verstehen (so Radermacher, Hermesh. 134 mit Verweis auf S. Aj. 1107, vgl. Schwyzer II 79) *mit wahrer Stimme* oder φωνήν ... ἐλάζυτο wie λάζετο μῦθον „er ergriff das Wort" (Δ 357, vgl. II Sp. 1615,39ff.), dann Akk. Ἑρμῆν wie bei Verben der Anklage (vgl. Schwyzer II 80). φωνή sonst nie im fgrE Obj. von verba dic., Formulierung wohl gebildet in Assoziation zu ἀτειρέα φωνήν (N 45⁺ — s. s.v. B 3) **3** Beiw. bzw. Selbstbezeichnung (h. Merc. 369) von göttl. Pers. δ 349 (Men. zu Tel.: „ich werde nicht ausweichen und dich nicht täuschen) ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε ˻γέρων ἅλιος -ής˼ ' τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος οὐδ' ἐπικεύσω" = ρ 140 δ 384 ˻ ˼ ἀθάνατος, Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅς τε θαλάσσης ' πάσης βένθεα οἶδε + 401. 542 Th. 235 Νηρέα δ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο Πόντος, ' ... αὐτὰρ καλέουσι γέροντα, ' οὕνεκα -ής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμίστων ' λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν, zur Syntax s. s.v. γέρων B 2 a, *v.* hier Etymologisierung von Νηρεύς, s. West z.St. h. Merc. 369 (Hermes zu Zeus:) „σοι ἀληθείην ἀγορεύσω· ' -ής τε γάρ εἰμι καὶ οὐκ οἶδα ψεύδεσθαι"

II EN von Nereide in hom. und hes. Katalog: Σ 46 (neben Ἀψευδής), Th. 262 (mit Hinweis auf νόος des Vaters)

M. Schmidt

νηνεμίη [1ⁱ, 2ᵒ] **Σχ** sch. D Ε 523: -ης· ἐπὶ νηνεμίας, sch. Barn. ε 392: -η· ἥσυχος, χωρὶς πνοῆς **B** *windlessness, calm*, < νήνεμος q.v. (Risch § 41b) Ε 523 ἔμενον νεφέλῃσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων ' -ης ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν ' ἀτρέμας, ὄφρ' εὔδῃσι μένος Βορέαο καὶ ἄλλων ' ζαχρεῖων ἀνέμων, οἵ τε νέφεα σκιόεντα ' πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες w. γαλήνη: μ 169 αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο ἠδὲ γαλήνη ' ἔπλετο -η, κοίμησε δὲ κύματα δαίμων = ε 392ⁱⁿ, usu. taken as appos.: Ameis.-H., LSJ, see γαλήνη above, but adj. in -ιος conceivable (Cunliffe), cf. Risch § 40b

W. Beck

νήνεμος [1ⁱ] **Σχ** sch. D Θ 556: -ος· χωρὶς ἀνέμου **B** *windless, calm*, see -ίη, ἠνεμόεις (Risch § 56c, Wyatt, Metr. Lengthening 74) Θ 556 ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην ' φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο -ος αἰθήρ

W. Beck

νηνέω s. νηέω

νηοπόλος [1ᴴ] **B** *Priester*, wörtl. 'für den Tempel Sorge tragend', s. Pax, WuS 18, 1937, 13f. Th. 991 καί μιν (Phaethon) ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς ' -ον μύχιον ποιήσατο (Aphr.), δαίμονα δῖον. — Wortf.: ἰ(ε)ρεύς, ἱέρεια **D**]ηνης νηο.[Hes. fr. 70,14 (Ἀθ]ήνης Bartoletti; νηὸν vel νηοπ[όλ- West)

G. Markwald

νηός [11ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 31ʰ] **E** wahrsch. schon im myk. Adj. *na-wi-jo* bezeugt, s. DMic. I 466. Gewöhnl., aber nicht unbestritten, als **nas-ṷó-* zu ναίω (s.d.) 'wohnen' gestellt (vgl. Chantraine, Form. 124); zu den Dialektformen s. außer Frisk und Chantraine, Dict., je s.v. νᾶός, u. Risch 169 auch Cauer, Grundfragen 1,346 u. Werner, η u. ει vor Vokal 10. — Abl.: -οπόλος

F -ός 1, -οῖο 1, -οῦ 1, -ῷ 8, -όν 28; -οί 1, -οῖς 2, -οῖσι 2, -ούς 1

M **1** Stamms. im longum [⏑̄] -ὸν Ἀθηναίης Z 88 [⏑̄] -ὸν Z 297, h. Ap. 298 [⏑̄] -ὸν Ἀθηναίης Z 269 = 279; -ὸν H 83 [⏑̄] -ὸν A 39, h. Ap. 56, h. Ven. 58 [⏑̄×] -οῦ h. Cer. 355; ἐν(ἰ) πίονι -ῷ B 549, h. Ap. 253 = 293; ἐνὶ -ῷ/οῖς Z 93 = 274 = 308ᵉˣ, h. Cer. 28 / Th. 990, h. 1,10; ἔνι ˻πίονα -όν˼ h. Ap. 52; ˻ ˼ μ 346, h. Ap. 478 = 482ᵉˣ. 501. 523, h. Cer. 297, h. Merc. 148; περικαλλέα -όν h. Ap. 80. 247. 258. 287 [⏑̄] -όν 286. 538 [⏑̄–⏑̄] -οῖο h. Cer. 385 **2** Stamms. in den brevia [–⏑̄] -όν τε μέγαν καί h. Ap. 266; -ούς ζ 10 [–⏑̄] -όν τε μέγαν καί h. Cer. 270; -όν/οί τε h. Ap. 76 = 221 = 245/143; ἐν -ῷ h. Cer. 319 [–⏑̄] -ός Ε 446 [–⏑̄⏑̆] ἐν -οῖσι h. Ap. 347, h. Ven. 31

L [1]Helbig, Hom. Epos 419—23; [2]Stengel, Kultusalt. 10ff. 17—23; [3]J. van Leeuwen, Commentationes Homericae, Leiden 1911, 218—27; [4]P. J. T. Beckmann, D. Gebet bei Homer, Würzburg 1932, 64—7; [5]Patroni, Athenaeum 11, 1933, 209—26; [6]Lorimer, Monuments 439—50; [7]H. Schrade, Götter u. Menschen Homers, Stuttgart 1952, 39ff.; [8]Himmelmann, AAWM 1969, Nr. 7, 13f.; [9]Dietrich, BICS 17, 1970, 22f.; [10]A. W. H. Adkins, Moral Values and Political Behaviour in Ancient Greece, London 1972, 19 A.2; [11]Padgug, GRBS 13, 1972, 138; [12]Moreschini Quattordio, SCO 23, 1974, 1f.; [13]Townsend Vermeule, Arch. Hom. Bd. 3, V 105ff. 132ff.; [14]Burkert, Gr R 142—54

B *Tempel*, von Menschen eingerichteter Wohnplatz der Götter, der ihnen, gerufen od. nicht, jederzeit nach Bedarf zur Verfügg. steht; das fgrE nennt νηοί für 8 der 12 olymp. Götter: Ap. (23×), Ath. (8×), Dem. (5×), Aphr. (3×), Helios, Hera, Zeus, Dion. (je 1×); wenn Etym. (zu ναίω, s. E) richtig, muß der Gebr. des Wortes früh auf den sakralen Bereich beschränkt worden sein (ähnl. dt. 'Dom'). Frage der Beschaffenh. des hom. Tempels strittig u. schwer lösbar, da Angaben in Il. u. Od. rel. selten (13 Stellen) u. nicht eindeutig interpretierbar; aus Seltenh. der Erwähnungen wurde Fehlen des Tempelbaues (*v.* hätte dann Bed. 'heiliger Platz' od. bestenfalls 'Schrein' zur Aufbewahrg. von Kultsymbol od. Votivgaben: L³; L⁵) od. primit. Ärmlichk. erschlossen (reetgedecktes Haus aus Holz od. Lehmziegeln: L⁶; L⁹; L¹⁰; vgl. auch CAH 2, 2, 1975³, 797 u. 798); andererseits gibt die Thematik in Il. u. Od. wenig Anlaß zu Tempelbeschreibungen, u. Hom. hat kein kunsthist. Interesse; die bes. probl. u. diskutierten Stellen: A 39, s.u. 1 (Bekränzg. e. Heiligtums od. Bedachung e. Tempels?); Z 93, s.u. 2 b (Rinderopfer im Tempel?); h. Cer. 270, s.u. 3 (Problem der Identif.); h. Merc. 148, s.u. 6 (Grotte der Maia als Tempel bezeichnet); Auswertg. der Angaben in Il. u. Od. (Bed. 'Tempel' bei Hes. u. in den Hymnen unbestreitbar) ergibt folgenden Befund: *v.* bezeichnet e. Haus für d. Gottheit, mit Dach (A 39, in Chryse, wahrsch. Strohdach, da von mehrfacher Erneuerung d. Rede ist), Wänden (H 83), verschließbarer Tür (Z 89, οἴξασα κληῖδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο), steinerner Schwelle (I 404, vom Heiligtum des Pyth. Ap., s. D); auf ein Gebäude deuten auch d. Verben τεύχω (Ε 446, μ 346) u. ποιέω (ζ 10); da d. Opferaltar (βωμός, Bd. II Sp. 106f.) notwendiger Bestandteil d. *Tempels*, aber im Freien gelegen, kann *v.* auch *Tempelanlage* bedeuten (Z 93f., vgl. B 549f.). — Wortf.: δόμος, δῶμα, οἶκος **1** Ap. geweiht A 39 (Chryses betet zu Ap.:) „Σμινθεῦ· εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ -ὸν (βωμόν v.l.) ἔρεψα (ἔρεξα v.l.)", *wenn ich dir je deinen anmutigen Tempel m. einem Dach versehen habe* (Bd. II 691,51—71; Interpr. der Stelle: L³ 219ff.; L⁵ 214ff.; L⁶ 441; s. auch Plat. R. 394a) Ε 446 Αἰνείαν δ' ἀπάτερθεν (ἀπάνευθεν v.l.) ὁμίλου θῆκεν Ἀπόλλων ' Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ -ός γ' ἐτέτυκτο H 83 (Hektor:) „τεύχεα συλήσας οἴσω προτὶ Ἴλιον ἱρὴν ' καὶ κρεμόω προτὶ -ὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο" h. Ap. 52 θέσθαι δ' ἔνι (ἐπὶ v.l.) πίονα -όν (auf Delos) 56 (Leto zur Insel Delos:) „αἱ δέ κ' Ἀπόλλωνος ἑκαέργου -ὸν ἔχησθα" 76 (Delos zu Leto:) „ὁ δ' (Ap.) ἄλλην γαῖαν ἀφίξεται ἥ κεν ἄδῃ οἱ ' τεύξασθαι -ὸν τε καὶ ἄλσεα δενδρήεντα" = 221 = 245 ≅ 143 80 ἐνθάδε μιν (Ap.) πρῶτον τεύξειν περικαλλέα -όν (auf Delos) =

287ex. ≅ 258 ≅ 247 253 πᾶσι θεμιστεύοιμι (-σοιμι v.l.) χρέων ἐνὶ πίονι -ῷ = 293 266 -όν τε μέγαν καὶ κτήματα πόλλ' ἐνεόντα 286 ἔνθα ἄναξ τεκμήρατο Φοῖβος Ἀπόλλων ' -ὸν ποιήσασθαι ἐπήρατον 298 ἀμφὶ δὲ -ὸν ἔνασσαν ἀθέσφατα φῦλ' ἀνθρώπων ' κτιστοῖσιν (ξεστοῖσιν, ῥυτοῖσιν, τυκτοῖσιν cii.) λάεσσιν ἀοίδιμον ἔμμενεαι αἰεί, sie erbauten den Tempel m. Steinen 478 (Ap. zu d. Kretern:) „ἀλλ' ἐνθάδε ⟨πίονα -ὸν⟩ ' ἕξετ' ἐμὸν πολλοῖσι τετιμένον ἀνθρώποισιν" = 482ex. 501 ⟨ ⟩ 523 (Ap. zeigt d. Kretern seinen Tempel) δεῖξε δ' ἄγων ἄδυτον ζάθεον (αὐτοῦ δάπεδον v.l.) καὶ ⟨ ⟩ 538 (Ap. zu d. Kretern:) „-ὸν δὲ (τε codd.) προφύλαχθε" 2 Ath. geweiht 2a in Athen B549 κάδ δ' ἐν Ἀθήνῃς εἶσεν (Ath. den Erechtheus) ἑῷ ἐν πίονι -ῷ (δήμῳ v.l.)· ' ἔνθα δέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται ' κοῦροι Ἀθηναίων, vgl. L⁵ 219f.; L⁷ 48 2b in der Burg von Troja, vgl. L⁵ 233–6 Z88 ἡ δὲ (Hekabe) ξυνάγουσα γεραιὰς ' ⟨-ὸν Ἀθηναίης, γλαυκώπιδος ἐν πόλει ἄκρῃ, ' οἶξασα κληῖδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο 269 (Hektor zu Hekabe:) „ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς ⟨ ⟩ ἀγελείης ' ἔρχεο σὺν θυέεσσιν" = 279 297 αἳ δ' ὅτε -ὸν ἵκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρῃ 93 καί οἱ (Ath.) ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ -ῷ ' ἥνις ἡκέστας ἱερευσέμεν = 274 = 308ex., v. in erweiterter Bed. = Heiligtum (τέμενος), s. Ameis-H. z.St.; L⁴ 65; L⁷ 39; dagg. L⁸ 3 Dem. geweiht, in Eleusis; zur Identif. s. L⁷ 51; L¹¹; Richardson 328ff.; L¹³ V 141ff.; Burkert, Gn. 49, 1977, 442 h. Cer. 270 (Dem. zu Metaneira:) „ἀλλ' ἄγε μοι -ὸν τε μέγαν καὶ βωμὸν ὑπ' αὐτῷ ' τευχόντων πᾶς δῆμος ὑπαὶ πόλιν αἰπύ τε τεῖχος" 297 ἤνωγ' (Keleos) ἠϋκόμῳ Δημήτερι πίονα -ὸν ' ποιῆσαι καὶ βωμὸν ἐπὶ προὔχοντι κολωνῷ 319 ἵκετο (Iris) δὲ πτολίεθρον Ἐλευσῖνος θυοέσσης, ' εὗρεν δ' ἐν -ῷ Δημήτερα κυανοπέπλον 355 οὐδὲ θεοῖσι ' μίσγεται (Dem.), ἀλλ' ἀπάνευθε θυώδεος ἔνδοθι -οῦ ' ἥσται 385 μίμνεν ἐϋστέφανος Δημήτηρ ' -οῖο προπάροιθε θυώδεος 4 Aphr. geweiht Th. 990 καί μιν (Phaethon) ζαθέοις ἐνὶ -οῖς ' νηοπόλον μύχιον ποιήσατο (Aphr.) h. Ven. 31 πᾶσιν δ' ἐν -οῖσι θεῶν τιμάοχός ἐστι (Aphr.) 58 ἐς Κύπρον δ' ἐλθοῦσα (Aphr.) θυώδεα -ὸν ἔδυνεν ' ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυώδης 5 Helios, Hera, Zeus, Dion. geweiht μ346 αἰψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα -ὸν ' τεύξομεν h. Ap. 347 ἀλλ' ἣ γ' ἐν -οῖσι ⟨πολυλλίστοισι μένουσα ' τέρπετο οἷς ἱεροῖσι βοῶπις πότνια Ἥρη h. Cer. 28 ὁ δὲ (Zeus) νόσφιν ' ἧστο θεῶν ἀπάνευθε ⟨ ⟩ῷ ἐνὶ -ῷ h. 1,10 καί οἱ (Dion.) ἀναστήσουσιν ἀγάλματα πόλλ' ἐνὶ -οῖς 6 allg. ζ10 ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε (Nausithoos) πόλει καὶ ἐδείματο οἴκους ' καὶ -οὺς ποίησε θεῶν (θεοῖς v.l.), καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας h. Merc. 148 ἰθύσας (ἰθύνας v.l.) δ' ἄντρου ἐξίκετο (Hermes) πίονα -όν, Gen. ἄντρου ζu ἰθύσας, v. bezeichnet das Innere, die Cella (Radermacher, Hermesh. z.St.; A.-H.-S. z.St.; and Ludwich, Hymnenbau 9 A.4)

D]ηνης νηο.[Hes. fr. 70,14 (νηὸν vel νηοπ[όλ- West) v.l.: I405 οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει, ' Φοίβου (-οῦ v.l.) Ἀπόλλωνος, ζ162, h. Cer. 274; ci.: h. Ap. 81 (in lac.). 142

G Epith.: πίων (11×), περικαλλής (4×), θυώδης (3×), μέγας, πολύλλιστος (je 2×), ἐπήρατος, ζάθεος, χαρίεις (je 1×) G. Markwald

νηπενθές [1°] ohne Leid, das Leid verhindert, vertreibt, vgl. Debrunner, Wortb. 29 δ221 ἐς οἶνον βάλε (Hel.) φάρμακον ... ' -ές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων, viell. Opium, z.St. vgl.Bd. I Sp. 1774,1 ff.; vgl. St. West. Odyssey z.St. mit weiteren Möglichkeiten B. Mader

νηπιάας s. νηπιέη

νηπιαχεύω [1ⁱ] Σχ sch. D z.St.: νήπια φρονῶν. νηπιευόμενος B (infantile) Dummheiten machen, (kindl.) Possenspiele treiben, vgl. später παίζω, was im fgrE 'tanzen' bed. (Parry, Blameless Aeg. 104 A.1); in dir. R. X502 ὅθ' ὕπνος ἕλοι, παύσαιτό τε -ων, ' εὕδεσκ', vgl. V. 484, O363. – Wortf.: ἀθύρω, ἀτάλλω R. Führer

νηπίαχος [3ⁱ] E < νήπιος + ἰαχεῖν („nie von artikulierter Rede" II Sp. 1112,22f.) od. „dimin. expressif" (Chantraine, Form. 403)? – Abl.: νηπιαχεύω Σχ sch. D Π262: νήπιοι (so reg.). ἄφρονες B unmündig (schreiend? s. E) > (noch) dumm (metr. Altern. zu νήπιος B 1b. c), attr. (im Gds. zu metr. gleichw. νηπύτιος bis auf Y211) nb. παῖς (2× in Enjambement am VA wie νήπιος ζ301, λ449); mit Assonanz -αχ- (5×!) Z408f., -ίϝχο- Π261f.; in dir. R. (jew. 2. V.) u./o. Gl. Z408 οὐδ' ἐλεαίρεις ' παῖδά τε -ον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἢ τάχα χήρη ' σεῦ ἔσομαι, vgl. V. 400, X484+ B 338 παισὶν ⟨ἐοικότες⟩ ἀγοράασθε ' -οις, οἷς οὔ τι μέλει πολεμήϊα ἔργα (342 αὔτως), vgl. 289f., N292+, kontrast. I 440, δ818 Π262 (σφήκεσσιν ⟨ ⟩) οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες '...' -οι· ξυνὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι, Forts. m. δέ wie M127 nach νήπιοι (B 2b) R. Führer

νηπιέη [3ⁱ, 2°] Σχ sch. D I491: παιδοτροφία, Y411: ἀφροσύναις (ebs. O363). ἀνοίαις L +Risch § 49b B Infantilität > (außer ω469 Jugend-) Torheit; Pl. außer I491, in Gl. (O363), dir. R. (2×) od. Komm. des Dichters (Y411, ω469) I491 (μοι κατέδευσας) χιτῶνα ' οἴνου ἀποβλύζων ἐν -έῃ ἀλεγεινῇ in arger Hilflosigkeit, Ggs. Z156 O363 ὡς ὅτε τις ψάμαθον παῖς ... ' ὅς τ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα -έῃσιν, ' ἄψ αὖτις συνέχευε (ἀθύρων) Verspielheit Y411 (νεώτατος ἔσκε·) -έῃσι ποδῶν ἀρετὴν ἀναφαίνων ' θῦνε διὰ προμάχων, εἴως (fiel) aus Kinderei > in jugendl. Leichtsinn ω469 τοῖσιν δ' Εὐπείθης ἡγήσατο -έῃσι (sollte nicht heimkehren, sondern fallen) in Verblendg., vgl. νήπιος B 2b, bes. Σ311 α297 (überleg Freiermord) οὐδέ τί σε χρὴ ' -άας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί (ἄλκιμος ἔσσο) dich (nur) mit Kindereien beschäftigen > keine Verantwortg. übernehmen, vgl. νήπιος B 1b. – Wortf.: ἀεσιφροσύνη, ἀϊδρείη, ἀφραδίη, ἀφροσύνη, ματίη, νεοίη, χαλιφροσύνη R. Führer

νήπιος [46ⁱ, 25°, 9ᴴ, 6ʰ, 2ᵉ] E viell. aus νηπύτιος (s.d.) unter Einfluß von ἤπιος rückgebildet, vgl. ἀκηράσιος: ἀκήριος (h. Merc. 72. 530 'unversehrt'), θεσπέσιος : θέσπιος, <δημόσιος> : δήμιος, διαπρύσιος : διαπρό, (χάριν) εὐεργεσιάων (Th. 503) : (χάρις μετόπισθ') εὐεργέων (δ695+), ὁσσάτιος : ὅσσος. – Abl.: νηπίαχος, νηπιέη

F -ος 40, -ε 7, -ον 6; Nom. -οι 11, Vok. -οι 2; -η 4; Nom. -ον 1ʰ, Akk. -ον 1ʰ; Nom. -α 4, Akk. -α 11, -(α) 1

M 1 [⏑⏑] τε -(α) P134 2 [⏑⏑] ⟨-ός εἰς ὦ ξεῖν,⟩ ' ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας ι273, ν237, ⟨ ⟩ε δ371; ⟨ἠύτε κούρη,⟩ / τέκνον ' -η/ον (ῇ/ός) Π8 / h. Merc. 152. 164, ⟨ ⟩ ' ⟨-ος οὐδέ τι οἱ, B873, ⟨ ⟩ Y296; -ος/οι οὐδ' ἄρ' ἔμελλε/ον M 113, P497; -ος/η οὐδ' ἐνόησε(ν) Y264 / X445, h. Ven. 223; -ος οὐδὲ τὸ+ ἤδη / οἶδ(ε) B38, Y466 = γ146 / E406, Op. 456, -οι οὐδὲ ἴσασιν Op. 40; -ον/ος οὐ(δ') I440 / Ψ88, δ818, Hes. fr. 33a,28; -ος ὅς λ449, Hes. fr. 61, Cypr. fr. 25 p. 43 Dav.; -οι οἵ Θ177, O104, α8; -ος Π686, ζ301, h. Merc. 210, Vit. p. 9, 2; -ε μή Σ295, Φ99; -ε Π833, X333; -οι· ἦ P236; -οι M127, Σ311, φ85, h. Ap. 532 [⏑⏑] -ος ἤσθα δ31 [⏑⏑] ⟨μέγα -ος,⟩· ἦ Π46, ⟨ ⟩ Op. 131; μέγα ⟨-οι οὐκ,⟩ ι44, τὸ δὲ -ος / ⟨ ⟩ ἐνόησεν/αν ' ὡς ι442, χ32; δὲ -οι οὐδέν χ370; ἔην ἔτι -ος τ530; ἐὼν καὶ -ος h. Merc. 406 [⏑⏑] ῥεχθὲν / παθὼν ⟨δέ τε -⟩ος ἔγνω P32 = Y198 / Op. 218, ⟨ ⟩η αὐτῶν Λ561; -ον αὔτως Z400, ⟨πάϊς δ' ἔτι -ος⟩ αὔτως X484 ≅ Ω726, ἐγὼ / πάρος / ⟨ ⟩ ἦα β313, τ19 / σ229 = υ310 / φ95; καὶ ὃς μάλα -ός ἐστι(ν) H401, P629; -ον εἶναι ι419; μέγα ⟨-ε Πέρση⟩ Op. 286. 633, ⟨ ⟩ Op. 397; ἄλοχόν τε φίλην (...) καὶ -ον υἱόν E480. 688 ≅ Z366; ἀλόχους/οί τε φίλας/αι ⟨καὶ -α τέκνα⟩ Δ238, Σ514, ἀλόχους κεδνὰς ⟨ ⟩ Ω730, ἀλόχους/οι ⟨ ⟩ Z95 = 276 = 310 ≅ P 223 / B136, ⟨ ⟩ X36, μ42, ξ264 = ρ433; -α τέκνα B311, Λ113; πάϊς ὡς -α δ32

Σχ sch. D B136. 311, Π8: μικρά, B38 u.ö.: ἄφρων. ἀνόητος

L Kraut, D. ep. Prol. ... in d. Il., Progr. Gymn. Tübingen 1863, 22f.; Buchholz, Realien III 2, 153ff.; Lacroix, Mélanges Desroussaux, Paris 1937, 261ff.; Edwards, TAPhA 97, 1966, 141f. (dazu O. Tsagarakis, H. Einzelschr. 46, 1982, 12f.); Pel-

lizer, in: Studi omerici ed esiodei I, Roma 1972, 40f.; S. T. Edmunds, HSPh 81, 1977, 299f.; dies., Hom. *Nēpios*, New York / London 1990; Harris, Tropos 11, 1984, 23ff.; Griffin, JHS 106, 1986, 40; García Iglesias, Em. 56, 1988, 189f.; Ch. Ulf, D. hom. Gesellsch., München 1990, 53ff.; V. Di Benedetto, Nel laboratorio di Omero, Torino 1994, 26ff.

B konkr. (in 1) *nicht erwachsen*: *unreif* (h. Merc. 406), *hilflos* (*B* 311), *unerfahren* (*I* 440f., *δ* 818), *nicht wehrfähig* (*Σ* 514f.), *unmündig* (*β* 313+, *σ* 229+, *τ* 530), *unbedacht* (*Ψ* 88), *unvernünftig*, *kindisch* (Op. 131, Vit. p. 9,2), *beschränkt* (*Λ* 561), übertr. auf Erwachsene (in 1c am Ende u. 2) *unwissend*: *dumm*, *töricht* (epex. erläutert durch [außer * neg.] *νοέω* / *οἶδα* *Y* 264, *X* 445, *ι* 442, *σ* 229 = *υ* 310*, *χ* 32, Op. 286*, h. Ven. 223 / *B* 38, *E* 406, *I* 440, *Y* 466 = *γ* 146, *δ* 818, *σ* 229 = *υ* 310*, Op. 40. 456), *verblendet* (durch Gotth. *Π* 686ff., *Σ* 311); von (3[i] am Anf. tier., O 104, h. Merc. 406, h. Ven. 223 göttl.) Lebewesen außer *Λ* 561 (*βίη*, sc. *παίδων*) u. *δ* 32 (Äußerungen, *πάϊς ὥς*), beschreibend (1) u. wertend (2); subst. nur *δ* 32, *P* 134 (Ntr.). 32+ ≅ Op. 218[ex.] (Mask.), Ntr. (Pl./Sg.) nur in 1 (a/c) bis auf *δ* 32, *-οι* nur in 2, Mask. *-ον* nur in 1a (3[i]). b (*Z* 400, *I* 440), 2a (*ι* 419), *-η* nur in 1c, 2b, Suppl. des unmetr. Dat. Pl. durch *νηπιάχοις* / *νηπυτίοισιν* *B* 338, *Y* 211; in Vbd. m. Adv. *αὖτως* (s.d. I Sp. 1682,46. 54ff.; zu 1681,58ff. erg. *B* 136/8), *Z* 400, *X* 484+, *ἔτι* *X* 484+, *β* 313+, *σ* 229+, *φ* 95, *λίην τόσον* *δ* 371, *μάλα* *H* 401+, *μέγα* *Π* 46, *ι* 44, Op. 131+. 286, *οὕτω* *ι* 419, *πάρος* *σ* 229+, *τὸ πρίν* *δ* 31f., *ὧδε* h. Merc. 406, gekoppelt mit Adj. *ἀταλάφρονα* *Z* 400, *δυστλήμονες* h. Ap. 532, *νεογνός* h. Merc. 406, *ταρβαλέον* h. Merc. 164f., *χαλίφρων* *δ* 371, *τ* 530 bzw. Ptz. *ἀτάλλων* Op. 131, *ἀ⌞φρονέοντες⌟* *O* 104, *ἐφημέρια* ⌞ ⌟ *φ* 85, in Alliterat. m. *νήεσσι*+ *Δ* 238f., *M* 112f., *Π* 832f., *δ* 817f. (vgl. Assonanz m. *γυνή* *μ* 42, *ἀνήρ* Op. 455f.), in assoz. Zush. m. *ἐν(ι)* *μεγάροισ(ι)*+/ *οἴκῳ* *B* 136f., *X* 484 ≅ *Ω* 726 / *χ* 370, Op. 131, mit verwehrter 'Heimkehr' (zu Weib und Kind) *E* 406ff. 686ff., *M* 113ff., *P* 497f., *X* 444f., *μ* 42f. (s.a. Abl. *ω* 469ff.), mit *ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται*+ *H* 401f., *χ* 32f., mit (*ἐν*) *αἰνῆς*+ *δηϊοτῆτος*+ *E* 406/9, *X* 63f., mit 'unabsichtl. töten' (II Sp. 417,68ff.) *Ψ* 87f., *χ* 31f., mit *ἔλπετο* *P* 234ff. 495ff., *ι* 419 (s.a. *Y* 200+f., *Φ* 583ff. s.v. *νηπύτιος*), mit '(kinder)leicht' *Λ* 113f., *Y* 263ff., *ζ* 300f., Op. 453ff., mit *ἡύτε κούρη* *B* 872f., *Π* 7f., mit 'weinen' *Π* 7f., *φ* 85f.; außer 2b (Komm. des Dichters) überw. in dir. R. (RAnf. *O* 104, *P* 629, *Φ* 99, *δ* 31. 371 = *ι* 273[in.] = *ν* 237, *φ* 85, h. Ap. 532, 2. V. *H* 401, *Π* 8, *Ω* 726, *δ* 32, h. Merc. 164. 406, 3. V. *X* 333, *β* 313, *σ* 229, vorletzter V. *Δ* 238, *τ* 19, REnde *Z* 310, *P* 32 = *Y* 198, *φ* 95, *χ* 370). — Wortf.: *ἀεσίφρων*, *ἄϊδρις*, *ἀμαλός*, *ἀμαρτίνοος*, *ἀμήχανος*, *ἀνεμώλιος*, *ἀνοήμων*, *ἀπτῆσι*, *ἀταλάφρων/ός*, *ἀφραδής/μων*, *ἄφρ(ονέ)ων*, *ἐνεόφρων*, *ἠλεός*, *μάργος*, *μεταμώνιος*, *νεαρός*, *νεογιλός*, *νεογνός*, *νέ(ώτερ)ος*, *νῆϊς*, *παρήορος* (*Ψ* 603), *σπαργανιῶτα*, *τηλύγετος* (*N* 470), *τυτθός*, *χαλίφρων* 1 typ. Eigensch. von Kindern / Jugendl. beschreibend; komplem. zu *κεδνή* (s. *Ω* 730, Op. 130f. u. vgl. *E* 688 m. *P* 28) bzw. (Reimwort!) *ἤπιος* (vgl. *δ* 32 m. *ο* 152) 1a gener.: Attr. (*P* 134 subst., sonst [⏑̯⏑⏑]) von (anonymen) Kindern (*τέκνα*) bzw. ('Dekl.') *E* 480. 688, *Z* 366 Sohn (*υἱόν*), außer *B* 311, ⌞*Λ* 113, *P* 134,⌟ (von Tierjungen) stets *καὶ ν.* in formelh. Vbd. m. (außer *X* 63 Ehe-) 'Frau(en)'; nur in Gl. (⌞ ⌟), Exk. (*Σ* 514) od. dir. R. (12[i], 3°) *P* 134 (*ἐστήκει*) *λέων περὶ οἷσι τέκεσσιν*, ' *ᾧ ῥά τε -(α)* *ἄγοντι συναντήσωνται* (*ἐπακτῆρες*) *seine Kleinen*, morphol. (s. F), metr. (s. M 1) u. synt. (subst. Neutr. sonst nur *δ* 32 m. and. Bed.) sing. *Λ* 113 *λέων ἐλάφοιο ταχείης* ⌞*-α τέκνα*⌟ ' *ῥηϊδίως συνέαξε* *B* 311 *στρουθοῖο νεοσσοί*, ⌞ ⌟ (*πετάλοις ὕπο πεπτηῶτες*) *X* 63 *ἐπιδόντα* ' *υἱάς τ' ὀλλυμένους* 64 *ἑλκηθείσας τε θυγατρας* ' ... ⌞*καὶ -α τέκνα*⌟ ' *βαλλόμενα προτὶ γαίῃ* *ξ* 264 *ἀγρούς* ' *πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον* ⌞ ⌟ ' *αὐτούς τ' ἔκτεινον* = *ρ* 433 *Δ* 238 (Tr. eidbrüchig, *τῶν*) *ἀλόχους τε φίλας* ⌞ ⌟ ' *ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν* 68 *πτολίεθρον ἕλωμεν* *Σ* 514 *τεῖχος μέν ῥ' ἄλοχοί τε φίλαι* ⌞ ⌟ ' *ῥύατ' ἐφεσταότες, μετὰ δ' ἀνέρες οὗς ἔχε γῆρας* *Ω* 730 *μιν αὐτὴν* (Troja) ' *ῥύσκευ, ἔχες δ' ἀλόχους κεδνὰς* ⌞ ⌟ *Z* 95 *αἴ κ' ἐλεήσῃ* (Ath.) ' *ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους* ⌞ ⌟ 72 = 276 = 310 ≅ *P* 223, kontrast. *X* 155 *B* 136 *ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι* ⌞ ⌟ ' *ἦατ' ἐνὶ μεγάροις ποτιδέγμεναι* *μ* 42 (wer Sirenen hört) *τῷ δ' οὔ τι γυνὴ* ⌞ ⌟ ' *οἴκαδε ⌞νοστήσα⌟ντι* *παρίσταται* *E* 688 (*οὐκ ἄρ' ἔμελλον* ⌞ ⌟*ς*) *εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ -ον υἱόν* ≅ *Z* 366 ~ *E* 480 (s. I Sp. 577,18ff.), vgl. *M* 113ff., *P* 497 in 2b, kontrast. *ξ* 164 1b indiv.: prād. u. *Z* 400, ⌞*λ* 449, h. Merc. 210, attr. (nach *πάϊς*+, ⌞ ⌟ in Enjambement am VA) von (außer Op. 131 best.) Säugling (3[i] Astyanax [vgl. *Z* 366/408, *X* 502 in 1a/Abl.], 1° Tel.) bzw. Halbwüchsigem (je 1× Ach., Patr., Antin., 6° Tel.) im Ggs. zu *ὅτ' ἄρ' ἤβήσαι τε* ⌞*καὶ ἥβης μέτρον ἵκ⌟οιτο* Op. 132, *νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμί* / *ἐστί* (⌞ ⌟*ἄνει*) *β* 314 / *τ* 532, *νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἴζει ἀριθμῷ* *λ* 449; in dir. R. (4[i], 8°, 2[h], 1[e]) außer *Z* 400 (dazu de Jong, in: Homer: Beyond Oral Poetry 108), 1[H] *λ* 449 *πάϊς δέ οἱ* (Pen.) *ἦν ἐπὶ μαζῷ* ' *-ος* *Z* 400 (*ἀμφίπολος*) *παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα -ον* ⌞*αὔτως*⌟, vgl. V. 408 *X* 484 (*ἐμὲ λείπεις χήρην*) *πάϊς δ' ἔτι -ος* ⌞ ⌟ ≅ *Ω* 726 Vit. p. 9,2 *-ος αἰδοίης ἐπὶ γούνασι μητρὸς ἄταλλον* Op. 131 *ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ* ' *ἐτρέφετ' ἀτάλλων μέγα -ος ᾧ ἐνὶ οἴκῳ* h. Merc. 406 *πῶς ἐδύνω ... δύω βόε δειροτομῆσαι*, ' *ὧδε νεογνὸς ἐὼν καὶ -ος; so jung u.* (tats.) *unerwachsen*, kontrast. (pej.) *O* 104, h. Ven. 223 in 2b (ebf. von Gotth.) h. Merc. 210 *παῖς ἅμα βουσὶν ... ὀπήδει* '*-ος, εἶχε δὲ ῥάβδον* ‖ *Ψ* 88 *παῖδα κατέκτανον* PN[s] ' *-ος, οὐκ ἐθέλων* (*χολωθείς*) *I* 440 *σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε* ' *-ον, οὔ πω εἰδόθ' ..ᾳ πτολέμοιο* ' *οὐδ' ἀγορέων*, vgl. *Λ* 710 *δ* 818 (*παῖς ἔβη*) *ἐπὶ νηός*, ' *-ος, οὔτε πόνων εὖ εἰδὼς οὔτ' ἀγοράων* (*δείδια μή τι πάθῃσιν*) *τ* 530 *παῖς δ' ἐμὸς ἕως μὲν ἔην ἔτι -ος ἠδὲ χαλίφρων*, ' *γήμασθ' οὔ μ' εἶα*, vgl. *σ* 216, kontrast. *φ* 132. *β* 313 (*οὐχ ἅλις ὡς τὸ πάροιθεν ἐκείρετε κτήματ' ἐμά*) *ἐγὼ* ⌞*δ' ἔτι -ος ἦα*⌟; = *τ* 19[ex.] *σ* 229 *νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα*, ' *ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος* ⌞ ⌟ = *υ* 310, vgl. *α* 297 ≅ *τ* 88[ex.] *φ* 95 (*οὔ τις τοῖος*) *οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα*, ' *καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάϊς* ⌞ ⌟, vgl. *δ* 688, *υ* 209f., kontrast *Z* 222f. 1c verallgemeinernd: attr. (am VA in Enjambement nach *κούρη*, *πάϊς*, *τέκνον*), prād. u. *P* 32+, Op. 218 subst. von (sprichwörtl.) Beispiel körperl. (*Λ* 561) u. bes. geistiger Beschränktheit; in Gl./Vgl. (*Λ* 561, *Π* 8, h. Merc. 164/152) u./o. dir. R. (5[i], 1°, 1[h]) außer 1[H] *Λ* 561 (*ὄνος ἐβήσατο παῖδας·*) *τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε -η αὐτῶν*, vgl. II Sp. 59,4f. *Π* 8 *τίπτε δεδάκρυσαι ... ἠΰτε κούρη* ' *-η, ἣ θ' ἅμα μητρὶ θέουσ' ἀνελέσθαι ἀνώγει* h. Merc. 152 *σπάργανον ἀμφ' ὤμοις εἰλυμένος* ⌞*ἠΰτε τέκνον* ' *-ον*⌟ *ἐν παλάμῃσι περὶ γνυσὶ λαῖφος ἀθύρων* ' *κεῖτο* 164 *τί με ταῦτα τιτύσκεαι* ⌞ ⌟, *ὃς μάλα παῦρα ... αἴσυλα οἶδε*, ' *ταρβαλέον καὶ μητρὸς ὑπαιδείδοικεν ἐνιπάς*; vgl. *Y* 200f. *ζ* 301 (frag nach Alkin.' Palast) *ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστί, καὶ ἂν πάϊς ἠγήσαιτο* ' *-ος* *H* 401 (kein Friedensschluß!) *γνωτὸν δὲ* ⌞*καὶ ὃς μάλα -ός ἐστι*⌟*ν*, ' *ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται*, vgl. *α* 229 *P* 629 *ὦ πόποι, ἦδη μέν κε* ⌞ ⌟ ' *γνοίη ὅτι Τρώεσσι* (*Ζεὺς ἀρήγει*) 32 *μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο* ' *πρίν τι κακὸν παθέειν· ῥεχθὲν* ⌞*δέ τε -ος ἔγνω*⌟ = *Y* 198 Op. 218 *δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει* ' *ἐς τέλος ἐξελθοῦσα· παθὼν* ⌞ ⌟ 2 best. (außer *O* 104, h. Ven. 223 menschl.) Verhaltensweisen (pej. ab)wertend, bes. im Ggs. zu göttl. (h. Ap. 532) bzw. auktorialer (2b) Allwissenh. (zu gutem Rat des Pulyd. *M* 113, *Σ* 311) 2a Prād.nom. (1./2. P. Sg.) bzw. prād. (3. P. Sg./Pl.) außer *δ* 32 (subst.); in dir. R. (9°) außer *χ* 32 (Komm. des Dichters, vgl. 2b) *ι* 273 ⌞*-ός εἰς ...*, *ἣ τηλόθεν εἰλήλουθας*, ' *ὅς με θεοὺς κέλεαι* (*δειδίμεν*) = *ν* 237 (*εἰ*) (subj.) *begriffsstutzig od.* (obj.) *völlig unbewandert*, kontrast. (metr. gleichw.) *H* 109, *υ* 360 (*'verrückt'*) *δ* 371 ⌞ ⌟ *λίην τόσον ἠδὲ χαλίφρων*, ' *ἦε ἑκὼν μεθιεῖς* (Men.) ...; (*ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι*) *δ* 31. 32 *οὐ μέν -ος ἠσθα ...* ' *τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε πάϊς ὡς -α βάζεις* (Ggs. V. 204—6) *dummes Zeug*, vgl. *Δ* 355, *σ* 332+, ferner *Y* 211 u. insgesamt *Ψ* 603f. *ι* 419 *ἔγερε πετάσσας*, ' *εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·* ' *οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ* (vgl. *Φ* 583) *-ον εἶναι* (*ἐγὼ βούλευον*) 442 (*οἰῶν ἐπεμαίετο νῶτα*) *τὸ δὲ -ος* ⌞*οὐκ ἐνόησ⌟εν*, ' *ὣς οἱ ὑπ' ... οἰῶν στέρνοισι δέδεντο* *χ* 32 *φάσαν οὐκ ἐθέλοντα* ' *ἄνδρα κατακτεῖναι* (Od.)· *τὸ δὲ -οι* ⌞ ⌟*αν*, '

ὡς δή σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο 370 οἱ (Od.) ἔκειρον ' κτήματ' ... σὲ δὲ (Tel.) -οι οὐδὲν ἔτιον ι 44 φευγέμεν ἡμέας ' ἠνώγεα, τοὶ δὲ μέγα -οι οὐκ ἐπίθοντο

2 b Nom. ([⏑⏑] außer Π46) als (15[1], 2°, 3[H], 1[h]) Appos. (auf log. Subj. bzg. P236. 497, synt. selbst. [in dir. R.] E406, Θ177, h. Ven. 223) bzw. (1[1], 1[H], 1[c]) Prädd., gefolgt von ἡ Π 46, P236, γάρ Π46, Σ311, sonst (außer M127, Π686 οὐ)δέ u. 5× Rel.satz; nach RAbschl. Π46, Σ311, nach φῆ(σί) / (ἔ)φά(ν)το 'wähnen' B38, M127, Y264, Hes. Op. 456, fr. 33a,28 (s.a. Π833, X333 / χ32 in 2 c/a sowie ⌞ω470 nach νηπιέησι⌟), im Ggs. zu ἔμελλε+ B38, M113, Π46, P497, Y 466+ (s.a. ⌞ ⌟); in dir. R. nur E406, Θ177, O104, Y296, γ146, h. Ven. 223, sonst in Komm. des Dichters (dazu I. de Jong, Narrators and Focalizers, Amsterdam 1987, 86f.), kontrast. umgekehrte Distr. bei hom. σχέτλιος (in dir. R. außer φ28) Π46 ὣς φάτο λισσόμενος μέγα -ος· ἡ γὰρ ἔμελλεν ' 16 οἱ αὐτῷ θάνατον ... λιτέσθαι 686 (Τρῶας) μετεκίαθε (Patr.), καὶ μέγ' ἀάσθη ' -ος· εἰ δὲ ἔπος (Ach.s) ... φύλαξεν, ' ἡ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα, kontrast. Σ13 P236 (⌞μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμὸς⌟ νεκρὸν ὑπ' Αἴαντος ἐρύειν) 20 -οι· ἡ τε πολέσσιν ἐπ' αὐτῷ θυμὸν ἀπηύρα 497 (⌞ ⌟ Ach.s Rosse zu erbeuten) -οι, ⌞οὐδ' ἄρ' ἔμελλ⌟ον ἀναιμωτί γε νέεσθαι M113 (οὐκ ἔθελ' αὖθι λιπεῖν ἵππους) -ος, ⌞ ⌟ε (heimkehren), vgl. V. 62, s. N384–93 B873 χρυσὸν ἔχων 24 πόλεμόνδ' ἴεν ἠύτε κούρη ' ⌞-ος, οὐδέ τί οἱ, τό γ' ἐπήρκεσε ... ὄλεθρον Y296 (Ἀϊδόσδε κάτεισι πειθόμενος μύθοισιν Ap.s) ⌞ ⌟χραισμήσει ... ὄλεθρον 264 (Ach. σάκος ἀπὸ ἕο ἔσχετο· φάτο γὰρ Aen.' ἔγχος ῥέα διελεύσεσθαι) -ος, ⌞οὐδ' 28 ἐνόησε⌟ ... ' ὡς οὐ ῥηΐδι' ἐστὶ θεῶν ... δῶρα (θνητοῖσι δαμήμεναι) X445 (κέκλετο ἀμφιπόλοισιν ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα) -η, ⌞ ⌟ν ὅ μιν (Hektor) μάλα τῆλε λοετρῶν (δάμασε Ath.) h. Ven. 223 τῇ δὲ Ζεὺς ἐπένευσε ... ' -η, 32 ⌞ ⌟ ... Ἠὼς ' ἤβην αἰτῆσαι B38 (φῇ αἰρήσειν πόλιν) ⌞-ος, οὐδὲ⌟ τὰ ᾗδη ἃ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα Y466 (ἀντίος ἤλυθε γούνων εἴ πώς εὐ πεφίδοιτο) ⌞ ⌟ τὸ ᾗδη ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν (Ach.) = γ146 (Ath.) E406 σοὶ δ' ἐπὶ τοῦτον 36 ἀνῆκε (Ath.) ... ' ⌞ ⌟ τὸ οἶδε (Diom.) ... ' ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται Hes. Op. 456 (φησί) πήξασθαι ἄμαξαν· ' ⌞ ⌟ τὸ οἶδ'· ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης 40 κλῆρον ἐδασσάμεθ', ἄλλα τε πολλὰ ' ἁρπάζων ἐφόρεις μέγα κυδαίνων βασιλῆας ' δωροφάγους, οἳ τήνδε δίκην ἐθέλουσι δικάσσαι ' -οι, οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός, dazu Nicolai, Hesiods Erga 24f. fr. 33a,28 φ]ῆ θ' Ἡρακλῆος στήσειν μένος ... ' -ος, οὐδ' ἔδδεισε Διὸς ... παῖ- 44 δα (καὶ τόξα) M127 ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς ' σχήσεσθ' ... ' -οι, ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους Σ311 ὣς Ἕκτωρ ἀγόρευ', ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν ' -οι· ἐκ γὰρ σφεων φρένας εἷλετο (Ath.), vgl. X103 α8 σφετέρῃσιν 48 ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο, ' ⌞-οι, οἵ, κατὰ βοῦς ... Ἠελίοιο ' ἤσθιον Θ177 (κατένευσε Zeus) Δαναοῖσί γε πῆμα· ' ⌞ ⌟ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο ' ἀβλήχρ' οὐδενόσωρα· τὰ δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει O104 ⌞ ⌟ Ζηνὶ μενεαίνομεν 52 ἀφρονέοντες (er ist der stärkste) Hes. fr. 61,1 ⌞-ος, ὅς⌟ τὰ ἑτοῖμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει, vgl. Op. 210 Cypr. fr. 25 p. 43 Dav. ⌞ ⌟ πατέρα κτείνας παῖδας καταλείπει, vgl. Hdt. 1,155,1; 4,69,3

2 c Vok. in dir. R. (Ach.s / Hektors je 2[1]; 1°, 1[h], ähnl. 3[H]) φ85 -οι ἀγροιῶται, ἐφημέρια φρονέοντες, ' ἁ δειλώ, τί νυ δάκρυ κατείβετον, vgl. V. 288 h. Ap. 532 -οι ἄνθρωποι δυστλήμονες οἳ μελεδώνας ' βούλεσθ', vgl. h. Cer. 256 (metr. gleichw.), h. Ap. 192 Σ295 νῦν δ' ὅτε πέρ μοι 60 ἔδωκε (Zeus) ... ' κῦδος ... ' -ε, μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν' ἐνὶ δήμῳ, kontrast. V. 311 in 2 b, vgl. M234 Φ99 -ε, μή μοι ἄποινα πιφαύσκεο (οὐκ ἔσθ' ὅστις θάνατον φύγῃ), vgl. Y466 in 2 b Π833 (ἔφησθα πόλιν κεραϊζέμεν) -ε (σφιν 64 ἀμύνω· σὲ δὲ γῦπες ἔδονται) X333 ἔφης Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων ' σῶς ἔσσεσθ' ... ' -ε (τοι γούνατ' ἔλυσα) Op. 286 σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω, μέγα ⌞-ε Πέρση, ≅ 633[ex], vgl. orac. Delph. 55,1 P.-W. ap. Hdt. 1,85,2 397 ἐργάζευ, ⌞ ⌟ 68

D v.l. O497, γ230, ξ164 (< E480) R. Führer

νήποινος [8°] F -οι 2, -ον 6 M 1 [-⏑⏑] (ἀλλότριον) βίοτον ⌞-ον ἔδουσιν⌟ α160, ξ377, σ280, ⌞ ⌟ ξ 72 417; βίοτον -ον ὀλέσθαι α377 = β142 2 [⏑-⏑] -οι α380 = β147

Σχ sch. Barn. α160 / 380: -ον/οι· ἀτιμώρητον/οι, ἀνεκδίκητον/οι

B *without reparation.* See P. Bergmann, Atridenmythos, Nürnberg 1970, 41; Erbse, Beitr. Verst. Od. 139f.; Russo, Odyssey on ω413–548 – Wdfld.: ἄν-, ἀ-, παλίντιτος, cf. ἀνάποινος 1 adjective, of persons slain: without subsequent payment of blood-money (and then without vengeance) α380 αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι ' -οί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὅλοισθε = β145, see α377 = β142 below 2 adverbial, of immoral consumption of another's goods α160 τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή, ' ῥεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον -ον ἔδουσιν ≅ σ280 (δίδωσιν, ' ἀλλ' οὐκ) ≅ ξ377[ex] (χαίρουσιν) ξ417 ἄλλοι δ' ἡμέτερον κάματον -ον ἔδουσιν α377 εἰ δ' ὔμιν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον ' ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον -ον ὀλέσθαι, ' κείρετ' = β142

D v.l. Op. 305 Stob. W. Beck

νήποτμος v.l. Th. 795 für νήυτμος

νηπύτιος [9[1]] E = myk. *naputijo* (Heubeck, SMEA 11, 1970, 70ff.; DMic. I 464) zu (Ἡπυτίδης <) *Ἥπυτος (wie Αἰπύτιος zu Αἴπυτος) bzw. ἠπύτα (wie δημόσιος [Sol.] zu δημότης [Tyrt.]) < ἠπύω (schon Apion fr. 80 N.), also urspr. 'infans'. – (retrograde) Abl.: νήπιος, s.d. M [⏑⏑] -(ε) Φ410. 441. 585 [⏑⏑⏑] -ε Φ474 [⏑⏑⏑] δή μ' ἐπέεσσί γε -ον ὥς Y200 = 431; -οι ὥς N292 = Y244 [⏑⏑⏑×] φημ' ἐπέεσσί γε -οισιν Y211 Σχ sch. D N292 u.ö.: νήπιοι. καὶ ἄφρονες L Willcock, LCP 2, 1992, 70. 73

B *dumm* (metr. Altern. zu νήπιος B 1 c, 2 c): 4× subst. (in Vgl.) *dummes kleines Kind*, Y211 nb. ἐπέεσσι *kindisch*, 4× (3× göttl.) Vok. *Tor!*, äol. (-τι- statt -σι-) Archaismus (> Sprache der Götter), nur VA/VE (s. M); m. Assonanz -υτ- Φ441. 474 (s.a. Ruijgh, Elément achéen 58), -τι- bzw. -η⏑τι- Φ474. 585 (+ 'Responsion' m. 584); nur in dir. R. (RAnf. Y200+, Φ410) N292 μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα -οι ὥς ' ἑσταότες (κλισίηνδε κιὼν ἔλευ ἔγχος) = Y244, vgl. Y252, B337f., Π7f., X126ff. Y200 μή δή μ' ⌞ἐπέεσσί γε⌟ -ον ὥς ' ἔλπεο δειδίξεσθαι = 431, vgl. H235 (metr. Altern.), N470 (metr. gleichw., in Erz.) 211 οὐ γάρ φημ' ⌞ ⌟ -οισιν ' ὧδε διακρινθέντε μάχης ἔξ ἀπονέεσθαι Φ 410 -(ε), ⌞οὐδέ νύ⌟ πώ περ ἐπεφράσω (Ares) ὄσσον ἀρείων (ich, Ath.) 441 -(ε), ὡς ἄνοον κραδίην ἔχες (Ap.)· ⌞ ⌟ τῶν περ ' μέμνηαι, ὅσα δὴ πάθομεν κακά (in Laom.s Dienst) 474 φεύγεις (Ap. vor Pos.) ... ' ... ' -ε, τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμώλιον αὔτως; 585 (ἔολπας πόλιν πέρσειν) -(ε)· ἦ τ' ἔτι πολλὰ τετεύξεται ἄλγε' ἐπ' αὐτῇ, vgl. Π830–3, P 236

G je 4× in Y Φ R. Führer

Νήρειος Adj. auf -ος/ον zu Νηρεύς, uns. PHamb. 123,10: N]ηρειος κουρα[, Zshg.: Thetis' Heirat mit Peleus? wenn α wirkl. α, dann κοῦραι, u. N. Schreibung für Gen. -ηος, s. Νηρεύς D B. Mader

Νηρεῖς s. Νηρηΐς

Νηρεύς [4[H], 1[h], 1[c]] E viell. nicht Grundwort für, sondern Rückbildung aus Νηρεΐδες (L[4], s.u. B 2), im einen wie im anderen Fall wahrsch. zu lit. *nérti* 'untertauchen', vgl. lit. *nérové* 'Meerjungfrau, Nixe'; nach Schulze, QE 475 u.a. aus *νᾱF-ερο- zu νάω (s.d.)

Σχ EM 604,40ff.: ἀπὸ τῆς νήξεως ... ὁ νηχόμενος θεός, Eust. 437,15: ἐκ τοῦ νάειν καὶ ῥέειν, vgl. 87,5

L [1]Wilamowitz, GIH 1, 214f.; [2]Ninck, Die Bed. des Wassers, Ph. Suppl. 14, 2, 1921; [3]Fischer, Nereiden 148ff.; [4]Boßhardt, Nom. auf -εύς 122 u.ö.; [5]Lesky, Thalatta, 107–114; [6]Nilsson, GrR 1,240ff.; [7]Merkelbach, SIFC 27/28, 1956, 289f.; [8]Deichgräber, Musen 191ff.; [9]West, Hes. Theogony

232ff.; [10]Detienne, Les maitres de vérité, Paris 1967, 29–50; [11]Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale, Bern 1971, 28f.; [12]Preisshofen, H. Einzelschr. 34, 1977, 9–12

B *Meeresgott* (1 a), *Meeresgreis / ἅλιος γέρων* (1 b) u. *V. der Nereiden* (2) **1 a** ältester S. des Pontos u. wohl auch der ⟨Gaia⟩, Th. 233; ⟨ ⟩ allerd. erst 238 nach Neuansatz (*αὖτις δ' αὖ*) u. Nennung der Brüder Thaumas u. Phorkys u. vor den Schwestern Keto u. Eurybie genannt, doch s. L[8] z.St. Einen Kult besaß *N.* nicht, s. L[1.6] **1 b** *ἅ(λιος) γ(έρων)* Th. 1003, vgl. 234 (*καλέουσι γέροντα*), viell. ist auch *Σ* 141 (ohne Namensnennung) *N.* gemeint, doch s. 2; der *ἅ. γ.* ist mit Sicherh. eine alte, viell. schon aus idg. Zeit ererbte Gestalt (L[2] 47, L 107. 113, L[6] 242), beheimatet in der Tiefe der Wasser (des Meeres im fgrE, *A* 358, *Σ* 140f., *δ* 387f.) u. urspr. wohl namenlos (so immer der V. der Nereiden in der Il. 6 St., ebenso *ω* 58; s.u. 2), im fgrE Träger verschiedener Namen (nb. *N.*: *Πρωτεύς*, *δ* 365. 385, *Φορκύς α* 72[?], *ν* 96. 345); ererbt sind auch seine Eigenschaften (L[2] passim): 1) er kennt die Wahrheit u. prophezeit sie, wenn man seiner in seiner eigentl. Gestalt habhaft wird (*δ* 388ff., bes. 420ff.) 2) ist menschenfreundl. u. kooperativ (evtl. eine griech. Neuerung, s. L[5] 129f.) u. 3) verwandlungsfähig (*δ* 455ff.). Hes. knüpft an diese Eigenschaften an, modifiziert aber 1 u. 2 i.S. seiner Religiosität u. unterschlägt in eben diesem Sinne 3 (L[12]) Th. 233 *-έα δ' ἀμψευδέα καὶ ἀληθέα ... ' ... αὐτὰρ καλέουσι γέροντα, ' οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμίστων ' λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν*, vgl. L[10] (zum Wahrheitsbegriff u. zur Vbd. von Wahrh. u. Recht), L[12] (Wahrh. usw. u. Alter; Ggsatz zum *οὐλόμενον Γῆρας* V. 225) u. unten 3; *ἤπιος* nicht einfach 'freundl., gütig' (L[8] 191), s.o. s.v.; die Charakterzüge des *N.* kehren in einigen Namen seiner Töchter (*Νημερτής* usw., s. s.v. *Νηρηΐδες*) wieder. – Die Verwandlungsfähigk. spielt für *N.* dagg. viell. eine Rolle in Pan. fr. 7 A p. 118 Dav. (Her., bei *N.*), vgl. Pherecyd. FGrH 3f 18a, vgl. Apollod. II 5,11,4, L[2] 139 u. Stoessl, RE XVIII, 882 **2** *Vater der Nereiden* mit der Okeanide Doris Th. 240 *⟨-ῆος⟩ δ' ἐγένοντο μεγήριτα τέκνα θεάων ' πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ καὶ Δώριδος*, 263 (⟨ ⟩ *ἀμύμονος*), 1003 (⟨ ⟩ *κοῦραι, ἁλίοιο γέροντος*, sc. Psamathe u. Thetis), h. Ap. 319 (Thetis); Homer kennt die Nereiden (s.d.), nennt aber *N.* nicht; ihr Vater ist der *ἅ. γ.* (*Σ* 141, *ω* 58; V. der Thetis *A* 358. 538 = 556, *Υ* 107, *Ω* 562), womit *N.* gemeint sein könnte. Da aber *N.* nur als V. der Nereiden eine Rolle spielt (L[1.6]), u. alles übrige auf den *ἅ. γ.* zurückgeführt werden kann, ist der Name *N.* mit einiger Wahrscheinlichk. eine – wohl nachhom. – Rückbildung aus dem scheinbaren Patron. *Νηρηΐδες* (s. E); als sein Schöpfer kommt Hes. selbst in Frage; dafür spricht seine eigenwillige Weitergestaltg. des *ἅ. γ.* (s.o. 2); dazu kommt, daß er *N.* (pointiert u. von der gewöhnl. Satzstellung abweichend am Anfang von V. 233 u. somit des Abschnitts der Pontoskinder, s. L[9] z.St.) u. seine Kinder kompositorisch u. inhaltlich gg. Eris u. ihre Kinder stellt (s. L[8.9.12]; vgl. *Λήθην* V. 227 mit *(οὐ)⟨λήθεται⟩*, V. 236, *ἀ-ληθέα* V. 233; dieses, *ἀψευδέα* u. *νημερτής*, V. 233. 235 mit *Ψεύδεα λόγοι* V. 229, *Δυσνομίη* V. 230 u. *Ὅρκος* (= *ἐπί-*) V. 230f. mit *οὐδὲ θεμίστων ' ⟨ ⟩* 235f. usw.), wobei er *N.* als **Νη-ερ-έυς* (vgl. *νηλεής, νήγρετος*) *der Streitlose* verstanden haben könnte; Etymologisierg. des Namens nehmen auch L[7] u. L[9] (zu V. 234) an, ersterer, nachdem er für *αὐτὰρ* V. 234 *-έα* konjizierte (*N.* = *Νη-* aus *νημερτής*, *-ερ-* aus *ἤρα*, auf das *ἤπιος* V. 235 hinweisen soll), letzterer ohne Konjektur, aber bei gleicher Auffassg. des Satzes (*καλέουσι γέροντα*, 'sie nennen den Alten', *N.* als zweites Obj. müßte aus V. 233 ergänzt werden), *Νη-* wie L[7], *-ερ-* aus **εἴριος* 'prophetic' oder ohne jede Erkl.; die Annahmen beider sind gewaltsam, s. L[12]

D Th. 234 ci., s.o. B 2 B. Mader

Νηρηΐ(ς) [3[i]] **E** entweder Patron. zu *Νηρεύς* oder, wahrscheinlicher, primäre Bez. einer best. Gruppe von Nymphen analog zu *Ναϊάς, Ὀρεστιάς* usw., im übrigen s. *Νηρεύς* **E** **L** L[1–12] s. *Νηρεύς* L; [13]Herzog-Hauser, RE XVII, 1936, 1–23; [14]Schadewaldt, Homers Welt 166 (vgl. 162); [15]Kullmann, Quellen 36. 331f.; [16]Krafft, Untersuchungen 143ff.; [17]Landman, SO 46, 1971, 13ff.; [18]Wilh. Kühlmann, Kat. u. Erz., Diss. Freiburg 1973, 56ff.; [19]Snell, Entdeckung 47f., vgl. Fond. Hardt 1, 1952, 100ff.; [20]Nickau, Unters. 230–236; [21]Solmsen HSPh 86, 1982, 9 (vgl. ders., Hes. and Aeschylus, New York 1949, 45f.); [22]Wachter, WJA 16, 1990, 19–31 m. Lit.; [23]Blößner, Iterata 49–58; Edwards, Iliad 147ff. (zu *Σ* 38–49) m. Lit.

B (Pl.:) *Meeresnymphen*, bes. Gruppe der Wassernymphen nb. den Okeaniden, Najaden u.a., Töchter des *ἅ(λιος) γ(έρων)* bzw. des Nereus; ihre Eigenschaften (Wissen u. Prophetie; menschenfreundliche Hilfsbereitschaft; Verwandlungsfähigkeit, s.u. 1 d) sind im wesentlichen die ihres Vaters (s. *Νηρεύς* B); wie er, sind auch sie wohl vorgriech. (L[2.5]); die Entwicklung ist in großen Zügen noch faßbar: primär wohl eine Kollektivbez., die sich bis ins Neugriech. erhalten hat (*Νεραΐδες*, inzw. Bez. für 'Nymphen' jeder Art, s. L[13,10]), mit (lokal unterschiedlich) bes. hervortretenden Einzelgestalten (z.B. Thetis), um die sie sich gruppierten, u. viell. nicht von Anfang an mit dem Meer verbunden (s.u. 1 e); die Namen in den Katalogen (L[13] 3f.) sind Schöpfung der Dichter (z.T. gesammelt, s.u. 1 d, zum größeren Teil wohl erfunden) u. abh. von den jew. Intentionen; deren Beurteilung wird allerd. dadurch erschwert, daß sich viele Namen einer genauen Deutung entziehen u. das Verhältnis der Kataloge (Vorformen, Hom., Hes.) zueinander noch nicht sicher geklärt ist **1** *Allgemeines* **1 a** *allg. Bezeichnungen* (= *Belegstellen*) *-ες* nur *Σ* 38 *πᾶσαι ὅσαι ⟨κατὰ βένθος ἁλὸς -ες ἦσαν⟩*, *Σ* 49 (*ἄλλαι θ' αἳ ⟨ ⟩* u. die übrigen, kein Ggsatz zu V. 38, vgl. *πᾶσαι* in V. 52 u. s.u. 1 c) 52 (Thetis:) „*κλῦτε κασίγνηται -ες, ὄφρ' εὖ πᾶσαι ' εἴδετ(ε)*"; *N.*, sonst *⟨Νηρῆος⟩ κοῦραι* (Th. 263f. 1003), (⟨ ⟩) ... *μεγήριτα τέκνα θεάων* (240), ⟨ ⟩ *θυγάτηρ* (h. Ap. 319 = Thetis) oder andere Umschreibungen: *⟨ἅλιαι⟩* (*Σ* 432), ⟨ ⟩ *θεαί Ω* 84 *ἀθάνατα* ⟨ ⟩ *Σ* 86, *ω* 47 ≅ 55; ferner Aeth. ap. Procl. Chr. 26 p. 47 Dav. (*Θέτις σὺν ... ταῖς ἀδελφαῖς*) **1 b** *Genealogie* u. *Wohnsitz(e)* bei Hes. sind die *N.* Töchter des Nereus u. der Doris, Th. 240ff. 263 u.ö. (s.o. 1 a), vgl. h. Ap. 319 (Thetis, T. des Nereus), in der Il. T. des *ἅ. γ.* (*A* 538 u.ö. von Thetis, vgl. *Σ* 52. 141); zu möglichen Folgerungen s. E u. vgl. *Νηρεύς* B 2 die *N.* leben in der Tiefe des Meeres (Th. 241; *ἐν βένθεσσιν ἁλός*, *A* 358, *Σ* 36 u.ö.), in einer Grotte (*Σ* 65, *Ω* 83 u.ö.), im Palast ihres V.s (*A* 358 *ἡμένη ... παρὰ πατρὶ γέροντι*, vgl. *Σ* 141, *Ω* 77ff. 'zwischen Imbros u. Samos'); das ist insofern eine poet. Stilisierung, als viele *N.* entsprechend ihrem Namen an verschiedene Örtlichkeiten des Meeres gebunden sind (z.B. *Νησαίη, Ἀκταίη*); auch sind viele, unabh. von der Bed. ihres Namens, lokale Gottheiten, z.B. Thetis am Kap Sepias; auch der *ἅ. γ.* Phorkys in Ithaka (*ν* 96. 345) u. Proteus in Ägypten (*δ* 385) **1 c** *Zahl* nach Th. 264 sind es 50 (im Text 51, zur Diskrepanz u. möglichen Folgerungen s. L[13] 1f. u. L[9] 236; s. auch Solmsen App. zu Th. 248); *Σ* 39–48 nennt 33, aber *ἄλλαι* (V. 49) läßt jede größere Zahl zu, also auch 50; (die Aufzählung aller bekannten Nereidennamen – außer bei Hom. u. Hes. noch Hygin Fabulae Praef. 6 p. 10 u. Apollod. 1,2,6 sowie isoliert u. inschr. überlieferte) bei L[13] 10ff. beträgt 79, im Verh. zur von Hes. (Th. 364) angenommenen Zahl der Okeaniden – 3000 – rel. wenig; s. dazu 1 e **1 d** *Namen u. Wesen* bei der Erfassung des Wesens sind wir, abgesehen von den vorgegebenen Eigenschaften der Eltern (Nereus bzw. *ἅ. γ.* u. die Okeanide Doris, s.o. Vorbem.), hauptsächl. auf die Aussagen der Namen selbst (1 d α u. β) angewiesen (die Epith. sind wenig ergiebig; deutende Zusätze rel. selten, Th. 251f., 262), auf deren 'Etymologie' u. geleg. Anordnung in Paaren u. Gruppierungen (bes. bei Hes.) durch stilistische Mittel (Reimbildungen usw.). Es lassen sich best. 'Klassen' herausarbeiten (L[8] 193ff., s.u. 1 d β bb), doch hilft im Zweifelsfall weder der jew. Aufbau der Kat.e noch der Vergleich zw. *Σ* 39ff. u. Th. 243ff. (vgl. etwa L[19]) wesentl. weiter; selbst der Vergleich mit dem Okeanidenkat. erbringt nicht viel mehr, als daß der Unterschied zw. Meeres- u. Fluß / Seenymphen geleg. etwas deutlicher wird (s. 1 e). Der Aufbau

beider Kat.e zeigt – trotz bewußter Gestaltg. von hoher ästhet. Qualität (zu Hes. s. L[20] 233 ff.) – keine klare inhaltl. Gliederung bzw. Entwicklung (der Versuch von L[17], eine solche nachzuweisen, zeigt das deutl.): die Namen der verschiedenen Bed.sgruppen kehren in buntem Wechsel immer wieder, der sich, unterstützt durch metr. Variation (L[20] 233), als das eigentl. Kompositionsprinzip erweist (soll viell. die Vielfalt der Meereserscheinungen u. -aspekte in ständigem Kommen, Gehen u. Wiederkehr spiegeln). – Das Verh. der Kat.e untereinander u. zu einer (?) wahrsch. gegebenen Vorlage (ω 47 ff., Aeth. ap. Procl. 26 p. 47 Dav. u. dazu L[14.22]) ist noch *sub iudice*: Positionen u. Lit. bei L[20] 232 A.7; vgl. L[23], Schlußfolgerungen zumindest unsicher **1 d α** *die Namen* alphabet. Reihenfolge, Deutungen in den jew. Artikeln **1 d α aa** *nur bei Hom.*, Σ 39 ff.: *Ἀμάθεια, Ἀμφιθόη, -νόμη, Ἀψευδής, Δεξαμένη, Θάλεια, Ἴαιρα, Ἰάνασσα, Ἰάνειρα, Καλλιάνασσα, -άνειρα, Κλυμένη, Λιμνώρεια, Μαῖρα, Ὠρείθυια* **1 d α bb** *nur bei Hes.*, Th. 243 ff. *Ἁλιμήδη, Ἀμφιτρίτη, Αὐτονόη, Γαλήνη, Γλαυκονόμη, Ἐρατώ, Εὐαγόρη, -άρνη, -δώρη, -κρά(ν)τη, -λιμένη, -ν(ε)ίκη, -πόμπη, Ἠϊόνη, Θεμιστώ, Ἱππωθόη, -νόη, Κυματολήγη, Κυμώ, Λαομέδεια* (v.l. *Ἄλλο-*), *Λειαγόρη, Λυσιάνασσα, Μενίππη, Νησώ, Πασιθέη, Ποντοπόρεια, Πουλυνόη* (v.l. *-νόμη*), *Προνόη, Πλωτώ* (ci., codd. *Πρωτώ* Th. 243 u. 248), *Πρωτομέδεια, Σαώ, Ψαμάθη* **1 d α cc** *bei Hom. u. Hes. Ἀγαυή, Ἀκταίη, Ἁλίη* (Th. 245 codd. *θοὴ Θαλίη*, Pap. *Θόη τ'* [αλ[, vgl. L[9] z.St.), *Γαλάτεια, Γλαύκη, Δωτώ, Δυναμένη, Δωρίς,* (*Θάλεια* Hom., *Θαλίη* Hes.? s.o. zu *Ἁλίη*), *Θέτις, Θόη* (s.o. zu *Ἁλίη*), *Κυμοδόκη, -θόη, Μελίτη, Νημερτής, Νησαίη, Πανόπη, Πρωτώ* (Th. 243 v.l. *Πρωθώ*; vgl. oben *Πλωτώ* Th. 248), *Σπειώ, Φέρουσα* **1 d α dd** weitere *Meeresnymphen* ≅ *N.* als Töchter des *ἅ. γ.*, wenn auch nicht des Nereus, sind noch '*N.*': *Θόωσα*, T. des Phorkys, *α* 71 (vgl. *Θόη*) s. s.v., u. *Εἰδοθέη*, T. des Proteus (*δ* 366), s. s.v.; ferner, genealog. anders eingeordnet, aber in der Funktion einer *N. Ἰνώ-Λευκοθέη* (*ε* 333 ff. 461), s. s.v. **1 d β** *das Wesen der N.* im wesentl. nur aus den Namen zu erschließen (s.o. 1 d Vorbem.); dabei müssen 3 Gruppen unterschieden werden: 1. etym. u. in ihrer Bildung durchsichtige (cc), 2. ebenfalls durchsichtige, die aber mit dem Meer nichts zu tun haben (bb) u. 3. undurchsichtige (aa) **1 d β aa** *undurchsichtige Namen* müssen älter sein, als alle Kataloge, stehen wohl für Einzelgottheiten; für die Deutung sind wir auf sonstige Überl. angewiesen, diese wenig ergiebig u. uns. *Ἀμφιτρίτη*: nur Hes., Frau des Pos. u. M. des Triton (Th. 930); sänftigt mit Kymodoke u. Kymatolege die Wogen (Th. 252 ff.), was aber kaum ihre einzige Funktion ist; *Γαλάτεια* ‹(Hom./Hes.)›; *Θέτις* ‹ › ; hierher viell. auch *Μελίτη* ‹ › , s. s.v. **1 d β bb** *meeresfremde Namen* müßten auch älter sein, als die Nereidenkataloge; wohl aus älteren Zus.stellungen, die zwischen versch. Nymphenarten noch nicht oder nicht so unterschieden (vgl. unten 1 e) *Εὐάρνη* (Hes.), wohl kaum die 'Taucherin' (L[8] 195 f.: *ἀρν-ευ-τήρ* der 'Bockspringer' erst sek. 'Taucher'), sondern zu *ἄρνες*, vgl. s.v. *Ὠρείθυια* (Hom.), kaum von der Brandg. an Felsenküsten; viell. hierher *Μαῖρα* ‹(Hom.), s. s.v.› u. *Λιμνώρεια* ‹ › , aber wohl eher von *λίμνη* 'hohe See', s. II Sp. 1698, 59 f., ferner viell. auch *Ἱππονόη*, wenn HG urspr. zu *νόα* 'Quelle' (Hsch.) **1 d β cc** *durchsichtige, auf das Meer bezogene Namen* stehen für typische Züge des Meeres (αα), sehr häufig (nach L[17] bei Hes. grundsätzl.) in Bzhg. auf den Menschen (ββ); daneben heben sie die Momente des Wissens u. der Prophetie (γγ) sowie der Rechtlichkeit (δδ) hervor, Eigenschaften auch ihres Vaters, des *ἅ. γ.* bzw. des Nereus; wie bei diesem ist auch bei den Töchtern die Fähigkeit zur Verwandlg. unterdrückt (s. *Νηρεύς* B Vorbem.), aber auch bei Hom. darauf kein Hinweis. Zuordnung im einzelnen nicht immer sicher, dazu Überschneidungen (so z.B. Landschaftszüge auch unter dem Gesichtspunkt der Seefahrt gesehen, vgl. L[19] 47; z.B. ist *Γαλήνη* nicht 'Windstille' an sich, zudem mit Glanz verbunden usw.). Zur jeweiligen Einordnung bzw. Deutung s. die Einzelartikel u. L[3.5.8.13.17.19] **1 d β cc αα** *Meer allg.*: *Herrinnen des Meeres: Ἁλίη, Ἁλιμήδη, Γλαυκονόμη* (vgl. Th. 440); *Ἰ-, Καλλιάνασσα* (?) *Wellen; Schnelligkeit: Κυμώ* (*Κυμοδόκη, Κυματολήγη*, s. ββ) *Ἴαιρα* (? zu **ἰαρός* 'kräftig, rege, hurtig', s. v. Kamptz 121); *Ἀμφιθόη, Θόη, Κυμοθόη; Ἱππωθόη*(*-νοη* s. γγ), *Μενίππη* (VG zu *μένος*?) *Glanz, Farbe: Γλαύκη, Γλαυκονόμη* (s.o. αα), vgl. ferner *Γαλήνη* (zu *γελάω* 'Heiterkeit', 'glänzende, leuchtende u. unbewegte Meeresfläche' > Windstille), *Μαῖρα* (s. s.v.) *Akustisches* (?): viell. *Εὐ-, Λειαγόρη*, (s. L[13.13.7], anders L[8] 195, L[19] 47) *Meereslandschaft* (vgl. oben Vorbem.): *Ἀκταίη; Ἀμάθεια, Ψαμάθη, Ἠϊόνη; Εὐλιμένη*, s. ββ; *Νησαίη, Νησώ; Σπειώ* **1 d β cc ββ** *in dir. Bzhg. auf den Menschen*, als deren wohlgesonnene Förderer *Seefahrt: Πλωτώ* (Kj. für *Πρωτώ*), *Ποντοπόρεια, Φέρουσα* (Zus. mit *Δυναμένη*, s. L[8] 193); *Πρωτώ / Πρωτομέδεια* u. *Εὐκράντη*, (wachen über Anfang u. Ende / Vollendg.); *Εὐπόμπη, Σαώ; Κυμοδόκη* (= *Μενίππη*, VG zu *μένω*, wie in *μενεδηΐος, ἵππος* ≅ Woge, Welle?), *Κυματολήγη* (u. *Ἀμφιτρίτη*, s.o. 1 d α); *Εὐλιμένη allg. Förderer der Menschen Εὐδώρη, Δωρίς, Δωτώ; Ἀμφινόμη*(?); *Λαομέδεια, Ἰ-/Καλλιάνασσα*(?); *Ἰ-/Καλλιάνειρα*, als *κουροτρόφοι*? s.u. e; fördernde Konkurrenz, viell. mit *Εὐν(ε)ίκη* gemeint (s. L[19] 47, vgl. L[8] 195); *Λει-/Εὐαγόρη*(? L[19] 47, anders L[19] 195); *Λυσιάνασσα* **1 d β cc γγ** *Wissen, Wahrheit, Prophetie Αὐτο-, Ἱππο-, Πουλυ-, Προνόη* (zum HG s.o. 1 d β bb; außer viell. bei *Ἱππονόη* wohl urspr. zu *νοῦς*), *Μενίππη*(? VG zu *μένος*?); *Ἀψευδής, Νημερτής; Πανόπη* 'die alles sieht' (? vgl. *δ* 384–6?; anders L[8] 194 A.3) **1 d β cc δδ** *Rechtlichkeit Θεμιστώ*, vgl. *Λαομέδεια, Ἰ-/Καλλιάνασσα*, nach L[8] 195 hierher auch *Εὐ-/Λειαγόρη* **1 d β cc εε** *allg., nicht auf das Meer bezogene Namen Ἀγαυή; Πασιθέη; Ἐρατώ, Θάλεια, Μελίτη; Κλυμένη; Δυναμένη*, wohl mit *Φέρουσα* zu verbinden, s.o. ββ **1 e** *Verh. zu den Ok(eaniden)* der Ok.-Kat. (*Ὠκεανῖναι*, s. s.v.; Th. 349–361, vgl. h. Cer. 418–423, s. L[8] 197 ff.) zeigt eine Reihe von Berührungen mit dem der *N.*; einige Namen finden sich in beiden Gruppen: *Δωρίς, Εὐδώρη, Θοή, Ἰάνειρα* u. *Κλυμένη; Μελίτη* ist bei Hom./Hes. *N.*, h. Cer. 419 Ok.; die Bed.-Gruppen der *N.* (s.o. 1 d β cc) u. Ok. sind fast die gleichen, allerd. mit unterschiedlicher Gewichtung. Wasser: nb. den Ok. *Ἱππώ* (vgl. *Ζευξώ*), *Θόη*, Namen auf *-ρόη/ρώ*, die bei den *N.* fehlen; dagg. fehlen bei den Ok. solche mit *κῦμα* u. natürl. jeder Hinweis auf Schiffahrt; landschaftl. Züge gehören bei ihnen zum Festland (*Πετραίη, Πρυμνώ*). 'Geograph.' Namen, bei den Ok. *Εὐρώπη, Ἀσίη* u.a. (nicht die Landschaften, sondern best. Quellen), fehlen bei den *N.*, – daher viell. ihre geringere Zahl („50", s.o. 1 c) ggüber den Ok. („3000"); sie verkörpern nur typ. Eigensch. des Meeres, die Ok. dagg. auch best. Quellen, von denen es viele gibt, Flüsse usw. – Wohltäter der Menschen sind auch die Ok. (*Δωρίς, Πολυδώρη, Πλουτώ*, zu *Μηλόβοσις* vgl. die *N. Εὐάρνη*), bes. als *κουροτρόφοι* (Th. 346 ff.; hierher die Ok. *Πειθώ*), was aber auch hinter einigen *N.*-Namen stehen kann. Beziehungen zum 'Sozialen' (wie bei den *N. Λαομέδεια, Θεμιστώ* usw.) fehlen sonst aber bei den Ok. ansch. ganz. Für Weisheit / Prophetie nur *Ἰδυῖα, Μῆτις* u. viell. *Πειθώ* (vgl. allerd. die Musen, die urspr. wohl auch Ok., zumindest aber Quellnymphen waren). Die Ok. erweisen sich ggüber den *N.* als ausgesprochen heiratslustig; mütterl. *N.* nur Amphitrite, Thetis u. Psamathe, demgegenüber bei Hes. 8 Ok. (Doris, Elektre, Eurynome, Idyia, Kallirhoe, Klymene, Perseis u. Styx). – Angesichts dieser Unterschiede muß ein (viell. wegen der anderers. auch wieder auffallenden Gemeinsamkeiten) anzunehmender gemeinsamer Ursprung schon lange zurückliegen; viell. müssen die Überschneidungen einers. mit ihrer Verwandtschaft als Wassernymphen erklärt werden u. anderers. mit dem Zwang, für sie viele Namen zu finden. – Vgl. L[3.8] **2** *N. in der Handlung* **2 a** *als Gruppe* eilen auf Thetis Schluchzen hin zu ihr, beteiligen sich an deren *γόος*, begleiten sie zu Ach.; Thetis schickt sie dann zurück ins Meer, Σ 37 ff. 65 ff. – Vorbild der Szene evt. die echte Totenklage um Ach., Aeth. ap. Procl. Chr. 26 p. 47 Dav., vgl. ω 47 ff., vgl. L[14.15.22] **2 b** *einzelne Nereiden Θέτις* s. s.v. *Ψαμάθη* von Aiakos M. des *Φῶκος*, Th. 1005 zu anderen s.o. 1 d α dd u. jeweils s.v.

D Cat. fr. 92 Trav., s. *ἅψ* D

B. Mader

Νήριχος [1°] **L** [1]Wilamowitz, HU 73 A.2; [2]Cauer, Grundfragen 201ff.; [3]Shewan, Homeric Essays, Oxford 1935, 90–102 (= CQ 24, 1930, 136–145); [4]Burr 77ff.; [5]Lloyd, AJPh 75, 1954, 290ff.; [6]H.S.-L. 103

B *Küstenstadt* in Akarnanien ggüber von Leukas oder auf Leukas, von *Νήριτον*, dem Berg auf Ithaka, bei Hom. selbst deutl. unterschieden; viell. der ältere Name der Insel Leukas *ω* 377 (Laertes wünscht sich „wäre ich noch so wie damals als ich) *-ον* (*Νήριτον* v.l. ant., zu Str. 10,452 s. L[5] 292 A.17) *εἶλον, εὐκτίμενον προλίεθρον,* ' ⸢*ἀκτὴν*⸣ *ἠπείροιο*", Lage an der Küste eindeutig (⸢ ⸣), strittig, ob in Akarnanien (so L[2]) oder auf Leukas (L[3.4]; nahe bei der Stadt Leukas? Ebene von Nidri), wie wohl auch das jüngere, von den Korinthern verpflanzte *N.* (Str. 10,452; Th. 3,7,12f.). Nach Str. a.O. wäre es bei dieser Gelegenh. in Leukas umbenannt worden, doch da Th. a.O. eine Stadt dieses Namens in der Nachbarschaft (der Stadt?) von Leukas noch kennt, kann nur die Umbenennung der Insel (früher auch *N.*?) oder ihrer Hauptstadt (*N.*?, *Νήριτος*?, s. Plin. HN 4,2, vgl. L[4.5]) gemeint sein. Wie *N.* sich zum Berg *Νήριτον* auf Ithaka verhält, ist völlig uns.: nach L[6] keine Bzhg., nach L[1] ident. (s. Varianten hier u. bei *Νήριτον*, vgl. L[5]), *N.* (*-κον* + *-τον*) urspr., u. von 'geograph. minder bewanderten Dichtern' nach Ithaka übertragen, nach L[2] wohl zu trennen (*N.* u. *Νήριτος* zwei verschiedene Orte, letzteres = spätere Stadt Leukas u. viell. auch Name der Insel), *Νήριτον* nach Ithaka 'gewandert' (analog zur Theorie von Dörpfeldt)

B. Mader

Νήριτον [1[i], 2°] *Berg auf Ithaka*, viell. ident. mit dem Anogi (808 m) auf der Westseite der nördl. Hälfte der Insel, südl. der Polisbucht (s. Karte bei Bürchner, RE IX, 1916, 2297) *Β* 632 *οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ -ον* ⸢*εἰνοσίφυλλον*⸣ *ι* 22 *ναιετάω* (Od.) *δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ,* ' *-ον* (*Νήϊον* v.l. ant., Crates) ⸢ ⸣, *ἀριπρεπές ν* 351 (Ath. zu Od., der Ithaka nicht erkennt:) „*τοῦτο δὲ -όν ἐστιν ὄρος καταειμένον ὕλῃ*", offenbar das Wahrzeichen der Insel, also wohl ihr höchster Berg, in der Odyssee mit einem starken Nebenton des heimatl. Vertrauten. Zum Verhältnis zum *Νήϊον* s.d. Die Darstellung bei Str. 10,452 legt den Verdacht nahe, daß es einen Berg dieses Namens (wie auch den *Νήϊον*) auf Ithaka zu seiner Zeit nicht (mehr?) gab, Op. 511 Adj., vom Wald (s. Cauer, Grundfragen 203f.); wenn ferner *N.* zu *νήριτος* 'unzählig' gehört, wäre es als realer Bergname schwer zu verstehen (eine Brücke viell. die verschiedenen Bed.en bei Hsch. *N* 522: *τὸ πολύ, χλωρόν, ὑγρόν, θαλερόν*) u. könnte u. U. auf *νήριτος* in einer mißverständlich formelhaften Vbd. zurückgeführt werden, also nur in der Dichtg. existiert haben (vgl. Leumann, Hom. Wört. 243ff., vgl. Merkelbach, Odyssee 182, Ruijgh, Elément achéen 161, Ramersdorfer, Sing. Iterata d. Ilias, Königstein/Ts. 1981, 53f.; mit einer anderen Art der Übertragung rechnet Wilamowitz, HU 73 A.2); allerd. müßte dies vor Hom. geschehen sein, Leumanns These setzt verschiedene Dichter voraus, u. *ι* 22 wäre bei seiner Auffassung (*νήριτος* Adj.) banal. – Viell. von *νήριτος* zu trennen u., wie auch *Νήριχος*, nichtgriechisch mit Angleichung an *νήριτος*; eine Möglichk., wie der Name verstanden wurde, zeigt viell. die Erwähnung des Berges h. Ap. 428, wo er gerade nicht beim Namen genannt wird: *ὑπὲκ νεφέων Ἰθάκης τ' ὄρος αἰπὺ πέφαντο*

B. Mader

νήριτος [1[H], fem.] **E** < **n̥-h₂ri-to-* 'ungezählt', Verb **αρι-* 'zählen', s. *ἀριθμός* E, Frisk, Chantraine s.v.; Ruijgh, Elément achéen 161; vgl. *εἰκοσινήριτος, μεγήριτα, νηριτόφυλλος*; zum Verh. zum Bergnamen *Νήριτον*, s.d., zum späteren Gebrauch Leumann, Hom. Wört. 245f.

B (*ungezählt* >) *grenzenlos, unendlich* o.ä., vgl. *ἄσπετος, βαθεῖα, πυκινός, ἄξυλος ὕλη*; ⸢*βαθείης, τάρφεσιν ὕλης* (*E* 555), ⸢ ⸣ *βένθεσιν ὕλης* (*ρ* 316), ⸢*ὕλῃ, τηλεθοῶσα* (*ε* 63), ferner *ἐπι/καταειμένος, δάσκιος*; *διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ* ⸢ ⸣*ν* (*κ* 150+), außerdem (nicht mit ⸢ ⸣, aber ähnlichen Begriffen [*πόντος* usw.] verbunden) *ἀπε(ί)ρέσιος/ιτος/ων* Op. 511 (der Boreas stürzt viele Bäume um) *καὶ πᾶσα βοᾷ τότε -ος ὕλη*

D *X* 349 *εἴκοσι νήριτ(α)* nach Schwyzer I 591 A.6 u. Leaf z.St., vgl. II Sp. 427,71ff., Mer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 903A),1

B. Mader

Νήριτος [1°] 'Eponym' des Berges ⸢*Νήριτο*⸣*ν* (s.d.) auf Ithaka (urspr. einer Stadt ⸢ ⸣*ς* auf Leukas? s. *Νήριχος*), hat zus. mit Ithakos u. Polyktor (beides Eponyme, nach Eust. 1815,50 seine Brüder, Söhne eines Pterelaos) die Nymphenquelle ausgestattet, *ρ* 207

B. Mader

νηριτόφυλλος *mit unzähligen Blättern*, erwägt Lobel als Lesung POxy. Hes. Cat.(?) 2509,8, s. S. 6 z.St., s. Hsch. *N* 525, vgl. Leumann, Hom. Wört. 245

B. Mader

Νησαίη [1[i], 1[H]] *Inselmädchen*, Nereide, zur Bildg. s. v. Kamptz 118, allg. Fischer, Nereiden 138. 148 *Σ* 40 *-η Σπειώ τε* Th. 249 *-η τε καὶ Ἀκταίη*, zur Verehrung der Nereiden an Küsten, in Höhlen, auf Inseln s. West zu Th. 249; anscheinend mit *Νησώ* (Th. 261 s.d.) wesensgleich (Herzog-Hauser, RE XVII, 1936, 18), doch dann immerhin seltsam, daß beide in einem Kat.; nach Feldmann, SO 46, 1971, 16 *Νησώ* durch ihre Bzhg. zu Nereus charakterisiert u. von *N.* unterschieden

B. Mader

νῆσος f. [8[i], 65°, 9[H], 10[h], 4[e]] **E** umstritten; wohl als **nāk^h-ɟo-* „schwimmend(es Land)" zu *νήχω* (vgl. H. Rix, HSF 104, 1991, 186ff. zu verwandtem *νῆσσα* 'Ente'). Ältere Vorschläge: Vbd. m. lat. *nāsus* u.a. bei Ruijgh, Etudes 124 A.275; Lw. nach Lewy, Fremdw. 217; ägäisches Substratwort, verw. m. lat. *īnsula* nach W. Merlingen, Eine ältere Lehnwörterschicht im Griechischen, Wien I, 1963, 17. 61; II, 1967, 13. 75; Furnée, Vorgriech. 387 (u. ōfters). – Abl.: *Νησαίη, Νησώ, Πελοπόννησος*

F *-ος* 9, *-ου* 11, *-ῳ* 16, *-ον* 35; *-οι* 2, *-ων* 10, *-οισι* 3, *-οισιν* 4, *-ους* 6

M **1** zweis.: **1 a** [⏑̄] ⸢*-ος ἔπειτά*⸣ *τις ἔστι δ* 354; ⸢ ⸣ *λάχεια ι* 116; *-ος* Hes. Cat. 51A,6 Trav.: *-ου γ* 171, *ε* 238, *ζ* 172, *μ* 285; *πήματα πάσχει* ' ⸢*-ῳ ἐν ἀμφιρύτῃ*⸣ *α* 50. *ζωὸς κατερύκεται* ... ' ⸢ ⸣ 198; ⸢ ⸣ *λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον μ* 283; *Ἑρμείαν* ... ' ⸢*-ον ἐς Ὠγυγίην*⸣ *ὀτρύνομεν α* 85; *με* ... ' ⸢ ⸣ *πέλασαν θεοί η* 254 = *μ* 448; *-ον κ* 308, *λ* 70, *μ* 269 = 274; Hes. fr. 27,1, h. Ap. 72 [⏑̄⏑] *Ὠγυγίη τις -ος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται η* 244; *διὰ* ⸢*-ου ἰὼν*⸣ *ἤλυξα ἑταίρους μ* 335; *Θρινακίης ἄπο* ⸢ ⸣ *τ* 275; *-ῳ δ* 373 ≅ 466; ⸢*ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν -ον ἀφίκ*⸣*ετο ε* 55; ⸢ ⸣*ὁμεθ'* *ι* 543; *Αἰολίην* ⸢*δ' ἐς -ον ἀφ*⸣*ικόμεθ'* *κ* 1; *Αἰαίην* ⸢ ⸣*ικόμεθ'* 135; *Θρινακίην* ⸢ ⸣*ίξεαι μ* 127; *ἡ μὲν ἔπειτ'* ⸢*ἀνὰ -ον ἀπέστιχ*⸣*ε δῖα θεάων μ* 143; *δὴ τότ' ἐγὼν* ⸢ ⸣*ον* 333; *-ον δ* 368, *ι* 130. 146; *μ* 135. 201 ≅ 403. 276 [⏑̄⏑] *-ῳ μ* 351; *ἐς / ἀνὰ -ον γ* 270, *ε* 60; *-ον* Cypr. fr. 13,3 p. 40 Dav. [⏑̄×] *-ου* Hes. fr. 205,4, h. Ap. 102; *-ῳ* h. Ap. 26; *-ον μ* 261; *-οι ι* 22; *-ων* Hes. fr. 193,17; *-ους* h. Ap. 21. 251 = 291 **1 b** [⏑̄–] *-ος α* 51, *μ* 3, *ο* 403, h. Ap. 31; *-ῳ Γ* 445; *-ον ι* 153, *κ* 195, *μ* 167, Hes. fr. 204,47, Cypr. fr. 26,3 p. 44 Dav.; *-οί* Th. 964; *-ων Β* 626, h. Ap. 138 [⏑̄–] *-ου κ* 72 [⏑̄–] *-ου ε* 263 [–⏑̄] *-ος δ* 844, Cert. p. 36,21; *-ου Σ* 208; *ἀλλ' ὁ μὲν* ⸢*ἐν -ῳ*⸣ *κεῖτο Β* 721 ≅ *ε* 13, *τὸν ἴδον* ⸢ ⸣ *δ* 556; *φῇ μιν ὅ γ'* ⸢ ⸣ *ἰδέειν ρ* 142; *-ῳ κ* 3, *λ* 107; *-ῳ ν* 95; *οὐ γάρ / ἦ πού τις -ων ἱππήλατος εὐδείελος δ* 607, *ν* 234; *-ων ο* 33, h. Ap. 38; *-ους* h. Ap. 142 [–⏑̄] *-ῳ* Hes. fr. 296,1; *-ον κ* 55, *ψ* 333; *περνὰς* ⸢*-ων τηλεδαπάων*⸣ *X* 45; *περάαν* ⸢ ⸣ *Φ* 454 [–⏑̄] *-ους Β* 677; *-ων* Th. 1015 **2** dreis. [–⏑̄⏑] *-οισι Β* 108, *φ* 347, Op. 171; *-οισιν α* 245 = *π* 122 = *τ* 130, *ο* 299

Σχ sch. D *Β* 108: *-οισι· -οις, -ος δέ ἐστι γῆ περιτοιχεισμένη ὑπὸ θαλάσσης πανταχόθεν, ἴσως δὲ εἴρηται ἀπὸ τοῦ ὀρνέου τῆς νήσσης, ἥτις καὶ αὐτὴ διὰ παντὸς ἐπὶ τοῖς κύμασι τῶν ὑδάτων νήχεται.*

L [1]J. Goekoop-de Jongh, La *ΝΗΣΟΣ* homérique, Groningen 1933; [2]Pisani, Studia Indologica 1955, 248ff.; [3]I. Trencsényi-Waldapfel, Untersuchungen zur Religionsgeschichte, Am-

sterdam 1966, 141 ff. u. 508 A.18; [4]Gatz, Spudasmata 16, 1967, 45 ff. u. 180 ff.; [5]Nilsson, Min.-Myc. Religion 621 ff.

B *Insel*, viell. urspr. Adj., s. E u. L[1] **1** Pl. **1 a** ohne Namen, von bestimmten oder unbestimmten Inseln; von Inseln allgemein, oft in Ggs. zu ἤπειρος oder anderen Begriffen für 'Festland': *B* 108 *αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι, ' πολλῇσιν -οισι καὶ Ἀργεῖ παντὶ ἀνάσσειν Φ* 454 *σὺν μὲν ὅ γ' ἠπείλησε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθε ' δήσειν, καὶ περάαν ‹-ων ἐπὶ τηλεδαπάων› Χ* 45 *ὅς μ' υἱῶν πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκε, ' κτείνων καὶ περνὰς ‹ ›* vgl. *Φ* 40 *α* 245 *ὅσσοι γὰρ -οισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,* '2 VV.' *τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται* = *π* 122, *τ* 130 *δ* 607 *οὐ γάρ τις -ων ἱππήλατος οὐδ' εὐλείμων ι* 22 *ἀμφὶ δὲ -οι ' πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσι ν* 234 *ἦ πού τις -ων εὐδείελος ο* 33 *ἀλλὰ ἑκὰς -ων ἀπέχειν εὐεργέα νῆα φ* 347 *Ἀχαιῶν οὔ τις ἐμεῖο ' κρείσσων ..., ' οὔθ' ὅσσοι ..., ' οὔθ' ὅσσοι -οισι πρὸς Ἥλιδος ἱπποβότοιο* Th. 964 (*χαίρετ'*) *-οί τ' ἠπειροί τε καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοθι, πόντος* also die ganze Welt, vgl. West z.St. h. Ap. 21 *ἠμὲν ἀν' ἤπειρον πορτιτρόφον ἠδ' ἀνὰ -ους* 38 *Χίος, ἣ -ων λιπαρωτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται* 138 *γηθοσύνῃ ὅτι μιν θεὸς εἵλετο οἰκία θέσθαι ' -ων ἠπείρου τε* als part. Gen. richtig Förstel, Apollonhymnus p. 218 gegen A.-H.-S. z.St. 142 *ἄλλοτε μέν τ' ἐπὶ Κύνθου ἐβήσαο παιπαλόεντος, ' ἄλλοτε δ' ἂν -ους τε καὶ ἀνέρας ἠλάσκαζες, -ους* u. *ἀνέρας* zusammen 'die menschenbewohnten Inseln' im Ggs. zur unbewohnten Delos (Förstel, Apollonhymnus p. 359 A.259) 251 *ἠδ' ὅσοι Εὐρώπην τε καὶ ἀμφιρύτους κάτα -ους* = 291 **1 b** mit Namen, von Inselgruppen: *B* 626 *οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱεράων ' -ων* z. Epith. s. *ἱερός* B 2 a (mit Lit.) u. Th. 1015 *οἳ δή τοι μάλα τῆλε μυχῷ -ων ἱεράων ' πᾶσιν Τυρσηνοῖσιν ἀγακλειτοῖσι ἄνασσον* Hes. fr. 193,17 *Ἐχινάων ἁ[πὸ -ων B* 677 *οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον ... ' ... -ους τε Καλύδνας ο* 299 *ἔνθεν δ' αὖ -οισιν ἐπιπροέηκε θοῇσιν* ohne Zweifel von bestimmten Inseln, viell. von den Echinades s. *θοός* B II; Op. 171 *καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ' ἐν μακάρων -οισι παρ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην* lit. dazu, s. L Teleg. ap. Apollod. Epit. 7,37 p. 188 Be. *Μακάρων νήσους* (Prosa) **2** Sg. **2 a** ohne Namen **2 a α** von irgendeiner Insel (selten): *Σ* 208 *καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρ' ἵκηται, ' τηλόθεν ἐκ -ου, τὴν δήϊοι ἀμφιμάχωνται α* 198 *ζωὸς κατερύκεται* (Odysseus) *εὐρέϊ πόντῳ, ' -ῳ ἐν ἀμφιρύτῃ γ* 270 *δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς -ον ἐρήμην ' κάλλιπεν ι* 116 *-ος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται,* von namenloser Ziegeninsel bei der ersten Erwähnung; im Normalfall erste Erwähnung mit Namen, s. (indir. Rede) *δ* 354. 844, *η* 244, *ο* 403 u. Hes. Cat. 51A,6 Trav. (dir. Rede?) *κ* 195 *εἶδον γὰρ σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν ' -ον, τὴν πέρι κτλ., denn ich sah ... (es war) eine Insel,* nicht zu verstehen im Sinne von L[1]; s. auch Ameis-H. z.St. u. Hoekstra, Odyssey ad *κ* 189 h. Ap. 72 *δείδοικα ... ' μὴ ... ' -ον ἀτιμήσας ..., ' ποσσὶ καταστρέψας ὤσῃ ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν ... daß er mich, eine Insel usw.* s. Mille, Mn. Suppl. 93, 1986, 43 m. A.107 **2 a β** von bestimmter Insel, deren Identität durch Dem., Umschreibung oder Kontext gegeben ist: *α* 50 *πήματα πάσχει ' -ῳ ἐν ἀμφιρύτῃ* (v.l. *-ῳ ἐν ὠγυγίῃ* Str. 26) 51 *-ος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει δ* 368 *αἰεὶ γὰρ περὶ -ον ἁλώμενοι ἰχθυάασκον* 373 *ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ -ῳ ἐρύκεαι* ≅ 466 556 *τὸν ἴδον ἐν -ῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα, ' νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς ε* 13 *ἀλλ' ὁ μὲν ἐν -ῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων, ' νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς* (≅ *B* 721 in 2 b) 55 *ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν -ον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν, ' κτλ.* 60 *τηλόθι δ' ὁδμὴ ' κέδρου τ' εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ -ον ὀδώδει* 238 *ἄρχε δ' ὁδοῖο ' -ου ἐπ' ἐσχατιῆς* (v.l. *-ου ἐπ' ἐσχατιήν*) 263 *τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ -ου δῖα Καλυψώ ι* 130 *οἵ κέ σφιν καὶ -ον εὐκτιμένην ἐκάμοντο* 146 *ἔνθ' οὔ τις τὴν -ον ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν* 153 *-ον θαυμάζοντες ἐδινεόμεσθα κατ' αὐτήν* 543 *ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν -ον ἀφικόμεθ', κτλ. κ* 3 *ἔνθα δ' ἔναιεν ' ...,' πλωτῇ ἐνὶ -ῳ* 72 *ἔρρ' ἐκ -ου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων* 308 *Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον ' -ον ἀν' ὑλήεσσαν μ* 143 *ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ -ον ἀπέστιχε δῖα θεάων* 201 *ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν -ον ἐλείπομεν κτλ.* ≅ 403 276 *ἀλλὰ παρὲξ τὴν -ον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν* 283 *ἔνθα κεν αὖτε ' -ῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον* 285 *διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας, ' -ου ἀποπλαγχθέντας* 333 *δὴ τότ' ἐγὼν ἀνὰ -ον ἀπέστιχον* 335 *ἀλλ' ὅτε δὴ διὰ -ου ἰὼν ἤλυξα ἑταίρους, κτλ.* 351 *βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν -ῳ ἐρήμῃ ν* 95 *τῆμος δὴ -ῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς ρ* 142 *φῆ μιν ὅ γ' ἐν -ῳ ἰδέειν κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα, ' νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς* Hes. fr. 205,4 *ὅσσοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτου ἔνδοθι -ου* h. Ap. 102 *αἱ δ' Ἴριν προὔπεμψαν ἐϋκτιμένης ἀπὸ -ου ' ἀξέμεν Εἰλείθυιαν* Cypr. fr. 13,3 p. 40 Dav. *ἀκρότατον δ' ἀναβὰς διεδέρκετο -ον ἅπασαν* **2 a γ** Umschreibung mit Namen des Inhabers oder 'Besitzers'; nur bei Göttern: *μ* 167 bis *ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς ' -ον Σειρήνοιιν* 261 *αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα -ον ' ἱκόμεθ'* 269 *ἐπέτελλον ' -ον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠλίοιο* = *μ* 274 **2 b** mit Namen (oft adj. Ursprungs): *B* 721 *ἀλλ' ὁ μὲν ἐν -ῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων, ' Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ* (≅ *ε* 13 in 2 a *β*) *Γ* 445 *-ῳ δ' ἐν Κραναῇ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ α* 85 *Ἑρμείαν ..., ' -ον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν γ* 171 *-ου ἔπι Ψυρίης δ* 354 *-ος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ ' Αἰγύπτου προπάροιθε, Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι* 844 *ἔστι δέ τις -ος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα, ' ...,' Ἀστερίς, οὐ μεγάλη ζ* 172 *τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμ' ἐφόρει κραιπναί τε θύελλαι ' -ου ἀπ' Ὠγυγίης η* 244 *Ὠγυγίη τις -ος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται* 254 *με ... ' -ον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί* = *μ* 448 *κ* 1 *Αἰολίην δ' ἐς -ον ἀφικόμεθ'* 55 *αἱ δ' ἐφέροντο ... ' αὖτις ἐπ' Αἰολίην -ον* 135 *Αἰαίην δ' ἐς -ον ἀφικόμεθ' λ* 70 *-ον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα* 107 *ὀππότε κε πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα ' Θρινακίῃ -ῳ μ* 3 *-ον τ' Αἰαίην* 127 *Θρινακίην δ' ἐς -ον ἀφίξεαι* 135 *τὰς μὲν ... πότνια μήτηρ ' Θρινακίην ἐς -ον ἀπῴκισε τηλόθι ναίειν ο* 403 *-ός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις, ' Ὀρτυγίης καθύπερθεν τ* 275 *ὤλεσε καὶ νῆα γλαφυρὴν ..., ' Θρινακίης ἄπο -ου ἰὼν ψ* 333 *ὡς θ' ἵκετ' Ὠγυγίην -ον* Hes. fr. 27,1 *-ον ἐς Ἀνθεμόεσσαν, ἵνα σφίσι δῶκε Κρονίων* 204,47 *-όν τ' Αἴγιναν* 296,1 *-ῳ ἐν Ἀβαντίδι δίῃ* Hes. Cat. 51A,6 Trav. *ἔστι δέ τις μέσσῃ π[ροχοῇσ' Ἴστροιο βαθύρρου] ' -ος ... ' ... οὔνομα Πεύκη* h. Ap. 26 (bis) *Λητὼ τέκε ... ' ... κραναῇ ἐνὶ -ῳ ' Δήλῳ ἐν ἀμφιρύτῃ* 31 *ὅσσους Κρήτη τ' ἐντὸς ἔχει καὶ δῆμος Ἀθηνῶν ' -ός τ' Αἰγίνη κτλ.* Cypr. fr. 26,3 p. 44 Dav. *αἴ Σαρπηδόνα ναῖον ἐπ' Ὠκεανῷ βαθυδίνῃ, ' -ον πετρήεσσαν* (nicht im Index) Cert. p. 36,21 *ἔστιν Ἴος -ος μητρὸς πατρίς*

D *ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν -ον ἱκάνομεν* [... Pap. 31 in *υ* 55a; *-οισιν* in *β* 51a add. Arist.; *-όν τ'* v.l. ap. Strabo *B* 562; *-ον* v.l. *ξ* 301; *-ον* corr. Stoll h. Ap. 59; [*-ον*] Hes. fr. 150,26

J. G.-J. Abbenes

νῆστι(ς) [2[i], 1°] **E** Poss.-Kompos. (Schulze, Kl. Schr. 258 A.3) **n̥-H₁dti-*, HG (nom. act. zu *ἔδω*) = luw. *azzti-* (Starke, Sprache 31, 1985, 249) **B** *ohne Essen, ohne was im Magen*; in dir. R. *Γ* 156 (*μὴ*) *-ας ὅτρυνε (μαχησομένους)* 207 *ἀνώγοιμι πτολεμίζειν* (Gr.) ... ' *-ας ἀκμήνους* (erst abends *δόρπον*) *σ* 370 (Wettmähen) *ἵνα πειρησαίμεθα ἔργου ' -ες ἄχρι μάλα κνέφαος.* — Wortf.: *ἄκμηνος, ἄπαστος, ἄσιτος, πεινάων*

R. Führer

Νησώ [1[H]] *Inselmädchen*, Nereide Zur Bildung vgl. Heubeck, Kadmos 4, 1965, 141; allg. s. Fischer, Nereiden 136. 148 Th. 261 *-ώ τ' Εὐπόμπη τε Θεμιστώ τε Προνόη τε ' Νημερτής (τε)*, nach Feldmann, SO 46, 1971, 16 sind alle Namen von *N.* an auf Nereus bezogen u. bilden eine Klimax; dadurch wäre *N.* von *Νησαίη* unterschieden

B. Mader

νητός [1°] *aufgehäuft*, (in Menge) *aufgestellt*; *sorgsam aufgeschichtet* (Amman, *Μνήμης χάριν* 18) *β* 338 (im *θάλαμος*) *ὅθι -ὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο*, Verbaladj. zu *νηέω* (s.d.) aus **νηητός* (Bechtel, Vocalcontr. 288, nach ihm *νέω* späte Bildung; Shipp, Studies 28). Nach Wathelet, Traits

éoliens 185 Anlaut *sn- (ὅθι -ος), vgl. Ahrens, Kl. Schr. 91. 110 A.14, doch s. Chantraine, Gr.h. 1,176 B. Mader

νηῦς, ναῦς [589[i], 414[o], 29[H], 37[h], 12[c]] E IE, cf. e.g. Skr. *nā́uḥ* (acc. *nā́vam*), Lat. *nāvis* and see Mayrhofer, EWAia II 59. In deriv. already Myc., see DMic. I 765f. — Deriv.: *Ἀκρό-, Ἀναβησί-νεως; Εὔ-, Ἐχέ-, Κλυτό-, Πολύ-νης; ναυ-άγιον, -λοχος, -μαχος; Ναυβολίδης, Ναύπλιος; Ναύπακ-τος* (?); *ναυσι-κλειτός, -κλυτός; Ναυσί-θοος, -κάα, -μέδων, -νοος; ναύτης, ναυτιλίη; Ναυτεύς; νήϊος; Νήϊον*(?)

F -ῦς 31; -ός 113, *νεός* 19; -ί 110; -α 127, *νῆ'* 7, *νέα* 2, *ναῦν* 1; -ες 53, *νέες* 13; -ῶν 93 (incl. Hes. fr. 204,110 [suppl.]), *νεῶν* 43; -εσσι(ν) 38, -εσσ' 2, *νέεσσι(ν)* 9, *νέεσσ'* 1, -υσί(ν) 195; -ας 198, *νέας* 18; *ναῦφι(ν)* 8 See Chantraine, Gr. hom. I 225f.; Hoekstra, Modifications 124–130

M 1 monosyll. 1 a shape [-] 1 a α *in longo* [⏑̄] -ῦς *ἐμή* *κ* 132; -ῦς *α* 185 = *ω* 308, *θ* 151 (≅ *ξ* 332[+] in [-⏑]), *μ* 2. 205, *ο* 294 = h. Ap. 435, Choer. fr. 6 p. 269 (= Suppl. Hell. 322); *νῆ'* *K* 326, *α* 280, *μ* 349, Op. 643, h. 7,43; *νέα ι* 283 [⏑̄] -ῦς *ω* 299 [⏑̄] -ῦς *Π* 294, *Y* 247, *μ* 66, *ο* 446 [⏑̄] (...*ετο*) -ῦς *εὐεργής* *Ω* 396, *μ* 166, *π* 322, h. Ap. 418, h. 7,18; -ῦς *ι* 348; *θοὴν ἀνὰ νῆ'* h. Ap. 506; *νῆ'* *ψ* 234 1 a β *in brevibus* ⏑̄[-] -ῦς *ο* 457 1 b ⏑̄[κ] *παρ/ἀπέπλω ˌποντο-πόρος* -ῦς, *μ* 69, *ξ* 339; ˌ ˌ *ν* 95. 161, h. Ap. 439; *ὠκύαλος* -ῦς *μ* 182, *ο* 473; *γλαφυρὴ* -ῦς *δ* 356; -ῦς *ξ* 334 = *τ* 291 2 disyll. 2 a shape [⏑⏑] ⏑̄[⏑⏑] *νέες η* 36; *νέας* Op. 247 ⏑̄[⏑⏑] *νέα* Minyas fr. 1,1 p. 144 Dav. ⏑̄[⏑⏑] *πρύμνης νεός* *O* 704; *νεός* *μ* 170, *τ* 278; *νέες ἤλυθον / ἤγαγον ˌἀμ-φιέλισσˌαι* *N* 174 = *O* 549 / *η* 9; *νέας γ* 153 ⏑̄[⏑⏑] (*ἑλὼν / κιὼν / λιπὼν*) *νεὸς/ας* ˌ ˌ*ης*[+] *η* 252, *κ* 156 = *μ* 368, *ο* 283, *φ* 390, *P* 612, *γ* 162, *κ* 91, *ξ* 258 = *ρ* 427, Hes. fr. 205,6; *γλαφυραὶ νέες* *B* 516 = 680 = 733 ≅ 602; *νέες γ* 312; *νέας* *N* 101 ⏑̄[⏑⏑] *νέας* *N* 96 2 b shape [⏑-] [⏑⏑̄] *νόσφι νεῶν* *Θ* 490, *Ψ* 365; *νεῶν* *B* 719; *νέας* *δ* 582 [⏑⏑̄] *ἑξήκοντα νεῶν* *B* 587. 610; (*ἀπο*)*πρὸ νεῶν* *H* 334, *I* 708, *Σ* 172; *νεῶν* *Θ* 560, *K* 161, *O* 655. 731, h. 33,7 [⏑⏑̄] *προπάροιθε / μετό-πισθε / κατόπισθε ˌνεὸς κυανοπρώροιˌ* *ι* 482 / ≅ 539 / *λ* 6 = *μ* 148; ˌ ˌ *O* 693, *κ* 127, *μ* 100. 354, *χ* 465; *προπάροιθε νεός/ῶν* (*ὀρθοκραιράων*) *κ* 172 / *Σ* 3, *T* 344, *O* 746; *νεός O* 423; *τε νέες/ας καί* *N* 681, *κ* 15 (*τε*) *νεῶν καί* *B* 135, *Y* 33, *Ω* 443, *ζ* 271, *μ* 67; *τῶν μὲν / αὖ πεντήκοντα νέες/ῶν* *B* 509. 685; *νέες* *Σ* 69, *ι* 125; *ἀπάνευθε νεῶν* *A* 48, *O* 348, *P* 403, *T* 356; *προτὶ ἄστυ ˌνεῶν ἄπο καὶ κλισιάωνˌ* *Λ* 803 ≅ *Π* 45, *Ξ* 146, *Π* 376; ˌ ˌ *B* 91 = 464. 208; *νεῶν ἀπό* *Π* 80; ...*σαντο νεῶν ὕπερ* *H* 449 = *M* 5[ex.]; *νεῶν ἐν ἀγῶνι* *O* 428 = *Π* 500, *T* 42; *νεῶν* *Θ* 512, *N* 687, *O* 653, *Π* 305; *νέεσσ'* *Γ* 240; *νέας κυανοπρωρείους / φοινικιπαρήους γ* 299 / *λ* 124 = *ψ* 271; *νέας* *N* 620 [⏑⏑̄] *κλισίας τε νέας τε* *A* 487, *Ξ* 392 2 c shape [-⏑] [⏑̄⏑] -*ὸς ἀπο/ἐπιθρώσκων*[+] *B* 702, *Θ* 515, *Π* 748; -*ὸς ἀπὸ πρύμνης* *O* 435; -*ὶ παρά / δ'ἐνὶ πρύμνῃ* *H* 383, *K* 35, *Π* 286, *ο* 223 / *K* 570, *β* 417, *ο* 206; -*ὸς ὑπέρ* *O* 382; -*ὸς ὕπερ / ἐπὶ ˌγλαφυρˌῆς* *μ* 406 = *ξ* 304 / 357, inc. auct. fr. POxy. 3698,30; -*ὶ/α/υσὶ (δ') ἐνὶ / παρὰ* ˌ ˌ*ῇ*[+] *κ* 23, *μ* 82, *ι* 99; ˌ-*υσὶν ἔπι γλαφυρῇσιˌν ἐλαυνέμεν* *E* 327, *Λ* 274 = 400, *O* 259; ˌ ˌ(*ν*) *Θ* 531 = *Σ* 304, *M* 38, *Ξ* 367, *Π* 18, *X* 334. 392; -*υσὶν ἐπὶ ˌγλαφυρˌῆς* *I* 425; -*ας ἐπὶ / ἀνὰ* ˌ ˌ*άς* (*δὴ γάρ*) *Γ* 119, *Θ* 334 = *N* 423, *K* 389. 510. 531 = *Λ* 520. 281, *Π* 840, *P* 397. 416. 453. 625. 736, *X* 246, *Ψ* 849 / *M* 471 = *Π* 296, *O* 488; ˌ-*ὸς ἐπ'ˌ ἀλλοτρίης* *ι* 535 ≅ *λ* 115, *ω* 301; ˌ ˌ / *ἀπ' ἰκριόφιν γ* 353, *ν* 74 / *ο* 552; -*ὸς/ες/ας ἐμῆς*[+] *ν* 319 / *η* 328 / *I* 361, *Π* 63; -*ὸς μ* 307; ˌ-*ὶ/α/υσὶˌ πολυκλήϊδι*[+] *H* 88, *Θ* 239, *ψ* 324 / Op. 817 / *φ* 19; ˌ ˌ *θοῇ*[+] *Π* 123, *ν* 157, *π* 368, h. Cer. 126, h. Ap. 401 / *Ψ* 317, *η* 109, h. Ap. 392. 409 / *δ* 173, *η* 34; -*α/ες* ⌜*δ' ἔπειτα / ἔποντο' θοήν*[+] h. Ap. 488, *B* 619; -*ί* ˌ*τε καιˌ ἑτάροις/σι* *λ* 113 = *μ* 140 / *λ* 161; -*υσί* ˌ ˌ *O* 688; ˌ-*α μὲνˌ οἵ γε μέλαιναν* *A* 485 = *π* 325, *θ* 51 (= *δ* 780[ex.]); ˌ ˌ *ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν* *ι* 546 = *μ* 5, *λ* 20; ˌ ˌ *οὖν / ἄρ πάμπρωτον (ἐρύσσομεν*[+]) *δ* 780 (= *θ* 51[ex.]) / *κ* 403 ≅ 423, *λ* 2; ˌ ˌ *κ* 511, *μ* 317, *ο* 37; -*ἀδ'/υσὶν/ας ἐπεσσεύντο*[+] *B* 150, *O* 347. 593, *ν* 19; -*α/ες/ας ἐύσσελμον*[+] (*ἄλαδ' ἐλκέμεν*) inc. auct. fr. POxy. 3698,25 / *ι* 544. 555, *ν* 101 / *B* 613, *I* 231. 683, *Ξ* 97. 106, *O* 477, *ι* 127; -*ας ἐὺ ξ* 247; -*α I* 137 ≅ 279, *β* 307, *γ* 283, *δ* 634. 666, *λ* 456, *μ* 109. 185. 220. 290, *ξ* 332 = *τ* 289 (≅ *θ* 151 in [⏑̄]), *π* 357, Op. 624; -*ες ὅσαι πρῶται εἰρύαται*[+] *Ξ* 75, *O* 654; ˌ-*υσὶν*ˌ *ἐπι (προέηκα) /ἔπι* *Π* 67, *Σ* 58 = 439/7; ˌ ˌ *ἐπ' Ἀργείων* *M* 246, *T* 236, *Ω* 298; -*υσί(ν)* *N* 312, *Φ* 41, *ι* 67; -*ας ἐνιπρήσαι*[+] *N* 319, *O* 702, *Π* 82; -*ας ἐλεῖν* *O* 720; -*ας* *N* 814, *ξ* 383; *ναῦφιν* *N* 700 [⏑̄⏑] *ἐπὶ -ός* *Π* 223; *ἐπὶ / ἐς -α φέροντες*[+] *T* 279, *O* 420; *ἂψ ἐπὶ -ας (ἴμεν)* *Π* 395, *Σ* 14 = *Φ* 297[im.]; *ἐς -ας ἵκανε* *T* 3; *ἐκ -ὸς ὄρουσεν* h. Ap. 440; -*ός* *ο* 277; *ἐν -ί/υσίν* *β* 263, *ι* 470, *μ* 178 / Op. 689; (*ἀλλ'*) *ἄγε* ˌ-*α μέλαιναν*ˌ *ἐρύσσομεν* *A* 141 ≅ *θ* 34, *π* 348; ˌ ˌ *π* 359 (cf. 325[+] in [⏑̄⏑]); *καὶ τότε* ˌ-*α θοὴν, ἄλαδ'* *β* 389, Op. 631; ˌ ˌ *β* 287. 387, *ψ* 330; *τοὺς / οὓς ἐπὶ* ˌ-*υσὶ θοῇσιˌν ἐπέφνομεν*[+] *Π* 547, *Φ* 135; *ἐπὶ / παρὰ* ˌ ˌ(*ν*) *Ξ* 57, *Π* 201 / *N* 84; -*ες ἔποντο* *B* 637; -*ες* *K* 113; -*ας ἐνιπρήσω*[+] *Θ* 182 ≅ *Ξ* 47; -*ας ἕλωσι* *Π* 128; -*ας* *B* 664 [⏑̄⏑] (*ἐπὶ*) ˌ-*ὸς ἐύσσέλμοιοˌ μελαίνης* *B* 170. 358, *ρ* 249; -*ὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης* *ι* 322; *περὶ* ˌ ˌ *Π* 1; (*παρὰ / ἐπὶ*) -*ες/υσὶν/ας ἐύσσελμοι*[+] *β* 390, *δ* 409, *H* 84, *ι* 148; (*ἐπὶ*) -*ας ἐύ(σσέλμους) ἀφίκηται*[+] *K* 281, *Λ* 193 ≅ 208 ≅ *P* 454; *περὶ -ός/υσί* *O* 416. 707 / *ι* 144; ˌ*ἐπὶ -ός*ˌ *ἰὼν δολιχηρέτμοιο* *τ* 339, *ψ* 176; ˌ ˌ Th. 998; *ἐπὶ / ἀνὰ -ὸς ἔβη(ν)* *ο* 547 ≅ *ι* 177; (*ἐπὶ*) -*ὸς (ἐβήσετο) ποντοπόροιο* *ξ* 295, *ο* 284; *ἐπὶ -ός* *α* 171 = *ξ* 188. 298, *ο* 452; *παρὰ -ὸς/ἰ (ἀνήϊον)* *Λ* 603, *T* 194, *κ* 146. 274 ≅ 446 / *B* 54, *Ψ* 28; *Ἀργείων ˌπαρὰ -υσὶˌ (κύνες)* *Π* 272 = *P* 165, *X* 89, *α* 61; *Ἀργεῖοι/ουςˌ* ˌ(*ν*) *B* 725, [*Θ* 183]; ˌ ˌ(*ν*) *κύνας / βοή(ν) / μάχην / Ἀχαιῶν* *X* 339 / *N* 123, *Ξ* 4 / *N* 778, *O* 673 / *Ω* 225; *κοίλης* ˌ ˌ *A* 89; ˌ ˌ(*ν*) *A* 344. 415, *Θ* 345 ≅ *O* 367, *I* 631, *K* 1. 209 = 410. 549, *N* 276. 746, *O* 513, *Π* 127. 204, *Σ* 104. 256, *T* 44; *πάρα* ˌ-*ες ἐπήρετμοιˌ* *δ* 559 = *ε* 16 = *ρ* 145 ≅ *ε* 141; ˌ ˌ *ξ* 224; ⌜*αὐτὰρ ἐγὼ / αὐτὸς ἰὼν' διὰ -ὸς (ἰών)* *μ* 206. 420 / *ν* 21; *ἐκ -ὸς κ* 51; -*ὸς β* 319, *ι* 60, *κ* 32; ˌ(*ἐν / σὺν*) -*ὶ/υσὶˌ πολυκλήϊδι*[+] (*μελαίνῃ*) *θ* 161, *υ* 382, Hes. fr. 204,59, *B* 74, *O* 63; *σὺν -ὶ πολυζύγῳ* *B* 293; (*οἴχωνται*) ˌ ˌ *φίλην ἐς πατρίδα (γαῖαν)* *ε* 37, *ψ* 340, *M* 16, *B* 140 = *I* 27 ≅ 47, *H* 460 = *O* 499; (*ἰὼν*) *ἐν(ἰ)* -*ὶ/υσὶ(ν) (μελαίνῃσιν)* *ε* 27, *μ* 110, h. Ap. 404 / *I* 235, *M* 107 = 126 = *P* 639 ≅ *Λ* 824, *β* 226, *δ* 82, Op. 634; ([*αὐτὰρ*] *ἐγὼ / οἴκαδ' ἰὼν*) *σὺν -ὶ/υσί* ⌜*τ' ἐμῇ / τ' σῇ(ς)*⌝ *καὶ ἐμοῖς / σοῖς ἑτάροισι(ν)* *A* 183 ≅ *ι* 173, *γ* 323, *A* 179; *νῦν δ' ὧδε ξὺν -ὶ κατήλυθον/ἤλθομεν (ἠδ')* *α* 182, h. Ap. 471; (*οἴκαδ' ἵμεν / οἰχομένῳ / ἔχει*[+]) *σὺν / παρὰ* ˌ-*υσὶ κορωνίσι(ν)*ˌ (*οὐδ[έ]*) *A* 170, *τ* 193, *B* 297. 392, *I* 609, *Ω* 115 ≅ 136, *Σ* 338, *Y* 1, *X* 508; ˌ ˌ (*θεσπιδαὲς πῦρ*) *Λ* 228, *O* 597; (*οἴκαδε περ*) *σὺν* -*υσὶ νεώμεθα* (ˌ*ποντοπόροισιˌν*) *B* 236, *Π* 205, *Ξ* 505; ⌜*ἐπὶ / παρὰ / μὲν νῦν'* -*υσὶ(ν)* (*συνώμεθα*) ˌ ˌ(*ν*) *N* 381 / *H* 72 / *Λ* 277; *αὐτὰρ ἐγὼ σὺν -υσὶν ἀολλέσιν* *γ* 165; *σὺν / ξὺν -ὶ/υσί(ν)* *μ* 99, *E* 641, *I* 328, *Σ* 213, *δ* 487, *γ* 105. 302; -*ί κ* 140. 508, Op. 650; *ἐν (γὰρ)* ˌ-*ὶ θοῇˌ βρῶσίς τε πόσις τε* *κ* 176, *μ* 320; *ἐν / ἐπὶ / σὺν* ˌ ˌ *Ω* 438, *μ* 50, *ν* 134 ≅ *π* 229 / *κ* 408 / *A* 389; ˌ*ἐπὶ -α θοὴνˌ καὶ θῖνα θαλάσσης* *δ* 779 ≅ *κ* 407 = *μ* 367, *κ* 154. 402. 569, *ν* 65, *ο* 205; *αὐτὰρ ἐγὼν* ˌ ˌ *α* 303; ˌ ˌ *β* 385, *ι* 226, *λ* 331; ˌ-*α θοὴνˌ ἀργῆτι κεραυνῷ* *ε* 131 ≅ *η* 249, *μ* 387; *ἐς* ˌ ˌ *μ* 247; (*ὁότε / ὅτε / τότε*) ˌ ˌ *β* 212 = *δ* 669, *π* 472, Op. 671, *A* 308, *ν* 168; (*αὐτὰρ / ἐγὼν / ἔπειτ' / ἔχων ἐπὶ -α κιὼν*[+] (... *ἑταίροις*) *ν* 272, *μ* 144, *λ* 636, *α* 311; *αὐτὰρ ἐπεί ῥ'* ˌ*ἐπὶ -α, κατήλυθον/ἤλθομεν ἠδέ* *β* 407 = *δ* 428 = *θ* 50 = *μ* 391 = *ν* 70 / ≅ *δ* 573 = *λ* 1; ˌ ˌ h. Ap. 448; -*α ο* 199; -*ες ἐύζυγοι ρ* 288; ([*μὲν*] *δὴ*) ˌ-*υσὶν ἐπὶˌ πρύμνῃσι(ν Ἀχαιῶν)* *N* 762 = *O* 248[ex.], *M* 403, *Ξ* 65; *δὴ* ˌ ˌ *γλαφυρῇσι Θ* 180; (*μὲν νῦν*) -*υσὶ παρήμενος / πελάσσετον ὠκυπόροισι(ν)* *A* 421. 488 / *K* 442; *μὲν δὴ* ˌ-*υσὶˌ ἐπιπροέηκα θοῇσιν* *P* 708; *τάχα* ˌ ˌ <⏑---> *γλαφυρῇσι Ω* 731; *Ἀχαιῶν* ˌ ˌ *N* 668; -*υσὶ* <⏑-> *δολιχηρέτμοισι δ* 499; ˌ ˌ <⏑-⏑⏑> *θεσπιδαὲς πῦρ M* 441; *ἐπὶ -υσὶ(ν ἀολλέες / ἰαύειν)* *Δ* 513, *O* 44. 494, *Σ* 294, *T* 71; -*υσί(ν)* *B* 351, *Δ* 181, *ι* 149; *βῆ* ⌜*δὲ θέειν / δ' ἱέναι' ἐπὶ / κατὰ / παρὰ -ας (Ἀχαιῶν [χαλκοχιτώνων])* *Ξ* 354, *K* 136, *ξ* 501, *Λ* 805; ([*βῆ δ'*] *ἱέναι*) *ἐπὶ / προτὶ -ας ἀπὸ / ἔσω στρατοῦ*[+] *K* 336. 347, *Ω* 199; (*τίς δ' / τίφθ'*) *οὕτω(ς)/ος* ˌ*ἐπὶ / κατὰ -ας, ἀπὸ / ἀνὰ στρα-τοῦ*[+] *K* 82. 141. 385; (*ἦλθε θοὰς*) ˌ ˌ *Ἀχαιῶν (χαλκοχιτώνων)* *A* 371 = *B* 47[ex.] = 187, *O* 305, *Ω* 203 ≅ 519; (*αὐτὰρ*) ⌜*ἐγὼν / ἔχων / ἐπεί σ'*⌝ ˌ*ἐπὶ -ας*ˌ (⌜*ἐπεί κε / ἄγον'*⌝)

δ426 = 571[in.], ι98, Α168, ω43; ⌊ ⌋ (ἐπεί κ') Σ280, Ρ432, Ω289. 295 ≅ 313; (θέων) κατὰ / παρὰ / ποτὶ -ας Λ806 / Ι657, Κ54 / Μ273, Ο295; (τάχα) -ας ἐνιπρήσει+ Θ235 ≅ Χ374, Ο507; -ας ἕλῃ (κορυθαίολος Ἕκτωρ) Λ315 = Ο504[ex.], Ξ365; ἐννέα -ας ἄγεν Β654; Ἀργείους καὶ -ας (ἐπεί) Θ501, Κ45; Ἀχαιῶν -ας Ν31; -ας (ἐπήν) Ι358, ξ87, Op. 622; ⌊παρὰ ναῦφι⌋ ποδώκεα Πηλεΐωνα Θ474, Π281; ⌊ ⌋ν Μ225, Σ305, ξ498; ναῦφι(ν) Β794, Π246 [⏑̄] θοῆς / ⌊κοίλης⌋ 8 ἐπὶ -ὸς (Ὀδυσσεύς / ὄρουσα / ἰόντι) α260, τ238, h. Ap. 494, τ259; ⌊ ⌋ ἐκ / ἐπὶ -ὸς (εἴσης / μ245, λ508, ν216; ἐπὶ ⌊-ὸς ἔβαιν⌋ε(ν) Ν665, λ534; ἴκρια ⌊ ⌋ον / εἴσης μ229 / Ο729; ἱστία -ὸς/υσὶν ⌊εἴσης⌋+ γ10, δ578; (θοῆς παρὰ) -ὸς 12 ⌊ ⌋ γ431, ο280, h. Ap. 489; γλαφυρῆς ἐκ -ὸς (⌊ἑλόντες⌋+) ι548 = ν283[ex.] ≅ μ310[ex.], ν117; παρὰ -ὸς ⌊ ⌋ Τ143; (παρὰ) -ὸς ἀποδράς π65, ρ516; (ἐκ) -ὸς (ἅπαντες) μ417 ≅ ξ307, ν281; -ὸς ἰούσης Α482 = β428; μελαίνης -ός h. Ap. 457; 16 -ός γ281; ⌊θοῇ ἐν⌋ὶ / παρὰ / σὺν -ὶ μελαίνῃ Τ331 / Α300, ο258, h. Ap. 497. 511 / γ61, κ332; ⌊ ⌋ / παρὰ ⌊-ί Ο624, μ292; (κοίλῃ) παρὰ ⌊ὶ μελαίνῃ⌋ / λέλειπτο γ365 = κ272[ex.]. 571 / 447, Κ256; (ἰὼν / ἐὼν) ἐν / σὺν ⌊ ⌋ Α433, θ445, 20 μ264, σ84, Op. 636, λ58, ν425, ω152; ἐν / παρὰ -ὶ (ἑκάστῃ) Β610, κ505; (παρά τε) κλισίῃ καὶ ⌊ ⌋ Α329 ≅ Κ74, Ν267, Ι654; μεγακήτεϊ ⌊ ⌋ Θ222 = Λ5; ἱστία ⌊ ⌋ δ781, θ52, λ3; ⌊ ⌋ κ502, μ186, ο218. 416, φ307, [ψ320], 24 h. Ap. 397. 459; (οἴχεο) -ὶ Πύλονδε π24 = ρ42, π142, δ 656; -ί μ415 = ξ305, π222; (ἦλθε) ⌊θοὴν ἐπὶ⌋ / ἀνὰ -α μέλαιναν κ244 / β430, h. 7,35; ⌊ ⌋ -α κίοιτε γ347; (ἔβη) ⌊κοίλην ἐπὶ⌋ / ἀνὰ -α μέλαιναν δ731, h. Ap. 405; ⌊ ⌋ -α 28 (νέεσθαι) γ344, ο464; ἐπὶ ⌊-α μέλαιναν⌋ Λ828, γ360, κ 169; ἐλαύνετε ⌊ ⌋ μ276, ο503; περὶ ⌊ ⌋ μ418 = ξ308; ⌊ ⌋ γ423, δ646, κ95, ο269; ⌊ἐπὶ -α⌋ ἕκαστος Τ277 = Ψ 3; ⌊ ⌋ Ρ692; καὶ -α ι194 = κ444 (≅ ξ260+ below: -ας); 32 -α π330; μέλαιναι -ες ἔποντο Β524 = 747 ≅ 534 = 545 = 630 = 644 = 710 = 737 = 759 ≅ 556 ≅ 568 = 652; πόλις καὶ ⌊-ες Ἀχαιῶν⌋ Ν14, Υ60; ⌊ ⌋ Β303, Ι71; ἐνθάδε -ες ἔνεικαν Ι306, Ν453; (ἐπὶ) -ες ἐῖσαι ε175, ζ271; -ες θ558; 36 θοῆς ἐπὶ / παρὰ -υσὶ(ν) (ἰούων) Σ259, Ω254, ω419 / ι86 = κ57; θοῆς ⌊ἐπὶ -υσὶν Ἀχαιῶν⌋+ Κ306, Τ160; (μάχης) ⌊ ⌋ Ο459, Α559 ≅ Β4, Ζ50 = Κ381 ≅ Λ135, Θ380 = Ν832, δ248; περὶ γὰρ δίε ⌊-υσὶν Ἀχαιῶν⌋ Ι433, Λ557; 40 (παρὰ) ⌊ ⌋/ούς Α305, Π113 / Η294; (μάχῃ+) ⌊παρὰ -υσὶ⌋(ν) θοῇσι(ν) / ἐτύχθη+ / μάχεσθαι Ι332, Λ111, ι54 / Ο696, θ5 / Ν69; -υσὶ θοῇσι Ι435, Hes. fr. 43a,63; ⌊ ⌋ Α 26, Μ411 ≅ 418; κοίλῃς ⌊ἐπὶ -υσὶ⌋ (μάχονται+) Ε791 = Ν 44 107 ≅ Μ90[ex.], Ο743; ⌊ ⌋ν Ο338, Ω392; (ἐπὶ) -υσὶν ἄριστοι θ247, Cert. p. 38,9; ἐν -υσὶ νεέσθω Γ159; -υσί πέλονται λ 125 = ψ272, Op. 808; -υσί πέλασσε Ν1; κοίλας ⌊ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν⌋ Θ98, Χ465, Ω336; (ἦλθε) θοὰς ⌊ ⌋ Α12, Β8. 17 48 = [168], Ζ52, Κ450. 514, Λ3, Ω564; (θοὰς) ⌊ἐπὶ -ας⌋ ἵκοιτο+ Π247 ≅ Ρ622[ex.], Ζ69, κ117; θοὰς ⌊ ⌋ Β263, Λ 569, Ω1; υἱος+ ἰόντ' ἐπὶ ⌊-ας Ἀχαιῶν⌋ Ο116, Ω118 = 146 = 195; (θέων) ἐπὶ / παρὰ ⌊ ⌋ Ρ691, Χ417 / Α347; πόλιν 52 καὶ ⌊ ⌋ Θ52 = Λ82; (τε) κλισίας καὶ ⌊ ⌋ / ἱκέσθην+ / ἕῖσας Θ220 = Ν167 = 208 ≅ Λ617 = Ν144[ex.] / Α328 = Ι185 ≅ 652 / Α306; ⌊ ⌋ Ν41, Ω501; (ἀπὸ / κατὰ) -ας ἕῖας δ358, Ψ162, Β671, Ε62, Θ217. [225] = Λ8. 229, γ 180, η43; κατὰ / μετὰ -ας κ122, Ε165; -ας Ξ79; ξ260 = ρ429 (≅ ι194+ above: -α) [⏑̄×] παρὰ πρυμνήσια -ός Α476 ≅ μ32, h. Cer. 128; (ἔβη+ / Ἀλέξανδρος) κοίλης+ ἐπὶ / παρὰ / ἐνὶ -ός/ί/υσί(ν)/ας β332, δ817, ο420, Η389, Χ115, β18, σ181, β27, α211, Η432, Κ525, ω50, Η381 ≅ 372; κατάγειν+ ⌊κοίλας ἐπὶ -ας⌋ Ε26 ≅ Φ32, Il. Parv. fr. 20,2 p. 59 Dav.; ⌊ ⌋ Η78, Π664, Ψ883. 892; ἐυσσέλμου+ ἐπὶ / ἀπὸ / ἐνὶ -ός/ί/ῶν μ358, ρ160, τ243, h. 7,6, β414, ξ345, 64 Η419, θ500, ω117, Cert. p. 39,4; ἧς ἀπὸ -ός δ489, ζ278; ἱστίον ἕλκεο+ -ός h. 7,26. 32; -ός h. 7,44; μεγακήτεϊ -ί Λ600; πρύμνῃ ⌊ἐνὶ -ί⌋ μ411; ⌊ ⌋/υσίν κ53, Τ298; παρὰ -ί/υσί Ω412, λ545; εὐεργέα / περικαλλέα -α ι279, λ70. 106. 159, 68 μ305, ο33, θ567 / ≅ ν175. 149; καὶ ἐνιπρήσειν+ ⌊πυρὶ -ας⌋/α Μ198, Ο417; ⌊ ⌋ Ι653; ἐπὶ / κατὰ -α ι465 / θ232, λ9 ≅ μ151; -α ι495, π351, Op. 665; ὠκύαλον ναῦν Cert. p. 38. 28; ἀμφὶ δὲ -ες Β333, Π276; -ες Δ247, Ξ30, β292, 72 θ556; (πόλεμόνδε) μελαινάων ⌊ἀπὸ / ἐπὶ -ῶν⌋ Ρ383, φ39, Π304, Ω780, Ε550. 700, Θ528, Hes. fr. 165,15; ⌊ ⌋ Ν57, h. 33,8 / Op. 236; ἐγγύθι -ῶν Ι76, Κ561; ἀμυνόμενοι+ / μαχησόμενοι περὶ -ῶν Μ142. 227 / 216; ἀπώσασθαι κακὰ / ⌊παρὰ -ῶν⌋ Ο503. 407; παλίωξιν ⌊ ⌋ Ο69. 601; ⌊ ⌋ Μ114; (πολλὰ) θοάων ἔχματα / ἕκτοθι / ἴκρια -ῶν Ξ410 / Ο391 / 685; ἔρματα / δηλήματα -ῶν Β154, μ286; ...δεκα -ῶν/ας Β 713. 557; ⌜...ρά τε / σωτῆρά τε -ῶν δ361, h. 22,5; -ῶν Τ43, Hes. Op. 649, fr. 314; κεδασθέντες κατὰ -ας Β398, Ν739; κατὰ / μετὰ / προτὶ -ας Β438 / Μ123 / Χ217; -ας Β748, Θ149, Ο566, Th. 875 **2 d** shape [⏑̄–] [⏑̄–] -ὸς/υσὶν καιομένης/ῃσιν Ο600, Ι602; -ες/ῶν μέν μοι / οἱ ι159, Π 251; -ες Η467; -ῶν (τ') ὠκυπόρων Κ308 = 320, Μ156, Ν 110, δ708; -ῶν (δ') ἐκφορέοντο / ἔκφερ' Τ360, Ψ259; -ῶν Μ179, Π397, Ω681, ξ255; -εσσ' ἠγήσασθαι ξ238; -ας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν δ577 (≅ λ2 in [⏑̄⏑]; cf. κ403+ ibid.); -ας h. Ap. 155 [⏑̄–] οἱ δ' ἐκ -ός ν116; οἱ δ' ἀπὸ -ῶν Ο 387; -ῶν Ο676, ζ268; ἐννέα -ας ξ248 [⏑̄–] ἀπὸ -ῶν Ω401 **2 e** shape [–⏑̄] [–⏑̄] ἐν -ὶ-8/υσὶ γλαφυρῇ/ῇσι ο456 / Β 454 = Λ14, γ287, δ513; ἐν -υσίν Λ659 = 826 = Π24; πὰρ -ῶν Θ533, Ν744, Ξ28; ⌊ἐκ -ῶν⌋ ἐλάσας / δ' ἔλασεν Π87. 293; ⌊ ⌋ Μ72, Π267; -εσσ' ἠγήσατ' Α71; -άς τ' ὄλεσαν καί ψ319 [–⏑̄] (ἐκ) -ὸς ⌊γλαφυρ⌋ῆς μ83. 218, h. Ap. 416; ἐν -ὶ ⌊ ⌋ῇ μ171, ν71; ὤλεσε καὶ / μὲν -α/ας ⌊ ⌋ ἠν/ἁς τ274, ω428; -ὸς/ῶν ἐξέφθιτο μ329, ι163; -ός τε καὶ αὐτοῦ ο528; -ός Vit. p. 11,5; πὰρ -ί ι194 = κ444 (≅ ξ260+ in [–⏑̄⏑]); -ῶν ἐπιβησέμεν+ ὠκειάων Θ197, ι101; ἐλθὼν ⌊ἐκ -ῶν⌋ Κ337, Σ279; ⌊ ⌋ Θ213, Π366, ι157, Cert. p. 38,25; (γὰρ) -ῶν ἐπ' ἀριστερά Μ118, Ν675; -ῶν τε καὶ αὐτῶν Ξ 56 = 68; γὰρ -ῶν (καί) Ι232. 241, ξ496; πρὸς -ῶν καὶ Ο 670; πὰρ -ῶν Ξ46; -ῶν Β152. 493. 576, Μ254, Π301, Ω 141, ι126, Op. 660; ἐν ⌊-υσίν⌋ Ν628; ⌊ ⌋ Ρ341 (⌊ ⌋ πελασαίατο); -ας (ἅλαδ' ἐλκ)έμεν ἀμφιελίσσας Β165 = 181, Σ260; σφιν / ἐς ⌊-άς τε⌋ θοάς Μ7, δ255; (σφιν / ἐς) ⌊ ⌋ Ι424 ≅ 681, Κ14; ἐς -ας Κ366, Λ513, ι72; ⌊-άς τε καὶ⌋ Ἑλλήσποντον ἱκωνται+ Ο233 ≅ Σ150, Ψ2; ⌊ ⌋ αὐτούς κ 26; -άς τ' ὀλέσας καί Θ498; -ας Ξ34, γ298 [–⏑̄] -ὸς βῇ / πτερὰ ποντοπόροιο Α439 / Hes. Op. 628, fr. 205,7; (ἱστὸν/ῷ ...) -ὸς κυανοπρῴροιο Ψ852. 878, ξ311, h. Ap. 406, inc. sed. fr. 19 p. 109 Dav.; -ός β416 ≅ γ12, ε249, h. 7,10; -α h. Ap. 414; ⌊-ες ⌜θοαί⌋ / δέ τοι' ἄγχι θαλάσσης Λ666, Ι43; ⌊ ⌋ Κ309 = 396, Π168; -ες δ' ὁδὸν / κίον ἀμφιέλισσαι ζ264, ι64; -ῶν ἄπο καὶ κλισίαων Ν723; -ῶν ἅλαδ' ἑλκομενάων Ξ 100; -ῶν ε404, κ123; -υσίν ι129, ο387; -ας Op. 809 [–⏑̄] -ες Vit. p. 17,8; -ῶν τε καὶ αὐτῶν Η338 ≅ 437; -ῶν ἐν ἀγῶνι Π239; -ας Β493 **3** trisyll. **3 a** [⏑̄×] ἐν ποντο⌊πόροισι νέεσσι⌋ Γ46. 444; ὠκυ⌊ ⌋ν ξ230; ἐπὶ πρύμνῃσι ⌊νέεσσι⌋(ν) Ν333, Ξ51 ≅ Ο722, Τ135; ⌊ ⌋ν Ο409. 414 **3 b** shape [–⏑⏑] [–⏑̄⏑] ἐν(ὶ) -εσσι πολυκλήϊσι (πεσόντες+) Β175 ≅ Ν724[ex.], Ψ248; (ἀλλ' ὁ μὲν) ⌊ἐν -εσσι⌋ κορωνίσι(ν) / νεώμεθα (ποντοπόροισι[ν]) Β771 = Η229 = τ182[in.med.] / Γ283; (ἄξειν) ⌊ ⌋ φίλην ἐς πατρίδ(α) Ι428 ≅ 691, Π832; ἄξομεν+ ⌊ ⌋(ν) Δ239, Θ166; σὺν / ⌊ ⌋, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς ξ242 / γ131 = ν317; ⌊ ⌋ Ποσειδάων ἐδάμασσεν λ399. 406, ω109; τοὺς <⏑⏑> σὺν / ⌊ ⌋(ν) (ἄγων) ω427, Op. 164; κεῖται+ (γὰρ) πὰρ / ⌊ ⌋ Χ386, Β688; ⌊ ⌋ Λ311, Τ59, Ψ829; ⌊-εσσιν⌋ ἀλεξέμεναι δῆϊον πῦρ Ι347. 674; ⌊ ⌋ ἔπι γλαφυρῇσιν Ο603; ⌊ ⌋ ἐπ(ι...) Κ214. 342, Hes. fr. 193,18; πὰρ -εσσι(ν) Ω408, ξ260 = ρ429 (≅ ι194 in [–⏑̄]); -εσσιν Λ22 [–⏑̄⏑] ⌊-εσσι⌋ θοῇσι(ν) Μ112, Ν320 **3 c** [–⏑̄×] ἐν ⌊ ⌋ Π95 **4** uncert. Hes. fr. 204,110 -ῶν δὲ] μελαιγάων ἐπιβαίη

L [1]Gray+, Arch. Hom. G esp. 92—109. 114—139. 152; [2]Kurt, Seem. Fachausdr. esp. 27 f.

B *ship*, whether war-ship (which app. used to transport wine Ι71; will also have transported military equipment incl. chariots, horses [cf. L[1] 109]; also gifts, booty [e.g. γ302. 312, δ82, ι41 f. 469 f.; mention of ξυστά [q.v.] only poss. indicat. of fighting at sea [see Leaf on Ο388; L[1] 131]; further L[1] 122 ff.) or trading-vessel (B I 4; Η467, ε249, θ161, ι125 ff. 322, ξ295 ff., cf. Υ247; further L[1] 115 f. 117); ships also used in piracy (see λῃϊστῆρα) and for travel (e.g. B I 3 bβ. 3 d;

further L[1] 116f. 121f. 134); number of oarsmen (in which funct. warriors served on war-ship: *B* 719f.) 20 (*A* 308f., *α* 280 [+ *β* 212], *δ* 669 [+ 778f.; cf. *π* 472f. *πολλοί*], *ι* 322) or 50 (*B* 719, *Π* 168ff., cf. *ϑ* 34f.), the 120 men on each 4 Boeotian ship (*B* 509f.) not implying ships w. 120 oars (ship w. 100 rowing-benches unrealistically large: *Y* 247), further L[1] 108f.; on speed L[1] 106f.; on form and construct. of anc. ships L[2] 3–24 (Gr. ships 9–14, their cosntruct. 15–24), ar- 8 chaeological evidence L[1] 33–92; (terms for) parts of ship, tackle etc. L[1] 98–106, L[2] 85–186; timber used: *δρῦς, ἀχερωΐς, πίτυς* (*N* 389f. = *Π* 482f.; for Od.'s *σχεδίη*: *κλήθρη, αἴγειρος, ἐλάτη* [*ε* 239]; mast and oars of ‹*ἐλάτη*› [see *εἰλάτινος*, ‹ › B 2]); (terms for) persons connected w. sea-faring L[2] 205–215. — Epiths.: *ἀμφιελίσσης*[+], *ἀραιάς, γλαφυρή*[+], *δολιχηρέτμοιο*[+], *ἐείκοσόροιο, εἴσης*[+], *ἑκατόζυγος, ἐπήρετμοι, εὐεργής*[+], *ἑυζύγου*[+], *εὔπρυμνοι, ἐυσσέλμοιο*[+], *θοή*[+], *κοίλη*[+], 16 *κορωνίσι(ν), κυανοπρῴροιο*[+], *μεγακήτεϊ, μεγάλῃ, μελαίνης*[+], *μιλτοπάρῃοι, νεκυάμβατον* (Minyas), *ὀλίγην* (Op. 643), *ὀρθοκραιράων, περικαλλέα, πολυ-γόμφων, -ζύγῳ, -κλήϊδι*[+], *ποντοπόρος*[+], *πρωτόπλοον, σ[μ]ικρῇ, φοινικοπαρῄους, ὠκείης*[+], 20 *ὠκύαλος*[+], *ὠκύποροι*[+] (see Parry, Epithète 134–139 [= MWV 109–113]; L[1] 93–98. 133. 136; L[2] 32–72 [w. Latacz, Kratylos 31, 1986, 114f.]; P. Vivante, The epiths. in Hom., New Haven–London 1982, 65–71. 193–196). — Wdfld.: *φορτίς*; *σχεδίη*; *στρατός* (see Merritt Sale, TAPhA 117, 1987, 27)

I of particular *ship(s)* (incl. unspecified ship [e.g. 2 a β cc; Choer. in 6], or each ship, of a particular company of ships; also indef. occurrences [e.g. *β* 287. 307 (3 d), *δ* 669 28 (3 e)] leading to ref. to particular ship) **I1** ships in mythology or in events prior to Tr. War (excl. Gr. voyage to Troy) Minyas fr. 1,1 p. 144 Dav. *νέα μὲν νεκυάμβατον, ἣν* (*ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον ἔνδοθεν ὅρμου*) Hes. fr. 205,6 32 *πρῶτοι ζεῦξαν* (Myrm.) *νέας ἀμφιελίσσας* *E* 641 (*δεῦρ' ἐλθὼν*) *ἐξ οἴης σὺν -υσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν* ' *Ἰλίου ἐξαλάπαξε* (Her.) *πόλιν* Hes. fr. 43a,63 *εὐθὺ[ς ἐπ]εἰ Τροίηθεν ἀνέ[πλε]ε* (Her.) *γηυσ[ι] ϑ[οῇσι* *B* 664 *-ας ἔπηξε* 36 (Tlep.) *μ* 69 *οἴη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος -ῦς* ' *Ἀργὼ πᾶσι μέλουσα* Th. 998 (*ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο* [Jason]) *ὠκείης ἐπὶ -ὸς ἄγων ... κούρην* Hes. fr. 204,59 *αὐτὸς* (Idom., to woo Hel.) [*σ*]*ὺν -ῖ πολυκλήϊδι μελαίνῃ*[ι ' *βῆ* (*Τυνδαρέου ποτὶ δῶμα*) ships w. which Alex. carried off Hel.: *Γ* 46 *ἦ τοιόσδε ἐὼν ‹ἐν ποντοπόροισι νέεσσι› ' πόντον ἐπιπλώσας ...;* 444 (*σε* [Hel.] *Λακεδαίμονος ἐξ*) *ἔπλεον* (Alex.) *ἁρπάξας* ‹ › *E* 62 ‹*Ἀλεξάνδρ›ῳ τεκτήνατο -ας εἴσας* ' 44 *ἀρχεκάκους* *H* 389 *κτήματα μέν, ὅσ'* ‹ › *ος κοίλῃς ἐνὶ -υσὶν* ' *ἠγάγετο Τροίηνδ'* ≅ *X* 115 (*ἐπί* v.l.) Od.'s ships in voyages prior to Tr. War (for *ξ* 230 see 3 c β): *α* 260 *ᾤχετο ... καὶ κεῖσε* (to Ephyre) *θοῇς ἐπὶ -ός* *φ* 39 (*τὸ* [bow] *δ'* 48 *οὔ ποτε*) *ἐρχόμενος πόλεμόνδε* (i.e. also before Tr. War) *μελαινάων ἐπὶ -ῶν* ' *ἠρεῖτ'* N. also inc. auct. fr. POxy. 3698,25. 30 in 6 **I2** in events of Tr. War (incl. voyage to Troy, departure at end of war, and *νόστοι* exc. that of Od. 52 [for which see 3]) **2 a** Gr. ship(s) **2 a α** on voyage to Troy (first, abortive voyage Hes. fr. 165,15; for *ξ* 238 in lying tale see 3 c *β* below) *A* 71 *-εσσ' ἠγήσατ'* (Calchas) ‹*Ἀχαιῶν*› *Ἴλιον εἴσω* *B* 303 *ἐς Αὐλίδα -ες* ‹ › ' *ἠγερέθοντο κακὰ* 56 (*Τρωσὶ φέρουσαι*) 351 *-υσὶν ἐν* (*ἐπ'* vulg.) *ὠκυπόροισιν ἔβαινον* ' *Ἀργεῖοι Τρώεσσι φόνον* (*φέροντες*) *Θ* 528 (*εὔχομαι Διὶ ἐξελάαν κύνας*) *οὓς κῆρες φορέουσι* ‹*μελαινάων ἐπὶ› -ῶν* (v. 528 om. Zen., ath. Ar.) Hes. fr. 165,15 (*Τήλεφος*] 60 *ἔτραπ' Ἀχαιῶν*) ...]*ε* ‹ › *ν*[*ηῶν* *ω* 117 (Ag. to Amphimedon in underworld:) „(*ὀτρυνέων* [Ag.] *Ὀδυσῆα σὺν*) *Μενελάῳ* ' *Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσθαι ἐὐσσέλμων ἐπὶ -ῶν*" *I* 306 ‹*Δαναῶν*› *οὓς ἐνθάδε -ες ἔνεικαν* *Λ* 22 *Ἀχαιοὶ* ' *ἐς Τροίην -εσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον* *N* 174 ‹ › *νέες ἤλυθον ἀμφιέλισσαι* = *O* 549 Op. 164 (*πόλεμος ὤλεσε ...*) *τοὺς δὲ καὶ ἐν -εσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης* ' *ἐς Τροίην ἀγαγών* cf. Hes. fr. 204,110 *νηῶν δὲ*] *μελαινάων ἐπιβαίη* ship(s) of Ach.: 68 *Π* 168 *πεντήκοντ' ἦσαν -ες θοαί, ἧσιν Ἀχιλλεὺς* ' *ἐς Τροίην ἡγεῖτο* (each with 50 *ἑταῖροι ἐπὶ κληῖσιν*) *Σ* 58 (*τὸν μὲν*) *-υσὶν ἐπιπροέηκα* (Thetis) *κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω* = 439 *Π* 223 (*τήν οἱ Θέτις*) *θῆκ' ἐπὶ -ὸς ἄγεσθαι* *Ω* 396 *τοῦ* (Ach.) 72 *γὰρ ἐγὼ* (Hermes) *θεράπων, μία δ' ἤγαγε -ῦς εὐεργής* of Idom.: *N* 453 (Idom. to Deïph.:) „*ἐνθάδε -ες ἔνεικαν* (obj. Idom.) ' *σοί τε κακὸν καὶ πατρὶ καὶ ἄλλοισι Τρώεσσιν*" *τ* 182 *ἐν -εσσι ‹κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω›* ' *ᾤχεθ' ἅμ' Ἀτρείδῃσιν* 193 *οἰχομένῳ σὺν -υσὶ* ‹ › of Od.: *β* 18 (*τοῦ υἱὸς ἅμ'*) *Ὀδυσῆι* ' *Ἴλιον εἰς ... ἔβη κοίλῃς ἐνὶ -υσίν* = *σ* 181[ex] ≅ *β* 27[ex] 226 *οἱ* (Mentor) *ἰὼν ἐν -υσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον* *ω* 427 *τοὺς μὲν σὺν -εσσιν* (*μὲν γὰρ σὺν νηυσίν* pap. 28) *ἄγων πολέας τε καὶ ἐσθλούς* *τ* 238 (Od. to Pen.: „*οὐκ οἶδ'*) *ἤ τις ἑταίρων δῶκε* (fine cloak an tunic) *θοῆς ‹ἐπὶ -ός› ἰόντι*" *ψ* 176 *ἐξ Ἰθάκης* ‹ › *ἰὼν δολιχηρέτμοιο* *τ* 243 (Od., lying to Pen.:) „*αἰδοίως δ' ἀπόπεμπον* (Od.) *ἐὐσσέλμου* ‹ › " 259 (Pen. to Od.:) „*κακῇ αἴσῃ κοίλης* ‹ › (*ᾤχετ' ἐποψόμενος Κακοίλιον*)" of other leaders (Ag.: *Θ* 239), contingents: *B* 613 (*σφιν* [Arcadians] *δῶκεν*) *Ἀγαμέμνων* ' *-ας ἐὐσσέλμους, περάαν ἐπὶ ... πόντον* (vv. 612–614 ath. Zen.) *Γ* 240 (Castor and Polydeuces either did not come to Troy) *ἦ δεύρω μὲν ἕποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι* (but *οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι*) *E* 550 *τὼ* (sons of Diocles) *μὲν ... μελαινάων ἐπὶ -ῶν* ' *Ἴλιον εἰς* (*ἅμ' Ἀργείοισιν ἐπέσθην*) *Θ* 239 *οὐ μὲν δή ποτέ φημι* (Ag.) *τεὸν* (of Zeus) *... βωμὸν* ' *-ἰ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔρωαν* *N* 665 *εὖ εἰδὼς κῆρ' ὀλοὴν ἐπὶ -ὸς ἔβαινε* *α* 211 *ἔνθα περ ἄλλοι* (besides Od.) ' *Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐπὶ* (*ἐνὶ* v.L) *-υσίν* ‖ in the Catalogue of Ships (on which in gener. see Kirk[+], Iliad vol. I 168ff.), in pl. (sg. w. *ἑκάστη* *B* 610) of contingent (*B* 493 of all the contingents) of ships (w. or without their complements of men; men mentioned separately vv. 509f. 610f. 619. 719f.; suggest. [Beye, AJPh 82, 1961, 370ff.] that *v.* in Catalogue [mustering of troops on land in B] might mean 'ship-load' generally rejected [e.g. H. S.-L. 172 n. 32]; views of numbers of ships [1.186 in all] and men range from sceptical [e.g. H. S.-L. 161] to credulous [Huxley, GRBS 7, 1966, 313ff.]) *B* 493 bis *ἀρχοὺς αὖ -ῶν ἐρέω* (poet) *νῆάς τε προπάσας* 509 *τῶν μὲν ‹πεντήκοντα› νέες κίον, ἐν δὲ ἑκάστῃ* ' *κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον* 685 *τῶν αὖ* ‹ › *νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς* 587 (*τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε*) ‹*ἑξήκοντα νεῶν›* 610 bis (*τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς*) ‹ › *πολέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ* ' *Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον* 516 *τοῖς* (*τῶν* v.l.) *δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο* = 680 = 733 ≅ 602 (*ἐνενήκοντα*) 524 *τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι -ες ἕποντο* = 747 ≅ 534 = 545 = 630 = 644 = 710 = 737 = 759 ≅ 556 (*πεντήκοντα, τεσσαράκοντα* v.l.) ≅ 568 (*ὀγδώκοντα*) = 652 (*ἐνενήκοντα* Diod.) 619 *τῶν* (Epeians) *αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ* ' *-ες ἕποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί* 637 *τῷ δ' ἅμα -ες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρηοι* 557 *Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα -ας* (w. 557–558 aliter Megarenses teste Strab. 394) 713 (*τῶν ἦρχ'*) *ἕνδεκα -ῶν* ' *Εὐμηλος* 576 *τῶν ἑκατὸν -ῶν ἦρχε ... Ἀγαμέμνων* 654 *ἐκ Ῥόδου ἐννέα -ας ἄγεν* (Tlep.) *Ῥοδίων* 671 *Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς -ας εἴσας* 719 (*τῶν δὲ Φιλοκτήτης ἦρχεν*) *ἑπτὰ νεῶν·* *ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα* ' *ἐμβέβασαν* 748 *Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι -ας* (‹ › *καὶ δεκ.* pap. 15) **2 a β** beached during war; on rel. positions of contingents of ships see Willcock, Iliad vol. II 225 **2 a β aa** Gr. ships in general (for refs. to some of the beached ships see here [2 a β aa] *ad fin.*) drawn up on shore (of *Ἑλλήσποντος*, q.v.) at Gr. camp; often, w. or without mention of 'huts' (see *κλισίη* B I introd., col. 1452,37ff.), virtually = 'Gr. camp' (sometimes in contrast to Troy, the city, as Tr. base) esp. in exprs. (on 'formularity' of which see Merritt Sale, TAPhA 117, 1987, 21ff. [esp. 24–27. 43f. 49]) of locat., direct. (a grey area, esp. in context of fighting around the ships, makes attempt at complete hard and fast division into 'ships *qua* ships' and 'ships connoting camp' inadvisable) *B* 135 *δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται* 154 *ὑπὸ δ' ῥέον* (Grs.) *ἔρ‹ματα -ῶν›* *Ξ* 410 *τά* (sc. *χερμάδια*) *ὁα πολλὰ θοάων ἔχ‹› ›* ' *παρ ποσὶ μαρναμένων ἐκυλίνδετο* *T* 43 *οἵ τε κυβερνῆται καὶ ἔχον οἰήϊα -ῶν* (now beached) *Θ* 501 *κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα* ' ‹*Ἀργείους καὶ -ας*› *K* 45 (*βουλῆς*) *ἤ τίς κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει* ' ‹ › *I* 231 *ἐν*

δοιῇ δὲ ˌσαωσέμεν, ἢ ἀπολέσθαι ' -ας ἐϋσσέλμους 424 (*μῆτιν*) *ἤ κέ σφιν -άς* (all exc. those of Ach.) *τε σόῃ καὶ λαὸν Ἀχαιῶν* ≅ 681 *N*96 (Pos. to Teucer etc.:) „*ὔμμιν ἔγωγε ' μαρναμένοισι πέποιθα ˌ ˌαι νέας ἁμάς*“ *H*338 4 (*δείμομεν*) *πύργους ... εἶλαρ ˌ-ῶν τε καὶ αὐτῶν,* ≅ 437 *Ξ* 56 (*τεῖχος*) *ᾧ ἐπέπιθμεν, ' ἄρρηκτον ˌ ˌ εἶλαρ ἔσεσθαι* = 68 *H*449 *τεῖχος ἐτειχίσˌσαντο νεῶν ὕπερ, M*5 (*τεῖχος*) *τὸ ποιήˌ ˌ* 7 (the Grs. had built the wall) *ὄφρα σφιν -ἁς* 8 *τε θοὰς καὶ λῃδα πολλὴν ' ἐντὸς ἔχον ῥύοιτο I*433 *περὶ γὰρ δίε* (Phoenix) *-υσὶν Ἀχαιῶν* = *Λ* 557[ex.] *K*309 (Hector to Trs.: „I will reward the one who will done ...) *ἔκ τε πυθέσθαι, ' ἠέ φυλάσσονται -ες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ, ' ἢ* 12 ...“ = 396 *O*566 *φράξαντο* (Grs.) *δὲ -ας ' ἕρκεϊ χαλκείῳ M*216 *μὴ ἴομεν Δαναοῖσι μαχησόμενοι ˌπερὶ -ῶν,* 142 *Ἀχαιούς ' ὄρνυον ... ἀμύνεσθαι ˌ ˌ* 227 (Polyd. to Hector:) (*Τρώων, οὕς κεν Ἀχαιοὶ δῃώσωσιν ἀμυνόμενοι ˌ ˌ* 156 *ἀμυνόμενοι σφῶν τ' αὐτῶν καὶ κλισιάων ' -ῶν τ' ˌὠκυπόρων,* *N*110 *ἀμυνέμεν οὐκ ἐθέλουσι ' -ῶν ˌ ˌ M*179 *-ῶν ἠμύνοντο* (vv. 175–181 om. Zen., ath. Aristoph. Ar.) *O*731 *Τρῶας ἄμυνε* (Aias) *νεῶν Π*80 *νεῶν ἀπὸ λοιγὸν ἀμύνων ' ἔμπεσ'* (i.e. upon the Trs.) *Λ* 277 *-υσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι ' φύλοπιν O*688 *Δαναοῖσι κέλευε* (Aias) *' -υσί τε καὶ κλισίῃσιν ˌἀμυνέμεν, I*435 (Phoenix to Ach.:) „*οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν -υσὶ θοῇσι ' πῦρ ἐθέλεις*“ 602 (Phoenix to Ach.:) „*κάκιον δέ κεν εἴη ' -υσὶν καιομένῃσιν ˌ ˌ*“ 347 *φραζέσθω* (Ag.) *ˌ-εσσιν ἀλεξέμεναι δῃΐον πῦρ,* 674 *ἢ ῥ' ἐθέλει* (Ach.) *ˌ ˌ* (*ἀμυνέμεναι* v.l.) *' ...; Θ*182 (*μνημοσύνη πυρὸς*) *γενέσθω, ' ὡς πυρὶ -ας ἐνιπρήσω* (Hector) 28 ≅ *Ξ*47 *Θ*217 *κ' ˌἐνέπρησεν πυρὶ κηλέῳ, -ας εἴσας* (]*ων* [sc. *Ἀχαιῶν*] pap. 7) *X*374 *ὅτε -ας ˌ ˌ* ≅ *Θ*235[ex.] (v. ath. Aristoph. Ar.) *M*198 (*μέμασαν*) *τεῖχός τε ῥῆξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ -ας O*507 *ˌ-ας ἐνιπρῆσˌαι μενεαίνει* 702 (*Τρωσὶν δ' ἤλπετο θυμός*) *ˌ ˌ Π*82 (*μὴ*) *ˌ ˌωσι, φίλον δ' ἀπὸ νόστον ἕλωνται I*241 *στεῦται ... -ῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα ' αὐτάς τ' ἐμπρήσειν* 653 (Ach.: „I will not return to battle *πρίν γ' Ἕκτορα ...*) *κατά τε σμῦξαι πυρὶ -ας*“ *Λ* 666 *ἢ μένει* (Ach.) *εἰς ὅ κε δὴ -ες θοαὶ* (*πυρὸς θέρωνται ' ...;*) *M*441 *-υσὶν ἐνίετε ˌθεσπιδαές πῦρ, O*597 (*Ἕκτορι κῦδος ὀρέξαι*) *ἵνα -υσὶ κορωνίσι ˌ ˌ ' ἐμβάλῃ N*320 (Hector will not fire the ships *ὅτε μὴ*) *Κρονίων ' ἔμβαλοι ... δαλὸν -εσσι θοῇσιν* 628 *ἐν -υσὶν μενεαίνετε ποντοπόροισι ' πῦρ ὀλοὸν βαλέειν Π*113 *πῦρ ἔμπεσε -υσὶν Ἀχαιῶν Θ*498 *ἐφάμην -ἁς τ' ὀλέσας καὶ ... Ἀχαιοὺς* (*ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον*) *N*814 *θυμὸς ἐέλπεται ἐξαλαπάξειν ' -ας Λ*315 *ἔλεγχος ' ἔσσεται, εἴ κεν ˌ-ας ἕλῃ, ... Ἕκτωρ* (*εἴ κεν Τρῶες* <*Ἀχαιῶν*> *-ας ἕλωσι* v.l. ant.) = *O*504[ex.] *Ξ*365 (*μεθίεμεν Ἕκτορι νίκην*) *ἵνα ˌ ˌ ...; O*720 (*ἡμῖν Ζεὺς*) *ἔδωκε ' -ας ἑλεῖν Π*128 *μὴ δὴ -ας ἕλωσι καὶ οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται O*477 (*μὴ μὰν ἀσπουδεί γε*) *ἕλοιεν* (Trs.) *' -ας ἐϋσσέλμους N*41 (*ἔλποντο*) *-ας Ἀχαιῶν ' αἱρήσειν Σ*260 *ἐλπόμενος -ας* (*-ἁς γ'* v.l.) *αἱρησέμεν ἀμφιελίσσας O*603 *-εσσιν ἔπι* ('against') *γλαφυρῇσιν ἔγειρεν* (Zeus) *' Ἕκτορα Θ*531 *ˌ-υσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν, ἐγείρομεν ... Ἐρῃα = Σ*304 *O*259 (*ἱππεῦσιν ἐπότρυνον*) *ˌ ˌ ἐλαυνέμεν ... ἵππους* 743 *ὅς τις δὲ Τρώων κοίλῃς ἐπὶ -υσὶ φέροιτο* (*-υσὶν ἄγοιτο, -ας ἄγοιτο* vv.ll.) *' σὺν πυρί* (*τὸν δ' Αἴας οὔτασκε*) 347 *-υσὶν ἐπισσεύεσθαι* ≅ 593[in.] *N*101 (*θαῦμα ὁρῶμαι*) *Τρῶας ἐφ'* ('against') *ἡμετέρας ἰέναι νέας* 742 (*ἂν*) *πᾶσαν ἐπιφρασσαίμεθα βουλήν, ' ἤ κεν ἐνὶ -εσσι πολυκλῄϊσι πέσωμεν* (Trs.) *I*235 *οὐδ' ἔτι φασὶ* (Trs.) *' σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν -υσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι* (on problem of subj[s.?] and sense of infs. see Leaf) = *M*107 = 126 = *P*639 ≅ *Λ*824 *N*144 (*ἀπείλει*) *διελεύσεσθαι κλισίας καὶ -ας Ἀχαιῶν O*409 (*οὐδὲ ἐδύναντο* [Trs.]) *κλισίῃσι μιγήμεναι οὐδὲ νέεσσιν Π*67 *Τρώων νέφος ἀμφιβέβηκε ' -υσὶν K*342 (*ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται*) *οὐκ οἶδ' ἢ -εσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν B*333 *μέγ' ἴαχον, ˌἀμφι δὲ -ες ' σμερδαλέον κονάβησαν, Π*276 *ἐν δ' ἔπεσον* (the Myrm.) *Τρώεσσιν ἀολλέες· ˌ ˌ Δ*247 (Ag. to Grs. hanging back from battle:) „*ἦ μένετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔνθα τε -ες ' εἰρύατ' εὔπρυμνοι ...,*“ *Ξ*34 (*οὐδὲ*) *ἐδυνήσατο πάσας ' αἰγιαλὸς -ας χαδέειν Θ*52 (*ἐν κορυφῇσι καθέζετο* [Zeus]) *εἰσορόων ˌΤρώων τε πόλι,ν καὶ -ας Ἀχαιῶν* = *Λ* 82 *Y*60 (*ἐσσείοντο πόδες*) *Ἴδης ' καὶ κορυφαί, ˌ ˌς καὶ -ες* (*τεῖχος* v.l.) *Ἀχαιῶν* = *N*14[ex.] *K*214 *ὅσσοι ... -εσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι* (will each give the volunteer a gift) *κ*15 *ἐξερέεινεν* (Aeol.) *ἕκαστα, ' Ἴλιον Ἀργείων τε νέας* (*μόρον* v.l.) *καὶ νόστον Ἀχαιῶν* ‖ in expr. of mot. towards (incl. coming to, arrival): *E*327 (*δῶκε* [Sthen., horses] *Δηϊπύλῳ*) *ˌ-υσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν, Λ*274 *ἠνιόχῳ ἐπέτελλε* (Ag.) *' ˌ ˌ* = 400 *Ω*392 *ἐπὶ -υσὶν* (*-ας* v.l.) *ἐλάσσας ' Ἀργείους κτείνεσκε* (Hector) *X*392 *ˌ-υσὶν ἐπὶ, γλαφυρῇσι νεώμεθα* (Grs.) *Σ*7 *Ἀχαιοὶ ' ˌ ˌ κλονέονται ἀτυζόμενοι πεδίοιο P*708 *κεῖνον* (Antil.) *μὲν δὴ -υσὶν ἐπιπροέηκα* (Men.) *θοῇσιν E*700 *οὔτε ποτὲ προτρέποντο* (Grs.) *μελαινάων ἐπὶ* (*ἀπὸ* v.l. ant.) *-ῶν ' οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ A*12 *ˌἦλθε* (Chryses) *θοὰς ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν, ' ...* 371 *... ' ˌ ˌ B*8 (Zeus to dream:) „*βάσκ' ἴθι ... ˌθοὰς ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν,*“ *K*450 (Diom. to Dolon: „If we let you go now) *ἤ τε καὶ ὕστερον εἴσθα ˌ ˌ* (to spy or to fight us“) *O*116 (Ares to gods: „*μὴ νῦν μοι νεμεσήσετ'*) *τίσασθαι φόνον υἷος ˌἰόντ' ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν,*“ *Ω*118 (Zeus: „I will send Iris to tell Priam) *λύσασθαι φίλον υἱόν, ˌ ˌ*“ = 146 = 195 203 *ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος* ≅ 519 *Γ*119 (PN[a] *προΐει*) *Ἀγαμέμνων ' ˌ-ας ἐπὶ γλαφυρὰς, ἰέναι Π*840 (*ἰέναι*) *ˌ ˌ Ω*298 *-ας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι H*432 *ἔβαν* (Grs.) *ˌκοίλας ἐπὶ -ας,* = *K*525[ex.] ≅ *H*381[ex.] ≅ 372 *Ψ*892 *τόδ' ἄεθλον ἔχων ˌ ˌ ' ἔρχευ* (v. 892 om. pap. 13) *K*385 *ˌἐπὶ -ας, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος Ω*199 *θυμὸς ἀνώγει ' κεῖσ' ἰέναι ˌ ˌ* 295 (*ὄφρα*) *τῷ* (bird of omen) *πίσυνος ˌ ˌ ἰῆς Δαναῶν* ≅ 313 *P*432 *οὔτ' ˌἄψ ἐπὶ -ας, ἐπὶ ... Ἑλλήσποντον ' ἠθελέτην* (Ach.'s horses) *ἰέναι οὔτ' ἐς πόλεμον Σ*14 (*ἐκέλευον* [Ach.] *ἀπωσάμενον* [Patr.]) *πῦρ ' ˌ ˌ ἴμεν* = *Φ*297[in.] *Σ*280 *ἄψ πάλιν εἶσ'* (Ach.) *ˌ ˌ K* 510 (*νόστου μνῆσαι*) *ˌ-ας ἐπὶ γλαφυράς, P*416 *οὐ μὰν ἤμιν* (Grs.) *ἐὐκλεές ἀπονέεσθαι ' ˌ ˌ* (if we give up Patr.'s corpse to the Trs.) *O*305 *ὀπίσσω ' ἢ πληθὺς ˌἐπὶ -ας Ἀχαιῶν, ἀπονέοντο Ξ*354 *βῆ δὲ θέειν ˌ ˌ ... Ὕπνος* = *ξ*501[in.] (*δ' ἰέναι* v.l.) *P*691 *Ἀχιλῆϊ θέων ˌ ˌ ' εἰπεῖν B*150 *-ας ἔπεσσεύοντο* (Grs.) *Θ*98 *παρήϊξεν* (Od.) *κοίλας ˌ ˌ K*514 *ἐπέτοντο* (horses) *θοὰς ˌ ˌ* 531 *πετέσθην* (horses) *' -ας ἐπὶ γλαφυράς* (v. 531 om. quidam) = *Λ*520 281 *ˌ(ἵμασεν) ἵππους ' -ας ἐπὶ γλαφυράς, P*625 *ˌ ˌ X*465 *μιν* (dead Hector) *ἵπποι ' ἕλκον ... κοίλας ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν P*397 *μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμός, ' Τρωσὶν μὲν ἐρύειν* (sc. Patr.'s corpse) *προτὶ Ἴλιον, αὐτὰρ Ἀχαιοῖς ' ˌ-ας ἐπὶ γλαφυράς,* 453 (Zeus: „I will give you [Ach.'s horses] strength) *ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα σαώσετον ἐκ πολέμοιο ' ˌ ˌ*“ *Θ*334 (*τὸν μὲν*) *ˌ ˌ φερέτην βαρέα στενάχοντα* = *N*423 *P*736 *νέκυν* (Patr.) *φέρον* (Men. and Mer.) *ἐκ πολέμοιο ' ˌ ˌ X*246 (*εἴ κεν ἔναρα*) *φέρηται ' ˌ ˌ Ψ*849 *ˌ ˌ ἔφερον βασιλῆος ἄεθλον ω*43 (Ag. to Ach. in underworld:) „*σ' ἐπὶ -ας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο*“ *H*78 *τεύχεα συλήσας φερέτω ˌκοίλας ἐπὶ -ας, Π*664 *τὰ μὲν* (Sarp.'s armour) *ˌ ˌ ' δῶκε φέρειν ἑτάροισι Ψ*883 *Τεῦκρος δ' ἡμιπέλεκκα φέρεν ˌ ˌ E*26 *δῶκεν* (Diom., horses) *ἑταίροισιν κατάγειν ˌ ˌ* ≅ *Φ*32 Il. Parv. fr. 20,2 p. 59 Dav. *Ἕκτορέην ἄλοχον κάταγε*<*ν*> (Neopt.) *ˌ ˌ Z*52 *μιν* (Adrastus) *τάχ' ἔμελλε* (Men.) *θοὰς ˌἐπὶ -ας Ἀχαιῶν, ' δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν H*84 *τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ -ας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω Ω*336 *Πρίαμον κοίλας ˌ ˌ ' (ἄγαγ')* 564 (Ach. to Priam:) *θεῶν τίς σ' ἦγε ˌθοὰς ἐπὶ -ας, Ἀχαιῶν B*263 *αὐτὸν* (Thers.) *δὲ κλαίοντα ˌ ˌ ἀφρήσω* (Od.) *' πεπληγὼς ἀγορῆθεν K*389 *ἦ σ'* (Dolon) *Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα ' -ας ἐπὶ γλαφυράς; Λ*3 *Ζεὺς δ' Ἔριδα προΐαλλε ˌ ˌ Ἀχαιῶν Ω* 289 *ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς ' ὀτρύνει ˌἐπὶ -ας, Λ*569 *πάντας* (Trs.) *δὲ προέεργε* (Aias) *θοὰς ˌ ˌ ὀδεύειν Π*395 *ἄψ ˌ ˌ ἔεργε* (Patr., the Trs.) *παλιμπέτες K*347 *αἰεί μιν* (Dolon) *ποτὶ* (*προτὶ, ἐπὶ* vv.ll.) *-ας ἀπὸ στρατόφι προτιειλεῖν M*118 *εἵσατο* (Asius) *γὰρ -ῶν ἐπ' ἀριστερά B*17 *ἵκανε* (dream) *θοὰς ἐπὶ -ας Ἀχαιῶν* = 168 (v. om. nonnulli) *Π*247 (Ach.:) „*ἀσκηθής μοι ... θοὰς ˌἐπὶ -ας ἵκˌοιτο*“ (Patr.) ≅ *P*622[ex.] *Z*69 (Nestor to Grs.:) „*μή τις νῦν ... μετόπισθε ' μιμνέτω, ὥς κεν πλεῖστα φέρων ˌ ˌηται*“ *K*281 *πάλιν ˌἐπὶ -ας, ἐὐκλεΐας ἀφικέσθαι X*417 (Priam to Trs.: „*μ' οἶον ἐάσατε*)

ἐξελθόντα πόληος ἱκέσθ' ‹ › *Ἀχαιῶν"* *Θ* 149 (Diom. fears Hector may say:) „*Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο φοβεύμενος ἵκετο -ας"* *Λ* 193 (Zeus: „I will grant Hector strength) *κτείνειν, εἰς ὅ κε -ας ἐϋσσέλμους ἀφίκηται"* ≅ 208 ≅ *P*454 *O*233 (Zeus to Ap.: „Rouse might in Hector) *ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ ' φεύγοντες -άς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκωνται"* (vv. 231–235 ath. Aristoph. Ar.) ≅ *Σ*150 ≅ *Ψ*2 *Ω*501 *τοῦ ... εἵνεχ' ἱκάνω -ας Ἀχαιῶν, ' λυσόμενος* 443 *πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἵκοντο* (Priam etc.) *T*3 ‹*ἐς -ας*› *ἵκανε* (Thetis) *θεοῦ πάρα δῶρα φέρουσα* *δ*255 (Helen: „I swore not to betray Od. to Trs.) *πρίν γε τὸν* ‹ › *τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι"* *K*14 *ὅτ'* ‹ › *τε ἴδοι* (Ag.) *καὶ λαὸν Ἀχαιῶν* 366 *φεύγων* (Dolon) ‹ › *Λ* 513 (Idom. to Nestor:) „‹ › ... *ἔχε ... ἵππους"* *N*31 *τὸν* (Pos.) *δ' ἐς Ἀχαιῶν -ας ... φέρον ἵπποι* *K*336 *βῆ* (Dolon) *δ' ἱέναι προτὶ* (*ποτὶ, πρός, κατὰ, ἐπὶ* vv.ll.) *-ας ἀπὸ στρατοῦ* *X*217 (Ath. to Ach.: „*νῶϊ ἕολπα*) *οἴσεσθαι μέγα κῦδος Ἀχαιοῖσι προτὶ -ας"* *M*273 *μή τις ὀπίσσω ' τετράφθω* ‹*ποτὶ -ας*› *O*295 *πληθὺν μὲν* ‹ › *ἀνώξομεν ἀπονέεσθαι* *Ξ*392 *ἐκλύσθη δὲ θάλασσα ποτὶ κλισίας τε νέας τε ' Ἀργείων* *M* 254 *ἰθὺς -ῶν κονίην φέρεν* (sc. *θύελλα*) *E*165 *ἵππους δ' οἷς ἑτάροισι δίδου* ‹*μετὰ -ας*› *ἐλαύνειν* *M*123 (some Grs. held gate in wall open) *εἴ τιν' ἑταίρων ' ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν* ‹ › *Y*33 (*βὰν δ' ἵμεναι πόλεμόνδε θεοί ...*) *Ἥρη μὲν μετ' ἀγῶνα νεῶν καὶ ... Ἀθήνη* *K*308 *-ῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν* (as spy) = 320 442 *ἐμὲ* (Dolon) *... ‹-υσὶ πελάσσε›τον ὠκυπόροισιν* *N*1 *Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα* ‹ › (Zeus) *M*112 *σὺν αὐτοῖσιν* (horses) *πέλασεν* (Asius) *-εσσι θοῇσι* *P*341 *μηδ' οἵ* (Grs.) *γε ἔκηλοι ' Πάτροκλον -υσὶν πελασαίατο τεθνηῶτα* cf.: *O*653 *εἰσωποὶ δ' ἐγένοντο νεῶν* app. of movement in among the ships, see II 492, 32ff. ‖ expr. of place where: *B*688 *κεῖτο γὰρ* ‹*ἐν -εσσι*› *... Ἀχιλλεύς* (vv. 686–694 ath. Zen.) *Λ*659 *οἱ γὰρ ἄριστοι ' ἐν -υσὶν κέαται βεβλημένοι* = 826 = *Π*24 *Ψ*248 (Ach. to Grs.: „Make Patr.'s barrow high) *οἵ κεν ἐμεῖο ' δεύτεροι* ‹ › *πολυκλήϊσι λίπησθε"* *B*771 ‹ › *κορωνίσι ποντοπόροισι ' κεῖτ'* (Ach.) *ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι* = *H*229 *Π* 95 (Ach. to Patr.:) „*πάλιν τροπάσασθαι, ἐπὴν φάος* ‹ › *' θῇς"* *O*428 (Hector:) „*υἷα Κλυτίοιο σαώσατε, μή μιν Ἀχαιοὶ ' τεύχεα συλήσωσι νεῶν* ‹*ἐν ἀγῶνι, πεσόντα*› *"* = *Π* 500 *Π*239 *μενέω* (Ach.) *-ῶν* ‹ › *T*42 *οἵ περ τὸ πάρος γε νεῶν* ‹ › *μένεσκον* (*κυβερνῆται καὶ ταμίαι*) *Ω*141 *ἐν -ῶν ἀγύρει μήτηρ τε καὶ υἱὸς ' πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα ... ἀγόρευον* *N*668 *μετ' Ἀχαιῶν -υσὶν ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι* *E*791 *ἐκὰς πόλιος κοίλῃς ἐπὶ -υσὶ μάχονται* (Trs.) = *N*107 44 (*απα*]*ν*[*ευ*]*θε μα*[*χονται* pap. 85) ≅ *M*90[21] (*τειχός τε ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ -ας* v.l.) *Ξ*51 *οὐδ' ἐθέλουσι μάχεσθαι ἐπὶ* ‹*πρύμνῃσι*› *νέεσσι* ≅ *O*722 *Ξ*65 *-υσὶν ἐπὶ* ‹ › *μάχονται* *O*494 (Hector to Trs.:) „*μάχεσθ'* ‹*ἐπὶ -υσὶ*›*ν ἀολλέες"* 459 48 *καί κεν ἔπαυσε* (Teucer, Hector) *μάχης* ‹ › *ν Ἀχαιῶν* *Ξ*57 ‹ › *θοῇσι μάχην ἀλίαστον ἔχουσι* (Trs.) *N*333 *τῶν δ' ὁμὸν ἵστατο νεῖκος ἐπὶ* ‹*πρύμνῃσι*› *νέεσσιν* *O*248 (Hector to Ap.:) „*οὐκ ἀΐεις, ὅ με -υσὶν ἐπὶ* ‹ › *ν Ἀχαιῶν* (*βάλεν Αἴας χερμαδίῳ ...;*") *Θ*380 (*ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας*) *σάρκεσσι, πεσὼν* ‹*ἐπὶ -υσὶν Ἀχαιῶν*› = *N*832 (*παρά* v.l.) *A*559 (Hera to Zeus: „I think you gave Thetis your consent) *ὡς Ἀχιλῆα ' τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας* ‹ › *"* ≅ *B*4 *Π*18 56 *ὀλέκονται* (Grs.) *' -υσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν* *T*135 *Ἕκτωρ ' Ἀργείους ὀλέκεσκεν ἐπὶ πρύμνῃσι νέεσσιν* *M*246 (Hector to Polyd.:) „*εἴ περ γάρ τ' ἄλλοι γε περὶ κτεινώμεθα πάντες ' -υσὶν ἐπ'* (*ὑπ', παρ'* vv.ll.) *Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ'* 60 *ἀπολέσθαι"* *Π*547 (*Δαναῶν*) *τοὺς* ‹*ἐπὶ -υσὶ θοῇσιν ἐπέφν›ομεν* *Φ*135 (Ach. to Trs.: „You will pay for the suffering) *Ἀχαιῶν, ' οὓς* ‹ › *ετε"* *Ω*254 *θοῇς ἐπὶ -υσὶ πεφάσθαι* *M*403 *Ζεὺς κῆρας ἄμυνε ' παιδὸς ἑοῦ* (i.e. Sarp.), *μὴ* 64 ‹*-υσὶν ἐπὶ πρύμνῃσι*› *δαμείη* *N*762 ‹ › *ν Ἀχαιῶν ' χερσὶν ὑπ' Ἀργείων κέατο* (dead Trs.) 675 *-ῶν ἐπ' ἀριστερὰ δηϊόωντο ' λαοὶ ὑπ' Ἀργείων* *Δ*513 *ἐπὶ -υσὶ χόλον ... πέσσει* (Ach.) *Ξ*367 *Ἀχιλλεὺς ' ‹-υσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσι›, μένει* *X* 68 334 (*ἀοσσητὴρ*) ‹ › *ν ἐγὼ μετόπισθε λελείμμην* (Ach.) *T* 236 *κακὸν ἔσσεται ὅς* (of the Grs.) *κε λίπηται ' -υσὶν ἐπ'* (*παρ'* vulg.) *Ἀργείων* *K*306 *ἵππους, ' οἵ κεν ἀριστεύωσι θοῇς* ‹*ἐπὶ -υσὶν Ἀχαιῶν*› (v. 306 aliter Zen. Aristoph.) *δ*248 72 *οὐδὲν τοῖος ἔην* (Od.) ‹ › *Z*50 *εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ'* ‹ › = *K*381 ≅ *Λ*135 *Σ*294 (*μοι* [Hector] *ἔδωκε Κρόνου παῖς*) *κῦδος ἀρέσθ'* ‹*ἐπὶ -υσί*› *N*381 (Idom. to dead Othryoneus:) „*ἀλλ' ἔπευ, ὄφρ'* ‹ › *συνώμεθα ποντοπόροισιν ' ἀμφὶ γάμῳ"* *O*44 *τειρομένους* (*κτεινομένους* v.l.) *δ'* ‹ › *ν ἰδὼν ἐλέησεν* (Pos.) *Ἀχαιούς* *Π*201 (*ἀπειλάων*) *ἃς* ‹ › *θοῇσιν ἀπειλεῖτε* (Myrm.) *Τρώεσσι* *T*160 *πάσασθαι ἄνωχθι θοῇς* ‹*ἐπὶ -υσὶν*› *Ἀχαιοὺς ' σίτου* *Σ*259 *χαίρεσκον* (Polyd.) ... *θοῇς* ‹ › *ἰαύων* *T*71 *αἴ κ' ἐθέλωσ'* (Trs.) ‹ › *ἰαύειν* *Θ* 180 (Hector to Trs.:) „*ὅτε κεν δὴ* ‹*-υσὶν ἐπὶ γλαφυρ›ῇσι γένωμαι* (do not forget fire") *I*425 (Ach.: „The Grs. must devise *μῆτιν ἥ κέ σφιν σόῃ*) *λαὸν Ἀχαιῶν ' ‹ › ῇς"* *M*38 12 ‹ › *ῇσιν ἐελμένοι* (Grs.) *O*388 *ξυστοῖσι, τά ῥά σφ' ἐπὶ* ('on') *-ισὶν ἔκειτο ' ναύμαχα* *A*344 (Ach.: „Ag. does not know how to take thought) *ὄππως οἱ* ‹*παρὰ -υσὶ, σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί*› *N*69 (*τις νῶϊ* [Aiantes] *θεῶν*) *κέλεται* ‹ › *μάχεσθαι* *O*673 *ὄσσοι* ‹ › *μάχην ἐμάχοντο θοῇσιν* (vv. 668–673 ath. Ar.) *N*778 ‹ › *μάχην ἤγειρας* (Hector) *ἑταίρων* (*Ἀχαιῶν* v.l.) *O*696 *μάχῃ* ‹ › *ν ἐτύχθη* *N*123 ‹ › *... πολεμίζει* (Hector) *H*72 (*εἰς ὅ κεν*) ‹ › *δαμείετε* (Grs.) *ποντοπόροισιν* *Θ*183 (Hector: „Have fire ready, that I may burn the ships, *κτείνω δέ*) *Ἀργείους* ‹ › *ν"* (v. 183 om. vulg.) *Ω*225 *εἰ δέ μοι* (Priam) *αἶσα ' τεθνάμεναι* ‹ › *ν Ἀχαιῶν* *X*89 (Hecabe to Hector: „*σε*) *Ἀργείων* ‹ › *κύνες ... κατέδονται"* 339 (Hector to Ach.:) „*μή με ἔα* ‹ › *κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν"* 508 (Androm. to dead Hector:) „*σὲ ...* ‹ › *κορωνίσι* (*εὐλαὶ ἔδονται*) *Ω*408 (Priam to Hermes:) „*ἀληθείην κατάλεξον, ' ἢ ἔτι πὰρ -εσσιν ἐμὸς πάϊς, ἠέ μιν ἤδη ' ῇσι κυσὶν* (*προύθηκεν Ἀχιλλεύς"*) 115 *Ἕκτορ' ἔχει* ‹*παρὰ -υσὶ κορωνίσι*›*ν* ≅ 136 *Σ*338 ‹ › *κείσεαι* (dead Patr.) *X*386 *κεῖται πὰρ -εσσι νέκυς ... ἄθαπτος ' Πάτροκλος* *Π*204 *παρὰ -υσὶν ἔχεις* (Ach.) *ἀέκοντας ἑτάρους* *A*421 (Thetis to Ach.:) „‹*-υσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι*› *' μήνι' Ἀχαιοῖσιν"* 488 *μήνιε* ‹ › *,' (Ἀχιλλεύς)* (vv. 488–492 ath. Zen.) *Σ*104 *ἤμαι* (Ach.) ‹*παρὰ -υσὶν, ἐτώσιον* (*-υσὶ κορωνίσιν* Plat. Ap. 28d) *ἄχθος ἀρούρης* *A*415 (Thetis to Ach.:) „*αἴθ' ὄφελες* ‹ › *ἀδάκρυτος ἠῆσθαι"*) *N*746 ‹ › *ἀνὴρ* (sc. Ach.) *ἄτος πολέμοιο ' μίμνει* *B*392 (*ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα*) ‹*μιμνάζειν παρὰ -υσὶ, κορωνίσιν* (I will kill) *K*549 (Nestor: „I do battle with the Trs.) *οὐδέ τι φημὶ ' ‹ › γέρων περ ἐὼν πολεμιστής"* *I*332 *ὄπισθε μένων* (Ag.) ‹*παρὰ -υσὶ, θοῇσι ' δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο* *Θ*345 ‹ › *ν ἐρητύοντο* (routed Grs.) *μένοντες* ≅ *O*367 *K*209 *ἢ μεμάασιν* (Trs.) *' αὖθι μένειν* ‹ › *ν ἀπόπροθεν ἠὲ πόλινδε ' ἄψ ἀναχωρήσουσιν* = 410 (vv. 409–411 ath. hic Ar.) *Σ*256 (*κέλομαι* [Pulyd.] *μὴ μίμνειν ἠῶ*) *ἐν πεδίῳ* ‹ › *ν I*609 *φρονέω* (Ach.) *δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ, ' ἢ μ' ἔξει* ‹ › *κορωνίσιν, εἴς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' ἐν στήθεσσι μένῃ* 631 *οὐδὲ μετατρέπεται* (Ach.) *φιλότητος ἑταίρων ' τῆς, ᾗ μιν* ‹ › *ν ἐτίομεν* *Π*272 *ὃς* (Ach.) *μέγ' ἄριστος ' Ἀργείων* ‹ › (v. 272 damnat Seleucus) = *P*165 *A*26 *μή σε* (Chryses) ... *κοίλῃσιν ἐγὼ* (Ag.) ‹ › *κιχείω* 89 (*οὗ τις ἐμεῦ* [Ach.] *ζῶντος*) *σοὶ* (Calchas) *κοίλῃς* ‹ › *βαρείας χεῖρας ἐποίσει* *B*725 *μνήσεσθαι ἔμελλον ' Ἀργεῖοι* ‹ › *Φιλοκτήταο* (vv. 724–725 ath. Zen.) *α*61 *οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς ' Ἀργείων* ‹ › *χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων ' Τροίῃ ἐν ...;* *K*1 *ἄλλοι μὲν* ‹ › *ν ἀριστῆες* (*εὗδον*) *M*411 (*ἀγαλέον δέ μοί* [Sarp.] *ἐστι*) *μούνῳ ... θέσθαι* ‹ › *κέλευθον* ≅ 418 *N*276 (Idom. to Mer.:) „*εἰ ...* ‹ › *λεγοίμεθα πάντες ἄριστοι ' ἐς λόχον* (your courage would not be made light of") *Ξ*4 *μείζων δὴ* ‹ › *βοὴ ... αἰζηῶν* *O*513 (*στρεύγεσθαι*) ‹ › *ν ὑπ' ἀνδράσι χειροτέροισιν* *Π*127 *λεύσσω δὴ* ‹ › *πυρὸς ... ἰωήν* *T*44 (*οἵ τε*) *ταμίαι* ‹ › *ν ἔσαν* *λ*545 *μιν* (Aias) *ἐγὼ* (Od.) *νίκησα δικαζόμενος* ‹ › *' τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος* (v. 545 om. L[5], v. 546 om. U[5] Allen) *A*305 *λῦσαν δ' ἀγορὴν* ‹*παρὰ -υσὶν Ἀχαι›ῶν* *H*294 (Hector to Aias: „Let us stop fighting now) *ὡς σύ τ' εὐφρήνῃς πάντας* ‹ › *ούς* (*Ἀχαιῶν* v.l.)" *B*297 *οὐ νεμεσίζομ'* (Od.) *Ἀχαιοὺς ' ἀσχαλάαν* ‹*παρὰ -υσὶ κορωνίσι*›*ν* (*ἀσχαλάαν μιμνόντεσσι* Zen. [sic A: *μίμνοντ' ἐπὶ -εσσ'* ci.]) *Y*1 ‹ › *θωρήσσοντο* (Grs.) *' ἀμφὶ σέ* (Ach.) *Λ*111 *σφε* (two sons of Priam) *πάρος* ‹*παρὰ -υσὶ θοῇσιν*› *' εἶδεν* (Men., when Ach. had brought them as captives) *N*84 ‹ › *ἀνέψυχον* (Grs.) ...

ἡτορ Θ474 (οὐ πρὶν πολέμου ἀποπαύσεται) Ἕκτωρ, ' πρὶν ὄρθαι ‹παρὰ ναῦφι ... Πηλείωνα, Π281 ἐλπόμενοι (Trs.) ‹ ›' μηνιθμὸν (ἀπορρῖψαι) Σ305 εἰ δ' ἐτεὸν παρὰ ναῦφιν ἀνέστη ... Ἀχιλλεύς Α347 αὖτις ἴτην ‹παρὰ (of mot. within camp) -ας, Ἀχαιῶν Κ54 PNᵃ κάλεσσον ' ῥίμφα θέων ‹ › Λ805 ‹βῆ (Patr.) δὲ θέειν παρά, -ας ἐπ' ... Ἀχιλῆα 617 ‹ › τε κλισίας καὶ -ας Ἀχαιῶν (εἴσας v.l.) ≅ Θ220 (εισ[ας pap. 7) = Ν167 = 208 Ι657 παρὰ -ας ἴσαν πάλιν Α487 ἐσκίδναντο κατὰ (of mot. within camp) κλισίας τε νέας τε Β398 ὀρέοντο ‹κεδασθέντες κατὰ -ας, Ν739 μάχονται (Trs.) ' παυρότεροι πλεόνεσσι, ‹ › Ψ162 λαὸν ... σκέδασεν (Ag.) κατὰ -ας εἴσας Β47 ἔβη ‹κατὰ -ας Ἀχαιῶν, = 187 Κ136 βῆ δ' ἰέναι ‹ › Β438 (κῆρυκες Ἀχαιῶν) λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ -ας Κ82 τίς δ' οὗτος ‹κατὰ -ας ἀνὰ στρατὸν, ἔρχεαι οἷος ' ...; 141 (Od. to Nestor:) „τίφθ' οὕτω ‹ › οἷοι ἀλᾶσθε ' ...," Μ471 (Trs. got inside wall) Δαναοὶ δὲ φόβηθεν ' ‹-ας ἀνὰ γλαφυράς, = Π 296 (v. 295: Δαναοὶ δ' ἐπέχυντο, after the routed Trs.) Ο 488 (μνήσασθε [Trs.]) ἀλκῆς ' ‹ › Ι76 δῆϊοι ‹ἐγγύθι -ῶν, ' καίουσιν πυρὰ Κ561 τὸν τρισκαιδέκατον σκοπὸν εἴλομεν ‹ › Ι232 ἐγγὺς ... -ῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο (Trs.) Κ161 ἤαται (Trs.) ἄγχι νεῶν Α48 ἕζετ' (Ap.) ... ‹ἀπάνευθε νεῶν, Ο348 (Hector to Trs.:) „ὃν δ' ἂν ἐγὼν ‹ › ἑτέρωθι νοήσω, ' αὐτοῦ οἱ θάνατον μητίσομαι" Ρ403 πολλὸν γάρ ῥ' ‹ › μάρναντο θοάων ' τείχει ὑπὸ Τρώων (vv. 404—425 om. Zen.) Η334 κατακείομεν (Grs.) αὐτοὺς (the dead) ' τυτθὸν ἀπο‹πρὸ νεῶν, (vv. 334—335 ath. Arist.) Ι708 (Diom. to Ag.:) „‹ › ἐχέμεν λαόν τε καὶ ἵππους" Σ 172 (φύλοπις) ἔστηκε ‹ › Ο746 δώδεκα δὲ προπάροιθε νεῶν ... οὖτα Θ560 τόσσα ‹μεσηγὺ, νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων ' Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο Π397 ‹ › ' -ῶν καὶ ποταμοῦ καὶ τείχεος ὑψηλοῖο ' κτεῖνε (Patr., Trs.) Θ 213 τῶν δ', ὅσον ἐκ -ῶν ἀπὸ (καὶ Zen.) πύργου τάφρος (ἀπὸ τάφρου πύργος v.l. ant.) ἔεργε (ἔρυκε v.l.), ' πλῆθεν, see I 1084,72 ff. Ο391 τείχεος ἀμφεμάχοντο (Grs. and Trs.) θοάων ἔκτοθι -ῶν ‖ expr. of mot. from: Τ356 ἀπάνευθε 36 νεῶν ἐχέοντο (Grs.) θοάων Β464 τῶν ἔθνεα πολλὰ ‹νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων, ' ἐς πεδίον προχέοντο = 91 (ἐστιχόωντο εἰς ἀγορήν) 208 ἀγορήνδε ' αὖτις ἐπεσσεύοντο ‹ › Λ803 (ῥεῖα δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας) ὤσαισθε ‹προτὶ ἄστυ 40 νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων, (vv. 802—803 [= Π44—45] ath. hic Ar.) ≅ Π45 Ξ146 (You will see the Trs.) φεύγοντας ‹ › Π376 (τανύοντο) ἵπποι (of Trs.) ' ἄψορρον ‹ › (ἐλιχθέντων ὑπ' Ἀχαιῶν v.l. in A) Ν723 κε λευγαλέως -ῶν ἄπο καὶ κλισιάων ' Τρῶες ἐχώρησαν προτὶ Ἴλιον Η419 εὐσσέλμων ἀπὸ -ων ' ὤτρυνον νέκυας (ἀγέμεν) Ρ383 (ὡς ἐπετέλλετο [Nestor, his sons]) ὀτρύνων πόλεμόνδε ‹μελαινάων ἀπὸ -ῶν, Ω780 πέμπων (Ach.) μ' (Priam) ὧδ' 48 ἐπέτελλε ‹ › Π304 (οὐ γάρ πώ τι Τρῶες) φοβέοντο ‹ › Ν57 κε καὶ ἐσσύμενόν (Hector) περ ἐρωήσαιτ' (Aiantes) ‹ἀπὸ -ῶν, ' ὠκυπόρων Ω401 ἦλθον πεδίονδ' ‹ › Π246 ἐπεί κ' ἀπὸ ‹ναῦφι, μάχην ... δίηται (Patr.) Β794 ὁππότε 52 ‹ › ν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί Ο503 σαωθῆναι (Grs.) καὶ ‹ἀπώσασθαι, κακὰ -ῶν Π251 -ῶν ... ‹ › πόλεμόν τε μάχην τε 301 -ῶν (-ός v.l.) μὲν ἀπωσάμενοι ... πῦρ Ο407 οὐδὲ δύναντο ' παυροτέρους περ ἐόντας ‹ › παρὰ -ῶν Θ533 56 (εἴσομαι [Hector] εἴ κέ μ' ... Διομήδης) πὰρ -ῶν πρὸς τεῖχος (i.e. of Troy) ἀπώσεται Ν744 (We [Trs.] must consider ἤ κεν) ‹πὰρ -ῶν, ἔλθωμεν ἀπήμονες Ξ46 ‹ › προτὶ Ἴλιον ἀπονέεσθαι Μ114 ‹παρὰ -ῶν, ' ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ 60 Ἴλιον Ο69 ἐκ τοῦ δ' ἂν ... παλίωξιν ‹ › ' αἰὲν ἐγὼ (Zeus) τεύχοιμι = 601ᵉᵃ. Μ225 οὐ κόσμῳ ‹παρὰ ναῦφιν, ἐλευσόμεθ' (Trs.) αὐτὰ κέλευθα ξ498 εἰ πλέονας ‹ › ἐποτρύνεις (Ag.) νέεσθαι (to join ambush) Κ337 οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν 64 (Dolon) ' ‹ἐλθὼν ἐκ -ῶν, ἄψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν Σ279 ‹ › περὶ τείχεος ... μάχεσθαι Cert. p. 38,25 ἅμ πεδίον Σιμοέντιον ἤμενοι οὕτως ' ἴομεν ‹ἐκ -ῶν, ὁδόν Μ72 (εἰ παλίωξις) γένηται ' ‹ › Π87 (Ach. to Patr.:) „‹ › ἐλάσας 68 (sc. the Trs.) ἰέναι πάλιν" 293 ‹ › δ' ἔλασεν (Patr., the Trs.) 366 τῶν (Trs.) ‹ › γένετο ... φόβος Τ360 (κόρυθες) ‹-ῶν ἐκ,φορέοντο (ἐκ -ῶν ἐφέροντο v.l.) καὶ ἀσπίδες Ω681 (Hermes pondered ὅπως Πρίαμον) ‹ ›πέμψειε Θ490 72 (Τρώων ἀγορὴν ποιήσατο Ἕκτωρ) ‹νόσφι νεῶν, ἀγαγών, ποταμῷ ἐπί Ψ365 διέπρησσον (horses) πεδίοιο ' ‹ › ξ496 λίην ... -ῶν ἑκὰς ἤλθομεν (Grs., to lie in ambush near Troy) Π305 νεῶν δ' ὑπόειχον (Trs.) Ν620 (Men. over slain enemy:) „λείψετέ θην οὕτω γε νέας Δαναῶν (Τρῶες)" Ρ 612 λιπὼν (Idom., for battle) νέας ἀμφιελίσσας — of some of the ships, that part of beached fleet in quest. in context: Ν312 -υσὶ μὲν ἐν μέσσῃσιν ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἄλλοι 319 (αἰπύ οἱ [Hector] ἐσσεῖται) -ας ἐνιπρῆσαι app. ref. prim. to ships (of v. 312) defended by the Aiantes and Teucer Ο414 ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο νέεσσιν 670 σφι (Grs.) φόως γένετ' ἀμφοτέρωθεν, ' ἡμὲν πρὸς -ῶν καὶ ... πολέμοιο (vv. 668—673 ath. Ar.), i.e. the ships seaward of them 387 (μάχοντο) ἀπὸ -ῶν ὕψι μελαινάων ἐπιβάντες 654 περὶ δ' ἔσχεθον ἄκραι ' -ες, ὅσαι πρῶται εἰρύατο 655 νεῶν μὲν ἐχώρησαν (τῶν πρωτέων) 676 -ῶν ἴκρι' ἐπῴχετο (Aias) μακρὰ βιβάσθων 685 Αἴας ἐπὶ πολλὰ θοάων ἴκρια -ῶν ' φοίτα **2 a β bb** beached ship(s) of (or at least closely assoc. in narrative w. [Ν687. 700]) particular leader(s), contingent(s) Ach.'s (see also 2 a γ. δ): Α168 ὀλίγον τε φίλον τε ' ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ -ας 328 Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε ‹κλισίας καὶ -ας, ἱκέσθην = Ι185 ≅ 652 Α306 Πηλείδης μὲν ἐπὶ ‹ › εἴσας ' ἥϊε Θ225 τοί (Ach. and Telam. Aias) ῥ' ἔσχατα -ας εἴσας ' εἴρυσαν (vv. 224—226 om. vulg.) = Λ8 Ο63 (ὄφρ') ἐν -υσὶ πολυκλήϊσι πέσωσι (the routed Grs.) ' Πηλεΐδεω (vv. 64—77 om. Zen.) Π63 (ὁπότ' ἂν) -ας ἐμὰς ἀφίκηται ἀϋτή 267 (Μυρμιδόνες) ἐκ -ῶν ἐχέοντο Σ3 τὸν (Ach.) δ' εὗρε (Antil.) ‹προπάροιθε νεῶν ὀρθοκραιράων, ' Τ344 ‹ › ' ἧσται Σ69 θαμειαὶ ' Μυρμιδόνων εἴρυντο νέες ... ἀμφ' Ἀχιλῆα Ψ259 -ῶν δ' ἔκφερ' ἄεθλα (vv. 259—261 ath. Aristoph. Ar.) Α300 ἅ μοί ἐστι θοῇ παρὰ ‹-ὶ μελαίνῃ, 329 τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ καὶ ‹ › ' ἥμενον = Ι654ᵉᵃ. Ψ28 κὰδ δ' ἵζον ‹παρὰ -ὶ, ... Αἰακίδαο Ω412 κεῖται (Hector) Ἀχιλῆος ‹ › ' αὔτως ἐν κλισίῃσι Ι137 -α ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω ≅ 279 Λ600 εἰστήκει ... ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ -ί 603 PNᵃ προσέειπε ' φθεγξάμενος παρὰ -ός (]εκινησεν το[pap. 39) Ρ692 αἴ κε τάχιστα νέκυν ‹ἐπὶ -α, σώσῃ Τ279 βὰν δ' ‹ › φέροντες (sc. δῶρα) Ἀχιλῆος Ag.'s (see also Ξ28. 30 below; 2 a γ. δ): Ι43 -ες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης (ἀσφιέλισσαι v.l. ant.) ' ἑστᾶσ' (v. 44 ath. Ar., om. T) Η383 (τοὺς εὗρ') ‹-ὶ πάρα πρύμνῃ, Ἀγαμέμνονος Κ35 (τὸν δ' εὗρ') ‹ › 326 ὄφρ' ἂν ἵκωμαι ' νῆ' Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν (βουλὰς βουλεύειν) Τ143 δῶρα δέ τοι ... ἐμῆς παρὰ (ἀπὸ v.l.) -ὸς ἑλόντες ' οἴσουσ' 194 δῶρα ἐμῆς (θοῆς Str.) παρὰ -ὸς ἐνεικέμεν Nestor's (see also γ165 in 2 a δ): Β54 (βουλὴν ἵζε) Νεστορέῃ παρὰ -ὶ see Leaf and Kirk, Iliad ad l. Κ74 τὸν δ' εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ -ὶ μελαίνῃ Od.'s (see also Ξ28. 30 below; 2 a γ [λ508]; 3 a; 3 c α [ξ383]): Λ806 κατὰ -ας ‹Ὀδυσσῆος, (ἷξε) Β170 οὐδ' ὅ γε -ὸς εὐσσέλμοιο μελαίνης ' ἅπτετ' Θ222 στῆ δ' ἐπ' ‹ › μεγακήτεϊ -ὶ μελαίνῃ, ' ἢ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε = Λ5 Κ570 -ὶ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἔναρα ... Δόλωνος ' θῆκ' Ὀδυσεύς see Willcock ad l. Protes.'s (also Ν681 below): Β702 τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ ' -ὸς ἀποθρώσκοντα Ο693 Ἕκτωρ ἴθυσε νεὸς κυανοπρῴροιο 704 πρύμνης νεὸς ἥψατο ποντοπόροιο ' καλῆς ὠκυάλου 707 τοῦ περ δὴ ‹περὶ -ὸς, (δῆουν ἀλλήλους) 729 λίπε (Aias) δ' ἴκρια -ὸς εἴσης Π1 ‹ › εὐσσέλμοιο μάχοντο 123 (ἔμβαλον) πῦρ ' -ὶ θοῇ 286 ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο, ' -ὶ παρὰ πρύμνῃ ... Πρωτεσιλάου 294 ἡμιδαὴς δ' ἄρα -ῦς λίπετ' αὐτόθι a ship defended by Aias against Hector (unclear whet her ship of Protes., as in Ο693 ff.; see Willcock on Ο 416): Ο416 τὼ (Hector and Aias) δὲ μιῆς περὶ -ὸς ἔχον πόνον 417 ἐνιπρῆσαι πυρὶ -ας (-α v.l.) 420 πῦρ ἐς -α φέροντα 423 πεσόντα νεὸς προπάροιθε μελαίνης 435 -ὸς ἄπο πρύμνης χαμάδις πέσε of others: Κ256 τὸ δ' ἐὸν (sc. φάσγανον) παρὰ -ὶ (of Diom.) λέλειπτο Λ828 (Euryp. to Patr.:) ἐμὲ ... σάωσον ἄγων ἐπὶ -α (of Euryp.) μέλαιναν Ν 267 ἐμοὶ (Mer.) παρά τε κλισίῃ καὶ -ὶ μελαίνῃ ' πόλλ' ἔναρα Τρώων, on implicat. of distance between ships of Mer. and Idom. in context see Willcock on v. 268 Κ113 τῶν (Aias and Idom.) ... -ες ἔασιν ἑκαστάτω Ν681 ἔνθ' (where Hector

had broken through the Gr. defences) ἔσαν Αἴαντός (Locrian) τε (γε v.l., τε om. quidam) νέες καὶ Πρωτεσιλάου ' θῖν' ἔφ' ἁλὸς (εἰρυμέναι) Ξ28 (Νέστορι δὲ ξύμβληντο [‹Diom., Od., Ag.›]) πάρ -ῶν ἀνιόντες 30 πολλὸν ... ἀπάνευθε μάχης 4 εἰρύατο -ες (of ‹ ›) ' θῖν' ἔφ' ἁλός N687 (ἔνθα Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες ...) σπουδῇ ἐπαΐσσοντα (Hector) νεῶν ἔχον 700 ναῦφιν ἀμυνόμενοι μετὰ Βοιωτῶν ἐμάχοντο (Phthians) cf. ship(s) of each man, contingent: Τ277 ἐσκίδναντο ἑῆν ἐπὶ 8 -α ἕκαστος = Ψ3 Ω1 λαοὶ δὲ θοὰς ἐπὶ -ας ἕκαστοι ' ἐσκίδναντ' ἰέναι **2 a β cc** any one (not specified) of the Gr. ships: Ο600 (τὸ μένε) Ζεύς, ' -ός (that of Protes., as it turned out) καιομένης σέλας ... ἰδέσθαι **2 a γ** ship(s) of 12 Gr. fleet at sea (incl. launching etc.) during Tr. War Ι71 πλεῖαί τοι (Ag.) οἴνου κλισίαι, τὸν -ες Ἀχαιῶν ' ἡμάτιαι Θρῄκηθεν (ἄγουσι) γ105 ξὺν -υσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον ' πλαζόμενοι (Grs.; app. incl. speaker, Nestor) κατὰ λῄδ', 16 ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς Ach.s: Ι328 δώδεκα δὴ σὺν -υσὶ πόλεις ἀλάπαξ' Τ59 (Ach.:) „τὴν (Bris.) ὄφελ' ‹ἐν -εσσι› κατακτάμεν Ἄρτεμις ἰῷ (on the day I destroyed Lyrnessus") Ψ829 τὸν (sc. σόλον) δ' ἄγετ' ‹ › σὺν ἄλλοισι κτεάτεσσι 20 Φ41 (μιν Λῆμνον) ἐπέρασσε ' -υσὶν ἄγων ship (belonged to Ag.: Α183) that returns Chryseis: Α141 (Ag.:) „-α ‹μέλαιναν› ἐρύσσομεν εἰς ἅλα" 485 -α ... ‹ › ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν (εξαλο]ς ηπειρον δε θοη ν[pap. 53) 183 ‹τὴν μὲν 24 ... σὺν -ί› τ' ἐμῇ (πέμψω) 389 ‹ › θοῇ ... Ἀχαιοὶ ' ἐς Χρύσην πέμπουσιν 308 -α θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν 433 θέσαν δ' (sc. ἱστία) ἐν -ὶ μελαίνῃ 439 ἐκ δὲ Χρυσῆς -ὸς βῆ ποντοπόροιο 476 κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια -ός 482 28 ἀμφὶ δὲ κῦμα ' στείρῃ ... μεγάλ' ἴαχε -ὸς ἰούσης Od.'s: λ508 μιν (Neopt.) ἐγὼ (Od.) κοίλης ἐπὶ -ὸς ἕίσης ' ἤγαγον ἐκ Σκύρου **2 a δ** Gr. ships (pl. exc. Β358, Θ515, γ281, δ428+, λ534, δ489) in context of: departure (actual or 32 envisaged [pretended θ500]) from Troy (incl. launching, boarding): Β152 ἀλλήλοισι κέλευον ' ἅπτεσθαι -ῶν ἠδ' ἑλκέμεν εἰς ἅλα δῖαν 165 μηδὲ ἔα -ας ‹ἅλαδ' ἑλκέμεν› ἀμφιελίσσας = 181 Ξ97 (κέλεαι πολέμοιο συνεσταότος) 36 -ας ἐϋσσέλμους ‹ › = 106in.med. 100 (οὐ) Ἀχαιοὶ ' σχήσουσιν πόλεμον -ῶν ἅλαδ' ἑλκομενάων Θ197 ἐελποίμην (Hector) κεν Ἀχαιοὺς ' αὐτονυχεὶ -ῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων 512 μὴ μὰν ἀσπουδεί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι θ500 ἐϋσσέλμων ἐπὶ -ῶν ' βάντες ἀπέπλειον (Grs., leaving Tr. horse) ω50 κ' ἀναΐξαντες ἔβαν (in fear at morning cry of Thetis and nymphs) κοίλας ἐπί -ας (to flee) Β175 (οὕτω) φεύξεσθ', ‹ἐν -εσσι› πολυκλήϊσι πεσόντες; (cf. Ι235+ in 2 a 44 βaa, w. Leaf on Ι235) Λ311 κεν ‹ › πέσον φεύγοντες Β 74 φεύγειν ‹σὺν -υσὶ› πολυκλήϊσι κελεύσω 140 φεύγωμεν ‹ › ... ἐς πατρίδα γαῖαν = Ι27 (pro vv. 23–31 duo vv. scr. Zen.) ≅ 47 (subj. Grs. exc. Ag., Diom., Sthen. and their 48 men) Β236 οἴκαδέ περ σὺν -υσὶ ‹νεώμεθα› Ξ505 (ὁππότε κεν) ἐκ Τροίης σὺν (ἐν v.l.) -υσὶ ‹ › κοῦροι Ἀχαιῶν Γ283 ἐν -εσσι ‹ › ποντοπόροισιν (κουροι αχαιω[ν pap. 40) (v. om. quidam) 159 ἐν -υσὶ νεέσθω (Hel.) Β454 νέεσθαι ' 52 ἐν -υσὶ γλαφυρῇσι ‹... ἐς πατρίδα γαῖαν› = Λ14 (vv. 13–14 [= Β453–454] om. Zen., ath. Aristoph. Ar.) Η460 (ὅτ' ἂν αὖτε) οἴχωνται σὺν -υσὶ ‹ › = Ο499 Μ16 ἐν -υσὶ ... ἐς πατριδ' ἔβησαν γ131 βῆμεν δ' ἐν ‹-εσσι› = ν317 ξ242 56 ἔβημεν ' οἴκαδε σὺν ‹ › Π832 (Τρωϊάδας γυναῖκας) ἄξειν ἐν ‹ › ... ἐς πατρίδα γαῖαν ≅ Θ166in. ≅ Δ239in. Ω731 -υσὶν ὀχήσονται (Tr. wives) γλαφυρῇσι so of some of the ships: Ξ75 -ες (-ας vulg.) ὅσαι πρῶται εἰρύαται ἄγχι 60 θαλάσσης, ' ἕλκωμεν 79 ἔπειτα δέ κεν ἐρυσαίμεθα -ας ἁπάσας (i.e. the rest) γ153 νέας εἵλκομεν εἰς ἅλα δῖαν (‹ἀμφιελίσσας› v.l.) 162 ἀποστρέψαντες (from Tenedos) ἔβαν (back to Troy) νέας ‹ › ship(s) of particular leader, 64 contingent (envisaged departure of Ach., Myrm. exc. Δ181, λ534): Ι683 (ἠπείλησεν [Ach.]) -ας ἐϋσσέλμους ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας 358 νηήσας εὖ -ας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω Α170 οἴκαδ' ἴμεν ‹σὺν -υσὶ› κορωνίσιν ≅ 179in. 68 Π205 οἴκαδέ περ ‹ › νεώμεθα ποντοπόροισιν Ι361 (ὄψεαι Ἑλλήσποντον ἐπ') πλεούσας ' -ας ἐμάς (εν νηυ]σιν ερρε[σσεμεναι pap. 52) 428 ὄφρα μοι ἐν -εσσι ... ἐς πατρίδ' ἕπηται ≅ 691 (vv. 688–692 ath. Ar.) Τ298 ἄξειν (obj. Bris., 72 as Ach.'s wife) ... ἐνὶ (ἐπὶ v.l.) -υσὶν ' ἐς Φθίην Δ181 (ἔβη [Ag.]) ἐς πατρίδα γαῖαν ' σὺν κεινῇσιν -υσί λ534 μοῖραν ... ἔχων ἐπὶ -ὸς ἔβαινεν (Neopt.) ' ἀσκηθής any ship in quest, in envisaged sit.: Β358 (Nestor to Grs.:) „ἀπτέσθω (anyone who wants to leave for home) ἧς -ὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης (ὄφρα θάνατον ἐπίσπῃ") Θ515 (Hector: „See that many a Greek βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ, βλήμενος) -ὸς ἐπιθρώσκων" ‖ events of νόστοι (exc. Od.'s [see 3 a.b.c β]): δ487 (Men. to Proteus:) „κατάλεξον, ' εἰ πάντες (apart from Men. and Nestor) σὺν -υσὶν ἀπήμονες ἦλθον Ἀχαιοί (ἠέ τις ὤλετ'") Ag.'s: δ513 (ἔκφυγε [Ag.] κῆρας) ἐν -υσὶ γλαφυρῇσι λ399 (Od. to Ag.'s shade:) „ἦ σέ γ' ἐν -εσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν ...," (vv. 399–403 ath. Aristoph.) ≅ 406 (some of) Men.'s ship(s): γ281 πηδάλιον ... θεούσης -ὸς ἔχοντα (Men.'s helmsman) 287 (ἰὼν ἐπὶ) πόντον ' ἐν -υσὶ γλαφυρῇσι 298 -ἁς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν ' κύματ' 302 (πολὺν βίοτον) ἀγείρων ' ἦλθο ξὺν -υσί 312 (ἦλθε) πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν δ82 ἠγαγόμην (sc. κτήματα) ἐν (σὺν v.l.) -υσί γ 299 τὰς πέντε νέας κυανοπρῳρείους ' Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε ... ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ δ173 (εἰ νῶϊν [Men. and Od.]) νόστον ἔδωκε (Zeus) ' -υσὶ θοῇσι γενέσθαι 409 οἵ τοι παρὰ -υσὶν ἐϋσσέλμοισιν ἄριστοι 426 ἐπὶ -ας, ὅθ' ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν, ' ἥϊα = 571in. 428 ἐπὶ -α κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν ≅ 573 577 -ας ... ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα 578 ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία -υσὶν ἕίσης (-ὸς ἕίσης, -ὶ μελαίνῃ vv.ll.) 582 (ἄψ εἰς Αἰγύπτοιο) στῆσα νέας ships of others: γ165 σὺν -υσὶν ἀολλέσιν, αἵ μοι ἕποντο, ' φεῦγον (Nestor, from Tenedos) 180 ἐν Ἄργεϊ -ας ἕίσας ' Τυδείδεω ἕταροι (ἕστασαν) δ499 μετὰ -υσὶ δάμῃ (Aias) δολιχηρέτμοισι any ship in quest. in envisaged sit.: δ489 (Did all the Grs. return 32 home) ἠέ τις ὤλετ' ... ἧς ἐπὶ -ός ' ...; **2 b** ships not part of Gr. fleet Η467 -ες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι ' πολλαί, τὰς προέηκεν Ἰησονίδης Εὔνηος ‖ Λ 228. 229 μετὰ κλέος ἵκετ' (Iphidamas, a Thacian) Ἀχαιῶν ' σὺν δυοκαίδεκα -υσὶ κορωνίσιν ... ' τὰς μὲν ... ἐν Περκώτῃ λίπε -ας ἕίσας **I 3** ships involved in, connected w. Od.'s νόστος (incl. lying tales [3 c, where also ξ230. 238 though ref. to earlier times]) and Tel.'s journey (incl. suitors' ambush [3 e]) **3 a** Od.'s ship(s) in wanderings **3 a α** whole contingent (sg. w. ἕκαστος ι60) ι54 στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην ‹παρὰ -υσὶ› θοῇσι 86 δεῖπνον ἕλοντο θοῇς ‹ › ν ἑταῖροι = κ57 ι60 ἕξ δ' ἀφ' ἑκάστης -ὸς ... ἑταῖροι ' ὤλοντ' 64 οὐδ' ἄρα μοι προτέρω -ες κίον ἀμφιέλισσαι, ' πρίν ... 67 -σὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον Βορέην ... Ζεύς 72 τὰ μὲν (sc. ἱστία) ἐς -ας κάθεμεν 98 τοὺς (those who had eaten the lotus) μὲν ἐγὼν ἐπὶ -ας ἄγον 101 (κελόμην ἑταίρους) -ῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων 144 ἀὴρ γὰρ περὶ -υσὶ βαθεῖ' ἦν 148 -ας ἐϋσσέλμους ἐπικέλσαι 149 κελσάσῃσι δὲ -υσὶ καθείλομεν ἱστία 157 (τόξα καὶ αἰγανέας) εἰλόμεθ' ἐκ -ῶν 159 -ες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα 163 οὐ γάρ πω -ῶν ἐξέφθιτο οἶνος 555 μερμήριζεν (Zeus) ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι ' -ες ἐϋσσελμοι καὶ ... ἑταῖροι κ26 πνοιὴν ζεφύρου προέηκεν (Aeol.) ἀῆναι, ' ὄφρα φέροι -ἁς τε καὶ αὐτούς 117 φυγῇ ἐπὶ -ας ἱκέσθην ω428 ὤλεσε (Od.) μὲν -ας γλαφυράς **3 a β** some ships of the contingent (apart from ι99, all but Od.'s own ship) ι99 -υσὶ δ' ἐνὶ (ἐπὶ v.l.) γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας (obj. three men) 544 ἔνθα περ ἄλλαι ' -ες ἐϋσσελμοι μένον ἀθρόαι κ91 ἔνθ' οἵ γ' εἴσω πάντες (exc. Od.) ἔχον νέας ἀμφιελίσσας 122. 123 κόναβος κατὰ -ας ὀρώρει ' ἀνδρῶν ὀλλυμένων -ῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων ψ319 -ἁς τ' ὄλεσαν (Laestrygonians) καὶ ... ἑταίρους **3 a γ** Od.'s own ship λ2 -α ... ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα ι546 -α ... ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν = μ5 = λ20in.med. κ511 -α μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' Ὠκεανῷ 403 -α ... ἐρύσσατε ἠπειρόνδε ≅ 423 μ317 -α μὲν ὡρμίσαμεν κ140 ἐπ' ἀκτῆς -ὶ (νῆα v.l.) κατηγαγόμεσθα (ἐς λιμένα) λ456 ἐς πατρίδα γαῖαν ' -α κατισχέμεναι (vv. 454–456 om. pleraque exempla ant.) κ95 ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω -α μέλαιναν ι279 εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν ‹εὐεργέα -α› μ185 -α κατάστησον 305 στήσαμεν ἐν λιμένι ... ‹ › λ70 (Elpenor to Od.:) „νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις ‹ ›" 106 ὁππότε δὴ ... πελάσῃς ‹ › ' Θρινακίῃ

μ 82 (ἐστὶ σπέος ᾗ περ ἄν) -α παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε 109 Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος ὦκα ' -α ⌊παρὲξ⌋ ἐλάαν 276 ⌊ ⌋ τὴν νῆσον ἐλαύνετε -α μέλαιναν 220 καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτός ἔεργε ' -α ι 177 ἀνὰ -ὸς ἔβην ν 319 (οὔ σ' ἔτ' ἴδον) -ὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαν μ 307 ἐξαπέβησαν ἑταῖροι ' -ός ι 173 σὺν -ί τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν ' ἐλθών κ 332 ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ ⌊σὺν -ὶ μελαίνῃ⌋ λ 58 ἔφθης (dead Elpenor) πεζὸς ἐὼν ἢ ἐγὼ ⌊ ⌋ κ 508 ὁπότ' ἂν δὴ -ὶ δι' Ὠκεανοῖο περήσῃς λ 161 ἢ νῦν δὴ Τροίηθεν ἁλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις ' -ί τε καὶ ἑτάροισι πολὺν χρόνον; (v. 161 om. R⁴, vv. 161—162 ath. Aristoph.) ψ 324 (εἰς Ἀΐδεω δόμον ἤλυθεν) -ὶ πολυκλήϊδι μ 206 ⌊διὰ -ὸς⌋ ἰὼν ὥτρυνον ἑταίρους 12 420 ⌊ ⌋ ἐφοίτων 229 εἰς ἴκρια -ὸς ἔβαινον ' πρώρης ι 194 bis (τοὺς ἄλλους κελόμην) ἑταίρους ' αὐτοῦ πὰρ -ί τε μένειν καὶ -α ἔρυσθαι = κ 444 ι 226 ⌊ἐπὶ -α⌋ θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας ' σηκῶν ἐξελάσαντας 465 (μῆλα) ἐλαύνομεν, ὄφρ' 16 ⌊ ⌋ ' ἱκόμεθ' κ 154 ἐλθόντ' ⌊ἐπὶ -α θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης⌋ 402 ἔρχεο νῦν ⌊ ⌋ (v. om. quidam) 407 βῆν δ' ἰέναι ⌊ ⌋ = μ 367 κ 569 ⌊ ⌋ (v. om. nonnulli) ' ἤομεν λ 1 ἐπὶ -α κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν = μ 391 κ 169 βῆν ... 20 φέρων (sc. ἔλαφον) ⌊ἐπὶ -α μέλαιναν⌋ 244 αἶψ' ἦλθε θοὴν ⌊ ⌋ λ 636 ἐπὶ -α κιὼν ἐκέλευον ἑταίρους ' αὐτούς τ' ἀμβαίνειν ≅ μ 144 κ 156 σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης = μ 368 κ 146 παρὰ (ἀπὸ v.l.) -ὸς ἀνήϊον ἐς περιωπήν 274 24 παρὰ -ὸς ἀπήϊον ἠδὲ θαλάσσης ≅ 446 θ 232 οὐ κομιδὴ κατὰ -α ' ἦεν ἐπηετανός ι 348 οἷόν τι ποτὸν τόδε -ῦς ἐκεκεύθει ' ἡμετέρῃ 470 (μῆλα) ἐν -ὶ βαλόντας 548 μῆλα ... γλαφυρῆς ἐκ -ὸς ἑλόντες ' δασσάμεθ' κ 172 κὰδ δ' ἔβαλον (Od., the 28 stag) προπάροιθε νεώς (νεός v.l.) 176 ὄφρ' ἐν ⌊-ὶ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε⌋, ' μνησόμεθα βρώμης μ 320 ἐν γὰρ ⌊ ⌋ ' ἔστιν 329 -ὸς ἐξέφθιτο ἤϊα 358 οὐ γὰρ ἔχον κρῖ ... ἐϋσσέλμου ἐπὶ -ός κ 272 (μέν' αὐτοῦ) ἔσθων καὶ πίνων 32 κοίλῃ ⌊παρὰ -ὶ⌋ μελαίνῃ μ 292 δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα θοῇ ⌊ ⌋ μένοντες κ 51 μερμήριζα, ' ἠὲ πεσὼν ⌊ἐκ -ὸς⌋ ἀποφθίμην (ἢ ...) μ 417 πέσον δ' ⌊ ⌋ ἑταῖροι 418 περὶ -α μέλαιναν ' κύμασιν ἐμφορέοντο λ 113 τότε τοι τεκμαίρομ' 36 ὄλεθρον ' -ί τε καὶ ἑτάροις = μ 140 (vv. 140—141 om. nonnulli) μ 110 ἔξ ἑτάρους ἐν -ὶ ποθήμεναι 245 μοι Σκύλλη κοίλης (γλαφυρῆς v.l.) ἐκ -ὸς ⌊ἑταίρους⌋ ' ἕξ ἕλετ' 310 ⌊ ⌋ ' οὓς ἔφαγε Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ -ὸς ἑλοῦσα τ 274 40 ⌊ ⌋ ' ὤλεσε καὶ -α γλαφυρὴν ψ 320 οἷος ὑπέκφυγε -ὶ μελαίνῃ (v. om. plerique) ε 131 οἱ ⌊-α θοὴν ... κεραυνῷ⌋ ' Ζεὺς ἐλάσας (ἔλσας v.l., cf. η 250) ἐκέασσε ≅ η 249 μ 387 τῶν δέ κ' ἐγὼ τάχα ⌊ ⌋ ' τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι 415 ἔμ- 44 βαλε -ὶ ⌊κεραυν⌋όν ψ 330 -α θοὴν ἔβαλε ... ⌊ ⌋ῷ μ 406 νεφέλην ἔστησε Κρονίων ' -ὸς ὕπερ γλαφυρῆς ι 283 (Od., lying:) „νέα μέν μοι (νῆα μέν μοι plerique) κατέαξε Ποσειδάων" μ 349 (εἰ δὲ χολωσάμενός τι βοῶν) νῆ' ἐθέλῃ 48 (Helios) ὀλέσαι ι 482 κὰδ δ' ἔβαλε (Polyphemus, a rock) προπάροιθε νεὸς κυανοπρώροιο ≅ 539 495 πόντονδε βαλὼν βέλος ἤγαγε -α ' αὖτις ἐς ἤπειρον λ 6 κατόπισθε νεὸς κυανοπρώροιο ' ὄκμενον οὖρον ἴει (Κίρκη) = μ 148 κ 23 -ὶ δ' 52 ἑνὶ γλαφυρῇ κατέδει (Aeol., the bag of winds) μ 50 δησάντων (comrades) σ' ἐν -ὶ θοῇ ⌊ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ⌋ 178 ἐν -ί μ' ἔδησαν ⌊ ⌋ η 252 τρόπιν ἀγκὰς ἐλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης (φερόμην) τ 278 τὸν δ' +ρ' ἐπὶ τρόπιος νεὸς 56 ἔκβαλε κῦμ' ἐπὶ χέρσου κ 32 πόδα -ὸς ἑνώμων 127 ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὸς κυανοπρώροιο μ 32 κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια -ός λ 3 ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ⌊ἱστία⌋ -ὶ μελαίνῃ μ 170. 171 ἕταροι νεὸς ⌊ ⌋ μηρύσαντο ' καὶ τὰ 60 μὲν ἐν -ὶ γλαφυρῇ θέσαν λ 9 ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ -α ' ἥμεθα ≅ μ 151 μ 218 -ὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς (steersman) κ 132 ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας ' -υς ἐμή μ 2 ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο ' -ῦς 166 ἐξίκετο 64 -ῦς εὐεργὴς ' νῆσον Σειρήνοιϊν 182 τὰς (Sirens) δ' οὐ λάθεν ὠκύαλος -ῦς ' ἐγγύθεν ὀρνυμένη 205 ἔσχετο δ' αὐτοῦ ' -ῦς, ἐπεὶ οὐκέτ' ἐρετμὰ ... ἔπειγον κ 408 εὗρον ... (ἐν v.l.) -ὶ θοῇ ... ἑταίρους 447 οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ ⌊παρὰ 68 -ὶ⌋ λέλειπτο 571 Κίρκη ⌊ ⌋ μελαίνῃ ' ἀρνειὸν κατέδησεν ὄἶν 505 μή τί τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ ⌊ ⌋ μελέσθω μ 264 ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν (ἐπὶ v.l.) -ὶ μελαίνῃ ' μυκηθμοῦ (ἤκουσα) 411 πρύμνῃ ⌊ἐνὶ -ὶ⌋ ' πλῆξε (mast) κυβερνήτεω κεφαλήν κ 72 53 καλυψάμενος δ' ⌊ ⌋ ' κείμην μ 83 οὐδέ κεν ἐκ -ὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ ' τόξῳ ὀϊστεύσας (σπέος εἰσαφίκοιτο) may be seen as indef. in generalizat. 247 σκεψάμενος δ' ἐς -α θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους 354 οὐ γὰρ τῆλε νεὸς κυανοπρώροιο ' βοσκέσκονθ' (βόες) **3 b** Phaeacian ships **3 b α** in general ζ 264 -ες δ' ὁδὸν ⌊ἀμφιέλισσαι⌋ ' εἰρύαται η 9 Εὐρυμέδουσα, ' τὴν πότ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ⌊ ⌋ ζ 268 ἔνθα δὲ -ῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσι η 34 -υσὶ θοῇ σιν ... πεποιθότες ὠκείῃσι ' λαῖτμα (ἐκπερόωσιν) 36 τῶν νέες ὠκεῖαι ὡς εἰ πτερὸν ἠὲ νόημα 43 θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ -ας εἴσας 328 (εἰδήσεις) ὅσσον ἄρισται ' -ες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναρριπτεῖν ἅλα πηδῷ θ 5 σφιν παρὰ -υσὶ τέτυκτο (sc. ἀγορή) 556 (εἰπὲ δέ μοι γαῖαν τεὴν) ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ -ες **3 b β** ship that takes Od. home ε 37 πέμψουσιν δ' ἐν ⌊-ὶ ... ἐς πατρίδα γαῖαν⌋ ψ 340 πέμψαν σὺν ⌊ ⌋ θ 34 -α ⌊μέλαιναν⌋ ἐρύσσομεν εἰς ἅλα (πρωτόπλοον, and let 52 youths be chosen as crew) 51 -α μὲν ... ⌊ ⌋ ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν 50 ἐπὶ -α κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν = ν 70 θ 52 ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία -ὶ μελαίνῃ, ' ἠρτύναντο δ' ἐρετμά ... 151 τοι ἤδη ' -ῦς ... κατείρυσται 445 (ὁππότ' ἂν) εὔδησθα ... ὕπνον ἰὼν ⌊ἐν -ὶ μελαίνῃ⌋ ν 71 τά γ' ⌊ ⌋ γλαφυρῇ πομπῆες (κατέθεντο) 134 εὕδοντ' ⌊ ⌋ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες ≅ π 229 θ 567 φῇ ποτε Φαιήκων ... εὐεργέα (περικαλλέα v.l.) ⌊-α ' ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ... πόντῳ ' ⌋ ῥαίσεσθαι ≅ ν 175 (περικαλλέα: εὐεργέα v.l.) 149 Φαιήκων ἐθέλω περικαλλέα ⌊ ⌋ ῥαῖσαι ι 535 (ὀψὲ κακῶς ἔλθοι) ⌊-ὸς ἐπ'⌋ ἀλλοτρίης ≅ λ 115 ν 74 κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγός τε λίνον τε ' ⌊ ⌋ ἰκρίοφιν γλαφυρῆς (πρύμνης) λ 331 ὥρη ' εὔδειν, ἢ ἐπὶ ⌊-α θοὴν, ἐλθόντ' ἐς ἑτάρους ' ἢ αὐτοῦ ν 65 (τῷ [Od.] δ' ἅμα κῆρυκα προΐει [Alcin.]) ἡγεῖσθαι ἐπὶ ⌊ ⌋ 168 τίς δὴ ⌊ ⌋ ἐπέδησ' ἐνὶ πόντῳ ' οἴκαδ' ἐλαυνομένην; 19 -άδ' (-ά δ', νῆ' ἄρ' vv.ll.) ἐπεσσεύοντο 21 (τὰ μὲν εὖ κατέθηκ' [Alcin.]) ἰὼν διὰ -ός, ὑπὸ ζυγά 95 νήσῳ προσεπίλνατο ⌊ποντοπόρος -ῦς⌋ 161 ἢ δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθε ⌊ ⌋ ' ῥίμφα διωκομένη 116 ⌊ἐκ -ὸς⌋ βάντες ἐϋζύγου ἠπειρόνδε 117 Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ⌊ ⌋ ἄειραν 216 μή τί μοι οἴχονται κοίλης ἐπὶ (ἐκ v.l.) -ὸς ἄγοντες (ἔχοντες v.l.) π 222 ποίῃ ... -ί σε ναῦται ' ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; **3 c** ships in lying tales 40 told by disguised Od. (as reported by Eum. π 65, ρ 516; in quest. leading to lying tale ξ 188, ω 299. 301), by an Aetolian (ξ 383 in 3 c α) **3 c α** ships w. which Od. himself connected: as master: ξ 383 (φῇ [an Aetolian] δέ μιν) παρ' Ἰδομενῆϊ ἰδέσθαι ' -ας ἀκειόμενον as passenger: ξ 332 (ὤμοσε [king of Thesprotians]) -α κατειρύσθαι καὶ ἑπαρτέας ἔμμεν ἑταίρους = τ 289 **3 c β** ships w. which persona of disguise 44 connected: as master: ξ 230 (πρὶν) Τροίης ἐπιβήμεναι υἷας Ἀχαιῶν ' εἰνάκις ἀνδράσιν ἤρξα καὶ ὠκυπόροισι νέεσσιν ' ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς 238 (μ' ἤνωγον [the Cretans] καὶ) Ἰδομενῆα ' -εσσ' ἡγήσασθαι ἐς Ἴλιον 247 Αἰγυπτόνδε με θυμὸς ἀνώγει ναυτίλλεσθαι, ' -ας εὖ στείλαντα 248 ἐννέα -ας στεῖλα 255 (οὐδέ τις) μοι ' -ῶν πημάνθη 258 στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας = ρ 427 ξ 260 bis (κελόμην) ἑταίρους ' αὐτοῦ πὰρ -εσσι μένειν καὶ -ας ἔρυσθαι = ρ 429 (-α v.l., rec. Allen) τ 339 (ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα) νοσφισάμην ἐπὶ -ὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο ω 299 ποῦ δαὶ -ῦς ⌊ἔστηκε⌋ θοή, ἥ σ' ἤγαγε δεῦρο ' ἀντιθέους θ' ἑτάρους; 308 -ῦς δέ μοι ἤδ' ⌊ ⌋ν ἐπ' ἀγροῦ as passenger *vel sim.*: ξ 295 ἐς Λιβύην μ' ⌊ἐπὶ -ὸς⌋ ἐέσσατο (ἐφέσσατο Rhianus, ἐφείσατο Zen.) ποντοπόροιο 298 τῷ ἑπόμην ⌊ ⌋ ... ἀνάγκῃ 304 νεφέλην ἔστησε Κρονίων ' -ὸς ὕπερ γλαφυρῆς 305 Ζεὺς ... ἔμβαλε -ὶ κεραυνόν 307 πέσον δ' ἐκ -ὸς ἅπαντες 308 περὶ -α μέλαιναν ' κύμασιν ἐμφορέοντο 311 ἱστὸν ... -ὸς κυανοπρώροιο ' ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν ν 272 ἐπὶ -α κιὼν Φοίνικας (ἐλλισάμην [to take me to Pylos]) 281 ἀποβάντες ἐκείμεθα -ὸς 283 χρήματ' ἐμὰ γλαφυρῆς ἐκ -ὸς ἑλόντες ' κάτθεσαν ξ 188 ὁπποίης τ' ἐπὶ -ὸς ἀφίκεο ...; 334 τύχησε γὰρ ἐρχομένη -ῦς ' ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον = τ 291 (vv. 291 sq. om. codd. quidam) 339 ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ποντοπόρος -ῦς 345 ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ (ἐπὶ v.l.) -ί (νηός v.l.) 357 (πάλιν) ἔβαινον ' -ὸς ἐπὶ γλαφυρῆς π 65 Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν παρὰ (ἐκ, ἀπὸ vv.ll.)

-ὸς ἀποδρὰς ' *ἤλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν* ρ 516 *πρῶτον γὰρ ἔμ' ἵκετο* ω 301 *ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας* ' *-ὸς ἐπ' ἀλλοτρίης...;* **3 d** Tel.'s ship (property of Noemon: β 386 f., δ 634) α 280 *νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν, ἥ τις ἀρίστη* β 212 *μοι δότε -α θοὴν, καὶ εἴκοσ' ἑταίρους* 287 *τοι στελέω* 387 (*Νοήμονα*) *ἤτεε* 307 (*ταῦτα δέ τοι*) *τελευτήσουσιν Ἀχαιοί,* ' *-α καὶ ... ἑρέτας* 430 *δησάμενοι ... ὅπλα θοὴν ἀνὰ -α μέλαιναν* ο 218 *ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε' ... -ὶ μελαίνῃ* γ 10 *ἱστία -ὸς εἴσης* ' *στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί* β 414 *πάντα φέροντες ἐϋσσέλμῳ ἑνὶ* (*ἐπὶ* v.l.) *-ὶ* ' *κάτθεσαν* ο 206 *-ὶ δ' ἑνὶ* (*ἐπὶ* pap. 13) *πρύμνῃ ἐξαίνυτο ... δῶρα* β 389 *-α θοὴν ἅλαδ' εἴρυσε* (Ath.) δ 666 (*οἴχεται*) *-α ἐρυσσάμενος* π 325 *-α ... μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν* β 416 *ἂν ... Τηλέμαχος -ὸς βαῖν'* ≅ γ 12 ο 284 *ἂν ... -ὸς ἐβήσετο ποντοπόροιο* 547 *ἐπὶ -ὸς ἔβη* (Peiraeus) δ 656 *ἔμβη* (Mentor) *-ὶ Πύλονδε* π 24 *ᾤχεο -ὶ Πύλονδε* = ρ 42 π 142 β 263 *μ' ἐν -ὶ* (*νηυσὶ* v.l.) *κέλευσας ἐπ' ... πόντον* (*ἔρχεσθαι*) γ 61 *δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν -ὶ μελαίνῃ,* ω 152 (*ἦλθεν*) *ἐκ Πύλου ... ἰὼν* γ 323 *ἶθι νῦν σὺν -ί τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν* δ 634 *-ά μοι οἴχετ' ἄγων* ο 269 (Tel. to Theocl.:) „*ἑτάρους τε λαβὼν καὶ -α μέλαιναν* ' *ἦλθον πευσόμενος πατρός*" β 332 *τίς δ' οἶδ', εἴ κε ... ἰὼν κοίλης ἐπὶ -ὸς,* (*ἀπόληται ...;*) δ 817 *ἔβη* ο 37 *-α μὲν ἐς πόλιν ὀτρῦναι καὶ ... ἑταίρους* 503 *ἄστυδ', ἐλαύνετε -α μέλαιναν* (*δῖοι ἑταῖροι* v.l.) π 330 *-α δ' ἀνώγει* ' *ἀποπλείειν* β 407 *ἐπὶ -α, κατήλυθον* (v. 407 om. nonnulli) γ 344 *ἱέσθην κοίλην νέεσθαι* 347 *θοὴν κίοιτε* 360 *δ' ἐπὶ -α μέλαιναν,* ' *εἶμ'* δ 731 *ἔβη κοίλην ἐπὶ* γ 423 *ἐπὶ Τηλεμάχου ... (ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω)* β 385 *ἑσπερίους δ' ἐπὶ -α θοὴν, ἀγέρεσθαι ἀνώγει* ο 205 *στρέψ' ἵππους καὶ θῖνα θαλάσσης* γ 431 *ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ -ὸς εἴσης* (*το νηος διχ[ως]* schol. pap. 3 [?]) ο 223 *θῦε δ' Ἀθήνῃ* ' *-ὶ πάρα πρύμνῃ* 258 *σπένδοντ' εὐχόμενόν τε θοῇ παρὰ -ὶ μελαίνῃ* 283 *τό* (sc. *ἔγχος*) *γ' ἐπ' ἰκριόφιν, τάνυσεν νεὸς ἀμφιελίσσης* 552 (*εἵλετο δ' ἔγχος*) *-ὸς ἀπ'* 528 *κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν* (hawk) *ἔραζε* ' *μεσσηγὺς -ος τε καὶ ... Τηλεμάχοιο* ρ 160 *οἷον ... οἰωνὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ -ὸς* ' *ἥμενος ἐφρασάμην* (Theocl.) β 417 *-ὶ δ' ἑνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο* 428 *ἀμφὶ δὲ κῦμα* ' *στείρῃ ... μεγάλ' ἴαχε -ὸς ἰούσης* γ 365 *ἔνθα κε λεξαίμην κοίλῃ παρὰ -ὶ μελαίνῃ* δ 646 (*τοῦτ' ἀγόρευσον*) *ἤ σε βίῃ ... ἀπηύρα -α μέλαιναν* ο 33 *ἑκὰς νήσων ἀπέχειν εὐεργέα -α* 199 *μή με παρὲξ ἄγε -α* 277 *με -ὸς ἔφεσσαι* 280 *οὐ ... σ' ... ἀπώσω -ὸς εἴσης* 294 (Ath. sent a wind) *ὄφρα τάχιστα* ' *-ῦς ἀνύσειε θέουσα ... ἁλμυρὸν ὕδωρ* π 322 *Ἰθάκηνδε κατήγετο -ῦς ἐνεργής,* ' *ἢ φέρε Τηλέμαχον Πυλόθεν* 357 *ἢ ἔσιδον αὐτοὶ* (the ambushing suitors) ' *-α παρερχομένην* (v. 357 om. U[5]) cf.: β 292 *εἰσὶ δὲ -ες* ' *πολλαὶ ἐν* (*Ἰθάκῃ, νέαι ἠδὲ παλαιαί,* the best one of which Ath. will choose for Tel.) **3 e** ship(s) of ω 109, hypoth., used by suitors: used to ambush Tel.: δ 669 (Antin. to suitors:) „*ἄγε μοι δότε -α θοὴν, καὶ εἴκοσ' ἑταίρους*" 779 *βὰν δ' ἰέναι ἐπὶ* π 472 *ἱδόμην κατιοῦσαν* ' *ἐς λιμέν'* 351 *Ἀμφίνομος ἴδε -α* δ 780 *-α ... ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν,* π 359 *-α μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο* δ 781 *ἐν δ' ἱστὸν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία -ὶ μελαίνῃ,* ' *ἠρτύναντο δ' ἐρετμά ...* ε 27 (*ὥς κε ...*) *μνηστῆρες δ' ἐν -ὶ ... ἀπονέωνται* ν 425 *μιν λοχόωσι ... σὺν -ὶ μελαίνῃ* π 368 *ἑνὶ πόντῳ* ' *-ὶ θοῇ πλείοντες ἐμίμνομεν Ἠῶ* (*Τηλέμαχον λοχόωντες*) hypoth.: ω 109 (Ag. to Amphimedon in underworld:) „*ἦ ὔμμ' ἐν -εσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν ...;*" **I 4** ship(s) of various traders, pirates *et sim.* (incl. lying tales of Ath.-Mentes and Dem.-Doso): of Ath.-Mentes: α 171 *ὁπποίης δ' ἐπὶ -ὸς ἀφίκεο;* (vv. 171–173 om. libri quidam antiquorum, ath. Ar.) 182 *ξὺν -ὶ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισι,* ' *πλέων ἐπὶ* (*πόντον, ἄγω δ' ... σίδηρον*) 185 *-ῦς δέ μοι ἤδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,* ' *ἐν λιμένι Ῥείθρῳ* (vv. 185 sq. om. libri quidam antiquorum, ath. Aristoph. Ar.) 303 *ἐπὶ -α, θοὴν κατελεύσομαι* 311 (*ὄφρα*) *δῶρον ἔχων* *κίῃς* of Phoenicians who kidnapped Eum.: ο 387 (Od. to Eum.: „*κατάλεξον ... ἤ σέ γε μουνωθέντα*) *ἄνδρες δυσμενέες -υσὶν λάβον*" 416 (*Φοίνικες ἤλυθον ἄνδρες*) *μυρὶ' ἄγοντες ἀθύρματα -ὶ μελαίνῃ* 420 *πλυνούσῃ τις ... μίγη κοίλῃ παρὰ -ὶ* (*φιλότητι*) 446 *ὅτε κεν δὴ -ῦς πλείῃ βιότοιο γένηται* 452 *τόν* (child Eum.) *κεν ἄγοιμ' ἐπὶ -ὸς* 456 *ἐν -ὶ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο* 457 *κοίλῃ -ῦς ἤχθετο τοῖσι νέεσθαι* 464 *κοίλην ἐπὶ -α βεβήκει* 473 *ἔνθ' ἄρα Φοινίκων ἀνδρῶν ἦν ὠκύαλος* (*ὠκύπορος* v.l.) *-ῦς* of Cretan traders in h. Ap.: h. Ap. 392 (*ἐνόησ' ἐπὶ*) *πόντῳ* ' *-α θοήν,* (*ἡμαθόην* codd., corr. MT man. rec. et al.) 409 (*νότος*) *ἔγειρε* ' 435 (*ἦλθ' ... ζέφυρος ἐπαιγίζων*) *ὄφρα τάχιστα* ' *-ῦς ἀνύσειε θέουσα ... ἁλμυρὸν ὕδωρ* 397 *ἐπὶ πρῆξιν ... -ὶ μελαίνῃ* ' *ἐς Πύλον* (*ἔπλεον*) 401 (*ἐπόρουσε*) *δελφῖνι ἐοικὼς* ' *-ὶ θοῇ* 494 *εἰδόμενος, δελφῖνι θοῆς ἐπὶ -ὸς ὄρουσα* 440 *ἐκ -ὸς ὄρουσεν ... Ἀπόλλων* ' *ἀστέρι* 448 *ἐπὶ -α ... ἅλτο πέτεσθαι* ' *ἀνέρι* 404. 405. 406 *ἑνὶ -ὶ καθήατο δειμαίνοντες,* ' *οὐδ' ... ὄπλ' ἔλυον κοίλην ἀνὰ -α μέλαιναν,* ' *οὐδ ἔλυον λαῖφος -ὸς κυανοπρώροιο* 457 (*τίφθ'...*) *οὐδὲ καθ' ὅπλα μελαίνης -ὸς ἔθεσθε;* 489 *ἐκ δὲ κτήμαθ' ἕλεσθε καὶ ἔντεα -ὸς εἴσης* 416 (*ἔθελον ἰδέσθαι*) *εἰ μενέει -ὸς γλαφυρῆς δαπέδοισι πέλωρον* (v. 416 om. *p*) 418 *οὐ πηδαλίοισιν ἐπείθετο -ῦς εὐεργής* 414 *ἔνθ' ἔθελον -α σχεῖν* 439 *ἡ δ' ἀμάθοισιν ἐχρίμψατο ποντοπόρος -ῦς* 488 *-α ... θοὴν ἀν' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσασθε* 506 *ἐκ δ' ἁλὸς ἤπειρόνδε θοὴν ἀνὰ νῆ' ἐρύσαντο* ' *ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις* 471 *ὧδε ξὺν -ὶ κατήλθομεν οὔ τι ἑκόντες* (*ἄλλην ὁδόν*) 497 *δειπνῆσαί ... θοῇ παρὰ -ὶ μελαίνῃ,* 511 *δόρπον ... εἵλοντο* of Tyrrhenian pirates in h. 7: h. 7,6 *ἄνδρες ἐϋσσέλμου ἀπὸ -ὸς* ' *ληῖσταὶ προγένοντο* (*Τυρσηνοί*) 10 *εἶσαν* (sc. *Διώνυσον*) *ἐπὶ σφετέρης -ὸς* 18 *οὐδὲ φέρειν δύναταί μιν -ῦς εὐεργής* 26 (captain to helmsman:) „*ἅμα δ' ἱστίον ἕλκε,ο -ὸς* ' *σύμπανθ' ὅπλα λαβών*" 32 *ἱστόν τε καὶ -το* (the captain) *-ὸς* 35 *οἶνος ... θοὴν ἀνὰ -α μέλαιναν* (*κελάρυζ'*) 43 *νῆ' ἤδη* (*νῆ' ἤδη* ci., see A.-H.-S. ad l.) *τότ' ἔπειτα κυβερνήτην ἐκέλευον* ' *γῇ πελάαν* 44 *λέων γένετ'* (Dion.) *ἔνδοθι -ὸς* ship(s: Op. 622 w. West ad l.) of Perses: Op. 622. 624 *τότε* (when the Pleiades sink into the sea) *μηκέτι -ας* (*-α* Solmsen, fort. *-ά γ'* West) *ἔχειν ἑνὶ ... πόντῳ,* ' ... ' *-α δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι πυκάσαι τε λίθοισι* 628 *εὐκόσμως στολίσας -ὸς πτερὰ ποντοπόροιο* ( ) 631 *τότε* (when the time for sailing comes) *-α θοὴν ἅλαδ' ἑλκέμεν, ἐν δέ τε φόρτον* ' *ἄρμενον ἐντύνασθαι* 665 *οὔτε κε -α* ' *καυάξαις οὔτ' ἄνδρας ἀποφθείσειε θάλασσα* (fifty days after the solstice) 671 *τότε* ( ) *-α θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας* ' *ἑλκέμεν ἐς πόντον* ship(s: see West on Op. 622) of Hes.'s father: Op. 634 *πλωίζεσκ' ἐν -υσί, βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ* 636 (*τεῖδ' ἦλθε*) *Κύμην ... προλιπὼν ἐν -ὶ μελαίνῃ* misc.: *φ* 19 (*μῆλα ἐξ Ἰθάκης*) *ἄειραν* (Messenians) ' *-υσὶ πολυκλήϊσι τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας* ω 419 *τοὺς* (dead suitors) *δ' ἐξ ἀλλάων πολίων οἴκονδε ἕκαστον* ' *πέμπον* (Ithacans) *ἄγειν ἀλιεῦσι θοῇς ἐπὶ -υσὶ τιθέντες* Hes. fr. 193,18 (*Τάφι[ο]ι ναυσικλυτοί* killed Alcm.'s brothers) *Ἐχινάων ἀ[πὸ νήσων* ' *πλεύσαντες ν]ήεσσιν* h. Cer. 126. 128 (Dem.-Doso:) „*-ὶ θοῇ Θορικόνδε κατέσχεθον* (sc. *ληϊστῆρες*) ... ' ... ' *δεῖπνον ἐπηρτύνοντο παρὰ πρυμνήσια -ὸς*" Vit. p. 11,5 (Homer to Pos.:) „*δὸς δ' οὖρον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόστον ἀρέσθαι* ' *ναύταις, οἳ -ὸς πομποὶ ἠδ' ἀρχοὶ ἔασι*" **I 5** ships of the Ionians at Delos h. Ap. 155 (*ἄνδρας τ' εἰσορόων*) *-ὰς τ' ὠκείας ἠδ' αὐτῶν κτήματα* **I 6** otherwise (context lost or unhelpful for closer categorization) ζ 278 (a Phaeacian:) „*ἦ τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο* (Naus.) *ἧς ἀπὸ -ὸς* ' *ἀνδρῶν τηλεδαπῶν*" Hes. fr. 314 *ἀξυλίῃ κατεπύθετο κήλεα* (*κήλεα* West) *-ῶν* Cert. p. 38,28 (*θαλάσσης,*) *ἀπείρουσαν ὠκύαλον ναῦν* p. 39,4 *οἶδμα* ' — *ποντοπορεῖν ἤμελλον ἐνσσέλμων ἐπὶ -ῶν* inc. sed. fr. 19 p. 109 Dav. *φθέγξατο δ' ἡνίοχος -ὸς κυανοπρώροιο* inc. auct. fr. POxy. 3698,25 (*ἐς δὲ χρήματ' ἔθεν[το] νῆα εὖ[σσ]ελμον* 30 *νη]ὸς ἔπ[ι γ]λαφυρῆς ο*[ed. (Haslam) suggests fr. may be from Argonautica Choer. fr. 6 p. 269 Ki. (= Suppl. Hell. 322) *-ῦς* (*ναῦς* cod.) *δέ τις ὠκύπορος Σαμίη, συὸς* (*ὐὸς* cod.) *εἶδος ἔχουσα* **II** without ref. to particular, specified ship(s): indef., notional or in gener. ref. (incl. cases of 'das jew. Schiff, die jew. Schiffe') *T* 331 (Ach. to dead Patr.: „I hoped that you would return to Phthia) *ὡς ἄν μοι τὸν παῖδα θοῇ σὺν* (*ἐν, ἑνὶ* vv.ll.) *-ὶ μελαίνῃ* ' *Σκυρόθεν ἐξαγάγοις*"

(perh. 'your *ship*') Ω438 (*σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καί κε ... Ἄργος ἱκοίμην* [Hermes]) *ἐν -ὶ θοῇ ἢ πεζὸς ὁμαρτέων* π 348 (Eurym.:) „*-α ‹ ›αν ἐρύσσομεν (ἐς δ' ἐρέτας ἁλιῆας ἀγείρομεν*, to recall suitors in ambush") ρ249 *τόν* (Eum.) *ποτ' ἐγὼν* (Mel.) *ἐπὶ -ὸς ἐϋσσέλμοιο ‹ ›ης ' ἄξω τῆλ' Ἰθάκης* (to sell him) σ84 *πέμψω σ' ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν ‹-ὶ μελαίνῃ›* φ307 *σε ‹ › ' εἰς Ἔχετον (πέμψομεν)* υ 382 *τοὺς ξείνους ἐν -ὶ πολυκλήιδι βαλόντες ' ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν* Β293 *τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἁλόχοιο ' ἀσχαλάᾳ σὺν -ὶ πολυζύγῳ* Η88 (*ποτέ τις εἴπῃσι*) *-ὶ πολυκλήιδι πλέων* Π748 (*εἰ πόντῳ ἐν γένοιτο, πολλοὺς ἂν χορέσειεν*) *τήθεα διφῶν, ' -ὸς ἀποθρώσκων* h. Ap. 459 (Ap. to Cretans: „It is the *δίκη* of men to go ashore) *ὁππόταν ἐκ πόντοιο ποτὶ χθονὶ -ὶ μελαίνῃ ' ἔλθωσιν*" μ100 *φέρει* (Scylla) *δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ ' φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὸς κυανοπρώροιο* 67 *ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν ' κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι* (at the Planctae) δ358 *ἐν* (at Pharos) *δὲ λιμὴν ... ὅθεν τ' ἀπὸ -ας εἴσας ' ἐς πόντον βάλλουσιν* ν101 *ἄνευ δεσμοῖο μένουσι* (in the harbour of Phorcys) *' -ες ἐύσσελμοι* ξ87 *πλησάμενοι δέ τε -ας ἔβαν* (gnom. aor.; subj. pirates) *οἰκόνδε νέεσθαι* ρ288 (*γαστέρα μεμαυῖαν*) *τῆς ἕνεκεν καὶ -ες ἐΰζυγοι ὁπλίζονται* (*κακὰ δυσμενέεσσι φέρουσαι*) Th. 875 *διασκιδνᾶσί* (bad winds ...) *-ας ' ναύτας τε φθείρουσι* Op. 247 *νέας ... Κρονίδης ἀποτείνυται αὐτῶν* (i.e. of evil men [and their fellow-citizens]) h. 33,8 *οἱ δ' ἀπὸ -ῶν* (*καλέουσι Διὸς κούρους*) Ψ317 (*μήτι κυβερνήτης*) *‹-α θοὴν› ἰθύνει ἐρεχθομένην ἀνέμοισι* γ283 (*ἐκαίνυτο* [Men.'s helmsman]) *-α κυβερνῆσαι* η109 *Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν ' ‹ › (ἐλαυνέμεν)* θ247 *ποσὶ κραιπνῶς θέομεν* (Phaeacians) *καὶ ‹-υσὶν› ἄριστοι*, Cert. p. 38,9 *Φρύγες, οἳ πάντων ἀνδρῶν ἐπὶ ‹ ›* Op. 660 *τόσσον* (i.e. very little) *τοι -ῶν γε πεπείρημαι* (Hes.) *πολυγόμφων* μ290 (*νότου ἢ ζεφύροιο*) *οἵ τε μάλιστα ' -α διαρραίουσι* 286 *ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα -ῶν, ' γίνονται* δ361 (*οὐδέ ποτ' οὖροι*) *φαίνονθ' ... οἵ ῥά τε -ῶν ' πομπῆες γίνονται ἐπ' ... νῶτα θαλάσσης* Op. 817 (the twenty-seventh of the month is best) *-α* (*νέα τε* Schaefer) *πολυκλήιδα θοὴν εἰς ... πόντον ' εἰρύμεναι* 809 *τετράδι δ' ἄρχεσθαι -ας πήγνυσθαι ἀραιάς* (v. 809 postea additum cens. Nilsson) 643 *νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτίᾳ θέσθαι* β390 (*πάντα ὅπλ'*) *τά τε -ες ἐΰσσελμοι φορέουσι* θ558 (*οὐ γὰρ Φαιήκεσσι*) *πηδάλι' ἐστί, τά τ' ἄλλαι -ες ἔχουσιν* Op. 808 *νηιά τε ξύλα ... τά τ' ἄρμενα -υσὶ πέλονται* δ708 (Pen. to Medon:) „*οὐδέ τί μιν* (Tel.) *χρεὼ ' -ῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἴ θ' ἁλὸς ἵπποι ' ἀνδράσι γίνονται*" Vit. p. 17,8 *ἵπποι ... πεδίου κόσμος, -ες δὲ θαλάσσης* ε175 (Od. to Cal.: „*με κέλεαι σχεδίῃ περάαν λαῖτμα θαλάσσης*) *τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ -ες εἶσαι ' ὠκύποροι ‹περόωσι›ν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὖρῳ*" ι129 *ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους -υσὶ ‹ › θάλασσαν* ζ271 bis (*οὐ Φαιήκεσσι μέλει βιός*) *ἀλλ' ἱστοί καὶ ἐρετμὰ νεῶν καὶ -ες εἶσαι* ξ224 *μοι* (Od.) *αἰεὶ -ες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν ' καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ... καὶ ὀϊστοί* ε404 *οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες -ῶν ὀχοί* ι126. 127 *οὐδ' ἄνδρες -ῶν ἔνι* (among the Cyclops) *τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν ' -ας ἐϋσσέλμους, αἴ κεν τελέοιεν ἕκαστα ' ...* h. 22,5 (poet to Pos.:) (*διχθά τοι*) *θεοὶ τιμὴν ἐδάσαντο, ' ἵππων τε δμητῆρ' ἔμεναι σωτῆρά τε -ῶν* h. 33,7 (*σωτῆρας τέκε* [Leda] *παῖδας*) *ἀνθρώπων ' ὠκυπόρων τε νεῶν* (in storm) Ψ852 *ἱστὸν δ' ἔστησεν ‹-ὸς κυανοπρώροιο›, ' τηλοῦ ἐπὶ ψαμάθοις* 878 *ἱστῷ ἐφεζομένη* (dove) *‹ › χ465 πεῖσμα νεὸς κυανοπρώροιο ' κίονος ἐξάψας* φ390 *κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης* Hes. fr. 205,7 *πρῶτοι δ' ἱστί' ἔθεν* (Myrm.) *-ὸς* (ci., *ἱστία θέσαν νεὼς* codd.) *πτερὰ ποντοπόροιο* Υ247 (Aen. to Ach.:) „*οὐδ' ἂν -ῦς ἑκατόζυγος ἄχθος* (of the *ὀνείδεα* we might utter) *ἄροιτο*" impossibly large ship γ353 (Nestor: „*οὔ θην*) *-ὸς ἐπ' ἰκριόφιν καταλέξεται* (Od.'s son, while he can sleep in my house") κ502 *εἰς Ἀΐδος δ' οὔ πώ τις ἀφίκετο ‹-ὶ μελαίνῃ›* μ186 (Sirens to Od.:) „*οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε ‹ ›*" (*παρέπλω ποντοπόρος -ῦς* v.l. [= v. 69]) 66 *τῇ* (at the Planctae) *‹δ' οὔ πώ›, τις -ῦς φύγεν ἀνδρῶν, ἥ τις ἵκηται* 99 *τῇ* (by Scylla) *‹ › ποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται ' παρφυγέειν σὺν -ί* Op. 650 *οὐ γάρ πώ ποτε -ὶ [γ'] ἐπέπλων* (Hes.) ... *πόντον* (vv. 650–662 proscr. Plu.) β319 *οὐ γὰρ -ὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων ' γίνομαι* (Tel.) λ159 *τὸν* (Ocean) *οὔ πως ἔστι περῆσαι ' πεζὸν ἐόντ', ἢν μή τις ἔχῃ εὐεργέα -α* (vv. 157–159 damn. Ar.) δ559 *‹οὐ γάρ›, οἱ* (Od. on Ogygia) *πάρα -ες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι* = ε16 = ρ145 ≅ ε141 (*μοι* = Cal.) ι125 *‹ › Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρηοι* λ124. 125 *οὐδ' ... ἴσασι νέας φοινικοπαρήους, ' οὐδ' εὑήρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ -υσὶ πέλονται* = ψ271. 272 Op. 649 (*δείξω τοι μέτρα*) *θαλάσσης, ' οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτε τι -ῶν* (v. 649 *σημειοῦται* Σ[vet.] 236 *οὐδ' ἐπὶ -ῶν ' νίσονται* (those who give straight judgements), *καρπὸν δὲ φέρει* (*ἄρουρα*) 689 *μηδ' ἐν* (*ἐνὶ* v.l.) *-υσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεσθαι, ' ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι* in sim., comp.: *Ο* 382 (*ὥς τε μέγα κῦμα θαλάσσης*) *-ὸς ὑπὲρ τοίχων καταβήσεται* 624 *ὡς ὅτε κῦμα θοῇ ἐν -ὶ πέσῃσι ' λάβρον* Σ213 (as men under siege in an island city light beacon fires for others to see) *αἴ κέν πως σὺν -υσὶν ἄρεως ἀλκτῆρες ἴκωνται* ψ234 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος γῆ νηχομένοισι φανήῃ, ' ὧν τε Ποσειδάων εὐεργέα νῆ'* (*ῥαίσῃ, ἐπειγομένην ἀνέμῳ καὶ κύματι*) δ356 (Pharos is as far from Egypt) *ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ -ῦς ' ἤνυσεν, ἢ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν* ε249 *ὅσσον τίς τ' ἔδαφος -ὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' ‹φορτίδος εὐρείης›* (so wide did Od. make the *σχεδίη*) ι 322 (*τὸ μὲν* [the club] *εἴσκομεν*) *ὅσσον θ' ἱστὸν -ὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης, ' ‹ ›, ἥ τ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα θ* 161 (Euryalos, a Phaeacian, to Od.: „I liken you not to an athlete) *ἀλλὰ τῷ, ὅς θ' ἅμα* (*θαμὰ, μάλα* vv.ll.) *-ὶ πολυκλήιδι θαμίζων, ' ἀρχὸς ναυτάων, οἵ τε πρηκτῆρες ἔασι, ' φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ἠδ' ὁδαίων*" ν157 *-ὶ θοῇ ἴκελον*

D Λ280b (second of two verses in PHamb. 153 for vv. 281–283: see West, Ptol. Pap. 98). 795b (suppl.). 827a, *N* 367a, *T*361a, δ598a; v.l. *Γ*361 (*νηυ*]*σιν*), *K*10, *Λ*503, ε277, ι542. 559, ο285; suppl. Hes. fr. 23a,19, Cat. 51B,2 Trav. (cf. Bartoletti, Festschr. Paoli 71 ff.); uncert. reading Hes. fr. 177,16 (*νηϊ*[ ]). Not EGrE: Il. Parv. fr. 20,10 p. 59 Dav. (fr. 13 p. 177 Be.; see *γέρας* D); Cat. 96B,6 Trav. (= 1790 Pack²)

J. N. O'Sullivan

νηϋτμος [1[H]] *ohne Atem* (*n̥-h₂mmo-*) Th. 795 (wenn e. Gott bei der Styx einen Meineid leistet) *κεῖται -ος ... εἰς ἐνιαυτόν*, aufgenommen V. 797 mit *ἀνάπνευστος*

B. Mader

νήχω [10°, 2[H], 1[c]] E from IE *snā-* (cf. e.g. OI *snāim*) w. (as against *νέω*, q.v.) guttural extension. — Deriv.: *νῆσος* M 1 disyll. [⏑̄] *-ε* ε399. 439; *-ον* Sc. 317; *νήξομ'* ε364 [–⏑̄] *-ον* η280 2 trisyll. [⏑̄⏑⏑] *παρανήξομαι* ε417 [⏑̄–⏑̄] *-οντες* Tit. Cycl. fr. 8,2 p. 18 Dav. (= fr. 4,2 p. 12 Bern.) 3 quadrisyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-έμεναι* ε375; *‹-όμεν›ος* η276, ξ352; *‹ ›οι* ψ237; *‹ ›οις* Sc. 211 4 pentasyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄⏑] *‹ ›οισι* ψ233

B *swim*; durat., only pres. (act., mid.) and fut. (mid.) stems (unconvincing hypothesis on difference in force between moods in Hom. in Neuberger-Donath, Scripta Classica Israelica 2, 1975, 15–17. 24 f.) 1 subj. human (Od. [5× ε; 2× η ref. to sit. in ε; ξ352 (lying tale)] exc. ψ [sim.]), always out of necessity (ship [raft]-wreck exc. ξ352); ability to swim taken for granted, and so evidently not unusual (see further RE Suppl. V 847) ε364 *ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ, ' -ομ'* 417 *εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρα-ομαι, ἤν που ἐφεύρω ' ‹ἠϊόνας›*, (I fear the wind may take me out to sea) 439 *-ε παρέξ, ἐς γαῖαν ὁρώμενος, εἴ που ἐφεύροι ' ‹ › 375 πρηνὴς ἀλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας* (breast-stroke?), *' -έμεναι μεμαώς* 399 *-ε δ' ἐπειγόμενος ... ἠπείρου ἐπιβῆναι* η280 *ἀναχασσάμενος -ον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον ' ἐς ποταμόν* 276 *‹-όμεν›ος τόδε λαῖτμα διέτμαγον* ξ352 *χερσὶ διήρεσα ἀμφοτέρῃσι ' ‹ › ος* ψ233. 237 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος γῆ ‹ › οισι* (after their ship has been wrecked) *φανήῃ*, '2 vv.' *παῦροι δ' ἐξέφυγον ... ἁλὸς ἠπειρόνδε ' ‹ › οι* 2 subj. swans Sc. 317 *πολλοὶ ' -ον* (swans) *ἐπ' ἄκρον ὕδωρ* (of Ocean, ‹on shield›) 3 subj. dolphins,

fish Sc. 211 *δελφῖνες τῇ καὶ τῇ ἐθύνεον ἰχθυάοντες* ' *-ομένοις ἴκελοι* (⌞ ⌟) (v. 209 *πολλοὶ* ... 211 *ἴκελοι* non hab. pap. 34, expunxerat Peppmueller) Tit. Cycl. fr. 8,2 p. 18 Dav. (= fr. 4,2 p. 12 Bern.) (*ἐν δ' αὐτῇ* [sc. *θαλάσσῃ*] *ἰχθύες*) *-οντες παίζουσι δι' ὕδατος* — Compd.: *παρανήξομαι ε* 417 in 1; prev. = 'along (the shore)', cf. *-ε παρέξ ε* 439

D v.l. ant. *Φ* 11 J.N. O'Sullivan

νίζω, νίπτ(ω) [9[i], 24[o], 2[H]] E Wz. **neig^w-* ererbt, s. Mayrhofer, EWAia II 54; bezeugt in myk. *ke-ni-qa* u. *ke-ni-qe-te-we* 'Gefäße zum Waschen der Hände', vgl. DMic. I 342f.; alt Präs. *-ζω*; Präs. *-πτω* sprachgeschichtl. jüngere Analogbildg. aus Fut./Aor. *-ψω/ἔ-ψα* nach *βλάπτω* u.ä. (im fgrE nur *σ* 179, unten II 1). — Abl.: *ἄνιπτος, ποδάνιπτρα, χέρνιβα*

F *-ζ(ε)* 1, *-ζε* 1, *ἐξαπέ-ζεν* 1, *-ζον* 1, *-ζ'* 1, *-ζειν* 1, *-ζοντες* 1, *ἀπο-ζουσα* 1; *-ψω* 1, *-ψει* 1; *ἔ-ψ'* 1, *-ψεν* 2, *-ψον* 1, *ἀπο-ψατε* 1, *ἀπο-ψαντες* 1; *-ζετο* 1, *ἀπο-ζοντο* 1, *ἀπο-πτεσθαι* 1; *-ψατο* 2, *-ψασθαι* 6, *-ψάμενος* 4, *-ψάμενοι* 1, *ἀπο-ψάμενοι* 1, *ἀπο-ψαμένη* 1; *νέ-πται* 1

M 1 eins. [⏑̄] *-ζ' ὕδατι λιαρῷ Λ* 830. 846 2 zweis. [⏑̄⏑] *-ζε τ* 392; *-ψεν K* 575 [⏑̄–] *-ζον α* 112; *-ψον τ* 358 [⏑̄⏑] *ἔ-ψ' Π* 229 [–⏑̄] *τῷ / ἥ σε πόδας -ψω/ψει τ* 376. 356; *-ψεν* 505; *-ζειν* (*-ψειν* v.l.) *τ* 374 3 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ψατο Π* 230, Hes. fr. 59,4 [⏑̄⏑⏑] *ἀπο-ψατε τ* 317; *-ζετο ζ* 224 [⏑̄⏑⏑] *πόδας ἐξαπέ-ζεν τ* 387 [⏑̄⏑×] *νέ-πται Ω* 419 [–⏑̄⏑] *ὕδατι -ζοντες H* 425 [–⏑̄⏑] *ἀπο-ζοντο K* 572 [⏑̄–⏑̄] *-ψασθαι α* 138 = *δ* 54 = *η* 174 = *κ* 370 = *ο* 137 = *ρ* 93 [⏑̄–⏑̄] *ἀπο-πτεσθαι σ* 179; *ἀπο-ζουσα ψ* 75; *ἀπο-ψαντες ω* 189 4 viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ψάμενος Ω* 305 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *χεῖρας -ψάμενος/οι β* 261, *μ* 336, Op. 739 / *κ* 182; *ἀπο-ψαμένη σ* 172 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἀπο-ψάμενοι χ* 478

Σχ sch. min. P. Köln inv. 906 zu *α* 112: -]*ζον· ἔ-πτον*, sch. D *H* 425: *-ζοντες· -πτοντες*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 11f.; [2]Kühner' 139f.

B *(ab)waschen*, Med.: *sich (ab)waschen*, nur von Teilen d. Körpers (meist Füßen u. Händen: 22×), 2× von Ggst.n: *Π* 229, *α* 112, daher Bed. 'abwaschen' dem Verb immanent (einzige Kompos. *ἀπον.* u. *ἐξαπον.*, 3× m. Präp. *ἀπό / ἐξ* verbunden; ausdr. Meidg. des Simplex im späteren Attisch, Wackernagel, Synt. 2, 187); über d. bed.mäßigen Ggs. von *ν.* zu *λούω* u. *πλύνω* vgl. LSJ s.v. *νίζω* u. Giangrande, MH 25, 1968, 53 A.9; zur Konstr. s. G. — Wortf.: Bd. II Sp. 1708,14ff. I Simplex 1 Waschen der Füße *τ* 356 (Pen. zu Od.:) „*ἥ* (Eurykl.) *σε πόδας -ψει*" ≅ 376[in.] 358 *-ψον σοῖο ἄνακτος ὁμήλικα* (⌞gemeint sind seine Füße⌟) 374 (Eurykl. zu Od.:) „*οὐκ ἐάᾳς -ζειν* (*-ψειν* v.l.)", ⌞ ⌟ 392 *-ζε δ' ἄρ ἀσσον ἰοῦσα ἄναχθ' ἑόν*, ⌞ ⌟ 505 *αὐτὰρ ἐπεὶ -ψεν* (⌞ ⌟) *τε καὶ ἤλειψεν λίπ' ἐλαίῳ* ‖ Med.: Hes. fr. 59,4 *-ψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθέ⌟νος ἀδμής* 2 Waschen der (eigenen) Hände, immer Med. *Π* 230 (Ach. vor Gebet an Zeus) *-ψατο δ' αὐτὸς χεῖρας Ω* 305 (Priam. opfert) *-ψάμενος* (sc. die Hände) *δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἧς ἀλόχοιο α* 138 (vor dem Schmaus:) *χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα* ' *καλῇ χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,* ' *-ψασθαι* (sc. die Hände) = *δ* 54 = *η* 174 = *κ* 370 = *ο* 137 = *ρ* 93 *β* 261 *χεῖρας -ψάμενος* (Tel.) *πολιῆς ἀλὸς εὔχετ' Ἀθήνῃ* = *μ* 336[in.] = Op. 739[in.] ≅ *κ* 182[in.] 3 Waschen anderer Körperteile *K* 575 *αὐτὰρ ἐπεί σφιν* (Diom. u. Od.) *κῦμα θαλάσσης ἱδρῷ πολλὸν* ' *-ψεν ἀπὸ χρωτός*, erkl. 573 (unten II 1): Beine u. Hals-Nackenbereich *Λ* 830 *ἀπ' αὐτοῦ* (sc. *μηροῦ*) *δ' αἷμα κελαινὸν* ' *-ζ' ὕδατι λιαρῷ* (*χλιαρῷ* v.l.) = 846[in.] *ζ* 224 *αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα -ζετο δῖος Ὀδυσσεύς* ' *ἄλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους* ‖ Pass.: *Ω* 419 *οἷον ἐερσήεις κεῖται* (sc. der tote Hektor), *περὶ δ' αἷμα νέ-πται,* ' *οὐδέ ποθι μιαρός, das Blut ist ringsum abgewaschen*, partielle Reinigg., speziell im Bereich der Wunden, schwebt vor, vgl. *H* 425, *ω* 189 unten II 1 4 Abwaschen von Ggst.n *Π* 229 *τό ῥα* (sc. *δέπας*) *τότ' ἐκ χηλοῖο λαβὼν ἐκάθηρε θεείῳ* ' *πρῶτον, ἔπειτα δ' ἔ-ψ' ὕδατος καλῇσι ῥοῇσι α* 112 *οἱ δ'* (Diener der Freier) *αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας* ' *-ζον καὶ προτίθεντο* (*πρότιθεν* v.l.)

II Composita 1 *ἀπο-* *abwaschen*, 1× DSV, sonst KSV *H* 425 *ἀλλ' ὕδατι -ζοντες ἄπο βρότον αἱματόεντα ψ* 75 (Eurykl. zu Pen.:) „*τὴν* (sc. *οὐλὴν*) *ἀπο-ζουσα φρασάμην*" *ω* 189 *οἵ κ' ἀπο-ψαντες* (Angehörige der toten Freier) *μέλανα βρότον ἐξ ὠτειλέων τ* 317 (Pen.:) „*ἀλλά μιν* (*μοι* v.l.), *ἀμφίπολοι, ἀπο-ψατε*" (sc. die Füße) ‖ Med.: *K* 572 *αὐτοὶ* (Diom. u. Od.) *δ' ἱδρῷ πολλὸν ἀπο-ζοντο θαλάσσῃ* ' *ἐσβάντες* (*ἐμβ-* v.l.) *κνήμας τε ἰδὲ λόφον ἀμφί τε μηρούς χ* 478 *οἱ μὲν* (Eum. u. Phil.) *ἔπειτ' ἀπο-ψάμενοι χεῖράς τε πόδας τε σ* 172 (Euryn.: Pen. soll sich für d. Freier herausputzen) „⌞*χρῶτ' ἀπο-*⌟*ψαμένη καὶ ἐπιχρίσασα παρειάς*" 179 (Pen.:) „*Εὐρυνόμη, μὴ ταῦτα παραύδα, κηδομένη περ,* ' ⌞ ⌟*πτεσθαι καὶ ἐπιχρίεσθαι ἀλοιφῇ*", zu den beiden letzten Stellen: gedacht ist vor allem an den sichtbaren Körperbereich: Gesicht, Hals, Schultern, Arme

II 2 *ἐξαπο-* *darin abwaschen* *τ* 387 *γρηὺς δὲ λέβηθ' ἕλε παμφανόωντα,* ' *τοῦ* (*τῷ* plurimi) *πόδας ἐξαπέ-ζεν* (*εἰν-* ci.), *in welchem (Kessel) sie immer die Füße abwusch*, *τοῦ* l. diff., vgl. *ζ* 224 (in I 3), *κ* 361; zum Text s. Ameis-H., Anh. *τ* 387

G Konstr.: (vgl. L[2] 139f.; G. De Boel, Goal Accusative, Brüssel 1988, 146f.) 1 abs.: *Ω* 305, *α* 138, *δ* 54, *η* 174, *κ* 370, *ο* 137, *ρ* 93, *τ* 374. 505 2 m. einf. Akk. obj., Person od. Sache bezeichnend (*ἄνακτα, τραπέζας* u.a.): *Π* 229, *α* 112, *τ* 317. 358. 392; Körperteil bezeichnend (*χεῖρας, πόδας, χρῶτα* u.a.): *Π* 230, *β* 261, *κ* 182, *μ* 336, *σ* 172. 179, *τ* 387, *χ* 478, *ψ* 75, Op. 739, Hes. fr. 59,4; den Schmutz bezeichnend (*ἱδρῷ, αἷμα, βρότον*): *H* 425, *K* 575, *Λ* 830. 846, *Ω* 419 (Pass.), *ω* 189 3 m. dopp. Akk. obj., Person u. Körperteil bezeichnend (*σε πόδας*): *τ* 356. 376; Körperteil u. Schmutz bezeichnend: *K* 572 (*ἱδρῷ κνήμας*), *ζ* 224 (*χρόα ἅλμην*) 4 m. instr. Dat. (*ὕδατι* u.a.): *H* 425, *Λ* 830. 846, *Π* 229, *α* 112, Op. 739 5 m. Gen., zu reinigende Körperstelle bezeichnend (*ἀπὸ χρωτός* u.a.): *K* 575, *Λ* 830. 846, *ω* 189; Ort bezeichnend, an dem (eigtl.: 'aus dem heraus') gewaschen wird (*ἁλός, λίμνης, ἐκ ποταμοῦ, λέβητος*): *β* 261, Hes. fr. 59,4, *ζ* 224, *τ* 387 G. Markwald

Νῑκαίνετος [1[c]] Tr., von Thrasymedes getötet, II. Pers. T 2 p. 61 Dav. B. Mader

νῑκάω [31[i], 13[o], 7[H], 1[c]] E Denom. zu *νίκη*. — Abl.: *ἀνίκητος*

F *-ᾷς/ᾷ* 1/2, *ἐ-α/ων* 8/2, *-α/ων* 1/1, *-άσκομεν* 1, *-ᾶν* 1, *-ῶντες* 1; *-ήσει/σουσι/σέμεν* 2/1/2; *ἐ-ησα/σας/σεν* 1/2/1, *-ησα/σε(ν)/σ'* 1/2/1, *-ήσῃ* 4, *-ῆσαι* 2, *-ήσας/σαντι/σαντα/σαντ'/σαντες* 4/4/1/1/1; *-ηθείς/θέντι* 2/2

M 1 Stamm im longum 1 a [⏑̄–] *-ων O* 284; *-ησ'* Hes. fr. 204,90 [⏑̄×] *-ᾷ A* 576 = *σ* 404 1 b [⏑̄⏑̄–] *κάλλει ἐ-α/ων Ψ* 742 / *Γ* 130 ≅ 272; *πάντας / πολλὸν ἐ-α Ψ* 680, *γ* 121 [⏑̄⏑̄×] *πάντα*[+] (*δ'*) / *πολλὸν ἐ-α Δ* 389 = *E* 807[ex.], *Y* 410, *Ψ* 756 / *Σ* 252 1 c [⏑̄–⏑̄] *-ήσει Y* 102, Hes. fr. 198,6; *-ῆσαι θ* 520; *-ήσας Γ* 404, Th. 437; *-ηθείς* Th. 496 [⏑̄–⏑̄] *ὕμνῳ -ήσας* Cert. p. 41,25; Dat. + *-ήσας/σαντ'* Th. 73, *Ψ* 669; *-ηθείς Ψ* 663 [⏑̄–⏑̄] *-ήσῃ Γ* 71 = 92 = *σ* 46 = 83[ex.]; *-ῆσαι Φ* 501 1 d [⏑̄⏑̄–⏑̄] *ἐ-ησα Ψ* 634 [⏑̄⏑̄–⏑̄] *ἐ-ησας σ* 333 = 393; *ἐ-ησεν Γ* 439 1 e [⏑̄–⏑̄–] *-ήσαντες* Th. 719 [⏑̄–⏑̄⏑] *-ήσουσι σ* 319; (*τῷ δέ κε*) *-ήσαντι/ηθέντι Γ* 138 = 255[in.] ≅ *Ψ* 702[in.], *N* 318 / *Ψ* 656. 704; *ὕμνῳ -ήσαντα* Op. 657 2 Stamm in den brevia 2 a [–⏑̄] *ἀγορῇ -ᾷς B* 370; *-α ν* 261; *-ᾶν λ* 548 2 b [–⏑̄⏑] *-ησα λ* 545 [–⏑̄⏑] *μάχῃ -ῶντες Π* 79; *-ησε(ν) Ψ* 604, *κ* 46 2 c [–⏑̄⏑⏑] *-ησέμεν B* 597, *H* 192 [–⏑̄⏑⏑] *-άσκομεν λ* 512

Σχ sch. D *A* 576: *ἐπικρατέστερά ἐστι, B* 370: *ὑπερβάλλεις*

L Trümpy (s.v. *νίκη*)

B *(be)siegen: der Beste sein, hervorragen*, od. (ingr.) *sich durchsetzen, die Oberhand gewinnen*, u. zwar trans.: über einen od. mehrere Rivalen / die anderen (jem.n *besiegen, übertreffen, ausstechen*), od. abs. *(sich auszeichnen, den Vogel abschießen)*; durch best. Fähigkeit, Dauereigenschaft, in Wettkampf, Zweikampf, selten Schlacht; z.T. mit Angabe des Bereichs (Instr., Adv.); nur *λ* 545 (1 c) mit inn. eff. Obj. (u. dopp. Akk.)

νίκην; Subj. meist (einzelne) Pers., nur *Ψ*742 *hervorragender κρητήρ*, geleg. (in 2) 'Abstr.' — Wortf.: *ἀριστεύω, βιάω, βρίθω, δάμνημι, καίνυμαι*; allg. Kompos. f. 'übertreffen': *προβαίνω, περι-, προ-, ὑπερβάλλω, περιγίγνομαι, -ειμι, ὑπερέχω*; 4 'ergreifen': *μάρπτω, καθαιρέω*; *ἄριστος, κρείσσων* (*Γ*71 + *v.*), *φέρτερος* + *γενέσθαι*; sowie *νίκην, εὖχος, κλέος, κῦδος ἀρέσθαι* (korrel. zu *νίκην* usw. *διδόναι*) **1** Subj. ist (einzelne) Person (viele nur *I*130⁺, *Π*79, Th. 719), *Ψ*742 *κρητήρ* 8 **1 a** Präs.st., mit Instr., Angabe des Bereichs; ca. 50 % dir. R. **1 a α** trans. (als Dauereigenschaft) jem.n (Akk. Obj.) *übertreffen, ausstechen* durch bes. Fähigkeiten: *B*370 „*ἀγορῇ -ᾷς, γέρον* (Nestor), *υἷας Ἀχαιῶν*" *O*284 (*ἄριστος ἄκοντι*) 12 *ἀγορῇ δέ ἑ παῦροι Ἀχαιῶν* ' *-ων, ὁππότε* (*ἐρίσσειαν περὶ μύθων*) *Σ*252 *ὁ μὲν ἄρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἑ-α Υ*410 *πόδεσσι δὲ πάντας ἑ-α* + *Ψ*756 (*ταχυτῆτος ἄεθλα* V. 470) *ν*261 (*ὅς ἐν Κρήτῃ ἀνέρας*) *-α ταχέεσσι πόδεσσιν* 16 (*πόδας ὠκύν*) *I*130 „*αἴ κάλλει ἐ-ων φῦλα γυναικῶν*" ≅ 272 (in best. Sit.:) im Kampf über jem.n *die Oberhand haben*, Subj. Heer: *Π*79 „*πᾶν πεδίον κατέχουσι* (Tr.) *μάχῃ -ῶντες Ἀχαιούς*" bei Wettspielen über jem.n *Sieger sein, sich aus-* 20 *zeichnen vor* (durat.; ohne Instr.): *Ψ*680 *ἔνθα δὲ πάντας ἑ-α Καδμείωνας* **1 a β** ohne pers. Obj. (als Dauereigenschaft) *hervorragen, der Beste sein:* *Ψ*742 (*κρητήρ*) *κάλλει ἑ-α πᾶσαν ἐπ' αἶαν* ' *πολλόν* (durat./iterat.) *sich hervortun, den Ton* 24 *angeben:* *γ*121 („*οὔ τίς ποτε μῆτιν ὁμοιωθήμεναι*) *ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἑ-α δῖος Ὀδυσσεὺς* ' *παντοίοισι δόλοισι*" *λ*512 „*οὐχ ἡμάρτανε* (Neopt.) *μύθων* ' *Νέστωρ δ' ἀντίθεος καὶ ἐγώ -ᾶσκομεν* (*ν*[*ε*]*ικέσκομεν* v.l. ant. [*ἀπὸ τοῦ νεικεῖν* 28 schol.]) *οἴω*" *in allen Sparten* (sc. Wettspielen) *sich auszeichnen (den Vogel abschießen):* *Δ*389 „*ἀεθλεύειν προκαλίζετο, πάντα δ' ἑ-α* ' *ῥηϊδίως* (*ἐπίρροθος ἦεν Ἀθήνη*") = *E*807ᵉˣ. bei (Schieds)gerichtsentscheid *obsiegen:* *λ*548 „*ὡς δὴ μὴ* 32 *ὄφελον -ᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ*" (Od. gg. Aias; vgl. 545 in 1 c) **1 b** Aor. u. Fut., Hom.-Stt. dir. R. außer 5× **1 b α** trans.(s.a. *Γ*439 u. Pass. *Ψ*663⁺ in 1 b β); den Gegner (Akk. Obj.) im Zweikampf / Wettkampf *besiegen, überwinden:* *Γ* 36 404 „*Ἀλέξανδρον Μενέλαος* ' *-ήσας*" *H*192 (Aias:) „*δοκέω -ησέμεν Ἕκτορα*" *σ*333 „*ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐ-ησας τὸν ἀλήτην*" = 393 83 „*αἴ κέν σ' οὗτος -ήσῃ κρείσσων τε γένηται*" (~ *Γ*71⁺ in b β) (mit Instr. / Adv.:) Cert. p. 40 41,25 (*Ἡσίοδος*) *ὕμνῳ -ήσας* ... *Ὅμηρον* *Ψ*634 „*πύξ μὲν ἐ-ησα Κλυτομήδεα*" *Φ*501 „*εὔχεσθαι ἐμὲ -ῆσαι* (*-ήσειν* v.l.) *κρατερῇφι βιήφιν*" Th. 719 *-ήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἐόντας* (Titanen) 73 *κάρτει -ήσας πατέρα Κρόνον* 496 44 (*Κρόνος*) *-ηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο* (s. West z.St.) im Kampf, Obj. nicht Pers.: *N*318 „*κείνων -ήσαντι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους*" (neg.:) jem.n *kleinkriegen* (d.i. *müde machen*): *σ*319 (Od.: „*ἦν ἐθέλωσιν*) *Ἠῶ μίμνειν,* ' *οὔ τί με -ήσουσι* (*πολυτλήμων*") *übertreffen, ausstechen:* Hes. fr. 204,90 (*οὐ γάρ μιν*, Ach.) *Μενέλαος* ' *-ησ' οὐδέ τις ἄλλος* (*μνηστεύων Ἑλένην*), (vgl. 86 in D; fr. 198,6 in 1 b β) **1 b β** ohne pers. Obj. u. (*Ψ*663⁺) Pass.; im Zweikampf / 52 Wettkampf *siegen, gewinnen:* *Γ*71 (Paris:) „*ὁππότερος δέ κε -ήσῃ κρείσσων τε γένηται*" = 92 = *σ*46 (~ 83 in b α) *Γ* 439 „(*νῦν*) *Μενέλαος ἐ-ησεν σὺν Ἀθήνῃ,* ' (dann trans. Gebr.:) *κεῖνον δ' αὖτις ἐγώ*", s. Ameis-H. z.St. *Υ*102 „*οὔ κε μάλα ῥέα* ' *-ήσει*" ([sc. Ach.], *-ήσει'* pars edd., v. Leaf, Ameis-H. ad l., Schwyzer II 351) *θ*520 *κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα* ' *-ῆσαι καὶ ἔπειτα διὰ* (*Ἀθήνην*) *B*597 *στεῦτο γάρ* (Thamyris) *εὐχόμενος -ησέμεν* (sc. sogar 60 über die Musen) (Ggs.paar *Sieger-Besiegter* [s.o. in 1 b α trans. Gebr.]:) *Γ*138 „*τῷ δέ κε -ήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις* (Hel.)" = 255ⁱⁿ. ≅ *Ψ*702ⁱⁿ. *Ψ*663 „*ὁ -ηθεὶς δέπας οἴσεται*" (Opp. [660] *ᾧ δέ κ' Ἀπ. δώῃ καμμονίην*) 656 *τῷ δ' ἄρα* 64 *-ηθέντι τίθει δέπας* ≅ 704ⁱⁿ. (*ἀνδρὶ δέ*) (mit Instr.:) *Ψ*669 „*πυγμῇ -ήσαντ'* (675 Opp. *δαμέντα*)" Th. 437 *-ήσας δὲ βίῃ καὶ κάρτεϊ* (*ἄεθλον φέρει, κῦδος ὀπάζει*) Op. 657 *ὕμνῳ -ήσαντα φέρειν τρίποδ'* bei der Werbung *den Vogel abschies-* 68 *sen:* Hes. fr. 198,6 (*ὅτι*) *Μενέλαος* ' *-ήσει* (*νεικήσῃ* pap.), *κτήνῳ* ... *φέρτατος* (vgl. fr. 204,90 in 1 b α) **1 c** mit inn. eff. Obj. (u. dopp. Akk.) *λ*545 (Aias' *ψυχή*) *κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,* ' *τήν μιν* (*μὲν* v.l.) *ἐγὼ -ησα δικαζόμενος* 72 (*τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχ.*; vgl. 548 in 1 a β) **2** Subj. ist 'Abstr.'; Präs.st. / Aor.: *die Oberhand haben / gewinnen* (*über*, 1× mit Akk. Obj.), 3× dir. R. *A*576 (Heph.: „bei Streit *οὐδέ τι δαιτὸς*) *ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα -ᾷ*" = *σ*404 *Ψ*604 (Men. zu Antil.:) „*οὐδ' ἀεσίφρων* ' *ἦσθα πάρος· νῦν αὖτε νόον -ησε νεοίῃ*" *κ*46 *βουλὴ δὲ κακὴ -ησεν ἑταίρων* (sc. den Windsack zu öffnen)

D Hes. fr. 75,19 *εἰ δέ κεν οὗτος* ' [*νικήσῃ*] 204,86 *γ*[*ίκησε*]*ν* (vgl. 90 in B 1 b α) H. W. Nordheider

νίκη, Νίκη [37ⁱ, 2ᵒ, 7ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] **E** < ***ni-iH₁k-*** 'Niederwerfung', s. G. Neumann, in: Mykenaïka 435 A.2 und G. Klingenschmitt, in: Flexion u. Wortb. 162 A.22; *nīk-* ist gr. Neubildung und ersetzt ererbtes ***seg'h-*** 'überwältigen', das sich zu 'halten' verschoben hat, s. Bd. II s.v. *ἔχω* (a.O. speziell L²). — Abl.: *Εὐ-, Μηκιο-, Στρατονίκη, νικάω, Νικαίνετος, -ίππη, -όστρατος*

F *-η* 6, *-ης* 13, *-ῃ* 1, *-ην* 29

M **1** Stamm im longum [⏑̄] *-η* Sc. 311 [⏑̄] *-η/ην δὲ Τρώων⁺ P*689. 596; *-η Γ*457, *Ψ*736; *-ης ἱεμένων⁺ Ψ*371. 767. 718; *-ης/ην καί* Th. 647, *Θ*176; *-ης H*102, Op. 211, h. 8,4; *-ην Π*845, *P*332, Th. 433, Sc. 339, h. 6,20 [⏑̄×] *περὶ -ης Ψ*437 = 496ᵉˣ. 639, Cert. p. 37,31; *-ης λ*544; *-ῃ H*312; *μάχης / δίδου ἑτεραλκέα -ην H*26, *Θ*171, *Π*362 / *P*627, *χ* 236; *βούλετο⁺ / (ἐ)έλπετο -ην H*21 = *Π*121ᵉˣ, *Θ*204, *N* 347, *Ψ*682 / *N*609, *O*539; *-ην H*292 = 378 = 397, *Ξ*364, *Π*689 = *P*177, *Φ*472 **2** Stamm in den brevia [-⏑̄] *-ην H*203 [-⏑̄] *-η Δ*13; *-ης/ην τε καί N*166, Th. 628; *-ην* Th. 384 [-⏑̄] *-η Z*339

L ¹Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 192ff.; zur Personif. (II) ²Pötscher, Kl.P. IV s.v. mit Lit.

B **I** *Sieg* (als Ergebnis: *Erfolg*) in Schlacht, Zweikampf, Wettkampf; beruht auf (gottgegebener) Stärke, Anstrengg. *καμμονίη, κράτος* usw., bewirkt *εὖχος, κλέος* usw.; meist (1) einzelnem Kämpfer od. dem Heer von den Göttern gegeben ('gewollt'), od. (2) von den Rivalen erstrebt (einzelnes s.u.) **II** personif. die Göttin Nike. — Gebr.: meist als Akk. Obj. (s.u.), *H*102 adnom. Gen. *-ης πείρατ'*; Epith. *ἑτεραλκέα* (s.d. u. M; vgl. *ἐπαμείβεται Z*339), *καλλίσφυρον* (s.d.), *εὐπολέμοιο* (in II); Angabe des Bereichs *μάχης* (*H*26⁺), *ἐν ἀγῶνι* (h. 6,20); in Begr.paar mit/nb. *εὖχος* (*H*203, *Φ*472, Th. 628), *κῦδος* (*Θ*176, *Ξ*364, Th. 433, Sc. 339), *κάρτεος* (Th. 647), *Ζῆλον, Κράτος, Βίην* (Th. 384); s.a. *ἀέθλια δ' ἵσ'* (*Ψ*736), *κε δαίμων ἄμμε διακρίνῃ* (*H*292⁺); Opp. *πῆμα* (*Θ*176, *P*688), *πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα* (Op. 211), *ἄκριτον ἄεθλον* (Sc. 311), *ἐδάμασσαν* (*Π*845), *φοβεῖ⁺* (*Π*689⁺, *P* 596); weiteres s.vv. *εὖχος, κράτος* (Wortf. u. B 1), *κῦδος* **I** *νίκη* **1** wird vom Gott (außer *Ψ*682) gegeben (2ⁱ genommen), gewollt u.ä. (als Akk. Obj. außer *H*102), ist in der Verfügungsgewalt der Götter (23 von 49 Stt.); vgl. *εὖχος, κλέος, τιμήν, θάρσος, καμμονίην, κράτος* (s.d. B 1), *κῦδος, μένος διδόναι* usw.; 11× einem Heer in der Schlacht, 10× einzelnem Kämpfer in Schlacht od. (4× im *H*) Zweikampf, 2× (*Ψ*682, h. 6,20) im Wettkampf; 11× dir. R. *H*292 (Hektor:) „*μαχησόμεθ', εἴς ὅ κε δαίμων* ' *ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε -ην*" = 378 = 397 Subj. Zeus (1× + Ap.), 2× Ath., je 1× Aphr., Ap., Pos., Hekate: *Θ*171 (*κτύπε*) *Ζεὺς* ' *σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι, μάχης* ⌞*ἑτεραλκέα -ην*⌟ 176 „*γιγνώσκω δ' ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων* ' *-ην καὶ μέγα κῦδος*" (Opp. *πῆμα*) *P*596 (Zeus blitzte u. donnerte) *-ην δὲ Τρώεσσι δίδου* (Opp. *ἐφόβησε*) 627 *ὅτε δὴ Τρώεσσι δίδου* ⌞ ⌟ *χ*236 *οὔ πω πάγχυ δίδου* (Ath.) ⌞ ⌟ *H*26 „*ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης* ⌞ ⌟ ' *δῷς* (Ath.)" *Π*845 „*σοὶ γὰρ ἔδωκε* ' *-ην Ζεὺς* (*καὶ Ἀπ., οἵ μ' ἐδάμασσαν*") *H*203 „*δὸς -ην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι* ([=Th. 628ᵉˣ. in 2] od. *ἴσην βίην καὶ κῦδος*") h. 6,20 *δὸς δ'* (Aphr.) *ἐν ἀγῶνι* ' *-ην τῷδε φέρεσθαι, ἐμὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν* Th. 433 (Hekate im Kampf) *παραγίνεται οἷς κ' ἐθέλῃσι* ' *-ην προφρονέως ὀπάσαι καὶ κῦδος ὀρέξαι* (s. *βούλομαι* B I 3 b:) *H*21 *Τρώεσσι δὲ βούλετο* (Ap.) *-ην* = *Π*121ᵉˣ. (Zeus) + *N*347, *Θ*204 („*βούλεο*", Pos.) *P*332 „*ἡμῖν δὲ Ζεὺς μὲν πολὺ βούλεται ἢ Δαναοῖσι* ' *-ην*" Subj. menschl. Sympathisant: *Ψ*682

θαρσύνων ἔπεσιν, μέγα δ' αὐτῷ βούλετο -ην (Diom. dem Faustkämpfer) ‖ *Π* 689 (*Διὸς κρείσσων νόος*) *ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο -ην* = *P* 177 (dir. R.) *H* 102 „*αὐτὰρ ὕπερθε ' -ης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν*", vgl. (*Σ* 501) *πείραρ ἑλέσθαι* 'Beendigg., Entscheidg. des Streites' Sc. 339 *-ην ἀθανάτῃς χερσὶν καὶ κῦδος ἔχουσα* (Ath.), zu Ath. u. Nike (auch in der Kunst) s. L[2] I 2 wird von den Rivalen (1[e] *ἵπποι*) erstrebt, erhofft (3× Akk. Obj., 8× [*περί* +] Gen.); 7× im Wettkampf, 4× in der Schlacht, 3× dir. R. *N* 609 *φρεσὶν ᾗσι χάρη καὶ ἐέλπετο -ην* ≅ *O* 539[ex.] *Ψ* 371 (Wettkämpfer) *-ης ἱεμένων* ≅ 767[in.] ≅ 718[in.] 437 *ἐπειγόμενοι περὶ -ης* = 496[ex.] (dir. R.) *Ψ* 639 „*ἀγασσάμενοι περὶ -ης*" Cert. p. 37,31 (*ἵπποι*) *ἐρίζοντες περὶ -ης* (cf. inc. sed. fr. 23 p. 136 Allen) Th. 647 „*-ης καὶ κάρτεος πέρι μαρνάμεθ'* (Titanen u. Kroniden)" 628 *σὺν κείνοις -ην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι* (= *H* 203[ex.] in 1) I 3 wird dem Gegner überlassen (Akk. Obj.), verloren im Kampf (Gen. sep.); dir. R. *Ξ* 364 (Pos.:) „*μεθίεμεν Ἕκτορι -ην*" *Φ* 472 („*φεύγεις*, Ap.) *Ποσειδάων δὲ -ην ' πᾶσαν ἐπέτρεψας*" (entspr. *εὖχος*) Op. 211 (*ἴρηξ*:) „*ἄφρων δ', ὅς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν ' -ης τε στέρεται πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει*" I 4 ist Ursache von Freude, Zorn (Dat., [*εἵνεκα* +] Gen.); im (Zwei)kampf, 1× Gerichtsentscheid *H* 312 *ἄγον κεχαρηότα -ῃ* (Aias nach Zweikampf) *N* 166 (*χώσατο*) *-ης τε καὶ ἔγχεος, ὃ ξυνέαξε λ* 544 (Od.: „*Αἴαντος ψυχὴ*) *κεχολωμένη εἵνεκα -ης, ' τήν μιν ἐγὼ νίκησα διαζόμενος*" (s.d.), in (Gerichts)entscheidg. I 5 als Subj. außer *Π* 362: fällt einem zu, wechselt u.ä.; 3× im Zweikampf, je 2× in Schlacht, Wettkampf; 5× dir. R. *Γ* 457 „*-η μὲν δὴ φαίνετ' ... Μενελάου*" (gg. Paris) ≅ *Δ* 13 *Ψ* 736 „*-η δ' ἀμφοτέροισιν· ἀέθλια δ' ἴσ'*" *P* 689 „*-η δὲ Τρώων*" (Opp. *πῆμα Δαναοῖσι*) *Z* 339 „*-η δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας*" neg.: Sc. 311 (Wagenrennen) *ἀίδιον εἶχον πόνον, οὐδέ ποτέ σφιν ' -η ἐπηνύσθη, ἀλλ' ἄκριτον εἶχον ἄεθλον* (s. *ἄνυμαι* B I b) Obj.: *Π* 362 *γίγνωσκε μάχης ἑτεραλκέα -ην*, Umschwung

II personifiziert: die Göttin *Νίκη* Th. 384 *Στὺξ δ' ἔτεκ' Ὠκεανοῦ θυγάτηρ Πάλλαντι μιγεῖσα ' Ζῆλον καὶ -ην καλλίσφυρον* (*καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην, αἰεὶ πὰρ Ζηνὶ ἑδριόωνται*), als 'Eigensch.' des Zeus, s. West z.St.; dagg. nicht genealog., sondern svw. 'Verursacher', vgl. *-ην διδόναι* (s. A.-H.-S. z.St.): h. 8,4 (*Ἄρες*) *ἕρκος Ὀλύμπου, ' -ης εὐπολέμοιο πάτερ, συναρωγὲ Θέμιστος* (*ἡνορέης σκηπτοῦχε*)

D v.l. *M* 68 (pap.). 423 (testis) H. W. Nordheider

Νικίππη [2[H]] T. des Pelops u. der Hippodameia, ergänzt in Hes. fr. 190,4 (*Νικίπ*]*πην καὶ Ἀστυδάμειαν*; vgl. App.) u. 9 (*Νικίππην δ'ἄρ' ἔγημε βίῃ Σθε*]*νέλοι*[*ο* heiratet sie), vgl. Hes. fr. 191 (s. App.) B. Mader

Νικόστρατος [1[H], 1[e]] jüngster S. des Men. u. der Hel., Hes. fr. 175,2 *-ον, ὅζον Ἄρης*, vgl. Cin. ep. fr. 3 p. 93 Dav. B. Mader

νιν s. *μιν*

Νίνος *Ninive*, Hauptstadt Assyriens; nach 'Hes.' fr. spur. 364 (Aristot. HA 601a 31 ff.) berichtete Hes. von seiner Belagerung (612 v. Chr.; s. Weidner RE XVII, 1936, 639 ff.) B. Mader

Νιόβη [2[i], 1[H]] E unbekannt, wohl 'kleinas.' (vgl. v. Kamptz 141. 354 f.)

L [1]B. K. Braswell, CQ 21, 1971, 17. 24. 26; [2]J. Th. Kakridis, RhM 79, 1930, 113–122; [3]A. Lesky, RE XVIII/1, 1936, 644–706 s.v. Niobe; [4]ders., Kl. P. 4, 1972, 134–136 s.v. Niobe; [5]W. M. Willcock, CQ 14, 1964, 141 f.

B kleinas. Sagengestalt (vgl. L[3]; L[4]) *Ω* 602. 606, Hes. fr. 183 Mutter von je 6 (vgl. *Ω* 603 f.) oder 9 bzw. 10 (vgl. Hes. fr. 183) Söhnen u. Töchtern; diese wurden von Ap. u. Art. getötet, weil *N.* sich der Leto gleichgestellt hatte; sie selber ist versteinert am *Σίπυλος* (vgl. *Ω* 602–617; Umgestaltung der Sage als *παράδειγμα* des Ach., vgl. L[1]; L[2]; L[5]) G. Steiner

Νῑρεύς [3[i]] S. des Charops u. der Aglaie, Führer des Kontingents aus Syme, der schönste Gr. nach Ach., aber schwächlich u. mit geringer Gefolgschaft (3 Schiffe), *B* 671. 672. 673. – Zum Namen s. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 137; v. Kamptz 355 (vorgr. mit einem Element *νῑ-* 'schön'; *Νῖσος* nb. *Νίσυρος, Σῦρος, Σύρινθος*, vgl. Fick, Vorgr. Ortsnamen 75 f.); zum Verh. zu den Herakliden von Rhodos (*B* 653 ff.) sowie Nisyros, Kos usw. (*B* 676 ff.) s. Lopton, CPh 69, 1974, 283 f; zu einer möglichen Rolle in Ante- u./oder Posthom. Kullmann, Quellen 107. 141 f.; weitere Lit.: Burr 128; Heubeck, Gn. 21, 1949, 200; Strasburger, Kleine Kämpfer 116 A.3 B. Mader

Νῖσα [1[i]] E nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 75. 130 vorgr., nb. *Νῖσος* (s.d.) u. *Νίσαια* (s.d.) mit *Νίσυρος* (s.d.), vgl. auch *Νῑρεύς* u. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 137 Σχ Str. 9,14 p. 405: versch. Konjekturen: *Ἴσον* (dicht bei Anthedon), *Κρεῦσαν, Φαράς, Νύσαν, ἡ γὰρ -α οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς Περὶ νεῶν* (FGrH 244, F 168) – Theorie: homonymes *N.* in der Megaris (= Nisaia) – Str. 9,14 p. 405 *ἐκεῖθεν ἀπῳκισμένη* (auch Böotien, Text z.T. ergänzt)... *ἐκλέλειπται δὲ νῦν*, sch. *B* 508 Erbse: (*N.*) *Βοιωτίας, οὐ Μεγαρίδος. ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ Διονύσου ἐπιφανὲς ἱερόν*

B I Stadt in Böotien, *B* 508 *-άν* (vv.ll. s. Σχ; *Κίσσαν* unus cod.) *τε ζαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν*, (wohl schon in der Ant., s. Σχ) mit Megara oder seiner Hafenstadt Nisaia (s.d.) gleichgesetzt (Wilamowitz, HU 292; ders. GlH 63 A.2; Hanell, Megar. Studien, Lund 1934, 54 f., Fick, Vorgr. Ortsnamen 75 f.; Burr 27), doch sprechen die geograph. Lage (jenseits des Kithairon) u. der Kontext (s. Jachmann, Hom. Schiffskatalog 28 ff. m. Lit.) eher dagg. II Megara bzw. dessen Hafenstadt Nisaia = *N.* wäre in Hes. fr. 43a,70 vorausgesetzt, wenn die Erg. *Νίσο*]*υ ... ⌞Πανδιονίδαο⌟* richtig ist (s. Schwartz, Ps.-Hes. 271 ff., vgl. jedoch App. z.St., aber warum dann nicht **Νίσαιος*?). In diesem Fall verrät das Patron. ⌞ ⌟ attische Interessen an Megara, u. daß es sich um eine rel. junge Fassung handelt, aber doch wohl nur der Genealogie, nicht aber der Vbd. von *N.*, Nisos u. Megara, die sie voraussetzt. *N.* = Megara könnte mit dem böot. *N.* identisch sein, s.o. I Lit. B. Mader

Νίσαια Hafenstadt von Megara, genannt in der 'megarischen' Fassung (vgl. Weber, WSt 45, 1926/7, 147 A.2) von *B* 558 (Kontingent des Aias), geleg. mit dem böot. *Νῖσα* gleichgesetzt (s.d.) B. Mader

νίσομαι [7[i], 4[o], 3[H], 2[h]] E < **ni-ns-e/o-* zu *νέομαι* (s.d.) wie *μίμνω* zu *μένω*, *ἴσχω* zu *ἔχω*, *πίπτω* zu *πέτομαι* (and. Hollifield, IF 86, 1981, 173 A.18: < „future-desiderative **ni-ns-se/o-*")

F *-ομαι* 1, *ποτι-εται* 1, *-όμεθα* 1, *-ονται* 1[H]; *μετε-ετο* 2, *-οντο* 2, *-οντ'* 1[H]; Mask. *-όμενον* 5, Fem. *-ομένων* 1[H]; *παρε-ατο* 1[h]

M 1 [⏑̣–] *-οντ'* Sc. 469 2 a [⏑̣⏑⏑] *-ομαι Ψ* 76 [⏑̣⏑⏑] *ποτι-εται I* 381 2 b [–⏑̣⏑] *-οντο Σ* 566 [–⏑̣⏑] *-οντο M* 119 2 c [⏑̣–⏑̣] *-ονται* Op. 237 3 a [⏑⏑⏑⏑] *μετε-ετο Π* 779 = ι 58 [⏑⏑⏑⏑] *παρε-ατο* h. Ap. 430 3 b [⏑⏑⏑⏑] *-όμενον πόλεμόνδε N* 186 ~ *O* 577; *-ομένων* Th. 71 [⏑⏑⏑⏑] ⌞*οἴκαδε -όμε*⌟*θα* κ 42, ⌞ ⌟*νον δ* 701 = *ε* 19 [⏑⏑⏑⏑] *-όμενον* h. 11,4 Stamm im Longum außer 2 b

Σχ sch. D *Σ* 566: *ἐπορεύοντο* (s.a. sch. min. P.Vindob. Gr. inv. 39940 zu *O* 577), *Ψ* 76: *παραγενήσομαι* (vgl. *N* 186), *Π* 779 *μετε-ετο· μετῆλθε, I* 381: *ποτι-εται· προσοδεύεται. προσέρχεται. ὅ ἐστιν ἀνάκειται*

L La Roche, Textkritik 316 ff.; Wackernagel, Kl. Schr. III 1587 f.; *νέομαι* L[8]

B (redupl. Iter. zu *νέομαι*:) *to be going*, außer h. Ap. 430 (Aor.) dur., im Pl. (außer Sc. 469) von massenh. (s. bes. *I* 381, *M* 119, h. 11,4), im Sg. (außer *Ψ* 76) von (*N* 186+, *δ*

701 erfolglos) unabgeschlossener Fortbewegg. (durch die Luft *Π*779+, *Ψ*76, Th. 71, zu Fuß *N*186+, *Σ*566, h. 11,4, zu Wagen *M*119 [= *I*384ex.], *I*381, Sc. 469, zu Schiff 3°, Op. 237, h. Ap. 430); *I*381, *Ψ*76 u. 4° in dir. R. – Wortf.: *παραμείβομαι, (κατα)βαίνω, εἶμι, (παρ)ἔρχομαι, ἴεμαι, (εἰσ)οἰχνέω, προτρέπομαι, φοιτάω*

I Simplex (menschl. Subj. außer Th. 71): urspr. (vgl. E) viell. *sich (zu) retten (suchen)* (*ἐκ* 2i am Anf.) > *zurückkehren* (*οἴκαδε* 3°, abs. 2x nachhom. am Ende) > abgeschw. *hin-(u. her-)gehen/fahren* (3i, 2H); mit Angabe des Wie (m. Wagen/Schiff, leeren Händen) 3x, Wo (*τῇ*) 2x, Wohin (...*δε* bis auf *εἰς* Th. 71) 6x *Ψ*76 *οὐ γὰρ ἔτ' αὖτις ' -ομαι* (*νείομαι* v.l.) *ἐξ Ἀΐδαο, ἐπήν με πυρὸς λελάχητε* (? *kann ich mich retten* >) *werd ich zurückkehren*, fut. Bed. (vgl. *νέομαι* > v.l.) nur hier; kontrast. V. 51, vgl. *λ*69, *μ*17 *M*119 *εἵσατο γὰρ* (Asios) *νηῶν ἐπ' ἀριστερά, τῇ περ Ἀχαιοί ' ἐκ πεδίου -οντο σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι· ' τῇ* (*διήλασεν*) (? *sich zu retten suchten* >) *zurückfluteten*, vgl. *Φ*4 *Σ*566 (*ἀταρπιτός*) *τῇ νίσοντο φορῆες, ὅτε τρυγόῳεν ἀλωήν gingen (hin u. her)*, vgl. *B*779 Op. 237 *οὐδ' ἐπὶ νηῶν ' -ονται, καρπὸν δὲ φέρει* (*ἄρουρα*) *fahren nicht (hin u. her)*, vgl. *E*550f., *ϑ*500f., *δ* 817, *β*332 Th. 71 *ποδῶν ὕπο δοῦπος ὁρώρει ' -μένων πατέρ' εἰς ὄν*, vgl. V. 68, *B*784f. *N*186 (PNa) *-ὁμενον πόλεμόνδε κατὰ στῆθος βάλε δουρί* = *O*577in. *sich ins Getümmel begebend*, vgl. *Θ*313, *N*291, *H*209, *ν*267, Sc. 458ff., kontrast. *φ*39, *Λ*684, *B*872 *δ*701 *μεμάασι κατακτάμεν ... ' ‹οἴκαδε -ὁμε›νον* (Tel.)· *ὁ δ' ἔβη* (*ἐς Πύλον*) = *ε*19 *auf der Heimfahrt* (dur.), kontrast. (ingr.) *B*154, *γ*160, (eff.) *α* 36 *κ*42 *ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες ' ‹ϑα› κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες*, vgl. *B*298 h. 11,4 *ἐρρύσατο* (Ath.) *λαὸν ἰόντα τε -ὁμενόν τε*, s. II Sp. 465,30 Sc. 469 (*Κύκνον σκυλεύσαντες*) *-οντ'· αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖνος ἵκοντο ' ἵπποις*, vgl. (V. 465f. < *E*366f. ≅) *ο*192f., kontrast. metr. gleichw. *ἥισαν* (*ω*13), *βάν ῥ' ἴμεν*

II Kompos. (nicht-menschl. Subj.) 1 *μετα-* *sich neigen* (*gen* = ...*δε*), von Sonne *Π*779 *ἥμος δ' ἠέλιος μετε-ετο βουλυτόνδε* (*τότε*) = *ι*58, vgl. *μ*381, Th. 761, kontrast. *κ* 192

II 2 *παρα-* *vorbeifahren* (*an* = Akk.), von Schiff h. Ap. 430 (*ὅτε*) *Πελοπόννησον παρε-ατο πᾶσαν*, Aor. (vgl. II Sp. 460,29) nur hier trotz mögl. **παραμείψατο*, vgl. V. 409, *μ*197, *π*357

II 3 *ποτι-* *hin(ein)strömen* (*nach* = *ἐς*), von Warenwerten *I*381 (*οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τόσα δοίη*) *οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτι-εται, οὐδ' ὅσα Θήβας ' Αἰγυπτίας* (Ggs. *ἐξοιχνεῦσι* 384), vgl. *Σ*291f.

D v.l. *Θ*313 (< *O*577), *ι*261 R. Führer

Νῖσος [3°; 2H (Erg.)] E zu *Νῖσα*, s. *Νίσυρος* u. *Νιρεύς* E

B I Vater des Freiers Amphinomos aus Dulichion, Sohn des Aretos (s.o. s.v. ‹*Ἀρητιάδ›ης* B 1), aber viell. auch des Ares (vgl. Hygin, Fabulae 198. 242 für *N.* II, allerd. viell. aus *π*395 mißverstanden, ‹ ›*ης*, u. auf *N.* II übertragen, doch s. Preller-Robert II 347 u. vgl. unten) *π*395 *-ου ... υἱός, ‹ ›αο ἄνακτος* = *σ*413 *σ*127 *τοίου ... πατρός ... ' -ον Δουλιχιῆα ἑὸν τ' ἔμεν ἀφνειόν τε* Hes. fr. 150,32 (Boreaden u. Harpyien kommen) *ἔς τε Κεφαλλ]ήνων ... φῦλον ... ' ... καὶ -ου ἐς γ]αῖαν ‹ ›αο ἄνακτος*, *N.* hier offenbar der Stammvater der Dulichier bzw. viell. auch der Eponym einer verschollenen Stadt Nisa auf Dulichion; dann wahrsch. auch der S. des Ares

II Eponym von Nisa oder Nisaia, den Vorgängern von Megara (s.d.d.). Mit großer Wahrscheinlichk. zus. mit Eurynome, dem Namen der Tochter des *N.* zu ergänzen in Hes. fr. 43a,70 (*Νίσο]υ θυγάτηρ Πανδιονίδαο*, s. Schwartz, Ps.-Hes. 271ff., vgl. App. z.St.), hier dann S. des Athenerkönigs Pandion (vgl. *Νῖσα* II); zur Purpurlocke des *N.* u. dem *N.*-Skylla-Minos-Mythos s. Nilsson, Myc. Origin 178, Preller-Robert I 347ff., zu den daraus abgeleiteten Folgerungen für die Bed. des 'Elements' *Νῖ-* in verschiedenen Orts- u. Personennamen s. Lit. s.v. *Νιρεύς* E. – Auffällig, daß eine Dublette dieses Mythos von Pterelaos, dem Stammvater der Taphier u., nach sch. *ρ*207, V. des Ithakos, Neritos u. Polyktor, erzählt wird (s. Preller-Robert II 611), also von einem Nachbarn (u. Verwandten?) der Dulichier B. Mader

Νίσυρος [1i] E wohl vorgr., s. Herbst, RE XVII, 1936, 763 mit Hinweis auf *N.* 2–4 dortselbst, vgl. *Νιρεύς* (aus Syme, die in der Nachbarschaft von *N.*); Fick, Vorgr. Ortsnamen 51. 75. 119; zum *-ῑ-* s. Eust. 318 zu V. *B*676: *διὰ τὸ μέτρον*, vgl. Schulze, QE 476

B kleine Insel der Sporaden (dor. Dodekanes), zw. Kōs u. Rhodos ggüber Knīdos, gehört nb. Kōs, Karpathos u. Kasos zum Reich der Herakleiden Pheidippos u. Antiphos (S. des Thessalos, s.d.) *B*676. Die Insel ist, trotz vereinzelter früherer Funde (H.S.-L. 121), möglicherweise erstmals von den Dorern (7. Jhd.?) in größerem Umfang besiedelt worden (Olshausen, Kl. P. IV, 140 m. Lit.; vgl. auch Giovannini 31), u. daher den Herakliden zugeordnet (Widerspruch H.S.-L. 124), allerd. würde Hom. dann hier anders verfahren, als in Jonien (Milet usw.), wo er 'historisiert', d.h. vorgr. Verhältnisse annimmt B. Mader

νῖφα [1H] E IE root noun **snigʷh-*, identical w. lat. *nix, nivis*. – Deriv.: *ἀγάννιφος, νιφάς, -ετός* (Schwyzer I 501. 584), *-ὁεις*

B hapax, *(falling) snow* (acc. sg.), cf. derivatives and *χιών* (rather *fallen snow*), Sommer, Nominalkompos. 64 Op. 535 *τότε δὴ τρίποδι βροτοὶ ἴσοι, ' οὔ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὐδας ὁρᾶται· ' τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν, ἀλευόμενοι -α λευκήν*, Troxler, Sprache Hesiods 122 W. Beck

νιφάς [5i] Σχ sch. D *Γ*222: *ἔπεα -ἀδεσσιν· ... -ἀδων βολῇ εἰκάζει διὰ τὸ πυκνὸν αὐτῶν. ὁ δὲ τρόπος μεταφορά, O*170: *-ἀς· ψεκάς* (see Apion fr. 81 Neitzel). *ἢ χιών*

B *snowflake*, pl. exc. *O*170 in 2, in similes only; lengthening before **(σ)ν-* Chantraine, Gr. h. I 176; see Kopp, Phys. Weltbild 296ff.: on Zeus and snowing (*M*278, *T*357) 298f. – Descr.: *θαμειαί M*278, *ταρφειαί/ς M*156, *T*357, *χειμερίῃσιν Γ*222, *χιόνος M*278 1 pl. *Γ*222 *ἀλλ' ὅτε δὴ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει ' καὶ ἔπεα -ἀδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν*, see Kirk, Iliad ad l., Cressey, LCM 3, 1978, 221f., Greene, CQ 9, 1915, 55f. *M*156 *οἳ δ' ἄρα χερμαδίοισιν ... ' βάλλον ... ' ...· -ἀδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε, ' ἅς τ' ἄνεμος ζαής, νέφεα σκιόεντα δονήσας, ' ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ*, Moulton, Similes in the Homeric Poems, Göttingen 1977, 64–67; Jachmann, Hom. Schiffskatalog 296f. 278 *τῶν δ', ὥς τε -ἀδες χιόνος πίπτωσι θαμειαὶ ' ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς ' νιφέμεν, ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα· ' κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ ' ὑψηλῶν ὀρέων κόρυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους ' καὶ πεδία λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πιόνα ἔργα· ' καί τ' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμένσιν τε καὶ ἀκταῖς, ' κῦμα δέ μιν προσπλάζον ἐρύκεται· ἄλλα τε πάντα ' εἴλυται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος*, Moulton l.c. *T*357 *ὡς δ' ὅτε ‹ταρφειαί› -ἀδες Διὸς ἐκποτέονται ' ψυχραί, ὑπαὶ ῥιπῆς αἰθρηγενέος Βορέαο, ' ὥς τότε ‹ › κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι ' νηῶν ἐκφορέοντο καὶ ἀσπίδες κτλ.*, cf. *N*837 2 sg. *O*170 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ νεφέων πτῆται -ὰς ἠὲ χάλαζα ' ψυχρὴ ὑπὸ ῥιπῆς αἰθρηγενέος Βορέαο, ' ὥς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο ὠκέα Ἶρις, snow flurry*, Jachmann op. cit. 294–296, cf. *νίφα* W. Beck

νιφετός [1i, 1°, 1H] B *snow fall* (*χιών fallen snow*, cf. *K*7 below); Buchholz, Realien I 1 p. 16, Kopp, Phys. Weltbild 297 *K*7 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο, ' τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν ' ἢ -όν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας, ' ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο, ' ὥς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ' Ἀγαμέμνων δ*566 (*Ἠλύσιον πεδίον*) *τῇ περ ῥηϊδίστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν· ' οὐ -ός, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς οὔτε ποτ' ὄμβρος, ' ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο κτλ.* Hes. fr. 266a,11 *ἀζαλέην τε καὶ ὀπταλέην σφετέροισι τέκεσσι ' τεθνάναι [νιφετ]όν τε καὶ ὄμβ[ρον* (suppl. West) W. Beck

νιφό(εις) [4ⁱ, 1°, 5ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] **F** *-εντος* 6, *-εντι* 3, *-εντα* 5 **M** [⏑⏑⏓⏑] *-εντι Υ*385; *-εντα* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav. [⏑⏑⏓⏑] *κάρη ⌞-εντος Ὀλύμπου⌟* Th. 42. 118 = 794; ⌞ ⌟ Th. 62, h. 15,7; *ὄρεϊ -εντι Ν*754; *-εντα* h. 19,6 [⏑⏑⏓×] *Οὐλύμπου* 4 *-εντος Σ*616; *Οὐλύμπῳ -εντι* Th. 953; *ὄρεα -εντα Ξ*227, *τ* 338; *-εντα* h. Ap. 282

Σχ sch. D *Ξ*227: *-εντα· χιονιζόμενα, νιφόμενα*

B *snowy, snow-covered,* of (peaks of) mountains (Hes.: 8 Olympus) only; 1× in sim.: *Ν*754 (3); cf. *ἀγάννιφος* **1** Olympus, home of the gods whose particular habitat is, however, free from snow, see Hainsworth, Odyssey (and sch. Dindorf) on *ζ*42–47 *Σ*616 *ἦ δ' ἵρηξ ὡς ἅλτο κατ' Οὐ-* 12 *λύμπου -εντος ' τεύχεα μαρμαίροντα ... φέρουσα* Th. 42 *ἠχεῖ δὲ ⌞κάρη -εντος Ὀλύμπου⌟ ' δώματά τ' ἀθανάτων* 118 *Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ἀθανάτων οἳ ἔχουσι ⌞ ⌟* = 794 62 *τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς* 16 *⌞-εντος Ὀλύμπου⌟· ' ἔνθα σφιν* (Muses) *λιπαροί τε χοροὶ καὶ δώματα καλά* h. 15,7 *νῦν δ' ἤδη κατὰ καλὸν ἕδος ⌞ ⌟ ' ναίει* Th. 953 (*Ἥβην*) *αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν ἐν Οὐλύμπῳ -εντι* **2** Parnassus: h. Ap. 282 *ἵκεο δ' ἐς Κρίσην ὑπὸ* 20 *Παρνησὸν -εντα ' κνημὸν πρὸς ζέφυρον τετραμμένον* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav. *Παρνησσὸν -εντα θοοῖς διὰ ποσσὶ περήσας ' ἵκετο Κασταλίης ... ὕδωρ* **3** others: *Ν*754 *ἦ ῥα* (Hektor), *καὶ ὡρμήθη ὄρεϊ -εντι ἐοικὼς ' κεκληγώς, διὰ δὲ* 24 *Τρώων πέτετ' ἠδ' ἐπικούρων,* simile inapposite? see Leaf, otherwise Buchholz, Realien I 1,17; Bradley, TAPhA 98, 1967, 37–41; see II col. 510,7–10 above *Ξ*227 *Ἥρη δ' ἀΐξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο. ' ... ' σεύατ' ἐφ' ἱπποπόλων Θρῃκῶν* 28 *⌞ὄρεα -εντα⌟ ' ἀκροτάτας κορυφάς τ*338 *ὅτε πρῶτον Κρήτης ⌞ ⌟ ' νοσφισάμην ἐπὶ νηός ἰών Υ*385 (*Ἰφιτίωνα*) *ὃν νύμφη τέκε νηΐς Ὀτρυντῆϊ πτολιπόρθῳ ' Τμώλῳ ὑπὸ -εντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ* h. 19,6 *ὅς* (Pan) *πάντα λόφον -εντα* 32 *λέλογχε ' καὶ κορυφὰς ὀρέων καὶ πετρήεντα κέλευθα* **D** *Β*866a Eur. W. Beck

νίφ(ω) [1ⁱ, 1ᵉ] **E** IE word **sneigʷh-*, *νιφ-* falsa scriptio 36 for *νειφ-* Wackernagel, Unt. 75 (other solutions: Schulze, QE 402; Shipp, Studies 9; note that *νιφ-* very common in MSS of anc. authors) **B** *to snow M*280 (see *νιφάς* B 1) Cert. p. 43,25 *αἰθομένου δὲ πυρὸς γεγαρώτερος οἴκος ἱδέσθαι ' ἤματι χειμερίῳ, ὁπότ' ἂν -ῃσι Κρονίων* (*νιφ-* Wilam., cf. Nietzsche, RhM 28, 1873, 241, Ludwich, RhM 71, 1916, 205; *νειφ-* Allen) for verse see Markwald, Hom. Epigr. 215 ff. W. Beck 44

νοέω [82ⁱ, 63°, 13ᴴ, 15ʰ, 1ᵉ] **F** Akt. Präs. *-έω* 8, *-έεις* 1°; Impf. *-ει* 1°, *ἐ-ει* 1ʰ, *-εσκε* 1ᴴ; *-έῃ* 1ᴴ; Imp. *-ει* 1ⁱ; *-έειν* 1ʰ; *-έων* 1ᴴ, *-έοντι* 4, *-εῦντες* 1ᴴ; *-εούσῃ* 1ⁱ; Fut. *-ήσω* 1ⁱ, *-ήσεις* 1°. *-ήσει* 1ⁱ; Aor. *⌞ἐ-ησα⌟* 12, *εἰσ⌞ ⌟* 2°, *-ησας* 1ʰ, *ἐ-ησας* 1°, *-ησε* 16, *⌞ἐ-ησε(ν)⌟* 64, *εἰσ⌞ ⌟* 2, *ἐ-ησ'* 6; *ἐ⌞-ησαν⌟* 4, *προ⌞ ⌟* 1ⁱ; Konj. *-ήσω* 3ⁱ, *-ήσῃς* 1ⁱ, *-ήσῃ* 6; *-ησον* 1ⁱ; *⌞-ῆσαι⌟* 14, *προ⌞ ⌟* 1°; *-ήσας* 13; Med. *-ήσατο* 1ⁱ 52 Augm.losigk. im Akt. Simplex nur ⌞gesichert⌟ nach *ὀξύ* (8ⁱ, 1ᴴ) u. am SA, Augm. nach Elis. (dazu La Roche, HU 77 ff.) metr. ⌞ ⌟ *O*453, *ρ*576 (vgl. allg. *ι*413, *P*189 sowie II Sp. 123,42 ff.)

M **1** zweis. [⏑⏓] *-έων* Op. 286 [⏑⏓] *πάντα -ει καί ζ*67; *ταῦτα -ει φρεσί Ι*600 **2** dreis. **2 a** [⏑⏑⏓] *ἐς δ' ἐ-ησ' M*335, *Φ*527 [⏑⏑⏓] *ἐγὼ -έω Ι*105; *-έω καί ε*188; *δ' ἐ-ει* h. Merc. 213; *-έειν δέ* h. Merc. 548; *Ἕκτωρ δ' ὡς / τὸν δ' ὡς οὖν / ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐ-ησ' Λ*284. 575, *δ*219 [⏑⏑⏓] *ἐγὼ -έω δ*148; *-έω φρεσί X*235; *-έω καί σ*228 = *υ*309ᵉˣ; *-έῃ* Op. 296; *ἐ-ησ'* h. Ap. 391 [⏑⏑⏓] *ἐπεὶ -έω υ*367; *-έω/εις δὲ καὶ αὐτός Ω*560, *φ*257 **2 b** [⏑⏓⏑] *εἰ μὴ ἄρ' ⌞ὀξὺ -ησε⌟* 64 *Γ*374 = *E*312. 680, *Θ*91. 132 = Th. 838, *Υ*291, *Ἕκτωρ δ' ⌞ ⌟ (κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτούς) Λ*343, *O*649; *οἶδε -ῆσαι A*343 [⏑⏓⏑] *-εσκε* Hes. fr. 43a, 72; (*...οιο*) *⌞-ησε δὲ⌟ δῖος* (*Ὀδυσσεύς*) *E*669, *Ι*223, *π*5. 164 / *χ*162, *⌞ ⌟ P*483, 68 *δ*116 [⏑⏓⏑] *προ-ῆσαι ε*364 **2 c** [⏑⏓×] *-εῦντες* Op. 261; *ἀμείνονα τοῦδε -ῆσαι/ει H*358 = *M*232 / *Ι*104; *ὃν δ' ἂν / δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε ν/θεῶν / μάχης ἑτέρωθι / ἐθέλω-μι/⌞οντα -ῆσαι⌟/ω O*348 = *Θ*10ⁱⁿ. = *A*549ᵐᵉᵈ. = *B*391ⁱⁿ., 72 *⌞ ⌟/ας α*58, *Z*470; *ἐν ὀφθαλμοῖσι -ή/ησας Ω*294 = 312, h. Ven. 83 / 179; (*δὲ*) *φρεσί(ν) (σ)ῇσι -ήσεις/ον/ας γ*26 / *Υ*310 / h. Ven. 289, *α* 322; *οἶδε/α -ῆσαι K*247, h. Merc. 208; *πάντα -ῆσαι/ας/ῃ σ*230, Op. 267. 293; *ἠδὲ -ήσω Ψ*415, *ἰδέειν δύναμ' οὐ⌞δὲ -ῆσαι⌟ E*475, *⌞ ⌟/ας* Hes. fr. 324, h. 7,15; *δύνατ' ἀντίῃ οὔτε -ῆσαι τ*478, *τε -ήσῃ K*225, *Ω*337; *προ-ησαν Σ*526; *-ήσῃ(ς) A*543 / 522, *O*81, *Φ*563; *-ῆσαι* Op. 484, h. Ap. 402; *-ήσας Z*484, *ο*170, *π*283, *ρ*278, Op. 12 **2 d** [⏑⏓–] *-ῆσαι ε*170 **3** viers. **3 a** [⏑⏑⏓⏑] *τώδ' ἐ-ησα P*486; (*χι*)*τῶν(')* *ἐ-ησα μ*248, *τ*232; *ὡς ἐ-ησα υ*204; *εἰσε-ησα λ*601; (*ἔνθ' / ἡ δ' αὖτ'*) *ἄλλ' ἐ-ησε Ψ*140 = 193 = *β*382ⁱⁿ. = 393 = *δ*795 = *ζ*112 = *σ*187 ≅ *ψ*242 ≅ 344 = *π*409ⁱⁿ.; *τὸν / τὴν / τοὺς δ' ⌞ὡς οὖν ἐ-ησε⌟(ν) Γ*21. 30 = *Λ*581, *E*95, *Λ*248, *Φ*49, *ο*59, *ω*232, h. Merc. 235 / *Φ*418 / *E*711, *H*17, *⌞ ⌟ Γ*396; ([*⌞Ἕκτωρ⌟*⁺] *δ' ὡς ἐ-ησε(ν) O*422 = *Υ*419ⁱⁿ. ≅ *X*136ⁱⁿ., *Φ*550, *κ*375, *ρ*301, Theb. fr. 3,1 p. 23 Dav., *τοὺς δ' ⌞ ⌟ ⌞ἐ-ησε κατὰ⌟, στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτούς E*590; *νήπιος, οὐδ' ⌞ ⌟ φρένα Υ*264, *νηπίῃ, ⌞οὐδ' ἐ-ησε(ν)* (*μετὰ φρεσί⌟*) *X*445, h. Ven. 223, *⌞ ⌟* Th. 488; *οὐκ ἐ-ησεν Ι*537; *ἐπεί τ' ἐ-ησεν M*393; *ἰδὼν ἐ-ησε Λ*599; *ἐ-ησε(ν) P* 116 = 682, *θ*271, *ν*270, h. Cer. 313, h. Merc. 87; *εἰσε-ησεν* h. Merc. 218 [⏑⏑⏓⏑] *⌞-έοντι⌟, καὶ αὐτῷ Ψ*305, *⌞ ⌟ π*136 = *ρ*193 = 281; *ἐ-ησα η*290; *ἰδὼν ἐ-ησε* h. Merc. 403, *τοῦτ'* 24 *ἐ-ησεν ρ*576, *δ' ἐ-ησε O*453 [⏑⏑⏓×] *-εούσῃ A*577; *ἶδον* (*κούρῃ Διός*) *οὐδ' ἐ-ησα K*550, *ν*318; *οὐκ ἐ-ησα λ*62; (Ptz.ᵃ) *ἐ-ησα α*257, *δ*653, *ζ*163, *τ*552; *εἰσε-ησα λ*572; *ἐ-ησας ω*61; *ἐπεφράσατ' ἠδ'/⌞οὐδ' ἐ-ησε(ν)⌟ θ*94 = 533 / *E*665, *ἶδεν ἀντίον ⌞ ⌟ π*160; *τὸ δὲ νήπιος⁺ οὐκ ⌞ἐ-ησεν/αν⌟ ι*442 *χ* 32, *οὐκ ⌞ ⌟ Π*789, *β*122 ≅ *η*299/39; (*ἐπεσσυ*)*μένους ⌞ ⌟ Λ*521, *O*395 / *M*143; (*κούρῃ Διός*) *ἄλλ' ἐ-ησεν ε*382, *ζ* 251; *τοῦ ἐ-ησεν K*224; *τὸν δ' ⌞ἐ-ησεν (' ἑσταοτ'⌟) Δ*200, *X*463, *εἰσ⌞ ⌟ Ω*700; *ἐ-ησε(ν) T*112, Op. 89; *ἐ-ησαν* Sc. 410 **3 b** [⏑⏓⏑⏑] *...οιο -ήσατο K*501

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 10577 zu *A*343: *ἐπινοῆσαι* (ebs. sch. D *Ι*537, *K*224), sch. D *Σ*526: *προεσκόπησαν, A* 343: *προλογίσασθαι, ἐνθυμηθῆναι* (letzteres auch *A*543. 549), *A*577: *ἐπισταμένῃ. φρονούσῃ, B*391: *θεάσομαι* (so sonst reg.). *ἴδω* (s.a. *Δ*200 u. sch. min. POxy. 3238 zu *A*522)

L M. Hoch, Progr. Gymn. Münstereifel, Bonn 1874, 20 ff.; Böhme, Seele u. Ich 24–7. 61–3; A. M. Frenkian, Le monde hom., Paris 1934, 92 f.; von Fritz, CPh 38, 1943, 84 f. 87–90; 40, 1945, 223–26 (dt. WdF 9, 1968, 256–60. 263–69. 277–83); Plamböck, Erfassen 11–53; Harrison, Phoenix 14, 1960, 72 f.; Luther, ABG 10, 1966, 14–19. 26 ff.; Ruijgh, Etudes 371; J. Blusch, Formen u. Inhalt von Hes.s indiv. Denken, Bonn 1970, 158 f.; Lesher, Phronesis 26, 1981, 8 ff; A. Schmitt, AAWM 1990 Nr. 5, 130–42. 158–61. 167–9. 197. 207. 225

B (subj.) *im Auge haben* (nur in I 1; Präs., Fut. u. Aor.), (obj.) *Sit. erfassen* (sonst; bis auf *-έω δ*148, *υ*367 u. Impf. *ζ*67, h. Merc. 213 nur Aor., überw. ingr., daher ⌞im Ggs. zu eff.⌟ *ὄφρα ἴδωμαι/ηαι/ηται/ωμεν ' Z*365, *Θ*376, *ψ*83 / *E* 221, *Θ*105 / *B*237 / *K*97, *φ*112. 336 nie in affirm. Fin.satz, *⌞ ⌟ γνῶναι* B I 3 b β nie Inh. einer Drohg., höchstens deren Voraussetzg. 3ⁱ in I 3 a am Anf.), Übergang verbum cogitandi (vgl. Abl.) > sentiendi (in I 2 c von *ἰδεῖν* versch., in I 3 synon.); Subj. nur *ρ*301, Sc. 410 tier., häufiger göttl. (14ⁱ, 12°, 4ᴴ, 7ʰ, s.u. jew. Vorbem.), meist menschl. (Ach. *Ι*600, *Λ*599, *Φ*49. 563, *X*136, *Ψ*140 = 193, *Ω*560, Hektor *E*590. 680, *Z*484, *Λ*284 = *O*422ⁱⁿ. = *Υ*419ⁱⁿ. ~ *Φ*550ⁱⁿ., *Λ*343 = *O*649ⁱⁿ. 348, *P*483/6, *X*235, Men. *Γ*21, *P*682, *δ*116. 148, *ο*170, Od. *E*669 = *Ι*223ᵉˣ = *π*5ᵉˣ = 164ᵉˣ, *K*247. 501, *α* 58, *ε*364, *ζ*163, *η*290, *λ*572. 601, *μ*248, *ν*318, *ρ*193 = 281, *ω*232, Pen. *β*122, *π*409, *τ*478. 552, Tel. *α*322, *γ*26, *ο*59, *π* 160. 283, *υ*309 = *σ*228ᵉˣ. 230; *οὔ/μή τις E*665, *Ι*104, *Ω* 337, *ν*270, *ρ*278); Obj. in II 1, I 2 c–3 überw. belebt (pflanzl. *ζ*163, tier. *K*550, *P*486, *Ω*294⁺, *π*5, *τ*552, h. Merc. 213, Körperteile *Γ*396, *μ*248, 1ᵉ), in II 2, I 1 / 2 a ausschl. / überw. sachl. (Abstr. außer subst. Adj. *υ*367 u. in I 1 a nur *Σ*526, *T*112 u. inn. Akk. in I 1 c, Konkr. nur *Z*470, *α*58, h. Ap. 391, h. Merc. 218. 403 in I 2 c–3). Mit abh. NS in I 1 a b. 2 a, Inf. in I 1 b c, präd. Adj. in I 3 b c, Ptz. in I 2 c. 3 a b u. II 1 (bes. [*κ*]*ιόντα Λ*284, *M*335 f., *Π*789, [*ἀν*]*ἐρχόμενον*

*Γ*21f., *ζ*163, *η*39f., *υ*367f., *ἑσταότα*[*ς*] *Δ*200f., *M*335f., *Ω* 700f., [*προ*]*φανέντα/ε Γ*30f., *P*486f.) bzw. gleichbed. (vgl. *O*9f. nach *ἴδε*) Parataxe *Φ*49f. 527f. (~ *E*95f.), h. Ap. 391f.; als verb. fin. im NS außer I 1 b (*εἰ μή*), I 3 b (*ὡς* bzw. *M*393 *ἐπεί τ'*) nur *K*247. 501, *M*143 ≅ *O*395, *ε*364, *υ*367 (*ἐπεί*), *A*522, *Φ*563, *Ω*337 (neg. Fin.satz), *K*225 (*εἰ*), *A* 543/9, *B*391 ≅ *Θ*10 = *O*348in. 81, *α*257, *ε*170, Op. 261. 293/6, h. Merc. 548, h. Ven. 179 (Rel.satz); als Inf. abh. von Adj. *ε*170, Hes. Op. 484, fr. 324, von *ἔδοξα* h. Merc. 208, *δύναμ*(*αι*)/*τ' E*475, *σ*230 / *τ*478, *ἐθέλωμι/ῃσι A*549, h. Merc. 548, *ἱέμενος α*58, *οἶδε*+ *A*343, *H*358 = *M*232, *K* 247, *πάρα ε*364, *ἐπιφράσσαιτο* h. Ap. 402. – Gekoppelt m. *ἀθρῆσαι τ*478, *ἰδεῖν* 8× in I 2 c, *οἶδα σ*228 = *υ*309ex., *τεχνάομαι Ψ*415, (*ἐπι*)*φράζομαι E*665, *ε*188, *θ*94+, Op. 293f., h. Cer. 313, parallel zu göttl. Eingebg. / Beeinflussg. (~ Kaus.) *γ*26, *I*600, komplementär zu *κρῆναι ε*170, antith. zu *ἀάσατο*+ *I*537, *T*112, *λ*62, *ἀκούων* Op. 296, *εἰπεῖν A* 543, *ἐλάνθανε*+ *Ψ*415, *θ*93+, *ν*270, Op. 267, *νήπιος*+ *Y*264, *X*445, *ι*442 ≅ *χ*32ex., *σ*228 = *υ*309ex., Op. 286, h. Ven. 223, *φάτο*+ + Inf. *Y*264, *χ*32; in Zsh. m. *ἄμεινον*+ *H*358+, *I* 104, *ε*364, Op. 293, *ἐγώ*(*ν*) *A*549, *B*391, *E*475, *Θ*10, *I*105, *O*348, *Ψ*415, *α*257, *δ*148. 653, *σ*228, Op. 286, *θάμβησεν Γ* 396, *α*322, *μερμήριξε E*669, *δ*116, *ο*170, *νεῦσε*+ *I*223 = *π* 164ex. 283, *νοστήσαιμεν*+ *K*247, *X*445, *οἰωνόν*+ *Ω*294+, h. Merc. 213. 548, *παπταίνων*+ *Δ*200, *M*335, *P*116+, *X*463, *τ* 552, *σόοι* (vgl. *νόος* E) *A*343, (*ἐ*)*με* ... *ὕπνος ἀνῆκε*(*ν*) *η* 290, *τ*552. – In *γάρ*-Sätzen nur *A*343, *I*104, *υ*309, Hes. fr. 43a,72 (kontrast. *νόος*), in Gl. nur *O*81, Sc. 410, häufig (s.a. I Vorbem. am Ende) in dir. R. (RAnf. *Y*310, *Ω*560, *γ*26, *δ* 148, *π*136+, *ρ*576, *φ*257; 2. V. *H*358, *O*348, *P*486, *σ*228; vorletzter V. *A*343. 549, *Ψ*415, *Ω*312. 337, *ρ*278, h. Ven. 289; REnde *A*543, *K*247, *ε*170. 364, h. Ven. 179), in REinl. *O* 81, *Ψ*305, gefolgt von (* = *αἶψα* / *αὐτίκα* B II 1 b ι / *εἶθαρ* / *τάχα* +) REinl. (mit überraschendem Subj.wechsel *ο*170f. [*ὑποφθαμένη*], h. Merc. 87ff. [*πρότερος*]) *Γ*396, *Δ* 200, *E*711*, *Z*484, *I*223, *Λ*521, *O*395. 422, *P*116* = 682*. 483*, *Y*291*, *Φ*49. 418*. 550, *Ψ*140, *Ω*700, *ζ*67, *θ*94* = 533*, *κ*375, *π*5*, *χ*162*, h. Merc. 218. 403*, h. 7, 15*, 1e bzw. von verbum dicendi *Λ*599*, *Ψ*193, nach RAbschl. *T* 112, *α*322, *ο*170. – Mit unmittelbar benachbarter *-ησ*-Assonanz (4× in I 2 b) *Z*484, *Ψ*415, *α*322f., *η*290, Op. 12, h. 7,15; gehäuft *A*543/9, *E*665/9, *I*104/5, *K*224/5, *P*483/6, *π*160/4, *σ*228/30, Op. 286/93/96, h. Merc. 208/13/18. – Wortf.: *βουλεύω, γιγνώσκω,* (*προ*)*δαῆναι, ἰδεῖν, λεύσσω, οὐ λήθω τινά, μήδομαι, οἶδα, οἴομαι, φράζομαι, φρονέω*. – Abl.: *ἀνόητος, νόημα, N/νοήμων* I Simplex: *denken* (1), *bemerken* (2), *sehen* (3), mit (* = quasi präd. auf Obj. bzg.) Adv. *αἴψ' P*116+, **ἔκτοσθε ρ*278, *ἔπειτα ν*318, *π*283, **ἑτέρωθι O*348, *ἤδη μ*248, *υ*309, *νῦν I*105, *X*235, *δ*148, *ὀξύ Λ*343+ u. 7× in 1 b, *ὀπίσσω A*343, *ὀτραλέως* Sc. 410, *οὕτω δ*148, *πάλαι I*105, *πρόσσω A*343, *τά/ὁ πρῶτ'/ον α* 257, h. Ven. 179, *τάχιστα O*453; in Vbd. m. (*ἐν*) *ὀφθαλμοῖσι*(*ν*) *O*422 / *Ω*294 = 312 = h. Ven. 83ex. ≅ 179ex. in 3 b/c, (*ἐνί/μετά*) *φρεσί*(*ν*) (*σῇσι* / *ῇσι* / *πευκαλίμῃσι*) *I* 600, *O*81, *Y*310, *X*235, *α*322, *γ*26, Th. 488, h. Ven. 223. 289, *κατὰ φρένα* (< *E*406?) *καὶ κατὰ θυμόν* nur *Y*264, *θυμῷ* nur *σ*228; nur als formelh. Wendg. (s. 1 b, 2 a [jew. 7× Augm.losigk.], 2 b, 3 b) reg. in Erz., sonst überw. (3 a: gleich oft) in dir. R. (s.u. jew. Vorbem.) I 1 (subj.) *mit dem geistigen Auge sehen* (Synon. bei Tarrant, CQ 54 = n.s. 10, 1960, 181) i.S.v. *(dran) denken, draufkommen, Ideen haben, (er)sinnen, vorhaben* (vgl. *νόος* B 1 a), nom. Obj. (außer prol. PNa vor NS *Y*310f.) nur Neutr. bzw. (in 1 c) inn. Akk. 1 a (klug / vernünftig) *ausdenken, planen, im Sinn haben, überblicken, (zu/ein)sehen,* entspr. *νόος*+ im V. danach / davor *K*225f. / *O*80f., Op. 260f., h. Merc. 547f.; Präs.st. (Ptz. nur hier), Fut. (*γ*26) u. (Ind. nur *K*224 im gnom.) Aor. (*Y*310 Imp., je 3× Konj./Inf.); mit dir. R. (*O*81f.), fut./konj. NS (*ὅππως A*343f., *K*224f., [prol. PNa +] *ἤ Y*310f.) od. subst. Ntr. (Pl. außer 1h) als Akk.-Obj. bzw. abs.; Subj. *A*577, *Y* 310, *ε*170 göttl.; 7× (am Ende) in Vbd. m. (*καὶ*) *αὐτός*+ (s.a. *Ψ*415, *Ω*560 in 1 c, and. *Ω*294+ in 3 c); in dir. R. außer *O*81 (Gl.), *Ψ*305 (REinl.) u. 5H *O*81 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀίξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν ' γαῖαν ἐληλουθὼς φρεσὶ πευκαλίμῃσι -ήσῃ· ' ἔνθ' εἴην, ἢ ἔνθα, μενοινήσῃσί τε πολλά (sich aus)denkt K*224. 225 *σύν τε δύ' ἐρχομένω καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐ-ησεν ' ὅππως κέρδος ἕῃ· μοῦνος δ' εἴ πέρ τε -ήσῃ, ' ἀλλά τέ οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις selbst wenn er einen Riecher hat* 247 (*τούτου γ' ἐσπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς*) *νοστήσαιμεν, ἐπεὶ περί*‹*οιδε -ῆσαι*› *in rettenden Einfällen unübertroffen ist,* vgl. *β*88 (metr. gleichw.), *N*728, *ν* 332 *A*343 *ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει* (Ag.) ' *οὐδέ τι* ‹ › *ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω, ' ὅππως οἱ* (*σόοι μαχέονται* Gr.) *umsichtig zu planen,* vgl. *Γ*109f., *I*423f., *γ*128f. *ε*170 (*αἴ κε θεοί γ' ἐθέλωσι*) *οἵ μεν φέρτεροί εἰσι -ῆσαί τε κρῆναί τε mich an Weitblick und Durchsetzungsmacht übertreffen,* vgl. V. 137f., Theogn. 142 Hes. fr. 43a,72]*εουσα, -εσκε γὰρ ἴσα θεῇσι war so* (sc. prakt., s. 71) *klug wie,* vgl. *β*121f., *υ*70ff., *Σ*419f., kontrast. *E*440f. h. Merc. 548 *ὅς δέ κε μαψιλόγοισι πιθήσας οἰωνοῖσι ' μαντείην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν ' ἡμετέρην, -έειν δὲ θεῶν πλέον es besser wissen will* Op. 261 *ὄφρ' ἀποτείσῃ ' δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων οἳ λυγρὰ -εῦντες ' ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας Übles ausheckend* 286 *σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ -έων ἐρέω, μέγα νήπιε Πέρση im Auge habend, was richtig ist* *υ*309 *μή τίς μοι ἀεικείας ἐνὶ οἴκῳ ' φαινέτω· ἤδη γὰρ* ‹*-έω καὶ οἶδα ἕκαστα,* › *' ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα*› *seh und weiß, was jew. recht u. unrecht ist,* vgl. *τ*160f., *β*313ff. *σ*228. 230 *οὔ σε νεμεσσῶμαι κεχολῶσθαι·* (s. 215–25) *' αὐτὰρ ἐγὼ θυμῷ* (vgl. *ρ* 489, *τ*210) ‹ › *' ἀλλά τοι οὐ δύναμαι πεπνυμένα* ‹*πάντα -ῆσ*›*αι· ' ἐκ γάρ με πλήσσουσι alles vernünftig angehn* Op. 293. 296 *οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτὸς* ‹ › *ῇ ' φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω· ' ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται· ' ὃς δέ κε μήτ'* ‹*αὐτὸς, -έῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων ' ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρῆιος ἀνήρ (alles) selbst überblickt* *Y*310 ‹ › *σὺ μετὰ* ‹*φρεσὶ σῇσι -ησ*›*ον ' Αἰνείαν, ἥ κέν μιν ἐρύσσεαι sieh zu, ob* *γ*26 (wie soll ich mich an Nestor wenden? Antw.:) *ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ* ‹ › *εις, ' ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται z.T. wirst du selbst draufkommen* *φ*257 (*οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι τόξον,* Antw.:) *οὐχ οὕτως ἔσται· -έεις δὲ* ‹*καὶ αὐτ*›*ός* (wir probieren's morgen) *das ist dir doch auch klar,* vgl. *P*623 *A*577 *μητρὶ δ' ἐγὼ* (Heph.) *παράφημι,* ‹ › *ῇ περ -εούσῃ* (*ἐπὶ ἦρα φέρειν Διί*), S. zu M.; vgl. *ψ*361 ('Dekl.' zur folg. St.) *Ψ*305 (*οἱ*) *μυθεῖτ' εἰς ἀγαθὰ φρονέων* (Nestor) *-έοντι* ‹ › *ῷ* (Antil.), V. zu S.; vgl. Op. 202 *π*136 (*μή τις πευθέσθω,* Antw.:) *γινώσκω, φρονέω· τά γε δὴ -έοντι κελεύεις* = *ρ*193 = 281 1 b (spontan / reaktionsschnell) *draufkommen;* (*ἐ*)*-ησ*(*ε*) in reg. Vbd. m. (Obj.) *ἄλλ'* (+ fin. NS/Inf. *ζ*112f. / *π*409f.) bzw. (Adv.) *ὀξύ* außer 1h als formelh. (I Sp. 551,58f.) Gliederungsbaustein der ep. Erz.; Subj. meist göttl., nur 7× von 21 menschl. *Ψ*140 *ἔνθ' αὖτ'* ‹*ἄλλ' ἐ-ησε*› (Ach.) = 193 = *δ*219in. (Hel.) = *β*382in. (Ath.) = 393 = *δ*795 = *ζ*112 = *σ*187 ≅ *ψ*344 = *π*409in. (Pen.) + *ε*382 (Ath.) ~ *ζ*251 (Naus.) *machte sich an etwas andres,* vgl. E. Kammer, D. Einh. d. Od., Leipzig 1873, 155–8; Mugler, REG 82, 1969, 4–7 *ψ*242 *καί νύ κ'... ' εἰ μὴ ἄρ'* ‹ › (Ath.) h. Cer. 313 (‹*καί νύ κε*› ...) *εἰ μὴ Ζεὺς ἐ-ησεν ἐῷ τ' ἐφράσσατο θυμῷ vorgesorgt und überlegt hätte* *Γ*374 ‹ › *ν ... ' εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ -ησε* (Aphr.) = *E*312 = *Θ*132in. (Zeus) = Th. 838 = *Y*291in. (Pos.) = *E*680in. (Hektor) = *Θ*91in. (Diom.) *scharf aufgepaßt* <u. einfallsreich reagiert> *hätte*; zu „unreal conditions" allg. s. Lang, GRBS 30, 1989, 5ff., Louden, ClAnt 12, 1993, 181ff. u. vgl. H.-G. Nesselrath, Ungeschehenes Geschehen, Stuttgart 1992, 5ff. 1 c volitiv: *vorhaben,* (nicht) *drandenken, I*104. 600 u. 7× am Ende neg.; Präs.-St. (4× *-έω, I*600 Imp.), Fut. (*I*104, *Ψ*415) u. Aor. (Ind. außer 4× am Anf.); m. Akk.-Obj. *ἔπος, μῦθον, νόον* bzw. Dem.-Pr. (*τό* / *ταῦτα* 3i, *τά* / *τοῦτο* 4o) u./o. abh. Inf. (*E*665f., *K*501, *X*235, *Ψ*415f., *Ω*560f., *λ*62f., h. Ven. 223f.; s.a. *π*409f. in 1 b u. vgl. La Roche HU II 34) bis auf *I*537 (ell.); Subj. *A*543/9, *ε*188, h. Ven. 223 göttl.; in dir. R. außer 2i am Ende *A*543 (*αἰεί τοι φίλον*) *κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι* (Hera) ' *πρόφρων*

τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅττι -ήσῃς (Zeus) *vorhast* 549 (*μὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους εἰδήσειν· ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιειικὲς ἀκουέμεν, οὔ τις πρότερος τὸν εἴσεται*) *ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλωμι -ῆσαι,* ' *μὴ* (*διείρεο*), für Schadewaldt, Iliasstudien 144 A.1 „unurspr." ggüber *B* 391, *Θ* 10 in 3 a *H* 358 *οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·* ' *οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον* ‹*ἀμείνονα τοῦδε -ῆσαι* = *M* 232 *ersinnen* > *vorschlagen* *I* 104. 105 *ἐρέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.* ' *οὐ γάρ τις νόον ἄλλος* ‹ ›*ει,* ' *οἷον ἐγὼ* (Nestor) *-έω ἡμὲν πάλαι ἠδ' ἔτι καὶ νῦν* ' *ἐξ ἔτι τοῦ ὅτε* (Bris. wegnahmst) *ε* 188 (ich schwöre *μή τί σοι πῆμα βουλευσέμεν*) *ἀλλὰ τὰ μὲν -έω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ* ' *αὐτῇ μηδοίμην das hab ich im Aug* *X* 235 (*μοι πάρος φίλτατος ἦσθα*) *νῦν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον -έω φρεσὶ τιμήσασθαι,* ' *ὃς ἔτλης ἐμεῦ εἵνεκ'* (*ἐξελθεῖν*) *gedenk ich,* kontrast. *I* 608 'ich denke' *Ω* 560 (*μή μ' ἐρέθιζε*) *-έω δὲ καὶ αὐτὸς* ' *Ἕκτορά τοι λῦσαι hab vor* *Ψ* 415 (*σπεύδετον*) ‹*ταῦτα, δ' ἐγὼν αὐτὸς τεχνήσομαι ἠδὲ -ήσω,* ' *στεινωπῷ ἐν ὁδῷ παραδύμεναι, οὐδέ με λήσει werd ein Aug drauf haben* (hyst. prot.), vgl. formal *ζ* 126 *I* 600 (*οὐκέτι δῶρ' ἐτέλεσσαν*) *κακὸν δ' ἤμυνε καὶ αὔτως.* ' *ἀλλὰ σὺ μή μοι* ‹ › *-ει φρεσί, μηδέ σε δαίμων* ' *ἐνταῦθα τρέψειε laß dich nicht darauf ein* *ρ* 576 *οὐ σύ γ' ἄγεις, Εὔμαιε; τί τοῦτ' ἐ-ησεν ἀλήτης; was fällt dem Landstreicher ein?,* vgl. *β* 363 f. *β* 122 *τάων οὔ τις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείῃ* ' *ἠδη·* *ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον* ‹*οὐκ ἐ-ησ*›*ε* (*κτήματ' ἔδονται*) ≅ *η* 299 (Naus.) *I* 537 (Oineus opferte der Art nicht) *ἢ λάθετ' ἢ* ‹ ›*εν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ vergessen* (sc. trotz Vorsatz) *od.* (sc. überh.) *nicht drangedacht* *λ* 62 (*ἀσέ με οἶνος*) *καταλέγμενος* ‹ ›*α* ' *ἄψορρον καταβῆναι ἰὼν ἐς κλίμακα* (*ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσον*), vgl *κ* 557 f. h. Ven. 223 (Eos erbat Unsterblichk. f. Tithonos) *νηπίη, οὐδ' ἐ-ησε μετὰ φρεσὶ* (*ἤβην αἰτῆσαι*) *übersah* *K* 501 (*ἐξήλαυνεν τόξῳ ἐπιπλήσσων, ἐπεὶ οὐ μάστιγα*) *ἐκ δίφροιο -ήσατο ... ἐλέσθαι,* Med. (nur hier) metr. bedingt, vgl. Hoekstra, Epic Verse 66 ff. (adde Hes. fr. 43a, 71) *E* 665 (PN[a]) *ἐξέφερον πολέμοιο·* *βάρυνε δέ μιν δόρυ ...* ' *ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔ τις ἐπεφράσατ' οὐδ' ἐ-ησε,* ' *μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ niemand war draufgekommen* (Forts. in 2 a) **I 2** (obj.) *Sit.* (geistig) *erfassen, (be)merken, gewahr(werd)en,* (bewußt) *wahrnehmen, (voraus)sehen,* nur Aor. bis auf *δ* 148, *ζ* 67; nom. Obj. pers. 2[i], 5[o] (nur Pron.) außer *πάντα ζ* 67, Op. 267 u. Appell. *K* 550 (belebt), *T* 112, h. Merc. 403 **2 a** *Sit. erfassen,* (nicht) *merken;* Aor. (2[H] am Ende Inf., sonst 3. P. [Sg. außer *χ* 32] Ind.) außer *ζ* 67 (Impf. f. psychol. Hintergrundsschilderg.), neg. mit Augm., pos. ohne außer *ϑ* 94[+], 1[H]; abs. (5× am Anf. u. 1[H]), mit pers. (*μιν δ* 116, *ϑ* 94[+]) od. sachl. (*T* 112, *ζ* 67) Akk.-Obj. bzw. abh. NS (4× *ὡς, X* 445 *ὅ*); Subj. *T* 112, Th. 488, Op. 89 göttl.; nur *T* 112, *ι* 442 in dir. R. *E* 669 (gr. PN[a]) *ἐξέφερον πολέμοιο· -ησε δὲ* (Od.) ... ' *τλήμονα θυμὸν ἔχων, μαίμησε δέ οἱ ... ἦτορ·* ' ‹*μερμήριξε δ'*› (*ἢ* den Sarp. *διώκοι ἢ*) = *I* 223[ex.] = *π* 164[ex.] ≅ *χ* 162[ex.] + *P* 483 (s.a. V. 486 in 3a) *erfaßte die Sit.* (2× nach *νεῦσε*) *δ* 116 (Tel. weinte heiml.) *-ησε δέ* (Men.) *μιν* (‹ ›) *bemerkte* *ϑ* 94 (Od. weinte heiml., Alkin.) *μιν οἷος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐ-ησεν* = 533, Etymologisierg. des PN für Nagy, Arethusa 16, 1983, 37 *ζ* 67 (Naus. *αἴδετο γάμον ἐξονομῆναι πατρὶ*) *ὁ δὲ πάντα -ει καὶ ἀμείβετο μύθῳ hatte alles mitbekommen,* vgl. *A* 333 *T* 112 *ὡς ἔφατο* (Hera)· *Ζεὺς δ' οὔ τι δολοφροσύνην ἐ-ησεν,* ' *ἀλλ' ὄμοσεν merkte nicht,* vgl. *Σ* 526 in II 2, Ggs. Th. 551 *ι* 442 (*οἰῶν ἐπεμαίετο νῶτα*) ‹*τὸ δὲ νήπιο*›*ς οὐκ ἐ-ησεν,* ' *ὥς οἱ ὑπ' ... οἰῶν στέρνοισι δέδεντο* *χ* 32 (*φάσαν οὐκ ἐθέλοντα*) *κατακτεῖναι·* ‹ ›*ι οὐκ ἐ-ησαν,* ' *ὡς δή σφιν ... ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο begriffen nicht* *Y* 264 (Ach. *σάκος ἀπὸ ἕο ἔσχετο·* *φάτο γὰρ ἔγχος ῥέα διελεύσεσθαι*) *νήπιος,* ‹*οὐδ' ἐ-ησε,* *κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν* ' *ὡς οὐ ῥηΐδι' ἐστὶ θεῶν* (*δῶρα θνητοῖσι δαμήμεναι*) *realisierte nicht* *X* 445 (Androm. bereitete Hektors Bad vor) *νηπίη,* ‹ ›*ν ὅ μιν μάλα τῆλε λοετρῶν* (*δάμασε* Ath.) *war sich nicht bewußt* Hes. Th. 488 (*τὸν*) *ἐσκάτθετο νηδύν,* ' *σχέτλιος,* ‹ › *μετὰ φρεσὶν ὥς οἱ ὀπίσσω* ' *ἀντὶ λίθου ἐὸς υἱὸς* (*λείπετο*) *ahnte nicht* Op. 89 (*οἱ ἔειπε* Prom. *μή ποτε δῶρον δέξασθαι παρ* ‹*Ζηνός*›) *αὐτὰρ ὁ δεξάμενος, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ', ἐ-ησε merkte es,* vgl. V. 218 484 (*ἄλλοτε ἀλλοῖος* ‹ › *νόος*) *ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι καταθνητοῖσι -ῆσαι vorherzusehen,* vgl. *ν* 312 fr. 324 *χαλεπὸν δέ -ῆσαι,* vgl. *H* 424, Op. 369 **2 b** (außer 1[H] *wahrnehmen u.) begreifen* (*α* 322, 1[h] Aha-Effekt nach Wunder); formelhaftes, im Untersch. zu temp. NS in 3 b (vgl. Mugler, H. 78, 1943, 30 f.) z.T. pleon. Ptz. *-ήσας* ('Dekl.' zu *ἰδοῦσα*?), abs., Subj. menschl.; nur *π* 283, h. Ven. 289 in dir. R. *π* 283 (*νεύσω*) *κεφαλῇ, σὺ δ' ἔπειτα -ήσας* (*τεύχεα καταθεῖναι*) *dann mußt du schnell 'schalten' u. ...* h. Ven. 289 *εἴρηταί τοι πάντα· σὺ* ‹*δὲ φρεσί*› *σῇσι -ήσας* ' *ἴσχεο μηδ' ὀνόμαινε, θεῶν δ' ἐποπίζεο μῆνιν beherzig es* *α* 322 (Ath. *ἀπέβη ὄρνις ὥς*) *ὁ* ‹ › *ν ᾗσι -ήσας* ' *θάμβησεν κατὰ θυμόν·* *ὅσατο γὰρ θεὸν εἶναι* h. 7, 15 (*τὸν δ' οὐκ ἴσχανε δεσμά*) *κυβερνήτης δὲ -ήσας* (‹+ REinl.›), s. V. 17 *Z* 484 (*μιν*) *δέξατο κόλπῳ* ' *δακρυόεν γελάσασα* (Androm.)· *πόσις δ' ἐλέησε -ήσας* (‹ ›), entspr. *ἰδών,* vgl. II Sp. 525, 16, bes. *Ω* 332 *o* 170 („wem gilt Vogelzeichen?" Men. *μερμήριξε*) *ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποκρίναιτο -ήσας* (‹ › Hel.s) *angemessen u. wohlüberlegt* Op. 12 (2 Erides) *τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε -ήσας,* ' *ἡ δ' ἐπιμωμητή wer durchblickt* **2 c** (nicht) *bemerken,* außer 1[i], 3[o] (am Anf. u. Ende) gekoppelt mit *ἀθρῆσαι / ἰδέειν*[+] (‹*Λ* 599, h. Merc. 403, Op. 267, *ἰδών*) von Apperzeption nb. Perzeption (> Angleichg. in I 3, s.a. Subj. *Διὸς ὀφθαλμός* 1[H]); Aor. außer *δ* 148, neg. außer ‹ ›, *δ* 148 (am Anf.), mit (2[i], 3[o] Pron., 1[H] *πάντα,* nur *K* 550, 1[h] Appell. als bis auf 1[H], 1[h] belebtem) Akk.-Obj. (+ prädd. Ptz. *ν* 318) bzw. abs. (+ Adv. *δ* 148), Subj. *A* 522, 1[H], 1[h] göttl.; in dir. R. außer ‹ ›, *π* 160, *τ* 478 *δ* 148 *οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ* (Men.) *-έω, γύναι, ὡς σὺ εἴσκεις* (sc. es ist Tel.) *diesen Eindruck hab ich auch* *Λ* 599 *τὸν δὲ* (Mach.) ‹*ἰδὼν ἐ-ησε,* (Ach.) *sah u. erriet,* s. V. 613 f. 651, vgl. *Ψ* 469 f. h. Merc. 403 *ἀπάτερθεν* ‹ › *βοείας* ' *πέτρῃ ἐπ' sah u. identifizierte,* vgl. *o* 532 Op. 267 *πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα -ήσας* ' *καί νυ τάδ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει* ' *οὖην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει das alles sieht u. bemerkt* *E* 475 (*φῆς πόλιν ἐξέμεν σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε*) *τῶν νῦν οὔ τιν' ἐγὼ* (Sarp.) *ἰδέειν δύναμ' οὐδὲ -ῆσαι,* ' *ἀλλὰ καταπτώσσουσι* *τ* 478 *οὔτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη οὔτε -ῆσαι·* ' *τῇ γὰρ* (Ath. *νόον ἔτραπεν*) *π* 160 (Ath.) *Ὀδυσῆϊ φανείσα·* ' *οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον* ‹*οὐδ' ἐ-ησ*›*εν* *K* 550 *οὔ πω τοίους ἵππους ἴδον* ‹ › *α,* s. V. 436, vgl. *A* 262 u. (metr. gleichw.) *Γ* 169 *ν* 318 (nach Il. Pers.) *οὔ σ'* (Ath.) *ἔτ' ἔπειτα ἴδον ...* ‹ › *α* ' *νηὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαν, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις* *Ω* 337 (*Πρίαμον ἐπὶ νῆας*) *ὣς ἄγαγ', ὡς μήτ' ἄρ τις ἴδῃ μήτ' ἄρ τε -ήσῃ* (VN[e]), vgl. V. 688. 691 *A* 522 *ἀπόστιχε* (Thetis), *μή σε -ήσῃ* ' *Ἥρη bemerkt,* s. V. 536 f., vgl. *M* 390 f., *φ* 228 *ρ* 278 *μηδὲ σὺ δηθύνειν, μή τίς σ' ἔκτοσθε -ήσας* ' *ἢ βάλῃ ἢ ἐλάσῃ* *ν* 270 (nächtl. Hinterhalt) *οὐδέ τις ἡμέας* ' *ἀνθρώπων ἐ-ησε, λάθον δέ ἑ θυμὸν ἀπούρας* I 3 (sinnl.) *wahrnehmen,* (außer *O* 395, *π* 5 opt.) *bemerken* (*B* 391 ≅ *Θ* 10, h. Merc. 235 [vgl. *Δ* 357] / *υ* 367 mit psychol./prophet. Kompon.), *sehen* (≅ *ἰδεῖν,* kontrast. 2 c), nur Aor. bis auf *υ* 367, h. Merc. 213; Obj. pers. (Pron. außer PN *Λ* 284, *Y* 419, *Φ* 550, *δ* 653, *ρ* 301, VN *Λ* 521, *M* 143 ≅ *O* 395, Appell. *O* 422, *Y* 419, *η* 290, h. Merc. 208), zumindest belebt (Pron. *Ω* 294[+], Appell. *P* 486, *ζ* 163, *π* 5, *τ* 552, h. Merc. 213) bzw. Körperteile (*Γ* 396, *μ* 248, 1[e]) außer (Appell.) *Z* 470, *α* 58 (jew. quasi-belebt?), *τ* 232, *υ* 367, h. Ap. 391 **3 a** *bemerken,* (5× am Ende) mit Emotion (vgl. *δέρκομαι* B I 3) bzw. (*δ* 653, *ζ* 163, *υ* 367) numinosem Schauer *sehen,* Aor. außer *υ* 367; mit außer *Z* 470, *α* 58, *υ* 367 belebtem (*ζ* 163 pflanzl., *P* 486, *π* 5, *τ* 552 tier., *Θ* 10, *Π* 789 u. tw. *δ* 653 göttl., sonst menschl.) Akk.-Obj. + prädd. Ptz. bis auf *O* 348 (nur lok. Best., s.a. 3c); Subj. göttl. *Θ* 10, *ϑ* 271; in (*ϑ* 271 indir. >) dir. R. (5[i], 7[o]) außer *Z* 470 (Ptz.) u. 3. P. Ind. (8[i], 2[o], 1[h]) *O* 348 ‹*ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε*› *νεῶν ἐτέρωθι -ήσω* (Hektor), ' *αὐτοῦ οἱ θάνατον μητίσομαι bemerke,* nicht **ἴδωμ*(*α*)*ι* wegen *υ*/*ι*? *Θ* 10 ‹ › *θεῶν* ‹*ἐθέλοντα -ήσω*› (Zeus) (VN[d] *ἀρηγέμεν*) *B* 391 *ὃν δέ κ' ἐγὼν* (Ag.) *ἀπάνευθε μάχης* ‹ › ' *μιμνάζειν παρὰ νηυσί* (wird sterben), vgl. metr. gleichw. *N* 229 *P* 116 (‹*παπταίνων* PN[a]›) *τὸν δὲ μάλ' αἴψ' ἐ-ησε μάχης ἐπ' ἀριστερὰ πάσης* ' *θαρσύνονθ' ἑτάρους* = 682 *machte*

aus/sichtete, vgl. V. 84 *Δ* 200 (⌊ ⌋) ⌊τὸν δ' ἐ-ησεν⌋ ' ἑσταότ', vgl. *M* 335 in II 1 *X* 463 (Androm.) ἔστη παπτήνασ' ἐπὶ τείχεϊ ⌊ ⌋ ' ἑλκόμενον πρόσθεν πόλιος τ 552 (wachte auf) παπτήνασα δὲ χῆνας ⌊ἐνὶ μεγάροις⌋ ἐ-ησα ' πυρὸν ἐρεπτομένους, das überl. Augm. trotz La Roche, HU 76 berechtigt wegen dir. R. (vgl. Chantraine, Gr. Hom. I 484), s.a. ⌊ ⌋ an ders. Vst. je 4° vor Vokal / Kons. *η* 290 (wachte auf) ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐ-ησα θυγατρὸς ' παιζούσας, vgl. *O* 4/6 *π* 5 -ησε δὲ (Od.) ... ' σαίνοντάς τε κύνας, περί τε κτύπος ἦλθε ποδοῖιν *merkte* (sc. drinnen, was draußen für ihn unsichtbar geschah), vgl. *Ξ* 1 *O* 395 (ἐπεὶ) τεῖχος ἐπεσσυ⌊μένους ἐ-ησε⌋ (Patr. im Zelt) ' Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή ≅ *M* 143 (Pl., dies. Forts.) *Λ* 521 Τρῶας ὀρινο⌊ ⌋ν (Kebr.), vgl. *O* 6f. *P* 486 ἵππω τώδ' ἐ-ησα (Ach.s) ... ' ἐς πόλεμον προφανέντε σὺν ἡνιόχοισι κακοῖσι· ' τώ κεν ἐελποίμην αἱρησέμεν *Φ* 563 μή μ' (Hektor) ἀπαειρόμενον πόλιος ⌊πεδίονδε⌋ -ήσῃ (Ach.) ' καί με μεταίξας μάρψῃ *bemerkt* h.Merc. 87 τὸν δὲ γέρων ἐ-ησε ... ' ἱέμενον ⌊ ⌋ *ϑ* 271 οἱ ἄγγελος ἦλθεν ' Ἥλιος, ὅ σφ' ἐ-ησε μιγαζομένους *Π* 789 τὸν (Ap.) ἰόντα κατὰ κλόνον ⌊οὐκ ἐ-ησ⌋εν (Patr.)· ' ἠέρι γὰρ (κεκαλυμμένος ἀντεβόλησε) *bemerkte nicht* *η* 39 (τὸν) ⌊ ⌋αν ' ⌊ἐρχόμενον⌋ κατὰ ἄστυ διὰ σφέας (denn Ath. οἱ ἀχλὺν κατέχευε) *υ* 367 ἕξειμι θύραζε, ἐπεὶ -έω (Theokl.) κακὸν ὕμμιν ' ⌊ ⌋, τό κεν οὔ τις ὑπεκφύγοι *(voraus)seh*, vgl. h. Cer. 257 *ζ* 163 (ON^d ποτε τοῖον) φοίνικος νέον ἔρνος ἀν⌊ ⌋ ἐ-ησα *hab ich gesehn*, vgl. V. 160/1/6 *Z* 470 (ἄψ) ἐκλίνθη ἱάχων (Säugling), πατρὸς ... ὄψιν ἀτυχθείς, ' ταρβήσας ... λόφον ... ' δεινὸν ἀπ' ... κόρυθος νεύ⌊οντα -ήσ⌋ας, 'Dekl.' zu *ϑ* 526 *α* 58 (Od.) ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκ⌊ ⌋αι ' ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται (vgl. *κ* 99), stärker als metr. gleichw. ἰδέσθαι (*ε* 209. 408, *ι* 28, *η* 224) *δ* 653 ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐ-ησα ' Μέντορα ἠὲ θεόν **3 b** *ansichtig werden*, (*Γ* 396, *Y* 419, *X* 136, *υ* 204 betroffen) *gewahren*, formelh. (nur ἐ-ησ[ε(ν)] bzw. *υ* 204 ἐ-ησα) in temp. NS (ὡς [οὖν 14× von 23, vgl. Reynen, Gl. 37, 1958, 70 u. I. de Jong, Narrators and Focalizers, Amsterdam 1987, 266 A.12] bzw. *M* 393 ἐπεί τ') mit (außer Körperteilen *Γ* 396, 1^e pers.) Akk.-Obj. (+ präd. Adj./Ptz. *Φ* 49 / *Γ* 21. 30, *E* 95. 711, *H* 17, *Λ* 284. 575, *O* 422, *Y* 419, *κ* 375, *ρ* 301, *ω* 232, 1^h, 1^e) bzw. *M* 393, *X* 136, *υ* 204 abs.; Subj. göttl. *E* 711, *H* 17, *Φ* 418, *κ* 375, h. Merc. 235, tier. *ρ* 301; in dir. R. nur *κ* 375, *υ* 204 *Γ* 21 τὸν δ' ⌊ὡς οὖν ἐ-ησε⌋ν (Men.) ... ' ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου (vgl. V. 28) = 30^in. (Alex.) = *Λ* 581 (+ αὐτίκα) = *E* 95^in. (Pand., + αἶψ') = *Λ* 248^in. (Koon) = 575^in. (Euryp.) = *Φ* 49^in. (Ach.) = *o* 59^in. (Tel.) = *ω* 232^in. (Od.) = h. Merc. 235^in. (Hermes) ≅ *Φ* 418^in. (Hera) ≅ *E* 711 (+ αὐτίκ') = *H* 17^in. (Ath.) *Γ* 396 καί ῥ' ⌊ ⌋ (Hel.) θεᾶς περικαλλέα δειρήν *gewahrte* (> Identif.), vgl. h. Ven. 181 *O* 422 Ἕκτωρ δ' ὡς ⌊ἐ-ησεν⌋ ἀνεψιὸν ὀφθαλμοῖσιν ' ... πεσόντα (vgl. V. 484, *Π* 419) = *Λ* 284^in. (vgl. *Ξ* 440) = *Y* 419^in. ≅ *X* 136^in. ~ *Φ* 550^in. + *κ* 375, *ρ* 301 (vgl. 291. 327), Theb. fr. 3,1 p. 23 Dav. ≅ *υ* 204^in. (1. Sg.) *M* 393 Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο Γλαύκου ἀπιόντος ' αὐτίκ' ἐπεί τ' ⌊ ⌋ **3 c** sonst abgeschw. (3× Vogelzeichen, 3^h Gotth.) *erblicken, sehen* (+ ἐν ὀφθαλμοῖσι *Ω* 294 = 312 = ⌊h. Ven. 83^ex. ≅ 179^ex.⌋, s.a. *O* 422 in 3 b), Aor. bis auf h. Merc. 213 (Impf.); mit (3^i, 2°, ⌊ ⌋ Pron. [4× μιν] als belebtem, erst 2°, 3^h Appell. als bis auf h. Merc. 208. 213 unbelebtem) Akk.-Obj. (+ präd. Adj. *α* 257, *ω* 61, h. Ven. 179) bzw. ⌊*Λ* 343 = *O* 649^in. 453, Sc. 410⌋, h. Ap. 402 abs. (+ Adv. ⌊ ⌋); mit lok. Best. durch Präp. + Subst. (wie 5^i, 2° in 3a am Anf.) *E* 590 = *Λ* 343^ex., *α* 257, *τ* 232, h. Ap. 391 (s.a. Adv. *ρ* 278, *O* 348 in 2 c Ende / 3 a Anf.); Subj. 1^H tier., ⌊h. Ap. 391, h. Merc. 213⌋ göttl.; außer 1^H (Gl.) u. *E* 590, *Λ* 343+, ⌊ ⌋ in dir. R. bzw. h. Ap. 402, h. Ven. 83 innerl. abh. *E* 590 τοὺς δ' (Men. u. Antil.) Ἕκτωρ ἐ⌊-ησε κατὰ στίχας, ὤρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς (τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε Diom.)⌋, vgl. V. 166 *Λ* 343 (Diom. tötete PN^a) Ἕκτωρ δ' ὀξὺ ⌊ ⌋ = *O* 649^in. (PN gestürzt, tötete ihn) *O* 453 (Wagenlenker tot) ἄναξ δ' ἐ-ησε τάχιστα ' PN, καὶ πρῶτος ἐναντίος ἦλθεν ἵππων Sc. 410 (ὡς αἰγυπιοὶ μάχωνται αἰγὸς ἢ ἐλάφοιο, ἥν τ' ἐδάμασσε ἀνὴρ ἰῷ) οἱ δ' ὀτραλέως ἐ-ησαν, ' ἐσσυμένως δέ οἱ ἀμφὶ μάχην (ἔθεντο) *Ω* 294 (αἴτει οἰωνὸν) δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ⌊ἐν ὀφθαλμοῖσι -ήσας⌋ ' τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴῃς = 312, 'Konjug.' zu *O* 600, *A* 587, *Σ* 135 h. Ven. 83 (παρθένῳ) ὁμοίη, ' μή μιν ταρβήσειεν ⌊ ⌋, vgl. V. 84. 90 179 (τοι ὁμοίη) ἰνδάλλομαι εἶναι ' οἴην δή με τὸ πρῶτον ⌊ ⌋; *α* 257 τοῖος ἐὼν οἷόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐ-ησα ' οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, vgl. *δ* 421 *ω* 61 (Μοῦσαι) θρήνεον· ἔνθα κεν οὔ τιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐ-ησας (VN^g), vgl. *Δ* 223 *μ* 248 (Skylla griff 6 Gef.) σκεψάμενος ... μεθ' ἑταίρους ' ἤδη τῶν ἐ-ησα πόδας καὶ χεῖρας (ὑψόσ' ἀειρομένων) *τ* 232 τὸν δὲ χιτῶν' ἐ-ησα περὶ χροΐ (sc. des Od.) σιγαλόεντα (+ Vgl.) h. Ap. 391 ταῦτ' ἄρα ὁρμαίνων ἐ-ησ' ἐπὶ ... πόντῳ ' νῆα 402 (ἐπόρουσε δελφῖνι ἐοικὼς νηΐ) τῶν δ' ὅς τις κατὰ θυμὸν ἐπιφράσσαιτο -ῆσαι ' πάντοσ' ἀνασσείασκε, τίνασσε δὲ νήϊα δοῦρα neugierig (Förstel 265) *zu beschauen gedachte*, vgl. V. 415, ferner *ϑ* 94+ u. zum VE *o* 170 h. Merc. 208 (παῖδα ἔδοξα) σαφὲς δ' οὐκ οἶδα, -ῆσαι, ' ὅς τις (ἅμα βουσὶν ὀπήδει), s. V. 87 in 3 a, vgl. 199 f. 202 213 ὁδὸν κίε μύθον ἀκούσας. ' οἰωνὸν δ' ἐ-ει ... αὐτίκα δ' ἔγνω ' φιλητὴν γεγαῶτα (Hermes)

II Kompos.; nur Aor. **I 1** ἐς/εἰσ- (D/KSV) (3^i von weitem) *gewahren, erblicken* (vgl. I 3), nur Ind. Sg., mit PN (4×) bzw. Appell. (1^h unbelebt) als Akk.-Obj. (+ präd. Ptz. 2^i, 1°), Subj. göttl. 1^h; in dir. R. 2° *Ω* 700 (Πέργαμον εἰσαναβᾶσα) πατέρ' εἰσε-ησεν ' ἑσταότ' ἐν δίφρῳ (≅ ἴδε 702, Ggs. neg. ἔγνω 698), vgl. *X* 463 in I 3 a *M* 335 (πάπτηνεν) ⌊ἐς δ' ἐ-ησ'⌋ Αἴαντε ... ' ἑσταότας, vgl. *Π* 116 in I 3 a *Φ* 527 (Priam.) ἐπὶ πύργου, ' ⌊ ⌋ Ἀχιλῆα ⌊πελώριον⌋, vgl. V. 550, *X* 25 *λ* 572 τὸν δὲ μέτ' Ὠρίωνα ⌊ ⌋ ⌊εἰσε-ησ⌋α ' θῆρας ... εἰλεῦντα, vgl. 260. 266. 305 f. 601 τὸν δὲ μέτ' ⌊ ⌋α (den Her.) h. Merc. 218 ἴχνιά τ' ⌊ ⌋εν (+ REinl.)

II 2 προ- (KSV) *vor(her)sehen*, in Exk. bzw. dir. R. *Σ* 526 (Vieh kam) δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες ' τερπόμενοι σύριγξι· δόλον δ' οὔ τι προ-ησαν (tödl. Raubüberfall), vgl. *T* 112 in I 2 a, *δ* 396. 452 f. *ε* 364 (ἐπὴν) σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ, ' νήξομ', ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προ-ῆσαι ἄμεινον

D Hes. fr. 302, 6, Suppl. Hell. 953,8; v.l. *Θ* 408 ≅ 422 (dazu A. Rengakos, H. Einzelschr. 64, 1993, 161), *Λ* 345, *P* 75, Op. 202 (dazu Livrea, GIF 22 = n.s. 1, 2, 1970, 6 ff.)

G nicht in *N*, *Ξ*, *ξ* R. Führer

νόημα [7^i, 16°, 6^H, 5^h, 1^e] **F** Nom. -α 12, -' 2, -ατος 1°, -ατι 1^i, Akk. -α 10; -ασι(ν) 2°, Akk. -ατα 7

M 1 [⏑⏓] -(α) ὥς h. Ap. 448 [⏑⏓] ὥς τε -(α) Sc. 222 **2** [⏑⏓⏑] -α h. Merc. 43 [⏑⏓×] τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι -α *ν* 330, *ρ* 403; ⌊ἐνὶ φρεσὶ⌋ τοῦτο -α ' ἔπλετο *β* 363, *o* 326, ⌊ ⌋ν ὧδε -α *ξ* 273; οὔτε φυὴν ἐναλίγκιος+ ⌊οὔτε -α⌋ Op. 129, Sc. 88, φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι ⌊ ⌋ / ⌊οὐδὲ -α⌋ *Ω* 40, *σ* 220, (φρένας) ⌊ ⌋ *σ* 215, h. Cer. 329; δὲ -α *υ* 346; ὥς τε -α h. Ap. 186; τε -α Il. Pers. fr. 1,8 p. 63 Dav.; -α *H* 456, *P* 409, *η* 36, *υ* 82, Hes. Th. 656, fr. 275,2, h. Ven. 251 **3** [⏑⏓⏑⏑] οὔ τι -ατος *η* 292; -ατί γε πρ... *T* 218; -ασι(ν) *ζ* 183, *ϑ* 548; πάντα / ταῦτα -ατα *K* 104, *Σ* 295; -ατα πάντα *Σ* 328; -ατά τε πρ... Hes. fr. 43a,51; -ατα *β* 121, *ϑ* 559, *ψ* 30

Σχ sch. D *Σ* 295: βουλεύματα

L M. Hoch, Progr. Gymn. Münstereifel, Bonn 1874, 19 f.; Böhme, Seele u. Ich 60 f.; Porzig, Satzinhalte 185 f.; J. D. Madden, Boulomai and Thelo, Diss. Yale 1975, 36 ff.

B (⌊im Ggs. zu νόος⌋ [s. Bem. zu *H* 456, *ϑ* 559, *ξ* 273 / *η* 292 in 1 b/2 b] jeweiliger) *Gedanke, Denkweise (> Verstand)*, ⌊ ⌋ selten von Gotth. (*P* 409, Th. 656, h. Cer. 329, h. Ven. 251; s.a. Bem. zu *υ* 82. 346, Hes. fr. 275,2 / 43a,51 in 2 a/b), ⌊ ⌋ B 1 b β bis auf h. Ven. 251 in 2 a nie Subj. eines trans. Verbs, nur von 'sein' (auch ell.) in 2 b, ἔπλετο 2° in 1 b, intrans. περήσῃ 1^h in 1 a; Verbalsubst. zu νοέω (s. *β* 121 f., *η* 292/9, *σ* 220/8), aber auch βούλομαι (s. *ρ* 403 f.), ἐθέλω (s. *β* 363 f.), ἔλπομαι (s. *K* 104 f.), φρονέω (s. *ζ* 183), gekoppelt mit ὄμματα 1^e, πραπίδες+ Hes. Th. 656, fr. 43a,51, φρένες+ *Ω* 40 ≅ *σ* 220. 215, *ϑ* 559, h. Cer. 329, φυήν Op. 129 ≅ Sc. 88, lokalisiert διὰ στέρνοιο h. Merc. 43 in 1 a, (dauerhaft) ἐνὶ στήθεσσι *Ω* 40 f., *ν* 330 ≅ *ρ* 403 in 2 b, (mo-

mentan) *ἐνὶ φρεσί(ν)* β363 = *ο*326ex., *ξ*273 in 1 b; in Vbd. m. Poss.-Pr. (nur *ἐμόν* h. Ven. 251), poss. (: dat. sociat. / comm. β121 / *ξ*273) Dat. (PN *K*104, *ἄνδρεσσι Σ*328, *μνηστῆρσι υ*345 f., *ᾧ Ω*40, *τοι* 6°, 1H jew. in b), poss. Gen. (*Διός P*409, *ἀνδρῶν*+ *ϑ*559, *υ*82, h. Merc. 43 f., *πατρός ψ* 30, Ptz. h. Cer. 329 f., PN 1e), von Od./Tel./Pen. *T*218, *ϑ* 548, *ν*330, *ξ*273, *ο*326, *ψ*30 / β363, *σ*215. 220 / β121, auf Eheleben / Geschlechtslust bzg. *ζ*183, *υ*82, Hes. fr. 275,2; mit (* = präd.) Adj. (incl. nichtposs. Pron.): *γναμπτόν Ω* 40 f., *ἔμπεδ-* **σ*215, *ἐναίσιμ-* **σ*220, *ἐσθλοῦ η*292, *κερδαλέοισι ϑ*548, *ὁμοῖα* β121, *τοῦτο*+ *H*456, *Σ*295, β363+, *πάντα K*104, *Σ*328, *τοιοῦτον* **ν*330+, *ὠκύ* h. Merc. 43; in Vbd. m. (*ἐ*)*κεῦϑε*(*ν*) (s.d. B I 2) *ϑ*548, *ψ*30, mit *-ήμ*-Assonanz *Σ*295, *η*292, gehäuft *ϑ*548/59, *σ*215/20; in dir. R. (RAnf. β363+, *ν*330, *σ*215; 2. V. *H*456, *K*104, Th. 656; vorletzter V. *ρ*403, *ψ*30; REnde *η*36) außer 4× nachhom. in 1 a (s.d.), *P*409 (innerl. abh.) in 1 b, *υ*346 / h. Cer. 329 (nach dir./indir. R.), 1e in 2 a, Hes. Op. 129, fr. 43a,51 in 2 b. — Wortf.: *βουλή, δόλος, ἐπιφροσύνη, ἦτορ, θυμός, κέρδεα, κῆρ, μήδεα, μῆτις, νόος, ὀργή, πινυτή, πραπίδες, φρήν* 1 Verbalsubst. 1 a nom. act.: *Gedanke*, Nom. Sg. (nur hier 2× elid., s. M 1) in (Schnelligkeits-)Vgl. bzw. h. Merc. 43 (+ *ὠκύ*) Gl. *η*36 *τῶν νέες ὠκεῖαι ὡς εἰ πτερὸν ἠὲ -α*, vgl. *ϑ*557 Sc. 222 *ὁ δ'* (Perseus) *ὥς τε -*(*α*) *ἐποτᾶτο* h.Ap. 448 (von Krisa) *ἐπὶ νῆα -*(*α*) *ὡς ἄλτο πέτεσθαι* 186 (von Delphi zum Ol.) *ἀπὸ χθονὸς ὥς τε -α ' εἶσι* h. Merc. 43 *ὡς δ' ὁπότ' ὠκὺ -α διὰ στέρνοιο περήσῃ ' ἄνερος ὅν τε θαμ<ε>ιναὶ ἐπιστρωφῶσι μέριμναι*, vgl. *O*80 1 b nom. rei actae: (5× eigene, 6× fremde) *Idee, Einfall, Plan, Vorhaben, Erwartung, Wunsch*, außer β363+ (Nom.) nur Akk. (Sg./Pl.) als Obj. von u.a. 'eingeben', 'sagen', 'kennen', 'verwirklichen' (vgl. *νόος* B 1 a); in Vbd. m. *τοῦτο*+/*ὁμοῖα H* 456, *Σ*295, β363+/121, sonst je 3× mit pers. Dat./poss. Gen. *ξ*273 *ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν ὧδε -α ' ποίησ'* (ich bat um Pardon) *gab mir den Gedanken ein* (rettender Einfall), best. im Ggs. zu allg. *νόον* (s.d. B 2 Vorbem.), kontrast. *N* 55, vgl. *ε*437 β363 (*τίπτε τοι* ‹ › *τοῦτο -α ' ἔπλετο; πῇ δ' ἐθέλεις ἱέναι* (*μοῦνος;*) = *ο*326ex. (*τίη τοι*) *warum hast du dir so etwas in den Kopf gesetzt?* (lebensgefährl.!), kontrast. V. 372, vgl. *ρ*576, ferner *Ω*201 ff. *Σ*295 *νῆπιε, μηκέτι ταῦτα -ατα* (sc. Rückzugsplan) *φαῖν' ἐνὶ δήμῳ*, kontrast. V. 313 β 121 *τάων οὔ τις ὁμοῖα -ατα Πηνελοπείῃ ' ἤδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησε*, vgl. V. 88. 118, *λ*445 ‖ *ϑ* 559 (*νῆες*) *αὐταὶ ἴσασι -ατα καὶ φρένας ἀνδρῶν*, sc. wo man hin will *P*409 (Ach. *οὐ ἔλπετο*) *ἐκπέρσειν* (Patr.) *πτολίεθρον ... ' πολλάκι γὰρ τό γε μητρὸς ἐπεύθετο ... ' ἤ οἱ ἀπαγγέλλεσκε Διὸς μεγάλοιο -α Ratschluß*, vgl. *π*403, *ξ*328, *ϑ*82 *ψ*30 (Tel. *πάλαι ἤδεεν*) *ἀλλὰ σαοφροσύνῃσι -ατα πατρὸς ἔκευθεν Vorhaben H*456 *ἄλλος κέν τις τοῦτο θεῶν δείσειε -α* (sc. Mauerbau der Gr.), *' ὃς σέο* (Pos.) *... ἀφαυρότερος tel projet* (Mazon), best. im Ggs. zu allg. *νόον* V. 447 *K*104 *οὔ θην Ἕκτορι πάντα -ατα ... Ζεὺς ' ἐκτελέει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται*, vgl. *Ψ*149 *Σ*328 (*ἄλιον ἔπος ἔκβαλον*) *ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι -ατα πάντα τελευτᾷ* 2 psych. Instanz (2 a) bzw. Fähigk. (2 b) 2 a (2× eigener, 4× fremder) *Sinn*, außer h. Ven. 251 (Nom., vgl. *νόος* B 1 b β) nur Akk. Sg. als Obj. von 'erkennen', 'umstimmen', 'berücken', 'erfreuen' (vgl. *νόος* B 1 b α); in Vbd. m. poss. Gen./Pron. außer *υ*346 (Dat.), 1H h. Ven. 251 (*ἐμοὺς ὀάρους καὶ μήτιας*) *τάρβεσκον* (Götter)· *πάντας γὰρ ἐμὸν δάμνασκε -α il mio capriccio*, vgl. *Π*103, *O*14 f. II. Pers. fr. 1,8 p. 63 Dav. *Αἴαντος πρῶτος μάθε* (Podaleirios) ‹*χωομένοιο* ' *ὄμματά τ' ἀστράπτοντα βαρυνόμενόν τε -α depressiven Gemütszustand* h. Cer. 329 *οὔ τις πεῖσαι δύνατο φρένας οὐδὲ -α ' θυμῷ* ‹ › *ης*, vgl. V. 324 *υ*346 (*μνηστῆρσι*) *ἄσβεστον γέλω ὤρσε* (Ath.), *παρέπλαγξεν δὲ -α ver-rückte ihren Sinn*, ‹kontrast. von Gotth.› *ἀπεπλάγχθην δὲ νόοιο* h. Ven. 254 82 (*γαῖαν ὕπο*) *ἀφικοίμην, ' μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς ἐὐφραίνοιμι -α Herz* (and. Latacz, Freude 171), vgl. *ν*44, ‹ › *νόον* h. 27,12 Hes. fr. 275,2 *οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρέων τέρπεται ἀνήρ, ' τὰς δὲ δέκ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπουσα -α*, ‹ › *νόον* Th. 37 ≅ 51 2 b best. *Sinnesart* (in Vbd. m. Adj./Pron. *Ω*40, *η*292, *ϑ*548 / *ν*330 ≅ *ρ*403, vgl. *νόος* B 2 a) od. überh. *Verstand* (vgl. *νόος* B 2 b, parall. zu *πραπίδες*+ 2H); 6× Nom. Sg., *η* 292 Gen., 1i/2° Dat. ‹Sg./Pl.›, 3H Akk. ‹ › der Bzhg. (vgl. *νόος* B 3 b) *ρ*403 (*δός οἱ*) *ἀλλ' οὔ* ‹*τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι -α*›· ' *αὐτὸς γὰρ φαγέμεν πολὺ βούλεαι du denkst nicht daran* (dauerhaft), vgl. *η*309 ('ich bin nicht so'), kontrast. *ἐνὶ φρεσί* in 1 b (momentan, darum hier nicht **ἐ. φ. ἐστι -α* m. VE wie Th. 656, s.u.) *ν*330 *αἰεὶ* ‹ › *immer bist du so schlau*, s. V. 332, kontrast. *σ*331+f. *Ω*40 (Ach.) *ᾧ οὔτ' ἄρ* ‹*φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι, οὔτε -α ' γναμπτὸν ἐνὶ στήθεσσι, λέων δ' ὡς ἄγρια οἶδεν*, vgl. *I*514 ‖ *σ*220 *οὐκέτι τοι* ‹ › ‹*οὐδὲ -α*, (*ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι*) 215 *οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι* ‹ › ' *παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ κέρδε' ἐνώμας*, vgl. *κ*493 f. Th. 656 *ἴδμεν ὅ τοι* (Zeus) *περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ -α*, vgl. *N*631 *η*292 *τὴν* (Naus.) *ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔ τι -ατος ἤμβροτεν* ‹*ἐσθλοῦ*› (Ggs. V. 294), von best. Entscheidungen (s. V. 295 f., vgl. 299) im Ggs. zu allg. Fähigk. V. 73 (*νόου* ‹ ›) Op. 129 (*γένος ἀργύρεον*) *χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε -α* ≅ Sc. 88, s. Op. 131. 134, vgl. *A*115 = *ϑ*168med., Op. 304 Hes. fr. 43,51 *ἀ*]*νδρῶν δὲ προὔχεσκε* (Sisyphos) *-ατά τε πραπ*[*ίδας τε*, Ggs. *Ζηνὸς νόον* V. 52 *T*218 (*κρείσσων εἰς*) *ἔγχει, ἐγὼ δέ κε σεῖο -ατί γε προβαλοίμην ' πολλόν* (*πλείονα οἶδα*), vgl. *α*66 *ζ*183 *ὅθ' ὁμοφρονέοντε -ασιν οἶκον ἔχητον ' ἀνὴρ ἠδὲ γυνή*, vgl. *γ*128 *ϑ*548 *μηδὲ σὺ κεῦϑε -ασι κερδαλέοισιν, ' ὅττι κέ σ' εἴρωμαι*, vgl. *A*363+

D v.l. *Ψ*604, *η*309, *τ*584 R. Führer

νοήμ(ων) [3°] **Σχ** sch. Bam. β282: *συνετοί. προνοητικοί* **B** *vernünftig* i.S.v. *bedacht, verantwortungsbewußt*, präd., verneint, 2× von 3 in Vbd. m. *πάντες/α* u. VN; nur [⏑⏓⏑⏑] nach *οὔ τι / πάντα* (wie *νοήματος/α η*292/*K*104); in dir. R. β282 (*μνηστῆρων*) *ἔα βουλήν τε νόον τε ' ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔ τι* ‹*-ονες οὐδὲ δίκαιοι*›· ' *οὐδέ τι ἴσασιν* (nahen Tod) ≅ *γ*133 (*πάντες ἔσαν* viele Gr. starben), vgl. *O*129, *ϑ*177, *ρ*273 *ν*209 *οὐκ ἄρα πάντα* ‹ › ' *ἤσαν* (Phäaken; Versprechen nicht gehalten). — Wortf.: *ἀγαθὰ φρονέων* (*Z*162), *αἴσιμα εἰδώς, φρένας αἰσίμῃ* (*ψ*14), *ἐναίσιμος* (*Z*521 = *κ*383ex.), *πεπνυμένος, πινυτός, σαόφρων*. — Abl.: *ἀνοήμων* R. Führer

Νοήμων [2i, 3°] **E** nb. *νοήμων*, vgl. *Φραδμονίδης* nb. Adj. *Φράδμων*, s. v. Kamptz 163. 239; sprechender N. in III M immer [⏑⏓⏑⏑], *-μων, -μονι, -μονα* **B** I Lykier *E* 678 von Od. nb. anderen Lykiern ('Kat.' V. 677 f.), u.a. ‹Chromios u. Alastor› (V. 677) getötet; ‹ › sind an anderer St., ebenfalls in einer Namenaufzählung *Δ*295 f., Pylier, wobei *Δ* 295 = *E*677ex., u. erscheinen auch als Namen von Brüdern Nestors (Hes. fr. 33a,9. 12; vgl. *λ*286; alle drei Namen viell. aus einem 'pyl. Epos'? II Pylier, ein Gefährte des Antil. *Ψ*612 III Ithakesier, Sohn des Phronios, sprechender Name, der wohl seine Gesinng. ggüber Od. u. Tel. andeuten soll; er leiht 'Tel.' (in seiner Gestalt Ath.) sein Schiff β386 (*Φρονίοιο -ονα φαίδιμον υἱόν*); erkundigt sich bei den Freiern, wann Tel. heimkehre *δ*630 = 648in.med. B. Mader

νόθος [11i] **E** unbek. **M** I Typ -[⏑⏑] ⏓[⏑⏑] *-ος/ον υἱός/ὸν N*694 = *O*333 / *Λ*490, *Π*738 ⏓[⏑⏑] *-ος Λ*103 ⏓[⏑⏑] *-ος υἱός B*727 2 Typ [⏑⏑] [⏑⏓] *-ος/ον E*70 / *Θ*284 [⏑⏓] *-ον Δ*499, *Λ*102; *-ην N*173

Σχ sch. D *B*727: *-ος· ὁ μὴ ἐκ νομίμης γυναικὸς γεννηθείς, ἀλλ' ἐκ παλλακίδος*

L [1]Fanta, 16; [2]Scheller, in Festschrift Debrunner, 399 ff. 406; [3]Strasburger, Kleine Kämpfer 23; [4]Eva Cantarella, Norma e sanzione in Omero, Milano 1979, 176 f.; [5]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 84 ff.; [6]Casson, Gl. 61, 1983, 200

B *unehelich, außerhalb der Ehe geborenes Kind* (außer *E* 70, *Θ*284, *Λ*102. 103 nb. *υἱός*), Oppos. *γνήσιος* (s.d.), *ἰθαιγενής* (vgl. *παρθένιος* u. *σκότιος*). Genaue Bed. unsicher, gewöhnlich (L3 usw.): *Kind von Nebenfrauen, ehelichen* (wie z.B. Lykaon u. Polydoros, vgl. *X*46 ff., bes. 50 f., dazu L3 83) *u. unehelichen* (wie z.B. der Sohn des Kastor *ξ*200 ff. *μήτηρ*

παλλακίς) oder Megapenthes δ 11 f., wobei beide hinter den 'legalen' Kindern nur wenig zurückstanden; die Väter sind i.d.R. Personen von Rang, was aber bei Hom. zu erwarten ist, also nicht notwendig zum Begriff des *v.* gehört. – Gegen diese, an sich mögliche u. wahrscheinliche, Deutung sprechen einige Betrachtungen: im Zshg. mit Kindern von Nebenfrauen kommt *v.* nicht vor (so insbes. ξ 200 ff., wo *γνήσιος*, das aber nicht ausschließl. zu *v.* Oppos. sein muß), u. umgekehrt ist in Zshg. mit den *νόθοι* nirgends von ihren Müttern als Nebenfrauen die Rede; das (obwohl es zufällig sein kann) sowie einige wenige zusätzl. Aussagen (s.u. Δ 499, Ε 70, Θ 284) erlauben die Annahme, daß *v.*, wie im Att., *(außereheliche) Kinder mit (Genos-?)fremden Frauen* bezeichnet; als uneheliche Kinder gehören sie prinzipiell zum Oikos der Mutter (L⁵ 86). – Es fällt ferner auf, daß *v.* niemals von Kindern gebraucht wird, deren Mütter Nymphen (Najaden usw.) sind. – Bes. häufig von Tr. (6 von 8), insbes. Priamiden (5) *Griechen:* von *Medon*, dem Halbbruder des kleinen Aias, Mutter Rhene, Β 727; Ν 694 = Ο 333 (er lebte nicht in der Heimat, weil er den Bruder seiner *μητρυιή* getötet hatte) von *Teukros*, dem Halbbruder des großen Aias: Θ 284 „*αἴ κέν τι φόως ... γένηαι ' πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα, ' καί σε -ον περ ἐόντα κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ*" *Troer:* ein Antenoride Ε 70 *(Pedaios) ὅς ῥα -ος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε ... Θεανὼ ' ἶσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ Priamiden: Demokoon* Δ 499 *υἱόν Πριάμοιο -ον βάλε ... ὅς οἱ* (Priam.) *Ἀβυδόθεν ἦλθε Doryklos* Λ 490 *Πριαμίδην, -ον υἱόν* ⟨*Isos*⟩ Λ 102. 103 (Ag. tōtet ⟨ ⟩ u. ⟨Antiphos⟩) *υἷε ... Πριάμοιο, -ον καὶ γνήσιον, ἄμφω ' εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὃ μὲν -ος ἡνιόχευεν* (⟨ ⟩ ist der Kämpfer), vgl. L⁵; im gleichen Verh. steht zu Hektor sein Halbbruder *Kebriones* Π 738, vgl. Μ 91 f. ‖ Ν 173 (Imbrios) *κούρην δὲ Πριάμοιο -ην ἔχε Μηδεσικάστην*

D Ν 363 v.l. ant., Argol.: *Ἑκάβης -ον υἱὸν ἐόντα*, s. van der Valk, Text. Crit. Od. 19 B. Mader

νομά(δες) [1ᵉ] **B** *nomads*, Laroche, Racine *νεμ-* 121 f. Choer. fr. 3,2 p. 35 Colace (= Suppl. Hell. 319,2 = fr. 5,2 p. 193 Ber.) *Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναιον ' Ἀσίδα πυροφόρον· -άδων γε μὲν ἤσαν ἄποικοι, ' ἀνθρώπων νομίμων*, for comm. see Colace p. 39 (who prints *N.*) et al.; Huxley, GRBS 10, 1969, 17; and *Ἀσίς* above W. Beck

νομεύς [6ⁱ, 7ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] **F** *-εύς* 2, *-ῆες* 8, *-ῆων* 1, *-ῆας* 4 **M 1** disyll. [⏑̯⏑̯] *-εύς* Ο 632, δ 413 **2** trisyll. **2a** [⏑̯⏑̯⏑] *δὲ/τε -ῆες/ας ἅμ' Σ* 577, π 3 [⏑̯⏑̯×] *δύω δ' ἅμ' ἕποντο -ῆες* Σ 525, ρ 214 = υ 175; (*δὲ/τε*) *-ῆες* Ρ 65, Σ 583, ρ 246, h. Ven. 168; *τριηκόσι' ἠδὲ -ῆας* Λ 697, φ 19; *-ῆας* π 27 **2b** [⏑̯×] *ἠδὲ -ῆων* Hes. fr. 217,3

B *herdsman*, applicable w. any livestock; *v.* often in contexts where unable to defend animals from lions (Ο 632, Ρ 65, Σ 577. 583) or raiders (Λ 697 = φ 19ᵉˣ, Σ 525, cf. ο 386 ff.); also neg. contexts w. Mel. (ρ 214 = υ 175, ρ 246). – adjs.: *κακοί* ρ 246, *χρύσειοι* Σ 577. – appos.: *ἄνδρες* Ρ 65. – Wdfld.: *ἀγροιῶται, αἰπόλος, βοτῆρες / βώτορες, (ἐπι)βουκόλος, μηλοβοτῆρες, μηλονόμοι, (ἐπι)ποιμήν, συβώτης, (σ)ύφορβός* See Laroche, Racine *νεμ-* 118 f.; Ramming, Dienerschaft 61 Division acc. to kind of herd 1–4, mixed in 5: **1** ref. to *cowherd(s)*, futile defender in open: simile: Ο 632 *γ' ὥς τε λέων ὀλοόφρων βουσὶν ἐπελθών, ' ... ' μυρίαι, ἐν δέ τε τῆσι -εὺς οὔ πω σάφα εἰδώς ' θηρὶ μαχέσασθαι ἕλικος βοὸς ἀμφὶ φονῆσιν· ' ἤτοι ὃ μὲν πρώτῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν ' αἰὲν ὁμοστιχάει, ὃ δέ τ' ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας ' βοῦν ἔδει, αἱ δέ τε πᾶσαι ὑπέτρεσαν* Ρ 65 (like a lion who has killed a cow) *ἀμφὶ δὲ τόν γε κύνες ἄνδρές τε -ῆες ' πολλὰ μάλ' ἰύζουσιν ἀπόπροθεν οὐδ' ἐθέλουσιν ' ἀντίον ἐλθέμεναι· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος αἱρεῖ* on shield: Σ 577. 583 *χρύσειοι δὲ -ῆες ἅμ' ἑστιχόωντο βόεσσι ' τέσσαρες, ἐννέα δέ σφι κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο. ' σμερδαλέω δὲ λέοντε ... ' ταῦρον ... ἐχέτην· ... ' ἕλκετο· τὸν δὲ κύνες μετεκίαθον ἠδ' αἰζηοί. ' ... ' ... οἱ δὲ -ῆες ' αὔτως ἐνδίεσαν ταχέας κύνας ὀτρύνοντες* (who barked but didn't bite) **2** *shepherd*, who sleeps amid his flocks: simile: δ 413 *φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει καὶ ἔπειτα· ' αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται ἠδὲ ἴδηται, ' λέξεται ἐν μέσσῃσι, -εὺς ὡς πώεσι μήλων* **3** *goatherd(s)*, supplying suitors, destroying flocks: ρ 214 *Μελανθεὺς ' αἶγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισι, ' δεῖπνον μνηστῆρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο -ῆες* = υ 175 ρ 246 (*ἀγλαΐας*) *τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις, ἀλαλήμενος αἰεὶ ' ἄστυ κάτ'· αὐτὰρ μῆλα κακοὶ φθείρουσι -ῆες*, if proverbial (see I col. 1579,6 ff. above) then general: *herdsmen* (5 below), otherwise: Ramming, Dienerschaft 76 **4** to *swineherds*: π 3 *ἔκπεμψάν τε -ῆας ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσι* **5** mixed: **5a** *v.* of cattle and sheep: Λ 697 (*Ἐπειοί*) *ἡμέας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωντο. ' ἐκ δ' ὁ γέρων ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶϋ μέγ' οἰῶν ' εἵλετο, κρινάμενος τριηκόσι' ἠδὲ -ῆας. ' καὶγὰρ τῷ χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ, ' τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν* (= φ 19ᵉˣ. in 5b) Σ 525 *τοῖσι δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε δύω σκοποὶ εἵατο λαῶν ' δέγμενοι, ὁππότε μῆλα ἰδοίατο καὶ ἕλικας βοῦς. ' οἳ δὲ τάχα προγένοντο, δύω δ' ἅμ' ἕποντο -ῆες ' τερπόμενοι σύριγξι· δόλον δ' οὔ τι προνόησαν. ' οἳ μὲν τὰ προϊδόντες ἐπέδραμον, ὦκα δ' ἔπειτα ' τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλὰ ' ἀργεννῶν οἰῶν, κτείνον δ' ἐπὶ μηλοβοτῆρας* presumably also h. Ven. 168 *ἦμος δ' ἄψ εἰς αὖλιν ἀποκλίνουσι -ῆες ' βοῦς τε καὶ ἴφια μῆλα νομῶν ἐξ ἀνθεμοέντων*, see v. 78 (*νομός* B 1 a) **5b** of sheep and goats (?): φ 19 *ἤτοι Ὀδυσσεὺς ' ἦλθε μετὰ χρεῖος, τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλε· ' μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν ' νηυσὶ πολυκλήϊσι τριηκόσι' ἠδὲ -ῆας ' τῶν ἕνεκ' ἐξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἦλθεν Ὀδυσσεύς* (= Λ 697ᵉˣ. in 5a) **5c** of all kinds of herds: π 27 *οὐ μὲν γάρ τι θάμ' ἀγρὸν ἐπέρχεαι οὐδὲ -ῆας, ' ἀλλ' ἐπιδημεύεις* Hes. fr. 217,3 *Ἀρι]σταῖον βαθυχαίτην ']σὺν Ἑρμῆι Μαιάδος υἱεῖ ']ἐπίσκοπος ἠδὲ -ήων* See also ρ 246 in 3 above W. Beck

νομεύω [3ᵒ, 2ʰ] **B** *to herd, μῆλα, νομούς* w. fut. 1ʰ; Laroche, Racine *νεμ-* 119. – Wdfld.: *βόσκω, βουκολέω, νέμω, ποιμαίνω, τρέφω, φέρβω* ι 217 *οὐδέ μιν ἔνδον ' εὕρομεν, ἀλλ' ἐ-ε νομὸν κάτα πίονα μῆλα* 336 *ἑσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα ⟨μῆλα -ων⟩* κ 85 *ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθούς, ' τὸν μὲν βουκολέων, τὸν δ' ἄργυφα ⟨ ⟩* h. 19,32 *ἔνθ' ὅ γε καὶ θεὸς ὢν ψαφαρότριχα μῆλ' ἐ-εν ' ἀνδρὶ πάρα θνητῷ* ‖ h. Merc. 492 *ἡμεῖς δ' αὖτ' ὄρεός τε καὶ ἱπποβότου πεδίοιο ' βουσὶ νομοὺς Ἑκάεργε -σομεν ἀγραύλοισιν* W. Beck

νομίζω v.l. h. Merc. 576 (⟨*ἀθανάτοισι*⟩ *-ων* für ⟨ ⟩ *ν ὁμιλεῖ*, s. Radermacher z.St., l. diff.? Ptz. mit dem folgenden V. besser zu verbinden) B. Mader

νόμιμος [1ᵉ] *rechtlich, gerecht* Choer. fr. 3,3 p. 35 Colace (= Suppl. Hell. 319,3 = fr. 5,3 p. 193 Ber.) (von den Saken, einem skyth. Volk) *νομάδων ... ἄποικοι, ' ⟨ἀνθρώπων⟩ -ων*, wohl in Anlehnung an Ν 6 *δικαιοτάτων* ⟨ ⟩ von den Abiern in einem ähnl. Zshg., vgl. ferner Colace p. 39 f. z.St. B. Mader

νόμιος [1ʰ] *zur Weide gehörig, Weide-* (zu *νομός* Weide) h. 19,5 *Πᾶν(α) ... -ον θεόν*. – Epith. des Ap. wohl gemeint in Hes. fr. 216 (quem Hes. dicit Apollinem pastoralem) B. Mader

Νομίος [1ᴴ] Sohn des Elektryon u. der Lysidike, Hes. fr. 193,14 (*-ον τε*), im Kampf mit den Taphiern zus. mit seinen Brüdern gefallen (V. 16 ff.) B. Mader

Νομίων [1ⁱ] Karer aus Milet, V. des Nastes u. Amphimachos, Β 871, – *N.* entweder Kurzform von *Εὐρύ-, Ἀμφίνομος* usw. oder dir. von *νομός / νόμιος* ('Weide'-) s. v. Kamptz 211–259; zus. mit den Namen seiner Söhne viell. sprechender Name, s. Cook, SMEA 2, 1967, 109 („appro-

priate for settlers and champions of a colonial foundation"), jedoch kaum 'Einheimischer, Vater des Einwohners' (*Νάστης* wohl nichtzu *ναίω*), so v. Kamptz a.O. *νομός* 'Gau' jedenfalls nicht im fgrE) B. Mader 4

νομός [6[i], 3[o], 2[H], 5[h]] E w. *νόμος*. — Deriv.: *Δηϊνόμη, Εὐρυνόμη, -νομος, Ἔννομος, νομάς, -εύς, -εύω, -ιος* F *-ός* 3, *-οῖο* 1, *-οῦ* 1, *-ῷ* 1, *-όν* 5, *-όνδ(ε)* 2, *-ῶν* 1, *-ούς* 2 8
M 1 disyll. 1 a ⏑̯[⏑⏑] *-ός Y*249, Op. 403; *-όν* Op. 526 ⏑̯[⏑⏑] *-οῦ κ*159; *-όν Z*511 = *O*268 1 b [⏑̯] *-όν Σ*587; *-ούς* h. Merc. 492 [⏑̯] *-όνδ' ι*438 [⏑̯] *-ός* h. Ap. 20; *-όν ι*217; *-ῶν* h. Ven. 169; *-ούς* h. Ven. 78 [⏑̯] *-ῷ B* 475 2 trisyll. [⏑̯×] *-οῖο* h. Merc. 198; *-όνδε Σ*575 12
Σχ sch. D *B*475: *-ῷ· ἐν τῇ βοσκῇ, Z*511: *-όν· τὴν νομήν. διὰ τὸ νέμεσθαι, Y*249: *-ός· νομή. διάταξις*
B *pasture, grazing area* (*νέμω* B 1 d. 2 b), also fig. of speech, song (3). See Laroche, Racine *νεμ-* 115ff. — Adjs.: *ἀνθεμοέντων* h. Ven. 169, *ἀχρεῖος* Op. 403, *γλυκεροῖο* h. Merc. 198, *μέγαν Σ*587f., *ποιήεντας* h. Ven. 78, *πολύς Y* 249. — Wdfld.: *ἀγρός, βήσση, ἕλος, ἦθος, λειμών, ὄρος, πεδίον, πῖσος, σηκός* 1 of domestic animals 1 a of cattle *Σ*575 *μυκηθμῷ δ' ἀπὸ κόπρου ἐπεσσεύοντο -όνδε* ' *παρ ποταμὸν κελάδοντα, παρὰ ῥοδανὸν δονακῆα.* ' *χρύσειοι δὲ νομῆες ἅμ' ἐστιχόωντο βόεσσι* h. Merc. 198 *ταὶ δ' ἔβαν ἠελίοιο νέον καταδυομένοιο* ' *ἐκ μαλακοῦ λειμῶνος ἀπὸ γλυκεροῖο -οῖο* 492 *ἡμεῖς δ' αὖτ' ὄρεός τε καὶ ἱππροβότου πεδίοιο* ' *βουσὶ -οὺς Ἑκάεργε νομεύσομεν ἀγραύλοισιν.* ' *ἔνθεν ἅλις τέξουσι βόες ταύροισι μιγεῖσαι* ' *μίγδην θηλείας τε καὶ ἄρσενας* h. Ven. 78 *οἱ δ' ἅμα βουσὶν ἕποντο -οὺς κάτα ποιήεντας* ' *πάντες* 1 b cattle and sheep/goats h. Ven. 169 *ἡμος δ' ἄψ εἰς αὖλιν ἀποκλίνουσι νομῆες* ' *βοῦς τε καὶ ἴφια μῆλα -ῶν ἐξ ἀνθεμοέντων* 1 c sheep *Σ*587 *ἐν δὲ -ὸν ποίησε ...* ' *ἐν καλῇ βήσσῃ μέγαν οἰῶν ...,* ' *σταθμούς τε κλισίας τε κατηρεφέας ἰδὲ σηκούς* 1 d sheep/goats *ι*217 *οὐδέ μιν ἔνδον* ' *εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε -ὸν κάτα πίονα μῆλα* 438 *Ἠώς,* ' *καὶ τότ' ἔπειτα -όνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα* 1 e goats *B*475 *τοὺς δ', ὥς τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες* ' *ῥεῖα διακρίνωσιν, ἐπεί κε -ῷ μιγέωσιν,* ' *ὣς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα* 1 f horses *Z*511 (*ἵππος*) *ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ -ὸν ἵππων* = *O*268, cf. Th. 66; Pohlenz, Philol. 97, 1948, 138—142 2 stag, octopus *κ*159 (*ἔλαφον*) *ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ -οῦ ὕλης* ' *πιόμενος· δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο* Op. 526 *ὅτ' ἀνόστεος ὂν πόδα τένδει* ' *ἓν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν·* ' *οὐ γάρ οἱ ἡέλιος δείκνυ -ὸν ὁρμηθῆναι, feeding-area* 3 words, song *Y*249 *στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι μῦθοι* ' *παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς -ὸς ἔνθα καὶ ἔνθα·* ' *ὁπ-ποῖόν κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις,* usual expl. *range* but perh. *distribution,* see Leaf ad l. and cf. vv. 246f. Op. 403 *χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις,* ' *ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων -ός* h. Ap. 20 *πῶς τ' ἄρ σ' ὑμνήσω πάντως εὔυμνον ἐόντα;* ' *πάντῃ γάρ τοι, Φοῖβε, -ὸς* (*-ος* codd., *-οι, -οί* cii.) *βεβλήαται ᾠδῆς,* ' *ἠμὲν ἀν' ἤπειρον πορτιτρόφον ἠδ' ἀνὰ νῆσους* W. Beck 16 20 24 28 32 36 40 44 48 52 56 60 64 68 72

νόμος [6[H]] E prob. identical w. *νομός* (L[3], Troxler, Sprache Hesiods 169). — Deriv.: *ἄνομος, Δυσνομίη, Ἔννομος, Ε/εὐνομίη, νόμιμος* L Hirzel, Themis, Leipzig 1907, 366ff., F. Heinimann, Nomos u. Physis, Basel 1945, 59ff., M. Pohlenz, Philol. 97, 1948, 135—142, Laroche, Racine *νεμ-* 171ff., E. Wolf, Gr. Rechtsdenken I, Frankfurt 1950, 151, E. Havelock, Preface to Plato, Cambr., Mass. 1963, 62ff. 105. 185; M. Ostwald, HSPh 69, 1965, 120ff., A. Lesky, WS 99, 1986, 5ff.
B (*νέμω*) presumably *distribution* (*-ός*), **disposition* > *rule, obligatory practice / conduct.* For development from *-ός* cf. *ἦθος.* Not in Il. or Od. (Ps.-Plut. Vit. Hom. 2,175) but see *εὐνομίη* above. — Wdfld.: see *ἦθος, θέμις* 1 *rule(s) of conduct, morals* 1 a of gods: Th. 66 *μέλπονται, πάντων τε -ους καὶ ἤθεα κεδνὰ* ' *ἀθανάτων κλείουσιν,* „obscurum" Solmsen; perh. *-ούς* (cf. *Z*511 = *O*268), see West ad l. who expl. *v.* as *τιμαί,* Verdenius: *manners* Hes. fr. 280,14 *ἀθανά]των τε νόμοις ἵνα ἐδνώσειεν ἄκ[ο]ιτιν* (a sister) 1 b of mortals and animals Op. 276 *καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.* ' *τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι -ον διέταξε Κρονίων,* ' *ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς* ' *ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτοῖς* 2 for sacrifice Th. 417 *καὶ γὰρ νῦν, ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων* ' *ἔρδων ἱερὰ καλὰ κατὰ -ον ἱλάσκηται,* ' *κικλήσκει Ἑκάτην* Hes. fr. 322,1 *ὥς κε πόλις ῥέζῃσι, -ος δ' ἀρχαῖος ἄριστος* 3 for farming Op. 388 *οὐτός τοι ... πέλεται -ος ...* ' 2 vv. ' *... γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,* ' *γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ χ' ὥρια πάντ' ἐθέλῃσθα* ' *ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος*
D v.l. *α*3 Zen., Op. 403, h. Ap. 20 (codd.), ci. Th. 74 Guyet, van Lennep, (rec. West) W. Beck

νόος, νοῦς [48[i], 54[o], 27[H], 14[h], 4[e]] E urspr. Verbalsubst. (Risch § 5a) zu *νέομαι* (s.d.) 'sich retten' (Ruijgh, Etudes 371; D. Frame, The Myth of Return in EGrE, New Haven/London 1978, 1ff. 28ff.). — Abl. *ἀγχί-, ἁμαρτί-, ἄ-, εὔνοος, Ἀντί-, Ἀρσί-, Αὐτό-, Ἱππό-, Πρόνοος, Θελξι-, Θεμιστο-, Πουλυ-, Φημονόη; νοέω*
F *-ος* 48, *-ῦς* 1, *-οιο* 7, *-ου* 5, *-ῳ* 16, *-ον* 68, *-ῦν* 2
M 1 a [⏑̯] *-ῦν δ'* Hes. fr. 203,2 [⏑̯] *-ῦς κ*240 1 b ⏑̯[-] *-ῦν* Nosti fr. 7 p. 69 Dav. (*-ον* ⏑̯[⏑⏑] mögl., vgl. M 2 a) 2 a ⏑̯[⏑⏑] *καὶ -ος/ν ἐν υ*366, *O*643 ⏑̯[⏑⏑] *τοῖ(οῦτ)ος (γὰρ)* ⌞*-ος ἐστί*⌟*ν σ*136. 332 = 392, *ἐμοὶ* ⌞ ⌟*ν ε*190, *μέν -ον /* ⌞ ⌟ *α*66, *Σ*419; *-ον Γ*104 ⏑̯[⏑⏑] *(δή τ)οί -ος χ*185, *α*347; *-ος O*80; *Ζηνὸς -ον ἤγαγε* h. Ven. 36; *-ον ἔτραπεν τ* 479; *-ον τ*42 ⏑̯[⏑⏑] *Ζηνὸς /* ⌞*Διὸς -ος*⌟ *αἰγιόχοιο* Op. 483 / *O*242 ≅ *ω*164, h. Merc. 396, *μεγάλοιο/ου δὲ* ⌞ ⌟ *ἐξετελεῖτο* h. Merc. 10, Th. 1002, *οἶδε* ⌞ ⌟ h. Merc. 535; *Διὸς κρείσσων -ος (αἰγιόχοιο) Π*688 = *P*176[em]; *γὰρ / καὶ -ος ἑτράπετ' αὐτοῦ/ῆς P*546, *η*263; (⌞*τοι*⌟ *-ος*⌟ *ἐστί(ν) Π*35 = *Ψ*484[ex] ≅ *σ*381[ex], *Y*25, *ζ*121 = *ι*176 = *ν*202 ≅ *ϑ*576, ⌞ ⌟ *ἔνδοθι ω*474; *-ος B*192, *O*699, *γ*147; *-ου Ω*354, Vit. p. 10,11; *-ῳ ν*229; (*ᾔδει / εἰδείη*) *Ζηνὸς /* ⌞*Διὸς -ον*⌟ *αἰγιόχοιο* Hes. Op. 661, fr. 43a,52; 303,2 / *Ξ*160. 252, *ε*103 ≅ 137, Hes. fr. 43a,76, *μέγαν /* ⌞ ⌟ *(ἐντός / ἐξ[απαφίσκων])* Th. 37, h. Cer. 37 / *Θ*173, Th. 51. 537, Op. 105; *Διὸς ... -ον (οὐδὲ) O*461, Th. 613; *ἐμὸν* ⌞*-ον (ἐξαπα*⌟*φοῦσα) δ*493, h. Cer. 274, h. Ap. 379, Vit. p. 11,8 ⌞ ⌟*τήσῃ* Op. 323; *παρὲκ -ον ἤγαγεν / οὐδέ / ἐξ... K*391, *Y*133, h. Merc. 547; *οἱ -ον οὐκ ἐτέλεσσας Ψ*149; *ἔχῃ/ει/ων* ⌞*-ον (ὅν τιν*⌟*α) β*124, Th. 262, 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav., ⌞ ⌟' *X*382; *-ον N*732, Op. 260 ⏑̯[⏑⏑] *ἐν(ὶ) στήθεσσιν ἀτάρβ/κήλητος -ος ἐστί(ν) Γ*63, *κ*329; *δή τοι -ος εἴη Ω*367; *-ον αὐτῇ ε*23 = *ω*479; *καὶ -ον α*3; *-ον I*514 2 b [⏑̯] *τι -ος Ξ*62; *κλέπτε -ῳ A*132; *χαῖρε -ῳ ϑ* 78; *τόνδε -ον καί Δ*309; *-ον M*255 [⏑̯] *τι -ου γε η*73; *τε / γε -ῳ Ω*377, *π*197; *δὲ -ον* h. 27,12; *-ον τε* Sc. 149 *-ον* Op. 373 [⏑̯] *Ζηνός* ⌞*τε -ος*⌟ *καὶ Π*103, ⌞ ⌟ *K*226 = *Ψ* 590[ex], Hes. fr. 150,14; *τοῦδε -ος καὶ μῆτις O*509; *τι -ος* Op. 714; *-ος γε μέν Λ*813; *-ος δ(ὲ) O*129, *β*92 = *ν*381 ≅ *σ* 283[ex]; *-ος Ω*358; *-ου β*346, Hes. fr. 10a,88; (*τε*) *-ῳ καὶ ἐπί-φρονι βουλῇ γ*128, Th. 661; *χαῖρεν δὲ -ῳ* h. 19,41; *-ῳ δ' ζ* 320; *-ῳ τ'* h. 29,12; *-ῳ A*363 = *Π*19, h. Merc. 484; *ἔκλεψε / ἐν* ⌞*στήθεσσι -ον*⌟ *πύκα περ φρονεόντων Ξ*217 / *I*554, *ἐνὶ* ⌞ ⌟ *ν*255, *ἐν* ⌞ ⌟ *καὶ* ⌞*ἐπίφρονα, βουλήν* Th. 122, *-ον καὶ* (⌞ ⌟) *μῆτιν H*447, *τ*326; ⌞*τε -ον*⌟ *καὶ ἐπί..* Op. 67, ⌞ ⌟ *γε μέν* Sc. 5, ⌞ ⌟ Op. 793; *ἡμετερόν* ⌞*γε -ον*⌟ *I*108, *χ*215, ⌞ ⌟ *φ*205; *-ον δ' ϑ*177; *-ον O*52, *Ψ*604, *δ*256, *κ*494, *ξ*490 [⏑̯] *βουλῇ τε -ῳ τε μ*211, *ν*305, *π*374; *βουλήν* ⌞*τε -ον τε*⌟ *β*281, *δ*267, *λ*177, ⌞ ⌟ Hes. fr. 239,3 3 [⏑̯×] *ἔρεξεν / ῥέζουσιν ἀϊδρεί*⌞*ησι -οιο*⌟ *λ*272, Op. 685, ⌞ ⌟ *K*122, *β*236, *ψ*77, h. Merc. 393; *δὲ -οιο* h. Ven. 254
Σχ sch. D *B*192: *διάνοια* (ebs. *A*132. 363, *Δ*309) ... *τί βούλεται ..., O*129: *νῦν τὸ τῆς ψυχῆς κυριώτατον ᾧ νοοῦμεν, Γ*63: *ψυχή* (ebs. *Π*35), *K*122: *λογισμοῦ, I*104: ⌞*γνώμην*⌟ (ebs. *I*108, *P*546), *Y*133: *παρὲκ -ον παρὰ* ⌞ ⌟ *ἀνοήτως*
L [1]C. G. Helbig, Progr. Gymn. Dresden, 1840, 30f.; [2]M. Hoch, Progr. Gymn. Münstereifel, Bonn 1874, 16 ff.; [3]C. F. von Nägelsbach, Hom. Theol. [3]1884, 361f.; [4]Buchholz, Realien

III 2, 102–14; [5]Chr. Harder, Hom., Leipzig/Wien 1904, 128; [6]Lorentzatos, Athena 35, 1923, 37f.; [7]P. Th. Justesen, Les Principes psychol. d' Hom., Copenhague 1928, 33 ff. (urspr. 'nez'); [8]Böhme, Seele u. Ich 28f. 52–60. 91f. 95f. (dazu Snell, Gn. 7, 1931, 77. 79); [9]Larock, RBPh 9, 1930, 388ff.; [10]A. M. Frenkian, Le monde hom., Paris 1934, 93f.; [11]Marg, Charakter 44–7; [12]von Fritz, CPh 38, 1943, 81–3. 86. 90f., 40, 1945, 223–6 (dt. WdF 9, 1968, 250–55. 261f. 269–72. 278–84); [13]Snell, (NJAB 2, 1939, 403ff. ≅) Entdeckung 21ff.; [14]ders., Tyrtaios 54; [15]Fränkel, DuPh 86; [16]K. Lanig, Der handelnde Mensch i. d. Il., Diss. Erlangen 1953, 25–53; [17]Onians, Origins 82f.; [18]Wulfert, Handeln u. Ethik, 11 A.2. 17–21. 31–3. 71; [19]Furley, BICS 3, 1956, 3. 6ff.; [20]Vivante, AGI 41, 1956, 128ff.; [21]G. Bona, Il '-ος' e i '-οι' nell' Od., Torino 1959, 4–9; [22]Plamböck, Erfassen 53–72; [23]Harrison, Phoenix 14, 1960, 71–5; [24]Krafft, Untersuchungen 50. 66; [25]Luther, ABG 10, 1966, 20–25; [26]P. Frei, in: Lemmata (Festschrift W. Ehlers), München 1968, 48–57; [27]A. W. H. Adkins, From the Many to the One, Ithaca 1970, 20; [28]Warden, JHI 32, 1971, 3–9; [29]J. D. Madden, Boulomai and Thelo, Diss. Yale 1975, 26ff. 34ff. 63ff.; [30]N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 110. 113; [31]J. M. Redfield, Nature and Culture in the Il., Chicago 1975, 176f. ~ Le genre humain 12, 1985, 102f.; [32]Darcus (Sullivan), AC 46, 1977, 50; [33]dies., Gl. 58, 1980, 33–44; [34]dies., SIFC 82 = III 7, 1989, 152–95; [35]dies., Em. 57, 1989, 129ff.; [36]dies., Gl. 68, 1990, 68–85; dies., Mn. Suppl. 144, 1995, 19–22; [37]D. B. Claus, Toward the Soul, New Haven 1981, 19ff.; [38]A. Dihle, The Theory of Will in Class. Ant., Berkeley 1982, 25ff. 179f.; [39]J. Bremmer, The EGr Concept of the Soul, Princeton 1983, 57; [40]Biraud, Cratyle 2, 1984, 13–16; [41]Krischer, Gl. 62, 1984, 143ff.; [42]Th. Jahn, Zetemata 83, 1987, 46–118 (dazu Führer, GGA 241, 1989, 152f.; Erbse, H. 118, 1990, 4ff.); [43]A. Schmitt, AAWM 1990 Nr. 5, 208f.

B jem.s *inneres Auge*, (im Ggs. zu best. *νόημα* allg.) *Vorstellung(svermögen > Verstand)*, menschl./göttl., auf Tier bzg. nur in Vgl. 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav. (kontrast. *κ* 239f.), stets rational (einschl. volitiv), nie (and. L[17] 83, L[27], Verdenius, Mn. IV 25, 1972, 242, L[35] 131 m. A.5) emotional (daher nie angetrieben, nur *τ* 42 zurückgehalten, vgl. *ἦτορ* B 2 Vorbem.), in Vbd. m. 'Freude' außer *ϑ* 78 (s.d. in 3 a) nur nachhom. (kontrast. *νόημα υ* 82) von Gotth. Th. 37+, h. Merc. 484 (musikal. Genuß), h. 19,41 (Vaterstolz), h. 27,12 (Jagdvergnügen); Verbalsubst. zu *νοέω* (s. *I* 104, *K* 224ff., *O* 80f., *ε* 188ff., *τ* 478f., *υ* 366f., Op. 260f., h. Merc. 547f.), aber auch *βουλεύω* (s. *ε* 23+, *ξ* 490f.), *βούλομαι* (s. *O* 52), *μέμονα* (s. *X* 382ff.), *μενοινάω* (s. *O* 80ff.), *μήδομαι* (s. *ε* 189f.), *φρονέω* (s. *I* 554+, *O* 699/703, *β* 116/24, *η* 73f.); Akk. metr. gleichw. m. *φρένας* (s. v.l. *I* 514 u. vgl. *N* 732 m. *O* 724, *O* 461 m. *Ξ* 294, Op. 323 m. Th. 889, h. Ap. 379 m. h. Ven. 38, Vit. p. 11,8 m. Op. 55); gekoppelt mit *αἰδώς O* 129, *ἀρετῇ μ* 211, *βουλῇ*+ *β* 281, *γ* 128, *δ* 26, *λ* 177, *μ* 211, *ν* 305, *π* 374, Th. 122. 661, *ἥβῃ* h. 29,12, *ἦϑος* Op. 67, *ϑυμόν Δ* 309 (Th. 661 v.l., s.a. *O* 699ff., *γ* 128, *ε* 190f. u. vgl. 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav. mit v.l.), *μῆτις*+ *H* 447, *O* 509, *τ* 326, *φρένας* Sc. 149 (s.a. *O* 128f., *κ* 493f., *σ* 327/31f., h. Ven. 36/8), mit körperl. Fähigk. bzw. Körperteilen *O* 642f., *Σ* 419f., *κ* 239f., *υ* 365f., Hes. fr. 239,3; selbst (wie *ϑυμός*, s.d. II Sp. 1080,26f.) weder Körperteil noch (wie *μένος*, and. als *ϑυμός* B 11ff.) Lokalisierung für irgendwas (auch nicht *A* 363+, *ω* 474), lokalisiert *ἔνδοϑι ω* 474, *ἐν(ὶ) στήϑεσσι(ν) Γ* 63, *Δ* 309, *I* 554, *N* 732, *β* 124f., *κ* 329, *ν* 255, *υ* 366, Th. 122 (s.a. D), *ἐνὶ ϑυμῷ ξ* 490, *μετὰ φρεσίν Σ* 419; durch Gotth. verliehen (wie *ϑυμός I* 637, *Ω* 49, *φρένες β* 117 = *η* 111, *ϑ* 167f., vgl. *πινυτή H* 288f., *υ* 70f., *ἐπιφροσύνη ε* 437, *σαοφροσύνη ψ* 13) 5× in 2 (s.d. Vorbem.), genommen (wie *φρένες* oft) nur Sc. 149 in 1 b *α*. – In 1 u. 2 in Vbd. m. Poss.-Pr. (der 1. P. Pl./Sg. *I* 108, *χ* 215 / *δ* 493, *μ* 211, h. Cer. 274, h. Ap. 379, Vit. p. 11,8 außer *τ* 42, *π* 197), poss. (: dat. comm. / Lok. *N* 732, *O* 509, *β* 124f., *κ* 494, Hes. fr. 203,2 / *Σ* 419) Dat. (Pron. *Γ* 63, *K* 226, *O* [128f.] 699, *Π* 35+, *X* 185, *Ψ* 149, *Ω* 367, *α* 347, *β* 92+, *ε* 190, *ζ* 121+, *κ* 329, *σ* 331f., *τ* 479, *υ* 365f., *ω* 474, h. Cer. 37 außer *Ω* 358 u. *Διί* Th. 36f.), poss. (: gen. qual. Th. 262, 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav.) Gen. (Sg. göttl.: *Διός* / *Ζηνός ϑ* 143, *Ξ* 160+, *O* 242+. 461, *Π* 688+, *ε* 103+, Hes. Th. 51. 537. 613. 1002+, Op. 105, fr. 43a,76, h. Merc. 396. 535 / *Π* 103, Hes. Op. 483. 661, fr. 43a,52; 303,2, h. Ven. 36, Pron. *P* 546+, *Y* 25, Ausn.: Ag. *B* 192, Pen. *λ* 177 u. *ἀνέρος* / ⌞*ἀνϑρώπ*⌟*οιο O* 80, Vit. p. 10,11; Pl. menschl.: *ἀνδρῶν* / ⌞ ⌟*ων* / *φωτῶν Π* 688, *δ* 267f. / *α* 3, *σ* 136, Th. 121f., Op. 260 [+ *ἀδίκων*]. 323f., Nosti fr. 7 p. 69 Dav. / Sc. 149, VN[8] *M* 255, *X* 382, *δ* 256, *μνηστῆρων* [+ *ἀφραδέων*] *β* 281, Adj./Ptz. u./o. Pron. *I* 514. 554+, *φ* 205, Hes. fr. 150,14, Ausn.: *ϑεῶν γ* 147, Th. 121f.); expl. Antith. (Parall.) menschl./göttl. *Θ* 143, *Π* 688, *π* 196f., Hes. Op. 483f., fr. 43a,51f. (Th. 121f.), von Ath./Od./Pen./Tel. *X* 185, *ε* 23+, *ν* 305 / *α* 66, *γ* 128, *κ* 329, *μ* 211, *ν* 255, *ξ* 490, *σ* 332+, *ψ* 77 / *β* 92+. 124, *λ* 177, *τ* 326. 479 / *π* 374, *τ* 42. – Mit (* = präd.) Adj. (incl. nichtposs. Pron.): *οὐδὲν ἀεικής υ* 366, *ἀκήλητος κ* 329, *ἀλλοῖος* *Op. 483, *ἀμείνων*+ *I* 104, *O* 509, *ἀπηνής* **Π* 35+, *ἀργαλέος* *Op. 483f., *ἀτάρβητος Γ* 63, *ἀτενεὶ* Th. 661, *βράσσων* **K* 226, *ἔμπεδος* **Λ* 813, **κ* 240, *ἐναίσιμος ε* 190, *ἐσϑλόν*+ *N* 732f., *η* 73, erg. Hes. fr. 10a,88 (s.a. *I* 514), *ϑεουδής* **ζ* 121+, *κακῷ ν* 229, *κραιπνότερος* **Ψ* 590, *κρείσσων* **Π* 688+, *κύνεον* Op. 67, *μέγαν* Th.37, h. Cer. 37, *νημερτέ' φ* 205, *ὅδε*+ *Δ* 309, *I* 104, *O* 509. *699, *ξ* 490, *οἷος*+ **B* 192, *I* 104f., *ὅν πν*(*α*) *X* 382, *β* 124, *τοῦτον β* 124, *ε* 23+, *πάντα δ* 256, *πολυκερδέα ν* 255, *πυκινόν O* 461 (s.a. *I* 554+), *τετυγμένος υ* 366, *τίς* **Ω* 367, *τις κ* 329, *τοῖος* **σ* 136, *τοιοῦτος* **σ* 332, *φραδέος Ω* 354 (s.a. *K* 122); parall./⌞antith. zu⌟ *εἶδος*+ (s.d. G 4) *Ω* 376f., Sc. 5 / *ϑ* 176f., Op. 714 (wie *φρένες*+ *δ* 264, *λ* 337 = *σ* 249 / *Γ* 45, *ϑ* 168f., *ξ* 177f., *ϱ* 454, vgl. Sandoz, Forme 21f.), ⌞ ⌟ 'Ohren'/'Zunge' *O* 129, Hes. fr. 150,14, ⌞ ⌟ *ἀάσϑη*(*ν*) *Π* 685/8, h. Ven. 253/4, *νήπιος Π* 686/8, *γ* 146/7; in Vbd. m. *κεῦϑε*(*ι*) (s.d. B I 2) *A* 363+, *ω* 474, *πεπνῦσϑαι*+ *Ω* 377, *κ* 494f., *ῥυσόμεϑα* Th. 661f., *ἐσάωσε*+ (vgl. E) *N* 732ff., *ν* 229f. (s.a. *O* 503/9), (*πάντ'*) *ἐφύλασσεν*+ *O* 461, *β* 346, *λ* 177f., in assoz. Zush. m. *ἀφραστ-* Hes. fr. 239,3f., Vit. p. 10,11f., *δαῆναι*+ *δ* 493, *τ* 325f., *εἰπέ* (*δέ*) *μοι λ* 177, *ω* 474, *διείρεαι*+ *δ* 492f., *ω* 474/8f., *ἐλϑεῖν* B II 7 c *O* 80f., *δ* 267f., *ἐρέω I* 103f., Op. 661, *Νημερτής*+ *φ* 205, Th. 262, *νυ* (dazu Ruijgh, Elément achéen 57ff.) *O* 128f., *σ* 331+f. (einzige Beisp. f. *ἦ νυ* nach buk. Dih. [a.O. 61]), *α* 347, *ω* 474, Op. 684f., *πειρᾶται*+ *B* 192f., *X* 381f., *οὔ φησι*+ (+ Inf.) *O* 699f., *β* 236/8, *σ* 132/6, *φραζ-* *Ξ* 61f., *Ω* 354, *γ* 128f. – Mit epex./abh. Inf. (vgl. II Sp. 1090,22ff.) *κ* 494f. / *O* 509f., abh. NS (nur in 1 a) m. *ὡς ε* 23+f., Hes. fr. 43a,52f., *ἢ*(*ἐ*) / *ἢ*(*ε*) *X* 382ff., *λ* 177ff. (s.a. *ω* 474ff. in 1 b *β*); in *γάρ*-Sätzen *B* 192, *I* 104, *K* 121f., *N* 730ff., (*Π* 102f.,) *P* 546, *Ψ* 590, *γ* 147, *ε* 23+. 190, *η* 73, *π* 196f. 374, *σ* 136, *τ* 479, *χ* 215, Hes. Op. 793, fr. 203,2, h. Merc. 396. 535, Nosti fr. 7 p. 69 Dav.; zus.fassend (and. *ξ* 490) nach (in)dir. R. *Ψ* 149, *Ω* 358, *φ* 205, h. Merc. 396; überw. (s.u. jew. Vorbem.) in dir. R. (RAnf. *K* 391, *Ω* 354, *τ* 42, h. Ap. 379, 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav.; 2. V. *A* 132. 363, *H* 447, *O* 129, *Ψ* 484, *α* 347, *δ* 267. 493, *ε* 23+, *ν* 229, *ω* 474, Vit. p. 10,11; vorletzter V. *Θ* 143, *Ξ* 62, *ε* 190, *σ* 392, Vit. p. 11,8; REnde *A* 363+, *Δ* 309, *K* 226, *X* 185, *Ω* 377, *ι* 176, *ν* 381, h. Cer. 274); gehäuft *I* 104/8, *Ψ* 590/604, *Ω* 354/58/67/77, *ω* 474/9, h. Merc. 393/6, vgl. *β* 281/2, Hes. fr. 43a,51/2 mit *νοήμ*~ im Nachbar-V. – Wortf.: *βουλή, δήνεα, ἔπος* (II Sp. 659,31), *ἦϑος, ἦτορ, ϑυμός, ἰϑύς, κέρδεα, κῆρ, κραδίη, μένος, μήδεα, μῆτις, μῦϑος, νόημα, πινυτή, πραπίδες, φρήν* 1 in verbaler Funktion: nom. act./rei actae (1 a) bzw. (vgl. *ἀοιδή* B 1, *βουλή* B 3) Fähigk. (1 b) im Zush. mit konkreten Handlungsabläufen; in Vbd. m. *αἰεί* / *αἶψα ν* 255 / *O* 52, *γ* 147 in 1 b *α*, *ἄλλοτε* Op. 483 in 1 a; von göttl. prophet. Wissen *δ* 493, h. Merc. 535 **1 a** Verbalsubst. zu *νοέω* B I 1: *Plan, Vorhaben, Absicht, Einstellung, Wille, Ratschluß*, außer *B* 192, *O* 509, Op. 483 (Nom.) u. Vit. p. 10,11 (Gen.) nur (3× am Anf. inn.) Akk. (> Nom. bei Passivtransformat. Th. 1002+) als Obj. von 'ersinnen', 'sagen' (s.a. *τ* 325f. in 3 b), 'verwirklichen', 'vereiteln' außer *I* 108 (von Präp. abh., vgl. *Y* 133, h. Merc. 547 in 3 a am Anf.); in Vbd. m. poss. Gen. (bes. Zeus': *Θ* 143, 2°, 8[H], 1[h]) od. Dat. (*Ψ* 149) bzw. Poss.-Pr. (*I* 108, 2°) außer ersten 5 St., mit Adj.

nur *I* 104, *O* 509, *δ* 256, *φ* 205, Op. 483 f. (Interr.-/Dem.-Pron. *B* 192, *X* 382 / *ε* 23+); in II. außer *X* 382 (Sprache Ach.s, s.a. II Sp. 1388,59 f.) nur in neg. Sätzen, hom. in dir. R. außer *α* 3, *φ* 205 *ε* 23 *οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας -ον αὐτή* (Ath.), ' *ὡς (κείνους ἀποτείσεται;)* = *ω* 479 *hast du dir's nicht selbst so ausgedacht*, vgl. *α* 86 f. *I* 104 (*ἐρέω*) *οὐ γάρ τις -ον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει* ' *οἷον ἐγὼ νοέω* (diplomat.) *Strategie*, vgl *Ξ* 107 *O* 509 *οὔ τις τοῦδε -ος ⟨καὶ μῆτι⟩ς ἀμείνων* ' *ἢ αὐτοσχεδίῃ μεῖξαι χεῖρας* (Rettungs-)*Plan* *H* 447 *τις ἔτ' ἀθανάτοισι -ον ⟨ ⟩ν ἐνίψει;* (Mauerbau ohne Opfer) *Vorhaben u. Plan*, allg. im Ggs. zu best. *νόημα* V. 456 Op. 260 (*Δίκη πὰρ Διὶ γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδίκων* (s.d. B 1) *-ον, ὄφρ' ἀποτείσῃ* ' *δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων οἳ λυγρὰ νοεῦντες* (Recht beugen) *was sie im Schilde führen*, > Sol. fr. 4,7 W. (> v.l.) 661 (kein Seefahrtsexperte) *ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω Ζηνὸς -ον (Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν) wie es Zeus vorgesehen hat*, vgl. V. 648, h. Ap. 132 *δ* 256 *μοι* (Hel.) *πάντα -ον κατέλεξεν* (Od.) *Ἀχαιῶν das ganze Vorhaben* *λ* 177 (*εἰπέ μοι*) *ἀλόχου ⟨βουλήν τε -ον τε⟩,* ' *ἠὲ μένει παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει,* ' *ἢ (μιν ἔγημέ τις) Haltung u. Entschluß* (hyst. prot.), vgl. *τ* 524 ff., *ο* 20 *β* 281 (*μνηστῆρων*) *ἔα ⟨ ⟩* ' *ἀφραδέων Sichtweise u. Wollen*, s. V. 265 f. *δ* 267 *πολέων ἐδάην ⟨ ⟩* ' *ἀνδρῶν ἠρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν wie sie denken u. sich entscheiden* ≅ *Charakter*, vgl. V. 270, *Γ* 208 *α* 3 *πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ -ον* (*νόμον* Zen.) *ἔγνω Sinnesart* (vgl. II Sp. 158,1 f.), *mores* (Hor. epi. I 2,20, a. p. 142), allg. im Ggs. zu best. *νοήματα* (s.d.) *ϑ* 559; zur Vbd. vgl. *η* 32. 43 f., zum Text van der Valk, Text. Crit. Od. 97 *φ* 205 (*ἐπεί*) *τῶν γε* (Phil. u. Eum.) *-ον νημερτέ' ἀνέγνω loyale Einstellung*, vgl. *π* 304. 309 f. *X* 382 (*ἀμφὶ πόλιν*) *πειρηθέωμεν,* ' *ὄφρα κ' ἔτι γνῶμεν Τρώων -ον ὅν τιν' ἔχουσιν,* ' *ἢ καταλείψουσιν πόλιν (ἦε μένειν μεμάασι)* takt. *Option*, vgl. *K* 208 Hes. fr. 43a,76 *ἀλλ' οὔ τι Διὸ⟩ς -ον ...* ' *ἔγνω Ratschluß* 52 *ἀ⟩λλ' οὔ πως ᾔδει* (Sisyphos) *⟨Ζηνὸς -ο⟩ν (ὡς οὔ οἱ δοῖεν Γλαύκῳ γένος ἐκ Μήστρης)*, Ggs. *νοήματα* V. 51 fr. 303,2 (kein *μάντις*) *ὅστις ἂν εἰδείη ⟨ ⟩ν*, vgl. h. Merc. 537 f. Op. 483 (Ernteglück abh. u.a. von Zeus' Gunst) *ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος ⟨ ⟩ς ...* ' *ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι ... νοῆσαι*, sc. Wetterlaune Vit. p. 10,11 (*θνητοῖσιν*) *οὐδὲν ἀφραστότερον* (s.d. B 2) *πέλεται -ου ἀνθρώποιο* (< *σ* 130) *undurchschaubarer als des Menschen Herz*, vgl. carm. conv. 889 P. *B* 192 (keine Flucht!) *οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ' οἷος -ος Ἀτρείδαο (πειρᾶται) was Ag. vorhat*, vgl. *Y* 20 *δ* 493 *τί με* (Proteus) *ταῦτα διείρεαι* (Men.)*; οὐδέ τί σε χρὴ* ' *ἴδμεναι οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν -ον was ich weiß*, vgl. *γ* 18 *I* 108 (hast Bris. weggenommen) *οὔ τι καθ' ⟨ἡμέτερόν γε -ον⟩, (ἀπεμυθεόμην) nicht in unserem Sinn*, vgl. V. 645, *O* 52ex., Theogn. 350, AP VI 341,4 *χ* 215 (kämpf nicht) *ὧδε γὰρ ⟨ ⟩ τελέεσθαι οἴω (πεφήσεαι) our design is this, and I think we shall achieve it* (Shewring), vgl. *β* 275 *Ψ* 149 *ὣς ἠρᾶθ' ὁ γέρων, σὺ δέ οἱ -ον οὐκ ἐτέλεσσας Wunsch(vorstellung)*, vgl. *Σ* 328 Th. 1002 (*Μήδειον τέκε, τὸν ἔτρεφε Χείρων*) *μεγάλου δὲ ⟨Διὸς -ο⟩ς ἐξετελεῖτο* = h. Merc. 10ex. (Schicksals-)*Planung*, vgl. *A* 5 *Θ* 143 (*τούτῳ Ζεὺς κῦδος ὀπάζει· ὕστερον καὶ ἡμῖν*) *δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔ τι ⟨ ⟩ν εἰρύσσαιτο (ἐπεὶ πολὺ φέρτερος*) *kann nichts gg. Zeus' Ratschluß machen*, vgl. *ψ* 81 f. *ε* 103 (*Ζεὺς ἠνώγει*) *ἀλλὰ μάλ' οὔ πως ⟨ἔστι Διός⟩ -ον ...* ' *οὔτε παρεξελθεῖν ἄλλον θεὸν οὔθ' ἁλιῶσαι* ≅ 137 Th. 613 *ὡς οὐκ ⟨ ⟩ κλέψαι -ον οὐδὲ παρελθεῖν* Op. 105 *οὕτως οὔ τί πῃ ⟨ ⟩ -ον ἐξαλέασθαι*, vgl. *ι* 411 **1 b** psych. Instanz (and. L42 118, doch s. ebd. 46. 83. 116, Harrison, CR 68 = n.s. 4, 1954, 190 A.1, L40): jem.s *Sinn*, sowohl *Denkvermögen* wie *Wille(nsrichtung)* u. (nachhom.) *Gemüt* **1 b α** außer h. Ven. 254 (Gen.) A k k. (Nom. bei Pass.-Transformat. *P* 546+, *Ω* 358, *η* 263) als Obj. von Selbstkontrolle (2° am Anf.), 'täuschen' (s.a. Th. 613 in 1 a am Ende), 'umstimmen' (aber nicht von *πείθω* wie *θυμός* B 6 c, *νόημα* h. Cer. 329 u. *φρήν*), 'benebeln', 'erfreuen' (2h am Ende periphr. f. Pers.-Pr.); in Vbd. m. poss. Gen./Dat. (*Ω* 358, *τ* 479, Th. 36 f., h. Cer. 37) / Pron. (*τ* 42, 2h, 1e) bzw. *σχ. κ. ὅλον* (*K* 391 [and. I Sp. 127,65 ff.], Op. 373) außer *O* 52, *ν* 255, Hes. fr. 239,3, h. Ven. 254, h. 27,12, mit Adj. nur *O* 461, *ν* 255; in (3H aretalog.) Rel.satz *I* 514. 554, Th. 37. 122, Sc. 149, Vit. p. 11,8, hom. in dir. R. (vgl. h. Cer. 274, h. Ap. 379, h. Ven. 254) außer *Ξ* 160 (innerl. abh.), *Ω* 358 (RAbschl.), *ν* 255 (REinl.), *M* 255, *Ξ* 217, *O* 461, *P* 546, *τ* 479 *τ* 42 *σίγα καὶ κατὰ σὸν -ον ἴσχανε* (s.d. B 2) *μηδ' ἐρέεινε bezähme deine Kombinationsgabe* (~ *deinen Vorwitz?*), vgl. V. 502, *χ* 411, Theogn. 365 *ν* 255 *οὐδ' ὅ γ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅ γε λάζετο μῦθον,* ' *αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι -ον πολυκερδέα νωμῶν*, vgl. *σ* 216, *υ* 257 *Ξ* 160 (*μερμήριξε*) *ὅππως ἐξαπάφοιτο ⟨Διὸς -ον⟩* = 252ex. (*ἔλεξα*) *Sinn betöre (Bewußtsein eingeschläfert)* Th. 537 (*βοῦν*) *δασσάμενος προὔθηκε, ⟨ ⟩ ⟨ἐξαπαφ⟩ίσκων* h. Ap. 379 *οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἐμὸν -ον ⟨ ⟩οῦσα* ' *χῶρον ἔχουσ' ἐρατὸν προρέειν καλλίρροον ὕδωρ*, vgl. metr. gleichw. h. Ven. 38 Op. 373 *μηδὲ γυνή σε -ον πυγοστόλος ⟨ἐξαπατ⟩άτω* ' *αἰμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν*, vgl. Th. 889 f., *ο* 421 323 (illegale Bereicherung) *οἷά τε πολλὰ* ' *γίνεται, εὖτ' ἂν δὴ κέρδος -ον ⟨ ⟩ήσῃ* ' *⟨ἀνθρώπων⟩*, vgl. Bacchyl. fr. 1 Nosti fr. 7 p. 69 Dav. *δῶρα γὰρ ⟨ ⟩ -ὖν ἤπαφεν ἠδὲ καὶ ἔργα* Vit. p. 11,8 *φῶτά τε τ<ε> ισαίμην ὃς ἐμὸν -ον ἠπεροπεύσας* ' *ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον*, vgl. metr. gleichw. *ν* 327, Op. 55 *K* 391 *πολλῆσίν μ' ἄτῃσι παρὲκ ⟨-ον ἤγαγε⟩ν Ἕκτωρ* (der mir Ach.s Rosse versprach) *hat meinen Sinn ver-* (eigtl.: auf Abwege ge-)*führt* (vgl. Heitsch, Kunstsprache 50), and. *Y* 133 in 3 a h. Ven. 36 *παρὲκ Ζηνός ⟨ ⟩*, vgl. V. 38 254 (*ἀάσθην*) *ἀπεπλάγχθην δὲ -οιο* ' (*βροτῷ εὐνηθεῖσα*) *bin vom Kurs der Vernunft abgeirrt* (I Sp. 1063,71), vgl. *υ* 346, Sol. fr. 33,4 W. *O* 52 (*κε* Pos.) *καὶ εἰ μάλα βούλεται ἄλλῃ,* ' *αἶψα μεταστρέψειε -ον μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ*, vgl. *K* 107 *γ* 147 (Ag. wollte Ath.s Zorn besänftigen) *νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·* ' *οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται -ος*, vgl. *M* 173, *I* 497, *Z* 61 *P* 546 *προῆκε* (Zeus die Ath.) ... ' *ὀρνύμεναι Δαναούς· δὴ γὰρ -ος ⟨ἐτράπε⟩τ' αὐτοῦ* ≅ *η* 263ex. (Kal.), vgl. *K* 45, *δ* 260 *τ* 479 *οὔτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη οὔτε νοῆσαι·* ' *τῇ γὰρ Ἀθηναίη -ον ⟨ ⟩ν Aufmerksamkeit abgelenkt*, vgl. *E* 676 *O* 461 (wenn Teukros Hektor erschossen hätte) *ἀλλ' οὐ λῆθε Διὸς πυκινὸν -ον, ὅς ῥ' ἐφύλασσεν* ' *Ἕκτορ(α, νευρὴν ῥῆξ')* *I* 514 *πόρε καὶ σὺ* (Ach.) *Διὸς κούρῃσιν* (Litai) *ἕπεσθαι* ' *τιμήν, ἥ τ' ⟨ἄλλων⟩ περ ἐπιγνάμπτει -ον (φρένας* v.l.) *ἐσθλῶν* (Ag.s Geschenke), vgl. *Ω* 40 f., *O* 203, *A* 569 *I* 554 *Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ⟨ ⟩* ' *οἰδάνει ⟨ἐν στήθεσσι -ον⟩ πύκα περ φρονεόντων* (vgl. V. 646) = *Ξ* 217ex. (*πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε*) Hes. Th. 122 (*Ἔρος, ὃς κάλλιστος*) *λυσιμελής, πάντων τε ...* ' *δάμναται ⟨ ⟩ καὶ ἐπίφρονα βουλήν*, vgl. *Ξ* 316, Theogn. 1388 Sc. 149 (*Ἔρις*) *σχετλίη, ἥ ῥα -ον τε καὶ ἐκ ⟨φρένας⟩ εἵλετο φωτῶν* (die gg. Her. kämpfen), sonst so nur *⟨ ⟩*, s. I Sp. 364,46 ff. u. vgl. *H* 360 = *M* 234 fr. 239,3 *ὅστις ἄδην πίνῃ, οἶνος δέ οἱ ἔπλετο μάργος,* ' *⟨σὺν δὲ⟩ πόδας χεῖράς τε δέει γλῶσσάν τε -ον τε* ' *δεσμοῖς ἀφράστοισι*, vgl. Theogn. 506 f. *Ω* 358 *ὣς φάτο, ⟨ ⟩ γέροντι -ος χύτο, δείδιε δ' αἰνῶς (στῆ δὲ ταφών) geriet völlig durcheinander, hatte einen Blackout*, kontrast. *N* 808, *I* 612 *M* 255 (*Ἀχαιῶν*) *θέλγε* (Zeus) *-ον, Τρωσὶν δὲ ... κῦδος ὄπαζε*, vgl. *O* 321–7. 594 f. h. Cer. 37 *οἱ* (Perseph.) *ἐλπὶς ἔθελγε ⟨μέγαν -ον⟩ ἀχνυμένης περ*, vgl. *σ* 282 Th. 37 (Musen) *ταὶ Διὶ πατρὶ* ' *ὑμνεῦσαι τέρπουσι ⟨ ⟩ ἐντὸς Ὀλύμπου* ≅ 51 (*Διός*), vgl. h. Ap. 204 u. s. L24 50 h. 27,12 (*ἐπὴν τερφθῇ*) *εὐφρήνῃ δὲ -ον, χαλάσας'* ... *τόξα* ' *ἔρχεται ἐς (δῶμα* Ap.s) ≅ *sich* (s.a. *ἦτορ* B 2 c, bes. *I* 705), vgl. Hes. fr. 275,2, II Sp. 1086,56 ff., Mimn. fr. 7,1 W. = Theogn. 795. 921, Bacchyl. c. 3,83 h. Cer. 274 (*ὄργια ὑποθήσομαι ὡς ἂν*) *εὐαγέως ἔρδοντες ἐμὸν -ον ἱλάσκοισθε* ≅ *mich*, vgl. metr. gleichw. V. 368 **1 b β** Nom. als Subj. von obj. (5x am Anf.) od. subj. Vorgängen; außer *Ξ* 62 in Vbd. m. poss. Gen. bzw. (*X* 185, *⟨α* 347, *β* 92+⟩, *ω* 474) Dat., Agens außer *Ξ* 62, *O* 80, *⟨ ⟩* göttl. (Zeus bis auf *Y* 25, *X* 185); in dir. R. außer *σ* 283 (innerl. abh.), *O* 80 (Gl.). 242, *Π* 103, h. Merc. 396 *Ξ* 62 *φραζώμεθ' ὅπως ἔσται τάδε ἔργα,* ' *εἴ τι -ος ῥέξει* (Ggs.: selber kämpfen) *Klugheit etwas ausrichtet*, vgl. V. 107 u. d. Substantivierung *Ω* 354 in 2 a *Π* 103 *Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε· βιάζετο γὰρ βελέεσσι·* ' *δάμνα μιν Ζηνός τε -ος καὶ Τρῶες (βάλλοντες) Wille* („steuert die Ereignisse von fern", L42 79), vgl. V. 120 f. *O* 242 (Hektor kam zu sich)

ἀσθμα καὶ ἱδρὼς ' παύετ', ἐπεί μιν ἔγειρε ‹Διὸς -ος› ≅ ω 164 *Wille*, s. (metr. gleichw.) *O* 12, kontrast. *O* 232. 262; and. (Periphr. statt GN) Schwabl, WS 98 = N.F. 19, 1985, 52 h.Merc. 396 (νεῦσεν Zeus, ἐπεπείθετο δ') Ἑρμῆς· ' ῥηϊδίως γὰρ ἔπειθε ‹ › 535 (darfst nicht μαντείην δαήμεναι) τὸ γὰρ οἶδε ‹ ›, vgl. υ 75 ω 474 (εἰπέ μοι) τί νύ τοι -ος ἔνδοθι κεύθει; (Krieg od. Frieden?) *was hast du in petto*, vgl. *A* 542 f., s.a. λ 177 in 1 a *Y* 25 ἀμφοτέροισι (Tr. u. Gr.) δ' ἀρήγεθ' ὅπῃ -ος ἑστὶν ἑκάστου *wie jedem ‹der Sinn steht›*, vgl. V. 32 *X* 185 ἔρξον ὅπῃ δή τοι -ος ἔπλετο *wonach dir* ‹ ›, vgl. *Δ* 37 α 347 (τί φδονέεις) ἀοιδὸν ' τέρπειν ὅππῃ οἱ -ος ὄρνυται; vgl. ϑ 45 *O* 80 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀΐξῃ -ος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν ' γαῖαν ἐληλουθὼς φρεσὶ πευκαλίμῃσι νοήσῃ· ' ἔνθ' εἶην, ἢ ἔνθα *Gedanke*, vgl. νόημα B 1 a β 92 (ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ) -ος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ = ν 381 ≅ σ 283ᵃˢ *ihr Sinn ist auf anderes gerichtet* 2 in nominaler Funktion: Eigensch. (sowohl momentan wie dauernd, vgl. II Sp. 1082,61 ff.) im Zush. mit abstrakten Zuordnungen wie '(eigen) sein' (s.a. *B* 192, *O* 509, Op. 483 in 1 a, *Y* 25, *X* 185 in 1 b β), 'haben' (s.a. *X* 382 in 1 a), 'verleihen' (nur *N* 732, β 124, κ 494, Hes. Op. 67, fr. 203) od. (3× am Ende) komp. Verh. (innerhalb ders. Pers.); in Vbd. m. αἰεί *Γ* 60/3, *Π* 688⁺, σ 331⁻ f. in 2 a, πάρος *Ψ* 604, κ 240 in 2 b 2 a best. *Sinnesart*, in Vbd. m. (5× am Anf. u. σ 136. 332⁺ pron.) Adj. (Nom. prād. bis auf *Γ* 63 ~ κ 329, ε 190) bzw. (2× am Ende) gen. qual.; Nom. (+ poss. Dat. bzw. *Π* 688⁺, σ 136 Gen. außer *Ψ* 590), Akk. (7×) od. Gen. (3×); hom. in dir. R. (vgl. 1ᵉ) außer *O* 699, *Π* 688 *Ω* 367 τῶν (Gr.) εἴ τίς σε (Priam.) ἴδοιτο ... διὰ νύκτα ... ' τοσσάδ' ὀνείατ' ἄγοντα, τίς ἂν δή τοι -ος εἴη; *worauf würdest du dich verlegen*, s.u. V. 354 u. vgl. *O* 509 in 1 a *O* 699 μαρναμένοισιν ὅδ' ἦν -ος· ἤτοι Ἀχαιοὶ ' οὐκ ἔφασαν φεύξεσθαι ὑπὲκ κακοῦ (Tr. hofften νῆας ἐνιπρήσειν) *Einstellung*, vgl. V. 703 *Δ* 309 (kämpft in geschlossener Formation) ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλεας ... ἐπόρθεον, ' τόνδε -ον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες *Kalkül + Kampfgeist* (= *Taktik*), Vbd. nur hier (u. Th. 661 v.l. in 3 a) *ξ* 490 ὦς ἐφάμην, ὁ δ' ἔπειτα -ον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ, ' οἷος κεῖνος ἔην βουλευέμεν *machte* ('faßte' II Sp. 846,15) *bei sich* (L[11] 44 A.3) *folgenden Plan* (vgl. 1 a) od. *nahm diese* (sc. fingierte) *Haltg. ein* ('began to hold' Hoekstra z.St.)? β 124 κτήματ' ἔδονται, ' ὄφρα κε κείνῃ τοῦτον ἔχῃ -ον, ὅν τινά οἱ νῦν ' ‹ἐν στήθεσσι τιθεῖ›σι θεοί, vgl. V. 116, kontrast. *I* 636 f. *N* 732 ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα, ' ... ' ἄλλῳ δ' ‹ › -ον ... Ζεὺς ' ἐσθλόν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ', vgl. η 110 f. η 73 (Arete τετίμηται) οὐ μὲν γάρ τι -ου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ‹ἐσθλοῦ›, ' οἷσί τ' εὖ φρονέῃσι καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει, allg. im Ggs. zu νοήματος ‹ › V. 292 in best. Sit. Hes. fr. 10a,88] -ου βεβλαμμέν[οι (Keyx u. Alkyone) ‹ ›, vgl. Theogn. 223 *Ω* 354 (φράζεο) φραδέος -ου ἔργα τέτυκται ' ἄνδρ' ὁρόω, τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι οἴω, vgl. *Ξ* 62 in 1 b β, Ggs. *K* 122 in 3 c *K* 226 σύν τε δύ' ἐρχομένω καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἑνόησεν ' ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ' εἴ πέρ τε νοήσῃ, ' ἀλλά τέ οἱ βράσσων (s.d.) ‹τε -ος, λεπτὴ δέ τε μῆτις› *Ψ* 590 (νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι) κραιπνότερος μὲν γάρ ‹ › *Π* 688 (Patr. μέγ' ἀάσθη νήπιος· hätte er auf Ach. gehört) ἦ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα ... ' ἀλλ' αἰεί τε Διὸς κρείσσων -ος ἠέ περ ἀνδρῶν = *P* 176ᵃˢ *Ratschluß* *Γ* 63 αἰεί τοι (Hektor) κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρής ' 2 vv. Gl. ' ὥς σοὶ ἐνὶ ‹στήθεσσιν› ἀτάρβητος -ος ἐστί κ 329 (οὔ τι πιὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης) σοὶ δέ τις ἐν ‹ › ἀκήλητος ‹-ος ἐστί›ν *magieresistente Psyche*, in dir. R. mōgl. trotz V. 240 (s. 2 b) in (Ich-)Erz., vgl. II Sp. 1082,23 f. *Π* 35 (νηλεές, σε τίκτε θάλασσα) ὅτι τοι ‹ ›ν ἀπηνής = *Ψ* 484ᵃˢ ≅ σ 381ᵃˢ, vgl. *Ψ* 611, ψ 97 ε 190 τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ ' αὐτῇ μηδοίμην ... ' καὶ γὰρ ἐμοὶ ‹ ›ν ἐναίσιμος (s.d. B 2 a), οὐδέ μοι αὐτῇ ' θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων ζ 121 (τέων) ἐς γαῖαν ἱκάνω; ' ἦ ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, ' ἦε φιλόξεινοι καί σφιν ‹ › θεοσδής; = ι 176 = ν 202 ≅ ϑ 576, vgl. τ 364 σ 136 τοῖος γὰρ ‹ ›ν ... ἀνθρώπων, ' οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι (Zeus) *so ist den Menschen zumute*, vgl. Archil. fr. 131 W., Stesich. fr. 222b,207 f. p. 214 Dav. 332 (φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί) ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἤ νύ τοι αἰεὶ ' τοιοῦτος ‹ ›ν, ὅ καὶ μεταμώνια βάζεις = 392, kontrast. ν 330 Op. 67 ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε -ον καὶ ἐπίκλοπον ἦϑος (sollte Hermes der Pandora) Th. 262 Νημερτής ϑ', ἣ πατρὸς ἔχει -ον *Charakter*, s. 235, vgl. 896 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav. πουλύποδός μου, τέκνον, ἔχων -ον, Ἀμφίλοχ' ἥρως (ἐν στήθεσι θυμόν v.l.) ' τοῖσιν ἐφαρμόζου τῶν κεν <κατὰ> δῆμον ἴκηαι *Instinkt*, vgl. Pi. fr. 43, s.a. II Sp. 943,40 ff. 2 b überh. *Intellekt*, der (*O* 129 [s.a. D] nicht) vorhanden (vgl. II Sp. 565,40. 51) ist (6× außer letzten 3 St.), in Vbd. m. präd./attr. Adj. nur *Λ* 813, κ 240 / υ 366; Nom. (+ poss. Dat./Gen. [*O* 128 f.,] υ 365 f. / Hes. fr. 150,14) od. Akk. (3×), [ᴗ̄] außer ersten 2 St. u. 2× (s.a. D) eins. (nur hier metr. gesichert, s. M 1); hom. in dir. R. außer *Λ* 813, *Σ* 419 υ 366 (brauch kein Geleit) εἰσί μοι ὀφθαλμοί τε καὶ οὔατα καὶ πόδες ... ' καὶ -ος ἐν στήθεσσι τετυγμένος, οὐδὲν ἀεικής· ' τοῖς ἕξειμι θύραζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὔμμιν ' ἐρχόμενον *Σ* 419 τῇς (Heph.s Robotern) ἐν μὲν -ος ἐστὶ μετὰ φρεσίν, ἐν δὲ καὶ αὐδὴ ' καὶ σθένος (θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν) *Verstand*, vgl. ϑ 556 ff. *Λ* 813 (Schenkelwunde, αἷμα) κελάρυζε· -ος γε μὲν ‹ἔμπεδο›ς ἦεν *Denkvermögen* (d.h. nicht besinnungslos) κ 240 συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς φωνήν τε τρίχας τε ' καὶ δέμας, αὐτὰρ -ῦς ἦν ‹ › ὡς τὸ πάρος περ menschl. *Bewußtsein* 494 (Teir.) τοῦ τε φρένες ‹ › ἐί εἰσι· ' τῷ καὶ τεθνηῶτι -ον πόρε Περσεφόνεια ' οἴῳ πεπνῦσθαι (Ggs. λ 476, *Ψ* 104), vgl. σ 215 Hes. fr. 203,2 ἀλκὴν μὲν γὰρ ἔδωκεν Ὀλύμπιος Αἰακίδῃσι, ' -ῦν δ' Ἀμυθαονίδαις, πλοῦτον δ' ἔπορ' Ἀτρεΐδῃσι, vgl. υ 70 f. *O* 129 μαινόμενε, φρένας ἠλέ, διέφθορας (Ares)· ἦ νύ τοι αὔτως ' οὔατ' ἀκουέμεν ἐστί, -ος δ' ἀπόλωλε καὶ αἰδώς. ' οὐκ ἀΐεις *Verstand*, vgl. *Ω* 201, kontrast. υ 365 f. (s.o.) *Ψ* 604 οὔ τι παρήορος οὐδ' ἀεσίφρων ' ἦσθα (Antil.) πάρος· νῦν αὖτε -ον νίκησε νεοίη *Verstand*, s. V. 440, vgl. Theogn. 629, *Γ* 108, η 294 Hes. fr. 150,14]τῶν μέν τε -ος [γλ]ώσσης καϑ[ύπ]ερϑεν, vgl. 239,3 in 1 b α, Op. 719 f. Op. 714 δειλός τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον ' ποιεῖται· σὲ δὲ μή τι -ος κατελεγχέτω εἶδος, vgl. ϑ 176 f. in 3 b 3 in adverbialer Funktion (wie?) außer h. 29,12 (Dat.-Obj.) 3 a *Vernunft, Sinn, Inneres* (vgl. 1 b), von Präp. abh. (2× am Anf., s.a. *I* 108 in 1 a, kontrast. DSV *K* 391⁺, τ 42 in 1 b α) bzw. (außer 2ᵇ am Ende kom./instr.) Dat. (+ Poss.-Pr. 3°, + attr. Adj. nur ν 229, Th. 661, prägnant ζ 320, ϑ 78); hom. in (ϑ 78 in)dir. R. (vgl. Th. 661, h. Merc. 484) außer ζ 320 *Y* 133 („Ap. hilft Aen. gegen Ach.!" Antw.:) Ἥρῃ, μὴ χαλέπαινε ‹παρὲκ -ον›· οὐδέ τί σε χρή *reg dich nicht unvernünftig auf* (nach Heitsch, Kunstsprache 50 syntakt. „verselbständigt" aus *K* 391 in 1 b α), vgl. inh. h. Cer. 82 f., form. λ 344, *Γ* 59 h. Merc. 547 ὅς δέ κε μαψιλόγοισι πιϑήσας οἰωνοῖσι ' μαντείην ἐϑέλῃσι ‹ › ἐξερεείνειν ' ἡμετέρην, νοέειν δὲ θεῶν πλέον *uneinsichtig* (sc. obwohl man's doch sieht) ‖ ζ 320 (ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἐποίατο πεζοί) -ῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθην *mit Bedacht(samkeit), maßvoll*, vgl. Op. 720 *A* 132 μὴ δ' οὕτως ... ' κλέπτε (s.d.) -ῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις *versuch nicht intellektuell zu tricksen* 363 (τί κλαίεις;) ἐξαύδα, μὴ κεῦϑε -ῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω = *Π* 19 (= *Σ* 74ᵇⁱⁿ.) *mit Vorbedacht*, instr. (vgl. ϑ 548, τ 212), nicht lok. (trotz *I* 313, γ 18) ϑ 78 (Ag.) ‹χαῖρε›, -ῳ, ὅ τ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο. ' ὡς γάρ οἱ χρείων μυϑήσατο (Ap.) *insgeheim*, vgl. II Sp. 1088,19 f. (bes. χ 411, υ 301) u. s. L[42] 102 ff. h. 19,41 εἰς χέρα θῆκε ' δεξάμενος (Hermes den Pan), ‹ ›ν δὲ -ῳ περιώσια, pleon. ν 229 ‹ › τε καὶ μή μοί τι κακῷ -ῳ ἀντιβολήσαις, ' ἀλλὰ σάω (ἐμέ) *nicht mit Übelwollen*, d.h. εὔνοος (dazu Ruijgh, Etudes 371 A.95) *Ω* 377 σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός, ' πέπνυσαί τε -ῳ π 197 (bist nicht Od.) οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόῳτο ' ᾧ αὐτοῦ γε -ῳ, ὅτε μὴ θεὸς (θείῃ νέον ἠὲ γέροντα) 374 (Tel. im Weg) αὐτὸς μὲν γὰρ ἐπιστήμων ‹βουλῇ τε -ῳ τε›, ' λαοὶ δ' οὐκέτι (willfährig) *Einsicht u. Tatkraft* (hyst. prot.) μ 211 καὶ ἔνϑεν (Kyklopenhöhle) ἐμῇ ἀρετῇ (s.d. I Sp. 1232,32 ff.) ‹ › ' ἐκφύγομεν (Ggs. βίηφι 210) *virtute consilio prudentia*, vgl. υ 20 f. ν 305 (ἰκόμην, ἵνα χρήματα κρύψω, ὅσα τοι VN) ὤπασαν οἴκαδ' ἰόντι ἐμῇ ‹ › *von mir geplant u. gewollt* (hyst. prot.)

γ128 (εἰν ἀγορῇ) ἕνα θυμὸν ἔχον⌞τε -ῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ⌟ ' φραζόμεθ' Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο, vgl. Γ109f., ζ183 Th. 661 ἀτενεῖ ⌞ ⌟ (]φρονι θυμω[pap.) ' ῥυσόμεθα κράτος ὑμὸν (μαρνάμενοι Τιτῆσιν) ‖ h. 29,12 -ῳ θ' ἕσπεσθε (Hermes u. Hestia) καὶ ἥβῃ assecondate la saggezza (Càssola), vgl. η165+, Th. 80 h. Merc. 484 (Kitharis) φθεγγομένη παντοῖα -ῳ χαρίεντα διδάσκει dem Sinn Erfreuliches, vgl. V. 520 u. zum seltenen adnom. Dat. Z477, Π180 8

3 b *Verstand* (vgl. 2 b), A k k. der Bzhg., außer Sc. 5 abh. von Verbalphrase mit ἐτέτυκτο / ἐστί+ (1i/3o, 1H), die 4× komp. Verh. (zw. versch. Pers.) ausdrückt; hom. in dir. R. bis auf 1i (Exk.) O643 τοῦ γένετ' ... υἱὸς ἀμείνων ' παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι, ' καὶ -ον ἐν πρώτοισι Μυκηναίων ἐτέτυκτο, vgl. A258, I53f. α66 (Od.) ὃς περὶ μὲν -ον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱρὰ θεοῖσιν (ἔδωκε), vgl. T218, P171 τ326 (πῶς) δαήσεαι, εἴ τι γυναικῶν ' ἀλλάων περίειμι -ον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν, vgl. β121f. Sc. 5 (Alkm. ἐκαίνυτο) εἴδεί τε μεγέθει τε· -ον γε μὲν οὔ τις ἔριζε, vgl. N431f., σ 248f., Ggs. ϑ134ex. Op. 793 (am 20.) ἵστορα φῶτα ' γείνασθαι· μάλα γάρ τε -ον πεπυκασμένος ἔσται ϑ177 (σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπές) -ον δ' ἀποφώλιός ἐσσι, vgl. O129 in 2 b (Klangresponsion νόο- δ' ἀπο-ωλ-!) 10 **3 c** *Denken* (vgl. 1 b), *Gesinnung* (vgl. 2 a), nb. Abstr. (nur ...ῃσι) < Adj. (nb. -ῳ, vgl. 3 a), im Ggs. zu gen. obi. (B368, Π359) pleon. (vgl. K122 m. χ288, β236 m. μ26, λ272+ m. κ231+, ψ77 m. ω167); in Vbd. m. ἔρδειν+ (ἔργα+) β236, λ272, Op. 685; am VE ⌞außer β346⌟, in (h. Merc. 393 in)dir. R. (ähnl. 1H) ⌞ ⌟ (vgl. allg. Krarup, C&M 10, 1948, 1ff.) ψ77 (οὐλὴν) φρασάμην, ἔθελον δὲ σοὶ αὐτῇ ' ⌞εἰπέμεν⌟· ἀλλά με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα χερσὶν ' οὐκ ἔα ⌞ ⌟αι πολυκερδείῃσι -οιο, vgl. ν255 in 1 b α am Anf. β346 (Schatzkammer) ἐν δὲ γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ ' ἔσχ', ἣ πάντ' ἐφύλασσε -ου πολυ⌞ϊδρείῃσι⌟ν, kontrast. metr. gleichw. A608+ λ272 Ἐπικάστην, ' ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀ⌞ ⌟-οιο ' γημαμένη ᾧ υἷϊ = Op. 685ex., dazu L24 66 K122 πολλάκι γὰρ μεθιεῖ τε (Men.) καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι ' οὔτ' ὄκνῳ εἴκων οὔτ' ἀφραδ⌞είῃσι -οιο⌟, ' ἀλλ' (ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν), vgl. Ω 354 in 2 a β236 (μνηστῆρας) οὔ τι μεγαίρω ' ἔρδειν ἔργα βίαια κακορραφ⌞ ⌟ (ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι), vgl. h. Cer. 227, kontrast. ω458 h. Merc. 393 (Hermes sollte) δεῖξαι τὸν χῶρον ἐπ' ἀβλαβ⌞ ⌟ (wo Rinder versteckt), vgl. ν229 in 3 a

D Pisand. fr. dub. 2 p. 134 Dav. -ῦς οὐ παρὰ Κενταύροισι, vgl. Semon. fr. 1,3 W. 'Hom.' fr. 11 p. 108 Dav. ἄλλο δ' ἐνὶ στήθεσσι -ος καὶ μῆτις ἀμύμων Hes. fr. 45,3]νόωι εἶχε[' 43a,50 ' ...]εν ελασσωνουν[s.a. ἀτασθαλίῃ D O78a v.l. O379, ι457 (pap. 31, vgl. West, Ptol. Pap. 242), ρ322 (vgl. Labarbe, L'Homère de Platon 250f.; Lohse, Helikon 5, 1965, 289ff.), τ396, Op. 42. 62

G nicht in *EZ, TΦ, o* R. Führer

νόσος s. *νοῦσος*

νοσσάς [1e] **E** zu *νοσσός* < *νεοσσός*, s. Frisk II 307 **B** *Junges, Jungtier* (meist Vögel), nach LSJ s.v. hier *fowl* Pan. fr. 23 p. 127 Dav. = 26 p. 264 Ki. (beim Opfer) πέμματα πόλλ' ἐπιθείς, πολλὰς δέ <τε> -δας ὄρνῖς (Akk. Pl.; Hex. aus dem Prosatext: Meineke), zum mögl. Zshg. des Fr.s s. Stoessl, RE XVIII, 1949, 882 B. Mader

(νοστέω) νοστήσω, νοστῆσαι [25i, 35o, 2H, 2e] **F** Fut. -ω 1, -εις 1, -ει 2, -ομεν 1; -έμεν 1, -ειν 2, ἀπο-ειν 6; Aor. -ας 1, -(ε) 1; -ῃ 3; -ειε(ν) 5, -αιμεν 1; Inf. -αι 5; -ας 11, -αντι 6, -αντα 13, ἀπο-αντα 1H, -αντ' 1, Akk. -αντε 1, -αντες 1

M **1** Stamm im biceps (7,8%) **1 a** [-⏑] εἰ -(ε) Ὀδυσεύς υ332 **1 b** [-⏑⏑] ἐπεὶ -ας ω400; εἰ μέν κεν -ῃ ἄναξ ξ395 **1 c** [-⏑⏑⏑] -ομεν B253; -έμεν P239 **2** Stamm im longum **2 a** [⏑-⏑] -ειν ⌞Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε⌟ υ329, θεοῖσι ' -αι ⌞ ⌟ α83, ξ424, υ239, φ 204; -ῃ ⌞οἰκόνδε⌟ c. Naup. fr. 7,4 p. 148 Dav., -ας ⌞ ⌟ ⌞φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν⌟ E687, -ας ... ⌞ ⌟ α290 = β221; -ας Ἰθάκηνδε ο157; -ας ν43 [⏑-⏑] παλιμπλαγχθέντας+ οἴω ' ⌞ἄψ ἀπο-ειν⌟ εἰ A60, ν6, ⌞ ⌟ Θ499 = M115, P406, ω 471; -ειν κ285; -αι O374; ὅππως -ῃ Ἰθάκης ξ329; τὸν οὐχ ὑποδέξεαι αὖτις ' ⌞οἴκαδε⌟ -αντ' Σ90, ⌞ ⌟ -ας Δ103 = 121, ϑ102 = 252, Hes. fr. 204,92, ⌞ ⌟ -ει καὶ ⌞τείσεται⌟ ξ163, ο 177, ἦ κεν -ας ἀπο⌞ ⌟ α268; εἰ δέ κε -ω καί E212; -εις ν 340 **2 b** [⏑-⏑⏑] -αντα ἄναχτα N38; -αντα ω405 [⏑-⏑⏑] -αιμεν K247; ⌞οἴκαδε -ειε⌟ καί β343, ⌞ ⌟ ⌞φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν⌟ Cert. p. 39,9, ὅππως+ -ειε ⌞ ⌟ σ148, τ298; τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις ' οἴκαδε -αντα (⌞ ⌟) Σ60 = 441, τ 258, κεῖσέ με -αντα (⌞ ⌟) Ψ145, δ619 = ο119; οἴκαδε -αντι μ43; -αντι (καί) κ419, τ463 [⏑-⏑κ] -ειεν N232; ζώοντε ⌞μάχης ἐκ -αντ⌟ε ' δέξατο E157, ζώοντι ⌞ ⌟ι Ω705, ⌞ ⌟ι X444, τι ⌞ ⌟ι ' δέξεται P207; ἐμὲ -αντα Σ330; Ἰθάκηνδε ἰδοί⌞ατο -αντα⌟ α163, λ361, ⌞ ⌟ Σ238; -αντα α 36; ἀπο-αντα Op. 735; -αντες P636

Σχ sch. D A60: ἐπανελθεῖν. ⌞ὑποστρέψ⌟ειν (vgl. Δ103), B253: ἀναζεύξομεν. ⌞ ⌟ομεν, E687: ἀνακομισθείς

L Valgiglio, Prometheus 11, 1985, 23f.

B *(mit) heil(er Haut) davonkommen* (1, überw. in Il.) > kontextbedingt (außer B253 *glücklich*) *heimkehren* (2, viell. Gebetsstil-Einfl.) > abgeschwächt *zurückkommen* (3, außer N38 [s.u.] nachiliad.); Subj. stets männl., nur N38 göttl., sonst menschl. (Ach. A60, Σ60 = 441. 90. 330, Ψ145, Hes. fr. 204,92, Aias P239. 636, Hektor Θ499, P207, X444, Ω 705, Men. P239, δ619 = ο119, Od. K247, 27o, Pand. Δ103 = 121, E212, Patr. P406, Σ238, Tel. α290 = β221, ο157); mit Angabe des Woher (ἀπό 1H, ἐκ 7i, 1H, παρά 1i, s.u. jew. Vorbem. u. vgl. νέομαι B I 1) u. (M115, Hes. fr. 204,92) /od. des Wohin (ἄψ 4i, 2o, δεῦρο 1o, κεῖσε 1i, 2o; ὅνδε δόμονδε 5o, δόμον Πηλήϊον εἴσω 2i, ἐς τόδε δῶμα 1o, εἰς ἄστυ Ζελείης 2i, Ἰθάκηνδε 3o, Ἰθάκης ἐς δῆμον 1o, προτὶ Ἴλιον 2i, οἴκαδε 5i, 7o, 1H, 1e, οἰκόνδε 5i, 1e, ἐς πατρίδα 2i, 5o, 1e, vgl. νέομαι B I 2) bzw. abs. (Ind. B253, E212, ν340, υ332, [+ dat. comm.] ω400 in 2 [s.d. Vorbem.], Inf. O374, κ285, Ptz. 4i, 5o); nur ⌞Fut./Aor.⌟ (s. F), bes. (75%) Ptz. Aor. (34×) u. Inf. ⌞ ⌟ (14×, abh. von ἕλπομαι+ [s.d. B 1 b α aa/bb] P239. 406, υ329, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε[ν] M113ff., ω470f., οἴω A59f., ν5f., φημί+ Θ498f., κ284f. / [ἐπ]εύχετο O374, ξ423f.+, φίλον α82f.), selten Ind. ⌞ ⌟ (7× in 2); im Ggs. zu (ingr.) ⌞νέομαι⌟ stets (außer A59f.) eff., wie ⌞ ⌟ antith. zu αὖθι N37f. 232f., ν43f., αὐτοῦ Σ330, ω471, μενέεις+ N37f., κ 285, ν43f., ὀλέσας Θ498f., ν340, parall. zu ἵκετο υ332; in (assoz.) Zush. mit θυμῷ ' P404ff., ν339f., Freude E687f., P636, Ω705f., κ419, μ43, ν43f., τ463, Weinen E156ff., Σ 235–8ff. – In (κ285, ν340 götl.) dir. R. (ähnl. Op. 735; RAnf. N232, κ419, ω400; 2. V. A60, P239, Ψ145, Ω705; vorletzter V. E687, P207, Ω705, ϑ102; REnde Δ103, K247, δ619 = ο119, λ361, ω405) od. (N38, 1e von Gotth.) innerl. abh. (Δ121, E157, N38, P406, Σ238, X444, β343, ξ424 = υ239 = φ204, τ463, c. Naup. fr. 7,4) außer M115, ω471, Hes. fr. 204,92 (Komm. des Dichters). Gehäuft υ329/32 (333 νόστιμος), ω400/5, im Wechsel mit νόστ(ιμ)ον B251/3, α 83/7. 163/8. Wortf.: ἀλύσκω, ἀπήμων B 1 a, ἀρτεμής, ἀσκηθής, ἄσμενος, ἄνειμι, (οἴκαδε) ἐλθεῖν, ἀνέρχομαι, (ἀφ)ἱκέσθαι, (ἀπο)νέομαι, σαωθῆναι, φυγεῖν **1** [16i, 5o] *heil* (αὐτώ+ P239. 635f., κ285, ζώοντε+ E157, P405f., Ω 705) *davonkommen* (ἐκ πυρός / πολέμοιο / μάχης K246f., P239, E157+, παρὰ νηῶν M114f.), zu (implizierter) Zwischenstation K247, P239. 406. 636, Σ238 (gr. Heerlager), κ 285. 419 (Lande- u. Kampierungsplatz, κ419f. in expl. Ggs. zu 'Heimkehr'), sonst (5i, 2o expl., 6i, 1o impl.) 'heim' (Ggs. ⌞'umkommen'⌟ A60, Θ498f., K246f., M115f., P239/44. 405f. 636/9, Σ89f. 236/8. 329ff., X444/6, κ419/21, μ42ff., ω471, s.a. N232f., O374f., ν340 in 2 u. vgl. γ233f.), in zwei Drittel der Fälle (außer A60, Θ499, K247, P636, X 444, Ω705, κ419) mit οὐ(κέτι P239) negiert (Euphem. f. ⌞ ⌟) wie sonst nur noch E687, ν6 bzw. mit μή N232 (+ ἔτι), Cert. p. 39,9, Op. 735; außer K247 nur (13×) Ptz. u. (7×) Inf. K247 τούτου γ' ἐσπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς ... ' ἄμφω -αιμεν, ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι, „significa 'scampare'" (L 23) P239 οὐκέτι νῶϊ ' ἕλπομαι αὐτώ περ -έμεν ἐκ πολέμοιο, vgl. Φ598, Λ589f., O700 636 (φραζώμεθα) ἡμὲν

ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ ' χάρμα ... ἑτάροισι γενώμεθα -αντες, vgl. ι 466 f. κ 285 οὐδέ σέ φημι ' αὐτὸν -ειν, μενέεις δὲ σύ γ' ἔνθα περ ἄλλοι (Gef. bei Kirke) 419 σοὶ μὲν -αντι ... ὦς εἴ τ' εἰς Ἰθάκην 4 ἀφικοίμεθα, vgl. H 307 ff. ω 471 (φῆ) τείσεσθαι παιδὸς φόνον, ‹οὐδ' ἄρ' ἔμελλε›ν ' ἄψ (s.d. B 2 a β) ἀπο-ειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν, vgl. V. 528 M 115 (νήπιος, ‹ ›) παρὰ νηῶν ' ‹ἄψ ἀπο-ειν προτὶ Ἴλιον›, vgl. Ξ 46, N 744 Θ 8 499 νῦν ἐφάμην νῆάς τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς ' ‹ › (κνέφας ἐσάωσε Gr.), von siegreicher Heimkehr A 60 νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας οἴω ' ‹ἄψ ἀπο-ειν›, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν, ' εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς 12 Ἀχαιούς, von erfolglosem Abzug P 406 μιν οὔ ποτε ἔλπετο θυμῷ ' τεθνάμεν, ἀλλὰ ζωὸν ... ' ‹ ›, s. Π 247, kontrast. T 330 Σ 238 (ἑταῖρον ἔπεμπε) ἐς πόλεμον, οὐδ' αὖτις ἐδέξατο -αντα E 157 (τοὺς ἐνάριζε, πατέρι δὲ γόον) λεῖπ', 16 ἐπεὶ οὐ ζώοντε ‹μάχης ἐκ -αντ›ε ' δέξατο, vgl. Π 252 X 444 (κέκλετο δ' ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα) ὄφρα πέλοιτο ' Ἕκτορι θερμὰ λοετρὰ ‹ ›ι Ω 705 εἴ ποτε καὶ ζώοντι ‹ ›ι ' χαίρετ', vgl. Z 480 f. P 207 τοι οὔ τι ‹ ›ι ' ‹δέξεται› (An- 20 drom.) τεύχεα (Ach.s) Σ 330 οὐδ' ἐμὲ -αντα ' ‹ › ἐν μεγάροισι 90 τὸν οὐχ ὑποδέξεαι αὖτις ' ‹οἴκαδε -αντ›' ≅ 60in. (δόμον Πηλήϊον εἴσω) = 441 = τ 258in. (ἐς πατρίδα) μ 43 (wer Sirenen hört) τῷ δ' οὔ τι γυνὴ ... ' ‹ › ‹ι› παρίσταται, vgl. Ξ 503 f. 2 [8i, 20o, 2c] *heimkehren* (N 232 f. ἐκ Τροίης, sonst mit expl. [E 212, υ 332 von weiterem synon. Verb abh.] Richtungsangabe bis auf B 253, O 374, α 268, ν 43. 340, ω 400), mit mod. Best. durch Adv./Ptz./σύν B 253, 28 ξ 329 ≅ τ 298in. f. (jew. disj.) / Cert. p. 39,9 f., ν 340 / c. Naup. fr. 7,4; nur ω 400. 405 (am Ende) real, sonst futurisch/hypoth.; in Wunschsätzen E 212, N 232, ν 43, σ 148, Cert. p. 39,9 (s.a. ο 157 in 3), abh. von 'beten' Δ 103+, O 374, Ψ 145, 32 ξ 423+, 'wissen' B 253, ν 340, ω 405, von ὅπ(π)ως (s.a. P 635 f. in 1) ξ 329 ≅ τ 298in., c. Naup. fr. 7,4 N 232 (μὴ) ἔτι -ειεν ' ἐκ Τροίης, ἀλλ' αὐθι κυνῶν μέλπηθρα γένοιτο (wer nicht kämpft), vgl. Ξ 505, σ 260 E 212 εἰ δέ κε -ω καὶ 36 ἐσόψομαι (‹πατρίδα›) Ψ 145 (σοὶ ἠρήσατο) κεῖσέ με -αντα ... ἐς ‹ › (σοὶ ‹ῥέξειν ἑκατόμβην›), vgl. V. 150 Δ 103 (εὔχεο dem Ap. ‹ ›) οἴκαδε -ας (εἰς ἄστυ ONk) = 121 O 374 (Ζεῦ, wenn dir wer ἐν Ἄργεϊ opfernd) ‹εὔχετο› -αι (ἄμυνον 40 νηλεὲς ἦμαρ) ξ 424 ἐπ‹ › πᾶσι θεοῖσι ' -αι ‹Ὀδυσῆα ... ὅνδε δόμονδε› = υ 239 = φ 204 = α 83 (εἰ φίλον), vgl. φ 211 υ 329 ὄφρα μὲν ὑμῖν θυμὸς ... ἐώλπει ' -ειν ‹ › 332 εἰ -(ε) Ὀδυσεὺς καὶ ὑπότροπος ἵκετο δῶμα ν 43 οἴκοι 44 ἄκοιτιν ' -ας εὕροιμι σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν, vgl. V. 39 E 687 (οὐκ ἄρ' ἔμελλον) -ας ‹οἰκόνδε› ... ἐς πατρίδα (εὐφρανέειν ἄλοχον), vgl. P 27 f., B 174 f. c. Naup. fr. 7,4 p. 148 Dav. (Aphr. κηδομένη) ὅπως μετ' ἄεθλον Ἰήσων ' -η ‹ › 48 σὺν ... ἑτάροισιν ν 340 οὔ ποτ' ἀπίστεον (Ath.), ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ ' ἤδε', ὃ -εις ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους (≅ Θ 498ex. in 1), vgl. λ 114, β 174/6 B 253 (οὐδέ τί πω σάφα ἴδμεν) ἢ εὖ (s.d. B 3) ἢε κακῶς (s.d. B 5) -ομεν τ 298 (ἐς Δωδώνην, 52 ὄφρα) Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ, ' ὅππως ‹-ειε ... ἐς πατρίδα› (ἢ ἀμφαδὸν ἢε κρυφηδόν) ≅ ξ 329in. (-η Ἰθάκης ἐς δῆμον) σ 148 μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ, ' ὁππότε ‹ ›, vgl. V. 150 Cert. p. 39,9 μηδέ τις ὑμῶν ' οἴκαδε ‹ › (πημανθείς), vgl. 56 V. 10ex. β 343 (πίθοι οἴνοιο ἔστασαν) εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς ' ‹οἴκαδε -ει›ε ξ 163 ‹ › καὶ ‹τείσεται› (vgl. 152. 167. 172) = ο 177in.med. α 268 θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, ' ἢ κεν -ας ἀπο‹ ›, vgl. V. 255 ξ 395 εἰ μέν κεν -η ἄναξ τόδ' ἐς τόδε 60 δῶμα, vgl. V. 398 α 163 εἰ κεῖνόν γ' ‹Ἰθάκηνδε ἱδοίατο -αντα› λ 361 (πλειοτέρῃ σὺν χειρί κ' αἰδοιότερος) εἶην ' πᾶσιν, ὅσοι μ' ‹ ›, vgl. V. 359ex. ω 400 ἐπεὶ -ας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν (θεοὶ δέ σε ἤγαγον αὐτοί), vgl. φ 64 209 ω 405 (sag) ἢ ἤδη σάφα οἶδε ... ' -αντά σε δεῦρ' (s.d. B 1 a α), nicht *δεῦρό σε -αντ' (entspr. Ψ 145, δ 619+), da δ. [⏑̄] nur in Aufforderung (Γ 162, θ 292. 424, h. Cer. 460 RAnf.) außer A 153 (Sprache Ach.s!) 3 [1i, 10o, 2ii] *zurückkommen*, zu Zwischenstation 4× am Anf., sonst (6× expl., 3× impl.) 'heim' (+ ἐκ/ἀπό 2ii am Ende); bis auf ν 6 (< A 60 in 1) nur Ptz. N 38 (ἀμφὶ πέδας ἔβαλε) ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν (Rosse) ' -αντα ἄνακτα ν 6 (ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν 72 ποτὶ δῶ) τῷ σ' οὔ τι παλιμπλαγχθέντα γ' οἴω ' ἄψ ἀπο-ειν, sc. ein 2. Mal nach Scheria δ 619 (κρητῆρα πόρεν VNk βασιλεύς) ὅθ' ἐὸς δόμος ἀμφεκάλυψε ' κεῖσέ με -αντα = ο 119 *as I came there on my homeward journey* (S. West), vgl. ω 115, ζ 164 τ 463 (τῷ) χαῖρον (Vater u. Mutter) -αντι καὶ ἐξερέεινον (οὐλήν), *freuten sich über dessen Rückkehr* α 36 τὸν δ' ἔκτανε -αντα *nach seiner Heimkehr*, vgl. γ 234, ω 96, kontrast. Z 187 290 (εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς) -ας δὴ ἔπειτα ... ἐς πατρίδα (σῆμά οἱ χεῦαι) = β 221 ο 157 αἴ γὰρ ἐγὼν ὡς ' -ας Ἰθάκηνδε, κιχὼν Ὀδυσῆ' ἐνὶ οἴκῳ, ' εἴποιμ' ὡς παρὰ σεῖο τυχὼν φιλότητος ἁπάσης ' ἔρχομαι θ 102 ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν ' ‹οἴκαδε -ας›, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων (im Sport) = 252 = Hes. fr. 204,92in. (ἐκ Πηλίου) Op. 735 μηδ' ἀπὸ ... τάφου ἀπο-αντα ' σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός

Kompos.: (ἄψ) ἀπο-ειν 4i, 2o, (ἀπὸ ...) ἀπο-αντα 1H, gleichbed. m. Simplex (vgl. I Sp. 1076,40 f., and. L), s.o. in 1 u. 3

G je 5× in Σ α ξ R. Führer

νόστιμος [14o] M [⏑̄⏑⏑] ‹-ον ἦμαρ› ἰδέσθαι/ηαι γ 233 = ε 220 = θ 466 / ζ 311 [⏑̄⏑⏑] (ἀπ)ῶλετο/σε ‹ › ρ 253 ≅ α 168ex. / 354, ἀφείλετο ‹ › α 9, τ 369, ‹ › π 149, ρ 571; (οὐκ)ἔτι -ός ἐστι(ν) δ 806, τ 85 ≅ υ 333ex. Σχ sch. Barn. τ 85: ‹ἀνακομισθῆναι› δυνάμενος, δ 806: ἐλπίζων ‹ › καὶ σωθῆναι, α 9, ε 220: ‹-ον ἦμαρ›· τὴν τῆς ἀνακομιδῆς ἡμέραν, α 168: ‹ ›· ἡ εἰς τὰ οἰκεῖα ἐπάνοδος L [1]Arbenz, Adj. auf -ιμος 20 f.; [2]Chantraine, RPh 67 = III 15, 1941, 129 ff.

B *zur Heimkunft bestimmt*, Verbaladj. der Möglichk. (wie ἀοίδιμος, γνώριμος [= russ. *zna-k-omyj*], μόρσιμος, φύξιμος, vgl. später βιώσιμος, βρώσιμος, ἐδώδιμος, λεύσιμος, πλώσιμος, πορεύσιμος u. s. Schwyzer I 494 f.) zu *νόστις von νέομαι (and. L[1]); 3× Mask. (Nom. + ἐστι als Periphr. f. νοστήσει am VE, s. bes. υ 332 f.) im NS, 11× Neutr. (Nom. [2×] / Akk. + ἦμαρ B 3 b als metr. Verlängerung von νόστος/ν B 1 c/d) im HS außer ρ 253 u. letzten 2 Perik., je 7× pos. (am Anf. u. Ende) / neg.; (γ 233 indir.) auf Od. bzg. bis auf α 9 (Gef.), δ 806 (Tel.), göttl. verursacht α 9 = τ 369ex., δ 805 ff., θ 466; in dir. R. außer α 9 (vgl. νόστος B Vorbem.) δ 806 (οὔ σ' ἐῶσι θεοὶ κλαίειν) ἐπεί ῥ' ‹ἔτι -ός ἐστι› ' σὸς πάῖς, vgl. κ 473, ξ 359 υ 333 εἰ νόστησ' Ὀδυσεὺς καὶ ὑπότροπος ἵκετο δῶμα· ' νῦν δ' ἤδη τόδε δῆλον, ὅτ' οὐκ‹ › vgl. N 232, β 238 τ 85 εἰ δ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε καὶ οὐκ‹ › α 168 (ἀπόλωλε) οὐδέ τις ἤμιν ' θαλπωρή, εἴ πέρ τις ... ' φῆσιν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο ‹-ον ἦμαρ›, vgl. V. 413 ρ 253 (möge Tel. so sicher sterben) ὡς Ὀδυσῆί γε τηλοῦ ἀπώλετο ‹ › α 354 οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἷος ἀπώλεσε ‹ › ' ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο, vgl. ψ 68 τ 369 νῦν δέ τοι οἴῳ πάμπαν ἀφείλετο (Zeus) ‹ › = α 9ex., vgl. ν 132, δ 182 π 149 (εἰ) εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσι, ' πρῶτόν κεν τοῦ πατρὸς ἐλοίμεθα ‹ › ρ 571 μ' εἰρέσθω (Pen.) πόσιος πέρι ‹ ›, vgl. synt. δ 423 f., form. τ 270 ζ 311 ἵνα ‹ › ἴδηαι ' χαίρων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί, vgl. γ 231 γ 233 οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι καὶ ‹ › ἰδέσθαι = ε 220 = θ 466, zum Doppelausdruck vgl. δ 475 f., υ 332; and. (Ggs. zu ἀπολέσθαι γ 234) Hermann, Sprachw. Komm. 32 f. — Wortf.: ἐφέστιος, ὑπότροπος. — Abl.: ἀνόστιμος R. Führer

νόστος [7i, 60o, 1h, 1c] F -ος 6, -οιο 7, -ου 10, -ῳ 4o, -ον 42 M 1 Stamm im longum 1 a [⏑̄⏑] -ου ο 3; -ον ἐμοῖο ξ 366; -ον ἑταίροισιν ψ 253; -ον ὀδυρομένῳ ε 153; -ον Ὀδυσσῆος+ α 87 = ε 31, ζ 14 = θ 9; -ον ὅπως α 77 [⏑̄⏑] (PN)μαχ' ἤ τοι -ος/ν (ὅπως) α 413, ο 111; (μ)οί -ος Ι 413, σ 242; -ος γ 241; ἐν -ῳ ε 108; -ον Ἀχαιΐδος ψ 68; καὶ -ον ἐμόν ι 37; -ον ὀδυρομένη ν 379; -ον δ 714 [⏑̄⏑] -ος Β 155, δ 519; -ον ‹ἄκουσ›α τ 270; καὶ -ον ‹ › ‹ω+/Ἀχαιῶν/ἑταί›ρων β 218 ≅ α 287, κ 15, α 5; -ον Π 82, α 326, δ 172, ξ 61, Vit. p. 11,4 1 b [⏑̄×] -ου ε 344; μήδετο -ον γ 132. 160; -ον μ 419 = ξ 309, ψ 351 1 c [⏑̄-] -ου Κ 509, γ 142, h. Ap. 472; -ον πευσόμενος+ πατρός α 94 ≅ β 360. 215 ≅ 264;

-ον ϑ' ὡς δ381 = 470 ≅ 390 = 424 = *κ*540; *-ον λ*100, *ρ* 106 **2** Stamm im biceps **2a** [-⏑̯] ⸢*ἐν -ῳ*⸣ (*δ'*) *ἀπόλοντο* δ497, *λ*384, ⸢ ⸣ *ω*96; *-ον λ*196 [-⏑̯] *-ου α*13; *-ον Ι*434 [-⏑̯] *-ον δέ ν*132 [-⏑̯] *-ου τε λαϑέσϑαι/μέδηαι* 4 *ι*97, *λ*110 = *μ*137; *-ον τε Β*251 **2b** [-⏑̯⏑] *ἐμοὶ -οιο χ* 323; *καὶ -οιο ζ*290; *-οιο μεδοίατο Ι*622; *-οιο ο*69 [-⏑̯⏑] *-οιο λάϑηται ι*102; *-οιο χατίζων ϑ*156, *λ*350

Σχ sch. D *Β*155: *ἡ εἰς οἶκον ἀνακομιδή* (vgl. *Κ*509), 8 251: *τὸν καιρὸν τοῦ ἀπόπλου*

L [1]Porzig, Satzinhalte 261; [2]B. Gundert, *τέλος* u. *τελεῖν* bei Hom., Diss. Kiel 1983, 50

B urspr. (s. *νέομαι* E u. vgl. *νοστέω* B 1) *Sich-in-Sicherheit-Bringen* (s. *ε*344, h. Ap. 472 u. vgl. *Κ*509) > *wohlbehaltene* (s. *α*5 u. vgl. δ519, 1[e]) *Heimkehr* der Gr. (bes. Od., δ 519, *ω*96 Ag., δ172. 381. 390. 424. 470 Men., hypoth. *Ι*413. 434. 622 Ach., *Β*251 Thers.) von Troja außer *Κ*509 (Diom.), 16 *ο*3. 69. 111 (Tel.), *σ*242 (Iros), 1[h], 1[e]; nom. act. (rei actae nur *α*326, *ι*37, *κ*15 in 2b) zu *νέομαι* (s. *Ι*619/22, *α*13/7. 87, *ι*95/7/102, *λ*110/4, *ο*3. 69/72, *σ*241f.), aber auch [wie *νόστιμον ἡμαρ*] zu *ἐλϑεῖν* (s. *Κ*509f., *α*77. [168.] 413f., δ 381[+], *ν*132), *ἱκέσϑαι* (s. *Ι*413f., δ519f., *λ*110[+]f.), *νοστήσω* (s. *Β*251/3); gekoppelt m. *βίοτον α*287 ≅ *β*218, *γυναικός* 20 *α*13, *ὁδόν* δ389f. = *κ*539f., *πομπῆς ζ*290; in Vbd. m. Poss.-Pr. 4° in 2, gen. subi. / dat. comm. in 1c/d, 2b (außer Pron. *ἄνακτος ξ*366, *Ἀργείοισ[ιν] Β*155, *γ*132f., *Ἀχαιῶν α*326, *κ* 15, *ἑταίρων/οισιν α*5, *ψ*253, *ναύταις* 1[e], *Ὀδυσ[σ]ῆος/ῖ α* 87[+], *ζ*14[+], *τ*270, *πατρός α*94[+]. 287[+]. 413, *β*215[+], δ714, *ρ* 106), mit (* = präd.) Adj. *ἀπήμων*[+] B 1b δ519, Vit. p. 11,4, 28 *ἀργαλέον* **λ*100f., *γλυκεροῖο χ*323, *ἐτήτυμος* **γ*241, *λυγρόν α*326f., *γ*132, *μελιηδέα λ*100, *πολυκηδέ(α) ι*37, *ψ*351, *φίλον Π*82; in (assoz.) Zush. mit *ἀτάρ Ι*413, *ε*108. 344, *αὖϑι/τοῦ Ι*412f., *ι*96f., *γάρ* δ495ff., *ξ*61, *ω*96, *ἔδησε*[+] δ380f. = 469f., *ξ*61, *ἔρυκε*[+] *α*13f., δ377/81, *ο*68f., *ἤ* (*τοι*) *α*413, *γ*141f., *ξ*61, *ο*111, *μένων*[+] *Ι*412f., *ι*97, *λ*350f., *οἴκαδ(ε) γ*160, δ 519f., *ε*108, *ν*132, *σ*242, *ὤλετο*[+]/*ὄλεθρον Ι*413, *α*413, δ 497[+], *ψ*68 / *ω*96, *πατρὸς ἐμοῖο* ' *α*413, *ζ*290, *σάωσε* (vgl. 36 *νέομαι* E) δ513/9, *ὄφρα τάχιστα* ' *Ι*621f., *α*85ff., *ζ*289f., *τηλοῦ χ*323, *ψ*68, *φαίδιμ'* PN[v] ' *Ι*434, *λ*100, *φρεσί Ι*434, *γ*132, *ο*111. — In dir. R. (RAnf. *Ι*434, *Κ*509, *α*413, *λ*100, *ο*111, s.a. D; 2. V. *γ*241, *ο*69, *ψ*351; vorletzter V. *α*94, *ϑ* 40 156, *ω*96; REnde *β*360, δ714. 381 = 470 ≅ 424 = *κ*540, *ρ*106, *σ*242, *ψ*68) od. innerl. abh. (*Ι*622, *α*326, *ε*153, *ζ*14 = *ϑ*9, *ο*3) außer *Β*155 (Komm. d. Dichters), *α*⸢5. [9.] 13⸣ (Proöm.); gehäuft *α*⸢ ⸣. 77/87/94, *β*215/18, δ381/90, *ι* 44 97/102, *λ*100/110. — Wortf.: *νόστιμον ἦμαρ, ὁδοιπορίη, ὁδός, οἴκαδε, πατρίς, πομπή.* — Abl.: *ἄνοστος, νοστέω, νόστιμος* **1** (eigene) Heimkehr als (obj.) Ggst. der Handlung **1a** von Präp. *ἐν* abh. Dat. als Ersatz für (metr. 48 bedingt) fehlendes Ptz. Präs. zu *νέομαι/νοστέω*: *heimkehrend ε*108 *ἔβησαν* ' *οἴκαδ'*· *ἀτὰρ ἐν -ῳ* (]*ντες* v.l., cf. West, Ptol. Pap. 211) *Ἀθηναίην* (s.d. B II 4 d) *ἀλίτοντο homeward-bound, im Begriff heimzufahren*, vgl. *α*326f. in 2b δ497 (*ἀρχοὶ δύο μοῦνοι*) *ἐν -ῳ ἀπόλοντο* ≅ *λ*384[im] (Gef.) *auf der Heimfahrt*, vgl. δ701 *ω*96 *ἐν -ῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον bei der Heimkehr*, vgl. *α*36, *γ*234 **1b** von verbum cogitandi abh. Gen. bzw. *Ι*434 Akk. in periphr. Verbalausdr. (+ lok. Best. *Κ*509f., *γ*142, *ε*344f., s.a. δ172 in 1d): *heimzukehren ο*3 *-ου ὑπομνήσουσα* (Ath. den Tel.) *καὶ ὀτρυνέουσα νέεσϑαι γ*142 *ἀνώγει* (Men. die Gr.) ... ' *-ου μιμνήσκεσϑαι ἐπ' εὐρέα νῶτα ϑαλάσσης*, vgl. *κ*472, *Δ*172 *Κ*509 *-ου δὴ μνῆσαι* (Diom.) ... ' *νῆας ἔπι* (*μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλϑῃς*) *mach dich auf den* (sc. sicheren) *Rückweg ε*344 (*σχεδίην*) *κάλλιπ', ἀτὰρ χείρεσσι νέων ἐπιμαίεο -ου* ' *γαίης Φαιήκων, ὅϑι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι such das rettende Ph.land* 64 *zu erreichen Ι*434 (*εἰ*) *-ον γε μετὰ φρεσὶ* ... ' *βάλλεαι* (Ach.) *heimzufahren gedenkst*, vgl. V. 418. 428 622 (Patr. sollte) *Φοίνικι στορέσαι ... λέχος, ὄφρα τάχιστα* ' *ἐκ κλισίης -οιο μεδοίατο damit sie sich unmittelbar nach dem Schlafen an* 68 *die Heimfahrt machen könnten*, vgl. V. 619. 428 *λ*110 (*βόας Ἠελίου*) *τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς -ου τε μέδηαι*, ' *καί κεν ἔτ' εἰς Ἰϑάκην* (*ἵκοισϑε*) = *μ*137 *ι*97 (*ὅς* ⸢*τις λωτοῖο φάγοι, αὐτοῦ βούλοντο*⸣) *μενέμεν -ου τε λαϑέσϑαι*, vgl. V. 72 95 102 *μή πώς* ⸢ *ὠν -οιο λάϑηται*, vgl. *κ*236 **1c** Nom. als Subj. von Nom.satz (*γ*241, *σ*242) od. intrans. Med. (+ pers. Dat./Gen. *Β*155, *Ι*413, *γ*241, *σ*242 / *α*413) bzw. *Β* 251, *ψ*68 Akk. als Obj. von entspr. Kaus. in z.T. periphr. Verbalausdr. (s.a. *γενέσϑαι* δ172, *χ*323 in 1d): *Heimkehr(möglichk.)* *σ*242 *οὐδ' ὀρϑὸς στῆναι δύναται* (Iros) *ποσὶν οὐδὲ νέεσϑαι* ' *οἴκαδ', ὅπῃ οἱ -ος wo er hingehört Β* 155 *ἔνϑα κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα -ος ἐτύχϑη*, ' *εἰ μή wären heimgefahren* δ519 (*ὅτε*) *κεῖϑεν ἐφαίνετο -ος ἀπήμων*, ' *ἄψ δὲ ϑεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο*, vgl. *κ*79 *γ*241 *κείνῳ δ' οὐκέτι -ος ἐτήτυμος* (s.d. B 1), vgl. V. 233, *υ*333 *Β*251 *οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις* (Thers.), ' *καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις -ον τε φυλάσσοις Ι*413 *εἰ μέν κ' αὖϑι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι*, ' ⸢*ὤλετο, μέν μοι -ος, ἀτὰρ κλέος ἄφϑιτον ἔσται*· ' *εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμι ist meine Heimkehr verwirkt α*413 *ἤ τοι -ος ἀπ*⸢ ⸣ *πατρὸς ἐμοῖο*, vgl. V. 168 *ψ*68 *ὤλεσε τηλοῦ -ον Ἀχαιΐδος*, ⸢ ⸣ *δ' αὐτός*, vgl. *α*354 **1d** Akk. als Obj. von 'vereiteln' / '(zu) verwirklichen (suchen)' bzw. *ζ*290 (*χ*323 adnom.) Gen., Subj. (*χ*323 impl. Agens) göttl. außer 1[i]/4[a] am Anf./Ende, meist mit dat. comm. bzw. *α*5, *ξ*61 gen. subi.: *Heimkehr(möglichk.)* *Π*82 (*μὴ*) *νῆας ἐνιπρήσωσι, φίλον δ' ἀπὸ -ον ἕλωνται* (Tr.) *μ*419 (*πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι*) *ϑεὸς δ' ἀποαίνυτο -ον* = *ξ*309 *ν*132 (*Ὀδυσῆα φάμην*) *οἴκαδ' ἐλεύσεσϑαι· -ον δέ οἱ οὔ ποτ' ἀπηύρων* (Pos.)' *πάγχυ ξ*61 *τοῦ γε ϑεοὶ κατὰ -ον ἔδησαν γ*132 *Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ* ⸢*μήδετο -ον*, ' *Ἀργείοις* 160 *οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔ πω* ⸢ ⸣ *α*77 *περιφραζώμεϑα πάντες* ' *-ον, ὅπως ἔλϑῃσι ζ*14 *-ον Ὀδυσσῆϊ ... μητιόωσα* (Ath.) = *ϑ*9, vgl. *ε*233 *ο*111 *-ον, ὅπως φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς*, ' *ὅς τοι Ζεὺς τελέσειεν χ* 323 *πολλάκι που μέλλεις ἀρήμεναι ...* ' *τηλοῦ ἐμοὶ -οιο τέλος γλυκεροῖο* ⸢*γενέσϑαι*⸣, dazu L[2] 114 m. A.3 δ172 *εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἄλα -ον ἔδωκε* (⸢ ⸣ *Ζεύς*) Vit. p. 11,4 *δὸς δ'* (Pos.) *οὖρον καλὸν καὶ ἀπήμονα -ον ἀρέσϑαι* ' *ναύταις α* 5 *ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ -ον ἑταίρων ψ*253 *-ον ἑταίροισιν διζήμενος ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ λ*100 *-ον δίζηαι μελιηδέα* (*τὸν δέ τοι ἀργαλέον ϑήσει ϑεός*) *ζ*290 *ἐμέϑεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα* ' *πομπῆς καὶ -οιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμοῖο* 2 (außer 6x in 2a u. *ι*37 in 2b fremde) Heimkehr als (subj.) Ggst. des Bewußtseins (nicht in IL) **2a** von verbum desiderandi abh. Gen. (5x) bzw. Akk. (4x, davon 3x + Poss.-Pr.): *heimzukehren*, (ersehnte) *Heimkehr* bzw. 1[h] *Ankunft am Bestimmungsort* ϑ156 ⸢*-οιο χατίζων*⸣ ' *ἦμαι λ*350 *ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ* ⸢ ⸣, ' *ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον ο*69 *οὔ τί σ' ἐγώ γε πολὺν χρόνον ἐνϑάδ' ἐρύξω* ' ⸢*ἱέμενο*⸣*ν -οιο*, vgl. V. 72 h. Ap. 472 (*ὧδε*) *κατήλϑομεν οὔ τι ἐκόντες*, ' *-ου* ⸢ ⸣, *ἄλλην ὁδόν* (≅ *ι*261), s. Verdenius, Mn. IV 22, 1969, 195 u. vgl. *ε*344 in 1b *α*13 (*τὸν*) *-ου κεχρημένον ἠδὲ γυναικός* (*ἔρυκε Καλυψώ*), vgl. *ι*34 *ε*153 ⸢*-ον ὀδυρομένῳ*⸣, *ἐπεὶ οὐκέτι ἤνδανε* (Kal.), vgl. *Β*290, *ϑ* 33, *ν*219 *ν*379 *σὸν αἰεὶ* ⸢ ⸣*η* (Pen.) *ψ*351 *σὺ μὲν ἐνϑάδ' ἐμὸν πολυκηδέα -ον* ' *κλαίουσ' λ*196 *πένϑος ἀέξει* (Laertes) ' *σὸν -ον ποϑέων* (*πότμον γοόων* v.l.) **2b** von verbum dicendi/sentiendi abh. Akk. bzw. *τ*270 (Präp. +) Gen. in Vbd. m. Poss.-Pr. (*ι*37, vgl. 2a) bzw. gen. subi. u./o. epex. NS (*ὅν* ⸢*α*326, *ι*37⸣, *ὡς α*87[+], δ381[+], s.a. *ὅπως α*77 in 1 d): (bis auf lit. 'Titel' ⸢ ⸣, *κ*15 bevorstehende) *Heimkehr α* 87 (*ὄφρα τάχιστα*) *εἴπῃ* (Hermes der Kal.) *νημερτέα βουλήν*, ' *-ον Ὀδυσσῆος ... ὅς κε νέηται* („Angabe des 'Titels' des Gedichts", Schadewaldt, HSPh 63, 1958, 31 A.11) = *ε*31 (vgl. 41f.) δ381 (*εἰπὲ*) *ὅς τίς μ' ἀϑανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύϑου*, ' *-ον ϑ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι* = 470 ≅ 424 (*εἴρεσϑαι*) = 390 (*εἴπησιν*) = *κ*540 *ρ*106 (*οὐδέ μοι ἔτλης*) *-ον σοῦ πατρὸς σάφα εἰπέμεν, εἴ που ἄκουσας ι*37 *εἰ δ' ἄγε τοι καὶ -ον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω*, ' *ὃν μοι Ζεὺς ἐφέπεκεν ἀπὸ Τροίηϑεν ἰόντι α*326 *ὁ δ'* ⸢*Ἀχαιῶν*⸣, *-ον ἄειδε* ' *λυγρόν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο* (Ath.), vgl. V. 350, *ϑ*489 *κ*15 (*ἐξερέεινεν*) *Ἴλιον Ἀργείων τε νέας καὶ -ον* ⸢ ⸣, vgl. *ϑ*578 δ714 ⸢*ἐς Πύλον*⸣, *ὄφρα πύϑηαι* ' *πατρὸς ἑοῦ ἢ -ον ἢ ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν α*94 (*πέμψω* ⸢ ⸣) ⸢*-ον πευσόμενο*⸣*ν πατρὸς* ≅ *β*360 *β*215 (*εἶμι*) ⸢ ⸣*ς* ⸢*πατρὸς*⸣ *δὴν οἰχομένοιο* ≅ 264, vgl. *α*281 218 *εἰ μέν κεν* ⸢ ⸣ *βίοτον*

καὶ -ον ἀκούσω ≅ *α* 287 *daß er lebt u. heimkehren wird* *τ* 270 *Ὀδυσῆος ἐγὼ περὶ -ου ἄκουσα*, vgl. form. *ρ* 571 *ξ* 366 (*εὖ οἶδα*) *-ον ἐμοῖο ἄνακτος, ὅτ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσι* (iron.), vgl. *N* 38

D Hes. fr. 178,1 ' *νοστ̣ο*[inc. auct. fr. POxy. 3698,15 ' *νόστος μὲν δὴ παντ̣ο*[, RAnf. (Mopsos) wie *λ* 100 (Teir.)

R. Führer

νόσφι(ν) [26ⁱ, 17ᵒ, 7ᴴ, 10ʰ] E altes erstarrtes Kasussuffix *-φι* m. instr.-ablat. Funkt.; *νοσ-* früher oft von *νῶτ-ον* 'Rücken' abgeleitet (z.B. Schulze, Kl. Schr. 375 A.2; Schwyzer I 362), neuerdings zu **nos-* 'Nase' gestellt (L⁴; zustimmend L⁵), ausgehend von Wendungen wie *ε* 350 *ἀπονόσφι τραπέσθαι* 'sich mit der Nase wegwenden'; aber besser nach Risch 362 u. L⁶ aus dem idg. Pronominalstamm **nós-* abzuleiten (= 'von uns weg' mit Konnotation des unsozialen Verhaltens der Gruppe gegenüber). Vgl. jetzt auch Ruijgh, in: Homeric Questions 70f. — Abl.: *νοσφίδιος, νοσφίζω*

M 1 Stamms. im longum [⏑̄] *-(ι)* Hes. fr. 343,5 [⏑̄⏑] *-ι νεῶν / θεῶν Θ* 490, *Ψ* 365 / *M* 466; *-ι φίλων/ου Ξ* 256, *T* 422; *-ι α* 20, Th. 870, h. Ap. 338, h. Merc. 446; *-ιν ἀπὸ φλοίσβου E* 322, *K* 416; *-ιν ἀπ'* Th. 57; *-ιν N* 4, *P* 382, *Σ* 465, *Ω* 583, *λ* 544; ⏑̄*-ιν ἄτερ*⏑ *τε* Op. 91. 113; ⏑ ⏑ Sc. 15 [⏑̄⏑] *-ι πόλης* h. Cer. 114; *-ιν ἐμεῖο* h. Ap. 314, h. Cer. 72, h. Merc. 537 [⏑̄⏑] *-ι Δ* 9; *-ιν Z* 443, *δ* 289, *ρ* 304 [⏑̄⏑] *ὁ δὲ* ⏑̄*-ι λιασθείς, / βεβήκει Λ* 80, *ν* 164; ⏑ ⏑ *A* 349; *-ι κιόντα Λ* 284, *Ξ* 440, *ϑ* 286 (*-ιν ἐόντα* v.l.); *-ι X* 508, *κ* 486; *ἐπ' ἀγροῦ -ι πόλης α* 185 = *ω* 308, *π* 383, *ω* 212; *-ιν E* 803, *P* 408, *δ* 367; *-ιν ἐμεῖο I* 348, *Φ* 135; *-ιν ἀπ' O* 244; *-ιν ἐόντα/ος/ες X* 332, *ξ* 147 / 527 / *γ* 193 [⏑̄-] *-ιν B* 347, *ξ* 9 = 451, h. Ap. 105, h. Cer. 4 [⏑̄×] *ὁ δὲ -ιν* h. Cer. 27 2 Stamms. in den brevia ⏑̄[-] *-(ι) Y* 7 [-⏑̄] *-ιν* Th. 777 [-⏑̄] *-ιν* h. Ap. 95

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 (= P. Köln inv. 2281) zu *A* 349: *-ι· χωρίς* = sch. D *A* 349 u.ō.; vgl. auch P. Berlin inv. 10577 z.St.), sch. D *B* 347: *ἰδίᾳ, E* 322: *πόρρω*

L [1]*Ἀντίδωρον* 62; [2]Schwyzer II 540; [3]Chantraine, Gr.h. 2,148; [4]P. Thieme, Nugae etymologicae, in: Navicula Tubingensis. Studia in honorem A. Tovar, 1984, 369–71; [5]Heubeck, ZVS 98, 1985, 257–9; [6]Meier-Brügger, MSS 48, 1987, 179–86

B *fern*, ohne (18×) u. mit Gen. (42×) konstr., oft in enger u. engster Vbd. m. einem Verb u. durch Präp. wie *ἀπό, ἀπάνευθε, ἄτερ* verstärkt; ergänzend zum Lemma s. *ἀπον.*, Bd. I Sp. 1108f., dort auch zum Problem der Zus.- bzw. Getrenntschreibg. von *ἀπό* u. *ν.* (Zeile 27–34); Wortstellung: s. G. — Wortf.: *ἄνευθεν, ἀπάνευθεν, ἀπάτερθεν, ἀπονόσφιν, ἄτερ, ἐκ, ἐκτός, ἔκτοσθε(ν), ἔξω, χωρίς* 1 ohne Gen. 1 a in enger Vbd. mit einem Verb: *fort, weg*, fast nur mit *εἶναι, γίγνεσθαι* od. Verben der Bewegg. *X* 332 *-ιν ἐόντα* = *ξ* 147ᵉᵃ ≅ 527ᵉᵃ ≅ *γ* 193ᵉᵃ *κ* 486 *ὅτε που σύ γε -ι γένηαι* *wenn du weg warst* *Λ* 284 *-ι κιόντα weggehend* = *Ξ* 440ᵉᵃ = *ϑ* 286ᵉᵃ (*-ιν ἐόντα* v.l.) *δ* 289 *ὄφρα σε -ιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη wegführte* *ν* 164 *ὁ δὲ -ι βεβήκει ging fort* *Ω* 583 *δμῳὰς δ' ἐκκαλέσας* (Ach.) *λοῦσαι κέλετ' ἀμφί τ' ἀλεῖψαι,* ' *-ιν ἀειράσας nachdem er (den Leichnam) hatte wegheben lassen* *N* 4 *-ιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρῃκῶν καθορώμενος αἶαν wegschauend* 1 b *abseits, weit weg, von ferne* *Δ* 9 *ταί* (Hera u. Ath.) *-ι καθήμεναι εἰσορόωσαι* ' *τέρπεσθον P* 408 *πολλάκι γὰρ τό γε μητρὸς ἐπεύθετο* (Ach.) *-ιν ἀκούων B* 347 *τοί κεν Ἀχαιῶν* ' *-ιν βουλεύωσ'* (*-σωσ'* v.l.), *Ἀχαιῶν* gen. part.; and. L² *λ* 544 *οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο* ' *-ιν ἀφεστήκει P* 382 *-ιν ἐμαρνάσθην* (Thrasym. u. Antil.), *ἐπεὶ ὃς ἐπετέλλετο Νέστωρ ρ* 304 *αὐτὰρ ὁ* (Od.) *-ιν ἰδὼν* (*ἰών, ἐὼν* vv.ll.) *ἀπομόρξατο δάκρυ* 2 mit Gen. 2 a in enger Vbd. mit einem Verb: *weg von, fern von*, meist mit Verben der Bewegg. *A* 349 *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς* ' *δακρύσας ἑτάρων ἄφαρ* (*ἀπ' ἄρ* ci.) *ἕζετο -ι λιασθείς,* ' *θῖν' ἔφ' ἁλὸς πολιῆς,* zur Kj. s. L¹ *E* 322 *ἠρύκακε μώνυχας ἵππους* ' *-ιν ἀπὸ φλοίσβου, hielt fern von* 803 *ἦλυθε -ιν Ἀχαιῶν* ('ohne' L², L³) *ging fort von* *Z* 443 (Hektor zu Androm.:) *„αἴ κε κακὸς ὢς -ιν ἀλυσκάζω πολέμοιο“ dem Kampf aus dem Weg gehe* *Θ* 490 *Τρώων αὖτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ,* ' *-ι νεῶν ἀγαγὼν, ποταμῷ ἐπὶ δινήεντι,* ' *ἐν καθαρῷ nachdem er sie von d. Schiffen weggeführt hatte* *Λ* 80 *ὁ δὲ -ι λιασθεὶς* ' *τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο* (Zeus), vgl. aber L¹ *Ξ* 256 (Hypnos zu Hera:) *„καί μιν ἔπειτα ... ἀπένεικας* ' *-ι φίλων πάντων“ du trugst ihn fort von* *Σ* 465 (Heph. zu Thetis:) *„αἴ γάρ μιν* (Ach.) *θανάτοιο δυσηχέος ὧδε δυναίμην* ' *-ιν ἀποκρύψαι“ wenn ich ihn doch vor dem Tode verbergen könnte* h. Cer. 114 *τίπτε δὲ -ι πόλης ἀπέστιχες; warum gingst du aus der Stadt weg?* 2 b *fern von, abseits von* *K* 416 *βουλὰς βουλεύει* (Hektor mit seinen Ratgebern) ... ' *-ιν ἀπὸ φλοίσβου O* 244 *τίη δὲ σὺ -ιν ἀπ' ἄλλων* ' *ἦσ' ὀλιγηπελέων; T* 422 (Ach.:) *„εὖ νύ τοι* (*τὸ* ci.) *οἶδα καὶ αὐτὸς ὅ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι,* ' *-ι φίλου πατρὸς καὶ μητέρος“* *X* 508 (Androm.:) *„νῦν δὲ σὲ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσι -ι τοκῆων* ' *αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται“* *Ψ* 365 *οἳ δ' ὥκα διέπρησσον πεδίοιο* ' *-ι νεῶν, ταχέως α* 185 *νηῦς δέ μοι ἥδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ -ι πόληος* = *ω* 308 = *π* 383ᵉᵃ = *ω* 212ᵉᵃ *δ* 367 *ἦ* (Eidothea) *μ' οἴῳ ἔρροντι συνήντετο -ιν ἑταίρων* Th. 57 *-ιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων* 777 *-ιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει* (Styx) Hes. fr. 343,5 *κούρῃ -(ι) Ἥρης παρελέξατο* h. Ap. 105 *-ιν δ' ἤνωγον* (die anderen Göttinnen der Iris) *καλέειν* (Eileithyia) *λευκωλένου Ἥρης* h. Cer. 4 *-ιν Δήμητρος χρυσαόρου ἀγλαοκάρπου* ' *παίζουσαν* (Perseph.) 27 *ὁ δὲ* (Zeus) *-ιν* ' *ἧστο θεῶν ἀπάνευθε πολυλλίστῳ ἐνὶ νηῷ* 72 (Dem. zu Helios:) *„ὅς τις -ιν ἐμεῖο λαβὼν ἀέκουσαν* (Perseph.) *ἀνάγκῃ* ' *οἴχεται“* 2 c *ohne* *I* 348 (Ach. zu Od.:) *„ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο* (Ag.) ⏑̄*-ιν ἐμεῖο,“* *Φ* 135 (Ach.:) *„οὓς ἐπὶ νηυσὶ θοῇσιν ἐπέφνετε* ⏑ ⏑*“* *ξ* 9 *-ιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος* = 451 Op. 91 *πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων* ' ⏑̄*-ιν ἄτερ*⏑ *τε κακῶν* (*κακοῦ* v.l.) 113 *ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον* (*ζώεσκον* v.l.) *ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες* ' ⏑ ⏑ *τε πόνου* (*-ων* codd.) Sc. 15 (= Hes. fr. 195) *ἔνθ' ὅ γε* (Amphitryon) *δώματ' ἔναιε σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι* ' ⏑ ⏑ *φιλότητος ἐφιμέρου* h. Ap. 314 (Hera:) *„καὶ νῦν -ιν ἐμεῖο τέκε* (Zeus) *γλαυκῶπιν Ἀθήνην“* 338 (Hera:) *„αὐτοὶ νῦν μευ πάντες ἀκούσατε καὶ δότε παῖδα* ' *-ι Διός“* 2 d *außer* *M* 466 *οὐκ ἄν τίς μιν* (Hektor) *ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας* ' *-ι θεῶν Y* 7 *οὔτε τις οὖν ποταμῶν ἀπέην -(ι) Ὠκεανοῖο α* 20 *θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες* ' *-ι Ποσειδάωνος* Th. 870 *ἐκ δὲ Τυφωέος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,* ' *-ι Νότου* h. Ap. 95 *ἄλλαι τ' ἀθάναται, -ιν λευκωλένου Ἥρης* h. Merc. 446 (Ap. zu Hermes:) *„(ὄσσαν) οὔ πώ ποτέ φημι δαήμεναι ...* ' *...* ' *-ι σέθεν“* 537 (Ap. zu Hermes:) *„καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον* ' *μή τινα -ιν ἐμεῖο θεῶν αἰειγενετάων* ' *ἄλλον* (*θυμόν* v.l.) *γ' εἴσεσθαι Ζηνὸς πυκινόφρονα βουλήν“*

D Hes. fr. 33a,4 *-ιν δ'*] (vel *τῆλε δ' ἀπ'*) *ἀλλήλων ναῖον πτολίεθρα* 204,177 *ζώε*[*σκ-* ... ' *νοσφ*[... (vgl. Op. 90ff.) fr. dubia 9,3 p. 161 Dav. (Euph. fr. dub. 192 van Gr.) *-ι κρηδέμνοιο* inc. auct. fr. POxy. 2510,11 PBerol. 11747 (*H* 16) *νόσφιν* von W. Luppe (uns.) gelesen, APF 41, 1995, 7f. ‖ v.l.: *Λ* 284 (s. West, Ptol. Pap. 98), *π* 330; zu *ε* 113, *μ* 33, *σ* 268, h. Ap. 331 s. *ἀπο-ι(ν)* Sp. 1108f.

G Wortst.: als Adv. immer vor d. Verb, als Präp. i.d.R. vor d. Gen. stehend (Ausn.: *A* 349, *Σ* 465)

G. Markwald

νοσφίδιος hapax [1ᴴ] *verborgen, heimlich;* nach dem Typ *κατωμάδιος / κατωμαδόν* von **νοσφιδόν* abgeleitetes Adj., das Adv. gehört seinerseits zu *νόσφι* (s.d.; Zus.stellg. von Parallelbeispielen bei Fränkel, ZVS 42, 1909, 260ff.) Hes. fr. 124,2 *ἐκ τοῦ δ' ὅρκον ἔθηκεν ἀποίνιμον ἀνθρώποισι* ' *-δίων ἔργων πέρι Κύπριδος*

G. Markwald

νοσφίζω, -ζομαι [2ⁱ, 8ᵒ, 3ʰ] E Denom. zu *νόσφι*, Etym. s.d. F *ἀπο-σσειεν* 1; *-ζεαι* 1, *-ζοίμεθα* 2; *-σάμην* 1, *-σατ'* 1, *-σσαμένη* 3, *-σσαμένην* 1; *ἀπο-σθῶσι* 1, *-σθείς* 1, *-σθεῖσα* 1 M [⏑̄⏑⏑] *-σατ(ο) λ* 425 [⏑̄-⏑̄] *-σθείς λ* 773 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σάμην τ* 339 [-⏑̄⏑⏑] *-ζεαι ψ* 98 [⏑̄-⏑̄⏑] *-σθεῖσα* h. Cer. 92 [⏑̄-⏑̄⏑] *ἀπο-σθῶσι* h. Merc. 562 [⏑̄-⏑̄×] *ἀπο-σσειεν* h. Cer. 158 [⏑̄-⏑̄⏑⏑] *-ζοίμεθα B* 81 = *Ω* 222 [-⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σσαμένην δ* 263 [-⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σσαμένη τ* 579 = *φ* 77 ≅ 104 **Σχ** sch. D

B 81: *χωριζοίμεθα*, *Ω* 222: *ἀποτρεποίμεθα* L Mutzbauer, Tempuslehre II 253 f.

B *entfernen*, Akt. nur im Kompos. *ἀπον.* h. Cer. 158, sonst Med. od. Pass.: *sich entfernen, verlassen;* Kompos. *ἀπον.* 4
(nur h. Cer. 158 u. Merc. 562) in derselben, lediglich das Moment der Trennung verstärkenden Bed. wie das Simplex. — Wortf.: *ἄπειμι, λείπω, λιάζομαι* **1** Akt. h. Cer. 158 *οὐκ ἄν τίς σε κατὰ πρώτιστον ὀπωπὴν ' εἶδος ἀτιμήσασα* 8 *δόμων ἀπο-σσειεν* (*δόμων ἄπο* ci.), ' *ἀλλά σε δέξονται*, zur Kj. s. Richardson z.St. **2** Med. u. Pass. **2 a** abs. *B* 81 *ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ -ζοίμεθα μᾶλλον* = *Ω* 222 *λ* 425 (Ag.:) „*ἡ δὲ κυνῶπις* (Klyt.) ' *-σατ*" 73 (Elpenor zu Od.:) 12 „*μή μ' ἄκλαυτον ἄθαπτον ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν* (*-πης* v.l.) ' *-σθείς*" **2 b** m. Gen. *ψ* 98 (Tel. zu Pen.:) „*τίφθ' οὕτω πατρὸς -ζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν ' ἑζομένη μύθοισιν ἀνείρεαι;*" **2 c** m. Akk. *δ* 263 (Hel.:) „*ὅτε μ' ἤγαγε* (Aphr.) 16 *κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης, ' παῖδά τ' ἐμὴν -σσαμένην θάλαμόν τε πόσιν τε*" *τ* 339 (Od. zu Pen.:) „*ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα ' -σάμην ἐπὶ νηὸς ἰών*" 579 *τῷ κεν ἄμ' ἑσποίμην, -σσαμένη τόδε δῶμα* = *φ* 77 ≅ 104 h. Cer. 20 92 *-σθεῖσα* (Dem.) *θεῶν ἀγορὴν καὶ μακρὸν Ὄλυμπον ' ᾤχετ' ἐπ' ἀνθρώπων πόλιας καὶ πίονα ἔργα* h. Merc. 562 *ἣν δ' ἀπο-σθῶσι θεῶν ἡδεῖαν ἐδωδὴν ' ψεύδονται δὴ ἔπειτα*, wenn sie die Speise verweigern Kompositum *ἀπο-ζω, ἀπο-ζομαι* s. B Vorbem., B 1. 2 G. Markwald

νοτί(η) [1ⁱ] **Σχ** sch. D *Θ* 307: *-ίῃσι· δρόσοις ἢ ψεκάσιν ἐαρινοῖς* **B** *rainshower* (cf. *νότιος* B 2) *Θ* 307 28 *μήκων δ' ὣς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥ τ' ἐνὶ κήπῳ ' καρπῷ βριθομένη -ῃσί τε εἰαρινῇσιν, ' ὣς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν*, otherwise Porzig, Satzinhalte 210: *das Wehen des Regenwindes* (cf. *ζεφυρίη*) W. Beck 32

νότιος [2ⁱ, 2ᵃ] **Σχ** sch. D *Λ* 811: *-ος· ὑγρός. ἢ πολύς. ἐκ τοῦ νοσεῖν τὸ σῶμα γιγνόμενος*

B *wet, moist* (1), *wetness, moistness*, i.e. *water* (2) 1 36 w. *ἱδρώς* *Λ* 811 (*Εὐρύπυλος βεβλημένος*) *κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ, ' σκάζων ἐκ πολέμου· ˹κατὰ δὲ -ος ῥέεν ἱδρώς˺, ' ὤμων καὶ κεφαλῆς* *Ψ* 715 *τετρίγει δ' ἄρα νῶτα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' ἑλκόμενα στερεῶς·* ˹ ˺ **2** as subst. (cf. 40 *νοτίη*) *δ* 785 (*νῆα μὲν οὖν πάμπρωτον ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν*) *ὑψοῦ δ' ἐν -ῳ* (*εἰνοδίῳ* vel. sim. Ar.Byz.) *τήν γ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί* = *ϑ* 55ⁱⁿ, see St. West, Hainsworth, Odyssey ad ll.; otherwise Bérard, Navigations d'Ulysse, Paris 44 1971, I 409 f. IV 53 f. *to the south* W. Beck

νότος, Νότος [6ⁱ, 8ᵒ, 3ᴴ, 1ʰ] **E** uncertain, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *νοτίη, νότιος* **F** *-ος* 48 11, *-οιο* 3, *-ου* 3, *-ον* 1

M **1** disyll. **1 a** ⅓[⏑⏑] *-ου μ* 289; *-ον* Th. 380 ⅔[⏑⏑] *-ος μ* 427; *-ου ν* 111 ⅓[⏑⏑] *-ος μ* 325 ⅔[⏑⏑] *-ος B* 395 **1 b** [⏑⅔] *-ος γ* 295; *-ου* Th. 870 [⏑⅓] *δ' Εὔρός* ˹*τε -ος*˺, *τ' Π* 765, *ε* 295, ˹ ˺ *ε* 331 [⏑⅓] *-ος Γ* 10, h. Ap. 408 [⏑⅓] *Εὔρός* ˹ ˺ *τε B* 145, *μ* 326 **2** trisyll. [⏑⅓⏑] ˹*ἀργεστᾶο -οιο*˺ *Λ* 306 [⏑⅓⏑] *-οιο* Op. 675 [⏑⅓×] ˹ ˺ *Φ* 334

L Capelle, RE 17, 1936, 1116–20; Kopp, Phys. Weltbild 56 263–266; Nielsen, C&M 7, 1945, 5–10; Laserre, Kl. P. 5, 1375 ff.

B *s/Southwind* (*N.*: *B* 395, *Γ* 10, *Λ* 306, *Π* 765, *Φ* 334, Th. 380. 870, Op. 765), also hendiadys w. *εὖρος* for southeast 60 wind (*B* 145, *μ* 326); see also *βορέης, ζέφυρος, ἄνεμος, ἄελλα, ἀήτη, αὔρη, θύελλα, οὖρος, πνοιή*. — Epiths., adjs.: *ἄλληκτος μ* 325, *ἀργεστᾶο Λ* 306, *Φ* 334, *κραιπνός* h. Ap. 408; 6× in similes: *B* 145. 395, *Γ* 10, *Λ* 306, *Π* 765, *ε* 331 **1** genealogy: Th. 380 *Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους, ' ἀργεστὴν Ζέφυρον Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον ' καὶ -ον* (and then the stars) **2** geogr. opp. to Boreas: *ν* 111 64 *δύω δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν, ' αἳ μὲν πρὸς βορέαο καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν, ' αἳ δ' αὖ πρὸς -ου εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ ' ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστιν* **3** wet wind, bringing clouds *Γ* 10 *εὖτ' ὄρεος κορυφῆσι -ος κατέχευεν ὁμίχλην, ' ποιμέσιν οὔ τι φίλην κτλ.* *Λ* 306 *τοὺς* 72 *ἄρ' ὅ γ' ἡγεμόνας Δαναῶν ἔλεν, αὐτὰρ ἔπειτα ' πληθύν, ὡς ὁπότε νέφεα Ζέφυρος στυφελίξῃ ' ἀργεστᾶο -οιο, βαθείῃ λαίλαπι τύπτων* Cf. *B* 145, Op. 675 below **4** violent wind **4 a** stirring up sea, storm-wind *B* 145 *κινήθη δ' ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης, ' πόντου Ἰκαρίοιο· τὰ μέν τ' εὖρός τε -ος τε ' ὤρορ' ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων*, cf. 3 above 395 *ὣς ἔφατ', Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ὡς ὅτε κῦμα ' ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσῃ -ος ἐλθών, ' προβλῆτι σκοπέλῳ κτλ.* *γ* 295 *ἔστι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη ' ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ· ' ἔνθα -ος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὤθει, ' ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει* *ε* 295 *πάσας δ' ὀρόθυνεν* (Pos.) *ἀέλλας ' παντοίων ἀνέμων, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε ' γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ. ' σὺν δ' εὖρός τε -ος τ' ἔπεσον ζέφυρός τε δυσαής ' καὶ βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων* 331 *ὣς τὴν ἄμ πέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα· ' ἄλλοτε μέν τε -ος βορέη προβάλεσκε φέρεσθαι, ' ἄλλοτε δ' αὖτ' εὖρος ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν* *μ* 289 *πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον, ' ἦν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα, ' ἢ -ου ἢ ζεφύροιο δυσαέος; οἵ τε μάλιστα ' νῆα διαρραίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων* 325. 326 *μῆνα δὲ πάντ' ἄλληκτος ἄη -ος, οὐδέ τις ἄλλος ' γίνετ' ἔπειτ' ἀνέμων, εἰ μὴ εὖρός τε -ος τε* 427 *ἔνθ' ἤτοι ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων, ' ἦλθε δ' ἐπὶ -ος ὤκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ, ' ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν* Op. 675 *μηδὲ μένειν οἴνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον ' καὶ χειμῶν' ἐπιόντα -οιό τε δεινὰς ἀήτας, ' ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ ' πολλῷ ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν*, cf. 3 above Cf. *Φ* 334 below **4 b** on land: *Π* 765 *ὡς δ' Εὖρός τε -ος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοιν ' οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην πελεμιζέμεν ὕλην, ' φηγόν τε μελίην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν κτλ.* *Φ* 334 *Ζεφύροιο καὶ ἀργεστᾶο -οιο ' εἴσομαι ἐξ ἁλόθεν χαλεπὴν ὄρσουσα θύελλαν ' ἥ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κήαι, ' φλέγμα κακὸν φορέουσα*, cf. 4 a above **5** aiding navigation: Th. 870 *ἐκ δὲ Τυφωέος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων, ' νόσφι -ου Βορέω τε καὶ Ἀργέστεω Ζεφύρου τε· ' οἵ γε μὲν ἐκ θεόφιν γενεή, ὀνητοῖς μέγ' ὄνειαρ, ' αἱ δ' ἄλλαι μάψ αὖραι ἐπιπνείουσι*, cf. 380 in 1 above h. Ap. 408 (controlled by Ap.:) *κραιπνὸς δὲ -ος κατόπισθεν ἔγειρε ' νῆα θοήν· πρῶτον δὲ παρημείβοντο* (Cretans) *Μάλειαν κτλ.* cf. 420

D Cat. 92,6. 8 Trav. W. Beck

νοῦθος [1ᴴ] **E** unsicher, s. Chantraine, Dict.; Furnée, Vorgriech. 210 A.29 **L** [1]F. S. Lehrs, Hesiodi Carmina, Paris 1840 u.ö. fr. 41; [2]Chr. A. Lobeck, Pathologiae sermonis graeci prolegomena, Leipzig 1843, 107 A.; 7; [3]Solmsen, Gl. 2, 1910, 75 f.; [4]Troxler, Sprache Hesiods 206 A.134; [5]M.-W. z. St.

B ep. Wort, Überl. u. Bed. unklar; Zit. aus Herodian: *νοῦθος κύριον· ψόρος ἐν οὔδει·* Hes. fr. 158 *-ος δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὁρώρει*, Problem: *νοῦθος* u. *δοῦπος* sind beide Substantive J. G.-J. Abbenes

νοῦς s. *νόος*

νοῦσος, νόσος [3ⁱ, 5ᵒ, 6ᴴ, 1ʰ] **E** uncertain; Meier-Brügger, HSF 103, 1990, 245–248 (w. root **nek'-* [in *νεκρός* etc.]), Peters, Sprache 34/2, 1988–1990 [1992], 690v N° G1436 (w. *νωθής*). — Deriv.: *ἄνουσος*

F *-ος* 3, *-ου* 1, *-ῳ* 2, *-ον* 5, *-οι* 1, *-ων* 2; *νόσων* 1ʰ

M **1** [⅓⏑] *-ος o* 408; *-ου* ˹*ὑπ' ἀργαλέ*˺*ῃς* Sc. 43; *-ῳ* ˹ ˺*ῃ N* 667; *-ον A* 10 [⅔⏑] *-ος λ* 200 [⅔⏑] *-ον* Th. 527 **2** [⏑⅔] *νόσων* h. 16,1 **3** [⅓–] *-ον N* 670, *ι* 411; *-οι* Op. 102; *-ων* Op. 92, Hes. fr. 204,158 [–⅔] *-ος λ* 172; *-ῳ ε* 395; *-ον* Th. 799

Σχ sch. min. P. Berlin. inv. 5014 zu *A* 10: *-ον· λοιμικήν* (*λιμικήν* pap.) *νόσον* (= sch. D *A* 10), sch. min. P. Oslo 12 zu *A* 10 *-ον· γ[ό]σ[ον] Ἰακῶς*

L [1]Laser, Arch. Hom. S 62 ff., [2]G. Lorenz, Antike Krankenbehandlung, Heidelberg 1990, 26–39, [3]P. Cordes, RhM 134, 1991, 113–120

B *disease, sickness, bodily suffering* (range of application incl. *πείνη* *o* 408, *κῶμα* Th. 799, Prometheus' liver Th. 527), protracted and thus opp. to „mild missiles" of Ap. and Art.: *λ* 172. 200, *o* 408 (L[1] 63. 90); often divine origin (1), punishment *A* 10, Th. 527. 799, Op. 92. 102, divine remedy *ε* 395, h. 16,1 (cf. Hes. fr. 204,158) w. *A* 457. 472–474; as subj. of verb in quasi-personif. Op. 102 (1), *λ* 172. 200 (2), *o* 408, Op. 92 (3); on inceptive rationalization L[1] 64; on lack of early ref. to internal medicine L[2], L[3], cf. L[1] 99. 102. – epiths.: *ἀργαλέη* *N* 667, Op. 92, Sc. 43; *αὐτόματος* Op. 102; *δολιχή* *λ* 172; *κακή* *A* 10, Th. 527; *στυγερή* *N* 670, *o* 408, cf. *ε* 395, *λ* 200. – wdfld.: *ἄλγεα, κακά, κακότης, κῶμα, λοιμός, τηκεδών* 1 divine origin (divine sufferer Th. 527. 799) from Ap.: *A* 10 *ὁ γὰρ* (Ap.) *βασιλῆϊ χολωθεὶς* ' *-ον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοί* from *δαίμων*: *ε* 395 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ* ' *πατρός, ὃς ἐν -ῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,* ' *δηρὸν τηκόμενος, στυγερὸς δέ οἱ ἔχρας δαίμων,* ' *ἀσπάσιον δ' ἄρα τόν γε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν* from Zeus: *ι* 411 *εἰ μὲν δὴ μή τίς σε βιάζεται οἷον ἐόντα,* ' *-όν γ' οὔ πως ἔστι Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·* ' *ἀλλὰ σύ γ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι* Th. 527 *Ἡρακλῆς ἔκτεινε, κακὴν δ' ἀπὸ -ον ἄλαλκεν* ' *Ἰαπετιονίδῃ καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνάων* Op. 102 *πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα·* ' *-οι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, αἳ δ' ἐπὶ νυκτὶ* ' *αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι* ' *σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς,* see L[1] 64 (cf. *αὐτόματοι* w. *λ* 200, *o* 408 below) from Styx: Th. 799 *ὅς κεν τῆς ἐπίορκον ἀπολείψας ἑπομόσσῃ* ' *ἀθανάτων ...* ' *κεῖται νήυτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν·* ' *οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσσον* ' *βρώσιος, ἀλλά τε κεῖται ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος* ' *στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ἐπὶ κῶμα καλύπτει.* ' *αὐτὰρ ἐπὴν -ον τελέσει μέγαν εἰς ἐνιαυτόν,* ' *ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπώτερος ἄθλος* 2 unexpl. origin (cf. 3) *N* 667. 670 (*Εὐχήνωρ Πολυΐδου μάντιος υἱός*) *πολλάκι γάρ οἱ ἔειπε γέρων ἀγαθὸς Πολυΐδος* ' *-ῳ ὑπ' ἀργαλέῃ φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν,* ' *ἢ μετ' Ἀχαιῶν νηυσὶν ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι·* ' *τῷ ῥ' ἅμα τ' ἀργαλέην θωὴν ἀλέεινεν Ἀχαιῶν* ' *-όν τε στυγερήν, ἵνα μὴ πάθοι ἄλγεα θυμῷ* Sc. 43 *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπαστὸν ὑπεκπροφύγῃ κακότητα* ' *-ου ὑπ' ἀργαλέης ἢ καὶ κρατεροῦ ὑπὸ δεσμοῦ,* ' *ὥς ῥα τότ' Ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐκτολυπεύσας* ' *ἀσπασίως τε φίλως τε ἑὸν δόμον εἰσαφίκανεν* ‖ *λ* 172 *τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;* ' *ἢ δολιχὴ -ος ἢ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα* ' *οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν;* 200 (*οὔτ' ἰοχέαιρα*) *οὔτε τις οὖν μοι -ος ἐπήλυθεν, ἥ τε μάλιστα* ' *τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν* 3 lacking under utopian conditions (impl. divine origin, 1 above) *o* 408 *πείνη δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη* ' *-ος ἐπὶ στυγερὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν·* ' *ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι πόλιν κάτα φῦλ' ἀνθρώπων,* ' *ἐλθὼν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,* ' *οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν,* see L[1] 64f. Op. 92 *πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων* ' *νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο* ' *-ων τ' ἀργαλέων, αἵ τ' ἀνδράσι κῆρας ἔδωκαν* here prob.: Hes. fr. 204,158 *πότμο*[... ...] ' *ἰᾶσθαι*[... ...] ' *οἳ δ' ἂν ἰω*[... ...] ' *-ων*[, see West, Cat. 119–121 4 divine healer h. 16,1 *ἰητῆρα νόσων Ἀσκληπιὸν ἄρχομ' ἀείδειν* '2 vv.' ... *κακῶν θελκτῆρ' ὀδυνάων* (cf. *ι* 411 in 1)

D v.l. *X* 61, Op. 113a D.S. W. Beck

νυ, νυν, νῦν **L** 1 allg.: Schwyzer II 570f.; Ruijgh, Elément achéen 57–67 2 Akzent.: La Roche, Textkritik 318–9; H. K. Benicken, Studien u. Forschung auf dem Gebiete der hom. Gedichte II, Innsbruck 1884, 971–2; Lehrs, Quaest. Ep. 130–1 3 Metrik u. formaler Gebr.: Ruijgh 59; zu *νυν* (*K* 105, *Ψ* 485): Monro, H. Gr. 320; Ruijgh 64–7 4 Gebr. **4 a** *νυ* enkl. Partikel: Monro, H. Gr. 320; Ruijgh 59–60; Ruijgh, „*τε* épique" 842–3 intens. Partikel, bes. in Ausruf, Anspornung, Frage: P. Berettoni, ASNP Serie II 38, 1969, 46f. 54 A.68 **4 b** *νῦν* allg.: Fingerle, Typik der hom. Reden 381–91 Adv. der Zeit: A. Dekker, Ironie in de Odyssee, Leiden 1965, 49. 55. 58. 114 (Bed. 'nun, in Wirklichk.'); Ruijgh, „*τε* épique" 811–3; Letoublon, E&C 98, 64f. 5 in Kombination m. anderen Partikeln: Ruijgh, Elément achéen 60–3 6 zu einzelnen Versen: *K* 105: Leaf z.St. Stellen s. Gehring, Hofinger u. M.–W.; Nachträge zu *νυ*: nicht in Gehring: *κ* 497 Pap. u. ep. fr.: Pan. fr. 12,1 p. 120 Dav.; Mer. fr. 3,1 (= Suppl. Hell. 903A,8); fr. 6,2 K.–M. Suppl.; Cat. 96C,4 (?) zu *νῦν* Plusvv: *Ψ* pro 332; *ε* 104a; Op. 173e Pap. u. ep. fr.: Epig. fr. 1 p. 13 Ki. = Epig. fr. 1 p. 30 Bern.; Choer. fr. 1 (⟨=Suppl. Hell., 317),3, fr. 23 (⟨ ⟩ 937),31 Colace (?) ⟨Inc. auct. fr.⟩ PSI 1385A,10; ⟨ ⟩ PSI 1386,12; ⟨ ⟩ POxy. 2514 col. II 4. 9 (?); Vit. p. 19,1 G. C. Wakker

νυκτερίς [2°] **E** zu *νύκτερος* (Aesch.), zur Bildung vgl. *νύκτωρ* u. *ἡμερίς* u. s. Risch § 51d

B *Fledermaus*, andeutende Umschreibung (nach Tabuisierung des urspr. Namens?); im veranschaulichenden Vergleich bzw. Gl. (s. Odyssey z.Stt.); für Od., der, mit Armen u. Beinen angeklammert, am Baum über der Charybdis hängt: *μ* 433 *ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθείς,* ' *τῷ προσφὺς ἐχόμην ὡς -ίς· οὐδέ πῃ εἶχον* ' *οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον οὔτ' ἐπιβῆναι* (s. *ἀπήωρος*) für die zwitschernd / schwirrend umherflatternden, von Hermes aufgescheuchten, Seelen der Freier: *ω* 6 (*ῥάβδῳ*) *ἄγε κινήσας, ταὶ δὲ τρίζουσαι ἕποντο.* ' *ὡς δ' ὅτε -ίδες μυχῷ ἄντρου ...* ' *τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν* ' *ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται,* ' *ὥς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἤϊσαν,* Fledermäuse am Felsen angeklammert (*ἐκ πέτρης*), wie (in *μ*) Od. am Baum, vgl. (*λ* 605f.) *κλαγγὴ νεκύων ἦν οἰωνῶν ὥς*

H. W. Nordheider

Νυκτεύς [1[c]] Asius fr. 9 p. 90 Dav. prose-ref.: *N.* instead of ⟨*Λυκάων*⟩, father of *Καλλιστώ* (qq.v.), w. night - light (⟨ ⟩) contrast; see RE XVII, 1937, 1513ff. W. Beck

νύκτωρ [1[H]] **B** (Adv. zu *νύξ*:) *nachts, bei Nacht*, vgl. adv. *νυκτός*+ (s.d. B I 2 a. c. d), präd. Adj. *ἐννύχιος/ος, ἠοῖος* (s.dd. weitere), Opp. *ἡμάτιος*; nur Op. 177 (*γένος σιδήρεον*) *οὐδέ ποτ' ἦμαρ* ' *παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος οὐδέ τι -ωρ* ' *φθειρόμενοι* (*τειρόμενοι* suppl. West, v. comm. ad l.), neg., in Antith. zu *ἦμαρ* (s.d. B I b) wie sonst *νύκτας* (s.d. B I 2 d α), beide hier betont am VE; dann erst wieder bei Archil. (fr. 46 D.) u.a.

D v.l. für *νύκτας*: *Ω* 73, *β* 105 H. W. Nordheider

νύμφη [9[i], 32°, 15[H], 17[h], 4[c]] **E** uncertain, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v.; van Windekens, ZVS 96, 1982/83, 93–94 **F** *-η* 17, voc. *-α* 2, *-ης* 9, *-ῃ* 6, *-ην* 7; *-αι* 17, voc. *-αι* 2, *-άων* 8, *-έων* 2, *-ῶν* 1, *-ῃσι* 2, *-ῃς* 1, *-αις* 1, *-ας* 2

M 1 disyll. **1 a** [⏑̯] *-η ἐϋπλόκαμος* h. Merc. 4; *-α φίλη δ* 473; *-ῃ ἐϋπλοκάμῳ α* 86 ≅ *ε* 30, h. Merc. 7 = h. 18,7, h. 19,34; ⟨*-αι ἐϋπλόκαμοι*⟩ / *ὀρεστιάδες κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο* Hes. fr. 304,5, *Z* 420, ⟨ ⟩ *μ* 132; *-αι* h. 26,10 [⏑̯] *-α φίλη Γ* 130 [⏑̯] *-αι ὀρεστιάδες* = h. 19,19 **1 b** type -- **1 b α** *νυμφ-* in longo [⏑̄] *-η α* 14; *-ης δ* 557 = *ε* 14 = *ρ* 143; *-ην* h. Merc. 244, Pan. fr. 18,2 p. 124 Dav.; *-αι νηϊάδες / κρηναῖαι, κοῦραι Διός, οὔ / εἴ ποτ' ν* 356, *ρ* 240; *-αι λ* 38, h. Ven. 257, Cypr. fr. 5,4 p. 37 Dav.; *-έων* Th. 130; *-ας Σ* 492, Th. 187 [⏑̯×] *πότνια -η ε* 149, Hes. fr. 26,25. 150,31; *ἔνθα τε -η/αι* h. Merc. 229, *ν* 107; *οὕς / ᾧ ποτε -η Z* 21, Hes. fr. 17a,4; *-η α* 71, *ε* 57. 153. 230 = *κ* 543; *δώμασι/ατα -ης ε* 6, h. Merc. 60; *-ης I* 560, h. Merc. 250; *-ῃ* Hes. fr. 244,15; *-ην* Hes. fr. 235,2; *-αις* h. 19,3 **1 b β** *νυμφ-* in brevibus [-⏑̯] *-η τέκε νηΐς Y* 384; *-ῶν* h. Ven. 98 [-⏑̯] *-η ε* 196, Th. 305; *-ης* h. Ven. 284; *-ην λ* 447, Th. 298; (*δὲ*) *-αι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο ζ* 105, *ι* 154; *δὲ -αι* h. Ven. 119; *-αι* Pan. fr. 17A p. 123 Dav.? (cf. fr. 15,2); *-έων μ* 318; *δὲ -ῃς ν* 355 [-⏑̯] *-η τέκε νηΐς Ξ* 444; *-ης πάρα* Hes. fr. 141,10; *-ην* inc. auct. POxy. 2509,3; *-αι παρά* h. 26,3; *-αι* Hes. fr. 10a,17. 145,1. 291,1 [-⏑̯] *-ην ψ* 333 2 trisyll. **2 a** [-⏑̯⏑] *-ῃσι ν* 350, *ξ* 435 **2 b** [⏑̯-⏑̯] ⟨*-άων, αἵ*⟩ (*τ'*) *Ω* 616, *ζ* 123; *-άων ρ* 211 [⏑̯-⏑̯] ⟨ ⟩ *τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται Y* 8, h. Ven. 97; ⟨ ⟩ *ν* 104 =

348; -*άων* Hes. fr. 26,10; prose: Teleg. fr. ap. Procl. Chr. 309 Sev. (4 p. 72 Dav.)

Σχ sch. min. P. Haun. 3 zu *Z* 21: -*η νηΐς· τῶν γα*[ ] *δέ εἰσι αἱ ἐπὶ τῶν κρη*[*νων* ..] *τεταγμέναι θεαί*, sch. D *Γ* 130: -*α· νύμφη ἰωνικῶς*, *Z* 21: -*η· τοῦτο γενικόν ἐστι τὸ ὄνομα. καλοῦνται δέ αἱ νύμφαι ναίδες ἐκ τῶν ναμάτων. καὶ ἄλλαι διαφόρως*, *Σ* 492: -*ας· νῦν θεῶν τὰς γαμουμένας*

L [1]Nilsson, GrR I 244–253; [2]Chantraine, REG 59/60, 1946/47, 228 f.; [3]Lesky, Thalatta 117 ff.; [4]Pötscher, Gymn. 70, 1963, 541 ff.; [5]Herter, Kl. P. 4, 207–215; [6]Priess, Myth. Stoff d. Il., Diss. Mainz 1977, 82

B I *nymph*, female nature divinity, for religious background see L[5]; usu. line-references below are to the pertinent ‹occurrence› of *v.*; full list of ‹ ›s in M **1** nature: **1 a** origin: **1 a α** parentage: formulaic (see M) *κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο* without nearer information. Same origin as satyrs and kouretes Hes. fr. 10a,17. *Μελίαι* from Ouranos' castration Th. 187; coeval w. trees h. Ven. 257 ff., see also *κ* 348 ff. (*γίνονται ... ἔκ τε κρηνέων ἀπό τ' ἀλσέων ' ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν*); Parents: Heliads, daughters of Helios and Neaira *μ* 132; *Οἰτηΐς Προνόη* Hes. fr. 26,25; Thoosa, daughter of Phorkys *α* 71; see also *Καλλιστώ, Καλυψώ, Κίρκη* **1 a β** *θεαί*: *α* 14 (Kalypso, cf. Kirke, a Heliad), *μ* 132 Heliads, *Y* 8, Th. 130, Hes. fr. 10a,17, h. Ven. 277, h. 26,3 ff., Cypria fr. 5,4 p. 37 Dav., cf. h. Merc. 4 **1 a γ** mortality: of tree-nymphs h. Ven. 257 ff., in general Hes. fr. 304 (spoken by Nais, cf. Paus. 10,31,2) **1 b** epithets (reflect beauty, divinity, pastorality): *ἀγήραος* Th. 305, *ἀγρονόμος* *ζ* 105, *ἀθάνατος* Th. 305, *αἰδοίη* h. Merc. 4, *ἀμβροσίη* h. Merc. 229, *ἀμύμων* *Ξ* 444, *Ἀχελήτιδες* Pan. fr. 17A p. 123 Dav., *βαθύκολπος* h. Ven. 257, *δῖα θεάων* *α* 14, *ἑλικῶπις* Th. 297, *εὐπλόκαμος* *α* 86, *ε* 30. 57, *μ* 132, h. Merc. 4. 7, h. 18,7, h. 19,34, *ἠΰκομος* h. 26,3, *ἴλεως* Hes. fr. 235,2, *καλλίκομος* Hes. fr. 141,10, *καλλιπάρηος* Th. 297, *καλλιπλόκαμος* Hes. fr. 26,10, *καλλίσφυρος* *I* 560, *καλυκῶπις* h. Ven. 284, *λιγύμολποι* h. 19,19, *λιπαροκρήδεμνος* Hes. fr. 244,15, Cypria fr. 5,4 p. 37 Dav., *νέη* *λ* 447, *ὀρεσκῷοι* h. Ven. 257, *περικαλλής* h. Merc. 244, *πότνια* *α* 14, *ε* 149, Hes. fr. 26,25. 150,31, *φίλη* *Γ* 130, *δ* 743, *χαρίεσσα* ?Hes. fr. 17a,4, *Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι* Hes. fr. 291,1, *χοροῄθης* h. 19,3 **1 c** names: *Ἀβαρβαρέη* *Z* 21, *Εὐδώρη* Hes. fr. 291,1, *Ἔχιδνα* Th. 297 (*ἥμισυ*). 305, *Θόωσα* *α* 71, *Καλλιστώ* Hes. fr. 163 prose ref., *Καλυψώ* *α* 14, *δ* 557, *ε* 14+ *ρ* 143, *ψ* 333, Hes. fr. 150,31, *Κίρκη* *κ* 543, *Κλέεια* ‹Hes. fr. 291,1›, *Κορωνίς* ‹ ›, *Λαμπετίη* *μ* 132, cf. 374 f., *Μαῖα* h. Merc. 4+, h. 18,7, see also Hes. fr. 169 Atlantids, *Νέαιρα* *μ* 132, *Προνόη* Hes. fr. 26,25, *Φαέθουσα* *μ* 132, *Φαισύλη* ‹ ›, *Φαιώ* ‹ › **1 d** habitats, haunts: **1 d α** hills (*οὔρεα*) etc.: *Z* 420, *Ω* 616, *ζ* 105. 123, *ι* 154, Th. 130, Hes. fr. 10a,17. 26,10 (cf. fr. 17a,4. 26,25), h. Merc. 244 (Maia, *et passim*), h. Ven. 98. 257, h. 19,19, Cypria fr. 5,4 p. 37 Dav., *Ἴδη* Hes. fr. 145,1, *Νύση* h. 26,3. 10 **1 d β** islands: *Αἰαίη* *κ* 543 (Kirke and maids), 'goat island' *ι* 154, *Θρινακίη* *μ* 132. 318 (Heliads), *Ἰθάκη* *ν* 104 = 348. 107. 355. 356, *ξ* 435, *ρ* 240 (naiads not sole inhabitants but important divinities), *Ὠγυγίη* *α* 86+ (Kal.) **1 d γ** caves: dwelling, haunt, place for intercourse: *α* 14, *ε* 57, *ψ* 333 ff. (Kal.); *α* 71 (Thoosa); *μ* 318 (Heliads on Thrinacia); *ν* 104 ff. 348 ff. (Ithaca); Th. 297 ff. (Echidna); Hes. fr. 244, 15?; h. Merc. 4 ff. (cf. 170–172), h. 18,7 (Maia); h. Ven. 257–263 (tree-nymphs); h. 26,3 ff. (nurses of Dion.); inc. auct. POxy. 2509,3 (naiad, Chiron's wife); cf. *Ω* 614 ff. (*εὐναί*) **1 d δ** w. trees: *Z* 420 *περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν*, *Y* 8 *αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται ' καὶ πηγὰς ... καὶ πίσεα* = h. Ven. 98[ea] (here differentiated from those on the *ὄρος*), *κ* 350 *γίγνονται ... ἀπό τ' ἀλσέων*, *ρ* 211 (*κρήνην*) *ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ... ἦν ἄλσος*, Th. 187 *Μελίαι*, h. Ven. 257 (256–275) coeval *ἅμ' ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες* (264). 284 *τόδε ναιετάουσιν ὄρος καταειμένον ὕλῃ*, h. 19,3 *ἀνὰ πίση ' δενδρήεντ'*, h. 26,10 *καθ' ὑλήεντας ἐναύλους* **1 d ε** water: **1 d ε aa** springs: *Ἀχελήτιδες* (see bb below), *κρηναῖαι, νηΐς, νηϊάδες* see 1 e below; *Y* 8, *ζ* 123, h. Ven. 98 *πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα*, *ν* 107 *ὕδατ' ἀενάοντα*, *κ* 350 *γίνονται ... ἔκ τε κρηνέων*, *ρ* 211, h. 19,19 *ἐπὶ κρήνην/η*, Cypria fr. 5,4 p. 37 Dav. *πολυπιδάκου Ἴδης* **1 d ε bb** rivers: Pan. fr. 17A p. 123 Dav. *Ἀχελήτιδες*, *Ω* 616 *ἀμφ' Ἀχελώιον*, *Ξ* 444 *τέκε ... παρ' ὄχθας Σατνιόεντος*, *Y* 8+ *πηγὰς ποταμῶν* (see above), *κ* 350 f. *γίνονται ... ' ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν* **1 d ε cc** sea: *α* 71 *Θόωσα δέ μιν τέκε -η, ' Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος, ' ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα* (not necessarily *sea-nymph*: see Th. 270–336) **1 e** generics: *Ἀχελήτιδες* (see above), *κρηναῖαι* *ρ* 240, *Μελίαι* Th. 187, *νηϊάδες* *ν* 104. 348. 356, *νηΐς* *Z* 21, *Ξ* 444, *Y* 384, inc. auct. POxy. 2509,3, see also Hes. fr. 304, *ὀρεστιάδες* *Z* 420, h. 19,19, *οὔρειαι/η* Hes. fr. 10a,17, h. Merc. 244 (cf. 1 d α above), *Ὑάδες* Hes. fr. 291,1 **2** activities: **2 a** accompaniment, retinue: w. Art. *ζ* 105, Hes. fr. 163 prose ref. w. Aphr. (and Graces) Cypria fr. 5 p. 37 Dav. w. Dion. h. 26,3. 10 w. Kirke *κ* 348 ff. w. Muses (and Graces?) Hes. fr. 26,10 w. Pan h. 19,3. 19 **2 b** dance, song: *Ω* 616 *ἀμφ' Ἀχελώιον ‹ἐρώσαντο›*, *μ* 318 *καλοὶ χοροὶ ἠδὲ θόωκοι*, h. Ven. 257(261) *μετ' ἀθανάτοισι καλὸν χορὸν* ‹ ›, h. 19,3 *ἄμυδις φοιτᾷ χοροῄθεσι -αις*, h. 19,19 *πυκνὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ ... μέλπονται κτλ.*, Cypria fr. 5,4 f. p. 37 Dav. *καλὸν ἀείδουσαι*; ‹cf. Hes. fr. 10a,17 ff., 26,10 **2 c** play: *ζ* 105 f. *ἀγρονόμοι παίζουσι* (cf. h. Ven. 119 in II 3), ‹ › **2 d** employment: child-care h. Ven. 257 ff., h. 26,3 ff.; domestic service *κ* 348 ff.; herding *μ* 132. 318, cf. 374 f., *ι* 154, see below; planting trees *Z* 420; weaving *ν* 107, cf. Kal. *ε* 61 f., Kirke *κ* 221 ff. **2 e** help: *ι* 154, h. Ven. 97 ff., see 4 below **2 f** love: see 3 below **3** relationships: **3 a** parents: see 1 above **3 b** as mothers: Abarbarea, of Aisepos and Pedasos by Bukolion *Z* 21 ff.; Echidna, of monsters by Typhaon Th. 297 ff.; Kal., of Kephallenians by Hermes Hes. fr. 150,31, of Nausithoos and Nausinoos by Od. Th. 1017, ‹Teleg. fr. 2 p. 73 Dav. prose ref.›; Kirke, of Agrios, Latinos, Telegonos by Od. Th. 1011 ff.; ‹ › naiad, of Satnios by Enops *Ξ* 444; naiad, of Iphition by Otrynteus *Y* 384; naiad, of Aerope et al.(?) by Katreus Hes. fr. 195,2 (cf. J. Kakridis, ZPE 30, 1978, 3); Neaira, of Heliads *μ* 132; Thoosa, of Polyphemus by Pos. *α* 71; (unnamed) of Ileus by Ap. Hes. fr. 235,2 (West, Cat. 97 n.148); of Megapenthes by Men. Eum. fr. 9 p. 100 Dav. (prose ref.); of Molione? Hes. fr. 17a,4; ancestor of Anch. h. Ven. 284 (for names see Apollod. 3,12,1 f.); cf. Cert. p. 35 prose Homer, son of Kretheis and river Meles mothers of herders: *Z* 21, *Ξ* 444, *α* 71, *μ* 132 **3 c** as wives: Kirke, of Tel. Teleg. fr. 2 p. 73 Dav. prose refs.; naiad, of Chiron inc. auct. POxy. 2509,3 **3 d** other sexual rels.: Hes. fr. 244,15?; nymphs w. silens and Hermes h. Ven. 257 ff. w. herders: *Z* 21, *Ξ* 444, Hes. fr. 17a,4? (cf. 150,31), h. Ven. 284 (cf. 257 ff., also *μ* 132) **4** cult: **4 a** sanctuaries: cave *ν* 102 ff. = 346 ff.; grove circling spring and altar *ρ* 208 ff.; on high point w. altar h. Ven. 100 ff. **4 b** sacrifices, offerings: *ν* 349 ff. *ἔνθα σὺ πολλὰς ' ἔρδεσκες -ῃσι τελήεσσας ἑκατόμβας*, *ν* 356 ff. *δῶρα διδώσομεν, ὡς τὸ πάρος περ*, *ξ* 435 f. (before giving portions of meal to participants) *ἴαν -ῃσι καὶ Ἑρμῇ ... ' θῆκεν*, *ρ* 210 ff. (*βωμός*) -*άων, ὅθι πάντες ἐπιρρέζεσκον ὁδῖται*, 241 f. *ἐπὶ μηρί' ἔκηε, ... ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων*, h. Ven. 101 f. *βωμὸν ποιήσω, ῥέξω δέ τοι ἱερὰ καλὰ ' ὥρῃσιν πάσῃσι*, Teleg. fr. ap. Procl. Chr. 309 Sev. (4 p. 72 Dav.) prose ref. *θύσας -αις* **4 c** prayer: *ν* 355 ff. *-ῃς ἠρήσατο χεῖρας ἀνασχών· ' ... ' ... νῦν δ' εὐχωλῇσ' ἀγανῇσι ' χαίρετ'*, *ξ* 435 f. *ἐπευξάμενος*, *ρ* 240 ff. prayer cited (cf. h. Ven. 92 ff.)

II *bride, newly married woman* (L[2]) **1** being wedded: *Σ* 492 *ἐν τῇ μέν ῥα γάμοι τ' ἔσαν εἰλαπίναι τε, ' -ας δ' ἐκ θαλάμων δαΐδων ὑπὸ λαμπομενάων ' ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει* **2** proleptic: *I* 560 *ἐναντίον εἵλετο τόξον ' ... Ἀπόλλωνος καλλισφύρου εἵνεκα -ης· ' τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ ' Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον* **3** newly married: *λ* 38 *αἳ δ' ἀγέροντο ' ψυχαὶ ὑπὲξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνηώτων· ' -αι τ' ἠϊθεοί τε πολύτλητοί τε γέροντες ' παρθενικαί τ' ἀταλαὶ νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι* 447 *ἡ μέν μιν -ην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς ' ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· παῖς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ* h. Ven. 119 (*ἀνήρπαξε Ἀργειφόντης ἐκ χοροῦ Ἀρτέμιδος*) *πολλαὶ δὲ -αι καὶ παρθένοι ἀλφεσίβοιαι ' παίζομεν, ἀμφὶ δ' ὅμιλος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο* **4** in extended sense:

Hes. fr. 141,10 *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* ' [⌊ ⌋ *νύ*]*μφης πάρα καλλικόμοιο* (Europa). ' [*ἣ δ' ἄρα παῖδ*]*ας* [*ἔπικ-τ*]*ε*?*γ*? ... *Κρονίωνι* 5 form of address used (by another woman) of women married into a household: *Γ*130 (Iris, 4 disguised as Laodike, to Hel.:) „*δεῦρ' ἴθι,* ⌊*-α φίλη,*⌋ *ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι* ' *Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν*" *δ* 743 (Eurykl. to Pen.:) „⌊ ⌋ *σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλεῖ χαλκῷ,* ' *ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τοι οὐκ ἐπικεύσω*" 8

D *γρ.* *ε*61, v.l. *ε*242, Th. 307, Hes. fr. 291,4, Cat. 92,12 Trav., Vita p. 6,28; Hes. fr. 26,15 suppl. W. Beck

νυμφίος [1ⁱ, 1ᵉ] **Σχ** sch. D *Ψ*223: *-ου· ἤτοι νεογάμου* 12 *ἡλικίαν ἔχοντος*, sch. Barn. *η*65: *-ον· νεωστὶ γεγαμηκότα*

B *new bridegroom*, without male progeny: *Ψ*223 *ὡς δὲ πατὴρ οὐ παιδὸς ὀδύρεται ὀστέα καίων,* ' *-ου, ὅς τε θανὼν δειλοὺς ἀκάχησε τοκῆας* (vv. a-c add. papp.), ' *ὣς Ἀχιλεὺς* 16 *ἑτάροιο ὀδύρετο ὀστέα καίων,* ' *ἐρπύζων παρὰ πυρκαϊὴν ἀδινὰ στεναχίζων*, see Leaf, sch. Erbse *η*65 *Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν Ῥηξήνορά τ' Ἀλκίνοόν τε.* ' *τὸν μὲν ἄκουρον ἐόντα βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων* ' *-ον, ἐν μεγάρῳ μίαν οἴην παῖδα* 20 *λιπόντα,* ' *Ἀρήτην* Chantraine, REG 59/60, 1946/47, 229 f., cf. *ἠίθεος, πόσις* W. Beck

νῦν, νυν s. *νυ* 24

νύξ, Νύξ [67ⁱ, 67ᵉ, 31ᴴ, 14ᵇ, 6ᶜ] E Erbwort, verwandt mit lat. *noct-*, dt. *Nacht* usw.; Verbalabstraktum zu uridg. **neg*ʷ- „Abend werden", s. Mayrhofer, Idg. Gr. I/2, 108 f. und EWAia II 3. Zu *νυχ-* statt *νυκτ-* s. O. Panagl, ZVS 85, 1971, 49–65. Zu den Wz.abstrakta s. auch Radermacher, WS 49, 1931, 115 ff. – Abl.: *αὐτονυχί, εἰνάνυχες, ἐννύχιος/χος, νυκτερίς, Νυκτεύς, νύκτωρ, παννύχιος, Πάννυχος* 32

F *-ξ* 42, *-κτός* 27, *-κτί* 25, *-κτα* 38, *-κτ'* 9; *-κτες* 7, *-κτῶν* 1ᵉ, *-κτας* 34; + 2ᵉ Prosaref.

M 1 Stamm im longum **1 a** eins. [⏑̯] *-ξ δ'* (*ἤδη*⁺) *H*282 = 293, *I*78, *λ*373, *ν*269, *ξ*457, *σ*272, Th. 211; *-ξ ὁλοή / ἀβρότη* Th. 224. 757 / *Ξ*78; *-ξ ἐκάλυψε μέλαινα Ξ* 439; *-χθ'/κτ' X*102, h. Cer. 244 [⏑̯] *εἰ μὴ -ξ B*387, *Ξ*259; *ἐπὶ -ξ/κτ' ὀλοή*⁻ *λ*19, *Π*567; *-ξ Σ*267, *ξ*475; *-κτ' ἄεσαν*⁺ *γ* 490 ≅ *ο*188 ≅ *ο*40ⁱᵃ; *-κτ'* Th. 176 [⏑̯] *-ξ* (*τε καὶ Ἡμέρη*) *λ*330, Th. 748 [⏑̯] *κελαινὴ / ἐρεβεννὴ* ⌊*-ξ ἐκάλυψε(ν)*⌋ *E* 310 = *Λ*356 / *E*659 = *N*580 ≅ *X*466; *περὶ* ⌊ ⌋ *K*201; *-ξ ἐρεβεννὴ Θ*488 = *I*474ᵉˣ, Th. 213, Op. 17; *μέλαινά τε -ξ* Th. 123 **1 b** zweis. **1 b α** [⏑̯⏑̯] *-κτός* Th. 525, h. Merc. 15; *-κτὶ θοῇ ἀτάλαντος M*463; *-κτὶ* (*κατακρύψασα*) *ο*34, *ψ* 372, Hes. fr. 58,11; *-κτα δι' ἀμβροσίην / ὀρφναίην / δνοφερήν K*41. 142, *ι*404, *ο*8, *Ω*363 / ≅ *K*83 = 386. 276, *ι* 143, h. Merc. 578 / *ο*50; *-κτα φυλασσέμεναι*⁺ *K*188. 312 = 399; *-κτα μέν* (*ἀέσαμεν*) *Σ*274, *γ*151, *ψ*243 [⏑̯⏑̯] *-κτα μέλαιναν Θ*486 [⏑̯⏑̯] *-κτὸς ἐρεμνῆς* Th. 744; *-κτός μ*312 ≅ *ξ*483, Th. 275; *ἐπὶ -κτὶ φυλάξομεν Θ*529; *-κτὶ θοῇ Ξ*261; *-κτί υ*88, Sc. 35; *ἀμβροσίην* ⌊*διὰ -κτα*⌋ *B*57; ⌊ ⌋ (*θοήν*) *Θ* 510, *K*101, *μ*284; *-κτες ο*392; Zahlwort ... + *-κτας ρ*515, *τ*341, Th. 56 [⏑̯⏑̯] *μελαίνης* ⌊*-κτὸς* (*ἐν ὥρῃ*)⌋, h. Merc. 67. 290; ⌊ ⌋ h. Merc. 155. 400; (*ἐν*) *-κτὸς ἀμολγῷ Λ*173, *O*324, *X*28 = 317ᵉˣ, *δ*841, h. Merc. 7 = h. 18,7; *-κτὸς Γ*11, Op. 419, Il. Parv. fr. 4a,2 p. 54 Dav.; (*ἐρεβεννῇ*) *-κτὶ καλύψαι*⁺ *E* 23, *N*425; *ἐρεμνῇ / μελαίνῃ* ⌊*-κτὶ ἐοικώς*⁺⌋ *λ*606, h. Merc. 358; ⌊ ⌋ *A*47, *υ*362; *-κτὶ μελαίνῃ Θ*502 = *I*65 = *μ*291, *η*253 = *ξ*314; *-κτί H*282 = 293, *Σ*251, *υ*351; *θοὴν διὰ* ⌊*-κτα μέλαιναν*⌋ *K*394. 468, *Ω*366 = 653, Th. 481, c. Naup. fr. 7a,5 p. 148 Dav.; *διὰ/καὶ* ⌊ ⌋ *K*297, Th. 788, Margites POxy. 2309,10. 12 / Th. 20; *-κτα φυλάσσω*⁺ *ε*466, *χ*195; *-κτες* Op. 730; *-κτας* (*ἴαυον*) *I*325 = *τ*340ᵉˣ, *I*470, h. Ap. 91 [⏑̯×] *-κτός ν*278; (*ἐπὶ*) *-κτί μ*447, Op. 102; (*ἀνὰ/διὰ*) *-κτα E*506, *Ξ*80, *τ*66; *δύο*⁺ *τ' ἤματα καὶ δύο -κτας κ*142 ≅ Op. 612ᵉˣ **1 b β** [⏑̯–] *-κτός* (*τε δνοφερῆς*) Th. 107. 124; *-κτας δ*(*ὲ κρύπτεσκε*) *β*105 = *ω*140 ≅ *τ*150, *υ*85, h. Cer. 239 [⏑̯–] *-κτός* Th. 758; *-κτας δ' κ*11 2 Stamm in den brevia **2 a** eins. ⏑̯[–] *-κτ' K*497 ⏑̯[–] *-ξ τ*515 ⏑̯[–] *-ξ K*251; *-κτ' ἄσαμεν π*367 ⏑̯[×] *ἀμβροσίη / ἀμφιλύκη / δαιμονίη -ξ δ*429 = 574, *η*283 / *H*433 / h. Merc. 97; *-ξ K* 252, *ε*294 = *ι*69 = *μ*315, Th. 726 **2 b** zweis. [–⏑̯] *-κτ*[*ες* Hes. fr. 66,5; *ἐκ -κτῶν μ*286 [–⏑̯] (*γὰρ*) *-κτός τε καὶ ἤματος* / Nom. Pl. / Akk. Pl. *κ*86, h. Merc. 482 / *λ*183 = *ν*338 = *π*39 / ≅ *Σ*340ᵉˣ ≅ *Ω*745ᵉˣ, Th. 722 ≅ 724, Op. 385. 562; *γὰρ -κτες τε καὶ ἡμέραι ξ*93; *-κτας ... ἤματα ε*388 = *ι*74ⁱⁿ; *ἤματα καὶ -κτας Ψ*186; *-κτας ε*154, *η*102 [–⏑̯] *-κτός* Sc. 227 [–⏑̯] *-κτας τε καὶ ἤμαρ E*490, *X*432, *Ω*73, *β*345, *κ*28 ≅ 80 = *ο*476, *ω*63.– Prosaref.: Mus. fr. 14 Diels, Epim. fr. 5 Diels

Σχ sch. D *A*47: *-κτὶ ἐοικώς· σκότει παραπλήσιος. φοβερὸς καὶ ἀόρατος, E*506: *-κτά· ἀχλύν*

L Vorstellg., Allg.: Kopp, Phys. Weltbild 234 ff.; Aspekte, Gefühlswerte: Moreux, Phoenix 21, 1967, 237 ff.; Bremer, ABG Suppl. 1, 1976 (s.d. Index); Epith.: Dürbeck (s.v. *ἐρεβεννός*, s.a. *ἐρεμνός*); Formel: Mureddu, Formula 64 f.; C. Higbie, Measure and Music, Oxford 1990, 163 ff.; Th., N.-Nachkommen: Fr. Solmsen, Hes. and Aesch., New York (Cornell Stud. 30), 1949, 28 ff.; H. Schwabl, Hes.s Theog., SAW 250, 5, Wien 1966, 31. 40; A. Ballabriga, Le Soleil et le Tartare, Paris 1986, 287 f.; *-κτὸς ἀμολγῷ* (s.d.): Gil, EClás 26, 1984, 119 ff.; Edgeworth, H. 116, 1988, 253 ff.; Worthen, Gl. 66, 1988, 18 f.; *-κτὶ ἐοικώς* (*A*47): Vivante, Eranos 81, 1983, 4 ff.; *κ*86: Tsopanakis, QUCC 40, 1992, 11 f. mit Schol.; s.a. *ἦμαρ* L (Cuillandre, Schulze)

B (I) *Nacht*: (I 1 ff.) Opp. zum Tag, (6. 7) verhüllende *Finsternis*; (II) die uralte Göttin *Νύξ* (1ⁱ, sonst nachhom.); *v.* mit freundlichen u. feindlichen Aspekten: erlösend, erwünscht, aber auch drohend, unheilvoll (s. bes. in 1 a. 4; s.v. *εὐφρόνη* mit Lit.); Th. 275 (in 2 a) als Himmelsrichtg. *gen Abend ~ Westen.* – Gebr.: oft adverbial, mit Präp.; häufig in Begriffspaar mit *ἦμαρ*⁺, diesem vorangestellt, seltener folgend (s. in M 1 b α [⏑̯×]. 2 b; s.v. *ἦμαρ* B 1 b; die Stt. s.u. in I 1 b. 2 d α. 5 u. II [Th. 748]); zu *-κτὸς ἀμολγῷ* s.u. 2 b. – Epith. s.u. in den einzelnen Vorbem. u. in M. – Wortf.: *εὐφρόνη, ἕσπερος; ἀήρ, ἀχλύς, ἔρεβος, ζόφος, κνέφας, νεφέλη, νέφος, σκότος*; s.a. *ἦμαρ, ἡμέρη, ἠώς, ἀμφιλύκη, δείλη*

I 1 *Nacht* (meist) im Nom., meist dir. R. **1 a** anbrechende *Nacht* ~ Abend (vgl. *ἕσπερος*) kommt, beendet den Kampf usw.; mit *ἀβρότη* (1ⁱ), *ἀμβροσίη, μελαίνῃ, ἀσπασίη τρίλλιστος ἐρεβεννή* (*Θ*488); im HS: *H*282 (bis) (Herold:) „*-ξ δ' ἤδη τελέθει· ἀγαθὸν καὶ -κτὶ πιθέσθαι*" = 293 *Θ*502 „*νῦν μὲν πειθώμεθα -κτὶ μελαίνῃ* (*δόρπα. πρῶϊ δ' ὑπηοῖοι*") = *I*65 = *μ*291 *Θ*488 *Τρωσὶν μέν ῥ' ἀέκουσιν ἔδυ φάος, αὐτὰρ Ἀχαιοῖς* ' *ἀσπασίη τρίλλιστος ἐπήλυθε -ξ ἐρεβεννή Σ* 267 „*νῦν μὲν -ξ ἀπέπαυσε ... Πηλεΐωνα* ' *ἀμβροσίη* (*αὔριον*") *δ*429 „*δόρπον ἄρ ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη -ξ·* ' *δὴ τότε κοιμήθημεν* (*ἦμος δ' ἠριγ. φάνη ῥοδ. Ἠώς*") = 574 *η*283 „*ἐπὶ δ' ἀμβροσίη -ξ* ' *ἤλυθ'* (*κατέδραθον*") im NS: *B*387 („*οὐ παυσωλή*) *εἰ μὴ -ξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν*" (vgl. *I*78 in 1 c) *K*201 (wo Hektor umgekehrt war) *ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ -ξ ἐκάλυψεν,* vgl. *-κτὶ καλ.* (in 7). *Ξ*78 „*εἰς ὅ κεν ἔλθῃ* ' *-ξ ἀβρότη*" *τ* 515 (*ἤματα ...*) *αὐτὰρ ἐπὴν -ξ ἔλθῃ, ἕλῃσί τε κοῖτος ἅπαντας,* ' *κεῖμαι* **1 b** *Nacht* in Verlauf, Dauer, Ende; mit *ἄμβροτος, ἀμφιλύκη, δνοφερή, ὀρφναίη ἐπίκουρος δαιμονίη* (1ʰ), *πλέων*, präd. *οἰζυραί*; im HS: *K*251. 252 „*ἴομεν· μάλα γὰρ -ξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς·* ' ... *παρῴχηκεν δὲ πλέων -ξ*" h. Merc. 97 *ὀρφναίη δ' ἐπίκουρος ἐπαύετο δαιμονίη -ξ* ' *ἡ πλείων, τάχα δ' ὄρθρος ἐγίγνετο δημιοεργός λ*330 (vor Ende der Erzählg.) „*πρὶν γάρ κεν καὶ -ξ φθῖτ' ἄμβροτος. ἀλλὰ καὶ ὥρη* ' *εὕδειν*" *ν*269 „*-ξ δὲ μάλα δνοφερὴ κάτεχ' οὐρανόν*" im NS: *H*433 *ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη -ξ μ*312 *ἦμος δὲ τρίχα -κτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει* ≅ *ξ* 483 *Nächte u. Tage* (vgl. in 2 d α. II): *λ*183 „*οἰζυραὶ δέ οἱ* (Pen.) *αἰεὶ* ' *φθίνουσιν -κτες τε καὶ ἤματα δάκρυ χεούσῃ*" = *ν*338 = *π*39 *ξ*93 (Eum.:) „*ὅσσαι γὰρ -κτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διός εἰσιν* (prassen die Freier") **1 c** spez.; mit *κακὴ σκοτομήνιος*, präd. *μάλα μακρὴ ἀθέσφατος*; datierend (vgl. *ἠώς* + Zahl, s.d. B 1 a α Ende): *I*474 („*εἰνάνυχες -κτας* [s. in 3]) *ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη μοι ἐπήλυθε -ξ ἐρεβεννή*" mit Dem.-Pr.: *I*78 „*-ξ δ' ἤδ' ἠὲ διαρραίσει στρατὸν ἠὲ σαώσει*"

(vgl. *B* 387 in a) *λ* 373 „*-ξ δ' ἤδε μάλα μακρή, ἀθέσφατος*" *o* 392 „*αἴδε δὲ -κτες ἀθέσφατοι*" *Hochzeitsnacht*: *σ* 272 (Pen.:) „*-ξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει*", vgl. (*τ* 571) *ἠὼς δυσώνυμος*, (*Δ* 164) *ἦμαρ* eine best. *schlimme* (d.h. kalte, regnerische) *Nacht* (s. *κακός* B 3 b): *ξ* 457 „*-ξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ σκοτομήνιος*" + 475 **I 2** in adverbialen Ausdr. (Th. 275 [in 2 a] geogr.), vgl. *ἐννύχιος/ος*, *νύκτωρ* (*β* 105 v.l.) **2 a** Gen., 1ᵉ mit Dem.-Pr., 1° *ἐκ*, 1ᴴ *πρός* *ν* 278 „*ἱκάνομεν ἐνθάδε -κτός*" *nachts* Il. Parv. fr. 4a,2 p. 54 Dav. *ἐς ... λιμέν' ἵκετο -κτὸς ἐκείνης (in) jene(r) Nacht* Th. 525 (Prom.' *ἦπαρ ἀέξετο) -κτός, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι* (*ὄρνις*) ‖ *μ* 286 „*ἐκ -κτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποί*" *aus den Nächten* (lok.) ~ *nach Einbruch der Nacht* (s. Odyssey z.St. mit Lit.) als Himmelsrichtg.: Th. 275 (*Γοργούς θ', αἳ ναίουσι) ἑσχατιῇ πρὸς -κτός, ἵν' Ἑσπερίδες gen Abend (~ Westen)*, vgl. *ζόφος* (B 1) **2 b** adnominaler Gen. (zum Dat.) (*ἐν*) ⌞*-κτὸς ἀμολγῷ*⌟, *-κτὸς ἐν ὥρῃ*; ⌞ ⌟ eigtl. wohl *beim Melken der (= zur) Nacht*, d.h. *zur Zeit des abendl. Melkens*, dann aber (unverstanden) von verschiedenen Phasen der Nacht gebraucht u. wohl nicht mehr von *-κτὸς ἐν ὥρῃ* versch. (andere: von 'Nachtmilch' ~ Milchstraße; s. L; s.vv. *ἀμολγός*, *ἀστήρ* B 1 a α. β; Odyssey zu *δ* 841; u. vgl. *βουλυτόνδε* ähnl. konkr. für eine Tageszeit); je 1× mit *μελαίνης*; die ersten 4 Stt. im Gl.: *Λ* 173 (*λέων*) *μολὼν ἐν* ⌞ ⌟ *O* 324 (*θῆρε*) *μελαίνης* ⌞ ⌟ *X* 28 (Ach. wie *ἀστήρ* [s.d.]) *ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαὶ ' φαίνονται πολλοῖσι μετ' ἀστράσι* ⌞ ⌟ (*κύν' Ὠρίωνος*; vor Sonnenaufgang) = 317ᵉˣ. (*ἕσπερος*, Abend) *δ* 841 *ὄνειρον ἐπέσσυτο* ⌞ ⌟ h. Merc. 7 (*Κρονίων νύμφῃ*) *μισγέσκετο* ⌞ ⌟ = h. 18,7 h. Merc. 67 (*φῆληταί*) *μελαίνης* ⌞*-κτὸς ἐν ὥρῃ*⌟ 155 „*πόθεν τόδε* ⌞ ⌟ *' ἔρχῃ* (Hermes)" 400 *τὰ χρήματ' ἀτάλλετο* ⌞ ⌟ **2 c** Dat., 2× mit *ἐπί*, 1× *ἐν*, 2× *μελαίνῃ*; vgl. *ἐννύχιος/ος*; *nachts, in der Nacht*: *o* 34 „*-κτὶ δ' ὁμῶς πλείειν*" *Θ* 529 „*ἐπὶ -κτὶ (ἐπινύκτα γρ. A) φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς, ' πρῶϊ δ' ὑπηοῖοι (θωρηχθέντες)*", vgl. *ἐπ' ἤματι* (s.d. B 2 b α) Op. 102 *νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, αἳ δ' ἐπὶ -κτὶ ' αὐτόματοι φοιτῶσι* datierend mit Zahl, Pron. *in einer/der* (best.) *Nacht*: *Σ* 251 *ἰῇ δ' ἐν -κτὶ γένοντο* Hes. fr. 58,11 (*τέκετο*) *-κτὶ μ[ι]ῆ[ι]* *υ* 88 „*τῇδε γὰρ αὖ μοι -κτὶ παρέδραθεν εἴκελος αὐτῷ* (Od. im Traum)" Sc. 35 *αὐτῇ μὲν γὰρ -κτὶ* (*μίγῃ*, Zeus) *η* 253 ⌞*ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με -κτὶ*⌟ *μελαίνῃ ' νῆσον ἐς* = *ξ* 314 *μ* 447 *ἔνθεν δ'* ⌞ ⌟ **2 d** Akk. *die Nacht/Nächte hindurch* (s.a. in 3), in *α* oft neben *ἦμαρ/ατα*, z.T. mit Zahl (*β* 105 v.l. *νύκτωρ*) **2 d α** Akk. der Ausdehng. ohne Präp.; 2× Sg. (+ *τήν*): *Σ* 274 „*-κτα μὲν εἴν ἀγορῇ σθένος ἕξομεν, (πρωὶ δ')*" *K* 497 (*ὄναρ*) *ἐπέστη ' τὴν -κτ' (während) diese(r) Nacht* Pl. *-κτας*: *η* 102 (bei Alkin. *χρύσειοι κοῦροι*) *φαίνοντες -κτας κατὰ δώματα* h. Cer. 239 *-κτας δὲ κρύπτεσκε πυρὸς μένει* (Dem. das Kind) mit *ἦμαρ*⁺ (s.d. B 1 b u. vgl. hier 1 b. II): *β* 105 „*ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκεν* (Pen.) *μέγαν ἱστόν, ' -κτας* (*-κτωρ* v.l.) *δ' ἀλλύεσκεν*" = *ω* 140 ≅ *τ* 150 *υ* 85 „(*ἤματα μὲν κλαίῃ*) *-κτας δ' ὕπνος ἔχῃσιν*" *κ* 11 *περιστεναχίζεται αὐλῇ, ' ἤματα· -κτας δ' αὖτε* (*εὕδουσ'*) *Ψ* 186 *ἤματα καὶ -κτας* (schützte Aphr. Hektors Leiche) *Σ* 340 „*κλαύσονται -κτας τε καὶ ἤματα*" ≅ *Ω* 745 *E* 490 „*μέλειν* ⌞*-κτας τε καὶ ἦμαρ*⌟" = *X* 432ᵉˣ. (*εὐχωλή*) = *Ω* 73ᵉˣ. („paßt auf") = *β* 345ᵉˣ. (mit Zahl:) *κ* 28 *ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν* ⌞ ⌟ *' τῇ δεκάτῃ δ'* ≅ 80 (*ἐξῆμαρ*) = *o* 476 (vgl. *εἰνάνυχες I* 470 in 3) *ω* 63 „*ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε ὁμῶς* ⌞ ⌟ *' κλαίομεν* (*ὀκτωκαιδεκάτῃ δ'*")" Th. 722 *ἐννέα γὰρ* ⌞*-κτας τε καὶ ἦματα*⌟ (fiele *χάλκεος ἄκμων, δεκάτῃ δ'*) ≅ 724 Op. 385 (Pleiaden) ⌞ ⌟ *τεσσαράκοντα ' κεκρύφαται* (mit wiederholter Zahl:) *ε* 388 *ἔνθα δύω -κτας* ⌞*δύο τ' ἤματα*⌟ *κύματι* (*πλάζετο*) ≅ *ι* 74 (*κείμεθ'*) *κ* 142 *ἔνθα τότ' ἐκβάντες* ⌞ ⌟ *καὶ δύο -κτας ' κείμεθ'* ≅ Op. 612ᵉˣ. (*δέκα*, sc. Trauben trocknen) *ρ* 515 „*τρεῖς γὰρ δή μιν -κτας ἔχον, τρία δ' ἤματ' ἔρυξα ' ἐν κλισίῃ*" (Eum. den Bettler) h. Ap. 91 *Λητὼ δ' ἐννῆμάρ τε καὶ ἐννέα -κτας* (*ὠδίνεσσι πέπαρτο*) (ohne *ἦμαρ*:) Th. 56 *ἐννέα γάρ οἱ* (Mnemosyne) *-κτας ἐμίσγετο μητίετα Ζεὺς* **2 d β** *διά*, (je 1ⁱ) *ἀνά*, *ὑπό -κτα* u.ä. (nur Sg.) *während der Nacht, durch die Nacht*, oft mit räumlichem Aspekt (+ Bewegungsverb); spez. *diese Nacht*: *X* 102 *ὑπὸ τήνδ'*; 17 von 28 Stt. dir. R.; mit Epith., u. zwar bei Position [⏑̆] *-κτα δι(ὰ)* ⌞*ἀμβροσίην*⌟ / *ὀρφναίην* / (1°) *δνοφερήν*, (*X* 102 spez.) *-χθ' ὑπὸ τήνδ' ὀλοήν*, bei [⏑̆] (⌞ ⌟ 1ⁱ) *διὰ -κτα θοήν*, bei [⏑̆] (*θοήν*) *διὰ -κτα* (*μέλαιναν*): *K* 41 („keiner wagt *σκοπιαζέμεν οἶος*) ⌞*-κτα δι' ἀμβροσίην*⌟" = 142ⁱⁿ. („*τίπτ' οἶοι ἀλᾶσθε*") = *ι* 404ⁱⁿ. („*τίπτ' ἐβόησας*") = *o* 8ⁱⁿ. (sorgte sich) *Ω* 363 („*πῇ ἰθύνεις*) ' ⌞ ⌟ „ *ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι*" ≅ *K* 83 („⌞*ὀρφναίην*⌟") = 386 276 (*οὐκ ἴδον*) *-κτα δι'* ⌞ ⌟ = *ι* 143ⁱⁿ. (*κατεπλέομεν*) = h. Merc. 578ⁱⁿ. (*ἠπεροπεύει*, Hermes) *o* 50 („nicht) *-κτα διὰ δνοφερὴν ἐλάαν* (*ἠώς*") *B* 57 „*ἦλθεν Ὄνειρος ' ἀμβροσίην* ⌞*διὰ -κτα*⌟" *μ* 284 „⌞ ⌟ *θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας*" *K* 394 „*ἠνώγει δέ μ' ἰόντα θοὴν* ⌞ ⌟ *μέλαιναν*" = 468ᵉˣ. = *Ω* 366ᵉˣ. („*ἴδοιτο*") = 653 = Th. 481ᵉˣ. (*ἴκτο*) = c. Naup. fr. 7a,5ᵉˣ. p. 148 Dav. (*φευγέμεναι*) *K* 297 (*βάν ῥ' ἴμεν*) *διὰ -κτα μέλαιναν* = Th. 788ᵉˣ. (*ῥέει*, Styx) = Margites POxy. 2309,10ᵉˣ. (*ἕδραμεν ἔξω*) = 12ᵉˣ. (*ὑπό*:) *X* 102 „*ποτὶ πτόλιν ἠγήσασθαι ' -χθ' ὑπὸ τήνδ' ὀλοήν*" *während dieser Unheilsnacht* (d.i. die letzte, s. Ameis.-H. z.St.) ohne Epith. (dir. R.): *Θ* 510 („*πυρὰ πολλά*) ⌞*μή πως καὶ διὰ -κτα*⌟ (Gr. fliehen") *K* 101 „⌞ ⌟ *μενοινήσωσι μάχεσθαι*" *τ* 66 „*ἀνιήσεις* (Bettler) *διὰ -κτα ' δινεύων κατὰ οἶκον*" (*ἀνά*:) *Ξ* 80 „(*οὐ*) *νέμεσις φυγέειν κακόν, οὐδ' ἀνὰ -κτα* (*-κτας* v.l.)" **I 3** *Nacht* als Akk. Obj. od. temp. Akk. (der Ausdehnung, vgl. 2 d) bei Verben 'verbringen', '(durch)wachen', 'abpassen'; je 2× mit *ἀύπνους*, *πολλάς*, je 1× *κακήν*, *δυσκηδέα*; *εἰνάνυχες* (vgl. in 2 a α); 11 von 16 St. dir. R., Erz.; Akk. Obj.: *γ* 151 „*-κτα μὲν ἀέσαμεν* (*ἠῶθεν δ'*)" *γ* 490 (*δύσετό τ' ἠέλιος*) *ἔνθα δὲ -κτ' ἄεσαν* (*ἦμος δ' ἠριγένεια*) ≅ *o* 188 ≅ 40ⁱⁿ. + *π* 367 („*ἐμίμνομεν Ἠῶ δῖαν*"), *τ* 341 („*πολλὰς -κτας*") h. Cer. 244 (*εἰ μὴ*) *-κτ' ἐπιτηρήσασα* (*σκέψατο*, Met.) z.T. auch temp. Akk. (wie in 2 d) mögl. (? s. *ἰαύω*): *I* 325 „*πολλὰς μὲν ἀύπνους* ⌞*-κτας ἴαυον*⌟, ' *ἤματα δ'*" = *τ* 340ᵉˣ. *ε* 154 *I* 470 „*εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ' αὐτῷ παρὰ* ⌞ ⌟" *die Nächte hindurch*, zur Zahl *εἰνάν.* vgl. *ἐννῆμαρ* u.ä. (*κ* 28⁺ in 2 d α) temp. Akk. (s.a. 2 d): *K* 312 „*οὐδ' ἐθέλουσι ' -κτα φυλασσέμεναι*" = 399 + *χ* 195 (*schlimme Nacht*): *K* 188 *-κτα φυλασσομένοισι κακήν* *ε* 466 „*εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυσκηδέα -κτα φυλάσσω* (*στίβη*)" **I 4** *gleich der Nacht*, je 1× mit *θοῇ*, *ἐρεμνῇ*, *μελαίνῃ*; 2× dir. R.; m. Bewegungsverb (*ἤϊε*): *wie die (sich ausbreitende) Nacht* (s. Vivante L), mit Assoz. *drohend*: *A* 47 *ὁ δ' ἤϊε -κτὶ ἐοικώς* (zürnender Ap.) *finster = drohend, unheilvoll*: *M* 463 (*ἔσθορε*, angreifender Hektor) *-κτὶ θοῇ* (s.d.) *ἀτάλαντος ὑπώπια* (*-κτὶ ἐλυσθείς* Zen.), mit Akk. der Bzhg. *λ* 606 (Her.' *εἴδωλον*) *ἐρεμνῇ -κτὶ ἐοικώς*, ' *γυμνὸν τόξον ἔχων* *unsichtbar (verborgen)* od. *hinterhältig* od. Parodie der Formel (s. Càssola z.St.): h. Merc. 358 „*κατέκειτο* (Hermes) *μελαίνῃ -κτὶ ἐοικὼς ' ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι κατὰ ζόφον*" spottend: *υ* 362 (Freier): „*εἰς ἀγορὴν ἔρχεσθαι* (Theokl.), *ἐπεὶ τάδε -κτὶ εἴσκει*", Theokl. meinte das Dunkel des Todes (351 [in 7] „*-κτὶ εἰλύεται κεφαλαί*"), die Freier die Abwesenheit von Tageslicht **I 5** sonst *Nacht*, 2× mit *μέλαιναν*⁺, 1× *δολιχήν*; 2ᵇ dir. R.; 'astronom.' Vorgänge: *Θ* 486 (*ἐν δ' ἔπεσ' Ὠκεανῷ*) *φάος ἠελίοιο ' ἕλκον -κτα μέλαιναν ἐπὶ* (*ἄρουραν*) *ψ* 243 *-κτα μὲν ἐν περάτῃ δολιχὴν σχέθεν* (Ath.), *Ἠῶ δ' αὖτε ' ὀύσατ' ἐπ' Ὠκεανῷ* Th. 176 *ἦλθε δὲ -κτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός* Op. 419 (Sirios) *ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τε -κτὸς ἐπαυρεῖ* Hes. fr. 66,5 *τῶι νύκτ[ες* s. Ergänzung bei West relig.: Op. 730 (*μηδ' ὁμιχεῖν ...*) *μὴ δ' ἀπογυμνωθείς· μακάρων τοι -κτες ἔασιν* *Nacht u. Tag* (vgl. 1 b. 2 d α): *κ* 86 (*Λάμου πτολίεθρον* gut für *ἄϋπνος ἀνήρ*) *ἐγγὺς γὰρ -κτός τε καὶ ἠματός εἰσι κέλευθοι*, keine od. nur kurze nächtl. Dunkelheit, s. L, Odyssey z.St. u. vgl. Th. 748 (in II) Op. 562 (*μακραὶ εὐφρόναι*) *ἰσοῦσθαι -κτας τε καὶ ἤματα*, betrifft die Nahrung, s. West z.St. h. Merc. 482 („Kithara *φέρειν εἰς δαῖτα καὶ χορὸν καὶ κῶμον*, ' *εὐφροσύνην -κτός τε καὶ ἤματος*" *Nacht* als Milieu des Diebes, Hermes: *Γ* 11 (Gl.:) *ὁμίχλην*, ' *ποιμέσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ τε -κτὸς ἀμείνω* h. Merc. 15 (Hermes) *λῃϊστῆρ', ἐλατῆρα βοῶν, ἠγήτορ' ὀνείρων*, ' *-κτὸς ὀπωπητῆρα, πυληδόκον* 290 „*μελαίνης -κτὸς ἑταῖρε*" **I 6** *Finsternis* (vgl. *ἀήρ*, *ἀχλύς*, *νεφέλη*, *νέφος*, *σκότος*), 1× mit *ὀλοή*, keine dir. R.; vor dem Unwetter: *ε*

294 σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε (Pos.) ' γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν -ξ = ι69 (Zeus) = μ315 *ewige Finsternis* am Rande der Welt (vgl. z.B. Polarnacht), im Tartaros: λ19 (Kimmerier ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' 4 αὐτοὺς Ἠέλιος ἐπιδέρκεται) ἀλλ' ἐπὶ -ξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσι Th. 726 (Τάρταρος) ἀμφὶ δέ μιν -ξ ' τριστοιχεὶ κέχυται (119 Τάρτ. ἠερόεντα) I 7 *in Finsternis hüllen* u.ä., mit ἐρεβεννή, κελαινή, μέλαινα, ὀλοή; nur υ351 dir. R.; Gott 8 das Schlachtfeld (helfend od. als schlimmes Vorzeichen): Ε 506 ἀμφὶ δὲ -κτα ' θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγων Π567 (nach Sarp.s Tod) Ζεὺς δ' ἐπὶ -κτ' ὀλοὴν τάνυσε κρατερῇ ὑσμίνῃ rettende Unsichtbarkeit: Ε23 12 σάωσε δὲ -κτὶ καλύψας (Heph. den Getroffenen) ψ372 (ἤδη φάος, τοὺς δ') -κτὶ κατακρύψασα θοῶς ἐξῆγε (Ath.) πόληος, s. Odyssey z.St. mit Lit. zum 'godsent mist' Dunkel von Tod, (Χ) Ohnmacht: Ε310 ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ ⌞-ξ ἐκάλυψε⌟ = Λ356 Ε659 τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ ⌞ ⌟= Ν580 (575 σκότος ὄσσε κάλ.) ≅ Χ466 (Androm.; Formel hier angewandt auf Ohnmacht) Ξ439 τὼ δέ οἱ ὄσσε ' ⌞ ⌟ μέλαινα Ν425 (wollte den Gegner) ἐρεβεννῇ 20 -κτὶ καλύψαι ' ἢ αὐτὸς δουπῆσαι υ351 (Theokl. zu den Freiern:) „-κτὶ μὲν ὑμέων ' εἰλύαται κεφαλαί" unsichtbar machende (Tarn-) 'Hadeskappe': Sc. 227 (von Perseus:) κεῖτ' Ἄιδος κυνέη -κτὸς ζόφον αἰνὸν ἔχουσα 24

II die Göttin *Νύξ*, mit Epith. δνοφερῆς, ἐρεβεννή, ἐρεμνῆς, θοῇ, μέλαινα, ὀλοή; δμήτειρα θεῶν καὶ ἀνδρῶν, θεά Ξ259. 261 (Hypnos:) „εἰ μὴ -ξ δμήτειρα θεῶν ἐσάωσε καὶ ἀνδρῶν. ' τὴν ἰκόμην φεύγων, ὁ δ' ἐπαύσατο (Zeus) ... ' ἄζετο γὰρ, μὴ -κτὶ θοῇ ἀποθύμια ἔρδοι" Th., Wechsel von *Nacht u. Tag*: Th. 744 (γῆς καὶ Ταρτάρου ... πείρατα) καὶ -κτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ ' ἔστηκεν νεφέλῃς κεκαλυμμένα κυανέῃσιν 748 ὅθι -ξ τε καὶ Ἡμέρη ἄσσον ἰοῦσαι ' ἀλλήλας 32 προσέειπον (vgl. κ86 in I 5) Genealogie (s. L u. West z.Stt.): Th. 20 (ὑμνεῦσαι, Musen) Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε μέγαν καὶ -κτα μέλαιναν 107 οἳ Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ ... ' -κτός τε δνοφερῆς, οὕς (Πόντος) 123. 124 ἐκ Χάεος 36 δ' Ἔρεβός τε μέλαινά τε -ξ ἐγένοντο· ' -κτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο 211. 213 -ξ δ' ἔτεκε ... ' (Μόρον, Κῆρα, Θάνατον, Ὕπνον, φῦλον Ὀνείρων, Μῶμον, Ὀιζύν, 2 vv.) ' οὔ τινι κοιμηθεῖσα θεά (θεῶν pap.) τέκε -ξ ἐρεβεν- 40 νή, (folgen andere Kinder) 224 τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν ... ' -ξ ὀλοή (Ἀπάτην, Φιλότητα) 757. 758 (Ἡμέρη φάος ἔχουσα) ἡ δ' Ὕπνον μετὰ χερσί, κασίγνητον Θανάτοιο, ' -ξ ὀλοή, νεφέλῃ κεκαλυμμένη ἠεροειδεῖ. ' ἔνθα δὲ -κτὸς παῖδες 44 ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν, ' Ὕπνος καὶ Θάνατος Op. 17 τὴν δ' ἑτέρην (gute Eris) προτέρην μὲν ἐγείνατο -ξ ἐρεβεννή Prosaref.: Mus. fr. 14 Diels (ἐκ Νυκτὸς καὶ Ταρτάρου λέγεται τὰ πάντα) Epim. fr. 5 Diels (δύο πρώτας ἀρχὰς ... 48 Ἀέρα καὶ Νύκτα ... ἐξ ὧν γεννηθῆναι Τάρταρον)

D Hes. fr. 64,5]νυκτιμογ[Hes. fr. dub. 360 (Hesperidas Noctis filias) Cat. 94,27 Trav. ἕως -ξ αἰνὸν ὄν[ειρον Il. Parv. fr. 9 p. 78 Ber. (fr. 11 p. 43 Ki.) -ξ μὲν ἔην μεσάτῃ 52 Choer. fr. 24,5 p. 206 Ber. (= Suppl. Hell. 905) νάμασι νύκτα ῥε[ε111 a (vgl. in B I 2 b) v.l. ρ500 (vgl. in B I 4), χ102 (s. St. West, Ptol. Pap. S. 163), h. Ap. 349 (vgl. in B I 2 d α)

H. W. Nordheider 56

νυός f. [3ⁱ, 1°, 1ʰ] **E** Erbwort, idg. **snusó-s*, anl. Sibilant mögl.weise metr. noch spürbar in Ω166 (ἰδὲ -οί [⏑⏑⏑]; Ahrens, Kl. Schr. 91; Ruijgh, Elément achéen 55), vgl. lat. *nuru-s*, dt. *Schnur* 'Schwiegertochter' (Kluge-Seebold 649); Hypoth.n über urspr. Wortbed. u.a. bei L² 91 („die durch den Kauf oder Raub Erworbene") u. Szemerényi, H. 105, 1977, 391 („des Sohnes Frau"); zu evtl. Bzhg. auf myk. *nu-wa-ja* s. Ruijgh, Etudes 230f. A.105 u. DMic. II s.v. **Σχ** sch. D Χ65: -ούς· νύμφας **L** [1]Risch, MH 1, 1944, 115–22; [2]F. Specht, Der Urspr. der idg. Deklin., Göttingen 1944, 90f.; [3]Gates, Kinship Terminology; [4]Ciantelli, SSL 12, 1972, 300–2; [5]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 87 m. A.475

B *Schwiegertochter, Schwägerin*, überh.: *angeheiratete Verwandte;* zu d. Verwandtschaftsbegriffen i. allg. vgl. L¹⁺³ Γ49 (Hektor zu Paris:) „μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκ' εὐειδέ' 72 ἀνῆγες ' ἐξ ἀπίης γαίης, -ὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων", „affine, rispetto a tutti i parenti dello sposo" (Càssola 551; zur Interpr. der Stelle s. Ameis-H.; Leaf; M. M. Willcock, Iliad, Bd. 1, London 1978, z.St.; J. T. Hooker, Homer: Iliad III, Bristol 1979, z.St.; G. S. Kirk, Iliad, Bd. 1, Cambridge 1985, z.St.; L³ 24f.; and. L⁴ 301) Χ65 (Priam. zu Hektor:) „ἑλκομένας τε -ούς ὀλοῆς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν" Ω166 θυγατέρες δ' ἀνὰ δώματ' ἰδὲ -οὶ ὠδύροντο γ451 αἱ δ' ὀλόλυξαν ' θυγατέρες τε -οί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις ' Νέστορος h. Ven. 136 (Aphr. zu Anch.:) „πατρί τε σῷ δεῖξον (με) καὶ μητέρι κεδνὰ ἰδυίῃ ' σοῖς τε κασιγνήτοις οἵ τοι ὁμόθεν γεγάασιν· ' οὔ σφιν ἀεικελίη -ὸς ἔσσομαι, ἀλλ' εἰκυῖα", zu Text u. Interpr. s. Càssola z.St.

G. Markwald

Νύση [2ʰ], **Νυσήιον (ὄρος)** [1ⁱ] **E** wohl nicht vom HG von *Διό-νῦσ-ος* zu trennen, Etym. u. Bed. aber uns.; thrak.-phryg. 'Sohn'? zu *νύση* 'Baum' (Pherecyd. 3 FGrH 178) u. aus **νυτια* bzw. **νυθια*? vgl. L⁴ (m. Lit.), L⁵. Bzhg. zum (ansch. nicht seltenen, s. RE XVII 1628ff.) ON *Νῦσα* mehrdeutig, vgl. L¹; *N.* mit *-ᾰ* nicht im fgrE, (v.l. in *B*508 kein Beleg). – Abl.: *Νύσιον* (s.d.)

L [1]Wilamowitz, GlH 2, 62. 65 A.1; [2]W. F. Otto, Dionysos 58ff.; [3]Deichgräber, Eleus. Frömmigk. 8 A.2; [4]West, Hes. WD 373ff.; [5]Richardson 143. 148ff. 281

B myth. Berg, auf dem Dion. in einer Höhle von Nymphen (*Νῦσαι*, nicht im fgrE, vgl. aber *Z*132f., s.u.) aufgezogen wurde, u. wo er, herangewachsen, zus. mit ihnen die 28 Wälder durchstreifte, h. 26,5 -ης ἐν γυάλοις h. 1,8 ἔστι δέ τις -η ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλῃ – *N.* wird hier in der Nähe Ägyptens lokalisiert (V. 9), dagg. in Thrakien (s. II Sp. 1721,43ff.) in *Z*132 (Lykurgos) Διονύσοιο τιθήνας ' σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσήϊον. – Vgl. *Νύσιον*

D *B*508 v.l. für *Νῖσαν* (ζαθέην, vgl. *Z*133); es soll am Helikon ein *Νῦσα* gegeben haben. – Viell. zu ergänzen in POxy. 2509,8, doch s. Anm. z.St.

B. Mader

Νύσιον πεδίον [1ʰ] **L** s. *Νύση* L **B** myth. Örtlichkeit, wohl am Ok. gelegen (s. L¹50; L³) wo Perseph. mit ihren Gespielinnen (Okeaniden, s. h. Cer. 417ff.) Blumen pflückte u. Hades sie raubte, h. Cer. 17 (-ον ἄμ πεδίον), s. A.-H.-S. u. L⁵ z.St.; die Bzhg., in der *N.* wohl zu *Νύση* (s.d.) steht, ist ungeklärt; viell. entspricht die Nähe der ⌞nyseischen⌟ Ebene zum Ok. der Nähe des ⌞ ⌟ Berges zum Meer (*Z* 133ff., bes. 136), alles übrige uns.

B. Mader

νύσσα [4ⁱ, 1°] **E** uns., s. Frisk s.v., vgl. Risch 139; allg. zu *νύσσω* (s.d.) gezogen (**νυκια*), doch sem. schwierig: 'Prall- bzw. Prellstein': was soll das z.Z. Hom.s gewesen sein? Allenfalls ironisch, vgl. Ψ334ff.: der Stein, an den man stößt, weil man die Kurve zu eng nimmt; auch i.S.v. *scratch* (s. bei Leaf zu Ψ758) 'Kratzer' > 'geritzte Linie' > 'Startlinie' (u. 'Wendemarke'?) nicht problemlos

Σχ sch. D Ψ332: καμπτήρ, sch. Barnes ϑ121: ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας

B *Marke, Kennzeichen* o.ä., s. Hainsworth, Odyssey zu ϑ121 1 von der *Wendemarke* (spez.?) im Wagenrennen bei den Leichenspielen für Patr. Ψ338 ἐν -η δὲ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω, ' ... λίθου (s. V. 329) δ' ἀλέασθαι + 344 (-η), diese Wendemarke wird 326ff. als klafterlanges Holzstück zw. zwei weißen Steinen beschrieben, Nestor vermutet, daß es ein altes Grabmal sein könnte (331) oder 332 ἢ τό γε -α τέτυκτο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων· ' καὶ νῦν τέρματ' ἔθηκε ... Ἀχιλλεύς (Arist. pro 332–3: ἠὲ σκίρος ἔην, νῦν αὖ θέτο τέρματ' Ἀχ.), wobei sowohl *Wendemarke* (bei früheren Rennen) in Frage kommt, was aber für eine bloße Vermutung wohl zu speziell ist, als auch allgemeiner *Marke, Wegweiser* o.ä. 2 von der *Startlinie* Ψ758 τοῖσι δ' (den Wettläufern) ἀπὸ -ης τέτατο δρόμος = ϑ121 in.med. ‖ *Wendemarke* könnte nur dann die eigentl. Bed. sein, wenn im Ψ die zunächst für das Wagenrennen als solche bestimmte Stelle aus praktischen Erwägungen (geringere Strecke für die Läufer, 'Zielgerade' bei den Schiffen, wo die Gr. saßen, vgl. Σχ) zum

Ausgangspunkt des Wettlaufs gemacht u. der Vers vom Od.-Dichter mißverstanden worden wäre. B. Mader

νύσσω [25ⁱ, 1°, 1ᴴ, 2ᵉ] **E** ohne genaue außergriechische Entsprechung, nach Frisk s.v. viell. mit Gutturalerw. zu *νεύω* u. lat. *nuo*, vgl. mnd. *nucken*, aksl. *nukati*, nach Chantraine, Dict. s.v. sem. mit *ν.* nicht zu vereinbaren

M 1 Stamms. im Longum **1 a** eins. [⏑̄] *-ξ(ε) E* 46 = *Π* 343, *Λ* 96. 235 = *P* 48, *M* 395, *N* 178, *Y* 489, *Ψ* 819 zweis. [⏑̄⏑] ⏑̄*-ξε(ν)* ⏑ *Λ* 252. 425, *Π* 346, *Y* 397, Cypr. fr. 13,7 p. 40 Dav. [⏑̄⏑] ⏑ ⏑ *E* 579, *H* 260 ≅ *M* 404, *Ἀτρ. κάθ.* fr. 1,2 p. 187 Be. [⏑̄⏑] ⏑ ⏑ *Π* 404 [⏑̄×] *-σσων Π* 704 **1 b** dreis. [⏑̄-⏑̄] *-σσοντες Λ* 565, *N* 147 = *O* 278 = *P* 731 (≅ *Ξ* 26⁺), Sc. 62 **1 c** viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σσομένων Ξ* 26 = *Π* 637 (≅ *N* 147⁺) **2** Stamms. in den Brevia **2 a** eins. ⏑̄[-] *-ξ(ε) O* 536 **2 b** [-⏑̄] *-ξας ξ* 485

Σχ sch. min. P. Amh. 19 zu *Λ* 565: *—σ[σο]ντε[ς· τι]τρώσκοντες*, sch. D *E* 46: *ἔπληξε*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre 2, 72; [2]Bloch, Supplet. Verba 85 ff.; [3]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 96 ff. 101 f.; [4]Szemerényi, Syncope ..., Napoli 1964, 62 ff.; [5]Blößner, Iterata 109

B *stoßen*, (> *stechen*), überw. (26 von 29 St.) mit dem Speer (1), wahrsch. in ders. Bed. mit dem Schwert, an 5 St., nur in Vbd. mit der Lanze (2), *stoßen, aufstampfen*, aber auch ohne Waffe, mit den Händen, dem Ellbogen, Hufen (3). 1 u. 2 ist wohl kaum als die ursprüngliche u. eigentliche Bed. gg. 3 abzusetzen (wie L⁵ suggeriert; vgl. Leaf zu *Π* 704, s. L⁴); das starke Überwiegen ist wohl themat. bedingt. — Wortf. s. Bd. II 516,44–47 (*ἐλαύνω*) u. 985,19–20 (*θείνω*) u. vgl. 1 Vorbem. u. L²·³ **1** mit der Lanze (*ἔγχει, δουρί* u.a., oft nur im weiteren Kontext genannt, *Π* 343 vorausg.) im Nahkampf *stoßen, stechen*, wobei der Kämpfer sie in der Hand behält (*ἐπὶ ... ἔρεισε ... χειρὶ πιθήσας Λ* 235 = *P* 48; *ἔσπασεν N* 178; vgl. *Π* 404–6; i.d.R. vorausg., z.B. *Λ* 252–5), sem. fast ident. mit *τύπτω*, aber anders als dieses wohl niemals in der Bed. 'schlagen, hauen' (dafür *ἐλαύνω, θείνω, κόπτω, οὐτάζω*) u. Oppos. zu *βαλεῖν*; als Folgen: durchgehen, -dringen, schneiden usw., *στυφελίζω* (*H* 260 f., *M* 404 f.), *ὠθέω N* 147⁺, *Y* 489. — Trans.: Obj. Pers. oder deren Rüstung (*ἀσπίς, σάκος, κύμβαχος*) *Π* 404 f. für ein Körperteil (? s.u. z.St.); der Körperteil bzw. die Stelle, wo die Lanze trifft. i.d.R. mit *κατά* im Akk. (*N* 178 mit *ὑπό* im Gen.), *Λ* 96 u. *Y* 489 nur im Akk. (vgl. *Π* 404) *Λ* 252 *-ξε δέ μιν* (Ag.) *κατὰ χεῖρα ... ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε ... δουρὸς ἀκωκή* (Ag. kämpft zunächst weiter, die Lanze steckt also nicht mehr in seinem Arm) + 235 (*κατὰ ζώνην* = *P* 48 s.u.), *N* 178 (*ὑπ' οὔατος*), *Π* 346 (*κατὰ στόμα*), *Y* 397 (*κατὰ κρόταφον κυνέης διά*) *E* 46 (*τὸν Ἰδομενεύς*) *ἔγχεϊ ... ' -ξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὦμον* = *Π* 343 + *Λ* 425 (*ἀΐξαντα*) *Λ* 96 *τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ... δουρὶ ' νύξ(ε)*, Helm hält Lanze nicht ab, sie geht durch Helm u. Knochen, das Gehirn *ἅπας πεπάλακτο* + *Y* 489 (*στρέψαντα μετάφρενον ... ἀπὸ δ' ἅρματος ὦσε*) *E* 579 (*τὸν Μενέλαος*) *' ἑσταότ' ἔγχεϊ -ξε κατὰ κληῖδα τυχήσας* + *M* 395 *Ἀτρ. κάθ.* fr. 1,2 p. 187 Be. (PN^acc. PN^nom.) *ποσὶ ... μετασπών ' ψύας ἔγχεϊ -ξε P* 48 *ἄψ δ' ἀναχαζομένοιο κατὰ στομάχοιο θέμεθλα ' -ξ', ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας* (= *Λ* 235) ‖ *Λ* 565 *-σσοντες ξυστοῖο μέσον σάκος* (des Aias) *αἰὲν ἔποντο* + *O* 536 (*τοῦ κόρυθος κύμβαχον*) Cypr. fr. 13,7 p. 40 Dav. *-ξε δ' ἄρ' ἄγχι στὰς μεγάλην δρῦν*, die Eiche, in der sich Kastor verbirgt, ≅ Rüstung *H* 260 *Αἴας δ' ἀσπίδα -ξεν ἐπάλμενος* ≅ *M* 404 ‖ *Π* 404 *ὃ δ' ἔγχεϊ -ξε παραστὰς ' γναθμόν*, nur hier Körperteil dir. Obj. von *ν.*, *τόν* stillschweigend vorausg., so viell. auch in *Ψ* 819 *κατ' ἀσπίδα ... ' -ξ', οὐδὲ χρό' ἵκανεν* **2** mit Lanzen u. Schwertern *N* 147 *ἀντίοι υἷες Ἀχαιῶν ' -σσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ... ' ὦσαν ἀπὸ σφείων* (Hektor) = *O* 278 = *P* 731 ≅ *Ξ* 26 = *Π* 637, weder für die Verwendung der Schwerter (auch) als Stoßwaffe noch für *hauen, schlagen* als Bed. von *ν.* ein sicherer Beleg: wahrsch. Zeugma **3** mit anderen Mitteln, zum sem. Verh. zu 1 u. 2 s.o. Vorbem. *Π* 704 *τρὶς δ' αὐτὸν* (Patr.) *ἀπεστυφέλιξεν Ἀπόλλων, ' χείρεσσ' ἀθανάτῃσι ... ἀσπίδα -σσων*, Ap. braucht, anders als etwa Ares, keine Waffen, er kämpft ja auch nicht eigentl.; zu weit gehende Folgerungen aus dem abweichenden Gebrauch (Bed., Stellg. im Vers) bei L⁵ *ξ* 485 *τότ' ἐγὼν Ὀδυσῆα προσηύδων ἐγγὺς ἐόντα ' ἀγκῶνι -ξας* Sc. 62 *χθόνα δ' ἔκτυπον ... ἵπποι ' -σσοντες χηλῇσι*

D *ἐπένυσσεν* v.l. *Ξ* 249 vgl. L⁴ (der Kontext verlangt aber einen Aor.), s.u. s.v. *πινύσσω*; *Y* 274b (Zen. 274a/b statt 274) B. Mader

νύχιος v.l. s. *μύχιος*

νωθής [1ⁱ] **E** Chantraine, Dict. s.v.; 'fast sicher' Kompos. mit *ν-*, HG zu *ὄθομαι* (vgl. Bechtel, Lexil. 237 mit Verweis auf *A* 180 f.) oder *ὠθέω*, Frisk s.v.: 'vielleicht'; vgl. auch nachhom. *νωθρός* u. *μυλωθρός* **Σχ** sch. D *Λ* 559: *βραδύς, ἀργός* **B** *widerspenstig, träge, störrisch* o.ä. *Λ* 559 *ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας ' -ης, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ... ἐάγη, ' κείρει τ' εἰσελθὼν ... λήϊον* B. Mader

νῶϊ, νώ, νῶϊν [36ⁱ, 15ᵉ, 1ᴴ, 2ʰ], [1ⁱ, 1°], [13ⁱ, 12ᵉ, 1ᴴ] Form / Akzent: Wathelet, Traits éoliens 291; G. Schmidt, Stammbildung u. Flexion der indo-germanischen Personalpronomina, Wiesbaden 1978, 182 ff.⁺ Gebrauch im Allg.: G. Scheibner, der Aufbau des 20. u. 21. Buches der Ilias, Leipzig 1939, 24; H. B. Rosén, Strukturalgrammatische Beiträge zum Verständnis Homers, Amsterdam 1967, 98; Moreschini-Quattordio, SSL 10, 1970, 119 ff.; (dagegen) Lejeune, BSL 67, 1972, II 74 f. Gebrauch von *νῶϊν* als Nom.-Akk. u. *νῶϊ* Gen.-Dat.: La Roche, Textkritik 139 f.; Leaf zu *E* 219, *N* 326, *Π* 99; Sommer, IF 30, 1912, 403 ff.; Wilamowitz, IuH 122 f.; Schwartz, in *Ἀντίδωρον* 63; Laum, Akzentuationssystem 276; Schwyzer I 604 A.5; Bolling, Language 9, 1939, 302 ff.; Shipp, Studies 79; Hofinger s.v. *νῶι* zu Sc. 358; Janko, Iliad zu *N* 320–7

Stt. s. Gehring u. Hofinger; dazu *νῶϊ Ξ* 241a; v.l. *Θ* 139 (Zen.) für *δὴ αὖτε νῶϊν* (als Nom.-Akk.) ci. *E* 219 (Schwartz, *Ἀντίδωρον* 63 für *ἐπὶ νώ*); *Θ* 377 v.l. (Zen.) für *νῶϊ*; v.l. *Θ* 428 (Zen.?, s. H. Düntzer, De Zenodotis studiis Homericis, Göttingen 1884, 57 A.25) für *νῶϊ*; ci. *P* 637 (Schwartz, *Ἀντίδωρον* 63 für *νῦν / δεῦρ*); v.l. *X* 216 (Zen.) für *νῶϊ νῶϊ* (Dat.): v.l. *P* 511 Leaf für *νῶϊν νῶε* v.l. *Δ* 418, *Ξ* 344 (s. Matthews, Antimachus, Leiden 1996, S. 190) J. G.-J. Abbenes

νῶϊτερος [1ⁱ, 1°] Zur Form: G. Schmidt, Stammbildung u. Flexion der indo-germanischen Personalpronomina, Wiesbaden 1978, 185 Zum Suffix: Fraenkel, Nom. ag. I 58 A.2; Schulze, QE 301 f.; Moorhouse, AJPL 73, 1952, 299; Risch 34b Zu einzelnen Stt.: Pucci, Arethusa 12, 1979, 124 Stt. *O* 39, *μ* 185 J. G.-J. Abbenes

νωλεμέ(ω)ς [10ⁱ, 7°] **E** viell. (als metr. Verlängerung *-έως* statt **νωλέμως*?) zu **ὄλεμος* (vgl. *ὄλε-θρος / πόλε-μος*) < Wz. *ὀλε-* (Beekes, Laryngeals 110) m. Bed.entw. 'nicht zu verderben, unvergängl.' > 'unaufhörl., ununterbrochen' (L 112)

M 1 [⏑̄⏑⏑] *-ές Ξ* 58, *P* 413 [⏑̄⏑⏑] *μαχώμεθα/ἐμάρναο* ⏑̄*-ὲς αἰεί, T* 232, *χ* 228, ⏑ ⏑ *I* 317 = *P* 148. 385, *π* 191 **2** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-έως ἐχέμεν* ⏑*κρατερ*⏑*ήν E* 492, *-έως* ⏑ ⏑*ῆσι δ* 288; *-έως ... ἐχόμην μ* 437, *ι* 435; *-έως (ἀτὰρ) αὐτὸς (δέ) N* 3, *υ* 24; *-έως Δ* 428, *N* 780, *λ* 413

Σχ sch. D *E* 492: *ἀδιαλείπτως* (so reg.). *συνεχῶς*

L Düntzer, Zeitschr. f. d. Wissensch. der Sprache 2(, 1, 1847), 1850, 111 f.

B *unaufhörlich* (+ *αἰεί* [s.d. B 3] in M 1 außer *Ξ* 58), *unablässig* (+ *ἐπασσύτεραι Δ* 427 f., *πανημερίοις P* 384 f., *εἰνάστες χ* 228), *unermüdlich* (+ 'kämpfen' 7ⁱ, *χ* 228 [bei den Schiffen *N* 2 f. 778 ff., *Ξ* 57 f., m. den Feinden *I* 317⁺, *T* 232, m. Gr./Tr. *N* 779 f., *χ* 228]), *unerbittlich* (+ 'töten' *P* 413, *λ* 413), *unerschütterlich* (+ *ἐχέμεν*⁺ *E* 492, *ι* 435, *μ* 437, *π* 191, *μένε*⁺ u. *τετληυῖα*⁺ *ι* 435 f., *υ* 23 f., s.a. Tyrt. fr. 12,16 ff.; 5,5

W.); Adv. nb. (nur Präs.st.) Med. (6ⁱ, 4°) od. intrans. (and. II Sp. 839,71 ff. u. 840,23 f., doch s. 844,57 ff. 65 ff.) Akt. (2ⁱ, 2°) außer *N*3, *Ξ*58 (periphr. *ἔχω*) u. *δ*288, Subj. Körperteil(e) *P*385, *υ*24, Indiv. *E*492 (Hektor), *I*317 (Ach.), 5° (Od.), sonst Koll. (Gr. u./o. Tr. außer *P*148 [Lykier], *λ*413); aussterbendes Glossenwort (ersetzt durch *συνεχέως* / *ἐμμενέως* Th. 636. 712), am SE (m. Enjambement) *N*3. 780, *Ξ*58, *υ*24, am SA (+ *δ'*) nur *μ*437; mit Assonanz *-λεμ-* *Δ* 428, *-λε-* u. *-με-* *N*779 f., *-εμε-* *E*492, *N*2 f., *-εμέ-* *μ*437, *-μέ-* *υ*23 f., *-ώσ-* *δ*288; in dir. R. (*E*492 REnde, *δ*288 vorletzter V.) außer *N*3 (innerl. abh.), *Δ*428 (nach Gl.), *P*385. 413 u. (nach RAbschl.) *π*191, *υ*24 *I*317 *οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν* ' *μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ'* ⟨*ἀνδράσι*⟩ *-ὲς αἰεί* (s. 325 f.) = *P* 148 *T*232 (*χρὴ μεμνῆσθαι*) *ἐδητύος, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον* ' ⟨ ⟩ *δυσμενέεσσι μαχώμεθα* ⟨*-ὲς αἰεί*⟩ *χ*228 *εἰνάετες Τρώεσσιν ἐμάρναο* ⟨ ⟩, ' *πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνες* (> Tyrt. fr. 5,4 f. W.), vgl. Th. 636. 712 *P*385 (*πανημερίοις νείκος ὀρώρει*) *καμάτῳ δὲ καὶ ἱδρῷ* ⟨ ⟩ ' *γούνατά τε κνῆμαί τε πόδες θ'* ... ' *χεῖρές τ' ὀφθαλμοί τε παλάσσετο μαρναμένοιϊν* ' *ἀμφ'* (Patr.) 413 *αἰεὶ περὶ νεκρὸν* ... ' *-ὲς ἐγχρίμπτοντο καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον* *Δ*428 *ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες* ' *-ὲς πόλεμόνδε* *N*780 (*ἐξ οὗ*) *παρὰ νηυσὶ μάχην ἤγειρας* ⟨*ἑταίρ*⟩*ων*, ' *ἐκ τοῦ δ' ἐνθάδ' ἐόντες ὁμιλέομεν Δαναοῖσι* ' *-ὲς· ἔταροι δὲ κατέκταθεν οὓς σὺ μεταλλᾷς* *λ*413 (*θάνον*) *περὶ δ' ἄλλοι* ⟨ ⟩*οι* ' *-ὲς* ⟨*κτείνοντ*⟩*ο σύες ὡς* (Ggs. V. 417), vgl. *ω*184 (185 = *λ*420ᵉᵃ.) ≅ *K*483, s.a. *δ*535 *Ξ*58 *ἐπὶ νηυσὶ ... μάχην ἀλίαστον ἔχουσι* ' *-ὲς* (*ἐπιμίξ* ⟨ ⟩*αι*) *N*3 (*ἐπεὶ Τρῶας*) *νηυσὶ πέλασσε* (Zeus), ' *τοὺς μὲν ἔα παρὰ τῇσι πόνον τ'* ⟨*ἐχέμεν*⟩ *καὶ οἰζὺν* ' *-ὲς* *E*492 (*σοὶ χρὴ τάδε πάντα μέλειν*) *ἀρχοὺς λισσομένῳ ... ἐπικούρων* ' *-ὲς* ⟨ ⟩, *κρατερὴν δ' ἀποθέσθαι ἐνιπήν*, Ggs. V. 485 f., vgl. (ebf. REnde) *Π*501 = *P*559, *O* 666 = *Λ*410ᵐᵃ. *π*191 (*υἱὸν κύσε, κὰδ δὲ δάκρυον ἧκε*) *χαμᾶζε· πάρος δ' ἔχε -ὲς αἰεί*, vgl. *ρ*235. 463. 490, *τ*211 f. 494 *μ*437 (*ποτὶ ἐρινεὸν ἀερθεὶς τῷ προσφὺς* ⟨*ἐχόμην*⟩ *ὡς νυκτερίς*) *-ὲς δ'* ⟨ ⟩, *ὄφρ' ἐξεμέσειεν* (Charybdis *ἰστὸν καὶ τρόπιν*) *ι*435 *χερσὶν ἀώτου* ... ' *-ὲς στρεφθεὶς* ⟨ ⟩ *τετληότι θυμῷ.* ' *ὡς* (*ἐμείναμεν Ἠῶ*), vgl. *δ*459 *υ*24 (⟨*κραδίη*⟩*ν ἠνίπαπε*) *τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ* ⟨ ⟩ *μένε τετληυῖα* ' *-ὲς· ἀτὰρ αὐτὸς ἐλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα* (*μερμηρίζων*) *δ*288 (Gr. wollte Hel. antw., Od.) *ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε* ' *-ὲς κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας*, vgl. V. 419. — Wortf.: *ἀβλεμέως, ἀζηχές, ἀϊδήλως, ἄλληκτον, ἀσκελέ(ω)ς, ἀσπερχές, ἀστεμφέ(ω)ς, ἀσφαλέ(ω)ς, ἀτρέμα(ς), διαμπερές* B 2, *ἐμμενέ(ω)ς, ἔμπεδον* B 2, *ἐπιμίξ, ἐπιστροφάδην* B 1, *ἐπισχερώ, κρατερῶς, στερεῶς, συνεχέ(ω)ς* R. Führer

νωμάω [10ⁱ, 15°, 1ᴴ, 1ʰ] **E** see *νέμω*, Schwyzer I 717 **F** **1** pres. stem *-ᾷς* 1, *-ᾷ* 1; *ἐ-ων* 1, *ἐ-ας* 1, *ἐ-α* 9, *-α* 1, *ἐ-ων* 1; *-ῶν* 2 **2** aor. *-ησεν* 3, *-ησαν* 4; *-ῆσαι* 1; *-ήσας* 2 **M** **1** disyll. [⏑̄–] *-ᾷ* *φ*400; *-α* *O*677 [⏑̄×] *-ᾷς* *μ*218; *πολυκερδέα / κέρδεα -ῶν* *ν*255, *υ*257 **2** trisyll. **2 a** [⏑̄⏑̄–] *ἐ-ων* *κ*32, *υ*252 [⏑̄⏑̄×] *κέρδε' ἐ-ας* *σ*216; *ὡς* PN *λαιψηρὰ πόδας καὶ* ⟨*γούνατ'* *ἐ-α*⟩ *O*269, *X*24; *λαιψηρὰ δὲ* ⟨ ⟩ *K*358, *X*144; *μετὰ χερσὶν ἐ-α* *φ*245, *χ*10; *ἐ-α* *Γ*218, *E*594, *φ*393 **2 b** [⏑̄–⏑̄] *-ησεν/αν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν* *η*183 ≅ *A*471 = *I*176 = *γ*340 = *φ* 272; *-ησεν* *ν*54 = *σ*425 [⏑̄–⏑̄] *-ήσας* Sc. 462, h. Cer. 373 [⏑̄–⏑̄] *-ῆσαι* *H*238

Σχ sch. D *A*471: *-ησαν· διαμέρισαν,* ⟨*διέδωκαν*⟩ (⟨ ⟩ sch. min. POxy. 3238 ad l.), *Γ*218: *ἐ-α·* ⟨*ἐκίνει*⟩, *E*594: *ἐ-α· διέφερεν,* ⟨ ⟩, *μετέφερε, H*238: *-ῆσαι· διακινεῖν, βαστάσαι, K*358: *ἐ-α·* ⟨ ⟩ *πρὸς φυγήν, O*269 *ἐ-α· ἔστρεφεν,* ⟨ ⟩, 677: *-α· νῦν διέφυγεν,* ⟨ ⟩, *X*24: *ἐ-α· κατέφερεν,* ⟨ ⟩

B freq.-iterat. of *νέμω* (q.v.) w. connecting notion of extending / retracting arm / limb: *distribute, ply, wield* implement. — adv.: *ἀμφί* h. Cer. 373, *ἔνθα καὶ ἔνθα* *φ*400 (cf. 245. 393), *ἐπισταδόν* *ν*54, *ὀπίσω, προπρηνές Γ*218, *ἐπὶ δεξία / ἀριστερά H*238, *ἐν παλάμῃσι E*594, *O*677, (*μετὰ*) *χερσίν* *φ*245, *χ*10, *ἐνὶ στήθεσσι* *ν*255, *ἐνὶ φρεσί* *σ*216 **1** physical **1 a** brucchial **1 a α** *distribute*, like *νέμω* wine: *A*471 *κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,* ' *-ησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν* = *I*176 = *γ*340 = *φ*272 ≅ *η*183 *ν*54 *Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα,* ' *-ησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν* ' *ἔσπεισαν* = *σ*425 innards: *υ*252 *σπλάγχνα δ' ἄρ' ὀπτήσαντες ἐ-ων, ἐν δέ τε οἶνον* ' *κρητῆρσι κερόωντο· κύπελλα δὲ νεῖμε συβώτης* **1 a β** of implements: **1 a β aa** *wield, ply* staff: *Γ*218 *σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω οὔτε προπρηνὲς ἐ-α,* ' *ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν* lance: *E*594 *Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐ-α* *O*677 *-α δὲ ξυστὸν μέγα ναύμαχον ἐν παλάμῃσι* ' *κολλητὸν βλήτροισι δυωκαιεικοσίπηχυ* Sc. 462 *οὕτασ' ἐπικρατέως· διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξε* ' *δούρατι -ήσας, ἐπὶ δὲ χθονὶ κάββαλε μέσσῃ, having swung*, otherwise Russo w. Σχ: *having watched for his chance* (cf. h. Cer. 373 in 3 below), Laroche, Racine *νεμ-* 73 shield: *H*238 *οἶδ' ἐπὶ δεξιά, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ -ῆσαι βῶν* ' *ἀζαλέην* **1 a β bb** *handle, turn* tiller, rudder: *μ*218 *σοὶ δέ, κυβερνῆθ', ὧδ' ἐπιτέλλομαι· ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ* ' *βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα -ᾷς* *κ* 32 *αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων, οὐδέ τῳ ἄλλῳ* ' *δῶχ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν* bow: *φ* 245 *Εὐρύμαχος* ⟨*δ' ἤδη τόξον,*⟩ *μετὰ χερσὶν ἐ-α,* ' *θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλᾳ πυρός* 393 *ὁ* ⟨ ⟩ *ἐ-α* ' *πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα* + 400 (*-ᾷ*) cup: *χ*10 (*ἄλεισον*) *χρύσεον ἄμφωτον, καὶ δὴ μετὰ χερσὶν ἐ-α,* ' *ὄφρα πίοι οἴνοιο* **1 b** crural *ply, pump* *O*269 *ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·* ' *ὡς Ἕκτωρ λαιψηρὰ πόδας καὶ γούνατ' ἐ-α* ≅ *X*24 *K*358 *γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους, λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐ-α* ' *φευγέμεναι* = *X*144ᵉᵃ. **2** mental *ply, keep in motion* *ν*255 *οὐδ' ὅ γ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅ γε λάζετο μῦθον,* ' *αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα -ῶν* *σ*216 *παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ κέρδε' ἐ-ας* *υ*257 *Τηλέμαχος δ' Ὀδυσῆα καθίδρυε, κέρδεα -ῶν,* ' *ἐντὸς ἐϋσταθέος μεγάρου* **3** h. Cer. 373 *ῥοιῆς κόκκον ἔδωκε φαγεῖν μελιηδέα λάθρῃ* ' *ἀμφὶ ἑ -ήσας*, uncertain (missing in article *ἀμφί* above); Richardson and Càssola (qq.v.) incline to meaning (classical Gr.) *look* („attractive explanation", „ma con scarso entusiasmo"), cf. *ἀμφὶ ἑ παπτήνας* (*Δ*497, *O*574 and *γινώσκων O*241, vv.ll. *ἀμφὶ/ί ἑ* Eust. et al.); the manual expls. usu. ref. to magic gesture, otherwise: „pulling her to him" Voß, mental: Ilgen, Burkert, Gn. 49, 1977, 441 „in Bezug auf sich Gedanken bewegend", cf. R. Thomas, Hist. Entwickl. d. Metapher im Griechischen, Erlangen 1891, 63. Manual seems likely: *λάθρῃ* (w. *ἔδωκε*) here ≅ 'from behind' (cf. vv. 342 f. 370 f. 411 ff.), then *ἀμφί ἑ* 'reaching around her'

D *α*148a, Hes. fr. 85,9 suppl. W. Beck

νώνυμ(ν)ος [3ⁱ, 3°, 1ᴴ] **E** *-μν-* w. orig. n-stem, see *οὔνομα* **F** *-μνοι* 1, *-μνους* 3; fem. *-μος* 1, *-μον* 1; n. ntr. *-μον* 1 **Σχ** sch. min. P. Ryl. 536 on *N*227: *-μους· ἀ*[*νωνύμ*]*ους*, sch. D *M*70: *-μνους· ἀνωνύμους*

B literally *nameless* (cf. *ἀνώνυμος*) hence in EGrE *fameless*, or *unknown* (1), usu. of annihilated army, extirpated race, family w. fut. aspect *consigned to oblivion, destined to be forgotten* (2) **1** of Ithaca *ν*239 *νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν',* ' *ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,* ' *εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι. οὐδέ τι λίην* ' *οὔτω -μός ἐστιν* (v.l. *οὔτ' ἀνώνυμος*)· *ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοί* **2** of groups, formulaic, primary in epic lang. *M*70 *ἦ τ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι καὶ αὐτίκα τοῦτο γενέσθαι,* ' ⟨*-μνους* (v.l., *-μους* vulg.) *ἀπολέσθαι ἀπ' Ἄργεος ἐνθάδ' Ἀχαιούς,* *N*227 *ἀλλά που οὕτω* ' *μέλλει δὴ φίλον εἶναι . . . Κρονίωνι,* ' ⟨ ⟩ = *Ξ*70 *ξ*182 *οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ φῦλον ὄληται* ' *-μον ἐξ Ἰθάκης Ἀρκεισίου ἀντιθέοιο*, cf. *δ*710 Op. 154 *βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ Ἀΐδαο,* ' *-μνοι* (codd. *-μοι*)· *θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας* ' *εἷλε μέλας*, but cf. *δαίμονες, μάκαρες, ἡμίθεοι* (122. 141. 159 f.), Bamberger in: Heitsch, Hesiod 443, E. Meyer, ibid. 507 *α*222 *οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ -μνον* (codd. *-μοι*) *ὀπίσσω* ' *θῆκαν, ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια* W. Beck

νῶροψ [6ⁱ, 2°] **E** unexpl. *νωρ-* + *-οπ-*, see Chantraine, Dict. 762 **F** *-οπι* 3, *-οπα* 5 **M** [⏑̄⏑⏑] *δὲ κορύσσετο*

‹-οπι χαλκῷ› *H*206 ≅ *Π*130; ‹ › *N*406; *ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο ‹-οπα χαλκόν›* *B*578, *Λ*16; ‹ › *Ξ*383 = *ω*467 = 500

Σχ sch. D *B*578: *-οπα· λαμπρόν. ἀμαυροῦντα τοὺς ὤπας ὅ ἐστι τοὺς ὀφθαλμούς* 4

B unknown (see E); formulaic epith. of bronze armor, in Il. mentioned in connection w. important warriors (diff. in *ω*). Comparison w. *αἴθοπι / ἤνοπι* (qq.v.) *χαλκῷ* and contexts (*B*578, *H*206, cf. *Ξ*383) suggest visual descr., hence 8 utilitarian transl. *flashing, shining* (Σχ et al.); for theories see Chantraine l.c. **1** ref. to arming *B*578 *Ἀτρεΐδης. ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ' λαοὶ ἕποντ'· ‹ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο -οπα χαλκόν› ' κυδιόων, ὅτι πᾶσι μετέπρεπεν* 12 *ἡρώεσσιν, ' οὕνεκ' ἄριστος ἦην* *Λ*16 *Ἀτρεΐδης δ' ἐβόησεν ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν ' Ἀργείους· ‹ › ' κνημῖδας μὲν πρῶτα κτλ.*, cf. *Π*130 below *Ξ*383 *τοὺς δ' αὐτοὶ βασιλῆες ἐκόσμεον οὐτάμενοί περ, ' Τυδεΐδης Ὀδυσεύς τε καὶ Ἀτρεΐδης* 16 *Ἀγαμέμνων. ' οἰχόμενοι δ' ἐπὶ πάντας ἀρήϊα τεύχε' ἄμειβον· ' ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδυνε, χέρεια δὲ χείρονι δόσκεν. ' αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἔσσαντο περὶ χροῖ -οπα χαλκόν, ' βάν ῥ' ἴμεν· ἦρχε δ' ἄρα σφι Ποσειδάων ἐνοσίχθων '...'* 20 *εἴκελον ἀστεροπῇ* = *ω*467 (relatives of suitors) = 500 (Od., Laertes, Dolios and sons) | *H*206 *ὣς ἄρ ἔφαν· Αἴας ‹δὲ κορύσσετο -οπι χαλκῷ›· ' αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα περὶ χροῖ ἔσσατο τεύχη, ' σεύατ' ἔπειθ' οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης* 24 *Π*130 *ὣς φάτο, Πάτροκλος ‹ › ' κνημῖδας μὲν πρῶτα κτλ.*, cf. *Λ*16 above **2** armor on shield *N*406 *ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος ' Ἰδομενεύς· κρύφθη γὰρ ὑπ' ἀσπίδι πάντοσ' ἐΐσῃ, ' τὴν ἄρ ὅ γε ῥινοῖσι βοῶν καὶ -οπι χαλκῷ ' δινωτὴν φορέεσκε* 28

W. Beck

νῶτον [16[i], 15[o], 12[H], 5[h], 3[e]] **E** uncertain, see Chantraine, Dict. 762 32

F *-ου* 4, *-ῳ* 2, *-ον* 5, *-α* 2, *-οισι(ν)* 4, *-α* 32, *-(α)* 2

M **1** [⏑̄] *-(α)* Sc. 286 [⏑̄] *ἐπὶ -(α)* Hes. fr. 272,2 **2** disyll. **2 a** [⏑̄⏑] *-ου ϑ*475; *-α Υ*414 [⏑̄⏑] *δ' ἄρα -ον I* 207; *ἐπὶ -α* Op. 534; *κατὰ -α ι*433; *ἀνὰ -α N*547 [⏑̄⏑] 36 *κατὰ -ον ρ*463; *δ' ἄρα -α Ψ*714; *διὰ -α* ‹h. Merc.› 48; *δ' ἐπὶ -α ‹ › 118; ‹κατὰ -α› δα[φοιν-* Hes. fr. 204,136, ‹ › Sc. 167; *μετὰ -α Θ*94; *-α δ*65, *ζ*225, h. Merc. 122 [⏑̄⏑] *ἐπὶ -ον B*765, Op. 468; *-ον N*473; *(ἐπὶ/περὶ) γῆν τε καὶ ‹εὐρέα -α θαλάσσης›* Th. 762. 790. 972; *ἐπ' ‹ › B*159, *Θ*511, *Υ* 228, *γ*142, *δ*313. 362. 560 = *ε*17 = 142 = *ρ*146, Th. 781, Hes. fr. 193,18, h. Cer. 123; *ἐπὶ -α δαφοινός/ν B*308, h. 19,23 [⏑̄×] *μέσα -α κ*161, Alcmaeonis fr. 1,3 p. 139 Dav.; *-α ι*441 44 **2 b** [-⏑̄] *ἐγχείῃ δ' ἄρ' ὑπὲρ -ου ἐνὶ γαίῃ Υ*279, *Φ*69; [⏑̄×] *ἀπὸ -ου E*147; *ἐνὶ -ῳ N*289; *ἐπὶ -ῳ* Op. 544 **3** trisyll. **3 a** [-⏑̄⏑] *ν]ῶτοισι* ‹inc. auct. fr. POxy. 2510,›13 [-⏑̄⏑] *-οισι ‹ ›*11 **3 b** [⏑̄-⏑̄] *-οισιν δ' H*321, *ξ*437 48

Σχ sch. D *B*159: *-α θαλάσσης· ἤτοι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἢ τὰ μεγέθη· ἰστέον δὲ ὅτι οὐδετέρως τὸ -ον καὶ τὰ -α λέγων ὁ ποιητὴς πανταχοῦ καὶ Ἡσίοδος καὶ οὐκ ἀρρενικῶς, H*321: *-οισι τοῖς νωτιαίοις μέρεσι, I*207: *-ον· ψόαν. νωτιαῖον κρέας* 52

B *back, -ον* n., see Egli, Heteroklisie. 84ff.; *-α* augmentative, Schwyzer II 43. — Adjs.: *γεράσμια* h. Merc. 122, *διηνεκέεσσι H*321, *ξ*437, *ἑλκόμενα Ψ*714f., *εὐρέα* Th. 762+, 56 see M 2 a, *μέσα κ*161, Alcmaeonis fr. 1,3 p. 139 Dav., *πίονα δ*65, *πρυμνότατον ρ*463. — Synt.: acc. gr. *N*473; w. prep. 33× (22 *ἐπί*, ‹POxy. 2510,13?›); w. prev. 5 [4 *ἐπ-*, 1 *ἀπο-*); instr. *H*321, *ξ*437, POxy. 2510,11 (‹ ›). — Wdfld.: 60 *μετάφρενον/α* **1** of humans **1 a** in battle, conflict **1 a α** area of body damaged, affected (see Laser, Arch. Hom. S 32f.) *E*147 *τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' ὤμον ' πλῆξ', ἀπὸ δ' αὐχένος ὤμον ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ -ου* 64 *Θ*94 *Ὀδυσσεῦ, ' πῇ φεύγεις μετὰ -α βαλὼν κακὸς ὣς ἐν ὁμίλῳ; ' μή τίς τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ N* 289 *εἴ περ γάρ κε βλεῖο πονεύμενος ἠὲ τυπείης, ' οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐνὶ -ῳ, ' ἀλλά κεν ἢ* 68 *στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε ' πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριστύν* 547 *μεταστρεφθέντα δοκεύσας ' οὔτασ' ἐπαΐξας, ἀπὸ δὲ φλέβα πᾶσαν ἔκερσεν, ' ἣ τ' ἀνὰ -α θέουσα διαμπερὲς αὐχέν' ἱκάνει· ' τὴν ἀπὸ πᾶσαν ἔκερσεν* Υ414 72

τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι ... ' -α παραΐσσοντος, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες ' ... σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ· ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε παρ' ὀμφαλὸν ἔγχεος αἰχμή Alcmaeonis fr. 1,3 p. 139 Dav. *Τελαμὼν ... δίσκῳ ' πλῆξε κάρη, Πηλεὺς δὲ θοῶς ἀνὰ χεῖρα τανύσσας ' ἀξίνῃ ... ἐπεπλήγει μέσα -α* | *ρ* 463 *θρῆνυν ἑλὼν βάλε δεξιὸν ὤμον ' πρυμνότατον κατὰ -ον. ὁ δ' ἐστάθη ἠύτε πέτρη ' ἔμπεδον* wrestling: *Ψ*714 *τετρίγει δ' ἄρα -α ... ἀπὸ χειρῶν ' ἑλκόμενα στερεῶς, κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρώς· ' πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους ' αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον* **1 a β** giving direction / position of spear (see Ameis-H. ad Il.) *Υ*279 *Αἰνείας δ' ἐάλη καὶ ἀπὸ ἕθεν ἀσπίδ' ἀνέσχε ' δείσας· ‹ἐγχείῃ δ' ἄρ' ὑπὲρ -ου ἐνὶ γαίῃ ' ἔστη ἱεμένῃ,* *Φ*69 *ὁ δ' ὑπέδραμε καὶ λάβε γούνων ' κύψας· ‹ › χροὸς ἄμεναι ἀνδρομέοιο* **1 a γ** means for rescuing body ‹inc. auct. fr. POxy. 2510,›11 *]μάχας -οισι νέκυν οἴσωμ[εν ‹ ›*13 *ν]ῶτοισι φέρω, σὺ δὲ ν.[* **1 b** other instances covered: Op. 544 *δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός, ὄφρ' ἐπὶ -ῳ ' ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην* h. 19,23 *πυκνὰ ποσὶν διέπει, λαῖφος δ' ἐπὶ -α δαφοινὸν ' λυγκὸς ἔχει* similarly: *ζ*225 *αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς ' ἅλμην, ἣ οἱ -α καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους* contour: Op. 534 *τότε δὴ τρίποδι βροτοὶ ἴσοι, ' οὔ τ' ἐπὶ -α ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὐδας ὁρᾶται* **2** of animals **2 a** in hunt, area struck: *κ*161 *τὸν δ' (ἔλαφον) ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ' ἀκνῆστιν μέσα -α ' πλῆξα· τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε* **2 b** at meals: **2 b α** being prepared / roasted *I*207 *κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ, ' ἐν δ' ἄρα -ον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγός, ' ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ* h. Merc. 122 *ὤπτα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα δουρατέοισι, ' σάρκας ὁμοῦ καὶ -α γεράσμια καὶ μέλαν αἷμα ' ἐργμένον ἐν χολάδεσσι* **2 b β** distributed, the most prized cuts (*γέρας*, cf. 2 b α above), see Meuli, in: Phyllobolia (Festschr. v. d. Mühll), Basel 1946, 223; Bruns, Arch. Hom. Q 48 *H*321 *δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης. ' -οισιν δ' Αἴαντα ‹διηνεκέεσσι γέραιρεν› ' ἥρως Ἀτρεΐδης, long cuts of back* (beef) *ξ*437 *-οισιν δ' Ὀδυσῆα ‹ › ' ἀργιόδοντος ὑός, κύδαινε δὲ θυμὸν ἄνακτος δ*65 *ὣς φάτο, καί σφιν -α βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν ' ὄπτ' ἐν χερσὶν ἑλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ ϑ*475 *δὴ τότε κήρυκα προσέφη ... Ὀδυσσεύς, ' -ου ἀποπροταμών, ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο, ' ἀργιόδοντος ὑός, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή* (for Demod.) **2 c** construction of phorminx h. Merc. 48 *πῆξε δ' ἄρ' ἐν μέτροισι ταμὼν δόνακας καλάμοιο ' πειρήνας διὰ -α διὰ ῥινοῖο χελώνης*, see Càssola ad l. **2 d** of living animals **2 d α** descriptions *B*308 *ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ -α δαφοινός* Hes. fr. 204, 136 *δεινὸς ὄφις κατὰ -α δα[φοιν-* Sc. 167 *στίγματα δ' ὣς ἐπέφαντο ἰδεῖν δεινοῖσι δράκουσι· ' κυάνεοι κατὰ -α* ‖ *B*765 (*ἵπποι*) *τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε ποδώκεας ὄρνιθας ὥς, ' ὄτριχας οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ -ον ἐΐσας*, Delebecque, Cheval 56 ‖ *N*473 *ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθώς, ' ὅς τε μένει κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν ' χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ῥρίσσει δέ τε -ον ὕπερθεν* **2 d β** other instances *ι*433 *ἀρνειὸς γὰρ ἔην μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων, ' τοῦ κατὰ -α λαβών, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἐλυσθεὶς ' κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο ' νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην* 441 *ἄναξ δ' ὀδύνῃσι κακῇσι ' τειρόμενος πάντων οἴων ‹ἐπεμαίετο› -α ' ὀρθῶν ἑσταότων* ‖ Hes. fr. 272,2 *καὶ τότε μάντις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν, ' Ἴφυλος δ' ἐπὶ νῶτ' ‹ › ' ἀνέρος ἐχέτλης* Op. 468 *ἀρχόμενος τὰ πρῶτ' ἀρότου, ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης ' χειρὶ λαβὼν ὄρπηκι βοῶν ἐπὶ -ον ὕκαι ' ἔνδρυον ἑλκόντων μεσάβων* h. Merc. 118 (*βοῦς δοιάς*) *ἀμφοτέρας δ' ἐπὶ -α χαμαὶ βάλε φυσιοῦσας*, cf. 2 b α ‖ Sc. 286 *τοὶ δ' αὖ προπάροιθε πόλης ' νῶϊ' ὕπων ἐπιβάντες ἐθύνεον* **3** of the sea, see C. Hense, Personifikation I, Halle 1868, 65ff. *B*159 *γαῖαν ' Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ' ‹εὐρέα -α θαλάσσης› + Θ*511, cf. metr. equivalent *ἠροειδέα πόντον γ*14 (*ἀνώγει*) *Ἀχαιοὺς ' νόστου μιμνήσκεσθαι ἐπ' ‹ › δ*313 *τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, ... ' ... ἐπ' ‹ ›*; 362 (*οὖροι*) *οἳ ῥά τε νηῶν ' πομπῆες γίνονται ἐπ' ‹ ›* 560 *οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι, ' οἳ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' ‹ › = ε*17 = 142 = *ρ*146 Hes. fr. 193,18

πλεύσαντες ν]ήεσσιν ἐπ' ˌ ˏ h. Cer. 123 νῦν αὖτε Κρήτηθεν ἐπ' ˌ ˏ ' ἤλυθον οὐκ ἐθέλουσα divine movement: *Y* 228 (ἔτεκον δυοκαίδεκα πώλους) ἀλλ' ὅτε δὴ σκιρτῷεν ἐπ' ˌ ˏ ' ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς πολιοῖο θέεσκον Th. 781 Ἶρις ' ἀγγελίη πωλεῖται ἐπ' ˌ ˏ | 762 (Hypnos) γῆν τε καὶ ˌ ˏ ' ἦσυχος ἀνστρέφεται + 972 (Ploutos) Okeanos: 790 ἐννέα (sc. branches) μὲν περὶ γῆν τε καὶ ˌ ˏ ' δίνῃς ἀργυρέῃς εἰλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει

D v.l. *υ* 188, Sc. 333 W. Beck

νωχαλόν h. Merc. 188 ci. Hermann

νωχελίη [1ⁱ] **E** app. Ionic, later attested -λής, no etym.

Σχ sch. D *T* 411: -η· βραδυτῆτι ἀσθενείᾳ

B *sluggishness, lethargy*, perh. *slackness*, Hoffmann, Eth. Term. 37 cps. μεθημοσύνη, see βραδυτής *T* 411 (Xanthos to Ach.:) „οὐδὲ γὰρ ἡμετέρῃ βραδυτῆτί τε -η τε ' Τρῶες ἀπ' ὤμοιιν Πατρόκλου τεύχε' ἕλοντο"

W. Beck

[Ξ]

ξαίνω [1°] **E** <*ks-n̥-ie- zu Wz. *kes- 'kämmen', formal wie *ὑφαίνω* <*ub^h-n̥-ie- zu *ueb^h- 'weben', vgl. Oettinger, MSS 53, 1992 (1994), 149

Σχ Hsch. Ξ1: *διαξέει, νήθει ... ἐργάζεται ἔρια, δέρει ἱμάντι*, Suda 15: *τὸ τύπτειν*, vgl. Eust. 860,43 (nicht zu χ423)

L [1]Blümner, Technologie 1, 103ff. 108ff.; [2]Richter, Arch. Hom. H 59

B (Wolle) *krempeln, kämmen* od. (allg.) *zubereiten* mit einem kamm- oder hackeähnlichen Instrument (s. Kluge-Seebold s.v. *Krempel*), als typische Arbeit von Sklavinnen; auch später t.t. der Wollverarbeitung (s. L[1], vgl. RE s.v. *lana*); vgl. *πείκειν* (σ316 *εἴρια πείκετε χερσίν*!) von ähnlichem (s. L[1] 108f.) oder demselben Arbeitsakt; lt. L[2] (unter Hinweis auf Suda, s. Σχ) *ξ.* vom Klopfen (L[1] 108), *πείκειν* vom Krempeln (L[1] 110), wogegen aber die etym. Verwandtschaft von *ξ.* mit *ξέω/ξύω* (s. E) spricht; nur χ423 (Eurykl. zu Od.:) *„πεντήκοντά τοί εἰσιν ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες ' δμῳαί, τὰς μὲν ἔργα διδάξαμεν ἐργάζεσθαι, ' εἴριά τε -ειν καὶ δουλοσύνην ἀνέχεσθαι"* B. Mader

Ξάνθη [2^H] *'die Blonde'* **I** ⌊Okeanide⌋ Th. 356. Als Name einer ⌊ ⌋ einfach vom Farbspiel oder geleg. ständiger Farbe von Quell- bzw. Flußwasser, vgl. *ὕδωρ ξανθοῦ ποταμοῖο ' Ἕρμου καλὰ ῥέοντος* (*Εἰς Ξένους* 5 p. 92 Allen V), vgl. Deichgräber, Musen 198 mit Verweis auf *Ῥοδεία, Ἰάνθη* ('die Violette'?) u. *Ἠλέκτρη* ('die Helle'; vgl. ferner *Χρυσηίς*) sowie 197f. zu *Πληξαύρη* u. *Γαλαξαύρη* ('die Milchweiße'); Handschur, Farb- u. Glanzwörter 146f., die für den Flußnamen *Ξάνθος* anerkennt, was sie für die Okeanide Ξ. leugnet (nur vom Haar der Nymphe). – Abwegig Fischer, Nereiden 61f. 143f. (die blonden Haare von Dem. u. Perseph. eher auf das Korn, der Pferdename auf die Farbe des Tieres bzgn.)

II Mutter des Machaon nach Hes. fr. 53 (= sch. A D Δ 195), bei Laskaris (= sch. D?) aber *Ξανθινόη*, zur Überl. s. Schwartz, Ps.-Hes. 174 B. Mader

Ξανθινόη s. *Ξάνθη* II

Ξάνθιππος Sohn des *Μέλας* I (s.d.), der zus. mit seinen Brüdern Oineus nachstellte; Tydeus tötete sie, Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. B. Mader

ξανθοκόμης [1^H] *mit blondem Haar* Hes. fr. 25,5 *ξανθοκόμη. [...] ' τοῦ καὶ ἀπ' ὀφθ[αλμῶν* J. G.-J. Abbenes

ξανθός [23^i, 19°, 6^H, 4^h, 2^c] **E** bereits myk. als PN, s. DMic. I 328; Etym. unklar, s. Chantraine, Dict.; Vbd. mit *ξέω* nach L[1]. – Abl.: *Ξάνθη, Ξανθινόη, Ξάνθιππος, Ξάνθος, ξανθοκόμης*

M **1** [–⏑] *-ῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα* Α197; *ἵππους δὲ -ὰς* Λ680; *-ὸν Γανυμήδεα* h. Ven. 202; *-αὶ δὲ κόμαι* h. Cer. 279 [–⏑] *-ἠν ἀπεκείρετο χαίτην* Ψ141 [–⏑] *-ὸς Μελέαγρος* Β642; *-ὸς Μενέλαος* Γ284, Δ183. 210, Ρ6. 18. 113. 124. 578. 673. 684, Ψ293. 401. 438, γ168. 257. 326, δ 30. 59. 76. 147 ≅ 168 = 203. 265. 332, ο110. 133. 147, Hes. fr. 198,5; *-οῦ ποταμοῖο* h. 34,4; *-οῦ Μενελάου* Hes. fr. 176,7; *-ῷ Μενελάῳ* Γ434, Κ240, Λ125; *-ὸν Μενέλαον* α285, Hes. fr. 204,41; *-ὸς ⌊Ῥαδάμανθυ⌋ς* δ564; *-ὸν ⌊ ⌋ν* η323; *-ὸς Πολυνείκης* Theb. fr. 2,1 p. 22 Dav.; *Τλῶος -ός* Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav.; *-ἠ Δημήτηρ* Ε500, h. Cer. 303; *-ἠν Ἀγαμήδην* Λ 740; *-ἠν Ἀριάδνην* Th. 947; *-ἠν Ἰόλειαν* Hes. fr. 26,31 **2a** [⏑–] *-ὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας* ν399 **2b** [⏑⏑] *ἵππων -ὰ κάρηνα* Ι407, Hes. fr. 180,8

Σχ sch. min. P.Strassb. inv.33 zu A 197: *πυρρας*, sch. D *A* 197: *καλῆς. πυρρᾶς καὶ διὰ τούτου δέ φασιν αἰνίττεται τὸ θερμὸν καὶ ὀργίλον τοῦ ἥρωος. οἱ γὰρ ξανθήχολοι* (sic) *τοιοῦτοι*, Ε500: *ὁ πυρός. ὅδε τρόπος μετωνυμία. ἢ αὐτὴ ἡ θεὸς ἡ γεωργικὴ ἐπιστήμη*, Ι407: *πυρρά. λέγει δὲ ἀπὸ μέρους τοὺς ἵππους*

L [1]H. Fahrenholz, Farbe, Licht u. Dunkelheit, Diss. Hamburg 1958, 9ff; [2]Handschur, Farb- u. Glanzwörter, 144ff.; [3]Ferrini, AFLM 11, 1978, 9ff., bes. 26ff.; [4]Mette, H. 110, 1982, 259

B *blond* **1** vom Menschenhaar **1a** direkt nb. PN, VE (außer h. Ven. 202); formelh. von Men., dann auch von Meleager, Rhadamanthys, Ganymedes, Polyneikes u. Tloos; von Dem., wohl anspielend auf die Farbe des reifen Getreides; von Agamede, Ariadne u. Ioleia; die Farbe galt als sehr schön, vgl. h. Cer. 275ff., h. Ven. 202ff.; durchgehend für die jüngeren Helden. Stt. s. M **1b** nb. *θρίξ, κόμη* u. *χαίτη*, seltener u. ohne feste Stelle im Vers Α197 *στῆ δ' ὄπιθεν* (Ath.), *-ῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα ' οἴῳ φαινομένῃ* Ψ141 *στάς* (Ach.) *ἀπάνευθε πυρῆς -ἠν ἀπεκείρατο χαίτην* ν399 (Ath. zu Od.:) *„κάρψω μὲν χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι, ' -ὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας"* ≅ 431 h. Cer. 279 *τῆλε δὲ φέγγος ἀπὸ χροὸς ἀθανάτοιο ' λάμπε θεᾶς, -αὶ δὲ κόμαι κατενήνοθεν ὤμους* **2** vom Tierfell bei Pferden Ι407 *κτητοὶ δὲ τρίποδές τε καὶ ἵππων -ὰ κάρηνα* Λ680 *ἵππους δὲ -ὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ' πάσας θηλείας* Hes. fr. 180,8 *χρυσὸν τι]μήεντα καὶ ἵππων ξαν[θὰ κάρηνα*, vgl. *Ξάνθος* I **3** von der Färbung des Wassers (Flußwasser vgl. *Ξάνθος* II) h. 34,4 *ἀμβρόσιον πίνοντες ὕδωρ -οῦ ποταμοῖο ' Ἕρμου καλὰ ῥέοντος*

D *ξ[αν]θὸς Ῥαδάμα[νθυς* inc. auct. fr. POxy. 2510,3; *-ῷ Μενελάῳ* Ι140a; *-ὸς Μενέλαος* Ψ538a; *-ός* v.l. Φ212 bei Leaf; *-ὸν* v.l. δ51; *-οῦ* v.l. Vit. p. 7,1; *-οῦ* Vit. p. 11,3 codd., corr. Ruhnken J. G.-J. Abbenes

Ξάνθος I [6^i] **E** Adj. *ξανθός* '(rot-/gold-)gelb' o.ä. (s.d.) als PN (vgl. L[1]; L[2] 221 s.v. *Ξανθ-, Ξανθι-*; L[3] 14f. 154), mit oppositivem Akzent (vgl. Frisk II 333 s.v. *ξανθός* mit Abl. 1); bereits myk., vgl. DMic. I 328f. s.v. *ka-sa-to*

L [1]Bechtel, Personenn. 339 s.v. *Ξανθο-*; [2]Fick-Bechtel, Personenn.; [3]v. Kamptz, Personennamen; [4]G. Radke, RE IX 2A (1967) 1351. 1353; [5]P. Wathelet, Dict. 773 s.v.

B **1** PN (*'Blonder'*; vgl. L[3] 232): ein Troer (Ε152), Sohn des *Φαίνοψ* I, Bruder des *Θόων* I; zus. mit diesem (als *τηλυγέτω*) von Diom. getötet (Ε152–158; L[4] 1351,1 s.v.; L[5]) **2** Pferdename (*'Falbe'*; vgl. L[2] 433) **2a** ein Pferd des Ach. (vgl. L[4] 1353,19 s.v.): Π149, Τ400. 405. 420, zus. mit *Βαλίος* (s.d.), Sohn des *Ζέφυρος* u. der *ἅρπυια Ποδάργη* (Π 149f. u. Τ400); beide windschnell (Π148f. Τ415), spez. Ξ. ist *πόδας αἰόλος ἵππος* (Τ404f.), Here gibt ihm menschliche Stimme, damit er Ach. den Tod vorhersagt (Τ403–418. 420); für Erwähnung ohne Namensnennung vgl. *Βαλίος* **2b** ein Pferd des Hektor (Θ185; vgl. L[4] 1353,20 s.v.), neben *Αἴθων, Λάμπος* u. *Πόδαργος* (s.d.) G. Steiner

Ξάνθος II [16^i] **E** FN (Flußname), nicht zu gr. *ξανθός* (vgl. aber L[3], L[8], L[11] 151 s.v. Xanthos); selbst bei Annahme einer 'vorgr.' Etym. dieses Adj. (zu etruskisch *zamθic* = 'golden', vgl. L[1]) ebenfalls nicht 'etymologisch' identisch mit dem FN *Σκάμανδρος* (vgl. L[6]) bzw. keine gr. 'Übersetzung' FN (vgl. L[9] sowie L[12]) oder ein dichterisches Beiwort dazu (vgl. L[5]), da der FN Ξ. in Lykien (s. B I) wohl primär ist (vgl. auch L[6] 200f.). – wahrsch. Gräzisierung eines lautähnlichen kleinas. FN zu Ξ., viell. des in hethitischen Texten belegten FN *Šijanda* (vgl. L[10] 548f. s.v.); dieser Fluß ist in Westkleinasien zu lokalisieren, so daß der FN

wahrsch. 'luwisch' ist; die u.a. vorgeschlagene Identifikation mit dem Fluß Ξ I (vgl. Literatur L[10] 549) ist allerdings unsicher

L [1]W. Brandenstein, RE VI 2A (1948), 1919 § 7(c) s.v. Tyrrhener; [2]P. Demargne, H. Metzger, RE IX 2A (1967), 1381,33B I 1a s.v. Xanthos; [3]Frisk II 333, Abl. 1 s.v. *ξανθός*; [4]H. Gärtner, Kl. P. 5 (1975), 1402,1 s.v. Xanthos; [5]H. Güntert, Von der Sprache d. Götter u. Geister, 107–109, (1921); [6]A. Heubeck, WJA 4, 1949/50, 198–202; [7]H. Jacobsohn, H. 45, 1910, 81f. mit A.2; [8]v. Kamptz, Personennamen 154; [9]P. Kretschmer, Gl. 13, 1924, 267; ders., Gl. 27, 1939, 258–260; ders., Gl. 28, 1940, 101–103; [10]G. F. del Monte, J. Tischler, Die Orts- u. Gewässernamen der hethitischen Texte = Répertoire Géographique des Textes Cuniformes 6, 1978; [11]J. Tischler, Kleinas. Hydronymie, 1977; [12]Wilamowitz, IuH 381 mit A.1

Σχ *M* 313 (T): *ὁ δὲ Ξ. Σίβρις νῦν καλεῖται*; aber Str. 14,3,6 (665): *ὁ Ξ. ποταμός, ὃν Σίβριν ἐκάλουν οἱ πρότερον*

M [⏑̄] *-ος Φ* 146 [⏑̄] *-ου δινήεντος Ξ* 434 = *Φ* 2 = *Ω* 693; *-ον δινήεντα Φ* 332 [–̄] *-ον Υ* 74 [–̄] *-ος Υ* 40 [–̄] *-ου βαθυδινήεντος Φ* 15; *-ου* <⏑⏑> *δινήεντος B* 877; *-ῳ* <⏑⏑> *δινήεντι E* 479 [–̄] *-ον τε ῥέοντα Z* 172 [–̄⏑] *-οιο Φ* 383 [–̄⏑] *ἰδὲ/ἠδὲ -οιο ῥοάων Z* 4, *Θ* 560; *-οιο παρ' ὄχθας M* 313, *Φ* 337

B FN (vgl. E), *Xanthos* 1 der Hauptfluß von *Λυκίη*, später *Σίβρις* (vgl. Σχ, L[6], L[8]), heute *Eşen Çayi* bzw. *Koca Çayi* (vgl. L[2], L[3], L[8]): *B* 877, *E* 479, *Z* 172, *M* 312f. – Epith.: *δινήεις* (*B* 877, *E* 479), *ῥέων* (*Z* 172) 2 Fluß (bzw. Flußgott) in der Troas, heute *Küçükmenderes Çayi* (vgl. L[8] 151 s.v. Xanthos Nr. 2), identisch mit *Σκάμανδρος* (s.d.), wobei Ξ. dessen Name bei den Göttern ist (*Υ* 73f.; vgl. L[5], L[6]), wohl nach Ξ. I (vgl. L[6], bes. 200f.; aber L[12]); oft einfach als *ποταμός* bezeichnet. – Epith.: *βαθυδινήεις* (*Φ* 15), *δινήεις* (*Ξ* 434, *Φ* 2, 332, *Ω* 693) 2a nur Fluß: *Z* 4 (Kampf in der Ebene zw. *Σιμόεις* u. Ξ.), *Θ* 560 (Nachtlager der Troer zw. den Schiffen u. Ξ.), *Φ* 15 Ach. füllt Ξ mit Pferden u. Männern 2b Fluß u. Gott: *Ξ* 434 *ἀλλ' ὅτε δὴ πόρον ἷξον ἐϋρρεῖος ποταμοῖο* ' *-ου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς* = *Φ* 2 = *Ω* 693 (vgl. *Φ* 380) *Φ* 146 (Asterop. steht im Flußbett) *μένος δέ οἱ ἐν φρεσὶ θῆκε* ' *-ος, ἐπεὶ κεχόλωτο δαϊκταμένων αἰζηῶν,* ' *τοὺς Ἀχιλλεὺς ἐδάϊζε κατὰ ῥόον* 337 (Here zu Heph., als *Σκάμανδρος* Ach. bedroht:) „*σὺ δὲ -οιο παρ' ὄχθας* ' *δένδρεα καῖ', ἐν δ' αὐτὸν ἶει πυρί* (u. laß dich nicht durch Schmeicheleien oder Drohungen vertreiben)" (vgl. 342–382) 383 *αὐτὰρ ἐπεὶ -οιο δάμη μένος Υ* 74 (in Götterschlacht trat gegen Heph. an) *μέγας ποταμὸς βαθυδίνης,* ' *ὃν -ον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον* 2c nur Gott: *Υ* 40 (Ξ geht zur Schlacht zus. mit Ares, Ap., Art. Leto u. Aphr.) G. Steiner

ξεινήϊον, ξείνιον, ξένιον [6[i], 18[o], 1[b], 2[c]] F (- = *ξειν*) *-ήϊον* (Nom.) 2, *-ήϊον* (Akk.) 4, *-ιον* 3, *ξενίων* 4, *ξενίοισι* 1, *-ήϊα* (Akk.) 5, *-ια* 8

M 1 (*-νι-*) [⏑̄⏑⏑] *-ια Λ* 779 [⏑̄⏑⏑] *δῶ/δὸς -ιον ι* 356, *υ* 296 / *ι* 365 [⏑̄⏑⏑] *καὶ -ια δῶκα ξ* 404, *τ* 185; *-ια δοίη ι* 229; *ἵνα τοι πὰρ -ια θείω Σ* 387 = *ε* 91, *ι* 517; *-ια θῆκεν o* 188 2 (*-νῆϊ-*) [–̄⏑⏑] *δῶμεν/πόρομ -ήϊον, θ* 389, *ι* 267; ⏑ *χ* 290; *πόρον -ήϊα, ω* 273; ⏑ *δ* 33 [–̄⏑⏑] *δῶκε -ήϊον, εἶναι K* 269, *Λ* 20; ⏑ *ἔσται ι* 370; *-ήϊα, δῶκεν γ* 490; (*πόρον*) ⏑ *καλά Z* 218, *Σ* 408 3 (*ξενι-*) [⏑⏑̄] *-ίων*, h. 34,1 = Vit. p. 6,27 [⏑⏑̄] ⏑ *o* 514. 546 [⏑⏑̄⏑] *-ίοισι* Pan. fr. 13,14 p. 122 Dav.

L s. *ξεῖνος* L[5] 138ff.

B (subst. Adj., *ω* 273 viell. noch Adj., s.u. in 2) das zur Gastlichkeit gehörige, d.h. (1) mehr abstr. *Gastfreundschaft, Bewirtung* (2) mehr konkr., aber auch symbol. *Gastgeschenk.* – Beiw.: *καλά, πόλλα, ἐσθλά.* – Wortf.: zu 1: s. zu *ξενίη*, zu 2: *γέρας, δῶρον, δωτίνη*, vgl. *κειμήλιον* 1 *Gastfreundschaft, Bewirtung*, im Sg. (nur *ι* 267) allg., im Pl. in der Regel auf Nahrung bezogen (deswegen *δ* 33 auch Obj. von *φαγεῖν*, vgl. *ζ* 209 = 246 *βρῶσίν τε πόσιν τε*), viell. manchmal auch auf Nachtlager (*o* 514. 546, *o* 188, *γ* 490, *τ* 185 ?), das h. 34,1 = Vit. p. 6,27 (*δόμος* komplem. zu *ξ.*) extra benannt wird. Gastfreundschaft allg. u. Bewirtung von Fremden wird als alle verpflichtende Sitte (*θέμις*) bezeichnet, vgl. s.v. *ξεῖνος* B Vorbem. 1a Sg. *ι* 267 (Od. zu Polyphem:) „*ἡμεῖς δ' αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα* ' *ἱκόμεθ', εἴ τι πόροις -ήϊον ἠὲ καὶ ἄλλως* ' *δοίης δωτίνην, ἥ τε ξείνων θέμις ἐστίν*", Od. erbittet nicht bloß *Bewirtung* (so meist übersetzt, auch s.v. *δωτίνη*), sondern wie ein *ἱκέτης* allg. *Erweis von Gastfreundschaft* „oder wenigstens irgendwie" ein *Geschenk*, wie es Gastgebern ziemt und zur Begründung einer (Gast-)Freundschaft üblich ist; zum Ausdruck vgl. *ω* 286 u. *ω* 314 (*ξενίη* als allg. Ausdruck neben „Geschenken") 1b Pl. Gen.: *o* 514 (Tel. zum unbek. Theokl.: „unter anderen Umständen würde ich dich bitten, in unser Haus zu gehen) *οὐ γάρ τι ξενίων ποθή*" ≅ *o* 546 (Peiraios zu Tel.) h. 34,1 *αἰδεῖσθε ξενίων κεχρημένον ἠδὲ δόμοιο* = Vit. p. 6,27 *Bewirtung und Nachtlager* Dat.: Pan. fr. 13,14 p. 122 Dav. *ἐσθλοῖς δὲ ξενίοισι κακὴν ἐπιθῇσι* (der Wein) *τελευτήν* Akk.: *Λ* 779 (Erz.: Ach. begrüßte die Gäste) *-ιά τ' εὖ παρέθηκεν, ἅ τε ξείνοις θέμις ἐστίν Σ* 387 (Heph. begrüßt Thetis:) „*ἀλλ' ἔπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ -ια θείω*" = *ε* 91 (vers. susp.) (Kal. zu Hermes) 408 (Heph. zu Charis:) „*ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν οἱ* (= Thetis) *παράθες -ήϊα καλά*" *o* 188 (Tel. u. Peisistr. kommen nach Pherai zu Diokles) *ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν,* ⏑ *ὁ δὲ τοῖς πὰρ -ια θῆκεν,* ⏑ *γ* 490 *ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν, ὅ δ' ἄρα -ήϊα δῶκεν* (⏑ ⏑ v.l.) *ξ* 404 (Eum. zum Bettler: „da würde ich einen guten Ruf bekommen) *ὅς σ' ἐπεὶ ἐς κλισίην ἄγαγον καὶ -ια δῶκα,* ' *αὖτις δὲ κτείναιμι*" *τ* 185 (Lügenerz.) *ἔνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην καὶ -ια δῶκα*, vgl. *ἐξείνισσα* V. 194 *δ* 33 (Men.:) „*ἦ μὲν δὴ νῶϊ -ήϊα πολλὰ φαγόντες* ' *ἄλλων ἀνθρώπων*" 2 *Gastgeschenk, Geschenk*, auch symbol. – wird in der Regel von Gastgeber an Gast (anders nur *Λ* 20) mit der Erwartung bleibender Erinnerung (vgl. *o* 54) u. der Verpflichtung zu einem Gegengeschenk (vgl. *ἀμοιβή α* 318, *ἀμείβω ω* 285, *ἐτώσια ω* 283) geschenkt, angeboten, vom Gast erbeten (fast als Anspruch, vgl. *θέμις ι* 267f.), ruft Freude beim Beschenkten hervor. Gastgeschenke sind entweder wertvolle, oft mit Erinnerung behaftete Gegenstände – genannt werden Waffen (Kappe, Panzer, Gürtel), Kleider (Mantel, Leibrock, Oberkleid), wertvoller „Hausrat" (Becher, Mischkrug, Decken), Gold und Frauen, sonst. vgl. s.v. *κειμήλιον* u. Liste bei L[6] (*ξεῖνος*) – oder Extraportion bei Tisch (nicht identisch mit *ξ.* als allg. Bezeichnung für „Bewirtung") 2a Sg., entweder auf Gegenstand oder (symbol.) Handlung bezogen oder allg. (*θ* 389). Praedik. zu *εἶναι*: *K* 269 *δῶκε* (Amphidamas dem Molos die Kappe) *-ήϊον εἶναι* (offenbar bei Besuch des Kreters Molos in Kythera) + *Λ* 20 (der Zyprer Kinyres dem Ag. einen Panzer, nicht bei einem Besuch, sondern Geschenk als Angebot zu „Gast"-Freundschaft) *ι* 370 (Polyphem zu Od.: „ich werde dich als letzten verspeisen) *τὸ δέ τοι -ήϊον ἔσται*" (iron. Bezug auf Od.s Bitte) *χ* 290 (Phil. zu Ktesippos, den er mit Lanze trifft:) „*τοῦτό τοι ἀντὶ ποδὸς -ήϊον, ὅν ποτ' ἔδωκας (Ὀδυσῆϊ)*", Bezug auf *υ* 296 Akk.-Obj.: *θ* 389 (Alkin. zu Phäaken:) „*ἀλλ' ἄγε οἱ* (dem unbekannten Fremden) *δῶμεν -ήϊον, ὡς ἐπιεικές*" (nennt Gegenstände: je 13× Mantel, Leibrock u. Gold) *ι* 356 (Polyphem zu Od.: „sage mir deinen Namen) *αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ -ιον, ᾧ κε σὺ χαίρῃς*" 365 (Antwort: „ich werde dir meinen Namen sagen) *σὺ δέ μοι δὸς -ιον, ὥς περ ὑπέστης*" *υ* 296 (Ktesippos:) „*ἀλλ' ἄγε οἱ* (dem Bettler) *καὶ ἐγὼ δῶ -ιον, ὄφρα καὶ αὐτὸς* ' *ἠὲ λοετροχόῳ δώῃ γέρας ἠέ τῳ ἄλλῳ* ' *δμώων*", die Ironie des Gastgeschenks an einen „Gast" des Tel. (V. 295) wird gesteigert durch die Empfehlung der Weitergabe als *γέρας* (entweder allg. Ehrengabe oder die sonst aus Schulterstück des gebratenen Tieres bestehende Extraportion bei Tisch) an Bade-Magd oder anderen der niedrigen Diener 2b Pl. (nur Akk.): *Z* 218 *οἳ δὲ* (Oineus u. Belleroph.) *καὶ ἀλλήλοισι πόρον -ήϊα καλά* (*ζωστῆρα, δέπας*) *ω* 273 (Lügenerz.) *τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,* ' *ἐνδυκέως φιλέων ...* ' *καί οἱ δῶρα πόρον -ήϊα, οἷα ἐῴκει* (nämlich Gold, Mischkrug, Mäntel, Decken, Oberkleider,

Leibröcke u. vier Frauen, die er sich aussuchen durfte) — *ξ.* entweder Subst., dann Obj. von *πόρον* mit *δῶρα* als Appos. (so Erbse, Beitr. Verst. Od. 209) oder Appos. zu *δῶρα* (Ameis-H. z.St.), oder Adj. „gastliche" zu *δῶρα* (so Heubeck in Odyssey z.St., vgl. o. s.v. *δῶρον* B 1 a α) *ι* 229 (Od.: „ich liess mich von den Gefährten nicht zum Weggehen überreden, damit ich den Bewohner der Höhle sähe) *καὶ εἴ μοι -ια δοίη*" 517 (Polyphem zu Od.:) „*ἀλλ' ἄγε δεῦρ' ... ἵνα τοι πὰρ -ια θείω, ' πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι ... ἐννοσίγαιον*", das Angebot der von Od. gewünschten und von Polyphem längst versprochenen *Geschenke* und die Hoffnung auf sichere Heimfahrt sollen Od. in seine Nähe locken (vgl. *πομπὴ καὶ φίλα δῶρα θ* 545), nicht das von neuerlicher Bewirtung (so Ameis-H. z.St.) M. Schmidt

ξεινίζω [4ⁱ, 8ᵒ] **F** *-ζειν* 1, *-σσομεν* 1, *ἐ-σσα* 4, *-σσας* 1, *-σας* 1, *-σ'* 1, *-σσε(ν)* 2, *-σαι* 1
M **1** Stamms. im longum **1 a** zweis. [⏑̄⏑] *-σ' ἐνὶ ⏑̄μεγάροισ⏑̄ιν Z* 217 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-σαι ξ* 322, *-σας ἐν ⏑̄ ⏑̄ιν τ* 217 [⏑̄–⏑̄] *-ζειν γ* 355 **2** Stamms. in den brevia **2 a** dreis. [⏑̄–⏑] *-σσε(ν) Γ* 232, *Z* 174 [–⏑̄⏑] *-σσας ω* 288 **2 b** viers. [⏑̄–⏑̄⏑] *ἐ-σσα Γ* 207, *ω* 266 [–⏑̄⏑⏑] *ἐνὶ ⏑̄ ⏑̄ -σσομεν η* 190 [⏑̄–⏑̄⏑] *ἐ-σσα τ* 194 = *ω* 271
Σχ sch. D *Γ* 207: *ξείνισσα· ἐξενοδόχησα*
L s. *ξεῖνος* L⁵ 129 ff. **B** *einen bewirten, zum Gast machen, Gastfreundschaft gewähren, ξ.* beschreibt abstrakt das, wodurch ein Fremder zum Gast wird: das Angebot bzw. das Reichen von Speise und Trank und — wenn nötig — eines Nachtlagers (Tisch und Bett als Kernbestand des Bewirtens). Fast immer wird der Ort der Bewirtung genannt (*δώματα, μέγαρα, οἶκος, πατρὶς γαῖα*), mehrfach die Zeitdauer (*Γ* 232: oft, *Z* 174: 9 Tage bis zur Erkundigung nach dem Zweck der Reise, *Z* 217: 20 Tage, *τ* 194 f.: 12 Tage). Neben dem eher neutralen Ausdruck *ξ.* steht mehrfach *φιλεῖν* (*Γ* 207, *ξ* 322, *τ* 194 f. = *ω* 271 f.), das stärker die darin zum Ausdruck kommende Herzlichkeit bzw. die dadurch entstehende Freundschaft ausdrückt. Von den in den Bereich der Gastfreundschaft gehörigen Handlungen werden neben *ξ.* besonders genannt: den Fremden ins eigene Haus führen (*τ* 194), Opfer für die Götter bzw. Schlachten von Tieren (*Z* 174, *η* 190, *τ* 198), Geleit in die Heimat (*η* 191–3), Frage nach dem Grund des Kommens (*Z* 176 f.), Schenken wertvoller Gaben (*ω* 273). Je einmal im (iterat.) Praes. u. Fut., sonst immer Aor.; immer mit Akk. der Person (*Z* 174 sinngemäß zu ergänzen). — Wortf.: *ἀγαπά(ζ)ω, αἴδομαι, δέχομαι, ξείνια δίδωμι, τίω, φιλέω, φιλότητα παρέχω* **1** Praes. (iterat.): *γ* 355 (Nestor: „der Sohn des Od. soll sich doch nicht auf dem Schiffsdeck hinlegen müssen, solange ich lebe und danach Söhne bleiben, um) *ξείνους -ζειν, ὅς τίς κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται*" **2** Fut.: *η* 190 (Alkin., nachdem der Fremde mit Speise und Trank versehen ist: „jetzt sollen alle nach Hause gehen, morgen aber in größerer Runde) *ξεῖνον ἐνὶ ⏑̄μεγάροις⏑̄ -σσομεν ἠδὲ θεοῖσι ' ῥέξομεν ἱερὰ καλά, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς ' μνησόμεθ'*" **3** Aor. (*Γ* 232 iterat., sonst immer von einmaliger, auch länger dauernder Handlung): *Γ* 207 (Ant.:) „*τοὺς δ'* (= Od. u. Men.) *ἐγὼ ἐ-σσα καὶ ἐν ⏑̄ ⏑̄ι φίλησα*" 232 (Hel. über Idom.:) „*πολλάκι μιν -σσεν* (Men.) ... ' *οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο*" *Z* 174 (Erz.: als Belleroph. nach Lykien kam) *ἐννῆμαρ -σσε* (*-ζε* v.l. ant. [der König d. Landes]) *καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν* (und fragt am 10.Tag nach dem Grund des Kommens) 217 (Diom. zu Glaukos: „Du bist ja mein Gastfreund von den Vätern her, denn Oineus) *-σ'* (den Belleroph.) *ἐνὶ ⏑̄ ⏑̄ιν ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας. ' οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά*" *ξ* 322 (Lügenerz.) *ἔφασκε ' -σαι ἠδὲ φιλῆσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαῖαν τ* 194 (Lügenerz.) *τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δῶματ' ἄγων εὖ ἐ-σσα, ' ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων* = *ω* 271 (mit Gabe von Geschenken) *τ* 217 (Pen. zum Bettler:) „*εἰ ἐτεὸν δὴ κεῖθι ... ' -σας ἐν ⏑̄ ⏑̄ιν ἐμὸν πόσιν*" *ω* 266 (Lügenerz.) „*ἄνδρα ποτ' ἐ-σσα φιλῇ ἐν πατρίδι γαίῃ ' ἡμέτερόνδ' ἐλθόντα*" 288 (Laertes fragt den Unbekannten:) „*πόστον δὴ ἔτος ἐστίν, ὅτε -σσας ἐκεῖνον, ' σὸν ξεῖνον δύστηνον*" M. Schmidt

ξείνιον s. *ξεινήϊον*

ξείνιος, ξένιος [1ⁱ, 6ᵒ, 4ᵉ] **M** **1** *ξειν-* [⏑̄⏑⏑] *-ος, ὅς ι* 271; *-ου, ὅς τ(')ε N* 625, *ξ* 284 **2** *ξεν-* **2 a** dreis. [⏑⏑⏑̄] *Δία -ον ξ* 389 [⏑⏑⏑̄] *-ου Διος* Vit. p. 12,2; *Ζῆνα -ον* Vit. p. 11,9 [⏑⏑⏑̄] *-η(ν) τε τράπεζα(ν) ξ* 158 = *ρ* 155 = *υ* 230, Vit. p. 11,9 **2 b** viers. [⏑⏑⏑̄⏑] *-οιο Διός* Vit. p. 12,1
B (nur als Beiw. zu Zeus und zu *τράπεζα*) *gastlich*, Gastrecht schützend. — Wortf.: *ἐπιτιμήτωρ, μάρτυρος* **1** *Ζεύς ξ.* (vgl. s.v. *Ζεύς* B 4 b): *N* 625 (Men. zu Troem: „ihr habt mir Schimpf angetan) *οὐδέ τι θυμῷ ' Ζηνὸς ἐριβρεμέτεω χαλεπὴν ἐδδείσατε μῆνιν ' -ου, ὅς τέ ποτ' ὄμμι διαφθέρσει πόλιν*" (Bezug auf Entführung der Hel. durch Alex.) *ι* 271 (Od. zu Polyphem:) „*ἀλλ' αἰδεῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δέ τοί εἰμεν. ' Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε, ' -ος, ὅς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ*" *ξ* 284 (Lügenerz.: „die Ägypter wollten mich töten, aber der König hielt sie zurück) *Διὸς δ' ὠπίζετο μῆνιν ' -ου, ὅς τε μάλιστα νεμεσσᾶται κακὰ ἔργα*" 389 (Eum. zum Bettler: „ich behandle dich nicht freundlich, weil du mir Geschichten erzählst und mich bezauberst) *ἀλλὰ Δία ξένιον δείσας ἀυτόν τ' ἐλεαίρων*" Vit. p. 11,9 *φῶτά τε τισαίμην ὅς ἐμὸν νόον ἠπεροπεύσας ' ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον ξενίην τε τράπεζαν* Vit. p. 12,1. 2 *αἰδεῖσθε ξένιοιο Διὸς σέβας ὑψιμέδοντος δεινὴ γὰρ μέτοπις ξένιον Διός, ὅς κ' ἀλίτηται* **2** Beiw. zu Tisch (vgl. L [*ξεῖνος*]⁵ 136 ff.), immer neben Zeus *ξ* 158 (Bettler zu Eum.:) „*ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν ξενίη ⏑̄τε τράπεζα⏑̄ ' ἱστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω*" = *ρ* 155 (Theokl. zu Pen.) = *υ* 230 (Bettler zu Phil.) Vit. p. 11,9 *ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον -ην ⏑̄ ⏑̄ν* M. Schmidt

ξεινοδόκος [1ⁱ, 5ᵒ, 1ᴴ] **M** [⏑̄⏑⏑] *-ος σ* 64; *-ον Γ* 354; *-οι καί θ* 543 [⏑⏑⏑̄] *ἀνδρὸς -ου, ὅς κεν ο* 55; *ἀνδρὶ -ῳ, ὅς κ' ο* 70; *-ῳ θ* 210 [⏑⏑⏑̄] *-ῳ καί* Op. 183
Σχ sch. min. P.Amh. 18 zu *ο* 70: *ξ[εινοδόκωι· τῶι ὑπο]δεχομένω[ι τοὺς ξένο]υς* (vgl. sch. Barn. *σ* 64), sch. Barn. *ο* 55 *-ου· τοῦ ξενοδοχοῦντος* **L** s. *ξεῖνος*
B *Gastgeber*, wie sonst *ξεῖνος* (s.d. B 3), das *θ* 208/210 synon. verwendet wird, aber an anderen Stellen in Bed. 'Gast' *ξεινοδόκος* gegenübergestellt wird (*θ* 543, *ο* 54 f., Op. 183); nur zweimal von best. Person (Tel., Phäaken), sonst allg., meist in gnom. Ausdrücken über Wert der Gastfreundschaft; an 2 der 7 Stellen als Appos. zu *ἀνήρ*; als Gen.-, Dat.- u. Akk.-Obj. Ein (guter) Gastgeber bietet *φιλότης* (*Γ* 354), muß Gast bewirten (*ξεῖνος*: *ι* 268, *Λ* 779), sorgt dafür, daß Gast sich wohl fühlt (*θ* 542 f.), sichert das Wohlergehen seines Gastes (*σ* 63 f.), gibt Gast vor Weggehen Geschenke (*ξεῖνος*: *α* 312 f.), hält Gast nicht lange gegen dessen Willen zurück (*ο* 70); einem Gastgeber darf ein Gast nichts Schlimmes antun (*Γ* 354); mit ihm wird ein Gast nicht streiten (*θ* 210), an ihn u. seine Geschenke erinnert sich Gast noch lange (*ο* 54 f.). — Wortf.: s. *ξεῖνος*, vgl. *φιλέω* **1** best. Person, in Selbstbezeichnung, vgl. *ἐγὼ ξεῖνος Z* 224 *σ* 64 (Tel. garantiert dem Bettler Sicherheit:) „*-ος μὲν ἐγών* (und die Anführer der Freier haben auch zugestimmt"), vgl. *ξείνους Τηλεμάχου* (*υ* 295 = *φ* 313) *θ* 543 (Alkin. bemerkt, daß der Fremde weint, u. fordert den Sänger auf aufzuhören) *ἴν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες, ' -οι καὶ ξεῖνος, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω* **2** unbest. Person *ο* 55 (Peisistr. fordert Tel. auf, mit der Abreise zu warten, bis Men. die Gastgeschenke gebracht hat) *καὶ μύθοις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀποπέμψῃ. ' τοῦ γάρ τε ξεῖνος μιμνήσκεται ἤματα πάντα ' ἀνδρὸς -ου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ θ* 210 (Od.: „ich fordere alle zum Kampf außer Laod., der mein *ξεῖνος* [Gastgeber] ist) *τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο; ' ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνήρ, ' ὅς τις -ῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων ' δήμῳ ἐν ἀλλοδαπῷ· ἔο δ' αὐτοῦ πάντα κολούει*" *ο* 70 (Men. zu Tel.: „ich will dich nicht lange aufhalten) *νεμεσσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ ' ἀνδρὶ -ῳ, ὅς κ' ἔχοιο μὲν φιλέῃσιν, ' ἔχοιο δ' ἐχθαίρῃσιν· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα*" Op. 183 (im eisernen Zeitalter wird) *οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες ' οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ, ' οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται,*

ὡς τὸ πάρος περ Γ354 (Men.' Gebet: „laß mich siegen über Alex.) ὄφρα τις ἐρρίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων ' -ον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ" M. Schmidt

ξεῖνος [12ⁱ, 200ᵒ, 4ᴴ, 5ʰ, 2ᶜ] **E** vgl. myk. *ke-se-ni-wi-jo* (DMic. I 353) – wahrsch. aus **gʰs-enuo-* u. verw. mit lat. *hospes / hostis*, dt. *gestern* (vgl. Benveniste, Vocabulaire I 94ff., anders Frisk s.v.). Aber (gegen Benveniste u. Chantraine, Dict. 764) ξ. nicht primär 'Gast', sondern 'Fremder', s. B u. vgl. L¹ 86f.; L²; L³. Desw. Abl. aus **gʰse-nu-* 'der von draußen, drüben' (F. Bader, BSL 77, 2, 1982, 141) sem. passend. Unwahrsch. Abl. von (aus dem Aw. u. Heth. erschlossenem) **kʷsen* für „reciprocate" (M. Schwartz, in: Papers in honor of professor Mary Boyce, Leiden 1985, II 495), weil Labiovelar im Myk. erkennbar sein müßte. Zum Nebeneinander von *ξειν-* u. *ξεν-* s. Meister, Kunstspr. 202ff. u. Hoekstra zu ξ158. – Abl.: *ἄξεινος, κακοξεινώτερος, ξεινήϊον, ξείνιον, ξείνιος, ξεινοδόκος, ξεινοσύνη, ξενίη, ξένιον, ξένιος, Ξενόδαμος, πολύξεινος, φιλόξεινος*

F *-ος* 51, *-οιο* 5, *-ου* 2, *-ῳ* 11, *-ον* 37, *-ε* 43, *-(ε)* 26, *-οι* 9, *-οι* (Voc.) 5, *-ων* 12, *-οις* 2, *-οισι(ν)* 5, *-ους* 13, *-ω* 1 (δ26), *-η* 1 (h. Cer. 248)

M **1** Stamms. im longum **1a** eins. [ⁱ] ⌞-' *ἐπεί, ἄρ δή* α231 = ο390, ρ185; ⌟ *οὔτε / οὐ(κ)* ζ187, ϑ236, h. Ap. 464; ⌞-' *οὔ, μοι* ξ56, η309; ⌟ ϑ166; -' *οὕτω* ξ 402; -' *ἤτοι μέν* α307, η299, τ124. 560, ω281; -' *ἦ ἄρ* σ 357, υ166; -' *ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις* τ66, υ178; -' σ 61, Pan. fr. 12,1 p. 120 Dav. [ⁱ] -' ϑ461, ν248, π44 [ⁱ] *ὦ* -' ι273 = ν237 **1b** zweis. [ⁱ⁻] *-ος ὅδ', οὐ(κ)* ϑ28, τ27; *-ον ἐνὶ μεγάροις* η190; *-ε τὸ μέν σ(ε)* η237 = τ 104. 509; *-ε φίλ'* α158, τ350; *-ε πάτερ* ρ553; *-ος/ον/ε* Δ 377, α176, ϑ395, Hes. fr. 35,8 / ξ57, ο73, ρ53. 72 / ζ 289, σ327, χ27 [ⁱ⁻] *-ος/ον γάρ μοι / οἱ* N661, O532, ϑ 208, τ191, ω104; *-ων τηλεδαπῶν* τ351 = ω268, τ371; *-ος/ον/οι/ων/ους/ω* α417, ζ277, λ338. 350, ρ501 / α120, η160 / α187, ζ208 = ξ58, h. Ap. 475 / P584, δ36 / γ70. 355, π108 = υ318, τ316, υ295 = φ313 / δ26 [ⁱ⁻] *ὅς / ὡς τὸν -ον* ρ398, σ222 / τ94; *-ος/ῳ/ον/ε* ι18 / ω263 / φ27 / α123, ο326 [ⁱ⁻] *-ος/ῳ/ους* Op. 183, ρ345, η32 [ⁱ⁻] *ὥς χ' ὁ -ος* η192, ϑ101 ≅ 251; *τὸν -ον* η227 = ν48, ϑ133. 402, ο542, π70. 78, ρ544, υ305; *-ον ἐνὶ μεγάροισι* ϑ42; *χαῖρε, πάτερ* ⌞*ὦ -ε,* ϑ408, σ122 = υ199; *νῦν,* ⌟ γ 43, ζ255, ξ80; ⌟ δ371, η342, ξ145; ⌞*τοιγὰρ ἐγώ τοι, -ε, πάτερ* η28; ⌟ α214 = δ383 = ο266 = 352 = π113; *αἴ γὰρ τοῦτο, -ε* ο536 = ρ163 = τ309, υ236; *νῦν μὲν δή σευ / μοι -ε* τ215. 253; (*τοι*) *-ε πάτερ* η48, ϑ145; *-ος/ῳ/ον/ε* α 133, ϑ543, π57, ρ586, σ223. 401, τ239, υ293, φ314. 424 / ν10 / υ129 / ϑ159. 195, ξ53 = σ112, π181, ρ350. 478, τ 325. 589 [ⁱ⁻] *τὸν -ον* ρ508 **2** Stamms. in den brevia **2a** zweis. [-ⁱ] ⌞*τὸν / σὸν -ον,* δύστηνον ρ10, ω289; ⌟ ν52, σ420; *ὦ -οι* γ71 = ι252 = h. Ap. 452; *τοὺς -ους* υ382; *ὁ / δὲ -ος μάλα* ϑ388. 541; *-ος/ον* ρ14, σ38, τ99, ψ28 / ο74 [-ⁱ] (*οὐ*) *δὲ -ος* Δ387, Φ42; *δὲ -ος μάλα* φ 334; *τὸν -ον* σ416 = υ324; *ὦ -οι* Cert. p. 39,8; *ἃ δειλὲ -ων* ξ361, φ288; (*ὅδε*) *-ος νέον* υ191. 360; *-ος/οι πατρώϊος⁺* Z 215 / 231; *-ος/ον/οι ταλαπείριος⁺* η24 / ρ84 / τ379; *-ος/ου/ῳ/ον/οι/ων/ους* ο54, φ13 / ρ271, σ233 / α105, η 166, φ349 / η162, ρ382. 584 / ξ102, ο196 / σ106, τ134 / γ34, ι478 [-ⁱ] *φίλοι -οι ξείνοισι* α313; *-ος φίλος* Z224; *-ος πατρώϊος* ρ522; *-ος ταλαπείριος* h. Ap. 168; *-ος/ῳ/ων/ους/η* ϑ546, φ292, ω114 / ζ209 = 246, ϑ438, ρ 442 / ξ443 / Ω202 / h. Cer. 248 [-ⁱ] *ἥ τε -ων* ⌞*θέμις ἐστίν,* ι268; *ἅ τε -οις* ⌟ Λ779; *-ῳ/ον/οι/οις/ους* ξ414 / P150, Op. 327 / τ333 / υ374 / δ301 [-ⁱ] *-ων* ι270 **2b** dreis. [-ⁱ⁻] *-οιο/οισι(ν)* ϑ544, ρ73 / ι271, ρ485, Op. 225 [-ⁱ⁻] *-οιο φίλοιο* φ40; *-οιο/οισι(ν)* α405, ϑ12 / α313, γ350

Σχ sch. D Δ387 *-ος περ ἐών· πολέμιος ὑπάρχων*

L [1]H. J. Kakridis, La notion de l'amitié et de l'hospitalité chez Homère, Thessaloniki 1963; [2]Wickert-Micknat, Unfreiheit 129; [3]Gauthier, AncSoc 4, 1973, 1ff.; [4]⌞Scheid-Tissinier⌟, CCC 11, 1990, 7–31; [5]⌞ ⌟, Les usages du don chez Homère. Vocabulaire et pratiques, Nancy 1994; [6]S. Reece, The stranger's welcome, Ann Arbor 1993; [7]O. Hiltbrunner, in: Studien zur Religion u. Kultur Kleinasiens. Festschrift F. K. Dörner, Leiden 1978, 424–446; [8]V. Pedrick, Helios 15, 1988, 85–101; [9]G. Herman, Ritualised Friendship and the Greek City, Cambridge 1987

B *Fremder, Gast, Gastgeber, Gastfreund* – ein *Fremder* (von woandersher, vgl. *ἀλλοδαπός, τηλεδαπός, „ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθῃ"* [η321]) wird 'Einheimischen' (z.B. *ἔνδημος*) gegenübergestellt, s. Δ387 (s. I 1 a α bb), ρ382 (s. I 1 a β), ξ 102 (s. I 1 b α bb), Op. 225 (s. I 1 b β), Ω202 u. η32 (s. III); ein in friedlicher Absicht kommender Fremder als *Gast* einem Feind (s. Δ377 in I 2 a α) – nie aber heißt ξ. 'Feind' (vgl. Leaf zu Δ387); unbekannte *Fremde* werden wie Bettler (z.B. ζ208 = ξ58, σ106, φ292), Landstreicher (ρ376) beschrieben oder wie Schutzflehende (z.B. ϑ546, ι270ff., τ134, Op. 327) angesehen; freundlich aufgenommen, gastlich bewirtet, (auch mißtrauisch) nach Namen und Grund des Kommens befragt, soweit möglich beschenkt, geschützt und, wenn nötig, nach Hause geleitet (zur traditionellen Abfolge der Konventionen vgl. L⁶ passim), ist bzw. wird der Fremde *Gast*, oft mit Ausdruck der Zugehörigkeit: 'mein Fremder' = 'mein Gast'. Ein ξ. ist immer Gast von außerhalb, nicht aus der eigenen Gemeinde (vgl. s.v. *γείτων*). Die Aufnahme von Fremden gehört zu den Normen des friedlichen Zusammenlebens der Gesellschaft in allen Völkern (nicht nur Griechen, aber nicht bei den 'mythischen' Kyklopen und Laistrygonen, vgl. L⁴), die von den Göttern geschützt, deren Nichteinhaltung von den Göttern (bes. von Zeus) geahndet wird (vgl. s.vv. *δίκαιος, Ζεύς* [B 4 b], *ξείνιος*). Reziprok ist ξ. *Gastgeber*. Ein einmal zum Gast gewordener Fremder bzw. einer, bei dem man einmal zu Gast war, oder mit dem man Geschenke ausgetauscht hatte (vgl. φ13), ist auf dauernd *Gastfreund*, d.h. Freund von außerhalb der eigenen Gemeinde. Diese gegenseitige Beziehung erstreckt sich auf die Familien, auch über mehrere Generationen (vgl. *πατρώϊος*). Die Bedeutungen *Gast* und *Fremder* lassen sich nicht immer deutlich trennen: So gleicht zwar Ath. α105 nicht einem (fremden) Fremden, sondern einem Bekannten (Fremden), nämlich einem Gastfreund. Aber oft klingt ξ. = *Fremder* wie 'der Fremde als Gast' oder 'der unbekannte Gast'. Bes. bei den Phäaken ist vom noch unbekannten Od. als von dem Fremden, den man wie einen Gast behandeln will, die Rede: vgl. z.B. η227 (von Od. als unbekannten *Fremden*) = ν48 (von bekannten Od. als *Gast*), oder die Rede des Alkin. ϑ536ff.: er spricht vom Anwesenden als *Fremden* (ϑ541. 544) und als *Gast* (ϑ543 opp. *ξεινοδόκοι*) und dann wieder (gnomisch) vom ξ. *αἰδοῖος*, den *Fremden*, den man achten müsse wie einen Bruder (ϑ546, vgl. η190 *-ον ξεινίσσομεν* 'wir wollen den Fremden bewirten' = 'ihn zum Gast machen', ähnl. der Rede Tel.s α123 *χαῖρε, -ε, παρ' ἄμμι φιλήσεαι* 'Fremder, bei uns sollst du gastlich bewirtet werden' – vgl. L⁶ 49 u. 108f. u. I. de Jong, in: Homeric Questions, Amsterdam 1995, 142). Dagegen ist *Gastfreund* eher ein spezialisierter t.t., deutlich unterschieden von 'Fremder', 'Gast'.– Nur einmal wird e. Frau als *ξείνη* (= die *Fremde*) bezeichnet (h. Cer. 248, s. II), und nur die Phäaken-Königin bezeichnet einen Mann als ihren Gast (λ338; Pen. spricht σ 222f. vom 'Fremden in unserem Haus' u. φ313 vom Bettler als Gast des Tel.– zur Gastfreundschaft von Frauen gegenüber Fremden s. L⁸).– ξ. ist übliche Anrede an Fremden, dessen Namen man nicht kennt (neben *ὦ γέρον, πάτερ, γρηῦ* in ehrerbietigem Ton gegenüber Älteren), kann dabei in freundlichem oder unfreundlichem Kontext stehen, höflich oder eher abfällig klingen und dementsprechend eher als 'Fremder' oder fast schon als 'Gast', 'fremder Gast' wiedergegeben werden (so Tel. zu dem ihm noch unbekannten Mentes); immer höflich, ehrerbietig ist Anrede *-ε πάτερ*, s.u. Als bekannter Gast wird Od. von den Phäaken mit Namen angeredet (λ363, ν 4), Mentes/Ath. von Tel. aber als ξ. = *Gastfreund* (s.u. 4a α bb). Anrede ξ. von Fremden an Gastgeber nur 2× (s. 4a α bb) – nicht eindeutig *Gastgeber*, viell. *Fremder*. ξ. steht im Nom. und Akk. häufig mit (oft demonstrativem, auf den Frem-

den = Od. verweisendem) Artikel (vgl. A. Stummer, Über den Artikel bei Homer, Programm Schweinfurt 1885/6, 19f.; Russo, in: Odyssey zu ρ10), sonst eher ohne; wenn vom anwesenden *Fremden* gesprochen wird, dann oft mit Dem.-Pr. (*ὅδε, οὗτος*); Zugehörigkeit bei *Gast*, Gastgeber, Gastfreund wird ausgedrückt durch Poss.-Pr.: α417, λ338, ω263. 289; gen. poss.: α187 (*ἀλλήλων*), ρ522 (*Ὀδυσσῆος*), υ295 = φ313 (*Τηλεμάχου*); Pron. im dat. poss.: *Z*215. 224, *N*661, *P* 583f., ϑ208, ι18, ω104. 114; Adj. *φίλος*: *Z*224, *P*584, α313, τ191, φ40 (vgl. *φιλεῖν* ϑ208, ο74); vgl. *πατρώϊος* (*Z* 215. 231, α175f. 187. 417, ρ522) u. *ἐκ πατέρων φιλότητος* (ο196f.). — Beiw.: *αἰδοῖος* (ϑ544, ι271, τ191. 316), *ἀλλοδαπός* (ρ485), *δύστηνος* (ρ10. 501, ω289), *καλός τε μέγας τε* (ζ277), *παλαιός* (*Z*215), *πατρώϊος*, *ταλαπείριος* (η24, ρ84, τ379, h. Ap. 168), *τάλας* (σ327), *τηλεδαπός* (ξ414f., τ351. 371), *φίλος*, vgl. *ξεῖνε πάτερ* u. Anreden *δαιμόνιε -ων* (ξ443), *δειλὲ -ων* (ξ361, φ288). — Wortf.: *αἰδοῖος* (ο373), (*ἀνὴρ*) *ἀλλοθρόος*, *ἀλλοδαπός*, *ἄλλος*, *ἀλλότριος*, *ἑταῖρος*, *τηλεδαπός*, *φίλος*, vgl. *ὅς ἄλλοθεν ἔλθῃ* (η33). — Gliederung: I Subst. Mask. 1 Fremder 1a Sg. 1aα best. Personen aa Anrede bb Subj./Obj./Präd. 1aβ unbest. Pers. 1b Pl. 1bα best. Pers. aa Anrede bb Subj./Obj./Präd. 1bβ unbest. Pers. 1c Dual 2 Gast 2a Sg. 2aα best. Pers. 2aβ unbest. Pers. 2b Pl. 2bα best. Pers. 2bβ unbest. Pers. 3 Gastgeber 3a best. Pers. 3b unbest. Pers. 4 Gastfreund 4a Sg. 4aα best. Pers. aa Apposition bb Anrede cc Subj./Obj./Präd. 4aβ unbest. Pers. 4b Pl. II Subst. Fem. III Adjektiv

I Subst. Mask. 1 Fremder I1a Sg. I1aα best. Person I1aαaa als Anrede (s. auch 1bαaa u. 3aαbb u. vgl. *ξ*. in Gen. Pl. zu *δειλέ/δαιμόνιε* in 1bβ), außer h. Ap. 464 immer an die ankommende Person, vgl. aber ϑ166 u. ξ 53 in 3aαbb; außer ζ289, ξ145 u. τ325 (jeweils längere Reden) immer in REinl.; mehrfach in Vbd. mit *χαῖρε* (α123, ϑ408 = σ122[in.] = υ199, ϑ461, vgl. δ60, h. Cer. 213, h. Ap. 464ff. [466]) *ξεῖν'* (außer in Vbd. *ὦ -'* [s.u.] immer am Vers- = Redeanfang): Naus./Alkin./Eum./Tel./Eurym./Melantho/Pen./Mel./Laertes zu unbek. Od.: ζ187, ϑ461 / η299. 309, ϑ236 / ξ56. 402, ο390 (= α231), ρ185, υ166 / π44 (v.l. *ὦ -'*), σ61 / σ357 / τ66 / τ124. 560 / υ178 / ω281; Ath. zu Od.: ν248; ankommender Kreter-Führer zu Ap.: h. Ap. 464; ([für uns] unbek. zu [für uns] Unbek.): Pan. fr. 12,17 p. 120 Dav. *ὦ -'*: Polyphem/Ath. zu Od.: ι273 (v.l. -ε) / ν237 (v.l. -ε); vgl. v.l. π44 -ε (in Vbd. *-ε φίλ'*, *-ε πάτερ* u. *-ε τάλαν* am Versanfang, sonst selten): Naus./Arete/Euryalos/Ath. als Phäakin/Eum./Tel./Antin./Freier/Melantho/Pen./Phil. zu unbek. Od.: ζ289 / η237 (= τ104) / ϑ159 (vgl. ϑ408) / ϑ195 / ο326. 352, ρ350 / ο536, π113. 181 (v.l. -') / ρ478 / σ112 (= ξ53), χ27 / σ327 (-ε τάλαν) / τ104 (= η237). 215. 253. 309. 325. 350 (-ε φίλ'). 509. 589 / υ236; Tel. an Ath./Mentes: α123. 158 (-ε φιλ'), vgl. u. 4aαbb; Eidothea zu Men.: δ383 (= α214+); Tel./Pen. zu Theokl. (der unbekannt bleibt): ο266 (= α 214+). 536 / ρ163 (= τ309) *-ε πάτερ*: Ath. als Phäakin/Laod./Eum. zu unbek. Od.: η28. 48 / ϑ145 / ρ553 *ὦ -ε*: Naus./phäak. Dienerinnen/Eum. zu unbek. Od.: ζ255 (v.l. -ε) / η342 / ξ80. 145; Peisistr. zu Ath.: γ43; Eidothea zu Men.: δ371 *χαῖρε, πάτερ ὦ -ε*: Euryalos/Amphin./Phil. zu unbek. Od.: ϑ408 = σ122 = υ199 (vgl. V.159) I1aαbb als Subj./Obj./Präd. — außer Δ387 (Tydeus), α120. 133 (Ath./Mentes) u. ο542, ρ53. 72. 73. 84 (Theokl.) immer auf unbek. Od. bezogen; meist in dir. R., sonst Beschreibung vom Gesichtspunkt handelnder Personen aus (α120. 133, η 227 = ν48, ϑ438, ρ73) — anders nur Δ387 (Erz.) als Subj.: Nom.: ζ277 (Naus.: „es könnte einer fragen) *τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε μέγας τε ' -ος;*" ϑ28 (Alkin.:) „*-ος ὅδ',, οὐκ οἶδ' ὅς τις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ*" π57 (Tel. fragt Eum.:) „*πόθεν τοι ‿ ἵκετο;*" τ27 (Tel. zu Eurykl. auf die Frage, wer das Licht tragen soll:) „‿" φ334 (Pen. zu Freiern:) „*οὗτος δὲ -ος μάλα μὲν μέγας ἠδ' εὐπηγής*" η192 (Alkin.: „wir wollen überlegen) *ὡς χ' ‿ὁ -ος,, ... ' πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται*" ϑ101 (Alkin.: „wir wollen Wettspiele versuchen) *ὥς χ' ‿ ,, ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν ' οἴκαδε νοστήσας* (wie sehr wir uns hervortun im Faustkampf u.a.)" ≅ 251 (im Tanzen) 388 (ders.:) „‿ ,, *μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι*" 541 (ders.:) „*οὔ πω παύσατ' ὀίζυροῖο γόοιο ' ‿ ,,*" ρ14 (Tel. zu Eum.: „führe den Fremden zum Betteln in die Stadt) ‿ ,, *δ' εἴ περ μάλα μηνίει, ἄλγιον αὐτῷ ' ἔσσεται*" 586 (Pen. zu Eum.:) „*οὐκ ἄφρων ‿ ,, οἴεται ὥς περ ἂν εἴη*" σ38 (Antin.:) „‿ ,, *τε καὶ Ἶρος ἐρίζετον ἀλλήλοιϊν*" 401 (Freier untereinander:) „*αἴθ' ὤφελλ' ‿ ,, ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι ' πρὶν ἐλθεῖν*" τ99 (Pen. zu Euryn.: „bringe Sessel) *ὄφρα καθεζόμενος εἴπῃ ἔπος ἠδ' ἐπακούσῃ ' ‿ ,, ἐμέθεν*" φ314 (Pen. zu Antin.: „glaubst du etwa) *αἴ χ' ‿ ,, Ὀδυσσῆος μέγα τόξον ' ἐντανύσῃ* (daß er mich dann heimführt)" ρ 501 (Pen. zu Euryn.:) „*-ός τις δύστηνος ἀλητεύει κατὰ δῶμα ' ἀνέρας αἰτίζων*" υ191 (Phil. zu Eum.:) „*τίς δὴ ὅδε -ος νέον εἰλήλουθε*" α133 (Tel. richtet Platz abseits der Freier) *μὴ -ος* (der ihm noch unbekannte) *ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ ' δείπνῳ ἀηδήσειεν* ϑ395 (Alkin.: „wir wollen schnell alle Geschenke zusammentragen) *ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ ' -ος ἔχων ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ*" σ223 (Pen. zu Tel.:) „*πῶς νῦν, εἴ τι* (*τοι, τις* vv.ll.) *-ος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν ' ἥμενος ὧδε πάθοι ῥυστακτύος ἐξ ἀλεγεινῆς;*" υ293 (Ktesippos:) „*μοῖραν μὲν δὴ -ος ἔχει πάλαι, ὡς ἐπέοικεν, ' ἴσην*" 360 (Eurym.:) „*ἀφραίνει -ος νέον ἄλλοθεν εἰληλουθώς*" Akk.: σ222 (Pen. zu Tel.:) „*τὸν -ον ἔασας ἀεικισθήμεναι οὕτω*" α120 *νεμεσσήθη δ'* (Tel.) *ἐνὶ θυμῷ ' -ον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν* η160 (Echeneos zu Alkin.:) „*οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον οὐδὲ ἔοικε ' -ον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν*" als Obj.: Gen.: ϑ12 (Herold ruft zur Versammlung:) „*ὄφρα -οιο πύθησθε, ' ὅς νέον ... ἵκετο*" σ233 (Tel.:) „*-ου γε* (*τε* v.l.) *καὶ Ἶρου μῶλος ἐτύχθη*" α405 (Eurym. zu Tel.:) „*ἐθέλω σε, φέριστε, ‿περὶ ‿ -οιο ἔρεσθαι*" ρ371 (Mel. zu Freiern:) „*κέλευτέ μευ ... ' τοῦδε ‿ ,, -ου*" ϑ544 (Alkin.:) „*εἵνεκα γὰρ -οιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται, ' πομπῆ καὶ φίλα δῶρα*" ρ73 *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ' Τηλέμαχος -οιο* (= Theokl.) *ἑκὰς τράπετ'* Dat.: ρ345 (Tel. zu Eum.:) „*δὸς τῷ -ῳ ταῦτα φέρων, αὐτόν τε κέλευε ' αἰτίζειν ... μνηστῆρας*" ζ209 (Naus.:) „*ἀλλὰ δότ'... -ῳ βρῶσίν τε πόσιν τε* = 246 η166 (Echeneos zu Alkin.:) „*δόρπον δὲ -ῳ ταμίη δότω*" φ349 (Tel. zu Pen.: „die Freier werden mich nicht gegen meinen Willen zwingen) *καὶ καθάπαξ -ῳ δόμεναι τάδε τόξα φέρεσθαι*" ϑ438 *Ἀρήτῃ -ῳ περικαλλέα χηλὸν ' ἐξέφερεν θαλάμοιο* ξ414 (Eum. zu Gefährten:) „*ἄξεθ' ὑῶν τὸν ἄριστον, ἵνα -ῳ ἱερεύσω ' τηλεδαπῷ*" Akk.: η227 *ἐκέλευον* (Phäaken) ' *πεμπέμεναι ‿τὸν -ον,* (= ν48, s.u. 2aα u. vgl. Vorbem.) ϑ133 (Laod.:) „‿ ,, *ἐρώμεθα, εἴ τιν' ἄεθλον ' οἶδέ τε καὶ δεδάηκε*" 402 (Euryalos:) „*τοιγὰρ ἐγὼ ‿ ,, ἀρέσσομαι*" ο542 (Tel. zu Peiraios:) „*καὶ νῦν μοι ‿ ,,* (= den unbekannten Theokl.) *ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν ' ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τέμεν*" den Fremden (= meinen Gast) π70 (Tel. zu Eum.:) „*πῶς γὰρ δὴ ‿ ,, ἐγὼν ὑποδέξομαι οἴκῳ;*" 78 (ders. zu Eum:) „*ἀλλ' τοι ‿ ,, ... ' ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά, ' δώσω δὲ ξίφος ἄμφηκες καὶ ποσσὶ πέδιλα*" ρ10 (Tel. zu Eum.:) „‿ ,, *δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν*" 398 (ders. zu Antin.:) „‿ ,, *ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι ' μύθῳ ἀναγκαίῳ*" 508 (Pen. zu Eum.:) „‿ ,, *ἄνωχθι ' ἐλθέμεν*" 544 (dies. zu Eum.:) „‿ ,, *ἐναντίον ὧδε κάλεσσον*" σ416 (Amphin.:) „*μήτε τι ‿ ,, στυφελίζετε*" = υ324 (Agelaos) 420 (ders.:) „‿ ,, *δὲ ἐῶμεν ... ' Τηλεμάχῳ μελέμεν*" τ94 (Pen. zu Melantho: „du wußtest) *ὡς ‿ ,, ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν ' ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι*" υ305 (Tel. zu Ktesippos:) „*οὐκ ἔβαλες ‿ ,,*" η162 (Echeneos:) „*ἀλλ' ἄγε δὴ -ον (‿ ,, v.l.) μὲν ἐπὶ θρόνου ... ' εἷσον*", durch die Ausführung dieses Vorschlags (V. 169f.) wird der 'Fremde' zum 'Gast' (vgl. L[5] 118, L[6] 21), es folgen (V.172ff.) Handwaschung, Angebot von Brot, Libation und Ankündigung von Geleit zur Heimfahrt (vgl. auch ϑ208 in 3a) 190 (Alkin.:) „‿-ον ἐνὶ μεγάροις, ξεινίσσομεν*" ϑ42 (Alkin.:) „‿ ,, *φιλέωμεν*" ρ53 (Tel. zu Pen.:) „*καλέσσω ' -ον* (den unbekannten Theokl.), *ὅτις μοι κεῖθεν ἄμ' ἕσπετο δεῦρο κιόντι*"

72 *ἐγγύθεν ἦλθε* (Peiraios) ' *-ον* (= Theokl.) *ἄγων* 84 *-ον* (= Theokl.) *ταλαπείριον ἦγεν* (Tel.) *ἐς οἶκον* 584 (Eum. zu Pen.: „so ist es besser für dich) *οἶην πρὸς -ον φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι*" *υ* 129 (Tel. zu Eurykl.:) „*πῶς -ον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ;* ' *εὐνῇ καὶ σίτῳ*" prād.: *ψ* 28 (Eurykl. zu Pen.: „Od. ist gekommen) *ὁ -ος* (sc. *ἐστίν*)" *Δ* 387 (Erz.) *ἔνθ'* (in Theben) *οὐδὲ -ός περ ἐὼν* ... ' *τάρβει* (Tydeus), *μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν obwohl er dort als einziger Fremder war* *η* 24 (Od. zu Ath./Phäakin:) „*καὶ γὰρ ἐγὼ -ος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω*" **I 1 a β** unbest. Personen – meist gnomisch Subj. (Nom.): *θ* 546 (Alkin.:) „*ἀντὶ κασιγνήτου -ός θ' ἱκέτης τε τέτυκται* ' *ἀνέρι* (der bei Verstand ist)" *φ* 292 (Antin.:) „*οὐδέ τις ἄλλος* ' *ἡμετέρων μύθων -ος καὶ πτωχὸς ἀκούει*" (als der anwesende Bettler) h. Ap. 168 (Dichter zu delischen Mädchen: denkt an mich) *ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων* ' *ἐνθάδ' ἀνείρηται -ος ταλαπείριος ἐλθών* (*ταλαπείριος ἄλλος ἐπελθών* v.l.) Obj. (Akk.): *ξ* 57 (Eum. zu Fremdem:) „*οὔ μοι θέμις ἔστ'* ... ' *-ον ἀτιμῆσαι*" *ρ* 382 (Eum.:) „*τίς γὰρ δὴ -ον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθὼν* ' *ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν οἳ δημιοεργοί ἔασι*" Op. 327 *ἴσον δ' ὅς θ' ἱκέτην ὅς τε -ον κακὸν ἔρξει* **I 1 b** Pl. **I 1 b α** best. Personen **I 1 b α aa** Anrede *-οι*: (Ap. zu Kretern) h. Ap. 475 *-οι*: (Pylier zu Fremden / Polyphem zu Od. u. Gefährten / Ap. zu Kretern / allg.) *γ* 71 / = *ι* 252 / = h. Ap. 452 / Cert. p. 39,8 **I 1 b α bb** Subj./Obj./Prād. Subj.: *ξ* 102 (Eum. über Hirten des Od.:) „*βόσκουσι -οί τε καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες*" *fremde* Miethirten, im Gegensatz zu den *eigenen* Sklaven (über deren Herkunft nichts ausgesagt wird) – vgl. s.v. *θητεύω* B Vorbem. *τ* 379 (Eurykl.:) „*πολλοὶ δὴ -οι ταλαπείριοι ἐνθάδ' ἵκοντο*" Obj.: *δ* 36 (Men. zu Diener:) „*λύ' ἵππους* ' *-ων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε θοινηθῆναι*" *υ* 374 (Freier reizen Tel.) *ἐπὶ -οις* (*-ω, -οιο* vv.ll.) *γελόωντες γ* 34 *οἱ δ'* (Nestors Söhne) *ὡς οὖν -ους ἴδον* *υ* 382 (Freier untereinander:) „*τοὺς -ους ἐν νηῒ πολυκλήϊδι βαλόντες* ' *ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν*" *γ* 70 (Nestor:) „*μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι* ' *-ους, οἵ τινές εἰσιν*" **I 1 b β** unbest. Personen Subj. *ζ* 208 (Naus.:) „*πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες* ' *-οί τε πτωχοί τε*" = *ξ* 58 (Eum.) *τ* 333 *τοῦ μέν* (sc. eines Untadligen) *τε κλέος εὐρὺ διὰ -οι φορέουσι* ' *πάντας ἐπ' ἀνθρώπους*, die Fremden verbreiten den Ruhm der Gastfreundlichkeit, vgl. *ο* 54 (in 2 a β) u. *εὔκλειῆ ξ* 402 (L[5] 144) part. Gen. (auch in Anrede, vgl. o. 1 a α aa) *ξ* 443 (Eum. zu Bettler:) „*δαιμόνιε -ων*" *ξ* 361 (dies.) „*ἄ δειλὲ -ων*" + *φ* 288 (Antin. zu Bettler) *σ* 106 (Bettler zu Iros:) „*μηδὲ σύ γε -ων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι*" *τ* 351 (Pen. zu Od.:) „*οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε* ' ⌞*-ων τηλεδαπῶν*⌟ *φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα*" = *ω* 268 (Lügenerz.) *τ* 371 (Eurykl. zu Bettler:) „*οὕτω που καὶ κείνῳ* (sc. Od.) *ἐφεψιόωντο γυναῖκες* ' ⌞ ⌟" Obj. Gen.: *ι* 270 (Od. zu Polyphem:) „*Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ* ⌞*ἱκετάων*⌟ *τε -ων τε,* ' *ξείνιος*" *τ* 134 (Pen.:) „*οὔτε -ων ἐμπάζομαι οὔθ'* ⌞ ⌟ ' *οὔτε τι κηρύκων*" Dat.: *γ* 350 (Nestor: „ihr sollt nicht weggehen wie von einem, der nichts hat, so daß) *οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς οὔτε -οισιν ἐνεύδειν*", *Fremde*, die als *Gäste* aufgenommen werden *ι* 271 (Od.:) „(*Ζεύς*) *ξείνιος, ος -οισιν* (*θ'* *ἱκέτῃσιν* v.l.) *ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ*" *ρ* 485 (Freier zu Antin.:) „*καί τε θεοὶ -οισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,* ' *παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστροφῶσι πόληας,* ' *ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες*" Op. 225 *οἳ δὲ δίκας -οισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν* ' *ἰθείας* ... ' *τοῖσι τέθηλε πόλις* Akk.: *γ* 355 (Nestor: „solange ich lebe, und danach Söhne bleiben, um) *-ους ξεινίζειν, ὅς τίς κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται*" *ι* 478 (Od. zu Polyphem: „deine Taten werden über dich kommen) *σχέτλι, ἐπεὶ -ους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ* ' *ἐσθέμεναι*" *π* 108 (Eum.: „ich wollte lieber tot sein, als mitansehen zu müssen) *-ους τε στυφελιζομένους*" = *υ* 318 (Tel.) *τ* 316 (Pen.: „solche gibt es nicht mehr wie Od., die) *-ους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι*" **I 1 c** Dual *δ* 26 (Eteoneus zu Men.:) „*-ω δή τινε τώδε* ... ' *ἄνδρε δύω*" (zur Frage, warum der Diener die Fremden warten läßt, vgl. L[6] 78 m. Lit.) **I 2** *Gast*, mehrfach Gastgeber (*ξεῖνος α* 313, *ξεινοδοκός θ* 543, *ο* 54 f. und Op. 183) ggübergestellt.– zur Anrede Tel.s an Mentes s. 3 a α bb **I 2 a** Sg. **I 2 a α** best. Personen Subj.: *φ* 424 (Od. zu Tel.:) „*οὔ σ' ὁ -ος ἐνὶ μεγάροισιν ἐλέγχει* ' *ἥμενος*" *der Gast macht dir keine Schande* *θ* 543 (Alkin.: „Demod. soll zu singen aufhören) *ἴν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,* ' *ξεινοδόκοι καὶ -ος*" *λ* 350 (Alkin.:) „*-ος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων*", der jetzt bekannte Od. als *Gast* Obj.: *ν* 48 *ἐκέλευον* (Phäaken) ' *πεμπέμεναι* ⌞*τὸν -ον*⌟ (= *η* 227, s. 1 a α bb u. vgl. Vorbem.) 52 (Alkin.:) „*εὐξάμενοι Διὶ πατρὶ* ' ⌞ ⌟ *πέμπωμεν ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν*" 10 (ders.:) „*εἵματα μὲν δὴ -ῳ* ... ' *κεῖται καὶ χρυσός*" Prād.: *Δ* 377 (Erz.) *ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε* (Tydeus) *Μυκήνας* ' *-ος* (*κεῖνος* v.l.) *ἅμ' ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ λαὸν ἀγείρων*, als *Gast*, nicht in kriegerischer Absicht *λ* 338 (Arete zu den Phäaken über Od.:) „*-ος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν*" *φ* 27 *μιν* (= den Iphitos) *-ον ἐόντα κατέκτανεν* (Her.) *ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,* ' *σχέτλιος obwohl der sein Gast in seinem Hause war* Hes. fr. 35,8 *-ος ἐὼν ἐτύχησε* (Nestor) *παρ' ἱπποδάμοισι Γερηνοῖς* **I 2 a β** unbest. Personen (vgl. *θ* 543 in 2 a α bb) *ο* 54 (Peisistr.:) „*τοῦ γάρ τε -ος μιμνήσκεται ἤματα πάντα* ' *ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ*" Op. 183 *οὐδὲ -ος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ,* ' *οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ* *ο* 73. 74 (Men.:) „*ἴσόν τοι κακόν ἐσθ', ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι* ' *-ον ἐποτρύνῃ καὶ ὅς ἐσσύμενον κατερύκῃ.* ' *χρὴ -ον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν*" **I 2 b** Pl. **I 2 b α** best. Personen *δ* 301 *ἐκ δὲ* (zur Nachtruhe) *-ους* (Tel. u. Peisistr.) *ἄγε κῆρυξ υ* 295 (Ktesippos:) „*οὐ γὰρ καλὸν ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον* ' *-ους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται*" = *φ* 313 (Pen.) **I 2 b β** unbest. Personen *α* 313 (Tel. zu Ath./Mentes: „du sollst mit einem Geschenk weggehen) *ὅ τοι κειμήλιον ἔσται* ' *ἐξ ἐμεῦ, οἷα φίλοι ξεῖνοι -οισι διδοῦσι*" *Gastgeber den Gästen*, vgl. *γ* 350 in 1 b β **I 3** *Gastgeber*, wie sonst *ξεινοδόκος* (vgl. *θ* 208) – fast schon wie 'Gastfreund', zum Unterschied zu Gast s. zu 2 **I 3 a** best. Personen, immer Sg. *Z* 224 (Diom. zu Glaukos:) „*τῶ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ -ος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ* ' *εἰμί, σὺ δ' ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι*" *θ* 208 (Od. fordert alle Phäaken zum Wettkampf heraus:) „*πλὴν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος.* ' *-ος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;*" (vgl. *ξεινοδόκος* V. 210), Laodamas wird von Od. offenbar als 'Gastgeber' bezeichnet, weil er ihm auf Geheiß des Alkin. den Ehrenplatz neben Alkin. eingeräumt (*η* 170 f.) u. ihm in seiner Rede (*θ* 145 ff.) – ähnlich wie schon Alkin. (*η* 191 ff.) – ein Schiff für die Fahrt in die Heimat versprochen hat *ω* 104 (Ag. erkennt Amphimedon) *-ος γάρ οἱ ἔην Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων* **I 3 b** unbest. Personen, immer Pl., allg. gnomisch *α* 313 (Tel. zu Ath./Mentes: „du sollst mit einem Geschenk weggehen) *ὅ τοι κειμήλιον ἔσται* ' *ἐξ ἐμεῦ, οἷα φίλοι -οι ξείνοισι διδοῦσι*" *ι* 268 (Od. zu Polyphem: „wir bitten) *εἴ τι πόροις ξεινήϊον ἠὲ καὶ ἄλλως* ' *δοίης δωτίνην, ἥ τε -ων* ⌞*θέμις ἐστίν*⌟" *Λ* 779 (Erz.) *ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν* (Ach.), *ἅ τε -οις* ⌞ ⌟ **I 4** *Gastfreund* (= Freund aus fremder Gemeinde) – einer bei dem man einmal gastfreundlich empfangen wurde, oder den man gastlich empfangen hat, oder mit dem man zur Begründung einer Freundschaft Geschenke ausgetauscht hat **I 4 a** Sg. **I 4 a α** best. Personen **I 4 a α aa** Apposition *P* 150 (Glaukos tadelt Hektor:) „*σχέτλι, ἐπεὶ Σαρπηδόν' ἅμα -ον καὶ ἑταῖρον* ' *κάλλιπες*" **I 4 a α bb** Anrede -' (Tel. zu Ath./Mentes:) *α* 231 (= *ο* 390). 307 – Tel. hatte den ihm noch Unbekannten als *Fremden* (*α* 123) oder schon als '*lieber Gast*' (*α* 158) begrüßt (s. Vorbem. zu B) und redet den ihm dann bekannten Mentes weiterhin nicht mit Namen, sondern mit *Gastfreund* an; viell. wagt er es nicht, den älteren Freund seines Vaters mit Namen anzusprechen; (Od. zum ihm unbekannten Euryalos:) *θ* 166 – viell. doch *Fremder*, vgl. V. 159 (Euryalos spricht Od. als *ξ.* an) *-ε* (Tel. zu Ath./Mentes:) *α* 214 (= *δ* 383[+]); (Od. als Bettler zu Eum.:) *ξ* 53 (= *σ* 112) – viell. wie *θ* 166 *Fremder* **I 4 a α cc** Subj./Obj./Prād. Subj.: *O* 532 *-ος γάρ οἱ* (dem Meges) *ἔδωκεν* (sc. einen Panzer) ... *Εὐφήτης Φ* 42 *-ός μιν* (den Lykaon) *ἐλύσατο φ* 13 *δῶρα τά* (Pfeile u. Bogen) *οἱ* (dem Od.) *-ος Λακεδαίμονι*

δῶκε τυχήσας ' *Ἴφιτος* τ191 (Lügenerz.: „Od. fragte nach Idom.) *-ον γάρ οἱ ἔφασκε φίλον τ' ἔμεν αἰδοῖόν τε*" Obj.: φ40 *αὐτοῦ μνῆμα -οιο φίλοιο* ' *κέσκετ'* (sc. der Bogen) *ἐνὶ μεγάροισι* α105 (Ath. stand am Tor) *εἰδομένη -ῳ* (des Od. und damit des Tel.), ... *Μέντῃ*, vgl. Vorbem. ρ442 (Lügenerz.) *αὐτὰρ ἔμ' ἐς Κύπρον -ῳ δόσαν* ω263 (unbekannter Od. zu Laertes:) „*ἐρέεινον* ' *ἀμφὶ -ῳ ἐμῷ*" 289 (Laertes zum unbek. Od.: „das wievielte Jahr ist es her) *ὅτε ξείνισσας ἐκεῖνον,* ' *σὸν -ον δύστηνον, ἐμὸν παῖδ', εἴ ποτ' ἔην γε;*" Präd.: Z215 (Diom. zu Glaukos:) „*ἦ ῥά νύ μοι -ος ⌞πατρώϊός ἐσσι⌟, παλαιός*" N661 (Paris zürnt über den Tod des Harpalion) *-ος γάρ οἱ ἔην πολέσιν μετὰ Παφλαγόνεσσι* α176 (Tel. fragt Fremden:) „*ἠὲ νέον μεθέπεις ἢ καὶ* ⌞ ⌟ ' *-ος, ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ* ' *ἄλλοι*" 417 (ders.:) „*-ος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ Τάφου ἐστί·* ' *Μέντης*" ι18 (Od. zu Phäaken:) „*ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα ...* ' *ὑμῖν -ος ἔω καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων*" ρ522 (Eum.:) „*φησὶ δ'* (der Bettler) *Ὀδυσσῆος -ος πατρώϊος εἶναι* (aus Kreta)", eher (vom Dichter vorweggenommener) Bezug auf τ185ff. als von Eum. aus ξ321ff. gezogener Rückschluß, vgl. Stanford z.St. ω114 (Ag. zu Amphimedon:) „*-ος δέ τοι εὔχομαι εἶναι*" **I 4 a β** unbest. Personen τ239 (Lügenerz.) *οὐκ οἶδ', εἰ τάδε ἔστο περὶ χροῖ οἴκοθ' Ὀδυσσεύς,* ' *ἤ τις ἑταίρων δῶκε ...* ' *ἤ τίς που καὶ -ος, ἐπεὶ πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς* ' *ἔσκε φίλος* **I 4 b** Pl. Z231 (Diom. zu Glaukos: „alle sollen sehen) *ὅτι -οι πατρώϊοι ⌞εὐχόμεθ' εἶναι⌟*" P584 (Ap. treibt Hektor an in Gestalt des Phainops) *ὅς οἱ ἀπάντων* ' *-ων φίλτατος ἔσκεν* α187 (Ath./Mentes zu Tel.:) „*-οι δ' ἀλλήλων πατρώϊοι* ⌞ ⌟ ' *ἐξ ἀρχῆς*" ο196 (Tel. zu Peisistr.:) „*-οι δὲ διαμπερὲς* ⌞ ⌟ ' *ἐκ πατέρων φιλότητος*"

II Subst. Fem. h. Cer. 248 (Met.:) „*τέκνον Δημοφόων -η σε πυρὶ ἔνι πολλῷ* ' *κρύπτει*", die *fremde* Dienerin

III Adjektiv (nur zu *ἄνθρωπος*, s. I Sp. 901,78) Ω202 (Hekabe zu Priam.:) „*ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους -ους ἠδ' οἷσιν ἀνάσσεις*" η32 (Ath. als Phäakin zu Od.:) „*οὐ γὰρ -ους οἵ γε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχονται* ' *οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθῃ*"

D v.l. δ391a (PSI 1389). 399 M. Schmidt

ξεινοσύνη [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: *ἀρχὴν -ης· ἀρχὴν ποιούμενα ξενίας* **B** *Gastfreundschaft*, d.h. Freundschaft zwischen entfernt von einander wohnenden, die in gegenseitigen Geschenken und Besuchen ihren Ausdruck findet – vgl. *ξεῖνος* Vorbem. – Wortf.: s. *ξενίη* φ35 (Erz.: Od. hatte in Messenien den Iphitos getroffen, von ihm Pfeile und Bogen als Geschenk erhalten und ihm Schwert u. Lanze geschenkt) *ἀρχὴν -ης προσκηδέος· οὐδὲ τραπέζῃ* ' *γνώτην ἀλλήλων* (weil Iphitos bald von Her. erschlagen wurde), vgl. V. 13 (Iphitos als *ξεῖνος* bezeichnet)

M. Schmidt

ξενίη [2°] *Gastlichkeit*, Gastfreundschaft, – an beiden Stellen im instr. Dat. u. in komplem. Ausdruck mit Geben von Geschenken, vgl. *ξεινηΐον* (ι267) *ξεινοσύνη, ξείνια, φιλότης* ω286 (Laertes zum unbek. Od.: „wenn du den Od. hier lebend getroffen hättest) *τῷ κέν σ' εὖ δώροισιν ἀμειψάμενος ἀπέπεμψε* ' *καὶ -ίῃ* (*ξεινίῃ* v.l.) *ἀγαθῇ· ἢ γὰρ θέμις, ὅς τις ὑπάρξῃ*" *er hätte dich, es dir vergeltend* (Bezug auf V. 271ff.), *reich mit Geschenken verabschiedet und mit generöser Gastlichkeit. Denn so gehört es sich, wenn einer angefangen hat* 314 (Lügenerz.: wir hofften, noch einmal) *μίξεσθαι -ίῃ ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα διδώσειν* M. Schmidt

ξένιον s. *ξεινήϊον*

ξένιος s. *ξείνιος*

Ξενόδαμος nach Eum. fr. 9 p. 100 Dav. Sohn des Men. *ἐκ Κνωσσίας δὲ νύμφης*, s. Lit. bei Radke, RE IX A, 1967, 1485; Ξ. = *Ξενόδημος*? s. Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 96

B. Mader

ξερόν [1°] **E** uncertain, expl. usu. as adj. w. *ξηρός* (*ξηραίνω*), possibly by metr. shortening, or w. *σχερός promontory* (Hsch., see also *Σχερίη* and *χέρσος*) **Σχ** sch. Barn. ε402: *-ὸν· πρὸς τὸ ξηρὸν τῆς γῆς. λέγει δὲ τὸ πετρῶδες τῆς ἀκτῆς*, add. sch. Dindorf: *συστολὴ τοῦ η εἰς ε*

B *dryness* or *(dry) ground* (see E) ε402 *καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης·* ' *ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ -ὸν ἠπείροιο* ' *δεινὸν ἐρευγόμενον, εἴλυτο δὲ πάνθ' ἁλὸς ἄχνῃ*, cf. *αἰγιαλός, ἀκτή, ἠϊών, ἤπειρος, χέρσος*

W. Beck

ξεστός [6ⁱ, 17°, 1ᴴ] **E** Verbaladj. zu *ξέω*, s. Ammann in: *Μνήμης Χάριν* I 16 **F** Mask. *-οῖο* 2; *-οῦ* 3; *-ῷ* 1; *-όν* 1; *-οί* 1; *-οῖσι(ν)* 6; Fem. *-ήν* 6; *-ῇσ'* 3; Ntr. *-ῶν* 1

M **1** Stamms. im longum **1 a** zweis. [⏑̄] *-όν* ξ350 [⏑̄-] *-ῇσ'* Z243, Y11 **1 b** dreis. [⏑̄-⏑̄] *-οῖσιν* κ211 = 253 **2** Stamms. im biceps **2 a** zweis. [-⏑̄] *-οῦ* σ33, χ72; *-ῷ* δ272; *-οί* Sc. 133; *-ῶν* τ566 [-⏑̄] *-οῦ* Ω322; *-ήν* α138 = δ54 = η174 = κ370 = ο137 = ρ93 [-⏑̄] *-ῇσ'* μ172 **2 b** dreis. [-⏑̄⏑̆] *-οῖσι* Σ504 [-⏑̄⏑̆] *-οῖο* Z244. 248; *-οῖσι* γ406, θ6 ≅ π408

Σχ sch. D: Z243 *-ῇς· εὖ ἐξεσμέναις* (ähnl. sch. Barn. α138, δ272, ξ350 [*καλῶς*]), *εὖ κατεσκευασμέναις* (ähnl. sch. Barn. μ172)

B (zu *ξέω*:) *geglättet, glatt, poliert*, meist von (1) Holz (Möbel: Tisch α138⁺, Throne π408; Fahrzeug(teil)e: Streitwagen Ω322, Riemen μ172, *ἐφόλκαιον* ξ350; hölzernes Pferd δ272; Pfeile Sc. 133; unklar, ob die Schwelle σ33⁺ aus Stein od. Holz, aber vgl. ρ339, φ43f. (Holz), dazu Helbig, Hom. Epos 111), ferner von (2) Stein (Sessel γ406⁺; Steinblöcke κ211⁺; Schlafzimmer Z244⁺; Hallen Z243⁺?) u. (3) Horn (Pforte der Träume τ566). Zu den anderen Abl. von *ξέω*, s.d., B Vorbem. (möglich: Ton, zweifelh.: Metall). 6x in Vbd. m. (Halb-)Göttern, sonst Menschen (Σ504 sakral). 7x dir. R., 17x indir. R. – Wortf.: *εὔξεστος, εὔξοος* 1 von Holz Ω322 *ὁ γέρων -οῦ* (v.l. *γεραιός ἑοῦ*, cf. Richardson, Iliad ad l.) *ἐπεβήσετο δίφρου*, vgl. H5 (*εὔξ.*) α138 *παρὰ δὲ -ὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν* (Dienerin zum Mahl) = δ54 = η174 = κ370 (vgl. Heubeck, Odyssey z.St. mit West zu α138) = ο137 = ρ93 δ272 *οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη* (Od.) ... ' *ἵππῳ ἐνὶ -ῷ*, vgl. Eur. Tr. 534 μ172 (Gef.) *ἐπ' ἐρετμὰ* ' *ἑζόμενοι λεύκαινον ὕδωρ -ῇσ' ἐλάτῃσιν* ξ350 (Od.: ich floh vom Schiff;) *-ὸν ἐφόλκαιον καταβὰς ἐπέλασσα θαλάσσῃ* ' *στῆθος* (und entkam schwimmend) π408 *ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος,* ' *ἐλθόντες δ' ἐκάθιζον ἐπὶ -οῖσι θρόνοισιν* (v.l. *λίθοισιν*) ≅ θ6⁺, s. unten B 2; ⌞*θρόνοι*⌟ hier wohl ebf. aus Holz (vgl. Laser, Arch. Hom. P 40), da versetzbar; glänzend polierte Oberfläche der ⌞ ⌟ anderswo 4x mit *φαεινός*, 1x *σιγαλόεις* Sc. 133 (Pfeile des Her. vorne giftig) *μέσσοι δὲ -οί, περιμήκεες* (*ὄπισθε καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν*), aus Holz? (s.o. Vorbem.) σ33 *προπάροιθε θυράων* ... ' *οὐδοῦ ἐπὶ -οῦ* ... *ὀκριόωντο* χ72 *οὐδοῦ ἀπὸ -οῦ τοξάσσεται* 2 von Stein Y11 *ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα Διός* ... ' ⌞*-ῇς αἰθούσῃσι*⌟*ν ἐνίζανον* (*ἃς Ἥφαιστος ποίησεν*) Z243. 244 (*Πριάμοιο δόμον*) ⌞ ⌟ *τετυγμένον* ... *ἐν αὐτῷ* ' *πεντήκοντ' ἔνεσαν* ⌞*θάλαμοι -οῖο λίθοιο*⌟, auf „die wohlgeglätteten Wände des Palastes" verweisend (Hiller, WS 83, 1970, 22); vgl. Y11, κ210f.⁺ u. I Sp. 304,7ff. 248 (*κουράων*) *ἔνδοθεν αὐλῆς* ' *δώδεκ' ἔσαν τέγεοι* Σ504 *γέροντες* (Richter) ' *εἷατ'* ⌞*ἐπὶ -οῖσι λίθοις*⌟, *ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ* γ407 *κατ' ἄρ' ἕζετ'* ⌞ ⌟*ιν,* ' *οἳ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων* ... ' *λευκοί, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος* = θ6ᵉᵗᶜ ≅ π408, s. oben B 1 κ211 *εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης* ' *-οῖσιν λάεσσι* = 253, vgl. Z243 **3** von Horn τ566 (*δοιαὶ πύλαι ὀνείρων*) *τῶν οἱ μέν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,* '...' *οἱ δὲ διὰ -ῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,* ξ vom polierten, halbtransparenten Horn im Ggs. zu *πριστός* vom (kunstvoll bearbeiteten?) undurchsichtigen Elfenbein (Amory, YCIS 20, 1966, 34)?; allg. s. Russo in Odyssey zu V. 562f.

D h. Ap. 299 ci. M. de Leeuw

ξέω [1ⁱ, 5°] **E** meist erklärt als schwundstufige es-Er-

weiterung zu uridg. *kes- 'kratzen', 'kämmen', s. Frisk II 335f., wo auch Altern. – Abl.: (ἀνεπί-, εὐ-) ξεστός, εὔξοος

Σχ 1 Simplex; sch. Barn. ρ341: *εἰργάσατο*, ψ196: *περιελέπισα* 2 Kompos.; sch. D *E*81: *ἀπέκοψε*

B durch Behauen *glatt machen*, glätten, polieren (4× Simpl. / 2× Komp., 5× Aor. / 1× Impf.), außer *E*81 (vom glatten Abhauen eines Armes) stets von der Bearbeitung des Holzes bei Haus-, Möbel- u. Schiffbau, im Ggs. zu den Abl. (s.o.), die auch bei Horn u. Stein (viell. auch Ton, s. I Sp. 1391,74ff., weniger wahrsch. Metall, vgl. ε237, dazu II Sp. 789,44ff.); oft in Vbd. m. anderen Phasen des Arbeitsvorganges: *τάμνετο δοῦρα* ε243, *ἔκβαλε* 244, *ἀπέκοψα κόμην* ψ 195, ⸢*πελέκκησεν ... χαλκῷ* ε245, *ἐπὶ στάθμην ἴθυνε* ib.⁺, *τέτρηνα ... τερέτρῳ* ψ198⸣ *δαιδάλλων χρυσῷ* κτλ. 200. Der Arbeitsvorgang wird ψ196 präzisiert: *κορμὸν ... ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέ-σα χαλκῷ* (wohl *σκεπάρνῳ* s.u.); weitere Werkzeugangaben bei ξ. fehlen (außer *φασγάνῳ E*81 s.o.), vgl. jedoch ⸢ ⸣. Zum groben Glätten (vgl. *ἀπέκοψα κόμην* ψ195) wurde e. *πέλεκυς μέγας* (ε234; *πελέκκησεν* 244) benutzt, für die feinere Arbeit des ξ. wohl das *σκέπαρνον εὔξοον* (ε237; der Hobel im fgrE nicht direkt bezeugt – trotz Eckstein, Arch. Hom. L 24 – s. Müller, Handwerk u. Sprache 34f.), vgl. noch *-εσσε(ν) δ'/ εὖ καὶ ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνα/ε(ν)* (4×). – Wortf.: s.o.; *κνῆ, ξαίνω, ξύω*. Vgl. ferner Merlingen, Lehnwörterschicht II 15 I Simplex ψ199 (*ἑρμῖν' ἀσκήσας*) *ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος λέχος ἔ-ον, ὄφρ' ἐτέλεσσα* ε245 (*τάμνετο δοῦρα, ἔκβαλε πάντα*) *πελέκκησεν ... χαλκῷ, ' -σσε δ' ⸢ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυν⸣ε* ≅ ρ341 = φ44, zum spond. VE nach *-σσε(ν)* s. Russo in: Odyssey z.St.

II Kompos. 1 m. *ἀμφι-* ψ196 *ἀπέκοψα κόμην ... ἐλαίης, ' κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέ-σα χαλκῷ ' εὖ καὶ* ⸢ ⸣*α* 2 m. *ἀπο-* *E*81 *φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὤμον ' φασγάνῳ ἀίξας, ἀπὸ δ' ἔ-σε χεῖρα hieb glatt ab*, sc. wie man einen Baumstamm entastet (vgl. *ἀπέκοψα κόμην* ψ 195)

D Cypria fr. 3, p. 36 Dav. (Prosaref.)

M. de Leeuw

ξηραίνω [3ⁱ] *trocknen*, Kompos. *ἀναξ. austrocknen*; nur im Kompos. trans., sonst pass.; verb. denom. zu *ξηρός* Φ345 *πᾶν δ' ⸢ἐξηράνθη πεδίον⸣* 348 *ὥς* ⸢ ⸣ *πᾶν* ‖ 347 *ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης νεοαρδέ' ἀλωὴν ' αἴψ' ἀνξηράνῃ* (*ἐξαυαίνῃ* v.l.; s. Fraenkel, Denom. 15), zum att. *-ρᾱ-* (statt ion. *-ρῃ-*) s. van der Valk, Text. Crit. Od. 63; Shipp, Studies 10. – Wortf.: *ἀζάνω, ἄζω, αὐαίνω, κάρφω, τέρσομαι*

G. Markwald

ξίφος [42ⁱ, 23ᵉ] **E** Myc. *qi-si-pe-e* i.e. *k*ʷ*sipʰ-*, see DMic. II 205f.

F *-ος* 5, *-εος* 4, *-εῖ* 4, *-ει* 4, *-ος* 37, *-έεσσι* 1, *-έεσσ(ι)* 2, *-εσιν* 8

M 1 ¹[⏑⏑] *καὶ -ος* (⸢*ἄμφηκες*⸣) *Γ*18, *K*261, φ341; *δῦ -ος* ⸢ ⸣ *Φ*118 ²[⏑⏑] ⸢*-ος ὀξὺ*⸣ *ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ* ι300, κ126. 535 = λ48, κ294, ⸢ ⸣ ξ528, φ34; *-ος ἄμφηκες* π80 ³[⏑⏑] *-ος Π*333 = *Y*476, χ326; *-ει ... κωπήεντι Π* 332, *Y*475 ⁴[⏑⏑] *ἔδυ -ος Π*340; *-ος Γ*367, *-ει E*584, *Λ* 109; *ἀμφὶ δ' ἄρ ὤμοισιν βάλετο -ος* (⸢*ἀργυρόηλον*⸣) *B*45 = *Γ*334 = *Π*135 = *T*372, *Λ*29; *ἐρυσσάμενος -ος* ⸢ ⸣ *Γ*361 = *N*610, *-ος* ⸢ ⸣ *H*303, ϑ406. 416, κ261, λ97; *μέγα -ος A* 194. 20; *-ος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ* β3 = δ308 = υ125, φ119; *-ος A* 210 ⁵[⏑⏑] *ἐρύσσατο δὲ / ἐρυσσάμενος* ⸢*-ος ὀξύ*⸣, *Δ* 530 / *M* 190, *Ξ*496, *Y*284, *Φ*116; ⸢ ⸣ φ431 2 [⏑⏑⁵] *-εσιν μεγάλοισι O*712 [⏑⏑⁵] *-εος μέγα Γ*272 = *T*253; *-εος* ϑ414; *-εῖ μεγάλῳ E*146, *Y*459; *-εῖ Λ*146; *νύσσοντες / μένων* ⸢*-εσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι*⸣*(ν) N*147 = *O*278 = *P*731 / *Ξ* 26 = *Π*637, ⸢ ⸣ ω527; *-εσιν* χ443; *-έεσσ' H*273, *P*530 [⏑⏑⁵] *-εος λ*531; *-εῖ N*576 3 [⏑⏑²⏑] *-έεσσι Π*337

Σχ sch. D *B*45: *-ος· τὴν καλουμένην σπάθην, ἥτις εἴρηται παρὰ τὸ σπᾶσθαι αὐτὴν τῆς θήκης*

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 61ff., [2]Lorimer, Monuments 272ff., [3]St. Foltinay, Arch. Hom. E 232ff. 269ff.

B *sword*, metr. var. (Page, History 277f.) w. *ἄορ* and *φάσγανον* (see also *ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον* Sc. 128 and cf. *μάχαιρα, χαλκός* L³ 236); for distribution see *ἄορ*. Main use of sword as weapon in battle when spear no longer available (4a); sword descr. both as thrusting (mainly formulaic 4a, otherwise see 5) and hacking or smiting weapon, the latter usual in the most prominent use: in descr. of slaying of individuals (4aβbb) often w. gruesome head or neck wounds). – epith.: *ἄμφηκες, ἀργυρόηλον* (see M 1), *Θρῃκίον N*576, *κωπήεν Y*475, *μέγα A* 194. 220, *E*146, *N*576, *O*712, *Y*459, κ261, *ὀξύ* (see M 1), *τανύηκες* χ443, *χάλκεον* (cf. *χαλκὸς ἀτειρής*) *Γ*334 = *Π*135 = *T*372, κ261. – parts: *ἀορτῆρες Λ*29, *κο(υ)λεόν A* 194. 220, *Γ*271 = *T* 253, *H*303, *M*190, *κώπη A* 219, λ531, *τελαμών H*303. – synt.: comit. dat. *Π*337 (4aβ), *P*530 (4b) 1 arming scenes 1a for battle *Γ*334 *δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν ' οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἤρμοσε δ' αὐτῇ. ' ⸢ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο -ος⸣ ἀργυρόηλον ' χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε* = *Π*135 = *T*372(= *B*45 see below 2ba) *Λ* 29 ⸢ ⸣ *· ἐν δέ οἱ ἦλοι ' χρύσειοι πάμφαινον ... ' ... ' ἂν δ' ἔλετ' ἀμφιβρότην πολυδαίδαλον ἀσπίδα θοῦριν K*261 *Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν ἠδὲ φαρέτρην ' καὶ -ος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε* against suitors: φ431 *ἦ, καὶ ἐπ' ὀφρύσι νεῦσεν· ὃ δ' ἀμφέθετο -ος ὀξὺ ' Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο, ' ἀμφὶ δὲ χεῖρα φίλην βάλεν ἔγχεϊ* 1b for danger κ261 *ὣς ἔφατ', αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν -ος ἀργυρόηλον ' ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα χάλκεον, ἀμφὶ δὲ τόξα*, cf. 145 ξ528 *πρῶτον μὲν -ος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις, ' ἀμφὶ δὲ χλαῖναν ἐέσσατ', ἀλεξάνεμον μάλα πυκνήν, ' ἂν δὲ νάκην ἔλετ' αἰγὸς εὐτρεφέος μεγάλοιο, ' εἵλετο δ' ὀξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν. ' βῆ δ' ἴμεναι κείων, ὅθι περ σύες ἀργιόδοντες ' πέτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ εὕδον, βορέω ὑπ' ἰωγῇ* 2 worn 2a into battle *Γ*18 *Τρωσὶν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδής, ' παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα ' καὶ -ος· αὐτὰρ ὃ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ ' πάλλων Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους ' ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἴνῃ δηϊοτῆτι λ*531 *ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν ' ἱππόθεν ἐξίμεναι, -εος δ' ἐπεμαίετο κώπην ' καὶ δόρυ χαλκοβαρές, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα* 2b commonly 2bα put on when dressing: *B*45 ⸢*ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα*⸣. ' *ἀμφὶ δ' ἄρ ὤμοισιν βάλετο -ος ἀργυρόηλον, ' εἵλετο δὲ σκῆπτρον β3 ὤρνυτ' ἄρ ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός ' εἵματα ἐσσάμενος· περὶ δὲ -ος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,* ⸢ ⸣ = δ 308 = υ125 See π80, φ341 in 8 below 2bβ otherwise *Γ*272 *Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν, ' ἦ οἱ πὰρ -εος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο, ' ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας* = *T*253 ϑ416 *ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο -ος ἀργυρόηλον*, present (see 7 below) taken off for work: φ119, *καὶ ἀπ' ὤμοιϊν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν ' ὀρθὸς ἀναΐξας, ἀπὸ δὲ -ος ὀξὺ θέτ' ὤμων. ' πρῶτον μὲν πελέκεας στῆσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας* 3 being / having been drawn 3a in battle *Y*284 *ταρβήσας ὅ οἱ ἄγχι πάγη βέλος. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ' ἐμμεμαὼς ἐπόρουσεν* ⸢*ἐρυσσάμενος*⸣ *-ος ὀξύ, ' σμερδαλέα ἰάχων. ὃ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ ' Αἰνείας, μέγα ἔργον, ὅ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν* See ⸢ ⸣ + M 1 above, B 4. 5. 6 below passim 3b in quarrel *A* 194 *ἔως ὃ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ' ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα -ος* + 210 3c to threaten Kirke κ294 *δὴ τότε σὺ* ⸢*-ος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ*⸣ *' Κίρκη ἐπαΐξαι ὥς τε κτάμεναι μενεαίνων*, cf. 321 3d to ward off ghosts κ535 *αὐτὸς δὲ* ⸢ ⸣ *' ἠσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα ' αἵματος ἄσσον ἴμεν πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι* = λ48, Rohde, Psyche I 56 n.2 4 in fighting 4a in battle 4aα general descr. 4aαaa thrusting *N*147 *στῆ ῥα μάλ' ἐγχριμφθείς. οἱ δ' ἀντίοι υἷες Ἀχαιῶν ' νύσσοντες -εσίν τε* ⸢*καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι*⸣*ν ' ὥσαν ἀπὸ σφείων· ὃ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη* = *O*278 = *P*731 ≅ *Ξ*26 = *Π*637 4aαbb smiting, hacking ω527 *ἐν δ' ἔπεσον προμάχοις Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός, ' τύπτον δὲ -εσίν τε* ⸢ ⸣ See 4aβ below

4 a α cc indeterm. *O* 712 *ἀλλ' οἵ γ' ἐγγύθεν ἱστάμενοι ἕνα θυμὸν ἔχοντες, ' ὀξέσι δὴ πελέκεσσι καὶ ἀξίνῃσι μάχοντο ' καὶ -εσιν μεγάλοισι* ‹ › **4 a β** detailed accounts **4 a β aa** attack w. comit. dat. (cf. *P* 530 in 4 b) *Π* 337 *μέλεον δ' ἡκόντισαν ἄμφω· ' τὼ δ' αὖτις -έεσσι συνέδραμον. ἔνθα Λύκων μὲν ' ἱπποκόμου κόρυθος φάλον ἤλασεν, ἀμφὶ δὲ καυλὸν ' φάσγανον ἐρραίσθη,* cf. 4 a β dd below and *Π* 340 (4 a β bb) **4 a β bb** slaying, all by smiting, hacking (poss. exc. *Y* 459), usu. head / neck blows (exc. *Δ* 530) w. *ἐλαύνω*: *E* 584 *Ἀντίλοχος δ' ἄρ ἐπαΐξας -ει ‹ἤλασε κορσην›· ' ... ἔκπεσε δίφρου ' κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους N* 576 *Δηΐπυρον δ' Ἔλενος -εϊ σχεδὸν* ‹ › *' Θρηϊκίῳ μεγάλῳ, ἀπὸ δὲ τρυφάλειαν ἄραξεν. ' ἡ μὲν ἀποπλαγχθεῖσα χαμαὶ πέσε ... '... 'τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῷ ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψεν* 610 *Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος -ος ἀργυρόηλον ' ἆλτ' ἐπὶ Πεισάνδρῳ· ὁ δ' ὑπ' ἀσπίδος εἵλετο καλὴν ' ἀξίνην ... ' ... ' ἤτοι ὁ μὲν κόρυθος φάλον ἤλασεν ἱπποδασείης ' ἄκρον ὑπὸ λόφον αὐτόν, ὁ δὲ προσιόντα μέτωπον ' ῥινὸς ὕπερ πυμάτης· λάκε δ' ὀστέα, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' πὰρ ποσὶν αἱματόεντα χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν ' ἰδνώθη δὲ πεσών Y* 475. 476 *μέσσην κὰκ κεφαλὴν -ει ἤλασε κωπήεντι ' πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη -ος αἵματι· τὸν δὲ κατ' ὄσσε ' ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή* (= *Π* 333) ‖ *Λ* 109 *Ἄντιφον αὖ παρὰ οὖς ἔλασε -ει, ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων Ξ* 496 *ὁ δ' ἕζετο χεῖρε πετάσσας ' ἄμφω· Πηνέλεως δὲ ἐρυσσάμενος -ος ὀξὺ ' ‹αὐχένα μέσσον ἔλασσε›, ἀπήραξεν δὲ χαμᾶζε ' αὐτῇ σὺν πήληκι κάρη· ἔτι δ' ὀβριμον ἔγχος ' ἦεν ἐν ὀφθαλμῷ. ὁ δὲ φῇ κώδειαν ἀνασχὼν 'πέφραδέ τε Τρώεσσι χ* 326 *ὡς ἄρα φωνήσας -ος εἵλετο χειρὶ παχείῃ ' κείμενον, ὅ ῥ' Ἀγέλαος ἀποπροέηκε χαμᾶζε ' κτεινόμενος· τῷ τόν γε κατ'* ‹ › *' φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη* w. *θείνω*: *Π* 340 *ἱπποκόμου κόρυθος φάλον ἤλασεν, ἀμφὶ δὲ καλὸν ' φάσγανον ἐρραίσθη· ὁ δ' ὑπ' οὔατος αὐχένα θεῖνε ' Πηνέλεως, πᾶν δ' εἴσω ἔδυ -ος, ἔσχεθε δ' οἴον ' δέρμα, παρηέρθη δὲ κάρη, ὑπέλυντο δὲ γυῖα* w. *οὐτάζω*: *Y* 459 PN[a] *' κὰγ γόνυ δουρὶ βαλὼν ἠρύκακε· τὸν μὲν ἔπειτα ' οὐτάζων -εϊ μεγάλῳ ἐξαίνυτο θυμόν,* cf. *H* 273 (in 4 b), *ι* 300 (in 5) w. *πλήσσω*: *E* 146 *τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί, ' τὸν δ' ἕτερον -εϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' μον ' πλῆξ', ἀπὸ δ' αὐχένος μον ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νώτου M* 190 PN[a] *βάλε δουρί, κατὰ ζωστῆρα τυχήσας. ' αὖτις δ' ἐκ κολεοῖο ἐρυσσάμενος -ος ὀξὺ '* PN[a] *μὲν πρῶτον, ἐπαΐξας δι' ὁμίλου, ' πλῆξ' αὐτοσχεδίην· ὁ δ' ἄρ ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη· ' αὐτὰρ ἔπειτα* PN[a] *καὶ* PN[a] *καὶ* PN[a] *Π* 332. 333 *Οἰλιάδης ἐπορούσας ' ζωὸν ἕλε, βλαφθέντα κατὰ κλόνον· ἀλλά οἱ αὖθι ' λῦσε μένος, πλήξας -ει αὐχένα κωπήεντι. ' πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη -ος αἵματι· τὸν δὲ κατ' ὄσσε ' ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή* (= *Y* 476 see above) w. *τύπτω*: *Δ* 530 *ἐκ δ' ὀβριμον ἔγχος ' ἐσπάσατο στέρνοιο, ἐρύσσατο δὲ -ος ὀξύ· ' τῇ ὅ γε γαστέρα τύψε μέσην, ἐκ δ' αἶνυτο θυμόν Φ* 116. 118 *ἔγχος μέν ῥ' ἀφέηκεν, ὁ δ' ἕζετο χεῖρε πετάσσας ' ἀμφοτέρας. Ἀχιλεὺς δὲ ἐρυσσάμενος -ος ὀξὺ ' τύψε κατὰ κληῖδα παρ' αὐχένα, πᾶν δέ οἱ εἴσω ' δῦ -ος ἄμφηκες· ὁ δ' ἄρα πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ ' κεῖτο ταδείς, ἐκ δ' αἷμα μέλαν ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν* **4 a β cc** mutilation *Λ* 146 *σε χαμᾶζε 'δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος ... ' Ἱππόλοχος δ' ἀπόρουσε τὸν αὖ χαμαὶ ἐξεναρίζε ' χεῖρας ἀπὸ -εϊ τμήξας* (v.l. *πλήξας* Ar.) *ἀπό τ' αὐχένα κόψας* **4 a β dd** breaks *Γ* 361. 367 *Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος -ος ἀργυρόηλον ' πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτῷ ' τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.* '3 vv. ' *νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσιν ἄγη -ος, ἐκ δέ μοι ἔγχος ' ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον, οὐδ' ἔβαλόν μιν* (= *N* 610 see above 4 a β bb), cf. *Π* 337 in 4 a β aa above **4 b** in a duel *H* 273 *‹καί νύ κε δὴ -έεσσ' αὐτοσχεδὸν, οὐτάζοντο, ' εἰ μὴ κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν, ' ἦλθον* (cf. *Y* 459 in 4 a β bb) *P* 530 ‹ › *ὁρμηθήτην, ' εἰ μή σφω' Αἴαντε διέκριναν μεμαῶτε* (cf. *Π* 337 in 4 a β aa) **5** for killing outside armed conflict *ι* 300 *τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν ' ἀσσον ἰών, -ος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ, ' οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι, ' χείρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν,* here thrusting, cf. *H* 273 above *χ* 443 *δμῳὰς ἐξαγαγόντες ... ' ... ' θεινέμεναι -εσιν τανυήκεσιν, εἰς ὅ κε πασέων ' ψυχὰς ἐξαφέλησθε hack them to death* (plan not effected), cf. *Π* 340 (4 a β bb) **6** as cutting instrument *κ* 126 *ὄφρ' οἵ τοὺς ὅλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντός, ' τόφρα δ' ἐγὼ -ος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ ' τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὸς κυανοπρῴροιο* **7** being sheathed *A* 220 *ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα -ος, οὐδ' ἀπίθησε ' μύθῳ Ἀθηναίης. ἡ δ' Οὔλυμπονδε βεβήκει* (see v.l. Zen.) *λ* 97 *ὣς φάτ', ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος -ος ἀργυρόηλον ' κουλεῇ ἐγκατέπηξ'. ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν, ' καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα μάντις ἀμύμων* **8** given as present *H* 303 *ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε -ος ἀργυρόηλον, ' σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ εὔτμήτῳ τελαμῶνι· ' Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου θ* 406. 414 *ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει -ος ἀργυρόηλον,* 6 vv. ' *„καὶ σύ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν. ' μηδέ τί τοι -εός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο ' τούτου, ὅ δή μοι δῶκας ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν" φ* 34 *τῷ δ' Ὀδυσεὺς -ος ὀξὺ καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν, ' ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος* ‖ *π* 80 *ἀλλ' ἤτοι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα, ' ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά, ' δώσω δὲ -ος ἄμφηκες καὶ ποσσὶ πέδιλα, ' πέμψω δ', ὅππῃ μιν κραδίη θυμός τε κελεύει ~ φ* 341, cf. 2 b above

D *Γ* 339c, *β* 4a, *ρ* 3a v.l. *Λ* 565, *Σ* 231, Sc. 128 ci. Deiters
W. Beck

ξουθός [1[b]] **E** unbek.; bereits myk. als PN und Ochsenname, vgl. DMic. I 388f. s.v. *ko-so-u-to*; gehört zu den Glanz- bzw. Farbbezeichnungen, mit denen sich der Begriff der Schnelligkeit verbindet (*ἀργός, αἰόλος* usw.); eine Deutung gibt Bechtel, Über die Bez. der sinnl. Wahrnehmungen, Weimar 1879, doch s. I Sp. 1205,44ff., vgl. 1203,27ff. zu *ἀργός*

L [1]Wilamowitz, Herakl. 2,119 zu V. 488; [2]Fraenkel, Aesch. Ag. 3,520 A.1f.; [3]Reiter, Bezeichnungen 104–114; [4]Dürbeck, MSS 24, 1968, 9–33; [5]Handschur, Farb- u. Glanzwörter, 147ff.; [6]Silk, CQ 33, 1983, 318f.

B strittig, poet. Wort, das spätestens schon im 5. Jh., von wo an Belege reichlicher, nicht mehr verstanden ($L^{1,2,6}$) u. in versch. Bed.-Richtungen interpretiert u. weiterentwickelt wurde (s. Material u. gegensätzl. Auffassungen von Grundbed. u. Entwicklung bei $L^{3,4,5}$) h. 33,13 (Dioskuren) *ἐξαπίνης ἐφάνησαν ' -ῃσι πτερύγεσσι δι' αἰθέρος ἀΐξαντες* (u. retten das Schiff vor dem Sturm), in Frage kommen als Bed. 1. *schnell* (L^1, dagg. L^2), 2. *rauschend* (L^4) u. 3. eine Farbbez., am ehesten eine helle (leuchtende?) Farbe, *gelb*, fahl auch *braun* ($L^{2,3,5}$); am wahrscheinlichsten 3.: a) Farbadj. bei Flügeln nicht ohne Parallele: Pi. Py. 4,183, von den Flügeln des Boreas b) *ξ.* im Myk. eindeutig Farbbez., s. oben E c) Betong. heller Farben im unmittelb. Kontext (V. 10. 15) im Zshg. mit den Dioskuren (vgl. II Sp. 314,10ff.) u. spez. bei der Rettung Schiffsbrüchiger d) *-ῃσι πτερύγεσσι ἐφάνησαν* wohl Anspielung auf das Elmsfeuer (*σήματα καλά* V. 16), s. A.-H.-S. 438 (anders L^5 150) B. Mader

Ξοῦθος [2[H]] Sohn des Hellen, Bruder des Dōros u. des Aiolos, Hes. fr. 9,2; Gatte der Kreusa, der Tochter des att. Königs Erechtheus, Hes. fr. 10a,20 (*Ξοῦ*]*θος δὲ Κ*[*ρείουσαν ...*] ..[. ' *κούρ*]*ην ... Ἐρε*]*χθῆος ...* ' [... *ποι*]*ήσατ' ἄχ*[*οι*]*τιν*), von ihr Vater des Achaios u. des Iaōn, der Stammväter der Achaier u. Jonier (V. 23) sowie der Diomede (V. 24), vgl. Apollod. I 7,3,1f. u. 9,8,4. – Die Einführg. des Ξ. in den Stammbaum des Helden schafft einers. eine Sonderrolle Athens über Kreusa u. anderers. eine engere Bzhg. zwischen Achäern u. Joniern ggüber Dorern u. Aiolern; sie stützt sich dabei ansch. auf eine ältere (an hist. Fakten anknüpfende?) Trad., s. Hdt. 7,94; 8,44; Apollod. a.a.O., vgl. II Sp. 549,35ff. Nach Ed. Meyer, Forsch. z. alten Gesch., Halle 1892, 1, 144f. soll Ap., der urspr., aber im Zshg. dieser Genealogie nicht brauchbare, Vater des Ion ersetzt werden (*Ξοῦθος* evt. urspr. ein Epith. Ap.s). – Eine selbständ. Rolle des Ξ. ist in der

Überl. nicht (mehr?) erkennbar, zum Namen s. Wilamowitz, Herakl. 2,119 (zu V. 488) B. Mader

ξύλον [6, 7°, 1H, 2h] E w. suffix *-lo-*; on etymology see Frisk s.v. – Deriv.: *ξύλοχον*

F *-ον* nom. 1, *-α* 1, *-α* acc. 14

M ⁝[⏑⏑] *-ον* Ψ327; ⸢*-α πολλά*⸣ τ64, h. Merc. 108; *-α* γ429; *τε* ⸢ ⸣ Op. 808 ⁝[⏑⏑] *-α* Ω778 ⁝[⏑⏑] *κέασε/αν -α* ξ418, υ161; *ὑπὸ δὲ -α δαῖον ἐλόντες* Σ347 ≅ θ436; *ἐπὶ δὲ -α πολλὰ λέγεσθε* Θ507 ≅ 547; *ὑπὸ / περὶ / ἐπὶ δὲ -α κάγκαν(α)* Φ364, σ308, h. Merc. 136; *διά τε -α* ο322

B *piece of wood.* – wdfld.: *δαίς, κᾶλον, ὕλη*, cf. *πυρήϊα* (h. Merc. 111). – epith.: *αὔον, δανόν, κάγκανον* (qq.v.), *νέον κεκεασμένον, περίκηλον* (σ308), *νήϊον* Op. 808. – kind: *δρυὸς ἢ πεύκης* Ψ328, see also *κέδρος* 1 suitable for burning: *firewood* (gathered: Θ507 ≅ 547, Ω778, γ429, h. Merc. 108; preparation: 'split' (*κεάζω*) ξ418, ο322, σ308, υ161) 1a for bivouac, specified for light Θ507 *ἐπὶ δὲ -α πολλὰ λέγεσθε, ' ὥς κεν παννύχιοι μέσῳ' ἠοῦς ἠριγενείης ' καίωμεν πυρὰ πολλά, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἴκῃ· ' μή πως ... ' φεύγειν ὁρμήσωνται* ≅ 547 1b for light and warmth inside, in *λαμπτήρ* σ308 *λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν ἐν μεγάροισιν, ' ὄφρα φαείνοιεν· περὶ δὲ -α κάγκανα θῆκαν, ' αὐα πάλαι, περίκηλα, νέον κεκεασμένα χαλκῷ, ' καὶ δαΐδας μετέμισγον· ἀμοιβηδὶς δ' ἀνέφαινον ' δμῳαὶ Ὀδυσσῆος* τ64 *πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν ' νήησαν -α πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι* 1c for preparing food (cf. *ὕλη* ι234, see also κ104), sacrifice γ429 *εἴπατε δ' εἴσω ' δμῳῆσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι, ' ἕδρας τε -α τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ* ξ418 *ὣς ἄρα φωνήσας κέασε -α νηλέϊ χαλκῷ· ' οἳ δ' ὑν εἰσῆγον* ο322 *δρηστοσύνῃ οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτός ἄλλος, ' πῦρ τ' εὖ νηῆσαι διά τε -α δανὰ κεάσσαι, ' δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι* υ161 *ἐς δ' ἦλθον δρηστῆρες ἀγήνορες· οἳ μὲν ἔπειτα ' εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν -α, ταὶ δὲ γυναῖκες ' ἦλθον ἀπὸ κρήνης. ἐπὶ δὲ σφισιν ἦλθε συβώτης ' τρεῖς σιάλους κατάγων* ‖ h.Merc. 108 *σὺν δ' ἐφόρει -α πολλά, πυρὸς δ' ἐπεμαίετο τέχνην. ' 3 vv. ' πολλὰ δὲ κάγκανα κᾶλα κατουδαίῳ ἐνὶ βόθρῳ ' οὖλα λαβὼν ἐπέθηκεν ἐπηετανά· λάμπετο δὲ φλόξ* ‖ Φ364 *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ, ' κνίσην μελδόμενος ἀπαλοτρεφέος σιάλοιο, ' πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ -α κάγκανα κεῖται* 1d completion of sacrifice h. Merc. 136 *δημὸν καὶ κρέα πολλά, μετήορα δ' αἴψ' ἀνάειρε, ' σῆμα νέης φωρῆς· ἐπὶ δὲ -α κάγκαν' ἀείρας ' οὐλόποδ' οὐλοκάρηνα πυρὸς κατεδάμνατ' ἀϋτμῇ* 1e for heating water Σ347 *οἳ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ, ' ἐν δ' ἄρ ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ -α δαῖον ἐλόντες* ≅ θ436 1f for pyre (cf. *ὕλη* Η418, Ψ50 etc., Ω662. 784) Ω778 *ἄξετε νῦν, Τρῶες, -α ἄστυδε* 2 *turning post* Ψ327 *σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει. ' ἕστηκε -ον αὔον ὅσον τ' ὄρνυι' ὑπὲρ αἴης, ' ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τό μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ* (perh. orig. grave-marker: v. 331), cf. Quinn-Schofield, Latomus 27, 1968, 143 3 ship timbers Op. 808 (*ἀκτὴν*) *ἐν ἁλωῇ ' βάλλειν, ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δοῦρα ' νηΐά τε -α πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται*, cf. *δόρυ* B 1 a β, 1 b; Kurt, Seem. Fachausdr. 94

D v.l. h. Merc. 90 cod. M (see Breuning 84) W. Beck

ξύλοχ(ος) [3i, 3°] E prob. < **ξυλό-λοχος*, fem. and perh. orig. adj. (*λόχμη*?)

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. gr. 1015 on Ε162: *-ον· ξυλώδη τόπος* (cf. P.Harris 177 on Ε162), sch. D Ε162: *-ον κατα· κατά τινα ὑλώδη καὶ σύνδενδρον τόπον*, Λ415: *-οιο· ὕλης ξυλώδους*, sim. on Φ575

B *lair in thicket* of lion, leopard, boar; place of attack (cf. *λόχος*); in similes exc. τ445; see Arch. Hom. J 2f. for similar expressions and see II col. 1679,32 boars: τ445 *ἔνθα δ' ἄρ ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς. ' τὴν μὲν ἄρ οὔτ' ἀνέμων διάη μένος ... ' οὔτε μιν ἠέλιος ... ' οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνὴ ' ἦεν, ἀτὰρ φύλλων ἐνέην χύσις ἠλιθα πολλή. ' τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ κτύπος ἦλθε ποδοῖιν, ' ... ὃ δ' ἀντίος ἐκ -οιο, ' φρίξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς, ' στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν* ‖ Λ415 *ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἰζηοί ' σεύωνται, ὃ δέ τ' ⸢εἶσι βαθείης ἐκ -οιο⸣ ' θήγων λευκὸν ὀδόντα* leopard: Φ573 *ἠΰτε πάρδαλις ⸢ ⸣ ' ἀνδρὸς θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ ' ταρβεῖ* lions: Ε162 *ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ ' πόρτιος ἠὲ βοός, -ον κάτα βοσκομενάων* δ335 *ὡς δ' ὁπότ' ἐν -ῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος ' νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς ' κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα ' βοσκομένη* = ρ126 W. Beck

ξύμπαντα s. *σύμπαντες*

ξυν- s. *συν-*

ξυνεείκοσι [1°] Σχ sch. Barn. ξ98: *-σι· ὁμοῦ εἴκοσι* B *twenty together* ξ98 *οὐδὲ ξυνεείκοσι φωτῶν ' ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον*, cf. *σύμπαντες, σύνδυο, -τρεις* W. Beck

ξύνεσις [1°] Σχ sch. Barn. κ515: *-ις· συνάφεσις καὶ εἰς ταὐτὸ συμβολὴ τῶν ποταμῶν* B *confluence* of two rivers κ515 *ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι ' Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ, ' πέτρη τε -σίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων*, vividness through continual action: H. Jones, Gl. 51, 1973, 8, Holt, Noms d'action 85f.; cf. *συμβάλλω* Δ453, Ε774, *ἵημι* B I A 2a W. Beck

ξυνήϊος [2i] Σχ sch. D Α124: *-α· κοινὰ χρήματα* B (*ξυνός*) *common* (of possession) as subst. *common store* (of booty): Α124 *οὐδέ τί που ἴδμεν -ήϊα κείμενα πολλά· ' ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται*, cf. Ψ751 adj. *in common* Ψ809 (to the winner I shall give a sword) *τεύχεα δ' ἀμφότεροι ξυνήϊα ταῦτα φερέσθων*, cf. *ἀρήϊα, πολεμήϊα* and Ψ785 (w. 751) W. Beck

ξυνήνορας vv.ll. s. *ξυνή(ων)*

ξυνή(ων) [2H] B (*ξῦνός*) *partner, co-owner*, Verdenius, Mn. 24, 1971, 8 Th. 595 *κηφῆνας βόσκουσι, κακῶν* (v.l. *-ούς*) *-ήονας* (v.l. *-ήνορας*) *ἔργων*, '*accomplices*' 601 *ὣς δ' αὖτως ἀνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας ' Ζεὺς ... θῆκε, -ήονας* (v.l. *-ήνορας, -ήορας*) *ἔργων* W. Beck

ξυνομ[[1H] B Cat. 88,3 Trav. *δε]ινός τε μέγας τ[ε ' πα]γχρυσέα μῆλα δοκ[']ις Φόρκῳ ξυνομ[(ὀφ]ις ... -[αίμων* della Corte, *-[ευνος* Merkelbach)

ξῦνός [3i, 2H] E < **sun-jo-*, on *ξ-* see G. Dunkel, Gl. 60, 1982, 59f. – Deriv.: *ἐπίξυνος, ξυνήϊος, -ων*

Σχ sch. D Ο193: *-η· κοινὴ ..., Σ309: -ὸς Ἐνυάλιος· κοινὴ ἡ τοῦ πολέμου τύχη, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα· ἐλπίζοντα ἀνελεῖν τὸν πλησίον συμβαίνει πολλάκις ὑπ' ἐκείνου ἀναιρεθῆναι*

B *common* (of possession), see *ἐπίξυνος, ξυνήϊος* and *κοινός* 1 of 'land': Ο193 *Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι· ' γαῖα δ' ἔτι -ὴ πάντων καὶ μακρὸς Ὄλυμπος*, cf. Μ422 2 pain, danger: Π262 (*σφήκεσσιν ἐοικότες*) *οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες ' ... ' νηπίαχοι, -όν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι*, cf. Snell, Tyrtaios 21 ff.; Cert. p. 40,10 Σ309 *ἄντην ' στήσομαι, ἤ κε φέρῃσι μέγα κράτος ἤ κε φεροίμην. ' -ὸς Ἐνυάλιος, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα* (citation by Archil.: Hölscher, Unt. Od. 41 f., O. v. Weber, Bez. zw. Hom. u. Lyrikern, Diss. Bonn 1955, 14 ff.) 3 social intercourse: Hes. fr. 1,6 bis *-αὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, -οὶ δὲ θόωκοι*, of gods and humans: *the same together*, cf. Op. 723

D Hes. fr. 187,3 suppl. West, Cat. 51A,2 Trav. (Bartoletti, Festschr. Paoli 71 ff.) W. Beck

ξυνοχή [1i] **Σχ** sch. D Ψ330: *ἐν -ῆσιν ὁδοῦ· ἐν ταῖς ξυμβολαῖς, καθ' ὃν μάλιστα ἐστένωται ἡ ὁδός* (s. sch. Erbse)

B (*ἔχω* B II 12) *joining(s), meeting(s)* Ψ 330 (*ξύλον ὑπὲρ αἴης*) *λᾶε δὲ τοῦ ἑκάτερθεν ἐρηρέδαται δύο λευκὼ ' ἐν -ῆσιν ὁδοῦ, λεῖος δ' ἱππόδρομος ἀμφίς*, app. (w. Cunliffe) where the two legs of the course 'met' at the turn; otherwise: *contraction, narrow part* LSJ, Ebeling (but see Ψ358f. and Leaf ad l.); *crossroads* Quinn-Schofield, Latomus 27, 1968, 144 (comment. on passage) W. Beck

ξυρόν [1i] **E** zu *ξύω*; Erbwort u. mit ai. *kṣurá-* ident., vgl. Mayrhofer, EWAia I 435f.

Σχ sch. D *K* 173: *ἐπὶ -οῦ ἵσταται ἀκμῆς· ἀντὶ τοῦ τὰ πράγματα ἡμῶν τριχὸς ἤρτηται· ὅ ἐστιν ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ ἐστὶ καὶ ἐπὶ ὀξύτητος κινδύνου· μεταφορά*

L Marinatos, Arch. Hom. B 24. 31

B *Schaber*, Rasiermesser, naturgemäß bes. scharf *K* 173 *νῦν ... ἐπὶ -οῦ ἵσταται ἀκμῆς es steht auf des (Rasier-)Messers Schneide, Schärfe* B. Mader

ξυστόν [6i] **E** Verbaladj. von *ξύω*, s.d. **M** nur [-⏑̄] bzw. [-⏑̄⏑]

Σχ sch. min. P.Amh. 19 zu *Λ* 565: *—[οῖ]σ[ι· τοῖς] δ[ό]ρασι*, sch. D *Δ* 469: *ἐξεσμένῳ δόρατι* ≅ sch. *N* 497, *O* 677: *ἐξυσμένον*

L [1]Leaf zu *O* 388 u. 677; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 57. 73. 92. 97; [3]Buchholz u.a., Arch. Hom. J 78; [4]Kurt, Seem. Fachausdrücke 177f.; [5]Höckmann, Arch. Hom. E 314

B *das Geglättete* unmittelbar vom Schaft, im fgrE aber ausschließl. pars pro toto Ausdruck für die *Lanze* (1) bzw. den '*Schiffsspeer*' (2), vgl. *μελίη* u. *δόρυ*; viell., auch anal. zu diesen, urspr. auch in weiterer Bed. — In beiden Varianten nur Nahkampfwaffe (vgl. L² 92), was bei *ξ.* als Synonym für ‹*ἔγχος*› (*ξ. Λ* 260 greift ‹ › von V. 256 auf) Zufall sein wird, während für den überlangen Schiffsspeer eine andere Verwendung nicht in Frage kommt 1 *Lanze Δ* 469 *οὔτησε -ῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα* = *Λ* 260 (vgl. V. 256) *Λ* 565 *νύσσοντες -οῖσι μέσον σάκος N* 497 *ὡρμήθησαν ' ‹μακροῖσι -οῖσι› 2 Schiffsspeer*, s. L⁴, dort auch zum Verh. zu *κοντός* (s.d.), die wenigen Stellen erlauben keine Entscheidg., aber der Zusatz *ναύμαχα* spricht gg. ihre Identität *O* 388 *οἱ δ'* (Gr., sc. kämpften) *ἀπὸ νηῶν ... ' ‹ › τά ῥά σφ' ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο ' ναύμαχα κολλήεντα, κατὰ στόμα εἰμένα χαλκῷ* 677 (Aias) *νῶμα δὲ -ὸν μέγα ναύμαχον ἐν παλάμῃσι, ' κολλητὸν βλήτροισι δυωκαιεικοσίπηχυ*

D *α* 138 v.l. für *ξεστήν* B. Mader

ξύω [2i, 1a, 1b, 1c] **E** vgl. *ξυρόν*. — Abl.: *ξυρόν, ξυστόν*

Σχ sch. D ‹*Ξ* 179›: *ἀντὶ τοῦ κατεσκεύασε· νῦν καὶ λεπτὸν εἰργάσατο*, sch. ‹ › Erbse: *ἐκέρκισσε -ουσι γὰρ τὴν κρόκην πρὸς τὸ πυκνωθῆναι. οἱ δὲ ἐλέανεν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ξύλων. οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ ἔγναψε μετὰ τὸ ὑφανθῆναι*, sch. D *I* 446: *ἀφελών*

L [1]Marinatos, Arch. Hom. A 3; [2]Dihle, Homer-Probleme 85; [3]Eckstein, Arch. Hom. L 9; [4]Neitzel, Homer-Rezeption 30f.; [5]van Eck 79 zu h. Ven. 224; [6]Fernández-Galiano, Odyssey zu *χ* 456

B *schaben*, glätten, zum Wortf., Abl. usw. s. L⁶ **I** Simplex *Ξ* 179 *ἑανὸν ἔσαθ'* (Hera), *ὅν οἱ Ἀθήνη ' ἔ-σ' ἀσκήσασα*, anscheinend vom letzten Akt für das Ganze der Fertigung, L⁴, wobei uns. bleibt, was genau gemeint ist (L¹·², vgl. Σχ z.St.) *χ* 456 (Tel. u. die Hirten) *λίστροισιν δάπεδον ... ' -ον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμῳαί, τίθεσαν δὲ θύραζε* (sc. das, was abgeschabt wurde), s. II Sp. 1705,42ff. s.v. *λιστρεύω*, *λίστρον* **II** Kompos. *ἀπο-* *I* 446 (ich verlasse dich nicht, auch wenn mir ein Gott versprächе) ‹*γῆρας ἀπο-σας, θήσειν νέον ἡβώοντα* + h. Ven. 224 (*-σαί τ' ἄπο*) Nosti fr. 6,2 p. 69 Dav. *Αἴσονα θῆκε* (Medea) ... *ἡβώοντα, ' ‹ › ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσιν, ' φάρμακα ... ἕψουσ(α)*

D *ε* 245 v.l. für *ξέσσε* B. Mader

Überl. nicht (mehr?) erkennbar, zum Namen s. Wilamowitz, Herakl. 2,119 (zu V. 488) B. Mader

ξύλον [6i, 7o, 1H, 2h] **E** w. suffix *-lo-*; on etymology see Frisk s.v. — Deriv.: *ξύλοχον*

F *-ον* nom. 1, *-α* 1, *-α* acc. 14

M ²[⏑⏑] *-ον Ψ*327; ‿*-α πολλά*, *τ*64, h. Merc. 108; *-α γ*429; *τε* ‿ ‿, Op. 808 ²[⏑⏑] *-α Ω*778 ²[⏑⏑] *κέασε/αν -α ξ*418, *υ*161; *ὑπὸ δὲ -α δαῖον ἐλόντες*+ *Σ*347 ≅ *θ*436; *ἐπὶ δὲ -α πολλὰ λέγεσθε*+ *Θ*507 ≅ 547; *ὑπὸ / περὶ / ἐπὶ δὲ -α κάγκαν(α) Φ*364, *σ*308, h. Merc. 136; *διά τε -α o*322

B *piece of wood.* — **w d f l d**.: *δαΐς, κᾶλον, ὕλη*, cf. *πυρήϊα* (h. Merc. 111). — **e p i t h**.: *αὖον, δανόν, κάγκανον* (qq.v.), *νέον κεκεασμένον, περίκηλον* (*σ*308), *νήϊον* Op. 808. — **k i n d**: *δρυὸς ἢ πεύκης Ψ*328, see also *κέδρος* **1** suitable for burning: *firewood* (gathered: *Θ*507 ≅ 547, *Ω*778, *γ*429, h. Merc. 108; preparation: 'split' (*κεάζω*) *ξ*418, *o*322, *σ*308, *υ*161) **1 a** for bivouac, specified for light *Θ*507 *ἐπὶ δὲ -α πολλὰ λέγεσθε, ' ὥς κεν παννύχιοι μέσῳ' ἠοῦς ἠριγενείης ' καίωμεν πυρὰ πολλά, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἴκῃ· ' μή πως ... ' φεύγειν ὁρμήσωνται* ≅ 547 **1 b** for light and warmth inside, in *λαμπτῆρ σ*308 *λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν ἐν μεγάροισιν, ' ὄφρα φαείνοιεν· περὶ δὲ -α κάγκανα θῆκαν, ' αὖα πάλαι, περίκηλα, νέον κεκεασμένα χαλκῷ, ' καὶ δαΐδας μετέμισγον· ἀμοιβηδὶς δ' ἀνέφαινον ' δμῳαὶ Ὀδυσσῆος τ*64 *πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν ' νήησαν -α πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι* **1 c** for preparing food (cf. *ὕλη ι*234, see also *κ*104), sacrifice *γ*429 *εἶπατε δ' εἴσω ' δμῳῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι, ' ἕδρας τε -α τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ ξ*418 *ὣς ἄρα φωνήσας κέασε -α νηλέϊ χαλκῷ· ' οἱ δ' ὖν εἰσῆγον o*322 *δρηστοσύνῃ οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος, ' πῦρ τ' εὖ νῆῃσαι διά τε -α δανὰ κεάσσαι, ' δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι υ*161 *ἐς δ' ἦλθον δρηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα ' εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν -α, ταὶ δὲ γυναῖκες ' ἦλθον ἀπὸ κρήνης. ἐπὶ δέ σφισιν ἦλθε συβώτης ' τρεῖς σιάλους κατάγων* ‖ h.Merc. 108 *σὺν δ' ἐφόρει -α πολλά, πυρὸς δ' ἐπεμαίετο τέχνην.* ' 3 vv. ' *πολλὰ δὲ κάγκανα κᾶλα κατουδαίῳ ἐνὶ βόθρῳ ' οὖλα λαβὼν ἐπέθηκεν ἐπηετανά· λάμπετο δὲ φλόξ* ‖ *Φ*364 *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ, ' κνίσην μελδόμενος ἀπαλοτρεφέος σιάλοιο, ' πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ -α κάγκανα κεῖται* **1 d** completion of sacrifice h. Merc. 136 *δημὸν καὶ κρέα πολλά, μετήορα δ' αἴψ' ἀνάειρε, ' σῆμα νέης φωρῆς· ἐπὶ δὲ -α κάγκαν' ἀείρας ' οὐλόποδ' οὐλοκάρηνα πυρὸς κατεδάμνατ' ἀϋτμῇ* **1 e** for heating water *Σ*347 *οἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ, ' ἐν δ' ἄρ ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ -α δαῖον ἐλόντες* ≅ *θ*436 **1 f** for pyre (cf. *ὕλη Η*418, *Ψ*50 etc., *Ω*662. 784) *Ω*778 *ἄξετε νῦν, Τρῶες, -α ἄστυδε* **2** *turning post* *Ψ*327 *σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει. ' ἕστηκε -ον αὖον ὅσον τ' ὄρνυι' ὑπὲρ αἴης, ' ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ* (perh. orig. grave-marker: v. 331), cf. Quinn-Schofield, Latomus 27, 1968, 143 **3** ship timbers Op. 808 (*ἀκτὴν*) *ἐν ἁλωῇ ' βάλλειν, ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δοῦρα ' νήϊά τε -α πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται*, cf. *δόρυ* B 1 a β, 1 b; Kurt, Seem. Fachausdr. 94

D v.l. h. Merc. 90 cod. M (see Breuning 84) W. Beck

ξύλοχ(ος) [3i, 3o] **E** prob. < **ξυλό-λοχος*, fem. and perh. orig. adj. (*λόχμη*?)

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. gr. 1015 on *Ε*162: *-ον· ξυλώδη τόπος* (cf. P.Harris 177 on *Ε*162), sch. D *Ε*162: *-ον κάτα· κατά τινα ὑλώδη καὶ σύνδενδρον τόπον, Λ*415: *-οιο· ὕλης ξυλώδους*, sim. on *Φ*575

B *lair in thicket* of lion, leopard, boar; place of attack (cf. *λόχος*); in similes exc. *τ*445; see Arch. Hom. J 2f. for similar expressions and see II col. 1679,32 boars: *τ*445 *ἔνθα δ' ἄρ ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς. ' τὴν μὲν ἄρ οὔτ' ἀνέμων διάη μένος ... ' οὔτε μιν ἠέλιος ... ' οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνὴ ' ἦεν, ἀτὰρ φύλλων ἐνέην χύσις ἤλιθα πολλή. ' τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ κτύπος ἦλθε ποδοῖϊν, ' ... ὃ δ' ἀντίος ἐκ -οιο, ' φρίξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς, ' στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν* ‖ *Λ*415 *ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἴζηοὶ ' σεύωνται, ὃ δέ τ' ‿εἶσι βαθείης ἐκ -οιο, ' θήγων λευκὸν ὀδόντα* leopard: *Φ*573 *ἠύτε πάρδαλις* ‿ ‿ ' *ἀνδρὸς θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ ' ταρβεῖ* lions: *Ε*162 *ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ ' πόρτιος ἠὲ βοὸς, -ον κάτα βοσκομενάων δ*335 *ὡς δ' ὁπότ' ἐν -ῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος ' νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς ' κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα ' βοσκομένη* = *ρ*126 W. Beck

ξύμπαντα s. *σύμπαντες*

ξυν- s. *συν-*

ξυνεείκοσι [1o] **Σχ** sch. Barn. *ξ*98: *-σι· ὁμοῦ εἴκοσι*

B *twenty together* *ξ*98 *οὐδὲ ξυνεείκοσι φωτῶν ' ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον*, cf. *σύμπαντες, σύνδυο, -τρεις* W. Beck

ξύνεσις [1o] **Σχ** sch. Barn. *κ*515: *-ις· συνάφεσις καὶ εἰς ταὐτὸ συμβολὴ τῶν ποταμῶν*

B *confluence* of two rivers *κ*515 *ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι ' Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ, ' πέτρη τε -σίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων*, vividness through continual action: H. Jones, Gl. 51, 1973, 8, Holt, Noms d'action 85f.; cf. *συμβάλλω Δ*453, *Ε*774, *ἵημι* B I A 2a W. Beck

ξυνήϊος [2i] **Σχ** sch. D *Α*124: *-α· κοινὰ χρήματα*

B (*ξυνός*) *common* (of possession) as subst. *common store* (of booty): *Α*124 *οὐδέ τί που ἴδμεν -ήϊα κείμενα πολλά· ' ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται*, cf. *Ψ*751 adj. *in common* *Ψ*809 (to the winner I shall give a sword) *τεύχεα δ' ἀμφότεροι ξυνήϊα ταῦτα φερέσθων*, cf. *ἀρήϊα, πολεμήϊα* and *Ψ*785 (w. 751) W. Beck

ξυνήνορας vv.ll. s. *ξυνή(ων)*

ξυνή(ων) [2H] **B** (*ξῦνός*) *partner, co-owner*, Verdenius, Mn. 24, 1971, 8 Th. 595 *κηφῆνας βόσκουσι, κακῶν* (v.l. *-ούς*) *-ήονας* (v.l. *-ήνορας*) *ἔργων*, '*accomplices*' 601 *ὣς δ' αὔτως ἄνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας ' Ζεὺς ... θῆκε, -ήονας* (v.l. *-ήνορας, -ήορας*) *ἔργων* W. Beck

ξυνομ[[1H] **B** Cat. 88,3 Trav. *δε]ινός τε μέγας τ[ε ' πα]γχρυσέα μῆλα δοκ[']ις Φόρκῳ ξυνομ[(ὀφ]ις ... -[αίμων* della Corte, *-[ευνος* Merkelbach)

ξῦνός [3i, 2H] **E** < **sun-jo-*, on *ξ-* see G. Dunkel, Gl. 60, 1982, 59f. — Deriv.: *ἐπίξυνος, ξυνήϊος, -ων*

Σχ sch. D *Ο*193: *-η· κοινή ...*, *Σ*309: *-ὸς Ἐνυάλιος· κοινὴ ἡ τοῦ πολέμου τύχη, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα· ἐλπίζοντα ἀνελεῖν τὸν πλησίον συμβαίνει πολλάκις ὑπ' ἐκείνου ἀναιρεθῆναι*

B *common* (of possession), see *ἐπίξυνος, ξυνήϊος* and *κοινός* **1** of 'land': *Ο*193 *Ζεὺς δ' ἕλαχ' οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι· ' γαῖα δ' ἔτι -ἡ πάντων καὶ μακρὸς Ὄλυμπος*, cf. *Μ*422 **2** pain, danger: *Π*262 (*σφήκεσσιν ἐοικότες*) *οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες ' ... ' νηπίαχοι, -ὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι*, cf. Snell, Tyrtaios 21ff.; Cert. p. 40,10 *Σ*309 *ἄντην ' στήσομαι, ἤ κε φέρῃσι μέγα κράτος ἤ κε φεροίμην. ' -ὸς Ἐνυάλιος, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα* (citation by Archil.: Hölscher, Unt. Od. 41f., O. v. Weber, Bez. zw. Hom. u. Lyrikern, Diss. Bonn 1955, 14ff.) **3** social intercourse: Hes. fr. 1,6 bis *-αὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, -οἱ δὲ θόωκοι*, of gods and humans: *the same together*, cf. Op. 723

D Hes. fr. 187,3 suppl. West, Cat. 51A,2 Trav. (Bartoletti, Festschr. Paoli 71ff.) W. Beck

ξυνοχή [1ⁱ] **Σχ** sch. D Ψ330: *ἐν -ῇσιν ὁδοῦ· ἐν ταῖς ξυμβολαῖς, καθ' ὃν μάλιστα ἐστένωται ἡ ὁδός* (s. sch. Erbse)
B (*ἔχω* B II 12) *joining(s), meeting(s)* Ψ 330 (*ξύλον ὑπὲρ αἴης*) *λᾶε δὲ τοῦ ἑκάτερθεν ἐρηρέδαται δύο λευκὼ ' ἐν -ῇσιν ὁδοῦ, λεῖος δ' ἱππόδρομος ἀμφίς*, app. (w. Cunliffe) where the two legs of the course 'met' at the turn; otherwise: *contraction, narrow part* LSJ, Ebeling (but see Ψ358f. and Leaf ad l.); *crossroads* Quinn-Schofield, Latomus 27, 1968, 144 (comment. on passage) W. Beck

ξυρόν [1ⁱ] **E** zu *ξύω*; Erbwort u. mit ai. *kṣurá-* ident., vgl. Mayrhofer, EWAia I 435f.
Σχ sch. D *K* 173: *ἐπὶ -οῦ ἵσταται ἀκμῆς· ἀντὶ τοῦ τὰ πράγματα ἡμῶν τριχὸς ἤρτηται· ὅ ἐστιν ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ ἐστὶ καὶ ἐπὶ ὀξύτητος κινδύνου· μεταφορά*
L Marinatos, Arch. Hom. B 24. 31
B *Schaber*, Rasiermesser, naturgemäß bes. scharf *K* 173 *νῦν ... ἐπὶ -οῦ ἵσταται ἀκμῆς es steht auf des (Rasier-)Messers Schneide, Schärfe* B. Mader

ξυστόν [6ⁱ] **E** Verbaladj. von *ξύω*, s.d. **M** nur [-⏑̄] bzw. [-⏑̄⏑]
Σχ sch. min. P.Amh. 19 zu *Λ* 565: *—[οἶ]σ[ι· τοῖς] δ[ό]ρασι*, sch. D *Δ* 469: *ἐξεσμένῳ δόρατι* ≅ sch. *N* 497, *O* 677: *ἐξυσμένον*
L [1]Leaf zu *O* 388 u. 677; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 57. 73. 92. 97; [3]Buchholz u.a., Arch. Hom. J 78; [4]Kurt, Seem. Fachausdrücke 177f.; [5]Höckmann, Arch. Hom. E 314
B *das Geglättete* unmittelbar vom Schaft, im fgrE aber ausschließl. pars pro toto Ausdruck für die *Lanze* (1) bzw. den '*Schiffsspeer*' (2), vgl. *μελίη* u. *δόρυ*; viell., auch anal. zu diesen, urspr. auch in weiterer Bed. — In beiden Varianten nur Nahkampfwaffe (vgl. L² 92), was bei *ξ.* als Synonym für ⟨*ἔγχος*⟩ (*ξ.* *Λ* 260 greift ⟨ ⟩ von V. 256 auf) Zufall sein wird, während für den überlangen Schiffsspeer eine andere Verwendung nicht in Frage kommt 1 *Lanze* *Δ* 469 *οὔτησε -ῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα* = *Λ* 260 (vgl. V. 256) *Λ* 565 *νύσσοντες -οῖσι μέσον σάκος* *N* 497 *ὡρμήθησαν ' ⟨μακροῖσι -οῖσι⟩* 2 *Schiffsspeer*, s. L⁴, dort auch zum Verh. zu *κοντός* (s.d.), die wenigen Stellen erlauben keine Entscheidg., aber der Zusatz *ναύμαχα* spricht gg. ihre Identität *O* 388 *οἱ δ'* (Gr., sc. kämpften) *ἀπὸ νηῶν ... ' ⟨ ⟩, τά ῥά σφ' ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο ' ναύμαχα κολλήεντα, κατὰ στόμα εἰμένα χαλκῷ* 677 (Aias) *νώμα δὲ -ὸν μέγα ναύμαχον ἐν παλάμῃσι, ' κολλητὸν βλήτροισι δυωκαιεικοσίπηχυ*
D *α* 138 v.l. für *ξεστήν* B. Mader

ξύω [2ⁱ, 1ᵉ, 1ʰ, 1ᶜ] **E** vgl. *ξυρόν*. — Abl.: *ξυρόν, ξυστόν*
Σχ sch. D ⟨*Ξ* 179⟩: *ἀντὶ τοῦ κατεσκεύασε· νῦν καὶ λεπτὸν εἰργάσατο*, sch. ⟨ ⟩ Erbse: *ἐκέρκισσε· -ουσι γὰρ τὴν κρόκην πρὸς τὸ πυκνωθῆναι. οἱ δὲ ἐλέανεν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ξύλων. οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ ἔγναψε μετὰ τὸ ὑφανθῆναι*, sch. D *I* 446: *ἀφελών*
L [1]Marinatos, Arch. Hom. A 3; [2]Dihle, Homer-Probleme 85; [3]Eckstein, Arch. Hom. L 9; [4]Neitzel, Homer-Rezeption 30f.; [5]van Eck 79 zu h. Ven. 224; [6]Fernández-Galiano, Odyssey zu *χ* 456
B *schaben*, glätten, zum Wortf., Abl. usw. s. L⁶ I Simplex *Ξ* 179 *ἑανὸν ἔσαθ'* (Hera), *ὃν οἱ Ἀθήνη ' ἔ-σ' ἀσκήσασα*, anscheinend vom letzten Akt für das Ganze der Fertigung, L⁴, wobei uns. bleibt, was genau gemeint ist (L¹·², vgl. Σχ z.St.) *χ* 456 (Tel. u. die Hirten) *λίστροισιν δάπεδον ... ' -ον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμῳαί, τίθεσαν δὲ θύραζε* (sc. das, was abgeschabt wurde), s. II Sp. 1705,42ff. s.v. *λιστρεύω, λίστρον* II Kompos. *ἀπο-* *I* 446 (ich verlasse dich nicht, auch wenn mir ein Gott versprache) ⟨*γῆρας ἀπο-σας*⟩ *θήσειν νέον ἡβώοντα* + h. Ven. 224 (*-σαί τ' ἄπο*) Nosti fr. 6,2 p. 69 Dav. *Αἴσονα θῆκε* (Medea) ... *ἡβώοντα, ' ⟨ ⟩ ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσιν, ' φάρμακα ... ἕψουσ(α)*
D *ε* 245 v.l. für *ξέσσε* B. Mader

O

ὁ, ἡ, τό **L** **1** allg. u. Verh. zu *ὅς, ἥ, ὅ*: Debrunner, MH 3, 1946, 42–4; Monteil, E&C 47, bes. 23–38. 67–75; Hofinger, Vocabulaire, 113–24 **2** versch. Formen: allg.: Chantraine, Gr. h. II 160; H. Rix, Hist. Gramm. d. Gr., Darmstadt 1976, 182–4 *τοί*: Hermann, Sprachw. Komm. zu ι 44 *τῶν*: Meister, Kunstspr. 184f. *τῇ*: Leaf zu Ξ 219 **3** Metrik u. form. Gebr.: Wyatt, Metr. Lengthening 217–9; R. Janko, Homer, Hesiod and the Hymns, Cambridge 1982, 118. 262 (zu h. Ap. 325) **4** Gebr., allg.: Monro, H. Gr. 224–234; Chantraine, Gr. h. II 158–168; Wace-Stubbings, Companion 136–8; Monteil, E&C 47, 23–38 **4 a** Dem.-Pr.: Ruijgh, „*τε* épique" 315–7, 458ff. **4 a α** selbst.: Chantraine a.O. 158–160 **4 a β** nach Präp.: Chantraine a.O. 160 **4 a γ** m. Subst.: Chantraine a.O. 160–2 **4 a δ** vor Rel.-Satz: Chantraine a.O. 162 **4 a ε** bei Adj. u. Adv.: Chantraine a.O. 162–3 **4 a ζ** m. poss. Bed.?: Chantraine a.O. 163–5 **4 a η** m. generalis. Bed.: Chantraine a.O. 165 **4 b** Dem. od. Art.?: Chantraine a.O. 165–6 **4 c** Rel.-Pr.: Monro, H. Gr. 231f.; Chantraine Gr. h. I 277–8, II 166–8; Ruijgh, „*τε* épique" 319–22. 458ff. **5** in Kombination m. and. Partikeln, allg.: Chantraine a.O. 159. 161 *ὅγε*: Denniston, GP 121f; Leaf zu Γ 409; Neitzel, Homer-Rezeption 47–8; West zu Op. 246. 357 *ὅ τε*: Ruijgh, „*τε* épique" 453–68. 871ff. 891f. 908 **6** Textkritik: V. B. Bérard, Les navigations d' Ulysse I, Paris 1927, 102 (zu *B* 681). 119f. (zu τ 178); Labarbe, L'Homère de Platon 155–9 (zu *I* 499). 220f. (zu *T* 92) **7** zu einzelnen Versen u. Wendungen: *Λ* 608: Latacz, Freude 119f. *ξ* 12: Hoekstra, Odyssey z.St. τ 413: Führer, Zetemata 45, 1967, 41 Th. 538–41: Kassel, RhM 116, 1973, 97–9; Wirshbo, GRBS 23, 1982, 101–110 Op. 357: Neitzel, Homer-Rezeption 47–8 *τό*: 'in dieser Beziehung', 'deshalb': J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 73–5 Stellen s. Gehring, Hofinger u. M.-W.; Nachträge zu *ὁ*: Theb. fr. 2,1. 5 p. 22 Dav.; Cypr. fr. 6,2 p. 37 Dav.; Aeth. fr. 3,7 p. 35 Ki.; Il. Parv. fr. 6,4 p. 55 Dav.; 4,2 p. 54 Dav.; Eumel. fr. 2,8 p. 97 Dav.; c. Naup. fr. 2,1 p. 146 Dav.; Minyas fr. 1,1 p. 144 Dav.; Pan. fr. 5 p. 117 Dav.; Mer. fr. 1,1 K.-M. (⌞= Suppl. Hell. 903A⌟,1); 3,4 K.-M. (⌞ ⌟,11); 4,1. 2 K.-M. (⌞ ⌟,13. 14) *τοῦ*: Hes. fr. 26,29 M.-W.; Hes. POxy. 2999,7; Pan. fr. 4,1 p. 117 Dav.; 12,7 p. 121 Dav.; Epim. fr. 19,1 Diels; Mer. fr. 5,1 K.-M. (⌞ ⌟,18); 6,2 K.-M. (⌞ ⌟,21); Vit. p. 19,3; Cert. p. 41,32 *τῷ*: Cypr. fr. 26,1 p. 44 Dav.; Aeth. fr. 3,3. 5 p. 35 Ki.; Pisand. fr. 9,1 p. 133 Dav. *τόν*: Ψ 83 b; Hes. PHamb. 122 col. II 5. 7; inc. sed. fr. 5,1 p. 148 Allen (?, s. Labarbe, L'Homère de Platon 378ff.; G. Lohse, Untersuchungen über Homerzitate bei Platon. Diss. Hamburg 1961, XXIf.); Cypr. fr. 24,1 p. 43 Dav.; Il. Parv. fr. 20,4 p. 59 Dav.; Margites fr. 2,1 p. 67 Ki.; Pan. fr. 13,5 p. 75 Matthews; Eumel. fr. 9,1 p. 191 Ki. (?, s. *βρυχηδόν*); Cert. p. 40,6 *οἱ*: inc. auct. fr. POxy. 2510,7; Hes. POxy. 2999,9?; Cypr. fr. 1,6 p. 35 Dav.; Aeth. fr. Spurium 1 p. 48 Dav.; 'Homerus' fr. 16 p. 109 Dav.; Eumel. fr. 9,2. 3 p. 191 Ki. (?, s. *βρυχηδόν*); Asius fr. 13,1 p. 91 Dav.; Vit. p. 9,11; Cert. p. 38,7 (v.l.). 19; 40,4 *τῶν*: Hes. PHamb. 122 col. II 4; Hes. POxy. 2999,11; Choer. fr. 4 (= Suppl. Hell. 320),1 Colace; inc. auct. fr. PSI 1386,28; Vit. p. 7,23; 9,12; Cert. p. 37,27; 39,31. 32; 40,3 *τοῖς/σι(ν)*: Amph. Ex. fr. 2,2 Coll. Alex. p. 246; Pan. fr. 13,3 p. 121 Dav.; Vit. p. 11,17. 18; Cert. p. 39,5 *τούς*: Cypr. fr. 7,1 p. 37 Dav. *ἡ*: Hes. fr. 43a,39 M.-W.; 50,1 M.-W.?; Hes. fr. 10a,42a. 47. 101. 102; Hes. PHamb. 122 col. II 16; Cypr. fr. 5,1 p. 37 Dav.; Heges. fr. 3,2 p. 166 Dav.; Mer. fr. 4,1 K.-M. (= Suppl. Hell. 903A,13); Vit. p. 17,1; Cert. p. 40,9. 15 *τῆς*: Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav.; inc. sed. fr. 1,3 p. 190 Be. (= Θ 550); Cert. p. 40,11 *τήν*: c. Naup. fr. 1,1 p. 146 Dav.; Vit. p. 20,17; Hes. fr. 26,34 M.-W.; Hes. fr. 10a,99 *αἱ*: inc. auct. fr. PSI 1385B,3 *τό*: Hes. fr. 129,50 M.-W.?; Mus. fr. 7,1 Diels (≅ Hes. fr. 273,1 M.-W.); inc. auct. fr. PSI 1386,27? *τά*: Choer. fr. 24 (= 937 Suppl. Hell.),34 Colace?; inc. auct. fr. PSI 1386,12?; Cert. p. 40,12 uns.: inc. auct. fr. PSI 1386,26 G. C. Wakker

ὄαρ [2i] nur Gen. u. Dat. Pl. **E** uns.; L[4] bezweifelt, wohl zu Unrecht, seine Existenz. Überwiegend als Kompos. mit VG *ὁ-*, der äol. Form von *ἀ-* = *sm̥* oder einem bedeutungsnahen Präfix *ὁ* (s. Frisk II 342 2 *ὁ-*, vgl. L[15] 425f.) aufgefaßt, HG *-αρ* unterschiedl.: 1. zu *ἀραρίσκω* (s. ⌞Pokorny I⌟ 56, vgl. L[15] 428ff.) 2. zu *ἀείρω* (Wz. *μer-* s. ⌞ ⌟ 1150, dagg. L[15]428), vgl. zu beiden *σύζυξ/γος*; zu letzterem s. L[3] sowie dessen Verweis auf *συνήορος*, zu dem *ὅ.* dann eine Parallelbildung von ders. Wz. wäre (mit besserer Erkl. der zumeist unterbliebenen Kontr. [vgl. L[1.3.6.7] sowie Kirk, Il. Comm. z.St.]) 3. zu *εἴρω* 'reihen' (sc. Worte), L[1.2]: Frau = 'Gesprächspartner', sem. weniger überzeugend, vgl. L[15] 427 4. **sr̥/sōror*, vgl. Janda. – Abweichend: L[9] (zu heth. **ašar* 'Frau') u. L[10] (myk. Silbenzeichen 'wo' = Ideogramm für Frau = Abk. für **wo-ar*); nach L[12] aus 'achäischem' (= südgr.-myk.) **u̯ohar-* 'Liebende(r)' < **u̯ṇs* (Kompos.-Variante von **u̯ene/os* 'Liebe') u. **(h)erx* (gr. *ἐρα-* 'lieben'); für anlautendes *ϝ* könnte immerhin die ausgebliebene Silbenkürzung vor *ὅ.* u. seinen Ableitungen (*E* 486, *Z* 516, *X* 127; *P* 228, τ 179) bzw. Längung (*I* 327) sprechen; Elision in Ξ 216, *X* 128, Th. 205, Op. 789. – Abl.: *ὅαρος* (s.d.; anders L[10]); *ὀαρίζω* (m. weiteren Abl.), vgl. L[10] 387; sie sind nach L[8] von *ὅ.* zu trennen, doch s. B Vorbem.

Σχ sch. D *E* 486: *ταῖς γυναιξί παρὰ τὸ συνεζεύχθαι τοῖς ἀνδράσιν. ἔνθεν καὶ συνωρὶς τὸ συνεζευγμένον τῶν ἵππων ὄχημα*, sch. *E* 486 a: *ταῖς ὑμῶν* (sc. ⌞γυναικῶν⌟) ... *αὔξει δὲ τὸν γάμον, I* 327 a *αἱ τῶν ἀνδρῶν καὶ* ⌞ ⌟ *ὁμιλίαι. νῦν δὲ λέγει τῶν* ⌞ ⌟, EM 612,46ff.: *αἱ γυναῖκες. αἱ γαμεταί,... παρὰ τὸ ὁμοῦ ἀρηρέναι γάμῳ καὶ συνηρμόσθαι*

L [1]Bechtel, Vokalcontr. 141f.; ders., Lexil. 240f.; Fraenkel, Nom. ag. 166f.; [4]Meister, Kunstspr. 183; [5]Köstler, Hom. Recht 45; [6]Martin, Pap. Bodmer I 85f.; [7]Merkelbach, Gn. 27, 1956, 270; [8]Dyer, Gl. 42, 1964, 129ff.; [9]Szemerényi, Kratylos 11, 1966, 216f. = Scripta Minora 1,117f.; [10]Ruijgh, Etudes 386f.; [11]Hirvonen, Matriarchal Survivals, Helsinki 1968, 104; [12]Normier, IF 85, 1980 (1981), 70ff.; [13]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 81. 94 A.519; [14]dies., Unfreiheit 22 A.4; [15]⌞Arbeitman⌟ in: A linguistic happening in memory of Ben Schwartz, ed. Yoël L. ⌞ ⌟, Cahiers de l'inst. de linguistique de Louvain 42, 1988, 411–462

B *Frau, Gattin* (auch **ὁ ὅ.* mögl., vgl. *σύζυξ* usw., aber nicht bezeugt) in *I* 327 durch Epith. u. Kontext gesichert u. wohl auch in *E* 486, obwohl dort eine Kollektivbez., *die Ihren* o.ä., näher liegt (s.u. z.St.); eine genauere Bed., die es von *γυνή* usw. (Synon. II Sp. 187,22ff., vgl. L[5.13.]) unterscheidet, ergibt sich aus den Ableitungen, bei denen neben einer starken erot. Komponente das Moment enger Verbundenheit u. Vertrautheit steht, in beiden Fällen hauptsächl. im Gespräch u. stark überwiegend zw. Mann u. Frau (s. aber unten *ὀαριστής* u. vgl. *ὅαρος* bei Emp. fr. 21,1). *ὅ.* also viell. *(Ehe)Frau* als *nächste*, vertrauteste Pers., was beide Momente umfassen könnte (sodaß kein Anlaß besteht, mit L[8] *ὅ.* von *ὀαρίζω* usw. zu trennen, vgl. L[15] 412–7. 420) u. zum Gebrauch an beiden Stellen gut passen würde. *E* 486 (Sarp. zu Hektor: „niemand bedroht meine Frau, Kinder u. Besitz; trotzdem kämpfen meine Leute u. ich;) *τύνη δ' ἕστηκας, ἀτὰρ οὐδ' ἄλλοισι κελεύεις ' λαοῖσιν ... ἀμυνέμεναι* ⌞*ὄρεσσι*⌟" (codd.; PBodmer *ὀάρεσσι*, s. L[6.7], vgl. oben E), obwohl es um *eure Frauen* = *Nächsten* geht, ⌞ ⌟ steht für alles, was V. 480f. aufzählt; *γυναῖκες* würde das assoziativ natürl. auch leisten, bei *ὅ.* scheint es aber zur zentralen Bed. des Wortes zu gehören *I*

327 (Ach.:) „ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον ... ' ἀνδράσι μαρνάμενος -ων (codd., ὠρέων T, alii ἀόρων) ἕνεκα ⌊σφετεράων⌋", ⌊ ⌋ derer entweder die Frauen der Atriden (vgl.V. 339), mit unpräzisem Pl., weil zugleich auch Chryseis u. die übrigen Beutefrauen gemeint wären, mit denen Ach. die Gr. versorgt oder, wohl besser (Ameis-H.; Leaf; Willcock; Hainsworth, Il. Comm. z.St.; L[11.14]; Leafs Kj. μαρναμένοις dafür nicht notwendig), auf ἀνδράσι zu beziehen, was die Härte des Widerstands u. somit Ach.s Leistung betonen würde, ὅ. als *Inbegriff der Nächsten, der persönl. Lebensmitte*

D ϑ 525 ὥρεσσιν, Callistr. für τεκεέσσιν, vgl. L[14]

B. Mader

ὀαρίζω [3[i], 3[h]] E Abl. von ὅαρ, sem. nicht ganz unbedenkl., doch s. L[2] (anal. zu παῖς/παίζω: „se comporter comme une épouse > converser d'une façon familière et intime"). — Abl.: ὀαριστής, -ύς; nach L[2] auch ὅαρος, retrograd nach dem Muster πόλεμος/-ίζω

Σχ sch. D Z 516: ὁμίλει. ὅαρος γὰρ ἡ ὁμιλία, X 127 f.: γυναικώδεις προσδιαλέγεσθαι λόγους. ὅαροι γὰρ αἱ γυναῖκες, sch. X 126/7c καλῶς τὸ φλύαρον τῶν λόγων ἀκάκων ὁμιλίαις παραβάλλει μύθοις παλαιοῖς τερπομένων, 127 -έμεναι· ὁμιλεῖν, προσπαίζειν

L [1] Schmoll, Verba auf -ίζω, 116; [2]Ruijgh, Etudes 389

B *vertraul., intim miteinander unterhalten* bzw. *beraten*, i.d.R. von Frau u. Mann (h. Merc. 170 μετ' ἀθανάτοις); eine erot. Komponente ist nirgends ganz ausgeschlossen (am ehesten in h. Merc. 170), doch kommt ὀ. in Z 516 in seinem Bezug auf das Zusammensein von Hektor u. Androm. (Z 369—496, vgl. Schadewaldt, Homers Welt 207 ff.) dem 'Ethos' von ὅαρ (s.d.) am nächsten, das weit über das Geschlechtliche hinaus die ganze Lebensgemeinschaft umfaßt; auch an den übrigen Stellen geht es über das rein Erotische wohl hinaus (uns. h. Merc. 58) Z 516 (Paris trifft Hektor) ὅϑι ἦ -ε γυναικί X 127. 128 (Hektor, nachdem er erwogen hatte, Ach. für eine friedliche Lösung zu gewinnen:) „οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης ' τῷ (Ach.) -έμεναι, ἅ τε ⌊παρϑένος ἠΐϑεός⌋ τε, ' ⌊ ⌋ τ' -ετον ἀλλήλοιιν", ὀ. qualifiziert zus. mit τῷ Hektors Vorstellungen, daß u. wie es zu einer Einigung mit Ach. kommen könnte (ganz abgesehen davon, daß es zu einer Unterredung überhaupt nicht kommen würde, V. 123 ff.), als einen der Härte der Realität unangemessenen (dies ungefähr der Sinn von ἀπὸ δρυός usw., s. Willcock; N. Richardson, Iliad z.St.) Wunschtraum, den man allenfalls jugendlichen Verliebten durchgehen lassen würde, deren 'ὅαρος' (wie immer es um seinen Wahrheits- u. Realitätsgehalt bestellt sein mag) ja immerhin Gemeinschaft bedeutet bzw. zu schaffen vermag. Die Vertraulichkeit u. Vertrautheit zw. Jüngling u. Mädchen steht im schärfsten Gegensatz zur unversöhnlichen Feindschaft zw. Ach. u. Hektor, denen nur das 'Liebesgeflüster des Kampfes' bleibt (129 f.); das ὀ. zw. Mädchen u. Jüngling ist mehrdeut. zw. dem ὀαριστύς von Ξ 216 u. dem ὀάρους -ει von h. 23,3; das Moment des *Schwatzens* (s.o. Σχ sch. D X 127 vgl. u. ληρώδεις sch. X 126—7a) ist kontextbedingt. Nach Richardson zu V. 127 soll X 127. 128 an Z 516 erinnern ‖ h. 23,3 (Zeus) Θέμιστι ' ἐγκλιδὸν ἑζομένῃ ⌊πυκινοὺς ὀάρους⌋ -ει, hier überschneiden sich im Oxymoron (? s. ὅαρος) ⌊ ⌋ das erot. Moment (ἐγκλιδόν) mit dem der vertrauensvollen Beratung über wichtige Angelegenheiten (πυκινούς) der Zeusherrschaft (durch die Ehe mit Themis — Th. 901 ff. — schafft Zeus seine Rechtsordnung, vgl. Weniger, Roscher 5,575). Vgl. Parth. 3,375 ([nicht mehr] αὐτῷ [Zeus] ἐφεζέζομενη [Hera] πυκινὰς φραζέσκετο βουλὰς ' οὐ ποτ' εἰς ϑῶκον, ὡς τὸ παρός περ) ‖ h. Merc. 170 βέλτερον ἤματα πάντα μετ' ἀϑανάτοις -ειν ' πλούσιον ἀφνειὸν πολυλήϊον (als in der Höhle zu hocken), hier wohl nur noch *sich unterreden*, verkehren ‖ vom 'Verkehr' des Zeus mit Maia h. Merc. 58 (Hermes besingt Zeus u. Maia) † ὅν (codd., ὡς cod. Γ corr., οἵ Kj.) πάρος ὠρίζεσκον † (cod. M; alii ἠρίζεσκον, ἐρίζεσκον) ἑταιρείῃ φιλότητι, zum Text s. A.-H.-S. z.St., Radermacher, Hermesh. 75 f.

B. Mader

ὀαρισμός [1[H]] Op. 789 πρώτῃ ἕκτῃ (sc. ἡμέρῃ) ... ' 2 VV. ἐσϑλὴ δ' ἀνδρογόνος· φιλέοι δ' ὅ γε κέρτομα βάζειν ' ψεύδεά ϑ' αἱμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' -ούς, genaue Nuance uns.; 789[in.] = 78[in.], (von Pandora); die meisten übrigen Begabungen sind solche der Aphr. (Th. 205 f. nb. ὀάρους, Ξ 216 f. nb. ὀαριστύς), also hier wohl Anlagen zu einem Verführer (Marg, Hesiod 388) u. ὀ. *Liebesflüstern* o.ä.

B. Mader

ὀαριστής [1°] Σχ sch. Barn. τ 179 es: ⌊ὁμιλητής⌋, Hsch. O. 12 ⌊ ⌋, συσχολαστής, vgl. Pl. Min. 319 E: συνουσιαστής, weiteres Poland, RE, XV, 1932, 1902 L [1]Arbeitman, s. ὅαρ L[15] B *Vertrauter*, Gesprächspartner; Genosse (vgl. σύζυξ m.), von Minos in seinem Verh. zu Zeus (also zw. zwei 'Männern'), wahrsch. bezogen auf seine Gesetzgebung (s. Poland a.O.); eine homoerot. Komponente (s. Dornseiff, Ant. u. Orient 265) wohl auszuschließen (anders viell. bei ὅαρος [s.d.] Emp. fr. 21,1) τ 179 ἐννέωρος βασίλευε (Minos) Διὸς ... -ῆς (cod. unus -εύς, nonn. codd. -ύς), nach L[1] 434 ff. die griechische Übersetzung des vorgr.-kret. 'Titels' Minos, den er auf eine anatol., dem Luwischen verwandte idg. Sprache (Wz. *mi-n-/*mi-l-/*mi-i) zurückführt, 'der Nahe', 'Vertraute', 'Geliebte', anal. zu ὅζος Ἄρηος usw.

B. Mader

ὀαριστύς [3[i]] E zum Verh. zu ὀαρισμός s. Porzig, Satzinhalte 182 Σχ sch. D Ξ 216: ὁμιλία παραινετική, N 291: ἐν τῇ τῶν πρωταγονιστῶν ὁμιλίᾳ καὶ συναναστροφῇ ~ P 228, sch. Ξ 216/7a: ἐν δ' -ύς πάρφασις· συναπτέον ἀμφότερα τὰ ὀνόματα· τὴν <γὰρ> παραλογιστικὴν ὁμιλίαν

B *Liebesgespräch, -umgang*, genaue Nuance uns. aber wohl eher vom intimen, vertraulich scherzenden Gespräch (Flirt) als einer Vorstufe des Geschlechtsverkehrs (ϑελκτήριον, πάρφασις), als vom diesen begleitenden 'Liebesgeflüster', das aber der übertragenen Bed. (2) zugrunde liegen könnte 1 *Liebesgespräch* o.ä. Ξ 216 ἔνϑ' (dem Gürtel der Aphr.) ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' -ὺς ' ⌊πάρφασις⌋, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων, vgl. ὅαρος Th. 205, h. Ven. 249; zum Verh. ὀ. — ⌊ ⌋ s. Janko, Iliad z.St. 2 übertr. vom (urspr. Zwei-?)Kampf, s. Janko u. Edwards, Iliad jew. zu den St.; and. Arbeitman, s. ὅαρ L[15] 428 f. (wars close encounter) N 291 ἢ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε ' πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων -ύν, ⌊ ⌋ „erotic image of seeking a breast or belly" Janko a.O. hier kaum zutreffend: der Tapfere wird dort getroffen, nicht im Rücken P 228 ἢ ἀπολέσϑω ' ἠὲ σαωϑήτω· ἥ γὰρ πολέμου - ύς

B. Mader

ὅαρος [1[H], 2[h]] zu ὅαρ; nach Ruijgh, Elément achéen 189 retrograd zu ὀαρίζω nach dem Modell von πόλεμος/-ίζω

Σχ sch. D I 327: -ων· γυναικῶν, Z 516: -ος ... ἡ ὁμιλία

B *vertrauensvolles, intimes Liebesgespräch, -umgang* (s. ὀαριστύς B, vgl. ὀαρισμός) als ein Mittel der Aphr., ihre Ziele durchzusetzen, daneben viell. auch schon *persönliches u. vertrauliches Gespräch, bei dem es um ernsthafte Dinge geht*, vgl. Emp. fr. 21,1 (eines. = Lehrgedicht, anderers. zw. zwei Männern; [homo]erot. Nuance nicht ausgeschlossen, s. aber zu ὀαριστής) Th. 205 (Aphr.) λέλογχε ' ... ' παρϑενίους τ' -ους μειδήματά τ' ἐξαπάτας τε usw. h. Ven. 249 (Aphr.: „die Götter fürchteten) πρὶν ἐμοὺς -ους καὶ μήτιας, αἷς ποτε πάντας ' ἀϑανάτους συνέμιξα καταϑνητῇσι γυναιξί", ὀ. hier ein Mittel zur Durchsetzung der μήτιας, nicht, wie in der folgenden St., ein Synon. dieser ‖ h. 23,3 (Zeus) Θέμιστι ' ἐγκλιδὸν ἑζομένῃ πυκινοὺς -ους ὀαρίζει, zum Spiel mit den versch. Bed.-Nuancen s. ὀαρίζω B z.St.

B. Mader

ὀβελός [6[i], 8°, 1[h], 1[c]] E nb. att. ὀβολός u. dor., ark. ὀδελός; wohl aus *og^welo-, *og^w- bzw. *h_3eg^w- (vgl. L[5]) wird häufig mit βέλος verbunden, doch s. Frisk II 345 s.v.; dagg. ist die Anknüpfg. an ὀπτάω ('Bräter') sem. überzeugend, vgl. die formelh. Abfolge -οῖσιν ἔπειραν ' ὤπτησάν τε (A 465+). — Abl.: πεμπώβολον

F -οί 1; -οῖσι(ν) 12; -οῖς 1; -ούς 2

M 1 dreis. Typ [⏑⏑–] [⏑⏑⏓] -οί Cert. p. 39,17 [⏑⏑⏓] -ούς *I* 213, *γ* 463 (*ἀκροπόρους*) [⏑⏑⏓] *ἀμφ' -οῖς μ* 395 2 viers. 2a Typ [⏑⏑–⏑] [⏑⏑⏓⏑] ⌊*ἀμφ' -οῖσι*, ... *δουρατέοισι* h. Merc. 121; -οῖσιν *ξ* 77 [⏑⏑⏓⏑] ⌊ ⌋*ν A* 465 = *B* 428 ≅ *γ* 462 = *μ* 365 = *ξ* 430 ≅ *I* 210ex. ≅ *ξ* 75med.ex. 2b Typ [⏑⏑⏓×] -οῖσιν *H* 317 = *τ* 422 = *Ω* 623

Σχ sch. D *A* 465: *ὀβελίσκοις* = sch. min. P.Oxy. 3238A, 465

L [1]Arend, Typische Scenen 64ff. m. Tafel 4; [2]Bruns, Arch. Hom. Q 31ff. 47f.; [3]Wathelet, Traits éoliens 68f.; [4]Gunn, HSPh 75, 1971, 22ff.; [5]Plath, HSF 105, 1992 [1993], 243ff.; [6]Buchholz, in: Transizione 75ff.

B *Bratspieß*, wenn zu *ὀπτάω* (s.o. E), die urspr. Bed.; im fgrE die einzig bezeugte. Nb. metallenen gab es auch hölzerne (h. Merc. 121), wahrsch. auch in verschiedener Größe; zur Sache s. L[2] und L[6]. Erwähnt werden *ὀ.* nur an einer bestimmten Stelle im Ablauf der Herstellung des (Opfer-)Mahls, nach dem *ὠμοθετεῖν* u. dem Verspeisen der Innereien (vgl. L[1.4]), sind aber sicher auch sonst verwendet worden, so z.B. bei der Zubereitung der Innereien (s. L[2] 47f., dort auch zum Unterschied zw. *ἀμφι-* u. *ἀναπείρω*, unklar die Bzhg. zu *πεμπώβολα A* 463) *A* 465 *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,* ' ⌊*μίστυλλόν τ' ἄρ*⌋*α τἆλλα καὶ ἀμφ' -οῖσιν ἔπειραν, ὤπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα* = *B* 428 ≅ *γ* 462 = *μ* 365 = *ξ* 430 ≅ *I* 210ex. ≅ *ξ* 75med.ex. *H* 317 ⌊ ⌋ *ἐπισταμένως πεῖράν τ' -οῖσιν,* ' *ὤπτησαν* (*κτλ.* ≅ *A* 466) = *τ* 422 = *Ω* 623, ein anderes Verfahren (oder Variation der formelh. typischen Darstellung?) in *I* 210 (s.o.). 213 *μίστυλλε καὶ* ⌊*ἀμφ' -οῖσ*⌋*ιν ἔπειρε,* ' *πῦρ ... δαῖεν μέγα ...* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη ...* ' *ἀνθρακιὴν στορέσας -ούς ἐφύπερθε τάνυσσε κτλ.* h. Merc. 121 *ὤπτα* ⌊ ⌋*ι πεπαρμένα δουρατέοισι γ* 463 *ὤπτων δ' ἀκροπόρους -ούς ἐν χερσὶν ἔχοντες* | *μ* 395 *εἴρπον μὲν ὀινοί, κρέα δ'* ⌊ ⌋ *ἐμεμύκει* (zum Text III Sp. 279,52) *ξ* 77 (Eum. reicht das Fleisch Od.) *θέρμ' αὐτοῖς -οῖσιν* Cert. p. 39,17 (50 Herde, auf jedem) *πεντήκοντ' -οί, περὶ δὲ κρέα πεντήκοντα*
B. Mader

Ὀβριάρεως s. *Βριάρεως*

ὀβριμοεργός [2[i], 1[H]] **E** nach L[2] 117f. 123 Poss.-Kompos., wie auch *ὀβριμόθυμος* u. *-πάτρη*, u. urspr. wie diese vorn betont, vgl. Risch 207 **Σχ** sch. D *E* 403: *μεγάλοις ἔργοις ἐπιθεμένος καὶ ἰσχυρὰ διαπραττόμενος ἰσχυροπράγμων. ἰσχυρὸς ἐν τῷ ἐργάζεσθαι. ἰσχυρὰ ἐργαζόμενος* **L** [1]Rank, Etymologiseering 76f.; [2]Bader, Demiourgos; [3]Opelt, Gl. 56, 1978, 175

B *der gewaltige Werke* ('hat' >) *vollbringt, begeht*, nach L[2] 41 *(acte de violence)*, was zu den St. passen würde (Zufall der Überl.? ursprüngliche Bed. des Kompositums?); das VG, *ὄβριμος* (s.d.), wird sonst eher als pos. empfunden, allenfalls, wie alle Bezeichnungen für Großes (vgl. z.B. III Sp. 74,34ff.), als ambivalent, vgl. ferner *ὀβριμοπάτρη*; *ὄ.* bei Hom. im Munde der Gegner (in *E* 403 allerd. Götter, u. die 'Tat' gg. Götter gerichtet), objektive Feststellung nur bei Hes. – vgl. *αἰσυλο-* u. *κακοεργός E* 403 (Dione über Her.) *σχέτλιος, -ός* (Arist. *αἰσυλοεργός*, vgl. L[1]), *ὃς οὐκ ὄθετ' αἶσυλα ῥέζων,* ' *ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεούς X* 418 (Priam.:) *„λίσσωμ' ἄνερα τοῦτον* ⌊*ἀτάσθαλο*⌋*ν -όν"*, *der Furchtbares tut*, L[3] (allerd. keine Warnung an Hektor) Th. 996 *ἀέθλους, τοὺς ... ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ,* ' *ὑβριστὴς Πελίης καὶ* ⌊ ⌋*ς -ός*
B. Mader

ὀβριμόθυμος [1[H], 1[h], 1[e]] *der einen gewaltigen θυμός (Angriffskraft? -trieb?) hat*, als Epith. des Ares u. eines Kyklopen (Th. 140; parallel dazu von den Hunderthändern V. 148 ⌊*ὄβριμος*⌋, beides Var. der Kampfkraft des Zeus u. seiner Waffen), viell. Erweiterung von ⌊ ⌋ nach dem Vorbild von *μεγάθυμος, καρτερόθυμος* im Sinne einer nachhom. „Vergeistigung", s. Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 35. 39; auf jeden Fall tritt hier ausdrückl. das dynamische Moment von *ὄβριμος* in den Vordergrund Th. 140 *Ἄργην -ον* (VE d.h. *ὀβριμο-*: [⏓⏑⏑] nur in der Il.) h. 8,2 *Ἄρες ...* ' *-ε* Pan. fr. 16,4 p. 123 Dav. *τλῆ δὲ* <*καὶ*> *-ος Ἄρης* ([⏓⏑⏑⏓⏑])
B. Mader

ὀβριμοπάτρη [2[i], 3[o], 1[H]] zur Bildung s. Sommer, Aḫḫijavâfrage 42f.; ders., Nominalkompos. 144ff.; Bader, RPh 43, 1969, 36f. **M** [⏓⏑⏑⏓×] -η *E* 747 = *Θ* 391 = *α* 101; *γλαυκώπιδος -ης γ* 135, *ω* 540, Th. 587 **Σχ** sch. D *E* 747: *ὄβριμον καὶ ἰσχυρὸν πατέρα ἔχουσα*, sch. min. P.Köln inv. 906 *α* 101: *γενναία κα*[*τὰ τοῦ πατ*]*ρός*

B *die einen gewaltigen Vater hat*, Ath., die durch das Epith. in eine bes. enge Beziehung zu ihrem Vater gebracht wird; was spez. an Zeus durch *ὄβριμος* hervorgehoben werden soll, ist uns., geht aber viell. aus dem Zshg., in dem *ὀ.* gebraucht, wird hervor: außer in Th. 587 kämpft Ath. gg. Menschen oder vermittelt im Kampf *γ* 135 u. *ω* 540 (s.u. zu den St.) im Dienst ihres Vaters u. seiner (Rechts-)Ordnung – Zeus also als der gewaltige Wahrer der Gerechtigkeit? *E* 747 (Ath.) *λάζετο δ' ἔγχος* (sic!, vgl. *ὄβριμος* B 2 a) ' *βριθὺ μέγα στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ...* ' *ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται -η* = *Θ* 391 = *α* 101 (identische Verse u. Sit.) *γ* 135 (viele gingen zugrunde) *μήνιος ἐξ ...* ⌊*γλαυκώπιδος -ης*⌋ (= *ω* 540ex. = Th. 587ex. s.u.), die Aussage führt die von V. 131/2–134 weiter, wo *θεός* u. Zeus Subj. sind, u. von der Schuld der Gr. (*οὔ τι νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι*) gesprochen wird *ω* 540 (Zeus schickt einen Blitz, seine Waffe, der) *κὰδ' δ' ἔπεσε πρόσθε* ⌊ ⌋, Ath. trat vermittelnd zw. Od. sowie seine Leute u. die Ithakesier, alle fliehen, nur Od. will weiterkämpfen, der Blitz soll ihn warnen || in ganz anderem Zshg. u. rein formelh. ohne Bzhg. zur Sit.: Th. 587 *κόσμῳ ἀγαλλομένην* (Pandora) ⌊ ⌋
B. Mader

ὄβριμος [25[i], 3[o], 5[H], 1[h], 1[e]] **E** überwiegend zu *βρῖαρός, βρῖθω* usw. gestellt mit Präfix *ὀ-* (2. *ὀ-*, Frisk II 342), so u.a. ⌊Pokorny⌋ 280. 477, sem. naheliegend u. wg. der wahrscheinlichen Verwandtsch. mit dt. 'Krieg' u. der engen Bzhg. zw. *ὄ.* u. Ares sowie der Lanze (s. B) verführerisch; vgl. auch *Βριάρεως/Ὀβριάρεως* II Sp. 94,52ff. (im HG evtl. *Ἄρης*, s. Lit. in E, oder *ἀρή* 'Schaden' [I Sp. 1233], s. ⌊ ⌋ 477). Vorbehalte bei Frisk s.v., doch nicht zwingend. Nach L[1] von den Adj. auf *-ιμος* nicht zu trennen, vgl. Risch § 105. – Der Wechsel *ὄ-/ὄμ-* in den neueren Ausgaben nicht mehr berücksichtigt, ist schon auf Pap. bezeugt (⌊Schulze, Kl. Schr.⌋ 282); *ὄμ-* sek., nach Schwyzer progress. Assim. des Nasals; nach ⌊ ⌋ steht es in einem größeren, aber noch nicht ausreichend geklärtem Zshg. ('Samstag'). – Abl.: *ὀβριμοεργός, -θυμος; -πάτρη*

F *-ος* 10, *-(ε)* 1, *-ον* 2; *-οι* 1; *-ον* 7, Akk. 12; Adv. 1; *-α* 1

M 1 zweis. [⏓⏑] *-(ε) T* 408 2 dreis. [⏓⏑⏑] *-ον* Mask. *ι* 241 [⏓⏑⏑] *-ον ἔγχος* Akk. Sc. 135 [⏓⏑⏑] *-οι* Th. 148; *-ον* Mask. *ι* 305; *-ον* Ntr. Akk. Op. 145. 619; Adv. *-ον* Th. 839 [⏓⏑⏑] ⌊*-ος Ἄρης*⌋, *E* 845, *N* 444 = *Π* 613 = *P* 529, *N* 521 (*βριήπυος* ⌊ ⌋), *O* 112; *-ος Ἕκτωρ Θ* 473, *K* 200, *Λ* 347, *Ξ* 44; ⌊*-ον ἔγχος*⌋ Ntr. Nom. *Γ* 357 = *H* 251 = *Λ* 435. 456, *N* 519 ≅ *Ξ* 451. 498, *Y* 267; ⌊ ⌋ Akk. *Δ* 529, *E* 790, *N* 294. 532, *Y* 259; *-ον ὕδωρ Δ* 453, h. Merc. 519; *-ον ι* 233; *-α ἔργα* Cat. 88,7 Trav. – In der Il. nur [⏓⏑⏑] bzw. [⏓⏑] (*T* 408); entsprechend in den Kompos., außer *ὀβριμοεργός E* 403 [⏓⏑⏑⏓⏑]

Σχ sch. D *Γ* 357: ⌊*ἰσχυρόν*⌋, *Δ* 453 *πολύκρουνον· ἢ* ⌊ ⌋

L [1]Arbenz, Adj. auf *-ιμος* 24f.; [2]Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 29; [3]Page, History 231, [4]Treu, Homer 245. 268; [5]Dihle, Homer-Probleme 131

B *groß, massig*; *schwer, lastend*; *heftig, wuchtig*; *von mächtigem Andrang*; *stark, gewaltig* (zunehmend auch im bedenklichen Sinne, bes. deutl. bei *ὀβριμοεργός*), (1) von 'Pers.' (bes. Ares: 6 von 14 St.) u. (2) von 'Sachen' (bes. *ἔγχος*: 13 von 18 St.; s.u. zum Verh. von Ares u. Lanze). L[2] beobachtet, daß *ὄ.* bei Hes. nicht von Sachen, zieht aber zu weit gehende Schlüsse daraus (5 St.!). – Außerdem nb. *ἔργον* (3) u. Adv. (4). – Wortf. u. Bed.: neben *μέγας* (*Δ*

453 f., ι 240 f., Th. 148 ff.); *μένος* N 444 = Π 613 = P 529 (von Ares bzw. der Lanze); *σθένος* (Umschreibung der Pers., charakterisiert sie aber auch); *σκληρόν* (Th. 839); *δεινόν* (Op. 145, vgl. E 403: *σχέτλιος, ὀβριμοεργός, αἴσυλα ῥέζων* mit der v.l. *αἰσυλοεργός*), *ὑπερήφανα* (Th. 148 f.); *πελώριος* steht zwar nicht dir. nb. *ὅ.*, tritt aber zu ihm in Bezug auf Polyphem (ι 187 u.ö. von der Pers., *ὅ.* dagg. von Sachen, die er benutzt s.u. 2 b); *στιβαρός, βριθύς* von *ἔγχος*, vgl. *βρίθω*, auch von einer angreifenden Menge. Das dynamische Moment, zwar nicht so sicher nachzuweisen, wie das der Größe u. Massigk., ist bes. deutl. in Δ 453 (reissende Bergbäche), u. wohl grundsätzl. gegeben in Vbd. mit Ares u. dem *ἔγχος* (vgl. *μένος* in N 444+) bzw. in deren Wirken u. Wesen. Da hierher nicht nur die große Menge der — zudem formelh. u. an einen festen Platz im Vers gebundenen — St. (s. M, vgl. L³) gehört (20 von 33, deutlicher in der Il.: 19 von 25), sondern einers. eine enge Bzhg. zw. Ares u. dem *ἔγχος* besteht u. anderers. *ὅ.* wahrsch. zu ders. Wz. gehört, wie dt. 'Krieg', bietet es sich an, die eigentl. Bed. von *ὅ.* hier zu suchen (Einheit von Größe, Masse u. wuchtigem kraftvollen Andrang; primär beim Kriegsgott u. beim *ἔγχος*, evtl. als [zeitweilige?] Verkörperung des Gottes?) **1** von Pers., bes. von Ares (1 a); bei Heroen (1 b) auffällige Beschränkung auf Hektor (s. L⁵) u. Ach. (nur 1×), nachhom. (1 c) vom 'wilden Jäger' Orion, von den Hekatoncheiren u. vom Ehernen Geschlecht **1 a** von Ares zu dessen Größe s. Φ 407 ff.; zum (zusätzlichen) Aspekt der Dynamik E 859 ff., vgl. allg. I Sp. 1248, 64 ff. (Ares = Angreifer, Schädiger), 1256, 76 ff., 1257, 21 ff., bes. 49 ff. (Ares = Angriff, Kampf, Wüten, Rasen; vgl. ferner Δ 440 ff. von Eris). *ὅ.* in der ursprünglichen komplexen Bed. wahrsch. in N 444 (die Lanze trifft ins Herz, ihr Schaft schwingt heftig, dann) *ἀφίει μένος ‹-ος Ἄρης›* = Π 613 = P 529, dies gilt am ehesten dann, wenn Ares u. Waffe hier ident. sind, vgl. I Sp. 1256, 20—76; nb. *ὅ.* auch *θοῦρος* u. *ὀξύς* Epith. von Ares u. Waffen wohl nur formelh. als Wesensaussage: E 845 (legt Tarnkappe an) *μή μιν ἴδοι ‹ › N 521 βριήπυος ‹ ›* (hörte noch nicht vom Tod des Sohnes) + O 112 **1 b** von Heroen **1 b α** in der Il. auffällig die Beschränkung auf Hektor; metr. Form u. Bindung an [⏑⏑] erklärt viell., daß nur 1× bei Ach. u. nie bei Diom., aber warum nicht z.B. bei Aias? Aresnähe? Hektor wg. seines Wütens nicht selten mit Ares verglichen, aber keineswegs als einziger. Viell. vorhom. Hektorformel aus anderen Zshg.en, wo die Bedrohlichkeit Hektors hervorgehoben, bes. in Λ 347 „*νῶϊν δὴ τόδε πῆμα κυλίνδεται ‹-ος Ἕκτωρ›*", Hektor (= Unheil) wohl mit einem herabrollenden Felsen verglichen (vgl. *-ον λίθον* ι 305), auf jeden Fall verbinden sich hier Masse, Wucht u. Dynamik Θ 473 ‹ › (läßt nicht eher vom Angriff ab) Ξ 44 *δείδω μὴ ... τελέσῃ ἔπος ‹ › ' ὥς ποτ' ἐπηπείλησεν* K 200 *ὅθεν ... ἀπετράπετ' ‹ › ' ὀλλὺς Ἀργείους* ‖ T 408 -(ε) *Ἀχιλλεῦ*, viell. mit leicht tadelnder Nuance, das Pferd weist Ach.s Vorwurf zurück **1 a β** nachhom. Op. 619 *εὖτ' ἂν Πληιάδες ‹σθένος -ον Ὠρίωνος› ' φεύγουσαι, ‹ › wohl* Umschreibung der Pers., aber sowohl für diese als auch für *σθένος* ist die Vbd. von Größe bzw. großer Quantität u. Dynamik (auch in der Sit.) charakterist. ‖ Th. 148 *τρεῖς παῖδες* (Hekatoncheiren) *μεγάλοι τε καὶ -οι, οὐκ ὀνομαστοί, ' ... ὑπερήφανα τέκνα*, unter ihnen *Βριάρεως* (s. E); vgl. V. 153 (*ἰσχύς τ' ἄπλητος κρατερῇ μεγάλῳ ἐπὶ εἴδει*) u. 619 f. ‖ Op. 145 (Zeus schuf ein *γένος χάλκειον*) *‹ἐκ μελιᾶν› δεινόν τε καὶ -ον· οἷσιν Ἄρηος ' ἔργ' ἔμελε, ‹ ›* wie die Schäfte der Lanzen **2** von Sachen vom *ἔγχος* (2 a), von „riesengroßen" u. schweren Dingen im Zshg. mit Polyphem (2 b) u. von talwärts stürzenden Winterbächen (2 c); die Vbd. von Größe, Masse u. Dynamik wird bes. deutl. in 2 c; bei 2 a liegt sie zwar nahe (s.o. 1 a zu N 444+), ist aber wg. der Formelhaftigk. nicht zu beweisen. In 2 b sind nur Größe u. Gewicht relevant **2 a** vom *‹ἔγχος›* die „Besitzer" eines *-ον ‹ ›* sind eher Helden mittleren Ranges (nb. Ach., Aen. [2×], Aias, Her. [Sc.], Men. [2×], auch Deïph., Mer. [2×], Peneleos, Pulyd., Sokos, Thoas); das Epith. wird dem *‹ ›* auch beigelegt, wenn es nicht in Aktion ist (aber: es hat gerade verwundet, man fürchtet es usw.); daß Dynamik zum *‹ ›* gehört, zumal wenn groß u. von einem Helden geworfen, versteht sich ‖ *-ον ‹ ›* in Aktion (7 St.): *‹ ›* durchstößt einen Schild, Schulter o.ä. Γ 357 *διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε ... -ον ‹ › =* H 251 = Λ 435 + Y 259. 267 (neg.), N 519 ≅ Ξ 451 nicht (mehr) in Aktion bzw. Obj. (7 St.) Δ 529 *ἐκ δ' -ον ‹ › ' ἐσπάσατο στέρνοιο* + Λ 456, N 532 E 790 *κείνου* (Ach.) *γὰρ ἐδείδισαν -ον ‹ › Ξ* 498 *ἔπι δ' -ον ‹ › ' ἦεν ἐν ὀφθαλμῷ* N 294 *ἕλευ -ον ‹ › +* Sc. 135 **2 b** Dinge des Kyklopen ι 233 *φέρε δ' -ον ἄχθος ' ὕλης ἀζαλέης* 241 *ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ... ' -ον* 305 (wir können nicht) *ἀπώσασθαι λίθον -ον, ὃν προσέθηκεν* **2 c** von Wasser(massen) Δ 453 (Gl.: zwei Heere prallen zus. wie) *χείμαρροι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ' ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ‹-ον ὕδωρ› ' κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης* — h. Merc. 519 (schwören) *ἐπὶ Στυγὸς ‹ ›*, hier wohl eher *ungeheuer*, unheimlich (≅ *δεινόν*) **3** nb. *‹ἔργα›* Cat. 88, 7 Trav. *-α ‹ › [α*, VE (Pap., Della Coste, RFIC 1936, ; ebd. 1937, 42 ff.; Abramowicz, Eos 43, 1948/9, 86 ff. ci.: *ὀβριμοεργ[όν*, Kj. i.S. ihrer Ergänzungen bzw. Deutung); Zshg. uns., s. Traversa, Cat. 20 ff. (Atlas u. Perseus oder Atlas u. Her.?) **4** Adv. Th. 839 *σκληρὸν δ' ἐβρόντησε καὶ -ον gewaltig*; der Donner begleitet den Blitz, die Waffe des Zeus (vgl. *ὀβριμοπάτρη*, s.d.)

D erg.: Hes. fr. 54a, 7 (vgl. Th. 839 u. App.) bei M.-W.; N 410 (Pap. 59, = 444), im Kontext sinnlos; v.l.: Y 169 (für *ἄλκιμον*), Φ 200 (*χάλκεον*); Cypr. fr. 13, 4 p. 40 Dav. (*κύδιμος*), h. 28, 10 (*ὑπὸ βρίμης: ὑπ' ὀ-ης*) B. Mader

ὀγδόατος [1ⁱ, 2°, 2ᴴ] **L** s. *δέκα* **B** *der achte* (= *ὄγδοος*), wie *ὄγδοος* meist im Schema „7 plus" **1** Adj. **1 a** attr.: γ 306 (*ἑπτάετες* herrschte Aigisthos über Mykene) *τῷ δέ οἱ -ῳ κακὸν ἤλυθε δῖος Ὀρέστης* δ 82 (Men.:) „*πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς ' ἠγαγόμην ἐν νηυσὶ καὶ -ῳ ἔτει ἦλθον*" *erst im 8. Jahr* (Ameis-H. z.St., vgl. δ 311) **1 b** präd. *als achte*: T 246 (Ag.s. Geschenke an Ach.: 7 Dreifüße, 20 Kessel, 12 Pferde) *ἐκ δ' ἄγον αἶψα γυναῖκας ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας ' ἕπτ', ἀτὰρ -ην Βρισηΐδα καλλιπάρηον* (u. 10 Talente Gold) **2** subst., als Tag des Monats: Op. 772 (*αἵδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρά*: der 1., 4., 7.) *-η τ' ἐνάτη τε. δύω γε* (zur Interp. s. West z.St.) 790 *μηνὸς δ' -ῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον ' ταμνέμεν* M. Schmidt

ὄγδοος [2ⁱ, 2°] **E** vgl. Rix, Histor. Gr. 172 **L** s. *δέκα* **B** *der achte* (= *ὀγδόατος*), immer in Aufzählung vom Typ „7 plus" **1** attr. (vgl. s.v. *ὀγδόατος* B 1 a): η 261 (Od.: ich blieb 7 Jahre bei Kal.) *ἀλλ' ὅτε δὴ -όν* (*ὀγδόατόν* Bentley, at cf. Hoekstra ad ξ 287) *μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε* = ξ 287 (Lügenerz.: 7 Jahre in Ägypten) **2** präd.: H 223 *ἐποίησεν σάκος αἰόλον ἑπταβόειον ' ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' -ον ἤλασε χαλκόν* *als achte Schicht* 246 *βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον ' ἀκρότατον κατὰ χαλκόν, ὃς -ος ἦεν ἐπ' αὐτῷ*

D H 266a (s.v. *ἀραβέω* D) M. Schmidt

ὀγδώκοντα [2ⁱ] *achtzig* B 568 *τοῖσι δ' ἄμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο* = 652 M. Schmidt

ὄγε s. *ὁ, ἡ, τό*

ὄγκιον [1°] **E** kann formal sowohl von *‹ὄγκος›* I ('Widerhaken am Pfeil', 'Haken' überh.? s.d. E) — dann 'Hakenkiste', als auch von *‹ ›* II abgel. werden, dann '(Kiste) für Lasten' o.ä.; ersteres gibt keinen rechten Sinn (Widerhaken ein Teil der Pfeilspitze, nicht Pfeil, zu L² s. L³·⁴; Haken irgendwo u. -wie an der Kiste?), wogegen φ 61 unmittelbar für das zweite spricht

Σχ sch. Bam. φ 61: *ἔστι μὲν τῶν ἅπαξ εἰρημένων ἡ λέξις, σημαίνει δὲ ἀγγεῖον κιστοειδές, ἐν ᾧ ἀπέκειντο οἱ ὄγκοι. ὄγκοι δέ εἰσιν οἱ πώγωνες τῶν ἀκίδων ... εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ὀγκῶδες εἶναι*; sch. Din. φ 61: (wie bisher, dann) *προπαροξυτόνως* (vgl. App. z.St.)

L [1]Laser, Arch. Hom. 68ff.; [2]A. Sacconi, Problemi omerici, Roma 1971, 33–35; [3]Gallavotti, SMEA 15, 1972, 23 m. A.10; [4]McLeod GRB Monogr. 10, Durham, N. Carolina 1984, 206f.

B *Kiste für Lasten*, viell. für den Transport (*ἀέθλια*), zur Sache u. anderen Bez. für Kästen u. Truhen (*χηλός, φωριαμός, λάρναξ* u. *κίστη*) s. L[1], nach dem, dem gewichtigen Inhalt entsprechend, *Kiste*; nach L[3] ein Korb *φ* 61 (Pen. bringt aus dem *θάλαμος* den Bogen des Od. u. einen Köcher mit Pfeilen) *τῇ δ' ἄρ ἅμ' ἀμφίπολοι φέρον -ον* (*ὀγκίον* Eust.), *ἔνθα σίδηρος ' κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια* (Wettkampfgerät L[1]) *τοῖο ἄνακτος*, u.a. die 12 Beile, auf keinen Fall Pfeile (so L[2], dagg. L[3,4]) oder gar Widerhaken (sie sind wohl ein Teil der Pfeilspitze, s. *ὄγκος* I, B) – das große Gewicht, mehrere Dienerinnen tragen das *ὄ.*, ist der einzige Anhaltspunkt für eine Vorstellung B. Mader

ὄγκος I [2[i]] E Erbwort, ident. mit lat. *uncus*, vgl. I Sp. 70,67, L[3] 316 und Mayrhofer, EWAia I 53 Σχ sch. D *Δ* 151: *-ους δὲ τὰς ἀκίδας καὶ ἐξοχὰς τοῦ βέλους*, 214: *γωνίαι καὶ ἐξοχαὶ κ.τ.λ.* L [1]Helbig, Hom. Epos 341; [2]Reichel, Hom. Waffen 115f.; [3]Benveniste, Origines 152; [4]Porzig, Satzinhalte 257. 316; [5]Snodgrass, Armour 144ff.; [6]Rix, Histor. Gr. 69

B *Widerhaken*, die zwei (oder drei: *τριγλώχιν* s. L[1] mit Abb.) nach hinten weisenden u. spitz auslaufenden hakenförmigen Enden der Pfeilspitze selbst; diese hat, wenn aus Metall, i.d.R. einen zwischen den Widerhaken u. über sie hinausragenden Stiel (s. die Typen bei L[5] fig. 9 u. 10), der mit dem Schaft durch ein Band (*νεῦρον Δ* 151) befestigt wurde; Pfeilspitzen sind im fgrE aus Erz, Eisen wird nur *Δ* 123 erwähnt, Stein (Obsidian) nie, obwohl sicher noch im Gebrauch; die *ὄ.* wurden nach L[2] absichtl. dünn gehämmert, damit sie sich verbögen u. so das Herausziehen noch mehr erschwerten. *Λ* 844ff. muß ein Pfeil wg. der – nicht bes. erwähnten – *ὄ.* herausgeschnitten werden; wenn ein Pfeil Körperteile ganz durchdringt, kann er nach vorn durchgestoßen werden, u. dann sind die *ὄ.* kein Hindernis: s. L[2] 116 zu *E* 97 u. *Λ* 375f. *Δ* 151 (Pand. Pfeil durchschlägt Men.' Gurt, den Thorax u. die Mitra, die Haut kratzt er nur noch auf; es blutet) *ῥίγησεν* (Men.) ... ' *ὡς δὲ ἴδεν νεῦρόν τε καὶ -ους ἐκτὸς ἐόντας* (faßt er wieder Mut) 214 *τοῦ δ'* (Pfeil) *ἐξελκομένοιο* ⟨*πάλιν ἄγεν*⟩ *ὀξέες -οι*, ein Widerspruch muß darin, daß einers. *ὄ.* u. *νεῦρον* noch außerhalb u. sichtbar sind, und anderers. beim Herausziehen abbrechen (oder sich nach hinten verbiegen: so ⟨ ⟩ nach L[2]), nicht bestehen: das eine (*νεῦρον*) sieht Men. u. erschließt daraus das andere (*-ους ἐκτὸς ἐόντας*, sc. der Haut), vgl. Leaf u. Ameis-H. Anh. zu *Δ* 214 B. Mader

ὄγκος II [1[h]: erwägenswerte Kj.] E zu *ἐνεγκεῖν*, eigentl. 'das Getragene', 'Last', vgl. Mayrhofer, EWAia I 36 und Jouanna, CRAI 1985, 52ff. B *mächtiger Körper* o.ä., vom Mond h. 32,11 (*στίλβει ἀὴρ εὖτ' ἂν Σελήνη προτέρωσ' ἐλάσῃ ἵππους*) *ἑσπερίῃ διχόμηνος· ὅ τε πλήθει μέγας -ος* (Kj. Gemoll [vgl. Komm. z.St.]; ⟨*ὄγμος*⟩ codd. u. alle Ausgaben, vgl. Allen-Sikes 1902 z.St.), ' *λαμπροταταί τ' αὐγαὶ τότ' ἀεξομένης τελέθουσιν*, das überlieferte ⟨ ⟩, 'Bahn eines Himmelskörpers' (Arat. 749, Nic. Ther. 571) gibt aber in Vbd. mit ⟨*πλήθει*⟩, 'voll sein' (nicht vollendet!) keinen Sinn; ⟨ ⟩ muß sich, nach *διχόμηνος* (II Sp. 319,45ff.) auf den (Voll-) Mond beziehen. Zu *ὄ.* als Körper s. Parm. B 28,43 Diels (Kugel als Gleichnis für das Sein); e. gewisse Schwierigk. für die Kj. bereitet *ἀεξομένης* V. 12 D v.l. *ε* 455 B. Mader

ὄγμος [4[i], 1 (2?)[h]] E Verb.-Nom. zu *ἄγω*, wohl ident. mit ved. *ájma-* 'Bahn', 'Zug', vgl. Mayrhofer, EWAia I 51; vgl. ferner Frisk s.v. m. Lit.; Rix, Histor. Gr. 39; urspr. Bed. Wagenspur (als Wegweiser)?, s. Schulze QE 499, A.3 Σχ sch. D *Λ* 68: *τὸ ἐπίστιχον ἔργον τῶν θεριζόντων*, *Σ* 546: *τὰς ἐπ' εὐθείας τοῦ ἔργον διεξόδους φησί· τὰς αὔλακας* L [1]Kalén, in: Apophoreta Gotoburgensia Vilelmo Lundström oblata, 1936, 389–404; [2]Richter, Arch. Hom. S 103. 119. 120 m. A.743. 903

B 1 *Schwade, ein Streifen in einem Durchgang gemähten Getreides* *Λ* 68 (Gl.) *ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν ' -ον ἐλαύνωσιν ... κατ' ἄρουραν ' πυρῶν ἢ κριθῶν, τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει* *Σ* 552 *δράγματα ... μετ' -ον ἐπήτριμα πίπτον ἔραζε, den Schwaden folgend, in Schwaden* 557 (*βασιλεύς*) *ἑστήκει ἐπ' -ου γηθόσυνος κῆρ* 2 *Furche* (*Reihe*?) *Σ* 546 *τοὶ δὲ στρέψασκον ἀν' -ους* h. Cer. 455 *πέδῳ δ' ἄρα πίονες -οι ' βρισέμεν ἀσταχύων*

D in h. 32,11 überl., s. s.v. *ὄγκος* II B. Mader

Ὀγχηστός [1[i], 4[h]; 1[H]] E versch. Deutungen: gr. nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 171, zu *ὄγχ(ν)η* 'Birnbaum' mit altem (von *-ών* verdrängtem) *-στ*-Suff. für eine durch bestimmten Pflanzenwuchs charakterisierte Örtlichkeit nach Niedermann, Gl. 19, 1931, 10ff. 13f., vgl. II Sp. 1674,15ff. – Illyr. nach Kirsten, RE XVIII, 1939, 413 (m. Lit.), vgl. jedoch Schwyzer I 66 zum illyr. -st-Suff. – Wilamowitz, H. 26, 1891, 236 (vgl. GlH 1, 391) verbindet es mit *Ὄγκαι*, Ort bzw. Ortsteil (? s. E. Meyer, RE a.O. 481) in/bei Theben u. suggeriert einen Zshg. zwischen den böot. (Bundes)Heiligtümern der Ath. Onka, Itonia einers. u. dem des Pos. in *Ὀ* anderers. unter Hinweis auf thess.-böot. Namensgleichungen (vgl. Fick, a.O. 157) als einer Folge der böot. Wanderung; zu ihnen gehört der thess. Flußname *Ὄ.*, dem E. Sittig, De graecorum nominibus theophoris, Diss. Halle 1911, 70f., als Flußgott u. Var. des Pos. auffaßt. – Genus uns., s. einers. h. Merc. 88 (*λεχεποίην*) u. anderers. *B* 506 (*ἱερόν*, allerd. selbst uns.); vgl. *Κόρινθος*, s.d. E

L [1]Burr 26; [2]Gaz.[1] 408; [3]Giovannini 24; [4]H. S.-L. 30; [5]Gaz.[2] C 15 (p. 65)

B I Stadt mit Pos.-Heiligtum (oder nur letzteres mit entsprechender Besiedlung?) in Böotien, Mittelpunkt einer Amphiktyonie u. Bundesheiligtum. Identifiziert mit dem Hügel Kasarma (s. L[1,2,4,5]), südöstl. vom Kopaissee am Stenipaß, durch den die Straße von Theben nach Haliartos zum See herabsteigt. Keramik, wenn auch spärliche (L[2,4,5]), erlaubt Siedlungskontinuität vom FH I an anzunehmen, was allerd. Besitzerwechsel u. Namensänderg. nicht ausschließt; z.Z. des Pausanias außer Tempel u. Hain verfallen (*ἐρείπια* 9,26,5) nach Str. 412 ist auch der Hain *ψιλόν* *B* 506 *-όν θ' ἱερόν, Ποσιδήϊον ἄγλαὸν ἄλσος* ≅ h. Ap. 230 (Ap. kommt dorthin auf seinem Wege nach Delphi, nach Theben u. vor Okealos u. Haliartos; V. 231–238 näheres zum Pos.-Hain u. dem Pferdeorakel, s. Nilsson, Griech. Feste 70, vgl. u. s.v. *Ποσειδάων*); nach *Ὀ.* kommen auch Hermes bzw. Ap. in Zshg. mit dem Rinderraub h. Merc. 88 (*γέρων ἐνόησε*) *ἱέμενον* (Hermes) *πεδίον δὲ δι' -ὸν λεχεποίην* 186 *-ὸν δ'* (duo codd., cet. *-όνδ'*) *ἀφίκανε* (Ap.) ... *πολυήρατον ἄλσος ' ἀγνὸν ... Γαιηόχου* 190 „*ὦ γέρον -οῖο ... ποιηέντος*", auffällig die Betonung des Grasreichtums (im h. Merc.), was sich, wie *πεδίον* (V. 88), viell. mehr auf die Küstenebene unterhalb der Stadt bzw. des Heiligtums bezieht

II Eponym der Stadt, S. des Boiotos, Hes. fr. 219 B. Mader

ὄγχνη [7°] an allen Stt. *ὄχν-* v.l. E ungeklärt; viell. *-(i)no-* od. *-sno*-Abl. von *ἔγχος*, wenn dieses urspr. 'Speer aus Birnbaumholz' bedeutet, s. Frisk II 348, Chantraine, Dict. 773, vgl. ferner Risch § 133

M 1 Stamms. im longum [⏑̄] *-η ἐπ' η* 120 [⏑̄] *-αι η* 115, *λ* 589; *-ας ω* 340 [⏑̄] *-ῃ η* 120 2 Stamms. in den brevia [–⏑] *-η ω* 247 (zur Syniz. vgl. Erbse, Beiträge 206f.) [–⏑] *-ην ω* 234

Σχ sch. Barn. *η* 115. 120: *-αι· ἄπιοι*

B (1) *Birnbaum* (sch. *η* 115 u.a. auch 'Quitte') als Kulturpflanze (in Gärten außer *λ* 589), (2) *Birne* (nur *η* 120) 1 *η* 115 (*μέγας ὄρχατος. ἔνθα δὲ δένδρεα μακρά*) *-αι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι ' συκέαι τε* (*καὶ ἐλαῖαι*) = *λ* 589 (Qualen des Tantalos), jew. im Zush. m. *καρπός*+ *η*

117, λ 588 ω 234 (226 πατέρ' εὗρεν ἐν ἀλωῇ) στὰς ἄρ ὑπὸ βλωθρὴν (s.d.) -ην κατὰ δάκρυον εἶβε 247 οὐ φυτόν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη, ' οὐκ -η, οὐ πρασιή τοι ἄνευ κομιδῆς ⟨κατὰ κῆπον⟩ (zur Syniz. vgl. Erbse, Beiträge 206 f.) 340 (δένδρεα κατ' ἀλωήν / ⟨ ⟩) -ας μοι δῶκας τρισκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας, ' συκέας τεσσαράκοντ', vgl. η 115 f. 2 η 120 bis -η ἐπ' -ῃ ⟨γηράσκει⟩, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ, ' αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλή, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ (πολύκαρπος ἀλωή), s. Fehling, Wiederholungsfiguren, bes. 310 f. 317; ⟨ ⟩ singulär von Früchten, vgl. Ψ 599, η 126, Op. 173, Sc. 300 usw., Sapph. fr. 105a,1 V ὁ. wohl die bereits im Neolithikum durch Veredelung entwickelte Variante, *Pirus communis*, deren Früchte geschätzt wurden. In den sorgfältig gepflegten Gärten des Alkin. u. des Laertes wäre die strauchartige, dornige wilde Variante (ἄχερδος, ξ 10 als Mauerbewehrung) mit ihren kleinen grünen u. sauren Früchten (kontrast. η 115+ ἀγλαόκαρποι) kaum zu erwarten; s. Fellner 78 u. Richter, Arch. Hom. H 144; weniger überzeugend Murr, Pflanzenwelt 62 f. M. de Leeuw

ὀδαῖα n. pl. [2°] E zu ὁδός, -αι- wohl übertragen, viell. in Hinblick auf dessen fem. Genus vgl. Σ 40 f. Νησαίη zu νῆσος nb. Ἀκταίη zu ἀκτή, s. Risch § 126; anders Bravo, DHA 3, 1977, 34 ff.; 10, 1984, 133 (Verwandsch. mit ὁδός auch von ihm angenommen), doch s. ὁδός E

Σχ sch. Barn. ϑ 163: ⟨ἠΐων⟩, sch. Dind. ϑ 163: φορτίων ἐφοδίων, ἢ τῶν πρὸς ὁδοιπορόν ἐπιτηδείων, ⟨ ⟩ sch. Barn. ο 444: ἐπείγετε τὸν ὦνον -ων· σπουδάζετε δὲ περὶ τὸν ἀγορασμὸν τῶν φορτίων ≅ sch. Dind. ο 445, sch. min. P.Strassb. inv. 162 ο 445: ἐμπορικῶν

B *Fracht, Ware* (≅ ⟨φόρτος⟩); wohl nicht *Rückfracht* (Nitzsch z.St.; dann Oppos. zu ⟨ ⟩;), s.u. ϑ 163 („du gleichst einem Händler, der) φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν -ων (ἑταίρων nonn. codd., Hdn. ad K 38) ' κερδέων ϑ' ἁρπαλέων" ο 445 (Anweisung an die phönik. Händler) „ἐπείγετε δ' ὦνον -ων. ' ἀλλ' ὅτε ... νηῦς πλείη βιότοιο", vgl. 455 f. (οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα ... μένοντες ' ἐν νηῒ ... βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο). – Genaue Bed. (Umfang, Charakter: t.t. der Handelssprache nach Bravo DHA) uns.; wenn zu ὁδός (s. E), dann allg. *zum Weg* (sc. zu *einer Unternehmung*) *Gehöriges*, also entweder, was man auf einen Weg mitnimmt (u. dann wohl auf den ganzen; Hin- u. Rückweg kaum unterschieden), also *Lebensmittel* (s. Σχ), auch im weiteren Sinne, u.a. Geschenke zum Eintauschen von Lebensmitteln, woraus im Handel *Fracht, Ware*, – oder was man vom Wege mitbringt: Geschenke, 'Souvenire'; im Handel: *Rückfracht*. – Von diesen Möglichkeiten entfällt *Lebensmittel* trotz βίοτος in V. 446 u. 456 (vgl. 403 ff.) wg. der Dauer des Aufenthaltes der Phöniker (V. 455); dagg. bezeichnet ἐπείγετε δ' ὦνον -ων zus. mit V. 446 den Einkauf der ⟨*Rückfracht*⟩ u. ⟨ ⟩ ergäbe für ϑ 163 Prägnanz, s. die Übers. von Schadewaldt (polare Oppos. φόρτος / ὁ., beides unter dem Gesichtspunkt des κέρδος); anderers. bezeichnet der Gen. Λυκάονος nb. ὦνος Ψ 746 die 'Ware', für die der Preis 'gezahlt' wird, u. ὦνος schlechthin den Preis für eine Ware, so daß es ο 445 eigentl. die Rückfracht, ὀδαίων dagg. die mitgebrachten Waren bezeichnen würde, die dann im Laufe des Jahres für sie eingetauscht wurden. Zu ϑ 163 s. Hainsworth, Odyssey z.St. B. Mader

ὀδάξ [5ⁱ, 4°] E nach L³ zu *ὀδάσσι (von ὀδών) wie γνύξ zu γνυσί (von γόνυ, s.d. II Sp. 173,65), vgl. ἀγκάσ' (von ἀγκών); and. L⁴: äol. < *sm̥-dn̥k-s (zu δάκνω)

M [⏑⏑] -ξ ἕλον οὐδας Λ 749; -ξ εἷλον Χ 17 [⏑⏑] ἐν κονί⟨ῃσιν -ξ⟩ Β 418, ἐν παλάμ⟨ ⟩ ⟨ἕλον ἄσπετον οὐδας⟩ Ω 738, -ξ ⟨ ⟩ Τ 61, πάντες -ξ ⟨ ⟩ / ἐν χείλεσι φύντες χ 269 / α 381 = σ 410 = υ 268

Σχ sch. D Λ 749, Χ 17: τοῖς ὀδοῦσι(ν)

L [1]Bechtel, Lexil. 241 ff.; [2]Happ, IF 71, 1966, 315; [3]⟨Szemerényi⟩, SMEA 2, 1967, 24 (= Scripta Minora III 1270) A.64; [4]Heubeck, Kl. Schr. 275 ff. (dagg. ⟨ ⟩, Kratylos 17, 1972, 88); [5]Lateiner, LCM 14, 1989, 19. 22 f.

B *mit den Zähnen* (gleichbed. m. ὀδοῦσι E 75, Tyrt. fr. 10,32 = 11,22 W.; s.a. Ap. Rh. 3,1393), nur in Formeln für 'ins Gras beißen' (ähnl. ἀγοστῷ, s.d.) bzw. (3°) 'sich auf die Lippen beißen', stets mit Quantor als/nb. pl. Subj. (2ⁱ VN), 5ⁱ (komplexiv) in dir. R. (Ach.s T 61, Χ 17 [jew. Irr.], REnde Β 418), 4° (schildernd) in Erz. (RAbschl. außer χ 269) Λ 749 πεντήκοντα δ' ἕλον (Nestor) δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον ' φῶτες -ξ ἕλον οὐδας ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες Β 418 πολέες δ' ἀμφ' αὐτόν (Hektor) ἑταῖροι ' πρηνέες ἐν κονίῃσιν -ξ λαζοίατο γαῖαν Χ 17 ἤ κ' ἔτι ⟨πολλοί⟩ ' γαῖαν -ξ εἷλον πρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι (sc. Tr.) Ω 738 ἐπεὶ μάλα ⟨ ⟩ Ἀχαιῶν ' Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν ⟨-ξ ἕλον ἄσπετον οὐδας⟩, Τ 61 τῷ κ' οὐ τόσσοι Ἀχαιοί ⟨ ⟩ ' δυσμενέων ὑπὸ χερσὶν, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος, in dir. R. nur hier nicht von Feinden (Sprache Ach.s!) m. Übertr. 'Erd-' > 'Fußboden' (vgl. ν 395, ψ 46): χ 269 (Od., Tel., Eum., Phil. töteten 4 PNᵉ) οἱ μὲν ἔπειϑ' ἅμα πάντες ⟨ ⟩, von Ursache untersch. (ἔπ.!) nur hier (: 5ⁱ Tötg. implizierend) ‖ α 381 ὥς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες -ξ ἐν χείλεσι φύντες ' Τηλέμαχον ϑαύμαζον, ὃ ϑαρσαλέως ἀγόρευε = σ 410 = υ 268 R. Führer

ὅδε, ἥδε, τόδε L 1 Gebr. 1 a allg.: Monro, H. Gr. 216 f.; Kühner-Gerth II 1, 641 ff. 658 ff.; Chantraine Gr. h. II 168 f.; Wace-Stubbings, Companion 138 f. 1 b bes.: Chantraine, Gr. h. II 5. 9 (zu ὅδε als Präd.-nom.). 44 (zu τόδε ἱκάνω u.ä.); J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 89 f. (zu τόδε ἱκάνω u.ä.) 2 Formen: τοίσδεσ(σ)ι: Leaf zu K 462; Chantraine, Gr. h. I 276 3 Akzent.: La Roche, Textkritik 364 ff.; H. K. Benicken, Studien u. Forschungen auf dem Gebiete der hom. Gedichte I, Innsbruck 1883, 814 ff. 4 ὅδε τε: Ruijgh, „τε épique" 839 5 Textkritik: ὅ γε oder ὅδε: van der Valk, Text. Crit. Od. 125 f.; West, Ptol. Pap. 235 (zu ι 241) 6 zu einzelnen Versen: ο 429: Stanford z.St. Th. 24: Waltz, REG 27, 1914, 229 ff. Op. 39: Verdenius, Fondation Hardt, Entretiens VII, 1960, 120 f. A.4; Livrea, Helikon 6, 1966, 471 Op. 80: West z.St. Op. 249: Verdenius, a.O. 137 A.1

Stellen s. Gehring, Hofinger u. M.-W.; Nachträge: τοῦδε: Hes. fr. 317 M.-W. τόνδε: Ψ 183 a (West, Ptol. Pap. 182); Cert. p. 41,24 τοῖσδε: Hes. POxy. 2509,8 τήν δε: inc. auct. fr. PSI 1385b,4; Vit. p. 16,30 τόδε: Theb. fr. 3,2 p. 11 (ci., s.a. Dav. p. 23); Vit. p. 19,4 τάδε: Ξ 241b, ι 519a; Cypr. fr. 24,1 p. 43 Dav.; Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937),29 Colace? τῇδε Adv.: Vit. p. 8,2. 3 G. C. Wakker

ὁδεύω [1ⁱ] *einen Weg machen (zu) = hinkommen, hingelangen (zu)*, sc. selbst, oder: (andern) *einen Weg bahnen (zu)*, vgl. Μ 399 (πολέεσσι δὲ ϑῆκε κέλευϑον) u. Kurz, Menschl. Bewegung 145 Λ 569 (Aias) πάντας δὲ (Tr.) προέεργε ... ἐπὶ νῆας -ειν. – Urspr. Bed. viell. *einen Weg herstellen (bauen?)*, vgl. δραγμεύω / δράγμα (s. II Sp. 344,60 f.), ὁ. auch nachhom. nicht selten 'gangbar', 'zugänglich machen'; für eine Vbd. mit Begriffen des Landstreicher- u. Bettlerstandes (Risch 333, ὁ. nb. πτωχεύω, χωλεύω usw.) spricht weder Λ 569 noch der spätere Gebrauch B. Mader

Ὀδίος [3ⁱ] E nb. Ἐπίστροφος (B I; vgl. ἐπίστροφος, s.v.) u. als N. eines Herolds (B II) auf jeden Fall zu ὁδός mit äol. oder jon. Psilose (L^{5.11}; L¹⁰ scheint mit dieser Möglichk. nicht zu rechnen u. hält am Ὀ. fest), deren genaue Herkunft so uns. ist, wie das fast durchgängige (and. L¹⁰, doch haben nur inferiore Handschr. Ὀ.) Festhalten der Überl. an Ὀ. auffällig ist; da die Bzhg. zu ὁδός naheliegend u. im jeweil. Kontext fast zwingend ist, muß es sich wohl um eine bewahrte Trad. handeln (vgl. unten B I). Unterschiedl. Etym. für I u. II (s. L^{2.5}) kaum wahrsch.

Σχ s. L³ (ausschl. zum Akz.)

L [1]Leaf, Troy, London 1912, 290 ff.; [2]Allen, Catalogue 153. 160; [3]Bernh. Laum, Das Alexandrin. Akzentuationssystem 330. 334; [4]Lorimer, Monuments 64 A.2; [5]v. Kamptz, 26. 115

(bis). 264f. 295; [6]Page, History 141f.; [7]Kullmann, Quellen, 126; [8]Mühlestein, SMEA, 9, 1969, 73f. = ders., Hom. Nam. 34f.; [9]van Thiel, Iliaden u. Il., Basel/Stgt. 180; [10]Bravo, DHA 10, 1982, 110; [11]Wathelet, Dict. (I) 775f., (II) 1444

B sprech. Name (L[5] u. allg.): *der Wege macht, Wegemann*, von einem reisenden Handelsherren (I) u. einem Herold (II) **I** nb. Epistrophos Führer der Halizonen aus Alybe, dem Ursprungsland des Silbers *B* 856; von Ag. getötet *E* 39. *Ὀ.* soll, wie auch Epistrophos (s.o. E), seine Träger als reisende Handelsherren (vgl. *α* 180ff.) charakterisieren (nach L[2] 160 evt. 'Übersetzung' von assyr. *damgaru* 'Handelsreisender', vgl. H. S.–L. 180 m. A.25); das würde gut zum Kontext passen: *Ἀλύβη*, viell. verwandt mit 'heth.' *Khaly-wa* u. beide mit dem Flußnamen *Ἅλυς*; die Halizonen u. Alybe, schon in der Ant. unbekannt (s.v., vgl. L[6]), können sehr gut beim oder östl. vom Halys angesetzt werden (im Kat. nach den Paphlagonen genannt, dazu V. 857 *τηλόθεν*; dazu kommt der Anklang an den Flußnamen), d.h. nicht nur in einem silberreichen Gebiet, sondern wohl auch dem 'Ursprungsgebiet' des von den Hethitern entdeckten u. zuerst en gros geförderten u. monopolistisch gehandelten Metalls (auch später noch lange Hauptquelle L[2]), s. L[1.2.4.6.8.10.11]. – Aus dem späteren Verschollensein von Alybe u. Halizonen schließt L[6], daß bei Hom. mykenische Trad. vorliegen müsse, wozu das Festhalten an *Ὀ.* passen würde; anders L[4]. – Nicht überzeugend L[8]

II Herold, viell. des Ag. (s. L[7.9]), soll zus. mit Eurybates (ebenf. sprechender Name, s.v.) die Gesandtschaft zu Ach. begleiten (*I* 170)

D v.l. *B* 517 (für Schedios nb. einem Epistrophos)

B. Mader

ὁδῖτης [1[i], 5°, 1[h]] **E** zu *ὁδός* mit übertragenem *-ίτης*, nach dem Vorbild von *πολίτης* (Risch § 35) u. wohl als partielles (eher als generelles) Oppos.; zur Bed. von *-(ί)της* (Zugehörigk. zu einer Klasse) s. L[2] 228, dazu L[1.3]. Nicht Kompos. *ὁδ-ί-της*, HG zur Wz. **ei-* 'gehen', s. L[5], vgl. L[4]

M **1** [⏑⏓×] *ἄνθρωπος -ης Π* 261; *-ης η* 204, *λ* 127 = *ψ* 274; *-αι ρ* 211, h. Merc. 203 **2** [⏑⏓–⏓] *-άων ἀνθρώπων ν* 123

Σχ sch. D *Π* 263: *ὁδοιπόρος*

L [1]Benveniste, Noms d'agent 56. 107; [2]Redard, Noms en *-της* 31ff.; [3]Bloch, MH 12, 1955, 58; [4]Forsmann, Kratylos 20, 1975, 81; [5]Schmitt, Gn. 49, 1977, 117; [6]M. Matthäa Vock, Bed. ... von *ἀνηρ* u. *ἄνθρωπος*, Diss. Freiburg (Schweiz) 1928

B *der auf dem Weg, der unterwegs ist* > *Wanderer, Reisender*, anscheinend (allerd. nur 7 Belege) nicht so allg. wie *ὁδός* (einers. nur von jem., der Wege in der Fremde bzw. außerhalb der eigenen Stadt macht, anderers. dann nicht von allen, z.B. nicht von Seereisenden u. nicht in dessen übertragenen Bed.en (s.d. B 3), sondern zumeist in einer an einen realen Weg oder an eine lokale Gegebenh. gebundenen Sit.; trotz *O* 80ff. keine Wandererromantik, aber, trotz *ν* 123 (s.u.), auch nicht pejorativ (so Risch 33, vgl. 333 zu *ὁδεύω*, vgl. L[6]), sondern ambivalent: h. Merc. 203ff. (s.u.) nb. Bettlern, Schutzflehenden u. (den sicher nicht nur neg. beurteilten) Händlern handelt es sich bei *ὁ.* überw. um Handwerker, Sänger, Ärzte u. Herolde (*ρ* 382ff., *τ* 135; *Z* 15, *γ* 71, h. Ap. 166 u. s.v. *δημιοεργός, κήρυξ*); ähnl. ambivalent ist auch der Schutzgott der Wanderer, Hermes (s.v. B 1 a). Allerd. gehören *ὁ., ὁδός* usw. zur Welt des 'Draußen'. Das genaue Verhältnis zu *πολίτης* uns. (wahrsch. Oppos. nb. anderen, *ἀγρότης, ὀρέστης* u.ä., u. nicht zentral zu *πολίτης*), ebenso zu *ὁδοιπόρος* (s.d.); vgl. ferner *ξεῖνος* h. Merc. 203 *πολλοὶ γὰρ ὁδὸν πρήσσουσιν -αι, ' τῶν οἱ μὲν κακὰ πολλὰ μεμαότες, οἱ δὲ μάλ' ἐσθλά ρ* 211 (am Weg, nahe der Stadt, eine Quelle, *ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται* [206 s.u. D], mit einem Nymphenaltar) *ὅθι πάντες ἐπιρρέζεσκον -αι Π* 263 (Wespennest am Weg [*ὁδός* V. 261]) *τοὺς* (Wespen) *δ' εἴ περ παρά τίς τε κιὼν ἄνθρωπος -ης ' κινήσῃ ἀέκων ν* 123 (Od.' Sachen legten sie) *ἐκτὸς ὁδοῦ, μή πώ τις -άων ἀνθρώπων, ' ... ἐπελθὼν δηλήσαιτο η* 204 (Phäaken:) *δαίνυνταί τε παρ' ἄμμι* (da Götter) ... *' εἰ δ' ἄρα τις καὶ μοῦνος ἰὼν ξύμβληται -ης, ' οὔ τι καταχρύπτουσιν*, auch hier viell. die Opposition *zu hause*, in der Polis – draußen, unterwegs *λ* 127 („geh tief ins Land mit einem Ruder) *ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος -ης ' φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν"* = *ψ* 274

D *ρ* 206 (für *πολῖται*) B. Mader

ὁδμή [1[i], 5°, 5[h]] **E** zu *ὄδωδα* **M** (– = *ὀδμή/ν*) [⏓–] – *δ' ἱμερόεσσα* h. Cer. 277, h. Merc. 231; – h. Merc. 131 [⏓×] – *Ξ* 415, h. 7,36, *δ* 406. 442. 446, *ε* 59 [–⏓] *ι* 210 [–⏓] – (*-ῇ* cod.) h. Cer. 13 **Σχ** sch. D *Ξ* 415: *-ἡ· ποιότης πνοή* **L** S.Lilja, The Treatment of Odours in the Poetry of Antiqu.(Comm. Hum. Lit. 49), Helsinki 1972

B *Geruch*, mit signif. Beiwort *Gestank*, oft göttl., übernatürl. Ursprungs - von Blumen (h. Cer. 13), Weinstock (h. 7,36), durch Blitz verursachtem Brand (Schwefelgeruch) eines Baums (*Ξ* 415), brennendem aromatischem Holz (*ε* 59), Wein (*ι* 210), (gebratenem?) Fleisch (h. Merc. 131), (göttlicher) Kleidung (h. Cer. 277), göttl. Behausung (h. Merc. 231), Robben (*δ* 406. 442. 446). – Beiw.: *ἀμβροσίη, δεινή, ἡδεῖα, ἱμερόεσσα, ὀλοώτατος, πικρός* – Wortf.: s. *κνίση* u. *εὐώδης* **1** Subj. **1 a** zu intrans. Verb: *Ξ* 415 (Gl.) *δεινὴ δὲ θεείου γίνεται -ἡ ' ἐξ αὐτῆς* (sc. vom Blitz getroffener Eiche) *ε* 59 (Hermes kommt zu Kal., auf dem Herd brannte Feuer) *τηλόσε δ' -ἡ ' κέδρου τ' εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει ι* 210 *-ἡ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος* (wenn Maron den Wein mischte) *ὀδώδει, ' θεσπεσίη* h. 7,36 (*οἶνος εὐώδης* breitet sich bei Dion.s' Anwesenheit über Schiff aus) *ὤρνυτο δ' -ἡ ' ἀμβροσίη* h. Cer. 277 (Göttin streift Alter ab, ihre Schönheit erscheint) *-ἡ δ' ἱμερόεσσα θυηέντων ἀπὸ πέπλων ' σκίδνατο* h. Merc. 231 (Ap. findet Hermes' u. Maias Behausung) *-ἡ δ' ἱμερόεσσα δι' οὔρεος ἠγαθέοιο ' κίδνατο*, zu allg. göttlichem Wohlgeruch vgl. s.vv. *θυόεις* u. *θυώδης*, sonst z.St. s. A.-H.-S. u. Lilja 26 h. Cer. 13 *τοῦ* (sc. von der Narzisse) *καὶ ἀπὸ ῥίζης ἑκατὸν κάρα ἐξεπεφύκει, ' † κῶδις τ' ὀδμῇ † (κῶζ' ἤδιστ' -ἡ* Tyrrell, *κηώδει δ' -ῇ* Ruhnken, *κωδείας δ' -ῇ* Humbert, lacunam ante versum susp. Richardson), *πᾶς δ' οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε ' γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε*, der Geruch der übernatürlichen Narzisse (V. 8ff.) breitet sich über die ganze Welt aus wie Heras Parfum *Ξ* 171ff; passender zum Subj. *-ἡ* als (das nichtep. Impf.) *ὤζει* wäre *ὀδώδει* wie *ε* 59 u. *ι* 210 (zur Kj. Tyrrells vgl. sonst Richardson z.St.); unwahrsch. Dat. *-ῇ* zu *ἐγελάσσε* (*ὀ.* sonst nur im Nom. oder Akk., vgl. Verwendung von *κνίση, ἀϋτμή* u. *γελάω*) **1 b** zu trans. Verb: *δ* 442 *τεῖρε γὰρ αἰνῶς ' φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος -ἡ* h. Merc. 131 *ὀσίης κρεάων ἠράσσατο* (Hermes) ... *' -ἡ γάρ μιν* (= Hermes) *ἔτειρε* **2** Obj. *δ* 406 (*φῶκαι νέποδες*) *πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος -ἡν* 446 (Eidothea gab jedem *ἀμβροσίην*) *ἡδὺ μάλα πνείουσαν, ὄλεσσε δὲ κήτεος -ἡν*

D Cypr. fr. 4,7 p. 36 Dav. = 7 p. 23 Ki. ci. Meineke; zu Cat. 92,2 s. *ἄψ* D M. Schmidt

ὁδοιπορίη [1[h]] *das Wandern, Marschieren; der Weg* < *das auf* (sc. *Land-*)*Wegen* (*zum Ziel*) *Gelangen*, (vgl. die polare Opposition *ποντοπόρος* : *ὁδοιπόρος*, s.d. E, vgl. Hdt. 8,118); betont ist die Bed. des VGs auch in h. Merc. 85 *τὰ* (die riesigen '*σάνδαλα*' bzw. die Zweige, aus denen sie geflochten sind) ... *' ἔσπασε* (Hermes) *Πιερίηθεν -ην ἀλεείνων, bei der Heimkehr aus Pierien die Wege vermeidend*, weil er gesehen werden könnte; aber auf den Umwegen (*πλανοδίας* V. 75) durch die Wildnis u. über Sandstrände muß Hermes die dort sichtbaren Spuren verwischen bzw. unverständl. machen, daher seine Riesensandalen, vgl. ⌊Radermacher, Hermesh.⌋ 81ff. – Anders, wenig überzeugend, A.-H.-S. z.St.: „'avoiding wayfaring', i.e. the fatigue of walking on sand" – letzteres eben nicht im Text (*Πιερίηθεν -ην!*); 'Schneereifen' u.ä. (Stellen bei A.-H.-S. a.O. u. ⌊ ⌋ 82) könnten allerd. als Vorbild gedient haben u. Hermes als Gott d. Wege (II Sp. 708,61ff.) so nebenbei auch als ihr Erfinder gekennzeichnet worden sein. – Zu V. 86, der viell. Aufschluß geben könnte, I Sp. 1676,41ff. B. Mader

ὁδοιπόριον [1°] *ein (Opfer-?)Mahl als Dank / Lohn für Hilfe bei der Durchführung einer Reise* o 506 (Tel. beim Abschied zu seinen Reisegefährten) „*ἠῶθεν δέ κεν ὔμμιν -ον παραθείμην ' δαιτ' ἀγαθήν*", hier eher eine Anerkennung bzw. allenfalls 'Aufwandsentschädigung' als Lohn bzw. Bezahlung, was aber viell. die eigentl. Bed. (also übertragener, scherzhafter Gebrauch?); nur hier u. Sammelband 7243. 5, trotzdem wohl kaum ad-hoc-Erfindung B. Mader

ὁδοιπόρος [1ⁱ] **E** Kompos. vom Typ *κουροτρόφος*, *ὁδός* mit altem Lok. im VG u. verbal empfundenes (-)*πόρος* (zu *πείρω* usw.) im HG; viell. nach dem Vorbild von *ποντοπόρος* (Risch 197), dann wäre der Lok. des VGs metr. bedingt u. sek. (L³; dagg. L⁴), u. *ὁ.* wohl ein ep. Kunstwort; dagg. spricht (a.), daß nb. *ὁδίτης* kaum der Bedarf für ein synom. (zudem metr. fast gleichwertiges) Wort bestand u. (b.), daß *ὁ.* (+ Abl.) später die umgangssprachl., *ὁδίτης* die dichter. Bez. für 'Wanderer' ist, vgl. LSJ s. s.vv.; *ὁδίτης* Σχ s.v. — Abl.: *ὁδοιπόριον*, *-ίη*

Σχ sch. D *Ω* 375: *-ον· συνοδόν*

L [1]Ottfr. Becker, Das Bild d. Weges, H. Einzelschr. 4, Bln. 1937; [2]A. Sideras, Aeschylus Homericus, Göttingen 1972, 34; [3]Perpillou, Les Substantifs ... en *-ευς*, E&C 80, Paris 1973, 50; [4]Szemerényi, Kratylos 18, 1973, 43 A.1+

B *Wanderer* *Ω* 375 (Priam. zum fremden Jüngling = Hermes, der ihm seinen Schutz angeboten hatte) *ἔπι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα, ' ὅς μοι τοιόνδ' ἧκεν -ον ἀντιβολῆσαι, αἴσιον κτλ.*, eine vom späteren Gebrauch abweichende Bed., etwa *Reisegefährte, Wegweiser* (L², vgl. Σχ) muß nicht angenommen werden, die Nuancierung ergibt sich aus dem Kontext u. *τοιόνδ'*; immerhin könnte *ὁ.* an die Stelle des im fgrE üblichen u. hier metr. gleichwertigen *ὁδίτης* getreten sein, weil das Moment der Vollendung (Wz. *περ-* 'hindurch', vgl. L¹ 23 ff.; für *ὁ.* mit anderer Nuancierung S. 32) mit gehört werden sollte (wie auch in *διάκτορος* V. 378?, s.v.) B. Mader

ὁδός f. [27ⁱ, 60ᵖ, 7ᴴ, 16ʰ, 1ᶜ] **E** gewöhnl. (nb. Frisk u. Chantraine s.v. L^5.6.8 m. Lit.) zur Wz. **sed-* 'sitzen' (Pokorny 884 ff.) mit Bed.-Wandel (nur [oder bes.?] in Kompos. mit Präfixen) zu 'gehen, treten' (Pokorny **sed-* B, S. 887), vertreten im Arischen (z.B. ai. *ā-sad-* 'hintreten', av. *apa-had-* 'ausweichen', vgl. 'sich absetzen'), u. viell. ident. mit aksl. *chodъ*, russ. *chod* 'Gang', 'Verlauf', wobei ch- für s- nach vokalauslautenden Präfixen. Da im Ggsatz zu einer Vorauss. dieser Etym. die Komposita außer *εἴσοδος* erst nachhomer. (L³), sieht man in *ὁ.* ein verselbständigtes HG (L^6.8); Herleitung von **sed-* also alles in allem recht voraussetzungsreich, anderers. selbst in dieser Form nicht unmögl. u. in sich rel. schlüssig, aber Bed.-Wandel viell. auch in synt. Vbd.en mögl. ('das [wo es mögl. ist, seinen] Fuß-hin[zu]setzen'), u. sie ist auch nicht davon abhängig, daß slav. *chodъ* dazugehört. Nach L^13+15 zur Wz. *μedh-* 'führen', 'geleiten', wovon Nom. act. **ϝοδή* (in *ὁδαῖος* [s.d.] u. *ὁδάω*) u. Nom. ag. **ϝοδός*; sem. ausgezeichnet, doch ist *ϝ* bei *ὁ.* nirgends nachzuweisen, u. *dh* führt im Gr. zu *th* u. nicht zu *d*. — Zum fem. Genus s. L³ (Nachwirkung des Verbalnomens **i-ti* 'das Gehen,' an dessen Stelle *ὁ.* trat) u. Schwyzer II 34 (wenig überzeugend); grundsätzl. wohl mit Wackernagel, Synt. 2, 32 zu „erkl." — vgl. ferner L⁹ u. s. D zu *οὐδός* *ρ* 196. — Abl.: *εἰνόδιος, εἴσοδος, εὐρυόδεια; -αῖος, ὅδακτος*(?), *-εύω; -ίτης; -οιπόρος; πλανόδιος, τρίοδος; Ἀστεροδεια*(?)

F *-ός* 17, *-οῖο* 18, *-οῦ* 14, *-ῷ* 9, *-όν* 52; *-ούς* 1

M 1 in den brevia, Typ ⏑ [⏑⏑] ⏓ [⏑⏑] *-ός* *β* 285 = *θ* 150^in.med., *χ* 128, Th. 387; *τὴν -όν* *Z* 292, *ζ* 165; *-όν* *A* 151, *O* 276 ⏓ [⏑⏑] *-ός* *δ* 664 = *π* 347; *ἀλίην -όν* h. Merc. 549; *-όν* *Z* 391 ⏓ [⏑⏑] *ἀλίῃ ⟨-ός ἔσσεται⟩* *β* 273. 318; ⟨ ⟩ *μ* 57; *-όν* *κ* 17, h. Ap. 233, Cert. 38,25 ⏓ [⏑⏑] *παρὲξ -οῦ* *K* 349, h. Merc. 188; *δολιχῆς -οῦ* h. Merc. 143; *-οῦ* Th. 754; *στυγερὴν -όν* *γ* 288 = *ξ* 235^ex.; *⟨δολιχὴν -όν⟩ ἀργαλέην τε* *δ* 393 = 483^ex.; ⟨ ⟩ *ρ* 426, h. Merc. 86; *λείην -όν* *κ* 103; *-όν* *β* 253. 256, *δ* 732; (*αὐτὴν*) *-όν ἡγεμονεύσω*+ *ζ* 261, *η* 30, *κ* 263. 501, *ω* 225, h. Merc. 303; *αὐτὴν -όν* *θ* 107, *π* 138; *-όν* *ζ* 264, *ι* 261 ≅ h. Ap. 472, *κ* 41, *μ* 25, *φ* 20 ⏓ [⏑⏑] *ἱππηλασίῃ -ός* *H* 340 = 439; *-ός* *ν* 112; *τηΰσιον -όν* *γ* 316 = *ο* 13; *-όν* *κ* 158 2 Longum in der Endung 2 a zweis. Typ [⏑–] [⏑⏓] *-ός* *ο* 198; *-οῦ κοίλης* *Ψ* 419; *ἐκτὸς -οῦ* *Ψ* 424, *ν* 123; *ἀμφὶς -οῦ* *Ψ* 393; *ἐν -ῷ* *π* 384, Op. 729; *-ῷ* *I* 626; *ἀν' -όν* *K* 339, *ψ* 136; *-όν* *γ* 496, h. Ap. 420 [⏑⏓] *στεινωπὸς ... -ός* *Ψ* 427; *-ός* *I* 43; *ἐγγὺς -οῦ* h. Cer. 179; *-οῦ* *Ψ* 330; *στεινωπῷ ἐν -ῷ* *H* 143, *Ψ* 416; *λαοφόρον ⟨καθ' -όν⟩*, *O* 682; ⟨ ⟩ *θ* 444; *-ούς* *Π* 374 [⏑⏓] *-ός* Op. 216. (*λείῃ ... -ός*) 288; *ἐκτός -οῦ* Op. 729; *-ός* Op. 579, h. Merc. 357; *⟨-ῷ ἐπί⟩, παιπαλοέσσῃ* *M* 168; ⟨ ⟩ *οἰκί(α)* *Z* 15, *Π* 261; *-ῷ ἔνι* *Ψ* 435; *-όν κάτα παιπαλόεσσαν* *ρ* 204; *-όν* *α* 444, *δ* 389 = *κ* 539, *δ* 480, *κ* 490. 563, *μ* 334, h. Merc. 203. 212 [⏑⏓] *-οῦ* *Δ* 382 2 b dreis. 2 a α Typ [⏑⏓⏑] *ἐγγύς -οῖο* *ν* 268, h. Cer. 98; *-οῖο* *Ψ* 421 2 a β Typ [⏑⏓×] (*ἵνα*) *πρήσσωμεν*+ *-οῖο* *Ω* 264, *γ* 476, *ο* 47. 219; *ἐπειγόμενός ⟨περ -οῖο⟩* *α* 309, *γ* 284, *ο* 49; *ἐσσύμενός* ⟨ ⟩ *δ* 733, h. Merc. 299; ⟨ ⟩ *α* 315; *ἐγγὺς -οῖο* *K* 274; *ἔνθεν -οῖο* h. Merc. 226; *-οῖο* *β* 404, *ε* 237

Σχ sch. D *A* 151 (sch. min. P.Strassb. inv. 33): *-όν ... εἰς ἐνέδραν κατελθεῖν*, *Z* 15: *-ῷ ἔπι· ἐφόδῳ, παρόδῳ*, *I* 43: *πάρ τοι -ός· παρεστί σοι τὰ πρὸς τὴν -όν ἡτοιμασμένα*

L [1]Schulze, QE 435; [2]Nilsson, RhM 60, 1905, 165 A.2; [3]Debrunner, IF 48, 1930, 71; [4]Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 83; [5]O. Becker, Das Bild d. Weges ..., H. Einzelschr. 4, 1937, 15—22, 46 ff.; [6]Porzig, Satzinhalte 89 f. 201. 306; [7]Risch, IF 59, 1949, 45; [8]Porzig, Die Gliederung d. idg. Sprachgebiets, Heidelberg 1954, 170; [9]Wyatt, Metr. Lengthening 226—9; [10]Jürgen Blusch, Formen u. Inh. von Hes.s individuellem Denken, Bonn 1970, 39. 61; [11]Elliger, Die Darstellung d. Landschaft, Bln./New York 1975, 125 A.67, 151 f.; [12]Bremer, Licht und Dunkel 139; [13]⟨Bravo, DHA⟩ 3, 1977, 34 ff.; [14]Beate Gundert, *τέλος* u. *τελεῖν* b. Hom., Diss. Kiel 1983; [15]⟨ ⟩ 10, 1984, 133 ff.

B einerseits Dingbezeichnung (1) *Weg, Straße* u. anderers. Nom. act. *Weg, Unternehmung, Reise* u.ä. (2), wobei unentschieden, in welcher Bed. urspr. (vgl. E) u. Zuweisung im Einzelfall unsicher (vgl. 1 a ε, 1 b u. 4); übertragene Bed. selten u., wenn auch nicht notwendig, spät (3: Hes.; h. Merc.) — Wortfeld: s. *κέλευθος* Bd. II Sp. 1371, 61 f., ausführl. Behandlung L⁵ 7—9 1 *ὁ. als konkr. Weg, Straße* u.a. (zumeist durch häufigen Gebrauch entstanden, aber auch, wo nötig, techn. verbessert u. gelegentl. überhaupt erst angelegt; für die myk. Zeit s. McDonald in: Myc. Studies, Proceedings of the Third Internat. Colloquium for Myc. Studies, Wingspread 1961, ed. by E. L. Bennett, Madison 1964 217 ff.) 1 a *'Realien'* 1 a α *Weg*, Straße, außerhalb der Stadt *κ* 103 *οἱ δ' ἴσαν ... λείην -όν, ᾗ περ ἅμαξαι ' ἄστυδ' ἀφ' ... ὀρέων καταγίνεον ὕλην*, vor der Stadt begegnen sie einem Mädchen, das Wasser holt, zu *λείη* etc. vgl. *ἁμαξιτός* u. *ἱππηλασίη ὁ.* h.Cer. 98 *ἕζετο* (Dem.) *δ' ἐγγὺς -οῖο ... ' ... φρέατι ⟨ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται⟩* + 179 *ρ* 204 (Od. u. Eum.) *στείχοντες -ὸν κάτα παιπαλόεσσαν ' ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν καὶ ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο ' ... ⟨ ⟩* *O* 682 *ἐκ πεδίοιο ... προτὶ ἄστυ δίηται* (ein Kunstreiter vier Pferde zugleich) *' λαοφόρον καθ' -όν· πολέες τέ ἑ θηήσαντο ' ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες* *M* 168 (Gl.) *σφῆκες ... ἠὲ μέλισσαι ' οἰκία ποιήσωνται -ῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ ' ... μένοντες ' ἄνδρας θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ τέκνων* *Π* 261 *σφήκεσσιν ἐοικότες ἐξεχέοντο ' εἰνοδίοις, οὓς παῖδες ἐριδμαίνουσιν ἔθοντες ' αἰεὶ κερτομέοντες ⟨-ῷ ἔπι οἰκί⟩' ἔχοντας*, eine Gefahr für den Wanderer (*ὁδίτης*) *Z* 15 *πάντας* (sc. Reisende) *γὰρ φιλέεσκεν ⟨ ⟩α ναίων*, der reiche Menschenfreund Überfälle: *π* 384 *φθέωμεν* (die Freier den Tel.) *ἑλόντες ⟨ἐπ' ἀγροῦ⟩ νόσφι πόλης ' ἢ ἐν -ῷ*, *auf dem Wege*, unterwegs, nb. ⟨ ⟩ der Stadt gegenübergestellt, also rel. weit weg *ν* 268 *κατόντα ... ' ἀγρόθεν, ἐγγὺς -οιο λοχησάμενος* *H* 143 (Lykoorgos tötet Areithoos) *στεινωπῇ ἐν -ῷ ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνῃ οἱ ὅλεθρον ' χραῖσμε* | h.Merc. 203 *πολλοὶ ... -ὸν πρήσσουσιν ὁδῖται*, *gehen auf diesem Weg*, neben *πρήσσω* sonst wohl in anderer Funktion, s.u. 2 | *K* 339 *βῆ ῥ' ἀν' -ὸν μεμαώς* (Dolon), ob es auf dem Schlachtfeld gebahnte Wege gab oder vorgestellt wurden,

ist zumindest unsicher; er geht *auf* dem 'Weg' zum Lager, den er zwischen den Leichen u. sonstigen mögl. Hindernissen für sich findet, analog wohl 349 *παρὲξ -οῦ ἐν νεκύεσσι ' κλινθήτην* (Od. u. Diom.) und 274 (Ath.) *πάντας ἀρίστους. ' τοῖσι δὲ δεξιὸν ἦκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς -οῖο*, vgl. *Π* 374 (s.u. 1 a ε) *ν* 123 (Phäaken verstecken Od.' Schätze) *ἐκτὸς -οῦ, μή πώ τις ὁδιτάων ἀνθρώπων (δηλήσαιτο)* Op. 729 (bis) *μήτ' ἐν -ῷ μήτ' ἐκτὸς -οῦ προβάδην οὐρήσῃς* 8 h.Merc. 188 *γέροντα ' ... εὗρε νέμοντα παρὲξ -οῦ ἕρκος ἁλωῆς Δ* 382 *ᾤχοντο ἰδὲ πρὸ -οῦ ἐγένοντο, ' Ἀσωπὸν δ' ἵκοντο* **1 a β** *Weg, Straße,* innerhalb einer Polis (sonst *ἄγυια*) *ψ* 136 *ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς* (sc. 12 von Od.' Palast) *ἀκούων, ' ἤ ἀν' -ὸν στείχων ἤ οἱ περιναιετάουσι*, innerhalb der Stadt auch *Z* 391 (nb. *ἀγυιάς*), allerd. im Sinne von 1 b (s.d.); unklar h. Cer. 179 (1 a α o.), wie weit auch vom (selben?) Weg innerhalb der Polis zu 16 verstehen, s. 177 (*ἀμαξιτός*) *ζ* 264 (*λιμὴν ἑκάτερθε πόλης*) *λεπτὴ δ' εἰσίθμη· νῆες δ' -ὸν ... ' εἰρύαται* **1 a γ** *Gang, Zugang, Durchgang* in einem Gebäude *χ* 128 *ὀρσοθύρη ... ἔσκεν ... ' ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ... μεγάροιο ' ἦν -ὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον ... ' τὴν Ὀδυσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει ... '... μία δ' οἴη γίνετ' ἐφορμή H* 340 (in der Mauer) *πύλας ποιήσομεν ... ' ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη -ὸς εἴη* = 439 *ν* 112 (*θύραι*) *αἱ δ' αὖ πρὸς νότου εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ ' ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων -ός ἐστιν* (zwei *θύραι*, für Götter u. Menschen) **1 a δ** ***Rennbahn*** beim Wagenrennen anläßl. der Leichenspiele für Patr.; hier ist entw. aus freiem Feld eine provisor. Rennbahn 28 geschaffen, bzw. eine alte Rennbahn reaktiviert worden (*Ψ* 331 f. läßt bewußt beide Möglichkeiten offen), oder es sind dabei auch richtige Wege integriert worden (z.B. der Hohlweg 419 ff.), aber so oder so ist alles durch die Festlegung auf 32 seine Aufgabe als Rennbahn zu einem realen *ὁ.* geworden *Ψ* 330 (Pfahl u. weiße Steine) *ἐν ξυνοχῇσιν -οῦ, λεῖος δ' ἱππόδρομος ἀμφίς*, die Wendestelle, wo Hin- u. Rückweg zusammentreffen 393 (Jochbruch) *ἀμφὶς -οῦ δραμέτην, ῥυμὸς δ'* 36 *ἐπὶ γαῖαν ἐλύσθη Ψ* 416 (Ant. plant *στεινωπῇ ἐν -ῷ παραδύμεναι* sc. den Men.) *ὣς ἔφαθ', οἱ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν ' μᾶλλον ἐπιδραμέτην ὀλίγον χρόνον· αἶψα δ' ἔπειτα* 419 *στεῖνος -οῦ κοίλης*, es folgt die Beschreibung des Hohlweges: 421 *ῥωχμὸς ... γαίης, ᾗ χειμέριον ἀλὲν ὕδωρ ' ἐξέρρηξεν -οῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα* 424 (Ant.) *ἔχε μώνυχας ἵππους ' ἐκτὸς -οῦ, ὀλίγον δὲ παρακλίνας ἐδίωκεν* 427 (Men.) *„ἄνεχ' ἵππους· ' στεινωπὸς γὰρ -ός, τάχα δ'* 44 *εὐρυτέρη παρελάσσαι"* 435 (Men. gibt nach) *Ἀτρεΐδεω· αὐτὸς γὰρ ἑκὼν μεθέηκεν ἐλαύνειν ' μή πως συγκύρσειαν -ῷ ἔνι ... ἵπποι*; eine Rennbahn ist viell. auch h. Ap. 233 gemeint (s.u.) **1 a ε** ***begehbarer Boden*** wird von Fall zu Fall betreten u. begangen u. so zum *Weg*; in solchen Zusammenhängen ist *ὁ.* oft eher als Nom. act. zu verstehen, wo nicht, bleibt noch die Möglichkeit, daß der Dichter einen wirkl. Weg imaginiert (dies gilt von allen Stellen dieser Gruppe) h.Ap. 233 (*χαμαὶ δ' ἐλατὴρ*) *ἐκ δίφροιο θορὼν -ὸν ἔρχεται* Cert. 38,25 *ἴομεν εἰς νηῶν -ὸν* hierher vielleicht auch *Π* 374 *οἱ* (Tr.) *δὲ ἰαχῇ τε φόβῳ τε ' πάσας πλῆσαν -ούς, ἐπεὶ ἄρ τμάγεν*, die Tr. fliehen überall, wo ihnen dafür der Platz blieb (oder: 56 auf allen realen Wegen, die nach Troja führten?) **1 b** ***Weg als zusammenfassender konkreter Begriff*** im Gegensatz zu 1 a nicht unbedingt ein bestimmter Weg, sondern i.d.R. eine durch ein Ziel zur Einheit, zu einem Weg zusammengefaßte 60 Verbindung mehrerer realer Wege, wobei es unerhebl. ist, ob es sich um gebahnte Wege handelt; wie in 1 a ε macht das Gehen den gangbaren Untergrund oder das Fahren mit einem Schiff das tragende Meer zum 'Weg'; im Gegensatz zu 2 liegt 64 der Hauptakzent nicht auf dem Tun, der Unternehmung, sondern auf deren realer, geographischer, Basis *Z* 391 *ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ ' τὴν αὐτὴν -ὸν αὖτις ἐϋκτιμένας ‹κατ' ἀγυιάς›, den selben Weg,* sc. *auf den er gekommen war*; er setzt sich aus verschiedenen Wegen, — hier: 'Gassen' (‹ ›), zusammen; vgl. unten *κ* 263 *θ* 107 (*κῆρυξ*) *ἦρχε δὲ τῷ* (Demod.) *αὐτὴν -ὸν ἣν περ οἱ ἄλλοι φ* 20 (wegen von Messenern geraubten Viehs) *ἐξεσίην πολλὴν -ὸν ἦλθεν* 72 (Od.) hierher gehören die Stellen, an denen *ὁ.* Obj. von *ἡγεμονεύειν* u.ä. ist *μ* 25 *„ἐγὼ δείξω* (Kirke) *-ὸν ἥδὲ ἕκαστα ' σημανέω, ἵνα μή τι ... ' ἢ ἀλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε"* *δ* 389 (Proteus) *κέν τοι εἴπῃσιν -ὸν καὶ μέτρα κελεύθου ' νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα* = *κ* 539 *ζ* 261 *καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' -ὸν ἡγεμονεύσω*, (wenn wir dann zur Stadt kommen ...) + *η* 30 (innerhalb der Stadt), *κ* 501 (den Weg in den Hades über Meer u. Okean), h.Merc. 303 *ω* 225 (*αἱμασιὰς λέξοντες*) *ᾤχοντ', αὐτὰρ ὁ τοῖσι γέρων -ὸν ἡγεμόνευε κ* 263 *αὐτὴν -ὸν ἡγήσασθαι* (vgl. oben *Z* 391) *ε* 237 (Kal.) *ἦρχε δ' -οῖο ' νήσου ἐπ' ἐσχατιήν*, vgl. Bd. I Sp. 1381,46 ff. *μ* 334 *θεοῖσιν ' εὐξαίμην, εἴ τίς μοι -ὸν φήνειε νέεσθαι* | *ι* 261 (*ἀποπλαγχθέντες*) *οἴκαδέ ἱέμενοι, ἄλλην -ὸν ἄλλα κέλευθα ' ἤλθομεν* ≅ h. Ap. 472 **2** als Nom. act. *Weg, Gang, Unternehmung, Reise*; nicht Gang i.S.v. Gangart **2 a** allg. *einen Weg* 'gehen'; *unterwegs* h.Merc. 212 *θᾶττον -ὸν κίε μῦθον ἀκούσας* h.Ap. 420 *παρὲκ Πελοπόννησον ... ' ἤϊ' -όν* (sc. end der Fahrt h.Merc. 143 *οὐδέ τίς οἱ δολιχῆς -οῦ ἀντεβόλησεν* **2 b** *versch. Arten von ὁ.* kriegerische (Sonder-)Unternehmungen usw. *A* 151 *πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν ' ἢ -ὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἷφι μάχεσθαι; δ* 393 *οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν -ὸν ἀργαλέην τε* (Troj. Krieg) + 483 ≅ *ρ* 426 (and. Zus.hang) Gesandtschaft *I* 626 *οὐ ... μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ ' τῇδέ γ' -ῷ κρανέεσθαι* (gemeinsame) Reise *ο* 198 (*ξεῖνοι*) *καὶ ὁμήλικές εἰμεν· ' ἤδε δ' -ὸς καὶ μᾶλλον ὁμοφροσύνῃσιν ἐνήσει* (uns: Tel. u. Peisistratos) Botengang *π* 138 *κατάλεξον, ' εἰ καὶ Λαέρτῃ αὐτὴν -ὸν ἄγγελος ἔλθω*, Eum. will auf demselben 'Weg' (d.h. dem Botengang zu Pen.) auch zu Laertes gehen u. ihm berichten, *αὐτὴ -ός* in *Z* 391, *θ* 107 der selbe konkrete Weg, s.o. 1 b Arbeit, Geschäft o.ä. Op. 579 *ἠώς τοι προφέρει μὲν -οῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου, ' ... ἐπέβησε κελεύθου ' ἀνθρώπους πολλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν* jegl. Unternehmung des Zeus Th. 387 *οὐδ' -ός, ὅππῃ μὴ κείνοις* (Kratos u. Biês) *θεὸς ἡγεμονεύει* | durch NS bestimmte *Z* 292 *τὴν -ὸν ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν* (Paris) + *ζ* 165 **2 c** ***best. Stadien*** eines *ὁ.* **2 c α** *einen ὁ. planen*, anraten; wünschen u.ä. *α* 444 *βούλευε* (Tel.) *-όν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη κ* 563 *ἄλλην δ' ἦμιν -ὸν τεκμήρατο Κίρκη ' εἰς Ἀΐδαο δόμους* | *β* 253 *τούτῳ* (Tel.) *δ' ὀτρυνέει Μέντωρ -όν* | *δ* 732 *εἰ ... πυθόμην* (Pen.) *ταύτην -ὸν ὁρμαίνοντα* (Tel.) ... *-οῖο*, vgl. *β* 285, *δ* 480 Th. 754 *μίμνει* (Tag/Nacht) *τὴν αὐτῆς ὥρην -οῦ, ἔστ'* *ἂν ἵκηται* **2 c β** *ὁ.* steht unmittelbar bevor; auf ihn drängen u.ä. *I* 43 *πάρ τοι -ός, νῆες ... ἄγχι θαλάσσης ' ἑστᾶσ'* *β* 285 *σοὶ δ' -ὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται ἣν σὺ μενοινᾷς* = *θ* 150 in.med. | *Ω* 264 *ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε* (sc. auf den Wagen), *ἵνα πρήσσωμεν -οῖο* + *γ* 476 ≅ *ο* 47, *ο* 219 | *α* 315 *μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ -οῖο* 309 *ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ -οῖο* = *γ* 284 ex. = *ο* 49 ex. + h. Merc. 86 (*-όν*) *δ* 733 *ἤ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ -οῖο* = h. Merc. 299 ex. | *κ* 17 *-ὸν ἤτεον ἠδ' ἐκέλευον ' πεμπέμεν* (Fahrt = Abfahrt) *β* 404 *ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν -οῖο* **2 c γ** *einen ὁ. zum Abschluß bringen*, d.h. das durch ihn erstrebte Ziel erreichen oder auch nicht erreichen; nb. entsprechenden Adj.en *β* 256 *τελέει δ'* (Tel.) *-ὸν οὔ ποτε ταύτην δ* 664 *μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη ' Τηλεμάχῳ -ὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι* = *π* 347 *κ* 490 *ἄλλην χρὴ πρῶτον -ὸν τελέσαι καὶ ἱκέσθαι ' εἰς Ἀΐδαο δόμους κ* 41 *ὁμὴν -ὸν ἐκτελέσαντες* | *γ* 496 *ἷξον δ' ἐς πεδίον ..., ἔνθα δ' ἔπειτα ' ἤνον -ὸν* | *γ* 316 *τῆϋσίην -ὸν ἔλθῃς* = *ο* 13 *β* 273 *οὔ τοι ... ἀλίη -ὸς ἔσσεται οὐδ' ἀτέλεστος* + 318, vgl. h. Merc. 549 (s.u. 3) **2 c δ** *Götter entscheiden über einen ὁ.* *δ* 480 (*ῥέξῃς θεοῖσι*) *τότε τοι δώσουσιν -ὸν θεοί, ἣν σὺ μενοινᾷς γ* 288 *ἷξε θέων, τότε δὴ στυγερὴν -ὸν ... Ζεὺς ' ἐφράσατο* (sendet Sturm) ≅ *ξ* 235 **3** *Weg in übertragener Bed.* Op. 216 *ἐγκύρσας ἄτῃσιν· -ὸς δ' ἑτέρῃφι παρελθεῖν ' κρείσσων ἐς τὰ δίκαια* 288 *λείη μὲν -ός* (zur *κακότης*), *μάλα δ' ἐγγύθι ναίει*, in 290 aufgenommen durch *οἶμος* | h.Merc. 549 *ἁλίην -ὸν εἶσιν, der geht einen Irrweg*, falsche 'Methode' führt zum Mißerfolg **4** *unsichere u. schwierige Stellen* **4 a** uns. zwischen 1 u. 2 *O* 276 (Jäger verfolgen ein verwundetes Tier

in das Dickicht des Bergwaldes) *τῶν δέ θ' ὑπὸ ἰαχῆς ἐφάνη λὶς ... ' εἰς -όν* κ158 *ἔλαφον μέγαν εἰς -ὸν αὐτὴν. ' ἦκεν* vgl. dtsch. *jem. in den Weg treten*, in beiden Fällen (bes. deutl. *O*276) kein vorgegebener Weg, vielmehr existiert er nur durch den zielgerichteten Gang; trotzdem kaum eindeut. Nom. act. | *μ* 57 „*ἔνθα* (vor den Plankten sowie Skylla u. Charybdis) *τοι οὐκέτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω, ' ὁπποτέρῃ δή τοι -ὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ' θυμῷ βουλεύειν*" es folgt die Beschreibung der Örtlichkeit, *Weg* hier *Möglichkeiten zu gehen* bzw. *mit dem Schiff zu fahren*

4 b *Schwieriges* h.Merc. 226 (bis) *αἰνὰ μὲν ἔνθεν -οῖο, τὰ δ' αἰνότερ' ἔνθεν -οῖο*, auf beiden Seiten des Weges? *ἐπιστροφάδην* v.210 u. A.-H.-S. z.St.; vgl. beiderseits des Weges? 357 *διαπυρπαλάμησεν -οῦ τὸ μὲν ἔνθα τὸ δ' ἔνθα*, *auf dem Hin- u. dem Rückweg* (dann zu B 2) od. *hier und da auf dem Wege* (dann zu B 1?)

D *K*349a, h. Merc. 563a; v.l. *Ω*224 Eust.

B. Mader

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 2

B. Zeitschriften und Reihen

LCP = Liverpool Classical Papers

C. Moderne Autoren

Blößner, Iterata = N. B., Die singulären Iterata der Ilias, Bücher 16–20, Stuttgart 1991 (Beitr. zur Altertumskunde, Bd. 13).

Dee, Epith. = J. H. D., The Epithetic Phrases for the Homeric Gods, New York – London 1994 (A. B. Lord Studies in Oral Tradition, Vol. 14).

Iliad = G. S. Kirk, B. Hainsworth, R. Janko, M. W. Edwards, N. Richardson, The Iliad: a Commentary. Vol. I: Books 1–4, Vol. II: Books 5–8, Vol. III: Books 9–12, Vol. IV: Books 13–16, Vol. V: Books 17–20, Vol. VI: Books 21–24, Cambridge 1985–1993.

Lamberterie, *-υς* = Ch. de L., Les adjectifs grecs en *-υς*, tome I (BCILL 54), tome II (pp. 525 ff., BCILL 55), Louvain-La-Neuve 1990.

Laroche, Racine *νεμ-* = E. L., Histoire de la racine *NEM-* en grec ancien, Paris 1949 (E & C 6).

Lateiner, Nonverb. Beh. = D. L., Sardonic Smile, Nonverbal Behavior in Homeric Epic, Ann Arbor 1995.

Leukart, *-tās* = A. L., Die frühgr. Nomina auf *-tās* und *-ās*, Wien 1994 (Mykenische Studien, Bd. 12).

Meier-Brügger, Gr. Sprw. = M. M.-B., Griechische Sprachwissenschaft I & II, Berlin – New York 1992.

Mureddu, Formula = P. M., Formula e tradizione nella poesia di Esiodo, Roma 1983 (Filologia e Critica, Vol. 46).

Odyssey = A. Heubeck, St. West, J. B. Hainsworth, A. Hoekstra, J. Russo, M. Fernández-Galiano, A Commentary on Homer's Odyssey. Vol. 1: Books I–VIII, Vol. 2: Books IX–XVI, Vol. 3: Books XVII–XXIV, Oxford 1988–1992.

Paraskevaides, Synon. = H. A. P., The Use of Synonyms in Homeric Formulaic Diction, Amsterdam 1984.

Ramersdorfer, Iterata = H. R., Singuläre Iterata der Ilias (*A–K*), Königstein/Ts. 1981 (Beitr. zur klass. Philol., H. 137).

Roth, Iterata = P. R., Singuläre Iterata der Ilias (*Φ–Ω*), Frankfurt am M. 1989 (Beitr. zur klass. Philol., H. 194).

Strasser, Iterata = F. X. St., Zu den Iterata der frühgr. Epik, Königstein/Ts. 1984 (Beitr. zur klass. Philol., H. 156).

Szemerényi, Lat. Wortschatz = O. Sz., An den Quellen des lateinischen Wortschatzes, Innsbruck 1989 (Innsbr. Beitr. zur Sprachw., Bd. 56).

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

17. LIEFERUNG

ὁδούς – ὁράω

REDAKTION: MICHAEL MEIER-BRÜGGER

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 1999

Verfasser der Artikel dieser Lieferung sind

W. A. Beck mit *ὀδύσσασθαι, ὄθι, οἶος, οἴσω, Οἰχαλίη, ὅμιλος, ὁμοκλάω, ὀξύς* u. a.

R. Führer mit *οἶδα, οἴχομαι, ὁμοῖος, ὀπάζω, ὅπις, ὁράω* u. a.

V. Langholf mit *ὁμόκαπνος*

B. Mader mit *ὄδωδα, Οἴβαλος, Οἰδιπόδης, οἰέτεας, Ὀϊλεύς, Οἰνεύς, Οἰνόμαος* u. a.

G. Markwald mit *Ὀδυσσεύς, Ὅμηρος* u. a.

H. W. Nordheider mit *οἶτος, οἴω, οἰωνός, ὄλβος, ὄλεθρος, ὀλίγος, ὄλλυμι, ὄνειδος, ὀνίνημι, ὄνομαι* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *ὄζος* I u. II, *οἴγω, οἶνος, ὄις, ὄμματα, ὄναρ, ὄνομα, ὄπισθεν, ὀπίσσω* u. a.

M. Schmidt mit *οἰκεύς, οἰκία, οἶκος, οἶος, Ὄλυμπος, ὅμαδος, ὄμνυμι, ὀπάων, ὀπηδέω, ὀπυίω* u. a.

sowie S. R. van der Mije (mit *ὀδύρομαι, ὀϊζυρός, ὀϊζύς, οἰκτίρω, οἰκτρός, οἰμωγή, οἰμώζω, ὀλολυγή, ὀλολύζω, ὀλοφυδνός, ὀλοφύρομαι, ὀπός* II u. a.). Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren J. G.-J. Abbenes (mit *ὁπλέω, ὁπλή, ὅπλον, ὁπλότερος*) und R. J. Allan (mit *ὅλμος, ὄλυνθος, Ὀπόεις, ὄππῃ, ὀππόθεν, ὀππόσσος, ὀππότε, ὀππότερος, ὅππως* u. a.). In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit F. Grensemann, R. Kranz, S. R. van der Mije, B. Schönefeld, A. Seyfart, N. Tichá-v. d. Mije und V. Yntema.

Redaktion: W. A. Beck hat wieder die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren haben die Redaktionsarbeit unterstützt.

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020988

ISBN 3-525-25519-5

© 1999, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen. Printed in Germany.
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmung und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.
Gesamtherstellung: Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg - Akademieprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

in das Dickicht des Bergwaldes) *τῶν δέ θ' ὑπὸ ἰαχῆς ἐφάνη λὶς ... ' εἰς -όν* κ 158 *ἔλαφον μέγαν εἰς -ὸν αὐτὴν ' ἧκεν* vgl. dtsch. *jem. in den Weg treten*, in beiden Fällen (bes. deutl. *O* 276) kein vorgegebener Weg, vielmehr existiert er nur durch den zielgerichteten Gang; trotzdem kaum eindeut. Nom. act. | *μ* 57 „*ἔνθα* (vor den Plankten sowie Skylla u. Charybdis) *τοι οὐκέτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω, ' ὁπποτέρῃ δή τοι -ὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ' θυμῷ βουλεύειν*" es folgt die Beschreibung der Örtlichkeit, *Weg* hier *Möglichkeiten zu gehen* bzw. mit dem Schiff zu fahren

4b *Schwieriges* h.Merc. 226 (bis) *αἰνὰ μὲν ἔνθεν -οῖο, τὰ δ' αἰνότερ' ἔνθεν -οῖο*, auf beiden Seiten des Weges? *ἐπιστροφάδην* v.210 u. A.-H.-S. z.St.; vgl. beiderseits des Weges? 357 *διαπυρπαλάμησεν -οῦ τὸ μὲν ἔνθα τὸ δ' ἔνθα, auf dem Hin- u. dem Rückweg* (dann zu B 2) od. *hier und da auf dem Wege* (dann zu B 1?)

D *K* 349a, h. Merc. 563a; v.l. *Ω* 224 Eust.; *ρ* 196 *οὐδός*, s.d. D B. Mader

ὀδούς s. *ὀδών*

ὀδύνη [18ⁱ, 7°, 2ʰ] E zu *ἔδω* (s.d. B 2 d) wie *ὠδίς*, s. Schindler, ZVS 89, 1975, 53 ff. u. vgl. dt. *Schmerz* zu lat. *mordēre*, russ. *grust'* 'Kummer' zu *gryst'* 'nagen'. — Abl.: *ὀδυνήφατος*; vgl. *ὀδύρομαι* F *-η* 2 (dazu L²); *-αι* 3, *-άων* 7, *-ῃσι(ν)* 10, *-ας* 5 M 1 [⏑⏑̲²] *-ας Λ* 848 [⏑⏑̲²] *-η/αι δέ Λ* 398, *E* 417; *-η O* 25; *ὀξεῖ(αι δ)' -αι Λ* 268 ≅ 272; *(δ') -ας Π* 524. 528 [⏑⏑̲²] *-ας β* 79 [⏑⏑̲²] *δ' -ας α* 242 2 [⏑⏑̲²⏑] (*ὀξείῃσ' / ἡ δ') -ῃσι(ν) Π* 518, h. Ap. 358, *E* 354. 399, *M* 206 [⏑⏑̲²⏑] *βαλὼν -ῃσιν ἔδωκεν E* 397, *ρ* 567; *κακῇσ' -ῃσι E* 766, *δ' -ῃσι κακῇσι ι* 440 [⏑⏑̲²×] *κακῶν ... / ⌊μελαιν⌋έων ... / ⌊ ⌋άων -άων* h. 16,4 / *Δ* 117 / 191 = *O* 394ᵉᵗᶜ.; *(ἡ)δ' -άων δ* 812, *O* 60; *-άων τ* 117; *-ῃσι ι* 415

L ¹A. Fulda, Unters. über d. Sprache d. hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 143 f.; ²Witte, Gl. 2, 1910, 18 f. (dagg. Jakobsohn, H. 45, 1910, 89 Anm.); ³Mawet, Douleur 35 ff. 390 f.

B (außer *O* 25, 4° in 2 körperl.) *Schmerz* von (*Δ* 117, h. 16,4 unbest.) Indiv. (Gotth. *E* 354. 397. 399. 417. 766, *O* 25, Tier *M* 206, h. Ap. 358), stillbar (ähnl. wie *ἄχος* 'seel. Schmerz' *X* 43, *P* 539, h. Cer. 436, vgl. *κακά ι* 460) im Ggs. zu *ἄλγος* 'Leid' (*ν* 319 abzuwehren wie *νοῦσος* Th. 527) od. *κῆδος* 'Harm' (*ϑ* 149 zu verscheuchen wie *μελεδῶναι* Cypr. fr. 15,2 p. 41 Dav., *ἀνίαι* Pan. fr. 14,4 p. 122 Dav.), Subj. von trans. Verben (kontrast. *ἄλγος* I Sp. 457, 67–73, *κῆδος* B 1) nur *Λ* 268 ≅ 272, *O* 25 u. in Rel.sätzen (+ *κατὰ φρένα[ς]*) *O* 61 = *δ* 813ᵐᵉᵈ.; gekoppelt (nur in 2) mit *γόους α* 242, *ὀϊζύος δ* 812, in assoz. Zush. m. *ἀκεσ- O* 394, *Π* 523 f., *ἀλ(ε)γ- Λ* 398, *M* 206, *ἀχέων / ἄχθομαι E* 399/354, *Λ* 398 ff., *ἡ/ἐλήλατο/αι E* 399 f., *Π* 518, *ἕλκος Δ* 190 f., *Λ* 267 f. 848, *O* 393 f. *Π* 517 f. 523 f. 528 bzw. (vgl. *Δ* 213–7) *ἕλκω* B I 4 c *Λ* 398, *κηδ- E* 399 f., *Π* 516 ff., *α* 242 ff., *κῆρ E* 399, *Λ* 272 ff. 398 ff., *μελαιν- Δ* 117. 191, *E* 354, *O* 394, *μένος Λ* 268 ≅ 272, *O* 60, *Π* 528 f., *ἐπ/ένορσ- E* 765 ff., *O* 60 ff., *παύω Δ* 191, *Λ* 267 f. 848, *δ* 812, *στενάχ(ίζ)ω α* 242 f., *ι* 415 (vgl. *τ* 117 f.), *τείρω E* 352 ff., *O* 60 f., *ι* 440 f., *φάρμακ' Δ* 191, *O* 394, *χείρ E* 416 f., *Λ* 847 f., *Π* 517 f., *ὠδίνω Λ* 268 ff. (Vgl.), *ι* 415 (fig. etym.), in Parechese m. *δῦν(ον) Λ* 268. 272, *ὀδυ(ρόμενος) α* 242 f., gehäuft *E* 397/99 (401 Abl.), *Λ* 268/72, *Π* 518/24/28; hom. (7° stets) in dir. R. (REnde *Δ* 191, *E* 766) außer *E* 354. 417, *Π* 528 (nach RAbschl.), *Δ* 117, *Λ* 262. 272. 398. 848, *M* 206, *O* 394. — Wortf.: *ἄλγος, ἄχος, δυσφροσύνη, κακά (δ* 221, *ι* 460, Th. 55), *κῆδος, πῆμα (E* 886, Op. 366), *ὠδίς* 1 (akut) körperl. (*διὰ χροός Λ* 398) infolge (außer ⌊h. Ap. 358, nichttödl.) Verwundung (durch Pfeil ⌊ ⌋ u. *) an Hand (*E* 336/354. 417), Arm (*Λ* 252/268. 272 u. **M* 388, *Π* 510/518. 524. 528), Schulter (**E* 397. 399/400 u. *ρ* 462/567), Brust in Halsnähe (*M* 204/206 u. *Ξ* 412 / *O* 60), Unterleib (**Δ* 134 ff./191), Schenkel (**Λ* 810. 844/848, *O* 394), Fuß (**Λ* 377/398) u. Auge (*ι* 382 ff./415. 440); in kausat. Syntagma (4× zugefügt, 8× gestillt), Agens Gotth. (3ⁱ von 6 Ap.) od. Pfeil/Arznei (*Δ* 117/3ⁱ) außer *E* 397⁺, alle Kasus (adnom. Gen. *Δ* 117, *O* 394, h. 16,4): *E* 766 (Ath.) *ἥ ἑ* (Ares.) *μάλιστ' εἴωθε κακῇσ' -ῃσι πελάζειν*, s. 859. 869. 886. 895. 900, *Φ* 406, vgl. *O* 12, *Θ* 12 397 (*τλῆ 'Αΐδης, εὖτέ μιν*) *ἐν Πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν* (Her.) *-ῃσιν ἔδωκεν* (s.d. B I 1 c) = *ρ* 567ᵉᵗᶜ. (Antin. den Od.), vgl. *τ* 167, kontrast. *ἄλγος* B 2 b α *Δ* 117 *ἐκ δ' ἔλετ'* (Pand.) *ἰὸν ' ἀβλῆτα πτερόεντα μελαινέων ἔρμ'* (s.d. III) *-άων Hort* (vgl. *ἕ*. I B 2) od. *Stecher* (vgl. 'Klippe' Alc. fr. 73,6 V., Anacr. fr. 403 P., ferner *ἕ*. II, falls urspr. 'Ohrstecker') *von schaurigen Schmerzen*? h. 16,4 (Askl., den Koronis gebar) *χάρμα μέγ' ἀνθρώποισι, κακῶν θελκτῆρ' -άων O* 394 (*ἐπὶ ἕλκεϊ*) *φάρμακ' ἀκέσματ' ἔπασσε ⌊μελαινάων -άων⌋ Δ* 191 *ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπιμάσσεται ἠδ' ἐπιθήσει ' φάρμαχ' ἅ κεν παύσῃσι ⌊ ⌋ O* 60 (*ὄφρ' Ἕκτορα ὀτρύνῃσι*) *λελάθῃ δ' -άων ' αἳ νῦν μιν τείρουσι κατὰ φρένας E* 417 *ἀπ' ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ* (Dione der Aphr.) ' *ἄλθετο χείρ, -αι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι* (s.d. B 1 b) *Π* 524 *ἕλκος ἄκεσσαι, ' κοίμησον* (s.d. B 1 b) *δ' -ας*, vgl. *δ* 758 528 *αὐτίκα παῦσ' -ας, ἀπὸ δ' ἕλκεος (αἷμα τέρσηνε) Λ* 848 (*ἐπὶ ῥίζαν βάλε*) *ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἁπάσας ' ἔσχ' -ας ⌊τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα⌋* in Zustandsbeschr. (3ⁱ Nom., 7× instr. Dat. nb. Ptz. außer *Π* 518): *Λ* 268. 272 *ἐπεὶ ⌊ ⌋, ' ὀξεῖαι δ' ⌊-αι δῦνον* (s.d. B I 2 b) *μένος* (s.d. B 2 b β) PN⁸⌋. ' *ὡς δ' ὅτ' ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος* ... ' 2 vv. ' *ὣς ὀξεῖ' ⌊ ⌋. ' ⌊ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε (ἤχθετο γὰρ κῆρ)⌋* 398 (*βέλος*) *ἐκ ποδὸς εἷλκ', -η δὲ διὰ χροὸς ἦλθ' ἀλεγεινή*. ' *⌊ ⌋*, vgl. V. 458, *E* 658 *Π* 518 (*ἕλκος ἔχω*) *ἀμφὶ δέ μοι χεὶρ ' ὀξείῃσ' -ῃσιν ἐ⌊λήλατ⌋αι*, s. II Sp. 518,54 ff., kontrast. *ϑ* 182 *E* 399 (Hades) *κῆρ ἀχέων -ῃσι πεπαρμένος (ὀϊστὸς ὤμῳ ἔνι ἡ⌊ ⌋ο) M* 206 (*αἰετὸς δράκοντα*) *ἀπὸ ἔθεν ἧκε χαμᾶζε* (vgl. *E* 343!) ' *ἀλγήσας -ῃσι E* 354 *ἔξαγ'* (Iris) *ὁμίλου ' ἀ⌊χθομένη⌋ν* (Aphr.) *-ῃσι, μελαίνετο δὲ χρόα*. h. Ap. 358 (*οἱ ἰὸν ἐφῆκεν* Ap.) *ἡ δ' -ῃσιν ἐρε⌊ ⌋ χαλεπῇσι ' κεῖτο μέγ' ἀσθμαίνουσα κυλινδομένη*, vgl. V. 92, Archil. fr. 193 W. *ι* 415 (*Κύκλωψ*) *στενάχων τε καὶ ὠδίνων -ῃσι* 440 *-ῃσι κακῇσι ' τειρόμενος* 2 (anhaltend) seel. (+ *θυμόν/ῷ* außer *α* 242), nur auf 1. P. (in dir. R.) bzg. *O* 25 *ἐμὲ δ'* (Zeus) *οὐδ' ὣς ⌊θυμὸν⌋ ἀνίει* (s.d. B I B 2 b γ bb) ' *ἀζηχὴς -η 'Ηρακλῆος Schmerz um H.* (nur hier mit gen. obj., s.a. I Sp. 1775,42 ff.), vgl. *T* 125 *δ* 812 *με* (Pen.) *κέλεαι παύσασθαι ὀϊζύος ἠδ' -άων ' πολλέων, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ ⌊ ⌋*, vgl. *τ* 517 *τ* 117 (*μηδ' ἐξερέεινε*) *μή μοι* (Od.) *μᾶλλον ⌊ ⌋ ἐνιπλήσῃς -άων ' μνησαμένῳ*, vgl. Th. 102 f. *β* 79 *μοι* (Tel.) *-ας ἐμβάλλετε θυμῷ* (s.d. B 11 [cd]), vgl. V. 41. 70, *B* 376 *α* 242 (*οἴχετ'*) *ἐμοὶ δ'* (Tel.) *-ας τε γόους τε ' κάλλιπεν* (Od.), vgl. *λ* 279, *E* 156, *ξ* 39

G Il.: nur in *Δ*, (5×) *E*, (4×) *Λ*, *M*, (je 3×) *O*, *Π*. — Adj. (vorangest. außer *δ* 812 f., *ι* 440 u. * = m. Sperrg. nachgest.): *ἀζηχής*, **ἀλεγεινή* (s.d. B I 1 a), *ἀπάσας, ἀπρήκτους*, **βαρεῖαι, κακῇσ(ι)*⁺ (3×), *μελαινά/έων* (3ⁱ), *ὀξεῖ(αι)*⁺ (3ⁱ), *πολλέων*, **χαλεπῇσι* R. Führer

ὀδυνήφατος [3ⁱ] Σχ sch. D *E* 401: *τὰς ὀδύνας καταπαύοντα καὶ φθείροντα* (~ 900), *Λ* 847: *ὀδυνῶν παυστικήν*

B *schmerzstillend* < *-abtötend*, HG (m. akt. Bed., s. Risch § 73 a) zu *θείνω* (wie *ἀρηΐ-, μυλήφατος* m. pass.); gefolgt von epex. Rel.satz *Λ* 847, in dir. R. / nach RAbschl. (vgl. *ὀδύνη*) *E* 401/900 *Λ* 847 *ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε* (Patr.) *πικρὴν ' χερσὶ διατρίψας, -ον, ἥ οἱ* (Euryp.) *ἁπάσας ' ἔσχ' ὀδύνας*, s. *O* 394, vgl. *δ* 221 *E* 401 *τῷ δ'* (Hades) *ἐπὶ Παιήων -α φάρ-*

μαχα πάσσων ' ἠκέσατ' = 900 (dem Ares), vgl. *Λ* 830, *Δ* 218. – Wortf.: *ἤπιος* B 1 a, *νηπενθής* R. Führer

ὀδύρομαι [17[i], 39[o], 1[h]] E nb. *ὀδύνη*, s.d.; zum *ν/ρ-* Wechsel s. Frisk s.v.; s. noch Perpillou, REG 95, 1982, 255

F Prās. *-ομαι* 6, *-εαι* 1, *-εται* 3, *-ονται* 3; *-εο* 5, *-οντο* 1, *ὠδύροντο* 1; Imp. *-εο* 2; *-όμενος* 13, *-ομένῳ* 1, *-όμενον* 1, *-όμενοι* 3, *-ομένοισι(ν)* 4, *-ομένη* 7, *-ομένῃ* 1, *-ομένην* 3; Aor. Konj. *-εται* 1; *-άμενος* 1

M 1 *-δυρ-* im longum 1 a viers. 1 aα [⏑⏑⏑⏑] *-ομαι* *δ* 819, *ξ* 174, (*οὐ*) *τόσσον / τοσσοῦτον -ομαι, ἀχνύμενός / ἱέμενός περ X* 424 = *δ* 104, *ξ* 142, *φ* 250; *-εαι* *θ* 577; *-εται* *δ* 740, *ο* 355, *τ* 265, *-εται ⌞ὀστέα καίων⌟ Ψ* 222; *-ετο ⌞ ⌟ Ψ* 224, *⌞-ετο δάκρυ⌟α λείβων Σ* 32, *π* 214, *⌞ ⌟ χέουσα X* 79, *ν* 219; *-εο Ω* 549, *ε* 160 1 aβ [⏑⏑–⏑] *-ονται B* 290 [⏑⏑–⏑] *-ονται Ω* 740, *δ* 110; *-οντο Ω* 714 1 b fünfs. [⏑⏑⏑⏑⏑] *ἧσται ⌞-όμενος⌟ T* 345, *π* 145, *⌞ ⌟ δ* 194, *θ* 33; *-ομένῳ ε* 153; *-όμενοι ι* 545, *κ* 454. 486; *-ομένη I* 591, *τ* 46, h. Cer. 250; *-ομένῃ ξ* 129 [⏑⏑⏑⏑] *⌞ ⌟ στεναχίζω α* 243, *ι* 13 ≅ *π* 195 ≅ *λ* 214; *⌞ ⌟ καὶ ἀχεύων I* 612, *Ω* 128, *β* 23, *δ* 100, *ξ* 40; *-όμενον α* 55; *⌞-ομένη⌟ κατὰ θυμόν ν* 379, *σ* 203, *⌞ ⌟ γοόωσα τ* 513, *⌞ ⌟ B* 315; *⌞ ⌟ν γοόωσαν δ* 800, *⌞ ⌟ν τ* 517, *δ* 828; *-άμενος Ω* 48 1 c sechss. [⏑⏑⏑⏑⏑] *καί νύ κ' -ομένοισι(ν) Ψ* 154 = *π* 220 = *φ* 226, *ψ* 241 2 *-δυρ-* in den brevia [⏑–⏑κ] *ὠδύροντο Ω* 166

Σχ sch. D *B* 290: *ἀλλήλοισιν -ονται· πρὸς ἀλλήλους θρηνοῦσιν*, sch. Barn. *δ* 104 (~ *α* 55): *-ομαι· ἀποκλαίομαι*, sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 357: *κλαίει. ἤκαχε. ἐλύπησε*

B *jammern* (um/wegen), *bejammern, anjammern, vorjammern* (4); *trauern* (um/wegen), *wehklagen*; sem. oft schwer von and. Wörtern aus dem Wortf. (s.u.) abgrenzbar (zum Bed.-unterschied zu *ὀλοφύρομαι* s.d.). Bezeichnet manchmal weniger einen Vorgang *(jammern)* als eine Gemütslage *(trauern)*, z.B. bei der Form *-ομαι* (6× in 2, bes. *φ* 250; vgl. *ὀλοφύρομαι Ψ* 75, s.d. 1 c) und bei 'chronischem' *ὀ.* (z.B. *δ* 104, s.a. 1 b), obwohl dort die Äußerung mit einbezogen sein kann (e. Bed.skala Klage–Trauer auch bei *ἀχέ/εύων* u. *ὀιζύς*, s.d.). Inwieweit dieses Jammern artikuliert ist, ist uns. Gg. „Äußerung des Schmerzes durch Worte" (Schmidt, Synonymik, III 384) sprechen u.a. *B* 315, *Σ* 32, *Ω* 166, Od. bei Kal. (*α* 55, *ε* 153, 160), *θ* 577, *π* 214. Nachweisl. m. Worten einhergehend nur in 1 a (*ξ* 129, *τ* 46 sowie h. Cer. 250 [*ὀ.* nur hier in RAbschl., nie in REinl.]), 1 c (4×, nicht *Ω* 549, *θ* 33), in 4 (2×) In d. Ilias außer *B* 290. 315 stets um d. getöteten Patr./Hektor, in d. Od. (ab *α* 55) oft in Anspielung auf Od. (phonet., viell. auch etymol., wenn *ὀ.* vom Dichter als verw. m. *ὀδύσσασθαι* u. *ὀδύνη* empfunden wurde): Od. ist 10× Subj. von *ὀ.* (*α* 55, *ε* 153. 160, *θ* 577, *ι* 13, *λ* 214, *ν* 219, *π* 220, *φ* 226, *ψ* 241), 15× dessen Gegenstand (*α* 243, *δ* 104. 110. 800. 828, *ν* 379, *ξ* 40. 129, *ο* 355, *π* 145. 195. 214, *σ* 203, *τ* 46. 513) und häufig indirekt beteiligt, z.B. *δ* 740, *θ* 33, *K* 486, *ξ* 174, *φ* 250, nur für *β* 23 u. *κ* 454 ausgeschlossen. N.B.: kein anderes Wort im Wortf. ist in d. Od. 2× häufiger als in d. Il. Zu *-ὁμενος⁺ ἧμαι⁺* als periphr. Konstr. (*T* 345, *ι* 545, *ξ* 40f., *π* 145) s. *ἧμαι* B 16. Im Erzähltext 15× (sek. fokalisiert *Ω* 166, *δ* 800, *ε* 153), in dir. R. 41×. Subj. nie Gott, 1× Tier (*B* 315 in 3 a), sonst Menschen (Frauen 14×, Männer 36×, beide/unbestimmt 6×), Sg. 45×. – Adverbiale Best.: *ἄλαστον ξ* 174, *ἀλίαστον Ω* 549, *ἐκπάγλως ο* 355; (*ἔτι*) *μᾶλλον* 3× in 1 a, *δ* 819, *τόσσον/τοσσοῦτον* 5× in 2; *ἔνδοθι θυμῷ θ* 577, *κατὰ θυμόν Ω* 549, *ν* 379, *σ* 203; *τέο μέχρις Ω* 128, *πρόπαν ἦμαρ Ω* 714, *ἤματα τ* 517, *μή/μηκέτ' ε* 160, *σ* 203, *αἰεί ν* 379, *νῦν αὖ ξ* 174, (*μεταδόρπιος δ* 194); *ἑτέρωθεν Σ* 32, *X* 79, *προπάροιθε νεῶν T* 345, *πρὸ πυλάων Ω* 714, *ἀνὰ δώματ' Ω* 166, *κατὰ ἄστυ Ω* 740, *ἐνθάδ' ε* 160, *θ* 33, *ἀμφ' ἔμ' κ* 486. – Wortf.: s. *γοάω*; dazu noch *ἀκαχίζω, ἀχέ/εύων, ἄχνυμαι, δάκρυ χέω, δάκρυα λείβω, κωκυτῷ ἕχομαι, κήδομαι*. Vbd. m. *ὀ.*: *δάκρυ χέουσα⁺* (2×), *δάκρυα λείβων* (2×) s. M 1 aα, *δάκρυα πίπτει ξ* 129; *κλαίεις⁺ Ω* 48, *θ* 577, *κ* 454; *στεναχίζω⁺* (6×) s. M 1 b, *κ* 454; *ἀχεύων* (5×) s. M 1 b; *γοόωσα(ν)* (2×) s. ebd.; *ἀχνύμενός περ* (3×) s. M 1 aα, B 2; *ὀλοφυρόμενος ν* 219 1 ohne Komplem. [9[i], 24[o], 1[h]]; spezielle Gebrauchsweisen in 1 b–d 1 a *jammern, trauern* (zur Wirkung des *ὀ.* auf die eigene Verfassung s. 1 b) *Σ* 32 *'Αντίλοχος δ' ἑτέρωθεν -ετο δάκρυα λείβων Ψ* 154 *καί νύ κ' -ομένοισιν* (sc. Gr.) *ἔδυ φάος ἠελίοιο ' εἰ μή* (= *π* 220 = *φ* 226, s. 1 d) *Ω* 48 (Ap.: „*μέλλει μέν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι*) *ἀλλ' ἤτοι κλαύσας καὶ -ἀμενος μεθέηκε*", viell. m. impl. (Akk.-)Objekt 166 *θυγατέρες δ' ἀνὰ δώματ' ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο ' τῶν μιμνησκόμεναι* (*οἳ δή*), sie jammern um Hektor, aber denken dabei an andere (vgl. *γυναῖκες* um Patr. *T* 301 f.) *α* 55 (Ath.:) „*δύστηνον* (Od.) *-ὁμενον κατερύκει* (Kal.)" *β* 23 *ἀλλ' οὐδ' ὡς τοῦ* (Sohn Antiphos) *λήθετ'* (Aigyptios) *-ὁμενος καὶ ἀχεύων*, der Gen.-Gebrauch bei *ὀ.* (s. 2) legt nahe, *τοῦ* nur auf *λήθετ(ο)* und nicht auch auf *-ὁμενος* zu beziehen *δ* 800 *πέμπε* (Ath.) *δέ μιν* ('Iphthime') *πρὸς δώματ' 'Οδυσσῆος ... ' εἶος Πηνελόπειαν -ομένην γοόωσαν ' παύσειε κλαυθμοῖο γόοιό τε* 828 ('Iphthime' zu Pen.: „Ath. hilft Od.) *σὲ δ' -ομένην ἐλεαίρει*", s. noch *δ* 819 in 2 *θ* 577 (Alkin. zu Od.:) „*εἰπὲ δ' ὅ τι κλαίεις καὶ -εαι ⌞ἔνδοθι θυμῷ⌟*", *⌞ ⌟* 'still für dich', vgl. *θυμός* B 13 bβ und Jahn, Seele-Geist 229 *ι* 545 *ἀμφὶ δ' ἑταῖροι ' εἵατ' -ὁμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί*, vgl. *κ* 408 f. *ξ* 129 (Eum. zu Od.: „Pen.) *ἕκαστα μεταλλᾷ, ' καί οἱ -ομένῃ βλεφάρων ἄπο δάκρυα πίπτει, ' ἦ θέμις ἐστὶ γυναικός, ἐπὴν πόσις ἄλλοθ' ὄληται*", beide Gedanken in *τ* 46 (s.u.) und *τ* 265 (3 a) von Od. aufgenommen *τ* 46 (Od. zu Tel.:) „*ἦ δέ μ' -ομένη εἰρήσεται ἀμφὶς ἕκαστα*", vgl. o. *ξ* 129 h. Cer. 250 *ὡς φάτ' -ομένη* (Metaneira), nur hier *ὀ.* im RAbschl. ‖ Formel *⌞ὄφρ' ἔτι μᾶλλον -ὁμενος στεναχίζω⌟* (3×, *μᾶλλον* stets im Kontext begründet): *ι* 13 (Od. zu Alkin.:) „*σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα ' εἴρεσθ', ⌞ ⌟*", vgl. *θ* 540 f. 577 *λ* 214 (Od. kann seine Mutter nicht umarmen:) „*ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια ' ὤτρυν' ⌞ ⌟*", *μᾶλλον* (vgl. V. 208), näml. außer um den Tod der Mutter und ihren Bericht *π* 195 (Tel.:) „*οὐ σύ γ' 'Οδυσσεύς ἐσσι πατὴρ ἐμός, ἀλλά με δαίμων ' θέλγει, ⌞ ⌟*", vgl. V. 188 f. 1 b Wirkung des *ὀ.* auf das Subj. [1[i], 6[o]], immer dir. R.: man kann sich durch (gelegentliches) Jammern trösten/erquicken (*τέρπεσθαι*) (2× sowie *δ* 100 in 3 a), aber chron. Trauern/Jammern schadet (5×, vgl. auch *τ* 263 f.), s. noch *X* 424 f., *δ* 104 f., *ξ* 142–4 in 2 *Ω* 128 (Thetis:) „*τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις -ὁμενος καὶ ἀχεύων ' σὴν ἔδεαι κραδίην μεμνημένος οὔτε τι σίτου ' οὔτ' εὐνῆς;*" *δ* 194 (Peisistr.:) „*οὐ γὰρ ἐγώ γε ' τέρπομ' -ὁμενος μεταδόρπιος*" *ε* 160 (Kal. zu Od.:) „*κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' -εο, μηδέ τοι αἰὼν ' φθινέτω*", vgl. V. 153 (3 b) und die nähere Beschr. V. 157 f. *π* 145 (Eum.: „Laertes ißt und trinkt nicht mehr) *ἀλλὰ στοναχῇ τε γόῳ τε ' ἧσται -ὁμενος, φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς*" *σ* 203 (Pen.: „*αἴθε μοι θάνατον πόροι Ἄρτεμις*) *ἵνα μηκέτ' -ομένη ⌞κατὰ θυμόν⌟ ' αἰῶνα φθινύθω*", zu *⌞ ⌟* s. *ν* 379 (3 b) *τ* 513. 517 (Pen.:) „*ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ' -ομένη γοόωσα ' ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' ὁρόωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ·* ' (aber nachts) ' *κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκιναὶ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ ' ὀξεῖαι μελεδῶναι -ομένην ἐρέθουσιν*", *τέρπομ'* V. 513 m. *ὁρόωσα* zu verbinden (so Ameis-H., anders Russo, Odyssey, z.St., Latacz, Freude, 201 f.), sonst ist die Interpr. von V. 517 schwierig (außerdem ist es weder belegt noch plausibel, daß tägliches Weinen guttut) 1 c 'rhetorisches' Jammern, d.h. m. Wirkungsabsicht [4[i], 2[o]], vgl. *ὀ.* m. Dat. (4) *I* 591 (Phoinix zu Ach.: „*Μελέαγρον παράκοιτις*) *λίσσετ' -ομένη, καί οἱ κατέ-*

λεξεν ἅπαντα ' κήδε'" 612 (Ach. zu Phoinix:) „*μή μοι σύγχει θυμὸν -όμενος καὶ ἀχεύων ' Ἀτρεΐδη ἥρωϊ φέρων χάριν*", vgl. *N* 808 *X* 79 *μήτηρ δ' αὖθ' ἑτέρωθεν -ετο δάκρυ χέουσα ' κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχε* 4 *Ω* 549 (Ach. zu Priam.:) „*ἄνσχεο, μηδ' ἀλίαστον -εο ⟨σὸν κατὰ θυμόν⟩ ' οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἷος ἑῆος*, vgl. V. 522–4: ⟨ ⟩ hier nicht 'still für dich' wie *ν* 379 (3b), *σ* 203 (1b) *θ* 33 (Alkin.:) „*οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται, ' ἐνθάδ' -όμενος δηρὸν μένει ⟨εἵνεκα πομπῆς⟩*", ⟨ ⟩ *ἀπὸ κοινοῦ* zu *-όμενος* und *δηρὸν μένει*? Vgl. 2, bes. *γάμου φ* 250 *κ* 486 (Od. zu Kirke: „Die Gefährten) *μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ ' ἀμφ' ἔμ' -όμενοι*" **1d** 12 beim Wiedersehen [5°]; Weinen stets explizit im Kontext erwähnt; Freude und 'Ausweinen' durchgemachten Leides (stets Erzähltext; vgl. *κλαίω* B 5) *κ* 454 *οἱ δ'* (Gef.) *ἐπεὶ ἀλλήλους εἶδον ... ' κλαῖον -όμενοι, περὶ δὲ στεναχίζετο δῶμα*, vgl. V. 398 f. *π* 214 (Tel.) *ἀμφιχυθεὶς πατέρ' ἐσθλὸν -ετο δάκρυα λείβων*, V. 215 *ἵμερος γόοιο*, 216 *κλαῖον*, 219 *δάκρυον εἶβον* 220 *καί νύ κ' -ομένοισιν* (Od. und Tel.) *ἔδυ φάος ἠελίοιο* (' *εἰ μή*) = *φ* 226 (Od. u. Hirten), V. 223 *κλαῖον* (= *Ψ* 154, s. 20 1a) Abwandlung der Formel: *ψ* 241 *καί νύ κ' -ομένοισι* (Od. und Pen.) *φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς* (' *εἰ μὴ ἄρ*'), V. 232 *κλαῖε* **2** m. Gen. (9× gen. personae, *φ* 250 gen. rei): *trauern/jammern* (vgl. B Vorbem.) *um/wegen*. Trotz Überschn.en (*ξ* 39 f. ~ *α* 243 f.) klar vom Gebrauch m. Akk. (B 3, s.d.) verschieden: der Gen. ist immer hervorgehoben (1× im Vgl., 5× 'um *x* weniger/mehr als um *y*', 1× 'um *x* und um *y*', 2× 'auch um *y*'); Vgl. auch *θ* 33 (1c) *X* 424 (Priam.:) „*τῶν* 28 *πάντων* (sc. *παίδων*) ⟨*οὐ τόσσον -ομαι ἀχνύμενός περ ' ὡς ἑνός*⟩, *οὗ μ' ἄχος ὀξὺ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω*" *δ* 104 (Men.:) „*τῶν πάντων* (sc. *ἀνδρῶν*) ⟨ ⟩, *ὅς τέ μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδήν*", s. zu *δ* 100 (3a), ähnl.: *ξ* 142 32 (Eum.:) „*οὐδέ νυ τῶν ἔτι τόσσον -ομαι, ἱέμενός* (v.l. ⟨*ἀχνύμενός*⟩) *περ ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ ' ἀλλά μ' Ὀδυσσῆος πόθος αἴνυται*", m. ⟨ ⟩ (vgl. M 1 aα) müßte *-ομαι ἰδέσθαι* regieren, aber *ὁ.* ist hier kein 36 verb. dic. wie *B* 290 (4), und es regiert bereits *τῶν φ* 250 (Eurym.:) „*οὔ τι γάμου τοσσοῦτον -ομαι*, ⟨ ⟩ *περ* (*ἀλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν Ὀδυσῆος*)" *δ* 819 (Pen.:) „*τοῦ* (Tel.) *δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον -ομαι ἤ περ ἐκείνου* (Od.)", vgl. V. 800. 828 (1a) *Ψ* 222. 224 *ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς -εται ὀστέα καίων ' ... ' ὣς Ἀχιλεὺς ἑτάροιο -ετο ὀστέα καίων, ' ἐρπύζων παρὰ πυρκαϊὴν ἀδινὰ στεναχίζων*, zu V. 225 vgl. *ν* 219 f. (3b) *ο* 355 (Eum. zu Od. über 44 Laertes:) „*ἐκπάγλως γὰρ παιδὸς -εται οἰχομένοιο ' κουριδίης τ' ἀλόχοιο*" *ξ* 40 ⟨(Eum. zu Od.:)⟩ „*καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε στοναχάς τε ' ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος -όμενος καὶ ἀχεύων ' ἦμαι*" 174 ⟨ ⟩ „*νῦν αὖ παιδὸς ἄλαστον -ομαι, ὃν τέκ' Ὀδυσσεύς*" **3** m. Akk. [4ⁱ, 7°]; das Obj. trägt, im Ggs. zum Gen. komplem. (B 2, s.d.), selten die Betonung (Ausn.: *α* 243, *τ* 265, s.d.). Oft mit *bejammern* zu übersetzen **3a** m. acc. personae [4ⁱ, 4°; 1ⁱ Vogel] *B* 315 52 (vom *στρουθός*) *μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο -ομένη φίλα τέκνα*, vgl. *τ* 522 *παῖδ' ὀλοφυρομένη* (*ἀηδών*) *T* 345 (Zeus: „*Ἀχιλλεὺς προπάροιθε νεῶν*) *ἕσται -όμενος ἔταρον φίλον*", nach Blößner, Iterata 81–4 ist *T* 345 *π* 145 (1b) nachgebildet *Ω* 714 *καί νύ κε δὴ πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα ' Ἕκτορα δάκρυ χέοντες -οντο ⟨πρὸ πυλάων⟩*, (' *εἰ μὴ ἄρ*'), wegen ⟨ ⟩ wird von der übl. Formel (M 1c) abgewichen 740 (Androm.:) „*τῶ καί μιν λαοὶ μὲν -ονται κατὰ ἄστυ*" *α* 243 60 (Tel. über Od.:) „*οὐδέ τι κεῖνον -όμενος στεναχίζω ' οἷον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν*", vgl. *ξ* 39 f. (2); fig. etym. m. *ὀδύνας* (V. 242)? *δ* 100 (Men.) „*ἀλλ' ἔμπης, πάντας μὲν -όμενος καὶ ἀχεύων* (Forts. in 2), unbetontes 64 *πάντας* kontrast. m. *πάντων* (V. 104), *ἑνός* (V. 105): *obwohl ich alle bejammere, ..., jammere ich um all diese (zusammen) nicht soviel als um einen einzelnen, der* ... 110 (Men. über Od.:) „*-ονται νύ που αὐτὸν* (Laertes, Pen. u. Tel.)" *τ* 265 (Od. zu Pen.:) „*καὶ γάρ τίς τ' ἀλλοῖον -εται ἄνδρ' ὀλέσασα ' ... ' ἦ Ὀδυσῆ'*", da *ἄνδρ'* auch Obj. zu *ὀλέσασα* ist, wäre ein Gen. hier nicht mögl. (s. auch V. 264 *πόσιν γοόωσα*) **3b** m. acc. rei [3°]; nicht aus (dem anomalen) *B* 290 (4) enstanden (so Ameis-H. zu *ε* 153, Heubeck, Odyssey, zu *ν* 219), sondern als Erweiterung der Konstr. m. acc. pers. (3a) zu erklären (wie auch *ὁ.* m. gen. rei nb. *ὁ.* m. gen. pers., s. 2; vgl. noch *ψ* 351 f. *ἐμὸν νόστον κλαίουσ'*, *Ω* 85 *κλαῖε μόρον παιδός*) *ε* 153 (*κατείβετο αἰὼν*) *νόστον -ομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη ν* 219 *ὁ δ' -ετο πατρίδα γαῖαν ' ἐρπύζων παρὰ θῖνα ... ' πόλλ' ὀλοφυρόμενος* 379 (Ath. über Pen. und Freier:) „*ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον -ομένη ⟨κατὰ θυμὸν⟩ ' πάντας μέν ῥ' ἔλπει ... ' ... νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ*", ⟨ ⟩ hier wie *θ* 577 (1a) *heimlich* (and. s.v. *θυμός* B 12cγ), vgl. *σ* 203 (1b), *Ω* 549 (1c) **4** m. Dativkomplem. [1ⁱ, 1°; 1ⁱ m. Inf.] *einem 'vorjammern'* (d.h. 'jammernd auffordern/vorhalten'), vgl. 1c ('rhetor.') *B* 290 (Od.:) „*ὥς τε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ χῆραί τε γυναῖκες ' ἀλλήλοισιν -ονται οἰκόνδε νέεσθαι*", *-ονται* ~ *-όμενοι κελεύουσι*, vgl. V. 151 f. sowie *χ* 232 *ὀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι δ* 740 (Pen.: „*εἰ δή που*) *ἐξελθὼν* (Laertes) *λαοῖσιν -εται, οἳ μεμάασιν ' ὃν καὶ Ὀδυσσῆος φῆσαι γόνον*" S. R. van der Mije

ὀδύσ(σ)ασθαι [4ⁱ, 5°, 1ᴴ, 1ᶜ] **E** prob. cogn. w. Lat. *odium*, *ōdī* or w. *ὀδύνη*, rest unclear: see Russo, Odyssey on *τ* 407 and *Ὀδυσσεύς*

F *ὀδώδυσται* 1; ⟨*ὠδύσα*⟩*ο* 1, ⟨ ⟩*το* 2, ⟨ ⟩*τ*(*ο*) 1, *ὠδύσσατο* 1, *-σαντο* 2; *-σσάμενος* 1, *-σσαμένοιο* 2

M **1** trisyll. [⏑⏑⏓] *ὠδύσατ'* *ε* 340 **2** quadrisyll. **2a** [⏑⏑⏓⏑] ⟨*-σαντο*⟩ *Z* 138 [⏑⏑⏓⏑] ⟨ ⟩ *τ* 275 **2b** [⏑⏑⏑⏓] ⟨*ὠδύσα*⟩*το Ζῆνα* Vit. p. 11,9 [⏓⏑⏑⏓] ⟨ ⟩*ο*, *Ζεῦ α* 62; ⟨ ⟩*το Ζεύς Σ* 292 **2c** [⏓⏑⏑] *ὠδύσσατο* Th. 617 **2d** [⏑⏓⏓] *ὀδώδυσται* *ε* 423 **3** pentasyll. [⏑⏓⏑⏑⏓] *-σσάμενος τ* 407 **4** hexasyll. [⏑⏓⏑⏑⏓⏑] *-σσαμένοιο Θ* 37 = 468

Σχ sch. D: glossed w. *ὠργίσθη*⁺ and / or *ἐχολώθη*⁺, sch. Barn. *τ* 407: *-σσάμενος· μισηθείς. ἢ ὀργὴν ἀγαγών. ἢ βλάψας*

B *to have conceived a hatred or malice toward* w. dat. (1), *to incur someone's* (trans.) *hatred* or *malice* [1ᶜ] (2); *τ* 407 (1b) only instance without ref. to a divinity, cf. *μῆνις*, *μηνίω* and see Irmscher, Götterzorn 12 f., Russo l.c. in E, Markwald, Hom. Epigr. 135 ff. — **a d v s.**: *ἐκπάγλως ε* 340, *θυμῷ* Th. 617, *τόσον α* 62. — **W d f l d.**: see *κοτέω* **1** intrans., subj. is the aggrieved, the aggriever in dat. **1a** subj. is divine, always w. mention of inflicted punishment, adversity **1aα** dat. obj. human *Z* 138 (Lykourgos threatened Dion.) *τῷ μὲν ἔπειτ' -σαντο θεοὶ ... ' καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου πάϊς· οὐδ' ἄρ ἔτι δὴν ' ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπῄχθετο Θ* 37 (Ath. to Zeus:) „*πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ' ὡς σὺ κελεύεις ' βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ' ἤ τις ὀνήσει, ' ὡς μὴ πάντες ὄλωνται -σσαμένοιο τεοῖο*" = 468 *ε* 423 (I fear a squall or a sea-monster) *οἶδα γὰρ ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς ἐννοσίγαιος*, 'has an abiding hatred for me' *τ* 275 *ὤλεσε καὶ νῆα ... ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ ' ... -σαντο γὰρ αὐτῷ ' Ζεύς τε καὶ Ἥλιος· τοῦ γὰρ βόας ἔκταν ἑταῖροι* hatred inferred: *Σ* 292 *νῦν δὲ δὴ ἐξαπόλωλε δόμων κειμήλια καλά, ' πολλὰ δὲ δὴ Φρυγίην καὶ Μηονίην ... ' κτήματα περνάμεν' ἵκει, ἐπεὶ μέγας ὠδύσατο Ζεύς α* 62 *οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς ' ... παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων ' Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσατο, Ζεῦ; ε* 340 (Leukothoe to Od.:) „*κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ... ' ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει;*" **1aβ**

dat.obj. divine Th.617 *Βριάρεῳ δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ὠδύσσατο θυμῷ ' Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύγῃ, δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ, ' ἠνορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος* **1b** subj. and dat.obj. human *τ* 407 (Autolykos:) *„πίθεσθ' ὄνομ', ὅττι κεν εἴπω· ' πολλοῖσιν γὰρ ἐγώ γε -σσάμενος τόδ' ἱκάνω, ' ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν ... ' τῷ δ' 'Οδυσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον"*, see A.Roemer, Hom. Aufsätze, Leipzig/Berlin 1914, 118f. n.1; +Rank, Etymologiseering 55f.; Köhnken, A&A 22, 1976, 111f.; Russo, Odyssey ad l.; J.S.Clay, Wrath of Ath., Princeton 1983, 60ff.; otherwise: Σχ., Eust., Stanford, CPh 47, 1952, 209–213. See *'Οδυσσεύς* **2** trans., subj. human, obj. divine: Vit. p.11,9 *φῶτά τε τεισαίμην, ὃς ἐμὸν νόον ἠπεροπεύσας ' ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον ξενίην τε τράπεζαν*, see Markwald l.c. W.Beck

'Οδυσήϊος [1°] *zu Od. gehörig*, Poss.adj., Abl. vom PN Od., vgl. *Καπανήϊος, Νηλήϊος, Πηλήϊος* (s. Wackernagel, Kl.Schr. 1358ff.; Chantraine, Gr.h.II 14; v.Kamptz 116; Risch 127f.; zu *-eus* u. *-ēwios* im Myk. s. Leukart in: Res Mycenaeae 234ff.); nach Chantraine (a.O.) bez. Suff. *-ιο-* e. spez. Zugehörigk., daher häufig bei EN (vgl. *παῖδ' 'Οδύσειο[ν* Stesich. fr. 209,2 Dav.) *σ* 353 (Eurym., d. unerkannten Bettler Od. verspottend:) *„οὐκ ἀθεεὶ ὅδ' ἀνὴρ -ήϊον ἐς δόμον ἵκει"*. Da zur Bez. des Besitzverh. Od. sonst stets im Gen. erscheint (z.B. *β* 238 *οἶκον -σῆος*, *δ* 674 *δόμον εἰς -ῆος*, 715 *κατὰ δῶμ' -ῆος*), ist das einmalige Vorkommen d. Poss.adj.s hier auffällig (von Meister, Kunstspr. 15 metri causa, von H.B.Rosén, Strukturalgramm. Beitr. zum Verständnis Homers, Amsterdam 1967, 88 m. A.1 aus d. Kontext erklärt; dazu Rez. von Strunk, IF 75, 1970, 320f.); vgl. aber ähnl. Fälle wie *Β* 416 *'Εκτόρεον δὲ χιτῶνα, Κ* 326 *νῆ' 'Αγαμεμνονέην, Λ* 597 *Νηλήϊαι ἵπποι, Σ* 60 = 441 *δόμον Πηλήϊον εἴσω, σ* 328 *χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών* (zu den letzteren vgl. Debrunner, in: *'Αντίδωρον* 39 m. A.4) G.Markwald

'Οδυσ(σ)εύς [123ⁱ, 599°, 3ᴴ, 1ᵉ] E unbek.; schon *τ* 407 (etymologisierende Anspielungen viell. auch *α* 62, *ε* 340. 423, *τ* 275 u. i.d. Anrede *ὦ δύστηνε κ* 281) u. dann bei S.fr.965 Radt (s. Σχ) zu *ὀδύσασθαι* (s.d. B1b) 'zürnen' gestellt (vgl. J.Peradotto, Man in the Middle Voice, Princeton 1990, 129ff.); zahlreiche and. Deutungen (zuletzt L.R.Palmer, Greek Language, London 1980, 36: Proth. *ὁ-* + **deuk-* [zu lat. *dūcere*] = 'einer, der erfolgreich zu e. Ziel führt' u. L²²31ff.: Olixes zu *ὀλίγος* = 'd. ganz Kleine') scheitern an vermutl. urspr. Namensform *'Ολυσ(σ)εύς* (Brommer, ZVS 96, 1982/83, 88–92; vgl. lat. *Ulixes* u. zu diesem Biville, RPh 60, 1986, 208–13; auch Odyssey I 83 zu *α* 62; s. dagg. aber schon L³207ff., der d. *δ*-Form f. urspr. hält u. d. hom. Etym. stützt); Wechsel von *λ* zu *δ* (bzw. *δ* zu *λ*) oft als vorgr. lautgesetzl. Eigentümlichkeit erklärt (Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 139; Ruijgh, Études 23 A.9; B.Marzullo, Il problema omerico², Mailand - Neapel 1970, 77; Furnée, Vorgriech. 61 m. A.237; Caduff, Ant.Sintflutsagen, Göttingen 1986, 96), auch Namenselemente *'Ολυ-* (wie in *'Ολυ-μπος, 'Ολυ-νθος*, Boßhardt a.O.) u. *-σσ-* lassen an vorgr. Ursprung denken (vgl. Heubeck, Praegraeca 25, der Abl. vom altkret. Namensstamm *odu-* vermutet); Spuren, die i.d. thrak.-etrusk. Bereich führen, verfolgen L¹⁴; Ziegler, Gymn. 69, 1962, 396ff.; vgl. +Austin, CSCA 5, 1972, 13f. A.20 (s.u. B3a). – Abl.: *'Οδυσήϊος*

F *-σεύς* 310, *-εύς* 93; *-σεῦ* 31, *-εῦ* 16; *-σῆος* 80, *-ῆος* 65, *-σέος* 1 (*Δ* 491), *-εῦς* (Gen.) 1 (*ω* 398; s. L²⁵220f.); *-σῆϊ* 10, *-ῆϊ* 32, *-ῆ(ι)* 2 (*ε* 398, *ν* 35); *-σῆα* 16, *-σέα* 2 (*ζ* 212, *ρ* 301), *-ῆα* 59, *-ῆ(α)* 8. – Das Schwanken d. Formen mit *-σσ-/-σ-* (450/276) wird teils einf. der *licentia metri causa* zugeschrieben, teils auf einen indiff. vorgr. Zischlaut zurückgeführt (vgl. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 138; Chantraine, Gr.h.I 110 u. 179)

M **1** Stammsilbe im longum **1a** dreis. [⏑⏓–] ⌞*οἷος -σεὺς ἔσκε*⌟ *μετ'* *δ* 689, *τ* 315; ⌞ ⌟ *ν β* 59 = *ρ* 538, *φ* 94; *ἦ σύ γ'/μάλ' -σεύς ἐσσι (πολύτροπος)* *κ* 330, *π* 194 / *τ* 474; *οὐ γὰρ -σεύς α* 354; *-σεύς (δῖος) Β* 631. 636, *β* 27, *η* 14, *φ* 227, *ψ* 320; *-σεῦ ψ* 209 [⏑⏓–] *-σεύς Β* 272, *Ε* 519 [⏑⏓×] *ὣς φάτο, ῥίγησεν / γήθησεν / μείδησεν δὲ ⌞πολύτλας δῖος -σεύς⌟ ε* 171, *η* 329 = *ϑ* 199 = *ν* 250 = *σ* 281, *ψ* 111; *δεύτερος / κρητῆρ' αὖτ' ἀνάειρε* ⌞ ⌟ *Ψ* 729. 778; *αὐτὰρ ὁ / δὴ τότε μερμήριξε* ⌞ ⌟ *ε* 354, *σ* 90; *ἦ τοι / αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε* ⌞ ⌟ *ζ* 249, *η* 177; *ἔπειτα* ⌞ ⌟ *ο* 340 = *π* 186 = *ρ* 280, *τ* 102, *ν* 353 = *φ* 414; *(ἐσ)ἄκουσε* ⌞ ⌟ *Θ* 97, *ϑ* 446; ⌞ ⌟ *Ι* 676 = *Κ* 248 = *ξ* 148 = *π* 90 = 225 = 258 = 266 = *ρ* 560, *ε* 486 = *ω* 504, *ζ* 1 = *η* 344 ≅ *η* 1. 133. 139, *χ* 191. 261 = *ω* 490. 176. 232. 348. 537; *ὣς ἄρ' ἔφαν / ἔφη, χαῖρεν δὲ κλεηδόνι ⌞δῖος -σεύς⌟ σ* 117, *υ* 120; *ὁ δ' ἔγρετο* ⌞ ⌟ *ζ* 117, *ν* 187; *νόησε / γήθησε δὲ* ⌞ ⌟ *Ε* 669, *Ι* 223, *π* 5. 164 / *υ* 104; *ἐγὼ καὶ* ⌞ ⌟ *Λ* 767, *γ* 126; *ἐπεὶ θάνε* ⌞ ⌟ *α* 396, *β* 96 = *τ* 141 = *ω* 131; *ἤλυθε* ⌞ ⌟ *Γ* 205, *φ* 190; *(παρ)ἵστατο* ⌞ ⌟ *Β* 244, *ν* 56; *καὶ* ⌞ ⌟ *Γ* 314, *Η* 168, *Ι* 169, *Τ* 48. 310, *δ* 280; *δὲ* ⌞ ⌟ *Ι* 192, *τ* 430 = 437; ⌞ ⌟ *Α* 145, *Ε* 679, *Κ* 460, *Λ* 449, *Τ* 141, *Ψ* 759. 765, *α* 196. 398, *γ* 121, *ε* 269, *ζ* 127. 217. 224. 322, *η* 21. 230 = *τ* 1 = 51, *ϑ* 381. 494, *ν* 63, *ξ* 4, *ρ* 506, *τ* 225, *υ* 1. 92, *φ* 38, *χ* 81, *ω* 241. 424. 482, Il.Parv.fr.2^(I),2 p.53 Dav.; *τὸν / τὴν / τοὺς δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν ⌞προσέφη πολύμητις -σεύς⌟ Δ* 349 = *Ξ* 82 = *ϑ* 165 = *σ* 14 = *χ* 60 = 320, *σ* 337 = *τ* 70, *χ* 34; *τὸν/τὴν δ' ἀπαμειβόμενος* ⌞ ⌟ *Κ* 382 = 423 = 554 = *Τ* 154 = 215 = *η* 207 = 302 = *ϑ* 152 = 412 = *ι* 1 = *λ* 354 = 377 = *ξ* 191 = 390 = *ο* 380 = *π* 201 = *ρ* 16 = 192 = 353 = *σ* 124 = 365 = *τ* 41 = *υ* 168 = 226 = *χ* 105 = 170 = *ψ* 129 = *ω* 302 = 330 = 356 = 406, *ε* 214 = *η* 240 = *ϑ* 463 = *ν* 311 = 382 = 416 = *τ* 106 = 164 = 220 = 261 = 335 = 382 = 499 = 554 = 582 = *υ* 36 = *χ* 430 = 490 = *ψ* 263; *δὴ τότε κήρυκα* / PN ⌞ ⌟ *ϑ* 474 / 486, *χ* 390; *τὸν δ' ἐπιμειδήσας / ἀναχωρήσας* ⌞ ⌟ *Κ* 400 = *χ* 371, *ρ* 453; ⌞ ⌟ *ξ* 439, *υ* 183, *ψ* 247; *μετέφη ⌞πολύμητις -σεύς⌟ σ* 51 = *φ* 274, *σ* 312; *ἔβη* ⌞ ⌟ *Α* 311, *β* 173; *ἀτὰρ* ⌞ ⌟ *Κ* 488, *φ* 404; ⌞ ⌟ *Α* 440, *Γ* 200, *Δ* 329, *Κ* 148, *χ* 1; *οἷά ποτε / οἷόν μιν Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν ⌞-σεύς⌟ π* 289 = *τ* 8, *ρ* 314; *σήματ' ἀναγνούσῃ/όντος, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ'* ⌞ ⌟ *τ* 250 = *ψ* 206, *ω* 346; *τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς* ⌞ ⌟ *β* 71, *γ* 98 = *δ* 328; *ὁ δὲ μερμήριξεν* ⌞ ⌟ *ζ* 141, *ρ* 235; *ὁ ⌞πτολίπορθος -σεύς⌟ Β* 278, *Κ* 363; ⌞ ⌟ *ϑ* 3, *π* 442, *χ* 283; *ἐπὶ νηὸς ⌞-σεύς⌟ α* 260, *τ* 259; *ἦρχε δ'* ⌞ ⌟ *Ι* 657, *ψ* 370 = *ω* 501; *χαῖρε δ'* ⌞ ⌟ *ξ* 51. 526; *κίεν/ον ⌞αὐτὰρ -σεύς⌟ π* 177, *ω* 220; ⌞ ⌟ *Α* 430, *Λ* 321, *α* 57, *β* 182, *ε* 370, *η* 81, *ϑ* 83 = 367 = 521. 264, *ν* 28. 367, *ξ* 30. 171, *π* 119, *σ* 66. 100. 394, *τ* 209. 388. 479, *χ* 292. 493, *ψ* 67. 181, *ω* 392; *ἐλεύσεται ἐνθάδ' / οἴκαδ' ⌞-σεύς⌟ ξ* 161 = *τ* 306, *π* 204, *τ* 585 / *υ* 232; *ἐνθάδ'* ⌞ ⌟ *τ* 282; *οὔ νύ τ' / γὰρ* ⌞ ⌟ *α* 60 / *β* 163, *ω* 443; *εἴ ποτ'* ⌞ ⌟ *β* 342, *ρ* 240; *ἐξ οὗ* ⌞ ⌟ *ρ* 103 = *τ* 596, *ψ* 18; *ἦ τοι* ⌞ ⌟ *φ* 16, *ω* 154; *ἦεν / ἦεν* ⌞ ⌟ *Γ* 211, *σ* 253 = *τ* 126; ⌞ ⌟ *Γ* 216, *Κ* 513, *Λ* 312, *Ψ* 725. 727. 768, *α* 265 = *δ* 345 = *ρ* 136, *β* 333, *δ* 763, *ε* 39 = *ν* 137, *ε* 229. 251. 436. 481, *η* 142. 145, *κ* 436, *ξ* 174. 323 = *τ* 293, *ο* 267, *π* 42, *ρ* 336. 412, *τ* 237. 239. 358. 447. 506. 556, *υ* 300, *φ* 20. 409, *χ* 213. 266. 450, *ψ* 348; *διογενὲς Λαερτιάδη / ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' ⌞-σεῦ⌟ Β* 173 = *Δ* 358 = *Θ* 93 = *Ι* 308 = 624 = *Κ* 144 = *Ψ* 723 = *ε* 203 = *κ* 401 = 456 = 488 = 504 = *λ* 60 = 92 = 405 = 473 = 617 = *ν* 375 = *ξ* 486 = *π* 167 = *χ* 164 = *ω* 542 / 192; *φαίδιμ'* ⌞ ⌟ *κ* 251, *λ* 100. 202. 488, *μ* 82; ⌞ ⌟ *μ* 101, *ν* 413 **1b** viers. **1bα** [⏑⏓⏑⏑] *-σέα ζ* 212 [⏑⏓⏑⏑] *-σέος/α Δ* 491, *ρ* 301 **1bβ** [⏑⏓–⏓] *μνάσκετ' / μνώμεθ' ⌞-σῆος δὴν οἰχομένοιο⌟ δάμαρτα υ* 290, *ω* 125; *δμῳαὶ* ⌞ ⌟ *ἄνακτος σ* 313; *δμῳαὶ ⌞-σῆος ταλασίφρονος⌟ ρ* 34, *σ* 311; *δμῶες/σὶν -σῆος ρ* 299. 389; *νό-*

στον ⌊ ⌋ α 87 = ε 31; αὐτὰρ ⌊ ⌋ ρ 114; μ' ⌊ ⌋ Λ 466; ⌊ ⌋ α 129, (δίου) γ 84, δ 241. 270, ρ 292. 510, Th. 1012; στῆ δ' ἐπ' -σῆος Θ 222, Λ 5; δὴ / ὡς / καὶ τότ' -σῆος/α Κ 271, ω 541, γ 219, ε 297 = 406 = χ 147; -σῆος μεγαλήτορος δ 143; 4 μ' -ῆος ξ 144; -σῆος β 238, δ 741, ϑ 75, (μεγαθύμου) ο 2, ρ 522, χ 221. 238; οὐδ' ἄρ' / καὶ τότ' / νόστον / αὐτὰρ -σῆϊ/α μεγαλήτορι/α Ε 674, ε 81. 233, ζ 14 = ϑ 9, ψ 153; πὰρ / κὰδ δ' ἄρ' -σῆϊ ζ 248, υ 281 / ν 73; αὐτὰρ -σῆϊ/α ω 309, ϑ 517; ἡ δ' ἐπ' -σῆα μεγαλήτορα ε 149; αἶψα δ' -σῆα Λ 346 = χ 163, ω 494; -σῆα πτολιπόρθιον ι 504. 530; -σῆα ν 117, χ 253 [⏑⏑⏓] αὐτὸς/ἠ δ' ἀντίον ἷζεν ⌊-σῆος ϑείοιο⌋ Ι 218 = π 53, ε 198; Τηλέμαχον/ς, φίλον/ς υἱὸν/ς ⌊ ⌋ 12 γ 398, ο 63 = 554 = ρ 3 = υ 283 = φ 432; φίλος υἱὸς ⌊ ⌋ ω 151; καί κ' ἐλθὼν πρὸς δώματ' ⌊ ⌋ ο 313 ≅ ρ 230 ≅ υ 248; πρὸς / κατὰ δώματ' ⌊ ⌋ β 394, δ 799 / ρ 402 = σ 417 = υ 298 = 325; ⌊ ⌋ Β 335, Λ 806, β 233 = ε 11, δ 682, ο 347, 16 φ 74. 189; -σῆος φίλος υἱός β 2. 35. 415, γ 64. 352, ξ 515 = ο 337. 59, π 48; -σῆος μέγα τόξον φ 314, ω 172; -σῆος β 279, δ 625 = ρ 167, ο 522, π 34. 139, φ 158, Hes. fr. 198,2; -σῆϊ Ι 180; -σῆϊ/α πτολιπόρθῳ/ον ξ 447 / σ 356, ω 119; -σῆα προσέειπε(ν) ϑ 144, τ 473 **2** Stammsilbe in den brevia **2a** dreis. [⏑⏑⏓] ⌊ἀλλ' -εὺς⌋ κατέρυκε / ἀνένευε καὶ ἔσχεθεν ἱε- μένω/ους/όν/ην περ δ 284, π 430, φ 129, χ 409; ⌊ ⌋/εῦ/ῆα π 162, Ι 346, τ 136; τὴν δ' -εὺς γήθησεν ἰδὼν καί ν 226, 24 χ 207; τὴν/τοῦ/τῷ/τὸν/τοῖς δ' ⌊-εύς⌋ χ 129 / Δ 494 / τ 409, φ 34 / Κ 476. 490, τ 452, χ 15 / ξ 459 = ο 304; τόν ῥ' ⌊ ⌋ Δ 501; ⌊οὔτ' -εὺς⌋ ἔτι οἶκον ἱκάνεται ξ 167, τ 313; ⌊ ⌋ Ψ 719; ἦλθ' / ἔστ' -εὺς καὶ οἶκον ἱκάνεται ψ 7. 27 / 108; ἂν 28 δ' -εὺς πολύμητις Γ 268, Ψ 709. 755; ἔνθ' -εύς Κ 527, ξ 520, υ 5, ω 213; ὣς / ὡς -εύς δ 340 = ρ 131, ε 491, ζ 135, ϑ 531, ο 176, χ 406 / ζ 113; δ' -εύς Λ 439, ρ 539 = σ 384; ἦ -εύς/ ῆ(α) τ 84. 267; -εύς Κ 571, δ 107, ϑ 92, ι 19, τ 286; ὦ -εῦ (πο- 32 λύαινε) Λ 430, Ξ 104, λ 363, ν 4; ἦ ῥ'/δ' -ῆ' ἐνένιπε(ν) σ 326, τ 65; ἦ ῥ' -ῆ' (ἐλέησεν) ε 336; ὦς -ῆ(ϊ) ἀσπαστόν ε 398, ν 35; -ῆ(α) ν 124 [⏑⏑⏓] εἴ περ γάρ κ' / μὲν δὴ -εὺς Ἰθακήσιος β 246, χ 45; εἰ μὲν δὴ -εύς ω 328; ⌊δ' -εύς⌋ τε καί ξ 470; ⌊ ⌋ καί Λ 335; -εὺς καί υ 332; ⌊-εύς τε⌋ καί Κ 536, Ξ 29 = 380; ⌊ ⌋ ζ 320, χ 336; -εύς τ' ρ 183; ⌊δ' -εύς⌋ Ζ 30, η 43, χ 381; ⌊ ⌋ δουρικλυτός Λ 396. 401. 661 = Π 26; ὣς ὁ μὲν ἔνθ' -εύς ξ 523; ὡς ἤ τοι / ὣς δ' αὔτως -εύς ρ 157, φ 225; διογενὴς -εύς Κ 340, β 352 = ε 387, β 366; ὣς / ἀλλ' / ἦλθ' -εύς Ψ 763, δ 287, τ 413; -εύς ξ 152, τ 248; ἀλλ' οὐ / οὐκέτι σοί γ', -εῦ λ 444, χ 226; -εῦ ι 517, κ 64. 378, μ 279, χ 312 = 344; -εῦς (Gen.) ω 398; -ῆ(α) ν 131, ω 497 44 [⏑⏑⏓] δ' ⌊-εὺς καὶ δῖος ὑφορβός⌋ ρ 260; ⌊ ⌋ ο 301 = π 1; -εὺς καὶ φαίδιμος υἱός τ 31, χ 141, ω 526; ὁ τλήμων -εύς Κ 231. 498; διογενὴς -εύς ο 485, ψ 306; -εύς Κ 277, Τ 247, ε 24 = ω 480; πολύαιν' -εῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν Ι 673 = Κ 544, μ 184 [⏑⏑⏓] -ῆ(α) ο 157 **2b** viers. [⏑⏑⏓⏑] ἔνθ' -ῆος/α ἐγώ/ν ξ 321, τ 185; ἀμφ' -ῆϊ/α ε 287, γ 163; ὡς -ῆϊ ρ 253; -ῆα χ 479 [⏑⏑⏓⏑] ἐκ ⌊χειρῶν⌋ -ῆος ἀμύμονος φ 99; ⌊ ⌋ ἐξ -ῆος ι 512; ἐξ -ῆος ⌊ἀμύμονος⌋ π 100; δ' -ῆος ⌊ ⌋ 52 (ἀντιϑέοιο) τ 456; ἔπειτ' -ῆος ⌊ ⌋ υ 209; -ῆος ⌊ ⌋ β 225, ξ 159 = ρ 156 = τ 304 = υ 231; ⌊ἔπειτ' -ῆος⌋ ἐγὼ (ϑείοιο) Κ 243 = α 65; ⌊ ⌋ ἀκουσάτω π 301; ⌊ ⌋ ψ 89; -ῆος ἐγώ τ 270; ἐν μεγάροις -ῆος υ 117, φ 4; ἐκ μεγάρων ⌊-ῆος, ἐπεί⌋ 56 ω 440; ⌊ ⌋ υ 205; ἀντιϑέου -ῆος φ 254; ἀλλ' -ῆος υ 265; δ' -ῆος (... κυδαλίμοιο) χ 89. 310; -ῆος Γ 224, χ 143; ἀμφ' ⌊-ῆϊ δαΐφρονι⌋ α 48, φ 223; ⌜ἐν χείρεσσ'⌝ ⌊ ⌋ φ 379; ⌜ ⌝ -ῆϊ Κ 529; ἀμφ' -ῆϊ ξ 364; ἀντιϑέῳ -ῆϊ α 21 = ζ 331, χ 291; 60 ἔπειτ' -ῆϊ Β 259, Γ 223; ὣς -ῆϊ Ψ 783; δ' -ῆϊ Κ 260, π 452, Th. 1017; -ῆϊ φ 31. 195, ψ 208; νοστῆσαι -ῆα πολύφρονα ὅν- δε δόμονδε α 83 = ξ 424 = υ 239 = 329 = φ 204; εὗρεν ⌊ἔπειτ' -ῆα⌋, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον Β 169; εὗρον ⌊ ⌋ Διὶ φί- 64 λον Λ 473; εὗρεν ⌊ ⌋ χ 401 = ψ 45; ⌊ ⌋ α 363 = π 450 = τ 603 = φ 357; ⌊ ⌋, ⌜Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον⌝ Κ 137; ⌊δ' αὖτ' -ῆα⌋, ⌜ ⌝ Β 407; αὐτὸς ⌊ ⌋ προσηύδα μειλιχίοισι / κερτο- μίοισι υ 165. 177; αὐτὸς ⌊ ⌋ χ 342; ⌊ ⌋ π 119; αὖτ' -ῆα ἰδών Γ 191; (δ') -ῆα ἴδον ξ 29, ω 391; ⌊ὥς ῥα τότ' ἀμφ' -ῆα⌋ Διὶ φίλον Λ 419; ⌊ ⌋ ⌜δαΐφρονα ποικιλομήτην⌝ Λ 482; ἀμφ' -ῆα ⌜ ⌝ χ 115. 281; -ῆα ⌜ ⌝ η 168, χ 202; -ῆα προσηύδων ξ 484; ⌊ἐκ τοῦ⌋ δ' οὔτ' -ῆα ἐγών α 212; ⌊ ⌋ δὴ -ῆα α 74; ὁππότε / καὶ τότε δή ῥ' -ῆα ψ 345, ω 149; ὤτρυνεν⁺ (δ') -ῆα ζ 254, η 341, ω 116; δ' -ῆα ϑ 459, ξ 437, υ 257, χ 26 ≅ 225; -ῆα δ 254, ρ 327, σ 8. 350, φ 393 [⏑⏑⏓⏑] δ' -ῆος ἀκοῦσαι ρ 525; -ῆϊ π 159, τ 381, ω 100 [⏑⏑⏓×] ἐλθὼν/όντ' ἐς μέγαρον ⌊Λαερτιάδεω -ῆος⌋ π 104, φ 262; ἐς μέγαρον ⌊ ⌋ σ 24; ⌊ ⌋/ ην -ῆα μ 378, ρ 152 = τ 165 = 262 = 336 = 583, σ 348, υ 286, χ 339 / π 455 = ρ 361; δόμον ⌊εἰς -ῆος⌋ δ 674 = π 407. 328; ⌊ ⌋ α 207; δώματα κάλ' -ῆος ρ 264, υ 122, χ 495; ἐνὶ μεγάροις -ῆος σ 420, ω 187; ἀντιϑέου/φ -ῆος/ϊ υ 369 / Λ 140, β 17, ν 126; ϑείου -ῆος β 259, φ 244; προπάροιϑ' -ῆος ω 416. 447; ἦ -ῆος Α 138; -ῆος Λ 459, Ψ 720, α 103. 253, δ 715, ε 5, ϑ 23, ν 440, ρ 216, τ 571, ω 195; ὅς ῥ' -ῆϊ ω 445; ἀμφ' -ῆϊ δ 151; ἦ(δ') -ῆϊ/α Β 220, φ 197 / Κ 109 ; -ῆϊ η 15, ξ 76, τ 416; (ἀγα)κλυτὸν ἀμφ' -ῆα ϑ 502, ω 409; (ἐπ)ο- τρύνων -ῆα Θ 92; -ῆα υ 80, χ 337. 498

Σχ sch. T Κ 266: ὁ δὲ (sc. Autolykos) φωραϑεὶς ἐπὶ ξε- νίαν αὐτὸν (sc. Sisyphos) προετρέπετο. ὅϑεν μεϑυσϑεὶς βιά- ζεται Ἀντύκλειαν καὶ ποιεῖ Ὀδυσσέα, sch. ε 310: ὑπερε- μάχησαν τοῦ σώματος Ἀχιλλέως Ὀδυσσεὺς καὶ Αἴας. καὶ ὁ μὲν ἐβάστασεν, ὁ δ' Αἴας ὑπερήσπισεν, sch. ζ 164: λέγοι δ' ἂν πολὺν λαὸν οὐ τὸν ἴδιον στόλον, ἀλλὰ τὸν Ἑλληνι- κόν, ὅτ' ἀφηγούμενος εἰς Δῆλον ἦλϑε Μενέλαος σὺν Ὀ- δυσσεῖ ἐπὶ τὰς Ἀνίου ϑυγατέρας, αἳ καὶ Οἰνότροποι ἐκαλοῦντο, sch. Barn. ο 16: Ἰκάριος ὁ Οἰβάλου γαμεῖ ... κατὰ Φερεκύδην Ἀστεροδίαν τὴν Εὐρυπύλου τοῦ Τελέστο- ρος. πυϑόμενος δὲ Λαέρτης περὶ τῆς Πηνελόπης, ὅτι καὶ τῷ κάλλει καὶ ταῖς φρεσὶ διαφέρει πασῶν τῶν καϑ' ἑαυτὴν γυναικῶν, ἄγεται αὐτὴν τῷ παιδὶ Ὀδυσσεῖ πρὸς γάμον, sch. Barn. τ 407: ὀδυσσάμενος· μισηϑείς. ἢ ὀργὴν ἀγαγών. ἢ βλάψας, sch. Barn. ω 119: ἤϑελε δὲ κρύπτειν ἑαυτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς μὴ βουλόμενος στρατεύεσϑαι, οὐ διὰ δειλίαν, ἀλλ' ὡς συνετὸς ἀνὴρ ὁρῶν τὸ μέγεϑος τοῦ πολέμου, S. fr. 965 (Radt): ὀρϑῶς δ' Ὀδυσσεύς εἰμ' ἐπώνυμος κακῶν, πολλοὶ γὰρ ὠδύσαντο δυσμενεῖς (δυσσεβεῖς codd.) ἐμοί, Str. 1,24: οὐκ ἐπαινεῖ (sc. Polybios) δὲ οὐδὲ τὴν τοιαύτην τοῦ Ἐρατοσϑένους ἀπόφασιν, διότι φησὶ τότ' ἂν εὑρεῖν τινα, ποῦ Ὀδυσσεὺς πεπλάνηται, ὅταν εὕρῃ τὸν σκυτέα τὸν συρράψαντα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσκόν

L [1]Joh. Schmidt, in: Roscher III 1 (1897–1902), Sp. 602–81; [2]O. Kretzschmar, Beitr. zur Charakteristik des hom. Od. (Gymn.progr. Neunkirchen/Trier), Leipzig 1903; [3]Solmsen, ZVS 42, 1909, 207–33; [4]Croiset, MAI 38, 1909/10, 171–214; [5]Radermacher, SB Wien 178, 1915, 1–59; [6]Preller-Robert II 3,2,1, 1050–9; [7]Finsler, Homer II; [8]Wüst, RE XVII (1937) Sp. 1905–96; [9]K. Reinhardt, Von Werken u. Formen, Bad Godesberg 1948, 52–162; [10]G. Patroni, Commenti mediterranei all' Odissea di Omero, Milano 1950; [11]H. Schrade, Götter u. Menschen Homers, Stuttgart 1952, 225–59; [12]Germain, Odyssée; [13]Page, Odyssey; [14]Ferri, RAL 15, 1960, 287 ff.; [15]G. Hunger, D. Od.gestalt i. Od. u. Il., Diss. Kiel 1962; [16]Kaiser, MH 21, 1964, 109–36 u. 197–224; [17]Dirlmeier, SB Heidelberg, 2, 1966, 20 f. (= ders., Ausgewählte Schriften zu Dichtg. u. Philos. der Gr., Heidelberg 1970, 76 f.); [18]Lesky, RE Suppl. XI (1967) Sp. 1–160; [19]W. B. Stanford, The Ulysses Theme, 2. Aufl., Oxford 1968; [20]W. F. Jackson Knight, Many-Minded Homer, London 1968; [21]D. Lohmann, D. Komposition d. Reden i. d. Il., Berlin 1970; [22]B. B. Powell, Archetypal Patterns of Death and Rebirth in the Homeric Odyssey, Berkeley 1970;

[23]ders., TAPhA 101, 1970, 419–31; [24]A. Thornton, People and Themes in Homer's Odyssey, London 1970; [25]Erbse, Beitr. Verst. Od.; [26]v. Geisau, Kl. Pauly IV (1972) 238–43; [27]O. C. Cramer, Odysseus in the Iliad, Diss. 1973 (Univ. of Texas at Austin); [28]B. Fenik, Studies in the Od., Wiesbaden 1974, 5–60; [29]N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley - Los Angeles u. London 1975; [30]D. Frame, The Myth of Return in Early Greek Epic, New Haven 1978; [31]Niles, Ramus 7, 1978, 46–60; [32]P. Faure, Ulysse le Crétois, Paris 1980; [33]S. R. West, LCM 6, 1981, 169–75; [34]B. Andreae, Odysseus, Frankfurt a.M. 1982; [35]F. Brommer, Odysseus, Darmstadt 1983; [36]J. S. Clay, The Wrath of Athena, Princeton 1983; [37]Demougin, RsI 12, 1984, 5–22; [38]W. G. Thalmann, Conventions of Form and Thought in Early Gr. Ep. Poetry, Baltimore u. London 1984; [39]A. T. Edwards, Ach. in the Od., Meisenheim 1985 (Beitr. z. Klass. Philol. 171); [40]P. Vivante, Homer, New Haven u. London 1985; [41]Rutherford, JHS 106, 1986, 145–62; [42]M. W. Edwards, Homer, the Poet of the Iliad, Baltimore u. London 1987; [43]Friedrich, GRBS 28, 1987, 121–33; [44]Dietz, Symbolon 9, 1988, 73–106; [45]A. Schnebele, D. ep. Quellen des Sophokleischen Philoktet, Diss. Tübingen 1988; [46]G. E. Dimock, The Unity of the Odyssey, Amherst 1989; [47]Hölscher, Odyssee; [48]Haft, CJ 85, 1989/90, 97–114; [49]Patzer / Hölscher, Poetica 22, 1990, 488–513; [50]S. Goldhill, The Poet's Voice, Cambridge 1991, 1–68; [51]Hölscher, Gymn. 98, 1991, 385–96; [51a]C. Auffarth, Der drohende Untergang [RGVV], Berlin 1991; [52]Holt, AJPh 113, 1992, 319–31; [53]W. Kullmann, Hom. Motive, Stuttgart 1992; [54]Pötscher, GB 19, 1993, 1–33; [55]E.-R. Schwinge, Die Odyssee – nach den Odysseen, Göttingen 1993, 140 A.21; [56]N. Yamagata, Homeric Morality, [Leiden - New York - Köln] 1994; [57]Lateiner, Nonverb. Beh.; [58]S. D. Olson, Blood and Iron. Stories and Storytelling in Homer's Odyssey, [ ] 1995

B Odysseus (Od.); Inhalt: 1 Genealogie; 1a Abstammg. väterlicherseits, 1b Abstammg. mütterlicherseits, 1c Verwandtsch. u. Nachkommen; 2 ep. Handlg.; 2a in Il. u. Od., 2aα vor d. Krieg, 2aβ Vorbereitungen zum Krieg, 2aγ während d. Krieges, 2aδ nach d. Krieg; 2b außerhalb Il. u. Od.; 3 Charakterisierg.; 3a Ursprung u. Name; 3b Charakter, 3bα äußere Erscheing. u. Rang, 3bβ pos. Eigenschaften, 3bβaa Kriegstüchtigk. u. Ruhm, 3bβbb Verstand, 3bβcc Ausdauer, 3bγ neg. Züge u. Taten; 3c Gesamtbild u. Vorbild

1 Genealogie **1a** Abstammung väterlicherseits: S. des Laertes (*Λαερτιάδης*, z.B. *Γ*200); dieser S. des Arkeisios (*ξ*182, *π*118) u. der Chalkomedusa (s.o., Bd. II Sp. 1611,42f.); Arkeisios S. des Zeus (vgl. *B*173 u.ö. das Epith. *διογενής* [s.d.] u. Ov. Met. 13,145) u. der Euryodia, nach and. Quelle des Kephalos u. einer Bärin (L[6]1057; nachhom. Quellen s.o., Bd. I Sp. 1307,63–8) **1b** Abstammung mütterlicherseits: S. der Antikleia, der T. des Autolykos (*λ*85) u. der Amphithea (*τ*416); Autolykos S. des Hermes u. der Philonis (Hes. fr. 64,14ff.; Chione bei Ov. Met. 11,301–17; and. Namen u. Quellen s. L[8]1918, 33–6; vgl. auch o. Bd. I Sp. 1625,40ff. u. *τ*396f.). – Des Od. im heroischen Umfeld untyp. Abstammg. von Autolykos (Meisterdieb u. Erzschurke *τ*395f.) wird teils als Erfindg. des Od.dichters (L[47]64ff.), teils als Reflex der vorhom. od. vorgr. Odysseusgestalt gewertet (L[19]10ff.; H. Mühlestein, Hom. Namenstudien, Frankfurt a.M. 1987, 43 A.10); ähnl. wird die „Bastardabstammung" des Od. von dem listigen Sisyphos als Indiz f. vorgr. Existenz beurteilt (L[17]20); nach außerhom. Quellen soll näml. Sisyphos Antikleia kurz vor d. Hochzeit m. Laertes geschwängert haben (sch. *K*266, s. Σχ; d. Gesch. mindestens seit Aesch. bekannt, Quellen s. L[8]1919, 8–27); allerdings ist fragl., ob der Odysseedichter von d. „Bastardabstammung" wußte u. sie absichtl. unterdrückte (so W. Kullmann, Wirken 41 A.1; zustimmend L[26]239, 25ff.) **1c** Verwandtschaft u. Nachkommen: nach o363ff. hat Od. e. jüngere Schwester, Ktimene, die während seiner 20jährigen Abwesenh. nach Same verheiratet wurde; nach späteren Quellen e. weitere Schwester namens Kallisto od. Phake (Eust. 1572,53 [zu *η*116]; Athen. IV158CD); nach *π*118 keinen Vaterbruder, doch nach *τ*414 (u.ö.) mehrere Mutterbrüder (Söhne des Autolykos, s.o. Bd. I Sp. 1625,44ff.); seine Frau ist Pen., deren Eltern Ikarios (*δ*797) u. Periboia (Apollod. 3, 10, 6; nach Pherecyd. [sch. *o*16, s. Σχ] Asterodia, nach Str. 10, 461 Polykaste); an Geschwistern der Pen. kommt in den hom. Epen e. Schwester Iphthime vor (*δ*797, vgl. Bd. II Sp. 1259,44ff.), Brüder werden *o*16 erwähnt, allerd. nicht namentl. (Bd. II Sp. 1183,7ff.); einziges Kind von Od. m. Pen. ist Tel. (*π*119f.); m. Kirke zeugt er Agrios, Latinos u. Telegonos, m. Kal. Nausithoos u. Nausinoos (Hes. Th. 1011–8), m. der Thesproterkönigin Kallidike Polypoites (s.o. Bd. II Sp. 1297,7ff.)

2 ep. Handlg.: Hauptquellen sind Il. u. Od.; in der Od. finden sich „Elemente einer Biographie von der Wiege bis zum Grabe ... Die Absicht, nach und nach das Lebensganze unterzubringen, ist unverkennbar" (W.-H. Friedrich, Dauer im Wechsel, Göttingen 1977, 83f. A.37) **2a** in Il. u. Od. **2aα** vor dem Krieg: Der Großvater (mütterlicherseits) Autolykos gibt dem Neugeborenen d. Namen Od. (*τ*399–409; zur Namensproblematik s.u., 3a); dabei gelobt er dem Enkel e. Teil s. Besitzes, wenn er ihn am Parnass besuche (*τ*409–12); der herangewachsene Od. geht zu ihm, nimmt zus. m. d. Söhnen des Autolykos, seinen Onkeln, an e. Eberjagd teil u. erlegt den Eber, wird allerd. zuvor oberhalb des Knies zieml. schwer verwundet (*τ*413–54; bei Paus. 10, 8, 8 auf d. freien Fläche des späteren delph. Gymnasions lokalisiert; enge inhaltl. Bzhg. zwischen Namensgebg. u. Eberjagd sieht Russo, in: Festschr. B. Gentili, Rom 1993, 52ff. u. 55f.); er wird von Autolykos u. s. Onkeln geheilt (dazu Renehan, AJPh 113, 1992 1–4), bleibt bis zur Genesung, wird dann nach Ith. zurückgeschickt (*τ*455–66, *ω*331–5). Wohl um dieselbe Zeit (*παιδνὸς ἐών* *ω*338) erhält er von s. Vater kultiviertes Gartenland zum Geschenk. Ebenfalls noch *παιδνὸς ἐών* (*φ*21) wird er von Laertes u. dem Ältestenrat nach Messenien geschickt, um Schadenersatz f. geraubtes Vieh zu fordern (*φ*15–21). Bei dieser Gelegenh. trifft er im Hause des Ortilochos den Iphitos, S. des Eurytos, schließt Freundschaft, erhält d. berühmten Bogen des Eurytos geschenkt, m. dem er am Ende die Freier tötet, u. schenkt selbst als Gegengabe e. Schwert u. e. Lanze (*φ*11–6. 31–5). Später, schon als stattl. Krieger (*α*256f.), kehrt er auf dem Rückweg von Ephyra, wo er Pfeilgift zu bekommen hoffte, aber abschlägig beschieden wurde, bei s. Freund, dem Taphierkönig Anchialos, ein u. erhält von diesem das Gewünschte (*α*256–64; Episode oft als „unheroisch" u. Relikt vorep. Erzählgutes gewertet, so L[17] u. L[47] 70). Zeitl. Einordnung dieser Episode nicht möglich, sie spielt aber jedenf. noch vor d. Troj. Krieg, vor dem Od. auch Pen. geheiratet, bei der Gelegenh. eigenhändig Schlafgemach u. Bett erbaut (*ψ*189–201) u. schon d. Königsherrschaft von s. Vater übernommen u. längere Zeit als milder Herrscher ausgeübt hatte (s. z.B. *β*46f.). Er bewohnt Ith. (*ι*21; gg. Dörpfelds alte These, das hom. Ith. sei d. heutige Insel Leukas, s. Bd. II Sp. 1161, 59ff.; Identif. m. d. heutigen Ith. [Thiaki] z.B. L[20]130f.; L[32]202ff.; Sieberer, Tyche 5, 1990, 149–64; zur Frage, ob d. Odyssee-Dichter Ith. aus eigener Anschauung kannte, s. Wace-Stubbings, Companion 419 u. L[47]194), ist reich begütert (*ξ*96ff; zu Aussehen u. Beschaffenh. seines Palastes vgl. C. R. Beye, The Il., the Od., and the Epic Trad., London-Melbourne 1968, 61; Drerup, Arch. Hom. O129f.) u. führt im Troj. Krieg die Kephallenen an, deren Siedlungsgebiet *B*631–5 beschrieben ist (Karte bei Page, History, ggüber 124). Zum Kriege können ihn Ag. u. Men. nur

mit Mühe überreden (*σπουδῇ παρπεπιθόντες* ω 119, vgl. auch sch. z.St. in Σχ; breitere Darst. in den Cypr., s.u., s.v. *Παλαμήδης* B 1), wohl, weil Halitherses ihm geweissagt hatte, daß er erst nach 20 Jahren allein u. unerkannt nach Hause zurückkehren werde (β 172–5); er gibt seiner jungen Frau (*νύμφη* λ 447) d. Weisung, sich wiederzuverheiraten, wenn ihr neugeborener Sohn (δ 112) volljährig geworden sei (σ 269 f.), u. bestellt seinen gleichaltrigen Gefährten Mentor (χ 208 f.) zum Hausverwalter (β 226 f.) **2aβ** Vorbereitungen zum Krieg: Die Szene, wie Nestor u. Od. den Ach. u. Patr. f. d. Krieg anwerben, wird Λ 765–90 breit geschildert. Od. selbst erscheint als Führer d. Kephallenen m. 12 Schiffen (*B* 631–7), einem d. kleinsten Kontingente (vgl. L[27] 12 m.A.6; Visser, Katalog 597 f.), am Sammelpunkt Aulis (*B* 303 f.). Ggüber Naus. erwähnt er ζ 164 f. e. Aufenthalt beim del. Ap. während d. Fahrt nach Tr., womit wahrsch. die Cypr. fr. 19 p. 42 Dav. (fr. 29 Ber.) erzählte Begegnung m. Anios gemeint ist, dem Herrscher von Delos u. Vater der Oinotropen (vgl. sch. ζ 164 in Σχ); bei e. weiteren Station, auf Lesbos, besiegt er d. König Philomeleides im Ringkampf (δ 342–4 = ρ 133–5, vgl. sch. δ 343); das von Ag. Θ 230–4 erwähnte Gelage d. Achäer auf Lemnos dürfte in den Zush. der Aussetzung Philoktets gehören (*B* 721–4). Rätselhaft bleibt der vieldiskutierte 1. Gesang des blinden Sängers Demod. am Phäakenhof (ϑ 72–82): Ag. habe zu Beginn d. Krieges d. delph. Orakel eingeholt, einen Streit zw. d. Besten der Achäer als pos. Zeichen genannt bekommen u. dieses während e. Opferschmauses (*θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ* ϑ 76) in einem Streit zw. Od. u. Ach. erkannt; Wüst (L[8] 1927, 10 f.) stellt d. Episode zu dem Gelage auf Lemnos, P. V. d. Mühll (FS R. Tschudi, 1954 = Ausgew. Kl. Schr. 148–54) und W. Marg (FS Jacoby, Leiden 1956, 16–29; hier ansprechende Lösg. d. Problems; unwahrsch. dagg. Broeniman, CW 90, 1996, 3–13) aufgrund d. Kyprienberichtes und in Kombinierung m. S. fr. 566 Radt zu einem Festmahl auf Tenedos; von der neueren Forschg. wird d. Episode überw. als Indiz f. Existenz anderer mündl. Iliaden gewertet (so z.B. Matthiessen, GB 15, 1988, 35), als Ursache d. Streites allg. der auch sonst in der Ilias latent fühlbare Ggs. zw. Ach.s *βίη* u. des Od. *μῆτις* angenommen (vgl. u., 3c); Zus.fassg. der Disk. bei L[39] 40 m.A.46; s. auch L[55]. Im Schiffslager bei Troja liegen d. 12 Schiffe des Od. genau in d. Mitte (Θ 222 f. = Λ 5 f.); dort befinden sich auch Versammlungsplatz u. Götteraltäre (Λ 806–8). Eine Forderg. an die Tr., wohl vor Beginn d. Kampfhandlungen, erwähnen Ant. (Γ 205–24) u. Ag. (Λ 138–41): Men. u. Od. seien Hel.s wegen als Gesandte nach Ilion gekommen, hätten beide vor den versammelten Tr. geredet u. seien abgewiesen worden, wobei der Tr. Antimachos sogar ihren Tod verlangt habe (vgl. Cypr. p. 42, 55 ff. Ber.; Apollod. Epit. 3,28) **2aγ** während d. Krieges: Taten des Od. i.d. Iliias (Darstellg.n, z.T. m. Interpretationen, auch L[1] 603–5; L[15] 122–49; L[27] 10–27; L[35] 3–6): Ag. ordnet an, daß einer der 'Ratsträger', Aias, Idom., Od. oder Ach., als Anführer (*ἀρχός*) einer Delegation d. geraubte Chryseïs ihrem V. zurückbringen u. dem Ap. e. Hekatombe opfern soll (*A* 144–6); Od. übernimmt u. erledigt d. Auftrag (*A* 311. 430–74). Als Ag.s Prüfg. der Kampfmoral d. Heeres negativ ausfällt, d.h. die Achäer zu d. Schiffen eilen, um nach Hause zu fahren, rettet Od. (von Ath. ermahnt, *B* 169 ff.) das Unternehmen, indem er Ag.s Szepter an sich nimmt (*B* 186), Führer u. Mannschaften durch Vorhaltungen zur Umkehr bewegt (*B* 188–211), den aufmüpfigen Thers. tadelt u. bestraft (*B* 244–69) u. i. e. längeren Rede d. allg. Durchhaltewillen wiederherstellt u. stärkt (*B* 278–335); zum anschließenden Opfer e. Rindes f. Zeus lädt Ag. d. Vornehmsten ein (*γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν B* 404): unter diesen Od.; (zur Bewertg. der Wiederherstellg. d. Kampfmoral als entscheidender Rettg. d. ganzen Unternehmens, das letztl. auf die Eroberung Trojas durch d. List des Od. vorausweise, vgl. z.B. L[48] 101 f.; s. auch u. 3bβbb). Zur Vorbereitg. d. Zweikampfes zw. Paris u. Men. erheben sich Ag. u. Od. (*Γ* 267 f.); Hektor u. Od. messen den Kampfplatz aus u. bereiten d. Losverfahren f. d. ersten Speerwurf vor (*Γ* 314–7). Als bei Wiederbeginn d. Schlacht Menesth. u. Od. m. ihren Truppenkontingenten zum Einsatz bereitstehen (Od. als Führer der Kephallenen *Δ* 329 f.), beschimpft Ag. sie beide, u. bes. den Od. (*Δ* 339: *καὶ σύ, κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, κερδαλεόφρον*, s. auch u. 3bγ), erkennt aber durch des Od. heftige Reaktion (*Δ* 349–55), daß er zu weit gegangen ist, u. entschuldigt sich bei ihm (*Δ* 356–63). Im Kampf tötet Od. aus Rache f. s. Gefährten Leukos, der von e. Speer des Priamiden Antiphos (falsch bei L[35] 4!) getroffen wurde, den Demokoon; die Tat macht solchen Eindruck, daß die Tr. u. sogar Hektor zurückweichen, den Achäern d. Möglichkeit geben, ungehindert die Leichen zu plündern u. weit vorzustürmen, u. erst durch ihren Schutzgott Ap. wieder zum Kampf getrieben werden müssen (*Δ* 491–513). *E* 519 ff. ermuntern die beiden Aias, Od. u. Diom., die Achäer zum Kampf; wenig später, nach d. Kampf zw. Tlep. u. Sarp., in d. Tlep. fällt, überlegt Od. (*τλήμονα θυμὸν ἔχων E* 670; vgl. u. 3bβcc), ob er aus Rache f. Tlep. den Sarp. weiter verfolgen od. lieber dessen Mannen vernichten solle, entschließt sich auf Ath.s Weisg. f. letzteres, tötet sieben Lykier (Koiranos, Alastor, Chromios, Alkandros, Halios, Noëmon, Prytanis) u. hätte noch weiter gewütet, wenn nicht Hektor eingegriffen u. dem Kampf e. Wendg. gegeben hätte (*E* 669–82). *Z* 30 wird in e. Aufzählg. von Einzeltaten im Schlachtgetümmel erwähnt, daß Od. den Perkosier Pidytes m. d. Lanze tötet. Als Hektor den besten Achäer zum Zweikampf fordert, erheben sich, nach anfängl. Zögern, neun Helden, unter diesen Od. (*H* 161–9). Während e. allg. Flucht der Achäer am Beginn d. zweiten Schlachttages gerät der zu Wagen fliehende Nestor in Gefahr, von Hektor getötet zu werden; Diom. bemerkt es u. ruft laut den ebf. fliehenden Od. um Beistand an, wobei er ihn einen Feigling nennt, aber der hört nicht hin, sondern flieht weiter (*οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος 'Οδυσσεύς* Θ 97; zum Vorwurf der Feigh. s.u. 3bγ). Des Od. zweite Haupttat der Ilias, die allerd. erfolglos bleibt, ist, nb. d. Wiederherstellg. d. Kampfmoral im *B*, seine führende Rolle bei d. Bittgesandtschaft an Ach.: Nestor schlägt Ag. vor, Phoinix als Anführer, dann d. großen Aias u. Od. zu Ach. zu schicken (*I* 162–70); er gibt den Gesandten, *'Οδυσσῆϊ δὲ μάλιστα*, Anweisungen, wie sie versuchen sollten, Ach. umzustimmen (*I* 174–81); die Männer gehen, Od. voran (*I* 192, zur Frage d. Dualformen s. Heubeck, Hom. Frage, Darmstadt 1974, 71 ff.; L[54+]), zu Ach. u. werden freundl. aufgenommen u. bewirtet (*I* 192–221); nach d. Mahl gibt Aias dem Phoinix e. Zeichen, doch Od. ergreift vor diesem d. Wort (*I* 222–306, zur Bewertg. d. Rede s. L[15] 123 ff.; L[42] 221 f.; G. Zanker, The Heart of Achilles, Ann Arbor 1994, 84 f.); Ach. lehnt schroff, aber wohl ohne Vorwurf gg. Od. persönl. (vgl. Plat. Hp. Mi. 365 AB), d. Versöhnungsangebot ab (*I* 307–429); daraufhin spricht Phoinix, ebf. erfolglos (*I* 432–619), worauf Aias lakonisch, an Od. gerichtet, d. Scheitern d. Verhandlg. feststellt (*I* 622–42); dann gehen Aias u. Od., dieser wieder voran, während Phoinix bei Ach. bleibt, u. Od. gibt, von Ag. befragt, kurzen Bericht über d. Absage Ach.s (*I* 656–92, s. Griffin, Iliad IX zu 676 ff.). Die dritte Haupttat ist die i.d. Dolonie beschriebene (zur Bewertg. s.u. 3bγ): Nachts holt Nestor zuerst den Od. aus d. Schlaf, beide zus. den Diom. u. noch andere, u. unterbreitet den in Ag.s Zelt Versammelten s. Plan zu e. Erkundungsunternehmen im troj. Lager (*K* 137–217); Diom. meldet sich, verlangt e. Begleiter u. wählt unter d. Freiwilligen, Od., dem er bei dieser Gelegenh. s. bes. Wertschätzg. aus-

drückt (*K* 219–47); sie rüsten sich; Od. erhält leihweise von Mer. Bogen, Köcher, Schwert u. d. Eberzahnhelm, dessen Beschaffenh. u. Herkunft (Autol. hatte ihn dem Ormeniden Amyntor gestohlen!) ausf. beschrieben werden (*K* 254–71; vgl. Bd. II Sp. 1590,33–44); als d. beiden aufbrechen, schickt Ath. e. günstiges Vogelzeichen, für das Od. s. Schutzgöttin erfreut dankt (*K* 272–82); während sie gehen, bemerkt Od. den ihnen i.d. Dunkelh. entgegenkommenden troj. Spion Dolon; sie lassen ihn nach des Od. Plan an sich vorbeigehen, damit er nicht zu s. Leuten entkommen könne, verfolgen ihn dann, bis Diom. ihn m. s. Speer zum Halten zwingt (*K* 339–77); Dolon fleht um s. Leben, Od. beruhigt ihn (*K* 383: *θάρσει, μηδέ τί τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω*), fragt ihn über d. Verhältnisse bei den Tr. aus u. erhält d. Rat, die soeben angekommenen Thraker u. ihren König Rhesos zu überfallen, da bei ihnen viele Dinge u. insbes. d. kostbaren Pferde d. Königs zu erbeuten seien (*K* 378–441); trotz Dolons Kooperationsbereitsch. schlägt Diom. ihm d. Kopf ab, Od. gelobt s. Ausrüstg. der Ath., legt sie in e. Tamariske u. verknüpft deren Zweige mit Schilfgras, um sie bei d. Rückkehr wiederzufinden (*K* 442–68); sie kommen zu d. schlafenden Thrakern, Od. macht Diom. auf Rhesos u. dessen Pferde aufmerksam, fordert ihn auf, d. Männer zu töten, während er selbst sich um d. Pferde kümmern will (*K* 470–81); Diom. erschlägt zwölf Schlafende, Od. räumt umsichtig d. Leichen beiseite, damit die an Schlachten noch nicht gewöhnten Beutepferde nicht vor d. Toten scheuen (*K* 483–93); dann tötet Diom. Rhesos, gleichzeitig löst Od. d. Pferde, bindet sie m. Riemen zus. u. treibt sie m. Schlägen s. Bogens aus d. Gefahrenbereich, ohne daran zu denken, die im Wagen steckende Peitsche zu benutzen (dies häufig als Beweis dafür gewertet [z.B. Ameis-H. u. Leaf zu *K* 501], daß Od. selbst keinen Streitwagen besessen habe; and. Harrison, LCM 13, 1988, 30; s. auch u. 3bβaa); Od. gibt Diom. e. Zeichen zum Aufbruch, der jedoch zögert u. erst durch Ath. umgestimmt wird; sie besteigen d. Pferde, reiten davon, nehmen unterwegs Dolons Rüstg. auf u. gelangen unversehrt zu Nestor (*K* 502–14; 526–40); Od. erstattet ihm kurzen Bericht, d. Pferde erhält Diom., während Od. Dolons Rüstg. bereitlegt, um sie Ath. zu weihen (*K* 554–79). Tags darauf, bei äußerster Bedrängnis nach Verwundg. Ag.s, stellt Od. f. e. Weile d. Gleichgewicht d. Kampfes zus. m. Diom. wieder her, indem er diesen zunächst zum Durchhalten aufruft (*Λ* 313–5), sie beide dann mehrere Tr. töten, Od. den Wagenlenker des von Diom. getöteten Thymbraios Molion (*Λ* 321 f.), dann den Hippodamos u. Hypeirochos (*Λ* 335); als Diom. durch e. Pfeilschuß verwundet wird, zieht ihm Od. d. Pfeil aus d. Fuß u. bleibt allein zurück, da d. anderen Achäer fliehen (*Λ* 396–402); zögernd entschließt er sich standzuhalten (*Λ* 404–10, vgl. Lesky, SB Heidelberg 1961, 13), findet sich rasch inmitten der Feinde, kämpft wie ein i.d. Enge getriebener Keiler u. verwundet Deïopites, tötet Thoon, Ennomos, Chersidamas u. den Hippasiden Charops, den Bruder des Sokos (*Λ* 403–27); Sokos stürmt herbei, verwundet ihn, aber nicht tödlich (denn Ath. schützt ihn), während Od. den Fliehenden tötet (*Λ* 428–48); Od. zieht sich d. Lanze aus d. Wunde, d. strömende Blut schwächt s. Mut u. lockt viele Tr. an, ihm den Garaus zu machen; er weicht zurück, ruft um Hilfe, Men. u. Aias eilen herbei, um ihn zu retten, da s. Tod einen großen Verlust f. die Achäer bedeuten würde (*Λ* 470 f.: *δείδω μή ... ' ἐσθλὸς ἐών, μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται*, vgl. *Ξ* 368 über Ach.: *κείνου δ' οὔ τι λίην ποθὴ ἔσσεται*), u. bringen ihn aus d. Schlacht in Sicherh. (*Λ* 456–88). Später berichtet Nestor dem Patr., daß die Besten verwundet wurden: Diom., Od., Ag. u.a. (*Λ* 658–64); dann geht er zum Zelt Ag.s u. trifft d. drei Verwundeten Diom., Od. u. Ag., die besorgt nach dem Stand d. Dinge sehen wollen (*Ξ* 23 f. 27–40); als er sie zur Beratg. der Lage auffordert (*εἴ τι νόος ῥέξει Ξ* 62), ordnet Ag. d. allg. Flucht während d. kommenden Nacht an, e. Befehl, dem Od. m. Erfolg in schärfster Form widerspricht (*Ξ* 64–102). Nachdem Pos. zugunsten der Achäer i.d. Kampf eingegriffen u. befohlen hat, daß die besseren, aber schlechter bewaffneten Kämpfer ihre Waffen m. d. schlechteren, aber besser bewaffneten tauschen sollen, überwachen Diom., Od. u. Ag., obwohl verwundet, d. Ausführg. des Befehls (*Ξ* 374–82). Nach e. weiteren Niederlage der Achäer berichtet Patr. dem Ach. *Π* 23–9, daß Diom., Od., Ag. u. Euryp. verwundet sind. Als nach d. Tod des Patr. Ach. zur Versammlg. ruft, kommen Diom. u. Od., hinkend u. auf ihre Lanzen gestützt, als erste (*T* 47–50). Ach. verlangt in seinem Rachedurst d. sofortigen Beginn d. Schlacht, doch Od. mahnt zur Besonnenh.: erstens dürften Krieger nicht m. leerem Magen i.d. Kampf geschickt, zweitens müsse zuvor die Versöhng. m. Ag. offiziell besiegelt werden (*T* 154–83); Ag. stimmt ihm zu, beauftragt ihn m. d. entspr. Vorbereitungen, aber Ach. fordert hartnäckig weiter d. unmittelbaren Kampfbeginn, so daß ihn Od. abermals u. in schärferer Form zur Vernunft ruft, indem er offen seine geistige Überlegenh. betont (*T* 218 f.: *ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην ' πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα*); dann wählt er sieben junge Männer aus, die d. Versöhnungsgeschenke aus Ag.s Zelt zum Versammlungsplatz bringen sollen, u. wiegt selbst zehn Talente Gold ab (*T* 184–249); nach Versöhnungsakt u. Totenklage um Patr. drängen die *γέροντες 'Αχαιῶν* (*T* 303) den Ach. zum Ehrenmahl, doch der weigert sich u. schickt sie fort; nur Ag., Men., Od., Nestor, Idom. u. Phoinix bleiben u. versuchen, ihn zu trösten (*T* 309–12). Bei d. acht Wettkämpfen, die Ach. zu Ehren des toten Patr. veranstaltet, beteiligt sich Od. am Ringkampf u. Wettlauf: im Ringkampf tritt er gg. d. großen Aias an; beide sind gleich stark; durch e. Trick bringt Od. den Aias zu Fall, aber sie ringen weiter, bis Ach. d. Kampf abbricht u. d. Gleichstand erklärt (*Ψ* 700–39); im Wettlauf (*Ψ* 740–84) treten der kleine Aias, Od. u. Antil. gg.einander an; d. schnelle Aias hält d. Spitze, Od. bleibt immer ganz dicht hinter ihm u. gewinnt nach e. Stoßgebet an Ath., weil Aias kurz vor d. Ziel ausrutscht; Antil., der d. letzten Preis erhält, mokiert sich darüber, daß d. Götter die älteren Männer bevorzugen, wie den Od. (*Ψ* 790 f.: *οὗτος δὲ προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων· ' ὠμογέροντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι*). ‖ In der Odyssee gibt es nur wenige Erwähnungen von Taten des Od. im Kampf um Troja, u. diese liegen zeitl. entweder vor (s.o. 2aβ) od. nach d. Iliashandlg. (zur Frage, ob d. Handlg. der Odyssee die der Ilias voraussetzt, vgl. K. Usener, Beobachtungen zum Verhältnis der Od. zur Il., Tübingen 1990, m. Rez. von Griffin, CR 41, 1991, 288–91): Beim Kampf um den gefallenen Ach. (Schilderg. von Kampf, Bestattg. u. Totenfeier *ω* 36–86) kämpft Od. im dichtesten Getümmel (*ε* 309 f.; auch Aeth. p. 47,23 Dav.; fr. 3 p. 70 Ber.; e. ansch. abweichende Version Il. Parv. fr. 32 p. 85 Ber., s.u. D). Den Streit zw. Aias u. Od. um d. Waffen des toten Ach., die Thetis als Preis ausgesetzt hatte, gewinnt Od. nach e. Urteil troj. Kinder (auch Il. Parv. fr. 2^(I),2 p. 53 Dav. = fr. 2,2 p. 77 Ber.) u. der Ath.; der f. Od. glückl. Ausgang d. Streites hat den Tod des Aias zur Folge (*λ* 543–58). Später holt Od. Neopt., den S. Ach.s, zu Schiff von Skyros ins Achäerlager (*λ* 508 f.; auch Il. Parv. p. 52,12 Dav.), der sich nicht nur im Kampf als einer d. Besten bewährt, sondern auch im Rat nur hinter Nestor u. Od. selbst zurücksteht (*λ* 510–22). Kurz vor d. Fall Trojas (am hölzernen Pferd wurde schon gearbeitet) veranstaltet sich Od. selbst durch Schläge (and. Il. Parv. fr. 8 p. 56 Dav.), geht, in Lumpen gehüllt u. als bettelnder Knecht i.d. Stadt, um zu spionieren (auch Il. Parv. fr. 6 u. 7 p. 78 Ber.), wird

nur von Hel. erkannt, die schwört, ihn bis zu s. Rückkehr ins Achäerlager nicht zu verraten, dann d. ganzen Plan von ihm erfährt; er tötet viele Tr. u. kommt m. zahlreichen Informationen wieder zu s. Leuten (δ 243–58). Die entscheidende Großtat des Od., d. Einnahme Trojas (α 2) durch List (χ 230, vgl. auch γ 120ff., Il. Parv. fr. 10 p. 56 Dav.), ist durch dreimalige Schilderg. hervorgehoben: Od. berichtet im Hades der Seele Ach.s, wie Neopt. als einziger der im Innern des Pferdes Sitzenden voller Kampfgier das Öffnen d. Luke kaum habe erwarten können (λ 523–32); Men. erzählt dem Tel., daß Hel., vom Daimon getrieben, dreimal um d. Holzpferd gegangen sei, u. im Tonfall der jeweiligen Gattinnen die Namen der innen sitzenden Helden gerufen habe; er selbst u. Diom. hätten herauskommen od. doch antworten wollen, aber Od. habe sie gehindert, dem Antiklos sogar d. Mund zugehalten (vgl. Bd. III Sp. 41,56ff.) u. dadurch alle gerettet (δ 271–89); drittens trägt die ganze Geschichte d. blinde Sänger Demod. am Phäakenhofe vor, von Od. selbst dazu aufgefordert: die Tr. berieten über d. Pferd; später kamen d. Achäer heraus u. begannen ihr Vernichtungswerk, Od. aber lief m. Men. zum Hause des Deïph., wagte dort seinen furchtbarsten Kampf u. siegte m. Hilfe Ath.s (ϑ 492–520) **2aδ** nach dem Krieg: Nestor berichtet Tel., daß nach d. Zerstörg. Trojas Ath. Streit gesät u. die Achäer in zwei Lager gespalten habe, weil nicht alle verständig u. gerecht gewesen seien (vgl. auch ε 105ff. u. ν 316ff.; zum 'Zorn der Ath.' s. Irmscher, Götterzorn 69ff.; L[36] 51 u. 186–212; L[44] 79f.): die einen, darunter Od., Men. u. Diom., seien m. ihm nach Hause gefahren, die anderen bei Ag. in Troja geblieben; auf Tenedos habe es wieder Streit gegeben: Od. habe sich auf d. Seite Ag.s geschlagen u. sei zu diesem nach Troja zurückgekehrt (γ 130–64). ‖ An dieser Stelle beginnt d. Heimkehr des Odysseus u. damit d. Handlung der Odyssee (sehr breiten Raum i. d. Disk. nimmt d. motivgeschichtl. Forschg. ein, d.h. d. Frage nach d. Urspr. der Themen u. Stoffe; s. dazu L[4,5,10,13,32,33,47+,49]; +Bremmer, SSR 2, 1978, 15–23), die hier nur i. d. Hauptpunkten skizziert werden kann (ausf. Darstellg.n s. d. Handbücher: L[1] 605–10; L[6] II 3,2,2, 1345–80 u. 1397–1438; L[8] 1953–87. Interpr. der Odysseehandlg. m. unitaristischer Zielsetzg. L[46], unter d. Aspekt d. Moral des Od. L[41], nach erzähltechn. u. kompos. Gesichtspunkten L[31]; M. Sternberg, Expositional Modes and Temporal Ordering in Fiction, Baltimore u. London 1978, 56–89; allegor. Interpr.n z.B. L[22,23,29,30], L[32] 35–42, L[37,44]; vgl. auch u. 3c): Nach Proömium u. Telemachie (α–δ), in der d. Lage im Hause des Od. nach ca. 20jähriger Abwesenh. des Hausherrn geschildert wird, dessen inzw. zum Manne herangewachsener S. Tel. zuerst nach Pylos zu Nestor, dann nach Sparta zu Men. u. Hel. reist, um Erkundigungen über s. verschollenen V. einzuholen (zur Telemachie als „Odyssee im Kleinen" s. Apthorp, CQ 30, 1980, 1–22, u. als „Scharnier" zw. Ilias u. Odyssee s. Krischer, H. 116, 1988, 1–12), beginnt nach der sog. 'Zweiten Götterversammlg.' (ε 1–42) die eigtl. Heimkehr des Od. (zur Erwähnung der Heimkehr Ag.s als Folie zu der des Od. s. Olson, TAPhA 120, 1990, 57–71); Ausgangspunkt d. Erzählg. ist Endpunkt der Abenteuer: die Kal.-Insel Ogygia, auf der Od. seit Jahren festsitzt (Interpr.: R. Harder, Kl. Schr., München 1960, 148–63; Vernant, TR 3, 1982, 13–8) u. die er endl. nach Götterbeschluß auf e. selbstgebauten σχεδίη verlassen darf, die ihm allerd. in e. furchtbaren Sturm von Pos. zertrümmert wird, so daß er schließl. ans Land der Phäaken gespült, aber von diesen freundl. aufgenommen, gastl. bewirtet u. durch Festschmaus u. Spiele geehrt wird (ε–ϑ, zur Bed. d. Phäaken-Episode s. L[28] 53ff.); in diesem Rahmen erzählt er selbst d. Geschichte s. abenteuerl. Irrfahrten (ι–μ, Rückblende), die sog. Apologe (versch. Modelle einer them. Glied. der Apologe: L[9,31]; +Scully, CW 80, 1987, 401–17; Privitera, in: ΣΠΟΝΔΕΣ ΣΤΟΝ ΟΜΗΡΟ, Hrg. M. Païzi-Apostolopoulou, Ithaka 1993, 57–74; zu d. zahlreichen verfehlten u. wohl sinnlosen Lokalisierungsversuchen d. Fahrtrouten u. Stationen [Kritik schon von Eratosthenes bei Str. 1,2,15, s. Σχ] s. L[7] 21–8; Lesky, WS 63, 1948, 52–68; L[18] 113; L[34] 10 m. 257 A.3; L[47] 141ff. u. 158): Nach Abfahrt von Troja verlustreicher Überfall auf Ismaros im Lande der Kikonen (ehem. thrak. Verbündete der Tr., B 846; ι 39–61); darauf zweitägiger Zwangsaufenthalt an Land durch furchtbaren Sturm u. ruhige Weiterfahrt zum Kap Malea (ι 67–80); von dort an Kythera vorbei neun Tage lang durch Nordwind ins offene Meer abgetrieben zu d. Lotophagen (ι 81–104; häufig als Eintauchen i. d. Zauberwelt d. Märchenlandes bezeichnet, vgl. L[47] 141); Kyklopen-Abenteuer: Verlust von vier Gefährten, Blendg. Polyphems, dadurch Zorn Poseidons (ι 105–555; vielbehandelte „Meisterleistung" des Od., s.u. 3bβbb; auch M. J. Alden, in: [illegible] 75–95); Ankunft auf der schwimmenden Aiolos-Insel, dem ersten d. drei Wendepunkte der Irrfahrt (κ 1–76; zum Verh. zw. d. Od.-Abenteuern u. d. Erz.n d. Argonautensage s. L[47+] 170f. u. 185); nach sechstägiger Fahrt Ankunft bei den riesenhaften menschenfressenden Laistrygonen, dort Verlust aller Schiffe außer dem des Od. (κ 80–132; inhaltl. Parallele zum Kyklopen-Abenteuer); Kirke-Abenteuer: Verwandlg. d. Gefährten in Schweine, Bezwingung Kirkes u. Rettg. d. Gefährten durch Od., einjähriger Aufenthalt bei Kirke u. ihr Rat, Teir. i. d. Unterwelt aufzusuchen (κ 135–540; inhaltl. Parallele zum Lotophagen-Abenteuer); Nekyia (λ 13–635; zentraler Wende- u. Ruhepunkt i. d. Reihe der Od.-Abenteuer; vieldisk.; Hauptthema der Quellen- u. Motivgeschichtsforschg., vgl. z.B. L[12] 329–81, +Steiner, UF 3, 1971, 265–83 u. +Matthiessen, GB 15, 1988, 15–45; wenig überzeugender Lokalisierungsversuch von Fear, Pr 18, 1992, 19–26); Rückkehr zu Kirke, die dem Od. warnend d. folgenden Gefahren beschreibt (μ 1–141); Sirenen-Abenteuer (μ 144–200; inhaltl. parallel den Kirke- u. Lotophagen-Abenteuern); Charybdis u. Skylla, die sechs Gefährten verschlingt (μ 201–59; inhaltl. parallel den Laistrygonen- u. Kyklopen-Episoden); Fahrt zur Helios-Insel Thrinakia, dem dritten Wendepunkt der Irrfahrt, u. Rinderfrevel (μ 261–398; vgl. J.-U. Schmidt, WJA 21, 1996/7, 49–77); nach Verlust aller Gefährten u. Zerstörg. d. Schiffes durch Sturm wird Od. allein auf Kiel u. Mast e. ganze Nacht lang zur Charybdis zurückgetrieben, entrinnt dem Strudel m. Mühe u. Not u. wird nach neun Tagen an d. Kal.-Insel gespült (μ 399–450); damit ist d. Erz. des Od. abgeschlossen, u. die Ende ϑ unterbrochene Handlg. wird wiederaufgenommen: d. Phäaken bringen Od. in e. todesähnl. Schlaf nach Ithaka (ν 63–125); Od. erwacht, erkennt s. in Nebel gehüllte Heimat nicht, Ath. klärt ihn auf, sichert ihm Unterstütz. gg. die Freier zu u. verwandelt ihn m. e. Zauberstab in e. Bettler, um ihn unkenntl. zu machen (ν 187–438); Od. geht auf ihren Rat zunächst zum Gehöft des Schweinehirten Eum., wird freundl. aufgenommen (zu den vieldisk. Vs. ξ 144–7 [Namenszauber!] s. Olson, ICS 17, 1992, 1–7; allgemeiner zur Vermeidung der Nennung des Namens s. C. Higbie, Heroes' Names, New York u. London 1995, bes. 149, 175 u. 190) u. erzählt, um s. Identität zu verbergen, die erste seiner 'Lügengeschichten' (ξ 191–359; über d. Lügengeschichten allg. s. +L[41] 161 m. A.80; L[47] 213ff. u. unten 3bβbb, über d. 'kret.' Lügengeschichten Haft, CJ 79, 1984, 289–305); nach Rückkehr Tel.s aus Sparta Wiedererkenng. zw. ihm u. Od. (zur poet. Funkt. der Wiedererkennungsszenen s. L[50]) u. Planung des weiteren Vorgehens gg. die Freier (π 155–320); zuerst geht Tel., später Od., von Eum. geführt, zum Palast in s. Rolle als Bettler u. trifft m. d. Freiern zus., die ihn unfreundl. behandeln (ρ); Boxkampf zw. Od. u. dem Bettler Iros, weitere Verhöhng.

des Od. durch die Freier (σ); Unterhaltg. zw. Pen. u. dem unerkannten Bettler Od. wird dadurch unterbrochen, daß ihm seine alte Amme Eurykl. d. Füße wäscht, ihn an d. Narbe am Knie erkennt, aber von Od. gezwungen wird, ihre Entdeckg. für sich zu behalten (τ 104–507; Interpr. des Versteckspiels zw. Od. u. Pen. Harsh, AJPh 71, 1950, 1–21; A. Amory, in: C. H. Taylor, Essays on the Odyssey, Bloomington 1963, 100–21; Haft, CB 65, 1989, 67–70); Vorbereitungen zum Apollon-Fest (vgl. L[51a] 277 ff.), an dem Pen. e. Entscheidg. über ihre Wiederverheiratg. treffen will (υ; zu vermuteten Handlungsspuren aus e. vorgr. matrilinear bestimmten Gesellschaftsordng. s. E. S. A. Butterworth, Some Traces of the Pre-Olympian World in Greek Literature and Myth, Berlin 1966, 98–119 u. 122–34; Versuch einer Darstellg. der Rechtslage der Wiederverheiratg. Patzer, ICS 16, 1991, 31 f.); Bogenprobe (φ; Genaueres s. L[47+] 69; Krischer, H. 120, 1992, 19–25), Freiermord (χ) u. Wiedererkenng. u. Vereinigg. von Pen. u. Od. (ψ; zu des Od. Lächeln, ψ 111, χ 371, υ 301, als inhaltl. Gliederungskomponente s. Levine, TAPhA 114, 1984, 1–9); am nächsten Morgen kommt es auf dem Landgut des Laertes zur vieldisk. Wiedererkennungsszene zw. Laertes u. Od. (ω 205–360; s. L[41+] 161 f. u. unten 3bγ); als Angehörige der Freier anrücken, um d. Mord zu rächen, greift Ath. ein u. bewirkt nach kurzem Kampf Frieden u. Versöhnung (ω 472–548). ‖ Über d. weitere Schicksal des Od. macht i. d. hom. Epen nur d. Prophezeig. des Teir. Andeutungen (λ 119–37): Nach d. Freiermord solle Od. m. e. Ruder über der Schulter zu Männern gehen, denen Meer, Salz, Schiffe u. Ruder unbek. seien; wenn e. and. Reisender d. Ding auf s. Schulter ἀθηρηλοιγός (Worfschaufel) nenne, solle er d. Ruder i. d. Erde rammen, dem Pos. e. bestimmtes Opfer darbringen, nach Hause gehen u. allen Göttern der Reihe nach Hekatomben opfern; kein Seemannstod, der sanfte Tod eines schönen Alters sei ihm beschieden (zu des Od. Tod i. Bzhg. zu dem des Men. s. v. d. Valk, Beiträge zur Nekyia, Kampen 1935, 55; i. Bzhg. zu dem Elpenors s. Lossau, WS 93, 1980, 110; ausf. Interpr. in L. Edmunds [Hrg.], Approaches to Greek Myth, Baltimore 1990, 239–72) **2b** außerhalb Il. u. Od.: Vorbemerkung: Die außerhom. Nachrichten sind zwar sehr zahlreich, ihre Quellen aber heterogen (Hes., Epiker, Lyriker, Tragiker, Historiker, Scholien u.a.), oft widersprüchl., fragmentarisch u. größtenteils aus d. Rahmen des fgrE fallend; f. mehr od. weniger vollst. Darst. sei daher auf d. mythol. Handbücher (Roscher, Preller-Robert), L[8, 20] 71–91 u. auf L[35] verwiesen (zu Versionenbestimmungen u. Abgrenzungen der Postiliaca s. L[45], zum Inhalt der Kleinen Ilias L[52]); immerhin werden alle wichtigen Taten des Od. u. Ereignisse aus s. Leben in Il. u. Od. erwähnt od. doch angedeutet, so daß d. vorherigen Abschnitte 1 u. 2a ein hinreichend vollst. Bild bieten; unerwähnt bleiben meist nebensächliche od. neg. Züge u. Taten, diese viell. deswegen, weil sie nicht in das grundsätzl. pos. Odysseusbild d. Dichters paßten (so L[36] 38; Usener, WJA 20, 1994/95, 50–4; dazu u. 3bγ und s.v. Παλαμήδης B 2). ‖ Zu diesen gehören: 1. Verheiratung des Od. m. Pen.: Od., selbst einer der zahlreichen Freier Hel.s (Hes. fr. 198,2), gewinnt Tynd., ihren Vater u. zugleich Bruder des Ikar., als Brautwerber f. Pen., weil er ihm d. klugen Rat gibt, alle Freier Hel.s schwören zu lassen, die Ehe mit dem vom Vater Auserwählten zu garantieren (Apollod. 3,10,8 f.); and. Versionen s. sch. o 16 (Σχ); Paus. 3,12,1 u. 4; 3,20,10 f.; 2. d. Geschichte vom simulierten Wahnsinn des Od. im Zshg. m. d. Anwerbg. zum Kriege (angedeutet ω 119, s.o. 2aα am Ende; Cypr. p. 31,41 ff. Dav. = p. 40,30 ff. Ber.); 3. Herbeiholung der Iphigenie durch Od. nach Aulis zur Opferg. unter d. Vorwand der Verheiratg. m. Ach. (Cypr. fr. 23 p. 58 Ber.; vgl. L[8] 1925 f.); 4. Aussetzung Philoktets auf Lemnos durch Od. u. auf Befehl Ag.s (ohne Beteiligg. des Od. erwähnt *B* 721–4, vgl. o. 2aβ; Apollod. Epit. 3,27; p. 41,51 Ber.; s. auch L[52]); 5. Ermordg. des Palamedes, den Diom. u. Od. beim Fischfang ertränken (Cypr. fr. 20 p. 42 Dav. = fr. 30 p. 60 Ber.; and. Versionen s. L[8] 1929 ff.; vgl. auch unten, s.v. Παλαμήδης B 1); 6. Od. entsühnt Ach. auf Lesbos von dessen Mord an Thers. (Aeth. p. 47,11 ff. Dav. = p. 68,9 f. Ber.); 7. durch Od. Gefangennahme d. troj. Sehers Helenos, der drei Vorbedingungen f. d. Einnahme Trojas nennt, die alle drei von Od. erfüllt werden (Il. Parv. p. 52,6 f. Dav. = p. 74, 6 f. Ber.; vgl. Bethe, Homer II 250 f.): Herbeiholg. des ausgesetzten Philoktet von Lemnos, des Neopt. von Skyros (λ 508 f.; s.o. 2aγ) u. Raub des Palladions; 8. Herbeiholg. Philoktets durch Diom. u. Od. (angedeutet *B* 724 f.; Il. Parv. p. 52,7 f. Dav. = p. 74,7 Ber.; vgl. Bethe, Homer II 251 f. u. L[8] 1937 f.); 9. Übergabe der Waffen Ach.s an Neopt. durch Od. (Il. Parv. p. 52,12 f. Dav.); 10. Palladionraub durch Od. u. Diom. m. mißglücktem Mordanschlag des Od. auf Diom. aus Neid (Il. Parv. fr. 9 p. 56 Dav.; fr. 25 p. 82 f. Ber.); ob d. Mordversuch Bestandteil der Il. Parv. war, ist nicht sicher, aber wahrsch. (vgl. L[8] 1941 f.; dagg. Bethe, Homer II 255 f.; skeptisch auch L[52] 328 A.24); 11. während d. Zerstörg. Ilions Rettg. des verwundeten Helikaon, eines Antenoriden, durch Od. (Il. Parv. fr. 13 p. 58 Dav.); 12. Tötg. des Astyanax durch Od. (Il. Pers. p. 62,30 Dav., nach Il. Parv. fr. 20, 1–5 p. 59 Dav. allerd. von Neopt. getötet); 13. tödl. Verwundg. der Polyxena durch Od. u. Diom. (Cypr. fr. 27 p. 44 Dav. = fr. 34 p. 62 Ber.; and. Il. Pers. p. 62,36 Dav. = p. 89,23 Ber.; Echth. bestritten von Bethe, Homer II 286); 14. während der Heimkehr zufällige Begegnung des Od. m. Neopt. im thrak. Maroneia (Nosti p. 67,21 f. Dav. = p. 95,14 f. Ber.); 15. Telegonie, wohl nicht auf altem ep. Material beruhend, sondern Fortsetzungserfindg. zur Odyssee aus dem 6. Jh. v.Chr. (L[19] 88; L[53] 340 ff.); zum Inhalt s. das Proklos-Ref. Teleg. p. 72 f. Dav. = p. 101 ff. Ber.; Rekonstr.versuche z.B. Huxley, GRBS 3, 1960, 23–8; Severyns, AC 31, 1962, 15–24

3 Charakterisierung **3a** Ursprung u. Name: Andersartigk. u. Besonderheiten d. Od.gestalt führten zu zahlreichen Vermutungen über ihren Ursprung: d. (überw.) ältere Forschg. sieht in Od. e. vorgr. Gott od. alten Vegetationsdämonen (Ed. Meyer, H. 30, 1895, 267 ff.; L[3] 229 ff.; L[8] 1913,15 ff.; contra: Scott, CPh 12, 1917, 244–52; vgl. Swogger, CB 58, 1981, 24 ff.); andere e. Stammesfürsten aus d. Zeiten d. Völkerwanderg. (Wilamowitz, HdO 189), einen hist. König od. myth. Heros (Philippson, MH 1947, 80–93; Ch. Moorman, Kings and Captains, Lexington, Kentucky 1971, 51 ff.), e. vorgr. Abenteurer u. Seehelden (Kretschmer, AAWW 82, 1945, 80–93; L[10] 3 ff.; L[15] 68 u. 142; Motsópoulos, in: Festschr. Gigante, Neapel 1994, 531–5), e. erfundene Romanfigur od. einen alten Märchenhelden (Nilsson, Myc. Origin 95–100; L[19] 10 ff.; L[47] 74); allg. anerkannt ist, daß seine Existenz in die myk. od. sogar in min.-vorgr. Zeiten hinaufreicht (z.B. Webster, Mykene 116, 120 f., 165; L[32] 22 ff.; L[47] 64 u. L[51] 388); stärkstes Argument dafür ist d. Tatsache, daß s. Name bisher keine allg. befriedigende Deutg. finden konnte (s. E); lebhaft disk. ist die „etwas erzwungen" wirkende (L[47] 67) Namengebungsgeschichte τ 399–412, wonach d. Name eigtl. 'Hasser' bedeuten müßte (vgl. lat. *odi*; Irmscher, Götterzorn 12 f.), was freilich nur zum Freiermord zu passen scheint (A. Roemer, Hom. Aufsätze, Berlin 1914, 118 f. m. A.1), während f. d. Irrfahrten d. Bed. 'Gehaßter' angemessener wäre (Erkl.sversuch von Rohdich, A&A 36, 1990, 35–41: gemeint sei d. „Gegenhaß trotziger Selbstbehauptung"); daher meist, wie schon in den Schol. u. bei Soph. (s. Σχ), zugleich akt. u. pass. Bed. als vom Dichter beabsichtigt

angenommen (z.B. L[3]229; L[41+]157 A.63a; L[44]75; L[48]97: „Mann des Zorns"); andere betonen die der Wz. *ὀδ-* immanente Bed. d. Schmerzes *(ὀδύνη, ὀδύρομαι)* u. interpr. Od. als d. „Mann, der Schmerz gegeben u. erlitten hat" (L[38+]12); ganz anders d. Versuch, aus d. scherzh. Pseudonym *Οὖτις* ι366ff. i.Vbd. m. d. etrusk. Namensform *Utuse* zum Urspr. d. Namens u. der Bed. zu kommen (s. L[14]; +Austin, CSCA 5, 1972, 13f. A.20); dagg. hält K.Oberhuber in Festschr. Leonhard C.Franz (Innsbr. Beitr. zur Kulturwissensch., Bd. 11), 1965, 307–12 *u-ti(s)* f. Kurzform zu sumer.-akkad. Vollform **ut-duz-si-e* (= 'der Ferne'). – Zu den Epith. s.u. 3bβ **3b** Charakter **3ba** äußere Erscheinung u. Rang: Hauptstelle f. Statur des Od. ist d. Beschr. *Γ*191–224: er ist kleiner als Ag. (193) u. Men. (210), hat aber breitere Brust u. Schultern (194), im wesentl. bestätigt durch *ϑ*134–6, *σ*67–9 u. *φ*334: muskulös, kräftig, groß u. stämmig; man bestaunte mehr s. Redegewalt als Gestalt (*Γ*224), ebf. bestätigt *ϑ*167–77; er hat blonde Haare (*ν*399. 431) u. schöne, d.h. ausdrucksvolle Augen (*α*208f., *ν*401. 433), aber e. schwarzen Bart (*π*176), allerd. i.e. Szene, in der er von Ath. i.e. bes. schönen Mann verwandelt wird (vgl. d. Verwandlungsszene *ζ*231, wo er von Ath. dichtes u. dunkles Haar erhält; zum Probl. d. Haarfarbe s. Eust. 1561 zu *ζ*231 u. 1799 zu *π*176; Stanford zu *ζ*231 u. *π*176; Odyssey zu *ζ*231; Irwin, Phoenix 44, 1990, 205–18); kurz: der Dichter der Od. stellt ihn durchweg als e. schönen Mann dar (wie seinen S. Tel. *δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν ξ*177), außer natürl. i.d. Bettlergestalt (vgl. Arnould, REG 102, 1989, 510–4) u. i.d. Schmährede Polyphems (*ι*513–6; Stellen gesammelt u. komm. von Parry, Blameless Aeg. 149–55); andere betonen d. physiognom. Unterschiede ggüber d. heroischen Ideal (vgl. auch u. 3c) u. sehen darin e. Hinweis auf fremde ethn. Zugehörigk. des Od. (L[19]67; Rankin, SO 47, 1972, 56). – Zur Frage s. Lebensalters s. L[19]256 (add. note): auszugehen ist von *Ψ*788–91, wo d. sehr junge Antil. (viell. 18 od. 19 Jahre alt) Od., nicht lange vor d. Eroberg. Trojas, als *προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων* zugehörig u. als *ὠμογέροντα* bezeichnet ('jung gebliebenen Alten', viell. Mitte od. Ende der 30er; vgl. Philostr. Her. 34,3 u. 5); etwa 10 Jahre später, kurz vor Ankunft auf Ith., nennt ihn Laodamas, S. des Alkin., *πάτερ* (*ϑ*145), spricht ihm aber Manneskraft zu (*ἥβη ϑ*136f., vgl. Bd.II Sp.887,54f.); von d. Freiern wird er, allerd. nach Verwandlg. durch Ath., *γέρων* genannt (*σ*74). ‖ Des Od. Stellg. ist die eines *βασιλεύς* (*Ι*346, *Ξ*27–9, *δ*689–91); s. dazu Deger, Herrschaftsformen 132–52; Chr. Ulf, D. hom. Gesellschaft, München 1990, 85ff.; H.van Wees, Status Warriors, Amsterdam 1992, 285–94; U.Walter, An der Polis teilhaben, Stuttgart 1993 (Historia Einzelschr. 82), 33–44; L[38+]188–204; vgl. Bd.II Sp.44f. (2aζ) u. III Sp.237,19ff.; zu s. Herrschaftsbereich s.o. B2aα (am Ende); im Kampf vor Troja besitzt er, trotz d. kleinen Schiffskontingents, das er befehligt (*B*631–7), bes. Autorität, vor allem deutl. durch d. Übernahme d. Szepters von Ag. *B*186 u. dadurch, daß s. Schiffe d. Zentrum d. Schiffslagers bilden (*Θ*222f. = *Λ*5f., 806ff.; vgl. L[27]74–120 u. L[44]77) **3bβ** pos. Eigenschaften: Die drei Haupteigensch.n des Od. lassen sich deutl. an seinen Epith. u. ihm beigegebenen formelh. Ausdr.n erkennen (Quelle: L[27]46 Tab.3; vgl. auch L[39+]16–8); diese Epith. u. Formeln kommen in Il. u. Od. insgesamt 541× vor (104× in Il., 437× in Od.; Verh. etwa 1:4); d. größten Anteil haben schmückende, Kriegstüchtigk. u. Ruhm hervorhebende Beiw. u. Ausdr. (*δῖος, διογενής, Λαερτιάδης, ἀμύμων, φαίδιμος, ἀγακλυτός, ἀντίθεος, Διὶ φίλος, ἄναξ, ἥρως, υἱὸς Λαέρταο, πατὴρ / πόσις ἐσθλός, Τηλεμάχοιο πατήρ, Ἰθακήσιος, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων, πτολίπορθος, μεγαλήτωρ, δουρικλυτός, πολύαινος, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, κυδάλιμος, θυμολέων, κρατερόφρων, σχέτλιος*, insgesamt 310×; 64× in Il., 246× in Od.; Verh. etwa 1:4), aber nicht entscheidend geringer ist d. Anteil derer, die sich der *πολύμητις*-Gruppe einers. (*πολύμητις, πολυμήχανος, δαΐφρων, ποικιλομήτης, πολύφρων, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος, δόλων ἄτος, πολύτροπος*, insgesamt 138×; 32× in Il., 106× in Od.; Verh. etwa 1:3) u. der *πολύτλας*-Gruppe anderers. zuordnen lassen (*πολύτλας, δύστηνος, ταλασίφρων, δὴν οἰχόμενος, κάμμορος, δύσμορος, τλήμων, τάλας*, insgesamt 93×; 8× in Il., 85× in Od.; Verh. etwa 1:11); Haupteigensch.n sind also Kriegstüchtigk. (zu *ἀμύμων* s. Parry, Blameless Aeg. 144ff.), Verstand (*μῆτις*, zur Bed.sbreite vgl. Bd.III Sp.205ff.; zu *πολύμητις* s. W.Whallon, Formula, Character, and Context, Cambridge, Mass. 1969, 6–9) u. Ausdauer (*τλῆναι*, zur Doppelbed. der Wz. *τλη-* 'Ausdauer' u. 'Wagemut' vgl. L[15]111–4; C.R.Beye, The Il., the Od., and the Ep.Trad., London u. Melbourne 1968, 88; L[51]394; Frisk, s.v. *ταλάσσαι*); dabei dienen *πολύμητις* u. *πολύτλας* (fast) ausschließl. zur Charakterisierg. des Od. (*πολύμητις* nur *Φ*355 von Heph.; zu Gemeinsamkeiten von Heph. u. Od. s. Flaumenhaft, Interpr. 10, 1982, 34–7; zu *πολύτλας* vgl. L[19]74); das Epith. *πολύτροπος* (von Od. u. nur *α*1 u. *κ*330) scheint in der Doppelbed. 'viel herumgetrieben' u. 'vielwendig', die sich aus Interpr. von *α*1–4 ergibt, d. beiden Haupteigensch. *τλῆναι* u. *μῆτις* brennpunktartig zus.gefaßt auszudrücken (vgl. L[19]99; L[36]31f.; J.Peradotto, Man in the Middle Voice, Princeton 1990, 115ff.; Patzer, ICS 16, 1991, 24ff.). – Daß die Epith. in der Od. planvoll gesetzt sind, zeigt Sheppard, JHS 56, 1936, 36–47; zum Probl. der sog. 'Handlungsferne' von Epith. wie *πτολίπορθος* in der Il. s. L[15]4f.; L[47]56f.; Haft, TAPhA 120, 1990, 37–56; L[51]388; ausf. Unters.n L[2]; Hinterlechner, Hom.Epith. 85–9; (m. vollst. Listen u. tabellar. Zus.stellg.n) L[27]34–73 u. L[29]26–53 **3bβaa** Kriegstüchtigk. u. Ruhm: Od. als unerschrockener u. berühmter Kämpfer: *B*272f. (die Achäer:) *„μυρί' -σεὺς ἐσθλὰ ἔοργε ' βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς πόλεμόν τε κορύσσων"* *Δ*353ff. (Od. zu Ag.:) *„ὄψεαι ... ' Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα ' Τρώων ἱπποδάμων"* 495–505 *βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ κτλ. E*519–27 *τοὺς δ' Αἴαντε δύω καὶ -σεὺς καὶ Διομήδης ' ὤτρυνον Δαναοὺς πολεμιζέμεν κτλ.* 677f. *ἔνθ' ὅ γε Κοίρανον εἷλεν 'Αλάστορά τε Χρόμιόν τε ' Ἄλκανδρόν θ' Ἅλιόν τε Νοήμονά τε Πρύτανίν τε Z*30f. *Πιδύτην δ' -εὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν ' ἔγχεϊ χαλκείῳ K*244f. (Diom.:) *„οὔ περὶ (πέρι* v.l.) *μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ' ἐν πάντεσσι πόνοισι"* *Λ*310–35 u. 396–488 des Od. Aristie u. Verwundg.; 324f. u. 414ff. m. wütendem Eber verglichen 470f. (s.o. B2aγ) *δ*257 (Hel.:) *„πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ταναήκεϊ χαλκῷ"* *ε*309f. (Od.:) *„ἤματι τῷ ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα ' Τρῶες ἐπέρριψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι"* *ϑ*517–20 auf d. Wege zu s. furchtbarsten Kampf u. Sieg über Deïph. m. Ares verglichen *μ*228ff. (Od. stellt sich gg. Kirkes Weisg. Skylla zum Kampf:) *„αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα καὶ δύο δοῦρε ' μάκρ' ἐν χερσὶν ἑλών κτλ."* *π*241f. (Tel. zu Od.:) *„σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον, ' χεῖράς τ' αἰχμητὴν ἔμεναι καὶ ἐπίφρονα βουλήν"* *χ*1–329 Kampf gg. d. zahlenmäßig weit überlegenen Freier; insbes. 116–25 (Bogenkampf u. Rüstg. zum Speerkampf), 229 (Mentor/Ath. erinnert Od. an s. Heldentaten in Troja: *„πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνες ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι"*) u. 236–99 (Speerkampf; Od. tötet Demoptolemos [266] u. Damastorides [292f.]) *ω*500f. u. 526f. Rüstg. u. Kampf gg. die Angehörigen der Freier. ‖ Od. zählt in Il. u. Od. zu den besten der Achäer (*ἀριστῆες Παναχαιῶν, ἄριστοι 'Αχαιῶν / 'Αργείων*): *B*404–7, *H*159, *Λ*658, *ϑ*78. 512f.; in der Il. erschlägt er als einer der ersten einen Feind (*Δ*494–504); in der Od. wird er als starker Kämpfer bez., gg. den die Freier hoffnungslos unterlegen sind (*α*256f. 265f.,

δ 333–46); er ist m. jeder Waffe vertraut, m. Lanze, Speer u. Schwert so gut wie m. d. Bogen (ϑ 215–28. 229, χ 116–25); τ 452 ff. erlegt er e. Eber m. d. Speer, κ 161 ff. e. großen Hirsch (Interpr. Schmoll, Helios 14, 1, 1987, 22–8); φ 31 ff. erhält er f. Schwert u. Lanze d. Bogen zum Geschenk, m. dem er 420 ff. s. Meisterschuß ausführt (daß er i.d. Il. nur *K* 260. 500 als Bogenkämpfer erscheint, besagt nichts; e. bes. Bzhg. zum Bogen wird im Namen s. Sohnes Tel. deutl. u. dadurch, daß er α 261 f. Pfeilgift besorgt, s.o. B 2 a α); nach *Λ* 488 besitzt er in Troja viell. e. Streitwagen (s. Stagakis, Historia 27, 1978, 262; dagg. sprechen δ 607 f. u. *K* 500 f.; s. auch Iliad z.St. u. oben B 2 a γ); auch im Kampf ohne Waffen ist er Meister: im Ringkampf erweist er sich als gleichstark m. d. großen Aias (*Ψ* 735 ff.), besiegt Philomeleides (δ 342 ff.) u. im Faustkampf Iros (σ 95 ff.), im Wettlauf d. kleinen Aias u. Antil. (*Ψ* 778 f.; vgl. auch den Sieg über die Freier der Pen. bei Paus. 3,12,1 u. 4), im Diskoswurf alle Phäaken (ϑ 197 f.), die er auffordert, sich m. ihm auch im Faust-, Ringkampf od. Wettlauf zu messen (ϑ 206), denn er sei in allen Kampfarten 'nicht schlecht' (ϑ 214) **3 b β bb** Verstand: an vielen St.n ausdr. hervorgehoben; d. wichtigsten sind: *B* 272 f. (s.o. 3 b β aa) *Γ* 202 (Hel. zu Priam.:) „*εἴδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μῆδεα πυκνά*" *K* 247 (Diom.:) „*ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι*" *T* 218 f. (Od. zu Ach.:) „*ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην ' πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα*" α 66 (Zeus zu Ath.:) „*ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν*" β 279 (Mentor/Ath. zu Tel.:) „*οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις -σῆος προλέλοιπεν*" γ 120 ff. (Nestor zu Tel.:) „*ἔνθ' οὔ τίς ποτε μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην ' ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος -σεὺς ' παντοίοισι δόλοισι*" ι 19 f. (Od. zu Alkin.:) „*εἶμ' -εὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν ' ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει*" 413 f. (Od. erz.) *ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ, ' ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων* (sc. den Polyphem) μ 211 f. (Od. zu s. Gefährten:) „*ἀλλὰ καὶ ἔνθεν* (aus d. Kyklopenhöhle) *ἐμῇ ἀρετῇ βουλῇ τε νόῳ τε ' ἐκφύγομεν*" ν 297 f. (Ath. zu Od.:) „*ἐπεὶ σὺ μέν ἐσσι βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων ' βουλῇ καὶ μύθοισιν*" 332 (Ath. zu Od.:) „*ἐπητής ἐσσι καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων*" π 241 f. (s.o. 3 b β aa) τ 285 f. (Od. unerkannt zu Pen.:) „*ὦς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων ' οἶδ' -εύς, οὐδ' ἄν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος*" χ 230 (Mentor/Ath. zu Od.:) „*σῇ δ' ἦλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια*" ψ 124 ff. (Tel. zu Od.:) „*σὴν γὰρ ἀρίστην ' μῆτιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι, οὐδέ κέ τίς τοι ' ἄλλος ἀνὴρ ἐρίσειε*" ‖ 44 Des Od. *μῆτις*-Qualitäten sind ererbt; i.d. väterl. Linie über Arkeisios von dem 'Ratgeber' (*μητίετα, μητιόεις*) Zeus (vgl. Beiw. *διογενής, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος*, W.F.Otto, Götter Griechenlands 50), mütterlicherseits über Autolykos von Hermes (vgl. Philippson, MH 4, 1947, 8–22; L[19] 10 ff.; L[36] 68–89); d. Abstammungslinien symbolisieren einers. d. pos. (Klugheit) u. anderers. neg. Seite der *μῆτις* (List, Verschlagenheit), die i.d. hom. Epen i.d. Hintergrund tritt, während d. pos. Seite dominiert; diese wird repräsentiert durch d. Zeustochter Ath., des Od. pers. Schutzgöttin (z.B. *ν* 296 ff., auch *K* 245: *φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς 'Αθήνη* u. *Ψ* 782 f.: *ἦ* [Ath.] *τὸ πάρος περ ' μήτηρ ὣς -ῆϊ παρίσταται ἠδ' ἐπαρήγει*); als Grund f. d. enge Bzhg. gilt i. allg. „geistige Verwandtschaft" (so L[25] 156 f.; L[40] 109 ff.; and. Dirlmeier, Ph. 90, 1935, 65 f.); zum sog. 'Zorn der Ath.' s.o. B 2 a δ. Zeugnisse f. des Od. Klugheit u. List sind vor allem d. Einnahme Trojas durch d. Hölzerne Pferd (δ 271–89, ϑ 492–520, λ 523–32, χ 230) u. Überlistg. Polyphems (ι 105–555); d. Sieg über Troja durch List wird interpretatorisch oft m. d. prinzipiellen Ggs. 'Ach. = *βίη*, Od. = *μῆτις*' verbunden (expl. *T* 217 ff.; s. dazu u. 3 c), ähnl. d. Kyklopie als 64 'Triumph d. Geistes über rohe Gewalt' gedeutet (bes. deutl. im Wortspiel *Οὖτις – μή τις – μῆτις* ι 408–14; s. L[43+] [Lit. vor allem 127 A.15]; L[42] 120 f.); weitere Beweise seiner *μῆτις* sind u.a. sein Rat zum Freierschwur (s.o. B 2 b α), der ihn in ursächl. Bzhg. zum Troj. Krieg bringt, u. d. Lügengesch.n (*ν* 254–86, *ξ* 191–359. 462–506, τ 164–202, ω 302–14; s. Walcot, AncSoc 8, 1977, 1–19; L[39] 43 ff.; L[41+] 161 f. m. A.80 u. 82), diese zugleich Zeugnisse f. Redekunst, diplomat. Geschick u. Vorsicht: Redekunst ausdr. hervorgehoben *Γ* 221–4 (vgl. schon Xen. Mem. 4, 6, 15; Bergold, Zweikampf 74–86), ϑ 170–3, λ 511 f.; Beispiele i.d. Il. vor allem *B* 284–332 u. *I* 225–306 (L[21] 51–5 u. 232–6; L[27] 121–53), i.d. Od. die Apologe (ι–μ) u. Lügengesch.n (s.o.); sein diplomat. Geschick macht ihn zum Unterhändler bes. geeignet, so vor allem i.d. Bittgesandtsch. an Ach. (*I* 179–81; vgl. L[27] 121–53), auch schon in früher Jugend (φ 18–21), dann bei d. Rekrutierg. Ach.s (*Λ* 767) u. später der des Neopt. (λ 508 f.), ebenso bei d. Herbeiführg. der Iphigenie zur Opferg. (Cypr. fr. 23 p. 58 Ber.), bei Verhandlg.n m. d. Tr. vor Beginn d. eigtl. Kampfhandlg.n (*Γ* 205–24, *Λ* 138–41), bei d. Rückgabe der Chryseïs (*A* 311. 430–87), bei Besänftigg. des rasenden Ach. (*T* 154 ff.) u. Übergabe d. Sühnegeschenke an ihn (*T* 215–81); die *ἀγορά* liegt i.d. Nähe seiner Schiffe (*Λ* 806–8), u. auch d. Kunst d. klugen Schweigens beherrscht er (*Ξ* 90 ff.); in Phäakien erweist er sich als Meister auf gesellsch. Parkett, z.B. bei d. Überspielg. d. peinl. Kleiderfrage (η 233–333, s. Beßlich, Schweigen 60–7; zum nichtverbalen Verhalten des Od. s. L[57] bes. 167–202); seine Spionageunternehmungen ins Lager der Tr. (*K* 242–531) u. nach Ilion selbst (δ 243–58) sind Zeugnisse f. Vorsicht u. Umsicht (zur Dolonie s. Harrison, LCM 13, 1988, 30), ebf. sein Verhalten ggüber Ath. (*ν* 253–354), Pen. (τ 103 ff.; vgl. L[24] 78–92) u. den Freiern (s. Vagnone, QUCC 63, 1990, 145–50), ferner sein Mißtrauen ggüber Hilfeangeboten wie dem der Kal. ε 171–91 u. Leukothea 354–60. Von Geschick l.k. u. handwerkl. Können zeugen vor allem d. Bau der *σχεδίη* ε 234–61 (vgl. Casson, IJNA 21, 1992, 73 f.), der von Ehebett u. Schlafgemach ψ 189–204 (vgl. L[11] 232 f.) u. d. Transport des erlegten großen Hirsches, den er allein bewerkstelligt, indem er sich aus Zweigen techn. Hilfen schafft (κ 166–71) **3 b β cc** Ausdauer (*τλῆναι*): beruht auf Leidensfähigk. (auch später immer wieder als charakt. f. Od. angesehen, z.B. Thgn. 1123–8 u. Plat. R. 620CD), die sich einers. in Wagemut, anderers. in überlegener Selbstbeherrschungskraft äußert; außer in den f. Od. typ. Epith. wie *πολύτλας* usw. (s.o. 3 b β) an folg. St.n ausdr. genannt: *E* 670 *τλήμονα θυμὸν ἔχων K* 231 f. *ἤθελε δ' ὁ τλήμων -εὺς καταδῦναι ὅμιλον ' Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα* δ 240 f. (Hel.:) „*πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω, ' ὅσσοι -σῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι*" 269 ff. (Men.:) „*ἀλλ' οὔ πω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ' οἷον -σῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ. ' οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ*" ε 223 f. (Od.:) „*ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πολλ' ἐμόγησα ' κύμασι καὶ πολέμῳ*" 362 (Od.:) „*τόφρ' αὐτοῦ μενέω καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων*" ϑ 182 f. (Od.:) „*πολλὰ γὰρ ἔτλην, ' ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα πείρων*" ρ 284 f. (Od. zu Eum.:) „*τολμήεις μοι θυμός, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπονθα ' κύμασι καὶ πολέμῳ*" σ 319 (Od.:) „*πολυτλήμων δὲ μάλ' εἰμί*" υ 18 (Od. zu sich selbst:) „*τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης ' κτλ.*" ‖ Des Od. Ausdauer zeigt sich i.d. Il. bes. u. zuerst im Durchhaltewillen während der mißglückten *διάπειρα* Ag.s, wodurch er letztl. zum Retter d. ganzen Unternehmens vor Troja wird (*B* 185–335, vgl. L[1] 631,54 ff. u. o. B 2 a γ), ferner im Kontrast ggüber d. Verzagth. Ag.s (*Ξ* 82–102, zum Verh. zw. Od. u. Ag. s. L[48]; anders L[34] 28 f. A.56); weit stärker wird d. Ausdauer in der Odyssee thematisiert: es ist d. zähe Heimkehrwille, der ihn

alle Gefahren überstehen läßt; so beweist er unerschrockene Entschlossenh. i.d. Höhle Polyphems (ι 105–555, vgl. υ 18–21) u. ggüber d. Feigh. des Eurylochos (κ 271–3), zeigt Geduld u. Selbstbeherrschg. vor allem während d. Demütigungen durch die Freier (z.B. beim Schemelwurf σ 394ff. u. beim Wurf m. d. Rinderfuß υ 299ff.; vgl. ω 161–3), auch bei d. ersten Begegnung m. Mel. (ρ 233–8), i.d. Argos-Szene (ρ 304f.), bei d. Beobachtg. des schamlosen Treibens der Mägde (υ 5–23); bes. Selbstbeherrschungskraft verlangt von ihm d. Versteckspiel ggüber s. eigenen Gattin (vgl. z.B. τ 210–2; seine Leiden von Ath. zus.fassend beschrieben ν 306–10), u. als e. Musterbeisp. für des Od. τλῆναι erzählt Men. d. Gesch. von d. Prüfg. der Helden im Bauche des Hölzernen Pferdes (δ 269–89 oben zitiert) 3bγ neg. Züge u. Taten: Die nachhom. Epoche beurteilt Od. überw. neg. (bes. Pi. N.7,20ff.; Eur., z.B. Iph. Aul. 524ff.; Plat. Hip. Min. 365B u. 369C; ausf. L[1] 643f.), was sich auch im Ausbleiben bildl. Darst.n i.d. klass. Periode spiegelt (s. L[34] 48); in Il. u. Od. sind die sog. 'Autolykos-Eigensch.n' (nach d. Abstammg. mütterlichers., s.o. B1b), Verschlagenh. u. Habsucht, die wohl einer älteren Entw.sstufe der Odysseusgestalt entstammen, ins Pos. gekehrt (so schon Eust. 1878,47 [zu τ 583]: ὁ φιλοδυσσεὺς Ὅμηρος), aber nicht spurlos verschwunden (z.B. Δ 339; vgl. L[19] 24 u. 31f.; L[34] 12; L[36] 68–89); vermutlich kannte d. Dichter d. neg. Paralleltrad., gab ihr aber e. pos. Färbg., indem er nicht Hermes, sondern Ath. zur pers. Schutzgotth. des Od. machte; welches Odysseusbild d. Gedichte des ep. Cycl. boten, ist mangels ausreichenden Quellenmaterials umstritten (z.B. L[51] 385f. „verschlagen, mißtrauisch, egoistisch, grausam, feige"; vorsichtiger L[19] 81–9) ‖ pers. Züge u. Verhaltensweisen in Il. u. Od., die häufig, aber nicht einmütig, z.T. schon bei ant. Autoren, als neg. kritisiert werden, sind im wesentl. folgende: Β 198f., körperl. Züchtigg. gemeiner Krieger durch Od., im Athen des 5. Jhdts. getadelt, aber von Sokrates pos. beurteilt (s. Xen. Mem. 1,2,58f.); Θ 97f. οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος -σεύς κτλ. überhört Od. im allg. Fluchtgetümmel der Achäer e. Hilferuf des Diom. f. d. in lebensgefährl. Bedrängnis geratenen Nestor (Vorwurf d. unterlassenen Hilfeleistg. u. Feigh.; zur ant. Kritik s. Richardson, CQ 30, 1980, 273; Verteidigg. L[19] 72); Κ 254–514, Dolonie, unheroischer nächtl. Überfall (L[36] 184), bes. d. Abschlachtg. Dolons (455ff.), trotz vorheriger Zusicherg. s. Lebens (383 s.o., B2aγ; vgl. J. Burckhardt, Gr. Kulturgesch. IV, Ndr. München 1977 [dtv], 31), u. Ermordg. der schlafenden Thraker, von Diom. durchgeführt, aber von Od. angeraten (481ff.); 500f. wird vom Dichter ausdr. betont, daß (der sonst so umsichtige) Od. nicht an die im Wagen steckende Peitsche gedacht habe (zu daraus gezogenen Schlußfolgerg.n s.o. B2aγ u. 3bβaa); ι 5–11, d. sog. „Goldenen Verse" (Cert. p. 37,20; s. L[16] 213–6), des Od. Bekenntnis zum Lebensgenuß, kritisiert schon Plat. R. 390 A B; tats. erscheint Od. auffallend häufig i. Vbd. m. Speise u. Trank, i.d. Odyssee natürl. z.T. durch d. Bettlerrolle begründet: Δ 343–6, Τ 154–72, ζ 249f., η 216–21, ο 344f., ρ 286–9. 473f., σ 53f. 364. 380 (s. L[19] 67–70; Verteidigg. bei Schadewaldt, Iliasstudien 132ff.; Kakridis, in Festschr. H. Patzer, Wiesbaden 1975, 13–21; allgemeiner Griffin, Life and Death 14ff.); ι 224–30 u. 492–501, Tod der Gefährten in Polyphems Höhle u. während d. Irrfahrten durch unvorsichtige Neugier u. Eitelkeit von Od. trotz vorheriger Warnung verschuldet (vgl. L[41] 150f.; Büchner, RhM 80, 1931, 129–36); umgekehrt ι 43ff., wo die Gefährten s. vorsichtigen Empfehlg. nicht folgen; κ 91–132 egoist. Verhalten ggüber d. Gefährten, die er i.d. todbringenden Hafen der Laistrygonen einlaufen läßt, während er selbst vorsichtig zurückbleibt (vgl. dagg. den heldenhaften, wenn auch aussichtslosen Einsatz f. d. Gefährten gg. Skylla μ 228ff.); zum Verhalten des Od. ggüber s. Gefährten s. Shenk, GB 20, 1994, 1–25; κ 347 καὶ τότ' ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς, Verletzg. d. ehel. Treue zu Pen. durch d. Aufenthalt bei Kirke u. (später) Kal. (ε 226f.; s. L[16] 211–3 u. Bolotin, Interpr. 17, 1989/90, 41ff.; zu des Od. Bzhg. zu d. Frauen allg. s. L[19] 43–65; L[53] 342f.); ν 254–86, ξ 191–359. 462–506, τ 164–202, ω 302–14: Lügengeschichten, alle ausreichend motiviert außer der letzten (Wiedererkenng. von Od. u. Laertes), die Freude am Erfinden von Lügen vermuten läßt (s. L[41+] 161f. m. A.82; dagg. Scodel, CPh 93, 1998, 9–16); σ 281–3 γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος -σεύς, ' οὕνεκα τῶν μὲν (sc. der Freier) δῶρα παρέλκετο (Pen.), θέλγε δὲ θυμὸν ' μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα, Habgier u. Freude über d. Betrug Pen.s, vgl. auch Δ 339, κ 38–45 u. τ 283–6 (Vorwurf von L[19] 76 u. 255f.+ A.18 zurückgewiesen; allgemeiner J. Griffin, in: Chios, Oxford 1986, bes. 7f.) χ 1–389 Freiermord; zum oft als unangemessen grausam empfundenen Niedermetzeln der (fast) wehrlosen Freier s. Bd. III Sp. 237,53ff.; Hinterhaltscharakter betont bei L[39] 35ff.; als Parallele zum Mord durch Aeg. an Ag. (δ 535 = λ 411: ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ) angesehen von K. Crotty, The Poetics of Supplication, Ithaca u. London 1994, 153; Rechtfertigungsversuch bei L[36] 28ff. 3c Gesamtbild u. Vorbild: β 46f. bezeichnet Tel., 234 Mentor u. ε 12 Ath. den Od. als König, der milde wie e. V. über s. Untertanen geherrscht habe; ähnl. Pen. δ 690f. u. Eum. ξ 138f.; dementspr. ist d. Charakterbild, das man aus Il. u. Od. gewinnt, grundsätzl. pos. (vgl. o. 3bγ), danb. aber auch, vor allem in der Od., sehr facettenreich, schillernd u. zwiespältig (vgl. z.B. L[51] 386: weniger einprägsam, weil vielschichtig u. widersprüchl.; Th. Reucher, Der unbek. Od., Bern 1989; Versuch einer Analyse unter narratol. Aspekten bei M. Sternberg, Expositional Modes and Temporal Ordering in Fiction, Baltimore u. London 1978, 90–128); bisweilen wird d. Odysseusbild der Il. als unterschiedl. ggüber dem der Od. empfunden: d. Odysseedichter habe dem „Kriegsheldenideal" der Il. e. „ion. Seeheldenideal" entgegensetzen wollen (Bielohlawek, WS 66, 1953, 5–23; ähnl. L[51] 387; L[53] 340 u. 351f.; ablehnend Schwabl, WS 67, 1954, 63; P. Pucci, Odysseus Polutropos, Cornell University 1987; Krischer, H. 116, 1988, 1–12; vgl. auch L[27] 189f.: Il. u. Od. sind e. komplementäres Paar); ohne Zweifel aber verkörpert Od. sowohl in Il. als auch in Od. das, was Stanford den „untypical hero" nennt (L[19] 66–80); durch s. Haupteigenschaften μῆτις u. Anpassungsfähigk. (τλῆναι) ist er Kontrastfigur zu typ. Il.helden wie Ach. u. Aias (μῆτις contra βίη; aus d. Fülle der Lit. herausgegriffen: Wilamowitz, HU 112; L[27] 154–90; +W. Krehmer, Zur Begegng. zw. Od. u. Ath., Diss. Erlangen 1973, 166–70; L[29] 109; Flaumenhaft, Interpr. 10, 1982, 9–41; L[36] 96–112. 125. 184; L[38+] 181–3. 236 A.44; Bolotin, Interpr. 17, 1989/90, 41–57; L[54] 25ff.); Schlüsselszenen sind Ι 308–14, Τ 216–20 u. λ 510–12 (vgl. C. H. Whitman, Homer and the Heroic Trad., Cambridge, Mass. 1958, 175–80; L[39] 68). Wenn sich auch d. Charakterbild der Il. nicht wesentl. von dem der Odyssee unterscheidet, ist das letztere doch weitaus differenzierter, so daß hier eine charakterl. Entwicklg. erkennbar wird; diese zeigt sich bes. i.d. Apologen: der abenteuersuchende Held wird zum abenteuerfürchtenden Dulder (L[9]); d. Kyklopie thematisiert exemplar. d. grundsätzl. Spanng. zw. des Od. μεγαλήτωρ θυμός u. s. berechnenden μῆτις (L[43]); Od. lernt im Laufe s. Abenteuer, heroisches Temperament u. persönl. Neugier zu kontrollieren, gelangt schließl. zu größerem Ernst, Selbstkontrolle u. tieferem Verständnis f. menschl. Gefühle u. Beweggründe (L[41]); Wendepunkt in Charakter u. Verhalten wird durch Nekyia markiert (Ch. Moorman, Kings and Captains, Lexington, Kentucky 1971, 39–47); zu allegor. Deutg.n der Abenteuer (als Prüfg.n) u. Heimkehr (als

Selbstfindg.) s. Segal, Arion 1, 1962, 17–64; Kearns, CQ 32, 1982, 2–8; L[37]; Newton, GRBS 25, 1984, 5–20 u. bes. L[44] ‖ Insgesamt, d.h. Il. u. Od. zus.genommen, ergibt sich e. Charakter, der m. d. Schlagwort 'Polytropie' (*πολυτροπία*, vgl. *α* 1; L[14]; Patzer, ICS 16, 1991, 24) umrissen werden kann; Od. verkörpert d. menschl. Eigenschaften d. Denkens u. Duldens (L[36] 31 f.), s. Genialität besteht im Meistern von Gefahren u. i.d. Fähigk., sie zu erleiden (L[40] 105); s. Tugenden sind als typ. ionisch charakterisiert worden: Kühnh., Klugh., List, Findigk., Standhaftigk., Unternehmungsgeist, Abenteuerlust, Wißbegier, Wirtschaftssinn (L[8] 1914, 10: „Ideal eines ionischen Mannes"; Bielohlawek, WS 66, 1953, 5–23; L[31]; and. L[32] 22 ff.); er besitzt Ausdauer u. Verstandesgröße, verbindet Körperkraft m. Mut, Intelligenz, Selbstbeherrschg. u. Gehorsam (L[31]); wesentl. Merkmal d. Intelligenz ist s. Anpassungsfähigk., zu der e. starker Selbstbehauptungswille u. Willenskraft kommen (L[15] 109); er ist fromm, insbes. s. Schutzgöttin Ath. ggüber (zum Verh. zw. Göttern u. Menschen allg. u. spez. zw. Od. u. Ath. s. L[36] 133 ff.; L[56]). Aufgrund s. vielschichtigen, überw. pos. Charakterzüge wurde Od. zum abendländischen Prototyp des „uomo universale" (C.H. Whitman, Homer and the Heroic Trad., Cambridge, Mass. 1958, 175–80), zur Leitfigur d. Hellenentums u. europ. Menschen (L[31] 385 f.); als Verkörperg. e. neuen Heldenideals u. Menschentypus ggüber dem der Il. (vgl. Fränkel, DuPh 94–103) gewann er vor allem seit hellenist. Zeit u. bes. bei d. Römern Vorbildcharakter als '*exemplum virtutis*' (vgl. z.B. Cic. Tusc. 2,48 ff.; Hor. Ep. 1,2,17 f.; neg. u. pos. Züge im fingierten Rededuell zw. Aiax u. Od. dargeboten bei Ov. Met. 13,5–122. 128–381), sowohl bei Stoikern als auch röm. Kaisern (s. L[34] 178–88; zu Wirkg. u. Nachleben von d. Ant. bis i.d. Gegenwart grundlegend L[19]; s. auch L[53] 339–52)

D Il. Parv. fr. 32,21 p. 86 Ber. *'Οδ]υσ{σ}εὺς βάσταζ[ε*, s. auch sch. *ε* 310 (oben Σχ)

G zu den Epith. s. B 3 bβ G. Markwald

ὄδωδα [2°] E redupl. Perf. zu im fgrE (außer viell. h. Cer. 13, s.u. D) nicht belegten *ὄζω* (< **od-i̯ō*); vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v., ferner Leukart, Kratylos 19, 1974 [1975], 156; zum präs. Gebrauch des Perf.s s. Wackernagel, Synt. I 167. – Abl.: *εὐ-, θυ-, καματ-, κη-, λυσσώδης*; *ὀδμή*; *τεθυώδεα*?, *ψαμαθώδης*? Σχ sch. Barn. *ε* 60: *ἔπνεεν. ἀνεδίδοτο. ὤζεν*

B *duften, riechen* fig. etym. *ε* 60 (Feuer in der Höhle der Kal.) *τηλόσε δ' ὀδμὴ ' κέδρου τ(ε) ... θύου τ' ἀνὰ νῆσον -ει ' δαιομένων ι* 210 *ὀδμὴ* (d. Weines) *δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος -ει, ' θεσπεσίη.* – Wortf.: *πνέω, θυόω*[+]; *ἀυτμή, ὀδμή*[+]

D ci. h. Cer. 13, s. Richardson z.St., Zumbach, Neuerungen 41 B. Mader

ὀδ(ών) [21[i], 16°, 6[H]] E IE **h₁dont-, *h₁dn̥t-* w. sec. initial *o*: cf. Skr. *dán* (gen. *dat-ás*), Lith. *dant-is*, OHG *zan(d)*, Lat. *dens*, OIr. *dét*; basically pres. ptc. of **h₁ed-* 'eat' (in *ἔδω*), see Mayrhofer, EWAia I 693 f. – Deriv.: *ἀργιόδοντος, καρχαρόδοντα, χαυλιόδων*; *Θερμώδων, Χαλκώδων*; see also *ὀδάξ*

F only obl. cases in *-ὀντ-/οῦσι*

M [⏑̲⏑] *λευκὸν -όντα Λ* 416; *-όντες Π* 348; *-όντας E* 74 [⏑̲⏑×] *ἔλασεν σῦς ⌊λευκῷ -όντι⌋ τ* 465, *ω* 332; ⌊ ⌋ *τ* 393 = *ψ* 74 ≅ *φ* 219; *-όντι τ* 450; (*δέ τε*) *λευκὸν/οὶ -όντα/ες* Sc. 388, *K* 263; *-όντες μ* 91; *ποῖόν σε ἔπος φύγεν ⌊ἔρκος -όντων⌋ Δ* 350 = *Ξ* 83, *α* 64 = *ε* 22 = *τ* 492 = *ψ* 70, *γ* 230, *φ* 168; *ἀμείψεται* ⌊ ⌋ *I* 409, *κ* 328; *ἄραβος ... ⌊γίνετ' -όντων⌋* Sc. 404, *K* 375; *δέ τε* ⌊ ⌋ *N* 283; *ὑπὸ δέ τε κόμπος ⌊-όντων⌋ Λ* 417, *M* 149; ⌊ ⌋ *Π* 405; (*συν*)*έαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ⌊-οῦσι⌋ Λ* 175 = *P* 63, *Λ* 114; ⌊ ⌋*ν E* 75; *λευκοὺς* ⏑⏑⏑⏑ *⌊-όντας⌋ E* 291, Sc. 249; ⌊ ⌋ *N* 474, *P* 617, *Y* 168, *σ* 28. 98, Sc. 235 [⏑̲⏑] *τῶν/⌊τοῦ καὶ -όντων μὲν⌋ καναχὴ πέλε(ν)* Sc. 164, *T* 365; ⌊ ⌋ Sc. 146

L Buchholz et al., Arch. Hom. J 30 f.; Laser, ib. S 25 f.; Lateiner, LCM 14, 1989, 18–23

B *tooth* of pers. (1), *tooth, fang, tusk* of animal (2). – Epith.: *λευκῷ*[+], *κρατεροῖσιν*; also *τρίστοιχοι ... πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι ... θανάτοιο* (*μ* 91); *λευκαθεόντων, δεινῶν, ἀπλήτων* (Sc. 146) 1 *tooth* of pers. (incl. *Φόβος, Κῆρες*), always pl. Phr. *ἕρκος -όντων* (see *ἕρκος* B 3; *-όντων* surely gen. of material: Hesseling, REG 29, 1916, 275): *Δ* 350 *'Ατρεΐδη, ⌊ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος -όντων⌋* exclamat. rather than Allen's quest. = *Ξ* 83 (cf. v. 91) *α* 64 *τέκνον ἐμόν,* ⌊ ⌋ = *ε* 22 = *τ* 492 = *ψ* 70, ⌊ ⌋ also *γ* 230 (v. aliter Zen.), *φ* 168 *I* 409 *ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστὴ ' οὔθ' ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ⌊ἀμείψεται ἕρκος -όντων⌋ κ* 328 *οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη, ' ὅς κε πίῃ καὶ πρῶτον* ⌊ ⌋ – rattling, grinding vel sim. of teeth indicating emotional state: *K* 375 *ἄραβος δὲ διὰ στόμα ⌊γίνετ' -όντων⌋* (of Dolon, in fear) *N* 283 *πάταγος δέ τε* ⌊ ⌋ (of the coward in ambush) *T* 365 *τοῦ* (Ach., preparing for battle) *καὶ -όντων ... καναχὴ πέλε, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' λαμπέσθην* (vv. 365–368 Aristarchum olim damnasse, postea vero obelos abstulisse refert Dion. Sid.), sign of fierce rage directed at enemy (n. v. 367); teeth assoc. w. glaring eyes in expr. of ferocity also Sc. 146 (*Φόβος*). 249 (*Κῆρες ... δεινωποί*), otherwise animals: *N* 474, *Y* 168 (*γλαυκιόων* v. 172), Sc. 235. 388; so teeth alone (animals) *Λ* 416. 417, *M* 149, Sc. 164. 404 so perh.: *σ* 98 *κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών* (*χανών* ed. Aeolica), *σὺν δ' ἥλασ' -όντας ' λακτίζων ποσὶ* (*ποτὶ* v.l.) *γαῖαν*, see Stanford ad l. – in context of fatal wounding w. spear (cast or thrust): *E* 74. 75 *ἀντικρὺ δ' ἀν' -όντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός· ' ... ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν -οῦσιν* 291 *βέλος δ' ἴθυνεν 'Αθήνη ' ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν -όντας Π* 405 (*ἔγχεϊ νύξε*) *γναθμὸν ... διὰ δ' αὐτοῦ πεῖρεν -όντων* 348 (*κατὰ στόμα χαλκῷ νύξε*) *ἐκ δ' ἐτίναχθεν -όντες P* 617 *τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ' ἄρ' -όντας ' ὦσε δόρυ πρυμνόν* – knocked out w. fist: *σ* 28 *χαμαὶ δέ ἐκ πάντας -όντας* (of disguised Od.) *' γναθμῶν ἐξελάσαιμι* (Irus) *συὸς ὥς* – Sc. 146 *τοῦ* (i.e. *Φόβος* on shield) *καὶ -όντων μὲν πλῆτο στόμα λευκαθεόντων, ' δεινῶν, ἀπλήτων* 249 *μετ' αὐτοὺς ' Κῆρες ... λευκοὺς ἀραβεῦσαι -όντας* (*δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων*) (vv. 248–70 duas vel etiam quattuor recensiones dist. viri docti) 2 *tooth, fang, tusk* of animal (Scylla *μ* 91): lion(s), in sim.: *Λ* 114 (*ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο τέκνα*) *συνέαξε ⌊λαβὼν κρατεροῖσιν -οῦσι⌋ν* 175 *τῆς δ'* (sc. *βοός*) *ἐξ αὐχέν' ἔαξε* ⌊ ⌋ = *P* 63 *Y* 168 *περί τ' ἀφρὸς -όντας* (of wounded lion attacking hunters) *' γίνεται* Sc. 404 *ἄραβος ... ἅμα γίνετ' ὀδόντων* (of lions fighting over deer) snake(-head)s on shield: Sc. 164 *τῶν καὶ -όντων μὲν καναχὴ πέλεν, εὖτε μάχοιτο ' 'Αμφιτρυωνιάδης* 235 *μένει δ' ἐχάρασσον -όντας* Scylla: *μ* 91 *ἐν* (i.e. in each of her heads) *δὲ τρίστοιχοι -όντες, ' πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι* (*θανάτοιο*) wild-boar(s); facing, charging at hunter(s) exc. *K* 263 (in sim. 5[i]; sg. for pl. *Λ* 416, Sc. 388): *Λ* 416 *θήγων ⌊λευκὸν -όντα⌋ μετὰ γναμπτῇσι γένυσσιν* Sc. 388 *θήγει ...* ⌊ ⌋ *' δοχμωθείς, ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα μαστιχόωντι ' λείβεται N* 474 *-όντας ' θήγει Λ* 417 *ὑπαὶ δέ τε κόμπος -όντων ' γίνεται* = *M* 149[ex.] *τ* 393 *οὐλήν, τήν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ -όντι* = *ψ* 74 ≅ *φ* 219 (*ἤλασε Παρνησόνδε* v.l.; vv. 219. 220 om. pap. 28, codd. quidam) *τ* 465 *μιν θηρεύοντ' ἔλασεν σῦς λευκῷ -όντι* = *ω* 332[ex.] *τ* 450 (*μιν*) *ἔλασεν σῦς ' γουνὸς ὕπερ, πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς -όντι K* 263 *ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ -όντες ' ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον* (sc. *κυνέην*) *ἔνθα καὶ ἔνθα*

J. N. O'Sullivan

ὄζος I [8ⁱ, 1ᵉ, 3ᴴ, 3ᵇ] **E** IE *o-sd-o-, cf. e.g. Arm. *ost*, OHG *ast*; pref. *o-* 'together', *-sd-* related to *ἕζεσθαι* (q.v.), basic sense either 'place to settle on' (sc. for birds; favoured by Frisk) or 'what is settled on, i.e. attached to' (sc. to the trunk; favoured by Chantraine); further Knobloch, IF 92, 1987, 29f., Beekes, HS 105, 1992, 172f. – Deriv.: *πέντοζος*

F *-ῳ* 4, *-ον* 2; *-οι* 3, *-οισιν* 2, *-ους* 4

M **1** dissyll. **1a** shape [⏑̯]: [¹⏑] *-ῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ* *B* 312; *-ῳ Z* 39, Sc. 394 [²⏑] *-ον* h. Merc. 109; *-οι ἐπ' ἀκροτάτῃ Δ* 484 **1b** [²×] *-ῳ* Cat. 88,4 Trav.; *ἐριθηλέος/έας -ον/ους* Th. 30 / *K* 467; *τανυήκεας -ους Π* 768; *μυρσινοειδέας -ους* h. Merc. 81; *-οι/ους μ* 435, h. Ven. 271 / *A* 234 **2** trisyll. shape [⏑̯⏑]: [¹⏑̯] ⟨*-οισιν*⟩ *Φ* 245 [²⏑̯] ⟨ ⟩ *Ξ* 289

Σχ sch. D *A* 234: *κλάδους*

B *branch* of tree or bush (specified: *αἴγειρος Δ* 484, *δάφνη* Th. 30, h. Merc. 109, *ἐλάται* + *δρύες* h. Ven. 271 [264], *ἐρινεός μ* 435, *μυρίκη Z* 39, *K* 467, *μυρσίνη* h. Merc. 81, *πλατάνιστος B* 312, *πτελέη Φ* 245; *φηγός, μελίη, κράνεια Π* 768; tree of golden *μῆλα* Cat. 88,4 Trav.), *shoot* (*A* 234). – **Epith.**: *ἀγλαόν* h. Merc. 109, *ἀκροτάτῳ B* 312, *εἰλατίνοισιν Ξ* 289, *ἐριθηλέας K* 467, *θηητόν* Th. 30, *μυρικίνῳ Z* 39, *μυρσινοειδέας* h. Merc. 81, *πυκινοῖσι Φ* 245, *τανυηκέας Π* 768, *χαλκέῳ* Cat. 88,4 Trav.; pred.: *ἀπήωροι ...*, *μακροί τε μεγάλοι τε μ* 435; gen.: *δάφνης* Th. 30, h. Merc. 109, *μυρίκης K* 467. – **Wdfld.**: *πτόρθος A* 234 *τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔ ποτε φύλλα καὶ -ους ' φύσει B* 312 (*ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ*) *-ῳ* ⟨*ἐπ' ἀκροτάτ*⟩*ῳ Δ* 484 (*αἴγειρος*) *λείη, ἀτάρ τέ οἱ -οι* ⟨ ⟩*ῃ πεφύασι Z* 39 (*ἵππω*) *-ῳ ἔνι βλαφθέντε μυρικίνῳ* (*ἅρμα ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ὀυμῷ*) *K* 467 *συμμάρψας δόνακας μυρίκης τ'* ⟨*ἐριθηλέ*⟩*ας -ους* Th. 30 *μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης* ⟨ ⟩*ος -ον ' δρέψασαι θηητόν Ξ* 289 *ἦστ'* ⟨*-οισιν*⟩ *πεπυκασμένος εἰλατίνοισιν Φ* 245 (*ἐπέσχε*) *ῥέεθρα* ⟨ ⟩ *πυκινοῖσι Π* 768 *πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον* (sc. *φηγός, μελίη, κράνεια*) *τανυήκεας -ους μ* 435 *ἀπήωροι δ' ἔσαν -οι ' μακροί* (*καλοί* Ap. lex.) *τε μεγάλοι τε* h. Merc. 81 (*σάνδαλα διέπλεκε*) *συμμίσγων μυρίκας καὶ μυρσινοειδέας -ους* 109 *δάφνης ἀγλαὸν -ον ἐλὼν ἐπέλεψε σιδήρῳ* h. Ven. 271 *φλοιὸς δ' ἀμφιπεριφθινύθει, πίπτουσι δ' ἄπ' -οι* (*ἀπ' -οι* codd. [*ἄποζοι* M]) Sc. 394 (*ἦμος χλοερῷ*) *τέττιξ ' -ῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν ' ἄρχεται* Cat. 88,4 Trav.]*χαλκέῳ -ῳ* (of tree w. golden *μῆλα*)

J. N. O'Sullivan

ὄζος II [10ⁱ, 4ᴴ, 1ᵉ] **E** originally same as *ὄζος* I ?; **sed-* = 'go' (Schulze, QE 498); further Knobloch, IF 92, 1987, 30f. w. n.6

F *-ος* 10, *-ον* 5 **M** only [²⏑] *Λεοντεύς, -ος Ἄρηος B* 745, *M* 188, *Ψ* 841; *Ἱππόστρατος / Νικόστρατον* ⟨*-ος/ον Ἄρηος*⟩ Hes. fr. 12,1 / fr. 175,2; ⟨ ⟩ *B* 540. 704. 842, *Ω* 474, Hes. fr. 26,30, Cypr. fr. 6,2 p. 37 Dav. / *B* 663, *Γ* 147 = *Y* 238, Sc. 181

Σχ sch. D *B* 540: *-ος/ον Ἄρηος· ἀπόγονος Ἄρηος. πολεμικός* **L** Geiss (*θεράπων* L') 6–12; Risch 210

B only *-ος/ον Ἄρηος* at VE in appos. to PN of warrior: *companion* vel sim. (further Frisk cited s.v. *Ἄρης* B 2bβ aa). Occurrences in M. – **Wdfld.**: see *ἑταῖρος, θεράπων*

J. N. O'Sullivan

ὄζω s. *ὄδωδα*

ὅθεν [6ⁱ, 9ᵉ, 1ᵇ] **M** **1** ²[⏑⏑] ⟨*ἐξ* ON⁸ *ὅθεν*⟩ *B* 852; *ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ'/απε K* 200, *Λ* 758 ²[⏑⏑] ⟨ ⟩ *B* 857; *ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται η* 131, *ρ* 206, h. Cer. 99; *ὅθεν οὐ(κ) γ* 319, *χ* 460 **2** [⏑¹] *ὅθεν τέ περ* (*οὐδ'*) *γ* 321, *φ* 142, *ὅθεν τ' δ* 358; *ὅθεν κέ τις / τοι* (*οὐδέ*) *λ* 366, *υ* 383; *ὅθεν B* 307 [⏑¹] *ὅθεν Δ* 58 Tsopanakis, Hom. Researches 289 on 'irregularities' w. prec. syll., cf. *ὅθι* M (end)

Σχ sch. D *B* 852. 857: *ὅπου* **L** Lejeune, Adv. en *-θεν* 212 ff. passim; Monteil, Phrase relative 385 ff.

B *whence, from where*, 9× dir. sp., w. foll. correl. *ἔνθα B* 307, *K* 200, *Λ* 758, *δ* 358, *η* 131; ⟨w. prec. correl.⟩ *ἔνθεν Δ* 58, ⟨ ⟩ *ἄλλοθεν γ* 319; w. other *θε(ν)*-words in context: *B* 857, *Δ* 58, *γ* 319, *δ* 358, *η* 131, h. Cer. 99; in series: w. *γεν-B* 852. 857, *Δ* 58, w. *ἀπέτραπε*⁺ ⟨*K* 200, *Λ* 758⟩, w. foll. *ἔνθα* ⟨ ⟩, *δ* 358, *η* 131; compendious: *φ* 142 (= *ἔνθεν, ὅθι*), contr. (emph.-red.) *Δ* 58. – **Wdfld.**: *αὐτόθεν, ἔνθεν(δε), κεῖθεν, ὁμόθεν, ὁππόθεν, πόθεν* **1** of a source **1a** of water *B* 307 *ἀμφὶ περὶ κρήνην ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς ' ἕρδομεν ἀθανάτοισι ... ἑκατόμβας ' καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ· ' ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα η* 131 *ἐν δὲ δύω κρῆναι· ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα ' σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι ' πρὸς δόμον ὑψηλόν,* ⟨*ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται*⟩. ' ... ' *ἔνθα στὰς θηεῖτο ρ* 206 (*στείχοντες ὁδὸν κάτα*) *ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο ' τυκτὴν καλλίροον,* ⟨ ⟩ h. Cer. 99 (*ἕζετο ἐγγὺς ὁδοῖο*) *Παρθενίῳ φρέατι* ⟨ ⟩ *' ἐν σκιῇ* (*ὕπερθε θάμνος ἐλαίης*) **1b** of a kind (< place / race) of being: *B* 852 *ἐξ 'Ενετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων* (cf. *λ* 366 in 2) *Δ* 58 *καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί* of commodity: *B* 857 *τηλόθεν ἐξ 'Αλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη* **2** of an area *from which* someone/thing arrives *γ* 319. 321 *νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν* (Men.), *' ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ ' ἐλθέμεν, ὅν τινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι ' ἐς πέλαγος μέγα τοῖον, ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ ' αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε δεινόν τε – λ* 366 (we don't hold you) *ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς ' βόσκει γαῖα ... πολυσπερέας ἀνθρώπους ' ψεύδεά τ' ἀρτύοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο* (sim. to 1b above) ‖ *υ* 383 *τοὺς ξείνους ... ' ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἄλφοι* **3** turning / starting point (neg. *χ* 460) *K* 200 *ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος ' πιπτόντων·* ⟨*ὅθεν αὖτις ἀπ*⟩*ετράπετ' ... 'Εκτωρ ' ὁλὺς 'Αργείους Λ* 758 (we pursued to the Olenian Rock) *καὶ 'Αλησίου ἔνθα κολώνη ' κέκληται·* ⟨ ⟩*ἑτράπε λαὸν 'Αθήνη. ' ἔνθ' ἄνδρα κτείνας πύματον λίπον – φ* 142 (Test of the Bow) *ὄρνυσθ' ἑξείης ἐπιδέξια πάντες ἑταῖροι, ' ἀρξάμενοι τοῦ χώρου, ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει* **4** from area of containment / constrainment *δ* 358 *ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας ἐΐσας ' ἐς πόντον βάλλουσιν ... ' ἔνθα μ' ἐείκοσιν ἤματ' ἔχον θεοί* ‖ *χ* 460 (having led *δμῳὰς*) *μεσσηγύς τε θόλου καὶ ... ἕρκεος αὐλῆς, ' εἷλεον ἐν στείνει, ὅθεν οὔ πως ἦεν ἀλύξαι*

D v.l. *N* 229 pap. 47, *ρ* 602

W. Beck

ὅθι [48ⁱ, 55ᵉ, 1ᴴ, 5ᵇ, 1ᵉ] **E** cf. *πόθι, τόθι* and see Risch § 126b **F** *ὅθι* 97, *ὅθ'* 13

M **1** monosyll. **1a** ²[⏑] *ὅθ' ἄρ' B* 572 ²[⏑] ⟨*ὅθ' ἐπὶ*⟩ *σκέπας ἔστ' / ἦν ἀνέμοιο ζ* 210, *μ* 336; ⟨ ⟩ *τ* 58; *ὅθ' ἄρ' H* 143; *ὅθ' P* 54 **1b** ²⏑[⏑] *ὅθ' Y* 320 ²⏑[⏑] *ὅθ' ἔστασαν K* 520, *δ* 426; *ὅθ' Δ* 217, *θ* 512, *μ* 11, h. 9,5 **2** disyll. **2a** ²[⏑⏑] *Αἰγυπτίας/ῃσ', ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται I* 382, *δ* 127; *ἐν ποταμῷ, ὅθι περ / τ' B* 861, *Σ* 521; *ἐν καθαρῷ, ὅθι Θ* 491 = *K* 199, *Ψ* 61; ⟨*ὅθι φασὶ*⟩ *θεάων / θεῶν Ω* 615, *ζ* 42, ⟨ ⟩ *B* 783; ⟨*ὅθι τοι*⟩ *τέμενος Y* 391, *Ψ* 148; ⟨ ⟩ *Δ* 41; *ὅθι μιν* h. 6,3; *ὅθι οἱ α* 425; *ὅθι τε ξ* 353; *ὅθι M* 22, *ξ* 291, *ρ* 211, Th. 748, h. Cer. 384 ²[⏑⏑] *δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε/ομεν πήματ' / ἄλγε' 'Αχαιοί γ* 100, *δ* 243. 330 / *γ* 220, *ω* 27; *γαίης* ⟨*Φαιήκων, ὅθι τοι,* / *τ' ε* 345. 280, ⟨ ⟩ *ζ* 35; *ἀγροῦ* ⟨*ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι*⟩ *δώματα ναῖε δ* 517, *ω* 150; ⟨ ⟩ ⟨*δένδρεα μακρὰ πεφύκει*⟩ *ε* 238, *ὅθι* ⟨ ⟩ 241; *βῆ*

δ' ἴμεναι ... ὅθι, οἱ κλυτά χ 109, ⌞ ⌟ περ ξ 532; ὅθι οἱ κλυτά ε 381; βῆ ῥ' ἴμεν ἐς ... ὅθι (οἱ) θ 277, ν 160, ξ 73; ὅτε δή ῥ' ἵκαν', ὅθι οἱ ο 101; ὅθι μιν Β 722; ὅθι μοι ε 359, ξ 397; ὅθι οἱ Ε 446, Λ 358, ο 175; ὅθι περ Κ 568, Σ 263, δ 627, ρ 169, h.Ven.157; *ὅθι που Κ 326, τ 411; ὅθι τ(ε) Θ 83, α 50, μ 3, τ 188; ὅθι Ζ 516, Κ 504, Λ 723, Χ 154, π 471, ρ 523* ²[⏑⏑] *ὅθι κ 82* **2b** [⏑²] *ὅθι πρῶτον Ε 848, Ξ 284, ξ 141; ὅθι β 338* [⏑²] *ὅθι πλεῖσται Λ 148* [⏑²] *ἢ εἰς / ἢ καὶ ἐς / ἠδὲ παρ' Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί ν 275 / ω 431 / ο 298* = h.Ap.426; *οἱ δ' ὅτε χῶρον / δὴ ῥ' ⌞ἵκανον, ὅθι, (σφίσι[ν]) Ψ 138 / Κ 526, Σ 520, ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ⌞ ⌟ ξανθὸς Μενέλαος / πλεῖστοι Δ 210, Ε 780, ⌞ ⌟ Γ 145; κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο Ε 8, Π 285; ⌞ὅθι ξανθὸς⌟ Μενέλαος γ 326, ⌞ ⌟ Ῥαδάμανθυς δ 564,* inc.auct. fr. POxy2510,3; *ὅθι μεθιέντας⁺ ἴδοιτο⁺ Δ 516, Ν 229; ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες Δ 132, Υ 414; ὅθι Ε 857, Θ 325, Μ 66, Ψ 206, ι 50. 301, λ 190, ο 404, ω 304* Tsopanakis, EEThess 9, 1966, 345ff., Hom. Researches 288f. (cf. *ὅθεν* M end)

Σχ glossed w. *ὅπου*: sch.D *Β 572. 722. 861, Γ 145, Δ 41, Θ 491, Ψ 61,* sch.Barn. *α 50, ἔνθα: Β 722, Γ 145, ἐνταῦθα: Δ 41*

B *where*, metr. var. w. *ᾗ, ᾗχι, ᾗχου, ἵνα*; cf. also *κεῖθι, πόθι, τόθι, ὁππόθι, ὅπου, ἔνθα, ἐνταῦθα/οῖ, τῇ* and *ὅθεν*, Monteil, Phrase relative 385f. – Disposition: **1** introd. adj. cl. **1a** cl. defines **1aα** antec. is place name **1aαaa** restrictive **1aαbb** determinative **1aβ** antec. is place **1aβaa** restrictive **1aβbb** determinative **1aγ** part of body **1b** non-defining **1bα** explanation clarifying the antec.-cl. **1bαaa** antec. is place name **1bαbb** antec. is a place **1bβ** supplementary illustrative and/or pathetic information **2** introd. adverbial cl. **2a** direction, goal of action **2aα** expressions for 'arrive' **2aβ** direction **2b** *ὅθι*-cl. gives location of action **3** exceptional instances **3a** 'where' **3b** 'whither'. – characteristics: *ὅθι* follows a prep. phrase 53×; usu. the *ὅθι*-cl. ends at the end of the *ὅθι*-verse (58×) and is seldom shorter (*Ξ 284, δ 627 = ρ 169, ι 50*) or extends into next verse (*Κ 199, Ψ 206, λ 190,* h.Cer.384), often to end of 2nd verse (*Β 722, Δ 132, Θ 83. 325, Κ 326. 520. 568, Λ 723, Μ 22, Υ 391. 414, Ω 615, α 425, β 338, δ 517, θ 512, κ 82, ξ 532, τ 411,* h.9,5), twice into 3rd verse (*Δ 210,* h.6,3), sometimes to end of 3rd verse (*Ι 382, Ρ 54, Σ 263, Χ 154, ε 238*) or still longer (*Ε 780, Η 143, ζ 42,* Th.748, h.Ven.157), where the *ὅθι*-clauses extending beyond the 1st verse often consist of more than one cl.; exceptional twin *ὅθι*-clauses *Σ 520. 521* (2aα) most peculiarities are post-Iliadic: imbedded in the antec.-cl. *δ 627 = ρ 169, ι 50, ω 431*; in nom. sent. *γ 326, δ 564, ο 175. 404, ρ 523, τ 188*; verb *ἀπὸ κοινοῦ* w. antec.-cl. *δ 627 = ρ 169, λ 190* *ὅθι* never correlated w. *τόθι* (*ο 239,* h.Ap.244, h.19,25), but appears w. *αὐτόθι* (*Ε 848*), *ἔνθα* (*Β 722, Δ 516, Ε 780, Κ 526, Μ 66, Σ 520. 521, Χ 154, Ψ 138, Ω 615, α 425, κ 82, μ 3, ν 160, ξ 291. 353, ρ 211, τ 58, ω 150,* Th.748 [–758], cf. *Ξ 284*ff.), *ἔνθεν* (*Λ 723, ξ 73, ο 298, ρ 523, χ 109*), *τῇ* (*Ε 857, Θ 325, Λ 148, Χ 154, δ 564*), see also *τήν* (*Δ 41* in 1aβbb); for particle combinations see M **1** introd. adj. cl. **1a** cl. defines (adds necessary precision to antec.) **1aα** antec. is place name **1aαaa** restrictive, reducing area *Ε 446 Αἰνείαν ... θῆκεν Ἀπόλλων ' Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γε τέτυκτο (ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ) Υ 391 ἐνθάδε τοι θάνατος, γενεὴ δέ τοί ἐστ' ἐπὶ λίμνῃ ' Γυγαίῃ, ὅθι τοι τέμενος πατρώϊόν ἐστιν ' Ὕλλῳ ἐπ' ... καὶ Ἕρμῳ ε 280 (ἐφάνη ὄρεα) Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν ξ 291 μ' ἄγε ... ὄφρ' ἱκόμεσθα ' Φοινίκην, ὅθι τοῦ γε δόμοι καὶ κτήματ' ἔκειτο. ' ἔνθα (μεῖνα)* **1aαbb** determinative, revealing otherwise unknown location *κ 82 ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον, ' Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν ' ἠπύει εἰσελάων, ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει. ' ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθούς* (i.e., far in the north) *μ 3* (our ship left Ocean) *ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης ... ' νῆσόν τ' Αἰαίην, ὅθι τ' Ἠοῦς ... ' οἰκία καὶ χοροί εἰσι καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο, ' νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ο 404 νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις, ' Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο* **1aβ** antec. is place **1aβaa** restrictive *Δ 516 Ἀχαιοὺς ' ὦρσε* (Ath.) *... ' ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο δ 517 (θύελλα) φέρεν (...) στενάχοντα, ' ⌞ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε⌟ Θυέστης ' τὸ πρίν, ἀτὰρ τότ'* (Aeg.) *ω 150 Ὀδυσῆα κακός ποθεν ἤγαγε δαίμων ' ⌞ ⌟ συβώτης. ' ἔνθ' ἦλθεν φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος Σ 521 ἐν ποταμῷ, ὅθι τ' ἀρδμὸς ἔην πάντεσσι βοτοῖσιν, ' ἔνθ' (ἵζοντο,* ambush) *π 471 ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι Ἕρμαιος λόφος ἐστίν, ' ἦα κιών, ὅτε νῆα θοὴν ἰδόμην κατιοῦσαν χ 109 βῆ δ' ἴμεναι θαλαμόνδ', ὅθι οἱ κλυτὰ τεύχεα κεῖτο. ' ἔνθεν τέσσαρα μὲν σάκε' εἵλετο κτλ. ζ 210 λούσατέ τ' ἐν ποταμῷ, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἔστ' ἀνέμοιο* (≅ *μ 336* in 2b) **1aβbb** determinative, indefinite place is defined (*α 50* unnamed isle) *Ε 848* PN[a] *αὐτόθ' ἔασε ' κεῖσθαι ὅθι ... ἐξαίνυτο θυμόν Ζ 516 ἔτετμεν ἀδελφεὸν εὖτ' ἄρ' ἔμελλε ' στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἧ ὁάριζε γυναικί Ψ 138 οἱ δ' ὅτε χῶρον ἵκανον, ὅθι σφίσι πέφραδ' Ἀχιλλεὺς ' κάτθεσαν, αἶψα ... ' νήεον ὕλην Κ 520 ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον, ὅθ' ἕστασαν ὠκέες ἵπποι, ' ... ᾤμωξεν Ρ 54 οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης ' χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ'* (v.l. *ὅ θ'*) *ἅλις ἀναβέβροχεν ὕδωρ, ' καλὸν τηλεθάον* ‖ *Δ 41 ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι ' τὴν ἐθέλω, ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐγγεγάασι ' ... ἀλλά μ' ἐᾶσαι* identity of isle: *α 50 πήματα πάσχει ' νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης, ' νῆσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει κτλ.* **1aγ** antec. is part of body (action is wounding) *Θ 83 ἵππος ἐτείρετο, τὸν βάλεν ἰῷ ' ... ' ἄκρην κὰκ κορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων ' κρανίῳ ἐμπεφύασι, ⌞μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι⌟ν 325 τὸν δ' αὖ ... ' ... παρ' ὦμον, ὅθι κληῖς ἀποέργει ' αὐχένα τε στῆθός τε, ⌞ ⌟, ' τῇ ῥ' ... βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι Υ 414 τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι ... ' νῶτα παραΐσσοντος, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες ' ... σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ· ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε παρ' ὀμφαλὸν ἔγχεος αἰχμή* (cf. *Δ 132* in 2aβ) *ι 301 τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα ... ' ... ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος ... ' οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι* **1b** non-defining **1bα** the *ὅθι*-cl. contains an explanation clarifying the antec.-cl. **1bαaa** antec. is place name *Β 722 ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων ' Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν ' ... ' ἔνθ' ὅ γε κεῖτ' ἀχέων 783 γαῖα δ' ὑπεστενάχιζε Διὶ ὣς ... ' χωομένῳ ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωέϊ γαῖαν ἱμάσσῃ ' εἴν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς* (cf. *Ω 615* in 1bβ) *Ι 382* (I won't accept any amount he offers) *οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας ' Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται, ' αἳ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι κτλ.* ≅ *δ 127 Ψ 206 οὐχ ἕδος· εἶμι γὰρ αὖτις ... ' Αἰθιόπων ἐς γαῖαν, ὅθι ῥέζουσ' ἑκατόμβας γ 326 πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοί, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ... Μενέλαος ε 345 χείρεσσι νέων ἐπιμαίεο νόστου ' γαίης ⌞Φαιήκων⌟, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι* + 359 (*γαῖαν* without ⌞ ⌟) 381 *ἵκετο δ' εἰς Αἰγάς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν ν 160 ἐπεὶ τό γ' ἄκουσε Ποσειδάων ... ' βῆ ῥ' ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν. ' ἔνθ' ἔμεν(ε)*, name last mentioned at *η 79 ξ 397 εἰ μέν κεν νοστήσῃ ἄναξ ... ' ἔσσας με ... πέμψαι ' Δουλίχιόνδ' ἱέναι, ὅθι μοι φίλον ἔπλετο θυμῷ τ 411 ὁππότ' ἂν ἡβήσας μητρώϊον ἐς μέγα δῶμα ' ἔλθῃ Παρνησόνδ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασι, ' τῶν οἱ ἐγὼ δώσω ω 304 εἰμὶ μὲν ἐξ Ἀλύ-*

βαντος, ὅθι κλυτὰ δώματα ναίω, ' *υἱὸς ... ἄνακτος* h.9,5 *ῥίμφα διὰ Σμύρνης ... ἅρμα διώκει* (Art.) ' *ἐς Κλάρον ... ὅθ' ... 'Απόλλων* ' *ἦσται μιμνάζων* **1bαbb** antec. is a place *B*861 *ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ... Αἰακίδαο* ' *ἐν ποταμῷ,* 4 *ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους* *Δ*217 (armor was removed) *αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος ὅθ' ἔμπεσε πικρὸς ὀϊστός,* '... *φάρμακα ...* ' *πάσσε* (cf. 3b) *E*8 *ὦρσε* (Ath.) *δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο* = *Π*285ex. *H*143 *τὸν Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ ...* ' *στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον* ' *χραῖσμε* *M*66 *ἔνθ'* (in the ditch) *οὔ πως ἔστιν καταβήμεναι οὐδὲ μάχεσθαι* ' *ἱππεῦσι· στεῖνος γάρ,* 8 *ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω* *Θ*491 *ἀγορὴν ποιήσατο ... Ἕκτωρ* ' *... ποταμῷ ἔπι δινήεντι,* ' *ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος* = *K*199 *K*326 (as a spy) *ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς ὄφρ' ἂν ἵκωμαι* ' *νῆ' Ἀγαμεμνονέηνι, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι* ' *βουλὰς βουλεύειν* *Ψ*148 (Spercheios, 12 Peleus promised on my return many victims) *ἱερεύσειν* ' *ἐς πηγάς, ὅθι τοι τέμενος βωμός τε θυήεις* *β*338 *ὁ δ' ... θάλαμον κατεβήσετο ...* ' *εὑρύν* (to get victuals), *ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο* ' *ἐσθῆς τ' ἐν χηλοῖσιν ἅλις τ' εὐῶδες ἔλαιον.* ' *ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο ...* ' *ἕστασαν κτλ.* *ε*238 *ἦρχε δ' ὁδοῖο* ' *νήσου ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,* ' *...* ' *αὖα ... τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς* *θ*512 *δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι* ' *Ἀργεῖοι* 16 *ο*175 (eagle) *χῆν' ἥρπαξ' ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ* ' *ἐλθὼν ἐξ ὄρεος, ὅθι οἱ γενεή τε τόκος τε* *ρ*211 *βωμὸς δ' ἐφύπερθε τέτυκτο* ' *Νυμφάων, ὅθι πάντες ἐπιρρέζεσκον ὁδῖται·* ' *ἔνθα σφέας ἐκίχανεν* (Mel.) h.Ven.157 *μεταστρεφθεῖσα* (Aphr.) *κατ' ὄμματα καλὰ βαλοῦσα* ' *ἐς λέχος εὔστρωτον, ὅθι περ πάρος ἔσκεν ἄνακτι* ' *χλαίνῃσιν μαλακῆς ἐστρωμένον* (cf. *τ*58 in 3) **1bβ** the *ὅθι*-cl. contains 20 supplemental illustrative and/or pathetic information **1bβaa** markedly tautological *K*568 *Τυδείδεω κλισίην ... ἵκοντο,* ' *ἵππους μὲν κατέδησαν ...* ' *φάτνῃ ἐφ' ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι* ' *ἕστασαν ... ἔδοντες* *Ξ*284 *Ἴδην δ' ἱκέσθην ...* ' *Λεκτόν, ὅθι πρῶτον λιπέτην ἅλα· τὼ δ' ἐπὶ χέρσου* ' *βήτην* *Ψ*61 *(ἐπὶ θινὶ) κεῖτο βαρὺ στενάχων ...* ' 24 *ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ' ἐπ' ἠϊόνος κλύζεσκον* *δ*426 *ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν,* ' *ἤϊα* (like *Λ*723 in 3) *ζ*35 *ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον* ' *πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ* *ξ*73 *βῆ δ' ἴμεν ἐς συφεούς, ὅθι ἔθνεα ἔρχατο χοίρων.* ' *ἔνθεν ἑλὼν δύ' ἔνεικε* and w. pathos: *X*154 (*ἔνθα πλυνοὶ*) *ἐγγὺς ἔασι* ' *καλοὶ λαΐνεοι, ὅθι εἵματα σιγαλόεντα* ' *πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι* 28 *...* ' *τὸ πρίν* *ξ*141 (I couldn't find another such master anywhere) *οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι* ' *οἶκον, ὅθι πρῶτον γενόμην καί μ' ἔτρεφον αὐτοί* **1bβbb** added descr. (mythol. / geogr.) w. place names *B*572 *(ἐνέμοντο)* *Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν* *Ω*615 *νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν ἐν οὔρεσιν ...* ' *ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς* ' *νυμφάων, αἵ τ' ἀμφ' Ἀχελώϊον ἐρρώσαντο,* ' *ἔνθα λίθος περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει* 32 (cf. *B*783 in 1bαaa and *ζ*42 below) *δ*564 *ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης* ' *ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ... Ῥαδάμανθυς,* ' *τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν κτλ.* = inc.auct.fr. POxy.2510,3 (*ρτι* pap.) *ζ*42 *Οὔλυμπόνδ',* 36 *ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ* ' *ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται κτλ.* (quasi-tautol.; cf. *Ω*615 above) *ν*275 (*Πύλονδε*) *ἢ εἰς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί* ≅ *ο*298 = h.Ap.426 ≅ *ω*431 *ρ*523 *Κρήτῃ ναιετάων, ὅθι Μίνωος* 40 *γένος ἐστίν.* ' *ἔνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκετο* *τ*188 (he was blown off course) *στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης,* ' *ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι, μόγις δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας* **1bβcc** other sim. instances *M*22 (several streams) *δῖός τε Σκάμανδρος* ' *καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι* ' *κάππεσον ἐν κονίῃσι καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·* ' *τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε Φοῖβος* (pathos) quasi-tautol.: *E*857 *ἐπέρεισε δὲ ... Ἀθήνη* ' *νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρῃ·* ' *τῇ ῥά μιν οὖτα τυχών* *Σ*263 *οὐκ ἐθελήσει* ' *μίμνειν ἐν πεδίῳ, ὅθι περ Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ* ' *ἐν μέσῳ ἀμφότεροι μένος Ἄρηος δατέονται,* ' *ἀλλὰ περὶ πτόλιός τε μαχήσεται* *δ*627 *μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο* ' *δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,* ' *ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος, ὕβριν ἔχοντες* = *ρ*169 and w. pathos: *γ*100 *λίσσομαι, εἴ ποτέ τοί τι πατὴρ ἐμός ...* ' *... ἐξετέλεσσε* ' *δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί* = *δ*243 = 330 ≅ *γ*220 ≅ *ω*27 **2** introducing adverbial clauses **2aα** expressions for 'arrive' w. *ἱκάνω*: *Γ*145 *αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανον ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν* *Δ*210 *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον ὅθι ξανθὸς Μενέλαος* ' *βλήμενος ἦν* *E*780 *ἀλλ' πλεῖστοι καὶ ἄριστοι* ' *ἔστασαν ἀμφὶ βίην Διομήδεος ...* ' 2 vv. ' *ἔνθα στᾶσ' ἤυσε* *K*526 *οἱ δ' σκοπὸν Ἕκτορος ἔκταν,* ' *ἔνθ' Ὀδυσεὺς μὲν ἔρυξε ... ἵππους κτλ.* *Σ*520 *οἱ δ' σφίσιν εἶκε λοχῆσαι* *ο*101 *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκαν',* *ὅθι οἱ* (v.l. sine *οἱ*) *κειμήλια κεῖτο* other verbs: *Y*320 *βῆ ῥ' ἴμεν ... ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,* ' *ἷξε δ' ὅθ' Αἰνείας ἠδ' ... ἦεν Ἀχιλλεύς* h.Cer.384 *στῆσε δ' ἄγων ὅθι μίμνεν ... Δημήτηρ* ' *νηοῖο προπάροιθε θυώδεος —* *ξ*353 *ἔνθα* (on land) *ἀναβάς, ὅθι δρίος ἦν ...* ' *κείμην πεπτηώς,* 'having climbed *to where*', cf. *ε*442 ff., *η*280 ff., *A*496 f. **2aβ** direction *Δ*132 *αὐτὴ δ'* (Ath.) *αὖτ' ἴθυνεν* (the arrow), *ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες* ' *... σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ* (cf. *Y*414 in 1αγ) *Λ*148 *ὁ δ' ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,* ' *τῇ ῥ' ἐνόρουσ(ε)* 358 *μετὰ δούρατος ᾧχετ' ἐρωὴν* ' *τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ καταείσατο γαίης* *α*425 *ὅθι οἱ θάλαμος ... αὐλῆς* ' *ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,* ' *ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνήν* *ξ*532 *βῆ δ' ἴμεναι κείων, ὅθι περ σύες ...* ' *πέτρῃ ὕπο γλαφυρῇ εὗδον, βορέω ὑπ' ἰωγῇ* (cf. *μ*336 in 2b) ‖ *ε*241 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ δεῖξ' ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,* ' *ἡ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα* **2b** *ὅθι*-cl. gives location of action *K*504 (*μερμήριζε*) *ἢ ὅ γε δίφρον ἑλών, ὅθι ... τεύχε' ἔκειτο,* ' *ῥυμοῦ ἐξερύοι ἢ ἐκφέροι ὑψόσ' ἀείρας* *N*229 *τὸ πάρος μενεδήϊος ἦσθα,* ' *ὀτρύνεις δὲ καὶ ἄλλον, ὅθι μεθιέντα ἴδηαι* *ι*50 *ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων* ' *ἀνδράσι μάρνασθαι καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα* (shortest *ὅθι*-cl.: 2 words) *μ*11 *φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες, ὅθ' ἀκροτάτη πρόσεχ' ἀκτή,* ' *θάπτομεν* 336 *χεῖρας νιψάμενος, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο,* ' *ἠρώμην ... θεοῖς* (≅ *ζ*210 in 1aβaa, cf. *ξ*532 in 2aβ) Th.748 *τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάις ἔχει οὐρανὸν εὐρὺν* ' *...* ' *ἀστεμφέως, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ...* ' *ἀλλήλας προσέειπον ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδὸν* ' *χάλκεον· ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζε* ' 7 vv. ' *ἔνθα κτλ.* (longest *ὅθι*-passage) **3** exceptional cases **3a** *where* *Λ*723 *ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων* ' *ἐγγύθεν Ἀρήνης, ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν* ' *ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέρρεον ἔθνεα πεζῶν.* ' *ἔνθεν κτλ.*, rel. to explanatory cases (1bα) but here contents of antec. cl. and *ὅθι*-cl. could easily be exchanged to make an adverbial instance (2); other instances of *ἔστι δέ τις* continue with a dem. (*B*811 ff., *Λ*711 ff. *τήν*; *γ*293 ff., h.1,8 ff. Hurst suppl. *ἔνθα*; *δ*844 ff. *τῇ*) *θ*277 (Heph. forged his snares) *βῆ ῥ' ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνια κεῖτο·* ' *ἀμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα κτλ.*, rel. to all main divisions of 1 (even restricts ambiguous *θάλαμος*; also to some extent red.; long for *βῆ ῥ' ἴμεν ἐς δέμνια*) *λ*190 (no bed) *ἀλλ' ὅ γε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ,* ' *ἐν κόνι ἄγχι πυρός, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶται*, formally adverbial (2) but if *ἐν κόνι κτλ.* had preceded, like other pathetic instances (1bβ) *τ*58 (they brought an ornamented *κλισίην, ἣν*) *ποίησ' Ἰκμά-*

λιος καὶ ὑπὸ θρῆνυν ποσὶν ἧκε ' προσφυέ' ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο κῶας. ' ἔνθα καθέζετ', 'ἐπὶ ὅθι', integral part of preparing a seat, see κῶας (cf. h.Ven. 157 in 1 b α bb). See also Σ 520. 521 in 2 a α 3 b *'whither'* h.6,3 'Αφροδίτην ' ᾄσομαι, ἣ πάσης Κύπρου κρήδεμνα λέλογχεν ' ... ὅθι μιν Ζεφύρου μένος ... ' ἤνεικεν κατὰ κῦμα ... ' ἁρρῷ ἔνι μαλακῷ· τὴν δὲ ... Ὧραι κτλ. (cf. 1 b α aa and Δ 217 in 1 b α bb)

D ι 537a Pap.31 (West, Ptol.Pap. 231. 245); v.l. Β 857, δ 85, θ 220, ο 239 W. Beck

ὄθομαι [5ⁱ] E uncertain, act. forms ὀθέων, ὄθεσαν, ὀθεύει, subst. ὄθη, Hsch., w. νωθής? see Chantraine, Dict. 777 F -ομαι 1, -εται 3; -ετ(ο) 1

Σχ sch.D Α 181: οὐδὲ ‚ἐπιστρ‚οφὴν ποιοῦμαι (sch.min. P.Strassb. inv. 33 ‚ ‚ἐφομαι) Ε 403 οὐκ ‚ ‚ἔφεται ≅ on Ο 107 (see also S. Neitzel, Apion, SGLG 3 p.257)

B *to be deterred by/from, be daunted by, shrink from,* ref. to provocative action / speech by someone weaker – always 'not', w. ptc. Ε 403, w. inf. Ο 166 ≅ 182, gen.ptc. Α 181 Α 181 (go home and rule there) σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω, ' οὐδ' -ομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε Ε 403 σχέτλιος (Her.) ὀβριμοεργὸς ὃς οὐκ -ετ' αἴσυλα ῥέζων, ' ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεούς Ο 107 ἦ ἔτι μιν (Zeus) μέμαμεν καταπαυσέμεν ἄσσον ἰόντες ' ἢ ἔπει ἠὲ βίῃ· ὁ δ' ἀφήμενος οὐκ ἀλεγίζει ' οὐδ' -εται· ‚φησὶν γὰρ ἐν ... θεοῖσι ' κάρτεί τε σθένεί τε διακριδὸν εἶναι ἄριστος 166 ἐπεί εὐ (Pos.) φημὶ βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι ' καὶ γενεῇ πρότερος· τοῦ δ' οὐκ -εται φίλον ἦτορ ' ἴσον ἐμοὶ φάσθαι, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι ≅ 182. – W d f l d.: ἄζομαι, αἴδομαι, ἀλεγίζω, ἀλέγω, δείδω, κήδω, μεθίημι, ὀκνέω, σεβάζομαι, σέβομαι W. Beck

ὀθόν(αι) [2ⁱ, 1ᵉ] E prob. LW, perh. Egypt. through Semit. (Hebr.) 'eṭūn (E. Masson, Emprunts semit., Paris 1967, 89) F -έων 1, -ῃσιν 1, -ας 1

Σχ sch.D Γ 141: λέγει δὲ ὑφάσμασι λινοῖς, Σ 595: διαφανεῖς ἐσθῆτας, λαμπράς

B *cloth(s),* primarily linen (Helbig, Hom. Epos 166–171, Lewy, Fremdw. 124), possibly wool η 107 (Marinatos, Arch. Hom. A 5, Hainsworth, Odyssey ad l.), bright (ἀργεννῇσι Γ 141) and fine (λεπτάς Σ 595, καιρο<υσ>σέων η 107), worn by women (Γ 141, Σ 595), product of exceptionally skilled workmanship (η 107). – W d f l d.: see ἑανός, εἷμα; Severyns, AC 33, 1964, 353 1 product of weaving η 107 αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν ' ... ' καιρο<υσ>σέων δ' -έων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον. ' ὅσσον Φαίηκες περὶ πάντων ... ' νῆα ... ἐλαυνέμεν, ὡς δὲ γυναῖκες ' ἱστῶν τεχνῆσσαι (see Hainsworth, Odyssey ad l. and Σ 595 below) 2 of women's garments Γ 141 αὐτίκα δ' ἀργεννῇσι καλυψαμένη (Hel.) -ῃσιν ' ὁρμᾶτ' ἐκ θαλάμοιο (*shawl,* called ἑανῷ ἀργῆτι Γ 419) Σ 595 ὀρχεῦντ' ... ' τῶν δ' αἱ μὲν λεπτὰς -ας ἔχον, οἱ δὲ χιτῶνας ' εἵατ' ἐϋννήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ (here poss. = πέπλους, cf. η 107, Γ 141 above) W. Beck

ὄθριξ [1ⁱ] E VG äol. Form für **sm̥*, vgl. Frisk, Chantraine, Dict. s.v. ὅ-, vgl. Wathelet, Traits éoliens 161 A.14, 173. 175. 366. 371; and. Ruijgh Mn. 14, 1961, 201. – Vgl. καλλίθριξ Σχ sch.D Β 765: ὁμότριχας

B *mit gleichen 'Haaren'* wohl eher vom Fell insges. als spez. von der Mähne Β 765 (die besten Pferde vor Troja waren die Stuten, die Eumelos) ἔλαυνε ... ' -τριχας οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας, also in jeder Bzh. gleich, beachte das Nebeneinander von ὅ- u. mit dems. VG gebildeten οἰέτεας; s. Zusammenstellung der Pferdebeiwörter bei Richter, Arch. Hom. H 72 A.523, nb. ὅ. ἐύ- u. καλλίθριξ B. Mader

Ὀθρυονεύς [3ⁱ] E wahrsch. zu einem vom Bergnamen Ὄθρυς (s.d.) abgeleiteten ON, vgl. Othryonei, maked. Volk bei Plin. NH 4,10,35, s. v. Kamptz 125. 329; mögl. wäre darüber hinaus eine Verwandtschaft mit dem N. der thrak. Odrysen, s. L 1445 A.3

L Wathelet, Dict. I 776 ff. u. II 1444 ff. m. ausführl. Lit.

B Bundesgenosse der Tr. aus Kabesos (s.d.), viell. Thraker (s. E), verspricht – anstelle einer Brautgabe – die Gr. von Troja zu vertreiben u. fordert dafür die Hand Kassandras Ν 365–67; wird von Idom. getötet u. verspottet, Ν 364 -ῆα Καβησόθεν ἔνδον (v.l. Ἑκάβης νόθον υἱόν Argol.) ἐόντα; 374 -εῦ; Hektor nennt ihn unter den gefallenen Tr.n 772; Gestaltung: Kullmann, Hom. Motive, Stuttgart 1992, 118 B. Mader

Ὄθρυς f. [1ᴴ] E uns.; gr. nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 77, dann erst lautl. Var. zu ὄφρυς (Schwyzer I 302 f.: „spirant. Aussprache") bzw. gr. Dialekt (Hsch. Ο 163: ὄθρυν· Κρῆτες τὸ ὄρος). Vorgr./idg. nach Heubeck, Praegraeca 36 f. (u-Stamm). Mit dem N. der thrak. Odrysen zu verbinden (Ruijgh, Etudes 185 m. A.439)? Vorgr.? Vgl. Schmidt, RE XVIII, 1942, 1875 zum N.; zur Prosodie s. West, Theogony 97. – Abl.: Ὀθρυονεύς

B Bergkette südl. der thessal. Ebene zw. dem pagasäischen Meeresbusen u. den Ausläufern des Pindos m. Erhebungen bis zu 1726 m.; ihr gegenüber nördl. der Ebene liegt der Olymp Th. 632 (es kämpften) οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς -ος Τιτῆνες ... ' οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοί, West z.St.: keine Evidenz, daß der Ὄ. je ein Götterberg; habe sich wohl daraus ergeben, daß die thessal. Ebene, weil unterhalb des Olymp, zum Schlachtfeld wurde; nach Fontenrose, CPh 69, 1974, 5 f. Sitz der Titanen erst nach deren Vertreibung vom Olymp; wohl zu rational B. Mader

οἷ s. οὗ

Οἴαγρος [1ᵉ] V. des Orpheus POxy 3698,10 Ο]ἰάγρου φ[ί]λος υἱ[ός, zum Namen u. Lit. bei Wüst, RE XVII, 1937, 2085 B. Mader

Οἴαξ (Οἴηξ) [1ᴴ, 1ᵉ] S. des Nauplios u. der Philyra, Bruder des Palamedes u. des Nausimedon nach Nosti fr. 1 p. 68 Dav. (Prosaref.) = Hes. fr. 297; der Name (= οἴαξ, ion. οἴηξ *Steuerruder*) paßt zu dem des V.s, s. Wüst, RE XVII, 1937, 2092 B. Mader

Οἰβαλίδης [1ᴴ] Tyndareos, S. des Οἴβαλος I Hes. fr. 199,8 δαΐφρονος -αο B. Mader

Οἴβαλος [1ᴴ] I V. des Tyndareos (in Sparta), vorausg. in Οἰβαλίδης, s.d. II V. der Peirene in Korinth nach Hes. fr. 258; gewöhnl. ist Peirene T. des Acheloos zum Namen u. zu einer möglicherweise ursprünglich engeren Bzhg. des Οἴ. zu Pos. s. Wüst, RE XVII, 1937, 2095 B. Mader

οἴγω, οἴγνυμι [10ⁱ, 9ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] E unclear; on Skr. *vej-* see Mayrhofer, EWAia II 578

F ἀνέῳγε(ν) 3, ἀνῷγεν 1; ἀναοίγεσκον 1; οἶγε 1; ἀνέῳξε 1, ᾤξε 1, ὤϊξε(ν) 8; ὤϊξαν 2; οἴξασα 1; ὠΐγνυντο 2. For the case for replacing transmitted (but n. reading of pap. 7 in Θ 58) forms in Hom. w. forms (uncontracted exc. Ζ 89, Ω 457; also Op. 819; cf. Ξ 168, where ὄειγεν Fick) from ὀείγω

see V. Schmidt⁺, Sprachl. Unters.en zu Herondas, Berlin 1968, 80 ff.

M 1 dissyll. [⏑⏑] *οἴγε* Op. 819 [⏑⏑] *ᾤξε Ω* 457 [⏑×] *ἀνῴγεν Ξ* 168 2 trisyll. **2a** [⏑⏑] *ἀνέῳγε* h. Merc. 247 [⏑⏑] *ἀνέῳξε κ* 389 **2b** [⏑×] *ἀνέῳγε(ν) Π* 221, *Ω* 228 **2c** [–⏑] ⟨*θύρας ὤϊξε*⟩ *Z* 298; *ὤϊξε Ω* 446 [–⏑] ⟨ ⟩ *κ* 230 = 256 = 312 **2d** [⏑–⏑] ⟨*ὤϊξεν*⟩/*αν δὲ* / *ῥα θύρας α* 436, *χ* 399, *ψ* 370 ≅ *ω* 501; ⟨ ⟩ *γ* 392; *οἴξασα Z* 89 [⏑–⏑] *ἀναοίγεσκον Ω* 455 3 quadrisyll. [⏑–⏑] *ὠΐγνυντο B* 809 = *Θ* 58

B *open* (doors, rooms from inside or outside; on mechanisms involved see *κλήϊθρον, κληΐς, κληΐσαι*), w. obj. expressed in acc. (or pass.) exc. *Ω* 457 (where sc. *θύρην*); w. instr. dat. *κληΐδι Z* 89 (cf. *λαβὼν κληΐδα* h. Merc. 247). — **Wdfld.**: w. doors, gates: *ἀνίημι, ἀνακλίνω, (ἀνα)πετάννυμι*; w. *ὀχῆα(ς)*: *ἀνακόπτω, ἀπωθέω, μετοχλίζω*. — **Opp.**: see *κληΐσαι* wdfld. 1 obj. *θύρας* (sc. *θύρην Ω* 457), *πύλας* (w. corresp. pass. *B* 809⁺) *Z* 89 *οἴξασα κληΐδι* (see *κληΐς* B 1 c) *θύρας ... δόμοιο* 298 *τῇσι* ⟨*θύρας ὤϊξε*⟩ *Θεανώ κ* 230 *ἐξελθοῦσα* ⟨ ⟩ *φαεινάς* = 256 = 312 *α* 436 ⟨*ὤϊξεν δὲ θύρας*⟩ *θαλάμου χ* 399 ⟨ ⟩ *μεγάρων ψ* 370 *ὤϊξαν δὲ θύρας* (of Od.'s palace), *ἐκ δ' ἤϊον* ≅ *ω* 501 (of Laertes' house) *κ* 389 *θύρας δ' ἀνέῳξε συφειοῦ Ω* 457 *Ἑρμείας ... ᾤξε* (sc. *θύρην* [rather than *κληΐδα*]) *γέροντι*, ' *ἐς δ' ἄγαγε (δῶρα)* 446 *ὤϊξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας* (cf. *Φ* 537) *B* 809 *πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός* = *Θ* 58 (*ωιγο*[*ντο*, i.e. *ὠείγοντο*, pap. 7; see West, Ptol. Pap. p. 83) 2 obj. *κληΐδα* (v. *κληΐς* B 1 a) or equivalent pron. *Ξ* 168 (Heph. had built *θάλαμος* for Hera) *πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσε* ' *κληΐδι κρυπτῇ· τὴν* (*τὸν, τὰς* vv.ll.) *δ' οὐ θεὸς ἄλλος ἀνῴγεν Ω* 455 (*θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλής*) *τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί*, ' *τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληΐδα θυράων* 3 obj. rooms h. Merc. 247 *ἀδύτους* ⟨*ἀνέῳγε*⟩ *λαβὼν κληΐδα* (see *κληΐς* B 1 c) (*νέκταρος ἐμπλείους ἠδ' ἀμβροσίης*) 4 obj. lid of chest, *open*, 'take off': *Π* 221 *χηλοῦ δ' ἀπὸ πῶμ'* ⟨ ⟩ *Ω* 228 *φωριαμῶν ἐπιθήματα ...* ⟨ ⟩ *ν* 5 obj. wine-jar (Op. 819), contents thereof (*γ* 392) Op. 819 *τετράδι δ' οἴγε πίθον γ* 392 (*οἴνου*) *τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ* ' *ὤϊξεν ταμίη καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσε*

Compd.: *ἀν(α)-* *Ξ* 168, *Π* 221, *Ω* 228. 455, *κ* 389, h. Merc. 247; prev. = 'back', orig. doubtless of opening doors (though this w. *ἀνοίγω* only *κ* 389 in EGrE) back, then prev. tended to become constant element of vbs. of opening (cf. wdfld.; opp. *ἐπι-* in vbs. of closing)

D v.l. *ἐπῴχατο* (Ar.) *M* 340, more than doubtful *pace* Wackernagel, Synt. II 183, Bechtel, Lexil. 243 f.: see Leaf ad l., Hainsworth, Iliad ad l. J. N. O'Sullivan

οἶδα (- = *εἰδ*) [168ⁱ, 180ᵃ, 37ᴴ, 31ʰ, 3ᵉ] **E** Erbwort (= dt. *weiß / wissen*); Ptz. myk. vorausgesetzt, s. DMic. II 428. — Abl.: *Ἴδμων, ἴδρις, ἴστωρ, νῆϊς, Παντειδυῖα, Πολύϊδος*; s.a. *ἰδεῖν, Ἰδυῖα*

F **Akt.** Präs. *οἶδα* 45, *οἶδ'* 14, *οἴδας* 3, *οἴσθα* 17, *οἴσθ'* 4, *οἴδε(ν)* 30, *οἶδ'* 7, *περίοιδε* 2; *ἴδμεν* 23, *ἴστε* 4, *ἴσασι(ν)* (dazu Ringe, MSS 50, 1989, 123 ff. m. A. 15) 22, *ἴσασ'* 1; *ᾔδεα* 1, *ᾔδε'* 3, *ἠ-ης* 1, *ᾔδησθ'* 1, *ἠ-η* 1, *ᾔδεε(ν)* 7, *ᾔδη/ει* 22, *περιῄδη* 1; *ἴσαν* (: *ἴσασι* wie *ἔσαν*: *ἔασι*, nur ⏑[⏑⏑]) 4 (kontrast. II Sp. 457, 75 f.); *-(ἐ)ῶ* (s.u. M 2 c/e) 11, *-ῇς* 10, *-ῇ* 8; *-ομεν* 6, *-ετε* 1, *-ετ'* 2, *-ῶσι* 1; *-είης* 1, *-είη* 3; *ἴσθι* 1, *ἴσθ'* 1, *ἴστω* 13; *ἴδμεν* 4, ⟨*ἴδμεναι*⟩ 4, *περι*⟨ ⟩ 1; *-ώς* 61, *-ότος* 1, *-ότα* 3, *-ότ'* 2; Nom. *-ότε* 6, Akk. *-ότε* 1; *-ότες* 7, *-όσι(ν)* 2; *ἰδ*[*υι* 1ᴴ, *-υῖα* 11, *-υίῃ* 4, *-υῖαν* 7; *-υῖαι* 1, *ἰδυίῃσι(ν)* 6, *-υίῃσι* 1ᵉ, *-υίας* 6; Fut. *-ήσεις* 3, *-ήσετε* 1; *-ήσειν* 1, *-ησέμεν* 1; **Med.** Fut. (s.a. II Sp. 460, 20 ff.) *εἴσομαι* 3, *εἴσομ'* 1, *εἴσεαι* 5, *εἴσεται* 3; *εἴσεσθαι* 1

M 1 eins. **1a** Form [⏑]: *οἶδ', οἶσθ', ἴσθ'* [⏑] - *ἐπί H* 238; - *οἶαι Ψ* 589; *ταῦτα δὲ πάντα* ' - *λ* 224; - *ὡς O* 204; - *N* 275, *τ* 286 [⏑] *οὐ γάρ τ'* / *μὰν* - *εἰ Z* 367, *O* 16; *οὐκ* - *ἤ* / *ὅτε σ* 265, *π* 424 [⏑] - *ἐπ' H* 238; *ἐγὼν εὖ* - *ὅτι ν* 314; *οὐ γάρ πω σάφα* - *οἶος B* 192; *νήπιος οὐδὲ τὸ* - Op. 456 **1b** Form ⏑[–]: *οἶδ'* ⏑[–] *τίς δ'* - *εἴ κ(ε*[*ν*]) *Λ* 792 ≅ *O* 403, *Π* 860, *β* 332, *γ* 216; *οὐκ* - *ἤ* / *οὐ K* 342, *δ* 712, *τ* 237 / *α* 216 ⏑[–] *οὐκ* - *ὅστις ϑ* 28 ⏑[–] *μάλα δ' εὖ* - *οἶος ψ* 175; *σάφα δ' οὐκ* - *εἰ E* 183 2 zweis. **2a** Form [⏑⏑]: *ἴσαν* ⏑[⏑⏑] - *αἴ Σ* 405; *τὰ δ' οὐκ* - *ὡς δ* 772 = *ν* 170 = *ψ* 152 **2b** Form [–⏑]: *οἶδα, οἶσθα, οἶδε(ν), ἴδμεν, ἴστε, ᾔδε', ᾔδη, εἰδῇ, εἴδετ', ἴσθι, ἴστω, εἰδότ', εἴσομ'* [⏑⏑] *καὶ αὐτοὶ* ' - *ὅ τοι* Th. 656; ⟨- *γὰρ*, *εὖ περί Ψ* 309, *ρ* 563, ⟨ ⟩ *ὡς Δ* 360, *Ω* 662, *ε* 423, *κ* 267, *λ* 69, *ψ* 59, ⟨ ⟩ *Λ* 408, *Ψ* 276, *ο* 20, h. Cer. 229; - *γέρον δ* 465; - *δ(ἐ) Ξ* 72 / *H* 240. 241, *Y* 434, h. Cer. 230; (*καὶ ὑμεῖς* ') - *ἐγώ ι* 17, *δ* 745; *θυμῷ* ' - *ὅ ν* 340; - *καὶ ἄλλον H* 358 = *M* 232; - *μέν τ* 493; *πᾶσαι* ' - *Σ* 53; - *τε ϑ* 134; - *τίη A* 365; - *β* 122 [⏑⏑] *εὖ δὲ σὺ* - *γεραιέ Λ* 653; (*εὖ νύ τοι*) - *καὶ αὐτός T* 421 / *ρ* 173, Hes. POxy. 2509, 5; *τὸν δ' οὐκ* - *δ* 534; *οὐδέ τι* - *νοῆσαι A* 343 [⏑⏑] *ἤπια δήνεα* - *Δ* 361; (*τι*) - *Διός π* 320, h. Merc. 535; *ἐγὼν εὖ* - *H* 237; *εὖ νυ καὶ ἡμεῖς* - *ὅ τοι Θ* 32 = 463, *Σ* 197; *Ζεὺς* - *H* 411, *ο* 523; *Ζεὺς μέν* / *γάρ που τό γε* - *καί Γ* 308 ≅ *ξ* 119; *ἵνα* - *ὅ μιν Y* 122; *κέρδεα* - *Ψ* 322; *ἐπεὶ περί*- *γ* 244; *νήπιον οὔ πω* - *I* 440; (*οὐ*) ⟨*σάφα* -⟩ *ρ* 153. 373 / *ω* 404, *οὐδέ τί πω* ⟨ ⟩ *ὅπ*⟨*ως ἔσται τάδε ἔργα*⟩ *B* 252, *οὐ γάρ τ'* - *ὅπ*(⟨ ⟩) *ρ* 78, *κ* 190; *οὐδέ τι* - *ὅ οἱ δ* 771; *νήπιος οὐδὲ τὰ*/*τὸ* - *ἅ*/*ὅ*/⟨*κατὰ φρένα*⟩ *B* 38, *Y* 466 = *γ* 146, *E* 406, *εὖ γὰρ ἐγὼ* / *δὴ τόδε* - ⟨ ⟩/⟨*ἐνὶ φρεσί*⟩ *Δ* 163 = *Z* 447 = *ο* 211 / *B* 301, *τάδε* / *τι* - ⟨ ⟩ *Θ* 366, *δ* 632; ([*αὐ*]*τοι τόδε*) - (*τί με*/*σε χρή*) *π* 470, *φ* 110, *ω* 407; *ὑμεῖς* - *η* 211; *φάρμακα* - *ὅσα Λ* 741; - *Σ* 192, *α* 53 = *δ* 386ⁱᵐ, *β* 356, *δ* 551, *ϑ* 215 [⏑⏑] *εὖ*/*καὶ* - *ἅ*⟨*παντα*⟩⁺ / *ἕκαστα*⁺ *υ* 75, *H* 281, *σ* 228 = *υ* 309ᵉᵗ, *τ* 501, - *τε* ⟨ ⟩ *B* 485; *ἐγὼ δ' εὖ* ⟨- *καὶ αὐτός*⁺⟩ *ξ* 365, *σὺ δ' εὖ μάλα* ⟨ ⟩ Sc. 355, (*ἐπεὶ σάφα*) ⟨ ⟩ ' *ἠμέν Y* 201 = 432 / *κ* 457, ⟨ ⟩ *O* 93, *Ω* 105, *ε* 215, h. Merc. 376. 382; *ἐπεὶ περί*⟨- *νοῆσαι*⟩ *K* 247, *σαφὲς δ' οὐκ* ⟨ ⟩ h. Merc. 208; *οὔ τινα* - *E* 761; - *ϑ* 146, *ψ* 110 **2c** Form [–×]: *οἶδα, οἶδας* (*α* 337, 2ʰ, nur hier), *οἶσθα, οἶδε(ν), ἴδμεν, ᾔδη/ει, εἰδῶ* (kontrast. 2 e), *εἰδῇς, εἰδῇ, εἰδώς* [⏑×] *ἀθεμίστια* - *ι* 189. 428, *υ* 287; (⟨*φρεσὶν*⟩) *αἴσιμα* - *β* 231 = *ε* 9, *ξ* 433 / *O* 207, *ὅτι οἱ* ⟨ ⟩ *ἄρτια* - *E* 326, *τ* 248; *ἤπια δήνεα* - Th. 236; (*δαήμεναι*) ⟨*ὄφρ' εὖ* -⟩ (*ὅσσον* [*φέρτερός*⁺ *εἰμι*]) *Z* 150 = *Y* 213 ≅ *Φ* 487, *A* 185. 515, ⟨ ⟩ *α* 174 = *δ* 645 = *ν* 232 = *ξ* 186 = *ω* 258 = 297 = 403 = h. Ap. 467, *η* 317; *τόξων εὖ* - *B* 718, *Δ* 196 = 206, *E* 245, *M* 350 = 363; *εὖ* - *Δ* 310, *Z* 438, *O* 525. 679, *β* 170, *λ* 442, h. Merc. 467, h. Ven. 116; *ἤπια* - *ν* 405 = *ο* 39. 557; *ἵν'* - *β* 111; *κέρδεα* - *Ψ* 709, *β* 88; *Ζεὺς* (*δ'*) *ἄφθιτα* ⟨*μήδεα* -⟩ *Ω* 88, Hes. Th. 545 ≅ 561, fr. 234, 2; 141, 26 / Th. 550, h. Ven. 43, *θεῶν ἄπο* ⟨ ⟩ *ζ* 12, Hes. fr. 136, 12, Cert. p. 37, 5, *πάντων πέρι* ⟨ ⟩ Th. 559 = Op. 54, *πεπνυμένα* ⟨ ⟩ *H* 278 ≅ *β* 38, (*πυκινὰ*) *φρεσὶ* ⟨ ⟩ 'Hom'. fr. 28, 2 p. 111 Dav. / *P* 325, *λ* 445, Hes. fr. 276, 2, ⟨ ⟩ *Σ* 363 = *υ* 46, Hes. fr. 198, 3, h. Merc. 456; *ὀλοφώϊα* - *δ* 460, *ρ* 248; (*Μέδων*) *πεπνυμένα* - *δ* 696. 711, *χ* 361, *ω* 442 / *ϑ* 586, Op. 731; *περι*- *ρ* 317; *καὶ πλείονα* - *N* 355 ~ *T* 219 ≅ *Φ* 440, *μ* 188; (*παλαιά*) *τε πολλά τε* - *β* 188, *η* 157, *ω* 51 / *B* 213; (*οὐ* [*πω*]) *σάφα* - *O* 632, *α* 202, *β* 108 = *ω* 144, *ρ* 307, h. Ven. 113. 167; ⟨*οὐδέ τι* -⟩ ' *ζώει ὅ γ' ἢ τέθνηκε(ν) δ* 109, *λ* 463, ⟨ ⟩ *B* 486, *K* 100, *Λ* 657, *N* 674, *γ* 184, *π* 475, *ψ* 202, h. Cer. 133, h. Ven. 207; *τι* - *A* 85; (*οὔ*) *τινα* - (' *ἀνθρώπων οἳ τήνδε πόλιν καί*) *ζ* 176, *η* 25 / *Π* 50; *φάρμακα* - *Δ* 218, Hes. fr. 307, 2; ...*α* - *E* 64, *T* 115, *Ω* 41, *α* 337, *β* 16, *ε* 182, *ϑ* 584, *ξ* 288, *τ* 329. 332, h. Cer. 321, h. Merc. 164 **2d** Form [⏑–]: *ἴδμεν, ἴσασ', ἴστω, εἰδώς* [⏑–] - *γάρ μ* 189, h. Cer. 259; - *δ' Y* 203, *μ* 191, Th. 28; - *νῦν* (*Ζεύς*) *K* 329, *T* 258 = *τ* 303 =

ξ158in. = ρ155 = υ230 / O36 = ε184 ≅ h.Ap.84; (ταῦ)τα δὲ πάντα ' - I36, Op.827; - ψεύδεα Th.27; - Γ202, O217, Ψ665, α37, δ138 [⏑–] εὖ - N665 [⏑–] εὖ - (οὔτ') δ818, ε250 2e Form [–⏑]: οἶδα, οἶδε(ν), ἴδμεν, ᾔδησθ', ᾔδη/ει, εἰδέω (kontrast. 2c), εἰδῇς, εἰδῇ, ἴστω, εἰδώς [–⏑] εὖ - A385, O412; - ὅ μιν ψ220; ὃς - A70, Z351; οὐδ' - Σ185; ⌊ὄφρ' -⌋ οἶόν+ τ(ο)ι ι348, χ234, ⌊ ⌋ ὅσσοι τε π236, ⌊ ⌋ Θ406 ≅ 420 [–⏑] - γάρ ψ890; εὖ - τ93; οὔ πως - Ζηνὸς νόον Hes.fr.43a,52; - καὶ ϑ213; οὐδέ τί που - A124 [–⏑] (οὐκ) - πολεμήϊα ἔργα H236, Λ719; τοι - Ξ235; - π302 [–⏑] - δέ Y203; οὐκ - ψεύδεσθαι h.Merc.369 3 dreis. 3a Form [–⏑⏑]: ᾔδεα, ᾔδεε(ν), εἴδομεν/ετε, ἴδμεναι, εἰδότος/α/ε/ες, εἰδόσι(ν), εἴσομαι/εαι/εται [⏑⏑⏑] ἄλλος ' - Σ404; - γὰρ (κατὰ θυμόν) B409 = Hes.fr.198,5in., K250; - αἴ/εἴ κε χ7, Θ532, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ ' - εἰ/ἤ Θ111, Π243; - ἧν τινα γ18; - μέν Ξ71; - οὐδέ δ493; πάντων ' - B832 = Λ330; οὐδ' ἄρα πώ τι ' - P402; τάχιστα ' - (ἠέ) N327, X130; - Ψ787, h.29,12 [⏑⏑⏑] - ἀλλήλοισιν γ277; (σὲ δὲ) - αὐτόν+ N273, ω506; εὖ / μάλα - θούριδος ἀλκῆς O527, Λ710; τόξων εὖ - B720; εὖ ⌊- οὐδέ/οὔτ⌋ε I345, ι215, ⌊ ⌋ μ154, Op.187 / A548; ἵνα - εἴ/ἤ κε(ν) X244, μ156; πρὶν - ν113; σάφα - H226; σὺ - οὐ δ200; τάχα (δ') - Ξ8, π246; - ψ28 [⏑⏑⏑] περι- ἄλλων N728; σὺ δὲ / τάχα δ' - αὐτός Φ292, β40; μάχης εὖ - πάσης B823 = M100, E11. 549; ἵνα ⌊- ἄμφω⌋ / πάντες A363 = Π19 / Θ18, ⌊ ⌋ ν296; - E608, K360, ι281 3b Form [⏑–⏑]: ἴσασι(ν) [⏑⏑⏑] τὰ - θεοί β211; - οἵ Th.370; νήπιοι οὐδὲ - ὅσῳ Op.40; - Op.814 [⏑⏑⏑] - δέ μιν ν239 3c Form [⏑–×]: ἴσασιν, ἰδ[υι [⏑⏑×] δέ τ' - Op.824; ἔργα - Σ420; πυκι]νὰ[φ]ρεσὶ μήδε' - Hes. fr.43a,9; πάντα - δ379 = 468; - Z151 = Y214 3d Form [–⏑⏑]: ἴσασι, εἰδῶσι, εἰδυῖα/αν (εἰδ... metr. gesichert Π5, ...α ἰδ... herstellbar Op.521) [–⏑⏑] αὐταὶ - ϑ559; ἔργ' - Op.521; πλεῖστα θεῶν - Hes.Th.887 ≅ fr.343,15; τοι - θεοῦ ξ89; τοὶ (γ') - λ124 ≅ ψ271; πάντων - ϑ560; οὐ γάρ πω - ω188 [–⏑⏑] - δὲ πάντες β112 [–⏑⏑] οὐκ - λ122 ≅ ψ269; πρὶν - P5 3e Form [–⏑×]: εἰδυῖα/ῃ/αν/αι/ας (...α ἰδ... überall herstellbar, vgl. 3c) [–⏑×] (γυναῖκας) ἀμύμονα ⌊ἔργ' -⌋ I128 ≅ 270, T245, ω278, Hes.fr.197,1 / Ψ263, Th.264, ⌊ ⌋ ν289 = π158 ≅ ο418, Hes.fr.129,23; (ἄλοχός+ ...) κέδν' - υ57, ψ182. 232, h. Ap.313 = h.Ven.44ex. / α428, τ346, h.Cer.195 = 202ex., h.Ven.134; λύγρ' - λ432, Th.313; πάντ' - ν417 3f Form [⏑–⏑]: ἴσασιν, ἠείδη(ς), εἰδείη(ς), εἰδήσεις/ν, εἴσεσθαι [⏑–⏑] αὐτὸν ' - ι206; - δὲ καὶ αὐτός η327; θυμῷ ' - M229; - A546, h.Cer.76 [⏑–⏑] ἤπια - Π73; πλείονα - Ψ312; οὐδέ τι - β283; - X280, ε206, Hes.fr.303,2, h.Ap.163, h.Merc.466 3g Form [–⏑–]: εἰδυίῃ (...α ἰδ... herstellbar, vgl. 4b) [–⏑–] - πάντ' A365 4 viers. 4a Form [–⏑⏑⏑]: εἰδήσετε/έμεν [–⏑⏑⏑] - ὅσσοι ζ257; - h.Ap.484 4b Form [⏑–––]: ἰδυίῃσι(ν) [⏑⏑–⏑] - πραπίδεσσι(ν) A608 = Y12 ~ η92, Σ380. 482, Hes.fr.141,5 suppl. 4c Form [––––]: εἰδυίῃσι (...α ἰδ... herstellbar, vgl. 4b) [–⏑–⏑] - πραπίδεσσιν Nosti fr.6,2 p.69 Dav. *ϝ- posit.bildend nur A70 (: N665, B213 codd.), Z351 (jew. ᾔδη; *ϝίδεε[ν] L22249), ϑ215, doch häufig hiatverhindernd (auch im Präs. ᾔδη; [ἔ]ϝοιδε L22250), z.T. herstellbar, s.o. Vorbem. zu 3d. e. g, 4c u. vgl. tilgbares γ' A548, ψ271, ω506 (: ρ307), h.Merc.538, δ' Λ792+, σ' ϑ146, τ' Z367, κ190, ρ78 (: γ147, A81. 63, M245, υ75), Op.824 (: 818), h.Merc.376 (Wackernagel, Kl.Schr.III1542ff.; Chantraine, Gr.h.I141; West, Hes.WD 62; Haslam, in: New Comp. 98); Elis. sonst hom. nur von Formwörtern: (οὐ)δ' Σ185 / β40, π246, ἵν' β111 (korrigierbar, vgl. A363+, Θ18, Y122, X244, μ156), ὄφρ' Θ406 ≅ 420, ι348 ≅ χ234in., π236 (analog zu ὄφρ' εἴπω H68+ wie umgekehrt σάφα εἰπέμεν γ89, ρ106 zu σάφα εἴσεαι H226, σάφα εἰπεῖν ' Δ404 zu σάφα εἰδώς ' O632, α202, 1h, σάφα εἴποι/ω β31 ≅ 43 zu M2b [⏑⏑]), erst nachhom. von Vollwörtern: Hes.fr.43a,9 u. (uns.) h.Ap.163; correptio nur T421 (το{ι} ci.), ρ573, ψ29 (ᾔδεεν; *ἤϝιδε[ν] L22247), Th.370, h.Merc.382; Posit.bildg. unterbleibt Z151 = Y214, X280 (ἠ-ης; *ἠϝίδεας L22249), ε206 (vgl. V.234 codd.), Hes. Op.187, fr.303,2, h.Merc.466. 535

Σχ Paraphr. P.Erl.3 zu A546: ἀκούεσ[θαι, zu A548: γνώσεται (s.a. sch.min. P.Köln inv.2281 z.St.), sch.D K329: γιγνωσκέτω (ähnl. öfter). μάρτυς ἔστω, Ξ8: ⌊γνώσομαι⌋. ἢ φανήσομαι, 235: -έω χάριν' ⌊ ⌋ καὶ προσομολογήσω σοι χάριν, A546: μαθήσεσθαι (ähnl. öfter). γνῶναι (beides auch 548), 70 (u.ö.): ἠπίστατο, B718 (zw. 827 u. 828): ⌊ἐπιστάμενος⌋ (s.a. E608), Γ202: ⌊ ⌋. ⌊ἔμπειρος⌋ ὤν, B718 (u.ö.): ⌊ ⌋ (s.a. sch.min. P.Köln inv.2281 zu A608), A608: ἐπιστήμοσιν (ähnl. öfter). ἐμπείροις, Δ310: πάλαι πολέμων ⌊εὖ -ώς⌋· ἐκ πολλοῦ χρόνου ἀσκηθεὶς τὸ πολεμεῖν. τουτέστι πολλάκις πολεμήσας καὶ τούτου πεῖραν ἱκανὴν ἔχων, O525: αἰχμῆς ⌊ ⌋· πολεμικός. ἐμπειροπόλεμος, Σ420: εἰσὶ δεδιδαγμένα<ι>, N728 περιίδμεναι· περισσῶς εἰδέναι

L [1]J.La Roche, Hom.Studien, Wien 1861, 164ff.; [2]ders., Textkritik 271f.; [3]Wilamowitz, Herakl.II139. 246; [4]K.v.Garnier, D.Präp. als sinnverstärkendes Präf., Leipzig 1906, 35f.; [5]Snell, Ausdrücke 24–7; [6]ders., Weg zum Denken 26–30; [7]A.M.Frenkian, Le Monde hom., Paris 1934, 98f.; [8]Marg, Charakter 69ff.; [9]Schadewaldt, Iliasstudien 62f. 129; [10]Porzig, Satzinhalte 60f. 95; [11]Fränkel, DuPh 90f.; [12]Dodds, Irrational 16f.; [13]Onians, Origins 15ff.; [14]Kraffit, Untersuchungen 153f.; [15]Bechert, Diathesen von ἰδεῖν 106ff.; [16]Hoekstra, Modifications 91; [17]Heitsch, Aphroditehymnos 82f.; [18]ders., RhM 109, 1966, 211–5; [19]ders., Kunstsprache 52f.; [20]Erbse, RhM 110, 1967, 13; [21]A.H.W.Adkins, From the Many to the One, Ithaca 1970, 47f.; [22]Berg, NTSV 31, 1977, 240–56; [23]Lesker, Phronesis 26, 1981, 12f.; [24]Neuberger-Donath, RhM 125, 1982, 267f.; [25]Th.Jahn, Zetemata 83, 1987, 226. 285f.

B *(Bescheid) wissen* (≅ δαῆναι B3), auch (ab I1d) *kennen (lernen)* (≅ γιγνώσκω B13–5, δαῆναι B2) bzw. (ab I2b) *(sich) verstehen (auf)* (≅ δαῆναι B1, ἐπίσταμαι); Grundbed. *wissen*, spez. als Augenzeuge (vgl. ἵστωρ) B485, N273, δ200f., π470, ρ563, χ233f., im Ggs. zum Hörensagen B486, γ184–7, als Ohrenzeuge Σ53, π301f., τ93, vom Hörensagen (vgl. ἀκούω G1) Z150 = Y213. 203f., α174+, μ187f. (and. α37, ξ89 in I1eβ), im Ggs. zum Augenschein Y203ff., ρ306ff. 371ff., aufgrund seherischer (vgl. Ἴδμων, Πολύϊδος) Schau (auch von Laien) A70. 85. 385, B409. 832+, Δ163+, Z438, M229, Ξ71f., α202, β170, κ267, λ69, ν340, Hes.fr.198,5, POxy.2509,5 u. in I1eβ, langer Lebenserfahrung (auch von Gotth.) Δ310, Th.234ff. u. in I2aα; Folge von ἀνέγνω α216 (s.a. ο532 / ρ153), δαήμεναι Z150+ ≅ Φ487, πειρήσασθε Θ18, gekoppelt (nur in I1, s.d. Vorbem.) mit δαῆναι δ493, δεδάηκε ϑ134, νοέω σ228+, πειρηθήμεναι ϑ213, ἐπέπυστο N674, φράσομαι τ501, antith. zu τινὰ λήθω / (ἐπι)λήθομαι N272f., Ψ322f., ι281 / Th.235f. 559f. sowie (neg.) zu φημί 'wähnen' B37f., X280, Op.455f. – 2.P. nur in I1aβ–1c, 1dβ (λ224, φ110)–2aα, 2aγ (h.Merc.456), 2bα (s.a. Vorbem. zu I1/2). – Subj. belebt gedachte Wunderdinge Σ420, ϑ559f., Unbelebtes (ἱστίη, λέχος, τράπεζα, Στυγὸς ὕδωρ) sonst nur in Eiden (I1aβ am Anf.), Tiere nur K360, P5 (I2bβ am Ende) u. ρ317 (in II), θυμός / (Zeus') κεφαλή / (Διὸς) νόος / πραπίδες nur Δ360f. / O36–9 / h.Merc.535 / A608+ (I2aγ / 1aβ / 1eβ / 2bγ), i.d.R. Menschen (spez. Seher[sohn N665] A70. 85. 385, B832+, Z438, M229, β170, Hes.fr.276,2. 303,2, Handwerker nur O412, ε250, Sportler O679, Ψ309. 312. 665, ϑ134. 146. 213, Nestor Δ310, Λ653. 719, Ξ8, γ184. 244, ω51, Gr. [expl. m. VN] I36, K250, β112. 211) od. (s.u. jew. Vorbem. außer I1c/dα)

Gotth. (Zeus *Γ*308, *H*411, *K*329, *N*355, *O*16. 217, *Σ*185, *T*258⁺, *Ω*88⁺. 105, *ξ*119, *o*523, *υ*75, s.a. h.Merc.535); nom. Obj. selten (part.) Gen. (s. I2bβ), meist Akk. (I1c–2bα), der Pers. (vgl. *γιγνώσκω* BI3bγ) nur 4ⁱ (s. I1e) u. (pron.) 10ᵉ (s. I1dα); in Vbd. m. (*ἐνὶ / μετὰ*) *φρεσί(ν)* *B*213. 301, *E*326⁺, *Θ*366, *P*325, *β*231⁺, *δ*632, *ε*206, *η*327, *λ*445, *ν*417, *ξ*433, Hes.fr.43a,9. 276,2, h.Merc.164. 467, h.29,9/12, 'Hom.'fr.28,2 p.111 Dav., ⌊*κατὰ φρένα*⌋ *E*406, ⌊ ⌋ *καὶ* ⌊*κατὰ θυμόν*⌋ *Δ*163⁺, ⌊ ⌋ *B*409 = Hes.fr.198,5ⁱⁿ, (*ἐνὶ*) *θυμῷ* *M*228f., *β*111f., *ν*339f., *σ*228, prägnant 'im Innern' (vgl. L²⁵226, s.a. I1dβ Vorbem.) nur *B*213. 409⁺, *Δ*163⁺ u. (Ath.) *Θ*366, *ν*339f. 417 ≅ h.Merc.467ᵉˣ· (Ap.), i.d.R. metr. Verlängerung (vgl. L²⁵285f., s.a. I2aβ/γ Vorbem.); sonst Dat.-Obj. nur *O*412 in 2bβ u. 2× in II (s.d.), präp.Obj. nur *θεῶν ἄπο* *Σ*420 / *ζ*12⁺ in I2bα/aγ, *θεῶν ἐκ* / *ἐκ Διός* *E*64, *X*280 in I1eβ u. *περὶ κείνου* *ρ*563 in I1dα (s.a. *περὶ* ⌊*πάντων*⌋ / ⌊ ⌋ *πέρι* *B*831f., Th.559⁺ in II). Die adv.Zusätze (s. G) *εὖ* (neg. nur *δ*818, *ι*215) / *σάφα* (sem. enger, daher *Λ*710 durch sing. *μάλα* ersetzt trotz *O*632 / *M*228f., *α*202 in I2bα/β) sind z.T. i.S.v. pos./neg. (wie engl. *some* / *any*) differenziert (vgl. in I2bβ *Z*438 m. *α*202 [metr. gleichw.] u. *O*527 m. *Λ*710 [s.o.], in I1bα *ψ*175 m. *E*183, ferner *H*237, *ν*314 m. *ρ*373[. 153, *ω*404, *B*192], *β*170 m. h.Ven.167, h.Merc.467 m. *ρ*307), z.T. untereinander austauschbar (vgl. in I2bα h.Ven.113 m. 116 [metr. gleichw.], ferner *Y*201⁺ m. *ξ*365) u. dienen oft (ähnl. wie *ἄρα* od. neg. *πω/τι*) nur der metr.Verlängerung (vgl. in I1bα *B*252 m. *ρ*78, *B*192 m. *Z*367, in I2bβ *M*228f. m. *O*411f., ferner *T*115 m. *β*108⁺). – Synt.: Gefolgt von Begründg. m. *γάρ* / *ἐπεί* *Δ*361, *Λ*657f., *N*665f., *α*216, *γ*244f., *δ*200, *π*470, Sc.355f., h.Ven.113f. / *α*37, *ρ*573, *τ*93; gefolgt von Asynd. (~ NS in I1b außer *) *A*365*, *B*301, *Δ*163, *Z*447, *K*329, *N*275*, *O*36, *T*258, *δ*465*, *ν*232, *ξ*158. 186, *o*211, *τ*303, *υ*230, *φ*110*, *ω*297. 407*, Op.824, h.Cer.259, h.Ap.84. 467; in Asynd. *A*365, *H*238. 358⁺, *O*16. 93. 204, *T*421, *X*130, *Ψ*589, *Ω*105, *γ*18, *δ*745, *ε*184. 206. 215, *η*211, *κ*457, *ξ*158, *ρ*155. 573, *τ*237. 303. 493. 501, *υ*230, h.Merc.382. 466; in Parenth. *B*485f., *K*342, *Ω*105, *β*40, *δ*379⁺, *ϑ*28, h.Merc.208. 376; in Vbd. m. *ἄρα* *Δ*218, *P*401f., *T*115, *X*279f., *λ*124⁺, *ν*417, *ψ*29, *γάρ* *B*192. 301. 409. 485, *Δ*163⁺, *Z*367, *Θ*366, *K*250, *Λ*408. 719, *Ξ*71, *Ψ*276. 309. 890, *Ω*662, *α*337, *β*170. 211, *γ*276f., *ε*423, *ζ*175f., *κ*190. 267, *λ*69. 445, *μ*189, *ξ*119. 433, *o*20, *ρ*78. 317. 563, *τ*93, *υ*309, *ψ*60. 109f., *ω*188, Hes.fr.198,5, h.Cer.229. 259, h.Merc.535, h.29,11f., abh. von *ἐπεί* *E*64, *K*247, *T*219 ≅ *Φ*440, *Y*201 = 432, *γ*244, h.Ap.313, h.Merc.456, *ὅτι* *E*326⁺, *οὕνεκα* Th.235f., in Kond.satz *Θ*366, *Π*73, *β*188, *ε*206, *τ*346, *ψ*220, *ω*51, in Rel.satz *A*70. 85. 547. 607f., *B*213. 831f.⁺, *E*761, *Z*351, *Λ*741, *M*228f., *N*665, *O*411f., *Π*50, *P*324f., *Σ*363⁺, *Y*11f., *Ψ*322, *Ω*40f., *α*53⁺, *β*16. 88. 108⁺, *η*92. 156f., *ϑ*586, *ι*428, *λ*122⁺. 442, *ν*405⁺, *o*556f., *τ*329. 332, Hes.Op.520f. 826f., fr.303,2. 307,2, h.Merc.164; epex. (Ptz. od. Rel.satz, vgl. allg. Leaf zu *Θ*527, Pfeiffer, History 4) nach *ἄγριον* *ι*215, *ἀμείνονος* *Z*350f., *ἄριστος* *A*69f., *ἄφρονα* *E*761, *δαήμονος* *O*411f., *νήπιος*⁺ *I*440, *δ*818, h.Merc.164, *πρωτοτόκος* *P*5, *σχέτλιοι* Op.187. – In assoz. Zush. (vgl. grundsätzl. Ruijgh, Élément achéen 57ff.) mit *ἀγορεύω*⁺ *A*365. 385, *H*357f.⁺, *K*250, *α*174⁺, *β*15f. 36ff. 184/8, *δ*465, *ε*182f., *ξ*158ff., *τ*303ff., *ψ*27ff., *ω*403f., h.Merc.368f. 380ff. 456/9; *ἄγριον*⁺ *Ω*41, *ι*215; *ἀθανάτων* *Σ*185f. 420, *Y*122f., *δ*379f., h.Cer.76ff., h.Ap.484; (-)*αἰν(ε)-* *K*249f., *μ*184/8, *φ*110, Op.824; *αἶσα* / (*ἐν*)*αἴσιμον*⁺ *ε*206 / *O*207, *Φ*291f., *Ω*40f., *β*122. 231⁺, *ξ*433; *αἴσυλα* *Y*201f., *β*231⁺f., h.Merc.164; (-)*αἰσχ-* *Z*351, *λ*432f., *ω*506ff.; (*ἀν*)*αἴτιος*⁺ *β*87f., Op.827, h.Cer.76ff., h.Merc.382f.; *ἀκουέμεν*⁺ *A*547f., *B*192ff. 486, *Σ*53, *Y*203f., *γ*184/93, *δ*551ff., *μ*187f., *π*301f., *χ*361; *ἀλλήλων/οισιν* *Y*203, *ψ*109f. / *γ*277, h.29,9[post 11]f. (in I1eα/2aβ); *ἄλλος*⁺ *Γ*308, *H*358⁺, *N*728, *Σ*185. 192. 403f., *α*337, *γ*244, *ϑ*212f., *ι*188f., *κ*267, *ξ*119, *π*470, *τ*247f. 286, *χ*6f., *ψ*110, Op.824, h.Merc.538; *ἄλοχος*⁺ *Z*366f., *T*115f., *ι*206f., *υ*57, *ψ*182. 232, Th.886f., h.Ap.313 ≅ h.Ven.44; *ἀμείνονα*⁺ *Z*350f., *H*358⁺; *ἀμύμονα*⁺ *I*128⁺, *τ*332, Th.263f.; *ἄμφω* *A*363⁺, *H*281, *ν*296; *ἀνακτ-* *ξ*365f., *o*557; *ἀνδρῶν* *α*337f., *ϑ*559, *π*318ff., *ω*506f., Hes.fr.43a,51f.; *ἀνθρώπων* *A*548, *Z*351, *Σ*404, *Y*203f., *ζ*176f., *η*25f. 211f., *ϑ*560f., *τ*285f., *υ*75f., Th.887⁺, h.Ap.162f., h.29,11ff.; *ἀπηνής* *O*93f., *τ*329; *ἀργαλέον* *ν*312ff., Th.369f.; *ἀρετήν*⁺ *N*275, *Ψ*276; *ἀριθμ-* *π*235f. 246; *ἀριστῆες* / *ἄριστος*⁺ *H*226f. / *A*69f., *Λ*657f., *Y*122, *Ψ*890f., *ζ*257, *η*327, *ν*296f., *ω*51f. 506f., Op.814; *Ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο* *ξ*365/71, *υ*75ff. (vgl. *ἀνήρπασε θέσπις ἄελλα* h.Ven.207f.); *ἦρχε(ν)* *B*718, *β*15f., *ζ*12; *ἀτάρ* *β*122, *ρ*307; *αὖτε* *O*16, Op.814; *αὖτις* *Z*367, *ψ*220; *αὐταί* *ϑ*559, *αὐτή* *O*93, *β*356, *κ*457, *π*302f., *αὐτῆς* *τ*93, *αὐτοί* *Ψ*311f., *φ*110, Th.655f., *αὐτόν* *N*273, *ι*205f., *ρ*373, *αὐτός* *A*185, *K*329, *T*421, *Y*201, *Φ*292, *Ω*105, *α*216, *β*40. 111f. 332, *η*327, *ι*206f., *κ*267, *ξ*365, *ρ*573, *τ*501, *ω*506, Sc.355, h.Merc.376, *αὐτοῦ* *Ψ*312, *δ*712, *αὐτῷ* *E*64, *αὐτῶν* *Z*438f.; *προβέβηκας*⁺ *Ψ*890, Sc.355; *βουλή*⁺ *N*728, *β*281ff., *π*420/4, h.Ap.484, h.Merc.467. 538; *γῆ/γαῖα*⁺ *ν*232f. / 238f., *ζ*176f., *κ*190f., h.Cer.133f., h.Ap.467f.; *ἐγείνατο* *O*526f., Th.313; *γένος* *ρ*373, *ω*506ff.; *γεραιέ* / *γέρων*⁺ *Λ*653 / *Δ*310, *I*36, *N*665f., *P*324f., *δ*384ff. 460. 465, *η*155ff., Th.234ff.; *γήρασκε* / *γῆρας*⁺ *P*325 / *β*16, Nosti fr.6,2 p.69 Dav.; *γνῶναι*⁺ *E*182f., *Θ*17f., *α*216, *ν*296/9. 312ff., *ξ*118f., *π*302ff., *ψ*109f.; *γυνή*⁺ *H*236, *I*128⁺, *Ψ*263, *β*108⁺, *λ*224. 432ff. 441f. 444f., *ν*288f., *o*20, *π*302ff., *φ*107/10; (*ἀ*)*δαη-* *B*299ff., *Z*150⁺, *Φ*487, *Ψ*665/71, *γ*184/7, *δ*493, *ϑ*134. 146, Th.655f., h.Merc.534f.; *δεῦρο* *π*424, *ω*404f.; *δολ-* *Γ*202, *ι*281f., Th.550. 559f.; *δυνάμει* *Ψ*890f., Sc.354f.; *δυσμενέες*⁺ *K*100, *χ*234 (in I1bα); *ἐγώ(ν)* *A*184f. 515f., *Δ*163⁺. 361, *H*237, *Θ*366. 532f., *Ξ*235, *T*218f., *Y*434, *α*215f., *δ*200. 745, *η*208/11. 317, *ι*17, *ν*314. 339f., *π*302ff., *τ*501, h.Merc.535; *ἐθέλω*⁺ *Z*150⁺, *N*728, *Φ*487, *γ*243f., *ϑ*213, *π*318ff., Th.28, h.Merc.466f.; *εἰπέ*⁺ *A*85. 515, *Θ*462f., *N*665f., *O*206f., *Π*49f., *α*37, *β*108⁺, *γ*18f., *δ*379⁺. 696. 772⁺, *ε*205f., *λ*224, *ν*417, *ξ*118f., *ρ*248, *ω*442, Cert. p.37,5f.; *εἴρεσθαι*⁺ *A*548ff., *O*93, *γ*243f., *δ*492f., *ϑ*133f., *λ*463, *ν*238f., *τ*93ff. (vgl. *εἰρωτᾷς* / *ἐρεείνεις* h.Merc.464ff. 533ff.); *εἴσκω*⁺ *E*181ff., *ν*313f.; *ἕκαστα*⁺ *A*548ff., *σ*228⁺, *τ*501, Th.370; *ἦλθε*⁺ *B*408f., *Z*365ff., *Y*463/6, *Ω*104f., *γ*184. 216, *κ*267, *ψ*27ff., *ω*506; *ἔμπεδον* *τ*493, *ψ*202f.; *ἔνδον* *ἐόντ-* *π*301f., *ψ*29; *ἔνισπε*⁺ *B*484f., *Z*438, *δ*642/5, *ρ*561ff., Th.369f., h.Cer.71/6; *ἐπίστατο*⁺ *E*60/4, *Π*243, *ν*313f.; *ἔργα* *B*38. 252⁺ = *Ξ*3ᵉˣ·/8, *α*337f., *η*25f. u. s. I2bα; *ἐσθλός*⁺ *O*207, *Y*434, *ϑ*584f., *o*557, *σ*228⁺f., h.Cer.230; *ἐτεόν* *B*300f., *π*320; *εὔχε(τόων)ται* *δ*138f., *ρ*373; *ἡμεῖς* *B*486, *Θ*32⁺, *α*37; *ἡμετέρη(ν)/ον* *Z*150⁺f., *Ξ*72f., *δ*138f., *ι*348f., h.Ven.113; *ἤπιος*⁺ *Δ*218. 361, *Π*73, *β*230⁺f., *λ*441f., *ν*314. 405⁺, *o*557, Th.236, h.Merc.466f.; *ἠύτε* (*παιδός* / *τέκνον*) *H*235f., h.Merc.163f.; *θεοπροπι-* *A*85. 385, *Z*438, *Π*50; *θέσφατον*⁺ *E*64, *μ*154f., h.Merc.534f.; *θυμός* *Δ*360, *O*93f., *o*20; *θωρήσσεσθαι*⁺ *Λ*709f. 718f.; *ἴδεν*⁺ *Δ*217f., *Z*365ff., *K*97/100, *Y*203ff., *δ*138/41. 200f., *κ*190/4, *ξ*119f., *π*470, *φ*110ff., *χ*233f.; *ἱκάνω*⁺ *Z*367, *δ*138f., *ζ*176, *η*24f., *ϑ*28, *λ*122⁺, *ν*231f., *π*424, *ω*258f., h.Cer.133; *ἂν δ(ὲ)* ... (*ἀν*)*ἵστατο* *Ψ*709 (ähnl. 664f.), *ξ*432f., *παρσταίη*⁺ *Y*121f., *χ*233f.; (*ἐ*)*κείνου*⁺ *Λ*653, *O*93f. / *γ*184f., *δ*109, *ξ*89f., *ρ*563; *κερτομ-* *Y*201f., Th.545; *κεῦθε*⁺ *A*363⁺, *γ*18. 184/7, *δ*744f., *ι*348, *ρ*153f., *ψ*29f.; *ἔκλυον*⁺ *ξ*89, *τ*93; *κύων*⁺ *K*360, *ρ*248. 306f.; *λέγειν*⁺ *N*275(f./292), *ν*296, *π*235f.,

Th. 27; *μαντεύομαι*⁺ *B* 300 f., *Π* 859 f., *T* 420 f., *α* 200 ff., *β* 170, *ρ* 153 f.; *μαρνάμενος*⁺ *N* 273, *ω* 506 f.; *μάχεσθαι*⁺ *B* 720, *E* 406 f., *Θ* 406⁺, *K* 100 f., *O* 632 f.; *μέγας*⁺ *Ψ* 664 f., *ν* 289⁺; *ἔμελλεν*⁺ *Y* 466⁺, *δ* 200, *τ* 93 f., *ψ* 220 f.; *μήτηρ*⁺ *P* 4 f., *α* 215 f., *φ* 110, Op. 520 f. 824 f., h. Merc. 164 f., h. Ven. 134; *μόρος*⁺ *T* 421, *X* 280; *μυθήσασθαι*⁺ *B* 486 ff., *Y* 201⁺ f., *η* 211 ff., *ι* 16 f., *μ* 154 f., *τ* 500 f.; *μῦθον*⁺ *A* 545 f., *H* 358⁺, *ε* 182 f., *η* 157, *λ* 442, *π* 420/4, *ρ* 153, *τ* 501 f., h. Merc. 467; *νέ(ώτερ)ο-* *I* 36, *Ψ* 587 ff., *β* 188; *νημερτής* *A* 514 f., *γ* 18 f., *δ* 384 ff. 642/5, *ρ* 561 ff., Th. 235 f., h. Merc. 369; *νήπιος*⁺ *B* 38, *E* 406, *Z* 366 f., *I* 440, *Y* 466⁺, *δ* 818, *σ* 228⁺ f., Op. 40. 456, h. Merc. 164; *νοέω*⁺ *A* 343, *H* 358⁺, *K* 247, *β* 122, *σ* 228⁺, h. Merc. 208; *νόημα*⁺ *T* 218 f., *Ω* 40 f., *β* 121 f., *ϑ* 559, Hes. Th. 656, fr. 43a, 51 f.; *νόος*⁺ *A* 363⁺, *B* 192, *Σ* 419 f., *β* 281 ff., *δ* 493, Hes. Th. 262 ff., fr. 43a, 52; 303, 2, h. Merc. 535, h. 29, 12; *νοστ(ησ)-* *B* 252 f., *K* 247, *ν* 340, *ξ* 365 f., *ω* 404 f.; *οἶνον* *β* 349/56, *ι* 204 ff. 347 f.; *οἷον ἔειπε(ς)* *Π* 49 f., *ρ* 248; *οἷος*⁺ *B* 486, *H* 226, *Π* 243, *β* 356, *ι* 206 f., *μ* 154, *π* 245 f. 302 ff.; *ἀποίχονται*⁺ *Λ* 408, *δ* 109; *ὀίω*⁺ *N* 273, *π* 475, *σ* 259/65; *ὁμοῖα* *β* 121 f., Th. 27; *ὁμῶς* (*μακάρεσσι θεοῖσιν*) *Ξ* 72, *ν* 405⁺, Hes. POxy. 2509, 5; (*εἰσ*)*ορόων* *E* 183, *Ψ* 322 f.; *ὤφελλον*⁺ *Z* 350 f., Hes. fr. 276, 2; *ὄψεαι* *Δ* 353/60, *ω* 506/11; *παῖς*⁺ *B* 832⁺, *H* 235 f., *Λ* 710, *δ* 817 f., *ν* 405 f., Sc. 355 f., h. Cer. 76 f. 259 ff., h. Merc. 208; *πάλαι*(*ά*⁺) *Δ* 310, *β* 188⁺, *τ* 346, *ψ* 29; (*ἅ*)*πάντα* *A* 365, *B* 485, *I* 35 f., *Ξ* 235, *δ* 379⁺. 745, *ε* 215 f., *λ* 223 f. 442, *μ* 189, *ν* 417, *τ* 93, *υ* 75, Op. 826 f., h. Merc. 467, *πάντας* *A* 545 f., *ν* 340, *σ* 260/5, (*ἅ*)*πάντες* *B* 301, *H* 281, *Θ* 18, *β* 112. 211, *παντός* Op. 40, (*ἁ*)*πάντων* *B* 831 f., *Ψ* 890, *ζ* 257, *ϑ* 560, *ν* 296 f., Hes. Th. 369 f. 559⁺, fr. 307, 2, h. Ap. 162 f., *πᾶσαι* *Σ* 52 f., *πάσης* *B* 823⁺, *E* 325 f., *O* 411 f., *α* 53⁺, *πᾶσιν* *Ψ* 787; *πατήρ*⁺ *Θ* 406⁺, *ζ* 256 f., *π* 424, *ω* 506 ff., h. Cer. 321, h. Ven. 134; *παῦροι*⁺ Op. 814. (820.) 824, h. Merc. 164; *πείθευ*⁺ *I* 345, *M* 229, *Ξ* 235, *Y* 466⁺; (*ἀ*)*πειρη/α(ζ)-* *B* 192 f., *H* 235 f., *Z* 435/8, *Θ* 18, *I* 345, *β* 170, *ϑ* 145 f. 213, *ι* 281, *π* 302/5. 319 f.; *πεύθομαι*⁺ *N* 674, *γ* 184/7, *δ* 493 f.; *πιφαυσκέμεν*⁺ *λ* 442, Th. 655 f.; *ποῖον* (*σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;*) *Δ* 350/60, *Θ* 462 f., *τ* 492 f.; *πολεμ-* *Δ* 310, *H* 236, *I* 440, *Λ* 330 f. 408. 719, *N* 727 f., *Π* 243, *Φ* 487; *πόλιν*⁺ *B* 37 f., *ζ* 176 f., *η* 25 f., *ϑ* 560; *πολλά*⁺ *A* 124, *B* 213, *Z* 151⁺. 351, *α* 337, *β* 188⁺, *ι* 281, *ν* 239, *τ* 285 f., Nosti fr. 6, 2 f. p. 69 Dav.; *πραπίδες*⁺ Hes. Th. 656, fr. 43a, 51 f. u. I2bγ; *πρότερος* *A* 548, *N* 355⁺, *Ψ* 588 f.; *πρῶτα*⁺ *O* 16 f., *T* 258⁺, *ζ* 176, *ρ* 573, h. Ap. 313; *ἐσάω-* *Σ* 405, *γ* 184 f.; *τέρας*⁺ *M* 229, *π* 320; *τέτυκται*⁺ *O* 207, *δ* 771. 772⁺; *τί σε χρὴ* ⌞*ταῦτα πένεσθαι*⌟ / *λέγεσθαι* *ω* 407, *N* 275, ⌞ ⌟ *π* 319 f.; *τί με* / *μὴ* ... *ταῦτα* ⌞+ verbum dicendi⌟ *δ* 465. 492 f., *λ* 463, h. Merc. 163 f. / *A* 548 ff., *N* 275/92, *O* 93, *ν* 296; *τίη* [⏑²] ⌞ ⌟ *A* 365 (+ *ταῦτ'*), *τ* 500 f.; *τόσα* *Λ* 741, *Σ* 363⁺; *ἐνὶ Τροίῃ* *μ* 189, *ν* 314 f., *σ* 265 f.; *υἱός*⁺ *Z* 366 f., *N* 663 ff., *δ* 771, Hes. POxy. 2509, 5 f., h. Ven. 207 f.; *ὑμεῖς*⁺ *B* 485, *Ψ* 787, *β* 210 f., *η* 211, *ι* 16 f.; *φάρμακα* *Δ* 218, *Λ* 741, Hes. fr. 307, 2, Nosti fr. 6, 2 f. p. 69 Dav.; *φέρτερος*⁺ *A* 185 f., *Φ* 487 f., h. Cer. 229; *φιλεῖ*⁺ *H* 280 f., *Y* 122, *ν* 405 f.; *φράζεο*⁺ *Ξ* 3/8, *Π* 50 f., *ε* 182 f., *κ* 190 ff.; (*κε*)*χάρι*(*σμέ*)*ν*(*α*) *Ξ* 235, *Ω* 661 f., *ϑ* 584; *οὔ τι μάλα χρεώ* / ([*οὐδέ*] *τί σε*⁺) *χρή* *Ψ* 308 f. / *N* 275, *T* 420 f., *δ* 492 f., *μ* 154, *ξ* 364 f., *τ* 500 f., *φ* 110, *ω* 407; *ψεύδε*(*σϑ*)*α*(*ι*) *ξ* 365, Th. 27, h. Merc. 369. – Nur *K* 360, *O* 412, *P* 5, *ε* 250 (I2bβ) in Gl., häufig (s.u. jew. Vorbem.) in dir. R. (RAnf. *A* 85. 365, *H* 226, *K* 329, *N* 275, *O* 36. 93, *Σ* 197, *T* 258, *Ψ* 787. 890, *Ω* 88, *α* 337, *β* 40. 332, *δ* 465. 551. 632. 712, *ε* 182. 215, *λ* 463, *μ* 154, *ν* 417, *ρ* 78. 248, *ω* 407. 506, Hes. Th. 559⁺, POxy. 2509, 5, h. Cer. 321, h. Ap. 84; 2. V. *A* 515. 546, *H* 358⁺, *Θ* 32 = 463, *K* 250. 342, *Λ* 657, *O* 207, *Π* 50. 860, *Σ* 53. 185, *T* 421, *Y* 201⁺, *X* 280, *Ω* 105, *δ* 493, *ϑ* 134. 146, *ι* 348, *κ* 190. 267. 457, *λ* 442, *ρ* 153. 307, *τ* 493. 501, *ψ* 60. 175, Th. 27. 656, h. Cer. 76, h. Merc. 164. 369; REnde *A* 363⁺, *Γ* 202, *Δ* 196⁺ f., *Z* 438 f., *H* 411, *Θ* 111, *K* 100 f. 247, *Λ* 653 f., *M* 229. 350⁺, *N* 273. 327, *Ξ* 8, *O* 204. 217. 403 f., *X* 130, *δ* 771, *ε* 423, *η* 25 f., *ϑ* 586, *λ* 224, *μ* 191, *ξ* 119 f., *ο* 523 f., *π* 320. 475, *ρ* 373. 573, *χ* 7. 234 f., *ψ* 110, *ω* 404 f., Th. 28, h. Cer. 230) außer I2bβ/γ (8× von 26 / nie); vor / in REinl. ([*ὅ σφιν ἐϋφρονέων*] *ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν* = *) *A* 70*, *B* 213, *P* 325, *Ψ* 665, *β* 16*. 38, *η* 157*, *ν* 289 = *π* 158, *υ* 287, *ω* 51* / *H* 278, *δ* 696. 711, *ψ* 182, *ω* 442; in / nach RAbschl. *Δ* 310, Th. 545 ≅ 561 / *δ* 772⁺, *ι* 281, *χ* 361, Th. 550. – Gehäuft (s. Richardson zu h. Cer. 228–30 [Anaph.] u. vgl. Duban, LEC 49, 1981, 106. 117 [Hektor]) *A* 363/5. 546/8, *B* 485/6. 718/20 (: Zen.), *Δ* 360/1, *Z* 150/1, *H* 236–41, *K* 247/50, *Λ* 653/7. 710/9, *N* 273/5, *Ξ* 71/2, *O* 204/7. 525/7, *Σ* 185/92/97. 404/5, *Y* 201/3. 213/4. 432/4, *β* 111/2, *δ* 771/2, *ε* 182/4, *η* 317/27, *ϑ* 213/5. 559/60. 584/6, *λ* 122/4. 442/5, *μ* 154/6. 188/89/91, *ν* 232/9, *π* 236/46. 470/5, *ρ* 153/5. 307/17. 563/73, *τ* 329/32, *ψ* 269/71, *ω* 403/4/7, Hes. Th. 27/8. 545/50/59/61, Op. 814/24/27, fr. 198, 3/5, h. Cer. 229/30, h. Merc. 376/82. 466/7. 535/8, h. Ven. 43/4. 113/6. – Wortf.: *ἀγνοιέω* **B1a**, *ἀκούω* BAII2aα/cα, *ἀλέγω* BI1, *ἀνδάνω* B3, *γιγνώσκω*, *δαῆναι*, *δήω*, *ἐπίσταμαι*, *ἔχω* (II Sp. 843, 21 ff.), *ἰδεῖν*, *μέλω* B2bβ, *νοέω*, *ὁράω*, *ὄψομαι*, *πεύθομαι*, *σεσοφισμένος*, *φράζομαι*, *φρονέω*

I Simplex (in I2 einschl. Kompos., s.u. II am Ende); Grobgliederung (Ausn. s. jew. Vorbem.): **I1** aktuell, auf etw. Bestimmtes bzg. *(Bescheid) wissen, kennen (lernen)* (selten Ptz.) **1a** abs. **1aα** neg. **1aβ** pos. **1b** mit abh. NS **1bα** mit abh. indir. Fragesatz **1bβ** mit daß-Satz (o.ä.) **1c** mit abh. Akk. + präd. Ptz. bzw. Adj. **1d** mit pron. Obj. **1dα** Obj. Mask. **1dβ** Obj. Ntr. **1e** mit subst. Obj. **1eα** etw. Gegebenes **1eβ** etw. Beabsichtigtes bzw. Zukünftiges **I2** dauerhaft, auf etw. Allgemeines bzg. *wissen, kennen, können* (überw. Ptz.) **2a** intellektuell/moralisch *wissen, kennen, eine* best. *Einstellung haben* **2aα** mit quant. Adj. als Akk.-Obj. **2aβ** mit qual. Adj. als Akk.-Obj. **2aγ** mit Subst. (Ntr. Pl.) als Akk.-Obj. **2aδ** mit Subst. (Fem.) als Akk.-Obj. **2b** praktisch *wissen (zu ...), (sich aus)kennen (in), können* **2bα** mit Akk.-Obj. bzw. abh. Inf. *kennen* > *können* **2bβ** mit abh. part. Gen. *kennen* > *sich verstehen auf* **2bγ** fem. Ptz. mit Adj.-Funkt. (*wissend* >) *kenntnisreich, kunstfertig, raffiniert*

I1 aktuell, auf etw. Bestimmtes (Fremdes außer *λ* 442 in 1eβ) bzg.: *(Bescheid) wissen, kennen (lernen)*, allg. (pos./neg.) als Folge von (Un)Informiertheit, spez. (pos. in 1aβ/b/dβ, neg. nur *A* 124 in 1c) als Ausdr. (wie [*οὐ*] *πείσονται* *Θ* 154, h. Ap. 176) von gesellschaftl. Einschätzg. ('öffentl. Meinung') durch (Indiv. als Repräsentant) e.(s) best. Koll.(s): *A* 124, *B* 301, *Δ* 360, *H* 281, *Θ* 32 = 463, *I* 36, *K* 250, *Λ* 408. 653, *N* 273/5, *O* 93. 204, *Y* 434, *Ψ* 276. 589. 787. 890, *δ* 200, *ο* 20, *ρ* 573, *φ* 110, Th. 656, Sc. 355; Konj./Fut. (in HS, Finalsatz od. Inf.-Konstr.) im Ggs. zu I2 reg. mit „aor. Bed." (L³, s.a. *ἴδμεν*[*αι*] *δ* 493, *ϑ* 213 nb. Inf. Aor.), auch prägnant (vgl. *γιγνώσκω* BI3, *ἰδεῖν* BI3hβ) *prakt. erfahren* (≅ *δαῆναι* B2, vgl. *ἀδαήμων*, *ἐπιίστωρ*), *am eigenen Leib (zu) spüren (bekommen)*: *A* 185*. 515, *H* 226*, *Θ* 18*. 111. 406 ≅ 420*. 532, *N* 327, *Π* 243, *Y* 122, *Φ* 292. 487*, *X* 130. 244, *η* 327, *ϑ* 213 (*ἐθέλω ἴδμεν* ≅ Fut.), *χ* 7. 234 (* in Drohg., vgl. *O* 16. 217); im Ggs. zu I2 selten (nur in 1a/dβ/e) Ptz. (*A* 385, *Δ* 218, *I* 345, *K* 250, *N* 665, *Ψ* 787, *α* 37, *β* 170, *δ* 534, *μ* 156, *ν* 113, Op. 827, h. Ven. 167), Inf. Präs. nur *N* 273, *δ* 200, *ϑ* 213 / (abh. von neg. *χρή*:) *δ* 493, *μ* 154 in 1aβ/eβ, Inf. Fut. nur *ζ* 257 / *A* 546, h. Merc. 538 in 1bα/eβ, Ind. Fut. haupts. in 1bα (s.d.), außerdem *Ξ* 8, *Φ* 292, *β* 40, 2ʰ / *τ* 501 / *π* 246 / *A* 548, 1ʰ in 1aβ/dα/eα/eβ, Imp. nur 11× in Eid u. *β* 356 in 1aβ sowie *O* 217 / *λ* 224, *π* 302 in 1bβ/dβ. **1a** abs. (bis auf Obj. *π* [s.a. G am Ende] sowie geleg. in Eiden *ὅρκια* / *τόδε*⁺ / Inf. /

ὡς-NS *H*411 / *O*36⁺ / *ε*184–7 / *ρ*155–9 am Anf. von 1aβ), impl. Obj. Sachverhalt, nicht Subst. wie 3× in 1e (s.d.) **1aα** neg. (s.a. jew. Vorbem., bes. zu 1bα): sowohl (durch Uninformierth.) überh. *nichts davon wissen* als auch (wegen uns. Informationsbasis) *nicht wirkl.* bzw. *nicht genau* (*σάφα/ές* 3× am Ende) *Bescheid wissen* (Opp. *ὡίσθην π*475, *ἔδοξα* h. Merc.208); göttl.Subj. 2ⁱ am Anf.; Ind. (1./3.P., *Σ*404 Impf., sonst Präs.) außer ⌊h.Ven.167⌋ (Ptz.); in dir.R. außer *B*486 (Komm. des Dichters), ⌊ ⌋ *Σ*185 (*Ἥρη με προέηκε*) *οὐδ' οἶδε* (Zeus) ... ⌊*οὐδέ τις ἄλλος*⌋ ' *ἀθανάτων* 404 (*τῇσι παρ' εἰνάετες χάλκευον*) ⌊ ⌋ ' *ᾔδεεν* (Forts. in 1aβ) *ω*188 (*σώματ' ἀκηδέα κεῖται*) *οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι*, vgl. *P*401 f. in 1c ‖ *B*486 (Musen allwissend, s.u. 2aα) *ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν οὐδέ τι ἴδμεν*, vgl. *M*176 (> Th.369 in 1eα), *γ*113 f., kontrast. *I*524, *θ*491 *π*475 *σφεας ὡίσθην τοὺς* ⌊*ἔμμεναι*⌋ *οὐδέ τι οἶδα α*216 *ἐμέ φησι* (M.) *τοῦ* ⌊ ⌋ *αὐτὰρ ἐγώ γε* ' ⌊*οὐκ οἶδ*⌋' · *οὐ γάρ πώ τις ἐὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω* h.Merc.208 (*παῖδα ἔδοξα*) — *σαφὲς δ'* ⌊ ⌋*α* — *νοῆσαι*, eher Adv. (s. G) als Obj., vgl. *E*183 in 1bα, *Ψ*469 f., s.a. h.Cer.149 *ρ*153 *ἤτοι ὅ γ'* (Tel.) ⌊*οὐ σάφα*⌋ *οἶδεν, ἐμεῖο δὲ* (Theokl.) *σύνθεο μῦθον* (*μαντεύσομαι*) h.Ven.167 *παρέλεκτο* (Anch.) *θεᾷ βροτός*, ⌊ ⌋ *εἰδώς* **1aβ** pos.: *wissen* (Opp. *τινὰ λήθω N*273), in Vbd. m. *αὐτός*⁺ (s.d. I1cβ/3aα) *K*329, *N*273, *Φ*292, *Ω*105, *β*40. 111 f. 356, *ρ*573, Sc.355, *εὖ A*385, *I*345, *α*174⁺, *β*170, *η*317, Sc.355, *πάντες*⁺ *Θ*18, *Ψ*787, *β*112, *σάφα β*108⁺; göttl.Subj. *A*363. 365, *Θ*18, *Σ*405, *Ω*105, *δ*465, 3ʰ u. in Eid (am Anf.); in dir.R. außer *ν*113, Op.824 *ἴστω* (Gotth.) *sei Zeuge* (vgl. gleichbed. *Γ*280, *Ξ*274, *ξ*394, s.a. *B*301 f. in 1dβ) in (*O*36, *T*258, *ρ*155, h.Cer.259 assertor., sonst promissor.) Eid (and. *O*217 in 1bβ): *H*411 *ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω K*329 ⌊*ἴστω νῦν Ζεὺς*⌋ *αὐτός* (*μὴ μὲν τοῖς ἵππποισιν ἐποχήσεται ἄλλος*) *T*258 ⌊ ⌋ ... ' *Γῆ τε καὶ Ἥλιος καὶ Ἐρινύες* (*μὴ μὲν Βρισηΐδι χεῖρ' ἐπένεικα*) = *τ*303 (⌊*ἰστίη τ'· ἦ μέν μοι τάδε πάντα τελείεται*⌋) = *ξ*158ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ· (*ξενίη τε τράπεζα* ⌊ ⌋) = *ρ*155 (*ὡς* Od. *ἤδη ἐν πατρίδι*) = *υ*230 (*ἐλεύσεται οἴκαδ'* Od.) *O*36 *ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς* ... ' *καὶ* ... ⌊*Στυγὸς ὕδωρ*⌋ ... ' ... ' *σή τ(ε)* ... *κεφαλὴ καὶ νωΐτερον λέχος* (*μὴ δι' ἐμὴν ἰότητα* Pos. *πημαίνει* Tr.) = *ε*184 (*μή τί σοι πῆμα βουλευσέμεν*) ≅ h.Ap.84 h.Cer.259 *ἴστω γὰρ* ... ⌊ ⌋ ' *ἀθάνατόν κέν τοι* (*παῖδα ποίησα*) Konj. (1./2.P. außer *β*112) in Fin. satz (s.a. Vorbem. zu 1bα/bβ/eα): *Θ*18 (*γνώσετε ὅσον εἰμὶ κάρτιστος*) *εἰ δ' ἄγε πειρήσασθε* ... *ἵνα εἴδετε πάντες*, vgl. *A*302 *A*363 (*τί κλαίεις;*) *ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα -ομεν ἄμφω* = *Π*19 *α*174 *ἀγόρευσον ἐτήτυμον*, ⌊*ὄφρ' εὖ -ῶ*⌋ = *δ*645 = *ν*232 = *ξ*186 = *ω*258 = 297 = 403 = h.Ap.467, jew. folgt (in)dir. Fragesatz (von Imp. abh.), kontrast. metr. gleichw. *K*425, *ι*280 am REnde *η*317 *πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι*, ⌊ ⌋*ῆς*, ' *αὔριον ἔς β*111. 112 *σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν'* -*ῆς* ' *αὐτὸς σῷ θυμῷ*, -*ῶσι δὲ πάντες 'Αχαιοί*, vgl. *A*302, *Z*230 f., *Ψ*661, kontrast. *T*173 f.

Ind. (2./3.P. außer *Ξ*8, *Ω*105; 5× Fut., 3× Impf., sonst Präs.), *ἴσθι* (*β*356), Inf. (3×), Ptz. (6×): *Ω*105 (*ἤλυθες κηδομένη περ, πένθος ἔχουσα*) *οἶδα καὶ αὐτός*, dazu Roth, Iterata 118 f. *A*365 (Antw. auf 363, s.o.) *οἶσθα* (Forts. s.u. 2aα) + *δ*465 *ρ*573 (*εἵματα*) *λύγῳ' ἔχω*· ⌊*οἶσθα καὶ αὐτός*⌋, *ἐπεὶ σὲ πρῶθ' ἱκέτευσα*, vgl. *ξ*343 Sc.355 (Keyx *δυνάμει*) *προβέβηκε. σὺ δ' εὖ μάλα* ⌊ ⌋ · ' *τοῦ γὰρ ὀπυίεις παῖδα*, vgl. *Ψ*890 in 1bα *Ξ*8 (3 *φράζεο ὅπως ἔσται τάδε ἔργα*) *ἐλθὼν τάχα εἴσομαι ἐς περιωπήν*, vgl. *X*450 *Φ*292 (*οὔ τοι ποταμῷ γε δαμήμεναι αἴσιμον*) *τάχα λωφήσει, σὺ δὲ* ⌊*εἴσεαι αὐτός*⌋, *wirst es körperlich spüren*, kontrast. metr. gleichw. *X*145 *β*40 (*οὐχ ἑκὰς*) — *τάχα δ'* ⌊ ⌋ — ' *ὅς λαὸν ἤγειρα*, *wirst es gleich selber merken* h.Cer.76 (*ἔνισπε*. Antw.:) ⌊-*ήσεις*⌋ h.Merc.466 (*σοι τέχνης*) *ἐπιβήμεναι οὔ τι μεγαίρω*. ' *σήμερον* ⌊ ⌋ *wirst Bescheid wissen* (sc. prakt., vgl. *δαήμεναι* 474; zugleich Antw., vgl. *εἰρωτᾷς* 464) *β*356 (*μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον*) *αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι sei einzige Informationsträgerin*, s. 411 f., vgl. *ι*205 ff. (1eα), *π*302 (1dβ) 108 *τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ᾔδη* = *ω*144 *genau Bescheid wußte*, vgl. *δ*730 *ω*407 *ἤδη οἶδε* (Antw. auf 404 in 1c) *Σ*405 *Θέτις τε καὶ Εὐρυνόμη ἴσαν* (Forts. von 404 m. Augm. in 1aα) Op.824 *ἄλλος δ' ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δὲ ἴσασιν*. ' ⌊*ἄλλοτε μητ*⌋*ρυιὴ πέλει ἡμέρη*, ⌊ ⌋*ηρ wissen Bescheid*, vgl. 818; Asynd. entspr. Ptz.-Konstr. 814 in 1c *N*273 (*μετὰ πρώτοισι ἴσταμαι*) *ἄλλον πού τινα μᾶλλον* ... ' *λήθω μαρνάμενος, σὲ δὲ* ⌊*ἴδμεναι*⌋ *αὐτὸν ὀίω*, vgl. *P*687 f. *δ*200 (Antil.) *οὔ τι κάκιστος* ' *'Αργείων· μέλλεις δὲ σὺ* (Men.) ⌊ ⌋ · *οὐ γὰρ ἐγώ γε* ' *ἤντησ' οὐδὲ ἴδον*, vgl. *Ξ*125, *Δ*374 f. *θ*213 (*οὔ πέρ τιν' ἀναίνομαι*) *ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην will <ihn> kennenlernen / <es> wissen*, vgl. *φ*159, *ζ*126, *ι*174 ‖ *K*250 (*μή με μάλ' αἴνεε*) -*όσι γάρ τοι ταῦτα μετ' 'Αργείοις ἀγορεύεις*, vgl. *Θ*153 ff. *Ψ*787 -*όσιν ὔμμ' ἐρέω πᾶσιν I*345 (*ἐπεί*) *μ' ἀπάτησε* (Ag.), ' *μή μευ πειράτω εὖ -ότος· οὐδέ με πείσει A*385 *ἄμμι δὲ μάντις* ' ⌊*εὖ -ὼς*⌋ *ἀγόρευε θεοπροπίας* (Ap.s), vgl. *Z*438 in 2bβ *β*170 *οὐ γὰρ ἀπείρητος μαντεύομαι, ἀλλ'* ⌊ ⌋, s. V.158 f. *ν*113 (96 *λιμήν*) *ἔνθ' οἵ γ' εἰσέλασαν πρὶν* -*ότες*, von theoret. (geogr.) Wissen (s.a. *θ*560 in 1eα, Opp. *ἄϊδρις κ*282) im Ggs. zu prakt. (naut.) Können *η*108 f., Op.649 **1b** mit abh. NS, geleg. vorbereitet durch *πάντα* bzw. Pron. im Ntr. (s.u. Vorbem. zu 1dβ), auf Möglichk. (bes. 1bα; vgl. 1eβ) od. Gegebenh. (bes. 1bβ; vgl. 1eα) bzg. **1bα** mit abh. (kontrast. *B*484–7, *δ*379⁺f. / *α*174⁺f. in 2aα / 1aβ) indir. Fragesatz (bzw. *B*38, *ζ*257 Rel.satz, s.a. 1e Vorbem.), eingeleitet durch *αἰ/εἰ* (*Θ*532, *X*244, *ρ*307 f. +) *ἤ*, *μή* (nur *K*100), *ὅπ(π)ῃ*, *πόθεν*, *ὁππότε(ρος)*, *ὅπως* (*B*252 + *ἤ*), *ὡς* (s.a. 1bβ am Ende), *οἷος*, *ὅσσος* (*π*236 +) *ὅσ(τις)*, *τίς*, + prol.Gen./Akk. (= NS-Subj.) *Λ*657 f. / *ρ*373 (and. *ζ*257 / *N*275, *χ*6 f.); Subj. Zeus *Γ*308, *O*16, *ξ*119, *o*523, weibl. Gotth. *A*515, *O*93, *Σ*53, *Φ*487 (*X*244), *κ*457, *μ*189. 191 (h.Cer.133), Ach. *A*185, *Λ*657, *Σ*192, *Ψ*890, Hektor *Z*367, *H*226, *Θ*111. 532, *Π*243, *X*130, Od. *B*252, *K*342, 13°; Ind. Präs. (alle P.), Impf. (3.P.) *B*38, *δ*772⁺, h.Ven.207, Inf./Ind. Fut. *ζ*257 / *H*226, *Θ*532, *η*327, *χ*7 u. ⌊in Fin.satz⌋, Konj. *X*130, *γ*18 u. ⌊ ⌋, Opt. *ε*206, ⌊ ⌋ *A*185. 515, *Θ*111, ⌊*N*327, *Π*243⌋, *Σ*53, *X*244, *ι*348, *π*236, *χ*234; meist negiert (nicht vor *ὁππότερῳ* 2ⁱ, nur *E*183, *Z*367, *O*16, *ρ*307 / *B*192 / *Λ*657, Op.40 vor *εἰ* / *οἷος* / *ὅσσον*⁺, sonst reg. bis auf ⌊ ⌋ vor *ἤ* u. *γ*18, *δ*138 am Ende), fragend *Λ*792⁺, *δ*138. 632 (dazu G.Pasquali, Lingua nuova e antica, Firenze 1964 u.ö., 144), + *αὐτή*⁺ *O*93, *η*327, *κ*457, *εὖ A*185. 515, *Λ*653, *Σ*52 f., *Φ*487, *ψ*175, *σάφα B*192. 252, *E*183, *H*226, *ρ*307. 373; in dir.R. außer *B*38 (⌊Komm. des Dichters⌋) ≅ Op.40ⁱⁿ, *δ*772⁺ (⌊ ⌋ nach RAbschl.) *χ*7 (*ἄεθλος ἐκτετέλεσται*) *σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὔ πώ τις βάλεν ἀνήρ*, ' ⌊*εἴσομαι*⌋ *αἴ κε τύχωμι werd's herauskriegen Θ*532 ⌊ ⌋ *εἴ κέ μ'* ... ' ... *ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν* (*δῃώσ*⌊*ας ἔναρα φέρ*⌋*ωμαι*) *X*244 *ἵνα -ομεν εἴ κεν* (*νῶϊ κατακτείν*⌊ ⌋*ηται ἤ κεν δαμείῃ*) *Θ*111 (*ὄφρα*) *εἴσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται*, vgl. *Π*243 (s.u.) *ξ*119 (*τίς σε πρίατο;*) *εἰπέ μοι, αἴ κέ ποθι γνώω* ... ' *Ζεὺς γάρ που τό γε οἶδε καὶ* ... *θεοὶ ἄλλοι*, ' *εἴ κέ μιν ἀγγείλαιμι ἰδών*, gleichbed. (Bekker, Hom. Bl. I 289) m. *ἴσως* (nicht im fgrE), ebs. folg. 3 Perik. *o*523 *τά γε Ζεὺς οἶδεν* ... ' *εἴ κέ σφι πρὸ γάμοιο τελευτήσει κακὸν ἦμαρ Λ*792 *τίς δ'* ⌊*οἶδ' εἴ*⌋, *κέν οἱ* (Ach.) *σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίναις* ' *παρειπών*; ≅ *O*403 + *Π*860 (*φθήῃ ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι*), *β*332 (*ἀπόληται*), *γ*216 (*ἀποτείσεται*) *O*16 *οὐ μὰν* ⌊ ⌋ *αὐτε κακορραφίης* ... ' *πρώτη ἐπαύρηαι*, vgl. V.32 *Z*367 (*οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι ἄλοχον καὶ*) *υἱόν*. ' *οὐ γάρ τ'* ⌊ ⌋ *ἔτι*

σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις *E* 183 (PN[4] *μιν ἔσκω, ἀσπίδι γιγνώσκων*) *ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ* ⌊ ⌋ *θεός ἐστιν* *ρ* 307 (*κύων καλὸς μέν*) *ἀτὰρ τόδε γ' οὐ σάφα οἶδα,* ' *εἰ δὴ καὶ ταχὺς ἔσκε* (od. Luxustier) ‖ *N* 327 *ὄφρα τάχιστα* ' *-ομεν ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν*, vgl. *X* 244 (s.o.), *Θ* 376 ff. *Π* 243 (*ὄφρα*) *εἴσεται ἦ ῥα καὶ οἷος ἐπίστηται πολεμίζειν* (Patr.), vgl. *Θ* 111 (s.o.) *K* 342 (*τις ἔρχεται*) ⌊*οὐκ οἶδ' ἤ, νήεσσιν ἐπίσκοπος* (*ἢ συλήσων*) *δ* 712 8 (*τίπτε οἴχεται*; Antw.:) ⌊ ⌋ (Arist., *εἴ* vulg.) *τίς μιν θεὸς ὦρορεν* (od. von selbst) *σ* 265 ⌊ ⌋ (*εἴ* vulg.) *κέν μ' ἀνέσει θεός, ἤ κεν ἁλώω* *τ* 237 ⌊ ⌋ (*εἴ* codd.) *τάδε ἔστο ... οἴκοθ'* (*ἤ τις δῶκε*) *ψ* 202 ⌊*οὐδέ τι οἶδα*⌋ ' *ἤ* (*εἴ* vulg.) *μοι ἔτ' ἔμ-* 12 *πεδόν ἐστι* (*λέχος, ἠέ τις ἄλλοσε θῆκε*) *λ* 463 ⌊ ⌋ ' ⌊*ζώει ὅ γ' ἤ τέθνηκε*⌋ *δ* 109 *οὐδέ τι ἴδμεν* ' ⌊ ⌋ ‖ *K* 100 (*δυσμενέες*) *σχεδὸν ἦαται· οὐδέ τι ἴδμεν* ' *μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι*, vgl. V. 97 f. ‖ *κ* 190 *οὐ γάρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος οὐδ' ὅπῃ ἠώς* h. Ven. 207 *οὐδέ τι ᾔδει* ' 16 *ὅππῃ οἱ* (*υἱὸν ἀνήρπασε ἄελλα*) *ρ* 373 (*πρόσθεν μιν ὄπωπα*) *αὐτὸν δ' οὐ σάφα οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι* *δ* 632 *ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν* ... ' *ὁππότε* (*νεῖτ' ἐκ Πύλου;*) *X* 130 *-ομεν* ⌊*ὁπποτέρῳ*⌋ *κεν* (Zeus *εὔχος ὀρέξῃ*), vgl. V. 244 (s.o.) *Γ* 308 *Ζεὺς μέν που τό γε οἶδε καὶ ... θεοὶ ἄλλοι,* ' ⌊ ⌋ (Tod best.) *B* 252 *οὐδέ τί πω σάφα* ⌊*ἴδμεν* 20 *ὅπως ἔσται τάδε ἔργα*⌋ ' *ἢ εὖ ἠὲ κακῶς νοστήσομεν* *ρ* 78 *οὐ γάρ τ'* ⌊ ⌋ *δ* 772 *ὣς ἄρα τις εἴπεσκε, τὰ δ' οὐκ ἴσαν ὡς ἐτέτυκτο* = *ν* 170 = *ψ* 152, vgl. Präs. an ders. Vst. *λ* 122 ≅ *ψ* 269 in 1 e α (Prät. ohne Augm. sonst nur *Σ* 405 in 1 a β) ‖ *H* 226 (*νῦν*) *σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἷος* ' *οἷοι* (*ἀριστῆες μετ'* 24 Ach.), vgl. *Γ* 53, kontrast. metr. gleichw. *Ξ* 8, *β* 40, *π* 246 *χ* 234 *παρ' ἔμ' ἵσταστο καὶ ἴδε ἔργον,* ' ⌊*ὄφρ' -ῇς, οἷός τοι ἐν* (*δυσμενέεσσι Μέντωρ εὐεργεσίας ἀποτίνειν*), vgl. metr. gleichw. *N* 449, ferner *υ* 237, *π* 309 f. *ι* 348 (*πίε οἶνον*) ⌊ ⌋ *ν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει* *Λ* 653 *εὖ δὲ σὺ* ⌊*οἶσθα*⌋ ... *οἷος ἐκεῖνος* (Ach.) ' *δεινὸς ἀνήρ* *O* 93 (*μή με*) *διείρεο·* 32 ⌊ ⌋ *καὶ αὐτὴ* ' *οἷος ἐκείνου* (Zeus) *θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής*, vgl. *Ψ* 610 f. *ο* 20 ⌊ ⌋ *γὰρ οἷος θυμὸς ... γυναικός* *τ* 493 ⌊ ⌋ *μὲν οἶον ἐμὸν μένος ἔμπεδον* *B* 192 (*κάθησο*) *οὐ γάρ πω σάφα* ⌊*οἶσθ' οἷ*⌋*ος νόος* (Ag.s) *Ψ* 589 (*νεώτερός εἰμι*) ⌊ ⌋*αι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι* *N* 275 *οἶδ' ἀρετὴν* 36 *οἷός ἐσσι* *ψ* 175 *μάλα δ' εὖ οἶδ' οἷος ἔησθα* ' *ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰών* ‖ *Ψ* 276 (ich würde gewinnen) *ἴστε γὰρ ὅσσον ἐμοὶ ἀρετῇ περιβάλλετον ἵπποι* 890 *ἴδμεν γὰρ ὅσον προβέβηκας* (Ag.) *ἁπάντων* ' *ἠδ' ὅσσον δυνάμει τε καὶ ἥμασιν ἔπλευ ἄριστος* *A* 515 (*κατάνευσον ἢ ἀπόειπ'*) *ὄφρ' εὖ* 44 *-ῶ* ' *ὅσσον ἐγὼ ... ἀτιμοτάτη* 185 (*κ' ἄγω Βρισηΐδα*) ⌊*ὄφρ' εὖ -ῇς* ' *ὅσσον φέρτερ*⌋*ός εἰμι σέθεν*, vgl. *Θ* 17 *Φ* 487 *εἰ δ' ἐθέλεις πολέμοιο δαήμεναι,* ⌊ ⌋*η εἴμ'* *η* 327 *-ήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσίν, ὅσσον ἄρισται* ' *νῆες ἐμαί*, vgl. *E* 221 f. *ζ* 257 (*πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα*) *ἔνθα σέ φημι* ' *πάντων Φαιήκων -ησέμεν ὅσσοι ἄριστοι*, vgl. *η* 49 f. *π* 236 *μνηστῆρας ἀριθμήσας κατάλεξον,* ' *ὄφρ' -έω ὅσσοι τε καὶ οἵ τινες* *Σ* 53 (*κλῦτε*) *ὄφρ' εὖ πᾶσαι* ' *-ετ' ἀκούουσαι ὅσ'* 52 *ἐμῷ ἔνι κήδεα θυμῷ* *ε* 206 *εἴ γε μὲν -είης σῆσι φρεσὶν ὅσσα τοι αἶσα* ' *κήδε' ἀναπλῆσαι* (bliebst du bei mir) *κ* 457 (weint nicht) *οἶδα καὶ αὐτὴ* ' *ἡμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα* (*ἠδ' ἐπὶ χέρσου*) *μ* 189. 191 *ἴδμεν γάρ τοι πάνθ' ὅσ'* 56 *ἐνὶ Τροίῃ ...* ' ... *μόγησαν* (Gr. u. Tr.) ·' ' *ἴδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονί*, vgl. *B* 485 in 2 a α *Λ* 657 (wieso bejammert Ach. verwundete Gr.?) *οὐδέ τι οἶδε* ' *πένθεος, ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἱ γὰρ ἄριστοι* (*βεβλημένοι*) *hat er doch gar* 60 *nichts mitbekommen* Op. 40 *νήπιοι, οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς* ' *οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ* (*ὄνειαρ*) ‖ *B* 38 (*φῆ αἱρήσειν πόλιν*) *νήπιοι, οὐδὲ τὰ ᾔδη ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα*, Ggs. *Π* 119 f., *γ* 166 *γ* 18 (*ἰθὺς κίε* PN[e]) *-ομεν ἤν τινα* 64 *μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθε* h. Cer. 133 *δεῦρ' ἱκόμην ἀλαλημένη, οὐδέ τι οἶδα* ' *ἦ τις δὴ γαῖ' ἐστὶ καὶ* ⌊*οἵ τινες*⌋ *ἐγγεγάασιν*, vgl. *ν* 232 f. *δ* 138 *ἴδμεν δὴ ...* ⌊ ⌋ *οἶδε* ' ... *εὐχετόωνται ἰκανέμεν ἡμέτερον δῶ;* *θ* 28 *ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅς τις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ* *Σ* 192 *ἄλλου δ' οὔ τευ οἶδα τεῦ ἂν ... τεύχεα δύω,* ' *εἰ μὴ Αἴαντός γε σάκος* **1 b β** mit daß-Satz (o.ä.), eingeleitet durch *ὅ, ὅτε* (eigtl. Temp.satz), *ὅτ(τ)ι, οὕνεκα* (nur *ε* 215 f.), *ὡς* (z.T. auch 'wie' mögl.), + prol. Akk. (= NS-Subj.) *B* 409; Subj. weibl./männl. Gotth. *Θ* 32[+]. 406[+], *ν* 340 / *O* 204. 217, Th. 656, 1[h], Ach. *T* 421, *Y* 122, *Ω* 662, Hektor *N* 674, *Y* 434, Od. *Λ* 408, *ε* 215. 423, *ν* 314, Hes. fr. 198,5; außer 4x am Anf. nur Sg. (alle P.) Ind. Präs./Impf. bzw. Konj. in Fin.satz *Θ* 406[+], *Y* 122; + *αὐτός*[+] *T* 421, *ε* 215, Hes. Th. 655 f., POxy. 2509,5, h. Merc. 382, *εὖ* *Θ* 32[+], *T* 421, *ν* 314, *τ* 93, negiert nur *E* 406, ⌊*N* 674, *Y* 446, = *γ* 146, *δ* 771, *π* 424; in dir. R. außer *B* 409 = Hes. fr. 198,5[in-], ⌊ ⌋ (Komm. des Dichters) *Θ* 32 *εὖ νυ καὶ ἡμεῖς* ⌊*ἴδμεν ὅ* 16 *τοι*⌋ (Zeus) *σθένος οὐκ ἐπιεικτόν* = 463 = *Σ* 197[in-] (*τεύχε' ἔχονται*) Th. 656 *οὐκ ἀδάητα πιφαύσκεαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ* ' ⌊ ⌋ *περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα* (658–60 ~ 651–3) *T* 421 (*τί μοι θάνατον μαντεύεαι;*) *εὖ νύ τοι οἶδα καὶ αὐτὸς ὅ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι*, s. *A* 416, *I* 410 ff., *Φ* 277 f., kontrast. *P* 623; zum Text: *νύ τοι* 17[i], 5[o], 2[H], *νυ τό* (ci.) nie, *τοι* (s. G) auch nb. 1. P.: *μ* 198, *π* 470, *τό* (s. 1 d β Vorbem.) allein nur nb. 3. P., nb. 1. P. höchstens *τό γε* (*δή*) *H* 281 (*π* 470 lies *τόδε*) u. *τὸ μέν* folg. St. (s.d.) *ν* 340 *τὸ μὲν οὔ ποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ* ' *ᾧδε', ὃ νοστήσεις ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους* *Y* 122 (*τις*) *Ἀχιλῆϊ* ' *παρσταίη, δοίη δὲ κράτος ... μηδέ τι θυμῷ* ' *δευέσθω, ἵνα -ῇ ὅ μιν* 28 *φιλέουσιν ἄριστοι* ' *ἀθανάτων*, vgl. V. 129, *Φ* 266 f. *δ* 771 (*γάμον ἄμμι*) *ἀρτύει* (Pen.), ⌊*οὐδέ τ*⌋*ι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷι τέτυκται* *Y* 466 (*ἀντίος ἦλυθε γούνων*) *νήπιος,* ⌊ ⌋*ὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι* ⌊*ἔμελλ*⌋*εν* (Ach.) = *γ* 146 (Ath. dem Ag.) *ψ* 220 (*οὔ κεν ἐμίγη*) *εἰ ᾔδη* (Hel.) *ὅ μιν αὖτις* ... ' *ἀξέμεναι οἰκόνδε* ... ⌊ ⌋*ον* (Gr.) ‖ *Θ* 406 (*ἐκ δίφρου βαλέω*) *ὄφρ' -ῇ* ... *ὅτ' ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται* ≅ 420 (2. P.) <*wie es ist*>, *wenn sie* ... *π* 424 (*τίη οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι;*) *ἦ οὐκ οἶσθ' ὅτε δεῦρο πατὴρ τεὸς ἵκετο φεύγων erinnerst du dich nicht an damals, als* ..., vgl. *O* 18 *Ξ* 71. 72 (*Διὶ φίλον ἀπολέσθαι* Gr.) *ᾔδεα μὲν γὰρ ὅτε πρόφρων Δαναοῖσιν ἄμυνεν,* ' *οἶδα δὲ νῦν ὅτε* (*ὅτι* vulg.) *τοὺς* (Tr.) *μὲν* (*κυδάνει*), vgl. *P* 630 ‖ *Λ* 408 (wieso an Flucht denken?) *οἶδα γὰρ ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο* *Y* 434 *οἶδα δ' ὅτι σὺ μὲν* (Ach.) *ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων* *ν* 314 (*ἀργαλέον σε γνῶναι*) *τοῦτο δ' ἐγὼν εὖ οἶδ', ὅτι μοι πάρος ἠπίη ἦσθα* (Ath.) *O* 217 (*αἴ κεν Ἰλίου πεφιδήσεται*) *ἴστω τοῦδ' ὅτι νῶϊν ἀνήκεστος χόλος ἔσται* Hes. fr. 198,5 *δῶρα μὲν οὔ ποτ' ἔπεμπε* ... ' *ᾔδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ὅτι* ... (Men.) ' *νικήσει* (*ἀγγελίην δ' αἰεὶ προΐαλλεν*) *N* 674 (*οὐκ ἐπέπυστο*) ⌊*οὐδέ τ*⌋*ι ᾔδη* ' *ὅττι ῥά οἱ* (*δηϊόωντο λαοί*) *E* 406 *νήπιος* (Diom.), ⌊ ⌋*ὸ οἶδε κατὰ φρένα* ... ' *ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται* ‖ *ε* 215 *μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς* ' *πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο* (Pen. *ἀκιδνοτέρη*) ‖ *Δ* 360 (*οὔ σε νεικείω*) ⌊*οἶδα γὰρ ὥς*⌋ *τοι θυμὸς κτλ.* (s.u. 2 a γ) *ε* 423 (*δείδω μή μοι κῆτος ἐπισσεύῃ*) ⌊ ⌋ *μοι ὀδώδυσται* (Pos.) *κ* 267 (*μή μ' ἄγε κεῖσ'*) ⌊ ⌋ *οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι οὔτε τιν' ἄλλον* ' *ἄξεις* *λ* 69 (*σε γουνάζομαι*) ⌊ ⌋ *ἐνθένδε* ... ' *νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις ... νῆα* (*μή μ' ἄθαπτον κατα-λείπειν*) *Ω* 662 (*ὧδέ κέ μοι*) *κεχαρισμένα θείης.* ' ⌊*οἶσθα γὰρ ὡς, κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα* *ψ* 60 (*μὴ ἐπεύχεο*) ⌊ ⌋ *κ' ἀσπαστὸς ... φανείη* (Od.) *O* 204 (*μεταστρέψεις;*) *οἶσθ' ὡς πρεσβυτέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται* Hes. POxy. 2509,5 *X*[*ε*]*ίρων,* ⌊*οἶσθα καὶ αὐτὸς, ὁμῶς ... θεοῖ*[*σιν*]⌋ ' *ὡς ἔσται Σεμέλης* (*υἱὸς καὶ Διός*, Dion., *ὅς ποτε κτλ.*) h. Merc. 382 (*ἀτρεκέως ἀγορεύω*) ⌊ ⌋ ' *ὡς οὐκ αἴτιός εἰμι* *τ* 93 (*οὔ με λήθεις ἔρδουσα μέγα ἔργον*, s. V. 68) *πάντα γὰρ εὖ ᾔδησθ',*

ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς, ' *ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον (ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι)* *B* 409 (*αὐτόματος ἦλθε* Men.) *ᾗδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο*, vgl. *Ω* 563 f., *γ* 193 f. s.a. *ρ* 155 ff. in 1 aβ, Hes. fr. 43a, 52 f. in 1 eβ 1 c mit abh. Akk. (der Pers. ⟨außer *A* 124⟩, 1[H]) + präd. (and. *ψ* 110 in 1 eα) P t z. (2[i] Pf., 2° Präs., 1° Aor.) bzw. (1[H]) Adj., in Vbd. m. (⟨ ⟩ temp.) Adv. 2[i] (neg.), 2°; Ind. Präs./Impf., je 3× (indiv.) Sg. / (koll.) Pl., in dir. R. außer *P* 402 (Komm. des Dichters, 403 *γάρ*), 1[H] *A* 124 (*πῶς τοι δώσουσι γέρας;*) *οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά (δέδασται)* *P* 402 *ἐτάνυσσε* (Zeus) *κακὸν πόνον· οὐδ' ἄρα πώ τι* ' *ᾗδεε* (Ach.) *Πάτροκλον τεθνηότα*, vgl. V. 377 ff. 427 ff., *T* 322, *α* 289 *η* 211 *οὔς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας ὀϊζὺν* ' *ἀνθρώπων, τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην*, Adv. vom Ptz. abh. *ψ* 29 (*ἦλθ'* Od.) *Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ᾗδεεν ἔνδον ἐόντα* (*ἔκευθεν*), vgl. *Z* 191 *ω* 404 (*ἀγόρευσον*) *ἦ ἤδη σάφα οἶδε* (Pen.) ... ' *νοστήσαντά σε δεῦρ'* Op. 814 (*παῦροι*) *ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην* (+ fin. Inf.) *kennen als > wissen, daß* (m. 'Ell.' von **ἐοῦσαν*), s.a. 820 (ell.) u. vgl. 766 (Kaus.) 1 d mit pron. Obj. der Pers. (1 dα) od. Sache (1 dβ, s.a. 1 e Vorbem.), 2° in 1 dα (*περί* +) Gen., sonst A k k. 1 dα Obj. Mask. (s.a. *ρ* 373 in 1 bα u. 3° in 1 c) bzw. *τ* 501 Fem.: *Bescheid wissen über*, jem. *kennen (lernen)* ; nur 1. P. Sg. (Ind. Präs. außer *τ* 501 Fut.) in dir. R., je 3° neg. (+ τι[*να*]) / pos. (+ *δή* bzw. *εὖ*) *γ* 184 (*ἦλθον*) *ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα* ' *κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν 'Αχαιῶν οἵ τ' ἀπόλοντο.* ' *ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι (πεύθομαι, δαήσεαι) habe nichts mitbekommen*, Antw. auf V. 93 f. *ρ* 563 (*κ' ἐνέποιμι*) *οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνου, ὁμὴν δ' ἀνεδέγμεθ' ὀϊζύν*, vgl. *τ* 270 *δ* 551 *τούτους μὲν* (sc. Aias, Ag.) *δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε*, s. V. 496 ff. *ζ* 176 (*ἐλέαιρε· σὲ γὰρ*) *ἐς πρώτην ἱκόμην, τῶν δ' ἄλλων* ⟨*οὔ τινα οἶδα* ' *ἀνθρώπων, οἵ τήνδε πόλιν καὶ⟩ γαῖαν ἔχουσιν* *η* 25 (*ξεῖνος ἱκάνω*) *τῷ* ⟨ ⟩ *ἔργα νέμονται* *τ* 501 (Denunziationsangebot. Antw.:) *εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἑκάστην*, vgl. *π* 304. 316, h. Merc. 205 1 dβ Obj. Ntr. (*τά/τό* *β* 211, h. Merc. 376 / Op. 456, s.a. *B* 38, *δ* 772[+] / *E* 406, *Y* 466[+], *ν* 339 f. in 1 bα/β sowie *τό* h. Merc. 535 in 1 eβ; *τό γε H* 281, *π* 302, s.a. *Γ* 308, *ξ* 119 u. *τά γε o* 523 in 1 bα; *τόδε/τάδε* 6×/3×, s.a. *O* 36[+] / h. Ap. 84 in 1 aβ u. *τόδε γ'* *ρ* 307, *ω* 506 in 1 bα / 2 bα; *ταῦτα I* 35 f., *λ* 223 f., s.a. *τοῦτο O* 217, *ν* 314 in 1 bβ; zusätzl. 4× *πάντα*, s.a. *μ* 189 / *ε* 215 f., *τ* 93 in 1 bα/β, kontrast. *ἅπαντα υ* 75 in 1 eβ sowie 2 aα): (*κατὰ φρένα / ἐνὶ φρεσί voraus*) *wissen* (2× + 'selbst', 4× + *εὖ*), *mitkriegen, (Augen-)Zeuge(n) sein* (3× + 'alle', ähnl. *I* 35 f.), göttl. Subj. *Θ* 366, 1[h] u. z. T. *β* 211; Ind. (*Θ* 366, *δ* 745 Impf. [1. Sg.], sonst Präs. [1./3. P. bis auf *φ* 110]) außer *λ* 224, ⟨*π* 302 / Op.⟩ 827 (Imp. / Ptz.), nur ⟨ ⟩ 456 (am Ende) neg.; in dir. R. außer 2[H] *Δ* 163 (Eidbruch wird gebüßt) *εὖ* ⟨*γὰρ ἐγὼ*⟩ (Ag.) *τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·* ' *ἔσσεται ἦμαρ ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος* = *Z* 447 (Hektor) = *o* 211 (Peisistr.: Nestor *οὔ σε μεθήσει*), dem Asynd. entspr. NS in 1 bβ *Θ* 366 (Zeus undankbar, *οἱ υἱὸν σώεσκον*) *εἰ* ⟨ ⟩ *τάδε ᾗδε'* ⟨*ἐνὶ φρεσὶ⟩ πευκαλίμῃσιν,* ' *εὖτέ μιν* (Her.) *εἰς 'Αίδαο (προὔπεμψεν, οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε) vorhergesehen hätte* *B* 301 (*ἢ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται*) *εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν* ⟨ ⟩*ν, ἐστὲ δὲ* ⟨*πάντες⟩* ' *μάρτυροι* (Omen in Aulis) *H* 281 (*μηκέτι πολεμίζετε*) *ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ* (Zeus) ... ' *ἄμφω δ' αἰχμητά· τό γε δὴ καὶ ἴδμεν ἄ*⟨ ⟩ *β* 211 (*ταῦτα μὲν οὐχ ὑμέας ἔτι λίσσομαι*) *ἤδη γὰρ τὰ ἴσασι θεοὶ καὶ* ⟨ ⟩ *'Αχαιοί* (*δότε νῆα*), s. V. 68 ff. 143 *I* 36 (*ἀλκήν μοι ὀνείδισας*) ⟨*ταῦτα δὲ πάντα⟩* ' *ἴσασ'* (Gr., jung u. alt) *λ* 224 (*φώσδε*) *λιλαίεο·* ⟨ ⟩ *ἴσθ', ἵνα* (*εἴπῃσθα γυναικί*), vgl. *χ* 373 h. Merc. 376 *χθιζὸς γενόμην — τὰ δέ τ' οἶδε καὶ αὐτός —* ' *οὔ τι βοῶν ἐλατῆρι* (*ἐοικώς*) *φ* 110 (*ἄεθλον, οἵῃ νῦν οὐκ ἔστι γυνή*) *καὶ δ' αὐ*⟨*τοὶ τόδε⟩ ἴστε· τί με χρὴ μητέρος αἴνου;* vgl. *M* 272 *π* 470 (hab nicht nachgefragt) *ἄλλο δέ* ⟨ ⟩ *οἶδα· τὸ γὰρ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν* (*νῆα ἰδόμην*) *δ* 745 *οὐκ ἐπιτεύσω.* ' *ᾗδε' ἐγὼ* (Eurykl.) ⟨*τάδε πάντα⟩* (sc. Tel.s Abreise) Op. 827 (*τάων*) *ὄλβιος ὅς* ⟨ ⟩ ' *-ὼς ἐργάζηται ἀναίτιος* (Forts. von 824 f. in 1 aβ) 456 (*φησί*) *πήξασθαι ἅμαξαν·* ' *νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδ'·* *ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης,* ' *τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν* *π* 302 (*μή τις*) *ἀκουσάτω ἔνδον ἐόντος* (Od.), ' *μήτ' οὖν Λαέρτης ἴστω τό γε μήτε* (Eum. usw.) 1 e mit subst. Obj. der Pers. (nur *T* 115, *Y* 203[ex.]; s.a. *B* 409, *P* 402 in 1 bβ/c) od. Sache (*ἀπὸ κοινοῦ Δ* 218, aufgenommen durch Rel. pron. *A* 85. 547, *Π* 50, *λ* 442, anaph. *μιν* / [*αὐ*]*τό*[*ν*] *Z* 151[+], *ν* 239 / *A* 548, *ι* 205 f., h. Merc. 535, impl. *ι* 17, *μ* 156, Th. 370; s.a. *H* 411 in 1 aβ) 1 eα etw. (obj.) Gegebenes (persönl. / geogr. [s.a. 1 aβ am Ende] Verhältnisse, etw. prakt. Nützl.) *kennen*, (theoret.) *wissen um* (: prakt. 'verstehen' in 2 b); Subj. weibl./männl. Gotth. *T* 115, 2[h]/2°; Ind. (Präs. [alle P., Anaph. *Y* 203, 2[h]], 3× Impf. [3. Sg.] , *π* 246 Fut.) bis auf *Δ* 218 (Ptz.), *Z* 150[+], *ι* 17 (Konj. in Fin.satz); neg. nur *ι* 206, *λ* 122[+] ff., in Rel.satz *Λ* 741, *α* 53[+], *λ* 122[+], Hes. fr. 307, 2, in dir. R. außer *Δ* 218, 2[H] *T* 115 (*Ἥρη ἵκετ' Ἄργος*) *ἔνθ' ἄρα ᾗδη* ' ... *ἄλοχον* PN[s] (*ἡ δ' ἐκύει*, 7. Monat), Parat. entspr. Ptz.-Konstr. in 1 c *π* 246 (Freier) *πολὺ πλέονες· τάχα δ' εἴσεαι ἐνθάδ'* (s.d. II Sp. 593, 15 ff.) *ἀριθμόν* (Antw. auf 236 in 1 bα) *Y* 203 (bis) *ἴδμεν δ' ἀλλήλων* ⟨*γενεήν*⟩ *ἴδμεν δὲ τοκῆας* (*ἀκούοντες ἔπεα*, Ggs. *ὄψει*) *Z* 150. 151 *εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι ὄφρ' εὖ -ῇς* ' *ἡμετέρην* ⟨ ⟩ ⟨*πολλοὶ⟩ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν* = *Y* 213. 214 ‖ *ν* 239 (*τήνδε γαῖαν ἀνείρεαι*) *ἴσασι δέ μιν μάλα* ⟨ ⟩ *α* 53 (Atlas) *ὅς τε* ⟨*θαλάσσ⟩ης* ' *πάσης βένθεα οἶδεν* = *δ* 386[m] (Proteus) *λ* 122 (*ἔρχεσθαι*) *εἰς ὅ κε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι* ⟨ ⟩*αν* ≅ *ψ* 269 124 *οὐδ' ἄρα τοὶ ἴσασι νέας* ≅ *ψ* 271 *θ* 560 (Phäakenschiffe) ⟨*πάντων⟩ ἴσασι πόλιας καὶ* (*ἀγρούς*) Th. 370 (*ποταμοί*) *τῶν ὄνομ' ἀργαλέον* ⟨ ⟩ ... *ἐνισπεῖν,* ' *οἱ δὲ ἕκαστοι ἴσασιν, οἳ ἂν περιναιετάωσιν* *ι* 17 (*ὄνομα*) *πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς* ' *-ετ'* ‖ 206 (*δῶκέ μοι οἶνον*) *οὐδέ τις αὐτὸν* ' *ἡ-η δμώων* (*ἀλλ' αὐτὸς ἄλοχός τε ταμίη τε*), vgl. *ψ* 226 f. *ψ* 110 *γνωσόμεθ' ἀλλήλων καὶ λώϊον· ἔστι γὰρ ἡμιν* ' *σήμαθ', ἃ δὴ καὶ νῶϊ κεκρυμμένα ἴδμεν ἀπ' ἄλλων* *α* 337 *Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,* ' *ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί·* ' *τῶν ἕν γέ σφιν ἄειδε* (nicht **οἴσθα* wie *A* 85 wegen *αοιδ*-Reim V. 336/7/8/40 [and. K. Lehrs, Quaestiones Epicae, Königsberg 1837, 275]), von theoret. (Themen-)Kenntnis (vgl. *μ* 189 in 1 bα) in Ggs. zu prakt. (musikal.) Fertigkeit *φ* 406 (kontrast. Alcm. fr. 40 p. 83 Dav.) *Δ* 218 (*ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος*) *ἐπ' ἄρ' ἤπια* ⟨*φάρμακα⟩, -ὼς* ' *πάσσε* (Mach.), vgl. *δ* 231 *Λ* 741 (T.) *ἢ τόσα* ⟨ ⟩ *ᾗδη ὅσα τρέφει* (*χθών*) Hes. fr. 307, 2 *Παιήων, ὃς ἀπάντων* ⟨ ⟩ *οἶδεν* h. Cer. 229. 230 *οὔτ' ἄρ'* ⟨*ἐπηλυσίη⟩, δηλήσεται οὔθ' ὑποτάμνον·* ' *οἶδα γὰρ ἀντίτομον μέγα φέρτερον ὑλοτόμοιο,* ' *οἶδα δ'* ⟨ ⟩*ς ... ἐρυσμόν* 1 eβ etw. (subj.) Beabsichtigtes bzw. ('Ratschluß' des Zeus ≅ 'Schicksal' [*fata*] ≅ 'Weissagungen') Zukünftiges *(voraus) wissen* (vgl. *προγιγνώσκω, προδαῆναι, προνοέω*), prophet. bis auf *λ* 442, aus göttl. Quelle = *ἐκ E* 64, *X* 280, vgl. GN[s] *π* 320; göttl. Subj. *A* 545—8, *υ* 75, h. Merc. 535—8; Ind. (Präs. [alle P.], 4× Impf., 2× Fut.), Inf. (je 2× Präs./Fut.) od. Ptz. (4×) bis auf *λ* 442, 1[H] (Konj./Opt. in ⟨Rel.satz⟩), neg. *A* 548, *E* 64, *X* 279 f., *β* 283, *δ* 493. 534, 2[H], 1[h], + *εὖ* u./o. *αὐτός*[+] *N* 665, *θ* 559, *λ* 442, *ξ* 365, *υ* 75; in dir. R. außer *A* 70, *E* 64, *N* 665 (jew. ⟨ ⟩ in exponierendem Ex.k.) u. 2[H] *A* 70 (*Κάλχας*) *οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,* ' *ὃς ᾗδη τά* ⟨*τ' ἐόντα⟩ τά τ' ἐσσόμενα πρό* ⟨ ⟩, vgl. *μ* 189 ff. in 1 bα *υ* 75 (*Δία*) *ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα,* ' *μοῖράν τ' ἀμμορίην τε* (*ἀνθρώπων*) *X* 280 *ἤμβροτες* (Ach.), *οὐδ' ἄρα πώ τι ...* ' *ἐκ Διὸς ἠ-ης τὸν ἐμὸν μόρον,*

οι ἔφης γε, vgl. *T*421 in 1bβ *β*283 (*οὐ νοήμονες*) *οὐδέ ἴσασιν θάνατον* ... ' *ὅς δή σφιν σχεδόν ἐστιν* *N*665 'ολυΐδου *μάντιος υἱός*) *ὅς ῥ' εὖ -ὡς κῆρ' ὀλοὴν ἐπὶ νηὸς αινε·* ' *πολλάκι γάρ οἱ ἔειπε* (*δαμῆναι*) *α*37 (Aeg. tötete ;) *-ὡς αἰπὺν ⌊ὄλεθρον⌋· ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν* *δ*534 *τὸν οὐκ -ότ'* ⌊ ⌋... *κατέπεφνε* (Aeg.) *ξ*89 *οἶδε δέ τοι ἴσασι, οὗ δέ τιν' ἔκλυον αὐδήν,* ' *κείνου λυγρὸν* ⌊ ⌋ 365 *εὖ οἶ-: καὶ αὐτὸς* ' *νόστον ἐμοῖο ἄνακτος* (*μιν Ἄρπυιαι ἀν-ειψαντο*), vgl. *ν*340 in 1bβ ‖ *A*85 *θαρσήσας μάλα εἰπὲ εοπρόπι⌋ον ὅ τι οἶσθα* *Π*50 *οὔτε* ⌊ ⌋*ης ἐμπάζομαι ἦν να οἶδα* (Ach.), Antw. auf 36 *E*64 (*ὃς τεκτήνατο νῆας κα-ιν Τρώεσσι*) *οἵ τ' αὐτῷ, ἐπεὶ οὔ τι θεῶν ἐκ ⌊θέσφα⌋τα ἴη* (Ggs. handwerkl. Qualifikat. V.60f.), vgl. Mimn. fr.2,4 W. *u* 154. 156 *οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι* ... ' ⌊ ⌋*θ', ἅ μοι Κίρκη θήσατο* ... ' *ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα -ότες ἠὲ θάνωμεν* ' *κεν* (*κῆρα φύγοιμεν*) *π*320 (*ἀνδρῶν πειράζειν ὕστερα*) *εἰ εόν γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας*, s. V.260. 298, vgl. *M*229 in ›β ‖ *A*546. 548 (*μὴ*) ⌊*πάντα⌋ς ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους* ' *σειν* ... ' *ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὗ τις* ... ' ... *ὁτερος τόν γ' εἴσεται* *λ*442 (*μή ποτε*) *γυναικί περ ιος εἶναι* ' *μηδ' οἱ μῦθον ἄ*⌊ ⌋*πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ ς*, vgl. *A*543, *Ξ*127 *θ*559 (*νῆες*) *αὐταὶ ἴσασι νοήματα ἰ φρένας ἀνδρῶν* *δ*493 (*τί*) *διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ* ' *ἴδ-ναι οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον* Hes. fr.43a,52 *οὔ πως ἤδει* isyphos) ⌊*Ζηνὸς νόον*⌋ ... ' *ὡς οὔ οἱ δοῖεν Γλαύκῳ γένος ‹ Μήστρης*), vgl. V.76f., zum NS s.o. 1bβ am Ende 303,2 *ἄντις οὐδ' εἷς*) *ὅστις ἂν -είη* ⌊ ⌋ h. Merc. 535 (*μαντείην ἰ σε θέσφατον δαήμεναι*) *τὸ γὰρ οἶδε Διὸς νόος* 538 *μοσα*) *μή τινα νόσφιν ἐμεῖο* ... ' *ἄλλον γ' εἴσεσθαι ινὸς* ... *βουλήν* h.Ap.484 (*νηὸν ἕξετ' ἐμὸν*) *βουλάς τ' ἀνάτων -ήσετε* **12** dauerhaft, auf etw. Allgemeines (Ei-nes außer Op.187, *Z*351 / 438, *M*229, *α*202 in 2aδ/bβ) g.: *wissen, kennen, können*; im Ggs. zu I1 überw. Ptz., selten f. (*Λ*719, *θ*146 / Hes.fr.276,2 in 2bα/aγ), Opt./Konj. *1*229, *Π*73 / *O*207. 412, *Ψ*322, *θ*586, *τ*329. 332 in 2aβ. : bβ) od. Fut. (nur *ω*506 in 2bα), nie in Fin.satz **2a** in-lektuell/moralisch: (viel) *wissen*, (nicht) *kennen, eine* best. *nstellung haben* (vgl. einers. *μαθεῖν*, andrers. *ἀνδάνει* / *λει* / *φίλον ἐστί* + Dat.), mit Akk.-Obj. (Ntr.Pl. außer .δ); überw. Ptz. in 2aβ/γ, nie selbst negiert in 2aα/β ›α [6ⁱ, 9°, 2ᴴ, 1ʰ] mit (3° am Ende qual. [s.u. 2aβ] +) quant. ıj. (Ntr.Pl.) als Akk.-Obj. von (göttl.) Allwissenh., (*T*219, 81 Od.') Klugheit, (menschl.) Lebenserfahrung; Ind. (*N*355, 16 Impf., sonst Präs.) [5ⁱ, 3°, (+ *εὖ*) 1ʰ] u. (4× von Gotth. n.) Ptz. [1ⁱ, 6°, 2ᴴ], insges. 10× göttl.Subj.; hom. in dir.R. ßer *B*485, *N*355 (Dichterkomm. m. *γάρ*) u. *β*16, *η*157 (ex-nierender Rel.satz vor REinl.) *B*485 (*ἔσπετε νῦν μοι, ὀῦσαι*) *ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε ἴστε* ⌊*τε πάντα*⌋ orts. in 1aα), vgl. *μ*189ff. in 1bα *δ*379 *εἰπέ — θεοὶ δέ* ⌊ *ἴσασιν —* ' *ὅς τίς μ'* (*ἔδησε κελεύθου*) = 468 *A*365 *τίη ι ταῦτ' -υίῃ πάντ' ἀγορεύω;* (nicht berücks. <zus. m. g.St.> L¹⁴153) *ν*417 *τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ ἔειπες, ἑνὶ* ⌊*φρε-πάντ'*⌋ *-υῖα;* (univerbiert > PN) h.Merc.467 (*ἐθέλω δέ ι ἤπιος εἶναι*) *σὺ δὲ* ⌊ ⌋*εὖ οἶδας* Hes.Th.887 *Μῆτιν* ' *εῖστα θεῶν -υῖαν ἰδὲ* (*ἀνθρώπων*) ≅ fr.343,15 (Nom.) 355 *Ζεὺς πρότερος γεγόνει καὶ* ⌊*πλείονα*⌋ *ἤδη* (sc. als s.) ~ *Φ*440 (*οἶδα*, Pos. ggüber Ap.) ≅ *T*219 (Od. ggüber h.) *Ψ*312 (*ἵπποι μὲν*) *ἀφάρτεροι, οὐδὲ μὲν αὐτοὶ* ' ⌊ ⌋ *ασιν σέθεν αὐτοῦ μητίσασθαι* *μ*188 (Sirenen:) *τερψάμε-ς νεῖται καὶ* ⌊ ⌋*-ώς* (Forts. in 1bα) *β*16 (PN) *ὅς δὴ ραϊ κυφὸς ἔην καὶ μυρία ἤδη* *ι*281 *ὣς φάτο πειράζων, ὲ δ' οὐ λάθεν -ότα πολλά* *η*157 (*γέρων, ὅς*) *μύθοισι κέ-στο, παλαιά τε πολλά τε -ώς* = *β*188ᵉˣ. (s. V.158f.) = 51ᵉˣ. **2aβ** [4ⁱ, 31°, 2ᴴ, 8ʰ] mit (h.Merc.164 quant. [s.o. α] +) qual.Adj. (Ntr.Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von pos. u. (*σ*228⁺f.) / od. neg.soz.Verhalten (+ dat.comm. bei *ἄρτια, ἤπια, φίλα*), eines Gef. *E*326, *θ*584/6, Herolds *δ*696⁺, *τ*248, Eum.' *ν*405⁺, *ξ*433, *ο*557, *ρ*248, einer Gotth. 4 nur *O*207, *δ*460, h.Cer.321, h.Ap.313, h.Ven.44, h.29,12; z.T. aus entspr. iliad. Adj.-Subst.-Vbd. in 2aγ durch Kürzg. (um 1 Dakt. außer *γ*277) entstanden: *ἤπια* (*δήνεα*) *Π*73 (Sprache Ach.s!), 3°, *πεπνυμένα* ⌊(*μήδεα*)⌋ 5°, 1ᴴ, *φίλα* (*φρε-σὶ*) ⌊ ⌋ *γ*277, 1ʰ, *ἄφθιτα* ⌊ ⌋ 1ʰ; außer *οἶδα** *σ*228⁺, *οἶ-δε*(*ν*) *Ω*41, *ν*405⁺, h.Merc.164, *ἤδη* *E*326⁺, *ι*189, *ξ*433, *εἰδῇ* 8 *O*207, *θ*586, *τ*329. 332, *εἰδείη** *Π*73 nur Ptz. (präd. nb. *ἐσ-σί/τω* *ε*182 [Obj. neg., Litotes], *β*231⁺ [Kop. neg.], in Vbd. m. *τις* *β*231⁺, *θ*584, *τ*346, *υ*287) *-ώς* (15×, + *ἐσθλός* *θ*584, *ο*557, *θεῖος* Op.731), *-ότες** (2× am Ende) u. *-υῖα*(*ν*)/*η* (12×, 12 nur nach *κέδν'* / *λύγρ'*), am VE bis auf *; in Vbd. m. [⏑⏓] *ἀνήρ* *θ*584, *ξ*288, *υ*287, Op.731, *γέρων* *δ*460, *ἐών* *θ*586, *ι*189, *κύων* *ρ*248, *λέων* *Ω*41, *Μέδων* *δ*696⁺, *πέλωρ* *ι*428, ⏓[⏑⏑] *φρεσίν* *E*326⁺, *β*231⁺, *ξ*433, h.Merc.164, h.29,9/12; in Rel.satz *Ω*40f., *θ*586, *ι*428 (*τῇς ἔπι* ... *εὖδε* [⏓⏑]), *ν*405⁺, 16 *ο*557 (*ἧσι* ... *ἐνίαυεν* [⏑⏓⏑]), h.Merc.164, hom. in dir.R. (s.a. h.Cer.321, h.Ap.313, h.Merc.164, h.Ven.134) außer *E*326 (⌊exponierender Exk.⌋), *υ*287 (⌊ ⌋ vor ⌊REinl.⌋), *ω*442, *δ*696. 711 / *χ*361 (in ⌊ ⌋/RAbschl.), *ξ*433 (Dichterkomm. m. *γάρ*), *ο*557 u. 4° *κέδν'* (s.d.) *-υῖα*(*ν*) *Ω*41 (Ach.) *ᾧ οὔτ' ἄρ φρέ-νες εἰσὶν ἐναίσιμοι οὔτε νόημα* ' *γναμπτὸν* ... *λέων δ' ὡς ἄγρια οἶδεν,* ' *ὅς τ'* (*εἶσ' ἐπὶ μῆλα*) *ι*189 *ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους* ' *πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἤδη* + 428 (*-ώς*), *υ*287 *O*207 (*ἐσθλὸν*) *ὅτ' ἄγγελος* ⌊*αἴσιμα*⌋ *-ῇ* *ξ*433 *δαιτρεύσων· περὶ γὰρ φρεσὶν* ⌊ ⌋ *ἤδη*, vgl. V421. 359ⁱᵐ. *β*231 (*μή τις ἔτι ἤπιος ἔστω*) *βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν* ⌊ ⌋*-ώς,* ' *ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη καὶ* ⌊*αἴσυλα*⌋ *ῥέζοι* = *ε*9 h.Merc.164 *τί με ταῦτα τιτύσκεαι ἠύτε τέκνον* ' *νήπιον, ὃς μάλα παῦρα μετὰ φρε-σὶν* ⌊ ⌋ *οἶδε,* ' *ταρβαλέον, καὶ μητρὸς ὑπαιδείδοικεν ἑνι-πάς;* vgl. *E*876 *ξ*288 (Phön.) *ἀνὴρ ἀπατήλια -ώς,* ' *τρώκτης τ*329. 332 *ὅς μὲν ἀπηνὴς* ⌊*αὐτὸς ἔῃ καὶ*⌋ *ἀπηνέα -ῇ* ' 2 vv. ' *ὅς δ' ἂν ἀμύμων* ⌊ ⌋ *ἀμύμονα -ῇ* *ε*182 *ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια -ώς,* ' *οἷον* (*ἐπεφράσθης*) *E*326 (Gef.) *ὃν περὶ πάσης* ' *τῖεν ὁμηλικίης ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἤδη* = *τ*248ᵉˣ. h.Cer.321 *καλέει σε πατὴρ Ζεὺς ἄφθιτα -ώς*, vgl. *Ω*88⁺ in 2aγ *σ*228 *θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,* ' *ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα* = *υ*309ᵉˣ. (*ἤδη γάρ*), vgl. *τ*160. 87f. *Π*73 *τάχα κεν φεύγοντες ἐναύλους* ' *πλήσειαν* (Tr.) *νεκύων, εἴ μοι* ... ' *ἤπια -είη* (Ag.), vgl. *Δ*361 in 2aγ *ν*405 *ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε,* ' *παῖδά τε σὸν φιλέει* (u. Pen.) = *ο*39 *ο*557 (*ἐσθλὸς ἐὼν*) *ἀνάκτεσιν ἤπια -ώς* *τ*346 (*τις γρηῦς*) *παλαιή, κέδν' -υῖα* + *α*428 (Eurykl.), h.Cer.195 = 202ᵉˣ. (Iambe), *υ*57 (*ἄλοχος*), *ψ*182. 232, h.Ap.313 ≅ h.Ven.44 (Akk.). 134 (M., Dat.) *θ*584 (*τις*) *ἑταῖ-ρος ἀνὴρ κεχαρισμένα -ώς,* ' *ἐσθλός* *λ*432 *ἡ δ'* (Klyt.) *ἔξο-χα λύγρ' -υῖα* ' *οἵ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ* (*γυναιξί*) + Th.313 (Akk., Hydra) *ρ*248 *οἷον ἔειπε κύων ὀλοφώϊα -ώς* (vgl. V.226) ≅ *δ*460ᵉˣ. (vgl. *α*52, *κ*137) *θ*586 *ὅς κεν ἑταῖρος ἐὼν πεπνυμένα -ῇ* + *ω*442 (*-ώς*) ≅ *δ*696 = 711ᵉˣ. = *χ*361ᵉˣ., Op.731 *γ*277 (*γὰρ ἅμα πλέομεν*) *φίλα -ότες* ⌊*ἀλλήλοισιν*⌋ h.29,12 (Hermes, hilf *σὺν*) *Ἑστίῃ· ἀμφότεροι γὰρ* ... *ἀνθρώπων* ' *ναίετε δώματα* ... *φίλα φρεσὶν* ⌊ ⌋ ' *-ότες*, vgl. *ζ*313 **2aγ** [9ⁱ, 8°, 12ᴴ, 2ʰ, 2ᵉ] mit Subst. (Ntr.Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von göttl. Weisheit (*Ω*88, *ν*296, 8ᴴ, 1ᵉ), menschl. Klugheit (Od.' *Γ*202, *Ψ*709, *ν*296, *τ*286, Hes.fr.198,3, Pen.s *β*88. 122, *λ*445), soz. Verhalten (eines Herolds *H*278⁺, *P*325); negiert nur *Σ*363⁺, *β*122, außer *οἶδας* h.Merc.456, *οἶδ*(*ε*[*ν*]) *Δ*361*, *Σ*363⁺, *β*88, *λ*445, *τ*286*, *ἤδη* *B*213, *β*122*, *-ῇ* *Ψ*322*, *ἴδμεν* Hes.fr.276,2 nur Ptz. *-ώς* (*Γ*202*, *Ψ*709 u. 22× nach *μήδεα*), *-ότες* (*ν*296*), *ἰδ*[*υι* (1ᴴ), am VE bis auf *; *μήδεα* ([⏓⏑⏑]) stets m. attr. Erweiterung (au-

ßer Γ202 [⏑⏑], [⏑⏑], [⏑⏑⏑], [–⏑⏑], jew. versch. f. göttl./menschl.) durch Gen. + Postpos., Adj. (‹+ φρεσί›) bzw. λ445 Adv. ‹ ›; hom. in dir.R. (s.a. Hes.Th.559⁺, fr.276,2, h. Merc.456, Cert. p.37,5) außer ζ12 (‹exponierender Exk.›), *B*213, *P*325 (‹ › ‹vor REinl.›), *H*278 / β38 (in / ‹ ›, s.a. Th.545. 550. 561 in ‹RAbschl.›), Ψ709 (nach ‹ ›) Δ361 *τοι θυμὸς ...* ' ‹ἤπια δήνεα οἶδε› · *τὰ γὰρ φρονέεις ἅ τ' ἐγώ περ* Th.236 (*νημερτής*) *οὐδὲ θεμίστων* ' *λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ* ‹ › *ν* (Nereus), Opp. ι215 in 2aδ *B*213 (Thers.) *ὅς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾖδη* (+ fin. Inf.) Ψ322 *ὃς δέ κε* ‹*κέρδεα* › *-ῇ ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους* 709 (*πολύμητις*) ‹ › *-ώς ν*296 *-ότες ἄμφω* ' *κέρδε'* τ286 *ὡς* ‹*περὶ κέρδεα* › *πολλὰ ... ἀνθρώπων* ' *οἶδ(ε)* β88 (M.) *ἤ τοι* ‹ › *οἶδεν* h.Merc.456 (*ἐπεὶ*) *ὀλίγος περ ἐὼν κλυτὰ* ‹*μήδεα οἶδ› ας* Σ363 (*βροτός*) *ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα* ‹ › *ε* (sc. wie Hera) = υ46 (sc. wie Ath.) λ445 *λίην γὰρ πινυτή τε καὶ εὖ φρεσὶ* ‹ › *ε* Ω88 (*ὅρσο*) *καλέει Ζεὺς ἄφθιτα* ‹*μήδεα -ώς›* = Hes.Th.545ᵉˣ ≅ 561 = fr.234,2ᵉˣ = 141,26ᵉˣ ≅ Th.550 ≅ h.Ven.43ᵉˣ ζ12 (Alkin.) *θεῶν ἄπο* ‹ › = Cert. p.37,5ᵉˣ (Hom.) = Hes.fr.136,12ᵉˣ suppl. damit metr. gleichw.: Hes.fr.198,3 *πολύκροτα* ‹ › (Forts. in 1b) 276,2 (*εἴθε μοι ὤφελλες δοῦναι*) *ἴσα* ‹*φρεσὶ μήδεα› ἴδμεν* (*ἀνθρώποις*) *P*325 *φίλα* ‹ › *-ώς* Th.559 (Prom.) *πάντων πέρι* ‹*μήδεα -ώς›* = Op.54, vgl. metr. gleichw. Th.543 *H*278 *πεπνυμένα* ‹ › ≅ β38 damit metr. gleichw.: 'Hom.'fr.28,2 p.111 Dav. *πυκινὰ φρεσὶ* ‹ › , < Ω282⁺ ('Dekl.' zu *H*278⁺ wie τ353 >) Hes.fr.43a,9 *πυκι]νὰ [φ]ρεσὶ μήδε' ἰδ[υι* (Mestra), vgl. *Παντειδυῖα* als ebf. Beinahe-Schwiegert. des Sisyphos (Eumel.fr.8 p.99f. Dav.) sowie *Ἴδυια* als „suitable" (West) M. von *Μήδεια* (Th.960f.) Γ202 *-ὡς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά* β122 *οὔ τις ὁμοῖα νοήματα* PNᵈ ' *ᾖδη* **2aδ** [3ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ] mit Subst. (Fem. auf *-ις*, Sg./Pl., 2ᵒ + *δίκας*, *Z*351 + Ntr.Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von moral.Verhalten (einer Gotth. 2ⁱ, neg. 3×); mit Gen.Pl. der moral. Instanz *Z*351, 1ᴴ, dat. comm. Ξ235; 4× ein Adj. epex. erläuternd, hom. in dir.R. γ244 (*ἐθέλω*) *ἐρέσθαι* ' *Νέστορ', ἐπεὶ περίοιδ‹ε δίκας› ἠδὲ φρόνιν ἄλλων*, vgl. Th.235f. in 2aγ ι215 (*ἄνδρ'*) *ἄγριον, οὔτ‹ › εὖ -ότα οὔτ‹ε θέμιστα›ς*, vgl. V.189 in 2aβ *E*761 *ἄφρονα τοῦτον* (Ares) *ἀνέντες, ὃς οὔ τινα οἶδ‹ › Z*351 *ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,* ' *ὃς ᾖδη νέμεσίν τε καὶ αἶσχεα πόλλ' ἀνθρώπων* 'was die Menschen tadeln u. schelten' (L¹⁰61) Op.187 (*ἀτιμήσουσι τοκῆας*) *σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν -ότες* (≅ φ28ⁱⁿ·), vgl. V.251 = *Π*388ᵉˣ, υ215, ξ88. 82 Ξ235 *πείθευ· ἐγὼ δέ κέ τοι -έω χάριν ἤματα πάντα*, vgl. ϑ584 in 2aβ, kontrast. Λ243; zur Bed. s. (gg. Hewitt, CPh 22, 1927, 143) Latacz, Freude 95, zur Form Wackernagel, Unt.73 **2b** praktisch: *wissen (zu ...), (sich aus)kennen (in), können* **2bα** [23ⁱ, 8ᵒ, 6ᴴ, 4ᵇ] mit Akk.-Obj. (nom.act., alphabet. geordnet, bes. *ἔργα* B3b) bzw. abh. Inf. (Aor./Präs. [nicht *ἔμμεναι / εἶναι*, kontrast. *Z*444, *P*671; and. Fut. ε184/7 in 1aβ], s.a. Ψ312 / *B*720 in 2aα/bβ): etw. *kennen* > *können*; Subj. Hektor *H*237ff., *Y*432, Od. *K*247, ϑ134. 146. 215, Gotth. nur Th.27f. 264, h.Merc.369 (h.Ven.113ff.); außer Λ719, ϑ146 (Inf.) nur Ind. (Impf. *B*832⁺, Fut. ω506, sonst Präs.) od. Ptz., negiert *A*343, *H*236, Λ719, *O*632, Op.521, h.Merc.369, + *αὐτός*⁺ *Y*201⁺, ω506, *εὖ H*237, *O*679, Ψ309, ϑ215, h.Ven.116, *σάφα O*632, *Y*201⁺, h.Ven.113; hom. in dir.R. (s.a. am Ende) außer *B*832 = Λ330, Σ420 (exponierender Exk.) u. (Ptz.:) *O*632. 679 (Gl.), ν289 = π158 (vor REinl.), *T*245 ≅ Ψ263ᵉˣ ϑ134 *τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα εἴ τιν' ἄεθλον* ' *οἶδέ τε καὶ* ‹*δεδάηκ› ε* 146 *πείρησαι ἀέθλων,* ' *εἴ τινά που* ‹ › *ας* ' *ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους*, vgl. 159f.179 h.Ven.113.116 *γλῶσσαν δ'* ‹*ὑμετέρην› <τε> καὶ ἡμετέρην σάφα οἶδα* · ' *Τρῳὰς γὰρ ... τροφός ...* ' ... ' *ὡς δή τοι γλῶσσάν γε καὶ* ‹ › *εὖ οἶδα* Σ420 (*ἀμφίπολοι χρύσειαι*) *θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν ν*289 *ἤϊκτο* ‹*γυναικ› ὶ* ' *καλῇ τε μεγάλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργ' -υίῃ* = π158 ≅ ο418 (Nom.), vgl. Kaus. h.Ven.15 *I*128 (7) ‹ › *ας ἀμύμονα* ‹*ἔργ' -υίας›* ≅ 270 = *T*245ᵐᵉᵈ·ᵉˣ = ω278ᵐᵉᵈ·ᵉˣ (4) = Hes.fr.197,1ᵐᵉᵈ·ᵉˣ (*τοσσαύτας*) ≅ Th.264ᵉˣ (50, Nom.) ≅ Ψ263ᵉˣ (Akk.Sg., vgl. V.705) Hes.fr.129,23 *περικ]αλλέα* ‹ › , vgl. β117 Op.521 (*παρθενικῆς, ἥ τε*) *παρὰ μητέρι μίμνει,* ' *οὔπω ἔργ' -υῖα* (Aphr.s), vgl. h.Ven.9. 21. 133, *E*429 *H*236 *μή τί μευ ἡύτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε* ' *ἠὲ γυναικός, ἥ οὐκ οἶδ‹εν πολεμήϊα ἔργα›* (Forts. s.u.), vgl. h.Ven.10 Λ719 (*οὐδέ με εἴα θωρήσσεσθαι*) *οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη ἴδμ‹ › B*832 (PN) *ὃς περὶ πάντων* ' *ᾖδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὗς παῖδας ἔασκε* ' *στείχειν ἐς πόλεμον* = Λ330, vgl. δ231 *H*237. 238 (bis). 240. 241 *εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε* · ' *‹οἶδ' ἐπ› ὶ δεξιά, ‹ › ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν* ' ... ' *‹οἶδα δ' ἐ› παίξαι μόθον ἵππων ...* ' ‹ › *νὶ σταδίῃ ... μέλπεσθαι Ἄρηϊ O*632 *νομεὺς οὔ πω σάφα -ὡς* ' *θηρὶ μαχέσσασθαι Y*201 *ἐπεὶ σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς* ' *ἡμὲν κερτομίας ἠδ' αἴσυλα μυθήσασθαι* = 432 *H*358 *οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦ‹δε νοῆσαι›* = *M*232 *A*343 *ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει* (Ag.), ' *οὐδέ τι οἶ‹ › ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω K*247 *ἐπεὶ περίοι‹ › O*679 *ἀνὴρ ἵπποισι κελητίζειν εὖ -ὡς* Ψ309 *οἶσθα γὰρ εὖ περὶ τέρματ' ἐλισσέμεν* ϑ215 *εὖ μὲν τόξον οἶδα ... ἀμφαφάασθαι*, vgl. *B*718⁺ in 2bβ ω506 *ᾖδη μὲν τόδε γ' εἴσεαι αὐτὸς ἐπελθών* ' (im Kampf) ' *μή τι καταισχύνειν πατέρων γένος* h.Ap.163 (*πάντων*) *φωνὰς καὶ κρεμβαλιαστὺν* ' *μιμεῖσθ'[αι] ἴσασιν*, vgl. dies. Elision in V.164 ('respondierend') Th.27. 28 *ἴδμεν* ‹*ψεύδε› α πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,* ' *ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα γηρύσασθαι* h.Merc.369 *νημερτής τε γάρ εἰμι καὶ οὐκ οἶδα* ‹ › *σθαι* **2bβ** [23ⁱ, 3ᵒ] mit abh. part. (wie sonst nur neg. Λ657f., γ184f. in 1bα/dα) Gen. (*οἰωνῶν α*202, *τεράων M*229, *τόξων* 7ⁱ, *αἰχμῆς O*525, *σοφίης O*412, sonst nom. act.): *kennen* > *sich verstehen auf*, von Seher (3×, in dir.R.), Handwerker (2×, in Gl.), Krieger (18×, in dir.R. Δ196⁺, *E*245, *M*350⁺, Λ710, *I*440, δ818, RAbschl. Δ310, Kat. *B*718. 720. 823), Sportler (Ψ665, vor REinl.), Tier (2ⁱ, in Gl.); außer *M*229, *O*412 (Rel.satz) nur Ptz. (neg. *I*440, Λ710 [jew. zu erg. L¹⁴153 als „ohne *εὖ*"], *P*5, α202, δ818), im Nom. (+ *τις* Δ196⁺, *Z*438, *P*5, ε250) bzw. *E*608, *I*440, *O*527 Akk., + *εὖ* 18×, *μάλα* Λ710, *πάλαι* Δ310, *πρίν P*5, *σάφα M*228f., α202 α202 (*μαντεύσομαι*) *οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα -ώς*, weggelassen bei Bzhg. auf Fem. ο172f. *Z*438 (*τρὶς τῇ γ' ἐπειρήσαντο*) *ἥ πού τίς σφιν ἔνισπε* ‹*θεοπροπ› ίων εὖ -ώς* (od. von selbst) *M*229 *ὧδέ χ' ὑποκρίναιτο* ‹ › *ος, ὃς σάφα θυμῷ* ' *-εῖη τεράων O*412 (*τέκτονος*) *δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης* ' *εὖ -ῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης*, vgl. *E*60f., ζ233f., Hes.fr.306 ε250 (*ἀνὴρ*) *εὖ -ὡς τεκτοσυνάων* ‖ *B*720 *τόξων εὖ -ότες ἶφι μάχεσθαι* + 718 (Sg.), Δ196 = 206, *E*245, *M*350 = 363 *O*525. 527 *Δόλοψ αἰχμῆς εὖ -ὡς* ' ... *ὃν* PN *ἐγείνατο* ... ' ... *εὖ -ότα* ‹... *ἀλκῆς› Λ*710 (*Μολίονε*) *παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔ πω μάλα -ότε* ‹ › , vgl. β61 *E*608 *δύο φῶτε κατέκτανεν -ότε χάρμης B*823 *μάχης εὖ -ότε πάσης* = *M*100 = *E*11ᵉˣ = 549ᵉˣ, vgl. *H*237 in 2aα Δ310 *ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε πάλαι* ‹*πολέμ› ων εὖ -ὡς I*440 (*σε*) *πέμπε* ' *νήπιον, οὔ πω -ότ(α)* ... ‹ › *οιο* ' *οὐδ' ἀγορέων* δ818 (*παῖς ἔβη*) *ἐπὶ νηός,* ' *νήπιος, οὔτε πόνων εὖ -ὡς οὔτ' ἀγοράων Ψ*665 *ἀνὴρ ἡύς τε μέγας τε* ' *-ὡς πυγμαχίης*, vgl. V.671 *K*360 *δύω κύνε -ότε θήρης*, vgl. *E*49 *P*5 (*ἀμφὶ*) *βαῖν' ὥς τις περὶ πόρταχι μήτηρ* ' *πρωτοτόκος ... οὐ πρὶν -υῖα τόκοιο* **2bγ** [3ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ, 1ᵉ] fem. Ptz. mit Adj.-Funkt. (daher *ἰδ...* in hom. Überl. bewahrt wie sonst nur Hes.fr.43a,9 [u. GN Th.352. 960], kontrast. *A*365 u. bes. *P*5) nb. *πραπίδεσσι(ν)* in

ἤτοι ἔφης γε, vgl. *Τ*421 in 1bβ *β*283 (*οὐ νοήμονες*) *οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον* ... ' *ὃς δή σφιν σχεδόν ἐστιν Ν*665 (*Πολυΐδου μάντιος υἱός*) *ὃς ῥ' εὖ -ὼς κῆρ' ὀλοὴν ἐπὶ νηὸς ἔβαινε·* ' *πολλάκι γάρ οἱ ἔειπε* (*δαμῆναι*) *α* 37 (Aeg. tötete Ag.) *-ὼς αἰπὺν* ‹*ὄλεθρον*›· *ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν δ* 534 *τὸν δ' οὐκ -ότ'* ‹ › ... *κατέπεφνε* (Aeg.) *ξ* 89 *οἶδε δέ τοι ἴσασι, θεοῦ δέ τιν' ἔκλυον αὐδήν,* ' *κείνου λυγρὸν* ‹ › 365 *εὖ οἶδα καὶ αὐτὸς* ' *νόστον ἐμοῖο ἄνακτος* (*μιν Ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο*), vgl. *ν* 340 in 1bβ ‖ *Α* 85 *θαρσήσας μάλα εἰπὲ* ‹*θεοπρόπι*›*ον ὅ τι οἶσθα Π* 50 *οὔτε* ‹ › *ἐμπάζομαι ἥν τινα οἶδα* (Ach.), Antw. auf 36 *Ε* 64 (*ὃς τεκτήνατο νῆας κακὸν Τρώεσσι*) *οἵ τ' αὐτῷ, ἐπεὶ οὔ τι θεῶν ἐκ* ‹*θέσφα*›*τα ἤδη* (Ggs. handwerkl. Qualifikat. V. 60 f.), vgl. Mimn. fr. 2,4 W.

μ 154. 156 *οὐ γὰρ χρὴ ἔνα ἴδμεναι* ... ' ‹ › *θ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο* ... ' *ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα -ότες ἠὲ θάνωμεν* ' *ἤ κεν* (*κῆρα φύγοιμεν*) *π* 320 (*ἀνδρῶν πειράζειν ὕστερα*) *εἰ ἐτεόν γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας*, s. V. 260. 298, vgl. *Μ* 229 in 2bβ ‖ *Α* 546. 548 (*μὴ*) ‹*πάντα*›*ς ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους* ' *-ήσειν* ... ' *ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔ τις* ... ' ... *πρότερος τόν γ' εἴσεται λ* 442 (*μή ποτε*) *γυναικί περ ἥπιος εἶναι* ' *μηδ' οἱ μῦθον ἅ*‹ › *πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ -ῇς*, vgl. *Α* 543, *Ξ* 127 *θ* 559 (*νῆες*) *αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν δ* 493 (*τί*) *διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ* ' *ἴδμεναι οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον* Hes. fr. 43a,52 *οὔ πως ᾔδει* (Sisyphos) ‹*Ζηνὸς νόον*› ... ' *ὡς οὔ οἱ δοῖεν Γλαύκῳ γένος* (*ἐκ Μήστρης*), vgl. V. 76 f., zum NS s.o. 1bβ am Ende 303,2 (*μάντις οὐδ' εἷς ὅστις ἄν -είη* ‹ › h. Merc. 535 (*μαντείην οὔ σε θέσφατον δαήμεναι*) *τὸ γὰρ οἶδε Διὸς νόος* 538 (*ὦμοσα*) *μή τινα νόσφιν ἐμεῖο* ... ' *ἄλλον γ' εἴσεσθαι Ζηνὸς* ... *βουλήν* h. Ap. 484 (*νηὸν ἕξετ' ἐμὸν*) *βουλάς τ' ἀθανάτων -ήσετε* **12** dauerhaft, auf etw. Allgemeines (Eigenes außer Op. 187, *Ζ* 351 / 438, *Μ* 229, *α* 202 in 2aδ/bβ) bzg.: *wissen, kennen, können*; im Ggs. zu I 1 überw. Ptz., selten Inf. (*Λ* 719, *θ* 146 / Hes. fr. 276,2 in 2bα/aγ), Opt./Konj. (*Μ* 229, *Π* 73 / *Ο* 207. 412, *Ψ* 322, *θ* 586, *τ* 329. 332 in 2aβ. aγ. bβ) od. Fut. (nur *ω* 506 in 2bα), nie in Fin.satz **2a** intellektuell/moralisch: (viel) *wissen*, (nicht) *kennen, eine* best. *Einstellung haben* (vgl. einers. *μαθεῖν*, andrers. *ἀνδάνει / μέλει / φίλον ἐστί* + Dat.), mit Akk.-Obj. (Ntr. Pl. außer 2aδ); überw. Ptz. in 2aβ/γ, nie selbst negiert in 2aα/β **2aα** [6ⁱ, 9ᵉ, 2ᴴ, 1ʰ] mit (3ᵉ am Ende qual. [s.u. 2aβ] +) quant. Adj. (Ntr. Pl.) als Akk.-Obj. von (göttl.) Allwissenh., (*Τ* 219, *ι* 281 Od.) Klugheit, (menschl.) Lebenserfahrung; Ind. (*Ν* 355, *β* 16 Impf., sonst Präs.) [5ⁱ, 3ᵉ, (+ *εὖ*) 1ʰ] u. (4× von Gotth. fem.) Ptz. [1ⁱ, 6ᵉ, 2ᴴ], insges. 10× göttl. Subj.; hom. in dir. R. außer *Β* 485, *Ν* 355 (Dichterkomm. m. *γάρ*) u. *β* 16, *η* 157 (exponierender Rel.satz vor REinl.) *Β* 485 (*ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι*) *ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε ἴστε* ‹*τε πάντα*› (Forts. in 1aα), vgl. *μ* 189 ff. in 1bα *δ* 379 *εἰπέ — θεοὶ δέ* ‹ › *ἴσασιν —* ' *ὅς τίς μ'* (*ἔδησε κελεύθου*) = 468 *Α* 365 *τίη τοι ταῦτ' -υίῃ πάντ' ἀγορεύω;* (nicht berücks. <zus. m. folg. St.> L¹⁴ 153) *ν* 417 *τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ ἔειπες, ἐνὶ* ‹*φρεσὶ πάντ'*› *-υῖα;* (univerbiert > PN) h. Merc. 467 (*ἐθέλω δέ τοι ἥπιος εἶναι*) *σὺ δὲ* ‹ › *εὖ οἶδας* Hes. Th. 887 *Μῆτιν* ' *πλεῖστα θεῶν -υῖαν ἰδὲ* (*ἀνθρώπων*) ≅ fr. 343,15 (Nom.) *Ν* 355 *Ζεὺς πρότερος γεγόνει καὶ* ‹*πλείονα*› *ἤδη* (sc. als Pos.) ~ *Φ* 440 (*οἶδα*, Pos. ggüber Ap.) ≅ *Τ* 219 (Od. ggüber Ach.) *Ψ* 312 (*ἵπποι μὲν*) *ἀφάρτεροι, οὐδὲ μὲν αὐτοὶ* ' ‹ › *ἴσασιν σέθεν αὐτοῦ μητίσασθαι μ* 188 (Sirenen:) *τερψάμενος νεῖται καὶ* ‹ › *-ώς* (Forts. in 1bα) *β* 16 (PN) *ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην καὶ μυρία ἤδη ι* 281 *ὣς φάτο πειράζων, ἐμὲ δ' οὐ λάθεν -ότα πολλά η* 157 (*γέρων, ὅς*) *μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε πολλά τε -ώς* = *β* 188ᵉˣ. (s. V. 158 f.) = *ω* 51ᵉˣ. **2aβ** [4ⁱ, 31ᵉ, 2ᴴ, 8ʰ] mit (h. Merc. 164 quant. [s.o. 2aα] +) qual. Adj. (Ntr. Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von pos. u. (*σ* 228⁺ f.) / od. neg. soz. Verhalten (+ dat. comm. bei *ἄρτια, ἤπια, φίλα*), eines Gef. *Ε* 326, *θ* 584/6, Herolds *δ* 696⁺, *τ* 248, Eum.' *ν* 405⁺, *ξ* 433, *ο* 557, *ρ* 248, einer Gotth. nur *Ο* 207, *δ* 460, h. Cer. 321, h. Ap. 313, h. Ven. 44, h. 29,12; z.T. aus entspr. iliad. Adj.-Subst.-Vbd. in 2aγ durch Kürzg. (um 1 Dakt. außer *γ* 277) entstanden: *ἤπια* (*δήνεα*) *Π* 73 (Sprache Ach.s!), 3ᵉ, *πεπνυμένα* ‹*μήδεα*›, 5ᵉ, 1ᴴ, *φίλα* (*φρεσὶ*) ‹ › *γ* 277, 1ʰ, *ἄφθιτα* ‹ › 1ʰ; außer *οἶδα** *σ* 228⁺, *οἶδε(ν)* *Ω* 41, *ν* 405⁺, h. Merc. 164, *ἤδη Ε* 326⁺, *ι* 189, *ξ* 433, *εἰδῇ Ο* 207, *θ* 586, *τ* 329. 332, *εἰδείη** *Π* 73 nur Ptz. (präd. nb. *ἐσσί/τω ε* 182 [Obj. neg., Litotes], *β* 231⁺ [Kop. neg.], in Vbd. m. *τις β* 231⁺, *θ* 584, *τ* 346, *υ* 287) *-ώς* (15×, + *ἐσθλός θ* 584, *ο* 557, *θεῖος* Op. 731), *-ότες** (2× am Ende) u. *-υῖα(ν)/η* (12×, nur nach *κέδν' / λύγρ'*), am VE bis auf *; in Vbd. m. [⏑̲] *ἀνήρ θ* 584, *ξ* 288, *υ* 287, Op. 731, *γέρων δ* 460, *ἐών θ* 586, *ι* 189, *κύων ρ* 248, *λέων Ω* 41, *Μέδων δ* 696⁺, *πέλωρ ι* 428, ⏑̲[⏑⏑] *φρεσίν Ε* 326⁺, *β* 231⁺, *ξ* 433, h. Merc. 164, h. 29,9/12; in Rel.satz *Ω* 40 f., *θ* 586, *ι* 428 (*τῆς ἔπι* ... *εὖδε* [⏑̲⏑]), *ν* 405⁺, *ο* 557 (*ἦσι* ... *ἐνίαυεν* [⏑̲⏑]), h. Merc. 164, hom. in dir. R. (s.a. h. Cer. 321, h. Ap. 313, h. Merc. 164, h. Ven. 134) außer *Ε* 326 (‹exponierender Exk.›, *υ* 287 (‹ › vor ‹REinl.›), *ω* 442, *δ* 696. 711 / *χ* 361 (in ‹ ›/RAbschl.), *ξ* 433 (Dichterkomm. m. *γάρ*), *ο* 557 u. 4ᵉ *κέδν'* (s.d.) *-υῖα(ν)* *Ω* 41 (Ach.) *ᾧ οὔτ' ἄρ φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι οὔτε νόημα* ' *γναμπτὸν* ... *λέων δ' ὣς ἄγρια οἶδεν,* ' *ὅς τ'* (*εἶσ' ἐπὶ μῆλα*) *ι* 189 *ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους* ' *πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἤδη* + 428 (*-ώς*), *υ* 287 *Ο* 207 (*ἐσθλὸν*) *ὅτ' ἄγγελος* ‹*αἴσιμα*› *-ῇ ξ* 433 *δαιτρεύσων· περὶ γὰρ φρεσὶν* ‹ › *ἤδη*, vgl. V 421. 359ⁱⁿ. *β* 231 (*μή τις ἔτι ἤπιος ἔστω*) *βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν* ‹ › *-ώς,* ' *ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη καὶ* ‹*αἴσυλα*› *ῥέζοι* = *ε* 9 h. Merc. 164 *τί με ταῦτα τιτύσκεαι ἠύτε τέκνον* ' *νήπιον, ὃς μάλα παῦρα μετὰ φρεσὶν* ‹ › *οἶδε,* ' *ταρβαλέον, καὶ μητρὸς ὑπαιδείδοικεν ἐνιπάς;* vgl. *Ε* 876 *ξ* 288 (Phön.) *ἀνὴρ ἀπατήλια -ώς,* ' *τρώκτης τ* 329. 332 *ὃς μὲν ἀπηνὴς* ‹*αὐτὸς ἔῃ καὶ*› *ἀπηνέα -ῇ* ' 2 vv. ' *ὃς δ' ἂν ἀμύμων* ‹ › *ἀμύμονα -ῇ ε* 182 *ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια -ώς,* ' *οἷον* (*ἐπεφράσθης*) *Ε* 326 (Gef.) *ὃν περὶ πάσης* ' *τῖεν ὁμηλικίης ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἤδη* = *τ* 248ᵉˣ. h. Cer. 321 *καλέει σε πατὴρ Ζεὺς ἄφθιτα -ώς,* vgl. *Ω* 88⁺ in 2aγ *σ* 228 *θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,* ' *ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα* = *υ* 309ᵉˣ. (*ἤδη γάρ*), vgl. *τ* 160. 87 f. *Π* 73 *τάχα κεν φεύγοντες ἐναύλους* ' *πλήσειαν* (Tr.) *νεκύων, εἴ μοι* ... ' *ἤπια -είη* (Ag.), vgl. *Δ* 361 in 2aγ *ν* 405 *ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε,* ' *παῖδά τε σὸν φιλέει* (u. Pen.) = *ο* 39 *ο* 557 (*ἐσθλὸς ἐών*) *ἀνάκτεσιν ἤπια -ώς τ* 346 (*τις γρηῦς*) *παλαιή, κέδν' -υῖα* + *α* 428 (Eurykl.), h. Cer. 195 = 202ᵉˣ. (Iambe), *υ* 57 (*ἄλοχος*), *ψ* 182. 232, h. Ap. 313 ≅ h. Ven. 44 (Akk.). 134 (M., Dat.) *θ* 584 (*τις*) *ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα -ώς,* ' *ἐσθλός λ* 432 *ἡ δ'* (Klyt.) *ἔξοχα λύγρ' -υῖα* ' *οἵ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ* (*γυναιξί*) + Th. 313 (Akk., Hydra) *ρ* 248 *οἷον ἔειπε κύων ὀλοφώϊα -ώς* (vgl. V. 226) ≅ *δ* 460ᵉˣ. (vgl. *α* 52, *κ* 137) *θ* 586 *ὅς κεν ἑταῖρος ἐὼν πεπνυμένα -ῇ* + *ω* 442 (*-ώς*) ≅ *δ* 696 = 711ᵉˣ. = *χ* 361ᵉˣ., Op. 731 *γ* 277 (*γὰρ ἅμα πλέομεν*) *φίλα -ότες* ‹*ἀλλήλοισιν*› h. 29,12 (Hermes, hilf *σὺν*) *Ἑστίῃ· ἀμφότεροι γὰρ* ... *ἀνθρώπων* ' *ναίετε δώματα* ... *φίλα φρεσὶν* ‹ › ' *-ότες*, vgl. *ζ* 313 **2aγ** [9ⁱ, 8ᵉ, 12ᴴ, 2ʰ, 2ᵉ] mit Subst. (Ntr. Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von göttl. Weisheit (*Ω* 88, *ν* 296, 8ᴴ, 1ᵉ), menschl. Klugheit (Od.' *Γ* 202, *Ψ* 709, *ν* 296, *τ* 286, Hes. fr. 198,3, Pen.s *β* 88. 122, *λ* 445), soz. Verhalten (eines Herolds *Η* 278⁺, *Ρ* 325); negiert nur *Σ* 363⁺, *β* 122, außer *οἶδας* h. Merc. 456, *οἶδ(ε[ν])* *Δ* 361*, *Σ* 363⁺, *β* 88, *λ* 445, *τ* 286*, *ἤδη Β* 213, *β* 122*, *-ῇ Ψ* 322*, *ἴδμεν* Hes. fr. 276,2 nur Ptz. *-ώς* (*Γ* 202*, *Ψ* 709 u. 22× nach *μήδεα*), *-ότες* (*ν* 296*), *ἰδ*[*υι* (1ᴴ), am VE bis auf *; *μήδεα* ([⏑̲⏑⏑]) stets m. attr. Erweiterung (au-

ßer Γ202 ⁴[⏑⏑], [⁴⏑⏑], [⏑⁴⏑⏑], [–⁴⏑⏑], jew. versch. f. göttl./menschl.) durch Gen. + Postpos., Adj. (⸢+ φρεσί⸣) bzw. λ445 Adv. ⸢ ⸣; hom. in dir.R. (s.a. Hes.Th.559⁺, fr.276,2, h. Merc.456, Cert. p.37,5) außer ζ12 (⸢exponierender Exk.⸣), *B*213, *P*325 (⸢ ⸣⸢vor REinl.⸣), *H*278 / β38 (in / ⸢ ⸣, s.a. Th.545. 550. 561 in ⸢RAbschl.⸣), Ψ709 (nach ⸢ ⸣) Δ361 *τοι θυμὸς ... '⸢ἤπια δήνεα οἶδε⸣· τὰ γὰρ φρονέεις ἅ τ' ἐγώ περ* Th.236 (*νημερτής*) *οὐδὲ θεμίστων ' λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ* ⸢ ⸣*ν* (Nereus), Opp. ι215 in 2aδ *B*213 (Thers.) *ὅς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾖδη* (+ fin. Inf.) Ψ322 *ὃς δέ κε ⸢κέρδεα⸣-ῇ ἐλούνων ἥσσονας ἵππους* 709 (*πολύμητις*) ⸢ ⸣*-ώς* ν296 *-ότες ἄμφω ' κέρδε'* τ286 *ὣς ⸢περὶ κέρδεα⸣ πολλὰ ... ἀνθρώπων ' οἶδ(ε)* β88 (M.) *ἦ τοι* ⸢ ⸣ *οἶδεν* h.Merc.456 (*ἐπεὶ*) *ὀλίγος περ ἐὼν κλυτὰ ⸢μήδεα οἶδ⸣ας* Σ363 (*βροτός*) *ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα* ⸢ ⸣*ε* (sc. wie Hera) = υ46 (sc. wie Ath.) λ445 *λίην γὰρ πινυτή τε καὶ εὖ φρεσὶ* ⸢ ⸣*ε* Ω88 (*ὅρσο*) *καλέει Ζεὺς ἄφθιτα ⸢μήδεα -ώς⸣* = Hes.Th.545ᵉˣ. ≅ 561 = fr.234,2ᵉˣ. = 141,26ᵉˣ. ≅ Th.550 ≅ h.Ven.43ᵉˣ. ζ12 (Alkin.) *θεῶν ἄπο* ⸢ ⸣ = Cert. p.37,5ᵉˣ. (Hom.) = Hes.fr.136,12ᵉˣ. suppl. damit metr. gleichw.: Hes.fr.198,3 *πολύκροτα* ⸢ ⸣ (Forts. in 1b) 276,2 (*εἴθε μοι ὤφελλες δοῦναι*) *ἴσα ⸢φρεσὶ μήδεα⸣ ἴδμεν* (*ἀνθρώποις*) *P*325 *φίλα* ⸢ ⸣ *-ώς* Th.559 (Prom.) *πάντων πέρι ⸢μήδεα -ώς⸣* = Op.54, vgl. metr. gleichw. Th.543 *H*278 *πεπνυμένα* ⸢ ⸣ ≅ β38 damit metr. gleichw.: 'Hom.' fr.28,2 p.111 Dav. *πυκινὰ φρεσὶ* ⸢ ⸣, < Ω282⁺ ('Dekl.' zu *H*278⁺ wie τ353 >) Hes.fr.43a,9 *πυκι]νὰ [φ]ρεσὶ μήδε' ἰδ[υι* (Mestra), vgl. *Παντειδυῖα* als ebf. Beinahe-Schwiegert. des Sisyphos (Eumel.fr.8 p.99f. Dav.) sowie *Ἰδυια* als „suitable" (West) M. von *Μήδεια* (Th.960f.) Γ202 *-ὡς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά* β122 *οὔ τις ὁμοῖα νοήματα* PNᵈ *' ᾖδη* **2aδ** [3ⁱ, 2ᵉ, 1ᴴ] mit Subst. (Fem. auf *-ις*, Sg./Pl., 2ᵉ + *δίκας*, *Z*351 + Ntr.Pl.) als Akk.-Obj. (alphabet. geordnet), von moral.Verhalten (einer Gotth. 2ⁱ, neg. 3×); mit Gen.Pl. der moral. Instanz *Z*351, 1ᴴ, dat. comm. Ξ235; 4× ein Adj. epex. erläuternd, hom. in dir.R. γ244 (*ἐθέλω*) *ἐρέσθαι ' Νέστορ', ἐπεὶ περίοιδ⸢ε δίκας⸣ ἠδὲ φρόνιν ἄλλων*, vgl. Th.235f. in 2aγ ι215 (*ἄνδρ'*) *ἄγριον, οὔτ*⸢ ⸣ *εὖ -ότα οὔτ⸢ε θέμιστα⸣ς*, vgl. V.189 in 2aβ *E*761 *ἄφρονα τοῦτον* (Ares) *ἀνέντες, ὃς οὔ τινα οἶδ*⸢ ⸣ *Z*351 *ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις, ' ὃς ᾖδη νέμεσίν τε καὶ αἶσχεα πόλλ' ἀνθρώπων* 'was die Menschen tadeln u. schelten' (L¹⁰61) Op.187 (*ἀτιμήσουσι τοκῆας*) *σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν -ότες* (≅ φ28ⁱⁿ.), vgl. V.251 = Π388ᵉˣ., υ215, ξ88. 82 Ξ235 *πείθευ· ἐγὼ δέ κέ τοι -έω χάριν ἤματα πάντα*, vgl. ϑ584 in 2aβ, kontrast. Λ243; zur Bed. s. (gg. Hewitt, CPh 22, 1927, 143) Latacz, Freude 95, zur Form Wackernagel, Unt.73 **2b** praktisch: *wissen (zu ...), (sich aus)kennen (in), können* **2bα** [23ⁱ, 8ᵉ, 6ᴴ, 4ʰ] mit Akk.-Obj. (nom.act., alphabet. geordnet, bes. *ἔργα* B3b) bzw. abh. Inf. (Aor./Präs. [nicht *ἔμμεναι / εἶναι*, kontrast. *Z*444, *P*671; and. Fut. ε184/7 in 1aβ], s.a. Ψ312 / *B*720 in 2aα/bβ): etw. *kennen* > *können*; Subj. Hektor *H*237ff., *Y*432, Od. *K*247, ϑ134. 146. 215, Gotth. nur Th.27f. 264, h.Merc.369 (h.Ven.113ff.); außer Λ719, ϑ146 (Inf.) nur Ind. (Impf. *B*832⁺, Fut. ω506, sonst Präs.) od. Ptz., negiert *A*343, *H*236, Λ719, *O*632, Op.521, h.Merc.369, + *αὐτός*⁺ *Y*201⁺, ω506, *εὖ H*237, *O*679, Ψ309, ϑ215, h.Ven.116, *σάφα O*632, *Y*201⁺, h.Ven.113; hom. in dir.R. (s.a. am Ende) außer *B*832 = Λ330, Σ420 (exponierender Exk.) u. (Ptz.:) *O*632. 679 (Gl.), ν289 = π158 (vor REinl.), *T*245 ≅ Ψ263ᵉˣ. ϑ134 *τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα εἴ τιν' ἄεθλον ' οἶδέ τε καὶ ⸢δεδάηκ⸣ε* 146 *πείρησαι ἀέθλων, ' εἴ τινά που* ⸢ ⸣*ας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους*, vgl. 159f.179 h.Ven.113.116 *γλῶσσαν δ' ⸢ὑμε⸣τέρην⸣ <τε> καὶ ἡμετέρην σάφα οἶδα· ' Τρῳὰς γὰρ ... τροφός ... ' ... ' ὣς δή τοι γλῶσσάν γε καὶ* ⸢ ⸣ *εὖ οἶδα Σ420* (*ἀμφίπολοι χρύσειαι*) *θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν* ν289 *ἤϊκτο ⸢γυναικ⸣ὶ ' καλῇ τε μεγάλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργ' -υίῃ* = π158 ≅ ο418 (Nom.), vgl. Kaus. h.Ven.15 *I*128 (7) ⸢ ⸣*ας ἀμύμονα ⸢ἔργ' -υίας⸣* ≅ 270 = *T*245ᵐᵉᵈ.ᵉˣ. = ω278ᵐᵉᵈ.ᵉˣ. (4) = Hes.fr.197,1ᵐᵉᵈ.ᵉˣ. (*τοσσαύτας*) ≅ Th.264ᵉˣ. (50, Nom.) ≅ Ψ263ᵉˣ. (Akk.Sg., vgl. V.705) Hes.fr.129,23 *περικ]αλλέα* ⸢ ⸣, vgl. β117 Op.521 (*παρθενικῆς, ἥ τε*) *παρὰ μητέρι μίμνει, ' οὔπω ἔργ' -υῖα* (Aphr.s), vgl. h.Ven.9. 21. 133, *E*429 *H*236 *μή τί μευ ἠύτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε ' ἠὲ γυναικός, ἢ οὐκ οἶδ⸢εν πολεμήϊα ἔργα⸣* (Forts. s.u.), vgl. h.Ven.10 Λ719 (*οὐδέ με εἴα θωρήσσεσθαι*) *οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη ἴδμ*⸢ ⸣ *B*832 (PN) *ὃς περὶ πάντων ' ᾖδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οἷς παῖδας ἔασκε ' στείχειν ἐς πόλεμον* = Λ330, vgl. δ231 *H*237. 238 (bis). 240. 241 *εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε· '⸢οἶδ' ἐπ⸣ὶ δεξιά,* ⸢ ⸣*' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ' ... '⸢οἶδα δ' ἐ⸣παΐξαι μόθον ἵππων ... '* ⸢ ⸣*νὶ σταδίῃ ... μέλπεσθαι Ἄρηϊ O*632 *νομεὺς οὔ πω σάφα -ὡς ' θηρὶ μαχέσασθαι Y*201 *ἐπεὶ σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς ' ἡμὲν κερτομίας ἠδ' αἴσυλα μυθήσασθαι* = 432 *H*358 *οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦ⸢δε νοῆσαι⸣* = *M*232 *A*343 *ὀλοῇσι φρεσὶ θύει* (Ag.), *' οὐδέ τι οἶ*⸢ ⸣ *ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω K*247 *ἐπεὶ περίοι*⸢ ⸣ *O*679 *ἀνὴρ ἵπποισι κελητίζειν εὖ -ὡς* Ψ309 *οἶσθα γὰρ εὖ περὶ τέρμαθ' ἑλισσέμεν* ϑ215 *εὖ μὲν τόξον οἶδα ... ἀμφαφάασθαι*, vgl. *B*718⁺ in 2bβ ω506 *ἤδη μὲν τόδε γ' εἴσεαι αὐτὸς ἐπελθών ' (im Kampf) ' μή τι καταισχύνειν πατέρων γένος* h.Ap.163 (*πάντων*) *φωνὰς καὶ κρεμβαλιαστὺν ' μιμεῖσθ'{αι} ἴσασιν*, vgl. dies. Elision in V.164 ('respondierend') Th.27. 28 *ἴδμεν ⸢ψεύδε⸣α πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα, ' ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα γηρύσασθαι* h.Merc.369 *νημερτής τε γάρ εἰμι καὶ οὐκ οἶδα* ⸢ ⸣*σθαι* **2bβ** [23ⁱ, 3ᵉ] mit abh. part. (wie sonst nur neg. Λ657f., γ184f. in I1bα/dα) Gen. (*οἰωνῶν α*202, *τεράων M*229, *τόξων* 7ⁱ, *αἰχμῆς O*525, *σοφίης O*412, sonst nom. act.): *kennen* > *sich verstehen auf*, von Seher (3×, in dir.R.), Handwerker (2×, in Gl.), Krieger (18×, in dir.R. Δ196⁺, *E*245, *M*350⁺, Λ710, *I*440, δ818, RAbschl. Δ310, Kat. *B*718. 720. 823), Sportler (Ψ665, vor REinl.), Tier (2ⁱ, in Gl.); außer *M*229, *O*412 (Rel.satz) nur Ptz. (neg. *I*440, Λ710 [jew. zu erg. L¹⁴153 als „ohne εὖ"], *P*5, α202, δ818), im Nom. (+ *τις* Δ196⁺, *Z*438, *P*5, ε250) bzw. *E*608, *I*440, *O*527 Akk., + *εὖ* 18×, *μάλα* Λ710, *πάλαι* Δ310, *πρίν P*5, *σάφα M*228f., α202 α202 (*μαντεύσομαι*) *οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα -ὡς*, weggelassen bei Bzhg. auf Fem. ο172f. *Z*438 (*τρὶς τῇ γ' ἐπειρήσαντο*) *ἦ πού τίς σφιν ἔνισπε ⸢θεοπροπ⸣ίων εὖ -ὡς* (od. von selbst) *M*229 *ὧδέ χ' ὑποκρίναιτο* ⸢ ⸣*ος, ὃς σάφα θυμῷ ' -εἴῃ τεράων O*412 (*τέκτονος*) *δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης ' εὖ -ῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης*, vgl. *E*60f., ζ233f., Hes.fr.306 ε250 (*ἀνὴρ*) *εὖ -ὡς τεκτοσυνάων* ‖ *B*720 *τόξων εὖ -ότες ἶφι μάχεσθαι* + 718 (Sg.), Δ196 = 206, *E*245, *M*350 = 363 *O*525. 527 *Δόλῳ αἰχμῆς εὖ -ὡς ' ... ὃν* PN *ἐγείνατο ... ' ... εὖ -ότα ⸢... ἀλκῆς⸣* Λ710 (*Μολίονε*) *παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔ πω μάλα -ότε* ⸢ ⸣, vgl. β61 *E*608 *δύο φῶτε κατέκτανεν -ότε χάρμης B*823 *μάχης εὖ -ότε πάσης* = *M*100 = *E*11ᵉˣ. = 549ᵉˣ., vgl. *H*237 in 2aα Δ310 *ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε πάλαι ⸢πολέμ⸣ων εὖ -ὡς* *I*440 (*σε*) *πέμπε ' νήπιον, οὔ πω -ότ(α) ...* ⸢ ⸣*οιο ' οὐδ' ἀγορέων* δ818 (*παῖς ἔβη*) *ἐπὶ νηός, ' νήπιος, οὔτε πόνων εὖ -ὡς οὔτ' ἀγοράων* Ψ665 *ἀνὴρ ἠύς τε μέγας τε ' -ὡς πυγμαχίης*, vgl. V.671 *K*360 *δύω κύνε -ότε θήρης*, vgl. *E*49 *P*5 (*ἀμφὶ*) *βαῖν' ὥς τις περὶ πόρτακι μήτηρ ' πρωτοτόκος ... οὐ πρὶν -υῖα τόκοιο* **2bγ** [3ⁱ, 1ᵉ, 1ᴴ, 1ᵉ] fem. Ptz. mit Adj.-Funkt. (daher *ἰδ*... in hom. Überl. bewahrt wie sonst nur Hes.fr.43a,9 [u. GN Th.352. 960], kontrast. *A*365 u. bes. *P*5) nb. *πραπίδεσσι(ν)* in

HVformel (vgl. Σ599) von Heph. bzw. I^e Medea: (*wissend* >) *kenntnisreich, kunstfertig, raffiniert* (vgl. ἐπίσταμαι B2) *A* 608 (ἑκάστῳ δῶμα) ποίησεν ἰδ⟨υίῃσι πραπίδεσσι⟩ = *Y*12 ~ η92 (jew. Rel.satz) + Σ380. 482, Hes.fr.141,5 suppl. Nosti fr.6,2 p.69 Dav. (Αἴσονα θῆκε κόρον) γῆρας ἀποξύσασ' -⟨ ⟩ν, ' φάρμακα πόλλ' ἕψουσ' (< *I*446)

II Kompos.: [4', 5°, 2^H] περίοιδα (KSV *K*247, *N*728, γ244, ρ317, sonst DSV) *über die Maßen beschlagen sein, besser können, mehr wissen* (mit gen.comp. ἄλλων/ἀνθρώπων/πάντων *N*728, γ244 / τ285f. / *B*831⁺f., Th.559⁺, vgl. 887⁺ in 2aα); Subj. tier. ρ317, göttl. 2^H, sonst menschl. (Od. *K*247, τ286, Pen. β88, Eum. ξ433); außer *N*728 (Inf.) u. 2^H (Ptz.) nur 3.P.Ind. (je 4x Präs./Impf.), außer *N*728, τ286, 2^H nur in γάρ-/ἐπεί-/Rel.satz (ξ433, ρ317 / *K*247, γ244 / *B*832⁺, β88); in dir.R. außer *B*832⁺ (Exk.), ξ433 (Komm. des Dichters) m. abh. Dat. (des Bereichs wie bei περιβάλλω, περιγίγνομαι, καίνυμαι, and. Instr. *O*412 in 2bβ): *N*728 οὕνεκά τοι περὶ δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα, ' τοὔνεκα καὶ βουλῇ ἐθέλεις περιίδμεναι ἄλλων, vgl. *A*258 ρ317 (οὔ τι φύγεσκε) κνώδαλον, ὅττι δίοιτο (Argos) ' καὶ ἴχνεσι γὰρ περιῄδη sonst mit ders. Konstruktion (abh. Akk. bzw. *K*247 Inf.) wie Simplex in I2 (s.d.): *K*247, *Λ*330 = *B*832 (bα), γ244 (aδ), β88, τ286, Th.559 = Op.54 (aγ), ξ433 (aβ)

D Hes.fr.187,4]ε, ισωσινπ[26,6 suppl. = 23a,4 suppl. (≅ 129,23^ex); Φ96a, δ796a (= ν289), λ343a (= η157); v.l. *K*88, *O*32, *Ω*241, κ306 (= δ379^ex), ψ14

G Adv. (bis auf ἐ..., που, πως, σάφα⁺, τι, τοι temp.): ἔνθ(άδ)' (in 1eα) *T*115, π246 (s.a. ζ256f.); εὖ (s.d. B10-11); ἤδη υ309, ω404. 407. 506; ἤματα πάντα Ξ235; μάλα *Λ*710 (u. nb. δ' εὖ ψ175, Sc.355); νυ (vgl. Ruijgh, Elément achéen 61 III A) Θ32⁺, *T*421, τ501; νῦν *H*226, *K*329, Ξ72, *O*36⁺, *T*258⁻; πάλαι Δ310, ψ29; που *A*124, *Γ*308, ξ119; πρίν *P*5, ν113; πρῶτα *T*258⁺; ⟨neg. πω⟩ *B*192. 252, *I*440, *Λ*710. 719, *O*632, *P*401f., *X*279f., ω188, Op.521, ⟨ ⟩ς Hes. fr.43a,52; σάφα/ές *B*192. 252, *E*183, *H*226, *M*228f., *O*632, *Y*201⁺, α202, β108⁺, ρ153. 307. 373, ω404, h.Ven.113. 167 / h.Merc.208; σήμερον h.Merc.466; τάχ(ιστ)α *N*326f., Ξ8, β40, π246; τι *A*124. 343, *B*252. 486, *E*64, *K*100, *Λ*657, *N*674, *P*401f., β283, γ184, δ109. 632. 771, λ463, π320. 475, ψ202, h.Cer.133, h.Ven.207; τοι (dat.eth.) *K*250, *T*421 (s.d. in 1bβ), β88, μ189, ξ89, π470, ρ153 R. Führer

οἰδάνω [2'] E see οἰδέω **Σχ** sch.D *I*554: -ει· εἰς ὕψος αἴρεσθαι ποιεῖ. ἐμπίπρησι, 646: -εται· πληροῦνται ὑπὸ ὀργῆς. ἐκ μεταφορᾶς τῆς φλεμονῆς, ἣ καλεῖται οἴδημα

B *(make) swell*, feeling of anger (in *I* only), cf. μῆνις, μηνίω, ὀρίνω, Seiler, Steigerungsformen 77f. *I*554 ἀλλ' ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων ' -ει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων, ' ἤτοι ὁ μητρὶ ... χωόμενος κῆρ ' κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ middle: 646 (Αἴαν) πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι· ' ἀλλά μοι -εται κραδίη χόλῳ ὁππότε κείνων ' μνήσομαι, see κραδίη B1.2aγaa W. Beck

οἰδέω [1°] E from *$h_2$oideie-, IE root *$h_2$eid-, see Klingenschmitt, Altarmen.Verb. 256. — Deriv.: οἰδάνω, οἴδμα, and see Οἰδιπόδης

Σχ sch.Barn. ε455: ᾤδεε· ἔνιοι, ᾤδησεν ὄγκῳ (see Ludwich, Textkritik 1588)

B *to be swollen* ε455 ἀλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ. ' ᾤδεε (ᾠδήκει, ὤδεε vv.ll. ant.) δὲ χρόα πάντα, θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ ' ἂν στόμα τε ῥῖνάς τε

D Hes.fr.204,127 (ZPE 38, 1980, 46) W. Beck

Οἰδιπόδης [1', 1°, 4^H, 4(5)^e] E VG entweder mit Frisk s.v. mit regelmäßigem -*i-/-ro-* Wechsel (*Οἰδι-* nb. **oid-ro-*, vgl. ἀργός < **argró-* nb. ἀργι- in ἀργίπος; mehr Material bei Risch §79) od., nach diesem Vorbild, dir. zum *es*-Neutr. οἶδος 'Geschwulst'; sprechender Name 'mit geschwollenem Fuß', vgl. v.Kamptz 29. 68. 90. 102. 112. 212; zu den versch. Formen des HG s. Frisk s.v. und Leukart, *-tās* 225f.

L [1]Bethe, Theban. Heldenlieder; [2]Friedländer, RhM 69, 1914, 299ff. (= Stud. z. ant. Lit. u. Kunst 19ff.); [3]Robert, ⟨Oedipus⟩ I/II, Bln. 1915; [4]Preller-Robert 2,130ff.; [5]Nilsson, GGA 1922, 36ff. (= Opuscula Selecta 1,335ff.); [6]ders., Myc.Origin 102ff.; [7]Deubner, ⟨ ⟩-Probleme, SB Berlin 1942; [8]Dirlmeier, Der Mythos v. König ⟨ ⟩, Mainz/Bln. 1948; [9]Wehrli, MH 14, 1957, 108–117; [10]Pötscher, Er. 71, 1973, 12–44; [11]March, BICS Suppl. 49, 1987, 119ff.; [12]Beck, ZPE 73, 1988, 1–12, bes. 12; [13]Tsitsibakou-Vasalos, Gl. 67, 1989, 60ff.; [14]Cingano, Phoenix 46, 1992, 1–11

B myth. König von Theben (nach ep. Trad. etwa zwei Generationen vor dem Troj. Krieg), Überwinder der Sphinx, tötete seinen Vater u. heiratete seine Mutter — beides ohne zu wissen, was er tat. Um sein Erbe, den Besitz u. die Nachfolge, kämpfen seine Söhne u. seine Enkel sowie ihr jeweiliger Anhang in Theben u. aus Argos (die Sieben; Epigonen) bis zu ihrem Untergang u. dem der Stadt Theben. — Soweit die gemeinsamen Grundzüge im fgrE; die Untersch.e zwischen Hom. u. Hes. u. dem Thebaisch. Zyklus einers. u. zum att. Drama anderers. werden wohl deutl., sind aber wg. der Kürze u. des andeutenden Charakters der wenigen Hom.- u. Hes.-St.n u. des fragment. Zustands der übrigen nur selten sicher u. in ihrer genauen Bed. zu erfassen. — Versuche einer einheitl. Deutg. des Wesens des Oed. und seiner Herkunft, sei es als urspr. Gott (Jahresgott u. Gatte der „Mutter Erde", L³) als Märchengestalt (L^5.6) oder gar einer hist. Persönlichk. (s. L^10 17f.), machten eher deutl., daß bei ihrem Zustandekommen alles dies — Religion, Mythos, Märchen, Geschichte — zusammengewirkt haben wird (vgl. z.B. L^10) 1 *Genealogisches Vater*: Lāios (s.d.), König von Theben, Labdakide — namentl. nur Epim.fr.15, aber unter diesem N. wohl auch sonst (λ273, Theb.fr.2,5 p.22 Dav.) vorausg. bzw., im nicht erhaltenen fgrE, geführt; jedenfalls gibt es für ihn keine Namensvarianten. *Mutter u. Frauen*: Epikaste, λ271 (s.o. s.v.; vgl. Iokaste im Drama u. das Nebeneinander von Iphigeneia, Iphianassa u. Iphimedeia für ein u. dieselbe Gestalt, s.o. s.vv.); Frau des Laios u. Mutter des Oed. ist nach Epim.fr.15 Diels Eurykleia (s.d. II), T. des Ekphas, offenbar eine Var. der Epikaste; ob auch Euryganeia (s.d.), nach Oed.Cycl.fr.2 p.20f. Dav. Frau des Oed., nur ein anderer N. für seine Mutter u. Frau ist oder eine 2. Frau nach dem Tod der Epikaste u. Mutter der Kinder des Oed., ist strittig (s.o. s.v.); auf jeden Fall 2. (bzw. 3.?) Frau (u. nicht Mutter von Polyneikes u. Eteokles) wäre ⟨Astymed⟩eia (RE II, 1896, 1869 ⟨ ⟩usa), die T. des Sthenelos, s. Hes.fr.190,13ff. (s. App.: sch.A [= D] Δ376 Dindorf usw.) u. viell. auch 193,4 πολυκηδέος Οἰδιπό[δαο s. L^11 136ff. *Kinder*: Polyneikes Theb.fr.2,1 p.22 Dav.; Eteokles, N. in wörtl. Zitaten nicht erhalten, er ist aber mit gemeint in παισὶν ἑοῖσι μετ⟨αμφοτέροισι⟩ν V.7 u. ⟨ ⟩ V.10, sowie fr.3,2 p.23 Dav.; für die Töchter im fgrE keine Belege. Antigone u. Ismene Töchter des Oed. u. der Euryganeia in der Oed.Cycl.? Vgl. Daly, RE Suppl. VII, 1940, 774f. 2 *Ep. Handlg.* die Vbd. des möglicherweise eigentl. Kerns des Oed.-Mythos (Vatermord, Überwindg. der Sphinx, Ehe mit der Mutter) mit den Mythen von den Kriegen um Theben u. dessen Untergang (wobei die Schuld des Oed. eine Rolle als die letzte Ursache gespielt haben kann) ist viell. urspr., für das fgrE jedenfalls eine fraglose Voraussetzg. Untersch.e finden sich vor allem im Detail u. in

der jew. Art der Verknüpfg. der versch. Motive **2a** *bei Homer* nur je ein dir. Beleg in Il. u. Od., so daß uns. bleibt, ob ihnen eine gemeinsame oder unterschiedl. Trad.en vorliegen; zwischen beiden St. allerd. kein manifester Widerspruch; zum Thebaisstoff im Zshg. mit Diom. u. Tyd. reichhaltigere Angaben (s.o. II s.v. *Θῆβαι*, Sp. 1034,7 ff.), diese aber ohne unmittelb. Bzhg. auf Oed. *λ* 271 (Od. sah) *μητέρα τ' -αο ... Ἐπικάστην*, die, ohne zu wissen, was sie tat, eine große Untat vollbracht hatte — ihre Ehe mit dem Sohn, der vorher seinen Vater getötet hatte; das wurde von den Göttern schnell (*ἄφαρ* 274) an den Tag gebracht, u. Epikaste erhängte sich, Oed. aber herrschte nach dem Willen der Götter über Theben unter vielen Leiden, wie sie die Erinys der Mutter verhängt. Besonderheiten u. Probleme: 1.) Weitere Herrschaft des Oed., was in Vbd. mit einer best. Interpretation von *δεδουπότος* (*Ψ* 679, s.u.) für ein rel. normales Weiterleben u. gegen best. Einschränkungen (Blendg., Unterordng. unter die Söhne, u.ä.) spricht. 2.) ⟨*ἄφαρ*⟩ scheint mit zwei od. gar vier Kindern aus der Ehe des Oed. mit s. Mutter nicht vereinbar zu sein, s. Paus. 9,5,10, u. (zumindest) eine 2. Ehe des Oed. vorauszusetzen, für die viell. Oed. Cycl. fr. 2 p. 20 f. Dav. (s.o. 1) in Frage kommt, s. L[11] 121 f., vgl. oben I Sp. 1696,59 ff., doch s. L[13] 84 (⟨ ⟩ nicht temp., sondern intensivierend); ⟨ ⟩ 'alsbald' könnte aber in dem gerafften u. verdichteten Bericht durchaus auch von einem längeren Zeitraum gesagt worden sein (es kam nicht zu einer normalen, d.h. lebenslangen Ehe), vgl. oben s.v. *Ἐπικάστη* *Ψ* 679 (Euryalos kam nach Theben) ⟨*δεδουπότος*⟩ *-αο ' ἐς τάφον, zum Leichenfest des zu Fall gekommenen Oed.* — mehrdeutig: ⟨ ⟩ setzt die Formel *δούπησεν δὲ πεσών* u. die Verwendg. von *δουπέω* auch ohne *πεσών* in der Bed. 'im Kampfe fallen' (s.o. II Sp. 342,36 ff.) voraus — es wird also entw. in ders. Bed. gebraucht, so Aristarch, s. Ap. lex. 60,11 usw. (L[14] 2 m. A.2, L[3] I 108 ff., L[4] 1,132 f., 900 mit Hinweis auf Op. 163, s.u. 2b) oder in einer aus ihr weiterentwickelten Bed., z.B. '(gewaltsam) umkommen, zugrundegehen' (vgl. Ap. Rh. I,1304; 4,557 u. L[14] 6); einfach 'sterben' (L[14] 6 m. A.12 u. 13) nicht auszuschließen (s.o. II Sp. 342,42), aber nicht wahrsch. (wg. der hom. Formel u. der durchsichtigen Bed. von *δουπέω*). Der Krieg, in dem Oed. gefallen wäre, müßte irgendein sonst nicht überl.er gewesen sein, jedenfalls nicht der bei Hes. angeführte große Krieg **2b** *bei Hes.* **2ba** in Th. u. Op. Th. 326 *Φῖκ' ... Καδμείοισιν ὄλεθρον*, setzt den Oed.-Mythos wohl voraus Op. 163 (Geschlecht der Heroen ging zugrunde, teils vor Theben) ⟨*μήλων ἕνεκ' -αο*⟩ (teils vor Troja, *Ἑλένης ἕνεκ'*) kann in der Gegenüberstellg. zu Hel. nicht ein untergeordneter Krieg um Vieh, an dem auch Oed. möglicherweise teilgenommen hätte, gemeint sein, sondern nur ein zentrales Motiv; ⟨ ⟩: das vertragswidrige Zurückhalten des Besitzes (*μῆλα*) des Oed. als Ursache der Kriege um Theben (L[12,14]) **2bβ** sonstige zu mögl. myth. Implikationen der geneal. Angaben (s.o. 1) in Hes. fr. 190,13 ff. 192. 193,4 vgl. L[11], L[12] 2 f., López-García, ZPE 107, 1995, 53–56 **2c** *in den kykl. Epen* **2cα** Oed. Cycl. ⟨zur mögl. Rolle des Oed. in ihr⟩ vgl. L[1] 1 ff. u. oben 1 **2cβ** Thebais ⟨ ⟩ vgl. L[1] 102 ff.; L[4] 904 f.; ob sich in den zwei Verfluchungen seiner Söhne fr. 2,2 p. 22 (anläßl. des Tisches u. des Bechers des Kadmos) u. fr. 3 p. 23 Dav. (anläßlich seines Anteils am Mahl) gegenseitig ausschließen (Var.?) oder eine Steigerg. darstellen, ist uns. **2cγ** Cypr. ap. Procl. Chr. 38 p. 31 Dav. Oed.' Schicksal (*τὰ περὶ Οἰδίπουν*) unter dem Paradeigma Nestors für Men. in seiner Parekbasis B. Mader

οἶδμα [2[i], 2[H], 2[h], 1[e]] **E** see *οἰδέω* **M** [ᾱ] -(*α*) h. Ap. 417 [ᾱ⏑] *-α* h. Cer. 14, Cert. p. 39,3 [ᾱ⏑⏑] *-ατι θύων* / *θυίων* / *θυῖον* *Φ* 234, *Ψ* 230 / Th. 109 / 131

Σχ sch. D *Φ* 234: *οἰδήματι. κύματι*

B *swell(ing), swell* of waters only; see *κῦμα* and Edwards, Lang. of Hes. 46–54 **1** w. *θύω 'raging swollen'* **1a** specific use Skam.: *Φ* 234 (Ach.) *ἔνθορε μέσσῳ ' ... ὁ δ' ἐπέσσυτο ⟨-ατι θύων⟩ ' πάντα δ' ὄρινε ῥέεθρα κυκώμενος, ὦσε δὲ νεκροὺς ' πολλούς* wind-tossed sea: *Ψ* 230 (the winds returned) *Θρῄκιον κατὰ πόντον· ὁ δ' ἔστενεν ⟨ ⟩* (cf. *οἰδέω* D) **1b** generic use (see Edwards, op. cit. 52; W. Sale, AJPh 94, 1973, 385) Th. 109 *εἴπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο ' καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος ⟨-ατι θυ⟩ίων* 131 *ἡ δὲ (Γαῖα) καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν ⟨ ⟩ῖον, ' Πόντον* **2** in pleonastic expressions meaning 'sea' h. Cer. 14 *γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε καὶ ἁλμυρὸν ⟨-α θαλάσσης⟩* Cert. p. 39,3 *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε καὶ ἔκπιον ⟨ ⟩ ' — ποντοπορεῖν ἤμελλον ἐυσσέλμων ἐπὶ νῆων* h. Ap. 417 *ἱδέσθαι ' εἰ μενέει νηὸς ... δαπέδοισι πέλωρον, ' ἢ εἰς οἶδμ' ἅλιον πολυΐχθυον ἀμφὶς ὀρούσει*

D v.l. *Φ* 325 Leaf W. Beck

οἰέτεας Akk. Pl. [1[i]] **E** Poss.-Kompos.; HG zu *ἔτος* 'Jahr', zum Akz. s. L[3]; VG vermutlich aus äol. *ὁ-* < **sm̥-*, vgl. L[7,10]; das vorliegende *οἰ-* statt *ὁ-* aber problematisch (MD nach L[1,2] usw., zum Resultat *οἰ-* s. L[4,6], abweichend L[9]: wie das ebenso sing. *ὄθριξ* im selben V. homer. Neuerg., doch beide — von den Pferden des Thessaliers Eumelos — eher alter Epenbestand); wenn VG nicht *ὁ-*, dann vielleicht doch **oi̯etes-* haplologisch < **oi̯uo-i̯etes-*, vgl. Georgiev und Pisani in L[7] 125 A.13

Σχ sch. D *B* 765: *ἰσοετεῖς. ὁμήλικας*

L [1]Solmsen, Unt. 96 f. 298 f.; [2]Leaf z. St.; [3]⟨Wackernagel⟩, Kl. Schr. II 1147. 1173; [4]⟨ ⟩, Unt. 65; [5]Bechtel, Lexil. 244; [6]Chantraine, Gr. h. I 99; [7]Heubeck, in: Donum Indogermanicum, Festschr. Scherer 125 = Kl. Schr. 277; [9]Wyatt, Metr. Lengthening 172–174; [10]Wathelet, Traits éoliens 173 ff. 366. 371 f.

B *gleichaltrig* (?), von den Stuten des Eumelos *B* 765 *ὄτριχας -εας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας.* — Wortf.: *ἥλιξ* (*σ* 373 von *βόες*), *ὁμῆλιξ* (von Menschen) B. Mader

ὀϊζῡγῳ v.l. für *πολυζύγῳ* *B* 293 (Pap. 3 Allen)

ὀϊζῡρός [4[i], 10e, 2[H], 1[h]] **F** *-ός* 2, *-οῖο* 2, *-οῦ* 1, *-όν* 3, *-ώτατον* 1, *-οῖσι(ν)* 3; *-ῇ* 1, *-αί* 3; *-ώτερον* 1 Zum *-ω-* in Komp. u. Sup. s. Wyatt, Metr. Lengthening 33 A.36

M stets dir. nach der troch. Zäs., wie *ὀϊζύω* (vgl. auch *ὀϊζύς*) **1** viers. [⏑⏑–ᾱ] *-ός* *A* 417, *υ* 140; *-οῦ* *Γ* 112; *⟨κεῖνο⟩ν -όν* *δ* 832 (vgl. ⟨ ⟩*ν ὀϊζυε* *Γ* 408, ⟨ ⟩*ς ὀϊζύσας* *δ* 152), *-όν* *γ* 95 = *δ* 325; *-ῇ* Op. 639; *-αί* *λ* 182 = *π* 38 ≅ *ν* 337 **2** fünfs. [⏑⏑–ᾱ⏑] *-οῖο* *ϑ* 540, h. 33,17; *-οῖσι(ν)* *N* 569 = *δ* 197[ex.] (s. B 1a), Op. 195 **3** sechss. [⏑⏑–ᾱ⏑⏑] *-ώτερον* *P* 446; *-ώτατον* *ε* 105

Σχ sch. D *A* 417, *P* 446, sch. Barn. *γ* 95, *δ* 325, *λ* 182: ⟨glossiert⟩ m. *ταλαίπωρος*, sch. D *A* 417, sch. Barn. *γ* 95: ⟨ ⟩ m. *ἐπίπονος*. Ferner sch. D *A* 417: *ἄθλιος*, *Γ* 112: *ἐπιμόνου* (sic Lascaris). *χαλεποῦ*, sch. Barn. *ε* 105: *-ώτατον· καταπεπονημένον. τεταλαιπωρημένον*

B *geplagt, arm, elend* (1); *jammervoll, leidvoll*, evt. *mühselig* (2); *elend, miserabel* (3); s. *ὀϊζύς* B Vorbem. — Verwendg.: Nb. Adj. *ὠκύμορος* (*A* 417), *ἄποτμος* (*υ* 140); 9× attr. (*N* 569, *δ* 197. 832, *ε* 105, Op. 195. 639, 3× in 2a), 8× präd. (*A* 417, *P* 446, *γ* 95 = *δ* 325, 3× in 2b). — Wortf.: s. *δύσμορος* **1** von Menschen (10×): *geplagt, arm, elend*, eig. 'm. *ὀϊζύς* (Mühsal, Leid) behaftet'. Der Sprecher (1× der Dichter!) zeigt Mitgefühl (kontrast. 3). *ὁ.* bez. stets e. Dauereigensch., bezieht sich nie ausschl. auf die augenblickl. Sit. (s.u. zu *A* 417, *ε* 105)

1a allg., von der conditio humana (4×) *N* 569 (Mer. trifft in den Unterleib) *ἔνθα μάλιστα ' γίγνετ' Ἄρης ἀλεγεινὸς ⌞-οῖσι βροτοῖσιν⌟ δ* 197 (Peisistr.:) *„τοῦτό νυ καὶ γέρας οἷον ⌞ ⌟ ' κείρασθαί τε κόμην βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν"*, ⌞ ⌟ metr. Altern. f. *δειλοῖσι / μερόπεσσι / ἐπιχθονίοισι / (κατα)θνητοῖσι βροτοῖσι(ν)*, s. *βροτός* G *P* 446 (Zeus:) *„οὐ μὲν γάρ τί πού ἐστιν -ώτερον ἀνδρὸς ' πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει"*, zum Gedanken vgl. *σ* 203 ff. Op. 195 (vom eisernen Geschlecht) *ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν -οῖσιν ἅπασι ' δυσκέλαδος κακόχαρτος ὀμαρτήσει στυγερώπης*, vgl. *ὀϊζύς* V. 177 **1b** von spezif. Menschen (1× Ach., 4× Od., 1× τις); außer *δ* 832 stets gesteigert (3× *περί*, 1× *-ώτατον*, 1× *πάμπαν*), viell. weil der Mensch an sich schon *ὀ.* ist (s. 1a); – Ach. u. Od. sind *ὀ.* geboren (*A* 417, *γ* 95 = *δ* 325), vgl. *η* 196–8 *A* 417 (Thetis:) *„νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ -ὸς περὶ πάντων ' ἔπλεο· τῷ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι"* *tatsächlich* (im Ggs. zu *αἴθ' ὄφελες κτλ.*) *bist du* (eig. 'warst du' schon bei der Geburt, vgl. *ἔτρεφον* 414, *τέκον* 418) *kurzlebig und elend vor allen* *γ* 95 (Tel. über Od.:) *„περὶ γάρ μιν -ὸν τέκε μήτηρ"* = *δ* 325 *δ* 832 (Pen. zu 'Iphthime':) *„εἰ μὲν δὴ θεός ἐσσι ... ' εἰ δ' ἄγε μοι καὶ κεῖνον -ὸν κατάλεξον, ' εἴ που ἔτι ζώει"* *ε* 105 (Hermes zu Kal.: „Zeus) *φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ⌞-ώτατον ἄλλων⌟"*, ⌞ ⌟ bezeichnet nicht, wie V. 151–8, Od.' Gemütslage (*pace* Hainsworth, Odyssey, zu 97–103: „contemptuous sneer"), sondern bezieht sich auf die bisherigen Leiden, in V. 106–11 ausgeführt *υ* 140 (Eurykl. über Od. als Bettler: „Pen. bot ihm ein Bett an) *αὐτὰρ ὅ γ', ὥς τις πάμπαν -ὸς καὶ ἄποτμος, ' οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι ... καθεύδειν"* **2** von Sachen im Zsh. m. Menschen (6×): *jammer-, kummer-, leidvoll* **2a** attr., zu Nomina actionis (*πόλεμος, γόος, πόνος* je 1×; zu *πόλεμος* u. *πόνος* würde auch 'mühselig' passen) *Γ* 112 *ἐχάρησαν 'Αχαιοί τε Τρῶές τε ' ἐλπόμενοι παύσασθαι -οῦ πολέμοιο*, vgl. *ὀϊζύς* vom Krieg (s.d. B 1) *θ* 540 (Alkin.: *„ἐξ οὗ ὤρορε) ἀοιδός, ' ἐκ τοῦδ' οὔ πω παύσατ' -οῖο ⌞γόοιο⌟ ' ὁ ξεῖνος"*, metr. Altern. f. *κρυεροῖο ⌞ ⌟*, *πολυδακρύτοιο ⌞ ⌟* h. 33, 17 (Seeleute *σήματα ἰδόντες*) *γήθησαν, παύσαντο δ' -οῖο πόνοιο*, vgl. *ὀϊζύς* nb. *πόνος* (s. *ὀϊζύς* G) u. als Komplem. zu *παύω/ομαι* (ebd. B 1b) **2b** [3°] präd. *λ* 182 (Antikleia zu Od.:) *„καὶ λίην κείνη* (Pen.) *γε μένει τετληότι θυμῷ ' σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· -αὶ δέ οἱ αἰεὶ ' φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δάκρυ χεούσῃ"* = *π* 38 ≅ *ν* 337 **3** [1ᴴ] vom Dorf Askra: *elend, miserabel*, d.h. entweder 'ärmlich' (ohne richtige Parall.) od. in malam partem: 'verrucht', vgl. Archil. 228, Semon. 50, Thgn. 65 Op. 639 (Hes.s Vater ließ sich nieder) *-ῇ ἐνὶ κώμῃ, ' Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ* S. R. van der Mije

ὀϊζύς, Ὀϊζύς f. [4ᵃ, 14ᵉ, 4ᴴ] E Aus Interj. *οἴ*, ion. *ὀΐ* (Klagelaut, vgl. *οἰμώζω, οἴκτος*), über *οἴζω / ὀίζω* (s. Ap. Dysc. Adv. 128, 7, sch. T zu *N* 2e). Zum *-ζ-* s. Tichy, Onomatop. Verb. 168; *-ῡ-* expressiv (Chantraine, Dict. s.v.). – Abl.: *ὀϊζυρός, ὀϊζύω*

F *-ύς* 1, *-ύος* 9, *-υῖ* 1, *-ύν* 10, *Ὀϊζύν* 1 M nur in 2. VH, wie *ὀϊζυρός, ὀϊζύω* 1 dreis. [⏑⏓–] *Ὀϊζύν* Th. 214 [⏑⏓–] *-ύς* *Ξ* 480; *-υῖ* *η* 270 (zur Prosodie s. Bechtel, Vocalcontr. 277); *-ύν* *N* 2 = *θ* 529ᵉᵃ, *O* 365, *η* 211, *λ* 167. 620, *ξ* 415, *ρ* 563, *υ* 196, *ψ* 210 2 viers. [⏑⏓⏑⏑] *-ύος*; ⌞vor synt. Zäsur⌟ *γ* 103, *δ* 35, *ε* 289, Op. 113. 177; nicht ⌞ ⌟ *Z* 285, *δ* 812, Sc. 351 [⏑⏓⏑⏑] *-ύος* *o* 342

Σχ sch. D *Z* 285: *⌞-ύος ἐκλελαθέσθαι⌟· μόχθου καὶ κακοπαθείας. εἰ θεασαίμην αὐτὸν νεκρόν, ὑπολάβοιμι ἂν αὐτὸν ἐκεῖνον ἔξω πάσης ταλαιπωρίας εἶναι. καὶ γὰρ κατείληπται ὅτι μισεῖται. ⌞ ⌟· ἤτοι τὴν ἐμὴν φρένα τῆς ἀτέρπου -ύος ἐπιλαθέσθαι, ἀπὸ εὐθείας τῆς ἡ ἄτερπος -ύς. ἢ εἴποιμι ἂν τὴν ἐμὴν φρένα ἄτερ -ύος εἶναι. καὶ ἐπιλελῆσθαι πάσης ταλαιπωρίας*. Ansonsten *ὀ.* glossiert m. *ταλαιπωρία* (sch. D *N* 2, *Ξ* 480, *O* 365, sch. Barn. *δ* 812, *η* 270) od. *κακοπαθία* (sch. Barn. *δ* 812) L Mawet, Douleur 60. 189–92. 316. 378

B I Subst.: *Mühsal, Plage, Elend, Leid, Kummer*; Ergebnis der Mühsal, 'Werk'; Bed.sskala reicht also von akt. u. phys. 'Mühsal' (z.B. in Vbd. m. *πόνος, κάματος, ἀέθλους*), gipfelnd in der Bed. 'Ergebnis der Mühsal' (1ⁱ in 2), bis zum pass. u. seel. 'Kummer' (kontrast. *δ* 812 m. Op. 177 [1b]). – Für *ὀ.* u. Verw. (*ὀϊζυρός, ὀϊζύω*) gilt: nur von Menschen u. menschl. Aktivitäten (2 Ausn. jeweils bei Hes.: *Ὀϊζύς* B 2, *ὀϊζυρός* B 3), unterscheidet die Menschen von den Göttern (*N* 2, *O* 365 *ὀϊζύν*, *N* 569 *ὀϊζυροῖσι*, paradox *Γ* 408 *„ὀΐζυε"* an Aphr. gerichtet), vom goldenen Geschlecht (Op. 113. 177 *ὀϊζύος*, 195 *ὀϊζυροῖσιν*) und von unsterbl. Wesen (Ach.' Pferde *P* 446), die trotz geleg. Kummers (*ἄλγε(α)* *P* 445) frei von *ὀ.* sind; bei Hes. (Op. 177) auf Alltag, bei Hom. nur auf bes. Umstände bzg.: Krieg, Irrfahrten, Sklavendasein, Pen.s Lage; Könige sind normalerw. frei von *ὀ.* (*υ* 196). – Präsentation (vgl. de Jong, Narrators): *ὀ.*⁺ gehört bei Hom. zur 'character language': *ὀ.* 15× von 18 in dir. R., *ὀϊζυρός* 12/14, *ὀϊζύω* 3/4; Ausn.: 2× 'sek. fokalisiert' (*ψ* 307 *ὀϊζύσας* indir. R., *Γ* 112 *ὀϊζυροῦ* abh. von *ἐλπόμενοι*), 2× Sicht des Dichters (*O* 365 *-ύν*, *N* 569 *ὀϊζυροῖσι*): Sympathie m. Menschenlos, Kontrast m. Göttermuße; uns. *N* 2, *θ* 529 (1d), vgl. de Jong, a.O. 119 (zu *Π* 144); in der Od. naturgemäß oft von Od., in folg. Fällen jedoch nicht (ausschl.): *ὀϊζύς* (7/14) *γ* 103, *δ* 35. 812, (*θ* 529), *λ* 620, *ξ* 415, (*ψ* 210); *ὀϊζυρός* (6/10) *δ* 197, (*θ* 540), *λ* 182, *ν* 337, *π* 38 (*υ* 140); (*ὀϊζύω* 2× von Od.); somit keine typ. Odysseus-Wörter wie *ὀδύρομαι, ὀδύσσασθαι, δύσμορος, δύστηνος*. – Wortf.: s. *δύη* 1 Abstraktum: vom Krieg (vgl. *ὀϊζυροῦ πολέμοιο* *Γ* 112): *Z* 285 (?), *N* 2, *Ξ* 480 (nur hier beschränkt auf Unterlegene), *γ* 103, *λ* 167, (Sc. 351); von Heimkehr des Men. *δ* 35, des Od. *ε* 289, *η* 211. 270, *λ* 167, *o* 342, *ρ* 563, *ψ* 210; von Pen.s Kummer *δ* 812, *ψ* 210; vom Sklavendienst *θ* 529, *λ* 620, *ξ* 415, allg. *υ* 196, von der conditio humana Op. 113. 177 (vgl. *ὀϊζυρός* 1a). Götter als Quelle der *ὀ.*: *ε* 289, *η* 270 (Pos.), *υ* 196, *ψ* 210 (*θεοί*); als Befreier von *ὀ.*: *δ* 35 (Zeus) **1a** Nom. (1ⁱ) *Ξ* 480 (Akamas: *„Ἀργεῖοι,) οὔ θην οἵοισίν γε πόνος τ' ἔσεται καὶ -ὺς ' ἡμῖν, ἀλλά ποθ' ὧδε κατακτενέεσθε καὶ ὔμμες"* **1b** Gen. (9×), 6× ⌞am Anf. nach⌟ e.m Verb, davon 4× ⌞ ⌟ *παύω/ομαι*, vgl. h. 33, 17 *παύσαντο δ' ὀϊζυροῖο πόνοιο*: *δ* 35 (Men.: *„ξεινήϊα πολλὰ φαγόντες δεῦρ' ἱκόμεθ',) αἴ κέ ποθι Ζεὺς ' ἐξοπίσω περ παύσῃ -ύος"* *o* 342 (Od. zu Eum.:) *„μ' ἔπαυσας ἄλης καὶ -ύος αἰνῆς"* *δ* 812 (Pen.: *„τίπτε δεῦρ' ἤλυθες) καί με κέλεαι παύσασθαι -ύος ἠδ' ὀδυνάων ' πολλέων, αἴ μ' ἐρέθουσι;"*, Antwort auf Ath.s „höre auf zu weinen!" (V. 805, vgl. 801); 'Aufzuhören m. Kummer' ist allerd. unmögl., man kann ihn allenf. 'vergessen' (*O* 60; N.B.: *O* 61 ~ *δ* 813; vgl. noch *Z* 285 unten). Ist dieses Paradox gewollt ('wie kann ich aufhören zu weinen, wenn mein Kummer anhält?'), viell. sogar gg. die mangelnde Einfühlsamk. der *θεοὶ ῥεῖα ζώοντες* (V. 805) gerichtet? Altern. Erkl.: Erw. der Konstr. *παύω/ομαι -ύος* 'Mühsal' (3× in 1b) Op. 177 (vom eisernen Geschlecht) *οὐδέ ποτ' ἦμαρ ' παύσονται καμάτου καὶ -ύος οὐδέ τι νύκτωρ* ‖ *Z* 285 (Hektor über Paris:) *„εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω ' φαίην κε φρέν' ἀτέρπου -ύος ἐκλελαθέσθαι"*, wenn nicht korrupt (s. Leaf u. s.v. *ἄτερπος*): '⌞Ich meine, daß, wenn der stürbe, mein Geist (andere: ich im Geiste)⌟ den unerfreulichen Kummer (sc. um Paris' Tod) gänzlich vergessen (d.h. nicht empfinden) würde', vgl. oben *δ* 812, *O* 60; od.: '⌞ ⌟ die unerfreuliche Mühsal (sc. den Krieg) vergessen würde (vor Freude)'? *γ* 103 (Nestor zu Tel.:) *„ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας*

-ύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ ' δήμῳ ἀνέτλημεν", vgl. V.100 πήματα, 113 κακά, 95 ὀϊζυρόν ε289 (Pos. über Od.:) „καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδόν, ἔνθα οἱ αἶσα ' ἐκφυγέειν μέγα πεῖραρ -ύος, ἥ μιν ‹ἱκάνει›", zu ‹ › s.d. 1bβbb Op.113 (vom 4 goldenen Geschlecht) ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ' νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ -ύος, näml. ohne Altern u. Feldarbeit (V.113–5, vgl. 90–2) Sc.351 (Her.: „τί νυ νῶιν ἐπίσχετον ἵππους) οἵ τε πόνου καὶ -ύος ἴδριές εἰμεν;", der Gedanke 'erfahren in ὀ. (~ erfahrene, furchtlose Krieger)' ohne Parall., am nächsten κακῶν ‹ἀδαήμονες› μ208, μάχης ‹ › Ν811; vgl. noch λ620 (1d), φ26 1c Dat. (1°) η270 (Od.: „μοι) δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι -υῖ ' πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε (Pos.)" 1d Akk. (9×), stets Obj., 6× am Anf. nach ἔχω / ὀχέω: Ν2 (Ζεὺς) τοὺς (Gr. u. Tr.) μὲν ἔα παρὰ τῇσι ‹πόνον τ' ἐχέμεν καὶ -ὺν› ' νωλεμέως (und wandte sich Erfreulicherem zu) θ529 16 (wie e. Frau, die Feinde) εἴρερον εἰσανάγουσι, ‹ › λ167 (Od.:) „αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι -ύν (seit ich Ag. nach Troja gefolgt bin)" 620 (Her.:) „Ζηνὸς μὲν παῖς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ -ὺν ' εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ ' 20 δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους" ξ415 (Eum.:) „πρὸς δ' αὐτοὶ ὀνησόμεθ', οἵ περ -ὺν ' δὴν ἔχομεν πάσχοντες ὑῶν ἕνεκ'" η211 (Od.:) „οὔς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας -ὺν ' ἀνθρώπων, τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν 24 ἰσωσαίμην" ‖ ρ563 ('Bettler' über sich u. Od.:) „ὁμὴν δ' ἀνεδέγμεθ' -ύν" υ196 (Phil.:) „ἀλλὰ θεοὶ δυώσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους, ' ὁππότε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσωνται -ύν" ψ210 (Pen. zu Od.:) „θεοὶ δ' ὤπαζον -ύν 28 (οἳ νῶϊν ἀγάσαντο ἤβης ταρπῆναι") 2 Ergebnis der Mühsal, 'Werk', vgl. κάματος B2 Ο365 (wie ein Kind seine Sandbauten,) ὥς ῥα σὺ ἧϊε Φοῖβε πολὺν κάματον καὶ -ὺν ' σύγχεας Ἀργείων, αὐτοῖσι δὲ φύζαν ἐνῶρσας 32

II GN: Tochter der Νύξ [1H] Th.214 δεύτερον αὖ Μῶμον καὶ Ὀϊζὺν ἀλγινόεσσαν (τέκε Νύξ), Vermutungen zum Verh. der Ὀ. zu den and. Kindern von Νύξ u. Ἔρις bei F.Schwenn, Die Th.des Hes., Heidelberg 1934, 85f.; Bremer, 36 Licht u. Dunkel, 186f.

D Ap.Dysc.Synt.197b,16: ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἔχων ἀλάλημαι -ύν (Kontam. von ν320 u. λ167)

G 18× Komplem. zum Verb (1× Subj.), Gen. zu Subst. (ε289), zu Adj. (Sc.351), zu Präp. (Op.113); 5× Vbd. m. πόνος (oben B1a. c, vgl. ὀϊζυροῖο πόνοιο h.33,17), 2× m. κάματος (Ο365, Op.177), 1× m. ὀδύναι (δ812), 1× m. ἄλη (ο342); Adj.: ἀτέρπου(?) Ζ285, ἀπειρεσίην λ620f., αἰνῆς 44 ο342, ὁμήν ρ563, ἀλγινόεσσαν Th.214 S.R.van der Mije

ὀϊζύω [2i, 2°] F Präs. -ύομεν 1, -υε 1, Aor. -ύσας 2 M vgl. ὀϊζυρός M [⏑⏑̲⏑] κεῖνον -υε Γ408, (vgl. κεῖνον 48 -υρόν δ832) [⏑̲⏑̲] κεῖνος -ύσας δ152 = ψ307ᵃᵇ [⏑̲⏑⏑̲] -ύομεν Ξ89

Σχ sch.D Γ408: -υε· κακοπάθει. ταλαιπώρει, ähnl. Ξ89, sch.Barn. δ152

B (zu ὀϊζύς:) *sich abmühen, Mühsal auf sich nehmen; leiden, erleiden*; erstere, akt. ‹Bed. gesichert in› Γ408 (nb. φύλασσε), pass. ‹ › Ξ89 (vgl. κακός 4c). Weniger eindeutig lassen sich δ152, ψ307 -ύσας ἐμόγησε(ν) festlegen: als Ganzes eher akt. in δ152f. (ἀμφ' ἐμοί), pass. in ψ307 (Ggs. zu ὅσα κήδε' ἔθηκεν) – Syntax: m. ‹Akk.-Obj.› Ξ89, ohne ‹ › Γ408, in δ152 u. Ψ307 -ας ἐμόγησεν (Aor.-Ptz. zeitneutral ggüber Hauptverb) uns., ob ὅσα (auch) zu -ας; 3× m. Präp.-Komplem. (Γ408 περὶ κεῖνον, Ξ89 ἧς εἵνεκ', δ152f. ἀμφ' ἐμοί); 3× in Rel.satz – weitere Aspekte s.v. ὀϊζύς B Vorbem. Γ408 (Hel. zu Aphr.:) „αἰεὶ περὶ κεῖνον (Alex.) -υε καί ἑ φύλασσε, ' εἰς ὅ κέ σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅ γε δούλην", Ameis-H.: „mühe dich ab, wie die ὀϊζυροὶ βροτοί, in der Sorge um ihn" (anders Mawet, Douleur 191, Kirk z.St.); ὀϊζύς (s.d. B Vorbem.) bes. von Sklavenarbeit (δούλην!) Ξ89 (Od. zu Ag.: „μέμονας Τρώων πόλιν) καλλείψειν, ἧς εἵνεκ' -ύομεν κακὰ πολλά;", -ύομεν Präs., nicht Impf. (*pace* Ameis-H.) δ152 (Men.:) „ἀμφ' Ὀδυσῆϊ ' μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ‹-ύσας ἐμόγησε› ν ' ἀμφ' ἐμοί", verweist auf V.107 ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο ψ307 ὅσα κήδε' ἔθηκεν (Od.) ' ἀνθρώποισ' ὅσα τ' αὐτὸς ‹ › ' πάντ' ἔλεγ'. – Wortf.: s. μογέω S.R.van der Mije

οἰήϊον [1i, 2°] L ¹Morrison and Williams (ἐρέσσω L) 52f.; ²Kurt, Seem.Fachausdr. 18. 146f.

B (Hom. [cf. ὀή[ϊα] Alc.fr.326,9 L.–P.] form for οἴηξ [which not in nautic. sense in EGrE]) *rudder* is sense required ι540; prob. origin. meaning 'tiller' (οἰήϊον, οἴηξ related to wds. for 'waggon-pole', 'Deichsel' in other IE languages, see οἴηξ E) poss. in other passages; w. use of 'tiller' for 'rudder' cf. κώπη = 'oar' Τ43 οἵ τε κυβερνῆται (sc. ἔσαν) καὶ ἔχον -α νηῶν (cf., w. πηδάλιον, γ281; also ε315) μ218 νηὸς ... -α νωμᾷς (subj. steersman; pl. perh. of more than one rudder, cf. L¹ 53) ι540 (κὰδ δ' ἔβαλεν [Polyphemus, the rock] μετοπισθε νεὸς) τυτθόν, ἐδεύησεν δ' -ον ἄκρον ἱκέσθαι. – Wdf1d.: πηδάλιον

D ι483 (v. [= 540] damn. Arist., recte: Ameis-H., Anh. ad l.) J.N.O'Sullivan

οἴηξ m. [1i] E Erbwort; verw. m. οἰήϊον 'Steuerruder' (s.d.); Gerätebez. mit -κ-Suff. wie θώρηξ, πήληξ (s. Risch 162f.); außer Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. οἶαξ, s. L⁶ u. Mayrhofer, EWAia I208

Σχ sch. Ω269c: -κεσσιν· κρίκοις, δι' ὧν ἐνειρόμεναι αἱ ἡνίαι τοὺς ἵππους οἰακίζουσιν. ἡ γὰρ ἡνία τρόπον τινὰ -ξ ἐστὶ τοῦ ἅρματος

L ¹Helbig, Hom. Epos 155; ²Reichel, Hom. Waffen 128ff.; ³Leaf, Appendix M, 625f.; ⁴Wiesner, Arch.Hom.F7f. 17f. u. 106; ⁵Kurt, Seem. Fachausdr. 146f.; ⁶Peters, Laryngale 94f.

B *Zügelhalter am Joch*, Ringe (s.o. Σχ; Delebecque, Cheval 180), metallene Haken od. Klammern (nach Helbig f. die Zugbänder) od. die aufgebogenen Jochenden od. Zapfen (L²128f. u. 134; L³), nach archäol. Zeugnissen sowohl Ringe als auch Zapfen (L⁴106); später (seit Aesch.) = 'Steuerruder' (vgl. L⁵; weitere Beispiele für in Landleben u. Seefahrt gemeins. Begriffe bei Struck, Bedeutungslehre 24f.) Ω269 (Söhne des Priam. richten einen Wagen f. ihren V. her) κὰδ δ' ἀπὸ πασσαλόφιν ζυγὸν ᾗρεον ἡμιόνειον ' πύξινον ὀμφαλόεν, εὖ -κεσσιν ἀρηρός, vgl. auch Kirk, Iliad z.St.

G.Markwald

Οἴηξ s. Οἴαξ

οἴκαδε [23i, 52°, 4H, 3h, 3°] E zu Adv. erstarrter alter Akk. von οἶκος (verm. Koll. Akk.Pl. wie κύκλος/κύκλα, oben II Sp.1580); vgl. Chantraine, Dict. s.v. und Lejeune, Mémoires II253ff.

F -αδε 35, -αδ' 50 M 1 zweis. (-αδ' = -) [⏑̲] - ἐλεύσεσθαι β176, λ432, ν132, ψ72; - ἀποπλείειν / ἀποστείχειν Ι418 = 685 / λ132 = ψ279; ‹- ἴμεν⁺› σὺν νηυσί Α170. 179; ‹ › Ρ155, β179, ξ181; - Η335, ε108, ν169, σ147. 242, τ282 [⏑̲] ὤπασαν - ἰόντι ν121. 305; - Η79, Ι414, Χ342, ο210, h.Cer.302, h.Merc.379 [⏑̲] - ἀγέσθω/αι Γ72 = 93 / 404, κ35, h.6,17; ὑπότροπον ‹- ἱκέσθαι⁺› φ211, χ35; καὶ ‹ › Ι393, δ520; ‹ › Α19, Ω287, ι530, ο66, Cert. p.39,10; κατακείστε⁺ ‹- ἰόντες⁺› η188 ≅ σ408. 419; ‹ › π463; - η326, ο431. 436, υ232, Pan.fr.13,5 p.122 Dav. 2 dreis. (- = -αδε) [⏑̲⏑] ‹- νοστήσας⁺› καὶ τείσεται ξ163, ο177; ‹ ›

καί β343; ⌊ ⌋ Δ103 = 121, Σ60 = 441. 90, ϑ102 = 252, μ43, τ258 ≅ Cert. p.39,9, Hes.fr.204,92; - *περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα* B236, Π205; - *ἱεμένων*⁺ B154, γ160, ι261; - *πέμψειας*⁺ ι350, κ484; - *νισόμενον*⁺ δ701 = ε19, κ42; - γ233 = ε220 = ϑ466, ξ242, π271, φ316 [⏑⏑] - ξ280, Op.576. 632 [⏑⏑] - π370, Op.611. — *f* zum Teil vernachlässigt, vgl. *οἶκος*, Chantraine, Gr.h. II144f. u. L² 153 A.237.

Σχ sch.D A19: *-αδε· εἰς τὰ οἰκεῖα*, A170: *-αδ' ἴμεν· εἰς τὸν οἶκον παραγενέσθαι*, B154: *-αδ' ἱεμένων· ... εἰς οἶκον ἀπιέναι προθυμουμένων* L *οἶκος* L¹11ff.; ²Gruber, Deixis

B *nach Hause, ins Haus, in die Heimat* — sowohl auf ein Haus bzw. Anwesen bezogen (z.B. ξ280, Pan.fr.13,5 p.122 Dav. bzw. Op. 576 u. 611) als auch distr. auf mehrere (z.B. η188 ≅ σ408. 419, h.Cer.302), aber fast immer (bei Rückkehr der Gr. aus Troia, des Od. usw.) in der allg.Bed. von *οἴ.* 'Haus' = 'Heimat' / ('Familien-)Wohnsitz' (vgl. Hinzufügung von *δόμος* Σ60 = 441 u. *δῶμα* ο431 zur Bez. des Hauses); emotionelle Betonung der Heimat oft verstärkt, durch Hinweis auf *πατρίς* (H335, I414, δ520, ο66, τ258, Cert. p.39,9), auf Rückkehr (*νόστιμον ἦμαρ* γ233 = ε220 = ϑ466, *νόστος* ν132, σ242 [vgl. *νοστέω/ήσω* in 4], *αὖτις* Π205, *ἄψ* Ω287, *ἀπό* I418 = 685, λ132 = ψ279, *πάλιν* H79), auf Familienmitglieder; spez. Verwendung in *-αδε ἄγειν* Frau als Gattin 'heimführen' (s. 9); nie mit Aspekt Haus = 'Haushalt', 'Besitz' (auch nicht Op.632, s. in 10); *οἴ.* steht bei Hom. außer B154, β343 u. ϑ127 (vgl. dazu L² 63) immer in dir. R., faktisch immer als Adv. (s. bes. H79 = X342, Op.632 in 10) zu Verben der Bewegung, hat nie Pron. und abh.Gen. neben sich (wie andere Formen auf *-δε*, z.B. *βένθοσδε*); steht auch neben anderen Ortsangaben (*δόμον* Σ60⁺, *εἰς* + Akk. Δ103, I414, τ258, Cert. p.39,9). — Wortf.: s. *οἴκοθεν* u. *οἶκος* (bes. B1aδbb u. cc), sonst *δεῦρο, κεῖσε*. - Glied.: 1 zu *ἱκάνω, ἵκω* 2 zu *ἐλθεῖν, ἐλεύσομαι, ἔρχομαι* 3 zu *εἶμι* 4 zu *νοστέω, -ήσω* 5 zu *νέομαι, νίσομαι* 6 zu *ἵημι* 7 zu *βαίνω* 8 zu *ἐλαύνω* 9 zu *ἄγω, ἀγινέω* 10 Sonst.

1 (vgl. L² 153ff., 166ff.) A19 (Chryses wünscht, daß die Götter den Gr. geben, Troia zu zerstören) *εὖ δ' ⌊-αδ' ἱκέσθαι⌋* Ω287 (Hekabe zu Priam.:) *„καὶ εὔχεο ⌊ ⌋ ' ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν"* φ211 (Od.:) *„τῶν δ' ἄλλων οὔ τευ ἄκουσα ' εὐξαμένου ἐμὲ αὖτις ὑπότροπον ⌊ ⌋"* χ35 (Od. zu Freiern:) *„οὔ μ' ἔτ' ἐφάσκεθ' ὑπότροπον ⌊ ⌋* (*οἴκαδε νεῖσθαι* v.l., def. Fernández-Galiano ad l., at cf. locos coll.) *' δήμου ἄπο Τρώων"* ι530 (Polyphems Bitte an Pos.:) *„δὸς μὴ 'Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ⌊ ⌋"* ο66 (Tel. zu Men.:) *„νῦν μ' ἀπόπεμπε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν· ' ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐέλδεται ⌊ ⌋"* 210 (Peisistr. zu Tel.: „steigt ins Schiff) *πρὶν ἐμὲ ⌊ ⌋"* I393 (Ach.:) *„ἦν γὰρ δή με σαῶσι θεοὶ καὶ -αδ' ἵκωμαι"* 414 (Ach.:) *„εἰ δέ κεν -αδ' ἵκωμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν"* δ520 (*ὅτε*) *-αδ' ἵκοντο, ' ... χαίρων ἐπεβήσετο* (Ag.) *πατρίδος αἴης* Cert. p.39,10 *ἀλλ' αὖθις ἀπήμονες -αδ' ἵκοισθε* 2 β176 (*φῆν*) *⌊-αδ' ἐλεύσεσθαι⌋* (Od.) λ432 *ἔφην γε ' ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν ' ⌊ ⌋* ν132 (*ἐφάμην*) *⌊ ⌋' νόστον δέ οἱ οὔ ποτ' ἀπηύρων ' πάγχυ* ψ72 (Eurykl. zu Pen.:) *„πόσιν ἔνδον ἐόντα παρ' ἐσχάρῃ οὔ ποτε φῆσθα ' ⌊ ⌋"* υ232 (Bettler zu Eum.:) *„σέθεν ἐνθάδ' ἐόντος ἐλεύσεται -αδ'* (Od.)" γ233 (Mentor zu Tel.:) *„βουλοίμην δ' ἂν ἐγώ γε καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας ' -αδέ τ' ἐλθέμεναι καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι, ' ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος* (wie Ag.)" = ε220 = ϑ466 Pan.fr.13,5 p.122 Dav. *εἴ τις μέ<τρα> πίοι καί ἀπότροπος -αδ' ἀπέλθοι ' δαιτὸς ἀπὸ γλυκερῆς, οὐκ ἄν ποτε πήματι κύρσαι* π271 (Od. zu Tel.:) *„(ἔρχευ) -αδε καὶ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμίλει"* 3 A170 (Ach.: „ich fahre nach Phthie) *ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν ' ⌊-αδ' ἴμεν⌋"* P155 (Glaukos:) *„εἴ τις ἐμοὶ Λυκίων ἐπιπείσεται ἀνδρῶν ' ⌊ ⌋"* A179 (Ag. zu Ach.:) *„⌊-αδ' ἰὼν⌋* (mit deinen Schiffen und Leuten) *' Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε"* β179 (Eurym. zu Halitherses:) *„μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν ' ⌊ ⌋"* ν121 (*κτήματ'*) *ἅ οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ ' ὤπασαν ⌊-αδ' ἰόντ⌋ι* (Od.) ≅ ν305 (*χρήματα*) ξ181 ⌊ ⌋α (Tel.) *λοχῶσιν* (Freier) π463 (Tel. fragt Eum.: „sind die Freier schon *ἔνδον*) *ἦ ἔτι μ' αὖθ' εἰρύσαται ⌊ ⌋α"* η188 (Alkin. zu Phäaken:) *„κατακείετε ⌊ ⌋ες"* ≅ σ408 (Tel. zu Freiern) σ419 *κατακείομεν ⌊ ⌋ες* h.Cer.302 *βάν ῥ' ἴμεν* (Eleusiner nach dem Tempelbau) *-αδ' ἕκαστος* 4 Δ103 (Ath. zu Pand.: „versprich dem Ap. Hekatombe) *⌊-αδε νοστήσ⌋ας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης"* = 121 ϑ102 (wir machen Wettkämpfe) *ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν ' ⌊ ⌋ας* = 252 ξ163 (noch in diesem Jahr [Monat?] wird Od. kommen) *⌊ ⌋ας* Hes.fr.204,92 *⌊ ⌋ας* (Ach.) *ἐκ Πηλίου* Σ60 (Thetis über Ach.:) *„⌊τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις ' -αδε νοστήσαντα⌋ δόμον Πηλήϊον εἴσω"* = 441 ≅ 90 τ258 (Pen.:) *„⌊ ⌋ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν"* ≅ Cert. p.39,9 β343 *εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς ' ⌊-αδε νοστήσ⌋ειε⌋* ο177 *πόλλ' ἐπαληθεὶς ' ⌊ ⌋ει* (Od.) μ43 (wer bei Sirenen vorbeifährt) *τῷ δ' οὔ τι γυνὴ καὶ νήπια τέκνα ' ⌊ ⌋αντι παρίσταται οὐδὲ γάνυνται* 5 B236 (Thers.:) *„⌊-αδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα⌋"* Π205 (Myrmidonen zu Ach.:) *„⌊ ⌋ (αὖτις)"* σ242 (Iros konnte nicht mehr gerade stehen) *οὐδὲ νέεσθαι ' -αδ', ὅπῃ οἱ νόστος* δ701 *Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν ... ' ⌊-αδε νισόμε⌋νον* = ε19 κ42 (Od.' Gefährten:) *„⌊ ⌋θα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες"* 6 B154 *ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἶκεν ' -αδε* (*-αδ'* v.l.) *ἱεμένων*, vgl. unten Γ72 = 93. 404 γ160 (Men.: „in Tenedos haben wir den Göttern geopfert) *⌊-αδε ἱέμενοι⌋· Ζεὺς δ' οὔ πω μήδετο νόστον"* ι261 (Od.: „von Troia) *⌊ ⌋ ἄλλην ὁδὸν ἄλλα κέλευθα ' ἤλθομεν"* 7 ε108 *δεκάτῳ δὲ πόλιν ⌊πέρσαντες ἔβη⌋σαν ' -αδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ ...* ξ242 *πόλιν Πριάμου ⌊ ⌋μεν ' -αδε σὺν νήεσσι* 8 ν169 *νῆα θοὴν ... ' -αδ' ἐλαυνομένην* h.Merc.379 *οὐκ -αδ' ἔλασσα βόας* 9 Γ72 (der Sieger des Zweikampfs) *κτήμαϑ' ἑλὼν εὖ πάντα γυναῖκά τε -αδ' ἀγέσθω·"* (t.t., als ob Hel. neu verheiratet würde) = Γ93 404 (Hel.:) *„ἐθέλει* (Men.) *στυγερὴν ἐμὲ ⌊οἴκαδ' ἄγεσθαι⌋"* φ316 (*ἔλπεαι, αἴ χ' ὁ ξεῖνος*) *-αδέ μ' ἄξεσθαι καὶ ἐὴν θήσεσθαι ἄκοιτιν* h.6,17 *ἠρήσαντο ἕκαστος* (der Götter) *' εἶναι κουριδίην ἄλοχον καὶ ⌊ ⌋* H335 (Nestor schlägt vor, die Leichen zu verbrennen) *ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος ' -αδ' ἄγῃ ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν* κ35 *μ' ἔφασαν* (Gefährten) *χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ⌊ ⌋* π370 (*τὸν*) *ἀπήγαγεν -αδε δαίμων* ξ280 (Lügenerz.: der König erbarmte sich meiner) *ἐς δίφρον δέ μ' ἕσας ἄγεν -αδε zu sich nach Hause, in sein Haus* σ147 (Bettler zu Amphin.:) *„σε δαίμων ' -αδ' ὑπεξαγάγοι* (damit du dem heimkehrenden Od. nicht begegnest)" ο436 (phön. Magd zu phön. Seefahrern:) *„ὅρκῳ πιστωθῆναι ἀπήμονά μ' -αδ' ἀπάξειν"* Op.576 *τημοῦτος σπεύδειν καὶ -αδε καρπὸν ἀγινεῖν*, vom Feld *nach Hause, aufs Anwesen* 10 λ132 (Teir.: „wenn du dem Pos. geopfert hast) *-αδ' ἀποστείχειν"* = ψ279 I418 (Ach.:) *„τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην ' -αδ' ἀποπλείειν"* = 685 (vgl. L² 165) ο431 (phön. Seefahrer zu phön. Magd:) *„ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἅμ' ἡμῖν -αδ' ἔποιο, ' ὄφρα ἴδῃ πατρὸς καὶ μητέρος ... δῶ"* τ282 (Lügenerz.) *πέμπειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ ' -αδ' ἀπήμαντον. καί κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς ' ἦην* ι350 *εἴ μ' ἐλεήσας ' ⌊-αδε πέμψε⌋ιας* κ484 (Od. zu Kirke: „du hast mir versprochen) *⌊ ⌋μεναι"* η326 *ἤματι τῷ αὐτῷ καὶ ἀπήνυσαν* (Phäaken) *-αδ' ὀπίσσω* H79 (Hektors Zweikampfvorschlag: „wenn er mich besiegt) *σῶμα δὲ -αδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν"* = X342 Op.611 *τότε πάντας ἀποδρέπεν -αδε βότρυς* 632 *ἐν δέ τε* (sc. Schiff) *φόρτον ' ἅρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' -αδε* (für nach Hause) *κέρδος ἄρηαι*

D *ν* 369a, v.l. *ξ* 396, *τ* 237 M. Schmidt

οἰκείω s. *οἰκέω*

οἰκεύς [2[i], 5°, 1[H]] E sowohl Grundwort (s. *οἶκος*) wie Suffix *-εύς* schon myk. (Risch 156), nachep. selten

M [-⏑̄] *-ῆϊ ξ* 63 [-⏑̄] *-ῆϊ δ* 245, *-ῆες ρ* 533, *-ῆας E* 413 [⏑̄-⏑̄] *-ῆας Z* 366 [⏑̄-⏑̄] *-ήων ξ* 4, *π* 303 [⏑̄-⏑̄] *-ῆας* Hes. fr. 30,20 — *F* nicht wirksam *π* 303

Σχ sch. D *E* 413: *-ῆας· οἰκέτας*, *Z* 366: *-ῆας· νῦν ἀντὶ τοῦ οἰκείους. τοὺς κατὰ τὴν οἰκίαν*, sch. Barn. *δ* 245: *-ῆϊ· οἰκέτῃ. δούλῳ*, vgl. Ar. Byz. fr. 316 Slater (mit Anm.)

L [1]Beringer, Historia 13, 1964, 1–20; [2]Geiß, Dienend. Personal 48 ff.; [3]Gschnitzer, Sklaverei; [4]Hoekstra, in: Odyssey zu *ξ* 4; [5]Ja. A. Lencman, Die Sklaverei im myk. u. hom. Griechenland, Wiesbaden 1966; [6]Leumann, Hom. Wört. 281; [7]A. Mele, Società e lavoro nei poemi omerici, Napoli 1968; [8]Perpillou, *-εύς* 259 ff.; [9]Ramming, Dienerschaft 19 f. 84 ff.; [10]H. Richard, De servis apud Homerum, Diss. phil. Berlin 1851, 49 f.; [11]Richter, Arch. Hom. H 20 f.; [12]Wickert-Micknat, Unfreiheit 159

B (zum Haushalt gehöriger) *Knecht*, Pl. (Haus-)*Gesinde*, viell. auch (Familie u. Gesinde umfassend) *Hausgenossen*, kaum Bez. allein von Familienmitgliedern — *οἱ.* muß an 4 von 8 Stellen und kann immer als Bez. abhängiger Personen verstanden werden. An einigen St. allg. 'Hausgenosse' mögl., aber nirgends notw. — Disk.: a) da in einem Haushalt im fgrE neben der (Klein-) Familie i.d.R. nur (oft unfreie) Knechte und Mägde leben — es gibt keine 'Großfamilie' (vgl. s.v. *κασίγνητος* B 1b) oder andere zwischen Familie und Gesinde stehenden, zum Haushalt gehörigen Personengruppen (vgl. s.v. *θεράπων* B Vorbem.) — könnte *-ῆες*, wenn nicht nur das Gesinde, nur entw. die Mitglieder der Familie oder 'Gesinde und Familie' bezeichnen. Familienmitglieder aber werden i.d.R. mit Verwandtschaftstermini (oder EN) bezeichnet (s. s.v. *οἶκος* B Vorbem.), auch neben Gesinde (z.B. neben *δμῶες λ* 431, neben *οἱ. Z* 366, *π* 303, Hes. fr. 30,20 [s.u.]); b) eine Bez. abh. Personen als 'zum Haus gehörige Menschen' kann gebildet und verwendet werden, ohne daß das Wort zuerst oder allg. zur Bez. aller 'Hausgenossen' verwendet wird, bes. dann, wenn es sich um eine „mildernde, gleichsam euphem. Bez. der Verhältnisse" (G. F. Schömann, Gr. Altertümer I, Berlin 1855, 41) handelt — Sprachen bilden gern euphem. Bez.en für „an sich unsittliche Institute" (C. F. von Nägelsbach / G. Autenrieth, Hom. Theologie[3], Nürnberg 1884, 247), vgl. *δμώς* (das ebenso als Bez. von abh. Personen gebildet worden sein kann — anders z.B. L[12] 156 A.20). Desw. der meist (und dann als Abfolge zwischen Il. und Od.) angenommene Bed.-übergang von 'Hausgenossen' zu 'Gesinde' (s. s.v. *δμώς* B Vorbem.; L[1] 20) zwar mögl., aber nicht erweisbar; c) im Sg. *οἱ.* (nur 2 St.) nur Bez. von Knecht, nachep. immer von abh. oder unfreien Personen; d) viell. aber Verwendg. von *οἱ.* im fgrE sowohl spez. für Knecht / Gesinde als auch (als altes Wort, vgl. E) unscharf / archaisierend (L[4]: „lack of precision") für *Hausbewohner* (Familie + Gesinde). Dies. Personen werden sowohl als *οἱ.* wie als *δμῶες*, *ἀμφίπολοι* o.ä. bezeichnet; *οἱ.* also keine bes. Gruppe von Sklaven oder Dienern (L[9] 260: im Haus tätige Diener im Gegensatz „à ceux de l'extérieur" — dazu s. zu *π* 303; L[6]: „Häusler"; Kretschmer, Gl. 18, 1930, 78: „im Haus geborenen Sklaven"; Wilamowitz, HdO 94: „Sklave, der sich zum *οἰκεύς* hochgearbeitet hat"; L[4]: „who occupy a favorite position"), u. aus *οἱ.* kein Indiz für pers. Freiheit oder Unfreiheit; im Sg. nur von männl. Knechten, im Pl. auch Frauen miteinbezogen; Verwendg. meist polar zu 'Herr', aber kein Unterschied zu anderen Bez. von abh. Personen hinsichtlich des 'freundlichen Klimas' zwischen Herrn und Gesinde (richtig L[3] 52 ff., gegen L[9] 89), vgl. z.B. *λ* 431 1 Sg. *δ* 245 (Hel. über Od.:) „*αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας, ' σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών, -ῆϊ ἐοικώς* (schlich sich so nach Troia ein)", Od. sah aus wie ein (von seinem Herrn?) verprügelter, entlaufener Knecht — zum folgenden Vgl. seines Aussehens mit einem unbek. Dektes oder einem Bettler (V. 248, v.l. *δέκτῃ*) s. West, Odyssey z.St. *ξ* 63 (Eum. über den abwesenden Od.: „er hätte mich gut behandelt und mir Besitz vermacht) *οἷά τε ᾧ -ῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν* (nämlich ein Haus, ein Stück Land und eine Frau)" *seinem Knecht der freundliche Herr*, zur erhofften Schenkung vgl. s.v. *κλῆρος* 2 Pl. 2a *Gesinde* *ξ* 4 (Od. kommt zum Sauhirten) *ὅ οἱ βιότοιο μάλιστα ' κήδετο -ήων, οὓς κτήσατο ⏑̄ διος 'Οδυσσεύς*, vgl. *α* 398 *δμώων, οὓς μοι λήισσατο* ⏑̄ *π* 303 (Od. zu Tel.: „niemand darf erfahren, daß Od. da ist, weder Laertes noch der Sauhirt) *μήτε τις -ήων μήτ' αὐτὴ Πηνελόπεια*", *keiner vom Gesinde*, im folgenden nach Geschlecht unterschieden (*γυναικῶν* V. 304, *δμώων ἀνδρῶν* V. 305 — diese sind *κατὰ σταθμούς* [V. 318]); Laertes u. Pen. gehören nicht zu den *-ῆες*, Eum. wird als Hauptperson extra genannt 2b *Gesinde* oder *Hausgenossen* *E* 413 (Dione zu Aphr.: „Diom. soll sich hüten) *μὴ δὴν Αἰγιάλεια περίφρων 'Αδρηστίνη ' ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους -ῆας ἐγείρῃ ' κουρίδιον ποθέουσα πόσιν*" — allg. 'Hausgenossen' mögl., aber die als mögl. Witwe gedachte und viell. auch ohne Kinder lebende Aigialeia kann nachts kaum jemand anders wecken als ihr *Gesinde*, vgl. *ζ* 15 ff. (Naus. schläft mit zwei *ἀμφίπολοι* in einem Zimmer); *φίλους* spricht nicht dagegen (*φ.* steht als Beiw. außer zu EN u. Verwandtschaftsbez. auch zu *ἄνδρες, ἀστοί, ξεῖνος, ἑταῖρος, θεράπων, τροφός*), vgl. z.B. *λ* 431 (Ag. hoffte *ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώεσσιν* nach Hause zu kommen) u. *ν* 42 f. *Z* 366 (Hektor zu Hel.:) „*οἴκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι ' -ῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν*", Hektors Wunsch, außer Frau u. Sohn auch das *Gesinde* zu sehen, als poet. Vorwegnahme des Geschehens: er trifft zuerst in seinem Haus auf die Dienerinnen (V. 375 ff. *δμῳαί*, V. 381 *ταμίη*), dann erst auf Androm. mit Astyanax. Erkl. von *ἄλοχόν τε ... καὶ ... υἱόν* als Appos. zu *-ῆας* unpassend, weil dann 'Frau und Kind' als 'Hausbewohner' oder 'meine Leute' bezeichnet würden (vgl. zu *π* 303); Erkl. 'Gesinde und Familie' (L[3] 16 f.) synt. schwierig, weil Appos. nicht hervorhebt, sondern aufzählt *ρ* 533 (Pen. über Freier:) „*αὐτῶν μὲν γὰρ κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ, ' σῖτος καὶ μέθυ ἡδύ· τὰ μέν τ' -ῆες ἔδουσιν, ' οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι (εἰλαπινάζουσιν)*", allg. *Hausgenossen* mögl., aber zu Vorwurf an Freier *Gesinde* besser passend: „das [= ihre eigenen Vorräte] ißt nur ihr Gesinde, sie aber tafeln bei mir (Rinder, Schafe und Ziegen schlachtend) und trinken Wein" Hes. fr. 30,20 (Zeus zerstört, erschlägt mit Blitz Salmoneus u.) *ὣς λαοὺς ἀπε]τίνεθ' ὑπερβ[ασίην] βασιλῆος. ' ...].ς παῖδάς τε γ[υν]αῖκά τε οἰκῆάς τε Gesinde* neben und nach der engeren Familie M. Schmidt

οἰκέω, οἰκείω [4[i], 3°, 3[H], 3[h], 2[c]] M 1 zweis.: [-⏑̄] *ᾤκει ι* 200; *-εῖ* h. Ap. 172 [-⏑̄] *ᾤκεον Υ* 218 2 dreis.: [⏑̄⏑⏑] ⏑̄ *ᾤκεον* ⏑̄ *δ' ἐν Ξ* 116, Choer. Suppl. Hell. 320,3; ⏑̄ ⏑̄ *ἐν ι* 400; *ᾤκεε δ'* Hes. fr. 13,1 [⏑̄-⏑̄] *-ήσεις/ν* h. Cer. 399, h. Ap. 522 [⏑̄-⏑̄] *ᾤκηθεν B* 668; *-εῖων* Th. 330 [-⏑̄] *-οῖντο* Cert. p. 40,2 3 viers.: [⏑⏑⏑⏑] *-έομεν ζ* 204 [⏑̄-⏑̄] *-έοιτο Δ* 18 [⏑̄-⏑̄x] *οἰ]κείουσαι* Hes. fr. 26,16

Σχ sch. D *B* 668: *τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδόν· τριχῶς δὲ οἰκισθέντες ταῖς πατρώαις ἐχρήσαντο φυλαῖς*

L Casevitz, Colonisation 73 f.

B *wohnen, hausen* (1); *bewohnen* (2); *sich ansiedeln* (3) — Aor. nur in (3), Fut. nur in h. Cer. 399, h. Ap. 522, sonst nur

Präs. u. Impf. – Wortf.: allg. s. *ναίω*, sonst zu (1) *ναιετάω*, zu (2) *ἔχω*, *ναιετάω*, *νέομαι*, zu (3) *ἀποικίζω*, *κτίσσαι*, *δίδωμι οἶκον*, *ὀπάσσω οἰκία* **1** *wohnen*, auch von Tier (Th.330) *hausen* – Ortsang. meist in präp. Ausdruck (meist *ἐν*, *ι* 400 + *διά*, h.Cer.399 *ὑπό* oder *ἐν* + *παρά*, Choer. Suppl. Hell.320,3 + *παρά*), Adv. *ἔνθα* Th.330, h.Ap.522, ⸢*ἀπάνευθε*⸣ *ζ* 204 *ζ* 204 *-έομεν δ'* (sc. wir Phäaken) ⸢ ⸣ *πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ* Th.330 *ἔνθ' ἄρ'* (bei Nemea) *ὅ γ' -είων ἐλεφαίρετο* (Löwe) *φῦλ' ἀνθρώπων* h.Ap.172 *-εῖ δὲ* (der blinde Dichter) *Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ* *Ξ* 116 *ᾤκεον δ'* (*οἶκεον* v.l.) (Söhne des Portheus) *ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι* *ι* 200 *ᾤκει* (Priester) *γὰρ ἐν ἄλσεϊ* (*Ἀπόλλωνος*) 400 *μιν* (sc. Polyphem) *ἀμφὶς* ' *ᾤκεον* (Kyklopen) *ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας* Choer.fr.Suppl.Hell.320,3 *ᾤκεον δ'* (Juden) *ἐν Σολύμοις ὄρεσι πλατέῃ παρὰ λίμνῃ* h.Ap.522 (Ap. u. die Kreter kamen zum Parnesos) *ἔνθ' ἄρ' ἔμελλεν* (Ap.) ' *-ήσειν πολλοῖσι τετιμένος ἀνθρώποισι* h.Cer.399 *ναιετάοις πάντεσσι τετιμ[ένη ἀθανάτοι]σιν.* ' *εἰ δ' ἐπάσω, πάλιν* <*αὖτις*> *ἰοῦσ' ὑπ[ὸ κεύθεσι γαίης]* ' *-ήσεις ὠρέων τρίτατον μέρ[ος εἰς ἐνιαυτόν]* (Cod.M m.sec., *μέρος εἰν Ἀΐδαο* Bücheler) ' *τὰς δὲ δύω παρ' ἐμοί τε καὶ [ἄλλοις ἀθανά]τοισιν* erste Ortsangabe entweder *ὑ. κ. γ.* wie zu *ἰοῦσ'* (s. Bd.II Sp.464,24) oder *εἰν Ἀΐδαο* **2** trans. *bewohnen* **2a** Akt. *Υ* 218 *ὑπωρείας ᾤκεον* (Dardaner) *πολυπίδακος Ἴδης* Hes.fr.13,1 *ὤικεε δ'* (Periboia [vgl.fr.12] oder Makareus oder Krinakos [vgl.fr.184]) *Ἑλλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας* ' *εὐρεῖος Πείροιο* 26,16 *μάκρ' ρ[ὖρεα -είουσαι* (Töchter des Porthaon), ' *δώματ[α λείπο]υσαι π[ατρὸς καὶ μητ]έρα* **2b** Pass. *Δ* 18 (Zeus zu Hera: „wenn wir wieder Freundschaft stiften) *ἤτοι μὲν -ἐοιτο πόλις Πριάμοιο*" Cert. p.40,2 *πῶς ἂν ἄριστ' -οῖντο πόλεις καὶ ἐν ἤθεσι ποίοις;* **3** intr. (Med.-Pass.) *sich ansiedeln* *B* 668 *τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν* (die Leute des Tlepolemos) *καταφυλαδόν*, vgl. V.665

D v.l. *B* 632 M.Schmidt

οἰκῆϊα [1^{H}] *zum Haus gehörig, drinnen* Op.457 (für einen Wagen braucht es hundert Hölzer) *τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν -ήια θέσθαι* M.Schmidt

οἰκία [11^{i}, 12°, 4^{H}, 4^{h}, 2^{e}] F Nom. *-ία* 3, Akk. *-ία* 20, *-ί'* 10 M **1** zweis.: [⏑̯⏑̯] *ἔπι / ἔνι* ⸢*-ί' ἔχοντας*⁺⸣ *Π* 261, *ι* 505 = 531; ⸢ ⸣ Th.64. 758, Hes.fr.151,1; *-ί' ἔθεντο* *B* 750; *-ί'* *M* 221, *ξ* 210, Phor.fr.2,2 p.154 Dav. **2** dreis. (*οἰκία* = -): [⏑̯⏑̯] - *ποιήσωνται/ονται* *M* 168, h.Ap.78; - *ναιετάασκε*⁺ *P* 308, h.Merc.555, c.Naup.fr.2,2 p.146 Dav.; - *Υ* 64, *μ* 4, *φ* 215 [⏑̯⏑̯] - *β* 154 [⏑̯⏑̯] *Ἰθάκ*⸢*ῃ ἔνι - ναίων*⁺⸣ *δ* 555, *ω* 104; ⸢ ⸣ *Η* 221, *υ* 288; *ἔνι* ⸢- *ναίων*⸣ *δ* 798; *Κορινθόθι / Ἀβυδόθι* ⸢ ⸣ *Ν* 664, *Ρ* 584; ⸢ ⸣ *Ζ* 15, *Π* 595; - *θέσθαι* h.Ap.46. 137; - *δ' αὖτε β* 335, *π* 385; - Th.744

Σχ sch.D *B* 750: *-ί' ἔθεντο· τὴν οἴκησιν ἐποιήσαντο*, *M* 168: *-ία· νῦν φωλέους. καὶ κοῖλον δόμον τὴν σφηκίαν φησί*, sch.Barn. *ξ* 210: *-ία· οἴκησιν, οἶκον* L s. *οἶκος* L' 14ff.

B *Haus, Wohnsitz, Behausung; Haushalt*, nur im Pl., aber meist (wie z.B. *μέγαρα*) entweder mit singularer Bed. oder kollektiv von mehreren zusammengehörigen Gebäuden, 'Anwesen', distr. von mehreren *B* 750, *β* 154 (Häuser e. Stadt, vgl. *οἶκος* B1b), *φ* 215, Hes.fr.151,1, h.Merc.555; außer *Υ* 64, *μ* 4 u. Th.744 (alle in 2) immer im Akk., u. zwar außer *β* 154 (zu Präp. *διά*) u. Hes.fr.151,1 (präd.) immer Obj. von Verben; in komplementären Ausdrücken neben Wort für mobilen Besitz (s. *β* 335, *ξ* 210, *π* 385 u. vgl. auch *φ* 215 – alle in 1) wie *οἶκος* (s. s.v. B3 Vorbem.) 'Haus samt Grundbesitz' oder 'Haus' als *pars pro toto* für immobilen Besitz zu verstehen (vgl. E.Scheid–Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 44) **1** *Wohnsitz, Haus* von Menschen *Η* 221 *Ὕλῃ ἔνι* ⸢*-ία ναίων*⁺⸣ (Tychios) *δ* 555 *Ἰθάκῃ ἔνι* ⸢ ⸣ (Od.) = *ω* 104$^{ex.}$ (Amphimedon) 798 *Φερῇσ' ἔνι* ⸢ ⸣ (Eumelos) *υ* 288 *Σάμῃ δ' ἔνι* ⸢ ⸣ (Ktesippos) *Ζ* 15 *ὁδῷ ἔπι* ⸢ ⸣ (Axylos) *Π* 595 *Ἑλλάδι* ⸢ ⸣ (Bathykleus) *Ν* 664 *ἀφνειός τ' ἀγαθός τε Κορινθόθι* ⸢ ⸣ (Euchenor) *Ρ* 584 *Ἀβυδόθι* ⸢ ⸣ (Phainops) Phor.fr.2,2 p.154 Dav. *ἔνθα γόητες* ' *Ἰδαῖοι Φρύγες ἄνδρες ὀρέστεροι -ί' ἔναιον* (Kelmis u. Akmon) *Ρ* 308 *ἐν κλειτῷ Πανοπῆϊ* ' *-ία ναιετάασκε* (Schedios) *πολέσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων* c.Naup.fr.2,2 p.146 Dav. *ἀλλ' ὁ μὲν οὖν ἐπὶ θινὶ θαλάσσης εὐρυπόροιο* ' *-ία* (Dind., *-ίαν* codd.) *ναιετάασκε* (Subj. uns.) *πολύρρην, πουλυβοώτης* *ι* 505 *Ἰθάκῃ ἔνι -ί' ἔχοντα* (Od.) = 531 Hes.fr.151,1 *Γλακτοφάγων ... ἀπήνας -ί' ἐχόντων* *B* 750 *περὶ Δωδώνην δυσχείμερον -ί' ἔθεντο* (Enienen u. Peraiber) h.Ap.46 (Leto kommt zu vielen Stätten) *εἴ τίς οἱ γαιέων υἱεῖ θέλοι* ⸢*-ία θέσθαι*⸣ 137 (Delos freut sich) *ὅτι μιν θεὸς εἵλετο* ⸢ ⸣ ' *νήσων ἠπείρου τε β* 335 (Freier:) „*κτήματα* (sc. des Tel.) *γάρ κεν πάντα δασαίμεθα,* ⸢*-ία δ' αὖτε* ' *τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν ἠδ' ὅς τις ὀπυίοι*⸣" *π* 385 (Antin.:) „*βίοτον δ' αὐτοὶ καὶ κτήματ'* (sc. des Tel.) *ἔχωμεν,* ' *δασσάμενοι κατὰ μοῖραν ἐφ' ἡμέας,* ⸢ ⸣" (*κείνου*), 'Haus samt Grundbesitz', s. Vorbem., *βίοτος* u. *κτήματα* hier mobile Habe, einschl. der Erträge der Landwirtschaft u. der Viehherden (vgl. *π* 79ff., *υ* 215ff.) *ξ* 210 (Lügenerz.) *ἐμοὶ μάλα παῦρα δόσαν καὶ -ί' ἔνειμαν* (auch hier wahrsch. mit Grundbesitz) *φ* 215 (Od. zu Eum. u. Phil.:) „*ἄξομαι ἀμφοτέροισ' ἀλόχους καὶ κτήματ' ὀπάσσω* ' *-ία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα*", ein Stück Land zur eigenen Verfügung (vgl. *ξ* 62ff.: Eum.' vergeblicher Wunsch nach *οἶκόν τε κλῆρόν τε πολυμνήστην τε γυναῖκα*) wird entweder nicht versprochen oder ist in *κτήματα* mit gemeint oder gehört zu *οἱ*. dazu *β* 154 (zwei Adler fliegen über Ithaka hinweg) *δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' -ία καὶ πόλιν αὐτῶν* (sc. der gerade versammelten Einwohner) **2** Wohnungen von Göttern: *Υ* 64 (Hades fürchtet, Pos. könne die Erde zerreissen) *-ία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη* ' *σμερδαλέ' εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ* *μ* 4 (wir kamen nach Aiaie) *ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης* ' *-ία καὶ χοροί εἰσι καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο* Th.64 (neben den Musen) ⸢*-ί' ἔχουσιν*⸣ (Chariten u. Himeros), fragl., ob Pl. für mehrere Häuser, vgl. s.v *δῶμα* Bd.II Sp.372,52 758 *ἔνθα δὲ ...* ⸢ ⸣ (Hypnos u. Thanatos) 744 *καὶ Νυκτὸς ἐρεμνῆς -ία δεινὰ* ' *ἔστηκεν νεφέλῃς κεκαλυμμένα κυανέῃσι* **3** Behausung von Tieren (vgl. *οἶκος* B2) *M* 168 (Gl.) *σφῆκες ... ἠὲ μέλισσαι* ' *-ία ποιήσωνται* ⸢*ὁδῷ ἔπι*⸣ *παιπαλοέσσῃ* (V.169 *κοῖλον δόμον*) *Π* 261 (Gl.: Kinder ärgern immerzu Wespen) ⸢ ⸣ *-ί' ἔχοντας* *M* 221 (Adler flog mit Schlange im Maul) *ἄφαρ δ' ἀφέηκε πάρος φίλα -ί' ἱκέσθαι,* ' *οὐδ' ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν* h.Ap.78 (Delos zu Leto:) „*πουλύποδες δ' ἐν ἐμοὶ θαλάμας φῶκαί τε μέλαιναι* ' *-ία ποιήσονται*" h.Merc.555 *-ία ναιετάουσιν* (heilige Bienen) *ὑπὸ πτυχὶ Παρνησσοῖο*

D v.l. *ζ* 183 M.Schmidt

οἰκίζω s. *ἀποικίζω*

Ὀϊκλείδης [1^{H}] Patron., *S. des Ὀϊκλήης* (s.d.) = Amphiaraos Hes.fr.197,6 *υἱὼ δὲ Ἀμφιαράου -αο ἄνακτος* (*ἐμνῶντο*) B.Mader

Ὀϊκλήης [2°, 2^{H}] E VG zu *ὄϊς* 'Schaf' nach Fick-Bechtel, Gr.Personenn. 403, das aber nirgends sicher Namenselement zu sein scheint, s. v.Kamptz 212: evtl. zur Präp. **μι*; *'O.* dann viell. = ai. *vi-śrávas-* 'sehr berühmt', das *o-* zu beurteilen wie bei *Ὀϊλεύς* (s.d.); oder haplologisch aus **μοjkokleues-*?

B Seher in Argos (vgl. Hes. fr. 25,35 f.), V. des Amphiaraos, S. des Antiphates; *o* 243 (*-ῆα μεγάθυμον* '). 244 (*-ήης*, nonn. codd. *-είης*) vgl. Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 32. 75, Hes. fr. 136,16 (] ... *'Οϊ<κ>λῆα μεγάθυμ[ον*); Gatte der Hypermestra, Hes. fr. 25,35 (*-ῆος*)

D v.l. *M* 379 App. lex. B. Mader

οἴκοθεν [4[i], 1[e]] *vom Haus, von zu Hause*, dabei Haus = Wohnsitz u. = Haushalt, immer bei Beschr. von Gegenständen aus dem eigenen Besitz, vgl. *οἶκος* B 3 a Vorbem. u. *ἐξ οἴκου* *ρ* 455 *H* 364 (Alex.:) „*κτήματα δ' ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ ' πάντ' ἐθέλω δόμεναι καὶ -οθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι*" ≅ 391 *Λ* 632 (*δέπας*) *δ -οθεν ἦγ'* (Nestor) *von sich zu Hause* *Ψ* 558 (Ach. zu Antil.:) „*εἰ μὲν δή με κελεύεις -οθεν ἄλλο ' Εὐμήλῳ ἐπιδοῦναι*" *aus meinen Vorräten* 592 (Antil. zu Men.: „das Pferd, das ich gewonnen habe, will ich dir selbst geben) *εἰ καί νύ κεν -οθεν ἄλλο ' μεῖζον ἐπαιτήσειας* (wollte ich es dir sofort geben)" Cert. p. 38,20 *ὧς οἱ μὲν δαίνυντο πανήμεροι οὐδὲν ἔχοντες ' -οθεν, ἀλλὰ παρεῖχεν* (Ag.) M. Schmidt

οἴκοθι [1[i], 3[e]] *zu Hause* — allg. als Ggs. zu 'in der Fremde' und spez. 'im eigenen Haus', vgl. s.v. *οἶκος* B 1 Vorbem. u. 1 a γ cc *Θ* 513 (Hektor: „die Gr. sollen nicht in Ruhe die Schiffe besteigen können) *ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ -οθι πέσσῃ ' βλήμενος*", wenn sie nicht mehr in Troia sind *γ* 303 *τόφρα δὲ* (während Men. unterwegs war) *ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο -οθι λυγρά*, Heimat opp. Fremde *τ* 237 (Bettler:) „*οὐκ οἶδ', ἤ τάδε* (sc. das Gewand) *ἔστο περὶ χροῖ -οθ'* (*οἴκαδ'* v.l.) *Ὀδυσσεύς*" *φ* 398 (Freier über den Bettler:) „*ἤ ῥά νύ που τοιαῦτα* (ein solcher Bogen) *καὶ αὐτῷ -οθι κεῖται*" *bei sich zu Hause* M. Schmidt

οἴκοι [2[i], 5[e], 1[H], 1[h]] **M** [⏑̯] *A* 113, *Ω* 240, *α* 12, *o* 178, Op. 365 = h. Merc. 36 [⏑̯] *o* 15 [⏑̯] *θ* 324, *ν* 42

Σχ sch. min. POxy. 2405 zu *A* 113: *-οι· ἐν οἴκῳ*, vgl. sch. D z.St., sch. Barn. *α* 12: *-οι· εἰς τὰ οἰκεῖα. ἐπὶ τοὺς οἰκίας* **L** s. *οἶκος* L[1] 15

B *im Haus, zu Hause*, von Haus als Gebäude (sowohl auf ein Haus bezogen als auch distr. u. pl.) u. von Haus als Wohnsitz / Heimat, vgl. *ἔνδον*, *οἶκος* B 1 a γ cc (*ἐνὶ οἴκῳ*) 1 *im Haus* (spez.) *A* 113 (Ag.:) „*πολὺ βούλομαι αὐτὴν* (Chryseis) ' *-οι ἔχειν*" *in meinem Haus* *Ω* 240 (Priam. zu Söhnen:) „*οὔ νυ καὶ ὑμῖν ' -οι ἔνεστι* (*ἐστί* v.l.) *γόος*" *bei jedem in seinem Haus* *θ* 324 (männl. Götter kommen, um Ares u. Aphr. zu sehen) *θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ -οι ἑκάστη* *jede in ihrem Haus* *ν* 42 (Od.:) „*ἀμύμονα δ' -οι ἄκοιτιν ' νοστήσας εὕροιμι σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν*" *in meinem Haus*, zu *φιλ.* vgl. s.v. *οἰκεύς* B 2 b (zu *E* 413) *o* 15 (Ath. zu Tel.: „treibe Men. an, daß er dich losschickt) *ὄφρ' ἔτι -οι ἀμύμονα μητέρα τέτμῃς*" *in deinem Elternhaus*, d.h. noch nicht anderweitig verheiratet Op. 365 *-οι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφιν* = h. Merc. 36 (vgl. Op. 364 *τό γ' εἴν οἴκῳ κατακείμενον*) 2 (allg.) *zu Hause* *α* 12 *ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον, ' -οι ἔσαν* *o* 178 (Hel. legt das Vorzeichen aus:) „*οἴκαδε νοστήσει* (Od.) ... *ἠὲ καὶ ἤδη ' -οι* (sc. *ἐστίν*)" M. Schmidt

οἶκος [29[i], 146[e], 27[H], 5[h], 3[e]] **E** bereits myk. *wo-i-ko-de / wo-ko-de* (= *-όνδε*), vgl. DMic. II 440 u. vgl. II 92 *pa-wo-ke*; ererbt, uridg. **u̯óik'o-*, lat. *vīcus* usw., s. Mayrhofer, EWAia II 585. — Abl.: *οἰκία*, *οἰκέω*, *ἀποικίζω*, *οἴκοθι*, *οἴκοθεν*, *οἴκαδε*, *οἰκεύς*, *οἰκωφελίη*, *οἰκήϊος*, *ἄοικος*, *ἄποικος*, *φερέοικος*; vgl. auch *τριχάϊκες*

F *-ος* 11, *-ου* 15, *-οιο* 4, *-ῳ* 61, *-ον* 71, *-όνδε* 37, *-όνδ'* 3, *-οι* 3, *-ων* 1, *-ους* 4

M 1 Stamms. im longum (nur zweis.) [⏑̯] *-ον ἐϋκτίμενον* ⟨*καὶ σ/ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν*⟩ *δ* 476 = *ζ* 315 = *o* 129 = *ψ* 259 ≅ *ι* 533; *-ον ἐς ὑψόροφον* ⟨ ⟩ *ε* 42 = 115 ≅ *η* 77 = *κ* 474; *-ος/ν ἐμός/ν* *β* 64 / *α* 251 = *π* 128, Hes. fr. 58,20; ⟨*-ῳ ἐν*⟩ *ἡμετέρῳ* *Γ* 233, *α* 258, *χ* 358; ⟨ ⟩ *ἀλλοτρίῳ* *τ* 119, *υ* 171; ⟨ ⟩ *λ* 389 = *ω* 22, *φ* 16; *-ος/ου/ον/οι* *α* 12, *β* 136. 238, *ξ* 141, *o* 178, *τ* 572, *υ* 265, Hes. fr. 257,3 [⏑̯] *-ου κήδεσθαι* *τ* 23. 161; *-ος/ν μέν* *υ* 34, Op. 405; *-ον* *ξ* 64, Op. 23 [⏑̯] *-ος/ον* *Z* 490 = *α* 356 = *φ* 350, *π* 431, *ω* 208 [⏑̯] *-ου* *φ* 188 [⏑̯] *ἦλθ' / ἔστ' Ὀδυσεὺς καὶ -ον ἱκάνεται* *ψ* 7. 27 / 108; *οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι -ον ἐλεύσεται* *ξ* 167, *τ* 313; *ἡμετέρου/ῳ ἐξ / ἐνὶ -ου/ῳ* *φ* 375, *A* 30; *κατὰ -ον* *τ* 18. 67. 536, h. Merc. 61; *ποτε -ος/ν* *α* 232 / *ρ* 419, *τ* 75; *δὴ -ον* *φ* 332, *ψ* 36; *-ος/ου/ον* *β* 52, *δ* 318. 596, *ξ* 233, *o* 21, *ω* 358, h. Merc. 285, h. 24,4, Vit. p. 17,9 [⏑̯] *πολλῶν κατὰ -ον ἐόντων* *δ* 717, *τ* 195 = *ω* 272; *προτὶ / ποτὶ -ον ἄγοντ*[+] *ρ* 55, Op. 695; *-ον ἅπαντα* *β* 48. 226; *-ον ἔχητον/ουσιν* *ζ* 183, *η* 68; *-ον ἄκοιτιν* Op. 800; *-ος/ου/ον/οι* *β* 59 = *ρ* 538, *ρ* 408, Op. 495, Vit. p. 17,11 [⏑̯×] *μεγαλήτορα* ⟨*ᾧ ἐνὶ -ῳ*⟩ *ψ* 153, *ω* 365; ⟨ ⟩ *Z* 500, *H* 127, *Θ* 284, *δ* 4, *o* 200, *φ* 27, *χ* 117, *ψ* 57, Op. 131; *σῷ / τῷδ'* ⟨*ἐνὶ -ῳ*⟩ *ι* 478, *τ* 115, *χ* 169 / *ν* 61, *τ* 598; *ἔστ' / εἶσ'* ⟨ ⟩ *α* 359 = *φ* 353 / *π* 121, *τ* 314; *δμῶες/ων τ'* ⟨ ⟩ *λ* 190, *π* 140; *ἀμφιπόλων* ⟨ ⟩ *ι* 206, *τ* 514; ⟨ ⟩ *γ* 349, *δ* 112 ≅ 144, *μ* 451, *ξ* 331 ≅ *τ* 288, *o* 157. 174. 417. 516, *ρ* 532, *υ* 34. 129. 308; *κατὰ -ον/ους* *Z* 56, Op. 432 / *α* 375 = *β* 140; *δ' ἐν πήματα -ῳ* *ι* 535 ≅ *λ* 115; *μινύθουσι δὲ -ον*[+] *P* 738, Op. 244. 325; *μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον* *α* 248 = *π* 125, *τ* 133; *κακὰ/ὸν ἔμπεσεν -ῳ* *β* 45, *o* 375; *ἦγεν ἐς / ἤγαγεν -ον* *ξ* 318, *ρ* 84 / Hes. fr. 30,29; *ἔνδοθι -ου* Op. 523. 601. 733; *-ου/ῳ/ον/οι/ους* *Ω* 471, *δ* 95, *ζ* 9, *ι* 35, *κ* 489, *π* 70, *χ* 36, *ψ* 8, Op. 150. 376. 627, Hes. fr. 271,1 2 Stamms. in den brevia **2a** zweis. [-⏑̯] *-ος/ῳ/ον/όνδ' I* 147 ≅ 289, *O* 498, *β* 186, *δ* 261, Op. 428 [-⏑̯] *εἴν -ῳ* Op. 364. 407; *-ου/ῳ/ον/όνδ'/ων* *Z* 365, *ζ* 181, *η* 314, *ρ* 455, *ω* 417, Op. 525, h. Ven. 30 [-⏑̯] *-ος/ῳ/ους* *δ* 613 = *o* 113, Op. 395, h. 30,10 [-⏑̯] *-όνδ'* *ζ* 159 **2b** dreis. [-⏑̯] ⟨*-όνδε φίλην ἐς πατρίδ*⟩*α γαῖαν* *B* 158 = 174 = *ε* 204, *Δ* 180, *E* 687, *κ* 562; ⟨ ⟩' *ψ* 221; *ἐξ -οιο* *υ* 105, *φ* 388; *-οιο/όνδε* *Ω* 572, *α* 397, *ν* 125, c. Naup. fr. 7 A, 4 p. 148 Dav. [-⏑̯] *πάλιν -όνδε νέοντο/εσθαι* *Z* 189 / *ζ* 110, Op. 673; *ἔβαν/η* ⟨*-όνδε νέεσθαι*⟩ *Ψ* 229, *ξ* 87 / Hes. fr. 31,7; ⟨ ⟩ *B* 290. 354. 357, *Γ* 390, *Δ* 397, *α* 17, *π* 350, Op. 554; *πάλιν* ⟨*-όνδε βεβήκει*⟩ *α* 360 = *φ* 354, *ψ* 292; ⟨ ⟩ *Z* 495; *-όνδε ἕκαστος/ν* *A* 606 = *γ* 396 = *η* 229 = *ν* 17 ≅ *α* 424, *ω* 418; *-όνδε φερέσθω/αι* *Ψ* 856 / *Ω* 581, *α* 317; *-όνδε* *λ* 410 — *F* wie bei *οἴκαδε* meist wirksam (auch *φ* 332, gegen Fernández-Galiano, Odyssey z.St.; vgl. auch Op. 364. 407), aber auch öfter vernachlässigt (z.B. *Ω* 471, *β* 52, Op. 376), vgl. Meister, Kunstspr. 15 A.2, Rix, Histor. Gr. 62

Σχ sch. D *B* 290: *-όνδε νέεσθαι· εἰς τὸν -ον πορεύεσθαι*

L [1]F. R. Adrados, ⟨in: *O ΟΜΗΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ*, Ithaka 1990,⟩ 11 ff.; [2]Benveniste, Vocabulaire I 259. 308 ff.; [3]A. Hosoi, Étude sur quelques termes du vocabulaire de l' habitation (famille de **woix-*) chez Homère, Hésiode et Hérodote, Bull. of Seikei Univ. Tokyo, 8, 1971, 1–37; [4]M. O. Knox, JHS 90, 1970, 117–120; [5]dies., CQ 21, 1971, 27–31; [6]Nicolai, ⟨ ⟩ 29–39; [7]Schmidt, Synonymik II 508 ff.; [8]Spahn, HZ 231, 1980, 529–64; [9]Gruber, Deixis

B *Haus, Anwesen, Wohnsitz* (1), *Behausung* (2), *Hauswesen, Haushaltung, Gut* (3) — Unterscheidung zw. (1) und (3) durch Kontext bestimmt, in (1) überw. Vbd. mit Präp., in (3) *οἶ.* häufiger Subj. zu oder Obj. von Verben (vgl. L[1] 14 ff.); Befund erlaubt Annahme einer Entwicklung der spez. Bed. 'Gebäude' aus allg. Bed. 'Wohnsitz / Haushalt' (so L[1]), aber auch

umgekehrte Entw. mögl. (vgl. *θύραζε* 'hinaus' u. dt. 'weg' von 'Weg'); *οἶ.* ist keine Personengruppe, weder 'Familie' (so L'513) noch Gesamtheit der Bewohner eines Anwesens, obwohl bei *Haushalt* neben materiellem u. Besitz an Tieren auch 4 Personen einschl. der Familie mit einbezogen sein können (Personengruppen werden als solche genannt, vgl. s.v. *οἰκεύς* B Vorbem., 'Familie' durch Aufzählung ihrer Teile [s. zu *ζ* 181 in 1aδaa u. vgl. z.B. *λ* 67f.], viell. *ν* 42f. mit allg. Bez. *φίλοι* 8 [vgl. aber s.v. *οἰκεύς* B2b zu *E* 413], oder als 'lineage' *γένος*, *γενεή* [vgl. S. Humphreys, Family, Women and Death, London 1982, 67: „no Greek word for family"] – desw. *ἄοικος* Op. 602 'ohne eigenen Haushalt', nicht 'ohne Familie' wie s.v. *θής*); desw. *οἶ.* im fgrE auch kein Indiz für idg. Personengruppenbezeichnung **voiko* (so L²). Sg. steht mehrfach distr. (bes. *-όνδε*, s. *A* 606⁺, *ρ* 532, *ω* 418, Op. 325), kann sowohl ein Gebäude als auch mehrere, ein Anwesen bildende, bezeichnen, 12 vgl. zu 1; Pl. selten (1ⁱ, 4ᵉ, 3ᴴ), außer *ω* 417 (s. in 1b) immer von Vielzahl einzelner (vgl. L'11), nicht wie *δώματα*, *δόμοι*, *μέγαρα*, *οἰκία* anstatt Sg. verwendet. *οἶ.* zwar als Haus untersch. von Hütte (vgl. *ξ* 64), und als Haushalt Besitz (opp. *ἄοικος*, vgl. *ἄκληρος*), aber nicht allg., sondern nur durch Zusätze bestimmt, großes (*εὐκτίμενος*, *ὑψόροφος*) oder reiches und damit vornehmes (*ἀφνειός*, *κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά*, *εὖ μάλα ναιετάοντα*, *πίονα*) Haus, vgl. G (Besitzer); 16 Anzeige des Besitzes von *οἶ.* durch Poss.-Pr. u. Adj.e (s. G), Gen. Poss. (*Αἰγίσθοιο* *λ* 389 = *ω* 22, *Ἰκαρίου* *β* 52f., *Κρηθῆος* Hes. fr. 30,29, *Ὀδυσσῆος* *β* 238, *τ* 572, *υ* 265, *Ὀρτιλόχοιο* *φ* 16, *Πηλῆος* *I* 147. 289; *ἀνδρὸς ἀριστῆος* *φ* 332, *κείνου* *ο* 21, *πατρὸς Ἰκαρίου* *β* 52, *πατρὸς καὶ μητέρος* *ξ* 140f., *τοῦ* *π* 431), durch Dat. (*τοι* *υ* 34, *οἱ* *ω* 208, vgl. *υ* 105); Besitz von *οἶ.* meist als des männl. Familienoberhaupts 20 (vgl. auch *ἱστίη τ' Ὀδυσῆος* in Schwurformel *ξ* 159⁺) beschrieben, aber auch als Familienbesitz, vgl. „soziativen" Pl. (H. Zilliacus, Selbstgefühl u. Servilität, Helsingfors 1953, 13ff.) *ἡμέτερος* (wie zu *γενεή* *Z* 151 = *Y* 214 u. zu *αἷμα* *π* 300) zu *οἶ.* in Reden von Hausherr, Hausfrau, Sohn *A* 30, *Γ* 233, 24 *φ* 375 sowie *ν* 61 (Od.' Rede zu Arete), *τ* 115 (Bettler zu Pen.: *σῷ ἐνὶ -ῳ*), *υ* 265 (Tel.: *ἐμοὶ δ' ἐκτήσατο* [Od.]), Op. 376 (*πατρώϊον*); vgl. Vorbem. zu 1 u. (zum Neben- und Übereinander von Mann u. Frau) zu 3. – Wortf.: allg. s. *δόμος*, *μέγαρον*, *οἰκία* – synon. Verw. häufig (z.B. mit *δῶμα* *ξ* 318, 28 *ρ* 84, *τ* 195; mit *δόμος* *δ* 318, *φ* 188, *ω* 208; mit *μέγαρον* *π* 121, *ψ* 57, Op. 376), aber im Kontext auch deutl. unterschieden (z.B. von *δόμος* *δ* 318) und weniger auf Gebäude bezogen (auch Beiw. *εὐκτίμενος* u. *ὑψόροφος* nicht bei dir. Beschr., sondern nur [in Formelvers] in Wunsch nach Heimkehr und seine Erfüllung, vgl. L'514f.); zu Grundbesitz sonst s. *ἀγρός*, 32 *ἔργα* (s. s.v. B4b), *κλῆρος*, *κτεάτεσσι* (s. s.v. B1, bes. *δ* 93), *κτῆσις* (*O* 663), zu mobilem Besitz sonst *βίος*, *κτῆμα*, *κτῆσις*, *κειμήλια*, *χρήματα*, *κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά* (*δ* 96). – Gliederung: 1 *Haus, Anwesen, Wohnsitz* **1a** Sg. **1aα** Nom. **1aβ** Gen. **1aβaa** zu Subst. **1aβbb** ablat. Gen. 36 **1aβcc** zu Präp. bzw. *ἰθύς* **1aγ** Dat. **1aγaa** instr. Dat. **1aγbb** lok. Dat. (nicht hom., außer viell. *π* 70) **1aγcc** zu Präp. (nur *ἐν*) **1aδ** Akk. **1aδaa** Obj. von trans. Verben **1aδbb** Obj. von Verben der Bewegung (einschl. *-όνδε*) **1aδcc** zu Präp. **1b** Pl. **2** *Behausung* von Tier **3** *Hauswesen, Haushaltung, Gut* **3a** Sg. **3aα** Nom. **3aβ** Gen. 44 **3aβaa** zu Subst. **3aβbb** zu Verb **3aβcc** zu Präp. **3aγ** Dat. **3aδ** Akk. **3b** Pl. **4** unklar wg. fehlenden Kontextes **1** (lokal) *Haus, Anwesen, Wohnsitz* oft allg. (L'514: „in weniger sinnlicher Bedeutung") ohne Bezug auf Gebäude, in präp. Vbd. *zu Hause* (vgl. *οἴκοι*, *οἴκοθι*), im Akk. (bes. *-όνδε*) *nach Hause* (vgl. *οἴκαδε*), Bez. der Heimat oder des *drinnen*; 48 sowohl Bez. eines einzelnen Hauses als auch mehrerer zusammengehöriger Gebäude, eines 'Anwesens' (zu Od.' Anwesen s. *ρ* 264ff.), aber 'Haus und Hof' – wie sonst *αὐλή* u. *ἕρκος* allein oder in Vbd. mit Wörtern für Gebäude u. *δόμοι* *σ* 236ff., *ω* 416; *μέγαρα* *β* 299, *E* 193. 270, *X* 69, *τ* 552, *φ* 30 – sicher nur *ω* 417 (Pl.) u. mehrfach Op. (364. 407. 428. 432. 601. 627 immer Sg.) – auch *φ* 188 u. 388 kann 'Haus' gemeint sein, zu *ο* 174, *τ* 536, *ω* 208 s.u.; *οἶ.* auch Bez. des (restlichen) Hauses 52 im Gegenüber zu einzelnem Raum (s. *α* 356 = *φ* 350, *α* 360 = *φ* 354, *ο* 516, *ψ* 292), aber nicht eines einzelnen Raumes selbst (so sch. *α* 356 u.a.) – zu *δ* 717, *τ* 514. 598, *υ* 105 s.u.; *οἶ.* als festes Haus unterschieden von Hütten (s. *κλισίη*; auch für Behausungen, die keine Häuser sind, s. *Ω* 572 in 1aβbb, *ι* 478 in 56 1aγccαα u. vgl. 2); außer *υ* 265 (Erwähnung e. *δήμιος οἶ.*) u. Vit. p. 17,11 (gnom. Bezug auf Versammlungssaal der samischen Phratrie) immer von privatem Haus / Besitz, zu Häusern 60 als Teil e. *πόλις* s.u. 1b, nie außer bei (irdischer Gottheit) Kirke (*κ* 489) für Häuser / Wohnungen von Göttern (*-όνδε* *A* 606 allg. *nach Hause*) – dafür *δόμος*, *δῶμα*, *δῶ*, *μέγαρον* (vgl. L⁴, wo auch Her. und Polyphem zu Gottheiten zählen); außer 64 viell. h. 24,4 (s.u. 1aδcc) nicht für Tempel (wie aber viell. schon myk., s. E) – dafür *νηός* (s. s.v.), *δόμος* u. viell. auch *δῶμα* (h. 29,1. 9); in komplem. Ausdr. neben Grundbesitz (*κλῆρος* / *ἄρουρα*) wie allein in 3 für Beschreibung des Haushalts: *O* 498 (in 1aα), *ξ* 64 (in 1aδaa), *ζ* 9 (in 1b), h. 30,10 (in 1aα); vgl. *δῶμα* + *ἄρουραι* *Ξ* 121ff., *δώματα* + *ἀγρούς* *δ* 757, *μέγαρα* + *ἀγρός* *χ* 47; wie *μέγαρον* u.a. (vgl. bes. *Z* 421, *γ* 401, *ν* 334) Familienwohnsitz, je nach Perspektive dann Elternhaus (z.B. *δ* 596, *ξ* 141), Ehewohnsitz (z.B. *β* 136, *τ* 572 – wohin ein Mann eine Frau führt: *I* 147 ≅ 289, *ζ* 159, *φ* 316 [*οἴκαδε*], Op. 695. 800, h. 6,17 [*οἴκαδε*], vgl. *ζ* 181), Ort, an dem um Braut geworben wird (*β* 52), Ort, wo Feste stattfinden (Hochzeit *δ* 4, Totenklage *Z* 500, *Ω* 240 [*οἴκοι*], vgl. *ω* 418); wo Gäste empfangen werden: *Γ* 233, *H* 127, *α* 258, *λ* 410, *ξ* 318, *ο* 200, *π* 70, *ρ* 55. 84, *τ* 598, *υ* 129, *φ* 27; wo gebettelt wird: *ρ* 408, Op. 395; *οἶ.* ist Symbol für Gastfreundschaft (*ι* 478, *τ* 314, *υ* 308, *φ* 27 – vgl. *ἱστίη* u. *τράπεζα* u. zu *δόμος*, *δῶμα*: *Ψ* 89, *γ* 355, *ο* 542, *ρ* 110, *σ* 223); symbol. Gegensatz zu krieger. Sphäre (s. *Z* 490 in 1aδcc u. *φ* 353 in 3aγ u. vgl. s.v. *οἰκωφελίη*), steht zur emphat. Beschr. des heimatlichen Wohnsitzes oder der Sehnsucht nach der Heimat oft neben *πατρίς* (*δ* 476, *ε* 42. 115, *ζ* 315, *η* 77, *ι* 533, *κ* 474, *ο* 129, *ψ* 259; [*οἰκόνδε*:] *B* 158. 174, *Δ* 180, *E* 687, *δ* 261, *ε* 204, *κ* 562, *ψ* 221; vgl. *οἴκαδε* *H* 335, *I* 414, *δ* 520, *ο* 66, *τ* 258, Cert. p. 39,9) oder *πάτρη* (*A* 30, *O* 496) – viel seltener dafür *δῶμα*, *δόμος* (*E* 213, *η* 320, *κ* 66, Sc. 1); Hestia als Gottheit für *οἶ.* nur nachhom. (h. Ven. 30, vgl. h. 29,1), vgl. aber Opfer im Haus *ξ* 331 ≅ *τ* 288 u. vgl. s.v. *μέγαρον* Bd. III Sp. 65,66 (+ *Ω* 427, *χ* 322) **1a** Sg. **1aα** Nom. als Subj. zu Verben (meist *εἰμί*) und (*υ* 34) als Präd.nom. *O* 498 (Hektor: „es ist für keinen eine Schande, bei der Verteidigung des Vaterlandes zu sterben) *ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ παῖδες ὀπίσσω,* ' *καὶ -ος καὶ κλῆρος ἀκήρατος* (wenn die Gr. in ihre Heimat zurückgehen)" *und Haus und Grundstück bleiben unversehrt*, neben *κλ.* ist *οἶ.* konkrete Dingbezeichnung, nicht Abstr. (zu den vorausgesetzten Eigentumsverhältnissen s. s.v. *κλῆρος*) *ω* 208 (sie kamen zum *ἀγρός* des Laertes) *ἔνθα οἱ -ος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ,* ' *ἐν τῷ σιτέσκοντο καὶ ἵζανον ἠδὲ ἴαυον* ' *δμῶες*, *Haus* auf dem ländlichen Grundstück, nicht „the whole farmyard" (so Heubeck, Odyssey z.St.), vgl. *λ* 190, *ω* 358. 365 (*οἶκος*), *ο* 354 (*μέγαρα*), *ω* 214. 220. 362 (*δόμος*) – zu *κλίσιον* s. s.v. Vit. p. 17,11 *αἰθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος -ος ἰδέσθαι* *ρ* 408 (Antin. zu Tel.: „wenn die Freier dem Bettler soviel reichen) *καί κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν -ος ἐρύκοι*" h. 30,10 (wer Gaia verehrt, ist *ὄλβιος*) *βρίθει μέν σφιν ἄρουρα φερέσβιος, ἠδὲ κατ' ἀγροὺς* '

κτήνεσιν εὐθηνεῖ, -ος δ' ἐμπίπλαται ἐσθλῶν υ 34 (Ath. zu Od.:) „*-ος μέν τοι ὅδ' ἐστί* (da wohnen deine Frau und dein Kind)" vgl. υ 265 in 3aα **1aβ** Gen. **1aβaa** zu Subst. δ 596 (Tel. zu Men.: „ich könnte Dir noch lange zuhören) *οὐδέ κέ μ' -ου ἕλοι πόθος οὐδὲ τοκήων*" **1aβbb** ablat. Gen. Ω 572 *Πηλεΐδης δ' -οιο λέων ὦς ἆλτο θύραζε*, vgl. φ 388 (*ἐξ -οιο*) — Ach.s *κλισίη* hier u. V. 471 stil. als *οἶ.*, wie *δόμος* V. 673, *δώματα* V. 512, *μέγαρον* V. 647, vgl. sch. Ω 572a (*καταχρηστικῶς*), s.v. *κλισίη* B I Vorbem. u. L' **1aβcc** zu Präp. bzw. *ἰθύς*: β 136 (Tel. will Pen. nicht gegen ihren Willen wegschicken, auch) *ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' ἐρινῦς ' -ου ἀπερχομένη* τ 572 (Pen. zu Bettler:) „*ἤδε δὴ ἠὼς εἰσι δυσώνυμος, ἥ μ' Ὀδυσῆος ' -ου ἀποσχήσει*" υ 105 (nach dem Donner) *φήμην δ' ἐξ -οιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς ' πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ* (Od.) *μύλαι εἵατο ποιμένι λαῶν aus einem Haus ... in der Nähe* (= von drinnen) — Od., selbst außerhalb des Haupthauses (V. 97 *θύραζε*), erbat V. 101 *τέρας* draußen (*ἔκτοσθεν*) u. *φήμη* von drinnen (*ἔνδοθεν*) φ 188 *τὼ δ'* (Eum. u. Phil.) *ἐξ -ου βῆσαν ὁμαρτήσαντες ἅμ' ἄμφω ' ... ' ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμου ἦλυθε* (Od.) ... ' *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἠδὲ καὶ αὐλῆς*, wie *δόμου Haus* oder *Anwesen* 375 (Tel.: „wenn ich stark genug wäre) *τῶ κε τάχα στυγερῶς τιν'* (sc. von den Freiern) *ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι ' ἡμετέρου ἐξ -ου*" 388 *ἐξ -οιο Φιλοίτιος ἆλτο θύραζε, ' κλῄσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὐερκέος αὐλῆς*, vgl. o. Ω 572 (ablat. Gen. *-οιο*), *Haus* oder *Anwesen* (wie V. 188 Hof nicht erwähnt, anders z.B. 382 ff.) Op. 523 *χρισαμένη μυχίῃ καταλέξεται* (junges Mädchen) ‹*ἔνδοθι -ου*› ' *ἤματι χειμερίῳ* 601 *πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον* ‹ › *Anwesen* 733 *μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος* ‹ › ' *ἱστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι* Hes. fr. 271,1 *τῶι δὲ Μάρης θοὸς ἄγγελος ἦλθε δι' -ου* (brachte Becher Wein, *δῶκε δ' ἄνακτι*), vgl. *διὰ δώματα* (s.v. B 4bβ) Ω 471 *γέρων δ'* (Priam.) *ἰθὺς κίεν -ου* (sc. des Ach.), vgl. o. υ 572 **1aγ** Dat. **1aγaa** instr. Dat. π 70 (Tel.:) „*πῶς γὰρ δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι -ῳ*", auch lok. Dat. mögl. wie Θ 284 *ᾧ ἐνὶ -ῳ* (vgl. Chantraine, Gr. h. II 177) **1aγbb** lok. Dat. (nicht hom., außer viell. π 70 u. vgl. *δόμῳ* B 513, O 85) h. Ven. 30 (von Zeus verliehenes *γέρας* der Hestia:) *καί τε μέσῳ -ῳ κατ' ἄρ' ἕζετο πῖαρ ἑλοῦσα* **1aγcc** Dat. zu Präp. (nur *ἐν*) **1aγccαα** mit oft (bes. in d. Od.) emph. hervorgehobener Eigentumsbez. (Poss.-Pr., Dem.-Pr., Adj. oder Gen.) δ 613 (Men. zu Tel.:) „*δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ -ῳ κειμήλια κεῖται*" = ο 113 κ 489 (Kirke zu Od.:) „*ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε -ῳ*" ι 478 (Od. zu Polyphem:) „*ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ -ῳ ' ἐσθέμεναι*", P.s Höhle (sonst *ἄντρον, σπέος*, vgl. *μέσσαυλος* κ 435) ist *οἶ.* nicht als Gebäude, sondern als Ort der gebotenen Gastfreundschaft, vgl. φ 27 τ 115 (Bettler zu Pen.: „frage mich über alles andere) ‹*σῷ ἐνὶ -ῳ*›" χ 169 (Eum. fragt Od., wie er Mel. behandeln soll, damit er die vielen Übertretungen büße:) „*ὅσσας οὗτος ἐμήσατο* ‹ ›" Op. 627 *ὅπλα δ'* (des Schiffes) ... *τεῷ ἐγκάθεο -ῳ* Z 500 *ἔτι ζωὸν γόον* (Androm. u. Dienerinnen) *Ἕκτορα* ‹*ᾧ ἐνὶ -ῳ*› H 127 (Erz.) *μέγ' ἐγήθεεν* (Pel.) ‹ › Θ 284 (Ag. zu Teukros:) „*σε νόθον περ ἐόντα κομίσσατο* (Telamon) ‹ ›" δ 4 (Tel. u. Peisistr. treffen Men. *δαινύντα γάμον*) ‹ › ο 200 (Tel. zu Peisistr.: „verlaß mich hier, damit mich nicht Nestor) *ἀέκοντα κατάσχῃ* ‹ › ' *ἱέμενος φιλέειν*" φ 27 *μιν* (Iphitos) *ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν* (Her.) ‹ › ' *σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ' οὐδὲ τράπεζαν*, vgl. ι 478 χ 117 *μνηστήρων ἕνα γ' αἰεὶ* ‹ › ' *βάλλε* (Od.) ψ 57 (Eurykl.:) „*τοὺς* (= Freier) *πάντας ἐτίσατο* ‹ ›", vgl. V. 56 *ἐν μεγάροισι* 153 *Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα* ‹ › ' *Εὐρυνόμη ταμίη λοῦσεν* ≅ ω 365 (den Laertes die sizil. Magd) Op. 131 (im silbernen Zeitalter) *ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ ' ἐτρέφετ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος,* ‹ › A 30 (Ag.: „die [T. d. Chryses] gebe ich nicht heraus) *πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν ' ἡμετέρῳ ἐνὶ -ῳ ἐν Ἄργεϊ*", Pl. *ἡμ.* auch hier eher auf Familieneigentum bezogen als bloß emphatisch Γ 233 (Hel. über Idom.:) „*πολλάκι μιν ξείνισσεν* (Men.) ... ' ‹*-ῳ ἐν ἡμετέρῳ*›" α 258 (Mentes zu Tel. über Od.: „so wie ich ihn damals zuerst sah) ‹ › *πίνοντά τε τερπόμενόν τε*" χ 358 (Tel.:) „*μευ αἰεὶ* ' ‹ › *κηδέσκετο* (Medon) *παιδὸς ἐόντος*" ν 61 (Od. zu Arete: „*χαῖρέ μοι*) *σὺ δὲ τέρπεο* ‹*τῷδ'* (*τῷ* v.l.) *ἐνὶ -ῳ*› (*χώρῳ* v.l.) ' *παισί τε καὶ λαοῖσι καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆι*" τ 598 (Pen. im Saal sitzend zu Bettler: „ich will ins Obergeschoß gehen und mich zum Schlaf legen) *σὺ δὲ λέξεο* ‹ ›" *in diesem meinem Haus*, nicht Bez. des Raums (Od. bettet sich in *πρόδομος*, vgl. υ 1), sondern Einladung der Hausherrin an den an diesem Tag angekommenen Fremden, in ihrem Haus zu übernachten 119 (Bettler zu Pen.:) „*οὐδέ τί με χρὴ* ' ‹*-ῳ ἐν ἀλλοτρίῳ*› *γοόωντά τε μυρόμενόν τε* ' *ἧσθαι*" υ 171 (Od.:) „*ὑβρίζοντες ἀεικέα μηχανόωνται* (Freier) ' ‹ › *οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν*" λ 389 *-ῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον* (Ag. u. Gefährten) = ω 22 φ 16 (Erz.: Od. u. Iphitos trafen sich in Messene) *-ῳ ἐν Ὀρτιλόχοιο* **1aγccββ** ohne poss. Determ. (aber oft sinngemäß zu ergänzen), immer in adverbialem Ausdruck ι 535 (Polyphems Wunsch für Od.:) „*εὖροι δ' ἐν πήματα -ῳ*" ≅ λ 115 (Teir.) *in seinem Haus, zu Hause* δ 112 *ἔλειπε* (Od.) *νέον γεγαῶτ'* (Tel.) ‹*ἐνὶ -ῳ*› ≅ 144 ο 157 (Tel.: „wenn ich bei meiner Rückkehr nach Ithaka) *κιχὼν Ὀδυσῆ'* ‹ › ' *εἴποιμ'*" ξ 331 (Lügenerz.: Pheidon schwor mir gegenüber) *ἀποσπένδων* ‹ › ≅ τ 288 π 140 *μετὰ δμώων τ'* ‹ › ' *πῖνε* (Laertes) *καὶ ἦσθ'* μ 451 (Od. zu Alkin.:) „*ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην* ‹ › ' *σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ*" ο 174 *χῆν' ἥρπαξ'* (Adler) *ἀτιταλλομένην* ‹ › ' *ἐλθὼν ἐξ ὄρεος*, nicht von Gebäude, sondern allg. *als Haustier aufgezogen* = 'zahm' (*ἥμερον ἐξ αὐλῆς* V. 162), im Gegensatz zum wilden Raubvogel, und Bezug auf *οἴκαδε νοστήσει* (Od.) *καὶ τίσεται* (V. 177), vgl. τ 536 (in 1aδcc) 516 (Tel. über Pen.:) „*οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ'* ‹ › ' *φαίνεται, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὑπερῴῳ ἱστὸν ὑφαίνει*" υ 308 (Tel. zu Freiern:) „*μή τίς μοι ἀεικείας* ‹ › (*δήμῳ* v.l.) ' *φαινέτω*" 129 (Tel. zu Eurykl.:) „*πῶς ξεῖνον ἐτιμήσασθ'* ‹ › ' *εὐνῇ καὶ σίτῳ;*" γ 349 (Nestor: „euch soll es ja nicht gehen wie bei einem Armen) *ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ'* ‹ ›" λ 190 *χεῖμα μὲν εὕδει* (Laertes) *ὅθι δμῶες* ‹ › ' *ἐν κόνι ἄγχι πυρός* π 121 *δυσμενέες μάλα μυρίοι εἴσ'* ‹ ›, vgl. V. 120 *ἐν μεγάροισιν* υ 34 (Ath. zu Od.: „dies ist dein Haus) *γυνὴ δέ τοι ἥδ'* ‹ › ' *καὶ πάῖς*" ρ 532 *αὐτῶν* (sc. der Freier) *μὲν γὰρ κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ'* ‹ › ' *σῖτος καὶ μέθυ ἡδύ* Op. 364 *οὐδὲ τό γ'* ‹*εἰν -ῳ*› *κατακείμενον ἀνέρα κήδει* 407 *χρήματα δ'* ‹ › *πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι* **1aδ** Akk. **1aδaa** Obj. von trans. Verben ζ 181 (Od. zu Naus.: „die Götter mögen dir soviel geben, wie du dir wünschst) *ἄνδρα τε καὶ -ον, καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν ' ἐσθλήν*", *Ehemann und Haus* als Ehe- / Familienwohnsitz, wohin der Mann seine Braut führt, mit Übergang zu Bed. *Haushalt* (vgl. V. 183), nicht 'Familie' — vgl. oben Vorbem. u. (für Wunsch nach Kindern) h. Cer. 136 (Götter mögen den Mädchen geben *ἄνδρας καὶ τέκνα τεκέσθαι*) und (neg.) I 455 f. η 314 (Alkin. zu Od.: „möchte doch ein Mann wie Du) *παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι, ' αὖθι μένων· -ον δέ κ' ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην*", hier viell. neben *κτήματα* (mobiler Besitz) Grundbesitz in *οἶ.* mit einbezogen, vgl. Vorbem. zu 3 ξ 64 (Eum.: „Od. hätte mir längst) *κτῆσιν ὄπασσεν, ' ... ' -όν τε κλῆρόν τε πολυμνήστην τε γυναῖκα*", vgl. φ 215 (Od. verspricht Eum. u. Phil. *ἀλόχους* + *κτήματ'* + *οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα*) Op. 405 (was ein Bauer braucht) *-ον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε βοῦν τ' ἀροτῆρα* ι 35 (es gibt nichts Süßeres als das Vaterland und

die Eltern) εἴ περ καί τις ἀπόπροθι πίονα -ον ' γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων ρ 419 (Lügenerz.) -ον ἐν ἀνθρώποισιν ἔνιαον ' ὄλβιος ἀφνειόν = τ 75 Hes.fr.257,3 -ον ἀποπρολιπὼν φεῦγ' (Hyettos) Ἄργεος 1 a δ bb Obj. von Verben der Bewegung (einschl. -όνδε, dazu vgl. L⁹ 63 ff.), vgl. Vbd. mit εἰς in cc u.s. οἴκαδε; häufig in dir. R.: δ 476 (Proteus zu Men.:) „φίλους τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι ' -ον εὐκτίμενον" (‹ἐς ὑψόροφον v.l.›) καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν" = ζ 315 (Naus. zu Od.) (‹ ›) = ο 129 (Hel. zu Tel.) (ἀφίκοιο) = ψ 259 (Pen. zu Od.) (‹ ›) ≅ ι 533 (Polyphem über Od.) (‹ ›) ξ 141 (Eum.: „so einen gütigen Herrn fände ich nirgendwo) οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι ' -ον, ὅθι πρῶτον γενόμην καί μ' ἔτρεφον αὐτοί" ψ 7 (Eurykl.:) „ἦλθ' ‹Ὀδυσεὺς καὶ -ον ἱκάνεται›" ≅ 27 108 εἰ δ' ἐτεὸν δὴ ' ἔστ' ‹ › 36 εἰ ἐτεὸν δὴ -ον ἱκάνεται ξ 167 (Eum. zu Bettler:) „οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔπι -ον ἐλεύσεται" + τ 313 (Pen. zu Bettler) ζ 159 (Od. zu Naus.: „der ist am glücklichsten von allen) ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας -όνδ' ἀγάγηται" ψ 221 (Hel. hätte sich nicht mit einem fremden Mann vereint, wenn sie gewußt hätte) ὅ μιν αὖτις ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν ' ἀξέμεναι -όνδε φίλην ἐς πατρίδ' ἔμελλον A 606 οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν (Götter auf Olymp) -όνδε ἕκαστος, ' ἦχι ἑκάστῳ δῶμα ... ' ... ποίησεν (Heph.), allg. *nach Hause* ins Haus = γ 396 (Söhne d. Nestor) = η 229 (Phäaken) = ν 17 (Phäaken) ≅ α 424 (Freier) Δ 180 (Ag.: „Troer würden sagen) καὶ δὴ ἔβη -όνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν" Z 495 ‹-όνδε βεβήκει› (Androm.), vgl. V.497 ἵκανε δόμους α 360 ἡ μὲν (Pen.) θαμβήσασα πάλιν ‹ › (θάλαμον δὲ v.l.) ' ... ' ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα = φ 354 *ins Haus zurück*, vom Saal (s. α 332 ff. = φ 63 ff.) nach oben, vgl. zu α 356 = φ 350 in 1 a δ cc ψ 292 γρηῢς μὲν (Eurykl.) κείουσα πάλιν ‹ ›, aus dem Schlafgemach von Od. u. Pen. *ins Haus zurück* Z 365 (Hektor:) „καὶ γὰρ ἐγὼν -όνδ' ἐσελεύσομαι (οἶκον δ' ἐσελεύσομαι, οἰκόνδε ἐλεύσομαι vv.ll.) ὄφρα ἴδωμαι (Dienerinnen, Frau u. Kind)" κ 562 (Od. zu Gefährten:) „φάσθε νύ που ‹-όνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν› ' ἔρχεσθ'" ε 204 (Kal. zu Od.:) „οὕτω δὴ ‹ › ' αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι" (= B 158 = 174, s.u.) λ 410 (Ag.: „Aeg. tötete mich) -όνδε καλέσσας, ' δειπνίσσας" ν 125 αὐτοὶ δ' αὖτ' -όνδε πάλιν κίον (Phäaken von Ithaka her) Z 189 (Erz.) τοὶ δ' (Lykier) οὔ τι πάλιν -όνδε νέοντο (Belleroph. tötete alle) B 290 (Od.: „wie Kinder und Weiber) ἀλλήλοισιν ὀδύρονται (Gr.) ‹-όνδε νέεσθαι›" 354 (Nestor:) „μή τις ... ἐπειγέσθω ‹ ›" 357 (ders.:) „εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει ‹ ›" Γ 390 (Aphr. zu Hel.:) „Ἀλέξανδρός σε καλεῖ ‹ ›", vgl. δόμος V.421, θάλαμος V.391. 423 Δ 397 (Erz.: Tydeus tötete alle) ἕνα δ' οἶον ἴει ‹ › Ψ 229 ἄνεμοι πάλιν αὖτις ἔβαν ‹ ›, vgl. V.200 Ζεφύροιο ... ἔνδον ξ 87 πλησάμενοι δέ τε νῆας ἔβαν (Seeräuber) ‹ › (ἕκαστος v.l.) Hes.fr.31,7 ἔβη (Tyro) -όνδε [νέεσθαι α 17 οἱ (dem Od.) ἐπεκλώσαντο θεοὶ ‹ › ' εἰς Ἰθάκην ζ 110 ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε (Naus.) πάλιν ‹ › π 350 (Polybos: „laßt uns Leute schicken, die denen, die Tel. auflauern) ἀγγείλωσι θοῶς ‹ ›" Op.554 τὸν (Nordwind) φθάμενος ἔργον τελέσας ‹ › 673 σπεύδειν δ' (bei Seefahrt) ὅττι τάχιστα πάλιν ‹ › δ 261 (Hel.:) „ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νέεσθαι ' ἄψ -όνδ' (οἶκον v.l.)", vgl. V.262 f. (φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης, παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην θάλαμόν τε πόσιν τε) E 687 (Sarp.:) „οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε ' νοστήσας -όνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν ' εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν" c. Naup. fr.7A,4 p.148 Dav. (Aphr. läßt Aietes seine Frau begehren) ὅπως μετ' ἄεθλον Ἰήσων ' νοστήσῃ -όνδε ω 418 τοὺς δ' (die Toten) ἐξ ἀλλάων πολίων -όνδε ἕκαστον ' πέμπον ἄγειν Ψ 856 (Ach.:) „ὃς μέν κε βάλῃ τρήρωνα πέλειαν, ' πάντας ἀειράμενος πελέκεας -όνδε (κλισίηνδε v.l.) φερέσθω" Ω 581 (Ach.s Helfer ließen in Priamos' Wagen Tücher zurück) ὄφρα νέκυν πυκάσας δοίη ‹-όνδε φέρεσθαι› α 317 (Ath./Mentes zu Tel.: „das Geschenk magst du mir geben, wenn ich wiederkomme) ‹ ›" B 158 (Hera zu Ath.:) „οὕτω δὴ -όνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν ' Ἀργεῖοι φεύξονται" = 174 (= ε 204, s.o.) 1 a δ cc zu Präp. (zu κατά vgl. δόμος 4 a δ) ε 42 (Zeus zu Hermes: „Od. soll) φίλους τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι ' -ον ἐς ὑψόροφον καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν" = 115 (Hermes zu Kal.) ≅ η 77 (Ath. zu Od.) = κ 474 (Gefährten zu Od.) (ἐϋκτίμενον v.l.) Z 490 (Hektor zu Androm.:) „ἀλλ' εἰς -ον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε ' ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε ' ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει" = α 356 (Tel. zu Pen.) (ἀλλὰ σύ γ' εἰσελθοῦσα v.l.) = φ 350 (Tel. zu Pen.), während Androm. von außerhalb in ihr Haus gehen soll, befindet sich Pen. jeweils im Saal u. wird aufgefordert, in ihren Teil des Hauses zu gehen, was sie auch tut (α 360 = φ 354 -όνδε, und zwar ins Obergemach α 362 = φ 356). οἶ. desw. aber nicht Bez. für 'Zimmer' (so sch. α 356) oder die 'inneren Räume des Hauses' (Ameis-H. z.St.), sondern ist das (übrige) Haus, im Gegensatz zum Megaron, deutl. mit Aspekt Haushalt ('geh ins Haus' ≅ 'sorge dich um deinen Teil des Haushalts') als Gegensatz zu krieger. Tätigkeit, vgl. s.v. οἰκωφελίη β 52 πατρὸς μὲν ‹ἐς -ον› ἀπερρίγασι (Freier) νέεσθαι ' Ἰκαρίου (zur Werbung um Pen.) ξ 318 (Lügenerz.) αἴθρῳ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἦγεν (S. des Pheidon) ‹ › ' ... ὄφρ' ἵκετο δώματα πατρός ρ 84 ξεῖνον ταλαπείριον ἦγεν ‹ › (Tel.) (V.85: ἵκοντο δόμους) Hes.fr.30,29 ἐ]ς Κρηθῆος ἀμύμονος ἤ[γ]αγεν -ον Op.800 ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' ‹εἰς -ον› ἄκοιτιν 428 φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἂν εὕρῃς, ' ‹ › zu ergänzen in ellipt. Ausdrucksweise ρ 534 (εἰς ἡμετέρον sc. -ον) Z 56 (Ag. zu Men.:) „ἦ σοὶ ἄριστα πεποίηται κατὰ -ον ' πρὸς Τρώων" *zu Hause* δ 717 (nach der durch Medon überbrachten Nachricht von Tel.s Reise) οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη (Pen.) ' δίφρῳ ἐφέζεσθαι ‹πολλῶν κατὰ -ον ἐόντων› (sondern setzt sich jammernd ἐπ' οὐδοῦ ... θαλάμοιο), *wo es doch viele im Haus gab*, nicht 'Raum' (so Ameis-H. u. S. West z.St., Laser, Arch. Hom. P 37), sondern allg. (Pen. setzt sich auf Schwelle zwischen θάλαμος und μέγαρον), vgl. V.719 f. δμῳαὶ μινύριζον ' πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν u. vgl. die ärmlichen Verhältnisse in Eum.' Hütte (ξ 49 ff., π 43 ff. – s. Dalby, CQ 45, 1995, 274) τ 195 (Lügenerz.) τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων ἐῢ ἐξείνισσα, ' ἐνδυκέως φιλέων, ‹ › (seinen Gefährten gab ich von dem, was ich von der Gemeinde einsammelte) = ω 272 τ 18 (Tel.:) „(ἔντεα πατρός) τά μοι ‹κατὰ -ον› ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει" 67 (Melantho zu Bettler:) „δινεύων ‹ › ὀπιπεύσεις δὲ γυναῖκας" 536 (Pen. erzählt Traum:) „χῆνές μοι ‹ › ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν ' ἐξ ὕδατος, καί τέ σφιν ἰαίνομαι εἰσορόωσα (Adler, ἐξ ὄρεος kommend, tötet sie)", der Adler packt die Gänse nicht in Gebäude, sondern im Hof (wie ο 161 ff.), οἶ. wie ο 174 (s.o. 1 a γ ccββ) zur Charakterisierung der Gänse als Haustiere im Gegensatz zum wilden Raubvogel – und wie dort im Vergleich hier im Traumbild Hinweis auf die 'im Haus' befindlichen Freier. Vgl. ἀθρόοι ἐν μεγάροις (V.540) u. ἐνὶ μεγάροισι (V.552) von den toten und den fressenden Gänsen als Symbol für das Schicksal der Freier Op.432 δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα, πονησάμενος ‹ › h. Merc. 61 (Hermes besingt sein berühmtes Geschlecht) ἀμφιπόλους τε γέραιρε καὶ ἀγλαὰ δώματα νύμφης, ' καὶ τρίποδας ‹ › ἐπηετανούς τε λέβητας 285 (Ap. zu Hermes: „ich glaube, daß du Häuser aufbohrst) σκευάζοντα κατ' -ον ἄτερ ψόφου", vgl. δόμους V.283 I 147 (Ag.:) „τάων ἥν κ' ἐθέλῃσι φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω (Ach.) ' πρὸς -ον Πηλῆος" ≅ 289 ρ 55 (Tel.:) „Πείραιον δέ μιν (Theokl.) ἠνώγεα ‹προτὶ -ον› ἄγοντα" ω 358 (Od.:) „ἴομεν ‹ › ὃς ὁρχάτου ἐγγύθι κεῖται" Op.695 ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ -ον ἄγεσθαι h. 24,4 ἔρχεο

(Hestia) *τόνδ' ἀνὰ -ον*, bei Gebet zur Einweihung von Tempel (so Gemoll und A.-H.-S. z.St.) oder anderem privaten oder öffentlichen Gebäude (so Càssola), vgl. h.29,9 *ναίετε δώματα καλά* **1b** Pl. außer *ω* 417 immer von Vielzahl von einzelnen Häusern (*P* 738 u. *ζ* 9 einer Stadt, vgl. *οἰκία β* 154), *α* 375 = *β* 140 distr. *P* 738 (Gl.) *πῦρ, τό τ' ἐπεσσύμενον πόλιν ἀνδρῶν ' ὅρμενον ἐξαίφνης φλεγέθει, ⟨μινύθουσι δὲ -οι⟩ ' ἐν σέλαϊ μεγάλῳ*, vgl. ⟨ ⟩ Op.244 in 3b Op.150 *τῶν δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε -οι ω* 417 *ἐκ δὲ νέκυς -ων* (*-ου* v.l., *οἱ μὲν* Schwartz) *φόρεον* (Ithakesier) *καὶ θάπτον ἕκαστοι aus dem Gehöft*, Pl. wie *δόμων προπάροιθ' Ὀδυσῆος* (V.416), aber nicht (wie oft bei *δῶμα, δόμος* u. *μέγαρον*) = (poet.) Sg. (so Chantraine, Gr.h.II 31), sondern augm. von Gebäudekomplex, Anwesen; die Toten liegen nicht mehr im Gebäude (s. *χ* 448–51), sondern im Hof (vgl. Stanford u. Heubeck, Odyssey z.St., falsch L[1] 16: „out of their respective houses") *α* 375 (Tel. zu Freiern:) *„ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας, ' ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ -ους"* = *β* 140 *ζ* 9 *ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε* (Nausithoos) *πόλει καὶ ἐδείματο -ους ' καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας*, vgl. *δ* 174 (*νάσσα πόλιν καὶ δώματ' ἔτευξα*) Op.395 *μή πως τὰ μέταζε χατίζων ' πτώσσῃς ἀλλοτρίους -ους καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς* **2** Behausung von Tier, vgl. *φερέοικος* Op.571, *δόμος M* 169, *οἰκία M* 221, *Π* 261, h.Ap.78 Op.525 *ὅτ' ἀνόστεος ὂν πόδα τένδει ' ἔν τ' ἀπύρῳ -ῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν· ' οὐ γάρ οἱ ἡέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι*, vgl. *ἔνδοθι -ου* V.523, in seiner feuerlosen (= kalten) Behausung und den unfreundlichen Orten, die ungewöhnliche Aussage kann sich nur auf Polyp beziehen, vgl. West z.St., schon wegen Kontext unhaltbar Campanile, in: Festschr. Risch 355ff. (nach Watkins, in: Étrennes Lejeune, Paris 1978, 231ff.): *ἀνόστεος* männl. Glied, *οἶ.* die (im Winter lustlose) weibl. Scheide **3** *Hauswesen, Haushaltung, Gut* – *οἶ.* als Besitz (vgl. X.Oec.1,5 *ὅσα τις κέκτηται*), u. zwar je nach Kontext der ganze Haushalt (mobiler und immobiler Besitz einschl. Personal u. Vieh) als auch Teile davon: so 'ganzer Haushalt', fast immer mit Betonung des mobilen (verzehrbaren) Besitzes *α* 251 = *π* 128, *α* 397, *β* 59 = *ρ* 538, *β* 64. 186. 238, *ξ* 233, *π* 431, *ρ* 455, *φ* 332, Vit. p.17,9, *α* 248 = *π* 125 (vgl. *Haus* in komplem. Ausdr. neben Boden., s.o. Vorbem. zu 1 u. vgl. unten Op.23), 'Haus samt Grundbesitz' oder 'Haus' als pars pro toto für den ganzen immobilen Besitz in komplem. Ausdrücken neben Wort für mobilen Besitz (vgl. s.v. *οἰκία* B Vorbem): *β* 48 (+ *βίοτον*), *η* 314 (s.o. in 1aδ), *τ* 23, *ψ* 8 (+ *κτήματα*); vgl. *β* 335 (*οἰκία* + *κτήματα*), *φ* 214f. (*ἀλόχους* / *κτήματα* + *οἰκία*), *π* 384f. (*οἰκία* + *βίοτον* / *κτήματα*), *α* 402 (*δώματα* + *κτήματα*), *ξ* 291 (*δόμοι* + *κτήματα*); 'Haus' (mit Besitz) neben Dienern: *α* 397, *χ* 36 (+ *δμῶες* / *δμῳαί*); 'Haus' mit Vorräten an Lebensmitteln in komplem. Ausdrücken mit Vieh auf den Weiden: *δ* 318; vgl. *κειμήλια* + *πρόβασιν β* 75; Haushalt als priv.Bereich von politischer Sphäre unterschieden, s. *α* 397 (in 3aβ), *β* 45 (in 3aγ) u. *υ* 265 (in 3aα); zum Gegensatz (ziviler) Haushalt gg. krieger.Sphäre s.o. Vorbem zu 1; Herrschaft im Haushalt (vgl. *κράτος α* 359 = *φ* 353) wird ausgeübt vom Hausherrn (*ἄναξ α* 397f., *σημάντωρ τ* 314; *δεσπότης* offenbar vermieden, s. s.v., zu *βασιλεύς* s.o. s.v. B2 Vorbem.; vgl. *ἀνάσσειν α* 402 u. *πείθεσθαι β* 226), u. (für ihren Bereich, unter dem Hausherrn) von der Ehefrau (s. *η* 68 u. *ο* 21, vgl. h.Cer.156 *ἄλοχοι κατὰ δώματα πορσαίνουσι* u. zum Ideal der Gemeinsamkeit *ζ* 183; zum Lenken, Verwalten, Verantworten vgl. bes. Stellen in 3aβ.δ) **3a** Sg. **3aα** Nom. *α* 232 (Tel. zu Mentes:) *„μέλλεν μέν ποτε -ος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων ' ἔμμεναι"* *β* 64 (Tel.: „Schlimmes ist geschehen) *οὐδέ τι καλῶς ' -ος ἐμὸς διόλωλε"*, vgl. V.55ff. (Freier verzehren Rinder, Schafe, Ziegen und Wein), V.75 (verzehren *κειμήλιά τε πρόβασίν τε*) *δ* 318 (Tel. zu Men.:) *„ἐσθίεταί μοι -ος, ὅλωλε δὲ πίονα ἔργα, ' δυσμενέων δ' ἀνδρῶν πλεῖος δόμος"* (sie schlachten mein Kleinvieh u. meine Rinder) *aufgegessen wird mir mein Gut, zugrundegerichtet ist der fette Ertrag des Landes, von übelwollenden Männern ist voll mein Haus* *ξ* 233 (Lügenerz.: mir glückte viel bei Seefahrten) *τῶν ἐξαιρεύμην μενοεικέα, πολλὰ δ' ὀπίσσω ' λάγχανον· αἶψα δὲ -ος ὀφέλλετο* (und ich war fortan geehrt), vgl. *οἰκωφελίη* (V.223) mit anderem Aspekt von *-ος υ* 265 (Tel. zu Od.: „Schmähungen und Gewaltsamkeiten der Freier halte ich von dir fern) *ἐπεὶ οὔ τοι δήμιός ἐστιν ' -ος ὅδ', ἀλλ' Ὀδυσῆος, ἐμοὶ δ'* (für mich als Erben) *ἐκτήσατο κεῖνος"*, Tel. spricht nicht so sehr vom Gebäude, sondern davon, wer im Haushalt was zu sagen hat; zu öffentl.Gebäude vgl. *σ* 329 (*λέσχη*) **3aβ** Gen. **3aβaa** zu Subst. *α* 397 (Tel.: „ein anderer soll König auf Ithaka werden) *αὐτὰρ ἐγὼν -οιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο ' καὶ δμώων, οὓς μοι λῄσσατο* (Od.)", vgl. V.402 (Eurym.: *„κτήματα ... ἔχοις καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις"*) **3aββb** zu Verb *τ* 23 (Eurykl. zu Tel.: „wenn du doch endlich vernünftig würdest, um) ⟨*-ου κήδεσθαι*⟩ *καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν"* 161 (Pen. zum Bettler über Tel.:) *„ἤδη γὰρ ἀνὴρ οἷός τε μάλιστα ' ⟨ ⟩ τῷ τε Ζεὺς ὄλβον ὀπάζει"*, Bezug des Nachsatzes eher auf *οἶ.* als auf *ἀνήρ* (Neitzel, H.108, 1980, 116ff.) **3aβcc** zu Präp. *β* 59 (Tel.:) *„οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ, ' οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ -ου ἀμῦναι"* = *ρ* 538 (Pen.), vgl. *οἶ.* 'Haus' *β* 52. 55 *ρ* 455 (Bettler zu Antin.:) *„οὐ σύ γ' ἂν ἐξ -ου σῷ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἄλα δοίης, ' ὃς νῦν ἀλλοτρίοισι παρήμενος οὔ τί μοι ἔτλης ' σίτου ἀποπροελὼν δόμεναι" aus den Vorräten deines Haushalts*, vgl. *οἴκοθεν H* 364 ≅ 391 **3aγ** Dativ dat.comm.: *β* 186 (Eurym. zu Halitherses: „du stachelst Tel. gegen uns auf) *σῷ -ῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴ κε πόρῃσιν"* zu Präp.: *β* 45 (Tel.: „es geht nicht um eine öffentliche Angelegenheit) *ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ⟨ἔμπεσεν -ῳ⟩"* (nämlich Tod des Vaters und Verhalten der Freier) *ο* 375 (Eum.: „von der Herrin kommt nichts Mildes mehr) *ἐπεὶ κακὸν ⟨ ⟩ ' ἄνδρες ὑπερφίαλοι"* *α* 359 (Tel.:) *„μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει ' πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ⟨ἐνὶ -ῳ⟩"* = *φ* 353 (*τόξον δ' ἄνδρεσσι μελήσει*) *ι* 206 (Erz.) *οὐδέ τις αὐτὸν* (den besonderen Wein) *' ἠείδει δμώων οὐδ' ἀμφιπόλων ⟨ ⟩ ' ἀλλ' αὐτὸς ἄλοχός τε φίλη ταμίη τε μί' οἴη ο* 417 (Eum.:) *„ἔσκε δὲ πατρὸς ἐμοῖο γυνὴ Φοίνισσ' ⟨ ⟩"* *τ* 314 (Pen. zu Bettler: „du wirst nicht gastlich verabschiedet werden) *ἐπεὶ οὐ τοῖοι σημάντορές εἰσ' ⟨ ⟩ ' οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴ ποτ' ἔην γε, ' ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι"* 514 (Pen.:) *„ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ' ὀδυρομένη γοόωσα, ' ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' ὁρόωσα καὶ ἀμφιπόλων ⟨ ⟩"* **3aδ** Akk. (immer Obj. von Verben) Vit. p.17,9 *χρήματα δ' αὔξει -ον β* 238 (Mentor:) *„κατέδουσι* (Freier) *βιαίως ' -ον Ὀδυσσῆος"* *π* 431 (Pen. zu Antin.:) *„τοῦ* (sc. des Od.) *νῦν -ον ἄτιμον ἔδεις"*, 'ohne Kompensation' (vgl. s.v. *ἄτιμος*) *φ* 332 (Pen. zu Eurym.: „die können nicht in gutem Ruf beim Volk stehen) *οἳ δὴ -ον ἀτιμάζοντες ἔδουσιν ' ἀνδρὸς ἀριστῆος"*, zu *ἔδω* s.u. *α* 251 = *π* 128 *ζ* 183 (Od.:) *„οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον, ' ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν -ον* (*οἰκί'* v.l.) *ἔχητον ' ἀνὴρ ἠδὲ γυνή"* *η* 68 (Alkin. ehrt Arete, wie keine andere geehrt wird) *ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν -ον ἔχουσιν χ* 36 (Od. zu Freiern:) *„μοι κατεκείρετε -ον* (und schlaft mit den Dienerinnen und habt euch an meine, des noch Lebenden, Frau freiend herangemacht)" *ψ* 8 (Eurykl.: „Od. hat die Freier getötet) *οἵ θ' ἑὸν -ον ' κήδεσκον καὶ κτήματ' ἔδον βιώοντό τε παῖδα"* Op.325 *ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ -ον ' ἀνέρι τῷ* (sc. der seinen Reichtum mit Gewalt oder mit Hilfe sei-

ner Zunge erworben hat), *παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ* *o* 21 (Ath. zu Tel.:) „*κείνου βούλεται* (Frau) *-ον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίῃ*" *δ* 95 (Men.:) „*μάλα πολλὰ πάθον καὶ ἀπώλεσα -ον ' εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά*" u. *büßte mein Hauswesen ein*, Bezug auf Raub der Helena und vieler Schätze (s. s.v. *κτῆμα* B 8 u. Cypr. ap. Procl. Chr. 101 Sev. = 23 f. p. 31 Dav.: *κτήματα*) durch Alex. (vgl. Ameis-H. z.St. u. L' 513) Op. 495 (wenn im Winter die Kälte von der Arbeit draußen zurückhält) *ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα -ον ὀφέλλοι* *β* 48 (Tel.: „doch jetzt ist ein noch viel schlimmeres Übel über mich gekommen [als der Verlust des Vaters]) *ὃ δὴ τάχα -ον ἅπαντα ' πάγχυ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει*", vgl. V. 55 ff. (*οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι* Vieh schlachten und schmausen und sinnlos Wein trinken, *τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται*), s.u. *α* 251 = *π* 128 Op. 23 (der merkt die Notwendigkeit der Arbeit, der den Reichen sieht) *ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἠδὲ φυτεύειν ' -όν τ' εὖ θέσθαι* *β* 226 *καί οἱ* (sc. Mentor) *ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν* (Od.) *-ον ἅπαντα, ' πείθεσθαί τε γέροντι* (= Laertes) *καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν* *α* 248 *τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, ⌊τρύχουσι δὲ -ον⌋* = *π* 125 *τ* 133 (Pen.:) „*οἵ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, ⌊ ⌋*" Op. 376 *μουνογενὴς δὲ πάϊς εἴη πατρώϊον -ον ' φερβέμεν· ὡς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισιν* *α* 251 (Tel.:) „*φθινύθουσιν* (Freier) *ἔδοντες ' -ον ἐμόν· τάχα δή με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν*" = *π* 128 3b Pl. Op. 244 (denen, die Böses getan haben) *οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων, ' λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί· ' οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν, μινύθουσι δὲ -οι ' Ζηνὸς φραδμοσύνῃσιν* (oder Heer oder Stadtmauer oder Schiffe), vgl. *P* 738 in 1 b (trotz West, MH 52, 1995, 209 eher Hes. von Il. abh.) 4 unklar wg. fehlenden Kontexts: Hes. fr. 58,20 *ὥπασαν ἀθάν[ατοι]σδ[' -ον εμο[*

D suppl. Hes. fr. 30,16 (cf. *λαός* B 1 aα), Cat. 51 A,2 Trav. (= Suppl. Hell. 956); v.l. *Z* 288, *X* 478, *Ψ* 58, *Ω* 489, *β* 101, *λ* 353, *ρ* 177. 457, *τ* 341, *ψ* 118, *ω* 405

G Beiw. u. Pron. *ἐμός* (s. *ἐν*⁺, *α* 251 = *π* 128, *β* 64, Hes. fr. 58,20), *σός/τεός* (s. *ἐν*⁺, zu ergänzen *β* 186, Op. 695), *ἑός* (s. *ἐν*⁺, *ψ* 8), *ἡμέτερος* (s. *ἐν*⁺, *α* 397, *φ* 375), *ὅδε* (*α* 232, *ν* 61, *τ* 598, *υ* 265, h. 24,4), *ἀλλότριος* (*τ* 119, *υ* 171, Op. 395, vgl. *ρ* 455 f.), *ἀμύμων* (*α* 232), *ἄπυρος* (Op. 525), *ἀφνειός* (*ρ* 419 f. = *τ* 75 f., vgl. *N* 664 Besitzer von *οἰκία*), *εὐκτίμενος* (*δ* 476 = *ζ* 315 = *ο* 129 = *ψ* 259 ≅ *ι* 533), *κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά* (*δ* 95 f.), *μέσος* h. Ven. 30, (*εὖ μάλα*) *ναιετάοντα* (*δ* 95 f.), *ἅπας* (*β* 48. 226, *πατρώϊος* Op. 376), *πίονα* (*ι* 35, *ὑψόροφος* *ε* 42 = 115 ≅ *η* 77 = *κ* 474) Präd.nom. zu *οἶ.*: *ἀκήρατος* *O* 498, *ἀφνειός* + *ἀμύμων* *α* 232, *ἄτιμος* *π* 431, *δήμιος* *υ* 265, *χάλκεος* Op. 150 Besitzer von *-ος*: Ach. (s. *Ω* 471), Ag., Aeg., Arete/Alkin., Antin. (s. *ρ* 455), Eum.' Eltern, die Freier, Halitherses, Hektor, Her., Hyettos, Ikar., Kirke, der Kreter der Lügenerz., Kretheus, Laertes, Mares' *ἄναξ* (Hes. fr. 271,1), Mentes, Nestor, Od. (Tel., Pen.), Ortilochos, Peiraios, Pel., Pen. (s. Od.), Pheidon, Polyphem (s. zu *ι* 478), Telamon, Tel. (s. Od.); ein Armer, der nicht genug Decken für Gäste hat (*γ* 349); Adressat von Op.; wird gewünscht von Eum. (*ξ* 64), angeboten von Alkin. (*η* 314)

M. Schmidt

οἰκτίρω [5ⁱ, 1ᵇ] E Abl. von *οἰκτρός* (vgl. *οἶκτος* E); in den Hs.en nur *οἰκτειρ-*, was auf iotazistische Angleichung an *φθείρω*, *κείρω* usw. zurückzuführen ist; *-ῖρ-* durch Inschr.en sowie äol. *-ίρρω* gesichert (s. LSJ s.v., L³ 34 u. Chantraine, Dict. s.v.) **Σχ** sch. D *Π* 5: *ᾧ-ε· ἠλέησε*

L ¹A. Klocker, Wortgesch. von *ἔλεος*–*οἶκτος* in der gr. Dichtg. u. Philosophie von Hom. bis Aristot., Diss. Innsbruck 1952, 57–64; ²W. Burkert, Zum altgr. Mitleidsbegriff, Diss. Erlangen, 1955, 30–55; ³Schadewaldt, H. 83, 1955, 137–143; ⁴Pohlenz, H. 84, 1956, 52–7; ⁵Seyffert, Gn. 31, 1959, 389–93; ⁶A. Paul, Die Barmherzigk. der Götter im gr. Epos, Wien 1969, 16 f.

B *bedauern, Mitleid haben (mit).* – Wortf.: *ἐλεέω / ἐλεαίρω, ὀλοφύρομαι, κήδομαι.* Die sem. Verteilung scheint für Il. u. Od. verschieden zu sein. Il.: *ἐλεέω/-αίρω* m. praktischem, akt. Aspekt (objektbezogen), *οἱ.* (Subj. Menschen) u. *ὀλοφύρομαι* (s.d. B 2b, 3b; Subj. Götter) vom Affekt selbst (subjektbezogen), z.B. *Ψ* 548; Od.: *οἱ.* fehlt, dafür *ἐλεέω/-αίρω* (*λ* 55. 87. 395, *τ* 210) m. *θυμῷ* vom bloßen Affekt, *ὀλοφύρομαι* schwankend (s.d. B 3b); anders L² 47 f. Präs.stamm außer h. Cer. 137; 4× in Erz., 2× in dir. R.; 4× Subj. Ach. (der nach *Ω* 44 *ἔλεον ἀπώλεσεν*!); 3× am VA ⌊*τὸν δὲ ἰδὼν ᾧ-ε*⌋, vgl. *τὸν*⁺ *δὲ ἰδὼν*⁺ *ἐλέησε* (3ⁱ; metr. ident.), *ἰδὼν ἐλέησα/ε* [⏑⏑⏑⏑] (4ⁱ, 3ᵒ); unklar, ob ⌊ ⌋ intrans. gedacht oder m. Obj. *τόν*, sonst (3×) stets m. Obj. *Λ* 814 ⌊*τὸν δὲ ἰδὼν ᾧ-ε*⌋ (Patr. den verwundeten Euryp.) ... ' *καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·* ' „*ἆ δειλοὶ ...*" *Π* 5 ⌊ ⌋ (Ach. den weinenden Patr.) ... ' ⌊*καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·*⌋ ' „*τίπτε δεδάκρυσαι ...;*" = *Ψ* 534 (den Pechvogel Eumelos), vgl. *οἶκτος* nach Weinen *Ψ* 548 (Antil. zu Ach.:) „*εἰ δέ μιν* (Eumelos) *-εις καί τοι φίλος ἔπλετο θυμῷ, ' ἔστι τοι ἐν κλισίῃ χρυσός*" *Ω* 516 (*ἐπεὶ γόοιο τετάρπετο Ἀχιλλεύς*) *αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη ' -ων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον, ' ⌊ ⌋ ' „ἆ δείλ', ...*" (vgl. *X* 74 u. 76 *οἴκτιστον*) h. Cer. 137 (Dem. zu Keleos' Töchtern:) „*ἐμὲ δ' αὖτ' -ατε κοῦραι*", exhortativ sonst nur *ἐλεέω/-αίρω*

D v.l. *λ* 521, Cypr. fr. 1,3 p. 35 Dav. S. R. van der Mije

οἴκτιστος s. *οἰκτρός*

οἶκτος m. [2ᵒ] E wahrsch. aus einem Verbaladj. **oik-tos* zu **oigiō* (*οἴζω*, s. *ὀϊζύς* E), das wiederum auf *οἴ* ('weh!') zurückgeht (ebs. *ὀϊζύς*, *οἰμώζω*), vgl. Frisk s.v. Urspr. Bed. von *οἶ.* wäre dann 'Klage' (ab Simon. belegt, im fgrE nur in *οἰκτρός* 'klägl.', 'jämmerl.' erhalten), vgl. *ἔλεος* (< *ἐλελεῦ*?), *ὀλοφύρομαι* ('jammern', 'Mitleid haben'). – Abl.: *οἰκτρός*, *οἰκτίρω*

Σχ sch. Barn. *β* 81: *-ος· ὀδυρμός. λύπη*, sch. min. P. Oxy. 54,3160 zu *β* 81: *-ος· ἔλεο[ς* L s. *οἰκτίρω*

B *Jammer, Ergriffenheit, Rührung, Mitleid*; bez. einen „Primäraffekt" (von L³ zu Unrecht für *ἔλεος*⁺ angenommen, s. L⁴), vgl. *οἰκτίρω*. Beide Male Konstr. *-ος δ' ἔλε*, Obj. die Ithak., bez. ihre innere Gefühlsreaktion auf die Worte u. Tränen eines Mitbürgers (Tel., Eupeithes [*nom parlant*, vgl. *ω* 465 f.]). Das Gefühl wird nach außen hin nicht sichtbar, weder in verbaler Form (trotz der Etymol.) noch durch Taten: nach *β* 81 schweigen alle außer Antin., nach *ω* 438 werden die Betroffenen erst V. 463 f. aktiv (trotz 437 *ἴομεν, μὴ φθέωσι ...*). Dieser Passivität u. Gefühlsbetonth. entspricht die Synt. (s. *αἱρέω* I aβ, bes. Sp. 349,71–350,4, u. vgl. *ω* 441. 450), vgl. auch *οἰκτρός* *λ* 421, *μ* 258 (Machtlosigk.) *β* 81 ⌊*ὣς φάτο*⌋ (Tel.) *χώομενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ, ' δάκρυ' ἀναπρήσας·* ⌊*-ος δ' ἔλε*⌋ *λαὸν ἅπαντα* *ω* 438 ⌊ ⌋ (Eupeithes) *δάκρυ χέων,* ⌊ ⌋ *πάντας Ἀχαιούς*

D v.l. *I* 563 (s. Svarlien, H. 119, 1991, 476)

S. R. van der Mije

οἰκτρός [2ⁱ, 12ᵒ] F *-ρός* 1, *-ρ(α)* (Adv.) 4; *-ρότερ(α)* 1, *-ροτάτην* 1; *-ιστον* 3, *-ίστῳ* 3, *-ιστα* (Adv.) 1. *-ιστον*⁺ direkt vom Subst. (*οἶκτος*) abgeleitet, wie *κύδιστος* von *κῦδος*, *αἴσχιστος* von *αἶσχος*, *ἔχθιστος* von *ἔχθος* (statt von *κυδρός* usw.), wobei nur *οἶκτος* masc., übrige neutr. (anders Seiler, Steigerungsformen 78 f.). Zum Nebeneinander der 2 Steige-

rungssysteme s. Shipp, Studies 76, Chantraine, Gr.h.I 259. — Abl.: *οἰκτίρω*

M 1 eins. [⏑̄] *-ρ' ὀλοφυρομένους*⁺ *δ* 719, *κ* 409, *τ* 543, *ω* 59 2 zweis. [⏑̄⏑] *-ρός Λ* 242 3 dreis. [⏑̄–⏑̄] ⟨*-ιστον*⟩ *μ* 258 [⏑̄–⏑̄] ⟨ ⟩ *θανέειν μ* 342, ⟨ ⟩ *X* 76, *-ίστῳ θανάτῳ λ* 412, *ω* 34 [–⏑̄⏑] *-ιστα θάνοιεν χ* 472, *-ίστῳ ὀλέθρῳ ψ* 79 [⏑̄⏑⏑] *-ρότερ' λ* 381 4 viers. [⏑̄⏑⏑̄] *-ροτάτην λ* 421

Σχ sch.D *Λ* 242: *-ρός· οἴκτου καὶ ἐλέους ἄξιος*, *X* 76: *-ιστον· ⟨ἐλεειν⟩όν. -ρόν*, sch.Barn. *δ* 719: *-ρά·* ⟨ ⟩*ά*, *λ* 381: *-ρότερα·* ⟨ ⟩*ότερα*, *λ* 412: *-ίστῳ· ἀνηλεεῖ. κακῷ*, *λ* 420: *-ροτάτην·* ⟨ ⟩*οτάτην* L s. *οἰκτίρω*

B *bemitleidenswert, arm, ergreifend, erbärmlich, jämmerlich, elend* 3× (*Λ* 242, *λ* 421, *μ* 258) ⟨nachweisl.⟩ m. (starker) Anteilnahme (vgl. *οἶκτος*), 2× (*χ* 472, *ψ* 79) ⟨ ⟩ ohne Sympathie; bei den übrigen Stn. scheint die Einstellung eher neutral bzw. objektiv. Außer *-ρ' ὀλοφυρομένους*⁺ (4°) stets bezogen auf menschl. Sterben / Tod, u. zwar (außer *Λ* 242) auf ⟨bes. schlimme⟩ Art bzw. unter ⟨ ⟩n Umständen: Als Greis erschlagen *X* 76; Ermordung Ag.s *λ* 381. 412. 421, *ω* 34; Hunger *μ* 342; Skylla *μ* 258; Strang *χ* 472; allg. *ψ* 79. — Synt.: attributiv *-ίστῳ θανάτῳ / ὀλέθρῳ* (3°); adv. *-ρ' ὀλοφυρομένους*⁺ (4°), *-ιστα θάνοιεν χ* 472; sonst (2ⁱ 4°) präd./substantiviert. — Stets in dir.R. außer *Λ* 242 und (in sek. Fokalisation, s. de Jong, Narrators) *δ* 719, *χ* 472. — Wortf.: s. *λυγρός* 1 Grundform (1ⁱ, 4°): *arm, erbärmlich Λ* 242 (so starb Iphidamas) *-ρός, ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων, ' κουριδίης, ἧς οὔ τι χάριν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκε, der Arme*, vgl. *νήπιος/οι/η* am VA, ebf. oft vom 'Erzähler', sowie *Πατροκλῆος δειλοῖο Ψ* 65 ‖ *-ρ' ⟨ὀλοφυρομέν⟩ους*⁺ (4°); metr. gleichw. *πόλλ'* ⟨ ⟩*ος*⁺ (1ⁱ, 1°), *αἴν'* ⟨ ⟩*η* (1°), beides vom Erzähler; *-ρ' erbärmlich* dagg. stets aus der Sicht sich erbarmender Anwesender: *δμῳαί δ* 719, Od. *κ* 409, *'Αχαιαί τ* 543, Gr. *ω* 59. Anders Lⁱ: „kläglich, in Klagetönen", gemäß der Etymol. *δ* 719 *ἐπ' οὐδοῦ ἷζε* (Pen.) ... ' *-ρ'* ⟨ ⟩*η· περὶ δὲ δμῳαὶ μινύριζον κ* 409 (Od.: „*εὗρον*) *ἐρίηρας ἑταίρους* ' *-ρ'* ⟨ ⟩*ους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας*", vgl. V. 418 ⟨ ⟩*οι* (aus Freude, nicht länger *-ρά*) *τ* 543 (Pen.:) „*αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἔν περ ὀνείρῳ, ' ἀμφὶ δέ μ' ἠγερέθοντο ἐϋπλοκαμῖδες 'Αχαιαί, ' -ρ'* ⟨ ⟩*ην, ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας*" *ω* 59 (Ag. zu Ach.:) „*ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος ' -ρ'* ⟨ ⟩*αι, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν*" 2 Komp. (1°) *λ* 381 (Od. zu Alkin.:) „*οὐκ ἂν ἔπειτα ' τούτων σοι φθονέοιμι καὶ -ρότερ' ἄλλ' ἀγορεύειν, ' κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο*", *τούτων* verweist auf V. 371 f., V. 382 auf Ag.s Tod (387 ff.), der *λ* 412, *ω* 34 als *-ιστος* 'denkbar elend' gewertet wird (s. 3); also auch hier wohl nicht 'bemitleidenswerter', sondern *elender, schlimmer* (vgl. auch *κήδεα λυγρά* V. 369) 3 Sup. (1ⁱ, 7°) attr. (3°): *-ίστῳ θανάτῳ / ὀλέθρῳ*, vgl. *λευγαλέῳ θανάτῳ* (3×), *λυγρῷ ὀλέθρῳ o* 268 *λ* 412 (Ag.: „Aeg. tötete mich) *δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ. ' ὣς θάνον ⟨-ίστῳ θανάτῳ⟩, ' περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι ' νωλεμέως κτείνοντο σύες ὡς ἀργιόδοντες*", ⟨ ⟩ „*instrumental interne*" zu *θάνον* (Haudry, BSL 65, 1970, 48) *ω* 34 (Ach. zu Ag.: „wärest du nur vor Troja gestorben und mit Ehren bestattet) *νῦν δ' ἄρα σ' -ίστῳ ⟨θανάτῳ⟩ εἵμαρτο ἁλῶναι*", vgl. *Φ* 281 = *ε* 312 *νῦν δέ με λευγαλέῳ* ⟨ ⟩ *ψ* 79 (Eurykl. zu Pen.:) „*ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς, ' αἴ κέν σ' ἐξαπάφω, κτεῖναί μ' -ίστῳ ὀλέθρῳ.*" präd. *-ιστον* (1ⁱ, 2°), *-ροτάτην* (1°): *X* 76 (Priam.: „Ein junger Mann ist schön auch im Tod) *ἀλλ' ὅτε δὴ ⟨πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον⟩, ' αἰδῶ τ' αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος, ' τοῦτο δὴ -ιστον πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν*", die Entwürdigung ist sowohl f. den Greis selbst wie f. die Zuschauer *jämmerlich, elend*; *δειλοῖσι βροτοῖσι* auch *μ* 342 (s.u.), wo Zuschauer aber keine Rolle spielen; dagg. steht *λ* 421, *μ* 258 (s.u.) der (anteilnehmende) Zuschauer im Vordergrund. Hier allerd. schließt die Häßlichk. des Anblicks Anteilnahme wohl aus (kontrast. *Ω* 516 *-ίρων* ⟨ ⟩) *μ* 342 (Euryl.:) „*πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι, ' λιμῷ δ' -ιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν*", *das Schlimmste* (objektiv) 258 (Od. erzählt, wie Skylla sechs Gefährten auffrißt) *-ιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖσ' ἴδον ὀφθαλμοῖσι ' πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, das ⟨Ergreifendste⟩* (subjektiv), vgl. *χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας* V. 257 *λ* 421 (Ag.:) „*-ροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς ' Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε* (Klyt.) ... ' *ἀμφ' ἐμοί*", (subj.): *das* ⟨ ⟩ *(für mich) war aber die Stimme der Kassandra, die ich hörte, als* ..., vgl. V. 412 *-ίστῳ θανάτῳ*, 418 *ὀλοφύραο θυμῷ* Adv.: *-ιστα* (1°) *χ* 472 (Tel. hängt d. Mägde) *ἀμφὶ δὲ πάσαις ' δειρῇσι βρόχοι ἦσαν, ὅπως -ιστα θάνοιεν*, nicht 'qualvoll' (da der Tod schnell eintritt, s. V. 473), sondern *schmachvoll*; kontrast. *καθαρῷ θανάτῳ* V. 462

D v.l. *Ω* 328, *χ* 447 *-ρ' ὀλοφυρόμενοι/αι*

S.R. van der Mije

οἰκωφελίη [1°] **Σχ** sch.Barn. *ξ* 223: *-ίη· οἰκουρία. οἰκονομία. ἐπιμέλεια*

B *Vermehren des Haushalts, häusliche Sorge*, vgl. *οἶκος* als Obj. von *ὀφέλλω ξ* 233, *o* 21 u. Op. 495 *ξ* 223 (Lügenerz.) *ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν ' οὐδ' -ίη, ἥ τε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα, ' ἀλλά μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν ' καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες εὔξεστοι καὶ οἰστοί*, zu Feld- und häuslicher Arbeit als Gegensatz zu krieger. Sphäre, vgl. s.v. *οἶκος* Vorbem. zu B 1, anders *οἶκος ὀφέλλετο* V. 233: durch krieger. Taten

M.Schmidt

'Οἰλεύς [16ⁱ] E auszugehen ist von dem Nebeinander von jon.-hom. *'O-* u. mutterländ. *(F)ιλεύς* (s.o. s.v. *'Ιλεύς*, Belege s. L²·³·⁴), wobei *'O.* zwar ggüber *'I.* genetisch sek. zu sein scheint, bei Homer sich jedoch als urspr. erweist (s. L⁶ 41 f. oder Anlaut *'Οἰλ-* sitzt metr. fest); anderers. lagen Zen. anscheinend auch alte Textvar. mit *'Ιλ-* vor (so erklären sich seine Änderungsvorschläge für *M* 365 u. *N* 203 [s. *'Οἰλιάδης*], obwohl sich das sonst überl. *o* an diesen St.n im Sinne seiner Annahme als Artikel verstehen läßt, L⁶ 41. Das *'O-* ist nicht sicher erkl. s.o. s.v. *'Ιλεύς*), *'Ιλ-* bzw. *Fίλ-* gehört zum ON *'Ιλιος* usw. (Troas, Thess., Thrak., Propontis), *'Ιλ-* viell. im Flußnamen Ilissos (L³·⁴ u.ö.). Zum Gesamtproblem vgl. auch R. Wachter, Altlat. Inschriften, Bern-Frankfurt-New York 1987, § 57 f. — Zu myk. *o-wi-ro* s. L⁶ A.25 (S.41). — Abl.: *'Οἰλιάδης*

M 1 [⏑̄–⏑̄] ⟨*-ῆος ταχὺς*⟩ *Αἴας B* 527, *N* 66, *Ξ* 442, *P* 256, *Ψ* 473. 488 = 754; ⟨ ⟩ *υἱός N* 701, *Ξ* 520; *-ῆος ⟨νόθος υἱός⟩ B* 727; ⟨ ⟩ *-ῆος θείοιο N* 694 = *O* 333; *-ῆι πτολιπόρθῳ B* 728; *-ῆα πλήξιππον Λ* 93 2 [⏑̄×] *-εύς N* 697 = *O* 336

L s.o. s.v. *'Ιλεύς* — [1]Sommer, Aḫḫijavāfrage 55 f. (zu Bethe, Homer III, 138 ff.); [2]Oldfather, RE XVII, 1937, 2175–2187; Nachtrag RE Suppl. VII, 1940, 787; [3]Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 134; [4]v. Kamptz 295 ff.; [5]Aitchison, Gl. 42, 1964, 132 ff.; [6]Nickau, Unters. 36–42; [7]Wathelet, Dict. I 779 f. II 1446

B 1 Lokrer, V. des kl. Aias. Im Gegensatz zu den durch die Doppelform s. Namens u. die dadurch gegebene Bzhg. zu Ilios (wo immer gelegen) u. wohl auch Troja selbst (Hes. fr. 235,1) erweckten Erwartungen (vgl. etwa die Disk. bei Bethe, Homer III 138 ff.) gibt es über *O.* keine Aussagen, die über Genealogisches hinausgingen. Das stützt die Annahme, daß der N. (mit u. ohne *O-*) sek. ist u. auf dem ON **Ἴλιος* bzw. einem von diesem abgel. Adj. (*'Ιλήιος*) beruht, vgl. oben E; nach Hes. fr. 235,1 (unter der Form *'Ιλεύς*, s.d.) ist er ein S. des Ap. u. einer Nymphe, gezeugt, als Ap. u. Pos. die Mauer von Troja 'hoch machten', sein S. ist der kleine Aias:

B 527 *Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν -ῆος* (*ὁ Ἰλῆος*, Zen., nonn. codd.) *ταχὺς Αἴας* = *N* 66[ex.] = *Ξ* 442[ex.] = *P* 256[ex.] = *Ψ* 473[ex.] = 488[ex.] = 754 ≅ *N* 701[ex.] = *Ξ* 520[ex.] (*-ῆος ταχὺς υἱός*) M. des Aias nicht dir. genannt, wohl aber mit der Frau des *O.* u. *μητρυιή* des Medon ident.: *N* 697 *Ἐριώπιδος, ἣν ἔχ' -εύς* = *O* 336 (*ὁ Ἰλεύς* Zen., codd.) — unehel. S. ist Medon (s.d.): *B* 727. 728 *Μέδων κόσμησεν* (die Leute des Philoktet, bei denen er sich wg. Blutschuld aufhielt) *-ῆος νόθος υἱός*, ' *τὸν ᾧ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' -ῇ πτολιπόρθῳ* + *N* 694 = *O* 333 s. *Ὀϊλιάδης*

II Tr., Wagenlenker d. *Βιήνορ* s. L'; von Idom. getötet, *Λ* 93 (keine Zen.-Variante, s. L[a] 39 z.St.) B. Mader

Ὀϊλῆος ? Adj. zu *Ὀϊλεύς*, viell. anzunehmen in der Formel *Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας* (*B* 527 usw.), der 'nackte' Gen. ohne *υἱός* ist sing.; s. Wackernagel, Synt. II 68 B. Mader

Ὀϊλιάδης [6[i]] Patron., *S. des Ὀϊλεύς* (s.d., auch zum *Ὀ-*), = der Aitoler Aias; *Ὀ.* vertritt den N. des Aias außer in *Π* 330 am VE — sonst vor Mittelzäs. *Π* 330 *Αἴας ... -ης* *M* 365 ‹*αὐτίκ'*› *-ην* (‹ › ‹*ἄρ' Ἰλιάδη*›*ν* Zen.) *N* 203 *-ης* (‹ ›*ς* Zen.) 712 *οὐδ' ἄρ' -ῃ μεγαλήτορι* (*ἀλλ' οὐκ Ἰ.*, Zen.) *Ξ* 446 *-ης δουρικλυτός* *Ψ* 759 *ἔκφερ' -ης* (*ἔκθορ' ὁ Ἰ.* Zen.; *ὁ Ἰ.* unus cod. ut urid., *ὀϊλῆος* nonn. codd.) B. Mader

οἶμα [2[i]] E falls < **oi̯s-ma* (vgl. *οἶσ-τρος*), viell. (vgl. gleichbed. *λῆμα* zu *λῆν*) verw. m. lat. *īra*, vgl. Frisk s.v. — Abl.: *οἰμῆσαι*

Σχ sch. D z.Stt.: *ὅρμημα(τα)* L [1]Ellendt, in: 'Homer' ed. Latacz 63; [2]Porzig, Satzinhalte 87 f.

B *Schwung, Elan*, Akk. (Pl. zur Hiatvermeidg. [L']) abh. von *ἔχων* [⏑⏑] (wie *θυμόν* / *ἦτορ* *E* 670. 806 / Th. 456), vbd. m. gen. qual. (vgl. *μένος* III Sp. 141,59, kontrast. *ἦτορ* II Sp. 943,39 ff.), in Einl. zu Tier-Gl. (vgl. Abl.) *Φ* 252 (Ach. *ἀπόρουσεν*) *αἰετοῦ -ατ'* (*ὄμματ'* v.l.) *ἔχων* (*ὅς τ' ὤκιστος*) *Dynamik*, obj. von Schnelligk. (der Flucht!), vgl. *N* 62–5, kontrast. *Φ* 493–6 *Π* 752 (*ἐπὶ* PN[d]) *βεβήκει* (Patr.) ' *-α λέοντος ἔχων, ὅς τε* (*ἔβλητο*) *Ungestüm*, subj. von Aggressivität (s. V. 754. 761), vgl. Tyrt. fr. 13 W., *P* 20 ff., *Π* 266, *Y* 164, Sc. 426. — Wortf.: *θυμός, ἴθματα, ἴχνια, μένος, ὁρμή*

D v.l. *Θ* 349 (pro: Wilamowitz, IuH 40 A.1, contra: van der Valk, Text. Crit. Od. 27) R. Führer

οἰμάω s. *οἰμῆσαι*

οἶμη [3[o]] E zu *εἶμι*; zu Formen m. Aspir. s. *οἶμος* **Σχ** sch. Barn. *θ* 74: *ᾠδῆς* (ebs. 481). *ἡ διηγήσεως. ἔνθεν καὶ προοίμιον*

L H. Güntert, Kalypso, Halle 1919, 204–12; Meuli, H. 70, 1935, 172 f.; O. Becker, H. Einzelschr. 4, 1937, 68 f.; Diehl, RhM 89, 1940, 88. 93 f.; A. Pagliaro, Saggi di critica sem., Messina/Firenze 1953, 34 ff.; M. Durante, Sulla preistoria della trad. poet. gr., Roma 1976, II 176 f. (dt. in: Idg. Dichtersprache 277 f.); A. Thornton, Hypomnemata 81, 1984, 148 f.; W. G. Thalmann, Conventions of Form and Thought in EGrE Poetry, Baltimore / London 1984, 123 ff.; A. Ford, Homer. The Poetry of the Past, Ithaca / London 1992, 41 f.

B (*Gang* [einer Geschichte, Handlungs*ablauf*] >) *Pfad* des ep. Erzählens (zur Metaph. vgl. Pi. Ol. 1,110, Ne. 6,45. 54, Isthm. 6,22; 3,19, Bacchyl. c. 5,31; 19,1) i.S.v. (themat. best.) *Weise*, (zu spinnendem) *Garn*, in komplem. Distr. zu *οἶμος*, außer *θ* 74 in dir. R. *θ* 74 *Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν*, ' *-ης τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν ... ἵκανε*, ' *νεῖκος* (von Od. u. Ach.) *im Rahmen des* (sc. tr.) *Sagenkomplexes, der damals bes. populär war*, vgl. V. 500 (*ἔνθεν*), *α* 10 (*ἀμόθεν*). 351 f., Hes. fr. 357,2 481 (*ἀοιδοὶ ἔμμορροι*) *αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας* ' *-ας Μοῦσ' ἐδίδαξε*, vgl. Th. 22 *χ* 347 (*μ' αἴδεο*) *αὐτοδίδακτος δ' εἰμί, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν -ας* ' *παντοίας ἐνέφυσεν ein vielfältiges Themenrepertoire*, vgl. Th. 31, *ζ* 233 f., *Ψ* 307 f. — Wortf.: *αἶνος, ἀοιδή, κόσμος* (*θ* 492), *λειμών* (Choer. Suppl. Hell. 317,2), *λόγος, μῦθος, νομός* (h. Ap. 20), *τέχνη, ὕμνος* R. Führer

οἰμῆσαι [3[i] (nur *X*), 1[o]] **Σχ** sch. D *X* 140: *ὥρμησε* L Kurz, Menschl. Bewegung 98. 140

B (zu *οἶμα* [+ Einfl. von *ὁρμάω*?]:) *losstürmen, sich stürzen* (*auf* = *μετά* + Akk. *X* 140), nur 3. Sg. Ind. Aor. (wie metr. gleichw. *ἰθύω* 6× von 17) in (Vbd. m.) Raubvogel-Vgl. (vgl. *Φ* 252) *X* 140 (Ach. *ἐπόρουσε*) *ἠύτε κίρκος ὄρεσφιν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν*, ' *ῥηϊδίως -ησε μετὰ ... πέλειαν*, vgl. *P* 460, zum Text s. West, Ptol. Pap. 165 f. 308. 311 (*εἰρύσσατο* ‹*φάσγανον*›) *-ησεν δὲ ἀλεὶς ὥς τ' αἰετὸς ...* ' *ὅς τ' εἶσιν ...* ' *ἁρπάξων ... λαγωόν·* ' *ὣς Ἕκτωρ -ησε τινάσσων* ‹ › (*ὡρμήθη δ'* Ach.) = *ω* 538, vgl. (metr. gleichw.) *Π* 582 bzw. *O* 693, ferner *E* 81[+], *Φ* 173 f., *κ* 321 f., *χ* 79 f. — Wortf.: *ἀίσσω, ἰθύω* (s.d.), *ὁρμάω*, (*ἰθὺς*) *πέτομαι, σεύομαι*

D v.l. *Φ* 265, h. Merc. 91 R. Führer

οἶμος [1[i], 1[H], 1[h]] E zu *εἶμι*, (att.) Aspir. < **οἶσμος* (L') od. nach *ὁδός*? evt. myk., s. DMic. I 24

Σχ sch. D *Λ* 24: *ὁδοί. στίχοι. μεταληπτικῶς ἀντὶ τοῦ ῥάβδοι* L [1]Sommer, Lautst. 29; [2]J. Gagnepain, E&C 31, 1959, 85 f.

B (*Gang* >) *Weg, Pfad*, Pl. *Bahnen*, übertr. (vgl. *θέω* B I 4) von Ornamenten; 1[h] in dir. R. (ähnl. 1[H]) Op. 290 *μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος -ος ἐς αὐτὴν* (Areté) ' *καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον*, (chiast.) Ggs. *λείη ὁδός* u. *ἐγγύθι* V. 288 h. Merc. 451 (Musen) *τῇσι χοροί τε μέλουσι* (s.d. B 2 b *β*) *καὶ ἀγλαὸς -ος* (v.l. *ὕμνος*) *ἀοιδῆς* (u. *μολπή* u. *βρόμος αὐλῶν*) *die herrliche Bahn des Gesanges* (abstr.), kontrast. metr. gleichw. *θ* 429 (konkr.), vgl. Pi. Ol. 9,47, Philet. fr. 10,4, Call. h. 1,78 (jew. + Gen.) u. s. *οἴμη* (ohne) *Λ* 24 (Ag. *θώρηκα ἔδυνε*) *τοῦ ... δέκα -οι ἔσαν ... κυάνοιο*, ' *δώδεκα δὲ χρυσοῖο καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο Streifen*, s. II Sp. 1099,49 ff. u. Myres, JHS 61, 1941, 20, vgl. *Ψ* 561 u. zum Hiat *B* 87. — Wortf.: *ἀταρπ(ιτ)ός, κέλευθος* B 3, *κύκλος* (*Λ* 33), *ὁδός, τρίβος, χεῦμα* (*Ψ* 561) R. Führer

οἰμωγή [5[i], 1[o]] M [⏑–⏑] *-ή υ* 353 [⏑–⏑] *-ή Δ* 450 = *Θ* 64 [⏑–⏑] *κωκυτοῦ/ῷ ... -ῆς/ῇ X* 447. 409 [–⏑–] *-ῇ Ω* 696

B (zu *οἰμώζω*:) *Aufschreien, Jammern* vor körperl. (1) od. seel. Schmerz (2), stets koll. (*Ω* 696 nur 2 Subj.), 5× nb. einem and. Subst.: *εὐχωλή* (2×), *κωκυτῷ/οῦ, στοναχῇ*; in Erzählertext außer *υ* 353. Nur von Männern (kontrast. *κωκυτῷ/οῦ X* 409. 447 von Frauen), stets unmittelbare Reaktion auf ein Ereignis bzw. dessen Wahrnehmg. (Ausn.: *Ω* 696, s.d.), beides wie *οἰμώζω*. — Wortf.: s. *γόος*, (dazu *στόνος*) 1 vor körperl. Schmerz (3×, stets bei gewaltsamem Tod) *Δ* 450 *ἔνθα δ' ἅμ' -ή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν* ' *ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων*, ‹*ῥέε δ' αἵματι γαῖα*› = *Θ* 64, *-ή* chiastisch zu *ὀλλυμένων, εὐχωλή* zu *ὀλλύντων*; zu ‹ › vgl. *υ* 354 unten *υ* 353 (Theokl.' Vision) „*-ὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί*, ' *αἵματι δ' ἐρράδαται τοῖχοι καλαί τε μεσόδμαι*": *δεδάκρυνται* ‹entspricht› *δακρυόφιν* (349), *αἵματι* ‹ › *αἱμοφόρυκτα* (348); viell. ‹ › *-ή* ebs. *γέλω* (V. 346; vgl. *δέδηε*: *ἄσβεστον*). Zu V. 354 vgl. auch *Δ* 451 = *Θ* 65 oben 2 vor seel. Schmerz (3×, stets um Hektor) *X* 409 (als Ach. Hektors Leichnam schändet, *μήτηρ κώκυσεν*) *ᾤμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ* ' *κωκυτῷ τ' εἴχοντο καὶ -ῇ κατὰ ἄστυ*, aus

V.410f. geht hervor, daß nicht Kummer vorherrscht, sondern Angst u. Entsetzen (vgl. *οἰμώζω* B2 Vorbem. am Ende) 447 (*ἄλοχος δ' οὔ πώ τι πέπυστο Ἕκτορος* 437f.) *κωκυτοῦ δ' ἤκουσε* (der Frauen) *καὶ -ῆς* (der Männer) *ἀπὸ πύργου* 4 *Ω*696 *οἱ δ'* (Priam. u. Idaios) *εἰς ἄστυ ἔλων -ῇ τε στοναχῇ τε ' ἵππους, οἱ.* von 'sek.' Reaktion sonst nur von Ach. um Patr. (s. *οἰμώζω* B2 Vorbem.); Idaios jammert hier mit Priam. wie die Myrm. mit Ach. (*Ψ*12), vgl. noch V.703 (Kassandra) 8 *κώκυσεν* S.R. van der Mije

οἰμώζω [17ⁱ, 6°, 1ᴴ] **E** aus der Interj. *οἴμοι* 'Weh mir!' (nicht im fgrE) gebildet. Zum *-ζ-* und *-ω-* (statt *-οι-*) s. Tichy, 12 Onomatop. Verb. 168 (and. Eust. 1279, 33–5). Abwegig Arena, Helikon 6, 1966, 128 A.18 (*οἰμ-ωγ-*, vgl. *ἄν-ωγ-α*) – Abl.: *οἰμωγή*

F *-ζοντες* 1ᴴ, *ᾤμωξεν* 12, *ᾤμωξαν* 1, *-ξειε* 1, *-ξας* 9 16

M **1** *οἰ/ῷ-* im longum **1a** dreis. [⏑̄–⏑̄] *ᾤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα K*522 ≅ *Ψ*178 = *Ω*591, *O*397 = *ν*198; *ᾤμωξεν δ' X*33. 408; *-ξας μ*370 [⏑̄–⏑̄] *δή ῥα τότ' ᾤμωξεν M*162 (= *O*397ᵉᵃ. = *ν*198, s.o.); *-ξας E*68 ≅ *Y*417, *Π*290; *ὁ δ' -ξας* 20 *Φ*529; *ὅ γ' -ξας σ*398 [⏑̄–⏑̄] ('rising threefolder') *ᾤμωξεν ι*395; *-ξας ι*506 = *λ*59 [⏑̄–⏑̄] *-ξας X*34 **1b** viers. [⏑̄–⏑̄⏑̆] *-ξειε H*125; *-ζοντες* Hes. fr. 302,20 **2** *ᾤ-* in den brevia [–⏑̄⏑̆] *ᾤμωξεν Γ*364 ≅ *Φ*272, *Σ*35; *ᾤμωξαν Ψ*12 24

Σχ sch. D *Γ*364: *ἐστέναξεν, E*68: ⌞*στενάξας*⌟. *βοήσας, Y*417, sch. Barn. *λ*59: ⌞ ⌟

L W. Brachmann (s. *ὀλοφύρομαι* L) 8f.; Schmidt, Synonymik III 388–91; Krapp, Akust. Phänomene 37. 99. 114f. 28

B *aufschreien* vor körperl. (1) od. seel. (2) Schmerz, *ausrufen*, intrans. (aber 5× m. adverbialem acc. n., s.u.); nur von Männern, d.h. nicht von Frauen (deren Pendant ist *κωκύω*, vgl. *Σ*35–7, *X*406–9 in 2b), Göttern (Ares *ἔβραχε E*859. 863, Aphr. *μέγα ἰάχουσα E*343 vor körperl. Schmerz), Tieren od. Dingen (kontrast. ⌞*βραχεῖν, βρυχάομαι, ἐρεύγομαι, ἰάχω*⌟); daher wohl kein unartikuliertes 'Brüllen' wie ⌞ ⌟, sondern e. (halbwegs) artikulierter Schrei (2× sogar verb. dic., in 2a; vgl. auch sch. *X*408). So bietet sich, auch wegen der Etym., '*οἴμοι* rufen' (bzw. *ὤ μοι*, die entspr. Form im fgrE) an (allerd. ist *ὤ μοι* nicht auf Männer beschränkt u. auch sonst nicht m. *οἰμώζω* kontextgleich); bezeichnet lautes Schreien (dringt durch bis zu Thetis *Σ*35, Androm. *X*447, s.a. *σ*398 in 1), welches aber auch kraftlose Alte hervorbringen können (Peleus *H*125, Priam. *Φ*529, *X*33. 34. 408 in 2b, vgl. *οἰμωγῇ Ω*696); bei länger anhaltendem Jammern wird *οἰ.* von einem and. Verb abgelöst: *μύρομαι Ψ*14, *ὀλοφύρομαι O*397f. = *ν*198f.; s. auch 2a Vorbem. – Verwendg.: in Erzählertext außer *H*125 u. 4× in den *ἀπόλογοι* Adv.: *μέγα H*125, *X*34; *σμερδαλέον Σ*35, *ι*395; *ἐλεεινά X*408 **1** *aufschreien* vor körperl. Schmerz (3ⁱ, 2°), stets von unerwartetem Schmerz: Opfer getroffen von hinten (2ⁱ), im Schlaf (*ι*395), zufällig/ungewollt (1ⁱ, 1°) *E*68 (Mer. trifft Phereklos ins Gesäß) *γνὺξ δ' ἔριπ' -ξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε* ≅ *Y*417 (Ach. trifft Polydoros am Rücken) *ι*395 (dem Kyklop wird das Auge ausgestochen) *σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν, περὶ δ' ἴαχε πέτρη Π*290 (Patr. trifft 'zufällig' Pyraichmes) *δεξιὸν ὦμον· ὁ δ'* ⌞*ὕπτιος ἐν κονίῃσι*⌟ *' κάππεσεν -ξας σ*398 (Eurym. wirft m. der Fußbank nach Od., trifft aber den Weinschenk am Arm) *αὐτὰρ ὅ γ' -ξας πέσεν* ⌞ ⌟, *-ξας* trägt nb. *βόμβησε* (V.397) u. *ὀμάδησαν* (V.399) zum *κέλαδον* (V.402) bei **2** *aufschreien* vor seel. Schmerz (14ⁱ, 4°, 1ᴴ), als unmittelb. Reaktion auf ein Ereignis / e.n Sachverhalt (z.B. *ἔκπεσε χειρός Γ*363) bzw. auf das Wahrnehmen (z.B. *ἐπεὶ ἐνόησε O*395), Vernehmen (z.B. *εἰ ἀκούσαι H*129) od. Verstehen (*ι*507) eines Ereignisses / Sachverh.s. Als 'sek.' Reaktion nur *Σ*35, *Ψ*178, *Ω*591, *Ψ*12, wo *οἱ.* durch Ach.s tiefen, unbewältigten Schmerz um Patr. bedingt ist (*Σ*22ff. ist er zunächst stumm vor Erschütterg.), vgl. 'sek.' *οἰμωγή* von Priam. *Ω*696; anders *λ*59 (2a). Als Ausdruck f. spontanes Aufschreien wird *οἱ.* nie f. 'retorisches' Jammern verwendet (kontrast. *ὀδύρομαι* 1c). D. zugrundeliegende Affekt ist oft weniger Kummer als vielmehr Entsetzen, Verzweiflg., 'Frust', Wut, vgl. auch die Begleitgebärden (2a): Schlagen der Oberschenkel (3×) u. des Kopfes m. den Händen (*X*33) **2a** vor einer Rede (9ⁱ, 4°): 2× als Hauptverb in REinl.: *ausrufen* (*Γ*364 ≅ *Φ*272); 6× als Ptz. in REinl nb. einem verb. dic. (*Ψ*178 = *Ω*591 *ὀνόμηνεν*; *ι*506 = *λ*59 *ἠμείβετο*; *X*34, *μ*370 *ἐγεγώνει*⁺); 5× außerh. der REin. (*M*162f. *ἀλαστήσας* ⌞*ἔπος ἠῦδα*⌟; *O*397f. = *ν*198f. *ὀλοφυρόμενος δ'* ⌞ ⌟ [v.l. *δὲ προσηύδα*], *Φ*529f. *ὀτρύνων, X*33) Verh. *οἱ.* zum Hauptverb des Sprechens (zur Problematik vgl. I Sp. 1691, 67–77, *γέγωνα, ὀλοφύρομαι* B1a): *οἱ.* stets vorzeitig, uns. nur *λ*59, s.d.; 4× vor verärgertem / verzweifeltem Götteranruf: viell. ist *οἱ.* hier nicht nur Affektausdruck, sondern soll außerdem die Aufmerksamk. des Gottes (stets Zeus, *μ*371 *ἠδ' ἄλλοι θεοί*) erregen, vgl. *ὀλολύζω Γ*364 (Men.' Schwert bricht beim Schlag auf Paris' Helm ab) *Ἀτρεΐδης* ⌞*δ' ᾤμωξεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν· ' „Ζεῦ πάτερ,*⌟ *οὔ τις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος" Φ*272 (Skam. droht Ach. zu überwältigen) *Πηλεΐδης* ⌞ ⌟ *ὡς οὔ τίς με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη ' ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι" μ*370 (Od. riecht, wie die Heliosrinder gegrillt werden) *-ξας δὲ θεοῖσι μετ' ἀθανάτοισι γεγώνευν· ' „Ζεῦ πάτερ ἠδ' ἄλλοι ... θεοὶ ... ' ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε"* 3× m. begleitendem Schlagen der Oberschenkel: *M*162 (d. Gr. halten stand) *δή ῥα τότ' ᾤμωξέν τε* ⌞*καὶ ὦ πεπλήγετο μηρὼ ' ,* ⌟ *Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ἠῦδα· ' „Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο" O*397 (Patr. *ἐνόησε*, wie d. Tr. d. Gr. bedrängten) *ᾤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα* ⌞ ⌟ *χερσὶ καταπρηνέσσ', ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ἠῦδα· ' „Εὐρύπυλ' ..." = ν*198 (Od. erkennt Ithaka nicht; N.B. V.200 „*ὦ μοι ἐγώ*") *Φ*529 (Priam. sieht, wie Ach. d. Tr. bedrängt) *ὁ δ' -ξας ἀπὸ πύργου βαῖνε χαμᾶζε* (*ὀτρύνων πυλαωρούς· „πεπταμένας πύλας ἔχετ'"*) *X*33. 34 (Priam. sieht Ach.) *ᾤμωξεν δ' ὁ γέρων, κεφαλὴν δ' ὅ γε κόψατο χερσὶν ' ὑψόσ' ἀνασχόμενος, μέγα δ' -ξας ἐγεγώνει ' λισσόμενος φίλον υἱόν* – Ach. ruft den verstorbenen Patr. an (2×): zum untypisch 'sekundären' *οἱ.* s. B2 Vorbem. u. vgl. *Σ*35, *Ψ*12 (in 2b) *Ψ*178 (zündet den Scheiterhaufen an) *ᾤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον· ' „χαῖρέ μοι, ὦ Πάτροκλε ..." = Ω*591 (entschuldigt sich für Hektors Freigabe) ≅ *K*522 (in 2b) *ι*506 (Od. teilt dem Kyklopen seine Identität mit) *ὣς ἐφάμην, ὁ δέ μ' -ξας ἠμείβετο μύθῳ· ' „ὦ πόποι" = λ*59 (Elpenor), hier allerd. keine Primärreaktion (vgl. B2 Vorbem.), der Unterschied zu *ὀλοφυρόμενος*⁺ *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα / ἔπος ἠῦδα* u.ä. ist kaum noch erkennbar; vgl. auch V.55 **2b** nicht vor einer Rede (5ⁱ, 1ᴴ) *H*125 (Nestor:) „*ἦ κε μέγ' -ξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς* (*εἰ πτώσσοντας ὑφ' Ἕκτορι πάντας ἀκούσαι*"), kontrast. *μέγ' ἐγήθεεν* V.127 *K*522 (Hippokoon sieht, was Od. u. Diom. angerichtet haben) *ᾤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον* ≅ *Ψ*178 = *Ω*591 (in 2a) *Σ*35 (Ach. hat von Patr.' Tod erfahren) *ὁ δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ· ' ... ' σμερδαλέον δ' ᾤμωξεν· ἄκουσε δὲ πότνια μήτηρ ' ... ' κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα*, vgl. *ὦ μοι* (2×) V.54, *τί κλαίεις;* V.73 *X*408 (Ach. schändet Hektors Leiche; *μήτηρ*) *κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῖδ' ἐσιδοῦσα· ' ᾤμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ ' κωκυτῷ τ' εἴχοντο καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ*, vgl. V.447 *Ψ*12 (Ach.: „*Πάτροκλον κλαίωμεν*") *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ᾤμωξαν ἀολλέες, ἦρχε δ' Ἀχιλλεύς*, obwohl d. Myrm. nicht dir. betroffen sind und Patr.' Tod schon länger zurückliegt (kontrast. *X*408f.), 'schrien alle' nach Ach.s Vorbild (*ἦρχε*:

I Sp. 1386, 6–9), s. B 2 Vorbem. ‖ Hes. fr. 302,20 *τύπτοιεν (κεραμῆες) τάδε ἔργα κακῶς, πίπτοι δὲ κάμινος, ' αὐτοὶ δ' -ζοντες ὀρῴατο ἔργα πονηρά*, vgl. V. 12 *κεραμέων μέγα κωκυσάντων*

D v.l. Σ 37 in P. Mich. inv. 3160, s. N. E. Priest, Hom. Papyri in the Mich. Collection, Diss. Michigan 1975, S. 128. 144

S. R. van der Mije

Οἰνεΐδης [2ⁱ, 2ᴴ] Patron., *S. des Οἰνεύς* (s.d.) I = Tydeus *E* 813, *K* 497 (*-αο*) II = Meleagros Hes. fr. 280,24 (*-ης*) III = Inachos Hes. fr. 122 (*-ης*, vgl. App. z. St.)

D *B* 563a (Cert. p. 44,1) B. Mader

Οἰνεύς [8ⁱ, 6ᴴ, 4ᶜ] E dir. oder über den ON (bzw. Phylennamen [s. Meier, *-ίδ-* 59]) *Οἰνόη* zu *οἶνος*, v. Kamptz 278. 299; viell. Kurzform zu *Οἰνόμαος* o.ä., Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 391, Perpillou, *-εύς* 180. Myk. Zeugnis uns., s. Galiano, Minos 12, 1971, 251 A. 194, vgl. 256. – Abl. *Οἰνεΐδης*

M 1 zweis. [⏑̄–] ⟨*-εύς*⟩ *Z* 216 (... *δῖος*). 219, *I* 535 [⏑̄×] *γέρων ἱππηλάτα* ⟨ ⟩ *I* 581; *ἱππότα* ⟨ ⟩ *Ξ* 117 2 dreis. 2a [⏑̄⏑⏑] *-έα* ⟨Hes. fr. 10a,⟩52 [⏑̄⏑⏑] *-έος* ⟨ ⟩55 [⏑̄⏑⏑] *δαΐ*]*φρονος -έος* Hes. fr. 280,10; *-έα δῖον* ⟨ ⟩57 2b [–⏑̄⏑] ⟨*-ῆος I*⟩ 543; *-ῆϊ* Hes. fr. 25,14 [–⏑̄⏑] ⟨ ⟩ 540 2c [⏑̄–⏑̄] *-ῆος B* 641. – Prosa: Hes. fr. 12; Thebais. fr. 8 p. 25, Cypr. fr. 18 p. 41, Asius fr. 7 p. 90, Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav.

L [1]Preller-Robert II 85 ff.; [2]Friedländer, Stud. z. ant. Lit. u. Kunst, Bln. 1969, 50; [3]Wilamowitz, GlH 2, 64 A. 2; [4]Kullmann, Quellen 102 f.

B I aitol. Herrscher, Herr von Kalydon, drei Generationen vor dem Krieg gg. Troja (Diom.' V. Tydeus S. des *Οἰ.*; vgl. *B* 641 ff.); daß er urspr. ein Weingott o.ä. war (Hanslik, RE XVII, 1937, 2193 ff.; L[1,2]), kann nur aus seinem Namen u. einigen genealog. Angaben (zum Schwiegersohn Thoas [vgl. L[4]] vgl. den gleichnamigen S. des Dionysos auf Lemnos; aus N. wie *Ἄγριος* usw. sind keine sicheren Schlüsse mögl.) geschlossen werden. Daneben Bzhg.en zu Ares (⟨Hanslik a.O. 219,⟩4 f.) u. zu Flüssen (s.u. II u. vgl. ⟨ ⟩3 f.); die Vielfalt solcher schwer auf einen gemeinsamen Nenner zu bringenden Bzhg.en spricht wohl für ein hohes Alter der Gestalt des *Οἰ.* 1 *Genealogisches* S. des Portheus bzw. Porthaon, *Ξ* 117, u. der Eureite, Hes. fr. 10a,52; Geschwister: Agrios u. Melas in der Il., bei Hes. zusätzl. [Al]kathoos u. Pylos. Kinder: von Althaiē *I* 555 u.ö.: Meleagros, *I* 543. 555, Cypr. fr. 18 p. 41 Dav., Hes. fr. 280,10 (vgl. V. 24 *Οἰνείδης*), ferner Phereus, Agelaos, Toxeus, Klymenos, Gorge u. Deianeira, Hes. fr. 25,14 ff. – von Periboia (vgl. unten 2c): Tydeus, Hes. fr. 12 bzw. Theb. fr. 8 p. 25 Dav.; ohne Angabe der M. Hes. fr. 10a,55. – Ebenso ohne Angabe der M. T. Perimede, Asius fr. 7 p. 90 Dav. 2 *Mythen* 2a Kalydon. Jagd u. Krieg gg. Kureten Vernachlässigg. der Art. bei den Thalysien, *I* 535, darauf verwüstet ein gewaltiger Eber die *ἀλωή* (= Weingärten?) des *Οἰ.*, 540; im auf die Erjagung des Ebers folgenden Krieg versucht *Οἰ.* den zürnenden Meleagros zum Einlenken zu bringen, 581 (*γέρων ἱππηλάτα -εύς*, vgl. Mühlestein, Hom. Nam. 46 f. = SMEA 9, 1969, 85 f.) 2b Bewirtg. des Bellerophontes (wahrsch. nicht in Argos, wie Hanslik a.O. 2197 aus *Z* 224 folgert, vgl. unten 2d, doch s. auch II) *Z* 216. 219 2c Feldzug gg. Olenos, Gewinng. der Periboia Theb. fr. 8 p. 25 Dav., Hes. fr. 12 2d *Οἰ.* von Agrios vertrieben, von Tydeus zurückgeführt bzw. gerächt Hes. fr. 10a,55. 57, Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav., vgl. *Ξ* 119 f. (*ὁ* [= *Οἰ.*] *μὲν αὐτόθι μεῖνε, πατὴρ* [= Tyd.] *δ' ἐμὸς Ἄργεϊ νάσθη ' πλαγχθείς*)

II V. des Inachos, vorausg. in *Οἰνείδης* Hes. fr. 122, s. App. z. St. (Quelle des Inachos bei Oinoe, einer Gründg. des aitol. *Οἰ.* Paus. 2,25,2) B. Mader

οἴν(η) [3ᴴ] *vine* mainly poet. wd. supplanted by *ἄμπελος* (q.v.) Op. 570 *τὴν* (sc. *χελιδόνα*) *φθάμενος -ας περιταμνέμεν* 572 *τότε* (at harvest-time) *δὴ σκάφος οὐκέτι -έων* Sc. 292 *ἐτρύγων -ας, δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες*

J. N. O'Sullivan

οἰνίζομαι [3ⁱ] Σχ sch. D *H* 472: *οἶνον ὠνοῦντο*, *Θ* 506: *οἶνον ἀγοράζετε*

B *provide oneself with wine, procure wine*, w. (*Θ* 506⁺) or without (*H* 472, but *οἶνον / μέθυ* could be understood from prec. context) cogn. acc. *οἶνον* (+ *σῖτον Θ* 506⁺, by zeugma); w. force of *-ίζομαι* cf. e.g. *λῃΐζομαι* (further Latacz, Freude 105) of fetching: *Θ* 506 (*ἐκ πόλιος ἄξεσθε βόας καὶ μῆλα*) *οἶνον δὲ μελίφρονα -ίζεσθε ' σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων* ≅ 546 (*-ίζοντο*) – of purchasing: *H* 472 *ἔνθεν* (i.e. from the Lemnian ships; *ἔνθεν ἄρ'* codd.) *-ίζοντο ... 'Αχαιοί, ' ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' ... σιδήρῳ, κτλ.* J. N. O'Sullivan

οἰνοβαρείων [3ᵃ] L Wyatt, Metr. Lengthening 134 and Tucker, Greek Verbs 70 n. 81 (on formation)

B *being heavy with wine*, w. neg. implic. of excessive drinking: cause of drowsiness (*κ* 555, w. fatal lack of presence of mind on waking), unseemly vomiting in sleep (*ι* 374), foolish act of violence (*φ* 304); always *-ετο/ατο -είων* at VE *ι* 374 *ἐρεύγετο* (Polyphemus) *-είων κ* 555 *κατελέξατο* (Elpenor) *-είων φ* 304 *οἱ δ' αὐτῷ ... κακὸν εὕρετο* (Eurytion, the Centaur) *-είων* See also *οἰνοβαρές*, also *οἴνῳ* ⟨*βεβαρηώς*⟩ (s.v. ⟨ ⟩), *μεθύων*, *οἰνωθείς* J. N. O'Sullivan

οἰνοβαρής [1ⁱ] Σχ sch. D (= sch. min. P. Strassb. inv. 33) *A* 225: *οἴνῳ βεβαρημένε. μέθυσε*

B *heavy with wine*, term of abuse, ref. to impairment of mind w. consequent ill-advised words, course of action *A* 225 (Ach. to Ag.:) „*-ές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο*" (vv. 225–233 ath. Zen.) See also *οἰνοβαρείων*

J. N. O'Sullivan

Οἰνόμαος [3ⁱ, 1ᴴ, 1ᶜ] E allg. VG zu *οἶνος*, HG zu *μαίομαι*, v. Kamptz 108, 207, 212, „who longs for wine" Palmer, Interpret. of Myc. Greek Texts, Oxford 1963, 80; strittig nur, weil e. solcher Name schlecht zum Wesen von *Οἰ.* I zu passen scheint (S. des Ares, zu dem aber auch *Οἰνεύς* [s.d.] Bzhg.en hat), zur Namensdisk. s. L² 2245. Zu pränest. *Oinomavos* s. R. Wachter, Altlat. Inschriften, Bern-Frankfurt-New York 1987, 119 L [1]Preller-Robert II 206 ff.; [2]Fiehn, RE XVII, 1937, 2245 ff.

B I Heros von Pisa (da dort isoliert, urspr. viell. in Lesbos [L[1]] oder i.d. SO-Peloponnes [bei Korinth? L[2]] oder in Aitolien? s.u. III u. vgl. *Οἰνεύς*), S. d. Ares u. V. der Hippodameia, der die Bewerber um s. Tochter zu Wettfahrten zwingt (urspr. Brautraubmythos? s. L[1,2]), besiegt u. tötet, schließl. aber Pelops unterliegt. Liste s. Opfer u. somit die Geschichte bei Hes. fr. 259 u. Epim. fr. 17 Diels II Tr., aus dem Gefolge des Asios(?), von Idom. getötet *M* 140 (⟨*-όν τε*⟩), *N* 506 (*-ον*); die N.liste *M* 139 ff. hat mit der von *E* 705 ff. (vgl. *Οἰνοπίδης*) die N. *Οἰ.* u. *'Ορέστης* gemeinsam, zur letzteren St. s. III III Gr., von Hektor getötet, *E* 706 (*Αἰτώλιον* ⟨ ⟩), s. Herkunft verbindet ihn ebenso mit *Οἰνεύς* wie sein Name u. weitere Namen im Gefallenenkat. V. 705 ff., die zu dessen Kontext gehören (*'Ορέστης*, *'Ορέσβιος*, *Οἰνοπίδης*), vgl. ferner II (zu *Θόων M* 140 vgl. *Θόας* in Aetolien, *B* 638 u. den S. des Dionysos auf Lemnos)

D *M* 193a PHamb. 153, s. West Ptol. Pap. 103. 119

B. Mader

οἰνό(ομαι) [2°] *become drunk with wine* w. not. of consequent tendency to violent strife π 292 (Od. tells Tel. to say to suitors: „I removed the weapons in fear) *μή πως -ωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν, ἀλλήλους τρώσητε*" (vv. 281–298 damn. Zen., Ar. [π 286–294 ≅ τ 5–13]) = τ 11. – Wdfld.: see *οἰνοβαρείων* J. N. O'Sullivan

οἰνόπεδ(ος, -ον) [1[1], 2°, 1[h]] **Σχ** sch. D *I* 579: *-οιο· ἀμπελοφύτου χωρίου*

B 1 adj. 'with wine-ground' (cf. *κραναή-, κραταί-πεδος*), *having good ground, soil for producing wine*, epith. of *ἀλωή*. – Wdfld.: *οἰνοπληθής* α 193 *ἐρπύζοντ'* (Laertes) *ἀνὰ ⌞γου-* 12 *νὸν ἀλωῆς -οιο⌟* λ 193 (*ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος*) *πάντῃ οἱ* (Laertes) *κατὰ ⌞ ⌟ ' φύλλων* (*χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί*) h. Merc. 207 *ἔσκαπτον* (old man) *περὶ ⌞ ⌟* 2 subst. 'wine-ground' (cf. [*θ*]*είλό-, ἰσό-πεδον*), *vineyard*. – Wdfld.: 16 *ἀλωή, κῆπος, ὄρχατος, τέμενος, φυταλιή* *I* 579 (*ἔνθα* [where Calydonian *πεδίον* most fertile] *μιν* [Meleager] *ἤνωγον τέμενος ἑλέσθαι*) *τὸ μὲν ἥμισυ -οιο* (doubtless on slope [as against *πεδίοιο* v. 580] despite v. 577), ' *ἥμισυ δὲ* 20 *ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι* (cf. Ξ 122 f.)

J. N. O'Sullivan

Οἰνοπίδης [1[i]] Patron., *S. eines Οἰνοπίων* (s.d.) oder eines *Οἶνοψ* (s.d., vgl. v. Kamptz 212), = *Ἕλενος* II, *E* 707 (*-ην*), 24 vgl. *Οἰνόμαος* II; v.l. ant. für *Ἠνοπίδην* Ξ 444 B. Mader

Οἰνοπίων [2[H]] S. des Dion. (nur Prosa) nach Hes. fr. 238 (M. Ariadne? s. Schwartz, Ps.-Hes. 455); nach fr. 148a (Herr?) in Chios; nimmt Orion als Gast auf; als dieser betrunken s. T. Merope vergewaltigt, blendet u. verjagt er ihn von der Insel. Der Rache des später Zurückkehrenden entgeht er, von seinen 32 Mitbürgern unter der Erde versteckt. Zum N. s. Gentili, Helikon 1, 1961, 493 f. B. Mader

οἰνοπληθής [1°] hapax *full of wine, rich in wine* *o* 406 (*νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται*) *οὔ τι περιπληθὴς λίην τόσον, ἀλλ' ἀγαθὴ μέν, ' εὔβοτος, εὔμηλος, -ής, πολύπυρος*. Cf. *οἰνόπεδος* B 1 J. N. O'Sullivan

οἰνοποτάζω [1[1], 2°] poetic **Σχ** sch. D *Y* 84: *τῶν δημοσίων τιμῶν τε καὶ γερῶν ἀπολαύων καὶ εὐωχούμενος*

B *be drinking wine*, in dir. sp., w. not. in *Y* 84 of bravado in one's cups (cf. Θ 228 ff. [*πίνοντες* v. 232]), in Od. app. of 44 drinking at one's ease; cf. *εἰλαπινάζω* *Y* 84 (Ap.-Lycaon to Aen.:) „*ποῦ τοι ἀπειλαί, ' ἃς Τρώων βασιλεῦσιν ὑπίσχεο -ζων, ' ... 'Αχιλῆος ἐναντίβιον πολεμίζειν;*" ζ 309 *τῷ* (sc. *θρόνῳ*) *ὅ* (Alcin.) *γε -ζει ἐφήμενος ἀθάνατος ὥς* υ 262 (Tel. to Od.:) „*ἐνταυθοῖ νῦν ἧσο μετ' ἀνδράσιν -ζων* (at meal)". – Wdfld.: *πίνω*. See also *οἰνοποτῆρες*

D v.l. ρ 410 J. N. O'Sullivan

οἰνοποτῆρες [1°] rare poetic wd. **L** Risch, Kl. Schr. 351

B *men who are drinking wine*, nom. ag. corresponding to *οἰνοποτάζω* (q.v.); on suff. see *ἀροτήρ, βοτήρ* θ 456 *ἄνδρας* (Phaeacians) *μετὰ -ῆρας* (slightly proleptic, if v. 470 means 56 that no wine had yet been drunk before the meal) ' *ἧϊε* (Od.), on appos. see *ἀνήρ* B III 4 aα J. N. O'Sullivan

οἶνος [41[1], 89°, 7[H], 4[h], 7°] **E** on Myc. *wo-no* and *wo-no-qo-so* see DMic. II 443 f., cf. Lat. *vīnum* (cf. *vītis*), Arm. *gini*, Alb. *vënë*, but also e.g. Arab. *wain*, Hebr. *jajin*, see Beekes, MSS 48, 1987, 21–26; whether IE in origin unclear due to uncertainty regarding place of origin of viticulture; see Schwartz 64 and Davis, CPh 56, 1961, 254–256. – Deriv.: *οἴνη*; *οἰνο-βαρές, -πεδος/ον, -πληθής, -ποτήρ, -χόη/ος*; *οἴνοψ*; *οἰνίζομαι, οἰνωθέντες*; *Οἰνεύς, Οἰνόμαος, Οἰνότροποι, Οἰνώ, Οἴνωπος* (v.l.)

M 1 dissyll. **1a** stem in longo **1aα** shape [-⏑]: [⏓⏑] *-ου* *I* 491, ξ 113; *-ῳ* ω 73; *-ον ἐν ἀμφιφορεῦσι* β 290, ι 204; *-ον* Ψ 220, Ω 284 ≅ *o* 148, η 164, ι 111 = 358 [⏓⏑] *πίνειν -ον ἐρυθρόν* h. Cer. 208; (*μοι*) *-ον* Ζ 264, α 110 [⏓⏑] *-ος* σ 331 = 391; *μοι/οἱ -ον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον*[+] β 349. 379; ⌜*σπένδων / σπείσας δ*⌝ *⌞αἴθοπα -ον⌟* Λ 775, ξ 447; *⌞ ⌟* π 14; (*καὶ*) *-ον* Γ 246, ι 347 [⏓⏑] *-ος ἐρυθρός* ι 163; (*καὶ*) *-ος* Ζ 261, Op. 585; *μελιηδέα ⌞-ον (ἐρυθρόν)⌟* Ζ 258, ι 208; *καὶ αἴθοπα ⌞ ⌟* μ 19, τ 197; *καὶ ⌞-ον ἐρυθρόν⌟* ε 165, μ 327, ν 69; *⌞ ⌟* π 444; *σῖτον ⌞καὶ -ον⌟* γ 479; *⌞ ⌟* *I* 489; *σπλάγχνων μοίρας, ⌞ἐν δ' -ον ἔχευε⌟(ν)* γ 40, υ 260; *⌞ ⌟ν* ζ 77; *μελίφρονα -ον ἐκίρνα* η 182 = ν 53, κ 356; *-ον* *H* 467 **1aβ** [⏓×] *ἐξέσσυτο / ἠφύσσετο -ος* ι 373, ψ 305; *ἐν δέ τε -ος* ν 244; *-ος* Γ 300, ι 362, λ 61, Op. 589; *δέπας ⌞μελιηδέος -ου⌟* Σ 545, γ 46; *⌞ ⌟* h. Cer. 206, Pan. fr. 13,12 p. 122 Dav.; *δέπας ἡδέος -ου* γ 51, Theb. fr. 2,4 p. 22 Dav.; *-ου* Op. 596, Pan. fr. 12,10 p. 121 Dav. fr. 13,4 p. 122 Dav.; *αἴθοπι -ῳ* Ψ 237 ≅ 250 = Ω 791; *φρένας -ῳ* ι 454, τ 122; *ἡδεῖ -ῳ* κ 519 = λ 27, υ 69; *-ῳ* ι 516, φ 297; *γερούσιον ⌞αἴθοπα -ον⌟* Δ 259, ν 8; *Διὶ λείβειν ⌞ ⌟* Ζ 266, Op. 724; *κερῶντό/τάς τ(ε) ⌞ ⌟* *o* 500, ω 364; *τε ⌞ ⌟* β 57 = ρ 536; *καὶ ⌞ ⌟* Ω 641; *⌞ ⌟* *A* 462 = γ 459, *E* 341, Ξ 5, Π 226. 230, η 295, ι 360; *ἔπιεν / πίον ⌞μελιηδέα -ον⌟* σ 151. 426; *⌞ ⌟* *K* 579, ξ 78 = π 52, h. 29,6; *κεράασθε δὲ / κερόωντό τε -ον* γ 332, θ 470; *πίνετε / πῖνέ τε / πινέμεν -ον* κ 460 = μ 23 / ξ 109, *o* 391 / Op. 592; *ἐν δέ τε -ον* υ 252; *-ον* Γ 269, Π 231 = Ω 306, δ 622 **1aγ** shape [⏑–]: [⏓⏑] *-ος* φ 293. 295, h. 7,35, Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav. fr 14,1 p. 122 Dav.; *-ου πινέμεναι μελιηδέος* Δ 346; *-ου ἡδυπότοιο* γ 391; *-ῳ Πραμνείῳ* Λ 639, κ 235; *-ον δ' ἐκ* Γ 295, *H* 480; *-ον <---> μελιηδέα* *M* 320; *-ον πινόντων* α 340; *-ον* Θ 189, γ 472, ξ 95, υ 136, Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav. [⏓–] *καὶ -ου ἡδυπότοιο* *o* 507; *-ου* *o* 334 **1b** stem in brevibus shape [-⏑]: [-⏓] *καὶ -ον* π 110 [-⏓] *σίτου καὶ -ου* υ 378; *-ου* *I* 71; *-ῳ* γ 139; *-ον* Θ 506 ≅ 546, δ 220, Op. 674 [-⏓] *-ος* Hes. fr. 239,2 [-⏓] *-ος* ξ 463 2 trisyll. **2a** shape [-⏑⏑]: [-⏓⏑] *σίτου καὶ -οιο* *I* 706 = *T* 161; *σίτου καὶ ⌞-οιο κορεσσάμενος⌟* ξ 46; *⌞ ⌟* *T* 167; *-οιο* *I* 224, β 340, θ 70, χ 11 [-⏓⏑] *-οιο* υ 312 **2b** [-⏓×] *κρητῆρας ἐπιστεφέας -οιο* Θ 232, β 431; *ἔχον/ων ⌞μέλανος -οιο⌟* ι 196. 346; *⌞ ⌟* ε 265 – *F*: inoperative: *οἰ-* prec. by elision (4× *δ'*) *I* 224, α 110 (*ἄρ'* del. Bentley), γ 40, ξ 77, *o* 334, υ 260, Pan. fr. 12,10 p. 121 Dav.; by corrept. β 379 (*ἔπειθ' οἱ* Bentley); Pan. fr. 13,4 p. 122 Dav.; by closed short syll. (6× *μελιηδέος / ἡδέος*) *H* 467, Σ 545, γ 46. 51, λ 61, Op. 589. 592. 596, h. Cer. 206, Theb. fr. 2,4 p. 22, Pan. fr. 13,12 p. 122 Dav.; ι 454 and τ 122 *φρένας* (*φρένα* Bentley, quod rec. Allen ι 454) *οἴνῳ*; by *-ν ἕφελκ.* ι 362, φ 297; otherwise operative or indifferent; see further Krafft, Untersuchungen 136 f., Hoekstra, Modifications 27. 48 f., Edwards, Lang. of Hes. 134 f.

L [1]Lang, Hom. u. d. Gabe des Dion., Progr. Marburg 1862, 6–35; [2]Page, History 231. 268 f. (n. 32); [3]Richter[+], Arch. Hom. H 127–133; [4]Bruns, ibid. Q 44 f. 51–55; [5]Vermeule, ibid. V 97–99. 101 f.; [6]Garzon Diaz, Helmantica 30, 1979, 63 ff. (70–73)

B *wine*, always (unless *βίβλινος* Op. 589 contains ref. to plant) from grapes (see *βότρυς, ὄμφαξ, σταφυλή*; also *ἄμπελος, οἴνη*); gift of gods (Pan. fr. 14,1 p. 122 Dav., Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav.), of Dion. (Hes. fr. 239,2) to men; red (*ἐρυθρός, μέλας*) wine often specified, never white; of varying quality (*M* 320, β 349, ι 204 ff. 357 ff., Op. 585), improved by age (β 340; γ 391 ten-year-old wine regarded as specially old: L[3] 133); stored in *θάλαμος* (β 340 ff.), mentioned as part of

substance consumed by suitors *β* 57⁺, *ξ* 95, *π* 110, *υ* 312, *ψ* 305, wasted on beggar *υ* 378; places of origin: Lemnos *H* 467, cf. *Θ* 230 ff., Thrace *I* 71 f., *ι* 163 ff. 204 (land of Cicones), also perh. Op. 589 (if *Βίβλινος*), Pramnos (?: L³ 129 f.) *Λ* 639, *κ* 235, Ithaca *ν* 244, land of Cyclopes *ι* 111. 358, see further L¹ 6 f., L³ 128; wine-trade *H* 467–475, cf. *I* 71 f.; new in late September (Op. 674), best in hot season (Op. 585); stored in *πίθοι* (*β* 340, *ψ* 305), transported in *ἀσκός* (*αἴγειος*) 8 (*Γ* 246, *ε* 265, *ζ* 77, *ι* 196. 212), in *ἀμφιφορῆες* (on board ship *β* 290. 349. 379, *ι* 163. 204); mixed in *κρητήρ* (q.v.), *κισσύβιον* *ξ* 78⁺, cf. *ἄγγεα* *π* 14, see further s.v. *κεράω*; on associat. of *ταμίη* w. wine see Ramming, Dienerschaft 49. – Epiths.: 12 *αἴθοπα*⁺, *ἐρυθρόν*⁺, *μελιηδέος*⁺, *ἡδέος*⁺, *μελίφρονα*, *ἡδυπότοιο*⁺, *μέλανος*; also *ἀγλαός* (Pan. fr. 14,1 p. 122 Dav.), *ἀθέσφατος* (*λ* 61), *ἀκηράσιον* (*ι* 204), *ἀκρήτῳ* (*ω* 73, cf. *β* 340), *βίβλινος* (*Βίβλινος*? Op. 589), *ἔξαιτον* (*M* 320), *ἐριστάφυλον* (*ι* 111 = 358), *εὐήνορα* (*δ* 622), *εὔφρονα* (*Γ* 246, 16 but see Latacz, Freude 165 f.), *εὐώδης* (h. 7,35), *ἠλεός* (*ξ* 463), *μάργος* (Hes. fr. 239,2), *παλαιοῦ* (*β* 340); cf. *μενοεικέ(α)* (*ε* 165); n. also *καρπὸν ἀρούρης* *Γ* 246, *ἄκρητον θεῖον ποτόν* *β* 340 (cf. *ι* 204), *πυρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ κτλ.* Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav., *κάλλιστος πότος* fr. 13,4 p. 122 Dav., *θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον* fr. 14,1 p. 122 Dav. See Vivante, Gl. 60, 1982, 13 ff. (but remarks on indiv. passages generally very subjective and tendentious). – Wdfld.: *μέθυ*; *πόσις*, *ποτής*, *ποτόν*; *λοιβή*, *σπονδή*, *χοή*; *κρητήρ* (e.g. *γ* 393); see also *Διόνυσος* 1 wine-consumption (incl. mixing etc. before drinking), by humans (children [w. food] *I* 489. 491, *π* 444; cf. *υ* 69), Cyclops (*ι*), horses (*Θ* 189, see Kirk, Iliad on vv. 186–190); not drunk by gods (*E* 341); never taken neat (on wine-water mixture see *I* 203, *α* 110, *ι* 208 ff. [here a marvellously potent wine; see Heubeck, Odyssey ad l.], Op. 596 [see West ad l.], *ε* 165. 265 f.) by pers. exc. in special case of Polyphemus; w. (usu.) food (esp. [bread and] meat; see also *κυκεών*, and cf. *υ* 69 w. Stanford ad l.) or without (to slake thirst *Σ* 545, cf. h. Cer. 206. 208; continued drinking after meal e.g. *I* 224, *Ξ* 5 [after *κυκεών*], *α* 340, *δ* 220, *ξ* 113, *ο* 391, *υ* 136, Op. 592); taken at various times of day (morning *T* 161. 167. *ο* 500. 507, *π* 14. 52, *ω* 364; in heat of day Op. 589. 592. 596, cf. *Σ* 545, h. Cer. 206; all day long *μ* 19. 23; evening, nightfall e.g. *H* 480, *Θ* 506⁺, *I* 71. 706, *α* 110, *γ* 139. 391, *σ* 426, *υ* 136; all night long *H* 467); central to hospitality (e.g. *I* 71, *Ξ* 5, *μ* 19. 23, *ν* 8, *ξ* 46, h. Cer. 206, cf. *η* 295; entertainment of Od. by Phaeacians, by Eum.); mentioned prominently among 44 provisions for journey, outing (see below); drunk from *δέπας*, *κύπελλον*, *ἄλεισον* (*χ* 11), *σκύφος* (*ξ* 113), *κισσύβιον* (*ι* 346), qq.v. *Θ* 506 (Hektor to Trs.: „*ἐκ πόλιος δ' ἄξασθε βόας καὶ ἴφια μῆλα*) *-ον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε* ' *σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων*" for supper on plain ≅ 546 *δ* 622 *ἦγον* (the banqueters coming to Men.'s palace) *μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα -ον* ' *σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι ... ἔπεμπον*, see S. West in Heubeck et al., Odyssey on vv. 621–624 *μ* 19 (*ἀμφίπολοι φέρον*) *σῖτον καὶ κρέα ... καὶ αἴθοπα -ον ἐρυθρόν* *ξ* 95 *-ον δὲ φθινύθουσιν* (suitors) *ὑπέρβιον* (*ἀκήριον* v.l.) *ἐξαφύοντες* (vv. 93–95 om. H³) *π* 110 (Od. to Tel.: „I would rather die than watch ...) *καὶ -ον διαφυσσόμενον* (by the suitors), *καὶ σῖτον ἔδοντας* ' *μάψ αὔτως*" *ψ* 305 (*πολλά, βόας καὶ*) *μῆλα,* ' *ἔσφαζον* (suitors, over the years), *πολλὸς δὲ πίθων ἠφύσσετο -ος* *Δ* 259 (Ag. to Idom.: „*σε τίω*) *ἐν δαίθ', ὅτε πέρ τε γερούσιον* ⟨*αἴθοπα -ον*⟩ ' *Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται*" *θ* 470 *μοίρας τ' ἔνεμον κερόωντό τε -ον* *ο* 500 *δεῖπνόν τ' ἐντύνοντο κερῶντό τε* ⟨ ⟩ (n. *πόσιος* v. 501) ≅ *ω* 364ᵉᵃ *υ* 252 *σπλάγχνα δ' ἄρ ὀπτήσαντες ἐνώμων, ἐν δέ τε -ον* ' *κρητῆρσι κερόωντο* *π* 14 *ἄγγεα, τοῖς ἐπονεῖτο,* ' *κιρνὰς* ⟨ ⟩ *α* 110 (*κήρυκες δ' αὐτοῖσι* [suitors] *καὶ*) *θεράποντες* ' *οἱ μὲν ἄρ* (om. Bentley) *-ον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ* (*ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο*) *κ* 356 *κρητῆρι μελίφρονα -ον ἐκίρνα* ' *ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ* (*κύπελλα*) *ξ* 78 *ἐν ... κισσυβίῳ κίρνη* (Eum.) *μελιηδέα -ον* = *π* 52 (n. *πόσιος* v. 55) Op. 596 (*κρήνης*) *τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν -ου* (*-ον* Phot.), see West ad l. *I* 224 ⟨*πλησάμενος*⟩ *δ' -οιο δέπας δείδεκτ'* (Od.) *Ἀχιλῆα* Theb. fr. 2,4 p. 22 Dav. *χρύσεον ἔμπλησεν* (Polynices for Oedipus) ... *δέπας ἡδέος -ου* *ξ* 113 *οἱ* ⟨ ⟩ *δῶκε σκύφος, ᾧ περ ἔπινεν,* ' *-ου ἐνίπλειον*, on quest. of subj. see Hoekstra in Heubeck et al., Odyssey ad l. *γ* 472 *ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄρονθ'* ' *-ον οἰνοχοεῦντες ἐνὶ ... δεπάεσσιν* *υ* 260 *πὰρ δ' ἐτίθει* (Tel. for Od.) *σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' -ον ἔχευεν* ' *ἐν δέπαϊ* *Σ* 545 *τοῖσι* (ploughmen on shield) *δ' ... ἐν χερσὶ δέπας* ⟨*μελιηδέος -ου*⟩ ' *δόσκεν ἀνήρ* h. Cer. 206 *τῇ δὲ δέπας Μετάνειρα δίδου* ⟨ ⟩ ' *πλήσασ'* *ι* 346 *κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος -οιο* to offer to Polyphemus 360 *οἱ αὐτις ἐγὼ* (om. codd. quidam, Allen) *πόρον* ⟨*αἴθοπα -ον*⟩ *η* 295 *μοι* (Od.) *σῖτον ἔδωκεν* (Naus.) *ἅλις ἡδ'* ⟨ ⟩ *I* 489. 491 (Phoenix to Ach.: „*σ'* [child Ach.]) *ὄψου τ' ἄσαιμι προταμὼν καὶ -ον ἐπισχών.* ' *πολλάκι μοι κατέδευσας ... χιτῶνα* ' *-ου ἀποβλύζων*" *π* 444 (*κρέας*) *ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν* (Od.) *ἐπέσχε τε -ον ἐρυθρόν* (to child Eurym.) *θ* 70 *πὰρ δ' ἐτίθει* (the *κῆρυξ*, for Demod.) *κάνεον καλήν τε τράπεζαν,* ' *πὰρ δὲ δέπας -οιο, πιεῖν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι* *ο* 334 *τράπεζαι* ' *σίτου καὶ κρειῶν ἠδ' -ου βεβρίθασιν* Op. 589 *τότ'* (in the hot season) *ἤδη* ' *εἴη πετραίη τε σκιὴ καὶ βίβλινος* (an *Βίβλινος*? Solmsen; see West ad l.) *οἶνος* ' *μάζα τ' ἀμολγαίη γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων κτλ.* *ο* 507 (Tel. to crew:) „*ἠῶθεν δέ κεν ὕμμιν ὁδοιπόριον παραθείμην,* ' *δαῖτ' ἀγαθὴν κρειῶν τε καὶ -ου ἡδυπότοιο*" *υ* 69 (*κόμισσε* [obj. daughters of Pandareus]) *Ἀφροδίτη* ' *τυρῷ καὶ μέλιτι ... καὶ ἡδέϊ -ῳ* *τ* 197 (Od. lying to Pen.: „*οἱ τοῖς ἄλλοις ἑτάροις*) *δημόθεν ἄλφιτα δῶκα καὶ αἴθοπα -ον ἀγείρας* (*ἀείρας* v.l.) ' *καὶ βοῦς ἱερεύσασθαι*" *Δ* 346 (Ag. to Grs. suspected of hanging back from battle:) „*ἔνθα* (at Ag.'s feast) *φίλ' ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἠδὲ κύπελλα* ' *-ου πινέμεναι* ⟨*μελιηδέ*⟩*ος*" *M* 320 *ἔδουσί* (kings in Lycia) *τε πίονα μῆλα* ' *-όν τ' ἔξαιτον* ⟨ ⟩*α* *E* 341 *οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ'* (gods), *οὐ πίνουσ'* ⟨*αἴθοπα -ον*⟩„ ' *τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται* *Ξ* 5 (Nestor to Mach.:) „*πῖνε καθήμενος* ⟨ ⟩ (*μίμνε καθήμενος ἐν κλισίῃσι* v.l.) ' *εἰς ὅ κε* (*λοετρὰ Ἑκαμήδη θερμήνῃ*") *Ω* 641 *νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ* ⟨ ⟩ ' *λαυκανίης καθέηκα* (Priam, in Ach.'s hut) *β* 57 (*βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς καὶ*) *αἶγας,* ' *εἰλαπινάζουσιν πίνουσί* (suitors) *τε* ⟨ ⟩ ' *μαψιδίως* = *ρ* 536 *ν* 8 (Alcin.:) „*ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον* ⟨ ⟩ ' *αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν,* *ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ*" *Θ* 232 (Ag. to Grs.: „Where are the boasts you uttered in Lemnos *ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν* [v. 231 ath. Ar.]) ⟨*πίνοντ*⟩*ες κρητῆρας ἐπιστεφέας -οιο ...;*" *α* 340 *σιωπῇ* ' *-ον* ⟨ ⟩*ων* (suitors) *ι* 208 *τὸν δ' ὅτε πίνοιεν* (Maron) *μελιηδέα* ⟨*-ον ἐρυθρόν*⟩„ ' *ἐν δέπας ἐμπλήσας ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα* ' *χεῦ', ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει* h. Cer. 208 *οὐ γὰρ θεμιτόν οἱ ἔφασκε* (Dem.-Doso) ' *πίνειν* ⟨ ⟩„ *ἄνωγε δ' ἄρ' ἄλφι καὶ ὕδωρ* ' *δοῦναι μίξασαν πιέμεν γλήχωνι*, on Dem.'s abstention from wine see Richardson ad v. 207 *ι* 347 *Κύκλωψ, τῇ, πίε -ον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα* (n. *ποτόν* vv. 348. 354, *λοιβήν* v. 349, *ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ... ἀπορρώξ* v. 359), wine, the proper drink w. meat, as against the Cyclops' usual milk *μ* 23 *ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε -ον* ' *αὖθι πανημέριοι* *ξ* 109 *ἐνδυκέως κρέα τ' ἤσθιε* ⟨*πῖνέ τε -ον,*⟩ ' *ἁρπαλέως ἀκέων* *ο* 391 (Eum. to Od.:) „*σιγῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο* ⟨ ⟩„ ' *ἥμενος*" Op. 592 *ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν -ον,* ' *ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ* *ἑδωδῆς* *υ* 136 *-ον* (*-ου* v.l.) *μὲν γὰρ πῖνε* (Od.) *καθήμενος*

(*σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι*) 312 (Tel.:) „*τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν εἰσορόωντες, ' μήλων σφαζομένων -οιό τε πινομένοιο* (by suitors) ' *καὶ σίτου*" *χ* 11 (*ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε*) *ὄφρα πίοι -οιο δ* 220 *εἰς -ον βάλε* (Helen) *φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον ξ* 46 (*κλισίηνδ' ἴομεν ὄφρα*) ⟨*σίτου καὶ*⟩ *-οιο κορεσσάμενος* (*εἴπῃς ὁππόθεν ἐσσί*) *υ* 378 *ἀλήτην*, ' ⟨ ⟩ *-ου κεχρημένον* — among provisions for journey, outing: *β* 290 (Ath.-Mentor to Tel.:) „*ὅπλισσόν τ' ἤϊα καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα*, ' ⟨*-ον ἐν ἀμφιφορεῦσι*⟩, *καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν*, ' *δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν*" 349 (Tel. to Eurycl.:) „*μοι* ⟨ ⟩*ν ἄφυσσον ' ἡδύν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτατος, ὃν σὺ φυλάσσεις, ' κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον, εἴ ποθεν ἔλθοι ' διογενὴς Ὀδυσσεύς*" ≅ 379^{ex} *ι* 204 (*δῶκε* [Maron] *δέ μοι*) ⟨ ⟩ *δυώδεκα ... ἀφύσσας, ' ἡδὺν ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν γ* 479 *ἐν* (in the chariot) *δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ -ον* (*-ον καὶ σῖτον* Ammonius in schol. pap.3) *ἔθηκεν ' ὄψα τε ε* 265 *ἐν* (on the *σχεδίῃ*) *δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ* (Cal.) ⟨*μέλανος -οιο*⟩ ' *τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν ι* 196 *αἴγεον ἀσκὸν ἔχον* ⟨ ⟩, ' *ἡδέος, ὅν μοι δῶκε Μάρων ε* 165 *σῖτον καὶ ὕδωρ* ⟨*καὶ -ον ἐρυθρὸν*⟩, ' *ἐνθήσω* (Cal., on the *σχεδίῃ*) *μενοεικέ', ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι ι* 163 *οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο -ος ἐρυθρός* (n. *μέθυ* v. 162) *μ* 327 (*εἴως*) *σῖτον ἔχον* ⟨ ⟩, ' *τόφρα βοῶν ἀπέχοντο ν* 69 *σῖτόν τ' ἔφερεν* (serving girl, to ship) ⟨ ⟩ (n. *πόσιν* v. 72) *ζ* 77 *ἐν κίστῃ ἐτίθει* (Arete for Naus.) *μενοεικέ' ἐδωδὴν ' παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' -ον ἔχευεν ' ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ* — in *κυκεών* (q.v.) *Λ* 639 (*ἐν τῷ* [Nestor's *δέπας*] *ῥά σφι κύκησε γυνή*) ⟨*-ῳ Πραμνείῳ*⟩, *ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρόν* (*ἐπὶ δ' ἄλφιτα πάλυνε*) *κ* 235 *ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν ' ⟨ ⟩ ἐκύκα* (Circe) (vv. 232–239 diplas adscr. L^{B}) — given to horses: *Θ* 189 (Hektor to horses: „*ὑμῖν πάρ*) *πυρὸν ἔθηκεν* (Androm.) ' *-ὸν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν* (v. ath. Aristoph. Ar.), see Kirk, Iliad ad vv. 186–190 — effects et sim. of wine (see further Pan. fr. 12. 13. 14 in gener.): good effects, praise: *Ζ* 261 *ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα -ος ἀέξει Ι* 706 (Diom. to Gr. leaders: „*κοιμήσασθε τεταρπόμενοι*) *ἦτορ ' ⟨σίτου καὶ -οιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή*⟩," *Τ* 161 (Od. to Ach.: „*πάσασθαι ἄνωχθι*) *Ἀχαιοὺς ' ⟨ ⟩* 167 *ὃς δέ κ' ἀνὴρ -οιο κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς ' ἀνδράσι δυσμενέεσσι πανημέριος πολεμίζῃ, ' θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ ἐνὶ φρεσίν, οὐδέ τι γυῖα ' πρὶν κάμνει, πρὶν πάντες ἐρωῆσαι πολέμοιο κ* 460 *ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε -ον*, ' *εἰς ὅ κεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε* Pan. fr. 12,10 p. 121 Dav. *οὐ γάρ μοι ζώειν γε δοκεῖ βροτὸς οὐδὲ βιῶναι ' ἀνθρώποιο βίον ταλασίφρονος, ὅστις ἀπ' -ου ' θυμὸν ἐρητύσας πίνει ποτὸν ἄλλ' ἐνεόφρων* (ci., *ἄλλο νεόφρων* codd.; *ποτόν, ἄλλ' ἐνεόφρων* Matthews, w. imposs. punctuat.) (n. *μέθυ* v. 2) fr. 12,12 p. 121 Dav. *-ος γὰρ πυρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ ' ἐσθλόν, ἀλεξίκακον, πάσης συνοπηδὸν ἀοιδῆς* fr. 13,4 p. 122 Dav. *ἔνθα τε κάλλιστος πότος ἀνδράσι γίγνεται -ου ' εἴ τις μέ* < *τρα* > *πίοι καὶ ἀπότροπος οἴκαδ' ἀπέλθοι ' δαιτὸς ἀπό ... οὐκ ἄν ποτε πήματι κύρσαι* fr. 14,1 p. 122 Dav. *-ος* < *δὲ* > *θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον*, ' *ἀγλαός* Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav. *-ον ... θεοὶ ποίησαν* (*ἀνθρώποισιν ἀποσκεδάσαι μελεδῶνας*) bad effects of heavy (exc. *Ζ* 264) drinking (see also *οἰνοβαρείων/βαρής*): *Ζ* 264 *μή μοι -ον ἄειρε μελίφρονα* (*μή μ' ἀπογυιώσῃς μένεος, ἀλκῆς τε λάθωμαι*) *γ* 139 (*καλεσσαμένω* [Ag. + Men.] *ἀγορὴν ἐς*) *Ἀχαιούς*, ' *μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα*, ' *οἱ δ' ἦλθον -ῳ βεβαρηότ⟩ες τ* 122 (Od.: „If I weep, one of the maids may say) *δάκρυ πλώειν* ⟨ ⟩*α με φρένας -ῳ* (*καί με φησὶ δάκρυ πλώειν βεβαρημένον -ῳ*" Arist. Probl. 953b 12, v. om. k) *ι* 362 *Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν -ος* 454 (*τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε*) *δαμασσάμενος φρένας* (*φρένα* Bentley, rec. Allen) *-ῳ* 516 *μ' ἐδαμάσσατο -ῳ σ* 331 (Melantho to disguised Od.:) „*οὐδέ τι θυμῷ ' ταρβεῖς· ἦ ῥά σε -ος ἔχει φρένας, ἦ νύ τοι αἰεὶ ' τοιοῦτος νόος ἐστίν, ὃ καὶ μεταμώνια βάζεις*" = 391 *λ* 61 (Elpenor's shade to Od.:) „*ἆσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ καὶ ἀθέσφατος -ος* (*ὕπνος* testis)" Hes. fr. 239,2 *οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος. ' ὅστις ἄδην πίνῃ, -ος* (*θυμὸς* West) *δέ οἱ ἔπλετο μάργος, ' σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέει γλῶσσάν τε νόον τε ' δεσμοῖς ἀφράστοισι, φιλεῖ δέ ἑ* (*ὕπνος*) *ξ* 463 *τι ἔπος ἐρέω· -ος γὰρ ἀνώγει, ' ἠλεός, ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι ' καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε, ' καί τι ἔπος προέηκεν ὅ πέρ τ' ἄρρητον ἄμεινον φ* 293. 295 (Antin. to Od.:) „*-ός σε τρώει μελιηδής, ὅς τε καὶ ἄλλους ' βλάπτει, ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα πίνῃ.* ' *-ος καὶ Κένταυρον* (*ἄασ' ἐνὶ μεγάρῳ Πειριθόοιο*) 297 *ἐπεὶ φρένας ἄασεν* (Eurytion the Centaur) *-ῳ*, ' *μαινόμενος κάκ' ἔρεξε* Pan. fr. 13,12 p. 122 Dav. *δείδια γὰρ τριτάτης μοίρης μελιηδέος -ου ' πινομένης, μή σ' Ὕβρις ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἀέρσῃ ι* 373 *φάρυγος δ' ἐξέσσυτο -ος ' ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων* 2 in ritual 2a as libation to gods (Zeus [sometimes + the other gods] *Γ* 246–300, *Ζ* 258. 266, *Η* 480, *Λ* 775, *Π* 226 ff., *Ω* 284. 306, *η* 164. 182, *ν* 53 [n. vv. 51. 54], cf. *ο* 148 [w. foll. context], Op. 724; Pos. *γ* 40. 46. 51. 332 [+ other gods]; Ath. *Κ* 579, *β* 431 [gods, but esp. Ath.], *γ* 391. 459; Ap. *Α* 462; Hestia h. 29,6; gods *ξ* 447, *σ* 426); occasions (sometimes in combination): sacrifice *Α* 462 = *γ* 459, *Γ* 246–300 (oath-sacrifice; see Kirk, Iliad on vv. 269 f.), *Λ* 775, *γ* 332, petition *Ζ* 258. 266, *Π* 230 f., *γ* 40 ff., *ν* 53, Op. 724, setting out on journey *Ω* 284 ≅ *ο* 148, *Ω* 306 (+ prayer), *β* 431, cf. *Π* 230 f. (before battle), arrival ⟨of suppliant⟩ *η* 164. 182, departure ⟨ ⟩ *ν* 53 (+ prayer), before meal *Κ* 579 (after successful raid), *γ* 40 ff., *ξ* 447, cf. *σ* 151 (before drinking), assoc. w. drinking at end of day before retiring to sleep *Η* 480 (after thunder), *γ* 332 (+ sacrifice of tongues). 391, *σ* 426; poured from *δέπας*, also *ἄλεισον* (*Λ* 775), *κύπελλον* (*Γ* 246); see also s.vv. *ἐπάρχομαι* (*ἄρχω* B II 3), *λείβω, λοιβή, σπένδω, σπονδή, χέω, χοή Γ* 246 (*κήρυκες θεῶν φέρον ὅρκια*) *ἄρνε δύω καὶ -ον ἐὐφρονα, καρπὸν ἀρούρης, ' ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· φέρε δὲ κρητῆρα* (*κῆρυξ Ἰδαῖος ἠδὲ κύπελλα*) *Ζ* 258 (Hecabe to Hector:) „*μέν', ὄφρα κέ τοι μελιηδέα -ον ἐνείκω, ' ὡς σπείσῃς Διὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι ' πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίῃσθα*" *Ω* 284 *-ον ἔχουσ' ... μελίφρονα* (*χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην*) ≅ *ο* 148 *Γ* 269 (*κήρυκες*) *ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ -ον ' μίσγον γ* 332 (Ath.-Mentor to Nestor:) „*τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ -ον*, ' *ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι ' σπείσαντες κοίτοιο μεδώμεθα*" 391 (*τοῖς δ' ὁ γέρων* [sc. Nestor]) *ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν ' -ου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ* (*ἐν δεκάτῳ* v.l.) *ἐνιαυτῷ ' ὤιξεν ταμίη καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσε η* 164 *κηρύκεσσι κέλευσον ' -ον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διί* (*σπείσομεν*) 182 ⟨*Ποντόνοος δὲ μελίφρονα -ον ἐκίρνα*, ' *νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν*⟩, *ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν ν* 53 ⟨ ⟩ (*οἱ δὲ θεοῖσιν ἔσπεισαν*) *β* 431 (*δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα ἀνὰ νῆα*) *στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας -οιο, ' λεῖβον δ' ... θεοῖς* (and esp. to Ath.) *γ* 40 *δῶκε ... σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' ον ἔχευε ' χρυσείῳ δέπαϊ* (to pour libat. to Pos.) 46 *ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι, ἦ θέμις ἐστί*, ' *δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος -ου ' σπεῖσαι, ἐπεὶ καὶ τοῦτον οἴομαι ἀθανάτοισιν ' εὔχεσθαι* 51 *ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος -ου* (*ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων* v.l.) *Π* 230 *νίψατο ... χεῖρας, ἀφύσσατο δ' αἴθοπα -ον Κ* 579 *δείπνῳ ἐφιζανέτην, ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ ' ... ⟨ἀφυσσόμενοι⟩ λεῖβον μελιηδέα -ον Γ* 295 *-ον δ' ἐκ κρητῆρος* ⟨ ⟩ *δεπάεσσιν ' ἔκχεον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς Η* 480 *-ον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον* (on

hearing thunder), *οὐδέ τις ἔτλη ' πρὶν πιέειν πρὶν λεῖψαι* (*Κρονίωνι*) *A* 462 *καῖε* (sc. *μηρούς*) *δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων* (sc. Chryses), *ἐπὶ δ' αἴθοπα -ον ' λεῖβε* = *γ* 459 (Nestor) *Z* 266 *χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν ⌊Διὶ λείβειν αἴθοπα -ον⌋ ' ἄζομαι* Op. 724 *μηδέ ποτ' ἐξ ἠοῦς ⌊ ⌋ ' χερσὶν ἀνίπτοισιν μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν* (vv. 724–759 Hesiodo abiud. Wilam. al.) *Π* 231 *εὔχετ'* (Ach.) *ἔπειτα στὰς μέσῳ ἔρκεϊ, λεῖβε δὲ -ον ' οὐρανὸν εἰσανιδών* = *Ω* 306 (Priam) *σ* 426 *θεοῖσι ' λείψαντες* (*σπείσαντες* v.l.) ... *πίον* (suitors) *μελιηδέα -ον Λ* 775 (*ἔχε*) *ἄλεισον ' σπένδων ⌊αἴθοπα -ον⌋ ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσι ξ* 447 (*ἄργματα θῦσε θεοῖς*) *σπείσας δ' ⌊ ⌋ 'Οδυσσῆϊ* (*ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν* [Eum.]) *Π* 226 (*οἱ* [Ach.] *δέπας ἔσκε*) *οὐδέ τις ἄλλος ' οὔτ' ἀνδρῶν πίνεσκεν ἀπ' αὐτοῦ ⌊ ⌋ ' οὔτε τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ Διὶ σ* 151 *σπείσας ἔπιεν* (Od.) *⌊μελιηδέα -ον⌋ ' ἄψ δ' ἐν χερσὶν ἔθηκε δέπας κοσμήτορι λαῶν* (sc. Amphin.) h. 29,6 *οὐ γὰρ ἄτερ σοῦ* (Hestia) *' εἰλαπίναι θνητοῖσιν ἵν' οὐ πρώτῃ πυμάτῃ τε ' Ἑστίῃ ἀρχόμενος σπένδει ⌊ ⌋ Γ* 300 *ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε -ος* **2b** assoc. w. the dead *Ψ* 220 (*πάννυχος ἐκ κρητῆρος, ἔχων δέπας*) *-ον ἀφυσσόμενος χαμάδις χέε* (Ach.) (*ψυχὴν κυκλήσκων Πατροκλῆος*) *κ* 519 (Circe to Od.:) „*χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι ' πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ -ῳ, ' τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι*" = *λ* 27 — *Ψ* 237 *κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ' αἴθοπι -ῳ* ≅ 250 = *Ω* 791 *ω* 73 (*λέγομεν ὀστέ'* [of Ach.]) *-ῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι* **3** viticulture, storage, trade et sim. *ι* 111 (*τά γ' ἄσπαρτα*) *πάντα φύονται, ' πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι, αἵ τε φέρουσιν ' ⌊-ον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει⌋* 358 (*Κυκλώπεσσι φέρει*) *ἄρουρα ' ⌊ ⌋ ν* 244 *ἐν* (*εὖ* v.l.) ... *οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν* (*εὖ* v.l.) *δέ τε -ος ' γίνεται* (on Ithaca) Op. 674 (put to sea 50 days after the summer solstice) *μηδὲ μένειν -όν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον β* 340 *ἐν* (sc. in Od.'s treasure-chamber) *δὲ πίθοι -οιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο ' ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες* Op. 585 *τῆμος* (in the hot season) *πιότατάί τ' αἶγες, καὶ -ος ἄριστος H* 467 *νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν -ον ἄγουσαι ' πολλαί, τὰς προέπεμπεν Ἰησονίδης Εὔνηος* (n. *μέθυ* v. 471) *I* 71 (Nestor to Ag.: „It is fitting that you give a feast for the elders) *πλεῖαί τοι -ου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν ' ἡμάτιαι Θρῄκηθεν* (*ἄγουσι*)" (n. *πόσιος* v. 92) **4** in marvel worked by Dion. h. 7,35 *-ος ... ἀνὰ νῆα* (*ἡδύποτος κελάρυζ' εὐώδης, ὤρνυτο δ' ὀδμὴ ' ἀμβροσίη*)

D *I* 119a = *T* 137a; v.l. *β* 395, *γ* 394; Choer. fr. 23,36 Colace (= Suppl. Hell. 937) J. N. O'Sullivan

Οἰνότροποι [1c] Prosa: *Οἰνώ, Σπερμώ* u. *Ἐλαΐς*, Töchter des Anios, des Sohnes des Ap. u. der Dionysosenkelin Rhoio (deren V. Staphylos), u. der Dorippe, auf Dēlos. Dion. verlieh ihnen die Gabe, Wasser in Wein u. anderes in Getreide u. Oliven zu verwandeln. Sie sollen die gg. Troja kämpfenden Gr. ernährt haben – Cypr. fr. 17 p. 29 f. Ki.; Davies fr. 19 p. 42 (sch. ad Lycophr. 570) läßt sch. vet. sowie Tzetzes zu Lycophr. 581 weg, auf denen die Bestimmg. der Rolle der *Oἰ.* in den Cypr. bei ⌊Kullmann⌋, MH 12, 1955, 260 f. 269, sowie ⌊ ⌋ Quellen 48. 167. 224. 301 beruht. Zu N. (viell. besser *-τροφοι*) u. zum Wesen s. Herzog-Hauser RE XVII, 1937, 2276 ff. B. Mader

οἰνοχοέω, -εύω [4l, 7o, 1h] **F** from *-έω*: *ᾠνοχόει* 2, *ἐῳνοχόει* 2; *-εῦντες* 1; *-ῆσαι* 2; from *-εύω*: *-εύει* 1; *ἐπι-εύοι* 1; *-εύειν* 2; *-εύων* 1 In impf. the codd. generally have (*ἐ*)*ῳνοχόει* w. neglect of digamma (for which van der Valk, Text. Crit. Od. 140), while Aristarchus and others preferred (*ἐ*)*οινοχόει* (for which La Roche, Textkritik 324. 423 f.); Allen's editing is inconsistent; cf. Kirk, Iliad on *A* 598 and *Δ* 3. Here and below the evidence of the codd. is followed (as now by van Thiel)

M **1** quadrisyll. [⏑⏑⏑] *ᾠνοχόει A* 598, *o* 141 **2** pentasyll. **2a** [⏑⏑⏑⏑] *⌊ἐῳνοχόει⌋ Δ* 3 [⏑⏑⏑⏑] *⌊ ⌋ υ* 255 **2b** [⏑⏑⏑⏑] *-εῦντες γ* 472 **2c** [⏑⏑⏑×] *-εύει φ* 142; *θεοὶ Διὶ ⌊-εύειν⌋ / θεοῖς ἐπι-εύοι Y* 234, h. Ven. 204; *⌊ ⌋ B* 127; *-εύων α* 143; *-ῆσαι δ* 233, *o* 323

Σχ sch. D *A* 598: *ἀντὶ τοῦ ἐνέχει τὸ νέκταρ ἐκίρνα. ...*, sim. *Δ* 3, *B* 127: *κιρνᾶν*

L Ramming, Dienerschaft 96 f. (see *οἰνοχόος* B introd.); on compds. in *-εύω*: Meister, Kunstspr. 31 f.; Tucker, Greek Verbs 80

B *pour wine, be wine-waiter*, also transferred to pouring nectar; abs. or w. intern. acc.; pers. served in dat., when expressed; see further *οἰνοχόος* B introd. *B* 127 (*εἴ κ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοί, ' Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστοι ἑλοίμεθα -εύειν, ' πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο α* 143 *κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν* (Tel. and Ath.-Mentes) *θάμ' ἐπῴχετο -εύων γ* 472 *ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο ' οἶνον -εῦντες* (*ἐν-εῦντες* v.l.) *ἐνὶ ... δεπάεσσιν* (for Nestor etc.) *δ* 233 *κέλευσε* (Hel.) ... *⌊-ῆσαι⌋* (for Men. and guests) *o* 323 (Od. to Eum.:) „*δρηστοσύνῃ οὐκ ἄν μοι* (disguised Od.) *ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος, ' ... ' δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ ⌊ ⌋ ' οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες*" 141 *ᾠνοχόει* (codd. fere omnes, *οἰνοχόει* Ar. et al. [rec. Allen]) *δ' υἱὸς* (i.e. Megapenthes) *Μενελάου* (for Men. and guests) *υ* 255 (*σῖτον δέ σφ' ἐπένειμε Φιλοίτιος*) *ἐῳνοχόει* (codd..; *ἐοινοχόει* ci., rec. Allen) *δὲ Μελανθεύς* (for suitors) *φ* 142 (Antin. to suitors: „*ὄρνυσθ'* [to string bow] *ἐξείης ἐπιδέξια*) *ἀρξάμενοι τοῦ χώρου, ὅθεν* (i.e. from where mixing-bowl stood: vv. 145 f.) *τέ περ -εύει* (*τ' ἐπι-εύει* v.l.)" (sc. *ὁ οἰνοχόος*), incl. idea of movement along the company — of pouring nectar (cf. e.g. *ἵπποι ... βουκολέοντο Y* 221) *A* 598 (*ὁ* [Heph.] *τοῖς θεοῖς ἐνδέξια*) *ᾠνοχόει* (vulg.; *οἰνοχόει* Zen. et al., rec. Allen) ... *νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων Δ* 3 (*μετὰ δέ σφισι* [gods]) *Ἥβη ' νέκταρ ἐῳνοχόει* (*ἐνῳνοχόει* v.l. ant., see Kirk, Iliad ad l.) *Y* 234 *τὸν* (Ganymede) *καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ -εύειν* h. Ven. 204 (*Γανυμήδεα Ζεὺς ἥρπασεν ἵν' ...*) *καί τε Διὸς κατὰ δῶμα θεοῖς ἐπι-εύοι* (*ἐπι-εύειν, ἐπὶ -εύει* [ss. *οι*] vv. ll.) (*ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων νέκταρ*), force of prev. unclear: one might think of movement of *οἰνοχόος* (cf. *φ* 142 above, with v.l.; also *α* 143); or perh. cf. *ἐπιβουκόλος* et sim.; Baumeister suggested sense *ἐπὶ τῇ Ἥβῃ*; in any case, *θεοῖς* must be dat. of advantage, of pers. served, not governed by prev. or by prep. *ἔπι* (for which B. Suhle, De hymno Hom. quarto, Stolp 1878, 13; cf. Heitsch, Aphroditehymnos 24); van Eck ad l. favours *ἔπι* (= *ἐπείη*) *οἰνοχοεύειν*. – **W d f l d.**: (*ἐγ*)*χέω*. – **C o m p d.**: *ἐπι-* h. Ven. 204; v.l. *φ* 142 J. N. O'Sullivan

οἰνοχόη [1H] 'vessel for pouring wine', *wine-jug*; whether used to draw wine directly from *κρητήρ* (as Bruns, Arch. Hom. O 45; illustrat. ibid. Tafel O IV, also J. Boardman, Athenian Black Figure Vases, London 1974, ill. 230, id., Athenian Red Figure Vases: The Archaic Period, London 1975, ill. 21. 212. 267) not indicated in text Op. 744 *μηδέ ποτ' -ην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν ' πινόντων· ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται*, see West ad l. – **W d f l d.**: *πρόχοος* (*σ* 397), which will have had the capacity of many cups (see *οἰνοχόος* B introd.) J. N. O'Sullivan

οἰνοχόος [1l, 4o] **L** Ramming, Dienerschaft 29. 92. 96 f. **B** 'wine-pourer', *wine-waiter*, who drew (*ἀφύσσω ι* 10; cf. *A* 598, h. Ven. 204; see *ἀφύ*[*σσ*]*ω* B 11 a) diluted wine (*γ* 339 f. *κοῦροι* both mix and serve wine) from mixing-bowl (see *κρητήρ* B introd.) and poured (*ἐγχέω, οἰνοχοε*[*ύ*]*ω*) it from

wine-jug (*πρόχοος, οἰνοχόη*) into the cups (these put out by *δαιτρός* α 142; cf. υ 253 f.) for drinking or libation (σ 418+), moving from left to right (*ἐπιδέξια* φ 142; cf. ‹*ἐνδέξι*›*α* *A* 598 [see ‹ ›*ος*]) along company; function performed by *κῆρυξ* (α 143), *ἀνέρες ἐσθλοί* (γ 472), Men.'s son by a slave-woman (ο 141); *pace* L 96 f., ο 330 ff. does not contradict idea that *οἱ.* may belong to the *χερῆες* (vv. 321 ff.): Eum. merely contrasts the suitors' *ὑποδρηστῆρες* with the beggar in that they are young, well dressed and handsome; n. not. (*B* 128) of all Trs. serving as *οἱ.* to Grs. *B* 128 (Ag. to Grs.: „*εἴ κ') ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν 'Αχαιοί, ' Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστοι ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν, ' πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο -οιο*" ι 10 (*ὅτ' ...*) *μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων ' -ος φορέῃσι* (*παρέχῃσι* Ath., *προχέῃσι* Max. Tyr.) *καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι* σ 396 *-ον* (Eurym., w. footstool) *βάλε χεῖρα ' δεξιτερήν· πρόχοος δὲ χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα* σ 418 (Amphin. to suitors:) „*-ος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν, ' ὄφρα σπείσαντες κατακείομεν*" = φ 263. — W d f l d.: *θεράπων* (q.v. B 3 c), *κῆρυξ* (q.v. B 2 h), (*ὑπο*)*δρηστήρ*. — D e r i v.: *οἰνοχοε(ύ)ω*

J. N. O'Sullivan

οἶν(οψ) [7ⁱ, 13ᵒ, 3ᴴ, 2ʰ] **E** comp. < *οἶνος* + *-οπ-* (cf. *ὄπωπα*; further *ἤνοψ*), already Myc., see DMic II 444. — Deriv.: *Οἶνοψ*

F *-οπα* 14, *-οπι* 9, *-οπε* 2 **M** [⏑⏑] *πλέων ἐπὶ -οπα πόντον* α 183 [⏑⏑] *βόε -οπε πηκτὸν ἄροτρον* *N* 703, ν 32 [⏑⏑] *ἐκέασσε / κεάσαιμι* ‹*μέσῳ ἐνὶ -οπι πόντῳ*› ε 132 = η 250 / μ 388; ‹ › τ 172; *ἐνὶ* ‹*-οπι πόντῳ*› Ψ 316, ε 221, τ 274, Op. 622; *ἐπὶ* ‹ › h. Ap. 391; *πλέων* ‹*ἐπὶ -οπα πόντον*› *H* 88, δ 474; *ὁρόων / λεύσσων / ἰδὼν / ἰὼν / φέρων* ‹ › *A* 350 (*ἐπ' ἀπείρονα* Ar.) / *E* 771 / Ψ 143 / γ 286 / Hes. fr. 43a, 56; ‹ › *B* 613 (vv. 612–614 ath. Zen.), β 421; *θοῶς* ‹ › h. 7, 7; (*θοὴν*) *εἰς* ‹*-οπα πόντον*› ε 349, Op. 817; ‹ › ζ 170

Σχ sch. D *H* 88: *ὡς οἶνος τῇ χροιᾷ. μέλανα*, sim. *A* 350 (cf. sch. min. P. Strassb. inv. 33), *B* 613, *N* 703: *βόε -οπε· ἤτοι μέλανες. ἢ ξανθοί*, Ψ 143: *νῶν βαθύν*

L [1]W. E. Gladstone, Studies on Hom. and the Hom. Age, Oxford 1858, III 472 (see also L⁶ 4 f.); [2]Buchholz, Realien 62 f. (cf. Göbel ap. L⁵!); [3]R. Kröhnert, Homerische Epitheta u. Gleichnisse, Progr. Memel 1887, 33; [4]E. Veckenstedt, Gesch. d. griech. Farbenlehre, Hildesheim 1973 (repr. from Paderborn 1888), 113; [5]Euler, Farbenblindheit 12 f.; [6]F. E. Wallace, Color in Hom. and in ancient art, Northampton, Mass. 1927 (= Smith College Class. Studies 9) 22. 26 f. 42 (w. n. 17). 63; [7]A. E. Kober, The use of color terms in the Gr. poets, Geneva – New York 1932 (Diss. Columbia), 85 f.; [8]Lesky, Thalatta 162 f.; [9]Fahrenholz, Farbe 47–50; [10]Capelle, RhM 101, 1958, 5 w. n. 17; [11]Fitton-Brown, CR 12, 1962, 193 n. 4; [12]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 133–5; [13]Richter, Arch. Hom. H 47. 103 (contradicts 47!). 129; [14]Irwin, Colour Terms 4. 28. 202; [15]Dürbeck, Farbenbez. 130. 157. 178. 189 f.; [16]P. Vivante, The epiths. in Hom., New Haven – London 1982, 122; [17]Rutherford-Dyer, G&R 30, 1983, 125–8; [18]J. Griffin, The Odyssey, Cambridge 1987, 51

B lit. 'having the appearance of wine'; ref. to likeness of open sea (*πόντος* 23×; 1 below), hide of ploughing oxen (2×; 2 below) to surface (wine-vessels opaque) of wine, but exact point of comp. unclear. Hom. wine is dark red (*ἐρυθρός, μέλας*) and sparkling (*αἴθοψ*); cattle are *αἴθων* and *παμμέλας* (also *ἀργός*, q.v. B II 1); of words ref. to open sea, sea in general *πόντος* is also *ἰοειδής* (*Λ* 298, 2ᵒ), *μείλας* (*Ω* 79, cf. *μελάνει* *H* 64), *θάλασσα* is *γλαυκή* (*Π* 34), *πολιή* (ζ 272), *ἅλς* is *πορφυρέη* (*Π* 391), *μαρμαρέη* (*Ξ* 273), cf. *κῦμα* as *κελαινόν* (*I* 6), *μέλαν* (Ψ 693, ε 353), *πορφύρεον* (*A* 482, *Φ* 326, β 428), see also L⁸ 155 ff., Gray, CQ 61, 1947, 109 f.; these groups of epiths. are suggestive (*μέλας* et sim. of wine, sea, and oxen favouring something like 'wine-dark'), but not conclusive (also *αἴθοψ* of wine, *μαρμαρέη* of sea [cf. *αἴθων, ἀργός* of oxen?]) **1** of *πόντος* (23×, see M), opinions divided between ref. to **1a** mere degree of brightness, surface-light **1aα** darkness, as in usu. transl. 'wine-dark'; so or sim. L¹ 472, L⁸, L¹¹, L¹³ 129, cf. L¹⁶ **1aβ** sparkling on surface, Glanz: L⁹ ('weinblinkend'), L¹⁸ (ref. to sparkling bubbles) **1aγ** combinat. 'dark and gleaming' L¹⁴ **1b** hue: dark red L³, L⁴, L⁷ 85 f. ('almost black', foll. by L¹²), L¹⁵ 130, cf. L⁶ 26 f. 42 n. 17; 'intensivrot' L⁵; 'purple' Leaf on *A* 350; red hue assoc. w. light-conditions at dawn and/or sunset by L² ('wie der feuerigste Rothwein'), Stanford on α 183 ('wine-dark, deep purple-crimson'), L¹⁰ ('tief braunrot'), L¹⁷; cf. Aristotle, Col. 792a 22. But such effects seem too special as basis for stock epith. (cf. L⁷), and no firm assoc. w. particular times, circumstances can be established from contexts (*pace* L¹, L², L¹⁶, L¹⁷). One must, in any case, surely allow for some elem. of imaginative assoc., not just objective likeness **2** of *βόε* (*N* 703, ν 32); taken as ref. to **2a** degree of brightness et sim. **2aα** 'dark' L¹ 472 **2aβ** 'weinblinkend' of hide of sweating oxen L⁹ 48 **2aγ** 'dark and glossy' L¹⁴ **2b** hue: 'rotglänzend' L⁵; 'weinrot' (or 'gelblich') L¹⁵ 189; dark red L⁴, L⁶ 22. 42 n. 17, L¹², Stanford on ν 32 ('wine-dark, deep purple-crimson'); red-brown L⁷, L¹³ ('dunkel-braunrot' p. 47, contradicted p. 103!); dark brown Leaf on *N* 703, L¹⁰. The views on 1 and 2 of Jordan ('regellos schwankend' of sea, 'taumelig schreitend' of oxen; adopted by Körner, Hom. Tierwelt 39 [q.v.], cf. P. G. Maxwell-Stuart, Studies in Gr. colour terminology, Leiden 1981, I, 10) and Howell, G&R 2, 1955, 86 ('foaming', adopted by Stubbings in Wace-Stubbings, Companion 527) hardly deserve serious considerat.; see further L⁵, L¹²

D v.l. κ 360 J. N. O'Sullivan

Οἶνοψ [1ᵒ] V. des Opferschauers Leodes, φ 144 (*-ος υἱός* '), zum N. s. v. Kamptz 90. 106. 139. 212; zum myk. Ochsennamen *wo-no-qo-so* s. DMic. II 444 s.v. v.l. in Ξ 445 u. Ψ 634 für *Ἤνοπι/ος*, vgl. *Οἰνοπίδης* B. Mader

οἰνόω s. *οἰνόομαι*

Οἰνώ [1ᵉ] eine der drei Oinotropen (s.d.), Prosa: Cypr. fr. 19 p. 42 Dav., vgl. fr. 17 p. 29 f. Ki. B. Mader

Οἴνωπος v.l. h. Ap. 18 für *Ἰνωπός*, s.d.

οἰόθεν s. *οἶος*

Οἰοχλος [1ᵉ] S. des Pos. u. d. Askre, gründet zus. mit den Kindern des Aloeus die Stadt Askra, Heges. fr. 1, 3 p. 166 Dav. VG schon zu *ὄϊς* 'Schaf' (Fick-Bechtel, Gr. Personenn. 403) gestellt, doch s. v. Kamptz 212 zu *Ὀϊκλῆς*. Viell. besser m. Leukart, *-ās* § 68b Kurzname zu **Oiuo-kleues*- 'welcher als einziger Ruhm hat' B. Mader

οἴομαι s. *οἴω*

οἰοπόλος I [4ⁱ, 1ᵒ] **Σχ** sch. D *N* 473: *-ῳ· ἤτοι ἐν ᾧ ὄιες ἀναστρέφονται, ὅ ἐστι πρόβατα. πολεῖν γὰρ τὸ ἀναστρέφεσθαι. ἢ ἐν ᾧ οἶός τις καὶ μόνος πολεῖται· ἐξ οὗ δηλοῖ τῷ ἐρήμῳ*

B ('wo einer bloß allein sich aufhält') *verlassen, einsam*, nur als Beiw. zu geogr. Begr. (*χῶρος, ὄρος, σταθμός*) u. nur in Gl. (vgl. *ἀκροπόλος*) und Erz. *N* 473 (Gl.) *μένει* (Eber) *κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν ' χώρῳ ἐν -ῳ*›

P 54 (Gl.) *τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης* ' ‹ „ *ὅθ' ἅλις ἀναβέβρυχεν ὕδωρ*, unwahrsch. Bezug auf Lage des einzelnen Baums (Ameis-H. z.St.: „alleinstehend"), eher Siedlungsferne (so Richter, Arch. Hom. H 138 A. 1059) mit Wasserreichtum erklärt *T* 377 (Gl.: wie wenn Seeleuten der Schein von einem Feuer erscheint) *τό τε καίεται ὑψόθ' ὄρεσφι* ' *σταθμῷ ἐν -ῳ* *Ω* 614 (Erz.) *ἡ δ' ἄρα σίτου μνήσατ'* (Niobe), *ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.* ' *νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν ἐν οὔρεσιν -οισιν* ' 8 *ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς* ' *νυμφάων* *λ* 574 (ich sah Orion, wie er die Tiere trieb) *τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν -οισιν ὄρεσσι* M. Schmidt

οἰοπόλος II [1ᵇ] *Schafe hütend* — offenbar „lit. Analogiebildung" (Richter, Arch. Hom. H 60 A. 439) nach *αἰπόλος* u. Umdeutung von hom. *οἰ.* I, vgl. A. Rengakos, Ap. Rh. u. die antike Homererklärung, München 1994, 119 h. Merc. 314 16 *Ἑρμῆς τ' -ος καὶ Λητοῦς ἀγλαὸς υἱός* M. Schmidt

οἶος [81ⁱ, 76ᵉ, 7ᴴ, 10ᵇ] **E** idg. ererbt, vgl. Frisk u. Chantraine s.v.; zum Myk. s. DMic. II 59 s.v. *o-wo-we*, sonst zur 20 Sprachgesch. s. Ruijgh, Élément achéen 127 f. — Abl.: *οἰέτεας*, *οἰοπόλος* I, *οἰοχίτων*, *Οἴοκλος* (?), *Ὀϊκλήης* (?), *οἰωθῆναι*

F *-ος* 72, *-ῳ* 11, *-ον* 27, Nom. *-ω* 3, *-οι* 5, *-οισι(ν)* 5, *-ους* 3; *-η* 21, *-ης* 2, *-ῃ* 3, *-ην* 5, *-αι* 2, *-ῃς* 1; *-ον* (Nom.) 4, 24 *-ον* (Akk.) 6, *-α* (Akk.) 1; Adv. *-ον* 1, *-όθεν* 2

M 1 zweis. **1a** Stamms. im longum [⏑̄] *-ος* *X* 39, *Ψ* 458; *-ον, ἐπεί (οἱ/μοι)* *ε* 131 ≅ *η* 249, *α* 244; *-ον ἐμ(έ)* *T* 329, *μ* 160; *-ον* *H* 42, *φ* 364; *-η* *A* 398; *-ῃ* *π* 133 [⏑̄] *-ος/η γάρ* *X* 507, *γ* 362 / *Λ* 74; *-ος/η δή* *θ* 219, *μ* 69; *-ος σύν* *E* 474, *P* 145; *-ος* *Δ* 304, *I* 438, *Λ* 763, *ι* 188; *-ῳ* *A* 198, *κ* 495; *-ον δ'* h. Merc. 572; *-η/ῃ δ'* *Σ* 489 = *ε* 275, *ζ* 139, *λ* 543, *σ* 184 / *I* 536; *-ον* *Δ* 156, *Ω* 148 = 177; *-ω* *N* 781; *-ους* *Γ* 91; *-ης* *I* 638; *-ην* *ρ* 584, Hes. fr. 275,1 [⏑̄] *Νέστωρ (δ')* *-ος* (*ἔμιμνε*) *B* 555, *Θ* 80, Hes. fr. 34,1; *δέ μοι -ος* *Ω* 499; *-ος* *M* 349 = 362; *γὰρ -ον* *ξ* 244; *δ' -ον* *O* 638, *κ* 99; *-ον ἔμιμνε* *I* 355; *-ον* *X* 501, *Φ* 19 [⏑̄] *δ' -η* *β* 356, h. Ap. 5; *-ῳ* *τ* 369 [⏑̄] ‹PN / *Ἀλκίνοος δέ μιν -ος*› *ἀμειβόμενος προσέειπε* *β* 84, *θ* 235, *χ* 44; ‹ › *θ* 94 = 533, *ω* 175; *μιν -ος* *Π* 142 = *T* 389; *δέ μιν -η* *δ* 250; PN *δέ οἱ/μοι -ος* *I* 190, *Ψ* 677, *κ* 429; PN / ‹*Μαστορίδης· ὁ γὰρ -ος*› *ὄρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω* *Σ* 250, *ω* 452, ‹ › *β* 158; *σχέσθε* ‹*φίλοι, καί μ'*› *-ον* *ἐάσατε* *X* 416, *β* 70; ‹ › *-ῳ* *N* 481; *γὰρ* PN / ‹*Ὀδυσσεὺς*› *-ος* *Y* 26, *α* 354; (‹ ›) *δ' -ος/-ῳ/-ον/-η* *ψ* 320, *λ* 291 / *K* 116 / *Δ* 397 / *Σ* 565; *καὶ -ος* *Π* 243; *-ος* *B* 247, *δ* 286, *ξ* 450, h. Merc. 335; *δὲ κλέος -ον ἀκούομεν* *B* 486; *-ῳ* *ι* 550; *-ον* *N* 706, *Π* 140, *P* 464, *δ* 197, *ξ* 482 [⏑̄] *μία δ' -η* *β* 412, *ξ* 514, *χ* 130; *μίαν -ην* *η* 65 [⏑̄] *σταθμοῖσι λελειμμένος/ν -ος/ν* ‹*ἀπ' ἄλλων*› h. Ven. 79. 76; *-ον* ‹ › *ι* 192; *-ος/-οι ἀλᾶτο*⁺ *Z* 201 / *K* 141; *-ος* *K* 40, *Θ* 207, *P* 588; (*κλέος*) *-ον ἀκούω*⁺ h. Merc. 277 ≅ 311, *ψ* 40, Hes. fr. 204,62; *-ον* *δ* 182, *ι* 410 [⏑×] *ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν -ος* *Ω* 203. 519; *οἰόθεν -ος* *H* 39. 226; (*στρατοῦ*⁺) *ἔρχεαι -ος* *K* 82 ≅ 385, *κ* 281; *δὲ* ‹*καὶ -ος*› *N* 79; ‹ › *E* 304 = *M* 449 = *Y* 287, *N* 457, *Ω* 456; *-ος* *A* 118, *Π* 13, *α* 79, h. 19,14; *δέ οἱ -ῳ* *ρ* 146; ‹*δὲ δύ'*› *-ω* *Ω* 473; ‹ › *-ους* *γ* 424; *οὐ*‹ › *-ους/-α* *μ* 154 / *ξ* 94; *οὔτε δύ' -αι* *π* 245; *-ῳ* *ι* 160, *κ* 524 = *λ* 32; *-ον* *Π* 340, Th. 26; *-η* *ι* 207; *-ης* h. Ap. 381; *-ηι* Hes. fr. 217,7 **1b** Stammsilbe in den brevia [-⏑̄] ‹*οὐκ -ος, ἅμα τῷ γ*›*ε δύω* *B* 822, *Ω* 573, *β* 11; ‹ ›*(ε)* *B* 745, *o* 100; *οὐκ -η/-ην, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι* *Γ* 143 = *α* 331 = *σ* 207, *ζ* 84 ≅ *τ* 601; *-ος* *Λ* 693; *μ' -ῳ* *δ* 367; *τὸν δ' -ον* *α* 13, *ω* 226; *οἱ / αἱ δ' -οι/αι* *χ* 250, *Θ* 444; *ἀλλ' -οι σύ τ' ἐγώ τε* *π* 304, *ψ* 227; *-οι* *Π* 100; *-ῃς* *E* 641 [-⏑̄] *-ος γὰρ* *Z* 403; *-ος* *κ* 95, h. Ap. 323; *-η* Hes. fr. 204,139 [-⏑̄] *-ος* Hes. fr. 209,4 **2** dreis. [⏑̄-⏑̄] *-οισι(ν)* *Ψ* 638, *θ* 230, *φ* 210 [⏑̄-⏑̄] *-οισιν* *Ξ* 480, *π* 295 [⏑̄⏑⏑] *-όθεν οἶος* *H* 39. 226

Σχ sch. D u. sch. min.: mit *μόνος* glossiert einschl. *H* 39: *-όθεν -ος· μόνος πρὸς μόνον* (= sch. min. POxy. 3159 z.St.) sonst *I* 355: *-ον ἔμιμνεν· ἅπαξ ἔμεινεν*, 638: *εἵνεκα κούρης* 4 *-ης· ἤτοι ὁποίας εἰρωνικῶς. ἢ μιᾶς κόρης*

B I (Adj.) *einzig, allein, nur, eins, einzigartig* — wie *μοῦνος* heißt *οἶ.* sowohl *allein* i.S. von „als einziger (von mehreren)" (1) als auch *allein* „ohne andere" (2); selten bzw. sing. die Verwendung wie (betontes) Zahlwort (3) und Bed. *einzigartig* (4); überw. präd. (außer in 3), meist als Attr. zu Nomen (zu Pers. Pron.: *ἐγών* *Ψ* 458, *δ* 250, *κ* 95, h. Merc. 335, (*ἐ*)*μοι/μ'* *N* 481, *δ* 367, *ι* 160. 550, *σοι/τοι* *K* 116, *τ* 369, *οἱ* *φ* 146, 12 *ἐμ(ε)/μ'* *T* 329, *X* 416, *β* 70, *η* 249, *μ* 160, *σ(ε)* *ι* 410, *φ* 364, *ἡμῖν* *Ξ* 480, *νῶϊν* *π* 295, *σφῶϊν* *φ* 210, zu *αὐτός* *β* 356, *ξ* 450), zu *ἐών, ἐόντα* *P* 464, *ι* 410; oft negiert oder in Gegenüberstellung zu Negationen, oft neben *ἄλλος* oder *ἄλλοι/πάντες* gegenübergestellt (s.u. bes. 1b u. 1c). — Wortf.: *μοῦνος* (vgl. M. Biraud, in: Hommages R. Braun I, Nice — Paris 1990, 83–94), *μουνάξ* **1** *allein, einzig*, (oft präd., bes. im Ntr. wie Adverb:) *nur* mit Gen. Part. (*-ος Ἀργείων* *A* 118 f., *-η θεῶν* *Λ* 74, *τῶν -ος* *Λ* 693, *-οισι δμώων* *φ* 210, vgl. *α* 79 *ἀέκητι θεῶν ... -ος*); mit Präp. (*ἐν ἀθανάτοισιν* *A* 398, *μετὰ τοῖσι* *γ* 362); neben Zahlwörtern (vgl. zu *μοῦνος* B Vorbem.): *Δ* 397, *Σ* 565, *β* 412, *η* 65, *ι* 207, *ξ* 514, *χ* 130 (zu *εἷς*), *Ω* 473, *γ* 424, *μ* 154, *ξ* 94 (zu *δύο*), *E* 641 (zu *ἕξ*), *π* 245 (zu *δεκάς*) — vgl. auch ant. Erkl. von *ποτ' -ον* *I* 355 (s. 2d); distrib. *ξ* 514 (*μία δ' -η*, s. 1fβ) **1a** in Vbd. vom Typ „niemand / nichts / weder-noch — einzig", vgl. *μοῦνος* *B* 212 *B* 555 (dem Menesth. kam keiner gleich beim Ordnen von Pferden und Männern) ‹*Νέστωρ -ος*› *ἔριζεν* *Θ* 80 (weder Idom. noch Ag. noch die Aiasse konnten standhalten) ‹ › *ἔμιμνε* *Π* 142 *τὸ μὲν* (sc. *ἔγχος*) *οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν* ' *πάλλειν, ἀλλά μιν -ος ἐπίστατο* (Ach.) *πῆλαι* = *T* 389 *η* 249 (Od.: „niemand hat mit Kal. Umgang) *ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων* ' *-ον*" (≅ *ε* 131, in 1fαaa) *κ* 99 *οὔτε βοῶν οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,* ' *καπνὸν δ' -ον ὁρῶμεν* *ψ* 40 (Eurykl.:) „*οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ στόνον -ον ἄκουσα* ' *κτεινομένων*" *ω* 226 *οὐδ' εὗρεν* (Od.) *Δόλιον ...* ' *οὐδέ τινα δμώων οὐδ' υἱῶν ...* ' 2vv. ' *τὸν δ' -ον πατέρ' εὗρεν ... ἐν ἀλωῇ*, auch mit Aspekt „allein, ohne andere" *Π* 100 (Ach.: „keiner der Troer, keiner der Griechen, nur wir sollen dem Tod entgehen) *ὄφρ' -οι Τροίης ἱερὰ κρήδεμνα λύωμεν*" *π* 304 (Od. zu Tel.: „weder Laertes noch der Sauhirt noch einer der Knechte und auch nicht Pen. soll erfahren, daß Od. zurück ist) *ἀλλ' -οι σύ τ' ἐγώ τε γυναικῶν γνώομεν ἰθύν* (u. der Knechte)" *ψ* 227 (Pen. zu Od.: „*σήματ'*) *εὐνῆς ἡμετέρης, τὴν οὐ βροτὸς ἄλλος ὀπώπει,* ' *ἀλλ' -οι σύ τ' ἐγώ τε καὶ ἀμφίπολος μία μούνη*" *β* 412 (Tel.:) „*μήτηρ δ' ἐμὴ οὔ τι πέπυσται,* ' *οὐδ' ἄλλαι δμῳαί, μία δ' -η μῦθον ἄκουσεν*" *ι* 207 *οὐδέ τις αὐτὸν* ' *ἠείδη δμώων οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,* ' *ἀλλ' αὐτὸς ἄλοχός τε φίλη ταμίη τε μί' -η* *μ* 69 (*τῇ δ'* [an den Plankten] *οὔ πώ τις νηῦς φύγεν*) *-η δὴ κείνῃ γε παρέπλω ... νηῦς* (Argo) h. Merc. 277 *μήτε τιν' ἄλλον ὄπωπα βοῶν κλοπὸν ὑμετεράων,* ' *αἵ τινες αἱ βόες εἰσί· τὸ δὲ κλέος -ον ἀκούω* ≅ h. Merc. 311, vgl. *B* 486 in 1fγ *οὐδέ τις* (neben *πάντες*) auch *β* 84 (s.u.) **1b** in Vbd. vom Typ „alle (anderen) - nur" *Ψ* 677 ‹alle schwiegen›, *Εὐρύαλος δέ οἱ -ος ἀνίστατο* *β* 84 ‹ › *Ἀντίνοος δέ μιν -ος ἀμειβόμενος προσέειπε* ≅ *θ* 235 (Alkin.) ≅ *χ* 44 (alle ergriff Furcht; Eurym.) *δ* 286 (alle blieben still) *Ἄντικλος δὲ σέ γ' -ος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν* ' *ἤθελεν* *θ* 94 (allen entging, daß er weinte) *Ἀλκίνοος δέ μιν -ος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν* = *θ* 533 *κ* 95 (alle Schiffe fuhren in die Bucht hinein) *αὐτὰρ ἐγὼν -ος σχέθον ἔξω νῆα* 429 *οἱ δ' ὦκα ἐμοῖσ' ἐπέεσσι πίθοντο·* ' *Εὐρύλοχος δέ μοι -ος ἐρύκακε πάντας ἑταίρους* *ψ* 320 *νῆάς τ' ὄλεσαν καὶ ἐϋκνήμιδας ἑταίρους* ' *πάντας·*

'Οδυσσεὺς δ' -ος ὑπέκφυγε νηῒ μελαίνῃ ω 175 (wir alle wollten, daß man ihm den Bogen nicht gab) *Τηλέμαχος δέ μιν -ος ἐποτρύνων ἐκέλευσεν* Δ 397 (Erz.) *πάντας ἔπεφν'* (Tyd.), *ἕνα δ' -ον ἴει οἶκόνδε νέεσθαι* Ο 638 *ἐφόβηθεν* (Gr.) ... ' *πάντες, ὁ δ' -ον ἔπεφνε* (Hektor) ... *Περιφήτην* α 13 (*ἄλλοι μὲν πάντες οἶκοι ἔσαν*) *τὸν δ' -ον* (*ἔρυκε Καλυψώ*) γ 424 (Nestor: „einer soll zum Schiff gehen) *πάντας ... ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' -ους"* δ 250 (Hel. über Od. als Bettler in Troia:) *„οἱ δ' ἀβάκησαν ' πάντες· ἐγὼ δέ μιν -η ἀνέγνων τοῖον ἐόντα"* λ 543 (*αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ ἕστασαν ἀχνύμεναι*) *-η δ' Αἴαντος ψυχὴ ... ' νόσφιν ἀφεστήκει* h. Ap. 5 (Götter stehen auf bei Ankunft des Ap.) *πάντες ἀφ' ἑδράων ... ' Λητὼ δ' -η μίμνε παραὶ Διί* wg. fehlendem Kontexts unklar, ob hierher oder zu 1c: Hes. fr. 34,1 (sc.: Her. tötete alle Söhne des Neleus *oder* die anderen Söhne wurden erschlagen) *Νέστωρ δ' -ος ἄλυξεν ἐν ἀνθεμόεντι Γερήνῳ*, vgl. Λ 693 in 1e **1c** in Vbd. vom Typ „andere(s) - allein/mir" ι 160 (Erz.) *ἑς δὲ ἑκάστην* (der 12 Schiffe) ' *ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον -ῳ* Π 140 (Patr. rüstet sich mit Ach.s Waffen: Beinschienen, Panzer, Schwert, Schild, Helm, Lanzen) *ἔγχος δ' οὐχ ἕλετ' -ον* Ν 781 *ἕταροι δὲ κατέκταθεν ...* ' *-ω Δηΐφοβός τε* (u. Helenos) ... ' *οἴχεσθον* Ω 473 (Priam. trifft auf Ach.) *ἕταροι δ' ἀπάνευθε καθήατο· τὼ δὲ δύ' -ω* ' ... ' *ποίπνυον* (Autom. u. Alkimos) *παρεόντε* λ 512 (Od. über Neopt.:) *„αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων· ' Νέστωρ δ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νικάσκομεν -ω"* Ψ 638 (Nestor: „ich gewann im Faust- u. Ringkampf, Wettlaufen und Speerwerfen) *-οισίν μ' ἵπποισι παρήλασαν 'Αχτορίωνε"* θ 230 (Od.: „ich kann es im Bogenkampf und im Speerwerfen mit allen aufnehmen) *-οισιν δείδοικα ποσὶν μή τίς με παρέλθῃ"* ζ 139 *τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ... ' -η δ' ... μένε* (Naus.) Ι 536 *ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ' ἑκατόμβας, ' -η δ'*(= Art.) *οὐκ ἔρρεξε* (Oineus) **1d** in Vbd. vom Typ „nicht allein - sondern" α 354 (Tel. zu Pen.:) *„οὐ γὰρ 'Οδυσσεὺς -ος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ ' ... πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο"* 244 (Tel.:) *„οὐδέ τι κεῖνον ὀδυρόμενος στεναχίζω ' -ον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν"* Ξ 480 (Akamas zu den Gr.:) *„οὔ θην -οισίν γε πόνος τ' ἔσεται καὶ ὀϊζὺς ' ἡμῖν, ἀλλά ποθ' ὧδε κατακτενέεσθε καὶ ὔμμες"* π 245 *μνηστήρων δ' οὔτ' ἂρ δεκὰς ἀτρεκὲς οὔτε δύ' -αι, ' ἀλλὰ πολὺ πλέονες nicht gerade eine Zehnergruppe oder nur zwei* ξ 94 *οὔ ποθ' ἓν ἱερεύουσ' ἱερήϊον οὐδὲ δύ' οἷα* (-ω v.l.) *und auch nicht nur zwei* **1e** in Vbd. vom Typ „allein - andere aber" Λ 693 (Nestor:) *„δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονος υἱέες ἦμεν· ' τῶν -ος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄλοντο"*, vgl. Hes. fr. 34,1 in 1b Ψ 458 (Idom.:) *„-ος ἐγὼν ἵππους αὐγάζομαι ἦε καὶ ὑμεῖς"* *nur ich* γ 362 (Ath./Mentes: „ich gehe zum Schiff) *-ος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι· ' οἱ δ' ἄλλοι ..."* θ 219 *-ος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ ' ... ' τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι* Α 198 *στῆ δ'* (Ath.) *ὄπιθεν* (sc. Ach.) ... ' *-ῳ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὔ τις ὁρᾶτο* φ 210 (Od. zu Eum. u. Phil:) *„γινώσκω δ' ὡς σφῶϊν ἐελδομένοισιν ἱκάνω ' -οισι δμώων· τῶν δ' ἄλλων οὔ τευ ἄκουσα ' εὐξαμένου* (daß ich wiederkommen möge)" Λ 74 *-η γάρ ῥα θεῶν παρετύγχανε* (Eris) *μαρναμένοισιν, ' οἱ δ' ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοί* π 133 (Tel. zu Eum.: „berichte Pen. meine Rückkehr von Pylos) *σὺ δὲ δεῦρο νέεσθαι ' -η ἀπαγγείλας· τῶν δ' ἄλλων μή τις 'Αχαιῶν ' πευθέσθω"* **1f** Sonst. **1fα** Mask. **1fαaa** Sg. Nom.: Α 118 (Ach.:) *„ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἑτοιμάσατ' ὄφρα μὴ -ος ' 'Αργείων ἀγέραστος ἔω"*, vgl. *μοῦνος* Ι 335 Ι 190 *Πάτροκλος δέ οἱ* (= Ach.) *-ος ἐναντίος ἦστο σιωπῇ* Π 13 (Ach. zu Patr.:) *„τιν' ἀγγελίην Φθίης ἐξ ἔκλυες -ος;"* Σ 250 *ὁ γὰρ -ος ὄρα* (Pulyd.) *πρόσσω καὶ ὀπίσσω* ≅ ω 452 (*ὥρα πάντα* v.l.) β 158 *ὁ γὰρ* (= Halitherses) *-ος ὁμηλικίην ἐκέκαστο ' ὄρνιθας γνῶναι καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι* α 79 (Zeus über Pos:) *„οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων ' ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν -ος"* λ 291 (Neleus hatte dem seine Tochter versprochen, der die Rinder des Iphikles aus Phylake wegtriebe) *τὰς δ' -ος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων ' ἐξελάαν* h. Merc. 335 (Ap. zu Zeus:) *„ἦ τάχα μῦθον ἀκούσεαι οὐκ ἀλαπαδνὸν ' κερτομέων ὡς -ος ἐγὼ φιλολήϊός εἰμι"* Dat.: ι 550 (wir teilten die Schafe des Kyklopen gerecht unter uns auf) *ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ -ῳ ... ' μήλων δαιομένων δόσαν* (Gefährten) *ἔξοχα* κ 495 *τῷ* (Teir.) *καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια ' -ῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἄΐσσουσιν* 524 (Kirke: „wenn du nach Ith. kommst, opfere eine Kuh) *Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν -ῳ"* = λ 32 τ 369 (Eurykl.:) *„νῦν δέ τοι -ῳ (σ' ὧδε, ὧδε σε, δέ τι σοι ὅδε* vv.ll.) *πάμπαν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ"* φ 146 *ἀτασθαλίαι δέ οἱ* (Leiodes) *-ῳ ' ἐχθραὶ ἔσαν, πᾶσιν δὲ νεμέσσα μνηστῆρεσσιν* Akk.: Χ 501 *ἑοῦ ἐπὶ γούνασι πατρὸς ' μυελὸν -ον ἔδεσκε καὶ οἴων πίονα δημόν* δ 182 (Men.:) *„κεῖνον* (Od.) *δύστηνον ἀνόστιμον -ον ἔθηκεν* (Gott)" ε 131 (Kal.:) *„τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα ' -ον"* (≅ η 249 in 1a) μ 160 *-ον ἔμ' ἠνώγει* (Kirke) *ὄπ' ἀκουέμεν* Hes. fr. 204,62 *'Α]ρ-[γείην] Ἑλένην, μηδ' ἄλλων ῥῖγ' ἀκ[ούοι ' μῦθον* h. Merc. 572 *-ον δ' εἰς 'Αΐδην τετελεσμένον ἄγγελον εἶναι* (sc. Hermes) **1fαbb** Pl. π 295 (Od. zu Tel.: „bring alle Waffen aus dem Saal) *νῶϊν δ' -οισιν δύο φάσγανα καὶ δύο δοῦρε ' καλλιπέειν καὶ δοιὰ βοάγρια χερσὶν ἐλέσθαι"* μ 154 (Od. zu Gefährten:) *„οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι οὐδὲ δύ' -ους ' θέσφατ'* (der Kirke)" *einen oder auch nur zwei* **1fβ** Fem. **1fβaa** Sg. Α 398 (Ach. zu Thetis: „du erzähltest, wie du) *-η ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι* (dem Zeus)" Σ 489 *-η δ'* (*-ος δ'* Crates) *ἄμμορός ἐστι* (Sternbild des Bären) *λοετρῶν Ὠκεανοῖο* = ε 275 565 *μία δ' -η ἀταρπιτὸς ἦεν ἐπ' αὐτήν nur ein Weg*, vgl. *μοῦνος* ψ 227 χ 130 (dort stellte Od. den Eum. auf) *μία δ' -η γίνετ' ἐφορμή eine einzige Möglichkeit zum Angriff* β 356 (Tel. zu Eurykl.: „bereite mir den Reiseproviant) *αὐτὴ δ' -η ἴσθι"* ξ 514 *οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες ' ἐνθάδε ἔννυσθαι, μία δ' -η φωτὶ ἑκάστῳ" eine allein für jeden Mann* Hes. fr. 204,139 *ψυχὴ τοῦ* (sc. der Schlange) [γ]' *-η καταλείπε[ται einzig ihr Leben bleibt zurück* h. Ap. 381 (Ap. zu Telphusa:) *„ἐνθάδε δὴ καὶ ἐμὸν κλέος ἔσσεται, οὐδὲ σὸν -ης"* Hes. fr. 217,7].ι *ἔκδοσαν -η*, unklar, wer gemeint ist η 65 (Rexenor starb ohne Erben) *ἐν μεγάρῳ μίαν -ην παῖδα λιπόντα nur eine Tochter* **1fβbb** Pl. Ε 641 (Her. kam einst hierher) *ἐξ -ης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν* (u. zerstörte Ilion) *mit nur sechs Schiffen* **1fγ** Ntr. **1fγaa** Sg. Nom.: Ν 706 (Gl. von zwei Pflugstieren) *τὼ μέν τε ζυγὸν -ον ἐΰξοον ἀμφὶς ἐέργει ' ἱεμένω κατὰ ὦλκα* Π 340 *πᾶν δ' εἴσω ἔδυ ξίφος, ἔσχεθε δ' -ον ' δέρμα es hielt allein die Haut stand*, vgl. o. s.v. ἔχω II Sp. 845,58 δ 197 *τοῦτό νυ καὶ γέρας -ον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι, ' κείρασθαί τε κόμην βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ πρεσιῶν* Akk.: Β 486 *ἡμεῖς δὲ κλέος -ον ἀκούομεν οὐδέ τι ἴδμεν*, vgl. h. Merc. 277 ≅ h. Merc. 311 in 1a Φ 19 *ὁ δ' ἔσθορε δαίμονι ἶσος ' φάσγανον -ον ἔχων* ξ 482 (Lügenerz.) *ἑπόμην σάκος -ον ἔχων καὶ ζῶμα φαεινόν* **2** *allein* (ohne andere, ohne Hilfe), *einsam, getrennt* (von) — oft räumlich (s. bes. 2e), auch auf Zeit bezogen (*allein durch die Nacht* Κ 40. 82 ≅ 385 ≅ 141); oft durch Zusätze verstärkt: Präp., Adv. u. and. lokale Angaben s. 2e; sonst *ἄτερ λαῶν* (Ε 474 in 2fα), *νόσφιν* m. Gen. (ξ 450 in 2b), *ἄνευθ' ἄλλων* (Χ 39 in 2d); verstärkt mit *καί* (Ε 304, Μ 449, Υ 287, Ω 456 in 2c, Ν 79. 457, Π 243 in 2d); mit *οἰόθεν* Η 39 u. 226 (in 2fα) **2a** in Vbd. vom Typ „nicht allein - sondern auch" Β 745 (Peirith. vertrieb die Pheren) *„οὐκ -ος, ἅμα τῷ γ,ε*

Λεοντεύς 822 (Aen. führte die Dardaner) ‹ ›*ε δύω 'Αντήνορος υἷε Ω*573 *οἴκοιο λέων ὣς ἆλτο* (Ach.) *θύραζε* ' ‹ ›*ε δύω θεράποντες ἕποντο β*11 *βῆ ῥ'* (Tel.) *ἴμεν εἰς ἀγορήν* ... ' ‹ ›*ε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο o*100 *αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο* (Men.) ... ' ‹ › *'Ελένη κίε καὶ Μεγαπένθης Γ*143 *ὁρμᾶτ'* (Hel.) *ἐκ θαλάμοιο* ... ' *οὐκ -η, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο* = *α*331 (Pen.) = *σ*207 (Pen.) ≅ *τ*601 (Pen.) *ζ*84 *φέρον δ'* (die Maultiere) *ἐσθῆτα καὶ αὐτήν* (sc. Naus.), ' *οὐκ -ην· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι* **2b** in Vbd. vom Typ „allein – niemand sonst/ohne" *Ω*148 (Zeus zu Iris: „Priamos soll) *δῶρα δ' 'Αχιλλῆϊ φερέμεν* ... ' *-ον* (*-ος* v.l.), *μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ*" = 177 (*-ος* v.l.) *ξ*450 *Μεσαύλιος, ὅν ῥα συβώτης* ' *αὐτὸς κτήσατο -ος ἀποιχομένοιο ἄνακτος,* ' *νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος* **2c** in Vbd. vom Typ „was andere nicht/nur zu zweit können - er allein", vgl. *μοῦνος M*411 *E*304 (Diom. wirft Stein) *ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,* ' *οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ -ος* = *M*449 (Hektor wirft Stein) = *Y*287 (Aineias wirft Stein) *Ω*456 *τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων* ' *τῶν ἄλλων· 'Αχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ -ος* **2d** im Kampf (vgl. s.v. *μοῦνος* B1aα) *N*79 (Aias:) „*μενοινάω δὲ καὶ -ος* (*αὐτὸς* v.l.) ' *Ἕκτορι ... μάχεσθαι*" 457 (Deïph. überlegt, ob er sich zurückziehe) *ἦ περήσαιτο καὶ -ος* (gegen Idom. zu kämpfen) *Π*243 (Ach. betet zu Zeus: „laß Patr. siegen, damit Hektor merkt) *ἦ ῥα καὶ -ος ἐπίστηται* (Patr.) *πολεμίζειν*" *Y*26 (Zeus:) „*εἰ γὰρ 'Αχιλλεὺς -ος ἐπὶ Τρώεσσι μαχεῖται* ' *οὐδὲ μίνυνθ' ἕξουσι*" *X*39 (Priam. zu Hektor:) „*μή μοι μίμνε ... ἀνέρα τοῦτον* ' *-ος ἄνευθ' ἄλλων*", vgl. *μοῦνος ἄλλων Π*239 *N*481 (Idom. ruft Mer. u. Antil.:) „*δεῦτε φίλοι, καί μ' -ῳ ἀμύνετε*" *I*355 (Ach.:) „*ἔνθα ποτ' -ον ἔμιμνε* (Hektor), *μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν*" *wo er einmal mir allein sich stellte,* vgl. *H*42 (in 3); anders sch. D z.St. (s. Σχ): offenbar *-ον* zu *ποτέ* wie zu Zahlwort (vgl. Vorbem. zu 1) „einmal nur", wäre aber sing. *Γ*91 *αὐτὸν δ'* (Alex.) ... *καὶ.. Μενέλαον* ' *-ους* (um Hel. und alle Schätze) *μάχεσθαι,* vgl. *Δ*156 in 2eα u. *H*42 in 3 **2e** räumlich **2eα** mit *ἀπό* u. *πρό/πρόσθ'* (vgl. *μοῦνος* h. Merc. 193); *ἀπό* in *I*438 u. h. Ven. 76 u. 79 zu *λείπομαι* (vgl. s.v. BII1b) *ι*192 (Polyphem gleicht) *ῥίῳ ὑλήεντι* ' *ὑψηλῶν ὀρέων, ὅ τε φαίνεται -ον ἀπ' ἄλλων φ*364 (Freier zu Eum.:) „*τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται* ' *-ον ἀπ' ἀνθρώπων*" *I*438 (Phoenix zu Ach.:) „*πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο φίλον τέκος αὖθι λιποίμην* ' *-ος;*" h. Ven. 79 (die Hirten waren den Rindern auf die Weide gefolgt) *πάντες, ὁ δὲ σταθμοῖσι λελειμμένος -ος ‹ἀπ' ἄλλων› πωλεῖτ'* (Anch.) 76 (Aphr. findet Anch.) *λελειμμένον -ον* ‹ ›, vgl. *T*329 in 2fα (*ἀπ' Ἄργεος*) *Δ*156 (Ag. zu Men.:) „*θάνατόν νύ τοι ὄρχι' ἔταμνον* ' *-ον* (*οἷον* v.l.) *προστήσας πρὸ 'Αχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι*" 304 (Nestor:) „*μηδέ τις ... ' -ος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι*" **2eβ** mit sonst. Ortsangabe bzw. Ergänzung *ι*188 *τὰ μῆλα* ' *-ος ποιμαίνεσκεν* (Polyphem) *ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους* ' *πωλεῖτ'* (*ἀπάνευθεν ἐών*) *Θ*207 (Pos.:) „*αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο* (Zeus) *καθήμενος -ος ἐν Ἴδῃ*" *P*464 *οὐ γάρ πως ἦν -ον ἐόνθ'* (Autom.) *ἱερῷ ἐνὶ δίφρῳ* (mit dem Speer zu kämpfen und den Wagen zu lenken) *Z*201 *ὁ* (Belleroph.) *κὰπ πεδίον τὸ 'Αλήϊον -ος ἀλᾶτο* ' ... *πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων einsam* Hes. fr. 209,4 (Akastos plante, das Schwert des Pel. zu verstecken) *ὡς τὴν μαστεύων -ος κατὰ Πήλιον αἰπὺ* ' *αἶψ' ὑπὸ Κενταύροισιν ... δαμείη K*82 (Nestor:) „*τίς δ' οὗτος ‹κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν› ἔρχεαι -ος* ' *νύκτα δι' ὀρφναίην*" ≅ 385 (*οἷος* v.l.) 141 (Od. zu Nestor u. Ag.:) „*τίφθ' οὕτω* ‹ › *-οι ἀλᾶσθε* ' *νύκτα δι' ἀμβροσίην*" *X*416 (Priam.:) „*σχέσθε φίλοι, καί μ' -ον ἐάσατε κηδόμενοί περ* ' *ἐξελθόντα πόληος ἱκέσθ' ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν*" *Ω*203 (Hekabe zu Priam.:) „*πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν ἐλθέμεν -ος* ' *ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς*" ≅ 519 *χ*250 (Agelaos:) „*Μέντωρ μὲν ἔβη ...* ' *οἱ δ'* (Od., Tel., Eum., Phil.) *-οι λείπονται ἐπὶ πρώτῃσι θύρῃσι*" *κ*281 (Hermes zu Od.:) „*πῇ δὴ αὖτ', ὦ δύστηνε, δι' ἄκριας ἔρχεαι -ος*" *δ*367 *ἤ μ' -ῳ ἔρροντι συνήντετο* (Eidothea) *νόσφιν ἑταίρων* vgl. *λ*543 (*νόσφιν*) in 1b, *ω*226 (*ἐν*) in 1a, *T*329 in 2fα (*ἀπ'*), *X*39 in 2d (*ἄνευθ'* nicht räumlich) **2f** Sonst **2fα** Mask. *B*247 (Od. zu Thers.:) „*ἴσχεο, μηδ' ἔθελ' -ος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν*", nicht „als einziger", sondern *als einzelner,* anders *μοῦνος* V.212 „als einziger" *E*474 (Sarp. zu Hektor:) „*φῆς που ἄτερ λαῶν πόλιν ἐξέμεν ἠδ' ἐπικούρων* ' *-ος σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι*" *Z*403 (man nannte den Sohn Hektors) *'Αστυάνακτ'· -ος* (*αὐτὸς* v.l.) *γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ,* nicht „als einziger", sondern *er allein,* durch seine Tapferkeit, die Emphase schon in der Nähe der Bed. „einzigartig" (vgl. *Ω*499 in 4) *X*507 *'Αστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·* ' *-ος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά H*39 (Ap.:) „*Ἕκτορος ὄρσωμεν κρατερὸν μένος ...* ' *ἦν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται ‹οἰόθεν -ος›* ' *ἀντίβιον μαχέσασθαι*" *ganz allein,* zu *οἰόθεν* s.u. in II 226 (Aias:) „*Ἕκτορ νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι* ‹ › ' *οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι*", s.u. *K*40 (Men. zu Ag.: „ich fürchte, es will keiner dir anbieten) *τόδε ἔργον* ' *ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν -ος ἐπελθὼν* ' *νύκτα δι' ἀμβροσίην*" *Λ*763 (Nestor:) „*ὡς ἔον, εἴ ποτ' ἔον γε, μετ' ἀνδράσιν. αὐτὰρ 'Αχιλεὺς* ' *-ος τῆς ἀρετῆς ἀπονήσεται*" *nur für sich allein M*349 (Menesth.:) „*ἀλλά περ -ος ἴτω* (Aias, mir zur Hilfe, und dann soll Teukros folgen)" = 362 *P*145 (Glaukos zu Hektor: „wie willst du die Stadt retten) *-ος σὺν λαοῖς τοὶ 'Ιλίῳ ἐγγεγάασιν*" 588 (Ap. zu Hektor:) „*νῦν δ' οἴχεται* (Men.) *-ος ἀείρας* ' *νεκρὸν ὑπὲκ Τρώων* h. Ap. 323 (Hera zu Zeus:) „*πῶς ἔτλης -ος τεκέειν γλαυκώπιδ' 'Αθήνην;*" h. 19,14 *τότε δ' ἕσπερος ἔκλαγεν* (Pan.), *-ος* (Hermann, *οἷον, -ον* codd.) ' *ἄγρης ἐξανιών,* zur Lesung s. Càssola z.St. *K*116 (Nestor zu Ag.:) „*σοὶ δ' -ῳ ἐπέτρεψεν* (Men.) *πονέεσθαι*" *T*329 (Ach. zum toten Patr.: „ich hoffte) *-ον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο* ' *αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, σὲ δέ τε Φθίηνδε νέεσθαι,* Gegensatz „ich allein - ohne dich", aber mit dopp. lok. Ergänzung (neg. *ἀπό,* pos. *ἐν,* vgl. s.v. *ἀπό* I Sp. 1072, 25 ff.) *β*70 (Tel.:) „*σχέσθε, φίλοι, καί μ' -ον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ* ' *τείρεσθ'*" *ι*410 (Kyklopen zu Polyphem:) „*εἰ μὲν δὴ μή τίς σε βιάζεται -ον ἐόντα*" **2fβ** Fem. *σ*184 (Pen. zu Euryn.: „hole Dienerinnen) *-ῃ δ' οὐ κεῖσ' εἶμι μετ' ἀνέρας*" *ρ*584 (Eum. zu Pen.:) „*σοὶ ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον ...* ' *-ην πρὸς ξεῖνον φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι*" **3** wie betontes Zahlwort *einer, einer allein,* wie *μοῦνος* (vgl. s.v. B2 u. West zu Th. 143), zur Stellung neben Zahlwort s.o. Vorbem. zu B1 *H*42 (Ap.:) „*'Αχαιοὶ* ' *-ον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ*" *einen allein,* vgl. *H*39 in 2fα, *I*355 in 2d *I*638 *σοὶ δ' ἄλληκτόν τε κακόν τε* ' *θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι θεοὶ θέσαν εἵνεκα κούρης* ' *-ης* (*οἵης* v.l.) *einer einzigen ξ*244 *μῆνα γὰρ -ον ἔμεινα* (mich an Kindern, Frau u. Besitz erfreuend) *nur einen Monat* Hes. fr. 275,1 *-ην μὲν μοῖραν δέκα μοιρέων τέρπεται ἀνήρ,* ' *τὰς δὲ δέκ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα einen von zehn Teilen* **4** *einzigartig Ω*499 (Priam.: „ich hatte 50 Söhne) *τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·* ' *ὃς δέ μοι -ος ἦεν, εἴρυτο δὲ ἄστυ καὶ αὐτούς,* ' *τὸν σὺ ... κτείνας*", vgl. *Z*403 u. *X*507 in 2fα

II Adv. **II1** *-όθεν von allein,* in Vbd. mit *οἷος solus per se* (Heyne zu *H*39), vgl. *-ος ἄνευθ' ἄλλων X*39, *μουνάξ λ*417, zur Wortbildung und Erklärung s. Lejeune, Adv. en *-θεν* 89 ff., Chantraine, Gr.h. I 241 f. II 151, Kirk zu *H*39 – die von Leumann (Hom. Wörter 258 ff.) modernisierte ant. Erkl. (sch. D u. Ariston. in sch. *H*39a: *μόνος πρὸς μόνον*) paßt an

keiner der beiden Stellen *H* 39 (Ap.: „*Ἕκτορος ὄρσωμεν μένος*) *ἥν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται -όθεν οἷος ' ἀντίβιον μαχέσασθαι*", *οἱ.* kann nur zu *οἷος* gehören, nicht zu *τινά* 226 (Aias:) „*Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι -όθεν οἷος ' οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι ' καὶ μετ' Ἀχιλλῆα*" *von ganz allein, nemine socio* (Heyne), offenbar iron. Anspielung (des Dichters) auf V.39, auch wenn Aias nicht Hektors eigene Worte wiederholt (wie irrtümlich Leaf z.St.) u. Ap. kaum gehört hat; gegen Leumanns Erkl. „du allein wirst von mir allein erfahren" spricht auch die sonst. Rede des Aias: „*ἡμεῖς δ' εἰμὲν τοῖοι* (die es mit dir aufnehmen können) ... *καὶ πολέες*" (V.231 f.) **II2** *οἷον nur* Th.26 *ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες -ον* — vgl. ant. Erklärung von *-ον* in *I* 355 (s. I2d) u. Kj. *-ον* in h.19,14 (s. I2f)

D vv.ll. *E* 638, *M* 383, *P* 145a (= *E* 474), *Φ* 515, *β* 191, *δ* 242, *μ* 297, *ξ* 8; ci. h.Cer.24 (Wackernagel, at cf. Richardson app. ad l.) M. Schmidt

οἷος [70ᵢ, 101ᵒ, 22ᴴ, 16ʰ, 3ᵉ] **E** see Chantraine, Dict.786 and Meier-Brügger, Gr.Sprw.II 87 **F** *-ος* 41, *-ου* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 22, *-ω* nom. 1, *-οι* 11; *-η* 19, *-ῃ* 1, *-ην* 6, *-αι* 6; *-ον* 9, *-ῳ* 1, *-ον* 23, adv. 12, *-α* nom. 12, *-οισιν* 1, *-α* 23, adv. 7, *-(α)* acc. 14

M 1 [¹] *-(α)* *ρ* 514, *σ* 143, *ω* 91 [²] *-(α)* *οὔ πώ τις/ν'* *T* 11, *Ω* 505 / *β* 118 [³] *πόρον/εν -(α)* (⌊*ἀγορεύεις*⌋) *τ* 255 / *T* 21; *-(α)* ⌊ ⌋ *Σ* 95, *δ* 611, *ρ* 479, *σ* 338. 389, h.Merc.285 **2** disyll. **2a** ²[⏑⏑] (Chantraine, Gr.h.I 168) *τοῖος ἐὼν -ος (ἐσσι)* *Σ* 105, *η* 312, *υ* 89; *-ός ἐσσι* *N* 275 **2b** [¹⏑] ⌊*-ος 'Οδυσσεὺς ἔσκε*⌋ *μεθ'/τ'* *δ* 689, *τ* 315, ⌊ ⌋*ν* *β* 59 = *ρ* 538, *φ* 94; *-ον 'Οδυσσῆος* *δ* 270; ⌊*-ον ὅτε*⌋ *πρῶτον/ιστον* *I* 447, *Ξ* 295 / *κ* 462; ⌊ ⌋ *ν* 388; *-η ὅτ'* *χ* 227; *-ον ἐγώ(ν)* *I* 105, *ρ* 160; *-ον* *Ω* 419, *α* 410, *σ* 137; *-α θεῶν* h.Merc.251; *-ά τε/τ'* *γ* 734 = *ι* 254 = h.Ap.454, *ξ* 63, *ο* 324 / h.Merc.86. 343; *-α* *ξ* 444, *π* 93. 289 = *τ* 8, h.Merc.454, Sc.400 = Hes.fr.239,1, Cypr.fr.4,3 p.36 Dav. [²⏑] *-ος ἔην/σθα* *τ* 219, Op.314, *-ος* *α* 371 = *ι* 4; *-ον ἔειπε* *ρ* 248; *-ον ἔχεσκε* *E* 126; *-ον ἐγώ* h.Merc.338; *-ον ἐμόν* *Θ* 450, *τ* 493; *-η ἐμή* *υ* 237 = *φ* 202; ⌊*-ά τε*⌋ *πολλά* *ε* 422, *ϑ* 160, ⌊ ⌋ *η* 106, *ο* 379; *-α θεούς* *ϑ* 365 = h.Ven.62; *-α* *Ω* 528, *α* 313, *γ* 480, *κ* 243, h.Cer.140 [²⏑] *-ον* *E* 758 [²⏑] *-ος ἔην/σθα* *τ* 245, *ψ* 175; *-ος* *Λ* 653; *ὦ* ... ⌊*-ον ἔειπε*⌋*ς* *H* 455 = *ν* 140, *Θ* 152, *Π* 49, *X* 178, ⌊ ⌋*ς* *Ξ* 95 = *P* 173, ⌊ ⌋ *B* 194; *-ον ἐτύχθη* *B* 320, *ω* 124; *-ον* *Z* 166, *Ω* 683, *β* 239; ⌊*-ά τε*⌋ *πολλά/ούς* *ι* 128, *λ* 536, Op.322, Choer.fr.7(= Suppl.Hell.329),2 Colace / *λ* 364, ⌊ ⌋ h.Merc.66; *-α κ' ἔχωμεν* *ο* 281; *-α θεάων* *κ* 222; *-α* *Σ* 466, *X* 347, *ϑ* 244, *χ* 217, *ω* 273 **2c** type [--]: **2cα** *οἱ-* in longo: [¹-] *-ος κείνου ϑυμὸς ὑπερ-* *O* 94, *ο* 212, *Σ* 262; *-ος κεῖνος ἔην* *β* 272, *ξ* 491; *-ος δ(έ)* *Λ* 62, *N* 298, *X* 317, Sc.386; *-ός τ'* *φ* 117; *-ος* *ω* 377; ⌊*-ον δὴ*⌋ *καί* *Φ* 57, *λ* 429, Sc.106, ⌊ ⌋ *N* 633, *P* 587, *ε* 183, *σ* 221, *υ* 393; *-ον καί* *δ* 271; *-ον δ(έ)* *Δ* 75, *O* 287, *P* 53; *-όν τε/ϑ'* *τ* 233, *φ* 173 / h.19,28; *-ον* *A* 263, *E* 484, *P* 471, *δ* 270, *ξ* 392, *ρ* 314, *υ* 377; *-ω* *E* 554; *-οι νῦν βροτοί εἰσ'·* *ὁ δ(έ)* *E* 304 = *M* 449 = *Y* 287, *M* 383; *-οι καί* *H* 227; *-οί τε* h.Ap.518; *-οι* *E* 225 = *Θ* 106, *Π* 557; *-η νῦν* *φ* 107; *-η περ* *Z* 146, *λ* 394; *-η δ(έ)* *E* 864, *H* 63, *ζ* 102; *-ῃ* Vit. p.9,1; *-ην δὴ (καί)* Op.269, h.Ven.179; *-ην* *σ* 37. 74; *-αί τε* h.Cer.103; *-α* *O* 97 [²-] *-ός περ* *E* 340; *-ος δή* *Ω* 376; *-ος* *ο* 20; *-ου* *Γ* 53; *-ον δή* *E* 601, *α* 32; *-όν τ'* *P* 157, h.Ven.175; *-ον* *υ* 35 **2cβ** *οἱ-* in brevibus [-²] *ἠ'* *-ῳ* *ϑ* 188; *ἀλλ'* *-ον* *E* 638, *δ* 242, *λ* 519; ⌊*ἠ'* *-η*⌋ *Ὑρίῃ* Hes.fr.253,1, ⌊ ⌋ Sc.1, Hes.fr.43a,2 suppl. 59,2; 71A,12; 215,1; fr.novum (B1aγ); *-η πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν* *Λ* 669 = h.Ven.238 ≅ *φ* 283; ⌊ ⌋*ν* *Ὑρίῃ* Hes.fr.181,1, ⌊ ⌋*ν* Hes.fr.58,7; *ἠ'* *-αι* Hes. fr.23a,3; 26,5; *-αί τε* Hes.fr.23a,4 suppl. = 26,6; *-αι* *Ψ* 589 [-²] ⌊*τοῖος ἐὼν*⌋ *-ός ποτ'* *δ* 342 = *ρ* 133, *λ* 499; *ὄφρα ἴδῃ / ὄφρ' εἰδῇς -ος* *N* 449, *χ* 234; *-ος καί* *Φ* 108; *-ός τε* *H* 208, *Ω* 630; *-ῳ περ* *σ* 193; ⌊ ⌋ *-ον* *δ* 421; *ὄφρ' εἰδῇς -ον* *ι* 348; *-όν ποτ'* *Σ* 591; *-όν τε* Sc.8; *-ον* *O* 555, *α* 257. 298; *-οί τε* *ν* 223, *ρ* 309 [-²] *-ος πάρος* *Δ* 264; *-ός τε* *τ* 160; *-ος* *B* 192, *ζ* 302; *-α* *ε* 197 **3** [¹-²] *-οισιν* *ε* 303

Σχ sch.D: glossed w. *ὁποῖος*: *A* 263. 272, *B* 192. 252, *Γ* 53, *E* 304. 340. 864, *O* 555

L ¹Monteil, Phrase relative 178—197; ²Ruijgh, „*τε* épique" 331 ff. 524 ff.

B rel.adj. of quality: *of such a kind, such*, also used as subst. (1) and as adv. (2); 'lively' (exclam. 1d, 2c) word, mostly in dir. sp. and in correl. (restrictive) use (⌊1aαaa⌋, 2aα) mainly w. *τοῖος*, incl. use introducing similes (⌊ ⌋ββ, cf. *ὡς*); also similar ⌊use in adj. clauses⌋ without dem. correl. (1aαbb, 2aβ) as well as expatiatory (discursive) ⌊ ⌋ (1aβ) w. rel. catalog formula *ἠ' -η* (1aγ); *-ος* also introd. obj. clauses (1d, 2b); nom. w. *εἰμί* 30× (+ inf. 5), in nom.cl. 22× (+ inf. 8 [*ἔμεν* *T* 21 f.]); w. *τε* 31× (L² and Ruijgh, Lingua 48, 1979, 75 = Scripta Minora 807), w. *δή* 13×, w. *περ* *E* 340, *Z* 146, *λ* 394, *σ* 193, *τ* 245. — **Wdf1d.**: *ὁπποῖος, ποῖος, τοῖος, τοιοῦτος, ὁμοῖος*. — **Disposition**: **1** adj./subst.uses **1a** adj. clauses **1aα** in restrictive cl. **1aα aa** correl. use **1aα aaαα** not in simile **aaa** w. *τοῖος* **bbb** w. other correl. / correl.phrases **1aα aaββ** in similes **aaa** 'epic' sim.s **bbb** other sim.s (w. *τῷ, τώς*) **1aα bb** adj.cl. without expressed correl. **1aα bbαα** not in simile **aaa** w. epic *τε* and inf. **bbb** without *τε* **ccc** without inf. **ddd** other instances (and w. temp. cl.) **1aα bbββ** simile, w. *τε* **1aβ** discursive use **1aβ aa** w. inf. **1aβ bb** no inf. **1aγ** *ἠ' -η* **1b** introd. subj. clause **1c** introd. obj. cl. **1cα** after verb of doing **1cβ** ⌊w. verb of⌋ doing and enduring **1cγ** ⌊ ⌋ enduring **1cδ** ⌊ ⌋ hearing **1cε** ⌊ ⌋ knowing **1cζ** ⌊ ⌋ saying **1cη** ⌊ ⌋ seeing **1cϑ** ⌊ ⌋ wondering at **1d** exclamatory-explanatory **1dα** *-ος*-clause provides explan. for previous statement **1dβ** *-ος*-cl. foll. by explan. **1dβ aa** *-ον ἔειπες* **1dβ bb** Vit. p.9,1 **1dγ** simple excl. **2** adverbial use **2a** restrictive **2aα** correl. **2aβ** without correl. **2aβ aa** not in sim./comp. **2aβ bb** *-ά τε* in comp.s **2b** obj.clauses **2c** exclamatory-explanatory **2cα** *-ον*-cl. expl. foregoing statement **2cβ** *-ον*-cl. foll. by explan.

1 adj./subst.uses **1a** adj. clauses **1aα** in restrictive cl.s, providing necessary definition **1aα aa** correl.use; confined to restrictive function **1aα aaαα** not in simile, in Hom. dir.sp. only (otherwise Sc.8, h.19,28); *-ος* prior *ω* 377 only (cf. *β* 59 1aβaa); *τοῖος* twice *α* 257 (265), *δ* 342 (345) = *ρ* 133 (136), *λ* 499 (501), *-ος* twice *δ* 270 f.; in acc. sometimes rel. to obj. cl.s (1c); most instances ref. to prowess, ability, nobility, character, appearance **aaa** with *τοῖος οἷ.* nom. wish-prayer: *δ* 342 ⌊*αἴ γάρ, Ζεῦ* ... ' *τοῖος ἐὼν -ός*⌋ *ποτ'* ... *ἐνὶ Λέσβῳ* ' *ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,* ' ... ' *τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν 'Οδυσσεύς* = *ρ* 133 + *ω* 377 ‖ *η* 312 (Alkin. to Od.:) „⌊ ⌋ *ἐσσι, τά τε φρονέων ἅ τ' ἐγώ περ* (you would marry my daughter)" wish: *λ* 499 *οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,* ' *τοῖος ἐὼν -ός ποτ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ* ' ... ' *εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς πατέρος δῶ,* ' *τῷ κέ τεῳ στύξαιμι* ... ' *οἷ κεῖνον βιώωνται* other instances: *Σ* 105 *ἀλλ' ἤμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης,* ' *τοῖος ἐὼν -ος οὔ τις 'Ἀχαιῶν* ... ' *ἐν πολέμῳ* *τ* 315 *οὔτε σὺ πομπῆς* ' *τεύξῃ, ἐπεὶ οὐ τοῖοι σημάντορές εἰσ' ἐνὶ οἴκῳ,* ' *-ος 'Οδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν* ... ' *ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν* + *φ* 94 (*τοῖος ἐν τοίσδεσι*) *υ* 89 (my dream) *εἴκελος αὐτῷ,* ' *τοῖος ἐὼν, -ος ἧεν ἅμα στρατῷ* *Ω* 376 (some caring god) *ὅς μοι τοιόνδ' ἧκεν ὁδοιπόρον ἀντιβολῆσαι* ' *αἴσιον, -ος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,* ' *πέπνυσαί τε νόῳ, μακάρων δ' ἔξεσσι τοκήων* (Roth, Iterata 65 ff.) *α* 371 *ἐπεὶ τό γε καλὸν ἀκουέ-*

SBD / FFLCH / USP

μεν ἐστὶν ἀοιδοῦ ' τοιοῦδ' -ος ὅδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν = ι 4 *οἷ.* acc.: *A* 263 *οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι, ' -ον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε κτλ.* α 257 (*εἰ γὰρ νῦν* he stood in the door) *τοῖος ἐὼν -όν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα ' οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ* ... ' 6vv. ' *τοῖος ἐών* (he'd deal w. the suitors) φ 173 (Antin. to Leiodes:) „*οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ, ' -όν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀϊστῶν*" ρ 314 *εἰ τοιόσδ' εἴη* (Argos) *ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ ἔργα, ' -όν μιν Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς, ' αἴψά κε θηήσαιο ἰδὼν ταχυτῆτα καὶ ἀλκήν* δ 421 (when Proteus questions you) *τοῖος ἐὼν -όν κε κατευνηθέντα ἴδησθε* (let loose) σ 137 *τοῖος γὰρ νόος* (mental state) *ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, ' -ον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι* (Zeus) substantive: Sc. 8 *τῆς καὶ ἀπὸ κρῆθεν βλεφάρων τ' ἄπο* ... ' *τοῖον ἄηθ' -όν τε* ... *Ἀφροδίτης* (cf. 2) *E* 484 (*Λυκίους ὀτρύνω*) *ἀτὰρ οὔ τί μοι ἐνθάδε τοῖον ' -όν κ' ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ ἤ κεν ἄγοιεν* **bbb** w. other correl. / correl. phrases *οἷ.* acc.: δ 270 *ἀλλ' οὔ πω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον* ... ' *-ον Ὀδυσσῆος* ... *ἔσκε φίλον κῆρ* (see 271 in 1cβ) h. Ven. 179 *καὶ φράσαι εἴ τοι ὁμοίη ἐγὼν ἐνδάλλομαι εἶναι ' -ην δή με τὸ πρῶτον* ... *νόησας;* σ 37 *ὦ φίλοι, οὐ μέν πώ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη, ' -ην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα* λ 429 *ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός, ' ἥ τις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται ' -ον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικές, ' κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον* w. plain dem. (appearance) nom.: ζ 302 (*ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστί·*) *οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται ' δώματα Φαιήκων, -ος δόμος Ἀλκινόοιο* acc.: π 289 *ἐκ καπνοῦ κατέθηκ', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐῴκει, ' -ά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς* = τ 8 ω 91 *ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν θηήσαο θυμῷ, ' -(α) ἐπὶ σοὶ κατέθηκε* (*ἄεθλα Θέτις*) w. *ὡς*, rel. to use w. sim.s below auspice: ρ 160 *ὡς ἦ τοι Ὀδυσεὺς ἤδη ἐν πατρίδι γαίῃ* ' ... ' *ἔστιν, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει, ' -ον ἐγὼν οἰωνὸν* ... ' *ἥμενος ἐφρασάμην* **1aαaaββ** in similes, *-ος* in prior clause exc. *Σ* 591 **aaa** 'epic' (martial) sim.s (and *Z* 146 dir. sp.; cp. w. Ares *E* 864, *H* 208, *N* 294; meteorol.: weather *E* 864, *H* 63, *P* 53, astron. *Δ* 75, *Λ* 62, *X* 317), w. *-ος + δέ* exc. *E* 554, *Z* 146 (*περ*), *H* 208 w. *τοῖος*: *E* 864 *-η δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ ' ... ' τοῖος ... Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης ' φαίνεθ'* *N* 298 *-ος δὲ βροτολοιγὸς Ἄρης πόλεμον δὲ μέτεισι, ' τῷ δὲ Φόβος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς ' ἕσπετο* ... ' 3vv. ' *τοῖοι* (Mer. and Idom.) ... ' *ἤϊσαν ἐς πόλεμον H* 208 *σεύατ' ἔπειθ' -ός τε ⟨πελώριος, ἔρχεται Ἄρης, ' ὅς τ' εἰσιν πόλεμόνδε* ... ' ... *τοῖος ἄρ' Αἴας ὦρτο ⟩* 63 *-η δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἐπι φρὶξ ' ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς, ' τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ'* (*ἐν πεδίῳ*) *P* 53 *-ον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης* ' 3vv. ' *ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ* ' ... *ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ · τοῖον* ... *ἐϋμμελίην Εὔφορβον* ' ... *Μενέλαος ἐπεὶ κτάνε τεύχε' ἐσύλα* — *E* 554 *-ω τώ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῆσιν* ' 2vv. ' *σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτὼ* ' ... *κατέκταθεν* ... ' *τοίω τὼ* ... *δαμέντε ' καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι* once non-'epic' simile: *Z* 146 *-η περ φύλλων γενεὴ τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν. ' φύλλα τὰ μέν* ... ' ... ' *ὣς ἀνδρῶν γενεὴ κτλ.* (cf. 1aαbbββ and 2aβbb) w. *ὥς*: *Λ* 62 *-ος δ' ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ⟨ἀστὴρ⟩ παμφαίνων, τοτὲ δ' αὖτις ἔδυ νέφεα σκιόεντα, ' ὣς Ἕκτωρ* (*φάνεσκεν*) *X* 317 *-ος δ' ⟨ ⟩ εἶσι μετ' ἀστράσι νυκτὸς ἀμολγῷ ' ἕσπερος, ὃς κάλλιστος* ... ⟨ ⟩ ' *ὣς αἰχμῆς ἀπέλαμπ' εὐήκεος* ξ 102 *-η δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεα* ... ' 2vv. ' *τῇ δὲ θ' ἅμα Νύμφαι* ... ' 3vv. ' *ὣς ἥ γ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἁδμής* w. dem.: Sc. 386 *-ος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος χαλεπὸς προϊδέσθαι ' κάπρος χαυλιόδων φρονέει* [*δὲ*] *θυμῷ μαχέσασθαι* ' 4vv. ' *τῷ ἵκελος Διὸς υἱὸς ἀφ' ἱππείου θόρε δίφρου* *Δ* 75 *-ον δ' ἀστέρα ἦκε Κρόνου πάϊς* ... ' *ἢ ναύτῃσι τέρας ἠὲ στρατῷ* ... ' *λαμπρόν* ... ' *τῷ εἰκυῖ' ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα* (Ath.) **bbb** other (non-heroic) similes (w. *τῷ, τώς*) *Σ* 591 *ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλε* ... ' *τῷ ἵκελον -όν ποτ' ἐνὶ Κνωσῷ εὐρείῃ ' Δαίδαλος ἤσκησεν* ... *Ἀριάδνῃ* τ 233 *τὸν δὲ χιτῶν' ἐνόησα περὶ χροΐ σιγαλόεντα, ' -όν τε κρομύοιο λοπὸν κάτα ἰσχαλέοιο ·* ' *τὼς μὲν ἔην μαλακός, λαμπρὸς δ' ἦν ἠέλιος ὥς*, 'pro adverbis' Gehring (see 2 below) ‖ ? Hes. fr. 318,1 *-ον ἐνὶ στήθεσσι χόλον θυμαλγέ' ἔχουσα* Cf. η 106 in 1aαbbββ below **1aαbb** adj. clause without correl. (which could easily be supplied) **1aαbbαα** not in simile **aaa** w. epic *τε* and inf. (ref. to maturity) τ 160 (*ἀσχαλάᾳ*) *βίοτον κατεδόντων ' ... ἤδη γὰρ ἀνὴρ -ός τε μάλιστα ' οἴκου κήδεσθαι, τῷ τε Ζεὺς ὄλβον ὀπάζει* φ 117 *μήτηρ ' λείποι ἄμ' ἄλλῳ ἰοῦσ', ὅτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην ' -ός τ' ἤδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι* ‖ h. Merc. 343 *τὰ δ' ἄρ' ἴχνια δοιὰ πέλωρα ' -ά τ' ἀγάσσασθαι καὶ ἀγαυοῦ δαίμονος ἔργα* **bbb** without *τε* *T* 21 *τὰ μὲν ὅπλα θεὸς πόρεν -(α) ἐπιεικὲς ' ἔργ' ἔμεν ἀθανάτων, μηδὲ βροτὸν ἄνδρα τελέσσαι* **ccc** without inf. (pl., characteristic) ν 223 *ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων, ' παναπάλῳ, -οί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασι κτλ.* Hes. fr. 26,6 *τρ[ῖς, ο]ἷαί τε θεαί, περικαλλέα [ἔργ' εἰδυῖα]* = fr. 23a,4 suppl. Choer. fr. 7 (= Suppl. Hell. 329),2 Colace *χέρσιν ὅλιζον* (ci. Morel, *ὄλβον* cod.) *ἔχω κύλικος τρύφος ἀμφὶς ἑαγός, ' ἀνδρῶν δαιτυμόνων νανάγιον, -ά τε πολλὰ ' πνεῦμα Διωνύσοιο πρὸς ὕβριος ἔκβαλεν ἀκτάς*, see L²917 **ddd** temp. and other instances w. *ὅτε* cp. w. earlier strength: κ 462 (eat and drink) *εἰς ὅ κεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε, ' -ον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν ' ... νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι* χ 227 (Ath.) „*οὐκέτι σοί γ', Ὀδυσεῦ, μένος ἔμπεδον οὐδέ τις ἀλκή, ' -η ὅτ' ἀμφ' Ἑλένῃ* ... ' *εἰνάετες Τρώεσσιν ἐμάρναο νωλεμὲς αἰεί*" ν 388 *πὰρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα, ' -ον ὅτε* (we took Troy) See also Ξ 295 in 2aβ other temporal clauses earlier prowess: *Δ* 264 *ἀλλ' ὄρσευ πόλεμόνδ' -ος ⟨πάρος⟩ εὔχεαι εἶναι* *Π* 557 *Αἴαντε νῦν σφῶϊν ἀμύνεσθαι φίλον ἔστω, ' -οί περ ⟨ ⟩ ἦτε μετ' ἀνδράσιν ἢ καὶ ἀρείους*, cf. instances w. inf. above *Λ* 669 *αὐτοί τε κτεινώμεθ' ἐπισχερώ; οὐ γὰρ ἐμὴ ἷς ' ἔσθ' -η ⟨ ⟩ ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν* = h. Ven. 238 (*κῖκυς*) ≅ λ 394 (κ. ' *-η περ*) ≅ φ 283 (' *ἷς -η*) *E* 304 *χερμάδιον λάβε χειρὶ ' Τυδείδης μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν, ' -οι νῦν βροτοί εἰσ'* = *M* 449 = *Y* 287 = *M* 383[in mental qualities: *I* 105 *οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει ' -ον ἐγὼ νοέω ἠμὲν πάλαι ἠδ' ἔτι καὶ νῦν ' ἐξ ἔτι τοῦ ὅτε κτλ.* β 118 *κέρδεά θ', -(α) οὔ πώ τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν, ' τάων αἳ πάρος ἦσαν* ... *Ἀχαιαί* ‖ exceptional woman: φ 107 *τόδε φαίνετ' ἄεθλον, ' -η νῦν οὐκ ἔστι γυνή* (anywhere in Greece) without temp. word / clause ref. to prowess: θ 188 *λάβε δίσκον ' μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ ' ἢ -ῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισι* *Θ* 450 *πάντως, -ον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι, ' οὐκ ἄν με τρέψειαν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ* ref. to class persons: h. Cer. 103 *γρηῒ* ... *ἐναλίγκιος, ἥ τε τόκοιο ' εἴργηται* ... ' *-αί τε τροφοί εἰσι* ... *βασιλήων ' παίδων καὶ ταμίαι* h. Merc. 338 *κέρτομον, -ον ἐγώ γε θεῶν οὐκ ἄλλον ὄπωπα ' οὐδ' ἀνδρῶν* class of things: *T* 11 *τύνη δ' Ἡφαίστοιο πάρα κλυτὰ τεύχεα δέξο ' καλὰ μάλ', -(α) οὔ πώ τις ἀνὴρ ὤμοισι φόρησεν* ο 281 *οὐ μὲν δή σ' ἐθέλοντά γ' ἀπώσω νηὸς ἐΐσης, ' ἀλλ' ἔπευ · αὐτὰρ κεῖθι φιλήσεαι, -ά κ' ἔχωμεν*, i.e. '*τοίοισι, -α* ...' υ 393 *δόρπου δ' οὐκ ἄν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο, ' -ον δὴ τάχ' ἔμελλε θεὰ καὶ καρτερὸς ἀνὴρ ' θησέμεναι* musical

activity: h. Merc. 454 *ἀλλ' οὔ πώ τί μοι ὧδε μετὰ φρεσὶν ἄλλο μέλησεν* ' *-α νέων θαλίης ἐνδέξια ἔργα πέλονται* **1aα bbββ** simile, w. *τε* *η* 106 *αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν* ' *ἥμεναι, -ά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο*, analysis uncertain, L² 534, cf. 2aβbb below **1aβ** discursive instances, adding supplemental defin. / inform.; naturally often w. epic *τε* (*E* 340, *P* 157, *ε* 422, *θ* 160, *λ* 364. 536, *ξ* 63, *ο* 324. 379, *ρ* 309, h. Ven. 175, cf. *Ω* 528), also w. *περ* (*E* 340, *σ* 193); before secondary *τοῖος* *β* 59; *ὅτε* *I* 447; *ὅσσος*⁺ *τε* *E* 758, *Ω* 630; no similes; dir. sp. exc. *E* 340, *Ω* 630, *γ* 480, *ε* 197, *θ* 365 (indir.), *σ* 193, Sc. 400, h. Ven. 62. 175, h. Merc. 251, Cypr. fr. 4,3 p. 36 Dav.; *-ος* prior Op. 314; w. dem. *E* 758, *ξ* 444. 491, *ο* 212, *τ* 255; n. pl. for m. pl.(?) *λ* 364 **1aβaa** w. inf. (Od. only; ref. to prowess, excellence) *β* 59 *οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,* ' *-ος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.* ' *ἡμεῖς δ' οὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν* = *ρ* 538 (no *τοῖοι*) *β* 272 *εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ,* ' ⌞*-ος κεῖνος ἔην*⌟ *τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,* ' *οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται* *ξ* 491 *νόον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ* (to save me), ' ⌞ ⌟ *βουλευέμεν ἠδὲ μάχεσθαι* (*ἔειπε*) ‖ *υ* 35 *γυνὴ δέ τοι ἥδ' ἐνὶ οἴκῳ* ' *καὶ πάϊς, -όν πού τις ἐέλδεται ἔμμεναι υἷα* **1aβbb** no inf., often similar to rel. pron. sg.: *E* 340 *ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο* ' *ἰχώρ, -ός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν·* ' *οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ' κτλ.* — *Σ* 262 (Pulyd. to Tr.:) „*νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα ... Πηλεΐωνα·* ' ⌞*-ος κείνου θυμὸς ὑπέρβιος*⌟, *οὐκ ἐθελήσει* ' *μίμνειν ἐν πεδίῳ*" *ο* 212 (*εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα*) ⌞ ⌟ *οὔ σε μεθήσει* (Nestor), cf. foregoing and 1cε below — Op. 314 *δαίμονι δ' -ος ἔησθα, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον* *Ω* 630 *Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλῆα* ' *ὅσσος ἔην -ός τε*, cf. 1cζ below and L' 191 *E* 758 *Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρῃ τάδε κερτερὰ ἔργα* ' *ὁσσάτιόν τε καὶ -ον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν* ' *μάψ* *I* 447 *οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς ...* ' ... *θήσειν νέον ἡβώοντα,* ' *-ον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα ...* ' *φεύγων νείκεα πατρὸς κτλ.* — *P* 157 *εἰ γὰρ νῦν Τρώεσσι μένος πολυθαρσὲς ἐνείη* ' ⌞*ἄτρομον*⌟, *-όν τ' ἄνδρας ἐσέρχεται, οἳ περὶ πάτρης κτλ.* *E* 126 *ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρῴϊον ἦκα* ' ⌞ ⌟ *-ον ἔχεσκε* (*Τυδεύς*) — h. Ven. 175 *κάλλος δὲ παρειάων ἀπέλαμπεν* ' *ἄμβροτον, -όν τ' ἐστὶν* (*Κυθερείης*) + *σ* 193 (*-ῳ περ*), cf. *θ* 365 = h. Ven. 62 below pl.: *ρ* 309 *καλὸς μὲν δέμας ἐστίν* (Argos), *ἀτὰρ τόδε γ' οὐ σάφα οἶδα,* ' *εἰ δὴ καὶ ταχὺς ἔσκε θέειν ...* ' *ἢ αὔτως -οί τε τραπεζῆες κύνες*, cf. 1cε below n. pl. nom.: *θ* 160 *οὐ γάρ σ' οὐδέ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐΐσκω* ' *ἄθλων,* ⌞*-ά τε πολλὰ*⌟, *μετ' ἀνθρώποισι πέλονται* *λ* 536 *ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ βεβλημένος ...* ' *οὔτ' ... οὐτασμένος,* ⌞ ⌟ ' *γίνεται ἐν πολέμῳ* Op. 322 *εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,* ' *ἢ ὅ γ' ἀπὸ γλώσσης λήισσεται,* ⌞ ⌟ ' *γίνεται ...* ' ... ' *ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί* — *ξ* 444 (*ἔσθιε*) *καὶ τέρπεο τοῖσδε,* ' *-α πάρεστι* *ο* 379 (to speak w. the mistress, to eat and drink,) *ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι* ' *ἀγρόνδ', -ά τε θυμὸν ἀεὶ δμώεσσιν ἰαίνει* *θ* 365 *μιν Χάριτες λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,* ' *ἀμβρότῳ, -α θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας* = h. Ven. 62 n. pl. acc. presents: *Σ* 466 *αἴ γάρ μιν θανάτοιο ... ὧδε δυναίμην* ' *νόσφιν ἀποκρύψαι ...* ' *ὥς οἱ τεύχεα καλὰ παρέσσεται, -ά τις αὖτε* ' ... *θαυμάσσεται*, cf. 1cζ below *Ω* 528 *δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει* ' *δώρων -α δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων* *θ* 244 *ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, -α καὶ ἡμῖν* ' *Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξ ἔτι πατρῶν.* ' *οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν κτλ.*, cf. 1c below Sc. 400 *τούς τε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' ὄμφακες αἰόλλονται,* ' *-α Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος* = Hes. fr. 239,1 — *α* 313 (*δῶρον*) *ὅ τοι κειμήλιον ἔσται* ' *ἐξ ἐμεῦ, -α φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσι* *ω* 273 *καί οἱ δῶρα πόρον ξεινήϊα, -α ἐφῶκει* *ξ* 63 *ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄπασσεν,* ' *-ά τε ᾧ οἰκῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν,* ' *οἰκόν τε κλῆρόν τε πολυμνήστην τε γυναῖκα* garments (+ wealth): *τ* 255 *αὐτὴ γὰρ τάδε εἵματ' ἐγὼ πόρον, -(α) ἀγορεύεις* h. Merc. 251 (much gold and silver) *πολλὰ δὲ φοινικόεντα καὶ ἄργυφα εἵματα νύμφης,* ' *-α θεῶν* (*δόμοι ἐντὸς ἔχουσιν*) Cypr. fr. 4,3 p. 36 Dav. *εἵματα μὲν χροὶ ἕστο τά οἱ Χάριτές τε καὶ Ὧραι* ' *ποίησαν καὶ ἔβαψαν ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι,* ' *-α φοροῦσ' Ὧραι, ἔν τε κρόκῳ ἕν θ' ὑακίνθῳ κτλ.* food, feed: *γ* 480 (*ἐν δὲ*) *σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν* ' *ὄψα τε, -α* ⌞*ἔδουσι*⌟ *διοτρεφέες βασιλῆες* *ε* 197 *νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδήν,* ' *ἔσθειν καὶ πίνειν, -α βροτοὶ ἄνδρες* ⌞ ⌟*ν* — *κ* 243 *πὰρ ἄκυλον βάλανόν τ' ἔβαλεν καρπόν τε κρανείης* ' *ἔδμεναι, -α σύες ... αἰὲν* ⌞ ⌟*ν* other references: *ε* 422 *ἠέ τί μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων* ' *ἐξ ἁλός, -ά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη* *λ* 364 *οὔ τί σ' ἐΐσκομεν εἰσορόωντες* ' *ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, -ά τε πολλοὺς* ' *βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους* ' *ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο*, for *-ους*? puzzling, see L⁵ 31 *ο* 324 *πῦρ τ' εὖ νηῆσαι διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι,* ' *δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι,* ' *-ά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες* **1aγ** *ἡ' -η*: ref to new heroine, similar to the above, see West, Cat. 187 (Ehoiai); w. 1aα or 1aβ depending on the exact wording (unknown) of the passage(s) from which the formula (over a distance) depends Hes. fr. 23a,3 *ἡ' -αι* ⌞*οῦραι ... ...*⌟ ' ⌞*τρεῖς ῥ*⌟[*ἶαί τε θεαί ...*⌟, ' *Λήδη* [*τ' Ἀλθαίη τε Ὑπερμήστρη τε βοῶπις* fr. 26,5 *.ἡ' ῥ*⌟*ἶαι* [*κο*]*ῦραι Πορθάονος ἐξεγέν*[*οντο* ' ⌞ ⌟ ' *τ*⌟[*ά*]*ς ποτε* [*Λ*]*αο*[*θό*]*η κρείουσ' Ὑπερῆς ἀ*[*μύ*]*μων* ' *γεί*]*ματο* fr. 43a,2 *ἡ' -η θυγάτηρ Ἐρυσίχθονος ἀντι*]*θέοιο* ']*ρυ Τριοπίδαο* ' *Μήστρη ἐϋπλόκαμος, Χαρίτων ἀ*]*μαρύγματ' ἔχουσα* fr. 59,2 *ἡ' -η Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνοὺς* ' ... ' *νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμής* fr. 71A,12 *ἡ' -η Σχ*[... ...] Sc. 1 (fr. 195,1) *ἡ' -η προλιποῦσα δόμους ...* ' *ἦλυθεν ἐς Θήβας μετ' ἀρήιον Ἀμφιτρύωνα* ' *Ἀλκμήνη* Hes. fr. 215,1 *ἡ' -η Φθίηι Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσα* ' *Πηνειοῦ παρ' ὕδωρ καλὴ ναίεσκε Κυρήνη* fr. 253,1 *ἡ' -η Ὑρίηι πυκινόφρων Μηκιονίκη,* ' *ἣ τέκεν Εὔφημον γαιηόχωι Ἐννοσιγαίωι* fr. 58,7 *ἡ'*] *-ην ἵππρ*[*ισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι* ' *Φ*]*ῶκος ἐϋμμ*[*ελίης*] *Ἀστερόδειαν* ' *ἐκ*] *Φυλάκης κ*[*ούρην μεγαθύμου Δηϊονῆος·*] ' *ἣ τέκετο κτλ.* fr. 181,1 *ἡ' -ην Ὑρίη Βοιωτίη ἔτρεφε κούρην* fr. novum *ἡ' -η ἅμ*<*α*> *Ἡρακλέει Ἰόλη ο*[(on vase, J. R. March, BICS Suppl. 49, 1987, 61 w. Pl. 24, cf. Hes. fr. 251a and 26,31) **1b** introd. subj. clause (variant of 1c) Op. 269 *οὐδέ ἑ λήθει* ' *-ην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει* **1c** introd. obj. clause (within which *οἶ*. has diff. functions; cf. 2b); w. dem.: *O* 97 (in 1cδ), *δ* 242, *τ* 245 (*θ*), *δ* 271 (*β*); w. inf.: A.c.I. *E* 601 (*ζ*). 638 (*θ*), *π* 93 (*δ*), w. nom. *E* 222, *Θ* 106 (*η*), *χ* 234 (*ε*), h. Ap. 518 (*θ*); *-ος* prior to verb: *E* 601 (*ζ*). 638 (*θ*), *δ* 271 (*β*), *σ* 143 (*η*) **1cα** after verb of doing h. Cer. 140 (*πρὸς δώμαθ' ἵκωμαι*) *ἵνα σφίσιν ἐργάζωμαι* ' *πρόφρων -α γυναικὸς ἀφήλικος ἔργα τέτυκται* *κ* 222 *Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ...* ' *ἱστὸν ἐποιχομένης ... -α θεάων* ' *λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται*, i.e. *ὑφαινούσης -α κτλ.* **1cβ** dep. on verb of doing and enduring *δ* 271 *-ον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ* ' *ἵππῳ ἔνι ξεστῷ κτλ.*, cf. 270 in 1aαaa and 242 in 1cθ **1cγ** after verb of enduring *Ω* 505 *ἔτλην δ'* -(*α*) *οὔ πώ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος* **1cδ** after verb of hearing *α* 298 *ἦ οὐκ ἀΐεις -ον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης* ' *πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα* *B* 194 *ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν -ον ἔειπε;*, cf. *τ* 219 (1cθ below) — *π* 93 *ἦ μάλα μευ καταδάπτετ' ἀκούοντος φίλον ἦτορ,* ' *-ά φατε μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι* (cf. 1cθ below, esp. *E* 638) *O* 97 *ταῦτα δὲ καὶ μετὰ πᾶσιν*

ἀκούσεαι ἀθανάτοισιν ' *-α Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται* (cf. 1cα above) — *δ* 689 *οὐδέ τι πατρῶν* ' *ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,* ' *-ος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν* **1cε** after verb of knowing, usu. quasi-exclamatory w. ref. to qualities of persons (exc. *ι* 348; + inf. *χ* 234; *οἰόθεν οἷος* ' *-οι Η* 227) *Γ* 53 *οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;* ' *γνοίης χ' -ου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν Η* 227 *Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἷος* ' *-οι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι* ' *καὶ μετ' Ἀχιλλῆα Λ* 653 *εὖ δὲ σὺ οἶσθα ... -ος ἐκεῖνος* ' *δεινὸς ἀνήρ χ* 234 *ἶδε ἔργον,* ' *ὄφρ' εἰδῇς, -ός τοι ἐν ἀνδράσι δυσμενέεσσι* ' *Μέντωρ ... εὐεργεσίας ἀποτίνειν Ν* 275 *οἶδ' ἀρετὴν -ός ἐσσι· τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι* ‖ *υ* 237 *αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τελέσειε Κρονίων·* ' *γνοίης χ' -η ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἕπονται* = *φ* 202 *τ* 493 *οἶσθα μέν, -ον ἐμὸν μένος ἔμπεδον οὐδ' ἐπιεικτόν* ‖ *Β* 192 *οὐ γάρ πω σάφα ⌜οἶσθ'⌝ -ος νόος Ἀτρεΐδαο* ('his *true* plan') *Ψ* 589 ⌜ ⌝ *-αι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι Ο* 94 *⌜οἶσθα⌝ καὶ αὐτὴ* ' *-ος κείνου θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής* (= *Σ* 262[in.] = *ο* 212[in.] in 1aβbb above) *ο* 20 ⌜ ⌝ *γὰρ -ος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός ψ* 175 (Pen. introducing test of the bed:) „*μάλα δ' εὖ οἶδ' -ος ἔησθα* ' *ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰών*" ‖ wine: *ι* 348 (*τῇ, πίε οἶνον*) *ὄφρ' εἰδῇς, -όν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει* Cf. *ρ* 309 in 1aβbb above **1cζ** dep. on verb of saying (not dir.sp. h.Ap.518 [singing]; + A.c.I. *Ε* 638) *σ* 338 *ἦ τάχα Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, -(α) ἀγορεύεις* h.Ap.518 (*Κρῆτες*) *ἄειδον,* ' *-οί τε Κρητῶν παιήονες* appearance: *τ* 219 *εἰπέ μοι, ὁπποῖ' ἄσσα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο,* ' *αὐτός θ' -ος ἔην, καὶ ἑταίρους,* cf. *Β* 194 (1cδ above) 245 (*κῆρυξ*) *εἵπετο· καὶ τόν τοι μυθήσομαι, -ος ἔην περ* deeds: *δ* 242 *πάντα μὲν ⌜οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,* ' *ὅσσο⌝ι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι·* ' *ἀλλ' -ον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ,* cf. 1cβ above; Race, Priamel, Leiden 1982, 34 *λ* 519 *πάντας δ' ⌜ ⌝ν λαὸν ἔπεφνεν ἀμύνων Ἀργείοισιν,* ' *ἀλλ' -ον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο,* cf. *Ε* 638 below *ω* 124 *πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω,* ' *ἡμετέρου θανάτοιο κακὸν τέλος, -ον ἐτύχθη* (cf. *Β* 320 1cθ) ‖ *Ε* 638 *ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν* ' *οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων·* ' *ἀλλ' -όν* (*ἀλλοῖον, ἀλλ' οἷον* vv.dd.ant.) *τινά φασι βίην Ἡρακληείην* ' *εἶναι, ἐμὸν πατέρα,* 'but one such they say ...', cf. *λ* 519 above and *π* 93 in 1cδ, also 1d below **1cη** dep. on verb of seeing *Ε* 222 *ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ⌜ὄφρα ἴδ⌝ηαι* ' *-οι Τρώϊοι ἵπποι ἐπιστάμενοι πεδίοιο* ' *κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι* = *Θ* 106 *Ν* 449 (Idom. to Deiph.:) „*ἐναντίος ἵστασ' ἐμεῖο,* ' ⌜ ⌝*ῃς -ος Ζηνὸς γόνος ἐνθάδ' ἱκάνω*" *Φ* 108 *οὐχ ὁράᾳς -ος καὶ ἐγὼ καλός τε μέγας τε σ* 143 *πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων,* ' 3 vv. ' *-(α) ὁρόω μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανόωντας,* ' *κτήματα κείροντας κτλ.* **1cθ** after verb of wondering at *Β* 320 *λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς ...* ' *ἡμεῖς δ' ἑσταότες ⌜θαυμάζομεν, -ον ἐτύχθη,* 'what was done' (cf. *ω* 124 1cζ) + inf.: *Ε* 601 *ὦ φίλοι -ον δὴ* ⌜ ⌝ *Ἕκτορα δῖον* ' *αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν* (but always w. a god's aid), cf. *Σ* 466, *Ω* 630 in 1aβaaββ and exclamatory (1d) **1d** exclamatory-explanatory (cf. 2c and *ποῖος*), *-ος*-clause emphatic-asyndetic w. curtailed synt.: a kind of obj. cl. (1c) lacking introductory primary verb; 'indir.excl.' *Ζ* 166 (1dα); expr. objection (admonition, reproof etc.) exc. admiration *δ* 611, *σ* 74, Sc.106; apostrophic *ὦ μοι Θ* 152, *Π* 49, *ὦ πόποι Η* 445, *π* 248, *ὦ πέπον* h.Merc.285, *ἆ δεῖλε σ* 389; w. *δή Σ* 95, ⌜*ε* 183. 303, *σ* 221, Sc.106⌝, w. *τόν(δε)*+ ⌜ ⌝, w. *ἦ ε* 183, *σ* 74. 389 (both + *τάχα*), h.Merc.285 (+ *μάλα*) **1dα** *-ος*-clause provides expl. for previous statement *ε* 183 *ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς,* ' *-ον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι σ* 221 *οὐκέτι τοι φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι οὐδὲ νόημα.* ' *-ον δὴ τόδε ἔργον ἐνὶ μεγάροισιν ἐτύχθη,* ' *ὃς τὸν ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι οὕτω* — Sc.106 (Zeus and Pos. honor you) *-ον δὴ καὶ τόνδε βροτὸν κρατερόν τε μέγαν τε* ' *σὰς ἐς χεῖρας ἄγουσιν, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄρηαι* ‖ *Χ* 347 (I wish I could eat you raw) *-α ἔργας,* ' *ὡς οὐκ ἔσθ' ὃς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι χ* 217 *ὁππότε κεν τούτους κτέωμεν ...* ' *ἐν δὲ σὺ τοῖσιν ἔπειτα πεφήσεαι, -α μενοινᾷς* ' *ἔρδειν* — *Σ* 95 (Thetis weeping:) „*ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι,* ⌜*-(α) ἀγορεύεις⌝·* ' *αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος*" *ρ* 479 (don't disturb us, stranger) *μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ',* ⌜ ⌝ ' *ἢ ποδὸς ἢ καὶ χειρός, ἀποδρύψωσι δὲ πάντα σ* 389 *ἆ δείλ', ἦ τάχα τοι τελέω κακόν,* ⌜ ⌝ ' *θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν κτλ. δ* 611 *αἵματός εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος,* ⌜ ⌝ h.Merc.285 *ὦ πέπον ἠπεροπευτὰ δολοφραδὲς ἦ σε μάλ' οἴω* ' *πολλάκις ἀντιτοροῦντα δόμους εὖ ναιετάοντας* ' *ἔννυχον ...* ' *...* ⌜ ⌝ — *ε* 303 *δείδω μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,* ' *ἥ μ' ἔφατ(ο) ...* ' *ἄλγε' ἀναπλήσειν ...* ' *-οισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν* ' *Ζεύς ρ* 514 *εἰ γάρ τοι, βασίλεια, σιωπήσειαν Ἀχαιοί·* ' *-(α) ὅ γε μυθεῖται, θέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ σ* 74 *ἦ τάχα Ἶρος Ἄϊρος ἐπισπαστὸν κακὸν ἕξει,* ' *-ην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει υ* 377 *οὔ τις σεῖο κακοξεινώτερος ἄλλος,* ' *-ον μέν τινα τοῦτον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην κτλ.* in 'indir.excl.': *Ζ* 166 *ὣς φάτο, τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν -ον ἄκουσε* **1dβ** *-ος*-clause foll. by expl. **1dβaa** ⌜*-ον ἔειπε⌝* (cf. *ποῖον ... ἔπος / μῦθον*) *Θ* 152 *ὦ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος,* ⌜ ⌝. ' *εἴ περ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,* ' *ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες Ξ* 95 *νῦν δέ σευ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας,* ⌜ ⌝ (since you counsel returning home) = *Ρ* 173 *Π* 49 *ὦ μοι διογενὲς Πατρόκλεες* ⌜ ⌝·' *οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι ἤν τινα οἶδα,* ' *οὔτέ τί μοι πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ Χ* 178 *ὦ πάτερ ...* ⌜ ⌝·' *ἄνδρα θνητὸν ἐόντα πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ* ' *ἂψ ἐθέλεις θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι; Η* 455 (Zeus to Pos.:) „*ὦ πόποι ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές,* ⌜ ⌝. ' *ἄλλος κέν τις τοῦτο θεῶν δείσειε νόημα,* ' *ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος*" = *ν* 140 **1dβbb** Vit. p.9,1 *-ῃ μ' αἴσῃ δῶκε πατὴρ Ζεὺς κύρμα γενέσθαι.* ' *νήπιος αἰδοίης ἐπὶ γούνασι μητρὸς ἄταλλον* (complaint on enforced wandering follows) **1dγ** simple exclamation *ρ* 248 *τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μελάνθιος ...* ' *ὦ πόποι, -ον ἔειπε κύων ὀλοφώϊα εἰδώς* (whom I'll remove from Ithaca), rel. to dβ above **2** adverbial use; *in such a way, so* **2a** restrictive, cf. 1aα **2aα** correl. h.19,28 *ὑμνεῦσιν δὲ θεοὺς ...* ' *-όν θ' Ἑρμείην ἐριούνιον ἔξοχον ἄλλων* ' *ἔννεπον ὡς ὅ γ' ἅπασι θεοῖς θοὸς ἄγγελός ἐστι* ' *καί ῥ' ὅ γ' ἐς Ἀρκαδίην κτλ.*, 'and *suchwise* ... how he ...' **2aβ** without correl. **2aβaa** not in sim./comp. *Ξ* 295 *ὡς δ' ἴδεν, ὥς μιν ἔρως πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν,* ' *-ον ὅτε πρώτιστον ἐμισγέσθην φιλότητι* (secretly), perh. m.acc. (then w. *κ* 462 etc. in 1aαbbαα) **2aββbb** *-ά τε* in comp.s, '*in such a way as* ...' (cf. 1aαbbββ above), all refer to motion *γ* 73 *ἦ τι κατὰ πρῆξιν ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε* ' *-ά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα;* = *ι* 254 = h.Ap.454 *ι* 128 (among the Cyclopes no one builds ships to reach towns) *-ά τε πολλὰ* ' *ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶ περόωσι θάλασσαν* h.Merc.66 *ἄλτο κατὰ σκοπιὴν ...* ' *ὁρμαίνων δόλον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν -ά τε φῶτες* ' *φηληταὶ διέπουσι μελαίνης νυκτὸς ἐν ὥρῃ* 86 *αὐτοῖσιν πετάλοισι, τὰ κύδιμος Ἀργειφόντης* ' *ἔσπασε Πιερίηθεν ὁδοιπορίην ἀλεείνων,* ' *-ά τ' ἐπειγόμενος δολιχὴν ὁδόν, αὐτοτροπήσας* **2b** obj.clauses (cf. 1c), ref. to dead *Ω* 419 *θηοῖό κεν αὐτὸς ἐπελθὼν* ' *-ον ἐερσήεις κεῖται Ο* 555 (you're not bothered that your cousin has been killed?) *οὐχ ὁράᾳς -ον Δόλοπος περὶ τεύχε' ἔπουσιν*, cf. exclam.

below (w. *O* 287) **2c** exclamatory-explanatory (cf. 1d); *-ον* only; w. *ἦ O* 287 (+ *μέγα*), *Φ* 57 (+ *μάλα*), *ξ* 392, *δή N* 633, *P* 587, *Φ* 57 (2×), *α* 32, *ὦ πόποι O* 287, *α* 32; all complaints **2cα** *-ον*-clause explains foregoing statement *N* 633 (Zeus, they say you're wisest of all) *σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται* ' *-ον δὴ ἄνδρεσσι χαρίζεαι ὑβριστῇσι* ' *Τρωσίν O* 287 *ὦ πόποι ἦ μέγα θαῦμα ...* ' *-ον δ' αὖτ' ἐξαῦτις ἀνέστη κῆρας ἀλύξας* ' *Ἕκτωρ*, cf. 2b above *P* 471 (what god caused this folly?) *-ον πρὸς Τρῶας μάχεαι πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ* ' *μοῦνος* 587 *Ἕκτορ τίς κέ σ' ἔτ' ἄλλος Ἀχαιῶν ταρβήσειεν;* ' *-ον δὴ Μενέλαον ὑπέτρεσας, ὃς τὸ πάρος περ* ' *μαλθακὸς αἰχμητής Φ* 57 *ἦ μάλα δὴ ... οὕς περ ἔπεφνον* ' *αὖτις ἀναστήσονται ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος,* ' *-ον δὴ καὶ ὅδ' ἦλθε φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ* (see Iliad ad l.) *Ω* 683 *ὦ γέρον οὔ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, -ον ἔθ' εὕδεις* ' *ἀνδράσιν ἐν δηΐοισιν α* 410 (did the stranger bring news of your father or come for a debt?) *-ον ἀναίξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινε* ' *γνώμεναι· οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐρήρεται*, grounds for wonder *β* 239 *νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι, -ον ἅπαντες* ' *ἧσθ' ἄνεω, ἀτὰρ οὔ τι καθαπτόμενοι ἐπέεσσι* ' *παύρους μνηστῆρας κατερύκετε πολλοὶ ἐόντες ξ* 392 *ἦ μάλα τίς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἄπιστος,* ' *-ὸν σ' οὐδ' ὁμόσας περ ἐπήγαγον οὐδέ σε πείθω*, poss. m. acc. (Gehring, then 1d) **2cβ** *-ον*-clause foll. by explanation *α* 32 *ὦ πόποι, -ον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.* ' *ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι*

D suppl. Hes. fr. 43a, 70. 193, 9. 204, 121; *Λ* 654 cit. Plut., *M* 250a, *Ψ* 628a, inc. sed. fr. 7 p. 107 Dav., Hes. fr. 266c, 2; v.l. *Θ* 177 Dion. Sid., *N* 824, *Ξ* 102 Plat., *Ω* 221, *κ* 483, *ω* 512, Th. 93 (Verdenius, Mn. IV 25, 1972, 256), h. Merc. 277. 311. 335. 572, h. Ven. 76. 79, h. 18, 14. 31, 5; ci. Th. 703 Schoemann, h. Merc. 55 Matthiae W. Beck

οἰοχίτων [1°] (nur hier und Nonn.) **Σχ** sch. Barn. *ξ* 489: *-ωνα· ἐν ἱμάτιον ἔχοντα, μονοχίτωνα*

B *bloß mit einem Chiton an(gezogen)* *ξ* 489 (angeblicher Kreter zu Od.:) „*με χεῖμα* ' *δάμναται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν· παρά μ' ἤπαφε δαίμων* ' *-ν' ἔμεναι*" M. Schmidt

οἰόω s. *οἰωθῆναι*

ὄϊς [23ⁱ, 33°, 5ᴴ, 2ʰ] **E** IE, found in almost all IE languages, e.g. Lat. *ovis*, see Mayrhofer, EWAia I 135. — Deriv.: *Ὀϊκλήης*?, *οἰοπόλος* II

F reading *ὀϊ-* exc. where metre requires *οἰ-*: *ὄϊς* 1, *ὄϊος* 3, *οἰός* 5, *ὄϊν* 6; *ὄϊες* 6, *ὀΐων* 11, *οἰῶν* 13, *ὀΐεσσι(ν)* 6, *οἴεσιν* 1, *ὄεσσι* 3, *ὄϊς* 8

M on *ὀϊ-*, *οἰ-* see F **1** dissyll. **1a** shape [⏑⏑]: ⁝[⏑⏑] *ὄϊν ... θῆλύν τε μέλαιναν κ* 527 ⁝[⏑⏑] *ὄϊν ἄργ(υφον) Ω* 621 **1b** shape [⏑–]: [⏑⁝] *ὄϊς Ω* 125, Op. 775 [⏑⁝] *καὶ ὄϊς Λ* 245; *ὄϊς ... καὶ πίονας αἶγας ρ* 180 = *υ* 250 [⏑⁝] *ὄϊν (θῆλύν τε) μέλαιναν K* 215, *κ* 572; *ὄϊν κ* 524 = *λ* 32; (*καὶ*) *ὄϊς καὶ πίονας / μηκάδας αἶγας β* 56 = *ρ* 535 / *ι* 244 = 341 **1c** [⁝⏑] *ἐϋστρεφεῖ ⟨οἰὸς ἀώτῳ⟩ N* 599. 716; ⟨ ⟩ *α* 443 **1d** [⁝×] *ἄρσενος οἰός M* 451; *οἰός φ* 408; *ἀγέλας / ἀγέλαι, τόσα πώεα οἰῶν Λ* 678, *ξ* 100; *ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ ⟨πῶϋ μέγ' οἰῶν⟩ O* 323, *μ* 299; ⟨ ⟩ *Λ* 696; *οἰῶν ι* 448, *υ* 142 **1e** shape [– –]: [⁝–] *οἰῶν τε μ* 266 [⁝–] *οἰῶν ἀργ(εννάων) Σ* 588; *καὶ οἰῶν X* 501; *οἰῶν πώεα καλά λ* 402 ≅ *ω* 112, *μ* 129 **2** trisyll. **2a** shape [⏑⏑–]: [⏑⏑⁝] *ὄϊές τε καὶ αἶγες ι* 184; *ὀΐων Γ* 198 [⏑⏑⁝] *ἢ ὄϊος O* 373 ≅ *δ* 764; *εἰροπόκοι δ' ὄϊες* Op. 234; *ὄϊες Δ* 433; *ἀργεννέων ὀΐων Σ* 529; *ὀΐων τε καὶ αἰγῶν ξ* 519; *ὀΐων υ* 3 [⏑⏑⁝] *ὄϊος καὶ πίονος αἰγός I* 207; *ὄϊες καὶ μηκάδες αἶγες Ψ* 31; *ὄϊες ι* 431; *εἰροπόκων ὀΐων ι* 443, Th. 446; *ὀΐων ι* 441, Hes. fr. 43a, 24, h. Merc. 51 [⏑⏑⁝] *ὀΐων τε καὶ αἰγῶν ι* 167, Hes. fr. 17a, 8 **2b** shape [–⏑⏑]: [⁝⏑⏑] *ἄρσενες ὄϊες ι* 425 [⁝⏑⏑] *οἴεσιν o* 386 **2c** [⏑⁝⏑] *ποιμαίνων*⁺ (*δ'*) *ἐπ' ⟨ὄεσσι⟩ (λαβών) Z* 25, *Λ* 106; ⟨ ⟩ *λάβοι ι* 418 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑⁝⏑] *ἢ ⟨ὀΐεσσι⟩ K* 486 **3b** [⏑⏑⁝×] (*καὶ*) *εἰροπόκοις ⟨ ⟩(ν) E* 137, h. Merc. 288; (*καὶ*) *ἀργεννῆς ⟨ ⟩(ν) Z* 424, *ρ* 472; *ἢ ⟨ ⟩ν ζ* 132

Σχ sch. D *Γ* 198: *προβάτων, Z* 25: *⟨ἐπ' ὄεσσι⟩· ἐν τῷ τῶν προβάτων τόπῳ, Λ* 106: ⟨ ⟩· *ἐπὶ τοῖς ποιμνίοις*

L [1]W. Wegener, D. Tierwelt bei Hom., Progr. Königsberg 1887, 26 f.; [2]Körner, Hom. Tierwelt 46 f.; [3]Richter⁺, Arch. Hom. H 53–59

B *sheep*, also of ram(s) (w. *ἄρσην M* 451, *ι* 425; w. *ἀρνειός κ* 527. 572; otherwise e.g. *Δ* 433, *ι* 244⁺) separately; always domesticated; white (*ἄργυφος, ἀργεννός*) and black ([*παμ*]*μέλας*, cf. *ἰοδνεφές εἶρος ι* 425); kept in (often large) herds (*πῶϋ*, cf. *ποίμνη*), guarded by shepherd (*ποιμήν* [see esp. *E* 137; see also *ποιμαίνω*], also *μηλοβοτήρ, νομεύς, σημάντωρ*); on tending etc. esp. *ι* 219 ff. w. L² 45; places where sheep occur or w. which they are connected in EGrE (w. no suggest. of confinement to these places; n. *o* 386, *λ* 402⁺ implicat. that sheep would be expected to be found anywhere): Argos (= Greece) *O* 373, Elis *Λ* 678, Pylos *Λ* 696, Ith. *β* 56⁺, *δ* 764, *κ* 524⁺, *ρ* 180⁺, mainland near Ith. *ξ* 100, Thebe in Cilicia *Z* 424, Thrace *Λ* 245, Troy *Z* 25, *Λ* 106, *X* 501, Gr. camp *I* 207, *K* 215, *Ψ* 31, *Ω* 125. 621; mythic places: Aeaea *κ* 572, land of Cyclopes *ι* 167 etc., Thrinacia *μ* 129. 266. 299; terrain: *βήσσα Σ* 588, h. Merc. 288, *κνημοί Λ* 106, *ὄρος ι* 315, *πεδίον Λ* 678; usu together w. goats (see *αἶξ, μῆλον* I, L³ 53 f.); sound: *βληχή μ* 266, *μεμακυῖαι Δ* 433, cf. *φθογγή ι* 167; in sim. *Δ* 433, *E* 137, *K* 486, *M* 451, *O* 323, *ζ* 132, *φ* 408, comparison *Γ* 198; on uses etc. see categories below. — **Epith.**: *ἀργεννάων*⁺, *ἄργυφον, ἀρνειόν, ἄρσενος*⁺, *δασύμαλλοι, εἰροπόκοι*⁺, *εὔτρεφέες, θῆλυν, καλοί, λάσιος, μέγας*⁺, *μέλαιναν, παμμέλαν(α), ὑπόρρηνον*. — **Wd f l d.**: *μῆλον* I, *πρόβατα*; ram *ἀρνειός, κριός, κτίλος*; lambs *ἄρνες*, see also *ἔρσαι* (*ι* 221), *μέτασσαι, πρόγονοι*. Prominent constituent of wealth (see also *β* 56⁺ below w. contexts): *Δ* 433 *ὥς τ' ὄϊες πολυπάμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ* ' *μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκόν,* ' *ἀζηχὲς μεμακυῖαι* (*μεμαυῖαι* v.l.) *ἀκούουσαι ὅπα ἀρνῶν,* ' *ὥς Τρώων ἀλαλητός* (*ὁρώρει· οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος*) *ξ* 100 *δώδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀγέλαι· τόσα πώεα οἰῶν* (*μήλων* Strabo), ' *τόσσα συῶν συβόσια, τόσ' αἰπόλια ... αἰγῶν* ' *βόσκουσι ξεῖνοί τε καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες* so as part if bride-price (*ἕδνα*): *Λ* 245 *πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν* (Thracian Iphidamos, as bride-price), *ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη* ' *αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο* Hes. fr. 43, 24]ων[..]*βοῶν ἀ[γέλα]ς ἐριμύκω*[*ν* ' ...]*ὀΐων* .[.....]*σα. αἰγῶν*, promised by Sisyphus for Mestra valuable reward: *K* 215 *οἱ* (whoever goes to spy among the Trs.) *ἕκαστος ὄϊν δώσουσι μέλαιναν* ' *θῆλυν ὑπόρρηνον· τῇ μὲν κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον* part of booty, object of raid: *Λ* 678 *λῃΐδα δ' ἐκ πεδίου* (in Elis) *συνελάσσαμεν* (Pylians) *ἤλιθα πολλήν,* ' *πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν* (and pigs, goats, horses) 696 *ἐκ δ' ὁ γέρων* (Nel.) *ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶϋ μέγ' οἰῶν* ' *εἵλετο κρινάμενος τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας Σ* 529 *τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ ⟨πώεα καλὰ⟩* (*πώεα μήλων* Ap. lex., *πῶϋ μέγ' οἰῶν* Zen.) ' *ἀργεννέων ὀΐων* (*οἰῶν* Allen), *κτεῖνον δ' ἐπὶ μηλοβοτῆρας λ* 402 *ἦέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ'* *ἐπὶ χέρσου* ' *βοῦς περιταμνόμενον ἠδ' οἰῶν ⟨ ⟩* ' *ἠὲ ...;* ≅ *ω* 112 (*αἰγῶν* v.l.; *καὶ ὄϊς καὶ πίονας αἶγας* Pal., cf. *β* 56⁺) *ρ* 472 (*οὐ μὰν ἄχος ἐστὶ*) *ὁππότ' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχειόμενος κτείνῃσι* ' *βλήεται ἢ περὶ βουσὶν ἢ ⟨ἀργεννῆς ὀΐεσσι⟩ν* so doubtless (shepherds captured/killed): *Z* 424 (*πάντας* [Androm.'s brothers] *γὰρ κατέπεφνε*) *Ἀχιλλεὺς* '

βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ‹ › *Λ* 106 *Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδῃ μόσχοισι λύγοισι, ' ποιμαίνοντ' ἐπ' ὄεσσι λαβὼν ο* 386 (*τόδε εἰπὲ* ...) *ἦ σέ* (Eum.) *γε μουνωθέντα παρ' οἴεσιν ἢ παρὰ βουσὶν ' ἄνδρες δυσμενέες νηυσὶν λάβον* — 4 uses, products: slaughtered for meat, eaten: *Ψ* 31 (*πολλοὶ μὲν βόες*) *ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ ' σφαζόμενοι, πολλοὶ δ' ὄϊες καὶ* ... *αἶγες* (and pigs) (vv. 30. 31 ath. quidam) *Ω* 125 *τοῖσι δ' ὄϊς λάσιος μέγας ἐν κλισίῃ* (*κλισίῃς* pap. 13) *ἱέρευτο* 621 *ὄϊν ἄργυφον* ... *Ἀχιλλεὺς ' σφάξ'* *β* 56 *βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς* ‹*καὶ* ... *αἶγας*› = *ρ* 535 *ρ* 180 *ἱέρευον ὄϊς μεγάλους* ‹ › *' ἵρευον δὲ σύας* ... *καὶ βοῦν* ... (v. 181 ath. Aristoph. Ar.), *' δαῖτ' ἐντυνόμενοι* = *υ* 250 (*μεγάλας* v.l.) 12 *Γ* 207 *ἐν* (on carving-block) *δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ* ... *αἰγός, ' ἐν δὲ συὸς* (*ῥάχιν*) *Χ* 501 *ἐπὶ γούνασι πατρὸς ' μυελὸν οἶον ἔδεσκε* (Astyanax) *καὶ οἰῶν πίονα δημόν* h. Merc. 288 (Ap. to Hermes: „*πολλοὺς*) *ἀκαχήσεις* 16 *μηλοβοτῆρας ' οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὁπόταν κρειῶν ἐρατίζων ' ἀντῆς βουκολίοισι καὶ εἰροπόκοις ὀΐεσσιν* (*οἴεσσιν y*, v. 288 aliter cet.)" sim.: *μ* 299 *εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν ' εὕρωμεν* (do not slaughter any of them) (n. *μῆλον* v. 301) sacrificial victim: *Ο* 373 (Nestor to Zeus: „*εἴ ποτέ τίς τοι ἐν Ἄργεϊ ἢ βοὸς ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρία καίων ' εὔχετο νοστῆσαι*" ≅ *δ* 764 (Pen. to Ath.) *κ* 524 *Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσάμεν οἴῳ ' παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν* = *λ* 32 *κ* 527 *ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν* ‹*θῆλύν τε μέλαιναν*› *' εἰς Ἔρεβος στρέψας* 572 (*παρὰ νηῒ*) *ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν* ‹ › milked (see also *Δ* 433 above; on cheese see *τυρός*): *ι* 244 *ἤμελγεν ὄϊς καὶ* ... *αἶγας* (*καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ*) = 341 fleece (*δέρμα, κῶας, πόκος*), wool (*εἶρος, ε*[*ἵ*]*ριον*; see also *ἄωτος*): Op. 234 *εἰροπόκοι δ' ὄϊες* (of the just) *μαλλοῖς καταβεβρίθασι* 775 *ἑνδεκάτῃ δὲ δυωδεκάτῃ τ' ἄμφω γε μὲν ἐσθλαὶ ' ἡμὲν ὄϊς πείκειν ἠδ'* ... *καρπὸν ἀμᾶσθαι* (*ἡ μὲν* ... *ἡ δ'* v.l.) *Μ* 451 *ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς ' χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ* *α* 443 *πανύχιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ, ' βούλευε* (*ὀδόν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη*) *ξ* 519 *ἐν* (on the *εὐνή*) *δ' οἴων τε καὶ αἰγῶν* (*αἰγῶν τε καὶ οἰῶν* v.l.) *δέρματ' ἔβαλλεν* (Eum. for Od.) *υ* 3 *κὰμ μὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὕπερθε ' κώεα πόλλ' οἴων, τοὺς ἱερεύεσκον Ἀχαιοί* 142 *οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν, ' ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἰῶν ' ἔδραθ' ἐνὶ προδόμῳ* *Ν* 599 *αὐτὴν* (Helenus' wounded hand) *δὲ ξυνέδησεν* (Agenor) ‹*εὔστρεφεῖ οἰὸς ἀώτῳ*› *' σφενδόνῃ* 716 *τόξοισιν καὶ* ‹ › (*πεποιθότες* [Locrians]) gut used to string *φόρμιγξ*: 44 *φ* 408 *ἅψας* (man stringing *φόρμιγξ*) *ἀμφοτέρωθεν εὔστρεφὲς ἔντερον οἰός* h. Merc. 51 *ἑπτὰ δὲ συμφώνους* (*θηλυτέρων* Antig.) *οἴων ἐτανύσσατο χορδάς* — preyed on (always sim.) by lion, *θῆρε*: *Ε* 137 *ὅν* (lion) *ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' εἰροπόκοις* ‹*οἴεσσι*› *' χραύσῃ* (*αὐλῆς ὑπεράλμενον*) *Κ* 486 *ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν ' αἴγεσιν ἢ* ‹ › *κακὰ φρονέων ἐνορούσῃ* (so Diom. killed twelve Thracians) *ζ* 132 *βουσὶ μετέρχεται* (lion) *ἢ* ‹ › *ν ' ἠὲ μετ'* (*ἐλάφους*) *Ο* 323 *ὥς τ' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν ' θῆρε δύω κλονέωσι* (*νυκτὸς ἀμολγῷ σημάντορος οὐ παρεόντος, ' ὥς ἐφόβηθεν Ἀχαιοὶ ἀνάλκιδες*) — otherwise: *Γ* 198 *ἀρνειῷ μιν* (Od.) *ἔγωγε* (Priam.) *εἴσκω πηγεσιμάλλῳ, ' ὅς τ' ὀΐων* (*οἰῶν* Ar. Ptol. vulg., rec. Allen) *μέγα πῶϋ διέρχεται* ‹*ἀργεννάων*› *Σ* 588 (*ἐν* [on shield] *δὲ νομὸν ποίησε* [Heph.]) *ἐν* ... *βήσσῃ μέγαν οἰῶν* ‹ › *' σταθμούς τε κλισίας τε* (*ἰδὲ σηκούς*) *Ζ* 25 *ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη* (Bucolion w. nymph) *φιλότητι* *ι* 167 (*Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν*) *καπνόν τ' αὐτῶν τε φθογγὴν οἴων τε* (*τε* om. schol. M[3] [*σπονδεῖος ὅλος ὁ στίχος*]) *καὶ αἰγῶν* 184 *ἔνθα δὲ πολλὰ ' μῆλ', ὄϊές τε καὶ αἶγες ἰαύεσκον* 418 *εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο χεῖρε πετάσσας, ' εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε* 425 *ἄρσενες ὄϊες* (on *οἴϊες* v.l. see Heubeck[+], Odyssey ad.l.) *ἦσαν εὔτρεφέες, δασύμαλλοι, ' καλοί τε μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες* (v. 426 om. L[8]) 431 *τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄϊες φέρον* 441 *πάντων ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα ' ὀρθῶν ἑσταότων* 443 (*τὸ δὲ*) *οὐκ ἐνόησεν, ' ὥς οἱ ὑπ' εἰροπόκων ὀΐων στέρνοισι δέδεντο* 448 (Polyphemus to ram:) „*οὔ τι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν* (*ἀρνῶν* v.l.)" *μ* 129 *ἔνθα δὲ πολλαὶ ' βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα. ' ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα καλά, ' πεντήκοντα δ' ἕκαστα* 266 *μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων ' οἰῶν τε βληχήν* (n. *μῆλ'* v. 263) Th. 446 (*βουκολίας* [*τ'*] *ἀγέλας τε καὶ αἰπόλια*) *αἰγῶν ' ποίμνας τ' εἰροπόκων ὀΐων* (*ἐξ ὀλίγων βριάει* [Hec.] *καὶ ἐκ πολλῶν μείονα θῆκεν*) Hes. fr. 17a, 8 ...] *ἐκόμισσε πατήρ, ὀΐων τε καὶ αἰγ*[*ῶν*

D *κ* 459a; Hes. fr. 44, 3 *εἰρο*]*πόκων* [*ὀΐων* ('fortasse ... cum fr. 43a, 22 sqq. componendum' M.-W.); v.l. *υ* 186

J. N. O'Sullivan

ὀϊστεύω [4[i], 10[o]] F *-οντα* 1; *δι-σειν* 2; *δι-σω* 1, *δι-σῃ* 2; *δι-σειας* 1; *-σον* 1; *δι-σαι* 1; *-σας* 5

M 1 quadrisyll. [⏑⏓-⏓] *δι-σῃ τ* 578 = *φ* 76; *-σον Δ* 100; *-σας Δ* 196. 206, *μ* 84 [⏑⏓-⏓] *ἐντανύειν*[+] *δι-σειν/σαί/σω τε* 24 *σιδήρου φ* 97 = 127 / ≅ *τ* 587 / *φ* 114; *-σας ἐν ὁμίλῳ Θ* 269, *θ* 216 2 pentasyll. [⏑⏓-⏓⏑] *-οντα χ* 119 [⏑⏓-⏓×] *δι-σειας μ* 102

B *shoot an arrow* (*arrows χ* 119; pres. only here, otherwise 28 fut. [*φ* 97 = 127], aor. [11×]); gen. of target (*αι*) w. simplex *Δ* 100, gen. w. compd. gov. by prev. — W d f 1 d .: *τοξάζομαι, τοξεύω*; *ὀϊστόν ἰάλλω*, ‹*ἵημι* and compds.›, *διαρριπτάσκω, ὀϊστῷ ἀκοντίζω*; *ἰόν βάλλω*, ‹ › I simple *Δ* 100 *-σον* 32 (Pand.) *Μενελάου* (*εὔχεο δ' Ἀπόλλωνι ἀρνῶν ῥέξειν ἑκατόμβην*) (n. *ἐπιπροέμεν ἰόν* v. 94) 196 (*Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον, ὄφρα ἴδῃ Μενέλαον*) *ὅν τις -σας ἔβαλεν τόξων εὖ εἰδώς* (vv. 195—197 [= 205—207] ath. hic Ar.; 196—197 om. codd. quidam, pap. 24. 17) = 206 *Θ* 269 *ἐπεὶ ἄρ τιν'* ‹*-σας ἐν ὁμίλῳ*› *' βεβλήκοι* (Teucer), *ὁ μὲν* (*ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν*) 36 *θ* 216 *πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι* (Od.) ‹ › *' ἀνδρῶν δυσμενέων, εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι* (*τοξαζοίατο φωτῶν*) *μ* 84 (*οὐδέ κεν ἐκ νηὸς*) *αἰζήϊος ἀνὴρ ' τόξῳ -σας* ... *σπέος εἰσαφίκοιτο χ* 119 *ἐπεὶ λίπον ἰοὶ -οντα ἄνακτα* (Od.) II compd. *δι-* II 1 *shoot an arrow through* w. gen. (on shooting through the axes see Stanford[+], CR 63, 1949, 3—6, Pocock, AJPh 82, 1961, 346—57; aliter Laser, Arch. Hom. T 65 f.) *τ* 578 (*ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν*) *καὶ δι-σῃ πελέκεων δυσκαίδεκα πάντων* (n. *διαρρίπτασκεν ὀϊστόν* v. 575) = *φ* 76 *τ* 587 (*πρὶν*) *ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς, ' πρὶν τούτους τόδε τόξον ἐΰξοον ἀμφαφόωντας ' νευρήν τ' ἐντανύσαι δισσαί τε σιδήρου* (*σίδηρον* v.l.) ≅ *φ* 97 (*δι-σειν*) = 127 (*δι-ειν* v.l.) ≅ 114 (*δι-σω*) II 2 *shoot an arrow across* (sc. space, gap in quest. in context) *μ* 102 *πλησίον ἀλλήλων* (sc. the rocks of Scylla and Charybdis) *καί κεν δι-σειας* (*δὴ -σειας, δὶς ἱστεύσειας* ff.ll.)

J. N. O'Sullivan

ὀϊστός [39[i], 15[o], 1[H]] E no clear etym., see Frisk s.v. — Deriv.: *ὀϊστεύω*

F *-ός* 12, *-οῦ* 1, *-ῷ* 8, *-όν* 17, *-οί* 10, *-ῶν* 3, *-ούς* 4 M 1 [⏑⏓⏑] *δ' ἄρ' -ός/οί Δ* 139, *Α* 46; (*Τεῦκρος δ'*) *ἄλλον -ὸν* (*ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν*) *Ο* 458 = *Θ* 309[in.] ≅ 300; *εἵλετο ὠκὺν -όν φ* 416; *-όν Λ* 829, *Ψ* 871 2 [⏑⏓×] *ἕπτατο* ‹*πικρὸς -ός*› *Ε* 99 ≅ *Ν* 587. 592; *δαμάσσατο* ‹ › *Ε* 278; *ζωστῆρι*[+] *ἀρηρότι*[+] (*πικρὸς*) *-ός/όν Δ* 134. 213; ‹ › *Δ* 217, *Ψ* 867; (*ἐξείλ*)*ετο* ‹*πικρὸν -όν*› *Θ* 323, *χ* 8; ‹ › *Δ* 118, *Ε* 110; *αὐτὰρ -ός Ε* 399, *Ν* 651; *δαμάσσεται ὠκὺς -ός Λ* 478; *ὠκὺν -όν Ε* 395; *-ός Δ* 125; *κατὰ* ‹*μηρὸν -ῷ*› *Λ* 662 = *Π* 27, *Λ* 810; ‹ › *Λ* 583;

(ἀπὸ) νευρῆφιν/ῆφι δ' -ῷ/όν/οί N585, Φ113, λ607, O313; -ῷ Θ229; (προ)ίει χαλκήρε' -όν N650. 662; -όν τ575, φ420; πτερόεντες / στονόεντες -οί E171 / φ12 ≅ 60; ταχέες+ δ' ἔκπιπτον / ἐκχεύατ' -οί/ούς Φ492 / χ3, ω178; καὶ -οί/ῶν ξ225, φ173; -οί N722, χ106, Sc.130; -ῶν σ262; -ούς Θ297, O470 3 [⏑̲-] -οῦ φ98; -ῶν Π361 [⏑̲-] κατὰ μαζὸν -ῷ E393

Σχ sch. D βέλη/ος A46, E171 / 99 L Page, History 279 (n.63)

B *arrow*, used in battle, hunting (A478), contest. — Epith.: see M; also ὀξυβελής, ῥιγηλοί, τανυγλώχινας, τριγλώχινι. — Wdfld.: see ἰός wdfld.; also βέλος, κῆλα, σίδηρος (Δ123), χαλκός (Θ86); form(s) of βέλος and/or ἰός often synon. w. ὀ. in one context (usu. not noted below) 1 subj. 1a nom., subj. of vb. Δ125 νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἄλτο δ' -ὸς ' ὀξυβελὴς καθ' ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων O313 ἀπὸ νευρῆφι δ' -οὶ ' θρῷσκον, cf. v.470 in 2a below Δ139 ἀκρότατον δ' ἄρ' -ὸς (ἄρα χαλκὸς Zen.) ἐπέγραψε χρόα 217 ἶδεν ἕλκος ὅθ' ἔμπεσε πικρὸς -ός E399 -ὸς ' ὤμῳ ἔνι (ἠλήλατο) N651 -ὸς ' ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἐξεπέρησεν E278 σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, ⌊πικρὸς -ός⌋ A478 τόν (stag) γε δαμάσσεται ὠκὺς (πικρὸς f.l.) -ός Δ134 ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι ... ⌊ ⌋ (and penetrated ζωστήρ, θώρηξ and μίτρη) E99 (βάλ') κατὰ δεξιὸν ὦμον ' θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ⌊ἔπτατο πικρὸς -ός⌋ ≅ N587 (ἀπὸ δ' ἔπτατο) N592 (ἀπὸ θώρηκος) πολλὸν ἀποπλαγχθεὶς ἑκὰς ⌊ ⌋ 722 οὐδέ τι χάρμης ' Τρῶες μιμνήσκοντο· συνεκλόνεον γὰρ -οί Ψ867 ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μήρινθον τάμε πικρὸς -ός A46 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' -οὶ ἐπ' ὤμων (vv.46—47 ath. Zen.) (n. κῆλα 53. 383) E171 Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερ⌊όεντες -οὶ⌋ ' καὶ κλέος; φ12 (ἔνθα δὲ τόξον κεῖτο) ἠδὲ φαρέτρη ' ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στον⌊ ⌋ ' δῶρα τά οἱ (δῶκε Ἴφιτος) ≅ 60 Sc.130 πολλοὶ δ' ἔντοσθεν (in quiver) -οὶ ῥιγηλοί, θανάτοιο ... δοτῆρες· ' πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δάκρυσι μῦρον, ' μέσσοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ ὄπισθε ' μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν (vv. 132—4 alteri recensioni trib. Peppmueller, interpolatori Kuenneth) Φ492 (ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα, ' αὐτοῖσιν δ' ἄρ' ἔθεινε παρ' οὔατα) ταχέες δ' ἔκπιπτον (of quiver) -οί (n. τόξα also vv. 502. 504) ξ225 (μοι αἰεὶ νῆες) φίλαι ἦσαν ' καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ... καὶ -οί, ' λυγρά, τά τ' ἄλλοισίν γε καταρριγηλὰ πέλονται χ106 εἶός μοι ἀμύνεσθαι πάρ' -οί 1b subj. gen. Π361 σκέπτετ' -ῶν ... ῥοῖζον 2 obj. 2a acc. (gen. φ98), obj. of vb. (first 7 pcps. vb. of shooting) Θ297 ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας -ούς, ' πάντες δ' ἐν χροῖ πῆχθεν (αἰζηῶν) (n. τόξοισι v.296) N650 Μηριόνης δ' ἀπιόντος (Harpalion) ἴει ⌊χαλκήρε' -όν⌋, ' καί ῥ' ἔβαλε γλουτὸν κάτα δεξιόν 662 προΐει ⌊ ⌋ φ420 (ἕλκεν νευρὴν γλυφίδας τε) ἦκε δ' -ὸν ' ἄντα τιτυσκόμενος (n. ἰὸς χαλκοβαρής v.423) Θ309 Τεῦκρος δ' ἄλλον -ὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν ' Ἕκτορος ἀντικρύ ≅ 300 τ575 στὰς δ' ὅ γε πολλὸν ἄνευθε διαρρίψασκεν -όν (-ῶν v.l.) Θ323 φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν -όν, ' θῆκε δ' ἐπὶ νευρῇ φ416 εἵλετο δ' ὠκὺν -όν, ὅ οἱ παρέκειτο τραπέζῃ ' γυμνός· τοὶ δ' ἄλλοι (ἔντοσθε φαρέτρης κείατο) O458 Τεῦκρος δ' ἄλλον οἰστὸν ἐφ' Ἕκτορι (αἴνυτο) (n. ἰὸς χαλκοβαρής v.465) χ3 ἔχων βιὸν ἠδὲ φαρέτρην ' ἰῶν ἐμπλείην, ταχέας δ' ἐκχεύατ' -ούς ' αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν = ω178ex. O470 (νευρήν, ἣν ἐνέδησα) ὄφρ' ἀνέχοιτο θαμὰ θρώσκοντας -ούς Δ118 ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν -όν, ' εὔχετο δ' Ἀπόλλωνι (ῥέξειν ἑκατόμβην) (n. ἰὸν πτερόεντα vv.116 f., cf. σίδηρον v.123) λ607 γυμνὸν τόξον ἔχων καὶ ἐπὶ νευρῆφιν -όν Ψ871 -ὸν ἔχεν πάλαι, ὡς ἴθυνεν (see app. crit., van der Valk, Text. Crit. Od. 15 f., and ἰθύνω B2a) χ8 ἐπ' Ἀντινόῳ ἰθύνετο (ἴθυνε v.l.) πικρὸν -όν Δ213 ἐκ ζωστῆρος ... ἕλκεν -όν Λ829 μηροῦ δ' ἔκταμ' -όν E110 καταβήσεο δίφρου, ' ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς πικρὸν -όν 395 τλῆ δ' Ἀΐδης ... ὠκὺν -όν φ98 -οῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν (Antin.) ' ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος 2b obj. gen. σ262 Τρῶάς φασι μαχητὰς ἔμμεναι ἄνδρας, ' ἡμὲν ἀκοντιστὰς ἠδὲ ῥυτῆρας -ῶν φ173 (οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο) μήτηρ, ' οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ -ῶν (-οῦ v.l.) 3 instr. dat. sg. (6x w. βάλλω) E393 (μιν) δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν -ῷ τριγλώχινι ' βεβλήκει Λ583 τόξον ' ἕλκετ' ἐπ' PN[4], καί μιν βάλε ⌊μηρὸν -ῷ⌋, ' δεξιόν 662 βέβληται ... PN κατὰ ⌊ ⌋ (v. om. codd. quidam) = Π27 Λ810 (PN βεβλημένος) κατὰ ⌊ ⌋ Φ113 ὀππότε τις καὶ ἐμεῖο Ἄρῃ ἐκ θυμὸν ἕληται ' ἢ ὅ γε δουρὶ βαλὼν ἢ ⌊ἀπὸ νευρῆφιν -ῷ⌋ N585 (ὁ μὲν ἔγχεϊ) ἶετ' ἀκοντίσσαι, ὁ δ' ⌊ ⌋ θ229 δουρὶ δ' ἀκοντίζω ὅσον οὐκ ἄλλος τις -ῷ

J. N. O'Sullivan

οἶστρος [1°] E cogn. w. οἶμα q.v., Lith. *aistrà* 'strong passion', see Frisk s.v.

B *gad-fly (tabanus bovinus)*, cf. μυῖα χ300 οἱ δ' ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον βόες ὡς ἀγελαῖαι· ' τὰς μέν τ' αἴολος -ος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν ' ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται, in antiquity differentiation from later attested *μύωψ (horse-fly)* problematic (see Gil Fernández, Nombres de Insectos, Madrid 1959, 81 ff., R. F. Thomas, HSPh, 86, 1982, 81—85, Davies & Kathirithamby, Gr. Insects, London 1986, 159—164); οἶ. at any rate remained a poetic word (Thomas 84 f., Davies 163 f.); οἶ. expl. as *hornet* by Körner, Hom. Tierwelt 80. 86 but see Whitfield, CR 5, 1955, 12 f. and Davies & Kath. 79 W. Beck

οἰσύϊνος [1°] E m. Suff. *-ino-* zu οἶσος, οἰσύα 'Weide(nart)', Wz. **uei-* 'winden', 'biegen', s. Frisk s.v.

Σχ sch. Barn. ε256: ταῖς τῆς ἰτέας ῥάβδοις, ὅ ἐστι κλάδοις. ἢ ἀπὸ οἰσυῶν, ὅ ἐστι ἱμαντῶδες φυτόν, Apion fr. 83 Neitzel: γένος σχοινίου ἢ λύγου

B wohl *aus Weide, weiden*, vgl. Fellner 20, Forster, CR 50, 1936, 99 ε256 φράξε (Od.) δέ μιν (das Floß) ῥίπεσσι διαμπερὲς -ῃσι ' κύματος εἴλαρ ἔμεν B. Mader

οἴσω [28[i], 17°, 2[H], 4[h], 1°] E unknown, see Frisk s.v. F 1 act. 1a fut. -ω 5, -εις 2, -ει 3, ἐπ-ει 2; ⌊-ετον⌋ 1, ἀπ⌊ ⌋ 1; -ομεν 2, ⌊-ουσι(ν)⌋ 3, ἐξ⌊ ⌋ 1, -ουσ' 1; -έμεν 1, ἀπ-ειν 1; -ων 2 1b aor. -ε 3, -έτω 2, -ετε 3; ⌊-έμεν⌋,αι 5, ⌊ ⌋ 1 (on imp. and inf. see Chantraine, Gr. h. I 417 f., Shipp, Studies 111, Prince, Gl. 48, 1970, 155—63) 2 middle -ῃ 1, ⌊-εται⌋ 3, κατ⌊ ⌋ 1, δι⌊-όμεθ⌋' 1, συν⌊ ⌋,α 2 (medio-pass.); -εσθαι 1; -όμενος 3, -ομένη 1

M 1 disyll. 1a [⏑̲-] -ε χ106. 481 [⏑̲⏑] -ε χ481; -η Ψ441 1b [⏑̲-] -ω ο448; -εις Op.482; -ει Φ125; -ουσ' T144; -ων θ257, χ162 [-⏑̲] -ω h. Merc. 34 [-⏑̲] -εις h. Ap. 55 [-⏑̲] -ω H82 [⏑̲-] -ω χ101 [-⏑̲] -ω inc. auct. fr. POxy. 2510,11? [⏑̲×] χεῖρας ἐπ-ει A89, π438; -ει B229, τ24; ἀπ-ειν K337 2 trisyll. 2a [⏑̲⏑⏑] ⌊-ετον⌋ E232; -έτω T173, θ255; -ετε Γ103, O718 [⏑̲⏑⏑] ἀπ⌊ ⌋ E257; -ομεν h. Ap. 174; δέπας ⌊-εται⌋, ἀμφικύπελλον Ψ663. 667; ⌊ ⌋ Ψ858; κατ⌊ ⌋ X425; δι-όμεθ' h. Merc. 255; -ετε υ154; ⌊-έμεν⌋ Σ191 [⏑̲⏑⏑] -ομεν Γ104; ⌊ ⌋ γ429 2b [-⏑̲⏑] ἐξ⌊-ουσι⌋ν Ψ675; ⌊ ⌋(ν) N280, Ξ308 2c [⏑̲-⏑̲] ⌊ ⌋ γ204; -εσθαι X217 3 [⏑̲⏑⏑⏑̲] ⌊-έμεναι⌋ Γ120, Ψ564, μ10; -όμενος N168. 248. 257; -ομένη τ504 [⏑̲⏑⏑⏑̲] ⌊ ⌋ θ399 = σ291 [⏑̲⏑⏑⏑̲] συν-όμεθα πτολεμόνδε/ίζειν Θ400, Sc. 358

Σχ sch. D Γ103: ⌊κομίσ⌋ετε. ἄγετε, 120: -έμεναι· -ειν. ⌊ ⌋ειν. ἔλαβε δὲ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτικοῦ, A89: ἐπ-ει· ἐπιβαλεῖ. ἐπενέγξοι (cf. sch. min. POxy. 2405 ad l.),

sch. min. P.Berlin inv. 11634 on Θ400: *συν-όμεθα· συνελευσόμεθα*

B *(transport) bring, fetch, carry, convey* (meaning of compd.s in II), fut. to *ἐνεῖκαι* (q.v.) and *φέρω* (see Mutzbauer, Tempuslehre I 136–144) exc. 'mixed aor.' imp. and inf. forms (see F 1b and Prince [in F1b] 158 on *οἶσε* versus *φέρε*, cf. *ἔνεικε* φ178, *ἐνείκατε* ϑ393); act. and middle forms trans. exc. II2 and 6 (latter pass.?); noteworthy objs.: abstracts meaning 'report' (I1aβ. 2b, II1a), vehicle (I1cα), harvest (1d), hands (II4); subj. persons exc. horses (I1c, II1b) and (w. diff. degrees of personif.) river (I1b), island (I1d), *ἄχος* (II5) I (simplex) contains foll. cases of prep.s in DP w. obj.: *ἐς/εἰς* *T*173 (1aαbb), h.Merc.34 (1aγ), *εἴσω* Φ125 (1b) *ἐκ* ϑ257 ‹(1aαcc)›, *ἐν* Op.482 ‹ ›, *ἐπί* Ξ308 (1cβ), *παρά* Σ191 ‹(1aαaa)›, *προτί* *H*82 ‹ ›, *X*217 (2b), also *-δε* *N*820 (1cβ) II (compds.: CP) has *εἴσω* (5) and *-δε* Θ400 (6); advs. in II only: *ἄψ* *K*337 (1a), *πάλιν αὖτις* *E*257 (1b), *τάχα ... οὐ κατὰ κόσμον* h.Merc.255 (2), *οὐ καλά* Θ400 (6)

Disposition: I simplex I1 act.: **1a** subj. human, divine **1aα** obj. thing **1aαaa** weapons, armor **1aαbb** valuables as payment, compensation **1aαcc** other things as obj. **1aβ** obj. abstr.: fame **1aγ** obj. animal **1aδ** obj. corpse **1b** subj. river, obj. corpse **1c** subj. horses **1cα** obj. chariot **1cβ** obj. pers. (cf. II1b) **1d** subj. island (its fertility) I2 mid., for oneself **2a** obj. thing **2aα** spear **2aβ** prizes **2aγ** water for washing **2b** obj. abstr.: success II compds.

I Simplex, all trans. I act.: for another exc. Φ125, Op.482, h. Merc. 34 **1a** subj. human, divine (Σ191, h.Merc.34) **1aα** obj. concr. thing (cf. 1cα, 2a) **1aαaa** weapons and armor as present, prize: *H*82 *εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἕλω ... ' τεύχεα σύλησας -ω προτὶ Ἴλιον ἱρήν, ' καὶ κρεμόω προτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος* Σ191 *στεῦτο γὰρ Ἡφαίστοιο πάρ' -έμεν* (codd.nonn., *παρ-* rec. v.Thiel) *ἕντεα καλά* Ψ564 *ἐκέλευσεν ἑταίρῳ ' -έμεναι κλισίηθεν* (a thorax) *· ὁ δ' ᾤχετο καί οἱ ἔνεικεν, ' Εὐμήλῳ δ' ἐν χερσὶ τίθει*, cf. 2aβ for fight: χ101 *ὦ πάτερ, ἤδη τοι σάκος -ω καὶ δύο δοῦρε ' καὶ κυνέην* 106 *-ε θέων, εἴως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' ὀϊστοί* 162 *βῆ δ' αὖτις θάλαμόνδε Μελάνθιος ... ' -ων τεύχεα* **1aαbb** valuables as payment, compensation *B*229 *ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις -ει ' Τρώων ... υἷος ἄποινα T*144 *δῶρα δέ τοι θεράποντες ἐμῆς παρὰ νηὸς ἑλόντες ' -ουσ', ὄφρα ἴδηαι ὅ τοι μενοεικέα δώσω* + 173 (*-έτω ἐς μέσσην ἀγορήν*) ϑ399 *δῶρα δ' ἄρ' -έμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος* = σ291 ο448 *-ω γὰρ καὶ χρυσόν, ὅτις χ' ὑποχείριος ἔλθῃ. ' καὶ δέ κεν ἄλλ' ἐπίβαθρον ἐγὼν ἐθέλουσά γε δοίην* (*παῖδα*) **1aαcc** other things as obj. phorminx: ϑ257 *ὤρτο δὲ κῆρυξ ' -ων φόρμιγγα γλαφυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος* (see II3) + 255 (*-έτω*) fire, sulphur: *O*718 (Hektor to Tr.:) „*-ετε πῦρ, ἅμα δ' αὐτοὶ ἀολλέες ὄρνυτ' ἀϋτήν*" (weapon, see 1aαaa above) χ481(bis) *-ε θέειον, γρηῦ, κακῶν ἄκος, -ε δέ μοι πῦρ, ' ὄφρα θεειώσω μέγαρον* τ24 *τίς τοι ἔπειτα μετοιχομένη φάος -ει*; water: γ429 *εἴπατε δ' εἴσω ' ὀμφῇσιν ... δαῖτα πένεσθαι, ' ἕδρας τε ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν -έμεν ὕδωρ* – *ἀμφί* best w. *πένεσθαι*: 'to busy themselves w. the meal, the seating and wood – and to *fetch* water' (otherwise West, Odyssey ad l.); cf. vol.II208,13ff.; Prince, Gl. 48, 1970, 158 and following occurrence: υ154 *καθήρατε δὲ κρητῆρας ' καὶ δέπα ... · ταὶ δὲ μεθ' ὕδωρ ' ἔρχεσθε κρήνηνδε καὶ -ετε θᾶσσον ἰοῦσαι* – Op.482 (plough at the wrong time and you reap little) *οὐ μάλα χαίρων, ' -εις δ' ἐν φορμῷ· παῦροι δέ σε θῃήσονται* (see 2) **1aβ** obj. abstract: fame (cf. 2b, II1a) γ204 *καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτείσατο, καί οἱ Ἀχαιοὶ ' -ουσι κλέος εὐρὺ καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν* h.Ap.174 *ἡμεῖς δ' ὑμέτερον κλέος -ομεν ὅσσον ἐπ' αἶαν ' ἀνθρώπων στρεφόμεσθα πόλεις* **1aγ** obj. animal *Γ*103.104 *-ετε ἄρν', ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, ' Γῇ τε καὶ Ἠελίῳ· Διὶ δ' ἡμεῖς -ομεν ἄλλον* + 120 (*ἄρν' ἐκέλευεν ' -έμεναι*) – h.Merc.34 *πόθεν τόδε καλὸν ἄθυρμα ' αἰόλον ὄστρακον ἔσσο χέλυς ὄρεσι ζώουσα; ' ἀλλ' οἴσω σ' εἰς δῶμα λαβών· ὄφελός τί μοι ἔσσῃ* **1aδ** obj. corpse (cf. 1b and II3) μ10 *ἑτάρους προΐην ἐς δώματα Κίρκης ' -έμεναι νεκρὸν Ἐλπήνορα τεθνηῶτα* inc.auct.fr. POxy.2510,11]*μαχας νώτοισι νέκυν -ω μ*[(*-ομ*[*εν*] Lobel) **1b** subj. river, obj. corpse (cf. 1aδ) Φ125 *οὐδέ σε μήτηρ ' ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, ἀλλὰ Σκάμανδρος ' -ει δινήεις εἴσω ἁλὸς εὐρέα κόλπον* **1c** subj. horses (cf. II1b) **1cα** obj. chariot *E*232 *σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἡνία καὶ τεὼ ἵππω· ' μᾶλλον ὑφ' ἡνιόχῳ εἰωθότι ... ἅρμα ' -ετον* **1cβ** obj. pers. (cf. II1b) *N*820 *ἵππους, ' οἵ σε πόλιν δ' -ουσι κονίοντες πεδίοιο* Ξ308 (*ἵπποι*) *ἑστᾶσ', οἵ μ' -ουσιν ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρήν* (cf. II4) **1d** subj. island (its fertility), *bear, provide* h.Ap.55 *οὐδ' εὔβων σέ γ'* (Delos) *ἔσεσθαι ὀΐομαι οὔτ' εὔμηλον, ' οὐδὲ τρύγην -εις* (vv.ll. *-εῖς, οἰστεῖς*), *οὔτ' ἄρ φυτὰ μυρία φύσεις* I2 mid., for oneself **2a** obj. thing (cf. 1aα) **2aα** spear (cf. 1aαaa) *N*168 *βῆ δ' ἰέναι παρά τ κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν ' -όμενος δόρυ μακρόν, ὅ οἱ κλισίηφι λέλειπτο* + 248. 257 **2aβ** prizes, *carry off*, cf. *ἀεθλοφόρος* and *I*127 (horses) Ψ441 *ἀλλ' οὐ μὰν οὐδ' ὧς ἄτερ ὅρκου -η ἄεθλον* 663 *αὐτὰρ ὁ νικηθεὶς δέπας ‹-εται› ἀμφικύπελλον* + 667 858 *ἥσσων γὰρ δὴ κεῖνος, ὁ δ' ‹ › ἡμιπέλεκκα* **2aγ** water for washing feet τ504 *γρηὺς δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκει ' -ομένη ποδάνιπτρα* **2b** obj. abstr.: success (cf. 1aβ, II1a) *X*217 *νῦν δὴ νῶι ἔολπα ... Ἀχιλλεῦ ' -εσθαι μέγα κῦδος Ἀχαιοῖσι προτὶ νῆας ' Ἕκτορα δῃώσαντε μάχης ἄατόν περ ἐόντα*

II compds., trans. (1, 3, 4, 5) and intrans. (2, 6); see also γ429 in I1aαcc 1 *ἀπ-* act. only, *carry away, off* (cf. vol. II581,66) **1a** subj. human, obj. message (cf. I1aβ. 2b) *K*337 *οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν ' ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἄψ Ἕκτορι μῦθον ἀπ-ειν* **1b** subj. horses, obj. pers. (cf. I1cβ) *E*257 *τούτω δ' οὐ πάλιν αὖτις ἀπ-ετον ὠκέες ἵπποι*

II2 *δι-* mid., intrans., *shall disagree (differ)* h.Merc.255 *μήνυέ μοι βοῦς ' θᾶττον· ἐπεὶ τάχα νῶϊ δι-όμεθ' οὐ κατὰ κόσμον. ' ῥίψω γάρ σε βαλὼν ἐς Τάρταρον*

II3 *ἐξ-* act. and trans. *carry out*, subj. and obj. person (cf. I1aδ) Ψ675 *κηδεμόνες δέ οἱ ἐνθάδ' ἀολλέες αὖθι μενόντων, ' οἵ κέ μιν ἐξ-ουσιν ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμέντα* (knocked out), see ϑ257 (*ἐκ*) in I1aαcc, φ178 = 183 and Mutzbauer, Tempuslehre I141–143

II4 *ἐπ-* act. and trans., obj. hands w. dat. pers.: *'lay on'*, personal attack, one expects mid. (see B introd. above), but effect on other, cf. Ξ308 (*ἐπί*) in I1cβ and *T*261 *A*89 *οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος ... ' σοὶ ... βαρείας χεῖρας ἐπ-ει ' συμπάντων Δαναῶν* + π438, cf. *E*506

II5 *κατ-* mid. and trans., obj. pers., *'carry down'* (i.e. *kill*) *X*425 *τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ ' ὡς ἑνός, οὗ μ' ἄχος ὀξὺ κατ-εται Ἄϊδος εἴσω, ' Ἕκτορος*, middle prob. rhet. conforming w. tendency to personify *ἄχος* (I col.1774,73ff. 1777,11ff. above)

II6 *συν-* medio-pass., *meet in battle*, chariot-driving (cf. I1cβ, II1b): *drive, be driven together* (against each other), *'collide'* see *Λ*736 Θ400 *βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε μηδ' ἔα ἄντην ' ἔρχεσθ'· οὐ γὰρ καλὰ συν-όμεθα πτόλεμόνδε* Sc.358 *ὦ πέπον, οὐ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτὴν ' ἀρκέσει, εἰ δὴ νῶι συν-όμεθα πτολεμίζειν*, cf. also v. 440 (II col.581,76)

D v.l. ο213 **W. Beck**

Οἰτηΐς [1H] Hes. fr. 26,26 suppl. *'O]ἰτη[ἰ]ς Πρρ[, vom Oita stammend,* Herkunftsbez. einer Nymphe, der M. des Melaneus (V. 25), dem sein V. Ap. Stratonike als Frau (u. Mutter des Eurytos) zuführt; der N. nicht sicher zu erg.; *Oi.* lokalisiert die Fassg. der Eurytos/Iphitosmythen u. das mit ihnen verbundene Oichalie für Hes. fr. 26 in Trachis B. Mader

οἶτος [6i, 5o] E uns., ob zu *εἶμι*, s. Frisk s.v., Risch §11b; das oft hierher gestellte aw. *aēta-* ist ein Phantom, s. Fischer u. Ritter, MSS 52, 1991, 9 ff. – Abl.: *Μεν-, Φιλοίτιος*?

M [⏑̯] *κακὸν -ον* (... *ὄλωνται* / Verb) *Θ* 34 = 354 = 465, *ν* 384; *-ον* ... + Verb *Ω* 388 [⏑̯] (*Δαναῶν*) *κακὸν -ον* (*ὄλῃαι* / *ἀείδειν*) *Γ* 417, *α* 350, *γ* 134; *'Αχαιῶν -ον ἀείδεις ϑ* 489; *-ον* + Verb *I* 563, *ϑ* 578

Σχ sch. D *Θ* 34: *μόρον* (so öfter). *θάνατον* (auch sch. Barn. *α* 350), *I* 563: *συμφοράν* L s.v. *μοῖρα* L; metr. System: Paraskevaides, Synon. 43 ff.

B (Umschr. *[Aus-]Gang*? [s. E.]:) *Schicksal,* nur Akk., dir. R.; später poet., Abll. nur PN; 7× (von 11) + *κακόν*; formal-metr. enger Anwendgsbereich: (1) 6× in Wendg. *eines elenden Todes sterben,* (2) 5× (dazu *ν* 384 in 1) m. Gen. d. 'Pers.' *jem.s leidvolles Schicksal tragen, Untergang berichten* usw. – Wortf.: s.vv. *θάνατος, μοῖρα* (das oft als Agens), *πότμος*; metr. entspr. *φόνον αἰπύν, κακὸν ἦμαρ,* zum System s. L 1 in (VE-)Formel für 'umkommen', + *κακόν* (s.d. B 3 a) **1 a** nb. *ὄλωνται* (als Obj. zum begleitenden Ptz.), vgl. *πότμον, μοῖραν* ⟨*ἀναπλήσ.*⟩ (*Λ* 263, *Δ* 170), ⟨ ⟩ *κακὰ πολλά* (*O* 132); Anteil nehmend *Θ* 34 (Ath. zu Zeus: „*Δαναῶν ὀλοφυρόμεϑ'*) *οἵ κεν δὴ* ⟨*κακὸν -ον*⟩ *ἀναπλήσαντες ὄλωνται*" = 465 (Hera) = 354 **1 b** als inn. Obj. zu 'umkommen', vgl. *ὀλέεσϑε*+ *κακὸν μόρον, αἰπὺν ὄλεθρον* (*Φ* 133, *α* 166, *ι* 303), 1° m. Gen. d. Pers. (vgl. 2) von Ag.s bes. Todesart; in Drohung, Befürchtung *Γ* 417 (Aphr. zu Hel.: „*μητίσομαι ἔχϑεα λυγρὰ*) *σὺ δέ κεν* ⟨ ⟩ *ὄλῃαι*" *ν* 384 (Od. zu Ath.:) „*'Αγαμέμνονος ... ' φϑείσεσϑαι* ⟨ ⟩ *ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον*" *wäre elend zugrunde gegangen wie Ag.* (Gen. wie in 2) **1 c** zu *ἐπέσπον*, + *κακόν*, vgl. (*θάνατον καὶ*) *πότμον ἐπισπεῖν*+ (s.d) *γ* 134 (Nestor erz.: „*Ζεὺς λυγρὸν μήδετο νόστον*) *τῶ σφεων πολέες* ⟨ ⟩ *ἐπέσπον ' μήνιος ἐξ ὀλοῆς* (Ath.s, wegen Schändg. Kassandras, s. Odyssey zu *α* 325–7) **2** m. Gen. d. 'Pers.' (dazu *ν* 384, s.o.), 1° + *κακόν*, 2i qualifiz. Adj. zum Gen. **2 a** zu *ἔχειν* (s.d. II Sp. 843,34 ff.): *Schicksal* 'tragen' (~ Leid erdulden) *I* 563 (Phoenix erz.: „*'Αλκυόνης*) *μήτηρ ἀλκυόνος πολυπενθέος -ον ἔχουσα ' κλαῖεν ὅ μιν* (*ἀνήρπασε 'Απόλλων*)", s.a. *οἶκτος* **2 b** fremdes *Schicksal* 'benennen, singen, hören' usw. *Ω* 388 (Priam. zu Hermes:) „*ὥς μοι καλὰ τὸν* ⟨*-ον ἀπότμου*⟩ (s.d.) *παιδὸς ἔνισπες*" *Tod* (bzg. auf 384 f. „*ἀνὴρ ὥριστος ὄλωλεν ' σὸς παῖς*"), ⟨ ⟩ pointiert (Ggs.) *α* 350 (Tel. zu Pen.:) „*τούτῳ δ'* (Phemios) *οὐ νέμεσις Δαναῶν κακὸν -ον ἀείδειν* (*'Οδ. ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ, πολλοὶ ὄλοντο*)", geht auf (326 f.) *'Αχαιῶν νόστον ἄειδε ' λυγρόν ϑ* 489 (Od. zu Demod.:) „*λίην γὰρ κατὰ κόσμον 'Αχαιῶν -ον ἀείδεις, ' ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαϑόν τε καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν 'Αχαιοί*" (73 ff. *ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν, νεῖκος* Od.' u. Ach.s), folgt Ausführg. *Taten, Leiden, Mühsal* 578 (Alkin. zu Od.: „*ὅ τι κλαίεις*) *'Αργείων Δαναῶν ἠδ' 'Ιλίου -ον ἀκούων* (*τις ἀπέφϑιτο*)"

D *Θ* 202a (= *Θ* 34+ in B 1) H. W. Nordheider

Οἴτυλος [1i] E nb. inschr. überl. *Βείτυλος* (IG V 1,935), später u. bis heute Vitylo. – Das *'O-* wird wie bei *'Οιλεύς* nb. *'Ιλεύς* (< *ϝιλεύς*) für eine graph. oder lautl. Wiedergabe des *ϝ* gehalten (z.B. Schwyzer 224; L² mit weitgehender Folgerg.), doch liegt wohl die Annahme einer ablautenden Grundform *ϝείτυλος/ϝοίτιλος* näher, s. L³. – Mögl. Etym.: (*ϝ*)*οίτυ-λο-*, zu *οἴσυα* < **οίτυ-*, s.o. *οἰσύινος* E, ferner Schwyzer 506, N. einer Weidenart

L [1]Hampe, H. 72, 1937, 23; [2]Burr 56–127; [3]Heubeck, Gn. 21, 1949, 205; [4]Page, History 159 A.21; [5]Waterhouse - Hope Simpson, BSA 56, 1961, 121. 174, Pl. 19d; [6]Kiechle, Lakonien 39 f.; [7]Gaz.[1] Nr. 132 p. 49; [8]Giovannini 16. 28; [9]H.S.-L. 79; [10]Nickau, Unters. 42

B Stadt im Reich des Men., *B* 585 *ἠδ' -ον* (*οἱ Τύλον* Tyrannio et codd. nonn.): das hist. *Oi.* lag an der Ostküste des messen. Golfes, an der Bucht von Limeni, von Sparta her gesehen jenseits des Taygetos; Lokalisierg. sicher (L²·³·⁷·⁹, s. Strabo 8,360; Paus. 3,21,7; 25,10; 26,1; Ptol. 3,16,22), die Reste sind vom heutigen Vitylo überbaut u. noch nicht ausgegraben, insbes. noch keine Spuren myk. Besiedlg. (s. L⁹, daher auch nicht in Gaz.² angeführt). Zuordng. in nachmyk. Zeit – z.T. vor (L⁶), z.T. nach Einwanderg. der Dorer (L¹: pol. Sit. des 7. Jh.s vor der Eroberg. Messeniens) B. Mader

Οἰχαλιεύς [2i, 1o, 1e] *Einwohner von Οἰχαλίη* (s.d.), *Oichalier,* formelh. von Eurytos *B* 730 *Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου -ῆος* = 596ex. ≅ *ϑ* 224ex. (*-ῆϊ*); am VE auch Diotim. fr. 2 (= Suppl. Hell. 394),2 p. 214 Ki. *γένος δ' ἔσαν -ῆες* (von den Kerkopen Ölos u. Eurybatos). – Zum formelh. Gebrauch eines der im fgrE sehr seltenen Ethn. auf *-εύς* s. Burkert, MH 29, 1972, 81 („viell. nicht-iliad. ep. Trad."); zum Typ s. Risch, Kl. Schr. 139; Heubeck, Minos 19, 1985, 74 B. Mader

Οἰχαλίη [2i, 1H] E cf. Myc. *o-ka-ra* and *o-ka-ri-jo* DMic. II 21; Leukart, *-ιᾶς* §136. – Deriv.: *Οἰχαλεύς* L [1]Burkert, MH 29, 1972, 74–85; [2]Visser, Katalog+ 516–520. 693 f.

B mythol. place name, home of *Εὔρυτος* II, *Ἴφιτος* II and *Τόλεια* qq.v., thematic in Oechal. (prose refs. pp. 149 ff. Dav.; prob. place of Pan. fr. 12–14 pp. 120 ff., see p. 179 Ber.) *B* 596 *Δώριον* (in Messenia), *ἔνϑα τε Μοῦσαι ' ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρῄϊκα παῦσαν ἀοιδῆς ' -ηϑεν ἰόντα παρ'* ⟨*Εὐρύτου Οἰχαλιῆος*⟩ *' στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν B* 730 (Thessalians) *οἳ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ 'Ιϑώμην ... ' οἵ τ' ἔχον -ην πόλιν* ⟨ ⟩ *' τῶν αὖϑ' ἡγείσϑην 'Ασκληπιοῦ δύο παῖδε* (verse type L² 56, cf. 74) Hes. fr. 26,32 (*Εὔρυτος*) *τέκετο ξανϑὴν 'Ιόλειαν, ' τ[ῆς ἕ]νεκ' Οἴχ[αλ]ίῃ[ν ... ' 'Αμφι]τρυωνιάδης* [...]. Variously localized (L²) city „of the enemies of the gods" (van der Valk, Researches II 247 f., see *Εὔρυτος* II): Hom.'s mention of Thessalian *Oi.* in Messenian context (*Δώριον / Δώτιον* qq.v.) suggested localization there (Odyssey? see *Ἴφιτος* II); parentage of *Εὔρυτος* in the Hes. fr. (son of Stratonike, daughter of Porthaon, and Melaneus, see *Οἰτηΐς*) is also in N. Greece in Oechal. acc. to Paus. (fr. 2A p. 152 Dav., see Pan. fr. 24 p. 127) placed on Euboea W. Beck

οἰχνέω, οἴχομαι [3i, 3o, 1h / 66i, 86o, 3H, 5h] E uns., viell. zu *εἶμι*, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.

F Akt. Präs. *δι-νεῖ* 1h, ⟨*-νεῦσι*⟩*ν* 1, *εἰσ*⟨ ⟩ 1, *ἐξ*⟨ ⟩ 1; *-νεσκε* 1, *-νεσκον* 1; *εἰσ-νεῦσαν* 1; Pf. *παρ-ωκεν* 1; Med. Präs. *ἀπ-εαι* 1, *-ετ'* 4, *-εται* 11, *ἀπ-εται* 1, *ἐξ-εται* 2, *περ-εται* 1H; 3. P. *-εσϑον* 1; *-εσϑ'* 1, *-οντ'* 1, ⟨*-ονται*⟩ 3, *ἀπ*⟨ ⟩ 1; *ᾤχεο* 3, *ᾤχετ'* 16, ⟨*ᾤχετο*⟩ 18, *ἐπὶ δ'* ⟨ ⟩ 1H, *ἐπ*⟨ ⟩ 10, *μετ*⟨ ⟩ 3, *παρ*⟨ ⟩ 2; *ᾠχόμεϑ'* 2, *ᾤχοντ'* 3, *ᾤχοντο* 1; *-ωμαι* 1, *-ηται* 1, *-ωνται* 2; *-οιτο* 2; ⟨*-εσϑαι*⟩ 2, *ἐπ'* ⟨ ⟩ 1, *ἐπ*⟨ ⟩ 5; *ἐπ*⟨*-όμενος*⟩ 9, *μετ*⟨ ⟩ 1, ⟨*-ομένοιο*⟩ 13, *ἀπ*⟨ ⟩ 8, *ἀπ-ομένου* 1, *-ομένῳ* 1, ⟨*-όμενον*⟩ 1, *ἐπ*⟨ ⟩ 3, ⟨*-όμενοι*⟩ 4, *ἐπ*⟨ ⟩ 2; ⟨*-ομένη*⟩ 2, *ἐπ*⟨ ⟩ 9, *μετ*⟨ ⟩ 1, *ἐπ-ομένης* 1, ⟨*-ομένην*⟩ 1, *ἐπ*⟨ ⟩ 1

M 1 zweis. **1 a** [⏑̯] *-ετ' ἀ(νὴρ) ...στος ἐμοὶ δ(έ) Λ* 288, *α* 242; (⟨*'Οδυσσεὺς '*⟩) *ᾤχεϑ' ἅμ' 'Ατρείδῃσιν ρ* 104, *τ* 183; *ᾤχετ' ἀπό*(...) *B* 71, *N* 672 = *Π* 607; (⟨ ⟩) *ᾤχετ'*

ἐπ(...) τ260 = 597 = ψ19, h.Cer.93; ᾤχετ' ἐπεί Ν505, Ψ652; ᾤχετ' ο2 [⏑⏑] μοι ᾤχετ' δ634 [⏑⏑] -εθ' ὑπό γ335; ὁ μὲν ᾤχετ' ἐπί Ξ361 [⏑⏑] ἐς στρατὸν ᾤχετ' Ν38; ᾤχετ' ἐ... Λ357, h.Merc.340 1b [⏑–] οἱ δὲ δὴ ἄλλοι ' ‹ᾤχοντ'› ξ25, ‹ › αὐτάρ ν286, ω225 [⏑–] πῇ δή τοι φρένες -ονθ' ἧς Ω201 [⏑×] δι-νεῖ h.19,10 1c [–⏑] -εσθ' Ν627 2 dreis. 2a [⏑⏑⏑] Μενέλαος ' -εται Ψ577; -εται ἐ(ἰ)ς Ο223, θ294; -εται h.Cer.73; Μενέλαον ' ‹ᾤχετο› ν415, ‹ › δ' εἰς Χ213, ‹ › τοὶ δ' Τ356, ‹ › Ψ101, α260, ρ294, Sc.91, h.Cer.415; ᾠχόμεθ' ἐς (τε Πύλον) Α366, ρ109 [⏑⏑⏑] ἀπ-εαι ἀνδρός Τ342; πῇ δή τοι μένος -εται ὅ Ε472; ἀπ/ ὁ μὲν / πάϊς ‹-εται οὐδ›έ (τι) δ109. 166. 707, ‹ › 12 α410; (δ') -εται Γ588, δ821; ἐξ-εται Ζ379 ≅ 384; δὲ περ-εται Th.733; ᾤχεο νηῒ Πύλονδε ρ42 = π24. 142; δ' ἐπ/ ἀνὰ στρατὸν ‹ᾤχετο› κῆλα θεοῖο Α383. 53; ‹ › τοῖο δ' Α380; (ἐπ/μετ/‹ὁ δ') ᾤχετο› καί Α50, Ε148, Ψ564, δ642, ‹ › ρ589; ἐπὶ δ' ᾤχετο Sc.200; πάσας δ' ἄρ' / μάλα πάντας / μνηστῆρας ‹ἐπῴχετο› δ451, Ρ356, α324, ‹ › μακρά Ο676, ‹ › Ε330, Κ487, α143, h.Merc.150; (δὲ) μετῴχετο θ7. 47; δὲ παρῴχετο Δ272 = 326 [⏑⏑⏑] πάϊς -εται δ665; κατὰ στρατὸν/πτόλιν ᾤχετο πάντῃ Ε495 = Ζ104 = Λ212 / β383, ω413 2b [–⏑] ‹-νεῦσι›ν ἐπεί γ322, εἰσ‹ › ι120, ἀνέρες ἐξ‹ › σύν Ι384; -νεσκε Ο640; ᾤχοντο Δ382; -οιτο θ353 [–⏑×] εἰσ-νεῦσαν ζ157 2c [⏑–⏑] -νεσκον Ε790; -εσθον μακρῇσι Ν782; οἱ δὲ δὴ ἄλλοι ' ‹-ονται› Τ346, ‹ › τάς Ν220; -ωμαι Ξ311; -ηται θ356; -ωνται σὺν νηυσί Η460 = Ο499; -οιτο / -εσθαι προφέρουσα κα... υ64, Ζ346 [⏑–⏑] μοι -ονται ν216; ἐς Πύλον ‹-εσθαι› δ639, ἐπ' ‹ › ν34, ἔργον ἐπ‹ › Ζ492 ≅ α358 ≅ φ352, ρ227 = σ363 [⏑–⏑] παρ-ωκεν Κ252; μὲν ἀπ-ονται Λ408 3 viers. [⏑⏑⏑] -ομένῳ σὺν νηυσί τ193; -όμενον ω333; -όμενοι δ' ἐπὶ πάντας Ξ381; -ομένη Χ223; -ομένην Ε511 [⏑⏑⏑] πάντοσ'/‹πάντῃ ἐπ-όμεν›ος Ε508, Π496 = 533, ‹ › οι Ζ81, Κ167; τόφρα δ' ἄρ' ‹-όμενοι›/η Κι... ι47, κ571, (δ') ‹ › Ψ699, ι91; μὲν ‹ἐπ-ομένη› Ε720 = Θ382, ἱστὸν ‹ › / ης/ην (καί) ε62, κ222, Α31 [⏑⏑⏑] οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐπ-όμενος/η κατ-έπεφνεν Ω759, γ280, ο411 / ε124, λ173. 199; ...δε μετ/‹τις ἐπ-όμεν›ος καλέσειεν Κ111. 171, ‹ › η μέγαν ἱστόν κ226; (δ' ἄρ') ἐπ-όμενος Π155, Ρ215; ἀπ-ομένου α253; μάλα πάντας ‹ἐπ-ομένου› μνηστῆρας ρ346 = 351, ‹ › Ο279; μέγαν ἱστὸν ‹ἐπ-ομένη› κ254, ‹ › ζ282; μετ-ομένη τ24 4 fünfs. [⏑⏑⏑] ‹-ομένοιο› δ393 [⏑⏑⏑] ἀνδρὸς / πατρὸς ἀπ‹ › φ70, τ19 [⏑⏑⏑] ('Οδυσσῆος) δὴν ‹ › ἄνακτος / δάμαρτα ξ376, σ313, υ216 / 290 ≅ 44 ω125, ἀπ‹ › ἄνακτος ξ8. 450, ρ296, φ395; πατρὸς ἀπ‹ › α135 ≅ γ77 [⏑⏑⏑×] (νόστον) πευσόμενος⁺ πατρὸς δὴν ‹ › α281, β215 ≅ 264, ο270, πατρὸς πάϊς ‹ › δ164; ‹ › ξ144, ο355 Stamm im longum außer 4ⁱ, 4° in 1c/2b Hiat vor ᾤχεο π142 (< 24⁺), nach ἀπ-ομένοιο α135⁺ (< ξ8⁺?), τ19 (κ.τρ.τρ.)

Σχ 1 Simplex; sch.D Β71: ἀπήρχετο, Ο640: παρεγένετο (ebs. Α366). ‹ἐπορεύ›ετο (so reg.) 2 Kompos.; sch.D Τ342: ἀπ-εαι· -ῃ. π‹ ›σαι, Ι384: ἐξ-νεῦσιν· ἔξεισιν. ἐξέρχονται, Ε330: Κύπριν ‹ἐπῴχετο›· ἐπὶ GN^a ὥρμα, Ζ81: ἐπιπορευόμενοι, Α50: ‹ › ἐπῆει (ebs. Α53). ἐπ‹ήρχετο› (so reg.), Ε148: μετῴχετο· μετ‹ ›. ἐπορεύετο, Κ111: μετ-όμενος· ἐπ' αὐτοὺς ἐπελθών, Δ272 (u.ö.): παρῴχετο· παρῆλθεν

L [1]J.La Roche, Hom.Studien, Wien 1861, 116f. 119f.; [2]Schmidt, Synonymik I517ff.; [3]Bloch, Supplet.Verba 28ff. 61f.; [4]Wace, AJA 52, 1948, 55 (dagg. ἱστός G1); [5]Kurz, Menschl.Bewegung 105. 107. 147; [6]F.‹Létoublon›, E&C 98, 1985, 97–109. 237; [7]Valgiglio, Prometheus 11, 1985, 20ff.; ‹ › RPh 66, 1992 [1994], 317–35

B *gehen*, sowohl (Akt. ausschl.) iter. *immer wieder gehen* (I1, II2–8) ≅ πωλέομαι, φοιτάω als auch perfektisch *weg sein* (I2, II1. 4) ≅ ἔβη (vgl. Ζ377/9, Η460 / Μ16, δ701/7. 817/21, h.Merc.197/340, Θ229 m. Ν219f.), komplem. zu ἀφ/προίημι Α379f. / ι88ff., ω333, (κατα/προ)λείπω Κ252f., Χ223/6, α242f., ν286, Sc.90f. (and. Χ213); 1./2.P. nur Ξ311, Α366, ρ109 / π142. 24 = ρ42 in I2c, δ393 (Ptz.) in I2a, Τ342 in II1a (vgl. κίε, kontrast. εἶμι, ἔρχομαι), m. οὐ/μή neg. nur Ε789f., γ321f., ι120 (jew. Akt.), Ζ384 / ν216; Subj. außer τεῖχος Th.733 in II8 belebt (gedacht αἰχμή Ν504f., κῆλα θεοῖο Α53. 383 sowie θύελλα Ζ346, υ63f., νύξ Κ252, φάος γ335): Gotth. (Ap. Α50, Ω759⁺, Ares Ε508, θ353. 356, Art. ε124⁺, Ath. Ε511, Τ342. 356, Χ223, β383, θ7, ο2, Sc.200, Dem. h.Cer.93, Hades h.Cer.415, Heph. θ294, Hera Ε720⁺, Ξ311, Hermes h.Merc.150. 340, 16 Hypnos Ξ361, Kal. ε62, Kirke κ222. 571, Oneiros Β71, Ossa ω413, Pan h.19,10, Pos. Ν38, Ο223, Proteus δ451, τις κ226. 254, h.Cer.73) od. Menschen (VN Ε790, Η460⁺, Ν627, ι47, ν216. 286, Ach. Π155, Ψ652, Ag. Δ272⁺, Λ288, Aias Ο676, Ρ356, Diom. Ε148. 330, Κ487, Λ357, Hektor Ε495⁺, Ο279, Ρ215, Men. Ρ588, Ψ577, δ393, bes. oft Od., s. Vorbem. zu I2a b c, II1b) bzw. deren ἀπειλαί Ν219f., αἴσιμον ἦμαρ Χ212f., θυμός Ν671f.⁺, μένος Ε472, φρένες Ω201, ψυχή Ψ100f., nur γ322 in I1 Vögel, die *fliegen* (and. Β71 in I2b am Ende); Med./Akt. in I2, II1/4 auch (m. Schiff/Wagen) *fahren*, z.T. mit Angabe des Transportmittels: σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν Ι384, σὺν νηυσί Η460 = Ο499, τ193, ἐν νήεσσι τ182f., ἐπὶ νηός α260, ν216, τ259f., νηί π142 ≅ 24^cc^ = ρ42 (instr.Dat. sonst nur χαλκῷ Ε330 in II5); selten mit pers.Dat. (des Ziels Ο640 in I1, kaum α143 in II5, s.d.; poss. Ε472, Ν220, Ω201, δ634. 707; dat.comm. δ166, ν216); pers. 32 Akk. (von Präp./Präv. abh.) häufiger Koll. (s. Vorbem. zu I2c, II5. 6) als Indiv. (auffällige Ausn. Ε148. 330). — In assoz. Zush. m. ἄνακτος 7° in M4, Ν781f., Ο639f., ἀναρπάξας⁺ υ63f., h.Cer.414f., vgl. α241f., αὐτός⁺ Τ355f., Ψ699, ζ282, ξ8. 450, ρ292ff., βασιλῆες⁺ Κ166f., Ξ379ff., μακρὰ βιβάσθων Ο676, Π533f., ἕκαστον⁺ Κ166f., Ρ215, β383f., θ7/10, ἔνθα ... ἔνθα κ571/4, h.19,8ff., ἔνισπε δ642, h.Cer.71ff., ἑταῖροι⁺ Ν780ff., Ψ563f. 695/9, ι88/91, εὗρε(ν) δ450f., ζ282, ο2ff., ω222/5, Εὐρυσθῆος⁺ Ο639f., Sc.91, Θήβην⁺ Α366, Ι381/4, κῆρυξ⁺ α143, θ7f. 47, ι90f., λαοί⁺ Α382f., Ζ80f., Κ170f., οἶος⁺ Ν781f.*, Ρ588*, ξ450*, οἰσέμεναι⁺ Ξ308/11*, Ψ564, τ24* (* = mit οἰ-Alliterat., vgl. οἰωνοί γ321f.), πατρός 8° in M4, ρ42f., h.Cer.415, πευσόμενος⁺ 4° in M4, ν415, ἄμπνυτο⁺ Λ357ff., Χ222f., πρὸ ὁδοῦ / πυλάων Δ382 / Ε789f., Ζ80f., vgl. Ι383f., φύλοπιν αἰνήν Ε495⁺f., Sc.200, Ὠκεανοῖο Ξ311, υ64f., ὥς Β70f., Κ487, Ξ361; in Vbd. m. (ἄ)ρα Π155, δ451, ι47, κ571, ν33f., τ259f., ω223ff. 413, h.Merc.150, γάρ Λ408, Ο222f., Ρ356, α260, β214f., γ335, δ164. 638f., θ293f., κ226, μέν Α50. 53, Β70f., Ε720⁺, Κ487, Λ408, Ξ361, Ο222f., δ166, τ182f., in Asynd. (* am SA = VA) Α50. 53. 366*, Ε720⁺, Λ288*, Ν781f., α242* (281), β383, δ634. 665, ρ109*; in Rel.satz Κ167. 171, Ν627, Ο640, Ω759, δ821, ν415, ξ8. 450, ρ294, τ19, υ290, ω333, in NS mit αἰ / εἰ Ξ311 / Κ111, Ο499, ζ282 θ353. 356, ἐξ οὗ π142, ρ104, τ597 = ψ19, ἐπεί Δ382, Ε511, Ο279, π24 = ρ42, ἕως ε124, ἵνα α135 ≅ γ77, δ821, μή ν216, φ395, ὅθεν γ322, ὅπως δ109, ὅς τις h.Cer.73, ὅτ' ἄν Η460, ὅττι Λ408, δ393, ὄφρα Λ357, ὡς δ166, h.Cer.415. — Szenenaufbzw. (vgl. II Sp.10,27ff.; 15,60ff.; 1419,2ff.) -abtritt von Gotth. Ν38, ο2 / ‹Β71, Ξ361›, Τ356, nach RAbschl. ‹ › Δ272 = 326, Ε720 = Θ382, Ψ101. 564. 652 (ἐπεὶ πάντ' αἶνον ἐπέκλυε), α324, δ639, ρ589 (ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα), h.Cer.93; häufig (s. bes. I2a. b, II3. 4) in dir.R. (von / an

Hektor *Z* 379, *Λ* 288 / *E* 472, *Z* 81. 384, *N* 782, *P* 588; von / an Men. *N* 627, *Ψ* 577, *δ* 109. 451 / 164. 166. 393; RAnf. *E* 472, *T* 342, *Ω* 201, *α* 253, *δ* 642. 707, *κ* 226, *σ* 313; 2.V. *A* 366, *ρ* 109. 346 = 351; vorletzter V. *A* 31, *Z* 379. 492 ≅ *α* 358 ≅ *φ* 352, *α* 410, *γ* 335, *δ* 166, *ρ* 346 = 351, *τ* 19. 24; REnde *K* 167, *N* 220, *Ξ* 311, *O* 499, *X* 223, *Ω* 759, *θ* 294. 353. 356, *ν* 216. 286. 415, *ο* 270, *τ* 260). – Gehäuft *A* 50/3. 380/3, *T* 342/46/56, *δ* 164/6, *ρ* 294/6, *τ* 183/93, vgl. im Dialog *K* 167/71, *δ* 634/39/42, *θ* 353/6. – Wortf.: *βαίνω, δραμεῖν, εἰμί* B IV 1 b, *εἶμι, ἐλθεῖν, ἔπω, ἔρρω, ἔρχομαι, θέω, κίε, κομίζω* B 3, *λείπω, λιάζομαι, νέομαι, νίσομαι, νοσφίζομαι, πέτομαι, πωλέομαι, φοιτάω*

I Simplex I 1 Akt. (vgl. II 2–4): *zu gehen / kommen pflegen,* Iter. Impf. (2ⁱ) u. Ind. Präs. (1ᵉ); in Exk. (*O* 640) od. (neg.) in dir. R. *O* 640 (PN) *ὅς Εὐρυσθῆος ... ' ἀγγελίης -νεσκε βίῃ Ἡρακληείῃ,* vgl. Th. 781, *K* 286 (u.s. G 2) *E* 790 *ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο* (Ach.) ... ' *οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ πυλάων ... ' -νεσκον wagten sich (weit) weg von,* vgl. *I* 352 ff. (and. 383 f. in II 4) *γ* 322 *πέλαγος μέγα τοῖον, ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ ' αὐτόετες -νεῦσιν wieder* (vgl. Vit. p. 19,6) *geflogen* (vgl. *β* 181 f.) *kommen* (vgl. *ι* 401⁺) I 2 Med.: nur 4ⁱ, 2ᵉ am Anf. von 2 c (tagelang/überall) *hingehen* (iterativ wie II 5), sonst (Opp. *στῆσ/ναι N* 34/8, *X* 222 f., *εἶσαι / ἧμαι Ψ* 698 f. / *T* 345 f., *π* 142–5, *κεῖμαι ν* 284 ff.) *weggehen* (punktuell, daher Impf. u. Konj. / Opt. / Inf. m. Aor.-Funkt. [L³, vgl. II Sp. 1172,5 ff.], nur *Λ* 357 dur. wie II 6) bzw. *weg(gegangen) sein* (Ind. Präs. u. cas. obl. des Ptz. m. Pf.-Funkt. wie II 1 b), u. zwar i.d.R. aus Sicht der anderen im Ggs. zu *ἀπ⌊εόντος⁺⌋ / νόσφιν ⌊ ⌋ / ἀμφὶς ἐόντα* aus eigener (*Z* 362, *Θ* 522, *ξ* 330 = *τ* 299, *ο* 515, *τ* 169 / *X* 332, *ξ* 527 / *τ* 221, *ω* 218) bzw. Erzähler-Sicht (*P* 278, *ν* 189 / *γ* 193), vgl. Wiedergabe von (*ἀπε*)*βῆ*(*σετο*) in Erz. durch sprecherbezogenes *ᾤχετο* in dir. R. *A* 34/380, *B* 35/71 nb. Kommentierung von *νόσφι / πάλιν κίον⁺* bzw. (*ἐ*)*δῦ*(*νε*) in Erz. durch *οἴχεται⁺* in dir. R. *Λ* 284/8, *O* 219/23, *γ* 329/35, *ν* 125/216; noch nicht Euphem. f. 'Sterben' (trotz *X* 213, s.d. in 2 c gg. Ende), nie Imp. (dafür *ἔρρω*), da eff. im Ggs. zu ingr. *εἶμι / ἔρχομαι* (vgl. *Ξ* 301/4/11, *O* 161 = 177/223, *T* 275/346), antithet. zu *ἐλθεῖν π* 23 f. = *ρ* 41 f., h. Cer. 93/322. 461 2 a ohne Richtungsangabe: abs. od. mit mod. Best. (*δ* 393 inn. Akk.), nur *δ* 665 mit Angabe des Woher; 3× Impf. m. Aor.-, 6× Ind. Präs. m. Pf.-Funkt., ebs. Ptz. im Akk. (2×) u. 13ᵉ (fünfs.) Gen. (abs. *δ* 393), vgl. II 1 b, nur im Nom. (5× am Anf.) m. Präs.-Funkt. (vgl. II Sp. 1417,58 ff.); Subj. Göttin *E* 511, *X* 223, *κ* 571, sonst menschl. (3ᵉ Tel., 14ᵉ Od.); in dir. R. außer *E* 511, *Ψ* 564. 699, *υ* 290 kleinräumig: *Ψ* 564 *ἐκέλευσεν ἑταίρῳ ' οἰσέμεναι κλισίηθεν· ὁ δ' ᾤχετο καί οἱ ἕνεικεν ging (weg) u. brachte,* vgl. *θ* 254 f., *υ* 154 699 (Gef. deponierten bewußtlosen Boxer bei sich) *αὐτοὶ δ' -ὁμενοι κόμισαν δέπας gingen u. holten* (Trostpreis) *X* 223 *στῆθι καὶ ἄμπνυε* (Ach.), *τόνδε* (Hektor) *δ' ἐγώ* (Ath.) *τοι ' -ομένη πεπιθήσω ἐναντίβιον μαχέσασθαι,* s. V. 226 *κ* 571 (*ὅτε ἐπὶ νῆα ἥομεν*) *⌊τόφρα δ' ἄρ' -ομέν⌋η Κίρκη παρὰ νηῒ ... ' ... κατέδησεν ὅϊν* (*ῥεῖα παρεξελθοῦσα*) *ging u. band,* s. V. 574 *ι* 47 (Siegesschmaus) *⌊ ⌋οι ⌊Κίκονες⌋ ⌊ ⌋σι γεγώνευν, ' οἵ σφιν γείτονες ἦσαν gingen (weg) u. riefen* 91 (*ἑτάρους ⌊προΐει⌋ν*) *οἱ δ' αἶψ' -ὁμενοι μίγεν* (VN[d]), vgl. *κ* 103 ‖ größere Expedition: *ω* 333 (*οὐλὴν*) *τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σῦς ... ' -ὁμενον· σὺ δέ με ⌊ ⌋ς als ich fort (gefahren) war,* vgl. *τ* 394. 411. 413. 466, *φ* 17. 20 f. *Δ* 382 (Besuch in Myk.) *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο, ' Ἀσωπὸν δ' ἴκοντο abgezogen waren,* vgl. *Ω* 329. 349 prägnant vom Verlassen des Schlachtfeldes (vgl. *Λ* 408 in II 1): *E* 511 *ἐπεὶ ἴδε* (Ap.) ... ' *-ομένην daß Ath. weg war,* s. V. (290 :) 420, vgl. *O* 223 in 2 c *N* 782 (*ἔταροι δὲ κατέκταθεν.*) *οἴω* (Deïph. u. Helenos) ... ' *-εσθον* (*τετυμμένω*) *haben sich zurückgezogen,* vgl. V. 764 *Λ* 288 *-ετ' ἀνὴρ ὤρι⌊στος, ἐμοὶ δ⌋ὲ μέγ' εὖχος ἔδωκε ' Ζεύς hat das Feld geräumt,* s. V. 283 f., vgl. *N* 250, *Ξ* 43, *Z* 254, kontrast. *Π* 521 Verschwinden von Seefahrern: *α* 242 (*μιν*) *Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο· ' -ετ' ἄϊστος ἄπυ⌊ ⌋' ὀδύνας* (*κάλλιπεν*) *ist verschollen δ* 642 *ἔνισπε· πότ' ᾤχετο καὶ τίνες αὐτῷ ' κοῦροι ἕποντ'; quando è partito?* (Privitera), vgl. V. 634/9 (Präs. m. Pf.-Funkt.) 665 *ἐκ* (*εἰ* ci.) *τοσσῶνδ' ἀέκητι νέος ⌊πάϊς -εται⌋ αὔτως, ' νῆα ἐρυσσάμενος hat sich einfach so auf u. davon gemacht* 707 *τίπτε δέ μοι ⌊ ⌋: οὐδέ τί μιν χρεὼ ' νηῶν* (*ἐπιβαινέμεν*), vgl. V. 701 393 (*κέ τοι εἴπῃσι*) *ὅττι τοι* (Men.) *⌊ἐν μεγάροισ⌋ι ... τέτυκται ' -ομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδόν während du auf weiter Reise abwesend warst,* vgl. V. 483 164. 166 *πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς πάϊς -ομένοιο ' ⌊ ⌋ ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν, ' ὡς νῦν Τηλεμάχῳ ὁ μὲν -εται, οὐδέ οἱ ἄλλοι ' εἴσ' οἵ κεν* (*ἀλάλκοιεν*) *α* 281 *ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς ⌊δὴν -ομένοιο⌋* ≅ *ο* 270 (*ἦλθον*) ≅ *β* 215 (*νόστον*) ≅ 264 *ξ* 376 *οἳ ἄχνυνται ⌊ ⌋ ἄνακτος* = *υ* 216[ex.] = *σ* 313[ex.] = *υ* 290[med.] ≅ *ω* 125 (jew. adnom. Gen.) 144 *μ' Ὀδυσσῆος πόθος αἴνυ⌊ται -ομένοιο⌋,* vgl. *Z* 362 *ο* 355 *παιδὸς ὀδύρε⌊ ⌋,* vgl. V. 358 2 b in Vbd. m. (außer *B* 71, *α* 410, *θ* 356 trans.) Ptz. (Fut. / Präs. / Aor., nachgest. außer *α* 410, *θ* 355, *ω* 224, h. Cer. 72), s.a. G 4 u. vgl. II Sp. 11,40 ff.; Ind. Präs. (3ⁱ, 3ᵉ, 1ʰ) mit Pf.-, obl. Modi / Inf. (3ᵉ / *Z* 346) mit Aor.-Funkt. wie Impf. (*B* 71, 4ᵉ, 1ᵃ, 2ʰ) ⌊außer *ω* 225⌋; Subj. 1ⁱ, 2ᵉ, 2ʰ (u. *α* 410, h. Cer. 73 in Wirklichk.) göttl., 2× *θύελλα,* sonst (*P* 588 u. 9× am Anf.) menschl. (3ᵉ Od.); in dir. R. *⌊ ⌋ ω* 225 (*οὐδ' εὗρεν, ἀλλ'*) *αἱμασιὰς λέξοντες ... ' ᾤχοντ' waren fortgegangen,* vgl. *α* 22, *ι* 217, h. Ven. 78 (Impf. der Nebenhandlg.) *τ* 260 *κακῇ αἴσῃ ... ἐπὶ νηὸς ... ' ᾤχετ' ἐποψόμενος Κακοΐλιον* = 597 (*ἐξ οὗ*) = *ψ* 19, vgl. *Ξ* 200 ≅ 301 Sc. 91 (*προλιπὼν*) *τοκῆας ' ᾤχετο τιμήσων ... Εὐρυσθῆα* ‖ *δ* 634 (*ἴδμεν, ὁππότε νεῖτ' ἐκ Πύλου;*) *νῆά μοι -ετ' ἄγων Tel. ist mit meinem Schiff unterwegs* *Ψ* 577 (damit es nicht heißt:) *Ἀντίλοχον ψεύδεσσι βιησάμενος Μενέλαος ' -εται ἵππον ἄγων* (eff.) *ist abgezogen mit* (Kampfpreis), kontrast. (ingr.) V. 892 f., *A* 167 f., *α* 311, *θ* 395 *N* 627 (*Τρῶες, οἵ μευ ἄλοχον*) *μὰψ -εσθ' ἀν⌊άγοντες⌋ ν* 216 (*τὰ χρήματ' ἀριθμήσω*) *μή τί μοι -ονται ... ἐπὶ νηὸς ⌊ ⌋,* zum Text s. Hoekstra z.St. h. Merc. 340 *κλέψας δ' ἐκ λειμῶνος ἐμὰς βοῦς ᾤχετ' ἐλαύνων ' ἑσπέριος παρὰ θῖνα trieb davon* (Kaus. zu V. 197 f.), präp. Obj. von Ptz. abh. (wie an folg. Stt.) h. Cer. 415 *ὡς δέ ⌊μ' ἀναρπάξας⌋ ... ' ᾤχετο ... φέρων ὑπὸ κεύθεα γαίης ' ἐξερέω,* vgl. V. 431. 80 f. *υ* 64 (*αἶθε*) *⌊ ⌋α θύελλα ' -οιτο ⌊προφέρουσα⌋, κατ' ἠερόεντα κέλευθα, ' ἐν προχοῇς δὲ βάλοι* (des Ok.), s. P. J. Th. Beckmann, D. Gebet bei Hom., Diss. Würzburg 1932, 54: „Opt. ... i.d.R. ... vom Aor." (irrig 55: „dur.") *Z* 346 (*ὥς μ' ὄφελ'*) *-εσθαι ⌊ ⌋ ... θύελλα* (*εἰς κῦμα θαλάσσης*), vgl. *ξ* 207 f. u. s. L³ 31: „bei *ὤφελον* steht f. die Verg. der Inf. des Aor." ‖ *P* 588 (Men.) *-εται οἶος ἀείρας ' νεκρὸν ὑπὲκ Τρώων hat den Tr. d. Leiche entwunden u. ist damit davon,* präp. Obj. von Ptz. abh., s. V. 581 h. Cer. 73 (*ἔνισπε*) *τέκος εἴ που ὄπωπας ' ὅς τις νόσφιν ἐμεῖο λαβὼν ἀέκουσαν ἀνάγκῃ ' -εται entführt hat θ* 353 *εἴ ⌊κεν Ἄρης⌋, -οιτο χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας <mir> abhaut* 356 (*εἴ*) *⌊ ⌋ χρεῖος ὑπαλύξας ' -ηται φεύγων,* vgl. *B* 665, *Ξ* 260, *π* 424, *υ* 223 *α* 410 *οἷον ἀναΐξας ἄφαρ -εται, οὐδ' ὑπέμεινε ' γνώμεναι,* vgl. *χ* 249 *B* 71 *ὣς ὁ μὲν εἰπὼν ' ᾤχετ' ἀποπτάμενος* (Oneiros), subj. Perspektive Ag.s (dir. R.) ggüber V. 35 (Erz.), doch vgl. *δ* 838 f. 2 c mit Richtungsangabe durch (außer *A* 380, *Λ* 357 f. pron.) Adv. (am Anf. u. Ende, s.a. G 1 a) u./o. präp. (außer *διὰ προμάχων Λ* 358, *κατὰ γαίης/χθονός N* 504, *Ψ* 100 Akk.-) Obj. (incl. 2ᵉ ON*δε*): Koll. (*δμιλον, π*[*τ*]*όλιν/ας, στρατόν, φῦλ'*) nach *ἀνά, κατά, ἐπί* (am Anf.) u. *N* 38, *ρ* 590 *ἑς*, sonst (s.a. II 3. 4, kontrast.

II Sp. 1418,58 ff.) geogr. Begr. (ON außer *H* 460⁺, *O* 223, *X* 213) nach *εἰς*⁺ (nur zusätzl. PN^a *ρ* 109, *πὰρ* PN^a *ν* 414, *μετὰ* VN^a / ‹nom. act.› *θ* 294, *ν* 415), ferner *μετὰ/ἐπ'* ‹ › *Λ* 357, *T* 346, *ρ* 43 / *ν* 34, *πρὸς δῶ(μα)* *Ξ* 311, *T* 355, *ὑπὸ ζόφον γ* 335; Ind. Präs. (5ⁱ, 3ᵉ) u. (*τ* 193) Ptz. m. Pf.-Funkt. (4× + *ἤδη*, s. G 1 b), Konj./Inf. (3ⁱ/2ᵉ) m. Aor.-Funkt. wie Impf. (14ⁱ, 15ᵉ, 1ʰ) außer 6× am Anf. (s.o. 2 Vorbem.), *Λ* 357, *ξ* 25; Subj. göttl. (Pfeile *A* 53) 5ⁱ, 4ᵉ, 1ʰ, sonst menschl. (3ᵉ Od., 6ᵉ Tel.) außer 6ⁱ, *γ* 335 am Ende (letzte 3 St. übertr.); 23× in dir. R., 21× in Erz. (incl. *ν* 34 Gl., *ρ* 294 Exk.) *·A* 53 *ἐννῆμαρ μὲν ἀν‹ὰ στρατὸν ᾤχετο, κῆλα θεοῖο gingen nieder über / bestrichen,* vgl. in II 5 V. 50 (zur Wiederaufnahme von Kompos. durch Simplex s. Renehan, Hypomnemata 43, 1976, 13; grunds. skept. Dunkel, ZVS 92, 1978, 14 ff.). 383 (*ἀνά* sonst nur noch *I* 384, *θ* 7 in II 4. 6) *E* 495 *κατ‹ › πάντῃ ' ὀτρύνων* (Hektor) *μαχέσασθαι = Z* 104 = *Λ* 212 *wuselte durch das ganze Heer,* vgl. *Π* 532 f. in II 5, *M* 49. 467, *B* 207 *β* 383 *Τηλεμάχῳ εἰκυῖα* (Ath.) *‹κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ›, ' καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον* (+ indir. R.) *lief die ganze Stadt ab,* vgl. *θ* 7 in II 6 *ω* 413 *Ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα ‹ › ' μνηστήρων (θάνατον ἐνέπουσα)* ‖ *Ψ* 652 *πολὺν καθ' ὅμιλον Ἀχαιῶν ' ‹ᾤχετ', ἐπ›εὶ πάντ' αἶνον ἐπέκλυε ging <wieder> weg durch d. Menge* (Ach. hatte 615 f. Nestor im Publikum aufgesucht) *Ξ* 361 *ὣς εἰπὼν ὁ μὲν* (Hypnos) *‹ › ἰ ... φῦλ' ἀνθρώπων ging fort* (kontrast. V. 381 in II 5), vgl. *Φ* 298 h. Cer. 93 (*χωσαμένη Κρονίωνι νοσφισθεῖσα*) *Ὄλυμπον ' ‹ › ἀνθρώπων πόλιας,* vgl. *A* 349 f., *Z* 201 f. *ν* 34 (*ἀσπασίως*) *τῷ* (Pflüger) *κατέδυ φάος ἠελίοιο ' δόρπον ἐπ' -εσθαι daß er zum Nachtmahl davongehe* (Schadewaldt), vgl. folg. St., *μ* 439, *θ* 395, *B* 381 u. zur Postpos. II Sp. 536,10 ff., kontrast. *Z* 492⁺ in II 5, *Λ* 86 *T* 346 (*οἱ ἄλλοι ' -ονται μετὰ δεῖπνον, ὁ δ' ἄκμηνος sind weg zum Essen,* vgl. V. 275, *A* 424, *Y* 22 ff. u. in Erz. *ξ* 25 (s.u.), *ω* 225 (s. 2 b) *Λ* 357 (*ὄφρα* Diom.) *μετὰ δούρατος ᾤχετ' ἐρωὴν ' τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ καταείσατο γαίης, ' τόφρ' Ἕκτωρ ἄμπνυτο T* 356 *πρὸς πατρὸς ... δῶ ' ᾤχετο* (Ath.), vgl. *Ξ* 224 *Ξ* 311 (*μὴ*) *χολώσεαι, αἴ κε σιωπῇ ' -ωμαι πρὸς δῶμα* (des Ok.) *stillschweigend fort bin H* 460 *ὅτ' ἂν αὖτε ... ' -ωνται* (Gr.) *‹σὺν νηυσὶ›, ... ἐς πατρίδα = O* 499 (*εἴ κεν*), vgl. *M* 16 *τ* 193 *ἤδη δεκάτη ... πέλεν ἠὼς ' -ομένῳ ‹ › ‹... Ἴλιον εἴσω› 183 ἐν νήεσσι ‹ › ' ‹ᾤχεθ' ἅμ' Ἀτρείδῃσιν› ρ* 104 (*ἐξ οὗ*) *‹ › ἐς ‹Ἴλιον›*, vgl. *λ* 168 f. 294 *οὐδ' ἀπόνητο, πάρος δ' εἰς ‹ › ... ' ᾤχετο θ* 294 (*οὐ γὰρ ἔθ'* Heph.) *μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη ' -εται ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ν* 286 *ἐς Σιδονίην ... ἀναβάντες ' ᾤχοντ' (ἐγὼ λιπόμην)* 415 (Tel.) *ὅς τοι ἐς ... ‹Λακεδαίμονα› πὰρ Μενέλαον ' ᾤχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος,* vgl. *γ* 83 *ο* 2 *εἰς ... ‹ › ... ' ᾤχετ' ... ' νόστου ὑπομνήσουσα* (Ath. den Tel.) ... *' εὗρε δὲ κτλ. A* 366 *‹ᾠχόμεθ' ἐς, Θήβην ... ' τὴν δὲ διεπράθομεν machten e. Abstecher nach Th.* (sc. von d. Belagerg. Trojas aus) *ρ* 109 *‹ › τε ‹Πύλον› καὶ Νέστορα* 42 (*οὔ σ' ἔτ'*) *ὄψεσθαι ἐράμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηῒ ‹ › δε ' λάθρῃ, ἐμεῦ ἀέκητι* (*μετὰ πατρὸς ἀκουήν*) = *π* 24 ≅ 142ᵉˣ (*ἐξ οὗ*) *δ* 639 *ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο ' ἐς ‹ › -εσθαι* (sc. Tel.), s. V. 634 in 2 b *ρ* 589 *ὁ δ' ᾤχετο* (Eum.) ... *' μνηστήρων ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ διεπέραδε πάντα N* 38 (*ἵππους ἔστησε* Pos.) *ὁ δ' ἐς στρατὸν ᾤχετ' Ἀχαιῶν O* 223 *ἔρχεο* (Ap.) *νῦν ... ' ἤδη μὲν γάρ τοι ... ' -εται* (Pos.) *εἰς ἅλα (ἀλευάμενος χόλον),* s. V. 219 *X* 213 (Kerenwägg.) *ῥέπε δ' Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ, ' ᾤχετο δ' εἰς Ἀΐδαο schlug aus in Richtg. Unterwelt,* metaph. im Ggs. zu *βαίνω*, (*κατα*)*δύω*, (*κάτ*)*εἶμι*, *κατελθεῖν*, *ἔρχομαι*, (*εἰσαφ*)*ικάνω*, *κίε* vom Sterben, s. I Sp. 276,11 ff. *γ* 335 (*κοίτοιο μεδώμεθα*) *ἤδη γὰρ φάος -εθ' ὑπὸ ζόφον*, s. V. 329 *Ψ* 101 *ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠΰτε καπνὸς ' ᾤχετο τετριγυῖα entschwand,* vgl. *λ* 207 f. *N* 505 (*ἠλεύατο*) *αἰχμὴ δ'... κραδαινομένη κατὰ γαίης ' ᾤχετ', ἐπεί ῥ' ἅλιον* (*ἀπὸ χειρὸς ὄρουσεν*), vgl. *Λ* 358 (s.o.), *Φ* 168 ‖ *A* 380 (Ag. *κακῶς ἀφίει*) *χωόμενος δ' ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο,* subj. Perspektive Ach.s (dir. R.) ggüber V. 34 (Erz.), vgl. *Φ* 456 *ξ* 25 (Eum. *ἀράρισκε πέδιλα· οἱ ἄλλοι ' ᾤχοντ' ἄλλυδις ἄλλος ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν,* vgl. *π* 3 u. s. *ω* 225 in 2 b *α* 260 (*μιν ἐνόησα ἐξ* ON^a *ἀνιόντα*) *ᾤχετο γὰρ καὶ κεῖσε ... ‹ἐπὶ νηὸς› (φάρμακον διζήμενος),* vgl. *ζ* 164, *β* 328 f. *δ* 821 (*παῖς ἔβη ‹ ›.*) *δείδια μή τι πάθῃσιν, ' ἢ ὅ γε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' -εται, ἢ ἐνὶ πόντῳ N* 220 *ποῦ τοι ἀπειλαὶ ' -ονται, τὰς Τρωσὶν ἀπείλεον* (Gr.), vgl. *Θ* 229 *E* 472 *‹πῇ δή τοι› μένος -εται ὃ πρὶν ἔχεσκες; Ω* 201 *‹ › φρένες -ονθ', ᾗς τὸ πάρος περ ' ἔκλε',* vgl. (Kaus.) *H* 360, I Sp. 364,46 ff.

II Kompos. (KSV; KSN/DSV nur 3ⁱ/1ᴴ in 1. 5, s.d.): Akt. [2ⁱ, 2ᵉ, 1ʰ] u. (4) / od. (1. 5–8) Med. (Verbalformen mit Spondeus [wie stets im Akt.] nur 2ⁱ, 4ᵉ [s. M 2 c am Ende] ggüber 10ⁱ, 9ᵉ in I [s. M 1 bc. 2 bc]), Ptz./Ind. Präs. m. Pf.-Funkt. nur in 1 b/4, Impf. (im Ggs. zu I 2) nie m. Aor.-Funkt., sondern schildernd, auch *N* 672⁺ (*ὦκα*) / *α* 324 (*αὐτίκα*), h. Merc. 150 (*ἐσσυμένως*) in 1/5; 38× von 71 in dir. R.

II 1 *ἀποίχομαι, οἴχομαι ἀπό weggehen (von), weg(gegangen) sein,* KSN (2ⁱ) u. KSV; 5× (am Anf.) in Vbd. m. (außer *T* 342 temp.) Adv. (Best. *φ* 70); mit Präs.-Funkt. in 1 a (Ind. Impf./Präs.), Pf.-Funkt. in 1 b (Ind./Ptz. Präs.); in Erz. 2ⁱ, Exk. *ξ* 8. 450 (Einl. jew. *ἤν/ὅν ῥα συβώτης ' αὐτός*), *ρ* 296 (292 *ὅν ῥά ποτ' αὐτός* '), innerl. abh. *α* 135 ≅ *γ* 77, *φ* 395, sonst in dir. R. 1 a [4ⁱ] in Vbd. m. (nachgest.) sep. Gen. wie sonst nur noch *δ* 665 (*ἐκ*, vorangest.) in I 2 a, s.a. *γ* 322 (*ὅθεν*) in I 1 u. Th. 733 in II 8 *N* 672 (*τὸν βάλ'*) *ὦκα δὲ θυμὸς* (s.d. B 1 b) *' ᾤχετ' ἀπὸ μελέων* (*μιν σκότος εἶλεν*) = *Π* 607 *entwich,* vgl. *Ψ* 880, *Ω* 514 *Λ* 408 *οἶδα γὰρ ὅττι κακοὶ μὲν ἀπ-ονται πολέμοιο sich zurückziehen aus* (404 *φέβωμαι*), vgl. 799. 204, kontrast. *β* 136 (unfreiwillig) *T* 342 *δὴ πάμπαν ἀπ-εαι* (Ath.) *ἀνδρὸς* (s.d. B III 2 b) *ἕπος. ' ἦ νύ τοι οὐκέτι πάγχυ* (*μέμβλετ'* Ach.?) *läßt im Stich,* vgl. *ψ* 98 1 b [10ᵉ] abs., metr. Verlängerg. des gleichbed. Simplex (s. I 2 a am Ende), außer *δ* 109 nur Ptz. im (bis auf *α* 253 fünfs.) Gen. (adnom. *ξ* 8, *φ* 70, gen. abs. *ξ* 450, *ρ* 296, *φ* 395, *τ* 19), von Od. *δ* 109 (*ἐμοὶ ἄχος*) *κείνου, ὅπως δὴ δηρὸν ἀπ-εται, οὐδέ τι ἴδμεν* (ob er lebt), vgl. *ξ* 376 in I 2 a *φ* 70 *τόδε δῶμα ' ἐχράετ' ἐσθιέμεν ... ' ἀνδρὸς ‹ἀπ-ομένοιο› πολὺν χρόνον,* vgl. *υ* 216, kontrast. *ω* 218 *ρ* 296 (*Ἄργος*) *τότε κεῖτ' ἀπόθεστος ‹ › ἄνακτος = ξ* 8ᵉˣ. = 450ᵉˣ. = *φ* 395ᵉˣ. *τ* 19 (*ἔντεα πατρός, τά μοι*) *ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει ' πατρὸς ‹ › (die-) weil der V. weg ist α* 135 *ἵνα μιν περὶ πατρὸς ‹ › ἔροιτο* ≅ *γ* 77 253 *πολλὸν ἀπ-ομένου Ὀδυσῆος ' δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν (χεῖρας ἐφείη)*

II 2 *διοιχνέω* [1ʰ] *durchstreifen, seinen Weg finden* (*ἐν*); *διά* (+ Gen.) sonst nur noch *Λ* 357 f. in I 2 c h. 19,10 *φοιτᾷ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα διὰ ῥωπήϊα ... ' ‹ἄλλοτε› μὲν ῥείθροισιν ἐφελκόμενος ... ' ‹ › δ' αὖ πέτρῃσιν ἐν ... δι-νεῖ* (*κορυφὴν εἰσαναβαίνων*), vgl. V. 8. 12 f., *κ* 281

II 3 *εἰσοιχνέω* [2ᵉ] *sich hineinbegeben in* (= Akk.), *betreten* (and. KSN 15× in I 2 c: 'weggehen nach', s.a. *Z* 379⁺ in II 4); in dir. R. *ζ* 157 (*θυμὸς ἰαίνεται*) *λευσσόντων* (V. u. M.) *τοιόνδε θάλος* (sc. Naus.) *χορὸν εἰσ-νεῦσαν,* vgl. V. 65, h. 6,12 f. *ι* 120 *οὐδέ μιν* (Ziegeninsel) *εἰσ-νεῦσι κυνηγέται,* vgl. *ν* 111 f.

II 4 *ἐξοιχνέω / ἐξοίχομαι* [3ⁱ] *(hin)aus(zu)fahren (pflegen) / (hin)ausgegangen sein,* Ind. Präs. Akt. m. Präs.-, Med. m. Pf.-Funkt.; in dir. R. *I* 384 (*ὅσα ποτινίσεται*) *Θήβας ' Αἰγυπτίας ... ' αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστας ' ἀνέρες ἐξ-νεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν,* gg. II Sp. 1034,41 s. Porph. ad l. (I p. 138,24 *ἐξεστράτευον*),

vgl. *Z* 393 (and. *E* 789 f. in I 1) *Z* 379 (*πῇ ἔβη* Androm.?) *ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξ-εται ...;* ≅ 384 (*οὔτ'*), vgl. V. 367. 371

II 5 *ἐποίχομαι, οἴχομαι ἐπί* (außer *E* 330, *α* 324, 1[h] mehrfach) *hingehen* (*zu* = Akk. außer *α* 143, s.d.) i.S.v. (*A* 50. 383, *E* 330, *K* 487, *Ω* 759[+] feindl.) *angehen,* (*K* 157/167. 171, *ρ* 346. 351/450 [vgl. *θ* 7/10 in II 6 u. *β* 383/4 in I 2c] komplementär zu *παρίσταμαι*) *sich heranmachen an,* (inspizierend, kontrollierend, bei der Arbeit) zielgerichtet *hin- u. hergehen* (1[i], 4[a] *ἱστόν* am Webstuhl), *sich befassen mit* (1[i], 4[a] *ἔργον*), stets (auch cas. obl. des Ptz. im Ggs. zu I 2) m. Präs.-Funkt. (≅ *ἔπειμι* II Sp. 467,64 ff.), KSV außer 1[H] (DSV) u. *Ξ* 381 (KSN; and. *Ξ* 361, *ν* 34, h. Cer. 93 in I 2c: 'weggehen zu'); Subj. göttl. (Pfeile *A* 383) *A* 50, *E* 508. 720[+], *Ω* 759[+], *δ* 451, *ε* 62, *κ* 222. 226. 254, 1[H], 1[h], ⌜sonst menschl.⌟, Obj. göttl. (Sg.) *E* 330, tier. (Pl.) *A* 50, *E* 720[+], *δ* 451, unbelebt (Pl.) *O* 676 u. (Sg.) 11× am Ende, ⌞ ⌟ (Koll., nur 5× am Anf. außer *o* 411 Indiv.); nach / vor Gl. *K* 487 / *O* 676, in Exk. *ε* 62, 1[H], sonst in dir. R. außer *A* 50, *E* 330. 508. 720[+], *Ξ* 381, *O* 279, *Π* 155. 533, *P* 215. 356, *α* 143. 324, 1[h] *Ω* 759 *ὅν τ'... ' οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐπ-όμενος κατέπεφνεν* (Ap.) = *γ* 280 = *o* 411 ≅ *ε* 124 (Art.) = *λ* 173 = 199 (200 *ἐπήλυθεν*) *heimsuchend* *A* 50 (Ap. schoß) *οὐρῆας μὲν πρῶτον ⌜ἐπῴχετο⌟ καὶ κύνας* 383 (*λαοὶ θνῆσκον*) *τὰ δ'* ⌞ ⌟ *κῆλα θεοῖο ' πάντῃ ἀνὰ στρατόν* *E* 330 (Diom.) *Κύπριν* ⌞ ⌟ ... *χαλκῷ* (334 *ἐκίχανε*) *verfolgte* *K* 487 *Θρῄϊκας ...* ⌞ ⌟ ... ' *ὄφρα δυώδεκ' ἔπεφνεν nahm sich* (nacheinander) *vor* ‖ *O* 676 (Aias) *νηῶν ἴκρι'* ⌞ ⌟ *μακρὰ βιβάσθων, ' νώμα δὲ ξυστόν sicherte abwechselnd,* vgl. V. 684 ff., kontrast. *μ* 229 Sc. 200 (Ath. *ὡς εἴ τε μάχην ἐθέλουσα κορύσσειν*) *ἐπὶ δ' ᾤχετο φύλοπιν visitierte,* vgl. *E* 495 f. 595 *E* 720 ⌜*ἐπ-ομέν⌟η ... ἔντυεν ἵππους ' Ἥρη* = *Θ* 382 *geschäftig,* vgl. *T* 392, *Σ* 372 *Π* 155 *Μυρμιδόνας δ' ἄρ'* ⌞ ⌟*ος θώρηξεν ... '* ⌜*πάντας⌟ ἀνὰ κλισίας von einem zum andern gehend* *Ξ* 381 (*τοὺς βασιλῆες ἑκόσμεον*) *-όμενοι δ' ἐπὶ* ⌞ ⌟ *... τεύχε' ἄμειβον* *P* 356 (Patr. abgeschirmt) *Αἴας γὰρ μάλα* ⌞ ⌟ ⌜*ἐπῴχετο⌟ πολλὰ κελεύων,* vgl. *E* 528, *M* 265 f. *δ* 451 (*ἦλθ' ἐξ ἁλός, εὗρε δὲ φώκας*) *πάσας δ' ἄρ'* ⌞ ⌟ *λέκτο δ' ἀριθμόν inspizierte,* vgl. V. 411 f. *O* 279 *ἶδον Ἕκτορ'* ⌜*ἐπ-όμενο⌟ν στίχας,* s. V. 270, vgl. *Δ* 231 *P* 215 *ὤτρυνεν δὲ ἕκαστον* ⌞ ⌟*ς ἐπέεσσι* *Π* 496 (*ὄτρυνον ἡγήτορας*) ⌜*πάντῃ ἐπ-όμεν⌟ος Σαρπηδόνος ἀμφὶ μάχεσθαι* = 533 ≅ *E* 508[in.] (*πάντοσ'*, Ares) *Z* 81 *λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων '* ⌞ ⌟*οι K* 167 (*οὔ νυ νεώτεροι, οἵ κεν*) *ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλῆων '* ⌞ ⌟*οι;* 171 (*εἰσὶ*) *πολέες, τῶν κέν τις* ⌜*ἐπ-όμενο⌟ς καλέσειεν* (≅ 111[ex.] in II 6) *ρ* 351 *σε κελεύει ' αἰτίζειν μάλα πάντας* ⌞ ⌟*ν* ⌜*μνηστῆρας⌟* = 346 *der Reihe nach anzuhauen,* vgl. V. 365. 450 *α* 324 *αὐτίκα δὲ* ⌞ ⌟ ⌜*ἐπῴχετο⌟,* abgeschw. *ging* (*wieder,* s. V. 132 f.) *zu,* vgl. *ρ* 589 in I 2c, *β* 298 ff. 143 *κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ'* ⌞ ⌟ *οἰνοχοεύων trat jeweils heran u. schenkte ihnen ein* (Dat. vom Ptz. abh. wie *X* 222 f. in I 2a vom Inf.), vgl. *Σ* 545 f. *ζ* 282 *βέλτερον, εἴ κ' αὐτή περ* ⌜*ἐπ-ομένη⌟ πόσιν εὗρεν ' ἄλλοθεν sich umtuend,* „col valore di 'andare in giro'" (L[7] 21) *ε* 62 *ἱστὸν* (s.d. G 1) ⌞ ⌟ *... ὕφαινεν* ≅ *A* 31[in.] (Akk.) ≅ *κ* 222[in.] (Gen.) + 226. 254 (Nom.) *Z* 492 (*κόμιζε ἱστὸν*) *καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε ' ἔργον ἐπ-εσθαι,* ≅ *α* 358 ≅ *φ* 352 *sich der Arbeit zu widmen,* vgl. *ξ* 195 *ρ* 227 *οὐκ ἐθελήσει '* ⌞ ⌟ (sondern sich vom Betteln nähren) = *σ* 363 h. Merc. 150 (*ἐξίκετο νηὸν*) *ἐσσυμένως δ' ἄρα λίκνον ἐπῴχετο,* abgeschw. *steuerte an* (153 *κεῖτο*), vgl. V. 148

II 6 *μετοίχομαι* *hinterher sein* i.S.v. (*E* 148 feindl.) *nachsetzen,* (*K* 111, *θ* 7/47 mehrere/eine Pers.) *aufsuchen,* (*τ* 24 dienstbar) *mitgehen,* stets m. Präs.-Funkt. (≅ *μέτειμι* II Sp. 468,32 ff.), KSV (and. KSN *A* 357, *T* 346, *θ* 294, *ν* 414 f., *ρ* 42 f. in I 2c: 'weggehen auf d. Suche nach / zu') *E* 148 *τοὺς μὲν ἔασ', ὁ δ' Ἄβαντα ⌜μετῴχετο⌟ καὶ Πολύιδον* (151 *ἐξεναρίξε*), vgl. V. 152, *Z* 21, *Π* 864. 685, *P* 285 *θ* 7 (Ath.) *ἀνὰ ἄστυ* ⌞ ⌟ *... ' εἰδομένη κήρυκι* (10 REinl. = *β* 384 in I 2c am Anf.), vgl. *Y* 5 f. 47 *κῆρυξ δὲ* ⌞ ⌟ *... ⌜ἀοιδόν⌟* (62 *ἦλθεν ἄγων* ⌞ ⌟) *ging holen,* vgl. *Θ* 126 *K* 111 *εἴ τις καὶ τούσδε ⌜μετ-όμεν⌟ος καλέσειεν* (≅ 171[ex.] in II 5) *τ* 24 *τίς τοι ...* ⌞ ⌟*η φάος οἴσει; hinterdreingehend,* vgl. ('mit') *α* 428. 434, ('voraus') *ψ* 293 f.

II 7 *παροίχομαι* [3[i]] *vorbeigehen,* Impf. (Med.) u. Pf. (Akt., nur hier), KSV (and. KSN h. Merc. 340 f., *ν* 414 f. in I 2b/c: 'weggehen entlang / zu') *Δ* 272 *παρῴχετο* (Ag.) *γηθόσυνος κῆρ* = 326, vgl. *μ* 62 *K* 252 *παρ-ωκεν δὲ πλέων νὺξ ' τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται,* vgl. *ρ* 190 f., zur Form Wackernagel, Kl. Schr. I 129 A. 1 u. Unt. 254, Meillet, BSL 24, 1923/4, 114

II 8 *περοίχομαι* [1[H]] *(her)umlaufen,* übertr. (vgl. *δινέω* B 3, *δραμεῖν* B II 1. 8 Pf., *ἐλαύνω* B I 3, *θέω* B I 4, II 3) von Architektur Th. 733 (*οὐκ ἐξιτόν, θύρας δ' ἐπέθηκε* Pos.) *τεῖχος δὲ περ-εται* (*ἐπελήλαται* v.l.) *ἀμφοτέρωθεν,* vgl. V. 678 (zum äol. Präv.). 726 = *η* 113[med.]. 86, *ω* 208

D inc. auct. fr. PSI 1386 (vgl. *αὐτίκα* D), 28 ⏑⏑]*ν ἐπ-εσθαι* *Π* 615 (= *N* 505), *θ* 348a (= 353) v.l. *Z* 86, *M* 340 (< *δ* 451), *α* 408, *λ* 539

G 1 mit Adv. (o.ä. Ausdr.) **1a** lok. (vgl. B I 2c): *ἄλλυδις* *ξ* 25 *ἀμφοτέρωθεν* Th. 733 *δολιχὴν ὁδόν δ* 393 *ἵν' δ* 821 *κεῖσε α* 260 *ὅθεν γ* 321 f. *πάλιν* *A* 380 *πάντῃ* *A* 383 f., *E* 495 = *Z* 104 = *Λ* 212 ≅ *β* 383[ex.] = *ω* 413[ex.], *Z* 81 = *K* 167[in.], *Π* 496 = 533 *πάντοσ'* *E* 508 *πῇ* *E* 472, *Ω* 201 *ποῦ* *N* 219 f. *τῆλε* *Λ* 357 f. **1b** temp.: *αἶψ'* *ι* 91 *ἄλλοτε* h. 19,10 *αὔτε* *H* 459 f. *αὐτίκα α* 324 *αὐτόετες γ* 322 *ἄφαρ α* 410 *δήν α* 281, *β* 215. 264, *ξ* 376, *o* 270, *σ* 313, *υ* 216. 290, *ω* 125 *δηρόν δ* 109 *ἐννῆμαρ* *A* 53 *ἔπειτα τ* 24, *υ* 63 f., h. Cer. 91 ff. *ἐσσυμένως* h. Merc. 150 *ἤδη* *O* 222 f., *γ* 335, *θ* 293 f., *τ* 192 f. *θάμ' α* 143 *νῦν* *P* 588, *δ* 166 *πάρος ρ* 293 f. *πολὺν χρόνον φ* 70 *πότ' δ* 642 (*οὐδέ*) *ποτε* *E* 789 f. *πρῶτον* *A* 50 *τόφρα ι* 47, *κ* 571 (vgl. *E* 789 f.) *ὦκα* *N* 671 f., *ω* 413 **1c** mod.: *αὔτως δ* 665 *κακῇ αἴσῃ τ* 259 f. *λάθρῃ ρ* 42 f. *μάψ* *N* 627 *πάμπαν* *T* 342 *σιωπῇ* *Ξ* 310 f. **2** mit präd. Subst./Adj.: *ἄγγελος/ίης ω* 413, *O* 640 *ἑσπέριος* h. Merc. 340 f. **3** mit Präp. (außer woher / wohin / womit, s. B II 1 / I 2c / Vorbem.): *ἀέκητι δ* 665, *ρ* 42 f. *ἅμ' ξ* 25, *ρ* 104 = *τ* 183[in.] (vgl. *δ* 642 f.) *νόσφιν* h. Cer. 72 f. **4** mit Ptz. (außer B I 2b, s.d.): *ἀλευάμενος* *O* 223 (*εἰσ*)*ἀναβαίνων*[+] *ν* 285 f., h. 19,10 f. *μακρὰ βιβάσθων* *O* 676 *βιησάμενος* *Ψ* 576 f. *διζήμενος α* 260 f. *ἐνέπουσα ω* 413 f. *νῆα ἐρυσσάμενος δ* 665 f. *κελεύων* *P* 356 *κραδαινομένη* *N* 504 f. *ὑπομνήσουσα o* 2 f. *νοσφισθεῖσα* h. Cer. 92 f. *οἰνοχοεύων α* 143 *ὀτρύνων* *E* 495[+] f. *πάλλων* *E* 495[+] *πευσόμενος ν* 415 *τετριγυῖα* *Ψ* 101 *τετυμμένω* *N* 782 *χωόμενος*[+] *A* 380, h. Cer. 91 ff.

R. Führer

ὀΐω, οἴω, ὀΐομαι, οἴομαι [57[i], 74[a], 1[H], 4[b], 1[c]] **E** lautl. < **oṷis-i̯e-, *oṷis-* mögl. gleiche Wz. wie ai. Adv. *āvis* 'offenbar', s. Bertolín (L); vgl. auch Chantraine, Dict. s.v., sowie Tischler, HEG I 120 f., Bader, BSL 89/1, 1994, 183 ff. – Abl.: *ἀνώϊστος/ί*

F („-" steht für „*ὀΐ-*") *-ω* 67, *οἴω* 12 (= 11[i], 1[H]); *-ομαι/εαι/εται/όμεθ'* 26/4/2/2 (Impf.?), *οἴομαι* 1, *οἴοιτο* 2; *ὠΐετο* 2, *-ετο* 1[h]; *-όμενος/φ/ον/οισι/η* 3/1/2/1/1; Aor. *-σατο* 3, *-σάμενος* 4; *ὠΐσθην/θη, ὀϊσθείς* je 1

M 1 *ὀΐ-*; *ὠΐ-* (in 1a ε. c) **1a** *-ι-* im longum **1aα** [⏑⏓⏑] *οὐ γὰρ -ω σ* 259 [⏑⏓-] *-ω τ* 215 [⏑⏓×] *παλιμπλαγχθέντας*[+] / *διακρινθέντας*[+] / *τελέεσθαι* / *μνήσεσθαι* / *πείσεσθαι* / *σχήσεσθαι* / Inf. Fut. Med. / Ptz. + *-ω* *A* 59, *ν* 5 / *Y* 141, *σ* 149, *υ* 180, h. Merc. 438 / *A* 204, *α* 201 = *o* 173, *γ* 226, *χ* 215 / *T* 64, *μ* 212 / *A* 289. 296. 427 / *I* 655 = *N* 747[ex.], *P* 503 / *Z* 353, *M* 66, *Ω* 355, *π* 311, *ρ* 7, *σ* 23, *φ* 261 / *ν* 326;

οὐ γὰρ / Pron. *-ω* (Adoneus) *N* 262, *Φ* 92, *γ* 27, *δ* 754, *ζ* 173, *λ* 101, *ν* 324, *π* 372; *φ* 91 / *A* 170 = *E* 284ᵉˣ. 287. 350, *N* 273, *Ξ* 456, *ν* 394, *υ* 205, *χ* 159; *γὰρ -ω o* 278; *-ω Z* 341 ≅ *π* 377ᵉˣ, *Θ* 536 = *ϑ* 180ᵉˣ, *π* 309, *ρ* 460, *ψ* 261; *-σθείς I* 453 **1aβ** [⏑̄⏑⏑] *γὰρ -ομαι A* 78 [⏑̄⏑⏑] *ἐκτελέεσσθαι* / *ἔσσεσθαι*⁺ / *μεμνήσεσθαι* / Inf. + *-ομαι M* 217 / *O* 292, h.Ap. 54 / *τ* 581 = *φ* 79 / *Y* 195, *β* 198, *χ* 67; (*γὰρ*) *-ομαι οὐδέ P* 641, *ξ* 363, *χ* 140; *-ομαι E* 644, *Λ* 834, *P* 687 = *ξ* 214ᵉˣ, *T* 334, *α* 173 = *ξ* 190 = *π* 224 ≅ 59, *γ* 47, *ϑ* 203, *τ* 568, *υ* 224, h.Merc. 177; *-εαι* (*οὐδέ*) *A* 561, *γ* 255, *κ* 380, Cert.p. 37,11; (*κατὰ*) *ϑυμὸν -εται/ετο/σατο* (*ὡς, γάρ*) *τ* 312 / h.Ap. 342 / *α* 323, *τ* 390; *-εται ὡς ρ* 586; *-όμεθ' οὐδέ φ* 322; *-σατο ϑυμός ι* 213 [⏑̄⏑⏑] *-όμεθ' χ* 165 **1aγ** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενος/ῳ/η χ* 210, *N* 283, *β* 351; *-σάμενος ι* 339 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενος/ον* (*θανέεσθαι*) *O* 728, *ξ* 298 / *Δ* 12, *υ* 21; ⌊*-σάμενος*⌋ *δόλον εἶναι κ* 232 ≅ 258; ⌊ ⌋ *o* 443 **1aδ** [⏑̄⏑⏑⏑̄⏑] *-ομένοισι ω* 401 **1aε** *ὠΐ-* [-⏑̄⏑⏑] *ὠΐετο ϑυμός κ* 248 = *υ* 349 **1b** *ὀΐ-* in den brevia [⏑⏑⏑̄] (*τῇ*) *σ'* / *ἀλλ'* / *νῦν -ω A* 558, *E* 894 / *N* 153, *β* 255 / *Λ* 609 [⏑⏑⏑̄] (*νῦν*) *-ω K* 551, *M* 73, *Ξ* 454, *Φ* 399, *ν* 427 = *o* 31 [⏑⏑⏑̄] *-ω Ψ* 467 **1c** *-ι-* in den brevia (*ὠΐ-*) [⏑̄-⏑̄] *ὠΐσθη δόλον εἶναι δ* 453 [⏑̄-⏑̄] *ὠΐσθην π* 475 **2** *οἴ-* **2a** *οἴ-* im longum **2aα** [⏑̄-] (*νῦν*) *οἴω O* 298, *Φ* 533 ≅ *Ψ* 310ᵉˣ [⏑̄×] *πεισέμεν οἴω E* 252, *I* 315; *ἀλλά* / *ἦ τέ* / *οὐδέ μιν*⁺/*τιν' οἴω K* 105 = Sc. 111ᵉˣ, *T* 71 / *Λ* 763 / *P* 709 = *Ω* 727ᵉˣ, *Y* 362 **2aβ** [⏑̄⏑⏑] *οἴομαι κ* 193 **2b** [-⏑̄⏑] *οἴοιτο χ* 12 [-⏑̄⏑] *οἴοιτο ρ* 580

Σχ sch.min. P.Straßb.inv.Gr. 162 zu *o* 443: *υποπτευ*[*σας*, sch.D *A* 557 u.ö.: *ὑπονοῶ*, *Δ* 12 u.ö.: *ὑπολαμβάνοντα* (vgl. sch.min. P.Oxy. 2405 zu *A* 78). *προσδοκῶντα*

L Solmsen, Unt. 60 ff. (*ὀΐω* meist am VE, *οἴω* im Inneren); Wackernagel, Synt. I 117 (zu unpers. *τ* 312); Tabachovitz, Er. 47, 1949, 1 ff. (zu *γ* 27 u. zum iron. drohenden Gebr.); Neuberger-Donath, SCI 2, 1975, 2 ff. (zu Akt. u. Med.: [5] *ὀΐω* wende sich „selbstbewußt u. selbstsicher" an die Zuhörer, *ὀΐομαι* dagg. beinhalte „ein lautes Denken"; dazu s.u. B Vorbem.); R. Bertolín Cebrián, Die Verben des Denkens bei Homer, Innsbruck 1996, 239 ff. (Akt. von sicherer, Med. von uns. Meinung)

B *annehmen, vermuten, ahnen,* meist (1a) von Zukünftigem: *voraussehen,* u. zwar entweder Widriges *befürchten, argwöhnen* od. Erwünschtes *(er)hoffen,* seltener (1b. c) von Gleichzeitigem od. Vergangenem; Präs.st., nur 10× Aor.Med. (3× *-ϑη-*) *Verdacht schöpfen, auf e. Gedanken kommen* (*τ* 390, *ι* 213, *I* 453 + *αὐτίκα*; s. in 1b. 2. 3. 4); 107× 1.Pers.; als relativierender Ausdr. von Ungewißh. od. Konzilianz im Ggs. zu *οἶδα* (s.a. *φημί*); oft (in 1aα. β; *Ξ* 456⁺, *N* 262⁺, *Θ* 536⁺ in 1b. d, 4) an einen Hörer gerichtet als distanzierender (ironischer) od. drohender Ausdr. von nur scheinbar bescheidener Selbsteinschätzg. ('understatement'; s. L): *meinen, schätzen,* (*versprechen, garantieren,* urspr. *offenbar machen*? s. E), daß man überlegen ist, daß etw. geschehen wird, was man selber herbeiführen will; bis hin zur Bekundung eigener Absichten *denke nicht, daß* (*χ* 215 + A.c.I.) > *bin nicht gesonnen zu tun* (*A* 170. 296 + Inf. der eigenen Handlg., in 1d). – Gebr.: dir.R. außer (1aα:) *χ* 12, h.Ap. 342, (1b:) *α* 323⁺, (1d:) *O* 728, (2:) *ι* 339, *τ* 390; Subj. Pers., 3× (in 3:) *ϑυμός*, *τ* 312 unpers. Konstr. (+ *ἀνὰ ϑυμόν*, vgl. *τ* 390, *ϑυμῷ δ* 453); meist (1) mit A.c.I. (wobei z.T. der Akk. aus dem Kontext ergänzbar), seltener (1d) mit Inf. der eigenen Handlg., bzw. (2) mit Akk.-Obj. (dabei je nach metr. Bedürfnis z.B. *δόλον εἶναι δ* 453, *κ* 232⁺ od. *δόλον κ* 380) u./o. NS (*τ* 390 + *μή* wie Verb des Fürchtens) od. (4) abs.; Akt. nur 1.Pers. (79×; 26× *-ομαι*), Verh. Akt. : Med. (43ᵗ : 14ᵗ, 34ᵖ : 40ᵖ) von Neuberger (L) semant. erklärt als zuhörerbezogenes Akt. *(seid gewiß) ich erkläre* u. subjektbezogenes Med. *ich denke (bei) mir,* z.T. plausibel (so überwiegt der akt.Gebr. bei adressatenbzg. Drohung in 1aα.β u.ö.; auch bei göttl.Sprecher nur Akt.!), aber z.T. wohl auch metr. begründet (s.u. einzelne Vorbem. u. Vorkommen). – Wortf.: s.v. *ἔλπομαι*; (*προτι*)*ὄσσομαι*; Opp. *οἶδα* (*π* 475), vgl. *ἐέλδομαι* (*ω* 401); s. noch *μαντεύομαι, πείθομαι* (B I 1b), *φημί*

Disposition 1 Subj.Pers., mit (A.c.)I. **1a** mit (A.c.)I.Fut.: von zukünft. Geschehnissen, Handlungen anderer **1aα** pos. **1aβ** neg. **1b** mit (A.c.)I.Präs., Pf. **1c** mit A.c.I.Aor., (*P* 641) Pf. **1d** mit Inf.Fut., Präs., Aor. der eigenen Handlg. **2** Subj.Pers., mit Akk.Obj. u./o. NS **3** Subj. *ϑυμός* od. (*τ* 312) unpers. **4** Subj.Pers., abs.

1 Subj. Pers., mit A.c.I., Inf. **1a** mit Inf., (ergänzbarem) A.c.I. (meist) Fut.: von zukünftigen Geschehnissen, Handlungen anderer (*A* 59 in 1aα, *E* 287⁺ in 1aβ [vgl. *μ* 212 in 1d] *daß wir*) **1aα** pos.; *vermuten, voraussehen, befürchten, daß* (meist) Schlimmes geschehen wird (vgl. *ἀνώϊστον κακόν Φ* 39⁺), 4× (von 10) Med.: *A* 59 *νῦν ἄμμε παλιμπλαγχϑέντας -ω* ' *ἄψ ἀπονοστήσειν* (≅ *ν* 5ᵉˣ, in 1aβ) *M* 66 *στεῖνος γάρ, ὅϑι τρώσεσϑαι -ω T* 64 *Ἀχαιοὺς* ' *δηρὸν ἐμῆς καὶ σῆς ἔριδος μνήσεσϑαι -ω Ω* 355 *τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσϑαι -ω* (Med.:) *A* 78 *ἦ γὰρ -ομαι ἄνδρα χολωσέμεν* m. unpers. Konstr.: *Φ* 533 *νῦν οἴω λοίγι' ἔσεσϑαι* ≅ *Ψ* 310ᵉˣ (*ἵπποι βάρδιστοι*) (Med.:) *O* 292 (*πολλῶν*) *ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν,* ' *ὡς καὶ νῦν ἔσσεσϑαι -ομαι M* 217 *ὧδε γὰρ ἐκτελέεσϑαι -ομαι* nicht dir.R.: *χ* 12 *τίς κ' οἴοιτο* (*μοῦνον ἐνὶ πλεόνεσσι οἷ τεύξειν ϑάνατον*) ‖ eigenen Erfolg, Scheitern des Gegners (die der Sprecher z.T. selber herbeiführen wird) *annehmen, erhoffen, prophezeien,* Ausdr. von Selbstgewißh., eigener Überlegenh., Drohg., nur 2× (von 18) Med.: *A* 427 *μιν* (Zeus) *πείσεσϑαι -ω I* 655 (*ἀμφὶ ἐμῇ* [Ach.] *νηῒ*) *Ἕκτορα* ⌊*καὶ μεμαῶτα*⌋ *μάχης σχήσεσϑαι -ω O* 298 *τὸν δ' οἴω* ⌊ ⌋ (*δείσεσϑαι*) *Λ* 609 *νῦν -ω περὶ γούνατ' ἐμὰ στήσεσϑαι Ἀχαιούς T* 71 *ἀλλά τιν' οἴω* ' *ἀσπασίως αὐτῶν γόνυ κάμψειν, ὅς κε φύγῃσι* (Tr.) Sc. 111 ⌊*ἀλλά μιν οἴω*⌋ ' *φεύξεσϑαι δύο παῖδας Z* 353 (Paris ohne *φρένες*) *τῶ καί μιν ἐπαυρήσεσϑαι -ω Λ* 763 *ἦ τέ μιν* (Ach.) *οἴω* ' *πολλὰ μετακλαύσεσϑαι K* 105 ⌊ ⌋ ' *κήδεσι μοχϑήσειν* (Hektor) *καὶ πλείοσιν, εἴ κεν Ἀχιλλεὺς* (*μεταστρέψῃ ἦτορ*) *ν* 394 *καί τιν'* (Freier) *-ω* ' *αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν* (*οὖδας*) in Anr. an die 2.P.: *E* 350 *ἦ τέ σ' -ω* ' *ῥιγήσειν πόλεμόν γε Φ* 399 *τῶ σ' αὖ νῦν -ω ἀποτισέμεν ὅσσα ἔοργας* m. unpers. Konstr. (vgl. *γ* 226 in 1aβ): *A* 204 *ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ* ⌊*τελέεσϑαι*⌋ *-ω* (*τετελέσϑαι* vulg., *τετελεσμένον ἔσται* Zen.) *χ* 215 *ὧδε γὰρ ἡμέτερόν γε* (Freier) *νόον* ⌊ ⌋ *-ω* (*τετελέσϑαι, τελέσεσϑαι* vv.ll.), Bekundg. der eigenen Absicht + *α* 201 (*μαντεύσομαι ὡς*) = *o* 173 (Med.:) h.Merc. 177 *ἄλλο τί οἱ καὶ μεῖζον -ομαι ἀντιβολήσειν* nicht dir.R.: h.Ap. 342 *-ετο* (*ᾤετο* cod. M) *γὰρ* ⌊ ⌋ **1aβ** mit Neg. (die meist emphat. am Kolon-Anf.), nur 5× (von 28) Med.; *nicht annehmen, daß / annehmen, (versprechen, garantieren), daß nicht* der Gegner Erfolg haben wird (z.T. da der Sprecher es selber verhindern wird ~ Überlegenh., Drohg., aber auch bei Med.: *χ* 67, *E* 644, *β* 198): *Y* 362 *εἶμι διαμπερές, οὐδέ τιν' οἴω* ' *Τρώων χαιρήσειν χ* 67 *ἀλλά τιν'* (Freier) *οὐ φεύξεσϑαι -ομαι αἰπὺν ὄλεϑρον A* 289 *ἅ τιν'* (Gr. Ach.s Befehle) *οὐ πείσεσϑαι -ω I* 315 (*οὔτ' ἐμέ γ' Ἀγαμέμνων*) *πεισέμεν οἴω* (in Anr. an die 2.P.:) *E* 252 *ἐπεὶ οὐδέ σε* (Sthen.) *πεισέμεν οἴω* 284 (*βέβληαι*) *οὐδέ σ' -ω* ' *δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσϑαι* 644 *οὐδέ τί σε Τρώεσσιν -ομαι ἄλκαρ ἔσεσϑαι* (*ἀλλ' ὑπ' ἐμοὶ δμηϑέντα*, 652 *φημί*) *ρ* 460 *νῦν δή σ'* (Bettler) *οὐκέτι καλὰ διὲκ μεγάροιό γ' -ω* ' *ἄψ ἀναχωρήσειν* + *σ* 23 (*ὑποστρέψεσϑαι*, Iros) h.Ap. 54 *οὐδ' εὔβων σέ γ'* (Delos) *ἔσεσϑαι -ομαι οὔτ' εὔμηλον,* ' *οὐδὲ τρύγην οἴσεις* (*daß wir;* vgl. *A* 59 in 1aα, *μ* 212 in 1d:) *E* 287 *ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶΐ γ' -ω* ' *πρίν γ' ἀποπαύσεσϑαι* ([*-παύσασϑαι*

vulg.] bevor einer von uns beiden tot) υ 180 πάντως οὐκέτι νῶϊ ⌊διακρινέεσθαι⌋ -ω ' πρὶν χειρῶν γεύσασθαι β 198 οὐ γὰρ πρὶν παύσεσθαι (-σασθαι pars codd.) -ομαι υἷας 'Αχαιῶν ' μνηστύος ἀργαλέης σ 149 οὐ γὰρ ἀναιμωτί γε ⌊ ⌋ (διακρίνεσθαι Pap., διακρινθήμεναι Plut.) -ω ' μνηστῆρας καὶ κεῖνον (Od.) *hoffen (versprechen), daß* der Schützling *nicht* scheitern wird: ν 5 (bist unter meinem Schutz) τῷ σ' οὔ τι παλιμπλαγχθέντα γ' -ω ' ἂψ ἀπονοστήσειν (≅ A 59ex. in 1 a α) *fürchten, daß nicht / nicht hoffen, daß* etw. Erwünschtes geschehen wird: N 747 (Ach.) ὃν οὐκέτι πάγχυ μάχης σχήσεσθαι -ω ≅ P 503ex. (μένεος, Hektor) Ω 727 οὐδέ μιν (παῖδα) οἴω ' ἥβην ἵξεσθαι ζ 173 (ὄφρα) πάθω κακόν· ⌊οὐ γὰρ -ω⌋ ' παύσεσθ' λ 101 ⌊ ⌋ ' λήσειν (Od.) ἐννοσίγαιον + ρ 7 (παύσεσθαι κλαυθμοῦ, Pen.) π 377 οὐ γάρ τι μεθησέμεναί μιν (Tel.) -ω m. unpers. Konstr.: γ 226 οὔ πω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι -ω· ' λίην γὰρ μέγα εἶπες (sc. Od.' Heimkehr; vgl. A 204+ in 1 a α) π 311 ἀλλ' οὔ τοι τόδε κέρδος ἐγὼν ἔσσεσθαι -ω 372 ⌊ ⌋ ' τούτου γε ζώοντος (Tel.) ἀνύσσεσθαι τάδε ἔργα φ 91 ⌊ ⌋ ' ῥηϊδίως τόδε τόξον ... ἐντανύεσθαι *nicht fürchten, daß* etw. Widriges geschehen wird: φ 261 οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι -ω (sc. die Äxte) 322 οὔ τί σε τόνδ' (Bettler die Pen.) ἄξεσθαι -όμεθ', οὐδὲ ἔοικεν (314 ἔλπεαι, 317 οὐδὲ ἔολπε), gleiche Form noch χ 165 (in 2) **1 b** mit (A.c.)Inf. Präs., Pf. (zu präs. ἀπονέεσθαι u. ῥύεσθαι [M 73+, Y 195, s.u.] vgl. die formal ähnl., aber wohl fut. gedeuteten τελέεσθαι [A 204+, γ 226], ἐντανύεσθαι [φ 91] in 1 a α. β) von Sachverhalten, Handlungen anderer, die gleichzeitig sind (2× νῦν), od. (zwar log. nachzeitig) nur als Faktum beschrieben werden; *annehmen, meinen,* (5× Aor.: α 323+) *Verdacht schöpfen, daß* etw. ist, geschieht, 6× (E 894+; Y 195 im Med.!) in Anr. an die 2. P., 14× (von 24) Med. bzw. (δ 453, π 475) -θη-Aor.: E 894 τῷ σ' -ω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν N 273 σὲ δὲ ἴδμεναι αὐτὸν -ω P 687 σὲ καὶ αὐτὸν ⌊-ομαι εἰσορόωντα ' γιγνώσκειν⌋ ὅτι ξ 214 καλάμην (sc. ἀρετῆς, 212) γέ σ' ⌊ ⌋ ν 326 σὲ δὲ κερτομέουσαν -ω ' ταῦτ' ἀγορευέμεναι ο 278 διωκέμεναι γὰρ -ω υ 205 ἐπεὶ καὶ κεῖνον -ω (ἀλάλησθαι) Λ 834 τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν -ομαι (κεῖσθαι) Υ 334 Πηλῆά γ' -ομαι ἢ (τεθνάμεν), vgl. (328) ἐώλπει α 323 -σατο γὰρ θεὸν εἶναι χ 210 -όμενος (-έμενος, ἱέμενος vv.ll.) ... ἔμμεν' 'Αθήνην κ 232 -σάμενος (-σατο γὰρ v.l.) δόλον εἶναι ≅ 258 (vgl. δ 453 [s.u.], δόλον κ 380) Cert. p. 37,11 τί θνητοῖσιν ἄριστον (θνητοῖς κάλλιστον cod. P) -εαι ἐν φρεσὶν εἶναι (Opp. οἶδα:) π 475 καί σφεας ὤϊσθην τοὺς ἔμμεναι, οὐδέ τι οἶδα (log. nachzeitig, 2i triumphierend:) Ξ 456 καί μιν (Verwundeter) -ω (κατίμεν δόμον Ἄϊδος εἴσω, 453 ἐπεύξατο; vgl. 454 in 1 d) Υ 141 μάλα δ' ὦκα διακρινθέντας -ω ' ἂψ ἴμεν (die Gegner) γ 47 ἐπεὶ καὶ τοῦτον -ομαι (εὔχεσθαι) mit Neg. (die meist in emphat. Anf.stellg.): δ 453 οὐδέ τι θυμῷ ' ὤϊσθη δόλον εἶναι *argwöhnte nicht* (vgl. κ 232 [s.o.], δόλον κ 380) κ 193 (φραζώμεθα εἴ τις) μῆτις· ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι, s. Merkelbach, Odyssee 184 f. (log. nachzeitig:) P 709 οὐδέ μιν οἴω ' νῦν ἱέναι (Ach. ohne Waffen) Υ 195 ἀλλ' οὐ νῦν σε ῥύεσθαι (νῦν ἐρύεσθαι Arist.) -ομαι (Drohg. an Gegner, im Med.!) M 73 (wenn παλίωξις) οὐκέτ' ἔπειτ' -ω οὐδ' ἄγγελον ⌊ἀπονέεσθαι⌋ σ 259 οὐ γὰρ -ω ('Αχαιοὺς ἀπήμονας ⌊ ⌋) **1 c** mit A.c.I. Aor., (P 641) Pf. von vergangenen Geschehnissen, Handlungen anderer: *annehmen, daß,* 6× (von 11) Med. (Formel): A 558 τῇ σ' -ω κατανεῦσαι (vgl. 561 -εαι in 4) K 551 τιν' ὕμμ' -ω δόμεναι θεόν (sc. τοίους ἵππους) Ψ 467 (ἡνίοχον) ἐκπεσέειν -ω mit Neg. (meist in emphat. Anf.stellg): γ 27 οὐ γὰρ -ω ' οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι (doppelte Verneing.: Zusammenfügg. zweier Formeln; s. Tabachovitz, L) = δ 754ex. (θεοῖς γονὴν ἔχθεσθ') (Med.:) P 641 ἐπεὶ οὔ μιν -ομαι οὐδὲ πεπύσθαι α 173 (τίνες ναῦται;) οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν -ομαι ἐνθάδ' (sc. nach Ithaka) ἱκέσθαι = ξ 190 = π 224 ≅ 59 (s. Odyssey z.St.: Scherz, od. Ithaka = Leukas urspr. Halbinsel? s. dagg. s.v. Ἰθάκη) τ 568 (πύλαι ὀνείρων) ἀλλ' ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν -ομαι ... ὄνειρον ' ἐλθέμεν **1 d** mit Inf. der eigenen Handlg. (vgl. A 59. 427+ in 1 a α, Y 362+, E 287+ in 1 a β), 6× (von 17) Med.; mit Inf. Fut. von Nachzeitigem, *meine, hoffe, daß* es mir gelingen wird, 1× Med.: Z 341 μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ' -ω θ 203 ἄλλον (sc. δίσκον) ' ἥσειν ἢ τοσσοῦτον -ομαι ἢ ἔτι μᾶσσον τ 215 νῦν μὲν δή σευ, ξεῖνέ, γ' -ω πειρήσεσθαι, ' εἰ ἐτεὸν ... μ 212 ἐκφύγομεν, καί που τῶνδε μνήσεσθαι -ω (sc. ἡμέας, vgl. E 287+ in 1 a β *daß wir*) h. Merc. 438 ἡσυχίως καὶ ἔπειτα διακρινέεσθαι (Ap. u. Hermes) -ω *meine, fürchte, daß (ich ... muß,* Med. [s.o. θ 203]): τ 581 (Pen.: muß Od.' Haus verlassen) τοῦ ποτε μεμνήσεσθαι -ομαι = φ 79 Δ 12 ἐξεσάωσεν -όμενον θανέεσθαι = υ 21ex. ≅ O 728ex. (-όμενος) mit Neg. (die in emphat. Anf.stellg.), *hoffe nicht, daß / fürchte, daß nicht:* Φ 92 ⌊οὐ γὰρ -ω⌋ ' σὰς χεῖρας φεύξεσθαι *denke nicht > bin nicht gesonnen zu:* A 170 οὐδέ σ' -ω ' ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν (πλοῦτον ἀφύξειν) 296 οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι -ω ‖ mit Inf. Präs. von Ggw.: ν 324 ⌊ ⌋ ' ἥκειν εἰς Ἰθάκην stolze (durch ὁ. distanzierte, 'objektivierte') Selbsteinschätzg.: N 262 ⌊ ⌋ ' ἀνδρῶν δυσμενέων ἑκὰς ἱστάμενος πολεμίζειν, vgl. (269) οὐδέ φημι θ 180 (οὐ νῆϊς ἀέθλων) ἀλλ' ἐν πρώτοισιν -ω ' ἔμμεναι mit Aor.: Ξ 454 οὐ μὰν αὖτ' -ω (χειρὸς ἄπο ἅλιον πηδῆσαι ἄκοντα, vgl. 456 in 1 b), triumphierend **2** Subj. Pers., mit Akk.-Obj. u./o. NS; jem.n / etw. *vermuten, sich vorstellen, befürchten, argwöhnen* (ι 339, τ 390 Aor.), 10× (von 13) Med. (1i u. Od.); χ 159 (ἦ) Μελανθεύς, τόν περ -ω 165 ἀνήρ, ὃν -όμεθ' αὐτοί, Odyssey z.St. vermutet augmentloses Impf. (u. Ellipse; gleiche Form noch φ 322 in 1 a β Ende) N 283 (κραδίη πατάσσει, sc. τῷ κακῷ) κῆρας -ομένῳ (οἰέμενον/ω, οἰομένου vv.ll.), vgl. (ε 389, ξ 219) προτιόσσετ' ὄλεθρον, θάνατον, (κ 374) κακὰ δ' ὄσσετο θυμός ι 339 ἤ τι -σάμενος κ 380 ἢ τινά που δόλον ἄλλον -εαι; οὐδέ (δειδίμεν), vgl. δόλον εἶναι (δ 453, κ 232+) β 351 κεῖνον -ομένη τὸν κάμμορον, ⌊εἴ ποθεν ἔλθ⌋οι (Od.), vgl. (α 115) ὀσσόμενος υ 224 ἔτι τὸν δύστηνον -ομαι, ⌊ ⌋ών γ 255 μὲν τόδε κ' αὐτὸς -εαι, ὥς κεν ἐτύχθη ρ 586 οὐκ ἄφρων ὁ ξεῖνος (Od.) -εται, ὥς περ ἂν εἴη 580 μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἅ πέρ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος m. μή *argwöhnen, befürchten, daß:* τ 390 αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν -σατο, μή (οὐλὴν ἀμφράσσαιτο, Eurykl.) neg.: ν 427 ἀλλὰ τά γ' οὐκ -ω (sc. daß Freier den Tel. töten werden) = ο 31 **3** Sonderfälle; Subj. θυμός (s.d. B 6 b; Pelliccia, Hypomn. 107, 1995, 237. 248 f.) + A.c.I. Fut. (s. 1) od. Akk.-Obj. *vermuten, ahnen,* Med. (ι 213 Aor.), nur Od.: ι 213 αὐτίκα γάρ μοι -σατο θυμὸς ἀγήνωρ ' ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι κ 248 γόον δ' ὤϊετο θυμός = υ 349, vgl. (κ 374) κακὰ δ' ὄσσετο θυμός unpers. + NS: τ 312 ἀλλά μοι ὧδ' ἀνὰ θυμὸν -εται, ὡς ἔσεταί περ (≅ ρ 586ex., s. 2) *mir schwant,* s. Wackernagel (L) m. Parall. **4** Subj. Pers., abs., 6× (von 12) Med.; *ahnen, argwöhnen,* (I 453, ο 443 Aor.) *Verdacht schöpfen,* Med., (1i) -θη-: A 561 αἰεὶ μὲν -εαι (Hera) οὐδέ σε λήθω (zitiert Heras [558] -ω, in 1 c) *immer kombinierst (spionierst, spekulierst) du* I 453 πατὴρ δ' ἐμὸς αὐτίκ' -σθείς ο 443 (μή) -σάμενος καταδήσῃ ξ 298 (ἐπόμην) -όμενός περ, ἀνάγκῃ neg. *nicht (mehr) hoffen:* ω 401 ἐπεὶ νόστησας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν ' οὐδ' ἔτ' -ομένοισι ‖ in Parenth.; bei fut. Handlg. *schätzen, annehmen* (2i triumphierend), 5× Akt.: Θ 536 ἀλλ' ἐν πρώτοισιν, -ω, ' κείσεται (Gegner) N 153 (οὔ τοι δηρὸν ἐμὲ σχήσουσιν) ⌊ἀλλ', -ω,⌋ χάσσονται β 255 ⌊ ⌋ καὶ δηθὰ (ἀγγελιάων πεύσεται) π 309 ἦ τοι ἐμὸν θυμὸν καὶ ἔπειτά γ', -ω, ' γνώσεαι ψ 261 (εἴπ') ἐπεὶ καὶ ὄπισθεν, -ω, ' πεύσομαι Med., bei aor. Handlg.: ξ 363 ἀλλὰ τά γ' οὐ κατὰ κόσμον,

-ομαι (sc. *ἔλεξας + εἰπών*) *χ* 140 *ἔνδον γάρ, -ομαι, οὐδέ πῃ ἄλλῃ* ' *τεύχεα κατθέσθην*

D h. Cer. 391 suppl. [... *δόλον θυμός τιν' -σατο* ...] v.l. *I* 310 (*τελέεσθαι -ω* Plat., *τετελεσμένον ἔσται* codd.), *δ* 162 Zen. (*ἐέλδετο* vulg.). 493 (*φημί* vulg.), *φ* 427 (*ὄνονται* vulg.), Il. Pers. fr. 1,6 p. 63 Dav. *γρ. Θ* 241, *ρ* 394 H. W. Nordheider

οἰωθῆναι [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Z* 1, *Λ* 401: *ἐμονώθη* (also sch. P. Haun. 3 on *Z* 1)

B (*οἶος*:) *to be left alone* *Z* 1 (Hera and Ath. went to Olympus) *Τρώων δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή* *Λ* 401 (Od. had protected the wounded Diom. who returned to the ships) *οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτός, οὐδέ τις αὐτῷ* ' *Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε πάντας.* – See *οἶος* B 2 d, *μουνόω* B 2 W. Beck

οἰωνιστής [3ⁱ, 1ᴴ] (zu *οἰωνίζομαι*:) *Vogelschauer (Augur)*, spez. t.t. nb. (kasussupplet. zu) *οἰωνοπόλος* u. allg. *μάντις* (s.dd.); nur in viers. VE-Position [⏑̄–⏑̄×] (je 2× *-ής/ήν*) als Epith. (3×) in Namenreihe bzw. (*N* 70) in 1-Pers.-V. von Kalchas, m. gewichtiger Verdoppelg. *θεοπρόπος* (s.d.) *-ής* (dir. R.); abschließend zum letzten von 2 bzw. 3 PN dess. Verses (*Ἔννομος* bzw. *Ἄσβολος*, s.dd.): *B* 858 (Troerkat.:) *Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε καὶ Ἔννομος -ής·* ' *ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσατο κῆρα μέλαιναν,* ' *ἀλλ' ἐδάμη*, pointiert, m. Hinweis auf seinen (in der Il. nicht realisierten) Tod *trotz Vogelkunde*, zur Relativierg. der Mantik s.v. *οἰωνός* B 1 Vorbem. *P* 218 (*ὤτρυνεν* [sc. Hektor, folgen 2 Vv. m. 4 + 3 PN ohne Epith.]) *Φόρκυν τε Χρόμιόν τε καὶ Ἔννομον -ήν·* ' *τοὺς ὅ γ' ἐποτρύνων ... προσηύδα* (folgt dir. R.) (am VE des ersten von 3 Vv. einer Reihe:) Sc. 185 ([178] *ὑσμίνη Λαπιθάων Καινέα τ' ἀμφί* [folgen 4 Vv. m. PN]) *Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο* ' *ἀμφὶ μέγαν Πετραῖον ἰδ' Ἄσβολον -ήν* ' *Ἄρκτον τ'* (folgen 2 Vv. m. PN), zur Pers. s. Allen, Hom., Oxford 1924, 136 ⌊*θεοπρόπος -ής*⌋ als Epith. des Kalchas in 1-Pers.-V. (vgl. *οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος A* 69, s.v. *μάντις* B 2 a): *N* 70 ([43] *Ποσειδάων Ἀργείους ὤτρυνε εἰσάμενος Κάλχαντι*, darauf Aias: „*ἐπεί τις νῶϊ θεῶν μάντεϊ εἰδόμενος κέλεται μάχεσθαι*) *οὐδ' ὅ γε Κάλχας ἐστὶ* ⌊ ⌋ ' *ἴχνια γὰρ* (*ἔγνων ἀπιόντος*") H. W. Nordheider

οἰωνοπόλος [2ⁱ] *Σχ* sch. min. POxy. 2405 zu *A* 69: *-ων· ὀρνιθο[σκο]πων*, sch. D *A* 69: *ὀρνεοσκόπων. μάντεων*

B *(wer mit Vogel[zeichen] zu tun hat:) Vogelschauer (Augur)*, zum HG s. s.vv. *αἰπόλος* (E), *πέλω/ομαι* u. vgl. z.B. *ὀνειροπόλος*; spez. t.t. nb. (kasussupplet. zu) *οἰωνιστής* u. allg. *μάντις* (s.dd. sowie *ἱερεύς*), als 'Berufsbez.' entspr. *μαντοσύνη* (s.u. *A* 69), zur Sache vgl. („*οὔτ'*) *οἰωνῶν σάφα εἰδώς*" (*α* 202); nur in fünfs. Position [-⏑̄⏑⏑⏑̄] im 1-Pers.-Verstyp PN + Patron. (od. umgekehrt) + ⌊*-ων ὄχ' ἄριστος*⌋, je 1× von Kalchas u. Helenos als den Haupt*sehern* der Gr. u. Tr. bei deren ersten Auftritten, zur Hervorhebg. ihres Prestiges, als Einl. des Ratschlags, die Gottheit zu versöhnen (tatsächl. tritt Helenos in der Il. als tr. *Zeichendeuter* zurück hinter Pulyd.; s. *M* 200 ff., anderers. s.v. *Κασσάνδρη* sowie Liste der *Seher* s.v. *μάντις* B Vorbem.) *A* 69 (Ach. [62]: „*τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα ἢ καὶ ὀνειροπόλον, ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπ.*") *τοῖσι δ' ἀνέστη* ' *Κάλχας Θεστορίδης* ⌊ ⌋ ' *ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,* ' *καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω* ' *ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπ.·* ' *ὅ σφιν ... μετέειπεν* (folgt dir. R., dann Streit), m. Ausführg. (*ὃς ἤδη ... καὶ ἡγήσατ' ἣν διὰ μαντ.*) u. Begründg. (von Ap.), vorher 3 Begr. für Kontakt m. dem Göttl. (*μάντιν ἢ ἱερῆα ἢ καὶ ὀνειρ.*) 'zur Auswahl'; Kalchas heißt (*N* 70) *θεοπρόπος οἰωνιστής*, vgl. Th. 32. 38, dazu Heitsch, GGA 220, 1968, 187 f. zum Verh. von Seher u. Dichter *Z* 76 (Tr. wären gewichen) *εἰ μὴ ἄρ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστὰς* ' *Πριαμίδης Ἕλενος* ⌊ ⌋ (folgt dir. R., [102] Hektor gehorcht) H. W. Nordheider

οἰωνός [18ⁱ, 10ᵉ, 4ᴴ, 9ʰ] **E** evt. Abl. von nichthom. *ᾠόν* 'Ei', zur Problematik s. Schmeja, IF 68, 1963, 35 f.; Schindler, Sprache 15, 1969, 158; Schmeja, Sprache 17, 1971, 180 ff.; Peters, Laryng. 292 ff.; anders Beekes, Sprache 18, 1972, 121 ff.; van Windekens, Em. 56, 1988, 84 f. – Abl.: *οἰωνοπόλος*, s.a. *οἰωνίζομαι*

F *-ός* 2, *-ῷ* 1, *-όν* 6; *-οί* 10, *-ῶν* 6, *-οῖσι(ν)* 7, *-οῖς* 3ᴴ, *-ούς* 6

M 1 *οἰ-* im longum 1 a dreis. [⏑̄–⏑̄] *-όν* h. Merc. 213. 295; *-ούς* (*κρίνας*) Op. 801, h. Ven. 4 [⏑̄–⏑̄] *-ῷ N* 823; *-ὸν ταχὺν ἄγγελον Ω* 292 ≅ 310; *-οί Λ* 395; *-ῶν Ω* 293 = 311 [⏑̄–⏑̄] ⌊*κύνες τε καὶ -οί*⌋ *X* 354 [⏑̄–⏑̄] ⌊ ⌋ *γ* 259; *οὔτ' -ῶν α* 202; (*καὶ*) *-οῖς* (*πετεηνοῖς*) Th. 268, Op. 277, Hes. fr. 240, 11 [⏑̄–⏑̄] *-ῶν ὥς λ* 605 1 b viers. [⏑̄–⏑̄⏑] *-οῖσι A* 5 [⏑̄–⏑̄⏑] (*καὶ*) *-οῖσιν ἕλωρ γ* 271, *ω* 292; (*οὐκ*) *-οῖσι(ν)* (*τανυπτερύγεσσι*) *B* 859, *M* 237, h. Merc, 303 [⏑̄–⏑̄×] *-οῖσι* h. Merc. 546 2 *οἰ-* in den brevia [-⏑̄-] *οὔτ' -ῶν* h. Cer. 46 [-⏑̄⏑] *-ός M* 243 [-⏑̄⏑] *ὥς τ' -ός* h. Cer. 43; *-όν ρ* 160 [-⏑̄⏑] *-όν ο* 532 [-⏑̄×] *κύνες ... οὐδ'/τ' -οί Ω* 411, *ξ* 133; *κύνες ἠδ' -οί* / Akk. *X* 335 / *B* 393, *Θ* 379 ≅ *P* 241 ≅ *N* 831; (*οὐδ'* / *ὥς τ'*) *-οί Λ* 453, *γ* 321, *π* 216, h. Cer. 89; *-ῶν* h. Merc. 544

Σχ sch. min. P. Achmîm 2, zu *A* 5 (cf. P. Berlin inv. 5014, P. Oslo 12, P. Oxy. 3207): ⌊*τοῖς σαρκοφάγοις*⌋ *ὀρνέοις*, sch. D A 5: *-οῖσι·* ⌊ ⌋ *ὄρνισι. λέγει δὲ γυψὶ καὶ κόραξιν, Ω* 292: *-όν· ὄρνιν, B* 859: *-οῖσιν ... διὰ τὴν οἰνωσκοπίαν*, cf. *K* 277: *τῷ ὄρνιθι· ... ἐπὶ τῷ -ῷ, Ω* 219: *ὄρνις κακός· κακὸς -ός. καὶ μάντις*

L (zu B 1:) Stengel, Kultusalt. 57 ff.; Stockinger, Vorzeichen 154 f. (Stelleninterpr.: Abgr. *οἰ. - ὄρνις*); Bushnell, Helios 9, 1982, 1 ff.; J. Pollard, Birds in Greek Life and Myth, Plymouth 1977, 116 ff.; s.a. s.v. *μάντις* L

B *Vogel:* (1) in mantischem Zush. (19×), meist als bedeutungsvolles *Vogel(zeichen)* von Gott (öfter Zeus' Adler), (2) Leichenfresser (14×), allg. Gattungsbegr. in (3) Vgl. (6×) u. (4) 'Systematik' der Lebewesen; ansch. gehoben: poet., kult. (bei Auspizien, *Ω* 292⁺ Gebet), mit Tabu vbd.? (Aasfresser, s. Schmeja 1971 [E]), groß, Raubvogel? (Geier frißt Leichen). – Wortf.: s. spez. Vogelbez. (zu B 1:) *αἰετός*, (zu 2:) *γύψ* usw.; allg.: Subst. Ntr. Pl. ⌊*πετεηνά*⌋ (öfter Sup. + ⌊ ⌋*ῶν* ', s.u. 1 b); *ὄρνις* (s.a. *ὄρνεον*) ist ansch. das allg., 'alltäglichere' Wort: auch in 'alltägl.' Sit. (*Ψ* 857. 865 *ὄρνιθος ἀμαρτ.*, sc. *πέλεια*, *ε* 65 *ὄρνιθες*, sc. *σκῶπες, ἴρηκες, κορῶναι* in locus amoenus, Op. 470 *ὀρνίθεσσι* beim Pflügen, dazu aber auch formelh. *ὥς τ' -ός/οί* u.ä. im Vgl. in 3), als Gattungsbegr. auch von Adler u. Falke (*τ* 548, *υ* 242, Op. 212 nach od. vor *αἰετός, ἴρηξ* [vgl. *ε* 51 *λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς*; so nicht *οἰ.*], Th. 523–5 m. *αἰετόν* abwechselnd), aber anderers., wie nie *οἰ.*, auch von kleineren Beutevögeln (ggüber *P* 757 *κίρκον, χ* 303 *αἰγυπιοί*, Hes. fr. 33 a, 14 *αἰετός*, sowie *μ* 331 nb. *ἰχθῦς* als Jagdbeute); beide auch in mant. Zush.; wo aber beide nebeneinander vorkommen, deutl. Spezialisierg. von *οἰ.*: *N* 821, *ο* 531 wird der *zur Rechten auffliegende Vogel* (*ἐπέπτατο* / *ἤλυθε δεξιὸς ὄρνις*, so nie *οἰ.*) dann als *Zeichenvogel οἰ.* erkannt (*N* 823 *θάρσυνος -ῷ, ο* 531 f. *ἔγνων -ὸν ἐόντα* präd.! hier deutl. t.t., so auch *Ω* 292⁺ im Gebet von Zeus' *Botenvogel* = Adler; s.a. entspr. Abll. *οἰωνιστής, -οπόλος* u. später häufiges *-ίζομαι*; s. Stokkinger [L] 154 f.); *οἰ.* häufig mit dämon., unterweltl. Konnot. 'Leichenfresser, Vernichter' (urspr. Tabuwort?), wie nie *ὄρνις*. – Verh. von *οἰ.* u. *ὄρνις* nach Kasus u. Metrum (*οἰ-* u. *ὀρν-* beide metr. in [-] od. [⏑⏑] mögl.): Bei den Kasus do-

miniert im Nom. *ὄρνις* (17× [von 38], davon 11× VE) ggüber (metr. versch.) *οἰωνός* (2×), aber *-οί* (10×) ggüber (metr. entspr.) *ὄρνῖθες* (4×); sonst wechselseitige Suppletion von *ὄρνῖθος* (2×, nur im *Ψ* m. *ἁμαρτ.*) u. *-όν* (6×) statt **-οῦ* bzw. **ὄρνιθα*; ferner verhalten sich die (metr. entspr.) Formen *-ῷ* : *ὄρνῖθι* = 1:2 (+ *ὄρνῖθ'* *K* 277), *-ῶν* : *ὀρνίθων* = 6:2, *-οῖσι(ν)* : *ὀρνίθεσσι(ν)* = 10:4, *-οῖς* : *ὄρνῖσιν* = 3:1, *-ούς* : *ὄρνῖθας* = 6:5. — Epith.: u.ä. (in 1a:) *ταχὺν ἄγγελον* ... ' ... ' *δεξιόν* (*Ω* 292+), *τανυσίπτερον* (h. Merc. 213), ' *τλήμονα γαστρὸς ἔριθον ἀτάσθαλον ἀγγελιώτην* (h. Merc. 295), *οἷον* (*ρ* 160), *εἷς* + präd. *ἄριστος* (*M* 243); (1b:) *τανυπτερύγεσσι* (*M* 237), *ἀγαθοῖσιν* (Hes. fr. 240,11), *τελήεντων*, *μαψιλόγοισι* (h. Merc. 544. 546), *τούτοις* (303), *οἱ ἄριστοι* (Op. 801), präd. *ἐτήτυμος ἄγγελος* (h. Cer. 46); (2:) ' *ὠμησταί* (*Λ* 453), *ταχέες* (*ξ* 133), *πᾶσι* (*A* 5), präd. *πλέες* (*Λ* 395); (3:) *τανύπτεροι* (h. Cer. 89), ' *πάντοσ' ἀτυζομένων* (*λ* 605), ' *φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες* (*π* 216); (4:) ‹*πετεην*›*οῖς* ' (Op. 277, vgl. *ὀρνίθων* ‹ ›*ῶν* *B* 459+), *διιπετέας* (h. Ven. 4) **1** in mantischem Zush. (19×): meist göttl. *Vogel(zeichen)*, 3× allg. (Gen.-part.), in Hom. dir. R. außer *B* 859, *N* 823; vgl. *ὄρνιθας γνῶναι* (*β* 159), *κρίνων* (Op. 828), *θάμβησαν* (*β* 155), dagg. *ἐπέπτατο / ἤλυθε δεξιὸς ὄρνις* u.ä. (*N* 821+, so nie *οἰ.*); Relativierg. der Mantik (s. III Sp. 32,41 s.v. *μάντις*) *M* 243, (1b:) *B* 859, *α* 202 (vgl. *β* 181 *ὄρνιθες δέ τε πολλοί* u. h. Merc. 544. 546 die Unterscheidg. zw. *τελήεντων* u. *μαψιλόγοισι -οῖσι*) **1a** Sg.; mit *αἴτει*, *πέμψον*, (h. Merc. 295) *προέηκεν*; *ἔγνων*, *ἐφρασάμην*, *ἐνόει*; sowie (*N* 823) *θάρσυνος*; wird erbeten: *Ω* 292 (Hekabe zu Priam.: „*εὔχεο Κρονίωνι*) *αἴτει δ' -ὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ* ' *φίλτατος οἰωνῶν* (s. 1b), *καί εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον*, ' *δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας* ' *τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴῃς Δαναῶν* ... ' *εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὸν ἄγγελον* (geh nicht") ≅ 310 (Priam. betet: „*πέμψον*", 315 *αἰετὸν ἧκε*) ‖ wird wahrgenommen, erkannt: *ο* 532 (*ἐπέπτατο* ‹*δεξιὸς ὄρνις*› *κίρκος, Ἀπόλλωνος ἄγγελος, πέλειαν ἔχων*, darauf Theokl. zu Tel.:) „*οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἤλυθε* ‹ › ' ‹*ἔγνων*› *γάρ μιν ἐσάντα ἰδὼν -ὸν ἐόντα* (*ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεί*"), präd., deutl. t.t. (s. B Vorbem.), s. II Sp. 157,52 (zu ‹ ›) u. Odyssey zu V. 526 ff., vgl. (*β* 159) *ὄρνιθας γνῶναι* *ρ* 160 (Theokl. zu Pen.: „Od. ist nahe) *μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει*, ' *οἷον ἐγὼν -ὸν* ... *ἐπὶ νηὸς* ' *ἥμενος ἐφρασάμην καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν*" h. Merc. 213 *-ὸν δ' ἐνόει* (Ap.) *τανυσίπτερον, αὐτίκα δ' ἔγνω* ' *φηλητὴν γεγαῶτα* (sc. Hermes) ‖ gibt Mut, bestätigt: *N* 823 (Aias zum angreifenden Hektor: „wir werden euch zurücktreiben") *ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις*, ' *αἰετὸς ὑψιπέτης· ἐπὶ δ' ἴαχε λαὸς Ἀχαιῶν* ' *θάρσυνος -ῷ* (s. aber V. 1 ff., wo Zeus die Augen vom Kampf abwendet, dazu Ameis.-H. z.St.), vgl. (*K* 277) *χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ'* (sc. *ἐρωδιόν*) ‖ sing.: *M* 243 (Hektor verwirft Pulyd.' Warnung wegen [200] *ὄρνις, αἰετὸς ἐπ' ἀριστερά*: [237] „*τύνη δ' -οῖσι τανυπτ.* [s. 1b] *κελεύεις πείθεσθαι, τῶν οὔ τι μετατρέπομ'*, *εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσιν εἴτ' ἐπ' ἀριστερά* [vgl. *β* 181], *ἡμεῖς δὲ Διὸς πειθώμεθα βουλῇ*) *εἷς -ὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης*" (s. Ameis-H. z.St., Kullmann, Poetica 2, 1968, 27, u. vgl. *α* 202 in 1b), Relativierg. der Mantik ggüber dir. göttl. Eingebg. (*M* 235 f. *Ζηνὸς βουλέων*, *Λ* 185 ff. Iris' Botschaft) u. Ethos d. Kriegers ‖ parodist.: h. Merc. 295 *τότε δὴ κρατὺς Ἀργειφόντης* (sc. in den Windeln) ' *-ὸν προέηκεν ἀειρόμενος μετὰ χερσί*, ' *τλήμονα γαστρὸς ἔριθον ἀτάσθαλον ἀγγελιώτην* (vgl. oben *-ὸν ταχὺν ἄγγελον*). ' *ἐσσυμένως δὲ μετ' αὐτὸν ἐπέπταρε* (s.d.) *ließ einen Vogel fliegen (ließ einen fahren)* **1b** Pl.; mit *κρίνας*, *εἰδώς*; *πείθεσθαι*+; sowie im Gen. part., Dat. / Komitat.; allg. (Gen. part.): *φίλτατος* (präd.!), *τις -ῶν* wird erbeten, zeigt sich: *Ω* 293 (Hekabe zu Priam.:) „*αἴτει δ' οἰωνὸν* (s. 1a) *ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ* (Zeus) ' *φίλτατος -ῶν, καί εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον*, ' *δεξιόν*" = 311, vgl. *τελειότατον, ὤκιστος, ἐλαφρότατος πετεηνῶν* ' (*Ω* 315, *O* 238, *X* 139+) h. Cer. 46 (Dem. sucht Perseph.) *μαιομένη· τῇ δ' οὔ τις ἐτήτυμα μυθήσασθαι* ' *ἤθελεν οὔτε θεῶν οὔτε* ... *ἀνθρώπων*, ' *οὔτ' -ῶν τις τῇ ἐτήτυμος ἄγγελος ἦλθεν*, s. Richardson z.St., Bernabé, Em. 56, 1988, 87 ff. mit hethit. Parall. ‖ sind Ggstd. mant. Wissens, werden unterschieden (Gen., Akk.): *α* 202 (Ath./Mentes zu Tel.:) „*αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ* ' *ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω*, ' *οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' -ῶν σάφα εἰδώς* (Od. ist nahe"), göttl. Eingebg. im Ggs. zur Mantik (vgl. *M* 243 in 1a; zum Ptz. vgl. *Z* 438, *B* 718+ *θεοπροπίων, τόξων εὖ εἰδώς* u.ä.) Op. 801 *ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' εἰς οἶκον ἄκοιτιν* ' *-οὺς κρίνας* (s.d. B 14), *οἳ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι*, vgl. (V. 828) *ὄρνιθας κρίνων* u. s. West z.St. ‖ geleiten, retten (nicht), erwecken (kein) Vertrauen (Dat. / Komitat. [vgl. *A* 418 *κακῇ αἴσῃ* u.ä., anderers. *σὺν θεῷ*, s. Schwyzer II 161 f.], 1h Gen.): *B* 859 (*Μυσῶν δὲ ἦρχε*) *Ἔννομος οἰωνιστής*· ' *ἀλλ' οὐκ -οῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν*, ' *ἀλλ' ἐδάμη* (von Ach.) Hes. fr. 240,11 (*Δωδώνη*) *ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντήϊα πάντα φέρονται*. ' *ὃς δὴ κεῖθι μολὼν θεὸν* ... *ἐξερεείνῃ* ' *δῶρα φέρων* <*τ'*> *ἔλθῃσι σὺν -οῖς ἀγαθοῖσιν* h. Merc. 303 (Ap. zu Hermes:) „*εὑρήσω* ... (sc. *βοῦς*) ' *τούτοις -οῖσι· σὺ δ' αὖθ' ὁδὸν ἡγεμονεύσεις*", vgl. *-ὸν προέηκεν* (295 in 1a), *ἐπέπταρε* (s.d.) u. s. A.-H.-S. z.St. 544. 546 (Ap.:) „*καὶ μὲν* ‹*ἐμῆς ὀμφῆς ἀπονήσεται*› *ὅς τις ἂν ἔλθῃ* ' *φωνῇ τ' ἠδὲ ποτῇσι τελήεντων -ῶν·* ' *οὗτος* ‹ › *οὐδ' ἀπατήσω*. ' *ὃς δέ κε μαψιλόγοισι πιθήσας -οῖσι* ' *μαντείην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν* (*ἀλίην ὁδὸν εἶσιν*"), Ggs. von *bedeutungsvollen* u. *tönicht schwatzenden Vögeln* *M* 237 (Hektor verwirft Pulyd.' Warnung:) „*τύνη δ' -οῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις* ' *πείθεσθαι, τῶν οὔ τι μετατρέπομ' οὐδ' ἀλεγίζω* ' *εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε*, ' *εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοί γε ποτὶ ζόφον*" (Opp. *Διὸς βουλῇ*, [243] *εἷς -ὸς ἄριστος*, s. in 1a), vgl. *β* 181 ff. („*ὄρνιθες δέ τε πολλοί*") **2** Leichen fressende (Aas-) *Vögel* (vgl. *γύψ*), nur Pl. (14×; so nie *ὄρνις*), dir. R. außer *A* 5; mit (als Subj.) *ἐρύουσι*+, *ἑλκήσουσ'*, *κατὰ δάσονται*, *κατέδαψαν*, (*οὐ*) *φάγον*; (Akk.) *κορέει*, *φυγέειν*; (Dat.) *ἕλωρ*+; angedroht od. befürchtet als entehrende Unangemessenh. u. Unversöhnth. (*θεῶν μήνιμα!* *X* 358, *λ* 73) im Ggs. zur rituellen Bestattg. (durch Eltern, *γυναῖκες*, *Ἀχαιοί*), die *γέρας θανόντων* (*Π* 457+) u. notwendig für den Weg der *ψυχή* in den Hades (s. *Ψ* 65 ff., *λ* 51 ff., Odyssey zu *λ* 69 ff.; Nom.): *Λ* 395 (Diom. droht Paris: „wen mein Geschoß trifft) *ὁ δέ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων* ' *πύθεται, -οὶ δὲ περὶ πλέες ἠὲ γυναῖκες*" (s.d. B 1e Totenklage), vgl. (*Λ* 162) *κείατο γύπεσσιν πολὺ φίλτεροι ἢ ἀλόχοισιν* 453 (Od. triumphiert über Gegner:) „*ἆ δεῖλ', οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ* ... *μήτηρ* ' *ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' -οὶ* ' *ὠμησταὶ ἐρύουσι, περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες*. ' *αὐτὰρ ἐπεί κε θάνω, κτεριοῦσί γε δῖοι Ἀχαιοί*" ‖ nach *κύνες*+ (s.d. B 2b sowie [*κύνες καὶ*] *γῦπες ἔδονται* *Δ* 237, *Σ* 271+; Nom.): *X* 335 (Ach. triumphierend zu Hektor: „*ἐγὼ*) *ὅς τοι γούνατ' ἔλυσα· σὲ μὲν κύνες ἠδ' -οὶ* ' *ἑλκήσουσ' ἀϊκῶς, τὸν δὲ* (Patr.) *κτεριοῦσιν Ἀχαιοί*" 354 (dies.: [345] „*κύον*[!], *οὐκ ἔσθ' ὅς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι. οὐδ' ὡς σέ γε μήτηρ γοήσεται*) *ἀλλὰ* ‹*κύνες τε καὶ -οὶ, κατὰ πάντα δάσονται*" *γ* 259 (Nestor:) „*τῶ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι* (Ag.) *χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν*, ' *ἀλλ' ἄρα τόν γε* ‹ › *κατέδαψαν* ' *κείμενον ἐν πεδίῳ ἐκὰς ἄστεος, οὐδὲ κέ τίς μιν* ' *κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων*" *Ω* 411 (Hermes zu Priam.:) „*οὔ πω τόν γε* (Hektor) *κύνες φάγον οὐδ' -οί*, ' *ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται* (*αὔτως ἐν κλισίῃσι, οὐδὲ χρὼς σήπεται, οὐδὲ εὐλαί*") *ξ* 133 (Eum.:) „*τοῦ δ'* (Od.) *ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' -οὶ* ' *ῥινὸν ἀπ' ὀστεό-*

φιν ἐρύσαι, ψυχὴ δὲ λέλοιπεν· ' ἢ τόν γ' ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες" (Akk.:) *B* 393 (Ag. paränet., drohend: „wer sich vorm Kampf drückt) οὔ οἱ ἔπειτα ' ἄρκιον (s.d. B 2) ἐσσεῖται φυγέειν ⟨κύνας ἠδ' -ούς⟩" *Θ* 379 (Ath. drohend:) „ἦ τις καὶ Τρώων κορέει ⟨ ⟩ ' δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν" *N* 831 (Hektor drohend zu Aias:) „Τρώων κορέεις ⟨ ⟩ ' ..." ' ὣς ἄρα φωνήσας ἠγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο (821 δεξιὸς ὄρνις, λαὸς [Gr.] θάρσυνος -ῷ) *P* 241 (Aias von Troern bedrängt:) „οὔ τι τόσον νέκυος περιδείδια Πατρόκλοιο, ' ὅς κε τάχα Τρώων κορέει ⟨ ⟩ ' ὅσσον ἐμῇ κεφαλῇ περιδείδια" (Dat.:) *A* 5 πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν (sc. μῆνις) ' ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν ' -οῖσί τε πᾶσι (δαῖτα Zen.), Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή ‖ allein od. nach θηρσί: *γ* 271 τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων (sc. Aeg. den von Ag. für Klyt. bestellten Wächter) ἐς νῆσον ἐρήμην ' κάλλιπεν -οῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι *ω* 292 (Laertes klagt um Od.:) „ὅν που τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης ' ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ χέρσου ' θηρσὶ καὶ -οῖσιν ἕλωρ γένετ'· οὐδέ ἑ μήτηρ ' κλαῦσε ... πατήρ τ' (οὐδ' ἄλοχος κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ὡς ἐπεφύκει, ὀφθαλμοὺς καθελοῦσα τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων") 3 im Vgl., 5× (von 6) Pl., 3° (davon 2× ep. Erz.) u. nachhom.; vgl. ὡς + ὄρνις+ (*I* 323, *α* 320; *Γ* 2; *B* 764), ὄρνιθι (λιγυρῇ) ἐναλίγκιος / ἐοικώς (*Ξ* 290, *ε* 51), ὄρνισιν ἐοικότες (*H* 59); Stimme: *λ* 605 (Od. erz.:) „ἀμφὶ δέ μιν (Her.' εἴδωλον) κλαγγὴ νεκύων ἦν -ῶν ὥς, ' πάντοσ' ἀτυζομένων" *π* 216 (Anagnorisis von Od. u. Tel.) κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἤ τ' -οί, ' φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἷσί τε τέκνα ' ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος πετεηνὰ γενέσθαι ‖ Bewegg., Schnelligk.: h. Cer. 43 σεύατο δ' (Dem.) ὥς τ' -ὸς ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν ' μαιομένη (οὔτ' -ῶν τις [s.o. 1 b] τῇ ἐτήτυμος ἄγγελος ἦλθεν) 89 (Helios' Pferde) ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα τανύπτεροι ὥς τ' -οί Th. 268 (τέκεν Ἀρπυίας) αἳ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ -οῖς ἅμ' ἕπονται ' ὠκείῃς πτερύγεσσι· μεταχρόνιαι γὰρ ἵαλλον ‖ als Maßstab für Ferne, 'nicht einmal Vögel': *γ* 321 (Nestor:) „ὅν τινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι ' ἐς πέλαγος μέγα τοῖον, ὅθεν τέ περ οὐδ' -οὶ ' αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε δεινόν τε" 4 'systemat.' als Hauptgruppe der Lebewesen nb. (Menschen,) Land- u. Wassertieren, Pl. (2×); vgl. ἰχθῦς ὄρνιθάς τε (*μ* 331 als Beute) Op. 277 τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων, ' ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ -οῖς πετεηνοῖς, ' ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτοῖς· ' ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην h. Ven. 4 (Μοῦσά μοι ἔννεπε ἔργα) Κύπριδος, ἥ τε θεοῖσιν ἐπὶ ... ἵμερον ὤρσε ' καί τ' ἐδαμάσσατο φῦλα ... ἀνθρώπων, ' -ούς τε διιπετέας καὶ θηρία πάντα, ' ἠμὲν ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδ' ὅσα πόντος

D v.l. *P* 151 (pro Ἀργείοισιν ἕλωρ); γρ. *Λ* 818

H. W. Nordheider

ὀκλάζω s. μετοκλάζω

ὀκνέω [2¹] **Σχ** sch. min. P. Harris 177 zu *E* 255: ῥύλαβοῦμ[αι

B *Hemmungen haben,* etw. zu tun (+ Inf. Präs.), *es nicht über sich bringen* *E* 255 (χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, Antw.: οὔ μοι γενναῖον ⟨ἀλυσκάζ⟩οντι μάχεσθαι) -είω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν (ἀντίον εἶμ'), weniger stark als metr. gleichw. αἰδέομαι (*υ* 343), doch vgl. *Z* 441 ff. (443 ⟨ ⟩ω); zur Form Wyatt, Metr. Lengthening 134 *Y* 155 ἀρχέμεναι δὲ ... πολέμοιο ' -εον ἀμφότεροι (Götterparteien). – Wortf.: αἴδ(ἑ)ομαι, δείδω, οὐκ ἐθέλω (s.d. B 3)

R. Führer

ὄκνος [3¹] **E** uns., s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: ἄοκνος, ὀκνέω

Σχ sch. D *K* 122: ῥαθυμίᾳ. φόβῳ (letzteres auch P. Ryl. 536 zu *N* 224)

B *Antriebsschwäche, Trägheit, Drückebergerei,* assoz. m. μεθίημι *K* 121 f., *N* 224/9, m. χάζομαι *E* 817/22 (vgl. 249/55), in entschuldigender (vgl. αἰτι- *K* 120, *N* 222) dir. R. *E* 817 οὔτε τί με ⟨δέος ἴσχει ... οὔτε τις⟩ -ος (οὔ μ' εἴας θεοῖς μάχεσθαι. τοὔνεκα ἀναχάζομαι), vgl. V. 811 f. *N* 224 οὔτε τινὰ ⟨ ⟩-ῳ ' εἴκων⟩ (s.d. B 2 b) ἀνδύεται πόλεμον, vgl. V. 229, *ι* 377 *K* 122 (πολλάκι) μεθιεῖ τε (Men.) καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι ' οὔτ' ⟨ ⟩ οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο, ' ἀλλ' ἐμέ τ' (Ag.) εἰσορόων καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὀρμήν. – Wortf.: ἀεργίη, κάματος, μεθημοσύνη

R. Führer

ὀκρι(άομαι) [1°] **E** see ὀκριόεις **Σχ** sch. D *σ* 33: -όωντο· ἐτραχύνοντο. διεφέροντο. διεπληκτίζοντο

B lit. *be jagged, 'bristle',* i.e. *quarrel w. threats,* cf. ἀπειλέω, νεικέω *σ* 33 ὣς οἱ μὲν (Od. and Iros) προπάροιθε θυράων ὑψηλάων ' οὐδοῦ ἔπι ξεστοῦ πανθυμαδὸν -όωντο, elsewhere only Lyc. 545 ὠκριωμένοι

W. Beck

ὀκριόε(ις) [4¹, 1°, 1[H]] **E** < later attested ὄκρις (see ἄκριες), on suffix see Heubeck, Kl. Schr. 492 **Σχ** sch. D: glossed w. τραχύς

B *jagged,* of stones used as missiles (Hes. fr. 129, 11?) w. devastating effect, cf. ὀξύς, τρηχύς *Δ* 518 PN[a] μοῖρα πέδησε· ' χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν -εντι ' κνήμην δεξιτερήν· ... ' ... ' ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς ' ἄκρις ἀπηλοίησεν *Θ* 327 ὅθι κληὶς ἀποέργει ' αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι, ' τῇ ῥ' ἐπὶ οἷ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ -εντι, ' ῥῆξε δέ οἱ νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ *M* 380 ἄνδρα κατέκτα ' ... ' μαρμάρῳ -εντι βαλών, ὅ ῥα ... ' κεῖτο μέγας παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος ... ' 2 vv. ' θλάσσε δὲ ... κυνέην, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε ' πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς *Π* 735 ἐτέρηφι δὲ λάζετο πέτρον ' μάρμαρον -εντα τόν οἱ περὶ χεὶρ ἐκάλυψεν, ' ἧκε δ' ἐρεισάμενος ... ' ... βάλε ... ' ... ' ... μετώπιον ὀξεῖ λᾶϊ. ' ἀμφοτέρας δ' ὀφρῦς σύνελεν λίθος, οὐδέ οἱ ἔσχεν ' ὀστέον *ι* 499 σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς καὶ νῆϊα δοῦρα ' μαρμάρῳ -εντι βαλών – Hes. fr. 129, 11 Ἀκρίσιος μὲν ἄρ' Ἄ]ργει ἐυκτί[τ]ῳ ἐμβασί[λ]ευεν ' ...]..ρεν -εντ[

D v.l. *I* 64

W. Beck

ὀκρυόεις s. κρυόεις

ὀκτάβλωμ(ος) [1[H]] **E** -α- by anal. (Risch § 81, cf. -κνημος); βλωμός (Call.) without etymol.

B *having eight pieces,* of a loaf Op. 442 τοῖς δ' (βουσὶν) ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο ' ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον, -ον, ' ὅς κ' ἔργου μελετῶν ἰθείην αὖλακ' ἐλαύνοι, „scored into eight pieces but broken into four", West ad l. reporting varying explanations

W. Beck

ὀκτάκνημ(ος) [1¹] hapax **E** see -βλωμος, κνήμη **Σχ** sch. D *E* 723a: -α· ὀκτάραβδα. ⟨ὀκτὼ κνήμας ἔχοντα⟩ sch. min. POxy. 3158: ⟨ ⟩ (cf. sch. *E* 723a)

B *eight-spoked* *E* 723 Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα ' χάλκεα -α σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς, eight-spoked wheel a rarity in Greece (Arch. Hom. F 14. 43, cf. Lorimer, Monuments 319, and later attested τετράκνημος

W. Beck

ὀκταπόδης [1[H]] *eight feet long* Op. 425 (τάμνειν ἄξονα ἑπταπόδην) εἰ δέ κεν -ην, ἀπὸ καὶ σφῦράν κε τάμοιο, on passage see Richardson and Piggot, JHS 102, 1982, 225–229;

number-adjs.: Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 37; elsewhere *eight-footed* (crab) W. Beck

ὀκτώ [3[i], 2°] **E** IE, see Mayrhofer, EWAia I 142; rel. to ordinal: A. Lillo, Ancient Gr. Numeral System, Bonn 1990, 63-6. – Deriv.: *ὀγδόατος, ὄγδοος, ὀγδώκοντα, ὀκτάβλωμος, ὀκτάκνημος, ὀκταπόδης, ὀκτωκαιδέκατος*

B *eight* (never climactic like *ὀγδόατος, ὄγδοος, ὀκτωκαιδέκατος* qq.v.) 1 before concluding ordinal (or equivalent *Θ* 297) *B* 313 (*στρουθοῖο νεοσσοί*) *-ώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα* = 327 (acc.) *Θ* 297 *-ὼ δὴ πρόσθεν ἐπεσσόμενα ὀϊστούς, ' πάντες δ' ἐν χροῖ πῆχθεν ... ' τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα* 2 before cardinal *ϑ* 60 *δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν, ' -ὼ δ' ... ὗας, δύο δ' ... βοῦς χ* 110 *ἔνθεν τέσσαρα μὲν σάκε' εἵλετο, δούρατα δ' -ὼ ' καὶ πίσυρας κυνέας* W. Beck

ὀκτωκαιδέκατ(ος) [3°] *eighteenth* (climactic, Risch, Kl. Schr. 684 ff.), *-η* only (sc. *ἡμέρῃ*) following *ἦμαρ* (cf. *δέκατος*) *ε* 279 *‹ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν› πλέεν ἤματα ποντοπορεύων, ' -η δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα ' γαίης Φαιήκων* = *η* 268 *ω* 65 *‹ ›σε ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἦμαρ ' κλαίομεν ... ' -η δ' ἔδομεν πυρί (μῆλα κατεκτάνομεν)* W. Beck

ὀλβιοδαίμων [1[i]] **Σχ** sch. D *Γ* 182: *εὐδαιμονέστατε* **B** *mit einem segensvollen (Fülle spendenden) Dämon, Schicksal*, s. *δαίμων* (B 1 aα: bestimmt das pers. Schicksal, meist Leid, aber auch Rettg.) sowie *θεός* (B 1 dαaa. βbb: Spender von *ὄλβος, δῶρα*; vgl. *σὺν δαίμονι, θεῷ*, ferner noch *ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες* Th. 96+); preisend im Vok. (VE) über Ag. wegen seiner Machtfülle (Größe des Heeres): *Γ* 182 (Priam.:) *„ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη μοιρηγενὲς -ον, ' ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν"*, zum Vers s. s.v. *μοιρηγενής*. – Wortf.: *ὄλβιος, εὐδαίμων* (s.dd. m. Lit.), Antonym *βαρυ-, κακοδαίμων*; s.a. *μοῖρα* H. W. Nordheider

ὄλβιος [1[i], 14°, 6[H], 8[h], 2[c]] **E** zu *ὄλβος*. – Abl.: *ὀλβιοδαίμων, πανόλβιος*

F *-ος* 14, *-ε* 3, *-ου* 1, *-ον* 5, *-οι* 3; *-α* (Akk.) 5

M [⏑⏑] *-ος/ον ὅς*+ Th. 954, h. Cer. 480 / Hes. fr. 33a, 13; *-ος/οι ... ὅς*+ Cert. p. 41, 30, Op. 172; *-ος λ* 450, *ρ* 420 = *τ* 76; *-ε* + EN[s] *ω* 36 ≅ 192; *-ον* h. Ven. 106; *-οι ἔσσονται λ* 137 ≅ *ψ* 284; *-α ποιήσειαν ν* 42 [⏑⏑] (*καὶ*) *-ος ὅς*+ Th. 96 = h. 25, 4 = 30, 7[med.], Op. 826, h. Cer. 486; *καὶ -ον* h. Merc. 461 [⏑⏑] *-ος/ον εἶναι*+ h. Merc. 379, *σ* 138 / = *ρ* 354[ex.], *Ω* 543; *-ος* Vit. p. 18, 23; *-ε* + EN[v] Hes. fr. 211, 7; *-ου σ* 218; *-α δοῖεν η* 148, *ϑ* 413 = *ω* 402[ex.] = h. Ap. 466

L Lévêque, in: Rayonnement grec (Homm. à Ch. Delvoye), Bruxelles 1982, 113 ff. (Bed.entwicklg., bes. h. Cer. 480); Gruber, Gn. 43, 1971, 16 ff. (Rez. von de Heer); weiteres s.v. *εὐδαίμων* L; zum Makarismos (s. B 3): Richardson zu h. Cer. 480, West zu Op. 826 m. Parall.

B *voll Segen* durch göttl. Gunst u. Gaben (Gedeihen, Gabe des Gesanges): *begnadet, in Fülle, Glück, Wohlstand, Ruhm*, (nichthom. von Heroen, h. Cer. 480 Mysten:) *selig* durch Teilhabe an der Göttlichk.; von Männern, (*ν* 42) Sachen; subst. Ntr. Pl. *-α* (in 2) *Segensfülle, -güter;* meist in (2) Segenswunsch, (3) Glücklichpreisg. od. (1) Erz. (rückblickend vom Wandel des Glücks); hom. immer dir. R.; nachep. poet. – Wortf.: *πανόλβιος, ἀφνειός, εὐδαίμων, μάκαρ* (Op. 826, bzw. Hes. fr. 211, 7 nb. *ὅ.*), (*ὦ*) *μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον* (+ *μάκαρ Γ* 182), *ἀγλαός, λιπαρός* (s.d. weitere), *ὀνήμενος, πλούσιος*, ferner *πολύκαρπος, -λήιος, -μηλος* usw. sowie *εὐ*-Kompos., Opp. *οὐλόμενος* 1 in Erz.: *in glücklichen, glänzenden Verhältnissen (wohlhabend, mächtig)*, umfaßt materielle, soz. u. familiäre Sit. ('Söhne'); im Rückblick als (warnendes) Exempel für Unbeständigk. des Glücks, präd.: *Ω* 543 (Ach. zu Priam.:) *„καὶ σὲ γέρον τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν -ον εἶναι (πλούτῳ τε καὶ υἱάσι κεκάσθαι*, dann *πῆμα")* *ρ* 420 (Od. zu Antin.:) *„‹καὶ γὰρ ἐγώ ποτ›ε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον ' -ος ἀφνειὸν (ἦσαν δμῶες μυρίοι, πολλὰ οἴσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται, ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε*, ich setzte meinen Wohlstand durch gewalttätige Unternehmg. aufs Spiel") = *τ* 76 *σ* 138 *„ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν -ος εἶναι, ' πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα"* attr.: *σ* 218 *„καί κέν τις φαίη γόνον ἔμμεναι* (Tel.) *-ου ἀνδρός, ' ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος"*, vgl. *„μακάρων δ' ἔξεσσι τοκήων"* (*Ω* 377), *„γένος ἐστὲ βασιλήων"* (*δ* 63) 2 in Gebet, Segenswunsch, Prophezeiung; *gesegnet, glücklich (lebend)*, präd.: *ρ* 354 (Od.:) *„Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν -ον εἶναι, ' καί οἱ πάντα γένοιτο, ὅσα φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ"* h. Ven. 106 (Anch. zu Aphr.: *„εὔφρονα θυμὸν ἔχουσα δός με ἀριπρεπέ' ἔμμεναι, ποίει) θαλερὸν γόνον, αὐτὰρ ἔμ' αὐτὸν ' δηρὸν ἐὺ ζώειν ... ' -ον ἐν λαοῖς καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι"* Segenswunsch (vgl. *γένοιτό τοι ὄλβος σ* 123+, *ὀνήσιος ἀντιάσειεν φ* 402): *ν* 42 (Od.: *„πομπὴ καὶ) δῶρα, τά μοι θεοὶ ... ' -α ποιήσειαν (ἀμύμονα ἄκοιτιν εὕροιμι") mögen glücklich machen ~ segnen*, sc. daß ich sie zu Hause mit meiner Frau genießen kann *Fülle an Segen, Gütern* (*-α ~ ὄλβος*): *η* 148 (Od.:) *„τοῖσιν θεοὶ -α δοῖεν, ' ζωέμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος (κτήματα γέρας τ'")* *zum Leben ϑ* 413 (Od.:) *„χαῖρε, ‹θεοὶ δέ τοι› -α δοῖεν"* = *ω* 402[ex.] („*οὖλε*", an Od.) = h. Ap. 466 (Kreter an Ap.), vgl. Abwandlg. (h. Cer. 225) *‹ ›ἐσθλὰ πόροιεν*, sowie (*Ψ* 650) *χάριν μενοεικέα ‹δοῖεν› (Ω* 686) *τρὶς τόσα ‹ ›ἄποινα*, Opp. (*Γ* 264) *ἐμοὶ θεοὶ ἄλγεα ‹ ›* ‖ Prophezeiung: *λ* 137 (Teir. zu Od.: *„θάνατος γήρᾳ ὕπο λιπαρῷ) ἀμφὶ δὲ λαοὶ ' -οι ἔσσονται"* = *ψ* 284[im], Wohlergehen (Glück) des Herrschers schließt auch sein Volk ein 3 jem. wird *gesegnet, glücklich* genannt (mit folgender Begründg., Ausführg.), hier bes. Nähe zu *μάκαρ* 3a attr. in Anr. (vgl. *Γ* 182 *ὀλβιόδαιμον*): *ω* 36 (Ag. zu Ach.:) *„-ε Πηλέος υἱέ, θεοῖσ' ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ* (bekamst Bestattg., *κλέος*, dagg. ich") 192 (Ag.:) *„-ε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ, ' ἦ ἄρα σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτήσω ἄκοιτιν* (deren *κλέος*, dagg. [ich u.] Klyt.") Hes. fr. 211, 7 (Volk begrüßt Peleus:) *„τρὶς μάκαρ Αἰακίδη καὶ τετράκις -ε Πηλεῦ (δῶρον* von Zeus, *γάμον")* präd. in Appos. von 3. Pers.: *λ* 450 (Ag.:) *„μετ' ἀνδρῶν ἵζει* (Tel.) *ἀριθμῷ, ' -ος· ἦ γὰρ τόν γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθών* (dagg. ich u. Orest"), weil er den Vater sehen wird Vit. p. 18, 23 (*δῶμα*) *ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο, ' ὃς μέγα μὲν δύναται, μέγα δὲ βρέμει -ος αἰεί (Πλοῦτος, Εὐφροσύνη, Εἰρήνη, ἄγγεα μεστά)* *im Wohlstand* 3b nichthom. in Glücklichpreisg. ('Makarismos') + Rel.-S., meist präd. zur (ergänzbaren) Kopula (Typ *-ος ὅς* u.ä., s. L); Dichter *gesegnet, begnadet* durch göttl. Gabe, Offenbarg.: Th. 96 (*ἐκ Μουσέων καὶ Ἀπόλλωνος ἀοιδοί) ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὁ δ' -ος, ὅντινα Μοῦσαι ' φίλωνται (γλυκερὴ αὐδή, δῶρα θεάων*, vertreibt *πένθος)* = h. 25, 4 Cert. p. 41, 30 (Pythia über Hes.:) *-ος οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει. ' Ἡσίοδος Μούσῃσι τετιμένος (κλέος)* andere Göttergabe: Hes. fr. 33a, 13 (gebar) *Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον, ' -ον, ᾧ πόρε δῶρα Ποσειδάων (παντοῖ'*, Verwandlgsfähigk.) *glücklich, gesegnet*, (auch gedeihlich, im Wohlstand) lebend durch göttl. Wissen: Op. 826 *εὐδαίμων τε καὶ -ος, ὃς τάδε πάντα ' εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν* (769 *ἡμέραι Διὸς παρά*) als Günstling der Göttinnen: h. Cer. 486 *μέγ' -ος, ὅν τιν' ἐκεῖναι* (Dem. u. Perseph.) *' προφρονέως φίλωνται* (schicken ihm *Πλοῦτον, ὃς ἄφενος δίδωσι*

σιν) h.30,7 *ὁ δ' -ος, ὅν κε σὺ* (Gaia) *θυμῷ ' πρόφρων τιμήσῃς* (*ἄφθονα πάντα, βρίθει ἄρουρα* etc., vorher *ὄλβου, εὔπαιδες, εὔκαρποι, βίον*) *selige* (dem menschl. Leid entrückte, in Fülle schwelgende) Heroen: Th.954 (Her. auf dem Olymp) *-ος, ὃς μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσσας ' ναίει ἀπήμαντος καὶ ἀγήραος*, s. Fehling, Wiederholungsfiguren 237 Op.172 (*ἀνδρῶν ἡρώων γένος, ἡμίθεοι, ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ἐν μακάρων νήσοισι*) *-οι ἥρωες, τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν ' τρὶς ἔτεος* (*φέρει ἄρουρα*; vgl. die Gerechten 225ff.) *selig* (im Jenseits) durch Schau der Mysterien (vgl. z.B. Pi.fr.137, Soph.fr.753 = 837 Radt; s. L): h.Cer.480 (Dem.s *ὄργια*) *-ος, ὃς τάδ' ὄπωπεν* (*ὃς δ' ἀτελὴς ἱερῶν, οὔ ποθ' ὁμοίων αἶσαν ἔχει φθίμενός περ ὑπὸ ζόφῳ*) 4 sonst, vom Gott h.Merc.379 (Hermes:) „*ὡς οὐκ οἴκαδ' ἔλασσα βόας, ὦς -ος εἴην*" *um mich zu bereichern* 461 (Ap. zu Hermes: „*κλέος*) *σε ' κυδρὸν ἐν ἀθανάτοισι καὶ -ον ἡγεμόν' ἔσσω* (Agar, Càssola, *ἡγεμονεύσω* codd.), ' *δώσω τ' ἀγλαὰ δῶρα*" *prospero* (Càssola)

D Eumel.fr.12,1 p.101 Dav.; *ζ*187a (= *ω*402⁺ in B2)

H. W. Nordheider

ὄλβος [2ⁱ, 8°, 9ᴴ, 6ʰ, 1ᶜ] E unerklärt, vgl. Frisk s.v. — Abl.: *ὄλβιος, ἀνολβίη* F *-ος* 5, *-ου* 3, *-ῳ* 4, *-ον* 14

M 1 [⏑̄] *-ου/ῳ καὶ* (*τε*) *πλούτου/ῳ* (*τε*) h.Merc.529 / *Π*596 ≅ *Ω*536, *ξ*206 [⏑̄] *-ος σ*123 = *υ*200; *-ον* + Verb *δ*208 [⏑̄] *-ον ὀπάζει* Th.420 [⏑̄] *-ος* Sc.204; Verb + *-ον ζ*188 [⏑̄] *-ος ὀπηδεῖ* Op.326; *-ον* + Verb *σ*273, Op.321 [⏑̄×] *-ου* h.30,4, Vit. p.11,16; *-ῳ* Op.319; *πλοῦτόν / ἀρετήν τε καὶ -ον* Op.637 / h.15,9 = 20,8ᵉˣ; Adj. + *-ον* Op.379, h.Merc.24; (Verb +) *-ον γ*208, Th.974 2 [-⏑̄] *-ος* h.30,12; *-ον σ*19 [-⏑̄] *-ον* + Verb Op.281

Σχ sch.D *Π*596: *εὐδαιμονίᾳ*. (so auch sch.Barn. *γ*208) *πλούτῳ*

B *Segen (Fülle, Glück)*, den die Götter geben: konkr. *Wohlstand (Reichtum*, ll. u.ö.) u. (mehr zuständl.) *Wohlergehen, Gedeihen (glückliches Leben)*; hom. dir.R. außer *Π*596, im Wunsch *σ*123⁺; nachep. poet.; in Begr.paar (1. 2b:) nb. *πλοῦτος, ἄφενος, ἀρετή*; Epith. meist quantif. (in 2:) *ἄσπετον* (Op.379), *πολύν*⁺ (Th.974, h.30,12), *μελίφρονος* (Vit. p.11,16), (3. 4:) *μέγαν* (Op.321), *ἀπείριτος* (Sc.204), *μυρίον* (h.Merc.24). — Wortf.: *ἀγλαΐη, δῶρα θεῶν*, weiteres s.vv. *ἄφενος, ζωή, ὄλβιος* (m. Lit.), *κῦδος, πλοῦτος*; Opp. *ἀνολβίη* (Op.319 in 3), *πενίη* (Op.637 in 2b); s.a. *μοῖρα* 1 *Wohlstand*, konkr. *(Reichtum)*, als Merkmal des 'hervorragenden' Mannes, im Dat. nb. *πλούτῳ* (vgl. in 2b) *Π*596 (EN⁸ *υἱόν, ὃς*) ⌊*-ῳ τε πλούτῳ τε*⌋ *μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσι* ≅ *Ω*536 (*ἄνασσε*, Peleus) *ξ*206 *θεὸς ὦς τίετο δήμῳ '* ⌊ ⌋ *καὶ υἱάσι κυδαλίμοισιν* 2 von den Göttern (oft Zeus) gegeben od. genommen, meist Akk.-Obj. 2a Odyssee: *Wohlergehen, Gedeihen* (*Glück*, Zustand) *δ*208 *γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων ' -ον ἐπικλώσῃ γαμέοντί τε γεινομένῳ τε, ' ὡς νῦν Νέστορι* (*λιπαρῶς γηρασκέμεν, υἱέας πινυτούς*) *ζ*188 *Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει -ον ... ἀνθρώποισιν* (Opp. *τετλάμεν*) *σ*19 (*ἀλήτης*) *-ον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάζειν*, vgl. *κῦδος ὀπ.* (*τ*161, s. D) im Segenswunsch (vgl. *θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν θ*413⁺, *ὀνήσιος ἀντιάσειεν φ*402): *σ*123 (*χαῖρε*) *γένοιτό τοι ἔς περ ὀπίσσω ' -ος* (Opp. *κακοῖσ'*) = *υ*200 neg.: *γ*208 (hätte ich doch *δύναμιν τείσασθαι μνηστῆρας*) *ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ -ον starke Stellung (Macht)* = Fähigk. zur Rache *σ*273 *οὐλομένης ἐμέθεν* (Pen.), *τῆς τε Ζεὺς -ον ἀπηύρα Glück*, d.h. Rückkehr des Gatten, vgl. *ἀγλαΐην θεοὶ ὤλεσαν* (*σ*180) 2b nichthom.; *Gedeihen, Wohlstand:* Op.281 (wer *κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεῦσαι*) *τῷ μέν τ' -ον διδοῖ ... Ζεύς* Th.420 *οἱ -ον ὀπάζει* (Hekate ihrem Günstling) mit (quantif.) Attr.: Th.974 *τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε* (*Πλοῦτος*), *πολὺν δέ οἱ ὤπασεν -ον* Op.379 (bei einem Sohn *πλοῦτος ἀέξεται*) *ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον -ον* (*μείζων δ' ἐπιθήκη*) Vit. p.11,16 *πότνια Γῆ πάνδωρε, δότειρα μελίφρονος -ου* (*εὔοχθος*) im Begr.paar nb. *πλοῦτος* (vgl. in 1), *ἄφενος* od. *ἀρετή*: Op.637 *οὐκ ἄφενος φεύγων* (Hes.s Vater) *οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ -ον, ' ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσιν* h.Merc.529 *-ου καὶ πλούτου δώσω* (Ap. dem Hermes) *περικαλλέα ῥάβδον*, s. Càssola z.St. h.15,9 (*χαῖρε ἄναξ*, Her.) *δίδου δ' ἀρετήν τε καὶ -ον* = 20,8ᵉˣ (*ἴληθ' Ἥφαιστε*) 30,12 (Gaias Günstling *ὄλβιος*) *-ος δὲ πολὺς καὶ πλοῦτος ὀπηδεῖ Segensfülle:* h.30,4 (alle Lebewesen) *φέρβεται ἐκ σέθεν -ου Wohlstand* wird genommen: Op.326 (s. in 3) 3 *Wohlstand* in Vbd. mit menschl. Tun (in Rat, Lebensweisheit) Op.319 *αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει, ' ... ' αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς -ῳ* (*-ον* v.l.) 321. 326 *χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω· ' εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν -ον ἕληται '* (3vv.) ' *ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκον ' ... παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον -ος ὀπηδεῖ* (vgl. in 2b; Parall. bei West, East 325 A.133) 4 Versch. Sc.204 (Götterversammlg.) *περὶ δ' -ος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο ' ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι*, folgt Lied u. Tanz h.Merc.24 (Hermes) *χέλυν εὑρὼν ἐκτήσατο μυρίον -ον das tausendfaches Glück*, d.i. Folgen der Erfindg. der Leier

D v.l. *τ*161 *τῷ τε Ζεὺς -ον* (*κῦδος* pars codd.) *ὀπάζει* Cat.51B,5 Trav. *ποθέεις ἀ*]*πὸ Κύπριδος -ον* (s. Bartoletti, Festschr.Paoli 71ff.) Choer.fr.9,1 p.195 Ber. (= Suppl.Hell. 329,1) *χέρσιν*<*ον*> *-ον* (*χερσὶν ὄλιζον* ci.) *ἔχω*

H. W. Nordheider

ὀλέθριος [2ⁱ] (zu *ὄλεθρος*:) *Verderben bringend*, nur attr. zu *ἦμαρ* (vor- od. nachgest.) *Tag des Verderbens (Tod)*, dir.R. *Τ*294 „*πάντες* (Bris.' Brüder) *-ον ἦμαρ ἐπέσπον*" (vgl. *Φ*100 *αἴσιμον*) 409 (Pferd Xanthos zu Ach.:) „*τοι ἐγγύθεν ἦμαρ -ον*" (vgl. 417 *μόρσιμον*). — Wortf.: *ὀλο(ι)ός* (m. Wortf.), *οὖλος/ιος, οὐλόμενος, ὀλεσήνωρ*; s.a. *ὄλεθρος*, ⌊*ἦμαρ*⌋ (s.d. B3b *αἴσιμον, μόρσιμον, νηλέες, κακόν, δούλιον* ⌊ ⌋ u.a.)

H. W. Nordheider

ὄλεθρος [32ⁱ, 49°, 1ᴴ] E zu *ὄλλυμι*. — Abl.: *ἀνόλεθρος, ὀλέθριος* F *-ος* 14, *-ου* 6, *-ῳ* 5, *-ον* 57

M [⏑̄⏑̄] *αἰπὺς -ος* / Akk. *Ξ*99, *α*37; *λυγρὸς -ος* / Akk. *Κ*174 / *γ*93 = *δ*323 = *ξ*90ⁱᵐ; *-ῳ δ*489; *-ον γ*88, *δ*534, *μ*216 [⏑̄⏑̄] *-ου πείρατ' Ζ*143 = *Υ*429, *Η*402 ≅ *χ*33 ≅ 41 = *Μ*79ᵉˣ [⏑̄×] Verb + ⌊*αἰπὺς -ος*⌋ / Akk. *Λ*174 = *Ρ*244ᵉˣ, *Λ*441, *Μ*345 ≅ 358, *Ρ*155 / *Ζ*57 = *μ*287ᵉˣ ≅ *Ξ*507ᵉˣ = *Π*283 = *χ*43 ≅ *α*11ᵉˣ ≅ *ι*286ᵉˣ = *μ*446ᵉˣ ≅ *ρ*47ᵉˣ, *Κ*371, *Π*859, *Σ*129, *ι*303, *χ*67; *σῶς* ⌊ ⌋ *Ν*773 = *χ*28ᵉˣ ≅ *ε*305ᵉˣ; Verb + *-ος/ῳ Π*800, *τ*557 / *α*46; *-ιστος -ος* / Dat. *Χ*325, *ψ*79; Verb + *λυγρῷ -ῳ* / Akk. *γ*87, *ο*268 / *Β*873 ≅ *Υ*296 ≅ *Ζ*16ᵉˣ ≅ *Υ*289ᵉˣ ≅ *δ*292ᵉˣ, *γ*194 = *κ*115ᵉˣ = *ω*96ᵉˣ, *π*371; *λυγρὸν -ον Ω*735; Verb + *-ον Λ*120, *Ν*440 ≅ *Ο*534ᵉˣ, *Ξ*464, *Π*99, *β*152 ≅ *ε*389ᵉˣ, *γ*249 ≅ *ξ*300ᵉˣ, *γ*297, *θ*579, *ι*72 = *κ*130ᵉˣ = *μ*244ᵉˣ, *ι*455, *κ*250 ≅ 421, *λ*112 = *μ*139, *ο*444; (Dat. +) *-ον Η*143, *ι*92, *ν*373, *π*411. 448, Th.326

Σχ sch.D *Β*873: *λοιγόν, Χ*325: *ἀπώλεια*, sch. min. P. Mil.Vogl. 1181 = sch.Barn. *α*46: *θανάτῳ* L zu *αἰπὺς ὄλεθρος* ('metaphor from a rising wave'): Verdenius, Mn.IV 6, 1953, 115; zu *-ου πείρατ'* (B2): Heubeck, Gl.50, 1972, 139ff.; zum Formelsystem 'Tod': Paraskevaides, Synon. 43ff.

B Nom.act. in intrans. Bed.: *Verderben, Vernichtung, Untergang, Tod;* formelh., meist am VE; meist dir. R. (s.u.); Epith. (s. M): (25×) *αἰπύς* / (16×) *λυγρὸς -ος*⁺ (metr. entspr.

αἴσιμον / μόρσιμον / νηλεὲς ἦμαρ, zum Formelsystem s. in L) sowie *ἀδευκέϊ* (*δ* 489), *ἐοικότι* (*α* 46), *οἰκτίστῳ* (*ψ* 79), *ὤκιστος* (*X* 325); Gebr.: m. Gen. *ἑτάρων* (*κ* 250), *οὗ παιδός* (*π* 411), *κείνου* (*γ* 93 = *δ* 323, *ξ* 90), *ψυχῆς* (*X* 325); weiteres s.u. in den Vorbem. — Wortf.: *ὀλέθριον* (usw.) *ἦμαρ*, *λοιγός*, Wörter für 'Tod' u. 'Schicksal' (s.vv. *θάνατος*, das anders als die *ὀλ*-Gruppe im fgrE arm an Abll., *κῆρ*), *δήλημα*+ mit akt. Bed. **1** als Subj., dir. R. außer *Λ* 174, *Π* 800 *Λ* 441 (zum Gegner:) „*ἦ μάλα δή σε κιχάνεται* ⟨*αἰπὺς -ος*⟩ (*κῆρα μέλαιναν*") + *M* 345 („*τετεύξεται*") ≅ 358 *Λ* 174 (Gl.) *ἀναφαίνεται* ⟨ ⟩ (dem Rind, sc. Löwe) = *P* 244ex. („*ἡμῖν*") + 155 („*Τροίῃ δὲ πεφήσεται*") *τ* 557 „(Traum) *μνηστῆρσι δὲ φαίνετ' -ος* (*οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει*") *N* 773 („*νῦν ὤλετο Ἴλιος*) *νῦν τοι σῶς* ⟨ ⟩" = *χ* 28ex. ≅ *ε* 305ex. *Π* 800 *σχεδόθεν δέ οἱ* (Hektor) *ἦεν -ος* [⏑̯⏑]: *Ξ* 99 „(*ἐπικρατέουσι* Tr.) *ἡμῖν δ'* ⟨ ⟩ *ἐπιρρέπῃ*" *K* 174 „*ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς* ' *ἦ μάλα λυγρὸς -ος Ἀχαιοῖς ἠὲ βιῶναι*" **2** *-ου πείρατ'*, vgl. *τέλος θανάτοιο* u. s. Heubeck (L): 'Vernichtg. ~ Ende (Grenze)'; dir. R. außer *χ* 33 *Z* 143 (zum Gegner:) „*ἆσσον ἴθ', ὥς κεν θᾶσσον -ου πείραθ' ἵκηαι*" = *Y* 429 *H* 402 („*γνωτόν, ὡς*) *Τρώεσσιν -ου πείρατ' ἐφῆπται*" ≅ *χ* 33 (Freiern) ≅ 41 = *M* 79ex. **3** Akk. Obj. **3a** meiden, entkommen, dir. R. außer *Ξ* 507+ *Z* 57 „*μή τις* (Tr.) *ὑπεκφύγοι* ⟨*αἰπὺν -ον*⟩ ' *χεῖράς θ' ἡμετέρας* (*ἐξαπολοίατ'*") = *μ* 287ex. (Schiffbruch, 286 *δηλήματα νηῶν*) *Ξ* 507 *πάπτηνεν δὲ ἕκαστος, ὅπῃ φύγοι* ⟨ ⟩ = *Π* 283 = *χ* 43 (Freier) *α* 11 *πάντες, ὅσοι φύγον* ⟨ ⟩" ' *οἴκοι ἔσαν* = *ι* 286ex. („*ὑπέκφυγον*") = *μ* 446ex. + *ρ* 47 („*φυγόντι περ*"), *χ* 67 („*οὐ φεύξεσθαι*", Freier) *ι* 455 „*Οὖτις, ὃν οὔ πώ φημι πεφυγμένον ἔμμεν -ον*" *K* 371 („*οὐδέ σε*) *δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν* ⟨ ⟩" + *γ* 297 („*ἤλυξαν -ον*") *Π* 99 („*μήτε τις θάνατον φύγοι*) *νῶϊν δ' ἐκδῦμεν -ον*" [⏑̯⏑]: *μ* 216 „*τόνδε γ' -ον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι*" (Charybdis) **3b** abwehren, dir. R. nur *H* 143, *Σ* 129, *Y* 296 *Σ* 129 „*τειρομένοις ἑτάροισιν ἀμυνέμεν* ⟨ ⟩", vgl. *λοιγὸν ἀμύνει*+ (*E* 603+) *H* 143 „*ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ -ον* ' *χραῖσμε*" + *Λ* 120, *Y* 296 („⟨*λυγρὸν -ον*⟩") *B* 873 *νήπιος, οὐδέ τί οἱ τό γ'* (sc. *χρυσός*) *ἐπήρκεσε* ⟨ ⟩ ' *ἀλλ' ἐδάμη* = *Z* 16ex. (*οὔ τις*) = *Y* 289ex. (*σάκος*) = *δ* 292ex. (sc. *κραδίη γε σιδηρέη*) *N* 440 *χιτῶνα* ' *χάλκεον, ὅς οἱ πρόσθεν ἀπὸ χροὸς ἤρκει -ον* ≅ *O* 534 **3c** aushekken, dir. R./ep. Erz. außer *Ξ* 464, *ν* 373 *γ* 194 „*ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο* ⟨ ⟩" = *κ* 115ex. (Lästrygone) = *ω* 96ex. (Zeus, v.l. *ἄεθλον*) 249 „*τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' -ον* ' *Αἴγισθος δολόμητις* (*κτάνε*") + *ξ* 300 (Zeus), *ι* 92 (*οὐδὲ Λωτοφάγοι*) *π* 371 „*οἱ φραζώμεθα* ⟨ ⟩" (Freier dem Tel., 364 *κακότητος*) + *ν* 373 (den Freiern), *ο* 444 *Ξ* 464 (*ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν*, anderem) *θεοὶ βούλευσαν -ον ϑ* 579 („*Ἰλίου οἶτον*) *θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' -ον* ' *ἀνθρώποισ'* (*ἀπέφθιτο*") *π* 448 (*θάνατον*) *τῷ δ' ἤρτυεν αὐτὸς -ον* **3d** sagen, wissen, fürchten u.ä., dir. R. außer *ε* 389, *ι* 72, *κ* 130. 250, *π* 411 *Π* 859 „*τί νύ μοι μαντεύεαι αἰπὺν -ον* (*ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι;*") + *λ* 112 („*τεκμαίρομ' -ον, ὀλέσας*") = *μ* 139 *κ* 250 *ἑτάρων κατέλεξεν -ον* (Verwandlg. in Tiere) ≅ 421 *ε* 389 *κραδίη προτιόσσετ' -ον*, kontrast. *β* 152 (in 4) *ι* 72 *δείσαντες -ον* = *κ* 130ex. = *μ* 244ex. *π* 411 *πεύθετο γὰρ οὗ παιδὸς ... -ον* [⏑̯⏑]: *α* 37 („Aeg. tötete Ag.) *εἰδὼς αἰπὺν -ον*" (*ἄλγε' ἔχουσιν*) *δ* 534 „*τὸν δ'* (Ag.) *οὐκ εἰδότ' -ον ἀνήγαγε καὶ κατέπεφνε*" *γ* 88 („⟨*κείνου*⟩ *-ον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων*" 93 „⟨ ⟩ *λυγρὸν -ον ἐνισπεῖν*" = *δ* 323 **4** Dat. u. inn. Obj., nur Od., dir. R. / ep. Erz. außer *β* 152, vgl. *ὀλέσσαϑε*+ *κακὸν μόρον* ([s.d. B 3] *Φ* 133, *α* 166), *κακὸν οἶτον* (s.d. B 1b) *ὄλῃαι* (*Γ* 417+), *πότμον ἐπισπεῖν ι* 303 (*κε*) *ἀπωλόμεϑ' αἰπὺν -ον δ* 489 „*ἦέ τις ὤλετ' -φ ἀδευκεῖ*" *γ* 87 „*ἦχι ἕκαστος ἀπώλετο* ⟨*λυγρῷ -φ*⟩ (*λυγρὸν -ον* v.l.)" *ο* 268 „*ἀπέφθιτο* (Od.) ⟨ ⟩ (*λυγρὸν -ον* v.l. ant., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 159)" *ψ* 79 „*κτεῖναί μ' οἰκτίστῳ -φ*" *α* 46 „*ἐοικότι* (*ἀδευκέϊ* v.l. ant., v. CPh 87, 1992, 322 sqq.) *κεῖται* (Aeg.) *-φ*" probl.: *β* 152 (Adler des Zeus überflogen d. Volksversammlg. in Ithaka) *ὄσσοντο δ' -ον blickten Verderben?* vgl. (*τ* 446) *πῦρ δεδορκώς* (s.d. B I 1); od. *hatten deren (zukünft.) Verderben vor Augen?* (s. *ὄσσ.* B I), vgl. *ε* 389 (in 3 d) **5** bes. Stt., dir. R. außer *X* 325, Th. Stelle, wo Verwundg. tödl.: *X* 325 *λευκανίην, ἵνα τε ψυχῆς ὤκιστος -ος* Appos. zum Satz (Ergebnis der Handlg.): *Ω* 735 („*ῥίψει*, Gr. den Astyanax) *ἀπὸ πύργου,* ⟨*λυγρὸν -ον*⟩" zum Nomen: *ξ* 90 „*τι ἴσασι, θεοῦ δέ τιν' ἔκλυον* (Freier) *αὐδήν,* ' *κείνου* ⟨ ⟩ (sc. Od.)" Th. 326 *Φῖκ'* (*Φίγγ', Σφίγγ'* vv.ll.) *ὀλοὴν τέκε Καδμείοισιν -ον*

D v.l. *Σ* 62, *ν* 376, *π* 280 H. W. Nordheider

ὀλέκω [13i, 2o, 1h] **F** *-ουσι(ν)* 3, Impf. *-εν* 1, *-ον* 3, *-εσκεν* 1; Ptz. *-οντα* 3, *-οντας* 2, *-ουσα* 1; Med. *-ονται* 1, *-οντο* 1

M **1** [⏑̯⏑̯] *ὥς -ον Λ* 326 [⏑̯⏑̯] *-ον κ* 125 [⏑̯⏑̯] *-εν/ον Φ* 521, *Λ* 150 **2** [⏑̯⏑̯] (*ἀλλήλους*) *-ουσι(ν)/οντα Λ* 530, *χ* 305 / *O* 249; *Ἀργείους -εσκεν/οντας T* 135 / *E* 712 = *H* 18 [⏑̯⏑̯] *-οντα/ουσα Θ* 279 = *T* 152ex., h. 27,10; *-οντο A* 10 [⏑̯⏑̯x] *ἀλλήλους -ουσιν Σ* 172; *ὡς -ονται Π* 17

Σχ sch. D *A* 10: *ἀπώλλυντο* (vgl. sch. min. P. Achmîm 2 u.ö.), *Λ* 150. 326, *Φ* 521: *ἀνῄρουν*+

B (1) *niedermachen, vernichten,* (2) Med. *umkommen, zugrundegehen,* meist Il.; *Θ* 279, *T* 152 mit Instr. o.ä.; nb. *ὄλλυμι* (s. Risch § 102), beide weitgehend komplementär: *ὁ.* nur im Präs.st. von der andauernden Handlg., wogegen *ὄλλυμι* (mit unkomplettem [sek.?] Präs.st., meist Ptz., s.d.) meist im eff. Aor. (kontrast. *ὄλεκεν*+ / *ὀλέκοντο* mit metr. gleichw. Aor. *ὄλεσεν*+ / *ἀπόλοντο*); im Präs.st. komplementäre Distr. (z.B. *ἀπόλλυται / ὀλέκονται*) bis auf (metr. gleichw.) *ὤλλυντο* ⟨*δὲ λαοί*⟩ (Hes. fr. 33a, 24) < *ὀλέκοντο* ⟨ ⟩ (*A* 10) u. Ptz. Akt. *ὀλλύς*+ (am VA, bzw. Polyptoton *Λ* 83); zu *ὀλέκουσιν* vgl. metr. *ἐνάριζον*. **1** Akt.; in pauschal geschildertem Kampfgetümmel: Scharen *sind dabei, sich abzuschlachten* gegenseitig od. die einen die anderen (vgl. *ὀλλύντας τ' ὀλλυμένους τε*+, s.d. B I 1a): *Λ* 150 *πεζοὶ μὲν πεζοὺς -ον φεύγοντας* (*χαλκῷ δηϊόωντες*) *Σ* 172 „⟨*οἱ δ' ἀλλήλους*⟩ *-ουσιν*" + *Λ* 530, vgl. ⟨ ⟩ *ἐνάριζον* (*Ξ* 24+), ferner *δῆουν* (*O* 708) überlegener Held *mäht* die Gegner scharenweise (Koll.) *nieder* (vgl. *Π* 394 *ἐπέκερσε?*, s.d. B II 3): *Φ* 521 (Ach.) *αὐτούς τ'* (Tr.) *-εν καὶ* (*ἵππους*) *T* 135 („*ὅτε*) *Ἕκτωρ* ' *Ἀργείους -εσκεν* (*ὤλεσκεν, ὀλέεσκεν* et al. vv.ll.)" Ptz. (meist 'sehen, wie er ...'): *E* 712 (als Hera sah, wie Hektor u. Ares) *Ἀργείους -οντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ* = *H* 18 (Ath. sah Hektor u. Paris) *Θ* 279 (Ag. *ἰδὼν γήθησεν τόξου ἄπο*) *Τρώων -οντα* (Teukros) *φάλαγγας* ≅ *T* 152 („*ἔγχεϊ*", sc. Ach.) *O* 249 (Hektor: „*με*) *οὓς ἑτάρους -οντα* (*στέλλοντα* v.l.) ... *βάλεν Αἴας*" entspr. Art. die Tiere: h. 27,10 (*ἄλκιμον ἦτορ ἔχουσα*) *ἐπιστρέφεται θηρῶν -ουσα γενέθλην* entspr. im Gl.: *Λ* 326 (*ὡς κάπρω*) *ὦς -ον Τρῶας πάλιν ὁρμένω* (Od. u. Diom.; Dual) *χ* 305 (Od. u. die Seinen gg. die Freier *ὥς τ' αἰγυπιοὶ ἐπ' ὀρνίθεσσι*) *τὰς -ουσιν ἐπάλμενοι, οὐδέ τις ἀλκή* Riesen *schlachten* die wehrlos Eingeschlossenen *ab*: *κ* 125 *τοὺς -ον λιμένος πολυβενθέος ἐντός* **2** Med. *A* 10 (*νοῦσον ὤρσε*, sc. Ap.) *- οντο* ⟨*δὲ λαοί*⟩ (Gr. im Lager), danach modernisiertes *ὤλλυν-ο* (Hes. fr. 23a, 24) *Π* 17 (Ach. zu Patr.:) „*ὀλοφύρεαι, ὡς τ'* ⟨ ⟩ *-ονται* (*ὑπερβασίης ἕνεκα σφῆς*", Gr.) H. W. Nordheider

ὀλεσήνωρ ci. [1H] *(die) Männer* od. *einen Mann vernichtend*, ep. Adj. (s.a. Stesich. S 15 ii 5 p. 159 Dav.); von d. Gattenmörderin Klyt.: Hes. fr. 23a, 30 *κτεῖνε δὲ* (Or.) *μητέρα* [*ἣν ὀλεσήν*]*ορα* (suppl. Musso, Aeg. 49, 1969, 72; *ὑπερήν*]*ορα*

West), vgl. (V.29) *πατροφονῆα* (sc. Aeg.), s.a. March, BICS Suppl.49, 1987, 89, zur Bildg. Sommer, Nominalkompos.183, u. vgl. *ἀνδρολέτειρα, -φόνος, φθισήνωρ, -ίμβροτος, ὀλετήρ, ὀλοός, οὐλομένης ἀλόχοιο*+ (*δ*92+) H.W.Nordheider

ὀλετήρ [1i] (zu *ὄλλυμι*:) *Vernichter, (Mörder),* eines einzelnen (mit gen.obj.), in emphat. dir. R. *Σ*114 (Ach.:) „*νῦν δ' εἰμ', ὄφρα φίλης κεφαλῆς -ῆρα κιχείω* ' *Ἕκτορα*", s. *δηλήμων* m. Wortf., *ἀνδρολέτειρα, ὀλεσήν*]*ορα, ὄλλυμι* B I 1 (wo Obj. meist viele, *X*360, *λ*318 einzelne)

H.W.Nordheider

ὀλιγηπελέων [2i, 2e] E erw. aus *ὀλιγ-ηπελής*, unklar: zu *πέλομαι*, **ἄπελος* n. *Kraft, Ἀπόλλων*? vgl. *ὀλιγο-δρανέων* sowie poet. *ἀν-, εὐ-. κακηπελέων/ίη*, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *ὀλιγηπελίη*

Σχ sch.D *O*24: *ὀλιγοδραμῶν. ὀλίγον ἰσχύων. καὶ ὀλιγοψυχῶν*, 245: *ὀλιγοθυμῶν*

B *(nur wenig bei Kräften:) kraftlos, schwach* durch Sturz, Verwundg., Schiffbruch, Alter; präd.: *-έων* vor Trithemimeres (wie *ὀλιγοδρανέων*), 1e *-έουσα* (konz.) in [⏑⏑⏑⏑⏑]; 3x dir.R. *O*24 (Zeus: „jeden opponierenden Gott *ῥίπτασκον*) *ὄφρ' ἂν ὕκηται* ' *γῆν -έων*", vgl. „*ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν*" (*A*593 von Heph. in ähnl. Sit.) 245 (Ap. zu Hektor, der sich von seiner Verwundg. erholt, *νέον δ' ἐσαγείρετο θυμόν*:) „*τίη δὲ σὺ νόσφιν ἀπ' ἄλλων* ' *ἧσ' -έων* (*κῆδος;*", entspr. folgt *ὀλιγοδρανέων προσέφη*) *ε*457 (Od. nach Schiffbruch am Phäakenufer) *ἄπνευστος καὶ ἄναυδος* ' *κεῖτ' -έων* (*κάματος αἰνός*, dann *ἔμπνυτο καὶ θυμὸς ἀγέρθη*) konz.: *τ*356 (Pen. zu Od.: „Eurykl.) *σε πόδας νίψει, -έουσά* (*ὀλίγη περ ἐοῦσα* v.l.) *περ ἔμπης*". – Wortf.: *ἀλλοφρονέων, ἀπινύσσων, ἄπνευστος καὶ ἄναυδος* (*ε*457 nb. *ὀ.*), *κεκαφηώς* (s. *καπύσσαι*), *κεκμηώς* (*κάμνω*), s.a. Vbd. m. *θυμός* (s.d. B 1), *ἀλκή* (s.d. I Sp.498,67 ff. *ἔπαυσεν*), *κάματος* (*κῶμα, ὕπνος*), ferner 'schwach' *ἄναλκις, κακός* usw.

H.W.Nordheider

ὀλιγηπελίη [1e] *Kraftlosigkeit, Schwäche,* als Ursache (*ἐξ*): *ε*468 (Od. *ὀλιγηπελέων* [457, s.d.] zu sich selbst: „*μή με στίβη*) *ἐξ -ης δαμάσῃ κεκαφηότα θυμόν*", s. s.v. *ὀλιγηπελέων* H.W.Nordheider

ὀλιγοδρανέων [3i] E aus *ὀλιγο-* u. *δράω*, wohl nach Vorbild von *ὀλιγηπελέων* gebildet

Σχ sch.D *O*246: *ὀλίγον ἰσχύων. ἐξησθενηκώς*, *X*337: *ὀλιγοδυναμῶν*

B *(wer nur wenig tun kann:) kraftlos, schwach,* nur formelh. in Antw. vom schwer verwundeten Hektor, Patr. (zum Verstyp s. Parry, Epithète 19) *O*246 *τὸν δ'* (Ap.) *-έων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ* (245 entspr. „*ὀλιγηπελέων*", seine Ohnmacht s. *Ξ*438 f., *O*9) = *X*337 (zum triumphierenden Ach.) entspr.: *Π*843 *τὸν δ'* (triumphierenden Hektor) *-έων προσέφης, Πατρόκλεες ἱππεῦ*

D *X*355 v.l. (*καταθνήσκων* vulg.) = 337+

H.W.Nordheider

ὀλίγος, ὀλίζ(ων), ὀλίγιστος [27i, 14e, 6H, 4h, 1c] E evt. bereits myk., s. DMic. II 49; etym. unklar, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *ὀλιγηπελέων/ίη, ὀλιγοδρανέων, Ὀλιζών*, vgl. *λοιγός*

F *-ος* 5, *-ῳ* 1, *-ον* 4, *-οισι* 2; *-η* 8, *-ης* 2, *-ῃ* 2, *-ην* 3; *-ον* 3, Akk. 3, (*ἐν*) *-ῳ* 1h, *-ων* 1; Adv. *-ου* 1e, *-ον* 13; Komp. *ὀλίζονες* 1; Sup. *-ιστος/η* 1/1

M 1 [⏑⏑⏑] *ὥ*+ *τ' -ῳ/η* (*ἐνὶ χώρῳ*) *M*423, *Δ*442; *-ον* h.Merc.245; *-ην* Op.643; *ἐν δ' -ῳ* h.Merc.240; *ἐξ -ων* Th.447; *ἦ/οὐδ' -ον E*800, *γ*368 [⏑⏑⏑] *-ος/ον περ* h.Merc. 456, *θ*547; *-ος τε ι*515; *-η Λ*801 = *Π*43 = *Σ*201, Op.30; *-ης Π*825; *-ῃ ξ*492; *ἦ -ου ξ*37; *οὔτ' -ον κ*94; *-ον Λ*52, *P*538, *Ψ*424 [⏑⏑⏑] *-ος δ' ἔτι A*593, *K*161; *-ος B*529; *-ον χρόνον Ψ*418; *-η Γ*115; *-ης* Hes.fr.43a,61; *-ην ἔτι Π*68; *-ον προγενέστερος Ψ*789, *τ*244; *-ον* (*τε*) *Λ*547, *M*452, *o*365, Op.480 [⏑⏑⏑] *οὐκ -ον χρόνον T*157; *-η/ον τε φίλη/ον τε ζ*208 = *ξ*58, *A*167; *-ῃ ἐνὶ χώρῃ P*394; *-ην υ*259; *-ον* (*περ*) *Λ*391, *Ξ*376, Vit.p.9,18 [⏑⏑⏑] (*οὐκ*) *-ον περ T*217 ≅ *θ*187ex, *κ*24 2 [⏑⏑⏑] *-οισι μ*252, h.Merc.259; *-ιστος T*223 [⏑⏑⏑κ] *-ίστῃ* Op.723 3 [⏑⏑⏑] *ὀλίζονες Σ*519

Σχ (zu B 1:) sch.D *A*167 (*γέρας*): *ἐλάχιστον, A*593 (*θυμός*): *βραχείας μοι τῆς ψυχῆς γενομένης, Γ*115 (*ἄρουρα*): *βραχύ δ' ἦν τὸ ... χωρίον, M*452 (*ἄχθος*): *ὡς κοῦφον βάρος, Σ*519 (*ὀλίζονες*): *ἐλάττονες καὶ μικρότεροι, T*223 (-*ιστος*): *ὀλίγος. μικρός*, (zu B 2 *-ον*:) *E*800: *ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὀλίγον. οὐδὲ ὅλως, Λ*547: *κατ' ὀλίγον. κατὰ μικρόν*

L Moorhouse, CQ 41, 1947, 32 ff.: Abgr. gg. *μικρός*; zu *T*223 (in B 1 j): Combellack, AJPh 105, 1984, 248 ff.; zu Vit.p.9,18 (1 i): Markwald, Hom. Epigr. 104 f.; zur Steigerg.: Seiler, Steigerungsformen 101 ff.; zum Adv. *-ου* (*ξ*37 in 2b): Wackernagel, Kl.Schr. I 789 ff.

B *klein (gering)* an Größe (Raum), Wert, Kraft *(unscheinbar, geringfügig, schwach), kurz* an Zeit, *wenig(e)* an Zahl; adj. (1: meist attr.; Op.480, h.Merc.240 [in 1 i. e] subst.), seltener adv. *(nur) wenig* (2: *-ον, ξ*37 *-ου beinahe*); 3x Komp. u. Sup. (1 j); geleg. in konz. Zush. *wenn auch (nur) klein*: nicht bloß deskript., sondern wertend, 'entschuldigend' (1 a: *ι*515, h. Merc.456; 1 i: Vit.p.9,18; in 1 c. 2; vgl. *μικρός*); *ὀ.* laut Moorhouse (L) deskript. u. daher für das fgrE geeigneter als *μικρός*, das mehr affekt. Färbg. habe: aber auch *ὀ.* affekt. an Stt. wie *ι*515, *υ*259 u. bei konz. Zush. (s.o., der bei *μικρός* überw.), meist nb. Partikel. – Wortf.: s. *μικρός* 1 Adj. (2x subst. [s.o.]) 1a von Lebewesen: *klein* an Körper präd.: *B*529 *ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας* ' *μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος* ⌊*Τελαμώνιος Αἴας*⌋ ' *ἀλλὰ πολὺ μείων·* *-ος μὲν ἔην λινοθώρηξ*, Opp. *μέγας* ⌊ ⌋ (konz.:) *ι*515 (Kyklop: „*ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην, μεγάλην ἀλκήν*) *νῦν δέ μ' ἐὼν -ος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς* ' *ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν unscheinbar, mickerig* h.Merc.456 „*-ος περ ἐὼν κλυτὰ μήδεα οἶδας* (Hermes)" attr.: 245 *παῖδ' -ον δολίῃς εἰλυμένον ἐντροπίῃσι* 259 („*ἐς Τάρταρον*) *ἀλλ' ὑπὸ γαίῃ* ' *ἐρρήσεις* (Hermes) *-οισι μετ' ἀνδράσιν ἠγεμονεύων*" eher *kleine* ~ *unscheinbare, schwache* Schatten der Toten (s. Càssola z.St.) als *wenige μ*252 (Gl.: *ὡς δ' ὅτ' ἀλιεὺς*) *ῥάβδῳ* ' *ἰχθύσι τοῖς -οισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων* (m. Art.) *den kleinen* (s. Odyssey z.St. u. vgl. *κ*124, wo Fische gespießt werden) 1b von Gegenständen: *klein*, attr. *Ξ*376 („*ὃς*) *ἔχει δ' -ον σάκος ὤμῳ*, ' *χείρονι φωτὶ δότω* (Opp. *ἀσπίδι μείζονι*") *υ*259 *δίφρον ἀεικέλιον καταθεὶς -ην τε τράπεζαν* (Tel. dem Od.), *ὀ.* nb. *ἀεικ. (unansehnlich),* s. Aristot.Po.1458b,29 f. mit umgangssprachl. 'Übers.' des Verses (*δίφρον μοχθηρὸν μικράν τε τρ.*) Op.643 *νῆ' -ην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτίᾳ θέσθαι·* ' *μείζων μὲν φόρτος* 1c von Gabe, Schuld: *gering* an Wert nb. *φίλος*: *A*167 (Ach. zu Ag.: „*ἦν δασμός*) *σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' -ον τε φίλον τε* ' *ἔρχομ' ἔχων*" präd.: *ζ*208 („*πρὸς Διός*) *ξεῖνοί τε πτωχοί τε, δόσις δ' -η τε φίλη τε*" = *ξ*58 („*γίνεται ἡμετέρη*") *(zwar nur) gering, aber mit Liebe* neg.: *γ*368 „*χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔ τι νέον γε* ' *οὐδ' -ον*" 1d von e. Last: *gering, leicht* an Gewicht *M*452 (Gl.: *ὡς ῥεῖα φέρει πόκον οἰὸς*) *-ον τέ μιν ἄχθος ἐπείγει*, attr. (Ameis.-H.: adv. *nur wenig*, s. 2) 1e von Fläche, Raum: *eng* attr.: *Γ*115 *πλησίον ἀλλήλων, -η δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα Π*68 „*ῥηγμῖνι θαλάσσης* ' *κεκλίαται* (Gr.), *χώρης -ην ἔτι μοῖραν ἔχοντες*" *K*161 „*εἶα-*

ται (Tr.) ἄγχι νεῶν, -ος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει" *M* 423 (Gl.: ὡς δύ' ἀνέρε) ὥ τ' -ῳ ἐνὶ χώρῳ (-ῃ ... χώρῃ Zen.) ἐρίζητον περὶ ἴσης *P* 394 νέκυν -ῃ ἐνὶ χώρῃ ' εἷλκεον *Π* 825 (Gl.: wie Eber und Löwe) μάχεσθον ' πίδακος ἀμφ' -ης· ἐθέλουσι δὲ πιέμεν ἄμφω subst.: h.Merc. 240 (Hermes beim Anblick Ap.s) ἀνεείλε' ἓ αὐτόν. ' ἐν δ' -ῳ συνέλασσε κάρη χεῖράς τε πόδας τε, sc. χώρῳ, *in breve spazio* (Càssola, s.d.) **1f** zeitl.: *kurz*, attr., 1× neg. *T* 157 „οὐκ ˹-ον χρόνον˺ ἔσται ' φύλοπις" *Ψ* 418 μᾶλλον ἐπιδραμέτην (Pferde) ˹ ˺ *Λ* 801 „-η δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο" = *Π* 43 = *Σ* 201 Op. 30 ὥρη γάρ τ' -η πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε ' ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται ' ὡραῖος **1g** von Kraft, Funktion, attr. *geringe, schwache Lebenskraft*: *A* 593 „κάππεσον (Heph.) ἐν Λήμνῳ, -ος δ' ἔτι θυμὸς (s.d. B 1 b) ἐνῆεν", vgl. ὀλιγηπελέων (bes. *O* 24), ὀλιγοδρανέων *mit leiser Stimme*: *ξ* 492 φθεγξάμενος δ' -ῃ ὀπί **1h** von göttl./Naturkräften, 'Abstr.' *unscheinbar*: *Δ* 442 ("Ἔρις) ἥ τ' -η μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ' οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει, präd. *gering(fügig)e Ursache*: Hes. fr. 43,61 ἐξ ἀρχῆς (s.d. B 1) -ης (ἔπραθεν πόλιν, Her. auf Kos) neg. in Antith. *hohe Welle*: *κ* 94 (οὐ μὲν ἀέξετο κῦμα, sc.: ἐν λιμένι) οὔτε μέγ' οὔτ' -ον, λευκὴ (γαλήνη) **1i** von Quantitäten subst. *Weniges*, d.i. wenige Halme (sc. δράγμα, s. West z.St.): Op. 480 ἥμενος ἀμήσεις -ον περὶ χειρὸς ἐέργων Pl. *wenige* an Zahl: Th. 447 ἐξ -ων βριάει (Hekate vermehrt die Herden) κἀκ πολλῶν μείονα θῆκεν δῆμος *klein* an Einwohnerzahl ~ *unbedeutend, gering*: Vit. p. 9,18 μέγας δέ με θυμὸς ἐπείγει ' δῆμον ἐς ἀλλοδαπῶν ἰέναι -ον περ ἐόντα, s. L (gg. Bzhg. με -ον), vgl. h.Merc. 259 (in 1 a) **1j** Komp.: *Σ* 519 (Abb. auf Schild: Ares u. Ath.) ἀμφὶς ἀριζήλω. λαοὶ δ' ὑπ' ὀλίζονες (ὑπολίζονες v.l.) ἦσαν, *die Männer darunter waren kleiner* (dargestellt), s. Leaf u. Ameis-H. z.St.; La. ὑπολίζ. 'ein wenig kleiner' war Vorbild für ὑφῆσσων (Sc. 258) Sup. (m. Ggs. πλείστη+): *T* 223 (Od.: „αἶψά τε φυλόπιδος κόρος, πλείστην καλάμην ἔχευεν) ἄμητος δ' -ιστος, ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα ' Ζεύς" *sehr gering(e) Ernte(ertrag)*, dagg. Combellack (L) temp. *sehr kurze Ernte(zeit)* Op. 723 (πολυξείνου δαιτός) ἐκ κοινοῦ πλείστη τε χάρις δαπάνη τ' -ίστη, *geringste(r) Aufwand, Kosten* **2** Adv. **2a** Ntr. pro adv. *(nur ein) wenig, etwas*; räuml. Akk. *nur (eine) kurz(e Strecke)*: *Λ* 52 ἱππῆες δ' -ον μετεκίαθον 547 ἐντροπαλιζόμενος -ον γόνυ γουνὸς ἀμείβων, d.i. *mit kurzen Schritten*, Opp. μακρὰ βιβάς (s. Ameis-H. z.St.) *Ψ* 424 -ον δὲ παρακλίνας ἐδίωκεν *doch ein wenig, wenigstens etwas*: *P* 538 („ἦ) -ον γε ... ' κῆρ ἄχεος μεθέηκα χερείονά περ κατατέφνων" m. konz. περ *auch nur ein bißchen*: *Λ* 391 („ἦ) ὑπ' ἐμεῖο, καὶ εἴ κ' -ον περ ἐπαύρῃ, ' ὀξὺ βέλος πέλεται" *θ* 547 „ὅς τ' -ον περ ἐπιψαύῃ πραπίδεσσι" (neg.:) *κ* 24 (κατέδει, Aiolos den Windschlauch) ἵνα μή τι παραπνεύσει' -ον περ | ὁ. zum Komp. *wenig, etwas...*: *Ψ* 789 „ἐμεῖ' -ον προγενέστερός ἐστιν" ≅ *τ* 244ex. *o* 365 „τῇ ὁμοῦ ἐτρεφόμην, -ον δέ τί μ' ἧσσον ἐτίμα" *kaum weniger nicht wenig* ~ *erheblich*: *T* 217 (Od. zu Ach.:) „χρείσσων εἰς ἐμέθεν καὶ φέρτερος ˹οὐκ -ον περ˺ ἔγχει (antith. σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην πολλόν") *θ* 187 (λάβε δίσκον sc. Od.) στιβαρώτερον ˹ ˺ (als die der Phäaken) ὁ. zum Ptz. *wenig* ~ *kaum, fast nicht*: *E* 800 „ἦ -ον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς" **2b** adv. Gen. *nur um ein Kleines* ~ *beinahe* *ξ* 37 „ἦ -ου σε κύνες διεδηλήσαντο", s. L

D Op. 288 ([präd.:] zur κακότης) -η (consensus codd. + pap. [Verdenius: l. diffic.], λείη Plat., Xen. al., sic edd.) μὲν ὁδός, ˹μάλα δ' ἐγγύθι ναίει˺ (dann Opp. μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος καὶ τρηχύς[!], χαλεπή[!]), La. λείη (leicht zu λίγη verlesbar, s. Sinclair z.St.) vermeidet Tautologie m. ˹ ˺ (s. West z.St.), wird durch Opp. τρηχύς wiederaufgenommen (vgl. Sol. fr. 4,34 W. τραχέα λειαίνει) Il. Pers. fr. dub. 1,1 p. 165 Dav. (p. 92 Ber.) ἐξ -ου διαβὰς (q.v.) προφόρῳ ποδί *ex brevi accessu in extensum* (*profertur*, sc. iaculator), vgl. Sol. fr. 13,14 W. ἀρχὴ δ' ἐξ -ου (ἀρχῆς δ' ἐξ -ης ci., sic West) γίγνεται *aus Kleinem*, anderers. Th. 447 ἐξ -ων (sc. Herden [in B 1 i]) v.l. *τ* 356

H. W. Nordheider

Ὀλιζών f. [1i] **E** zu ὀλίγος 'gering' od. zu ὄλιζα 'Weißpappel', s. Bechtel, Dialekte I 209; s. ferner Leaf, Homer and History, London 1915, 122. 126. 342. 344; H.S.–L. 139

B ON *B* 717 καὶ Μελίβοιαν ἔχον καὶ -ῶνα τρηχεῖαν Epith.: inhaltl. (vgl. H.S.–L.) od. metr. bedingt (vgl. Struktur *B* 633, ˹Visser, Katalog, 57)? *'O.*, nicht m. Sicherh. identifiziert, lag an der Küste Magnesiens in Philoktets Führungsbereich, vgl. Str. 9.5.16, ˹ ˺ 687

R. J. Allan

ὀλισθεῖν [2i] **E** <**sleidh-* w. misplaced *-s-* (Hamp, Gl. 61, 1983, 192); origin of *o-* unclear, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. **Σχ** sch. D *Y* 470: -εν· ἔπεσεν

B aor. *slid, slipped* w. ἐκ *out* *Y* 470; cf. πίπτω, πέτομαι *Y* 470 ὁ δὲ φασγάνῳ οὖτα καθ' ἧπαρ· ' ἐκ δέ οἱ ἦπαρ -εν, ἀτὰρ μέλαν αἷμα κατ' αὐτοῦ ' κόλπον ἐνέπλησεν *Ψ* 774 ἔνθ' Αἴας μὲν -ε θέων ... ' τῇ ῥα βοῶν κέχυτ' ὄνθος ... ' ... ' ἐν δ' ὄνθου βοέου πλῆτο στόμα τε ῥῖνάς τε, on forward fall see van Bennekom, MH 44, 1987, 77; see also Richardson, Iliad ad l.

Compd.: ἐκ *Y* 470

D v.l. *N* 505? prob. citation from another poet, s. West, Ptol. Pap. 59. 62

W. Beck

ὄλλυμι [125i, 113o, 13H, 3h, 1c] **E** aus *ὄλ-νυ-μι, isoliert, zum s-Aor. Strunk, Nasalpräsentien 76 f., vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v., ferner Koch, Gl. 54, 1976, 216 f. u. Friedrich/Kammerhuber, HW III 18. – Abl.: ἀνδρολέτειρα, ὄλεθρος, ὀλέκω, ὀλεσήν]ορα, ὀλετήρ, ὀλο(ι)ός, οὐλόμενος ([s.d.] Aor. Ptz. zu ὄ.), οὖλος/ιος, ὠλεσίκαρπος

F („-" steht für ὀλ-) **1** Akt.; Prās. Ptz. -λύς/λύντ'/λύντων/λύντας/λῦσαι 1/1/2/1/1; Fut. -έσω/ει 2, -έσσεις/ει 2; Aor. ὤλεσα/ας/ε(ν)/αν 4/1/14/6, ὤλεσ' 1, ἀπώλεσα/ε(ν)/αν 5/7/1, ἀπώλεσ' 1, -εσεν/αν 2/2, -εσσε(ν)/αν 5/1, ἀπ-εσσε/αν 2; Konj. -έσῃς/ῃ/ωσιν 3, -έσσῃς/ῇ 4/3; Opt. ˹-έσειε˺ 2, ἐξ˹ ˺ 1; Imp. -εσσον 1; Inf. -έσαι 3, -έσσαι 5; Ptz. -έσας/αντ'/αντες/ασα 5/2/5/1, -έσσας 2 **2** Med. ἀπ-λυται 2; ὤλλυντο 1H; -λύμενοι/ων/ους 1/5/2, ἀπ-λυμένους 1; Fut. -εῖται 4, -έεσθε/αι 1/2; Iter. ἀπ-έσκετ' 1; Aor. -όμην/ετ'/οντο 1/2/16, ἀπ-οντο 6, ὤλεο/ετ(ο)/ονθ' 1/17/1, ἀπώλεο/ετο/όμεθ' 1/4/4; Konj. -ωμαι/ηαι/ηται/ωνται 1/1/8/5, ἀπ-ηται/ωνται 2; Opt. -οισθε 2; ἀπο-οίμην/οιτ(ο)/οίατο 2/9/1, ἐξαπ-οίατ' 1; ἀπ-έσθω 1; Inf. -έσθαι 15, ἀπ-έσθαι 17 **3** intrans. Pf., Plqu. -ωλας/ε 1/6, ˹ἀπ-ωλε˺(ν) 6, ἐξ˹ ˺ 2, δι-ωλε 1, -ώλει 1, -ώλῃ 2 – Aor. Ptz. οὐλόμενος s.d.

M **1** Stamm im longum (ὀλλ., ὠλ.) **1a** zweis. [⏑̄] -λὺς/λύντ' Ἀργείους+ *K* 201, *Θ* 472; ὤλονθ' *ι* 61 [⏑̄] ὤλεθ' *γ* 235 [⏑̄] ἀπώλεσ' *Ω* 260; ὤλετ' *δ* 489 [⏑̄] φίλον ὤλεσ' *φ* 88; φίλος+ ˹ὤλεθ'˺ ἑταῖρος *P* 411 ≅ 655. 642 = *Σ* 80ex.; ˹ ˺ *ε* 436 **1b** dreis. [⏑̄⏑⏑] ὤλεσε/σαν *τ* 274 ≅ *ω* 428in., *ψ* 68, Op. 163 / *σ* 181. 252 = *τ* 125; ὤλετο *I* 413. 415, *Π* 489, *β* 183, *ρ* 319 [⏑̄⏑⏑] ὤλεσα+ λαόν / θυμόν *X* 104, *η* 60 / *P* 616 [⏑̄⏑⏑] ἀπ-λυται *η* 117, Op. 763; (ἐσθλὸν) ἀπώλεσα/σαν *Σ* 82, *β* 46, *δ* 724 = 814 / *Ψ* 280; ὤλεσας *ω* 93; ἀπώλεσε(ν) (λαόν) *E* 648. 758, *Σ* 460, *Ω* 44, Op. 246; ἀπώλεσε / (ἀπ)ὤλετο νόστιμον ἦμαρ *α* 354 / 168, *ρ* 253; ἀπώλεσε / (ἀπ)ὤλετο τηλόθι πάτρης / λαός ὀλέθρῳ+ *γ* 87, *ι* 303; (ἀπ)ὤλετο τηλόθι πάτρης / λαός

β365, Z223; ἀπώλετο/ὁμεθ' α413 / κ27, λ438, ω186 [⏑⏑⏑] (ἀπ)ὤλεσα/σε λαόν+ B115 = I22 / X107, ι265, ω428; ὤλεσα (δ')/σαν αὐτούς+ ι40 / H360 = M234; ἀπώλεσα οἶκον δ95; ὤλεσε θυμόν Λ342 = Y412, Ω638; ὤλεσεν/σαν Π753, Hes.fr.132 / Op.372; ὤλετο δ' αὐτός η60, ψ68 **1c** [⏑–⏑] -λύντων Δ451 = Θ65; -λῦσαι Τρῶας Θ449 **1d** viers. [⏑⏑⏑⏑] -λυμένων Δαναῶν Θ202. 353 [⏑⏑⏑⏑] -λυμένων/ους κ123, X62 [⏑⏑⏑⏑] -λυμένων Δ451 = Θ65 [⏑⏑⏑⏑] ἀπ-λυμένους H27 [⏑⏑⏑⏑] -λύμενοι/ους Y21, Λ83 **2** Stamm in den brevia (ὄλλ., ὤλλ.) [–⏑–] -λύντας Λ83 [–⏑⏑] ὤλλυντο δὲ λαοί Hes.fr.33a,24 **3** ὀλ. im breve **3a** zweis. ⏑[⏑⏑] ἀλλ' -ετ' ξ68, ο247 [⏑⏑] ἀπ-οιτ' Op.348 **3b** dreis. (Basis [⏑–]): [⏑⏑⏑] ἀπ-οιτο α47 [⏑⏑⏑] -εσσε(ν)/ον φ284, h.Cer.310 / P647; πάντες -οντο/ωνται τ277 / Θ37 = 468; αὐτόθ' / τότ' -οντο Π848, Σ230; ἐν ... ἀπ-οντο B162 = 178, δ497 = λ384in.; ἀπ-ηται/οιτο β333 / E311 = 388in., Ξ142, Op.46, h.Merc.309; ἐξαπ-οίατ' Z60; -ἔσθαι N349, X110; ἀπ-ἔσθαι M70 = N227 = Ξ70, O511, γ234, θ511; ἀπ-ἔσκετ' λ586; -ωλας/ε Ω729, O111; ἀπ-ωλε(ν) α166 ≅ δ511in. = ξ137in. ≅ τ85in.; ἐξαπ-ωλε Σ290, υ357; δι-ωλε β64 [⏑⏑⏑] -εσσε δ446; -ωλε δ318 [⏑⏑–] -ώλῃ Ἴλιος Δ164 = Z448 [⏑⏑⏑] ἀπ-εσσε Hes.fr.33a,19; ἀπ-ωλε O129, δ62 [⏑⏑×] ἀπὸ θυμὸν -ἔσσεις/εν/ῃς/ῃ/αι M250 / Θ90. 270 / K452 ≅ Λ433 / A205, Σ92 / ≅ Π861 / μ350; (ἀπὸ) πάντας+ -εσσει/αν/ῃς/ῃ/αι β49, Ω609, τ81, β330, Φ216; -ἔσσῃς/αι/ας E250 / Ω46, Op.668 / I188, T60; ἀπ-εσσαν A268; -εῖται B325 = h.Ap.156ex. ≅ H91ex. ≅ ω196ex.; ἀτασθαλίῃσιν -οντο Δ409 ≅ α7, κ437; τότ' -οντο δ98 = ε306ex., κ132; πάντες -οντο Λ693; -οντο Π546, Ω603, α355, λ382. 629, φ22; ἀπ-οντο γ185 = Hes. fr.302,19ex.; -ωμαι ο90; -ηαι Γ417; (ἐσθλὸν) -ηται Λ764, Y303, β98 = τ143 = ω133, ο91, ξ130. 181; -ωνται Θ34 = 354 = 465; ἀπ-ωνται Φ459; (ὄφρ') ἀπ-οίμην X304, ρ426; (ὄφρ') ἀπ-οιτο Z170, Σ107; -οισθε α380 = β145; ἀπ-ἔσθω P227; (αὐτόθ') -ἔσθαι Γ428, T421, ε113, ι496, ο327, σ401; πάντας -ἔσθαι β284; (ὠφέλλον) -ἔσθαι Ω764, α377 = β142, Hes.fr.204,99, Cert. p.39,5; ἀπὸ ... -ἔσθαι ξ68; ὤφελλ' ἀπ-ἔσθαι H390; ἀπ-ἔσθαι A117 ≅ Θ246 ≅ I230ex., Γ40, M246, O502, X474, Ψ81, ε347 ≅ θ563ex.; -ωλε Π521 = Ω384ex., γ89; ἀπὸ ... -ωλεν K186; -ώλει K187 **3c** viers. (Basis [⏑–]): [⏑⏑⏑] ἀπ-οίατο ι554 **3d** dreis. (Basis [⏑⏑]): [⏑⏑⏑] -ἔσει Op.180; ἀλλ' -εσεν λ318; -ἔσαι Ω242 [⏑⏑⏑] -εσαν ψ319; -ἔσῃς/ῃ A559 ≅ B4; ἐθέλῃ -ἔσαι μ349 [⏑⏑⏑] -ἔσω/εν ν399 ≅ 431; πάντας -εσαν ω528; ἐθέλεις -ἔσαι τ482; -ἔσας/αντ' (ἄπο πάντας ἑταίρους) Θ498 ≅ ι534med. ≅ λ114 = μ141 = ν340ex. / ≅ β174ex.; -ὁμην λ197 [⏑⏑⏑] -ἔσαντ' O66 **3e** viers. (Basis [⏑⏑]): [⏑⏑⏑] Ζεὺς -ἔσειε δ668 [⏑⏑⏑] -ἔσωσιν X360; Ζεὺς ἐξ-ἔσειε ρ597; -ἔεσθε Φ133; -ἔεσθαι Φ278 [⏑⏑⏑] φίλους -ἔσαντες ἑταίρους ι63 = 566 = κ134 [⏑⏑⏑] θυμόν τ' -ἔσειε Θ358; ψυχὰς -ἔσαντες N763 = Ω168; -ἔσασα τ265; ἀλλ' -ἔεσθαι O700

Σχ sch. D B4 u.ö.: ἀφανίσῃ, Γ428: ὀλέσθαι· ἀποθανεῖν

L zum Doppelaspekt *zerstören – verlieren* (vgl. lat. *perdere*): Pazdernik, AJPh 116, 1995, 347ff. (366 „ambiguity ... in the capacity to destroy what is one's own"); zu 'abstr.'Subj. (B1bβ): Porzig, Satzinhalte 133; zum Aor. bei Zukünft. (I413. 415 in 2bβ): Wackernagel, Synt.I177; System: Visser (s.u.); Polyptoton, Anapher: Fehling, Wiederholungsfiguren 194. 266 u.ö. (s. d. Register)

B kausat. *vernichten, zerstören, niedermachen, töten, untergehen lassen,* (φ284) *herunterbringen, schwächen; verlieren;* u. intrans. (Med. u. Pf.st.) *untergehen, umkommen, schwinden;* Subj. u. Obj. meist Pers. (Krieger, Götter), auch 'Abstr.', seltener Sachen, Tiere; oft dir.R.; oft von Massen: Heer, Menschheit *austilgen; zugrundegehen* (auch emphat. im Wunsch); vom Resultat ohne das 'wie': im Kampf *fallen,* in der Fremde, auf See *umkommen;* meist eff. Aor.; Präs.st. unkomplett (sek.?, nur Ptz. außer 3× Med.; s. ὀλέκω); geleg. m. Dat. der Ursache (ἀτασθαλίῃσιν usw.), aber nicht Instr. der Waffe; häufigstes Kompos. ἀπ- (s. II1) m. entspr. Gebr., sonst δι- (verstärkend *ganz*), ἐξ(απ)- *austilgen (aus)*; (einzelnes s.u. sowie G). – Wortf.: ὀλέκω (nur Präs.st., s.d.), αἱρέω, ἀϊστόω, δάμνημι, δηϊόω, ἐναίρω/ίζω, θείνω (s.dd. weitere; s.a. das System von Tötungsverben bei Visser, WJA 14, 1988, 31ff., bes. die metr. entspr. -εσσε, ἔπεφνε, κατέκτα, δάμασσε, ἐνήρατ', δάϊξεν); ἄγνυμι, ἀλαπάζω, ἀμαλδύνω, βλάπτω, δηλέομαι, ἐσθίω, κείρω, κεραΐζω, κτείνω, λύω, πέρθω, πορθέω, φθείρω; trans. u. intrans. μινύθω, φθίνω/ύθω; θνήσκω, πίπτω; zu ὤλεσε+ θυμόν, νόστιμον ἦμαρ vgl. korr. ἐξ-, ἀποαίνυτο θυμόν (s.d. B1b), νόστον u.ä.; Opp. σαωθῆναι, σῶν ἔμμεναι s. γ185+, A117 (in II1bβaa)

Disposition **I** Simplex **1** Akt. **1a** Präs. Ptz. **1b** Aor. u. (1H) Fut. **1bα** *vernichten,* Subj. Pers. **1bβ** Subj. 'Abstr.', Sache **1bγ** s. Leute *ins Verderben stürzen* **1bδ** *verlieren* **I2** Med. *zugrundegehen* **2a** Präs.st. **2b** Aor. u. Fut. **2bα** Subj. Menschen, (Π489) Stier **2bβ** Subj. nicht menschl. **I3** intrans. Pf. **II** Kompos. **1** mit ἀπό(-) **1a** Akt. Aor. u. Fut. **1aα** *vernichten* **1aβ** *verlieren* **1b** Med. **1bα** Präs. **1bβ** Aor. **1c** intrans. Pf. u. Plqu. **II2** δι- **II3** ἐξ- **II4** ἐξαπ-

I Simplex **1** Akt. **1a** Präs. nur Ptz. (vgl. Med. 2a; II1bα) *niedermachen, töten*; meist (außer 1×) am VA, wo ὀλεκ- (s.d.) metr. unmögl. (3× Polyptoton), die finiten Präs.formen s. s.v. ὀλέκω; Subj. u. Obj. Krieger, Heere: Δ451 (οἰμωγή) πέλεν ἀνδρῶν ' -λύντων τε καὶ ὀλλυμένων = Θ65 Λ83 (Zeus εἰσορόων) χαλκοῦ τε στεροπήν, -λύντας τ' ὀλλυμένους τε (-λύντων τ' ὀλλυμένων τε v.l.) K201 ὄβριμος Ἕκτωρ ' -λὺς Ἀργείους Subj. Götter (dir.R.): Θ449 (Zeus: „Ath. u. Hera, οὐ κάμετόν γε μάχῃ) -λῦσαι (-λῦναι v.l.) Τρῶας" 472 „-λύντ' (Zeus) Ἀργείων πουλὺν στρατόν" **1b** Aor. u. (Op.180) Fut., meist dir.R. **1bα** *vernichten* (*zerstören, töten,* vgl. II1aα), Subj. Pers. **aa** Subj. Götter; *vernichten* Massen von Kriegern: A559 „-ἔσῃς δὲ (Zeus) πολέας (Ἀχαιῶν)" ≅ B4 (-ἔσῃ) P647 (Aias: „Zeus, ποίησον δ' αἴθρην) ἐν δὲ φάει καὶ -εσσον" *töten* einzelne: X360 („ὅτε κέν σε) -ἔσωσιν (Paris u. Ap. den Ach.)" λ318 ἀλλ' -εσεν Διὸς υἱός (Ap.) *vertilgen* das Menschengeschlecht: Op.180 Ζεὺς δ' -ἔσει καὶ τοῦτο γένος = h.Cer.310ex. (νύ κε πάμπαν -εσσε, Dem.) **bb** Mann (meist einzelner Krieger) *vertilgt* alle, viele Gegner Φ216 „εἴ τοι (Ach.) Τρῶας ἔδωκε Κρόνου παῖς πάντας -ἔσαι" O66 („Πάτροκλον κτενεῖ) πολεῖς -ἔσαντ' αἰζηούς" ω528 νύ κε δὴ πάντας -εσαν καὶ ἔθηκαν (θῆκαν v.l.) ἀνόστους (Od. u. Gef. die Ithakesier) β330 („ὄφρα) ἡμέας πάντας -ἔσῃ (Tel. die Freier mit φάρμακα)" ι40 πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς (Od. die Kikonen) **cc** Anführer *zerstört* eine Stadt: I188 (Ach. hat Leier erbeutet) πόλιν Ἠετίωνος -ἔσσας T60 (Ach.: „Chryseis) ἑλόμην Λυρνησσὸν -ἔσσας" **dd** Krieger od. Götter *vernichten* Schiffe u. Männer Θ498 (Hektor:) „νῆάς τ' -ἔσας καὶ πάντας Ἀχαιούς" + ψ319 (-εσαν, Lästrygonen) μ349 „(εἰ) νῆ' ἐθέλῃ -ἔσαι (Helios)" Op.668 (εἰ δὴ μὴ Ποσ. ἢ Ζεὺς) ἐθέλῃσιν -ἔσσαι (sc. νῆα) **ee** Gott *tilgt, löscht aus, zerstört,* Obj. 'Abstr.', dir.R., 1× Wunsch (vgl. φ284 in 1bβ) σ181 (Pen.:) „ἀγλαΐην γὰρ ἐμοί γε θεοὶ ... ' ⟨ὤλεσαν⟩" (vgl. τ81 in II1aβ) 252 „ἐμὴν ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε ' ⟨ ⟩ ἀθάνατοι" = τ125 δ668 (Antin.: „dem Tel.) Ζεὺς -ἔσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα γενέσθαι (ἥβης μέτρον ἱκέσθαι v.l.)", vgl. φ284 (in bβ) **1bβ** Subj. 'Abstr.', Sache (s. Porzig [L] 133); *zugrunde richten, verderben* (1× Obj. ἵς): Π753 (ἔβλητο, Lö-

we) *ἐή τέ μιν ὤλεσεν ἀλκή*, Parall. s. I Sp. 497,1 ff. *φ* 284 (Od.: „*σθένεος πειρήσομαι, ἴς) ἦ ἤδη μοι -εσσεν ἄλη τ' ἀκομιστίη τε*" *brachte meine Kraft herunter, schwächte* vgl. *βίην* (*δ* 668 in b α e e) Op. 372 †*πίστεις δ' ἄρα† ὁμῶς καὶ* 4 *ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας*, Parall. s. West z.St. 163 (*τοὺς μὲν πόλεμος*) *ὤλεσε μαρναμένους*, Ambrosia *tilgt, vertreibt* Gestank: *δ* 446 („Ambrosia, *ἡδύ*) *-εσσε δὲ κήτεος ὀδμήν*" **1 b γ** *zugrundegehen lassen, ins Verderben stürzen* (den Untergang seiner Leute verschulden, s.o. II Sp. 1635,1) dir. R. *X* 104 (Hektor:) „*ἐπεὶ ὤλεσα λαὸν ἀτασθαλίῃσιν ἐμῇσιν*", (s. G 3) 107 „*Ἕκτωρ ἦφι βίηφι πιθήσας ὤλεσε λαόν*" *η* 60 „*ὤλεσε* (Gigantenkönig) *λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός*" *τ* 482 12 (Od. zu Eurykl.:) „*μαῖα, τίη μ' ἐθέλεις -ἔσαι*" vgl. *B* 115 = *Γ* 22 (in 1 b δ aa), *Σ* 82 (II 1 a β) **1 b δ** *verlieren* (vgl. II 1 a β) **aa** Subj. u. Obj. Pers., (viele), Schiff(e): *B* 115 (Ag.:) „*δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν*" = *Γ* 22 (vgl. b γ) Schiff(e) u./o. Gef.: *τ* 274 *ἑταίρους* ' *ὤλεσε* (Od.) *καὶ νῆα* ≅ *ω* 428[in.] (2. VH: *ἀπὸ δ' ὤλεσε λαούς*, s. II 1 a β), Polyptoton (s. G 5) *ι* 63 (*πλέομεν*) *φίλους -ἔσαντες* (*δαμάσαντες* v.l.) *ἑταίρους* = 566 = *κ* 134 einzelnen: *Ω* 46 („*μέλλει τις*) 20 *καὶ φίλτερον ἄλλον -ἔσσαι*" 242 „*παῖδ' -ἔσαι τὸν ἄριστον*" *τ* 265 „*ἄνδρ' -ἔσασα* ' *κουρίδιον*" *φ* 88 „*ἐπεὶ φίλον ὤλεσ' ἀκοίτην*" **bb** Obj. 'Abstr.': Energie, Funktion; s. *θυμός* (B 1 b), *ἦτορ* (B 1), vgl. korr. *θυμὸν ἀπηύρα*+, (*Π* 540) 24 *ἀποφθινύθουσιν* u.ä. (weitere s.v. *θυμός* a.O.) *Λ* 342 *θῦνε διὰ προμάχων, εἴως φίλον ὤλεσε θυμόν* = *Υ* 412 = *Ε* 250[in.] („*μή πως φίλον ἦτορ -ἔσσῃς*") mit Agens (s. G 3): *P* 616 *ὤλεσε θυμὸν ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο* + *Ω* 638 („*σῇς ὑπὸ χερσίν*") *N* 763 ‹*χερσὶν ὑπ' Ἀργείων*› *κέατο ψυχὰς -ἔσαντες* = *Ω* 168 *Θ* 358 „*μένος θυμόν τ' -ἔσειε* ' ‹ › *φθίμενος*" Grund: *A* 205 („Ag.) *ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν -ἔσσῃ* (-*ἔσσαι* v.l.)" Hes. fr. 132 (Mädchen) *εἵνεκα μα-* 32 *χλοσύνης ... τέρεν ὤλεσεν* (*ὤλεσαν* v.l.) *ἄνθος* — *ψ* 68 „*ὤλεσε* (Od.) *τηλοῦ νόστον Ἀχαιΐδος, ὤλετο δ' αὐτός*", Polyptoton (s. G 5) *ω* 93 „*οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας* (Ach.), *ἀλλά τοι αἰεὶ* (*κλέος ἔσσεται*") **12** Med. *zugrundegehen, untergehen, umkommen, fallen, schwinden* **2 a** Präs.st. (vgl. 1 a, II 1 b α); Subj. (viele) Krieger, Ptz. außer 1[H] (3x Polyptoton) *Υ* 21 (Zeus:) „*μέλουσί μοι -λύμενοί περ* (Tr. u. Gr.)" *Θ* 202 („*οὐδέ*) ‹*-λυμένων*› *Δαναῶν* (*ἀνδρῶν Ἀργείων* pap.) *ὀλοφύ-* 40 *ρεται ἐν φρεσὶ θυμός*" = 353[in.] (354 „*κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες -ωνται*") *κ* 123 (*κόναβος*) *ἀνδρῶν* ‹ › *νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων Δ* 451 *-λύντων τε καὶ* ‹ › = *Θ* 65 *Λ* 83 *ὀλλύντας τ'* ‹*-λυμένους*› *τε* (Gen. v.l.) *Χ* 62 „*υἷάς τ'* ‹ › 44 *ἐλκηθείσας τε θύγατρας*" Hes. fr. 33a,24 *ὤλλυντο* ‹*δέ λαοί*›, modernisierend nach (*A* 10) *ὀλέκοντο* ‹ › **2 b** Aor. u. (*O* 700, *Φ* 133. 278, *B* 325+) Fut. (vgl. II 1 b β), meist dir. R. **2 b α** Subj. Menschen (cc: *ψυχάς, γενεή*), (*Π* 489) Stier **aa** 48 einzelner (Patr., Od.) *kommt um, fällt* (im Kampf) *P* 411 *οἱ πολὺ φίλτατος ὤλεθ' ἑταῖρος* ≅ 655 = 642[ex.] = *Σ* 80[ex.] (*ὤλεσ' ἑταῖρον* v.l.) *β* 183 „*ὤλετο τῆλ'* (Od.), *ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ* ' *ὤφελες*" + 365, *ε* 436 (*κε ... ὑπὲρ μόρον ὤλετ'*), *ψ* 68 (1. VH: *ὤλεσε νόστον*) *ξ* 68 „*ἀλλ' -εθ'* (Od.). *ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι*" + *ο* 247, *ρ* 319 („*ὤλετο*") *η* 60 „*ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός* (Gigantenkönig)" *λ* 197 „*-όμην καὶ πότμον ἐπέσπον*" *ξ* 130 „*ἐπὴν πόσις ἄλλοθ' -ηται*" **bb** Pl. *Λ* 693 „*τῶν οἶος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι πάντες -ντο* (*κατὰ δ' ἔκταθεν*") + *Π* 546, *Σ* 230, *Ω* 603 (Niobiden), *α* 355, *δ* 98 = *ε* 306[ex.], *λ* 382 (folgt: *ἐν νόστῳ δ' ἀπ-οντο*, s. II). 629, *τ* 277 60 *ι* 61 (*ἐξ*) *ἑταῖροι* ' *ὤλονθ'*· *οἱ δ' ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε μόρον τε* Schiffe *gingen zugrunde:* *κ* 132 *φύγε πέτρας* ' *νηῦς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ' -ντο* **cc** Untergang (eigener od. von [meist vielen] Feinden) wird erwartet, 64 gewünscht: *T* 421 (Ach.: „*οἶδα*) *ὅ μοι μόρος ἐνθάδ'* ‹*-ἔσθαι*›" *O* 700 *οὐκ ἔφασαν φεύξεσθαι ὑπ' ἐκ κακοῦ, ἀλλ' -ἔεσθαι* *ι* 496 „*φάμεν αὐτόθ'* ‹ › " = *ο* 327[ex.] („*πάγχυ λιλαίεαι*") *β* 284 („*θάνατος*) *σχεδόν ἐστιν, ἐπ' ἤματι πάντας* ‹ › " *Ω* 764 (Hel.:) „*ὡς πρὶν ὤφελλον* ‹ › (*ὤφελλ' ἀπ-ἔσθαι* v.l.)" + *σ* 401 („*ὁ ξεῖνος*"), s.a. *Γ* 428 (in dd) (Geschlecht wird *vertilgt, ausgelöscht:*) Hes. fr. 204,99 (Zeus) *πρ[ό]φασιν μὲν* ‹ › (-*ἔσσαι* Rz.) ' *ψυχὰς ἡμιθέω*[*ν* neg.: *Υ* 303 „*ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ καὶ ἄφαντος -ηται* ' *Δαρδάνου*" *N* 349 *οὐδέ τι πάμπαν* ' *ἤθελε* (Zeus) *λαὸν -ἔσθαι* (-*ἔσσαι* v.l.) *Ἀχαιϊκόν* *Θ* 37 „*ὡς μὴ πάντες -ωνται*" = 468 *ο* 90 (Tel.: „*μὴ*) *αὐτὸς -ωμαι*, ' *ἤ τί μοι* (*κειμήλιον ἐσθλὸν -ηται*", s. 2 b β) *ε* 113 („dem Od. *οὐ*) *τῇδ' αἶσα φίλων ἀπονόσφιν -ἔσθαι*" Cert. p. 39,5 *τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο πᾶσιν -ἔσθαι* ' *μηδέ ποτ' ἐν πόντῳ* dir. Anr.: *α* 380 (Tel.:) „*νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν -οισθε* (Freier)" = *β* 145 **dd** mit bes. Bestimmung; mit Akk. des Inhalts (s. G 3): *Γ* 417 (Aphr. zu Hel.:) „*σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον -ηαι*" *Φ* 133 (Ach.:) „*-ἔεσθε κακὸν μόρον*" Dat. (s. G 3): *Δ* 409 „*σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν -οντο* (Thebaner)" ≅ *α* 7 (Od.' Gef.) = *κ* 437[ex.] (Od.' *ἀτ.*) *Φ* 278 „-*ἔεσθαι* (Ach.) *Ἀπόλλωνος βελέεσσιν*" *δ* 489 „*ἦέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ*" *ὑπό*: *Π* 489 (Gl.: Stier) *ὤλετό τε στενάχων ὑπὸ γαμφηλῇσι λέοντος* (so Sarp. *ὑπὸ Πατρόκλῳ κτεινόμενος*) *γ* 235 („*ὡς*) *ὤλεθ'* (Ag.) *ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο*" pers. Agens im Dat. (s. G 3): *X* 110 (Hektor:) „*ἦέ κεν αὐτῷ -ἔσθαι* (-*ἔεσθαι, ἐλέσθαι* vv.ll.) *εὐκλειῶς πρὸ πόληος*" mit begleitendem Ptz. + inn. Akk., *ὑπό*, pers. Agens (s. G 3): *Θ* 34 (Ath.:) „*οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες -ωνται* (Gr.)" = 354 = 465 *Π* 848 „*πάντες κ' αὐτόθ' -οντο ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες*" *Γ* 428 „*ὡς ὤφελες αὐτόθ' -ἔσθαι* (Paris) ' *ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ*" (vgl. cc) **2 b β** Subj. nicht menschl. (vgl. II 1 b β bb); Ilios *geht zugrunde:* *N* 772 „*νῦν ὤλετο πᾶσα κατ' ἄκρης* (s.d. B II) ' *Ἴλιος αἰπεινή· νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος*" Pferde *gehen verloren:* *φ* 22 *ἵππους διζήμενος, αἳ οἱ -οντο* Besitz wird *aufgezehrt, ruiniert:* *α* 377 (Tel. zu d. Freiern:) „*ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον -ἔσθαι* (-*ἔσσαι* v.l.), ' *κείρετ'* (-*οισθε*", V. 380) = *β* 142 *verschwindet:* *ο* 91 (Tel.:) „*ἤ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν -ηται*" Garn *kommt ungenutzt um:* *β* 98 (Pen. s Webelist) „*εἰς ὅ κε φᾶρος* ' *ἐκτελέσω, μή μοι μεταμώνια νήματ' -ηται*" = *τ* 143 = *ω* 133 Heimkehr, Ruhm *geht verloren, schwindet, wird eingebüßt:* *I* 413. 415 (Ach.: „im Kampf vor Troia) *ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται·* ' ... (zu Hause) ' *ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν* (aber langes Leben"), zum Aor. bei Zukunft s. L *α* 168 „*τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ*" Ruhm *wird nicht untergehen* (neg. Fut.): *B* 325 („*τέρας*) *ὄου κλέος οὔ ποτ' -εῖται*" = h. Ap. 156[ex.] ≅ *H* 91[ex.] = *ω* 196[ex.] **13** intrans. Pf. (vgl. II 1 c. 2. 4) *zugrunde gegangen, umgekommen sein (tot, nicht mehr sein),* Subj. Krieger, Ilios, Besitz; dir. R. *O* 111 („dem Ares *υἱὸς*) *-ωλε μάχῃ ἔνι*" + *Π* 521 ≅ *Ω* 384[ex.] *Ω* 729 („*πόλις*) *πέρσεται· ἦ γὰρ -ωλας ἐπίσκοπος* (Hektor)" *γ* 89 („Od.' *ὄλεθρον ἀπευθέα, οὐ*) *σάφα εἰπέμεν ὀππόθ' -ωλεν* (*δάμῃ*") *Δ* 164 „*ὅτ' ἄν ποτ' -ώλῃ Ἴλιος ἱρὴ* ' *καὶ Πρίαμος καὶ λαός*" = *Z* 448 (s. St. West, Ptol. Pap. 74) *δ* 318 (Tel.:) „*ἐσθίεταί μοι οἶκος, -ωλε δὲ πίονα ἔργα*"

II Kompos., geleg. (in 1. 3. 4) Präp. + Gen. **1** mit *ἀπό*(-), *Ω* 725, *K* 187 Präp. + Gen. **1 a** Akt. Aor. u. (*M* 250, *β* 49) Fut. **1 a α** *vernichten* (vgl. 1 1 b α), dir. R. außer Hes.; Subj. u. Obj. Pers. (Heer); Gott: *E* 758 („*χαρτερὰ ἔργα*) *οἷον ἀπώλεσε* (Ares) *λαὸν Ἀχαιῶν*" + *Ω* 260 („*υἷας*"), Op. 246 (*στρατόν*, Zeus, *ἀποφθινύθουσι*) *Ω* 609 „*ἀπὸ πάντας* (Niobiden) *-εσσαν* (*πέφνεν*") Krieger: *A* 268 („*καρτίστοις ἐμάχοντο*) *καὶ ἐκπάγλως ἀπ-εσσαν*" *ι* 265 „*διέπερσε* (Ag.) *πόλιν καὶ ἀπώλεσε λαούς*" Hes. fr. 33a,19 *πολέας δ' ἀπ-εσσε καὶ ἄλλους* Stadt *zerstören:* *E* 648 *ἀπώλεσεν* (Her.)

Ἴλιον ‖ Not *richtet* Besitz *zugrunde:* β 49 (*„χρεῖος οἶκον*) *πάγχυ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν -έσσει"* **1aβ** *verlieren* (vgl. I1bδ), meist dir.R.; einen Menschen: Σ 82 *„τὸν ‹ἀπώλεσα›* (Ach. den Patr.)" *habe zugrundegehen lassen* (s. Schadewaldt, Homers Welt 265 + A.3; s.a. I1bγ) β 46 (*„χρεῖος*) *πατέρ' ἐσθλὸν ‹ › ≅ δ 724*[med.] (*„πόσιν"*) = 814 Od. die Gef.: ι 534 *„ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, -έσας ἄπο πάντας ἑταίρους"* ≅ λ 114 = μ 141 = ν 340[ex.] ≅ β 174[ex.] (*-ἔσαντ'*) ω 428 (*‹ὤλεσε› μὲν νῆας*) *ἀπὸ δ' ‹ › λαούς* Obj. *θυμός*, 'Abstr.' (s.G3 'Agens'): Λ 433 (*„ἦ κατακτείνας*) *ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν -έσσῃς* (*-ἔσσεις* v.l.)" ≅ M 250 (*„-ἔσσεις"*) ≅ Π 861 (*„-ἔσσαι„*) ≅ Σ 92 (*„-ἔσσῃ"*) K 452 *„εἰ δέ κ' ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν -ἔσσῃς* (*-ἔσσεις/αις* vv.ll.)" Θ 90 *νύ κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν -εσσεν* = 270[ex.] (*-εσκεν* et al. vv.ll.) μ 350 (*„βούλομ'*) *χανὼν ἀπὸ θυμὸν -ἔσσαι ' ἦ δηθὰ στρεύγεσθαι"* τ 81 (*„μή ποτε*) *ἀπὸ πᾶσαν -ἔσσῃς ' ἀγλαΐην"* (Melantho; vgl. σ 181 in I1bαee) Ψ 280 „(Pferde) *κλέος* (*σθένος* v.l.) *ἐσθλὸν ‹ἀπώλεσ›αν ἡνιόχοιο"* (sc. Patr.) Ω 44 *„ὣς 'Ἀχιλεὺς ἔλεον μὲν ‹ › εν, οὐδέ οἱ αἰδώς"* α 354 *„οὐ γὰρ 'Οδ. οἶος ‹ › ε νόστιμον ἦμαρ"* Besitztum *verlieren:* Σ 460 („Ach.s Waffen) *‹ › ε πιστὸς ἑταῖρος"* δ 95 (Men.:) *„πολλὰ πάθον καὶ ‹ › α οἶκον"* **1b** Med. **1bα** Präs. (vgl. I1a. 2a); Kriegerscharen *gehen zugrunde:* H 27 *„οὔ τι Τρῶας ἀπ-λυμένους ἐλεαίρεις* (Ath.)" Frucht *verdirbt:* η 117 (den Phäaken) *οὔ ποτε καρπὸς ‹ἀπ-λυται› οὐδ' ἀπολείπει φήμη* geht *unter:* Op. 763 *φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ‹ › (θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή)* **1bβ** Aor. (vgl. I2b), dir.R. (geleg. ep. Erz.) außer E 311, Θ 246, X 474 u. Hes. **aa** Pers. (meist Krieger, E 388 Ares, X 474 Androm., ξ 68[+] *φῦλον*) *gehen zugrunde, kommen um* (auf See u.a.), *fallen* (im Kampf) λ 556 (Od. zu Aias:) *„τοῖος γάρ σφιν* (Gr.) *πύργος ἀπώλεο"* Z 223 *„ὅτ' ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς 'Ἀχαιῶν"* ω 186 (*„ὣς ἡμεῖς*, Freier) *ἀπωλόμεθ'"* B 178 *„ἐν Τροίῃ ‹ἀπ-οντο› (ἀπὸ πατρίδος"* = 162, s.u.) + δ 497 (*δύο μοῦνοι, ἐν νόστῳ*) (in Antith., z.T. parānet.:) γ 185 *„οἵ τ' ἐσάωθεν 'Ἀχαιῶν οἵ τ' ‹ ›"* Hes. fr. 302,18 *οἵ θ' Ἡρακλῆος χεῖρας φύγον, οἵ τ' ‹ › (Kentauren)* A 117 *„βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ‹ἀπ-έσθαι›"* = Θ 246[ex.] (*Ζεὺς νεῦσε, ἀπ-εῖσθαι* v.l.) O 502 *„νῦν ἄρκιον ἦ ‹ › ' ἠὲ σαωθῆναι"* 511 (Aias:) *„βέλτερον ἦ ‹ › ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι"* P 227 *„ἀπολέσθω ' ἠὲ σαωθήτω"* γ 234 *„νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι, ' ἢ ἐλθὼν ‹ › ἐφέστιος, ὡς 'Αγ. ' ὤλεθ'"* (s. I2bαdd) (Wunsch, Absicht, Schicksal:) Γ 40 *„αἴθ' ὄφελες* (Paris) *ἄγονός τ' ἔμεναι ἄγαμός τ' ‹ ›"* + H 390 M 70 *„(ἐθέλοιμι) νωνύμνους ‹ › ἀπ' Ἄργεος ἐνθάδ' 'Ἀχαιούς"* = N 227 (Zeus will) = Ξ 70 Ψ 81 (*„σοὶ* [Ach.] *αὐτῷ μοῖρα*) *τείχει ὕπο Τρώων ... ‹ ›"* Φ 459 (*„οὐδὲ*) *πειρᾷ* (Ap.) *ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπ-ωνται ' πρόχνυ κακῶς σὺν παισί"* ρ 426 (*„Ζεὺς ἀνῆκεν*) *ὄφρ' ἀπ-οίμην"* + Z 170 (*„ὄφρ' ‹ἀπ-οιτο›"*) Ξ 142 *„ἀλλ' ὁ μὲν ὣς ἀπ-οιτο* (Ach.)" + α 47 (*καὶ ἄλλος*) β 333 („ob Tel.) *τῆλε φίλων ἀπ-ηται"* ξ 68 *„ἀλλ' ὄλεθ'* (Od.). *ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ‹ἀπὸ φῦλον› -ἔσθαι ' πρόχνυ"* 181 (*„λοχῶσιν*, Freier d. Tel.) *ὅπως ‹ › -ηται ' νώνυμον ἐξ Ἰθάκης"* (neg. od. irr.:) X 304 *„μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπ-οίμην"* M 246 *„σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ‹ἀπ-έσθαι› (ἐστὶν -ἔσθαι* v.l.)", Opp. *κτεινώμεθα* + ε 347 E 311 *καί νύ κεν ἔνθ' ἀπ-οιτο* (Aen.) ≅ 388 (Ares) X 474 *ἐ μετὰ σφίσιν εἶχον ἀτυζομένην* (Androm.) *‹ › (-ἔσθαι* v.l.), zur Konstr. s. I Sp. 1521,19 ff. (mit bes. Bestimmung, Dat., inn. Akk., Grund, s. G3): γ 87 *„ἦχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ* (acc. v.l., sic Allen)" ι 303 (*„κε*) *‹ἀπωλόμεθ'› αἰπὺν ὄλεθρον"* κ 27 *„αὐτῶν γὰρ ‹ › ἀφραδίῃσιν"* λ 438 *„Ἑλένης μὲν ‹ › εἵνεκα πολλοί"* + B 162 (*„ἀπ-οντο"* = 178, s.o.), λ 384 (*„κακῆς ἰότητι γυναικός"*) ‖ Λ 764 *„ἐπεί κ' ἀπὸ λαὸς -ηται"* Präp. + Gen. (vgl. Σ 107 in bb): Ω 725 *„ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο* (Hektor)" *schiedest vom Leben* **bb** Subj. nichtmenschl. (vgl. I2bβ); Streit *soll verschwinden* (Wunsch:) Σ 107 *„ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπ-οιτο ' καὶ χόλος"*, vgl. Ω 725 (in aa) Heimkehr *geht verloren:* α 413 *„νόστος ἀπώλετο πατρός"* + ρ 253 (*„'Οδυσῆϊ, νόστιμον ἦμαρ"*) Troia *geht zugrunde:* θ 511 *„αἶσα γὰρ ἦν ‹ἀπ-έσθαι›"* Schiffe *gehen verloren, werden zerstört, scheitern:* I 230 *„ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ‹ › ' νῆας"*, v. erst Obj., dann Subj. θ 563 *„οὔτε τι πημανθῆναι ἔπι δέος οὔτ' ‹ ›"* ι 554 *„μερμήριζεν* (Zeus), *ὅπως ἀπ-οίατο πᾶσαι ' νῆες* (*καὶ ἑταῖροι*") (Arbeiten d.) Rinder *gehen zugrunde, verloren, verderben:* Op. 46 *ἔργα βοῶν δ' ἀπ-οιτο*, s. West z.St. 348 *οὐδ' ἂν βοῦς ἀπ-οιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη* Wunsch: h. Merc. 309 *„εἴθ' ἀπ-οιτο βοῶν γένος"* *zum Teufel mit allen Rindern* Wasser *schwindet, weicht zurück* (iter.): λ 586 *τοσσάχ' ὕδωρ ἀπ-ἔσκετ' ἀναβροχέν* (dem Tantalos) **1c** intrans. Pf. u. Plqu. (vgl. I3, II2. 4), dir.R. außer K; *zugrunde gegangen, umgekommen, geschwunden sein,* Subj. Od., Aias (auf See), *γένος, νόος καὶ αἰδώς, ὕπνος*; 1× m. Akk. des Inh., 1× *ἀπό* + Gen. α 166 *„ὣς ἀπ-ωλε κακὸν μόρον"* ≅ τ 85[in.] ≅ ξ 137[in.] = δ 511[in.] (Aias) δ 62 *„οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπ-ωλε τοκήων, ' ἀλλ' ἀνδρῶν (βασιλήων") verschollen (von denen man nichts weiß)* O 129 (Ath. zu Ares:) *„νόος δ' ἀπ-ωλε καὶ αἰδώς"* K 186. 187 (*ὡς κύνες*) *ἀπό τέ σφισιν ὕπνος -ωλεν ' ὣς τῶν ... ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν -ώλει*, vgl. (ν 79) *ἐπὶ βλ. ἔπιπτε*

II2 *δι-* Haushalt *ist ganz zugrunde gerichtet,* Pf. β 64 (Tel.:) *„οὐδ' ἔτι καλῶς ' οἶκος ἐμὸς δι-ωλε"*

II3 *ἐξ-*; Feinde, etw. *austilgen, auslöschen,* Aor. (Wunsch) ρ 597 *„τοὺς Ζεὺς ἐξ-ἔσειε"* H 360 *„ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί"* = M 234 m. Gen.: ν 399 (Ath. zu Od.:) *„ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς -ἔσω τρίχας"* ≅ 431

II4 *ἐξαπ-* m. Gen. (vgl. Dihle, Gl. 63, 1985, 140); Feinde *werden ausgetilgt aus,* Aor. (Wunsch): Z 60 *„μηδ' ὃς* (Tr.) *φύγοι, ἀλλ' ἅμα πάντες ' Ἰλίου ἐξαπ-οίατ' ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι"* *verschwunden sein aus:* Σ 290 (Hektor:) *„‹ἐξαπ-ωλε› δόμων κειμήλια"* υ 357 (Theokl.:) *„ἠέλιος δὲ ' οὐρανοῦ ‹ › (ἀχλύς)"*

D Hes. fr. 70,7 *κλέος οὔ π[οτ' ὀλεῖται* fr. 280,1.2 *ὀλ]έσαι με βίηφιί τε δουρί τε μακρῷ, ' ἀλλά με Μοῖρ' ὀλο]ὴ καὶ Λητοῦς ὤλεσε[ν υἱός* (≅ Π 849, cf. Minyas fr. 7 p. 139 Ber.) fr. 302,14 (ci. *ἀπολοῦσα*) v.l. (oft zur Vulg.-La. *ἐλέσθαι*[+]) Δ 33 (pap.), E 317. 852, I 118, Λ 381, T 135, Φ 281 = ε 312, μ 398 (pap.), ξ 220, φ 296

G 1 Adv. *ἐκπάγλως* A 268, *κατ' ἄκρης* N 772, *πάγχυ* ο 327, *πάμπαν* N 349, β 49, Op. 763; *ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς* X 304, *εὐκλειῶς* X 110, *οὐδ' ἔτι καλῶς* β 64, *πρόχνυ* (*κακῶς*) Φ 460, ξ 68; präd. Adj. *ἄγαμος* Γ 40, *ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι* Z 60, *ἄσπερμος καὶ ἄφαντος* Y 303, *ἐφέστιος* γ 234, *μεταμώνια* β 98[+], *νήποινον*[+] α 377[+], β 145, *νωνύμνους*[+] M 70, ξ 181, vgl. *ἀναβροχέν* λ 586 **2** öfter mit lok.-Angabe *ἔνθα, ἀπ' Ἄργεος* usw., s.a. (in B II1:) Ω 725, K 187 *ἀπό* + Gen., Σ 107, (II3. 4:) ν 399[+] *ἐκ, ἐξαπ-* + Gen. **3** *verlieren, umkommen* geleg. mit Agens: P 616[+] (in B I1bδ), Π 489[+] (2bα), vgl. Λ 433[+] (II1aβ); mit Dat., Instr.: X 104 (I1bγ), A 205 (1bδ), Δ 409[+] (2bα), κ 27, λ 384 (II1bβ); *ὀλέθρῳ*: δ 489 (2bα), γ 87 (II1bβ); mit inn. Akk. (*ὄλεθρον* u.ä.): Γ 417[+] (I2bα), ι 303 (II1bβ), α 166 (II1c) **4** Temp.: meist Aor.; Präs.st.: s. B I1a. 2a, II1bα; 11× Fut.: (I1bα:) Op. 180, (2b:) O 700, Φ 133. 278, B 325[+], (II1a:) M 250, β 49, (II3:) ν 399; intrans. Pf. u. Plqu.: s. I3, II1c. 2. 4 **5** Polyptoton, Anapher (s. Fehling [L]): Δ 451[+] (in B I1a; I2a), η 60 (1bγ; 2bα), ω 428, ψ 68 (1bδ), γ 234, ξ 68 (2bα)

H. W. Nordheider

Ὀλμειός [1^{H}] E *-ειός*: Risch 131, Ruijgh, Scripta minora I 530 (cf. *Ἀλφ-, Πην-, Σπερχ-*)

L Wallace, GRBS 15, 1974, 16–21; id., Strabo's Description of Boeotia, Heidelberg 1979, 80

B little river in Boeotia Th.6 (Muses before dance *λοεσσάμεναι Περμησσοῖο*) *ἢ Ἵππου κρήνης ἢ -οῦ ζαθέοιο*, mentioned by Str. 9.2.19; modern Kefalári (West ad l.) or the stream that flows down from Agios Christos (Wallace)

R. J. Allan

ὅ/ὅλμος [1^{I}, 1^{H}] E < **μ̥ol-mo-* or **μ̥ol-smo-* (on aspiration see Ruijgh, Etudes §207 n.49). Connected w. *εἰλέω* (*roll*, Germ. *wälzen*) < **Fελ-νέω*, see Mawet, REG 100, 1987, 110

Σχ sch. D *Λ* 147: *κοῖλος λίθος εἰς ὃν κόπτεται ὄσπρια καὶ ἄλλα τινά* L Chantraine, Form., 134; Porzig, Satzinhalte, 286–8 (suffix *-μο-*); Palmer, Eranos 44, 1946, 54–61

B *mortar*, basin hollowed on tree trunk section, used for pounding grain Op. 423 *ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν, ' ἄξονα δ' ἑπταπόδην*, w. Ion. psil. *Λ* 147 (Ag. slashed Hippolochus' arms and head off) *-ον δ' ὥς ἔσσευε κυλίνδεσθαι*, a stone one (Σχ) does not resemble a decapitated body, see Hainsworth, Iliad ad l.

R. J. Allan

ὀλοιός s. *ὀλοός*

ὀλολυγή [1^{I}, 1^{h}] E s. *ὀλολύζω* **Σχ** sch. D *Z* 301: *-ῇ· μετὰ ὀλολυγμοῦ. φωνὴ δὲ αὐτὴ γυναικῶν εὐχομένων θεοῖς* L s. *ὀλολύζω*

B *Ruf, Schrei* („ololü"?), s. *ὀλολύζω* B Vorbem. *Z* 301 (Troerinnen kommen in den Tempel) *αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον* (anschließend übergibt Theano Ath. den *πέπλος, εὐχομένη δ' ἠρᾶτο*): L' 19 (gg. L$^{3, 4}$) schließt aus V. 312 *ὡς αἱ μέν ῥ' εὔχοντο* (Pl.!), daß die *ὀ.* e. primitive Form des Gebets darstellt (kontrast. *γ* 447. 450) h. Ven. 19 (Aphr. vermochte Art. nicht zu bezwingen) *καὶ γὰρ τῇ ἅδε τόξα καὶ οὔρεσι θῆρας ἐναίρειν, ' φόρμιγγές τε χοροί τε διαπρύσιοί τ' ὀλολυγαὶ ' ἄλσεά τε σκιόεντα δικαίων τε πτόλις ἀνδρῶν*, wohl keine Geburtsschreie (van Eck z. St.), sondern (da V. 18–20 je einen Bereich bez.) laute u. fröhl. Rufe beim Tanzen (L' 15), allerd. wohl kein bloßer Affektausdruck, sondern für das Ohr der Göttin bestimmt (viell. Reminiszenz eines orgiastischen Kults, vgl. L^{2} 118 f., dagg. L' 26)

S. R. van der Mije

ὀλολύζω [4°, 2^{h}] E *ὀλολυγ-* onomatop. Reduplikationsbildg. zu einer Interj., viell. **ŏlŏlū* (Tichy, Onomat. Verb. 236 f.); Vbd. m. *ἐλελεῦ* (Frisk) schon vom Gebrauch her unwahrsch.; Perpillou, REG 1982, 260 f. reiht *ὀ.* in ein „*système o-o-u*" ein. Wenig informativ Skoda, Redoublement 102. Außergr. vgl. lat. *ŭlŭlare*, lit. *ululóti*; weitere Vorschläge bei Brunnhofer, Hom. Rätsel, Leipzig 1898, 90. Der Brauch des 'ololü'-Rufs könnte vorgr. sein (s. L^{2}, L', anders L^{8}).– Abl.: *ὀλολυγή* (zur Länge des *υ* s. Tichy a.O.)

Σχ sch. Barn. *γ* 450: *-ξαν· μετὰ βοῆς ηὔξαντο*, *δ* 767: *-ξεν· ὀλοφυρτικὸν ἐφθέγξατο*, *χ* 408: *-ξαι· εὔξασθαι*

L [1]Leutsch, Phil. Suppl. I, 1860, 75; [2]Theander, Eranos 15, 1915, 101–19; [3]S. Eitrem, Beiträge zur gr. Religionsgesch. III, Kristiania 1920, 44–55; [4]F. Schwenn, Gebet u. Opfer, Heidelberg 1927, 35–41; [5]Th. P. J. Beckmann, Das Gebet bei Homer, Diss. Würzburg 1932; [6]Ziehen, RE XVIII, 1939, 607 (s.v. Opfer 2c); [7]L. Deubner, Ololuge u. Verwandtes, APAW 1941, 1; [8]Meuli, in: Phyllobolia, Festschr. von der Mühl, Basel 1946, 268 (= Ges. Schr., Basel 1975, II 997); [9]J. Rudhardt, Notions fondamentales ..., Genève 1958, 179 f.; [10]Krapp, Akust. Phänomeme 104–6; [11]Corlu, Mots de prière 121; [12]Burkert, GRBS 7, 1966, 108; [13]ders., GrR 102. 107; [14]Kirk, Entretiens Hardt XXVII, 1981, 62–8; [15]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 31 f.

B *aufschreien, gellen, „ololü" rufen(?), jubeln(?)* ausschl. von Frauen: einzelne *δ* 767, *χ* 408. 411, sonst (einschl. *-γή* 5×) koll.; anders die Funktion (u. Herkunft? s. L' 28) vom männl. *ἀλαλητός*. – Akustik: uns. (L^{10} 106); als durchdringender (*διαπρύσιοι* h. Ven. 19) Frauenschrei wohl hoch, laut u. schrill; angesichts der Funktion (s.u.) u. Bildg. (Redupl., s. E) wahrsch. e. langgezogener, gewissermaßen stilisierter Ruf (kontrast. unstil. *ἰάχω, ἰύζω* usw.); daß Pen.s *-γή* von den Freiern als solche erkannt wird (*δ* 770), weist ebf. auf einen spezifischen Ruf hin. L' 27 f. vergleicht (auch in der Funktion) das „lülülü" der Araberinnen, erzeugt durch „äußerst schnelle ... seitliche Bewegg. der Zungenspitze zwischen den Lippenwinkeln" (sog. *zaġrūta*), L^{2} 17 u.a. das hebräische *halal*. – Funktion: nach allg. Auffassung primär „Entladg. eines übermächtigen Affekts" (L' 10), sei es der Freude od. des Schmerzes; der rituelle Gebrauch sei sek. Im fgrE stets (außer *χ* 408. 411, s.d.) expl. im Zusammenhang m. Gotth. erwähnt; insofern wäre auch eine umgekehrte Entw. denkbar, bei der sich die *-γή* vom (emotionalen) Gebetsruf allmähl. auf andere, nichtrituelle Sit. ausgedehnt hätte. Die Vorst. (L' 18 f.) von der *-γή* als Urform des Gebets würde dazu passen. Außerdem ist *ὀ.* im fgrE kein „unwillkürl." Schreien (ebd. 5. 10), denn das auslösende Ereignis war meist (nicht in *χ* 408, h. Ap. 445) erwartet (kontrast. *οἰμώξω*). – Funktion im Ritus strittig: nach L^{4,5} (vgl. Eur. fr. 351 N., sch. zu *χ* 412) = Herbeirufen des Gottes; nach L^{3} apotropäisch; nach L' 18 f. = Urform des Gebets, urspr. als magischer Zwang, später (d.h. bereits bei Hom.) als Refrain zum „sinnvollen" Gebet beibehalten (wie *ἰήιε παιάν*), vgl. Aesch. Eum. 1042. 1047 *ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς*; dies würde *ὀ.* vor (*Z* 301) u. nach dem Gebet (*δ* 767) erklären; nach L^{9} Begrüßg. des Gottes, emotionale Reaktion auf seine Anwesenh.; L^{13} 102: „das Leben übergellt den Tod" auf dem Höhepunkt des Opfers *γ* 450 (Rindopfer an Ath.) *πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας ' αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' -ξαν ' θυγατέρες τε νυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις ' Νέστορος*, *ὀ.* gehört hier nicht zum Gebet, s. V. 447 *ἐπεὶ ῥ' εὔξαντο* (kontrast. *Z* 301. 312); wenn der Tod auch erst V. 455 eintritt, stellt der Beilschlag doch den krit. Augenblick dar: ab jetzt kann das Opfer nicht mehr mißlingen (durch Widerstand des Opfertieres); außerdem wird jetzt (vor dem eigentl. *σφάζειν*) wohl schon Blut geflossen sein (and. St. West z. St., L^{14} 66) *δ* 767 (Fürbitte der Pen. an Ath. f. Tel.) *ὡς εἰποῦσ' -ξε, θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς* (v.l. *αὐδῆς*) *χ* 408. 411 *ἡ δ'* (Eurykl.) *ὡς οὖν νέκυάς τε καὶ ἄσπετον εἴσιδεν αἷμα, ' ἴθυσέν ῥ' -ξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον· ' ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένην περ ' ... ' „ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε καὶ ἴσχεο μηδ' -ζε· ' οὐχ ὁσίη κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι"* *schickte sich an zu jubeln* (fängt aber nicht damit an, s. *ἰθύω* B 2, *ἐρύκω* B II 2) ... *juble nicht* (Präs.stamm, also nicht 'höre auf ...', sondern 'gehe nicht zum Jubeln über', s. W. F. Bakker, The Gr. imp., Amsterdam 1966). Woher weiß Od., daß sie *-ζειν* will? Hebt sie die Hände (vgl. *Z* 301) o.ä.? Dann wäre *ὀ.* auch hier kein bloßer Affektausdruck (s. Vorbem.), sondern „siegesfroher Dankruf" (L^{3} 45, vgl. L^{1}, L^{5}, v. Leeuwen z. St.) bzw. Opferruf gemäß *γ* 450 (so L^{13}, Moreschini Quattordio, SCO 23, 1974, 16 f.); auch *οὐχ ὁσίη* deutet auf e. relig. Kompon. hin h. Ap. 119 (Ap.s Geburt) *ἐκ δ' ἔθορε πρὸ φόωσδε, θεαὶ δ' -ξαν ἅπασαι*, Grund f. *ὀ.*: 1. spontane Reaktion auf Geburt u. Ende der Geburtswehen (Wilamowitz, IuH 448, L' 5. 14, L^{15}); 2. Begrüßg. der Gotth. (L^{9}); 3. ritueller Geburtsschrei – die bei L' 14 angeführten Parall. beziehen sich alle auf die Geburt e.s Gottes(kindes), was für die 2. Altern. spricht; auch *ἅπασαι* so am sinnvollsten: alle erkennen den

Ἴλιον ‖ Not *richtet* Besitz *zugrunde:* β 49 (*„χρεῖος οἶκον*) *πάγχυ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν -έσσει"* **1aβ** *verlieren* (vgl. I1bδ), meist dir.R.; einen Menschen: Σ 82 *„τὸν ⸢ἀπώλεσα⸣* (Ach. den Patr.)" *habe zugrundegehen lassen* (s. Schadewaldt, Homers Welt 265 + A.3; s.a. I1bγ) β 46 (*„χρεῖος*) *πατέρ' ἐσθλὸν ⸢ ⸣* ≅ δ 724[med.] (*„πόσιν"*) = 814 Od. die Gef.: ι 534 *„ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, -έσας ἄπο πάντας ἑταίρους"* ≅ λ 114 = μ 141 = ν 340[ex.] ≅ β 174[ex.] (*-ἔσαντ'*) ω 428 (*⸢ὤλεσε⸣ μὲν νῆας*) *ἀπὸ δ' ⸢ ⸣ λαούς* Obj. *θυμός*, 'Abstr.' (s.G3 'Agens'): Λ 433 (*„ἢ κατακτείνας*) *ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν -ἔσσῃς* (*-ἔσσεις* v.l.)" ≅ M 250 (*„-ἔσσεις"*) ≅ Π 861 (*„-ἔσσαι„*) ≅ Σ 92 (*„-ἔσσῃ"*) K 452 *„εἰ δέ κ' ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν -ἔσσῃς* (*-ἔσσεις/ αις* vv.ll.)" Θ 90 *νύ κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν -εσσεν* = 270[ex.] (*-εσκεν* et al. vv.ll.) μ 350 (*„βούλομ'*) *χανὼν ἀπὸ θυμὸν -ἔσσαι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι"* τ 81 (*„μή ποτε*) *ἀπὸ πᾶσαν -ἔσσῃς ' ἀγλαΐην"* (Melantho; vgl. σ 181 in I1bαee) Ψ 280 „(Pferde) *κλέος* (*σθένος* v.l.) *ἐσθλὸν ⸢ἀπώλεσ⸣αν ἡνιόχοιο"* (sc. Patr.) Ω 44 *„ὣς Ἀχιλεὺς ἔλεον μὲν ⸢ ⸣εν, οὐδέ οἱ αἰδώς"* α 354 *„οὐ γὰρ Ὀδ. οἶος ⸢ ⸣ε νόστιμον ἦμαρ"* Besitztum *verlieren:* Σ 460 („Ach.s Waffen) *⸢ ⸣ε πιστὸς ἑταῖρος"* δ 95 (Men.:) *„πολλὰ πάθον καὶ ⸢ ⸣α οἶκον"* **1b** Med. **1bα** Präs. (vgl. I1a. 2a); Kriegerscharen *gehen zugrunde:* H 27 *„οὔ τι Τρῶας ἀπ-λυμένους ἐλεαίρεις* (Ath.)" Frucht *verdirbt:* η 117 (den Phäaken) *οὔ ποτε καρπὸς ⸢ἀπ-λυται⸣ οὐδ' ἀπολείπει φήμη geht unter:* Op. 763 *φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ⸢ ⸣* (*θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή*) **1bβ** Aor. (vgl. I2b), dir.R. (geleg. ep. Erz.) außer E 311, Θ 246, X 474 u. Hes. **aa** Pers. (meist Krieger, E 388 Ares, X 474 Androm., ξ 68[+] *φῦλον*) *gehen zugrunde, kommen um* (auf See u.a.), *fallen* (im Kampf) λ 556 (Od. zu Aias:) *„τοῖος γάρ σφιν* (Gr.) *πύργος ἀπώλεο"* Z 223 *„ὅτ' ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν"* ω 186 (*„ὣς ἡμεῖς*, Freier) *ἀπωλόμεθ'"* B 178 *„ἐν Τροίῃ ⸢ἀπ-οντο⸣* (*ἀπὸ πατρίδος*" = 162, s.u.) + δ 497 (*δύο μοῦνοι, ἐν νόστῳ*) (in Antith., z.T. parānet.:) γ 185 *„οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν οἵ τ' ⸢ ⸣"* Hes.fr.302,18 *οἵ θ' Ἡρακλῆος χεῖρας φύγον, οἵ τ' ⸢ ⸣* (Kentauren) A 117 *„βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ⸢ἀπ-έσθαι⸣"* = Θ 246[ex.] (*Ζεὺς νεῦσε, ἀπ-εῖσθαι* v.l.) O 502 *„νῦν ἄρκιον ἢ ⸢ ⸣ ' ἠὲ σαωθῆναι"* 511 (Aias:) *„βέλτερον ἢ ⸢ ⸣ ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι"* P 227 *„ἀπολέσθω ' ἠὲ σαωθήτω"* γ 234 *„νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι, ' ἢ ἐλθὼν ⸢ ⸣ ἐφέστιος, ὡς Ἀγ. ' ὤλεθ'"* (s. I2bαdd) (Wunsch, Absicht, Schicksal:) Γ 40 *„αἴθ' ὄφελες* (Paris) *ἄγονός τ' ἔμεναι ἄγαμός τ' ⸢ ⸣"* + H 390 M 70 *„(ἐθέλοιμι) νωνύμνους ⸢ ⸣ ἀπ' Ἄργεος ἐνθάδ' Ἀχαιούς"* = N 227 (Zeus will) = Ξ 70 Ψ 81 (*„σοὶ* [Ach.] *αὐτῷ μοῖρα*) *τείχει ὕπο Τρώων ... ⸢ ⸣"* Φ 459 (*„οὐδὲ*) *πειρᾷ* (Ap.) *ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπ-ωνται ' πρόχνυ κακῶς σὺν παισί"* ρ 426 (*„Ζεὺς ἀνῆκεν*) *ὄφρ' ἀπ-οίμην"* + Z 170 (*„ὄφρ' ⸢ἀπ-οιτο⸣"*) Ξ 142 *„ἀλλ' ὁ μὲν ὣς ἀπ-οιτο* (Ach.)" + α 47 (*καὶ ἄλλος*) β 333 („ob Tel.) *τῆλε φίλων ἀπ-ηται"* ξ 68 *„ἀλλ' ὄλεθ'* (Od.). *ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ⸢ἀπὸ φῦλον⸣ -ἔσθαι ' πρόχνυ"* 181 (*„λοχῶσιν*, Freier d. Tel.) *ὅπως ⸢ ⸣ -ηται ' νώνυμον ἐξ Ἰθάκης"* (neg. od. irr.:) X 304 *„μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπ-οίμην"* M 246 *„σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ⸢ἀπ-έσθαι⸣ (ἐστὶν -ἔσθαι* v.l.)", Opp. *κτεινώμεθα* + ε 347 E 311 *καί νύ κεν ἔνθ' ἀπ-οιτο* (Aen.) ≅ 388 (Ares) X 474 *ἑ μετὰ σφίσιν εἶχον ἀτυζομένην* (Androm.) *⸢ ⸣* (*-ἔεσθαι* v.l.), zur Konstr. s. I Sp.1521,19 ff. (mit bes. Bestimmung, Dat., in-n.Akk., Grund, s. G3): γ 87 *„ἦχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ* (acc. v.l., sic Allen)" ι 303 (*„κε*) *⸢ἀπολόμεθ'⸣ αἰνὸν ὄλεθρον"* κ 27 *„αὐτῶν γὰρ ⸢ ⸣ ἀφραδίῃσιν"* λ 438 *„Ἑλένης μὲν ⸢ ⸣ εἵνεκα πολλοί"* + B 162 (*„ἀπ-οντο"* = 178, s.o.), λ 384 (*„κακῆς ἰότητι γυναικός"*) ‖ Λ 764 *„ἐπεί κ' ἀπὸ λαὸς -ηται"* Präp. + Gen. (vgl. Σ 107 in bb): Ω 725 *„ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο* (Hektor)" *schiedest vom Leben* **bb** Subj. nichtmenschl. (vgl. I2bβ); Streit *soll verschwinden* (Wunsch:) Σ 107 *„ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπ-οιτο ' καὶ χόλος"*, vgl. Ω 725 (in aa) Heimkehr *geht verloren:* α 413 *„νόστος ἀπώλετο πατρός"* + ρ 253 (*„Ὀδυσῆϊ, νόστιμον ἦμαρ"*) Troia *geht zugrunde:* θ 511 *„αἶσα γὰρ ἦν ⸢ἀπ-έσθαι⸣"* Schiffe *gehen verloren, werden zerstört, scheitern:* I 230 *„ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ⸢ ⸣ ' νῆας"*, v. erst Obj., dann Subj. θ 563 *„οὔτε τι πημανθῆναι ἔπι δέος οὔτ' ⸢ ⸣"* ι 554 *„μερμήριζεν* (Zeus), *ὅπως ἀπ-οίατο πᾶσαι ' νῆες* (*καὶ ἑταῖροι*") (Arbeiten d.) Rinder *gehen zugrunde, verloren, verderben:* Op. 46 *ἔργα βοῶν δ' ἀπ-οιτο*, s. West z.St. 348 *οὐδ' ἂν βοῦς ἀπ-οιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη* Wunsch: h.Merc. 309 *„εἴθ' ἀπ-οιτο βοῶν γένος" zum Teufel mit allen Rindern* Wasser *schwindet, weicht zurück* (iter.): λ 586 *τοσσάχ' ὕδωρ ἀπ-έσκετ' ἀναβροχέν* (dem Tantalos) **1c** intrans. Pf. u. Plqu. (vgl. I3, II2. 4), dir.R. außer K; *zugrunde gegangen, umgekommen, geschwunden sein,* Subj. Od., Aias (auf See), *γένος, νόος καὶ αἰδώς, ὕπνος*; 1× m. Akk. des Inh., 1× *ἀπό* + Gen. α 166 *„ὣς ἀπ-ωλε κακὸν μόρον"* ≅ τ 85[in.] ≅ ξ 137[in.] = δ 511[in.] (Aias) δ 62 *„οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπ-ωλε τοκήων, ' ἀλλ' ἀνδρῶν* (*βασιλήων*") *verschollen (von denen man nichts weiß)* O 129 (Ath. zu Ares:) *„νόος δ' ἀπ-ωλε καὶ αἰδώς"* K 186. 187 (*ὡς κύνες*) *ἀπό τέ σφισιν ὕπνος -ωλεν ' ὣς τῶν ... ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν -ώλει*, vgl. (ν 79) *ἐπὶ βλ. ἔπιπτε*

II2 *δι-* Haushalt *ist ganz zugrunde gerichtet,* Pf. β 64 (Tel.:) *„οὐδ' ἔτι καλῶς ' οἶκος ἐμὸς δι-ωλε"*

II3 *ἐξ-*; Feinde, etw. *austilgen, auslöschen,* Aor. (Wunsch) ρ 597 *„τοὺς Ζεὺς ἐξ-ἐσειε"* H 360 *„ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί"* = M 234 m. Gen.: ν 399 (Ath. zu Od.:) *„ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς -ἔσω τρίχας"* ≅ 431

II4 *ἐξαπ-* m. Gen. (vgl. Dihle, Gl. 63, 1985, 140); Feinde *werden ausgetilgt aus,* Aor. (Wunsch): Z 60 *„μηδ' ὃς* (Tr.) *φύγοι, ἀλλ' ἅμα πάντες ' Ἰλίου ἐξαπ-οίατ' ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι" verschwunden sein aus:* Σ 290 (Hektor:) *„⸢ἐξαπ-ωλε⸣ δόμων κειμήλια"* υ 357 (Theokl.:) *„ἠέλιος δὲ ' οὐρανοῦ ⸢ ⸣* (*ἀχλύς*)"

D Hes.fr.70,7 *κλέος οὔ π[οτ' ὀλεῖται* fr. 280,1.2 *ὀλ]-έσαι με βίηφί τε δουρί τε μακρῷ, ' ἀλλά με Μοῖρ' ὀλο]ὴ καὶ Λητοῦς ὤλεσε[ν υἱός* (≅ Π 849, cf. Minyas fr.7 p.139 Ber.) fr. 302,14 (ci. *ἀπολοῦσα*) v.l. (oft zur Vulg.-La. *ἐλέσθαι*[+]) Δ 33 (pap.), E 317. 852, I 118, Λ 381, T 135, Φ 281 = ε 312, μ 398 (pap.), ξ 220, φ 296

G **1** Adv. *ἐκπάγλως* A 268, *κατ' ἄκρης* N 772, *πάγχυ* ο 327, *πάμπαν* N 349, β 49, Op. 763; *ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς* X 304, *εὐκλειῶς* X 110, *οὐδ' ἔτι καλῶς* β 64, *πρόχνυ* (*κακῶς*) Φ 460, ξ 68; präd. Adj. *ἄγαμος* Γ 40, *ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι* Z 60, *ἄσπερμος καὶ ἄφαντος* Y 303, *ἐφέστιος* γ 234, *μεταμώνια* β 98[+], *νήποινον*[+] α 377[+], β 145, *νωνύμνους*[+] M 70, ξ 181, vgl. *ἀναβροχέν* λ 586 **2** öfter mit lok.-Angabe *ἔνθα, ἀπ' Ἄργεος* usw., s.a. (in B II1:) Ω 725, K 187 *ἀπό* + Gen., Σ 107, (II3. 4:) ν 399[+] *ἐκ, ἐξαπ-* + Gen. **3** *verlieren, umkommen* geleg. mit Agens: P 616[+] (in B I1bδ), Π 489[+] (2bα), vgl. Λ 433[+] (II1aβ); mit Dat., Instr.: X 104 (I1bγ), A 205 (1bδ), Δ 409[+] (2bα), κ 27, λ 384 (II1bβ); *ὀλέθρῳ*: δ 489 (2bα), γ 87 (II1bβ); mit inn. Akk. (*ὄλεθρον* u.ä.): Γ 417[+] (I2bα), ι 303 (II1bβ), α 166 (II1c) **4** Temp.: meist Aor.; Präs.st.: s. B I1a. 2a, II1bα; 11× Fut.: (I1bα:) Op. 180, (2b:) O 700, Φ 133. 278, B 325[+], (II1a:) M 250, β 49, (II3:) ν 399; intrans. Pf. u. Plqu.: s. I3, II1c. 2. 4 **5** Polyptoton, Anapher (s. Fehling [L]): Δ 451[+] (in B I1a; I2a), η 60 (1bγ; 2bα), ω 428, ψ 68 (1bδ), γ 234, ξ 68 (2bα)

H. W. Nordheider

Ὀλμειός [1[H]] E *-ειός*: Risch 131, Ruijgh, Scripta minora I 530 (cf. *Ἀλφ-, Πην-, Σπερχ-*)

L Wallace, GRBS 15, 1974, 16–21; id., Strabo's Description of Boeotia, Heidelberg 1979, 80

B little river in Boeotia Th. 6 (Muses before dance *λοεσσάμεναι Περμησσοῖο*) *ἢ Ἵππου κρήνης ἢ -οῦ ζαθέοιο*, mentioned by Str. 9.2.19; modern Kefalári (West ad l.) or the stream that flows down from Agios Christos (Wallace)

R. J. Allan

ὅ/ὅλμος [1[i], 1[H]] E < **u̯ol-mo-* or **u̯ol-smo-* (on aspiration see Ruijgh, Etudes § 207 n. 49). Connected w. *εἰλέω* (*roll*, Germ. *wälzen*) < **ϝελ-νέω*, see Mawet, REG 100, 1987, 110

Σχ sch. D *Λ* 147: *κοῖλος λίθος εἰς ὃν κόπτεται ὄσπρια καὶ ἄλλα τινά* L Chantraine, Form., 134; Porzig, Satzinhalte, 286–8 (suffix *-μο-*); Palmer, Eranos 44, 1946, 54–61

B *mortar*, basin hollowed on tree trunk section, used for pounding grain Op. 423 *ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν, ' ἄξονα δ' ἑπτάπόδην*, w. Ion. psil. *Λ* 147 (Ag. slashed Hippolochus' arms and head off) *-ον δ' ὡς ἔσσευε κυλίνδεσθαι*, a stone one (Σχ) does not resemble a decapitated body, see Hainsworth, Iliad ad l.

R. J. Allan

ὁλοιός s. *ὁλοός*

ὁλολῠγή [1[i], 1[h]] E s. *ὁλολύζω* **Σχ** sch. D *Z* 301: *-ῇ· μετὰ ὁλολυγμοῦ. φωνὴ δὲ αὐτὴ γυναικῶν εὐχομένων θεοῖς* L s. *ὁλολύζω*

B *Ruf, Schrei* („ololü"?), s. *ὁλολύζω* B Vorbem. *Z* 301 (Troerinnen kommen in den Tempel) *αἱ δ' ὁλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον* (anschließend übergibt Theano Ath. den *πέπλος*, *εὐχομένη δ' ἠρᾶτο*): L' 19 (gg. L[3, 4]) schließt aus V. 312 *ὡς αἱ μέν ῥ' εὔχοντο* (Pl.!), daß die *ὁ.* e. primitive Form des Gebets darstellt (kontrast. *γ* 447. 450) h. Ven. 19 (Aphr. vermochte Art. nicht zu bezwingen) *καὶ γὰρ τῇ ἅδε τόξα καὶ οὔρεσι θῆρας ἐναίρειν, ' φόρμιγγές τε χοροί τε διαπρύσιοί τ' ὁλολυγαὶ ' ἄλσεά τε σκιόεντα δικαίων τε πτόλις ἀνδρῶν*, wohl keine Geburtsschreie (van Eck z. St.), sondern (da V. 18–20 je einen Bereich bez.) laute u. fröhl. Rufe beim Tanzen (L' 15), allerd. wohl kein bloßer Affektsausdruck, sondern für das Ohr der Göttin bestimmt (viell. Reminiszenz eines orgiastischen Kults, vgl. L' 118 f., dagg. L' 26)

S. R. van der Mije

ὁλολύζω [4°, 2[b]] E *ὁλολυγ-* onomatop. Reduplikationsbildg. zu einer Interj., viell. **ὀ̄λ̄ō̄lū* (Tichy, Onomat. Verb. 236 f.); Vbd. m. *ἐλελεῦ* (Frisk) schon vom Gebrauch her unwahrsch.; Perpillou, REG 1982, 260 f. reiht *ὁ.* in ein „*système o-o-u*" ein. Wenig informativ Skoda, Redoublement 102. Außergr. vgl. lat. *ŭlŭlare*, lit. *uhulóti*; weitere Vorschläge bei Brunnhofer, Hom. Rätsel, Leipzig 1898, 90. Der Brauch des 'ololü'-Rufs könnte vorgr. sein (s. L[2], L', anders L[5]).– Abl.: *ὁλολῠγή* (zur Länge des *υ* s. Tichy a. O.)

Σχ sch. Barn. *γ* 450: *-ξαν· μετὰ βοῆς ηὔξαντο*, *δ* 767: *-ξεν· ὀλοφυρτικὸν ἐφθέγξατο*, *χ* 408: *-ξαι· εὔξασθαι*

L [1]Leutsch, Phil. Suppl. I, 1860, 75; [2]Theander, Eranos 15, 1915, 101–19; [3]S. Eitrem, Beiträge zur gr. Religionsgesch. III, Kristiania 1920, 44–55; [4]F. Schwenn, Gebet u. Opfer, Heidelberg 1927, 35–41; [5]Th. P. J. Beckmann, Das Gebet bei Homer, Diss. Würzburg 1932; [6]Ziehen, RE XVIII, 1939, 607 (s. v. Opfer 2c); [7]L. Deubner, Ololuge u. Verwandtes, APAW 1941, 1; [8]Meuli, in: Phyllobolia, Festschr. von der Mühl, Basel 1946, 268 (= Ges. Schr., Basel 1975, II 997); [9]J. Rudhardt, Notions fondamentales ..., Genève 1958, 179 f.; [10]Krapp, Akust. Phänomeme 104–6; [11]Corlu, Mots de prière 121; [12]Burkert, GRBS 7, 1966, 108; [13]ders., GrR 102. 107; [14]Kirk, Entretiens Hardt XXVII, 1981, 62–8; [15]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 31 f.

B *aufschreien, gellen, „ololü" rufen(?), jubeln(?)* ausschl. von Frauen: einzelne *δ* 767, *χ* 408. 411, sonst (einschl. *-γή* 5×) koll.; anders die Funktion (u. Herkunft? s. L' 28) vom männl. *ἀλαλητός*. – Akustik: uns. (L[10] 106); als durchdringender (*διαπρύσιοι* h. Ven. 19) Frauenschrei wohl hoch, laut u. schrill; angesichts der Funktion (s. u.) u. Bildg. (Redupl., s. E) wahrsch. e. langgezogener, gewissermaßen stilisierter Ruf (kontrast. unstil. *ἰάχω*, *ἰύζω* usw.); daß Pen. s *-γή* von den Freiern als solche erkannt wird (*δ* 770), weist ebf. auf einen spezifischen Ruf hin. L' 27 f. vergleicht (auch in der Funktion) das „lūlūlū" der Araberinnen, erzeugt durch „äußerst schnelle ... seitliche Bewegg. der Zungenspitze zwischen den Lippenwinkeln" (sog. *zaġrūta*), L[2] 17 u. a. das hebräische *halal*. – Funktion: nach allg. Auffassung primär „Entladg. eines übermächtigen Affekts" (L' 10), sei es der Freude od. des Schmerzes; der rituelle Gebrauch sei sek. Im fgrE stets (außer *χ* 408. 411, s. d.) expl. im Zusammenhang m. Gotth. erwähnt; insofern wäre auch eine umgekehrte Entw. denkbar, bei der sich die *-γή* vom (emotionalen) Gebetsruf allmähl. auf andere, nichtrituelle Sit. ausgedehnt hätte. Die Vorst. (L' 18 f.) von der *-γή* als Urform des Gebets würde dazu passen. Außerdem ist *ὁ.* im fgrE kein „unwillkürl." Schreien (ebd. 5. 10), denn das auslösende Ereignis war meist (nicht in *χ* 408, h. Ap. 445) erwartet (kontrast. *οἰμώζω*). – Funktion im Ritus strittig: nach L[4,5] (vgl. Eur. fr. 351 N., sch. zu *χ* 412) = Herbeirufen des Gottes; nach L[3] apotropäisch; nach L' 18 f. = Urform des Gebets, urspr. als magischer Zwang, später (d. h. bereits bei Hom.) als Refrain zum „sinnvollen" Gebet beibehalten (wie *ἰήιε παιάν*), vgl. Aesch. Eum. 1042. 1047 *ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς*; dies würde *ὁ.* vor (*Z* 301) u. nach dem Gebet (*δ* 767) erklären; nach L[9] Begrüßg. des Gottes, emotionale Reaktion auf seine Anwesenh.; L[13] 102: „das Leben übergellt den Tod" auf dem Höhepunkt des Opfers *γ* 450 (Rindopfer an Ath.) *πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας ' αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' -ξαν ' θυγατέρες τε νυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις ' Νέστορος*, *ὁ.* gehört hier nicht zum Gebet, s. V. 447 *ἐπεὶ ῥ' εὔξαντο* (kontrast. *Z* 301. 312); wenn der Tod auch erst V. 455 eintritt, stellt der Beilschlag doch den krit. Augenblick dar: ab jetzt kann das Opfer nicht mehr mißlingen (durch Widerstand des Opfertieres); außerdem wird jetzt (vor dem eigentl. *σφάζειν*) wohl schon Blut geflossen sein (and. St. West z. St., L[14] 66) *δ* 767 (Fürbitte der Pen. an Ath. f. Tel.) *ὣς εἰποῦσ' -ξε, θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς* (v. l. *αὐδῆς*) *χ* 408. 411 *ἡ δ'* (Eurykl.) *ὡς οὖν νέκυάς τε καὶ ἄσπετον εἶσιδεν αἷμα, ' ἴδυσέν ῥ' -ξαι, ἐπεὶ μέγα εἶσιδεν ἔργον· ' ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένην περ ' ... ' „ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε καὶ ἴσχεο μηδ' -ζε· ' οὐχ ὁσίη κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι"* schickte sich an zu jubeln (fängt aber nicht damit an, s. *ἰδύω* B 2, *ἐρύκω* B II 2) ... *juble nicht* (Präs. stamm, also nicht 'höre auf ...', sondern 'gehe nicht zum Jubeln über', s. W. F. Bakker, The Gr. imp., Amsterdam 1966). Woher weiß Od., daß sie *-ξειν* will? Hebt sie die Hände (vgl. *Z* 301) o. ä.? Dann wäre *ὁ.* auch hier kein bloßer Affektsausdruck (s. Vorbem.), sondern „siegesfroher Dankruf" (L[3] 45, vgl. L[1], L[5], v. Leeuwen z. St.) bzw. Opferruf gemäß *γ* 450 (so L[15], Moreschini Quattordio, SCO 23, 1974, 16 f.); auch *οὐχ ὁσίη* deutet auf e. relig. Kompon. hin h. Ap. 119 (Ap. s Geburt) *ἐκ δ' ἔδορε πρὸ φόωσδε, θεαὶ δ' -ξαν ἅπασαι*, Grund f. *ὁ.*: 1. spontane Reaktion auf Geburt u. Ende der Geburtswehen (Wilamowitz, IuH 448, L' 5. 14, L[15]); 2. Begrüßg. der Gotth. (L[9]); 3. rituelle Geburtsschrei – die bei L' 14 angeführten Parall. beziehen sich alle auf die Geburt e. s Gottes(kindes), was für die 2. Altern. spricht; auch *ἅπασαι* so am sinnvollsten: alle erkennen den

Gott an (vgl. *Z* 301 *πᾶσαι*) 445 (Ap. geht in sein *ἄδυτον* u. strahlt Licht aus) *πᾶσαν δὲ Κρίσην κάτεχεν σέλας· αἱ δ' -ξαν ' Κρισαίων ἅλοχοι καλλίζωνοί τε θύγατρες ' Φοίβου ὑπὸ ῥιπῆς· μέγα γὰρ δέος ἔμβαλ' ἑκάστῳ* (v.l. *εἷλεν ἕκαστον*), expliz. angegebener Grund f. *ὀ.* = Angst (*δέος*), viell. aber doch im Bewußtsein e.r göttl. Präsenz: Schreien vor Angst sonst *ἀύω, ἰάχω* (L[10]); nach L[15] handelt es sich um e. *αἴτιον* f. die Teilnahme von Frauen am Ap.kult S. R. van der Mije

ὀλοοίτροχος [1[1]] E first element prob. w. *εἰλέω*: **μο-lομο-*, Lat. *volvo* (Bechtel), cf. *ὅλμος*; *-οι-* unexpl., see Chantraine, Dict. 794; otherwise (*ὀλοός*) Shipp, Studies 122f. (cf. Buttmann, Lexil. II 234ff.)

Σχ sch. D *N* 137: *λίθος περιφερής. στρογγύλος. ὁ ἐν τῷ τρέχειν ὀλοός, τουτέστιν ὀλέθριος, ἐπεὶ καταφερόμενος πᾶν τὸ ἐμπῖπτον βλάπτει*

B lit. *'rollrunner'*, (*'im Wirbel laufend'* Risch § 80a, see E), name for a large stone or rock crashing down a slope *N* 137 *Ἕκτωρ ' ἀντικρὺ μεμαώς, -ος ὣς ἀπὸ πέτρης, ' ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος ὤσῃ ' ῥήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης· ' ὕψι δ' ἀναθρώσκων πέτεται, κτυπέει δέ θ' ὑπ' αὐτοῦ ' ὕλη· ὁ δ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, ἧος ἵκηται ' ἰσόπεδον, τότε δ' οὔ τι κυλίνδεται ἐσσύμενός περ*, for variants: *-τρόχος, ὀλοοί-* see Erbse ad sch. *N* 137b, cf. Hdt. 5,92. 8,52, Xen. An. 4,2,3; *ὀ.* of cylindric atom: Democr. fr. 162 (sch. *N* 137b); on passage see Janko, Iliad ad l.; Mugler, Science gr. 5f. — W d f l d.: *λᾶας, λίθος*

W. Beck

ὀλοός, ὀλοιός [25[i], 17[o], 7[H], 1[h], 1[c]] E *ὀλοός* < **ole-μο-* zu *ὄλλυμι*, Form *ὀλοιός* (2[i], 1[h]) m. MD, s. Chantraine, Dict. s.v. — Abl.: *Ὀλοσσσών, ὀλοόφρων*, s.a. *ὀλώϊος* (s.u. D), *οὔλος/ιος*

F 1 *-ός* 1, *-οῖο* 5, *-ῷ* 2, *-οί* 1, *-ῶν* 1, *-οῖς* 3; Fem. *-ή* 13, *-ῆς* 1, *-ήν* 7, *-ῇς* 1, *-άς* 1; Ntr. *-όν* 3, *-οῖο* 1, *-ῷ* 1, *-όν* 1, *-ά* 1 2 *-ιή* 1, *-ιῇσι* 1, *-ιόν* 1 3 *-ώτερος* 3, *-ώτατος/ε* je 1

M 1 *-ός* 1a [⏑⏑̯] *-ῷ* *Ω* 39; *-οί* Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav.; *μοῖρ' / Νὺξ -ή* *Φ* 83, *β* 100 = *γ* 238 = *τ* 145 = *ω* 135. 29 / Th. 224. 757; *πῦρ -όν* *N* 629 [⏑⏑̯] *μοῖρ' -ή* *Π* 849; *νὺξ -ή* / Akk. *λ* 19, *Π* 567; *-ή* Op. 745; *-ῆς* *γ* 135; *-ήν* *I* 305, *X* 102, *μ* 113 ≅ 428, Th. 326; *-ά* *Π* 701 [⏑⏑̯] *κῆρ' -ήν* *N* 665; *-ῇς* *X* 65; *-όν/ῷ δ' ἐπὶ γῆρας*[+] Th. 604, *Ω* 487 [⏑⏑̯] *-ός* *Π* 568; *-ῷ/ῶν ἐνὶ (ὑπὸ) δεσμῷ*[+] *χ* 200, Th. 501; *-οῖς ἀνέμοισι(ν)* *ι* 82 = *μ* 425[ex.] = *ξ* 313[ex.]; *-άς* *λ* 276 [⏑⏑̯] *-ὴ κήρ* *Σ* 535 ≅ Sc. 156; *-όν κῆρ / πῦρ* *Ξ* 139, *O* 605 1b [⏑⏑̯⏑] *-οῖο* *Γ* 133, *Ψ* 10 ≅ 98 [⏑⏑̯⏑] *-οῖο φόβοιο* *Λ* 71 = *Π* 771; *πυρός τ' -οῖο* *μ* 68 2 *-ιός* [⏑̯–̯] *-ιὴ μοῖρα* *X* 5 [⏑̯×] *γῆρας -ιόν* h. Ven. 224 [⏑̯–̯] *-ιῇσι* *A* 342 3 Komp. u. Sup. [⏑⏑̯⏑⏑] *θεῶν (βροτῶν) -ώτερος/ώτατε* *Γ* 365 = *υ* 201 ≅ *Ψ* 439 / ≅ *X* 15[ex.]; *-ώτατος* *δ* 442

Σχ sch. D *X* 5 u.ö.: *ὀλεθρία*, vgl. z.B. sch. min. P. Köln inv. 2281 zu *A* 342

L zum Formelsystem (s.u. einzelne Vorbem. in B): [1]Paraskevaides, Synon. 39ff. 43ff. 74f. 108f.; [2]Mureddu, Formula 64f.

B *Verderben bringend*, von *destruktiven, feindlichen, tödlichen Mächten*, auch Pers.; dir. R. (auch ep. Erz.) außer (1a. b:) *X* 5, *N* 665, *Σ* 535[+], *χ* 200, (c. d:) *Λ* 71[+], *Π* 568, *O* 605, (e:) *Π* 567, *λ* 19, (f:) *λ* 276, (2:) *Π* 701, u. nachhom. — W o r t f.: s.vv. *ἀργαλέος, κακός*; sowie *ὀλέθριος, -ετήρ, -οόφρων, -οφώϊος, οὐλόμενος, οὔλος/ιος*, (bes. zu *Ω* 39[+] in 1g:) *ἄγριος, αἰνός, ἀμείλιχος, ἀνάρσιος, ἀπηνής, ἀτέραμνος, δεινός, δηλήμων, δυσμενής, κρατερός, νηλής, σιδήρειος, χαλεπός, ὠμηστής*; v.l. *δολοώτατε* (s. *δόλος* D); s.a. Mawet, Douleur 239, u. (zu *πῦρ* in 1d:) Graz, Feu 127ff. 1 attr. 1a von vernichtenden Schicksalsmächten, *μοῖρα*, Tod, Alter: 4 9× *μοῖρα* (davon 7× *μοῖρ' -ή*), 3× *κήρ* (s. System bei L[1] 43ff.), 3× + *γῆρας* (s.d. G) *X* 5 *Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι -ιὴ μοῖρα πέδησεν* *Π* 849 (Patr.:) *„ἀλλά με ⌊μοῖρ' -ὴ⌋ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός"* *Φ* 83 *„με τεῖς ἐν χερσὶν ἔθηκε ' ⌊ ⌋"* *β* 100 *„εἰς ὅτε κέν μιν ' ⌊ ⌋ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο"* = *γ* 238 = *τ* 145 = *ω* 135 + *ω* 29 (*„τὴν οὔ τις ἀλεύεται"*) Op. 745 *-ὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται* *N* 665 *εὖ εἰδὼς κῆρ' -ήν* *Σ* 535 (Schild) *ἐν δ' -ὴ Κήρ* ≅ Sc. 156 *Ω* 487 *„-ῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ"* Th. 604 *-ὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται* h. Ven. 224 (*„οὐδ' ἐνόησε*) *ξῦσαί τ' ἄπο γῆρας -ιόν"* (Eos dem Tithonos), vgl. *γῆρας* (...) *ὁμοῖϊον* (*Δ* 315, h. Ven. 244 vor Adoneus), *ἄρειον* ' (*ψ* 286) s.a. *λ* 276 (in 1f) 1b vom einschnürenden *δεσμός* (s.d. G), vgl. kons. anl. *κρατερῷ* (s.d. B 2e) *ἐνὶ δεσμῷ, κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης* ' u.ä. (*E* 386, Th. 517[+]) *χ* 200 *ταθεὶς -ῷ ἐνὶ δεσμῷ* Th. 501 (*λῦσε*) *-ῶν ὑπὸ δεσμῶν* 1c von Krieg, Leid: 5× *-οῖο* (...) *πολέμοιο, φόβοιο, γόοιο* ' m. Klangwirkg. (s. L[1] 39ff. u. vgl. *κρυεροῖο, ὀϊζυροῖο, πολυδακρύτοιο γόοιο* ' [s.d. B Vorbem.], *ὀμοιΐου, ὀϊζυροῦ πολέμοιο*), 1[i] *-ὸς πόνος* (s.d. G 1) *Γ* 133 (*„πρὶν φέρον πολύδακρυν Ἄρηα*) *-οῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο"* *Λ* 71 (*οὐδ'*) *μνώοντ' -οῖο φόβοιο* = *Π* 771 *Ψ* 10 *„ἐπεί κ' -οῖο τεταρπώμεσθα γόοιο"* = 98[ex.] (*κρυεροῖο* v.l.) *Π* 568 (*ὄφρα*) *μάχης -ὸς πόνος εἴη* 1d von zerstörerischen Naturkräften: 3× *πῦρ/ός*, 3× *-οῖς ἀνέμοισι(ν)* (s.dd. G u. L[1] 74f. 108f., vgl. 8 bes. kons. anl. *δήϊον* [s.d. B 1a] *πῦρ* ', *ἄνεμοι χαλεποί* *μ* 286) *N* 629 *„πῦρ -ὸν βαλέειν"* *O* 605 (*μαίνετο δ' ὡς*) *-ὸν πῦρ* *μ* 68 *„πυρός τ' -οῖο θύελλαι"*, vulkan.? *ι* 82 *φερόμην* (Od.) *-οῖσ' ἀνέμοισι* = *μ* 425[ex.] = *ξ* 313[ex.] 1e von *νύξ* (s.d. einzelne Vorbem. in B u. L[2] 64f.: bes. *νὺξ ἀβρότη, νύκτα* [s.d. B I 2d β] *δι(ὰ) ἀμβροσίην, ὀρφναίην, δνοφερήν*) *Π* 567 *Ζεὺς δ' ἐπὶ νύκτ' -ὴν τάνυσε (μάχης -ὸς πόνος)* *widrige Finsternis* *X* 102 *„νύχθ' ὕπο τήνδ' -ήν, ὅτε τ' ὤρετο δῖος Ἀχιλλεύς"*, 36 best. Nacht *λ* 19 *ἐπὶ νὺξ -ὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσι* (Kimmerier) Göttin: Th. 224 (*τίκτε Νέμεσιν, πῆμα*) *Νὺξ -ή* + 757 1f von zerstörerischen, feindl. Kräften, Funktionen von Pers. *A* 342 (Ach. über Ag.:) *„-ιῇσι φρεσὶ θύει"*, vgl. *ὀλοόφρων, φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι* (*Θ* 360) *Ξ* 139 *„Ἀχιλλῆος -ὸν κῆρ ' γηθεῖ* (über Niederlage der Gr.)", vgl. *ἀδινὸν, λάσιον κῆρ* ' *X* 65 (*„ἑλκομένας*) *-ῇς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν"*, vgl. *χερσὶ στιβαρῇσιν* ' (*M* 397) *I* 305 („Hektor) *λύσσαν ἔχων -ήν"*, vgl. *λύσσα* (s.d.) *κρατερή* *γ* 135 *„κακὸν οἶτον ἐπέσπον ' μήνιος ἐξ -ῆς* (Ath.s)", vgl. ' *οὐλομένην* (*A* 2), *χαλεπὴ ... μῆνις*[+] ' (*E* 178, *N* 624) *λ* 276 *ἤνασσε* (Ödipus) *θεῶν -ὰς διὰ βουλάς*, vgl. 1a sowie *πυκινὴν διὰ μῆτιν* (h. Cer. 414) 1g von feindl. Pers., Mächten: Ach., Unholden *Ω* 39 (Ap.:) *„ἀλλ' -ῷ Ἀχιλῆϊ θεοὶ βούλεσθ' ἐπαρήγειν (λέων δ' ὡς ἄγρια οἶδεν*, ohne *ἔλεος* u. *αἰδώς*"), vgl. *οὔλος ἀνήρ* (*Φ* 536) / *Ἄρης* (*E* 461[+]) *μ* 113 *„εἴ πως τὴν -ὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν"* ≅ 428 Th. 326 *Φῖκ'* (*σφίγγ'* et al. vv.ll.) *-ὴν τέκε Καδμείοισιν ὄλεθρον* Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav. *τῆς δ' -οὶ παῖδες Τλῶος* (*Πιναρός, Κράγος κρατέων*) 2 als Obj., vgl. *ἀγαθὰ, κακὰ, μέγα φρονέων* sowie *ὀλοόφρων*, (*A* 342) *ὀλοιῇσι φρεσί*, s. noch *ὀλοφώϊα εἰδώς* *Π* 701 *ἔστη τῷ -ὰ φρονέων* (Ap. dem Patr.), *Τρώεσσι δ' ἀρήγων*, präd., aktueller (sit. relevanter) Gebr. im Untersch. zu klassifiz. *ὀλοόφρων* (Tichy, Kratylos 35, 1990, 132) 3 im Komp., Sup. von Pers. (Gott, Mensch), *ὀδμή*; in Anr.: *Γ* 365 *„Ζεῦ πάτερ, οὔ τις σεῖο θεῶν -ώτερος ἄλλος"* = *υ* 201 (*„οὐκ ἐλεαίρεις ἄνδρας, ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτός"*, Opp. *ὀ.* — *γίγνεσθαι*, s. Burkert m. 64 altoriental. Parall., in: Coll. Raur. 2, 173f.) ≅ *Ψ* 439 (*„Ἀντίλοχ', βροτῶν"*) *X* 15 *„ἔβλαψάς μ', ἑκάεργε, θεῶν -ώτατε*

(δολοώτατε v.l.) πάντων", Assonanz an Ἀπόλλων | δ 442 (τεῖρε γὰρ αἰνῶς φωκάων) -ώτατος ὀδμή

D Th. 591 (ath. West, Solmsen) ὀλώϊόν (ὀλοΐϊόν Nauck, West) ἐστι γένος (γυναικῶν) Hes. fr. 280,2 μοῖρ' ὀλο]ή (≅ Π 849, s.a. Minyas fr. 7,2 p. 139 Ber.) h. Cer. 345 ci. v.l. δ 611, Sc. 197

H. W. Nordheider

Ὀλοοσσών [1ⁱ] ON in Thessalien (= klass. Elasson? Keine myk. Funde, s. H.S.–L. 145, ⌊Visser, Katalog 716 ff.⌋) B 739 (im Herrschaftsbereich des Polyp.) Ὄρθην Ἠλώνην τε πόλιν τ' -όνα λευκήν (⌊ ⌋ 58)

R. J. Allan

ὀλόφρων [3ⁱ, 3ᵉ] M 1 [⏑⏑⏓-] -ων O 630 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] (Gen. +) -ονος ὅς⁺ P 21, α 52, λ 322; -ονος + Gen. κ 137 [⏑⏑⏓⏑⏑] -ονος + Gen. B 723

Σχ sch. D B 723: ὀλεθρίου, O 630: ὀλέθρια καὶ δεινὰ φρονῶν, sch. α 52 Barn.: ὀλεθρίου. ἐπεὶ πολέμιος τοῖς θεοῖς ... (od. ὀλ.) περὶ τῶν ὅλων φρονοῦντος ... (weil) τὸν κόσμον βαστάζων, vgl. sch. min. P. Mil. Vogl. 1181 zu α 52

L zu B 2: West zu Th. 509; Matthews, CPh 73, 1978, 228 ff.; Tièche, MH 2, 1945, 69 f. (zu α 52 v.l. ὀλ.); Waterhouse, BICS 21, 1974, 154 f. (Minos)

B *mit auf Verderben gerichtetem Sinn* (Poss.kompos., s. Risch § 68 d; dann wohl auch wie verb. Rektionskompos. aufgefaßt, s. Risch § 70 ff.:) *Verderben sinnend,* klassifizierendes ständiges Attr. im Untersch. zu sit.relevantem ὀλοὰ (s.d. B 2) φρονέων (Π 701); von Widersachern: (1) in Il. von gefährl., todbringenden Tieren, (2) in Od. von Gestalten älterer Sage: Atlas, Aietes, Minos. – Wortf.: ὀλο(ι)ός (A 342 ὀλοιῇσι φρεσί), ὀλοὰ, κακὰ φρονέων (Π 701 Ap., κ 317 Kirke), ὀλοφώϊα εἰδώς (vgl. ἄγρια οἶδεν, sc. ὀλοὸς Ἀχ. wie Löwe Ω 41), ὀλέθριος, οὔλος/ιος, οὐλόμενος, ὀλετήρ, κακομηδής, -φραδής, -φρονέων, -μητις (Ag.s Mörder), -μήχανος (Z 344 κυνός) u.a. Abll. (vgl. κακὰ [ἔργα], δόλον, ὄλεθρον μήδεσθαι; θάνατον, φόνον ῥάπτειν u.ä.), κρατερόφρων (ebf. von Tieren u. [Th.] Atlas), (Κρόνος) ἀγκυλομήτης u. μῆτις-Abll., δολόεις (Kal., Kirke), δεινός, δηλήμων, s.a. κακός Wortf. 1 Il.: von Tieren in Vorgesch. od. Gl. B 723 (Philoktet) ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ -ονος ὕδρου O 630 (Hektor) ὥς τε λέων -ων βουσὶν ἐπελθών P 21 („τόσσον μένος οὔτε) κάπρου -ονος (ὅσσον φρονέουσιν", sc. Gegner) 2 Od.: als Epith. (Kurzcharakteristik) älterer (bekannter) Sagengestalten, die (als Vater, Bruder) erwähnt werden, um eine neu in die Erz. eingeführte (Kal., Kirke) od. en passant genannte Pers. (Ariadne im λ) in ihrem genealog. Hintergrund (der vom Dichter erfunden sein kann: Kal. [s.d.]? ⌊δολόεσσα, δεινὴ θεός⌋), bzw. in ihrer eigenen (also schon quasi familiär bedingten) Gefährlichk. (Kirke ⌊ ⌋) zu charakt.; während Aietes u. Minos bekannt als gefährl. Gegner der Argonauten (s. Ἀργὼ πασιμέλουσα μ 70, Μήδεια) u. des Theseus (s.d. u. s.v. Ἀριάδνη), ist das Epith. bei Atlas (s.d.) schwerer erklärbar (Titanomach, Assoz. mit altoriental. Riesen Upelluri, vulkan.? s.u. z.St. u. Matthews L); ebf. nicht klar, warum (η 245) Kal. δολόεσσα heißt (da sie Od. an der Heimkehr hindert [α 57 θέλγει!], wie zunächst die tückische Zauberin Kirke?); Epith. ὀ. (a.O. nicht begründet) viell. aus älterer hexametr. Dichtg. übernommen (vgl. Κρόνος ἀγκυλομήτης) α 52 „(Kal.) Ἄτλαντος θυγάτηρ -ονος (ὀλ. Cleanthes [cf. Tièche in L] -ων v.l. ant.), ὅς τε θαλάσσης ' πάσης βένθεα οἶδεν", vgl. κρατερόφρονα (Th. 509, dazu West) u.s. Odyssey z.St. u. zu η 245, Kal. (s.d.) dagg. Th. 359 Tochter des Okeanos κ 137 Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα, ' αὐτοκασιγνήτη -ονος Αἰήταο λ 322 (Ariadne) κούρην Μίνωος -ονος, ἣν ποτε Θησεὺς ' ἐκ Κρήτης (ἦγε), zur Doppelrolle des Minos als Gesetzgeber u. andrers. Unterdrücker („thalassocracy of fear") s. L u. Μίνως (B 4)

H. W. Nordheider

ὀλοσποδός v.l. h. Merc. 238

ὀλοφυδνό(ς) [3ⁱ] E adj. -udn-ó- zu Subst. *-udón (vgl. μελεδῶνες); zur Wz. s. ὀλοφύρομαι

Σχ sch. D E 683: ⌊οἰκτρόν, θρηνῶδον⌋, Ψ 102: ἐλεεινόν, ⌊ ⌋, sch. min. (zu E 683): P. Lond. Lit. 177: ο]λοφυδνον ... οἰκτ[ρον, POxy. 3158: <ὁ> λοφυδνόν· οἰκτρόν (s. Komm. z. St.)

B Nur in der T_2-Formel (troch. Zäs.–VE) ⌊ἔπος δ' -ὸν ἔειπε⌋ (REinl.) *und sprach das Jammerwort,* d.h. *und sprach jammernd,* bed.sgleich mit der P_2-Formel (Penth.–VE) ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα (Arist.⁺; vulg. δὲ προσηύδα), welche e. spätere, lebhaftere Abwandlg. der urspr. T_2-Formel ⌊ ⌋ sein könnte (Hoekstra, Modifications 65 f.; s. ὀλοφύρομαι B 1 aβ). Entgg. der Auffassg. der Schol. (s. Σχ sowie sch. zu E 683) stellt ὀ. keine Wertung des Dichters dar E 683 (Sarp. verletzt, wird bedrängt) χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι (Hektor) ' ... ⌊ἔπος δ' -ὸν ἔειπε⌋·' „Πριαμίδη, μὴ δή με ἕλῃρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς ' κεῖσθαι", 'rhetorisches' Jammern (vgl. s.v. ὀδύρομαι B 1 c), daher vereinbar mit χάρη Ψ 102 (ψυχή des Patr. entweicht) ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς ' χερσί τε συμπλατάγησεν, ⌊ ⌋·' „ὦ πόποι ἦ ῥά τίς ἐστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι ' ψυχὴ καὶ εἴδωλον", zur Geste vgl. ὀλοφύρομαι B 1 aβ τ 362 (Eurykl.) κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα, ' δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμά, ⌊ ⌋·' „ὦ μοι ἐγὼ σέο, τέκνον, ἀμήχανος"

S. R. van der Mije

ὀλοφύρομαι [17ⁱ, 20ᵉ, 2ʰ] E denom. Verbum; -ύρομαι < *-u̯r-i̯e-, stellt -i̯e-Präs. zu -u̯er-Abstr. dar; ὀλοφ- ev. mit arm. olb 'Wehklage' verwandt; vgl. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: ὀλοφυδνό(ς)

F Präs.stamm: -ομαι 1, -εαι 3, -εται 4, -όμεθ(α) 2, -όμενος 8, -όμενοι 2, -ομένους 1, -ομένῃ 9, -ομένην 2, -όμεναι 2; Aor.: -αο 1, -ατο 4 (v.l. -ετο außer δ 364)

M 1 fünfs. [⏑⏑⏓⏑⏑] -ομαι Ψ 75; -εαι Π 17, χ 232; -εται Θ 202, Λ 656, -όμεθ' Θ 33 = 464; -ατο δάκρυ χέοντα Θ 245 = P 648 (vgl. κ 409, χ 447 in 2); τίς με θεῶν -ατο δ 364, κ 157 [⏑⏑⏓⏑⏑] -εαι Φ 106; τεὸν / ἐμὸν δ' -εται ἦτορ Π 450 / X 169; -αο λ 418 2 sechss. [⏑⏑⏓⏑⏑⏓] καί ῥ' / μ' -όμενος⁺ ἐπέα πτερόεντα προσηύδα⁻ E 871, Λ 815, Σ 72, β 362, λ 472, π 22, ρ 40, h. Cer. 247 / κ 324. 418, λ 154. 616; πόλλ' / οἴκτρ' / αἴν' -όμενος⁺ Ω 328, ν 221 / δ 719, κ 409 τ 543, ω 59 / χ 447 (für κ 409, χ 447 vgl. B 3 b zu Θ 245⁺); παῖδ' -ομένη τ 522; ἦγ' -ομένην h. Cer. 20 [⏑⏑⏓⏑⏑⏓] -όμενος δ' ἔπος ηὔδα O 114 = 398 = ν 199

Σχ sch. D E 871, Θ 202. 245, Λ 656, Π 17, Ψ 75, sch. Barn. δ 364, κ 157, λ 418: (κατ)οἰκτίζω / οἰκτείρω / ἐλέω, sch. D O 114, Π 17, sch. Barn. κ 409: ὀδύρομαι, sch. D Θ 33: -όμεθα· λυπούμεθα. θρηνοῦμεν, Ψ 75: -ομαι· οἰκτίζομαι. θρηνῶ. ἐλλείπει δὲ τὸ ἵνα, sch. Barn. χ 232: νῦν, ἀποδειλιᾷς. ἤ, ὑποκρίνῃ, ὑποδεέστερος γίνῃ. ἤ, ἐλλείπει ἤ περὶ. ἵν' ἤ, περὶ μνηστήρων

L [1]W. Brackmann, Die Gebärde bei Hom., 34. Jahresbericht des Königl. Gymnasiums zu Dresden-Neustadt, Dresden 1908, 13 f.; [2]W. Burkert, Zum altgr. Mitleidsbegriff, Diss. Erlangen 1955, 75–80; [3]A. M. Scarcella, RILSL 92, 1958, 811 f. 818 f.; [4]Krapp, Akust. Phänomene 29 ff. 114–6; [5]A. Paul, D. Barmherzigk. der Götter im gr. Epos, Diss. Wien 1969, 15 f. 25; [6]Perpillou, REG 95, 1982, 261 f.

B Grundbed. *jammern,* m. Gen. / Akk. *jammern wegen / um,* oft um andere (s.u. 'Anlässe'), manchmal innerlich (z.B. m. lok. Zusatz θυμῷ, s.u.), u. so kommt es (über 'innerl. jam-

mern um das Leid e.s andern') zur Bed. *Mitleid empfinden (mit)*, wobei (wie bei *οἰκτίρω*) das Gefühl des 'Mit-Leidens' im Mittelpunkt steht (kontrast. *ἐλεέω/αἴρω*, das „das Handlungselement in sich schließt" [L[3] 17], fast = 'sich erbarmen'; Ausn.: λ 55); allerd. ist auch bei *ὀ.* die Betroffenh. manchmal begrenzt (Θ 245, δ 364 in 3b). Dieses breite sem. Spektrum kann zu entgegengesetzten Bed.en führen: vom Jammern ohne empfundenes Mitleid (Λ 656 in 3) bis Mitleid empfinden, ohne zu jammern (in 1c, 2/3b). – Bemerkenswert das *-εσθαι* der Götter: 1. nur sie *-ονται* i.S.v. *Mitleid haben*, ohne daß die Innerlichk. durch *θυμῷ/ός*, *ἦτορ* signalisiert wird (kontrast. *οἰκτίρω*: nur von Menschen); e. mögl. Ausn. ist Π 17 (2a, s.d.); 2. sie *-ονται* nie laut um einen Menschen (nur aus Schmerz: Ε 871 in 1aα). – Subj. *ἦτορ* (2[i] in 1c, 2b), *θυμός* (1[i] in 2b) bez. Intensität des Gefühls, lok. Zusatz *θυμῷ* (1° in 1c) Innerlichk. Möglicherw. ist die sem. Verteilg. der 'Mitleid'-Wörter verschieden für Il. u. Od. (s. *οἰκτίρω*). Vbd.: *ὀ.* mit *ἐλεέω* δ 364 (3b). – In der Bed. *jammern* morph., synt. u. sem. Ähnlichkeiten vor allem m. *ὀδύρομαι* (vgl. Σχ). Sem. Unterschiede: *ὀδ.* nie aus Mitleid; *ὀλ.* bez. eine unmittelbare, spontane Äußerg. des Entsetzens, nie von 'Dauerkummer' (s. *ὀδ.* B Vorbem.), dementspr. fehlen Erwähng.en der neg. Auswirkung auf das Subj. (vgl. *ὀδ.* 1b), einer 'Abstufg.' von Kummer (vgl. *ὀδ.* 2) u. tempor. u. lok. Adv. (außer *τότε* κ 157): nur Adv. des Grades (*ὧδε* Λ 656, *οὕτως* Φ 106, *πόλλ' / οἴκτρ' / αἴν'* in 1b, 3a) u. *ἔμπης* (2× in 2b). Ebs. fehlt aus diesem Grund ein *τέρπεσθαι* durch *ὀλ.* (vgl. *ὀδ.* 1b) und 'rhetor.' Jammern (*ὀδ.* 1c; spielt jedoch viell. bei 'Angst um sich' [s.u.] u. β 362 [1aα] mit hinein, vgl. auch s.v. *ὀλοφυδνός* zu Ε 683). Ferner findet sich *ὀλ.* 15× in REinl, *ὀδ.* nie (*μύρομαι* im RAbschl.). – Subj. männl. 22×, weibl. 13×, unbest. / beide 4× (Gott 16×, *ψυχή* 4×, Vogel 1×, sonst Menschen). – Präsentation bei Hom.: 15× im Erzählertext (nie sek. fokalisiert), 22× in dir. R. – Anlässe: um sich: Angst / Verzweiflg. Φ 106, κ 324. 409, ν 221, χ 232. 447, h.Cer.20, Schmerz Ε 871; um e.n anderen bzw. andere (Angst / Kummer / Mitleid wegen Tod od. Gefährdg.): um (e.n) Gr. Θ 33. 202. 245. 464, Λ 656. 815, Ο 398, Π 17, Ρ 648, δ 364, κ 157, λ 418, um einen Tr. Χ 169, Ω 328, um (eigenes) Kind Ο 114, Π 450, Σ 72, β 362 (Eurykl. um Tel.), δ 719, τ 522, h.Cer.247; Totenklage ω 59; Abschied Ψ 75; Wiedersehen 6× in 1aα; Besitzverlust ν 199, τ 543. – Wortf.: 'jammern': s. *ὀδύρομαι*; 'Mitleid haben': *ἐλεαίρω*, *ἐλεέω*, *οἰκτίρω*; *ὀ.* nb. einem Wort aus dem Wortf.: *γοάω* Ψ 75/106, δ 719; *δάκρυ χέω / δακρυόεις* κ 409. 415/18, χ 447; *θρηνέω* ω 59; *ἰάχω* κ 324, h.Cer.20; *κλαίω* τ 543, ω 59/64; *κωκύω* Σ 72, β 362, τ 543, h.Cer.247; *μινυρίζω* Ε 871, δ 719; *μύρομαι* Ψ 75/106; *ὀδύρομαι* ν 221, h.Cer.247; *οἰμώζω* Ο 398 = ν 199 ‖ *ἐλεέω* δ 364; *οἰκτίρω* Λ 815 1 Abs. [9[i], 16°, 2[h]]: *jammern* (vernehmbar außer Π 450 *ἦτορ*, λ 418 *θυμῷ* u. viell. Ψ 75 in 1c) 1a Ptz. in REinl. [5[i], 9°, 1[h]] (nach L[4] 114 bez. *-ομενος*[+] eher d. ständige Unterbrechung der Rede durch Jammern als d. Klangfarbe des Sprechens, anders L[1]) 1aα Formelvers *καί ῥ'/μ' ὀλοφυρόμενος*[+] *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα*[+] [3[i], 8°, 1[h]], es folgt dir. R. (ohne Anredeformel außer λ 472. 616); vor (rhet.) Frage: Ε 871, Σ 72, β 362, κ 324, λ 154. 472. *ῥ'* viell. (vor Hom.) aus *F(ε)* hervorgegangen; *μ'* nur in den Apologoi (4× + κ 265 in D) u. dort immer außer λ 472 (wo *μ'* v.l.); *μ'* zu *προσηύδα*[+], nicht zu *-ομενος*[+] (vgl. *αὐδάω* B II 4a); damit entfällt die Erkl. von *ῥ'* in λ 472 als durch Ach.s Egozentrismus bedingt (A.T. Edwards, Beitr. z. klass. Philol. 171, 48). Ε 871 (Ares zeigt auf sein Blut) *καί ῥ' -ομενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα* (vgl. Antwort V. 889 „*μή τί μοι ... μινύριζε*") = Λ 815 (Patr. um d. Leid der Gr., vgl. V. 814 *ὤχτιρε*) ≅ Σ 72 (*-ομένη*: Thetis um Ach.s Kummer; vgl. V. 71 *ὀξὺ ... κωκύσασα*; zu Thetis' Verhalten s. Bd. II Sp. 1603,57 f. u. Edwards z.St.) = β 362 (Eurykl. um Tel.' Absicht wegzufahren; vgl. V. 361 *κώκυσεν*) = κ 324 (v.l. *καί με λισσομένη*: Kirke, bedroht von Od.; vgl. V. 323 *μέγα ἰάχουσα*) = h.Cer.247 (Met. um ihr Kind, vgl. V. 246 *κώκυσεν δὲ καὶ ἄμφω πλήξατο μηρὼ* [vgl. 1aβ], V. 249 *γόον καὶ κήδεα λύγρα*). – Beim Wiedersehen (Freude u. Kummer, vgl. *ὀδύρομαι* 1d, *κλαίω* 5): κ 418 (*μ' -ομενοι ... ⌊προσηύδ⌋ων*: Gef., vgl. V. 417 *ἐμὲ δακρυόεντες ἔχυντο*) ≅ λ 154 (*μ' -ομένη ⌊ ⌋α*: Od.' Mutter) ≅ 472 (*ῥ'*: Ach.s *ψυχή*; zu *ῥ'* s.o. Vorbem.) ≅ 616 (*μ'*: Her.' *ψυχή*) ≅ π 22 (*ῥ'*: Eum. zu Tel.) ≅ ρ 40 (*-ομένη*: Pen. zu Tel.; vgl. V. 38 *δακρύσασα*) 1aβ *πεπλήγετο μηρὼ ' χερσὶ καταπρηνέσσ', -ομενος δ' ἔπος ηὔδα* (Arist.[+]; vulg. *δὲ προσηύδα*, aber Adressat fehlt ν 199; s. s.v. *αὐδάω* B I 2 sowie Komm. Janko zu Ο 114) [2[i], 1° + Μ 162a in D], spontane u. heftige Reaktion der Verzweiflg., s. *μηρός* 1aγ u. vgl. h.Cer.247 in 1aα; es folgt dir. R. ohne Anredeformel; 2. VH viell. 'junge' Formel, s. s.v. *ὀλοφυδνό(ς)* Ο 114 (Ares, als er vom Tod seines S.s erfährt) = 398 (Patr., *ἐπεὶ δὴ ἐπεσσυμένους ἐνόησε Τρῶας*) = ν 199 (Od. erkennt beim Aufwachen Ithaka nicht) 1b *οἴκτρ' / πόλλ' / αἴν' -ομενος*[+] am VA (vgl. *παῖδ' -ομένη* in 3a); *οἴκτρ'* (4°) deutet auf Anteilnahme (des Sprechers, δ 719 des Dichters), *πόλλ'* (1[i], 1°) auf Dauer, *αἴν'* (1°) auf Intensität hin Ω 328 *φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο* (dem Priam.) ' *πόλλ' -ομενοι ὡς εἰ θάνατόνδε ⌊κιόντα⌋*, zum Ptz. im Akk. vgl. Slings, Lampas 27, 1994, 420–3 δ 719 (Pen. erfährt von Abreise des Tel., ist gelähmt vor Kummer) *ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε ... ' οἴκτρ' -ομένη· περὶ δὲ δμῳαὶ μινύριζον*, in V. 721 sing. REinl. m. *γοόωσα* statt m. *-ομένη* (s.o. 1aα), um Wiederholg. zu vermeiden? κ 409 (*εὗρον ἑταίρους*) *οἴκτρ' -ομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας* ≅ χ 447[ex.] (s.u.); kontrast. Θ 245 = Ρ 648 in 3b; die Gef. jammern aus Verzweiflg. (vgl. ι 545), anders V. 418 (in 1aα) τ 543 (Pen. zu Od.:) „*αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἔν περ ὀνείρῳ, ' ἀμφὶ δέ μ' ἠγερέθοντο ... 'Αχαιαί, ' οἴκτρ' -ομένην, ⌊ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας⌋*", ⌊ ⌋ kann Begründg. od. Aussage sein (f. *ὀ.* als verb.dic. nur uns. Parall.: χ 232 in 4, Ψ 75 in 1c) ω 59 (Ag. zu Ach.:) „*ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος ' οἴκτρ' -ομέναι, περὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν. ' Μοῦσαι (θρήνεον)*", Ritóok, A.Ant.Hung.19, 1971, 211 vgl. Ω 722 f.: Nereiden ~ Klagefrauen, Musen ~ *ἀοιδοί* ν 221 *ὁ δ'* (Od.) *ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν ' ... ' πόλλ' -ομενος*, vgl. *-ομενος* in V. 199 (1aβ) χ 447 *αἱ δὲ γυναῖκες ἀολλέες ἦλθον ἅπασαι, ' αἴν' -ομέναι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσαι*, s.o. zu κ 409 1c übrige (3[i], 1°, 1[h]); Π 450 (*ἦτορ*), λ 418 (*θυμῷ*), viell. auch Ψ 75 bilden Übergang zu 'leiden', 'Mitleid haben'; (2b, 3b), vgl. Θ 202 (*θυμός*), Χ 169 (*ἦτορ*) in 2b Φ 106 (Ach. zu Lykaon:) „*ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σύ· τίη -εαι οὕτως;*" h.Cer.20 *ἁρπάξας δ' ἀέκουσαν* (Perseph.) ... ' *ἦγ' -ομένην· ἰάχησε δ' ἄρ' ὄρθια φωνῇ ' κεκλομένη πατέρα Κρονίδην*, zum Verh. von *-ομένην* u. *ἰάχησε* s. Richardson z.St. Ψ 75 (*ψυχή* des Patr. zu Ach.:) „*καί μοι δὸς τὴν χεῖρ' · -ομαι, οὐ γὰρ ἔτ' αὖτις ' νίσομαι ἐξ 'Αΐδαο, ἐπήν με πυρὸς λελάχητε*" *ich jammere*, vgl. V. 106 *γοόωσά τε μυρομένη τε*; oder, da in 1. P. (vgl. *-ομεθ(α)* Θ 33. 464 in 2b und *ὀδύρομαι* B Vorbem.), *'mich jammert's', 'ich leide'*; für das Asynd. vgl. V. 70–72. Altern.: *δὸς τὴν χεῖρ', -ομαι· οὐ γὰρ ... ich flehe dich (jammernd) an* (so die Edd. u. Komm.), vgl. dazu χ 232 in 4, τ 543 in 1b Π 450 (Hera zu Zeus:) „*ἀλλ' εἴ τοι φίλος ἐστί* (Sarp.), *τεὸν δ' -εται ἦτορ, ' ἤτοι μέν μιν ἔασον (ὑπὸ Πατρόκλοιο δαμῆναι)*" *dein Herz jammert*, i.e. *du leidest*, vgl. 2b λ 418 (Ag. zu Od.: „*πολέων φόνῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας) ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν -αο θυμῷ (ὡς ... κείμεθ')*", *θυμῷ innerl.*, gemäß Od.' Ethos; Altern.: *θυμῷ* 'vom Herzen' (wohl nicht „sem. entbehrl.", wie s.v. *θυμός* Sp. 1089,37), vgl. *ἦτορ*, *θυ-*

μός als Subj. zu ὁ. (Π 450 oben, 2b); 'hättest Mitleid gehabt' zu schwach, trotz häufigem ἰδὼν ἐλέησεν / ᾤκτιρε; κεῖνα wohl nur zu ἰδών (vgl. ω 90; ὁ. immer m. persönl. Obj. [2, 3]) 2 m. Gen. (5[i], stets dir.R.); Gen.-Komplement (s. Chantraine, Gr.h. II 65) betonter als Akk.-Obj. (3), z.B. in 3b Obj. 4x = Pron.; vgl. ὀδύρομαι m. Gen. (B 2) / Akk. (B 3) **2a** *(laut) jammern wegen* Π 17 (Ach. zu Patr.: τίπτε δεδάκρυσαι; unsere Väter leben doch noch) τῶν κε ... ἀκαχοίμεθα τεθνηώτων. ' ἦε σύ γ' Ἀργείων -εται, ὡς ὀλέκονται ... ;", der Grund ist Mitleid (wie Λ 815 in 1aα), somit Übergang zu 2b (s. Σχ); für 'hast Mitleid m.' spricht ἀκαχοίμεθα, dagg. δεδάκρυσαι **2b** *(innerl.) jammern wegen, Mitleid empfinden m., bedauern* (4[i], Agens Gotth., Subj. 1[i] θυμός, 1[i] ἦτορ, vgl. Π 450 u. λ 418 in 1c) Θ 202 (Hera zu Pos.: „ὦ πόποι οὐδέ νυ σοί περ ' ‹ὀλλυμένων Δαναῶν, -εται ἐν φρεσὶ θυμός· ' οἱ δὲ τοι ... δῶρ' ἀνάγουσι", ‹ › könnte man auch als gen.abs. auffassen, vgl. Π 450 (1c) 33 (Ath. zu Zeus:) „ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπειικτόν· ' ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν -όμεθ' αἰχμητάων, ' οἵ κεν ... ὄλωνται" = 464 (Hera zu Zeus) Χ 169 (Zeus: „ὦ πόποι ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον) ὁρῶμαι· ἐμὸν δ' -εται ἦτορ ' Ἕκτορος, ὅς μοι πολλὰ βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκηεν 3 m. Akk. (3[i], 3[e]), vgl. 2 Vorbem. **3a** *(laut) jammern um, bejammern*, vgl. 2a Λ 656 (Nestor:) „τίπτε τ' ἄρ' ὧδ' Ἀχιλεὺς -εται υἷας Ἀχαιῶν;", vgl. Π 17 (2a); hier abfällig: *jammert um*, ohne wirkl. Mitleid zu haben (οὐ κήδεται οὐδ' ἐλεαίρει 665, vgl. δ 364 in 3b) τ 522 (Pen.: „ἀηδών) θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα (v.l. πολυδευκέα) φωνήν, ' παῖδ' -ομένη Ἴτυλον φίλον", vgl. (στρουθός) ὀδυρομένη φίλα τέκνα Β 315; N.B. ὀδ. bereits in V. 513. 517 (vgl. δ 719 in 1b) **3b** *Mitleid empfinden m., bedauern* (2[i], 2[e], Subj. Gotth.); nach einem verzweifelten Gebet zu Zeus: Θ 245 ὣς φάτο (Ag.), τὸν δὲ πατὴρ -ατο ‹δάκρυ χέ›οντα, ' νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι = Ρ 648 (Aias), vgl. κ 409 / χ 447 (1b), wo Subj. ‹ › οντας / ‹ › ουσαι = Subj. ὁ. δ 364 (Men.: „καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθιτο) εἰ μή τίς με θεῶν -ατο καί μ' ‹ἐλέησε› (v.l. ἐσάωσε) (Εἰδοθέη)", -ατο u. ‹ › nicht synon. (vgl. B Vorbem.), -ατο = Folge von θυμὸν ὄρινα (V. 366) κ 157 (Od.:) „καὶ τότε τίς με θεῶν -ατο ‹μοῦνον ἐόντα›, ' ὅς ῥά μοι (ἔλαφον ἧκεν)", ‹ › wie δάκρυ χέοντα (oben Θ 245[+]), stellt also den Grund f. das Mitleid dar, vgl. δ 367 οἴῳ ἔρροντι. Hier hätte vom Semantischen her statt -ατο auch ἐλέησεν stehen können (kontrast. oben δ 364) 4 m. Inf. (?) [1[e]] χ 232 ('Mentor' zu Od.: „vor Troja warst du e. tüchtiger Kämpfer) πῶς δὴ νῦν, ὅτε σόν γε δόμον καὶ κτήματ' ἱκάνεις, ' ἄντα μνηστήρων -εται ‹ἄλκιμος› εἶναι;" 'jammerst über Sich-wehren-müssen' o.ä. (s. Komm.e); Altern.: „-εαι· ' ‹ › εἶναι';": 'jammerst: „Sei wehrhaft"' (d.h. „Hilf uns"), bezieht sich auf Od.' Aufruf V. 208f.; für ‹ › vgl. Ἀλκιμίδης V. 235; für ὁ. als verb. dic. vgl. τ 543 (1b), Ψ 75 (1c); für imp. εἶναι vgl. Ψ 343, λ 441, σ 106 (stets am VE, dagg. γ 200 ἄλκιμος ἔσσ' am VA); ähnl. viell. B 290 (Od.!:) „ὀδύρονται· 'οἰκόνδε νέεσθαι'"; contra: Hentze, BB 27, 1902, 119

D M 162a (= O 114[+], s. M 2); κ 265 om. codd. plerique ‹(= E 871[+], s. M 2)› v.l.: Φ 73 ‹ › S. R. van der Mije

ὀλοφώϊ(ος) [4[e]] E unklar, wohl zu ἐλεφαίρω (s. Frisk s.v., Risch § 40e) u. nicht zu ὄλλυμι (wie später verstanden, s. LSJ s.v.)

B eher *heimtückisch* als *verderblich* (s. E), ep. nur -α, subst., 1x attr. zu δήνεα, Obj. zu ἐρέω, εἰδώς (so auf Pers. anwendbar), in dir.R., Erz., im Zush. mit Verwandlgs.künstler Proteus, Zauberin Kirke (δολόεσσα, δεινὴ θεός) u. (unspezifischer) in Beschimpfg. des Eum. als κύων; subst. + gen. subi. *Tricks des Alten* erzählen: δ 410 (Eidothea über Proteus:) „‹πάντα δέ τοι ἐρέω -α› τοῖο γέροντος" attr.: κ 289 (Hermes zu Od.:) „‹ › δήνεα Κίρκης", s. Merkelbach, Odyssee 179 A.1 (kein Schluß über Priorität eines der beiden Vv. mögl.) ‹-α εἰδώς› (s.d.) *der Tücken im Kopf hat* (Ameis-H. zu δ): δ 460 ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων ‹ › *als er sein Repertoire an Tricks erschöpft hatte* ρ 248 (Melanthios zu Eum.:) „ὦ πόποι, οἷον ἔειπε κύων ‹ › ", vgl. ὀλοόφρων (B 1) von Tieren, κυνὸς κακομηχάνου (Z 344). – Wortf.: s. δόλος m. Abl. (die alle von Pers. gebr.), andrers. (zu -α εἰδώς:) ὀλοόφρων (s.d.); οὖλος (ὄνειρος) u.a. Abl. zu ὄλλυμι H. W. Nordheider

Ὀλυμπιάς [1[i], 7[H], 1[h], 1[e]] M [⏑⏑⏑⏑] -άδες Β 491, Th. 25 = 52 = 966 = 1022 = Hes. fr. 1,2 [⏑⏑⏑⏑] -άδος Phor. fr. 3,1 p. 154 Dav. [⏑⏑⏑⏑] ‹-άδεσσιν› ἔριζεν Hes. fr. 129,5. 252, 2; ‹ › h. Merc. 450

Σχ sch. D Β 491: ... τὸν Ὄλυμπον κατοικοῦσαι Μοῦσαι

B (fem.) *die olympische* 1 Sing. Adj. Beiw. der Hera Phor. fr. 3,1 p. 154 Dav. Καλλιθόη κλειδοῦχος -άδος βασιλείης ' Ἥρης 2 Pl. 2a Adj. Beiw. der Musen Β 491 -άδες Μοῦσαι Διὸς αἰγιόχοιο ' θυγατέρες Th. 25 Μοῦσαι -άδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο = 52 = 966 = 1022 = Hes. fr. 1,2 h. Merc. 450 Μούσῃσιν -άδεσσιν ὀπηδός **2b** Subst. Appel. für alle Göttinnen Hes. fr. 129,5 ‹ἦ εἶδος Ὀλυ›μπιάδεσσιν ἔριζεν, 252,2 Λειπεφίλην, ‹ ›

D v.l. Β 484; Hes. fr. 22,3 suppl. Bartoletti M. Schmidt

Ὀλύμπιος [32[i], 12[e], 20[H], 6[h], 1[e]] F -ος 25, -ε 4, -ου 9, -ον 1, -οι 2, -α 29, Form unklar Hes. fr. 23a,38

M nur [⏑⏑⏑⏑] μιν -ος Z 282, N 58; ‹μοι -ος› ἐξετέλεσσεν Σ 79; ‹ › Ω 194, δ 722; δώῃσιν ‹-ος ἀστεροπητής› M 275; ἔδωκεν -ος Hes. fr. 203,1; πάντας ‹ › Th. 390; ‹ › Α 580. 609; -ος εὐρύοπα Ζεύς δ 173, Hes. fr. 211,8; -ος ἐγγυαλίξαι[+] Α 353, ψ 140; -ος οὐκ ἐτέλεσσεν Δ 160; -ος Α 583. 589, Β 309, Θ 335, Χ 130, Ω 140. 175, ζ 188, ο 523, Op. 474; -ε μητίετα Ζεῦ Α 508; -ε Ο 375, Τ 108, α 60; πὰρ ‹Ζηνὸς -ου› Ο 131, Op. 87; ‹ › β 68, Th. 529, h. 17,2, Eumel. fr. dub. 2 p. 103 Dav.; (Ζηνὸς) -ου α 27, δ 74, Op. 245; -ον εὐρύοπα Ζῆν Th. 884; -οι Α 399, Υ 47, δοῖεν ‹-ια δώματ' ἔχοντες›[+] Α 18; Μοῦσαι ‹ › Β 484 = Λ 218 = Ξ 508 = Π 112, Th. 114; ἀθανάτων[+] οἳ ‹ › Th. 804, Hes. fr. 75,20, h. Merc. 445; (θεοῖς) οἳ ‹ › Hes. fr. 343,17, h. 7,21; ποίησαν ‹ › Op. 110. 128; ἄλλος[+] ‹ › γ 377, Hes. fr. 25,27; πάντες ‹ › Op. 81, h. Cer. 135; ‹ › Β 13 = 30 = 67, Ε 383, Ο 115, υ 79, ψ 167, Th. 75. 783. 963, h. Cer. 312, h. Ap. 112 Form unklar: Hes. fr. 23a,38

Σχ 'auf Olymp wohnend': sch. min. P. Achmîm zu Α 18, P. Vindob. Gr. inv. 26221 zu Α 609, P. Strassb. inv. 33 zu Α 353: -ος· ὁ Ζεύς, vgl. sch. D Α 18 u. 353, sch. D Α 399: οἱ Τιτάνες, καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις ... [Ο 224 f.]

B *olympisch*, subst. *der Olympische* – bezogen auf Olymp als Wohnsitz der Götter bzw. Herrschaftssitz des Zeus 1 Sing. **1a** von Zeus als dem Olympier, vgl. Ὀλυμπιάς als Beiw. der Hera; wird verw. vom Dichter u. in Reden von Menschen (Ach., Ag. u.a.) u. Göttern (Ath., Hera, Heph., Hermes, Thetis), auch in Anrede (durch Ag., Ath., Hera); außer viell. Th. 390 (s.u.) kein stil. oder sem. erkennbarer Untersch. der Verw. ggüber EN Ζεύς oder Appell.n (vgl. s.v. Ζεύς G). – Beiw. (wenn Ὀ. Appos., dann zu Ζεύς): αἰθέρι ναίων, ἀστεροπητής, εὐρύοπα, μητίετα, ὑψιβρεμέτης, ὕψι μέδοντος **1aα** Appos. zu Ζεὺς Nom.: Α 353 (vgl. in Rede d. Ach.: Διός Vv. 394. 395, Κρονίωνι Vv. 397. 405), Α 609 (‹ἀστεροπητής› Διός), Μ 275 (‹ ›), δ 173 (Men.) (εὐρύοπα), ζ 188 (Naus.), ο 523 (Tel.) (αἰθέρι ναίων), Hes. fr. 211,8 (Rede) (εὐρύοπα) Gen. (immer zu Ζηνὸς): Ο 131, α 27, β 68, δ 74, Th. 529 (ὕψι μέδοντος), Op. 87. 245 (vgl. V. 247 Κρονίδης),

h. 17,2 (vgl. V.4 *Κρονίωνι*), Eumel. fr. dub. 2 p. 103 Dav. Akk.: Th. 884 (*-ον εὐρύοπα Ζῆν*) Vok.: *A* 508 (Thetis) (*μητίετα Ζεῦ*) **1aβ** anstelle EN Nom.: *A* 580 (Heph.) (*ἀστεροπητής*). 583 (Heph.). 589 (Heph.), *B* 309 (Od.), *Δ* 160 (Ag.), *Z* 282 (Hektor), *Θ* 335, *N* 58 (Pos. als Kalchas), *Σ* 79 (Ach.), *X* 130 (Hektor), *Ω* 140 (Ach.). 175 (Hermes), *δ* 722 (Pen.), *ψ* 140 (Od.), Th. 390 (*ἀστεροπητής*: ruft Götter zum Olymp), Op. 474, Hes. fr. 203,1 Vok.: *O* 375 (Nestor, vgl. *Ζεῦ πάτερ* V. 372), *T* 108 (Hera), *α* 60 (Ath. – vgl. V. 62: *Ζεῦ*) **1b** adj. Attr. zu *ἄγγελος* *Ω* 194 (Priam. zu Hekabe:) *δαιμονίη, Διόθεν μοι -ος ἄγγελος ἦλθε*, vgl. V. 173 (Iris zu Priam.: *Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι*) u. 175 (*ἐκέλευσεν -ος*) **2** Plur. **2a** Subst.: *die Olympier* = die olymp. Götter im Untersch. zu den Titanen (s. s.v. *Οὐρανίωνες* B2), aber nicht distinktiv, eher mit Aspekt „alle Götter" verwendet *A* 399 (Ach.) *ὁππότε μιν* (= Zeus) *ξυνδῆσαι -οι ἤθελον ἄλλοι* (darunter Hera, Pos. u. Ath.) *Y* 47 *μεθ' ὅμιλον -οι ἤλυθον ἀνδρῶν* (darunter Eris, Athene, Ares u.a.) **2b** adj. Attr., nur Neutr. Plur. zu *δώματα* in Vbd. *Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες*+ **2ba** diese Vbd. als Appos. zu Subst., Adj., Pron. oder Verb zu *θεοί*: *A* 18 (Chryses); zu *ἀθάνατοι*: *B* 13 (Zeus Befehl an Traum) = 30 (Traum an Ag.) = 67 (Ag.) Op. 110 (vgl. V. 111 die Menschen des goldenen Geschlechts *ἐπὶ Κρόνου ἦσαν*, eigtl. falsche Bez. der Titanen, aber kein Indiz für Kronos' Herrschaft über den Olymp, s. West z.St., anders Fontenrose, CPh 69, 1974, 5), zu *Μοῦσαι*: *B* 484 = *Λ* 218 = *Ξ* 508 = *Π* 112, Th. 75. 114 Sonst.: *E* 383 (Dione zu Aphr.: *τλῆμεν*), Th. 963 (Anrede an Götter: *ὑμεῖς*), Op. 81 (*πάντες*), Hes. fr. 25,27 (*ἄλλοι*), h. Cer. 135 (*πάντες*) **2bβ** m. *ἐχόντων*, abh. von Rel. Pron. oder Adj. *γ* 377 (Nestor: *τις ... ἄλλος*), Th. 783 (*ὅστις*) **2bγ** in Rel.-Satz *ἀθανάτων*+ *οἳ*: Th. 804, Hes. fr. 75,20; 343,17, h. Merc. 445 *θεοῖς οἳ*: h. 7,21 **2bδ** in Anrede *O* 115 (Ares) **2bε** als Subj.: *υ* 79 (Pen.), *ψ* 167 (Od.), Op. 128 (vgl. 2ba V. 110), h. Ap. 112 (Iris) als Obj.: h. Cer. 312 **3** Kontext unklar Hes. fr. 23a,38].[. *Ὀ]λύμπι*[

D v.l. *A* 1, *Ω* 205a; suppl. Hes. fr. 1,15 M. Schmidt

Ὄλυμπος, Οὔλυμπος [81[i], 17[o], 35[H], 20[h], 2[e]] E vorgr., vgl. Frisk und Chantraine, Dict., s.v.; zur strittigen Zuweisung von *u-ru-pi-ja*[u. *u-ru-pi-ja-jo* zu *Ὄλυμπος* s. DMic. II 390f. mit Lit.; *Οὔ-* MD

F *Ὄλυμπος* 6, *-ου* 18, *-ῳ* 8, *-ον* 63; *Οὔλυμπος* 2, *-ου* 5, *-οιο* 33, *-ῳ* 3, *-ον* 3, *-όνδε* 13, *-όνδ'* 1

M **1** *Ὄ.* [⏑̣⏑] *ἐς/ἄρ' -ον ἵκωμαι* *E* 360 ≅ *Θ* 456, *Φ* 505 [⏑̣⏑] *-ῳ* *N* 523 ≅ h. Ap. 98; *πρὸς ⌞-ον ἀγάνιφον⌟* *A* 420, h. Merc. 505; ⌞ ⌟ *Σ* 186, Hes. fr. 229,6. 15, h. Merc. 325; *⌞πρὸς -ον ἀπὸ χθονὸς⌟ εὐρυοδείης* Op. 197, Hes. POxy. 2509,15; ⌞ ⌟ h. Ap. 186; *πρὸς -ον* *A* 494 ≅ *Φ* 518, Th. 68; *ἐς -ον υ* 55; *αἰπὺν -ον O* 84 [⏑̣–] *ἀπ' -ου Λ* 715 = *Σ* 167; *-ον δώματ'* Hes. fr. 7,3 [⏑̣⏑] *μάκαράς τε θεοὺς / μακάρεσσι θεοῖς ⌞οἳ -ον ἔχουσιν⌟* Th. 101 / Op. 139, h. Ap. 498 ≅ 512; *ἔσσι*+ *θεῶν* ⌞ ⌟ *E* 890, *τ* 43; *θεοὺς*+ *⌞οἳ / τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσι(ν)⌟* *E* 404, *N* 68, *Ω* 427, *ζ* 240, *θ* 331, *μ* 337, *ξ* 394, *σ* 180, Op. 257; *μάκαρας* ⌞ ⌟ Sc. 79; *-ον ἔχουσιν* Hes. fr. 10a,1 [⏑̣×] *μέγας πελεμίζετ'/δ' ἐλελίζετ' -ος Θ* 443, Th. 842 / h. 28,9; (*καὶ*) *μακρὸς -ος O* 193, Th. 680; *-ος* Sc. 203; *ἀπ' αἰγλήεντος -ου A* 532, *N* 243, *υ* 103, Hes. fr. 10a,89; *κάρη ⌞νιφόεντος -ου⌟* Th. 42. 118 = 794; ⌞ ⌟ Th. 62, h. 15,7; *ἐντὸς -ου* Th. 37 = 51, 408; *ἀπ' -ου* Th. 689; *-ου* Hes. fr. 185,10, h. 8,3, Tit. Cycl. fr. 6,2; *ὅσοι θεοί / ὅσαι θεαί εἰσ' ⌞ἐν -ῳ⌟* *A* 566, *E* 877, *Θ* 451 / *Σ* 429; ⌞ ⌟ *K* 462, *λ* 313; *ἀπέβη πρὸς ⌞μακρὸν -ον⌟* *Ω* 468. 694 = *κ* 307, *ο* 43, inc. auct. fr. POxy. 2510,4; *προσεβήσετο* ⌞ ⌟ *B* 48; *ἐς* ⌞ ⌟ *A* 402, *Θ* 410 = *O* 79, *Σ* 142, Th. 391; *καὶ* ⌞ ⌟ *E* 398, h. Cer. 92, h. 19,27; (*θεοὶ*) *κατὰ* ⌞ ⌟ *O* 21, *ω* 351, h. 12,4; *δὲ* ⌞ ⌟ *Θ* 199, Sc. 466; ⌞ ⌟ *υ* 73; *ἵκοντο*+ *θεῶν ἕδος αἰπὺν -ον E* 367. 868, h. Ap. 109; *μέγαν δ' ἐλέλιξεν -ον A* 530 = h. 1,15; *-ον Γ* 407, *O* 136, Th. 113 **2** *Οὔ.* **2a** dreis.: [⏑̣–] *-όνδ' ζ* 42 [⏑̣–] *ἀπ' -ου Π* 364, Hes. fr. 51,2; *-ῳ Φ* 389, *λ* 315; *ἐς -όν τε T* 128, *-ον* Sc. 471 [⏑̣–] *⌞κατ' -ου⌟ τόδ' ἱκάνεις*+ *Ξ* 298. 309; ⌞ ⌟ *νιφόεντος Σ* 616; *ἐν -ῳ νιφόεντι* Th. 953 [⏑̣–] *μέγας/ν οὐρανὸς/ν -ός / -όν τε E* 750 = *Θ* 394, *A* 497 **2b** viers.: [⏑̣–] *-όνδε Θ* 439 [⏑̣–] *⌞βῆ δὲ / ῥα κατ' -οιο⌟ καρήνων A* 44, *B* 167 = *Δ* 74 = *X* 187 = *Ω* 121 = *α* 102 = *ω* 488 ≅ *H* 19; ⌞ ⌟ Hes. fr. 30,15; *ἦλθες*+ *⌞ἀπ' -οιο⌟* *H* 25, *H* 35; ⌞ ⌟ *θεῶν*+ *Π* 93, Th. 633; ⌞ ⌟ *Y* 5, Th. 855, Sc. 30; *-οιο Ξ* 154, *Y* 125; *ἆψ / βάν ῥ' ἴμεν ⌞-όνδε⌟ O* 133, *Y* 142 ≅ h. Cer. 484; ⌞ ⌟ *θεὰ Θέτι(ς) Σ* 146, *Ω* 104; ⌞ ⌟ *Δίᾳ*+ *A* 394, *Φ* 438; ⌞ ⌟ *Σ* 148 [⏑̣–] *κατ' -οιο καρήνων* h. Cer. 449; *ἀπ' -οιο* h. Ap. 216; *-όνδε A* 221 [⏑̣–×] *ῥίον -οιο Θ* 25, *Ξ* 225 = *T* 114; *πτύχας*+ *-οιο Λ* 77, *Y* 22; *πολυπτύχου -οιο Θ* 411; *λιποῦσ'*+ *ἕδος -οιο Ω* 144, h. Cer. 341; *θυώδεος -οιο* h. Cer. 331, h. Merc. 322; *-οιο A* 499 = *E* 754 = *Θ* 3; *ἐλεύσεται -όνδε A* 425, *Θ* 12; *-όνδε* Th. 397

Σχ sch. D *A* 18: *Ὄλυμπος δὲ κατὰ μὲν Ὅμηρον ὄρος τῆς Μακεδονίας μέγιστον, ἱερὸν τῶν θεῶν, κατὰ δὲ ἀλληγορίαν Ὄλυμπός ἐστιν ὁ οὐρανός, παρὰ τὸ ὁλολαμπής εἶναι*, vgl. sch. D *A* 353, sch. Barn. *ζ* 45: ... *ἡ γὰρ κορυφὴ ἡ τοῦ Ὀλύμπου ἐπουράνιος καλεῖται* – zur ant. Disk. s. P. Brux. inv. E 7162 (ed. Hombert/Preaux, Mél. Boisacq 493–497) u. P. Med. inv. 71. 82 (ed. Daris, Aegyptus 52, 1972, 89f.), vgl. Funghi, PP 38, 1983, 11–19 (m. Lit.) u. insges. Lehrs, Arist. 163ff., Schmidt, Erklärungen 81ff.

L [1]K. Völcker, Über Homerische Geographie und Weltkunde, Hannover 1830; [2]G. W. Nitsch, Erklärende Anmerkungen zu Homers Odyssee II, Hannover 1831; [3]Görlitz, Der Himmel u. d. Himmelserscheinungen in den homerischen Gedichten, Progr. Sagan 1869; [4]R. Mackrodt, Der Olymp in Ilias u. Odyssee, Progr. Eisenberg, Altenburg 1882; [5]M. J. Luch, The Homeric Olympus. Diss. Tulane, Philadelphia 1925; [6]Nilsson, Myc. Origin (1932), 221ff.; [7]Kopp, Phys. Weltbild 109–21; [8]J. Schmidt, RE 18,1 (1939) 277–79 s.v. Olympos; [9]B. Hellwig, Raum u. Zeit im hom. Epos, Hildesheim 1964 (28ff.); [10]Mureddu, Formula 21. 37ff.; [11]Sale, AJPh 105, 1984, 1–28; [12]Erbse, Götter; [13]Worthen, Gl. 66, 1988, 1–19; [14]Mondi in: L. Edmunds (Hrsg.), Approaches to Greek Myth, Baltimore 1990, 160ff.; [15]Kirk, Iliad II, 1–14; [16]Woronoff, Ktema 20, 1995, 213-22; [17]West, East

B (- = *Ὄλυμπ-*) Gliederung I Berg *O.*, als Sitz der „olymp." Götter 1 als Subj. / Obj. / Präd. **1a** im Nom. **1b** im Gen. **1ba** Gen. der Zugehörigkeit **1bβ** gen. appos. **1bγ** abh. von Präp. **1c** im Dat. **1ca** lok. Dat. **1cb** abh. von Präp. **1d** im Akk. **1da** Akk. Obj. **1dβ** Akk. des Ziels **1dγ** abh. von Präp. **2** als Appos. II thess. Berg O. (ohne Bezug zu Göttern) III (nicht Hom., nicht Hes.) *Himmel*

I Berg *Olymp*, als Sitz (*θεῶν / ἀθανάτων ἕδος* – s. 1bβ u. 2, *E* 360 ≅ *Θ* 456 in 1dγ, *ζ* 42 in 1dβ – vgl. *O* 193 in 1a [*ξυνὴ πάντων*]) der Götter, auf dem Zeus und die anderen olymp. Götter wohnen (zum Unterschied von anderen Göttern vgl. s.v. *Ὀλύμπιος*; zu Pos.' Wohnung im Meer s. *N* 21f., *ε* 381, *O* 160f.); im Kampf gegen die Titanen-Götter von Zeus u. den „olymp." Göttern in Besitz genommen (Th. 113, 390f., 630ff.), kaum schon vorher Sitz der Titanen (vgl. s.v. *Ὀλύμπιος* B2b zu Op. 110 u. s. West z. Th. 112–3. 391); auf ihm befinden sich von Heph. gefertigte (*A* 607f., *Λ* 76f.) Häuser der (olympischen) Götter (*δῶμα* in Vbd. *Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες A* 18 [s. s.v. *Ὀλύμπιος*] u. *A* 607, *Λ* 77, Th. 43, vgl. h. 29,1 [*ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν*]; *οἰκόνδε A* 606f.) mit Hallen (*μέγαρα Λ* 76, *Ω* 427), darunter Haus (Palast) des Zeus (*δῶ /*

δῶμα *A* 222. 426, *E* 398, *Ξ* 173, *Y* 6. 10, *Φ* 438. 505, Th. 40, Sc. 471, h. Ap. 186 f., vgl. *T* 355, Op. 8 [ὑπέρτατα δώματα]; δόμος *O* 85, vgl. *δ* 79, Th. 386; vgl. βασίλειον [Epim. fr. 8 Diels Prosa] — vgl. s.v. Ζεύς B I 2 b) mit eherner Schwelle (χαλκοβατές), von Heph. gefertigter (*Y* 12) Halle (αἴθουσα *Y* 11, μέγαρα *α* 27, h. Ap. 96. 110), u. von Heph. gefertigtem Schlafgemach (θάλαμος *Ξ* 338 [u. 166?]), ein Haus der Hera (?, vgl. *Ξ* 166 u. s. s.v. θάλαμος B 1 a), des Heph. (δόμος *Σ* 369. 406, δῶ *Σ* 385. 424, vgl. *θ* 268. 321 — mit Schmiede *Σ* 372 ff.), die Häuser der Musen (δώματα Th. 63), Chariten und des Himeros (οἰκία Th. 64). Auf O., u. zwar fast immer ausdrückl. im Haus des Zeus (*A* 533, *Δ* 2, *O* 84 f., *Y* 10 f., *α* 26 f., vgl. *Θ* 2 ff.), versammeln sich die Götter zu „Rath und Schmaus" (Passow s.v. Ὄλυμπος), vgl. δαίς *A* 575. 579. 602, *O* 95, ἀγορή *Θ* 2, *Y* 4. 16, h. Cer. 92, Sc. 204; θῶκος *Θ* 439, *ε* 3, h. Ap. 345; φῦλα θεῶν *O* 54; ὁμήγυρις *Y* 142, h. Cer. 484, h. Ap. 187, h. Merc. 332; vgl. *A* 533, h. Merc. 325. Als Götterwohnsitz ist O. 'im Himmel', reicht in den Himmel, und deswegen werden 'Himmel' und 'O.' bei Bewegungen von Göttern und bei Beschreibungen (des Lebens) der Götter („zur größeren Bequemlichkeit" — Duentzer, Hom. Abh. 54) weitgehend synon. verwendet — sowohl aufeinander bezogen (bes. bei Götterbewegungen, z.B. *Ω* 104, *υ* 55) als auch in pleonast. Ausdrücken (ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε *A* 497 — s. 1 d γ, μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε *E* 750 = *Θ* 394 — s. 1 a, ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα *T* 128 — s. 1 d γ, ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' -ου Th. 689 — s. 1 b γ — u. vgl. Stt. in 2). Aber nie hat οὐρανός Attr. eines Bergs, nie wird Ὄ. Bez. des Firmaments oder der Höhe bzw. des Luftraums über der Erde. Ὄ. bleibt bei Hom. u. Hes. auch als Götterwohnsitz der (transzendente, überirdische) thess. Berg (so schon Arist., vgl. Lehrs, Arist. 163 ff. u. Schmidt, Erklärungen 81 ff., L⁴ 4 ff.) — erst in Tit. Cycl. u. viell. in h. 8 (s.u. III) steht Ὄ. für 'Himmel' (vgl. aber schon Op. 8 [ὑπέρτατα δώματα des Zeus] u. h. 29,1 [δώματα ὑψηλά der Götter]). Nur Ὄ. hat κάρη(να), κορυφή, πτύξ, ῥίον, τέρθρον (s.u. 1 b α); die signifikanten Beiw. sind zwischen οὐρανὸς u. Ὄ. nicht austauschbar (s. G); O. ist Teil der Erde (s. *O* 193 in 1 a), wird (als Berg) durch Bewegungen von Göttern erschüttert (vgl. dagegen *Φ* 388 [vom Himmel], bei Hes. [Th. 679 f.] aber auch οὐρανος σειόμενός u. O. [wie h. 28,9] fast in die Aufzählung der Elemente mit aufgenommen, s. 1 a u. 1 d α); Wege von Göttern von O. zur Erde u. O. bei Hes. erkennbar lokalisiert (s. in II). Dag. kommt Wetter nur vom Himmel (s. s.v. οὐρανός B I 1 d — nur der Wettergott Zeus handelt auch vom O. aus: s. *N* 243, *Π* 364, *υ* 103, Hes. fr. 51,2 in 1 b γ, vgl. auch Th. 689. 855, Hes. fr. 30,15), beten Menschen zum Himmel, nicht zum O. (s. s.v. οὐρανός B I 3 d) und werden Ὄ. u. οὐρανός oft deutlich unterschieden (s. zu *Θ* 25 in 1 b α, *O* 193 in 1 a, *Φ* 389 in 1 c α, *Π* 364 in 1 b γ u. *Ξ* 174 [οὐρανός]). Bei dieser sowohl synon. Verwendung wie untersch. Bed. von Ὄ. und οὐρανός es keine signifikanten Unterschiede zw. Il. u. Od. u. zw. Hom. u. Hes. (s. G), abgesehen von untersch. Betonung des O. z.B. in der Zeus-Religion Hes.s. Es wird vorausgesetzt und geschildert, sowohl daß Götter im Himmel sind und das Leben der Menschen beeinflussen, als auch, daß Zeus und die olymp. Götter ihren göttlichen Wohnsitz im O. haben. Dieser Dualismus ist im geschilderten Glauben der Menschen kein Widerspruch: Götter sind für die Menschen eine unbekannte Macht „oben" im Himmel. Wenn sie aber ins menschliche Leben eingreifen, als Zeus, Ap., Ath. usw. identifiziert werden, eine Geschichte, ein anthropomorphes Leben bekommen, eine Familie bilden, ist O. der Ort, an dem sich das Leben der Götter abspielt (L² 94: „musste nicht jeder dem Menschenleben nachgebildete Act der Göttergeschichte sein Local haben?", vgl. L¹⁴ 167). Diese Konstellation tradiert, jedenfalls vorll., auch wenn das Leben der Götter in Il. u. Od. poetische Schöpfung (mit weitreichenden Folgen für die gr. Religion) ist. Denn die Bezeichung der Götter als 'olympisch' für Zeus und andere Götter ist ebenso wie zahlreiche mit der Götterfamilie und ihrem olymp. Wohnsitz zusammenhängende Mythen vorhom., als den Personen u. Zuhörern des Epos bekannt vorausgesetzt. Auch religionsgeschich. ist Zeus als πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε sicher sehr alt (vgl. s.v. Ζεύς B 2 a α), ebenso die Vorstellung vom Götterberg und Götterfamilie (vgl. L⁶ 239–51; Burkert, Gr. Rel. 201, L¹³, L¹⁴, L¹⁷ 107 ff.; Burkert, a.O. 88 u. 201 zur myk. Götterfamilie). — Beiw. (vgl. W. Hinterlechner, Typische und untypische Verwendung hom. Epitheta, Diss. Wien 1953, 126 ff.): ἀγάννιφος, ἀγνός (nur Sc. 203), αἰγλήεις, αἰπύς, ἄκρος, ἠχήεις (nur Hes. fr. 185,10), θυώδης (h.), μακρός, μέγας, νιφόεις, πολυδειράς, πολύπτυχος. — Wortf.: zu anderen Götterorten s. s.v. ἔναυλος; Aufenthalt von Göttern in Kultorten: Zeus in Dodona *Π* 233 f., Ath. in Athen *η* 80 f., Aphr. in Paphos *θ* 361 ff.; andere Götterversamlungen vgl. Hes. fr. 1,6 (früher) u. bei Hekatomben (s. L¹⁵). **1** Ὄ. als Subj., Obj., Präd. **1 a** im Nom. *O* 193 (Teilung der Welt unter den drei Söhnen des Kronos: Pos. erhält Meer, Hades Finsternis, Zeus Himmel) γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ (sc. ἐστιν) πάντων καὶ μακρὸς -ος *Θ* 443 ἐπὶ θρόνον ... ' ἕζετο (Zeus), τῷ δ' ὑπὸ ποσσὶ ⌊μέγας πελεμίζετ' -ος⌋ Th. 842 ποσσὶ δ' ὕπ' ἀθανάτοισι ⌊ ⌋ ' ὀρνυμένοιο ἄνακτος (sc. Zeus), ἐπεστενάχιζε δὲ γαῖα, vgl. V. 458 h. 28,9 μέγας δ' ἐλελίζετ' -ος ' δεινὸν ὑπὸ βρίμης γλαυκώπιδος, ἀμφὶ δὲ γαῖα ' σμερδαλέον ἰάχησεν, ἐκινήθη δ' ἄρα πόντος, vgl. *A* 530 = h. 1,15 u. *Θ* 199 in 1 d α Th. 680 (beim Kampf der Titanen gegen die olymp. Götter) δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων, ' γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρὺς ' σειόμενος, πεδόθεν δὲ τινάσσετο μακρὸς -ος ' ῥιπῇ ὕπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα ' τάρταρον ἠερόεντα ποδῶν, vgl. *Y* 57 *E* 750 (Hera u. Ath. verlassen auf Wagen den O.) αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ ἃς ἔχον Ὧραι, ' τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε ' ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι = *Θ* 394 *der große Himmel, bes. der O.* — „aus den urspr. cosmisch gedachten Thoren des Himmels sind Thore der auf dem Olympus liegenden Götterstadt geworden" (O. Gruppe, Gr. Mythologie u. Religionsgesch., München 1906, 383 f., vgl. L¹ 15 f., L³ 93), desw. *Θ* 411 (s.u. in 1 b α) nur 'Tore des Olymp' (dort trifft Iris, von Zeus geschickt, Hera u. Ath.) u. desw. kann Zeus *E* 753 f. (ἀκροτάτῃ κορυφῇ Οὐλύμποιο) außerhalb der Tore sein; unnötig Arist.s Erkl. von ἀκροτάτῃ als Elativ (sch. *E* 754) oder Erkl. von Zeus' aktuellem Sitz als „half-way stage between heaven and earth" (so Leaf zu *E* 753–4) oder „Eingang zum Himmel" (so L⁷ 120), spekulativ auch L³ 5 u. L¹³ 8 f. (Tag- und Nachtwechsel) **1 b** im Gen. **1 b α** Gen. der Zugehörigkeit *Y* 5 Θέμιστα κέλευσε (Zeus) θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι ' κρατὸς ἀπ' Οὐλύμποιο πολυπτύχου· ἡ δ' ἄρα πάντῃ ' φοιτήσασα κέλευσε Διὸς πρὸς δῶμα νέεσθαι Th. 42 ἠχεῖ δὲ (vom Gesang der Musen) ⌊κάρη νιφόεντος -ου⌋ ' δώματά τ' ἀθανάτων 118 (zuerst entstand Χάος, dann) Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ἀθανάτων οἳ ἔχουσι ⌊ ⌋ (zur Echtheit d. Verses s. Prier, CPh 67, 1972, 54 f.) = 794 *A* 44 βῆ δὲ (Ap.) ⌊κατ' Οὐλύμποιο καρήνων⌋ *B* 167 βῆ δὲ (Ath.) ⌊ ⌋ ἀΐξασα = *Δ* 74 (folgt Vergleich mit Stern) = *X* 187 = *Ω* 121 (Thetis, vgl. V. 97 f. εἰς οὐρανὸν ἀιχθήτην) = *α* 102 (Ath.) = *ω* 488 (Ath.) ≅ *H* 19 (Ath.) h. Cer. 449 ἐσσυμένως δ' ἤϊξε (Rheia) ⌊ ⌋ *A* 499 εὗρεν δ' ... Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων ' ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο = *E* 754 = *Θ* 3 (Zeus veranstaltet Götterversammlung) Th. 62 (Mnemosyne gebiert Musen) τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόεντος -ου (dort

sind ihre Häuser und die der Chariten und des Himeros) *Θ* 25 (Zeus zu den anderen Göttern: „ihr alle könntet mich nicht mit einer Kette vom Himmel zur Erde herunterziehen; wenn ich aber an der Kette ziehen wollte, dann zöge ich Euch hoch samt Erde und Meer) *σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ⟨ῥίον Οὐλύμποιο⟩ ' δησαίμην, τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο*" *und würde dann das Seil am Zacken des Olymp anbinden, so daß alles schwebte* – auch hoch im Himmel über der Erde und im Bild wie von ihr getrennt (Kirk z.St.: „rises from earth itself and yet here is imagined as separate from it") bleibt *Ὄ.* Berg. Diese poetische Phantasie hat viele Philologen beschäftigt (Zen. u. Arist. s. sch. *Θ* 19. 25–26. 26; L⁴ 7ff.: O. = Himmel; L¹ 14f.: Himmel = O.; L⁵ 93ff.: Indiz für Veränderung des zunächst bloß literarischen O.-Begriffes) *Ξ* 225 *Ἥρη δ' ἀΐξασα λίπεν ⟨ ⟩ ' Πιερίην δ' ἐπιβᾶσα* = *Τ* 114 (kommt nach Argos); zu *ῥίον* vgl. *Ξ* 154 in 1bγ h. Merc. 322 *τέρθρον ἵκοντο* (Hermes u. Ap.) *θυώδεος ⟨Οὐλύμποιο⟩ ' ἐς πατέρα Κρονίωνα* *Λ* 77 *σφοῖσιν ἐνὶ μεγάροισι καθήατο* (Götter), *ἦχι ἑκάστῳ ' δώματα καλὰ τέτυκτο κατὰ πτύχας ⟨ ⟩* *Υ* 22 (Zeus:) „*ἐγὼ μενέω πτυχὶ ⟨ ⟩ ' ἥμενος*" *Θ* 411 (Iris geht vom Ida zum O.) *πρώτησιν δὲ πύλῃσι πολυπτύχου ⟨ ⟩ ' ἀντομένη κατέρυκε* (sc. Hera u. Ath.), zum Problem der Tore s.o. zu *Ε* 750 in 1a; Gen. der Zugehörigkeit auch *σχήματ' -ου* (Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav.) u. *ἕρκος -ου* (h. 8,3) in III **1bβ** appos. Gen. (vgl. *Ὄ.* als Appos. in 2) *Ω* 144 (Zeus:) „*βάσκ' ἴθι Ἶρι ταχεῖα λιποῦσ' ⟨ἕδος Οὐλύμποιο⟩*" h. Cer. 341 (Hermes geht auf Zeus' Befehl zum Hades) *λιπὼν ⟨ ⟩* h. 15,7 *νῦν δ' ἤδη κατὰ καλὸν ἕδος νιφόεντος -ου ' ναίει* (Her.) **1bγ** abh. von Präp. *Λ* 715 (Erz.:) *ἄγγελος ἦλθε* (Ath. zu den Pyliern) *θέουσ' ⟨ἀπ' -ου⟩ θωρήσσεσθαι ' ἔννυχος* = *Σ* 167 (Iris zu Ach.) *Π* 364 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἀπ' Οὐλύμπου νέφος ἔρχεται οὐρανὸν εἴσω ' αἰθέρος ἐκ δίης, ὅτε τε Ζεὺς λαίλαπα τείνῃ*, O. hier sowohl (der himmlische) Ort, von dem aus der Wettergott Zeus handelt, als auch (der thessalische) Berg, um den sich bei sonst heiterem Wetter Wolken befinden (Arist. in sch. *Π* 364a vergleicht *Π* 297 *ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος ... ' κινήσῃ* [Zeus] ... *νέφος*, vgl. L⁵ 96ff.); auf heiteres Wetter (s.v. *αἰθήρ* B15b) folgen (zum temp. Gebrauch von *ἐκ* vgl. La Roche u. Janko z.St.) Wolken und Sturm, die den Himmel überziehen Th. 689 *ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' -ου ' ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδόν vom himmelhohen O.*, vgl. Th. 855 (s.u.) Hes. fr. 51,2 *ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλῶν ψολόεντι κεραυνῶι ' ἔκτανε* (Zeus) *Λητοίδην* (= Askl.) *Α* 532 *εἰς ἅλα ἅλτο* (Thetis) *βαθεῖαν ⟨ἀπ' αἰγλήεντος -ου⟩* *Ν* 243 (Idom. gleicht Blitz) *ἥν τε Κρονίων ' χειρὶ λαβὼν ἐτίναξεν ⟨ ⟩* *υ* 103 *ἐβρόντησεν ⟨ ⟩ ' ὑψόθεν ἐκ νεφέων*, vgl. V. 113 (Rede der Frau: „*ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος ' οὐδέ ποθι νέφος ἐστί*"), *Ὄ.* u. *οὐρανός* nicht ident.: durch Beiw. unterschieden und Zeus von Dichter u. ep. Person unterschiedlich lokalisiert (L⁴ 21, vgl. u. G5a); zu den 'Wolken' s.v. *νέφος* B1a u. Russo, Odyssey z.St. Hes. fr. 10a,89 Ζ[*εὺς δὲ ἰδὼν νεμ*]*έρησεν ἀπ' αἰγλήεντος 'Ολύμπ*[*ου* *Η* 25 (Ap. zu Ath.: „*τίπτε σὺ*) *ἦλθες ⟨ἀπ' Οὐλύμποιο⟩*" 35 (Ath. zu Ap.:) „*ἦλθον ⟨ ⟩*" *Π* 93 (Ach. warnt Patr. vor Angriff auf Troia) *μή τις ⟨ ⟩ θεῶν αἰειγενετάων ' ἐμβήῃ* Th. 633 (zur Götterschlacht kommen die Titanen vom Othrys-Gebirge) *οἱ δ' ἄρ' ⟨ ⟩ θεοὶ δωτῆρες ἐάων ' οὓς τέκεν ἠύκομος 'Ρείη Κρόνῳ εὐνηθεῖσα* 855 *βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν, ' πλῆξεν* (Zeus) *⟨ ⟩ ἐπάλμενος* Sc. 30 *ὤρτο δ'* (Zeus) *⟨ ⟩* h. Ap. 216 *Πιερίην μὲν πρῶτον ⟨ ⟩ κατῆλθες* Hes. fr. 185,10 (Ap. sieht Mädchen *ἀπ'*)]*ἠχήεντος -ου* Th. 37 *ὑμνεῦσαι τέρπουσι* (Musen) *μέγαν νόον* (sc. des Zeus) *⟨ἐν-τὸς -ου⟩* = Th. 51 408 (Phoibe gebiert Leto) *ἤπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι, ' μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ⟨ ⟩* *Ξ* 154 *εἰσεῖδε* (Hera) ... *ὀφθαλμοῖσι ' στᾶσ' ἐξ Οὐλύμποιο ἀπὸ ῥίου* h. Cer. 331 *οὐ μὲν γάρ ποτ' ἔφασκε* (Dem.) *θυώδεος Οὐλύμποιο ' πρίν γ' ἐπιβήσεσθαι* (*πρὶν*), vgl. V. 322 (*ἐλθέμεναι μετὰ φῦλα θεῶν αἰειγενετάων*) *Ξ* 298 (Zeus:) „*Ἥρη, πῇ μεμαυῖα ⟨κατ' Οὐλύμπου⟩ τόδ' ἱκάνεις;*" + *Ξ* 309 (Antwort) *Σ* 616 *ἵρηξ ὥς ἆλτο* (Thetis) *⟨ ⟩ νιφόεντος* *Υ* 125 (Hera:) „*πάντες δ' Οὐλύμποιο κατήλθομεν*" Hes. fr. 30,15 (Zeus zürnt über Salmoneus, donnert) *βῆ δὲ κατ'* O]*ὐλύμποιο* [*χο*]*λούμενος, αἶψα δ' ἵκανεν ' λαοὺς Σαλμ*]*ωνῆος* vgl. *κατ' Οὐλύμποιο καρήνων* (*Α* 44⁺ in 1bα) **1c** im Dat. **1cα** lok. Dat. *Ν* 523 (Ares hatte noch nichts vom Schicksal seines Sohnes erfahren) *ἀλλ' ὅ γ' ἄρ' ἄκρῳ -ῳ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν ' ἧστο* ≅ h. Ap. 98 (Eileithyia) *Φ* 389 (Götter treffen mit großem Lärm aufeinander) *βράχε δ' εὐρεῖα χθών, ' ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός. ἆϊε δὲ Ζεὺς ' ἥμενος Οὐλύμπῳ* **1cβ** abh. von Präp. *Α* 566 (Zeus zu Hera:) „*μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ⟨ὅσοι⁺ θεοί⁺ εἰσ' ἐν -ῳ⟩*", vgl. V. 570 *θεοὶ Οὐρανίωνες* *Ε* 877 (Ares zu Zeus:) „*ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες ⟨ ⟩ ' σοί τ' ἐπιπείθονται* (nur Ath. nicht") *Θ* 451 (Zeus zu Hera u. Ath.:) „*οὐκ ἄν με τρέψειαν ⟨ ⟩*" *Σ* 429 (Thetis zu Heph.:) „*ἦ ἄρα δή τις, ⟨ ⟩* (so viel Kummer ertragen müssen wie ich durch Zeus") *Κ* 462 (Od. betet zu Ath.:) „*σὲ γὰρ πρώτην ⟨ἐν -ῳ⟩ ' πάντων ἀθανάτων ἐπιβωσόμεθ'*" *λ* 313 *ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην* (Otos u. Ephialtes) *⟨ ⟩ ' φυλόπιδα στήσειν*, hier *Ὄ.* Sitz der Götter, dagg. V. 315 (s.u.) als (thess.) Berg vom *οὐρανός* unterschieden Th. 953 *θέτ'* (Her.) *ἄκοιτιν* (sc. Hebe) *ἐν Οὐλύμπῳ νιφόεντι* *λ* 315 *Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν* (Otos u. Ephialtes) *θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ ' Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη*, vgl. Heubeck, Odyssey z.St. u. L⁵ 141ff. **1d** im Akk. **1dα** Akk. Obj. *Α* 530 (*νεῦσε Κρονίων*) *μέγαν δ' ⟨ἐλέλιξε⟩ν -ον* = h. 1,15 *Θ* 199 *νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη* (über Zeus), ' *σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ⟨ ⟩* (*πελέ*[*μιξε* v.l.) *δὲ μακρὸν -ον* *Ε* 404 (Dione:) „*ὃς τόξοισιν ἔκηδε* (Her.) *θεοὺς ⟨οἷ -ον ἔχουσι⟩*" 890 (Zeus zu Ares:) „*ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι θεῶν ⟨ ⟩ν*", vgl. V. 898 (Drohung mit Schicksal der Titanen) *Ν* 68 (Aias:) „*τις νῶϊ θεῶν ⟨ ⟩ ' μάντεϊ εἰδόμενος κέλεται παρὰ νηυσὶ μάχεσθαι*" *Ω* 427 (Priam.: „*οὔ ποτ') λήθετ'* (Hektor) *ἐνὶ μεγάροισι θεῶν ⟨ ⟩*", vgl. *ἀθανάτοις* V. 426 *ζ* 240 (Naus.:) „*οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, ⟨ ⟩* (kam dieser Mann zu den Phäaken)" *θ* 331 (Götter lachen darüber, daß der lahme Heph. den Ares erwischt hat) „*ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, ⟨ ⟩*", vgl. *θεοί δωτῆρες ἐάων* V. 325 u. *μακάρεσσι θεοῖσι* V. 326 *μ* 337 (Od.:) *ἠρώμην πάντεσσι θεοῖσ', ⟨ ⟩ν* *τ* 43 (Od. zu Tel.:) „*αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, ⟨ ⟩ν*", vgl. V. 40 (Tel.: *τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι*) Th. 101 (Sänger besingt) *κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων ' ... μάκαράς τε θεοὺς ⟨ ⟩ν* Op. 139 (Zeus verbirgt das silberne Geschlecht, weil sie) *τιμὰς ' οὐκ ἔδιδον μακάρεσσι θεοῖς ⟨ ⟩ν*, vgl. *ἀθανάτους* V. 135 257 (Dike ist) *κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς ⟨ ⟩ν* h. Ap. 498 (Ap. zu Kretern:) „*καὶ σπεῖσαι μακάρεσσι θεοῖς ⟨ ⟩ν*" ≅ 512 (Ausführung) *ξ* 394 (Bettler zu Eum.:) „*ῥήτρην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ ὄπισθεν ' μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί, ⟨τοὶ -ον ἔχουσιν⟩*", vgl. s.v. *μάρτυρος* B2b *σ* 180 (Pen.:) „*ἀγλαΐην γὰρ ἐμοί γε θεοί ⟨ ⟩ ' ὤλεσαν*" Sc. 79 (Her.:) „*ἦ τι μέγ' ἀθανάτους μάκαρας, ⟨ ⟩ ' ἤλιτεν 'Αμφιτρύων*" Hes. fr. 10a,1]..*ν -ον ἔχουσιν* Th. 113 (Musen sollen besingen) *καὶ ὡς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔσχον -ον* h. Merc. 325 (Götter sind versammelt) †*εὐμυλίη*† *δ' ἔχ' -ον ἀγάννιφον* *Σ* 186 (Iris zu Ach.: „mich hat Hera geschickt, Zeus weiß es nicht) *οὐδέ τις ἄλλος ' ἀθανάτων, οἳ -ον ἀγάννιφον ἀμφινέμονται*" *Γ* 407 (Hel. zu Aphr.:) „*μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας -ον* (kümmere dich doch um Alex.") h. Cer. 92 *νοσφισθεῖσα* (Dem.) *θεῶν ἀγορὴν ⟨καὶ μακρὸν -ον⟩* h. 19,27 *ὑμνεῦσιν δὲ* (Pan u. die Nymphen) *θεοὺς μάκαρας ⟨ ⟩* **1dβ** Akk. des Ziels (incl. *⟨Οὔλυμ-*

πόνδε,) *O* 84 ἵκετο (Hera) δ' αἰπὺν -ον, ὁμηγερέεσσι δ' ἐπῆλθεν ' ἀθανάτοισι θεοῖσι Διὸς δόμῳ *Φ* 505 -ον ἵκανε (Art.) Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ Sc. 466 ἵκοντο (Her. u. Iolaos) δὲ μακρὸν -ον 471 ἐξίκετ' (Ath.) Οὔλυμπόν τε μέγαν καὶ δώματα πατρός *A* 221 ἦ δ' ˹ ˺ βεβήκει (Ath.) ' δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους *ζ* 42 ἀπέβη (Ath., von den Phäaken) ... ' Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρῳ ' δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη ' πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη· ' τῷ ἔνι τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα — φασι sagt, daß nicht vom allg. Glauben an Götter im Himmel die Rede ist, sondern vom 'Mythos' des Götterwohnsitzes auf dem Berg O. (vgl. Arist. in sch. *ζ* 42; Elliger, Landschaft 114: „rückt den Berg in mythische Ferne"), unabh. davon, ob es sich um Berufung auf Volksglauben (so wahrsch. Arist., s. Lehrs, Arist. 165 u. Schmidt, Erklärungen 84 A. 54) handelt oder um poet. Erfindung. D. Widerspruch zwischen der Darst. des überirdischen Lebens der Götter ohne Regen und Schnee, im klaren Licht des Himmels (vgl. Bremer, Licht u. Dunkel 115 f.), und der sonstigen des O. mit den klimat. Eigenschaften eines hohen Bergs ist in der Konzeption des Göttersitzes O. selbst angelegt und nicht durch Athetesen oder als hist. Entwicklung auflösbar (L' 16 f., Spieker, H. 97, 1969, 136–61) *A* 394 (Ach. bittet Thetis) ἐλθοῦσ' ˹ ˺ Δία λίσαι 425 (Thetis:) „δωδεκάτῃ δέ τοι αὖτις ἐλεύσεται (Zeus, von den Äthiopen kommend) ˹ ˺" *Θ* 12 (Zeus droht jedem der Götter, der in Kampf eingreift) πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται ˹ ˺ *Ω* 104 (Zeus zu Thetis:) „ἤλυθες ˹ ˺" Th. 397 ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στὺξ ἄφθιτος ˹ ˺ ' σὺν σφοῖσιν παίδεσσι *O* 133 (Ath. zu Ares:) „ἦ ἐθέλεις αὐτὸς μὲν ἀναπλήσας κακὰ πολλὰ ' ἆψ ἴμεν ˹ ˺" *Y* 142 (Pos.) „μάλα δ' ὦκα διακρινθέντας ὀΐω ' ἆψ ἴμεν (Ares u. Ap.) ˹ ˺ θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων" ≅ h. Cer. 484 (Dem. u. Perseph., vgl. V. 461 ἐλθέμεναι μετὰ φῦλα θεῶν) *Σ* 146 ἡ δ' αὖτ' ˹ ˺ (ἤϊεν, Thetis) *Φ* 438 (Pos. zu Ap.:) „τὸ μὲν αἴσχιον αἴ κ' ἀμαχητὶ ' ἴομεν ˹ ˺ Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ" *Θ* 439 Ἴδηθεν ... ἅρμα καὶ ἵππους ' ˹ ˺ δίωκε (Zeus), θεῶν δ' ἐξίκετο θώκους *Σ* 148 τὴν μὲν (sc. Thetis) ἄρ' ˹ ˺ πόδες φέρον **1 d γ** abh. von Präp. *A* 497 ἀνέβη (Thetis) μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε (Οὔλυμπόνδε v.l.) O. (im) 'Himmel' 402 ἑκατόγχειρον καλέσασ' (Thetis) ἐς ˹μακρὸν -ον˺ *E* 360 (Aphr. zu Ares: „gib mir Pferde u. Wagen) ὄφρ' ἐς -ον ἵκωμαι ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστί" ≅ *Θ* 456 (Zeus zu Hera u. Ath.) *Θ* 410 βῆ δ' (Iris) ἐξ Ἰδαίων ὀρέων ἐς ˹ ˺ = *O* 79 (Hera), vgl. *O* 54 (ἔρχεο νῦν μετὰ φῦλα θεῶν) 136 (Ath.: „Zeus würde sofort die Gr. u. Troer verlassen) ὁ δ' ἡμέας εἶσι κυδοιμήσων ἐς -ον" *Σ* 142 (Thetis:) „ἐγὼ δ' ἐς ˹ ˺ ' εἶμι παρ' Ἥφαιστον κλυτοτέχνην" *T* 128 (Zeus schwört) μή ποτ' ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα ' αὖτις ἐλεύσεσθαι Ἄτην (wirft sie vom Himmel, V. 130) *υ* 55 αὐτὴ δ' (= Ath.) ἆψ ἐς -ον ἀφίκετο (ἀπέστιχε v.l.) Th. 391 (πάντας) ἀθανάτους ἐκάλεσσε (Zeus) θεοὺς ἐς (πρὸς v.l.) ˹ ˺ *ω* 351 (Laertes betet) „Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥ' ἔτι ἐστὲ θεοὶ κατὰ ˹ ˺ *O* 21 (Zeus:) „ἠλάστεον δὲ θεοὶ κατὰ ˹ ˺", vgl. *Θ* 25 (L' 95) h. 12,4 πάντες μάκαρες κατὰ ˹ ˺ ' ἀζόμενοι τίουσιν (sc. die Hera) ὁμῶς Διὶ τερπικεραύνῳ *A* 420 (Thetis:) „εἶμ' αὐτὴ ˹πρὸς -ον ἀγάννιφον˺," h. Merc. 505 ἄψορροι ˹ ˺ ἐρρώσαντο (Hermes u. Ap.) Hes. fr. 229,6 -]ον ἀγάννιφον ε[229,15 .. -ο]γ ἀγάννιφον *A* 494 (von den Aethiopen kommend) πρὸς -ον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες ≅ *Φ* 518 *Ω* 468 ἀπέβη (Hermes) πρὸς μακρὸν -ον = *Ω* 694ex. = *x* 307 = *o* 43ex. (γλαυκῶπις Ἀθήνη v.l. [= *α* 319]) Th. 68 ἴσαν (Musen) πρὸς -ον Op. 197 πρὸς -ον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης ' ... ' ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτον (Aidos u. Nemesis) Hes. POxy. 2509,15 μ]ὲν ἔβη (Gotth.) πρὸς [-ον ἀπὸ χθονὸς εὐ]ρυοδείη[ς h. Ap. 186 ἔνθεν δὲ πρὸς -ον ἀπὸ χθονὸς ὥς τε νόημα ' εἶσι (Ap.) Διὸς πρὸς δῶμα θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων inc. auct. fr. POxy. 2510]ας ἀπέβη (Hermes oder Ath. oder Iris) πρὸς .ακρὸν -ο[ν *B* 48 ἠὼς μέν ῥα θεὰ προσεβήσετο ˹μακρὸν -ον˺ ' Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν *υ* 73 εὖτ' Ἀφροδίτη δῖα προσέστιχε ˹ ˺ (ἐς Δία τερπικέραυνον) *E* 398 βῆ (Hades) πρὸς δῶμα Διὸς καὶ ˹ ˺ **2** als Appos. (vgl. appos. Gen. in 1 b β) *E* 367 αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο (Aphr. u. Iris) ˹θεῶν ἕδος αἰπὺν -ον˺ 868 φαίνεθ' (Ares) ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν. ' καρπαλίμως δ' ἵκανε ˹ ˺ ' πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο h. Ap. 109 βῆ ῥα (Iris) θέειν, ταχέως δὲ διήνυσε πᾶν τὸ μεσηγύ (von Delos aus). ' αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκανε ˹ ˺ (trifft Eileithyia, vgl. V. 98: ἧστο γὰρ ἄκρῳ -φ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν) Sc. 203 (auf dem Schild war) θεῶν δ' ἕδος ἁγνὸς -ος· ' ἐν δ' ἀγορῇ, περὶ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο ' ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι — vgl. Ὄ. in pleonast. Ausdrücken: mit καί zu: δῶμα Διὸς (*E* 398), θεῶν ἀγορὴν (h. Cer. 92), θεοὺς μάκαρας (h. 19,27); mit Appos. ἐς Δία (*υ* 73), Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ (*Φ* 438. 505), Διὸς πρὸς δῶμα θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων (h. Ap. 186), δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους (*A* 221), θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων (*Y* 142, h. Cer. 484), ἀθανάτων μετὰ φῦλον (Op. 197); vgl. auch h. Merc. 322 (Appos. ἐς πατέρα Κρονίωνα zu τέρθρον ... Οὐλύμποιο) u. Th. 42 (Appos. δώματά τ' ἀθανάτων zu κάρη ... -ου), sowie Sc. 471 (καὶ δώματα πατρός), *Θ* 439 (θεῶν ... θώκους), *O* 84 (ὁμηγερέεσσι ... ' ἀθανάτοισι θεοῖσι Διὸς δόμῳ), *Σ* 142 (παρ' Ἥφαιστον)

II thess. Berg ohne Bezug zu Göttern Hes. fr. 7,3 περὶ Πιερίην καὶ -ον δώματ' ἔναιον (Magnes u. Makedon) — sonstige geogr. Angaben, die den Göttersitz O. geographisch einordnen: *Ξ* 225, *Ω* 78, *ε* 50, h. Ap. 216 (Götter verlassen O. und kommen zuerst über Pierien, Emathie bzw. zwischen Samos und Imbros ins Meer), Th. 53 (Geburt der Musen in Pierien — vgl. West z. St.), *λ* 315 (Ossa und Pelion als Berge in der Nähe des O.), Th. 633 (Othrys-Gebirge als Gegenüber bei Götterschlacht); Funktion eines Bergs in der Landschaft vgl. *Π* 364 in 1 b γ

III *Himmel* als Firmament / Sternenhimmel (vgl. οὐρανός B 1 c) Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav. (= fr. 11,2 p. 15 Ber.) (Chiron führt Menschen zur δικαιοσύνη) δείξας ' ὅρκους καὶ θυσίας ἱλαρὰς καὶ σχήματ' (σήματ' ci.) -ου die Konstellationen des Himmels, d.h. die Sternbilder und ihre religiöse Bedeutung (vgl. W. Kranz, Stud. z. ant. Lit., Bonn 1967, 95 f.; zu anderen Erkl. s. dort u. Ber. z. St.); zur Erkl. der Sternbilder als 'Erfindung' vgl. A. Pr. 454 ff. (Prometheus), Soph. fr. 432,8 (Palamedes) h. 8,3 (Ἄρες) ἔρκος -ου, Bed. uns.: homerisierender Bezug auf Götterfamilie (Gelzer, MH 44, 1987, 150 ff.) oder auf Firmament (vgl. V. 6–8, Ares als Planet)

D v.l. *B* 156a, *P* 456b

G 'Olymp' u. 'Himmel' im Vgl. (bes. zw. Il. und Od.)

1 Götterbez.n	i	o	H	h
οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι	4	6	5	2
- - ἀμφινέμονται	1	-	-	-
- κάρη Ὀλύμπου ἔχουσι	-	-	2	-
ὅσοι εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ	4	-	-	-
Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι/αι	10	3	11	5
Ὀλύμπιος (davon Zeus)	22(19)	9(9)	8(8)	1(1)
Ὀλυμπιάδες (davon Musen)	1(1)	-	8(6)	1
οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν	2	16	1	1
ἐπουράνιοι	3	1	-	-
ο/Οὐρανίωνες	7	3	5	1
οὐράνιοι	-	-	-	1
2 Beiwörter	i	o	H	h
zu Ὄλυμπος:				
ἀγάννιφος	2	-	-	2

ἀγνός	-	-	1	-
αἰγλήεις	2	1	-	-
αἰπύς	3	-	-	1
ἀκρός	1	-	-	1
ἠχήεις	-	-	1	-
θυώδης	-	-	-	2
μακρός	11	4	3	3
μέγας	2	-	2	2
νιφόεις	1	-	-	1
πολυδειράς	3	-	-	-
πολύπτυχος	2	-	-	-
κάρη(να) / κρατός	7	2	3	1
κορυφή	3	-	1	-
πτύχες	2	-	-	-
ῥίον	3	-	-	-
τέρθρον	-	-	-	1
zu οὐρανός:				
ἀστερόεις	7	4	11	3
εὐρύς	12	21	8	4
ἠνεμόεις	-	-	-	1
μέγας	4	-	2	-
πολύχαλκος	1	1	-	-
σιδήρεος	-	2	-	-
χάλκεος	1	-	-	-

3 Orte von Götterversammlungen und -gesprächen: Il.: Göttervers. auf O.: *A* 533 ff. (vgl. V. 494. 606), *Δ* 1 ff. (vgl. V. 74), *Θ* 2 ff., *O* 84 ff., *Y* 4 ff., *X* 167 ff. (vgl. V. 187), *Ω* 23 ff. (vgl. V. 78 f.); Göttergespräch auf O.: *E* 370 ff., *Θ* 438 ff.; ohne Ortsangabe: *Π* 435 ff., *Σ* 156 ff. Od.: Göttervers. auf O.: *α* 26 ff. (vgl. V. 102), *ε* 3 ff. (vgl. V. 50); Göttergespräch auf O.: *ω* 472 ff. (vgl. V. 488); ohne Ortsangabe: *ϑ* 321, *μ* 376 ff., *ν* 125 ff.

4 Götterbewegungen (ausgenommen die, wo weder Kommen noch Gehen geschildert wird, z.B. *K* 507 ff.): Il.: Götter kommen (auf die Erde) **a** vom O.: Ap. *A* 44, (mit Iris) *O* 150; Thetis (kommt zurück) *A* 532, *Σ* 616, *Ω* 121; Ath. *B* 167, *Δ* 74, *H* 19, *Λ* 715 (in Erz. Nestors), *X* 187; Hera u. Ath. *E* 749 ff. (vgl. V. 734), *Θ* 393 ff. (vgl. V. 385); Hera *Ξ* 225; Iris *O* 150 (mit Ap.), *Σ* 167, *Ω* 77 (aus Götterversammlung). 159 (vgl. V. 144 u. [Priam. in] V. 196); irgendein Gott (in Warnung Achills) *Π* 93 **b** vom Himmel: Ath. *A* 194 f. (Rückkehr zum O. V. 221 f.), *Θ* 364 f. (in Hades), *P* 545, *T* 351 (einem Vogel gleichend); Zeus *Λ* 184; Ate *T* 130, irgendein Gott in der Vorstellung der Gr. *Z* 108, des Diom. *Z* 128 **c** anderswoher: Iris *Λ* 196 vom Ida-Gebirge; Pos. *N* 15 aus Meer **d** ohne Angabe: Oneiros (ι von Zeus geschickt ι) *B* 16; (ι ι) Iris *B* 786, *Γ* 121; Aphr. *Γ* 383, *E* 312; Ap. *Δ* 507 f. (und mehrfach danach); Eris (ι ι) *Λ* 3; Zeus nach *Ξ* 157 f.; Hermes (ι ι) *Ω* 339 ff. – Götter kehren von Erde zurück: **a** zum O.: Ath. *A* 221 f., *T* 355 (*πρὸς πατρὸς ... δῶ*); alle Götter *A* 494, *Y* 10 f., *Φ* 518; Thetis *A* 497 (*ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε*), *Σ* 146, (mit Iris:) *Ω* 104 (vgl. V. 97 f. *εἰς οὐρανὸν ἀιχθήτην*); Aphr. (in Aufforderung Hel.s) *Γ* 407, Aphr. u. Iris *E* 367; Ares *E* 867 f. *ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.' ... ἵκανε ... -ον*; Zeus *Θ* 439; Ate *T* 128 (soll nicht wieder *ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανόν* zurückkehren); Art. *Φ* 505; Hermes *Ω* 468 **b** zum Himmel: Thetis (umgekehrter Weg) *A* 497 (*ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε*); Iris und Thetis *Ω* 97 f. *εἰς οὐρανὸν ἀιχθήτην*, vgl. V. 104 (O.); Ares *E* 867 f. *ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.' ... ἵκανε ... -ον*; Ate *T* 128 (soll nicht wieder *ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανόν* zurückkehren) **c** anderswohin: Pos. ins Meer *O* 219; Hypnos *ἐπὶ κλυτὰ φῦλ' ἀνθρώπων Ξ* 361 **d** ohne Angaben: Ap. *A* 48 ff.; Oneiros *B* 35; Ath. *B* 182, *Δ* 104, nach *H* 58 ff., nach *P* 573 (vgl. *X* 295); Iris *B* 807, *Γ* 121, *Λ* 210, *O* 218, *Σ* 202, *Ω* 188; Aphr. *Γ* 418. – Od.: Götter kommen auf die Erde **a** vom O.: Ath. *α* 102, *ω* 488; Hermes *ε* 50 (aus Götterversammlung) **b** vom Himmel: Ath. *υ* 31 (Rückkehr in O. V. 55), irgendein Gott, in Vorstellung der Phäaken *ζ* 281, des Alkin. *η* 199 **c** anderswoher: aus Meer Proteus *δ* 450; Ino Leukothea *ε* 335 **d** ohne Angaben: Pos. *α* 22, *ν* 160; Ath. *β* 267, *ζ* 3, *η* 19, *ϑ* 193 ff., *ν* 221, *o* 1 ff., *π* 157, *χ* 205; Eidothea *δ* 367; Hermes *κ* 277. – Götter kehren von der Erde zurück: **a** zum O.: Ath. *ζ* 42, *o* 43, *υ* 55 (kommt vom Himmel V. 31); Hermes *κ* 307 f. **b** zum Himmel: (keine Stelle) **c** anderswohin: Pos. *ε* 381 nach Aigai; Ath. *η* 79 ff. nach Athen; Eidothea *δ* 425, Proteus *δ* 570, Ino Leukothea *ε* 352 ins Meer **d** Abgang wie Vogel: Ath. *α* 319, *γ* 371 f., *χ* 239 **e** ohne Angaben: Hermes *ε* 148; Ath. *ϑ* 193 ff., *π* 177, *ω* 516 ff.; Pos. *ν* 164 **5** Ergebnisse: **a** zum Glauben der Menschen **α** Wenn Menschen (Personen des Epos) einen Gott auf Erden (etwa in einem anderen Menschen) vermuten, sagen sie, er sei 'vom Himmel gekommen'. Der Dichter, und in Erzählungen auch Personen des Epos (Nestor *Λ* 714 f., Ag. *T* 128), 'weiß', woher und wohin seine göttlichen dramatis personae kommen oder gehen, ob vom Himmel (= irgendwoher) oder vom O. (vgl. dazu s.v. *θεός* L³), Gruber, Deixis 120 f. **β** Wenn Menschen beten, schauen sie oder erheben ihre Hände zum Himmel, nicht etwa in die Himmelsrichtung, in der der O. liegt **γ** Alle Personen des Epos glauben daran, daß die Götter (mit Ausnahme der chthonischen) im O. leben, glauben an die olympischen Götter. Das zeigen außer der Verwendung der entsprechenden Formeln in den Reden (bes. *οἳ -ον ἔχουσι*, s.o. B I 1 d α) u. der Kenntnis der Göttergeschichten bei den Menschen u.a.: *Γ* 407 (Hel. fordert die von ihr als Aphr. erkannte Göttin auf, doch ganz bei ihrem Liebling Alex. zu bleiben und nicht mehr zum O., d.h. in die Gesellschaft der anderen Götter, zurückzugehen), *Π* 97 (Ach. warnt Patr. davor, daß ein Gott vom O. kommen könne), *Ω* 194 (Priam. bezeichnet gegenüber Hek. die ihm als Zeus' Botin erkennbare Iris als 'olymp. Boten von Zeus'), *ω* 351 (Laertes betet zu Zeus mit den Worten: „wenn es noch Götter auf dem O. gibt"), *K* 462 (Od. weiht der Athene 'als erster im O.' von seiner Beute) **b** Untersch. zwischen Il. u. Od. **α** in Il. kommt Ath. 6× vom O., 4× vom Himmel, in Od. 2× vom O., 1× vom Himmel; in Il. kehrt sie 2× zum O., nie zum Himmel zurück, in Od. 3× zum O., nie zum Himmel: kein Unterschied **β** In Il. und Od. sind Götterversammlungen auf O., bei Gesprächen zwischen einzelnen Göttern sind Ortsangaben weggelassen **γ** Quantit. Untersch.e bei Verwendung von Beiw. oder Formeln sind entweder zahlenmäßig nicht relevant oder auf die untersch. ep. Handlungen oder häufigere Verwendung von allg. Formeln in Od. zurückführbar. Häufigk. von *οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν* in Od. z.B. beweist nicht ein Zurücktreten der Vorstellung vom Olymp als Göttersitz. Denn auch *οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν* ist in Od. häufiger als in Il., und Götter kehren zwar in Il., nie aber in Od. in Himmel zurück. Sie ist vielmehr Ausdruck einer häufigeren Betonung des Gegenübers zu Göttern (und der Frömmigkeit) von Menschen **δ** O. wird in Od. weniger oft als Berg beschrieben, weil kaum Schauplatz der Handlung. Es gibt fast keinen eigenen Götterbereich (vgl. L²28 ff.), weit weniger Götterversammlungen und -bewegungen als in der Il., und auch nicht Götterszenen mit verschiedenen Orten auf O. (L²95: „Des sichtlichen Götterlebens ist in der Ilias mehr"). Hes. beschreibt den O. wie Berg zu *ζ* 42 ff. s.o. B I 1 d β M. Schmidt

ὄλυνθος [1H] **E** vorgr. LW, s. Furnée, Vorgriech. 198. 230. 359. 364 **B** *wilde Feige* Hes. fr. 278,2 (Kalchas zu Mopsos:) *„θαῦμά με ἔχει κατὰ θυμόν, ἐρινεὸς ὅσσον -ων*

(Xylander, -ους codd., -ος Sittl) ' οὗτος ἔχει", zur Feige s. Richter, Arch. Hom. H 141 f. R. J. Allan

ὅλῦραι [2[i]] **E** wohl vorgr. LW, s. Furnée, Vorgriech. 240. 246; Chantraine, Form. 234 **Σχ** sch. D *E* 196: *εἶδος κριθώδους καρποῦ* (ähnl. zu *Θ* 564)

B *Emmer* (als Pferdefutter), nur in Il. (in Od. *ζειαί* s.d.) *E* 196 *ἑστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ -ας* ≅ *Θ* 564, zur Identif. Richter, Arch. Hom. H 111 f. R. J. Allan

ὁλώϊος s. *ὀλοός* D

ὁμαδῆσαι [5°] (von *ὅμαδος*:) *lärmen*, ingr. Aor.: *zu lärmen anfangen, in lärmende Aufregung geraten*, nur von Freiern als Subj., entweder bei Szenenwechsel od. Schilderung der Reaktion auf Ereignis *α* 365 *μνηστῆρες ‹δ' -ησαν› ἀνὰ μέγαρα* = *δ* 768 = *σ* 399 (nach Wurf mit Schemel) ≅ *ρ* 360 (nach Ende des Gesangs) *χ* 21 *τοὶ ‹ › ' μνηστῆρες κατὰ δώμαθ', ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα*. – Wortf.: s. *ἀύω* B Vorbem. M. Schmidt

ὅμαδος, Ὅμαδος [12[i], 1°, 2[H]] **E** Abl. von *ὁμός* (über Adv. **ὁμαδόν*?) oder direkt verwandt m. ved. *samád-* 'Kampf', vgl. L[4] 79 A.194 u. L[5] 193 f. – Abl.: *ὁμαδῆσαι* **F** *-ος* 6, *-ῳ* 5, *-ον* 4

M [⏑⏑⏓] *-ός* Sc. 155; *-ον καὶ* Sc. 257 [⏑⏑⏓] *θεσπεσίῳ δ' -ῳ N* 797 [⏑⏑⏓] *-ος καὶ δοῦπος I* 573, *Ψ* 234; *-ος B* 96, *M* 471 = *Π* 296; *θεσπεσίῳ -ῳ Π* 295; *Τρώων -ῳ O* 689; *-ῳ P* 380, *T* 81; *Τρώων -ον H* 307; *-ον καὶ δοῦπον κ* 556 [⏑⏑⏓] *-όν K* 13

Σχ sch. min. P. Köln inv. 53 zu *B* 96: *-ος· θόρυβος*, sch. D *O* 689: *-ῳ· θορύβῳ. πλήθει*

L [1]Ph. Mayer, Studien zu Hom., Soph., Eur., Racine und Goethe, Gera u. Leipzig 1874, 52 f.; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 159; [3]Krapp, Akust. Phänomene 12 f.; [4]Kaimio, Characterization 79 f.; [5]Tichy, Onomatop. Verb. 191 ff.

B I *Lärm, Tumult, Getümmel, Haufen* – 'Kampf' oder 'krieger. Haufe' entweder urspr. (s. E), dann 'Lärm' als dazugehöriger Sinneseindruck – viell. begünstigt durch formelh. Verw. (s.u. 2a) – verselbständigt, od. wie bei *ἀυτή* (s.d.) u.a. naheliegende Erweiterung zu 'Lärm im Krieg', Getümmel, Haufen. Nur Sg., außer *N* 797 (Winde) u. Sc. 257 (Keren) immer von Männern; Subj. zu *ἦν, ὁρώρει, ἐτύχθη*; Dat. (comitat.) zu *φόβηθεν, μίσγεται*; in pleonast. Ausdruck mit *δοῦπος, ἐνοπή, μῶλος*; in synon. Kontext mit *ἀυτή, κλαγγή* (s. zu *B* 96). Beiw.: *ἀλίαστος, θεσπέσιος, πολύς*. – Wortf.: zu 'Lärm' s. *ἀυτή*, zu 'Tumult' s. *κλόνος*, zu 'Haufen' s. *λαός*

I allg. *Lärm*, nur von Männern *B* 96 *τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα ' λαῶν ἱζόντων, -ος δ' ἦν*, vgl. *ἀυτῆς* V. 97, *κλαγγῆς* V. 100 *T* 81 (Ag.:) „*ἀνδρῶν δ' ἐν πολλῷ -ῳ πῶς κέν τις ἀκούσαι ' ἢ εἴποι;*" *K* 13 *θαύμαζεν* (Ag.) ... ' *αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων* (bei Troern), zur polaren Ausdrucksweise s. *ἀυτή* B 1 a α zu *M* 338 *Ψ* 234 *τῶν μιν ἐπερχομένων -ος καὶ δοῦπος ἔγειρεν*, *Lärm* von Stimmen, vgl. *σ* 199 (*δοῦπος* von Schritten) *κ* 556 *κινυμένων δ' ἑτάρων -ον καὶ δοῦπον ἀκούσας* **2** *Lärm* im Kampf **2a** *Tumult*, vgl. *ἀυτή* B 1 c *Π* 295 *τοὶ δὲ φόβηθεν ' Τρῶες θεσπεσίῳ -ῳ*, zu Flucht vgl. s.v. *ἀυτή* B 1 a Vorbem. *I* 573 *τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας -ος καὶ δοῦπος ὀρώρει ' πύργων βαλλομένων*, vgl. o. zu *K* 13 *M* 471 *Δαναοὶ δὲ φόβηθεν ' νῆας ἀνὰ γλαφυράς, -ος δ' ἀλίαστος ἐτύχθη* = *Π* 296, entweder *ὅ. Lärm* u. der gesamte Ausdruck Schilderung des Kampfes wie *ὤρτο δ' ἀυτή M* 377[+] (s. *ἀυτή* B 1 a α) od. *Kampf* analog *πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν* (*B* 797); Beiw. *ἀλίαστος* nicht entscheidend, da auch zu *γόος*

2b (lokal, im Krieg) *Getümmel, Haufen H* 307 *ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ' ἦϊ'* (Aias), *ὁ δ' ἐς Τρώων -ον κίε* (Hektor) *O* 689 *οὐδὲ μὲν Ἕκτωρ ' μίμνεν ἐνὶ Τρώων -ῳ P* 380 *ἔτ'* *ἔφαντο* (Gr.) ' *ζωὸν ἐνὶ πρώτῳ -ῳ Τρώεσσι μάχεσθαι* (sc. Patr.) Sc. 257 *ἆψ δ' -ον καὶ μῶλον ἐθύνεον* (Keren) *αὖτις ἰοῦσαι* **3** *Lärm* von Wind *N* 797 *θεσπεσίῳ δ' -ῳ ἀλὶ μίσγεται* (sc. *ἄελλα*), vgl. s.v. *ἠχή*

II Personif. *Getümmel, Tumult* Sc. 155 *ἐν δ' -ός τε Φόνος τ' Ἀνδροκτασίη τε δεδῄει (ἐν δὲ Κυδοιμός)*

D v.l. *O* 739, *Φ* 387 M. Schmidt

ὁμαλός [1°] **E** cf. Lat. *similis*, see Frisk s.v. and Rasmussen in: Sprache 32, 1986, Idg. Chronik Nr. 32b/188; cf. *ὁμός*

B *even, smooth* ι 327 (*ῥόπαλον χλωρὸν ἐλαΐνεον*) *τοῦ ... ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα ... ' καὶ παρέθηκ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα· ' οἱ δ' -ὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα παραστὰς ' ἄκρον*, see (*ἀπ*)*οξύνω* below and cf. *λεῖος* B 2

W. Beck

ὁμαρτάζω f.l. h. Merc. 361, s. *ὁμοργάζω*

ὁμαρτέω [5[i], 2°, 3[H]] **M 1** [⏑⏓x] *-έων Ω* 438 **2a** [⏑⏓–⏓] *ἀλλ' ἐφ-εῖτε/ον M* 412 / *Θ* 191 ≅ *Ψ* 414 [⏑⏓–⏓] *-ήσει/ας/αντ(ε)* Op. 196. 676, *M* 400 **2b** [⏓–⏓⏑] *ὡμάρτησε* Th. 201 **3** [⏑⏓–⏓⏑] *-ήσειεν ν* 87 [⏑⏓–⏓⏑] *-ήσαντες φ* 188

Σχ sch. D *Ω* 438: *συντυχών*. *‹ἀκολουθ›ῶν, M* 412: *‹ › ‹εῖτε* (vgl. sch. Barn. *ν* 87), *Θ* 191: *ἐπ‹ ›εῖτον. ὁμοῦ σπεύδετον, Ψ* 414: *ἐπιδιώκετε, M* 400: *ὁμοῦ καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀφιέντες τὰ δόρατα καὶ ἐπιτυχόντες*

L Ludwich, Hymnenbau 121 f.; Mutzbauer, Tempuslehre II 259 f.; Wackernagel, Unt. 70; Szemerényi, Gl. 33, 1954, 264 f.; Nagler, Spontaneity 106 f.

B *folgen, hinterherkommen, nachsetzen*, abs. (+ *ἅμ' φ* 188) od. (3[H]) m. Dat. (der Pers. außer Op. 676), Subj. Pferde *Θ* 191[+], Raubvogel *ν* 87, Gotth. 3[H] (u. *Ω* 438); Präs. (4[i]), Fut. (1[H]) u. Aor., 1° Opt., 3[i] Imp. (*ἐφ-*), 4x Ptz., nur 2[H] Ind.; in Nachbarsch. von *ἕσπετο M* 398 ff., Th. 201, gehäuft *M* 400. 412, in 4-Wort-Vers *ν* 87, Op. 196; 4[i] (am Anf.) in dir. R. *Θ* 191 *‹ἀλλ' ἐφ-εῖτ›ον καὶ σπεύδετον ὄφρα λάβωμεν ' ἀσπίδα Νεστορέην* ≅ *Ψ* 414 (*ὅττι τάχιστα*) *setzt nach M* 412 (*τί μεθίετε; ἀργαλέον μούνῳ*) *‹ › ‹ε· πλεόνων δέ τοι ἔργον ἄμεινον folgt < mir>*, vgl. *N* 495. 785 *Ω* 438 *σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καί κε ... Ἄργος ἱκοίμην, ' ἐνδυκέως ἐν νηῒ ... ἢ πεζὸς -έων mitkommend* (nicht **ὀπηδέων* wie V. 368 wegen *πεζ-/-πηδ-*?), vgl. *β* 287, *ζ* 319, 'Dekl.' zu *ι* 50 *M* 400 (Sarp. *ἔπαλξιν ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο*) *τὸν δ' Αἴας καὶ Τεῦκρος -ήσανθ' ὁ μὲν ἰῷ ' βεβλήκει τελαμῶνα* (*Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν*) *nachsetzend* (kontrast. V. 363. 371), hiatvermeidend statt **ἐπι‹σπομέν›ω*, vgl. *μετα‹ ›ος N* 567; and. Σχ, vgl. *N* 584 u. folg. St. (Umdeutg.?) *φ* 188 *τὼ δ' ἐξ οἴκου βῆσαν -ήσαντες ἅμ' ἄμφω* (Phil. u. Eum.) *gleichzeitig* (vgl. *ὁμαρτήδην*) *u. zus.* (Ggs. V. 230), kontrast. *π* 333 *ν* 87 *οὐδέ κεν ἴρηξ ' κίρκος -ήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν· ' ὣς ἡ* (Schiff) *ῥίμφα θέουσα κτλ. wäre mitgekommen*, vgl. Th. 268, *X* 139 f. Op. 676 (*μὴ μένειν*) *Νότοιο ... ἀήτας, ' ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν -ήσας

ὁμαρτήδην hapax **Σχ** sch. D z.St.: *-ήτην· ὁμοῦ ἀφῆκαν* L H.K. Benicken, Studien u. Forschungen auf d. Gebiete d. hom. Gedichte I, Innsbruck 1883, 635f.

B *zugleich, gleichzeitig,* metr. Verlängerg. [⏑̄⏑̄] von gleichbed. *ἀ/ὁμαρτῇ* [⏑̄⏑̄ / ⏑̄⏑̄×] (wie *παμπήδην* [⏑̄⏑̄] Thgn. 615 ggüber *πάμπαν*) *N* 584 (*βῆ*) *δόρυ κραδάων* (Men.) · *ὁ δὲ τόξου πῆχυν ἄνελκε* (Helenos). ' *τὼ δ' ἄρ' -ήδην ὁ μὲν ἔγχεϊ ...* ' *ἵετ' ἀκοντίσσαι, ὁ δ' ἀπὸ νευρῆφιν ὀϊστῷ*, vgl. *E* 656, *M* 400, *ἅμα* B I 6b R. Führer

ὀμβρέω s. *ὀμβρῆσαι*

ὀμβρηρός [1ᴴ] *rainy* Op. 451 (*γεράνου*) *ἥ τ' ... χείματος ὥρην* ' *δεικνύει -ροῦ*, cf. *Γ* 4 (cranes fleeing from *χειμῶνα* and *ὄμβρον*) J. N. O'Sullivan

ὀμβρῆσαι [1ᴴ] *rain, send rain* Op. 415 (*λήγει μένος ἠελίοιο καύματος*) *μετοπωρινὸν* (*μετοπωρινοῦ* Et.ᴳ) *-ήσαντος* ' *Ζηνός*. — W d f l d.: *ὕω* J. N. O'Sullivan

ὀμβρι- s. *ὀβρι-*

Ὄμβριος v.l. *Φ* 43 Leaf

ὄμβρος [7ⁱ, 8ᵉ, 6ᴴ] **E** IE, cf. Lat. *imber*, Skr. *abhrá-*, see Mayrhofer, EWAia I 94. — Deriv.: *ὀμβρηρός, ὀμβρῆσαι, ὀμβροφόρος*

M 1 [⏑̄⏑̄] *-ος ν* 245; *-ῳ N* 139; *-ον K* 6 [⏑̄⏑̄] ⟨*Διὸς -ος*⟩ *ι* 111 = 358 2 [⏑̄×] *ὅτ' ἐπιβρίσῃ* ⟨ ⟩ *E* 91, *M* 286; ⟨ ⟩/*ῳ* Op. 626 / *Λ* 493, Op. 676; *οὔτε ποτ' -ος/ῳ δ* 566, *ζ* 43; *-ος* Op. 492; (*κατα*)*πύθεται -ῳ Ψ* 328, *α* 161; *-ον Γ* 4, Hes. Op. 674, fr. 266a, 11 (*ὄμβ*[*ρον*]) 3 [⏑̄] *-ῳ* Sc. 478 4 [-⏑̄] *-ος ε* 480 ≅ *τ* 442

Σχ sch. D *E* 91: *μέγας ὑετός. βροχή, M* 286: *Διὸς -ος· ἡ χιὼν νῦν*

B *rain,* esp. heavy rain (1), of snow (2); from Zeus (*E* 91⁺, *K* 6, *Λ* 493, *ι* 111⁺, Op. 626. 676); 6× in sim. (*Γ* 4, *E* 91, *K* 6, *Λ* 493, *M* 286, *N* 139). — Epith. (in 1): *ἀθέσφατον, ἀσπέτῳ, πολλῷ⁺, ὀπωρινῷ⁺, χειμερίῳ, ὥριος*. — W d f l d.: for 1: *ὑετός, ὕδωρ* (*Π* 385), *ψιάδες*; for 2: *νιφάς, νιφετός, χιών* 1 *rain,* esp. heavy rain (assoc. w. lightning *K* 6; causes floods *E* 91, *Λ* 493, *N* 139, Sc. 478; penetrates all but densest shelter of vegetat. *ε* 480⁺; see also epith.); usu. w. neg. assoc. (destructive flooding, decay [*Ψ* 328, *α* 161, Op. 626], absent from ideal places of abode [*δ* 566, *ζ* 43], etc.), but also good for crops etc. (*ι* 111⁺, *ν* 245, Op. 492); in autumn (first rain in Sept.: West on Op. 415) Op. 492 (see West ad l.). 674. 676, winter *Γ* 4, *E* 91, *Λ* 493, *N* 139, Op. 626, Sc. 478, cf. *ε* 480 (n. v. 485) *Γ* 4 *χειμῶνα φύγον* (cranes) *καὶ* ⟨*ἀθέσφατον*⟩ *-ον K* 6 (*ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης*) *τεύχων ἢ πολὺν -ον* ⟨ ⟩ *ἠὲ χάλαζαν* ' *ἢ νιφετόν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας δ* 566 *οὐ νιφετός, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς* ⟨*οὔτε ποτ'*⟩ *-ος* (on Elysian plain) *ζ* 43 *οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται* (sc. *θεῶν ἔδος*) ⟨ ⟩ *-ῳ* ' *δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται* Hes. fr. 266a, 11 *νιφετ*]*όν τε καὶ ὄμβ*[*ρον E* 91 (*ποταμῷ πλήθοντι* ⟨*χειμάρρῳ*⟩ ... *τὸν δ' οὔτ' ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων*) *ἐλθόντ' ἐξαπίνης ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς -ος Λ* 493 *πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι* ' ⟨ ⟩*ους κατ' ὄρεσφιν ὀπαζόμενος Διὸς -ῳ N* 139 (*ὀλοοίτροχος*) *ἀπὸ πέτρης*, ' *ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς* ⟨ ⟩*οος ὥσῃ* ' *ῥήξας ἀσπέτῳ* (*ἀσχέτῳ* v.l.) *-ῳ ... ἔχματα πέτρης* Sc. 478 *τοῦ δὲ τάφον καὶ σῆμ' ἀιδὲς ποίησεν Ἄναυρος* ' *-ῳ χειμερίῳ πλήθων* (vv. 477–80 exp. Kuenneth) *ε* 480 (*τοὺς μὲν* [sc. *θάμνους*] *οὔτ' ἀνέμων διάη μένος*) *οὔτ' -ος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνοὶ* ' *ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς* ≅ *τ* 442 Op. 674. 676 *μηδὲ μένειν* (before returning home from voyage) *οἶνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν -ον* ' *καὶ χειμῶν' ἐπιόντα Νότοιό τε ... ἀήτας*, ' *ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς -ῳ* ' *πολλῷ ὀπωρινῷ* — *Ψ* 328 (*ξύλον αὖον*) *ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τὸ μὲν οὐ κατα*⟨*πύθεται -ῳ*⟩ *α* 161 *ἀνέρος, οὗ δή που ... ὀστέα* ⟨ ⟩ Op. 626 *χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ* (sc. *νῆα*) *Διὸς -ος* — *ι* 111 (*τά γ' ἄσπαρτα*) *φύονται*, ' *πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι, αἵ τε φέρουσιν* ' *οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν* (sc. *Κυκλώπεσσι*) *Διὸς -ος ἀέξει* = 358 *ν* 245 *ἐν μὲν γάρ οἱ* (Ithaca) *σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος* ' *γίνεται· αἰεὶ δ' -ος ἔχει τεθαλυῖά τ' ἐέρση* (Ith. provides good pasture and has *ὕλη παντοίη* and *ἀρδμοὶ ἐπητανοί*) Op. 492 *μηδέ σε λήθοι* ' *μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος -ος* 2 of snow (from which *ὄ.* distinct *K* 6, *δ* 566, *ζ* 43, cf. Hes. fr. 266a, 11) *M* 286 *ἄλλά τε πάντα* ' *εἴλυται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς -ος* J. N. O'Sullivan

ὀμβροφόρος *rain-bringing* ci. (Seleucus) for *πυροφόρος* Op. 549 J. N. O'Sullivan

ὀμ<ε>ίχω [1ᴴ] **E** entspr. lat. *meiō, mingō*, vgl. Mayrhofer, EWAia II 381. — Abl.: *μοιχ(άγρια)* **L** Wackernagel, Unt. 225

B *pissen* Op. 727 *μηδ' ἄντ' ἠελίου τετραμμένος ὀρθὸς -ειν* (*μήτ' ἐν ὁδῷ οὐρήσῃς· ἑζόμενος δ'*), vgl. V. 758, Margites fr. 7,6 W. — W o r t f.: *οὐρέω* R. Führer

ὁμηγερέες [7ⁱ, 3ᵃ] **E** s. *ἀγείρω*; Solmsen, Beitr. 16 **M** 1 [⏑̄⏑̄⏑̄] *εἵαθ' -ἐες ... θεαί/οἱ Ω* 84. 99; *πάντες -ἐες B* 789, *H* 415 [⏑̄⏑̄⏑̄] *ὁ δ' ἐπεὶ οὖν / αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤγερθεν -ἐες τε γένοντο A* 57 / *Ω* 790 = *β* 9 = *θ* 24 = *ω* 421 2 [⏑̄⏑̄⏑̄⏑̄] *-ἐεσσι O* 84

Σχ sch. D *A* 57: *ὁμοῦ κατὰ* ⟨*τὸ αὐτὸ*⟩ *ἐγένοντο, B* 789: *ἐπὶ* ⟨ ⟩ *συνηγμένοι*

B *gathered together, assembled, congregated,* of humans and gods, cf. *ὁμήγυρις, θυμηγερέων, πολυηγερέες* (v.l. *Λ* 564 Arist.). — W d f l d.: *ἀγρόμενοι, ἀθρόοι, ἀολλέες* 1 of humans, in the open (see *ὁμηγυρίσασθαι*) w. *ἀγορή* and/or *ἀγείρω* 1a deliberative assemblies *A* 57 *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν* ⟨*ἤγερθεν -ἐες τε γένοντο*⟩ ' *τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη ... Ἀχιλλεύς* (cf.:) *β* 9 *κηρύσσειν ἀγορήνδε ... Ἀχαιούς*. ' ... *τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα*. ' *αὐτὰρ ἐπεί ῥ'* ⟨ ⟩ ' *βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορήν* = *θ* 24 = *ω* 421 (= *Ω* 790 1b below) *B* 789 *οἱ δ' ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι* ' ⟨*πάντες -ἐες, ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες H* 415 *οἱ δ' ἔατ' εἰν ἀγορῇ Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες* ' ⟨ ⟩ *ποτιδέγμενοι ὀππότ' ἄρ' ἔλθοι* (the herald) 1b for funeral rites *Ω* 790 *τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἔγρετο λαός*. ' *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν -ἐες τ' ἐγένοντο* ' *πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν* (= *β* 9 etc. 1a above) 2 of gods, gathered in dwelling (see *ὁμήγυρις*) *O* 84 *διέπτατο πότνια Ἥρη* ' *ἵκετο δ' αἰπὺν Ὄλυμπον, -ἐεσσι δ' ἐπῆλθεν* ' *ἀθανάτοισι θεοῖσι Διὸς δόμῳ Ω* 99 *ἐς οὐρανὸν ἀϊχθήτην*, ' *εὗρον δ' ... Κρονίδην, περὶ δ' ἄλλοι ἅπαντες* ' ⟨*εἵαθ' -ἐες*⟩ *μάκαρες* — 84 *εὗρε δ' ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ Θέτιν, ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄλλαι* ' ⟨ ⟩ *ἄλιαι θεαί* W. Beck

D *B* 55a, *γ* 416a

ὁμηγυρίζω s. *-ίσασθαι*

ὁμήγυρις [1ⁱ, 3ᵇ] **E** see *ἄγυρις*. — Deriv.: *ὁμηγυρίσασθαι* **Σχ** sch. D *Y* 142: *-ιν· ἄθροισιν*

B *gathering, assembly,* of gods only (see *ὁμηγερέες* B2) *Y* 142 (Pos.:) „*μάλα δ' ὦκα διακρινθέντας ὀΐω* ' *ἄψ ἴμεν Οὔλυμπόνδε* ⟨*θεῶν μεθ'*⟩ *-ιν ἄλλων*⟩ ' *ἡμετέρῃς ὑπὸ χερσὶν ἀναγκαίῃφι δαμέντας*", < h. Ap. 187 (below) Heitsch, Gymn.

76, 1969, 36ff.; otherwise Heubeck, Gymn. 78, 1971, 120 h.Cer.484 *βάν ῥ' ἴμεν Οὔλυμπον ‹ ›. ' ἔνθα δὲ ναιετάουσι* h.Ap.187 *ἔνθεν δὲ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς ὥς τε νόημα ' εἶσι Διὸς πρὸς δῶμα ‹ ›. ' αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μέλει κίθαρις καὶ ἀοιδή* h.Merc.332 *Φοῖβε πόθεν ... ἐλαύνεις ' παῖδα νέον γεγαῶτα φυὴν κήρυκος ἔχοντα; ' σπουδαῖον τόδε χρῆμα θεῶν μεθ' -ιν ἦλθε.* – Wdfld.: *ἀγορή, ἀγών* W. Beck

ὁμηγυρίσασθαι [1°] *to summon to (address in) assembly* π376 *λαοὶ δ' οὐκέτι πάμπαν ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν. ' ἀλλ' ἄγετε, πρὶν κεῖνον* (Tel.) *-ίσασθαι 'Αχαιοὺς ' εἰς ἀγορήν.* – Wdfld.: *ἀγείρω, ἀολλίζω,* see *ἀγορή* B7–9 W. Beck

ὁμηλικίη [5ⁱ, 5°] M [⏑̯⏑⏑̯] *-η* N485, γ364, ζ23; *-ης* E326 [⏑̯⏑⏑̯] *-η δ' ἐμοί* γ49, χ209; *-ην ἑκέκαστο* N431, β158; *-ην* Γ175, Y465

Σχ sch. D Γ175: *ὁμήλικας,* γ149: *ὁμῆλιξ. συνηλικιώτης*

B *(person[s] of the) same age (group)* (= *ἡλικίη,* q.v.), orig. collective (1), see Schwyzer, Kl.Schr. 627f.; also used predicatively of persons (2), cf. Engl. 'be the same age as'; nom. in predic. only; adjs.: *ἐρατεινήν* Γ175, *πᾶσα* E326, N431, w. *γάρ* N431 (485), β158 (all in 1); w. dat.: 3x (2) 1 collective *(members of) age group* Γ175 *ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακὸς ὁππότε δεῦρο ' υἱέϊ σῷ ἑπόμην θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα ' παῖδά τε τηλυγέτην καὶ -ην ἐρατεινήν* (= 'companions') γ364 *οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται, ' πάντες -ίη μεγαθύμου Τηλεμάχοιο* for comparison: E326 *δῶκε δὲ* (Sthen. *ἵππους*) *Δηϊπύλῳ ἑτάρῳ φίλῳ, ὃν περὶ πάσης ' τῖεν -ης ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη* N431 (her parents loved her deeply) *πᾶσαν γὰρ ‹-ην ἑκέκαστο›, ' κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ φρεσί,* cf. Π808 β158 (*'Αλιθέρσης*) *οἶος ‹ › ' ὄρνιθας γνῶναι καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι* 2 ref. to two persons *the same/my/his age* N485 (Idom.: „Aineias) *ἔχει ἥβης ἄνθος, ὅ τε ‹κράτος› ἐστὶ μέγιστον. ' εἰ γὰρ -η* (vv.ll. *-ῃ, -ην*) *γε γενοίμεθα τῷδ' ἐπὶ θυμῷ ' αἶψά κεν ἠὲ φέροιτο μέγα ‹ › ἠὲ φεροίμην*" w. dat. *coeval:* γ49 *ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ‹-η δ' ἐμοὶ› αὐτῷ· ' τοὔνεκα σοὶ προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον* χ209 *Μέντορ, ἄμυνον ἀρήν, μνησαι δ' ἑτάροιο φίλοιο, ' ὅς σ' ἀγαθὰ ῥέζεσκον· ‹ › ἐσσι* ζ 23 *ἥ οἱ -η μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ* acc.: Y465 *ἀντίος ἤλυθε γούνων, ' εἴ πώς εὐ πεφίδοιτο ... ' μηδὲ κατακτείνειεν -ην ἑλέησας,* cf. X419

D Hes.fr.1,8 ci. Merkelbach, ZPE 3, 1968, 128 W. Beck

ὁμῆλιξ [1ⁱ, 4°, 2ᴴ] B subst. *person of same age (group), a coeval* (= *ἥλιξ,* q.v.), in predic. only (cf. *ὁμηλικίη*); dir.sp. only (incl. 2ᴴ) adj.: *πάντας* I54; for comparison: I54, π419, ω107 w. *μετά:* I54 (Nestor to Diom.:) „*περὶ μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι, ' καὶ βουλῇ μετὰ πάντας -ας ἔπλευ ἄριστος*" π419 (Pen. to Antin.:) „*καὶ δέ σέ φασιν ' ἐν δήμῳ 'Ιθάκης ‹μεθ' -κας› ἔμμεν ἄριστον ' βουλῇ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα*" – Op.444. 447 (a man of 40 years) *ὅς κ' ἔργου μελετῶν ἰθείην αὔλακ' ἐλαύνοι, ' μηκέτι παπταίνων ‹ › ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ ' θυμὸν ἔχων· τοῦ δ' οὔ τι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων* ' (at sowing) ' *κουρότερος γὰρ ἀνὴρ ‹ › ἐπτοίηται* as predic. noun.: ο197 (Tel. to Peisistr.: „*ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς) ἐκ πατέρων φιλότητος, ἀτὰρ ‹καὶ -κές› εἴμεν*" ω107 *'Αμφίμεδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε ' πάντες κεκριμένοι ‹ ›; νίψον σοῖο ἄνακτος -κα· καί που 'Οδυσσεὺς ' ἤδη τοιόσδ' ἐστί* W. Beck

ὁμηρέω [1°, 1ᴴ] E *-ηρ-* zu *ἀραρίσκω,* q.v., vgl. *ὁμαρτέω* u. *Ὅμηρος* E u. B1a

Σχ sch.Barn. π468: *-ησε· ὁμοῦ συνέβαλε. ‹συνέτυχεν›,* sch.min. P.Köln inv.236: *‹ ›*

L [1]Birt, Ph. 87, 1932, 376f.; [2]Pocock, SMEA 4, 1967, 103; [3]Deroy, AC 41, 1972, 427–39; [4]Thesleff, Arctos Suppl. 2, 1985, 304ff.; [5]Bader, BSL 85/1, 1990, 41ff.

B strittig, meist als Denom. zu *ὅμηρος* angesehen u. daher m. d. Problem d. urspr. Bed. von *ὅμηρος* ('Begleiter', 'Sänger' od. ähnl., vgl. s.v. *Ὅμηρος* E u. B1a) eng verknüpft; die Meinungen schwanken im wesentl. zw. 1 lokalem *m. jmdm. zusammentreffen, jmdm. begegnen* (synon. zu *συναντάω* in π333; z.B. Scholien, s. Σχ; L²) od. *m. jmdm. zusammengehen, jmdn. begleiten* (L¹), bes. für π468 (Eum.:) „*-ησε* (*-ευσε* PLille 87) *δέ μοι παρ' ἑταίρων ἄγγελος ὠκύς, ' κῆρυξ, ὃς δὴ πρῶτος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν*", vgl. Odyssey z.St., u. 2 vokalem *harmonieren, darstellen, singen* (L³436; L⁴⁵), bes. für Th.39 *ὑμνεῦσαι τέρπουσι μέγαν νόον ἐντὸς 'Ολύμπου, ' εἴρουσαι τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα, ' φωνῇ -εῦσαι, τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδή,* vgl. West z.St. – *ὁ.* wird entweder, von π468 ausgehend, als 'begegnen' od. 'begleiten', dann Th.39 übertragen als 'stimml. harmonieren' gedeutet (L¹·²), od., von Th.39 ausgehend, als 'dieselben Geschichten erzählen' (L⁴) od. 'Gesänge formen' (L⁵), wonach dann in π468 '(dieselbe) Nachricht überbringen' als Bed. anzunehmen wäre; and., aber unwahrsch. L³432f. u. 436; die erstere wahrscheinlichere Ansicht legt für *ὅμηρος* als urspr. Bed. 'Begleiter' nahe; L⁴307 wird an beiden Stellen eine versteckte Anspielg. auf den EN *Ὅμηρος* für mögl. gehalten G. Markwald

Ὅμηρος [1ᴴ, 6ᵉ] E uns.; meist immer noch, wie ähnl. schon EM s.v. *Ὅμηρος,* von *ὁμοῦ* und *ἀραρίσκω* abgeleitet = 'Zusammenfüger', 'Geisel' od. ähnl. (L¹ 117; vgl. u., B1a, u. oben, s.v. *ὁμηρέω* E), Frisk, Chantraine, Dict. s.vv.; L¹⁹301ff.; and. Szemerényi, Gl. 33, 1954, 263ff.; unwahrsch. L¹⁶, wo auch der Versuch, *ὅμηρος* m. myk. *u-me-ta* zu verbinden, als verfehlt gelten kann (433ff.; vgl. L¹⁹302 m.A.22); vorgr. Herkunft vermutet Bonfante, PP 23, 1968, 360f.; jüngste Vorschläge L²¹ u. Bernal, Arethusa 28, 1995, 128. – Abl.: *ὁμηρέω* (?)

L [1]G.F.Welcker, Der ep. Cyclus od. die Hom. Dichter, Bd. I, Bonn ²1865–82, 114–84 (Ndr. Hildesheim-New York 1981); [2]Th.Bergk, Gr. Lit.gesch., Bd. I, Berlin 1872, 440–79; [3]B.Niese, D. Entw. d. hom. Poesie, Berlin 1882, 1ff.; [4]P.D.Ch.Hennings, Homers Odyssee, Berlin 1903, 2ff.; [5]K.J.Beloch, Gr. Gesch. I, 1², Strassburg 1912, 198ff.; [6]Raddatz, RE VIII (1913) 2188–213; [7]Wilamowitz, IuH 356–76. 413–37; [8]Marx, RhM 74, 1925, 395–431; [9]Wilamowitz, Reden u. Vorträge, Bd. I, Berlin ⁴1925, 83–102; [10]Jacoby, H. 68, 1933, 1–50 (= Kl. philol. Schr., Bd.1, Berlin 1961); [11]Schwartz, H. 75, 1940, 1–9; [12]H.T.Wade-Gery, The Poet of the Iliad, Cambridge 1952; [13]Lesky, RE, Suppl. XI (1967) 687–93; [14]Pocock, SMEA 4, 1967, 101–4; [15]W.Marg, Homer über d. Dichtg., Münster (Westfalen) ²1971; [16]Deroy, AC 41, 1972, 427–39; [17]W.Schadewaldt, Der Aufbau der Ilias, Frankfurt a.M. 1975, 21–5; [18]M.Durante, Sulla preistoria della tradizione poetica greca, Teil 2, Rom 1976 (Incunabula Graeca, Bd. LXIV), 185–204; [19]Thesleff, Arctos, Suppl. II, 1985, 293–314; [20]J.Latacz, Homer, München u. Zürich ²1989, 32–90; [21]Bader, BSL 85, 1990, 1–59; [22]E.Vogt, Coll. Raur.2, 365–77

B *Homer,* im allg. als Dichter von (mindestens, s.u. 3) Il. u. Od. geltend Stellen: Hes.fr.357,1 *ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ -ος ἀοιδοὶ ' μέλπομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ἀρξάμενος ἀοιδῆς, ' Φοῖβον 'Απόλλωνα χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ,* s. L⁸398ff. 3x in Anrede durch Hes.: Cert. p.37,5

= p.39,24[im] *υἱὲ Μέλητος -ε/-(ε)* p.37,10 *θεοῖς ἐπιείκελ' -ε* || 2× in Weihinschriften p.41,25 *τόνδ'* (Dreifuß) *ἀνέθηκεν* (Hes. den Musen) ' *ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον -ον* p.43,14 *Φοῖβε ἄναξ, δῶρόν τοι -ος καλὸν ἔδωκα* || im Grabepigramm Vit. p.20,18 *ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα θεῖον -ον* Vorbem.: zuverlässige Nachrichten über d. Person H.s existieren nicht, da der Dichter, and. als z.B. Hes. (s. Bd.II Sp.941,47ff.), ganz hinter sein Werk zurücktritt (L²444f.); methodisch wurden drei Wege beschritten, d. Person zu fassen, die aber alle problemat. sind u. bisher kaum zu greifb. Ergebnissen geführt haben: die Etym. d. Namens (s.u. 1a), die biographische Tradition (s.u. 2) u. der Rückschluß auf d. Person über das Werk (s.u. 3) **1** Herkunft **1a** Name: zahlreiche Etymologisierungs- u. Deutg.sversuche (Überblick f. d. ältere Zt. bei L⁶2200,1ff., f. d. neuere bei L¹⁹296ff.); grundsätzl. sind zwei Lösungen mögl.: 1. es handelt sich um einen Kunst-, Kult- od. Spitznamen, 2. um einen echten PN; im ersten Fall könnte die Etym. Aufschluß über den Träger geben, im zweiten nicht (L¹⁰15) || d. erste Möglichk. ist schon in d. H.-Legende greifbar: der Dichter habe zunächst *Μελησιγένης* 'der am (durch Smyrna fließenden) Meles Geborene' (Vit. p.4,21ff. u. öfter; sprachl. kaum mögl., s. L¹³690; zur Anrede *υἱὲ Μέλητος* im Cert. [die Stellen s.o.] vgl. L²475; Maaß, NJA 14, 1911, 547f.; L¹⁰22) geheißen, dann durch Erblindg. (*ὅμηρος* bedeute im äol. Dialekt 'blind', Vit. p.8,24ff.; p.22,13ff. u. öfter) od. weil er Geisel gewesen sei (Vit. p.26,11ff. u. öfter; *ὅμηρος* = 'Geisel', seit Hdt.) od. als Kind ausrief, er wolle Begleiter sein (Vit. p.22f.,32ff.; p.33,22ff.), den Spitznamen *Ὅ.* bekommen (der Spitznamen-Theorie im wesentl. zustimmend: z.B. Sulzberger, REG 39, 1926, 447; Birt, Ph. 87, 1932, 376–82; L¹⁷21f.; and. L¹⁴103); wahrsch. sind diese Geschichten Vermutungen aus dem Apell. *ὅμηρος*, ähnl. den modernen Versuchen, aus der Etym. einen Kunstnamen ('Zusammenfüger' [s. E] von Gesängen, etwa = *ῥαψῳδός* [zu diesem Patzer, H. 80, 1952, 314–25], bzw. 'Zunftgenosse' = myth. Ahnherr d. 'Sängergilde' der Homeriden; G.Curtius, De nomine Homeri, Kiel 1855, u. nach ihm andere, z.B. L⁴3f.; L⁵199f.; L¹⁹310ff.; West, East 622f.) od. Kultnamen zu rekonstruieren (wie in *Ζεὺς Ἀμάριος*, z.B. A.Fick, Die Hom. Ilias, Göttingen 1886, 574f.; G.Murray, The Rise of the Greek Epic, Oxford ⁴1934, 238), von dem sich d. Homeriden von Chios herleiteten; immerhin bleibt die Parallelität beisp.sweise zw. *Εὔμολπος - Εὐμολπίδαι* (Priestergeschlecht in Eleusis) - *εὐμολπέω* (vgl. Bd.II 784,11ff.) u. *Ὅ. - Ὁμηρίδαι - ὁμηρέω* bestechend || wahrsch.er ist d. zweite Möglichk., daß es sich um e. wirkl. EN handelt (so wie unser Meier, Müller, Schulze u. and.), eine Ansicht, die sich bes. in neuerer Zt. durchgesetzt hat, die überw. zu d. Glauben an d. einen genialen Schöpfer von Il. u. Od. zurückgekehrt ist (z.B. L¹⁷21; L²⁰33ff.; aber auch schon früher: z.B. L²446f.; Wilamowitz, HU 377ff.; L¹⁰14f.); die Bed. von *ὁμηρέω* (s.d.) scheint für *ὅμηρος* als urspr. Bed. 'Begleiter' nahezulegen, aus der sich in späterer Sprache die Spezialbed. 'Geisel, Bürge' (Hdt., Thuc., Lys.) entwickelt haben könnte; vgl. den EN *Ὀπάων* **1b** Heimat: vom 'Streit' d. sieben Städte um H.s Heimat erzählen d. Epigramme Nr. 297f. (AP XVI); ob es ein Streit im eigtl. Sinne war, ist fragl. (Überbetonung d. Streitmotivs bei L¹⁰; als geschickter Ausgleichsversuch wird oft die Vita Ps.-Hdt.s angesehen, z.B. L²442; Rohde, RhM 36, 1881, 414ff.; L¹⁰28f.); auch die Siebenzahl willkürlich, in Wirklichk. sind es weit mehr (vgl. L¹⁰26f.; Vollständigk. bei L⁶2194ff.; tabell. Übersicht Th.W.Allen, The Origins and the Transmission, Oxford 1924, ggüber 32); genauer besehen, wird von d. biograph. Trad. fast einmütig (das äol.) Smyrna als Geburtsort bezeichnet (Ausnahme: Salamis auf Zypern, Vit. p.31,1f.; L⁶2197,19ff.; contra: L¹⁰27ff.; zu e. viell. noch späthellenist. Ostrakon s. Peek, ZPE 10, 1973, 247f.); auch Sprache u. Hinweise der Il. u. Od. scheinen auf d. ion. Kleinasien zu weisen, die Äolismen in den nördl. Teil, ins äol.-ion. Grenzgebiet, also etwa nach Smyrna (L⁷369ff.; L¹⁰38f.; L¹³690,10ff.; L¹⁷21) **2** Leben: Als Lebenszeit scheint heute d. 8. Jh. gesichert zu sein (L²⁰89f.; L²²367); dagg. wird das spätestens schon im 5. Jh. v.Chr. vorliegende umfangreiche biograph. Material (L¹⁰8f.) im allg. als nicht authent., sondern als Erfindg. angesehen (z.B. L³; L²⁰32f.), selbst wenn viel altes (ins 7. Jh. reichendes) Gut darin enthalten ist (L¹³689,17ff.); einige Nachrichten ragen aus dieser Masse (Ausg.: Wilamowitz, Vitae; sonst s. L²⁰32ff.; L²²367ff.) heraus, die z.T. sehr kontrovers disk. u. als „gesch. Kern" (L⁹99f.; L¹⁷21f.) mehr od. weniger ernst genommen werden; diese sind: 1. Geburtsort Smyrna (s.o. 1b); 2. dichterisches Wirken in Chios (dazu Finsler, Homer I, 1, 62; L⁷369 u. 372f.; L¹⁰36ff.; L¹⁷22; L²⁰78; zu d. Homeriden von Chios s. Rzach, RE VIII [1913] 2145ff.; L¹²19ff.; L¹³690f.; zu h.Ap.172 [*τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι*] s.u. Punkt 4); 3. Tod auf Ios (schon Heraclit. fr.56; L²477; L³1; L⁸413ff.; L¹⁷22; vgl. d. Grabepigr. oben); als offenbar fabulös sind 4. die Erblindg. od. Blindh. (Vit. p.6,11ff. u. oft; viell. aus h.Ap.172f. [vgl. Thuc. 3, 104] od. myth. Parallelen [Demod., Bd.II 274,63ff.; Gegenbeispiel Thamyris!, *B* 599f.] entwickelt; L²475f.; L⁷421; Birt, Ph. 87, 1932, 378ff.; L¹¹4; L²⁰87; and. L¹⁷23f.) u. 5. der Sängerwettstreit mit Hes. zu werten (L¹³688f.; vgl. Bd.II 941,55ff., auch Erbse, RhM 139, 1996, 308–15 u. oben die Stellen) **3** Werk: Während im 7. u. 6. Jhdt. v.Chr. ansch. der sog. ep. Kyklos u. anderes H. zugeschrieben wurde (L¹; vorsichtiger Hiller, RhM 42, 1887, 321–61; Rekonstruktionsversuch d. tr. Epenkreises in gr. Prosa aus d. Quellen bei Bethe, Homer II 198ff.), melden sich im 5. erste Zweifel (Hdt. 2, 117; 4, 32) u. werden seit dem 4. im allg. nur noch Il. u. Od. anerkannt (L⁵200; Schwartz, Odyssee 153ff.; L⁸429ff.; L¹¹4ff.; zu den Chorizonten s. F.Montanari, Studi di filol. omerica antica II, Pisa 1995, 13–19; Überblick über d. Forschungsgesch. zum Werk, auch zur sog. „Hom. Frage", L²⁰14ff.), im wesentl. bis heute hin (L²⁰87f.; nur Il. z.B. L²473f.; L⁴5). || Der Rückschluß auf den Verfasser aus Il. u. Od. wurde schon (allerd. in sehr naiver Weise) von d. frühen Rhapsoden praktiziert, auf die wahrsch. d. Formung der H.-Legende zurückzuführen ist (vgl. L¹⁰28f.), indem z.B. Namen wie Mentor, Phemios, Mentes, Tychios auf Personen in H.s Umgebg. übertragen wurden (Vit. p.14f.; Zus.stellg. bei G.Wiemer, Il. u. Od. als Quelle der Biographen Homers, Teil 1, Progr. Marienburg 1905; Teil 2, Progr. Schwetz 1908); auch in d. modernen Forschg. wird die Wichtigk. der „Rückschluß-Methode" immer wieder betont (z.B. L²458; L²²375f.); danach scheint sich ein and. Bild der Sängergestalt H. anzudeuten: nicht das des Wandersängers u. Schulmeisters d. Legende (L⁹99f.), sondern das des „Hofsängers" von mögl.weise adligem Rang, der m. dem Geschlecht d. Äneaden in Vbd. gestanden haben könnte (L¹⁰40–8; L¹⁵17f., 44; L¹⁷22f.; L²⁰38ff., 86)

D v.l. Op.657, vgl. Cert.p.41,25 u. G.Nagy, Gr. Mythol. and Poetics, Ithaca u. New York 1990, 78f. G.Markwald

ὁμῑλᾰδόν/ηδόν [3¹/1[H]] **E** see *ὅμιλος*, Risch §128b **Σχ** sch.D *M*3: *ἀθρόοι, οἷον κατὰ πλῆθος καὶ συστροφήν, O*277: *ἀθρόως*

B *in a throng*, military use only (warring animals Sc.170), cf. *ὁμιλέω, ὅμιλος* B2. — Wdfld.: *ἰλαδόν, καταφυλαδόν, πυργηδόν, φαλαγγηδόν* **1** *in a body, in mass*, of an attacking formation (cf. *ὅμιλος* B2a*α*), w. motion verb *O*277 *ὡς Δαναοὶ εἶος μὲν -αδὸν αἰὲν ἕποντο ' νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν* ≅ *P*730 (*Τρῶες*) — Sc.170 *ἐν δὲ συῶν ἀγέ-*

λαι ... ἔσαν ἡδὲ λεόντων ' ἐς σφέας δερχομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε. ' τῶν καὶ -ηδὸν στίχες ἥισαν 2 of adversaries *at close quarters, locked together* (cf. ὅμιλος B 2aβ·γ) *M* 3 μάχοντο ' Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες -αδόν

W. Beck

ὁμῑλέω [13ⁱ, 12ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] F -εῖς 1, -εῖ 6, -έομεν 3; μεθ-εον 1, 3rd pers. -εον 4, ὡμίλευν 1; -έοι 1; imp. -εῖ 2; -εῖν 2; ὡμίλησα 1; -ήσωσι 1; -ήσειεν 3; -ήσαντες 1

M 1 trisyll. 1a [⏑⏓–] μετὰ Τρώεσσιν -εῖ *E* 834; τοῖσιν -εῖ *Λ* 502 [⏑⏓×] ⟨μνηστῆρσιν⟩ ὑπερφιάλοισιν -εῖ *π* 271, *σ* 167; δώματ' ἰὼν ⟨ ⟩ -εῖ *β* 288. 381; ⟨ ⟩ -εῖ *β* 21; dat. ...οισιν -εῖς/εῖ *σ* 383/*Σ* 194, h. Merc. 576; -εῖν Hes. fr. 73,4 1b [⏓–⏓] ὡμίλευν *Σ* 539 2 quadrisyll. 2a [⏑⏓⏑⏑] περὶ νεκρὸν/κεῖνον -εον *Π* 641. 644 / *ω* 19; μεθ-εον *A* 269; -εον *Σ* 535; μετὰ Τρώεσσιν -έοι *E* 86 2b [⏓–⏓⏑] dat. ...σιν ὡμίλησα *A* 261 3 pentasyll. 3a [⏑⏓⏑⏑⏓] ἐνθάδ' ⟨-έομεν⟩ *φ* 156 [⏑⏓⏑⏑⏓] (ἐνθαδ') ⟨ ⟩ Δαναοῖσι(ν) *Λ* 523, *N* 779 3b [⏑⏓–⏓⏑] -ήσωσι *T* 158; μνηστῆρσιν -ήσειεν *α* 265 = *δ* 345 = *ρ* 136 [⏑⏓–⏓×] -ήσαντες *δ* 684

Σχ 1 simplex: sch. D *A* 261: ὡμίλησα· συνανεστράφην, sch. min. P. Strassb. inv. 33: συνηλθον. συνεμειγνυμην, *E* 86: -οι· ⟨ἀναστρέφ⟩οιτο, 834: -εῖ: ⟨ ⟩εται. μάχεται, *Π* 539: ὡμίλευν· ἀντὶ τοῦ παρετάσσοντο, sch. min POxy 3160 *β* 288: συναθροιζε, sch. Barn. *δ* 345: -ήσειεν· συμβάλοι. μαχέσαιτο, 684: -ήσαντες· ... συγγενόμενοι II μεθ-εον *A* 269: sch. D: συνανεστραφόμην. συνεμαχόμην, sch. min. P. Schubert 2: συν[ι]εμ[ην

B (ὅμιλος:) *consort w., associate w.* (sg.), *be gathered tog.* (pl.), aor. usu. ingr.: *join* (sg.), *gather, meet* (pl.), in military use (2): *be joined in battle w., fight w.* or *ag.* or *among*; dir. after motion verb *β* 288 = 381ᵉˣ, *π* 271; μετα- *A* 269, w. μετά *E* 86. 834, *Λ* 502, w. ἐν(ί) *Σ* 194. 535, πάρ *σ* 383, all w. ⟨dat. pers.⟩ exc. *Σ* 535; w. περί / πρός + acc. *Π* 641. 644, *ω* 19 / Hes. fr. 73,4 suppl.; other instances w. ⟨ ⟩: *A* 261, *Λ* 523, *N* 779, h. Merc. 576, (μνηστῆρσιν:) *α* 265 = *δ* 345 = *ρ* 136, *β* 21 ≅ 288ᵉˣ = 381ᵉˣ, *π* 271 ≅ *σ* 167ᵉˣ, without ⟨ ⟩: *Π* 641. 644, *Σ* 539, *T* 158, *δ* 684, *φ* 156, *ω* 19 adv.: αἰεί *Π* 641, *φ* 156, ἄλλοθι *δ* 684, ἐνθάδε *Λ* 523, *φ* 156, cf. *N* 779, νῦν *E* 834, νωλεμέως *N* 779, πάντα *σ* 167, πρῶτον *T* 158 (for preps. see above). — W d f l d.: see ἀγείρω, μίγνυμι, μάχομαι 1 social use [0ⁱ], w. dat. pers. exc. *δ* 684, *φ* 156 and *ω* 19, Hes. fr. 73,4 (prep. + acc.); see also 3 below (milit. and soc.) 1a pres., *consort w., associate w., be gathered* 1aα w. the suitors 1aαaa subj. suitors w. prep. παρά: *σ* 383 καί πού τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός, ' οὕνεκα πὰρ παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν -εῖς, παρά comp. 'next to' without prep.: *β* 21 τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι (sons) ἔσαν, καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν -ει, ' Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα *φ* 156 πολὺ φέρτερόν ἐστι ' τεθνάμεν ἢ ζώοντας ἁμαρτεῖν, οὗ θ' ἕνεκ' αἰεὶ ' ἐνθάδ' -έομεν 1aαbb subj. Tel. *β* 288 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν -ει = 381ᵉˣ *π* 271 (ἔρχευ) οἴκαδε καὶ ⟨μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν⟩ -ει *σ* 167 (παιδὶ δέ κεν εἴποιμι ἔπος) μὴ πάντα ⟨ ⟩ -εῖν (v.l. ἐπαινεῖν), on v.l. see Hölscher, Odyssee 245 w. n. 2 p. 343 1aβ other groups w. prep. περί (+ acc.): *ω* 19 ὣς οἱ μὲν περὶ κεῖνον (Ach.) -εον (when Ag.'s shade approached), *were gathered*, cf. *Π* 641. 644 in 2cα [πρός] (+ acc.): Hes. fr. 73,4 ... πρὸς ἀνθρώπων ἀ]παναίνετο φῦλον -[εῖν ' ἀνδρῶν ἐλπομένη φεύγ]ειν γάμον without prep.: h. Merc. 576 πᾶσι δ' ὅ γε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν -εῖ (ἠπεροπεύει) 1b aor. *join, gather* w./of suitors (wishing their death, cf. 2b below; Seaford, Reciprocity & Ritual, Oxford 1994, 64) *α* 265 τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν -ήσειεν Ὀδυσσεύς· ' πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε = *δ* 345 = *ρ* 136 ‖ *δ* 684 μὴ μνηστεύσαντες μηδ' ἄλλοθ' -ήσαντες ' ὕστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνῆσειαν 2 military use, *fight w.* (Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 146 f.) 2a aiding one's own forces, w. μετά *E* 834 (Ares said he would help the Grs.) νῦν δὲ ⟨μετὰ Τρώεσσιν⟩ -εῖ, τῶν δὲ λέλασται (cf. 3 below) — 86 Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείη ' ἠὲ ⟨ ⟩ -έοι ἢ μετ' Ἀχαιοῖς ' θῦνε γὰρ ... ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς ('which side he was on?') 2b ag. the others (dat. pers.), *join w. in battle, fight* *Λ* 523 Ἕκτορ, νῶϊ μὲν ἐνθάδ' ⟨-έομεν⟩ Δαναοῖσιν⟩ ' ἐσχατιῇ πολέμοιο *N* 779 ἐκ τοῦ δ' ἐνθάδ' ⟨ ⟩ ' νωλεμέως 2c *participate in the fight*, aor. *join in battle* *T* 158 2cα w. prep./prev. ἐν: *Σ* 194 αὐτὸς ὅ γ' ἔλπομ' ἐνὶ πρώτοισιν -εῖ ' ἔγχεϊ δηϊόων 535 ἐν δ' Ἔρις ἐν δὲ Κυδοιμὸς -εον, ἐν δ' ὀλοὴ Κήρ (sc. τοῖσιν), see 539 (2cβ below) and Lynn-George, H. 106, 1978, 396 ff. on rel. to Sc. 156 (in D) μετά: *Λ* 502 Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν -ει μέρμερα ῥέζων ' ἔγχεί θ' ἱππασύνῃ τε περὶ + acc.: *Π* 641. 644 οἱ δ' αἰεὶ ⟨περὶ νεκρὸν -εον⟩, ὡς ὅτε μυῖαι ' 2 vv. ' ὣς ἄρα τοὶ ⟨ ⟩ (cf. *ω* 19 in 1aβ) 2cβ without prep./prev. (or dat. pers.) *Σ* 539 ὡμίλευν δ' ὣς τε ζωοὶ βροτοὶ ἠδ' ἐμάχοντο, see 535 above aor.: *T* 158 οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται ' φόλοπις, εὖτ' ἂν πρῶτον -ήσωσι φάλαγγες 3 military and social, of Nestor's alliance w. Lapiths ag. centaurs (emphasis on Nestor's acceptance by Lapiths) w. μεθ-: *A* 269 καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθ-εον ἐκ Πύλου ἐλθὼν ' ... ' καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ aor.: 261 (πίθεσθε) ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέ περ ὑμῖν ' ἀνδράσιν ὡ-ησα ('for I once *joined w.* ...') cf. 1b above

Compd.: μεθ- *A* 269 in 3 (see also B introd.)

D v.l. Sc. 156 (= *Σ* 535), Hes. fr. 1,8 suppl. Kakridis

W. Beck

ὁμιληδόν s. ὁμιλαδόν

ὁμιλίη ci. h. Merc. 325 Allen (οὐμιλίη), s. εὐμυλίη

ὅμῑλος [76ⁱ, 14ᵒ, 1ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] E -ιο- either suffix or rel. to ἴλη (see ἰλαδόν), see Chantraine, Dict. 798 F -ος 6, -ου 16, -ῳ 16, -ον 57

M 1 type [⏑–⏑]: [⏑⏓⏑] (ἀν') -ον ἰόντε / ἰὼν *Λ* 324, *Π* 729 [⏑⏓⏑] -ος *α* 225, h. Ven. 120 w. ἀν': Ἀτρεΐδης δ' ⟨ἀν' -ον⟩ ἐφοίτα *Γ* 449, *E* 528; ⟨ ⟩ ἀλεξέμεναι *P* 365; ⟨ ⟩ Ἀχαιῶν *Λ* 247; ⟨ ⟩ ἰὼν *M* 49; ⟨ ⟩ *Λ* 259 w. ἐς: ἄψ λαῶν / Δαναῶν ⟨ἐς -ον⟩ ἐπεί *H* 218, *T* 402; μνηστήρων ⟨ ⟩ ἐπεί / ἀκοντίσαι⁺ (ὀξέα δοῦρα) *ρ* 590 / *χ* 263. 282; ⟨ ⟩ ἰὼν *P* 129 w. καθ': ἐρχομένη ⟨καθ' -ον⟩ *Δ* 445. 516; ἰέναι / ἴομεν ⟨ ⟩ (ἀλεξέμεναι) *Δ* 209, *Λ* 469; ⟨ ⟩ ἀκόντισεν ὀξεῖ δουρί *Δ* 490; ⟨ ⟩ *Γ* 36, *Δ* 126, *Λ* 460 = *N* 332. 338, *P* 532 w. μεθ': ⟨μεθ' -ον⟩ ἴοι *Ξ* 21; ⟨ ⟩ *Y* 47, inc. auct. fr. POxy. 2513,27 rest: -ον *O* 588. 616 [⏑⏓⏑] φέρων ἀν' -ον ἀπάντη *H* 183. 186; πολὺν καθ' -ον ὀπάζων / Ἀχαιῶν *E* 334, *P* 462 / *Ψ* 651 [⏑⏓×] δ' καθ' -ον ὀπάζων / Ἀχαιῶν *E* 334, *P* 462 / *Ψ* 651 [⏑⏓×] δ' ὑν -ος/ν *θ* 109 / *K* 517, *ρ* 67; Τρώων ⟨καταδῦναι⁺ -ον⟩ ὑν -ος/ν *θ* 109 / *K* 517, *ρ* 67; Τρώων ⟨καταδῦναι⁺ -ον⟩ ὑν -ος/ν *θ* 109 / *K* 517, *ρ* 67; δῦναι -ον *Δ* 86, *K* 433; ⟨ ⟩ *K* 231. 545, *N* 307, *O* 299, *ο* 328; δῦναι -ον *Λ* 537, *Y* 76; τιτυσκομένων⁺ ⟨καθ' -ον⟩ *N* 498. 560; ἑλιξάμενος ⟨δι' -ου⟩ *N* 204 (cf. *M* 467 in 1); ἐπαΐξας ⟨ ⟩ *M* 191, *P* 293; ⟨ ⟩ *Z* 226, *Λ* 147; ἔξαγ' -ου *E* 353, *Λ* 487; -ου *K* 499, *N* 459; ἀνέδραμε, μίχτο δ' -ῳ *Λ* 354, *Π* 813; ὀϊστεύσας ⟨ἐν -ῳ⟩ *Θ* 269, *θ* 216; πρώτῳ ⟨ ⟩ *Θ* 94, *δ* 791, *λ* 514; -ῳ *Δ* 302, *M* 206, *N* 50 *P* 471, *Y* 173; ⟨ ⟩ ≅ 87, *O* 623, *Φ* 606, *θ* 196

Σχ sch. D: glossed w. *πλῆθος* exc. *E* 334: *θόρυβον*, *H* 186, sch. Barn. *α* 225: *ἄθροισμα*, *θ* 109: *λαός* **L** 'Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 145–148. 170–172; ²Mader, Tempusgebrauch 176–180

B *crowd, throng, mass, assembly, group:* social (1), military (2) and related bucolic / hunting (3) uses; all of living beings exc. *θ* 196 (1c). – Modifiers: *ἀΐδηλος π* 29, *ψ* 303, *ἀνδρόμεος Λ* 537 f., *ἀνδρῶν K* 338, *O* 588, *Y* 47, *X* 462, *δ* 791, *θ* 216, *π* 29, *ψ* 303, *ἀπείριτος* h. Ven. 120, *Ἀχαιῶν Λ* 247, *Ψ* 651, *Δαναῶν Ξ* 21, *O* 299, *T* 402, *ἑταίρων P* 129, *θεῶν* h. Merc. 5, h. 18, 5, *ἵππων K* 338, *κλαίων Ω* 712, *λαῶν H* 218, *μέσος*, *M* 206, *Ψ* 813 f., cf. *Δ* 445, *μνηστήρων o* 328, *π* 29, *ρ* 564. 590, *χ* 263. 282, *ψ* 303, *μυρίοι θ* 109 f., *πλεῖστος O* 616, *πολύς E* 334, *K* 517, *P* 462, *Σ* 603, *Ψ* 651, *θ* 109, *ρ* 67, Hes. fr. 75, 7, *πρῶτος P* 471, *Y* 173, *τερπόμενοι Σ* 603, *Τρώων Γ* 36, *Δ* 86, *K* 231 f. 433. 517. 545. – Synt.: dat. comit.: *Λ* 354, *N* 50. 87, *Π* 813, *Φ* 606, *θ* 196 dat. loc.: *Δ* 302 w. prep. / prev.: *ἀπάτερθεν*: 1× (2aγ); *ἀνά*: 9× (2aα.β); *διά*: 5× (2aγ); *ἐκ(-)*: 3× (2aβ.γ); *ἑκάτερθεν*: 2× (1aβ, 2c); *ἐπί* 1× (2aβ); *ἐσ(-)*: 8× (1bα, 2aα.β); *κατά/(-)*: 25× (1aβ, 1bα, 2aα.β.γ, 2bα.β); *μετά*: 4× (2aα.γ); *προπάροιθεν*: 2× (1aβ, 2aα) w. *καταδῦναι*: *Γ* 36, *Δ* 86, *K* 231. 433. 517. 545, *N* 307, *O* 299, *o* 328; *δῦναι*: *Λ* 537, *Π* 729, *Y* 76 and *H* 217 f. (*ἀναδῦναι ἐς*), cf. w. *μίγνυμι*: *Λ* 354, *Π* 813, *θ* 196. – Wdfld.: see *ἔθνος*, *κλόνος* (*ὅ*. tog. w. *πληθύς λ* 514, w. *στρατός Δ* 209, *N* 307 f.), *κύκλος*, also *ὀαριστύς* (sch. *P* 228 Erbse) and L'⁻² and *α* 225 in 1bα.bb 1 basic social, non-military use *crowd, throng, concourse* (*group* of objects, 1c) **1a** of onlookers **1aα** surrounding dancers *Σ* 603 *πολλὸς δ' ... χορὸν περιίσταθ' -ος ' τερπόμενοι* (cf. Hes. fr. 75, 7 in aβ below) h. Ven. 120 *πολλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι ... ' παίζομεν, ἀμφὶ δ' -ος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο* **1aβ** at games (incl. funeral games in *Ψ*, cf. 2b below) **1aβaa** w. prep. **1aβaaα** w. *κατά Ψ* 651 (Ach.) *πολὺν καθ' -ον Ἀχαιῶν ' ᾤχετ' ... ' αὐτὰρ ὁ πυγμαχίης ἀλεγεινῆς θῆκεν ἄεθλα* **1aβaaββ** w. ⟨*ἑκάτερθεν*⟩: *Ψ* 813 *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ⟨ ⟩ -ου θωρήχθησαν, ' ἀμφοτέρω συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι ' ... θάμβος δ' ἔχε πάντας Ἀχαιούς* (= *Γ* 340 in 2c) w. ⟨*προπάροιθεν*⟩: *Ψ* 804 (let them arm and) *ἀλλήλων ⟨ ⟩ -ου πειρηθῆναι* (cf. *Γ* 22 in 2aαbb) **1aβbb** without prep. *θ* 109 (*ἀέθλια θαυμανέοντες*) *βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορήν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς -ος, ' μυρίοι* Hes. fr. 75, 7 *ὤρνυτο κούρη* (Atalante) ' [...]*α· πολὺς δ' ἀμφίσταθ' -ος ' [... θ]άμβος δ' ἔχε πάντας ὁρῶντα*[*ς* (cf. *Σ* 603 above, *Ω* 712 below) **1aγ** mourning *X* 462 *ἐπεὶ πύργον τε καὶ ἀνδρῶν ἶξεν -ον ' ἔστη παπτήνασ' ἐπὶ τείχεϊ* (cf. *X* 1 ff. 446 and 2b below) *Ω* 712 *κλαίων δ' ἀμφίσταθ' -ος* (cf. Hes. fr. 75, 7 above) **1b** of a social nature, *gathering, assembly* **1bα** of the suitors (cf. 2aβaaεε below) **1bαaa** w. prep./prev. **1bαaaα** w. *ἐς(-)* *π* 29 *τοι εὕαδε θυμῷ, ' ἀνδρῶν ⟨μνηστήρων⟩, ἐσορᾶν ἀΐδηλον -ον* ≅ *ψ* 303 *ρ* 590 *ὁ δ' ᾤχετο δῖος ὑφορβὸς ' ⟨ ⟩ ἐς -ον, ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα* **1bαaaββ** w. *κατα-* *o* 328 *λιλαίεαι αὐτόθ' ὀλέσθαι, ' εἰ δὴ ⟨ ⟩ ἐθέλεις καταδῦναι -ον* (cf. 2aαaaδδ below) **1bαbb** without prep./prev. *α* 225 *τίς δαίς, τίς δὲ -ος ὅδ' ἔπλετο; ... ' εἰλαπίνη ἦε γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν, ' ὥς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι ρ* 67 *ἀμφὶ δέ μιν μνηστῆρες ἀγήνορες ἠγερέθοντο ' ... ' αὐτὰρ ὁ τῶν μὲν ἔπειτα ἀλεύατο πουλὺν -ον* 564 *ἀλλὰ μνηστήρων χαλεπῶν ὑποδείδι' -ον* **1bβ** of the gods h. Merc. 5 (*Μαῖα*) *μακάρων δὲ θεῶν ἠλεύαθ' -ον ' ἄντρον ἔσω ναίουσα παλίσκιον* ≅ h. 18, 5 **1c** of things: *group* of discuses *θ* 196 *καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα ' ἀμφαφόων, ἐπεὶ οὔ τι μεμιγμένον ἐστὶν -ῳ, ' ἀλλὰ πολὺ πρῶτον* **2** military uses **2a** in battle (incl. sleeping Tr./Thracian camp under attack in *K*; subj. deity *Δ* 516, *K* 517, eagle *M* 206) **2aα** ref. to subj.'s own men in mass **2aαaa** w. prep./prev. **2aαaaαα** w. *ἀνά* 'throughout' *E* 528 *Ἀτρεΐδης δ' ⟨ἀν'⟩ -ον⟩ ἐφοίτα πολλὰ κελεύων M* 49 *ὣς Ἕκτωρ ⟨ ⟩ ἰὼν ἐλλίσσεθ' ἑταίρους ' τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν P* 365 *παυρότεροι δὲ πολὺ φθίνυθον· μέμνηντο γὰρ αἰεὶ ' ἀλλήλοις ⟨ ⟩* (*καθ'* vulg.) *ἀλεξέμεναι φόνον αἰπύν* 'through' (direction): *Λ* 247 *Ἀγαμέμνων ἐξενάριξε, ' βῆ δὲ φέρων ⟨ ⟩ Ἀχαιῶν τεύχεα καλά* 259 *τὸν δ' ἕλκοντ' ⟨ ⟩ ὑπ' ἀσπίδος ... ' οὔτησε* **2aαaaββ** w. *ἐν* 'in' *Θ* 94 *Ὀδυσσεῦ, ' πῇ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλὼν κακὸς ὡς ⟨ἐν -ῳ⟩*; (cf. 99 *προμάχοισιν*) *λ* 514 *ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρναίμεθ' Ἀχαιοί, ' οὔ ποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν οὐδ' ⟨ ⟩ ' ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε* **2aαaaγγ** w. *ἄψ* + *ἐς* 'back to', 'into' (cf. *Γ* 36 in *δδ*) *H* 218 *ἀλλ' οὔ πως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι οὐδ' ἀναδῦναι ' ἄψ λαῶν ⟨ἐς -ον⟩ P* 129 *Ἕκτωρ δ' ἄψ ⟨ ⟩ ἰὼν ἀνεχάζεθ' ἑταίρων T* 402 (*Ξάνθέ τε καὶ Βαλία*) *ἄλλως δὴ φράζεσθε σαωσέμεν ἡνιοχῆα ' ἄψ Δαναῶν ⟨ ⟩ ἐπεί χ' ἕωμεν πολέμοιο, ' μηδ' ὡς Πάτροκλον λίπετ' αὐτόθι τεθνηῶτα* **2aαaaδδ** w. *κατά, κατα-* w. *δύω* 'inside', 'among' (cf. *o* 328 in 1bα and 2aβaaθθ below): *Γ* 36 *ἄψ δ' ἀνεχώρησεν, ὤχρός τέ μιν εἷλε παρειάς, ' ὡς αὖτις ⟨καθ' -ον⟩ ἔδυ Τρώων* (cf. γγ and 2aαbbββ) *K* 517 (*Ἀπόλλων*) *' ὡς ἴδ' Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἔπουσαν· ' τῇ κοτέων Τρώων κατεδύσετο πουλὺν -ον, ' ὦρσεν δὲ Θρῃκῶν βουληφόρον*, sleeping while under attack (cf. 231. 433 in 2aβaaεε) *N* 307 *Δευκαλίδη, πῇ τ' ἄρ μέμονας καταδῦναι -ον; ' ἢ ἐπὶ δεξιόφιν παντὸς στρατοῦ, ἢ ἀνὰ μέσσους, ' ἢ ἐπ' ἀριστερόφιν;* (cf. 326) 'along': *Δ* 516 *Ἀχαιοὺς ' ὦρσε ... Τριτογένεια ' ἐρχομένη ⟨καθ' -ον⟩, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο Λ* 460 *ὅπως ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος ' κεκλόμενοι ⟨ ⟩ ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν. ' αὐτὰρ ὅ γ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο* = *N* 332 *M* 467 *κέκλετο δὲ Τρώεσσιν ἑλιξάμενος ⟨ ⟩ ' τεῖχος ὑπερβαίνειν* (cf. 471 *ὅμαδος*) **2aαaaεε** w. *μετά*, direction, 'in among' *Ξ* 21 *ὅρμαινε δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν ' διχθάδι', ἢ ⟨μεθ' -ον⟩ ἴοι Δαναῶν ... ' ἦε μετ' Ἀτρεΐδην* (second *μετ'* 'after', 'in search of') *P* 149 *πῶς κε σὺ χείρονα φῶτα σαώσειας ⟨ ⟩ ' σχέτλι', ἐπεὶ Σαρπηδόν' ἅμα ξεῖνον καὶ ἑταῖρον ' κάλλιπες Ἀργείοισιν ...;* **2aαaaζζ** w. ⟨*προπάροιθεν*⟩ *Γ* 22 *τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν ... Μενέλαος ' ἐρχόμενον ⟨ ⟩ -ου μακρὰ βιβάντα, ' ὥς τε λέων ἐχάρη* (cf. *Ψ* 804 in 1aβ and *Γ* 449 in 2bβ) **2aαbb** without prep. **2aαbbαα** w. gen. (ablat. *Y* 178) *Y* 178 *Αἰνεία τί σὺ τόσσον -ου πολλὸν ἐπελθὼν ' ἔστης; ἦ σέ γε θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει N* 459 *βῆναι ἐπ' Αἰνείαν· τὸν δ' ὕστατον εὗρεν -ου ' ἑσταότ'· αἰεὶ γὰρ Πριάμῳ ἐπεμήνιε* **2aαbbββ** dat. *Λ* 354 *Ἕκτωρ δ' ὦκ' ἀπέλεθρον ⟨ἀνέδραμε, μίκτο δ' -ῳ, ' ⟩ στῆ δὲ γνὺξ ἐριπών* (cf. 2aαaaδδ above) *Π* 813 *ὁ μὲν αὖτις ⟨ ⟩ ἐκ χροὸς ἁρπάξας δόρυ ... οὐδ' ὑπέμεινε ' Πάτροκλον – N* 50 *ἄλλῃ μὲν γὰρ ἔγωγ' οὐ δείδια χεῖρας ... ' Τρώων, οἳ μέγα τεῖχος ὑπερκατέβησαν -ῳ* ≅ 87 *Φ* 606 *τόφρ' ἄλλοι Τρῶες πεφοβημένοι ἦλθον -ῳ ' ... προτὶ ἄστυ, πόλις δ' ἔμπλητο ἀλέντων* **2aαbbγγ** acc. *K* 338 *ὅτε δή ῥ' ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιφ' -ον, ' βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς* **2aβ** opposing army (subj. eagle *M* 206) **2aβaa** w. prep./prev. (see 2aαbb above) **2aβaaαα** w. *ἀνά Λ* 324 *τὼ δ' ἀν' -ον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω ' ἐν κυσί* **2aβaaββ** w. *ἐξ-* (*ἐκ*) *K* 499 *λύε ... ἵππους ' ... καὶ ἐξήλαυνεν -ου* **2aβaaγγ** w. *ἐν/ἐν-* *Θ* 269 *παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ⟨ὀϊστεύσας ἐν -ῳ⟩ ', βεβλήκοι* (cf. 279 *φάλαγγας*) *θ* 216 (I'm a good archer) *πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι ⟨ ⟩ ἀνδρῶν δυσμενέων, εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι ' ἄγχι παρασταῖεν καὶ τοξαζοίατο φωτῶν O* 623 *ὁ λαμπόμενος πυρὶ πάντοθεν ἔνθορ' -ῳ, ' ἐν δ' ἔπεσ' ὡς ὅτε κῦμα* (cf. 616) *P* 471 (*τίς τοί νυ θεῶν*) *ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς; ' οἷον πρὸς*

Τρῶας μάχεαι πρώτῳ ἐν -φ ' *μοῦνος* (cf. 459 ff.) — *M* 206 *ἀπὸ ἔθεν* (eagle) *ἧκε χαμᾶζε* (obj. serpent) ' ... *μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' -φ* (*Τρῶες δ' ἐρρίγησαν*) **2aβ aaδδ** w. *ἐπί* *Λ* 546 *τρέσσε δὲ παπτήνας ἐφ' -ου θηρὶ ἐοικώς* (cf. *Γ* 449 in 2bβ and 3) **2aβ aaεε** w. *ἐς*, of suitors (cf. 1bα above) *χ* 263 ⌊*μνηστήρων ἐς -ον*⌋ *ἀκοντίσαι, οἳ μεμάασιν* ' *ἡμέας ἐξεναρίξαι* 282 ⌊ ⌋ *ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα* **2aβ aaζζ** w. *κατά, κατα-* (*καταδύω*, cf. 2aα aaδδ above) *K* 231 *ἤθελε δ'* ⌊*ὁ τλήμων 'Οδυσεὺς καταδῦναι -ον*⌋ ' *Τρώων* + 433 (cf. 517 in 2aα aaδδ above) 545 *εἶπ' ἄγε μ' ὦ πολύαιν' 'Οδυσεῦ* ... ' *ὄππως τούσδ' ἵππους λάβετον καταδύντες -ον* ' *Τρώων* *O* 299 *τὸν δ' οἴω καὶ μεμαῶτα* ' *θυμῷ δείσεσθαι Δαναῶν* — *Δ* 490 ⌊*καθ' -ον*⌋ *ἀκόντισεν ὀξεῖ δουρί* (cf. 494 ff.) ⌊ ⌋ *N* 560 *ἀλλ' οὐ λῆθ' 'Αδάμαντα τιτυσκόμενος* ⌊ ⌋ ' *Ἀσιάδην, ὅ οἱ οὖτα μέσον σάκος* *P* 462 *ῥέα μὲν γὰρ φεύγεσκεν ὑπ' ἐκ Τρώων ὁρμαγδοῦ,* ' *ῥεῖα δ' ἐπαΐξασκε πολὺν* ⌊ ⌋ *ὀπάζων* **2aβ bb** without prep./prev. **2aβ bbaa** dat. (cf. 2aα bbββ above) *Δ* 302 *τοὺς γὰρ ἀνώγει* ' *σφοὺς ἵππους ἐχέμεν μηδὲ κλονέεσθαι -φ* **2aβ bbββ** acc. w. *δῦναι* *Λ* 537 *ὁ δὲ ἵ*⌊*ετο δῦναι -ον*⌋ ', *ἀνδρόμεον ῥῆξαί τε μετάλμενος* *Y* 76 *Ἕκτορος ἄντα μάλιστα λιλαί*⌊ ⌋ *O* 616 *ἔθελεν ῥῆξαι στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων,* ' *ἦ δὴ πλεῖστον -ον ὅρα καὶ τεύχε' ἄριστα* **2aγ** mixed, meeting of both sides, *battle, mêlée* (subj. god *Δ* 445, *E* 353. 445, *Π* 729, *Y* 47) **2aγ aa** w. prep./prev. **2aγ aaαα** w. ⌊*ἀπάτερθεν*⌋ *E* 445 *Αἰνείαν δ'* ⌊ ⌋ *-ου θῆκεν 'Απόλλων* ' *Περγάμῳ εἰν ἱερῇ* **2aγ aaββ** w. *διά* *Z* 226 *ἔγχεα δ' ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ* ⌊*δι' -ου*⌋ *Λ* 147 *χεῖρας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας ἀπό τ' αὐχένα κόψας,* ' *ὅλμον δ' ὡς ἔσσευε κυλίνδεσθαι* ⌊ ⌋ *N* 204 *ἧκε δέ μιν* (head) *σφαιρηδὸν ἑλιξάμενος* ⌊ ⌋ — *M* 191 *'Αντιφάτην μὲν πρῶτον ἐπαΐξας* ⌊ ⌋ ' *πλῆξ' αὐτοσχεδίην* = *P* 293ex. **2aγ aaγγ** w. *ἐξ-* *E* 353 *τὴν μὲν ἄρ' Ἶρις ἑλοῦσα* ... *ἔξαγ' -ου* + *Λ* 487 **2aγ aaδδ** w. *κατά* *Δ* 445 (Eris) *σφιν καὶ τότε νεῖκος ὁμοῖον ἔμβαλε μέσσῳ* ' *ἐρχομένη* ⌊*καθ' -ον*⌋ *E* 334 *ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν* ⌊ ⌋ *ὀπάζων,* ' *ἔνθ' (οὔτασε χεῖρα) Λ* 469 *ἴομεν* ⌊ ⌋ ' *ἀλεξέμεναι γὰρ ἄμεινον.* ' *δείδω μή τι πάθῃσιν* (Od.) *ἐνὶ Τρώεσσι μονωθείς* *P* 532 *ἦλθον* ⌊ ⌋ *ἑταίρου κικλήσκοντος* ' *τοὺς ὑποταρβήσαντες ἐχώρησαν πάλιν αὖτις* — *N* 338 *τῶν ὁμόσ' ἦλθε μάχη, μέμασαν δ' ἐνὶ θυμῷ* ' *ἀλλήλους* ⌊ ⌋ *ἐναιρέμεν* 498 *χαλκὸς* ' *σμερδαλέον κονάβιζε τιτυσκομένων* ⌊ ⌋ ' *ἀλλήλων* **2aγ aaεε** w. *μετά* *Y* 47 *αὐτὰρ ἐπεὶ μεθ' -ον 'Ολύμπιοι ἤλυθον ἀνδρῶν,* ' *ὦρτο δ' Ἔρις* ... *αὖε δ' 'Αθήνη* inc. auct. fr. POxy. 2513, 27 ...]*ν μεθομειλον*[... **2aγ ββ** without prep. *Π* 729 *'Απόλλων* ' *δύσεθ' -ον ἰών, ἐν δὲ κλόνον 'Αργείοισιν* ' *ἧκε κακόν* **2b** not fighting, *assembly* (at duel, cf. 2c) **2bα** subj.'s own forces **2bα aa** w. *ἀνά* *H* 183 *κῆρυξ δὲ φέρων* (Ajax's lot) *ἀν' -ον ἀπάντῃ* ' *δεῖξ' ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν* = 186ex. **2bα bb** w. *κατά/κατα-* *Δ* 209 *βὰν δ' ἰέναι καθ' -ον ἀνὰ στρατὸν εὐρύν* (to wounded Men.) (2c possible) **2bβ** enemy forces (subj. Ath. *Δ* 86, arrow *Δ* 126) **2bβ aa** w. *ἀνά* *Γ* 449 *'Ατρείδης δ' ἀν' -ον ἐφοίτα θηρὶ ἐοικὼς* ' *εἴ που ἐσαθρήσειεν 'Αλέξανδρον* (cf. *Λ* 546 in 2aβ aaδδ) **2bβ bb** w. *κατά/κατα-* *Δ* 86 (Ath.) *ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κατεδύσεθ' -ον* ' *Λαοδόκῳ* ... ' *Πάνδαρον* ... *διζημένη* 126 *ἆλτο δ' ὀϊστὸς* ' *ὀξυβελὴς καθ' -ον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων* **2c** of both sides (at duel) w. ⌊*ἑκάτερθεν*⌋ *Γ* 340 *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν* ⌊ ⌋ *-ου θωρήχθησαν,* ' *ἐς μέσσον Τρώων καὶ 'Αχαιῶν ἐστιχόωντο* (= *Ψ* 813 in 1aβ) **3** bucolic, in similes of a group of hunters opp. a lion (cf. *Y* 166 *ἀγρόμενοι πᾶς δῆμος* and *Γ* 22 in 2aα aaθθ) **3a** w. *ἐν* *Y* 173 (*λέων*) *ἰθὺς φέρεται μένει, ἤν τινα πέφνῃ* ' *ἀνδρῶν, ἢ αὐτὸς φθίεται πρώτῳ* ⌊*ἐν -φ*⌋ *δ* 791 *δσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν* ⌊ ⌋ **3b** without prep. *O* 588 *φεύγει πρίν περ -ον ἀολλισθήμεναι ἀνδρῶν*

W. Beck

ὁμιχεῖν s. *ὁμείχω*

ὁμιχθαλόεις s. *ἀμιχθαλόεις*

ὁμίχλη [4i, 1h] E = russ. *mgla*; zu ved. *meghá-*, s. Mayrhofer, EWAia II 374 f. — Abl.: vgl. *ἀμιχθαλόεσσα*

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 359: *σκοτία*, sch. D *A* 359 / *Γ* 10: *ὁ παχὺς (σκότος) καὶ ὑγρό(τατο)ς ἀήρ* L Mugler, Science gr. 63 f.

B *Dunst(wolke, -schleier)* aus Wasserdampf od. Staub, sichthemmend bzw. sich hell abzeichnend, nur Nom./Akk. nb. göttl. Agens, in Vgl./Gl. außer *P* 649 *A* 359 *καρπαλίμως δ' ἀνέδυ* (Thetis) *πολιῆς ἁλ*⌊*ὸς ἠΰτ' -η*⌋, vgl. V. 496 f. u. s. J. Th. Kakridis, Hom. Revisited, Lund 1971, 104 f. h. Merc. 147 *διὰ κλῄθρον ἔδυνεν* ' *αὔρῃ ὀπωρινῇ ἐναλίγκι*⌊ ⌋ *Γ* 10 *εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν -ην* ' *ποιμέσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,* ' *τόσσον τίς τ' ἔπι λεύσσει ὅσον τ' ἔπι λᾶαν ἵησιν,* vgl. *Θ* 50, *η* 41 f. *N* 336 (*ἀνέμων*) *οἵ τ' ἄμυδις κονίης μεγάλην ἰστᾶσιν -ην,* Adj. u. adnom. Gen. nur hier (vgl. II Sp. 540, 45 f. u. 916, 12 ff. zu ebf. sing. Nachbar-VV.) *P* 649 *ἠέρα μὲν σκέδασεν* (Zeus) *καὶ ἀπῶσεν -ην,* ' *ἠέλιος δ' ἐπέλαμψε, μάχη δ' ἐπὶ πᾶσα φαάνθη,* s. V. 594. 644, vgl. *ν* 352. — Wortf.: *ἀήρ, ἀχλύς, καπνός, νέφος, νύξ* (*E* 506, *Π* 567)

R. Führer

ὄμματα [9i, 5e, 1H, 5h, 2e] E < **okʷma*. Either verb. noun from *ὀπ-* 'see' (then orig. = 'seeing, glance') or expansion of root-noun in *ὄσσε*, see Frisk s.v. Cf. *ὄπωπα, ὄσσε*, also *ὀφθαλμός*

F *-ασι(ν)* 5, *-ατα* 14, *-ατ(α)* 3 M 1 disyll. [⏑⏑] *-ατ'* Aristeas fr. 1,4 p. 86 Dav. [⏑⏑] ⌊*-ατ' ἔχων*⌋ *Θ* 349 [⏑⏑] ⌊ ⌋ *A* 225 2 trisyll. [⏑⏑⏑] *-ασι* h. 7,15; *-ατα* *B* 478, IL-Pers. fr. 1,8 p. 63 Dav. (= Aeth. fr. 3,8 p. 35 Ki.) [⏑⏑⏑] ⌊*ἐπ' -ασι*⌋ 492 [⏑⏑⏑] ⌊ ⌋ *K* 91; *-ασι* Sc. 262; ⌊*τε καὶ -ατα 'κάλ'*⌋ *εἰκυῖα / καλὰ ἔοικας'* *Ψ* 66, *α* 208; ⌊ ⌋ h. Ven. 181; *κατ' -ατα καλὰ βαλοῦσα* h. Cer. 194, h. Ven. 156; *καὶ -ατα* *Γ* 397; *-ατα π* 179 [⏑⏑] *-ασιν* h. Cer. 214; *τῇ τ' ἀνδρῶν -ατα θέλγει* *Ω* 343 = *ε* 47, *ω* 3; *-ατα* *Γ* 217, *Λ* 614

Σχ sch. D *A* 225: *κυνὸς -ατ' ἔχων* ' *ἀντὶ τοῦ* ⌊*ἀναιδέστατε*⌋ *ὡς κύων,* sch. min. P. Palau Rib. inv. 147 and P. Strassb. inv. 33 on *A* 225: ⌊ ⌋

L Holt, Noms d'action 84; Treu, Homer 66 ff.; Laser, Arch. Hom. S 21 f.

B only pl.; *eyes* (so certainly in context of sleep [*K* 91 etc.] and h. 7,15; 'glances, looks' [cf. E] often poss. [e.g. *Γ* 217, *π* 179, Sc. 262, Aristeas fr. 1,4] but never nec.) of pers. (human or non-h.), animal (*A* 225). — Epith.: *καλά, κάλ'* 5x, *ἀστράπτοντα, κυανέοισι, μαρμαίροντα*. — Wdfld.: *ὄσσε, ὀφθαλμός, φάεα, αὐγαί* (h. Merc. 361), *ὄψις* (*Y* 205); also *βλέφαρα, γλήνη* 1 as organs of sight Aristeas fr. 1,4 p. 86 Dav. *-ατ' ἐν ἄστροισι, ψυχὴν δ' ἐνὶ πόντῳ ἔχουσιν* (i.e. 'keep, have constantly', subj. sailors; w. element of anxious watching cf. 2 below) 2 expressing mental state vel sim. *Θ* 349 *Γοργοῦς -ατ'* (⌊*οἴματ'*⌋ Ar., see van der Valk, Text. Crit. Od. 27; Wilamowitz, IuH 40 n. 1 supports ⌊ ⌋ = 'Gang', surely wrongly) *ἔχων* (Hector in battle) *ἠδὲ ... Ἄρηος*, see Kirk, Iliad ad l. Sc. 262 *δεινὰ δ' ὃς ἀλλήλας δράκον* (Fates, fighting over man fallen in battle) *-ασι θυμήνασαι* (cf. *δεινωποί* v. 250) (vv. 258–263 susp.) h. 7,15 *μειδιάων ἐκάθητο* (Dion.) ' *-ασι κυανέοισι* Il. Pers. fr. 1,8 p. 63 Dav. (= Aeth. fr. 3,8 p. 35 Ki.) (*Αἴαντος*) *μάθε* (Podaleirius) *χωομένοιο* ' *-ατά τ' ἀστράπτοντα βαρυνόμενόν τε νόημα* so by direction of gaze: *π* 179 *ταρβήσας* (Tel., at sight of rejuvenated Od.) *δ' ἑτέρωσε βάλ' -ατα μὴ θεὸς εἴη* h. Cer. 194 *ἀκέουσα ἔμιμνε* (Dem.-Doso) ⌊*κατ' -ατα καλὰ βαλοῦσα*⌋, see Richard-

son adl. h. Ven. 156 *'Αφροδίτη ' ἔρπε μεταστρεφθεῖσα ‹ ›, ' ἐς λέχος* expressing character (direct. of gaze *Γ* 217): *Α* 225 *κυνὸς -ατ' ἔχων* (Ag. in Ach.'s words), *κραδίην δ' ἐλάφοιο* (vv. 225–233 ath. Zen.), ‹see Kirk, Iliad adl., *Γ* 217 (*ὅτε ἀνα-* 4 *ἴξειεν* [Od., to speak in assembly]) *στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς -ατα πήξας, ' σκῆπτρον δ' (ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς)*, app. lack of intellectual ability in quest. (n. vv. 219 f.), not pretended *αἰδώς* (as Richardson on 8 h. Cer. 194); ‹ › h. Cer. 214 (Met. to Dem.-Doso:) *„ἐπί τοι πρέπει -ασιν αἰδὼς ' καὶ χάρις, ὡς εἴ πέρ τε (βασιλήων)"*, noble station 3 point of physical resemblance *Β* 478 *-ατα καὶ κεφαλὴν ἴκελος* (Ag.) *Διί α* 208 (Ath.-Mentes to Tel.:) 12 *„αἴνως μὲν κεφαλήν ‹τε καὶ -ατα› καλὰ ἔοικας ' κείνῳ* (Od.)" means of identificat.: *Ψ* 66 (*ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πατροκλῆος*) *πάντ' αὐτῷ μέγεθός ‹ › κάλ' εἴκυῖα* (and in voice and clothing), cf. *Β* 58 (see C. Sandoz, Les noms gr. de la 16 forme, Diss. Neuchâtel 1971, 19) *Λ* 614 (*τά γ' ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικε*) *ἀτὰρ οὐκ ἴδον -ατα φωτός Γ* 397 (*ὡς ἐνόησε* [Helen] *θεᾶς* [Aphr.]) *δειρὴν ' στήθεά θ' ... ‹καὶ -ατα› μαρμαίροντα, ' θάμβησεν* (vv. 396–418 ath. Ar.) h. Ven. 181 (*ὡς*) *ἴδεν δειρήν τε ‹ › κάλ' 'Αφροδίτης, ' τάρβησεν* 4 in context of sleep *Κ* 91 *οὔ μοι ‹ἐπ' -ασι› ...* 20 *ὕπνος ' ἱζάνει ε* 492 (*τῷ*) *'Αθήνη ' ὕπνον ‹ › χεῦ', ἵνα μιν παύσειε (καμάτοιο, βλέφαρ' ἀμφικαλύψας)* so of Hermes lulling eyes: *Ω* 343 *εἵλετο* (Hermes) *δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν -ατα θέλγει ' ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει* (v. 344 om. pap. 14) = *ε* 47 = *ω* 3[c].

J. N. O'Sullivan

ὄμνυμι [23[1], 22[a], 5[H], 7[h]] E verwandt m. ved. *am-* 'anpakken', 'schwören' (L[6]; Rix, MSS 27, 1970, 97; L[8] m. Lit.; Mayrhofer, EWAia 196 f.); aber Erklärung der Bed. 'schwören' im Ved. (L[8], Mayrhofer; anders L[6]: 'eindringlich versichern', Rix: 'andringen, dringend angehen') aus urspr. '(einen Gegenstand) fest anfassen' (L[8] 209 f.) ist wie bei *ὅ.* bloße Hypothese über Ursprung des Eids (vgl. Szemerényi, Gn. 49, 1977, 7 = Scripta minora III 1600)

F Präs. Imp. *ὄμνυθι* 1, *ὀμνυέτω* 1; Inf. *ὀμνύμεναι* 1; Impf. *ὤμνυε* 2, *ἀπώμνυ* 1, *ἀπώμνυεν* 1, *ἀπώμνυον* 1, *ἐπώμνυον* 2; Fut. *ὀμοῦμαι* 5, *ὀμεῖται* 2; Aor. Ind. *ὤμοσα* 2, *ἀπώμοσα* 1, *ὤμοσε* 3, *ἀπώμοσε* 1, *ὄμοσσεν* 3, *ὄμοσεν* 5, *ὠμόσσαμεν* 1, *ὄμοσαν* 3; Konj. *ὀμόσσῃ* 3, *ἐπομόσσῃ* 1; Opt. *ὀμόσαιμι* 1; Imp. *ὄμοσσον* 4, *ὄμοσον* 1, *ὀμόσσατε* 2; Inf. *ὀμόσσαι* 5, *ὀμόσαι* 1; Ptz. *ὀμόσσας* 2, *ὀμόσας* 1

M 1 (2. Stamms. im longum) **1a** dreis. [⏑⏓⏑] *νῦν μοι ὄμοσσον Ξ* 271, *Τ* 108 [⏑⏓×] *μοι τλαίης γε θεά / θεῶν μέγαν ὅρκον, ὀμόσσαι ε* 178 = *κ* 343 ≅ h. Ap. 79 ≅ h. Merc. 518; *θεῶν ‹ › ὄμοσσεν* h. Ap. 83; *καὶ ἐπὶ ‹ › ὀμοῦμαι Α* 233 ≅ *υ* 229; *ἐπὶ δὲ ‹ › ὀμοῦμαι / ὀμεῖται Ι* 132 ≅ 274; ‹ › *ὀμόσσαι / ὀμοῦμαι κ* 299, h. Merc. 274; *ἑκὼν ‹ἐπίορκον ὀμόσσῃ/ας›* Th. 232, Op. 282; ‹ › *Γ* 279 ≅ *Τ* 260; *ἐπὶ δ' ὅρκον ὄμοσσεν / ὀμεῖται Ψ* 42, Op. 194; *καί μοι/οἱ ὄμοσσον/εν Α* 76, *Κ* 321. 328; *ὀμόσσας / ὀμοῦμαι Τ* 265, *Φ* 373; *ἐπομόσσῃ* Th. 793 **1b** viers. [⏑⏓⏑] *ὀμόσσατε κρατερὸν ὅρκον μ* 29 = *σ* 55 [⏓⏑⏑] *ὠμόσσαμεν Υ* 313 2 (beide Stammsilben in den brevia) **2a** dreis.: [⏑⏑] *‹ἀλλ', ὄμοσεν μέγαν ὅρκον Τ* 113; ‹ › *ὄμοσον β* 373 [⏑⏑] *ὄμοσέν/άν Ξ* 280 = *β* 378 = *κ* 346 = h. Ap. 89 ≅ *μ* 304 = *ο* 438 = *σ* 59; *ὀμόσας ξ* 392 [⏑⏓] *ὀμόσαι Τ* 187 **2b** viers. [⏑⏓×] *ὀμόσαιμι Ο* 40 3 (1. Stamms. im longum) **3a** zweis. [⏓×] *θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ β* 377 **3b** dreis. [⏓⏑] *ὤμοσε / ὤμνυε / ὄμνυθι ξ* 331 ≅ *τ* 288, *Ξ* 278, *Ψ* 585, h. Ven. 26 [⏓⏑] *καὶ ὤμοσε/α ‹καρτερὸν ὅρκον›, Τ* 127, *δ* 253, h. Merc. 536; *ἀπώμοσα ‹ › κ* 381; *ἀπώμνυεν/ον, ‹ὡς ἐκέλευον+›, κ* 345 ≅ *μ* 303; *ἐπώμνυον ‹ › ο* 437 = *σ* 58; *ἐπίορκον ἀπώμοσε Κ* 332 **3c** viers. [⏓⏑⏑] *ὀμνυέτω Τ* 175; *ὀμνύμεναι* Hes. fr. 204, 79

Σχ sch. Barn. *β* 377: *ἀπώμνυ· ἀποφατικῶς, ᾧ ἐνάντιον τὸ ἐπώμνυ*, vgl. sch. K 332a (Did.), sch. *ο* 437, *σ* 58 (Did.)

L [1]Nägelsbach-Autenrieth, Hom. Theologie, 3. Aufl., Nürnberg 1884, 215 ff.; [2]R. Hirzel, Der Eid, Leipzig 1902; [3]Benveniste, RHR, 134, 1947/48, 81–94; [4]Leumann, Hom. Wörter (von 1950) 79–92; [5]Bollack, REG 71, 1958, 1–35; [6]Hiersche, REG 71, 1958, 35–41; [7]Benveniste, Vocabulaire II (1969) 163 f.; [8]K. Hoffmann, ZVS 83, 1969, 193–210; [9]N. Rollant, *OPKOΣ* et sa famille. Le rituel de la prestatition du serment dans l'Iliade et l'Odyssée d'Homère, Univ. Nice, Fac. de Lettre, Centre de Rech. Comp., Doc. Nr. 4, 1979, 216–304; [10]Cohen, RIDA 27, 1980, 49–68; [11]Torricelli, RAL 36, 1981, 125–139; [12]Hiersche, Gl. 61, 1983, 30 f.; [13]Karavites, AncW 14, 1986, 293; [14]Lazzeroni, SSL 29, 1989/90, 87–93; [15]C. Callaway, The oath in epic poetry, Diss. Univ. of Washington 1990; [16]P. Karavites, Promise-giving and treaty-making, Mn. Suppl. 119, 1992, 59 ff.

B *schwören, beschwören* *ὅ.* beschreibt emphatische (Bekräftigung e.) Aussage, die durch Anrufen von Göttern, durch Gesten (Aufstehen: *Τ* 175; Kopfnicken: h. Merc. 518. 536; vgl. zum Himmel blicken: *Τ* 257), Benennen bzw. Berühren von 24 Gegenständen (Szepter: *Α* 233, *Κ* 321. 328, vgl. *Η* 411 f; Zeus Haupt: h. Ven. 26, Geißel u. Pferd: *Ψ* 585, Erde u. Meer: *Ξ* 271 – vgl. Berufung von Styx *Ξ* 271) oder Libation (*ξ* 331 ≅ *τ* 288, Hes. fr. 204, 79, Th. 793 – zum Schlachtopfer vgl. s.v. *ὅρκιον*) 28 sowohl zu religiöser als auch öffentlicher (vgl. *Υ* 314: *πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι*) Sache gemacht wird. *ὅ.* steht meist wie verb. dic. sowohl allg. zur Charakterisierg. des Inhalts e. Rede (bekräftigender Zusatz zu Rede: vgl. *Α* 233, *υ* 229 *ἐρέω καὶ ...* 32 *ὀμοῦμαι*, Op. 194 *ἐνέπων, ἐπὶ ... ὀμεῖται*, Op. 282 *μαρτυρίῃσιν ... ὀμόσσας ψεύσεται*) als auch als in REinl. – bzw. in RAbschl.-V. (wie z.B. *εἰπών Η* 412, *ἦ Τ* 266, *φάτο Κ* 332, *Ο* 47 – vgl. L[11] 135 f.); als Aufforderung oft im Imp., verstärkt 36 durch Formel *ἄλλ' ἄγε* o.ä., oder (höflicher) in Formel m. Inf.; im Ind. steht in der Regel Aor. (oft in Formelversen) zur Beschr. des Abschlusses e. Handlung bzw. Rede, Impf. bei fortlaufender Schilderung (vgl. L[5] 7 A.4, L[9] 228 – problematisch aber *ὤμοσε ξ* 331 – vgl. *ὤμνυε τ* 288). Zum religiösen 40 Aspekt vgl. *Τ* 257 (zum Himmel blicken) u. s. s.v. *ὅρκος. ὅ.* steht überw. m. Akk.-Obj. u. zwar (1) meist Akk. des Inh. („den Eid sprechen", nicht „den *ὅρκος* anrufen"), seltener (2) 44 affiz. Obj. („beschwören"), einmal (h. Merc. 274) m. dopp. Akk.; oft folgt (auch nach Akk.-Obj.) zur Bez. des Inhalts des Schwurs indir. R. (abh. Inf. oder Konj.-Satz, meist eingel. m. *ἤ, ἤ μέν, μὴ μέν, μή ποτε*), seltener dir. R. (meist m. Beteue- 48 rungsformeln *ἴστω* oder [*ναί*] *μά*); Adressat des Schwörens meist im Dat., sonst *πρός* m. Akk. (*ξ* 331 ≅ *τ* 288). Für die oft vermutete Bed.-Entwicklung von urspr. 'beschwören' (mit Akk. des affiz. Objekts) zu '(einen Eid) schwören' (so z.B. Buttmann, Lexil. II 52–60; Càssola zu h. Ap. 89, Jacquinod, Double 52 accusatif 238) müßte eine ähnl. Bed.-Entw. von *ὅρκος* angenommen werden (von 'das, wobei man schwört' zu 'Eid' als Akt des Schwörens). Dafür aber kein Indiz im fgrE (zu *"Ορκος* s.d., zum Styx-Wasser s.u. zu *Ξ* 271 in I 2 u. s.v. *ὅρκος*). 56 Anrufung der Götter oder (symbol.) Nennung von Gegenständen wird i.d.R. anders als m. affiz. Akk. formuliert (s. Vorbem. zu I 2) u. – anders als z.B. *Γ* 279 ff. u. *Τ* 260 ff. – sieht keine 60 der (vier) Stellen in (2) wie alte Schwurformel aus (s.u.). Einfacher und m. der syntakt. Konstruktion der Stellen leichter vereinbar ist Erklärung der Bed. *beschwören* als ellipt. Ausdruck zu *schwören*, wie z.B dt. „Stein und Bein schwören" (L[2] 155 64 A.1). – Wortf.: (*σὺν ὅρκῳ*) *μυθέομαι* (*ξ* 151), *ὅρκῳ πιστωθῆναι* (*ο* 436), vgl. h. Merc. 521 *ὑποσχόμενος κατέ-*

νευσε, ὅρκια τέμνειν, vgl. εὔχομαι, νεύω – opp. s. ἀλιταίνομαι, ἐπιορκέω Glied.: I Simplex 1 m. Akk. d. Inhalts (ὅρκον, ἐπίορκον, Dem.-Pr.) 1a nur Akk.-Obj. 1b Akk.-Obj. m. folg. dir. R. 1c Akk.-Obj. m. folg. Inf. 1cα Inf. Fut. 1cβ Inf. Aor. 1d Akk.-Obj. m. folg. Konj.-Satz 2 m. aff. Obj. ('bei jem. oder bei e. Sache schwören, etwas beschwören') 3 (ohne Akk.-Obj.) m. folg. Inf. 3a Inf. Präs. 3b Inf. Fut. 3c Inf. Aor. 3d Inf. Perf. u. Präs. 4 abs. II Kompos. 1 ἀπό 1a ἀπο- ⟨intensivierend⟩ 1b ἀπο- negierend oder ⟨ ⟩ 2 ἐπόμνυμι 2a ἐπι- ⟨ ⟩ oder ohne Bed. 2b ἐπὶ dazu

I Simplex 1 m. Akk. des Inhalts (ὅρκον, ἐπίορκον, Dem.Pron.) 1a nur Akk.-Obj.: *T*113 ὄμοσεν (Zeus) μέγαν ὅρκον, ἔπειτα δὲ πολλὸν ἀάσθη, vgl. Heras Aufforderung V.108 Op.194 (im 5. Geschlecht) βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα ' μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται und schwört einen Eid drauf h. Merc. 518 (Ap. zu Hermes:) „ἀλλ' εἴ μοι τλαίης γε θεῶν μέγαν (κατὰ v.l.) ὅρκον ὀμόσσαι, ' ἢ κεφαλῇ νεύσας ἢ ἐπὶ Στυγὸς ὄβριμον ὕδωρ (dann würde mir all dein Tun gefallen)" (= ε 178+ – s.u. 1c), Ausführung V.521 ὑποσχόμενος κατένευσε Akk.-Obj. ὅρκον auch β 377 u. κ 381 (zu ἀπόμνυμι, s. II 1a) *Γ*279 (Ag. ruft Schwurzeugen an: „Zeus, Helios, Flüsse, Erde) καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας ' ἀνθρώπους τίνυσθον ὅτις κ' ⟨ἐπίορκον ὀμόσσ⟩ῃ (-ει v.l.)" ≅ *T*260 (Ag. ruft Schwurgötter an: „Zeus, Erde, Helios u. Erinyen, αἵ θ' ὑπὸ γαῖαν"), viell. alte Eidformel, vgl. h. Ap. 334 ff. Th. 232 (Eris gebar) Ὅρκον θ', ὅς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους ' πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ⟨ ⟩ῃ, vgl. ἐπομόσσῃ V.793 Op.282 ὅς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ⟨ ⟩ας ' ψεύσεται, vgl. s.v. ἐπίορκος Akk.-Obj. ἐπίορκον auch *K*332 (s. II 1a) u. Th. 793 (s. II 2a) *T*187 (Ag.:) „ταῦτα δ' ἐγὼν ἐθέλω ὀμόσαι", dieses will ich (be)schwören, nämlich, daß ich nie m. Briseis geschlafen habe (vgl. V.175 u. Ausführung V.257 ff.) 1b m. folg. dir. R. *A*233 (Ach. zu Ag.:) „ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι, (nach 'Anrufung' des Szepters [„ναὶ μὰ ..."] folgt V.240 eigentl. Schwur [„ἦ ποτ'..."]) ≅ υ 229 (Bettler zu Phil., folgt „ἴστω ...") Ψ42 (Ach. weigerte sich heftig, das Blut abzuwaschen) ἐπὶ δ' ⟨ὅρκον ὄμοσσεν⟩ („οὐ μὰ Ζῆν'") h. Ap. 83 Λητὼ δὲ θεῶν μέγαν ⟨ ⟩ (ὄμοσεν, ὄμωσεν vv.ll.) ' „ἴστω νῦν ..." Akk. ὅρκον m. folg. dir. R. auch h. Merc. 274 (s. 2) 1c m. Akk.-Obj. (außer *Φ*373 [τόδ'] immer ὅρκον, bzw. [*Y*313] ὅρκους) u. meist (mit μή) neg. Inf. (nicht negiert: *T*108, h. Ap. 79 u. h. Ven. 26), vgl. u. 3 1cα m. Akk.-Obj. u. Inf. Fut. *T*108 (Hera zu Zeus:) „εἰ δ' ἄγε νῦν μοι ὄμοσσον 'Ολύμπιε ⟨καρτερὸν ὅρκον⟩, ' ἦ μὲν τὸν πάντεσσι περικτιόνεσσιν ἀνάξειν ' ὅς κεν ..." – Ausführung V.113 ὄμοσεν (s. in 1a) 127 (Zeus packt Ate im Zorn) καὶ ὤμοσε ⟨ ⟩ ' μή ποτ' ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανὸν ... ' αὖτις ἐλεύσεσθαι h. Merc. 536 (Ap. zu Hermes:) „κατένευσα καὶ ὤμοσα ⟨ ⟩ ' μή τινα νόσφιν ἐμεῖο θεῶν αἰειγενετάων ' ἄλλον γ' εἴσεσθαι Ζηνὸς ... βουλήν" *Y*313 (Hera:) „ἤτοι μὲν γὰρ νῶϊ πολέας ὠμόσσαμεν (ich u. Ath.) ὅρκους ' πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ... ' μή ποτ' ἐπὶ Τρώεσσιν ἀλεξήσειν κακὸν ἦμαρ" ε 178 (Od. zu Kal.: „ich werde kein Floß besteigen) εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, ⟨μέγαν ὅρκον⟩ ὀμόσσαι ' μή τί μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο" = κ 343 (Od. zu Kirke) ≅ h. Ap. 79 (Delos zu Leto) (≅ h. Merc. 518 in 1a), Ausführung ε 184 (dir. R.) bzw. κ 345 (s.u. II), h. Ap. 83 (s. 1b) κ 299 (Hermes' Rat an Od. über Umgang m. Kirke: „verweigere nicht ihr Bett) ἀλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων ⟨ ⟩ ὀμόσσαι ' μή τί (Übel plant und Männlichkeit nimmt"), μακάρων zu ὅρκον, nicht zu ὁ. h. Ven. 26 ὤμοσε δὲ (Hestia) ⟨ ⟩ „ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν, ' ἁψαμένη κεφαλῆς πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο ' παρθένος ἔσσεσθαι πάντ' ἤματα *Φ*373 (Skam. zu Hera: „ich will aufhören) ἐπὶ καὶ τόδ' ὀμοῦμαι (μή ... ἀλεξήσειν)"

1cβ m. Akk.-Obj. und Inf. Aor. (δ 253 fut. Bed.) *I*132 (Ag.: „ich will Ach. sieben Frauen geben, darunter Briseis) καὶ ἐπὶ (ἐπὶ δὲ v.l., Arist.) ⟨ ⟩ ὀμοῦμαι ' ⟨μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπι- 4 βήμεναι ἠδὲ μιγῆναι⟩" ≅ *I*274 (ὀμεῖται) *T*175 (Od.:) „ὀμνύετω (Ag.) δέ τοι ὅρκον ἐν 'Αργείοισιν ἀναστὰς ' ⟨ ⟩", vgl. Antwort V.187 u. ausführende Handlung (steht auf, schwört V.249 f. 258 ff.) δ 253 (Hel.:) „ὤμοσα ⟨καρτερὸν 8 ὅρκον⟩ ' μή με πρὶν 'Οδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι, ' πρίν γε ...", promissor. Eid m. fut. Bed., vgl. Chantraine, Gr. h. II 310 1d (Imp.) m. Akk. Obj ὅρκον u. folg. μή-Satz m. Konj. (Aufforderung zu Eid an – jeden einzelnen einer – 12 Gruppe betr. Unterlassung einer best. zukünftigen Handlung) μ 298 (Od. zu Gefährten:) „ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε ⟨ ⟩ ' ... ' ... μή πού τις ... ' ἢ βοῦν ἠέ τι μῆλον 16 πλήξῃ ... δαμάσσῃ), Ausführg. μ 303 bzw. σ 58 (ἀπ/ἐπώμνυον s. II) 2 m. äußerem Obj.: bei jem. oder bei Sache schwören, jem. oder eine Sache beschwören – Anrufung e. Gottes (bzw. Haupt d. Gottes) als Schwurzeugen (zur Funktion 20 von Göttern bei Schwur s. s.v. μάρτυρος u. L' 229 ff.) oder (zusätzlich zu Götteranrufung, vgl. L' 215 f.) Nennung einer dem Schwörenden und/oder dem Empfänger des Schwurs wichtigen Sache (*O*40 Ehebett); h. Merc. 274 m. zusätzl. Akk. des 24 Inhalts; an zwei von vier Stellen m. folg. Inf. (Fut., Aor.); Götteranrufung bei Schwur sonst: Gen. θεῶν (?, s. zu β 377 in II 1a); πρός + Gen. (*T*188 ἐπιορκήσω), ἐπί + Akk. (h. Merc. 519), (ναὶ) μά + Akk. (*A*86. 233 f., Ψ43, 28 h. Merc. 384. 460 – vgl. o. s.v. μά), ὀνομαίνω + Akk. (Ξ278), Anrufung bzw. Benennung der Götter als μάρτυροι/ες u. in dir. R., meist m. ἴστω κτλ. (*Γ*276 ff., *H*411, *K*329, *O*38, *T*258 ff, ε 186 ff., ξ 151 ff., τ 303 ff., υ 230 ff., h. Cer. 259, 32 h. Ap. 84 ff., vgl. ρ 155 ff.); vgl. θεοὺς ἐπιδώμεθα *X*254; beschwören von Gegenständen Ξ271 u. Ψ585 nicht ident. m. Berührung *O*40 (Hera ruft an: „Gaia, Uranos, Styx-Wasser) σή θ' ἱερὴ κεφαλὴ καὶ νωΐτερον λέχος αὐτῶν ' κουρίδιον, τὸ 36 μὲν οὐκ ἂν ἐγώ ποτε μάψ ὀμόσαιμι", Heras Eid nur formallogisch kein Meineid u. m. komischem Pathos (vgl. Janko, Iliad z.St.) Ξ271 (Hypnos zu Hera:) „ἄγρει νῦν μοι ὄμοσσον ἀάατον Στυγὸς ὕδωρ (berühre m. der Hand Erde u. 40 Meer, damit alle unteren Götter Zeugen sind) ... [V.275:] ἦ μὲν ἐμοὶ δώσειν Χαρίτων μίαν" (vgl. Ausführung V.278 f., ohne Erwähnung von Styx-Wasser) – eher archaisierendes Pathos in R. von Göttern untereinander (und komischer Kontrast 44 zum Inhalt des Eids) als alte Schwurformel Ψ585 (Men. zu Antil.:) „χερσὶν ἔχε ῥαδινήν ... ' ἵππων ἀψάμενος γαιήοχον ἐννοσίγαιον ' ὄμνυθι μὴ μὲν ἑκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἅρμα πεδῆσαι", halte, berühre, schwöre h. Merc. 274 (Hermes zu 48 Ap.:) „εἰ δὲ θέλεις πατρὸς κεφαλὴν μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι" (folgt Beteuerung) 3 (ohne Akk.-Obj.) m. folg. Inf., teils m. μή neg., teils m. teils ohne Beteuerungsformel ἦ, vgl. 1c (Inf. nach Akk.-Obj.) 3a m. Inf. Präs. Hes. fr. 204, 79 ὀ]μγύμε- 52 ναί τ' ἐκέλευσ[ε] (Tynd. sc. die Freier der Hel.) καὶ [.]π.. ἀράασθαι ' σπονδῆι, μή τιν' ἔτ' ἄλλον [ἄ]νεῦ .ἔθεν ἄλλα πένεσθαι, vgl. Ausführung V.84 (ἐπίθοντο) 3b m. Inf. Fut.: *A*76 (Kalchas zu Ach.:) „σὺ δὲ σύνθεο ⟨καί μοι ὄμοσσον, ' ἦ μέν μοι ... ἀρήξειν", vgl. Ausführung V.86 ff. 56 („οὐ μὰ γὰρ 'Απόλλωνα ...") *K*321 (Dolon zu Hektor:) „ἀλλ' ἄγε μοι τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, ⟨ ⟩ ' ἦ μὲν τοὺς ὕπ- πους τε καὶ ἅρματα ... ' δωσέμεν", vgl. Ausführung V.328 (in 4) 3c m. Inf. Aor., promissor. Eid m. fut. Bed., vgl. δ 253 60 in 1cβ β373 (Tel. zu Eurykl.:) „ἀλλ' ὄμοσον μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι (μυθήσεσθαι v.l.) (bevor nicht der 11. oder 12. Tag da ist, oder sie mich vermißt oder von meinem Weg- 64 gang gehört hat)", vgl. Ausführung V.377 3d m. Inf. Perf. u. Präs. ξ331 (Lügenerz.) ὤμοσε (ὄμνυε Eust.) δὲ πρὸς ἔμ'

αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ, ' νῆα κατειρύσθαι (sc. für Od.) *καὶ ἑπαρτέας ἕμμεν ἑταίρους* ≅ *τ*288 (*ὤμνυε*) 4 abs. (nur *K*328 m. folg. dir. R.) *K*328 *ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε* (Hektor) *καί οἱ* (sc. Dolon) *ὄμοσσεν* („*ἴστω νῦν* ...") 4 *Ξ*278 *ὤμνυε δ'* (Hera) *ὡς ἐκέλευε* (Hypnos), *θεοὺς δ' ὀνόμηνεν ἅπαντας T*265 (Ag.:) „*εἰ δέ τι τῶνδ' ἐπίορκον ἐμοὶ θεοὶ ἄλγεα δοῖεν ' πολλὰ μάλ', ὅσσα διδοῦσιν ὅτις σφ' ἀλίτηται ὀμόσσας*" *Ξ*280 *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον* = *β*378 = *κ*346 = h. Ap. 89 ≅ *μ*304 (*ὄμοσάν*) = *ο*438 = *σ*59 *ξ*392 (Bettler zu Eum.: „welch mißtrauisches Herz du hast) *οἷόν σ' οὐδ' ὀμόσας περ ἐπήγαγον οὐδέ σε πείθω* (sc. daß Od. bald zurückkommt)", Bezug 8 auf V. 151 f. (*οὐκ αὖτως μυθήσομαι, ἀλλὰ σὺν ὅρκῳ*) u. V. 158 (*ἴστω νῦν* ...) abs. auch *κ*345 ≅ *μ*303, *ο*437 = *σ*58 in II

Π Kompos.: 1 *ἀπόμνυμι* : die seit Ant. (s. Σχ) meist 16 (u.a. Spitzner zu K332, Ebeling, LSJ, DGE s.v. *ἀπόμνυμι*, o. I Sp. 1079,54 ff., L[3] 7 A.4, L[15] 143 A.124 – anders ThGrL s.v., Heyne zu K332, Mutzbauer, Tempuslehre II 261) einheitl. Erklärung als negierend (opp. *ἐπόμνυμι*) weder bei *ἀπο-* notw. (vgl. *ἀποειπεῖν* m. sowohl neg. wie intens. Bed.) noch bei promissor. Eid und in Vbd. m. Akk.-Obj. (*ἐπί-*)*ὅρκον* plausibel (dies auch nicht nachep. u. ohne Analogie bei Verben des Sagens, vgl. s.v. *ἀπό* B I 3 bβ), aber offenbar Ursache für Kj. (Arist.s?) in K332 u. viell. *ο*437 (vgl. van der Valk, Text. Crit. Od. 133 f.). Nachep. beides belegt: nicht neg. z.B. Th. 5.50 (*ἀπ-* meist durch Kj. *ἐπ-* beseitigt), D. 29,52 1a (*ἀπο-* intens.) *einen* (verlangten) *Eid ablegen*, Schwur leisten *K*332 *ὣς φάτο* 28 (Hektor, auf Wunsch Dolons [V. 321 *ὄμοσσον*] sein Versprechen durch einen Eid bekräftigend) *καί ῥ' ἐπίορκον* (*ἐπὶ ὅρκον* v.l.) *ἀπώμοσε* (vulg., def. Heyne, *ἐπ-* Arist., codd. nonn.) *so sprach er und, ja, damit hatte er einen Meineid abgelegt* (Kommentar des allwissenden Dichters) – *ἐπ.* wohl Kj. anstelle des überl. *ἀπ.*, zu dem, weil negierend verstanden, weder Inhalt des Schwurs (durch Negation verstärktes positives Versprechen) noch Akk.-Obj. *ἐπίορκον* zu passen schien; vgl. s.v. *ἐπίορκος β*377 (Tel. verlangt Eid von Eurykl.) *γρηῢς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ* (*ἀπόμνυ, ἐπώμνυ* vv.ll.), gegen negierende Bed. von *ἀπό* (St. West, Odyssey z.St.: „swore that she would not") spricht Inhalt (Eurykl. verspricht nicht, etwas nicht zu tun, sondern etwas erst nach Ablauf einer bestimmten Frist oder bei Eintreten einer bestimmten Bedingung zu tun), Wortfolge (Betonung liegt auf den Attr. von *ὅρκον*), Syntax (Verb hat Obj.) und *ὄμοσεν* in V. 378: Eurykl. leugnet nichts, schwört nichts ab, ändert auch keine vorherige Absicht, sondern erfüllt den Wunsch/Befehl des jungen Herrn; zu *θεῶν* vgl. h. Ap. 83 (o. in I 1 b) u. s. s.v. *ὅρκος κ*381 (Kirke zu Od.:) „*ἦ τινά που δόλον ἄλλον οἴεαι· οὐδέ τί σε χρὴ ' δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον*" *ich habe dir doch schon einen starken Eid abgelegt* (sc. daß ich gegen dich kein Übel ersinnen werde) – Bezug auf V. 345 (s.u.), Obj. von *ἀ.* ist *ὅρκον*, nicht *δόλον* 1b entw. (*ἀπο-* negierend) *schwören, etwas nicht zu tun* oder intensivierend (wie 1a und = *ἐπόμνυμι*) *κ*345 *ἡ δ'* (Kirke) *αὐτίκ' ἀπώμνυεν* (*ἀπό-* Allen), *ὡς ἐκέλευον* ≅ *μ*303 (*ἀπώμνυον*, Gefährten), *sie schwor(en) sofort, es nicht zu tun* oder *leistete(n) den* (verlangten) *Eid sofort*

II 2 *ἐπόμνυμι* 2a *ἐπι-* intensivierend oder ohne Bed. (vgl. Leumann, Hom. Wört. 84 A.48) *einen* (verlangten) *Schwur leisten*: *ο*437 *οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπώμνυον* (*ἀπ-* v.l.), *ὡς ἐκέλευεν* = *σ*58 (*ἀπ-* v.l.) Th. 793 *ὅς κεν τὴν* (Styx-Wasser) *ἐπίορκον ἀπολλείψας ἐπομόσσῃ ' ἀθανάτων, wer nämlich von den Unsterblichen dies ausgießend einen Meineid schwört*, kein Bed.-Unterschied zu *ὀμόσσῃ* V. 232 (I 1 a) 2b *ἐπὶ* in DSV *dazu* (zur Bekräftigung einer Behauptung) *einen* 64 *Eid leisten* s. A233 in I 1 b, I132 ≅ 274 in I 1 cβ, *Φ*373 in I 1 cα, *Ψ*42 u. *υ*229 in I 1 b, Op. 194 in I 1 a, vgl. *ἐπί* als v.l. in K332 (in II 1 a) u. als Kj. in Op. 282 (in I 1 a)

G Götter u. Dinge, bei denen geschworen wird (Schwörende): Ap. (Ach.), Helios (Ag.), Pos. (Antil.), Zeus (Ach., Ag., Hektor, Od., Tel., Theokl.), Haupt des Zeus (Hera, Hermes, Hestia), *δαίμων* (Ag.), Erinynen (Ag.), Unterweltsgötter (Ag., Hera), Styx (Dem., Hera, Kal., Leto), Erde (Ag.), Erde 8 u. Himmel (Hera, Kal., Leto), Flüsse (Ag.); Tisch u. Herd d. Od. (Bettler, Theokl.), *ἄλγεα πατρός* (Tel. – ohne t.t.), Ehebett (Hera), Szepter (Ach., Hektor), *ἀκόντιον* (Ap.), *προθύραια* (Hermes)

D v.l. *X*119; *Ξ*279a (s. sch. *Ξ*278–9) *ὤμνυε δ' ἐκ πέτρης κατειβόμενον στυγὸς ὕδωρ*; Kj.: Choer. fr. Suppl. Hell. 323 *ὀμνύναι* (ci. Meineke) M. Schmidt

ὁμογάστριος [2[i]] E s. Risch, Kl. Schr. 118 **Σχ** sch. D *Φ*95: *-ος· ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς γαστρὸς ἀδελφός*

B *leiblich, von derselben Mutter geboren*, qualifiz. Bez. der dir. Blutsverwandschaft von Geschwistern (vgl. s.vv. *αὐτοκασίγνητος* u. *κασίγνητος*) 1 als Subst. *Φ*95 (Lykaon zu Ach.:) „*μή με κτεῖν', ἐπεὶ οὐχ -ος* (*ἰογάστριος* Zen.) *Ἕκτορός εἰμι*" *leiblicher Bruder* 2 als Attr. *Ω*47 (Ap.:) „*μέλλει μέν πού τις* (ein Mann) *καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι ' ἠὲ κασίγνητον -ον ἠὲ καὶ υἱόν*" M. Schmidt

ὁμόθεν [1°, 1[H], 1[h]] *vom gleichen* (: *αὐτόθεν* 'selben') *Ausgangspunkt aus* (*wie* = Dat. 1[h]), konkr. (+ *ἐξ*) in Erz. u. (nachhom.) übertr. (geneal.) in dir. R. (Hes.s, Aphr.s), jew. in Vbd. m. Pf. *ε*477 (*δοιοὺς*) *ὑπήλυθε θάμνους ' ἐξ -θεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης auf dem gleichen Standort gewachsen*, vgl. *Λ*40 u.s. Lejeune, Adv. en *-θεν* 230 zur mögl. 32 dopp. Bzhg. der Präp. Op. 108 (*ἕτερόν τοι λόγον ἐκκορυφώσω*) *ὡς* ⌊*-θεν γεγάασι*⌋ *θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι gemeinsamer Herkunft sind*, vgl. Pi. Ne. 6,1 u. s. Verdenius, Entretiens Hardt 7, 1960. 163 f.; Burkert, in: Apocalypticism in the 36 Mediterranean World and the Near East, ed. D. Hellholm, Tübingen 1983, 250 h. Ven. 135 (*ἀδμήτην μ' ἀγαγὼν*) *πατρί τε σῷ δεῖξον καὶ μητέρι* ... ' *σοῖς τε κασιγνήτοις οἵ τοι* ⌊ ⌋ *die von den gleichen Eltern(teilen) wie du stammen* (epex., s. II Sp. 1341,2 ff.), vgl. *Ω*496, kontrast. *ὁμοῦ* (s.d. B 1) *δ*723, *ο*365 R. Führer

ὁμοίιος [8[i], 3°, 1[H], 1[h]] F *-ος* 1[H], *-ου* 8, *-ον* 1°; Nom. 44 *-ον* 2, Akk. *-ον* 1 M 1 [⏑⏑⏑⏑] *-ος* Op. 182; ⌊*νεῖκος*⌋, *-ον Δ*444; *-ον Δ*315, *γ*236, h. Ven. 244 2 [⏑⏑–⏑] ⌊ ⌋ ⌊*-ου* (< **-οο*) *πτολέμοιο*⌋ *σ*264, *ω*543, *φυλόπ/ἔριδος κρατερῆς καὶ* ⌊ ⌋ *Σ*242, *N*358, *καὶ* ⌊ ⌋ *O*670, ⌊ ⌋ *I*440, *N*635, *Φ*294

Σχ sch. Barn. *γ*236: *τὸν* ⌊*ὁμοίως*⌋ *ἐπὶ πάντας κατὰ φύσιν ἐρχόμενον*, sch. D *O*670: *τοῦ* ⌊ ⌋ *πᾶσιν ἐπίοντος χαλεποῦ* (~ [*τ.*] *ὁ. π. χ. Δ*315. 444, *I*440), sch. min. P. Dura 3 zu *Δ*315: *κ̣α̣χ̣ό̣ν* (od. *κ̣ο̣ι̣ν̣ό̣ν*)

L Nauck, Mélanges Gréco-Romaines 3, 1869–74, 259–263; Solmsen, Unt. 101 f.; Hirzel, Themis 234 A.3; Wyatt, Metr. Lengthening 174 ff.; Athanassakis, RhM 119, 1976, 4 ff.; Silk, CQ 77 = n.s. 33, 1983, 320; A. Rengakos, Zetemata 92, 56 1994, 119 f.; Catenacci, QUCC 81 = n.s. 52, 1996, 133 ff.

B *gemeinschaftlich* i.S.v. pos. wertend (1) *solidarisch* (*ggüber* = Dat.), neg. wertend (2) *keinen verschonend*, präd. von Pers. (1), attr. von Abstr. (2); in assoz. Zush. m. *ἀμφοτέροισι/ωθεν N*358 f., *O*669 f., *ἀνδρί/ῶν Δ*315 f. 444 f., *γ*236 f., *δύνανται N*634 f., *γ*236 f., *Ἔρι(δο)ς Δ*440/4, *N*358, *τάχ(ιστ)α σ*263 f., h. Ven. 244, *φίλος*[+] *γ*236 f., Op. 182 ff., ' *φυλόπιδος N*635, *Σ*242, m. Paron. *ὁμ- Δ*444 f.; 64 außer *Δ*444, *N*358, *O*670, *Σ*242 in dir. R. (vorletzter V. *Δ*315, *ω*543) o.ä. (I[H]). – Wortf.: *ἥπιος, κεδνός, ξυνός, ὀλ-*

ο(ι)ός, ὁμόφρων, φθισήνωρ, -ίμβροτος. 1 in Vbd. m. abh. Dat. (vgl. *ὁμοῖος* B 1) Op. 182 *οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν -ος οὐδέ τι παῖδες* '... ' *οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται ὡς τὸ πάρος περ nicht gleich- (> wohl)gesinnt* (s. West z.St.), d.h. *fremd* (Hallof); and. (~ V.235) B. Gatz, Spudasmata 16, 1967, 40; kontrast. *β* 276 2 sonst: Beiw. von *γῆρας* (2×), *θάνατον, νεῖκος, πτολέμοιο* (8× in HVformel, 'Dekl.' zu *ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι, ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας*) *γ* 236 *θάνατον μὲν -ον οὐδὲ θεοί περ* ' *καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν der alle Menschen trifft*, vgl. *M* 326 f. h. Ven. 244 *σὲ* (Anch.) *μὲν τάχα ‹γῆρας› -ον ἀμφικαλύψει* ' *νηλειές, τό τ' ἔπειτα παρίσταται ἀνθρώποισιν*, vgl. V. 224 *Δ* 315 *σε* (Nestor) ‹ › *τείρει -ον* 444 (*Ἔρις*) *ἥ σφιν* (Gr. u. Tr.) *καὶ τότε ‹νεῖκος› -ον ἔμβαλε μέσσῳ* ' *ἐρχομένη καθ' ὅμιλον alle zus.bringend* (vgl. *N* 333/7) > *involvierend*, vgl. *Σ* 309, *Δ* 456, *Y* 374 *σ* 264 (*Τρῶάς φασι ἵππων*) *ἐπιβήτορας, οἵ κε τάχιστα* ' *ἔκριναν μέγα ‹ › -ου πτολέμοιο* = *ω* 543[med.ex.] (*παῦε*), vgl. *N* 271 *Φ* 294 *μὴ πρὶν παύειν χεῖρας ‹ › ' πρὶν κτλ.*, kontrast. (metr. gleichw.) *Γ* 112 *N* 358 (Zeus u. Pos.) *ἔριδος κρατερῆς καὶ ‹ › ' πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι* (Tr. u. Gr.) *τάνυσσαν* (viele Tote) ≅ *Σ* 242 (*παύσαντο*) ≅ *N* 635 (vgl. *λ* 314) *O* 670 (Ath. entfernte Sichtbehinderung) *μάλα δέ σφι* (Gr.) *φόως γένετ' ἀμφοτέρωθεν*, ' *ἠμὲν πρὸς νηῶν καὶ ‹ › Schlachtfeld* (abgeschw.) *I* 440 *σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε* ' *νήπιον, οὔ πω εἰδόθ' ‹ › ' οὐδ' ἀγορέων Kriegshandwerk*

D Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937), 22 Colace suppl.]*δες ἄγχι βεβ[ῶτ]ες ὁμο[ί[(ε)ιο]ν ἦτορ ἔχοντες* R. Führer

ὁμοῖος [16ⁱ, 13°, 8ᴴ, 5ʰ] M [⏑̣⏑] *τις -ος ἐπι... B* 553, *Ξ* 521; *μοι -ος ἀνήρ Ψ* 632, *‹τὸν -ον› ἀνήρ Π* 53, ‹ › *ρ* 218; *-η* h. Ven. 178; *τις -α β* 121 [⏑̣̣–] *-οι β* 276; *μοι -η Σ* 120; *(οὔ) ποθ' -ης/ῃ ἔμ/νοι τιμῆς*⁺ *A* 278, *Δ* 410; *-ην Σ* 329 [⏑̣̣×] *δέμας ἀθανάτοισιν -ος γ* 468 ≅ *ψ* 163, *θ* 14; *οὐκέθ' -ος π* 182; *-ος P* 475; *τὸν -ον ρ* 218; *-ον I* 305; *-οι K* 437, *M* 270, *τ* 240, Op. 114; *καὶ εἶδος -η ζ* 16, h. Ven. 82; *-η* Hes. fr. 22,3; *τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' -αι E* 778, h. Ap. 114; *Χαρίτεσσιν -αι/ας/ην P* 51, Hes. fr. 291,1 / 10a,33 / 10a,49; *ἄνθει -αι/ας* h. Cer. 178 / *ζ* 231 = *ψ* 158; *οὐδὲν -ον K* 216, Op. 144; *-ον E* 441, Hes. fr. 252,2; *οὔ ποθ' -ων* h. Cer. 481; *ἑτύμοισιν -α τ* 203 ≅ Th. 27

Σχ sch. D *A* 278: *ἴσης* (ebs. sch. min. P. Strassb. inv. 33 z.St., vgl. sch. D *K* 437, *P* 51). *καὶ τῆς αὐτῆς*

L Hirzel, Themis 421 ff.; Steinthal, Formen gottmenschlicher Steigerung 17; von Fritz, ABG 4, 1959, 45 ff.

B *gleich(artig)*, Verh. zu *ὁμός* 'gleich' wie *ἀλλοῖος* 'andersartig' zu *ἄλλος* 'anderer'; qual., kaum quant. (höchstens *A* 278, *Δ* 410, *K* 216) im Ggs. zu *ἴσος*, im Ggs. zu *ὁμός* überw. von Lebewesen (incl. deren *εἶδος* Hes. fr. 252,2, *κόμαι P* 51, *ζ* 231⁺, *χαῖται* h. Cer. 178, *χρώς π* 182), s.u. jew. Vorbem. u. vgl. *γένος* Op. 143 f. (: *N* 354), *φῦλον E* 441; in Vbd. m. abh. Inf. 4ⁱ in 1 a/b (s.d.), davon *K* 437, *P* 475 (jew. im Zush. m. bes. Pferden) in dir. R., m. Akk. (tw. mehrfach) der Bzhg. (*δέμας, εἶδος, ἴθματ', μέγεθος, οὐδέν, πόδας, φυήν, χεῖρας*) *E* 778, 4°, 2ᴴ, 2ʰ (s.u. jew. Vorbem.), aber nie in dir. R.; in assoz. Zush. m. *ἀθανάτ- E* 441 f., *P* 475 f., *γ* 468⁺, *ζ* 16, *αἰεί K* 216 f., *ρ* 218, Op. 114, *αἵματι P* 51 (impl. *Σ* 329), *ἄλλος*⁺ *P* 475, *π* 182, Op. 143 f., *ἄ/ἔμμορ- A* 278, h. Cer. 481, *ἀνήρ*⁺ *B* 553, *E* 778 f., *M* 270 f., *Ξ* 521 f., *Π* 53, *Σ* 328 f., *Ψ* 632, *ἀνθρώπων* ' *E* 441 f., Hes. Op. 143 f., fr. 22,3 ff.; 291,1/4, h. Cer. 480 f., *Ἀργείων*⁺ *E* 778 f., *M* 269 f., *ἀργύρ(ε)ῳ* [⏑̣⏑] *P* 51 f., Op. 144, *αὐτοῦ Σ* 329 f., h. Ven. 81 f., *Ἀχαιῶν P* 475, *τ* 240, *ἔθελε*⁺ *A* 277 f., *E* 441, *Π* 53, *εἶδος ζ* 16, Hes. fr. 10a,32 f.; 22,3/7; 252,2, h. Ven. 82, *ἐπιχθονί(ων*⁺*) B* 553, Hes. fr. 22,3 ff.; 291,1/4, h. Cer. 480 f., *ἔριζε(μεναι) A* 277 f., *B* 553 ff., *θεοῖσιν* ' *E* 440 f., Hes. fr. 10a,48 f., *ἰσ- E* 441, Hes. fr. 22,3 f., *κούρη(ν) ζ* 15 f., Hes. fr. 252,1 f., *νοήματα Σ* 328 f., *β* 121, *νῦν M* 270 f., *ρ* 217 f., *ἴδμεν*⁺ *β* 121 f., Th. 27, *M* 270 f., *Σ* 328 f., Op. 114 f., *πολλά*⁺ / *πλέονες* / *πλεῖστοι*⁺ *τ* 203⁺. 239 f., Hes. fr. 22,3–6 / *β* 276 f. / *Ξ* 520 f., Hes. fr. 22,3 ff., *πο(δεσ)σί(ν)* / *πόδας Ξ* 521, *Ψ* 632–6, h. Ap. 114 / Op. 114, (-)*φίλ- M* 269 f., *τ* 240, Hes. fr. 252,2, *φράζεο/σαι E* 440 f., h. Ven. 178; m. Klangwiederh. *μοι Δ* 410, *K* 437, *Σ* 120, *Ψ* 632, *τ* 203 ≅ Th. 27; bis auf 1 a (Vgl.) überw. in dir. R. (von Ach. *Π* 53, *Σ* 120. 329, Nestor *A* 278, *K* 216, *Ψ* 632, Gotth. *E* 441, *β* 276, *θ* 14, ‹Th. 27, h. Ven. 178,› RAnf. *P* 475, 2. V. *E* 441, *M* 270, *ρ* 218, ‹ › vorletzter V. *I* 305, *K* 216, ‹ › REnde *Δ* 410, *θ* 14), s.u. jew. Vorbem. – Wortf.: (*ἐν*)*ἀλίγκιος, ἀτάλαντος, εἴδομαι* B 13 a, (*ἐπι*)*εἴκελος, ἔοικα* B 11 a–e, *ἐρίζω* B 2 b, *ἴσος* B 1 abd, *ὁμός*. – Ab 1.: *ὁμοιωθήμεναι, ὁμοίιος* 1 in Vbd. m. abh. (and. *μοι/τοι Δ* 410, *Σ* 120 / *π* 182, h. Ven. 178 in 2 a) Dat. (pron./impl. 6ⁱ / *τ* 240 in 1 b) 1a (statisch) in (ausschmückendem) Vgl. (*P* 51, Hes. fr. 252,2 comparatio compendiaria, vgl. *ν* 89): *gleich(end)*; sportl. wertend (kontrast. 1 b) nur von Pferden (1ⁱ am Ende), sonst ästhet. wertend von Göttinnen (2× am Anf.) u. (3° männl.) Menschen bzw. 4× deren (3× Männer-)Haaren od. 1ᴴ Aussehen; überw. Fem. (8× Pl. [nur hier], 3× Sg.) außer am Ende 1¹/³° Mask. (Pl./Sg.), 1ᴴ Ntr. (Sg.); m. abh. Inf. *K* 437, Akk. der Bzhg. *E* 778⁺, *γ* 468⁺, *ζ* 16; stets am VE (daher nachgest.), in dir. R. nur *K* 437, *θ* 14 *E* 778 *βάτην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' -αι* (Hera u. Ath.) ≅ h. Ap. 114 (Iris u. Eileithyia) *ζ* 231 (*τὸν* Ath. *θῆκεν*) *μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα, κὰδ δὲ κάρητος* ' *οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει -α,ς* = *ψ* 158 h. Cer. 178 (*ἤϊξαν*) *ἀμφὶ δὲ χαῖται* ' *ὄμοις ἀίσσοντο κροκηΐ‹ ›ι P* 51 *αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν -αι* (*μέλαιναι* Zen.) ≅ Hes. fr. 291,1[ex.] (*νύμφαι*) + 10a,33 (*-ας*). 49 (*-ην*), vgl. *ζ* 18 Hes. fr. 22,3 ...*σι]ν -η* (*τὴν πλεῖστοι μνήστευον*) *ζ* 16 (*κούρη*) *ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ ‹εἶδος› -η* (Naus.), vgl. *θ* 457. 174, *η* 291, *Θ* 305, *ε* 213 Hes. fr. 252,2 (*ὤπυιεν*) *Λειπεφίλην, ἥ<ι> ‹ › Ὀλυμπιάδεσσιν -ον*, vgl. 23a,16; 129,5, *δ* 14 *γ* 468 *ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ δέμας* (s.d. B 1 aα) *ἀθανάτ‹οισιν -ο›ς* (Tel.) ≅ *ψ* 163 (Od.) = *θ* 14[ex.] (: *η* 208 ff.), vgl. *β* 5⁺, *η* 5, (metr. gleichw.) h. Ven. 55 *K* 437 (Rhesos' Rosse) *λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμ‹ ›ι*, vgl. *ἅμα* B 16 d, *N* 795 1b (dynamisch) in (kontrastierender) Vergleichung: *gleich(kommend), ebenbürtig, ähnlich*; überw. prädk., nur 2°, 2ᴴ am Ende attr. (Ntr.), von (verwandelter) Göttin (1ʰ am Anf.), Männern (5ⁱ Sg. sportl.-krieg. wertend, 2° Pl. die ganze Persönlichk. bewertend) u. Abstr. (Ntr., 2× Sg., 3× Pl.); am VE außer ‹*B* 553, *Ξ* 521› *Ψ* 632 u. (m. nachgest. Dat. wie *I* 305) *β* 121. 276, m. abh. Inf. ‹ › *P* 475, Akk. der Bzhg. Op. 144, 1ʰ, fragend *P* 475, neg. 5ⁱ, 1°, 1ᴴ, in *γάρ/ἐπεί*-Satz *Ξ* 521, *P* 475, *β* 276, *τ* 240 / *I* 305; in dir. R. (Nestors *K* 216, *Ψ* 632) außer *τ* 203 (RAbschl.), *B* 553, *Ξ* 521, Op. 144, 1ʰ h. Ven. 82 *παρθένῳ ἀδμήτῃ μέγεθος καὶ εἶδος -η* (Aphr.), vgl. *ν* 222 *P* 475 *Ἀλκίμεδον, τίς γάρ τοι Ἀχαιῶν ἄλλος -ος* ' *ἵππων ἀθανάτων ἐχέμεν δμῆσίν τε μένος τε*, ' *εἰ μὴ* (Patr.) *B* 553 (Menesth.) *τῷ δ' οὔ πώ ‹τις -ος ἐπι›χθόνιος γένετ' ἀνὴρ* ' *κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας* (*Νέστωρ οἷος ἔριζεν*) *Ξ* 521 (*πλείστους Αἴας εἷλεν*) *οὐ γάρ οἱ ‹ › σπόσθαι ποσὶν ἦεν* ' *ἀνδρῶν τρεσσάντων I* 305 (Hektor) *λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὔ τινά φησιν -ον* ' *οἱ ἔμεναι Δαναῶν Ψ* 632 ('*Αμαρυγκέα θάπτον, θέσαν ἄεθλα*) *ἔνθ' οὔ τίς μοι -ος ἀνὴρ γένετ'* (*ἐνίκησα*) *β* 276 *‹παῦροι, γάρ τοι παῖδες -οι πατρὶ πέλονται*, ' *οἱ πλέονες κακίους, ‹ › δέ τε πατρὸς ἀρείους*, vgl. *Δ* 410 in 2 a *τ* 240 (*πολλοῖσιν* Od.) *ἔσκε φίλος* ' *‹ › γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν -οι*, vgl. V. 265 ff. 285 f., *γ* 120 ff. *K* 216 *οἱ ἕκαστος ὄϊν δώσουσι μέλαιναν* ' *θῆλυν ὑπόρρη-*

νον· τῇ μὲν κτέρας ‹οὐδὲν -ον› keine (andere) *Prämie* ‖ Op. 144 (*Ζεὺς γένος*) *χάλκειον ποίησ', οὐκ ἀργυρ<έ>ω ‹ › in nichts*, vgl. V. 129 *β* 121 (*αἳ πάρος ἦσαν Ἀχαιαί*) *τάων οὔ τις -α νοήματα Πηνελοπείῃ ' ᾔδη*, vgl. Hes. fr. 43a, 72 *τ* 203 *ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν -α* ≅ Th. 27 **2** ohne abh. Dat. **2a** (dynamisch) in (bis auf *Σ* 120. 329 [Sprache Ach.s!] kontrastierender) Vergleichung (expl. *E* 441, *M* 270, [m. Reim *οἶος/οίη(ν)*] *π* 181 f., h. Ven. 178 f. am Anf., sonst impl., 3× am Anf. vom Wandel in der Zeit): *gleich(artig, -wertig)*; präd. (von [zurückverwandelter] Göttin 1ʰ, Götter-/Menschengeschlecht [Ntr.] *E* 441, Männern/Menschen [Mask. Pl.] *M* 270, 1ᴴ bzw. deren [männl.] Haut [Mask. Sg.] 1ᵉ), attr. (von Erde od. Abstr. 4ⁱ [Fem. Sg.]) od. subst. (1ᵇ [Ntr. Pl.]) Adj.; am VE außer 5× Fem. (kontrast. 1a), m. abh. Akk. der Bzhg. 1ᴴ, neg. 4ⁱ, 1ᵉ, fragend 1ʰ, in *γάρ/εἰ/ἐπεί*-Satz *Σ* 329 / 120, h. Ven. 178 / *A* 278, *E* 441, *M* 270, in dir. R. außer Op. 114, h. Cer. 481 h. Ven. 178 *φράσαι εἴ τοι -η ἐγὼν ἰνδάλλομαι εἶναι ' οἴην δή με τὸ πρῶτον ἐν ὀφθαλμοῖσι νόησας*, correptio nur hier *π* 182 *ἀλλοῖός μοι ... φάνης νέον ἠὲ πάροιθεν, ' ἄλλα δὲ εἵματ' ἔχεις, καί τοι χρὼς οὐκέθ' -ος* Op. 114 *οὐδέ τι δειλὸν ' γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ ‹χεῖρας -›οι ' τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων* (dazu B. Gatz, Spudasmata 16, 1967, 39 f.), vgl. Ggs. *λ* 497, Vbd. ‹ › *Φ* 294 *M* 270 *ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις ' ὅς τε χερειότερος, ‹ἐπεὶ οὔ π›ω πάντες -οι ' ἀνέρες ἐν πολέμῳ, νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι E* 441 *χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν ' ἶσ' ἔθελε φρονέειν, ‹ › ‹ › ‹ ›

(Ἕκτωρ) δίζε γὰρ ἠὲ μάχοιτο κατὰ κλόνον αὖτις ἐλάσσας (‹ἵππους›), ' ἢ λαοὺς ἐς τεῖχος -ήσειεν ἀλῆναι 3b horses *O* 354 μάστιγι κατωμαδὸν (Hektor) ἤλασεν ‹ › ' κεκλόμενος Τρώεσσι ... · οἱ δὲ σὺν αὐτῷ ' πάντες -ήσαντες ἔχον ... ‹ › ' ἠχῇ θεσπεσίῃ *Π* 378 ᾗ πλεῖστον ὁρινόμενον ἴδε λαόν, ' τῇ ῥ' ἔχ' -ήσας (τάφρον ὑπέρθορον ἵπποι) *Ψ* 337 ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον ' κένσαι -ήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν 363 πάντες ἐφ' ἵπποιν μάστιγας ἄειραν, ' πέπληγόν θ' ἱμᾶσιν, -ησάν τ' ἐπέεσσιν ' ἐσσυμένως· οἱ δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο

D v.l. *Ψ* 417 Leaf W. Beck

ὁ/ὁμοκλή [6ⁱ, 1°, 1ᴴ, 1ʰ] E ὁ. Sc. 341, h. Cer. 88; -κλή: καλέω, κέκλημαι, ὁμο-: ὁμός ?, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. – Deriv.: -άω, -ητήρ

M [⏑̯x] ἵπποισιν ἐκέκλετο, τοὶ δ' ὑπ' ὁμοκλῆς Sc. 341, h. Cer. 88; -ῇ *Z* 137; ὣς ἔφαθ', οἱ δὲ ἄνακτος / δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες -ήν *M* 413 = *Ψ* 417 = 446 / *Ω* 265; -ήν *Π* 147; -αί *ρ* 189 Σχ sch. D *Z* 137: ‹ἀπειλ›ῇ, sch. Barn. *ρ* 189: ‹ › ' αί

B *shout*, forbidding, scolding, urging on; w. threats: expl. *Ψ* 417, impl. *Z* 137 (cf. *Ω* 265), *ρ* 189; w. (ἐ)κέκλετο *M* (408) 413, *Ψ* (402) 417. (442) 446, Sc. 341 ≅ h. Cer. 88, w. ὁμοκλήσας ἐκέλευε *Ω* (252) 265. – W d f l d.: see ἐνιπή 1 of forbidding, scolding *Z* 137 (Lykurgos τιθήνας σεῦε) βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς ' δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ ' δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς -ῇ – *Ω* 265 οὐκ ἂν δή μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα, ' ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο; ' ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες -ὴν ' ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν, quasi-threatening, see -άω B 2 *ρ* 189 (I'd like to leave you here) ἀλλὰ τὸν (Tel.) αἰδέομαι καὶ δείδια, μή μοι ὀπίσσω ' νεικείῃ· χαλεπαὶ δέ τ' ἀνάκτων εἰσὶν -αί Cf. *Ψ* 417 in 2b; *A* 80 2 urging 2a to warriors in battle, summons (to help) *M* 413 (ἀργαλέον) μούνῳ ῥηξαμένῳ θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον· ' ἀλλ' ἐφομαρτεῖτε· πλεόνων δέ τι ἔργον ἄμεινον. ' ὣς ἔφαθ', οἱ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες -ὴν ' μᾶλλον ἐπέβρισαν βουληφόρον ἀμφὶ ἄνακτα (= *Ψ* 417 = 446 in 2b) *Π* 147 ἵππους δ' Αὐτομέδοντα θοῶς ζευγνῦμεν (Patr.) ἄνωγε, ' τὸν μετ' Ἀχιλλῆα ... τῖε μάλιστα, ' πιστότατος δέ οἱ ἔσκε μάχῃ ἔνι μεῖναι -ήν, cf. ὁμοκλητήρ B 1 2b to horses, urging on *Ψ* 417 (Nestor will kill you, if you make no effort and we get a worse prize, so full speed!) ὣς ἔφαθ', οἱ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες -ὴν ' μᾶλλον ἐπιδραμέτην (ἐκέκλετο v. 402; cf. 1b) = 446 (= *M* 413 in 2a) Sc. 341 Ἰόλαος ' σμερδαλέον ἵπποισιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ὑπ' ὁμοκλῆς ' ῥίμῳ' ἔφερον θοὸν ἅρμα ≅ h. Cer. 88

D ci. h. Merc. 373 Stadtmüller W. Beck

ὁμοκλητήρ [2ⁱ] Σχ sch. D *M* 273: τοῦ ἐγκελευομένου. τοῦ ἀπειλοῦντος

B (*shouting*) *urger* 1 of warriors in battle *M* 273 μή τις ὀπίσσω ' τετράφθω ποτὶ νῆας ‹-ῆρος ἀκούσας› ' ἀλλὰ πρόσω ἴεσθε καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε (κελευτιόωντε 265, ὀτρύνοντες 266, νείκεον 268, προβοῶντε, ὤτρυνον 277) 2 of horses (driver) *Ψ* 452 τοῖο δ' ἄνευθεν ἐόντος ‹ › ' ἔγνω, φράσσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα προὔχοντα W. Beck

ὁμοπάτριος [1ᴴ] *vom gleichen Vater abstammend*, qualifiz. Bez. der dir. Blutsverwandschaft von Geschwistern (vgl. s.vv. ὁμογάστριος, αὐτοκασίγνητος u. κασίγνητος) Hes. fr. 280, 18 (Theseus über Peirithoos: „er wünscht) ἐρῳώσασθαι ' αὐτοκ]ασιγνήτην -ον (sc. Persephone)", vgl. ὅπατρος V. 21 M. Schmidt

ὁμοργάζω [1ʰ] L Ludwich, Hymnenbau 119 ff.; Zumbach, Neuerungen 30

B (Körperteil) *ab-, auswischen*, metr. Verlängerung von κειτο) πολλὰ δὲ χερσὶν ' αὐγὰς (s.d. B 3) ὠ-ζε (ὠμάρταζε codd.) δολοφροσύνην ἀλεγύνων *rieb sich m. d. Händen d. Augen*, 'Konjug.' zu *λ* 527, inh. vgl. *σ* 200. – W o r t f.: καθαίρω, μαίομαι B II 1, ὁμόργνυμι B 2 R. Führer

ὁμόργνυμι [6ⁱ, 5°] E with Ved. *apa-morj-*, see Forssman in: Kurylowicz Memorial Vol. I, Cracow 1995, 251 ff. – Deriv.: ὁμοργάζω

M 1 trisyll. [⏑̯x] χειρὸς -γνυ / χεῖρ' ‹ἀπ-γνυ› *E* 416, *Σ* 414; ‹ › *E* 798 2 quadrisyll. 2a [⏑̯⏑⏑] ‹ἀπ-ξατο› *σ* 200 [⏑̯⏑⏑] ἴδων ‹ › ‹δάκρυ› *B* 269, *ρ* 304 2b [⏑̯–⏑̯⏑] ‹ › ‹ά τ' *Σ* 124, *θ* 88, *λ* 530; ἀπ-ξαμένω *Ψ* 739

Σχ sch. D glossed w. ἀποψάω, ἀπομάσσω

B *to wipe* (*away*) tears, blood, sweat etc., ἀπ- (6x) and simplex (5x) w. same meaning, 3x act. (ἀπ)-γνυ but only *E* 416 not ref. to body of agent; ἀπό + gen. *E* 416, abl. gen. without prep. *λ* 530; adv. ἀμφί and σπόγγῳ *Σ* 414, otherwise w. hands alone: *E* 416, *Σ* 124, *σ* 200; cf. καθαίρω 1 acc. obj. substance removed 1a tear(s) *B* 269 ἀλγήσας δ' ἀχρεῖον ‹ἰδὼν ἀπ-ξατο δάκρυ› *ρ* 304 ὁ νόσφιν ‹ › ' ῥεῖα λαθὼν Εὔμαιον *Σ* 124 ἀμφοτέρῃσιν χερσὶ παρειάων ἀπαλάων ' ‹δάκρυ'› -ξαμένην ἀδινὸν στοναχῆσαι ἐφείην *θ* 88 ‹ › -ξάμενος κεφαλῆς ἄπο φᾶρος ἔλεσκε *λ* 527. 530 δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμον θ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου· ' κεῖνον δ' οὔ ποτε πάμπαν ἐγὼν ἴδον ... ' οὔτ' ἀχρήσαντα χρόα ... οὔτε παρειῶν ' ‹ › -ξάμενον 1b ichor, blood *E* 416 ἦ ῥα (Dione) καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶ χειρὸς (of Aphr.) -γνυ 798 ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα κελαινεφὲς αἷμ' ἀπ-γνυ Cf. τερσαίνω 1c dust *Ψ* 739 καί ῥ' ἀπο-ξαμένω κονίην δύσαντο χιτῶνας, Arch. Hom. T 51 2 acc. obj. cleansed part of body 2a cleansing sweat *Σ* 414 σπόγγῳ δ' ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω χεῖρ' ἀπ-γνυ ' αὐχένα τε στιβαρὸν καὶ στήθεα λαχνήεντα (372 ἱδρώοντα) 2b cleansing 'sleep' *σ* 200 τὴν δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκε, ' καί ῥ' ἀπξατο χερσὶ παρειὰς φώνησέν τε, 'rieb sich den Schlaf aus den Augen' Ameis-H. See ὁμοργάζω

Compd.: ἀπ-, see B introd. W. Beck

ὁμός [7ⁱ, 2°, 6ᴴ] E Erbwort (< **somó-*, Ableitung von **sem-* > εἷς u. **sm̥-* > ἁ[μ]-), vgl. Mayrhofer, EWAia II 703. – Abl.: ὁμόθεν, -όσε, -οῦ, -ῶς, ὁμωθῆναι; ὅμαδος, ὁμαλός, ὅμιλος, ὁμοῖος; ὁμαρτή(δην), -ηγερέες, -ἤγυρις, -ῆλιξ, -ηρος, -ογάστριος, -όκαπνος, -οκλή, -ο]μήτριος, -οπάτριος, -όσπορος, -οστιχάω, -ότιμος, -ότροφος, -ουρος, -όφρων, -ώνυμος; s.a. ξυνομ[

F -ός 1; -ή 1, -ῇ 1, -ήν 3; Nom. -όν 2, Akk. -όν 6, Akk. -ά 1ᴴ

M 1 ⏑̯[⏑⏑] -όν *N* 333 2 [⏑̯⏑] εἰ δὴ -ήν *Ω* 57 (vgl. Abl. ι 456); οὐκέθ' -ά Sc. 50 (vgl. Adv. *I* 605) [⏑̯⏑] -ὸς θρόος οὐδ' *O* 209; -ὴν (ὁδόν) *κ* 41, ἴα *Δ* 437; -ῇ σορός *Ψ* 91; καὶ -ῇ *O* 209; -ὴν (ὁδόν) *κ* 41, *ρ* 563; -ὸν γένος ἠδ' ἴα *N* 354; (καὶ) -ὸν λέχος εἰσαναβαίνοι+ *Θ* 291, Hes. Th. 508, fr. 129, 7. 21; 180, 11; 193, 12

Σχ sch. D *Δ* 437: ‹ὅμοιο› (so reg.). ὁ αὐτός (ebs. *Θ* 291, *O* 209, *Ψ* 91), *N* 333: ‹ › ν. ἰσορρεπές L Biraud, in: 'Kühner' 46

B (*Δ* 437, *N* 333, *κ* 41 mehreren, sonst zweien) *gemeinsam* (außer letzter St.) > *gleich* (außer l. Perik.), Sg. je 7x von Konkr. (nur λέχος, σορός) / Abstr., (Ntr.) Pl. 1ᴴ subst.; im Ggs. zu Abl. -όθεν/οῖος/οῦ/ῶς nie in Vbd. m. abh. Dat. (and. Dat.-Obj. *N* 354, *Ω* 57); neg. *Δ* 437, Sc. 50, gekoppelt m.

ἴα Δ 437, N 354, (nach ὁμ-Alliterat. N 332 f.) wiederaufgenommen durch ὁμόσ' N 333/7 (durch 'respondierendes' ὁμοῦ viell. in D), ὁμοῦ ⌞wiederaufnehmend⌟ Ψ 84/91, ἰσο- ⌞ ⌟ O 209; in assoz. Zush. m. πάντες⁺ Δ 437, N 332 f., κ 38/41, ρ 561 ff., τιμ- Ω 57, κ 38/41; hom. in dir. R. (von Gotth. O 209, Ω 57) außer Δ 437 (γάρ), N 333. 354 (ἦ μάν, 352 γάρ ῥα). — Wortf.: αὐτός B II 1, εἷς B 1 b, ἴα, ἴσος B 1 a/d, κοινός, ξυνός Θ 291 (τοι ἐν χερὶ θήσω ἢ τρίποδ' ἠὲ δύω ἵππους) ἠὲ γυναῖχ', ἥ κέν τοι -ὸν λέχος (s.d. B 3 a) εἰσαναβαίνοι (s.d. B II 2 a δ) ≅ Hes. Th. 508ex. (Impf.) ≅ fr. 129,7ex. (Aor. Inf.) ≅ 21ex. (Ptz. Fem.) = 180,11ex. = 193,12, vgl. Abl. Ξ 209 Ψ 91 (μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ', ἀλλ' ὁμοῦ) ὣς δὲ καὶ ὀστέα νῶϊν -ὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι ‖ N 333 κεκλόμενοι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτὸν πάντες ἔβησαν· ' τῶν δ' -ὸν ἵστατο νεῖκος ἐπὶ πρύμνῃσι νέεσσιν ' 3 vv. Gl. ' ὣς ἄρα τῶν ὁμόσ' ἦλθε μάχη, von feindl. Parteien nur hier, metr. sing. (s. M 1); s.a. II Sp. 540,45 f. zu V. 337 u. 916,12 ff. zu V. 335 κ 41 πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται (Od.) κειμήλια ... ' ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε -ὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες ' οἴκαδε νισόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες, vgl. θ 107 ρ 563 (κ' ἐνέποιμι) οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνου (Od.), -ὴν δ' ἀνεδέγμεθ' ὀϊζύν Δ 437 (Τρώων ἀλαλητός) οὐ γὰρ πάντων ἦεν -ὸς θροὸς οὐδ' ἴα γῆρυς, ' ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο N 354 ἀμφοτέροισιν (Zeus u. Pos.) -ὸν γένος ἠδ' ἴα πάτρη, sc. ὁμογάστριοι u. ὅπατροι, s. O 187, vgl. Δ 58, h. Cer. 85, h. Ven. 135 O 209 (ἄχος) ὁππότ' ἂν ἰσόμορον (s.d.) καὶ -ῇ πεπρωμένον αἴσῃ ' νεικείειν ἐθέλῃσι (Zeus den Pos.), vgl. V. 186, Π 52 f. u. s. Ameis-H. z.St. Ω 57 (εἴη κεν) εἰ δὴ -ὴν Ἀχιλῆϊ καὶ Ἕκτορι θήσετε τιμήν. ' Ἕκτωρ μὲν θνητός (Ach. θεᾶς γόνος), vgl. V. 66, Γ 319, Δ 410, Α 163 ‖ Sc. 50 (Alkm.) διδυμάονε γείνατο παῖδε ' οὐκέθ' (καθ' ci., doch s. West zu Op. 174) -ὰ φρονέοντε (τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα) (≅ orac. Delph. 406,2in. P.-W. ap. sch. E 64 d [ὁμοφρ. v.l., οὐ ταὐτὰ AP XIV 100]), vgl. V. 88

D Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937), 7 Colace]ντες ὁμῆς γεγάασ[ι γενέθλης ']ρι μὲν ὁμοῦ συναρήξ[ατε

R. Führer

ὁμόσε [2i] Σχ sch. D M 24: ὁμοῦ. εἰς τὸ αὐτό B *an den gleichen Ort* > *zusammen*, von Flußumleitung u. milit. Zus.stoß M 24 (ποταμῶν, ὅσσοι ...) τῶν πάντων -σε στόματ' ἔτραπε (Ap.), vgl. Δ 453 N 337 τῶν δ' ὁμὸν ἵστατο νεῖκος ... ' 3 vv. Gl. ' ὣς ἄρα τῶν -σ' ἦλθε μάχη (s.d. B 3), μέμασαν δ' (ἀλλήλους ἐναιρέμεν), vgl. V. 343, Υ 158. 374. — Wortf.: ἐπ' ἀλλήλοισιν (s.d. B 1 b α), ἄμυδις B 1 a, ἐς χῶρον ἕνα

D v.l. N 333 R. Führer

ὁμόσπορος [1h] *vom gleichen Samen abstammend*, wahrsch. *vom selben Vater abstammend* h. Cer. 85 (Helios zu Dem.:) „οὔ τοι ἀεικὴς ' γαμβρὸς ἐν ἀθανάτοις πολυσημάντωρ Ἀϊδωνεὺς ' ⌞αὐτοκασίγνητος⌟ καὶ -ος", qualifizierender Zusatz zu ⌞ ⌟, das nur 'eigener Bruder' heißt und nicht Abkunft von gleichem Vater oder gleicher Mutter bezeichnet; vgl. σπέρμα zur Bez. der Nachkommenschaft e. Mannes (aus einer Frau) Hes. fr. 43,54 M. Schmidt

ὁμοστιχάει [1i] Σχ sch. D z.St.: ἅμα πορεύεται. συμπαρακολουθεῖ L Stolz, WS 25, 1903, 230 f.; Φάβης, Ἀθηνᾶ 53, 1949, 288 ff.

B *auf gleicher Höhe marschieren* (*mit* = Dat.), denom. von *ὁμόστιχ- (milit. t.t.?), vgl. ὁμόστοιχος (Alcm. fr. 33 p. 80 Dav.); in Gl. O 635 (νομεὺς) πρώτῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν ' αἰὲν -ει, ὁ δέ τ' (Löwe) ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας ' βοῦν ἔδει, αἱ δέ τε πᾶσαι ὑπέτρεσαν, prägnanter als entspr. Vbd. m. ἅμα Γ 86 (metr. gleichw.), Σ 577; s.a. Janko, Iliad z.St. — Wortf.: ἅμα B I 4 R. Führer

ὁμότιμος [1i] L Steinkopf, Gesch. des Ruhmes 18 f.; Greindl, κλέος 61

B *ranggleich* (ὁμός + τιμή, vgl. Ω 57); in dir. R. O 186 ὑπέροπλον ἔειπεν (Zeus), ' εἴ μ' -ον ἐόντα (Pos.) βίῃ ἀέκοντα καθέξει, s. V. 189. 209, vgl. Α 278, Π 53. — Wortf.: ἰσόμορος, ὁμοῖος B 2 b R. Führer

ὁμότροφος [2h] L K. A. Prieß, Der mythol. Stoff i. d. Il., Diss. Mainz 1977, 55 A. 6

B *zus. aufgewachsen* (*mit* = Dat., vgl. ὁμοῦ B 1), *Jugendgespielin* (*von* = Gen.), nur von Art. (s.d. M 1 am Anf.) h. 9,2 (κασιγνήτην Ἑκάτοιο) -ον ⌞Ἀπόλλων⌟ος ≅ h. Ap. 199 (-ος ⌞ ⌟ι, s.a. V. 16), vgl. Ψ 84, δ 723, ο 365, kontrast. h. Cer. 85. — Wortf.: ὁμῆλιξ, συνέριθος, συνήορος R. Führer

ὁμοτροχόωντα v.l. ο 451, vgl. I Sp. 598,19 f. u. 612,39 f. (falsch 602,20 f.)

ὁμοῦ [10i, 11o, 1H, 2h] M 1 ⁱ[⏑⏑] (ἀλλ') -οῦ Ψ 84, ο 365 2 [⏑ⁱ] (κεῖσθαι) ⌞-οῦ νεκύ⌟/φέεσσι(ν) O 118, E 867, (κείμεθ') ⌞ ⌟άς / καμάτῳ τε καί Υ 499 / P 745, ι 75 = κ 143; (ἀλλά θ') -οῦ <⏑⏑–> τε <⏑–> καί Α 61, Δ 122, μ 67; (Akk.) -οῦ καί (Akk.) Λ 245, ε 294 = ι 69 = μ 315, Op. 243, h. Merc. 122; -οῦ P 362*, λ 573, h. Ven. 272* [⏑ⁱ] -οῦ Λ 127, δ 723*, μ 178. 424* * = vor doppelkons. Anl. (τρ- außer 1h), wo ἅμα (s.d. M 2) metr. gleichw.

B lok. (s. bes. E 867, O 118, Ψ 84 / P 362 in 1/2 jew. am Anf.) *an der gleichen* (: αὐτοῦ 'ders.') *Stelle* (*wie* = Dat.) > mod. (1) *zusammen* (*mit* = Dat.), (2) *gleichermaßen* (vgl. ὁμῶς); Subj. (s-Akk. O 118, λ 573) E 867, O 118, ε 294⁺, Op. 243, h. Merc. 122 Gotth. (h. Ven. 272 deren ψυχή) bzw. Α 61 (Λοιμός), μ 67 numinose Gewalten, Υ 499 Tiere (P 745 deren θυμός), P 362, λ 573 Tote, sonst (10×) lebende Menschen; in assoz. Zush. m. ἀ/θύελλαι⁺ ε 292 ff., μ 67 f., ἄλγε- δ 722 f., ι 75⁺, ἀσπ- [ⁱ⏑⏑] Λ 245, Υ 499, (συνέ)ἐργ(μέν)ον μ 424, h. Merc. 122 f., νεκ- O 118, P 362, Υ 499, νεφέεσσι(ν) E 867, ε 293 f.⁺, πάσας⁺ δ 723, ε 292 ff.; in/nach Gl. P 745 / E 867, Υ 499, in dir. R. 14× von 24 (s.u. jew. Vorbem.). — Wortf.: ἅμα(ρτῇ), ἄμυδις, ἀμφότερον B 3, μετά + Dat., μίγδα, σύν (K 224) 1 (lok./mod.) Adv.: *zusammen (mit)*, verstärkende (vgl. δ 723 m. Α 251, ο 365 m. ζ 105, h. Ven. 272 m. Π 505) Wiederaufnahme von ἅμα ο 363/5, h. Ven. 264/72, je viermal selbst. / in Vbd. m. Dat.: 2i (Subj. jew. Ares) Präp. + Pl. von Appell., 2o (nb. τράφεν⁺ wie Ψ 84) Postpos. + Sg. von Pron.; in dir. R. außer E 867, Λ 127 E 867 (Gl., τοῖος PNd) Ἄρης ' φαίνεθ' ⌞-οῦ νε⌟φέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανόν, kontrast. ἅμα B 16 d O 118 εἴ πέρ μοι (Ares) καὶ μοῖρα Διὸς πληγέντι κεραυνῷ ' κεῖσθαι ⌞ ⌟κύεσσι μεθ' αἵματι καὶ κονίῃσι, vgl. allg. E 397in. Ψ 84 μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ', Ἀχιλλεῦ, ' ἀλλ' -οῦ, ὡς τράφομέν περ, vgl. ω 76 f. δ 723 (πέρι μοι) ἄλγε' ἔδωκεν (Zeus) ' ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι (Pen.) -οῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο (≅ Α 251ex.), vgl. inh. Γ 175, N 431, ζ 23 ο 365 (μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα θυγατέρι) τῇ -οῦ ἐτρεφόμην, ὀλίγον δέ τί μ' ἦσσον ἐτίμα h. Ven. 272 (νύμφαι. τῆσι δ' ἅμ' ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες γεινομένῃσιν ἔφυσαν. ἀζάνεται δένδρεα) πίπτουσι δ' ἀπ' ὄζοι, ' τῶν δέ θ' -οῦ ψυχὴ λείπει φάος zugleich Λ 127 (τοῦ δύο παῖδε λάβε Ag.) εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, -οῦ δ' ἔχον ... ἵππους· ' ἐκ γάρ σφεας χειρῶν φύγον ἡνία gemeinsam, kontrast. V. 103 f. λ 573 (Ὠρίωνα) εἰσενόησα ' θῆρας -οῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, ' τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν 2 (kopulative) Partikel (P 362, Λ 245, ε 294⁺, 1H, 1h nach-, sonst voran-

gest.): *zugleich, sowohl (... als), both (... and)*, wie ἅμα B II 2, ἀμφότερον B 3, ἄμυδις ε 467, μ 415⁺ vorausweisend (μ 424 zus. m. ἄμφω) auf (7× τε, μ 424 ἠδὲ +) καί (+ καί P 362 f., 1ʰ) bzw. μ 178 (τε +) τε, nur Subst.e (im Nom. A 61, Gen. P 362, Dat. P 745⁺, sonst Akk.) koordinierend, im Ggs. zu ἅμα, ἄμυδις, ὁμῶς nie Verben (: ι 456 in D, μ 415⁺, ω 249, Th. 74) od. Adj.e; in dir. R. A 61 u. 7° (außer ε 294) P 362 ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον ' νεκροὶ -οῦ Τρώων καὶ ... ἐπικούρων ' καὶ Δαναῶν, stärker als (metr. gleichw.) ἅμα (z.B. Ω 148⁺), schwächer als ἐπιμίξ (Ξ 60) 745 θυμὸς ' τείρεθ' ‹-οῦ καμάτῳ τε καὶ, ἰδρῷ σπευδόντεσσιν (Maultieren) ι 75 (2 Tage) κείμεθ' ‹ ›, ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες = κ 143 Y 499 (Gl., ὦς ὑπ' Ἀχιλλῆος) ἵπποι ' στεῖβον -οῦ νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας (≅ Λ 534) Δ 122 ἕλκε δ' -οῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια μ 67 (Plankten) τῇ δ' οὔ πώ τις νηῦς φύγεν ἀνδρῶν ... ' ἀλλά θ' -οῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν ' κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' (ἄελλαι), zur dreigliedr. V.struktur m. τε + καί vgl. Λ 708, ε 467, Th. 661, Op. 67 A 61 εἰ δὴ -οῦ πόλεμός τε δαμᾷ ‹καὶ λοιμὸ›ς Ἀχαιούς, vgl. ε 467 Op. 243 (τοῖσιν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Zeus) λιμὸν -οῦ ‹ ›ν ε 294 σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε (Pos.) ' γαῖαν -οῦ καὶ πόντον = ι 69 (Zeus) = μ 315 Λ 245 (100 βοῦς δῶκεν) χίλι' ὑπέστη ' αἶγ‹ας -οῦ καὶ› ὅις, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο h. Merc. 122 ὤπτα δ' ἀμφ' ὀβέλοισι ... ' σάρκ‹ › νῶτα γεράσμια καὶ μέλαν αἷμα ' ἐργμένον ἐν χολάδεσσι μ 424 (ἐπίτονος) τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον -οῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν 178 ἐν νηΐ μ' ἔδησαν -οῦ χεῖράς τε πόδας τε ' ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, vgl. V. 50, χ 189

D ci. O 635, ι 456 G 4× in μ R. Führer

ὅμουρος [1ᵉ] L J. D. P. Bolton, Aristeas of Proconnesus, Oxford 1962, 17 f; Ivantchik, AC 62, 1993, 39 f.

B (ὁμός + οὖρος I:) *angrenzend, benachbart* Aristeas fr. 2 ii, 1 p. 87 Dav. {σ}φάσ<αν> (Issedonen) ἀνθρώπους εἶναι καθύπερθεν -ους ' πρὸς βορέω (μαχητάς, ἀφνειούς), sc. Arimaspen, vgl. ι 48, Hecat. fr. 163. 203. 204. 207. – Wortf. s. γείτων R. Führer

ὁμοφρονέω [2°] Σχ sch. Barn. ζ 183: ‹τὰ αὐτὰ› βουλευόμενοι, ι 456: ‹ › μοι βούλοιο

L Böhme, Seele u. Ich 49 A.7; van der Valk, Text. Crit. Od. 55; s.a. ὁμόφρων L

B *übereinstimmen* i.S.v. *an einem Strang ziehen*, (+ νοήμασιν) *ein Herz u. eine Seele sein* (von Eheleuten / Lieblingshaustier), urspr. Ptz. als metr. Verlängerung (1. VH) von ὁμόφρων (2. VH) wie εὐφρονέων (II Sp. 765, 29 f.) von εὔφρων; in dir. R. (auf 2./3. P. bzg.) ζ 183 (οὐ τοῦ γε κρεῖσσον) ἢ ὅθ' -οντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον ' ἀνὴρ ἠδὲ γυνή (181 ὁμοφροσύνην, s.d.), vgl. γ 128, O 50 ι 456 (κρείε) εἰ δὴ -οις ποτιφωνήεις τε γένοιο ' εἰπεῖν ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει *mitwirken würdest* (sc. nicht nur mitfühlen V. 453); and. ('vernünftig wärest') L; formal vgl. Ω 57, Sc. 50 R. Führer

ὁμοφροσύνη [2°] Σχ sch. Barn. ζ 181: γνησίαν φιλίαν (analog ο 198) B *Eintracht, Einträchtigkeit* (zw. Eheleuten / Freunden) als Göttergabe / Produkt gemeinsamen Erlebens; in dir. R. (auf 1./2. P. bzg.) ζ 181 (σοὶ θεοὶ δοῖεν) ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ -ην ὀπάσειαν ' ἐσθλήν ο 198 (ξεῖνοι) καὶ ὁμήλικές εἶμεν· ' ἥδε δ' ὁδὸς καὶ μᾶλλον -ῃσιν ἐνήσει R. Führer

ὁμόφρων [1ⁱ, 1ᴴ, 3ʰ] Σχ sch. D X 263: -ονα θυμὸν ἔχουσιν· ὁμονοοῦσι L Snell, Gn. 7, 1931, 84 f.; ders., Dichtung u. Gesellschaft 39–43; Plamböck, Erfassen 97 f.

B (Poss.-Kompos. aus ὁμός u. φρήν) *einträchtig*, von Tieren (1ⁱ neg.) in dir. R. u. Goth. (Musen, Dem. u. Perseph., Ap. u. Hermes) bzw. deren θυμός (s.d. B 3 b) in Erz., stets [⏑⏑⏑], Akk. außer h. Merc. 195; in assoz. Zush. m. ἀλλήλ- X 263 f., h. Cer. 434 f., διαμπερές X 263 f., (Abl.) ο 196 ff., θυμὸν ἔχουσαι⁺ ' X 263, Th. 60 f., h. Cer. 434, h. Merc. 391; in (h. Merc. 391 in) dir. R. 1ⁱ, h. Merc. 195 Sg. (nur HV formel, metr. gleichw. m. N 487ᵉᵃ): X 263 ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὁρκία πιστά, ' οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ‹-ονα θυμὸν ἔχ›ουσιν, ' ἀλλὰ κακὰ φρονέουσι διαμπερὲς ἀλλήλοισιν h. Cer. 434 πρόπαν ἦμαρ ‹ ›ουσαι ' πολλὰ μάλ' ἀλλήλων κραδίην καὶ θυμὸν ἴαινον ' ἀμφαγαπαζόμεναι, vgl. Δ 360 f. h. Merc. 391 ἀμφοτέρους δ' ἐκέλευσεν (Zeus) ‹ ›οντας ' ζητεύειν (Ggs. V. 315), vgl. h. Ven. 102 Pl.: 195 (Rinderherde) κύνες κατόπισθεν ἕποντο ' τέσσαρες ἠύτε φῶτες -ονες *einträchtig wie Kameraden zus. wirkend*, vgl. N 704 Th. 60 (Μνημοσύνη) ἔτεκ' ἐννέα κούρας -ονας, ᾗσιν ἀοιδὴ ' μέμβλεται *harmonierend*, s. V. 39 (68 < A 604⁺); and. („Μοῦσαι als ὁμονοοῦσαι ausgedeutet") Gigon, Festschrift Debrunner 153 A.2 > Verdenius, Mn. IV 25, 1972, 246 f. – Wortf.: εἷς B 1 b, ἴσος B 1 d, ὁμηρεῦσαι. – Ab 1.: ὁμοφρονέω, ὁμοφροσύνη R. Führer

ὁμόω s. ὁμωθῆναι

Ὀμφάλη [1ᵉ] T. des Iardanos, als Witwe des Tmolos Königin der Lyder, bei der Her. drei Jahre Sklavendienst tat Pan. fr. dub. 5 p. 129 Dav. (= 34 p. 187 Ber. = 33 Matthews); vgl. Pan. fr. 17ᴬ⁺ᴮ p. 123 Dav. u. fr. 17 Matthews; von Wilamowitz, Herakl. II 70 ff. Pan. zugeschrieben; nach dems., a.O. 74, ist 'O. urspr. Heroine der thessal. od. epirot. Stadt Ὀμφάλιον; s. auch Roscher III 1, Sp. 870 ff. G. Markwald

ὀμφαλόεις [12ⁱ, 1ᵉ] M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] -εν Ω 269 2 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑×] ὑπ' ‹ἀσπίδος -έσσης› Λ 259. 424; (καὶ) ‹ › Z 118, Λ 457; -εσσαν X 111; κόρυθές/ἄς τε καὶ ἀσπίδες/ας -εσσαι/ας Π 214, τ 32; καὶ ‹ἀσπίδες -εσσαι› M 161, N 264, T 360; ‹ › Δ 448 = Θ 62

Σχ sch. D Δ 448: ὀμφαλοὺς ἔχουσαι. περιφερεῖς, Ω 269: νῦν κεκοσμημένον

B epith. of shield (1), yoke (2) 1 of ἀσπίδος⁺, *bossed, having (a) boss(es*: basic ref. doubtless to one central boss, but for possibility of ref. to others see Λ 34); see further ὀμφαλός B 2 a and L²ᵃ³ Occurrences in M 2 2 of ζυγόν, *knobbed, having a central knob*; see also ὀμφαλός B 2 b and L⁴ Ω 269 κὰδ δ' ἀπὸ πασσαλόφι ζυγὸν ᾗρεον ἡμιόνειον ' πύξινον -εν (-εντ' vulg., see Leaf ad l.), εὖ οἰήκεσσιν ἀρηρός (v. 269 om. Zen.) J. N. O'Sullivan

ὀμφαλός [7ⁱ, 1°, 1ᴴ, 1ᵉ] E IE, cf. Lat. *umbilicus*, OIr. *imbliu*, and (w. diff. Ablaut) e.g. Skr. *nábhi-*, Lett. *naba*, OHG *naba, nabalo*; further Rix, MSS 27, 1970, 94–96 and Mayrhofer, EWAia I 14. – Deriv.: ἐπομφάλιος, ὀμφαλόεις

M [⏑⏑⏑] -ῷ Hes. fr. 33a, 26 [⏑⏑⏑] -οί Λ 34 [⏑⏑⏑] -ός ἐστι/οὔτε θαλάσσης α 50, Epim. fr. 11, 1 Diels; -οῦ N 568; ‹παρ' -όν› ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι Δ 525, Φ 180; ‹ › Y 416; -όν Ω 273 [⏑⏑⏑] -όν N 192

Σχ sch. D Ω 273: ἐπ' -όν· ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ L

B *navel* (1), metaph. uses (2) 1 *navel* of pers., always in context of fatal wounding (3× w. spear, cast or thrust; Φ 180 w. sword). – Wdf 1 d.: γαστὴρ μέση, πρότμησις Δ 525 οὖτα δὲ δουρὶ ‹παρ' -όν· ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι ' χύντο (χολάδες),

Φ 180 *γαστέρα γάρ μιν τύψε* (sc. *ἄορι*) ⌞ ⌟ *Υ* 416 (*τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι νῶτα, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες σύνεχον*) *ἀντικρὺ δὲ διέσχε παρ' -ὸν ἔγχεος αἰχμή*, ' *γνὺξ δ' ἔριπ'* (*προτὶ οἷ δ' ἔλαβ' ἔντερα χερσί*) *N* 568 *βάλε δουρὶ* ' *αἰδοίων τε μεσηγὺ καὶ -οῦ, ἔνθα μάλιστα* ' *γίγνετ' Ἄρης ἀλεγεινὸς* (*βροτοῖσιν*) **2** metaph. **2a** *boss* of shield; always (incl. use of *ὀμφαλόεις*), exc. in *ἐπομφάλιον* (*H* 267, w. *σάκος*), assoc. w. *ἀσπίς*, in *Z* 118 w. *ἀσπίς* that is evidently body-shield (on *ἀσπίς* and *σάκος* see *ἀσπίς* B introd., on *ὀ.* esp. coll. 1428,26–29. 59–61; 1429,77–1430,2); in *Λ* 34 *ὀ.* not only of central boss, but also transferred to similar formations surrounding this *Λ* 34 *ἐν* (on Ag.'s shield) *δέ οἱ -οὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο* ' *λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο* *N* 192 *ἀσπίδος* (of Hector) *-ὸν οὖτα* (Aias, w. spear) **2b** central *knob* of yoke *Ω* 273 *τὰς δ' ἑκάτερθεν ἔδησαν* (sc. *ζυγόδεσμον*) *ἐπ' -όν*, when attaching yoke to pole of mule-waggon (n. *ζυγὸν ὀμφαλόεν* vv. 268 f.) Hes. fr. 33a,26 (*ζυγοῦ* [of Her.'s chariot]) *ὀ]μφαλῷ ἑζόμενος* (Periclymenus, as wasp vel sim.) **2c** *central point, central protuberance* (so *α* 50 too, if we are to think of island as raised like a navel on surface of sea) *α* 50 (w. punctuat. as in V. d. Mühll) *πήματα πάσχει* (Od.) ' *νήσῳ* (Ogygia) *ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' -ός ἐστι θαλάσσης*, ' *νῆσος δενδρήεσσα*, though difficult to envisage Ogygia (in far West in Hom.: see St. West [who thinks of island as also like *ὀ.* in shape; cf. R. Henning, D. Geographie des hom. Epos, Leipzig – Berlin 1934, 46] in Odyssey ad l.; on theories ancient and modern on locat. Hainsworth, ibid. on *ε* 55) as at centre of sea (see also Greifenhagen, PhW 53, 1933, 110 f.; A. Ballabriga, Le Soleil et le Tartare, Paris 1986, 90 ff.) Epim. fr. 11,1 Diels *οὔτε ... ἦν γαίης μέσος -ὸς οὔτε θαλάσσης*, see Defradas, Propagande delph. 102 ff. (esp. 108 f.), also (on the Delphic *ὀ.*) M. W. de Visser, Die nicht menschengestaltigen Götter der Griechen, Leiden 1903, 84–90

J. N. O'Sullivan

ὄμφ(αξ) f. [1°, 1^H] **E** uns.; viell. verw. m. lat. *umbo*, viell. entlehnt; vgl. Chantraine, Form. 377; Risch 162

B *unreife Traube* *η* 125 (im Garten des Alkin.) *πάροιθε δέ τ' -κές εἰσιν* ' *ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι ὑποπερκάζουσιν* Sc. 399 *τούς* (Hirsesamen) *τε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' -κες αἰόλλονται*, ' *οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος*, s. Russo z. St.

G. Markwald

ὀμφή [2^i, 2°, 5^b] **E** Erbwort (= dt. *Sang*), nom. act. zu **ἔμφω* (wozu isol. Form *ἐάφθη*), s. Meier-Brügger, MSS 50, 1989, 91 ff. – Abl.: *πανομφαῖος*

M [-ᾱ] *ἐμ/σῆς -ῆς ἀπονή/ἐπακούσεται* h. Merc. 543. 545 / 566 [ᾱ×] *-ή* *B* 41; *Διὸς -ῆς* h. Merc. 471 = 532^ex.; *-ῆς* *Υ* 129; *θεοῦ -ῇ* *γ* 215 = *π* 96

Σχ sch. D *B* 41: *θεία φήμη καὶ κληδών* (s.a. *Θ* 250: *θ. κλ.*, *Υ* 129: *κλ.*), *Υ* 129: *ἐκ τῆς θείας φωνῆς. τοῦτ' ἔστιν ἡμῶν αὐτῶν*, sch. Barn. *γ* 215: *χρησμῷ. κληδόνι. μαντείᾳ*

L Ph. Mayer, Studien zu Hom., S., Eur. ..., Gera / Leipzig 1874, 35 f.; C. F. von Nägelsbach, Hom. Theol., Nürnberg ³1884, 173; Fournier, Dire 229. 232

B (göttl.) *Stimme* (numinos wie menschl. *κληδών* u. z. T. *φήμη*) > (Orakel-) *Weissagung* (urspr. in Dodona? vgl. Abl.), stets mit Angabe der Quelle (hom. allg. *θείη / θεῶν / θεοῦ*, 5^b spezif. Zeus / Ap. / Hermes) durch poss. Gen./Adj./Pron. (5× / *B* 41 / 3^b), vgl. *αὐδή* I Sp. 1541,76 ff., *ἰωή* II Sp. 1266,71 f.; *B* 41 Nom., 2° Dat., sonst (3× *ἐκ* +) Gen. (4× abh. von verbum sentiendi), relig. Archaismus; in dir. R. (von Gotth. außer 2°) bis auf *B* 41 *B* 41 *ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου, θείη δέ μιν* (Ag.) *ἀμφέχυτ' -ή* (sc. Oneiros' Botschaft) *im Bann des göttl. Wortes* (Ggs. *Ξ* 253^+), vgl. *ζ* 122, *K* 139, h. Merc. 421 f., *O* 270 *γ* 215 *εἰπέ μοι ἠὲ ἑκὼν ὑποδάμνασαι* (Tel.), *ἢ σέ γε λαοὶ* ' *ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ -ῇ* = *π* 96 *einem göttl. Wink folgend* (Ggs. *ξ* 262^+), vgl. *ξ* 89, *B* 367 *Υ* 129 (Götter schützen Ach., *ἵνα μή τι μετὰ Τρώεσσι πάθῃσι σήμερον*) *εἰ δ' Ἀχιλεὺς οὐ ταῦτα θεῶν ἐκ πεύσεται -ῆς*, ' *δείσετ' ἔπειθ', ὅτε κέν τις ἐναντίβιον θεὸς ἔλθῃ* ' *ἐν πολέμῳ* aus göttl. *Munde*, s. *Φ* 288 ff., vgl. *E* 64, *H* 53, *δ* 831 h. Merc. 471 (*πάντ' εὖ οἶδας*, denn Zeus gab dir) *δῶρα* ' *καὶ τιμάς· σὲ δέ φασι δαήμεναι ἐκ Διὸς -ῆς* ' *μαντείας* (*θ'*), *Ἑκάεργε· Διὸς πάρα θέσφατα πάντα* = 532^ex., vgl. *α* 282^+ f., *ξ* 328^+, *π* 403, Pindith. 2,29 u. Abl., s.a. *Ζεύς* B 7a 543 *ἐμῆς -ῆς ἀπονήσεται ὅς τις ἂν ἔλθῃ* ' *φωνῇ τ' ἠδὲ ποτῇσι τελήεντων οἰωνῶν* = 545^med. *Orakel(spruch)*, vgl. *θ* 79, Thgn. 807 f. 566 (Bienenorakel) *σὺ δ' ἀτρεκέως ἐρεείνων* ' *σὴν αὐτοῦ φρένα τέρπε, καὶ εἰ βροτὸν ἄνδρα δαείης*, ' *πολλάκι σῆς -ῆς ἐπακούσεται αἴ κε τύχῃσι*. – **Wortf.**: *αὐδή* B 1bc, *γῆρυς*, *θέμις* B 6, *θεοπρόπη/ον*, *θεσπεσίη* (s.d. B 6), *θέσφατα* (s.d. B 2), *ἰωή* B 2, *μαντείη* B 2, *μαντήϊα*, *ὄπα/ί*, *ὄσσα*, *φθόγγος/ή*, *φωνή*

D v.l. *χ* 347

R. Führer

ὁμωθῆναι [1^i] *to be united* *Ξ* 209 *εἰ κείνω γ' ἐπέεσσι παραιπεπιθοῦσα ...* ' *εἰς εὐνὴν ἀνέσαιμι -θῆναι φιλότητι*, ' *αἰεί κέ σφι φίλη ... καλεοίμην* Cf. *μίγνυμι*

W. Beck

ὁμώνυμος [1^i] **E** on compd. Risch § 82; see *ὄνομα* E

B *having the same name* *P* 720 *νῶϊ* (*Αἴαντε*) *μαχησόμεθα ...* ' *ἶσον θυμὸν ἔχοντες -οι, οἳ τὸ πάρος περ* ' *μίμνομεν ὀξὺν Ἄρηα παρ' ἀλλήλοισι μένοντες*, list of early uses at Heitsch, Entdeckung der Homonymie, Mainz 1972, 87

W. Beck

ὁμῶς [16^i, 12°, 10^H, 2^b] **M** [⏑ᾱ] *πᾶσιν* ⌞*-ῶς (θυμ⌟όν)* *O* 98, Th. 672, ⌞ ⌟*ῷ* *A* 196 = 209; *πάντας -ῶς μή πώ*^+ *τις* *P* 422, *δ* 775; *πάντῃ -ῶς* Th. 366; *πάντες* ⌞*-ῶς (αὐτ⌟ὸς δέ)* *ψ* 332, h. 7,52, (*Τρῶας*) ⌞ ⌟*οί/ούς τ(ε)* (⏑)⏑ – *καὶ μώνυχες*^+ *ἵπποι*^+ *Λ* 708, *Φ* 521, ⌞ ⌟*όν* ⌞*τε καί*⌟ *O* 257, *-ῶς* ⏑⏑ – ⌞ ⌟ *Θ* 214, Hes. Th. 771, fr. 302,9; (*δ'*) *ἄρ' -ῶς (καί)* *Φ* 62, *ω* 415; *δ' -ῶς πλείειν* *ο* 34; *-ῶς* *I* 320. 605 [⏑ᾱ] *μὲν -ῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ* *κ* 28 ≅ 80 = *ο* 476; *δ' ἄρ' -ῶς καί* Op. 372 [⏑ᾱ] *Τρῶες -ῶς* *E* 535; (*μὲν*) *-ῶς μακάρεσσι θεοῖσι(ν)* *Ξ* 72, Hes. POxy. 2509,5; *-ῶς νύκτας* ⌞*τε καὶ*⌟ *ἦμαρ* *Ω* 73, *ω* 63, *-ῶς αὐτοί* ⌞ ⌟ *ἵπποι* *P* 644, *-ῶς* -- ⌞ ⌟ Op. 459; *-ῶς καί* Th. 74; *-ῶς* *I* 312 = *ξ* 156, *θ* 542, *ν* 405 = *ο* 39, Op. 3. 669, h. 12,5

Σχ sch. D *I* 312: *ὁμοίως* (ebs. *A* 196. 209 sowie sch. min. P. Strassb. inv. 33 u. P. Yale 126 zu *A* 196). *ἴσως*

B (Adv. zu *ὁμός*) *in gleicher Weise*, Subj. (s-Akk. *O* 98, *P* 422) *A* 196^+, *Ξ* 72, *O* 257, *Ω* 73, Th. 74. 366, h. 12,5 Gotth. bzw. *O* 98 / Th. 672 deren *θυμός* / *χεῖρες* (jew. in Vbd. m. *πᾶσιν*), Op. 372. 669 (in 2) Abstr., Th. 771 Höllenhund, sonst Menschen; in assoz. Zush. m. *ἀ/ἐπαγγείλειε/ῃσι* *P* 640/4, *δ* 775, *ἀλέασθε / κακὰς ὑπὸ κῆρας ἄλυξεν / κακὸν μόρον ἐξαλύοντες* *δ* 774 f., *ψ* 332, h. 7,51 f. (in 4), *ἄμφω/οτέροισι* *A* 196^+, Th. 771, *ἀνήρ*^+ *Θ* 214, *I* 320, *P* 421 f., Op. 3. 372, (*καὶ*) *αὐτός*(^+ s. M) *ψ* 332, Hes. Op. 459, POxy. 2509,5, *Ἥρη(ν)* *A* 195 f.^+, *O* 98 ff., h. 12,1/5, *ἰσ-* *I* 318 ff., D, *κακός*^+ *I* 319 f., *O* 97 f., *ψ* 332, Op. 669, h. 7,51 f., *οἶδε*^+ *ν* 405^+, Hes. POxy. 2509,5, *οὖρον* *ο* 34. 475 f., *πάντες*(^+ s. M) *Λ* 707 f., *θ* 542, *ψ* 332, h. 7,52; 12,4 f., *πόλεμ-* *I* 318 ff. 604 f., *P* 422, *πτολίεθρον* *O* 257, *κ* 80 f., *τιμῇ*^+ *I* 319 f. 605, Th. 74, *τῖον/(σ)ουσιν* *E* 535 f., *I* 603 ff., h. 12,5, *φιλέει*^+ *A* 196^+, *ν* 405 f.; in Ach.-Kontext *A* 196^+, *I* 312. 320. 605, *Φ* 62. 521, *Ω* 73^+, überw. (s.u. jew. Vorbem.) in dir. R. (Ach.s *I* 312. 320, *Φ* 62, Ag.s *Ξ* 72, *ω* 63, Ath.s *A* 209, *ν* 405^+, von sonst. Gotth. *O* 98. 257, *Ω* 73, ⌞Hes. POxy. 2509,5⌟; RAnf. ⌞ ⌟, 2. V. *δ* 775, vorletzter V. *O* 98,

REnde *J* 605, *P* 422), gehäuft *I* 312/20, *o* 34/9. – Wortf.: *ἅμα* B II, *αὔτως* B 2, *ἐπιμίξ* (*Φ* 16), *ἴσα/ον* (s.d. B 1 f) 1 in Vbd. m. Dat. (⟨außer *E* 535⟩ Gotth. bzw. *I* 312⁺ deren Reich): *in gleicher Weise wie* (kontrast. *ὁμοῦ* B 1 'zus. mit'); ⟨ ⟩ in dir. R. (4×) o.ä. (1ʰ) *I* 312 *ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος -ῶς 'Αίδαο πύλῃσιν ' ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ* = *ξ* 156, vgl. *Γ* 454, Tyrt. fr. 11,5 f. W. *E* 535 (PN) *ὃν Τρῶες -ῶς Πριάμοιο τέκεσσι ' τῖον, ἐπεὶ θοὸς ἔσκε μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι*, vgl. II Sp. 1229,45 ff. h. 12,5 (*Ἥρην ἀείδω, ἣν πάντες ⟨μάκαρες⟩* im Ol.) *ἁζόμενοι τίουσιν -ῶς Διί* *Ξ* 72 *τοὺς μὲν -ῶς ⟨ ⟩σι θεοῖσι ' κυδάνει* (Zeus), *ἡμέτερον δὲ μένος* (*ἔδησεν*) = Hes. POxy. 2509,5ᵉˣ· (*οἶσθα*) 2 (prägnant) zweierlei (außer *Φ* 62 Gegensätzliches, 1ⁱ, 3ᴴ am Ende in formaler Antith.) vergleichend: *in gleicher Weise*, *I* 318 ff. *ἴση/ἰῇ* wiederaufnehmend, *I* 605, *O* 98 neg., *Φ* 62 fragend; außer *A* 196 in dir. R. (6×) o.ä. (3ᴴ) *A* 196 (Ath. kam, *πρὸ γὰρ ἧκε*) *Ἥρη ' ἄμφω ⟨-ῶς θυμ⟩ῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε* = 209 *beide* (Ag. u. Ach.) *in gleicher Weise*, kontrast. *μ* 424 *O* 98 *Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται* (s. 57–74) · *οὐδέ τί φημι* (Hera) ' *πᾶσιν ⟨ ⟩ὸν κεχαρησέμεν, οὔτε βροτοῖσιν ' οὔτε θεοῖς alle in gleicher Weise* (Hampe), sc. gr./tr. Partei, vgl. *Δ* 17 *θ* 542 (Demod. *οὐ ⟨πάντεσ⟩σι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει*) *σχεθέτω, ἵν' -ῶς τερπώμεθα ⟨ ⟩ ' ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος* *Φ* 62 (Lykaon zurück aus Lemnos. *δουρὸς γεύσεται, ὄφρα*) *δαείω ' ἦ ἄρ' -ῶς καὶ κεῖθεν* (sc. Unterwelt) *ἐλεύσεται, ἤ μιν ἐρύξει ' γῆ* *I* 605 *ἐπὶ ⟨δώρων⟩ ' ἔρχεο · ἴσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν 'Αχαιοί. ' εἰ δέ κ' ἄτερ ⟨ ⟩ πόλεμον ... δύῃς, ' οὐκέθ' -ῶς τιμῆς ἔσεαι*, vgl. *Ω* 57. 66 320 *ἴσῃ μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι · ' ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός · ' κάτθαν' -ῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργώς genauso* Op. 372 *πίστεις † δ' ἄρ' -ῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας* 3 (*Δί' ἐννέπετε*) *ὅν τε διὰ βροτοὶ ἄνδρες -ῶς ἄφατοί τε φατοί τε ' ῥητοί τ' ἄρρητοί τε Διὸς* (*ἔκητι*) 669 *ἐν τοῖς* (Pos. od. Zeus) *γὰρ τέλος ἐστὶν -ῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε*, vgl. Sol. fr. 13,33 W., Thgn. 369 3 (abgeschw.) Analoges (bes. Tag u. Nacht, Mann u. Roß) vergleichend (*o* 34, *ν* 405⁺ impl.) > koordinierend (14× vor [außer Th. 74 *τε* +] *καί*, vgl. *ὁμοῦ* B 2): *in gleicher Weise* > *sowohl* (... *als*); in dir. R. (12×) o.ä. (Op. 459) außer *Θ* 214, *Φ* 521, *ω* 415, Th. 74. 771 *Ω* 73 *οἱ* (Ach.) *αἰεὶ ' μήτηρ παρμέμβλωκεν -ῶς ⟨νύκτας τε καὶ ἦμαρ⟩* = *ω* 63ᵉˣ· (*σε κλαίομεν* 17 Tage) *κ* 28 *ἐννῆμαρ μὲν -ῶς πλέομεν ⟨ ⟩* ≅ 80 = *o* 476 *o* 34 (Hinterhalt der Freier) *ἀλλὰ ἑκὰς νήσων ἀπέχειν ... νῆα, ' νυκτὶ δ' -ῶς πλείειν*, sc. wie am Tag, vgl. Ap. Rh. 2,660 f. *ν* 405 (*συβώτην*) *ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος, -ῶς δέ τοι ἤπια οἶδε, ' παῖδά τε σὸν φιλέει* (u. Pen.) = *o* 39 *nach wie vor* (Anf. stellg. nur hier, kontrast. *ὅμως* *M* 393, vgl. Semon. fr. 7,48 W.), Ggs. *π* 143 *ω* 415 (*Ὅσσα* machte Freiertod bekannt) *οἱ δ' ἄρ' -ῶς ἀϊόντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος ' μυχμῷ τε στοναχῇ τε δόμων προπάροιθ' 'Οδυσῆος fanden sich gemeinsam ein* (≅ *ι* 401), vgl. *θ* 16; and. Ameis-H. *Θ* 214 *τῶν δ', ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔργε, ' πλῆθεν -ῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν* (*εἰλομένων*), vgl. *Φ* 16 *Λ* 708 (Viehraub) *οἱ δὲ τρίτῳ ἤματι πάντες ' ἦλθον ⟨-ῶς αὐτοί τε⟩ πολεῖς καὶ ... ἵπποι ' πανσυδίῃ*, kontrast. *N* 337 *P* 644 (kann keinen sehen) *ἠέρι γὰρ κατέχονται ⟨ ⟩ καὶ ἵπποι* *Φ* 521 (Ach.) *Τρῶας ⟨-ῶς αὐτ⟩ούς τ' ὄλεκεν καὶ ... ἵππους*, vgl. V. 16 *O* 257 (Ap.) *ὅς σε* (Hektor) *πάρος περ ' ῥύομ', ⟨ ⟩όν ⟨τε καὶ⟩ ... πτολίεθρον* Hes. Op. 459 *τότ' ἐφορμηθῆναι -ῶς δμῶές ⟨ ⟩ αὐτός* (*ἀρόων*), vgl. Tyrt. fr. 7,1 W. fr. 302,9 (*συγκαλέω*) *καμίνων δηλητῆρας, ' Σύντριβ' -ῶς Σμάραγόν ⟨ ⟩ Ἄσβολον ἠδὲ Σαβάκτην* Th. 771 *ἐς μὲν ἰόντας ' σαίνει -ῶς οὐρῇ ⟨ ⟩ οὔασιν* (*ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ πάλιν*) 74 (Zeus herrscht *νικήσας*) *Κρόνον · εὖ δὲ ἕκαστα ' ἀθανάτοις ⟨διέταξε⟩ν -ῶς (⟨ ⟩ νόμους* ci.) *καὶ ἐπέφραδε τιμάς*, Verb(alphras)en koordinierend wie *ἄμυδις* *μ* 415⁺, *ἅμα* *ω* 249 (and. Verdenius, Mn. IV 25, 1972, 250: „with *ἕκαστα*"); d. Kj. bräuchte davor *ἑκάστῳ ἀθανάτων* (s. II Sp. 498,39 f.) 4 (formelh. [⏑̯]) in Vbd. m. *πάντες*⁺ (s.a. *O* 98, *θ* 542 in 2; and. *Λ* 707 f. in 3): *alle in gleicher Weise* > *alle miteinander* od. abgeschw. (*δ* 775, 2ᴴ) als bloße Verstärkung wie *ἅμα* B II 1 a; hom. in (*ψ* 332 in) dir. R. *P* 422 *εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε* (Patr.) *δαμῆναι ' ⟨πάντας -ῶς, μή, πώ τις ἐρωείτω πολέμοιο alle miteinander*, vgl. *Z* 422 *δ* 775 *μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε ' ⟨ ⟩ πού τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω* *ψ* 332 *ἀπὸ δ' ἔφθιθεν ... ἑταῖροι ' ⟨πάντες -ῶς⟩, αὐτὸς δὲ κακὰς ὑπὸ κῆρας ἄλυξεν* h. 7,52 (Dion.) *ἀρχὸν ἔλ', οἱ δὲ θύραζε κακὸν μόρον ἐξαλύοντες ' ⟨ ⟩ πήδησαν, ἐπεὶ ἴδον, εἰς ἅλα alle auf einmal* Th. 672 *τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀίσσοντο ' πᾶσιν -ῶς* 366 (*Ὠκεανῖναι, αἳ ῥα*) *γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης ' πάντῃ -ῶς ἐφέπουσι everywhere alike* (West)

D Hes. fr. 1,8 suppl. *οὐδ' ἄρα ἰσαίωνες ὁμ[ῶς ' ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες ε[' ὀσσόμεν[ο]ι φρ[εσὶ] γῆρ[ας*

R. Führer

ὅμως [1ⁱ, 1ᵉ, 1ᴴ] L Bäumlein, Partikeln 170 ff.; M. Hecht, Quaestiones Hom., Diss. Königsberg 1882, 26 ff.

B (aus *ὁμῶς*) *gleichwohl, dennoch, trotzdem, dessenungeachtet* *M* 393 *Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο Γλαύκου ἀπιόντος ' αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν · -ως δ' οὐ λήθετο χάρμης, ' ἀλλ'* (PNᵃ *νύξ*') *zugleich* > *trotzdem* *λ* 565 (Aias *μ' οὐδὲν ἀμείβετο*) *ἔνθα χ' -ως προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τόν · ' ἀλλὰ* (ich wollte *τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν*) Op. 20 (gute Eris) *ἥ τε καὶ ἀπάλαμόν περ -ως ἐπὶ ἔργον ἔγειρεν*, s. West z. St. – Wortf.: (*καὶ*) *αὔτως* (*E* 255, *I* 599), *ἔμπης*, (*καὶ / οὐδ'*) *ὥς*

D v.l. Cert. p. 37,8

R. Führer

ὄναρ, ὄνειρος/ον, ὀνείρατ(α) [*ὄναρ* 2ⁱ, 2ᵉ; *ὄνειρος/ον* (only *δ* 841 clearly neuter) 8ⁱ, 14ᵉ, 3ᴴ, 1ʰ; *ὀνείρατ'* 1ᵉ] E IE, now found only in Gr., Arm. and Alb., see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. – Deriv.: *ὀνείρειος, ὀνειροπόλος*

F (- = *ὀνειρ*) sg.: nom. *ὄναρ* 2ⁱ, 1ᵉ; *-ος* 3ⁱ, 2ᵉ; *-ον* 1ᵉ; voc. *-ε* 1ⁱ; dat. *-ῳ* 1ⁱ, 4ᵉ; acc. *ὄναρ* 1ᵉ; *-ον* 2ⁱ, 4ᵉ, 1ᴴ; pl.: nom. *-οι* 1ᵉ; gen. *-ων* 2ᵉ, 2ᴴ, 1ʰ; acc. *-ους* 1ⁱ; *-ατ'* 1ᵉ On development of forms see e.g. Frisk s.v. *ὄναρ/ὄνειρος*

M 1 disyll., only *ὄναρ* 1a shape [⏑⏑]: ⏑̯[⏑⏑] *τ* 547 ⏑̯[⏑⏑] *υ* 90 ⏑̯[⏑⏑] *A* 63 1b [⏑̯⏑] *K* 496 2 trisyll. 2a [⏑̯⏑] *-ος* *B* 16, *λ* 222; *-ον ἐπέσσυτο* *δ* 841; *οὖλε -ε* *B* 8; *τὸν -ον* *B* 80, *τ* 535; *-οι* *τ* 560; *-ατ' ἐπέσσευεν* *υ* 87 2b [⏑̯×] *-ος* *B* 22. 56 = *ξ* 495; *⟨ἦ καὶ -⟩ῳ* *λ* 207 (cf. ⟨ ⟩ *ὀπάλον* *A* 63); (*⟨ὀίομαι⟩*) *ἔν περ -ῳ* *τ* 541. 581 = *φ* 79; (⟨ ⟩) *αἰνὸν -ον* *τ* 568, Hes. Cat. 94,27 Trav.; *οὖλον -ον* *B* 6; *-ον* *ζ* 49, *τ* 555; *-ων* *τ* 562, *ω* 12, Hes. Th. 212, Cat. 16,22 Trav., h. Merc. 14; *-ους* *E* 150 2c [⏑̯–] *-ῳ* *X* 199

Σχ sch. D *A* 63: *ὄναρ · ὁ -ος. καὶ ἡ δι' -ου ἀποκάλυψις*, *E* 180: *-ους · ἐνύπνια*, sch. min. P. Ryl. 26 on *B* 8, *δ* 841: *θέαμα*

L Dodds, Irrational 104–107 w. nn. on pp. 122 f.; A. H. M. Kessels, Studies on the dream in Gr. lit., Utrecht 1978, 6. 121 ff. 158 f.; Levy, Ktema 7, 1982, 23–41; Casevitz, ibid. 67–73; Morris, TAPhA 113, 1983, 39–54; J. N. Bremmer, The early Gr. concept of the soul, Princeton 1983, 18–21; Hölscher, Odyssee 276–279 w. nn. 5–9 on p. 346

B *dream*, ref. either to dream-figure (1) or dream-experience (2), but this distinct. not fully sustained (see below); offspring of Night Th. 212, conducted by Hermes h. Merc. 14, sent by gods (Zeus *A* 63, *B* 6 ff., Ath. *K* 496, *δ* 795 f., *ζ* 13 ff., *δαίμων* *υ* 87; *θεῖος* ['god-sent'] *B* 22. 56⁺). – Epith.: *αἰνόν, ἀμενηνῶν, ἐναργές, θεῖος, κακόν*⁺, *οὖλον*⁺, predic. adj. *ἀμήχανοι, ἀκριτόμυθοι*. – Wdfld.: *εἴδωλον, ἐνύπνιον*; see

also ὕπνος (ἐν ὕπνῳ); opp. ὕπαρ 1 ref. to dream-figure (never Dream-god, *pace* Egli, Heteroklisie 114) existing outside dreamer 1a in context of dreaming, apparition (as messenger from Zeus *B* 6 ff. [disguised as Nestor: v. 22]) that visits sleeper; in *K* 496 transferred to living pers. standing by sleeper but not app. figuring in his dreams; in *Ψ* 65 ff. (ghost of Patr.) ὄ. does not occur at all, in *ζ* 13 ff. (disguised Ath.; ὄ. v. 49) and prob. *δ* 795 ff. (εἴδωλον sent by Ath.; ὄ. v. 841) not = dream-figure *B* 6 πέμψαι ἐπ' Ἀτρεΐδῃ ... οὔλον -ον 8 βάσκ' ἴθι, οὔλε -ε, ... ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν 16 ὣς φάτο, βῆ δ' ἄρ' -ος 22 τῷ (Nestor) μιν ἐεισάμενος προσεφώνεε θεῖος (οὖλος v.l.) -ος 56 θεῖός (θεῖόν Zen.) μοι ἐνύπνιον ἦλθεν -ος (διὰ νύκτα) = *ξ* 495 (ἐνύπνιος v.l.; v. damn. Ar.), but here perh. language of dream-figure transferred to dream-experience (cf. *τ* 568 etc. in 2 below) *K* 496 κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη ' τὴν νύκτ', Οἰνείδαο πάϊς, διὰ μῆτιν Ἀθήνης (v. 497 om. Zen. Aristoph., ath. Ar.) *λ* 207 τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιὴ εἴκελον ἢ καὶ -ῳ ' ἔπτατ' (cf. *Ψ* 99 f.) 222 ψυχὴ δ' ἠΰτ' -ος ἀποπταμένη πεπότηται 1b apart from any dream-experience (but *ω* 12 might be put w. *τ* 562 etc. in 2 below) *ω* 12 παρ' Ἠελίοιο πύλας καὶ δῆμον -ων ' ἦΐσαν (shades of suitors) Th. 212 (Νὺξ δ' ἔτεκε Μόρον καὶ Κῆρα) καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ὕπνον, ἔτικτε δὲ φῦλον -ων h. Merc. 14 (ἐγείνατο [sc. Μαῖα] παῖδα) λῃστῆρ', ἐλατῆρα βοῶν, ἡγήτορ' -ων 2 ref. to dream-experience (that may be recounted, interpreted etc.); presaging dreams *E* 150, *τ*, cf. *A* 63 *A* 63 τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα, ' ἢ καὶ ὀνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν (v. 63 ath. Zen.) *E* 150 τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐρέοιτ' -ους *τ* 535 μοι τὸν -ον ὑπόκριναι καὶ ἄκουσον 555 οὔ πως ἔστιν ὑποκρίνασθαι -ον ' ἄλλῃ ἀποκλίνοντ' 560 -οι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι ' γίγνοντ', οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισι *X* 199 ὡς δ' ἐν -ῳ οὐ δύνατται φεύγοντα διώκειν ' οὔτ' ἄρ' ὁ τὸν δύναται ὑποφεύγειν οὔθ' ὁ διώκειν (vv. 199–201 ath. Ar.) *τ* 541 ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἐν περ -ῳ, 581 τοῦ ποτε μεμνήσεσθαι οἴομαι [illegible] (v. om. pap. 25) (cf. *υ* 85 f.) = *φ* 79 *τ* 547 (θάρσει, Ἰκαρίου κούρη) οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλόν, ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται — in ref. to dream involving dream-figure *B* 80 εἰ μέν τις τὸν -ον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε, ' ψεῦδός κεν φαίμεν *ζ* 49 ἄφαρ δ' ἀπεθαύμασ' -ον *υ* 90 ἐμὸν κῆρ ' χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη (but man of *v.* 88 may be seen not as external phantom), 87 ἐμοὶ καὶ -αρ ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων [illegible] — language and concepts (loc. motion et sim.) appropriate to dream-figure transferred to dream-experience (also *υ* 87 above) *δ* 841 οἱ ἦτορ ἰάνθη, ' ὡς οἱ ἐναργὲς -ον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ (n. εἴδωλον vv. 796. 824. 835, but ὄ. more likely to ref. to whole dream-experience; cf. *υ* 90 above) *τ* 568 ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν (from the gates of horn) οἴομαι αἰνὸν -ον ' ἐλθέμεν 562 δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν (ἀμενηναί P¹, ψευστάων Suid. et al.) εἰσιν -ων, see further ἐλεφαίρω B ad *τ* 565 3 context lost Hes. Cat. 16,22 Trav. ὀ]νείρων Cat. 94,27 Trav.] ἢ ἔως νὺξ αἰνὸν ὄν[ειρον

D v.l. *I* 385. In prose report: Epim. fr. 1 p. 32 Diels (32,16. 20)

J. N. O'Sullivan

ὄνειαρ [6', 15°, 4^H, 1^b, 1^c] E aus **onā-μr-*, *-μr-* Ntr. zu ὀνίνημι (s.d.); lautl. s. Forssman in Coll. Raur. 2,277 f.

F -αρ 8, ὄνειαρ 1^b, Akk. -αρ 1; -ατα 1, Akk. -ατα 1, -ατ' 15 M 1 [⏑⏓] θνητοῖσί τ' ὄνειαρ h. Cer. 269 (Syniz.) 2 [⏑⏓⏑] ἐπ' -αθ' ἑτοῖμα *I* 91 = 221 = *Ω* 627 = *α* 149 = *δ* 67 = 218 = *ε* 200 = *θ* 71 = 484 = *ξ* 453 = *ο* 142 = *π* 54 = *ρ* 98 = *υ* 256; -ατ' *Ω* 367 [⏑⏓⏑] -αρ *X* 486 [⏑⏓×] (θνητοῖς / ἐπιχθονίοις,) μέγ' -αρ *δ* 444, Th. 871, Op. 41. 346. 822; (πᾶσί τ' / [illegible]ιν) -αρ *X* 433, *ο* 78, Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav. 3 [⏑⏓⏑] -ατα μυρί(α) *κ* 9, *ο* 316

Σχ sch. D *I* 91: ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα βρώματα (vgl. sch. min. PSI inv. 1733 z.St.) ... τὴν ὄνησιν παρέχοντα, *X* 433: ὠφέλεια, sch. Barn. *α* 149: δέδεσματα, *δ* 444: ὠφέλειαν; s. noch Rengakos, Ap. Rh. u. die ant. Hom.-Erkl., Zetemata 92, 1994, 121

B *Labsal, Erquickung:* konkr. (Pl.) als Obj., Subj. von Speisen, Schätzen, u. präd. (Sg.) von (meist) Pers. *Freude, Schutz, Hilfe* (ll. in Nachruf); formelh., ep. — Epith. (s. M): μέγ', μέγιστον (h. Cer. 269), μυρία, vgl. τοσσάδ' (*Ω* 367). — Wortf.: (B 1:) βρώμη, δδωδή, εἶδαρ, γέρας, δῶρον, κειμήλιον, ὄλβος, (2:) ὀνίνημι (B II a), ἄλκαρ, ἔρκος, κῦδος (*ο* 78 m. ἀγλαΐη nb. ὄ., s.dd.), ὄφελος, χάρμα (h. Cer. 269 nb. ὄ.), φάος, sowie korr. (οὐδ') ἀπόνητο; ferner ἀγαθόν (s.d. B III 1) ἐστιν u.ä.; zur Bildg. vgl. ἀλείατα 1 als Obj., (*κ* 9) Subj. (nur *ο* 316, *Ω* 367 dir. R.); Pl. von Konkr.: (viele) Speisen *Labsale, Erquickungen, Erfrischungen*: Formelvers οἱ δ' ἐπ' -αθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον. ' (außer *δ* 218, *υ* 256 folgt) αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο (die Stt. [3', 11°] s. in M) *κ* 9 (Aiolos-Familie) δαίνυνται ' παρὰ δέ σφιν -ατα μυρία κεῖται *ο* 316 (Od.:) „εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν (Freier) -ατα μυρί' ἔχοντες" von Schützen (*herzerfreuenden* Dingen): *Ω* 367 (Hermes zu Priam.: „wenn ein Gr. dich sühe) τοσσάδ' -ατ' ἄγοντα" Sg. *sich eine Erquickung (Erleichterg.) ausdenken* (vgl. βουλήν, ἤ τις ὀνήσει *Θ* 36⁺): *δ* 444 (Proteus' Tochter) ἐσάωσε καὶ ἐφράσατο μέγ' -αρ ' ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα (gg. Robbengestank) 2 präd. Sg. (hom. dir. R.) *jem., etw. ist anderen ein Labsal* (*Halt, Schutz, Hilfe, Nutzen*, ll. in 'Nachruf'; s.o. Wortf. u. vgl. ὀνίνημι B II a): *X* 433 (Hek. klagt um Hektor: „εὐχωλὴ) πελέσκεο, πᾶσί τ' -αρ ' Τρωσί τε καὶ Τρῳῇσι κατὰ πτόλιν, οἵ σε θεὸν ὡς ' δειδέχατ'" 486 (Androm.: „οὔτε παιδί) ἔσσεαι, Ἕκτορ, -αρ, ἐπεὶ θάνες, οὔτε σοὶ οὗτος", vgl. Nachrufformel οὐδ' ἀπόνητο (*P* 25⁺) Op. 346 πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' -αρ (τιμῆς, οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ') 822 αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' -αρ Th. 871 (Winde) θνητοῖς μέγ' -αρ, ' αἱ δ' ἄλλαι μὰψ αὖραι h. Cer. 269 „εἰμὶ δὲ Δημήτηρ τιμάοχος, ἥ τε μέγιστον ' ἀθανάτοις θνητοῖσί τ' ὄνειαρ (ci., ὄνειαρ M) καὶ χάρμα τέτυκται", Syniz. Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav. οἶνος γὰρ πυρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν -αρ ' ἐσθλόν, ἀλεξίκακον ‖ *ο* 78 (Men. zu Tel.: „δεῖπνον) ἅλις ἔνδον ἐόντων. ' ἀμφότερον, κῦδός τε καὶ ἀγλαΐη καὶ -αρ, ' δειπνήσαντας ἴμεν" Op. 41 (βασιλῆας δωροφάγους, οὐδὲ ἴσασιν) οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ (Beisp. für karge Nahrung) μέγ' -αρ

D *Ψ* 165a, v.l. ant. *T* 56

H. W. Nordheider

ὀνειδεί(η) ci. Vit. p. 9,13, s. ὀνείδειος D

ὀνειδείοντες s. ὀνείδειος B 2

ὀνείδειος [7', 1°, 1^c] F Mask. -ον 2; Fem. -ῃσιν 1°; Ntr. -ον 1°, -οις 5, -οισιν 1

M 1 [⏑⏓⏑] καὶ -ον φάτο μῦθον *Φ* 393 = 471^ex; -ον Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav.; (νείκεσεν⁺ ...) -οις ἐπέεσσι(ν) *A* 519, *B* 277 ≅ *Φ* 480, *Π* 628, *σ* 326 2 [⏑⏓⏑] καὶ -οισιν ἐνίσσων *X* 497

Σχ sch. D *A* 519 u.ö.: ὀνειδιστικοῖς (vgl. sch. min. POxy. 3238 z.St.). ὑβριστικοῖς ... ἐρεθιστικοῖς

B (1) attr. (zu ἔπεα, μῦθος): *schmähend, beschimpfend*, (2) subst. (bzw. ell., vgl. κερτομίοισι *A* 539⁺): *Beschimpfung(en), Schimpf*, 1° + μέγ', 3^i dir. R. — Wortf.: s. ὄνειδος u. Abll., αἰσχρός, ἀργαλέος, κακός, κερτόμιος, χαλεπός u. a. Epith. s.vv. ἔπος G, μῦθος 1 attr. zu ἐπέεσσιν, μῦθον in VE-

Formel (vgl. *ἔπεσιν αἰσχροῖσιν, κακοῖσιν / κερτομίοις ἐπέεσσιν* u.ä., *ἔπεσιν ὀνείδισον A* 211, sowie *ὀνείδεα* + Verb. dicendi) *A* 519 (Zeus:) „*Ἥρῃ, ὅτ' ἄν μ' ἐρέθῃσιν ⸢-οις ἐπέεσσι⸣ν (νεικεῖ)*" *B* 277 (Gr. über Thers.: „*οὐ) νεικείειν βασιλῆας ⸢ ⸣ν*" *Π* 628 (Patr. schilt Mer., *ἐνένιπε*:) „*οὔ τοι Τρῶες ⸢ ⸣ ' νεκροῦ χωρήσουσι*" (REinl.:) *Φ* 480 *νείκεσεν* (Hera) *ἰοχέαιραν -οις ἐπέεσσι* („*κύον ἀδεές*") *σ* 326 (*αἰσχρῶς ἐνένιπε*, Melantho den Od.) *ἦ ῥ' 'Ὀδυσῆ' ⸢ ⸣ν ἐνένιπε* („*φρένας ἐκπεπαταγμένος, σε οἶνος ἔχει φρένας*") *Φ* 393 (Ares grift Ath. an) *καὶ -ον φάτο μῦθον* („*κυνάμυια, θάρσος ἄητον ἔχουσα*") = 471[ex.] (*νείκεσε*, Art. den weichenden Ap., „*φεύγεις, νηπύτιε*") 2 subst. (bzw. ell.) *Schmährede(n), Beschimpfung(en)* (Instr.): *X* 497 „*χερσὶν πεπληγὼς καὶ -οισιν ἐνίσσων*" (sc. den vaterlosen Astyanax), vgl. *κερτομίοισι προσηύδα* u.ä. (*A* 539, *ι* 474 ≅ *υ* 177[ex.]) *als Schimpf (Beleidigung)*, präd.: Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav. (Oidipous:) „*παῖδες μέγ' -ον τόδ'* (ci., *ὀνειδείοντες* cod., v. p. 24 Ber. in app.) *ἔπεμψαν*", sc. *ἰσχίον*

D Vit. p. 9,13 (*ἀπανηνάσθην φῆμιν ἀοιδῆς*) *παθών τις φράσσεται αὐτῆς, ' ὅ σφιν -ῃσιν* (Stephanus, sic Wilam., *-οισιν* Ludwich, fort. recte [cf. *X* 497], *ὀνείδεσσιν* cod. contra metr.) *ἐμὸν διεμήσατο πότμον*, s. Markwald, Hom. Epigr. 98 ff., *-είῃ* sonst nur noch bei Nic. Al. 408 H. W. Nordheider

ὀνειδίζω [4[l], 1[o], 1[H]] F *-ζειν* 1, *-ζων* 3; Aor. *-σας* 1, *-σον* 1

M 1 [⏑⏓⏑⏑] *-σας I* 34; *-σον A* 211 2 [⏑⏓–⏓] Verb + *-ζων/ζειν B* 255, *H* 95 / Op. 718 [⏑⏓–⏓] *-ζων* + Verb *σ* 380

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 11636 zu *I* 34: *-σας · ἐμέμψ[ω*, sch. D *A* 211 u.ö.: *ὕβρισον*

B *schmähen, beschimpfen, zum Vorwurf machen*, m. Dat. d. Pers. u./o. Akk. d. Sache, 3× im begleit. Ptz. (2× zu Redeverb), 2× in neg. Aufford., dir. R. außer *H* 95 (REinl.), Subj. (Il.) Krieger. – Wortf.: *ὄνομαι, ὀνοτάζω, ἐλέγχω, ἐνίσσω, κερτομέω, λωβάω, μέμφομαι, μωμεύω, νεικέω, νεμεσσάω/σίζομαι* (s.dd.); mit Dat. d. Pers. *schmähen auf* jem.: *B* 255 (*νῦν 'Ατρεΐδῃ*) *ἤσαι -ζων* (*κερτομέων ἀγορεύεις*, 243 *νεικείων*, Thers.) dazu mit Akk. d. Sache: jem. m etw. *beschimpfen, herabsetzen, zum Vorwurf machen*: *I* 34 (Diom. zum mutlosen Ag.:) „*ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον -σας ἐν Δαναοῖσι ' φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα*" (s. *Δ* 368 ff. *νείκεσσεν*) *σ* 380 (Od. zu Eurym.:) „*οὐδ' ἄν μοι τὴν γαστέρ' -ζων ἀγορεύοις*" (vgl. 364) Op. 718 (*μηδ' ἐσθλῶν νειικεστῆρα, μηδέ ποτε πενίην*) *ἀνδρὶ ' τέτλαθ' -ζειν* (*δόσιν θεῶν*) mit Dat. (instr. od. des Umstandes), pers. Obj. nicht genannt (vgl. *ὀνειδείοις, κερτομίοις* [*ἐπέεσσιν*]): *A* 211 (Ath. zu Ach.: „*λῆγ' ἔριδος, ἀλλ'*) *ἔπεσιν μὲν -σον, ὡς ἔσεταί περ*" (sc. den Ag.) *H* 95 (Men., als kein Gr. gg. Hektor antritt) *μετέειπε ' νείκει -ζων* (*νείκε' ὀν.* v.l.) („*'Αχαιΐδες οὐκέτ' 'Αχαιοί, λώβη*")

D zu *ὀνειδείοντες* s. s.v. *ὀνείδειος* B 2

H. W. Nordheider

ὄνειδος [8[i], 3[o], 2[H], 1[h]] E ererbt, ved. *ned-* 'tadeln', s. Mayrhofer, EWAia II 55. – Abl.: *ὀνείδειος, -ίζω* F *-ος* Nom. 5; *-εα* 1, *-εσι* 1, *-εα* Akk. 7

M 1 [⏑⏑⏑] *-ος* Op. 311, h. Ven. 247 [⏑⏓x] *κατηφείη καὶ -ος Π* 498, *P* 556; *-ος* Op. 311 2 [⏑⏓⏑⏑] *-εα B* 251 [⏑⏓⏑⏑] *-εσι Γ* 438; *-εα μυθήσασθαι A* 291, *Y* 246; (*καὶ*) *-εα B* 222, *Γ* 242, *ζ* 285 [⏑⏓⏑⏑] (*καὶ*) *-εα* + Verb *ρ* 461, *χ* 463

Σχ sch. D *A* 291, *B* 222: *ὕβρεις* L Fenart, Manessy-Guitton, AFLNice 21, 1974, 121 ff.

B (1) *Schimpfworte, Schmähungen, Vorwürfe* (Pl.), die man äußert od. (als Tadel der Öffentlichk.) über sich ergehen lassen muß, u. (2, präd. Sg. außer 1°) *Schimpf, Vorwurf* (Gerede der Leute, *ζ* 274 *μωμεύῃ*), der einem aus Fehlverhalten entsteht; dir. R. außer *B* 222. – Epith.: *πολλὰ μάλ'* (*Y* 246), *χαλεποῖσιν* (*Γ* 438), *μέγ'* (h. Ven. 247); + Zeitang. *ἤματα πάντα διαμπερές* (*Π* 498, h. Ven. 247). – Wortf.: *ὀνείδειος* (+ *ἐπέεσσιν, μῦθον*), *αἶσχος, ἔλεγχος/εἴη, κατηφείη* (*P* 556[+] nb. *ὄ.*), *λώβη, μῶμος, νεῖκος, νέμεσις, φάτις* (s.dd.) 1 als Akk. Obj., (1[l]) Instr. im Pl. 1a mit Verba dicendi *Schmähungen, Beschimpfungen* (*Unverschämtheiten* [Thers., Bettler]) äußern: *A* 291 *οἱ προθέουσιν* (Götter dem Ach.) *⸢-εα μυθήσασθαι⸣*; *Y* 246 *ἔστι γὰρ ἀμφοτέροισιν ⸢ ⸣ ' πολλὰ μάλ', οὐδ' ἂν νῆῒ ἑκατόζυγος ἄχθος ἄροιτο* (Dat. zu *ἔστι*, s.d. B I 5 a), 'ritueller' Wortstreit der Krieger als Vorstufe zum Kampf *B* 222 (*νειχείεσκε*, Thers., *'Αγαμέμνονι*) *ὀξέα κεκλήγων λέγ' -εα* (*'Αχαιοὶ κοτέοντο νεμέσσηθεν*) 251 *οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις, ' καί σφιν -εά τε προφέροις ρ* 461 *ὅτε δὴ καὶ -εα βάζεις* (Bettler), vgl. *ἀποφώλια β.* Instr. (vgl. *ἔπεσιν αἰσχροῖσιν, κακοῖσιν / ὀνειδείοισι* [vgl. *κερτομίοισι*] *ἐνίσσειν*, s.d.): *Γ* 438 (Paris zu Hel.:) „*μή με, γύναι, χαλεποῖσιν -εσι θυμὸν ἔνιπτε*" 1b *Schande, Schimpf* (*Beschimpfungen*, d.i. Tadel der Öffentlichk., s. *νέμεσις* u. Abll.) fürchten, ausgießen über *Γ* 242 (Hel.: „meine Brüder) *αἴσχεα δειδιότες καὶ -εα πόλλ' ἃ μοί ἐστιν*" *χ* 463 (Tel.: „Mägde) *αἳ δὴ ἐμῇ κεφαλῇ κατ' -εα χεῦαν ' μητέρι θ' ἡμετέρῃ, ⸢παρά τε μνηστῆρσιν ἴαυον⸣*", die Mägde haben nicht bloß *Schimpfworte* geäußert, sondern durch ihren Lebenswandel (⸢ ⸣) die Hausherren *bloßgestellt, zum Gespött gemacht* (vgl. *ζ* 285 in 2) 2 prädl. im Nom. Sg., (1°) Pl.: jem., etw. gereicht einem zu *Schimpf u. Schande* (2× + *κατηφείη*; wirkt, wenn befürchtet, paränet., als Verhaltenskorrektiv); Feigheit: *P* 556 (*σοὶ*) *⸢κατηφείη καὶ -ος⸣ ' ἔσσεται, εἴ κ' ... (ἀλλ' ἔχεο κρατερῶς) Π* 498 (sterbender Sarp.: „*σοὶ καὶ ἔπειτα ⸢ ⸣ ' ἔσσομαι ⸢ἤματα πάντα διαμπερές⸣, εἴ κέ μ' 'Αχαιοὶ ' τεύχεα συλήσωσι*" Liebschaft: h. Ven. 247 (Aphr. zu Anch.:) „*ἐμοὶ μέγ' -ος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν ' ἔσσεται ⸢ ⸣ εἵνεκα σεῖο*" *ζ* 285 (Naus.: „wenn die Leute mich mit e. Fremden sehen) *ὃς ἐρέουσιν* (*μωμεύῃ* 274), *ἐμοὶ δέ κ' -εα ταῦτα γένοιτο. ' καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥ τις τοιαῦτά γε ῥέζοι*" *ἀεργίη*: Op. 311 (bis) *ἔργον δ' οὐδὲν -ος, ἀεργίη δέ τ' -ος* (*σε ζηλώσει ἀεργὸς πλουτεῦντα, ἀρετὴ καὶ κῦδος*)

D *I* 460 (ath. Arist., v. West in app.) v.l. ant. *Y* 251 (*νείκεα* vulg.) H. W. Nordheider

ὀνείματα s. *ὄναρ*

ὀνείρειος [1°] *of dreams, connected with dreams*, on use of *-ειος* (for expected *-ιος) see Schmid (ἠμόνειος L) 40 *δ* 809 *ἠδὺ μάλα κνώσσουσ' ἐν -ῃσι πύλῃσι* i.e. through which dreams pass, cf. *τ* 562 ff. (see *ὄνειρος* B 2 ad fin.)

J. N. O'Sullivan

ὄνειρον s. *ὄναρ*

ὀνειροπόλος [2[l]] L Dodds, Irrational 106. 123 n. 22; van Lieshout[+], Mn. 38, 1985, 394 f. Σχ sch. min. POxy. 2405 on *A* 63: *τὸν διὰ τῶν ὀ[νεί]ρων μαντευόμενον*

B *one specially concerned with dreams, interpreter of dreams*; whether the dreams his own (as specially favoured dreamer, more likely *A* 63 than *E* 149) or those of others, interpretat. (cf. *τ* 535. 555) will clearly be involved; on *-πόλος* see *αἰπόλος* E *A* 63 *τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα, ' ἢ καὶ -ον, καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν, ' ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο* ('*Απόλλων*) (v. 63 ath. Zen.) *E* 149 (*τοὺς μὲν ἔασ'*) *υἱέας Εὐρυδάμαντος, -οιο γέροντος· ' τοῖς οὐκ ἐρχομένοις* (i.e. to Troy) *ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους. ' ἀλλά*

σφεας (Διομήδης ἐξενάριξε). – W d f l d.: *μάντις, οἰωνιστής, οἰωνοπόλος* J. N. O'Sullivan

ὄνειρος s. *ὄναρ*

Ὀνείτης [1H] (zu *ὀνίνημι*:) Sohn des Her. von der Deianeira, mit s. Brüdern genannt im 4-Pers.-Vers Hes. fr. 25,19 (*ἣ τέχ'*) *Ὕλλον καὶ Γλῆνον καὶ Κτήσιππον καὶ -ην*, zum Verstyp vgl. z.B. *E* 678, *P* 216, *Φ* 210; zu weiteren Sagenversionen u. Form *Ὀνίτης, Ὀφίτης* s. Roscher s.v.; vgl. *Ὀνήτωρ* H. W. Nordheider

ὀνήσιμος [1h] (zu *ὄνησις*:) *Glück bringend* h. Merc. 30 (Hermes zur Schildkröte:) „*σύμβολον ἤδη μοι μέγ' -ήσιμον, οὐκ ὀνοτάζω*(!) ' *χαῖρε (ὄφελός τί μοι ἔσσῃ, με ὀνήσεις)*" *un segno (presagio) fausto* (Càssola), Wortspiel H. W. Nordheider

ὄνησις [1e] **Σχ** sch. Barn. *φ* 402: *ὠφελείας. ἢ τῆς βρώσεως, ἣν εἰλήφει παρὰ τῶν μνηστήρων*

B (zu *ὀνίνημι*: *Erquickung, Förderung*:) *Segen, Erfolg*, in sarkast. umgebogener Segensformel = Verwünschg. nur *φ* 402 (Freier:) „*αἴ γὰρ δὴ τοσσοῦτον -ήσιος ἀντιάσειεν*, ' *ὡς οὗτός ποτε τοῦτο* (Bettler den Bogen) *δυνήσεται ἐντανύσασθαι*", s. *ὀνίνημι* (bes. B I 1 a 'Gott bringt Segen'); Parall. zum verbalen Ausdr. s. I Sp. 921,5, zum Gedanken Odyssey z.St., vgl. noch *ἀπόναιο*+ sowie *ὄλβος/ιος* im (Segens)wunsch H. W. Nordheider

Ὀνητορίδης [1e] (Patron. zu *Ὀνήτωρ*, s. Risch § 53:) von Men.' Steuermann *Φρόντις γ* 282 (Nestor: „beim Kap Sunion tötete Ap. [d.h. ließ e. plötzl. Tod sterben] *κυβερνήτην Μενελάου, πηδάλιον ἔχοντα*) *Φρόντιν -ην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων ' νῆα κυβερνῆσαι*" (motiviert Men.' Zurückbleiben), Vater u. Sohn m. redenden (Funktions-)Namen, s. Odyssey z.St. m. Lit.; vgl. den Troer *Ὀνήτωρ* als Namensdublette; zum Verstyp (PN + Patron. + Rel.-S.) vgl. (Nom.:) *B* 838+, *Δ* 520, *Z* 154, *Φ* 189, *Θ* 216+ (*ὅτε*) H. W. Nordheider

Ὀνήτωρ [1i] E zu *ὀνίνημι*, redender PN (vgl. *ὀνήσιμος*), s. Risch § 13 (zum Suff.), v. Kamptz S. 171, Wathelet, Dict. s.v.; zum VG s. myk. Parall. in DMic II 24 ff. – Abl.: *Ὀνητορίδης*

B tr. Zeus-Priester (*Διὸς ἱρεύς*) von bes. Ansehen, genannt als Vater des Laogonos bei dessen Tötung durch Mer. *Π* 604 (*Μηρ. Ἕλεν*) *Λαόγονον θρασὺν υἱὸν -ορος, ὃς Διὸς ἱρεὺς ' Ἰδαίου ἐτέτυκτο, ⟨θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ⟩*, zum Kult s.v. *Ζεύς* B I 8 d, zur Formel ⟨ ⟩ s.v. *θεός* B I b α, sowie Webster, Er. 54, 1956, 42 (alte Vorstellg., schon myk., nb. 'modernem' Enjambement); vgl. *Ὀνητορίδης* als Namensdublette H. W. Nordheider

ὄνθος [3i] E unklar; zu *-nth-* s. Risch § 64b, weitere Lit. bei Frisk s.v.

B *Koi* von Rindern (*βοῶν, βοέου*), *Kuhfladen*, in dem Aias beim Wettlauf ausgleitet, der ihm (als Materie) 'Mund u. Nase füllt' u. den er 'ausspeit'. – W o r t f.: kons. anl. *κόπρος* Mist, Dung(platz)', lok. (m. Präp.), nur *Ω* 164 materiell (*ἀμφὶ κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι*) *Ψ* 775. 777. 781 (Aias) *ὄλισθε θέων, πλάψεν γὰρ Ἀθήνη, ' τῇ ῥα βοῶν κέχυτ' -ος ἀποκταμένων ἀριμύκων* ' (bei Patr.' Bestattg.) ...' *ἐν δ' -ου βοέου πλῆτο στόμα τε ῥῖνάς τε·* ' (Od. siegte, *βοῦν ἕλε Αἴας* [sc. als 2. Preis], 2 Vv.) ' *στῆ δὲ κέρας ... ἔχων ...* ' *-ον ἀποπτύων*, zur Lit. van Bennekom, MH 44, 1987, 77; zum „Endspurt" des Od. (göttl. u. menschl. Aktion, Motivierg.) Köhnken, H. 109, 1981, 129 ff. (136 A. 21), Snell, H. 112, 1984, 129 ff.; nachgeahmt von Verg., Aen. 5, 327 ff., der, weniger drastisch, das erhabenere Opferblut wählt H. W. Nordheider

ὀνίνημι [14i, 9a, 3H, 6h] E etym. unklar; zur Redupl. s. Ruijgh, Script. min. I 122 A. 9 und Y. Duhoux, Le verbe grec ancien, Louvain 1992, § 61; alt wohl *ἀπ-ητο, -ήμενος*; vgl. myk. *o-na-te-re, o-na-to*, DMic. II 26. – Abl.: *ὄνειαρ, Ὀνείτης, ὀνήσιμος, ὄνησις, Ὀνήτωρ*

F *-ίνησι(ν)* 5; *-ήσω/εις/ει/ειν* 1/1/4/1; Aor. *-ησα* 1, *ὤνησας/εν/αν* je 1; Med. *-ήσεαι/εται/-όμεθ'* 1/2/1, *ἀπ-ήσεται* 3; Wz.-Aor. *ἀπ-ητ(ο)* 4, *ἀπ-αιο/αιάτο* je 1, Imp. *-ησο* 1, Ptz. *-ήμενος* 1, *ἀπ-ήμενος* 1

M **1** Aor., Fut.: 2. Silbe im longum **1 a** [⏑⏓] *ἀπ-ηθ' P* 25 **1 b** [⏑⏓⏑] *-ήσει H* 172; *οὐδ' ἀπ-ητο λ* 324 ≅ *ρ* 293 [⏑⏓⏑] *ἀπ-αιο Ω* 556 [⏑⏓×] *-ήσω/εις/ει/ειν* h. Merc. 541 / 35 / *Θ* 36 = 467, *ψ* 24 / *E* 205; *-ησα A* 503; *οὐδ' ἀπ-ητο π* 120; *-ησο τ* 68 **1 c** [–⏓⏑] *ὤνησεν ξ* 67 **1 d** [⏑⏓⏑⏑] (*αὐτὸς*+) *-ήσεαι/εται/όμεθ'* (*αἴ κε*) *Z* 260 / *H* 173, *Π* 31 / *ξ* 154; ...*ῆς ἀπ-ήσεται Λ* 763, h. Merc. 543 ≅ 545in.; (*τιμῆς*) *ἀπ-ήμενος β* 33, *ω* 30 [⏑⏓⏑⏑] *ἀπ-αίατο τιμῆς* h. Cer. 132 **2** Aor. m. Augm. [⏓–⏓] *ὤνησας A* 395; *μέγ' ὤνησαν I* 509 **3** Präs. [⏑⏑⏓⏑] *-ίνησι* h. Merc. 577 [⏑⏑⏓×] *ἠδ' -ίνησι(ν) Ω* 45 ≅ Op. 318, Th. 429 = 436ex.

Σχ sch. D (= sch. min. P. Köln inv. 2281) *A* 395 u.ö.: *ὠφέλησας, Π* 31: *ἐκ σοῦ ὄνησιν ἕξει* (ähnl. sch. min. P. Oxy. 3160 zu *β* 33). *ὠφεληθήσεται, P* 25 (vgl. *Ω* 556): *ἀπέλαυσεν*

B *laben, erquicken, erfreuen* > *fördern, helfen, nützen* (Subj. Pers. od. Sache) u. Med. (Simplex u. *ἀπ-*) *sich laben, freuen an, genießen* (Subj. Pers.); Akt.: meist m. Akk. d. Pers., *A* 395 *κραδίην τινός*, vgl. *H* 173 *θυμὸν -ήσεται*; Med.: *ἀπ-*meist, Simplex nur *τ* 68 m. Gen. d. Sache (Speise u.a.), *Π* 31 Gen. d. Pers., *ψ* 24 m. Akk. d. Inh. *τοῦτο*; Adv. *πόλλ' ξ* 67, *πρώτιστον* h. Merc. 35, s.a. *μέγα Ω* 45+, *μεγάλως* Th. 429+; alte Formen (s. Frisk s.v.) wohl Aor. Med. *οὐδ' ἀπ-ητο* (*P* 25+ in 'Nachrufformel') u. *-ήμενος* (*β* 33) *wer in den Genuß kommt* ~ *gesegnet;* dir. R. außer (*ἀπ-*) *λ* 324, *ρ* 293; im Wunsch *Ω* 556, *τ* 68, *β* 33, *ω* 30: vgl. *ὀνήσιος ἀντιάσειεν* (*φ* 402). – W o r t f.: *ἰαίνω* (*θυμόν*), *τέρπω*, (*ἐμ*)*πίμπλημι* u. Med., 'fördern': *ἀέξω, ὀφέλλω, παραγίνομαι* (Th. 429+ nb. *ὀ.*) u.a.; *ἐπαυρίσκω*, ferner *γηθέω, ἥδομαι, χαίρω*; zu *-ήμενος* (*β* 33): *ὄλβιος* (s.d.); s.a. *ὄνειαρ, ὄφελος*; Opp. *βλάπτω* (s. *I* 509), *δηλέομαι* (s. h. Merc. 541), *ὄλλυμι, σίνομαι* (s. *Ω* 45+) **I** Simplex **1** Akt. **1 a** Subj. Pers. *erquicken, erfreuen* (1i + *κραδίην*) > *fördern, helfen* (vgl. *ὄνειαρ* B 2): *A* 395 (⟨*εἴ ποτε*⟩ *ἦ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς ἠὲ καὶ ἔργῳ* + 503 (⟨ ⟩ *σε -ησα*), vgl. *θυμὸν -ήσεται* (*H* 173), *ἰαίνειν H* 172 (Sieger im Zweikampf) *-ήσει ... 'Ἀχαιούς, ' καὶ (ὃν θυμὸν -ήσεται*, s. 2) *ξ* 67 *κέ με πόλλ' ὤνησεν ἄναξ χέλυς*: h. Merc. 35 (Hermes zur Schildkröte: „*ὄφελός τί μοι ἔσσῃ*) *σὺ δέ με πρώτιστον -ήσεις*" (30 *ὀνήσιμον*) Gott *fördert* Menschen, *bringt Segen: I* 509 (*ὃς αἰδέσεται*) *τὸν δὲ μέγ' ὤνησαν* (Litai) *καί τ' ἔκλυον εὐχομένοιο*, Opp. *βλαφθεὶς ἀποτίσῃ* Th. 429 (Hek.) *ᾧ δ' ἐθέλῃ, μεγάλως παραγίνεται ἠδ' -ίνησιν* = 436ex. h. Merc. 541 *ἄλλον δηλήσομαι* (Ap.), *ἄλλον -ήσω* 577 *παῦρα μὲν οὖν -ίνησι* (Hermes), sc. *ἀνθρώπους* **1 b** Subj. 'Abstr.' od. Sache *helfen, nützen, zugute kommen Θ* 36 *βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ'* (Götter), *ἤ τις -ήσει* = 467, vgl. (*δ* 444) *ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ Ω* 45 (Ach. ohne *αἰδώς*) *ἤ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' -ίνησι* ≅ Op. 318 (*κεχρημένον κομίζει*) *ψ* 24 *σὲ δὲ* (Eurykl.) *τοῦτό γε γῆρας -ήσει τόξα: E* 205 *μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον -ήσειν* **1 2** Med. *sich laben, erquicken* (*an*, 2× m. Gen., vgl. *ἀπ-* in II);

Erfrischung, Speise: *Z* 260 (*οἶνον ὡς σπείσῃς Διί*) *ἔπειτα δὲ καὐτὸς -ήσεαι αἴ κε πίῃσθα* (*μένος οἶνος ἀέξει*) *ξ* 415 (*ἵνα ξείνῳ ἱερεύσω*, Schwein) *πρὸς δ' αὐτοὶ -ησόμεθ'* (Opp. *ὀϊζὺν ἔχομεν*) *τ* 68 (Melantho schilt Od.: „*ἔξελθε*) *καὶ δαιτὸς -ησο*" *freu dich (an) der (genossenen) Mahlzeit*, d.h. *gib dich damit zufrieden* (s. Stanford z.St.; vgl. *Ω* 556) *H* 173 (Sieger im Zweikampf *-ήσει* [s. 1a] *Ἀχαιούς*) *καὶ δ' αὐτὸς ὃν θυμὸν -ήσεται, αἴ κε φύγῃσι wird sich selbst erquicken* (s. *θυμός* B 6a), vgl. *ὤνησας κραδίην* (*A* 395 in 1a), *θυμὸν* (s.d. B 7) *ἰαίνειν* u.ä. *Π* 31 *τί σευ* (Ach.) *ἄλλος -ήσεται* (*ὀνόσσεται* testis) *ὀψίγονός περ soll sich an dir freuen*, vgl. *οὐδ' ἀπ-ητο* in II ‖ Ptz. *wer in den Genuß kommt (die Früchte erntet)* ~ *gesegnet* (vgl. *ἀπ-ήμενος ω* 30, Opp. *οὐλόμενος, ὄλοιτο*, weiteres s.v. *ὄλβιος*, s.a. Schulze QE 196 u.A., Ameis-H., Odyssey z.St.): *β* 33 (*ὃς ἤγειρε*, sc. *ἀγορήν*) *ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, -ήμενος. εἴθε οἱ αὐτῷ ' Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν*, mit folgender Ausführg., vgl. Wunsch *Ω* 556, *τ* 68

II Kompos. *ἀπ-*, nur Med., dir. R. außer *λ* 324 (Erz.), *ρ* 293; meist m. Gen. d. Sache *sich laben, freuen an, genießen (Vorteil ziehen aus, die Früchte ernten)* *Ω* 556 (*δέξαι ἄποινα*, sc. Ach.) *σὺ δὲ τῶνδ' ἀπ-αιο*, vgl. Wunsch *τ* 68, *β* 33 *Λ* 763 (Ach.) *οἷος τῆς ἀρετῆς ἀπ-ήσεται* (*μιν οἴω μετακλαύσεσθαι*), vgl. *κύδεϊ γαίων, σθένεϊ βλεμεαίνων* u.ä. *ω* 30 *ὡς ὄφελες τιμῆς ἀπ-ήμενος, ἧς περ ἄνασσες*, (*πότμον ἐπισπεῖν*), vgl. *-ήμενος* (*β* 33) h. Cer. 132 (Dem.: „*φεῦγον*) *ὄφρα κε μή με ' ἀπριάτην περάσαντες ἐμῆς ἀπ-αίατο τιμῆς*" *damit sie nicht Vorteil zögen* h. Merc. 543 (Ap.:) „*ἐμῆς ὀμφῆς ἀπ-ήσεται ὅς τις ἂν ἔλθῃ*" ≅ 545in. 'Nachrufformel' *οὐδ'* (...) *ἀπ-ητο* (vgl. *Π* 31 *σευ -ήσεται* u. korr. *οὔτε ἔσσεαι ὄνειαρ X* 486): *P* 25 (*οὐδὲ*) *ἧς ἥβης ἀπ-ηθ', ὅτε μ' ὤνατο* (sc. getöteter Gegner), Wortspiel *λ* 324 (*Ἀριάδνην Θησεὺς*) *ἦγε μέν, ‹οὐδ' ἀπ-ητο›* *ρ* 293 *θρέψε μέν* (Od. den Hund Argos) ‹ › *π* 120 *τεκὼν λίπεν* (Od. den Tel.) ‹ ›

D *Ω* 241 (*οὔνεσθ'* [~ *ὤνησθ'* vel *ὤνεσθ'*?] vulg., *ὀνόσασθ'* Arist., v. *ὄνομαι* L, B 2) v.l. *Ω* 439 (*ὀνοσσάμενος* vulg.), *ο* 198 H. W. Nordheider

ὄνομα, οὔνομα [2i, 20o, 3H, 2h] E IE, see Mayrhofer, EWAia II 35f. On *οὐ-* see L1. — Deriv.: *ἀν-, δυσ-, ἐπ-, εὐ-, ὁμ-, πολυ-ώνυμος, νώνυμ(ν)ος, (ἐξ)ονομακλήδην, ὀνομάκλυτος, ὀνομάζω, ὀνομαίνω*, see *ὄνομαι* E

F *-μα* ‹(nom., acc., see B 1a introd.)› 4, *-μ'* ‹ › 19, *οὔνομα* (acc.) 3; *οὐνόματ'* (acc.) 1

M 1 disyll. shape [⏑⏑]: ½[⏑⏑] *-μ' ὅττι θ* 550; *-μ' ι* 414, Th. 369 ½[⏑⏑] *(δ') -μ' ἐστὶν+ ἐπώνυμον η* 54, *τ* 409, Th. 144; *δ' -μ' ἔσκε σ* 5, *τ* 247, *υ* 288; *ἐμοί γ' -μ' ἐστί(ν) ω* 306, h. Cer. 122 (= *σ* 5ca); *-μ' δ* 710 ½[⏑⏑] *-μ' ἔμμεναι+, οὔνεκα* Hes. fr. 235,2, h. Ven. 198; *-μ' τ* 403, *ω* 93 ½[⏑⏑] *-μ' ὅττι τ* 406 ½[⏑⏑] *δ' -μ' ἦεν ο* 256; *-μ' ν* 248 2 trisyll. 2a shape [⏑⏑⏑]: [⏑⏑½] *-μα ι* 16 [⏑⏑½] *ἐμοί γ' -μα ι* 366 [⏑⏑½] ‹*-μα κλυτόν›* *ι* 364 [⏑⏑½] *ἐμοὶ δ'* ‹ › *τ* 183 2b shape [⏑⏑⏑]: [½⏑⏑] ‹*οὔνομα›* *Γ* 235 [½⏑⏑] ‹ › *ματ' εἴποι+ P* 260, *ι* 355; ‹ › *ζ* 194

L [1]Wyatt, Metr. Lengthening 68ff.; [2]M. Kraus, Name u. Sache, Amsterdam 1987, 25–7

B *name*, always proper name of pers. etc. (but use of *ὀνομάζω/αίνω* implies that subst. too will have had more gener. sense). — Epith.: *ἐπώνυμον, κλυτόν*. — Wdfld.: *ἐπίκλησις* 1 *name(s)* of indiv. person(s) (sg. for pl. *Γ* 235) 1a lit. in context of telling name of oneself (real or pretended) or another: in scheme 'PN *-μ' ἐστί*' (cf. also *τ* 409 below, Th. 144 in 2 below) vel sim. (for views on synt., case of *ὅ*. see Chantr., Gr. h. II 8; Rank, Etymologiseering 57; E. Zöller, D. sog. Akk. der Beziehg. bei d. augusteischen Dichtern unter Berücksichtigg. seiner Grundlage bei Hom., Diss. Frankfurt am Main 1969, 147f.; Bader+, RPh 47, 1973, 304–8; B. Jacquinod+, Double accusatif 142–4): *η* 54 *'Ἀρήτη ‹δ' -μ'›, ἐστὶν ἐπώνυμον ο* 256 *Θεοκλύμενος* ‹ › *ἦεν σ* 5 ‹PN *δ' -μ' ἔσκε›, τὸ γὰρ θέτο ... μήτηρ ' ἐκ γενετῆς· Ἴρον δὲ νέοι κίκλησκον* (*οὔνεκ' ἀπαγγέλλεσκε*) *τ* 247 ‹ › *υ* 288 ‹ › w. *ἐμοί* (poss. dat.): *ι* 366 *Οὖτις ἐμοί γ' -μα* (*-μ' ἔστ'* v.l.) *· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι ω* 306 *‹ἐμοί γ' -μ' ἐστὶ›ν 'Επήριτος* h. Cer. 122 *Δωσὼ* ‹ › *· τὸ γὰρ θέτο ... μήτηρ τ* 183 *ἐμοὶ δ' -μα κλυτὸν Αἴθων* obj. of vb. of telling (asking *ι* 364): *Γ* 235 (Helen to Priam: „*ἄλλους ὁρῶ*) *'Ἀχαιούς, ' οὕς κεν ἐῢ γνοίην καί τ' οὔνομα μυθησαίμην*" (v. om. quidam), ‹see van der Valk, AC 35, 1966, 64f.› *ι* 16 (Od. to Alcin.:) „*-μα ... μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς ' εἴδετ', ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα* (*ὑμῖν ξεῖνος ἔω. εἰμ' 'Οδυσεὺς Λαερτιάδης*)" *P* 260 *τῶν δ' ἄλλων* (Grs. who came up to aid Men., apart from those named in vv. 256ff.) *τίς κεν ᾖσι φρεσὶν οὐνόματ' εἴποι* (vv. 260–261 ath. Zen.), ‹ › *· θ* 550 (Alcin. to Od.:) „*εἴπ' -μ' ὅττι σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε πατήρ τε*" (n. *ἀνώνυμος* v. 552) *ι* 355 *μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ* (*ἵνα τοι δῶ ξείνιον*) 364 *εἰρωτᾷς μ' -μα κλυτόν* — context of giving name to (n. also *σ* 5, h. Cer. 122 above; cf. Th. 144 in 2 below) *τ* 403 (Eurycl. to Autol.:) „*-μ' εὕρεο ὅττι κε θῆαι ' παιδὸς παιδί* (Od.)" 406 *τίθεσθ' -μ' ὅττι κεν εἴπω* 409 (Autol.: „*ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω*) *τῷ δ' 'Οδυσεὺς -μ' ἔστω ἐπώνυμον*" Hes. fr. 235,2 *οἱ τοῦτ'* (sc. *Ἰλεύς*) *ὀνόμην' -μ' ἔμμεναι, οὔνεκα νύμφην ' εὐρόμενος ἵλεων μίχθη* h. Ven. 198 *τῷ δὲ καὶ Αἰνείας -μ' ἔσσεται, οὔνεκά μ' αἰνὸν ' ἔσχεν ἄχος* — *ι* 414 (*ἐμὸν ἐγέλασσε*) *κῆρ, ' ὡς -μ'* (sc. *'Οὖτις'*) *ἐξαπάτησεν ἐμόν* 1b *name* as that which is known or unknown in terms of fame (*ω* 93, n. also *ν* 248 in 3 below) or oblivion (*δ* 710) *δ* 710 (Pen.: „Why has Tel. gone off to Pylos?) *ἢ ἵνα μηδ' -μ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;*" i.e. any trace of having existed *ω* 93 (Ag. to Ach. in underworld:) „*οὐδὲ θανὼν -μ' ὤλεσας, ἀλλά τοι αἰεὶ* (*κλέος ἔσσεται*") 2 coll. *name* of group, a people *ζ* 194 *ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν. ' Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν* Th. 144 *Κύκλωπες δ' -μ' ἦσαν ἐπώνυμον, οὔνεκ' ἄρα σφέων ' κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἔεις ἐνέκειτο μετώπῳ* (vv. 144sq. exp. Wolf) 3 of place (*ν* 248; ref. to fame, cf. 1b above), rivers (Th. 369, sg. for pl.) *ν* 248 *τῷ* (because of its fertility etc.) ... *Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην -μ' ἵκει* (n. *οὐδὲ ... νώνυμος* vv. 238f.) Th. 369 *τῶν* (rivers) *-μ' ἀργαλέον πάντων βροτὸν ἄνδρα ἐνισπεῖν*

D Hes. Cat. 51A,7 Trav. (cf. Bartoletti, Festschr. Paoli 71ff.); see also *ὀνομάκλυτος* J. N. O'Sullivan

ὀνομάζω [21i, 30o, 1H, 3h, 2a] F (- = *ὄνομα*) *-ζοι* 1i; *-ζε* 1o; *-ζειν* 1o; *-ζων* 2i, *ἐξ-ζων* 1h; *-ζες* 1o; *-ζε(ν)* 17i, 26o, 2h, *ἐξ-ζεν* 1e; *-ζον* 1i; *‹ὠνόμα›σας* 1o, ‹ › *σε* 1H, ‹ › *σ'* 1e

M 1 trisyll. [½⏑⏑] *ὠνόμασ'* Phor. fr. 4,1 p. 155 Dav. 2 quadrisyll. 2a [⏑⏑½⏑] *-ζες δ* 278 2b [⏑⏑½x] *-ζοι I* 515; *-ζε δ* 551; *-ζειν ξ* 145; *ἐξ-ζων* h. Merc. 59; *στῆ δ' <--> προπάροιθεν ‹ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' -ζε(ν)› Ξ* 297, *Ω* 286; *ἔλε χειρὸς+* ‹ › *H* 108, *γ* 374; *χειρὶ+* ‹ › *Z* 253 = 406 = *Σ* 384 = 423 = *T* 7 = *β* 302 = *θ* 291 = *λ* 247 = *ο* 530 ≅ *Ξ* 232 ≅ *κ* 280, *Ξ* 218, *ο* 124; *δ' ἄρα εἶπεν* ‹ › *η* 330, *φ* 248; *ἐνένιπεν* ‹ › *O* 552, *π* 417 ≅ *σ* 78 = *φ* 84 = 167 = 287, *τ* 90, *ψ* 96; *ποταμοῖο / δόρποιο* ‹ › *Φ* 356, *τ* 402; *εὐκυῖα / πεπληγυῖα* ‹ › *θ* 194, *κ* 319; *νείκεσσεν / ἐγέλασσεν* ‹ › *ρ* 215, *σ* 163; ‹ › *A* 361 = *E* 372 = *Z* 485 = *Ω* 127 ≅ *δ* 610 = *ε* 181, *Γ* 398, *δ* 311, *ζ* 254, *ξ* 52, h. Ven. 144. 176; *ἐξ-ζεν* c. Naup. fr. 1,1 p. 146 Dav.; *-ζον Σ* 449 2c [⏑⏑½-] *-ζων ἄνδρα ἕκαστον K* 68, *X* 415 2d shape [⏑⏑⏑]: [½⏑⏑½] *‹ὠνόμασ›ας ω* 339 [½⏑⏑½] ‹ › *ε* Hes. fr. 296,3 L Kraus (*ὄνομα* L) 25–7

B *name, address (by name), list by name, specify*; only pres. stem (contrast *ὀνομῆναι*) exc. *ω* 339, Hes. fr. 296,3, Phor. fr. 4,1. — W d f l d.: *ὀνομῆναι, καλέω, κικλήσκω*, also *ὑπίσχομαι, ὑπέστην* (*ἵστημι* B I B 12a) Adv. (expr.) (only in 1 b *α*): *πατρόθεν ἐκ γενεῆς* (*K* 68), *ἐξονομακλήδην* (*X* 415, *δ* 278) 1 w. ref. to name(s) of person(s), place (Hes. fr. 296,3) **1a** *name, give as a name to*, w. double acc. (+ gen. of that 'from, after' which in Hes.) Hes. fr. 296,3 (*τὴν πρὶν Ἀβαντίδα κύκλησκον θεοί*) *Εὔβοιαν δὲ βοός μιν ἐπώνυμον ὠνόμασε Ζεύς* (*τὴν τότε ἐπώνυμον Εὔβοιαν βοὸς ὠνόμασέν νιν Ζεύς* codd.) c. Naup. fr. 1,1 p. 146 Dav. *τὴν δὲ μετ' ὁπλοτάτην Ἐριώπην ἐξ-ζεν, ' Ἀλκιμάχην ⟨δὲ πατήρ⟩ (καλέεσκεν)* Phor. fr. 4,1 p. 155 Dav. *Ἑρμείαν ⟨ ⟩ Ἐριούνιον ὠνόμασ' αὐτόν· ' πάντας γὰρ (κέρδεσι ἐκαίνυτο)* **1b** of addressing pers. **1ba** *call by name, address by name* *K* 68 *ἐγρήγορθαι ἄνωχθι, ' πατρόθεν ἐκ γενεῆς ⟨-ζων ἄνδρα ἕκαστον⟩* *X* 415 (*πάντας δὲ λιτάνευε*) *ἐξονομακλήδην* (*ἐξ ὁ.* Allen) ⟨ ⟩ *δ* 278 *ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν* (in the horse) *-ζες* (Helen) *ἀρίστους* **1bβ** in *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' -ζε(ν)* in stock (half-)verse introducing dir. sp. addressed to indiv. (42×) or to two (*ρ* 215, *φ* 84) or more (*φ* 248 Eurym. to suitors) pers.; addressee actually addressed by name only 7[1], 8[a], h. Ven. 176 (*Δαρδανίδη*), and use of name(s) by speaker sometimes (not in Il.) even excluded by circumstances (*ζ* 254, *θ* 194, *κ* 319, *ξ* 52, *ρ* 215, h. Ven. 144); we app. have to do w. a fossilized stock verse-element that from meaning 'addressed by name' (one would expect aor.) came to be used where it could only mean 'addressed' (pers. addressed readily supplied as obj. from prec. context exc. *η* 330, *σ* 163, *φ* 248; view that *ἔπος* is obj. also of *ἔκ τ' -ζε[ν]* is without plausible basis in use of *ὁ.* elsewhere or of its family) (see further Couch, TAPhA 68, 1937, 129 ff.; R. d'Avino in Stud. class. et orient. A. Pagliaro oblata, Roma 1969, 7–34; Edwards, HSPh 74, 1970, 10 f. n. 19; I. Muñoz Valle[+], Em. 39, 1971, 305 ff. [= id., Investigaciones sobre el estilo formular épico y sobre la lengua de Hom., Valencia 1974, 43 ff. w. notes on 149 ff.]; for further similarities between verses see M 2b above *A* 361 = *E* 372 = *Z* 485 = *Ω* 127 ≅ *δ* 610 (*-ζεν*) = *ε* 181, *Γ* 398 (vv. 396–418 ath. Ar.), *Z* 253 = 406 = *Σ* 384 = 423 = *T* 7 = *β* 302 = *θ* 291 = *λ* 247 = *ο* 530 ≅ *Ξ* 232 (*-ζεν*) ≅ *κ* 280, *H* 108, *γ* 374, *Ξ* 218, *ο* 124, *Ξ* 297 ≅ *Ω* 286 (*ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα* pap. 9), *O* 552, *π* 417 ≅ *σ* 78 = *φ* 84 = 167 ≅ 287 (*-ζεν*) ≅ *τ* 90, *ψ* 96, *Φ* 356, *δ* 311, *ζ* 254, *η* 330 (*πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν* v.l., *ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν* v.l.), *φ* 248, *θ* 194, *κ* 319, *ξ* 52, *ρ* 215, *σ* 163, *τ* 402, h. Ven. 144. 176 **1c** *name, refer to by name, utter the name of* *ξ* 145 (*μ' Ὀδυσσῆος πόθος αἴνυται*) *τὸν μὲν ... καὶ οὐ παρεόντ' -ζειν ' αἰδέομαι* (*ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω καὶ νόσφιν ἐόντα*), see Heubeck[+], ZAnt 35, 1985, 17 ff. **1d** *name, tell the name of* (*pace* Wilson, CR 19, 1905, 145 f.) *δ* 551 *τρίτον ἄνδρ' -ζε, ' ὅς τις ἔτι ζωὸς κατερύκεται* (*πόντῳ ἠὲ θανών*) **1e** *list, tell as a catalogue of names* h. Merc. 59 *ἦν τ' αὐτοῦ γενεὴν ὀνομακλυτὸν ἐξ-ζων* (*ὀνομάζων* codd. praeter M) 2 obj. things, *specify, list by name*, ⟨in context of promising gifts⟩ *I* 515 *εἰ ... μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὄπισθ' -ζοι* (n. *τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη* v. 519) *Σ* 449 *πολλὰ ... δῶρ' -ζον* (vv. 444–456 ath. Ar.) — *specify* ⟨ ⟩ *ω* 339 (*δένδρε' ... ἃ μοί ποτ' ἔδωκας*) *σὺ δ' ὠνόμασας καὶ ἔειπες ἕκαστα. ' ὄγχνας μοι δῶκας τρισκαίδεκα κτλ.* (n. *ὀνόμηνας δώσειν* vv. 341–2, see *ὀνομῆναι* B 2b), see Wilson, CR 19, 1905, 144 ff.

Compd.: *ἐξ-* (not in Hom.), *ἐκ* c. Naup. fr. 1,1 in 1a (prev. intens., otiose); *ἔκ τ' -ζε(ν)* 45× in 1b (prev. intens.); h. Merc. 59 in 1e ('*ἐξονομάζειν* ist ein *ὀνομάζειν* bis zum Ende' Radermacher ad l.; rather 'right out' w. notion of brash lack of restraint?)

D v.l. *ἔκ τ' -ζε(ν)* *Λ* 815 (pap.), *χ* 247 J. N. O'Sullivan

ὄνομαι [10[i], 4[a]] **E** die Wz. *ὀνο-* i.S.v. 'm. einem Namen belegen' (neg. > 'tadeln') ist verbale Grundlage von *ὄνομα*, s. Mayrhofer, EWAia II 36. — Abl.: *ὀνοστά, ὀνοτάζω*

F Präs. *-οσαι* 1, *-ονται* 1, *-οιτο* 2; probl. (anomales Impf.?) *ὤνατο* *P* 25, *οὔνεσθ'* *Ω* 241; Fut. *-ὁσσεται* 1, *-ὁσσεσθαι* 1; Aor. *ὠνοσάμην* 2, *-ὁσαιτ(ο)* 3, *-οσσάμενος* 1

M 1 [-⏑̄] *ἦ οὔνεσθ'* *Ω* 241 2 [⏑⏑̄] *ἦ -οσαι* *ρ* 378 [⏑⏑̄] *-ὁσαιτ'* *P* 399 [⏑⏑̄⏑] *-ὁσαιτο μετελθών* *Δ* 539, *N* 127 3 [⏑̄×] *-ονται* *φ* 427; *-οιτο* *N* 287, *θ* 239 4 [⏑̄⏑⏑] *-ὁσσεται* *I* 55 [⏑̄–⏑̄] *-ὁσσεσθαι* *ε* 379 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-οσσάμενος* *Ω* 439 5 *ὤν.* [⏑̄⏑⏑] *ὤνατο* *P* 25 [⏑⏑⏑⏑̄] *ὠνοσάμην* *Ξ* 95 = *P* 173

Σχ sch. D *Δ* 539 u.ö.: *ἐκφαυλίσειε. μέμψαιτο*, *P* 25: *ὠνείδισεν*, *Ω* 439: *καταφρονήσας*

L zu *Ω* 241: Chantraine, Gr. h. I 295 f.; Wackernagel, Kl. Schr. III 1589 f. (liest *οὔνεσθ'* = *ὤνησθ'*, zu *ὀνίνημι*); Iliad z. St.

B *geringschätzen, herabsetzen, tadeln*, (1) neg. (als Lob) u. (2) pos. (auch in iron. Frage: *ist es dir nicht genug?*); dir. R. außer *Δ* 539, *N* 127, *P* 399 (in 1a). — W o r t f.: s. *ὀνειδίζω* 1 neg. im Pot. od. Fut.; mit Akk. d. Sache / Pers., dazu 2× Dat. d. Pers. *keiner würde/könnte (dir das) geringschätzen, tadeln* (dir. R. außer 3×): *Δ* 539 *ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ⟨-ὁσαιτο μετελθών⟩*, sc. Kampf *N* 127 (*φάλαγγες*) *ἃς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης ⟨ ⟩ ' οὔτε κ' Ἀθ.* + *P* 399 (*μῶλον οὐδέ κ' ἰδοῦσ' -ὁσαιτ'*) (dir. R.:) *N* 287 „*οὐδέ κεν ἔνθα τεόν γε μένος καὶ χεῖρας -οιτο*", sc. *τις* *θ* 239 („*ὅτι σ'*) *νείκεσεν, ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔ τις -οιτο, ' ὅς τις ἐπίσταιτο ... ἄρτια βάζειν*" *I* 55 „*οὔ τίς τοι τὸν μῦθον -ὁσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοί, ' οὐδὲ πάλιν ἐρέει*", vgl. *νεμεσήσεται* (*P* 100[+]) *Ω* 439 „*οὐκ ἄν τίς τοι πομπὸν* (Hermes) *-οσσάμενος* (*-ησάμενος* v.l.) *μαχέσαιτο*" mit Gen. d. Sache *zu tadeln haben (unzufrieden sein wegen)*, iron.: *ε* 379 (Pos. zu Od.: „*κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω*) *ἀλλ' οὐδ' ὥς σε ἔολπα -ὁσσεσθαι κακότητος* (*κακότητα* v.l.)", (vgl. 290, *ρ* 378) 'dein Elend dürfte dir reichen' 2 pos. Gegner *schmäht(e) mich, macht(e) mich schlecht, setzt(e) mich (unverdient) herab* (mit Akk. d. Pers.): *P* 25 („*οὐδὲ*) *ἧς ἥβης ⟨ἀπόνηθ'⟩, ὅτε μ' ὤνατο* (sc. getöteter Gegner, *μ' ἔφατ' ἐλέγχιστον πολεμιστὴν ἔμμεναι*"), Form anomal (s.o. F), Wortspiel (Formenangleichg. an ⟨ ⟩, s. Edwards, Iliad z. St.) *φ* 427 (Od.: „*οὔ σ' ὁ ξεῖνος ἐλέγχει*) *ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν, ' οὐχ ὥς με μνηστῆρες ἀτιμάζοντες -ονται* (*οἴονται* v.l., v. Von der Mühll in app.)" *ich muß tadeln* (~ *habe mit Mißbilligung gehört*, Aor.) mit Akk. d. Sache: *Ξ* 95 (Od. zu Ag., der zum Abzug riet:) „*νῦν δέ σευ* (*σε* [= *σε'(ο)*] Zen.) *ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οἷον ἔειπες*" = *P* 173 mit *ὅτι*-Satz: *hast du zu tadeln, daß* ~ *ist es dir nicht genug?* (iron. Frage): *ρ* 378 (Antin. schilt Eum., der Od. bringt: „sind nicht schon genug Bettler hier) *ἦ -οσαι, ὅτι τοι βίοτον κατέδουσιν ἄνακτος;*" entspr.(?), aber probl.: *Ω* 241 (Priam. schilt die Tr.:) „*ἦ οὔνεσθ'* (vulg., *ὀνόσασθ'* Arist. et pars codd., *-ὁσεσθ'* pap.), *ὅτι μοι ... Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκε ' παῖδ' ὀλέσαι;*" Form anomal (s.o. F, L sowie Richardson, Iliad z. St. u. s.v. *ὀνίνημι* D)

D v.l. *Π* 31 (*ὀνήσεται* vulg.), zu *Ω* 241 s.o. (B 2 u. L) sowie s.v. *ὀνίνημι* D H. W. Nordheider

ὀνομακλήδην s. *ἐξονομακλήδην*

ὀνομάκλυτος [1[i], 3[h]] **L** Schmitt, Dichtersprache 90 f. **B** *of famous name* (1), *famous, glorious* (2); perh. orig. *ὄνομα* (acc. of respect) *κλυτός* (which some or all MSS have, exc. in *X* 51; rec. Allen h. Ven. 111. 146); anc. evidence on accent in La Roche, Textkritik 311 (*-ὸν* rec. Allen h. Merc. 59). —

Wdfld.: see *κλυτός* 1 of a man, *of famous name* X 51 *πολλὰ ... ὤπασε παιδὶ γέρων -ος Ἄτλης* h. Ven. 111 ‹Ὀτρεὺς δ' ἐστὶ πατὴρ -ος, (ὃς πάσης Φρυγίης ἀνάσσει) 1K5› 2 of divine *γενεή, famous, glorious* h. Merc. 59 *ἥν τ' αὐτοῦ γενεὴν -ὸν* (-*ὴν* v.l.) *ἐξονομάζων* (*ὀνομάζων* codd. praeter M) (*ὄνομα κλυτόν* [v.l. ap. Humbert] imposs. here. Notion 'containing glorious names' intended?)

J. N. O'Sullivan

ὀνομαστός [3°, 2ᴴ, 1ᵃ] L Griffin, JHS 106, 1986, 42 w. n. 11 B always *οὐκ ὁ.*, *not to be named* (1), *not to be specified* (2a), *not to be told, listed* (2b); exc. in 2b, that which is *οὐκ ὁ.* is actually named, specified (cf. *δυσώνυμος*, also *ξ* 144 ff. *Ὀδυσσῆος ... τὸν μέν ... ὀνομάζειν αἰδέομαι*). — Wdfld. (1; 2a): *δυσώνυμος* (q.v., w. wds. for 'dreadful, hateful' vel sim. in gener.), *οὔ τι φατειός* 1 w. ref. to proper names (assoc. w. dreadful sorrow for speaker [Pen.] and others [*τ* 260⁺]; of persons of fearsome might [Th. 148]), *not to be named* (cf. *ὀνομάζω* B 1c) *τ* 260 (Pen.:) „*οἴχετ'* (Od.) *ἐποψόμενος Κακοίλιον οὐκ -ήν* (-*όν* v.l.)" = 597 = *ψ* 19 Th. 148 *παῖδες ... ὄβριμοι, οὐκ -οί, ' Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύγης τ'* 2 of event, circumstance (2a), things (2b) 2a *not to be spoken, specified* (cf. *ὀνομῆναι* B 2a, also *ὀνομάζω* B 1c), because dreadful, painful for speaker h. Ven. 254 *σχέτλιον, οὐκ -όν* (ci., *ὀνότατον* codd.; *ὀνοταστόν* ci., rec. Allen; see Smith, HSPh 83, 1973, 36 f., L n. 11), *ἀπεπλάγχθην δὲ νόοιο, ' παῖδα δ' ὑπὸ ζώνῃ ἐθέμην βροτῷ εὐνηθεῖσα* 2b *not to be told, listed*, i.e. so numerous, multifarious as to defy listing (cf. *ὀνομάζω* B 2, where note assoc. w. *δῶρα*, though in this fr. we have notion of giving, having rather than promising) Hes. fr. 33a, 18 (Periclymenus would become now an eagle, now an ant, now a swarm of bees, now a snake) *εἶχε δὲ δῶρα ' παντοῖ' οὐκ -ά* (*ὀνοταστά* POxy. 2486 ante corr.)

J. N. O'Sullivan

ὀνομῆναι [9ⁱ, 6°, 3ᴴ, 3ᵃ] F *-μηνας* 1, *-μηνε(ν)* 7, *-μην'* 1; *-μηναν* 1; *-μήνω* 6, *-μήνῃς* 1, *ἐξ-μήνῃς* 1; *-μηνε* 1; *ἐξ-μῆναι* 2

M 1 trisyll. [⏑⏑⏓] *-μην'* Hes. fr. 235,2 2 quadrisyll. 2a shape [⏑⏑⏑⏑]: [⏑⏑⏓⏑] *ἴσχεο μηδ' -μηνε* h. Ven. 290 [⏑⏑⏓⏑] *-μηνε* Op. 80 [⏑⏑⏓⏑] *φίλον τ'/δ' -μηνεν ἑταῖρον* *K* 522 / ≅ *Ψ* 178 = *Ω* 591, *Π* 491; *-μηνεν Ξ* 278 2b [⏑⏑⏓×] *-μηνας ω* 341; *-μηνεν Ψ* 90; *περικλυτὰ δῶρ' -μηναν/μήνω* Hes. fr. 22,6, *I* 121; *οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' -μήνω* *B* 488, *δ* 240 ≅ *λ* 328 ≅ 517; *ὑποθήσομαι ἠδ' -μήνω* h. Cer. 149; *ἴσχεο μηδ' -μήνῃς λ* 251; *ἐξ-μήνῃς Γ* 166; *ἐξ-μῆναι ζ* 66, h. Ven. 252

Σχ sch. D *K* 522: ‹*ἐξ ὀνόματος*› *ἐκάλεσε*, *Γ* 166: *ἐξ-μήνῃς*· ‹ › *εἴπῃς* L Kraus (*ὄνομα* L) 26 f.

B *name, specify*, only aor. (contrast *ὀνομάζω*). — Wdfld.: *ὀνομάζω, καλέω, κικλήσκω* 1 obj. person(s) (intern. acc. of name Hes. fr. 235,2) 1a *name, give as a name (to)*, w. double acc. (Op. 80) or intern. acc. w. inf. constr. (Hes. fr. 235,2) Hes. Op. 80 *-μηνε δὲ τήνδε γυναῖκα ' Πανδώρην, ὅτι πάντες 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες ' δῶρον ἐδώρησαν* ('79 *ἐν* — 82 suspecta' Solmsen) fr. 235,2 *οἱ τοῦτ'* (sc. *Ἰλεύς*) *-μην' ὄνομ' ἔμμεναι, οὕνεκα νύμφην ' εὐρόμενος ἴλεων μίχθη* 1b *name, designate as* *Ψ* 90 (Patr.'s ghost to Ach.: „*με*) *σὸν θεράποντ' -μηνεν* (Pel.)" 1c *call (to) by name, address by name*; exc. *K* 522, foll. by dir. sp. in which addressee addressed by name; addressee dead exc. *Π* 491 (where speaker dying) *K* 522 *ᾤμωξεν ... φίλον τ' -μηνεν ἑταῖρον*, ≅ *Ψ* 178 = *Ω* 591 *Π* 491 *κτεινόμενος μενυε ... θεοὺς δ' -μηνεν ἅπαντας* (*θεὸν δ' -μηνεν ἕκαστον* v.l.; v. aliter habent quidam) ' *τοὺς ὑποταρταρίους, οἳ Τιτῆνες καλέονται* 1d *name, tell the name(s) of* person(s) (as in catalogue exc. *Γ* 166) *B* 488 *πληθὺν ‹δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' -μήνω›*, (not even if I had ten tongues, unless the Muses *μνησαίαθ' ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον*) *λ* 328 *πάσας ‹ › ' ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον* 517 (Od. to Ach.'s shade:) „*πάντας ‹ › ' ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν* (Neopt.)" (vv. 517 sq. om. V⁴) h. Cer. 149 *-μήνω ' ἀνέρας οἷσιν ἔπεστι μέγα κράτος ἐνθάδε τιμῆς* (names in vv. 153 ff.) *Γ* 166 (Priam to Helen:) „*ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα ... ἐξ-μήνῃς, ' ὅς τις ὅδ' ἐστὶν 'Αχαιὸς ἀνήρ*" — *reveal the name of* deity with whom one (mortal) has made love *λ* 251 ‹*ἴσχεο μηδ', -μήνῃς* (sc. *με*)· ' *αὐτὰρ ἐγώ τοί εἰμι Ποσειδάων* h. Ven. 290 (Aphr. to Anch.:) „‹ › *-μηνε* (codd., see Smith, HSPh 83, 1979, 43—5; *-μαινε* ci., rec. Allen)" 2 obj. thing(s) 2a *mention* thing *by its name* *ζ* 66 *αἴδετο* (Naus.) ... *γάμον ἐξ-μῆναι ' πατρί* — app. *mention, talk of* openly vel sim. h. Ven. 252 *οὐκέτι μοι* (Aphr.) *στόμα χείσεται* (*στοναχήσεται* codd.) *ἐξ-μῆναι ' τοῦτο* (app. her power over the gods) *μετ' ἀθανάτοισιν* 2b *mention* things *specifically*, separately as in catalogue *δ* 240 *πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ* (Helen) *μυθήσομαι οὐδ' -μήνω, ' ὅσσοι 'Οδυσσῆος* (*εἰσιν ἄεθλοι*) — *list by name*, ‹in context of promising gifts› (cf. *ὀνομάζω* B 2) *I* 121 *περικλυτὰ δῶρ' -μήνω, ' ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας κτλ.* Hes. fr. 22,6 *πολλὰ [περ]ικλυτὰ δῶρ' -μηναν* — *specify*, ‹ › w. inf. constr. *ω* 341 *ὄρχους δέ μοι ὧδ' -μηνας ' δώσειν πεντήκοντα*

Compd.: *ἐξ- Γ* 166 in 1d (intens.; not of revelat.?), *ζ* 66, h. Ven. 252 in 2a (not. of speaking *out*, openly)

D v.l. *Ω* 30 (v.l. ant., see van der Valk, Text. Crit. Od. 15), *σ* 78 (*ονομη[νε* pap. 96)

J. N. O'Sullivan

ὄνος [1ⁱ] E ass anatolian, mediterranean in origin; *ὄ-*, Lat. *asinus*, Arm. *ēš* related to Sumer. *anšu*, see Chantraine, Dict. s.v.; already Myc., see DMic. Π s.v *o-no* I. — Deriv.: *ἡμίονος* L Wegener (*ἡμίονος* L⁴) 22; Richter⁺, Arch. Hom. H 76 ff.

B *ass* *Λ* 558 *ὡς δ' ὅτ' -ος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβήσατο παῖδας ' νωθής* (here app. of stubborn unresponsiveness to pressure, blows), *ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγῃ, ' κείρει τ' εἰσελθὼν ... λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες ' τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε νηπίη* (feeble, ineffective because they are *παῖδες*) *αὐτῶν· ' σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς* (so Trs. and allies kept pressing on the reluctantly retreating Aias), very prob. *jackass* kept for mule-breeding (see L and *ἡμίονος* B introd.). — Wdfld.: *ἡμίονος, οὐρεύς*

J. N. O'Sullivan

ὀνοστ(ός) [1ⁱ] E Verbaladj. zu *ὄνομαι* (s. Risch § 10c), sonst noch Lyc. 1235, öfter aber *ὀνοτός* (Pi. u.a.)

B m. Neg. *nicht gering zu achten, nicht zu verschmähen*, in dir. R. anerkennend (aus der Perspektive des Empfängers u. der beurteilenden Öffentlichk.) von Ag.s reichl. Entschädiggsangebot *I* 164 (Nestor zu Ag.:) „*δῶρα μὲν οὐκέτ' -ὰ διδοῖς 'Αχιλῆϊ ἄνακτι*" (121 Ag.: „*περικλυτὰ δῶρ' ὀνομήνω*"), d.h. wiegen Ach.s 'Entehrg.' auf (s. *ἀτιμάω* B 1a, *ἄτιμος* B 1); vgl. *νεμεσσητός* m. anderer Konstr. u.a. Epith. s.v. *δῶρον* G; zum Typ („Urteilsausdr. in attr. Einkleidung" *nicht gering zu schätzen sind die Gaben* > Gerundiv) s. Ammann, in: Gedenkschr. P. Kretschmer, Wien 1956, I 15; s. noch M. Noé, Phoin., Il. u. Hom., Leipzig 1940, 4

H. W. Nordheider

ὀνοτάζω [1ᴴ, 1ᵃ] E Erw. zu *ὄνομαι* (s.d.), vgl. *νεύω* — *νευστάζω*, s. noch Aly, in: 'Hesiod' 98. — Abl.: *ὀνοταστός*?

B *herabsetzen, sich geringschätzig äußern*, gegüber Dike, Vorzeichen (kein dir. Obj.). – Wortf.: (*οὐκ*) *ἀλέγω/ίζω*, *ἀτιμάω*, *ὀνειδίζω* (s.dd. weitere) Op. 258 *καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν* (*Δίκην*) *βλάπτῃ* ⟨*σκολιῶς*⟩ *-ων*, vgl. (262) ⟨ ⟩ *ἐνέποντες* vom 'rechtsverdrehenden' (*ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας* entspr. *βλάπτῃ*), 'krummen Urteilsspruch' h. Merc. 30 (Hermes zur Schildkröte:) „*σύμβολον ἤδη μοι μέγ' ὀνήσιμον, οὐκ -ω*", entspr. (35) *οὐδ' ἀποτιμήσω*, m. Assonanz *ὀνήσ.* – *ὀνοτ.* (vgl. 34f. *ὄφελος*, *ὀνήσεις*), Formulierg. der Selbstinterpr.: vgl. z.B. *αἰδέομαι γάρ* (*ζ* 221⁺), *σέβας μ' ἔχει* (*γ* 123⁺), Opp. (*M* 238 Hektor über Vogelzeichen:) „*τῶν οὔ τι μετατρέπομ' οὐδ' ἀλεγίζω*"

D *ξ* 145 ci. *-ειν* (v. Blumenthal, H. 75, 1940, 124; *ὀνομάζειν* vulg. et edd.) H. W. Nordheider

ὀνοταστ(ός) [1ʰ] h. Ven. 254 (Aphr. zu Anch.:) „*μάλα πολλὸν ἀάσθην ' σχέτλιον οὐκ -όν* (Clarke, *οὐκ ὀνομαστόν* Martin, *ὀνότατον* codd. contra metr.)", entweder (m. A.-H.-S. z.St.:) *ὀνοτ. not to be made light of, serious*; od. (m. Zumbach, Neuerungen 33, Càssola:) *ὀνομ. inenarrabile* (vgl. *ἄσπετον*)

D Hes. fr. 33a, 18 s. *ὀνομαστός* H. W. Nordheider

ὄνυχες [3ⁱ, 2ᵉ, 6ᴴ] **E** IE, see Mayrhofer, EWAia I 149; on Myc. *onuk*ᵘ- see DMic. II 29. – Deriv.: *γαμψ-*, *κρατερώνυχες*, *μώνυχες*

F *-ες* 1, *-εσσι* 8, *-ας* 2 **M** 1 trisyll. [⏑⏑̯] *δ' -ας χεῖρας* Sc. 263 [⏑⏑̯] *-ας* Sc. 254 [⏑⏑̯] *δ' -ες χείρεσσιν* Sc. 266 2 quadrisyll. [⏑⏑̯⏑] (*δ'*) *-εσσι Θ* 248, *β* 153 [⏑⏑̯⏑] ⟨*φέρων -εσσι*⟩ *πέλωρον M* 202 = 220, *o* 161; ⟨ ⟩ Op. 204 [⏑⏑̯×] *-εσσι* Op. 205, Sc. 427

B only pl., *talons* of bird, *claws* of lion (1), *nails, claws* of pers. (2), always as weapons vel sim. – Epith.: *γναμπτοῖσι*, *κρατεροῖς*, *μακροί*, *μεγάλους* 1 *talons* of bird of prey (5× eagle, the only use in Hom.) *Θ* 248 (*αἰετὸν ἧκε* [Zeus]) *νεβρὸν ἔχοντ' -εσσι M* 202 *δράκοντα* ⟨*φέρων -εσσι πέλωρον*⟩ (*ἀσπαίροντα*) = 220 *o* 161 *αἰετὸς ... χῆνα* ⟨ ⟩ *β* 153 *δρυψαμένω* (eagles sent by Zeus) *δ'* ⟨*-εσσι*⟩ *παρειὰς ἀμφί τε δειρὰς ' δεξιὼ ἤϊξαν* Op. 204 (*ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα*) *ὕψι ... φέρων* ⟨ ⟩ *μεμαρπώς* 205 *γναμπτοῖσι πεπαμένη* (sc. *ἀηδών*) *ἀμφ'* ⟨ ⟩ (of *ἴρηξ*) — *claws* of lion Sc. 427 *λέων ὡς σώματι κύρσας, ' ὅς τε μαλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατεροῖς* ⟨ ⟩ *' σχίσσας* (*θυμὸν ἀπηύρα*) 2 *nails, claws* on fingers of pers. being Sc. 254 *ἀμφὶ μὲν αὐτῷ* (stricken warrior) *' βάλλον* (⟨sc. *Κῆρες*⟩) <*ὁμῶς ὄν*> *υχας μεγάλους* 263 *ἐν δ' -ας χεῖράς τε ... ἱσώσαντο* (⟨ ⟩) 266 *μακροὶ δ' -ες χείρεσσιν* (of *Ἀχλύς*) *ὑπῆσαν* Sense 'hoof' (wdfld.: *ὁπλή*, *κηλή*) attested in compds. *κρατερώνυχες*, *μώνυχες*

J. N. O'Sullivan

ὀξυβελής [1ᵈ] **Σχ** sch. D *Δ* 126: *ἤτοι ὁ ταχέως βάλλων ἢ ὁ ταχέως βαλλόμενος*, Eust.: *-ὴς φανερῶς δηλοῖ, ὅτι βέλος κυρίως τὸ τοῦ ὀϊστοῦ σιδήριον* (like *αἰχμή*)

B *Δ* 126 *ἆλτο δ' ὀϊστὸς ' -ὴς καθ' ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων* ≅ *ὀξύς* difficult formation: 1. expl. as *ὀξὺ βέλος ὤν*, Lehrs, Arist. 67 n. 41 (cf. *δελφῖνος μεγακήτεος Φ* 22, G. Meyer, Philol. Suppl. 16,3, Leipzig 1923, 90 n. 1) 2. formally poss. comp. (Risch § 68e), perh. contributing to animation of *ὀϊστός* here: *'having' a sharp missile* or 3. verbal: *sharp-hitting* (cf. Risch § 31h); see also Bergold, Zweikampf 204; cf. *βέλος ἐχεπευκές* (v. 129); metr. *-ὴς* = *ὀξυό(εις)*; cf. *Λ* 845

W. Beck

(ἀπ)οξύνω [2ᵒ] **Σχ** sch. Barn. *ζ* 269: *τὸν φλοιὸν περιξέουσι*, cf. *ι* 327: *ἐθόωσα· ἀπώξυνα* (*ἐπ-* sch. Dind.). *ἐκ τοῦ συνωνύμου τὸ ὁμώνυμον, ὁ τρόπος μετάληψις*

B *make pointed / sharpen* stake: *ι* 326 *παρέθηκ'* (length of log) *ἑταίροισιν, ἀποξῦναι* (v.l. *ἀποξῦσαι*) *δ' ἐκέλευσα· ' οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα ... ' ἄκρον* oars: *ζ* 269 (*νηῶν ὅπλέγουσι*) *καὶ ἀποξύνουσιν ἐπετμά*, *hone* blades (cf. *μ* 172) – for *ἀποξύω* (v.l. *ι* 326, rec. Ludwich) *scrape smooth*, cf. Σχ, Eust. on *ζ* 269, ⟨Thphr. HP⟩ 5.1.7 (*κώπας ξύοντες ... ὁμαλῶς* [manufacture], Morrison & Coates, Ath. Trireme, Cambr. 1986, 190) and Stanford ad ll.; but Eur. Cycl. 456 *ἀποξύνας ἄκρον* (and shipbuilding sim.) attests *ἀποξῦναι* at *ι* 326 (cf. sch. *N* 564a, ⟨ ⟩ 2.5.4), see *ξύω*. – Wdfld.: see *ι* 326f., *ξέω* W. Beck

ὀξυόεν [9ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ] **E** metr. length. form for *ὀξύς*, Risch § 56e **F** *-εντι* 10; acc. *-εντα* 2

M [⏑⏑̯⏑] ⟨*ἔγχεϊ -εντι*⟩ *Π* 309; *ἔγχεά τ' -εντα τ* 33 [⏑⏑̯×] ⟨ ⟩ *E* 50, *H* 11 (*βάλ'*), *Θ* 514, *N* 584, *O* 536. 742, *υ* 306 (*βάλον*), Hes. fr. 196,3; *-εντι Ξ* 443; *ἔγχεα -εντα E* 568

Σχ sch. D *E* 50: *-εντι· ὄξει. ἢ ἀπὸ ὀξείας εἴδους δένδρου κατασκευασμένῳ*. See Neitzel, Apion, SGLG 3, 258f.

B *sharp, pointed*, epith. of spears (*ἔγχεϊ*, *-εα*, exc. *δουρί Ξ* 443), like *ὀξύς* (Risch l.c., Leaf on *E* 50) vivid formation, but see Paraskevaides, Synon. 26f. (metr. suppl.) used for attacking: *E* 568 *τὼ μὲν δὴ χεῖράς τε καὶ ἔγχεα -εντα ' ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην μεμαῶτε μάχεσθαι* *O* 742 *μαιμώων ἔφεπ'* ⟨*ἔγχεϊ -εντι*⟩ thrust: *E* 50 *Μενέλαος ἕλ'* ⟨ ⟩ *' ἐσθλὸν θηρητῆρα* (56 *οὔτασε*) *Ξ* 443 *Σάτνιον οὔτασε δουρὶ μετάλμενος -εντι O* 536 *τοῦ δὲ Μέγης κόρυθος ... ' κύμβαχον ἀκρότατον νύξ'* ⟨ ⟩ *' ῥῆξε δ' ἀφ' ἵππειον λόφον* cast, for casting: *H* 11 *Ἕκτωρ δ' Ἠϊονῆα βάλ'* ⟨ ⟩ *' αὐχέν(α) ... λύντο δὲ γυῖα Θ* 514 (don't let the Grs. easily escape) *ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσοῃ ' βλήμενος ἢ ἰῷ ἢ* ⟨ ⟩ *Π* 309 *Ἀρηϊλύκου βάλε μηρὸν '* ⟨ ⟩ *διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε· ' ῥῆξεν δ' ὀστέον ἔγχος υ* 306 *οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον· ἀλεύατο γὰρ βέλος αὐτός. ' ἦ γάρ κέν σε μέσον βάλον* ⟨ ⟩ (you were dead) *N* 584 *τὼ δ' ἄρ' ὁμαρτήδην ὁ μὲν* ⟨ ⟩ *' ἵετ' ἀκοντίσσαι, ὁ δ' ἀπὸ νευρῆφιν ὀϊστῷ* characterizing hero: Hes. fr. 196,3]*ης πάντων ἀριδε*[*ίκετ*]*ος ἀνδρῶν· ']ας τε καὶ ἔγχεϊ ὀξ*[*υόε*]*ντι* part of home-arsenal: *τ* 33 *Ὀδυσεὺς καὶ ... υἱὸς ' ἐσφόρεον κόρυθάς τε καὶ ἀσπίδας ... ' ἔγχεά τ' -εντα*

D *E* 579a (PRainer 26734) W. Beck

ὀξύς [103ⁱ, 41ᵒ, 8ᴴ, 6ʰ] **E** IE **h₃ek's-u-* or **h₂ok's-u-*, J. Narten, Festschr. Risch 212ff.; L[s] 575ff. – Deriv.: *ὀξυβελής*, *ἀποξύνω*, *ὀξυόεν*

F *-ύς* 2, *-έος* 2, *-εῖ* 38, *-ύν* 15, *-έες* 3, *-έσι(ν)* 2; *-εῖα* 1, *-εῖ(α)* 1, *-εί̯η* 1, *-εῖαι* 3, *-εῖ(αι)* 1, ⟨*-εί̯ησι*⟩ 1, ⟨ ⟩ 1, *-είας* 1; *-ύ* 9, *-εῖ* 11, *-ύ* 49 (adv. 17); *-έα* 1, acc. *-έα* 13 (adv. 5), *-εῖα* 1 (adv.); *-ύτατον* 3 (adv. 2)

M 1 disyll. 1a [⏑̯⏑] *-ύς M* 447; *-ὺν ἔχων γ* 443; *-ὺ δόρυ κραδάων N* 583, *Y* 423; *-ὺ βέλος Λ* 392. 845; *-ὺ δέ Σ* 71, h. Cer. 40; *-ὺ κατ(ά) Y* 52; *-ύ ε* 393 [⏑̯] *-ὺς/ὺν Ἄρης/α H* 330, *P* 721; *δ'* ⟨*-ὺν ἄκοντα*⟩ *κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν ξ* 531, *φ* 340; ⟨ ⟩ *Φ* 590, h. 28,9; *-ὺν ἔχων P* 520; *εἰ μὴ ἄρ'* ⟨*-ὺ νόησε*⟩ *Γ* 374 = *E* 312. 680, *Θ* 91. 132 = Th. 838, *Y* 291; *Ἕκτωρ δ'* ⟨ ⟩ *Λ* 343, *O* 649; *-ύ P* 256, Sc. 243, h. Merc. 360 [⏑̯] *φάσγανον /* ⟨*ξίφος*⟩ */* (*ἐγὼ*) *δ' ἄορ -ὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ A* 190 / *ι* 300, *κ* 126. 294. 535 = *λ* 48 / *Φ* 173, *κ* 321 ≅ *λ* 24; ⟨ ⟩ *-ύ ξ* 528, *φ* 34; *δ'/μ' ἄχος -ύ Γ* 125, *λ* 208 / *X* 425; *μένος -ύ* h. 8,14; *-ύ Δ* 185, *P* 524 [⏑̯] *ἐγείρομεν* ⟨*-ὺν Ἄρηα*⟩ *B* 440, *Δ* 352 = *Γ* 237, *Θ* 531 = *Σ* 304;

‹ › Λ 836; δ' -ὺν ἄκοντα Κ 335; -ύν ι 382; περὶ / ἀπὸ δὲ ξίφος -ὺ θέτ' ὤμῳ/ων β 3 = δ 308 = υ 125 / φ 119; βέλος -ύ Λ 269, Υ 437; -ύ Ρ 89, Χ 141 [^{2}×] εἰρύσσατο ‹φάσγανον -ύ› Χ 306 = χ 79; (εἴρυτο) δὲ ‹ › λ 95, χ 90; ‹ › Χ 311, κ 145; ἐρύσσατο δὲ / (δὲ) ἐρυσσάμενος ‹ξίφος -ύ› Δ 530 / Μ 190, Ξ 496, Υ 284, Φ 116; ‹ › φ 431; ἐρυσσάμενος δ' ἄορ -ύ Sc. 457 **1b** [^{1}–] -εῖ(α) Ο 313 [–^{2}] -εῖ(αι) Λ 272 **2** trisyll. **2a** [^{1}⏑⏑] -έες Μ 64; -έσι(ν) Μ 56, Ο 711; -έα κεκληγώς/οντες Β 222, Ρ 88 / Μ 125; ‹-έα δοῦρα› Ε 495 = Ζ 104 = Λ 212; -έα Ε 619, Λ 44, Sc. 233, h. 19, 14 [^{1}⏑⏑] μένος -έος ἡ/Ἠελίοιο Op. 414, h. Ap. 374; -έες ε 411; ‹ › Π 772 [^{1}⏑⏑] δεδαϊγμένον^{+} ‹-εῖ χαλκῷ› Σ 236, Τ 211. 283. 292, Χ 72; κατέκταθεν^{+} ‹ › Ε 558, Ψ 412, δ 700, ν 271, ἀποκτάμεν^{+} ‹ › Ε 675, ξ 271, ρ 440; βεβλημένος^{+} ‹ › Ν 212, Π 819, λ 535; ἀνούτατος / οὐτάμεν ‹ › Δ 540 / Ε 132 = 821, Sc. 335; ἀκαχμένον ‹ › Κ 135 = Ξ 12 = Ο 482 = α 99 = ο 551 = υ 127; ‹ › Ν 338. 561, Ο 433, Π 623, Ρ 126, Φ 37. 568, Χ 67, Ω 393, λ 120, μ 173, χ 368; (ὄμιλον) ἀκόντισεν/αν -έϊ/-έα δουρί/α Δ 490 / χ 265. 272. 282; μετ/ἐπάλμενος ‹-έϊ δουρί› Ε 336, Λ 421; μετάφρενον ‹ › Π 806, Υ 488; μετώπιον ‹ › / -έϊ λᾶϊ Λ 95, Π 739; ‹ › Ε 73. 238, Ν 542, Π 317, Φ 91; -έες Δ 214 **2b** [–^{2}⏑] -εῖα Ρ 372 **2c** [^{1}–^{2}] -είῃ μ 74; ‹-εῖαι› δ' / -είης ὀδύναι/ῃσιν Λ 268, Π 518, ‹ › τ 517; -εῖα n. Sc. 348 [^{2}–^{2}] -είας Σ 551 **3** quadrisyll. **3a** [^{1}⏑⏑^{2}] ‹-ύτατον› Ρ 675 [^{2}⏑⏑^{2}] ‹ › Ξ 345, Ψ 477 **3b** [^{2}–^{2}⏑] -είῃσι Sc. 289

Σχ sch. D Β 222: -έα· μεγάλα, 440: -ὺν Ἄρηα· διὰ τάχους πόλεμον (sim. sch. min. P. Bodl. gr. Inscr. 3017), Γ 374: -ὺ νόησεν· ὀξέως καὶ ταχέως ἐθεάσατο, Λ 268: -εῖαι (δ' ὀδύναι)· δριμεῖαι. σφοδραί, 269: βέλος -ύ· ἡ σφοδρὰ ὀδύνη, οἷον ἡ τιτρώσκουσα, Ο 313: -εῖα (ἀϊτή)· νῦν δριμεῖα. χαλεπή

L [1]Stanford, Metaphor 47–50, 56–59; [2] v. Fritz, CPh 28, 1943, 84–87; [3]Plamböck, Erfassen 34–41; [4]Krapp, Akust. Phänomene 235 f.; [5]Bremer, Licht u. Dunkel 39 n. 58; [6]Dürbeck, Farbenbez. 15; [7]D. Arnould, Le rire et les larmes, Paris 1990, 150 ff.; [8]Lamberterie, -υς I 33–71, II 575–83; [9]Paraskevaides, Synon. 20–27. 92. 136 f.; [10]Chadwick, Lex. Gr. s.v.

B adj. and adv.: as adj. *sharp, keen, pointed*; tactile (1), no adv., mostly military describing point and/or cutting edge of weapons (a distinction here is hardly useful), also of implements and other objects; noteworthy: stakes (‹1aαaa› ‹εε›), stones (‹ › ‹ζζ›), sickles (‹1aαbb› ‹ββ›), rocks (‹ › ‹γγ›, cf. 2aβ); also extended (quasi-metaph.) use (1b) for battle ('Ares'), sunshine, pains and mental states. More fully metaph. uses: visual (2) and acoustic / vocal (3), adnominal (2a) Ξ 345, Ρ 372 (sunlight), μ 74 (pointed rock) and (3a) Ο 313 (battle-cry) only; otherwise adv. *keenly, sharply*; on metaph. uses see L[1], L[5], L[6], L[8]; important that synaesthetics belong to earliest stages of language (cf. L[1] 56–59) and that a particular use may derive from its antonym, e.g. 'blunt' seeing could give rise to 'sharp' seeing (cf. L[8] 33 ff.); w. μάλα Ρ 524, ε 393. — W d f l d.: ἀκαχμένος, ἄκρος, ἀκροπόρος, ἀμφίγυος, δριμύς, ὀκριόεις, ὀξυβελής, πικρός; εὐ-, νε-, προ-, τανα-, τανυήκης; ἐχε-, περιπευκής; βαρύς, λιγύς; κόλος, κωφός **1** tactile (adnom. only) **1a** objects **1aα** ὁ. w. name of obj. **1aαaa** military obj. (incl. palisades, stones) **1aαaaα** arrow (βέλος): Δ 185 οὐκ ἐν καιρίῳ -ὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν ' εἰρύσατο ζωστήρ κτλ. Λ 845 ἐκ μηροῦ τάμνε μαχαίρῃ ' -ὺ βέλος περιπευκές its barbs: Δ 214 ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος ἕλκεν ὀϊστόν· ' τοῦ δ' ἐξελκομένοιο πάλιν ἄγεν -έες ὄγκοι **1aαaaββ** axes (cf. 1aαbbαα below) Ο 711 -έσι δὴ πελέκεσσι καὶ ἀξίνῃσι μάχοντο ' καὶ ξίφεσιν ... καὶ ἔγχεσιν **1aαaaγγ** javelins dressing, arming: Κ 335 (ἕσσατο ῥινὸν λύκοιο, κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην) ἕλε δ' ‹-ὺν ἄκοντα› ξ 531 ἂν δὲ νάκην ἕλετ' αἰγὸς ... ' εἵλετο δ' ‹ › κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν ≅ φ 340 (ἔσσω μιν, δώσω κτλ.) attacking: Φ 590 ἦ ῥα, καὶ ‹ › βαρείῃς χειρὸς ἀφῆκε, ' καί ῥ' ἔβαλε κνήμην brandished: h. 28, 9 ὤρουσεν (Ath.) ἀπ' ἀθανάτοιο καρήνου ' σείσασ' ‹ › **1aαaaδδ** spears w. βέλος (predic.): Λ 392 ἦ τ' ἄλλως ὑπ' ἐμεῖο, καὶ εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ, ' -ὺ βέλος πέλεται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι Υ 437 αἴ κέ σε ... ἀπὸ θυμὸν ἕλωμαι ' δουρὶ βαλών, ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὸν βέλος -ὺ πάροιθεν (cf. below) w. δόρυ (q.v. G, cf. above) nom. (pl. only) ‹attacking›: Π 772 πολλὰ δὲ Κεβριόνην ἀμφ' -έα δοῦρα πεπήγει ' ἰοί τε dat. (sg. only) used for ‹ › : Δ 490 (τοῦ) Πριαμίδης καθ' ὅμιλον ἀκόντισεν ‹-έϊ δουρί›. ' τοῦ μὲν ἄμαρθ', ὁ δὲ Λεῦκον ... ' βεβλήκει Ε 238 τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ‹ › for wounding / killing: Ε 336 ἔνθ' ἐπορεξάμενος ... ' ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ‹ › ' ἀβλητρήν· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν + Π 317 + Λ 421 Λ 95 τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ‹ › ' νύξ', οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε + Υ 488 (= Π 806[ex.] below) Ν 542 (Ἀφαρῆα) ἐπορούσας ' λαιμὸν τύψ' ἐπὶ οἷ τετραμμένον ‹ › Ε 73 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ‹ › ' ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ... τάμε χαλκός Π 806 ὄπιθεν δὲ μετάφρενον ‹ › ' ... βάλε (= Υ 488[ex.] above) + Φ 91 acc. (sg. and pl.) arming scene: Λ 44 εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ ' -έα· τῆλε δὲ χαλκὸς ... ' λάμπ' (cf. 1aβ below) in attacking: Ν 583 βῆ δ' ἐπαπειλήσας Ἑλένῳ ... ' -ὺ δόρυ κραδάων = Υ 423[in.] (+ φλογὶ εἴκελος) Ε 495 πάλλων δ' -έα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ ' ὀτρύνων μαχέσασθαι = Ζ 104 = Λ 212 619 ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν ' -έα παμφανόωντα χ 265 ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν -έα δοῦρα = 272[ex.] = 282[ex.] w. ἔγχος (see ὀξυόεν), nom. pl. only, killing: Ρ 524 ἐν δέ οἱ ἔγχος ' νηδυίοισι μάλ' -ὺ κραδαινόμενον λύε γυῖα, see Edwards, Iliad ad l. and ε 393 in 2bβ **1aαaaεε** stakes, palisades, of sharp point (incl. that used to blind Polyphemos) part of defensive works: Μ 56 ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν ' -έσιν ἠρήρει + 64 (-έες) for blinding Cyclops: ι 382 οἱ μὲν μοχλὸν ἐλόντες ἐλάϊνον, -ὺν ἐπ' ἄκρῳ, ' ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν (ῥόπαλον 319) **1aαaaζζ** stones (as missiles) Μ 447 (λᾶαν φέρεν) πρόσθε πρυμνὸς παχύς, αὐτὰρ ὕπερθεν ' -ὺς ἔην (thrown ag. gates), L[8] 54 f. Π 739 (βάλε) μετώπιον -έϊ λᾶϊ. ' ἀμφοτέρας δ' ὀφρῦς σύνελεν λίθος **1aαaaηη** swords for 'arming', in Od. only (no ἄορ) hung around shoulders (cf. φ 119 below): β 3 εἵματα ἐσσάμενος, περὶ δὲ ξίφος -ὺ θέτ' ὤμῳ = δ 308 = υ 125 + φ 431 (ἀμφέθετο) + ξ 528 (βάλετο) κ 145 ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον -ὺ ' καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνῆιον ἐς περιωπήν for attacking drawn (ἐρυσσάμενος^{+}) ἄορ: Φ 173 = κ 321[mod.ex.] ≅ λ 24 + Sc. 457 ξίφος: Δ 530, Μ 190 = Ξ 496[ex.] = Υ 284[ex.] = Φ 116[ex.], κ 126 = 294[mod.ex.] = 535[mod.ex.] = λ 48 = ι 300[mod.ex.] φάσγανον: Α 190, Χ 306 = χ 79, χ 90 brandished: Χ 311 ὣς Ἕκτωρ οἴμησε τινάσσων φάσγανον -ύ remaining cases: λ 95 ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον -ύ, ' αἵματος ὄφρα πίω φ 34 τῷ δ' Ὀδυσεὺς ‹ξίφος -ὺ› καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν, ' ἀρχὴν ξεινοσύνης 119 ἀπὸ δὲ ‹ › θέτ' ὤμων (cf. arming above) **1aαbb** non-military (w. name of obj.) **1aαbbαα** ax (cf. 1aαaaββ above) Ρ 520 ὡς δ' ὅτ' ἄν ‹-ὺν ἔχων› πέλεκυν αἰζήϊος ἀνὴρ ' κόψας ἐξόπιθεν κεράων βοὸς ... ' ἶνα τάμῃ διὰ πᾶσαν γ 443 (πέλεκυν) ‹ › ἐν χειρὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων **1aαbbββ** sickles Σ 551 ἔνθα δ' ἔριθοι ' ἤμων -είας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες Sc. 289 ἤμων ' αἰχμῆς -είῃσι κορωνιόωντα πέτηλα ' βριθόμενα σταχύων **1aαbbγγ** topographic, reefs on coast ε 411 ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι -έες, ἀμφὶ δὲ κῦμα ' βέβρυχεν ῥόθιον, a danger, tactile-visual, rel. to μ 74 in 2aβ (Elliger, Landschaft 154) **1aβ** as epith. of χαλκός

1aβaa military, ⌊-εῖ χαλκῷ⌋ only **1aβaaαα** ref. to spear; arming scenes, here only w. weapon name (ἔγχος), ref. expressis verbis to point: *K* 135 εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ⌊ ⌋ = *Ξ* 12 = *O* 482 = *α* 99 = *o* 551 = *υ* 127 in battle: *O* 433 τόν ῥ' ἔβαλεν κεφαλὴν ὑπὲρ οὔατος ⌊ ⌋ *Π* 623 εἰ καὶ ἐγώ σε βάλοιμι τυχὼν μέσον ⌊ ⌋ ' αἶψά κε ... ' εὖχος ἐμοὶ δοίης, ψυχὴν δ' Ἄϊδι *N* 212 ὅ οἱ νέον ἐκ πολέμοιο ' ἦλθε κατ' ἰγνύην βεβλημένος ⌊ ⌋ + *Π* 819 ‖ *N* 561 ὅ οἱ οὖτα μέσον σάκος ⌊ ⌋ ' ἐγγύθεν ὁρμηθείς· ἀμενήνωσεν (Pos.) δέ οἱ αἰχμήν *E* 132 εἴ κε ... Ἀφροδίτη ' ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' οὐτάμεν ⌊ ⌋ = 821 = Sc. 335[etc.] ‖ *E* 558 ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ⌊ ⌋ *ν* 271 τόν γε κατέκτανον ⌊ ⌋ ‖ *Σ* 236 εἶσιδε πιστὸν ἑταῖρον ' κείμενον ἐν φέρτρῳ δεδαϊγμένον ⌊ ⌋ = *T* 283[etc.] ≅ 211[etc.] (all Patr., cf. *T* 292, *X* 72 in γγ below) **1aβaaββ** ref. to sword *P* 126 ἕλχ' ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ⌊ ⌋ (cf. *Λ* 146 f., *N* 202 ff.) *χ* 368 εἰπὲ δὲ πατρί, ' μή με ... δηλήσεται ⌊ ⌋ ' ἀνδρῶν μνηστήρων κεχολωμένος **1aβaaγγ** ref. less definite *'bronze'* (*weapons*, spears being the most commonly used of these) *Δ* 540 ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών, ' ὅς τις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ⌊ ⌋ ' δινεύοι κατὰ μέσσον *λ* 535 ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν ' ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ βεβλημένος ⌊ ⌋ ' οὔτ' αὐτοσχεδίην οὐτασμένος *Φ* 568 καὶ γάρ θην τούτῳ (Ach.) τρωτὸς χρὼς ⌊ ⌋ *E* 675 οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ ... μόρσιμον ἦεν ' ... Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ⌊ ⌋ ≅ *ξ* 271[etc.] = *ρ* 440 + *δ* 700 (κατακτάμεν) *Ω* 393 τὸν μὲν (Hektor) ... ' ... ὄπωπα, καὶ εὖτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας ' Ἀργείους κτείνεσκε δαΐζων ⌊ ⌋ (indef. ref., but in fact Hektor only used a sword there at *Π* 114 — not lethally, and scarcely anywhere else, it seems, see *X* 311, cf. *H* 273) *λ* 120 ἐπὴν μνηστῆρας ἑνὶ μεγάροισι τοῖσι ' κτείνῃς ἠὲ δόλῳ ἢ ἀμφαδὸν ⌊ ⌋ *N* 338 μέμασαν δ' ἑνὶ θυμῷ ' ἀλλήλους καθ' ὅμιλον ἐναιρέμεν ⌊ ⌋ *X* 67 αὐτὸν δ' ἂν πύματόν με κύνες ... ' ὠμησταὶ ἐρύουσιν, ἐπεί κέ τις ⌊ ⌋ ' τύψας ἠὲ βαλὼν ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἕληται *T* 292 (ἄνδρα) εἶδον πρὸ πτόλιος δεδαϊγμένον ⌊ ⌋ ' τρεῖς τε κασιγνήτους ≅ *X* 72[etc.] (cf. *Σ* 236 etc. in αα above) see *Ψ* 412 below **1aβbb** not military **1aβbbαα** ax *Φ* 37 ἐρινεὸν ⌊ ⌋ ' τάμνε νέους ὄρπηκας, ἵν' ἅρματος ἄντυγες εἶεν **1aβbbββ** knife or sword *μ* 173 αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ⌊ ⌋ ' τυτθὰ διατμήξας χερσὶ στιβαρῇσι πίεζον **1aβbbγγ** vague, for killing horses *Ψ* 412 οὐ σφῶϊν κομιδὴ παρὰ Νέστορι ... ' ἔσσεται, αὐτίκα δ' ὕμμε καταχτενεῖ ⌊ ⌋ (cf. *E* 675 etc. in 1aβaaγγ above) **1b** extended; tactile **1bα** military, ⌊-ὺν Ἄρηα⌋ (nom. *H* 330) 'sharp Ares' for *sharp fight* (otherwise Vol. I col. 1259, 36 q.v.), basic ref. to weapons used *B* 440 ὧδε κατὰ στρατὸν ... ' ἴομεν ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ⌊ ⌋ = *Δ* 352[etc.] = *T* 237 = *Θ* 531[etc.] = *Σ* 304 *Λ* 836 ὁ δ' ἐν πεδίῳ Τρώων μένει ⌊ ⌋ + *P* 721 *H* 330 πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι ... ' τῶν νῦν αἷμα ... ἀμφὶ Σκάμανδρον ' ἐσκέδασ' -ὺς Ἄρης **1bβ** non-military **1bβaa** *'burning'* sunlight (cf. 2aα below) Op. 414 ἦμος δὴ λήγει μένος -έος ἠελίοιο ' καύματος ἰδαλίμου h. Ap. 374 Πύθειον καλέουσιν ἐπώνυμον οὕνεκα κεῖθι ' αὐτοῦ πῦσε πέλωρ μένος -έος Ἠελίοιο **1bβbb** physical pains, from wounds (quasi-military) exc. *Λ* 269 of childbirth w. metaph. βέλος *Λ* 268. 269. 272 -εῖαι δ' ⌊ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρέιδαο⌋. ' ὡς δ' ὅτ' ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος -ὺ γυναῖκα ' δριμύ, τό τε προΐεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι ' ... πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι, ' ὣς -εῖ' ⌊ ⌋ (v.l. -εῖα ὀδύνη τεῖρεν: West, Ptol. Pap. 91. 96), unique elision; see L[8] 61. 63, v.d. Valk, Text. Crit. Od. 72; N. Loraux, L'homme 21, 1, 1981, 54 ff. *Π* 518 ἕλκος μὲν γὰρ ἔχω τόδε καρτερόν, ἀμφὶ δέ μοι χεὶρ ' -είῃς ὀδύνῃσιν ἐλήλαται **1bβcc** of mental states **1bβccαα** sufferings grief, ⌊ἄχος -ύ⌋ w. τύπτω: *T* 125 ὣς φάτο, τὸν δ' (Zeus) ⌊ ⌋ κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν ‖ *X* 425 τῶν πάντων (my sons) οὐ τόσσον ὀδύρομαι ... ' ὡς ἑνός, οὗ μ' ⌊ ⌋ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω, ' Ἕκτορος *λ* 208 τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῇ εἴκελον ἢ καὶ ὀνείρῳ ' ἔπτατ' ἐμοὶ δ' ⌊ ⌋ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον h. Cer. 40 τῆς δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ. ' -ὺ δέ μιν κραδίην ἄχος ἔλλαβεν (κρήδεμνα δαΐζετο) of worries, cares ⌊μελεδῶναι⌋: *τ* 517 κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκιναὶ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ ' -εῖαι ⌊ ⌋ ὀδυρομένην ἐρέθουσιν **1bβccββ** anger (military) h. 8, 14 σεύασθαι κακότητα πικρὴν ἀπ' ἐμοῖο καρήνου, ' καὶ ψυχῆς ἀπατηλὸν ὑπογνάμψαι φρεσὶν ὁρμὴν ' θυμοῦ τ' αὖ μένος -ὺ κατισχέμεν **2** visual (see L[5,6]) **2a** adnom. **2aα** sunlight (cf. 1bβaa above and see L[5]) *Ξ* 345 ἐγὼ νέφος ἀμφικαλύψω ' ... οὐδ' ἂν νῶϊ διαδράκοι Ἠέλιός περ, ' οὔ τε καὶ -ύτατον πέλεται φάος εἰσοράασθαι (see Ἠέλιος B I 2) *P* 372 πολέμιζον ὑπ' αἰθέρι, πέπτατο δ' αὐγὴ ' ἠελίου -εῖα, νέφος δ' οὐ φαίνετο **2aβ** topographic *μ* 74 δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει ' -είῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε, of form, rel. to tactile (1b), connot. *'dangerous'*, cf. *ε* 411 in 1aαbbγγ **2b** adverbial **2bα** 'observe *acutely*' (-ὺ νόησε); the circumstances in aa and bb suggest that perh. -ύ here orig. of 'feeling' (1bβcc); cf. L[2,3]; see L[8] 52 f. **2bαaa** the observer acts to hinder something he does not want and which would have happened εἰ μὴ ἄρ' -ὺ νόησε of gods: *Γ* 374 = *E* 312, *Θ* 132 = Th. 838, *Y* 291 of men: *E* 680, *Θ* 91 **2bαbb** acts in response to something negative *Λ* 343 (Hektor's companion killed) ⌊Ἕκτωρ δ' -ὺ νόησε⌋ κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς ' κεκληγώς (to take revenge) **2bαcc** takes advantage of opportunity *O* 649 (he tripped and fell) ⌊ ⌋ θέων δέ οἱ ἄγχι παρέστη, ' στήθεϊ δ' ἐν δόρυ πῆξε **2bβ** espy, see *keenly* *P* 675 πάντοσε παπταίνων ὥς τ' αἰετός, ὅν ῥά τέ φασιν ' -ύτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων πετεηνῶν, ' ὅν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα ... οὐκ ἔλαθε πτὼξ ' θάμνῳ ὑπ' ἀμφικόμῳ κατακείμενος (see h. Merc. 360 below) *Ψ* 477 οὔτε νεώτατός ἐσσι μετ' Ἀργείοισι τοσοῦτον, ' οὔτε τοι -ύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄσσε h. 19, 14 πολλάκι δ' ἐν κνημοῖσι διήλασε θῆρας ἐναίρων ' -έα δερκόμενος (Pan) — *ε* 393 γαλήνη ' ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν ' -ὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς cf. *P* 524 (1aαaaδδ end) ‖ h. Merc. 360 ἐν λίκνῳ κατέκειτο μελαίνῃ νυκτὶ ἐοικὼς ' ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι κατὰ ζόφον, οὐδέ κεν αὐτὸν ' αἰετὸς -ὺ λάων ἐσκέψατο (possibly acoustic; see 3bβ below, *P* 675 above and λάων B) **3** acoustic / vocal (see L[4], L[8] 64 ff.) **3a** adnom. (vocal) *O* 313 Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες, ὦρτο δ' ἀϋτὴ ' -εῖ' ἀμφοτέρωθεν **3b** adverbial (w. λιγέως Sc. 233) **3bα** acoustic *sharply* ref. to voice *P* 256 (247 ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον: help save Patr.'s corpse!) ὣς ἔφατ', -ὺ δ' ἄκουσεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας· ' πρῶτος δ' ἀντίος ἦλθε θέων, like -ὺ νόησε (2bαaa) **3bβ** vocal *shrill*, adverbial only (-ύ and -έα) **3bβaa** voice *B* 222 τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ ' ⌊-έα κεκληγ⌋ὡς λέγ' ὀνείδεα *P* 88. 89 (βῆ διὰ προμάχων) ⌊ ⌋ὡς ... ' ... οὐδ' υἱὸν λάθεν Ἀτρέος -ὺ βοήσας *M* 125 τῇ ῥ' ἰθὺς φρονέων ἵππους ἔχε, τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο ' ⌊ ⌋οντες· ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς ' σχήσεσθ' *Y* 52 αὖε δ' Ἄρης ἑτέρωθεν ἐρεμνῇ λαίλαπι ἴσος ' -ὺ κατ' ἀκροτάτης πόλιος Τρώεσσι κελεύων ‖ *Σ* 71 τῷ δὲ βαρὺ στενάχοντι παρίστατο πότνια μήτηρ, ' -ὺ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε παιδὸς ἑοῖο (ὀλοφυρομένη), see L[7] Sc. 243 (many dead, many still fought) αἱ δὲ γυναῖκες ἐυδμήτων ἐπὶ πύργων ' χαλκέων -ὺ βόων, κατὰ δ' ἐδρύπτοντο παρειάς, ' ζωῇσιν ἴκελαι **3bβbb** animals *X* 141 ἡ (dove) δέ θ' ὕπαιθα φοβεῖται, ὁ (falcon) δ' ἐγγύθεν -ὺ λεληκὼς ' ταρφέ' ἐπαΐσσει (cf. h. Merc. 360 in 2bβ), Sc. 348 τῶν δ' ἵπποι μὲν ἔπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν ' -εῖα χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ, on form see Russo ad l.

3bβ cc thing Sc.233 *ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος ' βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ ' -έα καὶ λιγέως*, animated subj. producing a sound one 'sees', cf. II col. 1114,32

D *I* 458, *ρ* 3a, v.l. *Γ* 338. 361, *Λ* 397, *O* 745, *χ* 80. 279

W. Beck

ὀπ- *Stimme*, s. *ὀπός* II

ὀπάζω [27[i], 25°, 9[H], 8[h], 3[c]] **F** Akt. Präs. *-ζει* 10; *ὥπαζε* 1[i], *-ζε(ν)* 4, *ὥπαζον* 1°; *κατ-ζῃ* 1[H]; *-ζοις* 1[c], *-ζοι* 1[H]; *-ζε* 5; *-ζειν* 3; *-ζων* 3; Fut. *-σσω* 2°, *-σσει* 1°, *-σσομεν* 1[i]; Aor. *ὥπασα* 2, *-σσα* 1°, *ὥπασε(ν)* 6, *-σσε(ν)* 7, *ὥπασαν* 5; *-σαιμι* 1[i], *-σειαν* 2°; *-σσον* 4; *-σσαι* 2°, *-σαι* 1[H]; *-σσας* 3; Med. *-ζόμενος* 1[i]; *-σσεαι* 1[i]; *-σσατο* 1[i]; *-σσάμενος* 1°

M **1** dreis. **1a** [⏑⏑] ⌞*ὥπασαν*⌟ *ἀθάνατοι* Hes. fr. 58,19, h. Cer. 220, ⌞ ⌟ *Z* 157, *ν* 121 = 305[im.] [⏑⏑] *πολλὰ γὰρ ὥπασε παιδί X* 51 [⏑⏑] ⌞*θεὸς ὥπασε*⌟ *θ* 498, Vit. p. 9,14 [⏑⏑] ⌞ ⌟ *πολλήν* Th. 442; *ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ (μ)οἱ ὥπασε(ν) λαόν / ὄλβον I* 483, Th. 974; *(οἱ) ὥπασα (πομπόν) N* 416, h. Cer. 261 **1b** [⏑⏑] *-σαι καί* Th. 433 **1c** [⏑⏑] ⌞*κῦδος -ζε*⌟ *Ξ* 358; *(ὄλβ)ον -ζε(ι)* Th. 420, h. Merc. 120 [⏑⏑] *ἅμ' -σσε/ον ν* 68, h. 24,5 **1d** [⏑⏑] *βί(οτ)ον θυμήρε' -ζε(ιν)* h. Cer. 494 ≅ h. 30,18 ≅ 31,17[ex.]; *μ/σε γῆρας -ζει Δ* 321, *Θ* 103; *ἐσθλὸν -ζοι/-σσον* Op. 474, *ο* 310; *κήρυχ' ἅμ' -σσας ι* 90 = *κ* 102; *ἐφίλει* ⌞*καὶ κτῆ*⌟*σιν -σσε(ν) Ξ* 491, *ξ* 62, ⌞ ⌟*ματ' -σσω φ* 214; *(ἧκε φόβ/κακ)όν, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι* ⌞*κῦδος -ζ*⌟*ε(ν) M* 255, *O* 327 ≅ *Π* 730, *(Κρονίδης) Ζεὺς* ⌞ ⌟*ει Θ* 141 = *Φ* 570[ex.], *P* 566, *τ* 161, *καὶ* ⌞ ⌟*ει/-σσον ο* 320, *H* 205, ⌞ ⌟*ε(ι) γ* 57, h. Merc. 477 / Th. 438; *(πολὺν δ' ἅμα) λαὸν -σσε/ον Σ* 452, *Π* 38; *πολὺν καθ' ὅμιλον -ζων E* 334, *P* 462; *πομπὸν/ῆας -σσεν/ζειν Ω* 461, *υ* 364; *παιδὶ -σσε ' γηράς P* 196; *-ζει* Pan. fr. 13 i 9 p. 122 Dav.; *κατ-ζῃ* Op. 324; *-ζοις* Cert. p. 43,15; *-ζειν σ* 19; *-ζων ω* 283; *-σσω θ* 430; *-σσει ω* 201; *-σσα κ* 204; *-σσεν δ* 131; *-σσαι δ* 619 = *ο* 119; *-σσας* Op. 167 **1e** [⏑⏑] *ὥπαζε Θ* 341 [⏑⏑] *ὥπαζον ψ* 210 **2** viers. **2a** [⏑⏑⏑⏑] *οἱ πομπὸν -σσομεν Ω* 153; *-σσεαι K* 238; *-σσατο T* 238 **2b** [⏑⏑⏑⏑] *-σαιμι Ψ* 151 **2c** [⏑⏑⏑⏑] *-σειαν ζ* 181, *ν* 45 **3** fünfs. [⏑⏑⏑⏑] *-ζόμενος Λ* 493; *κήρυκά τ' -σσάμενος καί κ* 59 in 1. VH nur 10×, am VE 45× von 72 = 62,5%

Σχ sch. D *Θ* 103: ⌞*κατόπιν*⌟ *διώκει* (= *Φ* 570 ≅ *P* 566 [*νῦν*, vgl. *E* 334, wo ein in sch. A u. EM 627, 26–32 übernommener lex. Art. folgt]). *συνελαύνει, Θ* 341: ⌞ ⌟ *ἐδίωκε.* ⌞*κατέπειγ*⌟*ε, Λ* 493: ⌞ ⌟*όμενος. ἀφ' οὗ πληρούμενος, K* 238: *πρὸς τὸ συνεργεῖν* ⌞*ἀκόλουθ*⌟*ον προσλαβοῦ, T* 238: *προσηταιρίσατο.* ⌞ ⌟*ους ἔλαβε, Θ* 141: *περιποιεῖ* (= *H* 205 ≅ *Ξ* 358, ⌞vgl. *Z* 157, *O* 327⌟). *παρέχει* (s.a. sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 310), *I* 483: *παρέσχεν* (vgl. *Π* 38, *Ψ* 151, *Ω* 153). *ἔδωκε* (= *P* 196, ⌞ ⌟, *Π* 38)

L [1]Bechtel, Lexil. 249 f.; [2]Greindl, *κλέος* 42 ff.; [3]Kurz, Menschl. Bewegung 132; [4]Jankuhn, Pass. Bed. 88 f.; [5]Mawet, Douleur 167 ff.

B (zu *ἕπομαι*:) 1. (Intens.) *verfolgen* (m. dir. Obj.), 2. (Kaus.) *folgen machen* (m. dir. u. indir. Obj.), räuml. Bed. komp. weitgehend bewahrt in 2a/c (s.d.), 2b viell. Gebetsstil-Archaismus: nur hier göttl. Subj. (außer *Ω* 153. 461, 1[h]/1[H] in 2a/d), Imp. (außer *Π* 38, *ο* 310 in 2a) u. Opt. (außer *Ψ* 151 in 2c), nur hier u. in 1 Präs.st. (außer *υ* 364, *ω* 283 in 2a/c); (dat.) Med. (Fut./Aor.) nur 3× in 2a (am Anf.), Pass. (Präs.) nur *Λ* 493 (Gl.) in 1 (am Ende), wo auch Agens (*ὄμβρῳ*) u. Patiens (*ποταμός*) sing.: sonst Subj. (⌞göttl./menschl.⌟) Pers. (Göttin erst nachhom., Frau nur *δ* 131, *ν* 68, *ω* 201) bis auf Abstr. 3× in 1 u. 1[e] in 2b (am Ende), Akk.-Obj. (⌞ ⌟) Pers. (2a u. 5[i] in 1), Abstr. (2b u. 1[H] in 1) od. Ding (2c); in assoz. Zush. m. *ἀμφοτέροισ(ι) H* 205, *κ* 204, *φ* 214, ' *ἀνθρώπων ο* 320, Op. 324, *γῆράς*[+] *Δ* 321, *Θ* 103, *P* 196 f., *ξ* 62/7, *γυναῖκα*[+] *ν* 44 f., *ξ* 62 ff., *ω* 201 f., *(αἴ/οἷς) κ' ἐθέλῃσι Θ* 141 f., Th. 432 f. 438 f., *ἐσθλόν*[+] *ζ* 181 f., *ο* 310, Op. 474 (s.a. Sol. fr. 19,5 f. W.), 'Hektor' *H* 204 f., *Θ* 141. 341, *M* 255 ≅ *O* 327 ≅ *Π* 730, *P* 566, 'Nestorsöhne' *T* 238, *γ* 57, *οἶκον ζ* 181, *ξ* 62 ff. Op. 324 f., *οἷά τε ξ* 62 f., Op. 322 ff., *ὄπισθεν/τατον* Op. 474, *Θ* 341 f., *παῖδα*[+] *P* 196, *X* 51, h. Cer. 219 f. 261, *πατήρ*[+] *P* 196, *Ω* 461, Op. 167 f., *πρόφρων*[+] *I* 480/3, (in 2b:) *Ξ* 357 f., *θ* 498, Th. 419 f. 433, h. Cer. 494 ≅ h. 30,18 ≅ 31,17[ex.], *ῥεῖα P* 462, Th. 419 f. 438. 442 f., Op. 324 f., *φιλέων*[+] *H* 204 f., *I* 481 ff., *Ξ* 491 = *ξ* 62[ex.], *ω* 272/83, *χαλεπὸν*[+] *δέ σε/τε Θ* 103, *ω* 201; in Vbd. m. *(ἄ)ρα P* 196, *θ* 498 / *E* 334, *N* 416, *Ξ* 490 f., *ο* 319 f., *γάρ Θ* 141, *P* 461 f. 566, *X* 51, *Ω* 153. 461, in NS *E* 334, *Λ* 493, *N* 416, *Ξ* 491, *θ* 498, *ν* 121[+], *ξ* 62, *ο* 320, *τ* 161, Th. 433, Op. 324. 474, h. Cer. 220, Vit. p. 9,14; in / nach Gl. *Λ* 493 / *Θ* 341, *O* 327, überw. in dir. R. (von / an Nestor *Δ* 321, *Θ* 141 / 103; RAnf. *υ* 364, 2. V. *Θ* 103, *Ξ* 358, *Ω* 461, *ψ* 210, vorletzter V. *K* 238, *ν* 45, *ω* 201, REnde *H* 205, *N* 416, *P* 566, *Ψ* 151, *δ* 619[+], *θ* 498); mit (* = respondierender) Assonanz (im Nachbar.-V.) *πά(σσάμε) θ*430 f., *ο*319 f. / *κ*58 f., *ασσ/ζ* Op. 167 f. *473 f. – Wort f.: (zu 1) *δίεμαι, διώκω, ἐπείγω* B1, *ἕπομαι, ἐφέπω, ἐποίχομαι, τείρω*; (zu 2) *προτιάπτω, δίδωμι, ἐγγυαλίζω, παρέχω, (ἅμα) προΐημι, λείπω* B13a, II7aγ, *ὀρέγω, πέμπω, πορεῖν, ἐπιτίθημι* (*Ψ* 400/6), *φέρω, χαρίζομαι, καταχεύω* (*B* 670). **1** *verfolgen* (2[i] *καθ' ὅμιλον*, im Ggs. zu *δίημι* B11a u. *διώκω* B2 nicht mit Richtungsangabe), *bedrängen* (vgl. *ἐπείγω* B1), Intens. zu *ἕπομαι* B11aα; nur Präs.st. (Pass. *Λ* 493), akt. Subj. je 3× Krieger / Abstr.; am VE außer 1. u. letzter St., in Gl. *Λ* 493, dir. R. *Δ* 321, *Θ* 103 *Θ* 341 (Gl., 339 *διώκων*) *ὡς Ἕκτωρ ὥπαζε ... Ἀχαιούς, ' αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον*, vgl. *Λ* 154. 177 f. *E* 334 (*Κύπριν ἐπῴχετο*) *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχαν*⌞*ε πολὺν καθ' ὅμιλον -ζων*⌟ (*οὔτασε*) <*sie*> *verfolgend durch großes Getümmel* (KSN, vgl. *Ψ* 651), umdeutbar zu 'viel Heeresvolk verscheuchend' (DSV), s.u. *P* 462 *ῥέα μὲν γὰρ φεύγεσκεν* (Autom.) *ὑπὲκ Τρώων ὀρυμαγδοῦ, ' ῥεῖα δ' ἐπαΐξασκ*⌞ ⌟ Op. 324 (unrechter Erwerb) *οἷά τε πολλὰ ' γίνεται, εὖτ' ἂν δὴ κέρδος νόον ἐξαπατήσῃ ' ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείῃ κατ-ζῃ drives away* (West), Kompos. (KSV) nur hier, viell. aus Leumannscher Umdeutg. (s.o.) *Δ* 321 *εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ μ*⌞*ε γῆρας -ζει* (*ἱκάνει* v.l.⌟, *setzt mir zu*, vgl. V. 315, *E* 153 *Θ* 103 *σε νέοι τείρουσι μαχηταί, ' σὴ δὲ βίῃ λέλυται, χαλεπὸν δέ σ*⌞ ⌟, vgl. *Ψ* 623, kontrast. *λ* 196 (II Sp. 1174,49 ff.) > v.l. (and. van der Valk, Researches II 103 f.) > Strat. AP XII 240,3 *Λ* 493 *ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι ' χειμάρρους κατ' ὄρεσφιν -ζόμενος Διὸς ὄμβρῳ bedrängt / unter dem Ansturm von*, vgl. V. 157, *ο* 297, Op. 676 **2** *folgen machen, mitgeben, ausstatten mit*, kaus. zu *ἕπομαι* (das vorausgeht *Θ* 140/1, Th. 418/20); abwechselnd mit synon. *δίδωμι* (bzw. *πορεῖν*) *H* 203/5, *Θ* 141/3, (*P* 196,) *γ* 57/58/60, *δ* 128/(30)/31. 614/5/(7)/9[+], *ζ* 180/1, *ξ* 62/3, *ω* 27(3)/4/5/83, Cert. p. 43,14/5, jedoch trotz *δ./ὁ.* gemeinsamem Obj. *οἰκ-* *ζ* 181, (*η* 314,) *ξ* 64 / *φ* 215 nicht austauschbar mit *δοῖεν ἄνδρα ζ* 180 f. (vgl. h. Cer. 136), *ἔδωκεν γυναῖκα ξ* 63 f. (vgl. *κ* 7), *ἄξομαι ἀλόχους φ* 214 wegen pers. Obj. (kontrast. 2a); mit abh. (fin.) Inf. (am VE) nur *Ψ* 151, *ν* 68 (kontrast. II Sp. 289, 6 ff.); metr. gleichw. (am VE) *δίδωσι* (*ρ* 287[+]) u. (-*ν ἐφελκ.*+) *-ζει* (Pan. fr. 13 i 9), *δώσω*[+] (*I* 147[+], *ξ* 516) u. (Elis. +) *-σσω* (*φ* 214), *-σσεν / ἔδωκεν* (*ξ* 62/3), ferner (nur z.T. gleichbed.) *εὔχος ὀρέξομεν* (2[i]) ggüber *πομπὸν -σσομεν* (1[i] in 2a), *κῦδος* (s.d. II Sp. 1575,47 f.) *ὀρέξω/αι* (1[i]/3[i], 1°, 1[H]) ggüber *περικαλλὲς / κτήματ' / τόδ' -σσω/αι* (2°/2° in 2c), sonst (s.a. Th. 433) supplet. Distr. im Aor. Akt.: Ind. (s.a. M1a) 1./2. Sg. *ὄπ./ὄρ.*, 3. Sg. [⏑–⏑] *ὄπ./* [–⏑–⏑] *ὤρ.* (kontrast. M1e), Konj. nur *ὀρ.*, Opt. [⏑⏑–⏑] *ὀπ./* [⏑–⏑–] *ὀρ.*, Imp. u. Ptz. nur

ὀπ. **2a** Akk.-Obj. (Ω153. 461, göttl.) Pers., Subj. 1h göttl., sonst menschl.: *mitschicken* (bzw. Med. *mitnehmen*), nur *I*483, *κ*204, h.Cer.220 ohne Bew.richtg. *zuteilen, schenken*, Kaus. zu ἕπομαι I 1aβ–ε. bα (vgl. bes. *Π*575, *δ*161f.), ὀπηδέω *B*184; in Vbd. m. ἅμα (7×) u. (Ω461) / o. (*κ*204 μετά +) Dat. (nur Pron.) der Pers. (bzw. dat.Med.) außer 1h (impl.), mit dopp. Akk. (Obj. u. Prädik.) Ω153. 461, *ι*90+, 1h; nur Aor. bzw. (*K*238, Ω153) Fut. außer *υ*364 (Präs., neg. wie *K*238); in dir.R. außer *T*238 (RAbschl.) u. *ν*68 *K*238 (ἕταρόν γ' αἱρήσεαι τὸν ἄριστον, μηδὲ αἰδόμενος) τὸν μὲν ἀρείω ' καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον' -σσεαι αἰδοῖ εἴκων, entspr. ἅμ' ἕποιτο V.222 (vgl. 227) *T*238 Νέστορος υἷας -σσατο (Od., 241 βὰν δ'), vgl. V.193 *κ*59 κήρυκά τ' -σσάμενος καὶ ἑταῖρον ' βῆν (zu Aeol.), Kaus. zu *B*184, *τ*196. 244f., Ω149, *I*170. 688f., vgl. *δ*433f. *ι*90 (ἑτάρους προΐην) ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' -σσας = *κ*102 *Π*38 ἐμέ περ πρόες ὦχ', ἅμα δ' ἄλλον λαὸν -σσον ' Μυρμιδόνων, vgl. V.129, entspr. ἐπέσθω *Λ*796 *Σ*452 πέμπε δέ μιν πόλεμόνδε, πολὺν δ' ἅμα ε, Kaus. zu *ζ*164, vgl. *B*664. 580 *I*483 μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν (s.d. B1aα) *κ*204 (δίχα) ἑταίρους ' ἠρίθμεον, ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν -σσα· ' τῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' PN *versah beide Gruppen mit einem Anführer*, zur Präp. vgl. Op.230 *o*310 ἅμ' ἡγεμόν' ἐσθλὸν -σσον, ' ὅς κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ, vgl. *ν*64f. Ω153 (Priam. fürchte nichts) τοῖον γάρ οἱ πομπὸν, -σσομεν GNa ' ὃς ἄξει, entspr. ἅμ' ἕψεται V.182 (ähnl. *δ*826), vgl. *O*254f. 461 σοὶ γάρ με πατὴρ ἅμα -σσεν *N*416 (οὐ μὰν ἄπιτος κεῖτ', ἀλλά ἕ φημι γηθήσειν) ἐπεί ῥά οἱ ὤπασα mitgegeben hab (sc. in den Hades), iron. *υ*364 οὔ τί σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας -ζειν (361 ἐκπέμψασθε), Kaus. zu *γ*376 *ν*68 (οἱ δμῳὰς ἅμ' ἔπεμπε) τὴν μὲν φᾶρος ἔχουσαν ... ' τὴν δ' ἑτέρην χηλὸν ... ἅμ' -σσε (v.l. ἔπεμπε) κομίζειν, vgl. *A*442f. h.Cer.220 (παῖδα) τὸν ὀψίγονον καὶ ἄελπτον ' ὤπασαν ἀθάνατοι, vgl. h.Ap.337 **2b** Akk.-Obj. (außer 2e, 1c am Ende pos. bewertetes) Abstr. (bes. κῦδος B3b), Subj. *ω*201, Th.438 menschl., sonst göttl. (Ap. *O*327 ≅ *Π*730, h.Merc.477, Cert.p.43,15, Hek. Th.420. 442. 433, Hermes *Ξ*491, *o*320 [jew. [⏑̄⏑̆] τόν/ὅς ῥα + ⏑̄[-] καὶ κ... + [⏑̄⏑̆] ὁ.], h.Merc.120, Pos. *Ξ*358, *γ*57, Zeus 8×, θεοί 5×) bzw. GNb + αἶσα 1c: *folgen* (konkr. nur h.Merc.120) = *zuteilwerden lassen, verleihen, gewähren, verschaffen*, Kaus. zu ἕπομαι B14b (vgl. bes. *I*513f.), ὀπηδέω *P*251, *θ*237, Op.142. 313. 326, h.30,12; (4a [nb. θεοί] u. *Ξ*491, Op.474, h.Cer.261. 494+ impl.) Dat.-Obj. (h.Merc.477 göttl.) Pers. (Pron. außer VNd + Ἕκτορι *M*255+, Νέστορι + υἱάσι *γ*57, τοκεῦσι Th.438, γυναιξί *ω*201f., ἀνθρώποισιν 1c) bis auf ἔργῳ/οισι h. Merc.120, *o*320 u. (nur hier ἅμ') ἀοιδῇ h.24,5 (falsch Neitzel, H.108, 1980, 115ff. zu *τ*161); Präs.st. u. Aor. bzw. (*ω*201) Fut.; in Gebet(swunsch) *H*205, *Ξ*358, *γ*57, *ζ*181, *ν*45, h.Cer.494+, h.24,5, in dir.R. außer *Ξ*491 (Exk.), *M*255+, 7H (4× Hek.-Hymnos!), 5b h.Merc.120 ἔργῳ δ' ἔργον -ζε ταμὼν κρέα ließ Werk auf Werk folgen *Z*157 (Belleroph.) τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ... ' ὤπασαν *ζ*181 (σοὶ δὲ θεοὶ δοῖεν) ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην -σειαν, ' ἐσθλήν *ν*45 θεοὶ δ' ἀρετ ' παντοίην, vgl. *σ*133, h.15,9, Kaus. zu *θ*237, Op.313 *θ*498 (πᾶσιν μυθήσομαι) ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε, θέσπιν ἀοιδήν, vgl. V.64, Th.104, h.Merc.440ff. Vit. p.9,14 (κῆρα) τήν μοι γεινομένῳ περ ' τλήσομαι, Kaus. zu Th.201f., vgl. Ω209f. Th.442 (τοῖς) ῥηιδίως ἄγρην κυδρὴ πολλήν, ' ῥεῖα δ' ἀφείλετο Fang(glück) *Ξ*491 (PNg πολυμήλου, τόν ῥα μάλιστα VNg) ἐφίλει καὶ κτῆσιν -σσε Vermögen(ssegen), vgl. *B*670 Op.167 (Heroengeschlecht) τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον, καὶ ἤθε' -σσας ' Ζεὺς (κατένασσε ἐς πείρατα γαίης) h.Cer.494 πρόφρονες ἀντ' ᾠδῆς θυμήρε' -ζε<ιν> ≅ h.30,18 (Imp.Sg.) ≅ 31,17ex. Op.474 ὦδέ κεν ἀδροσύνῃ στάχυες νεύοιεν ἔραζε, ' εἰ τέλος αὐτὸς ὄπισθεν 'Ολύμπιος ἐσθλὸν -ζοι *σ*19 (ἀλήτης) ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν -ζειν, vgl. *η*148 Th.420 πολλή τέ οἱ ἔσπετο τιμὴ ' ... ' καί τέ οἱ ὄλβον -ζει, vgl. Op.281, Kaus. zu Op.326 974 τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε (Plutos), πολὺν δέ οἱ ὤπασεν ὄλβον (≅ *I*483 in 2a), vgl. h.Cer.489, Kaus. zu h.30,12 h.Cer.261 (ἀθάνατόν κέν τοι παῖδα) ποίησα καὶ ἄφθιτον ὤπασα τιμήν, Kaus. zu Th.418, *P*251 Cert. p.43,15 (δῶρόν τοι ἔδωκα) σὺ δέ μοι κλέος αἰὲν -ζοις, Kaus. zu *Σ*121, vgl. *γ*380 Th.433 (im Krieg) παραγίνεται οἷς κ' ἐθέλῃσι ' νίκην προφρονέως -σαι καὶ κῦδος, ὀρέξαι, vgl. *Θ*175f., *Π*844f. *H*205 (Ζεῦ) δὸς νίκην Αἴαντι ... ' εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις ... ' ἴσην ἀμφοτέροισι βίην -σσον, vgl. *Π*241 Th.438 (νικήσας ἄεθλον ῥεῖα φέρει) τοκεῦσι δὲ κῦδος -ζε, ι, Kaus. zu *Δ*415 *Θ*141 οὐ γινώσκεις ὅ τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή; ' νῦν μὲν γὰρ τούτῳ ... Ζεὺς ι ' σήμερον· ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν (δώσει) = *Φ*570ex. ≅ *P*566ex. ≅ *τ*161ex. *M*255 (Ζεὺς) 'Αχαιῶν ' θέλγε νόον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι ≅ *O*327 ≅ *Π*730 (ἔδωκε P.Berlin inv.16970 ed. Müller, APF41, 1995, 19), vgl. *P*596 *Ξ*358 (VNd) ἐπάμυνε, ' καί σφιν μίνυνθά περ, ὄφρ' ἔτι εὔδει ' Ζεύς *γ*57 (Νέστορι) καὶ υἱάσι h.Merc.477 (κιθάριζε) δέγμενος ἐξ ἐμέθεν· σὺ δέ μοι, φίλε, *o*320 πάντων ' ἀνθρώπων ἔργοισι χάριν καὶ μ h.24,5 χάριν δ' ἅμ' -σσον ἀοιδῇ, vgl. *Ψ*650 ‖ *ψ*210 θεοὶ δ' ὤπαζον ὀϊζύν, ' οἳ νῶϊν ἀγάσαντο κτλ., vgl. Op.178 *ω*201 χαλεπὴν δέ τε φῆμιν -σσει (KJyt.) ' ... γυναιξί wird anhängen Pan.fr.13i9 p.122 Dav. ἀλλ' ὅτε τις μοίρης τριτάτης πρὸς μέτρον ἐλαύνοι ' πίνων ἀβλεμέως, τότε δ' Ὕβριος αἶσα καὶ Ἄτης ' γίνεται ἀργαλέη, κακὰ δ' ἀνθρώποισιν -ζει, vgl. *ρ*287, Op.223, Kaus. zu Antim.Teius fr.2 p.79 Dav. **2c** Akk.-Obj. (konkr.) Ding im Ggs. zu (abstr.) göttl.Segen *Ξ*491, Th.442 in 2b (s.d.), Subj. menschl.: (*Ψ*151 / *X*51 / 7a als Totenspende / Mitgift / Gastgeschenk auf den Weg *mit)geben*, (*P*196 als Erbstück) *vermachen*, (*ξ*62, *φ*214 als Schenkg.) *übereignen*, Kaus. zu ἕπομαι *α*278+ (wie *I*148+); Dat.-Obj. PNd / παιδί (3i), Pron. (6a) od. impl. (3a); nur Aor. bzw. (*θ*430, *φ*214) Fut. außer *ω*283 (Ptz.Präs.); in dir.R. außer *P*196, *δ*131 (jew. Exk.) u. *ν*121 *Ψ*151 Πατρόκλῳ ... κόμην -σαιμι φέρεσθαι, vgl. *o*83 *P*196 (τεύχεα Ach.s, ἃ οἱ θεοὶ πατρὶ) ἔπορον· ὁ δ' ἄρα ᾧ παιδὶ -σσε ' γηράς, vgl. *H*149, *K*270, *Ψ*278 *X*51 (εἰ ζώουσι) χαλκοῦ τε χρυσοῦ τ' ἀπολυσόμεθ', ἔστι γὰρ ἔνδον· ' πολλὰ γὰρ ὤπασε παιδὶ γέρων (PN), als Mitgift, Kaus. zu *α*278 *ν*121 ἐκ δὲ κτήματ' (s.d. B4) ἄειραν, ἅ οἱ Φαίηκες ... ' ὤπασαν οἴκαδ' ἰόντι = 305in. *φ*214 ἄξομαι ἀμφοτέροις ἀλόχους καὶ -σσω ' οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο, vgl. *η*314, *δ*174 *ξ*62 κεν ἔμ' ἐνδυκέως ἐφίλει καὶ κτῆσιν -σσεν (= *Ξ*491ex. in 2b), ' οἷά τε (οἰκῆϊ ἄναξ ἔδωκεν, οἶκον u. κλῆρον u. γυναῖκα) *δ*131 χρυσῆν τ' ἠλακάτην τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον -σσεν ' ἀργύρεον 619 τεὶν δ' ἐθέλω τόδ' -σσαι = *o*119 *θ*430 οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς -σσω, ' χρύσεον, vgl. *δ*591 *ω*283 δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα χαρίζεο, μυρί' -ζων, s. V.273ff., vgl. *I*699 **2d** Akk.-Obj. unklar: Hes.fr.58,19 ὤπασαν ἀθάν[ατοι (= h.Cer.220in. in 2a)

Kompos.: κατ- Op.324 in 1 (s.d.)

D Hes.fr.75,1, Choer.fr.23 (= Suppl.Hell.937),35 Colace; *ν*369a (= 121); v.l. *P*630, *Ψ*623, *χ*347

G Adv. αἰέν Cert.p.43,15, ἅμα *Π*38, *Σ*452, Ω461, *ι*90+, *ν*68, *o*310, h.24,5, μίνυνθα *Ξ*358, νῦν *Δ*321, *Θ*141, ὄπισθεν Op.474, ῥηϊδίως Th.442, σήμερον *Θ*142 R. Führer

ὄπαια s. ἀνόπαια

ὅπατρος [2ⁱ, 1ᴴ] E *-πατρος* < **-πατριος* (s. Risch §83b) zu *πάτρη* (s. Frisk s.v.); zur Vorsilbe *ὁ-* vgl. Ruijgh, Scripta minora II 606 f. **Σχ** sch. D *Λ* 257: *-ον· ὁμόπατρον* (= sch. min. P.Berlin 10511 z. St.)

B *vom gleichen Vater abstammend*, qualifiz. Bez. der dir. Blutsverwandschaft von Geschwistern (vgl. s.vv. *αὐτοκασίγνητος* u. *κασίγνητος*) *Λ* 257 *Ἰφιδάμαντα* (sc. den toten) *κασίγνητον καὶ -ον ᾽ ἕλκε* (Koon) *ποδὸς μεμαώς* *M* 371 *ἀπέβη Τελαμώνιος Αἴας, ᾽ καί οἱ Τεῦκρος ἅμ᾽ ἦε* ⟨*κασίγνητος καὶ -ος*⟩ Hes. fr. 280, 21 (Theseus: „Peirithoos beansprucht Perseph. zur Frau:) *αὐτὸς*] *μὲν γάρ φησι* ⟨ ⟩ (*τῆς ἔμεναι* suppl. Merkelbach)", vgl. *ὁμοπάτριον* V. 18

D suppl. Hes. fr. 43 a, 79 M. Schmidt

ὀπάων [6ⁱ, 1ᵇ] E myk. als *o-qa-wo-ni* (DMic. II 46); m. Suff. *-μον-* zu **ὀπᾱ* (von *ἕπομαι*), s. Ruijgh, Scripta minora I 255. – Abl.: *ὀπηδέω, ὀπηδός, Ἀμοπάων*?

M 1 dreis.: [⏑⏓–] *Ἰδομενεὺς* ⟨*καὶ -ων*⟩ *Ἰδομενῆος* *H* 165 = *Θ* 263 ≅ *P* 258; ⟨ ⟩ h. Cer. 440 [⏑⏓×] *καὶ Ἰδομενῆος -ων* *K* 58 2 viers.: [⏑⏓⏑⏑] *-ονά* *P* 610, *Ψ* 360

Σχ sch. D *H* 165: *-ων· ἀκόλουθος ἢ θεράπων*, cf. Ar. Byz. fr. 318 Slater L Greenhalgh, BICS 29, 1982, 81–96; Michel, Erläuterungen; Stagakis, Historia 16, 1967, 414–421

B *Begleiter, Gefolgsmann* (1); *Begleiterin* (2), wahrsch. nur (in formelhaftem Vers) für u. mit Mer. überl. u. dann in Il. auch für dessen Wagenlenker und für Phoenix verwendete Bez. für polit.-militär. Funktionsträger. Aus Personen und Handlungen Rückschlüsse auf hist. Funktion kaum zulässig, da poet. Ausgestaltung der Personen und archaisierende Verwendg. des Wortes deutlich, nach Wortbildung u. wg. Bezug auf Herrscher / Befehlshaber *ὁ.* wohl urspr. t.t. für Bez. eines für bestimmte Aufgabe oder regional begrenzt tätigen Stellvertreters (Statthalters?) e. politischen Herrschers oder militär. Befehlshabers, sicher nicht bloß 'Adjutant', wie Übers. durch *θεράπων* nahe legt (vgl. Michel 68 ff.). – Wortf.: s. *ἑταῖρος, θεράπων, ὀπηδός, συνοπηδός, πρόπολος* 1 (Bez. iliad. Helden) *H* 165 (es stehen auf Diom., Aiasse) *τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Ἰδομενεὺς καὶ -ων Ἰδομενῆος ᾽ Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ* (u. Euryp.) = *Θ* 263 (Liste von angreifenden Helden: Diom., Ag., Men., Aiasse, ⟨Idom., Mer., Euryp.⟩) ≅ *P* 258 (auf den Ruf des Men. kommen Aias Oil. u. ⟨ ⟩) *K* 58 *σημαίνει* (Thrasym.) *φυλάκεσσι καὶ Ἰδομενῆος -ων ᾽ Μηριόνης*, zu Mer.' 'Titeln' in Il. s. s.v. *P* 610 *ὁ* (= Hektor) *Μηριόναο* (*Ἰδομενῆος* Bentley, *Δευκαλίδαο* Nauck) *-ονά θ᾽ ἡνίοχόν τε ᾽ Κοίρανον* (sc. *βάλε*), *ὅς ῥ᾽ ἐκ Λύκτου ἐϋκτιμένης ἔπετ᾽ αὐτῷ* *Ψ* 360 *σκοπὸν εἶσεν* (Ach.) *᾽ ἀντίθεον Φοίνικα -ονα πατρὸς ἑοῖο*, vgl. *I* 483 f. (Phoenix, von Pel. zum Herrn über die Doloper eingesetzt: „*πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν*") u. *Π* 196 (Phoenix führt 4. Abteilung der Myrmidonen) 2 h. Cer. 440 *οἱ* (sc. Perseph.) *πρόπολος καὶ -ων ἔπλετ᾽* (Hek.) *ἄνασσα*, Hek. wird ständige *Begleiterin* der Perseph. auf dem Weg von u. zur Unterwelt, vgl. Richardson z. St.

D *Ξ* 136a *Φοίνικι -ονι Πηλεΐωνος* M. Schmidt

Ὀπάων 'Begleiter', v.l. *Θ* 276, s. Bd. I Sp. 640, s.v. *Ἀμοπά(ων)*; Ap. lex. s.v. *ὀπάων*: *ἔστι δὲ καὶ κύριον ὄνομα „ἅμ᾽ Ὀπάονα καὶ Μελάνιππον"*; vgl. Ruijgh, Scripta minora I 245; Wathelet, Troyens 161 f.; als myk. PN belegt, DMic. II 46 G. Markwald

ὅπερ *H* 114, *Φ* 107, Th. 864, s. *ὅς*

ὅπῃ s. *ὅπ(π)ῃ*

ὀπηδέω [4ⁱ, 5ᵒ, 5ᴴ, 3ᵇ, 1ᵉ] E zu denom. Adv. *ὀπᾱδόν / ὀπηδόν*, nb. *ὀπάων* (vgl. Meier-Brügger, Gl. 69, 1991, 171 f.)

F *-εῖ* 15, *-ει* 2, *-ειν* 1 M [⏑⏓×] *ἅμ᾽ αἰδοίοισιν -εῖ* *η* 165 = 181, *ι* 271, Th. 80; *καὶ κῦδος -εῖ* *P* 251, Op. 313; *ἅμ᾽ -εῖ* *τ* 398, Pan. fr. 13(ii) p. 122 Dav.; *οἱ/μοι/τοι* ⟨*-εῖ/-ει*⟩ *B* 184, *E* 216, *θ* 237; ⟨ ⟩ *Ω* 368, Op. 142. 230. 326, h. Merc. 209, h. 30, 12; *-εῖν* h. Ap. 530

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. 1015 zu *E* 216: *-εῖ· οἷον ἀκολουθεῖ* (vgl. sch. min. P.Harris II 177 z.St. u. sch. D *B* 184), sch. D *E* 216: *-εῖ· ἕπεται, ἀκολουθεῖ*

B *folgen, begleiten, geleiten; zukommen, gehören* – außer *P* 251, Op. 326, h. 30, 12 immer mit Dat. (Op. 230 *μετά* + Dat.), 7× (bei Göttern als Subj. immer) mit *ἅμα*; nur *Ω* 368 mit konsek. Infin. – Wortf.: s. *ἕπομαι, ὀπάζω* 1 konkret, von Personen und Sachen *folgen, begleiten*, vgl. *ἕπομαι* B 1 u. 2 *Ω* 368 (Hermes zu Priam.:) „*οὔτ᾽ αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος -εῖ, ᾽ ἄνδρ᾽ ἀπαμύνασθαι*", vgl. *ἕποιτο* V. 149 = 178, *ὁμαρτέων* V. 438 h. Merc. 209 (alter Mann:) „*παῖδα δ᾽ ἔδοξα ... νοῆσαι, ᾽ ὅς τις ὁ παῖς ἅμα βουσὶν ... -ει*" *B* 184 *ὅς* (= *κῆρυξ* Eurybates aus Ithaka) *οἱ* (sc. dem Od.) *-ει*, vgl. *τ* 245 *οἱ κῆρυξ ... εἵπετο* (Euryb.) u. s.v. *ἕπομαι* B 1 b α *E* 216 (Pand.: „ich will den Bogen zerbrechen und verbrennen) *ἀνεμώλια γάρ μοι -εῖ*" *denn er begleitet mich nutzlos* 2 von Göttern gegenüber Menschen *begleiten*, (schützend, fürsorgend) *geleiten, zur Seite stehen*, vgl. *ἕπομαι* B 4 a *η* 165 (*Διὰ σπείσομεν*) *ὅς θ᾽ ἱκέτησιν* ⟨*ἅμ᾽ αἰδοίοισιν -εῖ*⟩ = *η* 181 *ι* 271 *Ζεὺς δ᾽ ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε, ᾽ ξείνιος, ὅς ξείνοισιν* ⟨ ⟩ Th. 80 *ἡ* (Kalliope) *γὰρ καὶ βασιλεῦσιν* ⟨ ⟩ *τ* 398 *θεὸς δέ οἱ* (= Autolykos) *αὐτὸς ἔδωκεν* (sc. Kunst des Stehlens und Schwörens) *᾽ Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα μηρία καῖεν ᾽ ἀρνῶν ἠδ᾽ ἐρίφων· ὁ δέ οἱ πρόφρων ἅμ᾽ -ει* 3 abstr. von Begriffen *folgen, zukommen, (zu)gehören*, vgl. *ἕπομαι* B 4 b u. Verdenius zu Op. 142 *P* 251 *ἐκ δὲ Διὸς τιμὴ καὶ κῦδος -εῖ* (den bei Ag. speisenden Anführern) *denen durch Zeus Ehre und Autorität zukommt*, vgl. s.v. *Ζεύς* B 14 a Op. 142 *τοὶ μὲν* (das silberne Geschl.) *ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται, ᾽ δεύτεροι, ἀλλ᾽ ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν -εῖ*, vgl. V. 122 ff. (vom goldenen Geschl.: *δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι γέρας βασιλήϊον ἔσχον*), zu *τιμή* s. Verdenius z.St. *θ* 237 (Alkin. zu Od.:) „*ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἤ τοι -εῖ*" *die zu dir gehört* Op. 313 *πλούτῳ δ᾽ ἀρετὴ καὶ κῦδος -εῖ* *aus Reichtum entspringt Rang und gesellschaftliches Ansehen* Op. 326 *μινύθουσι δὲ* (Götter) *οἶκον ᾽ ἀνέρι τῷ* (der sein Gut mit Gewalt oder Betrug erworben hat), *παῦρον δέ τ᾽ ἐπὶ χρόνον ὄλβος -εῖ* (Parall. bei West, East 325 A. 133) h. 30, 12 (wenn die Stadt gerecht regiert wird) *ὄλβος δὲ πολὺς καὶ πλοῦτος -εῖ*, vgl. s.v. *βασιλεύς* II Sp. 43, 50 ff. Op. 230 *οὐδέ ποτ᾽ ἰθυδίκῃσι μετ᾽ ἀνδράσι λιμὸς* (*Λιμὸς* West) *-εῖ ᾽ οὐδ᾽ ἄτη* (*Ἄτη* West), Hungersnot u. Schaden müssen nicht (mit West zu Th. 227) personif. (als 'Mächte') verstanden werden Pan. fr. 13(ii) p. 122 Dav. *ἐκ γάρ οἱ Ἄτης τε καὶ Ὕβριος αἶσ᾽ ἅ<μ᾽>* (*αἶσα* codd., corr. Naeke, Meineke) *-εῖ* 4 unklar h. Ap. 530 (Führer der Kreter zu Ap.:) „*οὔτε τρυγηφόρος ἥδε γ᾽ ἐπήρατος οὔτ᾽ εὐλείμων, ᾽ ὥς τ᾽ ἄπο τ᾽ εὖ ζώειν καὶ ἅμ᾽ ἀνθρώποισιν -εῖν* (*ὀπάζειν* Abel)", wahrsch. wie in 2 (fürsorglich) *geleiten* (obsecundare h.e. hominibus deum consulentibus operam dare [Franke]), vgl. Ap.s Antwort V. 538 f.

M. Schmidt

ὀπηδός [1ᵇ] *Begleiter, Gefolgsmann*, vgl. *ὀπάων* h. Merc. 450 (Ap.:) „*καὶ γὰρ ἐγὼ Μούσῃσιν Ὀλυμπιάδεσσιν -ός*". – Abl.: *συνοπηδός* M. Schmidt

ὀπίζομαι [2ⁱ, 3ᵒ, 1ᴴ, 2ᵇ] M 1 [–⏓⏑] *ὠ-ετ᾽* *Σ* 216 2 a [⏑⏓⏑⏑] *-ετο μῆνιν* Sc. 21 [⏑⏓⏑⏑] *-ομαι* *ν* 148, h. Merc. 382;

-εο *X*332 [⏑²⏑⏑] (*Διὸς*) *δ' ἐπ-εο μῆνιν ε*146, h. Ven. 290
2b [-²⏑⏑] *Διὸς δ' ὠ-ετο μῆνιν ξ*283

Σχ sch. D *X*332: *ἐντροπὴν ποιοῦ*, *Σ*216: *ἐ<πε>στρέφετο. φροντίδα ἐποιεῖτο*, sch. Barn. *ν*148: *φυλάττομαι. αἰδοῦμαι. ἐντρέπομαι*, *ξ*283: *ἐνετρέπετο. ⟨ἐπιστρέφ⟩ετο*, *ε*146: *⟨ ⟩ου. φρόντιζε* **L** Erffa, *αἰδώς* 25 f.; D. L. Cairns, Aidōs, Oxford 1993, 136 f.

B (*ν*148 *αἰεί* ständig) *im Auge haben* > *sich in acht nehmen vor* (bes. Götterzorn, vgl. komplem. *ὄπις*) > *berücksichtigen*, nur Sg. (1.–3. P.), Ind. Präs., Impf. (mit / ohne Augm.) od. Imp. (m. Präv. als metr. Ersatz f. Augm., s. Ellendt, in: 'Homer' ed. Latacz 83); mit Akk. der Pers. (2×) od. Sache (reg. + poss. Gen. bzw. *ν*148 Poss.-Pr.), göttl. Subj. *ε*146, *ν*148, h. Merc. 382; mit Assonanz *ποπ ε*146, *οπι X*332/4, *ε*146 f., *ν*144/8, *ίζ X*331 f. In dir. R. (RAnf. *ε*146, 2. V. *X*332, *ν*148, REnde h. Ven. 290) außer *Σ*216 (*γάρ*), Sc. 21 (20 *γάρ*). – Wortf.: *ἅζομαι*, *αἰδέομαι*, *ἀλέγω*, *ἀλεείνω*, *ἀλέομαι*, *δείδω* **B16**. **II2a**, *ἐμπάζομαι*, *νεμεσίζομαι* **B3**, *ὄθομαι*, *τίω*, *τρομέω*, *φυλάττομαι* *ν*148 (*ἔρξον ὅπως ἐθέλεις*. Antw.: *αἴψά κ' ἔρξαιμι*) *ἀλλὰ σὸν* (Zeus') *αἰεὶ θυμ⟨ὸν -ομαι⟩ ἠδ' ἀλεείνω vor deinem Unwillen bin ich stets auf der Hut*, vgl. *ι*274, *E*34, *O*223 f., *B*195 f. h. Merc. 382 (*Ἥλιον αἰδέομαι*) *καὶ σὲ* (Zeus) *φιλῶ καὶ τοῦτ⟨ ⟩ nehme ich ernst X*332 *που ἔφης Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων ' σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' οὐδὲν -εο νόσφιν ἐόντα* (Ach.) *mit mir hast du nicht gerechnet*, vgl. (göttl. > Ach.s) *μῆνις Σ*216 (Ach. *στῆ ἐπὶ τάφρον*) *οὐδ' ἐς Ἀχαιοὺς ' μίσγετο · μητρὸς γὰρ πυκινὴν ὠ-ετ' ἐφετμήν beherzigte* (vgl. *Π*686, *α*271, Op. 298, Ggs. *Ω*570), Epith. nb. *ἐ.* sing. (II Sp. 826, 26 f.) *ξ*283 (wollten mich töten) *ἀλλ' ἀπὸ κεῖνος ἔρυκε, Διὸς δ' ὠ⟨-ετο μῆνιν⟩ ' ξεινίου scheute*, vgl. *N*624 ('Konjug.') Sc. 21 (Amphitryon enthielt sich Alkm.s vor Rächg. ihrer Brüder) *τὼς γάρ οἱ διέκειτο, θεοὶ δ' ἐπὶ μάρτυροι ἦσαν · ' τῶν ὅ γ' ⟨ ⟩*, vgl. *α*263 ‖ *ε*146 *ἀπόπεμπε, Διὸς ⟨δ' ἐπ-εο μῆνιν⟩ ' μή πώς τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ* h. Ven. 290 *ἴσχεο μηδ' ὀνόμαινε, θεῶν ⟨ ⟩*, vgl. *β*66 ('Konjug.'), Ggs. *Π*388

Kompos.: *ἐπ-* 2× am Ende (s.a. Vorbem.) R. Führer

ὀπῖπεύω [2ᵛ, 1ᵉ, 2ᴴ] **E** < **opi-h₁k*-* zu **h₂ek*-* in u.a. *ὄψομαι*, s. Forssman, MSS 49, 1988, 9; zum (myk.) Präv. vgl. *K*189 (dazu Renehan, Hypomnemata 43, 1976, 19 u. II Sp. 465, 35 f.), h. Cer. 244

Σχ sch. D *Δ*371: *ἐπιτηρεῖς. περισκοπεῖς*, *H*243: *περιβλεψάμενος* **L** N. I. Tennison, Conflicts in Hes.'s Works and Days, Diss. Austin (Texas) 1977, 105 ff.

B *ausspähen* (pej. bis auf Op. 806), *H*243 (neg.) auf 1., sonst auf 2. P. bzg., Präs., Fut. u. Aor., mit Adv. (2×, nb. Ptz.) od. Akk. (der Pers. *τ*67, vgl. *ἀπὸ κοινοῦ H*242 f.); hom. in dir. R. (2. V. *Δ*371, *τ*67, REnde *H*243) *H*243 (*οὔ σ' ἐθέλω βαλέειν*) *λάθρῃ -σας, ἀλλ' ἀμφαδόν aus d. Hinterhalt erspähend Δ*371 *τί πτώσσεις, τί δ' -εις πολέμοιο γεφύρας; lugst* (ängstlich) *aus nach*, vgl. Op. 444/7 *τ*67 (*ἔτι*) *ἀνιήσεις διὰ νύκτα ' δινεύων κατὰ οἶκον, -σεις δὲ γυναῖκας; willst du den Frauen hinterherspionieren?* vgl. *παρθενοπῖπα* Op. 29 *μηδέ σ' Ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι ' νείκε' -οντ' ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα bei Prozessen kiebitzend* 806 *μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ Δημήτερος ... ἀκτὴν ' εὖ μάλ' -οντα ... ἐν ἀλωῇ ' βάλλειν genau hinschauend / aufpassend* > *wohlbedacht*, vgl. V. 701. 706. 765. 767. 12, *ο*170. – Wortf.: *αὐγάζομαι*, *δοκεύω*, *λάω* **B2**, *λοχάω*, *δι/ἐποπτεύω*, *παπταίνω*, *σκέπτομαι*, *σκοπιάζω*, *διασκοπιάομαι*, *σκοπιὴν ἔχω*, *ἐπιτηρέω*, *φυλάσσω* R. Führer

ὄπις [1ⁱ, 4ᵉ, 4ᴴ] **E** zu *ὄψομαι*, nur volksetym. (vgl. Abl., *Σχ*) zu *ὄπισθεν* (L²: zu *ἔπομαι*); and. (< adv. *ὄπι-*) L⁶·⁸. – Abl.: *μέτοπις*, *ὀπίζομαι*, *Δηϊοπίτης*; vgl. *φύλοπις*

M **1** ²[⏑⏑] *δ' -ν* Op. 706 ²[⏑⏑] *σχέτλιος*⁺ *οὐδὲ ⟨θεῶν -ν⟩ φ*28, Op. 187 ²[⏑⏑] *⟨ ⟩ οὐκ ἀλέγοντες Π*388, Op. 251; *-ν* Th. 222 **2** [⏑⏑²] *οὐκ/δ' -δα ξ*82, *υ*215 [⏑⏑²] *-δος ξ*88

Σχ sch. D *Π*388: *τὴν ἐκ ⟨θεῶν ἐπιστροφήν⟩. καὶ φροντίδα*, sch. Barn. *ξ*82: *τὴν εἰς τὸ μέλλον τῶν ⟨ ⟩*

L [1]Fr. Schroeder, Progr. Gymn. Gebweiler 1893, 24 ff.; [2]Hirzel, Themis 141 f. A.9; [3]Erffa, *αἰδώς* 24 f. 51; [4]Porzig, Satzinhalte 352; [5]Kaufmann-Bühler, H. 84, 1956, 285 f.; [6]L. Deroy, Les leveurs d'impôts dans le royaume myc. de Pylos, Roma 1968, 20. (M. Gérard:) 95; ders., ZAnt 26, 1976, 281 f.; [7]Milani, RIL 103, 1969, 636 ff.; [8]Burkert, MH 38, 1981, 195–204; [9]Th. Rakoczy, Böser Blick, Macht des Auges u. Neid der Götter, Tübingen 1996, 67 ff. 71 f.

B kontrollierender (s. Op. 250. 267, vgl. *εὐρύοπα*) *Blick* (s. E, vgl. *ὄπ' H*53 'Stimme') der Götter (gen. subi. *θεῶν* o.ä. 6×) > göttl. *Vergeltung*, *Strafe* (*κακήν* Th. 222), die innerl. (*ἐν[ὶ] φρεσί[ν] ξ*82. 88) gefürchtet werden sollte (aber 6× nicht wird), vgl. (wie *⟨νεμεσί⟩ζομαι α*263 ggüber *⟨ ⟩ς*) komplem. *ὀπίζομαι* (*ε*146 gefolgt von 147 = *Π*386ᵉˣ· vor *ὅ*. 388) u. später *ὅ*. + gen. obi. (Hdt.); parallelisiert m. menschl. (*ἐνὶ μεγάροις / οἴκῳ υ*214 f., *φ*27 f.) Rücksichtnahme 3ᵉ, meist in (assoz.) Zush. m. entweder neg. *ἀλέγουσιν*⁺ *Π*388 = Op. 251ᵉˣ·, *υ*214 f. od. *σχέτλια*⁺ (*ἔργα*) *ξ*82 f., *φ*28 ≅ Op. 187ⁱⁿ·. 251/4 (wie 238 f. *δίκη* **B5**); reg. Akk. (6× *-ν*, 2ᵉ *-δα*), abh. von (bis auf *φ*28, Op. 706 pl.) Bewußtseinsverb (> gen. obi. nb. nom. act. *ξ*88) außer Th. 222 (eff. Obj.); hom. in Gl. (1ⁱ), Exk. (*φ*28) od. dir. R. *ξ*82 *σύας μνηστῆρες ἔδουσιν, ' οὐκ -δα φρονέοντες ἐνὶ φρεσὶν οὐδ' ἐλεητύν ohne sich um Vergeltung* (durch Götter) *od. Erbarmen* (mit Menschen) *zu scheren*, vgl. *Ω*44. 503 88 *καὶ μὲν τοῖς* (Seeräubern) *⟨-δος κρατερ⟩ὸν δέος ἐν φρεσὶ πίπτει* (vgl. *φυλ⟨ ⟩ῆς Σ*242, *π*268), gen. obi. nb. *δ.* sing. (II Sp. 249, 26) *υ*215 *οὐδέ τι παιδὸς* (sc. Tel.) ... *ἀλέγουσιν, ' οὐδ' -δα τρομέουσι θεῶν*, vgl. form. *λ*314, inh. *χ*39 *φ*28 (*ξεῖνον κατέκτανεν*) *σχέτλιος, οὐδὲ ⟨θεῶν -ν⟩ αἰδέσατ' οὐδὲ τράπεζαν* (vgl. *E*403) ≅ Op. 187ⁱⁿ· (*εἰδότες*) Op. 251 *ἀθάνατοι φράζονται, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσιν ' ἀλλήλους τρίβουσι ⟨ ⟩ οὐκ ⟨ἀλέγοντες⟩ = Π*388ᵉˣ· (zu *δίκην* [⏑²] vgl. *ξ*82/4), ¹Leumannscher Punkt' f. L⁸ 199: *-ν* urspr. 'danach' (m. unwahrsch. Wortst. statt **οὔ τι θεῶν ⟨ ⟩ ὀπίσσω*) 706 *εὖ δ' -ν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι*, s. 726. 741. 749. 754 ff. Th. 222 (Keren) *παραιβασίας ἐφέπουσιν, ' οὐδέ ποτε λήγουσι ... χόλοιο, ' πρίν γ' ἀπὸ τῷ δώωσι κακὴν -ν, ὅς τις ἁμάρτῃ*, s. V. 217, vgl. *ν*214, Op. 239. 334. 741, Vit. p. 12, 2. – Wortf.: *ἀμοιβή* **B2**, *δίκη* **B5**, *Ἐρινύς* **B1aα**, *μέτοπις*, *μῆνις*, *νέμεσις*, *ποινή*, *τίσις* R. Führer

ὄπι(σ)θε(ν) [43ⁱ, 20ᵉ, 5ᴴ, 3ʰ, 1ᶜ] **E** w. *ὄπι-*, cf. Myc. *o-pi* and e.g. *κατ-όπιν* (not EGrE), further Morpurgo Davies in Res Mycenaeae 289 ff.; w. *-σ-* cf. *πρόσθε(ν)*, *ὀπίσ(σ)ω*. – Deriv.: *ἐξόπιθε(ν)*, *κατ/μετόπισθε(ν)*, *ὀπίστατος* **F** *-θεν* 21; *-σθε(ν)* 50, *-σθ'* 1

M **1** disyll. [⏑²] *τὰ δ' -σθ' I*515 **2** trisyll. **2a** shape [⏑⏑-]: [⏑⏑²] *στῇ δ' -θεν A*197, *Π*791, *P*468; *οἱ / τὰς / τῶν δ' -θεν N*721, h. Merc. 78, Choer, fr. 4, 1 p. 268 Ki.; *-θεν Ψ*726 [⏑⏑²] *στῇ δὲ ταφών, -θεν δέ Λ*545, *Π*806; *λέων / Αὐτομέδων / σε τῶν -θεν (δέ) Z*181 = Th. 323 / *T*397 / *λ*66; *-θεν δέ Ψ*136; *οὐδ' -θεν κακὸς ἔσσεαι οὐδ' ἀνοήμων β*270. 278; *-θεν N*83 [⏑⏑²] *-θεν B*542, *Φ*129, *λ*72, *σ*168 **2b** shape [⏑⏑-]: [⏑²⏑] *ὁ δ' -σθε Φ*256; *-σθε μένοντες ρ*201 [⏑²⏑] *ἀλλ' ἴθι, ταῦτα / ἴομεν · τὰ δ' ⟨-σθεν ἀρεσσ⟩όμεθ', εἴ/αἴ Δ*362, *Z*526; *⟨ ⟩ἀμένοι χ*55; *τά γ' -σθε*

Λ 613; *ὁ δ' -σθε (μένων) Ι*332, *Λ* 397; *οἱ -σθε Ν*536 = *Ξ*430, *Ο*451; ⌊*-σθε(ν)*⌋ *Μ*34, *Ν*289, *Σ*548, *ψ* 249, Op. 474, h. Cer. 181 [⏑̲⏑] *'τὰ / ὁ' δ'* ⌊ ⌋ *Ι*519, *Χ*157; *-σθεν ψ* 261 2c [⏑̲×] *ὦμον* ⌊ ⌋ *Ο*341. 541; *αὐτὰρ* ⌊ ⌋ *Ρ*718. 746, *Σ*554, *Ψ*763, *Ω*325, *ξ* 393, *τ* 436, Sc. 133; *ἐπὶ δ' ἴαχε λαὸς* ⌊ ⌋ *Ν*834, *Ρ*723; *πέμψω*+ *δέ τοι οὖρον -σθεν ε* 167, *ο* 34; *τυτθὸς -σθε* (cf. *τυτθὸν ὀπίσσω Ε*443) Op. 469; *-σθε(ν) Ε*595, *Ξ*14 ≅ *Ο*7. 694, *Π*115, *Ω*15, *δ* 357, *ζ* 307, *θ* 527, *κ* 209, *ν* 84, *ο* 88, *χ* 174, Hes. fr. 272,2, h. Merc. 77 L Lejeune, Adv. en *-θεν* 348 ff.

B *behind* (1), *in* or *for the future* (2). — W d f l d.: *ἐξ/κατ/μετόπι(σ)θε(ν), εἰσ/ἐξοπίσω, αὖτις, ἔτι, ὕστερον* Opp.: *πρό, πρόσθε(ν), (προ)πάροιθε(ν)*; cf. also *αὐτίκα, νῦν, τότε*; also *μέσ(σ)ος* 1 *behind* loc. adv. and prep.; in context both of movement (following [exc. *Ε*595, *Λ* 545]) and of rest, posit. 1a adv.; sense 'from behind' sometimes poss. (*Ν*289, *Ο*341. 451. 541. 694, *Π*806, *Ψ*726, *δ* 357, *ε* 167+, *θ* 527), but never nec. and usu. imposs.; w. art. as quasi-subst. *Λ* 613, *λ* 66, h. Merc. 78, quasi-adj. *Ν*83. Of loc. relationship between discrete beings, entities (indiv. or in groups, coll.), incl. cases of movement *behind* and of leaving, remaining *behind*: *Α* 197 (*ἦλθε δ' Ἀθήνη*) ⌊*στῆ δ' -θεν*⌋ (behind Ach.) *Π*791 (*ἤντετο γάρ τοι Φοῖβος*) ⌊ ⌋ (behind Patr.), *πλῆξεν δὲ μετάφρενον θ* 527 *ἀμφ' αὐτῷ* (dying husband) *χυμένη λίγα κωκύει* (wife) *· οἱ δέ* (enemy) *τ' -σθε ' κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμους ' εἴρερον εἰσανάγουσι Λ* 397 (*τοῦ δ'*) *ἐγγύθεν ἐλθὼν ' ἔστη πρόσθ'· ὁ δ' -σθε καθεζόμενος βέλος* (*ἐκ πόδος ἕλκ'*) *ζ* 307 (*ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ*) *κίονι κεκλιμένη· δμῳαὶ δέ οἱ εἵατ' -σθεν Τ*397 *ἐφ' ἵπποιιν ἀνόρουσεν ' Αὐτομέδων· -θεν δὲ ... βῆ* (= *ἀνέβη*) *'Αχιλλεύς Ν*83 *τοὺς -θεν γαιήοχος ὦρσεν 'Αχαιούς, ' οἳ παρὰ νηυσὶ* (*ἀνέψυχον ἦτορ*) 721 (*οἱ μὲν πρόσθε μάρναντο Τρωσίν*) *οἱ δ' -θεν βάλλοντες ἐλάνθανον* 834 (*ἠγήσατο* [Hector] *· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο*) ⌊*ἐπὶ δ' ἴαχε λαὸς -σθε*⌋*ν*, i.e. the Trs. behind their leader *Ρ*723 (*νεκρὸν ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο* [Men. and Mer.] *ὕψι*) ⌊ ⌋ *' Τρωϊκός*, not. of pursuit seems anticipated, introduced in *ὅ*. 718 *νεκρὸν ... φέρετ' ἐκ πόνου·* ⌊*αὐτὰρ -σθε*⌋ *' νῶϊ μαχησόμεθα Τρωσίν* 746 *οἵ γ' ... νέκυν φέρον.* ⌊ ⌋*ν ' Αἴαντ' ἰσχανέτην Σ*554 (*ἄλλα* [sc. *δράγματα*] *ἀμαλλοδετῆρες δέοντο*) ⌊ ⌋ *' παῖδες δραγμεύοντες* (*πάρεχον* [sc. *δράγματα*]), see Elliger, Landschaft 35 w. n.14 548 (*στρέψασκον ἱέμενοι νειοῖο*) *τέλσον ἱκέσθαι. ' ἡ δὲ μελαίνετ' -σθεν* Op. 469 (pray to Zeus and Dem. when you begin to plough) *ὁ δὲ τυτθὸς -σθε ' δμῶος* (*πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη σπέρμα κατακρύπτων*) *Ψ*136 (*πρόσθε μὲν ἱππῆες· ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἑταῖροι*) *-θεν δὲ κάρη ἔχε* (Ach.) *Ξ*14 ⌊*τοὺς μὲν ὀρινομένους, τοὺς δὲ κλονέοντας -σθε*⌋ ≅ *Ο*7 (*-σθεν*) *Φ*129 *ὑμεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δ' -θεν κεραΐζων* 256 *φεῦγ',* ⌊*ὁ δ' -σθε*⌋ *ῥέων ἕπετο μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ Χ*157 *τῇ ῥα παραδραμέτην φεύγων* ⌊ ⌋ *διώκων Ψ*763 *'Οδυσεὺς θέεν ἐγγύθεν,* ⌊*αὐτὰρ -σθεν*⌋ *' ἴχνια τύπτε πόδεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι Ω*325 (*πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἕλκον*) *ἀπήνην, ' τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε ...* ⌊ ⌋ *' ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων* (*κέλευε*) *τ* 436 *πρὸ δ' ἄρ' αὐτῶν ' ἴχνι' ἐρευνῶντες κύνες ἤϊσαν,* ⌊ ⌋ *' υἱέες Αὐτολύκου δ* 357 (*ὅσσον τε πανημερίη*) *νηῦς ' ἤνυσεν, ᾗ ... οὖρος ἐπιπνείησιν -σθεν ε* 167 *πέμψω δέ τοι οὖρον -σθεν* ≅ *ο* 34ex. *ν* 84 *τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' -σθεν* (*μέγα θοῦε*) Hes. fr. 272,2 *'Ἰφικλος δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμαίετο· τῷ δ' ἐπ' -σθεν* (*ἔστειχεν Φύλακος*) h. Cer. 181 *πρὸς δώματα πατρὸς ' ἠγεῦνθ', ἡ δ' ἄρ' -σθε* (*στεῖχε*) *κ* 209 (*βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷ γε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι*) *κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας -σθεν λ* 72 *μή μ'... ἄθαπτον ἰὼν -θεν καταλείπειν ο* 88 *βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ'· οὐ γὰρ -σθεν ' οὖρον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσι Ι*332 ⌊*-σθε μέν*⌋*ων παρὰ νηυσί ρ* 201 *τὼ βήτην, σταθμὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες ' ῥύατ'* ⌊ ⌋*οντες* (*γέροντες* f.l.) *λ* 66 (Elpenor to Od.:) *„σε τῶν -θεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων“ those (left) behind* (i.e. at home in Ithaca) — w. ref. to posit. of part of single being, entity in rel. to the rest: *Ζ*181 (*ἡ δ' ἔην θεῖον γένος*) *πρόσθε λέων, -θεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα* = Th. 323 (*-θεν* Tr., unmetr. forms in codd.; vv. 323 sq. [= *Ζ*181 sq.] susp., exp. Wolf), see West ad l. Sc. 133 (*πρόσθεν μὲν θάνατόν εἶχον* [arrows]) *μέσσοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ -σθε* (*φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν*) (vv. 132–4 alteri recensioni trib. Peppmueller, interpolatori Kuenneth) *Π*115 (*'Ἕκτωρ Αἴαντος δόρυ*) *πλῆξ' ἄορι ... αἰχμῆς παρὰ καυλὸν -σθεν, ' ἀντικρὺ δ' ἀπάραξε* 'by the socket of the spear-head, *behind* (i.e. in the direction of the butt, where sword could cleave wooden shaft)', this more precise and more in keeping w. word-order than 'behind (prep.) the head, by the socket' *Λ* 613 *τά γ' -σθε Μαχάονι πάντα ἔοικε* (*ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός*) h. Merc. 77. 78 *ἀντία ποιήσας ὁπλάς, τὰς πρόσθεν -σθεν, ' τὰς δ' -θεν πρόσθεν* in specifying part of pers. affected by wound, blow vel sim.: *Ν*289 *οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' -σθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐνὶ νώτῳ, ' ἀλλά κεν ἢ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε ' πρόσσω ἱεμένοιο Ο*451 *αὐχένι γάρ οἱ -σθε* (*πρόσθε* Aristoph.) ... *ἔμπεσεν ἰός* 341 *Δηΐοχον δὲ Πάρις βάλε ...* ⌊*ὦμον -σθε*⌋ *' φεύγοντ'* 541 *στῆ δ' εὐρὰξ σὺν δουρὶ λαθών, βάλε δ'* ⌊ ⌋*ν Π*806 *στῆ δὲ ταφών· -θεν δὲ μετάφρενον ... δουρὶ* (*βάλε*), cf. *χ* 92 (*κατόπισθε*) *Ψ*726 *κόψ' -θεν κώληπα τυχών* (*κὰδ δ' ἔβαλ' ἐξόπίσω*) *Ο*694 (*'Ἕκτωρ ἴθυσε νεός·*) *τὸν δὲ Ζεὺς ὦσεν* (*ὦρσεν* vulg.) *-σθε ' χειρί* sim.: *Β*542 *'Αβαντες ... -θεν κομόωντες at the back χ* 174 (Od. to Eum. and Philoetius: *„ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας* [of Mel.]) *ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι -σθε“ behind his back Λ* 545 *στῆ δὲ ταφών, -θεν δὲ σάκος βάλεν* (Aias, for retreat) (v. om. i) *behind him, onto his back* (app. w. proleptic force: 'so that it was behind him'), cf. Sc. 130 (*ἐξόπιθεν*) 1b prep. w. gen. *Ε*595 *φοίτα* (Ares) *δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' 'Ἕκτορος, ἄλλοτ' -σθε Ν*536 (*τὸν δὲ ἐξῆγεν πολέμοιο, ὅφρ' ἵκεθ' ἵππους*) *οἵ οἱ -σθε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο ' ἔστασαν* = *Ξ*430 *Ρ*468 *στῆ δ' -θεν δίφροιο Ω*15 *'Ἕκτορα δ' ἕλκεσθαι δησάσκετο δίφρου -σθεν* Choer. fr. 4,1 p. 268 Ki. (= fr. 6,1 p. 193 Ber. = Suppl. Hell. 320,1) *τῶν δ' -θεν* (*-σθεν* v.l., unmetr.) *διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι next after* 2 temp. adv. *in the future* (whether *hereafter* or *thereafter* [*Μ*34]), *for the future* (*Ι*515. 519, *σ* 168) *Δ* 362 *ταῦτα* ⌊*δ' -σθεν ἀρεσσόμεθ'*⌋, *εἴ τι κακὸν νῦν ' εἴρηται Ζ*526 *τὰ* ⌊ ⌋ *αἴ κέ ποθι Ζεὺς ' δώῃ* (*θεοῖς κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐκ Τροίης ἐλάσαντας 'Αχαιούς*) *χ* 55 *ἀτὰρ ἄμμες -σθεν ἀρεσσάμενοι κατὰ δῆμον, ' ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται Μ*34 *ὣς ἄρ' ἔμελλον -σθε Ποσειδάων καὶ 'Απόλλων ' θησέμεναι· τότε δ' ἀμφὶ μάχη* (*δεδήει τεῖχος*) *β* 270 *οὐδ' -θεν κακὸς ἔσσεαι οὐδ' ἀνοήμων· ' εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέσταχται μένος ἠΰ* ≅ 278 *ξ* 393 *νῦν ῥήτρην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ -σθε* (*ὕπερθεν* v.l.) *' μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί ψ* 249 *οὐ γάρ πω πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων ' ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' -σθεν* (*ἔτι κεῖθεν* v.l.) *ἀμέτρητος πόνος ἔσται* (*ἐστί* v.l.) 261 *εἴπ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον, ἐπεὶ καὶ -σθεν, οἴω, ' πεύσομαι, αὐτίκα δ' ἐστὶ δαήμεναι οὔ τι χέρειον* Op. 474 *ὧδέ κεν ἀδροσύνῃ στάχυες νεύοιεν ἔραζε, ' εἰ τέλος αὐτὸς -σθεν 'Ολύμπιος ὀσθλὸν ὀπάζοι* — *Ι*515 *εἰ μὲν γὰρ μὴ δῶρα φέροι τὰ δ' -σθ' ὀνομάζοι ' 'Ατρεΐδης* (*οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην 'Αργείοισιν ἀμυνέμεναι*) 519 *νῦν δ' ἅμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ τὰ δ' -σθεν ὑπόστη σ* 168 (Pen.:) *„εὖ μὲν βάζουσι* (suitors), *κακῶς δ' -θεν φρονέουσι“* (regarding Tel.) *for the future* rather than 'thereafter' or 'behind his back', cf. *β* 367 (w. *ὀπίσσω*) and, for thought, *ρ* 66

D v.l. Φ17, Ψ213 J. N. O'Sullivan

ὀπίσ(σ)ω [34[i], 26[e], 4[H], 1[h]] **E** see ὄπι(σ)θε(ν) E; cf. εἴσω, πρόσ(σ)ω. — Deriv.: εἰσ-, ἐξ-οπίσω

F -σω 7; -σσω 58 **M 1** shape [⏑⏑–]: [⏑⏑̲] ἰδνωθεὶς -σω· ὁ δ' ἀπό M205, θ375; -σω Γ218, X137 [⏑⏑̲] -σω Σ160, μ410, π150 **2** shape [⏑––]: [⏑̲–] -σσω Φ30 [⏑̲–] -σσω Γ160 **3** [⏑̲×] ἅμα ⸢πρόσσω καὶ -σσω⸣ A343, Γ109; ⸢ ⸣ Σ250 ≅ ω452; ὡς καὶ / ὥς οἱ -σσω Z357, Th.488; (ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος / ἔβαιν' αὐτός) κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν+ -σσω Γ261. 311, T394; (καὶ) κήδε' -σσω Δ270, X488, ξ137; ἄλγος/ε' -σσω Z450, τ330; ἄλγεα <–⏑> -σσω λ279, Op.741; ὣς φάτο, ... δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν / πολλὸν -σσω E443, Π710; αἰὲν -σσω E605. 701; οὔτ' ἄρ' -σσω Z352, λ483; ⸢αὐτὰρ -σ⸣σω (cf. ⸢ ⸣θε[ν] P718 etc.) O304; μή τις / μοι -σσω M272, ζ273 / ρ188; ἀοσσητῆρες+ -σσω O735, ψ119; (μή πού τι) κακὸν πάσχωσιν / πείσεσθαι -σσω β179, σ132; μή τοί τι κακὸν μητίσομ' -σσω h. Ap.325a; κακὰ φράσσονται -σσω β367; -σσω Γ411, Δ37, E599, I507, N193, O497, P752, Y119, X19, Ψ433, α222. 240 = ξ370 ≅ ω33, η326, ι511, λ149. 433, μ437, ξ232, σ122 = υ199, Sc.92. 256

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. 33 on A343: μετὰ ταῦτα sch. D Γ109: ⸢πρόσσω καὶ -σσω⸣· εἰς τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον, Σ250: ⸢ ⸣· εἰς τὸ παρῳχηκὸς καὶ τὸ μέλλον, Γ411: εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, X19: ὕστερον χρονικῶς

B *back(wards), behind* (1), *in* or *for the future* (2). — W d f l d.: εἰσ/ἐξοπίσω, (ἐξ/κατ/μετ)όπι(σ)θε(ν), αὖτις, ἄψ, πάλιν, ὕστερον; also ἀν(α-), ἀπ(σ-) = 'back' Opp.: πρόσ(σ)ω, προπρηνές, νῦν, (προ)πάροιθε(ν) **1** loc. **1a** *backwards, back* E443 ἀνεχάζετο τυτθὸν (πολλὸν v.l. ant.) -σσω ≅ Π710 (πολλόν [τυτθόν v.l.]) E701 (οὔτε ποτὲ προτρέποντο) ἐπὶ νηῶν ' οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ, ἀλλ' αἰὲν -σσω ' χάζονθ' N193 ὦσε δέ μιν ...· ὁ δὲ χάσσατ' -σσω ' νεκρῶν Σ160 (ἄλλοτ' ἐπαΐξασκε) ἄλλοτε δ' αὖτε ' στάσκε ... -σω δ' οὐ χάζετο πάμπαν E605 πρὸς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν -σσω ' εἴκετε 599 (ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ) ἀφρῷ μορμύροντα ἰδών, ἀνά τ' ἔδραμ' -σσω, ' ὣς τότε Τυδεΐδης ἀνεχάζετο M272 μή τις -σσω ' τετράφθω ποτὶ νῆας (ἀλλὰ πρόσω ἴεσθε) Ψ433 αἱ δ' (sc. ἵπποι) ἠρώησαν -σσω ' Ἀτρεΐδεω· αὐτὸς γὰρ (μεθέηκεν ἐλαύνειν) *back(wards)* only in rel. to Antil.'s faster team in front; 'behind' (sc. Antil.'s team) poss. (cf. ὁ. λείπειν in 1b below) P752 Αἴαντε μάχην ἀνέεργον -σσω ' Τρώων· οἱ δ' ἅμ' ἕποντο, where no actual backward movement involved, but a slowing of the Tr. advance; 'behind' ('b. them' [sc. the Aiantes, so e.g. Ameis-H.] or 'b. the retreating Grs.' [so e.g. Lattimore]?) also poss. M205 (κόψε [snake] γὰρ αὐτὸν [eagle] ἔχοντα κατὰ στῆθος) ⸢ἰδνωθεὶς -σω⸣ θ375 (τὴν [sc. σφαῖραν] ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα) ⸢ ⸣ μ410 ἱστὸς δ' -σω πέσεν (ὁ δ' ἄρα πρυμνῇ ἐνὶ νηῒ πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλήν) Γ218 σκῆπτρον δ' οὔτ' -σω οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα, ' ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν 261 ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, ⸢κατὰ δ' ἡνία τεῖν⸣εν -σσω ≅ 311 T394 ⸢ ⸣αν (those harnessing the horses) -σσω (ποτὶ δίφρον), see Delebecque, Cheval 62f. 183. 207f. — of reversal of prev. movement, *back*: Y119 (Hera to Pos. and Ath.:) „ἡμεῖς πέρ μιν (Aen.) ἀποτρωπῶμεν -σσω" η326 ἀπήνυσαν (ἀπήγαγον v.l.) οἴκαδ' -σσω λ149 ᾧ δέ κ' ἐπιφθονέοις, ὁ δέ τοι πάλιν εἶσιν -σσω π150 σύ γ' ἀγγείλας -σω κίε, μηδὲ κατ' ἀγροὺς ' πλάζεσθαι sim.: μ437 ἑχόμην, ὄφρ' ἐξεμέσειεν (Charybdis) -σσω ' ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις — in expr. πρόσσω καὶ ὁ. w. verb of seeing / looking, where basic idea loc. (direct. of gaze) and metaph. ref. not spec. to time (Willcock on A343, Σ250 in any case hardly right) but to gener. circumspection of the wise (so the expr. should not be used as evidence for not. that Grs. saw their future as being behind them, for which e.g. Stanford on ω452, Bechert, Diathesen von ἰδεῖν II390f., Treu, Homer 133): A343 ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει, ' οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα ⸢πρόσσω καὶ -σσω⸣, ' ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί Γ109 οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν ἅμα ⸢ ⸣ ' λεύσσει, ὅπως ὄχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται (vv.108–110 ath. Ar.) Σ250 οἷος ὅρα ⸢ ⸣ ≅ ω452 **1b** *behind*, of rel. posit. exc. Sc.256 (⸢movement⸣; Φ30 perh. pregnant w. idea of ⸢ ⸣) Sc.256 αἱ δὲ (sc. Κῆρες) φρένας εὖτ' ἀρέσαντο ' αἵματος ἀνδρομέου, τὸν μὲν ῥίπτασκον -σσω Φ30 δῆσε δ' -σσω χεῖρας I507 (πάσας) ὑπεκπροθέει (sc. Ἄτη), φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν ' βλάπτουσ' ἀνθρώπους· αἱ δ' (sc. Λιταί) ἐξακέονται -σσω, loc. sense (rather than 'afterwards') supported by prec. context O304 (ὑσμίνην ἤρτυνον [Gr. chiefs]) Τρώεσσιν ἐναντίον· αὐτὰρ -σσω ' ἡ πληθὺς ἐπὶ νῆας (ἀπονέοντο) *behind* the ἀριστῆες (but 'back' poss.) 735 ἠέ τινάς φαμεν εἶναι ἀοσσητῆρας -σσω, ' ἦέ τι τεῖχος ἄρειον ...; X137 οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη ' αὖθι μένειν, -σω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς, cf. κ209 etc. s. ὄπι(σ)θε(ν) B1a Th.488 οὐδ' ἐνόησε ... ὥς οἱ -σσω ' ἀντὶ λίθου ἐὸς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδὴς ' λείπεθ' in abstr. concept: λ279 τῷ δ' (Oedipus) ἄλγεα κάλλιπ' (Epicaste at her death) -σσω, quasi-loc. (close to temp. 'for the future') **2** temp. **2a** *in the future, hereafter, thereafter* usu. in context of future good or evil; 'behind my etc. back' poss. (hardly prob.) Γ411, ζ273, β367, τ330 Γ411 (Hel. to Aphr.:) „Τρῳαὶ δέ μ' -σσω ' πᾶσαι μωμήσονται (if I lie with Alex.") ζ273 (Naus. to Od.:) „τῶν ἀλεείνω φῆμιν ... μή τις -σσω ' μωμεύῃ" Δ37 (Zeus to Hera:) „μὴ τοῦτό γε νεῖκος -σσω ' σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ' ἔρισμα (γένηται") ρ188 (Eum. to disguised Od.:) „τὸν (Tel.) αἰδέομαι καὶ δείδια, μή μοι -σσω ' νεικείῃ" Z352 (Hel. to Hector:) „τούτῳ (Alex.) δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὔτ' ἄρ' -σσω ' ἔσσονται" 357 οἷσιν (Hel. and Alex.) ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ -σσω ' ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοίδιμοι ⸢ἐσσομέν⸣οισι λ433 κατ' αἶσχος ἔχευε (Clyt.) ... ⸢ ⸣ῃσιν -σσω (γυναιξί) Δ270 τοῖσιν δ' αὖ θάνατος ⸢καὶ κήδε' -σσω ' ἔσσ⸣ετ' X488 αἰεί τοι τούτῳ (Astyanax) γε πόνος ⸢ ⸣οντ' β179 (μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν) μή πού τι ⸢κακὸν⸣ πάσχωσιν -σσω σ132 οὐ ... ποτέ φησι (man) πείσεσθαι -σσω h. Ap.325a (Hera to Zeus:) „φράζεο νῦν μή τοί τι ⸢ ⸣ μητίσομ' -σσω" (v. om. codd. praeter y [γρ. Π : γρ. καὶ ET : γρ. καὶ οὕτως L']), perh. 'for the future' Op.741 ὅς ποταμὸν διαβῇ κακότητ' ἰδὲ χεῖρας ἄνιπτος, ' τῷ δὲ θεοὶ ... ἄλγεα δῶκαν -σσω Γ160 ἐν νηυσὶ νεέσθω (Hel.), ' μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' -σσω πῆμα λίποιτο O497 οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης ' τεθνάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ παῖδες -σσω (νήπια τέκνα Lycurg.) (εἴ κεν Ἀχαιοὶ οἴχωνται) ψ119 (τις) φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ, ' ᾧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες -σσω, ' φεύγει *afterwards*, after his death (rather than loc. as O735 in 1b above) ι511 (Polyphemus to Od.:) „μοι ἔφη (Telemus the seer) τάδε πάντα τελευτήσεσθαι -σσω" λ483 (Od. to Ach.'s shade: „σεῖο) οὔ τις ἀνὴρ προπάροιθε (τοπάροιθε v.l.) μακάρτατος οὔτ' ἄρ' -σσω" ξ232 (disguised Od. to Eum.:) „τῶν (spoils) ἐξαιρεύμην μενοεικέα, πολλὰ δ' -σσω ' λάγχανον" Sc.92 (Iphicles left home, τιμήσων Εὐρυσθῆα) πολλὰ μετεστοναχίζετ' -σσω ' ἦν ἄτην ὀχέων **2b** *for* ⸢*the future*⸣, *with a view to* ⸢ ⸣ Z450 (Hector to Androm.:) „οὔ μοι Τρώων (subj. gen.) τόσσον μέλει ἄλγος -σσω (ὅσσον σεῦ)" τ330 (ὃς μὲν ἀπηνὴς ἔῃ) τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' -σσω X19 (Ach. to Ap.: „νῦν ἐμὲ μέγα κῦδος ἀφείλεο) ἐπεὶ οὔ τι τίσιν γ' ἔδεισας -σσω" β367 (Eurycl. to Tel.:) „οἱ δέ (suitors) τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται -σσω, ' ὥς κε δόλῳ

φθίης" α 222 (Ath.-Mentes to Tel.:) „*οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμνον -σσω ' θῆκαν*" 240 (Tel. to Ath.-Mentes: „if Od. had been killed at Troy) *κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' -σσω*" = ξ 370 (vv. 369. 370 om. codd. nonn., Eust.) ≅ ω 33 ξ 137 *ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλε, φίλοισι δὲ κήδε' -σσω* so in expr. *ἑς ὁ.* (*ὁ.* quasi-subst.): σ 122 *γένοιτό τοι ἕς περ -σσω ' ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχεαι* = υ 199

D Hes. fr. 43a, 79 (*ὀπίῳ[σω* West in app.); v.l. *N* 148 (Zen.) J. N. O'Sullivan

ὀπίσσωτρον v.l. (rec. West) für *ἐπίσσωτρον*

ὀπίστατος [2ⁱ] *last, hindmost* superl. from *ὄπισθε(ν)* (improb. analysis *ὀπι-* + *στατός* [vb. adj. of *ἵστημι*] by Deroy, ZAnt 26, 1976, 270) Θ 342 (*ὡς Ἕκτωρ ὤπαζε*) *Ἀχαιούς, ' ⌊αἰὲν ἀποκτείνων τὸν -ον· οἱ δὲ φέβοντο⌋ Λ* 178 (*ὡς τοὺς ἔφεπε*) *Ἀγαμέμνων, '* ⌊ ⌋. – Wdfld.: *πύματος, (παν)ύστατος*, see also *βραδύς* Opp.: *πρῶτος, πάμπρωτος* J. N. O'Sullivan

Ὀπίτης [1ⁱ] **E** zu *ὄπις* (s. Fraenkel, Nom. ag. II 129 A.2; v. Kamptz 85 f.; ⌊Leukart, -tās 187 A.158⌋), 'Späher' (v. Kamptz 250) od. 'Rächer' (⌊ ⌋)

B ein Danaer, von Hektor getötet: *Λ* 301 *Ἀσαῖον μὲν πρῶτα καὶ Αὐτόνοον καὶ -ην, ' καὶ Δόλοπα κτλ.*, nach Kullmann, Quellen 128 f. als Statist, der ledigl. d. Tod finden soll, vermutl. erfunden; nach Fraenkel (wie E) Kurzform zu *Δηϊοπίτης* (s.d. Bd. II Sp. 267), vorsichtiger v. Kamptz 250

D v.l. *Π* 694 für metr. gleichw. *Ἔχεκλος* am VE G. Markwald

ὅπλεσθαι s. *ὁπλέω*

Ὀπλεύς [1ᴴ] ein Lapithe Sc. 180 (*ὑσμίνῃ Λαπιθάων ἀμφὶ*) ' *-ἑα τ(ε) κτλ.*, Kurzname: Perpillou, *-εύς* 185; s. *Λαπίθαι* W. Beck

ὁπλέω, ὁπλίζω [15ⁱ, 22ᵒ, 1ᴴ, 1ᶜ] **E** s. *ὅπλον*; myk. PN *o-po-ro-me-no* DMic. II 45 **F** Akt. *-εον* 1; *ἐφ-ίζωμεν* 1; ⌊*ἐφ-ίσ⌋σουσιν* 1; *ὤπλισσε* 1; ⌊ ⌋*σωσι* 1; ⌊ ⌋*σειας* 1, ⌊ ⌋*σαιτε* 1; *-ισσον* 1; ⌊ ⌋*σαι* 1, ⌊ ⌋*αι* 1; ⌊ ⌋*σαντες* 2 Med.-Pass. *-ίζονται* 1; *ὠπλίζετο* 2, *ὠ⌊πλίζοντο⌋* 4, *ἀφω⌊ ⌋* 1; *-ιζώμεθα* 1; *-εσθαι* 2; *-ίσαθ'* 2, *ὠπλίσσατο* 6, *-ισάμεσθ'* 2; *-ισθεν* 1; *-⌊ισόμεσθα⌋* 1, *ἐφοπλ⌊ ⌋* 2; *ὑπερ-ίσσαιτο* 1; *-ίσαι* 1 zum Augment s. Scheindler, Textkrit. Erl. 53 ff.; zu *-εσθαι* 2ⁱ s. Chaintraine, Dict. s.v. *ὅπλον*

M 1 dreis. **1a** [⏑⏑⏑] *-εον* ζ 73; *-ίσαι* Ω 190 [⏑⏑⏑] *ἐφ-ίσαι* ζ 37 [⏑⏑⏑] *εὔτριχας ὠπλίσαθ' ἵππους* Ψ 301. 351 **1b** [–⏑⏑] *ὤπλισσε* Λ 641 **1c** [⏑–⏑] *-ισθεν* ψ 143; *-ισσον* β 289; *-εσθαι· τὰ δέ / τάδε* Γ 172, Ψ 159 [⏑–⏑] *ἐφ-ίσσαι* τ 419 2 viers. **2a** [⏑⏑⏑⏑] *δόρπον θ' -ισάμεσθ'* δ 429 = 574 **2b** [–⏑⏑⏑] *ὠπλίζετο* ξ 526, Hes. fr. 30,4 suppl. [–⏑⏑⏑] *⌊ὠπλίσσατο⌋ δεῖπνον* Λ 86, ι 311 (≅ 344), κ 116; ⌊ ⌋ *δόρπον* β 20, ι 291. 344 (≅ 311) **2c** [⏑–⏑⏑] *ὠπλίζοντο* Danais fr. 1,1 p. 141 Dav.; *ἐφ-ίσσαντες* β 295 [⏑–⏑⏑] (*δόρπον*) *ἀφωπλίζοντο/ἐφ-ίσσαντες ἕκαστος*⁺ Ψ 26. 55; (*δεῖπνον*) *ἐφ-ίσσαιτε/ωσι τάχιστα* Ω 263, ω 360; *ἐφ-ίσσειας/ουσιν ἀπήνην* ζ 57. 69; *ὠπλίζοντο* Η 417; *ἐφ-ίζωμεν* Δ 344 [⏑–⏑×] *-ίζονται* ρ 288; *ὠπλίζοντο* Θ 55, π 453; *ὑπερ-ίσσαιτο* ρ 268 3 fünfs. **3a** [⏑⏑⏑⏑⏑] *δόρπά τ' ἐφ⌊-ισόμεσθα⌋* Θ 503, 166; *δόρπον θ'* ⌊ ⌋ μ 292 **3b** [⏑–⏑⏑] *-ιζώμεθα* ω 495

Σχ sch. D: ⌊Simplex und *ἐφ-* m. *παρασκευάζω* bzw. *ἑτοιμάζω* außer⌋ Ω 190: *-ίσσαι· κατασκευάσαι. ἑτοιμάσαι*, Ψ 26: *ἀφωπλίζοντο· ἀφῃροῦντο τὰ ὅπλα* sch. Barnes (u. sch. min. POxy. 3160 zu β 20): ⌊ ⌋ ρ 268: *ὑπερ-ίσσαιτο· ἤτοι ὑπερηφανήσειεν. εὐτελίσειεν. ἢ εὐχερῶς ἐπιβουλεύσειεν* L. Trümpy, Krieg. Fachausdr. 82 ff.

B *m. ὅπλα versehen*: Wagen u. Pferde, Schiffe; *mittels ὅπλα herrichten*: nur Speisen (nicht wie *τεύχω*, einfach 'bauen, herstellen'); Med. intrans. 'sich m. *ὅπλα* versehen' > *sich rüsten, waffnen, schmücken*; trans. refl. *sich (sibi) rüsten*: Wagen, Pferde u. Speisen; (*ὑπέροπλος*:) II 3. – Wortf.: s. *ἐντύ(ν)ω, θωρήσσω* **I Simplex** **I1** Akt./Pass. Wagen u. Pferden *bereitstellen, fertigmachen* (vgl. I 2a): Ω 190 *υἷας ⌊ἄμαξαν εὔτροχον ἡμιονείην⌋ ' -ίσαι ἠνώγει, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς* ζ 73 *οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ⌊ ⌋ ' -εον ἡμιόνους θ' ὕπαγον ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ* Schiffe 'auftakeln' > *aufrüsten, für die Reise fertigmachen* (s. β 295 in I 2a; vgl. Kurt, Seem. Fachausdr. 158) Pass.: ρ 288 *τῆς (γαστρὸς) ἕνεκεν καὶ νῆες ἐΰζυγοι -ίζονται ' πόντον ἐπ' ἀτρύγετον* Speisen *zubereiten* (s. Δ 344 usw. in II 2a): Λ 641 (sie mischte viele Zutaten) *πινέμεναι δ' ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ' ὤπλισσε κυκεῶ* β 289 *-ισσόν τ' ἤϊα καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα* (für die Schiffahrt) **I2** Med. *sich rüsten, sich für etwas fertigmachen* Η 417 *τοὶ δ' ὠπλίζοντο μάλ' ὦκα, ' ἀμφότερον νέκυάς τ' ἀγέμεν ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην* ξ 526 (*οὐδὲ συβώτῃ ἤνδανεν*) *ὑῶν ἄπο κοιμηθῆναι, ' ἀλλ' ὅ γ' ἄρ' ἔξω ἰὼν ὠπλίζετο ...* ' ... ' *πρῶτον μὲν ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις κτλ.* ψ 143 *πρῶτα μὲν ἄρ λούσαντο καὶ ἀμφιέσαντο χιτῶνας, ' -ισθεν δὲ γυναῖκες*, die Frauen *rüsteten* od. *schmückten sich* zum Tanz ('got ready, dressed up' Heubeck, Odyssey) dann auch zum Kriege *sich waffnen* (vgl. II 1): Θ 55 *θωρήσσοντο· ' Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὠπλίζοντο* ω 495 *οἶδε δὴ ἐγγὺς ἔασ'· ἀλλ' -ιζώμεθα θᾶσσον. ' ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ὤρνυντο καὶ ἐν τεύχεσσιν ἔδυνον* Danais fr. 1,1 p. 141 Dav. *καὶ τότ' ἄρ' ὠπλίζοντο θοῶς Δαναοῖο θύγατρες ' πρόσθεν ἐυρρεῖος ποταμοῦ, Νείλοιο* trans. refl. Pferde *für sich bereitstellen, anschirren*: Ψ 301 *Ἀντίλοχος δὲ τέταρτος εὔτριχας ὠπλίσαθ' ἵππους* = 351ᵉᵃ, wohl elliptisch für 'er machte den Wagen fertig u. schirrte die Pferde an', vgl. vv. 291–300; Ω 190 u. ζ 73 (I 1), vgl. s.v. *ἵππος* II Sp. 1213, 67 Hes. fr. 30,4 *ὠ]πλίζετο* (Salmoneus) *μ[ών]υχας ἵππου[ς* Mahlzeit *für sich zubereiten* (s. II 2b): Λ 86 *ἦμος δὲ δρυτόμος περ ἀνὴρ -ίσσατο δεῖπνον* Γ 172 *λαὸν μὲν σκέδασον καὶ δεῖπνον ἄνωχθι ' -εσθαι* + Ψ 159 δ 429 *δόρπον θ' -ισάμεσθ' ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ* = 574 ≅ μ 292ᵃᵇ, vgl. Θ 503 usw. in II 2b β 20 *τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ ' ... πύματον δ' ⌊ὠπλίσσατο δόρπον⌋*, hier Prād. Akk. anders: ι 291 *τοὺς δὲ διὰ μελεῖστὶ ταμὼν ⌊ ⌋* ι 344 *σὺν δ' ὅ γε δὴ αὖτε δύω μάρψας ⌊ ⌋* ≅ 311 (*δεῖπνον*) = κ 116ᵉᵃ π 453 *οἱ δ' ἄρα δόρπον ἐπισταδὸν ὠπλίζοντο, ' σῦν ἱερεύσαντες*

II Komposita Gebrauch ähnlich wie I, aber s. II 3 **II1** *ἀφ-ίζομαι* die Waffen *ablegen* (vgl. Θ 55 usw. in I 2) Ψ 26 *οἱ δ' ἔντε' ἀφωπλίζοντο ἕκαστος ' χάλκεα μαρμαίροντα, λύον δ' ὑψηχέας ἵππους* **II2** *ἐφ-ίζω* **2a** Akt. Wagen u. Pferde *bereitstellen, fertigmachen* (s. I 1) Ω 263 *οὐκ ἂν δή μοι ἄμαξαν ἐφ-ίσσαιτε τάχιστα, ' ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο;* ζ 37 *ἀλλ' ἄγ' ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἠῶθι πρὸ ' ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐφ-ίσαι* + 57 (*ἐφ-ίσσειας*) + 69 (*ἐφ-ίσσουσιν*) Schiffe *ausrüsten, für die Reise fertigmachen* (s. ρ 288 in I 1): β 295 *τάων μέν (νηῶν) τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι ἥ τις ἀρίστη, ' ὦκα δ' ἐφ-ίσσαντες ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ* Mahlzeit *zubereiten* (s. Λ 641 usw. in I 1): Δ 344 *πρώτω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο, ' ὀππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφ-ίζωμεν Ἀχαιοί* Ψ 55 *ἐσσυμένως δ' ἄρα δόρπον ἐφ-ίσσαντες ἕκαστοι ' δαίνυντ'* τ 419 *Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐκέκλετο κυδαλίμοισι ' δεῖπνον ἐφ-ίσαι* ω 360 *ἔνθα δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην ' προὔπεμψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἐφ-ίσσωσι τάχι-*

στα **2b** Med. Mahlzeit *für sich zubereiten* (s. *Λ* 86 usw. in I2) *Θ* 503 *ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ ' δόρπα τ' ἐφ-ισόμεσθα* = *I* 66[in.] **II3** *ὑπερ-ίζομαι* Denom. zu *ὑπέροπλος* trans. *übermütig verachten* *ρ* 268 *ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ ' τοίχῳ καὶ θριγκοῖσι, θύραι δ' εὐερκέες εἰσὶ ' δικλίδες· οὔ κέν τίς μιν ἀνὴρ ὑπερ-ίσσαιτο*, andere deuten 'überwinden (die Türen)' od. 'könnte es trefflicher machen', s. Russo, Odyssey z.St., *Λ* 86 u. B Vorbem. oben

D v.l. *ζ* 318 J.G.-J. Abbenes

ὁπλή [2[i], 1[H], 1[h]] E unbek., s. Chantraine, Dict. 809 **Σχ** sch. D *Λ* 536: *ἡ τοῦ ἵππου ὄνυξ*

B *Huf*, der ungespaltene des Pferdes, wie d. gespaltene von Rindern *Λ* 536 (*ἄντυγες*) *ἃς ἄρ' ἀφ' ἱππείων -έων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον* = *Y* 501 Op. 489 *τῇμος Ζεὺς ὄοι τρίτῳ ἤματι μηδ' ἀπολήγοι, ' μήτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς -ην μήτ' ἀπολείπων* (W.K. Kraak, Vogeltrek in de oudheid, in het bijzonder bij Aristoteles, diss. Amsterdam 1940, 66) d. späte Zeit zum Säen, s. Wilamowitz, Erga zu 486 h. Merc. 77 *ἀντία ποιήσας -ας, τὰς πρόσθεν ὄπισθεν, ' τὰς δ' ὄπιθεν πρόσθεν* J.G.-J. Abbenes

ὁπλίζω s. *ὁπλέω*

ὅπλον [6[i], 13[e], 2[H], 4[h]] E Abl. von Wz. **sep-*, gr. *ἕπω* 'anfassen', 'befühlen' (Vine, IF 93, 1988, 52ff.), s. Chantraine, Dict. — Abl.: *ὁπλότερος, ὁπλέω, -ίζω, Ὁπλεύς, ὑπέροπλος, ?ὁπλή*

F *-ον* 1, *-φ* 1; *-α* 2, *-ων* 2, *-οισιν* 2, *-α* 14, *-(α)* 3 **M 1** eins. [1] *-(α)* *β* 390, *γ* 433 [2] *-(α)* h. Ap. 405 2 zweis. **2a** [1⏑] *-φ* *ξ* 346; *-ων ἄπτεσθαι· τοὶ δ'* *β* 423, *ο* 288; *-α* Op. 627 [2⏑] *δ' -α ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα* *λ* 9, *μ* 151; *-α* h. 7,27 [2⏑] *-α μελαινάων/ης* *ζ* 268, h. Ap. 457; *-α* *Σ* 614, *Τ* 21, *β* 430 [2⏑] *-α τε πάντα* *Σ* 409. 412, *κ* 404 ≅ 424, *μ* 410 [2×] Th. 853, h. 7,33 **2b** [⏑2] *-ον φ* 390 3 dreis. [–2⏑] *-οισιν ἔνι δεινοῖσιν ἐδύτην* *K* 254. 272

Σχ sch. D *Σ* 412: *τὰ χαλκευτικὰ ἐργαλεῖα*; sch. min. P. Cairo Masp. 67331 zu *Σ* 412: [*οπ*]*λα· πάντα τα χαλκ*[*ωματα*], sch. Barnes *β* 390: *-(α)...· τὴν σκευὴν τῆς νηός*, *γ* 433: *τὰ ἐργαλεῖα. χαλκῆϊα*

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 81ff.; [2]J.S. Martin & R.T. Williams, Greek oared ships, Cambridge 1968, 55ff.; [3]Kurt, Seem. Fachausdrücke 156ff.

B meist Pl. *-α Geräte, Werkzeuge*; Sg. *Seil* eines Schiffes (2b); alle *Instrumente* mit denen man arbeitet (Vbd. mit *πάντα, σύμπαντα, ἕκαστα* 11×, u. häufig Aufzählung der so bez. Geräte — in späterer Zeit *ὅ.* nur noch von Waffen). — Epith.: *βύβλινον φ* 390, *δεινοῖσιν* *K* 254. 272, *εὐστρέφεϊ* *ξ* 346, *χαλκῆϊα γ* 433. — Wortf.: *ἔντος, τεύχος, βόειος* B2c *βοεύς, ἐπί-, πρότονος, κάλος, τεῖσμα, πούς, ὑπέραι* I *Werkzeuge* — des Schmieds: Amboß, Hammer u. Feuerzange (*γ* 433) *Σ* 409 *ὅφρ' ἂν ἐγὼ φύσας ἀποθείομαι ⌞-α τε πάντα⌟ 412 φύσας μέν ῥ' ἀπάνευθε τίθει πυρός, ⌞ ⌟ ' λάρναχ' ἐς ἀργυρέην συλλέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο γ* 433 *ἦλθε δὲ χαλκεὺς ' -(α) ἐν χερσὶν ἔχων χαλκῆϊα, πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην, ' οἰσίν τε χρυσὸν ἐργάζετο* 2 *Schiffszeug* **2a** Pl. Kollektivbez. für alle Teile des Schiffes, die normalerweise an Land aufbewahrt wurden: Rah, Mast, Segel, Taue der Takelage (dagegen L[2]) u. viell. mehr **2aα** im weitesten Sinn (für die Schiffahrt nötig u. beweglich) *β* 390 *καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' εἵρυσε, πάντα δ' ἐν αὐτῇ ' -(α) ἐτίθει, τά τε νῆες εὔσσελμοι φορέουσι* *κ* 404 (Kirke zu Od.:) *„κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε -α τε πάντα"* ≅ 424 Op. 627 *-α δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐγκάθεο οἴκῳ, ' εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο· ' πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι* **2aβ** *Seile, Taue* der Takelage: *β* 423 *Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευσεν ' -ων ἅπτεσθαι ... ' ἱστὸν' ... ἔντοσθε μεσόδμης ' στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν* = *ο* 288[in.] *β* 430 *ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.' δησάμενοι δ' ἄρα -α θοὴν ἀνὰ νῆα (λεῖβον)* h. 7,27 *οὖρον ὄρα, ἅμα δ' ἱστίον ἕλκεο νηὸς ' σύμπανθ' -α λαβών* *λ* 9 *-α ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα ' ἤμεθα* ≅ *μ* 151 h. 7,33 *ἱστόν τε καὶ ἱστίον ἕλκετο νηός. ' ἔμπνευσεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δ' ἄρ' -α ' κατάνυσαν* (*Brassen* u. *Schoten*) — h. Ap. 405 *οὐδ' οἵ γ' -(α) ἕλυον κοίλην ἀνὰ νῆα μέλαιναν, ' οὐδ' ἕλυον λαῖφος νηὸς ...· ' ἀλλ' ὡς τὰ πρώτιστα κατεστήσαντο βοεῦσιν ' ὣς ἔπλεον* 457 *τίφθ' οὕτως ἦσθον τετιηότες, οὐδ' ἐπὶ γαῖαν ' ἔκβητ', οὐδὲ καθ' -α μελαίνης νηὸς ἔθεσθε;* *μ* 410 *ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα ' ἀμφοτέρους, ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, -α τε πάντα ' εἰς ἄντλον κατέχυνθ'* allg.: *ζ* 268 (*ἀγορὴ καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφίς*) *ἔνθα δὲ νηῶν -α μελαινάων ἀλέγουσι, ' πείσματα καὶ σπείρας, καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά*, hier *πείσματα* allg. *Taue* **2b** Sg. *Seil* eines Schiffes in anderer Verwendung *ξ* 346 *ἔνθ' ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηῒ ' -ῳ εὐστρεφέϊ στερεῶς* *φ* 390 *κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ -ον* (v.l. *σοῦσον* pap. 120) *νεὸς ἀμφιελίσσης ' βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπέδησε θύρας*, s. Odyssey z.St. 3 *Waffen*, offensive u. defensive *K* 254 *-οισιν ἔνι δεινοῖσιν ἐδύτην* (Aufzählung u. Beschreibung der Waffen V. 255–271) ≅ 272 *Σ* 614 *ἐπεὶ πάνθ' -α κάμε κλυτὸς ἀμφιγυήεις, ' μητρὸς Ἀχιλλῆος θῆκε προπάροιθεν ἀείρας* (Aufzählung V. 609–613) *Τ* 21 *τὰ μὲν -α θεὸς πόρεν οἷ' ἐπιεικὲς ' ἔργ' ἔμεν ἀθανάτων* — Th. 853 *Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν μένος, εἵλετο δ' -α* (v.l. *-ον*), *' βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν, ' πλῆξεν* J.G.-J. Abbenes

ὁπλότερος [6[i], 6[e], 9[H], 3[h], 3[c]] E *-τερος* Abl. (vgl. *κουρότερος, ἀγρότερος*) von *ὅπλον*

F *-τερος* 3, *-τεροι* 2, *-τέρων* 2, *-τέροισιν* 1; *-τεραι* 1, *-τεράων* 2; *-τατος* 3, *-τατον* 4; *-τάτη* 3, *-τάτην* 7

M 1 viers. [1⏑⏑2] *-τερος γενεῇ / -τατος γενεῆφιν* *B* 707 = *τ* 184, *I* 58; *-τεροι (γεγάασι)* *Δ* 325, Vit. p. 9,5; *-τατον τέκε παῖδα* Th. 821; *-τάτη/ην θυγάτηρ / κούρην* *η* 58, *λ* 283; *-τατος/ν/ην* Hes. fr. 10a,54. 175,2, Th. 946 [2⏑⏑2] *Νέστορος -τάτη θυγάτηρ / κούρη Νηληϊάδαο* *γ* 465, Hes. fr. 221,2; *-τερος* *φ* 370; *-τέρων ἀνδρῶν* *Γ* 108, Epig. fr. 1 p. 26; *τοὺς/ὴν δὲ μέθ'* *-τατος/ην (τέκετο)* Th. 137 ≅ Hes. fr. 26,31[in.] ≅ c. Naup. fr. 1,1 p. 146 Dav.[in.]; ⌞*-τατον*⌟ *παίδων* Th. 478; ⌞ ⌟ Th. 333; *-τάτην* h. Ven. 23 [2⏑⏑2] *-τάτην τέκε παίδων* *ο* 364; *-τεραι γεγάασιν* h. Cer. 116 2 fünfs. [2⏑⏑2⏑] *-τέροισιν* h. Merc. 386 [2⏑⏑2×] *Χαρίτων μίαν -τεράων* *Ξ* 267. 275

Σχ sch. D *Δ* 325: *νεώτεροι, ὅπλα φέρειν δυνάμενοι* u. sonst m. *νεώτερος/τατος* sowie sch. Barnes zu *γ* 465 L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 85; M. Del Freo, RCCM 36, 1994, 101–111

B *jünger, jüngster, später, spätester*, nur von Personen (Frauen u. Männern); urspr. 'die/der m. (schweren) Werkzeugen arbeitet' > 'kräftig' im Ggs. zu den Älteren u. Kindern (od. 'waffenfähig', dann auf Frauen übertragen); *γενεῇ/ῆφιν* *B* 707 = *τ* 184, *I* 58 — Wortf.: *κουρότερος, νεώτερος* I Komp. versch. Bezüge (Kampf-)Kraft: *B* 707 (*Ποδάρκης αὐτοκασίγνητος*) *Πρωτεσιλάον ' -τερος γενεῇ· ὁ δὲ ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων* = *τ* 184 *Δ* 325 *κελεύσω ' βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γέροντων. ' αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι νεώτεροι, οἵ περ ἐμεῖο ' -τεροι γεγάασι πεποίθασίν τε βίηφιν* (vgl. unten *Γ* 108) *φ* 370 (Tel. zu Eum.:) *„ἄττα, πρόσω φέρε τόξα ... ' μή σε καὶ -τερός περ ἐὼν ἀγρόνδε δίωμαι ' ... βίηφι δὲ φέρτερός εἰμι"* — h. Merc. 386 (Hermes [sich größer ma-

chend]: „ich werde mich an Ap. rächen) *καὶ κρατερῷ περ ἐόντι· σὺ* (Zeus) *δ' -τέροισιν ἄρηγε*" — Vit. p.9,5 (*λαοὶ Φρίκωνος*) *-τεροι μαλεροῖο πυρὸς κρίνοντες Ἄρηα, jugendkräftiger*? s. Markwald, Hom. Epigr. 89 ff. u. Bd. III Sp. 28,52 ff. Bezug auf Verstand: *Γ* 108 (Priam.s *παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι*) *αἰεὶ δ' -τέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται* (*οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν* ...), vgl. oben *Δ* 325 Schönheit: *Ξ* 267 *τοι Χαρίτων μίαν -τεράων ' δώσω ὀπυιέμεναι* = 275ᵉˣ, eher *jung* als *jünger*? vgl. Janko, Iliad z.St. u. Th. 946 in 2 ohne weiteren Bezug: Epig. fr. 1 p. 26 Dav. *νῦν αὖθ' -τέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα Μοῦσαι*, als ihre Väter h. Cer. 116 *ἔνθα γυναῖκες ἀνὰ μέγαρα* ... ' *τηλίκαι ὡς σύ περ ὧδε καὶ -τεραι γεγάασιν* 2 Sup. *I* 58 (*οὐ τέλος ἵκεο μῦθων*) *νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης* ' *-τατος γενεῇφιν· ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις* ' ... ' *ἀλλ' ἄγ' ἐγών, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,* ' *ἐξείπω καὶ πάντα διίξομαι γ* 465 *Πολυκάστη,* ' *Νέστορος -τάτη θυγάτηρ* ≅ Hes. fr. 221,2 (*κούρη*) + *η* 58 + *λ* 283 Th. 946 (*Ἀγλαΐην δ' Ἥφαιστος*) *-τάτην Χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν*, vgl. *Ξ* 267 in 1 oben m. dir. Bezug auf Geburt: *ο* 364 *μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένῃ τανυπέπλῳ,* ' *θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τὴν -τάτην τέκε παίδων* Th. 478 *πέμψαν δ' ἐς Λύκτον, Κρήτης ἐς πίονα δῆμον,* ' *ὁππότ' ἄρ' -τατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,* ' *Ζῆνα μέγαν* 137 *τοὺς δὲ μέθ' -τατος γένετο* ⟨*Κρόνος ἀγκυλομήτης*⟩ ' *δεινότατος παίδων* h. Ven. 23 *Ἰστίῃ, ἣν πρώτην τέκετο* ⟨ ⟩ ' *αὖτις δ' -τάτην, βουλῇ Διός* Th. 333 *Κητὼ δ' -τατον Φόρκυι* ⟨*φιλότητι*⟩ *μιγεῖσα* ' *γείνατο δεινὸν ὄφιν* 821 *αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς,* ' *-τατον τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη* ' *Ταρτάρου ἐν* ⟨ ⟩ Hes. fr. 26,31 *τοὺς* ⟨*δὲ μέθ' -τάτην*⟩ *τέκετο ξανθὴν Ἰόλειαν* c. Naup. fr. 1,1 p. 146 Dav. *τὴν* ⟨ ⟩ *Ἐριώπην ἐξονόμαζεν*, (post *ὁ*. lacunam ci. West) Hes. fr. 175,2 *-τατον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον* 10a,54 -]*τατος δὲ Πύλ*[*ος γέν*]*ετ' ἐν μεγάρῳ*

D Hes. fr. 35,13 suppl. J.G.-J. Abbenes

Ὀπόεις [3ⁱ] Ort in Lokris, Heimat des Patr. u. Menoit. *B* 531 (*-εντα*, Versbau: vgl. *B* 499. 500. 639. 676; ⟨Visser, Katalog⟩ 56), *Σ* 326 (*-εντα*), *Ψ* 85 (*-εντος*) *Ὀ.* (*Saftig* zu *ὀπός* I) viell. heut. Kyparissi od. Atalanti; Hafen war Kynos (s. H.S.–L. 47 f.; ⟨ ⟩ 400 f.)

D Cycl. fr. dub. 6 p. 197 Be. R.J. Allan

ὄποι v.l. für *ὅπ(π)ῃ* *Ξ* 507 u. *Π* 283 Leaf, h. Ven. 208 M

ὁποῖος s. *ὁπ(π)οῖος*

ὀπός I [1ⁱ] E wohl Erbwort, s. Chantraine, Dict. s.v.
Σχ sch. D *E* 902: *τὸ γαλακτῶδες τῆς συκῆς*

B *Feigensaft, Lab* zum Verkäsen der Milch (s. Richter, Arch. Hom H 64. 142) *E* 902 *ὡς δ' ὅτ' -ὸς γάλα ... ἐπειγόμενος συνέπηξεν* ' *ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ' ὦκα περιτρέφεται κυκώοντι* (so schnell heilte des Ares Wunde) R.J. Allan

ὀπός II (Gen.) [14ⁱ, 13ᵒ, 3ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] E uridg. **μ̥ǵk̑ʷ-*, vgl. lat. *vōx*, ai. *vāc-*; Wurzelnomen zum Verb **μ̥ek̑ʷ-*, vgl. *εἰπεῖν*, *ἔπος*. Weiteres bei L¹ 3 f. — Nom. fehlt; man nimmt gewöhnl. **ὄψ* an (Chantraine, Morph. hist. 63), aber **ὤψ* ebf. mögl. (wie *φρήν, φρενός* u.ä., s. Risch § 36b). Hist. vertrat viell. *ὄσσα* (< **μ̥ǵk̑ʷ-ja*) den Nom.: Parallel *φύζα* zu *φύγ(αδε)*, *ἀλκή* zu *ἀλκ(ί)*, vgl. Meier-Brügger, MSS 53, 1992 [1994], 116. — Abl. (?): *ὄσσα, ἐνοπή, εὐρύοπα*

F *-ός* 2, *-ί* 9, *-α/(α)* 23 M 1 eins.: *ὄπ(α)* ⏑̯[⏑] *ὄπ' ἄκουσα H* 53, h. Cer. 67; *ὄπ' ἰεῖσαι* Th. 830 ⏑̯[⏑] *ὄπ' ἀκούσῃς/ἔμεν μ* 52. 160 ⏑̯[⏑] *ὄπ' ἄκουσαν*⁺ *Λ* 137 ≅ *Φ* 98, *μ* 185. 187; *ὄπ' ἰεῖσαι* h. 27,18 2 zweis. 2a [⏑̯] *-α* (m. Adj. am VA; agens am VE) *Ξ* 150, *λ* 421 2b ⏑̯[⏑] *-α Γ* 221 ⏑̯[⏑] *-ὸς ἔκλυον Π* 76, *X* 451; *-ί ξ* 492; *-α* (3× mit nachgest. Adj.) *φωνησά,σης B* 182 = *K* 512, *ω* 535; *θεοῦ* ⟨ ⟩*ντος Y* 380, *-α* Vit. p. 9,11 ⏑̯[⏑] *ἀμειβόμεναι* ⟨*-ὶ καλῇ*⟩ *A* 604, *ω* 60 ≅ h. Ap. 189; *ἀοιδιάουσ'* ⟨ ⟩ *ε* 61; *ἀειδούσης* ⟨ ⟩ *κ* 221 = 310a; *ἀγαλλόμεναι* ⟨ ⟩ Th. 68; *ἀκούουσαι -α ἀρνῶν Δ* 435. — *F*-ignoriert *Λ* 137 ≅ *Φ* 98, *ε* 61 (s. Hainsworth, Iliad zu *Λ* 137); viell. wirksam in Formel [⏑̯⏑]*μεναι -ὶ καλῇ* (4× in 2b), *Δ* 435 (ebd.), es kann sich aber auch um deklin. Formeln handeln (vgl. *κ* 221 = 310a ebd.), s. Chantraine, Gr. h. I 124, Hoekstra, Modifications 56

Σχ sch. D *A* 604 (ebs. sch. min. P. Köln inv. 2281 z.St.), *B* 182, *Γ* 152. 221, *Π* 76, *X* 451: glossiert m. *φωνῆς*⁺, *Σ* 222: *-α χάλκεον· στερεὰν φωνήν*, sch. Barn. *λ* 421: *-α· φήμην. αἰτίαν, μ* 187: *μελίγηρυν -α· ἡδεῖαν φωνήν*

L [1]Fournier, Dire 3 f. 227 ff.; [2]G. Meiwes, Die *καλός*-Vorst. bei Hom., (maschinenschriftl.) Diss. Hamburg 1952, 102—4; [3]Krapp, Akust. Phänomene 23 f. 136—42

B *Stimme*, u. zwar (wie *ὄσσα* B 2) i.S. eines aktuell ertönenden Lautes (vgl. niederl. *stemgeluid*), nicht (auch) als Eigenschaft (wie *αὐδή* B 2. 3; *φωνή, φθόγγος*). Annahme einer Bed. 'Äußerung', 'Wort' (~ *ἔπος*, vgl. E), bes. für *B* 182, *H* 53, *K* 512, *Λ* 137, *Y* 380, *ω* 535, unnötig (s. zu den Stt.), auch wenn es sich im Kontext meistens um e. artikulierte Äußerung handelt: Gesang (15×), Rede (9×), Wehklage (1×). Ansonsten: Schrei (5×), Tierlaute (2×), neutral *Π* 76, Th. 830 (s. zur Sirenenepisode in 3a). — Wenn vom Hören einer *ὀ.* die Rede ist (17× in 1 u. 3a), scheint die Quelle f. den Hörer stets unsichtbar zu sein (s. zu den Stt., bes. *Λ* 137, *Φ* 98 in 3a). — 22× von Göttern (Ath., Ap., Pos., Perseph., Musen, Chariten, Kirke, Kal., Sirenen, Nymphen, Typhoeus), 10× von Menschen, 2× von Tieren (Zikaden, Lämmer). — Bei Hom. 13× im Erzählertext (10ⁱ, 3ᵒ), 14× in dir. R. (4ⁱ, 10ᵉ). — 23× m. Adj.: *νωϊτέρην*; quantif. *ἀδινήν, μεγάλῃ, ὀλίγῃ, τόσσην*; qualif. *ἀμβροσίην, ἀμείλικτον* (2×), *ἱερήν, καλῇ* (7×), *κάλλιμον, λειριόεσσαν/ἔσσῃ, μελίγηρυν, οἰκτροτάτην, παντοίην, χάλκεον*. — Wortf.: *αὐδή, γῆρυς, ὀμφή, ὄσσα, φθογγή, φθόγγος, φωνή* 1 *ὀπός* (2ⁱ, Obj. zu *ἔκλυον*, vgl. 3a) *Π* 76 (Ach.:) „*οὐδέ πω Ἀτρεΐδεω -ὸς* (v.l. *ἔπος*) *ἔκλυον αὐδήσαντος* ' *ἐχθρῆς ἐκ κεφαλῆς*" *X* 451 (Androm.:) „*ἴδωμ' ὅπιν' ἔργα τέτυκται.* ' *αἰδοίης ἐκυρῆς ὀπὸς ἔκλυον*" 2 *ὀπί* (9×, davon 7× *-ὶ καλῇ* am VE), zu *ἀμειβόμεναι, ἀειδούσης*⁺, *ἀγαλλόμεναι, φθεγξάμενος, γελᾷ A* 604 (*οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐδωδῆς,* ' *οὐ μὲν φόρμιγγος*) *Μουσάων θ' αἳ ἄειδον* ⟨*ἀμειβόμεναι -ὶ καλῇ*⟩, *ω* 60 (Ag. über Ach.s Totenklage:) „*Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι* ⟨ ⟩ ' *θρήνεον*", vgl. V. 62 *Μοῦσα λιγεία* h. Ap. 189 *Μοῦσαι μέν θ' ἅμα πᾶσαι* ⟨ ⟩ ' *ὑμνεῦσιν* (*θεῶν δῶρα* usw.) u.a. Heubeck (Odyssey zu *ω* 60) geht von einer vorhom. Formel *ἀμειβόμεναι ϝοπὶ καλῇ* aus (vgl. M am Ende) *ε* 61 *ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ'* ⟨*-ὶ καλῇ*⟩ ' *ἱστὸν ἐποιχομένη, χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν κ* 221 *ἔσταν δ'* (Od.' Gef.) *εἰνὶ θύρῃσι* ... ' *Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης* ⟨ ⟩*ς* = 310a (*ἄκουον* 1. Sg.), vgl. *καλὸν ἄκουον ἀειδούσης, λίγ' ἄειδεν* 254 Th. 68 (Musen) *μέλπονται* ... ' *ἀοιδιάει* 227, *ἀοιδιάει* ... ' *Αἱ τότ' ἴσαν πρὸς Ὄλυμπον,* ... *ἐπήρατον ὄσσαν ἰεῖσαι.* ' *ἀγαλλόμεναι -ὶ καλῇ,* ' *ἀμβροσίῃ μολπῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα* ' *ὑμνεύσαις* 41 *φωνῇ ὀμηρεῦσαι, τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ* ' *ἐκ στομάτων ἡδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς* ' *Ζηνὸς ἐριγδούποιο θεᾶν -ὶ λειριόεσσῃ* ' *σκιδναμένῃ, ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου* ' *δώματά τ' ἀθανάτων· αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν* (vgl. E) *ἱεῖσαι κτλ.*, vgl. *-α λειριόεσσαν Γ* 152, u. zum 'Widerhallen' *κ* 227 *ξ* 492 ('Bettler' über Od.:) „*φθεγξάμενος δ' ὀλίγῃ -ί με πρὸς μῦθον*

ἔειπε·‿' „σίγα νῦν", vgl. Ω 170 τυτθὸν φθεγξαμένη; ‿ ‿ν = B 59[ex] 3 ὄπα (stets Obj.) 3a Obj. zu 'hören', 'vernehmen' (15×, vgl. -ὸς ἔκλυον 2[i] in 1): ἄκουσα+ (Aor. außer μ 160) Δ 435 (ὥς τ' ὄϊες μυρίαι ἑστήκασιν) ἀζηχὲς μεμακυῖαι ἀκούουσαι -α ἀρνῶν, ' ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ... ὀρώρει H 53 (Helenos zu Hektor: „οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν) ὣς γὰρ ἐγὼ ὄπ' ἄκουσα θεῶν, sollte ὄπ- 'Wort' bed., würde man eher τήν statt ὣς erwarten Λ 137 ὣς τώ γε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα ' μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουσαν ~ Φ 98 (folgt dir.R., s. Edwards, HSPh 71, 1970, 26); ὄπ' nicht 'Wort', s. s.v. ἀμείλικτον; sieht das Subj. den Angeflehten? Nicht unwahrsch., daß zum demütigen Verhalten auch das Wegblicken gehört, vgl. παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ von den Λιταί (I 503) Y 380 ὣς ἔφαθ' (Ap.), Ἕκτωρ δ' αὖτις ἐδύσετο οὐλαμὸν ἀνδρῶν ' ταρβήσας, ὅτ' ἄκουσε θεοῦ -α φωνήσαντος, die Stimme (nicht die Gestalt!) des Gottes ist nur für Hektor wahrnehmbar (vgl. u. B 182, K 512, anders ω 535 in 3b); es ist nicht so sehr der Klang der Stimme, die ihn erschreckt, als vielmehr der Gedanke, daß e. Gott ihn ermahnt λ 421 (Ag.:) „οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα -α Πριάμοιο θυγατρὸς ' Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε (Klyt.) ... ' ἀμφ' ἐμοί" das Erbärmlichste war die Stimme der K., die ich hörte (vgl. οἰκτρός B 3), offensichtl. sieht er sie nicht – Stimmen der Sirenen (4× hier + μ 192 in 3b), s. L[2]; viell. bez. φθόγγον/ήν (μ 41. 159. 198) die nur als Laut wahrnehmbare, ὄπ(α) dagg. die verständl. Stimme (vgl. B Vorbem.) μ 52 (Kirke: „αὐτὸς ἀκουέμεν αἴ κ' ἐθέλῃσθα, δησάντων σ') ὄφρα κε τερπόμενος ὄπ' ἀκούσῃς Σειρήνοιϊν" 160 (Od.: „Σειρήνων μὲν ἀνώγει φθόγγον ἀλεύασθαι.) οἷον ἔμ' ἠνώγει ὄπ' ἀκουέμεν" 185. 187 „νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς. ' οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ, ' πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι, ' ἀλλ' ὅ γε τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς" h.Cer.67 (Dem. über Persph.:) „τῆς ἀδινὴν ὄπ' ἄκουσα δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο ' ὥς τε βιαζομένης, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν", vgl. V.22f. 39. 57 (φωνή) – ἄϊον: Σ 222 οἳ δ' (Tr.) ὡς οὖν ἄϊον -α χάλκεον Αἰακίδαο, ' πᾶσιν ὀρίνθη θυμός, vgl. φωνή 219. 221; trotz Ach.s Glanz (205ff.), sehen die Tr. ihn, weil er abseits steht (215f.), erst jetzt (225f.), nachdem sie ihn haben schreien hören – ξυνέηκε: B 182 ὣς φάθ' (Ath. zu Od.), ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς -α φωνησάσης = K 512 (Ath. zu Diom.), ähnl. Y 380 oben: hörte d. Stimme der Göttin, wie sie sprach, nicht 'hörte auf ihr Wort' (so s.v. ἵημι I B 12b), vgl. B Vorbem u. LSJ s.v. συνίημι; NB: Ath. bzw. Ap. sind nicht sichtbar, nur akust. wahrnehmbar, und das nur f. den Adressaten. Schon daher Konstr. ξυνέηκε -α besser als -α φωνησάσης (wie ω 535 in 3b), abgesehen von sprachl. u. stil. Erwägungen (s. Heubeck, Odyssey zu ω 535 u. vgl. 'angehängtes' αὐδήσαντος am VE [u.a. Π 76 in 1] sowie folg.St.) – σύνθετο: υ 92 (Pen. betet zu Art.) τῆς δ' ἄρα κλαιούσης -α σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς 3b Obj. zu 'ertönen lassen' (7×): ἱεῖσι+ Γ 152 (die tr. Greise) γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ ' ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵ τε καθ' ὕλην ' δενδρέῳ ἐφεζόμενοι -α λειριόεσσαν ἱεῖσι, vom τέττιξ auch αὐδήν (Sc.396), ἀοιδήν (Op.583) 221 (Antenor:) „ἀλλ' ὅτε δὴ -α τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει (Od.) ' καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα (stand er keinem nach)" Ξ 150 (ὅσσόν τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἀνέρες ἐν πολέμῳ) τόσσην ἐκ στήθεσφιν -α κρείων ἐνοσίχθων ' ἧκεν μ 192 ὣς φάσαν (Sirenen) ἱεῖσαι -α κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ ' ἤθελ' ἀκουέμεναι, vgl. 52. 160. 185. 187 in 3a Th.830 φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῆς κεφαλῆσι (des Typhoeus) ' παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι ἀθέσφατον, vgl. φθέγγονθ' 831, ὅσσαν 832 h.27,18 (Art. leitet Musen/Charitenchor) αἱ δ' ἀμβροσίην ὄπ' ἱεῖσαι ' ὑμνεῦσιν Λητὼ καλλίσφυρον ὡς τέκε παῖδας, vgl. αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι Th.43 – φωνησάσης: ω 535 ὣς φάτ' Ἀθηναίη, τοὺς δὲ χλωρὸν δέος εἷλε· ' τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατο τεύχεα, ' πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ πῖπτε, ‿θεᾶς -α φωνησάσης‿, -α Akk. des Inhalts: als d. Göttin ihre Stimme ertönen ließ; Abwandlg. des Formelvers ὣς φάθ', ὁ δὲ ξυνέηκε ‿ ‿ (3a, s.d.). Unklar, ob es der Klang ihrer Stimme ist, der d. Ithak. erschreckt: sie hat ja Mentors αὐδή (V.503. 548); vgl. noch Y 380 in 3a 3c Obj. zu anderen Verben (1[c]) Vit. p.9,11 (d. Kymäer) οἳ δ' ἀπανηνάσθην ἱερὴν -α, φῆμιν ἀοιδῆς, ' ἀφραδίῃ

D v.l. θ 73 -ὶ καλῇ; ὄφ' ci. Agar (CR 39, 1915, 193–5) Th.10. 43. 65. 67, h.27,18; κ 310a in B 2 S.R. van der Mije

ὀπόσ(σ)ος s. ὁπ(π)όσ(σ)ος

ὀπόταν s. ὁπ(π)ότε

ὀπότε s. ὁπ(π)ότε

ὅπου [1°] *where*, indef. indir. interr. adv. γ 16 ὄφρα πύθηαι ' πατρός, ὅπου κύθε γαῖα, Lejeune, Adv. en -θεν, 220. 264. 269; Monteil, Phrase relative 385–7. 389. – W d f l d.: ἔνθα, ᾗ, ἦχι, ἵνα, ὅθι, ὀππόθι

D v.l. ζ 27, π 306 (see Hainsworth, Odyssey ad l.), υ 340 R.J. Allan

Ὀποῦς s. Ὀπόεις

ὄπ(π)η [7[i], 17°, 1[H], 2[h]] F ὅπῃ 14, ὅππῃ 13 (geminate Aeol.), see Risch, MSS 46, 1985, 176

M 1 ὅπῃ 1a ¹[‿‿] ‿οὐδ' ὅπῃ‿ κ 191. 192 ²[‿‿] ι 279 ²[‿‿] κ 190 ‿ ‿ 1b [‿²] X 185, ο 453, σ 242 [‿¹] Ξ 507 = Π 283 = χ 43, Y 25, X 321, γ 106, κ 190 2 ὅππῃ [¹-] ‿ὅππῃ (οἱ)‿ M 48, θ 573, h.Merc.394, h.Ven.208 [²-] τέρπειν ‿ ‿ α 347, θ 45; ὅππῃ σε/μιν κραδίη θυμός τε κελεύει N 784 ≅ ξ 517 = ο 339 ≅ π 81 = φ 342; ὅππῃ ι 457, Th.387

Σχ sch.Barn. γ 106: ὅπου, θ 45: ὅππῃ θυμός· ὅσα βούλεται αὐτός, ἤ, ὅσα ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀκουόντων

L Monteil, Phrase relative 385–391; Lejeune, Adv. en -θεν 220. 262; Ruijgh, „τε épique" § 386

B adv., indef. rel./indir. interr. (1a) of direction or path (the distinction is not clear-cut) *by which way, in which direction, whither*, (1b) of location *where*, (2) of manner *in what way, how*. – W d f l d.: ἔνθα, ᾗ, ἦχι, ἵνα, ὅθι, [ὅποι], ὁπ(π)όσε, ὅπου, ὁπ(π)όθι, ὅπ(π)ως, ὡς 1 local 1a rel./interr. adv. *by which way, in which direction, whither* N 784 ἄρχ' ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει ≅ ξ 517 = ο 339 (πέμψει) ≅ π 81 = φ 342 (πέμψω, μιν) γ 106 πλαζόμενοι κατὰ λῃΐδ', ὅππῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς ο 453 ὁ δ' ὕμιν μυρίον ὦνον ' ἄλφοι, ὅππῃ περάσητε κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους σ 242 (he can't return home) ὅππῃ οἱ νόστος Th.387 (there isn't a road) ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει h.Merc.394 (to show the place) ὅππῃ δὴ αὖτ' ἀπέκρυψε βοῶν ἴφθιμα κάρηνα correl. w. τῇ: M 48 ὅππῃ τ' ἰθύσῃ τῇ εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν ‖ Ξ 507 πάπτηνεν δὲ ἕκαστος ὅπῃ (ὅποι v.l. Leaf) φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον = Π 283 = χ 43 θ 573 κατάλεξον, ' ὅππῃ ἀπεπλάγχθης ι 279 ἀλλά μοι εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα („aber sag mir: wohin hast du, als du kamst, dein gutgebautes Schiff gelenkt?" Schadewaldt) κ 190(bis). 191. 192 οὐ γὰρ ἴδμεν ὅπῃ ζόφος ‿οὐδ' ὅπῃ‿ ἠώς, ' ‿ ‿ ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν ' ‿ ‿ ἀννεῖται h.Ven.208 οὐδέ τι ᾔδει ' ὅππῃ (ὅποι cod. M) οἱ φίλον υἱὸν ἀνήρπασε θέσπις ἄελλα 1b rel. adv. of location *where* X 321 εἰσορόων χρόα καλόν, ὅπῃ εἴξειε μάλιστα „where it might best yield (an opening)" (Richardson, Iliad ad l.) ι 457 εἰπεῖν, ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μέ-

νος ἡλασκάζει to tell me, where he is fleeing from my fury **2** rel. adv. of manner *in what way, how.* All instances w. subj. *νόος* or *θυμός*, metaph. extension of (1), the mind is seen as moving along a path (cf. *Ι* 310), first w. verbs of motion (cf. *α* 347), then w. static verbs (*ἔπλετο, ἐστί*) *Υ* 25 *ἀμφοτέροισι δ' ἀρήγεθ' ὅπῃ νόος ἐστὶν ἑκάστου* *Χ* 185 *ἔρξον ὅπῃ δή τοι νόος ἔπλετο* *α* 347 *τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν '* ⌊*τέρπειν*⌋ *ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται;* *θ* 45 *τῷ γάρ ῥα θεὸς περὶ δῶκεν ἀοιδὴν '* ⌊ ⌋, *ὅππῃ θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν*
R. J. Allan

ὀππόθεν [4°] *whence, from what place,* indef. indir. interr. adv. all instances w. *εἰμί* in subordinate clause (ellipse in *α* 406) *α* 406 *ἐρέσθαι, ' -όθεν οὗτος ἀνήρ* *γ* 80 *εἴρεαι -όθεν εἰμέν* *ξ* 47 *εἴπῃς, -όθεν ἐσσὶ καὶ ὀππόσα κήδε' ἀνέτλης* *τ* 162 *εἰπὲ τεὸν γένος, -όθεν ἐσσί* Lejeune, Adv. en *-θεν* 234 f. — W d f l d.: see *ὅθεν*
R. J. Allan

ὀππόθι [1ⁱ, 1°] *where,* adv., indef. rel. correl. w. *ἔνθα*: *Ι* 577 (Phoen. to Ach.:) *„-όθι πεδίον Καλυδῶνος, ' ἔνθά μιν ἤνωγον τέμενος ἑλέσθαι"* indir. interr.: *γ* 89 (Tel. to Nestor: „no one can tell certainly) *-όθ' ὄλωλεν"*. — W d f l d.: see *ὅπου*, Lejeune, Adv. en *-θεν* 212 f. 220. 269
R. J. Allan

ὁπ(π)οῖος [1ⁱ, 5°] *of what sort or quality, what kind of,* indef. pron. and adj., rel./indir. interrog.; correl. w. *τοιος* **1** rel. pron. w. opt. *ρ* 421 *πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ ' τοίῳ, ὁποῖος ἔοι καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι* = *τ* 77 **2** rel. adj. w. subj. + *κε*: *Υ* 250 *ὁπποῖόν κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις* interr. adj.: *α* 171 *ὁπποίης τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο;* = *ξ* 188 w. indef. pron.: *τ* 218 *εἰπέ μοι, ὁπποῖ' ἄσσα περὶ χροῖ εἵματα ἕστο* Syntax: Monteil, Phrase relative 198–203 et al.
R. J. Allan

ὀππόσε [1°?] *to what place, whither* uncertain: *ξ* 139 presumably *ὀππόσα* q.v. — W d f l d.: *ἔνθα, ὅπῃ, ὅποι*
D v.l. h. Ap. 209
R. J. Allan

ὁπ(π)όσ(σ)ος [3ⁱ, 3°, 1ᴴ, 3ʰ] M **1** disyll. ⁱ[⏑⏑] *-οσ' ἐστίν* h. 30,2 **2** trisyll. **2a** [⏑ⁱ⏑] *-όσσον* *Ψ* 238 = *Ω* 792; *-όσσα* *χ* 220 **2b** [⏑⏑ⁱ] *-όσα* *Ω* 7 [⏑⏑ⁱ] *-όσοι* h. Merc. 339 [⏑⏑ⁱ] *-όσα* h. Cer. 365 **2c** [ⁱ⏑⏑] *-πόσα* *ξ* 47, Hes. fr. 204,113 — hybrid *ὁπόσσ-, ὀππόσ-* are artificial (metric convenience); Lesbian would be **οπποσσος* (s. Wathelet, Traits éoliens, 294; Lejeune, Phonétique historique § 93)
L Monteil, Phrase relative 225–7 et al.; Ruijgh „*τε* épique" § 463
B sg. *as much as* (only *Ψ* 238 = *Ω* 792), pl. *as many as,* (1) indef. rel. pron, (2) indef. rel./indir. interr. adj.; 4× *εἰμί* in rel. clause; distinction betw. def. *ὅσ(σ)ος* and indef. *ὁ.* can be slight, cf. *σ* 131 (*πάντων, ὅσσα*) w. h. Cer. 365 (1) **1** indef. rel. pron. *Ψ* 238 (they quenched the whole pyre with wine), *-σσον ἐπέσχε πυρὸς μένος* = *Ω* 792, *as far as* *χ* 220 (the suitors to Mentor: „we'll put your) *κτήμαθ' -σσα τοί ἐστι* (tog. w. those of Od.)" Hes. fr. 204,113 *ἔ]στι καὶ -σα μέλ* <*λ*> *ει ἔσεσθαι* h. Cer. 365 *δεσπόσσεις πάντων, -όσα ζώει τε καὶ ἕρπει* h. Merc. 339 (I haven't seen another like Hermes among gods or men) *-σοι λησίμβροτοί εἰσ' ἐπὶ γαῖαν* h. 30,2 (Gaia, that feeds) *ἐπὶ χθονὶ πάνθ' -σ' ἐστίν* with subj.: *ξ* 139 (I won't find a master as kind) *-σ'* (*-όσε* ?) *ἐπέλθω, ἐπί* 'through', not 'to', cf. *γ* 252? **2** rel. adj. *Ω* 7 (Ach. *ποθέων ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος* of Patr.) *ἠδ' -σα τολύπευσε σὺν αὐτῷ καὶ πάθεν ἄλγεα*, slightly zeugmatic ‖ indir. interr. adj. *ξ* 47 (Eum. to Od.: *„εἴπῃς) -ποσα κήδε' ἀνέτλης"*
D v.l. *Α* 404 Zen., *Ο* 673
R. J. Allan

ὁπ(π)όταν s. *ὁπ(π)ότε*

ὁπ(π)ότε L **1** Syntax: Monro, H. Gr. § 289. 308; H. Vandaele, Opt. 165–176; Monteil, Phrase relative 283–6 et alibi; Chantraine, Gr. hom. II 252–60. 292–3; Ruijgh, „*τε* épique" § 407. 524 **2** Zu einzelnen Stellen: *σ* 409: van der Valk, Text. Crit. Od. 152, *Κ* 189: Leaf, h. Cer. 401: Richardson
Stellen s. Gehring u. Hofinger Nachträge: inc. sed. fr. 14ᴬ p. 108 Dav., + *ἄν* Cert. p. 37,13. 43,25
R. J. Allan

ὀππότερος [11ⁱ, 2°, 1ᴴ] M **1** quadrisyll. [ⁱ⏑⏑ⁱ] *-ος/ῃ* *δή* *Γ* 317, *μ* 57; *-ός κε* *Ψ* 805; *-ος* *Γ* 71 = 92 = *σ* 46, *Γ* 321; *-ῳ* *Γ* 309; *-οι* *Γ* 299; *-αι* *Ψ* 487 [ⁱ⏑⏑ⁱ] *-ῳ* (*κεν*) *Γ* 101, *Χ* 130; *-ην* Th. 549 **2** pentasyll. [ⁱ⏑⏑ⁱ⏑] *-οισι* *Ε* 33
Σχ sch. D *Γ* 71. 101. 309, *Ε* 33: *ὁποῖος⁺* (*αὐτῶν*), *Γ* 92. 299. 317: *ὅστις⁺* (*πρότερος⁺ / πρῶτος*), sch. Barn. *μ* 57: *διὰ ποίας*
B (1) *which of two,* pron. indef. rel. / indir. interr. (never adj.); pl. of opp. groups; mostly in context of duels; synt.: Monteil, Phrase relative 173–7 et al.; (2) *-ῃ, by which of two ways, in which of two directions,* indir. interr. adv. sp. (indir. *Γ* 92) exc. *Γ* 317 7× in *Γ* **1** indef. rel. *Γ* 71 *-ος δέ κε νικήσῃ* (shall take the treasure and the woman home) = 92 = *σ* 46 101 (Men. to the Grs. and Trs.:) *„ἡμέων δ' -ῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται ' τεθναίη"* 321 (Trs. and Grs. in prayer:) *„-ος τάδε ἔργα μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε* (let him die)" Th. 549 (Prom. to Zeus:) *„τῶν δ' ἔλευ -ήν σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει"* w. *κε* + subj.: *Ψ* 805 (Ach. inviting the Grs.:) *„-ός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν* (to him I'll give this sword)" ‖ indir. interr. w. indic.: *Γ* 309 (Priam. about Men. and Alex.: „the gods know) *-ῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν"* w. (*κε* +) subj.: *Χ* 130 (Hect. to Ach.:) *„εἴδομεν -ῷ κεν 'Ολύμπιος εὖχ⌊ος ὀρέξῃ⌋"* *Ε* 33 (Ath. to Ares: „let the Grs. and Trs. fight, [to see]) *-οισι πατὴρ Ζεὺς κῦδ⌊ος⌋"* w. opt.: *Γ* 299 (Grs. and Trs.) *-οι πρότεροι* (break this oath, let their brains flow like this wine) 317 (they took up two lots in a helmet, [to see]) *-ος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος* ellipse: *Ψ* 487 (Idom. to Ajax: „let us appoint Ag. as judge, [to see]) *-αι πρόσθ' ὕπποι"* **2** *-ῃ*, indir. interr. adv. *by which of two ways, in which of two directions* *μ* 57 (Circe to Od.: „I won't say) *-ῃ δή τοι ὁδὸς ἔσσεται* (the Wandering Rocks or Scylla and Charybdis")
R. J. Allan

ὀπποτέρωθεν [1ⁱ] *from which of the two sides,* indef. indir. interr. adv. *Ξ* 59 *οὐδ' ἂν ἔτι γνοίης μάλα περ σκοπιάζων ' -ωθεν 'Αχαιοὶ κλονέονται* Cf. *ἀμφο⌊τέρωθεν⌋ ἐ⌊ ⌋*
R. J. Allan

ὅπ(π)ως L **1** Syntax: Munro, H. Gr. § 285. 306. 326 (3); Vandaele, Opt. 126–31; Voigt, Überlegung 18–23; Monteil, Phrase relative 364–375. 383. 391. 401 ff.; Fournier, Dire 51. 183; Ruijgh, „*τε* épique" § 242 f. 246. 383 n. 11. 420 f. 527; S. Amiguès, Les subordonnées finales par *ὅπως* en attique classique, Paris 1977; G. Wakker, in: 'Kühner' 328. 338; Rijksbaron, The Syntax and Semantics of the Verb in Classical Greek, Amsterdam 1984, 62–5 **2** zu einzelnen Stellen: Leaf zu *Α* 136. 349; zu *τ* 557, *ι* 551 Fournier
Stellen s. Gehring u. Hofinger Nachträge: Asius fr. 13,1 p. 91 Dav.; c. Naup. fr. 7ᴬ,3 p. 148 Dav.; Cert. p. 37,8; Choer. fr. Suppl. Hell. 316 (= 1a Colace),1; v.l. *Ξ* 163, *Υ* 464, *δ* 800, *ε* 386, *π* 306, Hes. fr. 302,23
R. J. Allan

ὀπταλέος [1ⁱ, 2°, 1ᴴ] E app. expansion of *ὀπτός* (cf. e.g. *αὖος/αλέος, λεπτός/αλέος*). On *-αλέος* Graz, Feu 117–120

B *roast(ed)*, of meat, acorns (Hes.) *Δ* 345 *-έα κρέα ἔδμεναι μ* 396 *κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι μεμύκει, ' -έα τε καὶ ὠμά π* 50 (*τοῖσιν*) *κρειῶν πίνακας παρέθηκε συβώτης ' -έων, ἃ ῥα τῇ προτέρῃ ὑπέλειπον ἔδοντες* (v. om. codd. quidam) Hes. fr. 266a, 10 (= c,3) *μητέρα μητρὸς* < > *παισ]ὶν ἄγοντο ' ἀζαλέην τε καὶ -έην σφετέροισι τέκεσσι ' τεθνάναι*, see *μήτηρ* B II 2. – W d f l d.: *ὀπτός*, opp. *ὠμός*

J. N. O'Sullivan

ὀπτάω [5ⁱ, 13ᵒ, 1ᴴ, 1ᵇ] **E** app. denom. from *ὀπτός* **F** *ὤπτα* 1; *ὤπτων* 2, *ἐπώπτων* 1; *ὤπτησε* 1; *ὤπτησαν* 10; *-ῆσαι* 2; *-ήσας* 1; *-ήσαντες* 1; *-ηθῆναι* 1

M 1 disyll. [⏑̄–] *ὤπτα* h. Merc. 121; *ὤπτων γ* 463 [⏑̄–] *ὤπτων γ* 33; *ἐπώπτων μ* 363 **2** trisyll. **2a** [–⏑̄⏑] *ὤπτησε I* 215 **2b** shape [⏑̄–⏑̄]: [⏑̄–⏑̄] *ὤπτησάν τε περιφραδέως A* 466 = *B* 429 = *H* 318 = *Ω* 624 = *ξ* 431, *τ* 423; *ὤπτησαν* Hes. fr. 316; *-ῆσαί τε ο* 98; *-ήσας ξ* 76 [⏑̄–⏑̄] *ὤπτησαν γ* 65 = 470 = *υ* 279 [⏑̄–⏑̄] *-ῆσαι ο* 323 **3** quadrisyll. **3a** [⏑̄–⏑̄⏑] *-ήσαντες υ* 252 **3b** [⏑̄–⏑̄×] *-ηθῆναι υ* 27 **L** Arend, Typische Scenen 64–68 w. Tafel 4 (on Opfermahl)

B *roast* meat, inwards (n. *ὀπταλέος* Hes. fr. 266a, 10 [= c,3] of acorns; meat as obj. often understood from context) on spits (spits not spec. mentioned *ο* 98. 323; w. inwards *μ* 363, *υ* 252, but n. use of spits *B* 426, h. Merc. 121 f., also *υ* 25 ff.); roasting prec. by sacrifice 9× (sacrificial roasting alone without meal h. Merc. 121); subj. always male (even where women otherwise involved in preparat. of meal [*ο* 98]), usu. pers. of rank (though *ο* 323 among tasks performed by *χέρνες* for *τοῖς ἀγαθοῖσι*) *A* 466 (*μίστυλλον*) *τἆλλα καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν, ' ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα* = *B* 429 = *H* 318 (*ὄπτησαν* Allen) = *Ω* 624 = *ξ* 431 = *τ* 423ⁱᵐ. *γ* 65 ⟨*ὤπτησαν*⟩ *κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο* = 470 = *υ* 279 Hes. fr. 316 ⟨ ⟩ *μὲν πρῶτα, περιφραδέως δ' ἐρύσαντο I* 215 *ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε γ* 463 (*μίστυλλον τἆλλα*) *ὤπτων δ' ... ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες* 33 *δαῖτ' ἐντυνόμενοι κρέα τ' ὤπτων ἄλλα τ' ἔπειρον μ* 363 *οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπ' αἴθομένοις ἱεροῖσιν, ' ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα over* the blazing thigh-pieces etc. on the fire *ξ* 76 *-ήσας ... πάντα φέρων παρέθηκ' 'Οδυσῆϊ ' θέρμ' αὐτοῖς ὀβελοῖσιν ο* 98 (*τὸν πῦρ κῆαι ἄνωγε*) *-ῆσαί τε κρεῶν* (part. gen.) 323 *δαιτρεῦσαί τε καὶ -ῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι, ' οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρνες υ* 27 (*ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνήρ*) *ἔνθα καὶ ἔνθα ' αἰόλλῃ* (doubtless on spit: cf. parallel *ἑλίσσετο* in narrative, v. 28), *μάλα δ' ὦκα λιλαίεται -ηθῆναι* 252 *σπλάγχνα ... -ήσαντες ἐνώμων* h. Merc. 121 (*ἔργῳ δ' ἔργον ὄπαζε ταμὼν κρέα*) *ὤπτα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα δουρατέοισι, ' σάρκας ὁμοῦ καὶ νῶτα γεράσμια καὶ μέλαν αἷμα ' ἐργμένον ἐν χολάδεσσι.* – W d f l d.: cf., of preparing food, *ἐπαρτύνομαι* (h. Cer. 128), *ἐντύνομαι*, (*ἐφ*)*οπλίζω/ομαι*, *τεύχω/ομαι*, *τίθεμαι*

Compd.: *ἐπ-* (prev. loc.) *μ* 363

D *μ* 365a (= *A* 466⁺)

J. N. O'Sullivan

(δι/ἐπ)οπτεύω [1ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ] **Σχ** sch. D *K* 451: *κατασκοπεύσων* **L** Prévot, RPh III 9, 1935, 263 ff.; Shipp, Studies 100 f.

B (Abl. zu [*ἐπι/κατ*]*όπτης*:) *die Funktion eines Inaugenscheinnehmers ausüben*; reg. [⏑̄–⏑̄(⏑)], hom. in dir. R. **1** *διοπτεύω* (vgl. *διοπτήρ*) *ausspionieren, auskundschaften.* – W o r t f.: *ὀπιπεύω*, *σκοπιάζω*, *διασκοπιάομαι K* 451 (*ὕστερον εἴσθα*) *ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν, ' ἠὲ δι-σων* (v.l. *διοψόμενος* q.v. D) *ἢ* (*πολεμίζων*), vgl. V. 562. 388. 40 **2** *ἐποπτεύω* (vgl. *ἐπιοπτής*, *ἐπίουρος*) *beaufsichtigen, inspizieren.* – W o r t f.: *εἶμι* B II 5 (*δ* 411), *ἰδεῖν* B I 3c, *ὁράω* B II 2 (*ρ* 487), *ὄρομαι*, *ἐπιπωλέομαι*, *φυλάσσω π* 140 (Laertes, *ὃς τείως μὲν*) ⟨*ἔργα τ' ἐπ-*⟩*εσκε μετὰ δμώων τ' ἐνὶ οἴκῳ ' πῖνε καὶ ἧσθ' die Landwirtschaft reg. beaufsichtigte*, vgl. V. 144, *τ* 514 Op. 767 (*τριηκάδα*) *ἀρίστην ' ⟨ ⟩ειν ἠδ' ἀρμαλιὴν δατέασθαι die geleistete Landarbeit / das kultivierte Land zu inspizieren*, vgl. *ο* 505, *π* 314

R. Führer

ὀπτ(ήρ) [2ᵒ] **Σχ** sch. Barn. *ξ* 261: *κατασκόπους* **B** (nom. ag. zu *ὄψομαι*:) *Späher, Kundschafter ξ* 261 (hieß Gef.) *νῆας ἔρυσθαι, ' -ας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυνα νέεσθαι* = *ρ* 430, vgl. *π* 365, *δ* 524, *K* 38. – W o r t f.: *διοπτήρ*, *ἐπίσκοπος* B 2, *ὀπωπητήρ*, *σκοπός*

R. Führer

ὀπτός [3ᵒ] **E** prob. linked to *ὀβελός*, see Plath, *HS* 105, 1992, 255 f. – Deriv.: see *ὀπταλέος*, *ὀπτάω*

B *roast(ed)*, of meat *δ* 66 *σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν ' ὄπτ' π* 443 *κρέας -ὸν ' ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν χ* 21 *σῖτός τε κρέα τ' -ὰ φορύνετο.* – W d f l d.: *ὀπταλέος*, opp. *ὠμός*

J. N. O'Sullivan

ὀπυίω [6ⁱ, 6ᵒ, 6ᴴ] **E** viell. zu ai. *púsyati* 'ernährt, unterhält', also **h₂o-pus-i̯e* 'als Frau zu sich nehmen, bei sich (im eigenen Haushalt) unterhalten' (L¹² 202 f., nach L⁴ 228 A. 1); zur Vbd. mit etrusk. *puia* 'Gattin' (Hammarström, Gl. 11, 1921, 212 u. Frisk s. v.) s. L¹² 206 f.; für eine Vbd. mit heth. *hapus* 'penis' (Watkins u. Peters [s. L⁸], Melchert, Die Sprache 33, 1987, 23 – ablehnend L¹² 191 ff.) ist die (wie auch bei *γαμεῖν*) nachep. mögliche Bed. 'sexuellen Verkehr haben' kein brauchbares Indiz (vgl. L¹, L⁴, L¹²); *ὀ.* heißt auch nie 'mount/to be mounted' (so Dover, Greek Homosexuality, London 1978, 168 A. 26 u. L⁸)

F Akt. Präs. Ind. *-εις* 1, Konj. *-ῃ* 1, Opt. *-οι* 2, Inf. *-ειν* 1, *-έμεν* 2, *-έμεναι* 1, Ptz. *-οντες* 1, Impf. *ὄ-ε(ν)* 3, *ὤ-ε(ν)* 5; Med.-Pass. Präs. Ptz. *-ομένη* 1

M 1 *-υι-* im longum **1a** dreis. [⏑̄–] *-εις* Sc. 356 [⏑̄⏑] *-ε Π* 178, *δ* 798 [–⏑̄⏑] (Subst./Adj.ᵃ) *-ην* (*δ'*) / *τὴν ὤ-ε N* 429, *Σ* 383, Hes. fr. 10a, 100; 243, 5 [⏑̄–] *-ειν* Th. 819 [⏑̄×] *ὅς τις -οι β* 336 ≅ *π* 386; *ὅς κεν -ῃ ο* 21; *-εν* Hes. fr. 70, 34 **1b** viers. [⏑̄–⏑̄] *-οντες ζ* 63 [⏑̄⏑⏑] *-έμεν N* 379, *β* 207 **1c** fünfs. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-έμεναι Ξ* 268 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ομένη Θ* 304 **2** *-υι-* in den brevia [⏑̄–⏑̄] *ὤ-εν* Hes. fr. 252, 1

Σχ sch. D *Θ* 304: *-ομένη· μεμνηστευομένη. γεγαμημένη*, *Π* 178: *-ε· κατὰ νόμον ξυνῴκει. ἐγεγαμήκει*, *Ξ* 268: *-έμεναι· γῆμαι*, sch. Barn. *ζ* 63: *-οντες· γεγαμηκότες*

L [1]C. G. Cobet, Variae lectiones, [2]Leiden 1873, 78; [2]Schulze, KJ. Schr. 344 A. 2; [3]Brugmann, IF 28, 1911, 291 f.; [4]Wackernagel, Unt. 228 A. 1; [5]Scheid, DArch. 1, 1979, 60–73; [6]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 83 ff.; [7] Weinsanto, in: La femme dans les societes antiques (Actes colloques Straßbourg), Straßburg 1983, 45–48; [8]Watkins, in: Festschrift Neumann, Innsbruck 1983, 456 f.; [9]di Lello-Finuoli, SMEA 25, 1984, 287 f.; [10]Edwards, Minos 20–22, 1987, 173–81; [11]Chadwick, Lex. Gr. 74; [12]Zeilfelder HS 110, 1997, 188–210

B (jem.) *als Ehefrau haben, eine Frau haben, verheiratet sein* (1), *eines Mannes Ehefrau sein, verheiratet sein* (2) – punkt. Bed. 'zur Ehe nehmen/genommen werden' (L⁶: 'in die Ehe führen, in die Ehe folgen') paßt zwar öfter, aber nicht immer. Result. Bed., durch ausschließliche Verwendg. im Präs. Stamm nahegelegt (L¹¹), ist *ζ* 63 u. Sc. 356 u. bei von *δίδωμι* abh. Inf. (*N* 379, *Ξ* 268, Th. 819) zwingend u. nirgends unpassend (L¹,²,⁴,¹⁰,¹¹), Nebeneinander beider Bed. (so L³) zwar allg. möglich, aber weder nötig noch durch nachep. Bed. empfohlen (L¹⁰ 175 ff.). *ὀ.* beschreibt formellen (L¹² 203: „zivilrechtlichen") Status, der durch Zusatz betont werden kann (*ἀναφανδόν Π* 178 - vgl. L⁹); untersch. Verwendg. der genera verbi für

Mann und Frau zielen nicht auf sex. Handlung, sondern auf tradit. Geschlechterrollen (Ehe als Inbesitznahme der Frau durch Mann), vgl.L[7]. — Wortf.: s. γαμέω, μνάομαι 1 Akt. 1a trans. (Akk.Obj. oft zu ergänzen) 1aα Präs. Sc.356 (Her. zu Kyknos:) „τοῦ γὰρ -εις παῖδα Θεμιστονόην" β207 (Eurym.:) „οὐδὲ μετ' ἄλλας ' ἐρχόμεθ', ἃς ἐπιεικὲς -έμεν ἐστὶν ἑκάστῳ" *wir gehen nicht zu anderen (Frauen), die (zur Ehe) zu haben einem jeden standesgemäß wäre*, vgl. s.v. ἐπιεικές N379 (Idom. zum sterbenden Othryoneus:) „δοῖμεν δ' Ἀτρεΐδαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην ' Ἄργεος ἐξαγαγόντες -έμεν" *(damit du sie) zur Frau (hast)*, nicht etwa „zum Heiraten", vgl. δίδωμι B1aαaa(2) Ξ268 (Hera zu Hypnos:) „τοι Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων ' δώσω -έμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν", die hier sichtbare „jurist." Formel (L[6]95, L[9]298 A.71), heißt nicht „ich gebe dir meine Tochter zum Heiraten", sondern „... zur Frau" (vgl. L[2], anders Ameis—H. z.St.: κεκλῆσθαι als Folge von ὁ.), vgl. h.Cer.79 Th.819 Βριάρεών γε ... ' γαμβρὸν ἑὸν ποίησε (Pos.) ' δῶκε δὲ Κυμοπόλειαν -ειν, θυγατέρα ἣν β336 (Freier untereinander über mögl. Folgen von Tel.s Tod:) „οἰκία δ' αὖτε ' τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν ἠδ' ὅς τις -οι" ≅ π386 *daß sie es hat und der, der sie dann als Frau hat* o21 (Ath. zu Tel.:) „κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν -ῃ", (allg. Sentenz:) *eine Frau will Haus und Gut dessen mehren, der sie zur Frau hat (= dessen Frau sie ist)*, nicht etwa „der sie heiratet" 1aβ Impf. N429 γαμβρὸς δ' ἦν (Alkathoos) 'Αγχίσαο, ' πρεσβυτάτην δ' ὤ-ε θυγατρῶν Ἱπποδάμειαν *war Schwiegersohn, hatte zur Frau*, vgl. η313 (παῖδα ἔχεμεν + γαμβρός καλέεσθαι) Hes.fr.252,1 Φύλας δ' ὤ-εν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου ' Λειπεφίλην Σ383 (Χάρις) τὴν ὤ-ε (Heph.) δ798 (Ἰφθίμῃ) τὴν Εὔμηλος -ε, Φερῇσ' ἔνι οἰκία ναίων, *sie war die Frau des E., der in Ph. wohnte* Hes.fr.10a,100 (olim 16,10) Πεισιδίκην ὤπυ[ιε (Myrmidon) 70,34]ην (ἣν West) 'Ανδρεΐδης 'Ετέοκλος -εν 243,5]ρην ὤ-ε θε[Π178 ὅς ῥ' ἀναφανδὸν -ε (Boros sc. die Polydore) πορὼν ἀπερείσια ἕδνα, *who openly had her to wife* (L[10]175); trotz Bezug von ἀμφάδιος auf γάμος (ζ288) u. Vbd. mit Brautgaben auch hier 'heiraten' nicht wahrsch.; Boros ist schon zum Zeitpunkt der Geburt des Kindes der formelle, öffentlich erkennbare, Ehemann der Polydore, während V.179ff. geschildert wird, daß Echeklees die Polymele heiratet (ἠγάγετο πρὸς δῶματ' V.190), nachdem sie ein („uneheliches") Kind von Hermes geboren hat (das dann auch nicht zur neuen Familie gehört, sondern vom Großvater aufgezogen wird — vgl. L[6]86) 1b intrans. ζ63 (Naus. zu Alkin.: „fünf Söhne sind dir geboren) οἱ δύ' -οντες, τρεῖς δ' ἡΐθεοι θαλέθοντες" *haben schon eine Frau* 2 Pass. Θ304 (Teukros trifft Gorgythion) υἱὸν ἐὺν Πριάμοιο ... ' τόν ῥ' ἐξ Αἰσύμηθεν -ομένη τέκε μήτηρ ' καλὴ Καστιάνειρα *den die aus Aisyme geheiratete Mutter ihm gebar*, vgl. Φ88 (τοῦ δ' ἔχε [Priam.] θυγατέρα), zum formellen Charakter der Vbd. des Priam. mit „Nebenfrauen" s. Φ84ff. u. vgl. L[6]83

D φ156a (PGen.338 [MH 37, 1980, 214])(≅ β207)

M.Schmidt

ὄπωπα s. ὄψομαι

ὀπωπή [4°, 1ʰ] Σχ sch.Barn. γ97: θέας (παρὰ τοὺς ὤπας). ἢ φωνῆς (παρὰ τὴν ὄπα), ι512: ὄψεως L Holt, Noms d' action 85 A.2; Benveniste, BSL 59, 1964, 31

B *das Seh(vermög)en*, nom.act. (m. Redupl. wie ἀκωκή, ἐδωδή) zu ὄπωπα (s. γ93/7 = δ323/7), parall. m. ἀκοή ρ43f., komplem. zu εἶδος h.Cer.157f.; mit Assonanz οπω γ97+, m. Responsion ὀπ ι511f.; in dir.R. ι512 (μάντις μοι ἔφη) χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι -ῆς *Augenlicht*, vgl. V.516, θ64 ‖ γ97 μοι κατάλεξον ὅπως ἤντησας -ης = δ327 ≅ ρ44 *wie (immer) dir Autopsie zuteil geworden*, vgl. δ201. 258 h.Cer.157 τάων οὐκ ἄν τίς σε κατὰ πρώτιστον -ην ' εἶδος ἀτιμήσασα δόμων ἄπο νοσφίσσειεν, ' ἀλλά σε δέξονται *auf den ersten Blick* — Wortf.: ὀφθαλμός, ὄψις

R.Führer

ὀπωπητήρ [1ʰ] *Ausspäher, Auskundschafter*, metr. Verlängerg. von (δι)ὀπτήρ, ≅ ὀπιπευτήρ (erst Nonn.) h.Merc.15 (Maia) ἐγείνατο παῖδα πολύτροπον, αἱμυλομήτην, ' λῃστῆρ', ἐλατῆρα βοῶν, ἠγήτορ' ὀνείρων, ' νυκτὸς -α, πυληδόκον νηκτίλ. *Herumspionierer*, euphem. f. 'Dieb' (wie ἡμερόκοιτος, s.d.), vgl. V.67. 284. 290. 577f., s.a. ἐύσκοπος — Wortf.: s. ὀπτήρ

R.Führer

ὀπώρη [1ⁱ, 3°] E cf. w. *opi-* (ὀπι-) and **osar-* 'late summer', see Kluge-Seebold s.v. *Ernte* and see Forssman (l.c. in Sprache 31, Idg.Chronik Nr. 31b/611a) 84. — Deriv.: ὀπωρινός, μετοπωρινόν

Σχ sch.D X27: -ης· κατὰ τὸ φθινόπωρον, sch.Barn. ξ384: νῦν τὸ μετόπωρον; see ὀπωρινός Σχ

B *late summer and early autumn*, part of θέρος, q.v., see μετοπωρινός; Hofinger, Vocabulaire 79—88; Schrot, Kl.P. 2,360 (Ernte); cf. also ἔαρ, ὥρη εἰαρινή, χεῖμα, χειμών, ὥρη χειμερίη; adj.: τεθαλυῖα λ192 1 alone X27 (Priam saw Ach. like the Dog Star) ὅς ῥά τ' -ης εἶσιν, ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαί (a bad sign bringing much fever) see E5 s.v. ὀπωρινός 2 w. θέρος (q.v. B1) contrast w. χεῖμα: λ192 (χεῖμα μὲν εὕδει ὅθι δμῶες ἐν κόνι ἄγχι πυρός) αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος τεθαλυῖά τ' -η, ' πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλῳῆς (εὐναί) μ76 (cloud-covered cliff) οὐδέ ποτ' αἴθρη ' κείνου ἔχει κορυφὴν οὔτ' ἐν θέρει οὔτ' ἐν -ῃ expected time-span: ξ384 καὶ φάτ' ἐλεύσεσθαι ἢ ἐς θέρος ἢ ἐς -ην, ' πολλὰ χρήματ' ἄγοντα

D v.l. ν245

W.Beck

ὀπωρῖνός [3ⁱ, 1°, 2ʰ, 1ʰ] Σχ sch.D E5: ἀστέρ' -ῷ· ... -α δὲ καλεῖται ὁ μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου καιρός, sch.Barn. ε328: ὁ ἐν τῷ καιρῷ τῆς -ας, ὅ ἐστιν ἐν τῷ θέρει πνέων

B *in / belonging to* ὀπώρη, q.v., -ῑ- exc. Op.674 (metr. lengthening: Shipp, Studies 198; see also Heubeck, Kl.Schr. 398), cf. ⟨εἰαρῖνός⟩ ref. to stormy, inclement weather (see μετοπωρινός): Π385 ὡς δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβριθε χθὼν ' ἤματ' -ῷ, ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ (ποταμοὶ πλήθουσι) Op.674. 677 (in summer voyage swiftly home) μηδὲ μένειν οἴνόν τε νέον καὶ -ὸν ὄμβρον ' καὶ χειμῶν' ἐπιόντα Νότοιό τε δεινὰς ἀήτας, ' ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ ' πολλῷ -ῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν. ' ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ε328 τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα. ' ⟨ὡς δ' ὅτ' -ὸς Βορέης⟩ φορέῃσιν ἀκάνθας ' ἅμ πεδίον dry weather: Φ346 πᾶν δ' ἐξηράνθη πεδίον, σχέτο δ' ἀγλαὸν ὕδωρ. ' ⟨ ⟩ νεοαρδέ' ἀλωὴν ' αἶψ' ἀγξηράνῃ· χαίρει δέ μιν ὅς τις ἐθείρῃ damp weather / air: h.Merc.147 διὰ κλῄθρον ἔδυνεν ' αὔρῃ -ῇ ἐναλίγκιος ἠΰτ' ὀμίχλη (q.v.) purely temp.: E5 δαῖε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ ' ἀστέρ' -ῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα ' λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος ὠκεανοῖο, Sirius, see X27 (ὀπώρη B1). — Wdfld.: μετοπωρινός, εἰαρινός, χειμέριος

W.Beck

ὄπως s. ὅπ(π)ως

ὀράω [70ⁱ, 65°, 8ʰ, 14ʰ, 3ᵉ] E denom. Abl. von **sorā-* 'Hinsehen', s. H.Rix, Die Termini der Unfreiheit in den Sprachen Alt-Italiens, Stuttgart 1994, 78; zum Anlaut s. ferner

Chadwick in: Festschr. P. Chantraine (E&C 79), Paris 1972, 29. Wz. **ser-* auch in avest. *haraiti* 'protéger', lat. *servare*. — vgl. *ὄρομαι*

F Akt. Präs. Ind. *-όω* 7, *-ῶ* 1, *-άᾳς* 4, *ἐφ-ᾷς* 1, *-ᾷ* 5, *ἐφ-ᾷ* 3, *-ῶσι* 1, *εἰσ-όωσι(ν)* 4; Impf. *-α* 5, *-ῶμεν* 1; Konj. *-ᾷς* 1, *-ᾷ* 1; Opt. ⸢*-όῳτε*⸣ 1, *εἰσ*⸢ ⸣ 1; Imp. *-α* 1; Inf. *-ᾶν* 4, *ἐσ-ᾶν* 1; Ptz. *-όων* 12, *εἰσ-όων* 12, *-ῶν* 2, *ἐσ-ῶν* 2, *καθ-ῶν* 1, *εἰσ-όωντι* 2, *ἐσ-ῶντι* 1, *εἰσ-όωντα* 7, ⸢*-όωντες*⸣ 5, *εἰσ*⸢ ⸣ 8 10, ⸢*-ῶντες*⸣ 1, *ἐφ*⸢ ⸣ 1, *εἰσ-όωσι* 1, *εἰσ-όωντας* 3, *-ῶντας* 2; *-όωσα* 2, *εἰσ-όωσα* 2, *-ῶσα* 1, *καθ-ῶσα* 1, *ἐσ-ῶσ'* 1, ⸢*εἰσ-οώσ*⸣*ῃ* 1, ⸢ ⸣*αν* 1, ⸢ ⸣*αι* 2; *-ῶντα* 1; Med. Präs. Ind. *-ῶμαι* 7, *-ηαι* 2, *-ᾶται* 2; Impf. *-ᾶτο* 3, *-ῶντο* 3, *εἰσ-όωντο* 1; Opt. *-ῷτο* 2, *-ῴατο* 1; Imp. *εἰσ-άασθε* 1; Inf. *-ᾶσθαι* 4, ⸢*-άασθαι*⸣ 3, *εἰσ*⸢ ⸣ 7; Ptz. ⸢*-ώμενος*⸣ 4, *καθ*⸢ ⸣ 1, *-ώμενον* 1, *-ώμενοι* 2

M **1** [⏑̯] *-ῶν* Sc. 426 [⏑̯] *ἐφ-ᾷ καί ν* 214; *-ᾷ(ς) Λ* 187 ≅ 202; *-α Ψ* 386, h. 7,26; *τ' ἐσ-ῶν N* 478; *καθ-ῶν Λ* 337 [⏑̯] *πάντας -ῶ Γ* 234; *ὃς πάντ' ἐφ-ᾷ(ς) καὶ πάντ' ἐπακούει(ς) Γ* 277 ≅ *λ* 109 = *μ* 323; (*ἔτι*) *ζώει(ν) καὶ -ᾷ/ᾶν φάος ἠελίοιο Σ* 61 = 442, *δ* 833 = *ξ* 44 = *υ* 207 / *Ω* 558, *δ* 540 = *κ* 498, h. Ven. 105; *ἀνδρῶν μνηστήρων ἐσ-ᾶν/ῶσ' ἀΐδηλον ὅμιλον π* 29, *ψ* 303; *τ' ἐσ-ῶν καί N* 490; *-ῶν E* 872; *οἷος -α Σ* 250 ≅ *ω* 452; *-α καί O* 616; *-α Π* 646 **2a** [⏑̯⏑̯] *ἄνδρ' -όω E* 244, *Ω* 355; *-όω σ* 143; *οὐχ -άᾳς οἷον⁺ / ὅ(τι) O* 555, *Φ* 108 / *H* 448, *ρ* 545; *-όων Γ* 325, *Y* 481; *εἰσ-όων Θ* 52 = *Λ* 82. 601, *X* 321, *Ω* 632, *φ* 393, h. Cer. 95 [⏑̯⏑̯] *-όω Λ* 651, *λ* 141; *γηθήσω* ⸢*δ' -όων*⸣ Hes. fr. 302,21, ⸢ ⸣ h. Ven. 84, *γηθήσεις -όων* h. Ven. 279; *-όων K* 239, *Y* 23, *Ψ* 323, *α* 229, *ψ* 91; *τ'* ⸢*εἰσ-όων*⸣ *καί K* 123, *τ'* ⸢ ⸣ *E* 183, h. Ap. 154, ⸢ ⸣ *π* 26 [⏑̯⏑̯] *-όω α* 301 = *γ* 199; *-όων A* 350 [⏑̯⏑̯] *δ' -όων ϑ* 314; *δ' εἰσ-όων π* 277 **2b** [⏑̯⏑̯] *-ῶσι* Th. 85; *οἷον -ῶμεν κ* 99; *τ' ἐσ-ῶντι καί ε* 272; *καθ-ῶσα* h. Ap. 136; *ὀφθαλμοῖσιν -ῶμαι X* 169; *ὅϑ' -ᾶτο θεούς Φ* 390, *ὅϑ' -ῶντο Y* 45 [⏑̯×] *-ῶντες Y* 28; *ἐφ-ῶντες ρ* 487; *θάμβος / σέβας δ' ἔχε πάντας -ῶντας* Hes. fr. 75,8, h. 28,6; *ἐν* ⸢*ὀφθαλμοῖσιν*⸣ *-ῶσα ϑ* 459, ⸢ ⸣ *-ῶντα* Hes. fr. 204,101; *ἢ μέγα θαῦμα τόδ'* ⸢ ⸣ *-ῶμαι N* 99 = *O* 286 = *Y* 344 = *Φ* 54 = h. Merc. 219 ≅ *τ* 36, *ἐν* ⸢ ⸣ *-ηαι ξ* 343, Oechal. fr. 1 p. 151 Dav.; *πᾶσαν -ᾶται Ω* 291, *-ᾶται* Op. 534; *-ᾶτο A* 56. 198; *πάντες/*⸢*ὀφθαλμοῖσιν*⸣ *-ῶντο X* 166, *ο* 462; ⸢ ⸣ *-ῷτο δ* 226, *-ῷτο T* 132; *ἐν* ⸢ ⸣ ⸢*-ᾶσθαι*⸣ *Γ* 306, *ζω/θνητ/λαοῖσιν* ⸢ ⸣ *λ* 156 ~ h. Cer. 111, Vit. p. 17,10 **3a** [⏑̯⏑̯] *-ῴατο* Hes. fr. 302,20; *πάντας* ⸢*-ώμενος*⸣ *σ* 344, ⸢ ⸣ *ε* 439, *σ* 219, ⸢ ⸣ ⸢*ἔνθα καὶ ἔνθα*⸣ h. Merc. 279; *ὀφθαλμοῖσιν -ώμενον* ⸢ ⸣ Hes. fr. 294,2; *-ώμενοι δ* 47 = *κ* 181 [⏑̯⏑̯] *καθ-ώμενος N* 4 **3b** [⏑̯⏑̯] ⸢*-ῴτε*⸣ *Δ* 347, *δ' εἰσ*⸢ ⸣ *θεοί ϑ* 341; *ἔργ'* ⸢*-όωντες*⸣ *ι* 295, *δ'* ⸢ ⸣ *η* 145, ⸢ ⸣ *P* 637; *εἰσ*⸢ ⸣ *N* 88; *εἰσ-όωσιν ϑ* 327; *ἔργ'* ⸢*-όωσα*⸣ *καί τ* 514, *δ'* ⸢ ⸣ h. Ven. 72; *εἰσ*⸢ ⸣*ι E* 418 [⏑̯⏑̯×] *θεὸν⁺ ὡς* ⸢*εἰσ-όωσι*⸣*(ν)/ντες M* 312, *ϑ* 173 / *η* 71, ⸢ ⸣ *ο* 520, *υ* 166; *εἰσ-όωντι Ψ* 464, *ω* 319; *ὀίομαι* ⸢*εἰσ-όωντα*⸣ ' *γινώσκειν P* 687, *ξ* 214, ⸢ ⸣ *O* 456; *ἐς ἀλλήλους* ⸢*-όωντες*⸣ *Ω* 633, *υ* 373; *εἰσκομεν εἰσ*⸢ ⸣ *ι* 321, *λ* 363, *εἰσ*⸢ ⸣ *Δ* 4, *H* 214, *I* 229, *Ω* 23, *υ* 311, h. Ap. 204; *θάμβος δ' ἔχεν/ει* ⸢*εἰσ-όωντα*⸣*ς Γ* 342, *Δ* 79 / *Ω* 482; *σέβας μ' ἔχει* ⸢ ⸣ / ⸢*εἰσ-όωσ*⸣*αν γ* 123, *δ* 75, *ζ* 161, *ϑ* 384 / *δ* 142; ⸢ ⸣*α Λ* 73, *τ* 537; ⸢ ⸣*ῃ ψ* 239; *καθήμεναι* ⸢ ⸣*αι Δ* 9; *ἐν ἀγῶνι* ⸢*καθήμενο*⸣*ι εἰσ-όωντο/άασθε ' ἵππους Ψ* 448. 495; ⸢ ⸣*ς εἰσ*⸢*-άασθαι*⸣ Cert. p. 43,23, *εἰσ*⸢ ⸣ *Ξ* 345, *γ* 246, *ι* 324, *κ* 396, *ω* 252, h. Ap. 264; *ἔργ'* ⸢ ⸣ *π* 107 = *υ* 317, ⸢ ⸣ *σ* 4

Σχ sch. D *A* 56: ... *ἔβλεπεν* (so reg., auch f. *εἰσο*. *Γ* 342, *Δ* 4. 9, dagg. f. *ἐφο*. *Γ* 277: *ἐπιβλέπεις*), *Δ* 347: ... *ἂν ἴδοιτε*, *K* 239: ... *ἀφορῶν*, *Y* 481: *πρόσϑ' -όων* ⸢*θάνατον*⸣ *ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν* ⸢ ⸣

L [1]J. M. Hoogvliet, Studia Homerica, Diss. Liège 1885, 4—7; [2]S. Carlsson, De generibus verbi Homerici I, Diss. Lund 1912, 123 ff.; [3]Witte, Gl. 3, 1912, 111. 150 f.; [4]Prévot, RPh III 9, 1935, 144 f. 152 ff.; [5]Bloch, Supplet. Verba 97. 105 f.; [6]Shipp, Studies 153 f.; [7] Krafft, Untersuchungen 57 f.; [8]Bechert, Diathesen von *ἰδεῖν* 352 ff. (dazu Berger, Kratylos 12, 1967, 168 u. L[10] 22 ff. 28 f); [9]Latacz, Freude 190. 204 ff. 219; [10]de Boel, Gl. 65, 1987, 19 ff.

B allg. (überh.) *sehen* (alle[s] *Γ* 234. 277⁺, *Ω* 291, PN[a] *Λ* 651, selber *P* 687, *ξ* 343, nicht *A* 198 u. 4× in I 2a), vgl. *ἰδεῖν*, spez. (intensiv / mit innerer Beteiligg.) (I 1, II 1 *an-*) *schauen* (*αἰεί⁺ Π* 646, *Ψ* 323, *π* 107⁺, PN[a] *N* 478. 490, *φ* 393 in II 1c, *φάος ἠελίοιο Σ* 61⁺ in I 2c, in Vbd. m. Weinen *A* 349 f., *N* 88, *Ψ* 385 f., *δ* 223/6. 539 ff. ≅ *κ* 497 ff., *ι* 294 f., *ω* 318 f., Trauer *T* 132, *τ* 513 f., Hes. fr. 302,20, Lachen *Φ* 398 f., *ϑ* 326 f., *υ* 373 f., Freude *Δ* 9 f., *H* 214, *Y* 23, *Φ* 390, *Ω* 633, *δ* 47 = *κ* 181, *π* 26, *τ* 513 f. 537, *ψ* 239, Hes. fr. 302,21, h. Ap. 136 f. 153 f. 204, h. Ven. 72. 279), vgl. *δέρκομαι*, *θηέομαι*, *λεύσσω*, selten (*I* 229, *K* 239, *Σ* 250⁺, *Y* 481) übertr. (geistig) *vor Augen haben*, vgl. *νοέω*, *ὄσσομαι*; in Vbd. m. *ὄσσοισι / (ἐν)* ⸢*ὀφθαλμοῖσι(ν)*⸣ Sc. 426 / *ϑ* 459, Hes. fr. 204,101 (Akt.), 294,2 u. 6[i], 6[o], 1[h], 1[e] in I 1 (Med.), s.a. ⸢ ⸣ nb. and. Verben bei M. Lechner, De pleon. Homericis I, Onoldi 1882, 14—22 u. vgl. *οὔασι* nb. *ἄκουον⁺ M* 442, Th. 701, *χερσίν* nb. *ἀμφαφόωντο ο* 462; (auch) auf Akustisches bzg. (vgl. II Sp. 1673,34; 1267,6 u. s. Struck, Bedeutungslehre 113) *γ* 123 f., *ρ* 545, Th. 84 ff., h. Ap. 264 f., gekoppelt m. 'hören' (wie *ἰδεῖν K* 47, *Σ* 63, *Y* 204 f., *μ* 202, *π* 32, *ρ* 510 f., *ψ* 40, Th. 701, h. Cer. 57. 67 f., h. Merc. 263⁺) *Γ* 277⁺, *Φ* 388 ff., *Ω* 632, h. Merc. 279 f., m. 'betasten' *ο* 462; komplem. zu *δοκέω α* 227 ff., *εἴδομαι ε* 439/42, *φαίνομαι* (wie *ἰδεῖν ι* 229 f.) *A* 198, *N* 4/13 f., *Ξ* 332/45, *X* 321/4, *κ* 98 f., *τ* 36/9, *ψ* 233/9, parall. zu *ἀθρῆσαι Ξ* 334/45, *δέρκομαι N* 86 ff., *Ξ* 344 f., *θηέομαι H* 444/8, *κ* 180 f., *ἰδεῖν/ἔσθαι Γ* 234 ff., *Λ* 599 ff., (*T* 15 f./18 v.l.,) *Ω* 482 ff., *δ* 43/7. 141 f., *ζ* 160 f., *η* 144 f., *ϑ* 307/14, *λ* 94/156, h. Cer. 95/105/111, h. Ap. 153 f., h. Ven. 84/90. 278 f., Vit. p. 17,10 f. ~ Cert. p. 43,23 f., *λεύσσω* (*T* 18 v.l./19,) *Y* 344 ff., *ϑ* 171 ff. (vgl. Ap. Rh. 1,547/50), *νοέω Λ* 599 ff., h. Ven. 83 f., *ὄψομαι Δ* 347/53, *Ξ* 343 ff., *ϑ* 313 f., *π* 24 ff., *φράζομαι Ψ* 448 ff., *δ* 71/5, versch. von *ἰδεῖν Ψ* 463 f., *λ* 141 ff., *ψ* 91 f., h. Cer. 105/11. — Konj. / Opt. selten (*Λ* 187 ≅ 202 / 5×), vgl. Chantraine, BSL 40, 1938, 74; Imp. nur *Ψ* 495, h. 7,26. Med. (s. I 1 u. Vorbem. zu II) nur als metr. Altern. (wie 1. P. Pl. statt Sg. *κ* 99, *υ* 311) ggüber Akt., nie metr. gleichw. (wie 'Konjug.' -[*ό*]*ῶσι* / -[*ό*]*ῶντο*), überw. am VE bzw. *Y* 45, *Φ* 390, *X* 169 *κ. τρ. τρ.* außer *N* 4, 5[o], 2[H], 1[h] in M 3a, bes. (vgl. L[6] 153) in (außer *X* 169, Hes. fr. 294,2 VE-)Formel *ὀφθαλμ*⸢*οῖσιν ὀ.*⸣, (bzw. deren Umstellg. *δ* 47⁺), s. I 1 (einschl. ⸢ ⸣ 3× am Anf.), vgl. metr. gleichw. ('Konjug.') *ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι⁺* (Med. ⸢außer *T* 174, h. Cer. 339. 350⸣, 409, am VE ⸢ ⸣, *ξ* 143, Th. 451); Med. reg. in fin. Inf. (s. I/II jew. am Anf.), vgl. *ἰδεῖν* B 13 h ε—η (im Ggs. zu 2[H], 2[h] in δ u. 2[o] in II 1 cγ), ferner *ἀμφαφάασθαι X* 373 (: *ἀκοῦσαι* Th. 701. 834); bei abh. NS steht Akt. (*X* 321 u. 4[i], 1[o] in I 2a) außer *ε* 439, bei abh. Ptz. in II. Med. (6× in I 1b) außer *Λ* 187 ≅ 202, *Ψ* 386 (in I 2a), später Akt. (*κ* 99, *π* 26, *σ* 143, *υ* 311, Th. 85, h. Ap. 204); z.T. entspricht Akt. menschl., Med. göttl. Subj. (s.a. II Sp. 15,60 f., 461,5 f., 467,67 f., 468,36 f.) wie bei -(*ό*)*ῶ* 4[i], 4[o] in I 2a. c / *-ῶμαι* 5[i], 1[h] (: *τ* 36) in I 1b, *-ᾷ* 2[i], 3[o] in I 2c (: 3[o] in II 2) / *-ᾶται Ω* 291 in II 3 (: Op. 534 in I 2d), *-α* 3[i], 1[o] in I 2c. d (: *Π* 646 in II 3) / *-ᾶτο* 2[i] in I 1b (: *A* 198 in I 1a), vgl. Ptz. Med. m. *N* 4, 1[h] göttl., 5[o], 1[H] sterbl. Subj. — Göttl. Subj. (s. jew. Vorbem. u. kontrast. II Sp. 1035,26 f.) nicht in I 1a/2c, II 1c, selten in I 1d, II 1b, überw. in II 2, reg. in II 3, Subj. unbest. (keiner/jemand) *A* 198 / *α* 228 f., *σ* 218 f., h. Cer. 94 f., h. Ap. 152 ff., Körperteil Op. 534, nie tier. (kontrast. *δέρκομαι P* 675, *X* 95, *τ* 446, Sc. 169. 236); pers. Obj. nicht in I 1a/2d, selten in I 2b, II 2, überw. in II 1c, reg. (bis auf *Ψ* 386, *κ* 99 in I 2a) in Vbd. m. ptc. coni. (s. Vor-

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 290864
Aquisição: DOAÇÃO / FAPLIVROS V
Proc. 05/03931-9 / BRAZIL BOOKS
N.F. 77741 / U$ 113,67 11/10/2007

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 2

C. Moderne Autoren

Ages of Homer = The Ages of Homer. A tribute to Emily Townsend Vermeule, ed. by Jane B. Carter and Sarah P. Morris, Austin, Texas 1995.

Chadwick, Lex.Gr. = John Ch., Lexicographica Graeca. Contributions to the lexicography of ancient Greek, Oxford 1996.

DGE = Diccionario Griego-Español, ed. Francisco R. Adrados, Madrid 1980 ff.

Friedrich-Kammenhuber, HW = Johannes F., Annelies K., Hethitisches Wörterbuch, [2]Heidelberg 1984 ff.

Griffin, Iliad IX = Homer. Iliad Book Nine, ed. by Jasper G., Oxford 1995.

Gruber, Deixis = Franz J.G., Deixis in Homeric verbs of motion: The homecoming theme, Diss. Cornell Univ. 1994.

Hallof = Hesiod. Werke in einem Band. Theogonie, Werke und Tage, Ehoien, Der Schild des Herakles, Fragmente, Texte zum Nachleben. Aus dem Griech. von Luise u. Klaus H., [1]Berlin u. Weimar 1994 (Bibl. der Antike. Griech. Reihe).

Hommage Parry = Hommage à Milman Parry. Le style formulaire de l'épopée homérique et la théorie de l'oralité poétique, éd. par Françoise Létoublon avec la collab. de Helma Dik, Amsterdam 1997.

de Jong, Narrators = Irene J.F. de J., Narrators and Focalizers. The presentation of the story in the Iliad, Amsterdam 1987.

Klingenschmitt, Altarmen. Verb. = Gert K., Das altarmenische Verbum, Wiesbaden 1982.

New Comp(anion) = A New Companion to Homer, ed. by I. Morris and B. Powell, Leiden - New York - Köln 1997 (Mn. Suppl. 163).

Patzer, Formgesetze = Harald P., Die Formgesetze des hom. Epos, Stuttgart 1996 (Schriften der Wiss. Ges. an der J.W. Goethe-Univ. Frankfurt a.M.: Geisteswiss. Reihe; 12).

Plath, Streitwagen = Robert P., Der Streitwagen und seine Teile im frühen Griechischen. Sprachl. Untersuchungen zu den myk. Texten u. zum hom. Epos, Nürnberg 1994 (Erlanger Beitr. zur Sprache, Literatur u. Kunst; Bd.76).

Ruijgh, Scripta minora = C.J.R., Scripta minora ad linguam Graecam pertinentia, edd. J.M. Bremer, A. Rijksbaron, F.M.J. Waanders, Vol. I-II, Amsterdam 1991-96.

Visser, Hom. Vers. = Edzard V., Homerische Versifikationstechnik, Versuch einer Rekonstruktion, Frankfurt a.M. - Bern - New York 1987 (Europ. Hochschulschriften: Reihe 15, Klass. Sprachen u. Literaturen; Bd.34).

Visser, Katalog = E. V., Homers Katalog der Schiffe, Stuttgart u. Leipzig 1997.

West, East = Martin Litchfield W., The East Face of Helicon. West Asiatic Elements in Greek Poetry and Myth, Oxford 1997.

D. Allgemeine Abkürzungen

lt.	laut
not.	notion
vb.	verb

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

18. LIEFERUNG

ὀργή - πᾶς

REDAKTION: MICHAEL MEIER-BRÜGGER

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2000

R 480.3
L 654
v. 18

Verfasser der Artikel dieser Lieferung

W. A. Beck mit *οὐρεύς, οὖρον, ὀφέλλω, πάϊς, παλάσσω, παπταίνω, παρήορος* u. a.

R. Führer mit *ὀρέγω, ὁρμάω, ὀρούω, ὄσσομαι, οὖδας, οὐδός, Πάρις, πᾶς* u. a.

V. Langholf mit *ὀρίνω, οὐρή, οὖρος* I, *ὀφρύς, ὀψέ, Παναχαιοί, Πανδώρη, Πανέλληνες* u. a.

G. Markwald mit *ὄργια, ὄσσος, Παλαμήδης, Πάνθοος* u. a.

H. W. Nordheider mit *ὀρθός, ὄρος, Ὀρτίλοχος, οὖλος, ὀχθῆσαι, πάλιν* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *ὄρνις, ὄσσε, ὀστέον, ὀτρύνω, οὐτάζω, ὀφθαλμός, παλύνω, παννύχιος, πανυπέρτατος* u. a.

M. Schmidt mit *ὅρκιον, ὅρκος, ὁσίη, οὐρανός, παρθένος* u. a.

sowie S. R. van der Mije (mit *ὄρχαμος, ὄσσα, ὄφις, πανθυμαδόν, πάροιθεν, παροίτερος, πάρος*). Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren R. J. Allan (mit *Παλλάδιον, Παλλάς*), M. de Leeuw (mit *ὀρείχαλκος, ὁρμίζω, ὅρμος, ὀρσοθύρη, ὄρχατος, ὀρχέομαι, ὀρχηστής, ὄρχος, ὄχεα, ὀχλίσσαι* u. a.) und G. C. Wakker (mit *ὅς, οὐ, οὐδαμῇ, οὐδενόσωρος, οὐδέτερος, οὐδετέρωσε, οὐτιδανός, Οὖτις*).

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, S. R. van der Mije, B. Schönefeld, A. Seyfart †, N. Tichà-v. d. Mije und V. Yntema.

ISBN 3-525-25520-9

© 2000, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen. http://www.vandenhoeck-ruprecht.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmung und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademieprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020989

bem. zu I1b/2a u. II1, kontrast. gen.abs. υ311ff.), (impl.) göttl. Patiens nur (Δ79, Ξ345) Φ390 (ϑ341), h.Cer.(95.) 111, h.Ap.136. 204ff. (h.28,6), kontrast. II1c am Anf. – In assoz. Zush. mit ἀγορεύει+ ϑ171ff., Th.85f.; εἴν ἀγορῇ(σι) Vit. p.17,10 ~ Cert. p.43,23; ἐν ἀγῶνι Ψ448 ≅ 495; ἀεικές+ Τ132f., π107 = υ317; ἀϑάνατος+ γ246, h.Ap.151/4. 204ff., h.28,6f.; αἰεί+ Π646, Τ132, Ψ323, π107 = υ317; ἀλλήλους Δ4, Λ337, Ω633 = υ373ex; ἄνδρ'+ Ε244, Ο615f., Ω355, γ245f., δ142 ≅ ζ161, κ98f. 395f., π29 ≅ ψ303, σ218f., ω252f., h.Cer.94f., h.Ap.154; ἄρα Λ73, υ373, ψ239; ἄριστος+ Ο616, ϑ383f., ο520f.; ἀνὰ ἄστυ η71f., ϑ173; ἀτιμάζουσι+ π274/7, σ143f., υ166f.; αὐτός+ Λ650f., Ρ687, ξ343, Hes.Th.85, fr.302,20f., h.Ven.104f.; ἄχνυται+ Ρ637, Σ61f. = 442f., ϑ314; ἄψ Γ325, κ395f.; βασιλ- Κ239, ο520/33, ω252f., Vit. p.17,9f.; ἀπὸ / ἐπὶ βλεφάροισιν+ h.Merc.278f., ε271f.; βουλοίμην+ π106f., h.Ap.264; γελ- Φ389f., ϑ326f., ρ542/5, υ373f.; ἐγήϑεον+ Η214, Hes.fr.302,21, h.Ven.279; γηϑοσύνῃ Φ390, h.Ap.136f.; γιγνώσκω+ (s.d. II Sp.160,6ff.) Γ234f., Ε182f., Λ651, Ρ687f. = ξ214ex.f., Ψ495ff., h.Cer.95. 111; γυναικ- δ142 ≅ ζ161, h.Cer.95, h.Ap.154; δάκρυ(-) Α349f., Ν88, Ψ385f., δ223/6; ποτιδέγμενος Κ123, ψ91; δειδέχατ'+ Δ4, η71f.; δείδιμεν+ Ι229f., Ξ342/5, Υ45; ' δεινόν Γ342, Ν99f., Sc.426; δεπάεσσι(ν) Δ3f., Μ311f.; δοκεύει+ Ψ323ff., Sc.425f.; οὐ (πῃ) δύναμαι ἰδέειν Γ234ff., Ψ463f.; (καϑ)ἕζετο Α349f., Θ51f. = Λ81ex.f., φ392f.; ἔϑελεν+ Ο615f., δ540 = κ498 (in I2c); εἶδος σ4, ω252f., h.Ven.84f.; εἴσκω+ Ε181ff., ι321 = λ363ex.; ἔμπης ξ214, υ311; ἔνϑα Υ23, κ98f., h.Ap.264; ἐοικ- γ123f., δ141ff., ω252f.; ἔπ(ἐ)εσσι Ε418f., ρ545; ἔργ'+ Ε872, Τ132f., ι295, κ98f., π107 ≅ υ317, τ514, Hes.fr.302,20; ἐρέϑιζον Ε418f., υ373f.; ἀνέχεσϑαι+ π277, ψ302f.; Ζεῦ Γ276f., Ε872; Ἠέλιος+ Γ277+, Ξ344f., Σ61+; (καϑ)ἥμενος+ Δ1/4. 9, Υ23, Φ389f., Ψ448 ≅ 495, δ539f. ≅ κ497f., λ141f., ψ91, Vit. p.17,10 ~ Cert. p.43,23; (Zeus') ἦτορ Φ389f., Χ169 (in I1b); ϑάμβησεν+ (s.d. II Sp.967,39ff.) Α198f., Ω482f., h.Ap.135f.; ϑάμβος (s.d. II Sp.968,14f.) Γ342+, Hes.fr.75,8; ϑαῦμα(ιν/ζεν+) (s.d. II Sp.978,49f.) Ν99+, Ω631ff., δ44/7, η145, ϑ459, h.Ap.154ff., h.Ven.84; ϑεοί+ Δ1/4, Ε183, Ρ687f., Χ166, Ω23, ϑ326f. 341, ρ485ff., Hes.fr.204,101, h.Cer.111, h.Ap.204ff. (vgl. h.Ven.279); ϑυμῷ+ Π646, ι295, π25f. 28f., ω318f., h.Ap.153f. 204, h.Ven.72; ϑῦνον+ Λ73. 187+f.; Ida Γ276f., Θ47/52, (in II3:) Λ337 (vgl. Ν4, Π646), Ω291; ἵππους/ων Ε183, Ο456f., Ψ322f. 448f. 495f. / Ω355f., h.Ap.264f.; ἴς+ Ε244f., σ3f.; ἴσα+ Λ336f., Υ45f., ο520, Op.533f.; (ἔ)στῆ(ν) / ἑστήκει(ν) ϑ458f., κ97ff. / Λ600f., σ344; καλλ- σ219, h.Ap.154; καλός+ Φ108, α301 = γ199, κ396; κήδετο+ Α56. 196ff.; κῆρ δ539f. = κ497f., π274/7, σ344; κλαῖον+ δ539ff. ≅ κ497ff., ι294f.; κόσμος Vit. p.17,8ff. ≅ Cert. p.43,22f.; κτήματα σ143f., h.Ap.154f. 264ff.; λαός+ η71, Th.84f., Vit. p.17,10 ~ Cert. p.43,23; μάλα (γάρ) α301+, σ4, h.Ven.279; Μαχάονα Λ598/601. 651; ἐν / κατὰ μέγαρ'+ ο461f., υ166f., ψ302f.; μέγας+ Φ108, α301 = γ199, κ396, σ4, h.Ap.204; μέγεϑος σ219, ω252f., h.Ven.84f.; μέν Γ234, Λ187+, Ρ687, τ513f., υ311, ψ302f.; μένε / μίμνετε Υ480f., Δ340/7; ἐς μέσσον Γ341f., Δ79 (in II1b); μυϑήσασϑαι+ Γ234f., Λ201f.; μῦϑοι(σιν) Σ250ff., γ123f., η71f., μῦϑον ἀκούων Ω632, h.Merc.279f.; νεμεσίζῃ+ Ε872, α228f.; νῆας Θ52 = Λ82, Ι229ff., h.Ap.154f.; νόσφι(ν) Α349f., Δ9, Ν4; νυ δ539f. ≅ κ497f., π28f.; νῦν Δ347, Υ28f., Ψ463f., ο520, σ217ff.; Ὀδυσῆα ϑ459, φ393; ἐνὶ / κατὰ οἶκον+ τ514. 536f.; οἶον+ Α198, Λ73f., Σ250+, κ99; οἴω+ Ρ687 = ξ214ex., Ω355; ὄλβιον+ σ218f., h.Ven.105f.; Ol. Υ22f., Φ389f.; ὅμιλον Ο616, π29 ≅ ψ303; ὄσσε+ Ν3f., Π645f., Ψ463f., Sc.426; ὀφρύσι Ν88, h.Merc.279; πάλλεν Γ324f., Χ320f.; πάντ'+ Γ234. 277+, Μ312, Ω291, ρ545, σ344, υ373, Hes.Th.85, fr.75,8, h.28,6; πάρος κ395f., υ166f.; πάτερ+ Ε872, τ36, ω319; πόλιν Δ4, Θ52 = Λ82, Χ165f.; μετὰ δὲ / ἐπιπρέπει ϑ172f., ω252; προμάχοισιν Λ187+f., Ο456f.; προπάροιϑε(ν) Δ347f., δ225f.; πυϑέσϑαι+ ' Λ649ff., Ρ685ff.; πυρός τ36/9, Vit. p.17,10f. ~ Cert. p.43,23f.; σέβας γ123+, h.28,6; τεῖχος Η448f., Ν87f., Χ168f.; τέρπομ'+ Δ9f., Υ23, Ω633, δ47 = κ181, π26, τ513f., h.Ap.153f. 204, h.Ven.72; τεύχε' Ο555. 616; τέχνην+ ϑ327, Hes.fr.302,21; τετίμηται+ Μ310ff., η69ff.; τλήσομ'+ Γ306, λ141ff., π275ff., υ311; τρομ- Η214f., Υ44f. 28; υἱόν+ Γ306f., Τ132, δ142f. 225f., λ141f., ρ545, h.Ap.204ff., h.Ven.277ff.; ὑμεῖς+ Δ347f., Ψ495, ϑ341; φάος Ξ345, Σ61+, π23/6; οὔ φημι+ Ν88f. 99f., Ρ637, δ141f., π24ff., σ143ff., φαίη κ(εν) σ218f., h.Ap.151/4; φίλον/ς Γ306f., Τ132, Φ389f., Χ168f., δ225f., π25f. 274–7, ω319, h.Ap.204f. / Φ106ff., α301 = γ199; φράζετο Π464, Ψ448ff., δ71/5, h.Ven.84; φρένα+ Υ23, h.Ven.72; χαλκοῦ τε στεροπήν Λ82f., δ72/5; ὥς 'wie' / 'so' Μ312+, Λ72f., Sc.426 / Ω482f., π28f., ψ239; ὥς τέ μοι α227ff., γ246. – In Rel.satz Γ277+, Ξ345, Ο616, Ρ637, Ω291, η71, ν214, in NS mit ὅτε (kontrast. ἐπεὶ ἴδε+) Τ132, Υ45, Φ390, σ219, ὅτι Α56, οὕνεκα Ψ386, ὄφρα Λ187+, π26; in γάρ-Satz Λ601, Σ250+, α301+, π29, τ514, h.Ap.154, gefolgt von Begründg. mit γάρ γ123, λ156, ο520, ξ214, ω252, h.Ven.279; ⌞vor / in / nach⌟ Vgl. ι312 / Μ312+, ο520 / Λ73 (ἄρα), ι324, ⌞ ⌟ Gl. Sc.426 / Ω482 / ψ239 (ἄρα); außer I2d, II3 häufig (s. jew. Vorbem., kontrast. II Sp.1035,27f.) in dir.R. (RAnf. Ε872, Ν99+, λ363, υ166, h.7,26; 2.V. Ε244, Λ187, Χ169, Ω355, λ156, ρ545; vorletzter V. Δ347, h.Ven.105; REnde Κ239, Ξ345, Ω558, α229, δ75 = ϑ384ex., π29); vor REinl. Α350, Ε418, Ν478, Σ250+, Χ166, ϑ459, ω452, ⌞υ373, h.Merc.279⌟, nach RAbschl. Γ325, ⌞ ⌟. – Gehäuft Δ4/9, Λ73/82, Χ166/9, Ω632/3, ι321/4, π26/9, υ311/7; in Reim Δ1/4, τ513f., υ373f. – Wortf.: ἀϑρῆσαι, αὐγάζομαι, δέρκομαι, ϑηέομαι, ἰδεῖν, λεύσσω, νοέω, ὄσσομαι, ὄψομαι, φράζομαι, φυλάσσω

I Simplex; z.T. (s.a. II Vorbem.) gleichbed. (als jüngere metr. Altern.) m. II1, vgl. bes. (Med.) σ4 in I1a m. κ396 in II1a, (Akt.) Hes.fr.75,8 / h.28,6 in I2b m. Γ342+ / γ123+ in II1b; ferner (Med.) δ47 in I1a m. (Akt.) Ω633 (u. δ75) in II1a(b) **II** (dat.) Med. (s.a. π107, Hes.fr.302,20 / 294,2, Op.534, h.Merc.279 in 2b/d): *sich* etw. *anschauen*, urspr. mit dopp. Akk. (1b), später mit einf. Obj. (1a); in Vbd. m. ὀφϑαλμοῖσιν (sonst nur noch ϑ459+ in 2b; and. 2H in 2d) außer (am Ende bzw. Anf.) Α56 > 198, Υ45, Φ390 / Τ132 (Impf. / Opt., göttl. Subj. außer Α198) u. 2°, 1h, 1e (Inf.) **1a** mit einf. Obj. [1i, 7°, 1h, 2e]: *an-, be-, zuschauen* (vgl. II1a), nur Α198 / ξ343+ (nicht / selbst) *sehen*; 3× am Anf. von Nom. abh. fin. Inf., Α198, δ47+. 226 abs., 3°, 1e m. pron. Akk.-Obj. (Ntr.Pl. außer ο462); in dir.R. außer δ226, σ4 (Exk.), 1h (Komm. des Dichters), Α198, δ47 σ4 (οὐδέ οἱ ἦν ἴς) εἶδος (s.d. B1b, G2) δὲ μάλα μέγας ἦν -άασϑαι (Iros) *anzuschauen*, vgl. κ396, ω252f. in II1a, Γ194, ε217, h.Ap.198, kontrast. Σ212, ρ265 Vit. p.17,10 βασιλῆες ' ἥμενοι εἴν ἀγορῇ κόσμος λα⌞οῖσιν -ᾶσϑαι⌟, vgl. V.11 u. Cert. p.43,23 in II1a h.Cer.111 (105 τὴν ἴδον) οὐδ' ἔγνον· χαλεποὶ δὲ θεοὶ θνητ⌞ ⌟ *problemat. ist d. Anblick von Göttern*, vgl. einers. 94f. in II1b, ν312, andrers. Υ131 u.s. Richardson z.St., kontrast. Sc.386 λ156 (πῶς ἦλϑες ὑπὸ ζόφον) ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζω⌞ ⌟ *dieser Anblick ist schwer gemacht*, vgl. V.94 Α198 κόμης ἕλε (Ath. den Ach.) ... ' οἴῳ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὔ τις -ᾶτο, vgl. π160f., κ573f. ξ343 (ῥάκος κακὸν) ἠδὲ χιτῶνα, ' ῥωγαλέα, τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ⌞ὀφϑαλμοῖσιν⌟ -ηαι = Oechal.fr.1ex. p.151 Dav. (ταῦτά

γ'), zur Form s. Wackernagel, Unt. 71 (ion.), Meister, Kunstsprache 175f. (dto.), Chantraine, Gr.h. I 305f. (äol.), Burkert, MH 29, 1972, 80 A.29 (analogisch) δ 226 (würde nicht weinen) οὐδ' εἴ οἱ ... υἱὸν ' χαλκῷ δηϊώσειν, ὁ δ' ⟨ ⟩ -ῷτο es *mitansehen müsste*, vgl. Γ 306 in 1b υ 462 (δῆμον, τὸν) χερσίν τ' ἀμφαφόωντο καὶ ⟨ ⟩ -ῶντο, vgl. V. 132 δ 47 (ἰδόντες θαύμαζον) αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν -ώμενοι ⟨ ⟩ = κ 181 (180 θηήσαντ') *sich satt gesehen hatten*, vgl. Ω 633 in II 1a, T 19, ε (74.) 76 = η 134 (84f. = δ 45f.) **1b** mit dopp. Akk. [10ᵢ, 1ᵉ, 1ʰ]: *(mitan)sehen (müssen* außer Φ 390, s.d.), mit (ntr. / pers.) Akk.-Obj. (+ epex. A.c.I. N 99 ff.) u. Prädik. / Ptz. (Prās.), s.a. π 107 ff. in 2b; Subj. Zeus T 132, Φ 390, X 169, Hera A 56, Ap. 1ᵃ, Ach. Y 344 = Φ 54; in dir. R. außer letzten 3 St. (in NS wie T 132) N 99 ὦ πόποι ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ⟨ὀφθαλμοῖσιν⟩ -ῶμαι ' δεινόν (Τρῶας ἐφ' ἡμετέρας ἱέναι νέας) = O 286 (οἷον) = Y 344 = Φ 54 (kontrast. V. 61) = h. Merc. 219 ≅ τ 36, s. II Sp. 977, 24 ff. X 169 ὦ πόποι ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος ' ⟨ ⟩ -ῶμαι· ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ, vgl. Parat. V. 158/66 (in II 1a) Γ 306 οὔ πω τλήσομ' ἐν ⟨ ⟩ -ᾶσθαι ' μαρνάμενον ⟨... υἱὸν⟩ ... Μενελάῳ *mitanzusehen, wie* ..., vgl. A 587 f. T 132 (Ἄτην) αἰεὶ στενάχεσχ', ὅθ' ἐὸν ⟨ ⟩ -ῷτο ' ἔργον ἀεικὲς ἔχοντα ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων Y 45 (Τρῶας τρόμος ὑπήλυθε) δειδιότας, ὅθ' -ῶντο ... ' τεύχεσι λαμπόμενον (Ach.) ἶσον Ἄρηϊ, vgl. V. 28 in 2b, I 229 in II 1b Φ 390 (ἐγέλασσέ οἱ) ἦτορ ' γηθοσύνῃ, ὅθ' -ᾶτο θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας, Vbd. m. pos. Emotion (sonst nur in II 1a/2b, II 1a/b) paradox (vgl. Ξ 139 ff.) A 56 (κήδετο VNᵍ) ὅτι ῥα θνήσκοντα -ᾶτο, kontrast. θ 526 **1 2** Akt. (Ausn. s. I 1 Vorbem.): *sehen* **2a** mit dopp. Akk. (vgl. 1b, s.a. E 244 in 2c) bzw. abh. NS (vgl. X 321, ε 439 in II 1c am Ende) [7ᵢ, 5ᵉ]: *sehen, daß/wie* (von etw. Erfreul. nur je 2× am Anf./Ende), mit (κ 99 unbelebtem) Akk.-Obj. u. Prädik./Ptz. (Prās.) bzw. gleichw. (vgl. Φ 108 m. α 301⁺, O 555 m. σ 143) NS (s.a. Parat. λ 141 f. in 2c); Subj. Zeus H 448, Ath. α 301; Ψ 386 innerl. abh. (im NS), sonst in dir. R. (1./2. P. außer Λ 187) α 301 (Or. ἔκτανε Aeg.) καὶ σύ, φίλος, μάλα γάρ σ' -όω καλόν τε μέγαν τε, ' ἄλκιμος ἔσσ(ο) = γ 199 Λ 187 ὄφρ' ἂν μέν κεν -ᾷ PNᵃ ... ' θύνοντ' ἐν προμάχοισιν (ἀναχωρείτω) ≅ 202 (2. P.) Ψ 386 (Diom. weinte) οὕνεκα τὰς μὲν -α ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἰούσας, ' οἱ δέ οἱ ἐβλάφθησαν κ 99 (ἔστην σκοπιὴν ἐς) ἀνελθών· ' ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα, ' καπνὸν δ' οἶον -ῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀίσσοντα (poet. Pl.), vgl. V. 30. 196 f. σ 143 οἷ' -όω μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανόωντας, ' κτήματα κείροντας καὶ ἀτιμάζοντας (Pen.) ‖ Φ 108 (ἀλλά, φίλος, θάνε καὶ σύ) ⟨οὐχ ὁράᾳς⟩ οἷος κἀγὼ καλός τε μέγας τε; (ἔπι καὶ ἐμοὶ θάνατος) O 555 ⟨ ⟩ οἷον PNᵃ περὶ τεύχε' ἔπουσιν; (ἔπευ) H 448 ⟨ ⟩ ὅτι ... (Gr.) ' τεῖχος ἐτειχίσσαντο (οὐδὲ θεοῖσι δόσαν ἑκατόμβας;), vgl. V. 444 ρ 545 ⟨ ⟩ ὅ μοι υἱὸς ἐπέπταρε πᾶσιν ἔπεσσι; *hast du nicht bemerkt*, kontrast. σ 11 'merkst du nicht' u. s. I Sp. 333, 47 ff. Δ 347 (τίπτε ἀφέστατε, μίμνετε δ' ἄλλους;) νῦν δὲ φίλως χ' -όφτε καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν ' ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο *würdet es gern sehen*, kontrast. δ 523 **2b** mit einf. Obj.: Ptz. (außer Med. π 107⁺, Hes. fr. 302, 20) nb. verba affectus (vgl. II 1b, s.a. Hypot. 4ᵢ in 1b am Ende, Parat. X 169, ι 295) [3ᵢ, 7ᵉ, 4ᴴ, 4ʰ]: *beim Anblick* (von etw. Unerfreul. außer 6× ⟨am Anf.⟩ nur Y 28, θ 314); mit Akk. der Sache (1ᵢ, 4ᵉ, 2ᴴ ⟨ ⟩), der Pers. (nur Y 28, θ 459, jew. ἀπὸ κοινοῦ) od. abs. (h. Ven. 84. 279 nach Aor. + ὀφθαλμοῖσι in V. davor wie ζ 161 in II 1b); Subj. Zeus E 872, Y 23, Heph. θ 314, Aphr. h. Ven. 72, Götter h. 28, 6; in dir. R. (von Goth. 3ᵢ, θ 314, h. Ven. 279) außer η 145, θ 459, 2ᴴ, 3ʰ (am Ende) α 229 (ὥς ὑβρίζοντες δοκέουσι δαίνυσθαι) νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ ' αἴσχεα πόλλ' -όων, ὅς τις πινυτός, kontrast. P 93, vgl. φ 169 E 872 οὐ νεμεσίζῃ -ῶν τάδε καρτερὰ ἔργα; ι 295 κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Αἰ χεῖρας, ' σχέτλια ἔργ' -όωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν π 107 (βουλοίμην κε) τεθνάμεν ἢ τάδε γ' αἶν ἀεικέα ἔργ' -άασθαι, ' ξείνους τε στυφελιζομένους δμῳάς τε (ῥυστάζοντας καὶ οἶνον διαφυσσόμενον καὶ σῖτον ἔδοντας) = υ 317 *mitanzusehen*, vgl. Γ 306 in 1b, Ω 245 f. Hes. fr. 302, 20, 21 πίπτοι δὲ κάμινος, ' αὐτοὶ δ' οἰμώζοντες -φατο ἔργα πονηρά· ' γηθήσω δ' -όων αὐτῶν κακοδαίμονα τέχνην h. Ven. 279 (υἱὸν ἐπὴν) ἴδῃς θάλος ὀφθαλμοῖσι, ' γηθήσεις -όων· μάλα γὰρ θεοείκελος ἔσται *wirst dich über den Anblick freuen*, vgl. κ 180, ζ 155 ff. 72 (μετ' αὐτὴν σαίνοντες λύκοι u. λέοντες, ἄρκτοι u. παρδάλιες) ἤϊσαν· ἡ δ' -όωσα μετὰ φρεσὶ τέρπετο θυμόν, kontrast. (metr. gleichw.) h. Ap. 341 Y 23 (Ol.) ἔνθ' -όων φρένα τέρψομαι *zuschauend*, vgl. Δ 9 in II 1a, H 61, ferner A 474 28 μιν (Ach.) καὶ πρόσθεν ὑποτρομέεσκον -ῶντες (Tr.), vgl. V. 45 in 1b, Π 70 θ 314 ὄψεσθ', ἵνα τώ γε καθεύδετον ἐν φιλότητι, ' εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ' -όων ἀκάχημαι η 145 (ἄνεω ἐγένοντο) φῶτα ἰδόντες, ' ⟨θαύμαζ⟩ον δ' -όωντες, vgl. θ 17, γ 373 θ 459 ⟨ ⟩ εν δ' (Naus.) Ὀδυσῆα ἐν ὀφθαλμοῖσιν -ῶσα (vgl. ω 370 f.) ≅ Hes. fr. 204, 101ᵉᵃ (τέκνα θεῶν) h. Ven. 84 (Anch.) -όων ἐφράζετο θαύμαινέν τε ' εἶδος κτλ. Hes. fr. 75, 8 (Atalante) θάμβος ⟨δ' ἔχε πάντας ὁρῶντας⟩, vgl. in II 1b (ζ 161 u.) metr. gleichw. Γ 342⁺ (≅ Ψ 815) h. 28, 6 (Geburt Ath.s) σέβας ⟨ ⟩, vgl. in II 1b (Δ 79 u.) γ 123⁺ **2c** mit einf. Obj.: Verb. fin. (außer Ptz. Ψ 323 u. Inf. Ω 558⁺) [9ᵢ, 6ᵉ, 2ʰ]: *sehen (können)*, nur Ψ 323, h. 7, 26 (am Ende) *im Auge haben* (vgl. II 1c); mit Akk. der Pers. (⟨5× am Anf.⟩) u. (O 616) / od. der Sache; O 616 innerl. abh. (in NS), sonst in dir. R. (⟨ ⟩ ⟨1. P. Sg.⟩, 4× auf ⟨ ⟩ bzg. Inf.) Γ 234 ἄλλους μὲν πάντας -ῶ ... ' οὔς κεν εὖ γνοίην (δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν) Λ 651 (με προέηκε πυθέσθαι) ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ' γινώσκω, -όω δὲ PNᵃ λ 141 μητρὸς τήνδ' -όω ψυχὴν ... ' ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται ... οὐδ' ἑὸν υἱὸν ' ἔτλη ἐσάντα ἰδεῖν E 244 ⟨ἄνδρ'⟩ -όω⟩ κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι ' ἷν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν (Pand.) Ω 355 ⟨ ⟩ τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι ὀίω (Forts. ~ E 249) O 616 ἔθελεν ῥῆξαι στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων, ' ᾗ δὴ πλεῖστον ὅμιλον -α καὶ τεύχε' ἄριστα, vgl. Π 377 Σ 61 ὄφρα δέ μοι ζώει (s.d. B 1a–c) καὶ -ᾷ φάος ἠελίοιο ' ἄχνυται = 442 ≅ δ 833 (εἴ που ἔτι) = ξ 44 = υ 207 ≅ δ 540 (Inf.) = κ 498 ≅ Ω 558 ≅ h. Ven. 105, vgl. A 88, E 120, kontrast. ἰδεῖν B 1b; ai. Parall. bei L⁵91 A.1 Ψ 323 ὃς δέ κε κέρδεα εἰδῇ ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους, ' αἰεὶ τέρμ' -όων στρέφει ἐγγύθεν, s. II 326, 12 ff. u. kontrast. (metr. gleichw.) ε 272 in II 1c h. 7, 26 οὖρον -α, ἅμα δ' ἱστίον ἕλκεο (ὁ δ' αὖτ' ἄνδρεσσι μελήσει) *achte auf* **2d** mit Adv. (o.ä.) [4ᵢ, 2ᵉ, 3ᴴ, 1ʰ]: *(den) Blick (richt)en*, wohin *schauen* (vgl. II 1c), nur Σ 250⁺ u. (m. Akk.-Obj.) Y 481 übertr. *(geistig) vor Augen haben*; in Vbd. m. (außer Sc. 426 lok.) Adv. (and. Δ 347 in 2a am Ende) bzw. (Op. 534) gleichbed. präp. Obj., mit zusätzl. Instr. ὄσσ/ὀφθαλμοῖσι(ν) Hes. Sc. 426, fr. 294, 2; Ind. Σ 250⁺ u. (Med.) 1ᴴ, sonst Ptz. (Med. 1ᴴ, 1ʰ); göttl. Subj. 1ʰ, nur P 637 in dir. R. Sc. 426 Ἄρην προσιόντα δοκεύσας, ' δεινὸν -ῶν ὄσσοισι, λέων ὡς σώματι κύρσας (≅ 430ᵢᵐ) *blikkend*, vgl V. 145, Γ 342, τ 446, h. 31, 9 Y 481 (τὸν διὰ χειρὸς ἔπειρεν) ὁ δέ μιν μένε χεῖρα βαρυνθεὶς ' πρόσθ' -όων θάνατον *den Tod vor Augen*, vgl. ξ 219 Σ 250 (Pulyd. ἦρχ' ἀγορεύειν) ὁ γὰρ οἶος -α πρόσσω καὶ ὀπίσσω ≅ ω 452, vgl. A 343, Γ 109 f. P 637 (Gef.) οἵ που δεῦρ' (sing., s. II Sp. 256, 71; 257, 9 f.) -όωντες ἀκηχέδατ' h. Merc. 279 πυκνὸν ἀπὸ βλεφάρων ἀμαρύσσων ' ὀφρύσι ῥιπτάζεσκεν -ώμενος ⟨ἔνθα καὶ ἔνθα⟩, ' μάκρ' ἀποσυρίζων, ἅλιον τὸν μῦθον ἀκούων Hes. fr. 294, 2 (Ἄργον) τέτρασιν ὀφθαλμοῖσιν -ώμενον ⟨ ⟩, s. II Sp. 591, 24 ff. Γ 325 (πάλλεν) ἂψ ὀρόων *wegschauend*, vgl. ρ 304, ε 350 ψ 91 (πρὸς κίονα)

ἦστο κάτω (sing., s.d.) ὁρῶν, ποτιδέγμενος εἴ τί μιν εἴποι (Pen.), vgl. Γ217, h.Cer.194 = h.Ven.156ᵉ, kontrast. υ385 Op.534 τότε δὴ τρίποδι βροτοὶ ἴσοι,' οἳ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρῃ δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται· ' τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν, 4 ἀλευόμενοι νίφα, vgl. ω242

II Kompos.: KSN („indique toujours le caractère intentionelle de l' événement" [L¹⁰20], Ausn. Op.534 in I2d) u. KSV bzw. X166 DSV (s. jew. Vorbem.); III z.T. nur metr. Altern. zu gleichbed. Simplex (s. I Vorbem.), aber ἐσ-ῶσ'/ν(τι) (ψ303 / N478. 490, ε272) ebs. wie ἐφ-ᾷ(ς)/ῶντες (II2) von metr. gleichw. zerd. Simplex sem. versch.; Med. nur N4 in III3 u. 13× in III1 (s.d. Vorbem.)

III1 ἐ(ἰ)σοράω, ὁ. ἐς (Med.: *sich*) etw. *anschauen*, spez. (bes. in 1a) von (Δ4. 9, E418, Θ52 = Λ82. 73, X166, Ω23, θ327. 341, h.Ap.204 göttl.) Zuschauern, die Δ1/4. 9, Θ51f. = Λ81ᵉᵃ·f., Ψ448. 495 sitzen, Λ600f., σ344 stehen (vgl. II Sp.978,47; 1035,25); DSV nur X166 in 1a, KSN (s.a. Op.534 in I2d) K239, ε439, σ219. 344, υ373 / = Ω633ᵉᵃ·, τ514 / Th.85 in 1c/a/b, überw. Ptz. (Med. ε439, σ219. 344 in 1c) bis auf 10× (7× Inf., 2× 3. Pl. Impf., 1× 2. Pl. Impf.) Med. (in 1a am Anf.), 5× 3. Pl. Ind. Präs. (in 1c am Anf.), θ341 2. Pl. Opt. u. π29 Inf.; mit abh. NS / Ptz. nur X321, ε439 / υ311 (gen. abs.), π26, Th.85, h.Ap.204 (kontrast. I1b. 2a), doch s.a. gleichbed. Parat. Θ52f., Ψ448f., φ393 1a kontemplativ [13ⁱ, 8ᵃ, 3ʰ, 1ᵉ]: *an-, be-, zuschauen* (vgl. I1a) als (außer Ξ345, ι324 am Anf.) genußvolle (kontrast. I1b u. δ226 in I1a) Tätigk.; 6× am Anf. von Nom. abh. fin. Inf., Δ9, ⌊E418, Λ73, X166⌋, θ341, τ537 abs., sonst mit Akk. (der Pers. nur Λ83 u. in Vbd. m. τέρπομαι Ω633, π26, h.Ap.154. 204); in dir. R. (von Gotth. Δ9, Ξ345, θ341. h.Ap.264) außer Δ4, Θ52⁺, ⌊ ⌋, h.Ap.204 / Λ601, Ω632f. (Subj. Gotth./Ach.), h.Ap.154 (Komm. des Dichters), Ψ448 Ξ345 (νέφος ἀμφικαλύψω) οὐδ' ἂν νῶϊ διαδράκοι 'Ηέλιός περ,' οὔ τε καὶ ὀξύτατον πέλεται φάος ⌊εἰσ-άασθαι⌋ *dessen Auge/Licht* (s. Snell, Entdeckung 293 A.4, Bremer, Licht und Dunkel 39ff. A.58, vgl. I Sp.1530,3ff.) *am durchdringendsten ist f. d. Sehen*, vgl. P675 γ246 (τρίς) μίν φασιν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν,' ὥς τέ μοι ἀθάνατος ἰνδάλλεται ⌊ ⌋ *anzuschauen*, vgl. 1c am Anf. κ396 ἄνδρες δ' ἂψ ἐγένοντο νεώτεροι ἢ πάρος ἦσαν ' καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες⌋ ⌋, vgl. θ20 ω252 οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιπρέπει ⌊ ⌋' εἶδος καὶ μέγεθος· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας, vgl. λ336f., Γ169f. ι324 τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος ⌊ ⌋ (Forts. von 321 in 1b am Ende) Cert. p.43,23 (ἵπποι) πεδίου κόσμος, νῆες δὲ θαλάσσης,' λαὸς δ' εἴν ἀγορῇσι καθήμενος ⌊ ⌋, vgl. Vit. p.17,10 in I1a am Anf. ‖ h.Ap.264 (ἔνθα τις) βουλήσεται ⌊ ⌋' ἅρματα (καὶ κτύπον ἵππων ἢ νηὸν καὶ κτήματα) Ψ448 ἐν ἀγῶνι καθήμενοι ⌊εἰσ-όων⌋το ' ἵππους· τοὶ δ' ἐπέτοντο ≅ 495 (Imp.) *schauten zu* Λ601 (PN⁴ ἰδὼν ἐνόησε) ἑστήκει γὰρ ἐπὶ πρυμνῇ ... νηῒ ' ⌊ ⌋ πόνον (ἰῶκά τε), vgl. Π256, Ξ37. 140f. Θ52 (ἐν κορυφῇσι καθέζετο) ⌊ ⌋ Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν (vgl. N14) = Λ82 (χαλκοῦ τε στεροπήν, ὀλλύντας τ' ὀλλυμένους τε) Δ4 (θεοὶ) δεπάεσσι ' δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν ⌊ ⌋τες, vgl. H443f. X166 (τοὶς πόλιν πέρι δινηθήτην) θεοὶ δ' ἐς (δέ τε v.l.) πάντες -ῶντο, DSV (vgl. Θ4, κ47, Op.672) sing. (wie β152, II Sp.1129,62 fälschl. in D), aber auch (v.l.) göttl. Subj. in I1a θ341 (αἳ γὰρ δεσμοὶ) ἔχοιεν,' ὑμεῖς δ' εἰσ-όῳτε θεοὶ (aber ich bei Aphr. schliefe) *zuschautet* (Akt. ⌊m. Emph. auf⌋ Obj.), kontrast. V.307 (Med. ⌊ ⌋ Subj.) 'seht euch das an' Δ9 (Hera u. Ath.) νόσφι καθήμεναι εἰσ-όωσαι ' τέρπεσθον (Aphr. interveniert f. Alex.) Ω632. 633 (Πρίαμον θαύμαζεν) ⌊εἰσ-όων⌋ ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων. ' αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους -ώντες *sich aneinander sattgesehen hatten*, kontrast. V.483f., vgl. T19 π26 (εἴσελθε) ὄφρα σε θυμῷ ' τέρψωμαι ⌊ ⌋ νέον ἄλλοθεν ἔνδον ἐόντα h.Ap.154 (φαίη κ' ἀθανάτους ἔμμεναι) πάντων γάρ κεν ἴδοιτο χάριν, τέρψαιτο δὲ θυμὸν ' ἄνδρας τ' ⌊ ⌋ (u. γυναῖκας u. νῆας u. κτήματα) 204 (ἐπιτέρπονται θυμὸν) ⌊ ⌋τες ' (Leto u. Zeus) ' υἱα ... παίζοντα μετ' ... θεοῖσι τ514 (ἤματα) τέρπομ' ὀδυρομένη, γοόωσα,' ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' -όωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ, dazu Porzig, Satzinhalte 156, L²201f. 537 (χθνές μοι πυρὸν ἔδουσιν) σφιν ἰαίνομαι ⌊εἰσ-όωσα⌋ *freue mich an ihrem Anblick* (allg.), vgl. ζ156f., kontrast. ψ47 Λ73 λύκοι ὥς ' θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε ... ⌊ ⌋ *frohlockte bei diesem* (bes.) *Anblick* E418 (Aphr. verwundet) αἱ δ' αὖτ' (Ath. u. Hera) ⌊ ⌋ι (κερτομίοις Δία ἐρέθιζον) 1b reaktiv: (11× Nom., 3ᵉ Dat., 10× Akk.) Ptz. (außer π29) nb. verba affectus (vgl. I2b, s.a. III1a am Ende) bzw. cogitandi [9ᵃ, 1ᵉ, 1ʰ]: *beim Anblick*; Γ342⁺, P687⁺, γ123⁺, π277, ψ239, h.Cer.95 abs., sonst mit (⌊H214, N88 u. ἀπὸ κοινοῦ Ω23, λ363⌋ = ι321ᵉᵃ·, υ311 pron.) Akk. (der Pers. nur ⌊ ⌋, ω319 u. Koll. π29 ≅ ψ303); in (ψ303 in)dir. R. außer Γ342⁺, H214, N88, Ω23, ψ239, ω319, h.Cer.95 H214 (τὸν) ἐγήθεον (Gr.) ⌊εἰσ-όωντες⌋ ' Τρῶας δὲ τρόμος (ὑπήλυθε), kontrast. Ω320f. I229 λίην μέγα πῆμα ... ⌊ ⌋ ' δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι ' νῆας *vor Augen* N88 (Tr. τεῖχος ὑπερκατέβησαν) τοὺς οἵ γ' ⌊ ⌋ ... δάκρυα λεῖβον Ω23 τὸν δ' (Hektor) ἐλεαίρεσκον ... θεοὶ ⌊ ⌋ ' κλέψαι δ' ὀτρύνεσκον (Hermes), kontrast. O12 u.ö. υ311 ἔμπης τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν ⌊ ⌋ ' μήλων σφαζομένων οἴνοιό τε πινομένοιο ' καὶ σίτου, poet. Pl. π277 (εἰ μ' ἀτιμήσουσι, σὸν κῆρ τετλάτω, ἦν περ) ποδῶν ἕλκωσι θύραζε ' ἢ βέλεσιν βάλλωσι· σὺ δ' εἰσ-όων ἀνέχεσθαι ψ303 (ἐνέποντε, ἡ μὲν ὅσ' ἀνέσχετο) μνηστήρων ἐσ-ῶσ' ἀίδηλον ὄμιλον (kontrast. X407) ≅ π29 (Inf., abh. von τοι εὔαδε θυμῷ) ω319 τοῦ δ' ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη ' δριμὺ μένος προὔτυψε φίλον πατέρ' ⌊εἰσ-όω⌋ντι ψ239 τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις ⌊ ⌋σῃ θ327 (ἐνῶρτο γέλως) θεοῖσι ' τέχνας ⌊ ⌋σι (Heph.s), vgl. A599f. Γ342 (Alex. u. Men.) δεινὸν δερκόμενοι· θάμβος δ' ἔχεν ⌊εἰσ-όωντα⌋ς (Tr. u. Gr.) = Δ79ᵉᵃ· (ἤϊξεν Ath.) ≅ Ω482ᵉᵃ· (Gl.) γ123 πατὴρ τεός, εἰ ἐτεόν γε ' κείνου ἔκγονός ἐσσι· σέβας μ' ἔχει ⌊ ⌋.' ἤτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες = δ75ᵉᵃ· = θ384ᵉᵃ· = ζ161ᵉᵃ· ≅ δ142 (Fem.) ‖ P687 (ὄφρα πύθηαι) ἤδη μὲν σὲ καὶ αὐτὸν ὀίομαι ⌊ ⌋' γινώσκειν ὅτι (νίκη Τρώων) = ξ214ᵉᵃ· *nach dem Augenschein* h.Cer.95 (ᾤχετ' εἶδος ἀμαλδύνουσα) οὐδέ τις ... ' ⌊εἰσ-όων⌋ γίνωσκε, vgl. Parat. V.105/11 E183 (PN⁴ μιν ἐίσκω ἀσπίδι γινώσκων) ἵππους τ' ⌊ ⌋· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ι321 (Κύκλωπος ῥόπαλον. τὸ) ἐίσκομεν ⌊ ⌋τες ' ὅσσον θ' ἱστὸν νηός = λ363ᵉᵃ· (οὔ σ' ἠπεροπῆα ἔμεν) 1c intentional [8ⁱ, 10ᵃ, 1ᵃ]: *(den) Blick (richt)en*, jem. *an-*, wohin *schauen* (vgl. I2d), konkr.-räumlich, nur 2× am Ende übertr. (Ptz.:) *im Hinblick auf*; M312, O456, Ψ464 abs., sonst mit (K123, η71, ο520, υ166, Th.85 pron.) Akk. (der Pers. außer 5× am Ende); in (O456 in)dir. R. außer N478. 490, X321, ε272. 439, σ344, υ373, φ393, Th.85 M312 (τετιμήμεσθα) πάντες δὲ θεοὺς ὣς ⌊εἰσ-όωσι⌋ ≅ (θεόν) θ173ᵉᵃ· (vgl. β13) ≅ (Ptz.) η71ᵉᵃ· (vgl. V.11) *blicken <zu uns> auf wie zu Göttern*, vgl. γ246 in 1a am Anf. u.s. West, East 243 ο520 (Eurym.) τὸν νῦν ἶσα θεῷ VN ⌊ ⌋·' καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος υ166 ξεῖν',' ἦ ἄρ τί σε μᾶλλον VN ⌊ ⌋ν,' ἠέ σ' ἀτιμάζουσι ...; *respektieren*, vgl. π306f., Th.81f. Th.85 λαοὶ ' πάντες ἐς αὐτὸν -ῶσι διακρίνοντα θέμιστας *blicken gebannt auf ihn*, vgl. θ170f., ρ518–21 Ψ464 τὰς πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας,' νῦν δ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν· πάντῃ δέ μοι ὄσσε ' ... ἂμ πεδίον παπταίνετον ⌊εἰσ-όων⌋τι O456 ἐπώτρυνε σχεδὸν ἴσχειν ⌊ ⌋τα ' ἵππους (προμάχοισιν ἐμίχθη) <ihn> *im Auge behaltend* N478 (μένεν ἰδομ. Αἰνείαν) αὐε δ' ἑταίρους ' Ἀσκάλαφόν ⌊τ' ἐσ-ῶν⌋ (u.a.) 490 (Aen.) ἐκέ-

κλετο οἷς ἑτάροισι ' Δηΐφοβόν τε Πάριν ⌊ ⌋ καὶ 'Αγήνορα *K* 123 (*πολλάκι μεθιεῖ*) *ἐμέ τ'* (Ag.) ⌊*εἰσ-όων*⌋ (Men.) *καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν* *φ* 393 (Phil. *ἕζετ'*) ⌊ ⌋ *'Οδυσῆα. ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα*, erwartungsvoll, vgl. *υ* 385 (anders Schwinge, Die Od. – nach d. Odysseen, Göttingen 1992, 95: „signalisiert") *υ* 373 *πάντες ἐς ἀλλήλους -όωντες ' Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοις γελόωντες sich gegenseitig Blicke zuwerfend*, vgl. *σ* 320 = *Ω* 484[ex], kontrast. *Ω* 633 in 1a *σ* 344 (*πὰρ λαμπτῆρσι φαείνων*) *ἑστήκειν ἐς πάντας -ώμενος' ἄλλα δέ οἱ κῆρ ' ὥρμαινε beobachtend* *ε* 272 (steuerte) *οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε ' Πληϊάδας τ' ἐσ-ῶντι* (u.a. Sternbilder) 439 *νῆχε παρέξ, ἐς γαῖαν -ώμενος, εἴ που ἐφεύροι* (Landeplatz), kontrast. *ι* 166 *X* 321 (*αἰχμῆς, ἣν* Ach. *πάλλεν*) *φρονέων κακὸν Ἕκτορι ... ' εἰσ-όων χρόα ... ὅπῃ εἴξειε μάλιστα* *σ* 219 (*νῦν ὅτε*) *κέν τις φαίη γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρὸς ' ἐς μέγεθος καὶ κάλλος -ώμενος*, vgl. Sol. fr. 11,7 W. *K* 239 (*μηδὲ*) *χείρον' ὀπάσσεαι αἰδοῖ εἴκων ' ἐς γενεὴν -όων, μηδ' εἰ βασιλεύτερος*

II 2 *ἐφοράω, ὁ. ἐπί* [2[l], 4[o]]: (alles) *überblicken, (-)sehen* (KSV, göttl. Subj., in dir. R.), nur *A* 350 (KSN, Subj. Ach., in Erz.) *schauen auf*, Ptz. od. in Rel.satz, stets mit abh. Akk. (der Pers. nur *ν* 214) *A* 350 (*δακρύσας ἕζετο*) *θῖν' ἔφ' ἁλὸς ... -όων ἐπὶ ... πόντον* (≅ *E* 771[ex] ≅ *Ψ* 143[ex] > Op. 738), vgl. *ε* 158 *Γ* 277 (*Ζεῦ*) *'Ηέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφ-ᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις* ≅ *λ* 109 (3. P.) = *μ* 323, vgl. h. Cer. 69 f. *ν* 214 *Ζεύς σφεας τείσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους ' ⌊ἀνθρώπ⌋ους ἐφ-ᾷ καὶ τίνυται, ὅς τις ἁμάρτῃ*, vgl. Sol. fr. 13,17 W., Op. 268, *Ψ* 112 *ρ* 487 (*θεοὶ*) *ἐπιστρωφῶσι πόλης, ' ⌊ ⌋ων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφ-ῶντες überprüfend*, vgl. Op. 254, *ξ* 104, kontrast. (metr. gleichw.) Th. 220

II 3 *καθοράω, ὁ. κατά* [4[l], 1[h]]: *herabblicken auf* (4[l] Zeus vom Ida), KSV u. KSN, mit Angabe des Woher od. Wohin durch *ἐξ* (*Λ* 337) bzw. (*N* 4 *ἐπί* +) Akk. (des ON / der Pers.); in dir. R. *Ω* 291 *Λ* 337 *κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε ⌊Κρονίων⌋ ' ἐξ Ἴδης καθ-ῶν· τοὶ δ' ἀλλήλους ἐνάριζον*, vgl. *Δ* 508 ≅ *H* 21 (*Π. ἐκ κ.*) *Ω* 291 (*εὔχεο*) ⌊ ⌋*ι ' 'Ιδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν -ᾶται*, vgl. Cypr. fr. 13,3 p. 40 Dav. *N* 4 (*πάλιν τρέπεν ὄσσε*) *νόσφιν ἐφ' ... Θρῃκῶν καθ-ώμενος αἶαν ' Μυσῶν τ'* (u.a.), vgl. V. 11 *Π* 646 (*οὐδέ ποτε τρέψεν ἀπὸ ὑσμίνης ὄσσε*) *ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς αἰὲν -α καὶ φράζετο θυμῷ* (*μερμηρίζων*) *schaute auf sie herab u. machte sich Gedanken* h. Ap. 136 (*χρυσῷ Δῆλος*) *βεβρίθει καθ-ῶσα* (den Ap., *γηθοσύνῃ ὅτι μιν εἵλετο*) *herabblickend auf* (V. 133 *ἐπί* ci.), vgl. *λ* 16, Sol. fr. 14,2 W., Thgn. 168. 616

D Cat. 94,28 Trav. (= Pack[2] 1772)]*ν οὐχ ἕλεν εἰσ[ο]ρό[ωσα]ν* *κ* 502a (≅ *λ* 156), Op. 255a (= *ρ* 487); v.l. *E* 757 (pap. 400, < *E* 872), *O* 570, *P* 646, *T* 18, *Ψ* 815 (< *Γ* 342), *α* 298, *ξ* 104, *ρ* 158, Th. 91 (< *θ* 173) R. Führer

ὀργή [1[ll], 1[h]] **E** strittig, ob zu *ὀρέγω* od. zu ved. *ūrj-* 'Nahrung, Stärkung, Kraftfülle', s. Mayrhofer, EWAia I 242. – Abl.: *Λυκόοργος*?

B *(Regung, Strebung:) Temperament* bzw. (Pl.) die daraus resultierenden Handlungen, *Mutwilligkeiten;* im fgrE selten, wohl unheroisches Alltagswort, nachep. > *Charakter* > spez. *Zorn*; am VE, je 1× im Akk. d. Bzhg. bzw. Dat. Pl. *-αῖς*. – **Wortf.**: *ἀλκή, ὁρμή* (beide metr. gleichw., in Op. 304 als vv.ll., Glossen), *θυμός, μένος, ἦθος* Op. 304 *ὅς κεν ἀεργὸς ' ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος -ήν* (*ὁρμήν, ἀλκήν* vv.ll.), s. West z.St. (zum Klang vgl. 302 ff. *ἄεργος, ἔργα*), iron.(?) nach hom. (*Δ* 253[+] *συὶ, φλογὶ*) *εἴκελος ἀλκήν* (Vgl. m. aggressiven Wesen), wogg. Hes. hier die 'Passivität, Antriebslosigkeit, Trägheit' (vgl. *μεθήμων, μεθημοσύνη, K* 122 f. „*οὔτ' ὄκνῳ εἴκων, ἀλλ' ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν*", sc. Men.) der Drohnen (s.a. *κοθούροις*) beschreibt; zur Stilebene (Tierfabel, Weiberschelte) vgl. Semon. fr. 7,42 W. (*θαλάσσῃ ἔοικε*) *γυνὴ ' ὀργήν* (Assoz. Frauen/Drohnen Th. 594 ff.), zur Zuschreibg. best.r Eigensch. *μένος* B 2, *θυμός* B 3 h. Cer. 205 (Iambe *παρασκώπτουσ'*, heiterte Dem. auf) *ἵλαον σχεῖν θυμόν* (!) · ' *ἣ δή οἱ καὶ ἔπειτα μεθύστερον εὕαδεν -αῖς* (als kult. Aition, *καὶ μεθύστερον*!, s. s.v. *'Ιάμβη*), Pl. *-αῖς* (ähnl. 202 f. *χλεύῃς, πολλά*) für Vielfalt der Aktionen: *durch ihr* (sc. Iambes) *lebhaftes Treiben* (nach Weiher), d.h. *durch Mutwilligkeiten (Späße, Clownerien)*, zugleich m. Anklang an *ὄργια* (s. V. 273. 476, vgl. Pi. Dith. 2,20 f. *ἐν ὀργαῖς Βακχίαις*); blaß Humbert: *pour son caractère* (zu dieser Bed.entw., spez. im Tier-Vgl., s. Marg, Charakter 13 ff.); dagg. Richardson z.St. (s.d. Disk. u. Parall.) sem. probl.: *was pleasing to her* (sc. Dem.s) *spirit* (entspr. PN[d] *ἥνδανε / εὔαδε θυμῷ A* 24[+], *π* 28) H. W. Nordheider

ὄργια [2[h]] **E** Erbwort, meist zu *ἔρδω/ἔργον* gestellt (L[2] 70; L[4] 65; Ruijgh, Études 263 m. A. 139; [+]L[7]), viell. myk., vgl. L[7] 105 u. DMic. II 446, s.v. *wo-ro-ki-jo-ne-jo*

L [1]Rohde, Psyche I 278 ff.; [2]Wilamowitz, GlH II; [3]Deichgräber, Eleus. Frömmigk. 520 ff.; [4]Casabona, Voc. d. sacrifices 65 ff.; [5]E. Simon, Die Götter Griechenlands, München 1969, 100 ff.; [6]Burkert, GrR 413 ff.; [7]Meier-Brügger, HS 101, 1988, 104–7

B *geheime Kultriten*, eigtl. 'heilige Handlungen', 'Zeremonien' (vgl. E) h. Cer. 274 (Dem.:) „*-α δ' αὐτὴ ἐγὼν ὑποθήσομαι ὡς ἂν ἔπειτα ' εὐαγέως ἔρδοντες ἐμὸν νόον ἱλάσκοισθε*" 476 *ἡ* (Dem.) *δὲ κιοῦσα θεμιστοπόλοις βασιλεῦσι ' δ[εῖξε,] Τριπτολέμῳ τε Διοκλεῖ τε ... ' Εὐμόλπου τε βίῃ Κελεῷ θ' ... ' δρησμοσύνην* (test. [Paus. 2,14,3], *χρησμοσύνην* cod.) *θ' ἱερῶν καὶ ἐπέφραδεν -α καλά* (test. *πᾶσι*, vgl. *ἱερὰ καλά* am VE Bd. II Sp. 1312,8–15), ' ... ' *σεμνά, τά τ' οὔ πως ἔστι παρεξ[ίμ]εν [οὔτε πυθέσθαι,]* ' *οὔτ' ἀχέειν*, s. Càssola u. Richardson zu beiden Stt.; zu den eleusin. Mysterien s. L[1]; L[2] 471 ff.; L[3,5,6]; die trad. Zweiteilg. des Dem.-Kultes in öffentl. u. geheime Riten scheint sich in den Begriffen *δρησμοσύνην θ' ἱερῶν* u. *ὅ.* zu spiegeln, vgl. Bd. II Sp. 348,23 ff. u. die ähnl. Unterscheidg. bei Hdt. 5,61,2: *'Αχαιΐης Δήμητρος ἱρόν τε καὶ ὅ.* G. Markwald

ὀργίονες [1[h]] hapax **E** wohl zu *ὄργια*, s.d. u. Ruijgh, Études 263 A. 139; Meier-Brügger, HS 101, 1988, 105 f.; zu d. versch. späteren Formen Casabona, Voc. d. sacrifices 65 f.; vgl. auch LSJ-Suppl. s.v. *ὀργεύς* u. DMic. II 446, s.v. *wo-ro-ki-jo-ne-jo*

B *Angehörige einer bes. Priesterschaft* h. Ap. 389 (Ap. *ἐφράζετο*) *οὕς τινας ἀνθρώπους -ονας* (*-οτας* v.l.; *-όνας, -ήονας, -είονας* cii., v. Càssola ad l.) *εἰσαγάγοιτο ' οἵ θεραπεύσονται Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ.* – Den korporativen Charakter der *ὁ.* betont Casabona a.a.O. 66 f.; sprachl. Nähe zu *ὄργια* (s.d.) u. h. Ap. 393. 517 f. lassen an bes. Kenntnisse u. Funktionen dieser Priester aus einem kret. Geheimkult denken; zu kret. Einflüssen auf den Ap.kult in Delphi vgl. Defradas, Propagande delph. 71. 81; Dumont, QS 1, 1975, 64; Càssola z.St. G. Markwald

ὄργυια [1[l], 2[o]] **E** zu *ὀρέγω* (m. Schwundstufe), entweder urspr. Ptz. Pf. (ohne Redupl. wie *ἄγυια, αἴθυια, ἅρπυια, ἰδυῖα*) od. eher Fem. eines *u*-Adj. **ὀργύς* (so Lamberterie, *-ύς* II 724 u. Sprache 35, 1991–3, 129). – Abl.: *ἐννεόργυιος*

Σχ sch. D *Ψ* 327: *ἡ τῶν δύο χειρῶν εἰς πλάτος ἔκτασις* (vgl. *E* 33, ⌊sch. Barn.⌋ *κ* 167), ⌊ ⌋ *ι* 325: *ἐκτεταμένων τῶν χειρῶν τὸ διάστημα*

B *Klafter* als Längenmaß, in formelh. Vbd. m. *ὅσον τ'* (zur Synt. Ruijgh, Mn. IV 22, 49 f. ~ „*τε* épique" 556 ff.), in

dir. R. Ψ327 ἔστηκε ξύλον αὖον ὅσον τ' -(α) ὑπὲρ αἴης ' ἢ δρυὸς ἢ πεύκης ι325 (ῥόπαλον ἐλαΐνεον) τοῦ μὲν ⌞ὅσον τ' -αν⌟ ἐγὼν ἀπέκοψα κ167 σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε, ' πεῖσμα δ' ⌞ ⌟ ... ' πλεξάμενος κτλ. — Wortf.: δίσκουρα, (ἑκκαι)δεκάδωρος, δουρηνεκές, ⌞ὅσον τ' ἐπὶ⌟ δουρὸς ἐρωή, ⌞ ⌟ λᾶαν ἵησιν, ⌞ ⌟βᾶσα κορώνη ἴχνος ἐποίησεν, ὅσον / ⌞ὅσσον τ'⌟ ἐγέγωνε βοήσας, ⌞ ⌟ ἐπὶ οὖρα πέλονται ἡμιόνων / ⌞ ⌟ ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιόνοιϊν, πῆχυς, πυγούσιος, τρι/έπτα/όκταπόδης, τρισπίθαμος R. Führer

ὀρέγω, ὀρέγνυμι, ὀριγνάομαι [32ⁱ, 8°, 4ᴴ, 2ʰ] E Erbwort = lat. *regō*, vgl. dt. *recken*, s. LIV 270f.; Bewertg. des Anl. strittig, für *o-* < **hₓ-* Melchert, Sprache 33, 1987, 21f. u. Lamberterie, Sprache 35, 1991–3, 128f. — Abl.: *ὄργυια*, *ὀργή*; vgl. *ὀρέχθεον* (s.d.), *ἀρήγω* (sem. ≅ *ὑπερέχω χεῖρα*, viell. Narten-Paradigma Präs. Akt. *-ē-* / Aor. *-ĕ-*?)

F Akt. Präs. *-γνύς* 2, *-γων* 3, *-γοντας* 1°; Fut. *-ξω* 1, *-ξομεν* 2; *-ξειν* 1; Aor. *-ξας* 1, *ὤρεξε* 2, *ὤρεξ'* 1ʰ; *-ξῃς* 1, *-ξῃ* 5; *-ξειαν* 1°; *-ξαι* 5; Med. Präs. *ὠριγνῶντο* 1ᴴ; *-γεσθαι* 1; Aor. *-ξατο* 2, *-ξατ'* 1, ⌞*ὠρέξατ⌟ο* 3, ⌞ ⌟' 1; *-ξάσθω* 1; *-ξασθαι* 1°; ⌞*-ξάμενος⌟* 3, *ἐπ*⌞ ⌟ 1, *-ξαμένῃ* 2; Pf. ⌞*ὀρωρέχατ⌟αι* 1; ⌞ ⌟*ο* 1; Verbaladj. *-κτῆσιν* 1 ohne Augm. *Z*466, *N*20. 190, *Ω*743, m. Augm. *E*851, *Ψ*99. 406, *Ω*102, Th. 178, Sc. 190, h. Cer. 15, h. Merc. 496

M **1** [–⏑̄] *ὤρεξ'* h. Merc. 496 **2a** [⏑⏑⏑̄] *χεῖρ' -γων* *O*371 = *ι*527, *ρ*366 **2b** [⏑̄⏑] *-ξατ'* *N*20 **2c** [⏑̄⏑×] *χεῖρας -γνύς/ξᾶς* *A*351, *X*37 / *Ω*743; (*Τρώεσσιν*) *ἐβούλετο* ⌞*κῦδος -ξαι⌟* *Λ*79 ≅ *δ*275, *M*174 = *O*596, ⌞ ⌟*ειν/ω/ῃς/ῃ* Th. 433 / *O*602 / *P*453 / *X*57 / *E*33. 225. 260; *εὔχος -ξῃ* *X*130; *-ξῃ* *o*312 **2d** [–⏑̄] *ὤρεξε* *Ψ*406 [–⏑̄] *ὠρέξατ'* *E*851 [–⏑̄] *ὤρεξε* *Ω*102 **3a** [⏑̄⏑⏑] *εὔχος -ξομεν* *M*328 ≅ *N*327; *-ξατο* *Z*466, *N*190 **3b** [⏑⏑⏑̄] *-γοντας* *μ*257 **3c** [⏑⏑⏑̄×] *χεῖρ' -γεσθαι* *Ω*506 **3d** [–⏑̄⏑] ⌞*ὠρέξατο⌟* *χερσί(ν)* *Ψ*99 ~ h. Cer. 15ᴵᵐ. [–⏑̄⏑] ⌞ ⌟ *χειρί* Th. 178 **3e** [⏑̄–⏑̄×] *ὠριγνῶντο* Sc. 190 **3f** [⏑̄–⏑̄] *-ξάσθω* *Δ*307 [⏑̄–⏑̄] *χεῖρας -ξασθαι* *λ*392; *-ξειαν* *ρ*407; *-κτῆσιν* *B*543 **4** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἔφθη* ⌞*-ξάμεν⌟ος* *Π*314. 322, *ἔνθ' ἐπ*⌞ ⌟*ος* *E*335, *ἔνθεν* ⌞ ⌟*η ἀπό* *φ*53; *ὀρωρέχαται* *Π*834 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *φθῆσιν* ⌞*-ξάμεν⌟ος* *Ψ*805; ⌞ ⌟*η ἀπό* Sc. 456; *ὀρωρέχατο* *Λ*26

Σχ **1** sch. D *A*351 (= sch. min. P. Strassb. inv. 33 ≅ P. Köln inv. 2281 z.St.): *ἐκτείνας* (vgl. *B*543, *E*33, ferner *Δ*307 + *πολεμησάτω*, *Z*466 + *ἐλάβετο*, *Λ*26 + *διεγηγερμένοι ἦσαν*, *N*20 + *διέβη*, *Π*834 + *τρέχοντες. ὁρμῶντες*), *E*851: *ἐπέτεινε*, *Ψ*99: *νῦν προετείνατο*, *Π*314: *νῦν ἐφικόμενος. καὶ πλήξας* ⌞*ἐκ χειρός⌟*, *B*543: *-ξασθαι γάρ ἐστι τὸ* ⌞ ⌟ ⌞*πατάξαι⌟*, *Π*322: *ἐπὶ τὸ* ⌞ ⌟ *ὁρμήσας*, *Ψ*805: *ἐφαψάμενος*, *Ω*506: *τοῦ φονέου μου τῶν παίδων τὰς χεῖρας προσάγειν τῷ στόματι καὶ φιλεῖν* **2** sch. D *E*225 (= sch. min. P. Amh. 18 zu *o*312): *παράσχῃ* (vgl. *Λ*79, *N*327, ferner *M*328 + *περιποιήσωμεν*, *E*33 u. *O*596 + *δοῦναι*⁺, P. Strassb. inv. 1015 zu *E*225 + *ἐπιδῷ*), *Ω*102: *ἐνεχείρησεν*

L [1]Doederlein, Hom. Gl. II 283f.; [2]Schwartz, in: *Ἀντίδωρον* 68; [3]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 118f.; [4]Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I20; [5]Gonda, ZVS 73, 1956, 156ff.; [6]Benveniste, Vocabulaire II 13f.; [7]Sommer, Nachlaß 107–46; [8]De Boel, IF 92, 1987, 37; [9]ders., Goal accusative 117–23

B *(st)recken* (1), *reichen* (2a), übertr. *zuteil werden lassen* (2b), Akt. od. (1b) Med. (*B*543 Verbaladj.); 2× Pf.st. (in 1b), 4× Fut. (in 2b) u. (m. *ν*-Erw. am VE [s. M 2c/3e] 3× von) 8× Präs.st. (⌞in 1a bis auf⌟ Sc. 190), davon je 2× Pl., sonst Aor. (nicht ⌞ ⌟ *Ω*743), davon nur *ρ*407 Pl.; komplem. von Bettler (*ρ*366 in 1a) u. Almosengeber (*o*312, *ρ*407 in 2a), von Beter (4× in 1a) u. Gotth. (12× in 2b), trotz gleicher Syntax sem. Untersch. zw. 2 u. 1 bei pers. Dat. (comm. *ρ*407 in 2a u. reg. in 2b, der Richtg. *Ω*743, *μ*257 in 1a), Sach-Akk. (des eff. Obj. in 2, des aff. Obj. in 1 [eigener Körperteil in 1a, fremder *Π*314. 322f., *Ψ*805 in 1b]), Inf. (abh. von *κῦδος* *E*260f., *P*453f. in 2b, von *ὁ*. *Π*834, h. Cer. 15f. in 1b). In Diom./Hektor-Kontext *E*225. 260. 335. 851, *Ψ*406 / *Z*466, *M*174 = *O*596, *N*190, *Π*834, *P*453, *X*37. 57. 130, *Ω*743, in assoz. Zush. m. *αἰ/εἰ* *E*224f. 260, *o*312, *ρ*407, *γάρ* *M*174 = *O*596. 601f., *P*453, *Ω*743, *δίφρου/οιο* *E*851/4, Sc. 456, *ἔνθ(α)* *E*335, Th. 432f., *ἵπποι*⁺ *Δ*302/7, *E*222/5. 851, *Π*833f., *Ψ*405f., (*ἐφ*)*ὁρμηθέντ-* *N*190, *Π*313f., *ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε / σχεδὸν ἦσαν* (+ Ptz.) *E*334f. 850f., *οὖτα*⁺ *E*335f. 851/8, *N*190ff., *Π*322, Sc. 456/61, *πρόσθ(εν)* *E*851, *Π*833f., *πρυμνόν* *E*335/9, *Π*314. 322f., *σαώσετον*⁺ *E*224f., *P*452f., *X*56f., *φαεινῷ/ἦν* ' *N*190, h. Merc. 496f., ' *ὡς εἰπὼν* *Z*466, h. Merc. 496; in REinl. *A*351 ≅ *X*37ᵉˣ, *O*371 = *ι*527, RAbschl. *Z*466, *Ψ*99, h. Merc. 496, 20× von 46 in dir. R. (s.u. jew. Vorbem., REnde *M*328 ≅ *N*327, *X*130, *Ω*506); gehäuft *O*596/602, *Π*314/22, m. *ἐκ-* bzw. *εξ*-Assonanz *Z*466, *M*174 = *O*596, *N*20. 190f. / Th. 178f., h. Merc. 496, vgl. Flexionsreim *μ*256f. — Wortf.: *ἀείρω* (*λ*423), *ἀκοντίζω*, (*προτι*)*ἅπτω*, *δίδωμι*, *δράσσομαι*, *ἐγγυαλίζω*, *ἐπαυρίσκω* (*N*649), *ἐπιχειρέω*, *ἀνέχω*, *ἰάλλω* B1b, *προίημι* (*Π*241), *ἀνίσχω*, *κύρω* (*Ψ*821), *μαιμάω*, *ἐπιμαίομαι*, *νέμω* B1b, *ὀπάζω* B2b, *ὁρμάομαι*, *πίτνημι*, *πορεῖν*, *ἔσσυμαι*, *τανύομαι*, *ἐν/ἐπιτίθημι*, *τιταίνω* (*N*534, *β*149), *τιτύσκομαι*, *ψαύω*, *ψηλαφόων* **1** prägnant (Schwerpkt. auf Subj.): Obj. *χεῖρ'/ας* (1a) u. (*Ω*506) / od. (refl.) Med. (1b) *protendere*, z.T. m. Angabe des Woher (*ἀπό* Sc. 456, sonst jew. von unten: *ἐκ* *Ω*743, Th. 178, *ἔνθεν* *φ*53) bzw. Wohin (*πάντοσε* *ρ*366, sonst jew. nach oben: *εἰς οὐρανόν* *O*371⁺, *προτὶ δειρήν* *Λ*26, *ποτὶ στόμα* *Ω*506, *ὑπὲρ ζυγόν* *E*851) **1a** Akt. (außer *Ω*506) in Vbd. m. Akk.-Obj. *χεῖρ'/ας*: Arme / Hand (flehend / bettelnd) *ausstrecken* (*zu* = *εἰς* / *ποτί* + Akk. bzw. pers. Dat.), vgl. Abl. *ὄργυια*; Subj. (im Pl. *μ*257) menschl. (*ι*527 Polyphem), nur Ptz. Präs. bis auf ⌞*Ω*506. 743⌟; in dir. R. ⌞ ⌟, *ι*527, *μ*257 *Ω*743 (*ἐμοὶ λελείψεται ἄλγεα*) *οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ* ⌞*χεῖρας⌟* *-ξας*, zum Abschied (vgl. *ω*397f. zur Begrüßg.), negiert nur hier *μ*257 (Skylla) *κατήσθιε κεκλήγοντας*, ' ⌞ ⌟ *ἐμοὶ -γοντας*, vgl. *Δ*523⁺, *λ*392ⁱᵐ. *A*351 *πολλὰ δὲ μητρὶ ... ἠρήσατο* ⌞ ⌟ *-γνύς* (vgl. metr. gleichw. *ν*355) ≅ *X*37ᵉˣ (*τὸν προσηύδα*) *protendens bracchia* *O*371 *εὔχετο* ⌞*χεῖρ' -γων⌟* *εἰς οὐρανόν* (vgl. 368f.) = *ι*527, vgl. *A*450⁺, Pi. Isthm. 6, 41, Bacchyl. c. 11, 100 *ρ*366 *βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον*, ' *πάντοσε* ⌞ ⌟, *ὡς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη* *Ω*506 (*ἔτλην*) *ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' -γεσθαι* > Verg. Aen. 1, 487, vgl. (zur Divergenz von ⌞dir. R. ggüber Erz.⌟ V. 478: *Θ*371ⁱᵐ ⌞ ⌟ *A*500) *A*501, *Θ*371ᵉˣ, *K*454f., *τ*473, *ζ*310f.; Med. nb. inn. Akk. (and. Σχ 1 am Ende > L² 140: „d. Hände des Ach. zu sich hin", gg. Wortst., u. Pötscher, WJA N.F. 18, 1992, 7ff., doch s. 12: „Priam. berührt auf ... Bildern das Kinn des Ach. m. s. rechten Hand", z.B. Ages of Homer 452 Fig. 28.4) nur hier (u. hellen., s. Bühler, H. Einzelschr. 13, 1960, 153), Präs. nb. instr. Dat. (*χείρ'* Heyne, vgl. *ι*302 = *τ*480ⁱᵐ) wäre ebs. sing. (s.u. 1b) **1b** Med. (außer *B*543) in Vbd. m. (*N*20, Sc. 189f. Adv. +) instr. Dat. (+ fin. Inf. *Π*834, h. Cer. 15f.) *χε(ι)ρ(σ)ί*, *ποσσίν* (~ *ἰών* *N*20), *ἔγχε(σ)ι* / *δουρί* (vgl. Verbaladj. *B*543), Gen.-Obj. (*Z*466, *N*190f.), (?Ziel-)Akk. (nur nb. *ἔφθη* / *φθῆσιν -ξάμενος* *Π*314. 322f. / *Ψ*805), lok. Best. (*E*335. 851, *Λ*26, *φ*53, Th. 178, Sc. 456) od. ell. (*λ*392): *sich* (bzw. Extremitäten) *(st)recken*, (m. Hand bzw. Stoßlanze) *zu fassen zu kriegen versuchen*; nur Aor. Sg. (ingr. im Ggs. zu eff. *οὐδ' ἀφάμαρτεν / ἵκετο*⁺ / *ἔλαβε*⁺ / *ἐτανύσθη* / *ὤσε[ν]* *Π*322 / *Δ*306f., *N*20 / *E*851ff., *Ψ*99f., Th. 178f., h. Cer. 15f. / Th. 177f. / *E*851–4, *N*190–3) bis auf *B*543, *Λ*26, *Π*834, Sc. 190; Subj. göttl. *E*851, *N*20, Th. 178, Sc. 456, h. Cer. 15, tier. (nur Pf.st. Pl.) *Λ*26 (bildl. Darst., vgl. Sc. 190)

u. *Π* 834, sonst menschl. (Sc. 190 Lapithen u. Kentauren); in dir. R. *Δ* 307, *Π* 834, *Ψ* 805, *λ* 392 Th. 178 *ἐκ λοχέοιο πάϊς ‹ὠρέξατο› χειρὶ ' σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ ... ἔλλαβεν ἅρπην (ἀπὸ μήδεα πατρὸς ἤμησε) langte zu*, vgl. *A* 501 *Ψ* 99 *ὣς ἄρα φωνήσας ‹ › χερσὶ ... ' οὐδ' ἔλαβε* (Ach.) ' *ψυχὴ* (Patr.') *δὲ (ᾤχετο)* = h. Cer. 15[med.] *(ἄθυρμα λαβεῖν) λ* 392 (Ag. *κλαῖε) πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας, -ξασθαι μενεαίνων* ' *ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἷς ἔμπεδος anzufassen*, vgl. V. 591 *Z* 466 *ὣς εἰπὼν οὗ παιδὸς -ξατο griff nach*, s. V. 474 ‖ *N* 20 (*ἐξ ὄρεος κατεβήσετο) τοῖς μὲν -ξατ' ἰών, τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο τέκμωρ,* ' *Αἰγὰς schritt aus Π* 834 (*ἔφησθα Τρωϊάδας ἄξειν) νήπιε' τάων δὲ πρόσθ' Ἕκτορος ... ἵπποι* ' *ποσσὶν ‹ὀρωρέχατ›αι πολεμίζειν*, vgl. *N* 75. 78 f. *Λ* 26 (Ag.s Panzer) *δράκοντες ‹ ›ο προτὶ δειρὴν* ' *τρεῖς ἑκάτερθ', ἴρισσιν ἐοικότες*, vgl. (Kaus.) *P* 547 *φ* 53 (*ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ*) *ἔνθεν ‹-ξαμένη ἀπὸ› πασσάλου αἴνυτο τόξον sich reckend* Sc. 456 (*ἀπὸ*) *ἔγχεος ὁρμὴν ἔτραπ'* (Ath.) *‹ › δίφρου* ‖ *B* 543 *αἰχμηταὶ μεμαῶτες -κτῆσιν μελίῃσι* ' *θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσι m. gefällten Lanzen*, vgl. *Δ* 282[+] u. s. L[4]; and. (nicht-pass., vgl. *πιστός, μαχητός*) L[7] 114: „Lanze, m. der man sich (zum Zustoßen) reckt" Sc. 190 (*συναΐγδην*) *ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο hielten gezückt* (bildl. Darst.), kontrast. *N* 147[+] *Δ* 307 *ὃς δέ κ' ἀνὴρ ἀπὸ ὧν ὀχέων ἔτερ' ἅρμαθ' ἵκηται,* ' *ἔγχει -ξάσθω soll ausholen E* 851 *πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ' ὑπὲρ ζυγὸν ἡνία θ' ἵππων* ' *ἔγχεϊ* (855 *δεύτερος ὡρμᾶτο* Diom.), s. II Sp. 395, 51 f. (vgl. *ὦσεν* V. 854) *N* 190 *Αἶας δ' ‹ὁρμηθέντ›ος -ξατο (ἀκόντισε* v.l.) *δουρὶ ...* ' *Ἕκτορος*, s. L[3] 119 („Nahkampf", vgl. *ὦσε* V. 193) u. kontrast. metr. gleichw. V. 183 (> v.l.) *Π* 314 PN[a] *ἐφ‹ ›α δοκεύσας* ' *ἔφθη ‹-ξάμενος› πρυμνὸν σκέλος* = 322[in.] (*τοῦ ὦμον*) *Ψ* 805 (2 sollen *ταμεσίχροα χαλκὸν ἑλόντε ἀλλήλων*) *πειρηθῆναι.* ' *ὁππότερός κε φθῇσιν ‹ › χρόα (ψαύσῃ δ' ἐνδίνων)*, vgl. *N* 553. 649 *E* 335 (*ὅτε ...*) *ἔνθ' ἐπ‹ › ...* ' *ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ... δουρί ausholend* (L[7] 143 A. 8), eigtl. 'draufhaltend', vgl. *χ* 15 **2** abgeschw. (Schwerpkt. auf Obj.): Akt. m. (2a) dingl. od. (2b) abstr. Akk.-Obj. *porrigere*, vgl. *ἐγγυαλίζω* **2a** in Vbd. m. (1[h] impl.) dingl. Akk.-Obj. (u. pers. Dat. *ρ* 407): *(dar)reichen*; nur Aor., Subj. 1[i], 1[h] göttl., 2° (Kond.satz in dir. R.) menschl. (*ρ* 407 Pl.) *Ω* 102 (Thetis *παρ Διὶ καθέζετο, Ἥρη δὲ*) *δέπας ἐν χερὶ θῆκε* ' ... *Θέτις δ' ὤρεξε πιοῦσα reichte zurück*, vgl. *γ* (51.) 63 *ο* 312 (*κατὰ πτόλιν*) *πλάγξομαι, αἴ κέν τις κοτύλην καὶ πύρνον -ξῃ ρ* 407 *εἴ οἱ τόσσον πάντες -ξειαν μνηστῆρες,* ' *καί κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι* (Forts. Schemelwurf) *verabreichen würden* h. Merc. 496 *ὣς εἰπὼν ὤρεξ', ὁ δ' ἐδέξατο* (Ap.) ... ' *Ἑρμῆ δ' ἐγγυάλιξεν ... μάστιγα*, vgl. V. 509 **2b** in formelh. Vbd. (1[i], 1°, 1[H], am VE bis auf 1. u. letzte Perik.) m. abstr. Akk.-Obj. *εὖχος, κῦδος, τάχος* u. (*E* 225 *ἐπί* +) Dat. (8× Pron., 4× PN bzw. Patron., 3× VN) der Pers. (bzw. *Ψ* 405 f. ihrer Pferde): *schenken, gewähren, verleihen* i.S.v. *zuteil werden lassen*; Subj. göttl. (*E* 260, *Ψ* 406 Ath., sonst in Il. Zeus[' *θυμός M* 174[+]]) außer ‹*M* 328 ≅ *N* 327›, *X* 57 (vgl. II Sp. 1576, 30); 4× Fut. (‹ › Pl.), sonst Aor. (Sg., Ind. nur *Ψ* 406, sonst je 5× Konj./Inf., vgl. II Sp. 1575, 47 f.); in (*Λ* 79 in)dir. R. außer *M* 174 = *O* 596. 602 (jew. *γάρ*!), 1[H] *M* 328 *ἴομεν, ἠέ τῳ εὖχος -ξομεν, ἠέ τις ἡμῖν* ≅ *N* 327 (‹*εἴδομεν*›), sonst *ἔδωκας*[+], s. II Sp. 824, 40–6 *X* 130 *‹ › ‹ › ὁππότερ›ῳ κεν Ὀλύμπιος εὖχος -ξῃ* ‖ *E* 33 (Ath. zu Ares: *οὐκ ἂν ἐάσαιμεν) μάρναθ'* (Tr. u. Gr.), *‹ ›οισι πατὴρ Ζεὺς ‹κῦδος -ξῃ›* 225 (*Τρῴοι ἵπποι) νῶϊ πόλινδε σαώσετον, εἴ περ ἂν αὖτε* ' *Ζεὺς ἐπὶ ... Διομήδεϊ ‹ ›*, vgl. *Ω* 110 u. zum Präv. *A* 408 260 *αἴ κέν μοι* (Diom.) ... *‹ ›* ' *ἀμφοτέρω* (Aen. u. Pand.) *κτεῖναι Λ* 79 (*θεοὶ ἠτιόωντο* Zeus) *οὕνεκ' ἄρα Τρώεσσιν ‹ἐβούλετο κῦδος -ξαι›* ≅ *δ* 275 (*δαίμων ὅς*), vgl. *M* 68, *Ξ* 192, *P* 630, *Ω* 39 *M* 174 *οὐδὲ Διὸς πεῖθε* (Asios) *φρένα ...* ' *Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ‹ › = O* 596 (*ἵνα νηυσὶ πῦρ ἐμβάλῃ*) *O* 602 *ἐκ γὰρ δὴ τοῦ ἔμελλε παλίωξιν παρὰ νηῶν* ' *θησέμεναι Τρώων, Δαναοῖσι δὲ ‹κῦδος -ξ›ειν P* 453 (damit ihr Autom. rettet) *ἔτι γάρ σφισι* (Tr.) *‹ ›ω* ' *κτείνειν, εἰς ὅ κε νῆας (ἀφίκωνται) X* 57 (*εἰσέρχεο τεῖχος, ὄφρα σαώσῃς Τρῶας) μηδὲ μέγα ‹ ›ῃς* ' *Πηλείδῃ* (selbst fällst) Th. 433 (im Krieg) *παραγίνεται* (Hek.) *οἷς κ' ἐθέλῃσι* ' *νίκην προφρονέως ὀπάσαι καὶ ‹ ›αι*, vgl. Sc. 339 ‖ *Ψ* 406 (Diom.' Rosse, *οἵσιν*) *νῦν ὤρεξε τάχος καὶ ἐπ' αὐτῷ κῦδος ἔθηκεν*

Kompos.: *ἐπ-* *E* 335 (KSV) in 1b, s.a. *E* 225 (KSN od. DSV?) in 2b (vgl. *Ψ* 406[ex.] ebd.)

D v.l. *Λ* 300

G 5× in *E*, je 3× in *ΝΟΠ ΧΨΩ*, nicht in *Γ*, *H–K*, *Ξ*, *Σ–Φ*

R. Führer

ὄρειος, οὔρειος [1[H], 1[h], 2[c]] **E** Adj. zu *ὄρος*, vgl. Risch § 48a, 3× *οὐ-* m. MD

M 1 *οὔρ.* [⏑–⏑] *νύμφην τ' -ην* h. Merc. 244; *-αι νύμφαι* Hes. fr. 10a, 17 [⏑–⏑⏑] *-ῃσι* Phor. fr. 2, 6 p. 154 Dav. **2** *ὄρ.* [⏑⏑–] *-ης* l.c. 2, 4

B *(zum Gebirge gehörig) Berg-, bergbewohnend*, von Göttinnen, bes. Nymphen (s. *ὄρος* B 2d) u. 1[c] geogr. Begr.; vgl. *ὀρεσκῷος, ὀρέστερος, ὀρεστιάς* (die nur von Lebewesen) Hes. fr. 10a, 17 *οὔρειαι νύμφαι θεαὶ ἐξεγένοντο* ' *καὶ γένος ... Σατύρων* h. Merc. 244 (*γνῶ*, Ap.) *νύμφην τ' οὐρείην περικαλλέα*, sc. Maia Phor. fr. 2, 4.6 p. 154 Dav. (*Ἰδαῖοι Φρύγες ἄνδρες ὀρέστεροι*) *εὐπάλαμοι θεράποντες ὀρείης Ἀδρηστείης* ' ... ' *εὗρον ἐν οὐρείῃσι νάπαις ἰόεντα σίδηρον*, vgl. adnom. Gen. *οὔρεος ἐν βήσσῃς* u.ä. (*Γ* 34[+]), s.v. *ὄρος* G 3

H. W. Nordheider

ὀρείχαλκος [1[H], 1[h]] **E** Determ.-Kompos. aus *ὄρος* u. *χαλκός*, s. Chantraine, Dict. 826 (Lehnübers. nach akkad. Modell?, s. L[2] 78 ff.; anders Szemerényi, JHS 94, 1974, 151 f. = Scripta minora III 1448 f.: *ὀρει-* < akkad. *(w)erū-* 'Kupfer')

L [1]R. J. Forbes, Studies in Anc. Technol. VIII, Leiden 1964, 275 f.; [2]Halleux, AC 42, 1973, 64 ff.; [3]Craddock, Journal of Archaeol. Science 5, 1978, 3 ff.; [4]Craddock, ed., 2000 Years of Zinc and Brass, British Museum Occasional Papers 50, London 1990, bes. 5. 8 f.; [5]Begemann u.a., in: Studia Troica 2, 1992, 219 f.

B *Berg-Kupfer* > wohl *Messing;* jew. (in gen. mat.) in Aufz. kostbarer u. von Göttern benutzter / angefertigter Ggstände (Schmuck / Rüstg.), Sc. 122 *φαεινός* genannt (wie auch *κασσίτερος Ψ* 561 u. *ἤλεκτρον* Page, Further Gr. Epigr. 317), Ibyc. S 151, 42 f. Dav. dem Gold nahekommend; schon in der Antike (u. später) versch. aufgefaßt, vgl. L[2] 71. 77; Fruyt, ZVS 94, 1980, 166 f. Sc. 122 *κνημῖδας -οιο φαεινοῦ,* ' *Ἡφαίστου ... δῶρα, περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε* (Her.), Beinschienen sind *Φ* 592 aus Zinn, sonst bei Hom., wie auch in den archäol. Funden, aus Bronze, s. Catling, Arch. Hom. E 143 ff. 160; bes. schöne Waffen eines Helden sind häufig ein Geschenk der Götter, vgl. Russo zu V. 123 h. 6, 9 (der Aphr. *Ὧραι ἔθηκαν ἐν*) *λοβοῖσιν* ' *ἄνθεμ' -ου χρυσοῖό τε τιμήεντος*, wohl aus *ὁ.* u. Gold gefertigte rosetten- od. blütenförmige Ohrringe, vgl. I Sp. 870, 72 ff. (s.a. Bielefeld, Arch. Hom. C 4. 37 u. II Sp. 1314, 52 ff.), hier in Zush. m. *στεφάνη* u. *ὅρμαι* aus Gold. Neuere archäometallurg. Erkenntnisse (L[3–4]) scheinen darauf hinzuweisen, daß man im 1. Jt. v. Chr. u. geleg. auch schon früher (L[5]) imstande war, aus natürl. en Kupfer/Zink-Erzen *ὁ.* ('Berg-Kupfer', vgl. L[2]) als Legierg. zu gewinnen, viell. sogar auch aus Kupfer u. metallischem Zink. *ὁ.* blieb jedoch e. seltene u. kostbare Legierg., bis man lernte, Messing durch Zementation aus Kupfer u. Galmei herzustellen (späte-

stens Ende des 2. Jh. v. Chr.). Spätestens ab dem 4. Jh. v. Chr. ist kaum noch zu bezweifeln u. ab dem 1. Jh. v. Chr. absolut sicher, daß m. ὁ. Messing gemeint ist (Korrespondenz m. E. Pernicka, Max-Planck-Inst. f. Kernphysik, Heidelberg u. Th. Rehren, Inst. f. Archäometallurgie, Bochum). M. de Leeuw

ὀρεκτός s. *ὀρέγω*

ὀρέοντο [2i] **Σχ** sch. min. P. Harris 10 zu *B* 398: *ἐπορέυον]το* (suppl. Groenewald ex Hsch.), sch. D *B* 398: *ὥρμων*

B *losstürmen*, zu *ὄρνυμι* u. (nur Impf.) verwendet wie Med. von *ὄρνυμι* (vgl. dort B 2 a) *B* 398 *ἀνστάντες δ' -οντο* (Gr.) *κεδασθέντες κατὰ νῆας*, vgl. *ὤρνυντο Ψ* 131 ≅ *ω* 496 *Ψ* 212 (Iris übermittelt d. Winden Ach.s Bitte, den Scheiterhaufen zum Brennen zu bringen) *ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπεβήσετο, τοὶ δ' -οντο ' ἠχῇ θεσπεσίῃ, νέφεα κλονέοντε πάροιθεν*, vgl. *ὄρνυμι* B 2 aβ (bei Naturereignissen, bes. Winden, nur Sg.)

D vgl. v.l. *ὀρέουσα Φ* 335 M. Schmidt

'Ορέσβιος [1i] **E** Poss.-Komp. i.S.v. 'in d. Bergen lebend' (v. Kamptz 87; vgl. Leukart, -tas 157 A.75)

B Böoter im Heere der Gr. *E* 707 (Hektor u. Ares töten) *καὶ -ον ('Ολέσβιον, ὑπέρβιον* vv.ll.) *αἰολομίτρην, ' ὅς ῥ' ἐν 'Υλῃ ('Υδῃ* v.l.) *ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς, ' λίμνῃ κεκλιμένος, Κηφισίδι· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι ' ναῖον Βοιωτοὶ μάλα πίονα δῆμον ἔχοντες*, s. *Κηφισίς*; ähnl. Personalcharakteristik *E* 543 f. u. *Π* 594 ff.; zum Zush. vgl. E. Drerup, Das fünfte Buch der Il., Paderborn 1913, 268 f.; zur Topik d. Reichtumsmotivs s. Strasburger, Kl. Kämpfer 28; R. Spieker, Die Nachrufe in der Ilias, Diss. Münster 1958, 22 f. u. Kirk, Iliad z.St. G. Markwald

ὀρεσίτροφος [2i, 2o] **Σχ** sch. D *P* 61: *ὁ ἐν ὄρει τεθραμμένος*

B (aus Lok. *ὀρεσι-* u. *τρέφω*, s. Risch § 74a. b, 80a:) Poss.-Kompos. *wer seine Nahrung in den Bergen hat* od. verbal *in den Bergen ernährt, lebend*, nur 4× im Gl. in fester Vbd. (*ὥς τε*) *λέων -ος* [⏑⏑⏑⏑], vom auf Beute gehenden, reißenden *Berglöwen* (der dem rauhen Gebirgsklima ausgesetzt ist, plötzl. aus dem Dickicht hervorbricht *ζ* 130 s.u.) im Ggs. zu den zahmen Haus/Beutetieren (*μῆλα, βοῦς*, dazu unwehrhafte *ἔλαφοι*); vgl. *ὄρος* als Ort der wilden Tiere (s.d. B 2 e: bes. *E* 554. 52 m. *τρέφειν*), sowie als (bedrohenden) Ggs. zum Kulturland (s.d. B Vorbem.); vgl. metr. gleichw. (*O* 630) *ὀλοόφρων* sowie *ὀρεσσινόμος* (von Beutetier) u.a. *ὄρος*-Abll. *M* 299 (angreifender Sarp.) *βῆ ῥ' ἴμεν ὥς τε λέων -ος* ⌊*ἐπιδευὴς κρειῶν, μήλων πειρήσοντα*⌋ (≅ *O* 630 med.) *ζ* 130 (*θάμνων ὑπεδύσετο*, Od.) ⌊ ⌋ ⌊*ἀλκὶ πεποιθώς*⌋ ' *ὅς τ' εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος (βουσὶ ἠὲ μετ' ἐλάφους) P* 61 (Men. unter den Troern) *ὡς δ' ὅτε τίς τε λέων -ος* ⌊ ⌋ (*βοῦν ἁρπάσῃ*) *ι* 292 (Kyklop die Gef.) *ἤσθιε δ' ὥς τε λέων -ος, οὐδ' ἀπέλειπεν, ' ἔγκατά τε ...*

D v.l. *ξ* 530 *αἰγὸς ὀριτρόφου* (*ἐϋτρεφέος* vulg., *ἐϋστρ.* v.l.) H. W. Nordheider

ὀρεσκῷος [1i, 1o, 1H, 3h] **E** statt **ὀρεσκοιός*, zu *ὄρος* u. *κεῖμαι*, s. Risch § 74b. 78, vgl. andere *ὀρεσ*-Abl.

F *-οιο* 2; *-οι* (f.) 1, *-οισι* 2, *-ους* (f.) 1 **M** 1 [⏑⏑–⏑] *-ους ι* 155 [⏑⏑–⏑] *-οι* h. Ven. 257 2 [⏑⏑–⏑⏑] *-οισι A* 268 [⏑⏑–⏑⏑] *-οιο* h. Merc. 42; h. 19,43; *-οισι* Hes. fr. 209,5

Σχ sch. min. P. Schubart 2 zu *A* 268: *ὀρεσικοίτοις*, sch. D *A* 268: *τοῖς ἐν ὄρεσι διαιτωμένοις*, vgl. sch. min. P. Strassb. inv. 33 z.St. u. P. Palau Rib. 8

B *in den Bergen lagernd, bergbewohnend*, attr. zum vor- od. nachgestellten Subst. (1h m. Sperrg.); von Kentauren, d.h. unzivilisierten 'Wilden', vgl. *ὀρέστερος*, sowie *ὄρος* (B 2 c), zur Formel Meier, Ep. Formel 199: *A* 268 (Nestor: „Theseus u.a.) *καρτίστοις ἐμάχοντο ' φηρσὶν (θηρσὶν* v.l.) *-οισι*", s. Leaf z.St. Hes. fr. 209,5 (*ὡς*) *κατὰ Πήλιον αἰπὺ ' αἶψ' ὑπὸ Κενταύροισιν -οισι δαμείη* von wildlebenden (aber unwehrhaften) Tieren, vgl. *ὀρεσσινόμος* (metr. entspr.), *ὄρος* (B 2 e), z.T. beim adnom. Gen.: *ι* 155 (*ὦρσαν δὲ Νύμφαι*) *αἰγας -ους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι*, Jagd h. Merc. 42 (Hermes) *αἰῶν' ἐξετόρησεν -οιο χελώνης (ὀρεσκὼ λώνης, -οιο κολώνης* vv.ll.), vgl. (33) „*χέλυς ὄρεσι ζώουσα*", (36) *οἴκοι* als Ggs. h. 19,43 (Hermes den neugeborenen Pan) *καλύψας ' δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν -οιο λαγωοῦ* von Nymphen, vgl. *ὀρεστιάς, οὔρειος*, sowie *ὄρος* (B 2 d): h. Ven. 257 (Aphr.:) „*νύμφαι μιν θρέψουσιν -οι βαθύκολποι, ' αἳ τόδε ναιετάουσιν ὄρος*", m. Ausführg. H. W. Nordheider

ὀρεσσινόμος [1H] *wer seine Weide in den Bergen hat, in den B. weidend*, zur Bildg. (*-ss-* metri causa) vgl. *ὀρεσίτροφος* (vom reißenden Löwen, s.d. in D auch *αἰγὸς ὀριτρόφου* v.l. *ξ* 530), vgl. *ὀρεσκῷος* (das metr. entspr. u. *ι* 155 ebf. von Ziegen), *ὄρος* (B 2 e); im Gl. von der (wilden) *Bergziege* als Beutetier nur Sc. 407 (*οἱ δ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ*) *μάχωνται ' αἰγὸς -ου ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο* (sc. vom Jäger erlegt), nb. *ἀγρ.* H. W. Nordheider

ὀρέστερος [1i, 1o, 1c] **Σχ** sch. D *X* 93: *ἐν ὄρει διατρίβων, ὄρειος, ἐξ οὗ ἄγριος*

B (zu *ὄρος* m. Ggs.-Suff. *-τερος*, s. Monro, H. Gr. § 122, Risch § 34b:) *zu den Bergen gehörig, bergbewohnend*, im Ggs. zum Kulturland der Ebene, s. *ὄρος* (B Vorbem., 2 c. e), Wittwer, Gl. 47, 1969, 60; vor buk. Dih. von wilden (gefährl.) Tieren: *X* 93 *ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ -ος ἄνδρα μένῃσι ' βεβρωκὼς κακὰ φάρμακ'* *κ* 212 (*δώματα Κίρκης*) *ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν -οι ἠδὲ λέοντες, ' τοὺς (κατέθελξεν* [s.d. B 1 b], *περισσαίνοντες ὡς κύνες*), wiederaufgenommen durch (218) *λύκοι κρατερώνυχες ἠδὲ λέοντες ' σαῖνον*, s.a. (*Π* 156) *λύκοι ὠμοφάγοι*; zum Zush. s. noch Beck, H. 119, 1991, 161 von urtüml. Bergbewohnern: Phor. fr. 2,2 p. 154 Dav. *ἔνθα γόητες ' Ἰδαῖοι Φρύγες ἄνδρες -οι* (*-α* West) *οἴκι' ἔναιον ' Κέλμις ... (τέχνην 'Ηφαίστοιο εὗρον ἐν οὐρείῃσι νάπαις σίδηρον*). — Wortf.: *ἀγρότερος, ὀρεσκῷος, -σίτροφος, -στιάς, οὔρειος* H. W. Nordheider

'Ορέστης [5i, 6o, 1H, 2c] **E** bereits myk., s. DMic. II 48 < **ores-stā* — i.S.v. 'auf den Bergen lebend', s. Leukart, -tās 157–160 (zustimmend Strunk, Kratylos 20, 1975 [1977], 71–73); weitere Lit. unter B II

M dreis. [⏑⏑×] *καὶ 'Ιαμενὸν καὶ -ην M* 139. 193; *ἔλλαβε / ἤλυθε* ⌊*δῖος -ης*⌋ *α* 298 / *γ* 306; ⌊ ⌋ *λ* 461; *δῖ*]*ον -ην* Hes. fr. 23a,28; *-ης α* 30, *δ* 546; *-η I* 142 ≅ 284; *-ην E* 705 viers. [⏑⏑–⏑] *-αο α* 40

B I S. des Ag. u. der Klyt. Stellen: *I* 142 ≅ 284, *α* 30. 40. 298, *γ* 306, *δ* 546, *λ* 461, Hes. fr. 23a,28; Formen s. M nach *I* 145 = 287 Bruder der Chrysothemis, Laodike u. Iphianassa; nach ⌊Hes. fr. 23a,15–28⌋ jüngerer Bruder der Iphimede u. Elektra; tötete seine M. (⌊ ⌋; angedeutet *γ* 309 f.) u. Aeg. (*α* 29 f. 299 f., *γ* 306–310, *δ* 546 f., ⌊ ⌋), vgl. Nosti ap. Procl. p. 67,26 Dav.; nach Cin. ep. fr. 4 p. 93 Dav. zeugte er m. Hermione, T. des Men., den Tisamenos u. m. Erigone, T. des Aeg., den *νόθος* Penthilos; Epith.: *δῖος* (s. M), *τηλεκλυτός α* 30, *τηλύγετος* (präd.) *I* 142 f. ≅ 284 f.; Lit. zum paradigmat. Charakter der Or.-Handlg. u. zu ihrer Interpr. innerhalb der Od.: Focke, Odyssee 25–27, 31–34; F. Klingner, Über

die vier ersten Bücher der Od., SB Leipzig 1944, 1, 49f. = Studien zur gr. u. röm. Lit., Zürich/Stuttgart 1964, 74f.; D'Arms u. Hulley, TAPhA 77, 1946, 207–213; H. Hommel, Studium Generale 8, 1955, 237–245 (m. Lit., bes. 239); Rüter, Od.-Interpr. 76 A.40. 169; L. L. Clader, Helen, Leiden 1976 (Mnemosyne Suppl. 42), 27f.; Hölscher, Odyssee 297–310; S. D. Olson, Blood and Iron, Leiden 1995 (Mnemosyne Suppl. 148), 24–42; New Companion 309; Danek, Epos u. Zitat (Index)

II Tr. *M* 139 ⌊*καὶ Ἰαμενὸν καὶ -ην*⌋ (*Οἰνόμαόν τε*) getötet von Leonteus: 193 ⌊ ⌋ Wathelet, Dict. I 782f., II 1448f.; Wathelet, Troyens 26. 31f. 57. 146. 180

III Gr., getötet von Hektor *E* 705 *πλήξιππον -ην* (*Οἰνόμαόν τε*)

D Cycl. fr. dub. 8 p. 197 Be. *ἐκεῖ γὰρ* (in Phokis) *κατῴκει ὁ Στρόφιος, δι' ὃν ἀνετρέφετο ὁ Ὀρέστης κατὰ νεωτέρους* V. Langholf

ὀρεστι(άς) [1ⁱ, 1ʰ] **Σχ** sch. D *Z* 420: *αἱ ἐν τοῖς ὄρεσι διατρίβουσαι*

B *auf den Bergen, bergbewohnend,* metr. Streckform statt **ὀρεστάδες* (s. Meier, *-ίδ-* 63), vgl. *Νηϊάδες* u.a. (bei Risch § 52d) sowie (kūrzeres) *ὀρέστερος* u. (ebf. von Nymphen) *ὀρεσκῷος, οὔρειος*; von Nymphen in Fester (metr. verschiebbarer [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲]) Vbd. (vgl. *ὄρος* B 2 d) *Z* 420 (Androm.: „um Eetions *σῆμα*) *πτελέας ἐφύτευσαν ' νύμφαι -άδες κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο*" h. 19,19 *σὺν δέ σφιν τότε νύμφαι -άδες λιγύμολποι ' φοιτῶσαι* (*μέλπονται*) H. W. Nordheider

ὀρέχθεον [1ⁱ] **E** uns., wohl zu *ὀρέγω* wie *γηθέω* zu *γαίων / γάνυμαι, ἔσθω* zu *ἔδω* u. viell. *πέρθω* zu *πείρω*

Σχ sch. D z.St.: *ἀπετείνοντο* ⌊*ἀναιρούμενοι*⌋. *ἢ ἐφθέγγοντο καὶ ὥσπερ ἐπέστενον* (*μεμίμηται γὰρ τὸ ἰδίωμα τῆς φωνῆς, ὃ προΐενται* ⌊ ⌋ *οἱ βοῦς*). *οἱ δὲ ἐκόπτοντο* (*ἀπὸ τούτου καὶ ἐρεγμὸς ὁ ἀποκεκομμένος κύαμος*)

B uns., eher (zu *ὀρέγω*, s. E) *alle Viere von sich strecken* (sc. im Todeskampf, vgl. *Θ* 86, *N* 570f., *λ* 423f., dt. *ver-recken*, russ. *protjanut' nogi*) als (zu *ὀχθέω*?!) *brüllen* (sc. wie am Spieß, vgl. *Y* 406, *μ* 395) wie (durch Umdeutg.?) TrGF 9 F 6, Theoc. 11,43 (~ *ε* 402); *-εον* evt. Streckform statt *-ον* vor buk. Dih. wie *ἐθύνεον* 5ᴴ nb. *θύνω* (s.d. M 3) *Ψ* 30 ⌊*πολλοὶ*⌋ *μὲν βόες ... -εον ἀμφὶ σιδήρῳ ' σφαζόμενοι,* ⌊ ⌋ *δ' ὄιες ... '* ⌊ ⌋ *δ' ... ὕες ... ' εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογός*, typisierte Zustandsschilderg., vgl. *λ* 413ff. – Wortf.: *ἀσπαίρω* (*Γ* 293), (*κεῖτο*) *τα*(*νυσ*)*θείς*

D v.l. *ε* 83 R. Führer

ὄρθαι s. *ὄρνυμι*

Ὀρθαῖος [1ⁱ] zum Akz. s. Schol. **E** < ON od. < GN od. Kurzname, s. L[1, 3, 4]

L [1]v. Kamptz § 39f 2. 80a; [2]Masson, SMEA 2, 1967, 30f. = Onomastica I 100f.; [3]Wathelet, Dict. I 783; II 1449; [4]Wathelet, Troyens 26. 32. 41f. 72

B PN *N* 791 *Φάλκην -ό*⌊*ν τε καὶ ἀντίθεον Πολυ*⌋*φήτην*, zum Verstyp vgl. *A* 264 *Καινέα τ' Ἐξάδιο*⌊*μον*, Hes. fr. 81 *Μάγνης δ' αὖ Δίκτυ*⌊*δέκτεα*, *Θ* 275, *Y* 232 ≅ *γ* 414, *ϑ* 119; entweder ein Tr. od., synt. wahrscheinlicher, ein m. anderen am Vortage d. Kampfes um die Schiffe zum Entsatz (s. *ἀμοιβός* Bd. I Sp. 639,27) eingetroffener Bundesgenosse der Tr.; trotz Jachmann, Hom. Schiffskatalog 137f. A.193 wird man eher *υἷ*(*α*) statt *υἷ*(*ε*) verstehen u. *οἵ* in V. 793 auf einen Pl., nicht Dual beziehen müssen; s. *Ἀσκάνιος* Bd. I Sp. 1404,18ff.; *Μόρυς* Bd. III Sp. 256,61ff. V. Langholf

Ὄρθη [1ⁱ] zum Akz. s. Schol. u. Lehrs, Arist. 291 Stadt in Thessalien *B* 739 *οἳ δ' Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο, ' -ην Ἡλώνην τε πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν* (Reich des Polyp.) zur Lage Burr 103; Giovannini 16. 37 A.3. 40; H. S.-L. 145f.; Visser, Katalog 58. 715–718 V. Langholf

ὄρθιος [1ⁱ, 1ᴴ, 2ʰ] **Σχ** sch. D *Λ* 11: *-ια· ὀρθῶς. ἀνατεταμένως. μεγάλως*

B (zu *ὀρθός*:) *aufwärts gerichtet.* – Wortf.: (zu 1:) s. *λιγύς, ὀξύς* B 3, (zu 2:) *ὀρθός, ἠλίβατος* (m. Wortf.) **1** Adv. zu 'schreien', von Frauen *hoch, schrill* (s. *ἀύω* B 2 u. Vorbem., *βοάω* 1 a, *ἰαχέω* 2 b; Krapp, Akust. Phänomene 236); aufpeitschender Kampfschrei der Eris *brüllte hoch auf* (s. Stephanus s.v. *ὀρθογόη*): *Λ* 11 *ἤϋσε θεὰ* ⌊*μέγα τε δεινόν τε*⌋ ' *-ι', 'Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα σθένος ἔμβαλ'*, s. Leaf z.St., im Enjb. nach ⌊ ⌋ in emphat. VA-Stellg. angstvoller Schreckens-, Hilfeschrei: h. Cer. 20 *ἦγ' ὀλοφυρομένην* (Hades die Perseph.) ' *ἰάχησε* ⌊*δ' ἄρ' -ια φωνῇ*⌋ ' *κεκλομένη πατέρα* 432 „*ἐβόησα* ⌊ ⌋" **2** zu *οἶμος*: *aufwärts gerichtet, steil,* nb. *μακρός* Op. 290 *λείη* (*ὀλίγη* codd.) *μὲν ὁδός ... ' τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ' ... μακρὸς δὲ καὶ -ιος οἶμος ἐς αὐτὴν ' καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον* (dann *ῥηιδίη, χαλεπή περ*) H. W. Nordheider

ὀρθογόη [1ᴴ] *hoch, schrill klagend, sublata atque intenta voce flens atque garriens* (Stephanus, ThGrL s.v.), zur Bildg. (Bahuvrihi) s. Hofinger, Vocabulaire 159; von der Lerche Op. 568 *τὸν δὲ μέτ'* (sc. Aufgang des Arkturos, *ἀκροκνέφαιος*) *-η* (codd. vet., rec. Solmsen 1970, *ὀρθρογόη* [rec. West, Solmsen 1990], *ὀρθ*[*ρ*]*οβόη* vv.ll. ant.) *Πανδιονὶς ὤρτο χελιδὼν ' ἐς φάος ἀνθρώποις ἔαρος νέον ἱσταμένοιο*, HG (wozu trivialisierende Kj. *-βόη*), weil im Lerchengesang die 'Klage' der Philomela gehört wurde; zum VG vgl. hom. *ἤυσε, ἰάχησε, ἐβόησα ὄρθια* (s.d.) *φωνῇ*, Aesch. Pers. 687 *ὀρθιάζοντες γόοις*; dagg. West z.St. (m. Parall.), Livrea, RFIC 95, 1967, 39ff., Troxler, Sprache Hesiods 145: *ὀρθρογόη in der Frühe klagend;* was als Zeitangabe m. dem Kontext übereinstimmen würde (*'Ἀρκτοῦρος ἀκροκνέφαιος, ἐς φάος*), aber viell. gerade deswegen als pointierende Präzisierg. aus diesem herausgesponnen wurde?; wogegen *ὀρθογόη* einen neuen, akust., Aspekt brächte H. W. Nordheider

ὀρθόκραιρ(ος) [4ⁱ, 1°, 1ʰ] **E** Poss.-Kompos.; im HG *κέρας*?, s. Risch § 50d m. myk. Parall. u. Lit.; Nussbaum, Head and Horn 224ff. u.ö. (*-gehörnt,* nicht '-häuptig')

M [-⏑̲-⏑̲×] *βοῶν -άων Θ* 231, *Σ* 573, *μ* 348, h. Merc. 220; *νεῶν -άων Σ* 3, *T* 344 **Σχ** sch. D *Θ* 231 (cf. *Σ* 3): *-άων· ὀρθὰ κέρατα ἐχόντων, Σ* 3: *ὀρθοπρύμνων*

B *mit emporgerichteten Hörnern,* von Rindern u. Schiffen, in VE-Formel, 4× dir. R. **1** von Rindern (4×), vgl. *εὔκραιρος, ἑλικτός, ἕλιξ, εὐρυμέτωπος* (weitere s.v. *βοῦς* G), dazu Richter, Arch. Hom. H 45 (m. Frage, ob Epith. urspr. auf versch. Rinderrassen verweisen), zur Sache noch s.v. *κάρηνα* (B 1 c) als Speise (*νῆα*⁺ im Kontext): *Θ* 231 (Od. paränet.: „*πῇ ἔβαν εὐχωλαί,* die ihr tatet) *ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν -άων*⌊ ' *πίνοντες κρητῆρας* (*νῆας ἐνιπρήσει*", sc. Hektor) *μ* 348 (Eurylochos rät, Heliosrinder zu schlachten:) „*εἰ δὲ χολωσάμενός τι* ⌊ ⌋ ' *νῆ' ἐθέλῃ ὀλέσαι* (sc. Helios)" Bild der Herde: *Σ* 573 (Heph. auf Schild:) *ἐν δ' ἀγέλην ποίησε* ⌊ ⌋ bei Fußspuren (vgl. *εἰλίποδας*): h. Merc. 220 (Ap. *διζήμενος εἰλίποδας βοῦς*: „*μέγα θαῦμα*) *ἴχνια μὲν τάδε γ' ἐστὶ* ⌊ „ ' *ἀλλὰ πάλιν τέτραπται*" **2** von Schiffen (2ⁱ), sc. vom emporgerichteten Bug- u. Hecksteven (Akrostolion), vgl. *ἀμφιέλισσαι*⁺, *ἐίσης*⁺ (am VE), *κορωνίσι* (s.d. Lit., dazu Gray, Arch. Hom. G 96f. m. Tabelle der Schiffs-Epith.);

von aufs Land gezogenen (abgetakelten) Schiffen, deren Steven den Ach. überragen *Σ*3 *τὸν δ' εὗρε ⟨προπάροιθε νεῶν -άων⟩* (Antil. den Ach.) ' *τὰ φρονέοντ'* *T*344 (Zeus:) „*κεῖνος ὅ γε* (Ach.) ⟨ ⟩ ' *ἧσται ὀδυρόμενος ἕταρον*"

D *Λ* 807a (pap.) H. W. Nordheider

ὀρθός [11ⁱ, 6ᵒ, 3ᴴ, 1ᵉ] E bereits myk., s. DMic. II 55; zum Vgl. m. ved. *ūrdhvá-* 'aufrecht' u. lat. *arduus* s. Mayrhofer, EWAia I 244f. – Abl.: *Ὄρθη, -ος, ὄρθιος, -ογόη(-βόη), -οκραιράων, -ῶσαι*, s.a. *ὄρθρος, Ὀρθαῖος*?

F *-ός* 11, *-όν* 3; *-ῶν* 2; *-(α)* 1; *-αί* 2, *-άς* 1; *-ῶς* 1ᵉ M 1 [⏑̄] *-(α) ἐπί K*153 2a [⏑̄⏑] *-ὸς ἀν. φ*119; *-ὸν ἐν μ*51 = 162 ≅ 179 [⏑̄⏑] *-ὸς (ἀν.) Ω*11, Op.727 2b [⏑̄–] *-ῶν Σ*246 ≅ *ι*442ⁱⁿ; *-αί Ω*359; *-ὰς δ' ἐν* Sc.391 3 [–⏑̄] *στῇ δ' -ός Ψ*271 = 456 = 657 = 706 = 752 = 801 = 830; *οὐδ' -ὸς στῆναι σ*241; *μηδ' -αί* Op.540 [–⏑̄] *-ῶς* Cert. p.40,12

Σχ sch. D *Ω*359: *-αὶ δὲ τρίχες ἔσταν· ἀντὶ τοῦ ἔφριξαν*

L Schmitt, Dichtersprache 251f. (m. ai. Parall., s. aber Risch, Gn. 41, 1969, 322); Luther, Wahrh. u. Lüge 145ff. (zu B4); Gonda, Mn. IV 11, 1958, 2ff. (zum prolept. Adj.); Bader, RPh 54, 1980, 42ff.

B (1–3) *aufrecht (stehend* usw.*)*, (4) adv. (1ᵉ) *richtig.* – Wortf.: *ἰθύς, ὀρθωθείς, ἀείρω* (s. Op.540), (zu 4:) *ἀληθής, ἀτρεκής* (m. Wortf.); Opp. *σκολιός* (s. Luther L), *ὕπτιος* (s.a. *πρηνής*), u. vgl. *γνάμπτω, ἰδνόω, κάμπτω, κλίνω, κυρτόω, τρέπω* m. Abll. 1 präd. zu intrans. Bewegungsverb (*ἀν*)-*έστην*⁺, *ἀναΐξας* (s.a. in 2), Subj. ist Lebewesen; zum Aor.: nicht bloß *aufstehen*, sondern *sich aufrecht hinstellen* bei feierl., verbindl. Erklärg. in der Versammlg., damit man von allen gehört u. gesehen werden kann (altertüml. Formel im *Ψ*, s. Schmitt [L] m. ai. Parall.; zu [*ἀν*]*ίστημι* m. u. ohne *ὀρθός* s. II Sp. 1238,70ff.; 1241,65ff.; vgl. *ὀρθωθείς*): *Ψ*271 (Ach. Preise aussetzend) *στῇ δ' -ὸς* (*-ῶς* v.l.) *καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν* = 456 = 657 = 706 = 752 = 801 = 830 in Antith. zu anderen Körperstellungen/Lagen *sich gerade/ganz aufrichten, hinstellen*, nachdem man vorher gelegen od. gesessen hat: *Ω*11 (Ach. weinte um Patr.) *ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρὰς κατακείμενος, ἄλλοτε δ' αὖτε ' ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνής· τοτὲ δ' -ὸς ἀναστὰς ' δινεύεσκ' ἀλύων παρὰ θῖν' ἁλός σ*241 (Tel.: „Iros zus.geschlagen) *ἧσται νευστάζων κεφαλῇ, μεθύοντι ἐοικώς, ' οὐδ' -ὸς στῆναι δύναται ποσὶν οὐδὲ νέεσθαι ' οἴκαδ'* (*γυῖα λέλυνται*") betont am VA, bei Enjb.: *φ*119 (Tel. will den Bogen spannen) *ἀπ' ὤμοιϊν χλαῖναν θέτο ... ' -ὸς ἀναΐξας* zum Pf. Ptz. *aufrecht stehend* im Ggs. zum (in der Versammlg. übl.) Sitzen: *Σ*246 (Tr.) *-ῶν δ' ἑσταότων ἀγορὴ γένετ', οὐδέ τις ἔτλη ' ἕζεσθαι* danach: *ι*442 (geblendeter Kyklop) *ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα ' -ῶν ἑσταότων* (*οὐκ ἐνόησεν, ὥς οἱ ὑπὸ στέρνοισι δέδεντο*, sc. Gef.) 2 zu *ἔστην, φρίσσω*: von Haaren, die *sich aufrichten (sträuben, zu Berge stehen)* bei Schreck, Kampfwut, Kälte, betont am VA *Ω*359 (Priam. erschreckt) *δείδιε δ' αἰνῶς, ' -αὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι* (!) *μέλεσσι*, zu *ἔσταν* (vgl. in 1) Op.540 (warme Kleidg. anziehen) *ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι ' μηδ' -αὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα*, m. Ausführg. Sc.391 (Gl.: Her. wie Eber) *ὄσσε δέ οἱ πυρὶ ... ἔικτον, ' -ὰς δ' ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας ἀμφί τε δειρήν* 3 zu versch. Verben, 4x am VA; Lanzen sind *aufrecht aufgestellt: K*153 (*εὖδον*) *ἔγχεα δέ σφιν ' -(α) ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο* jem.n *in aufrechter Position* festbinden: *μ*51 (Kirke:) „*δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε ' -ὸν ἐν ἱστοπέδῃ*" (sc. Gef. den Od. wegen der Sirenen) = 162 ≅ 179 *in aufrechter Körperhaltung* urinieren: Op.727 *μηδ' ἄντ' ἠελίου τετραμμένος -ὸς ὀμιχεῖν* 4 Adv. *richtig (wahrheitsgemäß)* erkennen Cert. p.40,12 (*τῆς σοφίης δὲ τί τέκμαρ;*) *γιγνώσκειν τὰ παρόντ' -ῶς, καιρῷ δ' ἅμ' ἕπεσθαι*

D Cat. 8,5 Trav. (hellenist., s. *αὐτίκα* D) H. W. Nordheider

Ὄρθος [3ᴴ] Hund des *Γηρυονεύς* (s.d.), gezeugt von Echidna u. Typhon, zeugte m. Chimaira od. Echidna die Sphinx u. den Nem. Löwen (West zu Th. 326; Pötscher, Er. 71, 1973, 27; Richardson 159; Beck, H. 119, 1991, 159f.), von Her. getötet Th. 293 (*-ον*, ⟨v.l. *-θρ-*⟩, West z. St.; Masson, SMEA 2, 1967, 30f.; vgl. Schol.) 309 (*-ον*, ⟨ ⟩) 327 (*-φ*, ⟨ ⟩) V. Langholf

ὄρθριος [1ʰ] *(zur Morgenfrühe gehörig =)* präd. *in der Morgenfrühe* h. Merc. 143 (*παννύχιος· φόως κατέλαμπε σελήνης, Κυλλήνης δ' ἀφίκετο*, sc. Hermes) *κάρηνα ' -ος*, Enjb. – Wortf.: s. *ὄρθρος* (dort entspr. Gen. temp.); *ἠέριος, πρώιον, πρωί* (ebf. am VA), (*ὑπ*)*ηοῖος*; vgl. Dreiteilg. des Tages (h. Merc. 17) *ἠῷος, μέσῳ ἤματι, ἑσπέριος* H. W. Nordheider

ὀρθροβόη s. *ὀρθογόη*

ὀρθρογόη s. *ὀρθογόη*

ὄρθρος [1ᴴ, 1ʰ] E (zu *ὄρνυμι* od. *ὀρθός*) Bildg. unklar, s. Chantraine, Dict. 819f. – Abl.: *ὄρθριος*

B erste *Morgenfrühe* vor Tagesanbruch, s. Renehan, Notes I 153; Epith. *δημιοεργός* (1ʰ); adv. im Gen. temp. (vgl. *ὄρθριος*): Op.577 (in der Hitze des Hochsommers) *σπεύδειν καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγινεῖν ' -ου ⟨ἀνιστάμενος⟩, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη. ' ἠὼς γὰρ [τ'] ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἶσαν*, m. leichter Verschiebg. wiederaufgenommen durch *ἠώς* (die eigtl. zeitl. nachfolgt), metr. vgl. formelh. *τοῖσι δ'* ⟨ ⟩ (*A* 58⁺) ‖ als Übergang von der 'Diebesnacht' zum Arbeitstag: h. Merc. 98 (Hermes' Rinderdiebstahl) *ὀρφναίη δ' ἐπίκουρος ἐπαύετο δαιμονίη νὺξ ' ἡ πλείων, τάχα δ' -ος ἐγίγνετο δημιοεργός*, vgl. *νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς* (*K* 251). – Wortf.: *ἀμφιλύκη*, s.v. *ἠώς*

D Aeth. fr. 1 p.48 Dav. (Prosaref.) H. W. Nordheider

ὀρθῶσαι [6ⁱ] E s. Tucker, Greek Verbs 284. 286 F *ὤρ-σε* 2, *ὀρ-θείς* 4 M 1 [–⏑̄⏑] ⟨*ὤρ-σε*⟩ *Ψ*695 [–⏑̄⏑] ⟨ ⟩ *H*272 2 [⏑̄–⏑̄] ⟨*ὀρ-θεὶς*⟩ *δ' K*21. 80 [⏑̄–⏑̄] *ἕζετο δ'* ⟨ ⟩ *B*42, *Ψ*235

Σχ sch. D *B*42: *ὀρ-θείς· ... ἀναστάς*

L Kurz, Menschl. Bewegung 57; (zu *Ψ*695:) Laser, Arch. Hom. T 40

B (fakt. Denom. zu *ὀρθός*:) nur Aor. *aufrichten*, (auch *aufrecht halten*), Ptz. *aufgerichtet*, vgl. *ὀρθός* (s.d. Wortf.: *γνάμπτω* u.a. Opp.), *ἀείρω* 1 trans. *aufrichten*, (auch svw. *nicht fallen lassen*); den gefallenen (od. fallenden) Schützling: *H*272 (⟨*ὕπτιος ἐξετανύσθη*⟩, Hektor) *τὸν δ' αἶψ' ὤρ-σεν Ἀπόλλων*, m. Opp. ⟨ ⟩, s. Ameis-H. z. St. den fallenden Gegner *aufrecht halten* (s. Laser [L]): *Ψ*695 (*ὡς πληγεὶς ἀνέπαλτ'· αὐτὰρ*) *Ἐπειὸς ' χερσὶ λαβὼν ὤρ-σε* 2 intrans.; zu *ἕζετο* im begleitenden Ptz. *sich* m. dem Oberkörper *aufrichten, sich aufsetzen* auf dem Bett (s. dagg. *στῇ δ ὀρθός Ψ*271⁺, *ὀρθὸς ἀναστάς Ω*11, *ἀνόρουσε A* 248, *Λ* 273⁺, [*ἐξ ὕπνοιο*] *K*162): *B*42 (Ag. erwacht) *ἕζετο δ'* ⟨*ὀρ-θείς*⟩, *μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα* = *Ψ*235ⁱⁿ (*καὶ ... ἔειπεν*) *ἕζετο* fehlt (stattdessen 'Ankleiden' breiter dargestellt + *περὶ στήθ.*) *sich aufrichten, erheben: K*21 (Ag. vom Bett) ⟨ ⟩ *δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα* m. (versfüllender) Präzisierg. der Körperhaltg.: *K*80 (Nestor erwachend) ⟨ ⟩ *δ' ἄρ' ἐπ' ἀγκῶνος κεφαλὴν ἐπαείρας ' Ἀτρεΐδην προσέειπε* H. W. Nordheider

ὀριγνάομαι s. *ὀρέγω*

ὀρίνω [34[i], 15[o], 3[H], 1[h]] **E** uns.; die in Schol. D (s.u. Σχ) greifbare ant. Schultrad. spricht sem. gg. Verknüpfg. m. ὄρνυμι u.ä.; Rix, IF 70, 1965, 25–49; LIV 271 f.

F Akt. Präs. -ει 1, -ετον 2; Imp. -ε 2; Ptz. -ων 2; Aor. -α 1, -ας 2, ὤ-ας 1; Aor. ὤ-ε 2; -αις 1; Tempusstamm unbest.: Impf.? Aor.? -ε(ν) 13, ὤ-ε(ν) 2; Präs.? Aor.? -ω 1, -ῃς 2; Med.-Pass. Präs. -ονται 1; ὠ-ετο 5; -ομένῳ 1, -όμενον 1, -όμενοι 1, -ομένους 4; -ομένη 1, συν-όμεναι 1; Aor. -θη 3, ὠ-θη 1, -θείη 1; -θέντες 1; ὀρώρεται u.ä. s. ὄρνυμι

M 1 dreis. **1a** [⏑̣⏑̣] -ε Φ235 [⏑̣⏑̣] -ε ρ47 [⏑̣⏑̣] -ε ρ216 **1b** [⏑̣×] ὣς φάτο, τοῖσι δὲ / τῷ⁺ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν -ε (' βῃ⁺ δ') Β142 / Δ208 = Λ804 = Ν468 ≅ Γ395 = ρ150; PN[d] δὲ μάλιστα ⌊δαΐφρονι θυμὸν⌋ -ε(ν) Ν418, Ξ459.487: Αἴαντι δὲ ⌊ ⌋ -ε Ρ123; ἐν ἄλγεσι / ἐνὶ φρεσὶ ⌊θυμὸν⌋ -ῃς/ας Ω568, ο486; μάλ(ιστ)α (γε) ⌊ ⌋ -α(ς) δ366, ξ361; σὺν ⌊ ⌋ -ῃς/ων Ω467, Hes. fr. 51,3; ⌊ ⌋ -αις/ω Λ792 ≅ Ο403; -ει Λ298; -ε Φ313, Ω760; -ων ω448 **1c** [⏑̣–̣] πᾶσιν -θη θυμός (' ἀτάρ) Ε29, Π280, Σ223 **1d** [–̣⏑̣] ⌊ὤριν⌋ε Op.676 [–̣⏑̣] ⌊ ⌋ε Τ272, Op.508 **1e** [⏑̣–̣] ⌊ ⌋εν η273; ⌊ ⌋ας θ178; ⌊ ⌋θη Π509 **2** viers. **2a** [⏑̣⏑̣⏑̣] -ετον Ι4, φ87 **2b** [–̣⏑̣⏑̣] τοῦ⁺ δ' ⌊ὠρίνετο θυμὸς⌋ (ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι) υ9 ≅ h. Ap.524, Ι595, ω318 [–̣⏑̣⏑̣] ⌊ ⌋ σ75 **2c** [⏑̣–̣] -ονται Λ525 [⏑̣–̣] -θείη Ω585; -θέντες χ23 **3** fünfs. [⏑̣⏑̣⏑̣] -ομένους Ξ14 = Ο7 [⏑̣⏑̣⏑̣] συν-όμεναι Δ332 [⏑̣⏑̣⏑̣] -ομένῳ χ360; -όμενον Π377; -όμενοι Ξ59; -ομένους Ι243, Λ521; -ομένη Β294 -ριν- im Longum außer 1e

Σχ sch. D Β142: ⌊διετάραξε⌋, 294: διεγειρομένη. ταρασσομένη, Γ395: ⌊ ⌋, τουτέστιν εἰς ἔρωτα αὐτὴν ἤγαγε (ähnl. sch. A οὐ δεῖ ἀκούειν ... ἐθύμωσεν, ἀλλὰ τὸ παρώρμησεν), Δ208: ⌊ ⌋. διήγειρεν. ὁ τρόπος μεταφορὰ ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἄψυχα (sic), Ι4 ⌊ταράσσο⌋υσι δυϊκῶς, Δ332: συν⌊ ⌋μεναι, Ε29 διεταράχθη (ebs. Ι595), Ξ14: ⌊ ⌋μένους = Ο7, Π509: συνεχύθη, sch. Barn. δ366: ⌊ἐτάραξ⌋α (ähnl. η273, θ178, ξ361, ρ47), υ9: ὠρίνετο θυμός· ἐθυμοῦτο; vgl. Aristot. Pr. (unten B Anf.) die Interpretamente der Schol. D f. ὄρνυμι (samt ὀρέοντο), meist διεγείρω od. (Präv.+)ὁρμάω, weichen hiervon signifikant ab; ebenso die f. ὀροθύνω, ὀρούω; vgl. E

B *in (tumulthafte) Bewegung setzen;* die Bew. ist ungerichtet od. gerichtet; Tempusstamm (Aspekt) im Akt. öfters unbest., vgl. F; bewegt werden – als Patiens od. als Ergebnis der Verbalhandlg. – meist (1) Massen od. Mengen: (1a) Wassermassen u.ä., (1b) Mengen von Kämpfenden od. (1c) der θυμός (= 'Woge', 'Wallung', Bd. II Sp. 1080,24ff; Rix [s. E] 38; vgl. die 'thermodynam.'-physiolog. Erkl. der Bew. des θυμός [ἀναζεῖν, -εσθαι, ταράττεσθαι] bei Aristot. Pr. 947b 23 ff., bes. 32-34); seltener (2) Bereiche des menschl. Körpers außer θυμός (κῆρ, ἦτορ), (3) eine einzelne Pers., (4) Klage (γόος), (5) Getöse; in (3), (4), (5) semant. Annäherg. an ὄρνυμι (s.d.). – Wortf.: ἀτύζομαι, ἐγείρω, ἐλά(ύν)ω, ἐρέθ(ίζ)ω, κινῆσαι, κίνυμαι, κλονέω, κυκάω, ἐσμαίομαι (θυμόν), ὁρμαίνω, ὁρμάω, ὄρνυμι, ὀροθύνω, ὀρούω, ὀτρύνω, πορφύρω, συγχέω, ταράσσω **1** Massen, Mengen **1a** Patiens Wassermasse (Meer / Fluß), Agens Wind(-Gott), Meer-/Flußgott (Akt. außer Β294; Aspekt unbest. [Dur.? Aor.?] Φ235, η273, Op.508. 676) Ι4 (Gl.) ἄνεμοι δύο ⌊πόντον⌋ -ετον Λ298 (Gl.) ἀέλλῃ, ' ἥ τε καθαλλομένη ἰοειδέα ⌊ ⌋ -ει η273 (Pos.) ⌊ὤρινε⌋ν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον Op.676 (Unwetter) ὅς τ' ⌊ ⌋ θάλασσαν 508 (Boreas) εὐρεῖ πόντῳ ' ἐμπνεύσας ⌊ ⌋ Med.-Pass. (ohne expl. Agens) Β294 (den Seereisenden verhindern) ἄελλαι ' χειμέριαι ... -ομένη τε θάλασσα ‖ Fluß Φ235 (Skam.) ἐπέσσυτο οἴδματι θύων, ' πάντα δ' -ε ῥέεθρα κυκώμενος (vgl. V.313 πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν -ε, wo 'Getöse' das Ergebnis der Verbalhandlg. ist, s.u. 5) **1b** Patiens Menge von Kämpfenden (Kurz, Menschl. Bewegung 143 m. Anm.), die sich chaotisch-tumulthaft bewegt; ohne expl. Agens außer Ι243, ω448 (Med.-Pass. außer ω448; Präs. außer χ23) Gr./Tr.: Ξ14 τοὺς μὲν -ομένους, τοὺς δὲ ⌊κλονέοντα⌋ς ὄπισθε = Ο7 Ξ59 (Wiederaufnahme von V.14) 'Αχαιοὶ -όμενοι ⌊ ⌋ι Λ521/525 Τρῶας/ες -ομένους/-ονται Π377 -όμενον ... λαόν Ι243 'Αχαιοὺς ' δῃώσειν ... -ομένους (ἀτυζομένους v.l.) ὑπὸ καπνοῦ Gr. u. Tr. zus.: Δ332 συν-όμεναι κίνυντο φάλαγγες (Τρώων καὶ 'Αχαιῶν) (Latacz, Kampfparänese 52–55) die Freier: χ23 ἐκ δὲ θρόνων ἀνόρουσαν -θέντες κατὰ δῶμα ω448 (Agens ein Gott) μνηστῆρας -ων ' θῦνε κατὰ μέγαρον **1c** Patiens der θυμός (zur Auffassg. des θυμός als 'Masse' s.o. die Vorbem. zu B), Akt. u. Med.-Pass., Agentes Personen, auch Götter, oft m. dat. symp., *aufwühlen, bewegen* (ὀρώρεται τ377. 524 s. ὄρνυμι) **1ca** Bew. des θυμός ohne Merkmal einer Bew.s-Richtung, entspr. verschiedenerlei nicht zielstrebenden, begriffl. nicht präzise bestimmbaren Affekten Akt. (Aspekt unbest. [Dur.? Aor.?] in formelhaftem [mehr St.en in 1cβ] ... -ε(ν) ' ρ150; auch Ω568): Ω568 (Ach. zu Priam.:) „μή μοι ... ἐν ἄλγεσι ⌊θυμὸν⌋ -ῃς" *mach mich nicht wütend* (?) Hes. fr. 51,3 (Zeus) ἔκτανε Λητοΐδην (= Askl.), Φοίβωι σὺν ⌊ ⌋ -ων *erzürnte* (?) ξ361 (Eum. zu Od.:) „ἦ μοι μάλα ⌊ ⌋ -ας ' ταῦτα (deine Lebensgeschichte) ἕκαστα λέγων" *du hast mich betroffen, traurig gemacht* (?) + ο486 (Od. zu Eum.) zur Angabe des 'anatom.' Ortes der Bew. kommt ἐνὶ φρεσί nur hier vor; häufiger stattdessen ἐνὶ στήθεσι(ν) ρ150 ὣς φάτο (Tel. zu Pen.), τῇ δ' ἄρα ⌊θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν⌋ -ε *erregte* φ87 (Antin. zu Eum. u. Phil.: „Was weint ihr) ἠδὲ γυναικὶ (Pen.) ' ⌊ ⌋ -ετον"; *regt auf* ‖ Med.-Pass.: Ε29 (den Tr.n) πᾶσιν -θη ⌊θυμός⌋ *sie gerieten in Aufregung, Hektik* (?) = Π280[in.] = Σ223[in.] krasser σ75 Ἴρῳ ... κακῶς ὠρίνετο ⌊ ⌋ *er fiel in Panik* (?) (Zittern V.77. 80. 88) h. Ap.524 τῶν δ' ὠρίνετο ⌊ ⌋ ἐνὶ στήθεσσι *sie wurden unruhig, ängstlich* (?) (≅ υ9, s.u. β) **1cβ** Bew. des θυμός ist gerichtet od. geht einer (planmäßig) gerichteten Aktion voraus *bewegen, antreiben, stimulieren* (Nagler, Spontaneity 113; J. D. Madden, Boulomai and Thelo, Diss. Yale 1975, 78 m. A.156 [S.282]. 81; M. M. Willcock, in: ΣΠΟΝΔΕΣ 141–147) Akt. (Aspekt unbest. [Dur.? Aor.?] in formelhaftem [s.a. 1cα] ...-ε(ν) ' Β142, Γ395, Δ208, Λ804, Ν418. 468, Ξ459. 487, Ρ123, auch Ο403, Τ272, Ω467) instruktiv (durch erläuterndes Doppel-Gl.: Meer, Kornfeld) Β142 ὣς φάτο (Ag.), τοῖσι δὲ ⌊θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι⌋ν -ε ' πᾶσι μετὰ πληθὺν ... ' κινήθη δ' ἀγορὴ φὴ κύματα μακρὰ θαλάσσης, ' ... τὰ μέν τ' εὖρός τε νότος τε ' ὤρορ' ἐπαΐξας ... ἐκ νεφελάων. ' ὡς δ' ὅτε κινήσῃ ζέφυρος βαθὺ λήιον ἐλθών, ' λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπί τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν (so stürzten die Gr. lärmend u. Staub aufwirbelnd zu den Schiffen u. bereiteten die Heimfahrt vor): Ag. setzt den θυμός im στῆθος eines jeden in nicht näher beschriebene Bew.; auf diese Bew. folgt eine – m. anderen (gerichteten od. ungerichteten) physischen Bew.en verglichene – zielstrebende Bew. der Menschenmenge entspr. sind zu verstehen Δ208 ὣς φάτο, τῷ δ' ἄρα (einem Kämpfer) ⌊ ⌋ν -ε = Λ804 = Ν468 θ178 (Od. zu Euryalos:) „ὤρινάς μοι ⌊ ⌋ (ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων, πειρήσομ' ἀέθλων· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών)" in Aktion geht die Bew. des θυμός auch an den beiden folg. St.en über: Τ272 (Ach. rückblickend:) „Ζεῦ πάτερ, ἦ μεγάλας ἄτας ἄνδρεσσι διδοῖσθα· ' (denn sonst) οὐκ ἂν δή ποτε ⌊ ⌋ν ἐμοῖσιν ' 'Ατρεΐδης ὤρινε διαμπερές (durch Wegnahme der Chryseis"; impl. ist: die damalige Bew. meines θυμός war die unmittelbare Ursache meiner folgenschweren μῆνις) Γ395 ὣς φάτο (Aphr. zu Hel.), τῇ δ' ἄρα ⌊ ⌋ν -ε (Schol. D erklärt richtig, was impl. ist: Erregg. von Liebesverlangen nach Alex., vgl. VV. 419–447; P. Wiesmann,

Die schöne Helena, Chur [masch.] 1950, 35f. m. Anm.) Ebs. häufig wie die 'anatom.' Ortsangabe *ἐνὶ στήθεσσι(ν) / φρεσί* ist deren Fehlen: *Λ* 792 (Nestor über Versuch, Ach. zur Kampf-Teiln. zu bewegen:) *„τίς δ' οἶδ' εἴ κέν οἱ σὺν δαίμονι ⌊θυμὸν⌋ -αις ' παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου"* ≅ *O* 403 (-ω, Patr.) *N* 418 *ὣς ἔφατ'* (Tr.), *'Αργείοισι δ' ἄχος γένετ' εὐξαμένοιο, ' PN*[d] *δὲ μάλιστα δαΐφρονι ⌊ ⌋ -ε(ν)* ≅ *Ξ* 459 ≅ 487 *P* 123 (Men.) *ὣς ἔφατ', Αἴαντι δὲ δαΐφρονι ⌊ ⌋ -ε δ* 366 (Od.:) „(Es erbarmte sich meiner) *Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε ⌊ ⌋ -α* (sie trat mir entgegen, *συνήντετο)"* *Ω* 467 (Hermes zu Priam.: *„λαβὲ γούνατα Πηλεΐωνος) ἵνα οἱ σὺν ⌊ ⌋ -ῃς" damit du ihn umstimmst* ‖ Med.-Pass. *I* 595 *⌊τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς⌋* (des Meleager) *ἀκούοντος κακὰ ἔργα* (danach ging er u. wappnete sich) *υ* 9 *⌊ ⌋* (des Od.) *ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι* (danach überlegt Od., ob er eingreifen solle od. nicht) (≅ h. Ap. 524, s.o. 1cα) m. Beschr. des 'physiolog.' Geschehens: *ω* 318 *⌊ ⌋* (des Od.), *ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη ' δριμὺ μένος προὔτυψε* (danach gibt er sich seinem Vater zu erkennen) **2** Patiens ist ein Bereich des menschl. Körpers außer *θυμός* **2a** *⌊ἦτορ⌋* Akt. *ρ* 47 (Tel.:) *„μῆτερ ἐμή, μή μοι γόον ὄρνυθι μηδέ μοι ⌊ ⌋ ' ἐν στήθεσσιν -ε"* ‖ Med.-Pass.: *Π* 509 (PN[d] *αἰνὸν ἄχος γένετο·) ὠρίνθη δέ οἱ ⌊ ⌋ ὅ τ' οὐ δύνατο προσαμῦναι Ω* 585 (Hektors Leichnam soll nicht in Priamos' Ggw. gewaschen werden) *μὴ ὁ μὲν* (Priam.) *ἀχνυμένῃ κραδίῃ χόλον οὐκ ἐρύσαιτο ' παῖδα ἰδών, 'Αχιλῆϊ δ'* (u. als Reaktion darauf bei Ach.) *-θείη φίλον ⌊ ⌋ ' καί ἑ κατακτείνειε* (Ach. den Priam.) **2b** *⌊κῆρ⌋* Akt. *ρ* 216 (Mel. durch Schmährede) *-ε δὲ ⌊ ⌋ 'Οδυσῆος* **3** Patiens ist eine einzelne Person Med.-Pass. *χ* 360 *σοὶ ... -ομένῳ κατὰ δῶμα dir (Od.), während du durch das Haus stürmtest* (⌊semant. Annäherg. an *ὄρνυμι*, Rix [s. E]⌋ 41f.) **4** Ergebnis der Verbalhandlg. ist Klage (*γόος*), Akt. *Ω* 760 *ὣς ἔφατο* (Hekabe) *κλαίουσα, γόον δ' ἀλίαστον -ε* (*ἔγειρε* v.l.; ⌊ ⌋ 41) **5** Ergebnis der Verbalhandlg. ist das Getöse einer Menge von Fluss-Treibgut, Akt. (Agens Flußgott) *Φ* 313 (Skam. bittet Simoeis:) *„ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν -ε ' φιτρῶν καὶ λάων"* (⌊ ⌋ 40f., der die Formel *πολὺς δ'ὀρυμαγδὸς ὀρώρει* vgl.)

Kompos.: *συν-* *Δ* 332 (s.o. 1b) DP: *Ω* 467 (s.o. 1cβ) Hes.fr. 51,3 (s.o. 1cα)

D v.l. *Z* 51, *H* 349, *I* 703, *Y* 31, *τ* 524 V. Langholf

ὅρκιον [27[i], 3°, 1[k]] **F** Nom. *-ον* 1, *-α* 3, Akk. *-α* 25, *-(α)* 2 **M** **1** zweis. [⏑̲⏑̲] *-(α)* (*ἔταμνον*) *Δ* 155. 269 **2** dreis. [⏑̲⏑̲] *⌊-α πιστὰ⌋ ταμόντες B* 124, *ω* 483; *⌊ ⌋ Γ* 269; *-α H* 69. 411, *X* 266, *ω* 546 [⏑̲⏑̲] *πρότεροι ὑπὲρ ⌊-α δηλήσ⌋ασθαι⁺ Δ* 67 = 72. 236. 271; *⌊ ⌋ηται Γ* 107; *ὑπὲρ -α Γ* 299; *καὶ ⌊-α πιστὰ ταμόντες⁺⌋ Γ* 73 = 256 ≅ *Γ* 94, *T* 191; *⌊ ⌋ Γ* 252; *καὶ ⌊-α πιστά⌋ Γ* 323; *⌊ ⌋ Δ* 157; *καὶ -α B* 339; *-ον Δ* 158 [⏑̲⏑̲] *⌊ ⌋ Γ* 245. 280, *H* 351, *X* 262, Hes. fr. 204, 78; *-α τάμνῃ Γ* 105; *-α τ* 302

Σχ *-α* mehrfach m. *ὅρκους* erklärt (sch. D *B* 124⁺) **L** s. *ὄμνυμι*

B *Eid* (Sg. u. Pl.), *Schwüre*, d.h. (beschworene) *Abmachungen, Versprechen, Vereinbarungen*, (nur Pl.); *Schwuropfer*, als Bez. der Opfertiere bei Schwurzeremonie (nur Pl.); *ὅ.* als 'zum *ὅρκος* gehörig' wohl primär Bez. der beim Eid geschlachteten Opfertiere u. d. durch Eid enstehenden/bekräftigten Vereinbarungen, dann auch synon. m. *ὅρκος* 'Eid'; diese Bed. ('Eid' als einseitige Erkl.) sicher nur *τ* 302 (in 2a), wahrsch. auch *Δ* 158 (in 1), vgl. auch *H* 411 u. *T* 191 (in 2bβbb); auch bei 'Vereinbarung' immer Bezug auf Eid deutl. (vgl. *Διὸς -α Γ* 107) od. zumindest mögl. (anders L[10], vgl. dazu L[15] 82f.), aber nicht immer auf Opferhandlg. (s. z.B. *H* 411); 'Vereinbarung' oft in synon. Kontext od. in pleonast. Ausdruck m. ähnl. Wörtern: *ἁρμονιάων* (*X* 255, s. zu *X* 262. 266 in 2bα) *σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαί* (zu *Δ* 158 in 1), *συνημοσύνας* (*X* 261, s. zu *X* 262. 266), *συνθεσίαι τε ⌊καὶ -α⌋* (*B* 339 in 2bα), *φιλότητα ⌊ ⌋* (*Γ* 73. 94. 256. 323 in 2bβ). — Beiw.: *πιστός* ('gegenseitig verlässlich', vgl. L[4] 81: 'vertraubarer Vertrag'; nur Pl.); abh. Gen.: *θεῶν Γ* 245. 269 (in 2c), *Διός Γ* 107 (in 2bβbb), vgl. *ὅρκος* (B Vorbem.). — Wortf.: *ἀρθμός, ἁρμονίη, δεξιός, ῥήτρη, σπονδή, συνημοσύνη, συνθεσίη, φιλότης* (vgl. Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 187–9); *ὅρκος* **1** Sg. *Δ* 158 (Ag.:) *„οὐ μέν πως ἅλιον πέλει -ον αἷμά τε ἀρνῶν ' σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαὶ ἧς ἐπέπιθμεν"*, vgl. V. 155. 157 (in 2bβbb), wahrsch. nb. Erwähng. von Opferblut *Eid* (Ameis-H., Kirk in: Iliad), u. *σπονδαί* u. *δεξιαί* d. daraus resultierenden 'Verträge', mögl. aber auch *Vertrag*, m. folgender Beschr. der Einzelheiten seines Abschlusses (Tieropfer, Libation, Verabredg.); kaum „blood of the victims" (L[16] 60 A.31) **2** Pl. (in 2b meist bezogen auf gegenseitigen Eid od. Vertrag zweier Personen od. Parteien, anders:) **2a** *Eid τ* 302 (Bettler zu Pen.: „Od. ist wohlbehalten u. wird kommen) *ἔμπης δέ τοι -α δώσω. ' ἴστω νῦν Ζεὺς ... ' ἱστίη τ'"*, (damit du es mir glaubst) *will ich dir auf jeden Fall Eide leisten* (koll. Pl., nicht etwa wegen *Ζεύς* u. *ἱστίη* mehrere Eide, vgl. *ὅρκος υ* 229 [*υ* 230f. = *τ* 303f.]), vgl. *ξ* 151 (Bettler zu Eum.: *„οὐκ αὖτως μυθήσομαι, ἀλλὰ σὺν ὅρκῳ"*) **2b** *Schwüre* als (beschworene) *Abmachungen, Verträge, Vereinbarungen*, zu *-α* als Obj. von *τάμνειν* s. zu *B* 124; in synon. Vbd. m. *φιλότης* od. *φιλεῖν* positiv gewertet als 'gute Beziehungen' (*X* 262. 266) **2bα** Subj. *B* 339 (Nestor:) *„πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ -α βήσεται ἥμιν;"*, *Vereinbarungen u. Schwüre*, 'irgendwohin gehen' (= unwirksam werden) eher d. beschworenen Versprechungen, vgl. V. 286 (*ὑπόσχεσιν, ἥν περ ὑπέσταν*) als die in Aulis (vgl. V. 306) geschlachteten 'Eidopfer' (so Ameis-H. z.St.), vgl. *σπονδαί* u. *δεξιαί* V. 341 *X* 262. 266 (Ach. zu Hektor:) *„μή μοι ... συνημοσύνας ἀγόρευε· ' ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν -α πιστά ' 2 vv. ' ὣς οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι, οὐδέ τι νῶϊν ' -α ἔσσονται", verlässliche Schwüre*, od. *Verträge*, Bezug auf Hektors Vorschlag für Vereinbarg. (*ἁρμονιάων* V. 255) über Rückgabe d. Leichnams durch d. Sieger, bei der die Götter als Zeugen u. Aufseher einbezogen werden sollten (V. 254: *θεοὺς ἐπιδώμεθα*), d.h. m. beiderseitigen Eiden *Γ* 323 (Gr. od. Tr.: „im Zweikampf soll der Schuldige untergehen) *ἡμῖν δ' αὖ φιλότητα καὶ -α πιστὰ γενέσθαι" Freundschaft u. sichere Verträge*, anders als V. 73 (Bezug auf zu vollziehende Eidopfer) hier Bezug auf die zukünftigen Beziehungen **2bβ** Obj. *B* 124 (Ag.:) *„εἴ περ γάρ κ' ἐθέλοιμεν 'Αχαιοί τε Τρῶές τε ' ⌊-α πιστὰ ταμόντες⌋ ἀριθμηθήμεναι ἄμφω* (dann würde sich ergeben, daß wir viel mehr sind)", die Zählg. würde offenbar ermöglicht durch einen (eidl.) festgelegten Waffenstillstand; Obj. von *ταμόντες* ist eigtl. 'zum Eidopfer gehöriges Tier' (wie 2c, vgl. *τάμε Γ* 292), aber durch Beiw. *πιστά* metaph. Verwendg. ('Eid ablegen, eidl. Vertrag schließen') deutl., (vgl. L[9] 236f., Kirk, Iliad zu *Γ* 73–5, L[16] 61f., u. zu oriental. Parallelen West, East 22f.), Bed. 'Eidopfer schlachten' viell. noch *T* 191 (s.u.) *Γ* 73 (Alex. schlägt Zweikampf m. Men. vor: „Sieger soll Besitztümer u. Hel. bekommen) *οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ⌊ ⌋ ' ναίοιτε Τροίην ..., τοὶ δὲ νεέσθων"* = 256 (Idaios) ≅ 94 (Hektor) *ω* 483 (Zeus:) *„ἐπεὶ δὴ μνηστῆρας ἐτείσατο* (Od.) ..., ' *⌊ ⌋ (λαβόντες* v.l.) *ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεί, ' ἡμεῖς δ' ... φόνοιο ' ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων"*, Ausführg. durch Ath. V. 546 (s.u.) *Γ* 105 (Men. zu Hektor: „bringt Lämmer für Ge, Helios u. Zeus) *ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὄφρ' -α τάμνῃ ' αὐτός* (denn seine Söhne sind dreist u. unzuverlässig)", nicht zum Schlachten, sondern „to make the treaty" (Leaf) 252 (Idaios zu Priam.: „die Führer der Gr. u. Tr. rufen dich) *ἐς πε-*

δίον καταβῆναι ἵν' ⌞-α πιστὰ⌟ τάμητε (τάμηαι, τάμωμεν vv.ll.)" *T* 191 (Ag.: „bleibt alle versammelt, bis d. Geschenke kommen) *καὶ ⌞ ⌟ τάμωμεν*", vgl. Od.' Vorschlag V. 175 (*ὀμνύέτω* [Ag.] *δέ τοι ὅρκον*, daß er nie m. d. Briseis geschlafen habe), V. 187 (Ag.: „*ἐθέλω ὀμόσαι*") u. V. 258 ff. (Eid m. Anrufg. von Göttern u. Schwuropfer), eigentl. nur einseitiger Schwur, aber *τάμωμεν* verweist auf „an oath-scene re-establishing a relationship betw. two parties w. a sacrifice" (L[15] 97 f.) 8 *Δ* 155 (Ag. zu Men.:) „*θάνατόν νύ τοι -' ἔταμνον*" *dir zum Tod habe ich nun die Verträge geschlossen* *Γ* 280 (Ag. ruft beim Eid Zeus, Helios, Flüße, Erde u. Unterweltsgötter an:) „*ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ⌞ ⌟*", zur Rolle d. Götter als 12 Garanten s. *μάρτυρος H* 69 (Hektor:) „*-α μὲν Κρονίδης ὑψίζυγος οὐκ ἐτέλεσσεν*" 411 (Ag. akzeptiert Vorschlag der Tr. zu Waffenruhe:) „*-α δὲ Ζεὺς ἴστω ...*" (hebt Szepter hoch), *ὅ.* entweder 'Abmachung' m. den Tr. od. Rede als 'Schwur' *ω* 546 *-α δ' αὖ κατόπισθε μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε* (Ath.), den Friedensvertrag, vgl. V. 483 (s.o.) Hes. fr. 204, 78 *πάν]τας δὲ μνηστῆρ[ας] ἀπ[ήι]τεεν ὅρκια πιστά, ' ὀ]μνύμεναί τ' ἐκέλευσ[ε] καὶ [..]π.. ἀράασθαι ' σπονδῆι* „verlangte bindende, durch Eid einzugehende, Verpflichtungen" *Γ* 107 (Men.: „Priam. soll den Vertrag schließen, nicht s. Söhne) *μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς -α δηλήσηται*", bei Zeus geschworene Verträge *Δ* 157 (Ag. zu Men.:) „*σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ' ⌞-α πιστὰ⌟ πάτησαν*" 269 (Idom. zu Ag.: „treibe d. Gr. an, damit wir schnell kämpfen) *ἐπεὶ σύν γ' -' ἔχευαν ' Τρῶες*" *H* 351 (Ant.: „gebt Hel. u. ihre Besitztümer zurück) *νῦν δ' ⌞ ⌟ ' ψευσάμενοι μαχόμεσθα*" **2bγ** zu Präp. *ὑπέρ* 28 *Δ* 67 (Hera zu Zeus: „befiehl Ath. schnell zum Schlachtfeld zu gehen, damit sie erreicht) *ὥς κε Τρῶες ... 'Αχαιοὺς ' ἄρξωσι πρότεροι ⌞ὑπὲρ -α δηλήσα⌟σθαι*" = 72 (Zeus zu Ath.) 236 (Ag.: „Zeus ist kein Beistand für Lügen [od.: Lügner]) *ἀλλ' οἵ περ πρότεροι ⌞ ⌟ντο, ' τῶν ἤτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται*" ≅ 271 (Idom.) *Γ* 299 (Gebet von Gr. u. Tr.:) „*ὀππότεροι πρότεροι ὑπὲρ -α πημήνειαν* (die u. ihre Kinder sollen umkommen u. ihre Frauen überwältigt werden)" **2c** *Schwuropfer* — entweder allg. Bez. f. „oath-offerings" (Leaf zu *Γ* 245) od. Bez. nur der Opfertiere bei Schwurzeremonie; Wein kann *Γ* 245 auch subsumiert sein, bei Annahme von Zeugma auch *Γ* 269 (Obj. von *σύναγον*); Gen. *θεῶν* 'f. d. Götter bestimmt'; Beiw. *πιστά* in Assoz. zu den m. d. Eidopfer bekräftigten Vereinbarungen *Γ* 245 *κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν φέρον ⌞-α πιστὰ⌟ ' ἄρνε δύω καὶ οἶνον* (Idaios bringt ferner Mischkrug u. Becher) 269 (Ag. u. Od. stehen auf) *ἀτὰρ κήρυκες ἀγαυοὶ ' ⌞ ⌟ θεῶν σύναγον* (mischten Wein u. gossen Wasser auf d. Hände) vgl. zu *T* 191 in 2bβbb M. Schmidt

ὅρκος, Ὅρκος [15[i], 20[o], 8[H], 10[h], 2[c]] **E** strittig: 1. seit 48 Antike zu *ἕρκος* gestellt - lautl. plausibel, aber sem. schwierig (vgl. L[2] 149 ff., L[3], L[7] 167; Frisk s.v.), auch nicht durch metaph. Sprachgebr. bei Tragikern (L[5], L[9] 249) erweisbar. Mögl. Erklärungen: (a) *ὅ.* metaph. Bez. des Eids allg. od. in Teilaspekten 52 als „Einschränkg., Grenze" (L[2] 153 A.3 [m. Lit.]; L[11]: „delimitazione simbolica"; L[14]: metonym. Bez. des gesamten Eids nach dem Teil, der die Sanktion / Selbstverfluchg. formuliert, der „Grenze", die einer zerstört, wenn er einen Meineid 56 schwört - m. heth. Parall.; (b) *Ὄ.* dämonische Macht, „das (den Schwörenden) Einhegende" (Luther, Wahrh. u. Lüge 90 f.); (c) *ὅ.* urspr. Bez. der *Στύξ* als „Gegenstand, welcher den so verpflichteten hemmt" (L[17] 53), als „weltumfassendes 60 Gehege" (L[5]; L[6], Hiersche Gl. 61, 1983, 30 f. [zu ai. *Varuna* 'Einschließer']). Andere Vbd.: 2. zu lat. *surculus* 'Stab', den man beim Schwur ergreift (L[4] 91 f., L[16]); 3. **sworko-s*, zu engl. *swear* (dt. schwören), *answer* (Szemerényi, Scripta minora III 64 1600). Ohne Etym.: „object sacralisant" (L[7] 168)

F *-ος* 6, *-ου* 2, *-ῳ* 3, *-ον* 42, *-ους* 2 **M 1** Stamms. im longum [⏑–] *-ος O* 38 = *ε* 186 = h. Ap. 86; *-ου B* 755; *-ῳ o* 436; *-ον* Choer. fr. Suppl. Hell. 323 (= fr. 8 Colace); *-ους* Th. 231, Op. 804, Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav. [⏑⏑] *-ον ἔθεντο*[+] Th. 805, Hes. fr. 124,1 [⏑⏑] *μέγαν -ον T* 113, h. Ven. 26; *-ος/ον* Op. 219, h. Cer. 259 / *T* 175 [⏑–] *-ου Ψ* 441 [⏑⏑] *θεά/ῶν ⌞μέγαν -ον ὀμόσσαι*[+]⌟ *ε* 178 = *κ* 343 ≅ h. Ap. 79 ≅ h. Merc. 518 ≅ h. Ap. 83[ex.]; ⌞ ⌟ *I* 132 ≅ 274, *A* 233 ≅ *υ* 229, *κ* 299, h. Merc. 274; ⌞*θεῶν μέγαν -ον*⌟ *ἀπώμνυ β* 377; ⌞ ⌟ *ἐνεῖκαι* Th. 784; *ἐπὶ δ' -ον ὄμοσσεν*[+] *Ψ* 42, Op. 194; *-ον X* 119 [⏑×] *καὶ ὤμοσε*[+] ⌞*καρτερὸν -ον*⌟ *T* 127, *δ* 253, h. Merc. 536; *ἀπώμοσα ⌞ ⌟ κ* 381; *ὀμόσσατε ⌞ ⌟ μ* 298 = *σ* 55; ⌞ ⌟ *T* 108; *μέγας*[+] *ἔσσεται*[+] *-ος/ον A* 239, Th. 400; *μέγαν -ον δ* 746; *-ον Ξ* 280 = *β* 378 = *κ* 346 = h. Ap. 89 ≅ *μ* 304 = *o* 438 = *σ* 59, h. Merc. 383; *-ους Y* 313; *-ῳ ξ* 151 **2** Stamms. in den brevia [–⏑] *-ῳ/ον τ* 396, *ξ* 171

Σχ sch. Barn. zu *β* 378: *τελεύτησέν τε τὸν -ον· τὸ ἀποδοῦναι τὸν εὔορκον λόγον, οἷον ποιήσω τόδε ἢ οὐ ποιήσω*

L L[1] bis L[16] s. *ὄμνυμι*; [17]Buttmann, Lexil. II 52–60; [18]Mayer-Modena, AION [ling.] 8, 1986, 271–83; [19]Thür, in: L. Foxhall, A. D. E. Lewis (edd.), Greek law in its political setting, Oxford 1996, 57–72; [20]Gagarin, in: Symposion 1995, 125–134

B I *Eid, Schwur; Schwurgarant* *ὅ.* bez. (1) Rede (als Obj. von *τελεύτησεν* viell. einschl. m. Rede verbundener Geste bzw. Ritus, s.u. zu *Ξ* 280[+]), m. der eine Aussage od. (weit häufiger) ein Versprechen m. (dir. od. impl.) Anrufg. von Göttern, öfter auch m. symbolhafter Benenng. von (für Redner od. Adressaten wichtigen) Ggständen bekräftigt wird (assertor. u. promissor. Eid). Inhalt von Eiden öfter in folg. dir. Rede od. in (syntakt. von *ὄμνυμι* abhängigem, s.d. B1c) Inf.-Satz ausgedrückt; zur Bekräftigg. einfacher Rede vgl. *ξ* 151 ('nicht einfach so, sondern m. Eid'), *o* 436 (Versprechen m. Eid festmachen), *Ψ* 42 u. h. Ven. 26 (Verweigerg. durch Eid verstärkt) u. s. *ὄμνυμι* B Vorbem. (Sp. 688, 29 ff.); Anrufg. von Göttern rel. selten: Gen. *θεῶν* (*β* 377, viell. h. Ap. 83 u. viell. *μακάρων ὅ. κ* 299 [alle in 1aδaaαα], vgl. *ὅρκιον* B Vorbem.), in folgender od. vorhergeh. dir. R. (s. zu *Ψ* 42, *ε* 178, *ξ* 151, *υ* 229, h. Ap. 83) u. s. in 2. Relig. Aspekt von *ὅ.* aber auch sonst oft deutl., vgl. z.B. Blick zum Himmel *T* 257 (s.u. zu *T* 175), Eidopfer (s. *ὅρκιον*) u. Rolle der Götter als Zeugen u. Garanten (s. *μάρτυρος* u. *Ζεύς* B14b u. 8bα); zum Benennen bzw. Berühren von (symbol.) Ggständen s. *ὄμνυμι* B Vorbem.; Verwünschg. des Eidbrechers (u. Selbstverfluchg. für den Fall eines Meineids) nur selten deutl. — in Anrufg., Nenng. der Götter, die Meineidige bestrafen (*Γ* 278 ff., *T* 258 ff.0, *Γ* 299 f.) — u. auch nicht für alle Eide evident, vgl. Auflistg. in G2b u. 2c. *ὅ.* bez. (2) das, wobei man schwört (*Schwursymbol, -garant*), nur zur Bez. von Styx-Wasser bzw. Göttin Styx als eidbekräftigender, Meineid bestrafender Macht; im fgrE nie, auch nachep. selten (vgl. L[17] 55, LSJ s.v.) zur Bez. anderer Schwursymbole. Bed. (2) erklärbar als allg. Metonymie (Benenng. eines wichtigen Inhalts des Eids als 'Eid', vgl. *ὅρκια* 'Schwüre' u. 'Verträge') od. als Bez. e. wichtigen Rituals (Libation, vgl. zu Th. 784). Für Entw. der Bed. 'Eid' aus 'Schwurggst., -symbol' (L[17], L[7], Càssola zu h. Ap. 83–6. 89, h. Merc. 383) kein Indiz im fgrE, auch kaum beweisbar durch Rekonstruktion „arch." Denkens, u. keine notw. Folge der etym. Vbd. von *ὅ.* m. *ἕρκος* (s. E), vgl. auch *ὄμνυμι* B Vorbem. Nie 'Meineid', auch nicht Op. 194, s.u. in 1aδaaαα (dafür *ἐπίορκος*, s. s.v.), aber Eid kann, wie jede andere Aussage, durch geschickte Formulierg. die Wahrheit verschleiern (vgl. zu *Ψ* 441 u. *τ* 396 in 1aβ. γ). — **Beiw.:** *ἀποίνιμος* Hes. fr. 124,1, *γερούσιος X* 119, *δεινός B* 755, *δεινότατος O* 38 = *ε* 186 = h. Ap. 86, *καρτερός* 7×, *μέγας* 19×

(s. u. zu *A* 233 [in 1aδaaαα], s.v. *μέγας* u. L⁹227), *πολύς* *Y* 313; Präd. *ἄδικος* u. *δίκαιος* Choer. fr. Suppl. Hell. 323 (= fr. 8 Colace); Gen. *θεῶν* (s.o.) 5×, *μακάρων* *κ* 299. — Wortf.: *ὅρκιον*, *ἐγγύη*, *ῥήτρη*, *ὑπόσχεσις*, *ἐπίορκος* u. s. *ἐπιμάρτυρος*

Dispos.: **1** *Eid, Schwur* als Akt des Schwörens **1a** Sg. **1aα** Nom. **1aβ** Gen. **1aγ** Dat. **1aδ** Akk. **1aδaa** Obj. **1aδbb** Subj. im Inf.-Satz **1b** Pl. **2** *Eid* als das, wobei man schwört

1 *Eid, Schwur* **1a** Sg. **1aα** Nom. (vgl. auch Choer. fr. Suppl. Hell. 323 in δbb u. *O* 38 = *ε* 186 = h. Ap. 86, h. Cer. 259 in 2) *A* 239 (Ach. zu Ag.: „ich sage dir u. schwöre dazu e. großen Eid, ja bei diesem Szepter, das keine Blätter u. Äste mehr treiben wird) *ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται -ος· ' ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν ' σύμπαντας* (u. du wirst nicht helfen können u. dich grämen, daß du d. besten der Gr. nicht geehrt hast"), *ὁ* (mask. Dem.-Pr.) zum folg. (Präd.nom.) *-ος* (Ameis-H. z.St., L⁶36 f., L⁹219 f.), nicht auf *σκῆπτρον* V. 234 bzg. (so L¹⁷56; Leaf z.St., L'168 [„objet sacralisant"]), sondern Charakterisierg. der folg. (indir. formulierten) Selbstbindg. als Eid; totes Holz d. Szepters als Symbol der Untätigkeit; keine dir. Anrufg. von (Schwur-)Göttern, auch nicht dadurch, daß Ach. (V. 245) Szepter auf Erde wirft (so L⁵15 u. L⁹238) **1aβ** Gen. (vgl. auch *B* 755 in 2) *Ψ* 441 (Men. zu Antil., der ihn im Wagenrennen unfair behindert:) *„ἀλλ' οὐ μὰν οὐδ' ὥς ἄτερ -ου οἴσῃ ἄεθλον"*, zum Inhalt des Eides s. V. 585 („schwöre, daß du mich nicht absichtl. m. einem Trick behindert hast") — auch wenn Antil. in Men.' Augen nur falsch schwören könnte, bedeutet *ὅ.* hier nicht 'Meineid' (so L⁹226), so wenig wie *ὄμνυθι* V. 585 'falsch schwören' (Antil. schwört ja auch lieber nicht) **1aγ** Dat. *ο* 436 (phön. Magd im Elternhaus des Eum. zu den Seeleuten, d. ihr Heimkehr versprechen:) *„εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε, ναῦται, ' -ῳ πιστωθῆναι ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν"* (V. 437 *πάντες ἐπώμνυον*) *ξ* 151 (Bettler zu Eum.: „weil du es ganz u. gar nicht glauben willst, daß Od. kommen wird) *οὐκ αὖτως μυθήσομαι, ἀλλὰ σὺν -ῳ, ' ὡς νεῖται Ὀδυσεύς"* (V. 158 ff. *ἴστω* .. [Zeus, Tisch u. Herd d. Od.]), Eum. glaubt ihm nicht u. will deswegen auch keinen Eid (V. 171, s.u.), vgl. *τ* 302 (Bettler zu Pen.: *„ἔμπης δέ τοι ὅρκια δώσω"*) u. Ausführg. *τ* 303 ff. (≅ *ξ* 158 ff.) *τ* 396 (Erz.: Od. kam zu Autol.) *ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο ' κλεπτοσύνῃ θ' -ῳ* (*τε νόῳ* v.l.) *τε· θεὸς* (= Hermes) *δέ οἱ αὐτὸς ἔδωκεν*, nicht 'Meineid', sondern „by cleverly framing his oaths" (Stanford z.St.), vgl. *O* 34 ff., h. Merc. 274 f. u. 383 ff., *K* 383 **1aδ** Akk. **1aδaa** als Obj. **1aδaaαα** von *ὄμνυμι* *T* 175 (Od.:) *„ὀμνυέτω* (Ag.) *δέ τοι -ον ἐν Ἀργείοισιν ἀναστάς* (daß er nie m. Bris. geschlafen hat)", vgl. Ag.s Antwort (*ἐθέλω ὀμόσαι* V. 187, *οὐδ' ἐπιορκήσω* V. 188, *ὅρκια πιστὰ τάμωμεν* V. 191) u. Ausführg., m. Blick zum Himmel, V. 257 ff. (*ἴστω* .. [Zeus, Erde, Sonne, Erinyen]) *Ψ* 42 *ἠρνεῖτο* (Ach.) *στερεῶς* (sc. sich zu waschen), ⌞*ἐπὶ δ' -ον*⌟ *ὄμοσσεν* (*οὐ μὰ Ζῆν'*) Op. 194 (es schadet der Böse dem Besseren) *μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων*, ⌞ ⌟ *ὀμεῖται*, nicht 'Meineid', sondern 'der die falschen Worte bestätigende Eid', vgl. *ὄμνυμι* B 1a; anders Op. 282 (*ἐπίορκος*, s.d.) *A* 233 (Ach.:) *„ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ* ⌞*μέγαν -ον ὀμοῦμαι*⌟ (*ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον*)" ≅ *υ* 229 (Bettler zu Phil. [*ἴστω νῦν Ζεύς*]), zu Beiw. *μέγας* s.o. Vorbem., allg. auf Wirkung, trotz Th. 400 (s. in 2) nicht auf Eid bei Styx bzg. *I* 132 (Ag.: „ich will Ach. sieben Frauen geben, darunter Bris.) *καὶ ἐπὶ* (*ἐπὶ δὲ* v.l., Ar.) ⌞ ⌟ (daß ich nie m. ihr geschlafen habe)" ≅ 274 *ε* 178 (Od. zu Kal.: „ich werde kein Floß besteigen) *εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά,* ⌞*μέγαν -ον*⌟ *ὀμόσσαι* (*μή τί μοι* ...)" = *κ* 343 (Od. zu Kirke) ≅ h. Ap. 79 (Delos zu Leto) = h. Merc. 518 (Ap. zu Hermes) *T* 113 *ὄμοσεν* (Zeus) ⌞ ⌟ *ἔπειτα δὲ πολλὸν ἀάσθη* h. Ven. 26 *στερεῶς* *ἀπεείπεν* (Hestia, zur Werbung Ap.'s u. Pos.') ' *ὤμοσε δὲ* ⌞ ⌟ (sc. Jungfrau zu bleiben), *ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν* (berührt Zeus Haupt) *β* 377 *γρηὺς δὲ θεῶν* ⌞ ⌟ *ἀπώμνυ*, vgl. Aufforderg. des Od. V. 373 (*ὄμοσον*) u. Bericht der Eurykl. an Pen. *δ* 746 (s.u.), *θεῶν* 'bei den Göttern', s.o. Vorbem. u. vgl. S. West, Odyssey z.St., zu *ἀπώμνυ* s. *ὄμνυμι* B II 1a h. Ap. 83 *Λητὼ δὲ θεῶν* ⌞ ⌟ *ὄμοσσεν* (*ἴστω νῦν* ...), Gen. *θεῶν* hier entweder 'wie ihn die Götter schwören' (vgl. V. 85 f.) od. wie *β* 377 (sie schwört bei Gaia, Uranos, Styx); vgl. Aufforderg. V. 79 (ohne *θεῶν*) *κ* 299 (Hermes zu Od.:) *„κέλεσθαί μιν* (= Kirke) *μακάρων* ⌞ ⌟ *ὀμόσσαι"*, Gen. *μακάρων* wie *θεῶν* in h. Ap. 83, vgl. Aufforderg. V. 343 f. (ohne *μακάρων*) h. Merc. 274 (Hermes zu Ap.:) *„εἰ δὲ θέλεις πατρὸς κεφαλὴν* ⌞ ⌟ *ὀμοῦμαι"* *T* 108 (Hera zu Zeus:) *„εἰ δ' ἄγε νῦν μοι ὄμοσσον, Ὀλύμπιε,* ⌞*καρτερὸν -ον*⌟*"* *verpflichtenden Eid* 127 (Zeus, erzürnt über Ate) *ὤμοσε* ⌞ ⌟ *δ* 253 (Hel.:) *„ὤμοσα* ⌞ ⌟*"* *κ* 381 (Kirke zu Od.:) *„ἀπώμοσα* ⌞ ⌟*"*, zu *ἀπώμνυ* s. *ὄμνυμι* B II 1a h. Merc. 536 (Ap. zu Hermes:) *„κατένευσα καὶ ὤμοσα* ⌞ ⌟*"* *μ* 298 (Od. zu Gef.:) *„ὀμόσσατε* ⌞ ⌟*"* = *σ* 55 (Bettler zu Freiern) *Ξ* 280 *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν -ον* = *β* 378 = *κ* 346 = h. Ap. 89 ≅ *μ* 304 = *ο* 438 = *σ* 59, als Obj. von *τελεύτησεν* viell. nicht nur Rede, sondern auch dazugehörige symbol. Handlg. gemeint, aber nur (in Aufforderg.) zu dem *Ξ* 280 geleisteten Schwur Berühren von Dingen erwähnt, nirgends Libation **1aδaaββ** von anderen Verben *X* 119 (Hektor:) *„Τρωσὶν δ' αὖ μετόπισθε γερούσιον -ον ἕλωμαι* (*ὀμοῦμαι* v.l.)" *δ* 746 (Eurykl. zu Pen.:) *„ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν -ον"* *ξ* 171 (Eum. zu Bettler:) *„ἀλλ' ἦ τοι -ον* (*κεῖνον* Zen.) *μὲν ἐάσομεν"*, vgl. Angebot V. 151 h. Merc. 383 *μέγαν δ' ἐπιδαίομαι* (*ἐπιδεύομαι* v.l., *ἐπιδώσομαι* ci. Barnes, al. al.) *-ον*, vgl. s.v. *δαίομαι* Sp. II, 202,4 ff. Hes. fr. 124,1 *ἐκ τοῦ δ' -ον ἔθηκεν* (Zeus) *ἀποίνιμον* (ci. Schneidewin, *ἀμείνονα* codd.) *ἀνθρώποισι ' νοσφιδίων ἔργων πέρι Κύπριδος*, vgl. New York Times v. 10.11.98 (Arthur Schlesinger im Senat: „I doubt if there's anyone in this room who hasn't told a lie at one time or another about his love life") **1aδbb** Akk. als Subj. im Inf.Satz: Choer. fr. Suppl. Hell. 323 (= fr. 8 Colace) *-ον* (*Ὅρκον* Colace) *δ' οὔτ' ἄδικον χρεὼν ἔμμεναι οὔτε δίκαιον*, zum unklaren Sinn vgl. Lloyd-Jones/Parsons u. Colace z.St. **1b** Pl. (nur Akk.) *Y* 313 (Hera zu Pos.:) *„πολέας ὠμόσσαμεν -ους ' πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν* (ich u. Ath.)", Pl. entweder Pleon. od. bez. auf bei mehreren Gelegenheiten (auf den nie beendeten Zorn über das Paris-Urteil zurückgehende) geleistete Eide, sicher nicht, weil für Hörer nicht erkennbar, „bei viel Ggständen zugleich" (L¹⁷56 f. — aufgenommen von Ameis-H., Leaf, Edwards, Iliad z.St. — als Beleg dafür, daß *ὅ.* primär u. noch hier 'Schwurggst.' heißt, s.o. Vorbem.) Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav. (*εἰς δικαιοσύνην*) *ἤγαγε* (Chiron d. Menschen) *δείξας ' -ους καὶ θυσίας ἱλαρὰς καὶ σχήματ' Ὀλύμπου* **2** (nur zur Bez. des bei Göttern zur Libation verwendeten Styx-Wassers bzw. der Göttin Styx) *Schwursymbol, -garant*, d.h. eidbekräftigende, Meineid bestrafende Macht, zu *Στύξ* s.d. Th. 400 (Zeus ehrte Styx) *αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι -ον* 805 *τοῖον ἄρ' -ον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ ' ὠγύγιον* 784 (wenn Streit unter Göttern ausbricht u. einer lügt, schickt Zeus Iris) *θεῶν μέγαν -ον ἐνεῖκαι ' ... πολυώνυμον ὕδωρ* *O* 38 (Hera zu Zeus:) *„ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς ... ' καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος ' -ος δεινότατός τε πέλει ... θεοῖσι"* = *ε* 186 (Kal. zu Od.) = h. Ap. 86 (Leto zu Delos) h. Cer. 259 (Dem.:) *„ἴστω γὰρ θεῶν -ος ἀμείλικτον Στυγὸς ὕδωρ"* *B* 755 *-ου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν* (Titaressos) *ἀπορρώξ*

II (nur Hes. u. viell. Choer. [s.o. I 1aδbb]) Personif. als Schwurgott - Sohn der Eris (Th. 231, Op. 804), fügt meineidi-

gen Menschen großen Schaden zu (a.O.), läuft krummen Entscheidungen nach (Op. 219), ihm wird (im hes. Kalender) am fünften Tag (jeder Dekade) von den Erinyen geholfen (Op. 803 f.). Zu Göttern bei Schwur vgl. *Ἐρινύς, Στύξ* u. s. *ὄμνυμι* G

D *Γ* 302d; v.l. *K* 332 (vgl. *ἐπίορκος*), Op. 321

G **1** im fgrE 48 geleistete, geforderte, gebrochene od. sonst (auch allg.) erwähnte Eide, eidliche Verträge (vgl. L[15] 294 f., L[16] 18 ff.); davon assertor. 13 (od. 14, s. zu h. Cer. 259): *I* 132 ff. ≅ 274, *T* 175 ff. 187. 258 ff.: Ag. wegen Briseis; *O* 38: Hera zu Zeus; *Ψ* 441 ff.: Men.' Forderung an Antil.; *ξ* 151 ff. 171. 392: Bettler zu Eum., der Eid ablehnt; *ξ* 331 = *τ* 288: (Lügenerz.) Pheidon zu Kreter; *ρ* 155: Theokl.; *τ* 302: Bettler zu Pen.; *υ* 229: Bettler zu Phil.; Th. 782 ff.: Schicksal von Göttern, die lügen u. dazu falsch schwören; Op. 194: ein Schlechter beschwört Falsches; Op. 282: Meineid zu falschem Zeugnis; Hes. fr. 124,1: Zeus macht Eide in Liebesdingen folgenlos; h. Cer. 259: Dem. zu Metan. (wegen zukünftiger Tätigkeit der Göttin viell. eher promissor.); h. Merc. 274 ff. 383: Hermes bietet Ap. Eid an, schwört; davon promissor. 32: *A* 76 f.: Kalchas verlangt u. erhält Eid von Ach.; *A* 233 ff.: Ach. zu Ag.; *B* 124: Gr. u. Tr., fiktive Eide bei Heereszählg.; *B* 339: Gr. in Aulis; *Γ* 73 ff., bes. 94. 105 ff. 245. 252. 269. 276 ff. 299. 323, *Δ* 67. 155 ff. 236. 269 ff., *H* 69. 351: Ag. u. Priam. für Gr. u. Tr.; *H* 76: Hektor; *H* 411 ff.: Ag.; *K* 321 ff.: Dolon ⌊verlangt u. erhält Eid von⌋ Hektor; *Ξ* 271: Hypnos ⌊ ⌋ Hera; *T* 108: Hera ⌊ ⌋ Zeus; *T* 127: Zeus wegen Ate; *Y* 313: Hera u. Ath. wegen Troia; *Φ* 373: Skam. wegen Heph.; *X* 119: Troer, in der Vorst. Hektors; *X* 254 ff.: Hektors Vorschlag, von Ach. abgelehnt; *X* 262: (Ach.:) keine Verträge zwischen Löwen u. Menschen; *Ψ* 42: Ach.; *β* 373 ff., *δ* 746: Tel. ⌊ ⌋ Eurykl.; *δ* 253: Hel. an Od.; *ε* 178 ff.: Od. ⌊ ⌋ Kal.; *κ* 299 ff. 343. 381: Od., auf Hermes' Rat ⌊ ⌋ Kirke; *μ* 298 ff.: Od. ⌊ ⌋ Gefährten; *ο* 437: Phoinikerin ⌊ ⌋ Seeleuten; *σ* 55: Bettler ⌊ ⌋ Freiern; *ω* 483 ff. 546: Ithakesier, nach Willen von Zeus u. Ath.; Hes. fr. 204,79: Tynd. verlangt Eide von Freiern d. Hel.; h. Ap. 79 ff.: Delos ⌊ ⌋ Leto; h. Ap. 334 ff.: Hera zu Zeus; h. Merc. 460: Ap. zu Hermes; h. Merc. 518: Ap. ⌊ ⌋ Hermes; h. Merc. 536: Ap. zu Hermes; h. Ven. 26: Hestia; davon allg. 2: *τ* 396: Autol. als Meister in der Kunst des Schwörens; Th. 231 f.: Horkos bringt dem Schaden, der Meineid leistet; unklare Bed.: Choer. fr. Suppl. Hel. 323 **2** Versch. Eide: **2a** (assertor.) Eide auf eigene Handlg. in Verg. bzg.: *I* 132 ff.[+], *O* 38, *Ψ* 441 ff., h. Merc. 274 ff.[−], Hes. fr. 124,1 **2b** (assertor.) Eide auf Zukunft bzg. („das u. das wird stattfinden"): *ξ* 151 ff. 171. 392, *ρ* 155, *τ* 302, *υ* 229, h. Cer. 259 **2c** (promissor.) Eid nur auf eigene Handlg. gerichtet (kein Vertrag m. Drittten): *A* 233 ff., *T* 127, *Y* 313, *Ψ* 42, h. Ap. 334, h. Ven. 26 **2d** beiderseitige Eide als förmlicher Vertrag: *B* 124, *B* 339, *Γ* 73 ff.[+], *H* 411, *ω* 483 **2e** Eid(-angebot, -forderg.) zur Streitschlichtg.: *O* 38, *Ψ* 441 ff., h. Merc. 274 ff.[−], Op. 194. 282 **2f** „Meineide", d.h. falsche assertor. Eide u. nicht eingehaltene promissor. Eide, Abmachungen: Troer *Γ* 73 ff., Hektor: *K* 321 ff., Hera *O* 38, Gef. d. Od.: *μ* 298 ff., Liebende: Hes. fr. 124,1, Hermes: h. Merc. 274 ff. 383 – vgl. *τ* 396, Th. 232. 783 ff., Op. 194. 282 **2g** Libation beim Eid: *B* 339, *Δ* 155, Hes. fr. 204,79 (*σπονδή*), *Γ* 245. 269 (*οἶνος*), *ξ* 331 = *τ* 288 (*ὤμοσε ... ἀποσπένδων*), zu Styx s.o. B 2 u. s.v. *Στύξ* **2h** Eide in wörtlicher Rede: *A* 86 ff., 233 ff., *Γ* 276 ff., *H* 411, *K* 329 ff., *O* 36 ff. = *ε* 186 ff. = h. Ap. 84, *T* 258 ff., *Φ* 373 ff., *Ψ* 43 ff., *ξ* 158 ff. = *ρ* 155 ff. = *τ* 303 ff. = *υ* 230 ff., h. Cer. 259 ff., h. Merc. 275 ff. M. Schmidt

ὁρμαθός [1°] **E** uns., viell. m. Zustandssuff. *-θ(ο)-* (s. *μόχθος*) zu *ὅρμος* I, s. Risch § 64b

Σχ sch. Barn. *ω* 8: *σύνδεσμα. στίχος. ἤγουν σύστημα*

L B. Grzimek, ed., Grzimeks Enzyklopädie Säugetiere Bd. 1, München 1988, bes. 555 f. 590 f. 601 f.

B *Reihe, Kette* von Fledermäusen *ω* 8 *ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου ... ' τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν ' ⌊-οῦ ἐκ πέτρης⌋, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται, ' ὣς κτλ.*, *-οῦ* wohl gen. part. zu *τις*, s. Ameis-H. u. Heubeck, Odyssey z.St., s.a. I Sp. 1055,45 ff. Fledermäuse hängen m. dem Kopf nach unten u. halten sich m. den Füßen an der Höhlendecke, vorzugsweise in Nischen u. Vertiefungen, jedoch nicht aneinander fest (L 590 f.). Der Körperkontakt ist aber geleg. so eng, daß leicht der Eindruck entstehen kann, sie seien 'in Ketten aneinander gereiht', so auch Hom., vgl. I Sp. 540,64 ff. 756,43 ff. M. de Leeuw

ὁρμαίνω [13[i], 16°, 2[h], 1[c]] **E** zur Bildg. s. Chantraine, Dict. 824 s.v. *ὄρνυμαι*; Risch § 108b **F** *-ουσι* 1[e]; ⌊*ὥρμαιν*⌋*ε* 13, ⌊ ⌋' 2°; *-ων* 3, *-οντι* 1, *-οντα* 2, *-οντ'* 1, *-οντες* 4, *-οντας* 1, *-ουσ'* 1, *-ουσαν* 1; ⌊*ὥρμην*⌋*εν* 1, ⌊ ⌋*αν* 1 im folg. - = *ὁρμαιν-* u. *ὡρμαιν-*

M **1** [⏑̄–] *πολλὰ δέ οἱ κῆρ ' -(ε) η* 83, *ψ* 86 **2a** [–⏑̆⏑̆] *ὣς -ε Φ* 64 ≅ *X* 131 [–⏑̆⏑̆] (*ἦος ὁ ταῦθ'*) *-ε κατὰ φρένα* (*καὶ* ⌊*κατὰ θυμόν*⌋) *K* 507 = *A* 193[in.med.] = *Λ* 411 = *P* 106 = *Σ* 15 = *δ* 120 = *ε* 365 = 424 = *ζ* 118[med.ex.], *ὣς ... -ε ...* ⌊ ⌋ *Ξ* 20 **2b** [⏑̄–⏑̆] *ἄλλα δέ οἱ κῆρ ' -ε φρεσίν σ* 345; *ὥρμηνεν/αν δ' / -οντ' ἀνὰ θυμὸν* (*ὅπως*) *Φ* 137, *β* 156, *Ω* 680; *-ων/ουσ' ἤ ο* 300, *δ* 789; *-ων* h. Merc. 66 [⏑̆–⏑̆] *ταῦτ' ἄρα -ων* h. Ap. 391 **3** [⏑̆–⏑̆⏑̆] *τόσσα μιν -ουσαν δ* 793; *-ουσι* Vit. p. 9,17 [⏑̆–⏑̆×] *φρεσὶν -οντι/α/ες Π* 435 / *K* 4 / *γ* 151, *δ* 843; *-οντες/α(ς) K* 28 ≅ *δ* 146. 732, *γ* 169

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 300: *διανοούμενος*, P. Palau Rib. inv. 147 u. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 193: ⌊*διενοεῖτο*⌋, sch. D *A* 193: *ἐνεθυμεῖτο.* ⌊ ⌋, *Φ* 64: ⌊ ⌋ (ebs. 137, *Ξ* 20). *ἐλογίζετο, K* 4: *ἐν νῷ ἔχοντα. βουλευόμενον*, 27: *ἐνθυμούμενοι. ὁρμὴν ἔχοντες*

L [1]A. Fulda, Unters. über d. Sprache der hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 115 f.; [2]Fraenkel, Denom. 9; [3]F. Eichhorn, De Gr. linguae nominibus derivatione retrograda conformatis, Diss. Göttingen 1912, 23 f.; [4]Voigt, Überlegung 13 ff.; [5]Laser, H. 86, 1958, 386 ff.; [6]J. D. Madden, Boulomai and Thelo, Diss. Yale 1975, 62 f.; [7]Tsagarakis, Gymn. 87, 1980, 64. 69 A.41; [8]Th. Jahn, Zetemata 83, 1987, 189. 191. 236. 284 f.; [9]R. Bertolín Cebrián, D. Verben des Denkens bei Hom., Innsbruck 1996, 169–85

B geistig (expl. 21× von 32, s.u.) *hin- u. herbewegen* (im Gehen / Stehen / Sitzen / Liegen *ψ* 85 f. / *Ξ* 13–20, *Φ* 64[+], *η* 83, *σ* 344 f. / *ζ* 118 / *δ* 788 f.) i.S.v. (*K* 4, *Ω* 680, *γ* 151 nachts schlaflos) *grübeln*, (*Ξ* 20 f., *Π* 435 [*διχθά(δι')*] u. *γ* 169, *ψ* 86 *ἤ/ἤ*-Handlungsaltern.) *überlegen*, (*β* 156, *σ* 345 über Zukünftiges) *sich Gedanken machen*, (in 2) etw. *vorhaben, im Schild führen*; im Verh. der Wiederaufnahme zu *μερμήριξεν*[+] *A* 189/93, *K* 503/7, *δ* 117/20. 791/3, *ε* 354/65, *ἐφράζετο* h. Ap. 388/91, *φρονέοντι Ξ* 20/3, aber im Ggs. zu *μερμηρίζω* (s.d.) nur 2× (am Anf.) Ind. Aor. (ingr.), sonst Impf. (15×) od. Ptz. Präs. (14×) bis auf 1[e] (am Ende); im Ggs. zu stärker obj. *βουλεύω, μήδομαι, μητιάομαι* rein subj. wie *βυσσοδομεύω* (s.d. II Sp. 105,36–43), *μερμηρίζω* (s.a. 'Konjug.' *K* 4 / *α* 427), daher reg. (vgl. L[1]) in Vbd. m. *κῆρ* (3°) bzw. jew. gleichbed. (s. L[8] 284 f., falsch L[6]) *ἀνὰ* (3×) / *κατὰ θυμόν* (9×) / *φρένα* (9×), (*ἐνὶ*) *φρεσίν* (6×) bis auf *Φ* 64[+] (RAbschl.), *δ* 789 ff., *ο* 300 (*ἤ/ἤ*-Zukunftserwartg.), h. Ap. 391 (s.o.) in 1 u. 5× (von 7) in 2; Subj. *γυῖα* 1[e] in 2, *κῆρ* 3° in 1, *κραδίη* (des Zeus) *Π* 435, Gotth. *Φ* 137, *Ω* 680, 2[h], sonst Menschen (Ach. *A* 193, *Σ* 15, *Φ* 64, Ag. *K* 4, Diom. *K* 507, Hektor *X* 131, Men. *P* 106, *δ* 120, Nestor *Ξ* 20, Od. *Λ* 411, *ε* 365. 424, *ζ* 118, s.a. *η* 83,

σ 345, Pen. δ 789. 793, s.a. ψ 86, Tel. δ 732, ο 300), Pl. nur β 156, γ 151 in 1 u. 4× in 2 (γ 151 u. δ 843 + dat.incomm.). In assoz. Zush. m. *Ἀθήνη* A 193 f., K 507, *αἰπὺν ἐνὶ φρεσίν* δ 843, h.Merc.66, *ἦλθε*⁺ A 193 f., K 28⁺, Λ 411 f., Φ 64⁺, δ 120 ff., Men. K 25/8, P 89/106, γ 141/51. 168 f., δ 116/20. 138/46 f., *μένων*⁺ K 503/7, Φ 64⁺, δ 732 f. 843/7, Vit. p.9,16 f., (*ἐ*)*νόησε* δ 116/20, h.Ap.391, *ὑπερῴϊα*⁺ δ 787 ff., ψ 85 f., *ὕπνος* K 4, Ω 679 f., δ 793. – Wort f.: *βυσσοδομεύω*, *μέδομαι*, *μενοινάω*, *μερμηρίζω*, *μητιάομαι*, *μηχανάομαι*, *πορφύρω*, *ῥάπτω*, *φράζομαι*, *φρονέω* 1 in Vbd. m. pron./adj. Akk.-Obj. im Ntr. Pl. (*ἄλλα*, 3× *πολλά*, 9× *ταῦτ'*, *τόσσα*, *χαλεπά*) u./o. abh. NS (2× *ἅ*, 5× *ἤ/ἤ* [s.a. γ 169 in 2], 2× *ὅπως* [bei göttl. Subj.]) bzw. abs. (ohne / m. *ὥς* ⌊ζ 118 / Φ 64 ≅ X 131⌋); in REinl./Abschl. (vor bzw. nach Monolog) ⌊ ⌋, Λ 411 = P 106 = Σ 15 = ε 365 = 424, vor REinl. K 507, Ω 680, β 156, vor / nach Gl. K 4 / Ξ 20, δ 793; in dir.R. nur Π 435, γ 151 Φ 137 (Skam. *χολώσατο*) *ὥρμηνεν* ⌊*δ' ἀνὰ θυμὸν*⌋ *ὅπως παύσειε* (den Ach.) = Ω 680[med.] (Hermes *-οντ'*), vgl. *μερμηρίζω* B 1 b, α 294 ff. β 156 (*θάμβησαν ὄρνιθας*) *ὥρμηναν* ⌊ ⌋ *ἅ περ τελέεσθαι ἔμελλον*, vgl. V.152, ε 389 σ 345 (*φαείνων*) *ἑστήκειν ἐς πάντας ὁρώμενος· ἄλλα δέ οἱ κῆρ* ' ⌊*ε φρεσὶν ἧσιν, ἅ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο*, vgl. V.283, kontrast. α 151 η 83 (ging zu Alkin.' Palast) *πο*⌊ ⌋(*ε*) *ἱσταμένῳ, πρὶν* (*οὐδὸν ἱκέσθαι*) + ψ 86 (*ἢ πόσιν ἐξερεείνοι ἢ κύσειε*), vgl. Φ 551 ≅ δ 427⁺. 44, ε 75 K 4 (*οὐκ* PN[a]) *ὕπνος ἔχε ... πολλὰ* ⌊*φρεσὶν -οντ*⌋*α* (V.17 f. ~ Ξ 23 f. nach Ξ 20, s.u.), vgl. ο 7 f. γ 151 *νύκτα μὲν ἀέσαμεν χαλεπὰ* ⌊ ⌋*ες* ' *ἀλλήλοις* (*ἠῶθεν δ'* Hälfte blieb, Hälfte fuhr), pers. Dat. (vgl. π 423) nur hier u. δ 843 in 2 (ähnl. sing. Δ 21⁺, λ 532) Π 435 *διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε* ⌊ ⌋*ι*, ' *ἤ μιν* (Sarp.) *ζωὸν* (*μάχης ἄπο θείω ἢ δαμάσσω*), (obj.) Handlungsaltern., vgl. *μερμηρίζω* B 1 a ο 300 *νήσοισιν ἔπι προέηκε* (Tel. das Schiff) ... ' *-ων ἤ κεν* ⌊*θάνατον φύγοι*⌋ *ἢ κεν ἁλώῃ*, (subj.) Zukunftserwartg., vgl. σ 265 δ 789 (Pen. *κεῖτ' ἄσιτος*) *-ουσ' ἤ* (*εἴ* codd.) *οἱ* ⌊ ⌋ *υἱὸς* (*ἢ δαμείη*) 793 *τόσσα μιν -ουσαν ἐπήλυθε ... ὕπνος* Ξ 20 *ὣς ὁ γέρων -ε δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν* ' *διχθάδι', ἢ μεθ' ὅμιλον ἴοι* VN[a] (*ἠὲ μετ'* PN[a]) Φ 64 *ὣς -ε μένων* (Ach.) ' *ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἦλθε* (vgl. K 503) ≅ X 131 (Hektor, vgl. Φ 551. 571 f.) ζ 118 (*ἔγρετο*) *ἐζόμενος δ'* ⌊*-ε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν*⌋, kontrast. ν 199 A 193 (*μερμήριξεν ἢ ... ἠὲ ...*) *ἦος ὁ ταῦθ'* ⌊ ⌋ (*ἦλθε* Ath.) = Λ 411 = P 106 = Σ 15 = δ 120 = ε 365 = 424 = K 507[in.med.] h.Ap.391 (*ἐφράζετο οὕς τινας ὀργιόνας εἰσαγάγοιτο*) *ταῦτ' ἄρα -ων ἐνόησ*(*ε νῆα*), vgl. Π 646 f. 715, Hiat vor ὁ. nur hier 2 [1[i], 4°, 1[h], 1[e]] in Vbd. m. subst. Akk.-Obj. (nom.act.: 2× *πόλεμον*, *ὀδόν*, *πλόον*, ⌊*φόνον*, *δόλον*⌋; zu ⌊ ⌋ vgl. *μερμηρίζω* B 2) od. 1[e] abh. Inf.; innerl.abh. K 28, in dir.R. γ 169, δ 146. 732 K 28 (Gr.) *τοὶ δὴ ἔθεν* (Men.) *εἵνεκα ...* ' *ἤλυθον ἐς Τροίην πόλεμον ... -οντες* ≅ δ 146, vgl. Γ 165, σ 376, Δ 15 f. γ 169 (*μετὰ νῶϊ κίε* Men.) *ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν πλόον -οντας*, ' *ἢ καθύπ*⌊*ερθε Χίοιο*⌋ *νεοίμεθα* (*ἢ ὑπέν*⌊ ⌋) δ 732 (728 *οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα*) *εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν -οντα*, ' *τῶ κε μάλ' ἤ κεν ἔμεινε* (*ἤ κέ με τεθνηυῖαν ἔλειπεν*) 843 (Freier segelten ab) *Τηλεμάχῳ φόνον* ⌊*... ἐνὶ φρεσὶν*⌋ *-οντες* (847 *λοχόωντες*), vgl. π 379. 134, β 325, τ 2 h.Merc.66 (*κρειῶν ἐρατίζων ἆλτο κατὰ σκοπιὴν*) *-ων δόλον* (s.d. B 1 b β) ⌊ ⌋ *οἷά τε* (*φῖληταὶ διέπουσι*), vgl. V.62, β 93 Vit. p.9,17 *οὐδ' ἔτι μοι ... γυῖα μένειν ... ἐν ἀγυιαῖς* ' *Κύμης -ουσι* (*με θυμὸς ἐπείγει δῆμον ἐς ἀλλοδαπῶν ἱέναι*), vgl. N 106. 75, I 610⁺ u. klangl. δ 713

G 3× in K, 6× in δ R. Führer

ὁρμάω [46[i], 18°, 6[H], 1[h]] E denom. Verb von *ὁρμή* (s.d.). – Abl.: *ὁρμήματα*, *ἐφορμή*

F Akt. Aor. ⌊*ὥρμησ*⌋(*ε*) 1, *ἐφ*⌊ ⌋*αν* 1; *-ήσῃ* 1, *-ήσωσι* 1[H]; *-ήσειε* 4; *ἐφ-ήσας* 1°, *ἐξ-ήσασα* 1°; Med. Präs. *ἐφ-ᾶται* 4; ⌊*ὡρμᾶτ*⌋*ο* 2, ⌊ ⌋' 1, *ὡρμῶντ'* 1; *ἐφ-ᾶσθαι* 1; σ-Aor. *ὡρμήσατ'* 1; *-ήσωνται* 1; *ἐφ-ήσασθαι* 1[H]; θη-Aor. *ἐφ*⌊*ωρμήθη*⌋*ν* 1, ⌊ ⌋ 5, *ἐφ*⌊ ⌋ 1, ⌊ ⌋*την* 2, ⌊ ⌋*σαν* 5; *ἀφ-*⌊*ηθεῖεν*⌋ 1, *ἐφ*⌊ ⌋ 1; ⌊*-ηθῆναι*⌋ 6, *ἐφ*⌊ ⌋ 2; ⌊*-ηθείς*⌋ 6, *ἐφ*⌊ ⌋ 2, *μεθ*⌊ ⌋ 2, ⌊*-ηθέντος*⌋ 3, *ἀφ*⌊ ⌋ 2, *-ηθέντι* 1, ⌊*-ηθέντα*⌋ 1, *ἐφ*⌊ ⌋ 1, Nom. ⌊*-ηθέντε*⌋ 1, Akk. *ἐφ*⌊ ⌋ 1, ⌊*-ηθέντες*⌋ 2, *ἐφ*⌊ ⌋ 1, ⌊*-ηθεῖσα*⌋ 1[h], *ἐφ*⌊ ⌋ 1° im folg. - = *ὁρμ-* u. *ὡρμ-*

M 1 [⏑̄] *-ᾶτ'/ῶντ' ἐκ* Γ 142, I 178; *-ησ' ἐς πόλεμον* Z 338 2a [-⏑̄⏑] *δεύτερος αὖθ' -ᾶτο* E 855; (PN) *δ' -ήσατ' 'A*(PN[a]) Φ 595 2b [⏑̄-⏑̄] *-ήσῃ* N 64; *-ήθη δ' 'A*(PN[a]) Ξ 488, X 312 [⏑̄-⏑̄] *δεύτερο/ς* ⌊*-ηθείς*⌋ *ὁ* Π 402. 467, *ἐγγύθεν* ⌊ ⌋ N 562, O 529, ⌊ ⌋ Σ 269, θ 499, *ἐφ*⌊ ⌋ Y 461, *μεθ*⌊ ⌋ Y 192, ε 325; (PN *δ'*) *-ήθη* N 182. 188 / 754, *θυμὸς* ⌊*ἐφ-ήθη*⌋ δ 713, ⌊ ⌋*ν* λ 206; *ὅς / οἵ μοι ἐφ-ήσας/ν* (*πόλεμον*) η 272, Γ 165; *-ᾶτο* / ⌊*ἐφ-ᾶται*⌋ *π*(*τ*)*ολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι* Φ 572, N 74, (*ὅ γ'*) ⌊ ⌋ O 691, φ 399; *ἐφ-ᾶσθαι καί* P 465 [⏑̄-⏑̄] *θυμὸς ἐφ-ᾶται* α 275; *ἐφ-ηθείς* χ 300 3a [⏑̄-⏑̄⏑] *ὁσσάκι δ'* ⌊*-ήσειε*⌋ Φ 265, X 194, ⌊ ⌋ *καί* Δ 335, *ἐξ-ήσασα καί* μ 221; *πάντες ἐφ/ ἅμ'* ⌊*-ηθέντ*⌋*ες* Z 410, ν 82, PN *δ'* ⌊ ⌋*ος* N 183. 190, *δ' -ηθεῖσα* h.Cer.130; (*οἷ γ'*) *-ήθησαν / -ήσωνται ἐπ'* κ 214, Θ 511; ⌊*ἐφ-ηθ*⌋*εῖεν* Ω 800, ⌊ ⌋*ῆναι* Op.459 [⏑̄-⏑̄⏑] (*ἀφ*)*-ηθέντος ἄκουσα*(*ι*) β 375 ≅ δ 748 / 728; *θυμὸς ἐφ-ηθῆναι* Σ 282; *ἐφ-ήσασθαι* Sc.127; ⌊*ἐφ-ηθέ*⌋*ντα/ε* Π 313, P 489, ⌊ ⌋*ῖσα* μ 122; *ἀφ-ηθεῖεν* B 794; *-ήσειε* σ 376 3b [⏑̄-⏑̄×] *ἀθρόοι* ⌊*-ηθέντ*⌋*ες* T 236, ⌊ ⌋*ι/α/ε* N 512, P 605, δ 282; *ἀολλέας -ηθῆνα*[*ι* Hes.fr.204,83; *αὐτο*⌊*σχεδὸν -ήθησαν*⌋/*την* N 496 ≅ 526 / P 530, ⌊ ⌋/*ναι* Ψ 817, N 559; (*κατ*)*ἐναντίον/ω* ⌊*-ηθῆναι*⌋/*την* Sc.73, E 12, *ὕστερον* ⌊ ⌋ Ξ 313, μ 126, ⌊ ⌋ Op.526; *-ήθησαν* K 359; *-ήσωσι* Sc.403

Σχ sch.D Γ 142: *-ᾶτ'· -α. ἐξῄει*, 165: *ἐφ-ησαν· ἐπελθεῖν καὶ ἐφ-ῆσαι ἐποίησαν*

L A.Hildebrand, De verbis et intransitive et causative apud Hom. usurpatis, Diss. Halle 1889, 45 f.; Prévot, Aor. 132; Kurz, Menschl. Bewegung 97 f. 140

B selten (sek.) kausat. Akt. (2[i], 2°, s. I 1 u. II 3 a am Anf.) jem. *antreiben* (göttl. Subj. bis auf Z 338, wo Ggs. 'selber'), meist Med. (*vorwärts*)*streben* ('selber' im Ggs. zu vorausgehendem Kaus. N 73 f., δ 712 f. in II 3 b), womit intrans. Akt. (4[i]/1°/1[H] in I 2 b / II 2/3 a) weitg. gleichbed.; komplem. (parall.) zu kausat. *ἐπῶρσε* (η 271 f.) Sc.69/73, *ὤρορεν* δ 712 f., parall. m. *ὤρ*(*νυ*)*το* E 12 f., N 62 ff., *ἐπόρουσε* O 525/9; umgekehrt wie *ὁρμαίνω* (s.d.) meist Aor., nur 9× von 71 Präs.st. (s.u. I/II Vorbem.), Subj. Schiff μ 221, Tiere N 64, O 691, κ 214, ν 82, χ 300, Sc.403, Gotth. Γ 165 (unbest.), Ξ 313 (Hera), η 272 (Pos.), μ 122 (Skylla), σ 376 (Zeus), sonst (nur Γ 142, 1[h] weibl.) Menschen (bes. Ach. Σ 269. 282, Y 192. 461, Φ 265. 595, X 312, Hektor N 188. 190. 754, P 489. 530. 605, X 194, Od. ε 325, λ 206, φ 399) bzw. deren *ἦτορ / θυμός* Φ 572 / N 74, α 275, δ 713 (in I 2 b / II 3 b), selten in Vbd. m. Instr. (E 855 f., N 496 f., P 465. 530), *σύν* (Σ 269, Y 192), *ἐκ*⁺ / *...θεν* / *...φιν* (Γ 142, I 178, μ 221 / N 562, O 529, σ 376 / B 794), *ἐς / εἴσω* (Z 338 [and. μ 126] / Σ 282); präd. Adj.: *ἀθρόοι* T 236, *ἀολλέας* Hes.fr.204,83, *δεύτερος* E 855, Π 467, Φ 595 f., *ἐναντίω* E 12, *πάντες* Z 410, ν 82; Adv.: *ἅμ'* ν 82, *αἶψα* K 359, *αὔριον* Σ 269, *αὐτίκα* Γ 141 f., *αὐτοσχεδόν* N 496. 526, P 530, *δεύτερον* Π 402, *ἐγγύθεν* N 562, O 529, *εἴσω* Σ 282, *κατεναντίον* Sc.73, *κεῖσ*(*ε*) Ξ 313, μ 221, *λάθρῃ* h.Cer.130, *μᾶλλον* N 74, *ποθεν* σ 376, *πρίν* Ω 800, *τὸ πρῶτον* Sc.127, *σήμερον* σ 376 f., *σχεδόν* N 559, Ψ 817, *τότ'* Op.459, *τρίς* Ψ 817, λ 206, (*ἐς*) *ὕστερον* Ξ 313, μ 126. – In assoz. Zush. m. *ἀειρόμενοι*⁺ N 63 f., ν 82 f., *αἰρησέμεν*⁺ P 463 ff. 488 f., (*ἐπ*)*ἀΐξ*(*ασθ*)*αι*⁺ N 512 f., P 462/5, X 194 f., Ψ 817, *ἀκόντισε*⁺ N 183.

559, *P*605/8 (vgl. *Φ*590/5), (*ὑπ*)*ἀκοῦσαι*+ *β*375+, *δ*282f. 728, *ἀνώγει*+ *λ*206, Hes. fr. 204,83, *Ἄρης*+ *E*851/5, *P*489f., *T*236f., Sc. 59/73, (Präv.)*αρπάξαι*+ *N*188f., *Φ*595ff., *ἄρξειαν*+ *Δ*335, *ϑ*499, *Ἀχαιοί*+ *B*794, *Γ*165, *Δ*334f., *Z*409f., *Θ*510f., *Ω*800, *βελέεσσιν* ' *N*511f., *X*194ff., *γνώμεναι*+ *Σ*269f., *Φ*265f., *δουρὶ φαεινῷ* ' *N*183. 190, *Π*466f., *ἐλέειν*+ *ϑ*499f., *λ*206, *μ*122f., (*στῆναι*) *ἐναντίβιον* (*στάντες*) *P*489f., *Φ*265f., *ϑαλάμ-* *Γ*142, *Z*336ff., *ϑυμός* *N*73f., *Σ*282, *α*275, *δ*713, *λ*206, *ϑώρηξ*+ *O*529, *P*605f., Sc. 124/7, *ἵππω*+ *E*12f., *P*465. 486/9, *Σ*280ff., *Y*461, *δ*272/82, *ν*81f., *κέλευϑον* ' *η*272, *ν*82f., *κίχῃσι*+ *Σ*268f., *μ*122, (Präv.)*κρινϑέντε*+ *E*12, *P*530f., *κῦμα*+ *Φ*265/8, *ε*325, *μ*219ff., *μάχε-*(*σα*)*σϑαι* *N*74, *P*489f., *Φ*572, *ἔμελλε*+ *η*270ff., Sc. 126f., *μεμαώς*+ *N*182, *P*530f., *μένεν*+ *Δ*333ff., *Ξ*488, *Φ*571f., *ὀρέξατο*+ *E*851/5, *N*190, *Π*313f., *ἀποπαύσει*+ *Σ*267ff., *μ*126, *πεδίοιο*+ *N*64, *X*194/8, *ν*81f., (*ἐκ*)*περσ-* *Σ*282f., *Y*192, *πέτεσϑαι*+ *N*62ff. 754f., *X*194/8, *π*(*τ*)*ολεμίζειν* *N*74, *Φ*572, *πόλεμον*+ *Γ*165, *Δ*335, *Z*338, *σ*376, *πτόλιν*+ *Σ*281f., *X*194/8, *πύργος*+ *Δ*334f., *X*194f., (*οὗτα*) *μέσον σάκος* (*οὔτασε*) *N*561f., *O*528f., *σκοπὸς*+ *ἷζε* / *ἥατο* *B*792ff., *Ω*799f., *τεύχεα*+ *N*182, *Σ*269, *ἔτλη*+ *P*489f., Sc. 73, *τρίς* (bis) *Ψ*817, *λ*206f., *Τρώων*+ *Δ*335, *N*754f., *T*236f., *φεύγειν*− *Θ*511, *K*359, *μ*120ff., h. Cer. 130f., *ἔφϑη*+ *Π*313f., *X*194/7, (*ἧρει*) *φῶτας* (*ἕληται*) *P*463ff., *μ*122f. – Gehäuft *N*182/3. 188/90. 559/62, *μ*122/6, vor Vgl./Gl. *N*754, *Φ*572, in Gl. *N*64, *O*691, *ν*82, *χ*300, Sc. 403, in Komm. des Dichters *N*512, *P*465 (jew. in Vbd. m. *γάρ* [wie *Z*410, *η*272, *μ*122 in dir. R.]). 530, Sc. 73 (jew. Irr.), innerl. abh. *B*794, *Δ*335 (jew. in *ὁππότε*-NS abh. von 'warten'), *N*559, *Ω*800, häufiger in II (16 von 29) als in I (10 von 42) in (Hes. fr. 204,83 in) dir. R. (1. V. *Ξ*313, vor ⌊letzter V.⌋ *N*74, *P*489, *Σ*282, *T*236, *β*375, *δ*713, *φ*399, ⌊ ⌋ *μ*221), s. u. jew. Vorbem., vor REinl. *B*794, nach RAbschl. *N*754, *Ξ*486ff., *Φ*571f., *ϑ*499. – Wortf.: (*ἐπ*)*ἀίσσω*, (*ἔπ*)*εἶμι*, (*ἐξ*)*ἐρωέω*, *ἰϑύω*, *μαιμάω*, *μέμονα*, *οἰμῆσαι*, *ὀρίνω*, *ὄρνυμι*, (*ἐπ*)*ὀρούω*, *ὀτρύνω*, (*ἀπο*)*πλέω*, *σεύω*

I Simplex; 4ⁱ in 2b Impf., 38× (30× *ϑη*-)Aor. (Med. bis auf 2× kausat., 4ⁱ intrans. Akt. in I1/2b); in krieg. Zus.hang bis auf 3ⁱ, 1ᵉ in 2b, 3ᵉ, 1ᴴ, 1ʰ in 2a **I1** kausat. Akt. (s.a. II3a am Anf.): *in Bew. setzen, treiben*, m. Angabe des Woher bzw. Wohin; in dir. R. *σ*376 (*εἰ* ⌊*πόλεμόν*⌋ *ποϑεν* *-ήσειε* (Zeus) *ins Land* (s. *β*30) *brächte*, vgl. *Γ*165 in II3a, *Δ*15f. *Z*338 (*οὔ τοι χόλῳ ἥμην ἐν ϑαλάμῳ*) *νῦν δέ με* (Alex.) *παρειποῦσ'* (Hel.) ... ' *-ησ' ἐς* ⌊ ⌋· *δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ* ' *λώϊον ἔσσεσϑαι* **I2** intrans. Akt. (4ⁱ in 2b) u. Med.: *sich in Bew. setzen* **2a** abs. [6ⁱ, 4ᵉ, 1ᴴ, 1ʰ]: *sich aufmachen* (*ϑ*499 metaph., vgl. 492), *losgehen* (*N*754f. m. Geschrei, Il. sonst u. *μ*126 feindselig), nur (*ϑη*-)Aor., 8× Ptz., je 2× Ind./Inf.; in RAbschl.-V. *N*754, *ϑ*499, dir. R. *Σ*269, 3ᵉ, 1ʰ *N*754 *ἦ ῥα, καὶ* *-ήϑη* (*διὰ δὲ Τρώων πέτετ'*) *X*312 (⌊*Ἕκτωρ*⌋ *οἴμησε*) *-ήϑη δ' Ἀχιλεύς, μένεος δ' ἐμπλήσατο* *N*183 ⌊ ⌋ ⌊*δ'* *-ηϑέντος*⌋ *ἀκόντισε* (*ἀλλ' ὁ ἠλεύατο*), s. V. 182 in 2b 190 *Αἴας* ⌊ ⌋ *ὀρέξατο δουρί* (*ὁ δὲ χάσσατ'*), s. V. 188 in 2b 512 (Idom. konnte nicht spoliieren) *ἐπείγετο γὰρ βελέεσσιν.* ' *οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα ποδῶν ἦν -ηϑέντι,* ' *οὔτ' ἄρ' ἐπαΐξαι μεϑ' ἑὸν βέλος οὔτ' ἀλέασϑαι der vorgeprescht war* *Σ*269 (*νὺξ ἀπέπαυσε* den Ach.) *εἰ δ' ἄμμε κιχήσεται ἐνϑάδ' ἐόντας* ' *αὔριον* ⌊*-ηϑεὶς*⌋ *σὺν τεύχεσιν, εὖ νύ τις αὐτὸν* ' *γνώσεται* *ϑ*499 *ὣς φάϑ', ὁ δ'* ⌊ ⌋ *θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδήν,* ' *ἔνϑεν ἑλὼν ὡς κτλ.*, Gen. vom verb. fin. abh., s. I Sp. 1387,51 ff. u. vgl. Pi. Ne. 5,25, Ritoók, AAntHung 19, 1971, 212 ff. (ähnl. schon Calhoun, CPh 33, 1938, 205 f.) *δ*282 (Men. u. Diom. im hölzernen Pferd) *μενεήναμεν* ⌊*-ηϑέντ*⌋*ε* ' *ἢ ἐξελϑέμεναι ἢ ἔνδοϑεν αἶψ' ὑπακοῦσαι* (Od. *κατέρυκε*) 728 (*παῖδ' ἀνηρείψαντο ϑύελλαι*) *οὐδ'* ⌊ ⌋*ος ἄκουσα von seinem Aufbruch*, vgl. V. 748 in II1 h. Cer. 130 (*λῃϊστῆρες ἀπήγαγον*) *λάϑρῃ δ'* *-ηϑεῖσα δι' ἠπείροιο* ... ' *φεῦγον* *μ*126 (*βωστρεῖν μητέρα Σκύλλης*) *ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον* ⌊*-ηϑῆναι*⌋, s. V. 122 in II3a Op. 526 (*ἀνόστεος ἐν ἀπύρῳ οἴκῳ*) *οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν* ⌊ ⌋, Akk. vom verb. fin. abh. **2b** m. näherer Best. [26ⁱ, 1ᵉ, 1ᴴ] des Woher / Wohin durch *ἐκ* (2ⁱ nb. Impf.), (*Π*467, *ν*82 temp., sonst lok.) Adv. (+ Gen. Sc. 72 f.), präd. Adj. (+ Dat. *E*12), abh. Gen. (3× von 4 nb. *σ*-Aor.) bzw. Inf. (je 4× Präs./Aor.): *sich aufmachen*, aufeinander *losgehen* (+ Instr. der Waffe[n] *E*855f., *N*496f., *P*530), *angreifen* (erfolglos *N*562, *O*529, *Π*467, *Φ*595, *Ψ*817), *sich daranmachen* (konkr.-räuml. bis auf letzte 2 St.), außer 3ⁱ am Anf. u. *ν*82 in krieg. Kontext; *Γ*142, *E*855, *I*178, *Φ*572 (schilderndes) Impf., sonst Aor. Akt. (*-ήσῃ/ειε* *N*64 / *Δ*335, *Φ*265, *X*194 in Vbd. m. abh. Gen. u./o. Inf.) bzw. Med. (*-ϑη-* bis auf *Φ*595 *-ήσατ'* [–⏑⏑] statt *-ήϑη*, *Θ*511 *-ήσωνται* [⏑–⏑⏑] statt *-ηϑέωσιν* [wie Sc. 403 v.l.]); in Gl. *N*64, *ν*82, dir. R. *Θ*511, *Ξ*313, *T*236 *Γ*142 (Aphr. *ἵμερον ἔμβαλε ἀνδρὸς προτέροιο· αὐτίκα δ'*) *-ᾶτ' ἐκ ϑαλάμοιο* ... *κατὰ δάκρυ χέουσα,* ' *οὐκ οἴῃ* (145 *ἵκανον*) *machte sich auf* *I*178 (*ἐπεὶ σπεῖσαν*) *-ῶντ' ἐκ κλισίης* (*πόλλ' ἐπέτελλε Νέστωρ*, 185 *ἱκέσϑην*) *Ξ*313 *Ἥρη, κεῖσε* (Ok.) *μέν ἐστι καὶ ὕστερον* *-ηϑῆναι* (let us make love) *N*496 *ἀμφ'* PN[d] (tot) *αὐτο*⌊*σχεδὸν* *-ήϑησαν*⌋ (*ξυστοῖσι*) ≅ 526 ≅ *P*530[ex.] (*ξιφέεσσ'*, Dual, vgl. *H*273) *wurden handgemein* *Ψ*817 *τρὶς μὲν ἐπήϊξαν* (Aias u. Diom.), *τρὶς δὲ* ⌊ ⌋ ≅ *N*559[ex.] (Inf.) *N*562 (*οἱ οὗτα σάκος*) *ἐγγύϑεν* *-ηϑείς* (vgl. 646 f.) = *O*529[in.] (525 *ἐπόρουσε*) Sc. 73 *τίς κεν ἐκείνου* (Ares) ' *ἔτλη ϑνητὸς ἐὼν κατ*⌊*εναντί*⌋*ον* *-ηϑῆναι* ' *πλήν γ'* (Her.), vgl. *ξ*269 f. *E*12 (V. u. 2 Söhne) *τώ οἱ* (Diom.) *ἀποκρινϑέντε* ⌊ ⌋*ω* *-ηϑήτην* ' ' *τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιϊν, ὁ δ' ἀπὸ χϑονὸς ὤρνυτο πεζός* *T*236 *ἀϑρόοι* ⌊*-ηϑέντες*⌋ ' *Τρωσὶν ἐφ'* ... *ἐγείρομεν* ... *Ἄρηα* *ν*82 *ὥς τ' ἐν πεδίῳ τετράοροι* ... *ἵπποι,* ' *πάντες ἅμ'* ⌊ ⌋ *ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσϑλης,* ' *ὑψόσ' ἀειρόμενοι ῥίμφα πρήσσουσι κέλευϑον* *gestartet* *Π*402 (PN[a] *πρῶτον βάλε*) *ὁ δὲ* (Patr.) PN[a] ... ' ⌊*δεύτερο*⌋*ν* *-ηϑεὶς* (*νύξε*) ≅ 467[in.] (Sarp. *ἀπήμβροτε*), vgl. 476 f. *E*855 (*Ἄρης ὠρέξατ' ἔγχεϊ*) ⌊ ⌋*ς αὖϑ'* *-ᾶτο* (Diom.) ... ' *ἔγχεϊ* (*ἐπέρεισε* Ath.), vgl. *Γ*349 *Φ*595 (Agenor *ἄκοντα ἀφῆκε*. Ach.) *δ'* *-ήσατ'* *Ἀγήνορος* ... ' ⌊ ⌋*ς* (Ap. *ἐξήρπαξε*) *Ξ*488 *ὣς ἔφατ'* (Akamas), VN[d] *δ' ἄχος γένετ'* ... ' *Πηνέλεῳ δὲ μάλιστα* ... ' *-ήϑη δ' Ἀκάμαντος· ὁ δ' οὐχ ὑπέμεινεν* *Δ*335 (Menesth. u. Od.) *μένοντες* ' *ἔστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελϑὼν* ' *Τρώων* *-ήσειε καὶ ἄρξειαν πολέμοιο* *N*64 (Pos.) *ὥς τ' ἴρηξ* ... *ὦρτο πέτεσϑαι,* ' *ὅς ῥά τ' ἀπ'* ... *πέτρης* ... *ἀρϑεὶς* ' *-ήσῃ πεδίοιο* ⌊*διώκειν*⌋ *ὄρνεον*, vgl. *P*463 *K*359 *λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα* ' *φευγέμεναι· τοὶ δ' αἶψα* ⌊ ⌋ *-ήϑησαν*, vgl. *Φ*601 *Θ*511 (*πανύχιοι καίωμεν πυρὰ*) *μή πως καὶ διὰ νύκτα* ... ' *φεύγειν* *-ήσωνται* (Gr.) *N*182 *Τεῦκρος* ⌊*δ'* *-ήϑη*⌋ *μεμαὼς ἀπὸ τεύχεα δῦσαι* 188 *Ἕκτωρ* ⌊ ⌋ *κόρυϑα* ... ' *κρατὸς ἀφαρπάξαι* *X*194 ⌊*ὀσσάκι δ'* *-ήσειε*⌋ (Hektor) *πυλάων* ... ' *ἀντίον ἀΐξασϑαι* ... *ὑπὸ πύργους* ' ... ' *τοσσάκι μιν προπάροιϑεν ἀποστρέψασκε παραφϑὰς* (Ach.) ' *πρὸς πεδίον dazu anseizte* *Φ*265 (Ach. floh vor Skam.) ⌊ ⌋ ... ' *στῆναι ἐναντίβιον καὶ γνώμεναι εἴ μιν ἅπαντες* ' *ἀϑάνατοι φοβέουσι* ... ' *τοσσάκι μιν* (*κῦμα πλάζ' ὤμους*) *sich anschickte* 572 *ὣς εἰπὼν Ἀχιλῆα ἀλεὶς μένεν* (Agenor), *ἐν δέ οἱ ἦτορ* ' *ἄλκιμον* *-ᾶτο* ... *μάχεσϑαι*, vgl. *N*74 in II3b

II Kompos. (KSV u. 1ⁱ, 1ᵉ, 2ᴴ in II3. 4 KSN); 5× in II3 Präs., 24× (19× *ϑη*-)Aor. (Med. bis auf je 2× kausat./intrans. Akt. in II2. 3a); 19× von 29 krieg. (s. 3. 4 Vorbem.), 12× Ptz., 5× Inf. **II1** *ἀφ-* *aufbrechen*, i. d. Schlacht (1ⁱ *ναῦφιν* vom Schiffslager) od. zu e. Schiffsreise (2ᵉ); 1ⁱ innerl. abh., 2ᵉ in dir. R. *B*794 (*σκοπὸς ἷζε*) *δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφ-ηϑεῖεν* (Gr.), vgl. 464 f. *β*375 (sag's der M. nicht, *πρίν γ'*)

αὐτὴν ποθέσαι καὶ ἀφ-ηθέντος ἀκοῦσαι ≅ *δ* 748 *von meiner Abreise*, vgl. *δ* 728 in I 2a

II 2 *ἐξ* - *ausscheren* (*κεῖσ'*), *vom Kurs abkommen* (Schiff); in dir. R. *μ* 221 *καπνοῦ καὶ κύματος* (sc. Charybdis) *ἐκτὸς* 4 *ἔεργε ' νῆα, σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο, μή σε λάθῃσι ' κεῖσ' ἐξ-ήσασα καὶ ἐς κακὸν ἄμμε βάλῃσθα*, intrans. Akt. passivisch, kontrast. (metr. gleichw.) Med. von selbst akt. Skylla V. 122 in II 3, vgl. *Ψ* 468 an ders. Vst. ('Konjug.'?) 8

II 3 *ἐφ* - (incl. KSN *κ* 214, Sc. 403) *aggredi*, meist krieg. (s. 3a u. vgl. *N* 74 in 3b sowie nom. act. *χ* 130) **3a** prägnant / konkr. [9[i], 4°, 2[H]]: aggressiv *angehen, anfallen* (3× Subj. Raubtiere), *angreifen*, *O* 691, *P* 465 Präs., sonst (bis auf 12 2× Kaus. u. 2[H] *θη*-)Aor. (7× von 13 Ptz.), m. abh. pers. Dat. 1[i], 2°, Akk. 1[i], 2[H] (2× Gl., Sc. 127 *ἀέθλους*), Instr. *P* 465; in Gl. *O* 691, *χ* 300, Sc. 403, dir. R. *Γ* 165, *Z* 410, *P* 489, *Σ* 282, 3°, innerl. abh. *Ω* 800, Komm. des Dichters *P* 465 (*γάρ*), Exk. 16 Sc. 127, nur *Π* 313, *Y* 461 in Erz. *Γ* 165 (*θεοί*) *οἵ ⌊μοι ἐφ-ησα⌋ν πόλεμον ... 'Αχαιῶν mir* (Priam.) *auf den Hals gejagt haben*, vgl. *σ* 376 in I 1, kontrast. *Ω* 525 (an ders. Vst.) u. (metr. gleichw.) *γ* 208, *λ* 139 *η* 272 (*οἴζυῖ*) *τήν μοι ἐπῶρσε* (Pos.) 20 *... ' ὅς ⌊ ⌋ς ἀνέμους κατέδησε κέλευθον, ' ὤρινεν δὲ θάλασσαν auf mich loslassend*, vgl. *ε* 109 u. (metr. gleichw.) *ξ* 399 *κ* 214 (*λύκοι ἠδὲ ⌊λέοντε⌋ς, τοὺς κατέθελξεν*) *οὐδ' οἵ γ' -ήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν fielen an* Sc. 403 (*ὡς ⌊ ⌋*) *ἀμφὶ κτα-* 24 *μένης ἐλάφοιο ' ἀλλήλοις κοτέοντες ἐπὶ σφέας -ήσωσι*, (intrans.) Akt. statt (metr. gleichw.) Med. (s. *Θ* 511 in I 2b) wegen Refl.-Pr. *O* 691 *ὥς τ' ὀρνίθων ... αἰετὸς ... ' ἔθνος ἐφ-ᾶται ποταμὸν πάρα βοσκομενάων* (*ὃς ἴθυσε*) Sc. 127 (*θώρηκα* 28 *ὅν οἱ ἔδωκε* Ath.) *ὁππότ' ἔμελλε* (Her.) *' τὸ πρῶτον στονόεντας ἐφ-ήσασθαι ἀέθλους* (vgl. *Ψ* 773 u. s. West zu Th. 478), *σ*-Aor. trans. im Ggs. zu (metr. gleichw.) *θη*-Aor. (s. folg. St.) *Σ* 282 (*ἄψ εἶσ', ἐπεί χ' ⌊ἵππους⌋ ἄσῃ ὑπὸ πτόλιν* 32 *ἠλασκάζων· ' εἴσω δ' οὔ μιν* (Ach.) *θυμὸς ἐφ-ηθῆναι ἐάσει, ' οὐδέ ποτ' ἐκπέρσει*, vgl. *χ* 130 *P* 465 (Autom. *μάχεθ' ἵπποις ἀίσσων. ἀλλ' οὐχ ἥρει φῶτας*) *οὐ γάρ πως ἦν οἷον ἐόνθ' ... ἐνὶ δίφρῳ ' ἔγχει ἐφ-ᾶσθαι καὶ ἐπίσχειν ...* 36 *⌊ ⌋ Ω* 800 (*σκοποὶ ἥατο*) *μὴ πρὶν ἐφ-ηθεῖεν* (Gr.) *Z* 410 (*σε κατακτανέουσιν* Gr.) *πάντες ⌊ἐφ-ηθέντ⌋ες*, vgl. *Λ* 460[+], kontrast. *N* 757 *P* 489 (*ἵππω κεν ἐελποίμην αἱρησέμεν*) *ἐπεὶ οὐκ ἄν ⌊ ⌋ε γε νῶϊ* (Hektor u. Aen.) *' τλαῖεν* (Alkim. u. Autom.) *ἐναντίβιον στάντες μαχέσασθαι Π* 313 PN[a] *⌊ ⌋α* 40 *δοκεύσας ' ἔφθη ὀρεξάμενος* (*σκέλος*), vgl. Sc. 333, *E* 98 *Y* 461 (2 Söhne) *ἄμφω ⌊ἐφ-ηθεὶς⌋* (Ach.) *ἐξ ἵππων ὦσε χαμᾶζε, ' τὸν μὲν δουρὶ βαλών, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας* 44 *μ* 122 (*φυγέειν κάρτιστον*) *ἦν γὰρ δηθύνῃσθα ... ' δείδω μή σ' ἐξαῦτις ⌊ ⌋α κίχῃσι* (Skylla) *' τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται χ* 300 (*βόες ὥς, τὰς*) *οἶστρος ⌊ ⌋ ἐδόνησεν* **3b** abgeschw. / übertr. [1[i], 4°, 1[H]]: außer 1[i] un- 48 aggressiv (*hin*)*streben, sich daran machen*, je 3× Präs./Aor., außer *λ* 206 m. abh. Ptz. (1[H]) bzw. Inf. Präs. (3×, Subj. *θυμός* + poss. Gen./Dat. [2× *αὐτοῦ/ῷ*]) od. Fut.; hom. in dir. R. (ähnl. 1[H]) *λ* 206 (*ἔθελον μητρὸς ψυχὴν ἐλέειν*) *τρὶς μὲν ⌊ἐφ-ήθη⌋ν, ἐλέειν τέ με θυμὸς ἀνώγει, ' τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν* (*ἔπτατ'*) *setzte ich an*, vgl. *Ψ* 99 Op. 459 (*εὖτ' ἂν ἄροτος φανήῃ*) *τότ' ⌊ ⌋ναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτὸς* (*ἀρόων*) *gehe ran δ* 713 *οὐκ οἶδ' ἤ τίς μιν θεὸς ὤρορεν, ἠὲ καὶ αὐτοῦ ' θυμὸς ⌊ ⌋ἶμεν ἐς Πύλον N* 74 (*τις θεῶν κέλεται*) *καὶ δ' ἐμοὶ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ... ' μᾶλλον ⌊ἐφ-ᾶται⌋, ... μάχεσθαι* (*μαιμώωσι πόδες* u. *χεῖρες*) *α* 275 *μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ⌊ ⌋ γαμέεσθαι, ' ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρός*, 60 vgl. V. 347 *φ* 399 (*θητὴρ*) *τόξων. ' ἦ ῥά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται, ' ἢ ὅ γ' ⌊ ⌋ποιησέμεν, ὡς ἐνὶ χερσὶ ' νωμᾷ*

II 4 *μεθ* - (je 2× KSV [abs.] u. KSN [+ Akk.], nur Ptz. 64 [hom.] od. Inf. [1[H]] Aor.) *angreifen, nachsetzen, verfolgen*, krieg. bis auf 1°; in (1[H] in)dir. R. *Y* 192 *Y* 192 (*Λυρνησσὸν*) *πέρσα ⌊μεθ-ηθεὶς⌋ σὺν 'Αθήνῃ καὶ Διί ε* 325 (*οὐδ' ὥς σχεδίης ἐπελήθετο*) *ἀλλὰ ⌊ ⌋ ἐνὶ κύμασιν ἐλλάβετ' αὐτῆς nachsetzend P* 605 (*⌊Λήϊτον⌋ "Εκτωρ οὔτασε χεῖρ'*) *"Εκτορα δ' 'Ιδομενεὺς μετὰ ⌊ ⌋ -ηθέντα ' βεβλήκει θώρηκα* Hes. fr. 204, 83 (wer sich Hel. gewaltsam nimmt) *τὸν μέτα πάντας ἄνωγεν ἀολλέας -ηθῆνα[ι ' ποινὴν τεισομένους*

D *K* 432a (PMich. 6972 i 13 ed. Edwards, ZPE 56, 1984, 12 f.); v.l. *X* 140 (vgl. West, Ptol. Pap. 165 f.). 311, *δ* 732, Th. 191

G 12× in *N*, nicht in *A*, *H*, *Λ M* R. Führer

'Ορμενίδης [2[i], 1°] Patron., s. *"Ορμενος* (Hoekstra, Modifications 149) **I** Vbd. *'Αμύντορος -ίδαο* in *I* 448, wo *'A.* V. des Phoinix, u. *K* 266, wo *'A.* früherer Besitzer d. Eberzahnhelms (beide Male VE; zum Verstyp vgl. *B* 843, *P* 467, Hes. fr. 33a, 6. 199, 5, ferner *'Αγαμέμνονος 'Ατρείδαο* sowie *B* 513, *Δ* 228, *α* 259, *θ* 114); zum Probl. der Identität s. *'Αμύντωρ* **II** *o* 414 *Κτήσιος -ίδης, ⌊ἐπιείκελος⌋ ἀθανάτοισιν* (zum Verstyp vgl. s.v. *⌊ ⌋* B 2) König der Insel *Συρίη*, V. des Eum. V. Langholf

'Ορμένιον [1[i]] Stadt in Thessalien im Reich des Euryp., vgl. *'Αστέριον* Bd. I Sp. 1438, 29 ff. *B* 734 *οἵ δ' ἔχον -ον οἵ τε κρήνην 'Υπέρειαν* Leaf, Homer and History 129. 341–345; Allen, Catalogue 123–129; P. Kretschmer, in: Miscellanea academica Berolinensia, Berlin 1950, 175; Huxley, GRBS 3, 1960, 19 f.; Giovannini 37–40; H. S.–L. 142; +H. Kramolisch, Orminion, in: Griechenl.-Lex. 495 f.; +Visser, Katalog 698–700, zum Verstyp 54. 102

D *I* 447 v.l. V. Langholf

"Ορμενος [2[i], 1[H]] **E** Ptz. von *ὄρνυμι*, 'sprechender' Name v. Kamptz § 11 d, 5. 62a (Partizipialbildg.). 62b. 56b 2, 80c (mögl. Abl. vom ON *'Ορμένιον/"Ορμενος*). 70a (zu PN aus Tätigkeitsbez.); 11 d, 5 (zur sem. Bzhg. *'Αμύντωρ -ίδης*)

L V. d. Mühll, Hypomnema 175; Hoekstra, Modifications 149; Mühlestein, Hom. Nam. 42–44. 47. 147; Wathelet, Dict. I 784 f.; +II 1450; Wathelet, Troyens 21. 26. 30 f. 56 f. 180; s.a. s.v. *'Ορμένιον*

B I Tr., *Θ* 274 (Teukros tötete) *'Ορσίλοχον μὲν πρῶτα ⌊καὶ -ον⌋ ἠδ' 'Οφελέστην* (zum Verstyp [3 PN] u. zur Assonanz s. *'Ορτίλοχος* B III u. *'Οφελέστης* B I) **II** Tr., *M* 187 (Polyp.) *αὐτὰρ ἔπειτα Πύλωνα ⌊ ⌋ ἐξενάριξεν* (zum Verstyp Visser, Hom. Vers. 168) **III** V. der *'Αστυδάμεια* (s.d.), Großvater mütterlicherseits d. Tlep.: Hes. fr. 232 (Prosaref.) **IV** vorausg. in *'Ορμενίδης* (s.d.) V. Langholf

ὁρμή [6[i], 3°, 3[H], 2[b]] **E** < **or-smā* (zu *ὄρνυμι*). – Abl.: *ὁρμάω*, vgl. *ὁρμαίνω* u. *ὅρμος* II **F** *-ή* 2, *-ῆς* 2, *-ῆ[ς* 1[H], *-ῇ* 2, *-ήν* 7 **M** [⏑–] *ἔγχεος -ήν* Sc. 456 [⏑–] *-ὴν ἔγχεος E* 118 [⏑×] (*ἔ⏑⏑*) *-ή Δ* 466, *ε* 416; (*φρεν*)*ὸς* (*ὑφ'*) *-ῆς* Hes. fr. 204, 120, *Λ* 119, *ε* 320; (*ἔγχε*)*ος -ῇ* Sc. 365, *Λ* 157; *ἐμ/σὴν ποτιδέγμενος*[+] *-ήν K* 123, *β* 403; *ἔ⏑⏑ν -ήν I* 355, h. Cer. 382; *φρεσὶν -ήν* h. 8, 13

L Porzig, Satzinhalte 27. 289 f.; Laser, H. 86, 1958, 394 f.; Mugler, Science gr. 43; Graz, Feu 306 f.

B (bis auf *⌊K* 123 u. letzte⌋ 2 St. räuml. definierter) *Drang*, (bis auf 2°, *⌊ ⌋* 3 St. aggressive) *Vorwärtsbewegg.* von Menschen (5×), Waffen (3×), Elementen (2×), Tieren (2×) u. Psyche (2×), je 7× potentiell / aktuell (vgl. *μένος / ἐρωή, ἰωή, ῥιπή*), nom. act. zu *σεύομαι ε* 314/20, h. Cer. 379/82; 2× Nom. + Kop. als Verbalperiphr. (wie *ἐφορμή*), sonst (alle) casus obl. (von Präp. abh. *E* 118, *Λ* 119, *ε* 320), reg. in Vbd. m. poss. Dat. (⌊des Pers.-Pr.⌋ nb. Nom.) od. (10×) Gen. (*⌊ ⌋ I* 355) bzw. (2×) Poss.-Pr.; m. (präd./attr.) Adj. nur *ε* 416, h. 8, 13; in

Komm. des Dichters Δ 466, dir. R. 6x (am Anf.), Gl. Λ 119. 157 Δ 466 (*πεσόντα ποδῶν ἔλαβε* Gr., *ἕλκε δ' ὑπὲκ βελέων, ὄφρα*) *τεύχεα συλήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ' -ή.* ' *νεκρὸν γὰρ ἐρύοντα* (*πλευρὰ οὔτησε* Tr.) *aus seinem Vorstoß / Streben wurde nichts*, vgl. N 188 f. ε 416 (*μή*) *μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ ... ποτὶ πέτρῃ* ' *κῦμα ... μελέῃ δέ μοι ἔσσεται -ή mein (Lande-)Versuch scheitert* I 355 *οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,* ' *ἀλλ' ὅσον ἐς ... φηγὸν ἵκανεν·* ' *ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ* (Ach.) *ἔκφυγεν -ήν Ansturm*, vgl. *ὁρμάω* B I 2 b K 123 (Men. *μεθιεῖ*) *ἐμέ τ'* (Ag.) *εἰσορόων καὶ ἐμ⌞ὴν ποτιδέγμεν⌟ος -ήν Initiative* (Laser), vgl. υ 385 f., Π 147 β 403 (*ἤδη*) *ἑταῖροι* ' *ἦτ' ἐπήρετμοι, τὴν σ⌞ ⌟οι -ήν (Abfahrts-)Kommando*, vgl. V. 375 E 118 (*δός*) *μ' ἄνδρα ἑλεῖν καὶ ἐς -ὴν ⌞ἔγχεος⌟ ἐλθεῖν,* ' *ὅς μ' ἔβαλε in Speerwurfreichweite*, vgl. Y 363 Sc. 456 (Ares *ἔμβαλε ἔγχος ἐν σάκεϊ· ἀπὸ δὲ* Ath.) ⌞ ⌟ *-ὴν ἔτραπ' ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου fit dévier l'élan* (Mazon), vgl. E 854 365 (*ἤλασα μηρόν*) *πρηνὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν* (Ares) ⌞ ⌟ *-ῇ Wucht* ε 320 (*μιν ἔλασεν μέγα κῦμα*) *τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐδυνάσθη* ' *αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος -ῆς·* ' *εἴματα γὰρ ἐβάρυνε* Λ 157 (*ὅτε πῦρ ἐμπέσῃ ὕλῃ*) *οἱ δέ τε θάμνοι* ' *πρόρριζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς -ῇ Vormarsch / Gewalt*, kontrast. Φ 362. 12 ff. 119 (*λέων ἐλάφοιο τέκνα συνέαξε· ἡ δ' ἤϊξε διὰ δρυμνὰ*) *σπεύδουσ' ἱδρώουσα ... θηρὸς ὑφ' -ῆς Attacke* h. Cer. 382 (*ῥίμφα*) *κέλευθα διήνυσαν, οὐδὲ θάλασσα* ' ... ' *ἵππων ἀθανάτων οὔτ' ἄκριες ἔσχεθεν -ήν Elan* Hes. fr. 204, 120 *ἀλλ' ῥ̣ῦ̣ π̣ώ̣ ποτε πατρὸς ἐπ̣η̣σθάνετο* (Ap.) *φρενὸ̣[ς] -ῆ̣[ς* (*πραπίδων δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ [πα]τ̣ρ̣ός*) h. 8, 13 (*κλῦθι, ὥς κε δυναίμην*) *ψυχῆς ἀπατηλὸν ὑπογνάμψαι φρεσὶν -ὴν* ' *θυμοῦ τ' αὖ μένος ὀξὺ κατισχέμεν*

D v.l. Π 315 (~ Sc. 365[ex]), Op. 304

G je 2x in Λ / ε (in assoz. Zush. m. *ὕλη* / *κῦμα*) R. Führer

ὁρμήματα [2[i]] **Σχ** sch. D B 356: *ἐνθυμήματα*, 590: *μεριμνήματα* L Buttmann, Lexil. II 4–9; Porzig, Satzinhalte 184 f.; J. Th. Kakridis, Hom. Revisited, Lund 1971, 25–31

B (zu *ὁρμάω* B II 3 b:) *Strebungen*, (? *Heimweh-)Regungen* (Hel.s.), in dir. R. od. innerl. abh. B 356 (keiner soll heimstreben *πρὶν τείσασθαι*) *Ἑλένης -ατά τε στοναχάς τε* ≅ 590 (Men. *ἵετο*), s. Γ 139–42. 176, δ 260 f., Hes. fr. 204, 81 ff., vgl. I 563 f., ε 83, kontrast. (metr. gleichw.) Ω 696 R. Führer

ὁρμίζω [1[i], 4[o]] **Σχ** sch. Barn. δ 785: *ἡσύχως ἑστάναι τὴν ναῦν ἐποίησαν*, μ 317: *ἐνεωλκήσαμεν*

L [1]Gray, Arch. Hom. G 103 f.; [2]Kurt, Seem. Fachausdr. 174. 194

B (zu *ὅρμος* II:) eigtl. d. Schiff *auf ὅρμος bringen* (t.t.), d.h.: d. Schiff *auflaufen, auf d. Anlaufstelle laufen lassen* „auch dann, wenn vollständig auf dem Trockenen liegende Schiffe zur Vorbereitg. einer geplanten Abfahrt zu Wasser gebracht u. am Strand in gewohnter Weise festgemacht werden; d. Mannschaft begibt sich dann nochmals an Land" (L[2] 194). Nach Ankunft am flachen Sand- od. Geröllstrand, z.B. in einem (Natur-)Hafen, ließ man d. Schiff durch Vorwärtsrudern (*προερέσσω*) m. d. Heck voran auflaufen (auch [*ἐπι-*]*κέλσαι*, s.d.). Für einen kurzen Aufenthalt wurde d. Schiff normalerweise gerade etw. aus dem Wasser od. nur aus der Brandg. gezogen, so daß d. Heck auf dem Strand, d. Vorschiff im Wasser lag, s.u. d. ersten 3 Stt.: Ξ 77 *ὕψι δ' ἐπ' εὐνάων*, δ 785 *ὑψοῦ ... ἐν νοτίῳ* (im Ggs. zu *ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις* A 486, vom längeren Aufenthalt). Vgl. L[1] 104 (L[2] 194 A. 28 wohl irrtümlicherweise 'Vorschiff' statt 'Hinterschiff'). – Wortf.: *ἕλκω, προερέσσω,* (*κατ-, προ-, εἰσ-*)*ἐρύω,* (*καθ'*) *ἵστημι*[+], (*ἐπι*)*κέλσαι*. Ferner L[2] 174. 194 f. 1 nach Ankunft γ 11 *ἱστία νηὸς ...* ' *στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ'* ⌞*ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί*⌟ μ 317 *νῆα ... ὡρμίσαμεν ... σπέος εἰσερύσαντες* 2 vor Abfahrt Ξ 77 *νῆες ὅσαι πρῶται εἰρύαται ἄγχι θαλάσσης* ' *ἕλκωμεν, πάσας δὲ ἐρύσσομεν εἰς ἅλα ...* ' *ὕψι δ' ἐπ' εὐνάων* (s.d. B 1) *-ίσσομεν vor Anker legen* als Vorbereitg. der nächtl. Flucht: δ 785 (*νῆα ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν*) *ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ'* ⌞ ⌟ ≅ θ 55 M. de Leeuw

ὅρμος I [1[i], 2[o], 1[ii], 4[b]] E meist erklärt als alte Abl. m. reg. o-Stufe von *εἴρω* (Wz. **ser-*) '(auf)reihen'. Zush. m. *ὅρμος* II uns., s.d. u. Frisk II 420. – Abl.: *ὁρμαθός*

M 1 zweis. 1a [⏑̯] *-ον* o 460 1b [⏑̯×] *-ον* h. Ap. 103; *-ους* Σ 401 = h. Ven. 163 1c [⏑̯–] *-ον* σ 295; *-οι* h. Ven. 88; *-ους* Op. 74 2 dreis. [⏑̯–⏑̯] *-οισι* h. 6, 11

Σχ sch. Barn. o 460: *περιτραχήλιον κόσμον* (ähnl. σ 295 u. sch. D Σ 401) L [1]Helbig, Hom. Epos, 268 ff.; [2]Bielefeld, Arch. Hom. C 5 f. 16 ff. 45 f. 54 f. 64 ff.

B eigtl. 'Aufreiher', s. E u. Porzig, Satzinhalte 288, daher *Kette, Halskette* als weibl.er Schmuck (nur h. Ap. 103 viell. *Girlande* in einer religiösen Prozession, s.u.); von Göttinnen: Σ 401, h. Ven. 88. 163, h. Ap. 103, h. 6, 11, von Menschen: o 460, σ 295, Op. 74, D; Kaufware: o 460, Geschenk: σ 295, ⌞Op. 74, h. Ap. 103, D⌟ (der Götter: ⌞ ⌟), Werk des Heph.: Σ 401, D; im Ggs. zu *ἴσθμιον* (s.d.), das den Hals eng umschließt, ist der im fgrE häufigere *ὅ.* beträchtl. länger (zu h. Ap. 103 s.u.) u. fällt über die Brust herab (h. Ven. 88 ff., h. 6, 10 f.). Während reg. bis auf Σ 401[+] als Material Gold erwähnt wird, ist über die genaue Beschaffenh. sonst nur aus o 460, σ 295 bzw. h. Ap. 103 (jew. in Vbd. m. *ἔερτο*[+]) zu schließen, daß der *ὅ.* m. *ἠλέκτροισιν* (wahrsch. u.a. des Pl. wegen kein Metall, sondern Bernsteinstücke, s. L[1] 268 ff.) besetzt bzw. aus goldenen Fäden (vgl. II Sp. 1700, 65 f.; Lit. s. II Sp. 488, 32 ff.) zus.gesetzt war; zum Aufreihen benutzte man meist einf. (Edel-)Metalldraht, s. L[2] 30. Meistens wird Kostbarkeit der *ὅρμοι* hervorgehoben, u.a. durch die Beiw. *πολυδαίδαλος, περικαλλής* u. *παμποίκιλος*, wobei das letztere auf den polychromen Charakter der *ὅρμοι* hinweist, vgl. L[2] 5 f. Ob farbige Glaspasten u./o. Halbedelsteine verwendet wurden, ist nicht sicher, vom archäol. Befund her jedoch durchaus mögl. Der Glanz wird σ 296 m. dem der Sonne, h. Ven. 88 des Mondes verglichen. Zum archäol. Befund s. L[2] 66 f. Σ 401 (Heph.:) „*χάλκευον δαίδαλα πολλά,* ' *πόρπας τε γναμπτάς θ' ἕλικας κάλυκάς τε καὶ -ους*" = h. Ven. 163 (*κόσμον φαεινόν*) o 460 (*ἤλυθ' ἀνὴρ*) *χρύσεον -ον ἔχων, μετὰ δ'* ⌞*ἠλέκτροισιν ἔερ⌟το*, viell. phön. Arbeit, s. L[2] 67 σ 295 *-ον ... πολυδαίδαλον ... ἔνεικε,* ' *χρύσεον,* ⌞ ⌟*μένον, ἠέλιον ὥς* Op. 74 *ἀμφὶ δέ οἱ* (Pandora) *Χάριτες ...* ' *-ους* ⌞*χρυσεί⌟ους ἔθεσαν χροΐ*, vgl. Th. 576. 578; zum Vgl. m. h. Ven. 88 u. h. 6, 11 (Aphr. schmückt sich) s. West zu Op. 73–5 h. Ap. 103 *ὑποσχόμεναι μέγαν -ον* ' ⌞ ⌟*οισι λίνοισιν ἐερ(γ)μένον ἐννεάπηχυν*; wenn *ὅ.* hier Halskette, dann der Länge wegen wohl mehrfach um den Hals geschlungen, vgl. aber L[2] 18. 66; dagg. viell. richtig Lawler, CW 42, 1948–9, 2 ff. ('Girlande' in einer religiösen Prozession), s.a. Càssola z.St. h. Ven. 88 *-οι δ' ἀμφ' ... δειρῇ* (der Aphr.) *περικαλλέες ἦσαν* ' *καλοὶ* ⌞ ⌟*οι παμποίκιλοι· ὡς δὲ σελήνη* ' ⌞*στήθεσιν*⌟ *ἀμφ' ... ἐλάμπετο* h. 6, 11 *δειρῇ δ' ἀμφ' ... καὶ* ⌞ ⌟ ... ' *-οισι χρυσέοισιν ἑκόσμεον* – s.a. *Ἁρμονίη, Ἐριφύλη* u. *Εὐρώπη* II (s.u. D). – Wortf.: *ἄγαλμα, ἕλιξ* I, *ἴσθμιον, κάλυξ* B 2, *πόρπη*

D Hes. fr. 141, 4 suppl., vgl. fr. 142 M. de Leeuw

ὅρμος II [1[i], 2[o], 1[e]] E uns., wahrsch. *ὅρμος* nb. *ὁρμή* (zu *ὄρνυμι*) wie *πλόκος* nb. *πλοκή* usw., s. L 191 ff. Zush. m. *ὅρμος* I uns., s.d. u. s. Frisk II 421, wo auch Altern. – Abl.: *εὔ-, πάνορμος* (vgl. ON *Palermo*); *ὁρμίζω*

Σχ sch. D *A* 435: *εἰς -ον· εἰς τὸν λιμένα (ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν καὶ ἵστασθαι ἐν αὐτῷ τὰς ναῦς)* sch. Barn. *ν* 101: *-ου μέτρον· ὅταν πρὸς τὸ ὁρμισθῆναι ἀφίκωνται. τὸ μέτρον ἢ τὸ ἀναπλῆρες τῆς καταγωγῆς* L Kurt, Seem. Fachausdr. 191 ff.

B *ὅ.* war wahrsch. konkreter u. spezifischer als abstr. u. allg. *ὁρμή* ('das Anstürmen', 'Anlaufen', s.d.) u. bedeutete etwa 'die Anstürmung' ('das Angestürmte'). Die Bez., vom Schiff auf den Ort des Verbalvorgangs (vgl. *δρόμος* [II Sp. 349,55 f. m. Lit.] u. dt. 'Start') übertragen, gewann die Bed. *Anlauf-, Auflaufstelle* in einem (Natur-)Hafen (*λιμήν*, s.d.), an einem flachen Sand- od. Geröllstrand (*ῥηγμίν/ς*), wo d. Schiff m. d. Heck voran auflief. Obgleich im fgrE nur bei Landungen erwähnt, war *ὅ.* auch umgekehrt d. Stelle, wo das auf dem Trokkenen liegende Schiff zur Vorbereitg. einer Abfahrt zu Wasser gebracht u. am Strand festgemacht wurde, s. *ὁρμίζω, οὐροί.* Vgl. L 192 ff. einzelne Phasen des Landevorgangs in: *A* 435 (*λιμένος ἐντὸς ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηί*) *τὴν δ' εἰς -ον προέρεσσαν ἐρετμοῖς.' ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·' ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης* = *ο* 497 in sehr gut geschützten Häfen (s. II Sp. 1697,64 ff., vgl. noch *ναύλοχος*) wurde d. Sicherheitsmaßnahme d. Festmachens, nachdem d. Schiff *ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης ν* 114 (= *-ου μέτρον*, s.u.) aufgelaufen war, manchmal sogar überflüssig: *ν* 101 (*δύο προβλῆτες*) *ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος πότι πεπτηυῖαι,' αἳ τ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα ' ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσι ' νῆες ... ὅτ' ἂν ⌊-ου μέτρον⌋ ἵκωνται*, zur Vbd. ⌊ ⌋ anders Odyssey z.St. Minyas fr. 1,2 p. 144 Dav. (*νέα, ἣν*) *ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον* (Thes. u. Peirith.) *ἔνδοθεν -ου*, sc. auf ihrem Weg zum Hades, s. II Sp. 1041,50 ff.

M. de Leeuw

Ὀρνειαί [1ⁱ] **E** zu *ὄρνεον* 'Vogel', vgl. Heubeck, Gl. 63, 1985, 125 **B** Stadt im Machtbereich Ag.s, im Nordwesten der Argolis *B* 571 *οἱ δὲ Μυκήνας εἶχον ...' ...' -άς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινὴν ' κτλ.*, von Ioniern bewohnt s. Burr 50; H.S.-L. 66; zum Verstyp Visser, Katalog 176 ff.

G. Markwald

ὄρνεον [1ⁱ] **E** IE, same stem as *ὄρνις* (q.v.), here extended by *-ε(ι)ο-* suff. w. prob. generic force

B *bird* *N* 64 (*ὥς τ' ἴρηξ, ὅς ῥά τ') ὁρμήσῃ πεδίοιο διώκειν -ον ἄλλο*

J. N. O'Sullivan

ὄρνις 2× *-ῐ-* (see M), m. and f. (see B introd.) [18ⁱ, 14ᵒ, 5ᴴ, 1ᵇ, 1ᶜ] **E** *ὀρν-* IE, *ὀρνιθ-* in deriv. poss. Myc. (DMic. II 27), see Chantraine, Dict. s.v., see also *Ὀρνειαί, ὄρνεον*

F *-ις* 17, *-ιθος* 2, *-ιθι* 2, *-ιθ(ι)* 1; *-ιθες* 4, *-ίθων* 2, *-ίθεσσι(ν)* 4, *-ισιν* 1ⁱ, *-ιθας* 5, *-ις* Pan. fr. 23 p. 127 Dav.

M **1** disyll. **1a** [⏑̯⏑] *-ις Ω* 219 [⏑̯⏑] *-ις M* 218 (cf. *M* 200 in [⏑̯–]) **1b** [⏑̯×] *ἦλυθεν -ις Θ* 251, *υ* 242; *δεξιὸς -ις N* 821 = *ο* 160 = 525. 531; *τανυσίπτερος -ις* Th. 525, Op. 212; *-ις Ψ* 866. 877, *τ* 548, Pan. fr. 23 p. 127 Dav. **1c** [⏑̯–] *-ις M* 200 (cf. *M* 218 in [⏑̯⏑]), *α* 320, h. 19,17 **1d** [–⏑̯] *ὥς δ' -ις I* 323 [–⏑̯] *-ιθ' K* 277 **2** trisyll. **2a** [–⏑̯⏑] *-ισιν ἐοικότες H* 59; *-ιθας β* 155 [–⏑̯⏑] *-ιθι ἐοικώς ε* 51; *-ιθος Ψ* 857; *ἔσαν -ιθες ω* 311 **2b** [⏑̯–⏑̯] *-ιθος Ψ* 865; *-ιθι Ξ* 290; *-ιθες β* 181; *-ιθας β* 159, Op. 828 [⏑̯–⏑̯] *-ιθες ε* 65; *ὥς τ' -ίθων πετεηνῶν B* 459, *O* 690; *-ιθας μ* 331 [⏑̯–⏑̯] *ἴσαν -ιθες ὥς Γ* 2; *-ιθας ὥς B* 764 **3** quadrisyll. **3a** [⏑̯–⏑̯⏑] *⌊-ιθεσσι⌋ χ* 303, Op. 470, fr. 33a, 14 **3b** [⏑̯–⏑̯×] ⌊ ⌋*ν P* 757

Σχ sch. D *K* 277: *⌊τῷ -ιθι⌋· ἐπὶ* ⌊ ⌋. *ἐπὶ τῷ οἰωνῷ. Ω* 219: *-ις κακός· κακὸς οἰωνός. καὶ μάντις*

L Körner, Hom. Tierwelt 53–74; Stockinger, Vorzeichen 154 f.; A. Thornton, People and themes in Homer's Od., London 1970, 52–7; Buchholz et al.⁻, Arch. Hom. J 114–21; further *εὔκελος* L (II. 26 ff.)

B *bird* (1), *bird of omen* (2). — **Gender**: masc. (*K* 277, *M* 218, *N* 821 = *ο* 160 = 525, *Ω* 219, *β* 181, *ο* 531, *υ* 242, *ω* 311), fem. (*J* 323, *Ξ* 290, *O* 690, *P* 757, *Ψ* 877, *χ* 303, h. 19,17, Pan. fr. 26 p. 264 Ki.). — **Epith.**: see 1 and 2 below. — **Wdfld.**: *ὄρνεον, οἰωνός* (q.v.); *σῆμα, τέρας* **1** purely zoological, *bird;* types specified: *αἰγυπιός, αἰετός, γέρανος, ἴρηξ, κορώνη εἰναλίη, κύκνος, κύμινδις/χαλκίς, λάρος, πέλεια, σκώψ, χήν*, note also h. 19,17 (nightingale), further in 2 below; prey of *αἰγυπιοί χ* 303, *αἰετός O* 690 (see also s.vv. *ἴρηξ, κίρκος*); follow the plough Op. 470; hunted for food by men *μ* 331 (in need). — **Epith.**: *λιγυρῇ* (of *κύμινδις/χαλκίς Ξ* 290), *πετεηνῶν* (*B* 459, *O* 690), *σμικρῇσι* (prey of *κίρκος P* 757), *τανυσίπτερος*⁻ (*ε* 65 [*σκῶπες, ἴρηκες, κορώναι εἰνάλιαι*], Th. 525 [*αἰετός*], Op. 212 [*ἴρηξ*]) *Ψ* 857 ⌊*-ιθος*⌋ *ἁμαρτών Ψ* 865 ⌊ ⌋ *μὲν ἄμαρτε* 866 *μήρινθον βάλε ... τῇ δέδετ' -ις* 877 *ἡ -ις ' ἱστῷ ἑφεζομένη (αὐχέν' ἀπεκρέμασεν) ε* 65 *ἔνθα ... -ιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,' σκῶπές τ' ἴρηκές τε τανύγλωσσοί τε κορῶναι ' εἰνάλιαι μ* 331 (*ἄγρην ἐφέπεσκον*) *ἰχθῦς -ιθάς τε* Th. 525 *τὸ δ'* (sc. *ἦπαρ*) *ἀέξετο ἶσον ἀπάντῃ ' νυκτός ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι ⌊τανυσίπτερος -ις⌋* (= *αἰετόν*, v. 523) Op. 212 *ἴρηξ,* ⌊ ⌋ 470 *δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ⌊-ίθεσσι⌋ τιθείῃ ' σπέρμα κατακρύπτων* Hes. fr. 33a, 14 *ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐν* ⌊ ⌋ *φάνεσκεν* (Periclymenus) *' αἰετός, ἄλλοτε δ' αὖτε γινέσκετο (μύρμηξ, ἄλλοτε δ' ...)* h. 19,17 *οὐκ ἂν τόν γε παραδράμοι ἐν μελέεσσιν ' -ις ἥ τ' ἔαρος (θρῆνον ἐπιπροχέουσ' ἀχέει ἀοιδήν)* Pan. fr. 23 p. 127 Dav. *πέμματα πόλλ' ἐπιθεὶς πολλὰς δέ τε ⌊νοσσάδας -ις⌋ (πολλὰ μὲν ἐπιθεῖναι λέγων πέμματα, πολλὰς δὲ* ⌊ ⌋ Athen. IV p. 172 D: hexametrum rest. Meineke) — in sim., comp.: *B* 459 *⌊ὥς τ' -ίθων πετεηνῶν⌋ ἔθνεα πολλὰ ' χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων (ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται) O* 690 ⌊ ⌋ *αἰετὸς (ἔθνος ἐφορμᾶται χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων) B* 764 (*ἵπποι*) *τὰς* PN *ἔλαυνε ποδώκεας -ιθας ὥς Γ* 2 *Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν -ιθες ὥς ' ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει I* 323 *ὡς δ' -ις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι ' μάσταχ' ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δέ τέ οἱ πέλει αὐτῇ P* 757 (*ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν*) *ὅτε προΐδωσιν ἰόντα ' κίρκον, ὅ τε σμικρῇσι φόνον φέρει ⌊-ίθεσσι⌋ν χ* 303 (*ὥς τ' αἰγυπιοὶ*) *ἐπ'* ⌊ ⌋ *θόρωσι. ταὶ μέν τ' ...* — where gods compared with / resemble (further L ad fin.; Kirk, Iliad on *H* 59–60) birds: *H* 59 (*κὰδ δ' ἑζέσθην* (Ath. + Ap.), *-ισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι ' φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ ε* 51 *σεύατ'* (Hermes) *... ἐπὶ κῦμα λάρῳ -ιθι ἐοικώς Ξ* 290 (*ἔνθ' ἧστ'* [Sleep] *ὄζοισιν πεπυκασμένος*) *-ιθι λιγυρῇ ἐναλίγκιος, ἥν τ' ἐν ὄρεσσι ' χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί ἄνδρες δὲ κύμινδιν α* 320 *-ις δ' ὥς ἀνόπαια διέπτατο* (Ath.) **2** teratological, *bird* as omen, *bird of omen;* type specified: *αἰετός* (8×), *ἐρωδιός* (*K* 277), *κίρκος* (*ο* 525. 531 note *οἰωνόν* v. 532). — **Epith.**: *ἐσθλοί, κακός*; note als predic. *ἀριστερός, δεξιός*⁺, *ἐναίσιμος*⁺ **2a** lit. *Θ* 25 (*ὡς*) *εἶδον θ' ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ⌊ἦλυθεν -ις⌋ (εἶδοντο Διὸς τ* *ρας [αἰγιόχοιο* v.l.), *' μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον υ* 242 *τοῖσιν ἀριστερὸς* ⌊ ⌋ *' αἰετὸς (ἔχε δὲ πέλειαν) K* 277 (*τ* *ῖσι δεξιὸν ἦκεν ἐρωδιὸν 'Αθηναίη) χαῖρε δὲ τῷ -ιθ' 'Οδ* *σεύς M* 200 *-ις γάρ σφιν ⌊ἐπῆλθε⌋ (αἰετὸς ἐπ' ἀριστερὰ λ* *ὸν ἐέργων, δράκοντα φέρων) M* 218 *Τρωσὶν ὅδ' -ις* ⌊ ⌋ (*ἦλθε* Ar.) (*αἰετὸς ...*) *N* 821 *οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο ⌊δεξιὸ -ις⌋ ' αἰετὸς* = *ο* 160 (*αἰετὸς χῆνα φέρων*) = 525 (*κίρκο 'Απόλλωνος ἄγγελος*) *ο* 531 *οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἦλυ* ([*ἐπ*]*έπτατο* v.l.) ⌊ ⌋ *' ἔγνων γάρ μιν ἐσάντα ἰδὼν οἰωνὸ ἐόντα β* 155 *θάμβησαν δ' ⌊-ιθας⌋ β* 159 *οἶος ὀμηλικί*

Komm. des Dichters Δ 466, dir. R. 6× (am Anf.), Gl. Λ 119. 157 Δ 466 (*πεσόντα ποδῶν ἔλαβε* Gr., *ἕλκε δ' ὑπὲκ βελέων, ὄφρα*) *τεύχεα συλήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ' -ή.* ' *νεκρὸν γὰρ ἐρύοντα* (*πλευρὰ οὔτησε* Tr.) *aus seinem Vorstoß / Streben wurde nichts*, vgl. N 188 f. ε 416 (*μή*) *μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ ... ποτὶ πέτρῃ* ' *κῦμα ... μελέῃ δέ μοι ἔσσεται -ή mein (Lande-)Versuch scheitert* I 355 *οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,* ' *ἀλλ' ὅσον ἐς ... φηγὸν ἵκανεν·* ' *ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ* (Ach.) *ἔκφυγεν -ήν Ansturm*, vgl. *ὁρμάω* B I 2 b *K* 123 (Men. *μεθιεῖ*) *ἐμέ τ'* (Ag.) *εἰσορόων καὶ ἐμ⟨ὴν ποτιδέγμεν⟩ος -ήν Initiative* (Laser), vgl. υ 385 f., Π 147 β 403 (*ἤδη*) *ἑταῖροι* ' *ἦτ' ἐπήρετμοι, τὴν σ⟨οι⟩ -ήν (Abfahrts-)Kommando*, vgl. V. 375 *E* 118 (*δός*) *μ' ἄνδρα ἑλεῖν καὶ ἐς -ὴν ⟨ἔγχεος⟩ ἐλθεῖν,* ' *ὅς μ' ἔβαλε in Speerwurfreichweite*, vgl. Y 363 Sc. 456 (Ares *ἔμβαλε ἔγχος ἐν σάκεϊ· ἀπὸ δὲ* Ath.) ⟨ ⟩ *-ὴν ἔτραπ' ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου fit dévier l'élan* (Mazon), vgl. *E* 854 365 (*ἤλασα μηρόν*) *πρηνὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν* (Ares) ⟨ ⟩ *-ῇ Wucht* ε 320 (*μιν ἔλασεν μέγα κῦμα*) *τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐδυνάσθη* ' *αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος -ῆς·* ' *εἵματα γὰρ ἐβάρυνε* Λ 157 (*ὅτε πῦρ ἐμπέσῃ ὕλῃ*) *οἱ δέ τε θάμνοι* ' *πρόρριζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς -ῇ Vormarsch / Gewalt*, kontrast. Φ 362. 12 ff. 119 (*λέων ἐλάφοιο τέκνα συνέαξε· ἡ δ' ἥϊξε διὰ δρυμνὰ*) *σπεύδουσ' ἱδρώουσα ... θηρὸς ὑφ' -ῆς Attacke* h. Cer. 382 (*ῥίμφα*) *κέλευθα διήνυσαν, οὐδὲ θάλασσα* ' ... ' *ἵππων ἀθανάτων οὔτ' ἄκριες ἔσχεθεν -ήν Elan* Hes. fr. 204, 120 *ἀλλ' οὔ πώ ποτε πατρὸς ἐπησθάνετο* (Ap.) *φρενὸ[ς] -ῆ[ς* (*παπίδων δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ [πα]τρός*) h. 8, 13 (*κλῦθι, ὥς κε δυναίμην*) *ψυχῆς ἀπατηλὸν ὑπογνάμψαι φρεσὶν -ὴν* ' *θυμοῦ τ' αὖ μένος ὀξὺ κατισχέμεν*

D v.l. Π 315 (~ Sc. 365[c]), Op. 304

G je 2× in Λ / ε (in assoz. Zush. m. *ὕλη* / *κῦμα*) R. Führer

ὁρμήματα [2'] **Σχ** sch. D *B* 356: *ἐνθυμήματα*, 590: *μεριμνήματα* L Buttmann, Lexil. II 4–9; Porzig, Satzinhalte 184 f.; J. Th. Kakridis, Hom. Revisited, Lund 1971, 25–31

B (zu *ὁρμάω* B II 3 b:) *Strebungen*, (? *Heimweh-)Regungen* (Hel.s.), in dir. R. od. innerl. abh. *B* 356 (keiner soll heimstreben *πρὶν πείσασθαι*) *Ἑλένης -ατά τε στοναχάς τε* ≅ 590 (Men. *ἵετο*), s. Γ 139–42. 176, δ 260 f., Hes. fr. 204, 81 ff., vgl. *I* 563 f., ε 83, kontrast. (metr. gleichw.) Ω 696 R. Führer

ὁρμίζω [1', 4[a]] **Σχ** sch. Barn. δ 785: *ἡσύχως ἑστάναι τὴν ναῦν ἐποίησαν*, μ 317: *ἐνεωλκήσαμεν*

L [1]Gray, Arch. Hom. G 103 f.; [2]Kurt, Seem. Fachausdr. 174. 194

B (zu *ὅρμος* II:) eigtl. d. Schiff *auf ὅρμος bringen* (t.t.), d.h.: d. Schiff *auflaufen, auf d. Anlaufstelle laufen lassen* „auch dann, wenn vollständig auf dem Trockenen liegende Schiffe zur Vorbereitg. einer geplanten Abfahrt zu Wasser gebracht u. am Strand in gewohnter Weise festgemacht werden; d. Mannschaft begibt sich dann nochmals an Land" (L² 194). Nach Ankunft am flachen Sand- od. Geröllstrand, z.B. in einem (Natur-)Hafen, ließ man d. Schiff durch Vorwärtsrudern (*προερέσσω*) m. d. Heck voran auflaufen (auch [*ἐπι-*]*κέλσαι*, s.d.). Für einen kurzen Aufenthalt wurde d. Schiff normalerweise gerade etw. aus dem Wasser od. nur aus der Brandg. gezogen, so daß d. Heck auf dem Strand, d. Vorschiff im Wasser lag, s.u. d. ersten 3 Stt.: Ξ 77 *ὕψι δ' ἐπ' εὐνάων*, δ 785 *ὑψοῦ ... ἐν νοτίῳ* (im Ggs. zu *ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις* A 486, vom längeren Aufenthalt). Vgl. L¹ 104 (L² 194 A. 28 wohl irrtümlicherweise 'Vorschiff' statt 'Hinterschiff'). – Wortf.: *ἕλκω, προερέσσω*, (*κατ-, προ-, εἰσ-*)*ἐρύω*, (*καθ'*) *ἵστημι**, (*ἐπι*)*κέλσαι*. Ferner L² 174. 194 f. 1 nach Ankunft γ 11 *ἱστία νηὸς ...* ' *στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ⟨ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί⟩* μ 317 *νῆα ... ὡρμίσαμεν ... σπέος εἰσερύσαντες* 2 vor Abfahrt Ξ 77 *νῆες ὅσαι πρῶται εἰρύαται ἄγχι θαλάσσης* ' *ἕλκωμεν, πάσας δὲ ἐρύσσομεν εἰς ἅλα ...* ' *ὕψι δ' ἐπ' εὐνάων* (s.d. B 1) *-ίσσομεν vor Anker legen* als Vorbereitg. der nächtl. Flucht: δ 785 (*νῆα ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν*) *ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ'* ⟨ ⟩ ≅ θ 55 M. de Leeuw

ὅρμος I [1', 2°, 1[b], 4[b]] E meist erklärt als alte Abl. m. reg. o-Stufe von *εἴρω* (Wz. **ser-*) '(auf)reihen'. Zush. m. *ὅρμος* II uns., s.d. u. Frisk II 420. – Abl.: *ὁρμαθός*

M 1 zweis. 1a [⏑̯] *-ον* ο 460 1b [⏑̯×] *-ον* h. Ap. 103; *-ους* Σ 401 = h. Ven. 163 1c [⏑̯–] *-ον* σ 295; *-οι* h. Ven. 88; *-ους* Op. 74 2 dreis. [⏑̯–⏑̯] *-οισι* h. 6, 11

Σχ sch. Barn. ο 460: *περιτραχήλιον κόσμον* (ähnl. σ 295 u. sch. D Σ 401) L [1]Helbig, Hom. Epos, 268 ff.; [2]Bielefeld, Arch. Hom. C 5 f. 16 ff. 45 f. 54 f. 64 ff.

B eigtl. 'Aufreiher', s. E u. Porzig, Satzinhalte 288, daher *Kette, Halskette* als weibl.er Schmuck (nur h. Ap. 103 viell. *Girlande* in einer religiösen Prozession, s.u.); von Göttinnen: Σ 401, h. Ven. 88. 163, h. Ap. 103, h. 6, 11, von Menschen: ο 460, σ 295, Op. 74, D; Kaufware: ο 460, Geschenk: σ 295, ⟨Op. 74, h. Ap. 103, D⟩ (der Götter: ⟨ ⟩), Werk des Heph.: Σ 401, D; im Ggs. zu *ἱσθμιον* (s.d.), das den Hals eng umschließt, ist der im fgrE häufigere *ὅ.* beträchtl. länger (zu h. Ap. 103 s.u.) u. fällt über die Brust herab (h. Ven. 88 ff., h. 6, 10 f.). Während reg. bis auf Σ 401+ als Material Gold erwähnt wird, ist über die genaue Beschaffenh. sonst nur aus ο 460, σ 295 bzw. h. Ap. 103 (jew. in Vbd. m. *ἔερτο*+) zu schließen, daß der *ὅ.* m. *ἠλέκτροισιν* (wahrsch. u.a. des Pl. wegen kein Metall, sondern Bernsteinstücke, s. L¹ 268 ff.) besetzt bzw. aus goldenen Fäden (vgl. II Sp. 1700, 65 f.; Lit. s. II Sp. 488, 32 ff.) zus.gesetzt war; zum Aufreihen benutzte man meist einf. (Edel-)Metalldraht, s. L² 30. Meistens wird Kostbarkeit der *ὅρμοι* hervorgehoben, u.a. durch die Beiw. *πολυδαίδαλος, περικαλλής* u. *παμποίκιλος*, wobei das letztere auf den polychromen Charakter der *ὅρμοι* hinweist, vgl. L² 5 f. Ob farbige Glaspasten u./o. Halbedelsteine verwendet wurden, ist nicht sicher, vom archäol. Befund her jedoch durchaus mögl. Der Glanz wird σ 296 m. dem der Sonne, h. Ven. 88 des Mondes verglichen. Zum archäol. Befund s. L² 66 f. Σ 401 (Heph.:) „*χάλκευον δαίδαλα πολλά,* ' *πόρπας τε γναμπτάς θ' ἕλικας κάλυκάς τε καὶ -ους*" = h. Ven. 163 (*κόσμον φαεινόν*) ο 460 (*ἤλυθ' ἀνὴρ*) *χρύσεον -ον ἔχων, μετὰ δ' ⟨ἠλέκτροισιν ἔερ⟩το*, viell. phön. Arbeit, s. L² 67 σ 295 *-ον ... πολυδαίδαλον ... ἔνεικε,* ' *χρύσεον, ⟨ ⟩μένον, ἠέλιον ὥς* Op. 74 *ἀμφὶ δέ οἱ* (Pandora) *Χάριτες ...* ' *-ους ⟨χρυσεί⟩ους ἔθεσαν χροΐ*, vgl. Th. 576. 578; zum Vgl. m. h. Ven. 88 u. h. 6, 11 (Aphr. schmückt sich) s. West zu Op. 73–5 h. Ap. 103 *ὑποσχόμεναι μέγαν -ον* ' ⟨ ⟩*οισι λίνοισιν ἐερ(γ)μένον ἐννεάπηχυν*; wenn *ὅ.* hier Halskette, dann der Länge wegen wohl mehrfach um den Hals geschlungen, vgl. aber L² 18. 66; dagg. viell. richtig Lawler, CW 42, 1948–9, 2 ff. ('Girlande' in einer religiösen Prozession), s.a. Càssola z.St. h. Ven. 88 *-οι δ' ἀμφ' ... δειρῇ* (der Aphr.) *περικαλλέες ἦσαν* ' *καλοὶ* ⟨ ⟩*οι παμποίκιλοι· ὡς δὲ σελήνη* ' *⟨στήθεσιν⟩ ἀμφ' ... ἐλάμπετο* h. 6, 11 *δειρῇ δ' ἀμφ' ... καὶ* ⟨ ⟩ ... ' *-οισι χρυσέοισιν ἑκόσμεον* – s.a. *Ἁρμονίη, Ἐριφύλη* u. *Εὐρώπη* II (s.u. D). – Wortf.: *ἄγαλμα, ἕλιξ* I, *ἱσθμιον, κάλυξ* B 2, *πόρπη*

D Hes. fr. 141, 4 suppl., vgl. fr. 142 M. de Leeuw

ὅρμος II [1', 2°, 1°] E uns., wahrsch. *ὅρμος* nb. *ὁρμή* (zu *ὄρνυμι*) wie *πλόκος* nb. *πλοκή* usw., s. L 191 ff. Zush. m. *ὅρμος* I uns., s.d. u. s. Frisk II 421, wo auch Altern. – Abl.: *εὔ-, πάνορμος* (vgl. ON *Palermo*); *ὁρμίζω*

Σχ sch. D *A* 435: *εἰς -ον· εἰς τὸν λιμένα (ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν καὶ ἵστασθαι ἐν αὐτῷ τὰς ναῦς)* sch. Barn. *ν* 101: *-ου μέτρον· ὅταν πρὸς τὸ ὁρμισθῆναι ἀφίκωνται. τὸ μέτρον ἢ τὸ ἀναπλῆρες τῆς καταγωγῆς* L Kurt, Seem. Fachausdr. 191 ff.

B *ὅ.* war wahrsch. konkreter u. spezifischer als abstr. u. allg. *ὁρμή* ('das Anstürmen', 'Anlaufen', s.d.) u. bedeutete etwa 'die Anstürmung' ('das Angestürmte'). Die Bez., vom Schiff auf den Ort des Verbalvorgangs (vgl. *δρόμος* [II Sp. 349,55 f. m. Lit.] u. dt. 'Start') übertragen, gewann die Bed. *Anlauf-, Auflaufstelle* in einem (Natur-)Hafen (*λιμήν*, s.d.), an einem flachen Sand- od. Geröllstrand (*ῥηγμίν/ς*), wo d. Schiff m. d. Heck voran auflief. Obgleich im fgrE nur bei Landungen erwähnt, war *ὅ.* auch umgekehrt d. Stelle, wo das auf dem Trokkenen liegende Schiff zur Vorbereitg. einer Abfahrt zu Wasser gebracht u. am Strand festgemacht wurde, s. *ὁρμίζω, οὐροί.* Vgl. L 192 ff. einzelne Phasen des Landevorgangs in: *A* 435 (*λιμένος ἐντὸς ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηί*) *τὴν δ' εἰς -ον προέρεσσαν ἐρετμοῖς.* ' *ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·* ' *ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης* = *ο* 497 in sehr gut geschützten Häfen (s. II Sp. 1697,64 ff., vgl. noch *ναύλοχος*) wurde d. Sicherheitsmaßnahme d. Festmachens, nachdem d. Schiff *ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης* *ν* 114 (= *-ου μέτρον*, s.u.) aufgelaufen war, manchmal sogar überflüssig: *ν* 101 (*δύο προβλῆτες*) *ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος πότι πεπτηυῖαι,* ' *αἳ τ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα* ' *ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσι* ' *νῆες ... ὅτ' ἂν ⌞-ου μέτρον⌟ ἵκωνται,* zur Vbd. ⌞ ⌟ anders Odyssey z.St. Minyas fr. 1,2 p. 144 Dav. (*νέα, ἦν*) *ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον* (Thes. u. Peirith.) *ἔνδοθεν -ου,* sc. auf ihrem Weg zum Hades, s. II Sp. 1041,50 ff.

M. de Leeuw

Ὀρνειαί [1ⁱ] **E** zu *ὄρνεον* 'Vogel', vgl. Heubeck, Gl. 63, 1985, 125 **B** Stadt im Machtbereich Ag.s, im Nordwesten der Argolis *B* 571 *οἳ δὲ Μυκήνας εἶχον ...* ' ... ' *-άς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινὴν* ' *κτλ.*, von Ioniern bewohnt s. Burr 50; H. S.-L. 66; zum Verstyp Visser, Katalog 176 ff.

G. Markwald

ὄρνεον [1ⁱ] **E** IE, same stem as *ὄρνις* (q.v.), here extended by *-ε(ι)ο-* suff. w. prob. generic force

B *bird* *N* 64 (*ὥς τ' ἴρηξ, ὅς ῥά τ'*) *ὁρμήσῃ πεδίοιο διώκειν -ον ἄλλο*

J. N. O'Sullivan

ὄρνῖς 2× *-ῐ-* (see M), m. and f. (see B introd.) [18ⁱ, 14ᵒ, 5ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **E** *ὀρν-* IE, *ὀρνιθ-* in deriv. poss. Myc. (DMic. II 27), see Chantraine, Dict. s.v., see also *Ὀρνειαί, ὄρνεον*

F *-ις* 17, *-ιθος* 2, *-ιθι* 2, *-ιθ(ι)* 1; *-ιθες* 4, *-ίθεσ-σι(ν)* 4, *-ισιν* 1ⁱ, *-ιθας* 5, *-ις* Pan. fr. 23 p. 127 Dav.

M **1** disyll. **1a** [⏑̣⏑̣] *-ις Ω* 219 [⏑̣⏑̣] *-ις M* 218 (cf. *M* 200 in [⏑̣–]) **1b** [⏑̣×] *ἦλυθεν -ις Θ* 251, *υ* 242; *δεξιὸς -ις N* 821 = *ο* 160 = 525. 531; *τανυσίπτερος -ις* Th. 525, Op. 212; *-ις Ψ* 866. 877, *τ* 548, Pan. fr. 23 p. 127 Dav. **1c** [⏑̣–] *-ις M* 200 (cf. *M* 218 in [⏑̣⏑̣]), *α* 320, h. 19,17 **1d** [–⏑̣] *ὥς δ' -ις I* 323 [–⏑̣] *-ιθ' K* 277 **2** trisyll. **2a** [–⏑̣⏑̣] *-ισιν ἐοικότες H* 59; *-ιθας β* 155 [–⏑̣⏑̣] *-ιθι ἐοικώς ε* 51; *-ιθος Ψ* 857; *ἔσαν -ιθες ω* 311 **2b** [⏑̣–⏑̣] *-ιθος Ψ* 865; *-ιθι Ξ* 290; *-ιθες β* 181; *-ιθας β* 159, Op. 828 [⏑̣–⏑̣] *-ιθες ε* 65; *ὥς τ' -ίθων πετεηνῶν B* 459, *O* 690; *-ιθας μ* 331 [⏑̣–⏑̣] *ἴσαν -ιθες ὥς Γ* 2; *-ιθας ὥς B* 764 **3** quadrisyll. **3a** [⏑̣–⏑̣⏑̣] *⌞-ιθεσσι⌟ χ* 303, Op. 470, fr. 33a,14 **3b** [⏑̣–⏑̣×] ⌞ ⌟ *ν P* 757

Σχ sch. D *K* 277: *⌞τῷ -ιθι⌟· ἐπὶ* ⌞ ⌟. *ἐπὶ τῷ οἰωνῷ, Ω* 219: *-ις κακός· κακὸς οἰωνός. καὶ μάντις*

L Körner, Hom. Tierwelt 53–74; Stockinger, Vorzeichen 154 f.; A. Thornton, People and themes in Homer's Od., London 1970, 52–7; Buchholz et al.⁺, Arch. Hom. J 114–21; further *εἴκελος* L (ll. 26 ff.)

B *bird* (1), *bird of omen* (2). — **Gender**: masc. (*K* 277, *M* 218, *N* 821 = *ο* 160 = 525, *Ω* 219, *β* 181, *ο* 531, *υ* 242, *ω* 311), fem. (*I* 323, *Ξ* 290, *O* 690, *P* 757, *Ψ* 877, *χ* 303, h. 19,17, Pan. fr. 26 p. 264 Ki.). — **Epith.**: see 1 and 2 below. — **Wdfld.**: *ὄρνεον, οἰωνός* (q.v.); *σῆμα, τέρας* **1** purely zoological, *bird;* types specified: *αἰγυπιός, αἰετός, γέρανος, ἴρηξ, κορώνη εἰναλίη, κύκνος, κύμινδις/χαλκίς, λάρος, πέλεια, σκώψ, χήν,* note also h. 19,17 (nightingale), further in 2 below; prey of *αἰγυπιοί χ* 303, *αἰετός O* 690 (see also s. vv. *ἴρηξ, κίρκος*); follow the plough Op. 470; hunted for food by men *μ* 331 (in need). — **Epith.**: *λιγυρῇ* (of *κύμινδις/χαλκίς Ξ* 290), *πετεηνῶν* (*B* 459, *O* 690), *σμικρῇσι* (prey of *κίρκος P* 757), *τανυσίπτερος*⁺ (*ε* 65 [*σκῶπες, ἴρηκες, κορώναι εἰνάλιαι*], Th. 525 [*αἰετός*], Op. 212 [*ἴρηξ*]) *Ψ* 857 *⌞-ιθος⌟ ἁμαρτών Ψ* 865 ⌞ ⌟ *μὲν ἅμαρτε* 866 *μήρινθον βάλε ... τῇ δέδετ' -ις* 877 *ἡ -ις* ' *ἱστῷ ἐφεζομένη (αὐχέν' ἀπεκρέμασεν) ε* 65 *ἔνθα ... -ιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,* ' *σκῶπές τ' ἴρηκές τε τανύγλωσσοί τε κορῶναι* ' *εἰνάλιαι μ* 331 (*ἄγρην ἐφέπεσκον*) *ἰχθῦς -ιθάς τε* Th. 525 *τὸ δ'* (sc. *ἦπαρ*) *ἀέξετο ἴσον ἀπάντῃ* ' *νυκτός ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι ⌞τανυσίπτερος -ις⌟ (= αἰετόν,* v. 523) Op. 212 *ἴρηξ,* ⌞ ⌟ 470 *δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ⌞-ίθεσσι⌟ τιθείη* ' *σπέρμα κατακρύπτων* Hes. fr. 33a,14 *ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐν* ⌞ ⌟ *φάνεσκεν* (Periclymenus) ' *αἰετός, ἄλλοτε δ' αὖτε γινέσκετο (μύρμηξ, ἄλλοτε δ' ...)* h. 19,17 *οὐκ ἂν τόν γε παραδράμοι ἐν μελέεσσιν* ' *-ις ἥ τ' ἔαρος (θρῆνον ἐπιπροχέουσ' ἀχέει ἀοιδήν)* Pan. fr. 23 p. 127 Dav. *πέμματα πόλλ' ἐπιθεὶς πολλὰς δέ τε ⌞νοσσάδας -ις⌟ (πολλὰ μὲν ἐπιθεῖναι λέγων πέμματα, πολλὰς δὲ* ⌞ ⌟ Athen. IV p. 172 D: hexametrum rest. Meineke) — in sim., comp.: *B* 459 *⌞ὥς τ' -ίθων πετεηνῶν⌟ ἔθνεα πολλὰ* ' *χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων (ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται) O* 690 ⌞ ⌟ *αἰετὸς (ἔθνος ἐφορμᾶται χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων) B* 764 (*ἵπποι*) *τὰς* PN *ἔλαυνε ποδώκεας -ιθας ὡς Γ* 2 *Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν -ιθες ὡς* ' *ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει I* 323 *ὡς δ' -ις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι* ' *μάστακ' ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δέ τέ οἱ πέλει αὐτῇ P* 757 (*ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν*) *ὅτε προΐδωσιν ἰόντα* ' *κίρκον, ὅ τε σμικρῇσι φόνον φέρει ⌞-ίθεσσι⌟ν χ* 303 (*ὥς τ' αἰγυπιοὶ*) *ἐπ'* ⌞ ⌟ *θόρωσι.* ' *ταὶ μέν τ' ...* — where gods compared with / resemble (further L ad fin.; Kirk, Iliad on *H* 59–60) birds: *H* 59 (*κὰδ δ'*) *ἑζέσθην* (Ath. + Ap.), *-ισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι* ' *φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ ε* 51 *σεύατ'* (Hermes) ... *ἐπὶ κῦμα λάρῳ -ιθι ἐοικώς Ξ* 290 (*ἔνθ' ἦστ'* [Sleep] *ὄζοισιν πεπυκασμένος) -ιθι λιγυρῇ ἐναλίγκιος, ἥν τ' ἐν ὄρεσσι* ' *χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν α* 320 *-ις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο* (Ath.) **2** teratological, *bird* as omen, *bird of omen;* types specified: *αἰετός* (8×), *ἐρωδιός* (*K* 277), *κίρκος* (*ο* 525. 531, note *οἰωνόν* v. 532). — **Epith.**: *ἐσθλοί, κακός*; note also predic. *ἀριστερός, δεξιός*⁺, *ἐναίσιμος*⁺ **2a** lit. *Θ* 251 (*ὡς*) *εἴδονθ' ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ⌞ἦλυθεν -ις⌟ (εἴδοντο Διὸς τέρας [αἰγιόχοιο* v.l.), ' *μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον υ* 242 *ὁ τοῖσιν ἀριστερὸς* ⌞ ⌟ ' *αἰετὸς (ἔχε δὲ πέλειαν) K* 277 (*τοῖσι δεξιὸν ἦκεν ἐρωδιὸν Ἀθηναίη) χαῖρε δὲ τῷ -ιθ' Ὀδυσεύς M* 200 *-ις γάρ σφιν ⌞ἐπῆλθε⌟ (αἰετὸς ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων, δράκοντα φέρων) M* 218 *Τρωσὶν ὅδ' -ις* ⌞ ⌟ *(ἦλθε* Ar.) *(αἰετὸς ...) N* 821 *οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο ⌞δεξιὸς -ις⌟* ' *αἰετὸς* = *ο* 160 *(αἰετὸς χῆνα φέρων)* = 525 *(κίρκος, Ἀπόλλωνος ἄγγελος) ο* 531 *οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἦλυθε ([ἐπ]έπτατο* v.l.) ⌞ ⌟ ' *ἔγνων γάρ μιν ἐσάντα ἰδὼν οἰωνὸν ἐόντα β* 155 *θάμβησαν δ' ⌞-ιθας⌟ β* 159 *οἷος ὁμηλικίην*

ἐκέκαστο ' ⌊ ⌋ *γνῶναι καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι* Op. 828 (*εὐδαίμων ὃς*) *ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν*, ' ⌊ ⌋ *κρίνων καί ὑπερβασίας ἀλεείνων* (on status of v. see West ad l.) *β* 181 ⌊-*ιθες*⌋ *δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* ' *φοιτῶσ'*, *οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι ω* 311 *ἐσθλοὶ ἔσαν* ⌊ ⌋ *ἰόντι*, ' *δεξιοί τ* 548 *ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς -ις* ' *ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα* **2b** metaph. of pers. *Ω* 219 (Priam to Hecabe:) „*μὴ δέ μοι αὐτὴ* ' *-ις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς* (*κακὴ* v.l.) *πέλευ*"

D Hes. fr. 64,22 (suppl.); Pisand. fr. 5 p. 132 Dav. (prose account) J. N. O'Sullivan

ὄρνυμι [182[i], 74[o], 19[H], 9[h], 2[c]] **E** = ved. *ṛṇóti* 'in Bew. setzen', s. Mayrhofer, EWAia I 105f., LIV 266f., Frisk II 422f., Chantraine, Dict. 823f., Hermann, Sprachw. Komm. 95, Rix, Histor. Gr. 25ff.; zum Myk. s. *Λαέρτης* E u. vgl. Ruijgh, Etudes 254 A.103, Leukart, -tās 88ff.; nachep. nur poetisch. — Abl.: *ὁρμή* (*ἐφορμή*), *Ὄρμενος*, *-ιον* (?), *Ὀρσίλοχος*, cf. *Λαέρτης*, *ἔρνος*; vgl. *ὀρθός* (Ruijgh, Études 158 A.315); vgl. *ὀρέοντο*, *ὀρούω*

F Akt.: Präs.st. Impf. *ὤρνυε* 1, *ἐπώρνυε* 1, *ὄρνυον* 1 (*M* 142); Imp. *ὄρνυθι* 4, *ὄρνυτε* 1, *ὄρνυτ'* 1; Inf. *ὀρνύμεναι* 1, *ὀρνύμεν* 2 Fut. Ptz. *ὄρσουσα* 1 Aor. Ind. *ἐνῶρσας* 1, *ὦρσε*(*ν*) 50, *ἐνῶρσεν* 1, *ἐπῶρσε* 6, *ἐπῶρσ'* 2, *ὤρορε*(*ν*) 5, *ὑπώρορε* 1, *ὤρορ'* 1, *ὦρσαν* 2; Konj. *ὄρσῃ* 3, *ὄρσωμεν* 1, *ὄρσομεν* 1, *ὄρσητε* 1; Opt. *ἐπόρσειαν* 1; Imp. *ἔπορσον* 1; Ptz. *ὄρσας* 4, *ἐνόρσας* 1, *ὄρσασ'*(*α*) 1; Iter. *ὄρσασκεν* 1 Pf. Ind. *ὄρωρε*(*ν*) 12; Plqu. *ὠρώρει* 1, *ὀρώρει* 33; Konj. *ὀρώρῃ* 6 Med. Präs.st. Ind. *ὄρνυται* 5, *ὄρνυτ'* 1; Impf. *ὤρνυτο* 15, *ὤρνυτ'* 11, *ὤρνυθ'* 3, *ὤρνυντο* 3; Imp. *ὄρνυσθε* 1, *ὄρνυσθ'* 6; Ptz. *ἀπορνύμενος* 1, *ὀρνυμένοιο* 3, *ὀρνυμένου* 1, *ἀπορνύμενον* 1, *ὀρνυμένων* 1, *ὀρνυμένῃ* 1, *ἀπορνύμεναι* 2, *ὀρνύμενον* 1 Fut. *ὀρεῖται* 1 Aor. Ind. *ὤρετο* 3, *ὦρτο* 45, *ὦρτ'* 3, *ἐνῶρτο* 2, *ἐπῶρτ'* 1; Konj. *ὄρηται* 4; Opt. *ὄροιτο* 1; Imp. *ὄρσο* 4, *ὄρσ'* 1, *ὄρσεο* 6, *ὄρσευ* 2; Inf. *ὄρθαι* 1; Ptz. *ὀρμένω* 1, *ὄρμενον* 2, *ὄρμενα* 1 Pf. Ind. *ὀρώρεται* 2 (*τ* 377. 524); Konj. *ὀρώρηται* 1 (*N* 271) — zum (außer bei *M* 142 in der Überl. überw.) temp. Augm. vgl. V.d. Mühll zu *β* 2: „quomodo talia poeta voluerit, incertum"

M 1 eins. **1a** im longum [⅄] *ὄρσ'* *Δ* 204; *ὦρτ'* Th. 990, Sc. 40 [⅄] *ἐπῶρτ'* *Φ* 324, *ἐπῶρσ'* *ἄνεμον ε* 109, *ι* 67 **1b** in den brevia ⅄[-] *γέλως ὦρτ'* *θ* 343 2 zweis. **2a** *ὀρ-/ὠρ-* im longum [⅄⌣] *ὦρτο* *H* 162 ≅ *Ψ* 288, *O* 124, *Y* 48, *γ* 176, *θ* 111, Sc. 30; ⌊*ὦρσε*⌋*ν ἀπ'* *M* 253, *η* 169; ⌊ ⌋*ν ἐπ'* *E* 629, *M* 293; ⌊ ⌋*ν ἔπι* *I* 539, *μ* 313; ⌊ ⌋ *δ' ἐπί ε* 366. 385; ⌊ ⌋ *δέ* *Δ* 439, *E* 8, *ψ* 367; ⌊ ⌋(*ν*) *Δ* 515, *E* 105, *Λ* 53, *N* 154, *Π* 554, *ψ* 348; *ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι*(*ν*)/*ῆς β* 2, *γ* 405, *δ* 307 / *θ* 2; *ὄρνυτ'* *Δ* 423; *ὤρνυθ'* *Λ* 2 = *T* 2 = *ε* 2; *ὤρνυτ' ἀπ'* h. Merc. 185; *ὄρσο* *E* 109, *Ω* 88, *η* 342; *ὤρορ'* *B* 146 [⅄-] ⌊*ὄρνυσθ'*⌋ *ἱππόδαμοι Τρῶες* *Δ* 509, *M* 440; ⌊ ⌋ *Ψ* 707 ≅ 753 = 831, *φ* 141; ⌊*ὄρσας / ὄρσασ'*⌋ *ἀργαλέων*⁺ *ἀνέμων*⁺ *Ξ* 254, *λ* 400 = 407, *ω* 110; ⌊ ⌋ *X* 190; *ὄρσῃ ἀργαλέους τ' ἀνέμους* h. 7,24; *ὦρσεν δέ* *K* 518; *ὦρσαν δέ ι* 154 [⅄⌣] ⌊*ὦς ἔφατ'*, *ὦρτο*⌋ *δ' ἔπειτα* *Ψ* 708 = 811. 836. 859, *ξ* 499; ⌊ ⌋ *Θ* 409 = *Ω* 77 = 159; *ὦρσε π* 154 [⅄-] *ὄρσο χ* 395 [⅄⌣] *ἀπὸ / ὑπὸ θρόνου* ⌊*ὦρτο*⌋ *Ω* 515 / *χ* 364; *ἄσπετος* ⌊ ⌋ *ξ* 412; ⌊ ⌋ *Διΐ* *Σ* 203: ⌊ ⌋ *θεῶν* *Y* 66; ⌊ ⌋ *H* 211, *Θ* 135, *η* 14; *ἐνῶρτο* *A* 599 = *θ* 326; ⌊*ὦρσε*⌋ *κακήν* *A* 10, *γ* 161; ⌊ ⌋ *θεά* Hes. fr. 294,3; ⌊ ⌋(*ν*) *E* 139, *υ* 346, Th. 523; *μοι / οἱ* ⌊*ἐπῶρσε*⌋ *μένος λαιψηρά τε γοῦνα* *Y* 93 / *X* 204; *μοι / οἱ* ⌊ ⌋ *η* 271, Sc. 69; ⌊ ⌋ *P* 72; *ὦρσαν* *Λ* 152; *ἔπορσον* *E* 765 [⅄⌣] *κατὰ στίχας*, ⌊*ὦρτο δ' ἐπ'*⌋ *αὐτούς* *E* 590 ≅ *Λ* 343; ⌊ ⌋ *αὐτῷ* *Φ* 248; *ἐναντίον*, ⌊*ὦρτο δ' ἀϋτή*⌋, *M* 377; ⌊ ⌋ *O* 312, *Y* 374; *ἐναντίον* ⌊*ὦρτο*⌋ *λέων ὥς* *Λ* 129, *Y* 164; *ἄσπετος* ⌊ ⌋ *κυδοιμός* *K* 523; *ἀπὸ θρόνου* ⌊ ⌋ *Λ* 645; *τοῖσιν ὑφ' ἵμερος* ⌊ ⌋ *γόοιο π* 215; ⌊ ⌋ *Λ* 151, *N* 62, *Ψ* 214, *θ* 256, *ψ* 348, Op. 568; *ὑφ' ἵμερον* ⌊*ὦρσε*⌋ *γόοιο* *Ψ* 108 = *δ* 183 ≅ *Ψ* 153, *Ω* 507 = *δ* 113, *τ* 249 ≅ *ψ* 231; *γαιήοχος* ⌊ ⌋*ν Ἀχαιούς* *N* 83. 125; *ἄσπετον* ⌊ ⌋ *κυδοιμόν* *Σ* 218; ⌊ ⌋*ν* / ⌊ ⌋ *δ' ἑταίρους* *P* 273, *γ* 167; ⌊ ⌋*ν Ἀπόλλων* *Y* 79; *δὲ Ζεὺς* ⌊ ⌋(*ν*) *N* 794, *O* 694; ⌊ ⌋(*ν*) *B* 451, h. Cer. 314; *ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος* ⌊*ὦρνυτ'*⌋ *ἀεικής* *K* 483 ≅ *ω* 184, *Φ* 20 ≅ *χ* 308; ⌊ ⌋ *Ἀπόλλων* *H* 20; ⌊ ⌋ *Γ* 13; *ὄρνυτ' ἀϋτήν* *O* 718 [⅄×] *ἐν φόβον* ⌊*ὦρσε*⌋ *Λ* 544, *N* 362; *ἵμερον* ⌊ ⌋ *Ψ* 14, *ψ* 144, h. Ven. 2; *μένος* ⌊ ⌋*ν Θ* 335; ⌊ ⌋ *I* 533; *ἐνῶρσεν* *Z* 499; *ἐπῶρσε χ* 429; *φύζαν ἐνόρσας / ἐνῶρσας* *O* 62 / 366; *ὄρσῃ* *Ξ* 522, *I* 703 **2b** *ὀρ-/ὠρ-* in den brevia [-⅄] *ἀλλ' ὄρσευ πόλεμον* *Δ* 264, *T* 139; *ὄρθαι* *Θ* 474 [-⅄] *ὦρτο* *H* 163 = *Ψ* 290 ≅ 812. 293, *θ* 3; *ὦρσεν* *T* 41 **3** dreis. **3a** *ὀρ-/ὠρ-* im longum [⅄⌣⌣] *ὄρσεο* *Γ* 250, *Π* 126, *Σ* 170, *Φ* 331, *ζ* 255, h. Ven. 177; *ὄρσομεν* *Δ* 16; *ὄρμενον ἐξαίφνης* *P* 738, *Φ* 14; *ὄρνυον* *M* 142; *ὤρνυτο* *Γ* 267 [⅄-⅄] *ὄρνυσθε* *E* 102; *ὠρώρει* *Σ* 498 [⅄⌣⌣] *ὄρνυθι* *Z* 363; *ὣς ἔφατ'*, ⌊*ὤρνυτο*⌋ *δ' αὐτίκ'* *Ψ* 488 = 754. 664; ⌊ ⌋ *Π* 635 [⅄-⅄] *ὄρσωμεν* *H* 38; *ἐπόρσειαν* *H* 42 [⅄⌣⌣] ⌊*ὄρνυ*⌋*ται* *E* 532 = *O* 564, *α* 347, Hes. fr. 280,17; *γόον* ⌊ ⌋*θι ρ* 46; *γόον* ⌊ ⌋*τε κ* 457; *ὀρμένω* *Λ* 326; *ὀρνύμεν κ* 22; *ἐπώρνυε O* 613; *ἐπὶ δ' ὤρνυε φ* 100; *ἐπὶ δ'* ⌊*ὤρνυτο*⌋ *δῖος* *Ψ* 689. 759; ⌊ ⌋ Th. 191; ⌊*ὅτε τ' ὤρετο*⌋ *δῖος* *X* 102; ⌊ ⌋ *M* 279, *Ξ* 397; *μένος* ⌊*ὤρορε*⌋ *N* 78; *θεὸς* ⌊ ⌋*ν δ* 712, *ψ* 222; ⌊ ⌋ *θ* 539; *ὑπώρορε ω* 62 [⅄⌣⌣] ⌊*ὄρνυ*⌋*ται* *Λ* 827; *καὶ ἄλλους* ⌊ ⌋*θι λαούς* *O* 475, *T* 139; *ὀρνύμεν* *I* 353; *ὄρμενα* *Λ* 572; ⌊*ὤρνυτο*⌋ *χαλκῷ* *Γ* 349 ≅ *P* 45, *E* 17 = *Π* 479; ⌊ ⌋ *E* 13, *T* 363, h. 7,36; *ὤρορε τ* 201 **3b** *ὀρ-/ὠρ-* in den brevia [-⅄⌣] *ὄρσητε Ψ* 210; ⌊*ὤρνυντο*⌋ *κατὰ β* 397; ⌊ ⌋ *Ψ* 131 ≅ *ω* 496 [⌣⅄⌣] *ὄρωρε κατὰ Λ* 658 [⌣⅄-] *ὀρώρει* *M* 177, *ε* 294 = *ι* 69 = *μ* 315 [-⅄⌣] *ὄρσουσα Φ* 335; *ὄρσασκεν* *P* 423 [⌣⅄×] *πολὺς δ'* ⌊*ὀρυμαγδὸς ὀρώρει*⌋ *B* 810 = *Θ* 59 = *ω* 70, *Δ* 449 = *Θ* 63, Sc. 401; ⌊ ⌋ *Π* 633; *ὕπο* ⌊*δοῦπος ὀρώρει*⌋ Th. 70. 703, Hes. fr. 158,1; ⌊ ⌋ *I* 573, *M* 289; *ἐχέοντο· βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρε*⌋*ι* *Π* 267, inc. sed. fr. 1,4 p. 71; ⌊ ⌋ *Λ* 500, *N* 169. 540; ⌊ ⌋*ν Λ* 530; *ἄσβεστος* ⌊*ὀρώρει*⌋ Th. 849; *πολὺς δ' ὑμέναιος* ⌊ ⌋ *Σ* 493, Sc. 274; ⌊ ⌋ *Δ* 436, *P* 397, *Ω* 512, *θ* 380, *κ* 122, *λ* 600, *ω* 48, Th. 709, h. 7,41; *δὴ γὰρ μέγα* ⌊*νεῖκος*⌋ *ὄρωρεν* *N* 122, *O* 400; *μέγα* ⌊ ⌋ *ὀρώρει* *P* 384; *μέγα* ⌊ ⌋ *ὄρηται π* 98 = 116; ⌊ ⌋ *ὄρωρε*(*ν*) *Γ* 87 = *H* 374 = 388, *M* 348. 361; ⌊ ⌋ *ὄρηται υ* 267; ⌊ ⌋ *ὀρεῖται* *Y* 140; *καί μοι φίλα* ⌊*γούνατ' ὀρώρῃ*⌋ *I* 610 = *K* 90, *X* 388; *καὶ* ⌊ ⌋ *Λ* 477, *σ* 133; *νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν / ὄρηται* *Ω* 107 / Th. 782; *ὄροιτο ξ* 522; *ὄρωρεν* *B* 797, h. 32,4 **4** viers. **4a** *ὀρ-/ὠρ-* im longum [⅄⌣⌣⅄] *ὀ*⌊*ρνυμένου*⌋*ου/αι/ων* *Δ* 421 / *P* 546 / *Y* 158 [⅄⌣⌣⅄] *ἔνθεν ἀπο*⌊ ⌋*αι/ος* Th. 9, Vit. p. 9,8 / h. Ap. 29; *ὀ*⌊ ⌋*ον Ξ* 395; *ὀ*⌊ ⌋*η μ* 183 [⅄⌣⌣⅄] *ἀπο*⌊ ⌋*ον E* 105 **4b** *ὀρ-* in den brevia [⌣⅄⌣⌣] *ὀρώρεται τ* 377. 524 [⌣⅄-⅄] *νεῖκος ὀρώρηται N* 271 **5** fünfs. [⅄⌣⌣⅄] ⌊*ὀρνυμένοιο*⌋ *H* 64, Th. 843 [⅄⌣⌣⅄×] ⌊ ⌋ *E* 865

Σχ 1 trans. Akt. in sch. D meist erklärt m. ⌊*διεγείρ*⌋*ω* od. (*παρ-*, *ἐφ-*)*ὁρμάω* (so auch sch. min. P. Achmîm 2 u. POxy. 3207 zu *A* 10); sonst: sch. min. P. Oslo 12 (≅ sch. min. P. Berlin inv. 5014) zu *A* 10: *ὦρσε· ἐνέβαλε*, *ᾳ*[ ]*ῶς* (fort. leg. *Ἰακῶς*, sec. edd.), sch. min. P. Berlin inv. 11518 zu *Δ* 16: *ὄρσομεν· ὀρ*[*ίνομεν*] (suppl. Müller), sch. D *A* 10: *ὦρσε· διήγειρεν. ἐνέβαλεν*, *B* 146: *ὤρορε·* ⌊ ⌋*ε. διετάραξε*, *Ξ* 254: *ὄρσασα· εἰς ὁρμὴν ἀγαγοῦσα.* ⌊ ⌋*ασα*, *X* 190: *ὄρσας ἐξ εὐνῆς· ἐκ τῆς κοίτης ἀγείρας ὥρμησε*, sch. Barn. *ε* 109: *ἐπῶρσεν· ἐπήγαγεν*, *η* 169: *ὦρσεν· ἀνέστησεν* **2** intrans. Akt.: sch. D *Δ* 436: *ὀρώρει· διεγήγερτο, τὸ ο μικρὸν διὰ τὸ μέτρον*, *I* 610: *ὀρώρῃ·* ⌊*κινεῖται*⌋, *Λ* 477: *ὀρώρῃ· ἰσχύῃ.* ⌊ ⌋, *N* 78: *ὤρορε· ὥρμηται, ὑπερβιβασμὸς χρόνου*, *Σ* 493: ... *ὀρώρει· ἐξῆπτο.* ⌊*διεγείρ*⌋*ετο*, sch. Barn. *ε* 294: *ὀρώρει· ἐκινεῖτο. παρωρμᾶτο* **3** Med. in sch. D meist erklärt m. ⌊ ⌋*ομαι* (so

auch sch. min. P.Amh. 19 zu *Λ* 572), (*ἀφ-*, *ἐφ-*)*ὁρμάω*, *-άομαι* od. *ἀνίσταμαι*; sonst: sch. D *Λ* 827: *ὄρνυται·* ⌊ ⌋*εται. αὔξεται*, *M* 279: *ὥρετο· ὥρμησε, προεθυμήθη*, *Y* 140: ... *ὀρεῖται·* ⌊*διεγερθ*⌋*ήσεται. κινηθήσεται*, *Φ* 14: *ὄρμενον·* ⌊ ⌋*ἐν. κινούμενον*, *Λ* 326: *παλινορμένω· ἐκ τῆς φυγῆς ἐπιστραφέντες εἰς τοὐπίσω ὁρμήσαντες*, sch. Barn. *α* 347: *ὄρνυται· προῄρηται*, *μ* 183: *ὀρνυμένη· κινουμένη. πλέουσα*, *τ* 377: *ὀρώρεται· τετάραχται*

L [1]Margulies, ZVS 58, 1930, 100f.; [2]Porzig, Satzinhalte 108ff.; [3]Rix, IF 70, 1965, 25–49; [4]Heubeck, ZVS 97, 1984, 88–95

B (trans.) *antreiben, erregen, anstiften, aufstehen lassen, losstürmen lassen,* (intrans.) *sich erheben, aufsteigen, sich aufmachen, anfangen, aufbrechen, losstürmen, aus-, hereinbrechen, sich ausbreiten, sich bewegen(?)* im Akt. Pf. u. im Med. immer (außer wahrsch. Hes. fr. 280,17 – s. I2b) intrans., im Akt. Präs.st., Fut. u. Aor. immer (außer Aor. *N* 78, *ϑ* 539 u. *ω* 62 – s. I1bα bzw. II5aβ) trans.; Präs.st. im Akt. u. Med. oft deutl. dur. (Mutzbauer, Tempuslehre I 231: „Bew. in ihrem Verlauf"), z.B. *Z* 363, *O* 613, od. iter. (L[3] 30), z.B. *Δ* 423, *Λ* 827, *M* 142, *P* 546, *κ* 22, auch neg., z.B. *κ* 457, u. zur Beschr. der entstehenden Sit., z.B. *Γ* 13, Th. 191; Aor. dagg. meist für Fortgang od. Ergebnis einer Handlg., in Gl. gnom., z.B. *M* 279, *Ξ* 397; aber zw. *ὦρτο* (Aor.) u. *ὤρνυτο* (Impf.) kein Untersch. erkennbar, offenbar metr. Bedürfnisse maßgebend (oft formelh.). – Wortf.: s. *ἐπείγω*, sowie: *βάλλω, δίδωμι, ἐγείρω, ἐμβάλλω, ἐπάγω, κινῆσαι, ὀρίνω* (vgl. L[3] 28), *ὁρμάω, ὀρέοντο, ὀρούω, ὀτρύνω, σπεύδω*; Opp. *μεθίημι, ἀπολήγω, παύω*

Disposition **B I** Simplex **I1** Akt. **1a** trans. **1aα** Obj. Lebewesen **aa** Subj. Gottheit **bb** Subj. Mensch, Gott in Menschengestalt (Pos.) od. wie Mensch in Göttergesellschaft agierend (Zeus), Tier **1aβ** Obj. Naturereignisse (Winde, Wellen, Staub, Feuer) **1aγ** Obj. Geschrei u. andere akust. Äußerg.en (Klagen, Lachen) **1aδ** Obj. äußere Ereignisse (Kampf, Übel, Krankh.) **1aε** Obj. menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen **1b** Akt. intrans. **1bα** Aor. **1bβ** Pf./Plqu. **aa** Subj. Naturereignisse: Staub, Feuer, Dunkelh. **bb** Subj. Geschrei, Lärm u. andere akust. Äußerg.en (Klagen, Gesang) **cc** äußere Ereignisse (Kampf[getümmel], Streit, Erschütterg., Leid) **dd** menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen (Kniegelenk als Kraftzentrum) I2 Med. **2a** intrans. **2aα** Subj. Lebewesen (Menschen, Götter, Tiere [nur Vögel]) u. (sich bewegende) Sachen **aa** *aufstehen* (vom Sitzen), um eine Handlg. auszuführen **bb** vom Bett *aufstehen* **cc** *sich aufmachen* zu, *beginnen* m. einer Handlg. **dd** (zum Kampf) *sich erheben* **ee** *heran-, losstürmen,* zu Angriff od. Verteidigg. **ff** Subj. Vogel **gg** feste Gegenstände, die sich bewegen (Schiff, Speere) **2aβ** Naturereignisse (Winde, Wellen, Feuer, Staub, Geruch, Schaum) **2aγ** Geschrei, Lärm u. andere akust. Äußerg.en (Stöhnen) **2aδ** äußere Ereignisse (Streit) **2aε** menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen, Sonstiges (Kraft, Ruhm, Wille, Herz[?]) **2b** Med., trans. od. jedenfalls refl., *er sucht (für) sich* **II** Kompos. **II1** *ἀνα-* (nur Med.) **II2** *ἀπο-* (nur Med.) **II3** *ἐν-* **3a** Akt. **3b** Med. **II4** *ἐπι-* **4a** Akt. **4b** Pf. **4c** Med. **II5** *ὑπο-* **5a** Akt. **5b** Pf. **5c** Med.

I Simplex **I1** Akt. **1a** trans. (vgl. dazu Kompos. *ἐν-*, *ἐπ-* u. *ὑπ-* in II3a. 4a u. 5a) – steht meist als Präd. im HS (Ind., Opt., Konj., Imp.), sonst im abh. Inf.: *I* 353, *P* 546, *κ* 22; im abh. NS: *I* 703, *M* 293 (*ἐπί*), *Ξ* 522 (*ἐν*), *Ψ* 210, h.7,24; im abh. Ptz.: *X* 190, *Ξ* 254 ≅ *λ* 400 = 407 ≅ *ω* 110, *O* 62. 366 (*ἐν-*); i.d.R. m. Akk.-Obj. der Person od. Sache (zu ergänzen z.B. *I* 703, *N* 794, *κ* 22, *τ* 201, dopp. Obj. *Δ* 16, *Y* 93 ≅ *X* 204, *ε* 109 [*ἐπ-*]); dazu m. Dat. der Person, zu der hin od. bei der etwas erregt wird: *μοι ρ* 46, *οἱ* Hes. fr. 294,3, *τοῖσι I* 533, *μνηστῆρσι υ* 346 (u. fast immer bei Kompos. *ἐν-*, *ἐπ-*, *ὑπ-*, s. II); m. Ptz. verbunden *B* 146, *N* 125. 362 (*ἐν-*), *T* 41, *η* 169; m. (z.T. zusätzl.) Inf. *M* 142 *ἀμύνεσθαι*, *P* 273 *ἀμυνέμεν*, *N* 794 *μάχεσθαι*, *ψ* 222 *ῥέξαι*, h.Cer. 314 *καλέσσαι*, *Ψ* 210 *καήμεναι* – vgl. *Ξ* 397 in 2aβaa, *B* 451 (*ἐν-*) *πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι*, *H* 42 (*ἐπ-*) *πολεμίζειν*; m. Finalsatz (*ἵνα*): *ι* 154 *ψ* 348; sonst Ziel des Antreibens meist evident, z.B. im kausat. Wortsinn enthalten (z.B. *ὦρσεν*[+] *η* 169, *ι* 154, *ψ* 348 'veranlaßte aufzustehen', 'setzte in Bewegung', vgl. *ὄρσουσα Φ* 335); m. Akk.Obj. auch wie Incohativum zu anderen Verben (z.B. *μάχην ὀρνύμεν I* 353 od. *ὄρνυτ' ἀϋτήν O* 718); zu adv. od. präp. lokalen Angaben s. G; häufig Gotth. Subj. (immer in αaa, meist in β u. δ, oft in γ), *ὅ.* fast t.t. für ('normales', nicht gewaltsames) göttl. Eingreifen in menschl. Denken u. Handeln u. in Natur **1aα** Obj. Lebewesen (Gott, Mensch, Tier [*X* 190, *ι* 154 u. *I* 539, Th. 523 in II4a]), der/das zu Handlg. veranlaßt wird, meist zu Angriff im Kampf (vgl. auch Obj. *μένος* bzw. *σθένος* in 1aδ) od. zur Erreichg. eines lokalen Ziels; Antreiben geschieht meist durch Reden – vgl. Kompos. *ἐπ-* in II4a u. Lebewesen als Subj. zu intrans. Aor. (s. 1bα, II5aβ) u. zu Med. (2aα), nie zu Pf. **aa** Subj. Gottheit (vgl. dazu *E* 629. 765, *I* 539, *M* 293, *P* 72, Th. 523, Sc. 69 in II4a), m. Hauptakzent auf (direkt od. allg. wirkenden) göttl. Impuls od. für Menschen erkennbare göttl.e Absicht, z.T. auch durch Rede in Menschengestalt, aber nicht auf 'menschliches' Agieren beschränkt; zur Vorst. über göttl. Agieren beim Antreiben zum Kampf vgl. z.B. *B* 446ff. (V. 451 *ἐν ... ὦρσεν*, s.u. II3a), *Y* 47ff. (V. 54 *ὀτρύνοντες*), *Σ* 203ff. (V. 218 *ἐν ... ὦρσε* – s. II3a), vgl. allg. s.v. *Ἀθήνη* B5c u. Kullmann, Wirken d. Götter 68ff. (m. rationalistischer Deutg.) *Δ* 439 ⌊*ὦρσε*⌋ *δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη* (u. Deimos, Phobos, Eris), zu Ath.s Wirken vgl. die folg. Stt., zu Eris V. 444 (*νεῖκος ἔμβαλε*) *Δ* 515 *αὐτὰρ Ἀχαιοὺς* ' ⌊ ⌋ (Ath.) (*ἐρχομένη καθ' ὅμιλον*), vgl. V. 507ff. (Ap. brüllt von Trojas Burgberg aus dem tr. Heer zu) *O* 694 *ἴθυσε* (Hektor) ... ' *ἀντίος ἀΐξας· τὸν δὲ Ζεὺς* ⌊ ⌋*ν* (*ὦσεν* Ar., codd. nonn.) *ὄπισθε* ' *χειρὶ μάλα μεγάλῃ, ὤτρυνε δὲ λαὸν ἅμ' αὐτῷ*, vgl. *M* 293 (II4a), zur metaph. Nenng. der 'Hand Gottes' vgl. *χεῖρα ὑπερέσχε I* 420 u.ö. (s. *ἔχω* BII13aβ – auch Diom. sieht *E* 432f. nicht die Hände des Ap., sondern erkennt, daß Ap. den Aen. schützt); zu Zeus' (indir.) Eingreifen vgl. s.v. *Ζεύς* B6c, bes. *O* 461ff. (Zeus' *νόος* zerbricht Waffen); zur v.l. vgl. Heyne („*ὦσαι, ὤθειν* ... vim hostilem declarat"), van Leeuwen u. Janko, Iliad z.St.; konkret-phantastische Erkl. (sch. *O* 695, Kullmann, Wirken d. Götter 65, Erbse, Götter 219f.) zu weitgehend *P* 273 (Zeus will nicht, daß die Leiche des Patr. den Troern zum Raub fällt) *τῷ καί οἱ ἀμυνέμεν* ⌊ ⌋*ν ἑταίρους* (*οἱ* Obj. zu *ἀμυν.*, s.d. BI3cα.γ) 546 *ἔγειρε* (Ath.) *δὲ νεῖκος* ... ' ... *προῆκε* (Zeus) *γὰρ* ... ' *ὀρνύμεναι Δαναούς*, Ath. wirkt sowohl in Menschengestalt, vgl. V. 552ff., als auch 'göttl.', vgl. V. 569ff. *E* 8 ⌊ ⌋ *δέ* (Ath.) *μιν* (Diom.) *κατὰ μέσσον trieb ihn hin zur Mitte,* zur Einwirkg. auf Diom.' Denken vgl. V. 676 *κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπε* (Ath.) *θυμόν* (des Od.) u. V. 2 *δῶκε* (Ath.) *μένος καὶ θάρσος Y* 79 *Αἰνείαν δ' ἰθὺς λαοσσόος* ⌊ ⌋*ν Ἀπόλλων* ' *ἀντία Πηλεΐωνος, ἐνῆκε δέ οἱ μένος ἠϋ*, vgl. V. 81ff. (Rede in Gestalt des Lykaon) u. V. 110 (*ἔμπνευσε μένος*) *N* 794 (Askanios u. Morys sind erst am Vortag aus Askanie nach Troja gekommen) *τότε δὲ Ζεὺς* ⌊ ⌋ *μάχεσθαι* (Hinweis auf baldigen Tod, s. *Ξ* 514) *E* 105 (Pand.: „Men. wird das wuchtige Geschoß nicht lange aushalten) ⌊*εἰ ἐτεόν με* ' *ὦρσε*⌋*ν* (Ap.) ... *ἀπορνύμενον Λυκίηθεν*" (s.u. II2) *N* 154 (Hektor zu Tr.:) „*ὀΐω, χάσσονται ὑπ' ἔγχεος,* ⌊ ⌋ (Zeus)", Hektor kann sich auf Mitteilg. der Iris berufen (vgl. *Λ* 207, s. *Ἕκτωρ* B3dα) *I* 703 (Diom.: „Ach. wird dann wieder kämpfen) *ὁππότε κέν μιν* ' *θυμὸς*

ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ καὶ θεὸς ὄρσῃ" δ712 (Medon:) „*οὐκ οἶδ', ἤ τίς μιν* (Tel.) ⌊*θεὸς ὤρορεν*⌋, *ἦε καὶ αὐτοῦ ' θυμὸς ἐφωρμήθη ἴμεν ἐς Πύλον*" ψ222 (Pen.:) „*τὴν δ'* (sc. Hel.) *ἦ τοι ῥέξαι* ⌊ ⌋ *ἔργον ἀεικές*" 348 *ἀπ' Ὠκεανοῦ ... ἠριγένειαν ' ὦρσεν* (Ath.), *ἵν' ἀνθρώποισι φόως φέροι prompted to rise* (Heubeck, Odyssey z.St.), wie 'aufwecken', vgl. *K*518 u. ψ367 in bb ι154 *ὦρσαν δὲ Νύμφαι ... ' αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι scheuchten auf*, wie *X*190 (s.u.) od. *trieben herbei* **bb** Subj. Mensch, Gott in Menschengestalt (Pos.) od. wie Mensch in Göttergesellschaft agierend (Zeus), Tier (nur *X*190) – vgl. dazu *H*42 u. φ100 in II4a *M*142 *εἷος μὲν ... Ἀχαιοὺς ' ὄρνυον* (*ὤρνυον* v.l.) (Lapithen) *ἔνδον ἐόντες* (*ἐόντας* v.l.) *ἀμύνεσθαι περὶ νηῶν*, iter. *solange sie die Achäer ... zur Verteidigg. der Schiffe antrieben* *N*83 *τοὺς ὄπιθεν* ⌊*γαιήοχος ὦρσεν Ἀχαιούς*⌋, zum Kampf, zu Pos. (in Gestalt d. Kalchas) vgl. V.44 u. 90 *ὤτρυνε*, V.94 *ἐποτρύνων ἔπεα ... προσηύδα* 125 (RAbschl.) *ὥς ῥα κελευτιόων* ⌊ ⌋ *O*475 (Aias zu Teukros:) „*μάρναό τε Τρώεσσι καὶ* ⌊*ἄλλους ὄρνυθι λαούς*⌋", iter. *T*139 (Ag. zu Ach.:) „(*ὄρσευ πόλεμόνδε*) *καὶ* ⌊ ⌋ (*ὄρνυε* v.l.)" *Π*554 *ἦρχε δ' ... ' Ἕκτωρ ... αὐτὰρ Ἀχαιοὺς ' ⌊ὦρσε*⌋ (Patr., spricht zu Aianten) *Z*363 (Hektor zu Hel.:) „*σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον* (Alex.), *ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός*" *treibe diesen (weiter) an*, vgl. V.338 *ὥρμησ'* (Hel.) *ἐς πόλεμον T*41 *σμερδαλέα ἰάχων,* ⌊ ⌋*ν δ'* (Ach.) *ἥρωας Ἀχαιούς* (zur Versammlg.) *γ*167 (Erz.) *φεῦγε δὲ* (Diom.) ... ⌊ ⌋ *δ' ἑταίρους* (zur Abfahrt) *η*169 *χειρὸς ἑλὼν Ὀδυσῆα ... '* ⌊ ⌋*ν* (Alkin.) *ἀπ' ἐσχαρόφιν καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε veranlaßte ihn, vom Herdplatz aufzustehen u. sich auf den Sessel zu setzen* (zu *ἀπό* s. I1051,61) *π*154 (Tel. erklärt Eum. d. Auftrag) *ἦ ῥα, καὶ* ⌊ ⌋ (Tel.) *συφορβόν* (*πόλινδ' ἴεν*) *so sagte er u. trieb ihn (damit) an*, Aor. ⌊ ⌋ faßt nach Impf. *ἦ* Rede zus. h.Cer.314 *Ἶριν δὲ ...* ⌊ ⌋ (Zeus) *καλέσσαι ' Δήμητρ'* *K*518 ⌊ ⌋*ν δὲ* (Ap.) *... Ἱπποκόωντα* (*ὁ δ' ἐξ ὕπνου ἀνορούσας*) *weckte ihn auf*, vgl. oben ψ348 u. s.u. 2aαbb (Med. „vom Bett aufstehen") ψ367 (Od., nachdem er selbst aufgestanden war) ⌊ ⌋ (*ὦσε* v.l.) *δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην X*190 (Gl.) *ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται, ' ὄρσας ἐξ εὐνῆς aufgescheucht hat*, vgl. oben ι154 **1aβ** Obj. ⌊Naturereignisse⌋ (Winde, Wellen, Staub, Feuer); Subj. bei Wind, Wellen, Feuer Wind- od. and. Gotth., bei Staub (*Λ*152) Pferdehufe, s. dazu Kompos. in II4a u. vgl. ⌊ ⌋ als Subj. zu Pf. (1bβaa) u. Med. (2aβ) Wind (vgl. *M*253, ε109. 385, ι67, μ313 in II4a): *Ξ*254 (Hypnos zu Hera:) „*σὺ δέ οἱ* (Her.) *κακὰ μήσαο θυμῷ, ' ὄρσασ'* ⌊*ἀργαλέων ἀνέμων*⌋ *ἐπὶ πόντον ἀήτας*" λ400 (Od. zu Ag.: „hat dich ⌊zur See Pos. überwältigt⌋) *ὄρσας* ⌊ ⌋ *ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;*" = 407 (Antwort) ω110 (Ag. zu Amphimedon: „hat euch ⌊ ⌋) *ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρά*" h.7,24 (Steuermann zu Schiffern: „legt nicht Hand an den Fremden [Gott?]) *μή τι χολωθεὶς ' ὄρσῃ ἀργαλέους τ' ἀνέμους καὶ λαίλαπα πολλήν*" *Φ*335 (Hera:) „*Ζεφύροιο καὶ ... Νότοιο ' εἴσομαι ἐξ ἁλόθεν χαλεπὴν ὄρσουσα* (*ὄρσασα* [Zen.], *ὀρέουσα* vv.ll., cf. Chantraine, Gr.h. I449) *θύελλαν*" *um eine schlimme Sturmböe vom Meer her zu erregen* (um das Feuer auszubreiten) τ201 (Lügenerz.:) „*χαλεπὸς δέ τις ὤρορε δαίμων* (sc. Sturm)" κ22 *ταμίην ἀνέμων ποίησε* (Zeus den Aiolos) ... ' *ἡμὲν παυέμεναι ἠδ' ὀρνύμεν* (sc. *ἀνέμους*) Wellen (s.o. ω110 u. vgl. ε109. 366 in II4a): *B*146 (Gl.: *κύματα μακρὰ θαλάσσης*) *τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε ' ὤρορ' ἐπαΐξας ... ἐκ νεφελάων* (vgl. V.148 *ἐπαιγίζων*) Feuer: *Ψ*210 (Iris: „Ach. bittet Boreas u. Zephyr zu kommen) *ὄφρα πυρὴν ὄρσητε* ⌊*καήμεναι*⌋", kaus.: *damit ihr den Scheiterhaufen zum Brennen bringt*, (nicht 'anzündet', vgl. V.177. 192), vgl. V.197f. (Ach.s Bitte: „*ὄφρα τάχιστα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί, ' ὕλη τε σεύαιτο* ⌊ ⌋") u. V.216 (Ausführg.) *ἐν δὲ πυρῇ πεσέτην, μέγα δ' ἴαχε θεσπιδαὲς πῦρ* – zum Inf. vgl. *Ξ*397 Staub: *Λ*152 (*ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη*) *ἐκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ... ⌊πόδες ἵππων⌋, aufwirbelten*, vgl. *E*503f. (*ἐπέπληγον* ⌊ ⌋, sc. *κονίσαλον*), (Winde, die Staub aufwirbeln:) *M*254 (*φέρεν*), *N*336 (*ἱστᾶσιν*), Th.706 (*ἐσφαράγιζον*) **1aγ** Obj. Geschrei u. and. akust. Äußerg.en (Klagen, Lachen), vgl. dazu Kompos. in II3a u. 5a sowie Lärm als Subj. zu Pf. (1bβbb) u. Med. (2aγ) sowie *ϑ*539 (1bα) u. ω62 (II5aβ) Schlachtgeschrei: *O*718 (Hektor zu Tr.:) „*οἴσετε πῦρ, ἅμα δ' αὐτοὶ ἀολλέες ὄρνυτ' ἀϋτήν*", nb. Aor. *οἴσετε* steht Präs. *ὄ.* für die die Haupthandlg. begleitende Handlg. *erregt, stimmt geschlossen das Schlachtgeschrei an*, Aspekt des 'Beginnens' wie *I*353 (vgl. L²110), zu *ἀϋτή* s.d. B1aβ (nicht „battle" - so Janko, Iliad z.St. m. Verweis auf V.726 [*μᾶλλον ... ὄρουσαν*] „the Tr.s redouble their efforts, not their shouts"; aber V.726 beschreibt nur allg. Ergebnis von Hektors Aufruf, auch Feuer wird erst V.731 u. 742f. erwähnt, u. Schlachtruf hat poet. Funktion: Ach. muß die Schlacht hören, vgl. *Π*62f.) Klagen, vgl. *Z*499 (in II3a) u. *γόου/γόοιο ἵμερον* als Obj. (s. *Ψ*14 in 1aε): κ457 (Kirke:) „*μηκέτι νῦν θαλερὸν* (*στυγερὸν* v.l.) ⌊*γόον ὄρνυ*⌋*τε*", neg. Iter., *erregt nicht weiter die hervorquellende Klage* = „hört jetzt auf zu Weinen", vgl. *κλαῖον* V.454 ρ46 (Tel. zu Pen.:) „*μή μοι* ⌊ ⌋*θι μηδέ μοι ἦτορ ' ἐν στήθεσσιν ὄρινε*" *errege mir keine Klage* („u. wühle mir nicht mein Herz auf", vgl. Pen.s Klagen V.38ff.); zum Untersch. der Verben vgl. Russo, Odyssey z.St. Lachen (vgl. Lachen als Subj. II3b): υ346 *μνηστῆρσι δὲ ... ' ἄσβεστον γέλω ὦρσε* (Ath.), *παρέπλαγξεν δὲ νόημα* **1aδ** Obj. äußere Ereignisse (Kampf, Übel, Krankh.), vgl. dazu Kompos. in II3a, II4a u. 'äußere Ereignisse' als Subj. zu Pf. (1bβcc) u. Med. (2aδ) Kampf, Streit (vgl. *Λ*53, *Σ*218, γ161): *Δ*16 (Zeus' Überlegg.:) „*ἦ ῥ' ... πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν ' ὄρσομεν* (*ὤ-* v.l.), *ἦ φιλότητα ... βάλωμεν*" *I*353 (Ach.: „solange ich kämpfte) *οὐκ ἐθέλεσκε* (Hektor) *μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν*" *wollte er nie einen Kampf fern von der Mauer beginnen*, *μάχην ὀ.* wie Incoh. von *μάχεσθαι* (L²110), vgl. *ἀϋτή* (zu *O*718), *ἀπό* (I Sp.1072,54) Übel, Krankh. (vgl. *O*613, η271): *I*533 *τοῖσι* (sc. den Ätolern) *κακὸν ... ὦρσε* (Art., sc. den wilden Eber, vgl. V.539 in II4aα) *A*10 *νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε* (Ap.) *κακήν* **1aε** Obj. menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen (*E*139 vom Löwen, Hes.fr.294,3 vom Wächter Argos), vgl. Kompos. in II3a. 4a. 5a, u. vgl. 'menschl. Fähigk.en' als Subj. zu intrans. Aor. in *N*78 (1b), zu Pf. (1bβdd) u. Med. (2aε) Kampfesmut, Energie (vgl. *B*451, *Θ*335, *Y*93, X204): *H*38 (Ap.:) „*Ἕκτορος ὄρσωμεν* (*ὄρσομεν* v.l.) *κρατερὸν* ⌊*μένος*⌋" (damit er einen Gr. zum Zweikampf herausfordert) *P*423 (während des Kampfes um Patr.' Leiche rufen Tr. einander immer wieder zu, nicht nachzulassen im Kampf) *ὡς ἄρα τις εἴπεσκε,* ⌊ ⌋ *δ' ὄρσασκεν* (*ὤ-* v.l.) *ἑκάστου* Hes.fr.294,3 (Hera schickt Argos) *ἀκάματον δέ οἱ ὦρσε θεὰ* ⌊ ⌋ (schlief nie) *E*139 (Gl.: Löwe, den ein Hirt nur verletzt) *τοῦ μέν τε σθένος* ⌊*ὦρσε*⌋*ν* Sehnsucht (nach Klagen), vgl. *Ψ*108⁺in II5a sowie ψ144 in II3aγ, h.Ven.2 in II4a: *Ψ*14 *μετὰ δέ σφι* (Myrmidonen) *Θέτις γόου ἵμερον* ⌊ ⌋, Obj. *γόου ἵμερον* praktisch gleichbedeutend m. *γόον*, vgl. κ457 (in 1aγ), weil Erfüllg. des Wunsches dem Wunsch unmittelbar folgt u. nicht mehr bes. beschrieben wird (vgl. *ἵμερος* B Vorbem.) **1b** Akt. intrans. **1bα** Aor. (vgl. ω62 in II5aβ) *sich erheben*, (vom Gesang e. Sängers) *erklingen*, viell. auch *anfangen* – d. folg. Aor.-Formen u. *ὑπώρορε* in ω62 können (anders als *ὤρορε*(*ν*) δ712, ψ222 in 1aαaa, *B*146, τ201 in 1aβ) nur intrans. u. im Aspekt wie Pf. verstanden werden *N*78 (Aias:) „*οὕτω νῦν καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ἄαπτοι ' μαιμῶσιν, καί μοι μένος* ⌊*ὤρορε*⌋, *νέρθε δὲ ποσσὶν ' ἔσσυμαι ἀμφοτέροισι· μενοινώω δὲ καὶ*

οἷος ' Ἕκτορι ... μάχεσθαι" *mein Kampfesmut erhebt sich*, vgl. μένος als Obj. *H* 38+ (1aε) – die gg. alle Kommentatoren (Heyne, La Roche, Ameis-H., Leaf, Janko) von L³(29 A.14) u. L⁴(91 f.) vertretene Auffassg. als trans. (Subj. Gotth.) ist für das Verstehen des Textes zu scharfsinnig (s. μένος Sp. 139,63), ὥ. offensichtl. wie Pf. verwendet (vgl. LSJ s.v., Chantraine, Gr.h. I 398); Aor. wäre kaum sinnvoll (L¹100), denn Aias beschreibt Zust. wie m. den Präsentia der and. Verben ϑ 539 (Alkin.:) „οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει (Demod.). ' ἐξ οὗ δορπέομέν τε καὶ ⌊ ⌋ (ὤρετο v.l.) θεῖος ἀοιδός (seitdem hat der Fremde nicht mehr m. seinem traurigen Weinen aufgehört)", entweder sc. ἀείδειν *seitdem wir essen u. der göttl. Sänger zu singen anfing* (vgl. Stanford z.St.), wie z.B. ὤρετο ... νιφέμεν *M* 279 f., od. besser (weil Zust.sbeschr. wie δορπέομεν) *u. der göttl. Sänger erklingt*, vgl. ὑπώρορε ω 62; vgl. noch Ameis-H. u. Hainsworth, Odyssey z.St., Chantraine, Gr.h. I 397, L³29 A.14; trans. Verständnis von ὥ. (L⁴92–94) m. Obj. γόον o.ä. unpassend: Alkin. redet zunächst von etwas allen Gemeinsamem (dem Essen, dem Gesang), um dann auf das hinzuweisen, was allen außer ihm entgangen ist (V. 532 ff.), das Weinen des Fremden. Obj. γόον ergäbe die Mitteilg.: „seitdem der Sänger den Kummer erregt hat, hat der Fremde Kummer" **1bβ** Pf./Plqu. (vgl. dazu Kompos. ἐπ-, ὑπ- in II 4b. 5b) *sich erheben, aufsteigen, ausbrechen, hereinbrechen*; überw. im Ind. im HS (insbes. Plqu.), selten (12×) im Ind. od. Konj. im abh. NS; nie zu Personen als Subj.; beschreibt Zust., der aus (dem Einsetzen) einer (oft plötzl. od. stürmischen) Bew. resultiert (vgl. L³35), dient aber auch bloßer Sit.sbeschr. (z.B Σ 493 in bb), dabei manchmal fast wie Hilfsverb 'es ist (entstanden)' (vgl. L³36). Die Intensität von Feuer, Lärm usw. wird oft nicht durch Adv. (τάχ' *I* 573), sondern durch präd. od. attr. Adj. zum Subj. des Verbs (ἄγριος, ἀλίαστος, ἄπλητος, ἄσβεστος, θεσπιδαής, κακός, μέγας, πᾶς, πολύς) od. durch Vbd. zweier Subst. (πόλεμος / πόνος + νεῖκος *M* 348. 361, ὅμαδος + δοῦπος *I* 573, ὄτοβος ἔριδος Th. 709 f.) verdeutlicht. Dat. der Person selten; and. als im Med. nie m. Ptz. verbunden u. nie m. abh. Inf. od. Finalsatz **aa** Subj. ⌊Naturereignisse⌋: Staub, Feuer, Dunkelh. (nie Wind od. Welle), vgl. Kompos. in II 4b. 5bβ, sowie 2aβ (Med.) u. ⌊ ⌋ als Obj. in 1aβ Feuer: *M* 177 πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ⌊ὀρώρει⌋ θεσπιδαὲς πῦρ Staub: λ 600 (Sisyphos versuchte immerzu, einen Stein ποτὶ λόφον hinaufzustoßen) κατὰ δ' ἱδρὼς ' ἔρρεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς (ἔκπαγλος ci. Herwerden) ⌊ ⌋, Ursache d. Staubs d. Bew. des Sisyphos (V. 595 σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε) u. d. herabrollende Stein, also viell. *Staub war aus dem Berggipfel aufgestiegen* (vgl. s.v. κάρη B 3, aber sonst in Bed. 'Bergspitze' immer m. adnom. Gen.), denn 'aus dem Kopf' (trotz Parall. zu ἐκ μελέων) sinnlos, vgl. s.v. κάρη Sp. 1333,10 u. Heubeck, Odyssey z.St., zu ἐκ vgl. ἐκ πεδίου Λ 151 (2aβ) Dunkelh.: ε 294 πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας ' παντοίων ἀνέμων, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε ' γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ⌊ ⌋ δ' οὐρανόθεν νύξ = ι 69 = μ 315 *Dunkelh. war (damit) hereingebrochen*, (L³34 A.32) Beschr. d. Ergebnisses der vorher. Ereignisse, nicht neue Handlg. **bb** Subj. Geschrei, Lärm u. andere akust. Äußerg.en (Klagen, Gesang), vgl. Kompos. in II 5b sowie Med. in 2aγ u. intrans. Aor. in 1bα, II 5a u. Lärm als Obj. in 1aγ Schlachtgeschrei: Δ 436 Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ⌊ ⌋ Λ 500 τῇ ῥα μάλιστα ' ἀνδρῶν πῖπτε κάρηνα, ⌊βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρε⌋ι ' Νέστορά τ' ἀμφὶ (u. Idom.) 530 ἔνθα μάλιστα ' ἱππῆες πεζοί τε ... ' ἀλλήλους ὀλέκουσι, ⌊ ⌋ν (ὀρώρει v.l.) *N* 169 οἱ δ' ἄλλοι μάρναντο, ⌊ ⌋ι = 540 Π 267 ἐκ νηῶν ἐχέοντο (Myrm.) ' ⌊ ⌋ι ≅ inc. sed. fr. 1,4 p. 71 Ki. Schlachtlärm: *M* 289 (Steine fliegen in beide Richtg.en des Kampfes) τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ πᾶν δοῦπος ⌊ὀρώρει⌋ κ 122 (Laistrygonen werfen von den Felsen m. Steinen) ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ⌊ ⌋ ' ἀνδρῶν τ' ὀλλυμένων νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων *I* 573 τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ⌊ ⌋ ' πύργων βαλλομένων *B* 810 ἐκ δ' ἔσσυτο λαός, ' πεζοί θ' ἱππῆές τε· ⌊πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει⌋ = Θ 59 = ω 70 Δ 449 σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ' ἔγχεα καὶ μένε' ἀνδρῶν ' ... ἀτὰρ ἀσπίδες ... ' ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, ⌊ ⌋ = Θ 63 Sc. 401 τὴν ὥρην μάρναντο, ⌊ ⌋ Th. 709 φέρον δ' (Blitze u. Donner) ἰαχήν τ' ἐνοπήν τε ' ἐς μέσον ἀμφοτέρων· ὄτοβος δ' ἄπλητος ⌊ὀρώρει⌋ ' σμερδαλέης ἔριδος Lärm vom Holzfällen: Π 633 (Gl.) ὥς τε δρυτόμων ἀνδρῶν ὀρυμαγδὸς ὀρώρῃ (ci. Bekker, ὀρώρει vulg., ὄρωρεν v.l.) ' οὔρεος ἐν βήσσῃς, ἔκαθεν δέ τε γίγνετ' ἀκουή, Plqu. -ει paßt nicht in Gl., auch nicht „used as a pres." (Janko, Iliad z.St., ähnl. Ariston. in sch. Π 633a), Konj. in Gl. übl., vgl. Kühner-Gerth I 162 A.3 u. 251, La Roche u. Mazon z.St.; -ει viell. alter Konj. (vgl. Mazon u. Schulze, Kl. Schr. 337), -εν wohl ant. Problemlösg.sversuch Klage: Ω 512 κλαῖ' (Priam.) ... ' αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἑὸν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὖτε ' Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ⌊ ⌋ ω 48 μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτῃς ἁλίῃσιν ' ἀγγελίης ἄϊουσα· βοὴ δ' ἐπὶ πόντον ⌊ ⌋ ' θεσπεσίη Hochzeitsgesang: Σ 493 νύμφας δ' ἐκ θαλάμων ... ' ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ, ⌊πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει⌋ Sc. 274 τοὶ μὲν γὰρ ... ' ἤγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, ⌊ ⌋ **cc** Äußere Ereignisse (Kampf[getümmel], Streit, Erschütterg., Leid) – vgl. Med. (2aδ) u. 'äußere Ereignisse' als Obj. in 1aδ Krieg, Streit: *B* 797 (Iris / Polites zu Priam.:) „πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν" *es ist Krieg* *M* 348 (Menesth. zu Thootes: „hole die beiden Aiasse hierher) εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ ⌊νεῖκος ὄρωρε⌋ν (dann soll wenigstens der Telamonier m. Teukros kommen)" 361 (Ausführg.:) „εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ ⌊ ⌋ν" Γ 87 τοῦ (Alex.) εἵνεκα ⌊ ⌋ν *dessentwegen der Streit ausgebrochen ist* ≅ *H* 374 (⌊ ⌋ [ὄρωρεν, ὀρώρει vv.ll.]) = 388 *N* 122 (Pos. als Kalchas zu den Gr.:) „δὴ γὰρ μέγα ⌊ ⌋ν (Hektor kämpft schon bei den Schiffen)" *O* 400 (Patr. zu Euryp.: „ich kann nicht mehr länger hier bleiben) δὴ γὰρ μέγα ⌊ ⌋ν" Ω 107 (Zeus zu Thetis:) „ἐννῆμαρ δὴ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν ' Ἕκτορος ἀμφὶ νέκυι" *schon neun Tage herrscht Streit* *P* 384 τοῖς δὲ πανημερίοις ἔριδος μέγα ⌊ ⌋ι ' ἀργαλέης Σ 498 λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι· ἔνθα δὲ νεῖκος ' ὤρωρει Kampfgetümmel, Erschütterg.: *P* 397 (Tr. u. Gr. hoffen, Patr.' Leiche auf ihre Seite zu ziehen) περὶ δ' αὐτοῦ μῶλος ⌊ὀρώρει⌋ Th. 849 (beim Kampf zw. Zeus u. Typhoeus kochten Erde, Himmel u. Meer) θυῖε δ' ἄρ' (Meer) ... ' ῥιπῇ ὕπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἄσβεστος ⌊ ⌋ Leid: Λ 658 (Nestor zu Patr.:) „οὐδέ τι οἶδε (Ach.) ' πένθεος, ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν" (denn die Besten sind verwundet)" *ist über das Heer hereingebrochen* od. *hat sich ... ausgebreitet* **dd** menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen (Kniegelenk als Kraftzentrum) – vgl. Med. (2aε) u. γοῦνα als Obj. *Y* 93 ≅ *X* 204 *I* 610 εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' ἐν στήθεσσι μένῃ καί μοι φίλα ⌊γούνατ' ὀρώρῃ⌋ = *K* 90 *X* 388 ὄφρ' ἂν ἔγωγε ' ζωοῖσιν μετέω καί μοι φίλα ⌊ ⌋ (ζωὸς ἐν Ἀργείοισι φιλοπτολέμοισι μετείω v.l. ant.) σ 133 (Bettler:) „οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι (Mensch) κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω, ' ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ καὶ ⌊ ⌋" Λ 477 (Gl.: getroffener Hirsch entflieht dem Jäger) ὄφρ' αἷμα λιαρὸν καὶ ⌊ ⌋ (-ει v.l.)" **12** Med. **2a** intrans. – vgl. dazu Kompos. ἀν-, ἀπ-, ἐπ-, ὑπ- (II 1, 2, 3b, 4c, 5c) *sich erheben, aufstehen, aufspringen, sich aufmachen, losgehen, beginnen, losstürmen, aus-, losbrechen, sich bewegen(?)* – überw. als Präd. (Ind., Imp.), im HS, 1× (Θ 474) im abh. Inf., rel. selten (10×) im abh. NS od. (11×) im abh. Ptz.; Zweck der Handlg. dargestellt durch Inf. (ἀήμεναι γ 176, εὕδειν β 397, ἴμεν/ἰέναι ζ 255, η 14 / Sc. 40, καιέμεν Ξ 397, νιφέμεν *M* 279, πετέσθαι

N 62), Finalsatz (*ἵνα*: *Λ* 2⁺), Ptz. (*ἀγγελέουσα Θ* 409⁺, *κέων η* 342, *οἴσων θ* 256, *ἀνερειψαμένη* Th. 990, *φέρουσα* h. Merc. 185) od. durch parall. Verben (zweifacher Imp.: *Δ* 509, *E* 109, *M* 440, *Σ* 170, *Φ* 331). Das plötzl., schnelle, heftige einer Bew. bes. beim Aor. oft durch Adv. (*αἶψα Ψ* 214, *χ* 364, *ἄμυδις Y* 158, *αὐτίκα Γ* 267, *Y* 140, *Ψ* 488. 664. 754, *ἐξαίφνης P* 738, *Φ* 14, *καρπαλίμως ξ* 499, *νέον H* 64) od. wie beim Pf. durch präd. od. attr. Adj. zum Subj. des Verbs (*ἀεικής K* 483⁺, *ἀκάματον Φ* 14, *ἄσβεστος A* 599⁺, *ἄσπετος K* 523, *ξ* 412, *δεινή Θ* 135, *δυσαής E* 865, *ἔκπαγλος ξ* 522, *ἐπασσύτερον Δ* 423, *ἐπεσσύμενον P* 738, *μέγα π* 98. 116, *τόσσος Ξ* 397, *Y* 66, vgl. *πολὺ πρῶτος H* 162, *Ψ* 288, *δεύτερος Γ* 349, *P* 45 od. *λέων ὥς Λ* 129, *Y* 164 u. *ὠκύπτερος N* 62) od. durch doppeltes Subj. (*ἔρις* + *νεῖκος υ* 267, Th. 782, *κλαγγή* + *κυδοιμός K* 523, vgl. *νεῖκος πολέμοιο N* 271) ausgedrückt; die sonst in der Bed. enthaltene Vorwärts- od. Aufwärtsbew. nicht erkennbar in *τ* 377. 524; Bed. wie sonst *ὀρίνω* (s. 2aε) **2aα** Subj. Lebewesen (Menschen, Götter, Tiere [nur Vögel]) u. (sich bewegende) Sachen – vgl. dazu Kompos. in II 1. 2. 3c u. Lebewesen als Obj. in 1aα **aa** *aufstehen* (vom Sitzen), um eine Handlg. auszuführen, meist zur Beteil. am Wettkampf (vgl. *Ψ* 812 in II 1 u. *Ψ* 759 in II 4a), aber nie bloß zum Reden (dafür z.B. *στῆ δ' ὀρθός Ψ* 271 u.ö.), vgl. *ἀνίστημι* II Sp. 1241,65 ff. *H* 162 *ἐννέα πάντες ἀνέσταν.* ' ⌊*ὦρτο πολὺ πρῶτος μέν*⌋ (Ag., sitzen vorher, s. V. 65) *Ψ* 288 ⌊ ⌋ (Eum., Gr. sitzen, vgl. V. 257) *H* 163 *τῷ δ' ἐπὶ* ... ⌊*ὦρτο*⌋ (Diom., + [V. 164 ff.] Aianten, Idom., Mer., Euryp., [*ἂν δέ*] Thoas, Od.) = *Ψ* 290 *Ψ* 293 *τῷ δ' ἄρ' ἐπ'* ... ⌊ ⌋ (Men.) 708 ⌊*ὡς ἔφατ', ὦρτο δ' ἔπειτα*⌋ (Aias) = 811 836 ⌊ ⌋ (Polyp., V. 837 f.: *ἂν δέ* [Leonteos, Aias u. Epeios]) 859 ⌊ ⌋ (Teukros, V. 860: *ἂν δ'* [Mer.]) 488 *ὡς ἔφατ'* (Idom.), ⌊*ὦρνυτο δ'*⌋ (Aias) *αὐτίκ'* (im Streit, sitzt vorher, vgl. V. 448) = 754 (V. 755: *ἂν δ'* [Od.] ... *ἔπειτα δὲ* [Antil.]) 664 *ὡς ἔφατ'*, ⌊ ⌋ (*ὄ-* v.l.) *αὐτίκ'* (Epeios) 707 (Ach.:) „⌊*ὄρνυσθ'*⌋ *οἷ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθον*" ≅ 753 = 831 *φ* 141 (Antin. zu den Freiern:) „⌊ ⌋ *ἑξείης ἐπιδέξια πάντες ἑταῖροι*" (zum Bogenschießen) *θ* 111 *ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε καὶ ἐσθλοί.* ' ⌊*ὦρτο*⌋ *μὲν Ἀκρόνεώς τε καὶ* (+ 11 EN + [V. 115] *ἂν δὲ καὶ* [Euryalos]) *ξ* 499 *ὡς ἔφατ'*, ⌊ ⌋ *δ' ἔπειτα Θόας* ... ' *καρπαλίμως* ... ' *βῆ δέ θέειν* (sie liegen vorher, V. 475) *Λ* 645 *τὸν δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς* ⌊*ἀπὸ θρόνου ὦρτο*⌋, vgl. *ἀπό* I Sp. 1056,45 *Ω* 515 *αὐτίκ'* ⌊ ⌋ (Ach.), *γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη χ* 364 *αἶψα δ' ὑπὸ* (*ἀπό* v.l.) *θρόνου ὦρτο* (Medon) ... ' *Τηλέμαχον δ' ἄρ' ἔπειτα προσαΐξας λάβε γούνων* **bb** vom Bett *aufstehen*, vgl. *θ* 3 in II 1 u. vgl. 'aufwecken' (*ψ* 348 in 1aαaa, *K* 518, *ψ* 367 in 1aαbb) *β* 2 ⌊*ὦρνυτ'* (Tel.) *ἄρ' ἐξ εὐνῆ*⌋*φιν* (*ὄ-* v.l.) (*εἵματα ἐσσάμενος*) *γ* 405 ⌊ ⌋*φι* (Nestor) *δ* 307 ⌊ ⌋*φιν* (Men.) ... ' *εἵματα ἐσσάμενος θ* 2 ⌊ ⌋*ς* (Alkin.) *Λ* 2 *Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ'* ... *Τιθωνοῖο* ' *ὦρνυθ'* (*ὄ-* v.l.), *ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσι* = *ε* 2 = *T* 2 (⌊*ἀπ' Ὠκεανοῖο, ῥοάων*⌋) h. Merc. 185 *ἠὼς δ'* ... ' *ὦρνυτ'* ⌊ ⌋ *ψ* 348 *ὦρτο δ' Ὀδυσσεὺς* ' *εὐνῆς ἐκ μαλακῆς* h. Ven. 177 *ἐξ ὕπνου τ' ἀνέγειρεν* (Aphr.) ... ' „*ὄρσεο, Δαρδανίδη*" **cc** *sich aufmachen* zu, *beginnen* m. einer Handlg. (unabhängig davon, ob einer vorher sitzt od. steht), oft zur Betong. der Eile, m. der die dann beschriebene Handlg. ausgeführt wird, werden soll, vgl. *βῆ δ' ἰέναι*; aber immer, außer *M* 279, m. Aspekt der körperl. Bew., vgl. *ἀπόρνυμι* in II 2 *Δ* 264 (Ag. zu Idom.:) „⌊*ἀλλ' ὄρσευ πόλεμονδ'*⌋ (*ὄρσεο* v.l., *ὄρσο πτ.* Nauck, cf. Chantraine, Gr. h. I 59 f.), *οἷος πάρος εὔχεαι εἶναι*" *mache dich auf zum Kampf* *T* 139 (Ag. zu Ach.:) „⌊ ⌋*ε* (*ὄρσεο* v.l., *ὄρσο πτ.* Nauck) (*καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς*)" *β* 397 *οἱ δ'* (Freier) *εὕδειν ὤρνυντο* (*ὄ-* v.l.) *κατὰ πτόλιν ζ* 255 *ὤτρυνεν δ'* (Naus.) *Ὀδυσῆα* ... ' „*ὄρσεο νῦν, ὦ ξεῖνε,* ⌊*πόλινδ' ἴμεν*⌋," *η* 14 *καὶ τότ'* ... *ὦρτο* (Od.) ⌊ ⌋ Sc. 40 *οὐδ' ὅ γε πρὶν δμῶας καὶ ποιμένας* ... ' *ὦρτ'* (Amphitryon, bei Heimkehr) *ἰέναι, πρίν κτλ.* *Θ* 409 *ὡς ἔφατ', ὦρτο δὲ Ἶρις* ... ' *βῆ δ'* = *Ω* 77 = 159 (*ἶξεν δ'*) *η* 342 (Dienerinnen:) „*ὄρσο* (*ὄρσεο, ὦρσο* vv.ll.) *κέων, ὦ ξεῖνε· πεποίηται δέ τοι εὐνή*" *θ* 256 *ὦρτο δὲ κῆρυξ* ' *οἴσων φόρμιγγα* (für Sänger) Th. 990 *παῖδ'* (Phaëthon) *ἀταλὰ φρονέοντα* ... ' *ὦρτ'* (Aphr.) *ἀνερειψαμένη Γ* 267 (Priam. u. Ant. steigen vom Wagen ab u. gehen *ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν*) ⌊*ὤρνυτ*⌋*ο* (*ὄ-* v.l.) *δ' αὐτίκ' ἔπειτα* (Ag.) ... ' *ἂν δ'* (Od.), sie machen sich auf zur Eidesleistg. *H* 20 *βῆ ῥα* (Ath.) *κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα* ' ... *τῇ δ' ἀντίος* ⌊ ⌋' (*ὄρνυτ'* v.l.) *Ἀπόλλων O* 124 ⌊*ὦρτο*⌋ (Ath.) *διὲκ προθύρου, λίπε δὲ θρόνον* Sc. 30 ⌊ ⌋ *δ'* (Zeus) *ἀπ' Οὐλύμποιο* ... ' *ἱμείρων φιλότητος ἐϋζώνοιο γυναικός Γ* 250 (Idaios:) „⌊*ὄρσ*⌋*εο Λαομεδοντιάδη, καλέουσιν ἄριστοι*" *Δ* 204 (Talthybios:) „⌊ ⌋' (⌊ ⌋*ε*', ⌊ ⌋*εο* vv.ll.) *Ἀσκληπιάδη, καλέει* (Ag.)", Machaon sitzt zwar (V. 210), aber d. Aufford. richtet sich nicht auf d. Aufstehen, sondern auf d. Sich-Aufmachen *Ω* 88 (Iris:) „⌊ ⌋*ο* (⌊ ⌋*εο* v.l.), *Θέτι· καλέει* (Zeus)" *E* 109 (Diom.:) „⌊ ⌋*ο* (⌊ ⌋*ε*, ⌊ ⌋*εο* vv.ll.), *πέπον* ... *καταβήσεο δίφρου*" (er steht auf dem Wagen) *Π* 126 (Ach.:) „⌊ ⌋*εο, διογενὲς Πατρόκλεες*" (V. 129: *δύσεο τεύχεα θᾶσσον*) *Σ* 170 (Iris:) „⌊ ⌋*εο, Πηλεΐδη* ... ' *Πατρόκλῳ ἐπάμυνον*" *Φ* 331 (Hera:) „⌊ ⌋*εο, κυλλοπόδιον* (*ἀλλ' ἐπάμυνε τάχιστα*)" *χ* 395 (Tel. zu Eurykl.:) „*δεῦρο δὴ* ⌊ ⌋*ο* (⌊ ⌋*εο* Hdn.), *γρηῦ*" *M* 279 (Gl.) *ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμειαὶ* ' ... *ὅτε τ'* ⌊*ὤρετο*⌋ (Zeus) ... ' *νιφέμεν sobald er angefangen hat schneien zu lassen* **dd** sich zum Kampf erheben *Θ* 474 *οὐ γὰρ πρὶν πολέμου ἀποπαύσεται* (Hektor) ... ' *πρὶν ὄρθαι* (*ὄρσαι, ὦρσαι, ὦρθαι* vv.ll.) *παρὰ ναῦφι* ... *Πηλεΐωνα X* 102 *νύχθ' ὕπο τήνδ' ὀλοήν, ὅτε τ'* ⌊ ⌋ *δῖος Ἀχιλλεύς H* 211 *τοῖος ἄρ' Αἴας* ⌊*ὦρτο*⌋ (vgl. *σεύατο* V. 208) *Y* 48 *ἐπεὶ μεθ' ὅμιλον Ὀλύμπιοι ἤλυθον ἀνδρῶν,* ' ⌊ ⌋ *δ' Ἔρις* ... *αὖε δ' Ἀθήνη Σ* 203 *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς* ⌊ ⌋ ... *ἀμφὶ δ' Ἀθήνη Ψ* 131 (Ach. befiehlt den Myrm.) *χαλκὸν ζώννυσθαι, ζεῦξαι δ' ὑπ' ὄχεσφιν ἕκαστον* ' *ἵππους· οἱ δ' ὤρνυντο* (*ὄ-* v.l.) ⌊*καὶ ἐν τεύχεσσιν ἔδυνον*⌋ *ω* 496 *ὁπλιζώμεθα θᾶσσον.* ' *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ὤρνυντο* ⌊ ⌋ vgl. *Δ* 264, *T* 139 in cc **ee** *heran-, losstürmen*, zu Angriff od. Verteidigg. (vgl. *Ψ* 689 in II 4cα): *Λ* 129 *ὁ δ'* ⌊*ἐναντίον ὦρτο λέων ὡς*⌋ (Ag.) *Y* 164 *ἑτέρωθεν* ⌊ ⌋ (Ach.) ' *σίντης E* 590 *τοὺς δ' Ἕκτωρ* ⌊*ἐνόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς* ' *κεκληγώς*⌋ (Tr. folgen) *Λ* 343 *Ἕκτωρ δ' ὀξὺ* ⌊ ⌋ *Γ* 349 (zuerst wirft Alex. *ἔγχος*) *ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ· ὁ δὲ* (Men.) *δεύτερος* ⌊*ὤρνυτο*⌋ (*ὄ-* v.l.) *χαλκῷ* (m. dem Speer) ≅ *P* 45 (*ὄ-* v.l.) *E* 17 *οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος* ⌊ ⌋ (*ὄ-* v.l.) (Diom.) *χαλκῷ* = *Π* 479 (*ὄ-* v.l.) 13 *τώ οἱ* (dem Diom.) ... *ἐναντίω ὠρμηθήτην*, (Söhne des Dares) ' *τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιιν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς* ⌊ ⌋ (*ὄ-* v.l.) *πεζός Δ* 509 *κέκλετ'* (Ap.) *ἀΰσας·* ' „⌊*ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες*⌋„ *μηδ' εἴκετε χάρμης* ' *Ἀργείοις*" *M* 440 „*ἤϋσεν δὲ* (Hektor) ... *γεγωνώς·* ' „⌊ ⌋„ *ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος* ' *Ἀργείων*" *E* 102 *μακρὸν ἄϋσε* (Pand.) ... ' „*ὄρνυσθε, Τρῶες*" *Δ* 421 *ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο* (Diom.) *χαμᾶζε·* ' *δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος* ' *ὀρνυμένου des losstürmenden*, nicht 'sich erheben' (Diom. steht vorher im Wagen) Th. 843 *ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος* ' *ὀρνυμένοιο ἄνακτος*, vgl. V. 855 *ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος* u. vgl. West zu V. 842 *Y* 158 *κάρκαιρε δὲ γαῖα πόδεσσιν* ' *ὀρνυμένων ἄμυδις* (sc. *ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων*) *Λ* 326 (*ἀν' ὅμιλον ἰόντε κυδοίμεον* [Od. u. Diom.]) *ὡς ὅλεκον Τρῶας πάλιν ὀρμένω* (Tyrannio, codd. nonn., *παλινορμένω* Arist., vulg., at cf. app. crit. ap. West) *nachdem sie wieder vorgestürmt waren* (nachdem vorher Hektor d. Gr. in d. Flucht geschlagen hatte) **ff** Subj. Vogel *N* 62 *αὐτὸς δ' ὥς τ' ἴρηξ ὠκύπτερος* ⌊*ὦρτο*⌋ *πέτεσθαι,* ' *ὅς ῥά τ'* ... ' *ὀρμήσῃ πεδίοιο*

διώκειν ὄρνεον ἄλλο Op. 568 *τὸν δὲ* (sc. Stern Arktur) *μέτ' ὀρθογόη Πανδιονὶς ⌊ ⌋ χελιδὼν ' ἐς φάος ... ἔαρος* **gg** feste Gegenstände, d. sich bewegen (Schiff, Speere) *μ* 183 (Erz.) *ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας, ' ῥίμφα διώκοντες, τὰς δ'* (Sirenen) *οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς ' ἐγγύθεν ὀρνυμένη aus der Nähe auftauchend* = 'sich erhebend' (aus der Sicht der Sirenen) od. (aus der Sicht des Erzählers) 'sich bewegend', 'heranstürmend' (Bezug auf *ῥίμφα διώκοντες* 'leicht dahinfliegend'?), vgl. L³30 A.19 *Λ* 572 *ἄλλα μὲν* (sc. *δοῦρα*) *ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν ὄρμενα* (*ὄρμενα* v.l.) *πρόσσω* (viele blieben dazw. in der Erde stecken, *λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι*) *vorwärts stürmend*, vgl. *O* 542f. (*αἰχμὴ πρόσσω ἱεμένη*) **2aβ** Naturereignisse: Winde, Wellen, Feuer, Staub, Geruch, Schaum – vgl. Kompos. in II4c, sowie 1bβaa (Pf.) u. Naturereignisse als Obj. in 1aβ Winde (vgl. *γ* 176 u. *ὀρέοντο B* 398): *E* 865 (Gl.) *ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ ' καύματος ἐξ, ἀνέμοιο δυσαέος ⌊ὀρνυμένοιο⌋ H* 64 (Gl.) *Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ ' ⌊ ⌋ νέον ξ* 522 *οἱ* (Eum.) *παρακέσκετ'* (Mantel) *ἀμοιβὰς ' ἔννυσθαι, ὅτε τις χειμὼν ἔκπαγλος ὄροιτο* Wellen (vgl. *Φ* 248. 324): *Δ* 423 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης ' ὄρνυτ' ἐπασσύτερον Ζεφύρου ὕπο κινήσαντος sich die Wogen des Meers eine nach der anderen erheben*, vgl. *κορύσσεται* V. 424, *κῦμα* Koll. (s. s.v. B1aα), vgl. L³31 A.25 *Ξ* 395 *οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον* (sc. wie Schlachtgeschrei) *βοάᾳ ποτὶ χέρσον, ' ποντόθεν ὀρνύμενον πνοιῇ Βορέω* (vgl. *ὤρετο* V. 397) *Ψ* 214 *αἶψα δὲ πόντον ἵκανον* (Winde) *ἀήμεναι, ὦρτο* (*ἦλθε* v.l.) *δὲ κῦμα ' πνοιῇ ὕπο λιγυρῇ* Feuer: *Θ* 135 (Zeus' Blitz schlägt vor Diom. ein) *δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο brach los, flammte auf P* 738 (Gl.) *ἠΰτε πῦρ, τό τ' ἐπεσσύμενον πόλιν ἀνδρῶν ' ⌊ὄρμενον ἐξαίφνης⌋ φλεγέθει*, vgl. *Π* 123 (*αἶψα κατ' ... κέχυτο φλόξ*) *Φ* 14 (Gl.) *τὸ δὲ φλέγει ἀκάματον πῦρ ' ⌊ ⌋ Ξ* 397 (Gl.) *οὔτε πυρὸς τόσσος γε ποτὶ βρόμος αἰθομένοιο ' ... ὅτε τ' ὤρετο* (*ὤρορε* v.l.) *καιέμεν ὕλην wenn es losbricht*, gnom. Aor., zum Inf. vgl. *Ψ* 210 (1aβ) Staub: *Γ* 13 *τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσαλος ὤρνυτ'* (*ὅ-* v.l.) *ἀελλὴς ' ἐρχομένων stieg auf*, vgl. *B* 150f., *Ψ* 365f.: (*κονίη*) *ἵστατ' ἀειρομένη* (wie *νέφος Ψ* 366), Sc. 62: (*κόνις*) *ἀμφιδεδήει Λ* 151 *ἱππεῖς δ'* (sc. *ὅλεκον*) *ἱππῆας· ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη ' ἐκ πεδίου* (*τὴν ὦρσαν πόδες ἵππων*) Geruch: h. 7, 36 *ἀνὰ νῆα ... ' ἠδύποτος κελάρυζ'* (sc. *οἶνος*) *εὐώδης, ὤρνυτο* (*ὅ-* v.l.) *δ' ὀδμὴ ' ἀμβροσίη* Schaum: Th. 191 *ὡς φέρετ'* (sc. *μήδεα* des Uranos) *ἅμ πέλαγος ... ἀμφὶ δὲ λευκὸς ' ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο* **2aγ** Geschrei, Lärm u. and. akust. Äußerg.en (Stöhnen); vgl. Kompos. in II3b sowie 1bβbb (Pf.) u. Geschrei, Lärm als Obj. in 1aγ Schlachtgeschrei: *M* 377 *σὺν δ' ἐβάλοντο μάχεσθαι ἐναντίον, ⌊ὦρτο δ' ἀϋτή⌋ O* 312 *Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες, ⌊ ⌋ ' ὀξεῖ' ἀμφοτέρωθεν Υ* 374 *τῶν δ' ἄμυδις μίχθη μένος, ⌊ ⌋* Schlachtlärm: *K* 523 *Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ⌊ὦρτο⌋ κυδοιμός Υ* 66 *τόσσος ἄρα κτύπος ⌊ ⌋ θεῶν ἔριδι ξυνιόντων Π* 635 *τῶν ⌊ὤρνυτ⌋ο* (*ὅ-* v.l.) *δοῦπος ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης ' χαλκοῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τ' εὐποιητάων, ' νυσσομένων ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν*, vgl. V. 633 in 1bβbb *T* 363 *ὑπὸ δὲ κτύπος ⌊ ⌋ο* (*ὀ-* v.l., *ὄτρυνε* ap. Allen error editoris) *ποσσὶν ' ἀνδρῶν* Stöhnen: *K* 483 *κτεῖνε δ' ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ⌊ ⌋ ' (ὅ-, ὤρορ'* vv.ll.) *ἀεικὴς ' ἄορι θεινομένων, ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα* ≅ *ω* 184 ≅ *Φ* 20 ≅ *χ* 308 (vv.ll. *ὅ-*) Lärm von Schweinen: *ξ* 412 *κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὦρτο* (*ἦλθε* v.l.) *συῶν αὐλιζομενάων* **2aδ** Äußere Ereignisse (Streit) – vgl. 1aβcc (Pf.) u. 'äußere Ereignisse' als Obj. in 1aδ *Υ* 140 (Pos.:) *„αὐτίκ' ἔπειτα καὶ ἄμμι παρ' αὐτόθι νεῖκος ὀρεῖται* (*ὄρηται, ἐτύχθη* vv.ll.) *' φυλόπιδος" wird ausbrechen, beginnen π* 98 *οἷσί* (sc. Brüdern) *περ ἀνὴρ ' μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα ⌊νεῖκος ὄρηται⌋* = 116 *υ* 267 (Tel. zu Freiern:) *„ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς ' καὶ χειρῶν, ἵνα μή τις ἔρις καὶ ⌊ ⌋"* Th. 782 *ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται N* 271 (Mer.:) *„μετὰ πρώτοισι μάχην ἀνὰ ... ' ἵσταμαι, ὁππότε νεῖκος ὀρώρηται πολέμοιο"*, zur Form (Konj. Pf.) vgl. Wackernagel, Unt. 145, Chantraine, Gr. h. I 460, L³25 A.2, Shipp, Studies 117 **2aε** menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen, sonst. (Kraft, Ruhm, Wille, Herz[?],); vgl. Kompos. in II5c sowie 1bβdd (Pf.) u. Fähigk.en als Obj. in 1aε; zu *θυμός* als Subj. (*τ* 377. 524) nur allg. Bed. „bewegen" (ohne Richtg. u. ohne Aspekt 'sich erheben') mögl., wofür sonst keine Parall. (vgl. aber *νόος* als Subj. in *α* 347 sowie *Λ* 572, *μ* 183 in 2aαgg), offenbar Bed.-Entlehng. von *ὀρίνω* (s.d. B1cα, u. vgl. L³25f. 47ff.) Kraft: *Λ* 827 (Euryp.: „viele sind getroffen) *χερσὶν ὕπο Τρώων· τῶν* (*τοῦ* v.l.) *δὲ σθένος ὄρνυται αἰέν"* (*ἀὲν ὄρωρε* v.l., cf. West, Ptol. Pap. 115) *erhebt sich immer mehr = nimmt immer mehr zu*, *σθένος* entweder die Kraft (der Tr. od. [bei Lesg. *τοῦ*] Hektors) od. die Stärke des tr. Heeres (ggüber den Gr.) *E* 532 (Ag.:) *„φευγόντων δ' οὔτ' ἄρ κλέος ὄρνυται οὔτε τις ἀλκή" = O* 564 *kann sich weder Ruhm noch Stärke erheben* = „erwächst weder ..." (L³31) Wille: *α* 347 (Tel.:) *„τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν ' τέρπειν ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται;" wohin immer d. Sinn sich erhebt, bewegt*, d.h. wie er will, vgl. *νόος* B1bβ Herz: *τ* 377 (Eurykl.:) *„τῶ σε πόδας νίψω ἅμα τ' αὐτῆς Πηνελοπείης ' καὶ σέθεν εἵνεκ', ἐπεί μοι ⌊ὀρώρεται ἔν⌋δοθι θυμὸς ' κήδεσιν" da mir das Herz drinnen in Wallg. ist vor sorgenden Gedanken* (L³48) 524 (Pen.:) *„ὡς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ⌊ ⌋θα καὶ ἔνθα, ' ἠὲ μένω παρὰ παιδὶ* (*ἦ ἤδη ἅμ' ἕπωμαι*) *so wogt auch mir das Herz nach zwei Seiten, hierhin u. dorthin, (bei der Überlegg.), ob ich hier beim Sohn bleiben soll od. ...* (L³49, vgl. *π* 73ff. *μερμηρίζει*); zur Form: Wathelet, Traits éoliens 160f. **2b** Med., trans., refl. *er sucht (für) sich* Hes. fr. 280, 17 ... *ἐκείνους φασὶ κασιγνήτας μεγ[. . .]. . ᾳς ' μνησ]τεύειν, γαμέειν δὲ φίλων ἀπάγ[ευθε τοκήων ']. . . . . αι ἐκ μακάρων γάμον ὄρνυται ἐδγώσασθαι ' αὐτοκ]ασιγνήτην ὁμοπάτριον*, offensichtl. nicht nur Inf. *ἐδνώσασθαι* Obj., sondern auch *γάμον*; *μακάρων* entweder auf vorhergehendes 'nach dem Plan der Götter' od. zu *γάμον* 'Ehe m. Göttern'

II Kompos. **II1** *ἀνα-* (nur Med., in DSV) *aufstehen*, Subj. Person (wie in 12aα): *Ψ* 812 *⌊ἂν δ' ἄρα ... ὦρτο⌋* (Diom.), vom Sitzen, zur Beteil. am Wettkampf (vgl. 12aαaa) *θ* 3 *⌊ ⌋* (Od.), vom Bett (vgl. 12aαbb) vgl. v.l. *ἀνῶρτο A* 599 (in II3b) u. *ἄν* (m. zu ergänz. Verb) *Γ* 268 (nach V. 267), *H* 168 (nach V. 163), *Ψ* 755 (nach V. 754), *Ψ* 837. 838 (nach V. 836), *Ψ* 860 (nach V. 859), *θ* 115 (nach V. 111 [*ὦρτο* od. *ἔστη*]), vgl. I Sp. 759, 4

II2 *ἀπο-* (nur Med., in KSV) *sich aufmachen, aufbrechen*, Subj. Person (Mensch, Gottheit), wie in 12aαcc, immer m. Nenng. des Ortes, von dem aus (*-θεν*) einer aufgebrochen ist, vgl. I Sp. 1059, 57ff.: vgl. Präp. *ἀπό I* 353 (1aδ), *M* 253 (II4a), *η* 169 (I1aαbb), Th. 191 (I2aβ) *E* 105 (Pand.: „Diom. wird das Geschoß nicht lange aushalten) *εἰ ἑτέον με ' ὦρσεν* (Ap.) ... *⌊ἀπορνύμεν⌋ον* (*-ος* v.l.) *Λυκίηθεν"* Th. 9 *ἔνθεν* (sc. Helikon) *⌊ ⌋αι* (*στεῖχον*, Musen) Vit. p. 9, 8 *ἔνθεν ⌊ ⌋αι Μοῦσαι* h. Ap. 29 *ἔνθεν* (sc. Delos) *⌊ ⌋ος πᾶσι θνητοῖσιν ἀνάσσεις*

II3 *ἐν-* (trans. Akt. u. Med. – 5× KSV, 9× DSV) **3a** trans. Akt. *erregen* **αα** Obj. Klagen (wie in I1aγ): *Z* 499 *τῇσιν δὲ* (= Dienerinnen) *γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν* (Androm.) **ββ** Obj. Getümmel (vgl. I1aδ): *Λ* 53 *ἐν δὲ κυδοιμὸν ' ⌊ὦρσε⌋* (Zeus) *κακόν* (sc. den Gr.) *Σ* 218 *φθέγξατ'* (Ath.) *· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ⌊ ⌋ κυδοιμόν* (durch das Brüllen) **γγ** Obj. menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweise (wie in I1aε): Kraft, Stärke: *B* 451 (Ath. hält Aigis hoch) *διέσσυ-*

το λαὸν 'Αχαιῶν ' ὀτρύνουσ' ἰέναι· ἐν δὲ σθένος ⌊ ⌋ν ἑκάστῳ (-ου v.l.) *' καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι Θ*335 *Τρώεσσιν ... ἐν μένος ⌊ ⌋ν* (Zeus) Furcht, Panik: *Λ*544 *Αἴαντ' ... ἐν φόβον ⌊ ⌋* (*ὦρσεν* v.l.) (Zeus) 4 *N*362 *'Ιδομενεὺς Τρώεσσι μετάλμενος ἐν φόβον ⌊ ⌋ Ξ*522 (so schnell wie Aias war keiner beim Verfolgen von Fliehenden) *ὅτε τε Ζεὺς ἐν φόβον ὄρσῃ* (*ὥρσῃ, ὦρσεν, ὦσεν* vv.ll.) *O*62 (Zeus:) „*'Αχαιοὺς ' αὖτις ἀποστρέψῃσιν* (Hektor) *ἀνάλκιδα φύζαν ἐνόρσας*" 366 *πολὺν κάματον καὶ ὀϊζὺν ' σύγχεας* (Ap.) *'Αργείων, αὐτοῖσι δὲ φύζαν ἐνῶρσας* Lust (an Spiel u. Tanz): *ψ*144 (Sänger nahm die Leier) *ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὦρσε ' μολπῆς τε ... καὶ ... ὀρχηθμοῖο* **3b** Med. *sich erheben*, nur Subj. Lachen (vgl. allg. I2aγ u. Lachen als Obj. *υ*346 in I1a4γ): *A*599 *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο* (*ἀν-* v.l.) *γέλως ... θεοῖσιν* (⌊beim Anblick⌋ des Heph.) = *θ*326 (⌊ ⌋ der Künste des Heph.) *θ*343 *ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ... θεοῖσιν* (über Hermes' Rede)

II4 *ἐπι* (Akt. trans. u. intrans. [Perf.], Med.; 12× KSV, 15× DSV); vgl. Präp. *ἐπί* (m. Dat.:) *H*163 = *Ψ*290. 293 (u. m. zu ergänzendem Verb) *H*164. 165. 167, (m. Akk.:) *E*590, *Λ*343 **4a** Akt. trans. *entgegen-, hin- antreiben, erregen* **αα** Obj. Lebewesen (vgl. oben I1aα) Subj. Gott (wie I1aαaa): *E*629 *Τληπόλεμον δ' ... ' ⌊ὦρσεν ἐπ'⌋ ... Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή M*293 *εἰ μὴ ἄρ' υἱὸν ἐὸν Σαρπηδόνα μητίετα Ζεὺς ' ⌊ ⌋ 'Αργείοισι E*765 (Zeus zu Hera:) „*ἄγρει μάν οἱ* (dem Ares) *⌊ἔπορσ⌋ον 'Αθηναίην*" *P*72 *ὅς ῥά* (Ap. in Gestalt des Kikonenführers) *οἱ* (Men.) *"Εκτορ' ⌊ἐπῶρσε⌋* Sc. 69 *αὐτὸς γάρ οἱ ⌊ ⌋* (Ap.) *βίην 'Ηρακληείην I*539 *δῖον γένος ... ' ⌊ὦρσε⌋ν* (Art.) *ἔπι χλούνην σὺν ἄγριον ἀργιόδοντα* (vgl. V.533 in I1aγ) Th.523 *οἱ* (Prom.) *ἐπ' αἰετὸν ⌊ ⌋* (Zeus) *τανύπτερον* Subjekt Mensch (wie I1aαbb): *H*42 (Ap.:) „*οἷον ἐπόρσειαν* (Gr.) *πολεμίζειν "Εκτορι*" *φ*100 *ὃν* (Od.) *τότ' ἀτίμα* (Antin.) *' ... ἐπὶ δ' ὤρνυε* (*ὀ-* v.l.) *πάντας ἑταίρους, ihn* (immerzu) *unwürdig behandelte ... u. auch die Gefährten dazu antrieb* **ββ** Obj. Naturereignisse (wie in I1aβ) Winde: *M*253 *ἐπὶ δὲ Ζεὺς ... ' ὦρσεν ἀπ' 'Ιδαίων ὀρέων ἀνέμοιο θύελλαν, ' ἣ ῥ' ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν ließ losbrechen*, zu *ἀπό* s. ISp.1052,74 *ε*385 *τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε* (Ath.) *κελεύθους, ' παύσασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας· ' ὦρσε δ' ἐπὶ* (*ὦσεν ἐπὶ* v.l.) *κραιπνὸν βορέην μ*313 *ὦρσεν* (*ὦρσε δ'* v.l., cf. van der Valk, Text. Crit. Od. 148) *ἔπι* (Zeus) *ζαῆν ἄνεμον ... ' λαίλαπι θεσπεσίῃ ε*109 *σφιν ⌊ἐπῶρσ' ἄνεμόν⌋* (Ath.) *τε κακὸν καὶ κύματα μακρά ι*67 *νηυσὶ δ' ⌊ ⌋* (Zeus) *βορέην ... ' λαίλαπι θεσπεσίῃ* Wellen: *ε*366 *ὦρσε δ' ἐπὶ* (Pos.) *μέγα κῦμα ... ' δεινόν τ' ἀργαλέον τε, κατηρεφές* u. s.o. *ε*109 **γγ** Obj. äußere Ereignisse (wie in I1aδ) Streit: *γ*161 *ἔριν ὦρσε* (Zeus den Gr.) *κακὴν ἔπι* Schicksalstag: *O*613 (Zeus ehrt u. unterstützt Hektor) *μινυνθάδιος γὰρ ἔμελλεν ' ἔσσεσθ'· ἤδη γάρ οἱ ἐπώρνυε* (*ἐπόρνυε* v.l.) *μόρσιμον ἦμαρ ' Παλλὰς 'Αθηναίη ὑπὸ Πηλεΐδαο βίηφιν war schon dabei, ihm den Schicksalstag zuzutreiben*, vgl. *σ*137 *ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι* Leid: *η*271 (Erz.) *ἦ γὰρ μέλλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ ' πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε* (Pos.) **δδ** Obj. menschl. Fähigk.en u. Verhaltensweisen (wie in I1aε) Stärke: *Y*93 (Aen.) „*μοι ἐπῶρσε* (*ἐν-* v.l.) (Zeus) *μένος λαιψηρά τε γοῦνα*" ≅ *X*204 (Ap. dem Hektor), zu *γοῦνα* vgl. Ibββdd Schlaf: *χ*429 (Eurykl.:) „*εἴπω σῇ ἀλόχῳ, τῇ τις θεὸς ὕπνον ἐπῶρσε* (*ἔχευε/εν* v.l.)" Lust: h.Ven.2 *ἥ τε* (Aphr.) *θεοῖσιν ἐπὶ γλυκὺν ἵμερον ὦρσε, ' καί τ' ἐδαμάσσατο* (Menschen, Vögel u. alle Tiere), vgl. *ἵμερον ἔμβαλε Γ*139 **4b** Akt. intrans., nur Pf. *sich erheben, wachsen*, (vgl. Naturereignisse in I1bβaa) von Frucht des Weinstocks: h.7,41 *ἀμφ' ἱστὸν δὲ μέλας εἰλίσσετο κισσὸς ' ἄνθεσι τηλεθάων, χαρίεις δ' ἐπὶ καρπὸς ὀρώρει* **4c** Med. *aufstehen, losspringen, sich erheben, losbrechen* **αα** Subj. Lebewesen (Menschen, Götter, Tiere [nur Vögel], wie in I2aα) zur Teilnahme an Wettkampf (vgl. I2a4α aa): *Ψ*759 (Wettlauf) *ὦκα δ' ἔπειτα ' ἔκφερ' 'Οἰλιάδης· ἐπὶ δ' ὤρνυτο* (*ὄ-* v.l.) (Od.)... *' ἄγχι μάλ'* im Faustkampf (vgl. I2aαee): *Ψ*689 *σύν ῥ' ἔπεσον, σὺν δέ σφι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν. '...' ... ἐπὶ δ' ὤρνυτο* (*ὄ-* v.l.), Epeios sprang auf den Gegner los **ββ** Subj. Naturereignis (wie in I2aβ) Wind: *γ*176 *ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι* Fluß Skamander: *Φ*248 *οὐδέ τ' ἔληγε θεὸς μέγας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτῷ* (*αὐτόν* v.l.) *' ἀκροκελαινιόων brach über ihn los* 324 *ἦ, καὶ ἐπῶρτ'* (Flußgott) *'Αχιλῆϊ κυκώμενος, ὑψόσε θύων*

II5 *ὑπ(ο)-* (trans. Akt., intrans Akt. [Aor., Pf.] u. Med.; außer *ω*62 [KSV] immer DSV [13×]), vgl. Präp. *ὑπό Γ*13, *Λ*151 (in I3aβaa); kein Bed.untersch. zu Simplex sichtbar **5a** Akt. trans. *erregen* Obj. (Sehnsucht nach) Klage (vgl. I1aε): *Ψ*108 *ὡς φάτο* (Ach.), *τοῖσι δὲ πᾶσιν ⌊ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο⌋* = *δ*183 (Men.) ≅ *Ψ*153 (Ach.) *Ω*507 *τῷ δ'* (Ach.) *ἄρα πατρὸς ⌊ ⌋* (Priam.) = *δ*113 (Men. dem Tel.) *τ*249 *ὡς φάτο* (Bettler), *τῇ δ'* (Pen.) *ἔτι μᾶλλον ⌊ ⌋* ≅ *ψ*231 (Pen. dem Od., *κλαῖε*) **5b** Akt. intrans. **5bα** Aor. (wie in I1b): *sich* im Gesang *erheben, ertönen ω*62 *Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ... ' θρήνεον· ἔνθα κεν οὔ τιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας ' 'Αργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε* (*ἐπώρορε, ἐπόρνυε* vv.ll.) *Μοῦσα λίγεια*, je nach Verständnis von *Μοῦσα* (s. s.v. BII) entweder *so gewaltig erhob sich, erklang das Lied*, vgl. etwa *ὑμέναιος ὀρώρει Σ*493, od. *so erhob sich, ertönte die Muse*, vgl. *θ*539 in I1b; trans. Verständnis m. Obj. sc. *δάκρυα, γόον* o.ä. (Mutzbauer, Tempuslehre I235, LSJ s.v. *ὑπόρνυμι*: „such was the Muse's power to move", L[4]94ff. u. Heubeck, Odyssey z.St.) wenig plausibel (vgl. zu *N*78, *θ*539 in I1b) **5bβ** Pf. *sich erheben, sich ausbreiten*, Subj. Naturerscheing. (wie in I1bβaa) Glanz: h.32,4 *ἧς ἄπο* (Mond) *αἴγλη γαῖαν ἑλίσσεται ... ' ... πολὺς δ' ὑπὸ κόσμος ὄρωρεν ' αἴγλης λαμπούσης* Subj. Lärm (wie in I1bββbb): Th.70 *ἐρατὸς δὲ ποδῶν ⌊ὕπο δοῦπος ὀρώρει⌋ ' νισομένων πατέρ' εἰς ὅν* Hes.fr.158 *νοῦθος δὲ ποδῶν ⌊ ⌋* Th.703 (Gl.) *ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε ' πίλνατο† · τοῖος γάρ κε μέγας ⌊ ⌋ ' τῆς μὲν ἐρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξερηπόντος ' τόσσος δοῦπος ἔγεντο θ*380 *κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι ' ἑσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος* (*δοῦπος* v.l.) *ὀρώρει*, s. *ληκέω* II Sp.1686,62f. **5c** Med. *sich erheben* Sehnsucht (zu Klage, vgl. allg. II2aγ, *ἵμερος* als Obj. in I1aε u. II5a) *π*215 *ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν* (Tel. u. Od.) *ὑφ' ἵμερος ὦρτο* (*ὦρσε* v.l.) *γόοιο· ' κλαῖον δὲ λιγέως*

D suppl. Hes.fr.204,148; ci. *Λ*11 (Bentley, vgl. Wilamowitz, IuH 183 A.1), *Ξ*151 (Bentley), vgl. West zu *H*420; Zusatzvers: *T*361a; v.l. *Δ*427 (für *κίνυντο*), *K*159, *Π*656 (vgl. Kullmann, Wirken d. Götter 77), *Y*51. 62, *Ψ*234, *ε*60, *ψ*5, h.Merc.65

G adv. od. präp. lokale Angaben zu *ὄρνυμι*: *ἀμφί*: *I*573, *Λ*500, *Ω*107, Th.191; *ἀνά A*10, *Δ*436; *ἀντία*: *Y*79; *ἀντίος*: *H*20; *ἀπό*: *E*13, *Λ*645, *M*253, *Π*635, *T*2, *Ω*515, *η*169, *ψ*348, Th.191, Sc.30, h.Merc.185, vgl. *I*353 u. s. II2; *-δε*: *πόλεμόνδε Δ*264, *T*139; *δεῦρο*: *χ*395; *διέκ*: *O*124; *ἐγγύθεν*: *μ*183; *ἐκ, ἐξ*: *Λ*2, *Φ*335, *X*190, *β*2, *γ*405, *δ*307, *ε*2, *θ*2, *λ*600, vgl. *E*865; *ἐν*: *Δ*423, *Π*633, *Ω*107, Th.782 u. s. II3; *ἔνδοθι*: *τ*377; *ἔνθα*: *Σ*498, *τ*524; *ἐνθάδε*: *M*361; *ἔνθεν*: Th.9, h.Ap.29, Vit. p.9,8; *ἐπί*: *Ξ*254, *ω*48 u. s. II4; *ἐπιδέξια*: *φ*141; *ἐς*: Op.568; *-θεν*: *Λυκίηθεν E*105, *οὐρανόθεν ε*294, *ι*69, *μ*315, *ποντόθεν Ξ*395; *κατά*: *E*8, *Λ*658, *Ω*512, *β*397, *κ*122; *κεῖθι*: *M*348; *μετά*: *Ψ*14; *ὄππῃ*: *α*347; *πάλιν*: *Λ*326; *παρά*: *Θ*474, *Y*140; *περί*: *M*177, *P*397; *πρόσσω*: *Λ*572; *ὕπερ*: *M*289; *ὑπό*: *Γ*13, *Λ*151, *T*363, *χ*364 u. s. II5

M. Schmidt

ὀροθύνω [5i, 2o, 1c] **E** entweder zu *ἐρέθω* (Frisk II 424) od. zu *ὀρθός* (Bader, s. L)

M [⏑⏑⏓] *-ε(ν)* *N*351, *ε*292; *-ον* *Φ*312 [⏑⏑⏓×] *τὸν δ'/ τοὺς δ' -εν* *K*332, *O*572/595; *ἐξ-εν* Cypr.fr.7,9 p.38 Dav.; *-ει* *σ*407

Σχ sch.min. P.Mil. Vogl.119 zu *K*332: *π]αρώρμησε*, sch.D *K*332: *-εν· προέτρεψε. παρώρμησε*, *N*351: *—εν· εἰς ὁρμὴν ἤγαγε*, *Φ*312: *-ον· ἐρέθισον. διέγειρον*, sch.Barn. *ε*292: *-εν· ἐτάραξε. ξυνήγαγεν* **L** Bader, RPh 54, 1980, 262 ff.

B Menschen *antreiben, aufreizen*; Naturgewalten (Stürme/ Flüsse/Meer) *erregen, anschwellen lassen, aufwirbeln* — nur Akt. Präs.St. u. viell. Aor. (so Mutzbauer, Tempuslehre II 265, vgl. Chantraine, Gr.h.I 343 — aber immer auch Impf. mögl., s.u.), 3× stilist. am VE als Ggs. zu and. Handlg. — Wortf.: s. *ἐγείρω* (in synon. Kontext *N*351 u. *O*595), *ἐλαύνω*, *ὀρίνω*, *ὄρνυμι* **1** Obj. Menschen (2× einzelne, 3× Gruppe), 3× göttl., 2× menschl. Agens, nie Angabe des Wohin, auch nie folg. Inf., außer *σ*407 immer im/zum militär. Kampf *N*351 *Ἀργείους δὲ Ποσειδάων -ε μετελθών*, wahrsch. Impf. (vgl. Ameis-H. z.St.) wie *κύδαινε* V.350, *ἐνεμέσσα* V.353 u. *ἔγειρε* V.357 *K*332 *ὡς φάτο* (Hektor) *καί ῥ' ἐπίορκον ἐπώμοσε, τὸν δ'* (Dolon) *-εν*, Aor. nb. *ἐπώμοσε* mögl., aber auch Impf. zur Beschr. der Wirkg. der Handlg. 'den aber *trieb* er dadurch *an*' *O*572 *ὣς εἰπὼν ὁ μὲν αὖτις ἀπέσσυτο* (Men.), *τὸν δ'* (Antil.) *-εν*, sc. durch seine Rede, wie *K*332 Aor. u. Impf. mögl. (vgl. Ameis-H. z.St.), vgl. *ὤτρυνε* V.568 *O*595 *σφισιν* (den gg. die Schiffe anstürmenden Tr.) *αἰὲν ἔγειρε* (Zeus) *μένος μέγα, θέλγε δὲ θυμὸν ' Ἀργείων καὶ κῦδος ἀπαίνυτο, τοὺς δ' -εν*, nb. *αἰὲν ἔγειρε* wahrsch. auch *-εν* Impf. *σ*407 (Tel. zu Freiern:) „*δαιμόνιοι, μαίνεσθε καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ ' βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα· θεῶν νύ τις ὔμμ' -ει*" *stachelt euch auf*, wie sonst etwa *ἐρεθίζω* (s.d.) **2** Obj. Naturgewalten *ε*292 *σύναγεν* (Pos.) *νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον ' χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' -εν ἀέλλας ' παντοίων ἀνέμων*, auch nb. Aor. *ἐτάραξε* Impf. mögl., wie *σύναγεν* *Φ*312 (Skam. zu Simoeis:) „*ἐμπίπληθι ῥέεθρα ' ὕδατος ἐκ πηγέων, πάντας δ' -ον ἐναύλους, ' ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε ' φιτρῶν καὶ λάων*" *laß anschwellen*, vgl. *ὀρίνω* V.235. 313 Cypr.fr.7,9 p.38 Dav. (= fr.9,9 p.50 Ber.) (Zeus verfolgt Nemesis) *ἄλλοτε μὲν κατὰ κῦμα ... ' ἰχθύι εἰδομένην, πόντον πολὺν ἐξ-εν* (*-ων* Wakefield), Tempus wegen unklarer Synt. nicht zu entscheiden, vgl. Bernabé z.St.

Kompos.: *ἐξ-*, s. Cypr.fr. oben M. Schmidt

ὄρομαι [1i, 2o] **E** s. *ὁράω* u. vgl. DMic.II 50. — Abl.: *(ἐπί)οὖρος* **Σχ** sch.Barn. *ξ*104: *ὁρῶσι. φυλάττουσιν. ἐπακολουθοῦσιν*, *γ*471: *ὥρμων*

L Meister, Kunstspr. 20 m. A.1 („Mißdeutg." < ‹*ὄρνυμαι*›); Deroy, ZAnt 26, 1976, 291 (verw. m. ‹ ›)

B + *ἐπί* in DSV: *(darüber) die Aufsicht führen, (dabei) aufpassen*, nur 3. P. (Pl. Präs./Impf. bzw. Sg. Plqu. als metr. notw. 'Konjug.') in HV-Formel, (myk.) Archaismus, nicht mehr nach Hom. (and. van Krevelen, Mn.IV 23, 1970, 205 zu Ap.Rh.1,713) *ξ*104 (*αἰπόλια*) *βόσκοντ'*, ‹*ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ -οντ*›*αι*, vgl. V.102. 107 u. Abl. (myk. Syntagma) *γ*471 (*δαίνυντ'*) ‹ › *ο* (*οἰνοχοεῦντες*) *schenkten aufmerksam nach* (vgl. *α*143, *Σ*545 f., kontrast. *X*166); and. L (vgl. Σχ) *Ψ*112 (Ag. *ὤτρυνε ἀνέρας ἀξέμεν ὕλην*) *ἐπὶ δ' ἀνὴρ ἐσθλὸς -ώρει* (Mer.), vgl. V.123, kontrast. V.689. 759, *γ*176 u. Homon. h.7,41. — Wortf.: *βόσκω, ποιμαίνω, ἐπιπωλέομαι, ῥύομαι, σκοπός εἰμι* (*χ*396), *τηρέω, φυλάσσω, ὠρεύω* R. Führer

ὄρος, οὖρ(ος) n. [63i, 31o, 16H, 37h, 4c] **E** < **h₃er-es-*, Verbalnomen zu *ὄρνυμι* i.S.v. 'Erhebung', s. Frisk s.v. u. Mayrhofer, EWAia I 262; bereits myk., vgl. *o-re-* in DMic.II 47; *οὔρ-* MD; s. noch Risch §31d. — Abl.: *Ἀνεμ*‹*ώρεια*›, *Ὀρέσβιος, Ὀρέστης, ὄρειος/οὔρειος, ὀρεσίτροφος, -εσκῷος, -εσσινόμος, -έστερος, -εστιάδες, πρυμν*‹ ›, *ὑπ*‹ ›, *Ὠρείθυια*; s.a. *Διώρης, Λιμν*‹ ›, *ὀρείχαλκος*

F **1** *ὄρ.*: *-ος* 6, *-εος* 18, *-ει* 2, *-ος* 26; *-εα* 3, *-έων* 26, *-εσσι(ν)* 12, *-εσι(ν)* 2h, *-εα* 3, *-η* 2h, *-εσφιν* 7i **2** *οὔρ.*: *-εος* 15, *-εῖ* 1; *-εα* 5, *-εσι(ν)* 18, *-εα* 5

M **1** *ὄρ.* **1a** zweis. **1aα** ⏓[⏑⏑] *εἷς -ος* *Z*347 ⏓[⏑⏑] *-ος αἰπύ* h.Ap.428; *-ος* *B*868, h.1,8 ⏓[⏑⏑] ON[e] (*Κυλλήνης*) *-ος αἰπύ* *B*603. 829, *γ*287 = *δ*514[ex], h.Ap.35. 40; *ἐν δ' -ος* *ι*21 **1aβ** [⏑⏓] *ἀν' -ος* h.Ap.223; (*κατ'*) *-η σκιόεντα* h.Merc.95, h.27,4 [⏑⏓] *αἰπὺ δ' -ος ... ‹καταειμένον ὕλη›* *τ*431; *κατ' -ος* Op.428, Hes.fr.204, 131; *ἐν -ει* Th.484 [⏑⏓] *-ος* ‹ › */ μέγα τε ζάθεόν τε* *ν*351, h.Merc.228, h.Ven.285 / = 258[in.] ≅ Th.2; *-ος κάτα* Hes.POxy.2509,8, h.Cer.386; *κατ' -ος πολυπιδάκου Ἴδης* Cypr.fr.5,5 p.37 Dav.; *πρὸς* (ON[e]) *-ος* *ι*315, h.Ap.26; *μακρὸν / καλὸν -ος* h.Ap.17, h.Ven.98; *-ος* *θ*569 ≅ *ν*177 ≅ 152 ≅ 158 ≅ 183[ex] **1b** dreis. **1bα** [⏑⏑⏓] (*ὥ*[+] *τ'*) *-εος κορυφῆ(σι)* *Γ*10, *N*179, *Π*757, 824; *ἐξ -έων* *Π*392, *χ*303 [⏑⏑⏓] *ἐξ -εος* *N*17, *P*743, *Ω*663, *ο*175 = *τ*538[in.]; *-εος* (*κορυφήν*) *κ*113, h.Merc.491; *ὑψηλῶν -έων* (*κορυφάς*) *M*282, *ι*192, h.Ap.23 = 145, h.27,7; *-έων κορυφαί* h.Cer.38; (*κορυφὰς*) *-έων* *P*373, h.19,7 [⏑⏑⏓] (*κορυφῆς*) *-εος* *β*147, Sc.386; *-εῖ νιφόεντι* *N*754; Präp. + *Ἰδαίων -έων* *Θ*410 ≅ *O*79 ≅ *Λ*196[in.] = *O*169 = 237[in.] = *Π*677[in.] ≅ *M*253[in.] ≅ *Y*189[in.], *Θ*170, *M*19; *ὑψηλῶν -έων* *ι*113, *κ*104; *-έων* (*τ'*) *αἰπεινὰ κάρηνα* *Y*58, *ζ*123; *-έων* *ε*283; *-εσιν πολυπιδάκου Ἴδης* h.Ven.54 [⏑⏑⏓] *κορυφῆς*[+] *-εος μεγάλοιο* *Π*297 = Sc.374, *ι*481, h.33,4; *-εος κορυφῆσιν* *E*554; (*Ἴδης* [*τ'*]) *-εα νιφόεντα / σκιόεντα* *Ξ*227, *τ*338 / *ε*279 = *η*268, h.Ap.34, h.Merc.70; *κορυφὰς -έων* *ι*121; *-εσι* h.Merc.33 **1bβ** [⏑⏓⏑] (*Κυλλήνης*) *ἐν -εσσι* *P*282, Hes.fr.170 = h.Merc.337[in.]; (*δι' / κατ'*) *-εσφι(ν)* *K*185, *Λ*493, *X*139. 189 [⏑⏓⏑] *ἐν -εσσι* *A*235; *κατ' -εσφι* *Δ*452 [⏑⏓×] Präp. + *ἀκροπόλοισιν / οἰοπόλοισιν -εσσι(ν)* *E*523, *τ*205 / *λ*574; (*ἐν*) *-εσσι(ν)* *M*146, *Ξ*290, *Π*353, *γ*290, Asius fr.8,1 p.90 Dav.; *-εσφι(ν)* *Λ*474, *T*376 **2** *οὔρ.* [⏓⏑⏑] *οὔρεος ἐν βήσσῃσ(ι) / κορυφῆς* *Γ*34, *Λ*87, *Ξ*397, *Π*634. 766, Th.860. 865, Op.510, h.Merc.287 / *B*456; *οὔρεος* *Y*491; *οὔρεά τε σκιόεντα / τ' ἠχήεντα* *A*157, h.14,5; *οὔρεσι* *O*606 [⏓⏑⏑] *οὔρεα μακρά* Th.129 [⏓⏑⏑] (*δι'*) *οὔρεος* h.Ap.139, h.Merc.231, h.Ven.69; *ἀν' / κατ' οὔρεα* (‹*θῆρας ἐναίρειν*› / *βησσήεντα*) *Φ*485, *ζ*102, Th.130; *οὔρεα μακρά* *N*18; *οὔρεσι* ‹ › h.Ven.18; ‹*ἐν οὔρεσι*›*ν οἰοπόλοισιν / ὑψηλοῖσιν* *Ω*614 / h.Ven.160. 266; ‹ ›(*ν*) *Δ*455, *Λ*479, h.20,4; *οὔρεσι(ν)* *M*132, *N*390 = *Π*483 ≅ *N*571[ex]. 471, *Π*158, Th.1001 [⏓⏑⏑] *οὔρεος* h.19,21; *οὔρεῖ* *λ*243; *οὔρεα μακρά* Th.835, h.19,12, inc.auct.fr. PSI 1385 A,15; *οὔρεσι(ν)* *E*52, Op.232, Hes.fr.204,129; Längg. vor Zäs.: *ο*175 *-εος* (s. Tsopanakis, L), h. Merc. 33 vor *-εσι*

Σχ sch.D *B*456: *οὔρεος ἐν κορυφῆσι· ἐν ἀκρωρείαις*, *Δ*452: *κατ' ὄρεσφι· κατὰ τῶν ὀρῶν*

L Elliger, Landschaft 77. 87 ff. u.ö.; A.G.Tsopanakis, Probl. in the Hom. Hex., Thessaloniki 1966, 368 f.; Buxton, JHS 112, 1992, 1 ff.; zur MD: Wyatt, Metr. Lengthening 47 ff.; Ruijgh, Scripta minora I 211 f.; *-εσφι*: Schwyzer I 550 f.; Deroy, AC 45, 1976, 47 f.; Iliad zu *K*185, *Λ*350; zu Formelsystem, Verstyp: Paraskevaides, Synon. 111 f. (*mountain peak*); Visser, Katalog 54. 537 (zu *B*603)

B *Berg, Gebirge*, Sg. u. Pl. (indiv. od. koll., auch nach metr. Bedürfnis); (in 1) m. ON usw.: geogr. lokalisierend; od. (2) allg.: als Teil der Landschaft, Welt, Ort von Göttern, wil-

den Tieren, Naturgewalten usw. (oft in Naturschilderg. im Gl.) svw. *Bergwildnis, -wald* (oft m. *ὕλη*, *Y* 491 Epith. *ἀζαλέοιο*!), als Opp. zur (bewohnten, kultivierten u. aus den Bergen bedrohten *Π* 392, *K* 185, *χ* 303) Ebene: *ἔργ' ἀνθρώπων* (*Π* 392), *ἄρουρα* (Op. 428), *πεδίον* (*Λ* 493, *χ* 303, h. Merc. 491; entspr. später von der ägypt. 'Wüste', s. LSJ s.v.), nb. *θάλασσα*: zu den unwirtl. Weltteilen gehörig (*A* 157, *Z* 347 in 2b), Aufgipfelg. der *γαῖα* (*Y* 58), (vertikaler) Gegenpol zu *βένθεα πόντου* (h. Cer. 38, in 2h); öfter (in 2) im adnom. Gen. zu *κορυφῆς*, *βήσσης(ιν)*, *κάρηνα* usw. (wodurch metr. 'Streckung' erzielt wird; s. G, dort auch Epith. u.a.). – Wortf.: s. *κολώνη*, *λόφος* B 3; *ἀκτή*, *βῆσσα* B 1, (*Y* 151) *ὀφρύς*, (*τ* 432) *πτυχ-*

Disposition: **1** best. *Berg. Gebirge* (m. Ortsbez.): Ida als Region der Hirten ..., in Götterhandlg. ..., Kat. **2** allg. *Berg(gipfel, -region)*, z.T. *Bergwildnis, -wald* **2a** umwölkte(r), beschneite(r) *Berggipfel* **2b** trennend, unwirtl. (in polarem Begr.paar) **2c** Ort der primitiven Menschen, Kyklopen u. des Cheiron **2d** (Lieblings-)Ort von Göttern, (1[h]) Maenaden **2e** Ort der (wilden) Tiere, der Art. u. der Jagd **2f** Ort der Hirten u. der (durch Raubtiere bedrohten) Herden **2g** Ort der (wilden) Naturgewalten **2h** Resonanzboden gewaltiger Götterkräfte **2i** Ort der (stolzen) Bäume u. der Holzfäller, (1[h]) der Blumen **3** Vgl.: *(groß) wie ein (ragender) Berg(gipfel)* **4** als Mittel für Kyklop, Pos.

1 best. *Berg. Gebirge* (m. Ortsbez.; vgl. 2[e] in D); Ida als Region der Hirten (vgl. 2f): *Y* 189 (Ach. zu Aen.: „*σε βοῶν ἄπο) σεῦα κατ' ⟨Ἰδαίων -έων⟩*" h. Ven. 54 *ἐν ἀκροπόλοις -εσιν πολυπιδάκου Ἴδης ' βουκολέεσκεν* (Anch.) Flüsse (vgl. 2g): *M* 19 *ὅσσοι ἀπ' ⟨ ⟩ ἅλαδε προρέουσι* Jagdrevier (vgl. 2e): *τ* 431 *αἰπὺ δ' -ος προσέβαν καταειμένον ὕλῃ ' Παρνησοῦ* in Götterhandlg. (bei Weg, 'meteorolog.' Zeichen [Zeusberg Ida], vgl. 2a; als Aussichtspunkt): *Θ* 410 (Iris) *βῆ δὲ κατ'* (*δ' ἐξ* v.l.) *⟨ ⟩ 'ἐς μακρὸν Ὄλυμπον'* ≅ *Λ* 196[im.] (*ἐς Ἴλιον ἱρήν*) = *O* 169 (*δ' ἐξ* Zen.) = 79[im.] (' ', Hera) = *Π* 677[im.] (*ἐς φύλοπιν*, Ap.) = *O* 237[im.] (*ἷρηκι ἐοικώς*) *Θ* 170 *ἀπ' ⟨ ⟩ κτύπε ... Ζεὺς* + *M* 253 (*ὦρσεν ἀνέμοιο θύελλαν*) *Ξ* 227 (Hera) *σεύατ' ἐφ' ... Θρῃκῶν -εα νιφόεντα, ' ἀκροτάτας κορυφάς ε* 283 *τηλόθεν ἐκ Σολύμων -έων ἴδεν* (Pos. den Od.) *N* 17 (Pos. *ὑψοῦ ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου*) *αὐτίκα δ' ἐξ -εος κατεβήσετο παιπαλόεντος* (*τρέμε δ' οὔρεα μακρά*, s. in 2h) als Aufenthalts-, Geburtsort von Göttern (vgl. 2c. d): *ζ* 102 (Gl.) *οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεα* (v.l. ant., sic pars edd., Schulze QE 408; *οὔρεος* vulg., rec. van der Valk, Text. Crit. Od. 128, van Thiel) ... ' *ἢ κατὰ Τηΰγετον ... ἢ Ἐρύμανθον* Th. 2 *Μουσάων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν, ' αἵ θ' Ἑλικῶνος ἔχουσιν ⟨-ος μέγα τε ζάθεόν τε⟩* h. Ven. 98 (Anch. zu Aphr.:) „*ἤ τις νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται, ' ἢ νυμφῶν, αἳ καλὸν -ος τόδε* (sc. Ida, s.o. V. 54) *ναιετάουσι ' καὶ πηγὰς ... καὶ πίσεα*" + 258 (*ὀρεσκῷοι, αἳ τόδε ναιετάουσιν ⟨ ⟩*) ≅ 285 (*-ος καταειμένον ὕλῃ*) Cypr. fr. 5,5 p. 37 Dav. (*Νύμφαι, Χάριτες*, Aphr.) *ἀείδουσαι κατ' -ος πολυπιδάκου Ἴδης* Th. 484 (Gaia verbarg Zeus *ἄντρῳ ἐν*) *ὑπὸ κεύθεσι γαίης, ' Αἰγαίῳ ἐν -ει πεπυκασμένῳ ὑλήεντι* Hes. fr. 170 *⟨Κυλλήνης⟩ ἐν -εσσι ... τέχ' Ἑρμῆν* = h. Merc. 337[im.] h. Merc. 228. 231 *⟨ ⟩ δ' ἀφίκανεν -ος καταειμένον ὕλῃ* ' (2vv.) ' *ὁδμὴ δ' ἱμερόεσσα δι' οὔρεος ἠγαθέοιο ' κίδνατο* h. Ap. 17 (*τέκες*) *ἐνὶ Δήλῳ, ' κεκλιμένη πρὸς μακρὸν -ος καὶ Κύνθιον ὄχθον* „linking of generic and then more specific description" (Kirk, Oral Trad. 194) + 26 (*κλινθεῖσα πρὸς Κύνθου* [ci., *κύνθος* codd.] *-ος*), s. Càssola z.Stt. h. 33,4 *τοὺς* (Dioskuren) *ὑπὸ Ταϋγέτου κορυφῇ -εος μεγάλοιο* (gebar Leda) h. 1,8 (Dion.' Geburt) *ἔστι δέ τις Νύσῃ ὕπατον -ος* (*κέρας* v.l.) *ἀνθέον ὕλῃ ' τηλοῦ Φοινίκης* Aition für Felsgestalt: *Ω* 614 „(Niobe) *νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν ' ἐν Σιπύλῳ*" ‖ als Landmarke; in Reihg. geogr. r Namen, Katalog: *B* 603 *οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην ὑπὸ Κυλλήνης ⟨-ος αἰπύ⟩* (zum Verstyp s. Visser, in L) + 829 (*καὶ Τηρείης ⟨ ⟩*), 868 (*Φθιρῶν τ' -ος ἀκριτόφυλλον, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα*) (bei Götterweg:) h. Ap. 34. 35. 40 (*ὅσσους Κρήτη τ' ἐντὸς ἔχει*) *Θρῃϊκίη τε Σάμος Ἴδης τ' -εα σκιόεντα ' ... καὶ Αὐτοκάνης ⟨ ⟩* ' (4vv.) ' ... *καὶ Αἰσαγένης ⟨ ⟩* (dorthin kam Leto; 39. 41 ON[8] + *ἄκρα / αἰπεινὰ κάρηνα*) 223 (*Εὔριπον διαβὰς*, Ap.) *βῆς ἀν' -ος ζάθεον χλωρόν* (i.e. Messapios) bei Seefahrt (vom Meer aus gesehen): *ε* 279 *ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη -εα σκιόεντα ' γαίης Φαιήκων* = *η* 268 h. Ap. 428 *σφιν ὑπὲκ νεφέων Ἰθάκης τ' ⟨ ⟩ πέφαντο τ* 338 („*ὅτε*) *Κρήτης -εα νιφόεντα ' νοσφισάμην ἐπὶ νηὸς ἰών*" *γ* 287 („*ὅτε*) *Μαλειάων ⟨ ⟩ ' ἷξε*" = *δ* 514[ex.] Kennzeichen der Heimatinsel (dir. R.): *ι* 21 „*ναιετάω δ' Ἰθάκην ... ἐν δ' -ος αὐτῇ ' Νήριτον εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές*" + *ν* 351 („*-ος καταειμένον ὕλῃ*"), s. (*εἰκοσι*)*νήριτος* u. Merkelbach, Odyssee 182 A. 2 **2** allg. *Berg(-gipfel, -region)*, z.T. m. Konnot. *Bergwildnis* **2a** umwölkte(r), (*M* 282) beschneite(r) *Berggipfel* (vgl. *Θ* 170[+] in 1), Gl. außer *P* 373 *Γ* 10 *εὖτ' -εος* (*ἠΰτ' -ευς* v.l.) *κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην Π* 297 *ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς -εος μεγάλοιο ' κινήσῃ* (*νεφέλην Ζεύς*) *M* 282 (*νιφάδες*) *ὄφρα καλύψῃ* (Zeus) ' *ὑψηλῶν -έων κορυφὰς καὶ πρώονας* (*καὶ πεδία*) *P* 373 *αὐγὴ ' ἠελίου ὀξεῖα, νέφος δ' οὐ φαίνετο πάσης ' γαίης οὐδ' -έων*, lok. (part.) Gen. *E* 523 *νεφέλῃσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων ' νηνεμίης ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν -εσσιν* **2b** in (polarem) Begr.paar; trennend: *A* 157 „*ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ ' οὔρεά τε σκιόεντα θάλασσά τε*" (sc. zw. Ach.s Heimat u. Troia) unbewohnt: *Z* 347 (Hel.: „hätte mich doch fortgetragen) *κακὴ ἀνέμοιο θύελλα ' εἰς -ος ἢ εἰς κῦμα ... θαλάσσης*" im Ggs. zum Ackerland der Ebene (Opp. *ἄρουρα*, s.d. B 2a): Op. 428 (*γύην*) *κατ' -ος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν* **2c** Ort der primitiven Menschen, Kyklopen u. des Cheiron (vgl. *ὀρεσκῷος, -στερος*) *ι* 113 (Kyklopen) *ὑψηλῶν -έων ναίουσι κάρηνα ' ἐν σπέσσι* h. 20,4 (Menschen) *πάρος περ ' ἄντροις ναιετάασκον ἐν οὔρεσιν ἠΰτε θῆρες* (*νῦν δὲ ἐν δόμοισιν*) Asius fr. 8,1 p. 90 Dav. *Πελασγὸν ἐν ὑψικόμοισιν -εσσι ' γαῖα ... ἀνέδωκεν* Ort naturverbundenen Wissens (vgl. Cheirons Kenntnis der *φάρμακα Δ* 219, *Λ* 832): Th. 1001 (*Μήδειον*) *οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων* **2d** (Lieblings-)Ort von Göttern, (1[h] im Vgl.) Maenaden (vgl. *ζ* 102[+] in 1; s. *ὀρεσκῷος, -στιάς, οὔρειος*), z.T. in Aufz.: *ζ* 123 (Od.:) „*αὐτή, ' Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' -έων αἰπεινὰ κάρηνα ' καὶ πηγὰς* (*καὶ πίσεα*") Th. 129. 130 (Gaia) *γείνατο δ' Οὔρεα μακρά, θεᾶν χαρίεντας ἐναύλους ' Νυμφέων, αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα* h. Ven. 266 („Nymphen, *τῇσι δ' ἐλάται ἠὲ δρύες ἐπὶ χθονὶ καλαὶ τηλεθάουσαι ἐν οὔρεσιν ὑψηλοῖσιν*" (vgl. 2i) h. Ap. 23 (dem Ap. *σκοπιαί ἄδον καὶ πρώονες*) *ὑψηλῶν -έων ποταμοί θ'* = 145 h. 14,5 (*Μήτηρ, ἣ εὔαδεν*) *οὔρεά τ' ἠχήεντα καὶ ὑλήεντες ἔναυλοι* h. 19,7. 12. 21 (Pan) *ὅς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε ' καὶ κορυφὰς -έων καὶ πετρήεντα κέλευθα.* ' (4vv.) ' ... *διέδραμεν οὔρεα μακρά* ' (13vv., *νύμφαι ὀρεστιάδες*) ' *μέλπονται, κορυφὴν δὲ περιστένει οὔρεος ἠχώ* Vgl.: h. Cer. 386 (Dem. bei Perseph.s Anblick) *ἥϊς' ἠΰτε μαινὰς -ος κάτα δάσκιον ὕλης*, s. Dodds, Irrational 270ff. **2e** Ort der (wilden) Tiere, der Art. u. der Jagd (vgl. *ζ* 102, *τ* 431 in 1. 2f; s.a. *ὀρεσίτροφος, -εσκῷος, -εσσινόμος, -έστερος*); Vögel (z.T. im Gl., als göttl. Zeichen): *Ξ* 290 (Hypnos) *ὄρνιθι ... ἐναλίγκιος, ἥν τ' ἐν -εσσι ' χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί X* 139 *ἠΰτε κίρκος -εσφιν ... ' ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ ... πέλειαν χ* 303 (*ὥς τ' αἰγυπιοὶ*) *ἐξ -έων ἐλθόντες ἐπ' ὀρνίθεσσι θόρωσι* (Opp. *ἐν πεδίῳ*) *ο* 175 (Vogelzeichen: „*ὡς αἰετὸς ὅδε*) *ἐλθὼν ἐξ -εος, ὅθι οἱ γενεή τε τό-*

κος τε" (zur Längg. s. Tsopanakis, L) ≅ *τ* 538in. (Traum) *β* 147 *ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς -εος προέηκε πέτεσθαι* (sc. *Ζεὺς αἰετώ*) wilde Tiere im Gl. (s. 2f): *Γ* 34 (*ὡς*) *τίς τε δράκοντα ἰδὼν ... ' οὔρεος ἐν βήσσῃς* (vgl. *δράκων ὀρέστερος* 4
X 93) *Π* 757 (*λέονθ' ὣς*) *ὥ τ' -εος κορυφῆσι* (*μάχεσθον*) = 824in. (*σῦς καὶ λέων*) Sc. 386 *οἶος δ' ἐν βήσσῃς -εος* (*κάπρος*) *Λ* 474. 479 *ὡς εἴ τε ... θῶες -εσφιν ' ἀμφ' ἔλαφον ... '* (3 vv.) *' ... ἐν ⌊οὔρεσι⌋ δαρδάπτουσιν ' ἐν νέμεϊ Π* 158 8
(*λύκοι ὡς*) *οἵ τ' ἔλαφον ... ⌊ ⌋ δῃώσαντες ' δάπτουσιν M* 146 *σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ' ἐν -εσσιν* (*δέχαται κολοσυρτόν*) *P* 282 (*συὶ εἴκελος*) *ὅς τ' ἐν -εσσι κύνας* (*ἐκέδασσεν*) *N* 471 *ἔμεν' ὡς ὅτε τις σῦς ⌊ ⌋ν* (*χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ*) 12
X 189 *ὡς δ' ὅτε νεβρὸν -εσφι κύων* (*δίηται, διά τ' ἄγκεα καὶ διὰ βήσσας*) *E* 554 *οἴω τώ γε λέοντε δύω -εος κορυφῆσιν ' ἑτραφέτην* (*τάρφεσιν ὕλης*), vgl. *ὀρεσίτροφος* Art., Jäger: *E* 52 (*θηρητῆρα, δίδαξε γὰρ* Art.) *βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει ⌊ ⌋ν ὕλη Φ* 485 (Hera zu Art.:) „*ἤτοι βέλτερόν ἐστι κατ' οὔρεα θῆρας ἐναίρειν* (*ἢ κρείσσοσιν μάχεσθαι*") h. Ven. 18 (der Art. *ἅδε*) *⌊ ⌋ θῆρας ἐναίρειν* h. 27,4 (Art.) *κατ' -η σκιόεντα καὶ ἄκριας* (*τόξα τιταίνει,* 20
Forts. s. in 2h) *ι* 121 *κυνηγέται, οἵ τε καθ' ὕλην ' ἄλγεα πάσχουσιν κορυφὰς -έων ἐφέποντες λ* 574 (Orion *θῆρας*) *κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν -εσσι* h. Ven. 160 (*ἄρκτων* u.) *λεόντων, ' τοὺς αὐτὸς* (Anch.) *κατέπεφνεν ἐν ⌊ ⌋ν ὑψηλοῖσιν* Hes. POxy. 2509,8 (Dion.) *ὅς πότε τοῖσδε κ[ύ]γεσσιν -ος κάτα γ[η]ρ[ιτό]φυλ[λον] ' τ[έρ]ψετ' ἔχων* inc. auct. fr. PSI 1385 A, 15 *πό]τνια θηρῶν ']ο[ο]ν πυρὸς οὔρεα μακρά* ‖ h. Merc. 33 (Anr.:) „*χέλυς -εσι ζώουσα*" (Opp. *εἰς δῶμα, οἴκοι,* 42 *ὀρεσκῴοιο χελώνης*), Längg. (*χέλυς*) vor Zäs. (vgl. z. B. h. Ap. 209) Hes. fr. 204,129. 131 *ὅτε τ' ἄτριχος ⌊ ⌋ τίκτει ' γ]αί[η]ς ἐν κευθμῶνι ... τρία τέκνα. ' [ἥρο]ς μὲν κατ' -ος καὶ ἀνὰ δρυμνὰ πυκνὰ καὶ ὕλην ' [εἴσι]γ ἀ[λυσ]κάζων ... πάτον ἀνδρῶν ' ἄγκεα καὶ κνημοὺς κα-τα[,* s. I Sp. 1515 (s.v. *ἄτριχος*) 2f Ort der Hirten u. der (durch Raubtiere bedrohten) Herden (vgl. *Y* 189 in 1. 2e), Il. im Gl. *T* 376 (wie) *σέλας ναύτῃσι φανήῃ ' ... πυρός, τό τε* 36
καίεται ὑψόθ' -εσφι (*-εσσι* v.l.) *' σταθμῷ ἐν οἰοπόλῳ K* 185 (*κύνες περὶ μῆλα ἐν αὐλῇ θηρὸς ἀκούσαντες*) *ὅς τε καθ' ὕλην ' ἔρχηται δι' -εσφι Π* 353 (Lämmer) *αἵ τ' ἐν -εσσι ' ποιμένος ἀφραδίῃσι διέτμαγεν N* 571 *βοῦς, τόν τ' οὔρεσι βουκόλοι ἄνδρες* (*δήσαντες ἄγουσιν*) *ι* 315 „*ῥοίζῳ πρὸς -ος τρέπε ... μῆλα ' Κύκλωψ*" h. Merc. 70 *Ἑρμῆς ' Πιερίης ἀφίκανε θεῶν -εα ⌊σκιόεντα⌋ ἔνθα βόες*) 95 *πολλὰ δ' -η ⌊ ⌋ διήλασε* (sc. *βοῦς*) 287 „*ἀγραύλους ἀκαχήσεις* 44
(Hermes) *μηλοβοτῆρας ' οὔρεος ἐν βήσσῃς*" (283 Opp. *ἀντιτοροῦντα δόμους*) 491 (Hermes zu Ap.:) „*-εός τε καὶ ἱπποβότου πεδίοιο ' βουσὶ νομοὺς ... νομεύσομεν*", lok. Gen. h. Ven. 69 (Aphr. *Ἴδην ἵκανεν*) *βῆ δ' ἰθὺς σταθμοῖο δι' οὔ-* 48
ρεος 2g Ort der (wilden) Naturgewalten, im Gl. außer Op. 510; Wildbäche, Steinschlag, Schneeschmelze (vgl. *M* 19 in 1): *Δ* 452. 455 *ὡς δ' ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ' -εσφι ῥέοντες ' (2 Vv.) ' ... δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν Λ* 493 (wie) *ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι ' χειμάρρους κατ' -εσφιν Π* 392 (*χαράδραι*) *ῥέουσαι ' ἐξ -έων ἐπὶ κάρ, μινύθει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων* Sc. 374 (wie) *ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς -εος μεγάλοιο ' πέτραι ἀποθρώσκωσιν* (vgl. 437 *ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος*) *τ* 205 *ῥέε δάκρυα, τήκετο δὲ χρώς. ' ὡς δὲ χιὼν κατατήκετ' ἐν ἀκροπόλοισιν -εσσιν* (*-εσφιν* v.l.) Waldbrand, Sturm: *B* 456 *ἠΰτε πῦρ ... ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην ' ⌊οὔρεος⌋ ἐν κορυφῆς Ξ* 397 (*πυρὸς βρόμος*) *⌊ ⌋ ἐν βήσσῃς Y* 491 *ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθέ' ἄγκεα ... πῦρ ' ⌊ ⌋ ἀζαλέοιο* (l), *βαθεῖα δὲ καίεται ὕλη*, Epith. von d. Bäumen: *Bergwald* (vgl. *Λ* 494, *ι* 234) *O* 606 *ὡς ὅτ' Ἄρης ... ἢ ὁλοὸν πῦρ ' οὔρεσι μαίνηται βαθέης ἐν τάρφεσιν ὕλης Π* 766 (wie 64
Stürme *ἐριδαίνετον*) *⌊ ⌋ ἐν βήσσῃς βαθέην πελεμιζέμεν ὕλην* + Op. 510 (*Βορέας δρῦς πιλνᾷ*) Schmelzofen in der Wildnis (s. *βῆσσα* B 1): Th. 865 (*ὡς σίδηρος*) *⌊ ⌋ ἐν βήσσῃσι δαμαζόμενος πυρὶ* (*τήκεται*) 2h Resonanzboden gewaltiger Götterkräfte, in Götterhandlg. *Y* 58 (Pos.) *ἐτίναξε ' γαῖαν ἀπειρεσίην -έων τ' αἰπεινὰ κάρηνα N* 18 (Pos. *ἐξ -εος* [s. in 1] *κατεβήσετο*) *τρέμε δ' ⌊οὔρεα μακρὰ⌋ καὶ ὕλη* h. 27,7 (Art. *κατ' -η*, s. 2e) *τρομέει δὲ κάρηνα ' ὑψηλῶν -έων* (*ὕλη, γαῖα, πόντος*) h. Cer. 38 *ἤχησαν δ' -έων κορυφαὶ καὶ βένθεα πόντου ' φωνῇ ὑπ' ἀθανάτῃ* (sc. der entführten Perseph.) Th. 835 (Typhoeus' *φωναί*) *ὑπὸ δ' ἤχεεν ⌊ ⌋* 860 *φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος* (Typhoeus) *ἀπέσσυτο ... ' οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀιδνῆς παιπαλοέσσης*, s. *βῆσσα* B 1 2i Ort der (stolzen) Bäume u. der Holzfäller, (1b) der Blumen (s.a. h. Ven. 266 in 2d); Gl.: *M* 132 *ἔστασαν ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι N* 390 (*ἤριπε δ' ὡς δρῦς*) *τήν τ' οὔρεσι τέκτονες* (*ἐξέταμον*) = *Π* 483 *N* 179 *ἔπεσεν μελίη ὥς, ' ἥ τ' -εος κορυφῇ* (Arist., *-ῆς* vulg., *-ῇς* v.l.) *ἔκαθεν περιφαινομένοιο* (*ταμνομένη*) *Π* 634 *ὥς τε δρυτόμων ... ὀρυμαγδὸς ὀρώρει ' ⌊οὔρεος ἐν βήσσῃς⌋ Λ* 87 *ἦμος δὲ δρυτόμος ... ὁπλίσσατο δεῖπνον ' ⌊ ⌋ιν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο χεῖρας ' τάμνων δένδρεα P* 743 (*ὥς θ' ἡμίονοι*) *ἕλκωσ' ἐξ -εος* (*ἢ δοκὸν ἠὲ δόρυ*) | *Ω* 663 „*τηλόθι δ' ὕλη ' ἀξέμεν ἐξ -εος*" *κ* 104 (*ἴσαν*) *ὁδόν, ᾗ περ ἄμαξαι ' ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν -έων καταγίνεον ὕλην A* 235 („*σκῆπτρον*) *ἐπεὶ ... τομὴν ἐν -εσσι λέλοιπεν, ' οὐδ' ἀναθηλήσει*" Op. 232 (den Gerechten) *φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὔρεσι δὲ δρῦς* (*βαλάνους καὶ μελίσσας*) (Gl.:) h. Ap. 139 *ἤνθησ' ὡς ὅτε τε ῥίον οὔρεος ἄνθεσιν ὕλης* 3 Vgl.: *(groß) wie ein (ragender) Berg(gipfel) N* 754 (Hektor) *ὁρμήθη -εῖ νιφόεντι ἐοικώς ι* 192 (Kyklop *οὐδὲ ἐῴκει ἀνδρί*) *ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι ' ὑψηλῶν -έων, ὅ τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων κ* 113 (Lästrygonen) *γυναῖκα ' εὗρον ὅσην τ' -εος κορυφήν λ* 243 (um Pos. u. Tyro) *κῦμα περιστάθη οὔρεϊ ἶσον, ' κυρτωθέν γ* 290 „*κύματά τε τροφόεντα πελώρια, ἶσα -εσσιν*" 4 als Mittel; *Berggipfel* als Wurfgeschoß des Riesen: *ι* 481 (Kyklop) *ἧρε δ' ἀπορρήξας κορυφὴν -εος μεγάλοιο* (484 *πέτρης*) Pos. umschließt die Phäakenstadt m. *Gebirge*: *θ* 569 „*μέγα δ' ἦμιν -ος πόλει ἀμφικαλύψειν*" ≅ *ν* 177 (*πόλιν* v.l.) ≅ 152 ≅ 158 ≅ 183 (*περίμηκες -ος*)

D *T* 351c (POxy. 4452 fr. 1,16) *οὔρεα μακρά* (vgl. in B 2h, zur Wortvbd. in M 2) Hes. fr. 26,11 [*κα*]*τ' ο*[*ὖρεα*] *βη*[*σ*]*σήεντα* 26,16 *μάκρ' ρ*[*ὖρεα οἰ*]*κείουσαι* 26,25 [*τὸν οὖρ*]*ε*[*σι*] *πότνια νύμφη* fr. 32 (Verg. Georg. 4,361 ex Hes.; cf. *λ* 243 *κῦμα οὔρεϊ ἶσον*) fr. 150,25 *Ἄτλαντός τ' ὄρος*] *αἰπύ* h. 1,14 Hurst suppl. West [*πᾶν δέ τ' ὄρος*] *κατέχει βαθυ* [... ...*ὕ*]*λη* (vgl. B 1:) Tit. Cycl. fr. dub. 13 p. 16 Ber. *Κυλλήνης ἐν ὄρεσσι* Choer. fr. 6,3 p. 194 Ber. (= Suppl.-Hell. 320,3) *ᾤκευν δ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι* v.l. *Λ* 297 *ὑπὲρ οὔρεος* (v.l. ant., *ὑπεραεῖ* Arist., codd.) h. Cer. 399 *οἰκήσεις ὠρέων* (corr., *ὀρέων* cod.) *τρίτατον μέρ*[*ος*

G 1 als Ortsang. m. Präp. / in lok. Gen., Dat.: *ἀπό, ἐκ, κατά* + Gen. sep.; *διά* + Gen. (h. Merc. 231); (*ἐν* +) Lok. (*ἐν -εσσι, ἐν οὔρεσιν, οὔρεσιν*); *ἀνά, εἰς, ἐπί, κατά, πρός* + Akk. ([*ζ* 102 v.l.] s. B 1); lok. Gen. *-έων P* 373 (in B 2a), s.a. *-εος* h. Merc. 491 (2f); *-εσφι*(*ν*) (s. L): *Λ* 474, *T* 376, *X* 139. 189, *δι' -εσφι K* 185, *κατ' -εσφι*(*ν*) *Δ* 452, *Λ* 493 (in 2e. f. g)

2 Epith. (nach Kasus), formelh. Vbd. s. in M; (in B 1:) am VE: *ἠγαθέοιο, μεγάλοιο, παιπαλόεντος, πεπυκασμένῳ ὑλήεντι, ἀκριτόφυλλον, καταειμένον ὕλῃ, μέγα τε ζάθεόν τε, ὕπατον -ος ἀνθέον ὕλῃ, οἰοπόλοισιν, νιφόεντα, σκιόεντα*; sowie *αἰπύ, ζάθεον χλωρόν, καλόν, μακρόν, ἀκροπόλοις*; (in 2:) *δάσκιον, γ*[*η*]*ρ*[*ιτό*]*φυλ*[*λον*], *ἀζαλέοιο, μεγάλοιο, ἔκαθεν περιφαινομένοιο, ὑψηλῶν/οἴσιν, ἀκροπόλοισιν, οἰοπόλοισιν, ὑψικόμοισιν, μακρά, βησσήεντα, ἠχήεντα, σκιόεντα*; (3. 4:) *μέγα, μεγάλοιο, νιφόεντι, περίμηκες,*

ὑψηλῶν 3 im adnom. Gen. zu (nach Häufigk. geordnet:) *κορυφῆς*⁺, *βήσσης(ιν)*, *κάρηνα* (s. dd. u. Paraskevaides, in L), *ῥίον* (ι 192, h.Ap.139), *ἄγκεα* (Υ492), alle in B2 (m. Geb.namen [in B1] nur: h.33,4 *ὑπὸ Ταϋγέτου κορυφῆ -εος* [~ h.17,3]; vgl. adj. Gebr. *ἐν οὐρείῃσι* [s.d.] *νάπαις*) 4 m. Ortsbez. (in B1:) im Adj.: *Ἰδαίων* (10ᵉ), *Αἰγαίῳ* (Th.484); m. Geb.namen im Gen. (meist je 1×): *Αὐτοκάνης, Αἰσαγέης, Ἑλικῶνος, Ἴδης* (2×), *Κυλλήνης* (4×), *Κύνθου, Μαλειάων* (2ᵉ), *Παρνησοῦ, Τηρείης, Ταϋγέτου; Φθιρῶν*; (B2f.: *Πιερίης*) im Nom.: *Νύση, Νήριτον* (ι 21, ν 351, s. Merkelbach, Odyssee 182 A.2); m. Inselnamen: *Ἰθάκης, Κρήτης, γαίης* (*Φαιήκων*); m. VN: *Θρῆκῶν, Σολύμων*; m. Wiederaufnahme: *κατὰ Τηΰγετον* (ζ 102), *ἐν Σιπύλῳ* (Ω 614); s.a. *τόδε* (h.Ven.98⁺) H.W. Nordheider

ὀρός [2ᵃ] E verw. m. gleichbed. lat. *serum*; d. trad. Bezug auf die ved. Verbalwz. *sar-* ist nicht haltbar, s. Mayrhofer, EWAia II 705f. (*sar-* < **sal-* i.S.v. 'laufen')

Σχ sch.Barn. ι 222 (ähnl. ρ 225): *τῷ διεφθορότι γάλακτι. ἢ τῇ ὑποσταθμῇ ⌊τοῦ γάλακτος⌋· ὀρὸς γὰρ λέγεται ἡ ⌊ ⌋ ὑδατώδης ὑπόστασις*

B der wässerige Teil der geronnenen Milch, *Molke, Käsewasser*; Käse (*τυρός*) wurde vor allem aus Ziegen- u. Schafsmilch (*γάλα*) bereitet, s. ⌊Richter, Arch. Hom. H⌋ 62 A.465, vgl. noch ι 244 u. II Sp. 115,75f.; Molke, die sich von der geronnenen Milch bei der Käseherstellg. absetzte, wurde, wie Milch auch (diese jedoch offenbar verdünnt, s. II Sp.116,4ff. [and. I Sp.434,4ff.] u. ⌊ ⌋ 63f.), getrunken (ρ 225) ι 222 *ναῖον δ' -ῷ ἄγγια πάντα,' ... τοῖς ἐνάμελγεν* (Kyklop), vgl. V.219 ρ 225 (wenn er, statt zu betteln, bei mir als Stallknecht arbeiten würde) *καί κεν -ὸν πίνων μεγάλην ἐπιγουνίδα θεῖτο* M.de Leeuw

ὀρού(ω) [62ᵃ, 10ᵃ, 6ᴴ, 11ᵇ] E zu *ὄρνυμι*, Herkunft des *-ου-* rätselhaft, s. Chantraine, Dict. 824

F Fut. *-σει* 1ᵇ; Aor. *-σα* 1, *ἀν-σ'* 1, *ἐπ-σα* 1; *ὤρουσεν* 1ᵇ, *-σε(ν)* 8, *-σ'* 2, *ἀν-σε(ν)* 15, *ἀν-σ'* 1, *ἀπ-σε(ν)* 7, *ἐν-σε* 1, *ἐν-σ'* 1, *ἐπ-σε(ν)* 23, *κατ-σε* 1; *-σαν* 9, *ἀν-σαν* 2, *ἐπ-σαν* 1; *-σῃ* 1, *ἐν-σῃ* 1; *-σας* 5, *ἀν-σας* 2, *ἐπ-σας* 4

M 1 [⏑̯] *ἐν δ' Ἀγαμέμνων ' πρῶτος -σ'* Λ 92. 217; *τῇ ῥ' ἐν-σ'* Λ 149 [⏑̯] *καρπαλίμως δ' / αὐτὰρ ἐγὼν ἀν-σ' ὑπὸ χάρματος αὐτὰρ ὁ* h.Cer.371. 411 **2a** [⏑̯⏑] *ἐπ-σε* Λ 256 [⏑̯⏑] *αὐτὰρ ἐγὼν ἐπ-σα* Λ 747; *ἐκ νηὸς -σεν ἄναξ* h.Ap.440; *ἐς δίφρον δ' ἀν-σε (καί)* Λ 273 = 399, Ρ130; *δ' ἀν/ἀπ⌊-σε λιπὼν⌋ (περικαλλέα)* γ 1 / Ε 20, χ 95, *ἐσσυμένως κατ⌊ ⌋* h.Cer.341; *ἐξαπίνης ἀν-σε καί* κ 557; (Adj.)*ἣς ἀν/ἐπ-σε* Α 248, ψ 343; *ὥς* (RAbschl.) ... *ἀν-σε (θοῶς)* ζ 518, h.Merc.304; *Πηλείδης ⌊δ' ἀπ/ἐπ-σε⌋(ν) (ποσί)* Φ 251, Χ 138, *Αἰνείας/φ ⌊ ⌋* Ε 297. 432, ([*Ἀντί*]*λοχος) ⌊ ⌋ (καὶ αἵνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων)* Λ 145, Ρ483 / Λ 580 = Ν550ᵉˣ = Ο579ᵐ, Ε793, h.Ap.400; *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ' ἐμμεμαὼς / τρὶς μὲν ἔπειτ' / αὐτὰρ ὁ ἂψ ⌊ἐπ-σε(ν)⌋ (θοῷ / ποδάρκης / κατακτάμεναι μενεαίνων)* Υ 284. 442 / Ε 436, Π 784, Υ 445 / Γ 379 ≅ Φ 33, *(καρπαλίμ)ως ⌊ ⌋ (ὁ δ')* Sc.452. 442, *Ἀντιλόχῳ / τῷ ([ῥ'] ...) ⌊ ⌋ (ὁ δ')* Π 320 / Ο 525. 520, Φ 144; *ἀπὸ πάντες -σαν* Μ 83; *(δ') ἀν-σαν* γ 149, χ 23, *ἀλλήλοις ἐπ-σαν* Δ 472 [⏑̯⏑] *τῇ -σεν ἄναξ* h.Cer.17 [⏑̯⏑] *(ἔστη / στῆμεν ἐνὶ προθύροισι) ταφὼν δ' ἀν-σε(ν Ἀχιλλεύς)* π 12 ≅ Λ 777 = Ι 193ᵉˣ = Ψ 101ᵉˣ **2b** [⏑̯⏑] *-σει* h.Ap.417; *ἐπὶ νηὸς -σα* h.Ap.494; *ἀπὸ χειρὸς -σεν/ας* Ν505, Υ327; *-σε(ν)* Β310, Γ325, Φ 593, Ψ 232, Ω 80; *ἡ / ὁ δ' ἐξ ὕπνου ἀν-σε/ας* δ 839, Κ 519; *ἀν-σε(ν)* Κ 162, Τ 396; *ἀπ-σεν* Ε 836; *κακὰ φρονέων ἐν-σε/ῃ* Π 783, Κ 486; *ἐπ-σε* Φ 392; *ἐπ' Ἀργεί/ἀλλήλοισιν -σαν* Ο 726 / Ξ 401, Π 430 = Sc.412. 436; *μέγα φρονέο⌊ντες -σαν⌋* Π 258, *ἐκ πά⌊ ⌋* κ 47; *-σαν* Hes.fr.150,30; *-σῃ* Sc.437, *ἐς δίφρον -σας* Λ 359. 743; *-σας* Ο 635, Φ 182; *ὁ δ' (ἄρ') ἐκ δί/ἐξαπίνης ἀν/⌊ἐπ-σας⌋* Φ 246, h.7,50, ⌊ ⌋ Ν541, Π 330, Ρ481 **2c** [-⏑̯⏑] *ἐσσυμένως ὤρουσεν* h.28,8

Σχ sch.D Φ 182: *ὁρμῶν*, Κ 486: *ἐν-σῃ· ἐπι⌊πηδήσ⌋ῃ. ἐφορμήσῃ*, sonst m. Präv.-Wiederh. Γ 325 / Λ 399: *ἐξ/ἀνε⌊ ⌋εν. ⌊ἀνέστη⌋*, Γ 379, (Δ 472,) Ε 432 / 20. 297 / Α 248, Ι 193: *ἐφ/ἀφ/ἀνώρμησεν.* ⌊ ⌋, sch.min. P.Amst.5 zu Ε 297: *ἀπή]λασεν*

B (h.Cer.17, h.28,8 mirakulös *ent)springen* (bzw. *fahren* h.Cer.17f. [*ἵπποις*] u. viell. [trotz II Sp.895,11] γ 1, *fliegen* Ν505, Υ327, κ 47, Hes.fr.150,30, s.a. h.Cer.341), aufwärts (I, II 1. 5b), abwärts (I, II 2. 6) u. seitwärts (I, II 2—5), reg. (außer I 1) in Vbd. m. Präv. (II) bzw. Präp. (hom. nur 13ᵢ, s. I 2 u. II Vorbem.); h.Ap.417 (innerl.abh.) Fut., sonst Aor., außer 2× (Gl.) Konj. nur Ptz. (Nom.Sg.Mask.) u. Ind. (außer Λ 747 u. 2ᵇ nur 3.P., Ξ 401, ψ 342f. abh. von *ὅτε*), weitg. synon. m. (metr. Altern., vgl. grunds. Visser, Hom.Vers.75f.) *ἀΐξας / ἤϊξε* (s. Β310, Γ369/79, Ν541/6, Ο579f., Φ 246f. 251/4, χ 95/8, vgl. Χ138/42, Hes.fr.150,20/30), *-άλμενος / ἆλτο* (s. Μ 81/3, Ν529/31/41, Υ327, Φ 140/44), *ἔδραμε* (s. Λ 354/9), *θορών / θόρε* (s. Ξ 401/441, Ο380/726. 579/82. 623/35, Ω 79/80, h.Cer.17/430, vgl. Sc.437f.), *ἐσσύμενος / ἔσσυτο* (s. Ε 436/8, Π 784/6, Υ445/7. 284/8) sowie *πηδῆσαι* (vgl. Ν505 m. Ξ 455) u. z.T. (*ἔ*)*πέσε* (s. Ο624/35, Π 81/783, Sc.379/412), antith. zu *στάν*⁺ Ι 193, Λ 216f. 777, Φ 144f., π 12, Sc.434ff. (kontrast. Ο320f.), parall. m. folg. (Ach. : Patr.) *ἀνέστη* Ι 193ff., (Autom. : Ach.) *βῆ* Τ 396f., (Sthen. : Ath.) *ἔβαινε* Ε 836f. (kontrast. Ρ481ff. u. vgl. menschl. : göttl. Λ 359 : Ε 364), Folge von (kausat.) *ὀρινθέντες / ὦ(ρ)σε*⁺ / *ἔσσευεν* χ 23 / Ε 7(65>)93. 835f., Κ 518f. / Υ325ff., passivisch (*geschleudert werden*) Υ327 u. bei unbelebtem Subj. (*κλῆρος* Γ 325, *αἰχμή* Ν505, *χαλκός* Φ 593, *πέτρη* Sc.437; and. *ἄνεμοι* κ 47); weibl. Subj. sonst nur δ 839 (Pen.) u. Ε 793, Ω 80, h.Cer.371⁺, h.28,8 (Gotth. wie 4ᵇ Ap., Φ 392, Sc.442. 452 Ares, 1ᵇ Dion., 1ᵇ Hades, γ 1 Helios, 2ᵇ Hermes), tier. (s.a. h.Ap.417, h.7,50) Β310 (*δράκων*), Κ 486, Ο 635 (*λέων*), sonst menschl. (Ach. Ι 193, Λ 777, Υ284. 442. 445, Φ 33. 144. 182. 246. 251, Χ 138, Ψ 101, Aen. Ε 297, Ν541, Υ327, Ag. Λ 92. 149. 217. 256. 273, Autom. Ρ483, Τ396, Diom. Ε 432. 436, Κ 162, Λ 399, Eum. ξ 518, π 12, Hektor Λ 359, Ρ130, Nestor Α 248, Λ 743. 747). — Intrans. bis auf Ρ481 in II 5b (s.d.) u. D, selten in Vbd. m. Instr. (*δουρί / ἔγχεϊ* 3ᵢ in II 5a, *ἵπποις* 1ᵇ in I 1), *σὺν (ἀσπίδι δουρί τε* Ε 297, *φόρμιγγι* Ι 193f., vgl. *ἔχων* + *ἔγχος* Λ 256, Φ 392f.) od. präd. Adj. (*ἄλιον* Ν505, *πρῶτος* Λ 92. 217, Φ 392). — Adv.: *ἀμφίς* h.Ap.417, *αὐτοσχεδά* Π 319f., *ἄψ* Γ 379 ≅ Φ 33, Λ 359, *ἐμμαπέως* Ε 836, *ἐξαπίνης* κ 557, h.7,50, *ἐσσυμένως* h.Cer.341, h.28,8, *θοῶς* Γ 325, h.Merc.304, *καρπαλίμως* Sc.452, h.Cer.371, *μάλα κραιπνῶς* Κ 162, *μᾶλλον* Ο726, *τῇ* Λ 149, h.Cer.17. — In assoz. Zush. m. *ἄνδρ(α)* Δ 472, Λ 92, *τὸν δ' ἐξήρπαξ(εν)* Γ 379f., Υ442f., ' *αὐτῇ/οῦ* + Präp. Ι 193f., χ 95f., (*ἐϋκνήμιδες*) *Ἀχαιοί*⁺ ' Ε 297f., Λ 149, γ 149, χ 95f., *δείσας / περὶ γὰρ δίε (μή)* Ε 297f., Φ 246ff. / χ 95f., *δουρί* Ε 297, Ν541f., Π 319f., (*χάλκεον*) *ἔγχος/εϊ*⁺ (*χαλκείῳ*) Γ 379f., Λ 256, Υ445f., Φ 139/44. 392f., χ 95, Sc.412ff. 452f., *εἰδόμενος* h.Ap.440f. 494, *ἐλαυνέμεν*⁺ Λ 273f.⁺ 359f., *ἔλε*⁺ Λ 92. 747f., Π 330f., h.7,50f., *ἐμμαπέως* Ε 836, Sc.442, *ἐξενάριξε* Λ 145, Ο 518ff., Φ 182f., *ἐρύσασ'*⁺⁺ Ε 297f. 836, Υ284, ' *ἐσσυμένως* Sc.411f. 435f., h.Cer.341, h.28,8, *ἔχων* Λ 256, Φ 139/44. 251f. 392f., *ἡνιόχῳ* (...) *ἐπέτελλεν* Λ 273⁺, Μ 83f., *ἰάχων*⁺ Π 784f., Υ284f. 442f., Sc.436. (441f.) 451f., (*ἐπεὶ / ὅπως*) *ἴδον*⁺ Μ 83, Ο 520, χ 22f., *καρπαλίμως* Ρ481f., Sc.452, h.Cer.371,

κεκληγώς⁺ *Π* 430 = Sc. 412. 442, *κονάβιζ/ησε Φ* 251/5. 593, (*ποσὶ*) *κραιπνοῖσι*⁺ *Χ* 138, *Φ* 246 f., *K* 162, *κατα/κακκτάμεναι Γ* 379, *E* 436, *Y* 442 / Sc. 452 f., *κτεῖν(έμεν)αι E* 432/5, Sc. 412 ff., *οὐδ(έ τ')* (*ὡς ἀπ)ἔληγε Λ* 255 f., *Φ* 246/48/51, *λιάσθη/εἰς* ' *O* 520 / *Φ* 251/5, *Ψ* 231 f., *λιπὼν* (*ἔδος*) *E* 20, *I* 193 f., *γ* 1, *χ* 95, *μάστιγα ... λάζετο/βών P* 481 f., *T* 395 f., (' *ἐμ)μεμαώς Y* 284. 442 / Sc. 412 ff. 452 f., *μενεαίνων* ' *Γ* 379, *E* 436, *Y* 442, *Φ* 33, (*ἐ)νόησε(ν)* (+ *αὐτίκα* im folg. V.) *Λ* 580 f., *P* 483, *ὅμαδος*⁺ *καὶ δοῦπος*⁺ / *ὁμάδησαν Ψ* 232 ff., *κ* 556 f. / *χ* 21 ff., (Gl. +) ' *(τ)ὅσση/η Ξ* 400 f., Sc. 441 f., *(τ)ὄφρ(α) O* 525, *Π* 258, ' *σμερδαλέα*⁺ *B* 309 f., *E* 297/302, *Π* 784 f., *T* 396/9, *Y* 284 f. 442 f., *Φ* 251/5. 593, *στήθεσσι(ν) Φ* 182. 251/4, *τεύχεα*⁺ *E* 432/5, *Λ* 580 ≅ *N* 550, *M* 81 ff., *O* 524 f. 579/83, *P* 130, *T* 396 ff., *Φ* 182 f., Sc. 451 f., *ὕπνος*⁺ *K* 162. 519⁺, *Ψ* 232, *ψ* 342 f., *φάλαγγες*⁺ *Λ* 90 ff. 148 f., *φοβηθείς*⁺ *O* 635 ff., *X* 137 f., *χαλκός Φ* 251/4. 593, *χαμᾶζε* ' *E* 835 f., *Λ* 143 ff., *M* 81 ff.; gehäuft *E* 432/6, *Λ* 145/9. 743/7, *O* 520/5, *Π* 783 f., *P* 481/3, *Y* 442/5, *Φ* 246/51, Sc. 436 f./442; m. (onomatop.) *συσ*-Assonanz *κ* 556 f., Sc. 437 f., vgl. *ρουσ*- 'Responsion' *Ω* 80/2. — In Vbd. m. Vgl. *Δ* 471 f., *Λ* 747, *O* 579, *Π* 784, *Φ* 251 f., *Ω* 80, Sc. 451 f., h. Ap. 400. 440 f. 494, vor / in / nach Gl. *O* 579, *Π* 258, *X* 138, *Ω* 80, Sc. 436 / *K* 486, *O* 635, Sc. 437 / 442. 412 = *Π* 430, *Ξ* 401, vor REinl. *A* 248, (*Λ* 359, *P* 483,) *Y* 327, *Φ* 182. 392, nach RAbschl. (*Γ* 325,) *K* 162, *O* 726, *P* 481, (*κ* 47,) *ξ* 518, h. Cer. 371, h. Merc. 304, in dir. R. nur *B* 310, *Λ* 747. 777, *κ* 47. 557, h. Cer. 411, h. Ap. 494, innerl. abh. h. Ap. 417. — Wortf.: *ἀίσσω, ἅλλομαι, βαίνω* B II 2 aα. 3 aα. 5 a. 8 d, *δραμεῖν* B II 1. 4, *θέω* B I 3 b, *θρώσκω, ὄρνυμαι, πέτομαι, πηδάω,* (*ἐμ)πίπτω, πλάζομαι, σεύομαι, ἐπέχραον.*

I Simplex: (4× in die Höhe, 2× ins Meer) *springen* (*B* 310 *schnellen*, h. Cer. 17 *fahren*) bzw. 1ᴴ *fliegen*, *Λ* 359 von eiligem Rückzug, 4× von rascher Erbeutg. bzw. Verfolgg., außer *Λ* 359⁺ (Ptz.) numinoses Subj. (Ind.) I 1 [1ᵇ] abs., aber m. Angabe des Wo (wie sonst nur *Λ* 149, h. Ap. 400 in II 4. 5 a) u. instr. Dat. *ἵπποις* (wie *ἀίσσω P* 460), sing. wie *ἅλλομαι* B I 1 h. Cer. 17 (*χάνε χθὼν*) *Νύσιον ἅμ πεδίον, τῇ -σεν* (Hades *ἵπποις*) *hervorschoß*, vgl. *ἔκθορ'* V. 430 u. s. Richardson z. (metr., sem. u. synt. sing.) St. I 2 [4ⁱ, 1ᴴ, 1ᵇ] m. präp. Obj. (s. a. II 2–5) zur Angabe des Wohin: 5× (2× göttl. Subj.) *ἐς* (vgl. *Λ* 273⁺, *γ* 1 in II 1), 1× (tier. Subj.) *πρός* + Akk.; stets am VE (nach *...ον* außer 1ᵇ), in dir. R. *B* 310, innerl. abh. 1ᵇ *B* 310 (*δράκων*) *βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνιστον -σεν* (u. fraß dort nistende Vogelfamilie) *Λ* 359 *Ἕκτωρ ἅμπνυτο, καὶ ἄψ ἐς δίφρον -σας* ' *ἐξέλασ' ἐς πληθύν* ≅ 743ᵉᵗᶜ. (Wagen des getöteten Gegners, s. 738. 718), vgl. V. 273⁺, *T* 396 / *P* 481 in II 1/5, *E* 364. 323 f. *Ω* 80 (Iris) *μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν -σεν*, vgl. V. 79, *A* 532, kontrast. *ε* 50 h. Ap. 417 (wollten sehn) *εἰ μενέει νηὸς ... δαπέδοισι πέλωρον,* ' *ἢ εἰς οἶδμ' ... ἀμφὶς -σει*, vgl. h. 7, 51 f. Hes. fr. 150, 30 *ἔς τε Κεφαλλ]ήνων ... φῦλον -σαν* (Boreaden bei Harpyienverfolgg.), vgl. V. 20. 28

II Kompos.: nb. KSV (ausschl. in 1. 6, nicht in 3) auch DSV (5ⁱ, 1ᵒ), DSN (*Φ* 593 f.) u. KSN (8ⁱ, 5ᴴ, 3ᵇ) II 1 [11ⁱ, 7ᵒ, 3ᵇ] *ἀν-* (außer *γ* 1 hastig) *aufspringen* (u. Lärm machen *K* 519 ff., *Ψ* 101 f., *γ* 149 f., *χ* 21 ff.), aus dem Stand (auf den Wagen 4ⁱ), Sitzen (expl. *I* 193 f., *χ* 23, in Versammlg. *A* 248, *γ* 149) od. Liegen (nach Traumersch. *Ψ* 101, *δ* 839), m. präp. Obj. (vgl. I 2) zur Angabe des Wohin (4× *ἐς*, 1× *ἐπί* + Gen.) bzw. Woher (5× *ἐκ*, vgl. *ἐξαπίνης κ* 557) od. abs. (+ Adv. *K* 162, *κ* 557, 2ᵇ); *K* 519, *Φ* 246 Ptz., sonst 3. P. (außer h. Cer. 411) Sg. (außer *γ* 149, *χ* 23) Ind.; in dir. R. *Λ* 777, *γ* 149, *κ* 557, h. Cer. 411, RAbschl. *K* 162, *ξ* 518, 2ᵇ *T* 396 (*μάστιγα λαβὼν*) *ἐφ' ἵπποιϊν ἀν-σεν* (Autom., Ach. *βῆ*), vgl. *H* 15 (u. h. Ap. 494 in II 5) *Λ* 273 (Ag. verwundet) *ἐς δίφρον* ‹*δ' ἀν-σε*›, *καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε* ' *νηυσὶν ἔπι ... ἐλαυνέμεν* (vgl. 191 f.) = 399 (Diom. dto.) = *P* 130ⁱᵗ. (Hektor vor Aias weichend), vgl. *Π* 657 *γ* 1 *Ἥλιος* ‹ › *λιπὼν ... λίμνην,* ' *οὐρανὸν ἐς stieg empor*, vgl. *H* 421 ff., *T* 1 f. (: *Λ* 1 f.), *ψ* 243 ff., h. Merc. 68 f. *Φ* 246 *ὁ δ' ἄρ' ἐκ δίνης ἀν-σας* ' *ἤϊξεν πεδίοιο ... πέτεσθαι* (mühsam) *herausgekletert*, s. 242 ff., vgl. 233 f. *K* 162 *ὡς φάθ',* ‹*ὁ δ' ἐξ ὕπν*›*οιο μάλα κραιπνῶς ἀν-σε schreckte hoch* 519 (Ap. *ὦρσεν* Rhesos-Vetter) ‹ › *ου ἀν-σας* (*ᾤμωξεν*) ≅ *δ* 839ᵉᵗᶜ. (Ind.), vgl. *O* 6 *κ* 557 (*κατελέξατο οἰνοβαρείων·*) *δοῦπον ἀκούσας* ' *ἐξαπίνης ἀν-σε* (brach sich den Hals) *χ* 23 (nach Antin.' Tod *ὁμάδησαν μνηστῆρες*) *ἐκ δὲ θρόνων* ‹*ἀν-σαν*› *ὁρινθέντες κατὰ δῶμα*, Panik, vgl. *Y* 62 *γ* 149 (Men. u. Ag. stritten) *οἱ δ'* ‹ › (Gr.) ... ' *ἠχῇ θεσπεσίῃ, δίχα δέ σφισιν ἤνδανε βουλή*, Tumult, vgl. *ω* 463 *A* 248 *τοῖσι δὲ Νέστωρ* ' ... *ἀν-σε*, sc. alarmiert, kontrast. formelh. ‹*ἀνέστη*› *B* 76 f., vgl. *Γ* 216, Stesich. S 222b, 251 p. 215 Dav. *I* 193 *στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀν-σεν 'Ἀχιλλεὺς* ' *αὐτῇ σὺν φόρμιγγι* (vgl. *θ* 186), *λιπὼν ἕδος* (Patr. ‹ ›) = *Ψ* 101ᵉᵗᶜ. = *Λ* 777ᵉᵗᶜ. (vgl. *Ψ* 203) ≅ *π* 12 (Eum., ließ *ἄγγεα* fallen) *ξ* 518 *ὡς εἰπὼν ἀν-σε* (Eum.), *τίθει δ' ἄρα οἱ πυρὸς ἐγγὺς* ' *εὐνήν*, diensteifrig (Reakt. auf *αἶνος*), vgl. *A* 584 h. Merc. 304 *ὡς φάθ'* (Ap.) · *ὁ δ'* (Hermes) *αὖτ' ἀν-σε θοῶς* (*σπουδῇ ἰών*) h. Cer. 371 *ὡς φάτο* (Hades) · *γήθησεν δὲ* (Perseph.) ... ' *καρπαλίμως δ' ἀν-σ' ὑπὸ χάρματος* = 411ᵉᵗᶜ. (1. P.)

II 2 [10ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ, 1ᵇ] *ἀπ-* (8× KSV, *M* 83 DSV, *Φ* 593 f. DSN, 4× KSN) vertikal *(her)abspringen* (vom Wagen 6ⁱ, 3× nach Tod des Partners, 2× zwecks Lenkertausch) bzw. horizontal *(hin)wegspringen* (KSV u. DSV, vor Zās. *κ. τρ. τρ.* außer *E* 836), 1ᵇ (bei Geburt) *heraussprungen* u. 4× passivisch (3× unbelebtes Subj.) *geschleudert werden* (KSN u. DSN, am VE nach *...ος* außer 1ᵇ); + Adv. *E* 836 (‹göttl. verursacht›), 1ᵇ (göttl. Subj.); *Y* 327 Ptz. (‹ ›), sonst 3. P. Sg. (außer *M* 83) Ind. (außer 1ᴴ in Gl.) *E* 20 *ὦσε δ'* (Diom. den Phegeus) *ἀφ' ἵππων.* ' *Ἰδαῖος* ‹*δ' ἀπ-σε*› *λιπὼν ... δίφρον,* ' *οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ*, vgl. *Π* 733. 426 f., II Sp. 1067, 52–8 297 (Pand. *ἤριπε ἐξ ὀχέων.* Aen.) ‹ › *σὺν ἀσπίδι δουρί τε ...* ' *δείσας μή πώς οἱ ἐρυσαίατο* (Gr.) *νεκρόν* 836 *Σθένελ*‹*ον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε*› ' *χειρὶ πάλιν ἐρύσασ'* (Ath.), *ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπ-σεν·* ' *ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ* (Diom.) *Λ* 145 (*Πείσανδρ*‹ ›) *Ἱππόλοχος δ' ἀπ-σε, τὸν αὖ χαμαὶ ἐξενάριξε* (Ag.), vgl. 423 ff. *M* 83 *ἀπὸ πάντες* (Tr.) *-σαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα* (81 abgesprungen) *P* 483 (Autom.) ‹*δ' ἀπ-σε*›, vgl. 480 u. s. 481 in II 5 b ‖ *Φ* 251 (Skam. *ὦρτο ἐπ' αὐτῷ.* Ach.) ‹ › *ν ὅσον τ' ἔπι δουρὸς ἐρωή,* ' *αἰετοῦ οἶματ' ἔχων*, vgl. V. 254, *Λ* 354, *ι* 236 *χ* 95 (Tel.) ‹ › *λιπὼν ... ἔγχος* ' *αὐτοῦ ἐν* (Amphin.) *Φ* 593 *πάλιν δ' ἀπὸ χαλκὸς -σε* ' *βλημένου prallte ab*, vgl. *Λ* 351, *N* 587 *N* 505 (*αἰχμὴ*) *κατὰ γαίης* ' *ᾤχετ', ἐπεί ῥ' ἅλιον ...* ‹*ἀπὸ χειρὸς -σ*›*εν*, vgl. II Sp. 1032, 7 ff. *Y* 327 *ἔσσευεν* (Pos. den Aen.) *ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀείρας.* ' *πολλὰς δὲ στίχας ...* ' *... ὑπερᾶλτο* (Aen.) *θεοῦ* ‹ › *ας* Sc. 437 *ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος -σῃ,* ' *μακρὰ δ' ἔπι θρώσκουσα κυλίνδεται*, vgl. 374 f., *N* 137 ff. h. 28, 8 (Ath. *πρόσθεν Διὸς*) *ἐσσυμένως ὤρουσεν ἀπ' ἀθανάτοιο καρήνου* (s. 4 f.), eff. im Ggs. zu (metr. gleichw.) ingr. *ἤϊξε(ν)* II Sp. 738, 68, vgl. h. Merc. 20, Th. 280 f.

II 3 [1ⁱ, 1ᵒ, 1ᵇ] *ἐκ heraussprungen* (*-fahren κ* 47) aus Behältnis (DSV, hom.) bzw. Schiff (KSN, 1ᵇ), stets *ἐκ* ‿ *ὄ.* (KSV ohne Augm. metr. unmögl., fehlt aber auch bei *ἐκ/ξ* + *ἀίσσω*); Subj. unbelebt (1ⁱ, + Adv.) od. göttl., 1ᵒ in dir. R. *Γ* 325 (*πάλλεν*) *Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος -σεν*, vgl. *H* 182, *Ψ* 353 *κ* 47 *ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες -σαν* h. Ap. 440 *ἐκ νηὸς -σεν* (Ap. *ἀστέρι εἰδόμενος*)

II 4 [8ⁱ] *ἐν-* (3× KSV, 2× DSV, 3× KSN) *hineinspringen* (= *ἐνθορεῖν*) i. S. v. *einbrechen* (Löwe in Herde), *hineinstoßen*

(gr. πρόμαχος [Λ 217] in tr. Reihen), nur Φ 182 *daraufspringen*; 3× ([⏑⏑] in Λ) abs., sonst (am VE) m. abh. Dat. Pl.; 3. P. Sg. (außer Π 258) Ind. (außer Φ 182 u. 2× Gl.) Λ 92 (ῥήξα‹ντο φάλαγγ›ας) ἐν δ' PN ' πρῶτος -σ', ἕλε δ' (PN[a]) + 217 149 ὅθι πλεῖσται κλονέο‹ ›ες, ' τῇ ῥ' ἐν-σ' (Ag.), ἅμα δ' ἄλλοι (Gr.), vgl. (Kaus.) Ε 8 Π 258 ἔστιχον, ὄφρ' ἐν ‹Τρωσὶ› μέγα φρονέοντες -σαν, vgl. V. 276, Λ 296 f. 783 ‹ › ‹κακὰ φρονέων ἐν-σ›ε (Patr.), vgl. V. 81, Υ 381, Φ 227, ω 526 Κ 486 (ὡς λέων μήλοισιν) ‹ › Ο 635 (Hirt) πρώτῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν ' αἰὲν ὁμοστιχάει, ὁ δέ τ' ἐν μέσσῃ‹σιν -σας› ' βοῦν ἔδει, vgl. Ε 161 ‖ Φ 182 ἐνὶ στήθεσ‹ › ' τεύχεά τ' ἐξενάριξε καὶ (ηὔδα), vgl. Ζ 65, Ν 618 f.

II 5 [2[b], 1°, 4[H], 3[b]] ἐπ - (29× KSV, Ψ 232 DSV, 6× KSN) *adgredi*, meist feindl. (5a), selten [3[i], 1°, 2[b]] freundl. (5b); göttl. Subj. Ε 793, Φ 392, Sc. 442. 452, 3[h]; 3. P. (außer Λ 747, h. Ap. 494) Sg. (außer 6× am Anf.) Ind. (außer 4× Ptz. jew. am Ende) **5a** prägnant (milit.): aggressiv *anspringen* i.S.v. (Ξ 401, Π 430. 784 f., Υ 284. 442, Sc. 412. 436. 442. 451 f. m. Kriegsgeschrei) *losstürmen auf* (einer gg. viele nur Λ 747, Φ 33, sonst reziprok, kontrast. ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν Λ 460[+]), in Vbd. m. Instr. (δουρί / ἔγχεϊ) Π 319 f. / Γ 379 f., Υ 445 f. (wie ἐπαΐσσω Κ 348. 369[+], ξ 281); 5× (am Anf.) KSN (+ Dat. [Pl.]), sonst KSV (+ Dat. [Sg. außer Δ 472] od. abs.) Ο 726 ὣς ἔφαθ' (Hektor), οἱ δ' ἄρα μᾶλλον ἐπ' Ἀργείοισιν -σαν (vgl. V. 380) ≅ Ξ 401[ex] (‹ἀλλήλοισ›ιν, Tr. u. Gr.) = Π 430[ex] (Sarp. u. Patr.) = Sc. 412 (Kyknos u. Her.) = 436[ex], vgl. Λ 70[+], Φ 387, Η 256, Sc. 379 Δ 472 λύκοι ὣς ' ‹ › ἐπ-σαν (Tr. u. Gr.) Ε 432 Αἰνείᾳ δ' ἐπ-σε (Diom.) + (PN[d] / τῷ) Λ 256 / Ο 520. 525, Φ 144 (vgl. 140, κ 322) Π 320 αὐτοσχεδὰ δουρὶ ' Ἀντιλόχῳ ἐπ-σε, vgl. Λ 361 Φ 392 (Ares) πρῶτος Ἀθηναίῃ ἐπ-σε, vgl. Ε 884 Sc. 452 φλογὶ εἴκελα τεύχεα πάλλων ' καρπαλίμως ἐπ-σε (Ares auf Her.) ‖ 442 ἐπ-σεν· ὁ δ' (Her.) ἐμμαπέως ὑπέδεκτο Γ 379 (Men.) ἂψ ‹ἐπ-σε κατακτάμεναι μενεαίνων› ' ἔγχεϊ ≅ Φ 33, vgl. Κ 348, ξ 281 f. Ε 436 τρὶς μὲν ἔπειτ' ‹ › = Π 784[in.] (ἀτάλαντος Ἄρῃ) = Υ 445[in.] (ἔγχεϊ), vgl. Ψ 817 Υ 442 ἐμμεμαὼς ‹ › = 284[in.] (vgl. 288. 381 f., Φ 173 f.) Χ 138 βῆ δὲ φοβηθείς (Hektor) · ' Πηλείδης ‹δ' ἐπ-σε› ποσὶ ... πεποιθώς stieß nach, vgl. V. 142 Λ 580 (Euryp.) ‹ › καὶ αἴνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων ≅ Ν 550 (Antil.) = Ο 579[in.] (κύων ὥς) stürzte hinzu, vgl. Ο 582, Ε 617 747 ἐπ-σα ... λαίλαπι ἴσος, ' πεντήκοντα δ' ἕλον δίφρους h. 7, 50 ὁ δ' (Dion. in Raubtiergestalt) ἐξαπίνης ‹ἐπ-σας› ' ἀρχὸν ἕλ' Π 330 Αἴας δὲ Κλεόβουλον Ὀϊλιάδης ‹ › ' ζωὸν ἕλε, PN[a] vom verb. fin. abh. Ν 541 ἔνθ' Αἰνέας Ἀφαρῆα Καλητορίδην ‹ › ' λαιμὸν τύψ', vgl. 546. 529, χ 307 f., PN[a] synt. umdeutbar (> Ρ 481 in 5b am Ende?) **5b** abgeschw. (nicht aggressiv): *überkommen* (Schlaf), *beispringen* (Gotth. Verwundetem), *springen auf*; DSV (abs.), KSN (+ Gen.) u. KSV (+ Dat. bzw. Ρ 481 Akk.) Ψ 232 κλίνθη κεκμηώς, ἐπὶ δὲ ‹... ὕπνος› -σεν, vgl. V. 62, κ 31 ψ 343 ὅτε οἱ ‹ › ' ... ἐπ-σε, vgl. V. 308 f. Ε 793 Τυδείδῃ ‹δ' ἐπ-σε› (Ath.) *eilte zu Hilfe* (sc. zu Fuß, s. 778), kontrast. Δ 78 h. Ap. 400 ἐν πόντῳ ‹ › ... ‹δελφῖνι› ἐοικὼς ' νηΐ 494 εἰδόμενος ‹ › ... ἐπὶ νηὸς -σα Ρ 481 ὣς ἔφατ' (Autom.), 'Αλκιμέδων δὲ ... ἄρμ' ἐπ-σας (ἡνία λάζετο), Obj.-Akk. sing. (s.o. 5a am Ende), doch vgl. Ω 440. 711, Ρ 504 (ferner Τ 396 in II 1, Ε 263. 323 f., Sc. 321)

II 6 [1[b]] κατ - *sich hinabschwingen* h. Cer. 341 ὑπὸ κεύθεα γαίης ' ἐσσυμένως κατ-σε (Hermes) λιπὼν (den Ol.), vgl. V. 449, Σ 616, Δ 79

D inc. auct. POxy. 2515 fr. 1, 8]χρύσεα δίφρ' (s.d. D) ἀνορρ[υσ- ' (West, Ptol. Pap. 94 zu) Λ 266b (≅ Π 783[ex]), Π 615 (= Ν 505) v.l. Φ 18, ξ 485

G nicht in Ζ–Θ, Σ, 12× in Λ, 7× in Φ, 6× in ΕΠ, 5× in Ο, 4× in Υ R. Führer

ὀροφή [1°] (zu ἐρέφω:) *Dach(stuhl)* χ 298 (Ath.) αἰγίδ' ἀνέσχεν ' ὑψόθεν ἐξ -ῆς (v.l. ἐκ κορυφῆς) · τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν, abstr. Standortbestimmg. der Ath. im Ggs. zu (konkreterem?) ὄροφος, s.d. M. de Leeuw

ὄροφος [1[i]] **Σχ** sch. D Ω 451: εἶδος καλάμου πρὸς ὀροφὴν ἐπιτηδείου **B** (zu ἐρέφω:) *Überdachung* Ω 451 (Hütte des Ach. aus Baumstämmen) καθύπερθεν ἔρεψαν ' λαχνήεντ' -ον λειμωνόθεν ἀμήσαντες, konkrete (vgl. Epith.) Dachkonstruktion ggüber (abstrakterer?) ὀροφή (s.d., vgl. λάχνη – λάχνος u. γαῖα – οὖδας); Abgr. nicht unprobl. (Szemerényi, Kratylos 8, 1963, 46), vgl. Th. 1, 134, 2 τὸν ὄροφον ἀφεῖλον vs. διελόντες τὴν ὀροφήν 4, 48, 2 u. γονή – γόνος Vorbem.; außerdem ὄ. u. ὀροφή hier metr. nicht austauschbar. Jedenf. nicht '(Schilf-)Rohr' o.ä. (so Σχ, Fellner 47 u.a.), obgleich von der Sache her richtig, vgl. dazu Leaf z.St. u. C. W. Macleod, Homer. Iliad, Book XXIV, Cambridge 1982 z.St. M. de Leeuw

ὄρπηξ, ὄρπηξ [1[i], 1[H]] **E** uns., viell. zu ἕρπω, s. Frisk II 427 u. Chantraine, Dict. 827; zur psilot. Form (ost-ionisch?) s. Hinrichs, De hom. elocutionis vestigiis aeol., Diss. Berlin, Jena 1875, 18 u. vgl. Troxler, Sprache Hesiods 150; zum Suff. -(ᾱ)κ- s. Risch 161 f. u. Chantraine, Form. 381 **Σχ** sch. D Φ 38: κλάδους

B *Schößling, Zweig, junger biegsamer Ast* (Φ 38 Feigenbaum), jew. für prakt. Verwendg. Φ 38 ἐρινεὸν ὀξέϊ χαλκῷ ' τάμνε νέους ὄρπηκας, ἵν' ἅρματος ἄντυγες εἶεν, s. I Sp. 955, 69 ff. u. Wiesner, Arch. Hom. F 15 Op. 468 (bete) ἀρχόμενος ... ἀρότου, ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης ' χειρὶ λαβὼν ὄρπηκι (v.l. -κα) βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι, wahrsch. Gerte zum Antreiben der Ochsen, s. West z.St., Abb. bei Gow, JHS 34, 1914, 26 f. – Wortf.: κράδη (s.d.), μόσχος (s.d.); ἱμάσθλη, κέντρον, μάστιξ M. de Leeuw

Ὀρσίλοχος s. Ὀρτίλοχος

ὀρσοθύρη [3°] **E** VG ὀρσο- wohl i.S.v. 'Arsch', 'Hintern' (= att. ὄρρος), s. Frisk II 428 u. Chantraine, Dict. 827

Σχ sch. Barn. χ 126: ἐν τῷ τοῦ οἴκου ἐναντίῳ τοίχῳ θύρα ἦν, δι' ἧς εἰς τὸν θάλαμον ἀναβῆναι, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο· εἶπεν δὲ οὕτως, ἐπεὶ ὑψηλοτέρα ἦν, ἐφ' ᾗ ἦν ὀροῦσαι καὶ ἀναθορεῖν

L [1]Lorimer, Monuments 422 ff.; [2]Bérard, REG 67, 1954, 18 ff.; [3]Gray, CQ N.S. 5, 1955, 10 ff.; [4]Wace-Stubbings, Companion 496; [5]Knox, CQ N.S. 23, 1973, 1 ff.

B *Hintertür* (s. E) > *Seitentür, Nebentür* (s.u.) χ 126 -η (v.l. ὀρθοθύρη) δέ τις ἔσκεν ... ἐνὶ τοίχῳ (v.l. οἴκῳ Et. Gen.) · ' ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ... μεγάροιο ' ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον (μία δ' οἴη γίνετ' ἐφορμή) 132 οὐκ ἂν δή τις ἀν' -ην ἀναβαίη ' καὶ εἴποι λαοῖσι, βοὴ δ' ὤκιστα γένοιτο; 333 ἔστη (Phemios) ... ' ἄγχι παρ' -ην Deutg. erschwert durch Unklarheit von Etym., Kontext (bes. λαύρη [s.d.], ῥῶγες) u. archäol. Befund (allg. dazu L[5] 21: im hom. Haus Elemente aus versch. Perioden, vor allem Eisenzeit). Versuche, an Hand von archäol. Beisp.en die ὁ. einer best. hist. Periode zuzuweisen, probl. (L[5] 6 A.8; Einzelh. s. L[1–5]). Jedenf. war die ὁ. eine (angesichts der seltenen Erwähng. im Griechischen [3°; Semon. fr. 17 W. †ὁ.] als Nebenausgang viell. wenig benutzte od. nicht allg. vorkommende?) Maueröffng. od. Tür, die (dir. od. indir.?) vom μέγαρον nach außen in d. λαύρη (χ 136 f.) führte. Von der ὁ. aus konnte der Hof erreicht werden, doch lehnt Mel. χ 136 ff. den

Vorschlag, über diesen Weg Hilfe zu holen, als zu gefährl. ab, da er ihn in Reichweite von Od. führen würde, der am Megaroneingang steht. Lokalisierg. der ὁ. unklar: (I) wenn χ 127 ff. auf ὁ. zu beziehen u. m. οὐδός d. Schwelle des ‚Haupteingang‚es gemeint (Altern.en bei Stanford, Anhang z.St.), dann ὁ. wohl unweit vom ‚ ‚ in der Seitenwand des Megarons (L⁴, vgl. L²); (2) wenn nicht (Stanford, Fernández-Galiano, Odyssey z.St., S. 212 f.), dann ist es mögl., ὁ. als Hintertür, also in der Hinterwand od. hinten in der Seitenwand, aufzufassen, vgl. dazu χ 332 f. 340 f. u. φ 145 f. (μυχοίτατος), s.a. L¹ 408. 422 f., L³ 10 m. Abb. Um Waffen aus dem θάλαμος zu holen, benutzt Mel. χ 143 die noch ungeklärten (s. II Sp. 1647, 25 ff.) ῥῶγες; ob er dazu ebf. die ὁ. benutzt (dann ὁ. wohl hinten im μέγαρον, da Mel. von Od. nicht wahrgenommen wird), geht aus dem Text nicht hervor. Eine Position der ὁ. hoch in der Wand (so überw. d. antiken Gelehrten, wohl wegen der 'Etym.' [s. Σχ] u. χ 132 ἀν' -ην ἀναβαίη, s. jedoch I Sp. 746, 69 ff., II Sp. 15, 37 ff.; Erkl. als 'Hochtür' von Frisk II 428 u.a. abgelehnt) hätte nur dann einen Sinn, wenn d. λαύρη u. wenigstens e. weiterer Teil des Hauses sich auf einer höheren Ebene als d. μέγαρον befand (so L⁴ u.a.). M. de Leeuw

ὀρσολοπεύω [1ᵇ] eigtl. *den Arsch versohlen*, Denom. zu ὀρσολόπος (Anacr. fr. 393 P.), s. Schwyzer, Gl. 12, 1923, 21 f. = Kl. Schr. 477 f. h. Merc. 308 (Hermes zu Ap.:) „ἦ με βοῶν ἕνεχ' ὧδε χολούμενος -εις;" Da Tätlichkeiten nicht beabsichtigt (V. 299 ff., vgl. 312. 327 f.), hier wohl metaph. i.S.v. 'drangsalieren' od. 'fertigmachen'; zur „matrice métaphorique 'blesser' > 'insulter'", s. Perpillou, Recherches 118, aber dem Charakter der ganzen Passage gemäß (vgl. z.B. V. 295. 309) nicht ohne burleske Schattierg., vgl. ferner Pernée, Gl. 63, 1985, 167 ff. M. de Leeuw

'Ορτίλοχος, 'Ορσίλοχος [5¹, 4ᵃ] **E** Kompos. vom Typ βωτιάνειρα (Risch § 71a) m. VG zu ὄρνυμι u. HG λόχος (vgl. 'Αρχέλοχος u.a. Abll. s.v. λέχομαι E); im VG -*ti*- alt, dialektal assibiliert -*si*- (s. Kretschmer, KZ 30, 1890, 565 ff.; Wackernagel, Unt. 236 A.1; Bader, REG 81, 1968, 17 ff.; Knecht, τερψίμβροτος 15 ff.; v. Kamptz S. 38 u.ö.; Wathelet, Traits éoliens 100 ff.; Perpillou, -εύς 225 f.; Wathelet, Dict. I 785 f.); VG *orti*- bereits myk., s. DMic II 53 u. Leukart, -*ιᾶς* 38

M **1** [⏑⏑⏑] -ος/ον *E* 547 / *Θ* 274, *ν* 260 [⏑⏑⏑] Κρήθων -ός τε *E* 549; -ον *E* 546 [⏑⏑⏑] Κρήθωνά τε -όν τε *E* 542 **2** [⏑⏑⏑] υἱέος / οἴκῳ ἐν -οιο *γ* 489 = *ο* 187 / *φ* 16. — Epith.: (in B I:) μάχης εὖ εἰδότε πάσης ' (*E* 549), (II:) -ον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα ' (*E* 546), -οιο δαΐφρονος (vor buk. Dih., *φ* 16), (IV:) ' -ον πόδας ὠκύν (*ν* 260)

B Name von 4 Pers.: (I. II) zwei Messenier (Enkel u. Großvater), (III) e. Troer, (IV) e. fikt. Kreter in Lügengesch.; ob Namensform urspr. einheitl., nicht entscheidbar: in Il.-Überl. überw. -σι- (für Enkel I, Großvater II u. Tr. III), in Od. -τι- für Großvater; Systematisierg. durch Zen., der einheitl. 'Ορτίλ. schrieb (so auch Paus. 4.30.2), andrers. Arist., der für den Enkel (I) 'Ορσίλ., für den Großvater (II) 'Ορτίλ. schrieb, um die Dikrepanz zw. Il. u. Od. zu beseitigen u. 2 PN für 2 Pers. zu gewinnen (s.u., sowie Pasquali, Storia d. trad. e crit. d. testo, Florenz 1952², 239; van der Valk, Text. Crit. Od. 153 f.; Odyssey zu *γ* 489, *ν* 260, *φ* 16) — unnötig, da ders. Name für (Ur)großvater u. Enkel beliebt (vgl. Γλαῦκος I u. II, zur Namengebg. Sulzberger, REG 39, 1926, 419); s. noch Zus.-fassg. bei Müller-Graupa, RE 18, 2, 1942, 1506

I Gestalt ('kleiner Kämpfer') der Il.-Handlg., Sohn des Diokles u. Zwillingsbruder des Krethon, Enkel des gleichnamigen O. (II) aus Pherai (s.d.), erscheint nur im *E* (nicht Schiffskat.) bei seiner Tötung durch Aen., wobei ausführl. Stammbaum (Alpheios > O. > Diokles > Krethon u. O.) genannt (geschichtl. Hinw., Bzhg. zu Alpheios u. Arkadien s. bei A. Fick, Entstehg. der Od., Göttingen 1910, 114); kam m. Bruder nach Troia (*E* 552) τιμὴν 'Ατρεΐδῃς ἀρνυμένω (dazu s.v. Κρήθων m. Lit.) *E* 542. 549 (ringkompositor.:) ἔνθ' αὖτ' Αἰνείας Δαναῶν ἕλεν ἄνδρας ἀρίστους ' υἷε Διοκλῆος Κρήθωνά τε -όν τε ('Ορσ. Arist., codd., 'Ορτ. Zen., ὁ πρόγονος διὰ τοῦ τ̄, ὁ παῖς διὰ τοῦ σ̄ schol.), ' τῶν ῥα πατὴρ μὲν ἔναιεν ... ἐνὶ Φηρῇ ' ἀφνειὸς ... (γένος ἐκ ποταμοῖο) ' 'Αλφειοῦ ... (ὃς Πυλίων διὰ γαίης), ' ὅς τέκετ' -ον ([s. II] 'Ορτ. Arist., Ar. Byz. et pars codd., 'Ορσ. cet.) ... ' -ος ('Ορτ. codd. nonn., 'Ορσ. cet.) δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα ... ' ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε ... ' Κρήθων -ός ('Ορτ. Zen., 'Ορσ. cet.) τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης. ' τὼ μὲν ἄρ' ἡβήσαντε ('Ἴλιον εἰς ἐπέσθην, τιμὴν 'Ατρεΐδῃς ἀρνυμένω, [554 Gl.:] οἴω τώ γε λέοντε δύω ἑτραφέτην, fielen sie von Aen. ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι. [561] ἐλεήσεν Men.)

II Gestalt der Vorgesch.: Sohn des Flusses Alpheios, Großvater von O. I **1** in Il. im Stammbaum (s. I): *E* 546. 547 (Diokles γένος ἐκ 'Αλφειοῦ) ὃς (Alph.) τέκετ' -ον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα· ' -ος δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον **II 2** in Od.: Tel. u. Peisistr. übernachten auf dem Weg von Pylos nach Sparta bzw. bei der Rückkehr, in Pherai im Hause von O.' Sohn Diokles (Stammbaum entspr. dem der Il.): *γ* 489 ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, ' υἱέος -οιο ('Ορσ. v.l.), τὸν 'Αλφειὸς τέκε παῖδα = *ο* 187, zur Geogr. (Lage von Pherai u. Pylos) s.dd., sowie Odyssey z.St., Leaf, History 365 ff. Anläßl. der Vorgesch. von Od.' Bogen: Od. u. Iphitos treffen *im Haus des O.* (13 [ἐν] Λακεδαίμονι!) zus.: *φ* 16 τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ... ' οἴκῳ ἐν -οιο ('Ορσ. v.l.) δαΐφρονος. ἦ τοι 'Οδ. ' ἦλθε μετὰ χρεῖος (sc. Schuld des messen. δῆμος), zur Lokalisierg. (Pherai 'in Lakedaimon' u. 'in Messene') s. Kiechle, Messen. Stud. 69 f.; Hiller, Pylos 150 f.; andrers. Odyssey z.St.

III Troer, von Teukros getötet (s. Wathelet, Dict. s.v.); der metr. bequeme Name am Anf. einer 3 Verse umfassenden Namenreihe *Θ* 274 (τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε) -ον ('Ορσ. codd.) μὲν πρῶτα καὶ Ὄρμενον ἠδ' 'Οφελέστην ' Δαΐτορά τε ... (+ 2 PNᵃ) ' ... (Patron. + 2 PNᵃ), zur o-Reihe 'Ορσ., Ὄρμ., 'Οφ. s. Beye, HSPh 68, 1964, 356 f. m. Parall.; Nest von Namendubletten (außer 'Ορσ. werden auch Ὄρμ., 'Οφ., Χρομίος u. Μελάνιππος noch von and. Pers. gebr.); zum Verstyp vgl. (*Λ* 301) 'Ασαῖον μὲν πρῶτα καὶ Αὐτόνοον καὶ 'Οπίτην, (*Π* 694) Ἄδρηστον ‚ ‚ Ἔχεκλον

IV fikt. Kreter, 'Sohn des Idom.', von Od. getötet in Lügengesch., m. der er s. kret. Herkunft u. Anwesenheit in Ithaka begründet *ν* 260 (Od. zu Ath.:) „φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἷα κατέκτανον 'Ιδομενῆος, ' -ον ('Ορσ. codd.) πόδας ὠκύν, ὃς ἐν Κρήτῃ (ἀνέρας νίκα πόδεσσιν", folgt Ausmalg. von Motiv u. Hergang der Tat, V. 268 Wortspiel λοχησάμενος), zur Funktion d. Namens in dieser Sit. s. P. Grossardt, Die Trugreden in d. Od. (Sapheneia 2), Bern 1998, 59 ff. 215; zur moral. Bewertg. („Meuchelmord") s. W. Krehmer, Zur Begegng. zw. Od. u. Ath. (*ν* 187—440), Diss. Erlangen-Nürnberg, 1973, 153 ff.

D v.l. 'Ορσ. (pro Θερσίλοχον vulg.) *P* 216, *Φ* 209

H. W. Nordheider

'Ορτυγίη [2ᵃ, 1ᴴ, 1ᵇ] **L** ¹Rohde, Psyche 83 A.1; ²Lorimer, Monuments 89 ff.; ³Tréheux, BCH 70, 1946, 560 ff.; ⁴E. Simon, Die Götter der Gr., München 1969, 155; ⁵A. Ballabriga, Le soleil et le Tartare, Paris 1986, 16 ff.; ⁶Odyssey zu *ε* 123, *ο* 404

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 404: ἡ νῦν [Δῆλος πρό]τερον 'Ο. ἐκαλεῖτο

[illegible] s. Rank [65a:] ON, urspr. von [illegible] Inseln u. Halinen) zw. [illegible] sich jährl. die der Göttin heilig[illegible] (s. L[4]), Vorkommen im [illegible] Mäanderton od. Delos (bzw. Rhe[illegible] R. (Erz.), I[4] in Göttereplis[illegible] Orions Tod (myth. Exemp[illegible] Kal. [auf Ὠγυγίη!] zu Her[illegible] ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο Ἠώς, [illegible] Ἄρτεμις(!) ἁγνὴ (he[illegible] der Eos wohl im Osten, dagg. [illegible] Land im fernen Westen"; L[4] m. [illegible] Delos bzw. Nachbarinsel als commu[illegible] der Orion-Sage s. s.v. Ἄρτεμις [illegible] Lokalisierg. von Eum.' Heimat [illegible] τῆς Συρίη κικλήσκεται, εἴ [illegible] ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο" (Vater [illegible] folgen Einzelh. märchenhafter [illegible] Ap. u. Art.[!] töten die Alten [illegible] Richtg. s.v. καθύπερθεν B5b, [illegible] Verständnis der Formel ὅθι τρο[illegible] Wunderland im Westen (L[1]) über östl. [illegible] an *Syrien*) bis zur Identif. m. [illegible] *Syros*), bzw. dem vorgelagerten In[illegible] Ort von Art.' Geburt: h.Ap.16 (χαῖ[illegible] Ἄρ. καὶ Ἄρτ.) τὴν μὲν ἐν -ῃ (ὀρ[illegible] ἐνὶ Δήλῳ, hier O. expl. versch. [illegible] Delos weshalb L[3] Rheneia [s. V.44] an[illegible] des Sängers u. des Publikums [illegible] od. syrakus. O. assoziiert werden, s. [illegible] Liste westl.r Orte (La. probl.), die [illegible] vor den Boreaden durcheilen: [illegible] ὄρος] αἰπὺ χ[αὶ Αἴτν]ην [illegible] Ὀ]ρυγίην Λαιστ[ρ]υ[γον]ίην τε [illegible] steht Sagenhaftes nb. Konkretem, [illegible] sizil.r Geogr.: Aetna u. syrakus. O. [illegible] s.v. Αἴτνη: metr. vgl. *Τηλέπυλον Λαιστρ.* [illegible]

H. W. Nordheider

[illegible] s. ὀρύσσω

[illegible] [illegible] E uns., evt. zu *ἐρεύγομαι* u.(?)/ [illegible] s. *ὀρυχμός*), vgl. Szemerényi, Scripta [illegible]

F [illegible] 3, -ῷ 3, -όν 2 M [⏑⏑–⏑] -ός *P*741 [illegible] -ος ὀρόρει, *B*810 = *Θ*59 = *ω*70, *Δ*449 = [illegible] Sc.401[ex] πολὺν δ' -ὸν ὄρινε *Φ*313; πολὺς δ' -ός [illegible] ὀρόρει *Π*633; -όν *ι*235 [⏑⏑–×] ὑπὸ / ὑπὲκ [illegible] *I*248, *K*539 / *P*461; μεγάλῳ -ῷ *Φ*256, Sc.232; [illegible] -ῷ *ι*133

Σ [illegible] sch.D *B*810: θόρυβος, *P*424: ψόφος, sch.Barn. [illegible] -ῷ κορύσσει μὲν τῷ ἐν ὄρει ψόφῳ ... νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ ὀρόρει L. Kazazis. Characterization 24. 32

B *Lärm, Getose, Getümmel*, nur Sg., beschr. Lärm un[illegible] (mehrf. versch. Ursachen zur selben Zeit), [illegible] Menschen, Tieren, Sachen, in der Natur; im Kontext von [illegible] wie ἀυτή u. a. (s. s.v. B1c) auch 'Getümmel'; steht als Subj. zu intrans. Verben (7× ὀρόρει, je 1× ἴκεν, ἐπήϊεν, vgl. *K*185 [illegible] im kom. Dat. zu ἕπετο (*Φ*256), im instr. Dat. zu [illegible] Sc.232), nie wie andere Schallwörter in pleonast. Ausdr. (Sonderfall Sc.232), in synon. Kontext zu ὅμιλος, ὀδοῦπος. – Beiw.: ἀζηχής, μέγας, πολύς, σιδήρειος. – Wortf.: s. ἀυτή, δοῦπος 1 krieger. Kontext 1a *Lärm B*810 Aufmarsch d. Heeres) πᾶσαι δ' ὀΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσ[illegible] λαός, ' πεζοί θ' ἱππῆές τε ' πολὺς δ' -ὸς ὀρόρει, – *Π*389 – *ω*10 (Umzug) *Λ*449 (zus.fassende Schlachtschilderg.) [illegible] ' ἔπλητο ἀλλήλῃσι, [illegible] = *Θ*63 = Sc.401[ex], vgl. [illegible] B1aα *P*424 ὡς οἱ μὲν μάρναντο, σιδήρειος δ' -ὸς ' χάλκεον οὐρανὸν ἵκε δι' αἰθέρος, zur Formel 'bis in den Himmel' s. s.v. οὐρανός B2; zu σιδήρειος s. s.v. ἀτειρής B3 741 (Vgl. m. Wind, der heulend ins Feuer fährt [ἐπιβρέμει]) ὡς μὲν τοῖς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν αἰχμητάων ' ἀζηχὴς -ὸς ἐπήϊεν ἐρχομένοισιν 1b *Getümmel I*248 υἷας Ἀχαιῶν ' ταρομένους ἐρύσσθαι ὑπὸ Τρώων -οῦ, entweder zu ἐρύεσθαι od. zu ταρομένους, s.o. I Sp.1595, 50ff. *K*539 μή τι πάθωσιν ' Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ [illegible] *P*461 ῥέα μὲν γὰρ φεύγεσκεν ὑπὲκ [illegible], vgl. ὅμιλον V.462 2 nichtkrieger. Kontext *α*133 (Tel. setzt Gast) ἔκτοθεν ἄλλων ' μνηστήρων, μὴ ξεῖνος ἀνιηθεὶς -ῷ ' δείπνῳ ἀηδήσειεν, zum Lärmen der Freier vgl. s.v. ὁμαδῆσαι *K*185 (Gl.: Raubtier nähert sich der Herde) πολὺς δ' -ὸς ἐπ' αὐτῷ ' ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ist od. bricht aus seinetwegen, vgl. ἰαχή *O*275 Sc.232 ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος ' βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ -ῷ ' ὀξέα καὶ λιγέως, vgl. s.v. ἰάχω B4 *Π*633 (Gl.) ὥς τε δρυτόμων ἀνδρῶν -ὸς ὀρόρει ' οὔρεος ἐν βήσσῃς, ἔκαθεν δέ τε γίγνετ' ἀκουή (Vgl. m. δοῦπος V.635) *ι*235 ἔντοσθεν (ἔκτοσθεν v.l.) δ' ἄντροιο βαλὼν (sc. Holz) -ὸν ἔθηκεν (Polyphem) *Φ*256 φεῦγ' (Ach.), ὁ δ' (Skam.) ὄπισθε ῥέων ἕπετο μεγάλῳ -ῷ, vgl. κελαρύζει V.261, zum Tosen von Flüssen vgl. s.v. δοῦπος *Φ*313 (Skam. zu Simoeis:) „ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' -ὸν ὄρινε ' φιτρῶν καὶ λάων"

D v.l. *Σ*493, Sc.274

M. Schmidt

Ὀρύμ(ας) v.l. *Π*345 Ἴδομενεὺς δ' Ἐρύμαντα (ὀρύμαντα qu. sch.T, ἐρύβαντα, ἐρυ/ιδάμαντα, εὐρύμεντα/μαντα vv.ll.) ... ' νύξε, zur Vermeidg. der Homonymie m. dem *Π*415 von Patr. getöteten Ἐρύμ. (s.d. u. Wathelet, Dict. I s.v.)

H. W. Nordheider

ὀρύσσω, ὀρυκτή [2[1], 4° / 7[1]] E uns., s. Chantraine, Dict. 828f. – Abl.: κατωρυχέεσσι M 1 [⏑–] βόθρον -ξ' ὅσ[σον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα] *λ*25 2a [⏑–⏑] βόθρον -ξαι ὅ[illegible] *κ*517 2b [⏑–] -κτὴ τάφρος *Π*369; [τάφρον, (...) -κτήν *I*67 ≅ *Y*49, *K*198 [⏑–×] [illegible] -ξαν/ς *H*440, *φ*120, [illegible]/ῳ ... -κτήν/ῇ *Θ*179 / *M*72 ≅ *O*344[ex]; -σσειν *κ*305 3 [⏑–⏑⏑] -ξομεν ... τάφρον *H*341

L Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I18

B *(ge)graben*, Verb (1) u. Verbaladj. (2), 10× von 13 in Vbd. m. τάφρος (das die Bed.entw. von θάπτω [s.d.] nicht mitgemacht hat im Ggs. zu τάφος); in assoz. Zush. m. ἐκτόσ(θεν) *H*341 = 440[im], *I*67 = *Y*49[ex], ἔνθα καὶ ἔνθα *O*344f., *κ*517[+], ἐρυκ- *H*341f., *Π*369, ἐρυσ- *Π*369f., *λ*24f., *φ*120/5, ἵππο- *H*341f., *Θ*179, λαόν *H*341f., *Π*368f., ... ἂν μεγάλ/μακρήν *H*440f., *φ*120f., (ἄορ / ξίφος) ὀξύ *λ*24f., *φ*119f., σκολοπ- *H*440f., *O*344, τεῖχ(ε)ος *H*436/40, *I*67[+], *O*344f.; in dir.R. (2:) *Θ*179, *I*67, *M*72, (1:) *H*341, 3° (außer Kompos. *φ*120); m. Klangwiederh. 'ρυκ/'ρῦκ(/'ρυ/ρῦ) *Π*369(ff.), 'ρυ *λ*24/5, 'ρύ *φ*120/5 (οξ 119/24), 'Responsion' 'ρυξ/'ρῦκ *H*341/2, ξαν *H*440/1, κτῆ/κτή *I*66/7 1 Verb: *(aus)graben, ausheben*, *κ*305 Präs. m. aff., sonst Aor. m. eff. Obj. (τάφρον 2[1], 1°, βόθρον 2°). – Wortf.: ἀντιτορέω, βαθύνω, ἔθων, ἐλαύνω B13, ἀμφιλαχαίνω, σκάπτω *κ*305 μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' -σσειν ' ἀνδράσι γε θνητοῖσι 517 βόθρον -ξαι ὅσον τε πυγούσιον ≅ *λ*25 (-ξ[α]) *H*341 [ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν] -ξομεν ἐγγύθι τάφρον, ' ἤ χ' ἵππον καὶ λαὸν ἐρυκάκοι 440 (τεῖχος ἔδειμαν) [illegible] ἐπ' αὐτῷ [τάφρον -ξα]ν, ' εὐρεῖαν μεγάλην *φ*120 πελέκεσσι στῆσεν, διὰ [illegible]ς ' πᾶσι μίαν μακρήν 2 Verbaladj.: *gegraben* i.S.v. *künstl. angelegt*, Beiw. (außer *Π*369 nachgest., 4× m. Sperrg.) ausschl. von τάφρος/φ/ον (metr. Altern.

zu 3[1] *βαθείης/αν*). — Wortf.: *βαθεῖα* B1c, *κοίλη* B2, *ποιητή, τυκτή* Θ179 *ἵπποι δὲ ὀέα ⌊τάφρον⌋ ὑπερθορέονται -κτήν* I67 (*φυλακτῆρες*) *λεξάσθων παρὰ ⌊ ⌋ -κτὴν τείχεος ἐκτός* ≅ Y49 K198 *⌊ ⌋ δ' ἐκδιαβάντες -κτὴν ἑδριόωντο ' ἐν καθαρῷ* M72 *εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι* (Gr.), *παλίωξις δὲ γένηται ' ἐκ νηῶν καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν -κτῇ* ≅ O344[ex] Π369 (Tr.) *οὓς ἀέκοντας -κτὴ τάφρος ἔρυκε*

Kompos.: *διὰ . . . ὀ*. (DSV, fehlt II Sp. 282,47) *quer durchgraben* φ120 in 1 am Ende R. Führer

ὀρφανικός [3[1]] **Σχ** sch. D Z432: *ὀρφανόν* **B** (gleichbedeutend m. *ὀρφανός*) *verwaist*, (als Appos. zu *ἦμαρ*:) *Verwaisung machend*, immer i.S.v. 'vaterlos' (Waisenstatus der Kinder nb. Witwenstatus der Ehefrau), vgl. *ἀμφιθαλής* X496 (von einem Kind/Knaben, dessen beide Eltern noch leben) Z432 (Androm. zu Hektor:) *„ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ... ' μὴ παῖδ' -ὸν θήῃς χήρην τε γυναῖκα"* Λ394 (Diom. über die Wirkg. seines Geschosses:) *„ἀκήριον αἶψα τίθησι* (sc. den Gegner). ' *τοῦ δὲ γυναικὸς μέν τ' ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαί,* ' *παῖδες δ' -οί"* X490 (Androm.:) *„ἦμαρ δ' -ὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι"* (folgt Schilderg. des Schicksals eines vaterlosen Jungen) *der Tag, der die ⌊Verwaisg., macht, Tag der ⌋*, wie 'Tag der Sklaverei', der 'Freiheit' u.a., s. *ἦμαρ* B3b M. Schmidt

ὀρφαν(ός) [1°, 1[H]] **E** gr. *orph-* < uridg. **orbʰo-*, vgl. lat. *orbus*, u. Kluge–Seebold s.v. *Erbe*; zur *-no*-Abl. s. Risch §35d. — Abl.: *ὀρφανικός*

B *Waise, verwaist*, i.S.v. elternlos (so υ68) u. viell. auch (Op. 330) nur vaterlos (vgl. *ὀρφανικός*); adj. (Op. 330) u. viell. auch subst. (υ68) υ68 *τῇσι* (den T. des Pand.) *τοκῆας μὲν φθῖσαν θεοί, αἱ δ' ἐλίποντο ' -αὶ ἐν μεγάροισι* (Aphr., Hera, Art. u. Ath. sorgen für sie), das präd. *-αί* kann sowohl Adj. ('verwaist') wie Subst. ('als Waisen') sein Op. 330 (Handlungen, d. Zeus u. d. Göttern nicht gefallen) *ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ ' ... ' ὅς τέ τευ ἀφραδίῃς ἀλιταίνητ' -ὰ τέκνα* (u. wer seinen alten V. schmäht) M. Schmidt

ὀρφναῖ(ος) [3[1], 1°, 2[h]] **E** Abl. von unhom. *ὄρφνη* (Etym. unklar, s. Frisk s.v. u. vgl. *ἔρεβος*), s. Risch §45a **Σχ** sch. D K83. 276: *σκοτεινήν*

B etwa *finster (wo man nichts sehen kann)*, Epith. der Nacht in Formel *νύκτα δι' -ην* [⏑–⏑], nur 1[h] *-η* am VA; 3× dir. R., II. nur im *K*; dann auch (Aesch. Ag. 21 *-ου πυρός*, katachrest. od. unverstanden?) svw. 'nächtlich' (vgl. *ὄρφνη* 'Nacht' [Thgn., Pi.] u. s. A. Sideras, Aesch. Hom. [Hypomn. 31], Göttingen 1971, 68); metr. entspr. (K41[+]) *νύκτα δι' ἀμβροσίην* / (o50) *διὰ δνοφερήν*, ansch. in ähnl. Sit. (Verteilg. u. weitere Formeln s.v. *νύξ* B12dβ, Wortf. s.v. *ἐρεβεννός* B m. Lit.); bei 'nichts sehen können' (prägnanter [urspr.?] Gebr. lt. S. Laser, Stud. z. Dolonie, Diss. Kiel 1949, 17f.): ι143 (Od. erz. [Kyklopeninsel]: *„κατεπλέομεν) ⌊νύκτα δι' -ην„ οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι (ἀὴρ γὰρ βαθεῖ", οὐδὲ σελήνη, κατείχετο νεφέεσσιν")*, m. 'Bed.erkl.' K276 (*δεξιὸν ἐρωδιὸν οὐκ ἴδον*, Od. u. Diom.) *⌊ „ ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν* m. *ἔρχεαι* in Frage (Häufg. von Präp.): K83 (Nestor zu Ag.:) *„τίς δ' οὗτος κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ⌜ἔρχεαι οἶος⌝ ' ⌊ „ ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι"* = 386 (Od. zu Dolon: *„πῇ δ' οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ⌜ ⌝, ἀμβροσίην* v.l., cf. Ω363) Nacht als 'Helferin' des Diebes (s. Ludwich, Hymnenbau 10): h. Merc. 578 *παῦρα μὲν οὖν ὀνίνησι* (Hermes), *τὸ δ' ἄκριτον ἠπεροπεύει ' ⌊ ⌋ φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων*, hier nicht am Kolonende vor NS, sondern vor Obj. 97 (*διήλασε Ἑρμῆς*, sc. *βοῦς*) *-η δ' ἐπίκουρος ἐπαύετο δαιμονίη νὺξ ' ἡ πλείων* (Opp. *ὄρθρος δημιοεργός*)

D v.l. (pro *ἀμβροσ.* vulg.) K142, ι404, s. St. West, Ptol. Pap. S. 237 H. W. Nordheider

ὄρχαμος [7[1], 19°, 4[H], 1[h]] **E** Bildg. umstritten; versch. Vorschläge: (1) zu *ἄρχω*, s. Ruigh, Scripta minora I 547. 610; (2) zu *ὄρχος*, s. ablehnend Ruigh a.O. Suff. *-αμος* wie *πλόκαμος* (zu *πλέκω*), *ποταμός* (zu *πέτομαι*), weiteres zur Bildg. bei L[3] u. Ruijgh a.O., der e. Entw. von nom. act. zu nom. ag. annimmt (vgl. *κόσμος*, das auf Kreta einen Magistraten bez.); L[2]: *-μος* = Superl.-Suff., *ὄ. ἀνδρῶν* „il più degno ... degli uomini", m. and. Gen. u. and. (fragl.) Bed. von *ἄρχω* als in *ὄ. λαῶν* „capo di schiere"; dazu auch B Vorbem. am Anf.

F *-ος* 16, *-ε* 12, *-ον* 3 **M** nur [2⏑⏑] Nom.: *Ἄσιος ⌊-ος ἀνδρῶν⌋* B837, M110, *Πεισίστρατος ⌊ ⌋* γ454. 482, *συβώτης ⌊ ⌋* ξ22. 121, o351 = 389 = π36, ρ184, *Φιλοίτιος ⌊ ⌋* υ185. 254; *⌊ ⌋* κ224, Hes. fr. 12,2; 204,52, h. Merc. 175 Akk.: *Πεισίστρατον ⌊-ον ἀνδρῶν⌋* γ400; *⌊ ⌋* Z99, Hes. fr. 50,1 Vok.: (*Ἀτρεΐδη*) *Μενέλαε διοτρεφὲς ⌊-ε λαῶν⌋* P12 = δ156 = 291 = 316 = o64 = 87 ≅ 167; *⌊ ⌋* Ξ102, T289, Φ22, κ538, Hes. fr. 301,1

Σχ sch. Barn. γ400: *ἡγεμόνα* (vgl. sch. Dind. δ156 m. Etym.), ξ22: *νῦν ἔξοχος ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ*

L [1]v. Effenterre, Kadmos 16, 1977, 44f.; [2]Moreschini Quattordio, SSL 16, 1976, 237—44; [3]Bader, BSL 73, 1978, 103—219 (rekonstruiert vorhom. Stadium)

B *Anführer*, vom Dichter wohl als verw. m. *ἄρχω* betrachtet (vgl. h. Merc. 175 *⌊φηλητέων⌋ -ος* m. V. 292 *ἀρχὸς ⌊ ⌋*, ferner Hes. fr. 204,51f. *-ος ἀνδρῶν ... ἀρχὸς Ἀβάντων*, Aesch. Pers. 129, fr. 494,7 sowie *ἦρχε*[+] ... *-ος* 3× in 2); dagg. wäre *ὄ.* als Synon. von *ἔρκος* (s.d. B2b; vgl. Fraenkel, ZVS 72, 1955, 194f.) nur od. überwieg.d im Kriegskontext zu erwarten. — Bis auf h. Merc. 175 (3) stets VE-Formel *-ε λαῶν* (1), *-ος/ν ἀνδρῶν* (2), als Appos. dir. nach PN bzw. *συβώτης* außer 1b (5×) sowie 2× in 2 (Z99, Hes. fr. 12,2). — Die *ὄ.*-Formeln sind somit meist nicht mehr als metr. Füllsel (wie *ποιμένι/α λαῶν* usw., s. L[1]), dennoch werden kontextuelle Vorgaben berücksichtigt: so weicht d. Gebr. von *ὄ. λαῶν* von dem von *ὄ. ἀνδρῶν* (von der metr. bedingten Kasusverteilg. *-ε λαῶν*:*-ος/ον ἀνδρῶν* abgesehen) ab; erstere auf Heerführer beschränkt, letztere auch von Peisistr., Polites, Eum., Phil., was dem Untersch. zw. *λαοί* (viele) u. *ἄνδρες* (neutral hinsichtl. der Anzahl) entspricht (a priori unwahrsch. Annahme zweier Homonyme [L[2], s. E am Ende] also unnötig, paßt außerdem nicht zu B837[+], Z99; plausibler, aber ebf. spekulativ: d. Odysseedichter könnte d. 'Wortfossil' *ὄ.* als Synon. f. *ἔξοχος* aufgefaßt haben, vgl. Wortf. u. Σχ). — *-ος ἀνδρῶν* von dem unfreien Eum. u. Phil. oft beanstandet; Erklärungsansätze (vgl. auch *δῖος ὑφορβός*): 1. bedeutungslose Schmuckformel, die zu jeder Person der Epen passen würde (Parry, Epithète 191 m. Parallelen) 2. späte (d.h. nicht vorhom.) Anwendg. der urspr. f. Fürsten bestimmten Formeln auf 'Neulinge' in der Sage (Hoekstra, Modifications 138f.) 3. m. *ἀνδρῶν* sind die Eum. untergeordneten Hirten (ξ413. 462, π84) gemeint; auch Phil. kann wohl nur unter dieser Vorauss. seine 'unzähligen' Rinder (υ211) verlassen 4. Ehrentitel f. die 'guten' Hirten, bleibt ihrem bösen u. untaugl. Kollegen Mel. (ρ244–6) versagt (Bonafé, BAGB 1984, 180–94); diesem Unterschied tragen Erkl. 1, 2 (denn metr. Mel. = Phil.) od. 3 (s. ρ244–6) keine Rechng. 5. „Iliade travestie" in der 2. Hälfte der Odyssee (Bonafé a.O.; Beispiele ebd. 188f., vgl. auch s.v. *πανθυμαδόν*, Schemelwurfszene σ394–8). Zum wenig passenden *-ος ἀνδρῶν* von Polites (κ224 in 2) s.d. — Wortf.: s. *ἀρχός* B1 Vorbem.; am VE

B (zu *ὄρτυξ Wachtel*, s. Risch §65a:) ON, urspr. von zahlr. der Art. geweihten Bezirken (Inseln u. Hainen) zw. Kleinasien u. Syrakus, in denen sich jährl. die der Göttin heiligen Wachtelschwärme niederließen (s. L[4]), Vorkommen im fgrE versch. gedeutet: als Märchenort od. Delos (bzw. Rheneia) od. O. bei Syrakus; 2° in dir.R. (Erz.), 1[b] in Götterepiklese, 1[H] in ON-Liste; Ort von Orions Tod (myth. Exemplum für göttl. Mißgunst): *ε* 123 (Kal. [auf *Ὠγυγίη*!] zu Hermes: „*θεοί, ζηλήμονες, ὥς μὲν ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο 'Ηώς, ἠγάασθε*) *ἕως μιν ἐν -η χρυσόθρονος Ἄρτεμις*(!) *ἁγνὴ* (*βελέεσσι κατέπεφνεν*"), Land der Eos wohl im Osten, dagg. Ameis-H. z.St.: „fabelhaftes Land im fernen Westen"; L[6] m. ant. Lit. verweist allg. auf Delos bzw. Nachbarinsel als communis opinio; zu Art.' Anteil an der Orion-Sage s. s.v. *Ἄρτεμις* B4a als geogr. Angabe zur Lokalisierg. von Eum.' Heimat *Συρίη*: *ο* 404 (Eum. erz.:) „*νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις,* ' *-ης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο*" (Vater *Κτήσιος Ὀρμενίδης* König, es folgen Einzelh. märchenhafter Fülle: keine *πείνη* u. *νοῦσος*, Ap. u. Art.[!] töten die Alten *οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν*), zur Richtg. s.v. *καθύπερθεν* B5b, Deutungen reichen - je nach Verständnis der Formel *ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο* - von myth. Wunderland im Westen (L[1]) über östl. Lokalisierg. (lt. L[2] Reminiszenzen an *Syrien*) bis zur Identif. m. *Delos (jenseits der Kyklade Syros)*, bzw. dem vorgelagerten Inselchen Rheneia (L[3,5]) Ort von Art.' Geburt: h.Ap.16 (*χαῖρε, ὦ Λητοῖ, ἐπεὶ τέκες 'Απ. καὶ Ἄρτ.*) *τὴν μὲν ἐν -η* (*ὀρτυγίη* cod.M), *τὸν δὲ κραναῇ ἐνὶ Δήλῳ*, hier O. expl. versch. von Ap.s Geburtsort Delos (weshalb L[3] Rheneia [s. V.44] annimmt), je nach Herkunft des Sängers u. des Publikums konnte auch das ephes. od. syrakus. O. assoziiert werden, s. A.-H.-S., Càssola z.St. in Liste westl.r Orte (La. probl.), die die Harpyien auf der Flucht vor den Boreaden durcheilen: Hes.fr.150,26 *Ἄτλαντός τ' ὄρος*] *ἀιπὺ κ*[*αὶ Αἴτν*]*ην παιπαλόεσσαν* ' .... *'Ο*]*ρτυγίην Λαιστ*[*ρ*]*ψ*[*γον*]*ίην τε γενέθλην*, wenn La. richtig, steht Sagenhaftes nb. Konkretem, lt. Eratosthenes Kenntnis sizil.r Geogr.: Aetna u. syrakus. O. (s. fr.65 Rz. u. s.v. *Αἴτνη*); metr. vgl. *Τηλέπυλον Λαιστρ.* (*κ* 82, *ψ* 318) H.W.Nordheider

ὀρυκτή s. *ὀρύσσω*

ὀρυμαγδός [13[i], 3°, 2[H]] **E** uns., evt. zu *ἐρεύγομαι* u.(?)/ od. nachep. *ὠρύομαι* (s. *ὠρυχμός*), vgl. Szemerényi, Scripta minora III 1370ff.

F *-ός* 10, *-οῦ* 3, *-ῷ* 3, *-όν* 2 **M** [⏑⏑⏓⏑] *-ός P*741 [⏑⏑⏓⏑] ⌊*πολὺς δ' -ὸς ὀρώρει*⌋ *B*810 = *Θ*59 = *ω*70, *Δ*449 = *Θ*63, Sc.401; *πολὺν δ' -ὸν ὄρινε Φ*313; *πολὺς δ' -ός K*185; *-ὸς ὀρώρει Π*633; *-όν ι*235 [⏑⏑⏓×] *ὑπὸ / ὑπὲκ Τρώων -οῦ I*248, *K*539 / *P*461; *μεγάλῳ -ῷ Φ*256, Sc.232; *-ός P*424; *-ῷ α*133

Σχ sch.D *B*810: *θόρυβος, P*424: *ψόφος*, sch.Barn. *α*133: *-ῷ· κυρίως μὲν τῷ ἐν ὄρει ψόφῳ ... νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ θορύβῳ* L Kaimio, Characterization 24. 32

B *Lärm, Getöse, Getümmel*, nur Sg., beschr. Lärm untersch. Herkunft (mehrf. versch. Ursachen zur selben Zeit), von Menschen, Tieren, Sachen, in der Natur; im Kontext von Kriegslärm wie *ἀυτή* u. a. (s. s.v. B1c) auch 'Getümmel'; steht als Subj. zu intrans. Verben (7× *ὀρώρει*, je 1× *ἵκεν, ἐπήϊεν*, vgl. *K*185), im kom. Dat. zu *ἕπετο* (*Φ*256), im instr. Dat. zu *ἰάχεσκε* (Sc.232), nie wie andere Schallwörter in pleonast. Ausdr. (Sonderfall Sc.232), in synon. Kontext zu *ὅμιλος, δοῦπος*. – Beiw.: *ἀζηχής, μέγας, πολύς, σιδήρειος*. – Wortf.: s. *ἀυτή, δοῦπος* 1 krieger. Kontext 1a *Lärm B*810 (Aufmarsch d. Heeres) *πᾶσαι δ' ὤϊγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός,* ' *πεζοί θ' ἱππῆές τε·* ⌊*πολὺς δ' -ὸς ὀρώρει*⌋ = *Θ*59 = *ω*70 (Umzug) *Δ*449 (zus.fassende Schlachtschilderg.) *ἀσπίδες ...* ' *ἔπληντ' ἀλλήλῃσι,* ⌊ ⌋ = *Θ*63 = Sc.401[ex.], vgl. *ἀυτή* B1aα *P*424 *ὣς οἱ μὲν μάρναντο, σιδήρειος δ' -ὸς* ' *χάλκεον οὐρανὸν ἵκε δι' αἰθέρος*, zur Formel 'bis in den Himmel' s. s.v. *οὐρανός* B2; zu *σιδήρειος* s. s.v. *ἀτειρής* B3 741 (Vgl. m. Wind, der heulend ins Feuer fährt [*ἐπιβρέμει*]) *ὣς μὲν τοῖς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν αἰχμητάων* ' *ἀζηχὴς -ὸς ἐπήϊεν ἐρχομένοισιν* 1b *Getümmel I*248 *υἷας 'Αχαιῶν* ' *τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ* ⌊*Τρώων -οῦ*⌋, entweder zu *ἐρύεσθαι* od. zu *τειρομένους*, s.o. I Sp.1595, 50ff. *K*539 *μή τι πάθωσιν* ' *'Αργείων οἳ ἄριστοι ὑπὸ* ⌊ ⌋ *P*461 *ῥέα μὲν γὰρ φεύγεσκεν ὑπὲκ* ⌊ ⌋, vgl. *ὅμιλον* V.462 2 nichtkrieger. Kontext *α*133 (Tel. setzt Gast) *ἔκτοθεν ἄλλων* ' *μνηστήρων, μὴ ξεῖνος ἀνιηθεὶς -ῷ* ' *δείπνῳ ἀηδήσειεν*, zum Lärmen der Freier vgl. s.v. *ὁμαδῆσαι K*185 (Gl.: Raubtier nähert sich der Herde) *πολὺς δ' -ὸς ἐπ' αὐτῷ* ' *ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ist* od. *bricht aus seinetwegen*, vgl. *ἰαχή O*275 Sc.232 *ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος* ' *βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ -ῷ* ' *ὀξέα καὶ λιγέως*, vgl. s.v. *ἰάχω* B4 *Π*633 (Gl.) *ὥς τε δρυτόμων ἀνδρῶν -ὸς ὀρώρει* ' *οὔρεος ἐν βήσσῃς, ἔκαθεν δέ τε γίγνετ' ἀκουή* (Vgl. m. *δοῦπος* V.635) *ι*235 *ἔντοσθεν* (*ἔκτοσθεν* v.l.) *δ' ἄντροιο βαλὼν* (sc. Holz) *-ὸν ἔθηκεν* (Polyphem) *Φ*256 *φεῦγ'* (Ach.), *ὁ δ'* (Skam.) *ὄπισθε ῥέων ἕπετο μεγάλῳ -ῷ*, vgl. *κελαρύζει* V.261, zum Tosen von Flüssen vgl. s.v. *δοῦπος Φ*313 (Skam. zu Simoeis:) „*ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' -ὸν ὄρινε* ' *φιτρῶν καὶ λάων*"

D v.l. *Σ*493, Sc.274 M.Schmidt

Ὀρύμ(ας) v.l. *Π*345 *Ἰδομενεὺς δ' Ἐρύμαντα* (*ὀρύμαντα* qu. sch.T, *ἐρύβαντα, ἐρυ/ιδάμαντα, εὐρύμενταμαντα* vv.ll.) ... ' *νύξε*, zur Vermeidg. der Homonymie m. dem *Π*415 von Patr. getöteten *Ἐρύμ.* (s.d. u. Wathelet, Dict. I s.v.) H.W.Nordheider

ὀρύσσω, ὀρυκτή [2[i], 4° / 7[i]] **E** uns., s. Chantraine, Dict. 828f. – Abl.: *κατωρυχέεσσι* **M** 1 [⏑⏓⏑] *βόθρον -ξ' ὅσ*⌊*σον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα*⌋ *λ*25 2a [⏑⏓⏑] *βόθρον -ξαι ὅ*⌊ ⌋ *κ*517 2b [⏑⏓–] *-κτὴ τάφρος Π*369; ⌊*τάφρον*⌋ (...) *-κτήν I*67 ≅ *Y*49, *K*198 [⏑⏓×] ⌊ ⌋ *-ξαν/ς H*440, *φ*120, ⌊ ⌋*/φ* ... *-κτήν/ῇ Θ*179 / *M*72 ≅ *O*344[ex.]; *-σσειν κ*305 3 [⏑⏓⏑⏑] *-ξομεν ... τάφρον H*341

L Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I18

B *(ge)graben*, Verb (1) u. Verbaladj. (2), 10× von 13 in Vbd. m. *τάφρος* (das die Bed.entw. von *θάπτω* [s.d.] nicht mitgemacht hat im Ggs. zu *τάφος*); in assoz. Zush. m. *ἐκτόσ(θεν) H*341 = 440[in.], *I*67 = *Y*49[ex.], *ἔνθα καὶ ἔνθα O*344f., *κ*517[+], *ἐρυκ- H*341f., *Π*369, *ἐρυσ- Π*369f., *λ*24f., *φ*120/5, *ἵππο- H*341f., *Θ*179, *λαόν H*341f., *Π*368f., ... *ἂν μεγάλ/μακρήν H*440f., *φ*120f., (*ἄορ / ξίφος*) *ὀξύ λ*24f., *φ*119f., *σκολοπ- H*440f., *O*344, *τεῖχ(ε)ος H*436/40, *I*67[+], *O*344f.; in dir.R. (2:) *Θ*179, *I*67, *M*72, (1:) *H*341, 3° (außer Kompos. *φ*120); m. Klangwiederh. *'ρυκ/'ρῦκ(/'ρυ/ρῦ) Π*369(ff.), *'ρυ λ*24/5, *'ρύ φ*120/5 (*οξ* 119/24), 'Responsion' *'ρυξ/'ρῦκ H*341/2, *ξαν H*440/1, *κτῆ/κτή I*66/7 1 Verb: *(aus)graben, ausheben, κ*305 Präs. m. aff., sonst Aor. m. eff. Obj. (*τάφρον* 2[i], 1°, *βόθρον* 2°). – Wortf.: *ἀντιτορέω, βαθύνω, ἔθων, ἐλαύνω* B13, *ἀμφιλαχαίνω, σκάπτω κ*305 *μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' -σσειν* ' *ἀνδράσι γε θνητοῖσι* 517 *βόθρον -ξαι ὅσον τε πυγούσιον* ≅ *λ*25 (-*ξ*[*α*]) *H*341 ⌊*ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν*⌋ *-ξομεν ἐγγύθι τάφρον,* ' *ἢ χ' ἵππον καὶ λαὸν ἐρυκάκοι* 440 (*τεῖχος ἔδειμαν*) ⌊ ⌋ *ἐπ' αὐτῷ* ⌊*τάφρον -ξα*⌋*ν,* ' *εὐρεῖαν μεγάλην φ*120 *πελέκεας στῆσεν, διὰ* ⌊ ⌋*ς* ' *πᾶσι μίαν μακρήν* 2 Verbaladj.: *gegraben* i.S.v. *künstl. angelegt*, Beiw. (außer *Π*369 nachgest., 4× m. Sperrg.) ausschl. von *τάφρος/φ/ον* (metr. Altern.

zu 3[1] *βαθείης/αν*). — Wortf.: *βαθεῖα* B1c, *κοίλη* B2, *ποιητή, τυκτή* *Θ*179 *ἵπποι δὲ ῥέα ⟨τάφρον⟩ ὑπερθορέονται -κτήν* *I*67 (*φυλακτῆρες*) *λεξάσθων παρὰ ⟨ ⟩ -κτὴν τείχεος ἐκτός* ≅ *Y*49 *K*198 *⟨ ⟩ δ' ἐκδιαβάντες -κτὴν ἑδριόωντο ' ἐν καθαρῷ* *M*72 *εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι* (Gr.), *παλίωξις δὲ γένηται ' ἐκ νηῶν καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν -κτῇ* ≅ *O*344[ex.] *Π*369 (Tr.) *οὓς ἀέκοντας -κτὴ τάφρος ἔρυκε*

Kompos.: *διὰ . . . ὀ* . (DSV, fehlt II Sp. 282,47) *quer durchgraben* *φ*120 in 1 am Ende R. Führer

ὀρφανικός [3[i]] **Σχ** sch. D *Z*432: *ὀρφανόν* **B** (gleichbedeutend m. *ὀρφανός*) *verwaist,* (als Appos. zu *ἦμαρ*:) *Verwaisung machend,* immer i.S.v. 'vaterlos' (Waisenstatus der Kinder nb. Witwenstatus der Ehefrau), vgl. *ἀμφιθαλής* *X*496 (von einem Kind/Knaben, dessen beide Eltern noch leben) *Z*432 (Androm. zu Hektor:) *„ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ... ' μὴ παῖδ' -ὸν θῆῃς χήρην τε γυναῖκα"* *Λ*394 (Diom. über die Wirkg. seines Geschosses:) *„ἀκήριον αἶψα τίθησι* (sc. den Gegner). ' *τοῦ δὲ γυναικὸς μέν τ' ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαί, ' παῖδες δ' -οί"* *X*490 (Androm.:) *„ἦμαρ δ' -ὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι"* (folgt Schilderg. des Schicksals eines vaterlosen Jungen) *der Tag, der die ⟨Verwaisg.⟩ macht, Tag der ⟨ ⟩,* wie 'Tag der Sklaverei', der 'Freiheit' u.a., s. *ἦμαρ* B3b M. Schmidt

ὀρφαν(ός) [1°, 1[H]] **E** gr. *orp*[h]*o-* < uridg. **orb*[h]*o-*, vgl. lat. *orbus,* u. Kluge–Seebold s.v. *Erbe*[1]; zur *-no*-Abl. s. Risch §35d. — Abl.: *ὀρφανικός*

B *Waise, verwaist,* i.S.v. elternlos (so *υ*68) u. viell. auch (Op. 330) nur vaterlos (vgl. *ὀρφανικός*); adj. (Op. 330) u. viell. auch subst. (*υ*68) *υ*68 *τῇσι* (den T. des Pand.) *τοκῆας μὲν φθῖσαν θεοί, αἱ δ' ἐλίποντο ' -αὶ ἐν μεγάροισι* (Aphr., Hera, Art. u. Ath. sorgen für sie), das präd. *-αί* kann sowohl Adj. ('verwaist') wie Subst. ('als Waisen') sein Op. 330 (Handlungen, d. Zeus u. d. Göttern nicht gefallen) *ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ ' ... ' ὅς τέ τευ ἀφραδίῃς ἀλιταίνητ' -ὰ τέκνα* (u. wer seinen alten V. schmäht) M. Schmidt

ὀρφναῖ(ος) [3[i], 1°, 2[h]] **E** Abl. von unhom. *ὄρφνη* (Etym. unklar, s. Frisk s.v. u. vgl. *ἔρεβος*), s. Risch §45a **Σχ** sch. D *K*83. 276: *σκοτεινήν*

B etwa *finster (wo man nichts sehen kann),* Epith. der Nacht in Formel *νύκτα δι' -ην* [⏑–⏑], nur 1[h] *-η* am VA; 3× dir. R., II. nur im *K*; dann auch (Aesch. Ag. 21 *-ου πυρός*, katachrest. od. unverstanden?) svw. 'nächtlich' (vgl. *ὄρφνη* 'Nacht' [Thgn., Pi.] u. s. A. Sideras, Aesch. Hom. [Hypomn. 31], Göttingen 1971, 68); metr. entspr. (*K*41[+]) *νύκτα δι' ἀμβροσίην* / (*o*50) *διὰ δνοφερήν*, ansch. in ähnl. Sit. (Verteilg. u. weitere Formeln s.v. *νύξ* B12dβ, Wortf. s.v. *ἐρεβεννός* B m. Lit.); bei 'nichts sehen können' (prägnanter [urspr.?] Gebr. lt. S. Laser, Stud. z. Dolonie, Diss. Kiel 1949, 17f.): *ι*143 (Od. erz. [Kyklopeninsel]: *„κατεπλέομεν) ⟨νύκτα δι' -ην⟩, οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι (ἀὴρ γὰρ βαθεῖ', οὐδὲ σελήνη, κατείχετο νεφέεσσιν"*), m. 'Bed.erkl.' *K*276 (*δεξιὸν ἐρωδιὸν οὐκ ἴδον*, Od. u. Diom.) *⟨ ⟩ ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν* m. *ἔρχεαι* in Frage (Häufg. von Präp.): *K*83 (Nestor zu Ag.:) *„τίς δ' οὗτος κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ⟨ ⟩ ἔρχεαι οἶος' ⟨ ⟩ ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι"* = 386 (Od. zu Dolon: *„πῇ δ' οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ⟨ ⟩, ἀμβροσίην* v.l., cf. *Ω*363) Nacht als 'Helferin' des Diebes (s. Ludwich, Hymnenbau 10): h. Merc. 578 *παῦρα μὲν οὖν ὀνίνησι* (Hermes), *τὸ δ' ἄκριτον ἠπεροπεύει ' ⟨ ⟩ φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων*, hier nicht am Kolonende vor NS, sondern vor Obj. 97 (*διήλασε 'Ερμῆς*, sc. *βοῦς*) *-η δ' ἐπίκουρος ἐπαύετο δαιμονίῃ νυξ ' ἡ πλείων* (Opp. *ὄρθρος δημιοεργός*)

D v.l. (pro *ἀμβροσ.* vulg.) *K*142, *ι*404, s. St. West, Ptol. Pap. S. 237 H. W. Nordheider

ὄρχαμος [7[i], 19°, 4[H], 1[h]] **E** Bildg. umstritten; versch. Vorschläge: (1) zu *ἄρχω*, s. Ruigh, Scripta minora I 547. 610; (2) zu *ὄρχος*, s. ablehnend Ruigh a.O. Suff. *-αμος* wie *πλόκαμος* (zu *πλέκω*), *ποταμός* (zu *πέτομαι*), weiteres zur Bildg. bei L[3] u. Ruijgh a.O., der e. Entw. von nom. act. zu nom. ag. annimmt (vgl. *κόσμος*, das auf Kreta einen Magistraten bez.); L[2]: *-μος* = Superl.-Suff., *ὅ. ἀνδρῶν* „il più degno ... degli uomini", m. and. Gen. u. and. (fragl.) Bed. von *ἄρχω* als in *ὅ. λαῶν* „capo di schiere"; dazu auch B Vorbem. am Anf.

F *-ος* 16, *-ε* 12, *-ον* 3 **M** nur [⏑⏑] Nom.: *Ἄσιος ⟨-ος ἀνδρῶν⟩* *B*837, *M*110, *Πεισίστρατος ⟨ ⟩* *γ*454. 482, *συβώτης ⟨ ⟩* *ξ*22. 121, *o*351 = 389 = *π*36, *ρ*184, *Φιλοίτιος ⟨ ⟩* *υ*185. 254; *⟨ ⟩* *κ*224, Hes. fr. 12,2; 204,52, h. Merc. 175 Akk.: *Πεισίστρατον ⟨-ον ἀνδρῶν⟩*, *γ*400; *⟨ ⟩* *Z*99, Hes. fr. 50,1 Vok.: (*'Ατρεΐδη*) *Μενέλαε διοτρεφὲς ⟨-ε λαῶν⟩*, *P*12 = *δ*156 = 291 = 316 = *o*64 = 87 ≅ 167; *⟨ ⟩* *Ξ*102, *T*289, *Φ*22, *κ*538, Hes. fr. 301,1

Σχ sch. Barn. *γ*400: *ἡγεμόνα* (vgl. sch. Dind. *δ*156 m. Etym.), *ξ*22: *νῦν ἔξοχος ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ*

L [1]v. Effenterre, Kadmos 16, 1977, 44f.; [2]Moreschini Quattordio, SSL 16, 1976, 237–44; [3]Bader, BSL 73, 1978, 103–219 (rekonstruiert vorhom. Stadium)

B *Anführer,* vom Dichter wohl als verw. m. *ἄρχω* betrachtet (vgl. h. Merc. 175 *⟨φηλητέων⟩ -ος* m. V. 292 *ἀρχὸς ⟨ ⟩*, ferner Hes. fr. 204,51f. *-ος ἀνδρῶν ... ἀρχὸς 'Αβάντων*, Aesch. Pers. 129, fr. 494,7 sowie *ἦρχε*[+] ... *-ος* 3× in 2); dagg. wäre *ὅ.* als Synon. von *ἔρκος* (s.d. B2b; vgl. Fraenkel, ZVS 72, 1955, 194f.) nur od. überwieg.d im Kriegskontext zu erwarten. — Bis auf h. Merc. 175 (3) stets VE-Formel *-ε λαῶν* (1), *-ος/ν ἀνδρῶν* (2), als Appos. dir. nach PN bzw. *συβώτης* außer 1b (5×) sowie 2× in 2 (*Z*99, Hes. fr. 12,2). — Die *ὅ.*-Formeln sind somit meist nicht mehr als metr. Füllsel (wie *ποιμένι/α λαῶν* usw., s. L[1]), dennoch werden kontextuelle Vorgaben berücksichtigt: so weicht d. Gebr. von *ὅ. λαῶν* von dem von *ὅ. ἀνδρῶν* (von der metr. bedingten Kasusverteilg. *-ε λαῶν*:*-ος/ον ἀνδρῶν* abgesehen) ab; erstere auf Heerführer beschränkt, letztere auch von Peisistr., Polites, Eum., Phil., was dem Untersch. zw. *λαοί* (viele) u. *ἄνδρες* (neutral hinsichtl. der Anzahl) entspricht (a priori unwahrsch. Annahme zweier Homonyme [L[2], s. E am Ende] also unnötig, paßt außerdem nicht zu *B*837[+], *Z*99; plausibler, aber ebf. spekulativ: d. Odysseedichter könnte d. 'Wortfossil' *ὅ.* als Synon. f. *ἔξοχος* aufgefaßt haben, vgl. Wortf. u. Σχ). — *-ος ἀνδρῶν* von dem unfreien Eum. u. Phil. oft beanstandet; Erklärungsansätze (vgl. auch *δῖος ὑφορβός*): 1. bedeutungslose Schmuckformel, die zu jeder Person der Epen passen würde (Parry, Epithète 191 m. Parallelen) 2. späte (d.h. nicht vorhom.) Anwendg. der urspr. f. Fürsten bestimmten Formeln auf 'Neulinge' in der Sage (Hoekstra, Modifications 138f.) 3. m. *ἀνδρῶν* sind die Eum. untergeordneten Hirten (*ξ*413. 462, *π*84) gemeint; auch Phil. kann wohl nur unter dieser Vorauss. seine 'unzähligen' Rinder (*υ*211) verlassen 4. Ehrentitel f. die 'guten' Hirten, bleibt ihrem bösen u. untaugl. Kollegen Mel. (*ρ*244–6) versagt (Bonafé, BAGB 1984, 180–94); diesem Unterschied tragen Erkl. 1, 2 (denn metr. Mel. = Phil.) od. 3 (s. *ρ*244–6) keine Rechng. 5. „Iliade travestie" in der 2. Hälfte der Odyssee (Bonafé a.O.; Beispiele ebd. 188f., vgl. auch s.v. *πανθυμαδόν*, Schemelwurfszene *σ*394–8). Zum wenig passenden *-ος ἀνδρῶν* von Polites (*κ*224 in 2) s.d. — Wortf.: s. *ἀρχός* B1 Vorbem.; am VE

(vgl. Parry, Epithète, Tab.III nb. S.112, bes. XVII) vor *ἀνδρῶν*: *ἀγός/οί, ἀριδείκετος/ν, ἔξοχον* (1[H]), *φίλτατος/ν*; vor *λαῶν*: *ἀριδείκετε, ἡγήτορι/α, κοίρανε, κοσμήτορε/ι, ποιμένι/α* (vgl. noch *ἕρκος / οὖρος Ἀχαιῶν* am VE); nach L[3] bildet *ὄ. ἀνδρῶν / λαῶν* zus. m. *ποιμένι/α λαῶν* e. metr. Paradigma (das allerd. nicht komplett [Gen. fehlt, *-ου ἀνδρῶν* wäre aber mögl.] u. nicht exklusiv ist [*κοίρανε λαῶν* paßt m. hinein]), was auf uridg. Verhältnisse zurückgeführt wird (**pa-* u. **ser-gh-* synon.: „veiller sur") **1** *-ε λαῶν* [4[i], 7°, 1[H]] **1a** in Anredevers an Men. [1[i], 6°], stets an RAnf., kontrast. **1b**: vgl. „*Ἀτρεΐδη* ⌊*Μενέλαε διοτρεφές*⌋" *δ* 235, ⌊ ⌋ 6[i] 1° u.ä. (s. s.v. *Μενέλαος* M1a.b) *P*12 „*Ἀτρεΐδη* ⌊ ⌋, *-ε λαῶν*" = *δ* 156 = 291 = 316 = *ο* 64 = 87, Sprecher jew. Euphorbos, Peisistr., Tel. (4×) *ο* 167 (Peisistr.:) „*φράζεο δή,* ⌊ ⌋, *-ε λαῶν*", vgl. *P*13 *χάζεο* **1b** auf sich (ohne PN) stehende Anredeformel [3[i], 1°, 1[H]] an (jew. 1×) Ag., Patr., Ach., Od., Unbek.; nie am RAnf. (*Ξ* 102, *Φ* 221 RAbschl.); trotz rel. 'Selbständigk.' (keine Appos.) nur metr. Füllsel außer *Ξ* 102 (s.d.); dagg. sieht L[1] auch in *T*289, *Φ* 221 e. „ironie grinçante" *Ξ* 102 (Od. zu Ag.: „wenn wir d. Schiffe jetzt ins Meer ziehen, werden d. Gr. nicht mehr kämpfen) *ἔνθα κε σὴ βουλὴ δηλήσεται,* ⌊*-ε λαῶν*⌋ (v.l. *ἀνδρῶν*)", viell. vorwurfsvoll, anspielend auf V.90–4 („das sagt kein Heerführer") *T*289 (Bris. zum toten Patr.: „*ζωὸν μέν σε ἔλειπον*) *νῦν δέ σε τεθνηῶτα κιχάνομαι,* ⌊ ⌋", vgl. Anrede in V.287. 300 *Φ* 221 (Skam. zu Ach.: „*οὐδέ πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα, σὺ δὲ κτείνεις ἀϊδήλως*) *ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ ἔασον· ἄγη μ' ἔχει,* ⌊ ⌋" *κ* 538 (Kirke:) „*ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται,* ⌊ ⌋, ' *ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδόν*" *κτλ.* (539f. = *δ* 389f.) Hes.fr.301,1 „*ἔνθά ποτ' ἔσται ἐμὸν ψυκτήριον,* ⌊ ⌋" (ohne weiteren Kontext) **2** *-ος/ν ἀνδρῶν* [3[i], 10°, 3[H]] dir.R. nur *Z*99, *κ* 224, nie „embedded focalisation" (de Jong, Narrators); erweitert um Relativsatz in *Z*99, *γ* 400, *κ* 224 *B*837 *τῶν αὖθ'* ⌊*Ὑρτακίδης,* ⌊*ἦρχ' Ἄσιος, -ος ἀνδρῶν* (s.u. zu *κ* 224) ≅ *M*110 (*ἀλλ' οὐχ* ⌊ ⌋ *ἔθελ'* ...) *Z*99 (Helenos über Diom.:) „*οὐδ' Ἀχιλῆά ποθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν, -ον ἀνδρῶν,* ' *ὅν πέρ* ...", nur hier *ὀ. ἀνδρῶν* getrennt von PN *γ* 400 (*κοίμησε Νέστωρ* Tel.) *πὰρ δ' ἄρ' ἐϋμμελίην* ⌊*Πεισίστρατο*⌋*ν, -ον ἀνδρῶν,* ' *ὅς οἱ κτλ.*, metr. Altern. *πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδην* (vgl. unten 482) wohl hier vermieden, weil Nestor Subj. 454 (*βόον*) *σφάξεν* ⌊ ⌋*ς, -ος ἀνδρῶν* 482 (Tel. bestieg den Wagen) *πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης* ⌊ ⌋*ς,* ⌊*-ος ἀνδρῶν*⌋ *κ* 224 *τοῖσι δὲ* (Gef.) *μύθων ἦρχε Πολίτης,* ⌊ ⌋, ' *ὅς μοι κήδιστος* (*κέδνοτατός τε*), ⌊ ⌋ befremdet, da Polites (obwohl kein Unfreier wie Eum. u. Phil., s.u.) wohl eher rangniedrig (hier Euryl. untergeordnet); zur Verwendg. der Formel dürften *ἦρχε* (Wortform [fig.etymol.] sowie Führungstätigk.), vgl. oben *B*837, unten *ρ* 184 sowie B Vorbem. am Anf., u. Polites' Beliebth. bei Od. (der erzählt) beigetragen haben Hirten (s. B Vorbem.): *ξ* 22 (*πὰρ δὲ κύνες ἴαυον*) *τέσσαρες, οὓς ἔθρεψε* ⌊*συβώτης, -ος ἀνδρῶν*⌋ 121 *τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα* ⌊ ⌋ *ο* 351 *τὸν δ' αὖτε προσέειπε* ⌊ ⌋ = 389 = *π* 36 *ρ* 184 *τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε* ⌊ ⌋, vgl. oben *κ* 224 *υ* 185 *τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε* ⌊*Φιλοίτιος, -ος ἀνδρῶν*⌋ 254 *σῖτον δέ σφ' ἐπένειμε* ⌊ ⌋ Titulatur im Frauenkatalog: Hes.fr.12,2 *τὴν δ'* (Periboia) *Ἀμαρυγκείδης Ἱππόστρατος ὄζος Ἄρηος* ' *Φυκτέος ἀγλαὸς υἱὸς Ἐπειῶν -ος ἀνδρῶν* (*ἔφθηρε*) fr.50,1 *ἡ δ'* (Arsinoe) *ἔτεκ' ἐν μεγάροις Ἀσκληπιὸν -ον ἀνδρῶν* ' *Φοίβῳ ὑποδμηθεῖσα*, s. West, Cat.68–71 fr.204,52 *αὐτὰρ ἀπ' Εὐβο*[*ί*]*ης Ἐλεφήνωρ ὄρχαμος ἀ*[*νδρ*]*ῶν* ' *Χαλκωκοντιάδης, μεγαθύμων* [*ἀ*]*ρχ*[*ὸς*] .*Ἀ*[*βά*]*γ*[*των,* ' *μνᾶτο* (Hel.) **3** *φηλητέων -ος*, Präd.nom. zu *εἶναι* h.Merc.175 (Hermes: „Wenn Zeus mir nicht gleiche Ehren wie Ap. zugesteht,) *ἦ τοι ἔγωγε* ' *πειρήσω, δύναμαι,* ⌊*φηλητέων*⌋ *-ος εἶναι*", vgl. V.292 *ἀρχὸς* ⌊ ⌋

S.R. van der Mije

ὄρχατος [1[i], 5°] **E** Abl. von *ὄρχος*, Bildg. wie *μέσατος* **Σχ** sch.D *Ξ* 123: *αἱ ἐπίστιχοι φυτεῖαι. κῆποι*, ähnl. sch.Barn. *η* 112 **L** s. *ὄρχος*

B *in Reihen* (s. *ὄρχος*) *geordneter Garten*, d.h. Pflanzg. von Weinreben, abwechselnd m. Obstbäumen; ist (entspr. *ἀλωή, φυταλιή* [s.a. *κῆπος*] u.) zus. m. *ἄρουραι* Teil des. (königl.) *τέμενος* (s. d.) des Oineus, Alkin., Laertes/Od.; Ausdr. von Wohlstand, Üppigkeit; *Ξ* 123 Pl., sonst Sg. *Ξ* 123 (Diom.: „Oineus heiratete ⌊Königstochter⌋) *ἅλις δέ οἱ ἦσαν ἄρουραι* ' *πυροφόροι, πολλοὶ δὲ φυτῶν ἔσαν -οι ἀμφίς,* ' *πολλὰ δέ οἱ πρόβατ' ἔσκε*" (vgl. *Z* 194 das *τέμενος φυταλιῆς καὶ ἀρούρης*, das Belleroph. bei der Heirat der ⌊ ⌋ erhält) *η* 112 *ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς* (des Alkin.) *μέγας -ος ἄγχι θυράων* ' *τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος* (vgl. *ξ* 293 *τέμενος* u. *ἀλωή*) *ω* 222 ([205] *ἀγρὸν ἵκοντο καλὸν Λαέρταο τετυγμένον, ἆσσον ἴεν πολυκάρπου ἀλωῆς*) *οὐδ' εὗρεν Δολίον, μέγαν -ον ἐσκαταβαίνων* 245 (Od. zu Laertes:) „*οὐκ ἀδαημονίῃ σ' ἔχει ἀμφιπολεύειν* ' *-ον* (*οὐδέ τι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον*") 257 *τεῦ δ' -ον ἀμφιπολεύεις;* 358 *ἴομεν προτὶ οἶκον, ὃς -ου ἐγγύθι κεῖται*. Im *ὄ.* (s. *ω* 265–7) wechselten d. Weinstockreihen je nach Bedarf (L[1] 129, L[2] 53) m. Öl- u. Obstbäumen, bes. Feigenbäumen (*ὄρχος* Thphr. HP4,4,8 von Maulbeerbäumen); ferner gab es Gemüsebeete (*η* 127f. u. Eust. zu *ω* 342f.). Dieser gemischte Anbau (im fgrE nicht expl. erwähnt, doch s. *φυτῶν -οι Ξ* 123) war in d. Antike durchaus übl. u. hat sich bis in unsere Zeit erhalten (s. L[2] 52ff.). *Ξ* 122ff. bilden *-οι* zus. m. *ἄρουραι πυροφόροι* u. *πρόβατα* d. Produktionsbasis der gemischten Landwirtschaft u. sind wohl weitgehend synon. m. *φυταλιή* u. *κῆπος* (s.o. Σχ u. L[1] 93. 95f., vgl. aber II Sp.1403,33ff.). Der *ὄ. η* 112 (wie *ἀλωή E*90, *ω* 224, h.Merc.188, s.a. Heubeck zu *ω* 222ff.) ist von einem *ἕρκος* umgeben; dennoch ist für *ὄ.* u. bes. *ὄρχος* e. etwaige Grundbed. 'Gehege', 'Zaun' fragl. (s. Frisk II 434; anders Janko, Iliad zu *Ξ* 123). Der *ὄ.* wird *η* 112 u. *ω* 222 *μέγας* genannt, aber d. Größenangabe *τετράγυος η* 113 ist unklar, s. Heubeck, Odyssey z.St. Den Gebietscharakter von *ὄ.* betont Richel, Erde 285–287

M.de Leeuw

ὀρχέομαι [1[i], 3°, 1[H], 1[h], 1[c]] **E** uns., gern als Intens.-Iter. m. *ἔρχομαι* verbunden (Typ *φορέω*: *φέρω*), s. Chantraine, Dict. 830 (ablehnend); zu unhom. *ὄρχις* nach Watkins, BSL 70/1, 1975, 18f.; auch vgl. Hofinger, Vocabulaire 125ff. – Abl.: *ὀρχηθμός, ὀρχηστήρ/-ής, ὀρχηστύς*

M **1** Stamm im longum **1a** zweis. [⏑̄–] *ὠ/-εῦντ'* *Σ* 594 ≅ h.Ap.196 **1b** dreis. [⏑̄–⏑̄] *-είσθην ϑ* 378; *-εῦνται* Th.4 **1c** viers. [⏑̄–⏑̆⏑̆] ⌊*-ήσασθαι*⌋ *ϑ* 371 [⏑̄–⏑̆⏑̆] ⌊ ⌋ *ξ* 465 **2** Stamm in den brevia [–⏑̆⏑̆] *ὠρχεῖτο* Tit.Cycl.fr.5,1 p.18 Dav.

L [1]Tölle, Reigentänze 55f. 61. 66; [2]Wegner, Arch. Hom. U 40ff.; [3]Laser, Arch. Hom. T 92f.

B *tanzen, einen Tanz aufführen,* von Menschen u. Göttern, im fgrE nie metaph.; sowohl von (nicht gemischten, L[1] 55) Reigentänzen (*Σ* 594 [vgl. 602], Th.7?, h.Ap.196) als auch seltener von Solo-Tänzern *ϑ* 370–80 (*μουνάξ*; Beispiele in der gr. Bildkunst, L[2] 65ff.), die, begleitet vom Händeklatschen (vgl. L[2] 23) u. Geschrei der umstehenden Jünglinge, zuerst ein Ballspiel (vgl. *ὀρχηστύς* Vorbem.) zu zweit aufführen u. danach einen abwechslungsreichen Tanz. Obwohl meistens zu einer musikal. od. rhythm. Begleitg. getanzt wurde, scheint *ὀ.* an sich im fgrE, im Ggs. zu *μολπή* (s.d.) usw. (vgl. *ἐδίνε*(*υ*)*ον Σ* 494. 543. 606) keine musikal. Komponente zu haben, sondern sich auf d. Körperbew. d. Tanzens zu beschränken (so auch Abl.). Die musikal. od. rhythm. Begleitg. wird *Σ* 604f.+ (*ἐμέλπετο φορμίζων*), *ϑ* 379f. (Klatschen), h.Ap.189. 197 (Gesang). 201

(*κίθαρις*) expl. erwähnt, vgl. *Σ* 494 f. u. *ὀρχηστύς* Vorbem. (Bew. der) Beine / Füße bes. hervorgehoben *Σ* 599, Th. 3. 8, ebs. wie in Vbd. m. *ὀρχηθμός* *θ* 264 f., *ψ* 146 (Lärm). 298; vgl. *Ω* 261 (*χοροιτυπίῃσιν*). Freude u./o. Staunen bei Zuschauern u./o. Tänzern *Σ* 604, *θ* (379 f.?) 384, ebs. wie in Vbd. m. st.verw. Wörtern *Σ* 495 ff., *α* 421 ff.+, *θ* 265, *ρ* 605 f., *ψ* 134, h. Ap. 149 f. Dagg. abschätzig *ξ* 465 (nach Weingenuß), vgl. *Γ* 392 ff., *Ω* 261. Dem Gesamteindruck nach ist *ὁ.* viell. südosteuropäischen Volkstänzen nicht unähnl. *Σ* 594 (*ἡίθεοι καὶ παρθένοι*) *ὠρχεῦντ', ⌊ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες⌋* ≅ h. Ap. 196 (*ὁ-*, Göttinnen). In der bildenden Kunst werden Tänzer/innen (gemischte Chöre rel. selten) oft ⌊ ⌋ dargestellt, s. Hainsworth, Odyssey zu *θ* 262, L¹ 55 f., L² 60 *θ* 371 *'Αλκίνοος δ' Ἄλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσε ' μουνὰξ -ήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔ τις ἔριζεν* (*σφαῖραν μετὰ χερσὶν ἔλοντο*) *einen Tanz zu beginnen* 378 *ἐπεὶ δὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο, ' -εἴσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ ... ' ταρφέ' ἀμειβομένω* *ξ* 465 (*οἶνος*) *ὅς τ' ἐφέπκε πολύφρονά περ μάλ' ἀείσαι ' καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι καί τ' -ήσασθαι ἀνῆκε*, vgl. oben *θ* 371 Th. 4 (Musen, d. am Helikon) *περὶ κρήνην ... πόσσ' ἁπαλοῖσιν ' -εῦνται καὶ βωμὸν ... Κρονίωνος* Tit. Cycl. fr. 5,1 p. 18 Dav. *μέσσοισιν* (Göttern) *δ' ὠρχεῖτο πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε*, sc. bei der Siegesfeier über die Giganten, s. Kranz, in: Studi Castiglioni I 481 f. u. Hampe, GGA 215, 1963, 126 . — Wortf.: s. Abl. in E; *παίζω*; *ἀοιδή*, *μολπή*, *χορός* M. de Leeuw

ὀρχηθμός s. *ὀρχηστύς*

ὀρχηστής, ὀρχηστ(ήρ) [2ⁱ / 1ⁱ, 1ᴴ] E s. Fraenkel, Nom. ag. I 1. 28 f., Benveniste, Noms d'agent 56, Redard, Noms en *-της* 5, Leukart, in: Flexion u. Wortb. 181 f.; att. gen. pl. *ορχεστον* bereits auf Dipylonkanne (Hansen, CEG I 432)

Σχ sch. D *Π* 617: *-ήν περ ἐόντα· εὐκίνητον κατὰ τὸν πόλεμον*

B *Tänzer*, im Ggs. zu *κυβιστητήρ* keine spez. Art von Tänzern, vgl. *βητάρμων* II Sp. 55, 18 ff. *-ής* (umgangssprachl.) pej. (in dir. R.), *-ῆρες* (dichterisch) rituell (jew. in Vbd. m. ' *κουρ-*) *Π* 617 *τάχα κέν σε καὶ -ήν περ ἐόντα ' ἔγχος ἐμὸν κατέπαυσε διαμπερές, εἴ σ' ἔβαλόν περ* (vgl. metr. gleichw. *καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα* V. 620; ähnl. 624. 627), hier wohl als Beleidigg. gemeint, s. Janko, Iliad z. St. Anders G. Scheibner, Der Aufbau des 20. u. 21. Buches der Ilias, Borna 1939, 16 f. u. Borthwick, H. 98, 1970, 329: Hinw. auf Geschick des Tanzes (vgl. Σχ; vgl. auch *Γ* 360, *υ* 300 f.?) in der (nicht ep.) *πυρρίχη*, s.a. metaph. *μέλπεσθαι* *H* 241 *Ω* 261 (d. tapferen Söhne [vgl. 255] hat Ares vernichtet) *τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται, ' ψεῦσταί τ' -αί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριστοι ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἁρπακτῆρες*, vgl. *Γ* 392 ff. (Alex.) u. *Ω* 255 *Σ* 494 (Vortänzer bei Hochzeitszügen) *κοῦροι δ' -ῆρες ἐδίνεον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν ' αὐλοὶ φόρμιγγές τε*, vgl. V. 605 f. Hes. fr. 10a, 19 (Nachkommen des Doros; Bergnymphen, Satyrn) *Κουρῆτές τε θεοὶ φιλο⌊παίγμον⌋ες -ῆρες*, vgl. *φιλο⌊ ⌋ος* (v.l. *πολυ⌊ ⌋ος*) *ὀρχηθμοῖο* *ψ* 134 m. Heubeck, Odyssey z. St.; s.a. *ὀρχηστύς* B Vorbem. M. de Leeuw

ὀρχηστύς, ὀρχηθμός [1ⁱ, 5° / 1ⁱ, 4°, 1ᴴ, 1ᵇ, 1ᵉ] E nom. act. zu *ὀρχέομαι* (Porzig, Satzinhalte 183. 236)

M 1 dreis. [⏑̄–⏑̄] *-στύς τε* *α* 152; *-στύν τε* *N* 731, *α* 421 = *σ* 304; *-θμοί* Pan. fr. 14,3 p. 122 Dav. [⏑̄–⏑̄] *-στυῖ ⌊καὶ ἀοιδῇ⌋* *θ* 253, *ρ* 605, *-θμῷ ⌊ ⌋* Sc. 282, h. Ap. 149 2 viers. [⏑̄–⏑̄⏑̆] *-θμοῖο* *ψ* 298 [⏑̄–⏑̄×] *...μονος/ες -θμοῖο* *N* 637 = *ψ* 134. 145 / *θ* 263

Σχ sch. Barn. *α* 152: *ὄρχησις* (ähnl. *θ* 253. 263) L s. *ὀρχέομαι*

B allg. *das Tanzen*; (1) *N* 731, *θ* 253. 263 als Fertigkeit: *Tanzkunst* (d. sich erst in d. Ausführg. d. Tanzes zeigt, vgl. *θ* 253. 263), sonst jedoch (2) als Tätigkeit: *das Tanzen* (vgl. *ἀοιδή* Bd. I Sp. 976,41). Nur 1ᵉ im Pl. (vgl. Bd. I Sp. 977,66 f.). Manchmal in Aufz.en als angenehme Beschäftigg. genannt (oft in Vbd. m. *ἀοιδή*, bes. spät am Tag bei d. Mahlzeit, s. *ρ* 605 f., *σ* 304 ff., *ψ* 298 f.; vgl. Russo, Odyssey zu *ρ* 605 f.), z. B. als beliebter Zeitvertreib der Freier (m. *τέρπομαι*: *α* 421+, *ρ* 605, vgl. *α* 151 *ἐνὶ φρεσὶν ... μεμήλει*, kontrast. Bd. I Sp. 979,13 ff.), bei (m Vortäuschen) einer Hochzeit (*ψ* 145), Sc. 282. Freude bzw. Staunen bei d. Zuschauern bzw. Tänzern *α* 421 ff.+, *θ* 265, *ρ* 605 f., *ψ* 134, h. Ap. 149 f., vgl. *ὀρχέομαι* Vorbem., h. Ap. 149 als feierl. Tanzaufführg., zus. m. Boxen u. Singen, zu Ehren des Ap., Sehnsucht nach d. Tanzen *ψ* 145, 'Sättigung' vom Tanzen *N* 637, als Ggs. zu Krieg *N* 637, zu Tüchtigk. in Kampf, Ratsversammlg. u. Musik *N* 731 (aber vgl. unten). Bew. svorgang hervorgehoben in *θ* 264 f., *ψ* 146 (Lärm, auch 134). 298 (vgl. *ὀρχέομαι* Vorbem. u. *Σ* 494. 572. 606). *παίζω* in Vbd. m. *ὁ.* u. st. verw. Wörtern *θ* 251 ff., *ψ* 134, Hes. fr. 10a, 19, Sc. 282 (auch schon in Preisinschrift auf der Dipylonkanne, s. *ὀρχηστής* E, zur Bez. des 'tänzerischen Ballspiels', s. L³ 92). Musikal. Begleitg. expl. erwähnt *θ* 261 f., *ψ* 133 f. 143 ff., Sc. 280 ff. (jew. *φόρμιγξ*, letzte St. auch *αὐλός*, vgl. *Σ* 495), vgl. *N* 731, *α* 153 f. 159 (jew. *κίθαρις*); s.a. G u. *ὀρχέομαι* Vorbem. Bed.nuancen ineinander übergehend; ebs. d. vermuteten Bed.unterschiede zwischen *-στύς* u. *-θμός* oft forciert od. unwahrsch. (z. B. L²); *-στύς* u. *-θμός* also wohl Synon. (vgl. Σχ). Viell. ep. Paradigma (s.a. G) *-στύς*, *-θμοῖο* (*-ηστύος* hätte *ὁ/ὠρχ-* in den brevia: nur *ὀρχέομαι* 1ᵉ), *-στυῖ*, *-στύν* (zu *-θμῷ* 1ᴴ, 1ᵇ, s.u.); *-θμοί* 1ᵉ. — Wortf.: *ἀοιδή*, *μολπή*, *χορός* 1 als Fertigkeit, Begabung *N* 731 *ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα, ' ἄλλῳ δ' -στύν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδήν, ' ἄλλῳ* (*νόσον ἐσθλόν*) *θ* 253 *περιγινόμεθ' ἄλλων ' ναυτιλίῃ καὶ ποσσὶ καὶ -στυῖ καὶ ἀοιδῇ* 263 (Demod. m. *φόρμιγξ*) *κί' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι ' πρωθῆβαι ἵσταντο, δαήμονες -θμοῖο, ' πέπληγον δὲ χορὸν ... ποσίν* Pan. fr. 14,3 p. 122 Dav. (*οἶνος δῶρον ἄριστον*) *ᾧ πᾶσαι μὲν ἐφαρμόζουσιν ἀοιδαί, ' πάντες δ' -θμοί, πᾶσαι δ' ἐραταὶ φιλότητες*, s. Vorbem.; vgl. *N* 636 f., kontrast. *ξ* 463 ff. 2 als Tätigkeit *N* 637 (Men:) *πάντων ... κόρος ἐστὶ, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος ' μολπῆς τε ... καὶ ἀμύμονος -θμοῖο* = *ψ* 145 (*ἵμερον*) *beautiful dancing* (Parry, Blameless Aeg. 104: „because the dancers are thought of as *ἀμύμονες*") *α* 152 *ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο ' μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει, ' μολπή τ' -στύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός* (Herold reichte Phemios *κίθαρις*), vgl. *μολπῇ καὶ φόρμιγγι* *φ* 430 421 *οἱ δ' εἰς -στύν τε καὶ ... ἀοιδὴν ' τρεψάμενοι τέρποντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν* = *σ* 304 *ρ* 605 *οἱ δ' -στυῖ καὶ ἀοιδῇ ' τέρποντ'· ἤδη γὰρ καὶ ἐπήλυθε δείελον ἦμαρ* *ψ* 134 *ἀοιδὸς ἔχων φόρμιγγα ... ' ἡμῖν ἡγείσθω φιλοπαίγμονος -θμοῖο, ' ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων*, kontrast. *ἕποντο* *Σ* 572 298 (Tel. u. a.) *παῦσαν ἄρ' -θμοῖο πόδας, παῦσαν δὲ γυναῖκας, ' αὐτοὶ δ' εὐνάζοντο* h. Ap. 149 *σε* (Ap.) *πυγμαχίῃ τε καὶ -θμῷ* (*-στυῖ* v.l.) *⌊καὶ ἀοιδῇ⌋ ' μνησάμενοι τέρπουσιν ὅταν στήσωνται ἀγῶνα*, zur v.l. vgl. Förstel, Apollonhymnos 134 Sc. 282 (*νέοι*) *παίζοντες ὑπ' -θμῷ ⌊ ⌋* (*πρόσθ' ἔκιον*); zu *ὑπ' -θμῷ* von eigener Teilnahme am Tanz (u. Gesang) vgl. Bd. I Sp. 979,35 ff. u. kontrast. *ὑπό* m. Gen. Sc. 278. 280 (281. 283 Interpol.?)

G außer 1ᵉ nur im Sg.; *-στύς* / *-θμός* 5× / 2× in Vbd. m. *ἀοιδή*, 1× / 2× m. *μολπή*; m. Präp. *εἰς* *α* 421 = *σ* 304, *ὑπ(ό)* Sc. 282 M. de Leeuw

ὄρχις s. II Sp. 605,68

Ὀρχομενός, Ἐρχομενός [3[1], 2[o], 6[H]] E alte Form *Ἐρχ.* (s. Hes. fr. 70,23 in B I 3), auch durch Münzen belegt, assimiliert zu *Ὀρχ.*; bereits myk., s. Leukart, -tās 175 m. A. 120

M 1 [⏑⏑⏑] *δι' Ἐρχομενοῦ* Hes. fr. 70,23; (*ἐν*) *-ῷ Μινυείῳ* / Akk. (*Μινυῆϊον*) *λ* 284, Hes. fr. 257,4; *ἐν -ῷ λ* 459; *ἐς -όν I* 381 [⏑⏑⏑] *-ὸν Μινύειον / πολύμηλον B* 511. 605 2 [⏑⏑⏑] *Ὀρχομ]ενοῖο* Hes. fr. 70,35 [⏑⏑⏑×] *μεγαλήτορο[ς Ὀρχ]ομενοῖο* fr. 70,30 u. Prosaref. (Hes. fr. 71. 77)

L Lage, Gesch., Bed., Ausgrabg.: Kl. P.; Griechenl.-Lex. s.v. m. Lit.; zu B I: K. O. Müller, O. u. die Minyer, Breslau [2]1844; Wace-Stubbings, Companion 288; Verh. zu Böotien, polit. Sonderstellg. (zur Herkunft des Schiffskat.s): Jachmann, Hom. Schiffskatalog 27; H. S.-L. 38. 163 f.; Visser, Katalog (zu B I:) 370 ff., (B III:) 540 ff. u.ö., (zum Verstyp:) 55 f. 105. 120 ff. u.ö.

B I alte Stadt der 'Minyer' in Böotien beim Kephisos, von sprichwörtl. (früherem) Reichtum (*I* 381) durch drainiertes Fruchtland am Kopais-See, Handel? ihre Vormachtstellg. in Böotien z.Zt. des Schiffskat.s (*B* 494 ff.) zurückgedrängt; lt. Vit. p. 42,23 Ort von Hes.s Grab (u. dem des Minyas, s. Paus. 9.38.3); Epith. *Μινύειον/ῆιον* von *Μινύης* (s.d. [Ethn. od. PN] u. Visser [L] 122. 364 ff.), 3× dir. R., Od.' Erz. 1 in Il.: im Schiffskat. separat genannt im Anschluß an das (50 Schiffe aus rund 30 Orten umfassende) böot. Kontingent, stellt zus. m. Aspledon (s.d. sowie Hes. fr. 77 in II) 30 Schiffe: *B* 511 (494) *Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως ... ἦρχον* ' (16 vv.) ' *οἳ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον ἰδ' -ὸν Μινύειον,* ' *τῶν ἦρχ' Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος* (u. der Astyoche, *τριήκοντα νέες. αὐτὰρ Φωκήων* ...), metr. vgl. *καὶ -ὸν πολύμηλον* ' (*B* 605 in III), zum Verstyp Visser (L) als Ort sprichwörtl. Reichtums nb. dem ägypt. (urspr. böot.?) Theben (s.d. B III), von Ach. als Nonplusultra genannt, als er Ag.s Wiedergutmachungsangebot ablehnt: *I* 381 („*ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τόσα δοίη) οὐδ' ὅσ' ἐς -ὸν ποτινίσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας* ' *Αἰγυπτίας*" 2 in Od.; in genealog. Ausführg. im Heroinenkat. (Heimat von Nestors Mutter): *λ* 284 (Od.: „*καὶ Χλῶριν εἶδον, τήν ποτε Νηλεὺς γῆμεν*) *ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο,* ' *ὅς ποτ' ἐν -ῷ Μινυείῳ ἶφι ἄνασσεν·* ' *ἡ δὲ Πύλου βασίλευε*" als einer von 3 mögl. Aufenthaltsorten Orests von Ag. genannt: *λ* 459 (Ag. fragt Od.:) „*εἴ που ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,* ' *ἢ που ἐν -ῷ ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι* ' *ἢ που πὰρ Μενελάῳ ἐνὶ Σπάρτῃ*", nennt 2 berühmte Orte u. des Bruders Sparta (Ameis-H. z.St.; dagg. Kl. P. s.v.: arkad. O. III) 3 Hes. fr. 70,23 (*Κηφισός, ὅς <τε> παρὲκ Πανοπῆα*) *καί τε δι' Ἐρχομενοῦ εἰλιγμένος εἶσι δράκων ὥς*, zur Form *Ἐρχ.* s.o. E fr. 71 (Prosa: *Κηφισὸς δὲ ποταμὸς ἐν -ῷ*, dessen Sohn *Ἐτέοκλος*)

II Eponym von I bei Hes. (2× Erg.), Epith. *μεγαλήτορος, Μινυῆϊάδαο, Μινυῆϊον*; in Genealogie der Nachkommen des Athamas: Hes. fr. 70,30 *Πεισιδίκην γῆ]μεν Κοπρεὺς* (s.d.) ... ' ... *υἱ]ωνὸς μεγαλήτορο[ς Ὀρχ]ομενοῖο* fr. 70,35 *]ην Ἀνδρείδης Ἐτέοκλος ὄπυιεν* ' ... *Ὀρχομ]ενοῖο πάϊς Μινυῆϊάδαο*, s. s.v. *Μινύης* zur Deszendenz O. > Andreus (+ Kephisos) ∞ Euhippe > Eteoklos O.' Söhne: fr. dub. 77 *Ἀσπληδὼν* (s.d. sowie *B* 511 in I) *Κλύμενός τε καὶ Ἀμφίδοκος θεοειδής* als Zuflucht: fr. 257,4 (= Paus. 9.36.7) (*Ὑητ-τος δὲ Μόλουρον κτείνας φεῦγ'*) *ἷξεν δ' -ὸν Μινυῆιον* (*ἷξε δ' ἐς -ὸν M.* Koechly, allerdings paraphr. Paus. als PN: *παρὰ ... τὸν -ὸν βασιλεύοντα*) *· καί μιν ὅ γ' ἥρως* ' *δέξατο*, vgl. die Flucht des Trophonios *εἰς -όν* (Prosaref.: Teleg. fr. 2 p. 103 Ber., dazu s.vv. *Ἀγαμήδης, Αὐγείας* B I 2)

III Stadt in Arkadien, Epith. *πολύμηλον* (dazu Visser [L] 120 ff.), im Schiffskat. innerhalb des arkad. Kontingents (von 60 Schiffen) genannt als 2. nach Pheneos u. vor 7 weiteren: *B* 605 (591 *οἳ δέ Πύλον τ' ἐνέμοντο ... τῶν ἡγεμόνευε Νέστωρ*) *οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην ...* ' ... ' *οἳ Φενεόν τ' ἐνέμοντο καὶ -ὸν πολύμηλον* ' *Ῥίπην τε ...* (*τῶν ἦρχ' Ἀγαπήνωρ, ἑξήκοντα νεῶν*), metr. vgl. *ἰδ' -ὸν Μινύειον* ' (*B* 511 in I), *καὶ Ἀρκαδίης πολυμήλου* ' (h. Merc. 2[+]), zum Verstyp Visser (L) H. W. Nordheider

ὄρχος [2[o], 2[H]] E uns., s. Frisk II 434 u. Chantraine, Dict. 831; anl. Digamma in Hes. Sc. 294 mögl., s. B, Vbd. m. myk. *o-ka* zweifelh., s. DMic. II 19 f. m. A. 1. Vbd. m. *ὄρχαμος* uns., s. Frisk. – Abl.: *ὄρχατος*

Σχ sch. Barn. *η* 127: *στίχον ἀμπέλου* L [1]Richter, Arch. Hom. H 95 f.; [2]Perpillou, RPh 55, 1981, 41 ff.

B *Reihe* von Weinstöcken (hom. des Alkin., Laertes; ob auch von Bäumen, im fgrE zweifelh., Thphr. HP 4,4,8 dagg. von Maulbeerbäumen; vgl. Σχ u. *ὄρχατος* B Vorbem.), viell. > *Weinberg η* 127, Sc. 296 u. *Weinstock ω* 341, Sc. 294 (vgl. russ. *vinograd* [eigtl. 'Weinberg' >] 'Weintraube'); vgl. auch Σχ. *Weinstock* im Kontext viell. natürlicher wirkend als *Reihe*, aber dann *ω* 340 ff. mehr Bäume als Reben, vgl. dazu *ὄρχατος* B Vorbem. Zur Beschaffenh. der Stützanlage f. die Reben, die solche 'Reihen' bildeten, s. L' 131. Sc. 294 viell. zieml. hochgewachsene Reben: *μεγάλων* u. V. 293 *ὑπὸ τρυγητήρων*; vgl. *Σ* 561–3 *η* 127 ([112] *ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς* [des Alkin.] *μέγας ὄρχατος*, [122] *ἀλωή*, dann) *ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον -ον* ' *παντοῖαι πεφύασιν*, vgl. *ἀνὰ κῆπον* (s. d.) *ω* 341 (Od. zu Laertes:) „*ὄγχνας μοι δῶκας τρισκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας,* ' *συκέας τεσσαράκοντ'· -ους δέ μοι ὧδ' ὀνόμηνας* ' *δώσειν πεντήκοντα, διατρύγιος δὲ ἕκαστος* ' *ἤην*" Sc. 294 *ἐς ταλάρους ἐφόρευν ὑπὸ τρυγητήρων* ' ... *βότρυας μεγάλων ἀπὸ -ων,* ' *βριθομένων φύλλοισι καὶ ... ἐλίκεσσιν*. Zum Hiat (falls nicht statt Digamma), vgl. Sc. 259 u. O. V. Knös, De digammo homerico quaestiones, Uppsala 1872, 47 f. Zu den konkurrierenden Fassungen dieser Passage, s. II Sp. 97,10 f., Merkelbach, SIFC 27/28, 1956, 300 f. u. Gigante, Athenaeum N.S. 33, 1955, 337 ff. 296 *παρὰ δέ σφισιν* (Traubenpflückern) *-ος* ' *χρύσεος ἦν* ... (Heph.' Werk) ' ... ' *σειόμενος φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃσι κάμαξι,* ' *βριθόμενος σταφυλῇσι* M. de Leeuw

ὅς Poss.-Pr., s. *ἑός*

ὅς, ἥ, ὅ L I *ὅς, ἥ, ὅ* u. Kompos. m. *ὅς, ἥ, ὅ* I 1 allg. u. Verh. zu *ὁ, ἡ, τό*: E. Lammert, De pron. rel. hom., Diss. Leipzig 1874; Monro, H. Gr. 234 ff.; Kühner-Gerth II 2, 399–442; Debrunner, MH 3, 1946, 42–4; Benveniste, BSL 53, 1953, 39–54; Monteil, Phrase relative (Rez.: Egli, Kratylos 9, 1964, 163 ff.; Perpillou, RPh 39, 1965, 112 ff.; Kells, CR 16, 1966, 192 ff.); +Hofinger, Vocabulaire 113–24 I 2 Etym. (u. Bed.entw.): nb. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.: Gonda, Lingua 4, 1954, 1–41; Monteil, a.O. 1–17 I 3 zu d. versch. Formen: Chantraine, Gr. h. I 277–9 I 4 Metrik: Hoekstra, Modifications 34; Tsopanakis, Hom. Researches 164 f. 285 ff. I 5 *τε* im Rel.-Satz, allg.: Ruijgh, „*τε* épique" 871 ff. 904 ff.

II *ὅς, ἥ, ὅ* II 1 Gebr., allg.: Chantraine, Gr. h. II 236–49; Monteil, Phrase relative 39 ff.; Ruijgh, a.O. 304–19 I a Vbd. mehrerer Rel.-Sätze: Monro, H. Gr. 247 f.; Kühner-Gerth II 2, 431 ff.; Chantraine, Gr. h. II 243 f. I b Gebr. der Modi in Rel.-Sätzen: Monro, H. Gr. 245 ff.; Kühner-Gerth II 2, 421 ff.; Chantraine, Gr. h. II 244 ff.; Guiraud, Phrase nominale 210 ff. (zu Rel.-Satz ohne Verb od. m. *ἐστι*); Wakker, in: Actes du Colloque P. Chantraine, 1990/1 (zu Rel.-Satz m.

kond. Nebenbed.) **1c** in indir. Fragesatz: Kühner-Gerth II 2, 438ff.; Chantraine, Gr.h. II293; Monteil, Phrase relative 64–6. 150–4; G. Wakker, in: B. Jaquinod. (ed.), Les complétives en grec ancien, St.-Étienne 1999 (s.a. A.M. Chanet dort) **II2** zu einzelnen Versen u. Wendungen: *A* 2: Russo, TAPhA 94, 1963, 242f. *A* 125: Leaf z.St. *I* 167: Bolling, CPh 41, 1946, 232f. *Ω* 42: Leaf z.St. Op. 20–24: Hoekstra, Mn. IV 3, 1950, 108ff. **II3** *ὅ*, Konjunktion: Capelle, Ph. 36, 1877, 193–209; Monro, H.Gr. 241ff.; Chantraine, Gr.h. II285f. 288–91; Monteil, Phrase relative 239ff.

III *ὅς, ἥ, ὅ* m. and. Partikeln, allg. u. Verh. *ὅς, ὅστις, ὅς τε*: A. Minard, Deux relatifs hom., Paris 1937; Chantraine, Gr.h. I278f. II239–43; Monteil, a.O. 264f. **III1** *ὅς γε* Denniston, GP 123f. **III2** *ὃς δή* ⟨Denniston, GP⟩ 218f. **III3** *ὃς μέν* ⟨ ⟩ 361 **III4** *ὅσπερ / ὅς περ* **4a** allg.: Guiraud, Phrase nominale 239ff.; Monteil, a.O. 160ff.; Renehan, Notes II110 (zu Th. 864); E.J. Bakker, Linguistics and Formulas in Homer, Amsterdam 1988, 75ff. 277 (2). 280 (2) **4b** *ὅς περ τε*: Ruijgh, „*τε* épique" 443ff. **III5** *ὅς ῥα (τε)* Ruijgh, a.O. 440ff. **III6** *ὅς / ἥ / ὅ τε* Minard, a.O. 56ff. 79ff.; Chantraine, Gr.h. II239–42; Guiraud, a.O. 234ff.; Monteil, Phrase relative 103ff. 232–4. 261–5; Ruijgh, „*τε* épique" 353. 358ff. **III7** *ὅ τε / ὅτε* (Konjunktion) **7a** allg.: Capelle, Ph. 36, 1877, 193–209; Ruijgh, „*τε* épique" 810ff. **7b** kaus.: Monro, H.Gr. 241ff.; Kühner-Gerth II 2, 460ff.; Chantraine, Gr.h. II285f. 288–91 **7c** temp.: Monro, H.Gr. 263ff. 282f.; Kühner-Gerth II 2, 445ff.; Chantraine, Gr.h. II254ff.; Ruijgh, „*τε* épique" 487ff. **III8** *ὅστις / ὅς τις, ἥτις / ἥ τις, ὅ τι / ὅτ(τ)ι* **8a** Gebr.: Minard, a.O. 7ff. 79ff.; Vendryes, BSL 44, 1947/8, bes. 34–8. 40; Chantraine, Gr.h. II242f.; Guiraud, Phrase nominale 227ff.; Monteil, Phrase relative 124ff.; Ruijgh, „*τε* épique" 323ff. **8b** versch. Formen: Hainsworth, Iliad zu *M* 428; Janko, zu *O* 491. 664; Meister, Kunstsprache 189; ⟨Chantraine⟩, Gr.h. I280f.; ⟨ ⟩, Morph. hist. 137ff. **8c** zu *Ψ* 43: Leaf z.St. **8d** *ὅς τίς τε*: Ruijgh, „*τε* épique" 447ff. **III9** *ὅτ(τ)ι* (Konjunktion) **9a** allg.: Capelle, Ph. 36, 1877, 193–209; Monro, H.Gr. 241ff.; Monteil, Phrase relative 247ff. **9b** in d. Bed. 'daß': Chantraine, Gr.h. II288–92; Fournier, Dire 149. 155 (Statistiken zum Gebr.); Neuberger-Donath, RhM 125, 1982, 266ff. (Gebr. u. Verh. zu *ὡς*) **9c** kaus. 'da, weil': Chantraine, Gr.h. II285f.; Rijksbaron, Conjunctions 146ff. (allg. Folgerungen aus d. Gebr. in Hdt.) **9d** Metrik: La Roche, HU I122

Stellen: s. Gehring u. Hofinger Nachträge zu *ὅς*: *Ψ* 281; Hes. fr. 276,4; fr. 373 ep. Fr.: Hes. POxy. 2509,8; Cypr. fr. 24,1 p. 43; fr. 25 p. 43 Dav.; Il. Pers. fr. 1,7 p. 63; Heges. fr. 1,3 p. 166; Pan. fr. 12,2 p. 120; fr. 18,5 p. 124 Dav.; Vit. p. 9,13 (v.l.); p. 11,8; p. 12,2; p. 18,23; Cert. p. 41,30; Mus. fr. 3 Diels *οὗ*: epic. adesp. fr. 5,3 ap. Coll. Alex. p. 79; Cat. 97,8 Trav. (?) *ᾧ*: Pan. fr. 14,2 p. 122 Dav. *ὅν/τόν*: Hes. fr. 137,1; fr. 141,4 suppl.; Vit. p. 7,2 *οἵ/τοί*: Phor. fr. 2,5 p. 154 Dav.; Diotim. fr. 2(= Suppl. Hell. 394),1 p. 213 Ki.; Choer. fr. 23(= Suppl. Hell. 937),21 Colace (?); Vit. p. 6,28; p. 11,5; Cert. p. 38,9 *ὧν/τῶν*: Amph. Ex. fr. ap. Coll. Alex. p. 246 (= Theb. fr. 4,2 p. 25 Ber.); Vit. p. 17,2 *οἷς*: Vit. p. 11,18; Cert. p. 40,14 *οὕς*: Il. Parv. fr. 6,3 p. 55 Dav.; Vit. p. 19,29 (v.l.); p. 26,32bis *ἧ*: Hes. fr. 43a,39; fr. 10a,23 suppl. (dazu: ZPE 53, 1983, 27). 51; Phor. fr. 3,2 p. 154 Dav.; Epim. fr. 2,2 Diels; Vit. p. 17,1 *ἧς*: Il. Parv. fr. 1,2 p. 53 Dav. *ἥν/τήν*: Il. Parv. fr. 6,1 p. 55; Eumel. fr. 2A,4. 5 p. 97; Minyas fr. 1,1 p. 144; Pan. fr. 18,2 p. 124; Vit. p. 9,3. 14 *αἵ*: Cypr. fr. 26,2 p. 44; fr. adesp. 9,1 p. 161 Dav. (?) *ὅ*: Cat. 96A,11 Trav. (?, s. *ἐλθεῖν* D); Vit. p. 9,13 *ἅ/τά*: Cypr. fr. 4,1 p. 36 Dav.; Il. Parv. fr. 1,1 p. 76 Ber.; inc. auct. fr. PSI 1386,13; Vit. p. 19,29; Cert. p. 37,26 *ὅ* 'weil': Vit. p. 13,11 *οἵπερ*: Pan. fr. 13,2 p. 121 Dav. *ὅς τ'*: Pan. fr. 12,4. 7 p. 120f. *ἥ τε*: Heges. fr. 1,4 p. 166 Dav. *ἥν τε*: Il. Parv. fr. 20,7 p. 59 Dav. (?, s. *γέρας* D); Vit. p. 9,7 *ἅς τ'*: Eumel. fr. 9,5 p. 191 Ki. (?, s. *βρυχηδόν*) *ὅτε* (Konjunktion): Hes. POxy. 2509,9; Cypr. fr. 1,1 p. 35 Dav.; inc. sed. fr. 21 (= Suppl. Hell. 1139) p. 110 Dav.; Eumel. fr. 2A,1 p. 97; Pan. fr. 13,7 p. 122 Dav.; ⟨Choer. fr. 1(= Suppl. Hell. 317)⟩,2. 3 Colace; Il. Parv. fr. dub. 3 p. 61 Dav.; Cat. 51A,1 Trav. (?; s. Bartoletti, in: Festschrift Paoli 71ff.); Vit. p. 8,3 (v.l.) *ὅστις*: Pan. fr. 12,10 p. 121 Dav.; ⟨ ⟩,1 Colace *ὅτ(τ)ι*: Hes. fr. 67a,5 suppl. (vgl. fr. 67b); Cert. p. 39,26; p. 40,1. 5 (cod.). 7 *ἅσσ'*: Vit. p. 19,29 zu *ὅτ(τ)ι* (Konjunktion): Vit. p. 8,3

G.C. Wakker

ὁσίη f. [2°, 5ʰ], **ὅσιος** [2ᶜ] **E** Fehlen des Adj. bei Hom./Hes. kein Beweis für Priorität des Subst., vgl. Shipp² 343 A.4; Bildg. von *ὅσιος* unklar, vgl. Frisk u. Chantraine, Dict.; Ruijgh, Scripta minora I 31 A.5; ferner Mastrelli, l.c. in EWAia II 395

M [⏑⏑̯] *-η χ* 412; *-ης* h. Merc. 130 [⏑⏑̯] *-η π* 423; *-ης* h. Cer. 211, h. Merc. 173. 470 [⏑⏑̯] *-η* h. Ap. 237 [⏑⏑̯] *-ων* Vit. p. 11,7; *-ας* Cat. 93,1 Trav.

Σχ sch. Barn. *χ* 412: *οὐχ ὁσίη· οὐ δίκαιον* **L** [1]Schmidt, Synonymik IV330ff.; [2]J.C. Bolkestein, *Ὅσιος* en *Εὐσεβής*, Amsterdam 1936, 4–8; [3]van der Valk, Mn. 10, 1942, 113–140; [4]Jeanmaire, REG 58, 1945, 66–89; [5]⟨ ⟩, REG 64, 1951, 417–422; [6]Benveniste, Vocabulaire II198–202; [7]L. Kahn, Hermès passe ou les ambiguïtés de la communication, Paris 1978; [8]Motte, in: L'expression du sacré dans les grandes religions III, ed. J. Ries, Louvain-la-Neuve 1986, 165ff.; [9]Burkert, in: Sacrificio e società nel mondo antico, Roma-Bari 1988; [10]J. Rudhardt, Notions fondamentales de la pensée religieuse et actes constitutifs du culte dans la Grèce classique, [2]Paris 1992; [11]Chadwick, Lex. Gr. 221–6

B Subst. (*-η*) *den Göttern genehmes Verhalten* (neg. 'Sünde'), göttl. *Recht, frommer Brauch, Ritus* (1); Adj. (*-ος*) *fromm* (d. göttl. Ordng. befolgend) (2), relig. Aspekt aus Kontext (bes. *π* 423, h. Cer. 211) u. nachep. Verwendg. evident; 'désacralisation' als Bed.inh. (weithin akzeptierte Theorie von L[4,5,6], vgl. L[9], anders L[10] 1ff. [Préface à la deuxième édition]) im fgrE weder erkennbar noch notw. (s. bes. h. Cer. 211, h. Merc. 130). – Wortf.: *δίκη, θέμις, θεμιτός* (vgl. Fernández-Galiano, Odyssey zu *χ* 411–16) **1** Subst. **1a** *den Göttern genehmes Verhalten* (neg. 'Sünde'), von Göttern gesetztes, gebilligtes *Recht* *π* 423 (Pen. zu Antin.: „was webst du dem Tel. Tod u. Verderben) *οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι, οἷσιν ἄρα Ζεὺς ' μάρτυρος; οὐδ' -η κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν*" *nec fas est*, V. 424ff. erinnert Pen. an die Folgen solch unrechten Handelns: Antin.' Vater mußte beim König Od. vor dem Volkszorn Schutz suchen; vgl. *ἀλλήλων* B12b zur Geltg. des Rechts, *ξ* 83 zur göttl. Sicht menschl. Verhaltens *χ* 412 (Od. zu Eurykl.: „freu dich in deinem Herzen, aber juble nicht laut) *οὐχ -η κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι* (denn die vernichtete die *μοῖρα* der Götter u. ihre eigenen schändl.en Taten)" h. Merc. 470 (Hermes zu Ap.: „du sitzt zuoberst bei den Göttern, tüchtig u. stark) *φιλεῖ δέ σε μητίετα Ζεὺς ' ἐκ πάσης -ης, ἔπορεν δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα*" *nach vollem Recht* **1b** *frommer Brauch, Ritus*, spez. *Opferbrauch, Opfer* h. Cer. 211 (Met. bereitet nach Anweisg. der Göttin Trank zu u. reicht ihn ihr) *δεξαμένη δ' -ης ἕνεκεν* (*ἐπέβη* Voss) *πολυπότνια Δηώ* (sc. trank) *des Ritus wegen* (den sie damit begründet), vgl. Richardson z.St.; „fine del digiuno" (L[9] 165 A.19), entw. aus der Theorie der „désacralisation" (s.o.), wäre im Kontext kaum erkennbar h. Ap. 237 (Ap. kommt nach Onchestos, zum Hain des Pos.,

dort sind Pferdespiele) *ἵππους μὲν κομέουσι, τὰ δὲ* (sc. *ἅρματα*) *κλίναντες ἐῶσιν·* ' *ὣς γὰρ τὰ πρώτισθ' -η γένεθ'*, Bericht über Entst. der Sitte, von 'désacralisation' der Pferde (L[4]74–77) ist nicht die Rede h. Merc. 130 *ἔσχισε* (Hermes) 4 *δώδεκα μοίρας* ' *κληροπαλεῖς· τέλεον δὲ γέρας προσέθηκεν ἑκάστῃ.* ' *ἔνθ' -ης κρεάων ἠράσσατο er bekam Lust auf das Opferfleisch*, entweder 'Opfer aus Fleischstücken' (*κρεάων* als Gen. des Inh. zu *-ης*, vgl. *o* 507 *δαῖτ' κρειῶν*) od. 'Fleisch(-stücke) des Opfers' (*-ης* als poss. Gen. zu *κρεάων*, vgl. *κρειῶν ἐρατίζων* V. 64. 287); Hermes hat *καὶ ἀθάνατόν περ ἐόντα* (V. 131) menschl. Lust auf Genuß von Fleisch, nicht auf „sein Anrecht [das Zwölftel] an dem Fleisch" (Ludwich, Hom. Hymnenbau 16 A.1), auch nicht auf den „Brauch des Fleischkostens" (Passow s.v. *ὁσία*); sein Appetit benötigt auch keine „daps profanata" (so L[9]165, ähnl. L[4,5,6]) 173 (Hermes:) „*ἀμφὶ δὲ τιμῆς* ' *κἀγὼ τῆς -ης ἐπιβήσομαι ἧς περ Ἀπόλλων*" *was die (göttl.) Ehre betrifft: auch ich möchte die (menschl.) Riten bekommen wie Ap.* 2 Adj. (*-ος*) *fromm* (d. göttl. Ordng. befolgend) Vit. p. 11,7 (Homer betet zu Pos.:) „*δὸς δ' ἐς ὑπόρειαν ὑψικρήμνοιο Μίμαντος* ' *αἰδοίων μ' ἐλθόντα βροτῶν -ων τε κυρῆσαι*" *respektvolle u. fromme Leute*, vgl. Eur. Cyc. 125 *φιλόξενοι δὲ χὤσιοι περὶ ξένους* Kontext unklar: Cat. 93,1 Trav.]*ν φεύγων* [*β*]*ασιλεὺς* [*ὁ*]*σίας α.*[']*ἐξ ἄγρης φυγὰς ἄγριος ἵξεται ἀνὴρ* ']*ει λιπαρὰ κρήδεμνα Κυρήνης* M. Schmidt

ὅσος s. *ὅσσος*

ὅς περ s. *ὅς, ἥ, ὅ* L I u. III 4

ὄσσα (Ὄσσα) [1[i], 3[o], 6[H] (Th.), 1[h]] **E** s. *ὀπός* II **M** [⏑̯] *-α ω* 413 [⏑̯] *-α B* 93; *-αν ἀκούσῃς*[+] *α* 282 ≅ *β* 216, Th. 701, h. Merc. 443, *-αν ἱεῖσαι* Th. 10. 43. 65. 67, *-αν* Th. 832 **Σχ** sch. D *B* 93: *θεία φήμη καὶ κληδών* sch. Barn. *α* 282: *τὴν ἐκ θεῶν κληδόνα, ω* 413: *φήμη*

L [1]Porzig, Satzinhalte 349; [2]Krapp, Akust. Phänomene 62; [3]Erbse, Götter 334f.[+]

B 1 Hom.: *Gerücht, Kunde* aus unbestimmter Quelle (daher vages [vgl. Jörgensen, H. 39, 1904, 357–82] *ἐκ Διός*; kontrast. *κληδών, κλέος*), jedoch nicht 'bloß ein Gerücht', sondern als verläßl. Information(sträger) angesehen (auch das impliziert *ἐκ Διός / Διὸς ἄγγελος*). Wird, wie and. Abstrakta u. Götter auch, abwechselnd (manchmal sogar gleichzeitig) pers. u. unpers. aufgefaßt, „als Gott, der wirkt, u. als das Wirken des Gottes" (Pötscher, WS 72, 1959, 25; vgl. Willcock, BICS 17, 1970, 3–5). – Wortf.: *ἀκουή, κληδών, κλέος, φάτις, φῆμις B* 93 (die Männer schwärmen wie Bienen) *εἰς ἀγορήν· μετὰ δέ σφισιν -α δεδήει* ' *ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ' ἀγέροντο*, ⌊pers. Elemente⌋ (s. Vorbem.): *ὀτρύνουσ(α), Διὸς ἄγγελος*; un⌊ ⌋: *δεδήει*; ab V. 50 f. rufen Herolde das Heer zus., doch während die *βουλή* stattfindet, verbreitet sich diese Kunde schneller (*μάλ' ὦκα* 52, Bienengl. 86–90, *δεδήει* 'wie ein Lauffeuer' 93) als d. Rufe der Herolde (sie werden übertönt, vgl. 95–8); ob der Inhalt der *ὄ.* sich auch mit dem deckt, was d. Herolde rufen (näml.: „zur Versammlung!", s. *ἀγορήνδε* 51, *ὀτρύνουσ' ἰέναι* 94), od. darüber hinausgeht, muß offenbleiben *ω* 413 *-α δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ* ' *μνηστήρων στυγερὸν θάνατον καὶ κῆρ' ἐνέπουσα, ὄ.* nur hier voll personifiziert; daß *Διός* fehlt, scheint ohne Bed. (and. L[3]) *α* 282 (Ath. zu Tel.: „*ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς*) *ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ -αν ἀκούσῃς* ' *ἐκ Διός, ἥ τε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι*" ≅ *β* 215 (Tel. über sich selbst); ⌊pers. Elemente⌋ (s. Vorbem.): *ὄ.* Subj. *φέρει*; un⌊ ⌋: *ὄ.* Obj. zu *ἀκούσῃς* sowie *ἐκ Διός* 2 außerhalb Hom. s [6[H] (Th.), 1[h]]: *Stimme* (a), *Klang, Geräusch* (b), wobei auch *Stimme* nur i.S.v. 'erklingende Stimme' (vgl. niederl. *stemgeluid*), nicht aber als Eigensch. od. Fähigk. gemeint ist (ebs. *ὀπός* II, anders z.B. *αὐδή*; ⌊s.u. zu Th. 832⌋). Stets spezifiziert durch Epith. od. NS, selbst also wohl bed.-neutral (⌊ ⌋). – Wortf.: s. *ὀπός* II **2a** 4× Stimme der Musen / Chariten beim Hymnengesang (im Proöm. Th., VE ⌊*-αν ἱεῖσαι*⌋, vgl. *ὄπ' ἱεῖσαι* Th. 830, h. 27,18), 1× e.s Stieres. Musen: Th. 10 *ἐννύχιαι στεῖχον περικαλλέα* ⌊ ⌋, ' *ὑμνεῦσαι Δία (καὶ Ἥρην)* 43 *ἄμβροτον* ⌊ ⌋ ' *θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ (οὓς Γαῖα ἔτικτεν)*, vgl. *αὐδὴ ἡδεῖα* 39 f. Chariten: Th. 65. 67 *ἐρατὴν δὲ διὰ στόμα* ⌊ ⌋ ' *μέλπονται, πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ* ' *ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον* ⌊ ⌋ ‖ Th. 832 (Köpfe des Typhoeus) *ἄλλοτε μὲν ...* ' *φθέγγονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε* ' *ταύρου ἐριβρύχεω μένος ἀσχέτου -αν ἀγαυροῦ,* ' *ἄλλοτε δ' αὖτε κτλ.* (vgl. *φωναί* 829, *παντοίην ὄπ'* 830), wenn *-αν* Akk. der Bzhg. zu *ἄγαυροῦ* (s. West z.St.), dann ⌊nur hier (s. 2 Vorbem.)⌋ 'Stimme' als Eigensch. statt Klang, u. ⌊ ⌋ ohne nähere Spezif.; sonst *-αν* Obj. zu *φθέγγονθ'* (nb. *ἐοικότα* 834) **2b** *Klang, Geräusch*, nicht (nur) von Stimmen Th. 701 (vor der Titanenschlacht *εἵσατο ἄντα*) *ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἠδ' οὔασιν -αν ἀκοῦσαι* ' *αὔτως ὡς ὅτε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς (πίλνατο)*, spezifischer als *-αν* sind *δοῦπος* 703. 705, *ὄτοβος* 709 sowie die Verben in 693 u. 706 h. Merc. 443 (Ap.: „woher hast du diese Kunst?) *θαυμασίην γὰρ τήνδε νεήφατον -αν ἀκούω,* ' *ἣν οὔ πώ ποτέ φημι δαήμεναι*", bez. offensichtl. nicht nur den Leierklang, sondern auch den des Gesangs (u. dessen Inhalt?), s. 440 *τάδ'... ἔργα*, 442 *δῶρον ... καὶ ... ἀοιδήν*, 447 f. *τέχνη ..., μοῦσα, ... τρίβος*; zur Konstr. vgl. *λ* 421 (s.v. *ὀπός* II B 3, *οἰκτρός* B 3)

S. R. van der Mije

ὀσσάκι [2[i], 1[o]] *wie oft*; Abl. von *ὅσσος*, Bildg. wie *πολλάκις*, s. Risch 367; nur m. iter. Opt. im NS u. iter. Aor. form (*-σκ-*) bzw. Impf. u. m. Korr. *τοσσάκι* in nachgestelltem HS *Φ* 265 ⌊*-κι δ' ὁρμήσειε*⌋ *ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς* ' 2vv. ' *τοσσάκι μιν μέγα κῦμα διιπετέος ποταμοῖο* ' *πλάζ' ὤμους καθύπερθεν X* 194 ⌊ ⌋ (Hektor, *ὁρμήσαιτο* v.l.) *πυλάων Δαρδανιάων* ' *ἀντίον ἀΐξασθαι ἐϋδμήτους ὑπὸ πύργους,* ' ... ' *τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε* (Ach.) *παραφθὰς* ' *πρὸς πεδίον λ* 585 *-κι γὰρ κύψει' ὁ γέρων* (Tantalos) *πιέειν μενεαίνων,* ' *τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν.* – Vgl. Vandaele, Opt. 165 f. u. Monteil, Phrase relative 298 f. G. Markwald

ὀσσάτιος [1[i]] *wie groß*; synon. m. *ὅσ(σ)ος* (sch. D *E* 758: *-ιον· ὅσον*), dieses erweitert durch Sup.suff. *-ατο-* (Monteil, Phrase relative 224; vgl. *μέσατος*) *E* 758 (Hera:) „*Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρῃ τάδε καρτερὰ ἔργα,* ' *-ιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν κτλ.;*" G. Markwald

ὄσσε [44[i], 13[o], 6[H], 3[h]] **E** IE, cf. OCS *ŏc-i*, Arm. *ač̌-k'*; further Forssman, MSS 25, 1969, 39 ff.; Beekes, Kratylos 31, 1986, 72. – Deriv.: *μελάνοσσος* (v.l.). See also *ὄσσομαι*

F *-ε* (nom.) 24, *-ων* 1, *-οισι(ν)* 2, *-οις* 2, *-ε* (acc.) 37

M 1 disyll. **1a** shape [-⏑̯]: [⏑̯] *-ε Γ* 427, *Λ* 453 [⏑̯] *-ε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην*[+] *A* 104 = *δ* 662, Sc. 390; *-ε φαεινά N* 435; *-ε δ' ἄμερδε* Th. 698 [⏑̯] *δέ τοι / οἱ -ε ν* 401 ≅ 433; *κατ' -ε P* 167; *-ε E* 310 = *Λ* 356, *Ω* 637, h. Ven. 182 [⏑̯] *δέ οἱ -ε A* 200; *τὸν / τὴν* (h. Ap. 370) / *κατὰ (Π* 325) *δὲ σκότος -ε κάλυψε(ν) Δ* 461 = 503 = *Z* 11, *Δ* 526 = *Φ* 181, *N* 575, *Ξ* 519, *O* 578 ≅ *Π* 325. 316, *Y* 471. 393 ≅ h. Ap. 370; *-ε καλύπτων P* 136; (*πάλιν*) *τρέπεν* ⌊*-ε φαεινώ*⌋ *N* 3. 7, *Φ* 415; ⌊ ⌋ *Ξ* 236, *Π* 645, *P* 679; *-ε δ' ἄμερδεν N* 340; *-ε M* 466, *Ξ* 286, *δ* 758, *υ* 348 **1b** [⏑̯×] *τὸν δὲ κατ' -ε E* 82,

Π 333 = *Υ* 476; *τὼ ⌊δέ οἱ -ε⌋ Ν* 616, *Ξ* 438, *Ο* 607, *Ρ* 695 = *δ* 704, *Τ* 365, *Ψ* 396, *τ* 471; *ἐν ⌊ ⌋ Τ* 16, *ζ* 131, *κ* 247; *...εν ⌊ ⌋ Π* 792; *ἐκ δέ οἱ -ων* Th. 826; *δέ μοι -ε Ψ* 463, *μ* 232, *υ* 204; *δέρκεται -ε/οις Ψ* 477 / h. 31,9; *-ε δ* 186, *ε* 151 **1c** [-⏑̄] *-οις* Sc. 430 **2** trisyll. **2a** [-⏑̄⏑̆] *-οισι* Sc. 426 **2b** [⏑̄-⏑̄] *-οισιν* Sc. 145

Σχ sch. min. POxy. 2405 on *Α* 104: *οσσε· ὀφ'θ'αλμοι* (so too P. Turner 13 on *Α* 104 and P. Strassb. inv. 33 on *Α* 200), sch. D *Α* 104: *ὄμματα. ὀφθαλμοί, Γ* 427: *ὀφθαλμοὺς δυϊκῶς*

L Treu, Homer 69 f.; Laser, Arch. Hom. S 21 f.; Constantinidou, Antichthon 28, 1994, 1–15

B *eyes* (dual and, outside Hom., pl.: see F) of pers. (human or divine) or animal (4× in B 3; h. Ap. 370 [*δράκαινα*] in B 7); of the two eyes of a single indiv. exc. *Ν* 340 (⌊dual w. idea of eyes of each indiv. in throng⌋), Th. 698 (⌊ ⌋). 826 (pl. of eyes in hundred heads of Typhoeus; dual ci. West); verb w. *-ε* as subj. in sg. 2ⁱ, 1°, dual 5ⁱ, 3° (incl. *ἐόντε*), 1ᴴ, pl. 7ⁱ, 8°. – Epiths.: *φαεινώ/ά* 6ⁱ / *Ν* 435, *πυρὶ λαμπομένοισι* Sc. 145; predic.: *ἀδακρύτω δ* 186, *αἱματόεντα* (*-εντε* v.l. ant.) *Ν* 616, *δεινώ Α* 200, *περικαλλέ(ε/α) ν* 401⁺. – Wdfld.: see *ὄμματα* **1** anatomical, without (dir.) ref. to function, expression et sim. (cf. *ὀφθαλμός* B 1) *Ν* 616 *τὼ ⌊δέ οἱ -ε⌋ ' πὰρ ποσὶν αἱματόεντα* (*αἱματόεντε* v.l. ant.) *χαμαὶ πέσον* (*πέσεν* v.l.), cf. *Π* 741 f. (w. *ὀφθαλμοί*, see Friedrich, Verwundung 28 f.) *Π* 792 (*πλῆξεν μετάφρενον*) *χειρὶ καταπρηνεῖ, στρεφεδίνηθεν ⌊ ⌋* in context of closing eyes of corpse: *Λ* 453 (*οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ μήτηρ ' -ε καθαιρήσουσι θανόντι περ* **2** as organs of sight (cf. *ὄμματα* B 1, *ὀφθαλμός* B 2): in context of seeing, looking: *Ν* 3 *πάλιν ⌊τρέπεν -ε φαεινώ⌋* = *Φ* 415ᵉᵗᶜ. *Ν* 7 *ἐς Τροίην δ' οὐ πάμπαν ἔτι ⌊ ⌋ Π* 645 *οὐδέ ποτε Ζεὺς ' τρέψεν ἀπὸ ... ὑσμίνης ⌊-ε φαεινώ⌋ Ρ* 679 *σοὶ ... ⌊ ⌋ ' πάντοσε δινείσθην* (*κατὰ ἔθνος ἑταίρων*) *Ψ* 463 *πάντῃ ⌊δέ μοι -ε⌋* (*ἅμ πεδίον παπταίνετον* [*παπταίνεται* v.l.] *εἰσορόωντι*) *μ* 232 *ἔκαμον ⌊ ⌋ ' πάντῃ παπταίνοντι πρὸς* (*πέτρην*) *Ψ* 477 (*οὔτε νεώτατός ἐσσι*) *οὔτε τοι ὀξύτατον κεφαλῆς ἐκ⌊δέρκεται⌋* (*ἐκδέρκετον* v.l.) *-ε* h. 31,9 *σμερδνὸν δ' ὅ* (Helius) *γε ⌊ ⌋ -οις ' χρυσῆς ἐκ κόρυθος Ξ* 286 *ἔνθ' Ὕπνος ... ἔμεινε πάρος Διὸς -ε ἰδέσθαι* (*ἀσσον ἱκέσθαι* v.l.) dazzled: *Ν* 340 *-ε* (of men in battle) *⌊δ' ἄμερδε⌋ν ' αὐγὴ χαλκείη κορύθων ἄπο κτλ.* Th. 698 *-ε ⌊ ⌋ καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων ' αὐγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε* **3** expressing inner state (usu. rage, ⌊ferocity expr. by blazing eyes⌋; direction of gaze expr. emotion *Γ* 427, h. Ven. 182, cf. *Ρ* 167) of pers. or animal (lion *Ρ* 136, *ζ* 131, Sc. 430; boar Sc. 390), character (⌊ ⌋ Th. 826, Sc. 145) (cf. *ὄμματα* B 2, *ὀφθαλμός* B 3) *Α* 104 (*μένεος φρένες*) *πίμπλαντ', ⌊-ε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτ⌋ην* = *δ* 662 (vv. 661. 662 damn. Ar.) Sc. 390 *⌊ ⌋ον* (*εἴκτην* codd.: corr. Goettling) *Α* 200 (*ἔγνω*) *Ἀθηναίην· δεινὼ δέ οἱ* (Ach.: see Nörenberg, H. 100, 1972, 251–4) *-ε φάανθεν Ο* 607 *⌊τὼ δέ οἱ -ε ' λαμπέσθην⌋* (*ὑπ' ὀφρύσιν*) *Τ* 365 *⌊ ⌋ ὡς εἴ τε πυρὸς σέλας* (vv. 365–368 Aristarchum olim damnasse, postea vero obelos abstulisse refert Dion. Sid.) 16 *ὥς μιν μᾶλλον ἔδυ χόλος, ⌊ἐν δέ οἱ -ε⌋ ' δεινὸν ὑπὸ βλεφάρων ὡς εἰ σέλας ἐξεφάανθεν* (*ἐξεφαάνθη* v.l. ant.) *ζ* 131 *⌊ ⌋ ' δαίεται Μ* 466 *πυρὶ δ' -ε δεδήει* Th. 826 *ἐκ δέ οἱ* (Typhoeus) *-ων* (*ἐν δέ οἱ -ε* Byz.) *' θεσπεσίῃς κεφαλῆσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσεν* Sc. 145 (*Φόβος*) *ἔμπαλιν -οισιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς* 426 *Ἄρην προσιόντα δοκεύσας, ' ⌊δεινὸν⌋ ὁρῶν -οισι, λέων ὡς σώματι κύρσας* 430 *γλαυκιόων δ' -οις ⌊ ⌋ Ρ* 136 *ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται* (lion facing huntsmen) *-ε καλύπτων* (*καλύπτον* v.l.) (vv. 134–136 om. Chia, Zen.), surely meant as sign of threatening alertness (see also Kirk, Iliad ad l.) ‖ *Γ* 427 (*ἔνθα κάθιζ' Ἑλένη*) *-ε πάλιν κλίνασα* h. Ven. 182 *ὡς δὲ ἴδεν δειρήν τε καὶ ὄμματα κάλ' Ἀφροδίτης ' τάρβησέν τε καὶ -ε παρακλιδὸν ἔτραπεν ἄλλῃ Ρ* 167 (*Αἴαντος*) *οὐκ ἐτάλασσας* (Hector) *' στήμεναι ἄντα κατ' -ε* (of Aias) *ἰδὼν δηΐων ἐν ἀϋτῇ* **4** assoc. w. beauty as characteristic of indiv. *ν* 401 *κνυζώσω* (Ath.) *δέ τοι* (Od.) *-ε πάρος περικαλλέ' ἐόντε* (vv. 398–401 *ἀθετοῦνται ...* schol.) ≅ 433 **5** in context of weeping (cf. *ὀφθαλμός* B 5) *Ρ* 695 *⌊τὼ δέ οἱ -ε ' δακρυόφι πλῆσθεν⌋* = *δ* 704 *Ψ* 396 *⌊ ⌋ τ* 471 *⌊ ⌋ κ* 247 *ἐν δέ οἱ -ε ' ⌊δακρυόφιν πίμπλαντο⌋ υ* 348 *-ε δ' ἄρα σφέων ' ⌊ ⌋ ε* 151 *οὐδέ ποτ' -ε ' δακρυόφιν τέρσοντο δ* 186 *οὐδ' ... ἀδακρύτω ἔχεν -ε υ* 204 *δεδάκρυνται δέ μοι -ε* (*παρειαί* v.l.) *' μνησαμένῳ Ὀδυσῆος δ* 758 *τῆς δ' εὔνησε γόον, σχέθε* (*σχέτο* v.l., cf. *τ* 361) *δ' -ε γόοιο* **6** in context of sleep(lessness) (cf. *ὄμματα* B 4) *Ξ* 236 *κοίμησόν μοι Ζηνὸς ὑπ' ὀφρύσιν -ε φαεινώ Ω* 637 *οὐ γάρ πω μύσαν -ε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν ' ἐξ οὗ* (*ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν*) trance: *Ν* 435 (*τὸν* [Alcathous]) *ὑπ' Ἰδομενῆϊ Ποσειδάων ἐδάμασσε ' θέλξας -ε φαεινά, πέδησε δὲ* (*γυῖα*), cf. *ὄμματα θέλγει Ω* 343⁺ **7** darkened in death, unconsciousness (cf. *ὀφθαλμός* B 7): death: *Δ* 461 *τὸν* (Echepolus) *δὲ σκότος -ε κάλυψεν* (v. om. pap. 1) = 503 = *Ζ* 11 = *Ν* 575ᵉᵗᶜ. = *Ξ* 519ᵉᵗᶜ. = *Π* 316ᵉᵗᶜ. = *Υ* 471ᵉᵗᶜ. = 393ᵉᵗᶜ. ≅ h. Ap. 370 ≅ *Δ* 526ᵉᵗᶜ. = *Φ* 181 = *Ο* 578ᵉᵗᶜ. (*ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ* vulg.; v. om. quidam) ≅ *Π* 325 *Ε* 82 *⌊τὸν δὲ κατ' -ε ' ἔλλαβε* (*θάνατος καὶ μοῖρα*), *Π* 333 *⌊ ⌋* = *Υ* 476 unconsciousness: *Ε* 310 *ἀμφὶ δὲ -ε κελαινὴ ⌊νὺξ ἐκάλυψε⌋*, ≅ *Λ* 356 (v. om. Zen., ath. hic Ar. Byz. Arist.) *Ξ* 438 *ἐξοπίσω πλῆτο χθονί, τὼ δέ* (*καδ δέ* v.l. ant., vulg.) *οἱ -ε ' ⌊ ⌋ μέλαινα*

D v.l. *Λ* 610 J. N. O'Sullivan

ὄσσομαι [6ⁱ, 9°, 2ᴴ] **E** Wz. s. *ὄψομαι* **M 1** [⏑̄⏑̆] *προτι-ετ' ὄλεθρον ε* 389 **2a** [⏑̄⏑⏑̆] *προτι-ομαι οὐδ' Χ* 356; *προτι-εο μηδ' η* 31 = *ψ* 365ᵉᵗᶜ.; *θάνατον προτι⌊-ετο θυμός⌋ ξ* 219 [⏑̄⏑⏑̆] *κακὰ δ' / κακὸν ⌊ ⌋/ῷ κ* 374, Th. 551, *σ* 154 **2b** [-⏑̄⏑̆] *-οντο Σ* 224 [-⏑̄⏑̆] *-οντο δ' ὄλεθρον β* 152 **3** [⏑̄⏑⏑̆⏑̆] *-όμενος/οι/η/ον α* 115, Hes. fr. 1,10, *υ* 81, *Ξ* 17 [⏑̄⏑⏑̆⏑̄] *ἐπι-ομένω θάνατον Ρ* 381 [⏑̄⏑⏑̆⏑̄] *κάκ' / κακὸν -όμενος/η Α* 105, *Ω* 172

Σχ sch. min. P. Oxy. 2405 zu *Α* 105: *κάκ' -όμενος· κακῶς ὑποβλέψας* (vgl. II Sp. 1282,56 f.), sch. D *Σ* 224: *προεώρων* (vgl. *Χ* 356). *κατὰ διάνοιαν προέβλεπον, Ξ* 17: *ἤτοι προσδεχόμενον. ἢ προσημαῖνον*

L ¹Buttmann, Lexil. I 21 ff.; ²J. M. Hoogvliet, Studia Hom., Diss. Lugduni Batavorum 1885, 27–41; ³W. Kraus, RE XXXIII 1, 1957, 661; ⁴Kokolakis, MPhL 4, 1981, 100; ⁵Di Benedetto, RFIC 115, 1987, 273 A. 2; ⁶Th. Rakoczy, Böser Blick, Macht des Auges u. Neid der Götter, Tübingen 1996, 50 ff.

B *vor Augen* (vgl. *ὄσσε Α* 104 f.) *haben* (Snell, Entdeckung 15), u. zwar Abwesendes (*α* 115, *κ* 374, *υ* 81) od. Zukünftiges außer letzten 3 St. (s. II 2); Subj. Tiere *Σ* 224, *β* 152 (= M 2b, Pl. nur hier u. Hes. fr. 1,10), *πέλαγος Ξ* 17 (Gl.), Gotth. *Ω* 172, Th. 551 (s.u.), sonst Menschen (Od. *η* 31, Tel. *α* 115, Pen. *υ* 81, *ψ* 365) bzw. Od.' *θυμός / κραδίη κ* 374, *ξ* 219 / *ε* 389; (obligator.) Akk.-Obj. meist sachl. (außer *Ξ* 17 stets unangenehm: *ἄλγεα Σ* 224, *γῆρ*[*ας* Hes. fr. 1,10, *θάνατον Ρ* 381, *ξ* 219, *κακά/όν Α* 105, *κ* 374, Th. 551 / *Ω* 172, *σ* 154, *ὄλεθρον β* 152, *ε* 389, *φύζαν Ρ* 381), selten pers. (*Χ* 356 Ach., *η* 31⁺ 'niemand' in II 2, nur *α* 115, *υ* 81 in I pos.: d. ersehnte Od.); m. dat. comm. nur bei göttl. Subj. (s.o.), vgl. (impl.) *β* 152 (Omen), s.a. II 1; negiert 3° in II 2 u. *Ω* 172. In assoz. Zush. m. *θυμός*⁺ *Σ* 223 f., *κ* 373 f., Th. 551/4 (je 2×!), *Χ* 356 f., *ξ* 219, *σ* 154, *ἦτορ α* 114 f., *σ* 153 f., *υ* 81/4, *κεφαλῇ*⁺ *β* 152, *σ* 154, *κύματι Ξ* 16 f., *ε* 388 f., (*τ*)*ᾶ περ / καὶ τελέεσθαι ἔμελλεν β* 152/6, Th. 551 f., *τετιημένος α* 114 f., *σ* 153 f., *φρένες*⁺ *Α* 103 ff., *Χ* 356 f., *Ω* 171 f., *α* 115, Hes. Th. 551/4, fr. 1,10, (*ἀλλο*)*φρονέων*⁺ *Ω* 172 f., *κ* 374. In Gl. *Ξ* 17, *γάρ*-Satz *Σ* 224, (*Ω* 172,) *σ* 154,

dir. R. (RAnf. *X* 356, 2. V. *Ω* 172, REnde *ψ* 365) *Ω* 172, *κ* 374, *υ* 81 u. 4x in II 2, REinl. *A* 105, nach RAbschl. *σ* 154, Th. 551. – Wortf.: *ποτιδέρκομαι, οἴομαι, πρόσθ' ὁρώων* (*Y* 481), *προσπτύσσομαι*

I Simplex: *im Geist* (*θυμῷ Σ* 224, *σ* 154, Th. 551, [*ἐνὶ*] *φρεσί*[*ν*] *α* 115, Hes. fr. 1,10) *vor sich sehen* *σ* 154 (nach Freiermordprophezeihg.: Amphin. *βῆ διὰ δῶμα τετιημένος*) *νευστάζων κεφαλῇ· δὴ γὰρ κακὸν* (s.d. B 4 f) ⌊-*ετο θυμ*⌋*ῷ.* ' *ἀλλ' οὐδ' ὥς φύγε κῆρα ihm schwante Übles*, vgl. *υ* 367 f., kontrast. *ρ* 465+ *κ* 374 (*ταμίη* hieß essen) *ἐμῷ δ' οὐχ ἥνδανε θυμῷ,* ' *ἀλλ' ἤμην ἀλλοφρονέων* (s.d. B 2), *κακὰ δ'* ⌊ ⌋*ός in traurigen Gedanken* (sc. an d. Gef.), s. 298. 385/7, vgl. 380 *A* 105 (Ag. *ἀχνύμενος*) *ὄσσε δέ οἱ πυρὶ ... εἴκτην·* ' *Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' -όμενος προσέειπε schlimme Aussichten vor Augen* (s. 107. 116. 120), sc. u. deshalb wütend (vgl. 224); and. (Σχ >) II Sp. 1287, 19. 27, L[6], West, East 349 A. 30 *Ω* 172 (*θάρσει*) *οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ* (Iris) *κακὸν -ομένη τόδ' ἱκάνω,* ' *ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα mit schlimmer Botschaft* (im Kopf), vgl. Plambõck, Erfassen 101 (Ggs. *O* 174 f., *P* 685 f.) Th. 551 (*Ζεὺς γνῶ*) *δόλον· κακὰ δ' -ετο θυμῷ* ' *θνητοῖς sah voraus* (L[5]), sc. für später, s. 562 f., kontrast. *H* 478 *β* 152 (*αἰετὸ*) *πταξάσθην πτερὰ πυκνά,* ' *ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλάς, -οντο δ' ὄλεθρον,* ' *δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειάς hatten* <deren> *Massaker vor Augen* (vgl. Trauergeste) > *blickten Verderben* (vgl. *δέρκομαι* B I 1); zur †v.l. s. Ludwich, Textkritik I 522, 12 ff. *Σ* 224 (*ὡς ἄϊον ὄπα χάλκεον* Ach.s) *πᾶσιν ὀρίνθη θυμός ... ἵπποι* ' *ἂψ ὄχεα τρόπεον· -οντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ.* ' *ἡνίοχοι δ' ἔκπληγεν scheuten ängstlich* Hes. fr. 1,10 *-όμεν*[*σ*]*ι φρ*[*εσὶ*] *γῆρ*[*ας vor sich das Greisenalter*, vgl. Mimn. fr. 5,6 W. *Ξ* 17 *ὡς δ' ὅτε πορφύρῃ πέλαγος ... κύματι κωφῷ,* ' *-όμενον ... ἀνέμων ... κέλευθα,* ' *αὖτως* (s.d. B 5), *οὐδ' ἄρα τε προκυλίνδεται οὐδετέρωσε,* ' *πρίν τινα κεκριμένον καταβήμεναι ... οὖρον erwartend* (L[4.5]) *α* 115 (Tel. *ἧστο τετιημένος*) *-όμενος πατέρ' ... ἐνὶ φρεσίν, εἴ ποθεν ἐλθὼν* (Freier verjage), vgl. *β* 351, *υ* 224 f. (m. abh. NS nur hier) *υ* 81 (*με*) *βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα* ' *-ομένη καὶ γαῖαν ὕπο ... ἀφικοίμην,* ' *μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς εὔφραίνοιμι νόημα an Od. denkend*, vgl. *ψ* 150 f.

II Kompos. (KSV, stets m. Hiat zw. Präv. u. *ὄ.*) **II 1** *ἐπιόσσομαι* andern Drohendes (verantwortungsvoll) *im Blick haben* *P* 381 (Thrasym. u. Antil. wußten nichts von Patr.' Tod) *τὼ δ' ἐπι-μένω θάνατον καὶ φύζαν ἑταίρων* (s.d. II Sp. 749, 34 ff.) ' *νόσφιν ἐμαρνάσθην,* fast svw. (*ἐπ*)*ἀμύνοντες*, s. 703 ff.

II 2 *προτιόσσομαι* konkr.: jem. *anblicken* (supplet. zu *ὁράω*?); nur bei Subj. *κραδίη / θυμός* (u. in Vbd. m. Adv. *πολλά / ποτε*) übertr.: den Tod *gewärtigen* *ξ* 219 (*ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε ἀριστῆας*) *οὔ ποτέ μοι θάνατον προτι-ετο θυμὸς* (*ἀλλὰ πρώτιστος ἔλεσκον* e.n Gegner) *war mir nie der Tod gewärtig*, vgl. *χ* 11 f. *ε* 389 (2 Tage *κύματι*) *πλάζετο, πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτι-ετ' ὄλεθρον oft stand ihm das Ende vor Augen*, vgl. *κ* 130 *X* 356 (Hektor zu Ach.:) *ἦ σ' εὖ γιγνώσκων προτι-ομαι, οὐδ' ἄρ' ἔμελλον* ' *πείσειν· ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός dir ins Auge blickend ist mir alles klar* *η* 31 (*ἴθι σιγῇ*) *μηδέ τιν' ... προτι-εο μηδ' ἐρέεινε* = *ψ* 365[ex.], weder Blick- noch Sprechkontakt (intentional nur hier), vgl. *ρ* 509, *Π* 10 (jew. metr. gleichw.), *ο* 440 R. Führer

ὅσ(σ)ος, ὅσ(σ)ον [138[i], 130[o], 24[H], 21[h], 2[e]] **E** Abl. vom Pron.stamm **i̯o-* (vgl. *ὅς*); **i̯oti̯o-* nur durch Vgl. m. and. idg. Sprachen rekonstruierbar (z.B. lat. *quot*; s. Chantraine, Form. 33; L[2] 205 f.; Risch, Kratylos 11, 1966, 150 = Kl. Schr. 263); *-ti̯-* hier ion. > *-s-*, äol. > *-ss-*, Untersch. zw. ion. u. äol. Form metr. genutzt (s. Hermann, Sprachw. Komm. 132; R. Hiersche, Grundzüge d. gr. Sprachgesch., Wiesbaden 1970, 83; vgl. *μέσ(σ)ος* oben Bd. III 159, 48 ff.); *ὅ.* in Linear B nicht bezeugt, doch machen myk. *to-so, to-so-de* auch Existenz von *ὅ.* wahrsch. (L[2] 204). – Abl.: *ὁσσάκι, ὁσσάτιος*

F *-ος* 1, *-σος* 2, *-ον* 1, *-σον* 6; *-οι* 36, *-σοι* 44, *-σοισιν* 1, *-σους* 2; *-η* 4, *-σῃ* 3, *-ην* 3; *-αι* 5, *-σαι* 9, *-σας* 2; (Nom.:) *-ον* 2, *-σον* 6, *-ῳ* 1, (Akk.:) *-ον* 30, *-σον* 38; (Nom.:) *-α* 8, *-(α)* 3, *-σα* 13, *-σ(α)* 4, (Akk.:) *-α* 31, *-(α)* 17, *-σα* 24, *-σ(α)* 19

M 1 Stamms. im longum (*ὅσσ.*) **1a** eins. [^{1}] *-σ' I* 269, *K* 49. 525, *Σ* 431, *Ω* 421, *δ* 107, *θ* 490, Th. 424 [^{2}] *πολλὰ / πάντα μάλ', -σ' H* 363, *δ* 613 = *σ* 113, *η* 221 [^{4}] *-σ' ἐμόγησαν θ* 490 [^{5}] *-σ' T* 194, *Ψ* 50, *Ω* 595, *δ* 417. 745, *ν* 92 **1b** zweis. **1ba** [^{1}⏑] *-σοι/σαι ἄριστοι/αι ἔσαν P* 377, h. Ap. 93; *-σα τοι/οἱ ἐν I* 263, *π* 284 / *ξ* 326 = *τ* 295; *-σον/σα ἐμοί X* 42, h. Ap. 537; *-σα δέ Ψ* 431, *δ* 791; *-σα δ' γ* 186; *-σα τοι χ* 56; *-σα τε I* 380, *χ* 62; *-σος Ω* 630; *-σον A* 516, *B* 616, *P* 242, *Φ* 371, *Ψ* 190. 251; *-σοι K* 301, *M* 19, *δ* 241, *ν* 8, *χ* 245, Hes. fr. 205, 4; *-σῃ Ξ* 400; *-σαι λ* 227; *-σα Γ* 66, *I* 127, *δ* 75, *η* 214, *θ* 319, *ξ* 198, *τ* 367 [^{2}⏑] *-σοι/σαι ἄριστοι/αι ἐνὶ στρατῷ O* 296, *Ξ* 371; ⌊*πολλὰ μάλ', -σα*⌋ *ἔοικε α* 278 = *β* 197, *α* 292 ≅ *β* 223; ⌊ ⌋ *τε λ* 280; ⌊ ⌋ *T* 265; *πάντα μάλ' -σα τ' X* 115; *-σα τε B* 468, *P* 447 = *σ* 131; *-σον ἐμοί Ψ* 276; *-σα τοι ν* 306; *-σοι B* 249, *E* 267; *-σον Λ* 658; *-σα μ* 191 [^{1}⏑] *-σον/σα* (*τ'*) *ἐμοί/ἐγώ περ P* 232, *τ* 347, h. Cer. 218; *-σον ἔγωγε/ἐγὼ νῦν N* 222, *τ* 169; *-σοι ἄμ' αὐτῷ λ* 388, *ω* 21; *-σοι/σον ἄριστοι/αι Δ* 211, *Λ* 691, *M* 13, *P* 368, *γ* 108, *ζ* 257, *θ* 250 / *η* 327; *-σοι 'Αχαιοί I* 55. 642; *-σοι ἔασι/ν B* 125, *Π* 98; *-σα ἔργας Γ* 57, *Φ* 399; *-σα τοι T* 140; *-σον P* 410, *Φ* 410, *Ω* 670, Hes. fr. 278, 1, h. Ap. 174; *-σοι Π* 546, *θ* 214; *-σα ε* 206, Th. 651 **1bβ** [^{1}–] *-σον φέρτερός/τέρη/τατός εἰμι/ἐστι A* 186, *Φ* 488, Th. 49; *-σον τίς τ' Ψ* 845, *ε* 249; *-σος τις κ* 45; *-σον τ'/θ' E* 860 = *Ξ* 148, *ε* 484, *θ* 124 / *ι* 322; *-σοι/σαι νῦν θ* 222 (vgl. Hes. fr. 305, 2), *η* 68; *-σοι/σαι γάρ K* 214 ≅ *α* 245 = *π* 122 = *τ* 130, Th. 154 = 421 / *ξ* 93, Th. 183; *-σοι/σαι δή Λ* 657, *P* 261 / Th. 967; *-σον δέ Ψ* 517; *-σοι/σῃ/σον δ' T* 230 / *Π* 589, *Ω* 317 / *E* 770; *-σον Z* 454, *P* 23, *Ω* 544, *η* 108, *λ* 518; *-σους B* 845, h. Ap. 30; *-σαι K* 418; *-σας λ* 329 [^{2}–] *-σας χ* 169 **1c** dreis. [^{2}– –] *-σοισιν Ξ* 94

2 Stamms. im breve (*ὅσ.*) **2a** eins. [^{1}⏑] *οὐδ'/ἠδ' ὅσ' I* 381, *κ* 459; *ὅσ' ἂν ε* 39 = *ν* 137 [^{2}⏑] *μὲν ὅσ' H* 389; *ὅσ'* h. Ap. 191 [^{3}⏑] *ὅσ' Σ* 53, *μ* 189, h. Merc. 522 [^{3}⏑] *ἠδ' ὅσ' ξ* 362; *ὅσ' N* 375 [^{1}⏑⏑] (⌊*ἠμὲν*⌋) *ὅσ' ἤπειρος πολλὰ/δεινὰ/αἰνὰ τρέφει* h. Ven. 5, Th. 582, Cypr. fr. 7, 12 p. 38 Dav.; ⌊ ⌋ *ὅσ' ἐν κ* 458; *μὲν ὅσ' ἐν ψ* 302; *ὅσ' I* 592 [^{2}⏑⏑] *ὅσ' ἄν δ* 204; *ὅσ' X* 380, h. Merc. 202 **2b** zweis. **2ba** [^{1}⏑⏑] *αἴθ' -ον Π* 722; *ἠδ' -οι/α* h. Ap. 251. 291 / *γ* 107, *ψ* 312, h. 30, 4; *οὐδ' -ον/α* Op. 41, *I* 404; *-ον Θ* 213, *I* 354; *-α ν* 12, *π* 339 [^{2}⏑⏑] *-α φημί K* 51, h. Merc. 532; *-α δή/τ' Φ* 442, *ψ* 307; *αἴθ' -α η* 331; *ἔπειθ' -ον/α Θ* 17, *ι* 51; *-α K* 105, *γ* 116, *δ* 152 [^{3}⏑⏑] *-α τε/τοι/δή X* 118, *ν* 304, *ξ* 362 ≅ *ο* 487; *-οι/ον οὐ*(*κ*) *B* 143, *θ* 229; *-ον E* 786, *Θ* 16 ≅ Th. 720; *-α γ* 312, Th. 475, h. Merc. 540, Vit. p. 18, 26 [^{4}⏑⏑] *-ον I* 177 = *γ* 342 = 395 = *η* 184 = 228 = *σ* 427 ≅ *φ* 273; *-α ψ* 306 [^{5}⏑⏑] *ἠδ' -α πόντος/ον* h. Ven. 5, h. 30, 3; *οὐδ' -α I* 381. 401 **2bβ** [⏑^{2}] *πάντες/πᾶσαι -οι/αι M* 180 / *Σ* 38, *δ* 720; *ἠμὲν -οι/α O* 672, *θ* 575, *ν* 240, h. Ap. 250 = 290 / *γ* 105, h. 30, 3; *μὲν -ον τ' ι* 325; *-ην/ον τ' κ* 113. 167; *-οι λ* 361, Hes. fr. 305, 2 (vgl. *θ* 222); *-ην Σ* 512 ≅ *X* 121; *-αι Ξ* 75 ≅ *O* 654[in.]; *-ον* Th. 525 [⏑^{2}] *-ον τε κ* 517 [⏑^{2}] ⌊*ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες*⌋ *-οι* / Akk. (*θεοί εἰσ' ἐν 'Ολύμπῳ*) *E* 877, *γ* 86; ⌊ ⌋ ⌊*-οι μνηστῆρες ἀγαυοί*⌋ *φ* 232; *ἄλλοι*, ⌊ ⌋ *β* 209; *πάντες*, ⌊*-οι πάρος*⌋ *ἦσαν ἄριστοι Λ* 825 = *Π* 23; ⌊ ⌋ *εἰσὶν ἄριστοι θ* 36; *-οι/αι θεοί/αί εἰσ' ἐν 'Ολύμπῳ A* 566, *Θ* 451 / *Σ* 429; *πάντες, -οι Τρώεσσιν/Δαναοῖσιν ἀρωγοί Φ* 371. 428 / *Θ* 205; *-ον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή O* 358, *Φ* 251; *-ον τ' ἐπί Γ* 12, *ν* 114;

*-η δύναμίς γε πάρεστι Θ*294, *N*786 = *ψ*128; *-α τρέφει εὐρεῖα χθών Λ*741, h.Merc.570; *-α φρεσὶ σῇσι/ἦσι μενοινᾷ(ς) ζ*180, *ρ*355; *πάντες/τόσσον, -οι α*11, *φ*372; *ἴσασιν, -οι/φ* Th.370, Op.40; *-οι/ον Κρόνου* Th.630 = 668 ≅ 648 / h.Ap.339; *μὲν -η μ*86; *-ον τε/τ' μ*181 / *H*451 ≅ 458, *Ψ*327, Op.679; *-ος B*528; *-οι B*492, *Γ*190, *K*195. 414, *Ξ*28, *τ*383 Op.250; *-ον Λ*462, *Ξ*36, *Ψ*890; *-α I*385, *ξ*323 = *τ*293, *χ*46, Hes.fr.273, 1 **3** Stamms. in den brevia (*ὅσσ.*) [-⁻] *τῶν/οὔθ'/ἠδ' -σοι/ον I*161, *O*673, *P*172, *Ψ*891, *α*247 = *π*124 ≅ *φ*346, *ν*241, *φ*347; *-σον Y*360 [-⁻] *τοὺς -σοι B*681; *-σοι/ον τε π*236 / *δ*356, *λ*25; *-σαι μοι δ*723 [-⁻] *-σον τε γέγωνε βοήσας ε*400 = *ι*473, *ζ*294; *-σον τ' ἐπί K*351; *-σον τ'* Op.346; *-σον I*160, *ϑ*102. 252, *π*290 = *τ*9

Σχ sch.D *Ω*630: *-σος· ἡλίκος*, sonst in sch.D *ὅ.* durch *ὁπόσος* erkl. (z.B. zu *A*186) od. d. Form m. *-σσ-* durch die m. *-σ-* (z.B. zu *B*249)

L [1]Guiraud, Phrase nominale (E&C 42) 245–8; [2]Monteil, Phrase relative 204–24; [3]Tsopanakis, Hom. Researches 279–82

B *wie groß* Pron.adj.; entspr. se. Herkunft (s. E) Rel.-Pr. m. spez. Betong. d. Quantität; überwiegt d. adj. Element 'groß', nähert sich das rel. einem Vergleich (B1); überwiegt d. rel. Element, gewinnt das adj. (meist Pl.; Sg. s. 2aγ u. 2bα) d. umfassende Bed. 'alle(s)' (B2). — Wortf.: *οἷος* (s.d.), *ὁπόσος, ποῖος, πόσος* Gliederg.: **1** m. überw. komp. Bed. **1a** m. Korr.-Pr. (vor- od. nachgest.) **1aα** adnominal **1aαaa** zur Bez. d. Größe od. Menge **1aαbb** zur Bez. d. Entferng. **1aαcc** sonstiges: Dauer, Lautstärke, Mut **1aβ** adverbial (*ὅσ[σ]ον [τε]*) **1aβaa** zur Bez. d. Entferng. **1aβbb** zur Bez. d. Lautstärke **1aβcc** sonstiges **1b** ohne Korr.-Pr. **1bα** adnominal; zur Bez. d. Größe, Lautstärke od. Menge **1bβ** adverbial **1bβaa** zur Bez. d. Lautstärke od. Menge **1bβbb** zur Bez. d. Entferng. **1bβcc** zur Bez. d. Ranges, Könnens, Nutzens **2** m. überw. rel. Bed. **2a** m. Korr.-Pr. **2aα** im Mask. Pl. **2aβ** im Ntr. Pl. **2aγ** im Ntr. Sg. **2b** ohne Korr.-Pr. **2bα** im Sg. **2bβ** im Pl. **2bβaa** Mask. **2bβbb** Fem. **2bβcc** Ntr.

1 m. überw. komp. Bed.: *wie groß*, im Pl. *wie viele(s)* **1a** m. Korr.-Pr. **1aα** adnominal **1aαaa** zur Bez. d. Größe od. Menge *B*528 *μείων, οὔ τι τόσος γε -ος Τελαμώνιος Αἴας Γ*190 *οὐδ' οἱ τόσοι ἦσαν -οι ἑλίκωπες Ἀχαιοί I*127 ‹ὦ τόσσα γένοιτο› ' ... ' *-σα μοι ἠνείκαντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι* 269 ‹ › ' ... ' *-σ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο* 380. 381(bis). 385 ‹οὐδ' εἴ μοι› *δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη ' -σα τέ οἱ νῦν ἔστι ... ' οὐδ' -(α) ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ' -α Θήβας '* 3vv. ' ‹ › *τόσα δοίη -α ψάμαθός τε κόνις τε K*49 *τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι, ' -σ' Ἕκτωρ ἔρρεξε Σ*431 *τοσσάδ' ... ἀνέσχετο κήδεα λυγρὰ ' -σ' ἐμοὶ ἐκ πασέων ... Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν; Ω*317 *-ση δ' ... θύρη θαλάμοιο τέτυκται ' ... ' τόσσ' ἄρα τοῦ (αἰετοῦ) ἑκάτερθεν ἔσαν πτερά δ*107 *οὔ τις Ἀχαιῶν τόσσ' ‹ἐμόγησε›ν, ' -σ' Ὀδυσεὺς* ‹ › *ε*249 *-σον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' ... ' τόσσον ἔπ' εὑρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς τ*347 *ἥ τις δὴ τέτληκε τόσα φρεσὶν -σα τ' ἐγώ περ* 367 *οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν ... ' πίονα μηρί' ἔκη' ... ' -σα σὺ τῷ ἐδίδους ἀρώμενος* Op.679 *-ον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη ' ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανήῃ* ‖ ell. u. m. korr. *τοιήδε: δ*75 *Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή, ' -σα τάδ' ἄσπετα πολλά wenn man bedenkt, wie unsägl. viel*; von L²222 exkl. aufgefaßt **1aαbb** zur Bez. d. Entferng.: *wie weit Π*589 *-ση δ' αἰγανέης ῥιπὴ ταναοῖο τέτυκται, '* 2vv. ' *τόσσον ἐχώρησαν Τρῶες Ψ*431 *-σα δὲ δίσκου οὖρα ... πέλονται, ' ... ' τόσσον ἐπιδραμέτην ϑ*124 *-σον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιόνοιϊν, ' τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ'* (vgl. Wecklein, SB Bayern 1915, 50) **1aαcc** sonstiges: Dauer, Lautstärke, Mut *Ω*670 *σχήσω γὰρ πόλεμον* ‹τόσσον *χρόνον -σον›, ἄνωγας τ*169 *ὁππότε πάτρης ' ἧς ἀπέῃσιν ἀνὴρ* ‹ › *ἐγὼ νῦν Ξ*400 *οὔτ' ἄνεμος τόσσον γε περὶ δρυσὶν ὑψικόμοισι ' ἠπύει, ... ' -ση (τόσση* v.l.) *ἄρα Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἔπλετο φωνή P*23 *οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον μένος ... '* 2vv. ' *-σον Πάνθου υἷες ... φρονέουσιν* **1aβ** adverbial, nur *-(σ)ον (τε)* **1aβaa** zur Bez. d. Entferng. *wie weit*; Korr. *τόσσον (τε) Γ*12 *τόσσον τίς τ' ἐπιλεύσσει -ον τ' ἐπὶ λᾶαν ἵησιν Θ*16 *τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω -ον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης* ≅ Th.720 *Ψ*517 *-σον δὲ τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ... '* 4vv. ' *τόσσον δὴ Μενέλαος* PN[a] ' *λείπετ'* 845 *-σον τίς τ' ἔρριψε καλαύροπα ... ' ... ' τόσσον παντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε δ*356 *τόσσον ἄνευθ', -σον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς ' ἤνυσεν ε*400 *ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, -σον τε γέγωνε βοήσας = ι*473 ≅ *μ*181 ≅ *ζ*294[ex.] **1aβbb** zur Bez. d. Lautstärke *E*786 *ὃς τόσον αὐδήσασχ' -ον ἄλλοι πεντήκοντα Ξ*148 *-σον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι ' ἀνέρες ... ' τόσσην ἐκ στήθεσφιν ὄπα κρείων ἐνοσίχθων κτλ.* **1aβcc** sonstiges: *wie*; Korr. *τόσον, τοσσόνδε, ὥς Z*454 *ἀλλ' οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, '* 3vv. ' *-σον σεῖ* (*σεῦ* ci.), vgl. L²206 A.1 *Π*722 *αἴθ' -ον ἥσσων εἰμί, τόσον σέο φέρτερος εἴην P*242 *οὔ τι τόσον νέκυος περιδείδια Πατρόκλοιο, ' ... ' -σον ἐμῇ κεφαλῇ περιδείδια Φ*371 *οὐ μέν τοι ἐγὼ τόσον αἴτιός εἰμι, ' -σον οἱ ἄλλοι πάντες X*42 *αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο ' -σον ἐμοί η*108 *-σον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν ' νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν, ὥς δὲ γυναῖκες ' ἱστὸν τεχνήσσαι* **1b** ohne Korr.-Pr. **1bα** adnominal; zur Bez. d. Größe, Lautstärke od. Menge; meist im Pl., oft durch e. Numeraladj. wie *πολλά* im HS betont *Ω*630 *Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλῆα, ' -σος ἔην οἷός τε ι*322 *τὸ* (Keule Polyphems) *μὲν ἄμμες εἴσκομεν εἰσορόωντες ' -σον ϑ' ἱστὸν νηός*, vgl. L²208 f. *κ*113 *τὴν δὲ γυναῖκα ' εὗρον -ην τ' ὄρεος κορυφήν* 517 *βόθρον ὀρύξαι -ον τε πυγούσιον* ≅ *λ*25 ‖ *μ*86 *τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν -η σκύλακος νεογιλλῆς ' ‹γίνεται› ‖ B*468 *ἔσταν ... ' μυρίοι, -σα τε φύλλα καὶ ἄνθεα* ‹ › *ὥρῃ* ≅ *ι*51 *Θ*294 *οὐ μέν τοι -η δύναμίς γε πάρεστι ' παύομαι = N*786[ex.] = *ψ*128, vgl. L²212 *I*148 *ἐπὶ μείλια δώσω ' πολλὰ μάλ', -σ' οὔ πώ τις ἐῇ ἐπέδωκε θυγατρί* = 290 *K*51 *ἔργα δ' ἔρεξ' -α φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι Λ*658 *οὐδέ τι οἶδε ' πένθεος, -σον ὄρωρε κατὰ στρατόν P*232 *τὸ δέ οἱ κλέος ἔσσεται -σον ἐμοί περ X*380 *ὃς κακὰ πόλλ' ἔρρεξεν, -(α) οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι ε*39 *πόλλ', -(α) ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς = ν*137 *κ*45 *ἰδώμεθα, ὅττι τάδ' ἐστίν, ' -σος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν* 458. 459 *οἶδα καὶ αὐτή, ' ἠμὲν -(α) ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι, ' ἠδ' -(α) ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου*, zum Probl. d. interr. Funkt. vgl. G.Wakker, in: Les complétives en grec ancien (Hrg.: B.Jacquinod) Saint Étienne 1999, 145–63 *ξ*326 *καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι, ' -σα* (*τόσσα* v.l., s. van der Valk, Text.Crit.Od. 160) *οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος = τ*295 *π*236 *ὄφρ' εἰδέω, -σοι τε καὶ οἵ τινες ἀνέρες εἰσί* Op.40 *νήπιοι, οὐδὲ ἴσασιν -φ πλέον ἥμισυ παντός* Hes.fr.278, 1 *θαῦμά μ' ἔχει ... ἐρινεὸς -σον ὀλύνθων* (-*οις ὀλύνθους* codd.) ' *οὗτος ἔχει* h.Ap.191 *ἀνθρώπων ' τλημοσύνας, -(α) ἔχοντες ὑπ' ἀθανάτοισι θεοῖσι ' ζώουσ'* (vgl. Förstel, Apollonhymnos 230) **1bβ** adverbial, nur *-(σ)ον (τε)*; zu *τε* s. Ruijgh, „*τε* épique" 32ff. **1bβaa** zur Bez. d. Lautstärke od. Menge: *wie E*860 *δ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, ' -σον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι ' ἀνέρες Λ*462 *τρὶς μὲν ἔπειτ' ἤϋσεν -ον κεφαλὴ χάδε φωτός ε*484 *φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιϑα πολλή, ' -σον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι* **1bβbb** zur Bez. d. Entferng.: *wie weit*, geleg. durch *ἐπί* verstärkt *H*451 *τοῦ δ'*

ἤτοι κλέος ἔσται -ον τ' ἐπικίδναται ἠώς ≅ 458 *K* 351 *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀπέην -σον τ' ἐπὶ οὖρα πέλονται* ' *ἡμιόνων O* 358 *-ον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωὴ* ' *γίνεται* = *Φ* 251ex. *P* 368 *ἠέρι γὰρ κατέχοντο μάχης ἐπί θ' -σον* (-σοι vulg.) *ἄριστοι* ' *ἕστασαν* (s. Ludwich, Textkritik 422f.; Wecklein, SB Bayern 1911, 45; Iliad, z.St.) *Ψ* 251 *κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ,* ' *-σον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε θ* 229 *δουρὶ δ' ἀκοντίζω -ον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ π* 290 *κατήκισται (τὰ τεύχεα), -σον πυρὸς ἵκετ' ἀϋτμή* = *τ* 9 h.Ap. 174 *ὑμέτερον κλέος οἴσομεν -σον ἐπ' αἶαν* ' *ἀνθρώπων στρεφόμεσθα πόλεις* ‖ m. genauer Bestimmg. d. Endpunktes: *nur bis I* 354 *-ον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν* (Opp. *ἀπὸ τείχεος*, vgl. Ameis-H. z.St.) ‖ m. Maßangabe (vgl. L' 245): *Ψ* 327 *ἔστηκε ξύλον αὖον -ον τ' ὄργυι' ὑπὲρ αἴης ι* 325 *τοῦ μὲν -ον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστάς κ* 167 *πεῖσμα δ' -ον τ' ὄργυιαν ἐϋστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν ν* 114 *ἡ μὲν* (*ναῦς*) *ἔπειτα* ' *ἠπείρῳ ἐπέκελσεν -ον τ' ἐπὶ ἤμισυ πάσης,* ' *σπερχομένη* **1bβcc** zur Bez. d. Ranges, Können, Nutzens: *in welchem Maße, wie sehr, wie weit A* 186 *ὄφρ' εὖ εἰδῇς* ' *-σον φέρτερός εἰμι σέθεν* 516 ⌞*ὦ,* ' *-σον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι Θ* 17 *γνώσετ' ἔπειθ' -ον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων I* 160. 161 *καί μοι ὑποστήτω -σον βασιλεύτερός εἰμι* ' *ἠδ' -σον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι εἶναι Φ* 410 *οὐδέ νύ πώ περ ἐπεφράσω -σον ἀρείων* ' *εὔχομ' ἐγὼν ἔμεναι Ψ* 276 *ἴστε γὰρ -σον ἐμοὶ ἀρετῇ περιβάλλετον ἵπποι* 890. 891 *ἴδμεν γὰρ -ον προβέβηκας ἁπάντων* ' *ἠδ' -σον δυνάμει τε καὶ ἥμασιν ἔπλεν ἄριστος η* 327 *εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσίν, -σον ἄρισται* ' *νῆες ἐμαί θ* 102 *ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν* ' ... *-σον περιγινόμεθ' ἄλλων* = 252 Th. 49 *-σον φέρτατός ἐστι θεῶν κάρτει τε μέγιστος* h.Ap. 339 *ὅ γε φέρτερος ἔστω -ον Κρόνου εὐρύοπα Ζεύς* ‖ *N* 222 *οὔ τις ἀνὴρ νῦν γ' αἴτιος, -σον ἔγωγε* ' *γινώσκω Y* 360 *-σον μὲν ἐγὼ δύναμαι χερσίν τε ποσίν τε* Op. 41 *οὐδὲ ἴσασιν* ... ' *οὐδ' -ον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ* ⌞*μέγ' ὄνειαρ*⌟ 346 *πῆμα κακὸς γείτων, -σον τ' ἀγαθὸς* ⌞ ⌟ 2 m. überw. rel. Bed., meist im Pl.: *alle, die; alles, was;* oft in Vbd. m. *πάντες, πάντα, ἕκαστα, ἄλλοι* u. ähnl.

2a m. Korr.-Pr. (*τόσ[σ]οι, τοσσοίδε, οὗτοι, ταῦτα*, best. Art.), vor- od. nachgest. **2aα** im Mask. Pl.: *alle, die B* 143 *τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε* ' *πᾶσι μετὰ πληθὺν -οι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν* 681 *νῦν αὖ τοὺς -σοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον K* 214 *-σοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι* ' *τῶν πάντων οἱ ἕκαστος ὅϊν δώσουσι μέλαιναν* 414 *μετὰ τοῖσιν, -οι βουληφόροι εἰσί Λ* 825 *οἱ μὲν γὰρ δὴ πάντες, -οι πάρος ἦσαν ἄριστοι* = *Π* 23 *M* 19 *-σοι* (*ποταμοὶ*) *ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλα δὲ προρέουσι,* ' 4 vv. ' *τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων Ξ* 94 *τοσσοίδ' -σοισιν σὺ μετ' Ἀργείοισιν ἀνάσσεις P* 172 *ἄλλων* ' *τῶν -σοι Λυκίην ἐριβώλακα ναιετάουσι α* 245. 247 *-σοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,* (= *π* 122 = *τ* 130) ' ... ' *ἠδ' -σοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσι,* ' *τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται* = *π* 124 *χ* 245 *οἱ γὰρ μνηστῆρων ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι,* ' *-σοι ἔτ' ἔζωον* Th. 370 *οἱ δὲ ἕκαστα ἴσασιν, -οι* (*οἳ ἂν* v.l.) ⌞*περιναιετά*⌟*ουσι* (⌞ ⌟*ωσι* v.l.; s. West z.St.) 421 *-σοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο* ' ... *τούτων ἔχει* (Hekate) *αἶσαν ἁπάντων* Hes. fr. 205, 4 *-σοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτου ἔνδοθι νήσου,* ' *τοὺς ἄνδρας ποίησε* (Zeus) *βαθυζώνους τε γυναῖκας* h.Ap. 30 *-σους Κρήτη τ' ἐντὸς ἔχει καὶ δῆμος Ἀθηνῶν* ' 14 vv. ' *τόσσον ἔπ' ὠδίνουσα Ἑκηβόλον ἵκετο Λητώ* (s. Förstel, Apollonhymnos 110ff.; Baltes, Ph 125, 1981, 26) **2aβ** im Ntr. Pl.: *alle, die; alles, was Λ* 741 *ἦ τόσα φάρμακα ἤδη -α τρέφει εὐρεῖα χθών Φ* 442 *οὐδέ νυ τῶν περ* ' *μέμνηαι, -α δὴ πάθομεν κακὰ Ἴλιον ἀμφί δ* 204 *ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, -(α) ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ* ' *εἴποι καὶ ῥέξειε* 791 *-σα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ* ' *δείσας* ... ' *τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος ζ* 180 *σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, -α φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς ξ* 362 (bis) *ταῦτα ἕκαστα λέγων, -α δὴ πάθες ἠδ'* -(*α*) *ἀλήθης* ≅ *o* 487 (vgl. Fehling, Wiederholungsfiguren 205) *χ* 46 *ταῦτα μὲν αἴσιμα εἶπες, -α ῥέζεσκον Ἀχαιοί* h.Ap. 537 *τὰ δ'* (*μῆλα*) *ἄφθονα πάντα παρέσται,* ' *-σα ἐμοί κ' ἀγάγωσι περικλυτὰ φῦλ' ἀνθρώπων* **2aγ** im Ntr. Sg.: *all das, was E* 770 *-σον δ' ἡεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν* ' ... ' *τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι P* 410 *οὔ οἱ ἔειπε κακὸν τόσον -σον ἐτύχθη* ' *μήτηρ Ω* 544 *-σον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἕδος, ἐντὸς ἐέργει* ' ... ' *τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι* **2b** ohne Korr.-Pr. **2bα** im Sg. *B* 616 *-σον ἔφ' Ὑρμίνη* (*ἐέργει*) *Θ* 213 *-ον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε I* 177 *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ' ἐπιόν θ' -ον ἤθελε θυμός* = *γ* 342 = 395 = *η* 184 = 228 = *σ* 427 ≅ *φ* 273 *Ξ* 36 *-ον συνεέργαθον ἄκραι Σ* 512 *πάντα δάσασθαι,* ' *κτῆσιν -ην πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἔεργεν* ≅ *X* 121 *Ψ* 190 *κάλυψε δὲ χῶρον ἅπαντα* ' *-σον ἐπεῖχε νέκυς* (s. Graz, Feu 295) *λ* 518 *πάντας δ' οὐκ ἂν* ... *ὀνομήνω,* ' *-σον λαὸν ἔπεφνεν* Th. 525 *τὸ δ'* (*ἦπαρ*) *ἀέξετο ἶσον ἁπάντῃ* ' *νυκτός, -ον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις* **2bβ** im Pl.: *alle, die; alles, was* **2bβaa** Mask. *alle, die A* 566 *μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν -οι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ* = *E* 877ex. = *Θ* 451ex. *B* 125 *Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι -σοι ἔασιν* 249 *οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον* ' *ἔμμεναι, -σοι ἄμ' Ἀτρεΐδῃς* ⌞*ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον*⌟ 492 *εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι* ... ' ... *μνησαίαθ' -οι* ⌞ ⌟ 845 (*Θρήικας*) *-σους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει Δ* 211 *περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' -σοι* ⌞*ἄριστοι*⌟ ' *κυκλόσ' E* 267 *οὕνεκ'* ⌞ ⌟ ' *ἵππων, -σοι ἔασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε Θ* 205 (sc. *ἡμεῖς*) *-οι Δαναοῖσιν ἀρωγοί I* 55 *οὔ τίς τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται* ⌞*-σοι Ἀχαιοί*⌟, vgl. Ameis-H. z.St. 642 *κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι* ⌞ ⌟ *K* 195 *Ἀργείων βασιλῆες -οι κεκλήατο βουλήν* 301 *κικλήσκετο πάντας ἀρίστους,* ' *-σοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες Λ* 657 *τίπτε τ' ἄρ' ὧδ' Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν,* ' *-σοι δὴ βέλεσιν βεβλήαται;* 691 *κατὰ δ' ἔκταθεν* ⌞*-σοι ἄριστοι*⌟ ≅ *γ* 108ex. *M* 13 *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μὲν Τρώων θάνον* ⌞ ⌟ 180 *πάντες, -οι Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάρροθοι ἦσαν Ξ* 28 *βασιλῆες* ' *πὰρ νηῶν ἀνιόντες, -οι βεβλήατο χαλκῷ O* 296 *αὐτοὶ δ',* ⌞ ⌟ *ἐνὶ στρατῷ εὐχόμεθ' εἶναι* 672. 673 *-οι μετόπισθεν ἀφέστασαν οὐδ' ἐμάχοντο* ' *ἠδ' -σοι παρὰ νηυσὶ μάχην ἐμάχοντο θοῇσιν Π* 98 *μήτε τις οὖν Τρώων θάνατον φύγοι -σοι ἔασι* 546 *Δαναῶν κεχολωμένοι -σοι ὄλοντο P* 261 *τῶν δ' ἄλλων τίς κεν* ... *οὐνόματ' εἴποι,* ' *-σοι δὴ μετόπισθε μάχην ἤγειραν Ἀχαιῶν;* 377 *τείροντο δὲ νηλεὶ χαλκῷ* ' ⌞ ⌟ *ἔσαν T* 230 *-σοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται Φ* 371 *οἱ ἄλλοι πάντες, -οι Τρώεσσιν ἀρωγοί* = 428ex. *α* 11 *ἄλλοι μὲν πάντες, -οι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον β* 209 *Εὐρύμαχ' ἠδὲ καὶ ἄλλοι, -οι μνηστῆρες ἀγαυοί* = *φ* 232ex. *γ* 86 *ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, -οι Τρωσὶν πολέμιζον δ* 241 *πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι* ... ' *-σοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι ζ* 257 *σέ φημι* ' *πάντων Φαιήκων εἰδησέμεν,* ⌞ ⌟ *θ* 36 *κρινάσθων κατὰ δῆμον, -οι πάρος εἰσὶν ἄριστοι* 214 *πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν -σοι ἄεθλοι* (vgl. Wecklein, SB Bayern 1915, 50) 222 *τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι,* ' *-σοι νῦν βροτοί εἰσιν* Hes. fr. 305, 2 *ὅν δή, -οι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταί,* ' *πάντες μὲν θρηνεῦσιν* (vgl. *M* 449+: *οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'*) 250 *Φαιήκων βητάρμονες* ⌞ ⌟ 575 (*κατάλεξον*, sc. *ἀνθρώπους*) *-οι χαλεποί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι* ' *οἵ τε φιλόξεινοι λ* 361 *φίλτερος ἀνδράσιν εἴην* ' *πᾶσιν, -οι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα* 388 *περὶ δ' ἄλλαι* (*ψυχαὶ*)

ἀγηγέραθ', -σοι ἅμ' αὐτῷ ' οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον = *ω* 21 *ν* 8 *ἀνδρὶ ἑκάστῳ ... τάδε εἴρω, ' -σοι ἑνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα οἶνον ' αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν* 240. 241 *ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοί, ' ἠμὲν -οι ναίουσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε ' ἠδ' -σοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα*, vgl. Fehling, Wiederholungsfiguren 313 *τ* 383 *οὔτω φασὶν -οι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν φ* 346. 347 (*'Αχαιῶν οὔ τις*) ⌞*οὔθ' -σοι*⌟ *κραναὴν 'Ιθάκην κάτα κοιρανέουσιν, '* ⌞ ⌟ *νήσοισι πρὸς Ἠλίδος ἱπποβότοιο* 372 *αἳ γὰρ πάντων τόσσον, -οι κατὰ δῶματ' ἔασι, ' μνηστήρων ... φέρτερος εἴην* Th. 154 *-σοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ* ⌞*ἐξεγένοντο*⌟ 630 *Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ -οι Κρόνου* ⌞ ⌟ = 668 ≅ 648 Op. 250 *ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες ' ἀθάνατοι φράζονται -οι σκολιῇσι δίκῃσιν ' ἀλλήλους τρίβουσι* h. Ap. 250. 251 (*ἀνθρώπων*) *οἵ τέ μοι ἀιεὶ ' ... ' ἠμὲν -οι Πελοπόννησον πίειραν ἔχουσιν* (= 290) *' ἠδ' -οι Εὐρώπην ... ' ... τοῖσιν δέ τ' ἐγὼ νημερτέα βουλὴν ' πᾶσι θεμιστεύοιμι* = 291 **2bβbb** Fem.: *alle, die* *K* 418 *-σαι μὲν Τρώων πυρὸς ἐσχάραι* (sc. *εἰσίν*) *Ξ* 75 *νῆες -αι πρῶται εἰρύαται ἄγχι θαλάσσης, ' ἔλκωμεν, πάσας δὲ κτλ.* ≅ *O* 654[in.] *Ξ* 371 *ἀσπίδες -σαι ἄρισται ἐνὶ στρατῷ Σ* 38 ⌞*πᾶσαι -αι κατὰ*⌟ *βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν* 429 *τις, ' -αι θεαί εἰσ' ἐν 'Ολύμπῳ δ* 720 (*δμῳαί*) ⌞ ⌟ *δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί* 723 *ἐκ πασέων, -σαι μοι ὁμοῦ τράφον ἠδ' ἐγένοντο η* 68 *ὡς οὔ τις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη, ' -σαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν λ* 227 (*γυναῖκες*) *-σαι ἀριστῆων ἄλοχοι ἔσαν* 329 *πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι ... ' -σας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ξ* 93 *-σαι γὰρ νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διός εἰσιν χ* 169 *ἵν' ὑπερβασίας ἀποτείσῃ ' πολλάς, -σας οὗτος ἐμήσατο* Th. 183 *-σαι γὰρ ῥαθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι, ' πάσας δέξατο Γαῖα* 967 *-σαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι ' ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα* h. Ap. 93 *θεαὶ δ' ἔσαν ἔνδοθι πᾶσαι ' -σαι ἄρισται ἔσαν* **2bβcc** Ntr.: *alle, die; alles, was* **2bβccαα** Beziehungswort im HS: *Γ* 57 *κακῶν ἕνεχ' -σα ἔοργας* = *Φ* 399[ex.] 66 *θεῶν ἐρικυδέα δῶρα, ' -σα κεν αὐτοὶ δῶσιν H* 363 ⌞*κτήματα*⌟ *δ' -σ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ* 389 ⌞ ⌟ *μὲν -(α) 'Αλέξανδρος ... ' ἠγάγετο Τροίηνδ'* ~ *X* 115 *Ι* 592 *κατέλεξεν ἅπαντα ' κήδε', -(α) ἀνθρώποισι πέλει K* 105 *οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς ' ἐκτελέει, -α πού νυν ἐέλπεται* 525 *θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα ' -σ' ἄνδρες ῥέξαντες κτλ. N* 375 *πάντα τελευτήσεις -(α) ὑπέστης P* 447 *πάντων, -σα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει* = *σ* 131 *T* 140 *πάντα παρασχεῖν, -σα τοι ἐλθὼν ' χθιζὸς ... ὑπέσχετο* 194 *κελεύω ' ... ' δῶρα ... ἐνεικέμεν, -σ' 'Αχιλῆϊ ' χθιζὸν ὑπέστημεν δώσειν* 265 *θεοὶ ἄλγεα δοῖεν ' πολλὰ μάλ', -σα διδοῦσιν ὅτις σφ' ἀλίτηται ὀμόσσας Ω* 421 *σὺν δ' ἕλκεα πάντα μέμυκεν, ' -σ' ἐτύπη α* 278 *ἔεδνα ' πολλὰ μάλ', -σα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι* = *β* 197 = *α* 292[in.] ≅ *β* 223 *γ* 312 *πολλὰ κτήματ' ἄγων, -α οἱ νέες ἄχθος ἄειραν δ* 417 *πάντα δὲ γινόμενος πειρήσεται, -σ' ἐπὶ γαῖαν ' ἑρπετὰ γίνονται η* 214 *πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην, ' -σα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα* = *ξ* 198 *η* 221 *ἐκ δέ με πάντων ' ληθάνει* (der Magen), *-σ' ἔπαθον* 331 *Ζεῦ πάτερ, αἴθ', -α εἶπε τελευτήσειεν ἅπαντα ' 'Αλκίνοος θ* 319 *εἴς ὅ κέ μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδῷσιν ἔεδνα, ' -σα οἱ ἐγγυάλιξα ι* 238 *εἰς εὐρὺ σπέος ἦλασε πίονα μῆλα, ' πάντα μάλ', -σ' ἤμελγε, τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν λ* 280 *ἄλγεα κάλλιπ' ὀπίσσω ' πολλὰ μάλ', -σα τε μητρὸς ἐρινύες ἐκτελέουσι μ* 189 *ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', -(α) ... ' 'Αργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν* 259 *πάντων, -σ' ἐμόγησα πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων ν* 12 *ἄλλα τε πάντα ' δῶρ', -α Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν* 304 *χρήματά τε κρύψω, -α τοι Φαίηκες ἀγαυοὶ ' ὤπασαν ξ* 323 *καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, -α ξυναγείρατ' 'Οδυσσεύς* = *τ* 293 339 *πάνθ' -α οἱ φίλος υἱὸς ἀνώγει μυθήσασθαι ρ* 355 *καί οἱ πάντα γένοιτο, -α φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ χ* 62 *εἴ μοι πατρώϊα πάντ' ἀποδοῖτε, ' -σα τε νῦν ὔμμ' ἐστί ψ* 302 *ἡ μὲν -(α) ἐν μεγάροισιν ἀνέσχετο δῖα γυναικῶν (πάντ' ἔλεγ')* Th. 582 *κνώδαλ' -(α) ἤπειρος δεινὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα* ≅ Cypr. fr. 7, 12 p. 38 Dav.[in.] h. Merc. 202 *ἀργαλέον μὲν -(α) ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτο ' πάντα λέγειν* 532 *πάντας ἐπικραίνουσα θεμοὺς ἐπέων τε καὶ ἔργων ' τῶν ἀγαθῶν -α φημὶ δαήμεναι ἐκ Διὸς ὀμφῆς* 540 *θέσφατα πιφαύσκειν -α μήδεται εὐρύοπα Ζεύς* 570 *καὶ κυσὶ καὶ μήλοισιν, -α* ⌞*τρέφει*⌟ *εὐρεῖα χθών* h. Ven. 5 (bis) *καὶ θηρία πάντα, ' ἠμὲν -(α) ἤπειρος πολλὰ* ⌞ ⌟ *ἠδ' -α πόντος* h. 30, 3(bis). 4 *ἣ φέρβει ἐπὶ χθονὶ πάνθ' ὁπόσ' ἐστίν· ' ἠμὲν -α χθόνα δῖαν ἐπέρχεται ἠδ' -α πόντον ' ἠδ' -α πωτῶνται, τάδε φέρβεται ἐκ σέθεν ὄλβου* **2bβccββ** Beziehungswort im NS: *Γ* 263 *καταλέξω ' -σα τοι ... ὑπέσχετο δῶρ' 'Αγαμέμνων Σ* 53 *πᾶσαι ' εἴδετ' ἀκούουσαι -(α) ἐμῷ ἔνι κήδεα θυμῷ γ* 116 *-α κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι 'Αχαιοί o* 613 *δώρων δ', -σ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται, ' δώσω, ὃ κάλλιστον ... ἐστι* = 113 *ε* 206 *εἴ γε μὲν εἰδείης ... -σα τοι αἶσα ' κήδε' ἀναπλῆσαι ν* 306 *εἴπω θ' -σα τοι αἶσα ... ' κήδε' ἀνασχέσθαι π* 284 *-σα τοι ἐν μεγάροισιν ἀρήϊα τεύχεα κεῖται, ' ἐς μυχὸν ὑψηλοῦ θαλάμου καταθεῖναι ἀείρας ' πάντα μάλ' ψ* 306. 307 *αὐτὰρ ὁ διογενὴς 'Οδυσεύς, -α κήδε' ἔθηκεν ' ἀνθρώποις -α τ' αὐτὸς ὀϊζύσας ἐμόγησε, ' πάντ' ἔλεγ'* Vit. p. 18, 26 *-α δ' ἄγγεα, μεστὰ μὲν εἴη* **2bβccγγ** kein Beziehungswort (ergibt sich aus d. Sinn): *Ι* 401. 404 *οὐδ' -α φασὶν ' Ἴλιον ἐκτῆσθαι ... ' ... ' οὐδ' -α λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει X* 118 *ἀλλ' ἀποδάσσεσθαι -α τε πτόλις ἥδε κέκευθε Ψ* 50 *ὕλην τ' ἀξέμεναι παρά τε σχεῖν -σ' ἐπιεικές* ≅ *Ω* 595[ex.] *γ* 105. 107 *ἠμὲν -α ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον ' ... ' ἠδ' -α καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος ' μαρνάμεθ'* 186 *-σα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισι ' πεύθομαι ... δαήσεαι δ* 152 *μυθεόμην, -α κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν* 745 *πόρον δέ οἱ, -σ' ἐκέλευσε θ* 490 (bis) *'Αχαιῶν οἶτον ἀείδεις, ' -σ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε καὶ -σ' ἐμόγησαν 'Αχαιοί μ* 191 *ἴδμεν δ' -σα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ν* 92 *ἀτρέμας εὗδε, λελασμένος -σ' ἐπεπόνθει χ* 56 *-σα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισι ψ* 312 *ἤρξατο δ', ὡς ... ' ... ' ἠδ' -α Κύκλωψ ἔρξε, καὶ ὡς ἀπετείσατο ποινήν* Th. 424 *οὐδέ τ' ἀπηύρα, ' -σ' ἔλαχεν Τιτῆσι μέτα προτέροισι θεοῖσιν* 475 *καί οἱ πεφραδέτην -α περ πέπρωτο γενέσθαι* 651 *μνησάμενοι φιλότητος ἐνηέος, -σα παθόντες ' ἐς φάος ἂψ ἴκεσθε* Hes. fr. 273, 1 *ἠδὺ δὲ καὶ τὸ πυθέσθαι, -α θνητοῖσιν ἔνειμαν ' ἀθάνατοι* h. Cer. 218 *παρέσσεται -σα τ' ἐμοί περ* h. Merc. 522 *μή ποτ' ἀποκλέψειν -(α) 'Εκηβόλος ἐκτεάτισται*

D Hes. fr. 1, 15 *ὅσσ[αι]ς δὴ παρελ[έξατ' 'Ολύμπιος εὐρύοπα Ζεύς*, fr. 1, 18 *ὅσσηισί]ν τ'* (ci. Stiewe), fr. 211, 13 *χθονὸ]ς ὅσ[σ]ο[ι καρ]πὸν [ἕ]δουσι* (ci. Wil.), *δ* 228a, v.l. Th. 370, Hes. fr. 67b (*πάντα γὰρ -σα λάβεσκεν ἀίδηλα πάντα τίθεσκε*, v.l. zu fr. 67a; metr. fehlerh.), Vit. p. 19, 29 (vgl. Vit. p. 23, 25. 26, 32. 28, 30. 44, 33), ci. *θ* 167 (Schwartz, Odyssee 313)

G. Markwald

ὅς τε s. *ὅς, ἥ, ὅ* L I u. III 6

ὀστέον [30[t], 16°, 4[H], 1°] **E** 1E, see Mayrhofer, EWAia I 150f. — Deriv.: *ἀνόστεος, μελάνοστος* (v.l.). See also *ἀστράγαλος, ὄστρακον*

F *-ον* 1, *-ου* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 10; pl.: nom. *-α* 5, acc. *-α* 23, *ὀστέ'* 7; *-ὀφι(ν)* 3

M **1** disyll. [⏑̯⏑] *οὐδέ οἱ* ⌞*ὀστέ'*⌟ *Φ* 320 [⏑̯⏑] *σὺν δ'* ⌞ ⌟ *ἄραξε*[+] *M* 384, *Ψ* 673, *ε* 426, *μ* 412; (*λεύκ'*) ⌞ ⌟, *'Αχιλλεῦ Ψ* 83, *ω* 72 **2** trisyll. [⏑̯⏑⏑] *-ον Π* 741; *-ῳ E* 662; *-α λευκά Ω* 793; *-α Ψ* 239 [⏑̯⏑⏑] *-ον Π* 310; ⌞*-α λευκὰ*⌟ *βοὸς δολίῃ*

ἐπὶ τέχνῃ Th. 540. 555; ⌊ ⌋ Th. 557, Cert. p. 38,22; δὲ καὶ -α Ψ91; -α Sc. 152 [⏑⏑] -ον (ἄχρις) Π324, τ451; (καὶ) -ου/ον ἐγκέφαλος δέ Λ97 / Μ185 ≅ Υ399; ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' -ον Ε67, Ν652; λίπ(ε δ') -α θυμὸς ἀγήνωρ Υ406, μ414; λεύκ' -α (πύθεται) α161, ω76; -α πύσει Δ174; σάρκας τε καὶ -α ι293, λ219; (καὶ) -α Δ521, Η334, Ν616 [⏑⏑] (δ' ἄρ) ⌜-ον/α δ'⌝ εἴσω Δ460 = Ζ10 / σ96; δέ οἱ -ον ἄχρις Ρ599; λίπε δ' ⌊-α θυμός⌋ Μ386, Π743, γ455; λεύκ' ⌊ ⌋ λ221; (δ' ἄρ) -α λευκά Π347, Ψ252; ὀδύρεται⁺ -α καίων Ψ222. 224; -α ξ135 3 quadrisyll. [⏑⏑⏑] ⌊-όφιν⌋ ξ134 [⏑⏑⏑] δ' ἀμφ' ⌊ ⌋ μ45, π145

Σχ sch. D Μ384: σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε· συνέτριψε δὲ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ, τὸ σῶμα συνεκδοχιμῶς

L Schmid (ἡμιόνειος L) 41; Sommer in Festschrift Debrunner 426 f.; Szemerényi, Gn. 49, 1977, 7; Laser, Arch. Hom. S 3–7

B *bone* of pers. (1) or animal (2), both of the bones of the body in general (pl. virtually synon. w. 'body' in 1b. 2b) and of particular sections of bone-structure (1c). – Epith.: λευκ(ά) 11×, μυελόεντα ι293. – Wdfld.: ἀστράγαλος, ὄστρακον, σφονδύλι(ον) **1** *bone* of pers. **1a** *bones* as component of body (living π145, cf. λ219) dist. from flesh, skin etc. (cf. also Ψ673, ε426 in 1c below) ι293 (ἤσθιε δ' ὥς τε λέων) ἔγκατά τε ⌊σάρκας τε καὶ -α⌋ μυελόεντα λ219 οὐ γὰρ ἔτι ⌊ ⌋ ἶνες ἔχουσιν (ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς μένος δαμνᾷ, when the θυμός is gone) μ45 πολὺς δ' ἀμφ' ⌊-όφιν⌋ θὶς ' ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν ξ134 τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ ' ῥινὸν ἀπ' ⌊ ⌋ ἐρύσαι, ψυχὴ δὲ λέλοιπεν π145 ἧσται ὀδυρόμενος (Laertes for Od.), φθινύθει δ' ἀμφ' ⌊ ⌋ χρώς — the *bones* of dead pers. bare of flesh etc. Δ174 σέο (Men.) δ' -α πύσει ἄρουρα ' κειμένου ἐν Τροίῃ, see Kirk, Iliad on vv. 174. 177 α161 ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ' -α πύθεται ὄμβρῳ ' κείμεν' ⌊ἐπ' ἠπείρου⌋, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει ξ135 (τόν) φάγον ἰχθύες, -α δ' αὐτοῦ ' κεῖται ⌊ ⌋ ψαμάθῳ εἰλυμένα Φ320 οὐδέ οἱ (Ach.) ὀστέ' ἐπιστήσονται Ἀχαιοὶ ' ἀλλέξαι (from the silt of Scam.) Sc. 152 τῶν (those who fought against Her.) καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' Ἄιδος εἴσω ' αὐτῶν, -α δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης ' (πύθεται αἴῃ) (vv. 150–3 exp. Schwarz, 151–9 Studniczka, 151–3 Lehrs al. [saepsit Solmsen]) so after cremation (cf. also Δ174 above): Η334 (κατακήομεν αὐτοὺς) ὥς κ' -α παισὶν ἕκαστος ' οἴκαδ' ἄγῃ (see C. H. Whitman, The heroic paradox [ed. C. Segal], Ithaca and London 1982, 95–7; Kirk, Iliad ad l.) Ψ83 μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ' 91 -α νῶϊν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι ' χρύσεος ἀμφιφορεύς ω76 ἐν τῷ (sc. ἀμφιφορῆι) τοι κεῖται ⌊λεύκ'⌋ -α (μίγδα δὲ Πατρόκλοιο) 72 λέγομεν ⌊ ⌋ ὀστέ' (οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι) Ψ252 ἑτάροιο ... ⌊-α λευκὰ⌋ ' ἄλλεγον ἐς χρυσέην φιάλην καὶ δίπλακα δημόν Ω793 ⌊ ⌋ λέγοντο Cert. p. 38,22 (ἐνὶ σποδῷ) σύλλεγον ⌊ ⌋ Διὸς κατατεθνειῶτος ' παιδὸς (Σαρπηδόνος) Ψ239 -α Πατρόκλοιο ... λέγωμεν **1b** *bones* virtually = 'body' **1bα** opp. to θυμός in context of death (note also 2b below) Μ386 κάππεσ' ... λίπε δ' ⌊-α θυμός⌋ ≅ Π743 μ414 κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ⌊ ⌋ ἀγήνωρ ≅ Υ406ex. λ221 (fire consumes the body) ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ⌊ ⌋ **1bβ** in context of cremation (but here perh. thought of as already bare of flesh) Ψ222 ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται -α καίων ≅ 224ex. **1c** in context of wound, injury of particular *bone(s)*, parts of bone-structure (*bone*[*s*] of head, forehead Δ460⁺, Λ97, Μ185⁺. 384⁺, Ν616, Π741, cf. Π347, σ96; thigh-*bone* Ε662, Π310, τ451; other Δ521, Ε67⁺, Π324, Ρ599), *bones* in general seen as severally affected (Ψ673, ε426) Δ460 ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' -ον ⌊εἴσω⌋ ' αἰχμή = Ζ10 σ96 αὐχέν' ἔλασσεν ὑπ' οὔατος, -α δ' ⌊ ⌋ ' ἔθλασεν Δ521 ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ -α (near ankle) λᾶας (ἄχρις ἀπηλοίησεν) Ε67 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ ' ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' -ον ἤλυθ' ἀκωκή = Ν652in.med. Ε662 (Tlep. struck Sarp. on the thigh, αἰχμὴ δὲ διέσσυτο) -ῳ ἐγχριμφθεῖσα Ρ599 (Peneleos was hit on the shoulder) γράψεν δέ οἱ -ον ἄχρις ' αἰχμή τ451 (πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι) οὐδ' -ον ἵκετο φωτός Λ97 δι' αὐτῆς (helmet) ἦλθε (spear) καὶ -ου, ⌊ἐγκέφαλος δὲ ' ἔνδον ἅπας πεπάλακτο⌋ Μ185 διαπρὸ ' αἰχμὴ ... ῥῆξ' -ον, ⌊ ⌋ ≅ Υ399 Π310 (Patr. struck Areïlycus on the thigh) ῥῆξεν δ' -ον ἔγχος Μ384 θλάσσε ... κυνέην, ⌊σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε ' πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς⌋ μ412 πλῆξε (mast) κυβερνήτεω κεφαλήν, ⌊ ⌋ Ψ673 ἀντικρὺ χρόα (of opponent in boxing) τε ῥήξω σύν τ' ὀστέ' ἀράξω ε426 ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινοὺς δρύφθη, σὺν δ' ὀστέ' (of Od., dashed against rocks) ἀράχθη Π324 πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ ' δρύψ' ἀπὸ μυώνων, ἀπὸ δ' -ον ἄχρις ἄραξε Ν616 ὁ δὲ (sc. ἤλασε) προσιόντα μέτωπον ' ῥινὸς ὕπερ πυμάτης· λάκε δ' -α Π347 (Erymas was hit κατὰ στόμα, τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ) ἐξεπέρησε ' νέρθεν ὑπ' ἐγκεφάλοιο, κέασσε δ' ἄρ' -α λευκά 741 ἀμφοτέρας δ' ὀφρῦς σύνελεν λίθος, οὐδέ οἱ ἔσχεν ' -ον **2** *bones* of animal **2a** *bones* as dist. from flesh etc. Th. 540 τοῖς (ci., τῷ codd.) ... ⌊-α λευκὰ⌋ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ ' εὐθετίσας κατέθηκε, καλύψας (δημῷ) = 555med.ex. 557 (ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν) φῦλ' ἀνθρώπων ' καίουσ' ⌊ ⌋ (ἐπὶ βωμῶν) **2b** *bones* virtually = 'body' (as 1bα above) γ455 λίπε δ' -α (of heifer) θυμός

D Choer. fr. 11 p. 271 Ki. (fr. 11* Colace = fr. fals. 26 p. 208 Bern.) belongs to Choer. trag. (Snell, TrGr F2 F2)

J. N. O'Sullivan

ὅς τις s. ὅς, ἥ, ὅ LI u. III8

ὄστρακον [1ʰ] **E** same root as ὀστέον, q.v. **L** Chantraine, Form. 384

B bony *shell* of tortoise h. Merc. 33 (Hermes to tortoise:) „πόθεν τόδε καλὸν ἄθυρμα; ' αἰόλον -ον ἐσσί (ἔσσο ci., rec. Allen), χέλυς ὄρεσι ζώουσα", uncertainty of text and punctuat. (I read as Humbert, but see v. 33 as delighted excl.) does not appreciably affect sense of ὅ. J. N. O'Sullivan

ὅτε s. ὅς, ἥ, ὅ LI u. III7

ὅτι s. ὅς, ἥ, ὅ LI u. III9

ὄτοβος [1ʰ] (onomatop., vgl. Tichy, Onomatop. Verb. 190) *Lärm* Th. 709 -ος δ' ἄπλητος ὀρώρει ' σμερδαλέης ἔριδος, vgl. δοῦπος V. 703. 705, σφαραγίζω V. 706, ἰαχή, ἐνοπή V. 708. – Wortf.: s. δοῦπος u. vgl. Kaimio, Characterization 104 M. Schmidt

ὀτραλέως [2ⁱ, 1°, 1ʰ] **Σχ** sch. D Γ260: ⌊σπουδαίως⌋. ταχέως, Τ317: αἶψα καὶ -ως· ἐνεργῶς καὶ ⌊ ⌋. τὸ αὐτὸ εἶπεν ἐπιτάσεως χάριν

B (zu ὀτρύνω:) *prompt*, hom. (in / nach [in]dir. R.) von Dienstleistungen durch ἑταῖροι / ταμίη (2ⁱ/1°), 1ʰ (in Gl.) von Beutewahrnehmg. durch Raubvögel; Τ317 (in dir. R.) am HSE, sonst am SA hinter δέ (+ μάλ' 1°), kontrast. Sapph. fr. 44,11 V. (davor), vgl. gleichbed. u. metr. gleichw. ἐμμαπέως. – Wortf.: ἐσσυμένως (s.d.), σπερχόμενος Τ317 (μοι) αὐτὸς (Patr.) ἐνὶ κλισίῃ ... παρὰ δεῖπνον ἔθηκας ' αἶψα καὶ -ως, ὁπότε σπερχοίατ' (Gr. zum Kampf gg. Tr.) *schnell u. prompt*, s. Ι201–20, vgl. Ω124, π51 τ100 („φέρε ⌊δίφρον⌋") ὣς ἔφαθ', ἡ δὲ (Euryn.) μάλ' -ως κατέθηκε φέρουσα ' ⌊ ⌋ Γ260 ἐκέλευσε δ' ἑταίρους (s.d. B4) ' ἵπ-

πους ζευγνύμεναι· τοὶ ‹δ' -ως ἐ›πίθοντο (≅ *o* 288ex, s. II Sp. 739,16 ff.) Sc. 410 (Bogenschütze holt getroffenes Wild nicht) χώρου ἄϊδρις ἐών· οἱ ‹ ›νόησαν (Geier), ' ἐσσυμένως (s.d. II Sp. 739,31) δέ οἱ ἀμφὶ μάχην (ἔθεντο), vgl. *O* 453, *P* 116 = 682

D v.l. *M* 468, *φ* 386 R. Führer

Ὀτρεύς [1i, 2h] E nichtgr. PN auf *-εύς*, Gen. *-ῆος* (Risch §57), verw. m. phryg. ON *Ὄτρυαι*, s.a. bithyn. *Ὀτροια*; ant. Gleichsetzg. m. *Ἀτρεύς* lautl. schwierig (s. v. Kamptz S. 125. 299; O. Haas, Die phryg. Sprachdenkmäler, Sofia 1966, 14. 154. 232; A. Scherer, Nichtgriech. PN der Il., Beitr. Klass. Philol. [Meisenheim] 72, 1976, 33; Perpillou, *-εύς* S. 206. 210; Wathelet, Dict. I 786); zur Bzhg. Atriden–Phrygien s. noch M. Zografou, Amazons in Hom. and Hes., Athen 1972, 130 f. u.ö.

B phryg. König, Epith. (in 2) *ὄνομα κλυτός*, in dir. R. 1 in Il. Gestalt der Vorgesch. (se. Heer dient Priam. bei der Teichoskopie als Exemplum für die noch größere gr. Heeresmacht Ag.s): kämpfte nb. *Μυγδών* (ebf. nichtgr. PN, s.d.) gg. die Amazonen am Sangarios, wobei Priam. als *ἐπίκουρος* Heeresfolge leistete (wie jetzt die Phryger den Troern, s. Kat. *B* 862 f.); lt. Schol. Priam.' Schwager (s. Hek.s phryg. Vater [*Π* 717 ff.] *Δύμας* u. Bruder *Ἄσιος* [s.dd. u. s.v. *Κόροιβος*] *ἐπὶ Σαγγ.*), viell. Herkunft aus Amazonen-Sage (s.d. u. s.vv. *Μυρίνη*, *Ὀτρήρη*; dazu Zografou [s.o. E] 104 u.ö.) *Γ* 186 (Priam. preist Ag.s Heeresmacht: „kam auch nach Phrygien, *ἴδον πλείστους Φρύγας*) *λαοὺς -ῆος καὶ Μυγδόνος ἀντιθέοιο, ' οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο* (*ἐπίκουρος, ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες*") 2 entspr. als angebl. Vater des 'Mädchens' Aphr. (Anpassg. an Il.: *ὄνομα κλυτός*!) h. Ven. 111 (Aphr. zu Anch.: „*οὐ θεός εἰμι, ἀλλὰ καταθνητή*) *-εὺς δ' ἐστὶ πατὴρ ὄνομα κλυτός, εἴ που ἀκούεις, ' ὃς πάσης Φρυγίης εὐτειχήτοιο ἀνάσσει*" (folgt Reflexion über Zweisprachigk.) = 146in. (Anch. antw.)

H. W. Nordheider

Ὀτρήρη [1c suppl.] (zu *ὀτρηρός*, zum Akz. vgl. *Γλαῦκος/η*, *Ξάνθος/η*:) Amazone, in Pap.-Überl. in einer von zwei Versdubletten, die beide das Il.-Ende (*Ω* 804) m. der im Cycl. folgenden Aeth. verknüpfen sollen: Aeth. fr. 1,2b p. 70 Ber. (= fr. spur. p. 48 Dav. in app.) *ὣς οἵ γ' ἀμφίεπον τάφον Ἕκτορος· ἦλθε δ' Ἀμαζὼν* (qu. sch. *Ω* 804a Erbse, *ἱπποδάμοιο* codd.), ' *Ὀτρήρ[η]<ς>* (suppl. Crönert) *θυγάτηρ εὐειδὴς Πενθεσίλ<ε>ια* (pap., *Ἄρηος θυγάτηρ μεγαλήτορος ἀνδροφόνοιο* sch. l.c.), s. Ber., Dav. z.St. m. Lit.; überl. Epith. *ὀτρηρ[ή]* von Crönert zum PNe geändert wegen folgendem *θυγ.*, entspr. Amazonenkat. sch. *Γ* 189 Erbse (*Ἱππολύτη, Ἀντιόπη, Ἀναία, Ἀνδρομάχη, Γλαύκη, Ὀ., ἧς Πενθεσίλεια*, seien in Phrygien eingefallen z.Zt. des Mygdon, s.d. u. s.v. *Ὀτρεύς*), weitere ant. Belege bei Roscher s.v.; metr. vgl. einers. ' *Φόρβαντος, Φύλαντος, Ἄτλαντος, Φόρκυνος, Αὐτολύκου, Πάλλαντος θυγ.* (*I* 665, *Π* 181, *α* 52 = h. 18,4in, *α* 72, *λ* 85, h. Merc. 100), andrers. ' *Ἀνδρομάχη, Εὐρυνόμη, Ναυσικάα θυγ.* (*Z* 395+, *Σ* 399, *ζ* 17+), ferner Adj.-Vbd. ' *ὁπλοτάτη θυγ.* (*η* 58, vgl. *γ* 465, dagg. *ἰφθίμῃ* nachgest. *κ* 106, *o* 364) u.a. s.v. *θυγάτηρ* M. G H. W. Nordheider

ὀτρηρός [2i, 5e] **Σχ** sch. D *A* 321: *σπουδαῖοι. παρὰ τὸ ὀτρύνω*, *Z* 381: *δραστική* (ebs. sch. min. POxy. 3237 ‹zu *A* 321›). *σύνεργος*, sch. min. P. Strassb. inv. 33 ‹ ›: *β*[.].*εροι* (*β*[*λα*]*βεροί* suppl. Ludwich), sch. min. P. Palau Rib. 8 fr. 6,4 ‹ ›: *τ*]*αχεῖς*. *ἐνερ*[*γεῖς* (vgl. Hsch. *o* 1515)

B (zu *ὀτρύνω*:) uns., viell. (s.a. *-η* als EN, wie *πολύσκαρθμος* als Beiw., einer Amazone) *flink, hurtig, emsig, dienst-eifrig*, von Sendboten (*A* 321, *δ* 735), Meldern (*Z* 381, *δ* 23) u. Bedienungspersonal (*δ* 38. 217, *α* 109), im Zush. m. 'herbeirufen' *δ* 38. 735 1 Adj., formelh. Beiw. von 1i *ταμίη* u. 5x *θεράπων*+ (s.d. B 1a [am Ende]. 3a–c; nach PN 1i, *δ* 23+, anonymer Pl. *α* 109, *δ* 38; zus. m. *κήρυκε*[*ς*] 1i, *α* 109), Nom. außer *δ* 38; 2i in REinl. – Wortf.: *ἄοκνος, θοός* B 1 aβ, *πιστός, ταχύς, ὠκύς* *Z* 381 („*πῇ ἔβη* Androm.?") *τὸν δ' αὖτ' -ὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν reaktionsschnell, aufgeweckt* (‹Sicht des› Hausherrn), kontrast. (metr. gleichw.) *α* 139+ (‹ › Gastes) *A* 321 (Talth. u.) *Εὐρυβάτην προσέειπε* (Ag.), ' *τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ -ὼ ‹θεράπ›οντε* ≅ *α* 109ex (Pl.), metr. Altern. zu *δ* 784+, inhaltl. vgl. *ἄγγελος* B (4.) 3a *δ* 23 (*ἵδετο*) *-ὸς ‹ ›ων* (Men.', *βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων*) = 217, vgl. *H* 392 38 *κέκλετο δ' ἄλλους ' -οὺς ‹ ›οντας ἅμα σπέσθαι* (Forts.: Dienstleistungen), kontrast. *εὐπάλαμος* (s.d.) von Handwerkern 2 Adv.: *schnell, rasch*, im Ggs. zu (metr. gleichw.) zurückblickendem *ὀτραλέως* (s.d.) prospektiv wie *θᾶσσον / τάχιστα*; in dir. R. – Wortf.: s. *ἐσσυμένως* *δ* 735 *τις -ῶς Δόλιον καλέσειε γέροντα, ' δμῶ' ἐμόν*, vgl. *Δ* 193, *P* 640 (*π* 130. 349)

D v.l. *Ψ* 124 (vgl. West, Ptol. Pap. 174), f.L. s.v. *Ὀτρήρη* (s.d.) R. Führer

ὀτριχ- s. *ὄθριξ*

Ὀτρυντεύς, Ὀτρυντείδης [1i/2i] E sprechender Kriegername zu **ὀτρύντης* (*ὀτρύνω*), wohl nicht zu att. Demos *Ὀτρύνη*, s. v. Kamptz §10a 1. 42a 2; Perpillou, *-εύς* §229; Wathelet, Dict. s.v.; s. noch Tabelle aller hom. Patron. zu *-εύς*-Namen bei Debrunner, in: Festschr. Wackernagel, Göttingen 1923, 32

B Vater (*-εύς*) des (*-είδης*) Iphition (s.d.) aus Lydien von e. Nymphe, genannt bei dessen Tötg. durch Ach., die als erste einer Tötungsreihe durch Genealogie u. triumphierenden Nachruf (m. geogr. Einzelheiten) hervorgehoben wird. – Epith.: *-ῆϊ πτολιπόρθῳ* ' (vgl., auch zum Klang, *Ἀχιλλῆϊ, Ὀδυσσῆϊ, Ὀϊλῆϊ πτ.* '); im Kontext 2x (*ἐσθλὸν / κεῖσαι*) *-είδην/η* (jew. versfüllend + Epith. *πολέων ἡγήτορα λαῶν / ‹πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν›*, vgl. *Πηλείδη ‹ › A* 146+) *Y* 383. 384 *πρῶτον δ' ἔλεν* (Ach.) *Ἰφιτίωνα ' ἐσθλὸν ‹-είδη›ν πολέων ἡγήτορα λαῶν, ' ὃν νύμφη τέκε νηΐς -ῆϊ πτολιπόρθῳ ' Τμώλῳ ὕπο* (*Ὕδης ἐν ..., κεφαλὴ κεάσθη*) 389 (Ach.:) „*κεῖσαι, ‹ ›, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν* (*γενεὴ ἐπὶ λίμνῃ Γυγαίῃ, τέμενος πατρώϊον Ὕλλῳ ἐπ' ... καὶ Ἕρμῳ*"), zur Ausführg. des Patron. durch Rel.-S. (383 f.) vgl. *Ξ* 444 f. (*Ἠνοπίδην, ὃν νύμφη τέκε Ἠνοπι*), zur Nymphengeburt vgl. noch *Z* 21 H. W. Nordheider

ὀτρυντύς [2i] only Il. and Antim. fr. 172 Matthews (see comm. ad l.) **Σχ** sch. D *T* 234: *παρακέλευσιν. παρόρμησιν* L Porzig, Satzinhalte 183

B *urging* to battle, cf. *ὀτρύνω* B 1 aαα *T* 234. 235 (Od. to Ach.:) „*μηδέ τις ἄλλην ' λαῶν -ὺν ποτιδέγμενος ἰσχαναάσθω* (after meal) ' ' *ἤδε γὰρ -ύς· κακὸν ἔσσεται ὅς κε λίπηται ' νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων· ἀλλ' ἀθρόοι ὁρμηθέντες ' Τρωσὶν ἐφ'* (*ἐγείρομεν Ἄρηα*"). – Wdfld.: see *ἐφετμή* B ad fin. J. N. O'Sullivan

ὀτρύνω [113i, 73e, 2H, 1c] E unclear, some poss. IE parallels, see Mayrhofer, EWAia I 685. – Deriv.: *ὀτρυντύς*; *Ὀτρυντεύς*; see also *ὀτραλέως* (see Lamberterie, *-υς* 854 w. n.5), *ὀτρηρός*

F (In impf. [exc. *Ω* 24. 109, where *ὀτρύνεσκον*] and aor. ind. I read augm. forms [so e.g. Leaf, V. d. Mühll]; Allen generally [but not consistently: see *Δ* 254, *Θ* 398, *M* 277, *N* 155 =

*O*500 (contrast 514⁺). *P*582] prefers [*ἐπ*]*οτρ.* even where all or most codd. have [*ἐπ*]*ωτρ.*: on evidence of MSS see Scheindler, Textkrit. Erl. 53 ff. Subjunctive of pres. and aor. in act. and mid. identical in form, so assignment to pres. or aor. sometimes subjective [cf. Chantraine, Gr.h.I 456. 463]; 3rd pers. sg. impf. and aor. ind. act. sim. problematic) act. pres. ind. *-ω* 1, *-εις* 2, *-ει* 6, *ἐπ-ει* 9: *-ετον* 1; *-ουσι* 1; impf. *ὤτρυνον* 3, *ὤτρυνε(ν)* 18, *ὤτρυν'* 1; *ὤτρυνον* 4; pl. *-εσκον* 2; subj. *-ω* 2, *ἐπ-ω* 2, *ἐπ-ῃς* 1; opt. *-οιτε* 1; imp. *-ε* 5; *-ετον* 1; *-ετε* 1; inf. *-έμεν* 2, *ἐπ-ειν* 1; ptc. *-ων* 10, *ἐπ-ων* 11, *-οντος* 4, *-ονη* 2, *-οντα* 1, *ἐπ-οντα* 3; *-οντες* 5; *-ουσα* 1, *-ουσ'* 2, *ἐπ-ουσα* 3; fut. ind. *-έω* 1, *-έεις* 1, *-έει* 1; ptc. *-έων* 2; *-έουσα* 4; aor. ind. *ὤτρυνα* 2, *ἐπώτρυνας* 1, *ὤτρυνε(ν)* 22, *ἐπώτρυνε* 1, *ὤτρυν'* 3; subj. *ἐπ-ῃ* 3, *-ῃσι(ν)* 2, *ἐπ-ῃσι(ν)* 2; *ἐπ-ητον* 1; *-ομεν* 3, *-ωμεν* 1, *ἐπ-ωσι* 1; opt. *-ειε* 1, *ἐπ-ειε(ν)* 2; *-ειαν* 1; imp. *-ον* 6, *ἐπ-ον* 2; inf. *-αι* 3, *ἐπ-αι* 1; ptc. *ἐπ-ας* 7, *-αντος* 2; mid. impf. ⸢*ὠτρύνον*⸣*το* 1, ⸢ ⸣*τ'* 1; pres. subj. *-ώμεθ'* 1; imp. *-εσθε* 2; aor. subj. *ἐπ-ώμεθα* 1. Unclear: inc. auct. PHarris 6,12]*εποτρυν*.[

M 1 disyll. **1a** [⏑̄–] ⸢*ὤτρυν'*⸣ *N*678, *λ*214, *ρ*362 **1b** [–⏑̆] *ἀμφίπολον ταμίην* ⸢ ⸣ *Ω*302 **2** trisyll. **2a** shape [– – –⏑̆]: [–⏑̆⏑̆] *-ε o*14 [–⏑̆⏑̆] *-ε Δ*268: *Ἀργείους (δ')* ⸢*ὤτρυνε*⸣ *N*44, *O*560; ⸢ ⸣ *Δ*310, *O*568, *P*323, *Ψ*111, *χ*241; ⸢*ὡς εἰπὼν*⸣⁻ / *Ἀχιλῆ' ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν/ος E*470 = *Z*72 = *Λ*291 = *N*155 = *O*500 = 514 = 667 = *Π*210 = 275 ≅ *E*792 = *θ*15 / *Y*174; ⸢ ⸣ *ὤτρυνε Δ*73 = *T*349 = *X*186 = *ω*487; *-ον Ψ*49, *ρ*75 [–⏑̆⏑̆] ⸢*ὤτρυνε*⸣*/-ε δὲ λαόν O*695 / *Π*501 = *P*559; ⸢ ⸣ *K*158 [–⏑̆⏑̆] *αὐτὰρ ἐγὼ(ν)* ⸢*διὰ δώματ'* / *διὰ νηὸς / ἐπὶ νῆα'* (*κ*)*ἰὼν* ⸢*ὤτρυν*⸣*ον ἑταίρους κ*546, *μ*144. 206; ⸢ ⸣*ε φάλαγγας Δ*254, *N*90; ⸢*θεῶν / θεὰ δ'*⸣ ⸢ ⸣*εν Φ*299, *β*392; ⸢ ⸣*ε(ν) E*461, *P*582; ⸢ ⸣*ον/-αι Ἀχαιῶν⁻ M*277, *Θ*219; ⸢ ⸣*α νέεσθαι ξ*261 = *ρ*430 **2b** shape [⏑̆⏑̆⏑̆]: [⏑̄–⏑̆] *-εις δὲ καὶ ἄλλον N*229; *-εις Θ*294; *-ει Ω*289, *σ*54; *-ων/ον πόλεμόνδε B*589, *P*383 / *T*69; *-ων μαχέσασθαι E*496 = *Z*105 = *Λ*213; *-ων ἱππῆας / ἵππους O*270, *Π*167; *-ων I*709, *Φ*530; *-ουσ' ἰέναι B*94. 451; ⸢*ὤτρυν*⸣*εν/ον δ(ὲ)* (*Ὀδυσῆα*) (*παριστά*)*μενος⁻ ἐπέεσσι(ν) Γ*249, *P*215 / *η*341; ⸢ ⸣*εν δ'* / ⸢ ⸣*ον τ' Ὀδυσῆα⁺ ζ*254, *ρ*183; ⸢ ⸣*ον E*520; *-ον P*654 [⏑̄–⏑̆] *-ει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ K*220 ≅ 319, *σ*61; *πομπὴν δ'/τ' -ει/ω θ*30, *ι*518; *ἐπ-ει* (*πόλεμον*) *o*73, *χ*152; *ἐπ-ω α*89; *-ε T*156; *ἐπ-ειν* Op. 597; *ὣς φάτ'* ⸢*ἐπ-ων*⸣ (*οἱ δ'*) *M*442, *Y*373. 364; ⸢ ⸣ *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα N*94 = 480 = *P*219, *o*208; (*ἐπ*)*-ων M*50, *β*244; ⸢*ὤτρυνεν*⸣ / *-ον Π*532 ≅ 495; ⸢ ⸣*/ον λ*226, Th. 883; *Ἴριν δ' ὤτρυνε Θ*398 = *Λ*185, *Ω*143; *ἐπώτρυνε O*456; *θυμὸς ἐπ-ῃ καί ι*139; *ἐπ-ον ζ*36, *χ*484; so prob.]*εποτρυν*. inc. auct. PHarris 6,12 ([⏑̄–<⏑̆>]) [⏑̄–⏑̄] *-αι o*37 [⏑̄–⏑̄] (*θυμὸς / κεῖνος*) *ἐπ-ει/ῃ καὶ ἀνώγει⁺ Z*439, *O*43. 725, *ε*139 / *K*130, *O*148; ⸢*ἑτάροισιν*⸣ *ἐπ-αι καὶ ἀνῶξαι κ*531; ⸢ ⸣*/σι δ' ἐπ-ας ἐκέλευσε(ν)⁺ β*422 = *o*217 = 287, *ι*561, *κ*128, *λ*44 / *ι*488; *ἐπ-νων ἐκέλευσεν ω*175; ⸢*ὁτὲ δ' αὐτὸς / ἐὲ δ' αὐτὸν'* ⸢*ἐπ-ει*⸣ *μαχέσασθαι P*178, *Y*171; ⸢ ⸣ *δὲ καὶ ἄλλους ρ*395; (*ἐπ*)*-ω πολεμίζειν O*402, *Π*525; *ἐπ-ων* (*Ὀδυσῆα*) *Θ*92, *ξ*79; *ὤτρυνεν μένος E*563; *ἐπώτρυνας θ*185; *ἐπ-ῃς/ον β*189, *O*258; *-αι o*40 **2c** [–⏑̄–] *-ω E*482 **3** quadrisyll. **3a** [–⏑̄⏑̆⏑̆] *-ετον M*367, *T*205; *πομπὴν -ετε η*151; *ἀμφίπολον ταμίην -εμεν ὅττι* ⸢*τάχιστα*⸣ *π*152; *-ομεν*, ⸢*οἵ κε / ὄφρα'* ⸢ ⸣ *I*165, *α*85; *-έμεν/ομεν Δ*286, *π*355 **3b** shape [–⏑̆⏑̆–]: [⏑̄⏑̆⏑̆⏑̄] *-έεις K*38; *-έων N*209, *ω*116 [⏑̄⏑̆⏑̆⏑̄] *-έω K*55; *-έει β*253 **3c** shape [– – – –]: [⏑̄–⏑̆⏑̆] *-οντι μάχεσθαι Δ*414; *ὠτρύνοντο H*420 [⏑̄–⏑̆⏑̆] *-εσκον Ω*24 = 109; *πομπὴν δ' -οιτε λ*357; *-οντος ἀκούετε/σονται O*506, 199; *-οντες Ξ*131, *β*74; (*ἐπ*)*-ῃσι(ν)/ωσι/ειεν/ώμεθ'/εσθε O*59, *ξ*374 / *ω*355 / *ξ*461 / *Ξ*369 / *η*222, *κ*425 [⏑̄–⏑̆⏑̆] *-ουσι τ*158; *τοὶ δ' -οντος/ι* (*ἄκουσαν*) *β*423, *τ*419 / *M*468; (*ἐπ*)*-οντα/ῃσι μάχεσθαι Δ*294, *N*767 = *P*117 = 683 / *Π*690 (≅ *P*178 in 2b above); *-οντες M*266; (*ἐπ*)*-ουσα κελοίμην / κελεύεις Ω*297, *ψ*264; ⸢*ἐπ-ουσα*⸣*/ειε νέεσθαι η*262, *ξ*498; ⸢ ⸣ *P*553; (*θυμὸς ἐπ*)*-ῃσιν/ειαν ἀείδειν θ*45. 90; *ἐπ-ητον Z*83; *-ειε o*306 **3d** [⏑̄–⏑̄×] *-οντες/ωμεν Σ*584, *Y*54 / *ω*405; *πάλιν / χάριν Ἕκτορος -αντος K*356, *O*744 **4** pentasyll. **4a** [⏑̄⏑̆⏑̆⏑̄] *καὶ -έουσα νέεσθαι o*3, *σ*186 = *χ*434 = 496 **4b** [⏑̄–⏑̆⏑̆] *ἐπ-ώμεθα θ*31

Σχ sch. min. P. Hamb. 736 on *B*94: [*-ουσα'*] *παρορμῶσα* (so too P. Köln inv. 53); sch. D *B*94: *παρακελευομένη. παρορμῶσα, Γ*249: *ἐσπούδαζε, Δ*268: *προτρέπου, E*461: *παρώξυνεν, K*55: *διὰ παρακλήσεως παρορμῶ, K*356: ... *ὡς κελεύσαντος τοῦ Ἕκτορος*

B basic notion that of pressing obj. (here animate) to do will of subj.; *rouse, urge* (*on*), *exhort* (I 1 a), *command*, (I 1 b), *ask pressingly, entreat* (I 1 c), *send* (I 1 d. 2 a); *expedite* (I 2 b. II 2), *stir up* (I 2 c), *urgently ask for* (I 2 d); *bestir oneself, make haste* (II 1); act. (I; obj. animate [I 1, usu. pers.] or thing [I 2]) and mid. (II; refl. [II 1] and trans. [II 2]) Synt.: see I introd. and II Advs.: see I 1 introd. — W d f l d.: *ἀνίημι, ἐγείρω, ἐπείγω, θαρσύνω, ὄρνυμι/ύω, ὀροθύνω, σεύω*; *ἄνωγα/ω, ἐπιτέλλω, κελεύω/τιάω, κέλομαι*; *λίσσομαι* (where see wd fld.); *πέμπω* Opp.: *ἐρύκω* w. wd fld. On assoc. of *ὀ.* w. some particular verbs, concepts see G **I** act.; subj. pers. (human or divine [incl. *θεῶν ἐφετμή Φ*299 in 1 a α aa]; *θυμός* vel sim. of obj. included in 1 a α aa. a β) exc. *Y*171 (lion) Synt.: in subsections below instances (groups separated by –) syntactically (in so far as constrs. occur) in the order (little overlapping clarified where it occurs) acc. alone (or sc. obj.; sometimes inf. may be understood. See also II 2), (acc. +) expr. for 'whither' (see further G 3), acc. + fut. ptc. (I 1 d: *Θ*398⁺, *T*156, *o*40), (acc. +) inf. (usu. way of expressing action to be carried out; inf. alone w. refl. mid. II 1), dat. + inf. (*O*258 in I a α aa; *κ*531 [+ *ἀνῶξαι*], Op. 597 in I 1 b), acc. + fin. cl. (w. obj. of *ὀ.* as its subj.: *ρ*362 in I 1 a β; *I*165, *α*85 in I 1 d; cf. *Δ*268, *σ*54 in I 1 a α aa; cf. fin. cl. foll. refl. mid. *η*222 in II 1); n. double acc. *K*38 in I 1 d (cf. predic. adj. *T*156 in I 1 d) **I 1** obj. animate, pers. (incl. *φάλαγγας* et sim., *μάχην Ἀχαιῶν* [*M*277]; also *θυμόν, μένος* in 1 a α aa. a β) exc. 1 a α bb. *ὀ.* verbal (instr. *ἐπέεσσι*[*ν*] *Γ*249, *P*215, *η*341, *κ*546, *μ*206) exc. *Y*171 (lion), *ι*488 (*κρατὶ κατανεύων*. Means unclear: subj. Zeus, obj. human *O*695. 725, *Π*690 ≅ *P*178; subj. Ares, obj. human *E*563); words used are often in dir. sp. in prec. or foll. context; dir. sp. foll. directly on *ὀ.* without other verb of saying *Γ*249⁺, *Θ*398⁺, *O*560. 568, *Φ*530, *Ω*143, *κ*546⁺. *ὀ.* often repeated in context w. ref. to same instance: *Δ*294–310; *E*461. 470; *Z*83. 105; *M*266. 277; *N*90. 94; *O*258. 270; 500. 506; 695. 725; *Π*167. 210; 495. 501. 525. 532; *P*215. 219; *Ψ*49. 111; *Ω*24. 109; *β*422. 423; *κ*531, *λ*44; *χ*484. 496; cf. *Y*171 (sim.). 174 (narr.). Advs.: *αἶψ(α) ρ*75 (cf. *κ*128); *θοῶς Θ*219, *θᾶσσον T*69 (cf. *η*151 in I 2), *τάχιστα o*14, *π*152 (*ὅττι τ.*); *κρύβδην π*152; *μάλ(α) τ*158, *ψ*264, *μᾶλλον α*89; *μέγα Φ*299; *πολλά O*456; *ῥεῖα N*90 (see Leaf, Ameis-H. ad l.; contra: Willcock ad l.); loc.: *πάλιν K*356, *πάντῃ ω*355, *πάντοθεν Ψ*111 **1a** *rouse, exhort, encourage, urge* (*on*), *egg on* **1 a α** before (*B*94. 451. 589, *Δ*254. 268. 286. 294. 310. 414, *I*709, *Π*167. 210, *P*383, *T*69; cf. *O*59, *Π*275) or in battle (Tr. war in gener. *E*482; cf. *K*130) vel sim. (fist-fight *σ*54. 61, spying expedition *K*220, confrontation involving animal 1 a α bb) **1 a α aa** (64× *ὀ.*, 21× *ἐπο.*) obj. pers.; subj. (leading warrior[s]; divine) attempts to increase eagerness for battle, overcome fear et sim. on part of obj. (leading warrior[s]; troops; divine); obj. often hanging back or losing (so clearly *E*461. 470. 496⁺. 792, *Z*83, *Θ*219, *M*277, *N*90. 94. 209. 229, *Ξ*131, *O*258. 270. 667, cf. *Δ*414 [in

Ag.'s eyes]) subj. and obj. (*μάχην Ἀχαιῶν M*277; *μένος* [*καὶ θυμόν*] *Z*72 etc.) both human: *Δ*254 (*Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις*) *Μηριόνης δ' ἄρα οἱ πυμάτας ὤτρυνε ⟨φάλαγγας⟩ Z*83 *ἐπεί κε ⟨ ⟩ ἐπ-ηπτον* (Aen. and Hector) 4 *ἁπάσας,' ἡμεῖς* (Helenus and Aen.) *μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι μένοντες Δ*310 *ὁ γέρων ⟨ὤτρυνε⟩* (sc. Pylian *ἱππῆας*) *πάλαι πολέμων ἐὺ εἰδώς O*560 *Ἀργείους δ' ⟨ ⟩... Αἴας* 568 *Ἀντίλοχον δ' ⟨ ⟩ ... Μενέλαος χ*241 8 *μνηστῆρας δ' ⟨ ⟩... Ἀγέλαος P*215 *⟨ ⟩ν* (Hector) *δὲ ἕκαστον ἐποιχόμενος ἐπέεσσι Δ*286 (Ag. to Aiantes:) *„σφῶϊ μέν — οὐ γὰρ ἔοικ' -έμεν — οὔ τι κελεύω"* *E*482 *Λυκίους -ω* (Sarp.) *καὶ μέμον' αὐτὸς ' ἀνδρὶ μαχέσασθαι Θ*92 12 *ἐβόησεν ἐπ-ων* (Diom.) *Ὀδυσῆα M*442 *⟨ὦς φάτ'* (Hector) *ἐπ-ων, οἱ* (Trs.) *δ'⟩* (*ἴθυσαν ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες*) *Y*373 *⟨ ⟩ ἀντίοι ἔγχε' ἄειραν ' Τρῶες* = 364in. (Ach., Grs.) *N*480 *τοὺς* (sc. *ἑταίρους*) *ὅ γ' ἐπ-ων* (Idom.) *ἔπεα ... προσηύδα ⟨*(v. om. quidam)*⟩* = *P*219 *⟨ ⟩* *Θ*219 (*καί νύ κ' ἐνέπρησεν πυρὶ εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' Ἀγαμέμνονι*) *Ἥρη ' αὐτῷ ποιπνύσαντι θοῶς -αι Ἀχαιούς* (*ἑτ*]*αίρους* pap.7) 294 (Teucer to Ag.:) *„τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν ' -εις;"* *I*709 *πρὸ νεῶν ἐχέμεν λαόν τε καὶ ⟨ἵππους⟩ ' -ων* (Ag.), *καὶ δ' αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι Π*167 (*ἐν τοῖσιν*) *ἵστατ' Ἀχιλλεύς, ' -ων ⟨ ⟩ τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας O*270 *Ἕκτωρ ... πόδας καὶ γούνατ' ἐνώμα ' -ων* (*-έων* v.l.) *ἱππῆας* 506 *ἦ οὐκ -οντος ἀκούετε ⟨λαὸν ἅπαντα⟩ ' Ἕκτορος, ὃς δὴ νῆας ἐνιπρῆσαι μενεαίνε; Π*501 *ἔχεο κρατερῶς, -ε* (Glaucus) *δὲ ⟨ ⟩ = P*559 (Men.) *K*130 *οὔτως οὔ τίς οἱ* (*τοι, σοι* vv.ll.) *νεμεσήσεται οὐδ' ἀπιθήσει ' Ἀργείων, ὅτε κέν τιν' ἐπ-ῃ* (Men.) 28 *καὶ ἀνώγῃ* (*ἐπ-ῃς καὶ ἀνώγῃς* v.l. ant., ut vid.) *M*468 (*κέκλετο* [Hector] *Τρώεσσιν*) *τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ' -οντι* (*-αντι* v.l. ant.) *πίθοντο N*229 (Idom. to Thoas:) *„τὸ πάρος μενεδήϊος ἦσθα,' -εις δὲ καὶ ἄλλον, ὅθι μεθιέντα ἴδηαι"* *Ξ*131 (Diom. to other wounded Gr. leaders: *„αὐτοὶ μὲν ἐχώμεθα δηϊοτῆτος) ἄλλους δ' -οντες ἐνήσομεν, οἳ* (*ἀφεστᾶσ' οὐδὲ μάχονται"*) *O*744 (*ὅς τις Τρώων*) *ἐπὶ νηυσὶ φέροιτο ' σὺν πυρὶ ... χάριν Ἕκτορος -αντος,' τὸν δ' Αἴας οὔτασκε* 36 *M*277 *προβοῶντε μάχην ὤτρυνον* (Aiantes) *Ἀχαιῶν* (*'Αχαιούς* v.l.) *Z*72 *ὣς εἰπὼν ὤτρυνε* (Nestor) *⟨μένος⟩ καὶ θυμὸν ἑκάστου* = *Λ*291 = *N*155 = *O*500 = 514 = 667 = *Π*210 = 275 *M*266 *Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων ' πάντοσε φοιτήτην ⟨ ⟩ -οντες 'Αχαιῶν* — *B*589 *ἐν δ' αὐτὸς* (Men.) *κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθώς, ' -ων* (sc. his men) *⟨πόλεμόνδε⟩ P*383 *ὣς ἐπετέλλετο Νέστωρ ' -ων* (his sons) *⟨ ⟩ ... ἀπὸ νηῶν T*69 (Ach. to Ag.:) *„ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ' -ον ⟨ ⟩ ... 'Αχαιούς"* — *Δ*294 (*Νέστορ' ἔτεμε*) *οὓς ἑτάρους στέλλοντα καὶ ⟨-οντα μάχεσθαι⟩ N*767 (*τὸν εὗρε μάχης ἐπ' ἀριστερὰ Ἀλέξανδρον*) *θαρσύνονθ' ἑτάρους καὶ ἐπ⟨ ⟩* = *P*117 (Aias) = 683 (Antil.) *Δ*414 (*οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι*) *-οντι ⟨μάχεσθαι⟩ ... 'Αχαιούς M*367 *ἑσταότες Δαναοὺς -ετον* (Aias, s. of Oïleus, and Lycomedes) *ἶφι ⟨ ⟩ Π*495 (dying Sarp. to Glaucus:) *„-ον ⟨Λυκίων ἡγήτορας ἄνδρας ' πάντῃ ἐποιχόμενος Σαρπηδόνος ἀμφιμάχεσθαι⟩·' αὐτὰρ ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐμεῦ πέρι μάρναο"* *Π*532 *ὤτρυνεν* (Glaucus) *⟨ ⟩ E*496 (*πάλλων*) *δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾧχετο πάντῃ ' -ων* (Hector) *μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν* = *Z*105 = *Λ*213 *E*520 *ὤτρυνον* (Aiantes, Od., Diom.) *Δαναοὺς ⟨πολεμιζέμεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ' οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν οὔτε ἰωχάς,' ἀλλ' ἔμενον Π*525 (Glaucus to Ap.:) *„δὸς δὲ κράτος, ὄφρ' ἑτάροισι ' κεκλόμενος Λυκίοισιν ἐπ-ω ⟨ ⟩ειν,' αὐτός τ' ἀμφὶ νέκυι (μάχωμαι")* *M*50 *Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν ἐλλίσσεθ'* (*εἰλίσσεθ'* v.l., see Leaf ad l.) *ἑταίρους ' τάφρον ἐπ-ων διαβαινέμεν* — *O*258 (Ap. to Hector:) *ἱππεῦσιν ἐπ-ον πολέεσσι ' νηυσὶν ἔπι* (*ἐλαυνέμεν ἵππους*) — *Δ*268 *ἄλλους -ε* (Ag.) ... *'Αχαιούς,' ὄφρα τάχιστα μαχώμεθ'* — subj. divine (*Ὅσσα B*94; *θεῶν ἐφετμῇ Φ*299), obj. human: subj. disguised as human: *E*461 *Τρῳὰς δὲ στίχας ... Ἄρης ὤτρυνε μετελθών,' εἰδόμενος Ἀκάμαντι N*44 *⟨Ἀργείους, ὤτρυνε* (*εἰσάμενος Κάλχαντι*) 678 *ἐννοσίγαιος ' ὤτρυν' ⟨ ⟩ πρὸς δὲ σθένει αὐτὸς ἄμυνεν* 90 *ἐνοσίχθων ' ῥεῖα μετεισάμενος κρατερὰς ὤτρυνε φάλαγγας* 94 *τοὺς ὅ γ' ἐπ-ων* (Pos.) *ἔπεα ... προσηύδα* 209 *βῆ* (Pos.) *δ' ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας 'Αχαιῶν ' -έων Δαναούς P*323 *⟨Ἀπόλλων⟩ ' Αἰνείαν ὤτρυνε, δέμας Περίφαντι ἐοικώς* 582 *Ἕκτορα δ' ἐγγύθεν ἱστάμενος ὤτρυνεν ⟨ ⟩ ' Φαίνοπι* (*ἐναλίγκιος*) 553 *Ἀτρέος υἱὸν ἐπ-ουσα* (*ἐπ-ασα* v.l.; Ath.) *προσηύδα* (*εἰσαμένη Φοίνικι*) *Φ*299 *ὁ* (Ach.) *βῆ, μέγα γάρ ῥα θεῶν ⟨ὤτρυνε⟩ν ἐφετμή,' ἐς πεδίον* (n. *ἐπιστώσαντ'* v.286) *E*470 *ὦς εἰπὼν ⟨ ⟩* (Ares-Acamas) *μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου* ≅ 792 (Hera-Stentor) subj. not disguised: *O*695 *τὸν* (Hector) *δὲ Ζεὺς ὦσεν ὄπισθε ' χειρὶ ... ⟨ ⟩ δὲ λαὸν ἅμ' αὐτῷ* 725 (*εἰ τότε βλάπτε φρένας*) *Ζεὺς ' ἡμετέρας, νῦν αὐτὸς ἐπ-ει καὶ ἀνώγει Y*54 *τοὺς ἀμφοτέρους ... θεοὶ -οντες* (*-ναντες* v.l.) *' σύμβαλον E*563 *τοῦ* (Men.) *δ' ὤτρυνεν μένος Ἄρης* (not as Acamas here),' *τὰ φρονέων ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείῃ* — *O*59 (*δεῦρο κάλεσσον Ἶριν ἐλθέμεναι καὶ 'Απόλλωνα, ὄφρ' ...*) *Ἕκτορα δ' -ῃσι μάχην ἐς ... 'Απόλλων,' αὖτις δ' ἐμπνεόσῃσι μένος* — *Π*690 (*ὅς* [Zeus] *τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ*) *ῥηϊδίως, ὅτε δ' αὐτὸς ἐπ-ῃσι μάχεσθαι·' ὅς οἱ καὶ τότε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἀνῆκεν* (v[v.689—]690 om. quidam) ≅ *P*178 (*⟨ἐπ-ει μαχέ⟩σασθαι [⟨ ⟩εσθαι, ἐπ-ῃσι μάχεσθαι* vv.ll.]) *B*451 *διέσσυτο* (Ath.) *λαὸν 'Αχαιῶν ' ⟨-ουσ' ἰέναι⟩· ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστῳ ' καρδίῃ ἄλληκτον πολεμίζειν* 94 *μετὰ δέ σφισιν Ὅσσα δεδῆει ' ⟨ ⟩ Διὸς ἄγγελος* — subj. *θυμός* vel sim. of obj. (human exc. *O*43): *Z*439 (*τρὶς γὰρ τῇ* [where Troy most open to assault] *ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι ἤ πού τίς σφιν ἔνισπε θεοπροπίων*) *ἤ νυ καὶ αὐτῶν* (*αὐτούς* v.l. ant.) *⟨θυμὸς ἐπ-ει καὶ ἀνώγει⟩ O*43 (*μὴ δι' ἐμὴν ἰότητα Ποσειδάων πημαίνει Τρῶας*) *τοῖσι δ' ἀρήγει,' ἀλλά που αὐτὸν ⟨ ⟩ Y*174 *'Αχιλῆ' ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸς* (*ἀντίον ἐλθέμεναι Αἰνείαο*) *K*220 *ἔμ'* (Diom.) *⟨-ει κραδίη καὶ θυμὸς⟩* (*ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατόν*) 319 *ἔμ'* (Dolon) *⟨ ⟩* (*νηῶν σχεδὸν ἐλθέμεν*) *σ*61 *εἴ σ'* (Od.) *⟨ ⟩* (*τοῦτον* [Irus] *ἀλέξασθαι*) — 54 *με γαστὴρ ' -ει ... ἵνα πληγῇσι δαμείω* **1aαbb** (1× *ὁ*., 1× *ἐπο*.) obj. animal (n. also *ἵππους I*709, *Π*167, *οὐρῆας Ψ*111) subj. human: *Σ*584 *οἱ δὲ νομῆες ' αὖτως ἐνδίεσαν ... κύνας -οντες* (against lions) — subj. animal, obj. refl. pron.: *Y*171 *ἐὲ δ' αὐτὸν ἐπ-ει* (lion facing men) *μαχέσασθαι* (*μαχέεσθαι* v.l.) **1aβ** (21× *ὁ*., 9× *ἐπο*.) in non-martial context subj. and obj. human: *Γ*249 *ὤτρυνεν* (Idaeus) *δὲ γέροντα* (Priam.) *⟨παριστάμεν⟩ος ἐπέεσσιν η*341 *ὤτρυνον* (sc. *ἀμφίπολοι*) *'Οδυσῆα ⟨ ⟩αι ἐπέεσσιν ζ*254 *ὤτρυνεν* (Naus.) *δ' 'Οδυσῆα ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν K*158 (*τὸν παραστὰς ἀνέγειρε*) *Νέστωρ,' λὰξ ποδὶ κινήσας, ὤτρυνέ* (obj. Diom.) *τε νείκεσέ τ' ἄντην κ*546 *διὰ δώματ' ἰὼν ὤτρυνον ἑταίρους ' μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον* ≅ *μ*206 (*διὰ νηός*) *Ω*297 *οὐκ ἂν ἔγωγέ* (Hecabe) *σ'* (Priam) ... *ἐπ⟨-ουσα⟩ κελοίμην ' νῆας ἐπ' 'Αργείων ἰέναι μάλα περ μεμαῶτα ψ*264 (Od. zu Pen.:) *„τί τ' ἄρ' αὖ με μάλ' ⟨ ⟩* (*-έουσα* v.l.) *κελεύεις ' εἰπέμεν;"* *β*74 (Tel. to Ithacans:) *„μ' ... κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες,' τούτους* (suitors) *-οντες"* *ϑ*185 (Od. to taunting Phaeacian:) *„θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών"* *ξ*461 *συβώτεω πειρητίζων* (Od.),' *εἴ πώς οἱ ἐκδὺς χλαῖναν πόροι ἤ τιν' ἑταίρων ' ἄλλον ἐπ-ειεν* (sc. *πορεῖν*) *ρ*395 *'Αντίνοος δ' εἴωθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ ' μύθοισιν χαλεποῖσιν, ἐπ-ει δὲ καὶ ἄλλους* (v. om. R4) 208 *καί μιν* (Tel.) *ἐπ-ων* (*φωνήσας* v.l.) (Peisistr.) *ἔπεα ... προσηύδα* — *T*205 *ὑμεῖς* (Od. and Ag.) *δ' ἐς*

βρωτὺν (δὲ βρ. v.l. ant.) -ετον· ἦ τ' ἂν ἔγωγε ' νῦν μὲν ἀνώγοιμι πτολεμίζειν υἷας Ἀχαιῶν — β189 (Eurym. to Halitherses: „αἴ κε νεώτερον ἄνδρα [sc. Tel.]) παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐπ-ῃς χαλεπαίνειν, ' αὐτῷ μέν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται" 244 (suitor to Mentor:) „ποῖον ἔειπες ' ἡμέας -ων (sc. the men of Ithaca) καταπαυέμεν" ϑ90 ὅτ' ἂψ ἄρχοιτο (Demod.) καὶ -ειαν ἀείδειν ' Φαιήκων οἱ ἄριστοι τ158 μάλα (ἅμα L⁴) δ' -ουσι (sc. Pen.) τοκῆες ' γήμασϑ' press — subj. divine, obj. human or divine (Δ73⁺): subj. disguised as human: α89 Ἰθάκην ἐσελεύσομαι (Ath.), ὄφρα οἱ υἱὸν ' μᾶλλον ἐπ-ω καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω, ' εἰς ἀγορὴν καλέσαντα (Ἀχαιοὺς μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν) β392 ἀθρόοι ἠγερέϑοντο· ϑεὰ (Ath.-Tel.) δ' ⌊ὤτρυνε⌋ν ἕκαστον ϑ15 ὣς εἰποῦσ' ⌊ ⌋ (Ath.-herald) μένος καὶ ϑυμὸν ἑκάστου subj. not disguised: Δ73 ὣς εἰπὼν ὤτρυνε (Zeus) πάρος μεμαυῖαν Ἀϑήνην, ' βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα = Τ349 = Χ186 = ω487 — ο3 (εἰς Λακεδαίμονα ⌊Ἀϑήνη⌋ ᾤχετ', Ὀδυσσῆος) υἱὸν ' νόστου ὑπομνήσουσα καὶ -έουσα νέεσϑαι — ρ362 (⌊ ⌋) Ὀδυσῆα ' ὤτρυν', ὡς ἂν πύρνα κατὰ μνηστῆρας ἀγείροι — subj. ϑυμός of obj. (human): ι139 ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰς ὅ κε ναυτέων ' ⌊ϑυμὸς⌋ ἐπ-ῃ καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται — Ω289 σέ γε ⌊ ⌋ ' -ει ἐπὶ νῆας — ϑ45 τῷ γάρ ῥα ϑεὸς περὶ δῶκεν ἀοιδὴν ' τέρπειν, ὅππῃ ⌊ ⌋ ἐπ-ῃσιν ἀείδειν **1b** (12× ὁ., 14× ἐπο.) stronger: *command, order, direct* (vicariously σ186⁺, χ484); 13× (cf. τ419) assoc. w. other verb of ordering, expressing in combination the notion of urgent command subj. and obj. human: Κ356 (ἔλπετο Dolon) ἀποστρέψοντας ἑταίρους ' ἐκ Τρώων ἱέναι, πάλιν Ἕκτορος -αντος Φ530 ἀπὸ πύργου βαῖνε χαμᾶζε, ' -ων (Priam; -έων v.l. ant., vulg.) παρὰ τεῖχος ... πυλαωρούς *giving urgent commands to* β422. 423 ⌊Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐπ-ας ἐκέλευσεν ' ὅπλων ἅπτεσϑαι⌋· τοὶ δ' -οντος (-αντος v.l.) ἄκουσαν ο287 ⌊ ⌋ = 217 (ἐπ-ων v.l.) ω175 Τηλέμαχος δέ μιν (Eum., as Ameis-H., *pace* Stanford) οἷος ἐπ-ων ἐκέλευσεν (sc. τόξον δομέναι) ι488 ἑτάροισι δ' ἐπ-ας (⌊ἐπ-ων v.l.⌋) ἐκέλευσα ' ἐμβαλέειν κώπῃς, ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν, ' κρατὶ κατανεύων (v.489 om. complures) + 561 (⌊ ⌋), κ128, λ44 τ419 (Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐκέκλετο) δεῖπνον ἐφοπλίσσαι· τοὶ δ' -οντος ἄκουσαν — Ω302 ἀμφίπολον ταμίην ὤτρυν' ὁ γεραιὸς (Priam) ' χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ξ374 (οὐδὲ πόλινδε ἔρχομαι [Eum.], εἰ μή) Πηνελόπεια ' ἐλϑέμεν -ῃσιν σ186 (γρηῢς [on Pen.'s orders]) βεβήκει ' ἀγγελέουσα γυναιξὶ καὶ -έουσα ⌊νέεσϑαι⌋ = χ434 (n. εἰπὲ ἐλϑέμεν vv.431 f.) = 496 χ484 πάσας δ' -ον δμῳὰς κατὰ δῶμα ⌊ ⌋ Ο456 πολλὰ δ' ἐπώτρυνε (Polyd., Astynous) σχεδὸν ἴσχειν (ἵππους) μ144 ἐπὶ νῆα κιὼν ὤτρυνον ἑταίρους ' αὐτούς τ' ἀμβαίνειν ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι — κ531 ἑτάροισιν ἐπ-αι καὶ ἀνῶξαι ' μῆλα (δείραντας κατακῆαι) Op.597 δμωσὶ δ' ἐπ-ειν Δημήτερος ... ἀκτὴν ' δινέμεν, εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σϑένος Ὠρίωνος — subj. divine (not disguised), obj. human (ε139, η262) or divine: Ο148 (Hera to Ap. and Iris:) „ἔρδειν ὅττι κε κεῖνος (Zeus) ἐπ-ῃ καὶ ἀνώγῃ" (vv.147—148 ath. Ar. Byz. Arist.) 199 (Pos. to Iris: „ϑυγατέρεσσιν γάρ τε καὶ υἱάσι κέρδιον εἴη [sc. for Zeus] ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν ἐνισσέμεν) οἵ ἔϑεν -οντος ἀκούσονται καὶ ἀνάγκῃ" ε139 ἐρρέτω (Od.), εἴ μιν κεῖνος (Zeus) ἐπ-ει καὶ ἀνώγει, ' πόντον ἐπ' ἀτρύγετον — η262 μ' ἐκέλευσεν (Cal.) ἐπ-ουσα νέεσϑαι ' Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης **1c** (8× ὁ., 2× ἐπο.) weaker, of urgent request, suggestion (ξ79): *entreat urgently, press* subj. and obj. human: ξ79 ἐπ-ων δὲ προσηύδα (Eum. urging disguised Od. to eat) — Κ55 (ἐπὶ Νέστορα) εἶμι (Ag.), καὶ -έω ἀνστήμεναι, αἴ κ' ἐϑέλῃσιν ' ἐλϑεῖν Ο402 σπεύσομαι (Patr.) εἰς Ἀχιλῆα, ἵν' -ω πολεμίζειν ζ36 ἐπ-ον πατέρα ... ἠῶϑι πρὸ ' ἠμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐφοπλίσαι ο14 -ε (Tel.) τάχιστα ... Μενέλαον ' πεμπέμεν ω116 (Ag. to Amphim. in underworld:) „κατήλυϑον ὑμέτερον δῶ ' -έων Ὀδυσῆα σὺν ... Μενελάῳ ' Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσϑαι" — subj. ⌊Polyphemus⌋ obj. Pos.: ι518 ἄγε δεῦρ', Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια ϑείω (⌊ ⌋), ' πομπήν τ' -ω δόμεναι ... ἐννοσίγαιον — subj. and obj. divine: Ω24 κλέψαι δ' -εσκον (some gods) ... Ἀργειφόντην (vv.23—30 ath. Arist.) ≅ 109 (-ουσιν Mass. Chia, -εσκον codd.) Th.883 ὤτρυνον (sc. ϑεοί) βασιλευέμεν (Ζῆν ἀϑανάτων) **1d** (20× ὁ., 2× ἐπο.) *urge forth, bid go, send (out)* ([as] messenger Θ398⁺, Ρ654, Ω143, α85, ο40, π152, ω405) (close to I1aαaa Τ156, to I1b Ρ654, ξ261⁺. 498) subj. and obj. (+ νῆα ο37) human: Κ38 ἦ τιν' ἑταίρων ' -έεις (-εις v.l.; Ag.) Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; (n. double acc.) π152 (Tel. to Eum.:) „πρὸς μητέρα εἰπεῖν ' ἀμφίπολον ταμίην -έμεν ὅττι τάχιστα ' κρύβδην· κείνη γάρ κεν ἀπαγγείλειε γέροντι" ω405 (Dolius to Od.: „καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον, ἢ ἤδη σάφα οἶδε) Πηνελόπεια ' νοστήσαντά σε δεῦρ', ἢ ἄγγελον -ωμεν" (v. aliter habet Julian.) ο73 ἴσόν τοι κακόν ἐσϑ', ὅς τ' οὐκ ἐϑέλοντα νέεσϑαι ' ξεῖνον ἐπ-ῃ καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκῃ *send away, put under pressure to go* (cf. v.306 below) — ο306 συβώτεω πειρητίζων (Od.), ' ἤ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι μεῖναί τε κελεύοι ' αὐτοῦ ἐνὶ σταϑμῷ ἢ -ειε ⌊πόλιν⌋δε (cf. v. 73 above) ο37 (Ath. to Tel.:) „ἐπὴν πρώτην ἀκτὴν Ἰϑάκης ἀφικήαι, ' νῆα μὲν ἐς ⌊ ⌋ -αι καὶ πάντας ἑταίρους" ρ75 αἶψ' -ον (Tel.) ἐμὸν ποτὶ δῶμα γυναῖκας, ' ὥς τοι δῶρ' ἀποπέμψω — so w. fut. ptc. added: Τ156 (Od. to Ach.: „μὴ δὴ οὕτως) νήστιας -ε προτὶ Ἴλιον υἷας Ἀχαιῶν ' Τρωσὶ μαχησομένους" ο40 (Ath. to Tel.:) „τὸν (Eum.) δ' -αι πόλιν εἴσω ' ἀγγελίην ἐρέοντα (Πηνελοπείῃ") — Ρ654 (σκέπτεο αἴ κεν ἴδηαι [Men.] Ἀντίλοχον) -ον δ' Ἀχιλῆϊ ... ϑᾶσσον ἰόντα ' εἰπεῖν ὅττι (ὤλεϑ' ἑταῖρος) Ψ49 ἠῶϑεν δ' -ον (codd., -ε Allen; sc. men) ... Ἀγάμεμνον, ' ὕλην τ' ⌊ἀξέμεν⌋αι παρά τε σχεῖν ὅσσ' ἐπιεικές 111 Ἀγαμέμνων ' οὐρῆάς τ' ὤτρυνε καὶ ἀνέρας ⌊ ⌋ ὕλην ' πάντοϑεν ἐκ κλισιῶν ξ498 (ἀλλά τις εἴη ' εἰπεῖν Ἀγαμέμνονι) εἰ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐπ-ειε ⌊νέεσϑαι⌋ 261 ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυνα ⌊ ⌋ = ρ430 — Ι165 (Nestor to Ag.:) „κλητοὺς -ομεν, οἵ κε τάχιστα ' ἔλϑωσ' ἐς κλισίην (Ἀχιλῆος") — subj. Perseph., obj. shade(s): λ214 (ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ') ⌊Περσεφόνεια⌋ ' ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω; 226 αἱ δὲ γυναῖκες ' ἤλυϑον, ὤτρυνεν γὰρ ... ⌊ ⌋ — subj. and obj. divine: Ω143 ⌊Ἶριν δ' ὤτρυνε⌋ Κρονίδης εἰς Ἴλιον — so w. fin. cl. added: α85 (Ath. to Zeus: „Ἑρμείαν) νῆσον ἐς Ὠγυγίην -ομεν, ὄφρα τάχιστα ' νύμφῃ (εἴπῃ βουλήν") — Θ398 ⌊ ⌋ (Zeus) ... ἀγγελέουσαν = Λ185 **I2** obj. thing (n. also νῆα ο37 in I1d), subj. always human **2a** (1× ὁ., 1× ἐπο.) *send*, w. acc. (+ 'whither' ω355) π355 μή τιν' ἔτ' ⌊ἀγγελί⌋ην (see West on Th.781) -ομεν (suitors) ω355 (δείδοικα) μὴ τάχα πάντες ' ἐνϑάδ' ἐπέλϑωσιν Ἰϑακήσιοι, ⌊ ⌋ας δὲ ' πάντῃ ἐπ-ωσι Κεφαλλήνων πολίεσσι **2b** (3× ὁ.) *arrange with urgency, expedite*, w. acc. (+ inf. of consequence η151) β253 τούτῳ (Tel.) δ' -έει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἀλιϑέρσης λ357 εἴ με (Od.) καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ' (Phaeacians) αὐτόϑι μίμνειν ' ⌊πομπήν⌋ τ' -οιτε (πομπὴ δ' -οιτο v.l.) καὶ ... δῶρα διδοῖτε, ' καί κε τὸ βουλοίμην — η151 (Od. to Arete / Phaeacians:) „⌊ ⌋ -ετε πατρίδ' ἱκέσϑαι ' ϑᾶσσον" **2c** (1× ἐπο.) *stir up, promote* χ152 (Od. to Tel.:) „τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν ' νῶϊν ἐπ-ει πόλεμον κακὸν ἠὲ Μελανθεύς" **2d** (1× ὁ.) *request urgently* ϑ30 πομπὴν δ' -ει (Od.), καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι **II** mid.: subj. always pers. (human exc. for presence of Pos. Ξ369) **II1** (5× ὁ.) refl. *rouse oneself, bestir oneself, make haste* w. inf. (+ ἀπὸ

νηῶν, μεθ' ὕλην H420): H420 (Ἀργεῖοι) ἀπὸ νηῶν ' ὠτρύνοντο νέκυς (ὄτρυνον [ὥτρ.] seu ὀτρύνοντο [ὠτρ.] νέκυας vulg.) τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην Ξ369 (Pos. to Grs.:) „κείνου (Ach.) δ' οὔ τι λίην ποθὴ ἔσσεται, εἴ κεν οἱ ἄλλοι ' ἡμεῖς -ώμεθ' ἀμυνέμεν ἀλλήλοισιν" κ425 (Od. to comrades:) „αὐτοὶ δ' -εσθε (-εσθ' ἵν' v.l.) ἐμοὶ ἅμα πάντες ἕπεσθαι (ἕπησθε/οισθε vv.ll.)" ρ183 τοὶ δ' ἐξ ἀγροῖο πόλινδε ' ὠτρύνοντ' Ὀδυσεύς τ' ἰέναι καὶ ... ὑφορβός w. fin.cl.: η222 (Od. to Phaeacians:) „ὑμεῖς δ' -εσθε (-εσθαι v.l., rec. Allen) ἅμ' ἠοῖ ... ' ὥς κ' ἐμὲ (ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης") II2 (1× ἔπο.) trans. *arrange with urgency, expedite* ϑ31 ἐπ-ώμεθα (Phaeacians) πομπήν III form unclear, context lost inc.auct. P.Harris 6,12]εποτρυν.[

Compd.: ἐπ- 21× in I1aαaa, 1× I1aαbb, 14× I1b, 2× I1c, 2× I1d, 1× I2a, 1× I2c, 1× II2, 1× III; prev. emphatic, not appreciably affecting sense

D Θ252a; v.l. Z61, N351, T272, λ636, υ9; suppl. Hes. Cat. 16,14 and 94,25 Trav.

G 1 ὁ. assoc. w. other verbs of rousing, ordering etc.: w. ἀνίημι β189 (ἀνιείης v.185); ἀνώγω/α Δ310, cf. 294 (301), Z439 = O43ᵉˣ, I709 (Λ15), K130, Λ213 (204), O148. 725, T156 + 205 (160. 171. 206), Ω289 (198), ε139, κ531, σ186 (182); n. also χ484 (cf. ἄνωχθι 483, obj. Pen.); ἐγείρω E470 (510), O59 (232), P553 (552); ἐπιτέλλω/ομαι Δ73 (64). 310, cf. 294 (301), Π167 + 210 (199), P383 (382), μ206 (217); κελευτιάω M266 + 277 (265), N90 (125); κελεύω Δ286, E461 + 470 (463). 482, cf. 496 (cf. 485), N90 + 94 (91). 229 (230), O744 (717), Y364 (353), β422⁺ + 423 (422), η262, χ241 (255), ψ264; κέλομαι Z72 (66), M468 (467), O500 + 506 (485. 508). 514 (501), Π275 (268), τ419 (418), Y373 (365), Ω297; λίσσομαι M50 (49), O667 (660); ὀρίνω, ὄρνυμι/ύω B451, N90 + 94 (83, n. also 125), O402 (403), P553 (546), Y171 (cf. 164 in narr.); ὀροθύνω O568 (572); σεύω Λ291 (294); n. also assoc. w. νεικέω Δ414 (368), K158, M277 (268), ϑ185 (158), ἐνίσσω O199 (198) 2 assoc. w. not. of eagerness: μενεαίνω, μέμονα etc. Δ73⁺, E482, O560 (565), Ψ364 (365), Ω289 + 297 (298), ρ183 (185), σπεύδω Θ294 (293); courage et sim. Δ414 (ἀλκῆς 418), E470 (⌊θυμὸν⌋ ἐγεῖραι 510), O402 (⌊ ⌋ ὀρίνω 403), Π690 (⌊ ⌋ 691), θαρσύνω N767⁺, θαρσέω O59 (254), X186 (183); steadfastness, holding ground E496 (485f.). 520 (520ff.), N44 (56). 155 (151). 229 (228), O667 (666), contrasted not. of fear, flight E520 (521), Θ92 (93ff.), N44 (48), O667 (666), Π690 (689) ≅ P178 (177). 117 (118). 582 (533. 587), Y373 (366), μ206 (203); obj. roused from sleep K55. 158, κ546 3 w. expr. for 'whither': εἰς Ἴλιον Ω143, ἐς πόλιν ο37, νῆσον ἐς Ὠγυγίην α85, μάχην ἐς O59, ἐς βρωτύν T205; πόλιν εἴσω ο40; πόλινδε ο306, πόλεμόνδε B589, P383, T69; ἐπὶ νῆας Ω289; ποτὶ δῶμα ρ75, προτὶ ('against') Ἴλιον T156; πάντῃ ω355; cf. μεθ' ὕλην H420; 'whence': ἀπὸ νηῶν H420, P383; πάντοθεν ἐκ κλισιῶν Ψ111 J.N.O'Sullivan

οὐ, οὐκ(ί), οὐχί L I *οὐ* u. Kompos. m. *οὐ* I1 allg. u. bes. Verh. zu *μή* (m. Kompos.): W.Bäumlein (⌊s. *μή* LI1⌋) 256–81; Monro, H.Gr. 332–7; Kühner-Gerth II2, 178–223; Schwyzer II 591–4. 596ff.; Chantraine, Gr.h. II 330–9; Koppers, ⌊ ⌋; Moorhouse ⌊ ⌋; Dover ⌊ ⌋; de Jong, Narrators 61–8 (Funktion der Neg. in der Erz.) I2 Etym.: herausgelöst aus urgr. Sätzen wie **né ... h₂óiu* (= ved. *áyu*, s. Mayrhofer, EWAia I 171f.) 'nicht eine Zeit' (parallel frz. *ne ... rien, ne ... pas*), s. Cowgill, Lang. 36, 1960, 347f.; vgl. auch Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.: Moorhouse, a.O. 15–8; Ruijgh, Etudes 323–7 (myk. Gebr.); ders., in: J.P.Crielaard (ed.), Homeric Questions, Amsterdam 1995, 16 m. A.44 (*οὐκί*) I3 Häufg. der Neg.: Kühner-Gerth II2, 203ff.; Oguse, AC 40, 1971, 198f.

II *οὐ, οὐκ(ί), οὐχί* II1 allg.: Michaelson, Philosoph. Journal 10, 1972, 78 (zur Häufigk. in Hes.); Verh. *οὐ*:*οὐκ(ί)*:*οὐχί*: Bekker, Hom.Bl. 152; Schwyzer II 591f.; Lejeune, Phonétique historique 224. 315 II2 Stellg. im Satz u. Metrik: Kühner-Gerth II2, 179 A.1; Moorhouse, a.O. 69–156 (bes. 82–6. 89–96. 147f. 152ff.) II3 Gebr. 3a in behauptenden HS: Monro, H.Gr. 253 (m. Konj.). 275 (m. Opt.); Chantraine, Gr.h. II 209f. (m. Konj.). 218ff. (m. Opt.) 3b in NS; in kond. NS: Kühner-Gerth II2, 189ff.; Tabachovitz, Hom. *εἰ*-Sätze 22–35; Koppers, a.O., bes. 34ff. 3c sonst 3cα zu einem einzelnen Wort: Kühner-Gerth II2, 182f. 188; *οὐ* zu Komp.: Pearson, H. 88, 1960, 500f. 3cβ zum Inf.: Moorhouse, a.O. 130–3 (*οὐ φημί* m. Inf. / *φημί* m. *οὐ* Inf.) II4 Textkritik: La Roche, Textkritik 328f. (*οὐκί* vs. *οὐχί*); van der Valk, Text.Crit.Od. 148f. (zu μ77); Janko, Iliad zu O716 II5 zu einzelnen Versen: γ27f.: J.J.Hartmann, Epistola critica, Leiden 1896, 13; Tabachovitz, Er. 47, 1949, 1–6; Stanford z.St.; Op. 516–18: Follet, RPh 66, 1992, 7–14

III *οὐ* m. and. Partikel(n) kombiniert allg.: F.Franke, De usu part. *οὐδέ* et *οὔτε*, Rinteln, 1833; Wackernagel, Synt. II 267f. III1 *οὐδέ* 1a allg.: J.M.Fränkel, in: Album Gratulatorium in honorem van Herwerden, Trajecti ad Rhenum 1902, 55–64; Kühner-Gerth II2, 293ff.; Hölscher, Unt. Od. 40 (als Zeichen für Szenenwechsel); Chantraine, Gr.h. II 338f.; ⌊Denniston, GP⌋ 190ff.; Verdenius, Mn. IV 7, 1954, 68 (explik. Bed.); Ruijgh, „τε épique" 703ff. 1b *οὐδὲ μέν*: ⌊ ⌋ 362f.; *οὐδὲ μὲν* : Lossau, WS 14, 1980, 107 1c *οὐδέ* (...) *περ*: ⌊ ⌋ 486f. 1d *οὐδέ τι*: La Roche, Hom.Studien, Wien 1861, 71 1e Textkritik: Crosby, CPh 18, 1923, 72f. (zu δ537); ⌊ ⌋ 531f. (*οὐδέ τι* / *οὐδ' ἔτι*); Ruijgh, „τε épique" 705ff. (*οὐδέ τ'* vs. *οὐδ' ἔτ'*) 1f zu einzelnen Stt. u. Wendungen: E22, Σ117: Leaf z.St.; Op. 187: Verdenius z.St.; *ἀλλ' οὐδ' ὥς*: U.Schmid, Die Priamel der Werte im Gr., Wiesbaden 1964, 14 III2 (*οὐδείς*), *οὐδέν* La Roche (s. 1d) 73 (adv. Gebr. *in keiner Bzhg., gar nicht*); Scott, CPh 14, 1919, 139f. (sog. adj. Gebr.); Hoekstra, Modifications 53f. (statt älter *οὔ τι F-*) III3 *οὐκέτι* zu einzelnen Versen: I598: Wilson, Gl. 65, 1987, 198; N747: Mader, Tempusgebrauch 127f. (m. Anm.); γ241: J.P.Levet, Le vrai et le faux, Paris 1976, 185; Sc. 49: Giangrande, MPhL 8, 1987, 119; Wilson, a.O. 197 (nicht-temp. Bed.) III4 *οὐ μέν* Denniston, GP 362 III5 *οὔ πω* 5a allg.: Fontenrose, AJPh 62, 1941, 65–79 (⌊Bed. immer temp. *noch nicht*⌋); Stevens, AJPh 71, 1950, 290–5 (⌊ ⌋, aber uns. μ208); B.A.van Groningen, In the grip of the past, Leiden 1953, 13f. (Zush. zw. Bed. *noch nicht* u. *gar nicht*); de Jong, *Γάρ* introd. embedded Narr., in: A.Rijksbaron (ed.), New Approaches to Gr. Particles, Amsterdam 1997, 177 5b zu einzelnen Versen: A262: Bechert, Diathesen von *ἰδεῖν* 24, A.1; Γ306: Leaf z.St.; H52: Bergold, Zweikampf 187, A.1; Op. 273: Verdenius z.St.; Op. 560: Verdenius, Mn. IV 24, 1971, 4 III6 *οὔτε* 6a allg.: Kühner-Gerth II2, 288ff.; Denniston, GP 508–11; C.Higbie, Measure and Music: Enjb. and Sentence Structure in the Iliad, Oxford 1990, 42–44 6b *οὔτ' οὖν*: Denniston, GP 419f.; Reynen, Gl. 37, 1958, 182–90. 199–203 (Besprechg. aller Fälle) 6c *οὔτε τι*: La Roche (s. 1d) 71f. III7 *οὔτι (ς)* 7a allg.: La Roche (s. 1d) 70f. 7b zu einzelnen Versen: B338: Leaf z.St.

Stellen, s. Gehring u. Hofinger Nachträge: *οὐ, οὐκ(ί), οὐχ(ί)*: Hes. fr. 266c,6; Theb. fr. 2,8. 9 p.22 Dav.; Cypr. fr. 24,2 p.43 Dav.; fr. 25,1 p.59 Ber. (= fr. adesp. 4,1 Cypr. fr. 24,2 p.43 Dav.; fr. 25,1 p.59 Ber. (= fr. adesp. 4,1 p.160 Dav.); Il. Parv. fr. 2A,3 p.53 Dav.; Teleg. fr. nov. (?, ZPE 122, 1998, 2); Minyas fr. 1,2 p.144 Dav.; Pisand. fr. dub. 1 u. 2

p.134 Dav.; Pan.fr.12,9 p.121 Dav.; Choer.fr.23 (= Suppl. Hell. 937),8. 31. 33. 36 Colace (?); Epim.fr.11,1 Diels (ci.); Mer.fr.2,1. 2, fr.4,2 K.-M. (= Suppl.Hell.903A,3. 4. 14); inc. auct.fr. PSI 1386,6; inc.auct.fr. POxy. 2514, col.II 12. 13 (?); Cat.94,28; 97,8 Trav.; Vit. p.19,29 *οὐδέ*: Hes.fr.84,7 (?); Hes.fr. PHamb.122 col.II 6; Cypr.fr. 7,4 p.38 Dav.; Il.Parv. fr.2A,2 p.53 Dav.; Pan.fr.12,9 p.121; Choer.fr.1 (= Suppl. Hell.317),4; fr.23 (= Suppl.Hell.937),36 Colace (?); Epim.fr.11,1 Diels (ci.); Phor. fr.5,1 p.155 Dav.; inc.auct.fr. PSI 1385a,18; Cat.96C,12 Trav. (?, s. *ἐλθεῖν* D); Vit. p.9,16 *οὐδείς, οὐδέν*: Vit. p.10,11; Cert. p.38,19 *οὐδέπῃ*: Choer. fr.1 (= Suppl.Hell.317),4 Colace *οὐδέποτε*: Cert. p.37,30 (s. Kinkel p.48 Anm.) *οὐδέπω*: POxy. 3698,7 *οὐ (...) ποτε*: Pan.fr.13,6 p.122 Dav.; Choer.fr.23(= Suppl. Hell.937),26 Colace (?) *οὐ (...) πω*: POxy.3698,6 *οὔτε*: Hes. fr.10a,94; Cert. p.38,15; Margites fr.2,1 bis u. 2,2 p.67 Ki.; Choer.fr.8 (= Suppl.Hell.323) bis Colace; Epim. fr.11,1 bis Diels; Vit. p.20,8 bis G.C.Wakker

(οὖ), εἷο, ἕο, ἑο, εὗ, εὐ, ἕθεν, ἑθεν gen. L Chantraine, Morph.hist. §155–7; Lejeune, Adverbes 28 ff. etym.: Chantraine, Dict.307 s.v. *ἕ*; DMic.II 440; Mayrhofer, EWAia II 787 f. orig. sole refl.?: Nussbaum, Studies 107 ff.; gen. *οἱ*: Latte, Gl. 35, 1956, 296 f. (cf. Meier-Brügger, in: Festschr. Risch 346–54) (*F*): Bekker, Hom.Bl.I 318 f. (*Ω* 154); La Roche, HU 123; Ludwich, Textkritik II 284; Wackernagel, Unt.108 f.; van Leeuwen, Enchir.124c (*Ω* 154); Chantraine, Gr.h.I 119. 146–8; Edwards, Lang. of Hes. 138 (n.48), West on Op.526 accent: Lehrs, Quaest.Ep. 116 ff.; La Roche, Textkritik 236 f.; Benicken, Studien II 791 f. (*N* 803); Laum, Akzentuationssystem 270 ff. word order: Wackernagel, Kl.Schr.III 1866; Bethe, Homer I 296 (*Ξ* 403) in similes: D.J.N.Lee, Similes of Il. and Od. Compared, Melbourne 1964, 26 pl.: Heitsch, Aphroditehymnos 31 f. (h.Ven.267)

instances not in Gehring or Hofinger: Cert.p.40,6, Theb.fr.2,6. 9 p.22 Dav., Cypr.fr.4,1 p.36, fr.6,1 p.37 Dav., (Il.Parv.fr.13,7 p.177 Be., see *γέρας* D), Il.Pers.fr. dub.1,1 p.165 Dav., Pan.fr.13,16 p.122 Dav., Heges.fr.1,2 p.166 Dav., inc.auct.fr. PSI 1386,34 W.Beck

οὔατα s. *οὖς*

οὐατόεις s. *ὠτώεις*

οὐδαῖος s. *κατ-*

οὐδαμῇ [1H] (Adv. auf *-ῃ* zu *οὐδέ* + **ἁμός* [Etym. s. zu *ἅμα* u. *ἀμόθεν*]:) *nirgends, an keinem Ort* Sc.218 (*ἐν δ' ἦν Περσεύς, οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σακέος ποσίν*) *θαῦμα ... φράσσασθ', ἐπεὶ οὐδαμῇ* (v.l. *-μῶς*) *ἐστήρικτο* Vgl. neg. *πῃ, ποθι* G.C.Wakker

οὖδας [19i, 9o, 2H, 3h] E uns. – Lit.: Hamp, in: Studia classica et orientalia A.Pagliaro oblata, Roma 1969, III 9 ff.; Peters, Laryng.57 f. – Abl. *κατουδαῖος* F *-εος* 2, *-εῖ* 3, *-ει* 13, *-ας* 13, *-άσδε* 2

M 1 Stamm im longum 1a zweis. 1aα [⏑̄] *-ει ἐνισκίμφθη*+ *Π* 612 = *P* 528. 437; *-ας ἵκοιτ'* Th.741 [⏑̄] *ὁδὰξ ἕλον -ας Λ* 749 [⏑̄] *ὁ δ' (ἄρ') ὕπτιος -ει ἐρείσθη M* 192 / *H* 145, *Λ* 144; (*ποσὶν*) *-ας ἱκέσθαι*+ *θ* 376, *χ* 467 / *T* 406; *-ας ψ* 46, Op.534 1aβ [⏑̄×] (*πατρὸς*) *ἐπ' -ει E* 734 = *Θ* 385 / *T* 92, h.Merc.149; *ἐν Διὸς -ει Ω* 527; (*ὀδὰξ ἕλον*) *ἄσπετον -ας T* 61, *Ω* 738, *χ* 269 / *ν* 395; *πῖαρ ὑπ' -ας ι* 135, h.Ap.60 1aγ [⏑̄-] *-ει πλῆντ' Ξ* 468 1b dreis. [⏑̄⏑⏑] *ἀπ' -εος ὀχλίσσειαν M* 448, *ι* 242; (*ἐπ'*) *-εῖ* h.Merc.284, *ι* 459 [⏑̄⏑⏑] *-εῖ Ψ* 283 2 Stamm im biceps 2a zweis. [-⏑̄] *-ει τε ⌞πελάσσαι⌟ Ψ* 719 2b dreis. [-⏑̄⏑] *-άσδε* (⌞ ⌟) *κ* 440, *P* 457

Σχ sch.min. P.Yale 127 zu *E* 734: *⌞ἐδάφει⌟*, sch.D *H* 145: *τῷ* ⌞ ⌟ (vgl. *E* 734, *M* 448). *τῇ γῇ* (vgl. *Λ* 144. 749, *T* 61)

L Helbig, Hom. Epos 114 ff.; Meister, Kunstspr.132 ff.; Richel, Erde 199 ff.; Richter, Arch. Hom. H 95

B *Boden* (poet. Wort), sowohl (natürl.) *Erdboden* (kontrast. *βένθος*, Th.932 *πυθμήν* vom Meeresgrund) wie (gestampfter) *Fußboden* (ab Od.) bzw. (belegter) *Palastboden* des Zeus (3i + poss.Gen.), konkr. Beschaffenh. unwesentl. (: *ρ* 196 in D) ggüber abstr. Funkt. als leblose (s.u.) Unterlage; nur in vertikaler Perspektive (vgl. *γαῖα* B I 1 b β), nie in horizontaler ('über – hin') im Ggs. zu *γαῖα* (s.d. B I 1 c), nie Subj., etwa von akust.Ersch. ('dröhnte') wie *γαῖα* (s.d. B I 2 c), *χθών* (II Sp.801,75 ff. u. 805,48–53, wo *B* 784 zu lesen), nur cas.obl. (s. F), Akk. m. Beiw. *ἄσπετον* 'unfruchtbar' (s. Meier-Brügger, RPh 65, 1991 [1993], 183) 4×, *κραταίπεδον* (s.d.) 1o, Dat. abh. von *ἐρείδω* (s.d. II Sp.686,2 ff.) 4i, *πελάζω* 2i, *ἐνισκίμπτω* 3i, Präp. 4i, *ι* 459, 2h; in assoz.Zush. m. (*κατα*)*κείατ*(*αι*) *Ω* 527, *ψ* 46 f., 'Kopf' *Ξ* 467 f., *P* 437, *T* 92 f. 405 f., *κ* 440, Op.534, 'lautlos' h.Merc.149. 284 f., *οἴ/οἴω* ' *ν* 394 f., h.Merc.282 ff., *Πείσανδρον Λ* 143 f., *χ* 268 f., *ποσί*(*ν*) *θ* 376+, h.Merc.149, ' *ῥηϊδίως M* 448, *θ* 376, *φῶτες*+ *Λ* 749, h.Merc.284; in *κε*(*ν*)+Pot.-Sätzen *M* 448 (Komm. des Dichters) = *ι* 242ex. 135. 459, h.Merc.284 (dir.R.), Th.741. – Wortf.: *ἄρουρα, γαῖα, δάπεδον, ἔδαφος, ἔραζε, κάτω, κονίη* B 2, *κόνις, πέδον, πυθμήν, σπίδας, χαμάδις, -ᾶζε, -αί, χθών* 1 als konkr. Ort (5× + Adj.) von Tod (durch Feinde außer *κ* 440) bzw. Niederlage (im Ringkampf *Ψ* 719, metaph. übertr. 1h) in drast.-anschaul. Verbalphrasen: *ins Gras* beißen (in dir.R. außer *χ* 269), *zu Boden* (kontrast. *Λ* 143 *χαμᾶζε* 'herab') gehen (machen 3× am Ende, davon 2× in dir.R.) *Λ* 749 *πεντήκοντα δ' ἕλον δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον* ' *φῶτες ⌞ὀδὰξ ἕλον⌟ -ας ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες*, vgl. *X* 17, *B* 418, *Λ* 425+, *N* 393+ *T* 61 (wär Bris. tot) *τῶ κ' οὐ τόσσοι 'Αχαιοὶ* ⌞ ⌟ *⌞ἄσπετον -ας⌟* ' *δυσμενέων ὑπὸ χερσίν* = *Ω* 738ex. (*Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν*) = *χ* 269ex. (*πάντες*) *the barren ground* *ν* 395 *καί τιν' ὀίω* (Ath.) ' *αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν* ⌞ ⌟ (*μνηστήρων*), vgl. *χ* 309 *ι* 459 (wenn du sagen könntest, wo er sich verbirgt) *τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ* ' *θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς -εῖ*, vgl. V.289 f., *Γ* 300 *ψ* 46 *οἱ δέ μιν* (Od.) *ἀμφὶ κραταίπεδον -ας ἔχοντες* ' *κείατ' ἐπ' ἀλλήλοισιν den harten Boden bedeckend* (and. II Sp.839,64 f.), vgl. *λ* 577 *Λ* 144 (PNa) *ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε* ' *δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος -ει ἐρείσθη* = *H* 145ex. ≅ *M* 192ex., vgl. *Δ* 522+ f. *Ξ* 468 (*τοῦ*) *προτέρῃ κεφαλὴ στόμα τε ῥῖνές τε* ' *-ει πλῆντ' ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος κ* 440 (*μερμήριξα σπασσάμενος ἄορ*) *τῷ οἱ* (Gef.) *ἀποτμήξας κεφαλὴν -άσδ⌞ε πελάσσαι⌟*, vgl. *M* 194 u. zur Sit. *A* 303, *O* 349 *Ψ* 719 *οὔτ' Ὀδυσεὺς δύνατο σφῆλαι -ει τ*⌞ ⌟ ' *οὔτ' Αἴας*, vgl. V.731 h.Merc.284 (*σε οἴω πολλάκις ἀντιτοροῦντα δόμους*) *ἔννυχον οὔ χ' ἕνα μοῦνον ἐπ' -εῖ φῶτα καθίσσαι* ' *σκευάζοντα κατ' οἶκον ἄτερ ψόφου* (286 *ἀκαχήσεις*, vgl. *π* 426 f.) *aufs Kreuz legen* (gr. Metaph. vom Faustkampf?); and. Radermacher z.St. (vgl. *δ* 718); ähnl. problemat. Theoc.1,51 2 als abstr. Zielpunkt von Bew. (eines Speers 2i) bzw. Geste (der Trauer von Ach.s Pferden 3i): *im / bis zum Boden* (kontrast. *P* 438 *χαμάδις* 'herunter'); *Ψ* 283 in dir.R. *Π* 612 (*ἠλεύατο ἔγχος· τὸ δ' ἐξόπιθεν*) ⌞*-ει ἐνισκίμ*⌟*φθη, ἐπὶ δ' οὐρίαχος πελεμίχθη* = *P* 528, vgl. metr.gleichw. *K* 374, *X* 276 *P* 437 (*ὡς στῆλη μένον*) ⌞ ⌟*ψαντε καρήατα· δάκρυα ⌞δέ σφι⌟* (*χαμάδις ῥέε*) *Ψ* 283 *τὸν* (Patr.) *τῷ γ' ἑσταότες πενθείετον, -εῖ* ⌞ ⌟ ' *χαῖται ἐρηρέδαται T* 406 (*Ξάνθος*) *ἤμυσε καρήατι· πᾶσα δὲ χαίτη* '

ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν -ας ἵκανεν (≅ *P* 440) *θ* 376 (*σφαῖραν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα*) *ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς ' ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν -ας ἱκέσθαι* ≅ *χ* 467[ex.] (*μή τις*, Opt.) Th. 741 (*χάσμα μέγ', οὐδέ κε* in 1 Jahr) *-ας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο*, vgl. 724 f. u. West zu 727 **3** als bloße Lokalisation (~ Adv.), abh. von Präp. / *...δε* (vgl. *ι* 459, 1[h] / *κ* 440 in 1): *vom / auf d. / unterm Boden*; in dir. R. *T* 92, *Ω* 527, 2°, h. Ap. 60 *M* 448 (*λᾶαν οὔ κε δύ' ἀνέρε*) *ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' -εος ὀχλίσσειαν* = *ι* 242[ex.] (nicht **ἀπὸ χθονός* wegen 2x *οχ*? s.a. II Sp. 668, 44 ff.), vgl. *Ψ* 730, *Λ* 636, h. Cer. 283 *P* 457 (Zeus *ἵπποισιν ἐνέπνευσεν μένος*) *τὼ δ' ἀπὸ χαιτάων κονίην -άσδε βαλόντε* (*φέρον ἅρμα*), s. V. 437 in 2, vgl. *τ* 63, *δ* 114 Op. 534 (*τρίποδι*) *οὔ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς -ας ὁρᾶται*, vgl. *θ* 190, *ψ* 91, *ω* 242 *Ω* 527 (*δοιοὶ*) *πίθοι κατακείαται* (s.d. B I A 3 c) *ἐν Διὸς -ει ' δώρων οἷα δίδωσι*, vgl. *Δ* 2, *β* 340 ff. *E* 734 *πέπλον μὲν κατέχευεν* (Ath.) *ἑανὸν πατρὸς ἐπ' -ει* = *Θ* 385, vgl. *Θ* 375, Op. 421 *T* 92 *οὐ γὰρ ἐπ' -ει ' πίλναται* (Ate), *ἀλλ' ἄρα ἥ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει*, vgl. *Ψ* 368, *Ξ* 228, *E* 442[+], h. Merc. 232 f. h. Merc. 149 (*διὰ κλῄθρον ἔδυνεν*) *ἰθύσας δ' ἄντρου ἐξίκετο πίονα νηὸν ' ἦκα ποσὶ προβιβῶν· οὐ γὰρ κτύπεν ὥς περ ἐπ' -ει*, vgl. Sc. 61 *ι* 135 *μάλα κεν βαθὺ λῄϊον αἰεὶ ' εἰς ὥρας ἀμῷεν, ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' -ας* ≅ h. Ap. 60[ex.] (neg.), vgl. Abl.

D v.l. *ρ* 196. 237 R. Führer

οὐδέ s. *οὐ* L III 1

οὐδείς, οὐδέν s. *οὐ* L III 2

οὐδενόσωρ(ος) [1[i]] **E** Adj. aus *οὐδενός* u. *ὥρα*, s. Risch § 74d. 80a (wo *o.* einziger Fall m. Gen.-VG) **Σχ** sch. D *Θ* 178: *οὐδὲ μιᾶς φροντίδος ἄξια*

B *nicht achtenswert, geringgeachtet, unbedeutend*, in emphat. dir. R., zum Typ der doppelten Neg. bei Verwünschg. s. Fehling, Wiederhol. 235 ff. m. Parall., ferner s.v. *οὐλοκάρηνος* II *Θ* 178 (Hektor:) „*οἶ* (Gr.) *ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο ' ἀβλήχρ'* (s.d. E) *-α*" anders: Doederlein, Homeri Ilias I, Lipsiae 1863, z.St. (vgl. *H* 445 ff.) u. Debrunner, Wortb. 35: „auf niemand od. nichts Rücksicht (*ὥρα*) nehmend, frech, unbekümmert, liederlich". — Wortf.: *ἀπόβλητος*, (von Pers.:) *οὐτιδανός* (ebf. paarig, s. *A* 293, *θ* 209, *ι* 515)

G. C. Wakker

οὐδέτερ(ος) [2[H]] *keine von beiden* (*Gruppen*, sc. Götter bzw. Tiere), in doppelter Vern. nach *οὐδέ* (s. Schwyzer II 557 f.), jew. am VA im Enjb. Th. 638 *οὐδέ τις ἦν ἔριδος ... λύσις οὐδὲ τελευτὴ ' -οις* (Titanen gg. Olympier), *ἴσον δὲ τέλος* Sc. 171 *οὐδέ νυ τώ* (Eber, Löwen) *γε ' -οι τρεέτην*

G. C. Wakker

οὐδετέρωσε [1[i]] **Σχ** sch. D *Ξ* 18: *οὐδ' ἑτέρωσε· οὐδ' ὄπισθεν* **B** *in keine (von beiden) Richtung(en)* *Ξ* 18 *ὡς δ' ὅτε πορφύρῃ πέλαγος μέγα κύματι κωφῷ ' ... ' αὔτως οὐδ' ἄρα τε* (*τῇ*, *τι* vv.ll.) *προκυλίνδεται -ωσε* (*οὐδ' ἑτ.* pars codd.) vv.ll.: s. Ruijgh, „*τε* épique" § 581; Janko, Iliad z.St.; *ἑτέρωσε* D G. C. Wakker

οὐδήεις s. *αὐδήεις*

οὐδός [6[i], 38°, 3[H], 6[h]] **E** unklar, s. Chantraine, Dict. 836 **F** *-ός* 4, *-οῖο* 1°, *-οῦ* 12, *-ῷ* 5, *-όν* 31

M **1** Stamm im longum **1a** [⏑̄] ‹*-οῦ ἔπ*›*ι* / *ἄπο ξεστοῦ* σ 33, *χ* 72, ‹ › *I* 582, *α* 104; *-όν* h. Merc. 23 [⏑̄] (*ἔστη* / *στῇ* ‹*δ' ἄρ'*› *ἐπ' -ὸν*› *ἰὼν* (*κατ' ἄρ' ἕζετο*) *Z* 375, *ρ* 413. 466 = *σ* 110[m. med.], *υ* 128 = *φ* 124[m.] = 149 = *ω* 178[m.] = 493[m.], ‹ › *ἔβη* h. Cer. 188; *ὑπὲρ -ὸν ἔβην/αινε* h. Merc. 380, *χ* 182: *λάϊνον -όν* h. Ap. 296 [⏑̄] *λάϊνος -ός I* 404; *-οῦ χ* 76; *ὑπὲρ -ὸν ἐβήσετο η* 135, *ν* 63: *μέγαν -όν χ* 2; *-όν χ* 127 [⏑̄] *καὶ γήραος* ‹*-ὸν ἰκέσθαι*› *ψ* 212, h. Ven. 106, *χάλκεον* ‹ › *η* 83; *-όν η* 130 **1b** [⏑̄×] *τε πύλαι καὶ χάλκεος -ός Θ* 15 ≅ Th. 811; *ἐπ' -οῦ* (' *ἑζόμεθ'*) *κ* 62, *χ* 203; *ἐπὶ γήραος -ῷ X* 60, *Ω* 487, *ο* 348, Op. 331; *χαλκέῳ ... -ῷ η* 89; *γήραος -όν ο* 246; *ὑπέρβη* ‹*λάϊνον -όν*› *θ* 80, *π* 41 ≅ *ρ* 30 = *ψ* 88[ex.], ‹ › *υ* 258, h. Merc. 233; *μέγαν -ὸν ' χάλκεον* Th. 749 **1c** [⏑̄] *-ός σ* 17; *-όν φ* 43 [⏑̄] *ἄρ' ἐπ' -οῦ ἷζε δ* 718; *κατ' / ὑπὲρ -οῦ βάντα δ* 680 ≅ *ρ* 575 **2** Stamm im biceps **2a** [⏑̄] ‹*ἔνθα καὶ ἔνθα ' ἐς μυχὸν ἐξ*› *-οῦ η* 87 [⏑̄] *-οῦ ρ* 339 **2b** [⏑̄] ‹ › *-οῖο η* 96

Σχ sch. D *I* 404: *ὁ* ‹*βαθμός*›. *ἡ φλιά*, *Z* 375: *βατῆρα*. ‹ › *ν*. *σημαίνει δὲ καὶ τὴν ὁδόν* (sc. *ρ* 196 in D), *Θ* 15: *εἴσοδος*

L [1]Helbig, Hom. Epos 107. 111; [2]Wace-Stubbings, Companion 496 f.; [3]L. G. Pocock, Odyssean Essays, Oxford 1965, 17 ff.; [4]Wyatt, Metr. Lengthening 226 f.; [5]Kakridis, Gymn. 78, 1971, 512; [6]R. Meiggs, Trees and Timber in the Ancient Mediterranean World, Oxford 1982, 94; [7]Th. M. Falkner, in: ‹Old Age in Gr.› and Lat. Lit., edd. ders. & J. de Luce, Albany 1989, 33 f. ≅ The Poetics of ‹ › Epic, Lyric and Tragedy, Norman/London 1995, 27 ff.; [8]Ch. Segal, PP 22, 1967, 337 ff. ≅ Singers, Heroes and Gods in the Odyssey, Ithaca/London 1994, 79 ff.; [9]Lateiner, Nonverb. Beh. 122 f.

B *Schwelle*, sagenh. aus Bronze (reg. in 1), real "normally" (L[6]) aus Stein (reg. in 2, insges. 8×, s.a. *Ψ* 202) bzw. "sometimes" (L[6]) aus Holz (*ρ* 339, *φ* 43), als erhöhter (*δ* 680, h. Cer. 188) Standort (*Z* 375[+], *χ* 72. 203[*]) bzw. Sitzplatz (*δ* 718, *κ* 62 f.[*], *ρ* 339. 413. 466, *σ* 17[*]. 33. 110) dienend (* = f. mehrere), darunter Fundamente (h. Ap. 294 ff., vgl. Th. 811 ff.) od. Wasserleitg. (*η* 129 ff.), darüber (* = darin eingelassen) Türpfosten (*σταθμοί* **η* 89, *κ* 62, *ρ* 339 f., **φ* 43 ff., *χ* 181 f., vgl. h. Cer. 186 ff.) u. Türflügel (*θύραι ρ* 339, *σ* 32 f., *φ* 43 ff., *χ* 76, *πύλαι Θ* 15, Th. 811, *σανίδες I* 582 f., *χ* 127 f.); meist in Vbd. m. Bew.verb, bes. *βαίνω*, *ἕζομαι* / *ἵζω*, *εἶμι* (nur Ptz.), *ἱκέσθαι* (3°, 1[h] in 1. 4), selten statisch lokalisierend: Nom. (*Θ* 15[+] in 1, *I* 404 in 2, *σ* 17 in 3), Dat. abh. von *ἐν* (*η* 89 in 1), *ἐπί* (4× in 4), vgl. (in 3 am Ende) *ἀπό χ* 72, *ἐξ η* 87[+], *ἐπί* + Gen. *σ* 33, *χ* 203, *παρά* / *ὑπό* + Akk. *υ* 258, *χ* 127 / *η* 130; in assoz. Zush. m. *ἄρσε* / *ἀρηρώς φ* 43 ff., Th. 811 f., *προπάροιθε θυράων α* 104/7, *σ* 32 f., *μένοντε ' χ* 181 f., *ψ* 211 f., (*τ*)*ὅν ποτε τέκτων ' ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ σταθμὴν ἴθυνεν ρ* 339 ff., *φ* 43 f., ([...]*ἔ*)*θῆκε*(*ν*) *ρ* 466 f., *φ* 43 ff., h. Ap. 294 ff.; m. *οὐδ*-Assonanz *I* 404, gehäuft *η* 83/7/9. 130/5, *χ* 72/6; in dir. R. 5[i], *κ* 62, *ο* 348, *σ* 17, *χ* 72. 76, *ψ* 212, *ω* 178, h. Merc. 380 u. (REnde) h. Ven. 106, in REinl. *Z* 375 ~ *υ* 128, *δ* 680 ≅ *ρ* 575, RAbschl. *ν* 63, Exk. *η* 87. 89. 96. 130, *ο* 246. — Wortf.: *βηλός*, *πρόθυρον* **1** mythol. / märchenh.: (unheiml.) Tartaros (kontrast. *βηλός* im Ol.), Alkin.-Palast (s.a. *η* 87. 96. 130. 135, *ν* 63 in 3) *Θ* 15 (*μιν ῥίψω ἐς Τάρταρον*) *ἔνθα σιδήρει*‹*αί τε πύλαι καὶ χάλκεος -ός*›, vgl. Schudoma, in: Synusia. Festgabe f. W. Schadewaldt, Pfullingen 1965, 12 Th. 811 *ἔνθα δὲ μαρμάρε*‹ › *' ἀστεμφής, ῥίζῃσι διηνεκέεσσιν ἀρηρώς*, *' αὐτοφυής* 749 *ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἄσσον ἰοῦσαι ' ἀλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμεναι μέγαν -ὸν* ‹*χάλκεον*› *η* 83 (PN[8] *πρὸς δώματ' ἴε*) *πολλὰ δέ οἱ κῆρ ' ὥρμαιν' ἱσταμένῳ, πρὶν* ‹ › *-ὸν ἰκέσθαι*, vgl. *ν* 4 89 *ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν -ῷ*, Adj.-Sperrg. nur hier **2** sakral: delph. Ap.-Heiligtum *I* 404 *ὅσα λάϊνος -ὸς ... ἐντὸς ἐέργει* (Ap.s ‹*Πυθοῖ ἔν*›*ι*), genaue Bed. „fragl." (Lesky, Homeros 43; gg. J. Defradas, E&C 21, 1954, 30, Berve, Gn. 28, 1956, 174) *θ* 80 (‹ › *ὅθ' ὑπέρβη* ‹*λάϊνον -ὸν*› *'*

χρησόμενος h. Ap. 296 (θεμείλια·) ἐπ' αὐτοῖς ' ⌊ ⌋ ἔθηκε, dazu Förstel, RhM 115, 1972, 130 3 alltägl.: Wohnung (von Aeol. κ 62, Maia 3ᵇ, Alkin. 4ᵃ, Eum. π 41, Hektor Ζ 375, Keleos 1ᵇ, Meleagros Ι 582, sonst Od.) bzw. α 104, η 130 Hof(einfriedg.), m. adnom. Gen. αὐλῆς η 130, ἄντροιο h. Merc. 23, μεγάροιο χ 127, θαλάμοιο Ι 582, δ 718 (ebf. zw. Innenräumen δ 680⁺, φ 43, χ 182, ψ 88) π 41 εἴσω ἴεν (Tel.) καὶ ὑπέρβη λάϊνον -όν (< θ 80 in 2?) ≅ ρ 30 = ψ 88ᵉˣ. (Pen.) η 135 ⌊ὑπὲρ -ὸν ἐβ⌋ήσετο δώματος εἴσω = ν 63ᵐᵉᵈ. χ 182 ἔσταν ἑκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοντε, ' εὖθ' ⌊ ⌋αινε (Mel.) h. Merc. 380 (οὐκ οἶκαδ' ἔλασσα βόας) οὐδ' ⌊ ⌋ην 23 (ζήτει βόας Ap.s) -ὸν ὑπερβαίνων ... ἄντροιο 233 κατεβήσατο (Ap.) λάϊνον -ὸν ' ἄντρον ἐς δ 680 (βῆ ἀγγελέων διὰ δώματα) τὸν δὲ κατ' -οῦ βάντα προσηύδα (Pen.) ≅ ρ 575 (ὑπέρ) φ 43 (θάλαμον ἀφίκετο) -όν τε δρῦϊνον προσεβήσετο (Pen.), τόν ποτε τέκτων ' ξέσσεν χ 2 ἆλτο δ' ἐπὶ μέγαν -ὸν ἔχων βιόν h. Cer. 188 (Met. ἧστο παρὰ σταθμόν, Dem.) ἐπ' -ὸν ἔβη ποσὶ καί ῥα μελάθρου ' κῦρε κάρη Ζ 375 (ὡς οὐκ ἔνδον) τέτμεν ἄκοιτιν, ' ἔστη ⌊ἐπ' -ὸν ἰών⌋, μετὰ δὲ δμῳῇσιν ἔειπεν ≅ υ 128ⁱᵐ. = φ 124ⁱᵐ. = 149 = ω 178ⁱᵐ. = 493ⁱᵐ. ρ 413 (ἔμελλεν) αὖτις ⌊ ⌋ προικὸς γεύσεσθαι 466 (ἄψ) ⌊ ⌋ κατ' ἄρ' ἕζετο, κὰδ δ' ἄρα πήρην ' θῆκεν ἐϋπλείην = σ 110ⁱᵐ.ᵐᵉᵈ. σ 17 („εἶκε ⌊προθύρ⌋ου." Antw.:) -ὸς δ' ἀμφοτέρους (sc. Bettler) ὅδε χείσεται α 104 (Ath. στῆ ἐπὶ ⌊ ⌋οις) ⌊-οῦ ἐπ'⌋ αὐλείου, s. ISp. 1549,12 Ι 582 (μιν λιτάνευε) ⌊ ⌋ ἐμβεβαὼς ... ⌊θαλάμοιο⌋, ' σείων ... σανίδας δ 718 ἐπ' -οῦ ἷζε ... ⌊ ⌋ (Ggs. δίφρῳ ἐφέζεσθαι), trauernd κ 62 ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ' -οῦ ' ἑζόμεθ', schuldbewußt ρ 339 ἷζε δ' ἐπὶ μελίνου -οῦ ἔντοσθε ⌊θυράων⌋, ' κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ, bettlertypisch (kontrast. V. 330, vgl. Antiph. fr. 242 K.-A.) σ 33 (προπάροιθε ⌊ ⌋) -οῦ ἔπι ξεστοῦ (ὀκριόωντο) ≅ χ 72ⁱᵐ. (ἄπο) χ 76 εἴ κέ μιν (Od.) -οῦ ἀπώσομεν ἠδὲ ⌊ ⌋ 203 οἱ μὲν ἐπ' -οῦ ' τέσσαρες, οἱ δ' ἔντοσθε δόμων πολέες υ 258 καθίδρυε (Tel. den Od.) ... ' ἐντὸς ⌊... μεγάρ⌋ου, παρὰ λάϊνον -όν, ' δίφρον (καταθεὶς u. τράπεζαν) χ 127 (ὀρσοθύρῃ) ἐνὶ τοίχῳ, ' ἀκρότατον δὲ παρ' -ὸν ⌊ ⌋οιο ' ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον η 87 (χάλκεοι τοῖχοι) ἐς μυχὸν ἐξ -οῦ ≅ 96ⁱᵐ. (-οῖο) 130 δύω κρῆναι ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα ' σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς -ὸν ἵησι ' πρὸς δόμον 4 metaph.: in formelh. Vbd. (am VE außer ψ 212⁺) m. γήραος als metr. Verlängerg. (wie ἥβης μέτρον, θανάτοιο τελευτή, ὀλέθρου πείρατ', s.a. κάρηνα B 1 c) von γῆρας B 1 (s.d.), nur hier (kontrast. G) 2x m. (neg.) wertendem Adj. (vgl. γῆρας G); in dir. R. (Priam.' 2') außer ο 246 (Exk.), 1ᴴ ο 246 οὐδ' ἵκετο ⌊γήραος -όν⌋, ' ἀλλ' ὄλετ' ἐν θήβῃσι, vgl. θ 226 f. ψ 212 (θεοὶ) νῶϊν ἀγάσαντο παρ' ἀλλήλοισι μένοντε ' ἥβης ταρπῆναι καὶ ⌊ ⌋ ἱκέσθαι = h. Ven. 106ᵉˣ. (δός με), vgl. τ 367 f. Χ 60 (ἐμὲ) ⌊ἐπὶ γήραος -ῷ⌋, ' αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει (Zeus) „= auf der Schwelle, die das Alter bedeutet" (Marg, WJA N.F. 2, 1976, 12 A. 2), s.a. Mimn. fr. 2,6 W.; and. Leaf z.St., L⁵ Ω 487 (μνῆσαι πατρὸς) τηλίκου ὥς περ ἐγών, ὁλῷ ⌊ ⌋, vgl. Th. 604. 225, h. Ven. 224. 244 ff. ο 348 (πατρὸς) ὃν κατέλειπεν ἰὼν (Od.) ⌊ ⌋ Op. 331 ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ⌊ ⌋ ' νεικείῃ

D ρ 196 (ἴομεν. δὸς δέ μοι ῥόπαλον) σκηρίπτεσθ', ἐπεὶ ἦ φατ' ἀρισφαλέ' ἔμμεναι -όν, MD (L⁴) f. ὁδόν (κάτα παιπαλόεσσαν V. 204), s.d. B 1 a α v.l. Μ 457, Op. 493 (sch. B σ 328)

G Adj. (Mehrfach-Attr. nur 2ᴴ in 1): ἀκρότατον, ἀστεμφής, αὐλείου, αὐτοφυής, *δρῦϊνον, κακῷ, λάϊνος⁺ 8, μέγαν 2, *μελίνου, *ξεστοῦ 2, ὅδε, ὁλῷ, χάλκεος⁺ 5 (* = metr. gleichw.) R. Führer

οὖθαρ [2ⁱ, 1ᵒ, 1ʰ] E Erbwort, s. Mayrhofer, EWAia I 240

Σχ sch. Barn. ι 440: -τα· οἱ μαστοί, sch. D Ι 141: -ρ ἀρούρης· τὸ γονιμώτατον καὶ κάλλιστον τῆς γῆς καὶ κάρπιμον

L Wackernagel, Synt. II 57; Szemerényi, Gl. 34, 1955, 274. 286 (= Scripta minora II 728. 740) A. 1

B *Euter*, übertr. (in Vbd. m. ON + ἰκ- [⏑⏑⏑⏑]) -ρ ἀρούρης (s.d. B 1 c β) ≅ 'e. gesegneter Fleck Erde', von bes. fruchtbarem Ackerland, ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας (ι 135); stets m. ἄρ-Assonanz (je 3x Ι 141⁺, ι 438/40, 5x h. Cer. 450 f.), hom. in dir. R. ι 440 νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα, ' θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς· ' -τα γὰρ σφαραγεῦντο Ι 141 εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκ⌊ὸν, -ρ ἀρούρης⌋, ' γαμβρός κέν μοι ἔοι (Ach. dem Ag.) = 283, vgl. Ο 372 h. Cer. 450 εἰς δ' ἄρα Ῥάριον ἷξε (Rhea), φερέσβι⌊ ⌋ ' τὸ πρίν, ἀτὰρ τότε (πανάφυλλον), vgl. V. 455, β 328, τ 173. – Wortf.: μαζ/στός, πῖαρ

D v.l. Β 681 R. Führer

Οὐκαλέγων [1ⁱ] E sprechender Name, dazu allg. Puhvel, Lang. 39, 1953, 14 ff.; sowie A. C. Moorhouse, Stud. in the Gr. Neg., Cardiff 1959, 51; v. Kamptz § 28b; Risch § 12b. 75d; Wathelet, Dict. s.v.

B tr. Ratsgreis, δημογέρων (s.d.), zus. m. Priam. auf dem Skäischen Tor bei Teichoskopie, am Ende von Namenliste herausgehoben im Paar m. Ant. als Nom. (Epith. ⌊πεπνυμένω ἄμφω⌋) Γ 148 οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην ' Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἱκετάονά τ' ὄζον Ἄρηος· ' -ων τε καὶ Ἀντήνωρ ⌊ ⌋ ' εἵατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι, ' γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ ' ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἐοικότες (kommentieren Hel. [156]: „οὐ νέμεσις ..."), er u. Θυμοίτης nur hier genannt, auffälliger redender Name im Anschluß an οὐκ ἀλέγ(ίζ)ω (Θ 477. 483, ρ 390), viell. Funktionsname des unbeirrbaren Ratgebers m. pos. Wertg. (vgl. *Ohnsorge, Ohnefurcht* u. s. Wackernagel, Synt. II 261) od. karikierender Beiname aus außerep. Volkstradition (*sans soucis*, „type du vieillard, insouciant, inactif et incapable d'action" Wathelet s.v.) od. tadelnd (*skrupellos*, als Gegenfigur zum friedliebenden Ant., s. Rank, Etymologiseering 130)? Verg., Aen. 2,312 nennt *Ucalegon* (sc. *proximus ardet*, als Metonymie für *domus* ...) sowie (318) Panthus u. (32) Thymoetes (s. R. G. Austin, Komm., Oxford 1964, z.Stt.); zum Verstyp (PNⁿ τε καὶ PNⁿ ⌊ ⌋) vgl. Η 276, σ 65 (s.a. Ι 689) H. W. Nordheider

οὐκέτι s. οὔ L III 3

οὐλαί [1ᵒ] E unklar, s. Chantraine, Dict. 836. – Abl.: οὐλοχύται, s. ὄλυραι

B *Gerstenkörner*, Pl., beim Rinderopfer vom Assistenten ἐν κανέῳ getragen (nb. χέρνιψ ἐν λέβητι), entspr. οὐλόχυται (s.d.): zum Bewerfen des Opfertiers; das Grundnahrungsmittel 'Gerste' heißt ἄλφιτα, κρῖ, κριθαί (s.dd.), s.a. ὄλυραι γ 441 (bei Nestor: χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν λέβητι) φέρων, ἑτέρῃ δ' ἔχεν -ὰς ' ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ (Θρασυμήδης ..., Νέστωρ χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο) H. W. Nordheider

οὐλαμός [4ⁱ] E οὐ- MD; ὀλ- zu Wz. *ϝel-, s.o. εἰλέω 1 u. Chantraine, Dict. 318 f., ferner Wyatt, Metr. Lengthening 90

Σχ sch. D Δ 251: ἀνὰ -όν· ἀνὰ τὸν θόρυβον κατὰ τὴν συνέλευσιν καὶ ἄθροισιν τῶν ἀνδρῶν. -ὸς δὲ τάξις συνεστηκυῖα ἐκ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν. ἡ δὲ φάλαγξ τάξις ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσιν, Δ 273: τὸ πλῆθος, ἀνδρῶν

B *Gedränge, gedrängte, dichte Schar, Heerhaufen*, nur in alter Formel (m. F-Wirkg.:) ἀνὰ / ...ετο -ὸν ἀνδρῶν am VE (vgl. metr. entspr. ἀνὰ δηϊοτῆτα [s.d. B 3], ferner m. Assonanz

ὄρχαμος⁺ ἀνδρῶν / λαῶν '), im Δ vom *Gedränge* der eigenen Männer, im Y ansch. vermischt m. Ausdr. f. *Kampfgetümmel*. – Wortf.: Wörter f. 'dichte Schar': ὅμιλος, (bes. E 528⁺ ἀν' ὅμιλον), ἔθνος, νέφος; λαός; 'Menge': πλῆθος, πληθύς, πολλοί; 'Reihe, Abteilg.': στίχες (ἀνδρῶν '), φάλαγγες, τέλος, s.a. πύργος (πυργηδόν); andrers. '(antagonist.) Kampfgetümmel' von Gegnern: s. μόθος m. Wortf., φλοῖσβος u. Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 159; musternd hin- u. hergehen durch das *Gedränge* der eigenen (rüstenden) Leute (s. ἀνά I Sp. 745,18): Δ 251 ἐπεπωλεῖτο (Ag.) στίχας ἀνδρῶν· ' ἦλθε δ' ἐπὶ Κρήτεσσι κιὼν ‹ἀνὰ -ὸν ἀνδρῶν›. ' οἱ δ' (θωρήσσοντο) ≅ 273 (ἐπ' Αἰάντεσσι, νέφος πεζῶν), vgl. (E 528⁺) ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα in der Schlacht: durch das *Gedränge* der Kämpfer (den eigenen *Heerhaufen* od. allg. das *Kampfgetümmel* ?) dem Gegner entgegengehen (s. ἀνά I Sp. 746,30): Y 113 (βῆ δὲ διὰ προμάχων, Aen.) ἀντία Πηλεΐωνος ἰὼν ‹ › schutzsuchend in der Masse der Kämpfer (des eigenen Heers od. allg. im *Gedränge* ?) untertauchen (s. δύνω II Sp. 358,46): Y 379 Ἕκτωρ δ' αὖτις ἐδύσετο -ὸν ἀνδρῶν ' ταρβήσας (entspr. 376 f. Ap.: „κατὰ πληθύν τε καὶ ἐκ φλοίσβοιο δέδεξο", Opp. προμάχιζε) H. W. Nordheider

οὖλε [1°, 1ʰ] E Vok. zum Adj. οὖλος (s.d.), dann als Imp. verstanden, entspr. lat. *salve: salvus* Σχ sch. D B 6: καὶ τὸ ὑγιαίνειν

B *sei ganz, heil, unversehrt,* in formelh. Segenswunsch bei Begrüßg. nb. χαῖρε, vgl. ἀπήμων, σῶς, später ὑγίαινε; s. Odyssey z.St. m. Lit. ω 402 (Dolios begrüßt Od.: „ἐπεὶ νόστησας) -έ τε καὶ μέγα (μάλα v.l.) χαῖρε›, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν‹" = h. Ap. 466 (Kreter zu Ap.: „ἐπεὶ οὐ καταθνητοῖσιν ἔοικας"), vgl. metr. entspr. (θ 413 ≅ h. Cer. 225) καὶ σὺ φίλος (sc. Eum.)/γύναι (Met.) μάλα χαῖρε ‹ › (bzw. ἐσθλὰ πόροιεν), sowie (h. Ap. 545⁺ in Götterepiklese) καὶ σὺ μὲν οὕτω χαῖρε (+ GN u.ä.)

D ζ 187a (Plut.) H. W. Nordheider

οὐλή [8°] E < **u̯ol-(s)nā́;* zur Wz. **u̯elh₃-* 'schlagen', s. LIV 619 f.; vgl. lat. *vulnus* n. 'Wunde' < **u̯el-nes-* u. s. Chantraine, Dict. 836 f. F -ῆς 1, -ήν 7 M 1 [⏑̄-] -ήν τ 391. 393 = ψ 74 ≅ φ 219, τ 464, ω 331 [⏑̄×] -ῆς φ 221 2 [-⏑̄] -ήν τ 507 Σχ sch. Barn. τ 391: τὸ ὑγιασθὲν τραῦμα

B *Narbe,* nur von der *N.* des Od. als Identitätsbeweis (σῆμα), Mittel der Anagnorisis (zum Stilist. [Digression, Auerbachs 'paratakt.' Stil] s. Austin, GRBS 7, 1966, 276; de Jong, Narrators 22 f.), meist als Akk. Obj. bei 'bemerken', 'zeigen', m. erkl. Rel.-S. zur Entstehg. (τὴν ἤλασε); Epith. μεγάλης (zum einzigen Gen.). – Wortf.: ἕλκος, ὠτειλή 'Wunde', γραπτύς (ω 229) 'Ritzung', σμῶδιξ (Ψ 716) 'Strieme', σῆμα 'Zeichen'; Eurykl.-Szene: τ 391. 393 οἴσατο (Od.), μή ἑ λαβοῦσα (Eurykl.) ' -ὴν ἀμφράσσαιτο καὶ ἀμφαδὰ ἔργα γένοιτο. ' νίζε ... ἄναχθ' ἑόν· αὐτίκα δ' ἔγνω ' -ήν, τήν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι ' Παρνησόνδ' ἐλθόντα = ψ 74 (Eurykl. zu Pen.: „σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἴπω") ≅ φ 219 („δείξω", Od. zu den treuen Hirten) φ 221 ὣς εἰπὼν ῥάκεα μεγάλης ἀποέργαθεν -ῆς τ 464 (Eltern fragten Od.) -ὴν ὅττι πάθοι (εὖ κατέλεξεν) 507 -ὴν δὲ κατὰ ῥακέεσσι κάλυψε (nach Fußwaschg.) Od. u. Laertes: ω 331 (Laertes: „σῆμά εἰπὲ ἀριφραδές, ὄφρα πεποίθω", Od.:) „-ὴν μὲν πρῶτον τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσι, ' τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι" H. W. Nordheider

οὐλή s. οὐλαί

οὔλιος [1ⁱ, 3ᴴ] E Abl. von οὖλος III (s.d.), Λ 62 Hiat Σχ sch. D Λ 62: ὀλέθριος, λέγει δὲ τὸν κύνα

B *Verderben bringend,* nur -ος ἀστήρ / Ἄρης⁴ in [⏑̄⏑⏑]; metr. suppl. zu οὖλος, ὀλο(ι)ός, οὐλόμενος, ὀλέθριος; vom Unheilsstern Sirius (κακὸν σῆμα, φέρει πυρετόν X 30 f., s. Gundel, RE III A 1, 1927, 343): Λ 62 (Gl.) οἷος δ' ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται -ος (αὔλιος v.l. ant.) ἀστήρ ([s.d.] ὣς Ἕκτωρ φάνεσκεν), vgl. (von Ach.s Lanze bei Tötg. Hektors[!] X 318) ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ von Ares⁴ (vgl. οὖλος [s.d.] Ἄρης): Sc. 192 (σάκος: ἐν δ' Ἄρεος βλοσυροῖο ἵπποι) ἐν δὲ καὶ αὐτὸς ἐναρσφόρος ‹-ος Ἄρης› ' ... ' αἵματι φοινικόεις ὡς εἰ ζωοὺς ἐναρίζων 441 ἰαχῇ βρισάρματος ‹ › ' κεκληγὼς ἐπόρουσεν Hes. fr. 10a, 69 βριή]πυρος ‹ › H. W. Nordheider

οὐλοέθειρος s. ἀγλα-

οὐλοκάρηνος [1°, 1ʰ] I (VG zu οὖλος II) *mit krausem Haupt(haar),* vgl. nachep. οὐλόθριξ, -κέφαλος, -κόμης; in anschaul. Beschr. (dir. R.) ansch. von einem *wollhaarigen, dunkelhäutigen* (μελανόχροος) Afrikaner (Äthiopen? s. hier s.v. Εὐρυβάτης u. Odyssey z.St. m. Lit.): τ 246 (Od. zu Pen.: „Od.' κῆρυξ) γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, -ος, ' Εὐρυβάτης", zum Verstyp vgl. z.B. B 529 (wo ebf. 3. Adj.)

II (VG zu οὖλος I) etwa *ganzkōpfig,* d.h. *die ganzen Köpfe, alles was an Köpfen da war,* sc. (V. 135) im Untersch. zum Fleisch; subst.; express., pathet. ad hoc-Bildg. ([?] Umdeutg.) nb. οὐλόποδ' (s.d.) in relig. Kontext (Kultaition): h. Merc. 137 (Hermes) ἐπὶ δὲ ξύλα κάγκαν' ἀείρας ' οὐλόποδ' -α πυρὸς κατεδάμνατ' (s.d. B 13) ἀϋτμῇ, s. Radermacher, Hermesh., A.-H.-S., Càssola z.St.; stilist. vgl. etwa express. 'm. Haut u. Haar', andrers. polares (Ψ 169) ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς; zum Ausdr. (Verdoppelg. der Totalität) vgl. z.B. (I 154⁺) πολύρρηνες πολυβοῦται ', andrers. die doppelte Neg. 1. VH: (Θ 178) ἀβλήχρ' (s.d. E m. Lit.) οὐδενόσωρα, (h. Merc. 80) ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα, (α 242) οἴχετ' ἄιστος ἄπυστος, (h. Cer. 200) ἀλλ' ἀγέλαστος ἄπαστος, ferner Xenoph. fr. 24D. (wo 3× Anapher von οὖλος) u.a., dazu Fehling, Wiederholungsfiguren 247. 236. 204 u.ö. H. W. Nordheider

οὐλόμενος [4ⁱ, 10°, 3ᴴ, 1ʰ] E Aor. Ptz. zu ὄλλυμι; οὐ- MD, s. Wyatt, Metr. Length. 63 + A. 15

F -(ε) 2°; Ntr. -ον 3, -ων 1; -η 1, -ης 6, -ῃ 1, -ην 4 M 1 [⏑̄⏑⏑] -(ε) Ξ 84, ρ 484 2 [⏑̄⏑⏑⏑̄] -η/ης/ην (ῆ⁺ ...) T 92 / σ 273, ρ 474 / ≅ ρ 287, A 2, E 876; -ης πενίης Th. 593; -ον h. Ven. 246; -ων, τὰ λ 555 [⏑̄⏑⏑⏑̄] -ης/ῃ + Subst. ο 344, λ 410; -ην πενίην Op. 717; Subst. + -ον (τὸ ...) κ 394, Th. 225 [⏑̄⏑⏑⏑̄] -ης ἀλόχοιο δ 92, ω 97

Σχ sch. min. P. Mich. 1588, P. Berlin inv. 5014 u. P. Achmîm 2 zu A 2: ὀλεθρίαν

B einers. *Unheil bringend,* andrers. *verwünscht* (*mit Unheil beladen* ~ ὄλοιο, s. Leaf zu A 2), beide Bed. gehen (bes. in emphat. dir. R.) ineinander über; bei Hom. dir. R. außer A 2, κ 394; oft im Enjb. (s. Erbse, Beitr. Verst. Od. 180 f.) am VA m. folgender Explikation (einers. ἄλγε' ἔθηκε A 2, βλάπτουσ' T 92, κακὰ δίδωσι ρ 287⁺, ἀήσυλα μέμηλεν E 876, πῆμα θέσαν λ 555, andrers. τῆς τε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα σ 273); nb. (in 2:) καματηρόν, θυμοφθόρον, (4:) ἄφρονα. – Wortf.: s. κακός, οὖλος/ιος, ὀλο(ι)ός, ὀλοόφρων (m. Wortf.), ὀλέθριος, ὀλεσήνωρ 1 von göttl. Mächten, die den Menschen schädigen, ins Verderben stürzen A 2 μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος ' -ην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε (Διὸς βουλή) T 92 (Ag.:) „Ἄτη, ἣ πάντας ἀᾶται, ' -η (κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει βλάπτουσ' ἀνθρώπους, πέδησε, ἄσατο") 2 entspr. von Γ/γῆρας, πενίη⁴ʰ, die den Menschen schwächen Th. 225 (Νὺξ) Ἀπάτην τέκε καὶ Φιλότητα ' Γῆράς τ' -ον, καὶ Ἔριν τέκε καρτερόθυμον h. Ven. 246

(Aphr. zu Anch.: „σε γῆρας ἀμφικαλύψει νηλεές) -ον καματηρόν, ὅ τε στυγέουσι θεοί περ" Th.593 (γυναῖκες πῆμα) -ης πενίης οὐ σύμφορον, ἀλλὰ κόροιο Op.717 μηδέ ποτ' -ην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ ' τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν 3 vom Magen, dessen Bedürfnisse den Menschen in Schwierigkeiten u. Erniedrigungen bringen ρ 287 (Od.:) „γαστέρα δ' οὔ πως ἔστιν ἀποκρύψαι μεμαυῖαν, ' -ην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσι " ≅ 474 (γαστέρος εἵνεκα λυγρῆς) ο 344 (Od.:) „ἀλλ' ἕνεκ' -ης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν ' ἀνέρες" 4 von Ath., Klyt., die *Unheil anrichten* Ε 876 (Ares über Ath.:) „ἄφρονα κούρην ' -ην, ᾗ τ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μέμηλεν" Gattenmörderin: δ 92 (Men.: „den Ag.) ἄλλος ἔπεφνε ' λάθρῃ, ἀνωϊστί, δόλῳ ‹-ης ἀλόχοιο›" ω 97 (Ag.:) „μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον ' Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ ‹ › " λ 410 (Ag.:) „ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε μόρον τε ' ἕκτα σὺν -ῃ ἀλόχῳ", Opp. (Φ 460+) αἰδοίης ἀλόχοισι ', (ο 356) ' κουριδίης τ' ἀλόχοιο 5 von *Unheil bewirkenden* Sachen κ 394 (den Gef.) τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσε ' φάρμακον -ον (der Kirke) λ 555 (Od. zu Aias:) „χόλου εἵνεκα τευχέων ' -ων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισι" 6 *verwünscht* (*mit Unheil beladen*, s. Expl. σ 273) Ξ 84 (Od. tadelt den mutlosen Ag.:) „ -(ε), αἴθ' ὤφελλες ἀεικελίου στρατοῦ ἄλλου ' σημαίνειν, μηδ' ἄμμιν ἀνασσέμεν" ρ 484 (Freier tadeln Antin.:) „Ἀντίνο', οὐ μὲν κάλ' ἔβαλες δύστηνον ἀλήτην. ' -(ε) (der Fremde ist viell. e. Gott") σ 273 (Pen.: „ὅτε) στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει ' -ης ἐμέθεν, τῆς τε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα"

D Hes. fr. 58,15 suppl. κήδεά τ' οὐλομέν[ας τ' ἔριδας 28

H. W. Nordheider

οὖλον adv. [2i] **Σχ** sch. D *P* 756: -ον κεκλήγοντες· ὀξὺ βοῶντες. ἢ πυκνόν

B probl.: im Gl. vom kreischenden Angstgeschrei fliehender Vögel = Gr. *P* 756. 759 τῶν δ' ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν ' -ον ‹κεκλήγοντες› ὅτε προΐδωσιν ἰόντα ' κίρκον, ὅ τε σμικρῇσι φόνον φέρει ὀρνίθεσσιν, ' ὣς ἄρ' ὑπ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι κοῦροι Ἀχαιῶν ' -ον ‹ › ἴσαν, λήθοντο δὲ χάρμης (vgl. ὀξέα ‹ › + *M* 125+), unbefriedigende Deutg. (zu οὖλος II): *verworren (dicht, wiederholt) durcheinander schreiend* (s. Übers. Hampe), *woolen cry being ... thick and confused like wool* (Stanford, Metaphor 53; s.a. Edwards, Iliad z.St.); Ggt. wäre z.B. λιγύς; wohl eher zu οὖλος III, ὀλοός (s. LSJ m. späteren Deutungen), aber nicht vom 'verderbenbringenden' ('destructive') Schrei des Angreifers (vgl. z.B. ὄσσοντο δ' ὄλεθρον [s. dd., probl.] β 152), sondern vom 'death cry' der Opfer: *tödlich (voll des Verderbens), entsetzlich*; Disk. bei Kaimio, Characterization 65 f.

H. W. Nordheider

οὐλόποδ(α) [1a] hapax (HG zu οὖλος I) etwa *ganzfüßig*, d.h. *die ganzen Füße, alles was an Füßen da war* (subst.), ausgefallene ad hoc-Bildg. nb. οὐλοκάρηνα (s.d.) h. Merc. 137 (Hermes) ἐπὶ δὲ ξύλα κάγκαν' ἀείρας ' -ποδ' οὐλοκάρηνα πυρὸς κατεδάμνατ' ἀϋτμῇ, s. A.-H.-S., Càssola z.St.

H. W. Nordheider

οὖλος I [2o, 1b] **E** < **sólṷo-*; att. Form ὅλος; verw. m. ved. *sárva-* u. lat. *salvus*, s. Mayrhofer, EWAia II 711, s. οὖλε, οὐλοκάρηνα, -ποδ'

Σχ sch. D *B* 6: καὶ τὸν προσηνῆ καὶ τὸν ὁλόκληρον (sc. -ον ἄρτον) **L** Buttmann, Lexil. I 183 ff.; Bechtel, Lexil. 256 ff.; Biraud, in: Hommage Braun, Public. Fac. des Lettres Nice 56, 1990, 85 ff. (Vgl. m. πᾶς)

B *ganz* von Zeitspanne: ω 118 (Ag.:) „μηνὶ δ' ἄρ' (δ' ἐν Arist.) -ῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον, ' σπουδῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα" *in einem vollen Monat (in nicht weniger als ...)*, nb. (räuml.) πάντα: viel Zeit u. Raum mußten bewältigt werden, um Od. zu gewinnen; vgl. μῆνα δὲ πάντα (κ 14, μ 325), ἐνιαυτὸν ἅπαντα (ο 455), andrers. μῆνα γὰρ οἶον (ξ 244) von *ganzen* (ungeteilten, s. μέρος, μοῖρα) Stücken: ρ 343 (Tel. für den Bettler) ἄρτον τ' -ον ἑλὼν ... ἐκ κανέοιο ' καὶ κρέας, ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον ἀμφιβαλόντι, Größe der Portionen (~ Großzügigkeit, Gastfreundschaft), dagg. 'gerolltes Brot' (s. Lit. bei Wackernagel, Verm. Beitr. 5) h. Merc. 113 Ἑρμῆς ... πῦρ τ' ἀνέδωκε. ' πολλὰ δὲ κάγκανα κᾶλα ... ἐνὶ βόθρῳ ' -α λαβὼν ἐπέθηκεν ἐπηετανά, werden auf das angemachte Feuer nachgelegt (s. Buttmann [L]). – Wortf. s.v. πᾶς

H. W. Nordheider

οὖλος II [3i, 8o] **E** < **ṷol-* (Suffix?); zu εἰλέω I; s. ἴουλος, οὐλοκάρηνα u. -ποδα; zu dt. *Wolle* u. lat. *lāna* s. Chantraine, Dict. II 637 s.v. λῆνος u. Oettinger, MSS 53, 1992, 150

F -ων 1; -η 1, -ην 1, -ας 8 **M 1** [1-] -ας ἧκε κόμας ζ 231 = ψ 158 **2** [-1] -η *K* 134; χλαῖναν+ (τ' ἐνθέμεναι) ... -ην/ας τ 225 / Ω 646 = δ 299 = η 338; χλαῖνας -ας δ 50 = ρ 89 ≅ κ 451 [-2] χλαινάων ... -ων τε Π 224 – *F*-Wirkg. Ω 646+

Σχ sch. D *B* 6: καὶ τὴν τῶν τριχῶν διαστροφήν, *K* 134: τριφερή. ἢ ἁπαλή

B von (1) Wollstoffen u. (2) Kopfhaar: entweder *(gedreht:) zottig, kraus, gelockt* od. *(zus.gedrängt:) dicht* (s. Frisk s.v., Odyssey zu ζ 231). – Wortf.: s.v. λάσιος sowie πυκνός, δινωτός?, s.a. εἰλόμενος (εἰλέω) **1** *K* 134 (Nestor kleidet sich an) χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν ' διπλῆν ἐκταδίην, -η δ' ἐπενήνοθε λάχνη (s.d.) τ 225 (Od. zu Pen.:) „χλαῖναν πορφυρέην -ην ἔχε δῖος Ὀδυσσεύς, ' διπλῆν (περόνῃ") δ 50 (Gäste nach Bad) ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας -ας βάλον ἠδὲ χιτῶνας = ρ 89 ≅ κ 451 ([καλάς v.l.] cf. 365) Ω 646 (Ach. läßt für Priam. Bett machen) στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, ' χλαίνας τ' ἐνθέμεναι -ας καθύπερθεν ἔσασθαι = δ 299 = η 338, s. Laser, Arch. Hom. P 12 Π 224 (Ach.s χηλός, τήν οἱ Θέτις θῆκ') ἐὺ πλήσασα χιτώνων ' χλαινάων τ' ἀνεμοσκεπέων -ων τε ταπήτων **2** ζ 231 (Ath. machte den Od.) μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα, κὰδ δὲ κάρητος ' -ας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας *volles Haar, Ringellocken?* (s. Odyssey z.St.) = ψ 158

D h. Merc. 238 ci. οὔλῃ σποδός (ὕλης σπ., ὁλόσπ. codd.)

H. W. Nordheider

οὖλος III [5i] **E** zu ὄλλυμι, s. Chantraine, Dict. 837; nb. οὔλιος, ὀλοός; s.a. adv. οὖλον

F -ος 2, -ε 1, -ον 2 **M** [2⏑] -ε Ὄνειρε *B* 8 [2⏑] -ος Ἄρης / ἀνήρ *E* 461, Φ 536 [2⏑] -ον Ὄνειρον / Ἄρηα *B* 6, *E* 717 – *B* 6. 8, Φ 536 Hiat

Σχ sch. D *B* 6: -ον ὄνειρον· νῦν τὸν ὁλέθριον. δηλοῖ δὲ καὶ τὸν προσηνῆ. καὶ τὸν ὁλόκληρον ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φησὶν '-ον ἄρτον ἑλών' (ρ 343). δηλοῖ δὲ καὶ τὴν τῶν τριχῶν διαστροφήν, -ον δὲ ὄνειρον οὐκ αὐτὸν ὁλέθριον ὄντα ἀλλὰ τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ πεμπόμενον. ἢ -ον τὸν ὑγιῆ, ὥσπερ λέγεται οὐλὴ τραύματος. σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τὸ ὑγιαίνειν, ὡς ἐν ἐκείνῳ· 'οὖλέ τε καὶ μάλα χαῖρε. θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν' (ω 403) **L** A. L. H. Kessels, Studies on the Dream in Gr. Lit., Diss., Utrecht 1973, 24 ff.

B *Verderben bringend*, nb. οὔλιος u.a. ὄλλυμι-Abl. (die metr. suppl., s. ὁλέθριος, ὁλο(ι)ός m. Wortf., ὁλοφώϊος?); 3× dir. R.; vom Traum (vgl. *B* 22+ θεῖος Ὄνειρος m. kons. Anl.): *B* 6 (Zeus' βουλή) πέμψαι ἐπ' ... Ἀγαμέμνονι -ον Ὄνειρον (4 μερμήριζε [Zeus], ὡς ὀλέσῃ δὲ πολέας Ἀχαιῶν) (Abwandlg. der Formel zum Vok. trotz Hiat:) *B* 8 (Zeus:) „βάσκ' ἴθι, -ε Ὄνειρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν",

kein gener. Epith. eines allg. Traumgottes, sondern von der in dieser Sit. gewünschten Funktion eines spez. Traumes (4 *ὡς ὀλέσῃ*, s.o. Schol. z.St.: *τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ πεμπόμενον*; Kessels [L] 27ff. m. Übersicht über die bisherigen Deutungen: 'täuschend', 'von ganzer Kraft', 'vergänglich', *ἐναργής*, 'with curly hair') von Ares (vgl. *οὔλιος Ἄρης* am VE u.a. Epith. s.v. *Ἄρης* G): *E* 461 *Τρῳὰς δὲ στίχας -ος Ἄρης ὤτρυνε* 717 (Hera:) „*εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν -ον Ἄρηα*" von Ach. (vgl. *ὀλοῷ Ἀχ.* *Ω* 39 u. zur Sit. [Eindringen in die Stadt] *πτολίπορθος* [auch von Ares], *ῥηξήνωρ*, andrers. Hektor wie *οὔλιος ἀστήρ* *Λ* 62): *Φ* 536 (Priam.:) „*δείδια γὰρ μὴ -ος* (*οὗτος* PAnt. 166) *ἀνὴρ ἐς τεῖχος ἅλῃται*"

D Hes. fr. 25,21 suppl. *φάρμακον ρ[ὖλον* (vgl. *κ* 394 *φάρμ. οὐλόμενον*) v.l. *B* 22 (*θεῖος Ὄνειρος* vulg.)

H. W. Nordheider

οὐλοχύται [4ⁱ, 3°] E subst. Verbaladj., im VG *οὐλαί*, im HG *χέω*, s. Risch § 75c, Schwyzer I 439; kult. t.t.; andere Deutg. (m. *οὖλος* I) 'heile, ungeschrotete Gerste', s. *Σχ* u. späteren Gebr.

M [⏑⏑⏑] *-ας* *γ* 445, *δ* 761 [⏑⏑⏑] *καὶ -ας ἀνέλοντο / προβάλοντο* *A* 449, *B* 410 / *A* 458 = *B* 421 = *γ* 447

Σχ sch. D *A* 449: *-ας· οὐλάς. ἐστὶ δὲ κριθαὶ μετὰ ἁλῶν μεμιγμέναι, ἃς ἐπέχεον τοῖς ἱερουγουμένοις ζώοις πρὸ τοῦ θύεσθαι, ἤτοι πολυπληθείας χάριν, ἢ μνήμην ποιούμενοι τῆς ἀρχαίας βρώσεως* (It. Thphr. hätten die Menschen urspr. ungemahlenes [*σώας*] Korn gegessen, *ὅθεν οὐλὰς αὐτάς φησιν ὁ ποιητής*), *A* 458: *νῦν τὰ κανᾶ*, *B* 410: *τὰς κριθάς*

L Buttmann, Lexil. I 191ff.; A. Th. Sverdsjö, Progr. Gymn. Riga 1834; Stengel, Opferbräuche 13ff. 31f.; Casabona, Voc. d. sacrifices 283f.; Burkert, GRBS 7, 1966, 107 (danach Odyssey zu *γ* 445); ders., GrR 102ff.

B *(gestreute) Gerstenkörner (Gerstenstreuung, -schüttung)* (1) beim Rinderopfer, (2) Ausn. *δ* 761; meist formelh. als Obj. zu *ἀνέλοντο*, *προβάλοντο* (paratakt. zu *χερνίψαντο*, *χέρνιβα κατήρχετο*): werden von den Opfernden aus Korb (s. *οὐλαί* *γ* 441) auf-, an sich genommen u. nach vorn (auf Opfertier, Altar) geworfen; also 'dynamisiert' (Verbaladj.) vom Vollzug der Handlg.: *Gerstenstreuung*, während die im Korb getragene Gerste (*γ* 441) *οὐλαί* heißt; zum Ritus erstarrte Handlg., deren urspr. Funktion (Aggression, Fruchtbarkeitsmagie? später kathart., s. *Σχ*, L) wohl nicht mehr verstanden wurde 1 beim Rinderopfer *A* 449. 458 (Od. in Chryse) *ἑκατόμβην ' ἑξείης ἔστησαν ... ' χερνίψαντο δ' ἔπειτα καὶ -ας ἀνέλοντο* (*προβάλοντο* v.l.) ' 8 vv. ' ⌊*αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο καὶ -ας προβάλοντο*⌋ *B* 410. 421 (402 *βοῦν ἱέρευσεν Ἀγ.*) *βοῦν δὲ περιστήσαντο καὶ -ας ἀνέλοντο* ' 10 vv. ' ⌊ ⌋ (*ἀνέλοντο* v.l.) *γ* 445. 447 (441 *ἔχεν οὐλὰς ἐν κανέῳ*) *χέρνιβά τ' -ας τε κατήρχετο* (Nestor), *πολλὰ δ' Ἀθήνῃ ' εὔχετ' ἀπαρχόμενος ... ' ⌊ ⌋* (*ἤλασεν*) 2 singulär *δ* 761 (Pen.) *ἐν δ' ἔθετ' -ας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ* (um Tel.' Rettg.), unklar, was sie dann m. der Gerste tut: Ausstreuen entspr. Wein-Libation? ansch. ad hoc-Erfindg. des Dichters, s. Odyssey z.St.

H. W. Nordheider

Οὔλυμπος s. *Ὄλυμπος*

οὐμιλίη s. *ὁμιλίη*

οὖν L 1 allg.: O. C. F. Rost, Über Abl., Bed. u. Gebr. d. Partikel *οὖν*, Gotha 1859; Bäumlein, Partikeln 173–98; Monro, H. Gr. 319; H. Browne, Handbook of Hom. Study, 2. Aufl., London 1908, 74; Navarre, REA 10, 1908, 293–335; J. Reynen, Die Partikel *οὖν* bei Homer, Diss. Hamburg 1952 (Neubearbeitg.: Gl. 36, 1957/58, 1–47; 37, 1958, 67–102 u. 182–204); Denniston, GP 415–48; Wace-Stubbings, Companion 176 2 Etym.: Schulze, QE 174 A.3; Smyth, Ionic 224 u. 618f.; B. Th. Koppers, Negative Conditional Sentences, Diss. Utrecht o. J., 32f.; Frisk II 445; Lee, AJPh 88, 1967, 55 A.13 (zustimmend Szemerényi, Gn. 49, 1977, 7 = Scripta minora III 1600); J.-P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée grecque archaïque, Bd. 1, Paris 1976, 12 3 Zur Dialektform *ὦν*: A. Fick, Die hom. Odyssee in d. urspr. Sprachform wiederhergestellt, Göttingen 1883, 3; Smyth a.a.O. (in 2) 189f.; Wackernagel, Unt. 22f. 4 Zu einzelnen Verbindungen u. Stellen: Wackernagel, Synt. II 174 (*T* 94); Zucker, Gn. 13, 1937, 67f. (*μὲν οὖν*); Bolling, Lang. 30, 1954, 274f. (*T* 94); Reynen, H. 85, 1957, 130 (*ἐπεὶ οὖν* *ρ* 226, *σ* 362); Ruijgh, Elément achéen 66 (*μὲν οὖν*); Richardson 160 (*μὲν οὖν* h. Cer. 33); ders. 237 (*οὔτ' οὖν ... οὐ* h. Cer. 236)

Stellen s. Gehring u. Hofinger Nachträge: Hes. fr. 26,10 (dub.); 35,2; 135,1 (dub.); Cat. 88,11 Trav. (dub.); c. Naup. fr. 2,1 p. 146 Dav.; PSI 1386,24; v.l.: *Θ* 374, *I* 68. 551, *K* 296, *Σ* 243, *δ* 551 (PSI, inv. CNR 66 u. 67), *υ* 189, *φ* 126, *ψ* 264, *ω* 205, Th. 277, Op. 770, Sc. 282. 298 (Rzach, ed. mai.); ci.: Op. 485 (Rzach, ed. mai.), Sc. 296 (Rzach, ed. mai.)

G. Markwald

οὕνεκα s. *εἵνεκα*

οὔνομα s. *ὄνομα*

οὐραῖ(ος) [1ⁱ] (zu *οὐρή*, s. Risch § 45a) *zum Schweif gehörig, Schwanz-* (sch. D ad l.: *τῆς οὐρᾶς*) *Ψ* 520 (im Vgl.: *ὅσσον τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, τοῦ*) *ψαύουσιν ἐπισσώτρου τρίχες ἄκραι* ' *-αι* (so weit war Men. vom Wagen des Antil. entfernt)

V. Langholf

Οὐρανίδης [2ᴴ] *Uranide, Kind des Uranos*, vgl. *Οὐρανίωνες* B II, jew. VA (*Οὐρανίωνες* nur VE) Th. 486 *τῷ δὲ* (dem Kronos) *σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν* (Rhea) ' *-δῃ μέγ' ἄνακτι, θεῶν προτέρων βασιλῆι* 502 *λῦσε δὲ* (Zeus) *πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ὑπὸ δεσμῶν*, ' *-δας, οὓς δῆσε πατὴρ ἀεσιφροσύνῃσιν*

M. Schmidt

Οὐρανίη [3ᴴ, 1ʰ] I eine der neun Musen, N. viell. urspr. Patron. (vgl. West zu Th. 78) Th. 78 (in Liste), Hes. fr. 305,1 (M. des Sängers Linos) II Okeanide (in Listen) Th. 350 (*θεοειδής*), h. Cer. 423

M. Schmidt

οὐράνι(ος) [1ʰ] *himmlisch*, wie *οὐρανίωνες* (s.d.) Beiw. zu *θεοί* zur Beschr. der Götter als Gesamtheit h. Cer. 55 (Hek. zu Dem.:) „*τίς θεῶν -ων ἠὲ θνητῶν ἀνθρώπων* ' *ἥρπασε Περσεφόνην*", zur Ggüberstellg. s. *θεός* B 1a. – A b 1.: *ἐπ-*, *ὑπουράνιος*, *οὐρανίωνες*

M. Schmidt

οὐρανίωνες, Οὐρανίωνες [8ⁱ, 3°, 5ᴴ, 1ʰ] E denom. zu *οὐράνιος* (kein Patron., vgl. Hoekstra, Odyssey zu *ν* 41)

F *-ες* 8, *-ων* 9 M nur [⏑⏑⏑×] *ἅ οἱ/τά μοι* ⌊*θεοὶ -ες*⌋ *P* 195, *ν* 41; ⌊ ⌋ *A* 570, *Ω* 612, *η* 242 = *ι* 15; *-ες* *Ω* 547, Hes. fr. 43a, 53; *-ων* *E* 373 = *Φ* 509, *E* 898, *Φ* 275, Th. 461. 919. 929 = Hes. fr. 343,3; h. Cer. 408

Σχ sch. D *A* 570: *οἱ ἐν οὐρανῷ κατοικοῦντες*, *E* 373: *τῶν ἐν οὐρανῷ οἰκούντων θεῶν. ἢ ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ τὸ γένος ἐχόντων*, 898: *τῶν Τιτάνων νῦν*

B I *die Himmlischen* = d. Götter (m. Ausn. der unterird. Götter, aber meist nicht distinktiv verwendet) als Gesamtheit (Th. 919 u. 929: *πάντες*) bzw. d. aktuell tätigen, ins Leben der Menschen eingreifenden; h. Cer. 408 komplem. m. Zeus; keine auffällige Verwendungsweise ggüber *θεός* u.a., zu theol. Aus-

sagen s. s.v. θεός; Subst. od. (nur bei Hom.) Adj. zu θεοί, bei Hom. auch in Reden (von Menschen u. Göttern). – Beiw.: nur ἀγαιός (Th.461) . – Wortf.: ἀθάνατος (Th.461 im Kontext synon.), ἐπουράνιος, θεά / θέαινα / θεός (θεοὶ αἰὲν ἐόντες, ῥεῖα ζώοντες), μάκαρες, Ὀλύμπιος, οὐράνιος (nur h.Cer.55), vgl. (οἳ) οὐρανὸν εὐρὺν / Ὄλυμπον / Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιν^, bzw. ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ u.a. (vgl. s.v. Ὄλυμπος G); ἀθανάτων / θεῶν / μακάρων γένος, φῦλα (vgl. θώκους, βουλήν) θεῶν **11** Adj. zu θεοί (metri causa nur Nom.) *A* 570 ὄχθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς ⌊θεοὶ -ες⌋ *P* 195 ἅ (Rüstung) οἱ (dem Ach.) ⌊ ⌋' πατρὶ φίλῳ ἔπορον *Ω* 612 τοὺς δ' ἄρα (Kinder d. Niobe) τῇ δεκάτῃ θάψαν ⌊ ⌋ *η* 242 (Od.:) „πολλὰ (sc. κήδε') δόσαν ⌊ ⌋" = *ι* 15 *ν* 41 (Od.:) „πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι ⌊ ⌋' ὄλβια ποιήσειαν" **12** als Subst. Nom.: *Ω* 547 (Ach. zu Priam.:) „τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον -ες" Hes.fr.43a,53 οὔ οἱ δοῖεν Γλαύκῳ γένος -ες ' ἐκ Μήστρης καὶ σπέρμα μετ' ἀνθρώποισι λιπέσ[θαι Gen. (part. od. nach Präp.): *E* 373 (Dione zu Aphr.:) „τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε ... -ων ' μαψιδίως" = *Φ* 509 (Zeus zu Art.) *Φ* 275 (Ach. klagt:) „ἄλλος δ' οὔ τις μοι τόσον αἴτιος -ων, ' ἀλλὰ φίλη μήτηρ" Th.461 (Kronos vertilgt Kinder) ἵνα μή τις ἀγαυῶν -ων ' ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχοι βασιληΐδα τιμήν 919 (Leto gebiert Ap. u. Art.) ἱμερόεντα γόνον περὶ πάντων -ων 929 (Hera gebiert den Heph.) ἐκ πάντων παλάμῃσι κεκασμένον -ων = Hes.fr.343,3 h.Cer.408 (Perseph. zu Dem.: „Hermes kam) πὰρ πατέρος Κρονίδαο καὶ ἄλλων -ων" **II** EN: *Uraniden* = die von Zeus u. den olympischen Göttern abgelöste u. in den Tart. verbannte Göttergeneration der Kinder des Uranos (vgl. s.v. θεός B3b), , dafür sonst Οὐρανίδης, Τιτῆνες u. (nb. genealog. Umschreibungen) οἱ ἔνερθε θεοί (*Ξ* 274), ἐνέρτεροι (*O* 225), θεοί ὑποταρτάριοι (*Ξ* 278f.), θεοί πρότεροι (Th.486), vgl. sch. *O* 225a *E* 898 (Zeus zu Ares: „wärest du eines and. Gottes Kind) καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος -ων" *tiefer* (s. ἔνεροι) *als die Uraniden*, vgl. *Θ* 478ff. u. Th.716ff. (zur Geschichte der Erkl.: sch. *E* 898a. b. c, Ameis-H., Anh., Leaf u. Kirk, Iliad z.St.) M.Schmidt

οὐρανόδεικτος [1ᵇ] *am Himmel sichtbar* h.32,3 (Text probl., s. ἑλίσσω B3) ἧς ἄπο (Mond) αἴγλη γαῖαν ἑλίσσεται -ος ' κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο (V.5 αἴγλης λαμπούσης), vgl. s.v. οὐρανός B1c M.Schmidt

οὐρανομήκης [1ᵉ] *himmelhoch*, Beiw. von Fichte od. (ἀπὸ κοινοῦ) von Erle, Pappel u. Fichte *ε* 239 δένδρεα μακρὰ πεφύκει (auf Ogygia), ' κλήθρη τ' αἴγειρός τ' ἐλάτη τ' ἦν -ης (= 64ᵐ), vgl. *Ξ* 287f. (αἰθέρ' ἵκανε) u. s.v. οὐρανός I B2 (Himmel als Höhe); hom. hapax, doch vgl. Stesich.fr.26 (= POxy.3876),34 suppl. p.312 Dav. – Wortf.: s. μακρός B1aβ M.Schmidt

οὐρανός, Οὐρανός [68ᵍ, 45ᵉ, 44ᵈ, 12ᵇ, 4ᵉ] **E** nach Wackernagel u.a. umstritten; viell. verw. m. ved. *varṣ-* 'regnen' u. gr. οὐρέω 'urinieren' (s.d.), dann entweder 'Befeuchter' od. 'Befeuchtg.', s. Mayrhofer, EWAia II 522f. u. Chantraine, Dict. 839; diskutiert wird ferner Vbd. m. ved. *Váruṇa-*, s. Mayrhofer, EWAia II 516 u. zuletzt Dunkel, Sprache 34,1 (1988–1990), 3f. – Abl.: οὐρανόδεικτος, οὐρανομήκης, οὐράνιος, Οὐρανίη, Οὐρανίδης

F -ός 24, -οῦ 28, -ῷ 9, -όν 81, -όθεν 26, -όθι 1 Prosaref. 4 **M 1** dreis. [⏑⏑] -ός Th.159; -οῦ *T* 351, *υ* 357; -ῷ ἐστήριξε *Δ* 443; -ῷ Th.133; -ὸν εἰσανιών / εἰσανιδών *H* 423, Th.761 / *Π* 232, *Ω* 307; -ὸν ἐς πολύχαλκον *E* 504, *γ* 2; -ὸν ἀστερόενθ' Th.127; -όν Op.610 [⏑⏑] -ῷ *Θ* 555; (δ') -ὸν ἵκε(ν) *A* 317, *P* 425, *T* 362; -ὸν εὐρύν *O* 192, Th.517 [⏑⏑] τόδε / τάδε / ὅτε ⌊γαῖα καὶ -ὸς εὐρὺς⌋ ὕπερθε *O* 36 = *ε* 184 ≅ h.Ap.84 / Th.702; ⌊ ⌋ ὕπερθεν h.Ap.334 ⌊ ⌋ ἔτικτεν Th.45; καὶ ⌊-ὸς εὐρὺς ὕπερθε⌋(ν) Th.110. 840; πᾶς δ' h.Cer.13; ⌊μέγας -ὸς⌋ Οὔλυμπός τε *E* 750 = *Θ* 394; ⌊ ⌋ *Φ* 388, Th.176. 208; ἀλλ' / καὶ -ὸς ἠδὲ θάλασσα *μ* 404 = *ξ* 302, Th.847; τά τ' -ὸς ἐστεφάνωται *Σ* 485, Th.382; ὅς *Θ* 16 ≅ Th.720, *λ* 316; ⌊γαίης τε καὶ -οῦ⌋ ἀστερόεντος *E* 769 = *Θ* 46, Th.463; ⌊ ⌋ ἐξεγένοντο Th.147 ≅ 154 = 421; ⌊ ⌋ Th.644; καὶ ⌊-οῦ ἀστερόεντος⌋ Th.106. 737 = 808. 891, h.31,3; ἀπ' ⌊ ⌋ *T* 130, *υ* 113 ≅ Hes.fr.30,13, Op.548; ἐξ ⌊ ⌋ *Z* 108; ⌊ ⌋ h.30,17; ἀστερόεντος ⌊ἀπ' -οῦ⌋ Th.414; ⌊ ⌋ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου Th.689; ⌊ ⌋ Th.820; -οῦ Ὠκεανόνδε h.31,16; -οῦ *E* 749 = *Θ* 393, *Z* 128 ≅ *η* 199; ⌊καὶ -ῷ⌋ ἀστερόεντι *Δ* 44; ⌊ ⌋ ἠδὲ θαλάσσῃ Th.427; -ῷ ἐστήρικτο h.Merc.11; -ῷ *X* 318, Th.71 = Op.111ᵉˣ; μέγαν -ὸν Οὔλυμπόν τε *A* 497; θεοῖσι, ⌊τοὶ/οἳ -ὸν εὐρὺν ἔχουσι⌋ *δ* 479 = *λ* 133 = *ψ* 280 ≅ Th.373, *π* 211; ἀθανάτοισι(ν), ⌊ ⌋(ν) *μ* 344, h.Ap.325; ἔοικε⁺ ⌊ ⌋(ν) *ζ* 243, *η* 209, *π* 200; δίδωσι⁺ ⌊ ⌋ *Y* 299, *α* 67; (ἦ μάλα) τις θεός ἐσσι / ἔνδον, ⌊ ⌋(ν) *ζ* 150 ≅ *π* 183 ≅ *τ* 40 ⌊ ⌋(ν) *Φ* 267, *δ* 378, *ε* 169, *ν* 55, *χ* 39; -ὸν ἀμφὶς ἔχουσι *α* 54; κλέος ⌊-ὸν εὐρὺν ἵκανε⁺⌋ *θ* 74, *τ* 108; ⌊ ⌋ *Φ* 522, *μ* 73; -ὸν εὐρύν *Θ* 74; εἰς ⌊-ὸν ἀστερόεντα⌋ *O* 371 = *ι* 527, *μ* 380; καὶ ⌊ ⌋ *T* 128, Th.470, h.Cer.33; πρὸς ⌊ ⌋ *λ* 17; ⌊ ⌋ Th.685; ἤϊξε ⌊πρὸς -όν⌋ *Θ* 364, *Ψ* 868, h.Ven.291; ⌊ ⌋ ἐστήρικται Th.779; καὶ -ὸν ἵκετ' ἀϋτμή *Ξ* 174; ἐν δ' -όν, ἐν δὲ θάλασσαν *Σ* 483; ἐς -όν *Ω* 97; -όν *Θ* 68 ≅ *δ* 400 ≅ *Π* 777, *ν* 269 [⏑⏑] -ὸς εὐρύς Th.679; ἰδὼν / ἰὼν εἰς ⌊-ὸν εὐρύν⌋ *Γ* 364 ≅ *Φ* 272, *H* 178 = 201, *T* 257 / *E* 867; ⌊ ⌋ *ε* 303, Th.746; ἀϋτὴ δ' ⌊-ὸν ἵκεν⁺⌋ *B* 153, *M* 338, *Ξ* 60; κλέος ⌊ ⌋ *Θ* 192, *ι* 20; σέλας δ' εἰς ⌊ ⌋ *Θ* 509, h.Ap.442; ⌊ ⌋ *B* 458, *ο* 329 = *ρ* 565; -ὸν εἴσω *Θ* 549, *Λ* 44, *Π* 364, Cat.94,8(?) Trav. **2** viers. [⏑⏑⏑] ⌊-όθεν⌋ καταβάς⁺ *Λ* 184, *P* 545, *ζ* 281, *υ* 31 ; ⌊ ⌋ πεδίονδε *Ψ* 189; ⌊ ⌋ *A* 195 ≅ 208, *ι* 145, Th.723, h.32,13 [⏑⏑⏑] ἐξ ⌊ ⌋ *P* 548, ἀπ' ⌊ ⌋ Sc.384; ⌊ ⌋ *Θ* 558 = *Π* 300, Op.242. 555 [⏑⏑⏑] ἐξ ⌊ ⌋ (πεδίονδε) *Θ* 19. 21; ἀπ' ⌊ ⌋ *Θ* 365, *Φ* 199, *λ* 18 ≅ *μ* 381; ⌊ ⌋ καταβαίνων Th.761 [⏑⏑⏑] ⌊ ⌋ *ε* 294 = *ι* 69 = *μ* 315; -όθι *Γ* 3; **Prosa:** Hes.fr.389; Th.Cycl. ap. Phot.Bibl.319 = Ep.Cycl.Test.1 p.13 Dav. (= Tit. Cycl.fr.2 p.17 Dav., s.d.); Tit.Cycl.fr.1A; Tit.Cycl. ap. Apollod.1,1,2 p.5 Ki. = Th.Cycl.Argum. p.9 Ber.

Σχ sch.D *Θ* 16: ... τὰ οὐράνια τρία διαστήματα ἔχει, ἀέρα μέχρι νεφελῶν, εἶτα αἰθέρα μέχρι τῶν φαινομένων, sch.Barn. *ζ* 45: ... ὁ δὲ -ὸς ὑφ' Ὁμήρου ἀπὸ τῶν νεφελῶν ἕως τοῦ κατηστερισμένου τόπου συνωνύμως αὐτῷ τῷ κατηστερισμένῳ καλεῖται, sch.min. P.Strassb. inv.33 u. P.Palau Rib.8 zu *A* 195: -όθεν· ἐξ ⌊οὐρανοῦ⌋, sch.D *A* 195: -όθεν· ἐκ τοῦ ⌊ ⌋, *Θ* 19: ἐξ -όθεν· περισσὸν τὸ ἐξ, *Γ* 3: -όθι πρό· πρὸ τοῦ -οῦ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ἀέρι

L L' bis L¹⁷ s. Ὄλυμπος L; [18]H. Berger, Myth. Kosmographie der Gr., Leipzig 1904; [19]Werner, F&F 33, 1959, 311–16; [20]Schmidt, Ph. 125, 1981, 1–24; [21]P. Vivante, The Epithets in Homer, New Haven 1982, 82ff.; [22]Lumpe, Art. 'Himmel', in: RLAC 15, 1991, 173ff.

B *Himmel* als Sachbez. (I) u. als EN (II). – Beiw.: für I u. II: ἀστερόεις, εὐρύς (vgl. L¹⁷ 221), ἠνεμόεις (h.Ven.291), μέγας, πολύχαλκος, σιδήρεος, χάλκεος, vgl. ὕπερθεν (vgl. L¹ 4f., L⁷ 100, L⁵ 105ff., L¹⁰); zu Nom. nur εὐρύς, zu Gen. u. Dat. nur ἀστερόεις; zur Verteilg. auf II. u. Od. s. Ὄλυμπος G

I *Himmel* (= *H.*) als Firmament/Himmelsgewölbe (1), als Höhe/Luftraum über der Erde (2), als Ort der Götter (3); Untersch. von 'Firmament' (1) u. 'Höhe' (3) nicht wissenschaftl., aber im allg. Sprachgebr. auch unabh. von physikal. Kenntnissen bis heute übl. (vgl. L⁴ 12); Untersch. von *H.* als Element u. Ort der Götter bei Wettergott Zeus aufgehoben, s.u. 1d **II** als Firmament; weder aus Beiw. noch aus Beschr. der Bew.

der Gestirne noch aus myth. Kosmographie (s.u. in b) eindeutig, ob *οὐ.* als flach (so West zu Th. 127: „the Greeks were unfamiliar with domes after the Myc. period", aber Natur u. Kultur boten immer Modelle f. Halbkugel) od. gewölbt (so L[1] 101, L[18] 13, L[7] 103 ff. 158, G.S. Kirk, J. Raven, M. Schofield, The Presocratic Philosophers, [2]Cambridge 1983, 10) gedacht – häufigstes Beiw. *εὐρύς* richtet sich auf Weite, Entfernungsangaben (s.u. in b) auf Höhe. Für beides viele Parallelen bei and. Völkern, auch im alten Orient (flach im sumerisch-babylonischen Weltbild [Lambert, in: Weltformeln der Frühzeit, hrsg. von C. Blacker u. M. Loewe, Düsseldorf 1977, 50. 59. 66 f.], gewölbt im Alten Testament [Gen. 1,7], vgl. L[22] u. allg. J. P. Verdet, Der *H.* (über der Luft) als festes Firmament gedacht (vgl. L[7] 104 f., L[19] 313 ff., Hainsworth, Iliad zu *Λ* 241), auch wenn Beiw. *πολύχαλκος* (*E* 504, *γ* 2), *χάλκεος* (*P* 425) u. *σιδήρεος* (*o* 329 = *ρ* 565) sich nicht (wie bei Details göttl. Architektur, vgl. West zu Th. 726) auf metall. Substanz (auch nicht auf Farbe, vgl. L[19]), sondern auf Unzerstörbark. u. Dauer od. (wie zu *ἦτορ* u.a.) auf Unerbittlichk. (des Schicksals od. göttl. Handelns) richten (vgl. L[1] 5, L[5] 147, S. West, Odyssey zu *γ* 2, Edwards, Odyssey zu *P* 424–5, Moulton, CPh 74, 1979, 283 f., anders u.a. Buchholz, Realien III, Ameis-H. zu *γ* 2, Stanford zu *o* 329, L[7] 101 ff.; vgl. L[17] 139 f.); *οὐ.* horizontal gleich groß wie Erde (vgl. Th. 126 *ἴσον ἑωυτῇ* u. Beiw. *εὐρύς* f. beide), bedeckt sie ganz (vgl. Th. 127. 176 f., vgl. L[7] 104); zur Unterscheidg. von *Ὄλυμπος* u. *αἰθήρ* s. s.vv. **1a** *οὐ.* als Teil der Welt, des Kosmos, meist nb. Erde u. Meer in drei- od. (m. and. Elementen) mehrgliedrigen Ausdrücken (Th. 702 polar zu Erde), vgl. dazu L[20] u. L[14]; meist in Sicht von Göttern od. im Kontext m. Göttlichem; vgl. *O* 36 u.a. in II (Aufzählg. von Schwurgöttern, die Elemente repräsentieren) u. h. 28,9 (Olymp anstelle *οὐ.* nb. Erde u. Meer) *Σ* 483 *ἐν μὲν* (auf Schild) *γαῖαν ἔτευξ'* (Heph.), *ἐν δ' -όν, ἐν δὲ θάλασσαν* (m. Sonne, Mond, Sternen), zur Art der Darst. auf Schild vgl. L[3] 4, L[20], Edwards z.St. Th. 110 (Musen, sagt) *ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο ' καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος ... ' ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ ⌊-ὸς εὐρὺς⌋ ὕπερθεν* 679 (bei Titanenschlacht) *δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων, ' γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' ⌊ ⌋ ' σειόμενος* (auch Ol. u. Tart. werden erschüttert) 702 (Schlachtenlärm) *ὡς ὅτε γαῖα καὶ ⌊ ⌋* (*Γαῖα καὶ Οὐ.* Solmsen, West) *ὕπερθε ' πίλνατο* 840 (Zeus donnert) *ἀμφὶ δὲ γαῖα ' σμερδαλέον κονάβησε καὶ ⌊ ⌋ ὕπερθε ' πόντος τ' Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης* 847 *ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ -ὸς ἠδὲ θάλασσα* h. Cer. 13 *πᾶς δ' ⌊ ⌋ ὕπερθε ' γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε καὶ ἁλμυρὸν οἶδμα θαλάσσης* (wegen Blumenduft) 33 *ὄφρα μὲν οὖν γαῖάν τε καὶ -ὸν ⌊ἀστερόεντ⌋α ' λεῦσσε θεὰ* (Perseph.) *καὶ πόντον ... ' αὐγάς τ' ἠελίου Δ* 44 (Hera:) „*ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ -ῷ ⌊ ⌋ι ' ναιετάουσι πόλεες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων*", vgl. *ὑπ' αἰθέρι P* 371 *μ* 404 (auf See) *οὐδέ τις ἄλλη ' φαίνετο γαιάων, ἀλλ' -ὸς ἠδὲ θάλασσα* = *ξ* 302, vgl. auch *E* 769 = *Θ* 46 in 3c **1b** *οὐ.* in kosmischer Geogr., mythol. Bilder z.T. m. Vorst. von *H.* als Sitz der Götter (s.u. 3) verbunden, vgl. *Ὄλυμπος* (nb. *οὐ.*) *T* 128 u. *βηλός* (*A* 591, *O* 23) *Θ* 19 (Zeus zu Göttern: „versucht es doch) *σειρὴν χρυσείην ⌊ἐξ -όθεν⌋ κρεμάσαντες* (alle daran zu ziehen") 21 *οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ⌊ ⌋ πεδίονδε ' Ζῆν'*, Zeus vorgestellt oben im *H.*, die Götter unten auf der Erde; V. 23 ff. spricht Zeus davon, daß er die Götter samt Erde u. Meer hochziehen u. die Kette am Zacken des Ol. anbinden würde, so daß alles schwebte, vgl. dazu s.v. *Ὄλυμπος* B 11 bα Abstand von *H.* u. Erde als kosmischer Maßstab: *Θ* 16 (Tart. ist) *τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω ⌊ὅσον -ός ἐστ' ἀπὸ γαίης⌋* Th. 720 (Zeus hält die Titanen gefangen) *τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς ⌊ ⌋* 723 *ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων ' -όθεν κατιών, δεκάτῃ κ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο*, zur Entferng. vgl. auch *A* 591–3 (Heph. von Zeus *ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο* geworfen, fiel einen Tag) u. *T* 130 f. (Ate, von Zeus vom *H.* [s.u. in 3] geworfen, erreicht die Erde *τάχα*) u. zum Zwischenraum zw. *H.* u. Erde vgl. *E* 769 u. *Θ* 46 (s.u. 3c) Atlas: *α* 54 *ἔχει* (hält) *δέ τε κίονας αὐτὸς ' μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ -ὸν ἀμφὶς ἔχουσι*, hier ohne Ortsangabe, vgl. aber V. 52 f. *ὅς τε θαλάσσης ... βένθεα οἶδεν* Th. 517 *-ὸν εὐρὺν ἔχει* (Atlas) *κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης, ' πείρασιν ἐν γαίης* (bei Hesperiden) ... ' *⌊ἑστηώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσι⌋* 746 *τῶν πρόσθ'* (= vor dem Haus der Nacht, das sich im/am Tart. befindet) ... *ἔχει* (*ἔχετ'* v.l.) *-ὸν εὐρὺν ' ⌊ ⌋ ' ἀστεμφέως*, zur Lokalisierg. s.u. zu 737, zur Herkunft des Bildes u. zum Untersch. zw. Hom. u. Hes. s. *Ἄτλας*, West zu Th. 517 u. S. West, Odyssey zu *α* 54, spekulativ L[11] 11 ff. Quellen des *H.s*: Th. 737 *ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ ταρτάρου ἠερόεντος ' πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ -οῦ ἀστερόεντος ' ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν* = Th. 808 *ἔνθα*, wie V. 734. 758. 767. 775 zur allg. Lokalisierg. am od. im Tart. (der sowohl unter wie am westl. Ende der Erde gedacht ist, vgl. West zu Th. 720–819), hier also der Ort im Weltall, wo *H.*, Erde, Meer u. Tart. zusammenkommen (= 'beginnen' od. 'enden', von Erde, *H.* u. Meer aus unten/außen, vom Tart. aus oben), vgl. V. 622 (vom Tart. als Ort des Gefängnisses der Hundertarmigen) *ἐν πείρασι γαίης* u. V. 727 f. *ὕπερθεν* (= über dem Tart. u. der Nacht) *γῆς ῥίζαι ... καὶ ... θαλάσσης*; 'dort' trägt auch Atlas den *H.* (s.o.), u. 'dort' wohnt Styx, deren Haus zum *H.* ragt (s. Th. 779 in 2) – zu den 'Toren des *H.s*' (*E* 749. 750) s.u. in 3cγ **1c** *οὐ.* als Ort, an dem sich Sonne, Mond (vgl. Beiw. *οὐρανόδεικτος* h. 32,3) u. Sterne (vgl. Beiw. *ἀστερόεις*) bewegen, vgl. *αἰθήρ* h. Cer. 70, h. 8,7 *H* 423 (*ἠέλιος*) *ἐξ ... Ὠκεανοῖο ' ⌊-ὸν εἰσανιών⌋* + Th. 761 *μ* 380 (Helios:) „*ἐγώ γε ' ... ἰὼν εἰς ⌊-ὸν ἀστερόεντα⌋*" *γ* 2 *ἠέλιος δ' ἀνόρουσε ... ' -ὸν ἐς πολύχαλκον λ* 17 *ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς ⌊ ⌋ Θ* 68 *ἦμος δ' ἠέλιος μέσον -ὸν ἀμφιβεβήκει* ≅ *δ* 400 ≅ *Π* 777, einf. Orts- als Zeitangabe (s. *μέσ(σ)ος* B 1 bβ), keine astronom. Definition (L[18] 18) *λ* 18 *ὅτ' ἂν ἄψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' -όθεν προτράπηται* ≅ *μ* 381 Th. 761 *-όθεν καταβαίνων* h. 31,16 *ἅρμα καὶ ἵππους ' ... πέμπῃσι δι' -οῦ ὠκεανόνδε υ* 357 (Theokl.:) „*ἠέλιος δὲ ' -οῦ ἐξαπόλωλε*", vgl. *Δ* 44 in 1a, sonst L[1] 20 ff. *ι* 145 *οὐδὲ σελήνη ' -όθεν* (*-όθι* v.l.?, cf. Ludwich ad l.) *προὔφαινε, κατείχετο δέ νεφέεσσιν* h. 32,13 *λαμπρόταταί τ' αὐγαὶ τότ' ἀεξομένης τελέθουσιν ' -όθεν* h. Merc. 11 *τῇ δ'* (der schwangeren Maia) *ἤδη δέκατος μεὶς -ῷ ἐστήριχτο Θ* 555 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἐν -ῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην ' φαίνετ' Σ* 485 (Heph. bildet auf Schild Erde, *H.*, Sonne u. Mond ab) *ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα, ⌊τά τ' -ὸς ἐστεφάνωται⌋* (*-ὸν ἐστεφάνωκε* Arist., *-ὸν ἐστήριχται* Zen.) (folgen Pleiaden, Hyaden, Orion u. Bär/Wagen) *m. denen der H. wie m. einem Kranz geschmückt ist/sich ... geschmückt hat* (vgl. Edwards, Iliad z.St.; L[13] 19 „which Ouranos encompasses like a diadem" postuliert f. *οὐ.* eine nirg. erkennbare Bed. 'Horizont') Th. 382 (Kinder der Eos) *ἄστρα τε λαμπετόωντα, ⌊ ⌋ X* 318 (Gl.: Abendstern) *ὃς κάλλιστος ἐν -ῷ ἵσταται ἀστήρ* Op. 610 *εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ ' -όν* **1d** *οὐ.* als Ort, von dem Tageszeiten u. Wettererscheinungen ausgehen, auch 'übernatürliche', oft Zeus handelnd (vgl. *O* 192), sonst nur Ap. (*Ψ* 189, keine normale Wolke), vgl. *ὑψόθεν Y* 57 u. Beiw. *ἠνεμόεις* (h. Ven. 291), hier meist ohne Beiw. (vgl. L[21] 11) *ε* 294 *ὀρώρει δ' -όθεν νύξ* = *ι* 69 = *μ* 315 *ν* 269 *νὺξ δὲ μάλα δνοφερὴ κάτεχ' -όν Θ* 558 (Gl.) *-όθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ, ' πάντα δὲ εἴδεται ἄστρα* = *Π* 300 *P* 548 (Gl.) *ἠΰτε πορφυρέην ἶριν θνητοῖσι τανύσσῃ ' Ζεὺς ἐξ -όθεν Π* 364 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ'*

ἀπ' Οὐλύμπου νέφος ἔρχεται -ὸν εἴσω ' αἰθέρος ἐκ δίης, ὅτε τε Ζεὺς λαίλαπα τείνῃ (vgl. Janko z.St. u. s.v. *Ὄλυμπος* B I 1 b γ) *Ψ* 189 *τῷ δ'* (Hektors Leichnam) *ἐπὶ κυάνεον νέφος ἤγαγε* (Ap.) ... ' *-όθεν πεδίονδε ε* 303 (Od. jammert:) *„οἴοισιν νεφέεσσι περιστέφει -ὸν εὐρὺν ' Ζεύς"* (zum Beiw. zur Verdeutlichg. des Handelns des Zeus vgl. L²' 83) Op. 548 *ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' -οῦ ἀστερόεντος ' ἀὴρ ... τέταται* 555 *μή ποτέ σ' -όθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ* Sc. 384 *ἀπ' -όθεν ψιάδας βάλεν* (Zeus) *αἱματοέσσας, ' σῆμα τιθεὶς πολέμοιο*, vgl. *Λ* 53 f. (Zeus schickt blutige Tautropfen *ὑψόθεν ἐξ αἰθέρος*), *Π* 459 (Zeus vergießt blutige Tropfen *ἔραζε*, vgl. dazu Janko, Iliad z.St.) *Φ* 199 (fürchtet) *Διὸς μεγάλοιο κεραυνὸν ' δεινήν τε βροντήν, ὅτ' ἀπ' -όθεν σμαραγήσῃ υ* 113 (Müllerin betet zu Zeus:) *„ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' ˹-οῦ ἀστερόεντος˺ ' οὐδέ ποθι νέφος ἐστί"* (zu V. 103 *ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου* s. *Ὄλυμπος* B I 1 b γ) Hes. fr. 30, 13 *σκληρὸν δ'] ἐβρόντ[ησεν ἀπ'] ˹ ˺ ']ον δή· ἐτ[ί]γαξε δὲ γαῖαν ἅπασαν. ' βῆ δὲ κατ' Ο]ὐλύμποιο* vgl. Th. 689 in 3 c α u. Zeus' Handeln vom *H.* aus (Op. 242, s. 3 b) **12** *H.* als Höhe (vgl. L' 102), als Endpunkt od. Richtg. (*Θ* 74 u. *Ψ* 868) von Bewegungen von der Erde (*Θ* 549 *ἐκ πεδίου* – Ausn.: *Ξ* 174 [vom Ol.], Th. 779 [von Unterwelt]) aus: sowohl allg. Luftraum über der Erde (z.B. *Ψ* 868) – dafür sonst *αἰθήρ* (s.d. B I 1. 10 u. vgl. Buchholz, Realien I 6;), vgl. *τὸ μεσηγύ* (h. Ap. 108) – als auch (meistens) Firmament (Beiw. *ἀστερόεις, εὐρύς, μέγας, σιδήρεος, χάλκεος*); 'Erreichen des *H.*s' stil. Steigerg. visueller, akust., sensorischer Eindrücke, auch bei Abstr. (Ruhm, Hybris) – dabei auch Assoz. an Götter im *H.* (vgl. in 3, bes. 3 d) mögl. (s. z.B. zu *A* 317 u. *Θ* 549, vgl. L³ 6, L⁵ 112) – u. f. Darst. überirdischer, göttl. Vorgänge (Ausschlag der Waage des Zeus, Größe der Eris, des Hauses der Styx, vgl. auch *λ* 316 in 3 a); vgl. *οὐρανομήκης, ὑπουράνιος* (*P* 675), *αἰθήρ* (s.v. B I 11. 12; aber Th. 697 *ἀέρα* zu lesen, s. Mondi, TAPhA 116, 1986, 41 ff.) u. *-ὸν εἴσω* (*Π* 364, s. 1 d). *οὐ.* im Akk. des Ziels (od. m. Präp. *εἰς/πρός*) überw. zu *ἱκάνω* (vgl. s.v. B I 1 b α). Sonst m. Sache, die zum *H.* gelangt, als Subj. zu *ἀείρω* (*Θ* 74), *ἀΐσσω* (*Ψ* 868), *λάμπω* (*Λ* 44 f.), *στηρίζω* (Th. 779), als Obj. von *πλήσσω* (*E* 504), *φέρω* (*Θ* 549); Sg. Dat. (zu *στηρίζω Δ* 443) u. Nom. (Subj. zu *σαλπίγξω Φ* 388) *A* 317 *κνίσῃ δ'* (vom Opfer) *˹-ὸν ἵκε˺ν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ Θ* 549 *κνίσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον -ὸν εἴσω* (zu den Göttern, aber 550–2, in denen die Götter den Fettdampf ablehnen, wohl unecht, vgl. L¹⁵ 11 u. Kirk z.St.) *E* 504 (Gr. wurden weiß) *κονισάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν ' -ὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων*, vgl. *Γ* 13 (*κονίσαλος ὤρνυτ'*) *Ξ* 174 *τοῦ* (sc. Heras Duftöl od. parfümierte Kleidg., vgl. Janko, Iliad z.St.) *καὶ κινυμένοιο Διὸς κατὰ χαλκοβατὲς δῶ ' ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ ˹ ˺ τ' ἀϋτμή*, Hera befindet sich auf Ol. *Φ* 522 (Gl.) *ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν εἰς -ὸν εὐρὺν ἱκάνει ' ἄστεος αἰθομένοιο* (folgt Erwähng. von Götterzorn), vgl. *Σ* 207 (*καπνὸς ἰὼν ... αἰθέρ' ἵκηται*) *B* 153 *ἀϋτὴ δ' ˹ ˺ν* = *M* 338[c1] = *Ξ* 60[c1] *P* 425 *σιδήρειος δ' ὀρυμαγδὸς ' χάλκεον -ὸν ἵκε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο*, Beiw. *χ.* 'hart' (vgl. Edwards, Iliad zu *P* 424–5, Moulton, CPh 74, 1979, 283 f.: clash of metal to metal) *Φ* 388 (Götter kämpfen vor Troia gegeinander) *σὺν δ' ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ' εὐρεῖα χθών, ' ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας -ός*, Widerhall irdischen Lärms (nicht etwa Donnern des Zeus wie z.B. Th. 839 ff.) metaph. als 'Trompeten' des *H.s* (vgl. sch. *Φ* 388 b, Ameis-H. u. Leaf z.St., Krapp, Akust. Phänomene 232) Th. 685 *φωνὴ δ' ἀμφοτέρων* (Titanen u. olymp. Götter) *ἵκετ' -ὸν ἀστερόεντα ' κεκλομένων Γ* 3 (Gl.) *ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει -όθι* (*-θεν* v.l.) *πρό* vor, unter dem *H.*, zu *πρό* m. Lok. vgl. Leaf u. Kirk, Iliad z.St., vgl. sonst zum Lärm *N* 837 (*ἠχὴ δ' ... ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς*) u. *O* 686 (*φωνὴ ... αἰθέρ' ἵκανεν*) *Θ* 509 (Hektor:) *„σέλας δ'* (der Wachfeuer d. Troer) *˹εἰς -ὸν˺ ἵκῃ"* h. Ap. 442 *τοῦ δ'* (Ap.) *ἀπὸ πολλαὶ ' σπινθαρίδες πωτῶντο, σέλας δ' ˹ ˺ ἵκεν*, vgl. *Σ* 214, *T* 379 (*σέλας αἰθέρ' ἵκανε*) *Λ* 44 *τῆλε δὲ χαλκὸς ἀπ' αὐτόφιν* (= den Speeren des Ag.) *-ὸν εἴσω ' λάμπ' B* 458 *τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο ' αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος ˹-ον ἵκε˺ν T* 362 *αἴγλη δ'* (von den Waffen der Gr.) *˹ ˺ν Θ* 192 *ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος ˹ ˺ι, H.* als Gipfel menschl. en Ruhms, vgl. *ὑπουράνιον κλέος K* 212, *ι* 264 u. symbol. Beschr. der Eris (s.u.) *θ* 74 *ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν, ' οἶμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος -ὸν εὐρὺν ἵκανε* (sc. Streit zw. Od. u. Ach.) *ι* 20 (Od.:) *„μευ κλέος ˹ ˺ι"* *τ* 108 (Bettler zu Pen.:) *„ἦ γάρ σευ κλέος -ὸν εὐρὺν ἱκάνει"* *σ* 329 *τῶν* (sc. der Freier) *ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον ˹ ˺ι* = *ρ* 565, neg. Wendg. der *κλέος*-Formel, m. Beiw. 'eisern' ≅ rächend zu *οὐ.* (vgl. Hoekstra, Odyssey z.St. u. Edwards, Iliad zu *P* 424–5) *Ψ* 868 *ἡ μὲν* (sc. Taube) *ἔπειτ' ἤϊξε πρὸς -όν*, sie wird V. 874 ff. hoch, unter den Wolken, gesehen u. abgeschossen, vgl. *τ* 540 *ἐς αἰθέρα δῖαν ἀέρθη* (Adler) *μ* 73 *ὁ μὲν* (Skylla-Felsen) *-ὸν εὐρὺν ἱκάνει ' ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε ' κυανέη· τὸ μὲν οὔ ποτ' ἐρωεῖ, οὐδέ ποτ' αἴθρη ' κείνου ἔχει κορυφήν* (weder im Sommer noch zur Erntezeit) *Δ* 443 *ἥ τ'* (Eris) *ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ' -ῷ ἑστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει stemmt ihr Haupt zum* (= berührt den) *H.* Th. 779 *δώματα ναίει* (Styx), *' μακρῇσιν πέτρῃσι κατηρεφέ'· ἀμφὶ δὲ πάντῃ ' κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς -ὸν ἐστήρικται* (entweder allg. *reicht zum H.* = 'sind gewaltig hoch', od. Assoz. m. Säulen des Atlas, vgl. West z.St. u.o. in 1 b) *Θ* 74 (Zeus spannt die Waage) *αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ' ἐζέσθην, Τρώων δὲ πρὸς -ὸν εὐρὺν ἄερθεν*, Echth. von *Θ* 73–74 (seit Arist., s. sch. *Θ* 73–74) vielf. bestritten (vgl. Kirk, Iliad z.St.), aber Pl. *κῆρες* nicht anstößig (s. *κήρ* B 17) u. *ἐζέσθην* kann wie *ἄερθεν* (u. *μιάνθην Δ* 146) auch als 3. P. Pl. verstanden worden sein (vgl. sch. *Θ* 74 b) **13** *H.* (nb. Erde, s. Th. 117 u. *Ὄλυμπος*, s. s.v.) als allg. *ἕδος* (Th. 128, vgl. *ἕδος* B 2) der Götter, bes. des Zeus, vgl. *ἐπουράνιοι* u.a. (s. *ἐπουράνιος* m. Wortf.). Aber Götter 'wohnen' nicht dort (L¹ 9 ff., L⁵ 106. 111), sondern auf Ol. od. in Heiligtümern auf der Erde (s. *Ὄλυμπος* B Vorbem., vgl. L⁹ 28 ff.); *οὐ.* bleibt erkennbar '*H.*' über der Erde, ist nie Aufenthaltsort f. die 'Seligen' (vgl. *Ἠλύσιον δ* 563, *μακάρων νῆσοι* Op. 171) **3 a** *H.* als (auch strittiger) Ort der Herrschaft über Götter, Welt u. Menschen u. als Besitz, durch den Götter von Menschen unterschieden sind; m. Präp. Schauplatz, Ort von Vorgängen, Bewegungen, sonst (meist Akk. Obj.) göttl. Wirkungs-, Herrschaftsbereich (vgl. *τιμή* u.a.) Op. 111 (vom goldenen Geschlecht) *ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' -ῷ ἐμβασίλευεν* Th. 820 *Τιτῆνας ἀπ' -οῦ ἐξέλασε Ζεύς* 71 *ὁ δ'* (Zeus) *-ῷ ἐμβασιλεύει, ' κάρτει νικήσας πατέρα Κρόνον O* 192 *Ζεὺς δ' ἔλαχ' -ὸν εὐρὺν* (*αἰπύν* v.l. ant.) *ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι* (*γαῖα* u. Ol. gehören allen), s. *αἰθήρ* B 19 Th. 414 *ἡ δὲ* (Hekate) *καὶ ἀστερόεντος ἀπ' -οῦ ˹ἔμμορε τιμῆς˺* (durch Zeus) 427 (*οὐδ'*) *ἧσσον θεὰ* (Hek.) *˹ ˺, ' καὶ γεράων* (ci. van Lennep, *γέρας ἐν* codd., def. Schwabl transposito verso post v. 425 [*ἀλλ' ἔχει ...*], versum exp. Heyne) *γαίῃ τε καὶ -ῷ ἠδὲ θαλάσσῃ* (sondern sogar noch mehr, weil Zeus sie ehrte), entweder lokaler Dativ od. abh. von *ἐν* (vgl. L²⁰ 8 A. 26) *T* 130 *ἔρριψεν* (Zeus, sc. die Ate) *ἀπ' -οῦ ˹ἀστερόεντ˺ος ' χειρὶ περιστρέψας· τάχα δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων*, vgl. V. 128 (*ἐς Οὐλυμπόν τε καὶ -ὸν ˹ ˺α αὖτις ἐλεύσεσθαι*), *A* 591 (Zeus wirft Heph. *ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο*), *Θ* 13 (Zeus droht, Götter vom Ol. in den Tart. zu werfen), *O* 18–24 (Zeus ließ Hera *ὑψόθεν* herabhängen u. drohte, and. Götter *ἀπὸ βηλοῦ* zu werfen) *λ* 316 *Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν* (Otos u.

Ephialtes) *θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ ' Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' -ὸς ἀμβατὸς εἴη*, nicht 'oberster Gipfel' des Ol. (so L[1] 9), sondern Bereich der Götter weit über der Erde (L[5] 141 f., vgl. Ameis-H., Anhang z.St., L[4] 18 f.); zu V. 313 (Drohg. von Krieg *ἐν Ὀλύμπῳ*) s. *Ὄλυμπος* I 1 cβ Formelvers *τοὶ/οἳ -ὸν εὐρὺν ἔχουσι(ν)* 2[i], 16[o], 1[H], 1[h] (s. M in [⁴⏑⏑]) immer abh. von *θεός*[+] (3 × Sg., sonst Pl., mehrf. m. Adj. *ἀθανάτοισιν*, *ν* 55 m. *μακάρεσσι*) od. *ἀθάνατος*[+] (immer Pl.); außer *ν* 55 u. Th. 373 immer in Rede, auch von Göttern (zu Menschen u. untereinander); im Kontext meist Betong. des Ggüber od. Andersseins von Göttern u. Menschen, vgl. *Οὐρανίωνες / Ὀλύμπιοι* (s. *Ὄλυμπος* G 1) **3b** *οὐ.* als Ort, von dem aus Zeus ggüber Menschen handelt (zum Wetter s.o. 1 d), vgl. *ἀπ' αἰθέρος* *O* 610 Op. 242 *τοῖσιν δ' -ὅθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων, ' λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν* **3c** *οὐ.* als Ort, von dem aus Götter zur Erde (*Θ* 365: bis zum Hades) gehen, zu dem sie zurückkehren; sowohl ep. Handlg. wie in Reden (von Göttern u. Menschen) **3ca** vom *H.* (s.v. *αἰθήρ* B I 10) *A* 195 *ἦλθε δ' Ἀθήνη* (ins Lager der Gr. vor Troia) ' *-ὅθεν* ≅ 208 (geht V. 221 f. zurück zum Ol.) *υ* 31 *ἦλθεν* (Ath. nach Ithaka) ... ' ⟨*-ὅθεν καταβ*⟩*ᾶσα* *Λ* 184 (Zeus setzt sich auf Ida nieder) ⟨ ⟩*ᾶς* (vorher auf Ol., s. *Θ* 439) *P* 545 (Ath. greift in Kampf ein) ⟨ ⟩*ᾶσα* (von Zeus geschickt) *ζ* 281 (Naus.: „so würde einer über mich reden) *ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ πολυάρητος θεὸς ἦλθεν* ' ⟨ ⟩*ᾶς*" *Θ* 365 (Ath.:) „*ἐμὲ Ζεὺς* ' *τῷ* (sc. zu Her. im Hades) *ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' -ὅθεν προΐαλλεν*", vgl. V. 364 (Her. betet *πρὸς -ὸν*) *Z* 108 (Gr. ziehen sich zurück) *φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ -οῦ ἀστερόεντος ' Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν* 128 (Diom. zu Glaukos:) „*εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' -οῦ* (*-ὸν* v.l.) *εἰλήλουθας, ' οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην*" ≅ *η* 199 *T* 351 (Ath., einem Raubvogel gleichend) *-οῦ ἐκκατεπᾶλτο δι' αἰθέρος* Th. 689 *ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' -οῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου ' ἀστράπτων ἔστειχε* (Zeus zur Erde, in Titanenschlacht) *συνωχαδόν* *E* 769 *τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην* (Pferde am Götterwagen) ' *μεσσηγὺς γαίης τε καὶ -οῦ ἀστερόεντος* = *Θ* 46 **3cβ** zum *H.* *A* 497 *ἀνέβη* (Thetis) *μέγαν -ὸν Οὔλυμπόν τε* (findet Zeus auf Gipfel des Ol.) *E* 867 (wie eine dunkle Wolke erschien Ares dem Diom.) *ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς -ὸν εὐρύν.* ' *καρπαλίμως δ' ἵκανε θεῶν ἕδος αἰπὺν Ὄλυμπον* (setzt sich zu Zeus) *T* 128 (Zeus schwört) *μή ποτ' ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ -ὸν ἀστερόεντα ' αὖτις ἐλεύσεσθαι Ἄτην* *Ω* 97 *ἀκτὴν δ' ἐξαναβᾶσαι ἐς -ὸν ἀϊχθήτην* (Iris u. Thetis, finden Zeus u. die and. Götter zus.sitzend) h. Ven. 291 *ἤϊξε* (Aphr., von Anch. weggehend) *πρὸς -ὸν ἠνεμόεντα* von Götterbewegungen handelt wahrsch. auch: Cat. 94, 8 Trav.] ... *-ὸν εἴσω*[**3cγ** *Tore des H.s* *E* 749. 750 (Hera u. Ath. verlassen auf Wagen den Ol.) *αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον -οῦ, ἃς ἔχον Ὧραι, ' τῇς ἐπιτέτραπται μέγας -ὸς Οὔλυμπός τε, ' ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι* = *Θ* 393. 394, *der große H. samt dem Ol.*, zur Verwandl. der Wolken in Tore des olymp. Götterhauses s. *Ὄλυμπος* B I 1 a, zu oriental. Parall. s. L[17] 140 ff. **3d** *οὐ.* als Ort, wohin Menschen ihren Blick richten, wenn sie, z.T. m. Erheben der Hände, sprechend, bittend, klagend an Gott (außer *T* 257 [Schwurgötter] u. *ι* 527 [Polyphem zu Pos.] immer Zeus) sich wenden, vgl. *ὑψόθ' ἐόντι Διί* *K* 16 – zum Beten sonst s. *εὔχομαι* B Vorbem. u. B 1 (zum Erheben der Hände s. *ἔχω* B II 2 aαaa [u. *H* 412 in 2 aαbb] u. *ἀείρω* II [*H* 130]) u. vgl. *A* 317 in 2 (Rauch steigt zum *H.*). Aufsehen zum *H.* unabh. davon, wo Gott/Götter 'wohnen' u. ob Anrede nach Kultort – keine Parall. bei Ol. (L[5] 111, L[7] 121), vgl. *Ὄλυμπος* G 5. Beiw. hier *εὐρύς* (L[21] 82: „sense of height, extension, space") u. *ἀστερόεις* *Γ* 364 *ᾤμωξεν* (Men.) ⟨*ἰδὼν εἰς -ὸν εὐρύν*⟩ (*αἰπύν* v.l.) ≅ *Φ* 272 (Ach.) *H* 178 *λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον* ' *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν* ⟨ ⟩ = 201 (beten zum idäischen Zeus) *T* 257 *εὐξάμενος δ' ἄρα εἶπεν* (Ag.) ⟨ ⟩ (ruft Zeus, Gaia, Helios u. Erinyen als Schwurzeugen an) *Π* 232 ⟨*εὔχετ' ἔπειτα στὰς μέσῳ ἕρκεϊ, λεῖβε δὲ οἶνον* ' *-ὸν εἰσαν-ιδών*⟩ *· Δία δ' οὐ λάθε τερπικέραυνον* (Ach. betet zum dodonäischen Zeus) *Ω* 307 ⟨ ⟩ (Priam. betet zum idäischen Zeus) *O* 371 *εὔχετο* (Nestor) *χεῖρ' ὀρέγων εἰς -ὸν ἀστερόεντα* = *ι* 527 (Polyphem zu Pos.) *Θ* 364 (Ath.:) „*κλαίεσκε* (Her.) *πρὸς -ὸν*"

II personif. Gottheit – Genealogie (1), Urspr. der Götter (2), Anrufg. (3); hinter der „dünnen Hülle der Personif." (Nilsson, GrR I 33, vgl. auch L[14] 170) fast immer Natur-Aspekt deutl., z.B. in Beiw. *ἀστερόεις* (Th. 106. 127. 463. 470. 891, h. 30, 17, h. 31, 3), *εὐρύς* (*O* 36 = *ε* 184 ≅ h. Ap. 84, Th. 45, h. Ap. 334), *μέγας* (Th. 176. 208). Personif. auch mögl. in Th. 702 (s.o. I 1 a). Andrers. *οὐ.* auch in I mehrf. Subj. (z.B. h. Cer. 13 in 1 a) **II 1** Genealogie (zu idg. u. bes. zur Frage, ob Erde als Gattin, s. Dunkel [s. E], zu oriental. Parallelen s. L[17] 279 ff. 288 ff.): *Οὐ.* ist nach Th. 126 f. S. der Gaia (von ihr ihr gleich groß geboren), nach Tit. Cycl. fr. 1 A p. 17 Dav. S. des Aither, nach Hes. fr. 389 S. d. Gaia-Sohnes Akmon; verbindet sich m. Gaia (Th. 133, Procl. Chrest. ap. Phot. Bibl. 319 = Ep. Cycl. Test. 1 p. 13 Dav. = Tit. Cycl. fr. 2 p. 17 Dav., s.d.), vgl. h. 30, 17 u. vgl. West zu Th. 133 – u. zeugt m. ihr Ok., Koios, Kreios, Hyperion, Iapetos, Theia, Rheia, Themis, Mnemosyne, Phoibe, Tethys u. Kronos (Th. 132 ff., vom V. m. Namen Titanen versehen Th. 207 ff.; vgl. Bez. dieser Göttergeneration als Kinder von Gaia u. Uranos Th. 44 f. 105 f. 421 f., des Hyperion als S. von Uranos u. Gaia h. 31, 4, des *Οὐ.* als V. der Titanen Th. 164. 171 – bei Tit. Cycl. ap. Apollod. 1, 1, 2 p. 5 Ki. [= Th. Cycl. Argum. p. 9 Ber.] zusätzl. Dione in Liste der Titaninnen; h. 31, 4 f. Euryphaessa Schwester des Hyperion u. also auch T. von Uranos u. Gaia, dazu s. s.v.), die Kyklopen Brontes, Steropes u. Arges (Th. 139 f.), die Hundertarmigen Kottos, Briareos u. Gyges (Th. 147 ff., vgl. 644 – and. Reihenfolge bei Apollod. a.O.: Hundertarmige, Kyklopen, Titanen; bei Procl. Chrest. ap. Phot. Bibl. 319 = Ep. Cycl. Test. 1 p. 13 Dav. nur Hundertarmige u. Kyklopen); seine schreckenerregenden Kinder, ihm verhaßt, verbirgt er im Schoß der Gaia/Erde (Th. 154 ff., zur doppeldeutigen Verwendg. des Begr.s Schoß der Erde s. West zu Th. 158, zur Einbzhg. der Kyklopen u. Hundertarmigen in die im Schoß der Erde Versteckten u. die unterschiedl.e Art der Befreig. s. West zu Th. 139–53) – nach Apollod. a.O. werden die Kinder des *Οὐ.* in Tart. geworfen; auf Wunsch der Gaia wird *Οὐ.* von Kronos entmannt, als er sich wieder über der Erde ausbreitet (Th. 159 ff., zur „Trenng. von *H.* u. Erde" vgl. West z. Th. 154–210 m. Lit.); Gaia gebiert aus seinen Blutstropfen Erinyen (bei Apollod. a.O. Namen: Alekto, Tisiphone, Megaira), Giganten u. die melischen Nymphen (Th. 183 ff.), aus seinem Schamglied entsteht Aphr. (Th. 188 ff.); schilt seine Kinder f. diese Untat u. prophezeit Rache (Th. 207 ff.); prophezeit m. Gaia dem Kronos, daß er von seinem Sohn besiegt werde (Th. 463 ff., vgl. Apollod. a.O.) u. berät m. Gaia die schwangere Rheia, wie die Geburt des Sohnes (Zeus) vor Kronos verheimlicht werden könne (Th. 468 ff., bes. 474 ff.); rät m. Gaia dem Zeus, wie er vermeiden könne, seiners. von Sohn gestürzt zu werden (Th. 891 ff.) **II 2** *Οὐ.* m. Gaia als Urspr. von Göttern u. Menschen h. Ap. 334 ('Gebet' der Hera:) „*κέκλυτε νῦν μοι Γαῖα καὶ -ὸς εὐρὺς ὕπερθεν, ' Τιτῆνές τε θεοὶ τοὶ ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες ' Τάρταρον ἀμφὶ μέγαν, τῶν ἐξ* ⟨*ἄνδρες τε θεοί τε*⟩", vgl. s.v. *ἀνήρ* Bd. I Sp. 837, 46 ff., ⟨ ⟩ stammen von Gaia u. *Οὐ.* ab, u. deren Kindern, den Titanen – hier wie auch in 1 ist *Οὐ.* haupts. Pendant zu Gaia, nicht eigenständige Potenz **II 3** Anrufungen (als Schwurzeuge); zur Frage, ob

'Elemente', 'Weltbereiche' (dann zu 1, vgl. L[20]3 f.) od. Götter s.v. *γαῖα* B II 1 b u. L[21] 84 (hier Beiw., die bei 'Elementen' eher fehlen) *O* 36 (Hera schwört:) „*ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ -ὸς εὐρὺς ὕπερθε* (+ *Στυγὸς ὕδωρ* + *ἱερὴ κεφαλή* [des Zeus] + *λέχος*)" = *ε* 184 (Kalypso schwört bei Gaia, *Οὐ.* u. Styx-Wasser) ≅ h. Ap. 84 (Leto) h. Ap. 334 ('Gebet' der Hera) s.o. in 2 zur mögl. Großschreibg. in *Σ* 483 s. Edwards, Iliad z.St.

D inc. auct. POxy. 2510,16 (= Il. Parv. fr. dub. 32,16 p. 86 Ber.)]..υ χθόν' ἀπ' ο[ὐ]ρ[α]νόθ[εν suppl. West; v.l. *Ω* 205a (sch. *Ω* 205b[-]), *ι* 145(?), Th. 721

G Präp. (bzw. Präv.) zu *-ός*: *ἀμφί*: vgl. *Θ* 68[+]; *ἀνά*: vgl. *A* 497, *H* 423, *Π* 232; *ἀπό* *Θ* 365, *T* 130, *Φ* 199, *λ* 18, *μ* 381, *υ* 113, Th. 414. 689. 820, Op. 548, Sc. 384, Hes. fr. 30,13; *διά* h. 31,16; *εἰς*, *ἐς* *Γ* 364, *E* 504. 867, *H* 178 = 201, *Θ* 509, *Ξ* 174, *O* 371, *T* 128. 257, *Φ* 272. 522, *Ω* 97, *γ* 2, *ι* 527, *μ* 380, Op. 610, h. Ap. 442; vgl. *H* 423, *Π* 232; *εἴσω* *Θ* 549, *Λ* 44, *Π* 364, Cat. 94,8 Trav.; *ἐν* *Θ* 555, *X* 318; vgl. Th. 71, Op. 111; *ἐξ* *Z* 108, *Θ* 19. 21, *P* 548; vgl. *T* 351; *κατά* *Z* 128; vgl. *Λ* 184, *P* 545, *ζ* 281, *υ* 31, Th. 761, *T* 351, Th. 723; *μεσσηγύς* *E* 769; *πρό* *Γ* 3; *πρός* *Θ* 74. 364, *Ψ* 868, *λ* 17, Th. 779, h. Ven. 291; *ὑπό* *Δ* 44 M. Schmidt

οὔρε- s. *ὄρος*

οὔρειος s. *ὄρειος*

οὐρ(εύς) [5[i], 3[H], 1[b]] **E** rel. to *οὖρον*, *οὖρος* II, see Chantraine, Dict. 817 f. s.v. *ὀρεύς*

M I [–⏑] *-ῆες* h. Ap. 263; *-εῦσι* *Ω* 716 **2** [–] *-ῆας* *A* 50, *Ψ* 111 [–] *-ήων* *K* 84, Hes. fr. 43a,45; *-ῆας* Op. 791 [–] *-ῆες* *Ψ* 115; *-ῆας* Op. 796

Σχ sch. D *A* 50: *-ῆας· ὀρεῖς. ὑποζύγια*, *K* 84: *ἡμιόνων. νῦν δὲ φυλάκων*

B *mule* (for anc. interpr. 'guard', see Schol. Erbse on *A* 50, *K* 84), beast of burden (*Ψ* 111. 115) and draught (*Ω* 716) = *ἡμίονος*, ⌊w. which⌋ *οὐρ.* alternates (*Ψ* 111. 115, *Ω* 716, Hes. fr. 43a,45) and ⌊ ⌋ *οὐρ.* mostly metr. interchangeable: 2 relevant phenomena – (1) *οὐρ.* appears usu., *ἡμ.* often in combinations (*οὐρ.* w. humans or animals *A* 50, *K* 84, *Ψ* 111, Op. 791. 796, h. Ap. 263, *ἡμ.* [total 46×] w. animals *H* 333, *K* 352, *Ψ* 260, *Ω* 350. 362. 442. 471. 576. 690. 697. 782, *ρ* 298, Op. 46. 607. 816, h. Merc. 568) whereby intention to make internal rhyme w. other member observable: ⌊*οὐρῆας*⌋ - *κύνας* *A* 50 (cf. Op. 796), *οὐρήων* - *ἑταίρων* *K* 84, ⌊ ⌋ - *ἀνέρας* *Ψ* 111; *ἡμ.* w. forms of *ἵππος* and *βοῦς* *H* 333, *K* 352, *Ω* 350. 362. 442. 471. 576. 690, *ρ* 298, Op. 46. 607, h. Merc. 568, w. both *Ψ* 260, Op. 816 – (2) *οὐρ.* masc. (*ἀρδόμενοι* h. Ap. 263, gelded Op. 791): orig. for male? *ἡμίονος* fem. only (preference for females: Richter, Kl. P. 3,1090). – epith.: *ταλαεργούς* Op. 791. 796 *A* 50 (Ap. causing plague:) *-ῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας*, n. that other animals are spared *K* 84 *ἤέ τιν' -ήων διζήμενος ἤ τιν' ἑταίρων;* (ath. Arist.) *Ψ* 111. 115 *-ῆάς τ' ὄτρυνε καὶ ἀνέρας ἀξέμεν ὕλην* ' 2 vv. ' *οἱ δ' ἴσαν* ... ' ... *πρὸ δ' ἄρ' -ῆες κίον αὐτῶν* (*ἡμιόνων· ταί* 121, cf. *P* 742 ff.) *Ω* 716 *εἴξατέ μοι -εῦσι διελθέμεν* ... ' *ἄσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε*, pulling wagon (cf. *ἡμίονοι*[+] 697. 702) Op. 791 *μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον* ' *ταμνέμεν, -ῆας δὲ δυωδεκάτῃ* ⌊*ταλαεργούς*⌋ 796 (*δεκάτῃ*) *καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ -ῆας* ⌊ ⌋ (v.l. *ἡμιόνους*) ' *πρηΰνειν ἐπὶ χεῖρα τιθείς* (*ἡμιόνοισι* 816) Hes. fr. 43a,45 ...]. *ε*.[..] *-ήων α*.[' ..]*ε μεθ' ἡμιόνους τ*[, payment (on value see Richter, Arch. Hom. H 78 f., Kl. P. l.c., cf. *Ψ* 266. 654) h. Ap. 263 (*πημανέει σ' αἰεὶ κτύπος ἵππων*) *ἀρδόμενοί τ' -ῆες* ... *ἀπὸ πηγέων*. – W d f l d.: *ἡμίονος*, *ὄνος* W. Beck

οὐρέω [2[H]] **E** < **μorsέjō*, verw. m. *ἐέρση* u. *οὐρανός* (s.d.) **L** Wackernagel, Kl. Schr. I 632

B *urinieren* Op. 729 (nachts) *μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην -ήσῃς* (*ἑζόμενος δ'*), vgl. V. 727 758 *μηδέ ποτ' ἐν προχοῇς ποταμῶν* ... ' *μηδ' ἐπὶ κρηνάων -εῖν*, vgl. Hdt. 1,138,2. – W o r t f.: *ὀμείχω* R. Führer

οὐρή [1[i], 2[e], 3[H]] **E** nicht zu trennen von unep. *ὄρρος* 'Arsch, Hintern' (s.o. *ὀρσοθύρη* E), s. Chantraine, Dict. 838 s.v. *οὐρά*

B *Schweif, Schwanz*, nur ⌊von Säugetieren⌋ ⌊ ⌋ allg.: Op. 512 (im Winter) *θῆρες δὲ φρίσσουσ', -ὰς δ' ὑπὸ μέζε'* (unter d. männl. Genital.) *ἔθεντο* (Schutz beider Akren vor dem Frost) von Tierspezies, stets instr. Dat.: Löwe *Y* 170 (Gl.) *-ῇ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν* ' *μαστίεται, ἐὲ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι* peitscht sich ⌊m. d. Schw.⌋ aggressiv selber zum Kampf an ähnl. Sc. 431 (Gl.) *δεινὸν πλευράς τε καὶ ὤμους* ' *-ῇ μαστιόων* Hund (Argos, Kerberos), Kirkes Wölfe u. Löwen (wedeln ⌊ ⌋): *ρ* 302 (*Ἄργος*) *-ῇ μέν ῥ' ὅ γ' ἔσηνε καὶ οὔατα κάββαλεν ἄμφω* Th. 771 (in d. Unterwelt *κύων*) *ἐς μὲν ἰόντας* ' *σαίνει ὁμῶς -ῇ τε καὶ οὔασιν ἀμφοτέροισιν* *κ* 215 (*λύκοι* ... *ἠδὲ λέοντες*) *-ῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες*. – Abl.: *ἵππουρις*, *κόθουρος*, *οὐραῖος*, *οὐρίαχος*

D Vit. p. 17,2 *γέρουσιν*, ' *ὧν ὥρη* (*-αὶ* v.l.) *μὲν ἀπήμβλυνται, θυμὸς δὲ μενοινᾷ* (dazu ausführl. +Markwald, Hom. Epigr. 197. 201–203: *ὥρη* sei vorzügl. l. diff.) *-αί*, f.l., könnte aus mutmaßlichem *-ή* (im distrib. Sg.; Kühner-Gerth I 14 f.) entstanden sein, einer alten (vor der alphabet. Differenzierg. zw. *ω*, *ο*, *ου* entstandenen?) spielerisch-zotigen Variation des ursprüngl.en *ὥρη*, die dann später im Num. an das vermeintl. pluralische *ἀπήμβλυνται* angeglichen wurde (also *ὥρη* [> hypoth. *οὐρή*] > *οὐραί*); über die vulgäre Bed. *'penis'* s. +R. Kassel / C. Austin zu Eup. fr. 471, Poetae comici graeci V, Berlin / New York 1986, 533; vgl. LSJ *νώθουρος*, (*ἀπο*)*μύζουρις* V. Langholf

οὐρήων s. *οὐρεύς*

οὐρίαχος [3[i]] **E** rel. to *οὐρή*, see Chantraine, Dict. 838 s.v. *οὐρά* **Σχ** sch. D *N* 443: *τὸν σαυρωτῆρα τοῦ δόρατος, τουτέστι τὸ ὄπισθεν μέρος, ὃ καὶ γρόσφον καὶ στόρθυγγά φασι*

B *butt-spike* of spear (Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 58 f., Arch. Hom. J 85 f.), prob. same as *σαυρωτήρ* (*K* 153 for standing spears upright); formulaic *N* 443 *δούπησεν δὲ πεσών, δόρυ δ' ἐν κραδίῃ ἐπεπήγει,* ' *ἦ ῥά οἱ ἀσπαίρουσα καὶ -ον πελέμιξεν* ' ⌊*ἔγχεος· ἔνθα δ' ἔπειτ' ἀφίει μένος* ... *Ἄρης*⌋, here symbolic focus of death throes; see Janko, Iliad ad l., Arch. Rh. 3,1253. 1287 – *Π* 612 *δόρυ μακρὸν* ' *οὔδει ἐνισκίμφθη, ἐπὶ δ' -ος πελεμίχθη* ' ⌊ ⌋ = *P* 528 for use as weapon in phalanx warfare see V.D. Hanson, in: Hoplites, ed. V.D. Hanson, London & New York 1991, 71–4 W. Beck

οὐρίζω s. *ἀπ-*

οὐροί [1[i]] hapax **E** see Chantraine, Dict. 839 **Σχ** sch. D *B* 153: *ταφροειδῆ ὀρύγματα δι' ὧν αἱ νῆες καθέλκονται εἰς τὴν θάλασσαν. ἢ τὰς ἀντλίας*

L Gray, Arch. Hom. G 102; Morrison & Williams, Gr. Oared Ships, Cambridge 1968, 65; Latacz, Kratylos 31, 1986, 120; de Souza, in: Archaic Greece (N. Fisher, H. van Wees edd.), London 1998, 275

B *keel-slots* *B* 153 *ἀλλήλοισι κέλευον* ' *ἅπτεσθαι νηῶν ἠδ' ἑλκέμεν εἰς ἅλα δῖαν,* ' *-ούς τ' ἐξεκάθαιρον, furrows* for

moving ships upright, see ⸢ἔρμα I, ἔχμα⸣ (otherwise de Souza: *slipways* „semipermanent wooden constructions"). – W d f 1 d.: *ἐπίστιον, ὅρμος* II; ⸢ ⸣ and *μοχλοῖσιν* (ε 261) W. Beck

οὖρον [2ⁱ, 1ᵉ] **E** see *οὖρος* II, poss. back-formation from a heterocl. pl. **οὖρα*, Wackernagel, Kl. Schr. II 1083 n.1.; Ruijgh, Scripta minora II 210 n.55.; Chantraine, Dict. 826 s.v. *ὅρος* – Deriv.: *οὐρεύς*?

Σχ sch. D *K* 351: ⸢*ἐπίουρα* (sic Lascaris)⸣...· ... *διάστημα ἡμιόνων ἐν ἐπιστροφῇ ἀρουρῶν. οἱ γὰρ ἀροῦντες, τοῖς μὲν ἰσχυροτέροις ζεύγεσι μεγάλας ποιοῦσι ἁμαξικάς. φθάνουσι δὲ ὡς ὀξύτεροι αἱ ἡμιόνοι τοὺς βόας ἐν ἀρότῳ.* ⸢ ⸣· *ὅρια. ὁρμήματα*, *Ψ* 431: *δίσκου -α· δίσκου ὁρμή, ὅ ἐστιν ἄφεσις*, sch. min. P. Köln inv. 2381 on *ϑ* 124: ⸢*-ον· ὅρμημα*⸣, sch. Barn. *ϑ* 124: ⸢ ⸣. *διάστημα*

B *distance to marker, to limit* (E); used for comparison in racing / pursuit contexts, after *ὅσσον/α* w. *πέλω, -ομαι* (cf. *πέλεθρον*) **1** measure of discus-cast *Ψ* 431 *πολὺ μᾶλλον ἔλαυνε* ' ... ' *ὅσσα δὲ δίσκου -α κατωμαδίοιο πέλονται,* ' *ὅν τ' αἰζηὸς ἀφῆκεν ἀνὴρ πειρώμενος ἥβης,* ' *τόσσον ἐπιδραμέτην· αἱ δ' ἠρώησαν ὀπίσσω*, prob. earliest instance, 'constant' distance, cf. *δίσκουρα* (523), *σήματα, τέρματα* (*ϑ* 192 f.), *δουρηνεκές, ἐρωή* **2** of length ploughed by mules *ϑ* 124 (best runner *Κλυτόνηος*) *ὅσσον τ' ἐν νειῷ -ον πέλει ἡμιόνοιϊν,* ' *τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο*, three views (Ameis-H., Anh.): (1) distance by which mules outstrip oxen (Arist., see sch. T on *K* 351–4; Σχ: by hitching more mules), (2) distance from beginning of field to turning point, (3) longer distance which mules can plough without resting; rather (2), length of field or *πέλεθρον*: 100 ft. in length and breadth (same distance for oxen), cf. Hainsworth, Odyssey ad l.; Thomson, Frühgesch. 263 (furrow of *iugerum* 120 ft., Columella 2,2,27); *ϑ* 124 is presumably the second oldest instance, contains no comparison w. oxen (see below); the foot race takes at least one lap out on the field and back (*ϑ* 121ⁱⁿ· = *Ψ* 758ⁱⁿ·, see Richardson, Iliad ad l. and on *Φ* 407); 100 ft. is a reasonable margin in an intermediate race (Laser, Arch. Hom. T 35) *K* 351 *ὦκα παρέδραμεν* ... ' *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀπέην ὅσσον τ' ἐπὶ -α πέλονται* ' *ἡμιόνων – αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν* ' *ἐλκέμεναι νειοῖο βαθείης ... ἄροτρον –* ' ... *ἐπεδραμέτην, ὁ δ' ἄρ' ἔστη δοῦπον ἀκούσας*, presumably latest instance and modelled on the other two (Laser, H. 86, 1958, 409–412); the added information that mules are better for ploughing soft land (see *βαθύς* B 2 b, cf. *μαλακὴν ... τρίπολον* in *Σ* 541 ff.; they are faster than the stronger oxen who do the preliminary ploughing: sch. bT on *K* 351–2a. 352–3; Col. 6,37,11; Richter Kl. P. 3,1090; Arch. Hom. H 101 f.; not as Janko, Iliad on *N* 703), on the basis of the racing / pursuit contexts, seems to express distance as comparison betw. that of oxen and mules (Arist., Leaf, Hainsworth, Iliad ad l.), but it is prob. inspired by *προφερέστατος ἦεν* (*ϑ* 128, Danek, Dolonie 137 f.) and is meant to explain why mules rather than the more normal oxen used to make the kenning (= *πλέθρον*, cf. sch. bT; Lutz, Leibesübungen 53 f.). In the pres. passage they let him pass *τυτθόν* (*K* 345); when he heard them following he stopped until they were within spear-casting range (357) and then fled; this fits well w. approx. 100 ft. – elsewhere Ap. Rh. 2,795 only (Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Homererkl., Zetemata 92, München 1994, 124) W. Beck

οὖρος I [3ⁱ, 21ᵉ, 2ʰ, 1ᵉ] **E** unklar; s. die Vorschläge bei Nussbaum, Studies 152 A.184 **F** *-ος* 5, *-ῳ* 4, *-ον* 17, *-οι* 1

M **1** Stamms. im longum **1a** [⏑̄] *-ον/ος ἐπεί H* 5, *γ* 183 [⏑̄] ⸢*ἴκμενον -ον ἴει*⸣ *λ* 7 = *μ* 149, *-ον* h. 7,26 [⏑̄] *τοῖσιν δ'* ⸢ ⸣ *A* 479, *β* 420 = *ο* 292; *λιγὺς -ος γ* 176, *δ* 357 [⏑̄] *πέμψω/ει δέ τοι -ον ὄπισθεν ε* 167, *ο* 34; *-ος μ* 167; *-ον ο* 475 **1b** [⏑̄×] *ἀγαλλόμεναι/η* ⸢*Διὸς -ῳ*⸣ *ε* 176, h. Ap. 427; *ἐπειγομένη* ⸢ ⸣ *ο* 297; *-ος λ* 640; *-ον Ξ* 19, *δ* 585 = *ϱ* 148; *-οι δ* 360 **1c** [⏑̄-] *-ον ε* 268 = *η* 266 **2** Stamms. im biceps [-⏑̄] *-ον* Vit. p. 11,4 [-⏑̄] *-ῳ ε* 269; *-ον δ* 520

Σχ sch. D *Ξ* 19: *τὸν ὁρμῆς αἴτιον*, sch. Barn. *γ* 176: *πόμπιμος ἄνεμος*, sch. min. P. Amh. 18 *ο* 34 (ähnl. *ο* 89): *φύλαξ* (vgl. *οὖρος* III), *ο* 297: *ἀνέμῳ* (ähnl. P. Oxy. 3159 zu *H* 5) L Kopp, Phys. Weltbild 274 f.

B *(be)günstig(end)er Wind (zum Segeln), guter Fahrtwind* von achtern wehend (*ὄπισθεν δ* 357, *ε* 167⁺; *κατόπισθε νεός λ* 7⁺; *ἐπὶ ... ἀήμεναι γ* 176, *ἐπιπνείῃσιν δ* 357, *ἐπὶ Ζεὺς ἴαλλεν ο* 475), ablandig (*ἀκραῆ β* 420; *ἁλιαέες δ* 360), angenehm warm (*λιαρόν ε* 268⁺), der die Segel füllt (*πλησίστιον λ* 7⁺; *ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον A* 479, vgl. *ε* 269, h. 7,26), das Rudern überflüssig macht (*H* 5, *λ* 640) u. das Schiff auf Kurs hält (*λ* 7⁺, vgl. *λ* 10⁺; *πομπῆες δ* 360; Gray, Arch. Hom. G 12), so daß man schnell (*μάλ' ὦκα γ* 176, *ὦκα δ* 585⁺; *τάχιστα ο* 292; vgl. *μ* 166 f. *καρπαλίμως, ἔπειγε γὰρ -ος*, *ο* 297 *ἐπειγομένη Διὸς -ῳ*) ans Ziel kommt nie gefährl. od. übermäßig wehend, wohl aber 'steif', 'frisch' (*λιγύς γ* 176, *δ* 357; *κελάδοντ' β* 420; *λάβρον ἐπαιγίζοντα δι' αἰθέρος ο* 292), einmal in Vbd. m. Windnamen (*ζέφυρον β* 420), bisweilen expl. als Person aufgefaßt (öfters 'gesandt', s.u.; *φαίνοντ' δ* 360, vgl. *φανήτην H* 5–7; *ἐσθλὸν ἑταῖρον λ* 7⁺; *πομπῆες δ* 360) attrib. Adj. od. Ptz.: *ἀκραής, ἁλιαής, ἀπήμων, ἐπαιγίζων, ἴκμενος, κάλλιμος, καλός, κεκριμένος, λάβρος, λιαρός, λιγύς, πλησίστιος*; v. Göttern bewirkt (außer *δ* 357, *λ* 640, h. 7,26; impl. *γ* 176, vgl. 173 ff.), *δ* 360 verhindert; Urheber allg. *θεός H* 5, *γ* 183, *θεοί δ* 520, *ἀθάνατοι δ* 585, *ϱ* 148, *ἀθανάτων τις ο* 34; spez. Ath. *β* 420, *ο* 292, Ap. *A* 479; Zeus *Ξ* 19, *ε* 176, *ο* 297. 475, h. Ap. 427; Kal. *ε* 167. 268. 269, *η* 266; Kirke *λ* 7 = *μ* 149. 167; Pos. Vit. 11,4; die Wirksamk. d. Götter wird beschrieben als 'senden', 'schicken' (*πέμπω ε* 167 ≅ *ο* 34; *ἵημι A* 479⁺, *λ* 7⁺, *προίημι ε* 268⁺, *γ* 183, *ο* 475; *ἐπὶ ... ἰάλλω ο* 475), 'geben' (*δίδωμι δ* 585⁺, *H* 5, vgl. *δὸς δ' -ον ἰδέσθαι* Vit. p. 11,4), 'in andere Richtg. drehen' (*ἀψ στρέφω δ* 520, dazu s.u.); dir. R. 16ᵉ, 1ʰ, 1ᵉ, Erz. 1ⁱ, 5ᵉ, 1ʰ, Gl. 2ⁱ; gehäuft *γ* 176/183, *δ* 357/360/520/585, *ε* 167/176/268/269, *μ* 149/167, *ο* 292/297/475 **1** m. attrib. Adj. od. Ptz. (vgl. *ἄνεμος* G 2) Akk. (Subj.-Akk. *Ξ* 19) / Nom. **1a** *ἴκμενος* (s.d.; nicht sicher erklärt, aber wohl zu *ἱκέσθαι* u. somit die Grundbed. von *οὖ.* betonend): *(Wind,) der (zus. m. d. Schiff am Ziel) ankommt*, an 3 der 5 Stellen folgt Beschr. d. Ankunft, davon 2x mittels Verbalst. *ἱκ-* *A* 479 (Erz.) (*ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν* VNᵉ) *τοῖσιν δ'* ⸢*ἴκμενον -ον ἴει*⸣ ... ' 4 vv. ' *αὐτὰρ ἐπεί ρ' ἵκοντο β* 420 (Erz.) *τοῖσιν δ'* ⸢ ⸣ ... ' *ἀκραῆ ζέφυρον, κελάδοντ(α)* ... ' 16 vv. ' (*γ* 4) *οἱ δὲ Πύλον* (*ἵξον*) = *ο* 292 (Erz.) ⸢ ⸣ ... ' *λάβρον ἐπαιγίζοντα δι' αἰθέρος* (Ankunft V. 495) ohne Bezug auf unmittelb. Ankunft, aber m. ausführl. Epexegese *λ* 7 *κατόπισθε νεὸς* ... ' ⸢ ⸣ *πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον* = *μ* 149 *tüchtiges Mitglied der Schiffsbesatzg.* (s. *ἑταῖρος* B 3 b), *das für volle Segel* (vgl. *A* 479–481 *πρῆσεν ἱστίον*) *sorgt* **1b** *καλός* (s.d. B 1 b, „von als belebt Gedachtem") Vit. p. 11,4 *δὸς δ' -ον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόστον ἰδέσθαι* (*ἀρέσθαι* v.l.) **1c** ⸢*κεκριμένο*⸣*ς Ξ* 19 (so wie das Meer richtungslos wogt) *πρίν τινα* ⸢ ⸣*ν καταβήμεναι ἐκ Διὸς -ον,* ' *ὡς ὁ γέρων ὥρμαινε δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν* ' *διχθάδι(α)* *bevor ein Extra-Wind, ein οὖ., von Zeus herabgeht* (*κεκριμ-* [2ⁱ, 4ᵉ] hier vielleicht, wie sonst außer *ι* 220 immer, m. d. Nebenbed. 'ausgezeichnet') **1d** ⸢*ἀπήμων*⸣ (s.d.; 'ungefährl.' od. 'Schaden verhindernd') *ε* 268 (Erz.) *-ον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε* = *η* 266 ‖ *μ* 167 *τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς* ... ' *νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ*

-ος ⌊ ⌋ (danach Windstille, *κοίμησε δὲ κύματα δαίμων*) vgl. d. Vbd. m. *νόστος* Vit. p. 11,4 (s.o.) u. *δ* 520 (s.u. 2a) **1e** *ἁλιαής* (s.d.; Bed., gg. Σχ, viell. eher 'blowing seaward', so LSJ) *δ* 360 *ἔνθα μ' ἐείκοσιν ἤματ' ἔχον θεοί, οὐδέ ποτ'* -*οι* ' *πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες, οἵ ῥά τε νηῶν* ' *πομπῆες γίνονται Geleiter übers Meer,* wie es sonst Seeleute od. Götter sind, vgl. *πομποί* Vit. p. 11,4 f. **1f** ⌊*κάλλιμος*⌋ (s.d. [Metrik] u. s.v. *καλός* B1b) *λ* 640 *τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο,* ' *πρῶτα μὲν εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ* ⌊ ⌋ -ος **1g** ⌊*λιγύς*⌋ *γ* 176 (ein Gott wies die Route) *ὄφρα τάχιστα ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν·* ' *ὤρτο δ' ἐπὶ* ⌊ ⌋ -ος *ἀήμεναι δ* 357 *τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε πανημερίη ... νηῦς* ' *ἤνυσεν, ἦ* ⌊ ⌋ -ος *ἐπιπνείησιν ὄπισθεν ein Schiff bei gutem Fahrtwind* **2** ohne attrib. Adj. od. Ptz. **2a** Nom./Akk. *γ* 183 *Πύλονδ' ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη* ' -ος, *ἐπεὶ δὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἀῆναι* ‖ *δ* 520 *ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,* ' *ἂψ δὲ θεοὶ* -*ον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο* (Gr.), ' *ἦ τοι ὁ μὲν* (Ag.) *χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης* (zu den geogr. Unklarheiten s. d. Komm.) *ε* 167 *πέμψω* ⌊*δέ τοι* -*ον ὄπισθεν*⌋, ' *ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,* ' *αἴ κε θεοί γ' ἐθέλωσι ο* 34 *πέμψει* ⌊ ⌋ ' *ἀθανάτων ὅς τίς σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε* 475 *οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,* ' ... *ἐπὶ δὲ Ζεὺς* -*ον ἴαλλεν δ* 585 *ταῦτα τελευτήσας νεόμην, ἔδοσαν δέ μοι* -*ον* ' *ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν* = *ρ* 148 h. 7,26 *δαιμόνι',* -*ον ὄρα, ἅμα δ' ἱστίον ἕλκεο νηὸς* ' *σύμπανθ' ὅπλα λαβών H* 5 *ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν* ⌊*ἐελδομένοισι*⌋*ν ἔδωκεν* ' -*ον* (*ὣς ἄρα τὼ* VN[d] ⌊ ⌋ *φανήτην*) **2b** Dat. *ε* 269 (Erz.) *γηθόσυνος δ'* -*ῳ πέτασ' ἱστία* 176 (*μέγα λαῖτμα θαλάσσης, τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες*) *περόωσιν, ἀγαλλόμεναι* ⌊*Διὸς* -*ῳ*⌋ ≅ h. Ap. 427[m] (Erz.) ≅ *ο* 297 (Erz.; *ἐπειγομένη, ἀγαλλομένη* v.l.) V. Langholf

οὖρος II [2[r]] **E** = Attic *ὅρος*; already Myc., see DMic. II 450 (s.v. *wo-wo*, i.e. *μόρμος*) and Ruijgh, Scripta minora II 210 n.55; on Lat. *urvum* see Rix, HS 108, 1995, 88 f. – Deriv.: *οὖρον, οὐροί*?; *ὅμουρος, ἀπουρίζω*?

Σχ sch. D *M* 421: *ἀμφ'* -*οισι· περὶ ὅρων γῆς, Φ* 405: -*ον ἀρούρης· ὅρον χώρας*

B *field-marker* (large stone) *Φ* 405 (Ath. took as missile *λίθον*) *κείμενον ἐν πεδίῳ ... τρηχύν τε μέγαν τε,* ' *τόν ῥ' ἄνδρες πρότεροι θέσαν ἔμμεναι* -*ον ἀρούρης* (403 f. ≅ *H* 264 f.), cf. *Ψ* 329 ff. and *λᾶας, μάρμαρος, πέτρος M* 421 *ὥς τ' ἀμφ'* -*οισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον,* ' *μέτρ' ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ,* see *ἐπίξυνος*. – W d f l d.: *οὖρον, τέλσον* W. Beck

οὖρος III [4[l], 2[c]] **E** < **sorṷó-* w. Aeol. baryt., rel. to Lat. *servus*, see Rix, Unfreiheit 79; cf. *Ἀρκτοῦρος, ἐπίουρος* and *πυλαωρός* and *ὠρεύω* **Σχ** sch. D *Θ* 80: *φύλαξ*

B *guardian* (cogn. like *warden*). – W d f l d.: see E, *φύλαξ*; (2) *ἄλκαρ, ἀρχός* B1b, *ἔρκος* B2b, *κῦδος* B2, *ὄρχαμος, πύργος*, see *λαός* B3 **1** private, over household *ο* 89 (Tel.:) „*βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ'· οὐ γὰρ ὄπισθεν* ' -*ον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσιν*" (cf. *ἐπίουρος* and Mentor *β* 225 ff., singer *γ* 267 f.) **2** political-milit. (cf. *ποιμήν*), of Nestor: 5x formulaic VE ⌊*Γερήνιος*, -*ος Ἀχαιῶν*⌋ (*adviser*) *Θ* 80 *N. οἶος ἔμιμνε* ⌊ ⌋ ' *οὔ τι ἑκών Λ* 840 (Patr.: „*μῦθον*) *ὃν N. ἐπέτελλε* ⌊ ⌋" *O* 370 *N. αὖτε μάλιστα* ⌊ ⌋, ' *εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανόν* (parechesis, cf. West on Th. 903) = *Ψ* 603 (' *λίσσεθ' ὑπὲρ τοκέων γουνούμενος ἄνδρα ἕκαστον*) *γ* 411 *N. αὖ τότ' ἐφῖζε* ⌊ ⌋, ' *σκῆπτρον ἔχων* v.l. *ν* 405 W. Beck

οὖρ(ος) s. *ὅρος*

οὖς [18[i], 10[o], 3[H], 1[h]] **E** IE origin; nom., acc. *oṷs*; cas. obl. **oṷsat-* > Aeol. *oṷṷat-* (*οὔατ-*) or Ion.-Att. **ōṷat-* (contr. *ὠσίν*); on formation see Szemerényi, Scripta minora III 1273.; Rix, Histor. Gr. 148; Peters, Laryngale 58–60; Nussbaum, Head and Horn 92. 207. 210 ff. – Deriv.: *ὠτώεις, ἄμφωτος, λαγωός, χρυσούατος; ἀκούω*?; see also *παρειαί*; not rel. to *ἀμφουδίς*, see Meier-Brügger, Gl. 71, 1993[1994], 137 f.

F -*ατος* 10, *οὖς* 2; -*ατα* 3, -*ατ(α)* 1, -*ασι(ν)* 3, *ὠσίν* 1, -*ατα* 11, -*ατ(α)* 1

M **1** monosyll. [$^{\underline{2}}$] *οὖς Y* 473 [$^{\underline{2}}$] *οὖς Λ* 109 **2** disyll. [$^{\underline{1}}$⏑] -*ατ(α)* *O* 129 [$^{\underline{2}}$⏑] *ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ' μ* 200 [$^{\underline{4}}$⏑] *ἐπὶ δ'* -*ατ' ἀλεῖψαι μ* 47 **3** trisyll. [$^{\underline{2}}$⏑⏑] *ἀπ'* ⌊-*ατος*⌋ *X* 454 [$^{\underline{4}}$⏑⏑] *τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο καὶ* ⌊ ⌋ *N* 671 = *Π* 606 = *P* 617[im.]; *ὑπ'* ⌊ ⌋ *N* 177, *Π* 339, *σ* 96; *ἀπ'* ⌊ ⌋ *Σ* 272; ⌊ ⌋ ... *χαλκῷ O* 433; ⌊ ⌋ *Y* 473; *τε καὶ* -*ασιν* Th. 771; -*ασι(ν) M* 442, Th. 701; (*τε*) *καὶ* ⌊-*ατα νηλεῖ χαλκῷ*⌋ *σ* 86, *χ* 475, *ἀπ'* ⌊ ⌋ *φ* 300; *τε* ⌊*καὶ* -*ατα*⌋ *υ* 365, ⌊ ⌋ *ρ* 291. 302; *ἐπ'* -*ατα μ* 177; *παρ'* -*ατα Φ* 291, h. Merc. 305; -*ατα* Op. 546 [$^{\underline{5}}$⏑⏑] -*ατα δ' Λ* 633, *Σ* 378; -*ατα χαλκῷ Φ* 455; -*ατα K* 535

B *ear*, on vessels (3c) *handle*. – a d j s.: *ἀμφοτέροισιν* Th. 771, *ἄμφω ρ* 302, h. Merc. 305 (cf. *ἄμφωτος*), *δαιδάλεα Σ* 378, *ἑτέροιο Y* 473, *τέσσαρα Λ* 633. – s y n t.: *Λ* 633 -*ατα* w. pl. vb., lack of dual: Chantraine, Gr. h. II 18. 24; w. *ἀκούω*: *M* 442, *O* 129 (+ *ἀΐω*), Th. 701. – W d f l d.: *λοβός* **1** organ of hearing *K* 535 *ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος* -*ατα βάλλει*, cf. *N* 671 (2a) *M* 442 *οἱ δ'* -*ασι πάντες ἄκουον* (and obeyed his urging) Th. 701 (Zeus hurled lightning) *εἴσατο δ' ἄντα* ' *ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἠδ'* -*ασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι* ' ⌊*αὔτως*⌋ *ὡς ὅτε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς* (*πίλνατο*) – *O* 129 *διέφθορας· ἦ νύ τοι* ⌊ ⌋ ' -*ατ' ἀκούεμεν ἐστί, νόος δ' ἀπόλωλε* ... ' *οὐκ ἀΐεις ἅ τέ φησι* (*Ἥρη;*) *υ* 365 *εἰσί μοι ὀφθαλμοί τε καὶ* -*ατα καὶ πόδες ἄμφω* ' *καὶ νόος ... οὐδὲν ἀεικής·* ' *τοῖς ἕξειμι θύραζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὕμμιν* ' *ἐρχόμενον* – *Σ* 272 (if we stay outside the walls, many perish) *αἴ γὰρ δή μοι* ⌊*ἀπ'* -*ατος*⌋ *ὧδε γένοιτο X* 454 *αἴ γὰρ* ⌊ ⌋ *εἴη ἐμεῦ ἔπος* – *μ* 47 *ἐπὶ δ'* -*ατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων* ' *κηρὸν δεψήσας ... μή τις ἀκούσῃ* 177 *ἑτάροισιν ἐπ'* -*ατα πᾶσιν ἄλειψα* 200 *αἶψ' ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ... ἑταῖροι,* ' *ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν* (*πᾶσιν* Eust., *οὔασ'* Knight, *οὔατ'* Curtius, v. Ameis-H. Anhang) *ἄλειψ(α)* **2** used to indicate area of head, w. prep. only **2a** receiving mortal wounds (dir. hit *Y* 473); Laser, Arch. Hom. S 23 *Λ* 109 PN[a] *αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει, ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων*, cf. *Φ* 491 (2b) *N* 177 *τόν ῥ' ...* ⌊*ὑπ'* -*ατος*⌋ *ἔγχεϊ* (*νύξε*), cf. *σ* 96 (2b) *Π* 339 *ὁ δ'* ⌊ ⌋ *αὐχένα θεῖνε* (almost severing head) *N* 671 *τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο καὶ* -*ατος* (*θυμὸς ᾤχετο*) = *Π* 606 = *P* 617[im.] *O* 433 *τόν ῥ' ἔβαλεν κεφαλὴν ὑπὲρ* -*ατος ὀξέϊ χαλκῷ Y* 473 bis *ὁ δὲ* PN[m] *οὖτα ...* ' *δουρὶ κατ' οὖς· εἴθαρ δὲ δι'* -*ατος ἦλθ' ἑτέροιο* ' *αἰχμή* **2b** receiving blows *Φ* 491 *αὐτοῖσιν* (sc. *τόξοις*) *δ' ἄρ' ἔθεινε παρ'* -*ατα μειδιόωσα* (Her.) ' *ἐντροπαλιζομένην* (Art.), cf. *Λ* 109 (2a), h. Merc. 305 (3a) *σ* 96 *ὁ δ' αὐχέν' ἔλασσεν* (w. fist) *ὑπ'* -*ατος, ὀστέα δ' εἴσω* ' *ἔθλασεν*, knockout, cf. *N* 177 etc. (2a) and (w. Laser, Arch. Hom. T 38 n.211) Ap. Rh. 2, 95 f. **3** protuberance **3a** of persons (to be) severed as punishment / torture: *Φ* 455 (Pos. to Ap.: „when we asked for our pay, Laom. threatened to send us to far islands, *στεῦτο*) *ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν* -*ατα χαλκῷ*" *σ* 86 (Antin. to Iros: „*πέμψω σ' ἤπειρόνδε εἰς Ἔχετον*) *ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ* ⌊-*ατα νηλεῖ χαλκῷ*⌋ *φ* 300 (Antin. to 'Beggar': „Lapiths dragged Eurytion outside) *ἀπ'* ⌊ ⌋ ' *ῥῖνάς τ' ἀμήσαντες*" *χ* 475 (they led Mel. outside) *τοῦ δὲ ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ* ⌊ ⌋ ' *τάμνον μήδεά τ' ἐξέρυσαν* to be covered / protected: Op. 546 *κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν* ' *πῖλον ἔχειν ἀσκητόν, ἵν'* -*ατα μὴ καταδεύῃ* h. Merc. 305 *ἄμφω δὲ παρ'* -*ατα χερσὶν ἐώθει* ' *σπάργανον ἀμφ' ὤμοι-*

σιν ἐελμένον (textus sec. Càssolam), *εἶπε δὲ μῦθον· ' πῇ με φέρεις ...* ; text and meaning uncertain; cf. *Φ* 491 (2b) **3b** of dogs, means of expression *ρ* 291 *ἂν δὲ κύων κεφαλήν τε καὶ -ατα κείμενος ἔσχεν,* ' *Ἄργος* 302 *οὐρῇ μέν ῥ' ὅ γ' ἔσηνε καὶ -ατα κάββαλεν ἄμφω* Th. 771 *ἐς μὲν ἰόντας ' σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ -ασιν ἀμφοτέροισιν,* ' *ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ* (Cerberus) **3c** of vessels: *handles* *Λ* 633 (*δέπας περικαλλὲς*) *χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· -ατα δ' αὐτοῦ ' τέσσαρ' ἔσαν*, see Hainsworth, Iliad ad l. *Σ* 378 *τόσσον μὲν ἔχον* (*τρίποδες*) *τέλος, -ατα δ' οὔ πω ' δαιδάλεα προσέκειτο* Cf. *ἄμφωτος*; *χρυσούατον* (inc. sed. fr. 22 p. 110 Dav.), *ὠτώεντα* (Op. 657)

D POxy. 3698, 12 W. Beck

οὖσον v.l. *φ* 390, s. Antim. fr. 68 Matthews

οὐτά(ζ)ω [73[i], 8[o], 3[H]] **E** unclear; so too etym. connect., if any, w. *ὠτειλή*: see L[1] 93–95; see also Chantraine, Dict. 840 and Peters, Laryngale 60 ff. 322. — Deriv.: *ἀνούτατος, ἀνουτητί, ἄουτος, νεούτατος*

F athem. aor. *-α* appears basic to development (Meister, Kunstspr. 103 f.; Frisk s.v.; Tucker, Greek Verbs 211 f.) **1** *-άω* conjug.: *-αε* 1; *-α* 19; *-ασκε* 1; *-άμεναι* 4, *-άμεν* 3; *-ησε* 7; *-ήσασκε* 1; *-άμενοι* 7; *-αμένην* 2; *-αμένου* 1; *-ηθείς* 1 **2** *-άζω* conjug.: *-άζων* 1; *-αζον* 1; *-ασε(ν)* 24, *-ασ'* 3; *-άσῃ* 1; *-ασαι* 2; *-άζοντο* 2; *-ασται* 2; *-ασμένος* 1

M **1** disyll. **1a** shape [⏑̆]: [⏑̆] *-α κατὰ λαπάρην· ὁ δ' ἀνετράπετ'* *Z* 64; *-α* *E* 376, *Λ* 491, *T* 53, *χ* 293; *-ασ'* *N* 546, Sc. 461 [⏑̆] *-α δὲ δουρί* *Δ* 525; *-α* *E* 858 [⏑̆] *-α/ασ' ... ὀξέϊ χαλκῷ / δουρί* *N* 561 / *Π* 317; *-α κατ'* *Ξ* 493, *Y* 455 [⏑̆] *-α δὲ δουρί* *Π* 820; *-α κατ'* *Y* 469; *-α* *Π* 311, *Y* 472 **1b** [⏑̆×] *αὐτοσχεδὸν -α* *O* 746; *...ον -α* *Λ* 490, *N* 192, *Ξ* 511, *χ* 294 **2** trisyll. **2a** shape: [⏑̆⏑̆]: [⏑̆⏑̆] *-ασε κὰλ λαπάρην (' ὁ δ' ἀνετράπετ')* *Ξ* 447. 517; *-ασεν/άσαι οὐδὲ (βαλεῖν)* *N* 607 / *Ξ* 424; *-ασεν* *Λ* 421 [⏑̆⏑̆] *-ασε χεῖρα / δουρὶ μετάλμενος ⌜ὀξέϊ δουρί / ὀξυόεντι⌝* *E* 336 / *Ξ* 443 [⏑̆⏑̆] *σχεδὸν -ασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ* *E* 458 = 883, *P* 601; *-ασεν* *Ξ* 489; *-άσῃ ἠὲ βάλῃσιν* *Φ* 576; *-άσαι οὐδ'* *Π* 322; *-άμεν ὀξέϊ χαλκῷ* *E* 132 = 821, Sc. 335 [⏑̆⏑̆] *-αε χ* 356; *μέσον σάκος ⌞-ασε δουρί⌟* *H* 258, *N* 646 ≅ *O* 528; *στῆθος μέσον ⌞ ⌟* *N* 438, *O* 523, *Π* 597; *⌞ ⌟* *E* 56 = *Y* 402, *Λ* 338. 426, *Ξ* 476, *P* 344; *-ασεν* *E* 361, *Π* 467 **2b** [–⏑̆] *ὣς εἰπὼν -ησε κατ' ἀσπίδα / αἰγίδα* *Λ* 434 = *P* 43, *Φ* 400; *-ησε/ασκε ... ἔγχεϊ μακρῷ* *Φ* 402 / *O* 745; *-ησε* *τ* 452 **2c** shape [⏑̆–⏑̆]: [⏑̆–⏑̆] *-άζων* *Y* 459; *-αζον* *N* 552; *-ησε* *Δ* 469 = *Λ* 260; *-ασται* *Λ* 661 = *Π* 26 [⏑̆–⏑̆] *-ηθείς* *Θ* 537 **3** quadrisyll. **3a** shape [–⏑̆⏑̆–]: [⏑̆⏑̆⏑̆] *⌞-άμεναι⌟, μεμαώς, ὁ δ(έ)* *Φ* 68, *τ* 449; *⌞ ⌟* *Φ* 397, *ι* 301; *-αμένου* Sc. 363 [⏑̆⏑̆⏑̆] *πολλοὶ δ' ⌞-άμενοι⌟* *λ* 40 [⏑̆⏑̆⏑̆] *⌞ ⌟ περ* *Ξ* 128; *κατ' -αμένην ὠτειλήν* *Ξ* 518, *P* 86 [⏑̆⏑̆⏑̆] *βεβλημένοι ⌞-άμενοί⌟ τε* *Λ* 659 = 826 = *Π* 24, *N* 764; *⌞ ⌟ περ* *Ξ* 379 **3b** [–⏑̆⏑̆] *-ασμένος* *λ* 536 **3c** shape [–⏑̆⏑̆]: [⏑̆–⏑̆] *πολλοὶ δ' -άζοντο* *M* 427 [⏑̆–⏑̆] *-ήσασκε* *X* 375 **3d** [⏑̆–⏑̆×] *αὐτοσχεδὸν -άζοντο* *H* 273

Σχ sch. D *Δ* 469: *-ησεν· ἐκ χειρὸς ⌞ἔτρωσε⌟,* *E* 336: *ἐκ τοῦ σύνεγγυς ... ⌞ ⌟,* *N* 765: *⌞βεβλημένοι⌟ -άμενοί τε· ἀντὶ τοῦ οἱ μὲν ἀπὸ μήκους ⌞ ⌟ δόρατι ἢ ἰῷ, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐγγὺς τετρωμένοι ξίφει ἤ τινι τοιούτῳ*, sch. min. P. Strassb. inv. 1015 on *E* 132: *ουταμεγαι· τρωσαι*; cf. Lehrs, Arist. 51 ff.

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 92 ff.; [2]Jankuhn, Pass. Bed. 79 ff. (but *H* 273 seems the only true mid. use; cf. Shipp, Gn. 44, 1972, 119)

B *strike* or *wound with a thrust* or *stab* (1), *wound* in gener. (2), *wound with a spear-cast* (3); w. (usu.) or without (obj. shield: *H* 258, *N* 192. 552. 561 [spear sticks]. 607. 646, *P* 43 [point bends in shield], Sc. 363; *θώρηξ* *O* 528. Cf. [aegis] *Φ* 400 ff.) penetration of obj.; wound may be (envisaged as) fatal (usu.) or not (so clearly: wounds of Ag., Od., Diom.: *Λ* 434. 659 = 826 = *Π* 24, *Λ* 661 = *Π* 26, *Ξ* 128. 379, *T* 53; otherwise: *N* 764, *P* 601, *Φ* 576 [animal at least not immediately killed], *λ* 536; *X* 375 [obj. corpse]; n. also *H* 273; and where obj. divine); act. (68×), mid. (*H* 273 in 1b) and pass. (15×, *pace* L[2]); subj. human or divine (*Φ* 400. 402), obj. (subj. of pass.) human, divine, part of body (see 1aβ), corpse (*X* 375), animal (1aγ; 3), shield (1aδ); obj. sometimes understood (e.g. *Δ* 525, *Π* 820, *Y* 469, *Φ* 68. 397, *X* 375, Sc. 335, *τ* 449), *οὐ.* may be seen as abs. ('make a thrust') *Λ* 434[+], *Π* 322; intern. acc. of wound *E* 361, intern. subj. w. pass. 1aε; part of body (incl. *κατὰ χρόα* *M* 427) struck (when not dir. obj.: 1aβ) expr. by acc. (11×; + *ὤμων μεσσηγύς* *E* 56[+]), prep. phrase (acc. w. *κατά* 10× [+ *ὑπ' ὀφρύος* *Ξ* 493; + *τυχών* *τ* 452; cf. *κατ' ἀσπίδα / αἰγίδα* *Λ* 434[+]], *ἐς* *Π* 820, *πρός* *ι* 301 [+ *ὅθι*]; n. also *ἐπὶ καρπῷ* *E* 458[+]; cf. *παρ' ὀμφαλόν* *Δ* 525) or loc. adv. (*ἔνθα* Sc. 335; *τῇ* *E* 858 [+ *τυχών*], cf. *Φ* 402 [= 'on the aegis']); w. dat. of weapon: 21× *δουρί*, 5× *ἔγχεϊ* / *ἐγχείῃσιν* (*λ* 40), *ξυστῷ* *Δ* 469[+], *ἄκοντι* *Y* 455, 6× *χαλκῷ*, 2× *ξίφεϊ/ἔεσσ'*, *φασγάνῳ* *Y* 469; advs.: 3× *αὐτοσχεδόν*, *αὐτοσχεδίην* *λ* 536, *σχεδόν* *E* 458[+] (3×), *ἐγγύθεν* *N* 646 (cf. 561, *O* 528), *περισταδόν* *N* 552, *ὕπερθεν* *Λ* 421, *ἐπικρατέως* Sc. 461. — **Wdfld.**: see *θείνω* wdfld., cf. also *ἐπορέγομαι*; contrast *βάλλω* **1** *strike* or *wound with a thrust* or *stab* (contrasted w. *βάλλω* *Λ* 659 = *Π* 24, *Λ* 661 = *Π* 26, *Λ* 826, *N* 764, *Ξ* 424, *Φ* 576, *λ* 536; usu. context contains expr. for approach, closeness of combatants [though this not in itself foolproof: note e.g. *σχεδὸν ἐλθών* w. *ἔβαλε* *P* 600]; such spec. indicat. absent *Δ* 469, *E* 56 = *Y* 402, *N* 438, *Ξ* 489. 493. 511. 517. 518, *Π* 311. 317, *P* 344, *Y* 455, *χ* 294); downward spear-thrust *Λ* 421, *Φ* 68, *τ* 449 **1a** weapon spear (sometimes weapon not specified in context, but may be assumed to be spear: *Λ* 490. 491, *M* 427 [n. *αἰχμηταί* of Grs. v. 419, *δούρατ'* v. 444], *N* 764 [here perh. of thrust-wounds in gener.], *Ξ* 511. 517. 518, *Π* 311, *X* 375) **1aα** obj. pers., human (corpse *X* 375) or divine (Aphr. *E* 132 = 821. 361. 376. 458 = 883, cf. *E* 336; Ares *E* 858, *Φ* 397, Sc. 335. 461; Ath. *Φ* 402 [cf. 400]) *Δ* 469 (*νεκρὸν ἐρύοντα ἰδὼν Ἀγήνωρ πλευρά*) *⌞-ησε ξυστῷ ... λῦσε δὲ γυῖα⌟* = *Λ* 260 (*τὸν δ' ἕλκοντ' ἀν' ὅμιλον ὑπ' ἀσπίδος*) *⌞ ⌟* *Δ* 525 (*ἐπέδραμεν*) *Πείρως, ⌞-α δὲ δουρὶ⌟ παρ' ὀμφαλόν* *Π* 820 *ἀγχίμολόν ῥά οἱ ἦλθε κατὰ στίχας ⌞ ⌟ ' νείατον ἐς κενεῶνα, διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε* *E* 56 (*μιν*) *Μενέλαος ' πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον ⌞-ασε δουρὶ⌟ ' ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν* (v. 57 om. quidam) = *Y* 402 *Λ* 338 *Τυδέος υἱὸς Ἀγάστροφον ⌞ ⌟* (*κατ' ἰσχίον*) *P* 344 *Αἰνείας Λειώκριτον ⌞ ⌟* *Λ* 426 *Χάροπ' ⌞ ⌟* *Ξ* 476 *Ἀκάμας Πρόμαχον ... ⌞ ⌟* *N* 438 *ἀτρέμας ἑσταότα στῆθος μέσον ⌞ ⌟* (*Ἰδομενεύς, ῥῆξεν δέ οἱ ἀμφὶ χιτῶνα χάλκεον*) = *Π* 597[ex] *Ξ* 443 (*Οἰλῆος*) *Αἴας ' Σάτνιον ⌞ ⌟ μετάλμενος* *Λ* 421 *Δηϊοπίτην ' -ασεν* (Od.) *ὦμον ὕπερθεν ἐπάλμενος (ὕπερθε μετάλμενος* v.l. ant.) ... *⌞δουρί⌟* *Π* 317 *-ασ'* (*οὐτάς* v.l. ant.) *Ἀτύμνιον ... ⌞ ⌟ ' Ἀντίλοχος, λαπάρης δὲ διήλασε* (*ἔγχος*) *T* 53 (*τὸν* [Ag.]) *-α Κόων ... ⌞ ⌟* *χ* 294 (*Τηλέμαχος*) *Λειώκριτον -α ' ⌞ ⌟ μέσον κενεῶνα, διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν* *Y* 472 *Μούλιον -α* (Ach.) *παραστὰς ' ⌞ ⌟ κατ' οὖς* *X* 375 *τις ... -ήσασκε παραστάς* (v. ath. Senacherim sch. Le) (n. *ἀνουτητί* v. 371) *E* 132 (Ath. to Diom.: „*εἴ κε*) *Ἀφροδίτη ' ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' -άμεν (-άσαι κε) Ἀφροδίτη ' ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' -άμεν* (-*άσαι* Zen.) ... *χαλκῷ*" = 821 Sc. 335 (*ἔνθα κε ⌞γυμνωθέντα σάκευς ὕπο⌟) ἴδῃς, ἔνθ' -άμεν ... χαλκῷ* 461 (*τὸν δ' ἐπιόντα Ἀμφιτρυωνιάδης μηρὸν ⌞ ⌟*) *-ασ' ἐπικρατέως* *Π* 311 (*Μενέλαος*) *-α Θόαντα ' στέρνον γυμνωθέντα παρ' ἀσπίδα, λῦσε δὲ γυῖα* *E* 361 *ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς -ασεν ἀνὴρ ' Τυδείδης* 376 *-ά με Τυδέος υἱός* 458 *Κύπριδα ...*

⌞σχεδὸν -ασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ⌟ = 883 *P*601 *Λήϊτον ... Ἕκτωρ* ⌞ ⌟ *E*858 *τῇ* (sc. in the lower belly) *ῥά μιν -α τυχών Z*64 (*τὸν δὲ*) *Ἀγαμέμνων* ' *-α κατὰ λαπάρην* ≅ *Ξ*447in. ⌞(*-ασε κὰλ* : *-α κατὰ* v.l.)⌟ = 517in. ⌞ ⌟ *Λ*434 *-ησε* (Socus) *κατ' ἀσπίδα* (of Od.) (n. *βέλος* of Socus' spear v.439) = *P*43 = *Φ*400in. (*αἰγίδα*) *Φ*402 *τῇ* (i.e. on the aegis) *μιν Ἄρης -ησε ... ἔγχεϊ* (v. om. pap.12) *O*745. 746 (*ὅς τις Τρώων κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ φέροιτο*) *τὸν δ' Αἴας -ασκε ... ἔγχεϊ ... ' δώδεκα ... ⌞αὐτοσχεδὸν⌟ -α χ*293 *Ὀδυσσεὺς* ' *-α Δαμαστορίδην* ⌞ ⌟ *ἔγχεϊ Λ*490. 491 (*Τρώεσσιν ἐπάλμενος εἷλε Δόρυκλον*) *ἔπειτα δὲ Πάνδοκον -α,* ' *-α δὲ* PNa *καὶ* PNa *ἠδὲ* PNa *N*546 *Ἀντίλοχος δὲ Θόωνα μεταστρεφθέντα δοκεύσας* ' *-ασ' ἐπαΐξας Ξ*424 *οὔ τις ἐδυνήσατο ποιμένα λαῶν* ' *-άσαι οὐδὲ βαλεῖν* 489 *-ασεν ⌞Ἰλιονῆα⌟* 493 *τὸν* (sc. ⌞ ⌟) *τόθ' ὑπ' ὀφρύος -α κατ' ὀφθαλμοῖο θέμεθλα Y*455 *Δρύοπ' -α* (Ach.) *κατ' αὐχένα μέσσον ἄκοντι Ξ*511 *Αἴας ... Ὕρτον -α Π*322 (*τοῦ* [Maris] *δ'*) *Θρασυμήδης* ' *ἔφθη ὀρεξάμενος, πρὶν -άσαι* (*ὦμον*) *Φ*68 (*δόρυ ἀνέσχετο*) *Ἀχιλλεὺς* ' *⌞-άμεναι⌟ μεμαώς, ὁ* (Lycaon) *δ' ὑπέδραμε καὶ λάβε γούνων* ' *κύψας* (*pace* Leaf ad l. and L'92 no need to think of spear as leaving Ach.'s hand) 397 (Ares to Ath.:) *„Διομήδε' ἀνῆκας* ' ⌞ ⌟ *αὐτὴ δὲ ... ἔγχος ἑλοῦσα* ' *ἰθὺς ἐμεῦ ὦσας"* — pass.: *Θ*537 (*ἐν πρώτοισιν*) *κείσεται* (Diom.) *-ηθείς, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι* (vv.535–537 om. Zen., antisigmatis notavit Arist.) *Λ*659 *οἱ γὰρ ἄριστοι* ' *ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι -άμενοί* (Od. and Ag.) *τε* = 826 (*χερσὶν ὕπο Τρώων* v.827) = *Π*24 = *N*764ex. *M*427 *πολλοὶ δ' -άζοντο κατὰ χρόα ... χαλκῷ,* ' *ἠμὲν ὅτεῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη* ' *μαρναμένων, πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς Λ*661 (*βέβληται μὲν*) *Διομήδης,* ' *-ασται δ' Ὀδυσεὺς ... ἠδ' Ἀγαμέμνων* = *Π*26 *λ*536 (*ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ βεβλημένος*) *χαλκῷ* ' *οὔτ' αὐτοσχεδίην -ασμένος* (Neopt.) **1aβ** obj. part of pers. *E*336 (*ἐπορεξάμενος*) *Τυδέος υἱὸς* ' *ἄκρην -ασε χεῖρα* (of Aphr., who may herself be understood as obj.) *μετάλμενος ... δουρί O*523 *Κροίσμου στῆθος μέσον -ασε* (Meges) *δουρί* (cf. on the one hand *N*438, *Π*597, on the other *N*646, *O*528 in 1aδ; *Κροῖσμον* metr.poss.) **1aγ** obj. animal *Φ*576 *εἴ περ γὰρ φθάμενός μιν* (sc. leopard; *τις* v.l. ant., *περ* v.l.) *ἢ -άσῃ ἠὲ βάλῃσιν* (hunter), ' *ἀλλά τε καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένη οὐκ ἀπολήγει* ' *ἀλκῆς τ*449 (*Ὀδυσσεὺς ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δόρυ*) *-άμεναι* (obj. boar) *μεμαώς* 452 *τὸν* (boar) *δ' Ὀδυσεὺς -ησε τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον* **1aδ** obj. shield *H*258 *⌞μέσον σάκος -ασε δουρί⌟,* ' *οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν* (*-ός* v.l.) *N*646 *Ἀτρεΐδαο* ⌞ ⌟ ' *ἐγγύθεν, οὐδὲ διαπρὸ δυνήσατο χαλκὸν ἐλάσσαι O*528 *Φυλεΐδαο* ⌞ ⌟ ' *ἐγγύθεν ὁρμηθείς· πυκινὸς δέ οἱ ἤρκεσε θώρηξ N*561 (*οὐ λῆθ' Ἀδάμαντα*) *ὅ οἱ -α μέσον ⌞σάκος⌟ ... χαλκῷ* ' *ἐγγύθεν ὁρμηθείς* (and half of the spear remained stuck in the shield) 552 (*Τρῶες δὲ περισταδὸν*) *-αζον* ⌞ ⌟ *... οὐδὲ δύναντο* ' *εἴσω ἐπιγράψαι* (*χρόα χαλκῷ*) (n. *βέλεσσιν* of Trs.' spears v.555) 607 (⌞ ⌟ *Μενελάου*) *-ασεν, οὐδὲ διαπρὸ δυνήσατο χαλκὸν ἐλάσσαι* 192 *ἀσπίδος ὀμφαλὸν -α* (Aias), ' *ὦσε δέ μιν* (Hector) *σθένεϊ μεγάλῳ* — pass.: Sc.363 *τρὶς μὲν ἐμῷ* (sc. of Her.) *ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἠρείσατο* (Ares) *γαίῃ* ' *-αμένου σάκεος* **1aε** w. *ὠτειλή* as intern. subj. of pass. (cf. intern.acc. *E*361 in 1aα) *Ξ*518 *ψυχὴ* (of Hyperenor, killed by Men.) *δὲ ⌞κατ' -αμένην ὠτειλὴν⌟* ' *ἔσσυτ' ἐπειγομένη* (n. *-ασε* v.517) *P*86 *ἔρρει δ' αἷμα* (of Euphorbus, killed by Men.) ⌞ ⌟ (*-αμένης ὠτειλῆς* v.l.) (n. *νύξ'* v.48) **1b** weapon sword, obj. human (*ι*301 Cyclops) *Y*459 (*τὸν* [Demuchus] *μὲν*) *-άζων* (Ach.) *ξίφεϊ ... ἐξαίνυτο θυμόν ι*301 (*τὸν* [Polyphemus] *μὲν βούλευσα* [Od.] *ἄσσον ἰών, ξίφος ἐρυσσάμενος*) *-άμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσι Y*469 *φασγάνῳ -α* (Ach., Tr.) *καθ' ἧπαρ χ*356 *ἴσχεο, μηδέ τι τοῦτον* (Phemius) *ἀναίτιον -αε* (Od.) *χαλκῷ* — reciprocal mid.: *H*273 *νύ κε δὴ ξιφέεσσ' αὐτοσχεδὸν -άζοντο* (Aias and Hector), ' *εἰ μὴ κήρυκες* (*ἦλθον* [to separate them]) **2** *wound* in gener., pass. *Ξ*128 (Diom. [wounded by arrow *Λ*375ff.] to Ag., Od. [wounded by spear-thrusts *Λ*251ff. 434ff.]:) *„ἴομεν πόλεμόνδε καὶ ⌞-άμενοί περ⌟"* 379 *τοὺς ... ἑκόσμεον* (Diom., Od., Ag.) ⌞ ⌟ so prob.: *λ*40 *πολλοὶ δ' -άμενοι ... ἐγχείῃσιν* (vv.38–43 ath. Zen. Ar.Byz. Arist.) **3** *wound with spear-cast Π*467 (*Σαρπηδὼν αὐτοῦ* [Patr.] *μὲν ἀπήμβροτε δουρὶ*) *δεύτερον ὁρμηθείς, ὁ δὲ Πήδασον -ασεν* (*ἤλασεν* Philemo) *ἵππον* ' *ἔγχεϊ δεξιὸν ὦμον*

D v.l. *Π*807 (Zen.), *P*530 (≅ *H*273) J. N. O'Sullivan

οὔτε s. *οὐ* LIII6

οὐτιδανός [3i, 3o, 1H] **E** **ou̯-tid/ou̯k^w^id;* Adj. auf *-δανός* (vgl. *ἠπεδανός*) zu *οὔτι* od. zu älterem Neutr. **οὔ-τιδ*, s. Chantraine, Dict. s.v.; Risch §37f.

Σχ sch.min. P.Strassb. inv.33 zu *A*231: *μηδαμινοῖς*, sch.D *A*231 (vgl. zu *A*293, sch.Barn. *ϑ*209): *οὐδενὸς λόγου ἀξίοις. ἀσθενέσιν*

B *nichtswürdig, nichtsnutzig,* tadelnde Charakt. eines Menschen (Hom.) / Satyrs (Hes.); deutet auf einen Mangel an Streitbark. / Wehrhaftigk. u. Energie hin, od. allg. auf ein 'zu nichts Taugen' (*ϑ*209, Hes.fr.10a,18). Außer *A*231, *ι*460 m. and. neg. charakt. Adj. verbunden. — Wortf.: *ἄναλκις, ἀπόβλητος, δειλός, κακός, οὐδενόσωρος*; Opp.: *αἰδοῖος, ἄλκιμος, ἄξιος, δεινός, ἐσθλός, καλός*; V.M. Warrior, in: The Two Worlds of the Poet, R.M. Wilhelm, H. Jones (edd.), Detroit 1992, 320–7 *A*231 *δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ -οῖσιν ἀνάσσεις ι*460 *κακῶν, τά μοι -ὸς πόρεν Οὖτις* (Gleichklang als Wortspiel) *Λ*390 *κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος -οῖο ι*515 (Ich dachte, Od. sei *μέγας, καλός, μεγάλην ἐπιειμένος ἀλκήν*) *νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ -ὸς καὶ ἄκικυς* ' *ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν A*293 *ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ -ὸς καλεοίμην,* ' *εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι ϑ*209 *ἄφρων δὴ κεινός γε καὶ -ὸς πέλει ἀνήρ,* ' *ὅς τις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων* Hes.fr.10a,18 *γένος -ῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν*

D v.l. *σ*383 G. C. Wakker

οὔτις, οὔτι s. *οὐ* LIII7

Οὖτις [6o] **E** EN nb. *οὔτις* (zum Akz. s. Laum, Akzentuationssystem 300 [zu *ι*366]; Stanford ad *ι*408). Anders: Carpenter, Folk tale, fiction and saga in the Hom. epics, Berkeley 1958, 139–41 (Wortspiel m. *ὠτίς*); Ferri, RAL 15, 1960, 287–90 (urspr. thrak. Name); Ziegler, Gymn. 69, 1962, 396f. (Kosename zu Od., vgl. etr. Utuse)

L zur ganzen Episode m. allen Wortspielen u. zu den Abweichungen von vergleichbaren Sagen: Rank, Etymologiseering 63–5; Podlecki, Phoenix 15, 1961, 125–33; Stanford, The Sounds of Greek, Berkeley 1967, 90f.; Schein, GRBS 11, 1970, 77. 79f.; Basset, Lalies I, 1980, 59–61; Friederich, GRBS 28, 1987, 121–133; Riemer, Prometheus 24, 1998, 12–18

B *Niemand,* fingierter Name, den Od. (s.d. Bd.III Sp.519,59ff.) sich gibt (*ι*366 bis; zur Form *Οὖτιν* s. Leumann, Hom. Wört. 48), um ⌞Polyphemos⌟ zu täuschen; ⌞ ⌟ übernimmt den Namen richtig (*ι*369. 408. 455. 460 — hier m. lautverw. *οὐτιδανός* q.v.), die and. Kyklopen jedoch fassen es als *οὔ τις* ('keiner', 'niemand') auf G. C. Wakker

οὗτος, οὕτω(ς) **L 1** etymol.: Meier-Brügger, Gr.Sprw.II 88; Peters, Laryngale 312f. *-ως/-ω*: Risch §127a; Rix, Histor.

Gr. 170, Schwyzer I 623 f. **2** general: Bakker, CPh 94, 1999, 1–9; Bérard, Intr. Od. 135 ff.; Chantraine, Gr.h. II 169; Funk, Progr. Friedland 1871, 1–14; Hentze, Ph. 27, 1868, 507 ff.; Iber, Adv. in -ως 11 ff.; Magnien, BSL 23, 1922, 156–183; Wace-Stubbings, Companion 138 f. **3** on particular instances **3a** -ος: *A* 195, *B* 760, *Γ* 177 f.: Bakker l.c., *Γ* 178: Leaf, *K* 82: Bakker l.c., *M* 69: Leaf, *M* 173. 176: Bakker l.c., *O* 217: Shipp, Studies 288, *Π* 207: Führer, Formproblem 38, *Π* 715: Bakker l.c., *Σ* 128: Leaf, *Ω* 264: Beck, Stellung von *Ω*, 218, Richardson, Iliad ad l., *Ω* 368: Bolling, Lang. 24, 1948, 48 f., *α* 159: Bérard l.c., *β* 122: Düntzer, Hom. Abh. 478, *ζ* 201: Lehrs, Arist. 50 f., Hainsworth, Odyssey ad l., *η* 243: Beßlich, Schweigen 63, *θ* 83. 367. 521: Bakker l.c., *λ* 223: V. d. Mühll, Ausgew. kl. Schr. 67, *μ* 37: Gygli-Wyss, Nomin. Polyptoton 25; Heubeck, Odyssey ad l., *μ* 112: Chantraine, Gr.h. II 169, *μ* 389: Führer l.c., *ψ* 342, Th. 114: Bakker l.c., h. Merc. 346: Ludwich, Hymnenbau 119 **3b** -ω(ς): v.l. *Δ* 17: Pfeiffer, History 174 f., *Λ* 382: Hentze, Parataxis II 24, *N* 447: Benicken, Studien 1576. II 1067, *N* 825: G. Nagy, in: Studies Dow (GRB Monogr. 10), Durham N.C. 1984, 233 ff., *Ξ* 88: Düntzer, Zen. 129, *X* 498: Leaf, *ζ* 218: Carnuth, Aristonici *περὶ σημειῶν 'Οδ.*, Leipzig 1869, *θ* 167: Pfeiffer l.c., *ρ* 447: Carnuth l.c., *τ* 300: van der Valk, Text. Crit. Od. 48, Op. 105: West ad l., h. 18,10: Koller, Ph. 100, 1956, 175 ff. 195 ff. **4** -ως/-ω: van Leeuwen, Enchir. 106; Monro, H. Gr. 95 f.; Benikken, op.cit. I 504. II 968; Schwyzer I 404. 406

instances not in Gehring and Hofinger: -ος: Hes. fr. 302,22. 343,1, Cert. p. 37,10. 38,13. 39,13. 39,29. 41,30, Aristeas fr. 1,1 p. 86 Dav., Eumel. fr. 2A,4 p. 97 Dav., inc. auct. fr. PHarris 6,11 suppl. Maas, inc. sed. fr. 19 p. 150 Allen, Oechal. fr. 1 p. 151 Dav., Pan. fr. 12,1 p. 120 Dav. -ως: Cert. p. 38,24 W. Beck

ὀφείλω s. *ὀφέλλω* I

Ὀφελέστης [2i] **E** zu *ὄφελος*, vgl. myk. *o-pe-re-ta* (DMic. II 33), *Θυέστης*, *Ὀρέστης*; s. Leukart, -tās 164 f.; Spekulation über illyr. st-Suff. bei v. Kamptz S. 144 ff. 256; s. Wathelet, Dict. s.v.

B **I** tr. Krieger, von Teukros getötet, im 1. V. einer Tötungsreihe (3-Pers.-V.) am VE (*ἠδ' -ην* Adoneus) *Θ* 274 *ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἔλε Τεῦκρος ἀμύμων;* ' *Ὀρσίλοχον μὲν πρῶτα καὶ Ὄρμενον ἠδ' -ην* (*ἠδὲ φολέστην* v.l.) ' (2 Vv. m. 3 bzw. 2 PN) ' *πάντας ... πέλασε χθονί*, zur o-Reihe, zu den Namendubletten u. zum Verstyp s. s.v. *Ὀρτίλοχος* B III, s.a. Wathelet s.v. *Ἀμοπάων*

II päon. Krieger, von Ach. getötet, am Ende einer 2 Verse umfassenden Tötungsreihe (4-Pers.-V.) am VE *Φ* 210 (nach Tötg. des Asterop. geht Ach. *μετὰ Παίονας*) *ἔνθ' ἔλε Θερσίλοχόν τε Μύδωνά τε Ἀστύπυλόν τε* ' *Μνῆσόν τε Θρασίον τε καὶ Αἴνιον ἠδ' -ην, Ὀ.* u. *Μύδων* sind Namensdubletten; vgl. weitere Verse m. 4 PN[a] (*E* 678, *P* 216, Th. 134 f., Sc. 180; häufiger 4 PN[n] in den Nereiden[usw.]-Kat. *Σ* 39 ff., Th. 77 f., 240 ff., 337/346 ff.; sowie *M* 20, *θ* 112 f.) H. W. Nordheider

ὀφέλλω I, ὀφείλ(ω) [28i, 16o, 2H, 1h] **E** **H₁bhel-*, cogn. w. Arm. *awel-*; **ὀφέλνω* < *ὄφελον/*-ω* (Myc. *o-pe-ro-si* w. ptcs. *-te, -sa*), orig. identical w. *ὀφέλλω* II, see L below. – Deriv.: *οἰκωφελίη*? (see Tichy, Onomatop. Verb. 363), *Ὀφέλπος*?

F **1** act. **1a** pres. stem *-εις* 1, *-ει* 1, *-ετε* 1; ‹*ὤφελλ*›*ον* 3, ‹ ›*ες* 3, ‹ ›*ε* 3, ‹ ›(*ε*) 3, *-ε*(*ν*) 2, *-ον* 1, *ὄφειλον* 1 **1b** aor. *ὄφελον* 8, *ὤ*‹*φελες*› 2, *ὄ*‹ › 5, *ὤ*‹*φελεν*› 1, *ὄ*‹ › 4, *ὄφελ*(*ε*) 4, *ὠφέλετ*(*ε*) 1 (orig. impf.: L 208) **2** medio-pass., pres. stem *-εται* 1; *ὀφείλετ*(*ο*) 2 *ὀφειλ-*: see West, Ptol. Pap. 99; Hainsworth, Iliad on *Λ* 686

M **1** disyll. **1a** ⏑̲[⏑⏑] *ὤς μ' / ὡς* ‹*ὄφελ'*› *Z* 345, *Φ* 279 / h. Ap. 321; ‹ › *T* 59 **1b** [–⏑̲] *αἴθ'* ‹*ὤφελλ'*›, *σ* 401 [–⏑̲] *ὡς* ‹ › *ξ* 68 [–⏑̲] *ὡς ...* ‹ › *H* 390 **2** trisyll. **2a** [⏑̲⏑⏑] ‹*ὤφελε*›*ς β* 184 [⏑̲⏑⏑] *ὠφέλετ' Ω* 254 [⏑̲⏑⏑] *ὡς* ‹ › *Γ* 428; ‹ › *Ψ* 546 **2b** [⏑⏑⏑̲] *αἴθ'* ‹*ὄφελες*› *A* 415, *Γ* 40, *Σ* 86; *μὴ* ‹ › *I* 698; *ὡς* ‹ › / *ν ω* 30, *Γ* 173; *ὄφελον/εν Σ* 367, *δ* 97 / *K* 117 [⏑⏑⏑̲] ‹*ὡς δὴ ἐγώ γ'*› / *ὡς ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν ε* 308, *ξ* 274; ‹ › *ὄφελον α* 217; *ὡς ὄφελεν θανέειν X* 426; *αἴθ'* ‹ › *ν* 204; *μὴ* ‹*ὄφελον*› *λ* 548 [⏑⏑⏑̲] *ὡς* ‹ › *Λ* 380; *ὄφελεν Δ* 315 **2c** [⏑̲⏑] *-εν A* 353 [⏑̲⏑] ‹*χρεῖος*› (...) *ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ Λ* 686. 698 [⏑̲×] ‹ › *ὄφειλον Λ* 688; *-ε φ* 17; *-ον θ* 312 **2d** [–⏑̲] *ἔπειτ'* ‹*ὤφελ*›*ον Z* 350, Op. 174; *αἴθ'* ‹ › *ες Ξ* 84 [–⏑̲] *ἀγγελίης, ἢ μὴ* ‹ › *ε γενέσθαι P* 686, *Σ* 19; *ὡς μὴ* ‹ › *ε ...έσθαι X* 481; *ὡς ...* ‹ › *ον ...έσθαι Ω* 764 **2e** type [⏑⏑–]: [⏑̲×] *μοιχ/ζωάγρι' -ει*(*ς*) *θ* 332. 462 **2f** [⏑̲–⏑̲] ‹ › *ες* Hes. fr. 276, 2 [⏑̲–⏑̲] ‹ › *ες δ* 472 **3** quadrisyll. [⏑̲⏑⏑] *χρεῖος ... -εται γ* 367; *-ετε T* 200

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 and P. Köln inv. 2281 on *A* 353: *ὤφειλεν*, sch. D *A* 415: *αἴθ'* ‹*ὄφελες*›· *εἴθε* ‹ › *ἔστιν ἐπίρρημα εὐκτικόν*, *K* 117: *ὤφειλεν. ἔπρεπεν*, *Λ* 686: *ὀφείλετο· ἐχρεωστεῖτο*

L de Lamberterie, Les trois verbes *ὀφέλλω*, in: La langue et les textes (ed. F. Létoublon), Amsterdam 1992, 201–217

B *owe, ought* (primary aor., see E), obj. debt, liability 7× (1); emotional w. inf. in contrary to fact judgments and wishes (2, see Hentze, Parataxis II 23; Wackernagel, Synt. I 228 Hahn, Subj. and Opt. 91 f. 96); in (2) aspectual tense choice (w. pres. stem where sit. still changeable), but some puzzling instances: ‹*T* 200, *δ* 472 (2a)›. 97 (2bα), *A* 415, *σ* 401 (2bβaa), *Δ* 315, *H* 390, *Ω* 764, *X* 481 (2bβbb), for expl. as metr. var. see L 203. 208; w. pres. inf. 14×, 4× where aor. inf. in Homeric use: *Ψ* 546, *δ* 472 (2a), *Δ* 315, *λ* 548 (2bβbb); w. *αἴθ'* 7×, *εἴθε* 1H, *ὡς* 18× (2bβ); w. *μᾶλλον, μάλ'* ‹ › *πρίν H* 390, *Ω* 764 (2bβbb, cf. *σ* 401 in 2bβaa) dir. sp. exc. *φ* 17 (1). – W d f 1 d.: *δεύω* II, *χρεώ, χρή* **1** w. debt word (*χρεῖος, ...ἄγρι'*) *χρεῖος*: *Λ* 686. 688 (*κήρυκες δ' ἐλίγαινον*) *τοὺς ἴμεν οἶσι χρεῖος* ‹*ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ*› (*χρέως ὠφ.* v. Thiel) ·' ... ' ... *πολέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον* (vv. ll. *ὄφελλ-*) 698 *τῷ* (Nestor) *χρεῖος μέγ'* ‹ › ' *τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν γ* 367 (*μετὰ Καύκωνας*) *εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι -εται* (v.l. *ὀφείλ-*), *οὔ τι νέον γε* ' *οὐδ' ὀλίγον φ* 17 *ἦλθε* (to Messene) *μετὰ χρεῖος* (300 animals w. herders), *τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος -ε* (v.l. *ὄφειλ-*) w. *...ἄγρι'*: *θ* 332 (Heph. *εἶλεν Ἄρπα*) *τὸ καὶ μοιχάγρι' -ει* 462 (remember me) *ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' -εις* **2** obj. is inf. **2a** in contrary to fact judgments, often w. implied wish (transitional to 2b, see esp. 2bα), neg. *μή I* 698, *οὐκ Σ* 367 aor.: *I* 698 *μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ... Πηλεΐωνα,* ' *μυρία δῶρα διδούς· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως* (on *μή* see Ameis-H., Wackernagel, Synt. II 284 and 2bβcc below) *K* 117 (*νεικέσω, ὡς εὔδει*) *νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι* ' *λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός Σ* 367 *πῶς δὴ ἔγωγ', ἤ φημι θεάων ἔμμεν ἀρίστη,* ' 2 vv. ' *οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥάψαι; Ψ* 546 (his chariot wrecked) *ἀλλ' ὤφελεν ἀθανάτοισιν* ' *εὔχεσθαι* pres. stem: *A* 353 *μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα,* ' *τιμήν πέρ μοι -εν ... ἐγγυαλίξαι* ' *Ζεὺς ...* ' *νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν* (other instances w. *ἐπεί* in 2b: *A* 415, *Z* 350, *ξ* 68) *T* 200 *ἄλλοτέ περ καὶ μᾶλλον -ετε ταῦτα πένεσθαι,* ' *ὁππότε κτλ. δ* 472 *μάλ' ὤφελλες Διί τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσι* ' *ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινόμεν, ὄφρα τάχιστα* ' *σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο πλέων* **2b** in contrary to fact wishes, expr. strong regret, divisible into 'curses' (wishing ‹death, non-existence vel sim.›) and 'complaints' (mostly rela-

ting to ⌊ ⌋); w. τῷ cl. *T*59 (in α), *Φ*279, *X*426, *ε*308, *σ*401, *ω*30, cf. *ξ*68 (in β); w. foll. νῦν δέ *A*415, *Σ*86, *Φ*279, *X*481, *α*217, *ε*308, *ν*204, *σ*401, *ω*30, Hes.fr.276,2, ἤδη γὰρ νῦν *Ω*764, νῦν γὰρ δὴ Op.174 (all in β, cf. ἔμπης *δ*97 in α); ὅ. w. parallel clauses *δ*97 (in α), *Δ*315, *Σ*86 (in β) **2bα** without volition particle (αἴθ'/εἴθ', ὡς, μή), transitional from judgments (2a) curse aor.: *T*59 τὴν (Bris.) ὄφελ' ... κατακτάμεν Ἄρτεμις ἰῷ ' ... ὅτ' ἐγὼν ἐλόμην ... ' τῷ κ' οὐ τόσσοι Ἀχαιοὶ (had died) complaint aor.: *δ*97 ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν ' ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο (ἀλλ' ἔμπης) impf.: *Z*350 ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο, ' ἀνδρὸς ἔπειτ' ὄφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις (Hel., see *Γ*173 in βbb), cf. *A*353 (ἐπεί) in 2a, Op.174 (ἔπειτα) in βcc below (and Ameis–H. on *υ*63) **2bβ** w. volition particle **2bβaa** w. αἴθε, εἴθε (⌊Hes.fr.276,2⌋), adjacent to ὀ. exc. *Ω*254, ⌊ ⌋ curses aor.: *Γ*40 αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι, ' καί κε τὸ βουλοίμην (other refs. to Paris: *Γ*428, *H*390 in bb) *Ω*254 κακὰ τέκνα κατηφόνες· αἴθ' ἅμα πάντες ' Ἕκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ (πεφάσθαι) impf.: *σ*401 αἴθ' ἄνελ' ὁ ξεῖνος ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι ' πρὶν ἐλθεῖν τῷ κ' οὔ τι τόσον κέλαδον μεθέηκε (νῦν δέ) complaints aor.: *A*415 ⌊αἴθ' ὄφελες⌋ παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἄτιμος ' ἧσθαι, ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ (νῦν δ') *Σ*86 ⌊ ⌋ σὺ μὲν αὖθι μετ' ἀθανάτῃς ἀλίῃσι ' ναίειν, Πηλεὺς δὲ θνητὴν ἀγαγέσθαι ἄκοιτιν (νῦν δ') *ν*204 (πῇ) πλαγξόμαι; αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν impf.: *Ξ*84 αἴθ' ὤφελες ἀεικελίου στρατοῦ ἄλλου ' σημαίνειν, μηδ' ἄμμιν ἀνασσέμεν ‖ Hes.fr.276,2 Ζεῦ πάτερ, εἴθε μοι (Teir.) †εἴθ' ἦσσω μ'† αἰῶνα βίοιο ' ὤφελλες δοῦναι καὶ ἴσα φρεσὶ μήδεα ἴδμεν ' θνητοῖς (νῦν δ') **2bβbb** w. ὡς, adjacent 9 of 18x. + μή *X*481, *λ*548 (cf. cc) curses aor: *Γ*173 ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακὸς ὀππότε δεῦρο ' υἱεῖ σῷ ἑπόμην (Hel., see *Z*350 in αbb, *Z*345, *Ω*764, *ξ*68 below) *Z*345 ὥς μ' ὄφελ' ... ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ ' οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα *Γ*428 ἤλυθες (Paris) ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι (see *Γ*40 in aa, *H*390 below) *Λ*380 ὡς ὄφελόν τοι ' νείατον ἐς κενεῶνα βαλὼν ἐκ θυμὸν ἐλέσθαι *β*184 ὤλετο τῆλ', ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ ' ὤφελες impf.: *H*390 (κτήματα Ἀλέξανδρος) ἡγάγετο ⌊Τροίηνδ'· ὡς πρὶν ὤφελλ'⌋ ἀπολέσθαι *Ω*764 ὅς μ' ἄγαγε ⌊ ⌋ον ⌊ὀλέσθαι⌋. ' ἤδη γὰρ νῦν (20th year) *ξ*68 τῷ κέ με πόλλ' ὤνησεν ἄναξ ... ' ἀλλ' ὄλεθ'. ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ⌊ ⌋ ' πρόχυν, ἐπεὶ (it killed many) complaints aor. relating to death: *Φ*279 ὥς μ' ὄφελ' Ἕκτωρ κτεῖναι ... ' τῷ κ' ἀγαθὸς μὲν ἔπεφν' (νῦν δ') *ε*308 ὡς δὴ ἐγώ γ' ⌊ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν⌋ (when rescuing Ach.'s corpse, νῦν δέ) *ξ*274 ὡς ⌊ ⌋ ' αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ *ω*30 ⌊ὡς ὄφελ⌋ες τιμῆς ἀπονήμενος, ἧς περ ἄνασσες, ' δήμῳ ἔνι Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν (ἤδη κε, νῦν δ') ‖ *X*426 (ὀδύρομαι) Ἕκτορος· ⌊ ⌋εν θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῇσι· ' τῷ κε κορεσσάμεθα κλαίοντε other complaints: *Δ*315 σε γῆρας τείρει ὁμοῖον· ⌊ ⌋έν τις ' ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι μετεῖναι *α*217 ὡς δὴ ἐγώ γ' ⌊ὄφελον⌋ μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς ' ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἐοῖσ' ἔπι γῆρας ἔτετμε (νῦν δ') *λ*548 ὡς δὴ μὴ ⌊ ⌋ νικᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ (Ach.'s arms) h.Ap.321 (Thetis rescued Heph.) ὡς ὄφελ' ἄλλο θεοῖσι χαρίσσασθαι impf:. *X*481 ἐν δόμῳ Ἠετίωνος, ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν, ' δύσμορος αἰνόμορον· ὡς μὴ ὤφελλε τεκέσθαι (νῦν δ'), cf. *θ*312 below **2bβcc** introd. by μή, in rel. cl. exc. Op.174 (μηκέτι), for μή after ὡς see 2bβbb above (cf. also *I*698 in 2a); complaints (impf.) only *P*686 ὄφρα πύθηαι ' λυγρῆς ἀγγελίης, ἣ μὴ ὤφελλε γενέσθαι ≅ *Σ*19 *θ*312 (my parents are to blame) τὼ μὴ γείνασθαι -ον (v.l. ὄφειλ-), cf. *X*481 in bb above Op.174 μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελλον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ⌊ἔπειτα⌋ γενέσθαι. ' νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον (⌊ ⌋: see West ad l., cf. *Z*350 in 2bα) W. Beck

ὀφέλλω II [9ⁱ, 5ᵃ, 5ᴴ] E orig. identical w. ὀφέλλω I, see L209. 212f. F 1 pres. stem: -ες 5; -εν 1, ὤ⌊φελλε⌋ 1, ἐξώ⌊ ⌋ν 1; -οις 1, -οι 1; -ε 1; -ειν 2; -ουσα 1; -ετο 2 2 aor.: -ωσιν 1; -ειεν 2 (see L204. 208)

M 1 trisyll. **1a** [⏑̣̣×] -εν *B*420; -ε Op.213 **1b** [⏑̣̣–] -ει *Γ*62, *Y*242; οἶκον -ειν *ο*21; -ειν *Π*631 [⏑̣̣×] καὶ δῆριν -ει/οις Op.14. 33; οἶκον -οι Op.495; -ει *O*383, Op.412 **1c** [–̣̣⏑] (ἐξ)ὤφελλε(ν) *ο*18, *π*174 **2** quadrisyll. **2a** [⏑̣̣⏑⏑] οἶκος -ετο *ξ*233; -ετο *Ψ*524 **2b** [⏑̣̣–̣̣] -ωσιν *A*510; -ειεν πόνον *Π*651, *β*334; -ουσα *Δ*445

Σχ sch.min. P.Amst.16 on *ο*18: ἐξώφ[ε]λλεν· η[ύ].ξη[-σεν, sch.Barn. *ο*18: ἐξώφελλεν· ἐξόχως ηὔξησεν L see ὀφέλλω I

B *to increase*, intrans. mid. (*Ψ*524 in 2, *ξ*233 in 1); ἐξ- *ο*18 in 1; once instr.dat. and obj.pers. (*A*510 in 2). – Wdfld.: ἀέξω (metr. equivalent), μινύθω 1 obj. (subj. *ο*18) inanimate group / collective waves: *O*383 ἷς ἀνέμου· ἡ γάρ τε μάλιστά γε κύματ' -ει (*magnify* and ⌊*multiply*⌋) bride price: *ο*18 ὁ γὰρ περιβάλλει ἅπαντας ' μνηστῆρας δώροισι καὶ ἐξώφελλεν ἔεδνα (⌊ ⌋ *beyond compare*) 'house' (estate, wealth): *ξ*233 αἶψα δὲ οἶκος -ετο (and I became an important man) *prospered*, see οἰκωφελίη (v.223, Tichy, Onomatop.Verb.363) *ο*21 κείνου βούλεται οἶκον -ειν ὅς κεν ὀπυίῃ *to make prosperous, enrich* Op.495 (ὥρῃ χειμερίῃ) ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἶκον -οι (Brunck, -ει codd.), cf. v.377, Vit. p.17,9 (see also Th.444) 2 beneficial qualities, obj. exc. τιμή: *A*510 (aid the Trs.) ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ ' υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν -ωσίν τέ ἑ τιμῇ, '*enhance* him w. τ.', *prestige* from ⌊recompense⌋ (not simply '⌊ ⌋' Leaf), cf. 352–354 ἀρετή: *Y*242 Ζεὺς δ' ἀρετὴν ἄνδρεσσιν -ει τε μινύθει τε μένος: *Ψ*524 (Men. closed distance) -ετο γὰρ μένος ἠὺ ' ἵππου, cf. *Z*261, Th.492f. appearance: *π*174 δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην 3 obj. activities denoted by subst. (sg. exc. νείκεα Op.33, double obj. Op.14. 33), evils exc. *Γ*62, Op.412 *B*420 (Zeus did not comply) ἀλλ' ὅ γε δέκτο μὲν ἱρά, πόνον δ' ἀμέγαρτον -εν *Π*651 (Zeus considered whether Patr. should die then) ἦ ἔτι καὶ πλεόνεσσιν ⌊-ειεν πόνον⌋ αἰπύν *β*334 (ironic: if Tel. were to perish) οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ⌊ ⌋ ἄμμιν· ' κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα κτλ. – *Δ*445 (Ἔρις) καὶ τότε νεῖκος ὁμοῖϊον ἔμβαλε μέσσῳ ' ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, -ουσα στόνον ἀνδρῶν Op.14 ἡ μὲν (bad Eris) γὰρ πόλεμόν τε κακὸν ⌊καὶ δῆριν⌋, -ει, ' σχετλίη 33 τοῦ κε (βίου) κορεσσάμενος νείκεα ⌊ ⌋ -οις (-οι ci. Steitz) ' κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις, see Steitz, Werke u. Tage, Leipzig 1869, 31; Valgiglio, Maia 21, 1969, 161; West ad l. 213 ἄκουε δίκης μηδ' ὕβριν -ε, on degree of personif. see West ad l., cf. Pucci, Hes. and the Lang. of Poetry, Baltimore and London 1977,64f. – *Π*631 (Patr. to Mer. facing Aen.:) „οὔ τι χρὴ μῦθον -ειν, ἀλλὰ μάχεσθαι" ‖ *Γ*62 (πέλεκυς ὥς) ὅς τ' εἶσιν διὰ δουρὸς ... ' -ει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν Op.412 μελέτη δέ τοι ἔργον -ει· ' αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει *make prosper*, cf. *ξ*65. 66, *ο*372

Compd.: ἐξ- *ο*18 in 1

D *N*433c W. Beck

ὄφελος [3ⁱ, 1ᵇ] E Myc. *o-pe-ro* ('due') DMic.II 33. – Deriv.: ἀποφώλιος?, οἰκωφελίη / ὠφελίη? (see Tichy, Onomatop.Verb.363), Ὀφελέστης L see ὀφέλλω I

B *help (aid), use (advantage)*, as pred. w. adv. qualif. personal subj. exc. *X*513, dir. sp. only. – Wdfld.: ὄνησις I

help in battle, war *N* 236 *τεύχεα δεῦρο λαβὼν ἴθι· ταῦτα δ' ἅμα χρὴ ' σπεύδειν, αἴ κ' -ός τι γενώμεθα καὶ δύ' ἐόντε* *P* 152 (you abandoned Sarp.'s body) *ὅς τοι πόλλ' -ος γένετο, πτόλεί τε καὶ αὐτῷ, ' ζωὸς ἐών* 2 *use*, personal *advantage* 4 *X* 513 (Androm. laments: „*εἵματα καταφλέξω*) *οὐδὲν σοί γ' -ος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσεαι αὐτοῖς, ' ἀλλὰ πρὸς Τρώων καὶ Τρωϊάδων κλέος εἶναι*" h. Merc. 34 *οἴσω σ'* (tortoise) *εἰς δῶμα λαβών· -ός τί μοι ἔσσῃ, ' οὐδ' ἀποτιμήσω· σὺ δέ με πρώτιστον ὀνήσεις* W. Beck

Ὀφέλτιος [2ⁱ] E zu *ὄφελος*, Patron., s. Risch §41d, v. Kamptz S. 115. 145. 257; vgl. myk. *o-pe-ta* (DMic. II 36)

B I Troer, getötet von Euryalos in dessen einziger Aristie (s. Wathelet, Dict. s.v. u. s.v. *Αἴσηπος*: Euryal. „destructeur de l'abondance") *Z* 20 *Δρῆσον δ' Εὐρύαλος καὶ -ον ⌊ἐξενάριξε⌋, ' βῆ δὲ μετ' Αἴσηπον καὶ Πήδασον*, zum Verstyp (PN^a + PN^n + PN^a + ⌊ ⌋) vgl. *Λ* 335, *Ξ* 513 u. s. Visser, Hom. Vers. 160 ff.

II griech. Anführer, getötet von Hektor, im mittleren Vers einer 3 Verse (m. je 3 Pers.) umfassenden Tötungsreihe *Λ* 302 *καὶ Δόλοπα Κλυτίδην καὶ -ον ἠδ' Ἀγέλαον (τοὺς ἄρ' ὅ γ' ἡγεμόνας Δαναῶν ἔλεν, αὐτὰρ ἔπειτα πληθύν*, folgt Gl.: *ὡς νέφεα*), zum Verstyp (3-Pers.-V.: PN^a + Patron. + 2 PN^a) vgl. *Π* 695 (ferner s.a. *M* 140, *Π* 416. 417, *T* 239); Namendubletten sind auch (V. 301) Autonoos, Dolops u. Agelaos

D Demod. (ap. Ps.-Plu. Fluv. 18,4) p. 213 Ki. (Prosaref.): *-ιον ὄρος* vom Berg Apesas bei Nemea, nach dem Lokalheros Opheltes, s. RE 18 (1939), 635. 640 s.vv. H. W. Nordheider

ὀφθαλμός [60ⁱ, 60ᵉ, 10ᴴ, 14ᵇ, 3ᶜ] E *ὀ.* (Boeotian *ὄκταλλος*) prob. rel. to Ved. *ákṣi-*, see Mayrhofer, EWAia I 42 f.; w. *ὀ.* cf. *ἰνδαλμός*: *ἰνδάλλομαι*

F *-ός* 4; *-οῖο* 3, *-οῦ* 3; *-ῷ* 4; *-όν* 4; *-ώ* (nom.) 1, *-οῖιν* (gen.) 2; *-ώ* (acc.) 1; *-οί* 5; *-ῶν* 17; *-οῖσι(ν)* 95; *-οῖς* 1°; *-ούς* 7

M 1 trisyll. 1a [-⏑̯⏑] *-ός ι* 394, Th. 145 1b [-⏑̯×] *-ώ I* 503 1c shape [⏑̯–⏑̯]: [⏑̯–⏑̯] *-οῦ ἀλάωσεν ι* 516; *-οῦ ι* 503; *-ῷ ι* 383; *-όν ι* 453, Aristeas fr. 2 (iii), 1 p. 87 Dav.; *-ώ N* 474; *-οί τ* 211; *-ῶν (τε) δ* 150, *ϑ* 64; *-οὺς ἐκάλυψε Λ* 250; *-ούς Π* 503, *Ω* 463, *ω* 296 [⏑̯–⏑̯] *-ός* Th. 143; *ἐν -ῷ Ξ* 499, *ι* 333. 387; *-όν E* 291, *ι* 525; *-οί (δέ/τε) Π* 349. 741, *P* 387, *υ* 365; *κατ' -ῶν E* 659 = *N* 580 ≅ *X* 466; *κατ' -οὺς ἐλέειν λ* 426; *τοῖσι / τοῖο δ' ⌊ἀπ' -ῶν⌋ O* 668, *Ψ* 385; ⌊ ⌋ *Ψ* 53; *-ῶν κέχυτ' ἀχλύς Y* 421; *-ῶν* Sc. 72; *-οῖς τ* 39; *-ούς Ω* 204 = 520 [⏑̯–⏑̯] *-ός* Op. 267; *ἀπ' -ῶν ἕλον E* 127 [⏑̯–⏑̯] *-οῦ ἀλάωσεν α* 69; *⌜κατὰ δ' / κατ'⌝ -ῶν ⌜κέχυτ' / δ' ἔχυτ'⌝ ἀχλύς E* 696, *Π* 344 / *χ* 88; *κατ' / ⌊ἀπ' -ῶν⌋ ... ἀχλύν Y* 321. 341; ⌊ ⌋ h. Merc. 45

2 quadrisyll. 2a shape [–⏑⏑–]: [⏑̯–⏑̯] *⌊-οῖσιν⌋ ἰδών⁺ Γ* 28, *Ω* 246, *κ* 574, Th. 701, Sc. 335; ⌊ ⌋ *ἴδωσι⁺ T* 174, *ξ* 143, Th. 451, h. Cer. 339. 350; ⌊ ⌋ *ὁρῶμαι X* 169; *-οῖσι τεοῖσι(ν) γ* 94 = *δ* 324, *ψ* 6; *-οῖσιν Ω* 392, *λ* 453 [⏑̯–⏑̯] *-οῖο ι* 397; *-οῖσιν ἰδών Π* 182, *π* 477, Hes. fr. 145, 13; *λῦσον, ἵν' ⌊-οῖσιν ἴδω⌋ Ω* 555, *κ* 387; ⌊ ⌋*/ῃς π* 32, *ο* 76; *ἴδεν⁺ -οῖσι(ν) ρ* 511, h. Cer. 333; *-οῖσιν ὁρώμενον* Hes. fr. 294, 2; *-οῖσι(ν) κ* 197, *υ* 233, Cypr. fr. 13, 5 p. 40 Dav. [⏑̯–⏑̯] *κατ' -οῖο Ξ* 493; *-οῖο Ξ* 494; *-οῖιν δ* 115 = 154; *(αὐτὸς) ⌊ἐν -οῖσι⌋ νοήσας Ω* 294 = 312, h. Ven. 83. 179 (*νόησας*); *ἐοῦσαν / ἐλθοῦσαν ⌊ ⌋ν ἴδωμαι⁺ A* 587 / *Σ* 135. 190; *ἐν ⌊-οῖσιν ἰδέσθαι⌋ κ* 385; *μέγα θαῦμα καὶ* ⌊ ⌋ h. Ap. 415; ⌊ ⌋⁺ *O* 600, *P* 646, h. Cer. 409, h. Merc. 202; *(αὐτὸς) ἐν ⌊-οῖσιν⌋ ὁρᾶσθαι⁺ Γ* 306, *ϑ* 459, *ξ* 343, Oechal. fr. 1 p. 151 Dav.; *μέγα θαῦμα τόδ'* ⌊ ⌋ *ὁρῶμαι N* 99 = *O* 286 = *Y* 344 = *Φ* 54 = h. Merc. 219 ≅ *τ* 36; *(καὶ)* ⌊ ⌋ *ὁρῶτο⁺ δ* 226, *ο* 462, Hes. fr. 204, 101; *⌊-οῖσι⌋ τ* 446 2b [⏑̯–⏑̯×] *καὶ ἐσόψομαι⁺* ⌊ ⌋*(ν) E* 212, *Ω* 206; *(ἀτὰρ) οὐκ ⌊ἴδον -οῖσι⌋ν K* 275, h. Cer. 57 = 68$^{ex.}$; *γὰρ* ⌊ ⌋*ν O* 488, *π* 470; *(πω τοιοῦτον) ⌜ἐγὼν ἴδον / ἴδον βροτὸν'⌝ -οῖσι(ν) δ* 269, *λ* 528, *o* 484 / *ζ* 160; *(κεῖνοι⁺,) ἐπεὶ ⌊ἴδον⁺ -οῖσι⌋(ν) X* 236, *β* 155, *κ* 414, *λ* 390 = 615, *ψ* 92; *ὡς / ὅπως* ⌊ ⌋ *Ψ* 202 / *γ* 373; *ἀνὴρ ἴδεν -οῖσιν E* 770, *P* 466; ⌊ ⌋*(ν) Γ* 169, *Y* 342 (*ἐξιδεν*), *Ξ* 436 / *ι* 146, *τ* 476; ⌊ ⌋ *Ξ* 153, *O* 422, *Y* 282, *δ* 47 ≅ *κ* 181, *ε* 358, *ω* 217. 331, h. Ven. 278

L Treu, Homer 65–8; Laser, Arch. Hom. S 21 f.; Constantinidou, Antichthon 28, 1994, 1–15 (10)

B *eye* of pers. (human or divine) or animal (boar *N* 474, *τ* 446 in 3 below); sg. (13× of single eye of one-eyed being [Cyclops; Arimaspians in Aristeas fr. 2 (iii), 1 p. 87 Dav.]; of the eye [of two] affected in context *E* 291, *Ξ* 493. 494. 499; eye of Zeus Op. 267), dual (*I* 503 [eyes of each of *Λιταί* in allegory], *N* 474 [boar], *δ* 115 = 154 [Tel.]) and pl. (eyes of one or more two-eyed [four-eyed Argus Hes. fr. 294, 2] indivs.); no epith. ornans; notable adjs.: *κυκλοτερής* Th. 145, *δεινοῖς* Cypr. fr. 13, 5 p. 40 Dav. – W d f l d.: see *ὄμματα* 1 anatomical, without (dir.) ref. to function, expression et sim. (cf. *ὄσσε* B 1): in context of wounding et sim.: *E* 291 *βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη ' ῥῖνα παρ' -όν Ξ* 493. 494 *(τὸν) ὑπ' ὀφρύος οὖτα κατ' -οῖο θέμεθλα, ' ἐκ δ' ὦσε γλήνην· δόρυ δ' -οῖο διαπρὸ ' καὶ διὰ ἰνίου ἦλθεν* 499 (*ἔτι*) *ἔγχος ' ἦεν ἐν -ῷ Π* 349 *ἐνέπλησθεν δέ οἱ ἅμφω ' αἵματος -οί ι* 333 *ὅς τις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν ⌊μοχλὸν⌋ ἀείρας ' τρῖψαι ἐν (ἐπ'* Arist.) *-ῷ* 397 ⌊ ⌋ *' ἐξέρυσ' -οῖο* 387 *τοῦ ἐν -ῷ ... ⌊μοχλὸν ἐλόντες⌋ ' δινέομεν* 383 (⌊ ⌋) *-ῷ ἐνέρεισαν* 394 *τοῦ σίζ' -ὸς ... περὶ μοχλῷ Π* 741 *-οὶ δὲ χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν ' αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν*, see *N* 616 s.v. *ὄσσε* B 1 *P* 387 (*καμάτῳ καὶ ἱδρῷ γούνατά τε κνῆμαί τε*) *ἑκάστου ' χεῖρές τ' -οί τε παλάσσετο μαρναμένοισιν* — in physical descript.: Th. 143 *μοῦνος δ' -ὸς (-ὸς δὲ ἕεις* Hdn.) *μέσσῳ ⌊ἐνέκειτο μετώπῳ⌋* (v. expunxit Solmsen) 145 *κυκλοτερὴς -ὸς ἕεις* ⌊ ⌋ (vv. 144 sq. exp. Wolf) Aristeas fr. 2 (iii), 1 p. 87 Dav. *ὀφθαλμὸν δ' ἓν' ἕκαστος* (of the Arimaspians) *ἔχει ... μετώπῳ* — in context of closing eyes of corpse: *λ* 426 *οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο, ' χερσὶ κατ' -οὺς ἐλέειν ω* 296 (*κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ἑὸν πόσιν*) *-οὺς καθελοῦσα* 2 as organs of sight (cf. *ὄμματα* B 1, *ὄσσε* B 2) *τ* 39 *(μοι τοῖχοι μεγάρων) φαίνοντ' -οῖς ὡς εἰ πυρὸς αἰθομένοιο υ* 365 *εἰσί μοι -οί τε καὶ οὔατα καὶ πόδες ἄμφω ' καὶ νόος (οὐδὲν ἀεικής)* h. Merc. 45 (Hermes acted as quickly as a thought darts through the mind) *ἢ ὅτε διανθῶσιν ἀπ' -ῶν ἀμαρυγαί*, cf. 'Augenblick', w. use of *διανέομαι* cf. *P* 679 (*ὄσσε*) Op. 267 *πάντα ἰδὼν Διὸς -ὸς καὶ πάντα νοήσας ' καί νυ τάδ' αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἐπιδέρκεται* (vv. 267–273 damn. Plu. [teste Procl.]), see West ad l., also Krafft, Untersuchungen 53; contrast pl. of *O* 600 — instr. dat. pl. w. verb of seeing, looking et sim. ([*εἰσ'/ἐξ*]*ιδεῖν* [cf. *π* 477 in B 3 below], *ἰδέσθαι, ὁρᾶσθαι/ἄν* [Hes. fr. 204, 101], *ἐπ/ἐσόψεσθαι, ὄπωπα*, [*ἀν/ἐσ*]*δέρκεσθαι, νοεῖν* [*O* 422], *φράζεσθαι, ἐνιπλησθῆναι* [*λ* 453]) *Γ* 28 (*ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον*) *⌊-οῖσιν ἰδών⌋ Π* 182 (*τῆς δὲ*) *Ἀργειφόντης ' ἠράσατ'*, ⌊ ⌋ *μετὰ μελπομένῃσιν O* 600 (*τὸ μένε*) *Ζεύς, ' νηὸς καιομένης σέλας ⌊-οῖσιν ἰδέσθαι⌋ P* 646 *ποίησον δ' αἴθρην, δὸς δ'* ⌊ ⌋ (*ὁρᾶσθαι* v.l. in A) *ξ* 143 *οὐδέ νυ τῶν αἴθρην, δὸς δ'* ⌊ ⌋ (*ὁρᾶσθαι* v.l. in A) *ξ* 143 *οὐδέ νυ τῶν ἔτι τόσσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ ' ⌊* ⌋ h. Ap. 415 (*ἔθελον νῆα σχεῖν ἠδ'*) *φράσσασθαι μέγα θαῦμα καὶ* ⌊ ⌋ *' εἰ μενέει νηὸς (δαπέδοισι πέλωρον) T* 174 (*δῶρα οἰσέτω, ἵνα*) *'Ἀχαιοὶ ' -οῖσιν ἴδωσι Ω* 246 (*πρὶν ἀλαπαζομένην πόλιν*) *⌊-οῖσιν ἰδεῖν⌋, βαίην δόμον Ἅϊδος εἴσω* Th. 701 *εἴλιν) ⌊-οῖσιν ἰδεῖν⌋, βαίην δόμον Ἅϊδος εἴσω* Th. 701 *εἴσατο δ' ἄντα ' ⌊* ⌋ *ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι ' αὔτως ὡς ὅτε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν ' πίλνατο Ω* 555 *τάχιστα ' λῦσον* (Hector's corpse), *ἵν' ⌊-οῖσιν ἴδω⌋* = *κ* 387$^{in.}$ *π* 32 *ἱκάνω, ' ὄφρα σέ τ'* ⌊ ⌋ *καὶ μῦθον ἀκούσω κ* 574 *τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα ' ⌊-οῖσιν ἴδοιτ⌋ ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα;* h. Merc. 202 *ἀργαλέον μὲν ὅσ'* ⌊ ⌋*ο ' πάντα λέγειν*

o 76 (*μέν' εἰς ὅ κε δῶρα ἐπιδίφρια θείω*) *σὺ δ'* ⌞*-οῖσιν ἴδης*⌟ Sc. 335 (*ἔνθα κε γυμνωθέντα σάκευς ὕπο*) ⌞ ⌟, *ἔνθ' οὐτάμεν ... χαλκῷ* Th. 451 *θῆκε δέ μιν* (Hec.) *Κρονίδης κουροτρόφον, οἳ μετ' ἐκείνην* ' ⌞*-οῖσιν ἴδ*⌟*οντο φάος* h. Cer. 339 *ὄφρα ἑ μήτηρ* ' ⌞ ⌟*οῦσα μεταλήξειε χόλοιο* + 350. 409 *Γ* 169 *καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὔ πω* ⌞*ἴδον -οῖσιν*⌟ *δ* 269 *οὔ πω τοιοῦτον ἐγὼν* ⌞ ⌟ ' *οἷον Ὀδυσσῆος* (*ἔσκε κῆρ*) = *λ* 528ex. ≅ *o* 484ex. (*-οῖσι*) *K* 275 ⌞*οὐκ ἴδον -οῖσι*⌟ ' *νύκτα δι' ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος* (heron) *ἄκουσαν* h. Cer. 57 *φωνῆς γὰρ ἤκουσ', ἀτὰρ* ⌞ ⌟*ν ὅς τις ἔην* = 68ex. *O* 488 ⌞*ἴδον -οῖσι*⌟*ν* ' *ἀνδρὸς ἀριστῆος Διόθεν βλαφθέντα βέλεμνα* *Ψ* 202 *τοὶ δ' ὡς* ⌞ ⌟, ' *πάντες ἀνήϊξαν* *β* 155 *θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ* ⌞ ⌟*ν* ≅ *κ* 414ex. (*-οῖσι*) *μ* 258 *οἴκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖσ'* ⌞ ⌟ ' *πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα* *π* 470 *τὸ γὰρ* ⌞ ⌟*ν* *τ* 383 *οὕτω φασὶν ὅσσοι* ⌞ ⌟*ν* ' *ἡμέας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοιϊν* ' *ἔμμεναι* h. Ven. 185 *αὐτίκα σ' ὡς τὰ πρῶτα, θεά,* ⌞ ⌟*ν* ' *ἔγνων ὡς θεὸς ἦσθα* *E* 770 *ὅσσον δ' ἠεροειδὲς ἀνὴρ* ⌞*ἴδεν -οῖσι*⌟*ν* ' *ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ* (*πόντον*) = *P* 466ex. *X* 25 *τὸν δ' ... Πρίαμος πρῶτος* ⌞ ⌟ *γ* 373 *θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός, ὅπως* ⌞ ⌟ *ρ* 511 (*εἴ που Ὀδυσσῆος*) *ἠὲ πέπυσται* ' *ἢ* ⌞ ⌟ *λ* 390 *ἔγνω δ' αἶψ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν -οῖσι* (*πίεν αἷμα κελαινόν* v.l.) = 615 = *ψ* 92ex. (*-οῖσιν*) ≅ *X* 236ex. h. Cer. 333 *πρὶν ἴδοι* ⌞*-οῖσιν*⌟ *ἐὴν ... κούρην* *ζ* 160 *οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν* (*ἐγὼν ἴδον* v.l. [≅ *δ* 269]) ⌞ ⌟ *ε* 358 *ἑκὰς* ⌞*-οῖσι*⌟ ' *γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην* *ψ* 6 (*ἔγρεο*) *ὄφρα ἴδηαι* ' ⌞ ⌟ *τεοῖσι τά τ' ἔλδεαι* h. Ven. 278 *τὸν μὲν ἐπὴν ... ἴδῃς θάλος* ⌞ ⌟, ' *γηθήσεις ὁρόων* *Ξ* 153 *Ἥρη δ' εἰσεῖδε ...* ⌞ ⌟ Cypr. 13,5 p. 40 Dav. (*εἴσιδε*) *ἥρως* ' *δεινοῖς* ⌞ ⌟*ν ἔσω κοίλης δρυὸς ἄμφω* *Y* 342 *μέγ' ἔξιδεν* (Ach., the *ἀχλύς* removed from his eyes) ⌞ ⌟*ν* *N* 99 *ὦ πόποι, ἦ μέγα θαῦμα τόδ'* ⌞*-οῖσιν ὁρῶμαι*⌟ = *O* 286 = *Y* 344 = *Φ* 54 = h. Merc. 219 ≅ *τ* 36 *X* 169 *φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος* ' ⌞ ⌟ *δ* 226 (*οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἢ υἱὸν*) *δηϊόῳεν, ὁ δ'* ⌞*-οῖσιν ὁρ*⌟*ῷτο* *o* 462 (*τὸν* [necklace] *μὲν δμῳαὶ καὶ μήτηρ*) *ἀμφαφόωντο καὶ* ⌞ ⌟*ῶντο* Hes. fr. 294,2 (*Ἄργον*) *τέτρασιν* ⌞*-οῖσιν*⌟ *ὁρώμενον ἔνθα καὶ ἔνθα* *δ* 47 *τάρπησαν ὁρώμενοι* ⌞ ⌟ ≅ *κ* 181 (*-οῖσι*) Hes. fr. 204,101 *τέ*⌞*κνα θεῶν μι*[...].[..]*ρ.* [*ὀφ*]*θαλμοῖσιν ὁρῶντα* *E* 212 *ἐσόψομαι* ⌞*-οῖσι*⌟ ' *πατρίδ' ἐμήν* ≅ *Ω* 206ex. (*-οῖσιν*) *υ* 233 *σοῖσιν δ'* ⌞ ⌟*ν ἐπόψεαι* (*κτεινομένους μνηστῆρας*) *Ω* 392 (*τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ*) ⌞ ⌟*ν ὄπωπα* *γ* 94 *εἴ που ὄπωπας* ' ⌞ ⌟ *τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας* = *δ* 324 *Ξ* 436 *ἀμπνύνθη καὶ ἀν*⌞*έδρακεν -οῖσιν*⌟ *ι* 146 *ἔνθ' οὔ τις τὴν νῆσον ἐσ*⌞ ⌟ ≅ *τ* 476ex. (*-οῖσι*) *κ* 197 (*καπνὸν*) *ἔδρακον* ⌞*-οῖσι*⌟ *O* 422 *ἐνόησεν ἀνεψιὸν* ⌞ ⌟*ν* (*πεσόντα*) *ω* 217 (*πατρὸς πειρήσομαι*) *αἴ κέ μ' ἐπιγνώῃ καὶ φράσσεται* ⌞ ⌟*ν* (v. om. quidam) 331 *οὐλὴν ... τήνδε φράσαι* ⌞ ⌟ *λ* 453 *ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις* ' ⌞ ⌟*ν ἔασε* *A* 587 *μή σε ...* ⌞*ἐν -οῖσιν ἴδ*⌟*ωμαι* ' *θεινομένην* = *Σ* 190ex. ≅ 135 *κ* 385 *πρὶν λύσασθ' ἑτάρους καὶ* ⌞ ⌟*ἔσθαι;* Hes. fr. 145,13 *τῆς δ' ἄρ'* [*ἐν ὀ*]*φθαλμοῖσιν ἰδὼν ἠράσ*[*σατο* *Γ* 306 *οὔ πω τλήσομ'* ⌞*ἐν -οῖσι*⌟*ν ὁρᾶσθαι* ' *μαρνάμενον φίλον υἱὸν* (*Μενελάῳ*) ≅ *θ* 459ex. ≅ *ξ* 343ex. = Oechal. fr. 1ex. p. 151 Dav. *Ω* 294 *ὄφρα μιν* (eagle) *αὐτὸς* ⌞ ⌟ *νοήσας* ' *τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴῃς* = 312 = h. Ven. 83ex. ≅ 179ex. (*νόησας*) — *ἐς -ούς* (*-οὺς εἴσειμι* *Ω* 463), *ἀπ' -ῶν* ('sight') *Ω* 204 (*ἐπὶ νῆας*) *ἐλθέμεν οἴος,* ' *ἀνδρὸς ἐς -οὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς* ' *υἱέας ἐξεναρίζε* = 520 463 *οὐδ' Ἀχιλῆος* ' *-οὺς εἴσειμι* *Ψ* 53 (*ὕλην ἀξέμεναι, ὄφρ' ἤτοι τοῦτον μὲν ἐπιφλέγῃ*) *πῦρ* ' *θᾶσσον ἀπ' -ῶν* — blinded: *α* 69 *Κύκλωπος ...* ⌞*ὃν -οῦ ἀλάωσεν*⌟ *ι* 516 *μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς* ' ⌞ ⌟ 503 (*αἴ κέν τίς σε*) *-οῦ εἴρηται ... ἀλαωτύν* 453 *ἄνακτος* ' *-ὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε* 525 *οὐκ -όν γ' ἰήσεται οὐδ' ἐνοσίχθων* *θ* 64 (the muse gave Demodocus both good and evil) *-ῶν* (*-ὼ, -ὸν* vv.ll.) *μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ... ἀοιδήν* — in context of impaired, restored vision, perception without damage to eyes *E* 127 *ἀχλὺν ... τοι* ⌞*ἀπ' -ῶν*⌟ *ἕλον* *O* 668 *τοῖσι δ'* ⌞ ⌟ *νέφος ἀχλύος ὦσεν Ἀθήνη* (vv. 668–673 ath. Arist.) *Y* 341 *Ἀχιλῆος* ⌞ ⌟ *σκέδασ'* ⌞(Pos.) *ἀχλύν*⌟ 321 *τῷ* (Ach.) *μὲν ... κατ' -ῶν χέεν* ⌞ ⌟ 3 expressing inner state (ferocity of pers. [Ares in battle Sc. 72] or animal [boar facing huntsmen *N* 474, *τ* 446] expr. by blazing eyes; state of mind expr. by direct. of gaze *I* 503, *π* 477) (cf. *ὄμματα* B 2, *ὄσσε* B 3) *N* 474 *-ὼ ... οἱ πυρὶ* ⌞*λάμπετο*⌟*ν* Sc. 72 *πῦρ δ' ὦς -ῶν ἀπε*⌞ ⌟ *τ* 446 *πῦρ δ' -οῖσι δεδορκώς* — *I* 503 (*Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι*) *χωλαί τε ῥυσαί τε παραβλῶπές τ' -ώ* (*-ῶν, -ούς* vv.ll.) *π* 477 (*μείδησεν*) *ἷς Τηλεμάχοιο* ' *ἐς πατέρ' -οῖσιν ἰδών* ('glancing'), *ἀλέεινε δ' ὑφορβόν* 4 point of likeness between related persons (cf. *ὄμματα* B 3) *δ* 150 *κείνου* (of Od.) *γὰρ τοιοίδε* (i.e. such as those of Tel.) *πόδες τοιαίδε τε χεῖρες* ' *-ῶν τε βολαὶ κτλ.* 5 in context of weeping, holding back tears (*τ* 211) (cf. *ὄσσε* B 5) *Ψ* 385 *τοῖο δ' ἀπ' -ῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο* *τ* 211 *-οὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἔστασαν ἠὲ σίδηρος* ' *ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι· δόλῳ δ' ὅ γε δάκρυα κεῦθεν* *δ* 115 (*δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε*) *χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' -οῖιν ἀνασχών* = 154 6 affected by (cloud vel sim. of) grief *Λ* 250 *ἑ πένθος* ' *-οὺς ἐκάλυψε κασιγνήτοιο πεσόντος* *Y* 282 *κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο ... -οῖσι* 421 *κάρ ῥά οἱ -ῶν κέχυτ' ἀχλύς* 7 darkened in death, unconsciousness (*E* 696, *X* 466) (cf. *ὄσσε* B 7) *E* 659 *τὸν δὲ κατ' -ῶν ἐρεβεννὴ νὺξ* ἐ⌞*κάλυψε*⌟ ≅ *N* 580 = *X* 466 *Π* 503 (*μιν*) *τέλος θανάτοιο* ⌞ ⌟*ν* ' *-οὺς ῥῖνάς θ'* *E* 696 *τὸν δ' ἔλιπε ψυχή, κατὰ δ' -ῶν κέχυτ' ἀχλύς* = *Π* 344ex. ≅ *χ* 88ex.

D *Ξ* 351a; Theb. fr. 7 p. 25 Dav., Mer. fr. 4,5 K.-M. (= Suppl. Hell. 903 A,17); Hes. fr. 25,6 (suppl.); v.l. *T* 18, *δ* 114. Hes. Cat. 96 C,13 Trav. (on Cat. 96 see *ἐλθεῖν* D)

J. N. O'Sullivan

ὄφις m. [1[i], 9[H]] E wahrsch. verw. m. ved. *áhi-*, s. Mayrhofer, EWAia I 156; ferner viell. dazu: *ἔχις*, lat. *anguis*, lit. *angis*, toch. B *auk*. Die Grundform könnte durch ⌞Sprachtabu⌟ entstellt sein (Mayrhofer a.O.), vgl. W. Havers, Neuere Lit. zum ⌞ ⌟, Wien 1946, 44–6 sowie B Vorbem.; jedenf. ist *ὄ.* nicht verdrängt worden (vgl. ngr. *φίδι* < *ὀφίδιον*); vgl. zuletzt J. T. Katz, in: Festschr. C. Watkins, Innsbruck 1998, 317 ff.

L [1]H. W. Smyth, The Sounds and Inflections of the Gr. Dialects, Vol. I: Ionic, Oxford 1894 (Nachdruck Hildesheim u. New York 1974), § 362; [2]Körner, Hom. Tierwelt 75; [3]Humbert, REG 51, 1938, 280; [4]Shipp, Studies 41 f.; [5]Wyatt, Metr. Lengthening 231; [6]Bodson, AC 50, 1981, 57–78; [7]Sancassano, Ath. 84, 1996, 49–70; [8]dies., WJA 21, 1996, 80–4

B *Schlange*, viell. d. allg. Bez. ('Genus') ggüber 'Spezies' *δράκων* (s.d. B Vorbem.) = 'Natter'; dafür sprechen d. zool. Beobachtungen in L[2-6] sowie d. Vbd. *-ος δράκοντος* (Th. 322. 825, vgl. Ameis-H. Anh. zu *ν* 86 f. *ἴρηξ* ' *κίρκος*); auch daß *ὄ.* e. Monster bez. kann (Th. 299. 334; *δράκαινα* 1[h] allerd. auch), *δράκων* dagg. nur e. 'normale' Schlange (+ Schlangenköpfe [vgl. Etym. *δράκων*] von Monstern: Th. 322. 825), mag auf e.n größeren Anwendungsbereich von *ὄ.* hindeuten. Nach L[4,7] bez. *ὄ.* dass. wie *δράκων*, ist aber Tabuwort (vgl. E) m. sakralem Charakter; im fgrE ist jedoch Sprachtabu für *ὄ.* nicht nachweisbar: auch wenn bei Hom. 1× *ὄ.*, 9× *δρ.*, paßt zu letzterem d. Bed. 'Natter' immer (von Giftigk. ist nie d. Rede) außer viell. *X* 93 f. — In allen Kontexten wird *ὄ.* als furchterregend dargestellt (s.u. Adj.); 2× wird unterird. Lager erwähnt (Th. 300. 334); nur *M* 208, Hes. fr. 204,136 normale Schlange, sonst Monster (Th. 299. 334), Teile e.s Monsters (Th. 322. 825), Teile des Her. schildes (Sc. 161), eine der Verwandlungen von

Periklymenos (Hes. fr. 33a,17). — Wortf.: *ἄτριχος* (?), *δράκαινα, δράκων, πέλωρ(ον)*. — Adj.: *δεινός* (5x), *αἰόλος* (2x), *ἀμείλιχος, δαφοιν(ε)ός* (?), *μέγας, πέλωρος, ὠμηστής* (jew. 1x) *M* 208 *ἐρρίγησαν* (Tr.) *ὅπως ἴδον αἰόλον -ν ' κείμενον ἐν μέσσοισι, Διὸς τέρας*, vgl. V. 202 *φοινήεντα δράκοντα ... ⌞πέλωρον⌟*; zur Prosodie von *-ν* s. L[1. 3-5] Th. 299 (Keto[?] gebar *ἄλλο ⌞ ⌟ ἀμήχανον*) *θείην κρατερόφρον' Ἔχιδναν, ' ἥμισυ μὲν νύμφην ... ' ἥμισυ δ' αὖτε ⌞ ⌟ -ν δεινόν τε μέγαν τε ' αἰόλον* (ci. Scheer aufgrund der Erkl. der Schol.; Hss. *ποικίλον*) *ὠμηστήν* 322 (Echidna gebar Chimaera) *τῆς ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροποῖο λέοντος, ' ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' -ος, κρατεροῖο δράκοντος* 334 (*Κητὼ δ' ὁπλότατον Φόρκυι*) *γείνατο δεινὸν -ν, ὃς ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης ' πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει* 825 *ἐκ δέ οἱ* (Typhoeus) *ὤμων ' ἦν ἑκατὸν ⌞κεφαλαὶ -ος⌟, δεινοῖο* (v.l. *κρατεροῖο*) *δράκοντος, ' γλώσσῃσι δνοφερῇσι λελιχμότες, ⌞ ⌟ = κεφαλαὶ ὀφιόνεαι*, „snake-heads" (West zu V. 826) Sc. 161 *ἐν δ'* (auf dem Schild) *-ων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσαν, οὔ τι φατειῶν, ' δώδεκα, ταὶ φοβέεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων*, vgl. V. 166 *δεινοῖσι δράκουσι*; zum Aussehen des Schildes s. Myres, JHS 61, 1941, 24f. Hes.-fr. 33a,17 (Periklymenos konnte sich in verschiedene Tiere verwandeln) *ἄλλοτε ⌞δεινὸς -ς⌟ καὶ ἀμείλιχος* (sc. *γινέσκετο*), nach Havers (s. E) 45 heißt d. Schlange im Grusinischen 'd. Unbarmherzige' Hes. fr. 204,136 *⌞ ⌟ κατὰ νῶτα δα[φοιν-* (= *ἄτριχος* 129?), vgl. *φοινήεντα M* 202 Cat. 88,3 Trav. *ὄφ]ις Φόρκῳ ξυνομ[αίμων*, vgl. Th. 334 oben m. Komm. West z.St., zu 237f., zu 270—336 fr. 226 (Prosaref.: Salamis hieß früher *Κυχρεία*) *ἀφ' οὗ δὲ καὶ Κυχρείδης -ς, ὅν φησιν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυχρέως ἐξελαθῆναι κτλ.*

S. R. van der Mije

ὄφρα L 1 etym.: Hamp, AJPh 104, 1983, 384; Hoenigswald, in: Laryngaltheorie 201f.; Ehrenfellner, HS 107, 1994, 101—104 2 general: Bäumlein, Modi 192ff. 230f.; Bolling, Lang. 25, 1949, 379—387; Burguière, Infin. 149ff.; Chantraine, Gr. h. II index; Crespo, in: Athlon in hon. F. Rodríguez Adrados, edd. Bernabé et al., Madrid 1984, 129—138; Fuchs, BBG 1915, 170—177; Hahn, Subj. and Opt. 110f.; Kalén, Selbst. Finalsätze 28; van Leeuwen, Enchir. 392. 399; Mein, De optativi obliqui, Progr. Euskirchen (Bonn 1907), 8ff.; Monteil, Phrase relative 308—316. 324f.; Rijksbaron, Conjunctions 143. 202f.; Scott, TAPhA 61, 1930, XXVI; Thiemann, Modus-Syntax 7f. 38f. 41ff.; Tsopanakis, Hom. Researches 283. 290; Vandaele, Opt. 97f. 102. 126. 181ff. 3 particular instances: *O* 232: Janko, Iliad ad l.; *O* 547: Leaf; Shipp, Studies 146; Wackernagel, Kl. Schr. 1795, *Σ* 380: Edwards, Iliad ad l., *Ω* 635: Leaf, *ζ* 259: Bérard, Intr. Od. 237, *μ* 428: Stanford, h. Cer. 131: Richardson, Vit. p. 7,30 (Plato, Lib.): Markwald, Hom. Epigr. 45ff.

instances not in Gehring or Hofinger: Cypr. fr. 1,6 p. 35 Dav., fr. 7,12 p. 38 Dav.; Il. Pers. fr. 7,2 p. 92 Ber., Eumel. fr. 2,1 p. 102 Dav.

W. Beck

ὀφρυόεις [1[i], 1[H]] **Σχ** sch. D *X* 411: *εἰς ὕψος πεπολισμένη. μεταφορὰ ὁ τρόπος* L Bowra, JHS 80, 1960, 18; Meier, Ep. Formel 178; Visser, Katalog 87 A.12

B *am Abhang gelegen, hoch gelegen* *X* 411 *ὡς εἰ ἅπασα ' Ἴλιος -όεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης* Hes. fr. 204,48 *Μέγαρα σκιόεντα καὶ -όεντα Κόρινθον* (vgl. Str. VIII 6,23); s.a. *ὀφρύς* B II. — Wortf.: *αἰπά, ἄκρος, ἀκρόπολις, ἐπηρεφής, ἠλίβατος* (s.d.), *οὐρανομήκης, ὑψηλός* V. Langholf

ὀφρύς [11[i], 9[o], 2[H], 3[h]] **E** Erbwort, s. Mayrhofer, EWAia II 282f. — Abl.: *ὀφρυόεις* **F** *-ύος* 1; *-ύσι(ν)* 22; *-ύας* 1, *-ῦς* (Akk. Pl.) 1

M zweis. [-⏑] *-ῦς Π* 740 dreis. [⏑⏑] *-ύσι(ν) μ* 194, h. Cer. 358, h. Merc. 279 [⏑⏑] *ἡ δ' ἄρ' / ἦ, καὶ ἐπ' -ύσι νεῦσε(ν) π* 164 / *φ* 431 *ὑπ' -ύος Ξ* 493 [⏑⏑] *ἦ καὶ κυανέῃσιν ⌞ἐπ' -ύσι νεῦσε⌟, A* 528 = *P* 209 = h. 1,13, *I* 620; *μέτωπον ⌞ἐπ' -ύσι⌟ O* 102, *Ψ* 396; *⌞ ⌟ Y* 151; *ἐλεεινὸν ⌞ὑπ' -ύσι δάκρυον εἴβε⌟ν/ον θ* 531 / *π* 219; *⌞ ⌟ δ* 153; *⌞ὑπ' -ύσι⌟ δάκρυα λεῖβον / λείβων N* 88 / *θ* 86; *⌞ ⌟(ν) Ξ* 236, *O* 608, Th. 827. 911; *ἀνὰ δ' -ύσι νεῦον ι* 468; *-ύας ι* 389 **Σχ** sch. D *Y* 151: *ἐξοχαῖς μεταφορικῶς*

B I *(Augen)braue* (Pl. außer *Ξ* 493) **I 1** in Beschr. von Verwundungen Brauen selber verletzt: *Π* 740 (er traf ihn) *ὀξέϊ λᾶϊ. ' ἀμφοτέρας δ' -ῦς σύνελεν λίθος ι* 389 *πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ -ύας* (*οφρυς* v.l.) *εὖσεν ἀϋτμὴ ' γλήνης καιομένης* (vom Auge Polyphems; zum Pl. *-ύας* s. sch. *ι* 383; zur v.l. s. N. E. Priest, Hom. Pap. in the Michigan Coll., Diss. [Mikrof.] Univ. of Mich. 1975, 175 [ed. des PMich. inv. 5636]) Brauen erwähnt, um Verwundg. zu lokalisieren: *Ξ* 493 *τὸν τόθ' ὑπ' -ύος οὖτα κατ' ὀφθαλμοῖο θέμεθλα, ' ἐκ δ' ὦσε γλήνην Ψ* 396 *περιδρύφθη στόμα τε ῥῖνάς τε, ' θρυλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' -ύσι* **I 2** in Beschr. des körperl. Ausdrucks **2a** willentl. Zeichengebg. *m. den Brauen* zur Bekräftigg., Aufforderg. (*ἐπινεύω, νευστάζω*): *A* 528 *ἦ καὶ κυανέῃσιν ⌞ἐπ' -ύσι νεῦσε⌟ Κρονίων* (vgl. 514—516. 524—527) = *P* 209 = h. 1,13 *I* 620 *ἦ καὶ Πατρόκλῳ ὃ γ'* (Ach.) *⌞ ⌟ σωπῇ π* 164 *ἡ δ'* (Ath.) *ἄρ' ⌞ ⌟ (δὲ καρ]ήατι νεῦσε* v.l. PHamb. 154, vgl. West, Ptol. Pap.) · *νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς φ* 431 *ἦ* (Od.), *καὶ ⌞ ⌟ν* (Signal f. Tel. zum Angriff auf die Freier) *μ* 194 *λῦσαί τ' ἐκέλευον* (ich, Od.) *ἑταίρους ' -ύσι νευστάζων* Verbot (*ἀνανεύω*): *ι* 468 *ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' -ύσι νεῦον ἑκάστῳ, κλαίειν* **2b** sichtbare Funktion des Bereichs der Brauen, unwillkürl. Zeichengebg., Körpersprache, meist *unter den Brauen* (L. Malten, Die Sprache d. menschl. Antlitzes im frühen Griechentum, Berlin 1961, 6f.; allg. Lateiner, Nonverb. Beh.; Th. Rakoczy, Böser Blick, Macht des Auges u. Neid der Götter, Tübingen 1996, 42—55; unnötig das Postulat lexikal. Verfestigg. *ὀ.* = 'Auge' durch Gow, CR 58, 1944, 38f.); d. Beschr. d. Brauen veranschaulicht Gesamtanblick u. -wirkung; 'Augen' explizit nur an den drei folgenden Stellen: *Ξ* 236 (Hera zu Hypnos:) „*κοίμησόν μοι Ζηνὸς ⌞ὑπ' -ύσι⌟ν ὄσσε φαεινώ*" *O* 608 *τὼ δέ οἱ ὄσσε ' λαμπέσθην βλοσυρῇσιν ⌞ ⌟ν* Th. 827 *ἐκ δέ οἱ ὄσσων ' ... ⌞ ⌟ πῦρ ἀμάρυσσεν* Beschr. des Blick(en)s ohne den Begriff 'Augen': h. Merc. 279 *πυκνὸν ⌞ἀπὸ βλεφάρων⌟ ἀμαρύσσων ' -ύσι ῥιπτάζεσκεν ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα* *er war ständig in Bew. m. den Brauen* Th. 911 [*τῶν καὶ ⌞ ⌟ ἔρος εἴβετο δερκομενάων ' ... καλὸν δέ θ' ὑπ' -ύσι δερκιόωνται*] Menschen vergießen Tränen *unter den Brauen*: *N* 88 *τοὺς οἵ γ' εἰσορόωντες ⌞ὑπ' -ύσι δάκρυ⌟α λεῖβον* ≅ *θ* 86[ex.] *δ* 153 *αὐτὰρ ὁ πυκνὸν ⌞ ⌟ον εἶβε θ* 531 *ἐλεεινὸν ⌞ ⌟ον εἶβεν* ≅ *π* 219[med. ex.] Beschr. der Stirn *über den Brauen* bei einem gezwungenen, künstl.en, auf die Lippen beschränkten Lächeln: *O* 102 (*Ἥρη*) *ἐγέλασσε ' χείλεσιν, οὐδὲ μέτωπον ἐπ' -ύσι ... ' ἰάνθη* *blieb kalt, angespannt* anders: h. Cer. 358 *μείδησεν ... 'Αἰδωνεὺς ' -ύσιν, οὐδ' ἀπίθησε* *lächelte* (nicht m. den Lippen, wohl aber?) *m. den Brauen*, d.h. dem Bereich um die Augen, s. Richardson zu 357f. **II** Geländeformation ähnl. Augenbrauen (vgl. *ὀφρυόεις*, dort Lit.) *Abhang, (flacheres Gelände über einem) Berghang* *Y* 151 (die Götter) *καθῖζον ἐπ' -ύσι Καλλικολώνης*, vgl. *Σχ*

V. Langholf

ὄχ' [11[i], 9[o]] **E** Rückbildg. aus *ἔξοχ'* (*ἄριστοι*[+]), s. L **M** ⏑[⏑] (*βροτ*)*ῶν ⌞ὄχ' ἄριστ⌟ον/ς o* 253, *P* 307, *E* 843 / ≅ *O* 282[ins.], *H* 221, (*τῶν*) *⌞ ⌟ος ἔην / ἐὼν B* 761, *θ* 123 / *Ψ* 357; *ὅπως ⌞ ⌟α ... γένηται Γ* 110 ⏑[⏑] (*βροτ*]*ῶν*) *⌞ ⌟ον/ς*

ἀπάντων *M*344 = 357 / *ν*297, *ι*432; *ὅπως* ⌊ ⌋*α γένοιτο/ηται* *γ*129, *ι*420 / *ν*365 ≅ *ψ*117 ⌊⏑⏑⌋ (*οἰωνοπόλ*)*ων* ⌊ ⌋*ο(υ)ς* *A*69 = *Z*76[cr] / *ω*429 *M*344⁺ nach *κ'*, sonst nach Naturlängen (*-ειν* *ϑ*123, *-ης* *Ψ*357, *-ων/ς*) zur Vermeidg. von overlengthening durch gleichbed. *μέγ'* (s.d. M1b, nie durch *ὄχ'* ersetzbar)

Σχ sch.D *A*69 (≅ sch.min. P.Oxy.2405 z.St.), *Γ*110: *ἐξόχως* L Leumann, Hom.Wört. 133–6

B *weitaus, bei weitem*, nur hom. (dichtersprachl. Kunstwort, vgl. E), ausschl. in Vbd. m. *ἄριστος*⁺ (s.d. G1b, Pl. nur 5°), meist + gen.comp. (VN *E*843⁺, *P*307, *ω*429, Berufsbez. *A*69⁺, *H*221, *τῶν* *B*761, *ϑ*123, *ἀπάντων* u./o. *βροτῶν* *M*344⁺, *ι*432, *ν*297 , *o*253) bis auf *Ψ*357 (impl.) u. *Γ*110, *γ*129⁺ (Ntr.Pl.); in dir.R. (7× von 10 nb. Ntr.Sg./Pl.) *Γ*110 (REnde), *M*344⁺, 7°, in / vor REinl. *Z*76 / *A*69, *O*282 (⌊jew. PN + Patron.⌋), in Exk. *B*761, *H*221, *o*253, in Erz. nur (⌊ ⌋, getötet:) *E*843, *P*307, (Wettkampf:) *Ψ*357, *ϑ*123; respondierend gehäuft (vgl. *ἐξοχ-* *B*480/83, *I*631/38/41) *ι*420/32, Klangwiederh. *ὀχ'/'Οχ-* *E*843. – Stellen s. M bzw. ISp.1291,14f. 30f. 38ff. 49ff. 77f.; 1293,25f.; 1294,62ff. 72f.; 1296,20ff.; 1299,64f.; 1301,26ff. 34ff. – Wortf.: *ἐξοχ(α)* B2b am Ende, *μέγ(α)* BIII2, *παν(άριστος)*, *πολλόν* BI3bα

D v.l. *Y*243 R.Führer

ὄχεα n. [59', 1°, 3ᵇ] **E** zu Verbalwz. **ṷeg'ʰ-* 'bewegen', 'fahren', 'führen' (s. LIV 602f.); als gr. Abstrakta erwartet **ṷokho-* m. (s. *ὄχοι*), **ṷokhā-* f. (myk.) od. **ṷékhes-* n.; zum *-o*-stufigen n. *ὄ.* s. L⁸; nom.act. > Dingbez. 'das Fahrende' (vgl. russ. *voz* 'Fuhre'). – Abl.: *αἰγίοχος*, *γαιήοχος*; *ἀγέρωχος*?, s.d. E; vgl. *ὀχέομαι*

F *-έων* 31, *-εσφι(ν)* 24, *-έεσφι* 1, *-έεσσι* 1, *-εα* 6

M 1 dreis. **1a** [⏑⏑⏓] *ἐξ -έων* *Λ*621; *ἡ δ' -έων* h.Cer.377; *ἐς δ' / κείν' -εα* *E*745 = *Θ*389 / *Λ*160ᵢₙ ≅ *O*453ᵢₙ ≅ h.Ap.234ᵢₙ; *-εα* *Σ*224 [⏑⏑⏓] ⌊*ἐξ -έων*⌋ *σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε* *Γ*29 = *E*494 = *Z*103 = *M*81 = *N*749 ≅ *Δ*419 = *Π*426 ≅ *Λ*211; *ἐνθ' ἵπους ἔστησε* GN ' *λύσασ/ϑ(')* (*ὑπ*)⌊ ⌋*παρὰ δ(ε)* *N*35 ≅ *E*369 / *Θ*504, *λύσασ(')* ⌊ ⌋*περὶ / κατὰ δ'* *E*776 ≅ *Θ*50; *ἤριπε δ'* ⌊ ⌋*(κατὰ δ')* *E*47. 294 = *Θ*260. 122 = 314 = *O*452, *Y*487, *Π*344, *P*619; ⌊ ⌋ *Π*379; ⌊*-έων*⌋ *E*221 = *Θ*105, *Λ*512 ≅ 517 [⏑⏑⏓] ⌊ ⌋ *Δ*306, *Θ*455 **1b** [⏑⏓⏑] *ἵπποισιν καὶ* ⌊*-εσφι*⌋*ν* *M*114, *δ*533; *παρ' / σὺν / ὑπ'* ⌊ ⌋*(ν)* *Θ*565, *O*3 / *Π*811 / *Θ*41 ≅ *N*23, *Ψ*7 [⏑⏓⏑] *ὑπ'* ⌊ ⌋*ν* *Ψ*130 [⏑⏓×] *σὺν ἵπποισ*⌊*ιν καὶ -εσφι*⌋*(ν)* *E*219, *I*384, *Σ*237, *Δ*297, *M*119; *πρόσθ' / παρ' ἵπποι(σ)*⌊ ⌋*ν* *E*107 / 794; *αὐτοῖσιν -εσφιν* *Θ*290, *Λ*699; *παρ'* (...) ⌊*-εσφι(ν)*⌋ *E*28, *M*91; *ὑπ(ὸ ...)* ⌊ ⌋ *Θ*136, h.Cer.375; *σὺν* ⌊ ⌋ *X*22, *Ψ*518 **2** viers. [⏑⏑⏓] *ἀμφ' -έεσφι* *E*722; *ἀμφὶ σφοῖς -έεσσι* *Σ*231 (wohl aus euphon. u. rhythm. Gründen statt **ἀμφὶ σφοῖσιν -εσφι*) von **ϝ-* keine Spuren, viell. sehr früher Schwund (durch volksetymol. Bezug auf *ὄχος* 'Halter' [s. *ὄχοι*] zu *ἔχω*? L'256f., vgl. Chadwick, in: Mélanges Chantraine 30)

Σχ sch.min. P.Berlin inv.10511 zu *Λ*160: *ἅρματα*, sch.D *Γ*29: *ἐξ -έων· ἐκ τῶν ἁρμάτων* (ähnl. *Δ*306. 419, *E*28. 107. 221. 722 [auch *ὀχήμασιν*, ähnl. *N*23 u. vgl. sch.min. P.Amst.6 zu *Θ*41], *Θ*290, *Λ*160, *O*453, *Σ*224), *Π*811 *σὺν -εσφι διδασκόμενος· ἀντὶ τοῦ ἁρματομαχεῖν ἐπιστάμενος. ἐν πολέμῳ γυμναζόμενος*

L [1]Delebecque, Cheval, passim; [2]Shipp, Studies 1–17; [3]Wiesner, Arch.Hom.F11–29. 91–110, bes. 135f.; [4]Ruijgh, in: Coll.Myc.207–220; [5]⌊J.H.Crouwel, Chariots and other⌋ means of land transport in Bronze Age Greece, Amsterdam 1981, 59–151, bes. 112–117. 145–151; [6]⌊ ⌋ wheeled vehicles in Iron Age Greece, Amsterdam 1992, 27–74 u. bes. 104–107; [7]O.Panagl, in: Serta Indogermanica, Festschr. Neumann, hrsg. J.Tischler, Innsbruck 1982 (Innsbr. Beitr. z. Sprachwiss. 40), 251–257; [8]Plath, Streitwagen 258–273

B *Wagen, Fahrzeug*, als Beförderungsmittel von Menschen u. Göttern, meist in Gefechtskontext, ferner allg. zur Fortbew. sowie bei Wettrennen u. im Totenkult. Mit *ὄ.* ist (anders L'82. 142 u. ISp.1314,27) in über 90% der Fälle (57 von 63 Stt.) d. Wagen ohne Pferde gemeint (z.B. Sprung / Fall vom Wagen, nicht auch von d. Pferden – umgekehrt *Δ*366 *ἑσταότ' ἐν ϑ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι*), obwohl Gleichsetzg. m. dem ganzen Gespann eigtl. immer naheliegt (vgl. L³13); *ὄ.* im fgrE jedoch nie f. 'Pferde', wie *ἅρμα* (s.d. B7). *Θ*136 ist m. *ὄ.* offensichtl. nur das Joch gemeint (s. 1g). Über Bed.wandel von *ἵπποι* (+ *ἅρμα* / *ὄχεα*) 'Pferde (+ Wagen)' zu 'Wagen' s. (m. Einschränkg., vgl. oben) L'82. 85f. Pl. (versch. erklärt: Chantraine, Gr.h.II31 / L⁴213, Schwyzer II43) meist nur von einem Wagen gebraucht, von mehreren: *Δ*297, *Θ*504. 565, *I*384, *Λ*160, *M*119, *O*3, *Π*379, *Σ*224. 231, *Ψ*7. 130, 'Übergangsform' *Δ*306 (distrib. Pl.). Stets zu (od. m.) Präp./Präv., außer *Λ*160ᵢₙ ≅ *O*453ᵢₙ ≅ h.Ap.234ᵢₙ, *Σ*224 (dir.Obj.), *M*114 / *Θ*290, *Λ*699, *δ*533 (von *ἀγάλλομαι* abh. / dat. sociat.). Meist m. *ἅρμα* (s.d., hier nur Wichtigstes u. Abweichg.en) gleichbed. (*ἅρμα*, *δίφρος*, *ἵπποι*, *ὄ.* oft im Kontext synon. Wagen, vgl. ISp.1315,16–23), unterscheidet sich *ὄ.* haupts. im synt. u. metr. Gebr. (dazu u. zum Verh. zu vierrädriger *ἅμαξα* / *ἀπήνη*, zu *δίφρος* u. *ἵπποι* 'Wagen' s.d. u. ISp.1315,23–58). Viell. *ἅρμα* gehobener als *ὄ.*, das nur ein, eher poetisches als deskriptives, Epith. hat (s.u. u. 2a, vgl. L'170. 173; sit.spezif. *κείν' Λ*160, *O*453, h.Ap.234 kaum m. Page, History 280 als Epith. zu betrachten). Das Paradigma von *ὄ.* defektiv (ungenau L'169) u. in Suppl.verh. zu *ἅρμα*, *δίφρος* u. *ἵπποι*, z.B. f. Gen.Sg. 'Wagen': *ἅρματος*, *δίφρου*, *δίφροιο*, *ἵππων*, *ἵπποιιν*, *ὀχέων* (letzte drei m. Präp.); statt metr. unbrauchbarem Gen.Pl. *ἁρμάτων*: *δίφρων* Sc.306. 370, *ἵππων*, *ὀχέων* *Π*379. *ὄχεα* metr. [⏑⏑⏑] unbequem, außerdem unbelebter Nom. im fgrE selten. *ὄχεσφι(ν)* Gen. nur *E*107 (u. [statt unmetr. *ὑπ' ὀχέων*] *Ψ*7?, dazu s.u.), sonst Dat. (= **ὄχεσσι* L²2. 17 A.3), vgl. L²11–15 (*-φι* urspr. instr. Dat. [vgl. *Ψ*7 / *Σ*244!], später über Lok. m. Präp. Ausbreitg. auf Gen. [vgl. *Δ*297⁺ / *E*107]). – In Beschaffenh. dem *ἅρμα* (s.d.) gleich, wird *ὄ.* vom *ἡνίοχος* gelenkt, nb. dem d. bewaffnete *παραιβάτης* steht (*Ψ*132); als Rennwagen ist *ὄ.* *Λ*702, *Ψ*517 m. einer Person besetzt. Zugtiere nur Pferde, meist zwei (expl. *Θ*290, Dual *E*13. 107. 224. 366. 768, *Θ*41. 108. 136, *Λ*519, *N*23, meist Pl.), selten eins (?*X*22, s.u. 2; *Ψ*518) od. vier (*Λ*699 Rennwagen, 702 nur ein *ἐλατήρ*; vgl. *Θ*185, *ν*81; ⌊Viergespann⌋ spätgeometr. Element, L³22f., L⁶52f. 104f.; vgl. noch *Ψ*171f.: Opfer eines ⌊ ⌋s?). Beipferde bei *ὄ.* nicht erwähnt. Schnelligk. der Pferde *E*222f., *Θ*106f. (104 neg.), *X*22. Über Schirrg. der Pferde s. ⁺L³18–20, ⁺L³112–117, ⁺L⁶73f. Anschirren *Θ*41, *N*23, *Ψ*130f., h.Cer.375f., Ausschirren *E*369 = *N*35 ≅ *E*776, *Θ*50. 504, *Λ*620f., als Verbot *Ψ*7 (vgl. V.11). Nach dem Ausschirren werden d. (bis auf *Θ*504 göttl.) Pferde *E*369, *Θ*504 (vgl. 564f.), *N*35f. gefüttert, *E*777 zum Weiden freigelassen, *N*36f. gefesselt bzw. *E*776, *Θ*50 in Nebel gehüllt. Wagenkasten m. Deichsel, Rädern, Joch u. Zaumzeug wurden häufig getrennt aufbewahrt (ähnl. *B*777f., *Θ*435. 441 *ἅρματα*, *E*193ff. *δίφροι*) u. vor Gebr. zus.gesetzt: *E*722–731. Konstrukt. u. Material (*E*722–731 eines f. menschl. Verhältnisse nicht repräs. [s. L³103, L⁶106f. m. Anm.] ⌊Götterwagen⌋s; *E*745 = *Θ*389 [vgl. oben u. 5a] d. einzige Epith. *φλόγεα*, das im fgrE nur hier; h.Cer.375 ⌊ ⌋ aus Gold, vgl. V.19, s. *ὄχοι*; allg. L³14–18. 103–106, ⁺L³112–117, ⁺L⁶52f. 73f.) ähnl. wie bei *ἅρμα* (s. ISp.1314,48–62): zweirädrig, leicht u. haupts. aus Holz m. Metallbeschlag. Auch wenn die hom. Epen si-

cherl. eine in d. Bronzezeit reichende Tradit. widerspiegeln, sollte man die Frage, ob der Wagen(gebrauch) im fgrE einer bestimmten, eng begrenzten Periode zugeordnet werden kann (auch unter Berücksichtigg. der dichterischen Freiheit sowie des Umstandes, daß z.T. nicht mehr verstandene Elemente aus verschiedenen Epochen wie z.B. Reminiszenzen an Kampftaktik m. Wagengeschwadern od. an Viergespanne in die Handlg. eingeflochten worden sind), viell. eher verneinen, vgl. L⁶106f. (s.d. Anm. 565 m. Lit. u. ⁺L³135f. m. Altern.n). Allerdings scheinen Pferde u. Wagen wichtige Elemente der (sozio-?)kulturellen Kontinuität seit der myk. Zeit darzustellen (L³151). In Gefechtskontext (1) meist f. den Transport des schwerbewaffneten Kriegers zu/auf/von dem Schlachtfeld verwendet, um dessen Kräfte f. den Fußkampf zu sparen (vgl. Δ229f., E254f., Λ717f.; sog. Apobatentechnik, s. L³27f. 95–97, ⁺L⁵145), sowie Λ512f. 621 für d. Transport von Verwundeten. Vereinzelt gebraucht als bewegl. Kampfplattform (Δ306, E280/94), zum Lanzenwerfen (-stoßen E850–859). Δ297–305 Reminiszenzen an alte, im Nahen Osten (I384 Ägypten) beheimatete Kampftaktik m. Wagengeschwadern, vgl. L³96f. (unwahrsch. 26, s. L⁵145. 149). Diese Kampfart nach Vorst. des Dichters auch den Tr. bekannt: M49ff. bleiben d. troj. Wagen am Rande des Grabens um das gr. Schiffslager stecken, trotz Hektors Drängen, diesen zu überqueren; auf Anraten von Pulyd. (M75ff.) steigen die Kämpfer von den Wagen herunter (M81ff., s.u. 1b) u. dringen zu Fuß, zu fünf Abteilg.en umgruppiert, in das gr. Lager ein, die Wagenlenker aber bleiben bei ihren Wagen am Graben. Einer der Abteilg.en, angeführt von Hektor, Pulyd. u. seinem Lenker Kebr. (M91f., s.u. 1c), gelingt der Durchbruch ins Lager. In O3 (s.u. 1h) versammeln sich die von den Gr. in die Flucht geschlagenen Tr. wieder bei den am Graben zurückgelassenen Wagen. Die Apobatentechnik erforderte höchste Geschicklichk. (ἱππόσυνη Δ303, Π809) vom – hochgeachteten – Wagenlenker (παραιβάτης u. ἡνίοχος wurden als ἱππῆες betrachtet, Ψ132f.; als Lenker u. Pfleger der Pferde häufig auch Adelige u. Gotth.en, z.B. E219. 221ff. [Pand.]. 230 [Aen.]. 236, Θ105/116. 136, Λ512f. 517 [Nestor] u. s.u. 1d, 5). Das geschickte Wagenlenken mußte ständig geübt werden, wofür das (Λ699, X22 [vgl. Ψ518] angedeutete, in Ψ als Teil der Totenfeier erwähnte) Wagenrennen (2) Gelegenheit bot, das darin, wenn nicht im Kult überh., seinen Urspr. haben dürfte (vgl. Benutzg. von ὄ. durch Götter, oben). Für weitere kultische Zwecke (3), jedoch nicht als Leichenwagen, ist ὄ. verwendet in der Totenfeier Ψ7–14 beim dreifachen Umfahren der Leiche u. 130–134 im Trauerzug zum Scheiterhaufen (vgl. L³24–26. 98f., L⁵145, L⁶105). Seines beachtl.en Wertes wegen war ein Gespann nur f. Vertreter der Adelsschicht erschwingl. u. daher bis in d. geometr. Zeit ein Statussymbol (L³24, L⁵148–150, L⁶104f.) u. als Geschenk (4) bes. eindrucksvoll: Θ290f. werden als πρεσβήιον ein Dreifuß, zwei Pferde m. Wagen u. eine Sklavin zur Wahl gestellt; vgl. o84f. Gastgeschenke: Dreifuß, Becken, zwei Maultiere od. goldener Becher u. Ψ702–705 Ringkampfpreise: Dreifuß / Sklavin im Wert von 12/4 Rindern (Eurykl. α431: 20 Rinder); Λ700 Dreifuß Kampfpreis bei Wagenrennen (s.u. 3). Als 'Reisewagen' (5) benutzen ὄ. (außer δ533 Aeg. u. Ag.) nur Götter, als Götterwagen im Kampf nur E369 (Retten verwundeter Aphr.), Kampfeinsatz Θ432 (455 Rückblick, s.u. 1j) von Zeus verhindert. ⌊In dir. R.⌋ (Gr. 8×, Tr. 3×, Zeus) Δ306, E219. 221, Θ105. 290. 455. 504, I384, Λ512. 699, Ψ7, δ533 (⌊ ⌋ bei ἅρμα 33 von 93 Stt.); RAbschl. (nur Δ419, Θ41, Π426 Sprecher ist Kämpfer / Lenker des ὄ.). Danach folgt (außer E107. 794, Θ41, Λ517, X22) der Absprung Δ419, E107. 494. 794, Z103, Θ41, Λ211. 517, M81, N749, Π426, X22; gehäuft Δ297/306, E219/221, Θ41/50, Λ512/517, M81/91. 114/119, O452/453, Σ224/31/37, h.Cer.375/377. – Wortf.: ἅμαξα, ἀπήνη, ἅρμα, δίφρος, ἵππος

1 In Gefechtskontext, außer E369, Θ455, von Menschen benutzt 1a Ankunft auf dem Kriegsschauplatz Π811 φῶτας ἐείκοσι βῆσεν ἀφ' ἵππων ' πρῶτ' ἐλθὼν σὺν -εσφι, διδασκόμενος πολέμοιο (Euphorbos), zur Interpr. s. Janko⁺, Iliad ad l. Σ237 (τόν ῥ' [Patr.]) ἔπεμπε (Ach.) σὺν ἵπποισιν καὶ -εσφιν ' ἐς πόλεμον (weil Patr. selber keinen Wagen hatte), vgl. Δ366⁺ ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι 1b Abspringen vom Wagen, um m. dem Gegner zu Fuß zu kämpfen (Γ29, Δ419, N749, Π426), die Truppen anzuspornen (E494, Z103, Λ211) od. sie umzugruppieren (M81) Γ29 (Men.) ἐξ -έων σὺν τεύχεσιν ⌊ἆλτο χαμᾶζε⌋ (vgl. Π733⁺ ἑτέρωθεν ἀφ' ἵππων ⌊ ⌋) = E494 (Sarp.) = Z103 (Hektor) = M81 (s. auch 1e) = N749 (obwohl d. Tr. außer Asios ihre Wagen am Graben zurückgelassen hatten, vgl. Janko, Iliad zu N657) ≅ Δ419 (Diom.) = Π426 (Sarp.; Patr. ἑτέρωθεν ἔκθορε δίφρου) ≅ Λ211 (Hektor) 1c Lenker bleibt beim Wagen zurück M91 (Hektor, Pulyd. u. Kebr. führen die erste u. beste Abteilg. an) πὰρ δ' ἄρ' -εσφιν ' ἄλλον ... κάλλιπεν, s. auch 1e 1d Personentransport auf dem Schlachtfeld, wozu d. Kämpfer einen and. Fürsten (vgl. Vorbem.) als Lenker einzusteigen bittet E219 (Aen. zu Pand.:) „πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως, ' πρίν γ' ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ (Diom.) σὺν ἵπποισιν καὶ -εσφιν ' ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι" 221 ἄγ' ἐμῶν -έων ἐπιβήσεο = Θ105 (Diom. zu Nestor) 1e Wagengeschwader u. Kampf von den Wagen aus (zur Kampfart s. Vorbem.) Δ297 ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ -εσφιν, ' πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν (Nestor)⌋, vgl. Kirk, Iliad ad l.⌋; Zweiteilg. ἱππῆες - πεζοί⁺ auch Λ49–52 (πρυλέες). 150f. (Gr. gg. Tr.) 306 (Nestor:) „μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἡνορέηφι πεποιθὼς ' οἷος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι, ' μηδ' ἀναχωρείτω· ... ' ὃς δέ κ' ἀνὴρ ἀπὸ ὧν -έων ἕτερ' ἅρμαθ' ὕπηαι ' ἔγχει ὀρεξάσθω" (ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλεας ἐπόρθουν, vgl. Λ743f.) ⌊ ⌋ I384 (Theben hat 100 Tore) διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστας ' ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ -εσφιν, in Ägypten (vgl. Vorbem.; L³93: Neues Reich); zu Theben s. Hainsworth, Iliad ad l. 1f Sturz des tödl. getroffenen Lenkers / Kämpfers (E294, Θ122. 260. 314, O452, P619 / E47, Π344, Y487, unklar E28, Π379; außer P619 stets von Tr.) vom Wagen Π344 (Mer. νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον) ἤριπε δ' ἐξ -έων (vgl. Λ743 ⌊ἤριπε δ' ἐν κονίῃ⌋σιν nb. ἵππους V.738, kontrast. E75 ⌊ ⌋ u. vgl. noch X467 ἤριπε δ' ἐξοπίσω; allg. in Il. [ὑπ]ὲξ / ἐξ -έων 1 / 23×, ἤριπε 20×) = E47ᵐᵒ = 294ᵐᵒ = Θ260 = 122ᵐᵒ = 314 = O452 (s. V.453 in 1g) = P619ᵐᵒ (κατὰ δ' ἡνία χεῦεν ἔραζε) = Y487ᵐᵒ (nur hier SE, sonst folgt Klausel m. Tod des Fahrers, Drohnen der Rüstg. o.ä.) Π379 (Patr. jagt Tr. über den Graben zurück) ὑπὸ δ' ἄξοσι φῶτες ἔπιπτον ' πρηνέες ἐξ -έων, δίφροι δ' ἀναχυμβαλίαζον Σ231 (Ach. ἴαχε, Tr. κυκήθησαν) ὅλοντο δυώδεκα (s.d. B3) φῶτες ἄριστοι ' ἀμφὶ σφοῖς -έεσσι (v.l. ξίφ<ε>εσσι) καὶ ἔγχεσιν, viell. freie Schilderg. (vgl. Vorbem.), wie die Männer im Tumult vom Wagen stürzten (u. überfahren wurden?) od. über ihn stolperten (Nabe, Deichsel?) u. in d. eigenen Speere fielen, vgl. Ameis-H. u. Edwards, Iliad ad l. E28 (Tr. ἴδον) τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' -εσφι, der eine vom Kämpferpaar liegt tot nb. dem Wagen, der andere ergreift die Flucht. 1g schwer lenkbare od. führerlose Wagen: d. Pferde erschrocken durch Blitz des Zeus (Θ133–135), Verlust des Lenkers (Λ161, O452) od. Aufschrei des Ach. (Σ222) u. gehen durch (⌊Λ160, O453.⌋ Σ224), d. leere Wagen folgt rasselnd (⌊ ⌋ vgl. h.Ap.234, s.u. 3) Θ136 (Zeus ἀφῆκε κεραυνόν) τὸ δ' ἵππω δείσαντε καταπτήτην (statt aufzubäumen?) ὑπ' -εσφι· ' Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία unter dem

Joch (Ameis-H.), vgl. *T* 404 u. 5b *Λ* 160 *πολλοὶ ... ἵπποι ' ⌊κείν' -εα κροτ⌋άλιζον (ἡνιόχους ποθέοντες) ließen den leeren Wagen* rattern, d.h. er ratterte, weil er leer war *O* 453 *ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι ' ⌊ ⌋έοντες*, s. auch V. 452 in 1f *Σ* 224 (Ach.s Schrei) *ἵπποι ' ἄψ -εα τρόπεον (ἡνίοχοι δ' ἔκπληγεν)*, vgl. V. 231 in 1f **1h** Wagen als Rückzugsmöglichk. *E* 107 *ἀναχωρήσας πρόσθ' ἵπποι⌊ιν καὶ -εσφιν⌋ ' ἔστη* (Diom.) 794 (Ath. fand den Diom.) *παρ' ἵπποισ⌊ ⌋ ' ἕλκος ἀναψύχοντα O* 3 (Tr.) *παρ' -εσφιν ⌊ἐρητύοντο μένοντες⌋ (πεφοβημένοι)*, dazu s. Vorbem.; vgl. *Θ* 345 (d. fliehenden Gr. *παρὰ νηυσὶν ⌊ ⌋*) **1i** (Einsteigen des Lenkers vor / Ausschirren der Pferde nach dem) Transport eines Verwundeten vom Schlachtfeld *Λ* 512 (Idom. zu Nestor:) *„σῶν -έων ἐπιβήσεο, πὰρ δὲ Μαχάων ' βαινέτω"* ≅ 517 *(ὧν -έων ἐπεβήσετο)* 621 (Nestor u. Machaon *ἀπέβησαν) ἵππους ... θεράπων λύε ... ' ἐξ -έων E* 369 *ἵππους ἔστησε ... Ἶρις ' λύσασ' ἐξ -έων (παρὰ βάλεν εἶδαρ)* (d. verwundete Aphr. war auf Ares' Wagen zum Ol. gebracht worden), vgl. 5e **1j** Rückkehr aus dem Kampf *Θ* 455 (Zeus: „hättet ihr, Ath. u. Hera, euch auf den Kampf eingelassen) *οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων -έων πληγέντε κεραυνῷ ' ἄψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον"*, weil d. Wagen vom Blitz vernichtet u./od. d. Pferde durchgegangen wären *M* 114 *οὐδ' ἄρ' ἔμελλε ... ' ἵπποισιν καὶ -εσφιν ἀγαλλόμενος ... ' ἄψ ἀπονοστήσειν* 119 *νηῶν ἐπ' ἀριστερά, τῇ περ Ἀχαιοὶ ' ἐκ πεδίου νίσοντο σὺν ἵπποισιν καὶ -εσφι· ' τῇ ῥ' ἵππους τε καὶ ἅρμα διήλασεν*, wohl an einer St., wo man den Graben überqueren konnte **1k** Pferde u. Wagen nach d. Kampf (vgl. Vorbem.) *Θ* 504 (Hektor:) *ἵππους ' λύσαθ' ὑπὲξ -έων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ' ἐδωδήν*; d. Befehl wird V. 534f. ausgeführt; vgl. 5e. Das Ergebnis: 565 *ἵπποι δὲ κρῖ ... ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας ' ἑσταότες παρ' -εσφιν ... Ἠῶ μίμνον* **2** bei Wagenrennen; in dir. R. u. Gl. *Λ* 699 (dem Neleus *χρεῖος ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι) τέσσαρες ἀθλοφόροι ⌊ἵπποι αὐτοῖσιν -εσφιν⌋ ' ἐλθόντες μετ' ἄεθλα* (Dreifuß, vgl. oben Vorbem.). Zur Wendg. ⌊ ⌋ (auch *Θ* 290 in 4) „chariot and all" s. Monro, CR 8, 1894, 402b *X* 22 (Ach. *προτὶ ἄστυ ἐβεβήκει) σευάμενος ὥς θ' ἵππος ἀεθλοφόρος σὺν -εσφιν (⌊τιταινόμενος⌋ πεδίοιο)* (eines Gespanns?) *Ψ* 518 (Gl.:) *ὅσσον δὲ τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ὅς ῥα τ' ἄνακτα ' ἕλκῃσιν πεδίοιο ⌊ ⌋ σὺν -εσφι* (so weit war Men. beim ⌊Wagenrennen⌋ von Antil. entfernt), Gl.bezug auf ⌊ ⌋ uns. **3** rituell bei Totenfeier (dreifaches Umfahren der Leiche u. Prozession zum Scheiterhaufen) u. kultischem Brauch *Ψ* 7 (Ach.:) *„μὴ δή πω ὑπ' -εσφι λυώμεθα ... ἵππους, ' ἀλλ' αὐτοῖς ἵπποισι καὶ ἅρμασιν ἆσσον ἰόντες ' Πάτροκλον κλαίωμεν"* 130 (Ach. *Μυρμιδόνεσσι κέλευσε) ζεῦξαι ... ὑπ' -εσφιν ἕκαστον ' ἵππους (ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται ἡνίοχοί τε) unter das Joch*, vgl. 5b h. Ap. 234 (im Pos.-Hain steigt d. Lenker ab, d. Pferde) *⌊κείν' -εα κροτέουσιν⌋ ἀνακτορίην ἀφιέντες*, vgl. *Λ* 160, *O* 453 in 1g; Übersicht von Interpr.en dieser St. s. Schachter, BICS 23, 1976, 102–113 **4** als Geschenk *Θ* 290 *(τοι) πρεσβήιον ἐν χερὶ θήσω, ' ἢ τρίποδ' ἠὲ δύω ἵππους αὐτοῖσιν -εσφιν ' ἠὲ γυναῖκ(α)*, s. zu *Λ* 699 in 2 u. vgl. Vorbem. **5** als Fortbew.smittel im allgemeinen (nicht spez. f. milit. Zwecke wie in 1); außer *δ* 533 nur von Göttern benutzt **5a** Zusammensetzen des Wagens *E* 722 *Ἥβη δ' ἀμφ' -έεσφι θοῶς βάλε ... κύκλα ' χάλκεα ὀκτάκνημα σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς*, folgt Beschr. des aus Bronze, Eisen, Gold u. Silber gefertigten Wagens (vgl. Vorbem.; L³ 103 irrtüml. „Sechs⌊speichenrad⌋", L⁵ 113⁺: fast immer Vier⌊ ⌋) **5b** Anschirren der Pferde *Θ* 41 *⌊ὑπ' -εσφι τιτύσκετο⌋ ... ἵππω* (Zeus; 44 *ἐπεβήσετο δίφρου)* ≅ *N* 23 (Pos.) ⌊ ⌋ *schirrte (für sich) an* (Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 110f.) *unter das Joch*, vgl. *Θ* 136 in 1g, *Ψ* 130 in 3 h. Cer. 375 *ἵππους δὲ προπάροιθεν ὑπὸ χρυσέοισιν -εσφιν ' ⌊ ⌋* (Hades, Forts. in 5c), vgl. V. 19 (s. *ὄχοι*) **5c** Besteigen des Wagens h. Cer. 377 *ἡ δ'* (Perseph.) *-έων ἐπέβη* (Forts. von 5b) *E* 745 *ἐς δ' -εα φλόγεα ποσὶ βήσετο* (Ath.) = *Θ* 389, ⌊s.o. Vorbem.⌋ **5d** Fahren *δ* 533 (Aeg.) *βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα ... ' ἵπποισιν καὶ -εσφιν* **5e** Ausschirren der Pferde, ⌊ ⌋ *E* 776 *ἵππους ἔστησε ... Ἥρη ' ⌊λύσασ' ἐξ -έων⌋*, vgl. 369 in 1i, *Θ* 504 in 1k (nur *E* 755 ohne ⌊ ⌋) ≅ *Θ* 50 (Zeus) = *N* 35in. (Pos., *παρὰ βάλεν εἶδαρ)*

D v.l. *Γ* 13 (PMich. inv. 1318,13 *υπ ο]χεσφι*; dazu N. C. Priest, Homeric Papyri in the Michigan Collection, Diss. 1975 Univ. of Mich., Ann Arbor 1979, 55–61), *E* 58. 75, *X* 330

M. de Leeuw

ὀχέομαι s. *ὀχέω*

ὀχετηγός [1i] **E** VG *ὀχετός* sonst nicht im fgrE **Σχ** sch. D *Φ* 257: *ὑδραγωγός. ὁ τὸν τοῦ ὕδατος ὀχετὸν καθαίρων*

B *grabenziehend*, als Gruppenbez. zu *ἀνήρ* (s. I Sp. 862, 19ff.) *Φ* 257 *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ -ὸς ἀπὸ κρήνης ... ' ... ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ ' ... ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων (τὸ δέ τ' ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει χώρῳ ἐνὶ προαλεῖ)*, zur 1. VH vgl. (*E* 597, *Ξ* 376, *ι* 391) *ἀνήρ, ἀπάλαμνος / μενέχαρμος / χαλκεύς*, zum Wortspiel (?) *ὀ.* – *ῥόον ἡγεμονεύῃ*, s. Chantraine, Etudes 90. Zur Sache s. Richter, Arch. Hom. H 105f.; ebd. *ὀ.* als t.t. aufgefaßt, angezweifelt von A. Riedenauer, Handwerk u. Handwerker in d. hom. Zeiten, Erlangen 1873, 673 u. N. Himmelmann, Über bildende Kunst in d. hom. Gesellschaft, Wiesbaden 1969, 41

M. de Leeuw

ὀχεύς [11i, 2o] **E** based on *ἔχω*, Leukart, -tās 242 n. 281. 243, cf. Myc. PN *o-ke-u* ? DMic. II 22 **M 1** [⏑⏓] *-εύς Γ* 372 **2** [⏑⏓×] *ἐρρήξαντο / ἔρρηξεν δὲ πύλας ⌊καὶ μακρὸν -ῆα⌋ M* 291, *N* 124, ⌊ ⌋ *M* 121; *-ῆα Ω* 566; *ὅθι ζωστῆρος -ῆες Δ* 132, *Y* 414; *-ῆες M* 455. 460; *πύλας καὶ ἀπῶσαν/εν -ῆας Φ* 537, *Ω* 446; *-ῆας φ* 47, *ω* 166

Σχ sch. D *Γ* 372: *ὁ συνέχων καὶ συσφίγγων τὴν περικεφαλαίαν ἱμάς, Δ* 132: *οἱ συνέχοντες τὸν ζωστῆρα ἱμάντες, M* 121: *τὸν συνεκτικὸν τῆς θύρας μοχλόν*, sch. Barn. *φ* 47: *νῦν τὰς λεγομένας βαλάνους τὰς ἐν τῷ λεγομένῳ χελωνίῳ κατ' ἀντικρὺ τῆς κλειδός*

B *(holder) chin-strap* of helmet (1), *clasp* of belt (2), *bar* of gate, door (3); near *ἀραρίσκω Δ* 132, *M* 455, cf. *Φ* 537 (535), *κληΐς / κληΐζω M* 455, *φ* 47 / *ω* 166 and see *Ω* 566 in 3 **1** *chin-strap* of helmet *Γ* 372 *ἄγχε δέ μιν πολύκεστος ἱμὰς ... ' ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος -εὺς τέτατο τρυφαλείης (ἱμάς* B 1a) **2** *clasp* of *ζωστήρ* (app. conflicting descriptions) *Δ* 132 *ἴθυνεν* (Ath. the arrow) *⌊ὅθι ζωστῆρος -ῆες ' χρύσειοι σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ⌋. ' ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι ... οἰστός (διὰ ζωστῆρος ἐλήλατο)*, see Kirk, Iliad ad l., Arch. Hom. E 121 Illustr. 19a *Y* 414 *(τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι) νῶτα παραΐσσοντος, ⌊ ⌋· ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε παρ' ὀμφαλὸν ... αἰχμή*, see Edwards, Iliad ad l. **3** *bar* of gate, door (see *ἐπιβλής, κληΐς*; 4× after *οὐδέ*) of gates (of Gr.s exc. *Φ* 537): *M* 121 *οὐδὲ πύλῃσιν ' εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας ⌊καὶ μακρὸν -ῆα⌋* 291 *(οὐδ' ἄν πω τότε γε) τείχεος ἐρρήξαντο πύλας ⌊ ⌋ ' εἰ μὴ κτλ.* = *N* 124ex. (on sg.: Michel, Erläuterungen 99; Janko, Iliad ad l.) *M* 455 *(πύλας πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας, δικλίδας) δοιοὶ δ' ἔντοσθεν -ῆες ' εἶχον ἐπημοιβοί, μία δὲ κληὶς ἐπαρήρει* 460 *οὐδ' ἄρ' -ῆες ' ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν ... ' λᾶος ὑπὸ ῥιπῆς Φ* 537 (Priam: „keep gates open until they're inside, then *ἐπ' ἄψ θέμεναι σανίδας πυκινῶς ἀραρυίας") οἱ δ' ἄνεσάν τε πύλας καὶ ἀπῶσαν -ῆας* ≅ *Ω* 446ex. of doors: *Ω* 566 (even a young man) *οὐδέ κ' -ῆα ' ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμε-*

τεράων (see vv. 453 ff. ἐπιβλής, κληῖδα) φ 47 ἐν δὲ κληῖδ' ἧκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν -ῆας ' ἄντα τιτυσκομένη, H. Diels, Antike Technik, Leipzig 1924, 42–52 ω 166 τεύχε' ἀείρας ' ἐς θάλαμον κατέθηκε καὶ ἐκλῄϊσεν -ῆας

D φ 391ex. (= M 291ex. etc., see M 2) Galen (Ph. 101, 1957, 324 f.) W. Beck

ὀχέω, ὀχέομαι [5i, 5o, 1H, 1h] E mid. < *μeg'h- (see ὄχεα E); act. < ἔχω (partly < *μeg'h- ?), see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. ὀχέω; Tucker, Greek Verbs 128. – Deriv.: Ὀχήσιος (see also ἔχω E)

F act. -έεσκον 1, -έειν 1, -έων 2, -έοντας 1 (ϝ- imposs. η 211) 2 -εῖτο 1h, -έεσθαι 2; ἐπ-ήσεται 2, -ήσονται 1; -ήσατο 1 (ϝ- imposs. P 449, K 330. 403 = P 77)

M 1 act. 1a trisyll. [⏑⏑̲] -έειν α 297; ⟨ἦν ἄτην -έων⟩ Sc. 93 [⏑⏑̲] ⟨ ⟩ φ 302 1b quadrisyll. [⏑⏑̲⏑] -έεσκον λ 619 [⏑⏑̲⏑] -έοντας η 211 2 mid. 2a trisyll. [⏑̲×] -εῖτο h. Ven. 217 2b quadrisyll. [⏑⏑̲×] -έεσθαι K 403 = P 77 [⏑̲⏑⏑] ⟨ἐπ-ήσεται⟩ P 449; -ήσατο ε 54 [⏑̲⏑⏑] ⟨ ⟩ K 330 [⏑̲–̲] -ήσονται Ω 731

Σχ 1 act. sch. Barn. α 297: νηπιάας -έειν· τὰ νέων φρονεῖν καὶ φέρειν. ἢ ὀχεῖσθαι ὑπὸ νεότητος, τουτέστιν ἄφρονα εἶναι, η 211: ὑποφέροντας. ἢ ἔχοντας καὶ βαστάζοντας 2 mid. sch. D K 402: -έεσθαι· ἐποχηθῆναι. ἐπιβῆναι, sch. Barn. ε 54: -⟨ήσατο⟩· ἐπωχ⟨ ⟩. ἐπέδραμεν

B surprisingly seldom; dir. sp. exc. 2c 1 act.: contamination likely (see E); in EGrE the -έω instances w. their immaterial obj.s (undesirable condition) seem closer to ἔχω (q.v. B 1 aβcc including λ 620 f., add λ 582 [ἄλγεα]) than to ϝέχω (see 2): connot. of permanence w. -έω partly clear, can nowhere be excluded; for -έομαι nowhere assertable (but see K 330 in 2), partly imposs.; α 297, Sc. 93, η 211 show no motion, though in the last instance possibly inferable from Od.'s sit. Though it makes little diff. for the understanding of the passages, -έω here seems to be rather *keep, endure* than 'carry, bear'; dir. sp. only. – W d f l d.: ἔχω (vol. II col. 844, 28), μένω, μογέω, τλῆναι (ταλα-), φέρω (σ 135), σχέτλιος α 297 οὐδέ τί σε χρὴ ' νηπιάας -έειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί, *to cling to* Shewring – *endure*: η 211 οὕς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' -έοντας ὀϊζὺν ' ἀνθρώπων, τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην (μόγησα v. 214), see ὀϊζύς B 1 d, cf. πένθος ἔχω η 218. 219 λ 619 (Her. to Od.:) „ἆ δείλ', ἦ τινὰ καὶ σὺ κακὸν μόρον ἠγηλάζεις, ' ὅν περ ἐγὼν -έεσκον (ὀϊζὺν εἶχον ἀπειρεσίην)" – φ 302 (they cut off ears and nose) ὁ δὲ φρεσὶν ᾗσιν ἀασθεὶς ' ἤϊεν ⟨ἦν ἄτην -έων⟩ (v.l. ἀχέων), ἀεσίφρονι θυμῷ, *errtug sein Unheil* (Hampe), see θυμός B 11 d Sc. 93 ᾤχετο (Iphikles) τιμήσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα, ' σχέτλιος· ἦ που πολλὰ μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω ' ⟨ ⟩, see Richardson on h. Cer. 479 (ἀχέων) 2 mid.: *to ride* w. means in (com./loc.) dat., ἐπ- K 330, P 449 2a on chariot pulled by by divine horses given by gods (cf. ἐλαύνω, ἔχω vol. II col. 840, 53 ff., ὄχεα) Ach.'s: K 330 (Hektor ὄμοσσεν:) „μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐπ-ήσεται ἄλλος ' Τρώων, ἀλλά σέ φημι διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι" 403 οἱ δ' ἀλεγεινοὶ ' ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι ἠδ' -έεσθαι = P 77 P 449 (Zeus:) „οὐ μὰν ὑμῖν γε καὶ ἅρμασι ... ' Ἕκτωρ ... ἐπ-ήσεται" Tros's: h. Ven. 217 γηθόσυνος δ' ἵπποισιν ἀελλοπόδεσσιν -εῖτο 2b on ships Ω 731 (Tr. wives) αἳ δή τοι τάχα νηυσὶν -ήσονται, V. d. Mühll, Hypomnema 388: „durch das häufige οἴχεσθαι (σὺν) νηυσίν veranlaßt"; see also Richardson, Iliad ad l.; Kurt, Seem. Fachausdr. 208 (wdfld.) 2c on waves ε 54 σεύατ' (Hermes) ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς, ' ὅς τε ... ' ἰχθῦς ἀγρώσσων πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ· ' τῷ ἴκελος πολέεσσιν -ήσατο κύμασιν, w. Ameis-H.: „ließ sich tragen von den vielen Wellen: so sah es aus"; cf. Baltes, WJA 4, 1978, 11; Janko, Iliad on N 27–31

Compd.: ἐπ- (cf. Σχ) 2× in 2 (metr. extension)

D v.l. N 2 Zen., ci. h. Cer. 479 Agar W. Beck

Ὀχήσιος [1i] (zu ὀχέω, s. v. Kamptz S. 12, Risch § 41 d:) Vater des Aitolers Periphas, genannt bei dessen Tötung durch Ares E 843 Περίφαντα πελώριον ἐξενάριξεν (Ares) ' Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον -ου ⟨ἀγλαὸν υἱόν⟩, metr., zum Verstyp vgl. Ἀντήνορος, Εὐαίμονος, Λυκάονος, Πεισήνορος ⟨ ⟩+, Μενοιτίου, καὶ Νέστορος, καὶ Λητοῦς, καὶ Τυδέος (usw.) ἄλκιμον υἱόν+ H. W. Nordheider

ὄχθη [14i, 2o, 2H, 1h] E nb. ὄχθος (s.d.); unklar, s. Chantraine, Dict. 844 F -ης 1, -ῃ 2, -ην 1; -αι 1, -ῃσιν 3, -ας 11

M 1 Stamm im longum 1a [⏑̲⏑] -ῃ ἐπιθρ. h. 21, 2 [⏑̲–̲] -αι Φ 10; -ας πὰρ ⟨ποταμοῖο⟩ Λ 499 [⏑̲–̲] κατ' -ης Φ 172; παρ' -ας + EN^s Γ 187, Ξ 445 [⏑̲×] ἐπ' -ῃ Φ 17; -ην Φ 171; ⟨ ⟩ / Ξάνθοιο / Adj.^s παρ' -ας Δ 487, Σ 533, Hes. fr. 13, 1 / M 313, Φ 337 / Z 34, ι 132 1b [⏑̲–̲] παρ' (ἐπ') -ῃσιν Σιμόεντος / ⟨ ⟩ Δ 475 / ζ 97, Hes. fr. 343, 12 2 Stamm in den brevia [–̲] -ας καπέτοιο O 356

Σχ sch. min. P. Vindob. Gr. inv. 39940 zu O 356: τὰ]ς ἀναβολὰς τῆς τάφρου, sch. D Φ 10: τὰ τῶν ποταμῶν χείλη (so öfter). οἱ κρημνοί, O 356: νῦν δὲ τῆς τάφρου

B *Ufer, Rand* von Fluß, Bach, (O 356) Graben, (ι 132) Meer; z.T. deutl. steiler *Uferhang, Böschung:* s. Φ 171 ὑψηλήν als einziges Epith. u. 175 entspr. ἐκ κρημνοῖο, O 356 -ας καπέτοιο βαθείης, ferner Z 34 Πήδασον αἰπεινήν, Hes. fr. 13, 1 Ἰλενίην πέτρην, die παρ' -ας liegen, u. vgl. ὄχθος; dagg. Δ 483 ἐν εἰαμενῇ ἕλεος 'Flachland, Auen'; 15× Pl. (augm., s. Schwyzer II 43), + Gen. (EN^s) außer Φ 10, nur 4× Sg. (abs. ohne Gen., h. 21, 2 + ποταμὸν πάρα statt Gen.) von best. Uferstelle. – W o r t f.: s.v. ἠιών sowie κρημνός, χέρσος 1 Pl. 1a m. Präp. (10× παρ' + Akk., 2/1× παρ'/ἐπ' + Dat.; s. noch in 2) als Ortsang. *an den Ufern* (konkr. für *bei, in der Nähe, Gegend*) des ... Flusses, (ι 132) Meeres, meist bei Geburt, Wohnsitz (in Vorgesch., Gl., Ekphrasis, seltener als Schauplatz der Haupthandlg.); vorangestellt: Λ 499 (μάρνατο) -ας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου παρ' -ας + Gen.: Γ 187 „ἐστρατόωντο παρ' -ας Σαγγαρίοιο" Ξ 445 (Σάτνιον οὔτασε, ὃν νύμφη τέκε) Ἤνοπι βουκολέοντι παρ' -ας (-ῃς Zen., -αις, -ῃ vv.ll.) Σατνιόεντος (Σαγγαρίοιο v.l. ant.) Gen. + παρ' -ας (VE): Δ 487 (Gl.: Simoeisios fiel αἴγειρος ὣς ἐν εἰαμενῇ ἕλεος ... ἢ) κεῖται ⟨ποταμοῖο παρ' -ας⟩ (ders. geboren παρ' -ῃσιν [475, s.u.]) = Σ 533ex. (ἐμάχοντο [Schildbeschr.]) Hes. fr. 13, 1 ὤικεε δ' Ἰλενίην πέτρην ⟨ ⟩ εὐρεῖος Πείροιο Z 34 (Getöteter) ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋρρείταο παρ' -ας (-αις Strabo) ' Πήδασον αἰπεινήν M 313 „τέμενος νεμόμεσθα μέγα ⟨Ξάνθοιο παρ' -ας⟩ " Φ 337 (Hera zu Heph.:) „⟨ ⟩ ' δένδρεα καῖ" " (des Meeres:) ι 132 (Landschaftsbeschr.: nb. Kyklopeninsel) ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' -ας ‖ παρ'/ἐπ' -ῃσιν + Gen.: Δ 475 (ἔβαλ') Σιμοείσιον, ὅν ποτε μήτηρ ' Ἴδηθεν κατιοῦσα παρ' -ῃσιν Σιμόεντος ' γείνατ' (vgl. 487 παρ' -ας [s.o.]) ζ 97 (Naus. u. Mägde δεῖπνον) εἵλοντο παρ' ⟨-ῃσιν ποταμοῖο⟩ Hes. fr. 343, 12 ἔτικτε (Zeus die Ath.) πὰρ κορυφήν, Τρίτωνος ἐπ' ⟨ ⟩ 1b ohne Präp. (in Haupthandlg.) Φ 10 (ἐς ποτα- 60 μὸν εἰλεῦντο, sc. Tr. in den Skam.) βράχε δ' αἰπὰ ῥέεθρα, ' -αι δ' ἀμφὶ περὶ μεγάλ' ἴαχον (s.d. B 4 zur Präp.) Böschung des Grabens: O 356 (Ap.) ῥεῖ -ας καπέτοιο βαθείης πολλοσὶν ἐρείπων ' ἐς μέσσον κατέβαλλε, γεφύρωσεν δὲ κέλευθον (s. II Sp. 4, 61 ff.) 2 Sg., abs. (2× ἐπ[ί] + Dat., 1× κατ' + Gen.); in konkr. Sit. von e. best. *Ufer*stelle Φ 17

SBD / FFLCH / USP

(Ach. die Tr. in den Skam. verfolgend) *δόρυ μὲν λίπεν αὐτοῦ ἐπ' -η* (*-αις* v.l.) ' *κεκλιμένον μυρίκῃσιν* 171. 172 (Ach. den Asterop. verfehlend) *ὑψηλὴν βάλεν -ην,* ' *μεσσοπαγὲς δ' ἄρ' ἔθηκε κατ' -ης μείλινον ἔγχος* (175 *ἐκ κρημνοῖο*), steile *Uferböschung* h.21,2 (*Φοῖβε, σὲ κύκνος*) *ἀείδει* ' *-η ἐπιθρῴσκων* ⌊*ποταμὸν πάρα δινήεντα* ' *Πηνειόν*⌋, hier EN[a] ersetzt durch ⌊ ⌋ H. W. Nordheider

ὀχθῆσαι [20', 9°, 1[H]] **E** verm. zu *ἐχθάνομαι, ἐχθέσθαι,* s. Tucker, Greek Verbs 128

F *-ησαν* 2', *-ήσας* 28 **M** [1-2] *-ησαν A* 570 ≅ *O* 101; ⌊*-ήσας*⌋ *δ' ἄρα εἶπε* (*πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν*) *Λ* 403 = *P*90 = *Σ* 5 = *Y*343 = *Φ* 53 = 552 = *X*98 = *ε* 298 = 355 = 407 = 464 = *Ψ* 143[im.] = *φ* 248[im.]; ⌊ ⌋ *ψ* 182 [1-2] ⌊*τὸν* (*τὴν*) *δὲ μέγ' -ήσας προσέφη*⌋ *νεφεληγερέτα Ζεύς / πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / ξανθὸς Μενέλαος* / (Pos.) *A* 517, *Δ* 30, *H* 454, Th. 558 / *Π* 48, *Σ* 97, *T* 419, *X* 14 / *P* 18, *δ* 30. 332 / *Θ* 208, *O* 184: ⌊ ⌋ *Εὔμαιε συβῶτα o* 325

Σχ sch. D *A* 517 u.ö.: *μέγα στενάξας* (vgl. sch. min. P. Köln inv. 2281 zu *A* 517. 570) *καὶ δεινοπαθήσας, Λ* 403: *λυπηδεές*

L Parry, Epithète 18 (Übersicht metr. gleichw.r Formeln); Fingerle, Typik der hom. Reden 325 ff.; Audiat, REA 49, 1947, 41 ff. (grundlegend); Considine, AClass 9, 1966, 23 ff.; Adkins, JHS 89, 1969, 12 ff.; Edwards, HSPh 74, 1970, 10 (Hom. Speech Introduction); Petersmann, GB 2, 1974, 147 ff. (Hom. Entscheidungsmonologe); Mawet, Douleur 344 u.ö.; Scully, TAPhA 114, 1984, 11 ff. (*-ήσας* bei Ach.; m. Lit.); K. Usener, Beobachtungen zum Verh. der Od. zur Il., Script-Oralia 21, Tübingen 1990, 86 (dazu Griffin, CR n.s. 41, 1991, 291)

B der Sit. nach: *aufgebracht werden, aufbegehren, sich empören,* als emotionale Entladung bei seel. Druck, Frustration, Ärger, Angst (wegen einer Zumutung, Provokation, Bedrohung, in einem Konflikt), wenn man nicht so kann, wie man will; im (wohl ingr.) Ptz. Aor. außer 2' (s.u. 3: *-ησαν δ' ἀνὰ δῶμα*); formelh., 14× (in 1) m. *μέγα* (s.d. B III 1 b); als Einl. einer meist emotional beginnenden Rede (*ὦ πόποι, ὤ μοι*), die dann z.T. in ihrem Verlauf in eine klärende 'Entscheidung' mündet. – Wortf.: *ἀλαστέω, ἀνιάω, κατηφέω, σκυδμαίνω, σκύζομαι*; weiteres s.vv. *ἄχθομαι, ἄχνυμαι, κοτέω,* s.a. *ἐπιμύζω* (zu 3); *τὸν*[+] *δὲ χολωσάμενος / δ' ἐπικερτομέων / καὶ νεικείων / δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν / δὲ βαρὺ στενάχων / δ' ἀπαμειβόμενος / ὅ γε δάκρυ χέων* (*προσέφη* usw.) metr. gleichw. m. *μέγ' -ήσας* gebr. (s. Parry, L); analoge Redeausleitg. *ὡς φάτο χωόμενος / δάκρυ χέων* (*β* 80[+], *A* 357[+]); alle in 1. VH; dagg. am VE z.B. (*κ* 67[+], *μ* 376[+]) *μετεφώνεον ἀχνύμενος / χωόμενος κῆρ,* sowie (nicht m. Redeverb) *θυμὸν ἀχεύων, δάκρυ χέουσα, χολωθείς* 1 ⌊*τὸν/τὴν δὲ μέγ' -ήσας προσέφη/ης*⌋ (+ Subj.) als Einl. einer Antw., andere Wendung nur *ψ* 182; 10', 4°, 1[H]: *empört: P* 18 ⌊ ⌋ *ξανθὸς Μενέλαος* (Men. über Euphorbos' provozierende Drohung) = *δ* 30 (über die Zumutung ungastl.en Verhaltens) = 332 (über die *ὕβρις* der Freier, vbd. m. Phantasie, Wunsch der Bestrafung, „*ὦ πόποι*") + *o* 325 (ähnl. Eum., zugleich *frustriert* durch die eigene Machtlosigkeit, *προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα*' „*ὤ μοι*") Th. 558 ⌊ ⌋ *νεφεληγερέτα Ζεύς* ([≅ Op. 53 *χολωσάμενος*], Zeus über Prom.' Betrug, Provokation, 554 *χώσατο, χόλος,* 561 *ὡς φάτο χωόμενος,* 568 *ἐχόλωσε*) *gereizt (frustriert, unter Druck),* Zeus im Konflikt, wird zu Entscheidung, Konfrontation, Klarstellg. genötigt: *A* 517 (Konflikt zw. Pflicht zur Dankbarkeit gg. Thetis u. Furcht vor Hera) ⌊ ⌋ *νεφ. Ζεύς* (zu Thetis) = *Δ* 30 (wegen Heras Daueropposition) = *H* 454 (wegen Pos.s Empfindlichkeit, „*ὦ πόποι*") *aufbegehrend, empört* wegen der Zumutung, zu gehorchen, *frustriert* durch das Unvermögen, zu helfen, Pos. im Konflikt zw. Sympathie für die Gr. u. Furcht vor Zeus: *O* 184 ⌊ ⌋ *κλυτὸς ἐνοσίγαιος* (zu Iris, „*ὦ πόποι, ὑπέροπλον ἔειπεν, μ' ὁμότιμον καθέξει*") = *Θ* 208[in.] (*κρείων ἐνοσίχθων,* zu Hera, „*Ζεὺς φέρτερος*") *frustriert, verbittert* ('ich konnte nicht') u. zugl. *aufbegehrend* gg. das unüberwindl. Schicksal, Ach. nach Patr.' Tod: *Σ* 97 ⌊ ⌋ *πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς* (auf Thetis' Warnung [„*ὠκύμορος*"] „*αὐτίκα τεθναίην*"; testis *τὴν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς*) ≅ *T* 419 (*τὸν δὲ,* auf Xanthos' Todesprophezeiung) = *X* 14 (wegen der Täuschg. durch den übermächt. Gegner, Ach. zu Ap.) = *Π* 48 (*aufgebracht* durch Mißverständnis u. Erinnerung an die Beleidigung, Ach. zu Patr., „*ὤ μοι, ἄχος*") and. Wendung: *gekränkt, beunruhigt,* Od. durch den Eingriff in seine Ehe: *ψ* 182 *-ήσας ἄλοχον προσεφώνεε κεδν' εἰδυῖαν* (wegen des Bettes, „*ἔπος θυμαλγές*") 2 ⌊*-ήσας δ' ἄρα εἶπε* (außer *Ψ* 143, *φ* 248) *πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν*⌋ als REinl. bei Selbstreflexion (s. *θυμός* B 6 a); 8', 5° (4× von Od. im *ε*) **2a** vor Entscheidungsmonolog (in Gefahr); Sprecher seelisch *unter Druck, bedrängt* ('was tun?'), in Konflikt, Dilemma (II.:) zw. unheld. Flucht (= Überleben) u. held. Widerstand (= Todesgefahr), bleibt am Ende der Heldennorm treu: *P* 90 ⌊ ⌋ (Men. ggüber Angriff der Tr., „*ὤ μοι ἐγώ,* Flucht wäre *νέμεσις*") = *Φ* 552 (Ant. ggüber Ach.) = *X* 98 (Hektor ggüber Ach., „Flucht wäre *ἐλεγχείη*") = *Λ* 403 (Od. ggüber Angriff der Tr.) (Od.:) im Konflikt zw. versch. (entmutigenden) Alternativen im Überlebenskampf: *ε* 355 ⌊ ⌋ (auf Floß bleiben od. es verlassen?) = 464 (am Fluß od. im Dickicht übernachten?) = 407 ([*λύτο γούνατα*], zu den Klippen od. zurück aufs Meer? Entscheidung wird durch die Ereignisse überrollt) (kein Entscheidungsmonolog:) = 298 (Od. bei heraufziehendem Sturm) *verzweifelt, empört, aufbegehrend* gg. das tückische Schicksal, das ihn für den elenden Wassertod aufsparte ('wäre ich doch vor Troia gefallen') **2b** sonst von Ach., (1°) Eurym.; *beunruhigt* durch Flucht der Gr., schlimme Vorahng., *aufgebracht* durch Patr.' Eigenmächtigkeit („*σχέτλιος*" *Σ* 13), Ach.: *Σ* 5 ⌊ ⌋ („*ὤ μοι ἐγώ*") *(empört, frustriert:)* = *Y* 343 = *Φ* 53 („*ὤ πόποι ἦ μέγα θαῦμα*", sc. Aen.' Entrückg., bzw. Lykaons Auftauchen; Ach. sieht sich durch etw., was nicht m. rechten Dingen zugeht [übermächt. Gegenaktion], um den Lohn seiner Mühe betrogen) *empört* u. *frustriert* über das Schicksal nach dem Scheitern der Hoffnung auf Heimkehr: *Ψ* 143 ⌊*-ήσας δ' ἄρα εἶπεν*⌋ *ἰδὼν ἐπὶ οἶνοπα πόντον* (*πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν* v.l.), Ach. bei Haaropfer an Patr.' Scheiterhaufen ('Gelübde war vergebens') *empört, beschämt, frustriert,* Eurym. durch den Mißerfolg m. dem Bogen: *φ* 248 (*μέγα δ' ἔστενε*) ⌊ ⌋ *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν* ([v.l. ut supra], „*ἄχος, ὀδύρομαι, ἀχνύμενος*") **3** 3. pl. *aufgebracht werden, aufbegehren,* sc. Götter bei provozierender Demonstration ihrer Machtlosigkeit ggüber Zeus *A* 570 (nach Zeus' Worten) *ὄχθησαν* (*ὤχθ.* v.l.) *δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοὶ Οὐρανίωνες* ≅ *O* 101 (nach Heras Worten), zu *ἀνά* s. I Sp. 750,32

D v.l. (*ἀπαμειβόμενος* vulg.) *A* 560, *Ω* 64. 138, *δ* 168 H. W. Nordheider

ὄχθος [1[h]] **E** nb. *ὄχθη* (s.d.) – Abl.: *εὔοχθος* **B** *Anhöhe, Hang* h. Ap. 17 (Leto, du gebarst Ap.) *ἐνὶ Δήλῳ,* ' *κεκλιμένη πρὸς μακρὸν ὄρος καὶ Κύνθιον -ον,* ' *ἀγχοτάτω φοίνικος ὑπ' Ἰνωποῖο ῥεέθροις* (vgl. 26[in.] *κλινθεῖσα πρὸς Κύνθου ὄρος*), m. Adj. des ON am VE (Adoneus), *καί* explikat. (Càssola z.St.), „linking of generic and then more specific description" (Kirk, Oral Trad. 194), Fülle von Ortsang. für den heiligen Ort; der Sit. nach (*κεκλιμένη πρός, ὑπὸ ῥεέθροις*) wohl der *Hang* (in der Ebene, nicht am Gipfel), vgl. *ὄχθη*

'Uferhang', u. s. Förstel, Apollonhymnos 363 Anm. — Wortf.: s.vv. *κολώνη, λόφος, ὄχθη* H. W. Nordheider

ὀχλέομαι [1ⁱ] E denom. zu *ὄχλος*, s. Frisk II 456 f. u. Chantraine, Dict. 844 f., ferner *ὄχλος* E

B *in (rollende) Bewegung gesetzt werden, beiseite geräumt werden* Φ 261 *τοῦ* (heranfließendes Wasser im gerade vom Schutt freigeräumten Bewässerungsgraben) ... *προρέοντος ὑπὸ ψηφῖδες ἅπασαι* ' -*εῦνται*, s.a. *ὀχλίσσαι* B Vorbem. Zur Bew. des Wassers, kontrast. Φ 271 M. de Leeuw

ὀχλίσσαι [2ⁱ, 2ᵃ] E s. Meier-Brügger in *ὄχλος* E Σχ sch. D *M* 448: *ἀποκινήσειαν*, Ω 567: *μετα*[illegible]*ε*; sch. Barn. ι 242: [illegible]*αν*

B (nach oben / seitlich) *von der Stelle bewegen*, u. zwar m. Mühe / Hebel, vgl. 3× *οὐ ῥεῖα*⁺ u. s. Schulze, Kl. Schr. 438 Anm., Sealey, Gl. 37, 1958, 281 ff. zum Verh. zu *μοχλός* 'Hebel' (*ὀχλεύς· μοχλός* Hsch.). Jew. neg. 3. Pers. Opt. Aor. Akt. + *ἄν/κεν* (2× Simplex Pl. am VE hinter *ἀπ' οὔδεος* u. 2× Kompos. Sg. *κ. τρ. τρ.* hinter *ῥεῖα*), offenbar trad. ggüber metr. Altern. *ὀχλεῦνται* (Φ 261), vgl. Shipp, Studies 119, tw. anders Arena, Helikon 6, 1966, 143. 146. Obj. 2× Stein (1× Türstein), 1× Türriegel. Der Gedanke an schwere Steintransporte f. Bauarbeiten liegt nahe (*ἅμαξα/αι*, ι 242 sogar 22 Stück: Wagenladg. als Recheneinheit?; vgl. Wiesner, Arch. Hom. F 10); dazu wird man sicherl. Hebel u. Steine benutzt haben *M* 448 (*λᾶαν*) *οὔ κε δυ' ἀνέρε* ... ' *ῥηϊδίως ἐπ' ἅμαξαν* [illegible]*ἀπ' οὔδεος -ίσσειαν*[illegible] *hochstemmen* (vom Boden), vgl. Λ 636 f. ι 242 (*θυρεὸν μέγαν*) *οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἅμαξαι* ' ... [illegible] *abtransportieren, fortschaffen* (vom Standort) Ω 567 *οὐδέ κ' ὀχῆας* ' [illegible]*ῥεῖα μετ-ίσσειε*[illegible] (Sterblicher ohne göttl. Hilfe) *θυράων umlegen*, s. 453 ff. ψ 188 (*τίς ἄλλοσε θῆκε λέχος;*) *ἀνδρῶν δ' οὔ κέν τις* ... ' [illegible]*ν wegrücken*

Kompos.: *μετ-* (s. Wackernagel, Synt. II 245) 2× am Ende M. de Leeuw

ὄχλος [1ᶜ] E *-lo*-Abl. zu **μεg'ʰ-* (vgl. *ὄχεα* E), s. Meier-Brügger, Gl. 71, 1993, 28. — Abl.: *ὀχλέομαι, ὀχλίσσαι*

B uns., eher 'Mühe', *Beunruhigung, Unruhe, Kummer* als 'Volksmasse', 'Gedränge', s. Bernabé, Em. 50, 1982, 81 ff. fr. adesp. 5,1 p. 160 Dav. *οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις -ον, ταλαπείριε πρέσβυ;* vgl. ϑ 149, Cypr. fr. 15,2 p. 41 Dav., Thgn. 1323, Pan. fr. 14,4 p. 122 Dav. M. de Leeuw

ὄχο(ι) [1ʰ] (nom. ag. zu **μεg'ʰ-*:) *Wagen* (sonst *ὄχεα*, s.d.) h. Cer. 19 *ἁρπάξας δ'* (Hades) *ἀέκουσαν* (Perseph.) *ἐπὶ χρυσέοισιν -οισιν* (cod.; *-εσφιν* ci., v. Càssola et Richardson ad l.) ' *ἦγ'*, Fehlen im fgrE zufällig od. durch volksetym. Bezug auf *ὄχος / ἔχω*, vgl. *ἁρμάτων ὄχοι* Eur. Hipp. 1166⁺ (*ὄχεα* L⁷ 252. 256 f.); s.a. h. Cer. 375 (*ὄχεα* B 5 b) M. de Leeuw

ὄχος [1ᵒ, 1ʰ] (nom. ag. zu *ἔχω*; Kurt, Seem. Fachausdr. 191: sek. Augenblicksbildg. nach Vorbild von τ 574 *δρυόχους* usw.:) *Halter* der Schiffe (vgl. AP 7,636 *νήοχος*), appos. zu *λιμήν*⁺ ε 404 (*εἴλυτο πάνϑ' ἁλὸς ἄχνῃ*) *οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες νηῶν -οι* (v.l. *-οὶ*) *οὐδ' ἐπιωγαί*, ' *ἀλλ' ἀκταὶ* (*σπιλάδες τε πάγοι τε*) h. 1,11 Hurst *ου γαρ οι εστι λι*]*μην νηων -ος* ... ' [*αλλα οι ηλιβατο*]*ς πετρη περιδεδραμε παντηι* ὄ. bez. weder (voll ausgestatteten) Hafen noch 'beschützende Bucht', sondern beschr., appos. zu *λιμήν*⁺, dessen Funkt., näml. d. Halten, Schützen der Schiffe. M. de Leeuw

ὄχου s. *ἠχοῦ* (h. Merc. 400)

ὀχυρ(ός) [1ᴴ] (von *ἔχω*:) *haltbar, stabil*, vom Krummholz (s. s.v. *γύης*; Schiering, Arch. Hom. H 147) des Pfluges Op. 429 (*φέρειν δὲ γύην*) *πρίνινον· ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν -ώτατός ἐστιν* V. Langholf

ὄ(ψ) *Stimme*, s. *ὀπός* II

ὀψαρότης [1ᴴ] *wer spät (im Jahre) pflügt, Spätpflüger* Op. 490 (485 *εἰ δή κ' ὄψ' ἀρόσῃς*, dann kann Regen den Mangel ausgleichen:) *οὕτω κ' -ης πρωιηρότῃ ἰσοφαρίζοι*, s. Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 38; West zu V. 189 V. Langholf

ὀψέ [10ᵒ, 11ᵒ, 1ᴴ] E zur Sippe von *ὄπισθεν* (s.d.); Einzelheiten unklar, s. Chantraine, Dict. 845 f. — Abl.: *ὀψαρότης, ὀψίγονος, ὄψιμος, ὀψιτέλεστος*

M 1 eins. *ὄψ'* [1] μ 439 [1] Op. 485 2 zweis. [1⏑] [illegible]*ἐ δὲ δὴ μετέειπε*[illegible] *γέρων* PN^a *I* 432, η 155; [illegible] *θεά* GN^a Θ 30; [illegible] PN^a *I* 31 = 696 = *H* 399, υ 321; [illegible]*ἐ δὲ δή*[illegible] *μιν P* 466, δ 706; [illegible] *H* 94, γ 168, ε 322; [illegible]*ἐ κακῶς*[illegible] *νεῖαι / ἔλθοι* λ 114 = μ 141 ≅ ι 534 [2⏑] *-έ* Δ 161, Φ 232 [1⏑] [illegible]*καὶ -έ*[illegible] ε 272; [illegible] *περ I* 247 [2⏑] *-έ περ* ψ 7 Σχ sch. D Δ 161: *μετὰ πολύ. βραδέως*

B *spät* 1 bei *δύω* (v. Gestirnen u.ä.) / *ἀναδύω* 'auftauchen' (e. Pers. aus d. Wasser) Φ 232 (Skam.:) „*ἀμύνειν, εἰς ὅ κεν ἔλθῃ* ' *δείελος* [illegible]*ἐ δύ*[illegible]*ων, σκιάσῃ δ'* ... *ἄρουραν*" bis der Nachmittag kommt, der spät herabsinkt (vgl. *δείελος*) ε 272 (Erz.) *οὐδέ οἱ* (Od.) *ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε* ' *Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι καὶ* [illegible] *ὀντα Βοώτην*, 'setting late in the evening' Heubeck, Odyssey (z. St.), worauf auch der Erzählzush. des Wachbleibens führt ‖ ε 322 (Erz.) *-ἐ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ* (Od.), *στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην* ' *πικρήν* (*-έ* in assoz. Zush. m. 'ausspeien' auch an der folg. St.) 2 bei 'kommen', 'heimkehren', 'hinterherkommen' (*ἔρχομαι* [s.o. Φ 232], *ἱκάνω, νέομαι, μετὰ κίε*), nur in dir. R. μ 439 (Od.: „ich hielt mich am Feigenbaum fest), *ὄφρ' ἐξεμέσειεν* (Charybdis) *ὀπίσσω* ' *ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθον*, ' *ὄψ'*" γ 168 (Nestor:) „*-ἐ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε* ... PN (u. er traf uns in ON)" von der Heimkehr des Od.: ι 534 (Kyklop:) „*-ἐ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους*, ' *νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης*" ≅ λ 114 (Teir.) = μ 141 (Kirke) ψ 7 (Eurykl.:) „*ἦλϑ' Ὀδυσεὺς καὶ οἶκον ἱκάνεται, -έ περ ἐλθών*" 3 bei 'pflügen' (vgl. *ὀψαρότης*) Op. 485 *ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος Ζηνὸς νόος* ... ' *ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι* ... *νοῆσαι.* ' *εἰ δή κ' ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη* 4 vom Eingreifen in den Kampf / Krieg *P* 466 (Erz.) *-ἐ δὲ δή μιν ἑταῖρος ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν I* 247 (Od. zu Ach.:) „*ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ -έ περ υἷας Ἀχαιῶν* ' *τειρομένους ἐρύεσθαι*" ‖ von Zeus' Eingreifen gg. Troja Δ 161 (Ag.:) „*εἴ περ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν*, ' *ἔκ τε καὶ -ἐ τελεῖ* (u. die Tr. werden büßen, vgl. *ὄψιμον ὀψιτέλεστον B* 325; D. Keil, Lexikal. Raritäten im Homer, Trier 1998, 35–38)" 5 typ. Sit.: nach Rede od. Bericht tritt Schweigen ein; erst *mit Verzögerung, nach einer Weile* äußert sich eine beteiligte Pers. zu dem Gesagten; nur in Erz. Θ 30 [illegible]*ὣς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ* ' *μῦϑον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς*[illegible] *ἀγόρευσεν.* ' *-ἐ δὲ δὴ μετέειπε* ... GN *I* 432 [illegible] *ἀπέειπεν·* ' *-ἐ δὲ δὴ μετέειπε* ... PN 696 [illegible] *ἀγόρευσε.* ' [illegible]*δὴν δ' ἄνεφ -ἐ δὲ δὴ μετέειπε* ... PN *H* 94 *ὣς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·* ' *-ἐ δὲ δὴ μετέειπε*[illegible] *βοὴν ἀγαϑὸς Διομήδης*[illegible] 31 *ὣς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.* ' [illegible] *H* 399 [illegible]*ὣς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·* ' *-ἐ δὲ δὴ μετέειπε*[illegible] *βοὴν ἀγαϑὸς Διομήδης* υ 321 [illegible] ... PN *H* 94 *ὣς ἔφαϑ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·* ' *αἴδεσϑεν μὲν ἀνήνασϑαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχϑαι·* ' [illegible]*ἐ δὲ δὴ*[illegible] PN *ἀνίστατο καὶ μετέειπε*

η 155 *ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετ' ... ' ... οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ. ' ⌊ ⌋ μετέειπε ...* PN *δ* 706 *ὣς φάτο* (Herold) ... *' δὴν δέ μιν* (Pen.) *ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή. ' ⌊ ⌋ μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπε*

D *Ξ* 37 (*ὄψ' ἀΐοντες* v.l.) V. Langholf

ὀψείω [1i] **Σχ** sch. D z.St.: *ὀπτικῶς ἔχοντες* (s.a. POxy. inv. 18.2B.66 fr. 2,11). *θέλοντες ἰδεῖν* **B** *etw. zu sehen kriegen wollen (von)*, Desid. (vgl. *κείω* u. s. Hollifield, IF 86, 1981, 161 ff.) zu *ὄψομαι*, im Ggs. zu dessen Ptz. (s.d. I2, II2) nicht komplexiv (+ Akk.), sondern dur. (+ Gen.) *Ξ* 37 (PN[d] *ξύμβληντο βασιλῆες πὰρ νηῶν ἀνιόντες.* 7 vv. Exk.) *τῶ ῥ' οἵ γ' -οντες* (*ὀψαϊόντες* Zen.) *ἀϋτῆς καὶ πολέμοιο ' ἔγχει ἐρειδόμενοι κίον ἀθρόοι*, vgl. *Λ* 601, *Υ* 23 R. Führer

ὀψίγονος [3i, 2°, 2h] M [⏑⏑⏑] *-ος* h. Cer. 165 [⏑⏑⏑] *καὶ -ων ἀνθρώπων Γ* 353, *Η* 87; *-ων α* 302 = *γ* 200; *-ον* h. Cer. 219 [⏑⏑⏑] *-ος Π* 31

Σχ sch. D *Π* 31: *ὁ μετὰ πολὺν χρόνον ἐσόμενος. μεταγενέστερος* (ähnl. *Γ* 353, *Η* 87)

B *spät geboren* **1** *zukünftig geboren* (*τις -ων* außer P31; *εἰπεῖν Η* 87, *α* 302+; Finals. *Γ* 353, *α* 302+) *Η* 87 (Hektor:) *„καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ -ων ἀνθρώπων ' ... ' 'ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνηῶτος'"* *α* 302 (Ath.:) *„ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ -ων εὖ εἴπῃ"* = *γ* 200 *Γ* 353 (Men.:) *„ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον, ' ὄφρα τις ἐρρίγῃσι καὶ -ων ἀνθρώπων ' ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι"* *Π* 31 (Patr.:) *„τί σευ ἄλλος ὀνήσεται -ός περ, ' αἴ κε μὴ* VN[d] *... λοιγὸν ἀμύνῃς;"* **2** *als Nachkömmling (von älteren Eltern) geboren* h. Cer. 165 (Kallidike:) *„τηλύγετος δέ οἱ υἱὸς ἐνὶ μεγάρῳ ... ' -ος τρέφεται, πολυεύχετος ἀσπάσιός τε"* 219 (Met.:) *„παῖδα δέ μοι τρέφε τόνδε, τὸν -ον καὶ ἄελπτον ' ὥπασαν ἀθάνατοι, πολυάρητος δέ μοί ἐστιν"* V. Langholf

ὄψιμος [1i] hapax in. fig. etym. mit and. hapax (*ὀψιτέλεστον*) E zu *ὀψέ* (anders Arbenz, Adj. auf *-ιμος* 22 f.: zu *ὄψις* wie *ἐπόψιμος*) **Σχ** sch. D *B* 325: *βραδυχρόνιον*

B *die ferne Zukunft betreffend B* 325 (Kalchas:) *„ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα ... GN, ' -ον ὀψιτέλεστον"* Rank, Etymologiseering 75; Fehling, Wiederholungsfiguren 182. 249; D. Keil, Lexikal. Raritäten im Homer, Trier 1998, 35–38 V. Langholf

ὄψις [3i, 1°, 1h] **Σχ** sch. D *Υ* 205: *ὀφθαλμοῖς* L Holt, Noms d'action 84 f.

B *das (Aus-)Sehen*, nom. act. (akt. u. [im Ggs. zu *ὀπωπή*] pass.) zu *ὄψομαι*, nb. (antith. / parall.) akust. Ersch. *Υ* 204 f., *Ω* 632, *ψ* 93 f., h. 19, 37 ff.; 2× (akt.) instr. Dat. in Vbd. m. *ἰδεῖν* (~ Paron., s. Schwyzer II 166,3), 3× (pass.) Akk. + poss. Gen. od. Adj.; nur *Υ* 205 in dir. R. *Υ* 205 (*ἴδμεν ἀλλήλων τοκῆας*) *ἀκούοντες ἔπεα ... ' -ει δ' ⌊οὔτ' ἄρ⌋ πω σὺ ἐμοὺς ἴδες ⌊ ⌋' ἐγὼ σούς von Angesicht ψ* 94 (Pen. *ἄνεω δὴν ἧστο*) *-ει δ' ⌊ἄλλοτε⌋ μέν μιν* (Od.) *ἐνωπαδίως ἐσίδεσκεν, ' ⌊ ⌋ δ' ἀγνώσασκε m. d. Blick*, vgl. V. 92 ‖ *Ζ* 468 (*ἆψ πρὸς κόλπον τιθήνης ἐκλίνθη*) *πατρὸς ... -ιν ἀτυχθείς, ' ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον Anblick Ω* 632 (*Πρίαμον θαύμαζεν* Ach.) *εἰσορόων -ιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων Aussehen*, vgl. V. 630 h. 19, 39 (*λίπεν*) *παῖδα τιθήνη ' δεῖσε γὰρ ὡς ἴδεν -ιν ἀμείλιχον ἠϋγένειον Erscheinungsbild*, vgl. V. 36. – Wortf.: *εἶδος, ὀπωπή, ὀφθαλμός* R. Führer

ὀψιτέλεστος [1i] hapax **Σχ** sch. D *B* 325: *ὀψὲ καὶ βραδέως τελεσθησόμενον* **B** *(in) spät(er Zukunft) in Erfüllung gehend B* 325 (Kalchas:) *„ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα...* GN *' ὄψιμον -ον"*, näheres s. *ὄψιμος* V. Langholf

ὄψομαι, ὄπωπα [22i, 22°, 8h] E < idg. Wz. **H₃ek^w-*, LIV 264. – Abl.: *ὄμμα, ὄσσε, ὀφθαλμός*; (*δι*)*ὀπτήρ, ἐπι-, κατόπτης*; *ὄσσομαι, ὀψείω*; *ὄψις, ὄπις, ὀπή* (lat.) > *ἀνόπαια*; *ἐνῖπή, ὀπῖπ-*; *ὀπωπή, ὦπα* (s.d.)

F Akt. Pf. *⌊ὄπωπα⌋* 8, *⌊ ⌋ς* 4, *ὄπωπεν* 1; *ὀπώπει* 2; Med. Fut. *ἐπι⌊όψομαι⌋* 2, *ἐσ⌊ ⌋* 1, *ὄψῃ* 1, *ὄψει* 1, *⌊ὄψεαι⌋* 6, *ἐπ⌊ ⌋* 2, *⌊ὄψεται⌋* 3, *ἐσ⌊ ⌋* 1; Imp. (s. Chantraine, Gr. h. I 418, L[3]) *ὄψεσθε* 1, *ὄψεσθ'* 1; *ὄψεσθαι* 7, *ὄψεσθ'* 1; *⌊ὀψόμεν⌋ος* 1, *ἐπ⌊ ⌋ος* 3, *ἐπ⌊ ⌋ον* 1; *⌊ ⌋η* 4, *⌊ ⌋αι* 1

M 1a [⏑⏑] *αὐτὸν ' ὄψῃ Ψ* 620 [⏑⏑] *ὄψει μ* 101 **1b** [–⏑] *ἐγώ γε ' ὄψεσθ' ν* 357 [–⏑] *ὄψεσθ' θ* 313 **2a** [⏑⏑⏑] *⌊ὄψεαι⌋, ἦν / αἴ κ' ἐθέλῃσθα Δ* 353 = *Ι* 359 / *Θ* 471, *ω* 511; *⌊ ⌋ αὐτός Ω* 601; *μήτηρ ' ὄψεται ο* 516, *ρ* 7 [⏑⏑⏑] *ἐγὼν ἐπι⌊όψομαι⌋ Ι* 167, *β* 294; *καὶ ἐσ⌊ ⌋/εται ⌊ὀφθαλμοῖσιν⌋ Ε* 212, *Ω* 206; (*⌊ ⌋ ἐπ*)*ὄψεαι αἴ κ' ἐθέλῃσθα υ* 233, h. Merc. 181 [⏑⏑] *ἐπόψεαι αὐτός Ξ* 145; *ὄψεται λ* 450 **2b** [⏑⏑] *ἄλλον ⌊ὄπωπα⌋* h. Merc. 276, *ὀφθαλμοῖσιν ⌊ ⌋ Ω* 392, *ποτ' ⌊ ⌋ Ζ* 124; *ὄπωπεν* h. Cer. 480 [⏑×] *ἄλλον ⌊ὄπωπα⌋* h. Merc. 310. 338, *αὐτὸς ⌊ ⌋ φ* 94, *⌊ ⌋ Β* 799, *ρ* 371; *εἴ που ⌊ ⌋ς* (' *ὀφθαλμοῖσι*) *γ* 93 = *δ* 323 / h. Cer. 71, h. Merc. 199; *ἄλλος ⌊ὀπώπει⌋ ψ* 226, *ποτ' ⌊ ⌋ φ* 123 **2c** [–⏑] *ὄψεσθαι Ο* 252 **2d** [–⏑] *ὄψεσθε Ω* 704; *ἐγώ γε ' ⌊ὄψεσθαι⌋ π* 24 = *ρ* 42, *⌊ ⌋ Ξ* 343, *Ω* 492, h. Cer. 36 [⏑–⏑] *⌊ ⌋ Ε* 120 **3** [⏑⏑⏑] *⌊ὀψόμεν⌋ος ψ* 360; *⌊ ⌋αι Σ* 141 [⏑⏑⏑] *ἐπ⌊ ⌋ος τ* 260 = 597 = *ψ* 19; *ἐπ⌊ ⌋ον η* 324; *⌊ ⌋η Ξ* 200 ≅ 301. 205 = 304 *ὀψ-* im biceps nur *Ο* 252, *θ* 313 in 2c/1b

Σχ **1** Simplex; sch. D *Β* 799, *Ζ* 124: *ἑώρακα, Δ* 353: *ἴδῃς. θεάσῃ* (letzteres reg.) **2** Kompos.; sch. D *Ε* 212: *ἐσίδω. θεάσομαι, Ι* 167: *ἐπικρινῶ. ἐπιλέξω*

L [1]Prévot, RPh III 9, 1935, 146. 149 ff.; [2]Mugler, H. 78, 1943, 48 ff.; [3]Prince, Gl. 48, 1970, 159 ff.; [4]Andrisano, MCr 10–12, 1975–77, 59 f.

B *sehen*, nur (I1) Pf.st. u. (I2. II) Fut. (+ *ἄν / κε Ε* 212, *Ι* 167, abh. von fin. *ὄφρα ρ* 7), in supplet. Verh. zu *ἰδεῖν* (nur *Ε* 120 zu *ὁράω*); m. abh. präd. Ptz. (s.u. jew. Vorbem.) nur 2. P. Sg. außer *Ω* 492 (attr. Ptz.?); in Vbd. m. *ὀφθαλμοῖσι(ν) Ε* 212, *Ω* 206. 392, *γ* 93+ f., *υ* 233 (nicht in I2), *αὐτός Ξ* 145, *Ω* 601, *φ* 94, h. Merc. 275 f., *ἐγώ(ν) Ι* 167, *Ξ* 343, *Ω* 391 f., *β* 294, *ν* 356 f., *ο* 515 f., *π* 23+ f., *ρ* 6 f., *φ* 94, *ψ* 359 f., h. Merc. 275 f. 309 f. 338. – In assoz. Zush. m. *ἄγων / ἦγον Ω* 601, *η* 324; *ἀκάχημαι*+ *θ* 313 f., *ψ* 360; *ἀκούω*+ *γ* 93+ f., h. Cer. 67/71, h. Merc. 276 f. 310 f.; *ἀνδρῶν Β* 798 f., *Ξ* 342 f., h. Merc. 338 f.; (*ἔ*)*βάλε(ν) Ε* 119 f., *Ο* 249/52; *γέρον*+/*αιέ Σ* 141, *Ω* 599 ff. / h. Merc. 199; *δῶμα(τα) Ε* 212 f., *Ο* 251 f., *Σ* 141; *ἦν / αἴ κ' ἐθέλῃσθα Δ* 353+ / *Θ* 471, *γ* 92+ f., *υ* 233, *ω* 511, h. Merc. 181; (*ἔπ*)*εἶμι / ἰόντ-* ' *Ξ* 200. 205+, *ρ* 6 f., *ψ* 359 f. / *Ω* 492. 704; *Ἕκτορα Ω* 390 ff. 704; *ἔλθωσ'*+ *Β* 798 f., *Ι* 166 f., *η* 324 f., *λ* 450, *π* 23+ f.; *ἔλπεται*+ *Ω* 491 f., h. Cer. 35 f. (in I2); *ἔνισπε(ῖν) γ* 93+, h. Cer. 71 (in I1); *ἦ γάρ λ* 450, *ρ* 371; *θεῶν Ξ* 342 f., h. Cer. 36. 71 ff., h. Merc. 338; *κείνου*+ *γ* 93+, *λ* 450 f.; *μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ Ζ* 124, *Ω* 391 f. (in I1); *μέν Ζ* 124, *Ω* 391 f., *β* 294, *ο* 516, h. Merc. 275 f.; *μήτηρ*+ *ο* 515 f., *ρ* 6 f., h. Cer. 35 f.; *μνημ-* *Ψ* 619 f., *φ* 94 f.; *οἶος*+ *φ* 94, h. Merc. 338; *οἴχεται*+ *π* 24+, *τ* 260+, h. Cer. 71 ff.; ' *ὄλβιος λ* 450, h. Cer. 480; *πατήρ*+ *Σ* 141, *λ* 450, *ψ* 360; *τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε Ζ* 123 f., *Ο* 247/52, *Ω* 387/92; *τοῖον(δε) Β* 799, *Ξ* 343; *υἱός*+ *Ω* 492. 599 ff.; *φησί / ἐφάμην Ε* 119 f. / *Ο* 251 f., *ν* 357, *π* 24 = *ρ* 42 (in I2); *φίλον/ς Ο* 252, *Ω* 492, h. Cer. 71 / *λ* 450. – In HS m. *γάρ Ζ* 124, *Ψ* 619 f., *λ* 450, *ρ* 371, h. Merc. 309 f. (in I); in NS m. *εἰ Ε* 212, *Ω* 206 / *γ* 93+, h. Cer. 71, h. Merc. 199 (in II1/I1), *ἐξ οὗ τ* 596 f., *ψ* 18 f. (in II2), *ὅτε η* 323 f. (in II2), *ὄφρα ρ* 6 f., h. Cer. 33/6 (in I2),

Rel.satz ψ 226, h.Cer.480, h.Merc.338 (in I1). In dir.R. (RAnf. Ξ 301, Ω 704, ω 511; 2.V. Z 124, Θ 471, Ξ 343, Σ 141, ν 357, π 24⁺, ρ 7. 371; vorletzter V. Ξ 145, β 294, υ 233, φ 94, h.Merc.199. 276; REnde E 120, O 252, τ 260⁺, h.Merc.181) außer φ 123, h.Cer.36 (innerl.abh.). 480 (Komm. des Dichters). — Wortf.: ἀντάω (ὀπωπῆς), ἰδεῖν, ὁράω

I Simplex I1 Pf.st. [3ⁱ, 6° (2° Plqu.), 6ʰ]: (Ω 392, γ 93⁺ m. eigenen Augen) *gesehen haben* (≅ ἴδο[μη]ν) u. folgl. (result., vgl. φ 94 f.) als Augenzeuge / vom Sehen kennen (im Ggs. zu Hörensagen [wie ἰδεῖν K 47, Y 204 f., ρ 510 f., h.Merc.263⁺] γ 93⁺ f., h.Cer.478 ff., h.Merc.276 f. 310 f., genauerer Informat. ρ 371 ff.); nur (1.–3.P.) Sg., 7× von 15 neg., in Il. u. ρ 371, φ 123 in Vbd. m. temp.Adv. (Anl. π-, s. G), nur 2ʰ m. abh. Ptz./NS; m. (Ω 391 f., ρ 371, φ 94, ⌊ψ 226, h.Cer.480⌋ pron., Z 124, γ 93⁺, φ 123 impl.) Akk. der Pers. bzw. φ 123, ⌊ ⌋ Sache, göttl. Subj. (B 799 Iris als Polites) 4ʰ; m. Assonanz πώπ φ 123, ωπ h.Cer.71/3. 480 Ω 392 (εἴρεαι Ἕκτορα) τὸν ... μάλα πολλὰ μάχῃ ἔνι ... ' ὀφθαλμοῖσιν ⌊ὄπωπα⌋ ρ 371 (κέκλυτέ μευ) τοῦδε περὶ ξείνου· ἦ γάρ μιν πρόσθεν ⌊ ⌋ (πόθεν γένος) φ 94 (keiner wie Od.) μιν αὐτὸς ⌊ ⌋, ' καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, vgl. τ 185 γ 93 τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα ' κείνου ... ὄλεθρον ἐνισπεῖν, ⌊εἴ που ὄπωπας⌋ ' ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας ' πλαζομένου = δ 323, vgl. γ 97 = δ 327 ≅ ρ 44. 510 f., ψ 5 f. h.Merc.199 (μοι εἰπὲ) ⌊ ⌋ ' ἀνέρα ταῖσδ' ἐπὶ βουσὶ διαπρήσσοντα κέλευθον, vgl. ρ 106 h.Cer.71 μοι ἔνισπε φίλον τέκος ⌊ ⌋ ' ὅς τις (λαβὼν οἴχεται), vgl. V.68. 70 480 ὄλβιος ὃς τάδ' ὄπωπεν ... ἀνθρώπων· ' ὃς δ' ἀτελὴς ἱερῶν eingeweiht (worden) ist, vgl. Pi.fr.137 ‖ B 799 οὔ πω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ⌊ὄπωπα⌋, vgl. II Sp.1124,41 ff., K 47 Z 124 (τίς ἐσσι;) οὐ μὲν γάρ ποτ' ⌊ ⌋ μάχῃ ἔνι (τὸ πρίν), vgl. Y 205, Δ 374 f. > δ 200 f. φ 123 τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας, ' ὡς εὐκόσμως στῆσε· πάρος δ' οὔ πώ ποτ' ⌊ὀπώπει⌋ (Tel.) ψ 226 (σήματ') εὐνῆς ἡμετέρης, τὴν οὐ βροτὸς ἄλλος ⌊ ⌋ h.Merc.276 (μὴ μὲν ἐγὼ αἴτιος) μήτε τιν' ⌊ἄλλον ὄπωπα⌋ βοῶν κλοπόν, vgl. V.263 310 (οὐ γὰρ) ἔκλεψα βόας, οὐδ' ⌊ ⌋ 338 (παῖδά τιν' εὗρον) κέρτομον, οἷον ἐγώ γε θεῶν οὐκ ⌊ ⌋ ' οὐδ' ἀνδρῶν wie ich noch keinen erlebt habe I2 Fut. [15ⁱ, 10°, 2ʰ]: (Ψ 620, Ω 492, λ 450, ν 357, π 24⁺, ρ 7, ψ 360, h.Cer.36 wieder)sehen werden (dur. nur E 120), spez. *zu sehen bekommen* (unfreiwillig nur O 252) > *auf-, besuchen* (nur Ptz., s.a. II2), vgl. lat. *vīs(it)ō;* bes. (asynd. SA Δ 353, RAnf. Ω 704, ω 511) auf 2.P. (Pl. nur Σ 141 u. Imp. Ω 704, ϑ 313) bzg., seltener auf 1. (nur Inf. [abh. von φησί / ἐφάμην] bzw. Ptz. [abh. von Bew.verb], kontrast. ἴδωμαι A 262) od. 3. (Ind. 2°, Inf. 2ⁱ, 1ʰ), 9× von 27 neg. (bes. Inf. außer O 252); m. abh.Ptz./präd.Adj./NS Δ 353, Θ 471 (jew. 3.P. i.S.v. 1.P.), I 359, Ω 492, ω 511 / μ 101 / ϑ 313, außer ϑ 313 m. (Ξ 205⁺. 343, Ψ 620, λ 450, ν 357, ο 516, π 24⁺ pron., Ω 601, ω 511, h.Merc.181 impl.) Akk. der Pers. u. (I 359 ff., Ξ 200 f.⁺, O 251 f., Σ 141) / od. (E 120, Ξ 343, μ 101, h.Merc.181) der Sache, göttl. Subj. Θ 471, Ξ 200⁺. 205. 343, Σ 141, ϑ 313, 2ʰ Δ 353 ὄψεαι, ἢν ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ ' ... προμάχοισι μιγέντα (Od.) = I 359 (ἦρι πλεούσας νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας) Θ 471 ἠοῦς δὴ καὶ μᾶλλον ... ' ⌊ὄψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα⌋ ... ' ὀλλύντ' (Zeus d. gr. Heer) ω 511 ⌊ ⌋ ... τῷδ' ἐπὶ θυμῷ ' οὔ τι καταισχύνοντα (sc. Tel.) τεὸν γένος h.Merc.181 (werde Delphi ausrauben) σὺ δ' ⌊ ⌋, vgl. Ξ 145, υ 233 in II1 Ω 601 (υἱός τοι λέλυται) ἅμα δ' ἠοῖ ... ' ὄψεαι αὐτὸς ἄγων, vgl. V.555 μ 101 τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, 'Ὀδυσσεῦ, ' πλησίον ἀλλήλων λ 450 ὄλβιος· ἦ γὰρ τόν γε (Tel.) πατὴρ ... ⌊ὄψεται⌋ ἐλθών, vgl. ν 334 ρ 7 εἶμ' ἐς πόλιν, ὄφρα με μήτηρ ' ⌊ ⌋, vgl. V.9, Ω 36, komplem. zu Z 365 f., Σ 63, ω 56 Ω 704 ⌊ὄψεσθ⌋ε (Tr.) ... Ἕκτορ' ἰόντες geht (s. L³ u. II Sp.465,53 ff.) u. *empfangt*, vgl. Z 238, X 434 f. ϑ 313 ⌊ ⌋', ἵνα τώ γε καθεύδετον ἐν φιλότητι, ' εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες, vgl. V.307 Σ 141 δῦτε θαλάσσης ... κόλπον, ' ⌊ὀψόμεν⌋αί τε γέρονθ' ἅλιον καὶ δώματα πατρός, ' καί οἱ πάντ' ἀγορεύσατ', kontrast. E 212 f. in II1 u. (metr. gleichw.) ο 432 ψ 360 ἀγρὸν ἔπειμι, ' ⌊ ⌋ος πατέρ' Ξ 200 εἶμι γὰρ ⌊ ⌋η ... πείρατα γαίης (Ok. u. Tethys) ≅ 301 (ἔρχομαι) *visura* (Ov. met.6,476), vgl. Θ 478 f. 205 τοὺς εἶμ' ⌊ ⌋η = 304 O 252 (με βάλεν χερμαδίῳ) ἐφάμην νέκυας καὶ δῶμ' 'Αίδαο ' ἤματι τῷδ' ⌊ὄψεσθαι⌋ (ἴξεσθαι Arist.), ἐπεὶ φίλον ἄϊον ἦτορ, vgl. ρ 448 (beide St. fälschl. in II Sp.1175,10 f. 13 f.), λ 94 ‖ E 120 (μ' ἔβαλε) οὐδέ μέ φησι ' δηρὸν ἔτ' ⌊ ⌋ ... φάος ἠελίοιο, s. V.103 f., vgl. ὁράω B I2c, kontrast. Hes.fr.58,12 Ξ 343 μήτε θεῶν τό γε δείδιθι μήτε τιν' ἀνδρῶν ' ⌊ ⌋· τοῖόν τοι ἐγὼ νέφος ἀμφικαλύψω Ω 492 (ἔλπεται) ⌊ ⌋ ... υἱὸν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα h.Cer.36 (ὄφρα μὲν γαῖαν λεῦσσε) ἔτι δ' ἤλπετο μητέρα ... ' ⌊ ⌋ καὶ φῦλα θεῶν (τόφρα οἱ ἐλπίς) π 24 (ἦλθες) οὔ σ' ἔτ' ... ' ⌊ ⌋ ⌊ἐφάμην⌋, ἐπεὶ ᾤχεο (Πύλονδε) = ρ 42 ν 357 (νύμφαι) οὔ ποτ' ... ' ὄψεσθ' ὔμμ' ⌊ ⌋ Ψ 620 (σοὶ τοῦτο) κειμήλιον ἔστω, ' PNᵃ τάφου μνῆμ' ἔμμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' αὐτὸν ' ὄψῃ ἐν VNᵈ ο 516 τοι (Theokl.) ἐγὼ μὲν ἀπέσσομαι, οὐδέ σε μήτηρ ' ὄψεται· οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ ' φαίνεται wird dich zu Gesicht bekommen

II Kompos. (vgl. ἰδεῖν B II1. 5, ὁράω B II1. 2); KSV (kontrast. X 166, β 152, π 144), nur Fut., im Ggs. zu I nie neg., nie (offen) göttl. Subj. (β 294 Ath. als Mentor); ἐπ- (II2) and. als ἐπι- bloß metr. Verlängerg. (and. Lᵃ A.12.14) ggüber I2 (vgl. Ξ 145 m. Ω 601, η 324 m. Ξ 205⁺ bzw. ψ 360, τ 260⁺ m. Ξ 200⁺, υ 233 m. h.Merc.181) wie εἰσ- ggüber ἰδεῖν / ὁράω II1 ἐσόψομαι [2ⁱ]: (m. eigenen Augen) *sehen werden* E 212 εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ⌊ὀφθαλμοῖσιν⌋ ' πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ (δῶμα) *wiedersehe*, kontrast. (metr. gleichw.) A 587, Σ 190, vgl. ν 197. 334, ε 209 f., η 224 f., ξ 142 f., inc.auct.fr.1 V. Ω 206 εἰ γάρ σ' αἱρήσει καὶ ἐσόψεται ⌊ ⌋ (οὔ σ' ἐλεήσει) *erblickt*, vgl. V.204. 483

II2 ἐπ(ι)όψομαι [2ⁱ, 6°]: (υ 233 m. eigenen Augen) *sehen werden*, spez. *sich ansehen* > *auswählen* (nur 1.P.) bzw. *sehen wollen* > *auf-, besuchen* (nur Ptz., vgl. I2); auf 1., 2. u. (nur Ptz.) 3.P. Sg. bzg.; m. abh. Ptz. Ξ 145, υ 233, m. (I 167 pron., Ξ 145, β 294 impl.) Akk. der Pers. bzw. β 294, τ 260⁺ Sache I 167 (κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε ἕλθωσ' ἐς κλισίην Ach.s) τοὺς ἂν ⌊ἐγὼν ἐπιόψομαι⌋, οἱ δὲ πιθέσθων (PN ἡγησάσθω), zum unelid. Präv. (< *ἐπὶ δ' ὅ.?) vgl. P 381 (and. Wackernagel, Kl.Schr. II 1238 f.) β 294 (νῆες) τάων ... ⌊ ⌋ ἤ τις ἀρίστη, vgl. K 235 f., M 102 f., κρίνω B I2, II Sp.1651,21–4 Ξ 145 σὺ δ' ⌊ἐπόψεαι, αὐτὸς ' φεύγοντας προτὶ ἄστυ υ 233 σοῖσιν δ' ὀφθαλμοῖσιν ⌊ ⌋, αἴ κ' ἐθέλῃσθα, ' κτεινομένους μνηστῆρας, vgl. ψ 83 f. η 324 (sahen Euboia ὅτε) 'Ῥαδάμανθυν ' ἦγον ⌊ἐποψόμενο⌋ν Τιτυόν *visentem* (Verg.Aen.8,157), vgl. ἰδεῖν B I3 fβ u. s. sch. <a> z.St. (ἐπὶ θέαν τοῦ Τ. ὡς δὴ σωφρονίσων); and. Lᵃ A.14 u. sch. <b> z.St. (ἐτιμώρησε) τ 260 (ἐπὶ νηὸς) ᾤχετ' ⌊ ⌋ς Κακοῦλιον = 597 = ψ 19 *um zu erleben*, vgl. X 61, α 3, ι 229

D v.l. K 451 (P.Mich.6972 ed. Edwards, ZPE 56, 1984, 12)

G m. temp.Adv. bzw. Zeitbest.: αὔριον I 357 ff.; δηρόν E 120; ἔτ(ι) E 120, Ψ 619 f., π 23 f.⁺, h.Cer.35 f.; ἤματι τῷδ' O 252; ἦρι I 359 f.; ἠοῦς o.ä. Θ 470 f., Ω 600 f.; πάρος φ 123; μάλα πολλά Ω 391 f.; ποτ' Z 124, ν 356 f., φ 123; τὸ πρίν Z 124 f.; πρόσθεν ρ 371; πω B 799, φ 123 R. Führer

ὄψον [2ⁱ, 3°] E s. Frisk s.v., Rix, Histor.Gr. 77 Σχ D I 489: -ου· προσοψήματος, προσφαγίου, Λ 630: κρόμυον

ποτῷ -ον· ποτικὸν -ον, ὅ ἐστι προσφάγιον δίψους παρασκευαστικόν. πᾶν δὲ τὸ μετὰ ἄρτου ἐσθιόμενον -ον καλεῖται ..., sch. Barm. *γ* 480: *ἐδέσματα* L Bruns, Arch. Hom. Q 54 ff.

B *Speise*, im Sg. u. Pl. konkr. Bez. (*I* 489) von 'Speisen', im Sg. auch (als Appos. zu Zwiebel) abstr. 'Zukost' (*Λ* 630); immer im komplem. Kontext von 'Essen u. Trinken' (Wein/Wasser), mehrfach nb. allg. *σῖτος*, *ἶα*, *ἐδωδή*, also, wie nachep., Bez. von zum Essen zubereiteten Lebensmitteln nb. Brot (Getreide, Mehl); genannt nur 1x Zwiebel (*Λ* 630), 1x (gebratenes) Fleisch wahrsch. (*I* 489); 3x Akk. Obj. (von *τίθημι*), 1x part. Gen. (zu *ἄμεναι*), 1x Appos. zu Subst.; Beiw.: *μενοεικέα πολλά* (*ε* 267). – Wortf.: s. *ἶα* 1 Sg. *I* 489 (Phönix zu Ach.: „du wolltest m. keinem and. zum Mahl gehen od. in den Hallen essen) *πρίν γ' ὅτε δή σ' ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνεσσι καθίσσας ' -ου ἄσαιμι προταμὼν καὶ οἶνον ἐπισχών*", Hinw. auf Vorschneiden (für Kind) u. Beschr. ähnl. Sit. *π* 443 f. (*κρέας* + Wein) machen Bez. von (gebratenem) Fleisch wahrsch. (Ameis-H. u. Hainsworth, Iliad z.St.), zur Sit. vgl. noch s.v. *μυελός* (*X* 500 f.) *Λ* 630 (Hekamede bereitet für Nestor u. Mach. Cocktail [aus Wein, Honig, Gerstenmehl, gerriebenem Ziegenkäse], stellt Tisch auf, darauf Schüssel [m. Brot?]) *ἐπὶ δὲ κρόμυον ποτῷ -ον* 'als Imbiß zum Trunk' (vgl. Ameis-H.) 2 Pl. *γ* 480 (Nestorsöhne schirren Wagen für Tel. u. Peisistr. an) *ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν ' -α τε, οἷα ἔδουσι ... βασιλῆες*, vgl. L 54 *ε* 267 *ἐν* (sc. Floß) *δέ οἱ* (Od.) *ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ* (m. Wein, einen and. m. Wasser) ' ... ' ... *ἐν δὲ καὶ ἶα ' κωρύκῳ, ἐν δέ οἱ -α τίθει μενοεικέα πολλά*, Anapher *ἐν δέ* wie in V. 265.266 auf 'Floß' bezogen, nicht auf *κωρύκῳ* [so E. Bornemann, Odyssee-Interpretationen, Frankfurt 1953, 61], also *ὅ*. nb. den in einem Sack transportierten Lebensmitteln (viell. Getreide, Grütze od. Hülsenfrüchte [L 55]) wohl Fleisch u./od. Gemüse (Ameis-H. z.St.) *ζ* 77 *μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐ ' ἐδωδὴν ' παντοίην, ἐν δ' -α τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν* (in Schlauch) **D** v.l. *Λ* 640

M. Schmidt

Π

Παγασαί, Παγασαῖος [1H, 1c] (ant. Herleitg. aus *πήγνυμι* od. *πηγή* nicht stichhaltig; wohl vorgriech.:) Heiligtum (davon Beiname) des Ap. in Thessalien, wo Her. den Kyknos, der wohl dort urspr. Herr war, besiegt (s. s.vv. *'Αρίων, Κύκνος* B I; E. Meyer, RE 18,2, 1942, 2297 ff.; Griechenl.-Lex. s.v.; Russo zu Sc. 58. 70 sowie S. 33 A.35); Epith. Ap.s (vgl. *Παγασίτης*) als Ortsangabe: Sc. 70 *πᾶν δ' ἄλσος καὶ βωμὸς ˹'Απόλλωνος˺ -αίου ' λάμπεν ὑπαὶ δεινοῖο θεοῦ* (Ares), präzisierende Wiederaufnahme von (58) *ἐν τεμένει ἑκατηβόλου ˹ ˺ ' ˹ ˺ ἑκάτοιο '* Prosaref.: Theb. fr. 6B p.24 Dav. (cf. fr. 8 p.27 Ber.): Her. tötete Kyknos *ἐν -αῖς* H. W. Nordheider

παγεῖν s. *πήγνυμι*

πάγκακος [1H] *wholly bad, wholly unfavourable* Op. 813 *πρωτίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν· ' ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἥ γε ... ' ... καὶ οὔποτε -ον ἦμαρ* J. N. O'Sullivan

πάγος [2c, 1H] E zu *πήγνυμι*, entweder „festmachend" (Frisk II 459 f.) od. besser „ce qui est fixé, dur" (Chantraine, Dict. 894)

Σχ sch. Barn. *ε* 405: *οἱ ὀξεῖς τόποι, αἱ πετρώδεις ἐξοχαί. ἢ εἰς ὕψος ἀνέχουσαι πέτραι. ἀνατεταμένοι τόποι*

B *Felsen, Hügel*, genaue Abgrenzg. im Kontext bei Hom. (nb. *ἀκταὶ προβλῆτες σπιλάδες, πέτρη*) nicht mögl., aber Bed. auch wegen nachep. Gebr. (Pi., Tragg.) unstrittig; Beiw.: *ὀξύς, ὑψηλός* *ε* 405 (Od. ist in Rufweite der Küste, aber es gibt keine Hafenbecken, Schiffe aufzunehmen, od. geschützte Orte) *ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν σπιλάδες τε -οι τε vorspringendes Gestade, Klippen u. Felsen* 411 (Od.:) *„ἔκβασις οὔ πῃ φαίνεθ' ἁλὸς ... ' ἔκτοσθεν μὲν γὰρ -οι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα ' βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη"* vor der Küste (*ἔκτοσθεν*) sind *scharfe Felsen* (vgl. *λίθακι ποτὶ πέτρῃ* V. 415) Sc. 439 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος ὀρούσῃ ' ... κυλίνδεται ... ἠχῇ ' ἔρχεται ἐμμεμαυῖα· -ος δέ οἱ ἀντεβόλησεν ' ὑψηλός, τῷ δὴ συνενείκεται, ἔνθα μιν ἴσχει*, von oben herunterbrechender Fels(brocken) wird von *hohem Hügel* aufgehalten. — Wortf.: *ἄκρη, -ον, ἀκτή, γουνός, ὄρος, πέτρη, πρόβολος, πρών, ῥίον, σκόπελος, σπιλάς*; ferner s. *γουνός, κολώνη, κάρη(να), κορυφή* M. Schmidt

παγχάλκεος [1i, 2c] L Leumann, Hom. Wört. 101 ff. B *all-brazen, entirely of bronze*, epith. of weapon (2c), predic. of warrior (*Y* 102) *θ* 403 *δώσω οἱ τόδ' ἄορ -εον* (w. hilt of silver and sheath of ivory) *λ* 575 *ἔχων* (Orion) *ῥόπαλον -εον, αἰὲν ἀαγές* || metaph. of warrior, connoting invulnerability, invincibility: *Y* 102 *οὔ κε μάλα ῥέα ' νικήσει* (Ach.), *οὐδ' εἰ -εος εὔχεται εἶναι.* — Wdfld.: s.v. *εὔχαλκος*. See also altern. form *πάγχαλκος* J. N. O'Sullivan

πάγχαλκος [2c] L Leumann, Hom. Wört. 104; Lorimer, Monuments 509 B *all-bronze, entirely of bronze*, epith. of *κυνέη* *σ* 378 (*εἰ*) *ἐμοὶ σάκος εἴη καὶ δύο δοῦρε ' καὶ κυνέη -ος ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖα* ≅ *χ* 102 (*-ον* [*εὔχαλκον* v.l.]) See also altern. form *παγχάλκεος*

D poss. Hes. fr. 10a, 84 (l. *χαλκοῦ*) J. N. O'Sullivan

παγχρύσεος [1i, 2H, 2h] **Σχ** sch. D *B* 448: *ὁλόχρυσοι* L Leumann, Hom. Wört. 101 ff. (104)

B *all-golden, entirely of gold* *B* 448 *τῆς* (aegis) *ἑκατὸν θύσανοι -εοι ἠερέθονται, ' πάντες ἐϋπλεκέες* Th. 335 (*ὄφιν, ὃς*) *-εα μῆλα* (see *μῆλον* II B introd.) *φυλάσσει* Hes. Cat. 88,2 Trav. *πα]γχρύσεα μῆλα* (guarded by *ὄφ]ις* v. 3, cf. v. 1) h. 9,4 *-εον* (*-ιον* v.l.) *ἅρμα διώκει* (Art.) 27,5 *-εα τόξα τιταίνει* (Art.) See also *χρυσός, χρύσε(ι)ος* and derivs. J. N. O'Sullivan

πάγχυ [14i, 12c, 1H] E adv. Kompos. m. verb. (vgl. *Δ* 525+ f., *μ* 410 f., *τ* 539, *χ* 386 f.) HG (wie *ὑπόδρα*) ~ ai. *sarva-hút* 'ganz ausgegossen' (Meier-Brügger, HS 107, 1994, 87 f.), vgl. (*κατα*)*χύδην, ῥύδην/ῥυδόν, σύδην/πανσυδί(ῃ)*, lat. *profūsē, passim*

M 1 [1⏑] *-υ μάλ' M* 165, *ξ* 367; *-υ θεοῖς δ* 755; *-υ β* 49, *ν* 133 [2⏑] *-υ β* 279 [2⏑] *νῦν μὲν δὴ ˹μάλα -υ˺ (κακός) ρ* 217, *χ* 195, ˹ ˺ *θεοί Ξ* 143; *-υ κακά/όν M* 67, *O* 196; (*δὴ*) *-υ λαθοίατο / λελασμένος κ* 236, *Π* 538; (*δὴ*) ˹*-υ μάχης˺ ἐπὶ μήδεα κεῖρε(ι) O* 467, *Π* 120, (*οὐκέτι*) ˹ ˺ *N* 747, *M* 268; *μηδέ τι / οὐκ˹έτι -υ˺ μετὰ φρεσί δ* 825, *T* 343, ˹ ˺ *ξ* 338; *-υ E* 24, *ο* 327, *χ* 236 [2⏑] *ἐπὶ -υ λάθεσθε/ωνται* Op. 264, *K* 99 2 [-⏑] *-υ φρένας Ξ* 95 = *P* 173

Σχ sch. D *E* 24 u. *K* 99: *παντελῶς* L Thesleff, Intensification 144 f.; Wachter, ZPE 77, 1989, 23 f.

B *ganz u. gar* (vernichten 3i am Anf., *β* 49, *ο* 327, verhaßt sein *Ξ* 143, *δ* 755, *ξ* 367, vergessen *K* 99, *Π* 538, *κ* 236, 1H), wie *πάμπαν* (s.d.), adv. *πάντα* (s.d. B 3 cβcc), *πρόχυν* (*Φ* 460), aber im Ggs. zu *κατ' ἄκρης* (I Sp. 442, 21 ff.) nur auf Pers., nicht auf Sachen bzg. (kontrast. Thgn. 236), 'prophet.' Zukunftsbezug *N* 747, *β* 49. 279, *δ* 755, *ο* 327, *χ* 195, vgl. schicksalhafte Finalität *E* 24, *α* 236, *ξ* 338; (? relig.) Archaismus (s. E u. vgl. Ruijgh, Elément achéen 60 ff. zu *νυ M* 164 f., *T* 343), im Ggs. zu *πάμπαν* (s.d., vgl. Archil. fr. 34. 196a, 1 W.²) nachhom. gemieden (kontrast. h. Ven. 193 m. *δ* 825); formal haupts. Streckform zur Erreichg. der Zāsur *κ. τρ. τρ.* (bes. vor iamb. Wort), metr. Altern. zu *πάμπαν* (vgl. *K* 99 m. *β* 49ex), daher nie (: D) am VE (kontrast. Op. 264 m. 275), dafür am VA (wo *πάμπαν* nie) sogar m. Hiat (*ν* 133), aber nie am SA (: Sapph. fr. 16,5 V.) im Ggs. zu (metr. gleichw.) adv. *πάντα* (*Δ* 389+, *X* 491, *θ* 214), *πάντως* (s.d.) sowie *ἔμπης* (*E* 191, *M* 326, *σ* 354, *τ* 37. 302); 16x (= 59%) pos. (+ *μάλα M* 165, 3c, *ἔτι ξ* 338; Aias/Teukros-Kontext *M* 268, *O* 467 ≅ *Π* 120ex; göttl. Agens 5x am Anf. [von Menschen begründet erschlossen] u. *κ* 236), 11x neg. (+ *μάλα Ξ* 143, *γε β* 279, *τι O* 196, *δ* 825, *-έτι N* 747, *T* 343, *ποτ' ν* 133, *πω Ξ* 143, *χ* 236; außer *K* 99, *N* 747 göttl. Agens bzw. *β* 279, *δ* 825 Trost durch Ath.); hom. in dir. R. (Pulyd.' *M* 67, *N* 747, Pos.s *Ξ* 143, *O* 196, *ν* 133; RAnf. *O* 467, *Π* 538, *δ* 825, *ρ* 217 = *χ* 195ex, REnde *N* 747) außer *E* 24, *Π* 120 (jew. innerl. abh.), *M* 268 (dto., REinl.), *χ* 236 (RAbschl.) *O* 467 *ὦ πόποι, ἦ δὴ ˹-υ μάχης ἐπὶ μήδεα κείρε˺ι ' δαίμων ἡμετέρης, ὅτε μοι βιὸν ἔκβαλε χειρός Π* 120 (*γνῶ*) *ἔργα θεῶν, ὅ ῥα* ˹ ˺ ' ˹*Ζεὺς ... Τρώεσσι δὲ˺ βούλετο νίκην M* 67 (*εἰ*) *τοὺς -υ κακὰ φρονέων ἀλαπάζει ' ˹ ˺ ἶστ' ἀρήγειν* 165 (*Ζεῦ*) *φιλοψευδὴς ἐτέτυξο ' ˹-υ μάλ'˺ · οὐ γὰρ* (*ἐφάμην 'Αχαιοὺς σχήσειν ἡμέτερον μένος*) *ξ* 367 (*εὖ οἶδα*) *νόστον ἐμοῖο ἄνακτος, ὅτ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσι ' ˹ ˺, ὅτι μιν οὔ τι μετὰ Τρώεσσι δάμασσαν ρ* 217 ˹*νῦν*

μὲν δὴ μάλα -υ, κακὸς κακὸν ἡγηλάζει χ 195 ‹ „ *Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις*, iron. 'Antw.' β 49 (*κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ*) *ὁ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα* ' *-υ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει* ο 327 *ἦ σύ γε -υ λιλαίεαι αὐτόθ' ὀλέσθαι*, ' *εἰ δὴ μνηστήρων ἐθέλεις καταδῦναι ὅμιλον* ξ 338 *τοῖσιν δὲ κακὴ φρεσὶν ἥνδανε βουλὴ* ' *ἀμφ' ἐμοί, ὄφρ' ἔτι -υ δύης ἐπὶ πῆμα γενοίμην* *M* 268 *νείκεον, ὅν τινα -υ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν* Ξ 95 *σευ ὠνοσάμην -υ φρένας, οἷον ἔειπες* (Ag.) = *P* 173 (Glaukos, 'Antw.' auf folg. St.?) Π 538 *Ἕκτορ, νῦν δὴ -υ λελασμένος εἰς ἐπικούρων* (*οὐκ ἐθέλεις ἐπαμύνειν*) κ 236 *ἀνέμισγε δὲ σίτῳ* ' *φάρμακα λύγρ'. ἵνα -υ λαθοίατο πατρίδος* Op. 264 (*ἰθύνετε μύθους*) *σκολιῶν δὲ δικέων ‹ἐπὶ -υ λάθ, εσθε*, vgl. V. 275, Tyrt. fr. 12, 17 W. ‖ *K* 99 (*ἴδωμεν, μὴ*) *φυλακῆς ‹ ‹ωνται* *E* 24 (Heph. rettete 1 S. seines Priesters) *ὡς δή οἱ μὴ -υ γέρων ἀκαχήμενος εἴη nicht ganz u. gar* *O* 196 *χερσὶ δὲ μή τί με* (Pos.) *-υ κακὸν ὣς δειδισσέσθω* (Zeus) *ganz u. gar nicht* δ 825 *θάρσει, μηδέ ‹τι -υ μετὰ φρεσὶ, δείδιθι λίην* *T* 343 *ἦ νύ τοι* (Ath.) *οὐκέ‹ ‹ μέμβλετ'* (Ach.) *N* 747 (Ach.) *ὃν οὐκέτι -υ μάχης σχήσεσθαι ὁίω durchaus nicht mehr* (Ameis-H.) β 279 (*οὐ*) *κακὸς ἔσσεαι* (Tel.) *οὐδ' ἀνοήμων*, ' *οὐδέ σε -υ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν nicht ganz* (Schadewaldt) δ 755 *οὐ γὰρ ὁίω* ' *‹-υ θεοῖς ... γονὴν Ἀρκεισιάδαο* ' *ἔχθεσθ' nicht gänzlich*, s. π 117 ff. Ξ 143 *σοὶ δ'* (Ag.) *οὔ πω μάλα ‹ ‹ ... κοτέουσιν*, ' *ἀλλ' ἔτι που* (werden Tr. fliehen) *noch nicht ganz u. gar, sondern schon noch* ν 133 *νόστον δέ οἱ* (Od.) *οὔ ποτ' ἀπηύρων* ' *-υ, ἐπεὶ σὺ* (Zeus) ... *κατένευσας nie gänzlich*, s. α 75, ε 290 χ 236 *ἦ ῥα* ('Mentor'), *καὶ οὔ πω -υ δίδου* (Ath.) *ἑτεραλκέα νίκην*, ' *ἀλλ' ἔτ'* (*ἀλκῆς πειρήτιζεν*) *gab noch nicht ganz den entscheidenden Sieg*, vgl. σ 346⁺ f.

D v.l. *M* 406 (pap. 342, s. West, Ptol. Pap. 129)

G in ‹Wiederholungsfiguren› (vgl. Fehling, ‹ ‹ 230. 357) zus. m. (Abl. von) *πᾶς* (s.d. B Vorbem. am Ende) *M* 266 ff., Ξ 91/5, *T* 342 f., β 48 f., ξ 366 f. (vgl. Sapph. fr. 16, 5 f. V.); in (assoz.) Zush. m. *ἐθέλεις* Π 538 ff., ο 327 f., *σχήσειν/εσθαι* *M* 165 f., *N* 747, *ἦ* I/III *M* 164 f., *O* 467, *T* 343, ο 327 / χ 236, *ἡμέτερον*⁺ *M* 165 f., *O* 467 f., *θεοί*⁺ Ξ 143, δ 755, ξ 366 f., *κακός*⁺ *M* 67, *O* 196, β 45/9. 278 f., ξ 337 f., ρ 217, *νίκην* ' Π 120 f., χ 236, *νόστον* ν 132 f., ξ 366 f., *νῦν* Ξ 95⁺, Π 538, ρ 217 = χ 195ⁱⁿ, *ὁίω* *N* 747, δ 754 f., *Τρώεσσι* *M* 67 f., Π 120 f., ξ 367, *φρένας*⁺ Ξ 95⁺, *T* 343 = δ 825ᵐᵉᵈ, ξ 337 f.

R. Führer

παθεῖν s. *πάσχω*

παιδνός [2°] **Σχ** sch. D φ 21: *παῖς νέος* **B** (Risch § 35d, poetic only) *still a child* or *minor, not yet adult* (see *παῖς* B 1), only of Od. and w. *ἐών* in enjb. (cf. ' *ἐσθλός / λυγρὸς / μοῦνος ἐών* a.o.) φ 21 *τῶν (μήλων) ἕνεκ' ἐξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἦλθεν* ... ' *‹-ὸς ἐών,* (sent by father and elders), contr. *παῖς* B 1 aβ ω 338 *εἴπω, ἅ* (sc. *δένδρα*) *μοί ποτ' ἔδωκας, ἐγὼ δ' ἤτεόν σε ἕκαστα* ' ‹ „ *κατὰ κῆπον ἐπισπόμενος* (*σὺ δ' ὠνόμασας*) W. Beck

παιδοφόνος [1ⁱ] *killer of one's child(ren)*, see *θείνω* E Ω 506 (Priam to Ach.:) „*ἔτλην δ' οἷ' οὔ πώ τις ... βροτὸς ἄλλος*, ' *ἀνδρὸς -οιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι*", cf. 478 f. (I col. 808, 72) and see (on appos.) I col. 862, 19 ff. v.l. Ω 479 Pap. 14 marg. W. Beck

παίζω [5°, 2ᴴ, 6ʰ, 1ᵉ] **E** deverb. from *παῖς*. – Deriv.: *φιλοπαίγμων* **F** *-ουσι* 2, *-ουσ(ι)* 1; impf. *-ομεν* 2, *ἔ-ον* 1; *-οντα* 1, *-οντες* 3, *-όντων* 1; *-ουσαν* 1, *-ουσαι* 1, *-ούσας* 1; aor. imp. *παίσατε* 1

M 1 disyll. [⏑̄-] *-ουσ'* h. Ap. 201 2 trisyll. **2a** [⏑̄⏑⏑] *-ομεν* h. Cer. 425, h. Ven. 120; *παίσατε* θ 251 **2b** [⏑̄⏑] *ἔ-ον* ζ 100 **2c** [-⏑̄⏑] *-ουσι* ζ 106, Tit. Cycl. fr. 8, 2 p. 18 Dav.; *-οντα* h. Ap. 206; ‹*-οντες,* Sc. 282 [-⏑̄⏑] ‹ ‹ Sc. 277 **2d** [⏑̄-⏑̄] *-ουσαν* h. Cer. 5; *-ουσαι* h. 30, 15; *-ούσας* η 291 [⏑̄-⏑̄] *-όντων* ψ 147

B *to amuse oneself, sport (play)*, w. ref. to (1) group dancing (w. music and song), subj. youths and maidens (incl. youthful divinities, no 'children'), see Laser, Arch. Hom. T 4 ff., and *ἀθύρω, ἀτάλλω, νηπιαχεύω, ὀρχέομαι*; and ref. to (2) playful swimming, subj. fish, 1ᵉ **1** dancing θ 251 *ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες ὅσσοι ἄριστοι*, ' *-σατε* (*-ξατε* v.l., *παίσατον* Zen.), *ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φιλοῖσιν* ' ... *ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων* (*ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ*), ingr. aor.; dramatic dance, then 370–80 w. ball, cf. ζ 100 below ψ 147 *ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὦρσε* (*ἀοιδός*) ' *μολπῆς τε ... καὶ ... ὀρχηθμοῖο* ' ... *μέγα δῶμα περιστεναχίζετο ποσσὶν* ' *ἀνδρῶν -όντων καλλιζώνων τε γυναικῶν* Sc. 277. 282 *τῇσιν* (maidservants w. torches) *δὲ χοροὶ -οντες ἔποντο*· ' *τοὶ μὲν ὑπὸ ... συρίγγων ἵεσαν αὐδὴν* ' ... *περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ*· ' *αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν* ... ' [... *ἑτέρωθε νέοι κώμαζον ὑπ' αὐλοῦ.*] ' *τοί γε μὲν αὖ -οντες ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ* (*πρόσθ' ἔκιον*) h. Ap. 201. 206 (189 f. Muses sing, 196 goddesses dance) *ἐν δ' αὖ τῇσιν Ἄρης καὶ* ... ‹*Ἀργειφόντης,* ' *-ουσ'*· ... *Ἀπόλλων ἐγκιθαρίζει* ' *καλὰ καὶ ὕψι βιβάς* ... ' ... ' ... *ἐπιτέρπονται ... εἰσορόωντες* ' *Λητώ τε ... καὶ ... Ζεὺς* ' *υἷα φίλον -οντα μετ' ἀθανάτοισι* h. Ven. 120 *μ' ἀνήρπαξε* ... ‹ ‹ ' *ἐκ χοροῦ Ἀρτέμιδος* ... ' *πολλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι* ... ' *-ομεν, ἀμφὶ δ' ὅμιλος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο*, cf. Π 176 ff. and below h. Cer. 5. 425 h. 30, 15 *παῖδες δ' εὐφροσύνῃ νεοθηλέϊ κυδιόωσι*, ' *παρθενικαί τε χοροῖς φερεσανθέσιν εὔφρονι θυμῷ* ' *-ουσαι σκαίρουσι κατ' ἄνθεα μαλθακὰ ποίης* dance w. ball: ζ 100 *ἐπεὶ σίτου τάρφθεν δμῳαί τε καὶ αὐτή*, ' *σφαίρῃ ταὶ δ' ἄρ' ἔ-ον ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι*· ' *τῇσι δὲ Ναυσικάα* ... *ἤρχετο μολπῆς*. ' *οἵη δ' Ἄρτεμις κτλ.* (see 106 below, cf. θ 370 ff.) η 291 *ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς* ' *-ούσας, ἐν δ' αὐτὴ ἔην εἰκυῖα θεῇσι* dance not mentioned but almost certainly impl. (see ‹*Ἄρτεμις,* **B 2c**): ζ 106 *οἵη ‹ ‹ εἶσι κατ' οὔρεα* ... ' *τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃσ' ἐλάφοισι*· ' *τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι* ... ' *ἀγρονόμοι -ουσι· γέγηθε* (*Λητώ*), see 100 above h. Cer. 5 (Hades *ἥρπαξεν* Perseph.) *νόσφιν Δήμητρος* ... ' *-ουσαν κούρῃσι σὺν Ὠκεανοῦ* ' *ἄνθεά τ' αἰνυμένην* (‹*λειμῶν,*' *ἅμ μαλακόν*), cf. h. Ven. 120 above 425 (*πᾶσαι ἀν' ἱμερτὸν ‹ ‹α*) *-ομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν* (415 *ἀναρπάξας*) **2** swimming, subj. fish Tit. Cycl. fr. 8, 2 p. 18 Dav. *ἐν δ' αὐτῇ πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἐλλοὶ* ' *νήχοντες -ουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο*

D Sc. 298 (≅ 283) pauci, v. Russo, Scutum p. 44 f.

W. Beck

Παιήων, παιήων [5ⁱ, 1°, 1ᴴ, 1ʰ] **E** uns.; im Myk. als Gottheit bezeugt (*pa-ja-wo-[ne]*) s. DMic. II 69; mögl. Parall.: **Ἰάϝονες* > *Ἴωνες* (Szemerényi, Scripta minora III 1351); zu Versuchen, *Π.* von gr. *παίω* od. *παύω* abzuleiten, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.vv. *παιάν*; Vbd. m. dem Stammesnamen *Παίονες* mögl. (Macurdy, Lang. 6, 1930, 297–303; Kretschmer, Gl. 21, 1933, 176 f.); vorgr. Urspr. vermutet z.B. L³ 2344 f.

Σχ sch. min. POxy. 3238 zu *A* 473: *πα[ιάν, ᾠδῆς] εἶδ[ος]*, sch. D *A* 473: *παιὰν δέ ἐστι ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα ἐπὶ ἀφέσει λοιμοῦ ᾀδόμενος*

L [1]Nilsson, Griech. Feste 100; [2]Diehl, RhM 89, 1940, 90. 109 ff.; [3]v. Blumenthal, RE XVIII (1942) 2340–62; [4]Usener, Götternamen 153 ff.; [5]Defradas, Propagande delph. 80 ff.;

[6]Trumpf, H. 86, 1958, 155ff.; [7]Kolk, Pyth. Ap.-Hymn. 33ff. 41ff.; [8]Arch. Hom. U 33; [9]Arch. Hom. S 93ff. 126+

B (1) alte Heilsgottheit, (2) an Ap. gerichtetes Preislied; häufig als Personif. d. Heilsrufes *ἰηπαιήων* (s.d. Bd. II Sp. 1159f.) aufgefaßt (z.B. L[1]; Muth, WS 67, 1954, 9), doch weist manches, u. bes. das myk. Täfelchen KN V 52 (s.o. E), auf Alter u. Eigenständigk. d. Gottes (L[4]; L[9] S95; Kirk, Iliad, zu *A* 473) 1 Arzt der Götter, Wunden heilend u. nur in Vbd. m. *φάρμακα* erwähnt (bes. Hes. fr. 307,2; s. L[9] S94f.), *δ* 232 m. d. Heilkunst der Ägypter in Vbd. gebracht (vgl. D.S. 1,97,7); früh m. Ap. identif., wie aus *A* 473 u. h. Ap. 518 (s.u. B2) ersichtl., später auch auf Askl. u.a. übertragen (L[3] 2345) *E* 401 *τῷ* (Hades, durch Her. verwundet) *δ' ἐπὶ -ων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων ' ἠκέσατ(ο)* 899. 900 *ὡς φάτο* (Zeus), *καὶ -ον' ἀνώγει (ἀνώγειν, ἄνωγεν* vv.ll.) *ἰήσασθαι· ' τῷ* (Ares, durch Diom. verwundet) *δ' ἐπὶ -ων κτλ.* (Vs. ≅ *E* 401) *δ* 232 *ἰητρὸς δὲ ἕκαστος* (in Ägypten) *ἐπιστάμενος περὶ πάντων ' ἀνθρώπων· ἦ γὰρ -ονός εἰσι γενέθλης*, vgl. L[4] 154f.; Odyssey z.St. Hes. fr. 307,2 *εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσαι (σάωσεν, σαώσει, σώσει* vv.ll.) *' ἢ αὐτὸς -ων, ὃς ἁπάντων (πάντα τε* v.l.) *φάρμακα οἶδεν* 2 Lobgesang auf Ap., mögl.weise kret. Urspr.s (h. Ap. 518; vgl. L[2] 110f.; L[5]; L[7] 34f.); zaubermächtiger Heilsgesang zur Abwehr u. Heilg. von Krankh. u. Verwundg. (L[1]; L[5] 81f.; s. *A* 473 u. Σχ), auch Bitt- u. Danklied zugleich, ferner (wie *X* 391) Kampf- u. Siegeslied (L[6. 8]); zum Inh. d. Liedes s. L[6]; zur poet. Funkt. in d. Il. vgl. Blickman, ClAnt 6, 1987, 6 *A* 473 *οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο ' καλὸν ἀείδοντες -ονα κοῦροι Ἀχαιῶν, ' μέλποντες ἑκάεργον X* 391 (Ach. zu den Achäern nach Tötg. Hektors:) „*νῦν δ' ἄγ' ἀείδοντες -ονα, κοῦροι Ἀχαιῶν, ' νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι νεώμεθα, τόνδε* (Hektor) *δ' ἄγωμεν*", spez. Bzhg. zu Ap. nicht erkennbar, vgl. L[3] 2341f.; L[8]; Kirk, Iliad z.St. h. Ap. 518 *οἱ δὲ ῥήσσοντες (φρίσσοντες* v.l.) *ἕποντο ' Κρῆτες πρὸς Πυθὼ καὶ ἰηπαιήον' ἄειδον, ' οἷοί τε Κρητῶν -ονες οἷσί τε Μοῦσα ' ἐν στήθεσσιν ἔθηκε θεὰ μελίγηρυν ἀοιδήν*, bei L[2] 110f., L[3] 2341 u.a. sind die *π.* als Personen aufgefaßt; richtig L[5] 82 A.9

D Hes. fr. 204,154 (ci.); *-ήονα* inc. auct. Pap. Flor., Z. 9 (SIFC 27/28, 1956, 49f.) v.l.: h. Ap. 272. 500. 517

G. Markwald

Παίονες [7[i]] E uns.; illyr. L'349, L[3]70 gr. L [1]Kretschmer, Gesch. d. gr. Sprache 246ff.; [2]Leaf, Troy 273–8; [3]K. J. Beloch, Gr. Gesch. I2[2], Straßburg 1913, 56–60; [4]Kazarow, Klio 18, 1923, 20–6; [5]Lenk, RE XVIII (1942) 2403–8; [6]Burr 148f.; [7]A. Mayer, in: Festschr. Rudolf Egger, Klagenfurt 1952, 347–55; [8]J. Wiesner, Die Thraker, Stuttgart 1963

B Volksstamm aus *Παιονίη* (s.d.) kommend, am Fluß Axios (s. Bd. I Sp. 972ff.), als Verbündete der Tr. den äußersten Westen repräsentierend, Hauptstadt Amydon (s. Bd. I Sp. 643f.) am Axios (*B* 848), Feldlager am Meer (*K* 428), ihr Führer Pyraichmes (s.d.), von Patr. getötet (*Π* 287. 291), danach Asterop. (s. Bd. I Sp. 1441f.), m. and. von Ach. getötet (*Φ* 155. 205. 211); m. dem Bogen schießendes (Reiter?)volk (vgl. Epith.), auch im Speerwurf geübt (vgl. Bd. I Sp. 1441,59ff.). – Epith.: VE-Formel *Π. ἀγκυλότοξοι*+ *B* 848, *K* 428 u. *Π. ἱπποκορυσταί*+ (s.d.) *Π* 287, *Φ* 205, sonst *Π. ἄνδρας ... δολιχεγχέας Φ* 155. – bei allen Stt. v.l. *Παιόν-* Zur Ethnographie s. bes., gg. L[3] (gr.), L[1. 4. 7] (illyr.); zur Lokalisierg. u. Verbreitg. bes. L[2. 7. 8]; zur Charakterisierg. L[2]; zur Gesch. bes. L[5]; außer den oben genannten Paionen im fgrE sonst noch *Ἀγάστροφος* (*Λ* 338, s. Bd. I Sp. 47f. u. s.v. *Παιονίδης*), dieser m. Epith. *δουρικλυτός*, u. *Ἀπισάων* (*P* 350, s. Bd. I Sp. 1026,31ff. u. s.v. *Παιονίη*) erwähnt

G. Markwald

Παιονίδης [2[i]] Agastrophos (s. Bd. I Sp. 47f.), S. od. Nachkomme des Paion, des eponymen Heros der *Παίονες* (s.d.), also Angehöriger dieses Volkes; dazu passend sein Epith. *δουρικλυτός*; von Diom. getötet u. spoliiert: *Λ* 339 *Ἀγάστροφον οὔτασε δουρὶ ' -ίδην ἥρωα κατ' ἰσχίον* 368 *-ίδην δουρικλυτὸν ἐξενάριξεν*. Zur Etym. u. Lit. s.v. *Παίονες*, zusätzl. v. Kamptz 330; +Wathelet, Troyens 797f. 1454 (auch 148ff.)

G. Markwald

Παιονίη [2[i]] Landschaft in Nordgriechenland am Fluß Axios (Etym. u. Lit. s.v. *Παίονες*) *P* 350 ⌊*ἐκ -ίης ἐριβώλ*⌋*ακος εἰληλούθει* (Apisaon) *Φ* 155 (Asterop. zu Ach.:) „*εἶμ'* ⌊ ⌋*ου τηλόθ' ἐούσης ' Παίονας ἄνδρας ἄγων* (*ἔχων* v.l.) *δολιχεγχέας*"

G. Markwald

παιπαλόεις [5[i], 9[e], 2[H], 3[b]] E strittig, vgl. Frisk II 461, Chantraine, Dict. 847f.; sem. wenig überzeugend insbes. die bisherigen Versuche, einen Zush. zw. *π.* u. der in *πολυπαίπαλος* deutl. (durch nachep. *παιπάλη, παιπάλημα* gestützten) Bed. 'schlau', 'betrügerisch' in der Vorgesch. des Wortes zu finden: Vbd. m. *πάλη* 'Mehl', 'Staub' (L[2-5]) paßt (kaum zu 'schlau' u.) nicht zu Beiw. schwer begehbarer Wege (fragwürdig überhaupt Bed. 'Mehl' für att. *παιπάλη*, s. L[11]306); Vbd. m. *πάλλω* u. Bed. 'gewunden', 'windig' (L[1] u.a.) paßt kaum zu Inseln u. Bergen, Bed. 'erdbebenreich' (L[6]) ingeniös (erst recht *πολυπαίπαλος* '[im Meer] hin- u. hergeschüttelt'), aber d. ep. Dichtern sicher unbek.; auch Vbd. m. *δαίδαλος* u. Bed. 'blendend' (L[11], nach L'240) wenig wahrsch., da nirg. mehr erkennbar u. *πολυπαίπαλος* deutl. and. Akzent als *πολυδαίδαλος*, s.d. – sonst s. B

F *-εις* 1, *-εντος* 2; *-έσσης* 6, *-έσσῃ* 2, *-εσσαν* 7, *-έσσῃς* 1 M 1 viers. [⏑⏑⏑⏑] *-εις* h. Ap. 39 2 fünfs. [⏑⏑⏑⏑⏑] *ἐξ ὄρεος κατὰ -εσσαν P* 743; *σκοπι*⌊*ὴν ἐς -εσσαν*⌋ *ἀνελθών κ* 97 = 148 ≅ 194; *Ἰθάκ*⌊ ⌋ *λ* 480 [⏑⏑⏑⏑x] *μεσσηγὺς Τενέδοιο καὶ Ἴμβρου* ⌊*-έσσης*⌋ *N* 33 ≅ *Ω* 78; *Ἰθάκης τε Σάμοιό τε* ⌊ ⌋ *δ* 671 = *ο* 29 ≅ *δ* 845; ⌊ ⌋ *γ* 170; *ἐξ ὄρεος κατεβήσετο -εντος N* 17; *ἐβήσαο -εντος* h. Ap. 141; *-έσσῃ M* 168, h. Ap. 172; *κατὰ* ⌊*-εσσαν*⌋ *ρ* 204; ⌊ ⌋ Hes. fr. 150,25; *-έσσῃς* Th. 860

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 29: *τρ*[*αχ*]*είας*, sch. D *N* 17: *τραχέος, P* 743: *δυσπρόσβατον.* ⌊*τραχεῖαν*⌋, sch. Barn. *κ* 97: ⌊ ⌋, *ἔνθεν κἀν τῇ συνηθείᾳ παιπάλιμον λέγομεν ἄνδρα τὸν τραχὺν καὶ μὴ ἁπλοῦν*, vgl. Call. Dian. 194

L [1]Fick, KZ 44, 1911, 148f.; [2]Trendelenburg, WKPh 1916, 1219ff.; [3]Kretschmer, Gl. 10, 1919, 242; [4]Buck, CPh 16, 1921, 372; [5]Runes, Gl. 19, 1930/31, 285f.; [6]Palmer, Gl. 27, 1938/39, 134ff.; [7]Leumann, Hom. Wört. 236–41; [8]Shipp, Essays 48ff.; [9]Risch 155; [10]Càssola zu h. Ap. 39; [11]Tichy, Onomatop. Verb. 304ff.; [12]Hainsworth, Iliad zu *M* 168

B *steinig, felsig* od. *steil, abschüssig*, „ein schwer zu bestimmendes ep. Wort" (Passow s.v.), dessen urspr. Bed. im fgrE viell. schon unbek. war; beide Bed. passen als Beiw. von Weg (1), (gebirgiger) Insel (2), Berg od. Berggipfel (3); 'steil' durch nachep. Verwendg. empfohlen (vgl. L[11]306) u. viell. durch *πολυπαίπαλος* (wenn darin metaph. Verwendg. wie bei *αἰπύς* ['steil' zu *ὄρος*, 'schwer durchschaubar' zu *δόλος*], s. I Sp. 335,19ff.); aber vgl. E, L'240 („unlösbares Problem") u. s. *πολυπαίπαλος*. – Wortf.: s. *ἠλίβατος* u. unten Vorbem. zu 1 bis 3 1 Beiw. von Weg (*ὁδός* u. *ἀταρπός*), sowohl *steil* wie *steinig, holperig* passend, da schwierig zu begehende Wege beschr., vgl. *ἀρισφαλής* (*ρ* 196), *τρηχύς* (*ξ* 1, führt *δι' ἄκριας ξ* 2), *στεινωπός* (*H* 143), zu and. Wegen s. *ἀταρπός* u. *ὁδός*; Staub auf Straßen nur als durch Winde herbeigeführte Besonderh. (in Gl. *N* 335) *M* 168 (Gl.) *σφῆκες ... ἠὲ μέλισσαι ' οἰκία ποιήσωνται ὁδῷ ἔπι -έσσῃ* (verlassen nicht *κοῖλον δό-*

μον), die Bienen / Wespen bauen ihre 'Häuser' in Felsspalten, vgl. *B* 88 (Bienenvölker strömen *πέτρης ἐκ γλαφυρῆς*), der Weg also entweder *felsig* od. *steil* durch Felsen hindurch *ρ* 204 *ὅτε δὴ στείχοντες ὁδὸν κατὰ -εσσαν ' ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν* (Eum. u.Bettler), sie gehen abwärts (*κατά*, vgl. *ἀνά* [*ξ* 2] beim Weg aufwärts, u. *π* 471 *ὑπὲρ πόλιος*), der Bettler hat Stock, weil Fußweg (*ἀταρπιτός* V.234) 'leicht zu Fall bringend' (*ἀρισφαλής* V.196) *P* 743 (Gl.) *ἡμίονοι κρατερὸν μένος ἀμφιβαλόντες ' ἕλκωσ' ἐξ ὄρεος κατὰ -εσσαν ἀταρπόν* (Dach- od. großes Schiffsholz), abschüssiger Bergpfad, vgl. *Ψ* 120 ff. u. s. *ἀταρπός* **2** Beiw. von Inseln (Imbros, Samos/e, Chios, Ithaka); alle haben hohe Berge, aber z.T. auch fruchtbare Ebenen, also kaum allg. 'steinig', eher *reich an (steilen) Felsen, Bergen*, vgl. sonst von Inseln *κραναός, πετρήεις* (vgl. dazu ⌊Visser, Katalog⌋ 137 f. 142), *τρηχύς* (vgl. ⌊ ⌋ 117) od. *δενδρήεις, ὑλήεις* (Opp.: *ἐπήρατος, ἐριβώλαξ, ἐυκτίμενος, εὐλείμων, ἱππήλατος, λιπαρός*), anderers. (metr. gleichw.) *ἠνεμόεις* (⌊ ⌋ 134) *N* 33 (Pos.s Meereshöhle liegt) *μεσσηγὺς Τενέδοιο ⌊καὶ Ἴμβρου -έσσης⌋ Ω* 78 (Iris springt ins Meer) *μεσσηγὺς δὲ Σάμου τε* ⌊ ⌋ *δ* 671 (Antin. will Tel. auflauern) *ἐν πορθμῷ ⌊Ἰθάκης τε Σάμοιό τε -έσσης⌋* = *ο* 29 *δ* 845 (Insel Asteris liegt) *μεσσηγὺς* ⌊ ⌋ *γ* 170 (Men.: „wir überlegten) *ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα -έσσης, ' νήσου* (od. untenherum)" h.Ap.172 *οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι -έσσῃ λ* 480 (Od.: „ich komme zu Teir., ob er seinen Rat gebe) *ὅπως Ἰθάκην ἐς -εσσαν ἱκοίμην*" **3** Beiw. von Berg, Berggipfel (*ὄρος, σκοπιή*), Bergtal(?), auch zu EN von Bergen (Aetna, Kynthos, Mimas); betont wird mehrfach Höhe des Berges im Verh. zur Umgebung: vgl. sonst (auch zu *κάρη*[*να*], *πέτρη*) *αἰγίλιψ, αἰπεινός, αἰπύς, ἄκρος, ἠλίβατος, μακρός, μέγας, περιμήκης, ὑψηλός, ὑψίκρημνος* (od. *ἀκριτόφυλλον, ἄνθεον* bzw. *καταείμενον ὕλῃ, δάσκιον ὕλης, χλωρός*) *N* 17 (Pos. sitzt auf höchstem Gipfel von Samothrake) *αὐτίκα δ' ἐξ ὄρεος κατεβήσετο -εντος* (schnell ausschreitend) *κ* 97 (Erz.: bei Laistrygonen erhebt sich über Bucht von beiden Seiten *πέτρη ἠλίβατος* [V.87 f.]) *ἔστην δὲ ⌊σκοπιὴν ἐς -εσσαν ἀνελθών⌋* (sieht Rauch) = 148 (auf Insel der Kirke, vgl. V.146 *ἀνήϊον ἐς περιωπήν*) 194 *εἶδον γὰρ* ⌊ ⌋ *' νῆσον* (vgl. V.196: die Insel selbst liegt flach) Th.860 *φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσυτο τοῖο ἄνακτος* (= Typhoeus) *' οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀιδνῆς* (*ἀιδνῆς, Ἀΐτνης* vv.ll.) *-έσσης* (*-εσσης* v.l.) *' πληγέντος*, zu *π.* als Beiw. zu *βῆσσα* vgl. *βήσσας ὀρέων δυσπαιπάλους* (Archil.fr.190 W.), zur v.l. *Ἀΐτνης* s.u. Hes.fr.150,25, sonst zur Lesung s. West z.St. u. Diller, Gn. 45, 1973, 229 h.Ap.39 (von Leto besuchte Orte) *-εις τε Μίμας καὶ Κωρύκου ἄκρα κάρηνα* (dann u.a. *Αἰσαγέης ὄρος αἰπύ* u. *Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα*), vgl. *ὑψίκρημνος* u. *ἠνεμόεις* als Beiw. des *Μίμας* (s. s.v.) 141 *ἄλλοτε μέν τ' ἐπὶ Κύνθου ἐβήσαο* (Ap.) *-εντος*, vgl. V.17. 26 (Leto lehnt sich bei Ap.s Geburt an diesen Berg, s. *Κύνθος*) Hes.fr.150,25 *Ἄτλαντός τ' ὄρος*] *αἰπὺ κ*[*αὶ Αἴτν*]*ην -εσσαν*, vgl. *Ἀΐτνη*

D *ζ* 106a M.Schmidt

πάϊς, παῖς m. and f. [169[v], 129[o], 65[H], 40[h], 14[e]] **E** prob. < **peh₂μ-* + suff. *-id-*; root **puh₂-* also in Ved. *pu-trá-*, Lat. *puer* etc., see Mayrhofer, EWAia II 142 f., I.Hajnel, in: Oskisch–Umbrisch, Arbeitstagung der Idg. Ges. 1991 in Freiburg, hrsg. von H.Rix, Wiesbaden 1993, 130 w. n.24. – Deriv.: *εὔπαις, παιδνός, παιδοφόνος, παίζω*

F *πάϊς* 87, *παῖς* 18 (see L), *πάϊ* 1, *παῖ* 2, *παιδός* 40, *παιδί* 33, *παῖδα* 81, *παῖδ*(*α*) 24, ⌊*παῖδε*⌋ 2, ⌊ ⌋ voc. 1, ⌊ ⌋ acc. 6, *παῖδ*(*ε*) 3, ⌊*παῖδες*⌋ 49, ⌊ ⌋ voc. 2, *παίδων* 22, *παίδεσσι*(*ν*) 8, *παισί*(*ν*) 15, *παῖδας* 23

M **1** monosyll. (- = *παῖς*) **1a** in longo [1] - *ἔτ' ἐών* *σ* 216, h.Merc.557; - (*δ'*) *ἐμή/ός η* 300 / *τ* 530, h.Ap.317. 327; - Sc.371; ⌊*παῖδ'*⌋ *ἐπὶ / ὑπὸ κόλπῳ ἔχους*(*α*) *Z* 400, h.Cer.187; ⌊ ⌋ *ἔτ' ἐόντ' Λ* 710, Hes.fr.204,89; ⌊ ⌋ *ἐμόν/ἐόν Z* 477. 483; ⌊ ⌋ *Ω* 242, *τ* 522, Th.989, h.Cer.286, h.Merc.245 [1] *παῖ λ* 553; *νῦν αὖ -/δ' ἀγαπητός/ν δ* 817 / 727, *ε* 18; - Hes.fr.30,24, h.Merc.209; ⌊*παῖδ'*⌋ h.Ven.115 [1] - Op.130; ⌊ ⌋ *λ* 262 [1] *μετὰ* ⌊ ⌋ *ἐμόν ψ* 83 [1] *ἐγείναο/ατο* ⌊ ⌋ *E* 880, *δ* 13; *μετὰ* ⌊ ⌋ *ν* 440; ⌊ ⌋ *Λ* 750, *X* 407 **1b** in brevibus [1][-] *παῖ* h.Merc.254; *ἢ* - *π* 100, Eumel.fr.2A,8 p.97 Dav.; *παῖδ' Z* 432, *ψ* 56 [1][-] - *τ* 86 [1][-] - *σ* 175 [1][-] - *H* 44; *Κρόνου* - *Ξ* 346, *Φ* 216; ⌊*παῖδ'*⌋ *Ἱππολόχοιο M* 309. 387; ⌊ ⌋ *ω* 289, Op.378 **2** disyll. **2a** (- = *πάϊς*) [1][⏑⏑] *σὸς -' οὐ μὲν γάρ τι Ω* 385, *δ* 807; *ἢ* - *Ξ* 474; *καὶ* - *υ* 35 [2][⏑⏑] - *ι* 519, *λ* 620 [2][⏑⏑] - *Θ* 271, *Ω* 259, *δ* 707 [1][⏑⏑] *τὸν/τὴν δ' αὖτ'* ⌊*Εὐρύμαχος, Πολύβου -*⌋ *ἀντίον ἠῦδα α* 399 = *β* 177 / *π* 434 = *φ* 320; *τοῖσιν δ'* ⌊ ⌋ *ἦρχ' ἀγορεύειν π* 345 = *σ* 349 = *υ* 359; *Ἀχιλεὺς Θέτιδος - ἠϋκόμοιο Δ* 512, *Π* 860; *ἔθηκε* ⌊*Κρόνου -*⌋ *ἀγκυλομήτεω B* 319, *M* 450, *ἔθηκε* ⌊ ⌋ *Z* 139; (*ἔ*)*δῶκε* ⌊ ⌋ *ἀγκ. B* 205, *I* 37, *Σ* 293; *ἧκε* ⌊ ⌋ *ἀγκ. Δ* 75, *φ* 415; verb in *-ησε* ⌊ ⌋ (*ἀγκ.*) *Θ* 415, *O* 91, *Π* 431; *ἦρχεν* / verb in *-ησεν* ⌊*ἐΰς -*⌋ *Ἀγχίσαο B* 819, *M* 98 / *P* 491; (verb in *-ησεν*) ⌊ ⌋ *Ἰαπετοῖο* Th.565, Op.50; ⌊ ⌋ Sc.26, Hes.fr.180,5; *ἀγαθὸς* ⌊- *Ἀλκινόοιο*⌋ *ϑ* 130. 143, ⌊ ⌋ *ϑ* 132; *Διὸς - N* 825, *ϑ* 488; *φίλος - B* 713, *π* 337; *ἐμὸς - Ξ* 239, *Ω* 408. 426. 638, *ω* 328; - *E* 392, *K* 435, *O* 362, *α* 207, *δ* 164. 665, *ζ* 300 [1][⏑⏑] *ἢ* - *Λ* 389; *καὶ* - *I* 57; - *N* 54 **2b** (- = *παιδ/παῖδ-*) [1⏑] *-ὸς ἑοῦ A* 496, *M* 403; *-ὸς ἐμοῦ Ω* 214; *-ὸς Δ* 131, *Σ* 89, Cert. p.38,23; *-ί I* 571, *σ* 166; *-α νέον γεγαῶτα τ* 400, h.Merc.271. 331; *-α φίλην/ον A* 447 / *Π* 460, *ω* 103, Th.472, h.Cer.252. 261, Oed.Cycl.fr.1,2 p.20 Dav.; *-α δ' ἐμοί / δέ μοι A* 20, h.Cer.219; *-α δέ σ* 323, h.Cer.226; *-α δ'* h.Ven.255, h.Merc.208, Il.Parv. fr.20,3 p.59 Dav.; *-α τ' ἐμήν δ* 263, *η* 313; *-α τ' π* 432; *-α τε σοί/όν A* 443, *ν* 406 *-α τε Γ* 175, *Z* 408; *-α Ω* 585, *λ* 604 = Th.952 = Hes.fr.25,29 = fr.229,9 suppl., *ο* 450, h.Merc.336, Op.751; *-ες ἐμοί γ* 475, Th.164; *-ες E* 386, *ξ* 209, h.Cer.266; *παισί*(*ν*) *Φ* 185, *ν* 62; *-ας ἑούς* Th.467 [2⏑] *νῦν αὖ -ός ξ* 174; *-ὸς ἑοῦ* Sc.454; *ἀμφὶ δὲ ⌊-ὶ φίλῳ⌋ βάλε πήχεε ρ* 38, *ω* 347, *δὲ* ⌊ ⌋ Hes.fr.26,24 suppl., ⌊ ⌋ *τ* 404; *-α φίλην* Hes.fr.43a,88 suppl.; *-ε φίλω H* 279; *γείνατο -α* Hes.fr.37,9; *-α Ω* 540, h.Cer.141; *παισὶν ἑοῖσ*(*ι*) Theb.fr.2,7 p.22 Dav., Eumel.fr.2A,3 p.97 Dav.; *-ας* Hes.fr.10a,51; 141,11 suppl. [2⏑] *οὐδέ τι -ός υ* 214; *οὗ -ὸς ὀρ/ἐδέξατο Z* 466, *I* 633; *οὗ -ός Ψ* 222, *Ω* 85, *ο* 358, *π* 411; *-ὸς ἐδέξατο A* 596; *-ός H* 235, *N* 659, *O* 534, *λ* 492, *ο* 355; *περὶ -ὶ* (*καί*) *Π* 568, h.Cer.77. 246; *σῷ -ὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκευθε π* 168, *σ* 171; *σῷ/ᾧ -ὶ μέγα κλέος ω* 33, *α* 240 = *ξ* 370; *ᾧ -ὶ* (*καί*) *Λ* 783, *Ψ* 350, *α* 308, *ρ* 540; *καὶ -ὶ ν* 403; *-ὶ καί* h.31,3; *ξ/σὺν -ί Z* 372, *ι* 199; *-ί X* 51, *λ* 178, *τ* 525; *γείνατο -α* Hes.fr.26,4; 43a,59, h.Merc.13; *τέκε -α* Th.821. 981. 1001, Hes.fr.10a,48 suppl.; 43a,68, Heges.fr 1,2 p.166 Dav.; *καὶ -α γ* 196, h.Merc.293, *ὃν/σὸν -α π* 17, *χ* 53; *δὴ -α σ* 269; *οἱ -α E* 800; *ἄρα -α* Th.897; *-α I* 494, *T* 331, *Ψ* 87, Sc.356; *δύο -ε Λ* 126, *X* 46, *λ* 307; *δώδεκα* ⌊*-ες ἐνὶ μεγάροισ/ι*⌋*ν Ω* 603, *κ* 5, ⌊ ⌋ *γ* 354; *τρεῖς* ⌊*-ες ἀμύμον*⌋*ες ἐξεγένοντο Ξ* 115, *Y* 231, *τρεῖς / ἄρα* ⌊ ⌋*ος Ἀλκινόοιο ϑ* 118. 419; *μοι* ⌊ ⌋*ες K* 170; *τοι -ες β* 276; *οἱ -ες Γ* 106, *Y* 183; *οὓς -ες Π* 260; *δέ τε -ες ἐμῷ Z* 127 = *Φ* 151; *-ες δ* 236, Th.758; *σὺν* ⌊*παισὶ*⌋ *καί Φ* 460; *καὶ* ⌊ ⌋*ν η* 149; *δὴ* ⌊ ⌋*ν B* 337; ⌊ ⌋(*ν*) *M* 435, *Y* 409; *γείνατο -ας* Hes.fr.180,11 = 193,12 suppl.; *γὰρ -ας Ω* 751; *μοι -ας X* 423; *δύο -ας ἀμύμονος* Sc.112; *τέκε -ας* h.33,6 [2⏑] (*τε*) *-ὸς ἑοῖο Ξ* 266, *Σ* 71, Th.496; *-ὸς ἑόντος χ* 358; *-ός A* 393, *Ω* 388, *α* 278 = *β* 197, *λ* 458, Il.Parv. fr.6,1 p.55 Dav.; *καὶ -ὶ γένοιτο τ* 569; *ᾧ -ί K* 270, *Π* 522, *P* 196; *-ί* Th.464; (*ἄρα*) *-α τιθήνη Z* 389, h.19,38; *ὃν -α I* 481; *-α Z* 404, *Φ* 282, *X* 490, *η* 65, h.19,42; *-ε γενέσθην E* 548; *καὶ -ες O* 497; *-ες ἐόντες / ἔασι δ* 688,

ν 223; παισί(ν) Η 334, ν 258, Th. 162, Hes. fr. 266a,9 suppl.; οὓς -ας ἔασκε Β 832 = Λ 330 [ᵉ×] τι -ός h. Cer. 282; -ί φ 32, Sc. 385; κρατερόφρονα ⌊γείνατο -α⌋ Ξ 324, Th. 509; (ἐ)⌊ ⌋ η 61, Hes. fr. 10a,65; τέκε -α Υ 239, γ 489 = ο 187, κ 139; τε -α ψ 9, h. Ven. 275; -α Hes. fr. 33a,28, h. Ap. 337, h. Merc. 389; διδυμάονε ⌊γείνατο -ε⌋ Ζ 26, Sc. 49; κρατερόφρονε ⌊ ⌋ λ 299; δύο -ε Β 731; Πρίαμος Πριάμοιό τε -ες Α 255, Γ 288, Δ 31; δέ τε -ες Λ 560; οὐδέ τι -ες Op. 182; δὲ -ες Ζ 245; τοῖό τε παισίν Δ 28, Ζ 283; Πρίαμον Πριάμοιό τε -ας Δ 35; (Πρίαμος) τέκε -ας Χ 234, h. 27,19; -ας Λ 558 **2c** (- = πάϊς) [⏑ᵃ] - Ζ 467 [⏑ᵃ] - Op. 376 [⏑ᵃ] gen. in -αο πάϊ/ς ω 192 / Κ 497, Υ 112; Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο - (καί) Ζ 119, Η 13 = Ρ 140; Ἕκτωρ δὲ/τε ⌊Πριάμοιο -⌋ (καί) Γ 314, Ε 704 / Σ 154, ⌊ ⌋ Θ 377; gen. in -οιο - (καί) Β 609, Θ 333 = Ν 422. 698, Τ 123, ξ 200, Th. 178. 746, Hes. fr. 70,35; ἐν μεγάροισι ⌊- δ' ἔτι νήπιος⌋ αὔτως Χ 484, Ω 726, ⌊ ⌋ φ 95; δέ τ' ἄνεισι - ἐς Χ 492. 499; - Σ 569, δ 32, λ 448, τ 159 **2d** type [– –]: **2dα** παιδ- in longo [ᵗ–] -ὸς γάρ α 361 = φ 355, ω 423; -ός τ 404; -ες καί Ω 331; -ες τοι Ω 687; -ες δ(έ) Λ 394, λ 547, h. 30,13; -ες Σ 555, Ω 161; -ων ἠδ' ἀλόχων Ο 663, ι 115; -ων καί h. Cer. 104; -ων δέ ο 22; -ων Ω 539, Th. 473; -ας δ' Th. 401; -ας Θ 518, Th. 208 [ᵉ–] -ων καί Θ 57 [ᵉ×] φίλατο/τατε -ων Υ 304, Ω 748; -ων Φ 105, ο 364, Hes. fr. 1,3 p. 166 Dav. **2dβ** παιδ- in brevibus [–ᵗ] -ὸς δέ Vit. p. 19,3; τρεῖς -ες Th. 148; -ες Hes. fr. 190,5 suppl., h. Ven. 197; -ων Υ 308 [–ᵗ] -ός λ 506, ω 56; -ες τοι Υ 308; -ες δ' Ψ 631; -ες Β 289, Ε 408, Κ 422, ω 409, Op. 656, Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav., Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav., Vit. p. 17,7; δεινότατος/οι -ων Th. 138. 155; -ων τε κασιγνήτων τε φονῆας/οιο ω 434. 484; -ων η 70, Th. 234; -άς τε Ζ 239, Hes. fr. 30,20; -ας ω 457 [–ᵗ] -ός ω 470; φίλῳ -ί Σ 147; -ες τ 455; -ων γ 401, Th. 478, Op. 464 [–ᵗ] φίλον -α κλαύσονται⁺ Υ 210, Ω 619; Διὸς -α Κρονίωνος h. Merc. 214. 230; -άς τ' ν 334; -ας Cypr. fr. 25 p. 43 Dav. **3** trisyll. [–ᵗ⏑] ⌊-εσσι⌋ h. Ven. 197 [–ᵗ⏑] ⌊ ⌋ καί γ 381, h. Ap. 148; ⌊ ⌋(ν) λ 431, Th. 398, Op. 182. 399 [–ᵗ⏑] ⌊ ⌋ ε 394

Σχ sch. D Θ 518: νεούς, Λ 558: τὰ μικρὰ παιδία νῦν

L on contraction: La Roche, HU I 96 f.; Bechtel, Vocalcontr. 225–7; Witte, Gl. 3, 1912, 117–20; Scheindler, Textkrit. Erl. 28 ff.; van Thiel, Homeri Odyssea, viif.; West, Homeri Ilias I p. XXV relationship: Gates, Kinship Terminology 11–14; Muñoz Valle, Investigaciones, Valencia 1974, 88 ff.; García Iglesias, Em. 56, 1988, 190 ff.; Chr. Ulf, Die hom. Gesellschaft, München 1990, 51 ff.; T.M. Falkner, Poetics of Old Age in Gr. Epic, Norman and London 1995

B *child*, non-adult (1), cf. Ruijgh, Scripta minora II 789; progeny (2) incl. *descendants* Sc. 112 (2aγbb), h. Ven. 197 ⌊(2aαaa)⌋, ref. to grandchildren παιδὸς/ων π. Υ 308 ⌊ ⌋, τ 404 (2bαbbκκ); π. opposed to υἱωνός Eum. fr. 2A,8 p. 97 Dav. (2aγaaββ); fem.: sg. Α 20. 443. 447 (Chryseis), Γ 175 ⌊(Hermione)⌋, Ε 880 (Ath.), Χ 51 (Laothoe), α 278 = β 197 (Pen.), δ 13. 263 ⌊ ⌋, η 65 (Arete). 300. 313 (Naus.), ϑ 488 (Muse), κ 139 (Perse), λ 604 = Th. 952 = Hes. fr. 25,29 = 229,9 suppl. (Hebe), σ 323 (Melantho), τ 404 (Pen.), Sc. 356 (Themistonoe), Hes. fr. 30,24 (Tyro); 43a,88 suppl. (?, see 2bαbbγγ), h. Cer. 77 (Perseph.), h. Ven. 115 ('maiden'); pl. incl. fem. Ε 408, Θ 57, Κ 422, Ο 492. 633, Υ 381, Φ 460, Ω 603, ε 394, η 70, ι 115, κ 5, λ 431, ν 62. 334, ο 22. 364, Th. 398. 401. 478. 821, Op. 399. 464, Hes. fr. 30,20; 180,11, h. Cer. 104, h. Ap. 148, h. 27,19, perh. fem. only λ 547 in 2aγdd; π. ref. to sons opposed to daughters Ζ 245 (2aγaaββ), h. 30,13 (2bαbbκκ), cf. Hes. fr. 193,12 (2aαcc); epiths. and adjs. listed in G1; often in appos., usu. to PN, w. τόν / τήν γ 489 = ο 187, κ 139 (2aαaa), ο 364 (2aαbb), w. nom. ag. see G2; for π. tog. w. other relationship words see G3; freq. mention w. dwelling G4. – W d f l d.: θυγάτηρ, κούρη, κοῦρος, παιδνός, τέκνον, τέκος, υἱός, υἱωνός Disposition: **1** non-adult **1a** marked contrast w. adult **1b** activities / functions without marked contr. **2** progeny **2a** expr. for geneal. relationship **2b** interactional w. parent **2bα** positive actions, solidarity betw. parent and π. **2bβ** struggle / hostility **2c** π. attains a stage of development **2d** in riddle **3** term of endearment Disposition throughout acc. to phrase containing π. rather than context as a whole

1 non-adult; majority of instances contr. to adulthood w. expectation that an adult deals more satisfactorily w. a sit. (so also where π.'s actions are adult-like: Tel. δ 665 in 1aβaa and Hermes in 1aγ); lack of developed abilities / faculties of adult, reflected in adj.s: ἀτάλλων Op. 130 ff. (1a), cf. ἀταλὰ φρονέοντα Th. 989, w. Σ 567 ff. (1b) and ἀτίταλλε h. Ven. 115, ἀφαυρός Η 235, ἄφρων Λ 389, οὔ πω μάλα εἴδοτε Λ 710, νεαρός Β 289, νέον γεγαῶτα h. Merc. 271. 331, νέος δ 665; νηπιαχός Β 337 f. (all 1a), Π 260 ff. (1b), νήπιος ζ 300 f. (1a), φ 95 (1b), h. Merc. 209 f., cf. νήπια βάζεις δ 32, and νηπίη Λ 560 f. (1a), Ο 362 f. (1b), ὀλίγος h. Merc. 245, πρωθήβας Θ 518 (1a), cf. Th. 988 f. (1b); comparison w. women: Β 289, Η 235, Λ 389 ⌊(1aβaa)⌋, w. old men: Θ 518 ⌊ ⌋; usu. dir. sp. **1a** w. marked contrast between π. and adult **1aα** under an adult's care (cf. ⌊2bαbbαα⌋) Ζ 467 (οὗ παιδὸς ὀρέξατο) ἅψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ... τιθήνης ' ἐκλίνθη ἰάχων πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς (466 in ⌊ ⌋bbb) h. 19,38 φεῦγε δ' ἀναΐξασα, λίπεν δ' ἄρα παῖδα τιθήνη h. Ven. 115 με τροφὸς τρέφεν, ἡ δὲ διαπρὸ ' σμικρὴν παῖδ' ἀτίταλλε φίλης παρὰ μητρὸς ἑλοῦσα h. Cer. 286 ἡ (sister) μὲν ἔπειτα ' παῖδ' ἀνὰ χερσὶν ἑλοῦσα ἑῷ ἐγκάτθετο κόλπῳ Op. 130 (Silver Race) ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ ' ἐτρέφετ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος ... ' ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἡβήσαι κτλ., on contr. w. Golden Race see Falkner (L) 61 f., cf. σ 216 in 1aβcc; only here in 1a of mother χ 358 κήρυκα Μέδοντα σαώσομεν, ὅς τέ μευ αἰεὶ ' οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ κηδέσκετο παιδὸς ἑόντος Hes. fr. 204,89 Χείρων δ' ἐν Πηλίῳ ὑλήεντι ' Πηλείδην ἐκόμιζε πόδας ταχύν, ἔξοχον ἀνδρῶν, ' παῖδ' ἔτ' ἑόν[τ'] **1aβ** particular abilities wanting (cf. παιδνός) **1aβaa** for expedition, military exc. δ 665 Β 289 (they promised to take Troy but) ὥς τε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ χῆραί τε γυναῖκες ' ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι, cf. 2bαbbαaccc below Η 235 μή τί μευ ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε ' ἠὲ γυναικός, ἣ οὐκ οἶδεν πολεμήϊα ἔργα, see Β 337 in cc below Θ 518 κήρυκες ... ἀγγελλόντων ' παῖδας πρωθήβας πολιοκροτάφους τε γέροντας ' λέξασθαι ... ἐπὶ πύργων Λ 389 (just a scratch) ὡς εἴ με γυνὴ βάλοι ἢ πάϊς ἄφρων 710 ⌊Μολίονε, θωρήσσοντο ' παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔ πω μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς 750 ⌊ ⌋ παῖδ' ἀλάπαξα, ' εἰ μή σφωε πατὴρ ... ἐνοσίχθων ' ... ἐσάωσε, cf. 2bαbbδδ below – adult action: δ 665 εἰ τοσσῶνδ' ἀέκητι νέος πάϊς οἴχεται αὔτως, ' νῆα ἐρυσσάμενος κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους, ' ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι **1aβbb** for working (animal care) Λ 558. 560 ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας ' νωθής ... ' κείρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες ' τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν Φ 282 νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι ' ἐρχθέντ' ἐν μεγάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα συφορβόν, ' ὅν ῥά τ' ἔναυλος ἀποέρσῃ χειμῶνι περῶντα **1aβcc** for discussion, thought Β 337 ὦ πόποι, ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε ' νηπιάχοις, οἷς οὔ τι μέλει πολεμήϊα ἔργα, cf. aa above δ 32 οὐ μὲν νήπιος ἦσθα ... ' τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε πάϊς ὡς νήπια βάζεις ζ 300 ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστί, καὶ ἂν πάϊς ἡγήσαιτο ' νήπιος (Alkin.'s house unique) σ 216 Τηλέμαχ', οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι οὐδὲ νόημα. ' παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ

κέρδε' ἐνώμας' ' *νῦν δ', ὅτε δὴ μέγας ἐσσὶ καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνεις, κτλ.*, cf. Op. 130 in 1aα **1aγ** in h. Merc. precocious Hermes as wonder (cf. v.557 [Ap.] in 1bγ) h. Merc. 208. 209 *παῖδα δ' ἔδοξα φέριστε ... νοῆσαι* ' 4vv. ' *ὅς τις ὁ παῖς ἅμα βουσὶν ... ὀπήδει* ' *νήπιος, εἶχε δὲ ῥάβδον κτλ.* 245 (*γνῶ*) *παῖδ' ὀλίγον δολίῃς εἰλυμένον ἐντροπίῃσι* 254 *ὦ παῖ, ὃς ἐν λίκνῳ κατάκειαι, μήνυέ μοι βοῦς* ' *θᾶττον* 271 (Hermes to Ap: „*μέγα θαῦμα*) ⌊*παῖδα νέον*⌋ *γεγαῶτα διὰ προθύροιο περῆσαι* ' *βουσὶ μετ' ἀγραύλοισι ... χθὲς γενόμην*" 293 „*ἀρχὸς φηλητέων κεκλήσεαι ἤματα πάντα.*" ' *ὡς ἄρ' ἔφη* (Ap.) *καὶ παῖδα λαβὼν φέρε* 331 *Φοῖβε πόθεν ταύτην μενοεικέα λῃΐδ' ἐλαύνεις* ' ⌊ ⌋ *φυὴν κήρυκος ἔχοντα;* 336 *παῖδά τιν' εὗρον τόνδε διαπρύσιον κεραϊστὴν* ' ... ' *κέρτομον* 389 *Ζεὺς δὲ μέγ' ἐξεγέλασσεν ἰδὼν κακομηδέα παῖδα* ' *εὖ καὶ ἐπισταμένως ἀρνεύμενον ἀμφὶ βόεσσιν* **1b** in activities / functions without marked contrast **1bα** play *O* 362 *ἔρειπε δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν* ' *ῥεῖα μάλ', ὡς ὅτε τις ψάμαθον πάϊς ἄγχι θαλάσσης, ὅς τ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέῃσιν* ' *ἂψ αὖτις συνέχευε ... ἀθύρων* *Π* 260 (*φήκεσσιν ἐοικότες*) *οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες, αἰεὶ κερτομέοντες ...* ' *νηπίαχοι· ξυνὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι* **1bβ** musical performance *Σ* 569 (*παρθενικαὶ δὲ καὶ ἡΐθεοι*) *τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς ...* ' *ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε* ' *λεπταλέῃ φωνῇ* **1bγ** working / practising *Σ* 555 *ἀμαλλοδετῆρες ... ὄπισθε* ' *παῖδες δραγμεύοντες ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες* ' *ἀσπερχὲς πάρεχον*, children of binders? Th. 989 (*Φαέθοντα*) *τόν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ... ἥβης* ' *παῖδ' ἀταλὰ φρονέοντα ...* ' *ὦρτ'* (Aphr.) *ἀνερειψαμένη, καί μιν ... ἐνὶ νηοῖς* ' *νηπόλον μύχιον ποιήσατο*, see West ad l. h. Merc. 557 (Ap.:) „(*μαντείης*) *ἦν ἐπὶ βουσὶ* ' *παῖς ἔτ' ἐὼν μελέτησα· πατὴρ δ' ἐμὸς οὐκ ἀλέγιζεν*", because minor form of divination through bees (cf. 1aγ) **1bδ** hearing, seeing *δ* 688 *οὐδέ τι πατρῶν* ' *ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,* ' ⌊*οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε*⌋ *...; φ* 95 (none here) ⌊ ⌋*ν ... μιν αὐτὸς ὄπωπα,* ' *καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάϊς δ' ἔτι νήπιος ἦα* **2** *child belonging to parents, progeny, offspring* of parents, see B introd. above **2a** expr.s for geneal. rel. **2aα** beget / begotten by **2aαaa** focus / emph. on father w. *γεινάω*: *E* 800 *ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα* ⌊*γείνατο*⌋ *Τυδεύς*, cf. *β* 276 in 2bαdd below 880 *ἀνιεῖς, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο παῖδ' ἀΐδηλον* (Ath.) Th. 234 *Νηρέα ...* ⌊ ⌋ *Πόντος* ' *πρεσβύτατον παίδων* Hes. fr. 10a, 65 [*ὅς*]. *Ἀγήνορα* ⌊ ⌋ *παῖδα* w. *τέκε*: *Y* 239 *Ἀσσάρακος δὲ Κάπυν, ὁ δ' ἄρ' Ἀγχίσην τέκε παῖδα* *Ω* 540 *ἕνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε* ' *γηράσκοντα κομίζω* *γ* 489 *Ὀρτιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς* ⌊*τέκε παῖδα*⌋ = *o* 187 *κ* 139 *μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς* ⌊ ⌋ *ξ* 174 *νῦν αὖ παιδὸς ἄλαστον ὀδύρομαι, ὃν τέκ' Ὀδυσσεύς,* ' *Τηλεμάχου*, cf. grief (2bαaaδδ) w. (*ἐκ*)*γενόμην*: *E* 548 (*ἔτικτε Διοκλῆα*) *ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην,* ' *Κρήθων Ὀρσίλοχός τε* *Ξ* 115 (*γένος εὔχομαι εἶναι Τυδέος*) *Πορθεῖ γὰρ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο κτλ.* = *Y* 231ex. *Ω* 539 *οἱ οὔ τι* ' *παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,* ' *ἀλλ'* (see 540 above) *κ* 5 *τοῦ* (Aeol.) *καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν, ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες* (who intermarried), see 2bαbbγγ below h. Merc. 214 *ἔγνω* ' *φηλητὴν γεγαῶτα Διὸς παῖδα Κρονίωνος* children's children: *Y* 308 bis *Αἰνείαο βίη* ⌊*Τρώεσσιν ἀνάξει,* ' *καὶ παίδων παῖδες, τοί κεν μετόπισθε γένωνται* h. Ven. 197 bis *σοὶ δ' ἔσται φίλος υἱὸς ὃς ἐν* ⌊ ⌋ ' *καὶ παῖδες παίδεσσι διαμπερὲς ἐκγεγάονται* **2aαbb** focus / emph. on mother w. (*ἐ*)*γείνατο*: *δ* 13 *Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκέτ' ἔφαινον,* ' *ἐπεὶ δὴ τὸ πρῶτον ἐ*⌊*γείνατο παῖδ*⌋*' ἐρατεινήν,* ' *Ἑρμιόνην* Hes. fr. 43a, 59 *ἔνθα τέκ' Εὐρύπυλον πολέων ἡγήτορα λαῶ*[*ν* ' *Κω*[ ]*α* ⌊ ⌋*α βίην ὑπέροπλον ἔ*[*χοντα* h. Merc. 13 *καὶ τότ' ἐ*⌊ ⌋*α πολύτροπον, αἱμυλομήτην* Hes. fr. 10a, 51 *ἥ οἱ παῖδας ἐγείνα*[*τ' ἀμύ*]*μονας ἐν μεγάροισιν,* ' *Ὀ*⌊*ί*⌋*νέα κτλ.* w. *τέκε*: *o* 364 (*μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένῃ*) *τὴν ὁπλοτάτην τέκε παίδων*, cf. 2bαbbαα Hes. fr. 10a, 48 suppl. *ἡ δ' ὑποκυσα* [*μένη μεγαλήτο*]*ρα ποιμένα λαῶν* ' *Ἀντίμαχον* [*τέκε παῖδα, φίλον μακ*]*άρεσσι θεοῖσιν,* ' *Εὐρείτην θ'* h. 27, 19 *ὑμνεῦσιν Λητὼ ... ὡς τέκε παῖδας* ' ... *ἔξοχ' ἀρίστους* see Th. 472 (2bαbbδδ below) w. *τέκομαι*: Th. 478 (*πέμψαν δ' ἐς Λύκτον*) *ὁππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,* ' *Ζῆνα μέγαν· τὸν μέν οἱ ἐδέξατο Γαῖα* 897 *παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν* ' *ἤμελλεν τέξεσθαι* w. *γενόμην*: *τ* 400 (*Αὐτόλυκος δ' ἐλθὼν*) *παῖδα νέον γεγαῶτα κιχήσατο θυγατέρος ἧς* (= h. Merc. 271in. = 331in. [1aγ]) h. Ap. 327 (Hera to Zeus:) „*τεχνήσομαι ὥς κε γένηται* ' *παῖς ἐμὸς ὅς κε θεοῖσι μεταπρέποι* (without having a father), see below give to bear: 337 *μευ πάντες ἀκούσατε καὶ δότε παῖδα* ' *νόσφι Διός, μηδέν τι βίην ἐπιδευέα κείνου* **2aαcc** both parents important conceived: h. Ven. 255 *ἀπεπλάγχθην δὲ νόοιο,* ' *παῖδα δ' ὑπὸ ζώνῃ ἐθέμην βροτῷ εὐνηθεῖσα* w. *γείναω*: *Z* 26 (*ποιμαίνων μίγη φιλότητι*) *ἡ δ'* (*νύμφη*) ... ⌊*διδυμάονε γείνατο παῖδε*⌋ Sc. 49 *ἡ δὲ θεῷ δμηθεῖσα καὶ ἀνέρι πολλὸν ἀρίστῳ* ' *Θήβῃ ἐν ἑπταπύλῳ* ⌊ ⌋ *Ξ* 324 *ἥ ῥ' Ἡρακλῆα κρατερόφρονα* ⌊*γείνατο παῖδα*⌋ (sc. *μοι*) = Th. 509ex. (Atlas) ≅ *λ* 299ex. (*παῖδε* Dioskouroi) *η* 61 *τῇ δὲ* (Periboia) *Ποσειδάων ἐμίγη καὶ ἐ*⌊*γείνατο παῖδα*⌋ ' *Ναυσίθοον* Hes. fr. 26, 4 *ἥ* [*ο*]*ἱ ἐ*⌊ ⌋ *μεγασθενέ*[...] 37, 9 *Πηρὼ δ'* [*ἡ*]*ὑκομος Ταλα*[*ὸν* ... ' ⌊ ⌋ *Βίαντο*[*ς* 180, 11 *ἥ οἱ γείνατ*]*ο παῖδας ὁμὸν λέχος εἰσ*[*αναβᾶσα* ' ...] *Πανδίον' ἐν ... δό*[*μοισι* = 193, 12 suppl. w. *τίκτω*: *X* 234 *πολὺ φίλτατος ἦσθα* ' *γνωτῶν οὓς Ἑκάβη ἠδὲ Πρίαμος* ⌊*τέκε παῖδα*⌋*ς* Th. 821 *ὁπλότατον* ⌊ ⌋ *Τυφωέα Γαῖα πελώρη* ' *Ταρτάρου ἐν φιλότητι* 981 (*Χρυσάορι μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι*) *Καλλιρόη* ⌊ ⌋ ... *Γηρυονέα* 1001 (Medeia *Ἰήσονι*) *Μήδειον* ⌊ ⌋, *τὸν οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων* Hes. fr. 43a, 68 (*Μήστρῃ*) *ἐ*]*πεὶ* ⌊ ⌋ *Ποσειδάωνι* h. 33, 6 *μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι ... Κρονίωνι* ' *σωτῆρας* ⌊ ⌋ (Dioskouroi) Heges. fr. 1, 2 p. 166 Dav. *ἦ* (Askre) *δή οἱ* (Pos.) *τέκε παῖδα ...* ' *Οἰοκλον* *λ* 262 *ἦ* (Antiope) *δὴ καὶ Διὸς εὔχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι, καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδ', Ἀμφίονά τε Ζῆθόν τε* = 307in. (*δύο, μινυνθαδίω*) *X* 484 *πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὔτως,* ' *ὃν τέκομεν σύ τ' ἐγώ τε δυσάμμοροι* = *Ω* 726in. (cf. 2bαbbαaccc) Hes. fr. 141, 11 suppl. *ἡ δ'* (Europa) *ἄρα παῖδ*]*ας* [*ἔτικτ*]*ῃ ... Κρονίωνι* (*υἷας* possible) w. (*ἐκ*)*γένετο*: Th. 138 *τοὺς δὲ μέθ' ὁπλότατος γένετο Κρόνος ...,* ⌊*δεινότατο*⌋*ς παίδων ... ἤχθηρε τοκῆα* 155 *ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,* ' ⌊ ⌋*ι παίδων ... ἤχθοντο τοκῆι* 148 *τρεῖς παῖδες μεγάλοι* <*τε*> *καὶ ὄβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί* (Hundredhanders) ' ... *ὑπερήφανα τέκνα*, see 2bβ below w. *λοχεύω*: h. Merc. 230 *ἔνθα τε νύμφη* ' ... *ἐλόχευσε Διὸς παῖδα* without verb: Pan. fr. 18, 4 p. 124 Dav. (*Τρεμίλης ἔγημε Ὠγυγίην*) *τῆς δ' ὁλοοὶ παῖδες Τλῶος ξανθὸς Πιναρός τε καὶ Κράγος* (perh. *ἐγένοντο*) **2aβ** expressions w. *εἰμί* *I* 57 *ἦ μὲν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς* (Nestor) *δέ κε καὶ πάϊς εἴης* ' *ὁπλότατος γενεῇφιν* *N* 54 *Ἕκτωρ, ὃς Διὸς εὔχετ' ... πάϊς εἶναι* 825 *εἰ γὰρ ἐγὼν* (Hektor) *οὕτω γε Διὸς πάϊς ...* ' *εἴην ... τέκοι δέ με ... Ἥρη* (cf. *Ω* 259 below) *λ* 620 *Ζηνὸς μὲν πάϊς ἦα ... ὀϊζὺν* ' *εἶχον ἀπειρεσίην* *α* 207 (*εἰπὲ*) *εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος πάϊς εἰς Ὀδυσῆος.* ' *αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας*, see 2bαdd below *ι* 519 *τοῦ* (Pos.) *γὰρ ἐγὼ πάϊς εἰμί, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι* types of father: *Ω* 259 *Ἕκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐῴκει* ' *ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο* (cf. *N* 54. 825 above) *ξ* 200 *ἐκ μὲν*

Κρητάων γένος εὔχομαι ... ' ἀνέρος ἀφνειοῖο πάϊς **2aγ** other geneal. expr.s using name of parent(s) **2aγaa** for specifying parenthood **2aγaaαα** w. name of child sg.: *B*609 ⌜*τῶν ἦρχ'*⌟ *'Αγκαίοιο πάϊς κρείων 'Αγαπήνωρ ' ἑξήκοντα νεῶν* 713 ⌜ ⌟ *'Αδμήτοιο φίλος πάϊς ἕνδεκα νηῶν ' Εὔμηλος, τὸν ὑπ' 'Αδμήτῳ τέκε ...* ' *"Αλκηστις,* ⌜cf. 2aαcc above,⌟ 819 *Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐὺς πάϊς 'Αγχίσαο ' Αἰνείας, τὸν ὑπ' 'Αγχίσῃ τέκε δῖ' 'Αφροδίτη,* ⌜ ⌟, see also below — *H*44 *τῶν δ' "Ελενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, σύνθετο θυμῷ ' βουλήν Θ*333 (*δύω*) *ἑταῖροι ' Μηκιστεὺς 'Εχίοιο πάϊς καὶ δῖος 'Αλάστωρ* = *N*422 *K*435 (*Θρῆϊκες*) *ἐν δέ σφιν 'Ρῆσος βασιλεὺς πάϊς 'Ηϊονῆος N*698 (Podarkes) *'Ιφίκλοιο πάϊς τοῦ Φυλακίδαο T*123 *ἀνάξει ' Εὐρυσθεύς, Σθενέλοιο πάϊς Περσηϊάδαο,* ' *σὸν γένος,* cf. 2aαaa f. *θ*488 *ἢ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς πάϊς, ἢ σέ γ' 'Απόλλων ω*103 (*ἔγνω δὲ*) *παῖδα φίλον Μελανῆος ... 'Αμφιμέδοντα,* see Heubeck, Odyssey ad l. Hes.fr.70,35]*ην 'Ανδρείδης 'Ετέοκλος ὄπυιεν* ' ... *'Ορχομ*]*ενοῖο πάϊς Μινυηϊάδαο* 180,5 *Δά*]*ρδανος ἤγετ' ἐὺς πάϊς*[*'Ηλεκτρυώνης* h.31,3 (*"Ηλιον*) *τὸν Εὐρυφάεσσα ...* ' *γείνατο Γαίης παιδὶ καὶ Οὐρανοῦ* (*'Υπερίων*) Cert. p.38,23 (*ὀστέα*) *Διὸς ...* ' *παιδὸς ... Σαρπηδόνος* Oed.Cycl.fr.1,2 p.20 Dav. *παῖδα φίλον Κρείοντος ... Αἴμονα* dual: *B*731 *ἡγείσθην 'Ασκληπιοῦ δύο παῖδε,* ' *ἰητῆρ' ἀγαθώ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων,* see 609 etc. above pl.: *E*386 *μιν Ὦτος κρατερός τ' 'Εφιάλτης* ' *παῖδες 'Αλωῆος, δῆσαν θ*118 *τρεῖς παῖδες ... 'Αλκινόοιο,* ' *Λαοδάμας θ' "Αλιός τε καὶ ... Κλυτόνηος* **2aγaaββ** without name(s) of child(ren), identity indeterminate, (cf. dd below) sg. 'a son': *Ξ*474 *κασίγνητος 'Αντήνορος ...* ' *ἢ πάϊς· αὐτῷ γὰρ γενεὴν ἄγχιστα ἐῴκει Ψ*87 *παῖδα κατέκτανον 'Αμφιδάμαντος* ' *νήπιος ... ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς* (name known to speaker) *π*100 *ἢ παῖς ἐξ 'Οδυσῆος ... ἠὲ καὶ αὐτὸς* ' *ἔλθοι* Eumel.fr.2A,8 p.97 Dav. *Αἰήτης ... παρέδωκε φυλάσσειν* ' *εἰσόκεν αὐτὸς ἵκοιτ' ἢ ἐξ αὐτοῖό τις ἄλλος,* ' *ἢ παῖς ἢ υἱωνός* pl.: *A*255 *ἦ κεν γηθήσαι* ⌜*Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες*⌟ *Γ*288 *εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν* ⌜ ⌟ ' *τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν* = *Δ*31ex. ≅ 35ex., cf. 2bαcc below *Φ*105 (Ach.: „none I encounter escape death) *καὶ πάντων Τρώων, περὶ δ' αὖ Πριάμοιό γε παίδων"* *Z*245 (50 *θάλαμοι*) *ἔνθα δὲ παῖδες* ' *κοιμῶντο Πριάμοιο ...* ' *κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι* ('sons' opp. to daughters) *Φ*185 *χαλεπόν τοι ... Κρονίωνος* ' *παισὶν ἐριζέμεναι ποταμοῖό περ ἐκγεγαῶτι θ*419 *δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ... 'Αλκινόοιο* ' *μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν ... δῶρα* (5 sons, cf. *ζ*62ff., *θ*118) *τ*455 *τὸν μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες φίλοι ἀμφεπένοντο ω*409 *παῖδες Δολίου ... ἀμφ' 'Οδυσῆα* ' *δεικανόωντ' ἐπέεσσι* Hes.fr.190,5 suppl. *τὰς παῖδες Περσῆος ἐε*]*δ*[*ν*]*ῴσαντο γυναῖκας·* ' *'Αστυδάμειαν* (*'Αλκαῖος*) *κτλ.* Heges.fr.1,3 p.166 Dav. (Askre bore Pos.) *Οἴοκλον, ὃς πρῶτος μετ' 'Αλωέος ἔκτισε παίδων* ("*Ασκρην*), see *'Αλωεύς* **2aγbb** *π.* w. name of parent used as substitute for name of *π.* Zeus: *Κρόνου πάϊς/παῖς* (*ἀγκυλομήτεω*), see M1b (2x) and 2a (±[⏑⏑] 11x) Her.: *E*392 *μιν* (Hera) *κρατερὸς πάϊς 'Αμφιτρύωνος* (*βεβλήκει*) Hes.fr.33a,28 *νήπιος, οὐδ' ἔδδεισε Διὸς ταλασίφρονα παῖδα* — w. Kyknos: Sc.371 *θόρον αἶψ' ἐπὶ γαῖαν* ' *παῖς τε Διὸς ... καὶ 'Ενυαλίοιο* — w. Iol.: 112 (*Διὸς υἱὸν* w. *'Ιφικλείδην*) *μιν οἴω* ' *φεύξεσθαι δύο παῖδας ... 'Αλκείδαο,* Iol. is grandson, see Vol.I col.493f., cf. Sc.26 below Aen.: *P*491 *οὐδ' ἀπίθησεν ἐὺς πάϊς* ⌜*'Αγχίσαο*⌟ *Y*112 *οὐδ' ἔλαθ'* ⌜ ⌟ *πάϊς ... "Ηρην* (attacking Ach.), cf. *M*98 in cc Prom. and Atlas: Th.565 *μιν ἐξαπάτησεν ἐὺς πάϊς* ⌜*'Ιαπετοῖο*⌟ = Op.50ex. Th.746 *τῶν πρόσθ'* ⌜ ⌟ *πάϊς ἔχει οὐρανόν* others: *K*497 *κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη* ' ... *Οἰνείδαο πάϊς θ*143 *ἀγαθὸς πάϊς 'Αλκινόοιο,* ' *στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν* (Laod.) *ν*440 (to Sparta) *ἔβη μετὰ παῖδ' 'Οδυσῆος* Sc.26 *ἦρχε δὲ τοῖσιν ἐὺς πάϊς 'Αλκαίοιο* ' *κυδιόων λαοῖσι* (Amphitryon) **2aγcc** name of parent(s) as ornamental extension of offspring's name *Γ*314 *"Εκτωρ δὲ* ⌜*Πριάμοιο πάϊς*⌟ *καὶ ... 'Οδυσσεὺς* ' *χῶρον ... διεμέτρεον* ≅ *E*704in. = *Σ*154in. *Θ*377 *ἴδωμαι* ' *ἢ νῶϊ* ⌜ ⌟ *... "Εκτωρ* ' *γηθήσει προφανέντε* — *Δ*512 *οὐ μὰν οὐδ' 'Αχιλεὺς Θέτιδος πάϊς ...* ' *μάρναται* = *Π*860ex. — *Z*119 *Γλαῦκος δ' 'Ιπολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱὸς* ' *ἐς μέσον ... συνίτην* = *H*13in. = *P*140 *M*309 *αὐτίκα δὲ Γλαῦκον προσέφη* ⌜*παῖδ' 'Ιπολόχοιο*⌟ 387 *Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον κρατερὸν* ⌜ ⌟ (*βάλε*) — *α*399 *τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου πάϊς, ἀντίον ηὔδα* = *β*177 ≅ *π*434 = *φ*320 = *π*345med. = *σ*349 = *υ*359 — *θ*130 *πὺξ δ' αὖ* (the best) *Λαοδάμας, ἀγαθὸς* ⌜*πάϊς 'Αλκινόοιο*⌟, (named without parent 119f.) 132 *τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη,* ⌜ ⌟ — Th.952 (*"Ηβην*) *παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ "Ηρης χρυσοπεδίλου,* ' ... *θέτ' ἄκοιτιν* (see 921f.) = *λ*604 = Hes.fr.25,29 = 229,9 suppl. — *M*98 *ἦρχεν ἐὺς πάϊς 'Αγχίσαο* ' *Αἰνείας* (cf. bb above) *λ*553 *Αἴαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος ω*192 *ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' 'Οδυσσεῦ* Th.758 *ἔνθα δὲ Νυκτὸς παῖδες ... οἰκί' ἔχουσιν,* ' *"Υπνος καὶ Θάνατος* (cf. 211f.) **2aγdd** parents and children of geogr. group or political class (cf. aaββ above) *λ*547 *παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν,* see Wilamowitz, HU 153; Il. Parv. fr. 2A p.53 Dav. h.Cer.266 *παῖδες 'Ελευσινίων πόλεμον ...* ' *αἰὲν ... συνάξουσ(ι)* class (nobles, royalty): *δ*236 *οἶδε* ' *ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες ν*223 (appearance) *οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασι* h.Cer.104 *οἷαί τε τροφοί εἰσι ... βασιλήων* ' *παίδων καὶ ταμίαι* Cf. *Z*127 = *Φ*151 in 2bαaaδδ (grief) **2b** interactional w. parent(s) **2bα** emph. on solidarity betw. parent and child **2bαaa** emph. on emotional relationship (0H) **2bαaaαα** love child loved by parent: *Y*304 *Δαρδάνου, ὃν Κρονίδης περὶ πάντων φίλατο παίδων,* ' *οἳ ἔθεν ἐξεγένοντο γυναικῶν τε θνητάων,* cf. 'born' (2aαaa) *Ω*748 *'Εκάβη ἀδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο·* ' „*"Εκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων, κτλ.*", cf. 'grief' (*δδ* below) See also *Y*409 (bbδδ below) evidenced by wish to be united w. child: *ν*334 (one long absent *ἀσπασίως κεν*) *ἵετ' ἐνὶ μεγάροισ' ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε* love as if parent: *I*481 *με πρόφρων ὑπέδεκτο* (Pel.), ' *καί μ' ἐφίλησ' ὡς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ* ' *μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι* (and made me rich and a leader), cf. *π*17 in ββ below and xx *ν*406 (first to swineherd) *τοι ἤπια οἶδε,* ' *παῖδά τε σὸν φιλέει καὶ* (Pen.), cf. *π*11ff. parent loved / honored by child: *η*70 (Arete) *περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἔστιν* ' *ἔκ τε φίλων παίδων ἔκ τ'* (Alkin. and people) wish to be reunited: *τ*569 (*αἰνὸν ὄνειρον* signifying Od.'s return) *ἦ κ' ἀσπαστὸν ἐμοὶ καὶ παιδὶ γένοιτο ψ*56 *νῦν δ' ἤδη τόδε μακρὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται·* ' *ἦλθε ... εὗρε δὲ καὶ σὲ* ' *καὶ παῖδ' ἐν μεγάροισι ω*328 *εἰ μὲν δὴ 'Οδυσεύς γε, ἐμὸς πάϊς, εἰλήλουθας,* ' *σῆμά τί μοι νῦν εἰπὲ ἀριφραδές, ὄφρα πεποίθω* **2bαaaββ** joy / pride caused by child / parent (*ε*394) at return / recovery (cf. αα above): *A*447 (Od.: „Ag. *ἔπεμψε παῖδα σοὶ ἀγέμεν*") *δέξατο* (Chryses) *χαίρων* ' *παῖδα φίλην λ*431 *ἦ τοι ἔφην γε* ' *ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν* ' *οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι π*17 (kissed head, eyes, hands, shed tears) *ὡς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα φίλα φρονέων ἀγαπάζῃ* ' *ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,* ' ⌜*μοῦνον τηλύγετον*⌟, cf. *I*141 in αα above *ρ*38 *ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε δακρύσασα,* ' (kissed head and eyes) ' *καί ῥ' ὀλοφυρομένη ... προσηύδα* = *ω*347in. (no kissing) — *ε*394 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ* ' *πατρός, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται Z*404 (*"Εκτωρ*) *ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ,* cf. bbvv below *K*170 *εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ*

λαοὶ ' καὶ πολέας Ω 385 τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὤριστος ὄλωλε ' σὸς πάϊς (Hektor), Hermes' praise meant to console Priam to some extent, cf. 391–394 426 *ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι ' ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὔ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε, ' λήθετ'* (among the gods) *λ* 506 (heard nothing of Pel.) *αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο ' πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὥς με κελεύεις κτλ.*, cf. 538 ff. and cf. 492 below *ν* 62 *τέρπω τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ ' παισί τε καὶ λαοῖσι καὶ Ἀλκινόῳ υ* 35 *οἶκος μέν τοι δδ' ἐστί, γυνὴ δέ τοι ἥδ' ... ' καὶ πάϊς, οἷόν πού τις ἐέλδεται ἔμμεναι υἷα* Vit. p. 17,7 *ἀνδρὸς μὲν παῖδες στύφακες, πύργοι δὲ πόλιος* **2baaγγ** worry, for safety (exc. *λ* 492), cf. δδ below: *Z* 239 (Tr. women beset Hektor) *εἰρόμεναι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἕτας τε ' καὶ πόσιας ... ' ... πολλοὶ δὲ κήδε' ἐρέοντο X* 46 *δύο παῖδε, Λυκάονα καὶ Πολίδωρον, ' οὐ δύναμαι ἰδέειν Τρώων εἰς ἄστυ ἀλέντων* of Tel.: *δ* 707 *κῆρυξ, τίπτε δέ μοι πάϊς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ ' νηῶν ... ἐπιβαινέμεν* 727 *παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψατο θύελλα ' ἀκλέα ἐκ μεγάρων* ≅ 817 807 *ἔτι νόστιμός ἐστι ' σὸς παῖς* (the gods not ag. him) *π* 337 (*ἵνα μὴ δείσασα κατὰ δίκριον εἴδοι*) *κῆρυξ ... ἔειπεν ' „ἤδη τοι, βασίλεια, φίλος παῖς εἰλήλουθε"* *ε* 18 *παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν ' οἴκαδε νισόμενον* Orestes: *λ* 458 *ἀτρεκέως κατάλεξον, ' εἴ που ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο* Neopt.: 492 *μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἐνίσπες, ' ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι* Perseph.: h. Cer. 77 (Δήμητερ) *μέγα ἄζομαι ἠδ' ἐλεαίρω ' ἀχνυμένην περὶ παιδὶ πανυσσίῳ* Demophon: 246 *κώκυσεν δὲ καὶ ἄμφω πλήξατο μηρὼ ' δείσασ' ᾧ περὶ παιδὶ καὶ ἀάσθη μέγα θυμῷ* **2baaδδ** grief (cf. γγ above and revenge and burial bbθθ. ιι below) *Z* 127 *δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν* = *Φ* 151 (cf. *ω* 289 below and 2aγdd above) *Σ* 89 (Ach. to Thetis:) „*σοὶ πένθος ἐνὶ φρεσὶ μυρίον εἴη ' παιδὸς ἀποφθιμένοιο, τὸν οὐχ ὑποδέξεαι αὖτις ' οἴκαδε νοστήσαντ(α)*" *X* 423 *μάλιστα δ' ἐμοὶ περὶ πάντων ἄλγε' ἔθηκε. ' τόσσοις γάρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας Ω* 242 *ὀνόσασθ' ὅτι μοι ... Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκε, ' παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον:* 603 *Νιόβη ἐμνήσατο σίτου, ' τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο* (6 sons, 6 daughters) *ο* 358 *ἡ δ' ἄχεϊ οὖ παιδὸς ἀπέφθιτο κυδαλίμοιο, ' λευγαλέῳ θανάτῳ ω* 423 *παιδὸς γάρ οἱ ἄλαστον ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔκειτο, ' Ἀντινόου ... ' τοῦ ὅ γε δάκρυ χέων ἀγορήσατο*, cf. *Ω* 638 etc. below – *Ω* 388 *τίς δὲ σύ ἐσσι ...;' ὥς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἔνισπες ω* 289 *πόστον δὴ ἔτος ἐστίν, ὅτε ξείνισσας ... ' ... ἐμὸν παῖδ', εἴ ποτ' ἔην γε; ' δύσμορον*, cf. *Z* 127 above w. mourning: *Y* 210 *τῶν δὴ νῦν ἕτεροί γε φίλον παῖδα κλαύσονται ' σήμερον Ω* 85 (Thetis) *ἐνὶ μέσσῃς ' κλαῖε μόρον οὗ παιδὸς ἀμύμονος*, cf. 161 in 2bαbbμμ below 619 *μεδώμεθα ... ' σίτου· ἔπειτά κεν αὖτε φίλον παῖδα κλαίοισθα ' Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται X* 407 *ὣς τοῦ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν· ἡ δέ νυ μήτηρ ' τίλλε κόμην... ' ... κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῖδ' ἐσιδοῦσα·' ὤμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος Ψ* 222 *ὡς δὲ πατὴρ οὗ ‹παιδὸς› ὀδύρεται, ὀστέα καίων ' νυμφίου, ὅς τε θανὼν δειλοὺς ἀκάχησε τοκῆας, ' ὣς Ἀχιλεὺς ἑτάροιο*, cf. burial 2bαbbιι *ο* 355 (Laertes prays for death) *ἐκπάγλως γὰρ ‹ › οἰχομένοιο ' κουριδίης τ' ἀλόχοιο*, see also *ξ* 174 in 2aαaa above *Ω* 638 (I haven't slept) *ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν, ' ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω ' αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον τ* 522 *χέει πολυδευκέα φωνήν, ' παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον φίλον, ὅν ... ' κτεῖνε δι' ἀφραδίας, κοῦρον Ζήθοιο* from abduction: Il. Parv. fr. 6,1 p. 55 Dav. *ἄμπελον ἣν Κρονίδης ἔπορεν οὗ παιδὸς* (Ganym.) *ἄποινα ' χρυσείοις φύλλοισιν*, cf. bbηη below expr. by portent: *Π* 460 *αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε ' παῖδα φίλον* (Sarp. about to die) *τιμῶν* 568 *ἐπὶ νύκτ' ὀλοὴν τάνυσε κρατερῇ ὑσμίνῃ, ' ὄφρα φίλῳ περὶ παιδὶ μάχης ὀλοὸς πόνος εἴη*, see Janko, Iliad ad l. **2bαbb** familial action / support **2bαbbαα** *π.* (not) in custody / care (cf. 1aα above and ββ below) **aaa** of parent small child: *Z* 483 *ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε ' παῖδ' ἑόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ ' δακρυόεν γελάσασα*, cf. 466 in bbb below *λ* 448 *νύμφην γε νέην κατελείπομεν ... ' ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ ' νήπιος*, cf. ccc below h. Cer. 187 (*μήτηρ*) *παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα νέον θάλος* 282 (she collapsed, speechless) *χρόνον, οὐδέ τι παιδὸς ' μνήσατο τηλυγέτοιο ἀπὸ δαπέδου ἀνελέσθαι* h. 19,42 *τὸν δ'* (Pan) *αἶψ' Ἑρμείας ... εἰς χέρα θῆκε ' δεξάμενος, χαῖρεν δὲ νόῳ περιώσια δαίμων. ' ῥίμφα δ' ἐς ἀθανάτων ἕδρας κίε παῖδα καλύψας ' δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν ... λαγωοῦ* (*δεῖξε κοῦρον*), cf. κκ below older child: *γ* 401 *οἱ ἔτ' ἠΐθεος παίδων ἦν* (Peisistr.) *ἐν μεγάροισιν λ* 178 (*εἰπέ μοι ἀλόχου βουλήν*) *μένει παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει* (or has she remarried?) ≅ *τ* 525 *τ* 530 *παῖς δ' ἐμὸς ἕως μὲν ἔην ἔτι νήπιος ἠδὲ χαλίφρων, ' γήμασθ' οὔ μ' εἴα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν ' νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας ἐστὶ καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνει κτλ.*, cf. 2c below returned to parent's custody: *A* 443 *πρό μ' ἔπεμψεν* (Ag.) ... ' *παῖδά τε σοὶ* (Chryses) *ἀγέμεν*, cf. ransome (ηη below) **bbb** parental deputy / substitute (nurse / governess exc. *σ* 323, h. Cer. 286, see 1aα above) for Astyanax: *Z* 372 *ἤ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ ... ' πύργῳ ἐφεστήκει γοόωσά τε μυρομένη τε* 389 *ἀφικάνει ' μαινομένῃ ἐϊκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη* 400 *ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ ' παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὔτως, ' Ἑκτορίδην ἀγαπητόν* 466 *οὗ παιδὸς ὀρέξατο ... Ἕκτωρ· ' ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ... τιθήνης ' ἐκλίνθη* (467 in 1aα) Il. Parv. fr. 20,3 p. 59 Dav. *παῖδα δ' ἑλὼν ἐκ κόλπου ... τιθήνης ' ῥῖψε* (*ἀπὸ πύργου*) Ach.: *I* 494 *οὔ τι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον ' ἐξ ἐμεῦ· ἀλλὰ σὲ παῖδα, ... Ἀχιλλεῦ, ' ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ' ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς*, cf. δδ below Eum.: *ο* 450 *παῖδα γὰρ ἀνδρὸς ἕῆος ἐνὶ μεγάροις ἀτιτάλλω, ' κερδαλέον δὴ τοῖον, ἅμα τροχόωντα θύραζε· ' τόν κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός* Melantho: *σ* 323 *τὴν Δολίος μὲν ἔτικτε, κόμισσε δὲ Πηνελόπεια, ' παῖδα δὲ ὡς ἀτίταλλε, δίδου δ' ἄρ' ἀθύρματα θυμῷ* Demophon: h. Cer. 141 *καί κεν παῖδα νεογνὸν ... ' καλὰ τιθηνοίμην* 219 *‹παῖδα δέ› μοι τρέφε τόνδε, τὸν ὀψίγονον καὶ ἄελπτον ' ὤπασαν ἀθάνατοι, πολυάρητος δέ μοί ἐστιν* 226 *‹ › τοι πρόφρων ὑποδέξομαι ὥς με κελεύεις· ' θρέψω* 252 *τῇ δὲ χολωσαμένη ... Δημήτηρ ' ‹παῖδα φίλον› τὸν ἄελπτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτε ... ' ἀπὸ ἕο θῆκε πέδονδε* 261 *ἀθάνατόν κέν τοι καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα ' ‹ › ποίησα καὶ ἄφθιτον ὤπασα τιμήν* ccc child without parent(s) father dead: *E* 408 *οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται, ' οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν Z* 408 *οὐδ' ἐλεαίρεις ' παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη ' σεῦ ἔσομαι* 432 (*ἐλέαιρε*) *μὴ παῖδ' ‹ὀρφανικ›ὸν θῆῃς χήρην τε γυναῖκα*, cf. 2baαaγγ and *X* 484 (2aαcc), *B* 289 (1aβaa above) *Λ* 394 *βέλος ... ἀκρήριον αἶψα τίθησι. ' τοῦ δὲ* (wife mourns) ... ' *παῖδες δ' ‹ › ‹οί X* 490. 492 *ἦμαρ δ' ‹ › ‹ὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι· πάντα δ' ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί, ' δευόμενος ‹δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς› πατρὸς ἑταίρους κτλ.* 499 (repulsed) *δακρυόεις ‹ › μητέρα χήρην η* 65 *ἄκουρον ... βάλε* (Ap.) ... ' *νυμφίον, ἐν μεγάρῳ μίαν οἴην παῖδα λιπόντα, ' Ἀρήτην* both parents dead: Hes. fr. 30,24 (*τὸν δὲ λα]βὼν ἔρριψ' ἐς Τ[ά]ρταρον*) *τοῦ δ' ἄρα] παῖς ἐλέλειπ-*

το φίλη μακάρεσσι θεοῖσι ' [*Τυρώ*] father dead, mother (Hel.) gone: *ο* 22 (new husband's interests) *παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο* ' *οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος* mother gone: *Γ* 175 *υἱέϊ σῷ ἑπόμην θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα* ' *παῖδά τε τηλυγέτην καὶ ὁμηλικίην δ* 263 *μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,* ' *παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην ... πόσιν τε* father absent: *K* 422 (Tr.s, not allies, keep guard) *οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἴαται οὐδὲ γυναῖκες*, cf. protection (δδ below) believed dead: *δ* 164 *πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς πάϊς οἰχομένοιο* ' *ἐν* ‹*μεγάροι*›*ς, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν ν* 403 (*κνυζώσω δέ τοι ὅσσε*) *ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανήῃς* ' *σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ παιδί, τὸν ἐν* ‹ ›*σιν ἔλειπες υ* 214 *οὐδέ τι παιδὸς ἑνὶ* ‹ ›*ς ἀλέγουσιν* cf. *λ* 448 in aaa above and *σ* 269 in 2c **2babbββ** under parental authority (cf. αα above and κκ hhh. iii below) *Γ* 106 (bring Priam) *ὄφρ' ὅρκια τάμνῃ* ' *αὐτός, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι*, cf. 2bαcc below *ι* 115 *θεμιστεύει δὲ ἕκαστος* (Kyklops) ' *παίδων ἠδ' ἀλόχων* — *γ* 475 (Nestor:) „*παῖδες ἐμοί, ἄγε Τηλεμάχῳ ... ἵππους* ' *ζεύξαθ'* ... *ἵνα πρήσσῃσιν ὁδοῖο*" (*μάλα κλύον*) See *β* 832 etc. (δδ below) **2babbγγ** marriage **aaa** arrangements *η* 313 (I wish, such as you are) *τά τε φρονέων ἅ τ' ἐγώ περ,* ' *παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,* ' *αὖθι μένων*, cf. Sc. 356 below, *κ* 5 in 2aαaa above Hes. fr. 26,24 suppl. *δῶκε δὲ π*[*αι*]*δὶ* [*φί*]*λωι ... ἄκοιτιν* '] ... *Μελ*[*αν*]*ῆϊ* providing dowry (cf. κκ below): *X* 51 (enough for my ransome) *πολλὰ γὰρ ὤπασε παιδὶ ... Ἄλτης α* 278 *οἱ δὲ γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα* ' *πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι* = *β* 197 **bbb** relationship through Sc. 356 (you know about Keyx) *τοῦ γὰρ ὀπυίεις παῖδα Θεμιστονόην*, cf. *η* 313 above See Vit. p. 19,3 in λλ below Hes. fr. 43a,88 suppl. *γῆμε δὲ* (Belleroph.) *πα*[*ῖδα φίλην ... Ἰοβάτao*], see West, Cat. 69. 176 and Kirk, Iliad on *Z* 196 **2babbδδ** for child's protection (*Π* 522 lack off) *Δ* 131 (*βέλος*) *ἔεργεν ἀπὸ χροός, ὡς ὅτε μήτηρ* ' *παιδὸς ἐέργῃ μυῖαν, ὅθ' ἡδέϊ λέξεται ὕπνῳ Θ* 271 *παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ὀϊστεύσας ...* ' *βεβλήκοι ...* ' *αὖτις ἰὼν πάϊς ὣς ὑπὸ μητέρα δύσκεν* ' *εἰς Αἴαντ*(*α*) — *Θ* 57 *μέμασαν δὲ καὶ ὣς ὑσμῖνι μάχεσθαι* ' *χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν M* 403 (*βεβλήκει*) *ἀλλὰ Ζεὺς κῆρας ἄμυνε* ' *παιδὸς ἑοῦ, μὴ ... δαμείη*, cf. *Λ* 750 in 1aβaa above *O* 497 *οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης* ' *τεθνάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ παῖδες ὀπίσω*, cf. *K* 422 (ααccc above) *Π* 522 *ὄλωλε* ' *Σαρπηδὼν, Διὸς υἱός· ὁ δ' οὐ ᾧ παιδί* (*οὗ παιδὸς* Arist.) *ἀμύνει ψ* 9 (killed the suitors who) *κτήματ' ἔδον βιόωντό τε παῖδα* Th. 472 *μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα* ' *παῖδα φίλον* (Zeus), see 2aαbb and 473 in 2bβ Pen. exacts from Eurym. assurance for Tel.'s safety: *π* 411 (Pen. planned to go to the suitors) *πεύθετο γὰρ οὗ παιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ὄλεθρον* 432 *μνάᾳ δὲ γυναῖκα* ' *παῖδά τ' ἀποκτείνεις ...* ' *ἀλλά σε παύεσθαι κέλομαι καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους* gratitude for protection: *ι* 199 (Maron gave the wine) *οὕνεκά μιν σὺν παιδὶ* (v.l. *παισὶ*) *περισχόμεθ' ἠδὲ γυναικὶ* ' *ἁζόμενοι* shows support in battle: Sc. 385 (Zeus thundered and rained bloody drops) *σῆμα τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ μεγαθαρσέι παιδί* forbids participation in battle: *B* 832 (Merops best seer) *οὐδὲ οὗς παῖδας ἔασκε* ' *στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ τι* ' *πειθέσθην* = *Λ* 330 *Y* 409 (Ach. attacked) *Πολύδωρον* ' *Πριαμίδην. τὸν δ' οὔ τι πατὴρ εἴασκε μάχεσθαι,* ' *οὕνεκά οἱ μετὰ παισὶ νεώτατος ἔσκε γόνοιο,* ' *καί οἱ φίλτατος ἔσκε*, see 2bαaaαα above fends off magical harm: Op. 751 *μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,* ' *παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅ τ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ,* ' *μηδὲ δυωδεκάμηνον* **2babbεε** intercedes/prays on child's behalf *A* 393 *περίσχεο παιδὸς ἑῆος·* ' *ἐλθοῦσ' Οὔλυμπόνδε Δία λίσαι* 496 *Θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων* ' *παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ'* (*ἀνέβη οὐρανόν*) Th. 398. 401 (*ἦλθε Στὺξ*) *Οὔλυμπόνδε* ' *σὺν σφοῖσιν παίδεσσι ...* ' *τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.* ' ... ' *παῖδας δ' ἤματα πάντα ἑοῦ μεταναιέτας εἶναι* — *Z* 477 *θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι* ' *παῖδ' ἐμὸν ὡς καὶ ἐγώ περ* (outstanding, strong, ruler) *γ* 381 *ἄνασσ', ἴληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλόν,* ' *αὐτῷ καὶ παίδεσσι καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι*, cf. κκ fff below **2babbζζ** assuages child's grief *Σ* 71 (*βαρὺ στενάχοντι παρίστατο*) *ὀξὺ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε παιδὸς ἑοῖο* **2babbηη** ransome *A* 20 *παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι* ' *ἁζόμενοι* (Ap.) children ransome father: *Ω* 687 *σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τοῖς τόσα δοῖεν ἄποινα* ' *παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἴ κ' Ἀγαμέμνων* ' *γνώῃ σ*(*ε*) **2babbθθ** exact revenge (cf. grief αaaδδ above) *N* 659 (took corpse to Troy) *ἀχνύμενοι· μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων,* ' *ποινὴ δ' οὔ τις παιδὸς ἐγίνετο τεθνηῶτος Ξ* 266 (*Ὕπνε*) *ἦ φῆς ὣς Τρώεσσιν ἀρηξέμεν ... Ζῆν* ' *ὡς Ἡρακλῆος περιχώσατο παῖδος ἑοῖο; Ω* 214 *τοῦ* (Ach.) *ἐγὼ* (Hekabe) *μέσον ἦπαρ ἔχοιμι* ' *ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότ' ἄντιτα ἔργα γένοιτο* ' *παιδὸς ἐμοῦ* 585 *νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,* ' *μὴ ὁ μὲν ἀχνυμένῃ κραδίῃ χόλον οὐκ ἐρύσαιτο* ' *παῖδα ἰδών, Ἀχιλῆϊ δ' ὀρινθείη φίλον ἦτορ ω* 434 *λώβη γὰρ τάδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,* ' *εἰ δὴ μὴ παίδων τε κασιγνήτων τε φονῆας* ' *τεισόμεθ'. οὐκ ἂν ἐμοί γε μετὰ φρεσὶν ἡδὺ γένοιτο* ' *ζωέμεν*, cf. 484 below 470 *φῆ δ' ὅ γε τείσεσθαι παιδὸς φόνον, οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν* ' *ἂψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν* Sc. 454 (Ares attacked Her.) *σπερχνὸν παιδὸς ἑοῦ κοτέων περὶ τεθνηῶτος* offspring revenges parent: *γ* 196 *ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι* ' *ἀνδρός, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτείσατο πατροφονῆα* Cypr. fr. 25 p. 43 Dav. *νήπιος ὃς πατέρα κτείνων παῖδας καταλείπει* child and parent revenge common wrongs: *ρ* 540 (if Od. returns) *αἶψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτείσεται ἀνδρῶν* revenge forgone: *I* 633 *τίς τε κασιγνήτοιο φονῆος* ' *ποινὴν ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνηῶτος* (*ὁ μένει, τοῦ ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμός*) *ω* 484 *ὅρκια πιστὰ ταμόντες ὁ μὲν βασιλεύετω αἰεί,* ' *ἡμεῖς* (the gods) *δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο* ' *ἔκλησιν θέωμεν*, cf. 434 above **2babbιι** burial and burial lament (cf. grief aaδδ above) child buries parent: *H* 334 *κατακήομεν αὐτοὺς* ' ... *ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος* ' *οἴκαδ' ἄγῃ* (to Greece) *Ψ* 631 *Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ* ' *Βουπρασίῳ, παῖδες δ' ἔθεσαν βασιλῆος ἄεθλα* Op. 656 *ἐπ' ἄεθλα ... Ἀμφιδάμαντος* ' *Χαλκίδα* [*τ'*] *εἰσεπέρησα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ* ' *ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες* parent's concern for child's burial: *Ω* 408 *πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,* ' *ἢ ἔτι πὰρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἦέ μιν ἤδη* ' *ἦσι κυσὶν μελεΐστι ταμὼν προὔθηκεν Ἀχιλλεύς* attends child's burial: *ω* 56 *μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἤδε σὺν ἀθανάτῃς ἁλίῃσιν* ' *ἔρχεται, οὗ παιδὸς τεθνηότος ἀντιόωσα* lament: *Ω* 751 *ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς ... Ἀχιλλεὺς* ' *πέρνασχ' ὅν πιν' ἔλεσκε* (but he killed you and maltreated your body) **2babbκκ** giving / receiving **aaa** sustenance / means *M* 435 (like the scales of a women who works wool) *ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται* Op. 399 (*ἐργάζευ*) *μή ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων* ' *ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας* 464 *νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὐκηλήτειρα*, cf. Marquardt, CW 77,

1984, 297–299 h.30,13 (for those in the favor of Earth Mother) *ὄλβος δὲ πολὺς καὶ πλοῦτος ὀπηδεῖ· ' παῖδες δ' εὐφροσύνῃ νεοθηλέϊ κυδιόωσι, ' παρθενικαί τε χοροῖς ... ' παίζουσαι σκαίρουσι*, cf. λλ below – *ν*258 (I arrive w. these treasures) *λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα ' φεύγω*, cf. ccc below and ααccc above **bbb** name *τ*404bis (Od.'s mother to her father:) *„Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὕρεο, ὅττι κε θεῖο ' παιδὸς παιδὶ φίλῳ· πολυάρητος δέ τοί ἐστι"* *(grandchild)*, Gygli-Wyss, Nomin. Polyptoton 17f.; cf. Th.208 in iii below ccc inheritance (cf. *ν*258 in aaa above) *Τ*331 *ὡς ἄν μοι τὸν παῖδα ... ' Σκυρόθεν ἐξαγάγοις καί οἱ δείξειας ἕκαστα* (all my wealth) *γ*354 *ἔπειτα δὲ* (after my death) *παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται ' ξείνους ξεινίζειν η*149 (may the gods grant that) *παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος* (his wealth and privilege) *ξ*209 (father died) *τοὶ δὲ ζωὴν ἐδάσαντο ' παῖδες* (legitimate) *ὑπέρθυμοι* (and gave me, the bastard, almost nothing) *τ*159 *ἀσχαλάᾳ δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων, ' γινώσκων· ἤδη γὰρ ἀνὴρ οἷός τε μάλιστα ' οἴκου κήδεσθαι χ*53 (Antin. wanted to be king) *ἀτὰρ σὸν παῖδα κατακτείνειε λοχήσας*, (kill the inheritor) Op.376. 378 *μουνογενὴς δὲ πάϊς εἴη πατρώϊον οἶκον ' φερβέμεν· ὣς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ... ' γηραιὸς δὲ θάνοις ἕτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων*, 'another': sc. ⌊ ⌋*ῃ*, cf. Verdenius ad l., otherwise Falkner (L) 60 'additonal' **ddd** land Eumel.fr.2A,3 p.97 Dav. *τότε δ' ἄνδιχα χώρην ' δάσσατο παισὶν ἑοῖς Ὑπερίονος ἀγλαὸς υἱός* **eee** political importance, rank *Υ*183 (Ach. to Aen.: „even if you kill me, Priam won't make you king) *εἰσὶν γάρ οἱ παῖδες, ὁ δ' ἔμπεδος οὐδ' ἀεσίφρων"* **fff** fame (of having a great father) *α*240 *τῶ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί, ' ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω* = *ξ*370 ≅ *ω*33 (*σῷ*) Cf. *γ*381 in εε above **ggg** armor, weapons, artifacts *Κ*270 *Μόλῳ* (*κυνέην*) *δῶκε ξεινήϊον εἶναι, ' αὐτὰρ ὁ Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ φορῆναι Ο*534 *ξεῖνος γάρ οἱ ἔδωκεν ... ' ... φορέειν* (*θώρηκα*) ... ' *ὅς οἱ καὶ τότε παιδὸς ἀπὸ χροὸς ἤρκεσ' ὄλεθρον Ρ*196 (gods gave Pel. armor) *ὁ δ' ἄρα ᾧ παιδὶ ὄπασσε Σ*147 (*Οὔλυμπόνδε Θέτις*) *ἦϊεν ὄφρα φίλῳ παιδὶ κλυτὰ τεύχε' ἐνείκαι φ*32 (Iphitos gave Od.) *τόξον, ' τὸ πρὶν μὲν ἐφόρει μέγας Εὔρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ ' κάλλιπ' ἀποθνήσκων* – from child: *Ξ*239 *δῶρα δέ τοι δώσω καλὸν θρόνον ἄφθιτον αἰεὶ ' χρύσεον· Ἥφαιστος δέ κ' ἐμὸς πάϊς ... ' τεύξει' ἀσκήσας* **hhh** advice, instruction (cf. ββ above) *Λ*783 *Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ' Ἀχιλῆϊ ' αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων Ψ*350 (Nestor) *ᾧ παιδὶ ἑκάστου πείρατ' ἔειπε* Th.162. 164 (Gaia made an iron sickle) *καὶ ἐπέφραδε παισὶ φίλοισιν· ' εἶπε δὲ θαρσύνουσα ... ' „παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἴ κ' ἐθέλητε ' πείθεσθαι· πατρός κε κακὴν τεισαίμεθα λώβην"*, cf. 178 in 2bβ below *α*308 *ξεῖν', ... ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις, ' ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὔ ποτε λήσομαι αὐτῶν π*168 *Ὀδυσσεῦ, ' ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκευθε* (for killing the suitors) ≅ *σ*171 *σ*166 *παιδὶ δέ κεν εἴποιμι ἔπος, τό κε κέρδιον εἴη, ' μὴ πάντα μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμιλεῖν* iii rebuke, reproof parent to child (cf. ββ above) *η*300 *ξεῖν' ... τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησε ' παῖς ἐμή, οὕνεκά σ' οὔ τι ... ' ἦγεν ἐς ἡμετέρου* (rebuke intended) *ω*457 *οὐ γὰρ ἐμοὶ πείθεσθ', οὐ Μέντορι ... ' ὑμετέρους παῖδας καταπαυέμεν ἀφροσυνάων* Th.208 *Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε ' παῖδας νεικείων ... Οὐρανός ... ' φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι ' ἔργον*, cf. bbb above and 2bβ below child to parent: *α*361 *ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἶκόνδε βεβήκει· ' παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ* = *φ*355, cf. 1aβcc possibility as threat: *Ο*663 (fear others' scorn) *ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαστος ' παίδων ἠδ' ἀλόχων καὶ κτήσιος ἠδὲ τοκήων* **2bαbbλλ** celebrating h.Ap.148 *ἔνθα ... Ἰάονες ἠγερέθονται ' αὐτοῖς σὺν παίδεσσι καὶ ... ἀλόχοισιν*, cf. h.30,13 in κκaaa above Vit. p.19,3 *τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ δίφρακα βήσεται ὕμμιν*, cf. γγ above(?), Markwald, Hom. Epigr.262ff. **2bαbbμμ** other common activities *Ω*161 *παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ... ' δάκρυσιν εἵματ' ἔφυρον*, cf. 2bαaaδδ above 331 *ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο ' παῖδες καὶ γαμβροί* (Priam to Gr. camp) *ψ*83 *ἴομεν μετὰ παῖδ' ἐμόν, ὄφρα ἴδωμαι* (the dead suitors) **2bαbbνν** causing amusement (w. contempt) *Α*596 (Heph. related how an earlier attempt to protect his mother ended badly for him) *ὣς φάτο, μείδησεν δὲ ... Ἥρη, ' μειδήσασα δὲ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον*, cf. h.Ap.317 (2bβ), *Ζ*404 (2bαaaββ) and *Ζ*466 (ααbbb above) –471 **2bαcc** common responsibility *Δ*28 (Hera to Zeus:) *„καμέτην δέ μοι ἵπποι ' λαὸν ἀγειρούσῃ, Πριάμῳ κακὰ τοῖό τε παισίν"*, see *Γ*288 etc. *Φ*105 (2aγaaββ) *Ζ*283 *μέγα γάρ μιν* (Paris) *Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα ' Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ ... τοῖό τε παισίν Φ*460 *ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται ' πρόχνυ κακῶς σὺν παισὶ καὶ ... ἀλόχοισι* Hes.fr.30,20 *τοὺς δ' ἔβα]λεν βροντῇ [τε κ]αὶ αἰθαλόεντι κεραυνῷ. ' ὦς λαοὺς ἀπε]τίνεθ' ὑπερβ[ασίην] βασιλῆος. '].ς παῖδάς τε γ[υν]αῖκά τε ὀἰκῆάς τε, ' ... πό]λιν καὶ δώμα[τ' ..]ίρρυτα θῆκεν ἀίστως* poetic justice: *Λ*126 *οὐκ εἴασχ' Ἑλένην δόμεναι ... Μενελάῳ, ' τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε* (Ag.) ... ' *εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας* **2bαdd** comparison w. father *β*276 *⌊παῦροι⌋ γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, ' οἱ πλέονες κακίους, ⌊ ⌋ δέ τε πατρὸς ἀρείους* See also *Ε*800 (2aαaa), *α*207 (2aβ) **2bβ** struggle / hostility betw. parent and child *Ι*571 (she called on Hades and Pers.) *παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ' ... Ἐρινὺς ' ἔκλυεν* Th.178 (Ouranos on Gaia) *ὁ δ' ἐκ λοχέοιο πάϊς* (Kronos) *ὠρέξατο χειρὶ ' σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλλαβεν ἅρπην κτλ.*, cf. 162 in ⌊αbbκκhhh⌋ above and see also 138. 155 in 2aαcc 464. 467 *πεύθετο* (Kronos from parents) ... ' *οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι ' ... ' ... ἀλλὰ δοκεύων ' παῖδας ἑοὺς κατέπινε· Ῥέην δ' ἔχε πένθος ἄλαστον*, cf. ⌊ ⌋ above 473 (*μῆτιν, ὅπως*) *τείσαιτο δ' ἐρινῦς πατρὸς ἑοῖο ' παίδων [θ'] οὓς κατέπινε μέγας Κρόνος* (see 472 in 2bαbbδδ) 496 *ὃν γόνον ἄψ ἀνέηκε μέγας Κρόνος ... ' νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο* Op.182bis *Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος ... '* (when they turn grey) *' οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες* (185 *αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας κτλ.*), see Verdenius ad l. h.Ap.317 *ἠπεδανὸς γέγονεν μετὰ πᾶσι θεοῖσι ' παῖς ἐμὸς Ἥφαιστος ῥικνὸς πόδας ὃν τέκον αὐτή· ' ῥίψ' ἀνὰ χερσὶν ἑλοῦσα καὶ ἔμβαλον εὐρέϊ πόντῳ*, cf. *Α*596 in αbbνν Theb.fr.2,7 p.22 Dav. *παισὶν ἑοῖσι μεταμφοτέροισιν ἐπαρὰς ' ἀργαλέας ἠρᾶτο* fr.3,2 p.23 Dav. *ὤμοι ἐγώ, παῖδες μέν' ὀνείδειον τόδ' ἔπεμψαν* **2c** child attains a stage of development (cf. 1) *σ*175 (stop weeping) *ἤδη μὲν γάρ τοι παῖς τηλίκος, ὃν σὺ μάλιστα ' ἠρῶ ἀθανάτοισι ⌊γενειήσαντα⌋ ἰδέσθαι* 269 *ἐπὴν δὴ παῖδα ⌊ ⌋ ἴδηαι, ' γήμασθ(αι)*, cf. ⌊2bαbbαα⌋ *τ*86 *ἤδη παῖς τοῖος Ἀπόλλωνός γε ἔκητι, ' Τηλέμαχος· τὸν δ' οὔ τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν ' λήθει ἀτασθάλλουσ', ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν*, cf. 530 in ⌊ ⌋aaa and s.v. *κουροτρόφος* h.Ven.275 *τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτον ἕλῃ πολυήρατος ἥβη ' ἄξουσίν σοι δεῦρο θεαί, δείξουσί τε παῖδα*, see Càssola ad l. (interpol.) **2d** in riddle Hes.fr.266a,9 suppl. *ἐπεὶ δαιτὸς μὲν εἵσης ἐξ ἔρον ἕντο ' ... μητέρα μητρὸς παισ]ὶν ἄγοντο ' ἀζαλέην τε καὶ ὀπταλέην σφετέροισι*

τέκεσσι ' *τεθνάναι*[*νιφετ*]*όν τε καὶ ὄμβ*[*ρον*, for interpretation *oak-wood* see Merkelbach-West, RhM 108, 1965, 311 ff. 3 term of endearment used of adults *H* 279 (Idaios to Ajax and Hektor:) „*μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθον*", rel. rather to 2, sim. use of *τέκος, τέκνον* (not of *υἱός, θυγάτηρ*), see Kirk, Iliad ad l. and Kakridis, Gymn. 78, 1971, 506 f.

D *ι* 412a, Th. 210a. 478a, Cat. 94,23 Trav.; h. Merc. 473 (see Càssola ad l.); Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937),31 Colace; inc. auct. fr. PSI 1385 A (= Suppl. Hell. 953),6; v.l. *Θ* 49 (Pap. 7: West, Ptol. Pap. p. 82), *Ψ* 472, *Ω* 59, *ν* 295, *ξ* 204, *ρ* 111 Zen., Th. 383, Pan. fr. 12,18 p. 121 Dav. (Athen.)

G **1** adjs., epiths. (all refs. to *π*.-verse): *ἀγαθός ϑ* 130. 143; *ἀγαπητός δ* 727. 817, *ε* 18; *ἀγήραος* h. Cer. 261; *ἀγαυός λ* 492; *ἄελπτος* h. Cer. 219. 252; *ἀθάνατος* h. Cer. 261; *ἀΐδηλος E* 880; *ἄλαστος ξ* 174; (*οὐκ*) *ἀλιτήμενος δ* 807; *ἀμύμων K* 170, *Ξ* 115, *Y* 231, *Ω* 85, Hes. fr. 10a,51; *ἀμφιγυήεις Ξ* 239; *ἄπιστος Γ* 106; *ἄποτμος Ω* 388; (*ἔξοχ'*) *ἄριστος Ω* 242; h. 27,19; *ἀταλάφρων Z* 400 (cf. *ἀταλὰ φρονέοντα* Th. 989); *ἀτάλλων* Op. 130; *αὐτός* h. Ap. 148; *ἄφρων Λ* 389; *γενειήσας σ* 269; *δακρυόεις Ω* 603; *δεινότατος* Th. 138. 155; *διδυμάονε E* 548, *Z* 26, Sc. 49; *δύο B* 731, *Λ* 126, *X* 46, *λ* 307, Sc. 112; *δώδεκα Ω* 603, *κ* 5; *δωδεκαταῖος* Op. 751; *ἑῆος A* 393 (s. *ἑός* D); *εἷς Ω* 540; *ἐμός* 19×; *ἑός/ὅς* 32×; *ἐπιδευείς* h. Ap. 337; *ἐρατεινή δ* 13; *ἕτερος* Op. 378; *ἐός B* 819, *M* 98, *P* 491, Th. 565, Op. 50, Sc. 26, Hes. fr. 180,5; *ζώων λ* 458; *κακομηδής* h. Merc. 389; *κατατεθνηώς* Cert. p. 38,23; *κερδαλέος ο* 450; *κρατερός E* 392, *M* 387, Th. 981 (*κάρτιστος*); *κρατερόφρων Ξ* 324, *λ* 299, Th. 509; *κρείων B* 609, *Ω* 539; *κυδάλιμος ο* 358; *μεγαθαρσής* Sc. 385; *μεγαλήτορες* Op. 656; *μεγάλοι* Th. 148; *μεγασθενής* Hes. fr. 26,4; *μεταμφότεροι* Theb. fr. 2,7 p. 22 Dav.; *μία η* 65; *μινυνθάδιος λ* 307; *μουνογενής* Op. 376; *μοῦνος I* 481; *νεαροί B* 289; *νεογνός* h. Cer. 141; *νεός Y* 409 (*-ώτατος*), *δ* 665, (w. *γεγαώς*:) *τ* 400, h. Merc. 271. 331 (cf. h. Cer. 187); *νηπίαχος B* 337, *Z* 408; *νήπιος Z* 400, *X* 484, *Ω* 726, *ζ* 300, *λ* 448, *τ* 530, *φ* 95, Op. 130 (*μέγα*), h. Merc. 209; *νόστιμος δ* 807; *νύμφιος Ψ* 222; *ὄβριμοι* Th. 148; *ὀλίγος* h. Merc. 245; *ὀλοοί* Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav.; (*ὁμοίιοι*) Op. 182; *ὁμοῖοι β* 276; (*οὐκ*) *ὀνομαστοί* Th. 148; *ὁπλότατος I* 57, *ο* 364, Th. 478. 821; *ὀρφανικός Z* 432, *Λ* 394 (cf. *X* 490); *ὀψίγονος* h. Cer. 219; *παναφῆλιξ X* 490; *παναώριος Ω* 540; *παῦροι β* 276; *πολυάρητος* h. Cer. 219; *πολυδάκρυτος Ω* 619; *πολύτροπος* h. Merc. 13; *πρεσβύτατος* Th. 234; *πρότεροι ο* 22; *πρωθήβης Θ* 518; *ῥικνὸς πόδας* h. Ap. 317; *σμικρή* h. Ven. 115; (*σόοι*) *O* 497; *σός* 7×; *σφός* Th. 398; *ταλασίφρων* Hes. fr. 33a,28; *τανύσφυρος* h. Cer. 77; *τεθνηώς I* 633, *N* 659, *ω* 56, Sc. 454; *τηλεθάοντες X* 423; *τηλίκος σ* 175; *τηλύγετος Γ* 175, *I* 481, h. Cer. 282; *τοῖος ο* 450, *τ* 86; *τόσ*(*σ*)*ος X* 423, *α* 207; *τρεῖς Ξ* 115, *Y* 231, *ϑ* 118; *ὑμέτεροι ω* 457; *ὑπέρθυμοι ξ* 209; *ὑπερφίαλος Γ* 106; *φίλος* 26×; *χαλίφρων τ* 530 **2** complement added in appos. is nom. ag. (otherwise PN): *αἱμυλομήτην* h. Merc. 13; *βασιλῆα* Th. 897; *ἡγήτορας* Hes. fr. 141,11; *ἱητῆρε B* 731; *κεραϊστήν* h. Merc. 336; *συφορβόν Φ* 282; *σωτῆρας* h. 33,6; *φηλητήν* h. Merc. 214 **3** in context w. relationship words: *ἄλοχος Z* 483, *O* 497. 663, *Φ* 460, *γ* 334, *ι* 115, *λ* 178, *ν* 403 (406), *ο* 355, h. Ap. 148; *ἀνήρ γ* 196; *γαμβρός Ω* 331, *η* 313; *γνωτοί Γ* 175; *γυνή B* 289, *H* 235, *Θ* 57, *K* 422, *Λ* 394, *Y* 304, *ι* 99, *π* 432, *υ* 355, Op. 399, Hes. fr. 30,20; *ἕται Z* 239; *κασίγνητος/αι Z* 239, *I* 633, *ω* 434 / h. Cer. 286; *μήτηρ Δ* 131, *Θ* 271. *X* 407. 499, *ϑ* 419, *ω* 56, Hes. fr. 266a,9, h. Cer. 187, h. Ven. 115; *νύμφη λ* 448; *παράκοιτις γ* 381; *πατήρ Z* 464, *Θ* 473, *I* 481, *Λ* 750, *N* 659, *P* 196, *Y* 409, *X* 407, *Ψ* 222, *α* 276. 308, *β* 276, *δ* 164. 688, *ε* 18. 394, *ι* 519, (*ο* 22), *π* 17, Op. 182, h. Merc. 557, Cypr. fr. 25 p. 43 Dav. *πόσις Z* 239, *δ* 263; *τιθήνη* / *τροφός Z* 389. 467, h. Cer. 226, h. 19,38, Il. Parv. fr. 20,3 p. 59 Dav. / h. Cer. 104, h. Ven. 115 (see *ἀμφίπολος*); *τοκεύς O* 663, Th. 138. 155 **4** in context w. dwelling: *ἐν δώμασιν φ* 32 *ἐκ* ‚*μεγάρ*‚*ων δ* 727; ‚ ‚*φ* h. Ven. 115; *ἐν*(*ὶ*) ‚ ‚*φ/οις*⁺ *η* 65, *ξ* 200 / *Z* 372, *X* 484, (*Ω* 427). 539. 603. 726, *γ* 354, *δ* 164, *η* 149, *κ* 5, *ν* 334. 403, *ο* 355. 450, *π* 411, *τ* 86. 529, *υ* 214, *ψ* 56, (Op. 377), h. Cer. 252 *ἐν*(*ὶ*) *οἴκῳ ν* 61, *υ* 35, *χ* 358, Op. 130 W. Beck

Παισ(ός) [1¹] Stadt an der Propontis, wohl ident. m. (*B* 828) *Ἀπαισός* (s.d. m. E u. Lit. sowie Heubeck, Gn. 25, 1953, 270), genannt als Heimat des Amphios bei seiner Tötung durch Aias *E* 612 *καὶ βάλεν Ἄμφιον Σελάγου υἱόν, ὅς ῥ' ἐνὶ -ῷ* ' *ναῖε πολυκτήμων πολυλήϊος*, zum Verstyp vgl. (*Λ* 578, *P* 348) *καὶ βάλε*(*ν*) + Patron. + PN[a] + *ποιμένα λαῶν* ', andrers. (*O* 431) *ὅς ῥα παρ' αὐτῷ* ' *ναῖ*' H. W. Nordheider

παιφάσσω [2¹] **E** uncertain, see Chantraine, Dict. s.v.; expr. redupl., cf. *μαιμάω* and L below

Σχ sch. D *B* 450: *ἐνθουσιῶσα. ὁρμῶσα, E* 803: *ἐκ-ειν· ἐνθουσιᾶν* **L** Skoda, Redoublement 118 f.; Tichy, Onomatop. Verb. 309–311. 317

B motion verb **I** simplex prob. *dart* *B* 450 (aegis had 100 golden tassles) *σὺν τῇ -ουσα διέσσυτο* (Ath.) *λαὸν ...* ' *ὀτρύνουσ' ἰέναι*, natural connot. 'flash', 'flicker' as denot. by Ameis-H., Schadewaldt a.o.: 'blitzen'. – **W d f l d.**: see *μαιμάω* (w. L)

II compd. *ἐκ - dart out / forth E* 803 (Ath. to Diom.: „Tyd. small but warlike) *ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον* ' *οὐδ' ἐκ-ειν, ὅτε τ' ἦλυθε ...* ' *ἄγγελος ἐς Θήβας ...* ' *δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ... ἔκηλον* (but he made challenges)", *to make impulsive attacks*; otherwise: *sich* (*glänzend*) *hervortun* Ameis-H., Schadewaldt. – **W d f l d.**: *ἅλλομαι, ἐκθρώσκω* W. Beck

Παιών s. *Παιήων*

Παίων s. *Παίονες*

πᾰκτόν ci. *K* 353, *N* 703, *ν* 32 (*πηκτόν*, q.v.) Wackernagel, Unt. 11; s. Chantraine, Dict. 895

πάλαι [11¹, 7ᵃ] **E** Adv. i.S.v. 'near in past time' zur Wz. **pelh₂-* (vgl. *πέλας*), s. L; Chantraine, Dict. 851, ist zu Unrecht zögerlich. – Abl.: *παλαιός, παλαιγενής, παλαίφατος*, vgl. *Παλαμήδης* (?)

M (*π.* = *πάλαι*) **1** Typ [⏑–]: [⏑ ̣̣] *αὖα π. περίκηλα ε* 240, *σ* 309 [⏑ ̣̣] *π. κατατεθνηῶτος H* 89, *Ψ* 331; *π. Δ* 310, *Π* 441 = *X* 179. 301 **2** Typ –[⏑⏑]: ̣̣[⏑⏑] *τώ* / *καί κεν δὴ π. Φ* 432 / *E* 898, *υ* 222 ̣̣[⏑⏑] *π. ψ* 29 ̣̣[⏑⏑] *ἔχεν* / *ἔχει π. ὡς Ψ* 871 / *υ* 293; *π. I* 105. 527, *τ* 282 ̣̣[⏑⏑] *π. ρ* 366

Σχ sch. D *Δ* 310: *π. πολέμων ἐῦ εἰδώς· ἐκ πολλοῦ χρόνου ἀσκηθεὶς τὸ πολεμεῖν, τουτέστι πολλάκις πολεμήσας καὶ τούτου πεῖραν ἱκανὴν ἔχων, I* 527: *πρὸ πολλοῦ, ἐπίρρημα χρόνου δηλωτικόν*, sch. Barn. *ε* 240: *αὖα π.· κατάξηρα καὶ ἐξηυλημένα* (Barn. sec. Hsch., *ἐξαυλισμένα* codd.) **L** Chadwick, Gl. 54, 1976, 68–71

B *vor langem, schon vor langer Zeit* (1), *seit langem, schon lange, schon immer, längst* (2) – wie *παλαιός* f. sowohl in der Verg. abgeschlossenes als auch bis in die Ggw. reichendes 'Altes'; betont Ggs. zur Ggw., aber weder notw. 'sehr Altes' noch 'der Ggw. Nahes' (trotz Etym.); außer *ε* 240 + (zu Adj. *αὖα*) immer zu Verb (oft *εἶναι*); in (1) immer in dir. R. – **W o r t f.**: *πάρος, ποτέ, πρίν, πρόσθεν, πρότερος*, sonst s. *παλαιός*; opp. *νῦν* **1** *vor langem, schon vor langer Zeit H* 89 (Hektor

über das mögl. Grabdenkmal c. Gegners:) „*καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,* ' ... ' *ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα* ⌞*π. κατατεθνηῶτος*⌟", trotz Pf. nicht 'seit langer Zeit tot', sondern *vor langer Zeit gestorben*, anders L70 *Ψ*331 (Nestor über das Wendemal der Rennstrecke:) „*ἤ τευ σῆμα βροτοῖο* ⌞ ⌟ ' *ἤ τό γε νύσσα τέτυκτο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων*", vgl. *παλαιός Λ* 166. 372 *I* 527 (Phoenix:) „*μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγώ, π. οὔ τι νέον γε* (*νέον οὔ τι πάρος γε* v.l. ap. Priscian.), ' *ὡς ἦν*", *π.* nicht zu *μέμνημαι* (so La Roche u. Ameis-H. z.St. u. offenbar Bd. III Sp. 334,11) sondern zu *ἦν*: Phoenix betont m. dem Alter die Exemplarität der Gesch.; sie ereignete sich vor langer Zeit, nicht etwa erst vor kurzem (ungenau, als ob zu *ἔργον*, Bd. III Sp. 219,68]) 105 (Nestor:) „*οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει,* ' *οἷον ἐγὼ νοέω ἠμὲν π. ἠδ' ἔτι καὶ νῦν*", viell. 'seit langem' (aber auch dann nur auf wenige Tage vorher bezogen) *Φ* 432 (Ath., iron.: „wenn alle so tapfer wie Aphr. gekämpft hätten) *τῶ κεν δὴ π. ἄμμες ἐπαυσάμεθα πτολέμοιο*", viell. auch 'seit langem' (L69) *υ* 222 (Phil.:) „*καί κεν δὴ π. ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων* ' *ἐξικόμην φεύγων, ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται* (aber ich denke immer noch an Od.)" **2** *seit langem, schon lange* (bis jetzt), als Ggs. zum Heute auch auf jüngste Verg. bezogen *Δ* 310 (Nestor spricht davon, wie *οἱ πρότεροι πόλεας καὶ τείχε' ἐπόρθεον*) *ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε π. πολέμων ἐὺ εἰδώς der sich schon lange auf Kriege verstand* *Ψ* 871 (Mer. greift nach dem Bogen) *ἀτὰρ δὴ οἴστὸν ἔχεν π., ὡς ἴθυνεν* (Teukros) *schon längere Zeit* *υ* 293 (Pen. zu den Freiern:) „*μοῖραν μὲν δὴ ξεῖνος ἔχει π., ὡς ἐπέοικεν,* ' *ἴσην*" *ψ* 29 (Eurykl. zu Pen.: „Od. ist da) *Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν π. ᾔδεεν ἔνδον ἐόντα*" *E* 898 (Zeus zu Ares: „wenn du von einem and. Gott abstammtest) *καί κεν δὴ π. ἦσθα* (*-ας* v.l.) *ἐνέρτερος Οὐρανιώνων*" *sägest du schon lange* *τ* 282 (Lügenerz.) *καί κεν π. ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς* ' *ἦην* (aber er wollte noch Güter einsammeln) *ρ* 366 *βῆ δ' ἴμεν* (Od. als Bettler) *αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον,* ' *πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὡς εἰ πτωχὸς π. εἴη schon immer* *Π* 441 (Hera zu Zeus, wegen Sarp.:) „*ἄνδρα θνητὸν ἐόντα π. πεπρωμένον αἴσῃ* ' *ἄψ ἐθέλεις θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι;*" = *X* 179 (Ath. zu Zeus, wegen Hektor) *längst* *X* 301 (Hektor sieht Tod vor sich) „*ἦ γάρ ῥα π. τό γε* (*π. τότε, πάροιθέ γε* vv.ll.) *φίλτερον ἦεν* ' *Ζηνί τε καὶ Διὸς υἷι ἑκηβόλῳ, οἵ με πάρος γε* ' *πρόφρονες εἰρύατο*", *längst* bezieht sich nur auf den Vortag, noch direkt davor (*πάρος*) war es anders *ε* 240 (Kal. führt Od. dorthin) *ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,* ' (Erle, Pappel u. Fichte) ... ' ⌞*αὖα π., περίκηλα*⌟ *σ* 309 *περὶ δὲ ξύλα κάγκανα θῆκαν* (Dienerinnen), ' ⌞ ⌟ M. Schmidt

παλαιγενής [2ᵢ, 1ᵒ, 3ʰ] **Σχ** sch. D *Γ* 386: *πολλοῦ χρόνου γεγενημένη.* ⌞*πρεσβ*⌟*ύτιδι,* *P* 561: *πάλαι γεγονώς.* ⌞ ⌟*ύτα,* sch. Barn. *χ* 395: ⌞ ⌟*υτάτη*

B *vor langer Zeit geboren, alt,* als Beiw. zu *γρηῦς* (h. Cer. 113 m. Verschiebg. zu *ἀνθρώπων*, zur „combinationformula" s. Richardson z.St.) u. *γεραιός* (metr. Wechselform zu *γέρων*) wie *παλαιός* (s.d. B 2) zur bes. Bez. d. Alters, 4× von 6 Stt. in Anr., 4× dir. R. *P* 561 (Men:) „*Φοῖνιξ, ἄττα* ⌞*γεραιὲ -ές*⌟ (*διοτρεφές* v.l.)" h. Merc. 199 (Ap. zu altem Mann:) „*ταῦτά μοι εἰπέ,* ⌞ ⌟ *εἴ που ὄπωπας* ' *ἀνέρα ...*" *χ* 395 (Tel.. zu Eurykl.:) „*δεῦρο δὴ ὄρσο, γρηῦ -ές*" *Γ* 386 (Aphr. zupft Hel. am Kleid) *γρηῒ δέ μιν ἐϊκυῖα -εῖ προσέειπεν* ' *εἰροκόμῳ* h. Cer. 101 (Dem. setzt sich beim Parthenos-Brunnen) *γρηῒ -εῖ ἐναλίγκιος* 113 (Töchter d. Keleos zu Dem. als alter Frau:) „*τίς πόθεν ἐσσὶ γρηῦ -έων ἀνθρώπων;*"

D v.l. *Ψ* 303 M. Schmidt

παλαιός [6ᵢ, 12ᵒ, 1ʰ] **E** Abl. von *πάλαι*, bereits myk. als *pa-ra-jo*, s. Chadwick (s. *πάλαι* L) u. DMic. II 80 f.

F *-ός* 2, *-οῦ* 4, *-ῷ* 1, *-οί* 2, *-ῶν* 1, *-ή* 1, *-αί* 2, *-ῶν* 1, *-οῦ* 1, *-ά* (Akk.) 3, *-οτέρους* 1

M [⏑̯⏑] *-ός Ξ* 108 [⏑̯⏑] *-ά τε πολλά τε εἰδώς β* 188, *η* 157, *ω* 51 [⏑̯–] *-οῦ/ῷ/ῶν/ή Λ* 166. 372, *β* 340, *ν* 432, *ψ* 296 / *Ξ* 136 / h. Ap. 160 / *τ* 346 [⏑̯×] *ἔσαν* ⌞*νέαι/οι ἠδὲ -αί/οί*⌟ *δ* 720, *ϑ* 58; ⌞ ⌟ *α* 395 ≅ *β* 293; *-ός/ῶν Z* 215, *β* 118 [⏑̯⏑⏑̯] *-οτέρους Ψ* 788 **Σχ** sch. D *Ξ* 108: *-ός· πρεσβύτερος. γέρων*

B *früher, aus alter Zeit* (1), *alt* (aus früherer Zeit stammend) (2) – wie bei *πάλαι* (trotz wahrsch. Etym.) kein Indiz für Bed.-Entw. entweder von (1) aus (2) od. umgekehrt.: 'früher' z.B. in Abl. *παλαιγενής*, 'alt' schon im Myk. (s. E); bei (1) Betong. des Bewährten, Ererbten, d. Ruhms früherer Zeit (aber nicht wie *ἀρχαῖος* des Ursprüngl.); bei (2) zur bes. Hervorhebg. d. Alters (zu *φώς, γέρων, γρηῦς*, vgl. *παλαιγενής*) od. Betong. typ. Alterseigenschaften (Wissen, Aussehen, Würde); polar 'alt u. jung' für d. Gesamtheit einer Gruppe; außer im Ntr. Pl. (*β* 188⁺) immer als Attr. zu Subst. (*Ξ* 108 zu Dem.-Pr. *ὅς*, *β* 118 sc. *Ἀχαιαί*). – Wortf.: s. *γέρων* u. *ἀρχαῖος*, ferner *πρεσβύτερος, προγενέστερος, πρόσθεν, πρότερος*; opp. *νέος* **1** *früher, aus alter Zeit* **1a** von Menschen *Z* 215 (Diom. zu Glaukos:) „*ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι -ός* (denn Oineus hat seinerzeit den Belleroph. bewirtet)", vgl. *ἐξ ἀρχῆς α* 188 (u. s. *ἀρχή* B 2b Vorbem.) *Λ* 166 *παρ' Ἴλου σῆμα -οῦ* ⌞*Δαρδανίδαο*⌟ ' ... *ἐσσεύοντο* (Tr.), vgl. *πάλαι Ψ* 331 372 *ἐπὶ τύμβῳ* ' *Ἴλου* ⌞ ⌟ *-οῦ δημογέροντος β* 118 (Antin.: „Pen. sinnt darauf) *ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλὰς* ' *κέρδεά θ', οἷ' οὔ πώ τιν' ἀκούομεν οὐδὲ -ῶν,* ' *τάων αἳ πάρος ἦσαν ... Ἀχαιαί* (wie Tyro, Alkmene u. Mykene)", Genus u. zugehör. Subst. werden erst im folgenden V. deutl. h. Ap. 160 *μνησάμεναι ἀνδρῶν τε -ῶν ἠδὲ γυναικῶν* ' *ὕμνον ἀείδουσιν* (delische Mädchen) **1b** von Dingen *ψ* 296 *ἀσπάσιοι λέκτροιο -οῦ θεσμὸν ἵκοντο* (Od. u. Pen.), nicht Alter der Bettstelle (so Laser, Arch. Hom. S 7), sondern Wiederherstellg. der alten, früheren Funktion des Ehebettes *β* 188 (Eurym. zu Halitherses:) „*αἴ κε νεώτερον ἄνδρα* ⌞*-ά τε πολλά τε εἰδώς*⌟ ' *παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς*" *η* 157 *Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν* (Echeneos) ' *καὶ μύθοισι κέκαστο,* ⌞ ⌟ *ω* 51 (die Gr. wären zu den Schiffen gegangen) *εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε* ⌞ ⌟ ' *Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή* **2** *alt* (noch vorhanden) **2a** von Menschen ('alt' an Jahren, aber keine spez. Altersangabe) *Ξ* 136 *μετ' αὐτοὺς* (Gr.) *ἦλθε* (Pos.) *-ῷ φωτὶ ἐοικώς ν* 432 (Ath. verwandelt Od.) *ἀμφὶ δὲ δέρμα* ' *πάντεσσι μελέεσσι -οῦ θῆκε γέροντος τ* 346 (Bettler zu Pen.: „keine Frau von den Dienerinnen hier soll meine Füße berühren) *εἰ μή τις γρηῦς ἐστι -ή, κεδν' εἰδυῖα*" (v. ath. Arist.) *Ξ* 108 (Ag.:) „*νῦν δ' εἴη ὅς τῆσδέ γ' ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι* ' *ἢ νέος ἠὲ -ός*" *δ* 720 (Pen. sitzt jammernd) *περὶ δὲ δμῳαὶ μινύριζον* ' *πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ -αί α* 395 (Tel.:) „*βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι* ' *πολλοὶ ἐν ... Ἰθάκῃ,* ⌞*νέοι ἠδὲ -οί*⌟ (≅ *β* 293, s.u. 2b) *ϑ* 58 *πολλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν* ⌞ ⌟ (v. om. codd. nonnulli) *Ψ* 788 (Antil.:) „*ἀθάνατοι τιμῶσι -τέρους ἀνθρώπους.* ' *Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ' ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν,* ' *οὗτος δὲ* (Od.) *προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων* **2b** von Dingen *β* 293 *εἰσὶ δὲ νῆες* ' *πολλαὶ ἐν ... Ἰθάκῃ, νέαι ἠδὲ -αί* (≅ *α* 395, s.o. 2a) 340 *ἐν δὲ* (sc. Vorratskammer des Od.) *πίθοι οἴνοιο -οῦ ἡδυπότοιο* ' *ἕστασαν*

D Hes. fr. 26,31a *τοὺς δὲ μέθ' ὁπλοτάτην τέκετο ξανθὴν Ἰόλειαν* ' *Ἀντιόχη κρείουσα* †*παλαιὸν γένος*† *Ναυβολίδαο*; *λ* 343a (≅ *η* 157); v.l. *π* 198 M. Schmidt

παλαισμοσύνη [1[i], 2°] **E** abstr. format. < *παλαίω* (through **παλαίσμων*: U. Wyss, D. Wörter auf *-σύνη* in ihrer hist. Entwicklg., Aarau 1954, 24)

F *-αιμ-* v.l. 2°: see La Roche, Textkritik 331; van der Valk, Text. Crit. Od. 145

B *wrestling* as form of competitive sport *Ψ* 701 (*κατὰ ... θῆκεν ἄεθλα*) ⌊*-ης ἀλεγεινῆς*⌋ *θ* 126 ⌊ ⌋ *πειρήσαντο* 103 *περιγινόμεθ' ἄλλων ' πύξ τε -η τε καὶ ἅλμασιν ἠδὲ πόδεσσιν.* — W d f l d.: *πάλη* J. N. O'Sullivan

παλαιστ(ής) [1°] *wrestler* *θ* 246 *οὐ ... πυγμάχοι εἰμὲν* (Phaeacians) *ἀμύμονες οὐδὲ -αί*, app. non-specialists who might occ. engage in wrestling J. N. O'Sullivan

παλαίφατος [3°] **Σχ** sch. Barn. *ι* 507: *πάλαι πεφατισμένα. ἤτοι εἰρημένα*, *τ* 163: *παλαιὰ φατιζομένης, περὶ ἧς παλαιὰ μυθεύεται. οἱ γὰρ παλαιοὶ ὑπελάμβανον τοὺς πρὸ ἑαυτῶν ἐκ δρυῶν καὶ πετρῶν γεγενῆσθαι κτλ.* (≅ sch. Dind. [II 674])

B (1) (zu *πάλαι* 'vor langem') *in früherer Zeit gesagt*, (2) (zu *πάλαι* 'seit langem') *altbekannt* **1** (Bezug jew. auf Ereignis in Lebenszeit des Redenden) *ι* 507 (Polyphem, nachdem er Od.' Namen kennt:) „*ἦ μάλα δή με -α θέσφαθ' ἱκάνει*" (Spruch eines *μάντις* ihm ggüber) = *ν* 172 (Alkin., nach Versteinerg. des Phäakenschiffs durch Pos. über Spruch s. Vaters als *γέρων*) **2** *τ* 163 (Pen. zu Bettler:) „*μοι εἰπὲ τεὸν γένος, ὁππόθεν ἐσσί· ' οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι -ου* (*παλαιφάγου, παλαιφύτου* vv.ll.) *οὐδ' ἀπὸ πέτρης*", zum wahrsch. zugrundeliegenden Sprichwort vgl. Russo, Odyssey z.St. u. s. *δρῦς* B 3 M. Schmidt

παλαίω [2[i], 2°, 1[H]] **E** disputed, see Chantraine, Dict.; M. Peters, Idg. Chronik 30/1, 1984, 39* suggests connect. w. *πέλας, πελάζω*. — Deriv.: *παλαιστής*; see also *παλαισμοσύνη*

B *wrestle* (*with* + dat.) *Ψ* 621 *οὐ ... πύξ μαχήσεαι οὐδὲ -σεις* (Nestor, because of his age) 733 *καί νύ κε τὸ τρίτον αὖτις ἀναΐξαντ'* (Od. and Aias) *ἐ-ον* (vel *ἀναΐξαντε -ον*) *δ* 343 *ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐ-σεν* (Od.) *ἀναστάς* = *ρ* 134 — metaph.: Op. 413 *αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃ-σι -ει*. — W d f l d.: n. *ἑλκόμενα* *Ψ* 715 (cf. *ἑλκηδόν*) J. N. O'Sullivan

Παλαμάων [1[c]] (zu *παλάμη der mit der Hand geschickt ist*:) Prosaref. Mus. fr. 12 Diels: Heph. bzw. *P.* habe Zeus bei der Geburt der Ath. das Haupt gespalten. *P.* verw. / urspr. ident. m. / Doppelgänger des Heph. (urspr. dessen Epith.?), gilt auch als Vater des Daidalos bzw. von Ath.s Gespielin (u. Doppelgängerin) Pallas; s. Roscher, RE s.v. H. W. Nordheider

παλάμη [15[i], 7°, 7[H], 3[h]] **E** cogn. w. Lat. *palma* a.o., see Chantraine, Dict. 852, Mayrhofer, EWAia II 117. — Deriv.: *ἀπάλαμ(ν)ος, εὐπάλαμος, Παλαμάων, Παλαμήδης*?, *πυρπαλαμῆσαι*

F *-η* 4; *-άων* 2, *-ησι(ν)* 19, *-ης* 1, *-αις* 2[H]; *-ηφιν* 4 (gen. *Γ* 368 in B 1 a)

M **1** trisyll. [⏑⏑⏓] ⌊*ἐν -η*⌋*ς* *A* 238 [⏑⏑⏓] *ἄρμενον* ⌊ ⌋ h. Merc. 110; *-αις* Sc. 219 [⏑⏑⏓] *-η δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος* *α* 104, *β* 10; *-η δ.* [h. 1,21 Hurst [⏑⏑⏓] *-αις* Hes. fr. 343,16 **2** quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] ⌊*ἐν -ησι*⌋*ν* *Ω* 738 [⏑⏑⏓⏑] ⌊ ⌋*(ν)* *E* 558. 594, *H* 105, *O* 411, h. Merc. 152 [⏑⏑⏓⏑] *-ησι* Th. 580, Sc. 320, Hes. fr. 343,3; ⌊*-ηφιν*⌋ *Γ* 368 [⏑⏑⏓⏑] ⌊ ⌋ *Γ* 338 = *ρ* 4 ≅ *Π* 139 [⏑⏑⏓×] *-άων* *Γ* 128, *ρ* 231; *ἄρμενον* ⌊*ἐν -ησι(ν)*⌋ *Σ* 600, *ε* 234; ⌊ ⌋ *Θ* 111, *O* 677, *Π* 74, *Φ* 469, *τ* 577, *φ* 75, Hes. fr. 33a,32; *-ησιν* Th. 866

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 on *A* 238: *χερσίν*, sch. D *Γ* 338: *-ηφιν· τῇ χειρί, ἡ λέξις παράγωγος Αἰολικῶς*, *Φ* 464: *μιγήμεναι ἐν -ησιν· εἰς χεῖρα ἐλθεῖν*

L Gross, Gymn. 77, 1970, 365–372; D. Müller, Handwerk u. Sprache, Meisenheim 1974, 16 f.; Chantraine, Dict. 852; Laser, Arch. Hom. S 12 ff.

B *palm* > *hand* in activity; w. prep. (*ἐν π.* 17×: only 1[H], *ἐκ -άων/ηφιν* 2×, *ὑπὸ -άων/ῃσι* 2×), instr. without prep. (*-η/ῃσι/αις/ηφιν* 2°/3[H]/2[H]/3[i], no context h. 1,21 Hurst in 5) often w. *ἀραρίσκω* (q.v. B 2 a α): *Γ* 338 ≅ *Π* 139, *ρ* 4 (1 a), *Σ* 600, *ε* 234, h. Merc. 110 (3 a), cf. *εὐσχεθές* Hes. fr. 33a,32; also often (usu. meaningful) gen. of pers., no adjs.; comp. w. dat. forms of *χείρ* (ca. 389×) shows ag. *χ.*'s 'functionality' (mainly w. *ἔχω, ἑλεῖν, λαβεῖν*) *π.*'s connot. of 'ability' / 'skill' (clearest in 3, cf. derivs. in E): *χ.* artisanship *E* 60 (embroidery *X* 511), labor *Σ* 551, *Φ* 259, *Ψ* 114, *σ* 316, Sc. 214. 292, *ι* 108: all *χερσί(ν)* and metr. unequiv. [⏑⏓] exc. *ι* 108 [⏓]; w. *-ῃσι/ηφι(ν)* metr. equiv. (*ἐν*) *χείρεσσι(ν)* at VA w. *τίθημι* 5× (gen. of pers. *Ψ* 597, dat. of pers. *P* 40, no VE). — W d f l d.: *ἀγοστός, δεξιή, θέναρ, καρπός, σκαιή, χείρ* **1** w. weapons **1 a** spears (*ξυστόν* *O* 677) arming: *Γ* 338 *εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ -ηφιν ἀρήρει* (= *ρ* 4 below) ≅ *Π* 139 (*δοῦρε*, see Janko, Iliad ad l. and cf. Kirk on *Γ* 338) — in battle (ag. predators *E* 558) cast: *Γ* 368 *νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσιν ἄγη ξίφος, ἐκ δέ μοι ἔγχος ' ἠΐχθη -ηφιν ἐτώσιον*, for gen. sg., see Kirk, Iliad ad l. (*-φι* numberless, cf. 338 above and *χείρεσσιν* in 367, Chantraine, Gr. h. I 234. 236 f.; Meier-Brügger, Gr. Sprw. § F 302.2), cf. 1 d *ἐν -ῃσι* wielded: *E* 594 *Ἄρης δ' ἐν -ῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα* (cf. *Γ* 128 in 1 e and *χερσίν* *φ* 245, *χ* 10) *O* 677 *νηῶν ὄκρι' ἐπῴχετο ... ' νώμα δὲ ξυστὸν μέγα ναύμαχον ἐν -ῃσι* (*δυωκαιεικοσίπηχυ*) *Θ* 111 *ἰθύνομεν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ ' εἴσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ* ⌊*μαίνεται*⌋ *ἐν -ῃσιν* *Π* 74 *οὐ γὰρ ... Διομήδεος ἐν -ῃσι ' ⌊ ⌋ ἐγχείη* *E* 558 *σταθμοὺς ... κεραΐζετον* (*λέοντε*), *ὄφρα καὶ αὐτὼ ' ἀνδρῶν ἐν -ῃσι κατέκταθεν ὀξεῖ χαλκῷ* — instr. in peacetime: *α* 104 (*στῇ*) *ἐπὶ προθύροισ' ... '... ⌊-η δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος*⌋, ' *εἰδομένη* (*Μέντῃ*), cf. e.g. *Z* 318 f., *H* 493 f. *β* 10 *βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορήν*, ⌊ ⌋ *ρ* 4 = *Γ* 338 above, cf. e.g. *O* 474, *μ* 228 **1 b** bearing 'death', poss. ref. to spears (1 a) *H* 105 *ἔνθα κέ τοι, Μενέλαε, φάνη βιότοιο τελευτὴ ' Ἕκτορος ἐν -ῃσιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν* (cf. 1 e below) **1 c** bow in battle: Hes. fr. 33a,32 *Ἀμφιτρυωνι*]*άδῃ θῆκ'* (Ath.) *εὐσχεθὲς ἐν -ῃσ*[*ι ' τόξον, καί οἱ φρ*]*άσσε Περικλύμενον* in contest: *τ* 577 *ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν -ῃσι ' καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων ... ' τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην* = *φ* 75 (cf. *φ* 58 f. *χειρί*, 245 f. 314 f. *χερσίν*, Hes. fr. 33a,35 f. *χείρεσσι*) **1 d** footstools as missiles *ρ* 231 *πολλά οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ἀνδρῶν ἐκ -άων ' πλευραὶ ἀποτρίψουσι δόμον κάτα βαλλομένοιο*, cf. *Γ* 368 in 1 a **1 e** fighting, weapon not mentioned (cf. 1 b) *Γ* 128 *ἐνέπασσεν ἀέθλους ' Τρώων θ' ... καὶ Ἀχαιῶν ... ' οὗς ἔθεν εἵνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος -άων* (cf. *E* 594 in 1 a) *Ω* 738 *μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν ' Ἕκτορος ἐν -ῃσιν ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας* **1 f** fighting w. hands *Φ* 469 *αἴδετο ... ' πατροκασιγνήτοιο μιγήμεναι ἐν -ῃσι* (cf. *Ψ* 687 *χεῖρες*) **2** holding staff *A* 238 *μιν ... ' ἐν -ῃς φορέουσι δικασπόλοι* **3** in manufacture (making fire h. Merc. 110), artisanship **3 a** using tools *ἐν -ῃσι(ν)/ῃ*, that 'fit the hand' (*ἀραρίσκω*, supporting connot. of skilfulness) exc. *O* 411; cf. also *γ* 432–4 *ἐν χερσίν* rule: *O* 411 *ἀλλ' ὅς τε στάθμῃ δόρυ νήϊον ἐξιθύνει ' τέκτονος ἐν -ῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης ' εὖ εἰδῇ σοφίῃς ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης* (cf. *E* 59–63 *χερσίν*) ax: *ε* 234 *δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν,* ⌊*ἄρμενον ἐν -ῃ*⌋*σι*

(*ἐν αὐτῷ στειλειὸν εὖ ἐναρηρός*, cf. *γ* 442 f.) potter's wheel: *Σ* 600 *ῥεῖα μάλ', ὡς ὅτε τις τροχὸν ⌊ ⌋σιν ' ἑζόμενος κεραμεὺς πειρήσεται, αἴ κε θέῃσιν* – fire-sticks: h. Merc. 110 *πυρὸς δ' ἐπεμαίετο τέχνην, ' δάφνης ἀγλαὸν ὄζον ἑλὼν· ἐν δ' ἴλλε σιδείῳ ' ⌊ ⌋* (on text see Càssola), cf. *πυρπαλαμῆσαι* v. 357 **3b** of artisan [6H] (Heph. exc. Hes. fr. 343,16 Themis, cf. Idaean Dactyls: *εὐπάλαμοι* Phor. fr. 2,4 p. 154 Dav.); dat. without prep. exc. Th. 866 iron: Th. 866 *σίδηρος, ὅ περ κρατερώτατός ἐστιν, ' οὔρεος ἐν βήσσῃσι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέῳ ' τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὑφ' Ἡφαίστου -ῃσιν* armor: Th. 580 *στεφάνην χρυσέην ... ' τὴν αὐτὸς ποίησε ... ' ἀσκήσας -ῃσι, χαριζόμενος Διὶ πατρί* Sc. 320 *⌊θαῦμα⌋ ἰδεῖν καὶ Ζηνὶ ... οὗ διὰ βουλὰς ' Ἥφαιστος ποίησε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε, ' ἀρσάμενος -ῃσι* representation thereon: 219 (Perseus) *⌊ ⌋ μέγα φράσσασθ', ἐπεὶ οὐδαμῇ ἑστήρικτο. ' τὼς γάρ μιν -αις τεῦξεν* (cf. *E* 60 f. *χερσίν*) See Hes. fr. 343,16 below – metonym. 'art', 'craft': Hes. fr. 343,3 *ἐκ πάντων -ῃσι κεκασμένον Οὐρανιώνων* 16 †*ἔνθα θεὰ παρέλεκτο Θέμις*† *-αις περὶ πάντων ' ἀθανάτων ἐκέκασθ'... ' αἰγίδα ποιήσασα* (*Ἀθήνης*) 4 playing h. Merc. 152 *ἠΰτε τέκνον ' νήπιον ἐν -ῃσι περ' ἰγνύσι λαῖφος ἀθύρων ' κεῖτο* 5 insufficient context h. 1,21 Hurst]. *-η δ.* [W. Beck

Παλαμήδης [1H, 4c] E uns.; in d. älteren Forschg. gew. aus *'Παλα<μο>μήδης* m. Synk. erklärt, d.h. 'der m. d. Hand Geschickte'; wenn vorgr., wäre Name in etymologisierender Weise 'gräzisiert', vgl. L1 1271; L3 2501; L4; ähnl. Problematik beim N. *'Οδυσσεύς* (s.d. in E u. B 3 a)

L [1]Roscher III,1, Sp. 1264–73; [2]Leaf, Homer and History 198 f.; [3]Wüst, RE XVIII (1942), Sp. 2501–12; [4]J. Forsdyke, Greece Before Homer, London 1956, 133; [5]Phillips, AJPh 78, 1957, 267–78; [6]F. Jouan, Euripide et les légendes des chants Cypriens, Paris 1966, 354–9; [7]Szarmach, Eos 62, 1974, 35–47; [8]Usener, WJA 20, 1994/5, 49–78; [9]Ruijgh, in: J. P. Crieelard (Hrsg.), Homeric Questions, Amsterdam 1995, 39; [10]Kakridis, in: O. Andersen-M. Dickie (Hrsg.), Homer's World, Bergen 1995, 91–100; [11]Danek, Epos u. Zitat

B S. des Nauplios (s.d. Bd. III Sp. 300) u. der Philyra od. Hesione (s.d. Bd. II Sp. 941), seine Brüder sind Oiax (vgl. s.v. *οἴης* D) u. Nausimedon (s.d. Bd. III Sp. 301 f.): Hes. fr. 297 = Nosti, fr. 1 p. 68 Dav. (Prosaref.) 1 ep. Handlung: *Π.* wird in Il. u. Od. nicht erwähnt, spielte aber in d. Vorgesch. des Troj. Krieges e. wichtige Rolle u. kam daher (mind. 2×) in d. Kyprien vor: bei der Entlarvg. des sich wahnsinnig stellenden Od., der sich so der Teilnahme am Kriege entziehen wollte: Cypr. apud Procl. p. 31,41 ff. Dav. (Prosaref., vgl. L11 477), u. bei seiner Ermordg. durch Od. u. Diom.: Cypr. fr. 20 p. 42 Dav. (= fr. 30 p. 60 Ber.; Prosaref.), vgl. s.v. *'Οδυσσεύς* B 2 b; zu der and., vor allem durch die Tragiker bek. Sagenversion, dem Tod durch e. Intrige des Od., s. L3 2502; L5 270 f.; L8 56 ff.; mögl. weise war auch d. Beseitigg. einer Hungersnot im Heere der Achäer durch *Π.* m. Hilfe der Oinotropen Bestandteil der Kyprien (ablehnend L7 42 m. Anm. 25 u. 47): Cypr. fr. 29,16 ff. p. 60 Ber. (Prosaref.) ‖ die sonstigen ant. Nachrichten über ihn s. bei L1 1264 ff.; L3 2501 ff.; L5 268 ff. 2 Charakterisierung: Die Überl. über s. Herkunft schwankt zw. Euböa u. Argos (s. L1 1264; L3 2500 f.), Vatersname *Ναύπλιος* u. d. Name des Berges *Palamidi* weisen nach Nauplia in d. Argolis (vgl. L2, 4, 9); Schweigen in Il. (auch Nauplia fehlt im Schiffskatalog) u. Od. scheint Absicht zu sein, um das dortige pos. Odysseus-Bild nicht zu gefährden (so schon Philostr. Her. 43,13–6; vgl. Kullmann, Quellen 165 f.; L7 37 f.; L8 50 ff.; L10; L11 89. 237; auch s.v. *'Οδυσσεύς* B 2 b u. B 3 b γ); bei den Tragikern Aisch., Soph. u. Eur. erscheint *Π.* als durchweg pos. gezeichnet, als Kontrastfigur zum neg. dargestellten Od. (L8 56 ff.); das Bild in den Cypr. läßt sich nicht mehr ermitteln; als Motiv dort für d. Mord durch Od. wird bei L6 Rivalität, bei L8 56 eher Rachsucht vermutet; kulturgesch. interessant ist *Π.* bes. durch die ihm nachgesagten Erfindungen (zu diesen s. L1 1268 ff.; L3 2505 ff.; L5 271 f.), vor allem durch d. Erfindg. der Schrift, vgl. New Comp. 25–32; die Nachrichten könnten eine hist. Reminiszenz an das myk. Schriftsystem (so L5) od. an d. Übernahme des phöniz. Schriftsystems (so L9) sein G. Markwald

παλαμῆσαι s. *πυρ-*

παλάσσ(ω) [10i, 5a, 1H, 1h] E unclear, perh. cogn. w. *παλύνω*, see Chantraine, Dict. 852 F *-ξέμεν* 1; *-σσετο* 4; *πε-κτο* 6; *⌊πε-γμέν⌋ος* 1, *⌊ ⌋ον* 3; *⌊ ⌋ον* acc. 1; *⌊ ⌋αι* 1

M 1 quadrisyll. **1a** [⏑⏑⏓⏑] *ἅπας ⌊πε-κτο⌋* = *Λ* 98 = *M* 186 = *Y* 400, *Λ* 535 = *Y* 500; *⌊ ⌋ χ* 406 **1b** [⏓⏑⏑] *Ἀτρ/Πηλεΐδης, λύθρῳ δὲ ⌊-σσετο⌋ χεῖρας ἀάπτους Λ* 169, *Y* 503; *⌊ ⌋ E* 100, *P* 387; *-ξέμεν ν* 395 2 pentasyll. [⏑⏑⏓⏑⏑] *αἵματι καὶ λύθρῳ ⌊πε-γμέν⌋ον Z* 268, *χ* 402 = [*ψ* 48]; *⌊ ⌋ος/αι* Op. 733, h. Merc. 554 [⏑⏑⏓⏑⏑] *⌊ ⌋ον χ* 184

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 1015 on *E* 100: *-ατο· κ<α>τεμ<ο>λύνθη*, sch. D *E* 100: *-σσετο· ἐβρέχετο. ⌊ἐμολύνετο⌋, ἀφ' οὗ καὶ πηλὸς ἡ βεβρεγμένη γῆ, Λ* 98: *πε-κτο· ἐφύρετο.* ⌊ ⌋

B *(be)spatter* (w.) adhesive body fluids, brains, catachr.: mould (no agent, *χ* 184 in 1 b β), 'groats' (h. Merc. 554 in 2); med.-pass. w. (orig. obj.) acc. of parts of body (later interpretable as acc. of respect, Bornemann & Risch, Gr. Gramm. § 168. 172): *Λ* 169 ≅ *Y* 503, *χ* 406, Op. 733; indir. mid. w. obj. acc.: *ἄλφιτα* h. Merc. 554 advs./preps.: *ἔνδον M* 186 = *Y* 400, *κατά* w. gen. h. Merc. 554, *νέρθεν Λ* 535 = *Y* 500, *ὑπένερθεν P* 387, *ὕπερθεν χ* 406 (cf. *ἀμφοτέρωθεν* 402) no aor.: cf. *παλύνω* (1× aor. ptc.); unlike *παλύνω π.* descr. a secondary (unintentional) result (see on h. Merc. 554 in 2). – W d f l d.: see *μιαίνομαι, παλύνω, ῥαθάμιγγες* 1 w. instr. dat. of spattered matter **1a** act. *ν* 395 *καί τιν' ὀΐω ' αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε -ξέμεν ... οὖδας* (for blood and brains cf. 1 b α and 2) **1b** med.-pass. **1b α** person's body or parts thereof bespattered w. blood: *Z* 268 *οὐδέ πῃ ἔστι ... Κρονίωνι ' ⌊αἵματι καὶ λύθρῳ πε-γμένον⌋ εὐχετάασθαι Λ* 169 (Ag. pursued Tr.s) *λύθρῳ δὲ -σσετο χεῖρας* ≅ *Y* 503 (see *Λ* 535 = *Y* 500 in 1 b β) *χ* 402 (Od.) *μετὰ νέκυσσιν ⌊ ⌋ ὥς τε λέοντα (βεβρωκὼς βοός, πᾶν στῆθός τε παρήϊά τ' ἀμφοτέρωθεν ἁιματόεντα)* = [*ψ* 48] 406 *ὡς ... πε-κτο πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν* w. sweat: *P* 387 *καμάτῳ δὲ καὶ ἱδρῷ νωλεμὲς αἰεὶ ' γούνατά τε κνῆμαί τε πόδες θ' ὑπένερθεν ἑκάστου ' χεῖρές τ' ὀφθαλμοί τε -σσετο μαρναμένοιιν ' ἀμφ'* (Patr.'s corpse), see Kühner-Gerth I p. 81 and Edwards, Iliad ad l. w. sperm: Op. 733 *μηδ' αἰδοῖα γονῇ πε-γμένος ... ' ἱστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν* **1b β** thing bespattered armor w. blood: *E* 100 (*διὰ δ' ἔπτατο ὀϊστός*) *-σσετο δ' αἵματι θώρηξ* w. mould: *χ* 184 *σάκος εὐρὺ γέρον, πε-γμένον ἄζῃ* chariot-parts w. blood: *Λ* 535 (*ῥίμφ' ἔφερον ἅρμα στείβοντες νέκυας*) *αἵματι δ' ἄξων ' νέρθεν ἅπας πε-κτο καὶ ἄντυγες (ἃς ἀφ' ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον)* = *Y* 500 (see Edwards, Iliad ad l. and *Y* 503 in 1 b α) 2 subj./obj. spattered matter brains (cf. 1 a): *Λ* 98 *διὰ πρὸ ' αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ' ὀστέον, ἐγκέφαλος δὲ ' ἔνδον ἅπας πε-κτο* = *M* 186 = *Y* 400 (skull and brain shattered: *ἅπας*, cf. *P* 295–8; Friedrich, Verwundung 46 f.) 'groats': h. Merc. 554 (3 winged virgins) *κατὰ δὲ κρατὸς πε-γμέναι ἄλφιτα λευκά*, that *π.* descr. sec. result (see introd.) supports the explan. 'bees and pollen' (cf. Larson, GRBS 36, 1995, 341 ff.; Càssola ad l., uncert. Radt s.v. *ἄλφιτα* B 1 d); see *παλύνω*

D vulg. *H* 171, *ι* 331: v. *πάλλω* W. Beck

πάλη [1[i], 1°] **E** nom. act., parallel to *παλαίω* **B** *wrestling* as form of competitive sport *Ψ* 635 (*πὺξ μὲν ἐνίκησα* [Nestor] *Κλυτομήδεα*) *Ἀγκαῖον δὲ -η ϑ* 206 (Od. to Phaeacians: „*ὅτινα κραδίη κελεύει, δεῦρ' ἄγε πειρηθήτω*) *ἢ πὺξ ἠὲ -η ἢ καὶ ποσίν*". – W d f l d.: *παλαισμοσύνη* J. N. O'Sullivan

παλίλλογ(ος) [1[i]] hapax **Σχ** sch. D *A* 126: *παλισύλλεκτα ... εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν συναγαγεῖν*

B (s. Risch § 74b. 77b:) *zurückgesammelt,* zum VG s.v. *πάλιν* (B Vorbem., 3. 4; s.a. B 6 > temp. 'wieder'), HG zu *λέγω* 'sammeln' (s.d. Vorbem. zu B u. B II; vgl. *παλινάγρετος*; dagg. nachep. *παλιλλογέω/ία* zu *λέγω* 'erzählen'); dir. R. *A* 126 (Ach. zu Ag.:) „*οὐδὲ ξυνήϊα κείμενα πολλά* ' (Beute ist verteilt) ... ' *λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε -α ταῦτ'* ⌊*ἐπαγείρειν*⌋", 'prolept.', metr. Erw. von *πάλιν* ⌊ ⌋ (vgl. vorher *ξυνήϊα* an gleicher Versst.): *es gehört sich nicht, daß die Männer die verteilte Beute wieder (= zurückgesammelt) heranbringen (= heransammeln,* s. I Sp. 57, 57), zur Konstr. (A.c.I.) s. *ἔοικα* (B I 3. II 1), dazu Schwyzer II 377, Ameis-H. z.St., Übers. Schadewaldt; dagg. ⌊ ⌋ + dopp. Akk. *die Beute wieder zurückzufordern von den Kriegern* lt. Leaf z.St., Übers. Hampe; aber ⌊ ⌋ kein Verb des Wegnehmens, s.d. u. vgl. z.B. (*ν* 14) *ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον* H.-W. Nordheider

παλιμπετές [1[i], 1°] **E** zu *πέτομαι*, nicht *πίπτω*; vgl. *ὑψι-, ὠκυπέτης* u. s. Chantraine, in: Mélanges Benveniste, Paris 1975, 81; Schmitt, Dichtersprache 233 + A. 1367; anders Risch § 31g u. Schol. **Σχ** sch. D *Π* 395: *-ές· εἰς τὰ ὀπίσω πεπτωκότας*

B *(flugs) zurück, um-,* adv. bei trans. u. intrans. Beweggs. verb, metr. Erw. von *πάλιν* (s.d.) zur Verwendg. vor buk. Dih.; später auch *-ής*; 1[i] + *ἄψ* (s. I Sp. 1782, 4 ff.), 1° dir. R. *Π* 395 (Patr. *φάλαγγας*) *ἄψ ἐπὶ νῆας ἔεργε -ές, οὐδὲ πόληος* ' *εἴα ἱεμένους ἐπιβαινέμεν* (*κτεῖνε μεταΐσσων*) *ε* 27 (Zeus zu Ath.: „*ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς γαῖαν ἵκηται* (sc. Tel.), ' *μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ -ὲς ἀπονέωνται*", zur Längg. von *ἀπ.* s. Odyssey z. St. H. W. Nordheider

παλιμπλαγχθείς [1[i], 1°] **Σχ** sch. D *A* 59: *εἰς τοὐπίσω πλανηθέντας* **L** [1]Severyns, Le Cycle épique 85 u.ö.; [2]Kullmann, Quellen 195

B (von den Herausgebern teils getrennt [so jetzt West; s. s.vv. *πάλιν* D u. *πλάζω*], teils zus.gerückt [van Thiel]:) *zurückgeschlagen* (sc. vom Ziel in die Gegenrichtg.), s. *πάλιν* u. L[1] (zu Arist.); dagg. *wiederum (zum zweitenmal) abgeschlagen* lt. L[2]; dir. R. *A* 59 (Ach. zu Ag.:) „*Ἀτρεΐδη, νῦν ἄμμε -θέντας* (Arist., vulg., *πάλιν πλ.* v.l.) ⌊*ὀΐω* ' *ἄψ ἀπονοστήσειν*⌋, *εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν*", lt. L[2] *wiederum,* sc. wie schon einmal bei der (von den 'Neoteroi' geschilderten) Teuthran. Expedition, die demnach altes Sagengut wäre (abgelehnt von Arist.; s. L[1] u. Kirk in Iliad z.St.) *ν* 5 (Alkin. zu Od.: „*ἐπεὶ ἵκευ*) *τῶ σ' οὔ τι -θέντα* (*πάλιν πλ.* v.l.) *γ'* ⌊ ⌋ *εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας*", s. Odyssey z.St. u. vgl. *κ* 48 ff.; lautl. vgl. noch *πολύπλαγκτος* H. W. Nordheider

πάλιν [39[i], 18°, 4[H], 3[h]] **E** Adv.; wohl urspr. Akk. des Inh. von **πάλις* (sc. *-ιν ἰέναι* usw.) 'Drehung, Wendung' (< **k*ʷ*ʃ*[*h*]*i-* zu *πέλομαι*), s. L[2]; Beekes, in: Laryngaltheorie 75; dagg. einschränkend L[3] 11; vgl. ferner Mayrhofer, EWAia II 144. – Abl.: *ἔμπαλιν, παλίλλογος, -μπετές, -μπλαγχθείς, -νάγρετος, -νορσος, -ντιτος, -ντονος, -ρρόϑιος, -σκιος, -ωξις*

F 64 Stellen **M** 1 ⅛[⏑⏑] *ἄψ π. εἶσ'* *Σ* 280 ⅛[⏑⏑] *π. αὖτις* (*ἔβαν* o.a. Verb) *B* 276, *E* 257, *Ψ* 229, *ο* 431, Hes. P-Oxy. 2509, 11 ⅛[⏑⏑] (Verb +) *π. ἐλθεῖν*[+] / *ἔτραπε*[+] / Verb / Nomen *I* 408, *τ* 533 / *Y* 439, *Φ* 468 / *A* 380, *Λ* 326, *Ω* 462. 596, *ι* 95 / *K* 356, *Λ* 652 ⅛[⏑⏑] *ἰέναι*[+] / *δόμεναι*[+] / Verb + *π. I* 657, *Π* 87, *ι* 225 / *A* 116, *H* 79 = *X* 342. 259 / *Π* 367, *η* 280, Th. 772; *π. αὖτις ἔβαινον ξ* 356; *π. εἶσιν λ* 149 ⅛[⏑⏑] Verb + *π. αὖτις P* 533 2 [⏑⅛] *ἀλλὰ π. τέτραπται*[+] *Π* 95, h. Merc. 221; Verb + *π. K* 281, h. Merc. 160; *π.* + Verb *Γ* 427, *E* 836, *I* 56 [⏑⅛] *π. ... ἰοῦσ'* h. Cer. 398 [⏑⅛] Ptz. (...) + *π. κίε*[+] *O* 149, *Φ* 504, *Ψ* 257 ≅ *Ω* 801, *π* 177, *ψ* 295; ⌊*οἰκόνδε*⌋ *π. κίον ν* 125; Ptz. + *π.* ⌊ ⌋ *βεβήκει α* 360 = *φ* 354, *ψ* 292; *π.* ⌊ ⌋ *νέοντο*[+] *Z* 189, *ζ* 110, Op. 673; Ptz. + *π. δεῦρ' ἀπονέεσθαι π* 467; (Ptz. +) *π. τρέπε*[+] *Θ* 432 = *Σ* 138[im.] = *Φ* 415[im.] = *N* 3[ex.], *Θ* 399; Ptz. / sonst. Verb + *π.* (+ Verb) *Δ* 214. 357 = *ν* 254[ex.], *Φ* 593, *π* 456, Th. 181; *π.* + Verb *η* 143 – *K* 281 Längg. der Endsilbe

Σχ sch. D *A* 59 u.ö.: ⌊*εἰς τοὐπίσω*⌋ (vgl. *K* 356: *ὡς κελεύσαντος τοῦ Ἕκτορος* ⌊ ⌋ *αὐτὸν ἀποστρέψαι. ἀποστρέψοντας γὰρ ὀπίσω καλέσοντας, Λ* 652: *π. ἄγγελος·* ⌊ ⌋ *ἄγγελος*; anderers. *A* 60: *ἄψ· πάλιν.* ⌊ ⌋), *Δ* 357: *π. δ' ὅ γε λάζετο μῦϑον· ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ ἐναντίον ἔτρεψε τὸν λόγον*, od.: *ἔμπαλιν. ἐκ δευτέρου, I* 56: *οὐδὲ π. ἐρέει· οὐδὲ τὰ ἐναντία σοι ἐρεῖ* (vgl. sch. min. P. Berlin 11634 z.St.: *πάλιν ἐρέει· ἐναντ[ίως]*), *Y* 439: *Ἀχιλῆος π.· ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος Ἀχιλλέως, ὅ ἐστι τὸ ἐναντίον*

L [1]Cl. Malicki, De *π.* particula, Diss. Greifswald 1907; [2]Solmsen, Beitr. 157 A. 2; [3]Dihle, Gl. 63, 1985, 7 ff. (*παλίωξις*); zu Σχ (Arist.) u. spez. *παλιμπλαγχθείς* (s.d. u. D): [4]Severyns, Le Cycle épique 85 u.ö.

B *um(gewendet), zurück (in die andere Richtg.),* geht auf „den Drehpunkt zwischen zwei Richtungen" (s. E u. s.vv. *αὖτις, ἄψ* [bes. I Sp. 1782, 4 ff.] zur Abgr.), meist (1. 2. 3.) bei Verben der Bewegg. (wobei *π.* den [schon im Verb enthaltenen] Aspekt der Richtungsänderg. entfaltet [*π. τρέπε*: 'wenden' heißt '*um*wenden'] od. spezifiz. hinzufügt [*ἰέναι π.*]), aber auch (4) des Gebens ('*zurück*erstatten') u. (5) der Rede; Überg. zu temp. 'wieder' (so spätere Bed.) in 6 (s. L[3] 11 f.; *αὖτις* B Vorbem.); *Σ* 138, *Y* 439, *η* 143 (in 1) + gen. sep. – W o r t f.: *ἔμπαλιν*; *αὖ, αὖτις, ἄψ, νόσφιν, (ἐξ)ὀπίσ(σ)ω* (s.dd. zur Abgr.), die alle auch in Kombination m. *π.* auftreten (Stt. s.u. in Vorbem. zu 1. 2. 3. 6), *παρακλιδόν*; anders, z.T. (*Φ* 415[+] in 1) Opp.: *(ἐσ)άντα, ἄντην, (ἐν)αντίος* 'ins Gesicht' (s.dd.) 1 bei Verben der Richtungsänderg. *τρέπω*[+], je 1× *κλίνω, ἄγνυμι, χέω*: *(sich) um-, ab(wenden), Φ* 415 = *N* 3[ex.], *Γ* 427 Obj. *ὅσσε*; *Σ* 138, *Y* 439, *η* 143 + gen. sep.; ⌊h. Merc. 221⌋ (vgl. *N* 3 + *νόσφιν*) m. Zielangabe; *Π* 95, *Θ* 399, ⌊ ⌋ dir. R. 1a bei intrans. Verb *Φ* 468 (Ap. zu Pos.: „*παυώμεσϑα μάχης*") ⌊*ὡς ἄρα φωνήσας*⌋ *π. ἐτράπετ'· αἴδετο γάρ ῥα* (472 „*φεύγεις*") *Σ* 138 ⌊ ⌋*α π. τράπεϑ' υἷος ἑοῖο, ' καὶ στρεφϑεῖσ'* *Π* 95 (Ach. zu Patr.:) „*ἀλλὰ π. τροπάσϑαι* (*παλιντρ.* v.l.), *ἐπὴν φάος ἐν νήεσσι ' ϑήῃς, τοὺς δὲ ἐᾶν*" *kehr um* (vgl. 87 *ἰέναι π.*) h. Merc. 221 („*ἴχνια βοῶν*) *ἀλλὰ π. τέτραπται ἐς ἀσφοδελὸν λειμῶνα*" 1b trans. *Θ* 399 (Zeus:) „*βάσκ' ἴϑι, Ἶρι ταχεῖα, π. τρέπε μηδ' ἔα ἄντην ' ἔρχεσϑ'*" 432 ⌊ ⌋*α π. τρέπε* (Hera) ... *ἵππους Y* 439 *τό γ'* (Hektors Lanze) *Ἀϑήνη ' πνοιῇ Ἀχιλλῆος π. ἔτραπε* (*τὸ δ' ἄψ ἵκεϑ' Ἕκτορα*) (Opp. *ἀντίος* B 1c, wo weiteres:) *Φ* 415 ⌊ ⌋*α* ⌊*π. τρέπεν ὄσσε φαεινώ*⌋ (Ath., sc. weg von Ares), vgl. *ἔμπαλιν* (s.d.) *δεδορκώς* (Sc. 145) *N* 3 *αὐτὸς δὲ* (Zeus) ⌊ ⌋ ' *νόσφιν ἐφ'* ... *Θρῃκῶν καϑορώμενος αἶαν* (*ἐς Τροίην δ' οὐ πάμπαν ἔτι τρέπεν ὄσσε φ.*), vgl. *ἄψ* (s.d. B 1a) *ὁρόων* (*Γ* 325) *Γ* 427 (*ἔνϑα κάϑιζ' Ἑλένη*) *ὄσσε π. κλίνασα, πόσιν δ' ἠνίπαπε μύϑῳ*, sah Paris nicht an (Zeichen von Unmut), vgl. *ὄσσε παρακλιδὸν ἔτραπεν ἄλλῃ* (h. Ven. 182) 1c bes. *Δ* 214 *ἐκ*

ζωστῆρος ... ἕλκεν ὀϊστόν· ' *τοῦ δ' ἐξελκομένοιο π. ἄγεν ὀξέες ὄγκοι brachen rückwärts ab* (Ameis-H. z.St.) *η* 143 (Od. vor Arete) *καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο π. χύτο θέσφατος ἀήρ floß von ihm* (Sep.) *zurück* (14 *ἀμφὶ δ' Ἀθήνη πολλὴν ἠέρα χεῦε*) 4 **2** bei intrans. Bewegungsverben 'gehen' u.ä.: *um(kehren), zurück(gehen, -kommen* nach verrichteter Arbeit od. unverrichteter Dinge); *P* 533, *Ψ* 229, *ξ* 356, *o* 431, Hes. POxy. 2509,11 *π. αὖτις*; Th. 772 *αὖτις ... π.*; *Σ* 280, *ν* 125 *ἄψ / αὖ π.*; *λ* 149 *π. ὀπίσσω*; *A* 380, *Z* 189, *I* 408, *K* 281, *Λ* 652, *Π* 87, *Σ* 280, *Ω* 462, *λ* 149, *o* 431, *π* 467, h. Cer. 398, h. Merc. 160 (u. Apologe) dir. R.; s. noch *ι* 95 ([s.u. 5] *ἀπὸ κοινοῦ* zu *ἀπαγγεῖλαι* u. *νέεσθαι*) **2a** abs. (*P* 533 *π. αὖτις*) *Π* 87 (Ach. zu Patr.:) 12 *„ἐκ νηῶν ἐλάσας* (sc. die Tr.) *ἴέναι π."* (vgl. 95 *π. τροπάσθαι*) = *ι* 225[med.] (sc. aus der Kyklopenhöhle) *Ω* 462 (Hermes zu Priam.:) *„ἐγὼ π. εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλῆος* ' *ὀφθαλμοὺς εἴσειμι"* *A* 380 (*„κακῶς ἀφίει*, Ag. den Chryses) *χωόμενος δ'* 16 *ὁ γέρων π. ᾤχετο"* *O* 149 *ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσα π. κίε πότνια Ἥρη,* ' *ἕζετο δ' εἰνὶ θρόνῳ* ≅ *π* 177[im.] (*ὣς ἔρξασα*, Ath.) *Φ* 504 *ἡ μὲν* (Leto) *τόξα λαβοῦσα π. κίε θυγατέρος ἧς* (Gen. zu *τόξα*) *ψ* 295 *ἐς θάλαμον δ' ἀγαγοῦσα π. κίεν* 20 (Euryn.) *Ψ* 257 *χεύαντες δὲ τὸ σῆμα π. κίον* ≅ *Ω* 801 *I* 408 (Ach.:) *„ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ π. ἐλθεῖν οὔτε λεϊστὴ* ' *οὔθ' ἑλετή"* *wieder-, zurückzukommen* h. Merc. 160 (Maia zu Hermes:) *„ἔρρε π.* (*μεγάλην μέριμναν*") *hau ab (zurückweichen:)* 24 *P* 533 *τοὺς ὑποταρβήσαντες ἐχώρησαν π. αὖτις* (Tr.) *Π* 367 *ὣς τῶν ἐκ νηῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,* ' *οὐδὲ κατὰ μοῖραν πέραον π. η* 280 *ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου,* ' ... ' *ἀλλ' ἀναχασσάμενος νῆχον π., ἕως* 28 *ἐπῆλθον* ' *ἐς ποταμόν* (vom *Gegenangriff*, vgl. *παλίωξις*:) *Λ* 326 *ὣς ὅλεκον Τρῶας π. ὀρμένω* ([*παλινορμ.* Arist., vulg.] während die übrigen Gr. flohen) **2b** m. Zielangabe (*οἶκόνδε* [*νέεσθαι*] u.a.; *ξ* 356 u. ff. *π. αὖτις*, *ν* 125 *αὖτ' ... π.*, 32 *λ* 149 *π. ὀπίσσω*, *Σ* 280 *ἄψ π.*) *I* 657 *σπείσαντες παρὰ νῆας ἴσαν π. K* 281 (Od. betet:) *„δὸς δὲ π. ἐπὶ νῆας εὔκλειας ἀφικέσθαι"*, m. Längg. der Endsilbe *Σ* 280 *„ἄψ π. εἶσ' ἐπὶ νῆας* (Ach.)" *Ω* 596 *ἐς κλισίην π. ἧϊε δῖος Ἀχιλλεύς* *Λ* 652 *„νῦν δὲ ἔπος ἐρέων π. ἄγγελος εἰμ' Ἀχιλῆϊ", π. ἄγγ. εἰμ'* + Dat. (vgl. *B* 786) *λ* 149 *„ᾧ δέ* (*νεκύων*) *κ' ἐπιφθονέοις* (sc. vom Blut zu trinken), *ὁ δέ τοι π. εἶσιν ὀπίσσω"* h. Cer. 398 (Dem. zu Perseph.:) *„εἰ δέ, πτᾶσα π.* 40 *<σύ γ'>* (cod. M, corr. Allen; *εἰ δ' ἐπάσω, π. αὖτις* Càssola) *ἰοῦσ' ὑπ[ὸ κεύθεσι γαίης]* ' *οἰκήσεις ὡρέων τρίτατον μέρ[ος"* (*π. αὖτις*:) *ξ* 356 *τοὶ μὲν* (Phöniker) *π. αὖτις ἔβαινον* ' *νηὸς ἔπι o* 431 *„ἦ ῥά κε νῦν π. αὖτις ἅμ' ἡμῖν* 44 *οἴκαδ' ἕποιο"* Hes. POxy. 2509,11 *„ἐς χῶρον π. αὖτις ἐλεύσονται"* (Aktāons Hunde) *Ψ* 229 *οἱ δ' ἄνεμοι π. αὖτις ἔβαν* ⌞*οἴκόνδε νέεσθαι*⌟ ' *Θρῄκιον κατὰ πόντον ν* 125 *αὐτοὶ δ'* (Phāaken) *αὖτ' οἴκόνδε π. κίον* (ähnl. ohne *αὖτις*:) *Z* 189 48 *„εἶσε λόχον· τοὶ δ' οὔ τι π. οἴκόνδε νέοντο"* *ζ* 110 *ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε π.* ⌞ ⌟ (Naus.) Op. 673 *σπεύδειν δ' ὅττι τάχιστα π.* ⌞ ⌟ ' *μηδὲ μένειν π* 467 (Eum.:) *„ἀγγελίην εἰπόντα π. δεῦρ' ἀπονέεσθαι"* *α* 360 *ἡ μὲν* (Pen.) *θαμβήσασα π. οἰκόνδε βεβήκει* = *φ* 354 = *ψ* 292[ex.] (*γρηῢς μὲν κείουσα*) **2c** m. Angabe 'von wo' (1[H] *αὖτις π.*) *Φ* 593 (*ἔβαλε κνήμην*) *π. δ' ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσε* ' *βλημένου, οὐδ' ἐπέρησε prallte ab (sprang zurück)* *τ* 533 (Pen.: *„γήμασθ' οὔ μ' εἴα* [Tel.] *πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν· νῦν δ'*) *μ' ἀρᾶται π. ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο" zurückzugehen* (sc. ins Vaterhaus) Th. 772 (*ἐς μὲν ἰόντας σαίνει*, Kerberos) *ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ π. ...* ' *ἐσθίει, ὅν κε λάβῃσι πυλέων ἔκτοσθεν* 60 *ἰόντα* **3** sonst bei trans. Bewegungsverben: *zurück(bringen, -ziehen, -werfen)*; *E* 257 *π. αὖτις ἀπ-* + Sep. (dir. R.), Th. 181 *π. ἐξοπίσω E* 257 (Diom.:) *„τούτω δ' οὐ π. αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι* ' *ἄμφω ἀφ' ἡμείων"* (vgl. *B* 276 in 6) 836 64 *Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε* (Ath.), ' *χειρὶ π. ἐρύσασ' nach hinten zurückziehen* (*ἀπόρουσεν, ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε*) Th. 181 (*ἀπὸ μήδεα πατρὸς*) *ἤμησε* (Kronos), *π. δ' ἔρριψε φέρεσθαι* ' *ἐξοπίσω*, s. West z.St. **4** bei *διδόναι*: (Gefangene, Leichnam) *zurück(erstatten)*, dir. R., 3× + Zielangabe *A* 116 (Ag.:) *„ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω* ⌞*δόμεναι π.*⌟ *εἰ τό γ' ἄμεινον* (sc. die Chryseis)" *H* 79 (Hektor vor Zweikampf: *„εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ) σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν* ⌞ ⌟" (entspr. 84 *νέκυν ἐπὶ νῆας ἀποδώσω*) = *X* 342 *X* 259 *„νεκρὸν Ἀχαιοῖσιν δώσω π."* **5** bei Ausdr. für 'sprechen' u.ä., *I* 56 dir. R. *Δ* 357 (*τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη*, sc. Ag. den zornigen Od.) ⌞*π. δ' ὅ γε λάζετο μῦθον*⌟ ' ... ' *„οὔτε σε νεικείω* (*οἶδα γάρ ..., ἀρεσσόμεθ', θεοὶ μεταμώνια θεῖεν"*, dagg. 336 ff. *νείκεσσεν*) *ergriff (lenkte) das Wort in die Gegenrichtg.*, (vgl. *ἡνία λ.*), d.h. vom Tadel zum Lob (s. noch II Sp. 1615,39 ff. m. Lit.: *hielt zurück, unterdrückte*, d.h. verstellte sich, was besser zur nächsten Stelle paßt) Formel passender (s. Ramersdorfer, Iterata 61 ff.): *ν* 254 *μιν ... προσηύδα* (Od. die Ath.) ·' *οὐδ' ὅ γ' ἀληθέα εἶπε,* ⌞ ⌟ ' *αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν schluckte* die noch nicht ausgesprochenen Worte *hinunter* (s. Ameis-H. z.St.) *I* 56 (Nestor zu Diom.: *„βουλῇ*) *ἔπλευ ἄριστος.* ' *οὔ τίς τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ...* ' *οὐδὲ π. ἐρέει" wird nicht widersprechen* (~ *umgekehrt, im Gegensinne;* s. L[3] 11 f.), dagg. *A* 230 *σέθεν ἀντίον* (s.d. B 2 g) *εἴπῃ* 'dir ins Gesicht' *K* 356 (*ἔλπετο*, Dolon) *ἀποστρέψοντας ἑταίρους* ' *ἐκ Τρώων ἴέναι π. Ἕκτορος ὀτρύναντος da Hektor ihn zurückbeordre* (*π.* + *ὀτρ.*, s. Ameis-H. z.St.) *ι* 95 (*ὅς τις λωτοῖο φάγοι*) *οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι π. ἤθελεν οὐδὲ νέεσθαι Nachricht in die Heimat zurücksenden u. zurückkehren* **6** Übergang zu *wieder, noch einmal* (s. L[3] 11), *B* 276 *π. αὖτις*, dir. R. *B* 276 *„ἔσχ' ἀγοράων* (Od. den Thers.). ' *οὔ θήν μιν π. αὖτις ἀνήσει θυμὸς* (*νεικείειν βασιλῆας"*), eigtl. *um-, in die Gegenrichtg.: wird ihn nicht wieder dahin zurücktreiben* (vgl. *E* 257 [in 3] u. s. Ameis-H. z.St.) *π* 456 *π. ποίησε γέροντα* (Ath. den Od.), machte die Verjüngung (s. 173 ff.) *rückgängig*, stellte die Vergreisung (s. *ν* 429 ff.) *wieder* her; s. I Sp. 1610,13 (s.v. *αὖτις*)

D *A* 219a *A* 59 ≅ *ν* 5[ex.] *π. πλαγχθέντα(ς)*, s. s.v. *παλιμπλαγχθ(εἰς)*; zu *Λ* 326 (in B 2 a) s.a. *παλινόρμεν(ος)*

H. W. Nordheider

παλινάγρετος [1[i], 1[H]] **E** zweiendig (*-ος* f.); **HG** zu *ἀγρεῖν* (Suppletivform von *αἱρεῖν*); vgl. *αὐτάγρετος* (s.d.) u. später *αὐθαίρετος*, u. s. Buttmann, Lexil. I 130 f.; Bechtel, Lexil. 8 f.

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 u. POxy 3238 zu *A* 526: ⌞*παλίλλημπτον*⌟, sch. min. P. Mil. Vogl. 120 zu *A* 526: *σύλλε[κτον, παλίλημ]πτον*, sch. D *A* 526: *-ον· παλισύλλεκτον. εἰς τοὐπίσω ληπτόν. ἐξ οὗ ψευδές. ἢ μεταμελητόν*

B *zurücknehmbar (revidierbar, ungeschehen zu machen)*, nur verneint, 1[i] vor buk. Dih., vgl. *παλίλλογος*; dir. R. *A* 526 (Zeus zu Thetis: *„κατανεύσομαι) μέγιστον* ' *τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν -ον οὐδ' ἀπατηλὸν* ' *οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τί κεν κεφαλῇ κατανεύσω"*, zur Adj.-reihe s. Fehling, Wiederholungsfiguren 240 Sc. 93 (Her. über Iphikles:) *„μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω* ' *ἣν ἄτην ὀχέων· ἡ δ' οὐ -ός ἐστιν"*, anders (*I* 408 f.) *ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστὴ* ' *οὔ θ' ἑλετή zurückholbar*, (*Δ* 357[+]) *πάλιν* (s.d. B 5) *λάζετο μῦθον*

H. W. Nordheider

παλινορμένω La. (Arist., vulg.) *Λ* 326 *ὣς ὅλεκον Τρῶας -ω* (*πάλιν ὁρμ.* / *ὁρμ.* v.l.), s. s.vv. *ὄρνυμι* B I 2 aαee, *πάλιν* B 2 a; s. noch Zus. schreibg. in sch. z.St.: *ὅτι ἀντὶ τοῦ ὄπισθεν ὁρμῶντες, ὡς παλιμπλαγχθέντας* (s.d. u. s.vv. *πάλιν* D u. *πλάζω*)

H. W. Nordheider

παλίνορσος [1[i]] E HG = att. *ὄρρος* zu **ὄρσος*, also *ärschlings* (s. *ἄψορρος* E m. Lit. u. *ὀρσοθύρη*; vgl. *παλίνορρον* Ar.); anders (zu *ὄρνυμι*, vgl. *πάλιν ὁρμένω* [*παλινορμ.*] *Λ* 326): Schol., Chantraine, Form. 434 u.a., wobei aber *-σ-* schwierig; vgl. noch Abl. s.v. *πάλιν* E

Σχ sch. D *Γ* 33: *-ος· εἰς τοὐπίσω ληπτός. εἰς τοὐπίσω ὁρμήσας*

B *rückwärts (zurückfahrend)*, im Gl. *Γ* 33 (*εἰς ἔθνος ἐχάζετο*, Paris vor Men.) *ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν -ος ἀπέστη* (*ἄψ δ' ἀνεχώρησεν, καθ' ὅμιλον ἔδυ*) *(erschrocken) zurückfährt* (sc. indem er die Schlange im Auge behält)

H. W. Nordheider

παλίντιτ(ος) [2°] (HG zu *τίνω*:) eigtl. *zurückerstattet, payé en retour* (vgl. *πάλιν* B 4), attr. zu *ἔργα* (s.d. B 1 h) *γενέσθαι* (s.d. B Vorbem., 1 e γ): svw. *τίσις (Wieder)vergeltung*, vgl. *ἄντιτα ἔργα* (*Ω* 213, *ρ* 51 = 60), dir. R. *α* 379 (Tel. zu den Freiern: „*βίοτον νήποινον ὀλέσθαι*) *αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι -α ἔργα γενέσθαι·* ' *νήποινοί κεν ... ὄλοισθε*" (Opp. *νήπ.*) = *β* 144

H. W. Nordheider

παλίντον(ος) [3[i], 2°, 1[h]] M [⏑⏑⏑⏑] *-ον ἠδὲ φαρέτρη/ην φ* 11 / *O* 443 ≅ *φ* 59; *-α τόξα Θ* 226, h. 27,16; *τόξα -α K* 459

Σχ sch. D *Θ* 266: *-α·* ⟨*εἰς τοὐπίσω*⟩ *τεινόμενα*, *K* 459, *O* 443: ⟨ ⟩ *ἑλκόμενα/ον* L [1]Friedreich, Realien 360; [2]Germain, Odyssée 40; [3]Laser, Arch. Hom. T 68 m. Lit.; [4]Odissea vol. 6, p. XV sqq.; vgl. [5]Odyssey vol. 3, p. 137 sqq.

B (zu *τείνω*:) Epith. des Bogens (*τόξον*), vor buk. Dih.: eigtl. *zurück-, entgegengespannt*, eher gener. Epith. von der Elastizität, federnden Spannung: *flessibile* (L[4] p. XVII), vgl. *zurückschnellend* (Schadewaldt), als spez. von der Bauart des ('skyth.') Reflexbogens (dazu Abb. bei L[3], L[4,5]; s. noch Disk. s.v. *γωρυτός*); vgl. Heraclit. fr. 51 D. *-ος* (v.l. *-τροπος*) *ἁρμονίη gegenstrebige Fügung*. — Wortf.: (dreis.) *ἀγκύλα, καμπύλα*, (viers.) *εὐκαμπέα τόξα*; vom (gespannten) Bogen vor dem Schuß: *Θ* 266 *Τεῦκρος ... -α τόξα τιταίνων O* 443 (ders.) *τόξον ἔχων ἐν χειρὶ -ον* ⟨*ἠδὲ φαρέτρη*⟩*ν* (*βέλεα ἐφίει*) vom Bogen in Ruhestellg.: *φ* 11 *ἔνθα δὲ τόξον κεῖτο -ον* ⟨ ⟩ (sc. des Od., *δῶρα* von Iphitos), dagg. 54 *αὐτῷ γωρυτῷ* (s. L[4]) 59 (*βῆ*, Pen.) *τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ -ον* ⟨ ⟩*ν* (≅ *O* 443, s.o.) *K* 459 (*ἕλοντο*, sc. dem toten Dolon) *τόξα -α καὶ δόρυ μακρόν* h. 27,16 *ἔνθα κατακρεμάσασα* (Art.) *-α τόξα καὶ ἰούς*

H. W. Nordheider

παλιρρόθι(ος) [2°] (zum HG s. Forssman, in: Lautgesch. u. Etym. 181 u. s.v. *ῥόθιος, ῥόθος*:) *zurückbrandend, -rauschend*, zu *κῦμα*; von der (nach dem Aufprall auf die Felsküste) *zurückströmenden* Brandungswoge: *ε* 430 (*μιν κῦμα φέρε ἐπ' ἀκτήν, λάβε* [Od.] *πέτρης*) *εἴως μέγα κῦμα παρῆλθε.* ' *καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε, -ον δέ μιν αὖτις* ' *πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ* von der (durch Polyphems Steinwurf verursachten) Welle, die Od.' Schiff zum Ufer *zurück*trägt: *ι* 485 *ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·* ' *τὴν δ'* (sc. *νῆα*) *ἄψ* (Arist., *αἶψ'* codd., v. Odyssey ad l.) *ἤπειρόνδε -ον φέρε κῦμα,* ' *πλημυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι* (496 *αὖτις ἐς ἤπειρον*)

H. W. Nordheider

παλίσκιος [2[h]] L Dürbeck, Farbenbez. 159; Ciani, AIV 128, 1970, 346 f. 393

B (m. nom. [zu *σκιά*] od. verb. [zu *σκιάω*; vgl. andere *πάλιν*-Kompos.] empfundenem HG, s. allg. Risch §77b; dabei Bzhg. zum VG *πάλιν* 'um, zurück' schwierig:) Epith. von Maias Grotte als Ort heimlicher Liebe: *m. nach hinten fallendem (tiefem) Schatten* bzw. *rückbeschattet* (weil der Schatten eines Gegenstandes *zurück*, d.h. zur der Lichtquelle entgegengesetzten Seite, fällt: so daß die Höhle, von draußen aus dem Tageslicht [u. von drinnen gg. das Gegenlicht] gesehen, tief verschattet erscheint? s. noch Zumbach, Neuerungen 25); vor buk. Dih. wie *βαθύσκιος* (s.d. m. Parall. *σκιόεις, ἠερόεις* sowie *κατάσκιος/ιάω μ* 436; Wortf. s.v. *ἐρεβεννός*); *παλί(ν)σκιος* auch bei Archil. (fr. 36 W.) u. später h. Merc. 6 *θεῶν ἠλεύαθ'* (Maia) *ὅμιλον* ' *ἄντρον ἔσω ναίουσα -ον* ⟨*ἔνθα Κρονίων*⟩ ' *νύμφῃ ... μισγέσκετο νυκτὸς ἀμολγῷ*⟩ h. 18,6 *θεῶν ἀλέεινεν ὅμιλον* ' *ἄντρῳ ναιετάουσα -ῳ* (*πολυσκίῳ* v.l.) ⟨ ⟩ (vgl. 229[ex.] *εἰς κευθμῶνα βαθύσκιον ἔνθα τε νύμφη*)

H. W. Nordheider

παλίωξις [3[i], 1[H]] E wenn < **παλι-ϝι-*, dann VG *παλι-* singulär ggüber sonstigem *παλιν-*; wenn **παλιϝϝι-* < **παλιν-ϝι*, dann vgl. *αὐερύω*, s.o. II Sp. 725,36

Σχ sch. D *O* 69: *-ιν· τὴν ἐξ ὑποστροφῆς τῶν φευγόντων δίωξιν. ὅταν οἱ πρότερον φεύγοντες ὕστερον πάλιν αὐτοὶ διώκωσι θαρρήσαντες*, *M* 71: *-ις· πάλιν δίωξις. ἡ τῶν διωκόντων φυγή*; weiteres s. L[3] 8 L [1]Porzig, Satzinhalte 14. 191. 198; [2]Solmsen; [3]Dihle (s. *πάλιν* L[2,3])

B *Rückverfolgung, Rückschlag* (den die Tr. erleiden [*O* 601 + gen. obi., die Gr. / Zeus bewirken); erstarrter t.t., bei Hom. in 'unpers.' Vbd. + *γένηται*, (sc. Zeus) *τεύχοιμι, θησέμεναι* (vgl. andere takt. Begr. auf *-σις* bei L[1] 198), viell. urspr. aus der Streitwagentaktik des 2. Jt. (Scheinflucht u. *Umschwenken* zum Gegenangriff, s. L[3] 13); nur [⏑⏑⏑⏑]; *O* 601 + gen. obi., 3[i] + *ἐκ / παρὰ νηῶν*; 2x dir. R.; bei Hom. nur in Prognose, im Sc. personif. (?); in best. Sit. warnend vorgestellt: *M* 71 (Pulyd. warnt:) „*εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι* (Gr.), *-ις δὲ γένηται* ' *ἐκ νηῶν καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν*", zum Satztyp s. *γίγνομαι* (B Vorbem.; 1 e γ) in Vorausschau des Zeus über den künftigen Kriegsverlauf: *O* 69 (Zeus: „*κτενεῖ Ἕκτορα Ἀχ.*) *ἐκ τοῦ δ' ἄν τοι ἔπειτα* ⟨*-ιν παρὰ νηῶν*⟩ ' *αἰὲν ἐγὼ τεύχοιμι διαμπερές, εἰς ὅ κ' Ἀχαιοὶ* ' *Ἴλιον αἰπὺ ἕλοιεν*" *Gegenstoß* > *Wende* im Kriegsverlauf 601 *ἐκ γὰρ δὴ τοῦ ἔμελλε* (Zeus) ⟨ ⟩ ' *θησέμεναι Τρώων, Δαναοῖσι δὲ κῦδος ὀρέξειν* im Sc. als Personif. (?) nb. sek. gebildetem Opp. *Προΐωξις*: Sc. 154 (Abb.) *ἐν δὲ Προΐωξίς τε Παλίωξίς τε τέτυκτο,* ' *ἐν δ' Ὅμαδός τε Φόνος τ' Ἀνδροκτασίη* (*προΐωξις ... ἀνδροκτασίη* edd. nonn.) *τε δεδήει* (s. Russo z. St. u. S. 10), Personif. od. Oberbegr. für kämpfende Männer? (s. L[3] 9)

H. W. Nordheider

πάλλα f. *Ball*, v.l. bei Eust. 1554,31 für *σφαῖρα ζ* 115

Παλλάδιον [4[c]] L [1]F. Chavannes, De Palladii raptu, Diss. Berlin 1891; [2]J.G. Frazer, Ovid. F. iv. 421 (Überblick Mythosvarianten); [3]W.F. Jackson Knight, Many-Minded Homer, London 1973, 81. 100. 106. 139; [4]M. Woronoff, L'enlèvement d'Hélène de Sparte et le rapt du Palladion, Dakar 1973, 21-48 (verbindet P.-Mythos m. Entführg. v. Helena); [5]R.G. Austin, Aeneidos Liber II, Oxford 1964, 83 ff.; [6]Pötscher, Kl. P. 4,431 f.; [7]W. Burkert, Wilder Ursprung, Berlin 1991, 79-81 (P. in Athen); [8]C.A. Faraone, Talismans and Tr. Horses, Oxford 1992; [9]Danek, Epos u. Zitat 90. 108–10

B *Palladion* (nur Prosaref.), tr. Idol der *Παλλάς*; Wirkg. als Amulett zum Schutz der Stadt (s. L[7]). Troia konnte nur dann genommen werden, wenn *P.* aus der Stadt geraubt (⟨Il. Pers. fr. dub.⟩ p. 65 Dav. = D.H. 1,68). *P.* gestohlen von Od. u. Diom. (Il. Parv. ap. Procl. Chr. 23 p. 52 Dav., ⟨ ⟩ p. 65 f. Dav., Il. Parv. fr. 9 p. 56 Dav.). Merkwürdige Var. (wohl röm. Erfindg., s. L[5]) wird Arktinos von D.H. (⟨ ⟩ p. 66 Dav.) zugeschrieben: Kopie geraubt, d. echte *P.* blieb verborgen bis zur Zerstörg.

der Stadt, vgl. *τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ξόανον* (Il. Pers. ap. Procl. Chr. 24 p.62 Dav.) R.J. Allan

παλλακίς [2[i], 1[o]] E viell. nach hebr.-aramäisch *pilleges / pilaqta* (vgl. Burkert, Oriental. Epoche 42 u. West, East 373) od. dies aus dem Gr.; zu *πάλλης* u. der vermuteten urspr. Bed. 'junges Mädchen' s. Slater zu Ar.Byz. fr. 42–45; vgl. *Παλλάς*

L [1]Köstler, Hom. Recht; [2]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 83 f.

B *Konkubine* – Frau, die m. e. Mann in sexueller Vbd. lebt, ohne s. rechtmäßige Frau (od. Nebenfrau) zu sein (vgl. L[1] 53 ff. u. s. *μνηστός*); *I* 449 *m. schönen Haaren* u. offenbar jung, *ξ* 203 gekauft, also unfrei (vgl. L[1] 37) u. zum Gesinde gehörig (hat Kind vom Herrn, das vom V. wie vollbürtiges behandelt wird) *I* 449 (Phönix über seinen V.:) „*ὅς μοι -ίδος περιχώσατο καλλικόμοιο, ' τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν*" 452 „*αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο* (meine M.) *γούνων ' -ίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα. ' τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα*" *ξ* 203 (Lügenerz.: es gab im Haus „*υἷες γνήσιοι ἐξ ἀλόχου*) *ἐμὲ δ' ὀνητὴ τέκε μήτηρ ' -ίς, ἀλλά με ἴσον ἰθαγενέεσσιν ἐτίμα* (Vater)". – Wortf.: s. *ἄκοιτις, γυνή* B 5c, *δούλη* (u. vgl. *ὀπυίω*) M. Schmidt

Παλλάντιον [1[H]] (alte Namensform *-ειον*) Hes. fr. 162 (Prosaref.) Stadt in Arkadien, vom eponymen Heros *Πάλλας* abgeleitet (s.d.), dem S. des Lykaon (des ersten Königs Arkadiens, s. Bd. II Sp. 1718,55 ff.). Zu Etym., Topographie u. Gesch. s. Ernst Meyer, RE XVIII,3 (1949), Sp. 231–4; Kl. P. IV, Sp. 434; Griechenl.-Lex. 505 G. Markwald

Παλλάς [28[i], 26[o], 6[H], 4[h]] E vergleichbar m. *πάλλαξ* m./f. 'Jüngling', *πάλλης/ᾱς* m. 'ds.', *παλλακή/ίς* 'Konkubine'. Mögl. Vbd. m. myk. EN (mask.) *qa-ra₂* = ?*K^walyans* > *Παλλᾶς*, s. L[17. 19], DMic. II 187. Herkunft unklar, mehrere Hypoth. (Lit. u. Disk. bei Frisk; ant. Etym. s. Σχ, Pl. Cra. 407a): 1. idg. Etym. uns., vgl. aw. *pairikā-* 'dämonische, durch Liebeszauber verführerische Frau' (aus dem gr.?) u. air. *airech* 'Konkubine'. Lat. *paelex* 'ds.' mögl. aus gr. dial. **παῖλαξ* < **παλ-γα-ξ* (s. L[5]) od. durch etr. Vermittlg. (L[8], ablehnend L[22]), s.a. L[20]. Vbd. m. *πῶλος*, L[2. 4]; 2. aus hebr. *pilleges* (aus *παλλακίς* L[3]); 3. aus wsemit. *ba'lar* 'Herrin' (L[1. 21. 23]), wovon myk. *a-ta-na-po-ti-ni-ja* Lehnübers. (L[18]); 4. Pelasg. L[11. 13. 15]

M 1 [⏑̄] ⌞-*ὰς/δ' Ἀθηναίη(ν)*⌟ *κούρη(ν)* (*αἰγιόχοιο*) Sc. 126, *ν* 190. 252 = 371 = *ω* 547 ≅/ *γ* 42, *ν* 300; ⌞ ⌟ *A* 200, *K* 275, *Λ* 438, *O* 614, *δ* 828, *π* 298, h.11,1, h.28,1. 16 [⏑̄⏑] ...*α/ετο* (Verb) ⌞-*ὰς Ἀθήνη*⌟ *E* 61, *α* 327, *β* 405 = *γ* 29 = *η* 37, *γ* 222, Hes. fr. 33a,22; 43a,71 / *Σ* 311, *α* 125, *θ* 7; ...*ε* (Verb / Adv.) *δὲ* ⌞ ⌟ *E* 856, *Φ* 408 / *Z* 311, *Σ* 217, *τ* 33; ...*ε* (Verb) ⌞ ⌟ *E* 121 = *Ψ* 771 = *γ* 385 = *ζ* 328 ≅ *K* 295, *X* 276, *δ* 289, Op. 76; *ἐγὼ καὶ* ⌞ ⌟ *Y* 314, *Φ* 290; *καὶ* ⌞ ⌟ *A* 400 (v.l. *Φοῖβος Ἀπ.*), *Σ* 516, *Y* 33. 146, *ζ* 233 = *ψ* 160, *χ* 547; *δέ σε/έ* ⌞ ⌟ *X* 270 / *Δ* 541, *K* 245; *δὲ* ⌞ ⌟ *υ* 345; ⌞ ⌟ *Δ* 78, *E* 1. 256. 840, *α* 252, *ο* 1, *ω* 520, Th. 577; *-ὰδ' Ἀθήνην E* 510, Hes. fr. 343,10 2 [⏑̄-] *-άς* h. Cer. 424

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 200: *τ*]*ὴν Ἀθήναν ἀπὸ τοῦ κρα*[*δαί*]*νειν τὸ δόρυ*, sch. D: *A* 200: *-άδα· τὴν Ἀθήνην ἐπιθετικῶς. ἤτοι γε ἀπὸ τοῦ πάλλειν καὶ κραδάνειν τὸ δόρυ (πολεμικὴ γὰρ ἡ θεός). ἢ ὅτι Πάλλαντα ἕνα τῶν Γιγάντων ἀπέκτεινεν. ἢ ἀπὸ τοῦ ἀναπαλθῆναι αὐτὴν ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Διός. ἢ διὰ τὸ παλλομένην τὴν καρδίαν τοῦ Διονύσου προσκομίσαι τῷ Διί, E* 1: *ἐυκίνητος. πολεμική. παρὰ τὸ πάλλεσθαι, ὅ ἐστι κινεῖσθαι. ἢ παρὰ τὰς αἰτίας ἃς εἴπομεν ἐν τῇ α*

L [1]Lewy, Fremdw. 251 f.; [2]Fick, BB 22, 1897, 125 f.; [3]Wiedemann, BB 28, 1904, 26 ff.; [4]Bechtel, Lexil. 268 f.; [5]Walde, IF 39, 1921, 85 ff.; [6]⌞Wilamowitz⌟, SB Berl. 54, 1921, 953 = Kl. Schr. V 2 39; [7]Solmsen–Fraenkel, Idg. Eigennamen 75; [8]Ernout, BSL 30, 1930, 122; [9]⌞ ⌟, GlH I 234–6; [10]Weber, RhM 21, 1933, 216 Anm.; [11]V. Georgiev, Vorgr. Sprachwissenschaft, Sofia 1941, 95; [12]Focke, Saeculum 4, 1953, 405 ff.; [13]Van Windekens, BN 5, 1954, 221 ff.; [14]Gansiniec, Er. 57, 1959, 56 f.; [15]Hester, Lingua 1965, 362; [16]Nilsson, GrR 433; [17]Ruijgh, Études 155. 274; [18]O. Carruba, in: Atti Roma 939–42; [19]C. Survinu, in: Atti Roma 1062 f.; [20]Furnée, Vorgriech. 336; [21]Szemerényi, JHS 94, 1974, 155 A.72; [22]F. Biville, Les emprunts du latin au grec II, Löwen-Paris 1995, 321. 377. 477; [23]West, East 57 A.240

B Beiname der Athena, nur in Dichtg. (vorep. Wendg. L[10]), nie im Kult. Im fgrE immer (außer h. Cer. 424) verbunden m. *Ἀθηναίη / Ἀθήνη* (s.d.), seit Pi. (Ol. 2,26 u.a.) u. Bacchyl. (5,92) auch selbst.; Bed. uns.: 'Herrin' (s. E) od. 'Mädchen' (vgl. *Ἀθήνη παρθένος*), auf letzt. deuten *πάλλαξ* (s. E) u. *παλλάδας*, nach Str. 17,1,46 im ägypt. Thebe von Gr. für *παρθένοι*, Priesterinnen gebraucht. L[14] deutet *Π. Ἀθήνη* als „*La Pucelle* d'Athènes", wobei *Ἀ.* Adj.: sprachl. aber schwierig (vgl. L[7]). *Π.* nach L[9] selbst. hell. Gotth., gleichgesetzt m. kret. Athena; nach L[12] voridg./vorsemit. „indoatlantische" Hierodulengöttin. Uns. ob Bed. von *Π.* zur Zeit d. Dichters noch durchsichtig (L[6] bejahend; Hainsworth, Odyssey zu *ζ* 328 zweifelnd). – Wortf.: vor *Ἀθήνη/ην* am VE *Ἀλαλκομενηΐς, γλαυκῶπις, εὐρυάγυια, μεγάθυμος*

D v.l. *Φ* 403 R.J. Allan

Πάλλας [3[H], 1[h]] I Titan Th. 376 (*-άντα*), S. des *Κρεῖος* u. der *Εὐρυβίη* ⌞(s. die Artt.)⌟ 383 (*-αντι*), zeugte, m. *Στύξ* als Gemahlin, *Ζῆλος, Νίκη, Κράτος, Βίη* ⌞ ⌟ h. Merc. 100 (*-αντος*), S. des *Μεγαμήδης* (s. Bd. III Sp. 61,37–51), V. der *Σελήνη* (Fick, Vorgr. Ortsnamen 147 f.; A.-H.-S., Càssola z.St.)

II Heros Hes. fr. 162 (Prosaref.), S. des *Λυκάων*, Eponym der arkad. Stadt *Παλλάντιον* ⌞ ⌟ V. Langholf

πάλλω [37[i], 4[o], 2[H], 1[h]] E if rel. to Lat. *pellō*, same root as in *πέλας, πελάζω* (on **pelh₂-* see LIV 423 and also *παλαίω*). – Deriv.: *ἐγχ*⌞*έσπαλος*⌟, *σακ*⌞ ⌟, *κληρ*⌞*οπαλής*⌟, *μεσσ*⌞ ⌟ (v.l.)

F *-ε(ν)* 7, *πάλλ'* 1, *-ομεν* 1, *-ον* 2; *-ειν* 2; *-ων* 5; *πῆλε* 1, *πῆλ'* 1; *πῆλαι* 2; *ἀμπεπαλών* 10; ⌞*-εται*⌟ 1, *ἀνα*⌞ ⌟ 1; *-όμενος* 1, *-ομένων* 1; *-ομένη* 1, *-όμεναι* 1; *-το* 1, ⌞*ἀνέπαλτ*⌟*ο* 1, ⌞ ⌟' 1, *ἔκπαλτ'* 1; *πεπάλασθε* 1, *πεπαλέσθαι* 1

M 1 monosyll. [⏑̄] *πάλλ' Ψ* 353; *πῆλ' Π* 117 [⏑̄⏑] *ἔκπαλτ' Y* 483 2 disyll. **2a** [⏑̄⏑] *-εν* Sc. 321 [⏑̄⏑] *-ε E* 304 = *M* 449 = *Y* 287; *-ον Γ* 316 = *Ψ* 861; *πῆλεν Z* 474; *πῆλαι Π* 142 = *T* 389 [⏑̄×] *-το O* 645 **2b** [⏑̄⏑] *ἀνέπαλτ' Ψ* 694 **2c** [⏑̄-] *-εν X* 320; *-ειν Π* 142 = *T* 389; ⌞*-ων*⌟ *Γ* 19, *E* 495 = *Z* 104 = *Λ* 212 [-⏑̄] *ὣς ἄρ' ἔφαν, -εν δέ Γ* 324, *H* 181 [⏑̄×] ⌞ ⌟ Sc. 451 3 trisyll. **3a** [⏑̄⏑⏑] ⌞*-εται*⌟ *X* 452 [⏑̄⏑⏑] *-ομεν κ* 206, *ἀνα*⌞ ⌟ *Ψ* 692 **3b** [⏑⏑⏑̄] *ἀνέπαλτο Θ* 85 **3c** [⏑⏑⏑̄] *ἦ ῥα, καὶ* ⌞*ἀμπε-ὼν προΐει* ⌜*δολιχόσκιον ἔγχος*⌝/ *δόρυ Γ* 355 = *E* 280 = *H* 244 = *Λ* 349 = *P* 516 = *X* 273 = 289 / *Y* 438; *αἶψα μάλ'* ⌞ ⌟ *ω* 519 = 522 4 quadrisyll. **4a** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ομένων/η O* 191, *X* 461 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενος/αι Ω* 400, h. Cer. 293 **4b** [⏑⏑⏑̄⏑] *πεπάλασθε H* 171 [⏑⏑⏑̄⏑] *πεπαλέσθαι ι* 331

Σχ 1 simplex sch. D *Γ* 19: *κινῶν. σείων, Z* 474: *πῆλε· ἀνέ-ε καὶ ἀνέσεισεν, H* 171 *πεπάλαχθε· κληρώθητε, ὁ γὰρ κλῆρος πάλος, O* 645: *ἐν ἀσπίδος ἄντυγι -το· ἐνήλλατο καὶ ἐνεπλάκει τῷ ἔξωθεν τῆς ἀσπίδος κύκλῳ, Π* 177:

πῆλεν· ἐκραδαίνεν 2 compds. 2a sch. min. P.Berlin inv. 11636 on *E* 280: ⌊ἀμπε-ών⌋· ἀνακραδάνας, sch. D *Γ* 355: ⌊ ⌋· ἀνατείνας. ἀνασείσας, *Θ* 85: ἀνέπαλτο· ἀνεχαιτίσθη. ἀνήλατο, *Ψ* 692: ἀνα-εται· ἀναπηδᾷ 2b *Y* 483: ἔκπαλτο· ἐξεπήδησε

L [1]Geiß, MSS 11, 1957, 62–66 (cf. s.v. ἅλλομαι); [2]Kösling, Jotpräsentien 12 f. 255 ff. 307. 314. 317

B *shake, brandish,* mid. *cast lots, stumble, tremble, jerk* et sim. (close to rhyming ἅλλομαι q.v., on confusion see also L[1]); compds. ἀνα-, ἐκ- (II); aspectual analysis L[2]; movement of unfastened objs., contr. πελεμίζω; dir. sp. *H* 171, *O* 191, *X* 452, *ω* 519; comparison w. flickering light *X* 320, Sc. 321. 451; δεξιτερῇ *X* 320, ἐν χειρί *Π* 117, χερσίν *Z* 474; αὔτως *Π* 117, διαμπερές *H* 171, ἐπικρατέως Sc. 321, ῥέα *E* 304; ἀνὰ στόμα *X* 452 (cf. II 1); κραδίην *X* 461; δείματι h. Cer. 293. – Wd f l d.: δίνεω, ἑλίσσω, κραδάω, νωμάω, πελεμίζω, σείω, τινάσσω, see also ἅλλομαι; w. mid. (5) κραδίη, θυμὸς πατάσσει (*N* 282, *H* 216), ἐκθρώσκει (*K* 93) I simplex 1 objects used for fighting; important subjects / agents 1a arms, *brandish* preliminary to striking / attacking spears (cf. II 1 a): *Π* 117 Αἴας ' πῆλ' αὔτως ἐν χειρὶ κόλον δόρυ, τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ ' αἰχμὴ ... βόμβησε πεσοῦσα (see Janko, Iliad ad l.) 142 bis τὸ (Ach.'s spear) μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν ' -ειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι ... ' Πηλιάδα μελίην (Πηλίου ἐκ κορυφῆς) = *T* 389 *X* 320 (οἶος ἀστὴρ ἕσπερος) ὡς αἰχμῆς ἀπέλαμπ' εὐήκεος, ἣν ἄρ' Ἀχιλλεὺς ' -εν δεξιτερῇ (looking for place to strike Hektor) threatening and focusing attention on oneself exhorting: *E* 495 (Hektor) -ων δ' ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ ' ὀτρύνων μαχέσασθαι = *Z* 104 = *Λ* 212 challenging: *Γ* 19 δοῦρε ... ' -ων (Paris)... προκαλίζετο (μαχέσασθαι) – shield: Sc. 321 σάκος μέγα τε στιβαρόν τε ' ... ' -εν (Her.) ἐπικρατέως· ἐπὶ δ' ... θόρε δίφρου (εἴκελος ἀστεροπῇ), cf. σακέσπαλος gear (shield and spear): 451 (Ares) μέγα ἰάχων, φλογὶ εἴκελα τεύχεα -ων ' καρπαλίμως ἐπόρουσε 1b stones, *swing* before casting (cf. II 1 a) *E* 304 (χερμάδιον λάβε χειρί, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν) ὁ δέ μιν ῥέα -ε (Diom.) καὶ οἶος = *M* 449 (Hektor) = *Y* 287 (Aen.) 2 *to shake* lots (cf. κληροπαλής, κλῆρος B 1) 2a act. *Γ* 316 ⌊κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ⌋ -ον ἑλόντες (Hektor and Od.) = *Ψ* 861 (Teukros and Mer.) *κ* 206 ⌊ ⌋ -ομεν ὦκα· ' ⌊ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος⌋ ... Εὐρυλόχοιο *H* 181 -εν δὲ ... Νέστωρ, ' ⌊ ⌋ κυνέης (Ajax's lot) *Γ* 324 -εν δὲ ... Ἕκτωρ ' ἄψ ὀρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν *Ψ* 353 ἂν δ' ἔβαν ἐς δίφρους, ἐν δὲ κλήρους ἐβάλοντο· ' πάλλ' Ἀχιλεύς, ἐκ δὲ κλῆρος θόρε Νεστορίδαο 2b mid. of participants, *to cast* lots; π. is transmitted text: *O* 191 τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται ... ' ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ ' -ομένων, constr. gen. abs. (Ameis–H.) *Ω* 400 (six other sons) τῶν μέτα -όμενος κλήρῳ λάχον ἐνθάδ' ἕπεσθαι π. is ancient emendation: *H* 171 (πάντες ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι, τοῖς δ' αὖτις μετέειπε) Νέστωρ· ' ⌊κλήρῳ⌋ νῦν πεπάλασθε (Arist., codd. aliq., πεπάλαχθε vulg.) διαμπερὲς ὅς κε λάχῃσιν, text: see Kirk, Iliad ad l. *ι* 331 τοὺς ἄλλους ⌊ ⌋ πεπαλέσθαι (Doederlein, -άσθαι Arist., πεπαλάχθαι vulg.) ἄνωγον, ' ὅς τις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας ' τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ, text: see Heubeck, Odyssey ad l., otherwise e.g. van der Valk, Text. Crit. Od. 144 3 obj. child held by father, *shake* playfully, *dandle* *Z* 474 (Hektor removed his frightening helmet) αὐτὰρ ὅ γ' ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσίν 4 mid. *stumbled, staggered* *O* 645 στρεφθεὶς γὰρ μετόπισθεν ἐν ἀσπίδος ἄντυγι πάλτο (ἅλτο in sch. A), ' τὴν αὐτὸς φορέεσκε ποδηνεκέ' ἔρκος ἀκόντων, see L[1] and s.v. ἅλλομαι D, cf. πελεμίζω B 1 b 5 extended use to describe fear, mid. only, *palpitate, tremble* (see wdfld. in introd. above) *X* 452 (Androm.:) „ἐκυρῆς ὀπὸς ἔκλυον, ἐν δ' ἐμοὶ αὐτῇ ' στήθεσι -εται ἦτορ ἀνὰ στόμα, νέρθε δὲ γοῦνα ' πήγνυται" (cf. II 1 and see ἦτορ B 1) 461 μεγάροιο διέσσυτο μαινάδι ἴση ' -ομένη κραδίην (see κραδίη B 1) h. Cer. 293 παννύχιαι κυδρὴν θεὸν ἱλάσκοντο ' δείματι -όμεναι, see Richardson, Iliad ad l.

II compds. 1 ἀνα- 1a act., preliminary to casting spears *swung up and to and fro* (*poised, balanced to throw*, cf. I 1) *Γ* 355 ἦ ῥα καὶ ⌊ἀμπε-ὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος⌋, ' καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα = *E* 280 = *H* 244 = *Λ* 349 = *P* 516 = *X* 273 = 289 = *Y* 438[im.] (δόρυ) *ω* 519 αἶψα μάλ' ⌊ ⌋ = 522 1b mid., reactions to pain, blow, wound fish *flops up*: *Ψ* 692 ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀνα-λεται ἰχθὺς ' θίν' ἐν φυκιόεντι, μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν boxer *jerked up*: 694 ὡς πληγεὶς ἀνέ-τ' mortally wounded horse *reared up*: *Θ* 85 ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ, ' σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ Cf. π. ἀνὰ στόμα *X* 452 in I 5 above

II 2 ἐκ- marrow *spurted out* *Y* 483 (head severed) μυελὸς αὖτε ' σφονδυλίων ἔκπαλθ', see Edwards, Iliad ad l. (ἐκπ. here only)

D PHamb. 123, 9 ἔπαλτο without context; v.l. *M* 383

W. Beck

Πάλμυς [1[i]] E 'phryg.' od. lyd. = 'König' L v. Kamptz § 38b. 83; O. Haas, Die phryg. Sprachdenkmäler, Sofia 1966 (Acad. Bulgare des Sciences, Linguistique balcanique, 10), 9. 30. 169; ders., AAntHung 18, 1970, 55; +A. Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 39; ⌊Wathelet⌋, Dict. II 798. 1454 f.; ⌊ ⌋ Troyens 27. 31. 35. 72 f. 171. 190; Chantraine, Dict. 854; Scafa, SMEA 31, 1993, 55

B Tr. od., synt. wahrscheinlicher, Bundesgenosse d. Tr. *N* 792 (Alex. u. Hektor gingen ins Kampfgetümmel ἀμφί τε [2 Verse m. 5 PN]) -ύν τ' Ἀσκάνιόν τε Μόρυν θ' υἷ' Ἱπποτίωνος, ' οἵ ῥ' ἐξ Ἀσκανίης (ἦλθον), zum Verstyp (3 PN + Patron./Epith.) vgl. *Γ* 147, *O* 302, *Y* 238; zur synt. Problematik s. s.vv. Ἀσκάνιος, Μόρυς, Ὀρθαῖος V. Langholf

παλύνω [3[i], 4[o]] E disputed, see Chantraine, Dict. s.v. πάλη ('fine meal', 'fine dust', not in EGrE)

Σχ sch. D *K* 7: ἐ-εν· ἐλεύκανεν. ὡς παλὴ καταπασθεῖσα. οὕτως γὰρ ὀξυτόνως καλεῖται τὸ ἐκπασσόμενον λεπτομερέστατον τοῦ ἀλεύρου, *Λ* 640: κατέπασσεν ἐπὶ τῷ κυκεῶνι, *Σ* 560: ἐνέμισγον. ἔμασσον L Bruns+, Arch. Hom. Q 65 f.

B *sprinkle* (1), *besprinkle* (2); pres. stem. exc. *ξ* 429; 6x of sprinkling (something with: *ξ* 429) meal (5x obj. ἄλφιτα; instr. ἀλφίτου ἀκτῇ *ξ* 429), of which 3x in culinary, *κ* 520+ and *ξ* 429 in ritual context; for view that ref. is to preparat. (π. = 'anrühren') of a Brei in *Σ* 560, *ξ* 77 see 1 below and s.v. ἄλφιτα B 1 a. – Wd f l d.: παλάσσω, πάσσω 1 *sprinkle* *Λ* 640 ⌊ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ⌋ (as final ingredient of κυκεών) -ε (λεύκ' ἐπάλυνε, λευκα τανυσσεν vv.ll.) *κ* 520 (ἀμφ' αὐτῷ [sc. βόθρῳ] χοὴν χεῖσθαι) ⌊ ⌋ -ειν ≅ *λ* 28 *Σ* 560 αἱ δὲ γυναῖκες ' δεῖπνον (predic.: 'as a meal') ἐρίθοισιν λεύκ' ⌊ἄλφιτα⌋ πολλὰ -ον (πόλλ' ἐ-ον v.l.), i.e. on meat of slaughtered (see ἱερεύω B introd. and B 2) ox, taking π. in usu. sense, not as ref. to preparat. of a kind of gruel (further L; Edwards in Kirk, Iliad ad l.) *ξ* 77 (πάντα [pork] παρέθηκ' [Eum.] Ὀδυσῆι) ὁ δ' ⌊ ⌋ λευκὰ -εν, i.e. on the meat, see on *Σ* 560 above 2 *besprinkle, cover by sprinkling* *K* 7 (τεύχων [Zeus]) νιφετόν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐ-εν ἀρούρας *ξ* 429 τὰ μὲν (first offerings of meat) ἐν πυρὶ βάλλε (Eum.), παλύνας ἀλφίτου ἀκτῇ (v. om. G; ἀκτήν/ῆς vv.ll.)

J. N. O'Sullivan

παμβότειραν v.l., s. *παμβώτωρ*

παμβώτωρ [1c] hapax *allernährend*, vgl. *βωτιάνειρα* u. *πουλυβότειρα* als Beiw. zu *χθών* Cypr. fr. 1,4 p.35 Dav. *σύνθετο* (Zeus) *κουφίσαι -ώτορα* (*-ότερα*, *-ότειραν* vv.ll.) *γαίαν* (*γαίην*, *γαίης* vv.ll.) *ἀνθρώπων* (sic codd., *κουφίσαι ἀνθρώπων -ώτορα σύνθετο γαῖαν* ci. W. Ribbeck)
M. Schmidt

παμμέλας [3°] L Leumann, Hom. Wört. 101 ff. (104) B *all-black, entirely black*; epith. of sacrificial animals, see West, Odyssey on *γ* 6 *γ* 6 *ἱερὰ ῥέζον,* ' *ταύρους -ανας, ἐνοσίχθονι κ* 525 (*Τειρεσίῃ*) *ὄιν ἱερευσέμεν οἴῳ* ' *-αν'* = *λ* 33 See also *μέλας* B 11
J. N. O'Sullivan

Παμμερόπη nach Paus. 1,38,3 (Prosaref. aus *Πάμφως* [hellenist.?, Maas, RE XVIII 3, 1949, Sp. 352 f.] u. 'Hom.') T. des *Κελεός*, Schwester der *Διογένεια* u. der *Σαισάρα* (s. die Artt.)
V. Langholf

παμμήτειρα [1b] F as if fem. of **παμμήτηρ* (cf. e.g. *δμητήρ/ειρα*; cf. later *παμμήτωρ*) L Kopp, Phys. Weltbild 27 ff.

B *all-mother, mother of all things* h. 30,1 *Γαῖαν -αν ἀείσομαι* See also *μήτηρ* B II 3
J. N. O'Sullivan

Πάμμων [1i] E v. Kamptz § 7a,3. 61b. 66 (gr., Kurzform f. *Πολυπάμων*? f. *Πάμμαχος* o.ä.?); A. Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 38 (nichtgr., Anklang an kilik. u. pisid. PN); +Wathelet, Dict. II 798 f. 1455 u. Troyens 25. 32. 63. 117. 121 B S. des Priam., *Ω* 250im (Priam. schalt ... ' *-ονά τ'* + 2 PNe)
V. Langholf

πάμπαν [20i, 17°, 4H, 2h] M 1 [2⏑] *κε -ν ὄλεσσε* h. Cer. 310 [2⏑] *κεῖνος*+ *δ' οὔ ⌊ποτε -ν⌋ δ* 693, *λ* 528, ⌊ ⌋ *σ* 141; (*δ'*) *οὐ⌊κέτι -ν⌋ I* 462, *N* 701. 761, *π* 375, *μη⌊ ⌋ Y* 376; *οὐδέ τι/ἐμὲ -ν I* 435, *N* 777; *δ' οὐ -ν N* 7, *σ* 346 = *υ* 284; *δὴ -ν T* 342, *Ω* 65, *ξ* 149; *τις -ν ϑ* 552, *υ* 140, Op. 763; *-ν N* 111, *γ* 143. 348, *τ* 369, *ψ* 240, Op. 302. 335 [2⏑] *-ν ὀλέσσει β* 49; *-ν Ξ* 91 [2×] *οὐδέ τι / κε / ὅ γε -ν N* 348, *ω* 245 / 41 / *M* 406; *οὐκ ἔνι -ν Ψ* 104; *μηδέ σε -ν Y* 108, *Φ* 338; *μή ποτε -ν χ* 287; *-ν A* 422, *P* 406, *Σ* 160, *T* 334, Op. 275 2 [-2] *δὴ -ν* h. Ven. 233

Σχ sch. D *A* 422: *παντελῶς* (= sch. min. P. Oxy. 3238 z. St., ebs. sch. D *T* 342). *πάνυ*

L [1]Hoenigswald, Lang. 16, 1940, 185; [2]Leumann, Hom. Wört. 105 f.; [3]Thesleff, Intensification 145 f.; [4]Colaclidès, SO 56, 1981, 8 f.

B *ganz (u. gar), gänzlich, völlig, überhaupt* (nicht), 'prosaischer' als *πάγχυ* (s.d.), nur 14× pos. (wegen Redupl. nicht steigerungsfähig durch *μάλα* im Ggs. zu *πάγχυ*), aber 29× (= 67%) neg. (÷ *-ἔτι* 5i, *π* 375, *ποτε* 4°, *πω ψ* 240, *τι* 2i, *ω* 245), nb. Adj. (4× am Anf. u. neg. *N* 761. 777 [Litotes], *ϑ* 552) u. Verben (vernichten *N* 348, *T* 334, *β* 49, *τ* 369, Op. 763, h. Cer. 310; aufhören m. *A* 422, *ω* 41, Op. 275; sich beherrschen *I* 462, Op. 335, vgl. Archil. fr. 196a,1 W.[2]); formal haupts. Streckform zur Erreichg. des VE bzw. der Zäsur *κ. τρ. τρ.* (vor *ἀ*[*ν- N* 777, *γ* 348, *ϑ* 552, *ξ* 149, *σ* 141] 16× von 26, vor iamb. Wort nur *N* 7, *λ* 528, *σ* 141, Op. 335, kontrast. *πάγχυ*), im Ggs. zu *πάντως* (s.d.) weder am VA (: *πάγχυ*) noch am SA (: Alc. fr. 336 V., Semon. fr. 4 W.); hom. (u. h. Ven. 233) in dir. R. (scherzh. *T* 342, *ϑ* 552; RAnf. *T* 342, *Y* 376, *Ω* 65, *ξ* 149, *χ* 287) außer *σ* 346+, *N* 7. 348 (göttl. Regie). 701*. 761, *M* 406, *P* 406, *Σ* 160*, *ψ* 240* (* vor/nach Gl.) *N* 111 *εἰ δὴ καὶ -ν ἐτήτυμον ⌊αἴτιός, ἐστιν* (Ag.) *auch wirklich voll verantwortlich, „π. zu ⌊ ⌋"* (L[2] 106) bzw. zu *⌊ ⌋ ἐστιν* (L[1] A.4); and. J.-P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée gr. arch. I, Paris 1976, 183 („très réellement") *γ* 348 (Zeus verhüte) *ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο* (Men.) ... *ἐπὶ νῆα κίοιτε* ' *ὥς τέ τευ ἢ παρὰ -ν ἀνείμονος ἠὲ πενιχροῦ υ* 140 *ὅ γ', ὥς τις -ν ὀϊζυρὸς καὶ ἄποτμος,* ' *οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι* (*καθεύδειν*), vgl. *Ω* 255 Op. 302 *λιμὸς γάρ τοι -ν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί* h. Ven. 233 *ἀλλ' ὅτε δὴ -ν στυγερὸν κατὰ γῆρας ἔπειγεν* ' *οὐδέ τι κινῆσαι μελέων δύνατ'* (Tithonos) *ganz u. gar* (Ggs. *πρῶται πολιαί* 228) *ξ* 149 *ἐπεὶ δὴ -ν ἀναίνεαι, οὐδ' ἔτι φῇσθα* ' *κεῖνον ἐλεύσεσθαι, θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος τ* 369 *τοι* (Od.) *οἴῳ -ν ἀφείλετο* (Zeus) *νόστιμον ἦμαρ*, vgl. *ν* 132 f. *T* 334 *ἤδη γὰρ Πηλῆά γ' οἴομαι ἢ κατὰ -ν* ' *τεθνάμεν, ἤ που τυτθὸν ἔτι ζώοντ' ἀκάχησθαι schon überhaupt* 342 *δὴ -ν ἀποίχεαι* (Ath.) *ἀνδρὸς ἑῆος* (Ach.) *A* 422 *μήνι' Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο -ν gänzlich* Op. 275 *δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο -ν*, vgl. V. 264 335 *ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν* (Zeus) *ἀμοιβήν.* ' *ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν -ν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν β* 49 (*κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ*) *ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα* ' *πάγχυ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ ⌊-ν ὀλέσσε⌋ι*, 'Dekl.' zu *Ω* 609, *τ* 81 h. Cer. 310 *καί νύ κε ⌊ ⌋ γένος ... ἀνθρώπων* ' *λιμοῦ ὕπ'* (*εἰ μή*), vgl. *o* 327 ‖ Op. 763 *φήμη δ' οὔ ⌊τις -ν ἀ⌋πόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ* ' *λαοὶ φημίξωσι nulle réputation ne meurt toute entière* (Mazon) *ϑ* 552 (*εἴπ' ὄνομ'*) *οὐ μὲν γάρ ⌊ ⌋νώνυμός ἐστ' völlig namenlos N* 777 *οὐδ' ἐμὲ* (Alex.) *-ν ἀνάλκιδα γείνατο μήτηρ not altogether* (L[3] 146) 761 (*φοίτα διζήμενος*) *τοὺς δ' εὗρ' ⌊οὐκέτι -ν⌋ ἀπήμονας οὐδ' ἀνολέθρους durchaus nicht mehr* (Ameis-H.) 701 *Αἴας δ' ⌊ ⌋ ...* ' *ἵστατ' ἀπ' Αἴαντος ... οὐδ' ἠβαιόν I* 462 *ἔνθ' ἐμοὶ ⌊ ⌋ ἐρητύετ'* (s.d. B 2 a β) *ἐν φρεσὶ θυμὸς* ' *πατρὸς χωομένοιο κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι da brachte ich es (ganz u.) gar nicht mehr über mich*, s. 465. 475 f. u. vgl. *N* 280 (and. II Sp. 1082, 19 f.) *π* 375 *λαοὶ δ' ⌊ ⌋ ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν sind nicht mehr voll auf unserer Seite*, s. *β* 161 ff. 229 ff. *N* 7 (*Ζεὺς πάλιν ⌊τρέπεν ὄσσε⌋*) *ἐς Τροίην δ' οὐ -ν ἔτι ⌊ ⌋ überhaupt nicht mehr σ* 346 *μνηστῆρας δ' οὐ -ν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη* ' *λώβης ἴσχεσθαι* = *υ* 284 *nicht völlig*, vgl. *χ* 236 *N* 348 (*Ζεὺς Τρώεσσι βούλετο νίκην*) *⌊οὐδέ τι -ν⌋* ' *ἤθελε λαὸν ὀλέσθαι Ἀχαιϊκὸν ...* ' *ἀλλὰ Θέτιν κύδαινε καὶ υἱέα nicht gänzlich* (Schadewaldt), vgl. *Φ* 216 *I* 435 *εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσὶ ...* ' *βάλλεαι, ⌊ ⌋ ἀμύνειν νηυσὶ ...* ' *πῦρ ἐθέλεις überhaupt nicht ω* 245 *εὖ τοι κομιδὴ ἔχει, ⌊ ⌋* ' ... ' *οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς keineswegs* 41 *πρόπαν ἦμαρ ἐμαρνάμεθ'· οὐδέ κε -ν* ' *παυσάμεθα πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν Σ* 160 (*ἄλλοτ' ἐπαΐξασκε, ἄλλοτε στάσκε*) *ὀπίσω δ' οὐ χάζετο* (Hektor) *-ν überhaupt nicht M* 406 *χώρησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος· οὐδ' ὅ γε* (Sarp.) *-ν* ' *χάζετ', ἐπεί οἱ θυμὸς ἐ⌊έλπετο⌋ κῦδος ἀρέσθαι nicht völlig P* 406 (*μιν οὔ ποτε ⌊ ⌋ τεθνάμεν*) *ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ⌊ ⌋ -ν* ' *ἐκπέρσειν* (Patr.) *πτολίεθρον ἄνευ ἔθεν* (Ach.) *überh. nicht γ* 143 (Men. *ἀνώγει νόστου μιμνήσκεσθαι*) *οὐδ' Ἀγαμέμνονι -ν ἐήνδανε· βούλετο γάρ ῥα* ' *λαὸν ἐρυκακέειν Ξ* 91 (*σίγα, μή τις*) *ἀκούσῃ* ' *μῦθον, ὃν οὔ κεν ἀνήρ γε διὰ στόμα -ν ἄγοιτο,* ' *ὅς τις* (verständig) *überh. in den Mund nehmen würde Ψ* 104 (*τίς ἐστι καὶ εἰν Ἀΐδαο*) *ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι -ν ψ* 240 (*τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις*) *δειρῆς δ' οὔ πω -ν ἀφίετο* (Pen.) *πήχεε δ* 693 *κεῖνος δ'* (Od.) *οὔ ⌊ποτε -ν⌋ ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει überh. nie λ* 528 *κεῖνον δ'* (Neopt.) *οὔ ⌊ ⌋ ἐγὼν ἴδον* (*ὠχρήσαντα*) *σ* 141 *μή τίς ⌊ ⌋ ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη χ* 287 *φιλοκέρτομε, μή ⌊ ⌋* ' *εἴκων ἀφραδίῃς μέγα εἰπεῖν Y* 108 (*ἰθὺς φέρε χαλκὸν*) *μηδέ σε -ν* ' ... *ἐπέεσσιν ἀποτρεπέτω* + *Φ* 338 *Y* 376 *μηκέτι -ν Ἀχιλλῆϊ προμάχιζε Ω* 65 *Ἥρη, μὴ δὴ -ν ἀποσκύδμαινε θεοῖσιν*

D v.l. *τ* 81

G 6× in *N*; in Wiederholungsfiguren (vgl. *πάγχυ* G) *Ξ* 91/5, *T* 342 f., *β* 48 f., *γ* 141 ff., *ϑ* 552 ff., *ω* 41; in assoz. Zush. m. *ἀνήρ*+ *Ξ* 91, *T* 342, *δ* 693, *σ* 141, Op. 302 *ἐϑέλεις*+ *I* 435 f., *υ* 140 f., (*ἐ*)*έλπετο* *M* 406 f., *N* 7 f., *P* 404 ff., *τεϑνάμεν* *P* 405 f., *T* 334 f., *ϑυμός*+ *I* 462, *M* 406 f., *N* 7 f., *P* 404 ff., *ξ* 149 f., Op. 335, *νόστον*+ *I* 434 f., *γ* 142 f., *νυ* Op. 275, h. Cer. 310, *νῦν* *A* 421 f., *τ* 369, *φρένες*+ *I* 434 f. 462, *Ξ* 91 f., *Ψ* 104, *χαλεπή*(*ν*) Op. 334 f. 762 f. R. Führer

παμποίκιλ(ος) [1ⁱ, 1°, 1ʰ] *ganz bunt*, von handwerkl. Produkten (Beiw. zu *πέπλος* u. *ὅρμος*), vgl. *ποικίλος* B 2 *Z* 289 (Hekabe ging in Kammer) ⌊*ἔνϑ' ἔσαν οἱ πέπλοι -οι*⌋ (-*α* v.l.), *ἔργα γυναικῶν* ' *Σιδονίων* (V. 293 ff.: [davon nahm sie eins als Gabe für Ath.] *ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος*, ' *ἀστὴρ δ' ὣς ἀπέλαμπεν*, vgl. I Sp. 1448, 14 ff.) *o* 105 (Hel. trat zu den Truhen ⌊ ⌋, *οὓς κάμεν αὐτή* (*ἔργα γυναικῶν* v.l.). ' (davon nahm sie eines) ' *ὃς* ... ' ... *ἀπέλαμπεν* (= *Z* 294 f.), wahrsch. Hinw. auf Buntweberei (vgl. Hoekstra, Odyssey z.St. u. s. *ϑρόνα*), nicht Stickerei h. Ven. 89 *ὅρμοι δ' ἀμφ' ἁπαλῇ δειρῇ* (der Aphr.) *περικαλλέες ἦσαν* ' *καλοὶ χρύσειοι -οι· ὡς δὲ σελήνη* ' *στήθεσιν ἀμφ' ἁπαλοῖσιν ἐλάμπετο, ϑαῦμα ἰδέσϑαι*, zur Art der Halskette s. *ὅρμος*. – Wortf.: s. *ποικίλος* M. Schmidt

παμπόλλας Hes. fr. 204, 118 suppl. Rzach *παμπ*]*όλλας* (*καὶ π*]*ολλὰς* Wilam., . . . *π*]*ολλὰς* M.-W.)

πάμπρωτος [4ⁱ, 5°, 1ᵉ] F *-ος* 2ⁱ; adv.: *-ον* 5°, *-α* 2ⁱ, 1ᵉ M only [–⏑̄] *-ος* *H* 324 = *I* 93; ⌜*νῆας μὲν* / ⌊*νῆα μὲν*⌋ *ἆρ*⌝ *-ον ἐρύσσαμεν*⁺ *δ* 577 / ≅ *λ* 2, *κ* 403 ≅ 423; ⌊ ⌋ *οὖν -ον* *δ* 780; *-α* *Δ* 97, *P* 568, Cert. p. 37,6 L Leumann, Hom. Wört. 101 ff. (106)

B *first of all* – Wdfld.: *πρῶτος*; opp. *πανύστατος* 1 w. temp. force **1a** adj. used predic. of pers. who takes lead in doing something *H* 324 *τοῖς ὁ γέρων -ος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν* = *I* 93 **1b** w. adv. force of performing one action before other actions: *-ον*: *δ* 577 *νῆας μὲν -ον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα* (*ἐν δ' ἱστοὺς τιϑέμεσϑα κτλ.*) ≅ *λ* 2 + *κ* 403 ≅ 423, *δ* 780 so *-α*: Cert. p. 37,6 *εἴπ' ἄγε μοι -α, τί φέρτατόν ἐστι βροτοῖσιν;* (perhaps w. an element of 2 below) **2** where the temp. passes into a logical force, *-α* as adv. *first of all, first and foremost, above all* *Δ* 97 *τοῦ* (Alex.) *κεν δὴ -α παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο* (Pand.), ' *αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον* (*σῷ βέλεϊ δμηϑέντα*) (n. *ἐκ πάντων μάλιστα* v. 96) *P* 568 (*γήϑησεν*) *Ἀϑήνη*, ' *ὅττι ῥά οἱ -α ϑεῶν ἠρήσατο πάντων* J. N. O'Sullivan

παμφαίνω, παμφανόων [22ⁱ, 4°, 1ᴴ, 1ʰ] E redupl. intens. form of *φαίνω*, but *παμ-* perh. felt as ntr. of *πᾶς*, see Chantraine, Dict. 859

F (- = *παμφανό*) from ⌊*παμφαίν*⌋*ω*: *πάμφαινον* 1, ⌊ ⌋*ῃσι* 1; ⌊ ⌋*ων* 4, ⌊ ⌋*οντ*(*α*) 1; ⌊ ⌋*οντας* 1; *παμφαῖνον* 1; from *-ων*: masc. *-ωντος* 2, *-ωντα* 3; fem. *-ωσα* 1, *-ωσαν* 3; ntr.: *-ωντα* 10

M trisyll. **1a** [–⏑̄] *πάμφαινον* *Λ* 30 **1b** shape [⏑̄–⏑̄]: [⏑̄–⏑̄] ⌊*παμφαίν*⌋*ων* *Λ* 63, ⌊ ⌋*ονϑ' ὥς τ'* *X* 26 [⏑̄–⏑̄] *τεύχεσι* ⌊ ⌋*ων ὥς τ' ἠλέκτωρ* *Z* 513, *T* 398; ⌊ ⌋*ων* Op. 567; *παμφαῖνον* *Ξ* 11 **2** quadrisyll. [⏑̄–⏑̄⏑̆] ⌊*παμφαίν*⌋*ῃσι* *E* 6; ⌊ ⌋*οντας* *Λ* 100 **3** pentasyll. **3a** [⏑̄⏑̆⏑̄⏑̆] *-ωσα* *B* 458; (*ὀξέα* / *χρύσεα*) *-ωντα* *E* 295. 619, h. 28,6 **3b** [⏑̄⏑̆⏑̆⏑̄×] *-ωντος* *Θ* 320 = *Ψ* 509; *λέβηϑ' ἕλε* ⌊*-ωντα*⌋ *Ψ* 613, *τ* 386; *πρὸς ἑνώπια* ⌊ ⌋ *Θ* 435 = *δ* 42, *N* 261, *χ* 121; *δ' ἔντε' ἐδύσατο* ⌊ ⌋ *I* 596, *O* 120; (*τεύχεα*) ⌊ ⌋ *Σ* 144, *ν* 29; *φλόγα* ⌊*-ωσαν*⌋ *Σ* 206, *Φ* 349; ⌊ ⌋ *Z* 437

Σχ sch. D *E* 6: *πανταχοῦ φαίνει*, *E* 295: *πάνυ* ⌊*λάμποντα*⌋ (⌊ ⌋ also *E* 619, *Θ* 435 [+ *φαίνοντα*]), sch. min. P. Ryl. 537 on *E* 6: *λαμπησι*, P. Amst. 5 on *E* 295: *λά*[*μ*]*ποντα*

L Wiesner, Arch. Hom. F 14; Maria G. Ciani, *ΦΑΟΣ* e termini affini nella poesia greca, Firenze 1974, 141–3; Skoda, Redoublement 119 f.; Tichy, Onomatop. Verb. 326–9; Plath, Streitwagen 239–46

B redupl. form of *φαίνω*: *shine brightly, gleam brightly*; in sim. *E* 6, *Λ* 63, introducing sim. *Z* 513, *Σ* 206, *T* 398, *X* 26, *ν* 29, in resumption of narr. after sim. *B* 458 (cf. *Φ* 349). – Adv.: *λαμπρόν* (*E* 6); dat.: *τεύχεσι* (*Z* 513⁺), *στήϑεσι* (*Λ* 100), *χαλκῷ* (*Ξ* 11). – Wdfld.: see *λάμπω* (+ *ἀστράπτω*), *λαμπρός* of flame: *Σ* 206 *ἐκ δ' αὐτοῦ* (Ach.) *δαῖε* (Ath.) ⌊*φλόγα -ωσαν*⌋ *Φ* 349 *ἐς ποταμὸν τρέψε* (Heph.) ⌊ ⌋ – of star, sun (*ν* 29): *E* 6 (*δαῖέ* [Ath.] *οἱ* [Diom.] *ἐκ κόρυϑός τε καὶ ἀσπίδος*) *πῦρ*, ' *ἀστέρ'* (Sirius) *ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα* ' *λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο* *Λ* 63 *οἷος δ' ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ* ' ⌊*παμφαίνων*⌋ (n. *χαλκῷ λάμφ'* vv. 65 sq.) Op. 567 (*ἀστὴρ Ἀρκτοῦρος*) ⌊ ⌋ *ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος* *ν* 29 *πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε -ωντα*, ' *δῦναι ἐπειγόμενος* – of warrior in bronze armour, compared w. star (*X* 26), sun: *X* 26 (*τὸν* [Ach.] *Πρίαμος ἴδεν*) ⌊*παμφαίν*⌋*ονϑ' ὥς τ' ἀστέρ'* (*ὅς ῥά τ' ὀπώρης εἶσιν* ..., i.e. Sirius) (n. *ἔλαμπε* v. 32) *Z* 513 *Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης* ' *τεύχεσι* ⌊ ⌋*ων ὥς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει* ≅ *T* 398 (*λαμπόμενος* v.l.; Ach.) – of stripped corpses (perh. mockingly ironic): *Λ* 100 (*τοὺς μὲν λίπεν αὖϑι*) *στήϑεσι* ⌊ ⌋*οντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας* – of armour (bronze, gold [h. 28,6]), parts thereof (golden *ἧλοι* *Λ* 30), of gleam of armour (*B* 458): *E* 295 *ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ* ' *αἰόλα* ⌊*-ωντα*⌋ *Σ* 144 (*εἶμι παρ' Ἥφαιστον*) *αἴ κ' ἐϑέλῃσιν* ' *υἱεῖ ἐμῷ δόμεναι ... τεύχεα* ⌊ ⌋ h. 28,6 *τεύχε' ἔχουσαν* (Ath. at birth) ' *χρύσεα* ⌊ ⌋ *I* 596 ⌊*ἔντε' ἐδύσατο -ωντα*⌋ (Meleager) *O* 120 ⌊ ⌋ (Ares) *E* 619 *ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν* ' *ὀξέα -ωντα* *Z* 473 *καὶ τὴν μὲν* (sc. *κόρυϑα*) *κατέϑηκεν ἐπὶ χϑονὶ -ωσαν* *Λ* 30 *ἐν* (sc. on the sword) *δέ οἱ ἧλοι* ' *χρύσειοι πάμφαινον* *Ξ* 11 (*σάκος εἶλε υἷος ἑοῖο*) *χαλκῷ παμφαῖνον* *B* 458 (*τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ*) *αἴγλη -ωσα δι' αἰϑέρος οὐρανὸν ἶκεν* – of *δίφρος* (q.v. B I introd.), *λέβης* (q.v. B I introd. 2 introd.), *ἐνώπια* (q.v. B introd.): *Θ* 320 *ἐκ δίφροιο χαμαὶ ϑόρε -ωντος* = *Ψ* 509 (n. v. 503) *Ψ* 613 *λέβηϑ' ἕλε -ωντα* (n. *λευκόν* v. 268) = *τ* 386ᵉᵃ (bronze: v. 469) *Θ* 435 *ἅρματα δ' ἔκλιναν* (the *Ὧραι* on Olympus) ⌊*πρὸς ἑνώπια -ωντα*⌋ = *δ* 42 (Men.'s palace) *N* 261 (*δούρατα*) *δῆεις* ' *ἑσταότ' ἐν κλισίῃ* ⌊ ⌋ *χ* 121 (*τόξον πρὸς σταϑμὸν*) *ἔκλιν' ἑστάμεναι*, ⌊ ⌋

D *E* 58a J. N. O'Sullivan

Πάμφυλος [1ᴴ] S. des Aigimios Hes. fr. 10a, 7]*Πάμφυλόν τε*, zu Kontext u. Erg. s. ed. pr. P. Turner 1 V. Langholf

Πάν [2ʰ, 1ᵉ] E zum Vgl. m. d. ved. Gott *pūṣán-* s. Mayrhofer, EWAia II 158 f.

B GN S. des Hermes u. einer Nymphe (T. des Dryops) h. 19,5 (*νύμφαι*) *Πᾶν' ἀνακεκλόμεναι νόμιον ϑεὸν ἀγλαέϑειρον* ' *αὐχμήεντ', ὅς κτέ.*, vgl. ⌊*αἰγοπόδην, δικέρωτα, φιλόκροτον*⌋ v. 2, ⌊ ⌋ *ἡδυγέλωτα* v. 37 47 *Πᾶνα δέ μιν καλέεσκον ὅτι φρένα πᾶσιν ἔτερψε*, dazu H. Schwabl, WS 82, 1969, 13 A. 24 (etym. vorauszusetzen sei Kurzname, < *παντερπής*); Ph. Borgeaud, Recherches sur le dieu Pan, Rom 1979 (Bibliotheca Helvetica Romana 17); ⁺D. Fröhder, Die dichterische Form der Hom. Hymnen, Hildesheim 1994 (Spudasmata 53), 295–349; mesopotam. u. ägypt. Parallelen zum Gestus der Legitimation des Kindes bei G. Strasburger, Humanist. Bildung 16, 1992, 80–84. 123 and. Geneal.: S. des Zeus u. der Kal-

listo, Zwillingsbruder des Arkas (vgl. Kl.P. IV 445,20–40) Epim. fr. 16 Diels (Prosaref.) V. Langholf

πάναγρος [1ⁱ] **E** verb. Rektionskompos. zu *ἀγρέω* (Risch §74d), vgl. *πυράγρη*; allg. zur Bildg. der *παν*-Kompos.: s. Hoenigswald, Lang. 16, 1940, 183ff.; Leumann, Hom. Wört. (97ff.) 101ff.; Risch §76a. Vgl. m. den bei Hom. häufigeren *πολυ*-Kompos.: Stanford, CPh 45, 1950, 109; zum hom. Hapax: Pope, CQ 35, 1985, 5 **Σχ** sch. D ad l.: *τοῦ πάντα ἀγρεύοντος*

B *alles fangend,* Epith. des Netzes, in dir. R. am VE (im Vgl.: Überwältigg. durch Feinde) *E* 487 (Sarp. tadelt u. warnt Hektor:) „*μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἀλόντε -ου ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλῳ καὶ κύρμα γένησθε* (Tr.)", nb. korr. *ἁλῶναι* (s.d. B 2a), unsicher, ob Fisch- od. Jagdnetz (s. s.v. *ἀψίς* B I m. Lit.; zu ersterem vgl. *χ* 386 *δικτύῳ πολυωπῷ*) od. oriental. Kampfnetz (als Götterwaffe: s. G. Strasburger in: Die Schule u. das Leben, Stuttgart [= Humanist. Bildg. 16] 1992, 125) H. W. Nordheider

πάναιθ(ος) [1ⁱ] hapax **Σχ** sch. D ad l.: *πάνυ στιλπναῖς. λαμπραῖς*

B *ganz (sehr) funkelnd* (zur Bildg. s. Lit. s.v. *πάναγρος* E), Epith. zu *κορύθεσσι* (vom Metallglanz), metr. [⏑⏓⏑⏓] suppletiv zu *παναίολος* (s.d.) *Ξ* 372 (Pos. ermuntert die Gr.: „*ἀσπίδες, ὅσσαι ἄρισται*) *ἐσσάμενοι, κεφαλὰς δὲ -ῃσιν κορύθεσσι ' κρύψαντες, χερσὶν δὲ τὰ μακρότατ' ἔγχε' ἑλόντες ' ἴομεν*", zur Problematik des Waffentausches s. Leaf u.a. Komm. z.St. – Wortf.: s. *μαρμαίρων* (Wortf.), *αἴθοπ-* usw., (*παν*)*αίολος, κόρυς* G H. W. Nordheider

παναίολος [6ⁱ, 1ᴴ] **F** *-ος* 2, *-ον* (m.) 3, (n.) 2 **M** [⏓⏑⏑⏑] *ζωστήρ*⁺ (*τε*) *-ος/ον Δ* 186 / ≅ 215ᵉᵃ, *Λ* 236; *ζωστὴρ ... -ος K* 77; *σάκος ... -ον οὐδέ N* 552, Sc. 139; *-ον Λ* 374 **Σχ** sch. D *Δ* 186: *παμποίκιλος*

B *ganz (sehr) schimmernd* (zur Bildg. s. Lit. s.v. *πάναγρος* E), Epith. metallglänzender Defensivwaffen, Erw. von *αἰόλος*, nur vor buk. Dih. – Wortf.: *αἰόλος, πάναιθος*, s. *μαρμαίρων* (Wortf.); vom (schützenden) *ζωστήρ* (Indiz für Metallbeschlag, s.d. B I u. Buchholz, Arch. Hom. E 2): *Δ* 186 (Men. getroffen: „*οὐκ ἐν καιρίῳ) πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν ' εἰρύσατο ζωστήρ τε -ος ⟨ἠδ' ὑπένερθε ' ζῶμά τε καὶ μίτρη⟩,*" (132ff. *ζωστῆρος ὀχῆες χρύσειοι, ἀρηρότι, ζ. δαιδαλέοιο*) 215 *λῦσε δέ οἱ ζωστῆρα -ον ⟨ν* (213 *ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος ἕλκεν ὀϊστόν*) *Λ* 236 (*κατὰ ζώνην θώρηκος ἔνερθε νύξ'*, Gegner den Ag.) *οὐδ' ἔτορε ζωστῆρα -ον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν ' ἀργύρῳ ἀντομένη* (*ἐτράπετ' αἰχμή*) *K* 77 (*ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο*, des schlafenden Nestor) *πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο -ος, ᾧ ῥ' ὁ γεραιὸς ' ζώννυθ'* vom *θώρηξ* (s.d.): *Λ* 374 (*θώρηκα* PNᵍ) *αἴνυτ'* (Diom.) *ἀπὸ στήθεσφι -ον ἀσπίδα τ' ὤμων* vom schützenden *σάκος*: *N* 552 *οὔταζον σάκος εὐρὺ -ον* (Tr. des Antil.), *οὐδὲ δύναντο* Sc. 139 *σάκος εἷλε -ον, οὐδέ τις αὐτὸ ' οὔτ' ἔρρηξε* (*θαῦμα ἰδέσθαι*) *omni ex parte varius, versicolor* (diversità dei metalli e del colore), s. Russo z.St. u. S. 16 H. W. Nordheider

πάνάπαλος [1ᵒ] *ganz (sehr) zart* (zur Bildg. s. Lit. s.v. *πάναγρος* E), vom jungen (*νέῳ*) u. privilegierten (gepflegten, nicht durch harte Lebensbedingungen geschundenen) Herrensöhnchen (= Verwandlg. Ath.s), am VA, m. 'langer' 1. (vor zwei kurzen Silben, wogegen sonst in Kompos. *πάν-*) *ν* 223 (*ἦλθεν* Ath. zu Od.) *ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων, ' -ῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασι*, m. folgender Ausführg., zur Sache vgl. z.B. den Hirten Paris (*Ω* 29), andrers. Typ des Hirtenknaben in späterer bukol. Dichtg. – Wortf.: *ἀπαλός, τέρην, τηλύγετος* (bes. *N* 470), weitere s.v. *λεπτός* H. W. Nordheider

παναπήμων [1ᴴ] *ganz ohne Schaden, all-harmless* LSJ (zum akt./pass. Doppelaspekt s. *ἀπήμων* B Vorbem.), dreiteil. Kompos. (s. Risch §84; weiteres zur Bildg. s.v. *πάναγρος* E), präd. zu *εἰνάς*, + dat. comm., vor buk. Dih. Op. 811 *πρωτίστη δ' εἰνὰς -ων ἀνθρώποισιν*, wiederaufgenommen durch *ἐσθλή* (+ Dat., sc. *φυτευέμεν ἠδὲ γενέσθαι*), *οὔποτε πάγκακον*, vorher (810) *λώιον*, s. West z.St., Mawet, Douleur 152f. H. W. Nordheider

πανάποτμος [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Ω* 255: *παντελῶς δυστυχής* **B** (Erw. von *ἄποτμος*, s.d. u. s.vv. *πότμιος, πάναγρος* E, sowie Risch §84:) *ganz ohne Los: ganz unglücklich,* analog *ἄμμορος* 'ohne Anteil'; 2× in formelh. emotionalem Ausruf des Priam. von sich selbst, m. folgender Begründg. *Ω* 255 (Priam. scheltend zu s. Kindern:) „*ὤ μοι ⟨ἐγὼ -ος, ἐπεὶ τέκον υἷας ἀρίστους* (die alle tot⟩") 493 (ders. zu Ach.: „dein Vater *χαίρει, ἔλπεται*) *αὐτὰρ ⟨ ⟩*". – Wortf.: *ἄποτμος, αἰνό-*, (*δυσ*)*ἄμμορος, δύσμορος, κάμ-, παναώριος* (*Ω*!), metr. gleichw. *δύστηνος* (s.dd. m. Wortf.) H. W. Nordheider

πανάργυρος [2ᵒ] *ganz aus Silber* (Poss.-Kompos., s. Risch §68g; sek. umgestaltet nach urspr. Stoffadj. auf *-εος*? s. Lit. s.v. *πάναγρος* E), Epith. zu *κρητῆρα* (kostbares Gastgeschenk), vor buk. Dih., metr. suppletive Erw. von *ἀργύρεος* [⏑⏑⏑–] (s.d.), metr. entspr. *τετυγμένον* (beide ebf. vom *κρητήρ*, s.d. G) *ι* 203 (Od. erz. Vorgesch. des Kyklopenweins: „Maron gab mir *ἀγλαὰ δῶρα, χρυσοῦ*) *ἑπτὰ τάλαντα, ' δῶκε δέ μοι ⟨κρητῆρα -ον⟩, αὐτὰρ ἔπειτα ' οἶνον*" *ω* 275 (ders. in Lügengesch.:) „*δῶκα δέ οἱ ⟨ ⟩ ἀνθεμόεντα*". – Wortf.: *ἀργύρεος*, vgl. *πάγχαλκος/εος, -χρύσεος* (m. subst. od. adj. HG) H. W. Nordheider

πανάριστος [1ᴴ] *(der) allerbeste* (zur Bildg. s. Lit. s.v. *πάναγρος* E), Erw. von *ἄριστος* (s.d. u. *ἀριστεύς*), präd.; durch *νοεῖν* bestimmt, in Stufenleiter über dem *ἐσθλός* u. *ἀχρήιος* Op. 293 *οὗτος μὲν -ος, ὅς αὐτῷ* (*αὐτὸς* v.l.) *πάντα νοήσει ' ... ' ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται* (Opp. *ἀχρήιος ἀνήρ*, sc. wer beides nicht tut). – Wortf.: hom. *ἔξοχ', μέγ' ἄριστος*⁺, *ὄχ' ἄριστον ἁπάντων* (*M* 344⁺), *πάμπρωτος, πανυπέρτατος, -ύστατος* H. W. Nordheider

παναφῆλιξ [1ⁱ] hapax **Σχ** sch. D ad l.: *πάντων ἡλικιωτῶν ἐστερημένον, τουτέστι ἐλαυνόμενον τῆς ἀπ' αὐτῶν διατριβῆς*

B *ganz weg von / ohne Altersgenossen,* dreiteil. Kompos. (s. Risch §84; weiteres zur Bildg. s.v. *πάναγρος* E; sowie Zumbach, Neuerungen 45f.; Sommer, Nominalkompos. 108), Erw.(?) von *ἀφῆλιξ* (das aber 'alt' bedeutet, s.d.), präd., ad hoc-Bildg. für das vereinsamte, isolierte (= schutzlose) Waisenkind (s. Colaclidès, SO 56, 1981, 7ff.; Pope, CQ 35, 1985, 5), vgl. noch *νόσφι* (*φίλων, τοκήων Ξ* 256, *X* 508); vor buk. Dih. *X* 490 (Androm. klagt um Hektor:) „*ἦμαρ δ' ὀρφανικὸν -ικα παῖδα τίθησι*", s. Richardson in Iliad z.St.; vgl. V. 44, *Z* 432. 455 H. W. Nordheider

πανάφυλλος [1ʰ] hapax *ganz ohne Blätter,* dreiteil. Kompos. (s. Risch §84; weiteres zur Bildg. s.v. *πάναγρος* E), Erw. von *ἄφυλλος* (s.d.), präd., vom durch Demeters Schmerz unfruchtbar gewordenen Fruchtland (pars pro toto, Opp. *φερέσβιον*, dann die prangenden Ähren) h. Cer. 452 (*Πάριον, οὖθαρ ἀρούρης*) *τό τε γ' οὔ τι φερέσβιον, ἀλλὰ ἔκηλον '*

ἑστήκει -ον· ἔκευθε δ' ἄρα κρῖ (μέλλεν κομήσειν ἀσταχύεσσιν) H. W. Nordheider

Παναχαιοί [9ⁱ, 3ᵒ] **E** aus adj. Bildg. entstanden (so, fragend, Schwyzer I 80, m. Verweis auf *Παμβοιώτια, Πανιώνιον, Παναιτώλια, Παναθήναια*); adj. aufgefaßtes *Παναχαιός* könnte zu Grunde gelegen u. als 'Brücke' zur Bildg. *Πανέλληνες* gedient haben; „oder ist *παν-* = 'völlig, durchaus'?" (Schwyzer ebd.; ähnl. Risch, Kl. Schr. 25 m. A.2: 'Achaier im weitern Sinne', hiernach *Πανέλληνες*) weiteres bei Hoenigswald, Lang. 16, 1940, 183–188; Leumann, Hom. Wört. 97 f.; Risch 215; gg. die Möglichk. der geogr. Lokalisierg. bei formelhaften Ausdrücken ⁺P. Sauzeau, in: Hommage Parry 189–199

B *alle Griechen* (synon. u.a.: *πάντες/ας* (...) *'Αχαιοί/ούς* ', *σύμπαντες 'Αχαιοί* ', *πάντες ... υἷες 'Αχαιῶν* ', *'Αχαιοὶ* ' *πάντες, υἷας 'Αχαιῶν* ' *σύμπαντας*, vgl. *Πανέλληνες, 'Αχαιός* u. Abl.); nur [⏑⏑⏓×] *I* 301 (Od.: „wenn Ag. dir verhasst ist,) *σὺ δ' ἄλλους περ -ούς* ' *τειρομένους ἐλέαιρε*", Appell an Solidarität sonst in der Il. nur in der Vbd. *ἀριστῆες/ας -ῶν* (Seiler, Gl. 32, 1953, 233 f.; 'Dekl.' zu *ἀριστήεσσιν 'Αχαιῶν A* 227, *H* 184, *I* 421, Calhoun, CPh 29, 1934, 199; synon. am VE *πάντες/ας ἄριστοι/ους* u.a., s. *ἄριστος* M): *H* 327 (am RAnf.) *'Ατρείδη τε καὶ ἄλλοι ‹ἀριστῆες -ῶν›* = 385 = *Ψ* 236 *H* 73 / 159 *ὑμῖν δ' ἐν γὰρ / ὑμέων δ' οἵ περ ἔασιν* ‹ › *K* 1 ‹ › *B* 404 / *T* 193 *κίκλησκεν δὲ γέροντας / κρινάμενος κούρητας ἀριστῆας -ῶν* in der Od. nur in der Vbd. *τῶ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν -οί α* 239 = *ξ* 369 = *ω* 32

D Il. Parv. 13,7 p. 177 Be. (zur Echtheit vgl. *γέρας* D); v.l. *I* 198; *I* 421 pap. 329; *X* 378a (= *H* 327⁺); *Ψ* 272. 658 V. Langholf

παναώριος [1ⁱ] **Σχ** sch. D ad l.: *ἄωρον. ἀποθανούμενον. καὶ νέον κομιδῇ δύσμορον*

B *ganz unzeitig* (vgl. *ὥρη* 'rechte Zeit'), dreiteil. Kompos. (s. Risch § 84; weiteres zur Bildg. s.v. *πάναγρος* E), wohl ad hoc-Bildg., später sehr selten; (s. LSJ s.v. m. Suppl.); vor buk. Dih.; von Ach. über sich selbst *Ω* 540 „*ἀλλ' ἕνα παῖδα τέκεν* (Pel.) *-ον· οὐδέ νυ τόν γε* ' *γηράσκοντα κομίζω*" (vorher Opp. *παίδων κρειόντων*), kann (auch wenn der Bildg. nach allg.) hier vom Hörer nur auf Ach.s baldigen Tod bezogen werden (1) *vorzeitig sterbend*, s. s.v. *'Αχιλλεύς* (B 2c), James (CQ 36, 1986, 527 f.) gg. Pope (CQ 35, 1985, 1 ff., der (2) *untimely in all things ~ always doing the wrong thing at the wrong time* deutet), u. vgl. hes. *ὡραῖος, ὥριος* 'zu seiner Zeit', sowie späteres *ἄωρος* 'unreif', i.e. 'vorzeitig (sc. sterbend)'; s. noch Richardson in Iliad z.St. m. Deutg. (3) *ganz unglücklich* (i.S.v. *πανάποτμος*; aber probl., da *ὥρη* 'rechte Zeit'). – Wortf.: vgl. einers. *μινυνθάδιος, ὠκύμορος*, andrers. (*παν*)*ἄποτμος* (*Ω*!), (*δυσ*)*ἄμμορος* sowie *δυσαριστοτόκεια* (von Thetis); antonym *ὡραῖος, ὥριος*; vgl. noch späteres *ἄκαιρ(ι)ος, ἄτοπος* H. W. Nordheider

πανδαμάτωρ [1ⁱ, 1ᵒ] *Allbezwinger* (zur Bildg. [Obj. *πᾶν*, od. *πάντων δ.*?] s. Risch § 13c.d m. Lit. sowie allg. s.v. *πάναγρος* E), Epith. des *ὕπνος* (+ *αἱρέω*, s.d. I Sp. 369,19); vgl. einers. *δμητήρ/τειρα* (*Ξ* 259 *νὺξ δμήτειρα θεῶν καὶ ἀνδρῶν*), andrers. *ἱππόδαμος, 'Αμφιδάμας* u.a. EN sowie *δεδμημένοι* od. *δαμεὶς ὕπνῳ* (*Ω* 678⁺; s. *δάμνημι* E. B I 1 b α) *Ω* 5 (*'Αχ. κλαῖε*, um Patr.) *οὐδέ ‹μιν ὕπνος* ' *ἥρει -ωρ›, ἀλλ' ἐστρέφετ' ἔνθα καὶ ἔνθα*, paradox, verdeutlicht Stärke des Schmerzes *I* 373 (*πέσεν ὕπτιος*, betrunkener Kyklop) *κὰδ' δέ* ‹ › *φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος* H. W. Nordheider

Πανδάρεος [2ᵒ] (HG < *-ηϝο, v. Kamptz § 40b 2. § 83; vgl. Chantraine, Gr.h. I 197) erwähnt als V. von Töchtern in mythol. Paradeigmata *τ* 518 ‹(Pen.:) „' *ὡς δ' ὅτε -έου κούρ›η*" (*Πανδάρεω, Πανδαρέη* vv.ll.) *υ* 66 ‹ › *ας*" über Verh. zur att. Pandiongesch. s. Russo, Odyssey z.Stt., s.a. *Ἴτυλος* V. Langholf

Πάνδαρος [6ⁱ] **E** vermutl. nicht gr., v. Kamptz § 45d. 83 **M** [⏑⏑] *-ος B* 827, *E* 246; *-ον Δ* 88 ≅ *E* 168; *-ε E* 171 [⏑⏑] *-ος E* 795

L Burr 142; H. S.-L. 182 A.10; ‹Wathelet› Dict. II 799–809, 1455–1457; ‹ › Troyens 27. 31 f. 40. 43. 52. 67 f. 108 f. 181 f. 190; O. Taplin, Homeric Soundings, Oxford 1992, 104–109; M. L. Lang, in: Ages of Homer 153; G. Cipolla, in: U. Vogel-Weidemann u.a. (Hrsgg.), Charistion C. P. T. Naudé, Pretoria 1993, 25–27; Dowden, JHS 116, 1996, 54 A.38

B Tr., S. des Lykaon (Formen s. M), Herrscher v. *Ζέλεια* (vgl. *Λυκίη* II, Bd. II Sp. 1720,34–44), guter Bogenschütze, Ap. selbst hatte ihm einen Bogen gegeben *B* 824 ff. von Ath. motiviert, schießt er m. selbstverfertigtem Bogen auf Men. u. bricht so das Übereinkommen zw. Gr. u. Tr. *Δ* 86 ff. Vgl. m. Paris bzw. Π. als Paris-Ersatz: s. Taplin, Lang in L durch Diom. m. Hilfe Ath.s getötet (*E* 290–296) weitere Erwähngg. m. Individualnamen: *E* 168. 171. 246. 795. – Epith.: *ἀντίθεον Δ* 88 ≅ *E* 168; 11× Bez. als S. (*υἱός*) des *Λυκάων* II, m. *ἀγλαός B* 826, *E* 95. 101. 179. 229. 276. 283; *ἀμύμονά τε κρατερόν τε Δ* 89, *E* 169; *δαΐφρον Δ* 93; ohne Epith. *E* 246 V. Langholf

πανδήμιος [1ᵒ] **Σχ** sch. Barn. *σ* 1: *ὁ κατὰ τὸν δῆμον ἐπαιτῶν καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐπιών*

B (m. *πτωχός*) *Gemeindebettler*, wahrsch. ironis. adhoc-Bildg., bei der die eigentl. zu erwartende Bed. 'der / zur ganzen Gemeinde gehörig' (vgl. nachep. *πάνδημος*) durch den folg. Rel.-Satz variiert wird *σ* 1 *ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς -ος, ὃς κατὰ ἄστυ* ' *πτωχεύεσκ' 'Ιθάκης*, *der sich durch die (ganze) Stadt Ithaka bettelt*, vgl. V. 106 (Od. nach der Prügelei m. Iros: „spiele nicht mehr den General [*κοίρανος*] der Bettler") M. Schmidt

Πανδίη [1ᵃ] **E** nach Scherer, Gestirnnamen 76 aus **παν-δίϝια* 'Allerleuchterin'; vgl. s.v. *Πανδίων* E

B T. der Selene von Zeus h. 32,15 *ὑποκυσαμένη -ίην* (*-είην* codd.) *γείνατο* (Selene dem Zeus) *κούρην* ' *ἐκπρεπὲς εἶδος ἔχουσαν ἐν ... θεοῖσι* – *Π.* ist nach Ahrens, Kl. Schr. 373 Personif. des Morgentaues, nach Scherer a.O. u. Stud. z. ant. Epos 42 A.56 orph. Mondgöttin; zum Wesen d. Mondgöttin, zu ihrer Verknüpfg. m. dem alten Zeusfest, den *Πάνδια*, u. zu d. ant. Quellen s. Ahrens a.O. 372 f.; Usener, Götternamen 62; Treidler, RE XVIII,3 (1949) Sp. 510 f.; zum Selene-Hymnus Ludwich, Hom. Hymnenbau 283–7 G. Markwald

Πανδιονίδης [1ᴮ] S. des Pandion, des att. Königs; da es zwei Könige dieses Namens gibt (s. Hanslik, RE XVIII,3 [1949] Sp. 513 ff.), Zuweisg. uns.; nach Schwartz, Ps.-Hes. 271 f. handelt es sich um Nisos, S. Pandions II., V. der Eurynome (Hyg. fab. 157), M. des Belleroph. (nach Apollod. 1,9,3 Eurymede) Hes. fr. 43a,70 *Νίσο(?)υ θυγάτηρ -αο* G. Markwald

Πανδιονίς [1ᴮ] Prokne, T. des att. Königs Pandion u. der Zeuxippe, in eine Schwalbe verwandelt (die Quellen s. Hanslik, RE XVIII,3 [1949] Sp. 518,35 ff.; vgl. auch Ov. Met. 6, 424–674) Op. 568 *τὸν δὲ μέτ'* (nach d. Aufgang des Arkturos) *ὀρθρογόη* (*ὀρθογόη, ὀρθοβόη* vv. ll.) *-ὶς ὤρτο χελιδὼν*

' ἐς φάος ἀνθρώπους ἔαρος νέον ἱσταμένοιο. – Vgl. Ahrens, Kl.Schr. 373 f.; Usener, Götternamen 63 G. Markwald

Πανδίων [1ⁱ, 1ᴴ] E uns.; als gr. Det.-Kompos. m. adj. HG aus **Παν-διϝ-ιων* 'alleuchtend' aufgefaßt (Solmsen, Unt. 51 f.; Hanslik, RE XVIII,3 [1949] Sp. 513; v. Kamptz 93); von e. vorgr. Stamm *pand-* abgeleitet (Ruijgh, Etudes 140 A.194 u. Kl.Schr. 273; Stud. z. ant. Epos 42); zur Identif. m. myk. PN *pa-di-jo* s. DMic. II s.v. (bestritten von Ruijgh, s.o.). – Abl.: *Πανδιονίδης, Πανδιονίς*

B **I** Gr. vor Troja, der den Bogen des Teukros trägt *M* 372 *τοῖς δ'* (Aias u. Teukros) *ἅμα -ων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα*. – Warum er das tut, ist unklar; wohl kaum wegen der Verwundg. des Teukros durch einen Steinwurf Hektors an die Schulter, bei der die Sehne d. Bogens zerriß (*Θ* 325 ff.) u. von der er eben genesen in den Kampf zurückzukehren scheint (*M* 336, vgl. Ameis.-H. zu *M* 372); vgl. sch. *M* 372 u. Wilamowitz, HU 245 A.7; an Interpol. eines „att. Bearbeiters" glaubt, wie Wilamowitz, auch Mühlestein, ZPE 82, 1990, 10; eine abwegige Verm. bei Eust. 909,49; viell. ist *Π.* als Überbringer eines reparierten od. neuen Bogens gedacht

II nach den sonstigen mythol. Nachrichten nicht zu identifizierender S. eines Dardanos (Name nicht sicher gelesen!, s. Bd. II Sp. 221,61 ff.) Hes. fr. 180,12 *ἦ οἱ γείνατ]ο παῖδας ὁμὸν λέχος εἰσ[αναβᾶσα ' ...] -ον' ἐν ὑψηλοῖσι δό[μοισι ' κούρην τ' α]ἰδοίην ἑλικώπιδα καλ[λιπάρηον*. – Nach den lesbaren Resten des Fr. scheint Dardanos eine T. des Broteas geheiratet zu haben, die ihm *Π.* u. eine T. gebar; vgl. POxy. 2503 78–81 G. Markwald

Πάνδοκος [1ⁱ] Tr., getötet vom Telamon. Aias, zugleich m. (u.a.) *Λύσανδρος, Πύρασος, Πυλάρτης Λ* 490 (*-ον*) die vier Namen spielen auf Tod u. Hades an, Emperius, RhM 1, 1842, 447 f.; Wathelet, Dict. II 809. 811. 1457 f. u. Troyens 25. 31 f. 50. 146. 164; Bowra, Tradition 79 f.; v. Kamptz § 22b 1. 66 V. Langholf

Πανδώρη [2ᴴ] E Possessivkompos. ('alle Gaben besitzend') od. verb. Rektionskompos. ('alles gebend'); zur Bildg. vgl. *ἀγλαόδωρος, αἰολόδωρος, Εὐδώρη, ζείδωρος, ἠπιόδωρος, πάνδωρος, π/Πολύδωρος*

L ⁻West, Hes. WD zu V. 81; ⁻Hoffmann, QS 24, 1986, 55–89; Rudhardt, MH 43, 1986, 231–246; ⁻Komornicka, Eos 78, 1990, 63–77; ⁻LIMC VII 1, 163–166; VII 2, 100 f.; F. Blaise u.a. (Hrsgg.), Le métier du mythe, Lille 1996 (mehrere Beitr. versch. Verf.; Index S. 533); ⁻D. Ogden, What was in Pandora's Box?, in: N. Fisher / H. van Wees (Hrsg.), Archaic Greece: New Approaches and New Evidence, London 1998, 213–230

B von Heph. auf Zeus' Geheiß aus e.er Mischg. von Erde u. Wasser geschaffene schöne Frau m. menschl. Stimme (Op. 60–63. 70 f., Th. 570–572; in Th. kommt der Name *Π.* nicht vor), von Ath. in der Webkunst unterwiesen (Op. 63 f.), von Ath., den Chariten, Peitho, d. Horen u. Heph. geschmückt (Op. 72–76, Th. 572–584), von Aphr. m. Anmut u. Liebreiz ausgestattet (Op. 64–66), von Heph. u./od. Hermes m. menschl. Stimme versehen (Op. 61 f. 79 f.), von Hermes m. hündischem Sinn, Schmeichelrede u. hinterlistigem Verhalten begabt (Op. 67 f. 77–79); als Freude bringendes Übel u. Strafe für Prom.' Feuerraub (Op. 54–58) dem Epimetheus gesandt (Op. 83–89): Hermes gab ihr den Namen, weil alle Götter sie zum (od.: ihr ein) Geschenk gemacht hatten (Op. 81 f. *-ην, ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες ' δῶρον ἐδώρησαν*); öffnete ein Faß (*πίθος*, s. d.), das Schlimmes u./od. Gutes f. d. Menschen enthielt (Op. 94–99); Stammmutter aller Frauen (Th. 590 f.); m. Zeus M. des *Γραικός* (*-η*, Hes. fr. 5,2) zu diesem Fragment u. denen unter D vgl. ⁺Dräger, Gymn. 99, 1992, 409–421

D Hes. fr. 2 ⟨Prosaref.⟩, fr. 4 ⟨ ⟩ V. Langholf

πάνδωρος [1ᵉ] *allesschenkende*, Beiw. der Erde, vgl. *γαῖα* B I 2a u. (zur nachep. Verwendg.) Markwald, Hom. Epigr. 143 m. A.6) Vit. p. 11,16 (Anrufg.) *πότνια Γῆ -ε, δότειρα μελίφρονος ὄλβου* M. Schmidt

Πανέλληνες [1ⁱ, 2ᴴ] E ⟨s. *Παναχαιοί*⟩ L ⟨ ⟩; außerdem Wilamowitz, GIH I 85; Schulze, Kl. Schr. 129; van der Valk, Mn. IV 5, 1952, 283 f.; ⁺Wathelet, LEC 43, 1975, 119–128; Nickau, Unters. 49-51 (m. A.6); West, Hes. WD 292; Iliad Bd. I 202; ⟨⁺Chr. Ulf⟩, in: ⟨ ⟩ (Hrsg.), Wege zur Genese griechischer Identität, Berlin 1996, 264–271; Fowler, PCPhS 44, 1998, 1–19 (bes. 9 ff.)

B *alle 'Έλληνες* (s. Artt. *'Ελλάς, 'Έλληνες; 'Ελλοί, Παναχαιοί*) **1** *alle 'Έλληνες des nördl. Mittelgriechenlands*, unterschieden von d. dortigen ⟨*'Αχαι*⟩*οί* (s. ⟨ ⟩*ός* Bd. I Sp. 1737,5–24; Fowler a.a.O.) *B* 530 (d. lokr. Aias) *ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο -ας καὶ* ⟨ ⟩*ούς* grundsätzl. Bedenken gg. Lokalisierg. jedoch bei Sauzeau (s. *Παναχαιοί*) **2** *alle Griechen* Op. 528 (*ἠέλιος*) *βράδιον δὲ -εσσι* (*Πανέλλησι, παρ' 'Ελλ-* vv.ll.) *φαείνει* Hes. fr. 130 (Prosaref., *Π.* warben um die *Προιτίδες*) V. Langholf

πανεπάρκιος Choer. fr. dub. 23 (= Suppl. Hell. 937 = fr. 22 Ber.), 27 Colace *λ]αὸν δ' Εὐρώπ[η]ς -ον ἔμμεν ἀρ[ήγειν* (suppl. Lloyd-Jones – Parsons) *vollständig ausreichend*, vgl. *ἐπάρκια* V. 34 u. s. *ἄρκιος*; zum Vorkommen des Worts s. Colace z.St. M. Schmidt

πάνεφθος [1ᴴ] hapax (*ἕψω* q.v.) *completely refined* (see LSJ s.v. *ἑφθός* and *ἄπεφθος*), epith. of tin Sc. 208 *ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος ... ' κυκλοτερὴς ἐτέτυκτο -ου κασσιτέροιο ' κλυζομένῳ ἴκελος*, see *κασσίτερος* B introd. W. Beck

πανῆμαρ [1ᵉ] L Leumann, Hom. Wört. 98 f. **B** adv. *all day long* *ν* 31 *ἀνὴρ δόρποιο λιλαίεται, ᾧ τε -αρ ' νειὸν ἀν' ἕλκητον βόε* (*ἄροτρον*) Elsewhere only Orac. Sib. 3,44 See also *πανημέριος/ήμερος, πρόπαν ἦμαρ* J. N. O'Sullivan

πανημέριος, πανήμερ(ος) [7ⁱ, 5ᵉ, 1ᴴ / 1ᵉ] **M** **1** quadrisyll. [⏑̲⏑⏑] *-οι* Cert. p. 38,19 **2** pentasyll. [⏑̲⏑⏑̲] (*τε*) *-ιος P* 180, Sc. 396; *οἱ δὲ / οἵ τε / ὥς κε -ιοι A* 472, *γ* 486 = *ο* 184 / *Σ* 209 / ≅ *B* 385; *-ιοι μ* 24; *τοῖς / τῆς δὲ -ίοις/ης P* 384, *λ* 11 [⏑̲⏑⏑̲] *δυσμενέεσσι / Τρώεσσι -ιος/-ιον πολεμίζη⁺ T* 168, *Λ* 279; *τε -ίη δ* 356

Σχ sch. D *A* 472: ⟨*δι' ὅλης ἡμέρας*⟩ (so too *B* 385, *P* 384); sch. min. POxy. 3238 on *A* 472: ⟨ ⟩, cf. sch. P. Lit. Lond. 30 on *γ* 486: *καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας* L Risch, MH 2, 1945, 15 ff. (18 f.); Debrunner, MH 3, 1946, 41

B *all day long* (ref. to what is left of the day in quest. *A* 472, *B* 385, *P* 180. 384, *γ* 486⁺, *μ* 24), *in a whole day* (*δ* 356); adj. used predic. w. adv. force; in context of fighting: *B* 385 ≅ *Σ* 209, *Λ* 279 ≅ *T* 168ᵉᵏ, *P* 180. 384, of travel: *γ* 486 = *ο* 184, *λ* 11, cf. *δ* 356, of feasting *μ* 24, Cert. p. 38,19 *A* 472 *-ιοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο* (*ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ* v. 475) *B* 385 *ὥς κε -ιοι ... κρινώμεθ' Ἄρηϊ* (... *νὺξ ἐλθοῦσα* v. 387) ≅ *Σ* 209 (... *ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι* ...) *Λ* 279 *Τρώεσσι -ιον πολεμίζειν* ≅ *T* 168ᵉᵏ (n. *πρόπαν ἦμαρ* v. 162) *P* 180 *-ιος κακὸς ἔσσομαι γ* 486 *-ιοι σεῖον* (horses) *ζυγὸν* (*δύσε τό τ' ἠέλιος*) = *ο* 184 *μ* 24 *ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον ' αὖθι -ιοι· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι* ... Sc. 396 (*τέτ-*

τις) -ιός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδήν Cert. p.38,19 δαίνυντο -οι P384 τοῖς δὲ -ίοις ἔριδος ... νεῖκος ὀρώρει λ11 τῆς (ship) δὲ -ίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης. ' δύσετό τ' ἠέλιος (see Sommer in Sybaris: Festschr. H. Krahe, Wiesbaden 1958, 148–63) — *in the space of a whole day* δ356 ὅσσον τε -ίη ... νηῦς ' ἤνυσεν

D γ494a J. N. O'Sullivan

Πανθοΐδης [9ⁱ] F -ης 3, -αο 3, -ην 3 M [⏑⏑] -ης/ν Εὔφορβος/ν Π808, P81; -ης Ξ450, Σ250 [⏑⏑] -ην N756 [⏑⏑] -ην Π535 [⏑⏑×] -αο Ξ454, O446, P70. – 4× VA, 2× VM, 3× VE; zum Formelgebr. s. Parry, Épithète 108

B S. des Panthoos (s.d.; auch in d. Formel Πάνθου υἱός), d.h. Pulyd.: N756 ἐς -ην ἀγαπήνορα Πουλυδάμαντα Ξ450 Πουλυδάμας ἐγχέσπαλος ἦλθεν ἀμύντωρ ' -ης 454 μεγαθύμου -αο O446 Πουλυδάμαντος ἑταῖρον ἀγαυοῦ -αο Π535 Πουλυδάμαντ' ἐπὶ -ην καὶ 'Αγήνορα δῖον (zum Verstyp vgl. N490) Σ250 Πουλυδάμας πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν ' -ης ‖ Euphorbos (s.d. Bd. II Sp. 815 f.): Π808 Δάρδανος ἀνήρ, ' -ης Εὔφορβος P70 φέροι κλυτὰ τεύχεα -αο ' 'Ατρείδης 81 Τρώων τὸν ἄριστον ἔπεφνε, ' -ην Εὔφορβον, ferner Hyperenor (s.d.), nicht als Panthoïde, aber P23 f. von Men. als einer der Πάνθου υἷες u. diese allg. als bes. blindwütig bezeichnet (s. Πάνθοος s.v.) — Nach e. Verm. Roberts, Stud. Il. 392 f. führte d. Dichter die Panthoïden ein, um ein zu s. Zt. wirkl. existierendes Fürstengeschlecht zu verherrlichen (zustimmend C. Rothe, D. Il. als Dichtg., Paderborn 1910, 284, A.1; Cauer, Grundfragen 242); nach Kullmann, Quellen 181 sind Euphorbos u. Hyperenor, nicht aber Pulyd., Erfindungen des Il.dichters (vgl. Bd. II Sp. 816,6 f.), and. ⌊Wathelet, Dict. II⌋ 814; auf die bes. Bzhg. der Panthoïden zu Ap. weist ⌊ ⌋ 813 f. u. Troyens 40 u. 86 ff., vor allem in der Verwundg. des Patr. durch Euphorbos m. Hilfe Ap.s manifest (Π787 ff., vgl. Aly, RE XVIII,3 [1949] Sp. 779,5 ff.), aber auch sonst (z.B. Rettg. des Pulyd. durch Ap. O520 ff.); zur späteren Bed. der Euphorbos-Gestalt als erster Verkörperg. der Seele des Pythagoras s. Aly a.O. 11 ff.; Kullmann, Quellen 181, A.1; Wathelet, Troyens 88; vgl. auch Lucianus Gall. passim, bes. 16 f.

G Epith.: ἀγαπήνωρ, ἀγαυός, μεγάθυμος (nur zu Pulyd.) G. Markwald

Πάνθοος [6ⁱ] E Det.-Kompos. m. adv. VG u. adj. HG θοός 'ganz schnell' (zu Zus.setzungen m. παν- s. Leumann, Hom. Wört. 97–107; Risch 213; außerden Ruijgh, Études 266, A.155); nach d. Hesych-Glosse θοός· λαμπρός auch Deutg. 'alleuchtend' mögl., dann synon. m. Πανδίων (s.d.; Aly, RE XVIII3 [1949], 778 f.; Wathelet, Dict. II 1458, A.1).– Abl.: Πανθοΐδης

F -ου 4, -ῳ 1, -οον 1; zu den kontr. Formen s. Bechtel, Vocalcontr. 267 f. u. 276; Leaf zu O522

M [⏑–] -ῳ P40 [⏑–] -ου υἱὸς⁺ ἐϋμμελίης P9. 23. 59; -ου υἱὸν O522 [⏑⏑] -οον Γ146; zum Formelgebrauch s. Wathelet, Dict. II 811 f.

B Tr. (nach Verg., Aen. 2,319 S. des Othrys), s. Gattin ist Φρόντις (P40); erscheint außer als V. der Panthoïden (s. s.v. Πανθοΐδης, jew. in d. Formel -ου υἱός⁺), näml. Πουλυδάμας (O522; s.d.), 'Υπερήνωρ (P23 f.; s.d.) u. Εὔφορβος (P9. 59; s.o., Bd. II Sp. 815 f.), sonst nur als einer d. tr. Greise auf den Zinnen des Skäischen Tores während der 'Mauerschau': Γ146 οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ -οον ἠδὲ Θυμοίτην κτλ. ‖ Seine nur in späteren Quellen bezeugte Vbd. m. Ap. als dessen Priester (Schol. T M211 f.; Verg., Aen. 2, 318–36, sein Tod ebd. 429 f.; s. Aly [E oben]) paßt zu seiner hohen soz. Stellg. in d. Il. (Γ146) u. vor allem zu der Bzhg. seiner Söhne Pulyd. (O521 f.) u. Euphorbos (Verwundg. des Patr. m. Ap.s Hilfe Π806 ff.) zu diesem Gott; s. s.v. Πανθοΐδης; Wathelet, Dict. II 811–4; ders., Troyens 86 ff.

D N433a G. Markwald

πανθῡμαδόν [1ᵉ] hapax Σχ sch. Barn. σ33: ἐκθύμως. πάσῃ τῇ ψυχῇ. ἄγαν ὀργίλως

B σ33 (Od. u. Iros haben sich gegenseitig gedroht) ὡς οἱ μὲν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων ' οὐδοῦ ἐπὶ ἕζεσθον -ὸν ὀκριόωντο m. ganzem Herzen (vgl. θυμός B3, Σχ, Eust. ὁλοψύχως) bzw. m. ganzer Energie (vgl. θυμός B2) od. gar ihre ganze Kampfwut mobilisierend (parodist., s.u.); gebildet entweder aus παν- + *θυμαδόν od. (eher) aus παντὶ θυμῷ + -δόν; vgl. ὁμοθυμαδόν (ark., att. [Bechtel, Dialekte I379]), das allerd. i. Ggs. zu π. 1. sich auf Gruppen/Scharen bezieht (wie stets bei denom. Adv. auf -δόν, Ausn. κατωμαδόν, s. Risch §128b), π. dagg. auf 2 Einzelpers.; 2. m. dem fgr. Gebrauch von θυμός kompatibel ist (ἕνα θυμὸν ἔχοντες usw., vgl. II Sp. 1083,35 ff.), während π. i.S.v. (metr. ausgeschlossenem) *παντὶ θυμῷ sem. probl. ist, da θυμός im Prinzip unteilbar (vgl. aber II Sp. 1080,68; 1081,66–72; 1082,48–57, παντὶ μένει Sc. 364, [ἅ]παντὶ θυμῷ Pi. Py. 9,96; Ne. 5,31; Aesch. Eum. 738). Zur Bildg. ungew. Formen metri causa s. Meister, Kunstspr. 13–9. 34 u. vgl. κατωμαδόν (2ⁱ, ebf. zw. Zäsur u. buk. Dih.). — Seltsam auch d. Vbd. m. ὀκριόωντο (ebf. hapax): es liegt mögl. e. parodist. ('mock-heroic') Stil vor, als würden 2 Heere aufeinander losgehen, s.o. Übers. 3 u. vgl. Ameis-H., Anh. z. St., Komm. de Jong zu 1–158 sowie s.v. πανδήμιος; ebf. 'heroisch': Versbau Vv. 32–5 (alle m. nur 1 Wort nach buk. Dih.) sowie sing. ἱερὸν μένος 'Αντινόοιο (34) S. R. van der Mije

παννύχιος, πάννυχος [13ⁱ, 4ᵒ, 1ᴴ, 2ᵇ / 4ⁱ, 2ᵒ] M 1 trisyll. [⏑⏑] -ος ξ458; -ον/οι ἐγρήσσοντα/ες υ53 / Λ553 = P660 [⏑⏑] -ος Ψ218; -ον K159 2 quadrisyll. [⏑⏑] ⌊-ιος⌋/ιοι δ' ἄρ(α) Sc. 46, Ψ217; ⌊ ⌋ H478, μ429, h. Merc. 141; ⌊-ιοι⌋ μὲν ἔπειτα H476, Σ354; ⌊ ⌋ Σ315; -ίη (μέν) Ψ105, β434 [⏑⏑] εὖδον ⌊-ιος⌋/ιοι η288 / B2, K2 = Ω678; ⌊ ⌋ α443; -ιον B24 = 61; -ιοι Θ508. 554; -ιαι h. Cer. 292

Σχ sch. D B2: δι' ὅλης τῆς νυκτός (so too B24), K2: νῦν τὸ -ιοι οὐ σημαίνει τὸ δι' ὅλης νυκτός, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νυκτός L Risch, MH 2, 1945, 18 = Kl. Schr. 115

B *all night long* (ref. to what is left of night in quest. K2. 159, β434, Sc. 46, h. Cer. 292, cf. Ω678; on Ψ105, h. Merc. 141 see below ad fin.); adj. used predic. w. adv. force of sleeping (Beischlaf Sc. 46), being awake: B2 (ἄλλοι θεοί τε καὶ ἀνέρες) ⌊εὖδον⌋ -ιοι, Δία δ' οὐκ ἔχε (ὕπνος) = K2ⁱᵃ (on inexactitude here and Ω678 [ref. in π. is to what would take place if there were no interference] see Ameis-H. on K2) = Ω678 η288 ⌊ ⌋ -ιος καὶ ἐπ' ἠῶ καὶ μέσον ἦμαρ B24 οὐ χρὴ -ιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα = 61 K159 ἔγρεο ... τί -ον ὕπνον ἀωτεῖς; Λ551 μιν (lion) οὐκ εἴῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι ' -οι ἐγρήσσοντες = P660 ≅ υ53ⁱᵃ (-ον; v. om. pap. 1143 mutato v. 52) Sc. 46 -ιος ... ἔλεκτο σὺν ... παρακοίτι sim.: α443 -ιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ, ' βούλευε (ὁδόν) — otherwise: Θ508 ξύλα πολλὰ λέγεσθε, ' ὥς κεν -ιοι μέσῳ' ἠοῦς (καίωμεν πυρά) 554 ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ ' εἵατο -ιοι H476. 478 -ιοι ... 'Αχαιοὶ ' δαίνυντο, Τρῶες δὲ κατὰ πτόλιν ... ' -ιος δέ σφιν κακὰ μήδετο ... Ζεύς (on contradiction in v. 482 [om. Zen.] see Ameis-H. ad l.) ξ458 (δε) Ζεὺς ' -ος Σ315 'Αχαιοὶ ' -ιοι ⌊Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο⌋ 354 -ιοι ... ἀμφ' 'Αχιλῆα ' Μυρμιδόνες ⌊ ⌋ Ψ217. 218 -ιοι ... πυρῆς ἄμυδις φλόγ' ἔβαλλον (winds), ' ...

ὁ δὲ -ος ... Ἀχιλλεὺς (οἶνον χαμάδις χέε) β 434 -ίῃ ... ἤ (ship) γε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον μ 429 -ιος φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι ... h. Cer. 292 -ιαι ... θεὸν ἱλάσκοντο (ἅμα δ' ἠοῖ ...) — *all in the night* vel sim. h. Merc. 141 ἀνθρακιὴν δ' ἐμάρανε, κόνιν δ' ἀμάθυνε μέλαιναν ' -ιος (-ιον v.l.) · καλὸν δὲ φόως κατέλαμπε Σελήνης, see also Radermacher ad l. so perh. (if π. not to be seen as exaggeration): Ψ 105 -ίῃ ... μοι Πατροκλῆος ... (ψυχὴ ἐφειστήκει). — W d f l d.: ἐννύχιος/νυχος; νύκτωρ; αὐτονυχεί; see also νύξ B I 2 d J. N. O'Sullivan

πανόλβιος [1h] *ganz gesegnet* (zur Bildg. s. Lit. s.v. πάναγρος E), Erw. von ὄλβιος (s.d.), präd. (zu ἔθηκε), vom geretteten Gotteslieblling h. 7,54 δελφῖνες δ' ἐγένοντο (Seeleute) · κυβερνήτην δ' ἐλεήσας ' ἔσχεθε (Dion.) καί μιν ἔθηκε -ον εἶπέ τε μῦθον · ' „θάρσει (κεχαρισμένε)", dagg. (51) ἀρχὸν ἕλ' H. W. Nordheider

πανομφαῖος [1i, 1H] Σχ sch. D Θ 250: -ῳ · πάσης φήμης καὶ κληδόνος, ὀμφὴ γὰρ ἡ θεία κληδών

B *Urheber aller Botschaften,* Beiw. des Zeus, παν- dabei nicht ausschließend zu verstehen, sondern wie von Zeus auch sonst als dem Herrn des Himmels u. der Erde; zur göttl. Botschaft s. ὀμφή u. Ζεύς B 17, zu hist. Zeus-Orakeln s. Latte, RE XVIII,1 (1939), 830 ff. Θ 250 (Adler läßt Hirschkalb fallen) πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ ... ' ἔνθα -ῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί Hes. fr. 150,12 Kontext unklar (in Völkerliste anläßl. der Verfolgg. der Harpyien durch d. Boreaden, zw. 'Schwarzen' u. Aethiopen) ...]ας τε πανομφαίο[υ Διός (von Evelyn-White auf Ammon-Orakel bzg., vgl. Parke, Oracles of Zeus 200) M. Schmidt

πανόπαια v.l. α 320, s. ἀνόπαια

Πανόπεια s. Πανόπη

Πανοπεύς [3i, 1e, 2H, 1c] E strittig; wenn gr., dann HG zu Wz. -οπ- 'Allseher' (ältere Namensform Πάνοψ, L[1] 60) od. zu ἔπω 'Allsorger' (L[6]), od. thrak.-illyr. (Kerényi, Gl. 22, 1934, 35 f.); einheim. Namensform Φανοτεύς weist nach Epirus, vgl. L[4] 637,31 ff.; gr. Adaptation e. Fremdnamens mögl. (Perpillou, -εύς 333); zu EN auf -εύς allg. s. Risch 158 f. — Abl.: -ηίς

L [1]Usener, Götternamen 60 f.; [2]Boßhardt, Nom. auf -εύς 110 u. 142; [3]Burr 32; [4]Kirsten, RE XVIII,3 (1949) Sp. 637–49 u. [5]Hanslik, ebd. Sp. 649; [6]v. Kamptz 214 u. 299; [7]H. S. - L. 42 f.; [8]Griechenl.-Lex. 507 f.

B I Heros der gleichnam. Stadt (s.u. II), in Il. u. Od. nur Ψ 665, als V. des Epeios (s. Bd. II Sp. 628 f.), erwähnt Ψ 665 εἰδὼς πυγμαχίης, υἱὸς -ῆος Ἐπειός, nach Asius fr. 5 p. 89 Dav. = p. 128 Ber. (Prosaref.) Sohn des Φῶκος (des Stammesheros der Phoker) u. Bruder des Κρῖσος, m. dem er schon im Leib seiner M. Ἀστερόδεια (s. Bd. I Sp. 1439,45 ff.) um d. Vorrecht der Erstgeburt kämpft: Hes. fr. 58,10 suppl.; s. T. ist Αἴγλη (s. Bd. I Sp. 259,41 u. s.v. Πανοπηίς); zu sonstigen mythol. Nachrichten u. deren Schichtg. s. L[5]

II Stadt in Phokis, zw. Chaironeia u. Daulis, südl. des Kephisos: Β 520 (-ῆα) Hes. fr. 70,21 ὅς <τε> (der Kephisos) παρὲκ -ῆα (-ίδα vel -ιδιὰ codd., -ην δῖαν ci.) διὰ γληχῶνα τέρειναν ' ... ' ... εἰλιγμένος εἶσι δράκων ὥς, wohl Hauptstadt od. doch wichtiges Zentrum, da einer d. beiden Phokerfürsten. Σχέδιος (s.d., Ρ 306 ff. von Hektor getötet; der and. ist Ἐπίστροφος, s. Bd. II Sp. 649,63 f.), dort seinen Wohnsitz hat (dazu passend auch Epith. κλειτός) Ρ 307 Φωκήων ὄχ' ἄριστον, ὃς ἐν κλειτῷ -ῆι ' οἰκία ναιετάασκε πολέσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων. Die schöne Lage der Stadt gerühmt λ 581 διὰ καλλιχόρου -ῆος, vgl. auch oben, Hes. fr. 70,21; h. Ap. 278 ff. (dazu Kolk, Pyth. Ap.-Hymn. 19 ff.); nach Paus. 10,4,1–5 soll dort Prom. die ersten Menschen aus Ton geformt haben ‖ Zur Lage u. Gesch. der Stadt s. L[3]; L[4] 639 f. u. 647 ff.; L[7, 8]; zu den versch. Namensformen Panope, Phanoteus (die ältere vor P.?), Phanote, Phanoteia u. zum Ausgrabungsbefund s. L[4] 637 f. u. 640–7

G 4× am VE: Β 520, Ρ 307, λ 581, Hes. fr. 58,10 suppl. G. Markwald

Πανόπη [1i, 1H] Nereide, sprechender Name: als 'Allsehende' gedeutet (Fischer, Nereiden 4 u. 119; Snell, Entretiens Hardt 1, 1952, 101) od. 'Allsorgende' (Aly, RE XVIII,3 [1949] Sp. 636; ganz and. Kerényi, Gl. 22, 1934, 36; vgl. auch o., s.v. -εύς E); Π. in fast gleichlautenden Versen in d. Nereidenkat.n der Il. u. Th.: Σ 45 ≅ Th. 250 Δωρὶς καὶ -η καὶ ἀγακλειτὴ/εὐειδὴς Γαλάτεια. ‖ Die einfachste Art, d. metr. Schwierigk. in Th. 250 zu beheben, besteht im Ersatz von -η durch d. Nebenform -εια (zu dieser s. Aly a.O. 45 ff.); gg. Änderg. votieren West z.St.; Athanassakis, H. 98, 145 A. 1; s. dort auch zu and. Kj.n; zum Verstyp vgl. Th. 354

D v.l. α 320; ci. Hes. fr. 70,21; vgl. oben, s.v. Πανοπεύς B II z.St. G. Markwald

Πανοπηΐς [1H] T. des Πανοπεύς (s.d.), Αἴγλη (s.d.), um derentwillen Thes. Ariadne verließ Hes. fr. 298,1 δεινὸς γάρ μιν ἔτειρεν ἔρως -ηΐδος Αἴγλης G. Markwald

πανόπτης]σι -ην ' Cat. 94,3 Trav. (Pack[2] 1772; „an ein kykl. Epos" denkt Körte, APF 14, 1941, 104) R. Führer

πάνορμ(ος) [1e] E modelled on εὔορμος as metr. var.; outside Hom. only as place-name L Risch, MH 22, 1965, 197 = Kl. Schr. 149; Kurt, Seem. Fachausdr. 190

B lit. 'all-mooring place', i.e. *suitable for mooring in at every point* ν 195 (Ith. seemed strange to Od., including its) λιμένες ... -οι — W d f l d.: εὔορμος J. N. O'Sullivan

πανόψιον [1i] Σχ sch. D z.St.: ἐν τῇ πάντων ὄψει ⌞ὁρώμενον⌟. πᾶσιν ⌞ ⌟. οἱονεὶ πανόρατον

B uns., ansch. (zu ὄψις:) *für alle sichtbar* (m. pass. HG im Ggs. zu akt. bei Nonn.: 'allsehend'), kaum Adv., eher (präd.?) Adj. nb. ⌞ἔγχος⌟ (vgl. Ares'/Ath.s metr. gleichw. πελώριον ⌞ ⌟ Ε 594, Θ 424); in dir. R. Φ 397 Διομήδε' ἀνῆκας ' οὐτάμεναι, αὐτὴ δὲ -ον (ὑπονόσφιον v.l.) ἔγχος ἐλοῦσα ' ἰθὺς ἐμεῦ ὦσας *so daß es alle sehen konnten > ganz sichtbar > offensichtlich* (sc. trotz Ε 846)? *vor aller Augen* (vgl. Ε 859 ff. 872. 880)? ({π}ἀνόψιον ci. Bolling, Lang. 21, 1945, 92) R. Führer

πανσυδίη [5i] E -συ- < root of σεύομαι, see Chantraine, Dict. 855; on suff. see Risch § 43a Σχ sch. D Β 12: πανστρατί, see also P. Hamb. 736 on Β 66

L [1]Rinconi, SIFC 14, 1937, 243 f.; [2]Leumann, Hom. Wört. 190 f.; [3]van der Valk, MPh 56, 1951, 41; [4]Chantraine, Dict. 855; [5]Bergold, Zweikampf 11–12 (w. n.1)

B adv. of motion w. pl. verb: *in all haste, w. all speed* (παν- w. double ref.: intensity / number, hence later military *in full force*, cf. Σχ, Hainsworth, Iliad on Λ 709; Hdt. uses πανστρατιῇ), w. or near θωρήσσω; π. 4× at SE in enjb.; cf. ἐσσυμένως (w. wdfld.) Β 12 θωρῆξαί ἑ κέλευε ... Ἀχαιοὺς ' -ίῃ (v.l. πασ-) · νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν ≅ 29 = 66 (ἕλοις), θωρ. for 'arm *and* attack', L[2] derives from Λ (ag. this L[3] and L[5], the latter w. untenable double interpretation) w. expr. motion: Λ 709 πάντες ' ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ ...

ἵπποι ' -ίῃ · μετὰ δέ σφι Μολίονε θωρήσσοντο 725 (ἐγγύθεν Ἀρήνης μείναμεν Ἠῶ) ἔνθεν -ίῃ σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες ' ἔνδιοι ἱκόμεσθ' ... ῥόον Ἀλφειοῖο

W. Beck

Παντειδυῖα (zur 'Bed.' des Namens vgl. Ἴδμων, Ἰδυῖα, Πολύϊδος; οἶδα Bd. III Sp. 539,24 ff. 547,41 ff. 549,28 f.; zu -ει- ebd. 535,31 ff.; zur Bildg. allg. vgl. Πανοπεύς, falls dieses < ὀπ- 'sehen', v. Kamptz § 22a 1. 42b 2. 66 [S. 213]) M. der Leda Prosaref. Eumel. fr. 8 p. 99 Dav. (Ledas Zeugung)

V. Langholf

πάντῃ [24ⁱ, 8ᵒ, 7ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] **M 1** [⏑] ⌊-ῃ ἀν⌋αστρωφῶν⁺ φ 394, Sc. 121, ⌊ ⌋ἀ στρ... A 384, ⌊ ⌋[Hes. fr. 43a, 86; ⌊-ῃ ἐπ⌋οιχόμενοι⁺ Z 81, K 167, Π 496 = 533, ⌊ ⌋ ω 355, h. 27,10; -ῃ ὁ(μῶς) Th. 178. 366 **2a** [⏑] -ῃ παπταίνοντι/α μ 233, Choer. fr. 1,5; -ῃ δ' ἀμφί N 806, Ψ 34; -ῃ γάρ M 177, N 736, h. Ap. 20; -ῃ τ(ε) Λ 156, Y 492; -ῃ M 430, λ 193 [⏑] -ῃ Y 493 [⏑] κατὰ στρατὸν / πτόλιν ᾤχετο -ῃ E 495 = Z 104 = Λ 212 / β 383, ω 413; περὶ δ' ἔδραμε / περιδέδρομε -ῃ Ξ 413, h. 1,12 Hurst; -ῃ ' φοιτήσασα Y 5; -ῃ P 354, *Ω 799, φ 405, ω 208, Th. 778 **2b** [⏑] -ῃ (δέ) Π 111, Ψ 127 [⏑] -ῃ φοιτῶντες Op. 255 = 125; -ῃ E 739 [⏑] -ῃ δέ Ψ 463

Σχ sch. D A 384: πανταχοῦ (ebs. E 495). εἰς ὅλον τὸ στράτευμα, N 736: πανταχόθεν

B (wie ἀπάντῃ, s.d.) *überall(hin)*, vgl. Lejeune, Adv. en -θεν 261 f., negiert durch οὐδέ πῃ μ 232 f., 1ᵉ (in 1 am Ende), ἕκαστον ⌊wiederauf⌋nehmend K 166 f., ⌊ ⌋genommen durch ἄλλοθεν ἄλλος ω 413 ff., ἑκάστῳ β 383 f., ἔνθα καὶ ἔνθα φ 394, (ἅ)πάντας⁺ Z 81 ff., Π 496/501, ⌊P 354 ff., h. Ap. 20 ff.⌋ (jew. in 1 außer ⌊ ⌋), vor / nach geogr. Aufzählg. h. Ap. 20 / h. 27,10; göttl. Agens A 384, Y 5, β 383⁺ (in 1), E 739, 6ᴴ (außer Sc. 121), 2ʰ, in Hektor-(Aias-)Kontext E 495⁺, Z 81, N 806, Ξ 413, (Π 111, P 354,) Ω 799; in Rel.satz E 739, Th. 366, Op. 255⁺, NS m. ἐπεί Ψ 127, φ 405, μή ω 355, ὡς (ὅτε) Λ 156, Y 492 **1** *überallhin* (ἀνά A 384, Ψ 463 f., κατά E 495⁺, β 383⁺, πρός μ 233, ἐπ' Op. 255⁺), gleichbed. m. (z.T. metr. gleichw.) πάντοσε (s.d. B 1), wie dieses bes. in Vbd. m. παπταίνω (s.d.), ferner m. (ἐπ)οἴχομαι (s.d.), φοιτάω, am (N)SA nur (⌊Λ 156, Y 492⌋,) Ψ 463 (kontrast. 2), in Gl. ⌊ ⌋, dir. R. A 384, Z 81 = K 167ⁱⁿ· ≅ Π 496ⁱⁿ·, Ψ 463, μ 233, (REnde:) ω 355, Sc. 121 Z 81 λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων ' -ῃ ἐποιχόμενοι = K 167ⁱⁿ· (ἕκαστον ἐγείρειαν) ≅ Π 496ⁱⁿ· (ὅτρυνον ἡγήτορας) = 533 (vgl. metr. gleichw. E 508) A 384 λαοὶ ' θνῆσκον ἐπασσύτεροι, τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο ' -ῃ ἀν⌊ὰ στρατὸν⌋ εὐρὺν Ἀχαιῶν (dir. R.), kontrast. V. 53 (Erz.), vgl. H 183 E 495 κατ⌊ ⌋⌊ῴχετο -ῃ⌋, ' ὀτρύνων μαχέσασθαι = Z 104 = Λ 212, kontrast. B 779 β 383 Τηλεμάχῳ εἰκυῖα (Ath.) κατὰ πτόλιν ⌊ ⌋ = ω 413ᵉˣ· (Ὄσσα), vgl. Ω 703 Y 5 Θέμιστα ⌊κέλευσε⌋ θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι ' ... ἡ δ' ἄρα -ῃ ' φοιτήσασα ⌊ ⌋ Διὸς πρὸς δῶμα νέεσθαι Op. 255 (φύλακες) οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα ' ἠέρα ἐσσάμενοι, -ῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν = (125), kontrast. Θ 1 Th. 366 (Ὠκεανῖναι, αἵ ῥα) γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης ' -ῃ ὁμῶς ἐφέπουσι, vgl. 972 f. h. 27,10 -ῃ ἐπιστρέφεται (Art.) θηρῶν ὀλέκουσα γενέθλην ω 355 (δείδοικα μὴ) ἐπέλθωσιν 'Ιθακήσιοι, ἀγγελίας δὲ ' -ῃ ἐποτρύνωσι VNᵉ πολίεσσι Λ 156 ὡς δ' ὅτε πῦρ ... ἐμπέσῃ ὕλῃ, ' -ῃ τ' εἰλυφόων ⌊ἄνεμος⌋ φέρει Y 492. 493 ὡς δ' ἀνὰ μαιμάει ... ἄγκεα ... πῦρ ' ... ' -ῃ τε κλονέων ⌊ ⌋ φλόγα εἰλυφάζει, ' ὣς ὅ γε -ῃ θῦνε σὺν ἔγχεϊ Hes. fr. 43a, 86 (τῷ πόρε Πήγασο[ν) ὠκύκατον ... ' -ῃ ἀν[Sc. 121 Ἀρίονα ... ' ⌊-ῃ ἀναστρωφ⌋ᾶν καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε δύνηαι φ 394 τόξον ἐνώμα ' ⌊ ⌋ῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα 405 (ἐπεὶ) τόξον ἐβάστασε καὶ ἴδε -ῃ (*überall hingeschaut* >) *ihn von allen Seiten inspiziert hatte* Ψ 463 οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν, -ῃ ⌊δέ μοι ὄσσε⌋ ' ... ἄμ πεδίον παπταίνετον, vgl. P 679 f. μ 233 οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον ⌊ ⌋ ' -ῃ παπταίνοντι πρὸς ... πέτρην (vgl. metr. gleichw. χ 24) ≅ Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 5ⁱⁿ· **2** *überall* (ἀμφί N 806, Ψ 34, Th. 176 ff. 778, περί E 739, M 177, N 736, Ξ 143, P 354 f., Ω 799, ω 208, h. 1,12 Hurst), erste 2 St. evtl. noch zu 1; am (H)SA M 177. 430, N 736. 806, Π 111, Ψ 34, (λ 193,) h. Ap. 20, in Exk. E 739, dir. R. nur N 736, λ 193 (kontrast. 1), poetolog. Komm. des Dichters M 177, h. Ap. 20 (jew. + γάρ wie noch P 354), vgl. Π 111 Th. 178 (Οὐρανὸς ἀμφὶ) Γαίῃ ' ἱμείρων φιλότητος ἐπέσχετο καί ῥ' ἐτανύσθη ' -ῃ, eher *breitete sich überall aus / lag ü. ausgestreckt* als *en tout sens* (Mazon) / *in every direction* (West), vgl. *full* (Evelyn-White) / *ganz* (von Schirnding), s.a. πᾶς B 1aα u. vgl. II Sp. 591,60 ff. N 806 ⌊-ῃ δ' ἀμφὶ⌋ φάλαγγας ἐπειρᾶτο προποδίζων, ' εἴ πώς οἱ εἴξειαν Ψ 34 (πολλοὶ μὲν ... πολλοὶ δ' ... πολλοὶ δ' ...) ⌊ ⌋ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἷμα, vgl. θ 278 M 430 -ῃ δὴ πύργοι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν ' ἐρράδατ' 177 ⌊-ῃ γὰρ⌋ περὶ τεῖχος ὁρώρει ... πῦρ ' λάϊνον N 736 ⌊ ⌋ σε πέρι ⌊στέφαν⌋ος πολέμοιο δέδηε (s. δαίω B 1) E 739 (αἰγίδα) ἣν πέρι μὲν -ῃ Φόβος ἐ⌊ ⌋ωται, ' ἐν δ' Ἔρις κτλ. P 354 σάκεσσι γὰρ ἔρχατο -ῃ ' ἑσταότες περὶ Πατρόκλῳ (subj.), kontrast. Δ 211 f. (obj.) Ω 799 σῆμ' ἔχεαν, ⌊περὶ δὲ⌋ σκοποὶ ἥατο -ῃ (räuml.), kontrast. π 365 f. (zeitl.) Ξ 413 (χερμαδίῳ στῆθος βεβλήκει) στρόμβον δ' ὣς ἔσσευε βαλών, ⌊ ⌋ἕδραμε -ῃ *ganz im Kreis herum* ω 208 (οἶκος) ⌊ ⌋ κλίσιον θέε -ῃ *ganz rundum*, vgl. ξ 11 h. 1,12 Hurst (Νύσῃ ὄρος, kein Hafen) ἠλίβατο]ς πέτρῃ περιδέδρομε -ῃ Th. 778 (Στὺξ δώματα ναίει) πέτρῃσι κατηρεφέ· ἀμφὶ δὲ -ῃ ' κίοσιν ... πρὸς οὐρανὸν ⌊ἐστήρικτ⌋αι Π 111 (ἔχετ' ἄσθματι, κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς ἔρρεεν) -ῃ δὲ κακὸν κακῷ ⌊ ⌋ο, vgl. ξ 270 Ψ 127 ἐπεὶ -ῃ παρακάββαλον ... ὕλην λ 193 (ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος) -ῃ οἱ (Laertes) κατὰ γουνὸν ἀλωῆς ... ' φύλλων ... βεβλήαται⌋ εὐναί h. Ap. 20 πῶς τ' ἄρ σ' ὑμνήσω πάντως εὔυμνον ἐόντα; ' -ῃ γάρ τοι ... νομὸς ⌊ ⌋ ᾠδῆς, ' ἠμὲν ἀν' ἤπειρον ... ἠδ' ἀνὰ νήσους, vgl. Y 249 u. zum Text A. Rengakos, H. Einzelschr. 64, 1993, 79 A. 1

D v.l. H 61, κ 3 (vgl. West, Ptol. Pap. 247 f.)

G in Wiederholungsfiguren (vgl. πάγχυ G) Z 79/81/3, Λ 212/7, M 176/7/80, Π 496/9/501, P 354/6, ω 353/5, Th. 366/9, h. Ap. 19/20/22, Choer. fr. 1, 3/5, m. πα/άντ-Assonanz A 383 f., E 495⁺, N 405, Ψ 463 f., μ 233⁺ / A 384, N 404 f., Ξ 412 f.; in (assoz.) Zush. m. αἷμα(τι) M 430, P 354/60, Y 493 f., Ψ 34, βαλών⁺ Ξ 412 f., Ψ 127, λ 193 f., h. Ap. 20, ἥατ(ο) Ψ 127 f., Ω 799, μάχε(σα)σθαι E 495⁺ f., Π 496⁺, P 353 f., ἐπῴχετο⁺ 10x am Anf. von B 1, P 354 ff., φ 394 f., (ἐπ)ὀτρύνων⁺ E 495 f., Z 81 ff., Π 495⁺ f., ω 355, περώμενος⁺ N 806, φ 394, πῦρ (dazu Fränkel, Hom. Gl. 51 m. A. 2) Λ 155 f., M 177, Y 490 ff., ἔρρεεν Π 110 f., Ψ 34, ὕλη⁺ Λ 155 f., Y 491 f., Ψ 127, φάλαγγας Z 81 ff., Λ 212/5, N 806, φόβος⁺ E 739, M 430 ff., ἐφοίτων⁺ Y 5 f., ω 413 ff., Op. 255

R. Führer

παντοδαπ(ός) [1ᴴ] eigtl. (vgl. ἄλλο-, τηλεδαπός) 'von überallher stammend' > *aller Art, verschiedenartigst*, gleichbed. m. (metr. gleichw.) ⌊παντοῖος⌋ (s.d., bes. am Anf.); in dir. R., wie 18x von 38 ⌊ ⌋ h. Cer. 402 ὁππότε δ' ἄνθεσι γαῖ' εὐώδε[σιν]εἰαρινο[ῖσι] ' -οῖς θάλλῃ, τότ' κτλ., s. 6 ff. 425 ff., Cypr. fr. 4,2 ff. p. 36 Dav., vgl. η 127 f., ω 343, ν 246 f., Sapph. fr. 152 V.

R. Führer

πάντοθεν [6ⁱ, 4ᵒ, 1ᴴ] **M** [⏑⏑] ἱδρὼς ' ⌊-θεν ἐκ⌋ μελέων Π 110, Ψ 689, ⌊ ⌋ / ἐξ N 28, Ψ 112 / ρ 171; -θεν Φ 364, ξ 428, Op. 625 [⏑⏑] -θεν O 623 [⏑⏑] -θεν ξ 270 ≅ ρ 439

B *(von) überallher, von allen Seiten,* vgl. Lejeune, Adv. en *-θεν* 246; in Vgl. *Φ* 364, dir. R. *ξ* 270+ in Vbd. m. (außer *ξ* 428 *ἐκ/ξ* +) Subst. im Gen. Pl. (Ortsveränderg.): *ρ* 171 (*ὅτε*) *ἐπήλυθε μῆλα* ' *-θεν ἐξ ἀγρῶν* *N* 28 *βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ'·* *ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπ' αὐτοῦ* (Pos.) ' ⌊*-θεν ἐκ*⌋ *κευθμῶν* *Ψ* 112 (Ag. *ὤτρυνε*) *ἀνέρας ἀξέμεν ὕλην* ' ⌊ ⌋ *κλισιῶν* *überallher aus den Unterkünften* *Π* 110 *κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς* ' ⌊ ⌋ ⌊*μελέων*⌋ *πολὺς ἔρρεεν* = *Ψ* 689in. *überall vom Leib* *ξ* 428 (*ὠμοθετεῖτο*) *-θεν* (*πάντων* Arist.) *ἀρχόμενος* ⌊ ⌋ *überall von den Gliedern das erste Stück abschneidend* allein (an Ort u. Stelle): *ξ* 270 (*ἐν Ζεὺς φύζαν*) *βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη* ' *μεῖναι ... περὶ γὰρ κακὰ -θεν ἔστη* ≅ *ρ* 439, vgl. *Π* 111 *O* 623 (*Δαναοὶ Τρῶας μένον*) *αὐτὰρ ὁ* (Hektor) *λαμπ*⌊*όμενος πυρὶ*⌋ *-θεν ἔνθορ' ὁμίλῳ allseits leuchtend von Feuer* (Schadewaldt), vgl. *Λ* 65 f. *Φ* 364 *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγ*⌊ ⌋ *πολλῷ* '...' *-θεν ἀμβολάδην überall(her) aufwallend* Op. 625 *νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι πυκάσαι τε λίθοισι* ' *-θεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος von allen Seiten,* am (H)SE nur hier

G in Wiederholungsfiguren (vgl. *πάγχυ* G) *Π* 110/1, *ξ* 267/70 ≅ *ρ* 436/9; in assoz. Zush. m. *πολύς*+ *Π* 110, *Φ* 362 ff., *ξ* 270+ f. R. Führer

πάντοθ(ι) v.l. *Π* 515, h. Ap. 403, s. *πάντοσε* B 1

παντοῖος [10i, 20o, 5H, 2h, 1c] **M 1** disyll. [⏑̄–] *παντοῖ'* Hes. fr. 33a, 14. 18 **2** trisyll. **2a** shape [– ⏑ ⏑]: [– ⏑̄ ⏑] *-α* h. Merc. 484 [– ⏑̄ ⏑] *-αι* *ω* 343 **2b** shape [⏑̄ – ⏑̄]: [⏑̄ – ⏑̄] *-ου* *Σ* 281; *-οι* *Y* 249, *ρ* 486; *-ων ἀνέμων* *B* 397, *P* 56, *ε* 293. 305; *-οις ἀνέμοισιν* *ι* 260; *-η ἐν δ'* *ν* 247; *-ης ἀρετῆς* / *-ην ἀρετήν* / *-ῃς ἀρετῇσι* / *-ας ἀρετάς* *X* 268 / *σ* 205 / *δ* 725 = 815 / *O* 642; *-ης* Hes. fr. 306; *-ῃ φιλότητι* / *-ην φιλότητ'* h. Merc. 575, *ο* 246 *-ην ἐν δ'* *ζ* 77; *-ην* *Σ* 471, *Ψ* 314, *ν* 46, Th. 830; *-αι* *η* 128; *-ας* *Ψ* 308, *χ* 348; *-ων* *α* 142 = *δ* 58 [⏑̄ – ⏑̄] *-ων ἀνέμων* Op. 621; *-ους τε δόλους* *Γ* 202; *-ην* *ζ* 234 = *ψ* 161; *-αις* Cypr. fr. 41, 7 p. 36 Dav. **3** quadrisyll. [⏑̄ – ⏑̄ ⏑] *-οισι δόλοισι* *γ* 119. 122

Σχ sch. D *B* 397: *παντοδαπῶν* (so too on *Γ* 202, *O* 642)

L M. Biraud in 'Kühner' 39–52 (39. 46 ff.)

B *of all kinds, all kinds of,* attrib. exc. *ρ* 486; foll. by ⌊*ἄλλοτε*⌋ ... *ἄλλοτε* ... *Σ* 471, Hes. Th. 830 (5× ⌊ ⌋), fr. 33a, 14 (4× ⌊ ⌋), assoc. w. *ἔνθα* ... *ἔνθα* ... *B* 397, cf. *Y* 249. – W d f l d.: *παντοδαπός* **1** of concr. things (incl. winds et sim.), noun pl. or coll. sg. (*Σ* 471, *ζ* 77, *ν* 247) *α* 142 *δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας* ' *-ων* = *δ* 58 (v. om. quidam) *η* 128 (*ἔνθα πρασιαὶ*) *-αι πεφύασιν* *ω* 343 *ἔνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ -αι ἔασιν* *ζ* 77 (*ἐν κίστῃ ἐτίθει*) *ἐδωδὴν* ' *-ην* *ν* 247 *ἔστι μὲν ὕλη* ' *-η* of winds (*π.* = 'from all directions'): *B* 397 *τὸν δ'* (sc. *σκόπελον*) *οὔ ποτε κύματα λείπει* ' ⌊*-ων ἀνέμων*⌋ *ὅτ' ἂν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται* *P* 56 *τὸ* (sc. *ἔρνος*) *δέ τε πνοιαὶ δονέουσι* ' ⌊ ⌋ *ε* 293 *πάσας δ' ὀρόθυνεν* (Pos.) *ἀέλλας* ' ⌊ ⌋ (vv. 295 f.: *Εὖρός, Νότος, Ζέφυρος, Βορέης*) 305 *ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι* ' ⌊ ⌋ Op. 621 *τότε* ⌊ ⌋ *θυίουσιν ἀῆται* *ι* 260 (*ἀποπλαγχθέντες*) *-οις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης* cp.: *Σ* 471 (*φῦσαι ἐν χοάνοισιν*) *ἐφύσων* ' *-ην ... ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσαι,* ' *ἄλλοτε μὲν σπεύδοντι παρέμμεναι, ἄλλοτε δ' αὖτε,* ' *ὄππως* (*ἐθέλοι* [Heph.]), ref. in particular to force of blasts **2** of abstr. and verbal notions, sg. or pl.; often assoc. w. ideas of knowing (*Γ* 202), teaching (*Ψ* 308, *ζ* 234+, *χ* 348, Hes. fr. 306, h. Merc. 484) et sim. (*X* 268 *μιμνήσκεο*, *Ψ* 314 *ἐμβάλλεο θυμῷ*) *Γ* 202 *εἰδὼς -ους ... δόλους* *γ* 119 *σφιν* (Trs.) *κακὰ ῥάπτομεν* (Grs.) *ἀμφιέποντες* ' ⌊*-οισι δόλοισι*⌋ 122 (*πολλὸν ἐνίκα*) *Ὀδυσσεὺς* ' ⌊ ⌋ *Ψ* 314 *μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ* ' *-ην, ἵνα μή σε παρεκπροφύγῃσιν ἄεθλα* *Y* 249 *στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι μῦθοι* ' *-οι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα* (see Dihle, Homer-Probleme 71 f.) *χ* 348 *θεὸς δέ μοι* (Phemius) *ἐν φρεσὶν οἴμας* ' *-ας ἐνέφυσεν* h. Merc. 484 *ὅς τις ἂν αὐτὴν* (lyre) ' *τέχνῃ καὶ σοφίῃ δεδαημένος ἐξερεείνῃ* ' *φθεγγομένη -α νόῳ χαρίεντα διδάσκει* *Ψ* 308 (*σε ἐφίλησαν* [Zeus and Pos.]) *καὶ ἱπποσύνας ἐδίδαξαν* ' *-ας* *ζ* 234 (*ἀνὴρ, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ*) *Ἀθήνη* ' *τέχνην -ην* = *ψ* 161 Hes. fr. 306 *-ης σοφίης* (*-ας σοφίας* codd.) *δεδαηκότα* (a cithara-player) *X* 268 *-ης ἀρετῆς μιμνήσκεο* *ν* 46 *θεοὶ δ'* ⌊*ἀρετὴν*⌋ *ὀπάσειαν* ' *-ην* *σ* 205 (*πόσιος ποθέουσα*) *-ην* ⌊ ⌋ *O* 642 *τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων* ' *-ας ἀρετάς* (*-ην* ⌊ ⌋ v.l.), *ἠμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι,* ' *καὶ νόον ἐν πρώτοισι Μυκηναίων ἐτέτυκτο* *δ* 725 (*πόσιν ἀπώλεσα*) *-ῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν* = 815 *Σ* 281 (*ἀψ πάλιν εἶσ' ἐπὶ νῆας, ἐπεί κ'*) *ἵππους* ' *-ου* ('this way and that') *δρόμου ἄσῃ ὑπὸ πτόλιν ἠλασκάζων* *ο* 246 (*ὃν φίλει Ζεύς*) *-ην φιλότητ'* h. Merc. 575 (*Μαιάδος υἱὸν*) *ἐφίλησεν Ἀπόλλων* ' *-ῃ φιλότητι,* shown in the granting of favours of various kinds Hes. Th. 830 (*φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν*) *κεφαλῇσι* ' *-ην ὄπ' ἰεῖσαι ...* ⌊*ἄλλοτε μὲν γὰρ*⌋ ' *φθέγγονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε ...* fr. 33a, 14 *ῷ* (Periclymenus) *πόρε δῶρα* (ref. to ability to change into beings of all kinds) *Ποσειδάων ...* ' *παντοῖ',* ⌊ ⌋ *ἐν ὀρνίθεσσι φάνεσκεν* ' *αἰετός, ἄλλοτε δ' αὖ γινέσκετο* (*μύρμηξ ...*) fr. 33a, 18 *εἶχε δὲ δῶρα* ' *παντοῖ' οὐκ ὀνομαστά* Cypr. fr. 4, 7 p. 36 Dav. *ὥραις -αις τεθυωμένα εἵματα* predic.: *ρ* 486 (*θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες*) *-οι τελέθοντες, ἐπιστρωφῶσι πόλησ* 'becoming of all kinds', i.e. taking on all kinds of human appearances

D *-ης ὕλης* in v. substituted for *κ* 242 by Callistratus J. N. O'Sullivan

πάντοσε [24i, 5o, 1h] **M 1** [⏑̄ ⏑ ⏑] *-σε παπταίνων/οντε(ς)* *N* 649, *P* 674 / *χ* 24. 380; *-σε* *M* 266, *P* 680, *Σ* 479, *ρ* 209. 366 **2** [⏑̄ ⏑] *-σ'* *E* 508, *λ* 606, h. Ap. 403 [⏑̄ ⏑] *ἀσπίδι/α* (...) *-σ' εἴσῃ/ην* *N* 405 / *Γ* 347 ≅ 356 = *H* 250 ≅ *P* 517 ≅ *Y* 274 = *Λ* 434ex. = *P* 43 = *N* 160ex. = *Ψ* 818ex. ≅ *E* 300ex. = *P* 7 ≅ *Λ* 61ex. ≅ *N* 157ex. = 803 ~ *M* 294 ≅ *Φ* 581; *-σ' Π* 515

Σχ sch. D *Γ* 347: ⌊*πανταχ*⌋*όθεν*, *E* 508: ⌊ ⌋*οῦ.* ⌊ ⌋*όσε*, *Σ* 479: *εἰς πᾶν μέρος*

B *in alle Richtungen, überall hin* (*κατά* *P* 680, *ποτί* *χ* 24), vgl. Lejeune, Adv. en *-θεν* 260, gleichbed. (u. am VA ⌊metr. gleichw.⌋) m. *πάντῃ* B 1, stärker als (⌊ ⌋) *κυκλόσ'* (*P* 392) 'in Kreisrichtg.' (II Sp. 1581, 18 f.); *ἀμφί* / *ἕκαστον* wiederaufnehmend *E* 506 ff., *λ* 605 f., *ρ* 208 f. / 365 f., negiert durch *οὐδέ που* *χ* 24 f.; göttl. Agens *E* 508, *Π* 515, *Σ* 479, 1h (in 1) **1** (am VA außer *Π* 515) in Vbd. m. (außer *ρ* 366 unmittelbar folgendem) Verb (Ptz. außer *M* 266, *Π* 515, *P* 680, 1h), bes. *παπταίνων*+ (nur Nom. im Ggs. zu cas. obl. bei ⌊metr. gleichw. *πάντῃ*⌋, vgl. Ptz. *ἐποιχόμενος* *E* 508 m. göttl. Subj. im Ggs. zu menschl. bei ⌊ ⌋, ferner finites *φοιτήτην* *M* 266 m. menschl. Subj. im Ggs. zu Ptz. m. göttl. bei nicht ⌊ ⌋); in dir. R. nur *Π* 515, *λ* 606 (kontrast. *πάντῃ* B 1), sonst in Erz. *ρ* 366 *βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον,* ' *-σε χεῖρ' ὀρέγων, ὡς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη* *E* 508 (*ἀμφὶ νύκτα*) *Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγων,* ' *-σ' ἐποιχόμενος,* vgl. metr. gleichw. *Π* 533 *M* 266 *Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων* ' *-σε φοιτήτην,* vgl. *P* 356 *λ* 606 *ἀμφὶ δέ μιν* (Her.) *κλαγγὴ νεκύων ἦν ...* ' *-σ' ἀτυζομένων* (Pfeilschußdrohg.), vgl. *O* 345 h. Ap. 403 (Ap. *ἐπόρουσε δελφῖνι ἐοικὼς νηῒ*) *τῶν δ' ὅς τις ... ἐπιφράσσαιτο νοῆσαι,* ' *-σ'* (*-θ'* v.l.) *ἀνασσείσασκε, τίνασσε δὲ νήϊα δοῦρα schleuderte er sie nach allen Seiten zurück,* s. Förstel, Apollonhymnos 270 *Π* 515 (*κλῦθι*) *δύνασαι δὲ σὺ* (Ap.) *-σ'* (*-θ'* v.l.) *ἀκούειν* (*πάντ' ἔσακ.* Zen.) ' *ἀνέρι κηδομένῳ*, vgl. *Γ* 277 *χ* 24 (*μνηστῆρες, ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα, ἀνόρουσαν*) ⌊*-σε παπταίν*⌋*οντες ...*

ποτὶ τοίχους (keine Waffen da) ≅ 380in. (φόνον ποτιδεγμένω αἰεί) ≅ N649in. (μή τις χρόα χαλκῷ ἐπαύρῃ) P674. 680 (ἀπέβη) ⌊ ⌋ων ὥς τ' αἰετός ... '4 vv. Gl.' ὥς τότε σοὶ (Men.) ... ὅσσε ... ' -σε δινείσθην ... κατὰ ἔθνος ἑταίρων, ' εἴ' που (den Antil. ἴδοιτο), vgl. Ψ463f. Σ479 (Heph. ποίει σάκος) -σε δαιδάλλων (s.d.), περὶ δ' ἄντυγα βάλλε 2 in Vbd. m. (unmittelbar folgendem) Adj. (am VE außer ρ209) zur Betong. der Radialsymmetrie (s.a. Σ479 in 1 am Ende); 1° in Exk., sonst (17[1]) in Erz. ρ209 (κρήνην) ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ... ἦν ἄλσος, ' -σε κυκλοτερές restl. St. s.o. M2 [⏑⏑] od. II Sp.1227, 42—44 (dazu 1230, 10ff.) od. I Sp.1426, 26. 33. 35—9 (dazu 1428, 25ff.) bzw. 1431, 22ff.; 1432, 44ff. 51f. 63ff.; 1433, 1ff. 14ff. 24ff. 34 (P517)

D N566a (≅ 649) G in Wiederholungsfigur (vgl. πάγχυ G) Λ434/7, N803/6, m. πα/αντ-Assonanz N649, P674, ρ366, χ24. 380 / M265f., Σ479, Y274f., in assoz. Zush. m. ἄντυγ(α) Σ479, Y274f., βάλ(λ)ε(ν) Γ347. 356, H250, N160, P517, Σ479, Y274, δεινόν λ606ff., h.Ap.401ff., ἔθνος (der Gef.) N648f., P680, ἐοικώς ' λ606, h.Ap.400/3, ἀν/ἐπόρουσε/αν χ23f., h.Ap.400/3, παπταίνων+ N649, P674, λ606ff., χ24. 380, ποίει+ Σ478f., ρ207ff., φαεινή+ Λ434f., N803ff., P679f., Σ479 R. Führer

παντοτρόφον v.l. h.Ap.21 ἀν' ἤπειρον -ον (πορτιτρόφον [q.v.] pars codd., rec. edd.) ἠδ' ἀνὰ νήσους

πάντως [1[1], 2°, 3[h]] B *ganz u. gar* (nicht), emphat. Ausdr. von Subjektivität, stets m. Zukunftsbezug; hom. neg. am VA = SA (: πάμπαν, πάγχυ) auf Verb bzg., nachhom. pos. [–⏑] auf Nomen bzg.; in dir. R. (RAnf. τ91) bis auf letzte Perik. (Dialog Dichter-Ap.) Θ450 -ως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι, ' οὐκ ἄν με (Zeus) τρέψειαν ὅσοι θεοί τ91 -ως, θαρσαλέη, κύον ἀδεές, οὔ τί με (Pen.) λήθεις ' ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις υ180 -ως οὐκέτι νῶϊ (Mel. u. Od.) διακρινέεσθαι ὀίω ' πρὶν χειρῶν γεύσασθαι, ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον ' αἰτίζεις h.1,11 ὡς δὲ τάμεν τρία, σοὶ -ως τριετηρίσιν αἰεὶ ' ἄνθρωποι ῥέξουσι ... ἑκατόμβας unbedingt alle 3 Jahre h.Ap.19 πῶς τ' ἄρ σ' ὑμνήσω -ως εὔυμνον ἐόντα; = 207 *in jeder Hinsicht gut besingbar*

G in Wiederholungsfigur (vgl. πάγχυ G) τ91ff., h.Ap.19f./22 R. Führer

πανυπέρτατος [1°, 1[c]] L [1]Stubbings+ in Wace-Stubbings, Companion 398ff. (399—402); [2]S. West+ in Odyssey vol.I 62—4; [3]Heubeck+, Odyssey on ι21—7

B *all highest* (i.e. uppermost), *highest of all* 1 in geogr. descript. ι25 αὐτὴ (sc. Ἰθάκη) δὲ χθαμαλὴ -η εἰν ἁλὶ κεῖται ' πρὸς ζόφον, αἱ δέ (other islands) τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε. Assumption that this must be reconciled with actual geogr. has led to forced interpretat. (-η πρὸς ζόφον taken as 'farthest towards the north' already in antiquity: further L[1]); without this assumption natural sense is 'lies *highest of all* (i.e. *farthest up* towards the horizon and so *farthest out*: cf. use of ἄνω Ω544) in the sea towards the west'; in view of πρὸς ζόφον (clearly 'west' in contrast to ἠῶ: cf. s.v. ζόφος B1) unattractive suggestions that ὑπέρ (in ξ300: see Hoekstra on ξ299—301) or καθύπερθε (q.v. B5b) might mean 'north of' vel sim. not relevant 2 metaph. of rank, power Alcmaeonis fr.3 p.139 Dav. Γῆ, Ζαγρεῦ τε θεῶν -ε πάντων See also ὑπέρτατος J. N. O'Sullivan

πανύστατος [2[i], 1°] Σχ sch.D Ψ532: πάντων τελευταῖος B *last of all* in temp.-loc. sense (i.e. both later than and behind the others) Ψ532 -ος ἦλυθεν ἄλλων (in chariot-race) 547 κεν οὔ τι -ος ἦλθε διώκων (if he had prayed to the gods) ι452 (Polyphemus to ram: „πολὺ πρῶτος ... πρῶτος δέ ... πρῶτος δέ ...) νῦν αὖτε -ος (n. ὕστατος ... λελειμμένος v.448) Opp. πάμπρωτος See also ὕστατος J. N. O'Sullivan

παππάζω [1[i]] denom. from πάππα: *call one papa* E408 οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται, ' οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι -ζουσιν ' ἐλθόντ' ἐκ πολέμοιο J. N. O'Sullivan

πάππα(ς) [1°] E redupl. Lallwort; cf. ἄττα, τέττα. – Deriv.: παππάζω L +Skoda, Redoublement 186f., Chantraine, Dict. 855

B voc. πάππα: *papa, daddy*, affectionate form of address used by child (wheedling in mouth of teenager Naus., who wants a favour) to father ζ57 (Naus. to Alcin.:) „πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην ' ...;". – Wdfld.: πατήρ, ἄττα, τοκεύς J. N. O'Sullivan

παπταίνω [18[i], 8°, 1[H], 1[h], 1[c]] E prob. rel. to πέπταμαι, see L[3] F pres.: 3rd P. -αίνετον 1; -αίνων 8, ⌊-αίνοντ⌋ι 1, ⌊ ⌋α 1, nom. ⌊ ⌋ε 1, ⌊ ⌋ες 1 fut.: ἀπο-ανέουσιν 1 aor.: -ηνεν 5; -ήνας 7, -ήναντα 1; ⌊-ήνασ⌋α 1, ⌊ ⌋(α) 1

M 1 trisyll. [–⏑] -αίνων Δ200, N551, P115; -ηνεν δ(έ) Ξ507 = Π283, M333, P84, χ381; ⌊-ήνας⌋ δ' h.Merc.246; ⌊ ⌋ Θ269 [⏑–⏑] πάντοσε ⌊-αίνων⌋ N649, P674; δεινὸν ⌊ ⌋ λ608, ω179; ⌊ ⌋ Op.444; τρέσσε δὲ ⌊-ήνας⌋ Λ546, P603; ⌊ ⌋ Δ497 = O574; -ήνασ(α) X463 [⏑–⏑] δὲ ⌊ ⌋ ρ330 2 quadrisyll. 2a [–⏑⏑] -αίνετον Ψ464 2b [–⏑⏑] -ήνασα δέ τ552 [⏑–⏑] πάντῃ ⌊-αίνον⌋τ⌋ι/α μ233, Choer. fr.1(= Suppl.Hell.317),5 Colace; πάντοσε -αίνοντε(ς) χ24. 380; δὲ -ήναντα Ψ690 3 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑] ἀπο-ανέουσιν Ξ101

Σχ sch. D Δ200: περιβλέπων. ἐρευνῶν, 497: ἀμφὶ ἓ -ήνας· περὶ αὐτὸν περιβλεψάμενος, Ξ101: ἀποπαπτανέουσιν· ἤτοι εἰς τὰς ναῦς ἀποβλέψουσιν ἢ ἀλλαχόσε, ὅ ἐστι φεύξονται

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 70; [2]Snell, Entdeckung[7] 14. 16; [3]Tichy, Onomatop.Verb. 339–341; [4]de Boel, Gl. 65, 1987, 19ff.; [5]Lonsdale, CJ 84, 1988, 325–333; [6]R.A. Prier, Thauma Idesthai, Tallahassee 1989, 26

B *look searchingly (for, in expectation of), spied* aor. (3), ἀπο- *away* fut. (Ξ101 in 2); often in fear (not „always" as Hainsworth, Iliad on M333); connot. of motion ('round', 'about' LSJ) sec. and context dep., often in single direction (but even then prob. w. eye-motion), as shown e.g. by some directional prep.s/adv.s (see L[6]): ἀμφί Δ497, O574, ἀνά M333, Ψ464, h.Merc.246, ἐπί Λ546, X463, κατά P84, χ381, μετά Op.444, ποτί χ24, πρός μ233; sim. adv.s: πάντῃ μ233, Choer.fr.1(= Suppl.Hell.317),5 Colace, πάντοσε N649, P674, χ24. 380; w. foll. ὅπῃ Ξ507 = Π283 [= χ43 in D]; δεινόν λ608, ω179, w. acc. (of pers.) 2x (1); w. final μή cl. N649, final εἰ M333, χ381, ⌊cf. P674ff.⌋; subj. ὄσσε Ψ464 (εἰσορόωντι), μ233 ⌊ ⌋; after στῇ δέ Δ497, Θ269, Λ546, P115, ω179, ἔστη X463; fulfilment expr. by ἀΰρῆσαι μ233, γνῶναι P84, ἰδεῖν M333, χ381, νοῆσαι Δ200, P115, X463, τ552, ⌊ ⌋, see L[4]22, w. δέρκεσθαι P674. – Wdfld.: see ἰδεῖν 1 pres., dur., ongoing activity, intended obj. not yet perceived or part of ongoing danger; vivid descr. often in emph. and allit. VB: πάντῃ / πάντοσε / δεινὸν -αίνων+ 1a dir. sp. w. ref. to own activity (w. οὔ / οὐδέ πῃ), like 3a (aor.) μ233 (I went armed to the prow) ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι ' Σκύλλην ... ' οὐδέ πῃ ἀΰρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε ' ⌊πάντῃ⌋ -αίνοντι πρὸς ἠεροειδέα πέτρην (ἐδέγμην: see χ380 in b, Θ269 in 3b) Ψ464

τὰς πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας, ' *νῦν δ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν·* ‹ › *δέ μοι ὄσσε* ' ... *ἅμ πεδίον -αίνετον εἰσορόωντι* Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 5 Colace *νῦν δ' ὅτε πάντα δέδασται, ἔχουσι δὲ πείρατα τέχναι,* ' *ὕστατοι ὥστε δρόμου καταλειπόμεθ', οὐδέ πῃ ἔστι* ' ‹ › *-αίνοντα νεοζυγὲς ἅρμα πελάσσαι* (ref. to author's sit.) **1 b** narr. w. ref. to 3rd pers. w. external descr.: *P* 674 (Men. *ἀπέβη*) *πάντοσε -αίνων ὥς τ' αἰετός, ὅν ῥά τέ φασιν* ' *ὀξύτατον δέρκεσθαι ... πετεηνῶν,* ' *ὅν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα ... οὐκ ἔλαθε πτὼξ* ' *θάμνῳ ὑπ' ἀμφικόμῳ ...* ' ... ' *ὣς ... ὄσσε φαεινὼ* ' *πάντοσε δινείσθην πολέων κατὰ ἔθνος ἑταίρων,* ' *εἴ που ...* (Antil.) *ἴδοιτο.* ' *τὸν δὲ μάλ' αἶψ' ἐνόησε* (cf. 115) (*δεινόν* 'dreadfully', cf. *δέρκομαι* B I 1:) *λ* 608 (Her. like dark night, bow and arrow ready) ‹*δεινὸν -αίνων*› *αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς* *ω* 179 *στῆ δ' ἄρ ἐπ' οὐδὸν ἰών ... ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς* ' ‹ › *βάλε δ' Ἀντίνοον,* emph. on descr. and hence not aor. (3) ‖ w. acc.: *Δ* 200 *βῆ δ' ἰέναι κατὰ λαὸν ...* ' *-αίνων ἥρωα Μαχάονα· τὸν δ' ἐνόησεν* (standing among his troops) *P* 115 *στῆ δὲ μεταστρεφθείς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων,* ' *-αίνων Αἴαντα ...* ' *τὸν δὲ μάλ' αἶψ' ἐνόησε* (cf. 674 above) similar: Op. 444 (a forty-year-old, who ploughs a straight furrow) *μηκέτι -αίνων μεθ' ὁμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ* ' *θυμὸν ἔχων* in fear / expectation of attack, *always on guard (for)*: *N* 551 *ἐπόρουσε, καὶ αἶνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων* ' *-αίνων· Τρῶες δὲ περισταδὸν ἄλλοθεν ἄλλος* ' *οὔταζον σάκος* 649 *ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων* ' ‹*πάντοσε -αίν*›*ων μή τις χρόα χαλκῷ ἐπαύρῃ* *χ* 380 *ἑζέσθην ... ποτὶ βωμόν,* ' ‹ › *οντε, φόνον ποτιδεγμένω αἰεί* (cf. 381 in 3 b, *ποτιδ.*: see *μ* 233 in a) for weapons: *χ* 24 *ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα* ' ... *ἀνόρουσαν ὀρινθέντες κατὰ δῶμα,* ' ‹ › *οντες ... ποτὶ τοίχους* (but no weapons to be had) **2** fut. *ἀπο-* (only such perception vb. in EGrE) *Ξ* 101 *ἡμῖν δ' αἰπὺς ὄλεθρος ἐπιρρέπῃ. οὐ γὰρ Ἀχαιοὶ* ' *σχήσουσιν πόλεμον νηῶν ἅλαδ' ἑλκομενάων,* ' *ἀλλ' ἀπο-ανέουσιν, ἐρωήσουσι δὲ χάρμης look (ἀπὸ πολέμοιο) for flight*, cf. LSJ *ἀφοράω* II **3** aor. *spied, perceived* (completed and fulfilled visual search) **3 a** dir. sp., like 1 a (+ *νοῆσαι*) *τ* 552 (I awoke from the dream) *-ήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροις ἐνόησα (παρὰ πύελον, ἦχι πάρος περ)* **3 b** narr., 3rd p. other instances (see a) w. concluding *νοῆσαι, γνῶναι* (cf. *ἰδεῖν* *χ* 381 below): *M* 333 *-ηνεν δ' ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, εἴ τιν' ἴδοιτο* ' *ἡγεμόνων, ὅς τίς οἱ ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύναι·* ' *ἑς δ' ἐνόησ' Αἴαντε* *X* 463 (*παλλομένη κραδίην*) *ἐπεὶ πύργον τε καὶ ἀνδρῶν ἷξεν ὅμιλον,* ' *ἔστη -ήνασ' ἐπὶ τείχεϊ, τὸν δ' ἐνόησεν* ' *ἑλκόμενον* *P* 84 (Hektor heard that Men. killed Euphorbos, *ἄχος πύκασε φρένας*) *-ηνεν δ' ἄρ' ἔπειτα κατὰ στίχας, αὐτίκα δ' ἔγνω* (the corpse being despoiled) ‖ archery (see *λ* 608, *ω* 179 in 1 b): *Θ* 269 ‹*στῆ δ*›*' ἄρ'* (Teukros) *ὑπ' Αἴαντος σάκεϊ ...* ' *ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν σάκος, αὐτὰρ ὅ γ' ἥρως* ' *-ήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ* ' *βεβλήκοι (αὐτις ἰὼν δύσκεν εἰς Αἴαντα)*, see Ameis–H.; v. 296 *δεδεγμένος*, cf. *μ* 233 in 1 a other instances in battle action: *Δ* 497 ‹ › *ἐ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν καὶ ἀκόντισε δουρὶ ...* ' *ἀμφὶ ἓ -ήνας* = *O* 574 (*ἐκ δ' ἔθορε*), nearest target is nearest danger and vice versa (w. Kirk, Iliad on *Δ* 497 rather than w. Janko on *O* 574) *χ* 381 *-ηνεν δ' Ὀδυσεὺς καθ' ἑὸν δόμον, εἴ τις ἔτ' ἀνδρῶν* (remained alive, *τοὺς δὲ ἴδεν* dead), cf. 380 in 1 b *Λ* 546 (Zeus instilled flight in Ajax) ‹ › *ἐ ταφών, ὄπιθεν δὲ σάκος βάλεν ...* ' ‹*τρέσσε δὲ -ήνας*› *ἐφ' ὁμίλου θηρὶ ἐοικὼς* ' *ἐντροπαλιζόμενος* *P* 603 (Leitos wounded on wrist) ‹ › *, ἐπεὶ οὐκέτι ἔλπετο* (to wield his spear) he *looked* anxiously *at* his wrist *Ξ* 507 *πάντας ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα,* ' *-ηνεν δὲ ἕκαστος ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον* = *Π* 283 (= *χ* 43 in D), 'successfully *spied* an escape route' boxing: *Ψ* 690 *ἐπὶ δ' ὤρνυτο δῖος Ἐπειός* (boxing), ' *κόψε δὲ -ήναντα παρήϊον*, he had opened his guard to observe Epeios, observation violently ended for obj.s: *ρ* 330 *νεῦσ' ἐπὶ οἷ καλέσας· ὁ δὲ -ήνας ἕλε δίφρον* ' *κείμενον, ἔνθα τε δαιτρὸς ἐφίζεσκε* h. Merc. 246 *-ήνας δ' ἀνὰ πάντα μυχὸν μεγάλοιο δόμοιο* (opened 3 closets, v. 253 *ἔνθ' ἐπεὶ ἐξερέεινε μυχούς*)

Compd.: *ἀπο-* in 2

D *N* 566a (= 649 in B 1 b); *χ* 43 (= *Ξ* 507 = *Π* 283 in B 3) pauci, see Heubeck, Odyssey ad l.; further, this would be only instance where aor. ref. to unfulfilled visual search, cf. B 3 introd. W. Beck

παρά, παραί, πάρ, παρέκ, παρέξ **L I** *παρά, παραί, πάρ* **1** myk.: *pa-ro*, Präp. (m. Dat.), auch in Kompos., s. DMic. II 85 f. m. Lit.; allg.: Schwyzer II 491–8; Untermann, Einführg. in d. Sprache Hom.s, Heidelberg 1987, 108; Meier-Brügger, Gr. Sprw. I 156 (m. Lit.) **I 2** Etym.: Frisk II 472 f., Chantraine, Dict. 856 f. **I 3** zur Präp.: Chaintraine, Gr. h. II 3 u. 120–4; Fritz, Lokalpartikeln 179–202; B. Giseke, Die allmähl. Entstehg. der Gesänge der Il. aus Untersch.en im Gebr. der Präp.en nachgewiesen, Göttingen 1853, 99–105; Hermann, Sprachw. Komm. 82; F. Illek, Über den Gebr. der Präp.en bei Hes. II, Brünn 1889, 12–14; Luraghi, in: 'Kühner' 181 f.; Leaf zu *I* 470; Monro, H. Gr. 175–77; Porzig, Satzinhalte 164 f.; Shipp, Studies 133 f.; Waanders, in: 'Kühner' 313 ff.; Wackernagel, Synt. II 196. 236 **I 4** zu Kompos.: Fritz, a.O. 198 ff. **I 5** zu einzelnen Stellen: Palmer, in: Companion 140 (zu *A* 611); Benicken, Studien II 997 (zu *N* 267), a.O. I 645 f. (zu *N* 605); Janko, Iliad zu *N* 775; Leaf zu *N* 787; Düntzer, Zen. 70 (zu *Ξ* 455); Schwyzer, Kl. Schr. 25 (zu *O* 122); van der Valk, Text. Crit. Od. 127 f. (zu *ι* 144); Giangrande, RhM 114, 1971, 129 f. (zu *ο* 386 u. *σ* 383) Stellen: s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: h. Cer. 395, h. Merc. 472, h. 31, 11 Verbalkomposita m. *παρ-, παρα-, παραι-* (s. unter den einzelnen Verben): *-αείδω* (?, zu *χ* 348 s. I 157, 24), *-αείρω* (I), *-αίσσω, -αμείβω, -απαφίσκω, -αυδάω, -βαίνω, -βάλλω* (u. *παρακατα-*), *-βάσκω, -βλάπτω* (?, s. *ψ* 14), *-βλώσκω, -γίγνομαι, -δαρθάνω/δραθεῖν, -δέχομαι, -δίδωμι, -δραμεῖν, -δράω* (?, s. *ο* 324), *-δύνω, -εζομαι, -ειμι* (*ἰέναι* u. *εἶναι*), *-ειπεῖν, -ελαύνω/ελάω, -ελθεῖν, -έλκω, -έρχομαι, -ευνάζω, -έχω, -ημαι, -ιαύω, -ίζω, -ίημι, -ίστημι, -ίσχω, -κεῖμαι, -κλίνω, -κρέμαμαι, -λέχομαι* (u. *παρακατα-*), *-μένω, -μιμνήσκω, -μυθέομαι, -νηέω, -νήχω, -νίσομαι, -οίχομαι, -πείθω, -πέμπω, -πλάζω, -πλώω, -πνέω, -σκώπτω* (?, s. h. Cer. 203), *-στείχω, -σφάλλω, -τεκταίνομαι, -τίθημι, -τρέπω, -τρέω, -τροπέω, -τρωπάω, -τυγχάνω, -φαίνω, -φεύγω, -φημι, -φθάνω*

II *παρέκ, παρέξ* Schwyzer II 429 f. Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachtrag: *π* 165 Verbalkompos. m. *παρεκ-, παρεξ-* (s. unter den einzelnen Verben): *-βαίνω, -εῖμι, -είρω, -ελαύνω, -ελθεῖν, -ίημι, -κλίνω, -τίθημι, -φεύγω* (*παρεκ-προ-*) M. Schmidt

παραβλήδην [1'] **Σχ** sch. min. P. Berlin 11518 zu *Δ* 6: *-η[ν· οἷον ἀπα]τήδην* (supplevi ex Ap. lex. 128, 5; *ἁμαρ]τήδην* vel *ὁμαρ]τήδην* Klaffenbach) *μετ[...]λογισμοῦ*, sch. D *Δ* 6: *παραβολάδην ἀπατητικῶς. ἢ παραβαλὼν τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου πρὶν ἐκεῖνον ἀποσιωπῆσαι*, vgl. sch. *Δ* 6 a/b u. A. Rengakos, Ap. Rh. u. die ant. Homererkl., München 1994, 125 **L** Bergold, Zweikampf 136 f.

B uns., seit Ant. (s. Σχ) zahlreiche Erkl.: (zu ‹*παραβάλλ*›*ω* 'hin-/vorwerfen' vgl. *βάλλω* I B 12) 'einwerfend', 'beiläufig' (1) od. 'entgegnend' (2); (zu nachep. ‹ › *ω* 'danebenwerfen') 'mit einem Seitenhieb, einer Anspielung' (Ameis-H., La Roche, Schadewaldt ['mit seitwärts zielender Rede']) (3); (zu nachep. [Hdt., Th.] ‹ › *ομαι* 'betrügen', 'täuschen') entwe-

der 'listig', 'täuschend'(4) od. 'mit böser Absicht' (5); (zu nachep. ‹ ‹ω 'vergleichen') 'vergleichend' (6) Δ 6 ἐπειρᾶτο (Zeus) ... ἐρεθιζέμεν Ἥρην ' κερτομίοις ἐπέεσσι π. ἀγορεύων (folgt dir. R.) *listig* paßt gut im Kontext, bezogen auf Redeinh. (V. 16 ff.), aber dies auch schon in κερτομίοις ἐπέεσσι ausgedrückt, *beiläufig einwerfend* durch ἀμβλήδην Χ 476 ('einleitend') u. ὑποβλήδην Α 292 ('ins Wort fallend') empfohlen, vgl. παραιβόλα h.Merc. 56 (Nachahmg. von π.?)

M. Schmidt

παραβλώ(ψ) [1ⁱ] E wahrsch. zu (nachep.) (παρα)βλέπω, Ablaut nicht ungew. u. Assoz. zum Typ γλαυκώψ naheliegend; sehr komplex dagg. Szemerényi (Scripta minora III 1367 ff.): aus (παρα)βάλλω + ὄψ, wovon dann παραβλέπω (u. βλέπω)

Σχ sch. D Ι 503: -ες· παρηγμέναι. διάστροφοι τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπειδὴ οἱ ἱκετεύοντες ὑπὲρ τοῦ ἐλεεινὸν φαίνεσθαι προσίασιν οἰκτροὶ τὰ σχήματα αὐτῶν καὶ τὰς θέας ἔχοντες

B *zur Seite blickend* od. *schielend* Ι 503 (Phoinix:) „καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο ' χωλαί τε ῥυσαί τε -ῶπές τ' ὀφθαλμώ (-ῶν, -ούς vv.ll.)" – entweder 'schauen' die personif. 'Bitten' nur scheu 'zur Seite', weil sie sich nicht geradeaus zu schauen trauen (so z.B. Thornton, Iliad 117), od. sie haben ein körperliches Gebrechen; dafür sprechen χωλαί (Opp. ἀρτίπος V. 505) u. ῥυσαί, die auch körperl. Eigenschaften bez., nicht Verhaltensweisen, sowie Akk. ὀφθαλμώ

M. Schmidt

παραί s. παρά

παραιβασί(η) [1ᴴ] (nom. act. zu βαίνω B II 11 [morphol.] bzw. 12 [sem.]:) *Übertretung, Verfehlung, Übergriffe*, metr. Altern. zu gleichbed. ὑπερβασίη, vgl. Porzig, Satzinhalte 199 Th. 220 (Νὺξ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο) αἵ τ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε -ας ἐφέπουσιν, vgl. V. 222, Op. 254. 334, ρ 487. – Wortf.: ἀτασθαλίη, κακοεργίη, κακορραφίη, ὕβρις, ὑπερβασίη D Hes. fr. 164

R. Führer

παραιβάτ(ης) [1ⁱ] Σχ sch. D z.St.: οἱ ἐπὶ ‹τῶν ἁρμάτων› συμπολεμοῦντες. τοῦτ' ἔστι κύριοι ‹ ›

L Delebecque, Cheval 166 f.; Detienne, in: Vernant, Problèmes de la guerre 317 f., Wiesner, Arch. Hom. F 24. 110; Schmidt, Erklärungen 159 A.2

B (nom. ag. zu βαίνω B II 11:) eigtl. *Zusteiger, Nebenmann, Beifahrer*, vom (Streitwagen-)*Kämpfer* im Ggs. zum Wagenlenker (s.a. ἱππεύς B 1 Vorbem.), vgl. ἱπποβάτας : ἱπ<π>οστρόφος (Greenhalgh, Warfare 59) Ψ 132 ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι -αι ἡνίοχοί τε (rituelle Totenehrg., nicht Kampfsit.!), vgl. formal ν 110

R. Führer

παραιβόλ(ος) [1ʰ] uns., adv. -α, vgl. παραβλήδην: wegen Bezug zu ἐξ αὐτοσχεδίης (vgl. Ludwich, Hymnenbau 87) wohl *einwerfend, improvisierend* (Bergold, Zweikampf 136 A.2): wenn zu Inh. der Lieder, dann 'anspielend', 'scherzhaft' od. 'dreist', 'frech' (vgl. Radermacher, Hermesh. 75, A.-H.-S. z.St.) h. Merc. 56 (der Gott sang) ἐξ αὐτοσχεδίης πειρώμενος, ἠΰτε κοῦροι ' ἡβηταὶ θαλίῃσι -όλα (παραίβολα v.l., Radermacher) κερτομέουσιν

M. Schmidt

Παραιθυρέη v.l. für Ἀραιθυρέη Β 571, s. Bd. I Sp. 1166,30 f.

παραίσια [1ⁱ] Σχ sch. D Δ 381: ἐναντία παρεκτὸς τοῦ αἰσίου, ὅ ἐστιν ἅπασι χαλεπά

B *mit ungünstiger Vorbedeutung, auf Unglück weisend*, vgl. ἐναίσιμος (m. Wortf.) Δ 381 (Erz.: Tyd. u. Polyneikes erbaten in Myk. Hilfe für den Kampf gg. Theben) οἱ δ' ἔθελον δόμεναι καὶ ἐπῄνεον ὡς ἐκέλευον· ' ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε -α σήματα φαίνων

M. Schmidt

παραιφάμενος s. φημί

παραιφασίη suppl. Hes. fr. 204,64 παρα]ιφασίῃ; Cat. fr. dub. 51 A,3 Trav. (vgl. Bartoletti, in: Festschr. Paoli 71 ff.)

M. Schmidt

παραίφασις, πάρφασις [3ⁱ] Σχ sch. D Λ 793: συμβουλία. ‹παραίνεσις›, Ο 404 παραμυθία, ‹ ›, Ξ 217: ἔνεστι δὲ καὶ ὁμιλία παραινετική

B (zu παράφημι) *Zureden, Zuspruch*; (im erot. Kontext) *Verlockung, Verführung* Λ 793 (Nestor zu Patr.:) „τίς δ' οἶδ' εἴ κέν οἱ (Ach.) σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίναις ' παρειπών; ἀγαθὴ δὲ -αίφασίς ἐστιν ἑταίρου" = Ο 404 (Patr. zu Euryp.) Ξ 217 (Aphr. gibt Hera Gürtel) ἔνθα δέ οἱ θελκτήρια πάντα τέτυκτο· ' ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστύς, ' -φασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων, V. 217 beschreibt d. Funktion der Dinge, d. im Gürtel stecken: *(all diese θελκτήρια ergeben) eine Verführg., die auch dem vernünftig Denkenden die Übersicht raubt*, weder Annahme eines Asyndetons (s. Σχ) noch daß *insertum eum ab rhapsodis* (Heyne z.St.) od. „oral misunderstanding" (Janko, Iliad z.St.) notw. – Wortf.: παραρρητοί, πείθω, vgl. ἔέρση (Th. 83), αἰμύλιος, μαλακός u. μείλιχος als Beiw. von 'Wort, Rede'; παρείπω (Λ 793⁺ im Kontext – sonst s. εἰπεῖν B II 5), παράφημι (z.B. Α 577)

M. Schmidt

παραχαίρι(ος) [1ᴴ] (zu καιρός:) eigtl. *danebentreffend* (vgl. καίριος) i.S.v. *einen Mißgriff darstellend, ungehörig* Op. 329 ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ ' κρυπταδίῃς εὐνῇς ἀλόχου, -α ῥέζων *sich vergreifend*, vgl. V. 238, θ 307. 329, υ 16. 287, II Sp. 675,68 ff.

R. Führer

παραχλιδόν [2ᵉ, 1ᵇ] L Luther, Wahrh. u. Lüge 110 f.; J.-P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée archaïque, Tome I, Paris 1976, 224 f.

B lit. 'in a manner that involves leaning or bending (trans.) to the side' 1 lit. *sideways* h. Ven. 182 ὄσσε -όν (i.e. turning them aside; cf. ὄσσε πάλιν κλίνασα Γ 427) ἔτραπεν ἄλλῃ (i.e. away from Aphr.) 2 metaph. *evasively* δ 348 (ταῦτα δ', ἅ μ' εἰρωτᾷς) οὐκ ἂν ἔγωγε ' ἄλλα παρὲξ εἴποιμι -όν οὐδ' ἀπατήσω· ' ἀλλὰ (οὐδὲν κρύψω ἔπος) = ρ 139

J. N. O'Sullivan

παρακοίτης [2ⁱ, 1ʰ] Σχ sch. D Ζ 430: ἀνήρ L Gates, Kinship Terminology 18 f.; Meier, -ίδ- 43

B *husband*, human or divine Ζ 430 (Androm. to Hector: „σύ μοί ἐσσι πατὴρ καὶ) μήτηρ ' ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ „ομοι ‹θαλερ›ὸς -της" Θ 156 (Τρώων ἄλοχοι) τάων ἐν κόλπῳσι βάλες (Diom.) θαλεροὺς -τας Th. 928 (Ἥρη δ' νίῃσι βάλες) οὐ φιλότητι μιγεῖσα ' γείνατο, καὶ ζαμένησε Ἥφαιστον) καὶ ἤρισεν ᾧ -τῃ (who had given birth to Ath.). – Wdfld.: ἀκοίτης, ἀνήρ (B 1 a α bb), κουρίδιος (subst. ο 22), πόσις; cf. νυμφίος See also παράκοιτις

J. N. O'Sullivan

παράκοιτις [8ⁱ, 9ᵉ, 4ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] F -τις 10, -τι 4, -τιν 9; on accent see Wackernagel, Kl. Schr. II 1169 f.

M 1 [⏑⏑⏑] -τις ψ 92 2 [⏑⏑⏑] Διὸς κυδρὴ/ἣν -τις/ιν Σ 184, Th. 328 / λ 580; κυδρὴν -τιν ο 26; (καὶ) αἰδοίη/ῃ -τις/ι Φ 479, γ 451 / 381; σὺν αἰδοίῃ -τι Sc. 14. 46,

h.Cer.343; ἦν/ἦν -τις/ιν Hes.fr.280,27, Ξ346; -τις Δ60 = Σ365, Ι590, δ228; θαλερὴν -τιν (cf. παρακοίτης) Γ53; Ἰφιμέδειαν / Πηνελόπειαν, Ἀλωῆνος / Ὀδυσσῆος -τιν λ305, φ158; ἀνδρὶ πόρον' -τιν Ω60, inc.auct.fr. POxy. 2512 fr.2,4 (ἀν]δρὶ πόρον παράκ[οιτιν); -τιν λ298 **Σχ** sch.D Γ53: γυναῖκα. ⟨γαμετή⟩ν, Δ60: ⟨ ⟩

L Gates, Kinship Terminology 16–18; Meier, -ιδ- 13. 43; Weinsanto in E.Lévy (ed.), La femme dans les sociétés antiques, Strasbourg 1983, 45–58 (47)

B *wife* (1), perh. other female *sexual partner* (2), human or divine; of definite pers. exc. ο26. Epith.: αἰδοίη', εὐ/ηύζωνος', θαλερήν, ἰφθίμη, κυδρή'. – Wdfld.: see δάμαρ B introd. (but π. not in 'made her his wife') 1 *wife*, 6x of Hera as spouse of Zeus Γ53 γνοίης (Alex., if he were to fight Men.) χ' οἷου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν -τιν Δ60 (Hera to Zeus:) „σὴ -τις ' κέκλημαι" = Σ365 Σ184 Ἥρη ... Διὸς κυδρὴ -τις = Th.328[ex] Ξ346 ἀγκὰς ἔμαρπτε Κρόνου παῖς ἣν -τιν Φ479 Διὸς ⟨αἰδοίη -τις⟩ (n. ἄλοχος v.512) γ451 θυγατέρες τε νυοί τε καὶ ⟨ ⟩ ' Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν 381 δίδωθι δέ μοι (Nestor) κλέος ἐσθλόν, ' αὐτῷ καὶ παίδεσσι καὶ ⟨αἰδοίῃ -τι⟩ (v.381 om. L) Sc.14 δώματ' ἔναιε (Amphitryon) σὺν ⟨ ⟩ ' νόσφιν ἄτερ φιλότητος = 46[ex] h.Cer.343 ἥμενον (Hades) ἐν λεχέεσσι σὺν ⟨ ⟩ (Perseph.) Ι590 Μελέαγρον εὔζωνος -τις ' λίσσετ' Ω60 (ἦν [Thetis]) θρέψα (Hera) ... καὶ ἀνδρὶ πόρον -τιν inc.auct.fr. POxy.2512 fr.2,4 ἀν]δρὶ πόρον παράκ[οιτιν δ228 Πολύδαμνα ... Θῶνος -τις λ298 Λήδην ... τὴν Τυνδαρέου -τιν 305 Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος -τιν ο26 (Ath. to Tel.: „Put a good handmaid in charge of your possessions) εἰς ὅ κέ τοι φήνωσι θεοὶ κυδρὴν -τιν" φ158 Πηνελόπειαν, Ὀδυσσῆος -τιν ψ92 ποτιδέγμενος (Od.) εἴ τί μιν εἴποι ' ἰφθίμη -τις Hes.fr.280,27]ᾧ ἄμεια περίφρων ἦν παρά[κοι]τις ' [. . μ]ε̣γαθύμου Πειριθόοιο; 2 of Leto as 'wife' (favoured by κυδρήν [so of Hera Σ184, Th.328 above] and cf. Th.918–20) or merely female sexual partner (in h.Ap. one gets impression that Zeus' relationship w. Leto a 'Seitensprung': Hera's role seems to be that of the jealous spouse; and Eilithyia [daughter of Hera and Zeus: Th.922f.] is already alive and functioning) of Zeus λ580 Λητὼ ... Διὸς κυδρὴν -τιν (cf. use of ἀλόχοισι Φ499)

D Il.Parv.fr.20,6 p.59 Dav.: see γέρας D

J.N.O'Sullivan

πάραντα [1'] hapax **Σχ** sch.D Ψ116: τὰ κρημνώδη καὶ γήλοφα **B** *seitwärts*, wie ἄναντα u. κάταντα (s.d.) ad hoc gebildetes Adv. (zur Herstellg. des dakt. V., vgl. Richardson, Iliad z.St.), nach 'auf u. ab' *kreuz* 'u. quer', nicht 'den Hügeln entlang' (dies gälte ja für alle Richtungen u. Bewegungen) Ψ116 (Gr. gehen Holz holen in den Bergen) πολλὰ δ' ἄναντα κάταντα πάραντά τε δόχμιά τ' ἦλθον (κνημοὺς προσέβαν Ἴδης) M.Schmidt

παραπλῆ(ξ) [2°] **Σχ** sch.Barn. ε418: τοὺς ἐκ πλαγίου καὶ οὐχὶ ἀντικρύ. ἢ ὁμάλους τόπους. τινὲς δὲ τοὺς ἀπὸ κυμάτων παραπλησσομένους λιμένας, ἐπιθετικῶς

B unklar, viell. allg. 'schräg liegend, seitwärts' (von geogr. Lage); d. übl. Bezug der aus Wortbildg. zu vermutenden Bed. 'schräg / seitwärts geschlagen' auf Meereswellen ergibt im Kontext wenig Sinn (vgl. Hainsworth, Odyssey z.St.), auch „schräg bespült, also flache Gestade" (Ameis-H. z.St.) ist nur Ausdr. der Ratlosigk.; nachep. 'verrückt' bietet kaum Anhaltspunkte ε418 (Od., überlegend:) „εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω ' ἠϊόνας τε παραπλῆγας λιμένας τε θαλάσσης (fürchte ich, daß mich doch eine Woge ergreift u. ins Meer trägt") = 440 (er schaut schwimmend zum Land, εἴ που ἐφεύροι), Od. hat felsige Küste (ἀκταὶ προβλῆτες, σπιλάδες, πάγοι V.405) direkt vor sich u. schaut, ob er an Land gehen könnte, wenn er zur Seite schwimmt; er sucht nach (als Hafen geeigneter od. benützter) geschützter Meeresbucht (λιμένας, vgl. V.404) bzw. Strand (ἠϊόνας π.): findet schließl. zur Seite schwimmend in Flußmündg. e. Platz, wo die Steine glatt sind (so daß er Fuß fassen kann), m. Schutz vor Wind (σκέπας ἀνέμοιο V.443); wenn V.418 = 440 Bezug auf d. Rettg. haben, dann bezieht sich π. entweder allg. auf das Flußufer (d. 'schräg, seitwärts' zum Meer liegt), auf d. glatten Steine (im Ggs. zu d. Felsen 'schräg, sanft abfallend'?) od. auf d. windgeschützte Stelle; unwahrsch. Bezug auf Wellen, weil Meereswellen nicht mehr wirksam u. Flußwellen nur durch Flußgott angehalten werden (V.451 f.) M.Schmidt

παραρρητοί [2'] **Σχ** sch.D Ν726: παραμυθητικοῖς, παραινετικοῖς **B** (Ptz. von παρά + εἴρω I) *wer sich zureden läßt*; (subst. Ntr.Pl.) *(gutes) Zureden* Ι526 (Phoinix: „wir haben von den früheren Heroen gehört: wenn einen ein heftiger Zorn ankam) δωρητοί τε πέλοντο -οί (παραρητοί v.l., παράρρητοί edd.) τ' ἐπέεσσιν" Ν726 (Pulyd. zu Hektor:) „ἀμήχανός ἐσσι -οῖσι (παρὰ ῥητοῖσι v.l.) πιθέσθαι", *du bist unzugängl. gutem Zureden, um dich überreden zu lassen*, vgl. ἀμήχανος u. Leaf z.St. – Wortf.: γναμπτός, δωρητός (im Kontext), στρεπτός, s. ἐλεήμων, παραίφασις, Opp. s. νηλεής M.Schmidt

παρασκώπτω [1[b]?] uns. Lesung h.Cer.203 (Dem. saß ἀγέλαστος u. ohne zu essen od. zu trinken da) πρίν γ' ὅτε δὴ χλεύῃς μιν Ἰάμβη ... ' πολλὰ -ουσ' ἐτρέψατο (Voss, παρασκώπτουσα τρέψατο cod. M, παρὰ σκώπτουσ' ἐτρέψατο Heyne, Càssola, Richardson) πότνιαν ἀγνὴν ' μειδῆσαι γελάσαι τε καὶ ἵλαον σχεῖν θυμόν, weder σκώπτω noch π. sonst im fgrE (σκώπτω att., vgl. auch Adesp.Eleg.fr.276 West; π. sonst erst Plu.); Präv. παρα- zu σκώπτω schwerer zu erklären (zu σκ. steht Dat. χλεύῃς, also παρα- kaum 'nebenbei', 'versteckt', 'leise' od. 'gelegentlich', vgl. Richardson zu V.202 f.) als zu τρέπομαι (παρατρέπω auch sonst im fgrE, z.B. παρέτραπε Th.103), s. σκώπτω u. τρέπω M.Schmidt

παρασταδόν [1', 3°] **Σχ** sch.D Ο22: -ὸν ὃν δὲ λάβοιμι· ὃν δ' ἂν λάβοιμί σοι παρεστῶτα. ἀντὶ τοῦ ὃν δὲ ἔλαβον παριστάμενόν σοι. δῆλον ὅτι λέγει τὸν Ἥφαιστον

B *taking one's stand close by* (i.e. 'going up to and standing by'); see also ἀνα-, ἀπο-, περισταδόν Ο22 λῦσαι (obj. Hera hanging in the upper air) δ' οὐκ ἐδύναντο (gods) -όν (because Zeus would catch them and hurl them to the earth) κ173 ἀνέγειρα δ' ἑταίρους ' μειλιχίοις ἐπέεσσι -ὸν ἄνδρα ἕκαστον = 547 = μ207. – Wdfld.: ἐπισταδόν, see also ἵστημι B1B6 (ἐπ-) and 1B9 (παρ-)

D v.l. Ν551, π279 J.N.O'Sullivan

παρδαλέη [2'] **Σχ** sch.D Γ17: παρδάλεως δέρμα, see also ⟨πάρδαλις⟩ **B** (Risch §49a) *panther's (leopard's) skin* (ποικίλῃ Κ29, see ⟨ ⟩) worn as cloak Γ17 -έην ὤμοισιν ἔχων (Alex.) καὶ καμπύλα τόξα ' κτλ. (issued challenge), see Griffin, Life and Death 3ff. Κ29 -έῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε (Men.) ' ποικίλῃ, cf. 23f. ≅ 177f. (⟨δέρμα, λέοντος, see ⟨ ⟩ B2), 334f. (ῥινὸν λύκοιο, ⟨κτιδέην κυνέην⟩) and 458f. (⟨ ⟩, λυκέην) W.Beck

πάρδαλις [3', 1°, 1[b]] **E** see Chantraine, Dict. 857 and Mayrhofer, EWAia II 163. – Deriv.: παρδαλέη

Σχ sch. D *P*20: *πόρδαλις τὸ ζῷον. ἡ δὲ δορὰ παρδαλῆ. ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ προσάλλεσθαι, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ περιβάλλεσθαι* (cf. Apion fr. 109 Neitzel, SGLG 3, 273f.; see below B introd.)

B *panther, leopard*, on v.l. ant. *πόρδ-* see S. West, Odyssey on *δ* 457 and Janko, Iliad on *N* 103, van Thiel, Hom. Od. xii, West, Homeri Ilias I xxxiv – the two former note that the ancients did not distinguish panthers from leopards; neither should we (Körner, Hom. Tierwelt 16; Encycl. Brit.: *leopard* orig. for cheetah, the Germ. *Gepard*). Preys on deer: *N* 103, h. Ven. 71. See Arch. Hom. J 39–42 for representations in art; Schadewaldt, Homers Welt 147 on poetic use. Assoc. w. *λέων* 3×, w. *λύκος, σῦς* 2×, w. *ἄρκτος, δράκων, θώς* 1×. – Epith.: *ἀκόρητοι, θοαί* (h. Ven. 71) **1** in war sim.s as paragons of fighting power and spirit (cf. *λέων* B introd.) in narr.: *Φ* 573 *Ἀχιλῆα ἀλεὶς μένεν, ἐν δέ οἱ ἦτορ ' ἄλκιμον ὡρμᾶτο ... μάχεσθαι. ' ἠΰτε -ις εἶσι ... ἐκ ξυλόχοιο ' ... θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ ' ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται* (and fights to the death) in dir. sp.: *N* 103 (Tr.s earlier like fearful does) *αἴ τε καθ' ὕλην ' θώων -ίων τε λύκων τ' ἠΐα πέλονται P*20 *οὔτ' οὖν -ιος τόσσον μένος οὔτε λέοντος ' οὔτε συὸς κάπρου ... ' ... ' ὅσσον Πάνθου υἷες ἐϋμμελίαι φρονέουσιν* **2** in marvels *δ* 457 *πρώτιστα λέων γένετ' ... ' ... ἔπειτα δράκων καὶ -ις ἠδὲ μέγας σῦς* h. Ven. 71 (Aphr. came to Ida) *μητέρα θηρῶν, ' βῆ δ' ἰθὺς σταθμοῖο δι' οὔρεος· οἱ δὲ μετ' αὐτὴν ' σαίνοντες πολιοί τε λύκοι χαροποί τε λέοντες ' ἄρκτοι -ιές τε θοαὶ προκάδων ἀκόρητοι ' ἤϊσαν* (cf. *λέων* B 5 a) W. Beck

παρειαί [5ⁱ, 14°, 2ᴴ, 2ʰ] **E** < **parāwā* < **par-aus-ā-* (Aeol. *παραύα*, Att. *παρεά*: 'the part beside the ears [*οὖς*]'): Schwyzer I 349; Szemerényi, Scripta minora 1289f.; Meier, *-ιδ-* 49; already Myc., see DMic. II 84 and Plath, Streitwagen 360. – Deriv.: *καλλι-, μιλτο- φοινικο-, χαλκοπάρηος*

F *-αί* 5, *-άων* 6, *-ῶν* 6, *-άς* 6 **M 1** trisyll. **1a** [⏑⏓×] *δεδάκρυνται δὲ -αί X* 491, *υ* 353; *τε -αί* h. 31, 11; *-αί Λ* 393, *θ* 530; *δάκρυ -ῶν Ω* 794, *δ* 198. 223; *δὲ -ῶν π* 190, Sc. 267; *-ῶν λ* 529; *-άς Γ* 35, *θ* 522, *σ* 172, Sc. 243 **1b** [⏑⏓–] *χερσὶ -άς σ* 200; *-άς β* 153 **2** quadrisyll. [⏑⏓–⏓] *-άων α* 334 = *π* 416 = *σ* 210 = *φ* 65 [⏑⏓–⏓] *χερσὶ -άων Σ* 123; *δὲ -άων* h. Ven. 174

Σχ sch. D *Γ* 35: *σιαγόνας. ἀπὸ μέρους δ' ἔφη ὅλον τὸ πρόσωπον* **L** La Roche, Hom. Textkritik 332f.; Laser, Arch. Hom. S 20

B *cheeks* (1), *cheek-pieces* (2). – W d f l d.: *παρήιον*; see also *ὄψις, πρόσωπον/α* **1** the *cheeks* of the face of pers. (human or divine [h. Ven. 174]; *Ἀχλύς* Sc. 267) or animal (eagles *β* 153); in context of weeping in first 10 pcps., otherwise of grief *Λ* 393, Sc. 243, *θ* 530 (cf. *β* 153?). – Epith.: *ἀπαλάων* (*Σ* 123); predic. adj. *ἀμφίδρυφοι* (*Λ* 393) *Σ* 123 (*τινα Τρωιάδων*) *χερσὶ -άων ἀπαλάων ' ⌞δάκρυ' ὀμορξαμέν⌟ην (στοναχῆσαι ἐφείην* [Ach.]) *λ* 529 (*κεῖνον οὔ ποτε ἴδον οὔτ' ὠχρήσαντα*) *οὔτε -ῶν ' ⌞ ⌟ον X* 491 *δεδάκρυνται δὲ -αί* (*-ά* v.l.) = *υ* 353ᵉˣ. *Ω* 794 *κατείβετο ⌞δάκρυ -ῶν⌟ δ* 198 *βαλέειν ... ἀπὸ ⌞ ⌟* 223 *οὔ κεν ... βάλοι κατὰ ⌞ ⌟ θ* 522 *δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι -άς π* 190 *κὰδ δὲ -ῶν ' δάκρυον ἧκε* (Od. at reunion w. Tel.) *χαμᾶζε σ* 172 (*ἴθι καὶ σῷ παιδὶ ἔπος φάο*) *χρῶτ' ἀπονιψαμένη καὶ ἐπιχρίσασα* (Pen.) *-άς, ' μηδ' οὕτω δακρύοισι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα ' ἔρχευ Λ* 393 *τοῦ δὲ* (man killed by Diom.) *γυναικὸς ... ἀμφίδρυφοί εἰσι -αί* Sc. 243 *κατὰ δ' ἐδρύπτοντο* (women of city under siege) *-άς θ* 530 *τῆς δ'* (captive wife of dying warrior) *ἄχεϊ φθινύθουσι -αί* Sc. 267 *ἐκ δὲ -ῶν* (of *Ἀχλύς*) *' αἶμ' ἀπελείβετ' ἔραζ' Γ* 35 *ὠχρός τέ μιν* (one who sees snake) *εἷλε -άς* (*-ά* v.l.) *α* 334 *ἄντα -άων σχομένη* (Pen.) ... *κρήδεμνα* = *π* 416 = *σ* 210 = *φ* 65 (vv. 65–66 om. pap. 1106) *σ* 200 *ἀπομόρξατο* (Pen., on waking) *χερσὶ -άς* h. Ven. 174 *κάλλος δὲ -άων* (of Aphr.) *ἀπέλαμπεν ' ἄμβροτον* of eagles in omen (see further S. West in Odyssey ad l.): *β* 153 *δρυψαμένω ... ὀνύχεσσι -ὰς ἀμφί τε δειράς* **2** *cheek-pieces* of helmet h. 31, 11 (*δέρκεται* [Helios] *χρυσῆς ἐκ κόρυθος*) *παρὰ κροτάφων τε -αὶ ' λαμπραὶ ἀπὸ κρατὸς χαρίεν κατέχουσι πρόσωπον ' τηλαυγές*

D v.l. *υ* 204 (Allen) J. N. O'Sullivan

παρέκ, παρέξ s. *παρά* L II

παρήιον [3ⁱ, 2°] **E** < **parāwā*, further s.v. *παρειαί* E **Σχ** sch. D *Δ* 142: *παραγναθίδιον τὸ νῦν χαλινάριον καλούμενον, Π* 159: *ἀντὶ τοῦ παρειαί. αἱ σιαγόνες*

L Treu, Ph. 99, 1954–55, 151–5; Foltiny, Bonner Jb. 167, 1967, 11–37 (esp. 12. 14ff. 30); Kiparsky, Lang. 43, 1967, 623; Beekes, Sprache 18, 1972, 124; Wiesner, Arch. Hom. F 20. 108 (but *π.* 'cheek-piece' rather than 'bit-plate'); Kurt, Seem. Fachausdr. 61; Plath, Streitwagen 360–3

B *cheek* (1), *cheek-piece* (2); [⏓⏑⏑] only; 3× in sim., *τ* 208 in resumption of narr. after sim. – W d f l d.: see *παρειαί*, cf. also *γνάθος* **1** *cheek* of the face of human (*Ψ* 690, *τ* 208) or animal (*Π* 159, *χ* 404); in context of weeping *τ* 208; assoc. w. blood 3× out of 4 (see also 2 below). – Epith.: *καλά* (*τ* 208) *Ψ* 690 *κόψε* (one boxer the other) ... *παπτήνατο -ον* (n. ref. to blood v. 697) *τ* 208 *τῆς* (Pen.) *τήκετο καλὰ -α δάκρυ χεούσης* – *Π* 159 *πᾶσιν* (wolves feeding on stag) ... *-ον αἵματι φοινόν χ* 404 *οἱ* (lion after feeding on ox) *στῆθός τε -ά τ' ἀμφοτέρωθεν ' αἱματόεντα πέλει* **2** *cheek-piece*, ornament of horse's harness (cf. *χαλκοπάρηος* of helmet) *Δ* 142 (*ὡς ὅτε ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ*) *-ον ἔμμεναι ἵππων* (n. reference to blood in narr., vv. 140. 146)

D *Γ* 35 (*παρειάς*: v.l. *παρειά*: *παρῆα* Dion. Sid.) J. N. O'Sullivan

παρηορίαι [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Θ* 87: *τὰς τοῦ παρηόρου ἵππου ἡνίας, τὰς παραζεύξεις, ὅ ἐστι τοὺς ἔξωθεν παρατεταμένους ἱμάντας, Π* 152: *ταῖς ἔξω τοῦ ζυγοῦ ἡνίαις*

B *traces*, straps or lines holding third (trace-)horse next to yoked pair, ⌞see *παρήορος* B 1⌟; cf. *λέπαδνα Θ* 87 (dying trace-horse threw team into confusion) *ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο -ίας ἀπέταμνε ' φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρ'* (Hektor approached) *Π* 152 *ἐν δὲ -ίῃσιν ... Πήδασον ἵει* (a mortal horse w. immortal team; narr. function of trace-horse: to be killed, ⌞ ⌟) W. Beck

παρήορος [4ⁱ] **Σχ** sch. D *H* 156: *παρηωρημένος τῷ σώματι. τοῦτ' ἔστιν ἐκλελυμένος. ἐν ἄλλῳ· νῦν ἀντὶ τοῦ μέγας παραιωρούμενος καὶ εἰς μῆκος ἐκτεταμένος. λέγει δὲ οὕτως ποτὲ καὶ τὸν παρεζευγμένον ἐκτὸς τοῦ ζυγοῦ ἵππον. καὶ τὸν ἄφρονα, Π* 471: *ὁ ἔξω τοῦ ζυγοῦ ἵππος, παράσειρος λεγόμενος, Ψ* 603: *οὔ π -ος· οὐ κεχαλασμένος τὸν λογισμόν. παράφρων*

B (*παρά* + *ἀείρω*, cf. *μετ-, συνήορος, τετράορος, ἀπήωρος, ἄωρος*:) probl. rel. betw. diff. instances: app. underlying notion 'lax', 'loose': 'lack of control' **1** used to denote a *trace-horse* (see *παρηορία*, cf. later *παρά-, δεξιόσειρος, σειραφόρος*) *Π* 471. 474 (trace-horse killed) *τὼ δὲ διαστήτην, κρίκε δὲ ζυγόν, ἡνία δέ σφι ' σύγχυτ', ἐπεὶ δὴ κεῖτο -ος ἐν κονίῃσι* (cf. *H* 156 below) ' ... ' *σπασσάμενος* (Autom.) ... *ἄορ ... ' ἀΐξας ἀπέκοψε -ον ... ' τὼ δ' ἰθυνθήτην, ἐν δὲ ῥυτῆρσι τάνυσθεν*, cf. *K* 499, *O* 680 (I col. 165, 9); for purpose of trace-horse (protecting team and driver) see Turfa & Steinmayer, Antichthon 27, 1993, 1–12 and Ael. Aristid., Rhet.

1,14,2; on trace-horse as narr. elem. see Heitsch, Hom. Dreigespanne, in: Kullmann–Reichel, Mündlichkeit 154–177 (only trace-horses killed 158); Janko, Iliad on *Π* 470–5 and on 152–4 accepts that 2 and 3 below derive from misunderstanding (Leumann, Hom. Wört. 222–231; Dihle, Gl. 48, 1970, 5 f.; cf. Kirk, Iliad on *H* 155–6); ag. this see J.L. Myres, Homer and his Critics, London 1958, 289 f. 2 of an extremely large slain foe *sprawling* *H* 156 (Nestor:) „*τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα· ' πολλὸς γάρ τις ἔκειτο -ος ἔνθα καὶ ἔνθα*", cf. *Θ* 80–88 (Nestor, *παρηορίας*), *Π* 340 f. (*παρήερθη*) and 471 above; otherwise *nutzlos* Erbse, Gl. 71, 1993, 133 ff. App. special variation on formulaic *μέγας μεγαλωστί* w. *κεῖτο* *Π* 776 ≅ *ω* 40 (*ἱππουρινάων*), *Σ* 26 (*τανυσθείς*) 3 neg. mental quality *Ψ* 603 (Men. forgives Antil. for cheating in chariot race:) „*νῦν μέν τοι ἐγὼν ὑποείξομαι αὐτὸς ' χωόμενος, ἐπεὶ οὔ τι -ος οὐδ' ἀεσίφρων ' ἦσθα πάρος· νῦν αὖτε νόον νίκησε νεοίη. ' δεύτερον αὖτ' ἀλέασθαι ἀμείνονας ἠπεροπεύειν*", *deranged* (Richardson, Iliad ad l., cf. Archil. fr. 130,5 and 172,2 f. West) mirrors the formation but *erratic, unstable* seem nearer the sense intended (cf. 590; see also vol. I col. 169,19); otherwise *unbrauchbar* Erbse l.c. wordplay: *π. – ἦσθα πάρος*

D in Aeth.? (Antil.'s death, cf. Heitsch l.c.) W. Beck

Παρθάων [1H] Hes. fr. 26,8 (-*ᾶνος* ci.); falls nicht verschrieben, and. Namensform von *Πορθάων* (Hes. fr. 26,5; s. *Πορθάων* u. *Πορθεύς*); von der Kolf, RE XXII,1 (1953) 335; Janko, HHH 223 G. Markwald

παρθενική [1i, 2o, 3H, 2h] **M** [⏑⏑⏑] -*ῆς*/*ῇ*/*ήν*/*αί* Op. 63 / *η* 20 / Op. 699 / *Σ* 567, *λ* 39, h. 30,14 [⏑⏑⏑] -*ῆς* ⏑*ἀπαλόχροος* Op. 519; -*ὰς* ⏑ ⏑*ας* h. Ven. 14 **Σχ** sch. Barn. *η* 20: -*ῇ νεήνιδι· παρθένῳ νεωτέρᾳ*

L [1]Chantraine, Etudes 101 f.; [2]Szemerényi, Scripta minora III 1186 f.

B (Adj.) *jungfräulich* (vgl. *παρθένιος*), (Subst.) *(nicht verheiratete) junge Frau, Jungfrau* (= *παρθένος*), das Zugehörigkeitsadj. (zum bei Hom. seltenen Suffix vgl. L[1,2] u. Risch § 59b) wird auch als Subst. wie *παρθένος* verwendet (metr. Ersatz für nicht passende Formen), aber nicht für best. Person im Sg., auch nicht für Göttinnen, viell. als Dimin. empfunden – zu den versch. Aspekten s. *παρθένος* 1 Adj. *η* 20 *οἱ* (Od.) *ἀντεβόλησε* (Ath.) ... ' -*ῇ εἰνῆα νεήνιδι κάλπιν ἐχούσῃ.* ' *στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ· ὁ δ' ἀνείρετο* ... ' „*ὦ τέκος*" *einer jungfräulichen jungen Frau,* zu *νεῆνις* als Subst. vgl. *Σ* 418 (anders L[2]); die Anrede des Erwachsenen respektiert, daß sie noch keine verheiratete Frau ist Op. 699 (Ratschläge zum *γάμος*) *ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἠβώοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.* ' -*ὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς*, nach V. 698 ist -*ήν*, sc. *γυναῖκα*, plausibler als die Annahme eines Subst. (anders L[2]), zum Inhalt des Ratschlags s. West z.St. 2 Subst. Sg.: Op. 63 (Zeus befiehlt Heph.) *γαῖαν ὕδει φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν ' καὶ σθένος, ἀθανάτης δὲ θεῆς εἰς ὦπα εἴσκειν ' -ῆς καλὸν εἶδος ἐπήρατον* 519 *διὰ -ῆς ἀπαλόχροος οὐ διάησιν*, (Nordwind) ' *ἥ τε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει, ' οὔπω ἔργα ἰδυῖα* ... *'Αφροδίτης* Pl.: *Σ* 567 (auf dem Weinberg war nur ein Pfad) *τῇ νίσοντο φορῆες, ὅτε τρυγόρεν ὠλένην.* ' -*αὶ δὲ καὶ ἡίθεοι ἀταλὰ φρονέοντες ' πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπόν*, vgl. V. 593 *ἡίθεοι καὶ παρθένοι λ* 39 *ἀγέροντο ' ψυχαὶ* ... *κατατεθνηώτων ' νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε πολύτλητοί τε γέροντες ' -αί τ' ἀτάλμ νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι* (u. viele im Kampf gefallene Männer) h. 30,14 (unter dem Segen der Gaia entsteigen *ὄλβος τε πλοῦτος, πῶυα δ' εὐφροσύνη νεοθηλέα πολύκαρπος, ' -αί τε χαρᾷ φεφεπανθέσιν εὔφρονι θυμῷ ' παίζουσαι σκαίρουσι* (*χαίρουσι* codd.) h. Ven. 14 *ἡ δέ τε -ὰς ἀπαλόχροας ἐν μεγάροισιν ' ἀγλαὰ ἔργ' ἐδίδαξεν* (Ath.)

D v.l. *λ* 245 M. Schmidt

παρθένιος [1i, 1o, 1H] **Σχ** sch. D *Π* 180: *ὁ ἐκ νομιζομένης παρθένου γεννηθείς, φθαρείσης λαθραίως*, sch. Barn. *λ* 245: *λῦσε δὲ -ην ζώνην· ἀντὶ τοῦ διεπαρθένευσεν*

B *jungfräulich* (1), *von Jungfrau geboren* (2), wie bei *παρθένος* (s.d.) sowohl Betonung von Altersgruppe (junge, unverheiratete Frau) als auch (davon nicht trennbar) von physischer Jungfräulichkeit 1 *λ* 245 (Pos. legte sich zu Tyro) *λῦσε δὲ -ην* (-*κήν* v.l.) *ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν* (ath. Arist., agn. Zen., cf. van der Valk, Text. Crit. Od. 260 f.) ' ... *ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα den jungfräul. Gürtel,* realer Gürtel Symbol der (bis dahin vorhandenen) phys. Jungfräulichk., vgl. *κρήδεμνον* B 2 Th. 205 *ταύτην δ'* ... *τιμὴν ἔχει* (Aphr.) *ἠδὲ λέλογχε ' μοῖραν* ... ' -*ους τ' ὀάρους μειδήματά τ' ἐξαπάτας τε ' τέρψιν τε* ... *φιλότητα jungfräuliche Liebesgespräche* 2 *von Jungfrau geboren,* (d.h. von Frau, die nicht verheiratet u. jungfräul. war, als sie [von Gott] schwanger wurde) *Π* 180 (*Εὔδωρος*) -*ος, τὸν ἔτικτε χορῷ καλῇ Πολυμήλῃ ' ... τῆς δὲ κρατὺς 'Αργειφόντης ' ἠράσατ'* (*παρελέξατο λάθρῃ, πόρεν οἱ υἱόν*), Hermes hatte sie im Chor der Art. erblickt (vgl. Burkert, GrR 235)

D Hes. fr. 185,2 *παρνεθιησιν* (*παρθενίησιν* ci. Vogliano) M. Schmidt

Παρθένιος [1i, 2H, 1h] **Σχ** sch. D *B* 854: *ποταμόν. τοῦτον ἔνιοι λέγουσιν διὰ τὴν πραότητα οὕτω προσαγορεύεσθαι. ἢ ἐπειδὴ παρθένος ἡ Ἄρτεμις οὖσα ἐν αὐτῷ ἐλούσατο* **L** Hanslik, RE 18, 1949, 1891; Scherling a.O. 1893

B I Fluß in Paphlagonien (*B* 854 [-*ον ποταμόν*] u. Hes. fr. 339 [Prosaref., vgl. *παρθένος*]) u. N. des Flußgottes (Th. 344 e. der Söhne von Okeanos u. Tethys); zur geogr. Lage s. L

II Beiw. eines Brunnens h. Cer. 99 (Dem. setzt sich nah an einem Weg) *Παρθενίῳ* (*παρθενίῳ* cod. M) *φρέατι ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται ' ἐν σκιῇ*, entweder *Brunnen des Parthenos* od. *Jungfrauenbrunnen* (entweder Brunnen, an dem Jungfrauen Wasser holen [vgl. *η* 20: Ath. *παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι κάλπιν ἐχούσῃ*] od. allg. metaph. „a pura et integra aqua" [Ruhnken z.St.] wie sonst Flußnamen), vgl. Richardson z.St.; zur mögl. Lokalisierg. vgl. A.-H.-S. z.St., Richardson 326 ff.; s. noch Bez. von Quellen s.v. *κρήνη* B (Ende: Wortf.), G

D *B* 855b (≅ 854) M. Schmidt

Παρθενοπαῖος [1e] nach Theb. fr. 4 p. 24 Dav. (Prosaref. bei Paus.) S. des Talaos; einer der „Sieben gg. Theben" (s. Preller-Robert, Gr. Myth. III 914 f.), der nach 'theb. Überl.' von Asphodikos (so Paus., Amphidikos nach Apollod. 3,6,8), nach der Thebais von Periklymenos im Kampf getötet wurde (vgl. Eur. Ph. 1154 ff.) M. Schmidt

Παρθενόπη [1e] nach Asius fr. 7 p. 90 Dav. (Prosaref.) in samischer Genealogie T. des Ankaios (s. *'Αγκάϊος* B 2) u. der Samie, von Ap. M. des Lykomedes (s. *Λυκομήδης* III) M. Schmidt

παρθενοπῖπα (Vok.) [1i] **Σχ** sch. D *Λ* 385: *παρθένους ἐπιτηρῶν, γυναιμανές. ἢ γυναικιζόμενε, ἐπὶ γυναιξὶ μαινόμενε*

B *Mädchenbegaffer,* pej. Schimpfwort, m. Verallg. von 'Jungfrau' auf alle jungen Mädchen, Frauen, vgl. *τ* 67 (Melantho zum Bettler: *ὀπιπεύσεις δὲ γυναῖκας* [die Dienerinnen])

u. Rüedi, *Ἑλλανοδίκας* 57 f. *Λ* 385 (der eben von Alex.' Pfeil am Fuß getroffene Diom. zum Schützen:) „*τοξότα λωβητὴρ, κέρᾳ ἀγλαὲ -πῖπα* (*-πία, -πῖτα, -πεῖπα* vv.ll.)", vgl. V. 395 (Schluß der Rede des Diom.) „*οἰωνοὶ δὲ πέρι* (sc. die Leiche) *πλέες ἠὲ γυναῖκες*"; zur Charakteristik des Alex. s. *γυναιμανής, ἠπεροπευτής* (*Γ* 39 = *N* 769, mit ähnl. Häufung von Vokativen), vgl. auch *Ω* 261 M. Schmidt

παρθένος [4ⁱ, 3ᵒ, 7ᴴ, 8ʰ, 2ᵉ] E zahlr. Erklärungen, vgl. Frisk u. Chantraine, Dict., sem. plausibel G. Klingenschmitt, in: Antiquitates Indogermanicae, Gedenkschrift H. Güntert, Innsbruck 1974, 273–8: aus **por-stenó-* 'die Brust hervor habend', (vgl. L² 105 A.604; akzeptiert von Mayrhofer, KEWA III 511 u. 802, nicht von Szemerényi, Gn. 49, 1977, 8). – Abl.: *παρθενική, παρθένιος, Παρθένιος, παρθενοπῖπα, Παρθενόπη, Παρθενοπαῖος*

F *-ος* 12, *-φ* 3, *-ον* 5, *-οι* 3, unklar 1 (Cat. 16,12 Trav.)

M [⏑⏑] *-ος αἰδοίῃ B* 514; *-ος X* 128, h. Ven. 28; *-φ αἰδοίῃ* Th. 572 = Op. 71; *-φ ἀδμήτῃ* h. Ven. 82; *-ον αἰδοίην* h. 27,2, h. 28,3; *-ον* Th. 514, h. 9,2; *-οι* h. Merc. 553 [⏑⏑] *-ος* Op. 256, Cert. p. 43,6 [⏑⏑] *-ος X* 127; *καὶ -οι ἀλφεσίβοιαι Σ* 593, h. Ven. 119 [⏑⏑] *-ος ἀδμής Ζ* 109. 228, Hes. fr. 59,4, h. Cer. 145; *-ος ἔσσεαι / εἶσιν Ζ* 33, Hes. fr. 339; *-ον οὖσαν* Hes. fr. 204,91 nicht zu best. Cat. 16,12 Trav.

Σχ sch. D *B* 514: *ἡ ἔτι -ος νομιζομένη τοῖς γονεῦσιν*, cf. Ar. fr. 78 Slater

L ¹Herzog-Hauser, RE 18, 1949, 1910–2 (s.v. *Παρθένοι*); ²Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 104 f. 114; ³Chadwick, Lex. Gr. 226 ff.

B *(nicht verheiratete) junge Frau, Jungfrau,* d.h. geschlechtsreife, aber (noch) nicht verheiratete Frau; dieser Zuordng. zu (sozialer) Altersgruppe ist inhärent die Annahme bes. auf Männer wirkender Schönheit u. physischer Jungfräulichkeit (mögl. Bed.entw. wie im Dt. von 'junger Frau' zu 'Jungfrau', vgl. L¹), die manchmal ausdrückl. (auch als verletzt) betont wird (auch nachep. ist *π.* immer eine nicht verheiratete u. prinzipiell jungfräul. Frau; anders z.B. Wilamowitz, Herakl. III 182 [zu Eur. HF 834], L³). Bei Göttin (2) bezeichnet *π.* nicht Übergangsstadium zw. Kindheit u. Ehe, sondern dauernden ehrenvollen Status der Ehelosigk. u. Jungfräulichk. Bes. Aspekte (auch zu *παρθενική*): Ehe: Status als *π.* endet m. Ehe (*Ζ* 33, Hes. fr. 204,91, vgl. Op. 699), ist m. Ehe nicht vereinbar (h. Ven. 28); Jungfräulichk.: vgl. Op. 519 (kennt noch nicht die *ἔργα* der Aphr.), Beiw. *ἀδμής/ἥτη* (*Ζ* 109. 228, Hes. fr. 59,4, h. Cer. 145 / h. Ven. 82 [u. 133]; phantasievolle Leugnung der sex. Bed. bei L² 104, vgl. auch *παρθένιος λ* 245 u.s. *δάμνημι* B I a γ), heiml. Verführg. durch Gott als Verletzg. der Jungfräulichk. (*B* 514, Hes. fr. 59,4, Cat. 16,12 Trav.); verführerische Schönheit: Pandora (Th. 572 = Op. 71, vgl. Op. 63), Aphr. (h. Ven. 82 [u. 133], vgl. van der Ben, Mn. IV 39, 1986, 15); Erlernen u. Ausüben bestimmter Fertigkeiten als Funktion der Altergruppe der *-οι*: Tanzen m. od. ohne junge Männer (*Σ* 593, h. Ven. 119, vgl. h. 30,14), Wasser holen (vgl. *η* 20), Helfen bei der Weinlese (vgl. *Σ* 567), allg. Hausarbeit (vgl. h. Ven. 14), vgl. Op. 699 (*π.* noch lernfähig). – B e i w.: *ἁβρή, ἀδμής/ἥτη* (nicht distinktiv, s. h. Ven. 82), *αἰδοίη, ἀλφεσίβοιαι, ἀπαλόχροος* (zu *παρθενική*), *ἰοχέαιρα, χαλκῆ*; Gruppen nb. *-οι* (u. *παρθενικαί*): *ἡΐθεοι* (s. *Σ* 567. 593, *X* 127. 128, *λ* 39), *νύμφαι* (s. *λ* 39, h. Ven. 119), *γέροντες* (s. *λ* 39), *παῖδες* (s. h. 30,14). – W o r t f.: *γυνή, κό(ύ)ρη* (vgl. *κουρίδιος*), *νεῆνις, νύμφη, παρθενική, παρθένιος, τέκος* (als Anrede *η* 22); vgl. *ἡΐθεος* 1 Menschen 1a Sg. 1aα best. Pers. aa als Subj. (1× m. Art.) *ζ* 109 *ἥ γ'* (Naus.) *ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε ⟨-ος ἀδμής⟩* (*ἀγνή* v.l.) 228 *ἀμφὶ δὲ εἵματα ἔσσαθ'* (Od.) *ἅ οἱ πόρε ⟨ ⟩* Hes. fr. 59,4 *ἄντ' Ἀμύροιο ' νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα ⟨ ⟩* (Koronis, die von Ap. verführt wird), viell. auch Appos. zu folgendem EN od. Patron. bb als Präd.-nom. (vgl. Op. 256, h. Ven. 28 in 2 u. Cert. p. 43,6 in 3) *ζ* 33 (Ath. als altersgleiche Phäakin zu Naus.:) „*οὔ τοι ἔτι δὴν -ος ἔσσεαι· ' ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον ' πάντων Φαιήκων*" Hes. fr. 204,91 (den Ach. hätte Men. bei der Werbung um Hel. nicht besiegt, noch irgend ein anderer) *εἴ μιν κίχε* (Ach.) *-ον οὖσαν ' οὔκαδε νοστήσας ἐκ Πηλίου* cc als Appos. (zu EN, *γυναῖκα*, vgl. auch Hes. fr. 59,4 oben) *B* 514 *Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος, ' οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος Ἀζείδαο, ' -ος αἰδοίη ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα ' Ἄρηϊ κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ* h. Cer. 145 *φῆ ῥα θεά· τὴν δ' αὐτίκ' ἀμείβετο ⟨ ⟩ ' Καλλιδίκη Κελεοῖο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη* Th. 514 *ὃς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γένετ'* (Epimetheus) *ἀνδράσιν ἀλφηστῆσι· ' πρῶτος γάρ ῥα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα ' -ον a virgin wife* (West z.St.), vgl. V. 572 = Op. 71. 63 (*παρθενικῆς*) nicht bloß „junge Frau" (so Verdenius, Mn. 24, 1971, 2) dd Kontext unklar Cat. 16,12 Trav. *πα]ρθέν[⏑⏑* (wahrsch. Atalante, vgl. s.v. D) 1aβ unbest. Pers. (wie *π.*, einer *π.* gleichend) *X* 127. 128 (Hektor:) „*οὐ μέν πως νῦν ἔσταν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης ' τῷ ὀαριζέμεναι, ἅ τε ⟨-ος ἡΐθεός τ⟩ε ' ⟨ ⟩ ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν*", zur Epanalepse vgl. Fehling, Wiederhol. 185 Th. 572 *γαίης γὰρ σύμπλασσε* (Heph.) ... ' *-φ αἰδοίῃ ἴκελον* = Op. 71 h. Ven. 82 *στῆ δ'* (Aphr.) *αὐτοῦ προπάροιθε* ... ' *-φ ἀδμήτῃ μέγεθος καὶ εἶδος ὁμοίη, ' μή μιν ταρβήσειεν ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας* (Anch. bewundert *εἶδός τε μέγεθός τε*) Hes. fr. 339 (Erkl. des paphlagon. Flußnamens, s. *Παρθένιος* I) *ὡς ἀκαλὰ προρέων ὡς ἁβρὴ -νος εἶσιν*, s. *ἀκαλά* Bd. I Sp. 404 1b Pl. (nur best. Pers.) *Σ* 593 (*χορὸν ποικίλλε*) *ἔνθα μὲν ἡΐθεοι ⟨καὶ -οι ἀλφεσίβοιαι⟩ ' ὠρχεῦντ', ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες* (*-οι* tragen *λεπτὰς ὀθόνας* u. *καλὰς στεφάνας*) h. Merc. 553 *σεμναὶ γάρ τινες εἰσί, κασίγνηται γεγαυῖαι, ' -οι, ὠκείῃσιν ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι, ' τρεῖς* (vgl. Càssola z.St.) h. Ven. 119 (Aphr. in Gestalt einer Jungfrau zu Anch.: „Hermes raubte mich *ἐκ χοροῦ Ἀρτέμιδος*) *πολλαὶ δὲ νύμφαι ⟨ ⟩ ' παίζομεν*" 2 Göttin (vgl.. h. Merc. 553 in 1b), zum 'jungfräul.' Charakter von Göttinnen s. L¹, Burkert, GrR 284 Op. 256 *οἵ ῥα* (Zeus' Wächter) *φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα ' ... ' ἡ δέ τε -ος ἐστὶ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαυῖα, ' κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς*, zur Bed. der Eigenschaft s. West z.St. h. Ven. 28 *ὤμοσε δὲ μέγαν ὅρκον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν, ' ... ' -ος ἔσσεσθαι πάντ' ἤματα, δῖα θεάων* (Hestia). ' *τῇ δὲ πατὴρ Ζεὺς δῶκε καλὸν γέρας ἀντὶ γάμοιο* h. 9,2 *Ἄρτεμιν ὕμνει Μοῦσα κασιγνήτην Ἑκάτοιο, ' -ον ἰοχέαιραν, ὁμότροφον Ἀπόλλωνος* h. 27,2 *Ἄρτεμιν ἀείδω χρυσηλάκατον, κελαδεινήν, ' ⟨-ον αἰδοίην⟩ ἐλαφηβόλον ἰοχέαιραν* h. 28,3 *Παλλάδ' Ἀθηναίην, κυδρὴν θεὸν ἄρχομ' ἀείδειν, ' γλαυκῶπιν, πολύμητιν, ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσαν, ' ⟨ ⟩ ἐρυσίπτολιν, ἁλκήεσσαν, ' Τριτογενῆ* 3 Standbild, vgl. *κοῦροι η* 100 Cert. p. 43,6 (Midasepigramm) *χαλκῆ -ος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματος ἦμαι*, zur strittigen Überl. s. Markwald, Hom. Epigr. 44

D suppl. inc. auct. fr. PSI 1386,34; Cat. 51B,4 Trav. (vgl. Bartoletti, in: Festschrift Paoli 71 ff.) M. Schmidt

Πάρις [11ⁱ, Prosaref.ᵉ] E nicht gr. (vgl. Reimwort *Μάρις*), Verh. zu *Ἀλέξανδρος* (s.d.) ähnl. wie *⟨Σκάμανδρ⟩ος* zu *Ξάνθος* (*⟨ ⟩ιος* zu *Ἀστυάναξ*). – Abl.: *Δύσπαρις*

M 1a ²[⏑⏑] ...*ων -ς M* 93 1b [⏑²] *τοῦ⁺/οὐδὲ -ς Γ* 437, *N* 660 / *Z* 503 [⏑²] (*Δηΐοχον/φοβόν*) *τε/δὲ -ς/ν* (*τ'*) *O* 341, *N* 490, *Z* 280 [⏑²] *-ς κα... Z* 512, *X* 359; *τε -ν τ' Ω* 249 2 [⏑⏑²] ...*ων -ος δέ Γ* 325 8× in 1. VH, 3× [⏑²] (: 'Alex.' 21× in 1. VH, 2× [⏑²-²], 22× in 2. VH)

L [1]Kretschmer, Gesch. d. gr. Sprache 184f.; [2]Bethe, ASG 27, 1909, 434ff. ≅ Homer I 246ff.; [3]J. A. Scott, CPh 8, 1913, 160ff. (dagg. Combellack, AJPh 65, 1944, 209ff.) + CJ 14, 1918/9, 326ff. ~ The Unity of Hom. (Sather Class. Lectures I), Berkeley 1921 = New York 1965, 226ff.; [4]H. Güntert, Von d. Sprache der Götter u. Geister, Halle 1921, 115; [5]Cauer, Grundfragen 260ff.; [6]G. Jachmann, in: Symbola Coloniensia Iosepho Kroll oblata, Köln 1949, 10ff.; [7]A. Heubeck, WJA 4, 1949/50, 216f. = Kl. Schr. 113f.; ders., Lydiaka, Erlangen 1959, 37 A.122; [8]v. Kamptz 35. 113. 340f.; [9]Page, History 290f.; [10]Quaglia, AAT 94, 1959–60, 202ff.; [11]Beßlich, Schweigen 113ff.; [12]Mühlestein, SMEA 15, 1972, 81ff.; [13]K. A. Prieß, D. Mythol. Stoff i. d. Il., Diss. Mainz 1977, 159; [14]H. Erbse, H. 111, 1983, 6ff.; [15]A. C. Suter, Paris/Alex., Diss. Princeton 1984 (~ L[16–19]); [16]dies., TAPhA 117, 1987, 51ff.; [17]dies., QUCC 68 = n.s. 39, 1991, 7ff.; [18]dies., Lexis 7/8, 1991, 13ff.; [19]dies., Arethusa 26, 1993, 1ff.; [20]Kirk, in: Ilias I 267; [21]de Jong, Mn. IV 40, 1987, 124ff.; [22]C. Niens, Struktur u. Dynamik i. d. Kampfszenen der Il., Diss. Mannheim, Heidelberg 1987, 265; [23]Wathelet, Dict. II 814ff. 1459ff.; [24]L. Collins, Beitr. z. klass. Philol. 189, 1988, 27ff.; [25]I. Ph. Kakridis, Onomata 12, 1988/89, 49ff.; [26]Lloyd, Mn. IV 42, 1989, 76ff.; [27]Meltzer, CW 83, 1889/90, 272ff.; [28]H. Bernsdorff, Hypomnemata 97, 1992, 29ff.

B S. des Priam. (*Z* 512, *Ω* 248f.), Bruder Hektors (*Z* 515ff., *Ω* 249ff.), Partner Hel.s (*Γ* 437), Anführer eines tr. Kontingents (*M* 93, *N* 490), tötet Euchenor (m. Pfeil), Deïochos (auf der Flucht von hinten <*δουρί*>, s. II Sp. 519,17ff. u. berichtige I Sp. 470,11f.) u. Ach. (*N* 660ff., *O* 341f. [jew. vor zus.fassendem *οἱ* + Impf.], *X* 359f. ~ Aeth. ap. Procl. p. 47,21 Dav. > Verg. Aen. 6,56ff.): erste Nennung *Γ* 325 *nach* gleichbed. *Ἀλέξανδρος* (*Γ* 16. 27. 30. 37. 58. 87. 100. 136 = 253. 281. 284. 289) bzw. pej. *Δύσπαρις* (*Γ* 39), außer *Γ* 325 (auch metr. sing., s. M 2) Gen. (: 12× 'Alex.') nur 7× Nom. / 3× Akk. (≅ 1/3 ggüber 4× häufigerem 'Alex.'), nie Dat. (: 2× 'Alex.'), nie Vok. (: 2× Abl.), nur *Z* 512 + Patron. (sonst nur *Γ* 356 [< 347] statt metr. mögl. 'Alex.'), nie + Epith. (: 6× *δῖος/ν*, 12× *θεοειδής/έα*, 1× *βασιλῆϊ* nb. 'Alex.'); eher aus tr. Perspektive gesehen als aus gr./göttl. im Ggs. zu 'Alex.' (so L[21], dagg. L[26]), m. 'Alex.' wechselnd *Γ* 325/9. 425/37, *Z* 512/7, in (assoz.) Zush. m. *Ἀγήνωρ*⁻ *M* 93, *N* 490, *O* 340f., Aen. *M* 93/9, *N* 489f., *O* 332/41, Deïph. *M* 93f., *N* 490(. 769f. Abl.), *Ω* 249ff., *δῖος*⁻ *N* 490, *O* 340f., *Ω* 249, *Ἕκτωρ*⁺ reg. (ebs. Abl.) außer *Γ* 437, *N* 490. 660, *Ἕλενος*⁺ *M* 93f., (*N* 769f. Abl.,) *Ω* 249, (*ἐς*)*ὁρ*(*ό*)*ῶν* *Γ* 325, *N* 490, *Πολίτης* *O* 339ff., *Ω* 249f., Priam. *Z* 512, *M* 93ff., *Ω* 249, Pulyd. *M* 88 / 93, *O* 339/41; in dir. R. Hektors *Z* 280, *X* 359 (über *Π.*) wie Abl. (zu *Π.*, vgl. *Ἀλέξ.* B 12), in Antw.-REinl. (zu Hel. wie 'Alex.' *Γ* 58 = *Z* 332 = *N* 774 zu Hektor) *Γ* 437 (≅ 171[in.med.] + *δ* 234[med.-ex.]), sonst in Erz. (nach RAbschl. *Γ* 325, „in katalogartigen Namensreihungen" [L[13]] *M* 93, *N* 490, *O* 341, *Ω* 249); gehäuft *Z* 503/12 (jew. gefolgt von *τεύχεα*⁺ / *πόδες*⁺ [+ *ἔπειτα*] im ˌnächstenˏ / überˏ V.), alliterierend m. *Παφλαγόνεσσι* *N* 660f.

G 3× in *Z*, je 2× (+ je 1× Abl.) in *Γ N*, je 1× in *M O X Ω* ('Alex.' 22× in *Γ*, 6× in *H*, 5× in *Z*, 4× in *Λ*, je 2× in *N Ω*, je 1× in *Δ E Θ X*) R. Führer

Παρνησσός [6°, 2[H], 5[b], 1[c]] M 1a [⏑⏓⏑] *Π*]*αρνησσῷ* Hes. fr. 26,12 1b [⏓⏑⏓] *-οῦ* *τ* 432; *-όνδ' ἐλθόντα* *τ* 394. 466 = *φ* 220; *-ὸν νιφόεντα* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav.; *-όν* h. Ap. 521 [⏓⏑⏓] *ἐν -ῷ* *ω* 332; *ἔλθῃ -όνδ'* *τ* 411 [⏓⏑⏓] *ὑπὸ -ὸν νιφόεντα* h. Ap. 282 2 [⏓⏑⏓×] *γυάλοις/ων ὕπο -οῖο* Th. 499, h. Ap. 396; *ὑπὸ πτυχὶ -οῖο* h. Ap. 269, h. Merc. 555

B (vorgr. ON, s. Chantraine, Dict. 858f.) *Parnaß*, schneebedeckter (h. Ap. 282, 1[c]) Berg (2457 m) oberhalb von *Πυθώ* / *Κρῖσα* (s.d.) 'Delphi' (Th. 499 / h. Ap. 269. 282, vgl. 396. 512ff.) u. *Κασταλίη* (1[c]), Sitz eines Bienenorakels (h. Merc. 552ff., dazu Larson, GRBS 36, 1995, 341ff., McInerny, GRBS 38, 1997, 267f.) u. des Autol. (*τ* 394. 411), Schauplatz von Wildschweinjagd (4°) u. Nymphentreiben (Hes. fr. 26,10ff.); nur cas. obl.: 6× (poss.) Gen. (abh. von *γυάλοις*⁺, *κάρηνα*, *ὄρος*, *πτυχί*), 1° (*ἐν* +) Dat., 7× (allat.) Akk. (4° + ...*δ'*, 1[b] + *ὑπό*); in assoz. Zush. m. *προσέβαν/ης* *τ* 431f., h. Ap. 520f. / 281f., *βῆσσα/ήεντα* (*ησσ*-Assonanz!) h. Ap. 282ff., Hes. fr. 26,11f., (3× 'schnell' +) *ἴκ-* *τ* 432, h. Ap. 282. 520f., Pan. fr. 15,1f. (Her.), *ποσ(σ)ί(ν)* h. Ap. 520f., Pan. fr. 15,1, *πτύχας/ί* *τ* 432 / h. Ap. 269 = h. Merc. 555[ex.]; in dir. R. *τ* 411, *φ* 220, *ω* 332, h. Ap. 269, h. Merc. 555

D Hes. fr. 26,16 suppl. f.l. Th. 5 R. Führer

πάροιθε(ν) [15[i], 12°, 2[H], 1[c]] M 1 zweis. (5[i], 1°, B II) [⏑⏓] *καί ῥα -θ' αὐτοῖο* *A* 360 = 500[in.-med.], ˌ*στῆ δὲ -θ'*ˏ *αὐτῆς* *π* 166, ˌ ˏ *ἐλθών* *Π* 255, *-θ' ἐλθοῦσα*⁺ *Γ* 162, *O* 154 2 dreis. (24×) Anm.: da sich Wörter der Form [⏑–⏑] schwer einfügen lassen (Beekes, Glotta 50, 1972, 6), würde man *-θε*[*ν*] überw. am VE erwarten, *quod non*, viell. weil *τὸ -θε*[*ν*] u. *-θε δέ* (jew. 5× außerh. VE) als metr. Einh. aufzufassen sind (⏑⏑–⏑/⏑–⏑⏑) [⏑⏓⏑] *μᾶλλον / πλεῖον ἔτ' ἢ τὸ -θε(ν)* *α* 322, Th. 666 / 531 (*π* 181 *ἠὲ -θεν* am VE); *τὸ -εν* *β* 312; *-θε* *O* 227; *-θεν* *δ* 625 = *ρ* 167. 294 [⏓⏑] *-θε δέ* *Z* 319 = *Θ* 494, *η* 125, *τ* 33. 227 [⏑⏓⏑] *τὰ -εν* *Ψ* 20 = 180, *τὸ -θε* *σ* 275 [⏑⏓×] *βέλος*, ˌ*ἀλλὰ -θεν*ˏ *Δ* 185; ˌ ˏ *Ξ* 427; *βέλος ὀξὺ -θεν* *Y* 437; *κλονέοντε / τελέουσι / ἐγένοντο -εν* *Ψ* 213 / *ζ* 174 / Il. Parv. fr. dub. 2,1 p. 61 Dav. (= 1,1 p. 76 Ber.); *οἵ τε -εν* *Ψ* 498; *ἠὲ -θεν* *π* 181 (vgl. [⏑⏓⏑] *ἢ τὸ -θε*[*ν*]) **Σχ** sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 360: *ἔμπροσθε*

B zu *πάρος* (s.d. E) Adv. (I): lok. (1), temp. (2); Präp. (II). – Wortf.: *προπάροιθε(ν)*, *πρόσθε(ν)*, *πρότερον*; spez. zu I 1: *ἄντα*, *ἔναντα*, *ἀντίος* B 2d, *ἐναντίος* B 2, *παροίτερ(ος)*; zu I 2: *πάρος*, *πρίν*; zu II: *πρό* I Adv. (insges. 21×, lok. [1], temp. [2], Zuordng. uns. *Δ* 185 [in 2 am Ende]) 1 lok.: *vorn* (5[i], 3°, davon 3× dir. R.) i. S. v. *an der Vorderseite* e.s Ggst.es (Stt. 1–5) bzw. *vorangehend, als erste(r)*, von Bewegg. (Stt. 6–8) *η* 125 (von Alkin.' Weingarten) *-θε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν ' ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν*, „*vorn*, an der Vorderseite eines u. desselben Weinstocks" (Ameis-H., s. Anh. z. St.) *τ* 227 (Od.-Bettler: „auf Od.' Mantel) *περόνη χρυσοῖο τέτυκτο ' αὐλοῖσιν διδύμοισι' -θε δὲ δαίδαλον ἦεν*" *vorn*, d.h. vor den *αὐλοί*, dem Betrachter zugewandt *Y* 437 (Hektor zu Ach.: „viell. töte ich dich) *δουρὶ βαλών, ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὸν βέλος ὀξὺ -θεν*", eher 'an der Spitze' (Ameis-H.) als 'before me' (Leaf, Edwards), s.u. *Z* 319⁺; temp. Auff. ('vorher', näml. im Kampf gg. Patr.) unwahrsch. (s. Edwards, Iliad z. St.) *Z* 319 (*εἰσῆλθε* Hektor) *ἐν δ' ἄρα χειρὶ ' ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ' -θε δὲ λάμπετο δουρὸς ' αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης* = *Θ* 494, wohl nicht 'before him, as he went' (Leaf; paßt nicht in *Θ* 494, wo Speer wohl senkrecht), sondern *an der Vorderseite* (sc. des *ἔγχος*), *δουρός* zu *αἰχμή*; Altern.: *δουρός* zu *-θε* (so Ameis-H.), dann *-θε* Präp.; das Hyperbaton spricht nicht dagg. (s. II Vorbem.), allerd. würde dann *π.* nur hier bed.: 'an der Vorderseite von'; für Adv. spricht *Y* 437 oben *Ψ* 213 *ὀρέοντο* (Winde) ' *ἠχῇ θεσπεσίῃ, νέφεα* ˌ*κλονέοντ*ˏ*ε -θεν vor sich her*, vgl. *πρὸ ἔθεν* ˌ ˏ*α* *E* 96 498 (Ach. zu Idom. u. Aias: „wartet ab;) *γνώσεσθε ἕκαστος ' ἵππους Ἀργείων, οἳ δεύτεροι οἵ τε -θεν*", vgl. *παροίτεροι/αι* V. 459. 480 *τ* 33 (Od. u. Tel. tragen Waffen in *θάλαμος*) *-θε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη ' χρύσεον λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐποίει vor ihnen hergehend* 2 temp.: *vorher* (13×, [4[i], 6°, 2[H], 1[c]] davon 5× [3°, 2[H]] *τὸ π.*); 9× m. Ind. (1× [am Ende] Fut., sonst Verg. [5× Aor., jew. 1× Impf., Iter.,

Plqpf.]), 4× ell. (vgl. πάρος G); 8× dir. R.: 5× (Hom.: 2×) Erz.-text, vgl. ‹πάρος, πρίν›; π. korreliert (im Ggs. zu ‹ ›, πρόσθεν) nicht m. πρίν + Inf.; zu τὸ π. ('bis jetzt') vgl. πάρος B I Vorbem. (über πάρος—τὸ πάρος) Ψ 20 (Ach.:) „πάντα γὰρ ἤδη τοι (Patr.) τελέω τὰ -θεν ὑπέστην ("Εκτορα δώσειν κυσίν κτλ.)" = 180, Versprechen wurde nur 1× gemacht Σ 334–7, vgl. Χ 354), deswegen wäre τὸ π. unpassend ρ 294 τὸν (Hund Argos) δὲ -θεν ἀγίνεσκον νέοι ἄνδρες ' αἶγας ἐπ' ἀγροτέρας κτλ. (δὴ τότε κεῖτ' ἀπόθεστος), τὸ π. würde implizieren 'bis jetzt', Argos ist jedoch schon lange abgeschrieben Il. Parv. fr. dub. 2,1 p. 61 Dav. (= 1,1 p. 76 Ber.) Μοῦσά μοι ἔννεπε κεῖνα τὰ μήτ' ἐγένοντο -θε ' μήτ' ἔσται μετόπισθεν β 312 (Tel. zu Antin.:) „ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τὸ -θεν ἐκείρετε (κτήματ' ἐμά, ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα; νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμί ...") d. ganze Zeit bis jetzt σ 275 (Pen.:) „μνηστῆρων οὐχ ἥδε δίκη τὸ -θε τέτυκτο" bisher nie, bis heute nicht; τὸ π. betont den jähen Bruch m. der geltenden Praxis, wogg. β 119 πάρος (ohne τό) e.n einfachen Ggs. früher–jetzt ausdrückt ‖ Im Vgl.: ἢ τὸ π. (3×), ἠὲ π. (1×); vgl. πάρος σ 162, ω 369 α 322 τῷ (Tel.) δ' ἐνὶ θυμῷ ' θῆκε (Ath.) μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς ' μᾶλλον ‹ἔτ' ἢ τὸ -θε›ν, vorher, bisher (stets): τὸ π. (statt nur π.) weist impl. Tel.s Sinnen V. 115 f. als ständigen (nicht nur geleg.en) Geisteszustand aus Th. 666 (so sprach Kottos, ἐπῄνησαν δὲ θεοί,) πολέμου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς ' μᾶλλον ‹ › mehr noch als bisher schon, so auch: 531 (Her. befreite Prom. οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς) ὄφρ' Ἡρακλῆος ... κλέος εἴη ' πλεῖον ‹ › ν, s. vorige St. π 181 (Tel.:) „ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἠὲ -θεν" als vorher / als eben noch; ἢ τὸ π. 'als bisher immer' würde weniger passen, da Tel. dem 'Fremden' erst gerade begegnet ist ‖ 'bevor es soweit kam / kommen wird' (3×), vgl. πάρος B 3 aβ (fut.) Δ 185 (Men. zu Ag.: „θάρσει·) οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ -θεν ' εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος ἠδ' ὑπένερθε ' ζῶμά τε καὶ μίτρη" (= Ξ 427ex. in II) vorher, d.h. bevor d. Pfeil eindringen konnte; Altern.: lok. (vgl. τ 227 in 1) Ο 227 (Zeus: „πολὺ κέρδιον) ἔπλετο, ὅττι -θε νεμεσσηθεὶς ὑπόειξε (Pos.) ' χεῖρας ἐμάς, ἐπεὶ οὔ κεν ἀνιδρωτί γ' ἐτελέσθη" (unser Kampf, s. V. 224), rechtzeitig ζ 174 (Od.:) „τί που καὶ τῇδε πάθω κακόν· οὐ γὰρ ὀΐω ' παύσεσθ', ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι -θεν"

II Präp. m. Gen. (lok.): vor (6i, 3o, nur Γ 162 dir. R.), 4× (Α 360+, Ο 154, π 166) m. dem Gesicht ‹zum Bezugswort›, 2× (Γ 162, Π 255) m. d. Rücken ‹ ›, sonst (3×) diesbezügl. neutral; nie 'an der Vorderseite von', kontrast. I 1, bes. Ζ 319+; 6× Form -θ' [⏑̯²]; 4× DSN/Pron. (Γ 162, Ξ 427 f., Ο 154, Π 255); 3× (am Anf.) m. 'anaph.em' αὐτοῖο+ (s. I Sp. 1670, 65 ff.) Α 360 (Thetis ἀνέδυ ἁλὸς) καί ῥα -θ' αὐτοῖο (Ach.) καθέζετο δάκρυ χέοντος = 500in. med. (Thetis bei Zeus) Γ 162 (Priam. zu Hel.:) „δεῦρο -θ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο, ' ὄφρα ἴδῃ (Men. u.a.)" π 166 (Od. versteht Ath.s Zeichen) ἐκ δ' ἦλθεν μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς, ' ‹στῆ δὲ -θ'› αὐτῆς, vgl. στῆ δ' αὐτῆς προ-θεν Ξ 297, στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο Ε 170+ Π 255 (Ach.) ‹ › ἐλθὼν κλισίης, ἔτι δ' ἤθελε θυμῷ ' εἰσιδέειν (φύλοπιν αἰνήν) Ο 154 τὼ (Ap. u. Iris) δὲ -θ' ἐλθόντε Διὸς ... ' στήτην δ 625 μνηστῆρες δὲ -θεν 'Οδυσσῆος μεγάροιο ' δίσκοισιν τέρποντο κτλ. = ρ 167 Ξ 427 τῶν δ' ἄλλων (Gef.) οὔ τίς εὖ (Hektor) ἀκήδεσεν, ἀλλὰ -θεν ' ἀσπίδας ... σχέθον αὐτοῦ (= Δ 185ex. in 12)

D v.l. Χ 301, λ 483, υ 7; Plusv. Φ 382a

S. R. van der Mije

παροίτερ(ος) [2i] **Σχ** sch. D Ψ 459: -οι· μᾶλλον ἔμπροσθεν **B** (zur Bildg. s. πάρος E, Chantraine, Gr. h. I 258, Risch § 34b, vgl. Sch. A Ψ 459 b) an beiden Stt. Pl. u. präd.: die vorderen (von zwei Pferdegespannen) Ψ 459 (Idom.:) „ἄλλοι μοι δοκέουσι -οι ἔμμεναι ἵπποι, ' ἄλλος δ' ἡνίοχος ἐνδάλλεται" 480 (Aias:) „ἵπποι δ' αὐταὶ ἔασι -αι, αἳ τὸ πάρος περ, ' Εὐμήλου, ἐν δ' αὐτὸς ἔχων εὔληρα βέβηκε", das sporadische Vorkommen dieses Wortes (erst wieder bei Arat., Ap. Rh.) sowie Aias' spöttische Wiederh. (m. dem 'jingle' πάρος, vgl. auch V. 474) könnten bed., daß Idom. hier ein unübl. Wort verwendet anstelle des gebräuchl. πρόσθε(ν) (V. 487) bzw. πάροιθε(ν) (V. 498; πρότερος dagg. außer τ 228 nie lok.)

S. R. van der Mije

πάρος [53i, 49o, 4H, 7b] **E** = ved. purás, s. Mayrhofer, EWAia II 146 f. Der paroxyt. Akz. viell. aus Gebrauch als Postpos. zu erklären (Anastr., s. Schwyzer I 378B); zum Verh. zu παραί, παρά s. García-Ramón, in: Festschr. R.S.P. Beekes, Amsterdam 1997, 60 – Abl.: παροίτερος, (προ)πάροιθε(ν) (dazu Lejeune, Adv. en -θεν 346 f.)

M 1 Form [⏑̯⏑̯] (21×): ⏑̯²[⏑̯⏑̯] †ὅν π.† h. Merc. 58 ⏑̯²[⏑̯⏑̯] ἵς, ' ἔσθ' οἴη ‹π. ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν› Λ 669 = h. Ven. 238; ἵς, οἴη ‹ › φ 283; οἴη περ ‹ › λ 394; οἷοί περ π. ἦτε Π 557; αἳ π. ἦσαν β 119 ⏑̯²[⏑̯⏑̯] π. ἔκλυες Α 453 ⏑̯²[⏑̯⏑̯] ὅσοι π. ἦσαν / εἰσὶν ἄριστοι Λ 825 = Π 23, θ 36; ὅθι περ π. δ 627 = ρ 169, h. Ven. 157; οἷος π. Δ 264; ἐπεὶ π. ζ 325; ὅτι μοι π. ν 314; σὺ δ' ὡς π. Sc. 119 ⏑̯²[⏑̯⏑̯] ἦ π. ἦσαν / ἦεν κ 395, σ 162; ἃς π. εἶχεν Ν 394 2 Form [⏑̯–] (92×): [⏑̯²] ἔνθα π. κοιμᾶθ' Α 610 = τ 49; ἦσθα / ἦα π., νῦν αὖτε Ψ 604, τ 549; κεῖτο π. χαρίεν Χ 403; ὡς τὸ π. ω 486 [⏑̯²] (9×, davon 5× τὸ π.) σε π. γ' οὔτ' Α 553; οὔ τι π. γε ι 448 ; τί π. Ψ 474; ἠὲ π. ω 369; τὸ π. γε Τ 42, η 201, Th. 394; ὡς τὸ π. περ θ 31, τ 340 (s.u. [⏑̯²] am Ende) [⏑̯²] (42×, davon 2× τὸ π.) ‹π. γε μὲν οὔ› τι Σ 386 = 425 ≅ ε 88, Ω 642; ‹ › Π 796; π. γ' ἴμεν οὔτε β 127 = σ 288; ‹π. δ', οὐ›(κ) Ε 218, φ 123; ‹ › σ 229 = υ 310, π 191, ρ 293; π. δέ μιν / με / μοι λ 324. 453, h. Merc. 266; π. περ ἐών τ 253; π. + Ptz.: π. περικαλλέ' ἐόντε ν 401 ≅ 433; π. μεμαυῖαν 'Αθήνην Δ 73 = Τ 349 = Χ 186 = ω 487; π. + Inf.: π. ἦν γαῖαν ‹ἱκέσθαι› α 21 = ζ 331, π. φίλα οἴκί' ‹ › Μ 221, π. ποσὶν οὖδας ‹ › θ 376; π. τάδε ἔργα ‹γενέσθαι› Ζ 348, π. πετεηνὰ ‹ › π 218; π. Διὸς ὄσσε ἰδέσθαι Ξ 286; π. δόρποιο μέδεσθαι Σ 245; π. χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν Λ 573 = Ο 316; π. κόνιν ἀμφιχυθῆναι Ψ 764; π. καταλέξαι ψ 309; π. σχέμεν Θ 254; π. + Ind. am VE: Θ 166, Π 629, σ 36; τὸ π. <⏑̯⏑̯²⏑̯⏑̯> ἦσθα Ν 228, Χ 233; π. Λ 111 [⏑̯²] (35×, davon 25× τὸ π.) οὔ τι π. γε δ 810, σ 164, οἵ με π. γε Χ 302, ‹ὅς σε› π. γε Ν 465, π. γε Ρ 270; ‹ › π. περ Ο 256, ἔνθα π. περ ε 82, h. Cer. 179, ἦχι π. περ τ 553, π. περ υ 7 ‖ ὃς+ ‹τὸ π. περ› Μ 346 = 359, Ν 101, Ξ 131, Ρ 587. 720, Υ 123, Ψ 480. 782, Ω 201, ρ 171, ω 508, h. 20, 3; ὡς ‹ › (s.o. [⏑̯²]) Ε 806, Η 370, Κ 309 = 396, Χ 250, β 305, κ 240, ν 358, υ 167, Op. 184, Hes. fr. 204, 102, h. Ap. 345

Σχ sch. D Α 453: ἔμπροσθεν. ἢ πρότερον, ähnl. Α 553. 610 (s. auch sch. min. P. Köln inv. 2281), Δ 73. 264, Θ 166, P. Berlin inv. 11518 zu Δ 73, sch. D Ε 218: π. δ' οὐκ ἔσσεται ‹ἄλλως› πρὸς τὸ πάρον οὐ πράξομεν ‹ › Θ 254: π. σχέμεν· ἔμπροσθεν σχεῖν, Υ 123: οἳ τὸ π. περ· νῦν οἱ ἐξαρχῆς, sch. Barn. α 21: π. ... ἱκέσθαι· πρίν. πρότερον, P. Vindob. Gr. inv. 26221 Α 610: ο]ὐ προ τουτου

L [1]F. R. Richter, De particulis πρίν et π. earumque usu Homerico, Diss. Leipzig 1874–5, 57 ff.; [2]ders., Quaestiones Homericae I: de particula πρίν, Progr. Gymn. Chemnitz 1876, 1–28; [3]Wackernagel, Synt. I 158 (π. m. Präs.), II 140 f. (τὸ π.); [4]Marg, Charakter 54

B Adv. (I), Präp. m. Gen. (II), Kjnkt. m. Inf. (III) I Adv. [45i, 44o, 4H, 7b]: vorher, zuvor, früher, bisher, von jeher; normalerweise, sonst (Angaben zum Gebrauch in G); Dispositi-

on: *π.* ohne Partikel (1), *π. γε* (2), *π. δε* (3), *π. περ* (4); Weitere Faktoren, welche d. Wertigkeit von *π.* im Kontext bestimmen: *π.* m. Ind. Präs./Pf. bzw. Verg. (s.u.); *π.–τὸ π.* (s.u.); Verh. (*τὸ*) *π.* zum Wortf.: *αἰεί, πάλαι,* (*τὸ*) *πρίν,* (*τὸ*) *πάροιθε(ν), πρό, προπάροιθε(ν), πρόσθε(ν), πρότερον.* – *π.* m. Präs./Perf. (16/3×, stets in dir.R.) steht bei Handlungen u. Zuständen, die „von früher her bis in die Zeit des Sprechens fortdauern" (Kühner-Gerth I 134, vgl. Schwyzer II 273[8]–274[2], 287[7], anders L[3]), d.h. vom Sprecher wird angegeben, daß ⌊d. bisherige Sit.⌋ weiterhin gilt (*π.* = *αἰεί*); bei *π. γε* m. Präs. (6× in 2a) wird ⌊ ⌋ zwar durchkreuzt, doch gibt d. Sprecher durch den Präs.gebr. zu erkennen, daß er dies als Ausn. von der Regel betrachtet, die dadurch nicht außer Kraft gesetzt wird (*π.* = *sonst, normalerweise*). Dagg. steht *π.* m. Ind. der Verg. (45×) meist in eindeutig abgeschlossenen Sit.en (*β* 119 in 1aα usw. sowie außerhalb der dir.R.); wo dies aber nicht d. Fall ist u. somit 'Konkurrenz' m. *π.* + Präs./Pf. besteht, gibt die Wahl e.r Verg.form an, daß d. Sprecher die Gültigk. der bisherigen Sit. für (Ggw. u.) Zukunft nicht expl. ausdrücken will (*Π* 557, in 1aα, 2× in 1d, *Ω* 201 in 4b). – Sem. Abgrenzg. *π.* gg. *τὸ π.* (33× in 1d, 2b, 4b. c) erschwert durch 1. Überschn. m. *π. περ* (26/33× *τὸ π. περ*); 2. Überlagerg. durch metr. Faktoren, z.B.: nach *ἔνθα, ἦχι, ὅθι περ, ὅσοι*+, *οἵοι*+ steht immer *π.*, dagg. steht nach *ὡς* immer (außer Sc. 119), nach *οἵ* meist *τὸ π.* (*π.* aber nach *ὅς*+ *με/σε/σφε*). Trotz dieser 'confounding factors' ist feststellbar, daß *τὸ π.* stets (L[3]:) „d. ganze frühere Zeit" umschließt (*[früher] immer* bzw. verneint *nie*), *π.* dagg. (nicht nur [L[3]:] „in *einer* früheren Zeit", sondern) einfach *früher, vorher* bedeutet; d. Kontrast ist also nicht komplementär, sondern unmarkiert (*π.*) ggüber markiert (*τὸ π.*), d.h. *π.* steht in Kontexten, wo auch *τὸ π.* mögl. wäre (z.B. *A* 610, *τ* 49 in 1aβ) u. darüber hinaus auch in solchen, wo dies ausgeschlossen wäre (z.B. *ζ* 325 in 1aβ ['früher, als ...'], *A* 453, *Λ* 111 ebd. ['früher einmal'], *β* 119 in 1aα [abgeschlossene Verg.]); zu dieser sem. Differenzierg. paßt auch, daß beim Verb im Fut. nur *π.*, nie *τὸ π.* steht (s. 1a am Ende u. 3 Vorbem.); konkurrierende Kontexte: *N* 394 *φρένας ἃς π. εἶχεν* 'die er eben noch innehatte' (1aβ) – *Ω* 201 f. *φρένες ἧς τὸ π. περ ἔκλεο* 'für die du früher immer berühmt warst' (4b); im Kontext impl. der Gebr. von *τὸ π.* stets Geltung für die Ggw. (kontrast. z.B. *X* 233 *τὸ π. ἦσθα* 'warst immer [u. bist jetzt erst recht]' in 1d m. *ν* 314 *π. ἦσθα* 'warst früher [aber bist nicht mehr]' in 1aα, vgl. auch *τὸ πάροιθε σ* 275), doch ist dieser Umstand (im Ggs. zu *π.* + Präs./Pf.) tats. nur kontextuell bedingt (d.h. vom Sprecher impliziert: *τὸ π.* bei Hom. 26/28× dir.R.), wie auch *τὸ πρὶν δ* 32 zeigt. – Unnötig, f. best. Kontexte eine spez. Bed. 'vielmehr' (*rather, potius*) anzusetzen (z.B. LSJ s.v. A 6); die einschlägigen Kontexte sind so zu verstehen, daß e. 'irreales' Verh. als zeitl. Verhältnis aufgefaßt wurde: nicht 'anstatt daß x eintraf, ⌊ereignete sich y⌋', sondern 'bevor x eintraf (eintreffen konnte), ⌊ ⌋' (s. Vorbem. zu 1aβ Fut., 3, III); probl. nur h. Merc. 266 in 3 **1** ohne nachfolg. Partikel; *π.* 36× (1a–c), *τὸ π.* 3× (1d) **1a** *π.* m. Ind.; in den 3 Präs.-St. *π.* ~ *αἰεί* (s. I Vorbem.) **1aα** Ind. von *εἶναι* (5× *ἔσκεν*, 10× Impf., 1× Präs.) *ἔσκεν* (4× von männl. Kraft, vgl. L[4]): *Λ* 669 (Nestor:) „*οὐ γὰρ ἐμὴ ἷς ἔσθ' οἵη* ⌊*π. ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν*⌋" = h. Ven. 238 (Aphr. über Tithonos) *φ* 283 (Od.: „*ἐμοὶ δότε τόξον, ὄφρα σθένεος πειρήσομαι, ἤ μοι ἔτ' ἐστὶν ἷς, οἵη* ⌊ „ *ἦ* ..." *λ* 394 (Od. über Ag.s *ψυχή*: „*οὐ*) *οἱ ἔτ' ἦν ἷς ἔμπεδος οὐδ' ἔτι κῖκυς, οἵη περ* ⌊ ⌋" h. Ven. 157 (Aphr. *ἕρπε*) *ἐς λέχος εὔστρωτον,* ⌊*ὅθι περ π.*⌋ *ἔσκεν ἄνακτι* (*ἐστρωμένον*), zu ⌊ ⌋ vgl. *δ* 627+ (1c) ‖ Impf.: *Π* 557 (Patr.:) „*Αἴαντε, νῦν σφῶϊν ἀμύνεσθαι φίλον ἔστω, οἷοί περ π. ἦτε μετ' ἀνδράσιν ἢ καὶ ἀρείους*", *ἦτε* (im Ggs. zu *ἐστε*, s. I Vorbem.) läßt d. Interpr. zu: 'jetzt bleibt ihr hinter eurem früheren Einsatz zurück' *Ψ* 604 (Men. zu Antil.:) „*οὔ τι παρήορος οὐδ' ἀεσίφρων ἦσθα π. νῦν αὖτε νόον νίκησε νεοίη*" *β* 119 (Antin. über Pen.s *κέρδεα*:) „*οἶ' οὔ πώ τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν, τάων αἳ π. ἦσαν* (*Ἀχαιαί*)", vgl. *I* 524 *τῶν πρόσθεν ἀνδρῶν κ* 395 (Od.: „Kirke rieb d. Schweine ein) *ἄνδρες δ' ἄψ ἐγένοντο νεώτεροι ἢ π. ἦσαν*" *σ* 162 (Ath. flößt Pen. ein, *μνηστήρεσσι φανῆναι, ὅπως*) *τιμήεσσα γένοιτο* ' *μᾶλλον πρὸς πόσιός τε καὶ υἱέος ἢ π. ἦεν*, vgl. *ω* 369 (1c) *ν* 314 (Od. zu Ath.:) „*εὖ οἶδ', ὅτι μοι π. ἠπίη ἦσθα* (in Troja; aber seitdem nicht mehr)" *τ* 549 (Od. in Pen.s Traum:) „*χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις* ' *ἦα π., νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα*", *π.* = 'von dem Du eben träumtest' (Traum im Traum!) Sc. 119 (Her. zu Iol.:) „*οὐκέτι τηλοῦ* ' *ὑσμίνη τρηχεῖα· σὺ δ' ὡς π. ἦσθα δαΐφρων,* ' *ὡς καὶ νῦν* (*ἵππον ἀναστρωφᾶν*), sonst stets *ὡς τὸ π.* (s. zu *ω* 486 in 1d), ellipt. außer hier u. 2× in 4c *Λ* 825 (Euryp. zu Patr.:) „*πάντες, ὅσοι π. ἦσαν ἄριστοι,* ' *ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι*" = *Π* 23 (Patr. zu Ach.), kontrast. *M* 346+ (4b) ‖ Präs. *ϑ* 36 (Alkin.:) „*κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα* ' *κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι π. εἰσὶν* (v.l. *ἦσαν*) *ἄριστοι*", Alkin. benutzt Präs. statt Impf., damit keiner der Zuhörer auf e.n Kontrast zur Ggw. schließen könnte (s.o. zu *Π* 557) **1aβ** andere Verben (2× Präs., 8× Verg., 2× Fut.) Präs. (s. I Vorbem.): *Δ* 264 (Ag. zu Idom.:) „*ἀλλ' ὄρσευ πόλεμόνδ', οἷος π. εὔχεαι εἶναι*", entweder *π.* zu *εὔχεαι*: 'so (kampfgewaltig), wie du immer behauptest zu sein' (vgl. 267 *ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστην*) od. 'wie du (früher) gewesen zu sein behauptest' ('impf.' *εἶναι*, vgl. *Ω* 543 *τὸ πρίν*, so u.a. Ameis-H.) *Ψ* 474 (*Οἰλῆος Αἴας*·) „*Ἰδομενεῦ, τί π. λαβρεύεαι;*", entweder *π.* ~ *αἰεί*: 'Was schwätzt du wieder?', (vgl. V. 478 *αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι*); od. (= übl. Auff.:) *π.* = 'vorzeitig', 'vorschnell' (wäre allerd. sing.; vgl. *πρίν Ω* 800) ‖ Verg.: *A* 453 (Chryses zu Ap.:) „*ἠμὲν δή ποτ' ἐμεῦ π. ἔκλυες εὐξαμένοιο*", *π.* verweist auf Vv. 37–42 *ζ* 325 (Od. zu Ath.:) „*νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ π. οὔ ποτ' ἄκουσας* ' ⌊*ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔρραιε* (Pos.)⌋", *π.* wird eingeschränkt durch ⌊ ⌋ ('vorher, als ...'), *τὸ π.* dagg. wäre abs. ('noch nie'), vgl. *ν* 314 ff. in 1aα *A* 610 (*Ζεὺς πρὸς ὃν λέχος ἤϊ*') *ἔνθα π. κοιμᾶϑ' ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι* = *τ* 49 (Tel. *ἐς θάλαμον*) *Λ* 111 (Ag. tötet u. spoliiert Antiphos) *γινώσκων· καὶ γάρ σφε π. παρὰ νηυσὶ* (*εἶδεν, ὅτ'* ...) *N* 394 (Idom. hat Asios getötet) *ἐκ δέ οἱ ἡνίοχος πλήγη φρένας ἃς π. εἶχεν* (u. flüchtete nicht), vgl. *Ω* 201 in 4b u. I Vorbem. zu *π.–τὸ π.* *σ* 36 (Antin.:) „*ὦ φίλοι, οὐ μέν πώ τι π. τοιοῦτον ἐτύχϑη*" h. Merc. 58 (Hermes singt improvisierend *ἀμφὶ Δία καὶ Μαιάδα*) †*ὃν π. ὠρίζεσκον*† *ἑταιρείῃ φιλότητι* (v.l. *ὥς* wohl alte Kj.), wenn *π.* d. norm. Bed. 'vorher' hat, fragt sich: wovor? Altern.: *π.* (nur hier) = 'einst' (so Càssola); vgl. probl. *π.* in V. 266 (in 3) ‖ Fut. (2×, dir.R.): 'bevor x eintreffen wird (realis) / würde (irrealis), wird y geschehen', wobei x d. unterstellte Hoffnung des Adressaten vertritt; *π.* also zeitl. aufgefaßt, nicht 'vielmehr' (vgl. I Vorbem. am Ende sowie *πρίν A* 29 u.ö., *πρόσθεν* Op. 98) *Π* 629 (Patr.:) „*οὔ τοι Τρῶες ὀνειδείοις ἐπέεσσι* ' *νεκροῦ χωρήσουσι· π.* ⌊*τινὰ γαῖα καϑέξει*⌋", *τινα* nicht 'manchen von uns' (Ameis-H.), sondern allg. (auch Tr.): 'vorher (= bevor sie weichen werden – u. sie werden weichen –) wird es Tote geben', vgl. *πρὶν καί* ⌊ ⌋ *ν* 427 = *ο* 31 (irreal, s.o.), *πάροιϑεν ζ* 174 (real) *Θ* 166 (Hektor zu Diom.: „Du wirst Troja nicht erobern) *π. τοι δαίμονα δώσω*", 'vorher (= bevor es soweit kommt – u. es wird soweit nicht kommen') **1b** m. Part./Adj. (6×/1×, vgl. *τ* 253 in 4a); *Δ* 73+ *π.* = *vorher schon* (wie jetzt), *ν* 401+ u. *X* 403 *vorher* (anders als jetzt / bald) *Δ* 73 *ὡς εἰπὼν ὤτρυνε* (Zeus) *π. μεμαυῖαν Ἀϑήνην* = *T* 349 = *X* 186 = *ω* 487 *ν* 401 (Ath. zu Od.:) „*κνυζώσω δέ*

τοι ὅσσε π. περικαλλέ' ἐόντε" ≅ 433 (*κνύζωσεν δέ οἱ*, hier paßt *π.* besser als in 401, wo *π. ἐόντε* nicht d. Verg., sondern d. Ggw. bez., trotz Schwyzer II 297 A.1) *X* 403 (Hektor wird geschleift) *ἀμφὶ δὲ χαῖται ' κυάνεαι πίτναντο, κάρη δ' ἅπαν* 4 *ἐν κονίῃσι ' κεῖτο π. χαρίεν*, zum Stil s. Richardson, Iliad zu 401–4 u. zu 404; vgl. *τ* 553 in 4a 1c ell. bzw. ohne Bezugswort (3°) *δ* 627 (*μνηστῆρες δίσκοισιν τέρποντο*) *ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ⌊ὅθι περ π.⌋ ὕβριν ἔχοντες* = *ρ* 169, vgl. h. Ven. 157 8 in 1aα (⌊ ⌋ *ἔσκεν*), *ε* 82+ in 4a *ω* 369 (Ath. verwandelt Laertes) *μείζονα δ' ἠὲ π. καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι*, vgl. *κ* 395, *σ* 162 in 1aα 1d *τὸ π.* (2× m. *ἦσθα*, 1× ell.) *N* 228 (Idom.:) „*ἀλλὰ Θόαν, καὶ γὰρ τὸ π. μενεδήϊος ἦσθα*, ' 12 *ὀτρύνεις δὲ καὶ ἄλλον* (*τὼ νῦν μήτ' ἀπόληγε*), *καὶ γάρ ete-nim* wie *B* 377, *Z* 365 usw. (dagg. Ameis-H.: *καί* zu *τὸ π.*): 'früher warst du ja immer standhaft, u. du treibst andre an, also (darf man erwarten, daß du) jetzt nicht nachlassen (wirst)!' *X* 233 (Hektor:) „*Δηΐφοβ', ἦ μέν μοι τὸ π. πολὺ φίλτατος* (von den Brüdern) *ἦσθα* (*νῦν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον* ...)" *ω* 486 (Zeus zu Ath.:) „*τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων ' ⌊ὡς τὸ π.⌋*" *wie (es) früher immer (der Fall war)*, jetzt aber nicht, daher 16 nicht *ὡς τὸ π. περ* (14× in 4c); vgl. noch Sc. 119 *ὡς π.* in 1aα 2 *π. γε* (2a), *τὸ π. γε* (2b): 15× m. Ind. (7× Präs., 6× Verg., 2× Fut.), 2× ell.; N.B. 2a stets (außer *N* 465, *X* 302) m. *οὐ / οὔ τι*, davon 5× *π. γε μὲν οὔ* (*τι*); dagg. 2b weder m. *οὐ* noch m. *μέν*. Im Kontext liegt meist e. Kontrast zur Ggw. vor (im Ggs. zu *π. περ*, s. 4 Vorbem.) od. zumindest Uns.heit, ob der frühere Zustand noch gilt (*η* 201); *X* 302, *σ* 164 v.l. ⌊*π. περ* am VE⌋, wohl durch Häufigk. von ⌊ ⌋ (30× in 4) u. 20 Überschn. im Gebr. (auch bei *π. περ* geleg. Kontrast zur Ggw.) bedingt. 2a *π. γε* (14×) Präs. (6×): *bis jetzt* > *sonst, normalerweise* *A* 553 (Hera zu Zeus:) „*καὶ λίην σε π. γ' οὔτ' εἴρομαι οὔτε μεταλλῶ* (*νῦν δ' ...*)" *Σ* 386 (Charis zu 24 Thetis: „⌊*τίπτε*⌋ *ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ;*) *π. γε μὲν οὔ τι θαμίζεις*" = 425 (Heph.) ≅ *ε* 88 (Kal. zu Hermes), vgl. auch *Ω* 642 unten (Verg.) *δ* 810 (Pen.:) „⌊ ⌋ *κασιγνήτη, δεῦρ' ἤλυθες; οὔ τι π. γε ' πωλέ'*", *πωλέ(αι)* = *-έεαι*, s. Chantraine, Gr. h. I 73; versch. vv.ll., s. v. Thiel z.St., der *πώλε(ο)* 28 liest (vgl. *ἔκλε[ο]* *Ω* 202), wohl wegen *ἤλυθες* [Verg.] im Ggs. zu *Σ* 385. 424 *ἱκάνεις*, *ε* 87 *εἰλήλουθας?*) *ι* 448 (Polyphemos: „*κριὲ πέπον, τί μοι ὧδε ἔσσυο) ὕστατος; οὔ τι π. γε λελ-* 40 *ειμμένος ἔρχεαι οἰῶν, ' ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι*" ‖ Verg. (5ⁱ) *Π* 796 (durch Ap.s Schlag fällt Patr.' [= Ach.s] Helm zu Boden) *π. γε μὲν οὐ θέμις ἦεν ' ἱππόκομον πήληκα μιαίνεσθαι κονίῃσιν* (*τότε δέ* ...) *Ω* 642 (Priam.: 44 „*νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην*) *π. γε μὲν οὔ τι πεπάσμην*" *N* 465 (Deïph. zu Aen.:) „*ἀλλ' ἔπευ, Ἀλκαθόῳ ἐπαμύνομεν, ὅς σε π. γε* (v.l. *περ*) ' *γαμβρὸς ἐὼν ἔθρεψε δόμοις*", will *γε* sagen: 'wenn auch vor langer Zeit'? *X* 302 (Hektor:) „*ἦ γάρ ῥα πάλαι τό γε φίλτερον ἦεν ' Ζηνὶ* ... (u. Ap.), *οἵ με* 48 *π. γε* (v.l. *περ*) ' *πρόφρονες εἰρύατο* (v.l. *-ται*) ' *νῦν αὖτέ με μοῖρα κιχάνει*, vv.ll. ausgeschlossen: s. I Vorbem. zu *π.* m. Präs. u. vgl. *O* 256 in 4a, *Y* 123 in 4b *P* 270 (*ἀμφὶ δ' ἄρα σφι*) *Κρονίων ἠέρα πολλὴν ' χεῦ', ἐπεὶ οὐδὲ Μενοιτιάδην* 52 *ἤχθαιρε π. γε*, ' *ὄφρα ζωὸς ἐὼν θεράπων ἦν Αἰακίδαο*, Schlüsselwort ist *θεράπων*: als Ach.s Double hingg. hat er Zeus mißfallen ‖ Fut. (2°) *β* 127 (Antin. zu Tel.:) „*οὔτ' ἐπὶ* 56 *ἔργα π. γ' ἴμεν οὔτε πῃ ἄλλῃ, ' πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι*" = *σ* 288 (zu Pen.); *γ'* kontrastiert hier nicht, sondern betont *π.* (Denniston, GP 115 ff.), wie *γ'* nach *πρίν* im nächsten V. (vgl. *T* 42 in 2b); *ἴμεν* 'zukunftsbzg. Präs.' (*εἶμι* B I 1a [Sp. 461,30 f.]), vgl. *E* 218 (3 am Ende) u. III Vorbem. ‖ ell. 60 (1°) *σ* 164 (Pen.:) „*Εὐρυνόμη, θυμός μοι ἐέλδεται, οὔ τι π. γε* (v.l. *περ*), ' *μνηστήρεσσι φανῆναι*, sing., abrupte Parenth., spiegelt Pen.s Verwirrg. wider? 2b *τὸ π. γε* (3×), vgl. *τὸ πάροιθε(ν)* (5×, s.d. B I 2), ebf. stets [⏑⏑⏑] *T* 42 (Ach. rief 64 laut) *καί ῥ' οἵ περ τὸ π. γε νεῶν ἐν ἀγῶνι μένεσκον* (*καὶ μὴν τότε γ' εἰς ἀγορὴν ἴσαν*), zu *γε* ... *γ'* vgl. *β* 127+ (2a) *η* 201 (Alkin. über Od.: „Wenn er ein Gott ist) *ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται. ' αἰεὶ γὰρ τὸ π. γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς ' ἡμῖν, εὖθ'* ..." *wenigstens bisher immer* Th. 394 (Zeus versprach,) *μή τιν' ἀπορραίσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον ' ἑξέμεν ἣν τὸ π. γε μετ'* (v.l. *περ ἐν*) *ἀθανάτοισι θεοῖσιν*, kein Kontrast zur Ggw. trotz *γε*; umgekehrt Op. 184 (4c) 3 *π. δέ* (1× Perf., 7× Verg., 1× Fut.; stets [⏑⏑⏑]): *δ(έ)* nur *π* 191, *σ* 229+ adversativ (i.S.v. nachgetragenen Informationen: 'vorher nämlich', 'früher allerd.'), sonst (6×) entweder = *γάρ* od. einfach weiterführend. Oft scheint *π. δέ* nur ein vorangehendes *δέ* wieder aufzunehmen. Übers. 'vielmehr', *potius* für *E* 218, *λ* 324. 453, *ρ* 293 unnötig: *vorher* i.S.v. 'bevor es so weit kommen konnte' ist ohne weiteres verständl. (vgl. I Vorbem. am Ende, *πρίν H* 144 u.ö., *πρόσθε[ν] M* 116, *πάροιθεν Δ* 185, *O* 227); probl. nur h. Merc. 266 ‖ Perf.: h. Merc. 266 (*οὐδὲ βοῶν ἐλατῆρι ἔοικα,*) *οὐδ' ἐμὸν ἔργον τοῦτο, π. δέ μοι ἄλλα μέμηλεν* ' *ὕπνος ἐμοί γε μέμηλε* (*καὶ γάλα κτλ.*) *π.* = *αἰεί*, *von jeher*, 'rather' (Evelyn-White), 'di più' (Cássola) paßt zwar gut, würde aber abweichen von allen übrigen Stt. im fgrE (u. sogar späteren Stt., z.B. Eur. Med. 650, IT 656), für die 'vielmehr' angesetzt wird, da dort das zeitl. Verh. noch gut nachvollziehbar ist (s.o.); vgl. probl. *π.* V. 58 (1aβ) ‖ Verg. *λ* 324 (Ariadne, *ἣν ποτε Θησεὺς ἐκ Κρήτης*) *ἦγε μέν, οὐδ' ἀπόνητο* ' *π. δ,έ μιν Ἄρτεμις ἔκτα* *ρ* 293 (Hund Argos) *ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς ' θρέψε* ⌊ ⌋ *' εἰς Ἴλιον* (*ᾤχετο*) *λ* 453 (Ag.:) „*ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις ' ὀφθαλμοῖσιν ἔασε* ' *π. δέ με πέφνε καὶ αὐτόν*" *π* 191 (Od. küßt Tel.) *κὰδ δὲ παρειῶν ' δάκρυον ἦκε χαμᾶζε* ' *π. δ' ἔχε νωλεμὲς αἰεί* *σ* 229 (Tel.:) „*νόεω καὶ οἶδα ἕκαστα, ' ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια* ' *π. δ' ἔτι νήπιος ἦα*" = *υ* 310 *φ* 123 (Tel. *πελέκεας στῆσεν*) *τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας, ' ὡς εὐκόσμως στῆσε* ' *π. δ' οὔ πώ ποτ' ὀπώπει*, *denn* (so erwogen sie) *er hatte es* (d. Aufstellen von Äxten) *noch nie gesehen*, vgl. *πρόσθεν μιν ὄπωπα* *ρ* 371 ‖ Fut.: *E* 218 (Aen. zu Pand.:) „*μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε* ' *π. δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως, ' πρίν γ' ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ* (*πειρηθῆναι*) 'denn (der Bogen) wird nicht unnütz sein, bis (= solange nicht) wir ihn (an Diom.) erprobt haben', vgl. *β* 127+ (2a) 4 *π. περ* (a), *τὸ π. περ* (b, c), insges. 33×, davon 8× Präs./Perf., 7× Verg., 1× Ptz. [*τ* 253, vgl. 1c], 17× ell. (davon 12× in 4c); außer *θ* 31, *τ* 253. 340 stets am VE; Verh. zw. (*τὸ*) *π. περ* u. (*τὸ*) *π. γε*: bei Hes. u. Hymnen kein Untersch., bei Hom.: 1. nach *οὐ* (7ⁱ, 6°) 12× *π. γε*, 1× *τὸ π. περ* (*X* 250 in 4c) 2. Kontrast vorher–jetzt (bzw. später) bei (*τὸ*) *π. γε* (9ⁱ, 7°) 14× (Ausn. *β* 127 = *σ* 288), bei *π. περ* (16ⁱ, 12°) 4× (4b: *N* 101, *Ω* 201, h. 20,3, uns. *P* 587; 4c: *X* 250; N.B.: diese sind 4 der 5 Verg.-Stt.!), sonst Kontinuität: *auch früher*, 2× v.l. *π. γε* in 4b (*Ω* 201, *P* 587), vgl. 2 Vorbem. am Ende 4a *π. περ* (6×) Präs. (1ⁱ): *O* 256 (Ap.: „Zeus schickt mich,) *ὅς σε π. περ* ' *ῥύομ', ὁμῶς αὐτόν τε καὶ πτολίεθρον*)", *π.* = *αἰεί* vgl. *Y* 123 in 4b Verg. (2×): *υ* 7 *ταὶ δ' ἐκ μεγάροιο γυναῖκες* ' *ἤϊσαν, αἳ μνηστῆρσιν ἐμισγέσκοντο π. περ auch vorher schon* (anders Denniston, GP 482) h. Cer. 179 *τέτμον δ' ἐγγὺς ὁδοῦ κυδρὴν θεὰν ἔνθα π. περ* ' *κάλλιπον eben dort, wo* ..., s.u. *ε* 82 Ptz.: *τ* 253 (Pen.:) „*νῦν μὲν δή μοι, ξεῖνε, π. περ ἐὼν ἐλεεινός* ' ... *φίλος* (*ἔσῃ*)", kein Kontrast, sondern 'vorher schon hast du uns leid getan, jetzt gar ...'; nach Schwyzer (s. zu *ν* 401 in 1b) macht *π.* das Ptz. 'impf.' (vgl. *Δ* 264 in 1aβ) ell.: *ε* 82 *ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε* (Od.) *καθήμενος,* ⌊*ἔνθα π. περ*⌋ ' *δάκρυσι* (*θυμὸν ἐρέχθων*), s.o. h. Cer. 179 (⌊ ⌋), *ὅθι περ π.* 2× in 1c, *ἦχι π. περ* folgende St.: *τ* 553 (Pen.: „ich wachte auf) *παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροις ἐνόησα ' πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον, ἦχι π. περ*", s.o. *ε* 82 4b

ὃς⁺ τὸ π. περ (13×); Präs./Perf. (7×, π. = αἰεί, *von jeher, früher wie jetzt*): *M* 346 (ein Massaker droht) „ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοί, οἳ τὸ π. περ ' ζαχρηεῖς τελέθουσι" = 359, kontrast. *N* 101 unten, *Λ* 825⁺ in 1aα *Ξ* 131 (Diom.: „wir Verwundete wollen nicht selbst kämpfen) ἄλλους δ' ὀτρύνοντες ἐνήσομεν, οἳ τὸ π. περ ' θυμῷ ἦρα φέροντες ἀφεστᾶσ' οὐδὲ μάχονται" (N.B. Perf. +) *die immer wieder / immer schon* ..., also die notorischen Drückeberger *P* 720 (Aias: „μαχησόμεθα Τρωσίν) ἶσον θυμὸν ἔχοντες ὁμώνυμοι, οἳ τὸ π. περ ' μίμνομεν ὀξὺν Ἄρηα παρ' ἀλλήλοισι μένοντες" *Y* 123 (Hera: „Ach. soll wissen) ὅ μιν φιλέουσιν ἄριστοι ' ἀθανάτων, οἳ δ' αὖτ' ἀνεμώλιοι οἳ τὸ π. περ ' Τρωσὶν ἀμύνουσιν πόλεμον", vgl. *O* 256 in 4a *Ψ* 782 (Aias:) „ἦ μ' ἔβλαψε θεὰ πόδας, ἣ τὸ π. περ ' μήτηρ ὣς Ὀδυσῆϊ παρίσταται ἠδ' ἐπαρήγει" *ω* 508 (Od. zu Tel.: „εἴσεαι) μή τι καταισχύνειν πατέρων γένος, οἳ τὸ π. περ ' ἀλκῇ τ' ἠνορέῃ τε κεκάσμεθα πᾶσαν ἐπ' αἶαν" kontrast. *E* 54 (ἐκηβολίαι, ἧσιν τὸ πρίν γε κέκαστο) ‖ Verg. (3×), keine Kontinuität in der Ggw.): *N* 101 (Pos.: „ὁρῶμαι) Τρῶας ἐφ' ἡμετέρας ἱέναι νέας, οἳ τὸ π. περ ' φυζακινῆς ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν" (105 ὡς Τρῶες τὸ πρίν γε ...), kontrast. *M* 346⁺ oben, vgl. *P* 587 unten *Ω* 201 (Hekabe:) „ὦ μοι, πῇ δή τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ π. περ (v.l. γε) ' ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους ...;", vgl. *N* 394 in 1aβ u. I Vorbem. zu π.–τὸ π. h. 20,3 (Heph. u. Ath. unterwiesen d. Menschen) οἳ τὸ π. περ ' ἄντροις ναιετάασκον ἐν οὔρεσιν ἠΰτε θῆρες. ' νῦν δέ ... ‖ ell.: *P* 587 (Ap. zu Hektor:) „οἷον δὴ Μενέλαον ὑπέτρεσας, ὃς τὸ π. περ (v.l. γε) ' μαλθακὸς αἰχμητής" *der sich doch zuvor schon als schwacher Kämpfer erwiesen hat*; Altern.: 'der doch früher (anders als jetzt)', s.o. *N* 101 *Ψ* 480 (Aias zu Idom.:) „ἵπποι δ' αὐταὶ ἔασι παροίτεραι, αἳ τὸ π. περ, ' Εὐμήλου", vgl. 474 in 1aβ *ρ* 171 ἀλλ' ὅτε δὴ δείπνηστος ἔην καὶ ἐπήλυθε μῆλα ' ... οἱ δ' ἤγαγον οἷ τὸ π. περ, ' καὶ τότε δή σφιν ἔειπε κτλ., vgl. 169 in 1c 4c ὡς τὸ π. περ (14×), vgl. ὡς (τὸ) πρίν *B* 344, *Φ* 476, ὡς τὸ πρόσθεν *M* 40 m. Ind. der Verg. (2×; ὡς zum Verb; zu περ vgl. Denniston, GP 490; vgl. noch Sc. 119 in 1aα): *X* 250 (Hektor:) „οὔ σ' ἔτι, Πηλέος υἱὲ, φοβήσομαι, ὡς τὸ π. περ ' τρὶς περὶ ἄστυ (δίον)", ungew. (unpassender Formelgebr.?): 1. οὐ (s. 4 Vorbem.); 2. Kontrast vorher–jetzt (s. ebd.); 3. τὸ π. statt π. (s. B I Vorbem.) *τ* 340 (Od. als Bettler: „Ich möchte kein Bett) κείω δ' ὡς τὸ π. περ ἀΰπνους νύκτας ἴαυον" ‖ ell.: (12×) *wie früher (auch), wie gewohnt, wie immer* *E* 806 (Ath.:) „αὐτὰρ ὁ (Tyd.) θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν, ὡς τὸ π. περ, ' κούρους Καδμείων προκαλίζετο *H* 370 (Priam.:) „νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ πτόλιν ⌊ ⌋ ' καὶ φυλακῆς μνήσασθε" *K* 309 (Hektor: „einer möge erkunden) ἠέ φυλάσσονται νῆες θοαὶ ⌊ ⌋ ' ἦ (φύξιν βουλεύουσι)" = 396 (Dolon) *β* 305 (Antin. zu Tel.: „μή τί τοι ἄλλο κακὸν μελέτω) ἀλλά μάλ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ⌊ ⌋" *θ* 31 (Alkin.: „πομπὴν δ' ὀτρύνει) ἡμεῖς δ', ⌊ ⌋ ἐποτρυνώμεθα πομπήν· ' οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος (ἐνθάδε δηρὸν μένει)" *κ* 240 (Od.: „συῶν μὲν ἔχον) δέμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος ⌊ ⌋" *ν* 358 (Od. betet zu Nymphen:) „νῦν δ' εὐχωλῆσ' ἀγανῇσι ' χαίρετ'· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ⌊ ⌋", vgl. V. 349 f. *υ* 167 (Eum. zu Od.:) „ξεῖν', ἦ ἄρ τί σε μᾶλλον 'Αχαιοὶ εἰσορόωσιν, ' ἦέ σ' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ' ⌊ ⌋;" Op. 184 οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ, ' οὐδὲ κασίγνητος (sc. κασιγνήτῳ) φίλος ἔσσεται, ⌊ ⌋, Kontrast später–vorher trotz περ (umgekehrt Th. 394 π. γε in 4b), außerdem ⌊ ⌋ nach οὐ nicht hom. (s.u. h. Ap. 345 sowie 4 Vorbem.) Hes. fr. 204,102 (Zeus:) „ἀλλ' οἱ μ[ὲ]ν μάχ[α]ρες χ[...]γ ὡς τὸ π. περ ' χωρὶς ἀπ' ἀν[θ]ρώπων [βίοτον κα]ὶ ἤθε' ἔχωσιν" h. Ap. 345 (Hera οὔτε ποτ' εἰς εὐνὴν Διὸς ἦλυθε) οὔτε ποτ' εἰς θῶκον πολυδαίδαλον ⌊ ⌋ ' αὐτῷ ἐφεζομένη πυκινὰς φραζέσκετο βουλάς, nicht hom. (s.o. Op. 184)

II m. Gen. (1ⁱ) *Θ* 254 ἔνθ' οὔ τις πρότερος Δαναῶν ... ' εὔξατο Τυδεΐδαο π. σχέμεν ὠκέας ἵππους ' τάφρου τ' ἐξελάσαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι, ' ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα, π. entweder Adv. + gen. comp. (so Ameis-H.; vgl. τοῦ ... προτέρη *Ξ* 467) od. Postpos. + Gen. (vgl. E u. LSJ); meist wird lok. Bed. angenommen (vgl. Abl. [προ]πάροιθε: als Präp. immer Lok.), aber temp. Bed. ebf. mögl. (s. πρῶτος 255), als 'pleon. Korr.' zu πρότερος: 'früher als Diom. konnte sich keiner der Gr. brüsten, ⌊d. Pferde aus dem Graben gelenkt zu haben⌋' + 'keiner konnte sich brüsten, früher als Diom. ⌊ ⌋' (vgl. Ebeling u. Σχ)

III Kjnkt. m. Inf. [7ⁱ, 5ᵒ]: *bevor*; 3× Akt., 9× Med.-Pass. Inf.; Aor. außer *Σ* 245 (μέδεσθαι); π. stets [⏑⏓], Inf. [(⏓)⏑⏓×] ⌊außer *ψ* 309⌋; HS pos. ⌊ ⌋; keine Partikel nach π. (kontrast. πρίν γε [20×], πρίν περ [1×] m. Inf.). Anders als bei πρίν + Inf. (vgl. *β* 127⁺ in 12a, *E* 218 in 13) gibt es kein vorangehendes korr. Adv. (π., πρίν, πρόσθεν); dir. R. nur *Z* 348 in 3. Das im Inf. ausgedrückte Ereignis trifft in 7 Fällen (von insges. 12) nicht später, sondern überh. nicht ein ('bevor x eintreten konnte', statt 'bevor x eintrat', vgl. I Vorbem. am Ende). Lit.: Chantraine, Gr. h. II 314–6, Schwyzer II 361². 656⁸–657¹ **1** einf. Inf., Subj. des Inf. = Subj. des HS (4ⁱ, 1ᵒ) *Λ* 573 (δοῦρα ἐν σάκεϊ πάγεν) πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ, π. χρόα λευκὸν (v.l. καλὸν) ἐπαυρεῖν, ' ἐν γαίῃ ἵσταντο = *O* 316 *M* 221 (Τρωσὶν ἦλθε αἰετὸς δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι) ἄφαρ δ' ἀφέηκε π. φίλα οἰκί' ⌊ἱκέσθαι⌋ *θ* 376 (Tänzer) ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς ' ῥηϊδίως μεθέλεσκε (den Ball), π. ποσὶν οὖδας ⌊ ⌋ (⌊ ⌋ noch 2× in 2) *Σ* 245 ἐς δ' ἀγορὴν ἀγέροντο (Tr.) π. δόρποιο μέδεσθαι **2** einf. Inf., Subj. des Inf. ≠ Subj. des HS (4ᵒ) *α* 21 ὁ δ' (Pos.) ἀσπερχὲς μενέαινεν ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ π. ἣν γαῖαν ⌊ἱκέσθαι⌋ (v.l. ἰδέσθαι) = *ζ* 331 (⌊ ⌋ noch 2× in 1) *π* 218 (φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ) οἷσί τε τέκνα ' ἀγρόται ἐξείλοντο π. πετεηνὰ ⌊γενέσθαι⌋ (⌊ ⌋ noch 1× in 3) *ψ* 309 (Pen. hört Od. zu) οὐδέ οἱ ὕπνος ' πῖπτεν ἐπὶ βλεφάροισι π. καταλέξαι ἅπαντα **3** A.c.I. (3ⁱ) *Z* 348 (Hel.: „ὡς μ' ὄφελ' οἴχεσθαι ἀνέμοιο θύελλα εἰς κῦμα) ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε π. τάδε ἔργα ⌊γενέσθαι⌋" (⌊ ⌋ noch 1× in 2) *Ξ* 286 ἔνθ' Ὕπνος μὲν ἔμεινε π. Διὸς ὄσσε ἰδέσθαι (v.l. ἄσσον ἱκέσθαι: dann in 1) *Ψ* 764 (Od. läuft knapp hinter Aias) αὐτὰρ ὄπισθεν ' ἴχνια τύπτε πόδεσσι π. κόνιν ἀμφιχυθῆναι

D v.l. *B* 258, *Π* 236, *λ* 629; Plusv. *M* 250a (suppl. Bolling, Il. Atheniensium, Chicago 1950 z.St.); ci. *Π* 492 Sch. T, Th. 425 Solmsen

G Nähere Angaben zu B I: 69× in dir. R., 31× im Erzählertext.; 69× m. Ind.: 16× Präs. (*θ* 36 in 1aα, 2× in 1aβ, 6× in 2a, *η* 201 in 2b, *O* 256 in 4a, 5× in 4b), 5× Fut. (2× in 1aβ, *E* 218 in 3, 2× ἴμεν in 2a), 3× Perf. (h. Merc. 266 in 3, 2× in 4b), 45× Verg. (24× Impf., davon 15× von εἶναι: 10× in 1aα, 4× in 1aβ, 2× in 1d, 2× in 2a, 4× in 3, *Ω* 201 in 4b, *τ* 340 in 4c; 9× Iter.formen, davon 5× von εἶναι: 5× in 1aα, h. Merc 58 in 1aβ, *T* 42 in 2b, *υ* 7 in 4a, h. 20,3 in 4b; 8× Aor.: 3× in 1aβ, *N* 465 in 2a, 2× in 3, h. Cer. 179 in 4a, *X* 250 in 4c; 4× Plqpf.: 2× in 2a, *φ* 123 in 3, *N* 101 in 4b); 7× m. Ptz. (6× in 1b, *τ* 253 in 4a), 1× m. Adj. (*X* 403 in 1b); 23× ell./ohne Bezugswort (3× in 1c, *ω* 486 in 1d, *σ* 164 in 2a, Th. 394 in 2b, 2× in 4a, 3× in 4b, 12× in 4c), 1× Nominalsatz (*P* 587 in 4b); 5× περ π. (2× οἷοί⁺ περ π. in 1aα, 3× ὅθι περ π. in 1aα, 1c); 19× Enjambement, davon 18× Ind. (*Λ* 111 in 1aβ, 3× in 2a, *ρ* 293 in 3, 2× in 4a, 10× in 4b, 2× in 4c) u. 1× (*P* 587 in 4b) Präd.nom. in der folg. Zeile S. R. van der Mije

Πάρος f. [2h] **E** wohl vorgr. (Fick, Vorgr. Ortsnamen 59); von A.J. van Windekens, Etudes *Π*élasgiques, Louvain 1960, 8 zu gr. *πορθμός* u. idg. **per-* 'durch' gestellt

B Kykladeninsel (Beiw. *ἀμφιρύτην*), westl. Nachbarinsel von Naxos, südwestl. von Delos, m. einem (identifizierten) Kultort für Ap., Art. u. Leto, außerhalb d. Stadt, dem Delion: h.Ap.44 *καὶ Κνίδος αἰπεινὴ καὶ Κάρπαθος ἠνεμόεσσα ' Νάξος τ' ἠδὲ -ος Ῥήναιά* (*Ῥήνειά* ci.) *τε πετρήεσσα* (dorthin kam die m. Ap. schwangere Leto); Hauptkultort der Dem. (das nach Hdt. 6,134,2 auf e. Hügel außerhalb d. Stadt liegende Heiligtum der Dem. Thesmophoros bisher nicht identif.): h.Cer. 491 *Ἐλευσῖνος θυοέσσης δῆμον ἔχουσαι* (Dem. u. Perseph.) ' *καὶ -ον ἀμφιρύτην Ἄντρωνά τε πετρήεντα* (zum Verstyp vgl. *B* 640), s. Richardson z.St.; Kl.P.IV Sp.526ff.; Griechenl.-Lex. 512ff. G. Markwald

Παρρασίη [1i] **L** Fick, Vorgr. Ortsnamen 92; Burr 70; Giovannini 30; H.S.-L. 93; Forssman, in: Lautgesch. u. Etym. 182 m. A.8+ **B** (vorgr.?) ON (*B* 608), Teil von *Ἀρκαδίη* (s.d. B1, bes. I Sp.1305,69ff.) R. Führer

πάρφασις s. *παραί-*

πᾶς [551i, 542o, 113H, 119h, 21e] **E** bereits myk. *pa-te pantes, pa-sa pansa* u.a.m., s. DMic. II 63f. s.v. *-pa*; entspricht formal u. inhaltl. toch. *pont-*, s. u.a. Szemerényi, Gl. 35, 1956, 104 (= Scripta minora II 770) A.0 u. Klingenschmitt, MSS 33, 1975, 76 A.1. — Abl.: *ἅπας, πρόπαν, σύμπαντες; πάμπαν, πάγχυ, πάντῃ, -ως, -οθεν, -οθι, -οσε, -οδαπός, -οῖος; πάγκακος, -χαλκ(ε)ος, -χρύσεος, παμβώτωρ, -μέλας, -μήτειρα, -ποίκιλος, -πρωτος, πάναγρος, -ἀελπτος, -αιθος, -αίολος, -ἄπαλος, -απήμων, -ἄποτμος, -ἄργυρος, -ἄριστος, -αφήλικα, -ἄφυλλος, -αώριος, -δαμάτωρ, -δήμιος, -δωρος, -εφθος, -ἡμαρ, -ἡμερ(ι)ος, -θυμαδόν, -νυχ(ι)ος, -ὄλβιος, -ομφαῖος, -ορμος, -ὄψιος, -συδίῃ, -υπέρτατος, -ὕστατος; Παμμερόπη, -μων, -φυλος, Παναχαιοί, -δίη/ων, -δοκος, -δώρη, -ἑλληνες, -θοος, -ὄπεια/εύς, Παντειδυῖα, Πασιδίκη, -θέη, -θόη, -φάη*; s.a. *ἔμπης*

F Mask. *-ς* 11, *-ντός* 2i, *-ντί* 3, *-ντα* 28, *-ντ'* 3; Nom. *-ντες* 237, Vok. *-ντες* 5, *-ντων* 130, *-σι(ν)* 150, *-ντεσσι(ν)* 34, *-ντας* 141; Fem. *-σα* 27, *-σ'* 5, *-σης* 24, *-σῃ* 1i, *-σαν* 40; Nom. *-σαι* 49, Vok. *-σαι* 5, *-σέων* 7, *-σάων* 1o (dazu Meister, Kunstspr. 172f.), *-σῃσι(ν)* 5, *-σαις* 1o, *-σας* 23; Ntr. (dazu s.u. M1b) Nom. *-ν* 17, *-ντός* 1H, *-ντί* 4, Akk. *-ν* 16; Nom. *-ντα* 68, *-ντ'* 4, *-ντων* 11, *-σι(ν)* 12, *-ντεσσι(ν)* 2, *-ντεσσ'* 1i, Akk. *-ντα* 228, *-ντ'* 50 Adv. *-ντῃ, -ντοθεν, -ντοσε, -ντως* s.d.

M **1** eins. **1a** [⏑]: *πᾶς, πᾶσ', πᾶν* (vor Kons. außer *K* 540+ [**F*-, kontrast. *λ* 297] u. Cert. p.40,1), *πάντ'* [⏑] - *αὐτῷ Ψ* 66; - *ἐθέλω+ δόμεναι* 2i; - *ἂν ἐμῷ* h.Merc.520; - *ἐνέπων* h.Merc.433; - *ἔντοσθ(ε) μ* 241, Hes.fr.302,14; - *δ' ἦμαρ* 2i; - *ἔλεγ' ψ* 308; - *δ' εὖ λειήνας Δ* 111; - *ὅσα π* 339; - *πεδίον Π* 79; - *ὑπό Π* 202; - *δ' ἄρα οἱ χ* 404; - *δέ (οἱ / τ')* 2i, Sc.223. 315; - *δ'* 3i, Sc.70; - *μὲν γάρ* Sc.141; - *M* 385, 2o [⏑] *οἱ / τῶν - ἀγορ(εύσατ')* 2i; *ἄλλο δὲ - ὅ τι* Cert. p.40,1; *γαῖά τε* - h.Cer.14; *(εἴ)σω - Φ* 246, *Π* 265; *ἐννέα* - Th.803; *θέσφατα - εἰπόντα λ* 297; *μῆνα δὲ - μ* 325; *οὔ πω - εἴρητο* (*ἔπος*) *ὅτ(ε) K* 540, 2o; *ὅτε - πεδίον Λ* 714; *ταῦτά τε - ἐπιθεῖτε Ω* 264; *δ' ἐπὶ - ἐτέταλτο B* 643; *ὕπο - N* 408; - *ἐφόρει ν* 368; *ἣ - ἐφύλασσε β* 346 [⏑] *τῷ - ἀγορευέμεν I* 369; *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ - (μέγαρον) χ* 457, h.Cer.483; *ἴδμεν γάρ τοι - ὅσ' μ* 189; *ὃς - ἐφορᾷ(ς) Γ* 277, 2o; *(τὸ) δὲ - πεδίον / πλῆ(τ')* 2o / *Φ* 300, Hes.POxy.2509,19 [⏑] *ἀληθέα / εἰδυίῃ / πεπνυμένα / ὣς - ἀγορεύω+* 2i, 3o, h.Cer.433; *καὶ - ἐπακούει(ς) Γ* 277, 2o; *εὔχετο / καὶ κτήματα / πατρώϊα - ἀποδοῦναι+* 2i, *χ* 61; *νῦν δ' ἀθρόα - ἀποτείσεις+ X* 271, *α* 43; *δὲ - ἀπό* Hes.fr.204,127; *γέγωνέ τε - κατά Ω* 703; *ἕλκεα* - Il.Pers.fr.1,4 p.63 Dav.; *ἔμπης - P* 632; *νημερτέα - ἐνέποντα+* 3o; *δέ τε - ἐπέοικεν X* 71; *φρεσὶ - (εὖ) οἶδας+ ν* 417, h.Merc.467; *ἐπὶ χθονὶ - ὀπόσ'* h.30,2; *δ' ἐπὶ - ἐτέταλτο λ* 524; *τάδε - ἐφύτευσεν* Cypr.fr.24,1 p.43 Dav.; - *δ' ἄρα χαλκῷ* 2i; - *δὲ χαμᾶζε O* 537; *χροῖ - X* 286; *ὥρια - ἐθέλησθα* Op.392; *δὲ - ε* 403; - *δέ οἱ Φ* 117; *(τούτου) - τό* Hes.fr.302,22, h.Ap.108; - *H* 461 **1b** [⏑]: *πᾶς, πᾶν* (vor Kons. [kontrast. *X* 405] außer *A* 294 [**F*-, kontrast. *Ψ* 671], aber *πάν* [vgl. *ἅ-, πρόπαν*] gg. lex Wernicke *M* 289, *Φ* 348 [Leumann, Hom.Wört.98]), *πάντ'* [⏑] *(μοι) - δῆμος Y* 166, *π* 114, h.Cer.271; *(αὐτὰρ) ἐπεὶ - (ὅπλα)* 2i; *σοὶ - ἔργον A* 294; - *δ' Π* 340 [⏑] - *ἅρμενα* Op.407; *ἔσσεσθαι - ἤματα* h.Ven.28; - *δ'* h.Cer.13 [⏑] *οἱ - δῆμος φ* 17; *πεδίον - Φ* 348; - *M* 289 **2** zweis. **2a** [⏑⏑]: *παντός, παντί, πάντα, πάντες, πᾶσι(ν), πάντας, πᾶσα, πᾶσαν, πᾶσαι* [⏑⏑] - *ἀειράμενος Ψ* 856; - *μετ' ἀθανάτοισι(ν) Y* 314, Th.449; - *ἀληθείην λ* 507; - *ἅμα A* 495, *κ* 412; *(ἰδόντες ') - ἀνῄϊξαν* 2i; - *ἀνὰ (μέγαρον) Π* 156, 2o; - *γὰρ / ἐπ' ἀνθρώπους+ (ἐπεί) K* 213, 4o, h.Ap.82; - *(δ') ἀπ(ό) Λ* 437, h.Ap.4; - *ἄριστοι N* 117; - *ἐς αὐτόν* Th.85; - *δὲ γιγνόμενος δ* 417; - *ἐμοὶ+ δὲ (μάλιστα)* 2o; - *(δ') ἔσαν* 2o, - *τοί ἐστ' I* 73; - *ἐπεί Π* 660; *αὐτὰρ ἐπὴν δὴ '* - Op.601; - *ἐπιφρήνειε+ O* 599, h.Merc.531; - *(δ') ἐπί Σ* 76, h.Merc.571; - *γὰρ ἤδη* 2i; *θεοῖσι '* - *ἑταιρίζουσι* h.Ven.96; - *δ' ὅ γε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν* h.Merc.576; - *ἰ(δ)ών* Op.267, *γ* 424; - *ἐπ' ἰθύν Z* 79; *(μῆλα ')* - *κατὰ μοῖραν* 6o; - *κατ' P* 716, *τ* 539; *ἴδοιτο '* - *λέγειν* h.Merc.203; *(φανείη ')* - *μάλιστα δ' ἐμοί Z* 493, 4o; - *μάλα O* 546; [⏑] - *μάλ'* [⏑] *ἀτρεκέως B* 10, *εἴσω '* [⏑] *τ* 5, [⏑] *ἐν (μεγάροις)* 2i, [⏑] *ἐξείης* 2o, *(μῆλα ')* [⏑] *ὅσσ(α τ)' / οὐδέ X* 115, 4o, *αὐτὸς '* [⏑] *οὕνεκα ε* 216, [⏑] *ἐκτελέω Ψ* 96, [⏑] *π* 286, Op.701, h.Ap.112; - *μετά B* 143; - *μίαν φ* 121; - *γε μυθήσαιτο γ* 114; - *γὰρ εὖ ᾔδησθ' τ* 93; - *ὁμηγερέες* 2i; - *ὁμηλικίη γ* 364; *σὺν αὐτῷ '* - *ὁμοκλήσαντες O* 354; - *ὁμῶς (μή πού/ πώ τις)* 2i, 2o, Th.672, h.7,52; - *ὁπόσσον* 2i; - *(δ') ὁρίν(θη θυμός)* 4i; - *ἐφ/ἅμ' ὁρμηθέντες Z* 410, *ν* 82; *(εἶην ')* - *ὅσοι+ (κατά)* 2i, 2o; - *μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω ' ὅσσοι δ* 240; - *ἔπεφν' Δ* 397; - *δ' ἔθηκε Φ* 524; - *ἐπέτρεψας Φ* 473; - *δέ κε Τρώεσσι Δ* 95; - *δ' ἐπὶ χθονί ω* 535; *μάλα χρεὼ '* - *Σ* 407; - *ἄρ' H* 169; - *γάρ θ* 214; - *δέ (οἱ)* 2i, 3o, Op.76, Sc.380, h.Cer.472; - *δ' X* 491; - *ὁ δ(έ) O* 638, h.Ven.79; - *τάδ' O* 159, *ο* 156; - 10i, 2o, Hes.Th.157, Sc.364, fr.302,12, h.Cer.326, h.Ap.253 = 293. 386 [⏑] *οἱ δ' ἅμα - (ἐπ') Ψ* 362, *κ* 130; *μέτα - ἄνωγεν* Hes.fr.204,83; *παρὰ - βροτοῖσι* h.Ven.32; *οἱ - γένοιτο ρ* 355; *δὲ / ὅτε - δέδασται O* 189, Choer.fr.1,3; *πρίν γ' ἀπὸ - ἐμοὶ δόμεναι I* 387; *ἐπὶ - (τίθενται) Θ* 240, *θ* 554; *Ἕκτορι - ἐπώμεθ' M* 78; - *ἐρύκοι χ* 138; *εὔχε(τ)ο - θεοῖσι* 2o; *οἱ μὲν - ἰῷ Z* 422; *ἀπὸ - ἔκερσεν N* 548; - *μέλουσα μ* 70; *μῆνα δὲ - φίλει κ* 14; *δὲ - νέκυν Ψ* 135; *μὴ / οἱ μὲν - ὄλοντο+* 2i, *τ* 277; *ἀπὸ - ὄρουσαν M* 83; *ταῦτά κε - πύθοιτο K* 211; *τόσσον - Ψ* 847; *αἶψα δὲ / οἱ δ' ἄρα - φέροντες+* 2o; *δὲ - X* 73; - *Ξ* 171 [⏑⏑] *(ἄλλοι) - ἀολλέες / ὅσοι Τρώεσσιν ἀρωγοί* 3i; *ἄλλοι+ μὲν γάρ* [⏑] */ οἱ* [⏑] *δὴ - ὅσοι* 3i, 2o; *ἔνθ' ἄλλοι+ μὲν - (ἀκὴν ἔσαν / ἐήνδανεν / ὅσοι / ἐνέπλησαν / ἀπέφθιθεν)* 3i, 9o; *ἔνθ' ἡμεῖς μὲν / μνηστῆρες δ' ἄρα* [⏑] - *ὁμόκλεον+* 2o, [⏑] - *ὃς υ* 373, [⏑] / *ὣς ἔφαθ' οἱ δ' ἄρα* [⏑] - *ὑπερφιάλως* 3o, *οἱ δ' ἄρα* / [⏑] - *ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ* 10i, 6o, [⏑] - *ἀνῄϊξαν σ* 40, *τοὶ δ' ἄρα* / [⏑] - *ἐπ' αὐτῷ+* 2i, 2o, *τοι* / [⏑] - *ἐπαινέομεν+* 6i, 5o, *(νῦν) μοι* / [⏑] - *ὁμόσσατε+* 4o, *ἅμα* / [⏑] - *ὀδάξ* 4o, [⏑] - *(ἕνα φρεσί)* 3i, 3o; *(ὣς φάτο) τοῖσι δὲ - ἐαδότα / ὑφ' ἵμερον* 3i, 2o, *ὣς φάτο τοὺς δ' ἄρα* [⏑] - *ὑπὸ τρόμος Ξ* 506, *καὶ* / [⏑] - *ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλε(ν) Θ* 77 / 2o, *δ' ἄρα* / [⏑] - *ἕλε(ν) δέος / τρόμος οὐδέ τις* Th.167,

*Τ*14; ⌞*αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ*⌟ - *δόλον θ*282, *καὶ* / ⌞ ⌟ - *ἐῷ θηήσατο θυμῷ* 3°, *ἐπεὶ δὴ* / ⌞ ⌟ - *ἐτέρφθησαν*⁺ *φρέν' ἀέθλοις* 2°, *δ' εὖ* / ⌞ ⌟ - *περὶ χροΐ* 2ⁱ, h.Ven.64 = 172ᵃᵇ, h.6,14, ⌞ ⌟ - (*ἅμ'* / *ἀολλίσθησαν*) 2ⁱ, 2°, *αὐτὰρ ἐπὴν δὴ* - *χ* 440, *αὐτὰρ ἐπεί τοι* - *κατά* h.Merc.138; *ναὶ δὴ ταῦτά γε* - (*γύναι*) 5ⁱ, 3°; *εἴρηταί τοι* - *σὺ δὲ φρεσὶ σῇσι* h.Ap.544, h.Ven.289; *αἴσιμα* / (*ἐμοὶ τά*)*δὲ* - *καὶ* / *μετ' ἀθανάτοισι*(*ν*) 2ⁱ, 2°; *Ἀθήνη* - *O*123; *μετὰ* / *νῦν μευ* / *οὐ* - *ἀκούσατε*⁺ 2ⁱ, h.Ap.337; (*μοι*) - *ἀληθείην Ω*407, *ρ*122; *ἀλλ' οὔ πως* ⌞*ἅμα* -⌟ *θεοί* / *δυνήσεαι* 2ⁱ, *ἐνέα* / ⌞ ⌟ *ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ ω*60, h.Ap.189, (*οἱ δ'*) ⌞ ⌟ 3°; *ἀνὰ* - (*καί*) *B*575, h.Merc.246; *ἄνθρωποί τοι* - *ἀγινήσουσ'* h.Ap.57; *ἐνδέξια* / *κατὰ* - *ἀριστῆας*⁺ 2ⁱ; *ἐπάρμενα* - Op.627; *τὸν* / *μετὰ* - *ἀτίμων*/*οτάτη ψ*28, *A*516; *κεν* - *δασαίμεθα β*335; *διὰ* - *P*522; (*τάδε*) - *διαμπερές M*398, h.Cer.162; *γὰρ* / *καὶ* - *διίξομαι*⁺ 2ⁱ, h.Cer.416; (*δί*)*χα* - *κ*203, *ξ*434; *δώδεκα* - 2°; *ἐν* - *ἐγών β*194; *μὴ δὴ* - *ἐμούς A*545; *εἰς ὅ κε* - *ἐνιπλήσωσιν ψ*358; *ἐκ δ' ἄρα* - *M*28; *ἐνθάδε* - *ἄγει P*96; (*μὲν*) - *ἐπεί ρ*499, Hes.fr.145,11; *ὡς* - *ἐπίστωντ'* Hes.fr.302,23; (*οὕτως*) *ἐπὶ* - 2ⁱ; *δὴ* - *ἐπ' ψ*49; *δ' αὖτως* / *τὰ δὲ* - *ἐτώσια P*633, *χ*256; (*γὰρ*) - *ἐϊκνήμιδες Ἀχαιοί* 2ⁱ; (*δ'*) *εὖ* - (*γυναῖκα* / *ἐπί*) 2ⁱ, 3°; *εἴσω* - *ἔχον κ*91; *ἧῖα* - *κατέφθιτο δ*363; *ἤματα* - (*διαμπερές*) 2ᵃ, 2ᵇ, 2ᶜ, 2ᵈ (s. II Sp.913,15–7); *μὴ δὴ* / *εἴρηται τὰ δὲ* - *θεά*/*οί ε*300, *Δ*363; *ἵνα* - *A*410, *σ*30; *ἐγὼ τῇ*/*τῷ* ⌞- *κατὰ*⌟ *μοῖραν κατέλεξα* 2°, *δ' ἄρα* ⌞ ⌟ *μ*204; *ἐγώ τοι* - *μάλ'* ⌞*ἀτρεκέως καταλέξω*⌟ *ω*303, *εὖ μάλα* - *καὶ* ⌞ ⌟ *ω*123, *ἡμεῖς μὲν* / *ὑμεῖς δ' εὖ* ⌞*μάλα* -⌟ (*ἀν' ἱμερτόν*) h.Cer.417, h.Ap.171, *ἴδεν* ⌞ ⌟ *ἐν αἵματι χ*383, ⌞ ⌟ *ἐπῴχετο*⁺ *P*356, 2°, ⌞ ⌟ *N*741, *θ*318; *τάδε* - *μέλει*(*ν*) 2ⁱ; *ἔνθα δὲ* - *ἐνίκα Ψ*680; *Ἕκτορι* / *ἄρα* - *νοήματα*/*ονες K*104, *ν*209; *ὁ δὲ* / *μοι* - *νόει*/*ον* 2ᵃ; *νώμησαν*⁻ *δ' ἄρα* - *ἐπαρξάμενοι*⁺ / *ἐπισταδόν* 2ⁱ, 5°; *καὶ* / *οἱ* - *ὀλέθρου*/*ιον* 2ᵃ / *T*294; *ὅτε* / *ὅτι* / *μὲν* - *Ὀλύμπιος*/*α δώματ' ἔχοντες* Th.390 / Op.81, h.Cer.135; *μετὰ* - *ὁμήλικας I*54; *ἐς* / *ἄλλους μὲν* - *ὁρῶ*(*μενος*) *σ*344, *Γ*234; *οὐδέ κε*/*τε* - Th.740, *β*182; *καὶ* / *τάδε* - *παρή*/*εζόμενος* 2ᵃ; - *παρέσσεται* 2ⁱ; *ὅδε* - *παρασχέμεν T*140; (*οὕτω*) - *πεπείρανται* / *περήσαμεν* 2ᵃ; (*ὃς* [*καὶ*]) - *δι*/*μετέπρεπ*⌟*ε*(*ν*) h.Merc.351 / *Π*194, Th.377, *αἶγας ἄγων*/*ειν, αἴ* - ⌞ ⌟ *ον* / *μέγ' ἔξοχοι αἰπολίοισι*(*ν*) 3°; *πρὶν* - (*ἄνακτ'*) *T*170, *τ*475; *τάδε* - *πυθοίατο A*257; - *ἐνὶ στήθεσσιν* IL Pers.fr.1,5 p.63 Dav.; *οὐδέ τι* / ⌞*τάδε* -⌟ *τελείεται* 3°, *δὴ* / *μάλα* / ⌞ ⌟ *τελευτήσεις*⁻ *N*375, 2ᵃ; *τέτρηνεν δ' ἄρα* - *καί ε*247; *ἔνι* - *τετεύχαται Ξ*220; *τοὺς* - *ἐτείσατο ψ*57; *τόσσον* - *ρ*407; *αἶψα δὲ* - *ἀπέτραπε O*276; *ὑμεῖς* (*μὲν*) - *H*99, h.Ap.166; *καὶ* / *δ' ἄρα* - *φέρων I*331, *ξ*76; (*τ*)*ὅδε* - *φίλον*/*ς καί Δ*17, *κ*38; *πέφραδε* - *θεοί α*273; *καὶ* / *τάδε* - *ἐνὶ* / *μετὰ φρεσί*(*ν*) *Ω*321, 2ᵃ, Op.531 / 688; *δ' εὖ* - *φυλάσσεο* Op.491; *ἀπὸ* - *χαμαί Φ*51; *χθὼν* - *καί* Th.695 = 847ᵃᵇ; (*ἦ*)*δὴ* - *ἐπὶ χθόνα* Hes.fr.204,63, h.Cer.69; (*δὲ*) *χρόα* - *ε*455, Hes.fr.133,4; (*αἱ*) *δέ τε* - 2ⁱ; *καὶ* - Op.511; - *καί Π*248; *τό γε* - *ὅ A*120; *τὰ δὲ* - *β*265; *τάδε* - *X*512, 2ᵃ; *ὃς*⁺ - 2ⁱ, h.19,6; - *τά τ*(*ε*) 2ⁱ; (*ὁπ*)*ὅτε* (*κεν*) *δὴ* (*μιν*) - 2ᵃ; *σφιν* - *Γ*454; *τε* - *A*5; *τότε* - Op.611; - 2ⁱ, 4° [⁝⌣] *τε* - *ἀγυιαί* 7°; (*κεκάσμεθα* / *δέ τε*) - *ἐπ' αἶαν* 4ⁱ, *ω*509; *Ἕκτορι* / *οὔασι* / *ὑπὸ* - *ἄκουον*⁺ 3ⁱ, *οὔατα* - *μ*177; *τ' ἄλλους* - *ἀνώξω* / *ἐρύξει π*404 / 2ⁱ; *θεαί θ'* ⌞*ἅμα* -⌟ h.9,7 = 14,6, ([*θεοὶ*] *δ'*) ⌞ ⌟ *ἔποντο*⁺ 2ⁱ, *κ*425, *θεοὶ δ' ἅμα* / *ἐννέα* / *ἐν* - *ἀνέσταν*⁺ 2ⁱ, 2ᵃ; (*ὃς*) - *ἀνάσσει*(*ν*) *B*108, 2ᵃ; *ἀνὴρ ἐν* - *η*51; (*αὐτόθι* / *δυοκαίδεκα* / *ἐνθάδε* / *ἐπὶ* / *ἐρύκακε* / *ἥατο*⁺ / *ἀπεκαίνυτο* / *λεγοίμεθα* / *μετὰ* / *προκαλίζετο*) - *ἄριστοι*⁺ (' *Ἀργείων*) 12ⁱ, 5°, Op.694; (*ἀνώγει* / [*γνώωσι* / *εἰδῶσι* / *κέκαστο*] *δὲ* / *δ' ἔλε* / *δ' ἐπὶ* / *ἐς* / *δ' ἔχε* / *ἵνα* / *καὶ* / *ἔλλαβε* / *μάλα δὲ χρεὼ*) - *Ἀχαιούς*⁺ 14ⁱ, 10ᵃ; *ἐπὶ* ([*δ'*] *αὐτῷ*) - *ἔβησαν*⁺ / *ἔχωμεν* 3ⁱ / *χ*75, *ἕο δ' αὐτοῦ* - *θ*211; - *βροτοῖσι* 2ᵃ; - *γένοιτο Θ*26; *δ' αὐτοὶ* / ⌞*ἄνδιχα*⌟ / *κατὰ* / *πατρώϊα* / *δέ σφισι* - *δάσασθαι*⁺ 3ⁱ, 3°, ⌞ ⌟ - 3ⁱ; *ἦν* / *τε* - *τε δήμῳ*⁺ 2ⁱ, *θ*157; *φρεσὶ* - *διέλθω* h.Ven.276; *ἀπὸ* - *δοθείη β*78; *ὃς* - *δόλοισι ι*19; (*δυώ*)*δέκα* - (*ἄειρε*) 3ⁱ, 2°; *ἔγκατα* - 2ⁱ; *ἐείκοσι* - (*ἔτευχεν*) 2ⁱ; *μετὰ* - *ἔειπον* 3°; *ἥλασε* - 2°; *ἕλκεα* - *Ω*420; ([*σὲ γὰρ*] *αὐτὴν*/*ῷ*) - *ἔοικε*⁺ / *εἴσκω* 3ⁱ, 3°; *ἐπὶ* - Th.583; *εἴρυσε* - *δ' ἐν αὐτῇ β*389; *ἄλλοι* / *ἐπιδέξια* ⌞- *ἑταῖρ*⌟*οι* 4°, (*ὀλέσας*⁺ *ἄπο* / *ἐρύκανε* / *εἴσιδε* / *καὶ* / *τε*) ⌞ ⌟ *ους* 12°; - *γὰρ ἤδη β*410; *θεοὶ δέ τε* - *δύνανται* / *ἴσασιν* 3°, ⌞*θεοῖσι*⌟ *δὲ* - *Ξ*334, (*γέγωνέ τε* / *ἐπεύχετο*⁺ / [*ἀπ*]*ῆχθετο* / *ἐν* / *καὶ* / *μετὰ*) - ⌞ ⌟ *ν* 6ⁱ, 6°, h.Ap.316, h.Ven.48; ⌞*τάφος*⌟ *δ' ἔλε* / ⌞ ⌟ *λάβε* / *τότε* - *ἰδόντας*⁺ *φ*122, h.Cer.10, h.7,37; - *ἐπ' ἰθύν δ*434; *περὶ* (*δ' αἰγίδι*) - *καλύπτει*⁺ 2ⁱ, Th.127; *κατὰ* - 2°; - *ἔκερσεν N*546; (*ἤδη*) - *λέλειπται*⁺ *Ω*260, *ξ*213; *καὶ* (*κτήμασι*) - *μάχεσθαι* 3ⁱ; *Ἀθήνῃ* / *Διὶ* / *ἐνθάδε* / *φρενὶ* - *μελήσει*⁺ 3ⁱ, 3°; *πατρώϊα* / *χθὼν* - *νέμοιτο*⁺ *B*780, *υ*336; *πο*(*δεσ*)*σὶ* (*δὲ*) / *προκαλίζετο* - (*δ'*) *ἐνίκα* 4ⁱ; *καὶ* / *αὐτὸς* / *πεπνυμένα* - *νοῆσαι*⁺ *σ*230, Op.267. 293; *ὤλετο* - *κατ' N*772; (*οἱ δ' ἄλλοι* / *ἀπὸ* / *εὔχετο* / *ἤματι* / *ἡμέας*) - *ὀλέσθαι*⁺ 3ⁱ, 3°, Cert. p.39,5; *δ' ἔχε* / *θεοὶ δ' ἐς* / *κατὰ* - *ὁρῶντας*⁺ 2ⁱ, Hes.fr.75,8, h.28,6; *ἐκ* - *ὄρουσαν κ*47; *οὔ πω* - *M*270; *πάρα* - *ε*196; (*ἄφθονα*) - *παρέσται*⁺ h.Ap.536 ≅ h.30,8ᵃᵇ, h.Merc.448; *ἄρμενα* / *δ' εὖ* - *παρέξω*⁺ *θ*39, Sc.84; *πελέσκεο* - *τ' X*433; *τάδε* - *πέλονται N*632; *εὖ* / *σημάντορι* - *πιθέσθαι*⁺ 2ᵃ; *εὖ* - *πύθηαι δ*494; (*νῦν* / *φάτο* / *χρὴ*) - *τελέσσαι*⁺ 2ⁱ, 6°; (*αὐτὴ* / *διὰ*) - *τελευτᾷ*⁺ 2ⁱ, *γ*62; *φρένα* - *ἔτερψε* h.19,47; *τέτρηνα δὲ* - *ψ*198; (*δ' ἀθρόα*) - *τέτυκτο*⁺ *Ξ*215, 2ᵃ; (*ἐς*) - *τίθεσθαι*⁺ Hes.Op.672, fr.67b; (*ἐ*)*φαίν*(*ἐσκ*)*ετο* - *μέν* / *ἄνακτι N*13, *ν*194; *δ' ἐπὶ* - *φαάνθη P*650; (*τάδε*) - *φέρῃσι*⁺ Hes.fr.240,9, h.Merc.91; *καὶ ἔμπεδα* / *κτήματα* - *φυλάσσειν*⁺ 4°; *μέγα* - *φυτεῦσαι O*134; *δὲ* - *περὶ χθών T*362; *δὲ χρόα* - *T*27; *μέγα* - *δ' ἄρα χρώς φ*412; *δέ κε*/*τε* - *σ*28, *P*393; - *δέ T*405; *καὶ* - *Φ*196, *υ*156, Hes.fr.302,3; *ἦ* - 2ⁱ; - 3ⁱ, 2ᵃ **2b** [-×]: *παντός, πάντα, πάντες, πάντων, πᾶσι*(*ν*), *πάντας, πᾶσα, πάσης, πᾶσαν, πᾶσαι, πασέων, πάσαις, πάσας* [⁝×] (*περὶ* / ⌞*ἔξοχα*⌟ -⌟ ' *ἀθανάτων*⁺ 2ⁱ, *α*78, Hes.fr.343,16, h.Ven.249, ⌞ ⌟ *Ξ*257, h.Ap.88; *αἰγίδα* - *Δ*167; *αἴσιμα* - 2ᵃ; (*ἀλλ'* / [*μ*]*ήδ'* / *οἱ*⁺ *δ'*) *ἅμα* ⌞- (' *στήθεα πεπλήγοντο*⌟ / *αἰνεῖτ'*) 5ⁱ, 3°, h.Merc.527, h.Ven.73, *δὲ* ⌞ ⌟ *Σ*30; *ἀμφὶ δὲ* - *Δ*431, *χ*471, Th.855; *ἄνδρες δέ τε* - *A*403; *περὶ* / *ὅς*⁺ *ῥά τε* - ' *ἀνθρώπων*⁺ 4°; *ἠρήσατο* - *P*568; *ἔξοχα* / *μετὰ* / ⌞*ὃς μέγα* -⌟ ' *Ἀργείων*⁺ 3ⁱ, *δ* 171, ⌞ ⌟ *A*283; *μάχης ἐπ' ἀριστερὰ* (...) - 3ⁱ; *ἄρμενα* - Th.639; *δαίδαλα* - (' *τεύχειν*) 2ⁱ; *δυοκαί*/*δώ*/*ἔνδεκα* - (' *χρύσειαι*) 5°; *διὰ* - *M*104; (⌞*ἄλλα τε*⌟ -⌟ ' *δῶρ*(*α*) 2°, ⌞ ⌟ 2ⁱ; *ἔγκατα* - *μ*363; *ἐστὲ δὲ* - *B*301; *εἰς ὅ κε* - (' *τείσετε*) *Φ*133 / 3°; *ἐκ δ' ἄρα* / *δέ με* / *δέ τε* - (' *φαῖνε*) 3ⁱ, *η*220, Th.688; *ἐξήλασε* - Hes.fr.165,13; *ἐνδέξια* - *A*597; *ἐνθάδε* - 3ⁱ; *ἐρύσαντό τε* - 4ⁱ, *ξ*431; *ἧῖα* - *μ*329; *ἤατο* - *K*182; *ἤματα*⁺ - 8ⁱ, 19°, 5ᶜ, 11ᵇ, 1ᵉ (s. II Sp.913,29–40); *ἥμισυ* - *Z*193, *ν*114, Op.40; *θέσφατα* - h.Merc.472; *εἴσιδε* - *ω*493; *καὶ κτήματα* - *Γ*282, h.7,30; *ἔλλαβε* - *Λ*402; *νημερτέα* - h.Cer.58 ≅ 406ᵃᵇ; *ἴστε τε* / *εἴδετε* / *τε μάχης εὖ εἰδότε* - 6ⁱ, *εὖ* / *ὃς περὶ* / *ὅς ῥά τε* / *ὃς τάδε* / *ταῦτα δὲ* - ' (*εὖ*) *εἰδῇ*⁺ 5ⁱ, *λ*223, Op.826; *ἀπολοίατο* - *ι*554; *ὅπλα τε* - 2ⁱ, 3°; - ' *ὅσσαι* h.Ap.92; *οὕνεκα* - (' *Φαιήκεσσιν*) *I*505, *η*10; *πατρώϊα* - *π*388; *ἔπλετο* - *B*480, *χ*48; *ὃν*⁺ ⌞*περὶ* -⌟ (' *Ζεύς* / *τίεν*) 2ⁱ, Hes.Th.411, fr.10a,8; 70,39, *καὶ* ⌞ ⌟ 2ᵃ, ⌞ ⌟ (' *ἔπλεο*) 3ⁱ; *σήματα* - *Ψ*843, *θ*192; *θεῶν σημάντορι*⁺ - Hes.Sc.56, fr.5,2, h.Merc.367; - ' *Τρωϊάδος ν*262; (*πρού*)*φαίνετο* - *P*372, *ν*169; *πολὺ φίλ*⌞*τατε* -⌟ *Ω*762, Sc.78, ⌞ ⌟ *A*122, *X*15, h.Merc.307, Alcmaeonis fr.3 p.139 Dav.; (*ἐπεὶ*) *διεπέφραδε*⁺ - (' *αἶψα δέ*) *Y*340, 2ᵃ; *φρεσὶ* - *χ*501; *ὥρια* - *ι*131; *αἱ δ' ἄρα* - h.Ap.134; (*οἱ*⁺) *δέ τε* - *O*625, 2ᵃ; *δὲ* - *ρ*480, Op.116; *τάδε*⁺ - *I*442, *φ*93; *δέ σφισι* - *P*213; - 11ⁱ, 14°, Hes.Th.175, Op.504, fr.25,26, h.Ap.129. 430, h.Ven.4, Margites fr.3 W. **2c** [⁝-]: *πάντες, πάντων, πᾶ-*

σιν, πάντας, πάσης, πᾶσαν, πᾶσαι, πασέων, πάσας [⏑̄–] - ἀθανάτων K463; ‹ἄνθρωπ›οι ' - μυθέσκοντο Σ289, (ἀργαλέον δὲ ') - (δ') ‹ ›ων (φωνάς) 2ⁱ, h.Ap.162; - δ' ἀντιάασθε Ω62; - δ'/κ' ἀρησαίατ'⁺ 3°; (κατέλεξας ') - 'Αργείων (φωνήν) H128, 2°; - δ' ἐκ (κεφαλέων) Th.828, Pan.fr.14,4 p.122 Dav.; - δ' ἐν (χροΐ) Θ298, h.Ven.31; ἀνώγει ' - ἐξείης Z241; - δ' ἔργα h.Ven.6; θαλάσσης ' - 2°, Th.973; - θηλείας⁺ Λ681, Th.667, h.Merc.192; - γάρ κεν ἴδοιτο h.Ap.153; - δ' ἱμερόεις κ398; - λειανέω O261; - γὰρ μάκαρας Phor.fr.4,2 p.155 Dav.; - (δὲ) μνηστήρων⁺ 2°, Hes.fr.204,78; - ὅσσ(α τε) P447, 2°; - δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω ' ὅσσας⁺ 2°; - οὕνεκ' ν309; - γὰρ κατέπεφνε(ν) 2ⁱ; - πλῆσαν Π374; - δὲ σκοπιαί h.Ap.22 ≅ 144; - ἐν στήθεσσιν Th.641; (φημὶ ') - Φαιήκων 4°; - γὰρ φιλέεσκεν Z15; - χρυσείην⁺ Θ193, Hes.fr.197,2; - γάρ λ187; - δέ 3ⁱ, h.Ap.445, h.7,42; - δ' 9ⁱ, 4°, Hes.Sc.261, fr.54a,9, Pan.fr.14,3 p.122 Dav.; - κ' Π848, 3°; - μέν 2ⁱ, 3°, Hes.fr.305,3; - τ' Θ20; - 3ⁱ, 4°, Th.184. 1016 [⏑̄–] οὐ γὰρ - ἦεν Δ437; - θυμός Δ289; τὸν δ' ἄρα - λαοί 2°; τῶν δέ τε - μὲν ποταμοί Π389; - δὲ Τρῳάς Γ420; γὰρ - φ372 [⏑̄–] ἅμα - αἷμα λ232; περὶ ‹- (ἔστ›'⁺ / δῶκε / τῖον / φίλατο) 5ⁱ, 4°, Th.919, Op.819, τί ‹ ›ίν Cert. p.40,5 **2d** [–⏑̄]: παντός, πάντα, πάντες, πάντων, πᾶσι(ν, dazu Hoekstra, Modifications 107f.), πάντεσσ', πάντας, πάσης, πάσῃ, πᾶσαν, πᾶσαι, πασέων, πάσας [–⏑̄] γῆ - Op.563; - Δαναῶν Π85; ἐκ - (δὲ μάλιστα / ὅσσαι) Δ96, 2°, Hes.Th.929 ≅ fr.343,3, h.Merc.470; ἐν - ἔργοισι Ψ671; ὃς - θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν M242; εἰ - σε ἴδοιεν σ246; καὶ - Κύπρου h.10,5; καὶ - λαοῖσι δ176; ἦ - μακάρεσσι h.Ap.315; σοὶ - μαχόμεσθα E875; μὴ / ὃς / πρὶν - μνηστῆρσιν⁺ 4°; ἦ - νεκύεσσι λ491; καὶ - ἴσασι θ560; οὐ - ζ240; καὶ - Τρώων Φ105; ἦ - δ487; καὶ - Φ197; ὃς - ON N217, Hes.fr.23a,32, h.Ven.112; τῶν⁺ - 3ⁱ, 2°, h.Cer.156, h.Ap.173 [–⏑̄] ἔνθ' / οἱ δ' ἄλλοι - (δίδοσαν) 2°; - γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους Ω535; τῶν εἴ κεν - ἀντήσομεν π254; αὐτὸς γὰρ / οὐ μέν πως - βασιλεύσ(ομεν) B203, Hes.fr.308,1; - δὲ δόλους ι422; ἐκ - 3ⁱ; - γὰρ ἐμόν h.Ven.251; ἔμπης - μέν δ100; ἐξείης - Th.738 = 809; αὐτὰρ ἐπὴν - δ412; - γὰρ ἐπίστατο⁺ 2ⁱ; - δ' ἄρ' ἐπῴχετο δ451; εἰρύαται - γάρ ζ265; - γὰρ ἔχε τρόμος Σ247; ἡμῖν - Ζεύς O719; (μοι) - δὲ/τε θεοί⁺ 4ⁱ, γ48, Hes.Th.121, fr.204,95, h.Ap.311, h.14,1; ἐς δ' ἰδέτην - κεφαλάς β152; ἦ - Κύπρου h.6,2; ἤδη - καταλείπετε Ω383; ἦν - μάκαρες h.12,4; - μάλα h.Ap.483; - μυθήσομαι θ497; - δὲ νεμέσσα⁺ O103, φ147; δὴ - ὄλεσαν ω528; - γὰρ ὁμηλικίην N431; - ὁπόσα h.Cer.365; - πολὺ φέρτατος ἦεν θ129; - ποταμοί Φ196; - δὲ μετέπρεπεν B579; ἔκ τ' ἔφανεν - σκοπιαί 2ⁱ; φίλων - Ξ256; ὡραίων - περί Op.642; τῶν μὲν γὰρ - P631; - γάρ 2ⁱ; - δέ (παραί) 3ⁱ, Hes.Sc.284, fr.233,1; ᾧ - μέν Pan.fr.14,2 p.122 Dav.; ἦ / οἷ - h.29,1, Cert. p.38,9; σοὶ - Ψ182; - τε Th.66; - ι441 [–⏑̄] ἀλεξίκακος⁺ - (Δαναοῖσι) K20, Pan.fr.12,13 p.121 Dav.; - ἀριδείκετ'⁺ ἀνάκτων / ‹ἀνδρῶν› / λαῶν Ξ320, 6°, Hes.Th.543, fr.196,2, - ἐκπαγλότατ' ‹ › 3ⁱ; ἀργαλέον / καταρῶνται - βροτοί⁺ τ330, Th.369; ἐρέω - φίλοι Ψ787; - θνητοῖσιν h.Ap.29; - δ' ἄρα θυμόν h.19,45; - μνηστῆρσι ν402; - δ' ὀρόθυνεν⁺ Φ312, ε292; οὐ γάρ πω - ἐπί ψ248; - πέρι υ33, Th.559 = Op.54; - πολὺ φίλτατος⁺ (ἐστιν) 2ⁱ, 2°; - προφερέστατος ἦεν θ128; φίλος - δέ με Ω775; - δέ τε κ3; - δ' Margites fr.2,2 W., Pan.fr.14,3 p.122 Dav.; - καί O193; - (παρά) 2ⁱ, Hes.Th.117, fr.204,85, h.Merc.192, Aristeas fr.2 iii 2 p.87 Dav., Pan.fr.18,5 p.124 Dav. [–⏑̄] θεῶν - τ' ἀνθρώπων Ξ233, Th.121, h.14,1; θεοὶ - τε θέαιναι 3ⁱ, θ341, h.Ap.311; - νεκύεσσι 2°; - δ' ἄρ' Sc.251 3 dreis. **3a** [–⏑⏑]: πάντεσσι(ν), πάσῃσι(ν) [–⏑̄⏑] ἐν - δόλοισι ν292; ἐν - πόνοισ(ι) 2ⁱ, 2°; [–⏑̄⏑] δ' αὖτως - διαμπερές Th.402; (ὑμῖν) δ' ἐν - (ἔσαν) I121, Th.829; ἐξείης - ρ450; δὴ / καὶ - ἐπ(ί) K173, h.Merc.412; ἠρώμην / ‹οὐ (γάρ πως) -› θεοί⁺ 3°, ‹ › θ538; - τέλος Y369; - τετιμένος⁺ ἀθανάτοισι(ν) h.Cer.397, h.Ven.205; ὥρῃσιν - h.Ven.102; ὃς⁺ - 2ⁱ, Th.372; - β175 [–⏑̄⏑] - δ' ἀνάσσειν A288; (ἔην) - β(ρ)οτοῖσιν Σ521, ν397; Φαιήκεσσι φίλον/ς ‹- γένοι›το / ἔθηκα 2°, κακὸν ‹ › μην / φυτεύει 3°; - γυναιξίν Cert. p.38,14; ἐρέω - φίλοισι I528; - θεοῖσι T100; - παρέξω σ317; - τέτυκται Ξ246; - Z499, 2° **3b** [–⏑⏑]: πάντεσσιν, πασάων [⏑̄–⏑̄] - δ' ζ107; - 2° Endsilbenlängg. ω528, Hiat χ256 (vor *ϝ-, vgl. II Sp.763,57f.), Il.Pers.fr.1,5 p.63 Dav. (jew. in Zäsur)

Σχ sch.D A516: ἐν ἅπασι (ebs. A5, I645) τοῖς ἀνθρώποις (ebs. A417), A592 (≅ sch.min. P.Köln inv.2281 z.St.): δι' ὅλης (so reg.) δὲ τῆς ἡμέρας, Δ29 u. Ψ483 s. ἄλλος Σχ1

L ¹La Roche, WS 19, 1897, 169. 171. 176; ²C.Rothe, Die Il. als Dichtg., Paderborn 1910, 104; ³Scheindler, Textkrit. Erl.108; ⁴A.Shewan, Hom. Essays, Oxford 1935, 30f.; ⁵Marg, Charakter 65 A.43; ⁶Ruijgh, Élément achéen 120; ⁷P.Monteil, E&C 47, 1963, 216ff.; ⁸W.Kiefner, Spudasmata 5, 1965, 11–35 (dazu Strohm, Gymn. 67, 1960, 370); ⁹Fehling, Wiederholungsfiguren 200ff. 267

B prād. *ganz* (1aα, 3a), *sämtlich* (1aβ), attr. *all* (1b, 3b), nach Zahlen idiomat. (2), subst. *jeder* (1cα), *alle(s)* (1cβ, 3c): nicht immer log.-mathemat. '100%', sondern alltagssprachl. 'alle' betreffenden, in Frage kommenden, ins Auge gefaßten, (vor Antith.) andern (auch ohne ἄλλοι), vgl. L²⁻⁴, s.a. 3b Vorbem.; prād. am (H)SA (in 1aα, 3a), zw. Prāv. u. Verb (in 1aα, 1aβbbαα, 3aα/γ, P650 / Φ51 in 3bδ/cα) u./o. dem Bezugsw. nachgest., bes. Pron. (in 1aβ, 1bβaa, 3a u. viell. 3cα), attr. normal vorangest., metr. bedingt auch nachgest., bes. (vgl. ἅπας!) am VE unmittelbar hinter dakt. (ausl.) Bezugswort (s. 3bα/γ/δ) od. (m. Sperrg.) nach iamb. Bezugswort (wie βροτῶν, θεῶν⁺, μάχης) vor Hephthem. (s. 1bα, 1bβbb, 3bδ); bes. bei metr. Gleichwertigk. (s.a. X73 -ντα δὲ καλά : ζ108 καλαὶ δέ τε -σαι, κ14 μῆνα δὲ -ντα, Z193 τιμῆς ... -σης, Θ557⁺ / ι554f. -σαι σκοπιαί / νῆες, Y304, Ω748 / θ382⁺ / λ216, υ33 -ντων ... παίδων / λαῶν / φωτῶν [vgl. 1bα Vorbem.], Margites fr.2,2 W. -σης ... τέχνης) ist die opp. Wortst. prād./attr. (vgl. ἅπας G1) erkennbar: λαοὶ -ντες / -ντες λαοί Th.84f. / β13⁺, μνηστῆρες δ' ἄρα -ντες / -ντας δὲ μνηστῆρας σ71⁺ / Hes.fr.204,78, vgl. ferner Γ412 / 420, E823 / Σ76, Π69 / Sc.380, T14 / Π194, σ260 / δ487, ψ331f. / ε110⁺; eindeut. Scheidg. z.T. nicht mögl. zw. prād./attr. (z.B. 3aγ) bzw. attr./subst. (Interpr. uns. B331 in 1bβccγγ, K560, π251, μ89 in 2, γ315⁺ / X271 in 3bα/δ, ν368 in 3cα); eindeutig subst. nur Mask. in 1c u. Ntr. in 3c; daneben (bes. am SA vor γάρ/δέ, s.u.) nicht selten anaphor. („quasi-pron." I Sp.998,38) Gebr.: *sie alle* (vgl. Wiederaufnahme durch αὐτός B IV M340, X512f., β152ff., Th.167, h.Ap.153ff., ferner M54 m. 63 u. Π218 v.l.); dabei steht von Unbelebtem (im Ggs. zum Fem. M54. 340, Ξ76, δ608, ν114) im Ntr. nur -ντα (I331, β410. 414, μ204, ω535, Margites fr.3 W.) u. im Mask. nur -σι (Θ240, P750, φ121; and. Dawe, ICS 16, 1991, 46 A.18 zu σ344); im Ggs. zu Nom.Sg.Mask. ἅπας (7x, metr. durch -ς ersetzbar) von Unbelebtem steht -ς (11x) reg. von Belebtem (in 1aα, 1bβccββ u. 1cα) außer O537 / h.Cer.13 (in 3aα / 3bα jew. am SA) u. Hes. POxy.2509,19 (in 3bα); im Ggs. zu 'unteilbarem' ἅπαντες⁺ wird π. auch m. Num. vbd., s. 2 (Kardinalia; antith. μ110, χ251f. in 1aβaa) u. vgl. (Proportionalia) ἥμισυ Z193, ν114, Op.40 (ähnl. Λ498 ~ P116⁺, N308) sowie adv. (ἅν)δίχα Π412⁺, Σ511⁺, κ203, ο412, Hes.fr.204,95, τριχθά O189, ἕπταχα ξ434, ferner σύνδυο h.Ven.73f.; das Verb. (ἅ)πᾶς ermöglicht sowohl steigernde Wiederaufnahme von π. durch

SBD / FFLCH / USP

ἅπαντες⁺ (s.d. 1Sp.994,68ff.) *A* 533/5, *H* 150/3, *M* 270/1, *Ξ* 76/9, *λ* 232/4, *ν* 155/7, *τ* 330/1, *ψ* 308/9 (umgekehrte Reihenfolge *H* 316/8, *β* 81/2. 226/7. 353/6) als auch bloße metr. Variation (vgl. z.B. *γ* 134 m. *δ* 616ᵐ, *β* 81 ~ *ω* 438, *β* 171 ~ *ι* 511, Mask. > Fem. *E* 378 > *θ* 284, *θ* 128 > Th.79. 361); zur metr. Streckg. durch *μάλα* s.d. B12c u. vgl. *ω* 173 m. h.Cer.417, *H* 99 m. h.Ap.171. – Komplementär zu (wie *προμνηστῖνοι*⁺ *λ* 232f., *φ* 230, *ἀμοιβηδίς* h.Cer.326 distr.) *ἕκαστος*⁺ (vgl. *T* 332f. m. *τ* 525f., s.a. IISp.495,77f.) *B* 449, *Δ* 428/31, *E* 877f., *H* 99f. 184f., *K* 68f. 215, *Λ* 76ff., *Ξ* 506f., *O* 189, *Σ* 30f., *X* 414f., *Ψ* 203, *β* 91⁺, *γ* 86f., *ζ* 265, *θ* 392ff. 398f., *ι* 245⁺, *κ* 14ff. ~ *μ* 34f., *κ* 397f., *λ* 229/32f., *ρ* 346 = 351/365. 450ff., *σ* 228ff., *χ* 31ff. 42f., *ω* 438/41, Th.369f. 390/3. 672, Op.392f., h.Ap.162f. 445ff., h.Merc.203ff. 428/31ff.; kombiniert m. *ἀθρόοι*⁺ (vgl. *γ* 34) *X* 271 ≅ *α* 43ᵉˣ, *β* 356. 410f., *τ* 539f., *χ* 75f., *ψ* 49f., h.Ap.152f., m. *ἀολλέες*⁺ (vgl. *χ* 446) *M* 78, *T* 190, *δ* 448/51, *θ* 394, *λ* 228/32, *ξ* 431f., Hes.fr.204,83; in Vbd. m. *ἄλλοι*⁺ *A* 22⁺. 287. 597, *Γ* 68⁺. 234, *Δ* 29⁺, *E* 823. 877, *Λ* 693, *M* 82f. 245. 285, *O* 134, *T* 190, *Φ* 371, *Ψ* 483, *Ω* 25. 156⁻, *α* 11, *β* 82, *γ* 86, *δ* 285, *ε* 110⁺, *θ* 93⁻. 204/7, *ι* 367⁺, *ν* 11, *ξ* 478, *π* 404, *ρ* 411. 503, *φ* 232, Cert. p.40,1; antith. zu *ἀνάσσειν*⁺ (Herrscher – Untertanen) *A* 288, *B* 108, *Δ* 61⁺, *K* 32f., *M* 242, *N* 217f., *T* 104⁺, *η* 10f., *ι* 552⁺, *λ* 491, Hes.Th.1016, fr.23a,32f., h.Ap.29, h.Merc.571, h.Ven.112. zu *αὐτός*⁻ *E* 63f. 822f., *Θ* 4, *Λ* 401f. 460⁻, *M* 104, *N* 729, *O* 132ff. 353f., *Ψ* 784⁺, *Ω* 156⁺, *β* 194, *θ* 207, *λ* 369, *ν* 313. *ο* 37f., *π* 404, *υ* 70, *φ* 249, *χ* 75, *ψ* 332, Hes.Th.85. 402f., fr.308,1, h.Ap.316f., zu *βασιλεύς*⁺ (Führer – Masse, s.a. *Λ* 761, *M* 312, *λ* 187, Th.85) *A* 410, *Δ* 96, *Ξ* 379ff., *Π* 660, *T* 255f., *θ* 157, Hes.Th.82/5, fr.308,1, zu *ἐγώ*⁻ / *ἐμός*⁻ *A* 516, *B* 139⁻, *Z* 493⁻, *Θ* 8, *I* 527f., *N* 751f., *Ξ* 257, *Π* 848, *Σ* 431, *X* 422, *Ω* 113⁻, *β* 194, *δ* 250, *θ* 39. 497, *κ* 91/5. 425, *ν* 298, *ξ* 138. 478ff., *ρ* 388f., *φ* 230f., *ψ* 61, h.Cer.417/29, h.Ap.166. 252⁻f. 316f. 483, h.Ven.251, zu *εἷς*⁻ / *ἰός*⁻ / *μοῦνος*⁻ / *οἶος*⁻ *A* 118ff., *B* 203ff., *Δ* 388f. 397. 437, *Z* 422, *Λ* 174. 693, *N* 487, *O* 638, *X* 424⁺f., *Ψ* 676f., *α* 11ff. 78f., *γ* 362ff. 424, *δ* 250. 285f., *θ* 93⁻f. 234f., *κ* 91/5, *μ* 297f., *φ* 121. 146f., *χ* 42ff. 138, *ω* 450ff., Sc.261, h.Ap.92/7, h.Merc.192f., h.Ven.79, zu *μάλιστα* *A* 15⁺f., *Δ* 96, *Z* 493⁺, *H* 294f., *X* 422, *β* 433, *ξ* 138. *ρ* 499f., *ψ* 61, Op.642, h.Ap.144ff., zu 'niemand / nichts' *Γ* 451/4, *Z* 57ff., *H* 98f. 150f., *Θ* 7f., *Λ* 401f., *N* 222f., *P* 356ff. 422, *Σ* 246f. 499f., *T* 14, *Ω* 707f. 774f., *β* 82, *γ* 191f., *δ* 607f., *θ* 552ff., *ι* 338. 376f., *ρ* 547 = *τ* 558, *φ* 93, Hes.Th.167, fr.308,1f.; korr. zu *ὅ τι*⁺ / *τά*⁺ *A* 294, *E* 52, *K* 208/11, *M* 28f., *Π* 621, *P* 631, *Σ* 412f. 485, *X* 73, *Ψ* 20⁻, *β* 389f., *γ* 191f., *δ* 98ff. 487f., *θ* 258f. 427f., *κ* 38f., *μ* 39f., Hes.Th.639f. 667ff., Sc.84f., fr.67b, 343,16f., Cert. p.40,1, zu *ὅ(πό)σ(σ)α*⁺ (vgl. L') *B* 143, *E* 877, *H* 363f. 389ff., *K* 104f. 214f. 300f., *Λ* 825⁺, *M* 19/24. 180, *N* 375, *P* 447⁺, *Σ* 38. 511⁺f., *Φ* 371⁺, *X* 115, *Ψ* 238⁺, *Ω* 420f., *α* 11, *γ* 86, *δ* 240f. 417. 720. 723, *η* 220f., *θ* 214. 318f., *ι* 238, *λ* 328f. 361. 517f., *μ* 189. 259, *ν* 11f., *π* 284ff. 339, *ρ* 355, *φ* 232. 372, *χ* 61f., *ψ* 306ff., Hes.Th.154/7. 183f. 667f., fr.305,2f., h.Ap.(zu 29f. s. Förstel, Apollonhymnos 111f.)92f. 250/3 = 290/3. 536f., h.Merc.202f. 531f. 570f., h.30,2; epex. verstärkt durch ⌊polare Ausdr.⌋ (vgl. *ζ* 189, *σ* 228⁺f.) *B* 789, *O* 98f., *P* 631f., *Y* 369f., *δ* 720, *θ* 542f., Th.667, h.Cer.10f., h.Ven.4f. ~ h.30,2ff., ⌊ ⌋ zus.fassend *Θ* 7f., *M* 269f., *Ω* 707f., *θ* 553f., *ν* 308f., *σ* 228ff., Op.529ff.; in Vbd. m. *ἀλλά* nach Neg. 9ⁱ: *Z* 59, *Θ* 8. 240, *K* 182, *M* 83, *Π* 659f., *P* 416f., *Φ* 51, *X* 354, negiert *B* 203, *Δ* 29⁺. 320. 437, *M* 270, *N* 729, *O* 97f., *β* 182, *γ* 133f., *θ* 167. 214. 538, *λ* 232, *ν* 209, *π* 161, *σ* 167, *φ* 230, *χ* 251, *ψ* 248. – In (assoz.) Zush. m. (*ἀλλ'*) *ἄγε*⁺ *B* 139⁺. 331, *Θ* 18, *I* 60f., *Ω* 407, *α* 76, *δ* 776f., *θ* 34/7ff. 542, *μ* 298⁺, *ν* 397, h.Cer.270f.; *ἀγορή*⁺ *B* 149. 788f., *H* 414f., *Θ* 2ff., *Σ* 246f., *T* 45/50/4. 173, *α* 90f. 272f. 372f., *β* 150ff., *γ* 137, *ι* 171⁺, *π* 377f.; (*ἐν*) *ἀγ(ει)ρομένοισιν*⁺ (*ἔμιχθεν*) *Γ* 209/12, *K* 180ff., *Y* 166, Th.85/92, h.Ap.57f. 310f.; *αἴ γάρ* / *αἴθ'* *Δ* 178. 288f., *Ω* 253, *δ* 341/4/6 = *ρ* 132/5/7, *θ* 339ff., *τ* 22f., *φ* 372; *αἰπεινή*⁺ *N* 217. 772f. (in 3bβ); *ἄκουον*⁺ *B* 143. 194, *H* 129, *Θ* 4, *Λ* 768, *M* 442, *O* 96, *Σ* 52f., *T* 255f., *μ* 37, Hes.fr.204,62f., h.Ap.337, h.Ven.111f.; *ἀκταί*⁺ *M* 284f., h.Ap.22⁺ff.; *ἄλγε' ἔδωκεν* / *ἔθηκε* *Σ* 431, *X* 422, *δ* 722f.; *ἄλοχοι*⁺ ⌣⌣ *ἠδὲ θύγατρες*⁺ *Z* 238/41, *λ* 328f.; *ἀνάσσειν*⁺ (soweit nicht antith. ggüber *π.*, s.o.) *B* 643, *I* 73, *Ω* 535f.; *ἀντιάασθε*⁺ *Y* 125, *Ω* 62; *ἀργαλέον* B2b *M* 176, *O* 140f., *Y* 356f., *ν* 312f., Th.369, h.Merc.202f.; (*Αἴαντ'*) *Ἀργείων ἡγήτορε(ς)* *Δ* 285/9, *I* 17/26, *P* 669/71; (*ἐξ*)*ἦρχε* *A* 495*, *Γ* 420, *Ξ* 381/4, *Σ* 50*f., *T* 247f., *X* 166*f. (* Antith. Hauptpers. – Entourage); *ἀτιμ-* *A* 516, *φ* 99f., *ψ* 28; *αὐτόθι*/*οῦ*/*όφιν* *B* 331f., *K* 273⁺, *N* 751, *Π* 848, *P* 416f., *T* 255, *Y* 340, *Ω* 707f.; *αὐτός*⁺ (soweit nicht anaphor./antith. ggüber *π.*, s.o.) *A* 4f., *Δ* 167, *E* 51f., *Θ* 24ff. 193, *K* 69f., *Λ* 707f., *M* 77f., *O* 537, *Φ* 245f., *X* 114f., *Ψ* 66, *β* 368. 389, *γ* 62, *δ* 654, *ε* 215f., *θ* 211. 559f., *κ* 398f. 518⁺, *ξ* 76f., *π* 251. 388, *ρ* 345f. 549, *ψ* 307f., Hes.Th.400f. 639ff., Op.293, Sc.70f., fr.302,14, h.Ap.162f. 337, h.7,30; *αὔτως* *Δ* 17, *P* 633, *θ* 167ci., Th.402; *αὐχένα* *N* 546ff., *Π* 332f. 339f., *Φ* 117, *τ* 539; *ἄφαρ* *P* 750, *Ω* 446, *γ* 456f.; *βάσκ' ἴθι* *B* 8ff., *O* 158f. (in 3cβbb); *βωμός*⁺ *Θ* 238ff., *ρ* 210f., Sc.70, h.Ap.384ff., h.Ven.101f.; *γέλασαν*⁺ *T* 362, *Ψ* 784⁺. 840, *σ* 40, *υ* 373f., h. Cer. 14; *κατὰ δῆμον* *ζ* 34f., *θ* 36f.; *δι(ὰ δ')αμπερές* *M* 398, *N* 546ff., *Π* 499, *δ* 209, *υ* 47f., *φ* 421f., Hes.Th.402, POxy.2509,12, h.Cer.162, h.Ap.485, h.Ven.209. 248; (Präp. +) *δῶμα*⁺ *A* 533, *Ξ* 257, *Σ* 141f., *δ* 720, *ζ* 256f., *κ* 398, *ρ* 174f. 479f., *φ* 372, *χ* 484, h.Cer.156, h.Ap.2ff., h.29,1; *ἔδουσιν* *ε* 196f., Th.639f. (in 3bα); *ἕκαστος*⁺ (soweit nicht komplementär, s.o.) *Θ* 346⁺f., *δ* 231, *θ* 258f., Th.369f., h.Ap.535f., Aristeas fr.2iii1f. p.87 Dav.; *ἔμπης* *P* 632, *δ* 100; *ἐναντίον*⁺ *A* 533f., *κ* 412 (in 1aβaa); *ἔνδοθι* *Z* 498f., Op.601, h.Ap.92; *ἐξείης* *Z* 241, *λ* 134⁺, *μ* 177, *ρ* 450, *τ* 574, *φ* 141, *χ* 471; (*ἐξ*)*ἐριποῦσ(α)* *T* 405f., *Φ* 246; *ἐρωῆσαι*⁺ *πολέμοιο* ' *P* 422, *T* 170; *εὐρύς*⁺ *B* 575, *Ξ* 33, *Ω* 774f., *λ* 133⁺f., *ω* 118, Th.372f. 972f., h.Cer.13. 472, h.Merc.570f.; *ἤματι* *Z* 422, *Λ* 707, *β* 284, Th.390; ' *θαρσυν-* *Π* 69f., *P* 116⁺f., *ι* 376f.; *θεσπεσίως*⁺ *O* 354f. 637f., *β* 12f. = *ρ* 63f., *θ* 19ff., *ι* 204/11, *ω* 49, Hes.Th.827f. 855f., POxy.2509,19ff.; *οἱ δὲ ἰδόντες* ' *Θ* 76f., *O* 85f., *Ω* 320⁺f., (*ὅπ*)*ὡς* / *ἐπεὶ ἴδον* *Λ* 459f., *Ψ* 202f. / *E* 27ff., *M* 83, (*Π* 660,) h.7,52; *Ἰθακήσιοι* *β* 152/61. 227ff., *ω* 353f. 438/43. 450/4. 528/31; *καθαίρειν*⁺ *Ξ* 171, *ζ* 93, *υ* 152, *χ* 439f.; *καλέουσι*⁺ *A* 403, *N* 740, *λ* 187, Hes.fr.233,1, h.Merc.292 = h.Ven.148ᵉˣ. 96; *κάλυπτε*⁺ *M* 281/5, *N* 191f., *P* 136. 243, *Ψ* 167f., *Ω* 20; *ὡς* (*με*) *ἐκέλευε*⁺ *Ψ* 96. 539, *λ* 507, *ο* 437 = *σ* 58, *χ* 255; *κικλήσκετο*⁺ *K* 300, *ι* 366f., h.Cer.326f.; *κλῦθι*⁺ *Θ* 5⁺, *K* 278f., *N* 757, *Σ* 52, *δ* 722f., *μ* 340f., *ξ* 462⁺, h.Ap.334/7; (' *καὶ*) *κορυφαί*⁺ *M* 282/5, *Y* 59f., h.19,6f.; *κρατέει*(*ν*) *A* 78f. 288; *κρύφθη*⁺ *N* 405/8, *O* 625f., Th.157; *κυκώμενος*⁺ *Φ* 235, *μ* 238. 241, Hes.fr.302,12; *λέλογχε* ' h.6,2; 19,6; *λάμπ'*⁺ *Δ* 431f., *Λ* 65f., *Π* 69ff., *P* 213f. 650, Sc.70f. (vgl. 141f.); *λιμένες*⁺ *M* 284f., *ν* 194f., h.Ap.22ff.; *μάλιστα* (soweit nicht antith., s.o.) *Z* 77ff., *M* 310ff., *β* 265f., *δ* 434; *ἀνὰ μέγαρον* / *ἐν*(*ὶ*) *μεγάρῳ*⁺ *η* 180⁺ / *Λ* 768, *β* 410f., *κ* 452, *π* 284ff., *τ* 539f., *ψ* 60f.; *μένος*⁺ *δ* 363, *μ* 279f., Hes.Th.688, Sc.364, fr.204,127f.; *ἐν μοίρῃ* / *κατὰ μοῖραν* *T* 186 / 255f., *A* 286⁺, *γ* 457, *δ* 783⁺, *ι* 245⁺, *κ* 16⁺; (*ἡμὲν*) *νέοι*⁺ *ἠδὲ γέροντες* / *παλαιαί* *B* 789, *I* 35f. / *δ* 720; *οἴκτιστον* *μ* 258f. 341f.; *οἶον*⁺ (soweit nicht antith., s.o.) *μ* 69f., Hes.fr.204,62f., h.Merc.571f.; Ol. *E* 877, *Θ* 25f., *O* 133f., *ζ* 240 ≅ *μ* 337ᵉˣ, Hes.Th.117f. 390f., Op.81⁺, fr.343,16f.; *ὁμός*/*οῦ*/*ῶς* s.d.; (*ἐκ δ'* / *ἐξ* [*ὀνομακλήδην*]) *ὀνομάζων*⁺ *K* 68f., *X* 414f.,

δ 278 f., ζ 66 f.; οὕτω(ς) Δ 178, ϑ 167, μ 37; Παλλάς⁺ E 60 f., Λ 437 f., X 270 f., ν 300 f.; παπταίνων⁺ (s.a. πάντῃ, πάντοσε) Ξ 506 f., P 115 f. 674/82, χ 42 f. 381 ff., h. Merc. 246, Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 3 ff. (vgl. Semon. fr. 7 W., 13 f.); πατήρ⁺ Γ 50, K 68 f., Σ 141 f., β 194 f., ζ 67. 256 f., h. Cer. 155 f. 396 f., h. Ven. 111 f.; πλῆσαν⁺ Π 374, Φ 300. 311 f., η 220 f., ξ 267⁺, ϱ 411. 503, ψ 358, Hes. Th. 688, POxy. 2509, 19; πολύς⁺ A 3 ff., B 108. 480/3. 579 f. 809 f. = Θ 58 f., E 378, Z 241. 498 f., H 129 f., Θ 554/7 ff., I 73 f. 330–3. 505 f., Λ 681. 707 f., Ξ 124. 179/83/7, O 132 ff., Π 389 f. 660 f., P 95 f. 356, Σ 452 f./5. 482/5, Φ 300 f. 312 f. 524, Ψ 166 f. 742 f., Ω 327 f. 420 f. 608 f. 748. 762, β 58/78. 166. 174. 181 f., δ 100 f. 170 f. 230 f., ϑ 21 ff. 214/7, λ 515 ff./20, π 445, ϱ 450 ff. 594 ff., τ 334. 574 f., χ 383 f., ψ 250, ω 517, Hes. Th. 581 ff. 973 f., Op. 40. 116/9. 509 ff., Sc. 78, fr. 75, 7 f., 302, 3 ff. 10 ff., h. Ap. (82) 143 f., h. Ven. 4 ff., h. 7, 39/42, Margites fr. 3 W.; καὶ πρώονες⁺ ἄκροι⁺ Θ 557⁺, M 282/5, h. Ap. 22⁺; (χαλκοῦ) ὑπὸ / τε στερεοπῆς⁺ Λ 65 f., T 362 f., ξ 267⁺ f.; ἐν(ὶ) στήθεσσι(ν) B 142 f., Δ 289, β 90 f., Th. 641, h. Ven. 73, Il. Pers. fr. 1, 5 p. 63 Dav.; σύν (DSV) M 384 f.⁺, Ω 420, Hes. fr. 302, 11 f.; σὺν τεύχεσιν K 182, Π 156. 248; (ἀλλ') ἐπιθεῖναι⁺ H 364⁺, Ω 264, χ 61 f.; τίνειν⁺ Σ 407, Φ 133 f., X 271⁺, ϑ 348, ν 193⁺, ψ 57, Hes. fr. 204, 83 f.; τῖ(μησ)ε(ν)⁺ E 325 f., Θ 539 f., I 38, M 310 ff., Σ 81, Th. 411 f. 449, h. Cer. 397⁺, h. Ap. 88, h. 12, 4 f.; φαεινός⁺ Θ 555 ff., Λ 435 ff., N 190 f., Sc. 141 f., h. Merc. 246 f.; χαλεπός⁺ Π 620 f., ϱ 388, ψ 250, h. Merc. 203 ff., Cert. p. 38, 14; χύντο⁺ Δ 525⁺ f., μ 410 f., τ 539, χ 386 f.; (-)χολ- A 78. 283, I 525/8, O 122 f. 134/38/41, ϑ 205 ff. 304 f.; (-)χρυσ- B 448 f., Θ 193⁺, T 247⁺, β 338/46, ϑ 393 f., ν 11. 368, σ 293 f., Hes. Sc. 141 f., fr. 197, 2; ὠκύμορος⁺ A 417, α 266⁺; ὦ πόποι κ 38, ν 209, φ 249. – Außer 1aβcc, 3aγ häufig (bes. in 1bβcc, 1cβ, 3bγ/δ, 3cβ, insgesamt 780× von 1346) in dir. R. (RAnf. A 122. 286⁺. 365. 545, Z 441, Θ 5⁺, N 751, Ξ 198. 233, P 716, Σ 170 = Y 389ᵉˣ, X 15, Ψ 483. 787, Ω 748. 762, β 410, γ 254⁺, ϑ 382⁺, κ 38, λ 216 ≅ υ 33ᵉˣ, μ 37, ν 417, ξ 462⁺, ο 209, ϱ 174. 499. 561, φ 141. 249. 369, ψ 248, ω 517, Th. 543. 559⁺, h. Cer. 406, h. Merc. 307; REnde A 120. 516, Γ 412, Δ 29⁺. 363, E 430, Z 493⁺, H 364, Θ 37⁺, Ξ 276, O 141. 261, Π 248, P 422. 515⁺, Σ 409, T 27, X 354, Ψ 11. 211, Ω 264. 688. 706. 775, α 43, β 176. 330, δ 608. 777, ζ 65, ϑ 157. 348, ι 367, λ 361, ν 169, ο 178, ϱ 355. 480. 601, τ 334. 475, υ 156, χ 41. 484, ψ 57. 284, ω 509, h. Cer. 58. 433, h. Ap. 82. 88. 173. 253⁺. 544, h. Merc. 292. 520), s.u. jew. Vorbem.; in REinl. A 15, Θ 4, O 103, T 100, X 414, Ω 703, ϑ 305, ι 171⁺, χ 131⁺, h. Ap. 171, RAbschl. A 22, B 142 f. 330 = σ 271 (= Ξ 48 ≅ ν 178 nach indir. R.), Γ 95⁺, H 161. 344⁺. 403⁺. 412, I 173⁺, K 540⁺, M 442, N 487, Ξ 506, Y 340, Ψ 108. 152 f. 784⁺, α 381⁺, γ 62. 430, δ 183, ο 437⁺, ϱ 481⁺, σ 40, χ 42⁺. 255⁺, ω 438, Th. 167; in Gl. B 480. 780, Θ 557⁺. 559, Λ 174. 176⁺, M 285, O 276. 411. 625*. 636*, Π 159. 265. 384. 389, P 136. 393*. 522. 750*, Y 166, Φ 524, ζ 107. 108*, κ 412, ν 82, χ 386*. 404; * = δέ τε π. wie sonst noch I 506, X 71, β 182, δ 379⁺, κ 306, Th. 688. δ' ἄρα π. 45×/5× in 1aβccαα/γγ, außerdem A 471⁺, Δ 525⁺, M 28, Ψ 167, β 13⁺. 414, ε 247, μ 204, ξ 76, h. Ap. 134, s.a. D; ἄρα π. ν 209. π. am SA vor ἄρ' H 169; vor γάρ Z 15. 190. 423, M 340, N 223. 431, P 671, Σ 247, Ψ 20⁺, Ω 535. 708, β 410, ζ 265, ϑ 214. 479, λ 187, τ 93, h. Ap. 153, h. Ven. 251, Phor. fr. 4, 2 p. 155 Dav.; vor δ' ἄρ(α) Λ 65, N 191, δ 451, φ 412, χ 404, Sc. 251, h. 19, 45; vor δ(έ) A 592, B 579. 809⁺, Γ 420, Δ 95. 96. 111. 389⁺, Θ 298. 559, I 153⁺, Λ 78. 437. 569. 761, M 312, Ξ 76, O 103. 280. 537, Π 159. 218. 333⁺. 340. 801, P 136, Σ 453, T 405, Y 59. 125, Φ 117. 235. 312. 345. 524, X 73. 414. 491, Ψ 123, Ω 62. 775, α 366⁺, β 389, γ 48. 191, δ 410. 417. 437. 447, ε 292, ζ 107, ι 389. 422, κ 3. 289. 398, λ 328. 517, φ 147, χ 484, ψ 368, ω 535, Hes. Th. 828, Sc. 70. 223. 261. 284. 315. 380, fr. 54a, 9; 204, 78. 95; 233, 1, h. Cer. 13. 472,

h. Ap. 22⁺. 162. 445, h. Merc. 571. 576, h. Ven. 6. 31, h. 7, 42, Margites fr. 2, 2 W., Pan. fr. 14, 4 p. 122 Dav.; vor μέν A 288, N 636, β 91⁺, δ 240, μ 341; vor μὲν γάρ Sc. 141; sonst I 73. (nach Vok.) 645 (jew. 'Sprache Ach.s'), Th. 66. – Gehäuft (* = Anaph. [vgl. L⁹], ‖ = Kat., ( ) = Abl. [ἅπας s.a. oben]) A 15/22. 78/(90). 120/2. 283/6/*7 ff. 42(2)/4. 466/71, B 139/43/9. 330/1. 44(8)/9. 485/(93), Γ 68/70/2. 88/91/3. *277⁺. 282/5, Δ 95/6. 431/7, E 60/3. 875/7, Z 79/8(1)/(3). 422/3, H 128/9. 161‖9. 18(3)/4. 28(1)/5/94, Θ 1/4/*5/8. 1(7)/8/*20/6/8. 557/9, I 73/5. 330/1. 505/6, K 213/5/8, Λ 174/6. 43(4)/7. 707/(9), M 176/(7)/80. 285/9, N 37(4)/5. 40(5)/8. 546/8. 7(36)/40/1. 751/(6)/7, Ξ 33/(5). 74/6/(9). (91/5). 171/87. 215/20. *233. 33(2)/4, O 96/8/103. 123/34/41. 189/93, Π 156/9. 412/8. 49(6)/9/(501), P 35(4)/6. 417/22. 56(8). 631/2/3, Σ 30/8‖50/2. 409/12. 470/(1), T 13/4. 90/1. 100/*1/4, Y 314/6, Φ *196 f. 24(4)/6, X 71/3. 422/4. 49(0)/1, Ψ 203/11. 843/7, Ω 19/20. 232/(7). 260/4. 762/75, α 11/(19). 76/8, β (48/9). 174/5/6. 22(6)/7. 388/9. 410/4, γ 137/41/(3), δ 100/4. 171/6. 2(37)/40. 279/85/88. 410/2/7. 447/51. 720/3. 738/45. 775/7, ε 216/9. 244/7. 292/(3). 300/2, ζ 107/8, η 180/3. 2(14)/21, ϑ 37/9. 117/21/7/8/9/31. 207/11/4. 2(78)/82/(4). 394/8/401/(3). 427/31. 4(87)/97. 538/42. 55(2)/4, ι 20(3)/4. 552/4, κ 14/6, λ 351/3/5/61, μ 35/7, ν 178/9. 194/(5). 29(7)/8/301/2. 397/402, ξ (196/8). 267/(70). 366/(7). 428/31/4, π 251‖4. 339/40, ϱ 59/64/(70). 436/(9). 499/503. 545/7/9, σ (6/11). 167/70, τ 9(1)/3. 330/(1)/4. (421/4). 550/8. 574/8, φ 121/2. 230/2. 369/72, χ 61/4. 72/5. 255/6. 38(0)/3/6. 443/(6), ψ 248/50, ω 122/3. 353/(5), Hes. Th. D/117/D/*121. 175/(8). 36(6)/9. 401/2. 639/41. 667/72. 738/40. 828/9/(30), Op. *267. 601/11. 688/(9), Sc. 251/61, fr. 204, 78/83/5; (211, 4/6); 302, 12/14. 22/3, h. Cer. 10/3/4. 365/7. 416/7, h. Ap. (19)/2(0)/2. 134/(5). 166/71/3. *311/5/6. 483/5. 543/4, h. Merc. 467/70/2. 57(5)/6, h. Ven. 4/6. 31/2. 248/9/51, h. 7, (27)/30, h. 14, *1/6, h. 19, 45/7, h. 30, (1)/2/8, Il. Pers. fr. 1, 4/5 p. 63 Dav., Pan. fr. 14, *2 ff. p. 122 Dav., Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 3/(5), Cert. p. (39, 32)/40, 1; vgl. Thgn. 22/3/4/6. Reim Ξ 214 f. 219 f., O 354, Σ 484 f., T 247⁺, πα(ν)/αντ/εσσ-Assonanz A 466⁻. 533 f., Γ 19 f. 50, E 60 f., Θ 277⁺, K 68 f. 213⁺. 245. 560, Λ 437 f. 825⁻, N 756 f., Ξ 506 f., Π 621, Σ 141 f., T 14 f. 140, Y 125, X 270 f. 491 f., Ω 62. 535, α 78. 163 f., β 174, ζ 67. 93. 256 f., η 220 f., ϑ 430 f., κ 248 f. 306, μ 37. 410 f., ν 300 f. 309 f. 411, π 254. 286 f., ϱ 21. 80. 449 f. 503, σ 317, τ 5 f., χ 42 f., ω 303 f., Hes. Th. 402 f. 639. 641 f. 955, Op. 601. 627, Sc. 56⁻. 84, fr. 240, 9, h. Cer. 155 f. 396 f., h. Ap. 542 f., h. Merc. 246. 448, h. 28, 6, h. 30, 8, Cypr. fr. 24, 1 p. 43 Dav. – Wortf.: ἀθρόος, (1bα:) ἄλλος B II 1bα/β, ἀολλέες, ἅπας, αὐτός B IV, (3cβcc:) δέμας B 1aα, διαμπερές, διηνεκέως, ἕκαστος, (1aα:) κεφαλή B 1 (II Sp. 1395, 6 ff.), ὅσσοι (I Sp. 1297, 24), οὖλος, παντοῖος, πλεῖστον, πρόπας, σύμπας, τετελεσμένος.

(Grob-)Gliederung: **1** von lebenden Wesen **1a** präd. **1aα** Sg. **1aβ** Pl. **1aβaa** in Vbd. m. ἅμα o.ä. **1aβbb** sonst, nicht formelh. **1aβbbαα** 3.P. **1aβbbββ** 2.P. **1aβbbγγ** 1.P. **1aβcc** formelh. **1aβccαα** Nom. **1aβccββ** Dat. **1aβccγγ** Akk. **1b** attr. **1bα** abh. von superl. Ausdr. **1bαaa** Tiere **1bαbb** Gotth. **1bαcc** Menschen **1bβ** sonst **1bβaa** Tiere **1bβbb** Gotth. **1bβcc** Menschen **1bβccαα** Appell. im Pl. **1bβccββ** Koll. **1bβccγγ** VN **1c** subst. **1cα** Sg. **1cβ** Pl. **2** in Vbd. m. Num. **3** von Unbelebtem **3a** präd. **3aα** nützl. Ggst. **3aβ** Waffen **3aγ** Körperteile **3b** attr. **3bα** Konkreta **3bβ** ON **3bγ** Zeitbegr. **3bδ** Abstrakta **3c** subst. **3cα** konkr.-dingl. **3cβ** abstr.-prozessual **3cβaa** eff. Obj. **3cβbb** aff. Obj. **3cβcc** adv.

1 von (Ψ135, Ω20, χ383, ψ49 ehemals) lebenden Wesen (einschl. Ober- u. κ518*, λ491 Unterwelt): Tieren (präd. 2° in 1aβaa am Anf., attr. in 1bαaa, beides in 1bβaa; s.a. Π265 / Λ681, ξ103 in 1cα/2), Gotth. (präd. jew. am Anf. von 1aα–βbbγγ, attr. h.28,6 in 1aβccγγ ⟨am Ende⟩ u. jew. bb in 1bα/β; s.a. Th.672 in 1aβaa ⟨ ⟩, ω60 in 2) u. Menschen (präd. in 1a, attr. in 1bαcc, 1bβbb ⟨ ⟩ u. 1bβcc, subst. in 1c; s.a. H161/9, K560, θ258, π251, υ107, χ424, 1H in 2), generalisierend als Ausdr. lückenlos befolgter koll. Normen (s. θ554, μ70 in 1cβ u. bes. 1bβccαα am Anf.), spezifizierend als Ausdr. einer "corporate responsibility" (Greenberg, CW86, 1993, 195 A.7 zu A15, s.a. Vorbem. zu 1aβbbββ, 1bβbb/ccγγ u. vgl. koll. Abwehraktion Y164ff. sowie in Vbd. m. [ἐπ]ἐλθεῖν Λ707ff., ω353f.) **1a** überw. präd.: *ganz, vollständig* (Sg. in 1aα), *alle(samt), sämtlich* (Pl. sonst) **1aα** [6', 6°] präd. Sg. (Mask. außer Charybdis μ238. 241): *ganz, vollständig* (2' abh. von καλύπτω); 5× Nom. (am [H]SA außer N408), 7× Akk. (2' zw. Präv. u. Verb), Bezugsw. impl. (σε X354, ρ480) außer Ψ135, τ475 (Appell., nachgest.) u. π21 (PN, vorangest. m. Enjambement); nach Gl. π21, vor Vgl. Λ65f., π21, in Hektor-Kontext Λ65, N191, X354, Ω20, in dir.R. X354, μ238ff., ρ480, τ475 μ238 (ὅτ' ἐξεμέσειε) -σ' ἀναμορμύρ⟨εσκε κυκωμένη⟩ 241 (ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε) ὕδωρ, ' -σ' ἔντοσθε φάν⟨ ⟩ Λ65 (μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν) ⟨-ς δ' ἄρα χαλκῷ⟩ ' λάμφ' ὥς τε στεροπή N191 (ὀρέξατο δουρὶ PNs) ἀλλ' οὔ πῃ χροὸς εἵσατο, ⟨ ⟩ (κεκάλυπτο) *am ⟨ganzen Körper⟩*, vgl. Π640 408 (κρύφθη ὑπ' ἀσπίδι) τῇ ὕπο -ς ἐάλη *mit dem* ⟨ ⟩, kontrast. metr.gleichw. ἅπας M2a von Unbelebtem X354 (οὐ σέ γε μήτηρ γοήσεται) ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατὰ -ντα δάσονται, vgl. II Sp.224.61ff. (wo Ω411, γ259 zu lesen) Ψ135 θριξὶ δὲ -ντα νέκυν καταείνυσαν, vgl. 168f. Ω20 περὶ δ' αἰγίδι -ντα κάλυπτε (ἵνα μή μιν ⟨ἀποδρύ⟩φοι ἑλκυστάζων), vgl. Ψ168f., Σ352f., Π639f. ρ480 (μή σε διὰ δώματ' ἐρύσσωσ') ⟨ ⟩ψωσι δὲ -ντα *am ganzen Leib* (nicht nur an einzelnen Stellen, vgl. II Sp.350,61) ζ227 (ἐπεὶ) -ντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν *sich ganz / seinen ganzen Körper*, vgl. V.224 π21 Τηλέμαχον ... ' -ντα κύσεν περιφύς (Eum.), ὡς ἐκ θανάτοιο φυγόντα τ475 (οὐδέ σ') ἔγνων, πρὶν -ντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάασθαι *ehe ich dich ganz in meinen Händen spüre* **1aβ** Pl. (einschl. Koll. Π69): *alle(samt), sämtlich* **1aβaa** [16', 13°, 1H, 2h] in Vbd. m. ἅμα (s.d. I Sp.[580,25 +]600,56–601,13; and. Ψ182 in 1aβbbαα, h.Ven.73 in 1bβaa u. h.Merc.448/527, h.9,7+ in 2/1bβbb; s.a. Δ320 = N729ex. in 3cβaa), ἀολλέες (2'), ὁμηγερέες (2'), ὁμῶς (2', 1°, 1H, 1h; and. θ542 in 1aβbbγγ u. O98 in 1bβbb, s.a. δ775 in 3bδ): *alle zusammen / gemeinsam* (unter Einzelführg. A424. 495, M78, Σ50f., κ425); Bezugsw. (vorangest.) ἵπποι / πόριες (2°), θεοί / Μοῦσαι (3'/1h), φίλοι / ἑταῖροι+ (1'/2°), meist Dem.-Pr. od. impl. (anaphor. nur Z59, λ232, 1H, 'wir'/'ihr' ⟨M78, P422 / Θ8, T190, Ω253, κ425, φ230, χ251⟩); in (ψ332 in)dir.R. A424, Z59. 133, Λ707, ⟨ ⟩, κ130. 231+. 412, λ232, μ110 κ412 (πόριες περὶ βοῦς) -σαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι *allesamt* ν82 (τετράποροι) ἵπποι, ' ⟨-ντες ἅμ⟩' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσθλης A495 (πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν θεοί) ⟨ ⟩α Z133 (Dion.' τιθήνας σεῦε) αἱ δ' ⟨ἅμα -σαι⟩ ' θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν + Σ50 (Nereiden στήθεα πεπλήγοντο) h.Ap.189 Μοῦσαι μέν θ' ⟨ ⟩ ... ' ὑμνεῦσιν (≅ ω60 in 2) Θ8 ⟨μήτε τις⟩ οὖν θήλεια θεὸς τό γε ⟨ ⟩ ἄρσην ' πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος, ἀλλ' ⟨ἅμα -ντες⟩ ' αἰνεῖτ' *alle miteinander* A533 (Thetis εἰς ἅλα ἅλτο) Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα· θεοὶ δ' ⟨ ⟩ ἀνέσταν ' ἐξ ἑδέων σφοῦ πατρὸς ἐναντίον (vgl. V.535) ≅ 424ex. (ἔποντο) ≅ Ω327ex. (φίλοι) κ231 (Kirke) κάλει· οἱ δ' ⟨ ⟩ ἀϊδρείῃσιν ἕποντο (Ggs. Eurylochos) = 257 425 ὁτρύνεσθε ἐμοὶ ⟨ ⟩ ἕπεσθαι, ' ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους M78 (ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων) αὐτοὶ δὲ πρυλέες ... ' Ἕκτορι -ντες ἐπώμεθ' ⟨ἀολλέες⟩ T190 (Ach. μιμνέτω) μίμνετε δ' ἄλλοι -ντες ⟨ ⟩, ὄφρα κε δῶρα (ἕλθῃσι), vgl. B331 in 1bβccγγ, γ427, ι172 Ψ362 ⟨οἱ δ' ἅμα -ντες⟩ ἐφ' ἵπποιϊν μάστιγας ἄειραν θ121 τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· ⟨ ⟩ ' καρπαλίμως ἐπέτοντο κ130 (ἐκέλευσα ἐμβαλέειν κώπῃς) ⟨ ⟩ ἀνέρριψαν λ232 οὐκ εἴων πιέειν ἅμα -σας αἷμα (⟨προμνηστῖν⟩αι ἐπῄϊσαν) *alle auf einmal* φ230 ⟨ ⟩οι ἐσέλθετε, μηδ' ⟨ἅμα -ντες⟩, ' πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὔμμες (Eum. u. Phil.) χ251 μὴ ⟨ ⟩ ἐφίετε δούρατα (ἀλλ' οἱ ἐξ πρῶτον ἀκοντίσατ') 269 (4 Freier getroffen) οἱ μὲν ἔπειθ' ⟨ ⟩ ὀδὰξ ἕλον ... οὖδας, ' μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν *alle miteinander* Z59 (Τρώων μή τις ὑπεκφύγοι ὄλεθρον) ἀλλ' ⟨ ⟩ ' Ἰλίου ἐξ ἀπολοίατ' Ω253 (κακὰ τέκνα) αἴθ' ⟨ ⟩ ' Ἕκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ (πεφάσθαι) μ110 (φέρτερον) ἐξ ἑτάρους ... ποθήμεναι ἢ ἅμα -ντας, vgl. W.Burkert, Creation of the Sacred, Cambridge, Mass. / London 1996, 51 B789 (οἱ δ' ἀγορὰς ἀγόρευον) -ντες ὁμηγερέες, ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες = H415im., vgl. Ω98f. Λ707 οἱ δὲ (beraubte VN) τρίτῳ ἤματι -ντες ' ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ ... ἵπποι ' πανσυδίῃ P422 (εἰ καὶ μοῖρα) δαμῆναι ' -ντας ὁμῶς, μή πώ τις ἐρωείτω πολέμοιο ψ332 ἀπὸ δ' ἔφθιθεν ... ἑταῖροι ' ⟨-ντες ὁμῶς⟩, αὐτὸς δὲ (κῆρας ἄλυξεν) h.7,52 ἀρχὸν ἔλ' (Dion.), οἱ δὲ θύραζε ... ' ⟨ ⟩ πήδησαν ἐπεὶ ἴδον εἰς ἅλα Th.672 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀίσσοντο ' -σιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ (50) **1aβbb** sonst, soweit nicht formelh. (in 1aβcc) **1aβbbαα** [26', 11°, 1H, 2h, 1e] in Vbd. m. 3.P. (außer χ41); meist Nom. (zw. Präv. u. Verb 4', 1°), 9× Akk. (s.a. H129 in 1bβccγγ), 7× Dat., P631 Gen., 9', δ250, 1H, 2h m. Enjb. am VA, K182, M83, Π660 zus. m. ἀλλά nach Neg.; Bezugsw. (vorangest., s.a. 1bβaa) θεοί / ἄνεμοι (2'/1°), VN (9', 1°), VNs πόλις (Π69), οἱ δέ τε λαοί (1H), Dem.-Pr. (9', 6°, 1h, 1e), Pers.-Pr. (3', 2°) od. (anaphor.) impl. (Z241, β284, 1h); in Hektor-Kontext Z241. 410, M83, N757, O354. 638, P96. 213, X166, in (E823, Z241, 1e in)dir.R. Γ412, Δ167, E823, Z410, Π69, P96. 631, Φ216, Ψ182 u. 8° außer χ33. 383, ω493 X166 (τοὶς πόλιν πέρι δινηθήτην) ⟨θεοὶ δ', ἐς -ντες ὁρῶντο Θ4 (Ζεὺς) ἀγόρευε, ⟨ ⟩ ὑπὸ -ντες ἄκουον h.Ap.4 ἀναΐσσουσιν ἐπὶ σχεδὸν ἐρχομένοιο (Ap.) ' -ντες ἀφ' ἑδράων, vgl. A533f. in 1aβaa O86 ("Ἥρη ὁμηγερέεσσι ἐπῆλθεν θεοῖσι) οἱ δὲ ἰδόντες ' ⟨-ντες ἀνήϊξαν⟩ καὶ δεικανόωντο Ψ203 τοὶ δ' ὡς ἴδον (Winde die Iris) ... ' ⟨ ⟩, κάλεόν τέ μιν εἰς ἕ ἕκαστος κ47 ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ ⟨-ντες ὄρουσαν⟩ ‖ M83 οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ' ἵππων ἠγερέθοντο, ' ἀλλ' ἀπὸ ⟨ ⟩, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα Π69 (ῥηγμῖνι θαλάσσης κεκλίαται Gr.) Τρώων δὲ πόλις ἐπὶ -σα βέβηκε ' θάρσυνος Λ460 (Tr.) ὅπως ἴδον αἶμ' Ὀδυσῆος, ' ⟨κεκλόμενο⟩ι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτῷ -ντες ἔβησαν = N332 (οἱ δ') O354 (Hektor ⟨ ⟩ς Τρώεσσι) οἱ δὲ σὺν αὐτῷ ' -ντες ὁμοκλήσαντες ἔχον ... ἵππους, Reim onomatop.? κ91 ἔνθ' οἵ γ' εἶσω -ντες ἔχον νέας (95 ἐγὼν ἕξω) N757 (κεκλήγων διὰ VNs πέτετ' ἠδ' ἐπικούρων. οἱ δ' ἐς Pulyd.) -ντες ἐπεσσεύοντ', ἐπεὶ Ἕκτορος ἔκλυον αὐδήν (s. V.740. 751 in 1bβccαα) *scharten sich alle um* Z410 τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν ⟨Ἀχαιοὶ⟩ ' -ντες ἐφορμηθέντες, vgl. T236 O638 ⟨ ⟩ ' ... ἐ⟨φόβηθεν⟩ ὑφ' Ἕκτορι ... ' -ντες, ὁ δ' οἶον ἔπεφνε (PNs) Π660 (οὐδ') VN μένον, ἀλλὰ ⟨ ⟩ ' -ντες, ἐπεὶ βασιλῆα ἴδον (κείμενον), vgl. V.697 K182 (Wachen schliefen nicht) ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν ἥατο -ντες, vgl. Λ731, H371+ h.Ven.79 οἱ δ' ἅμα βουσὶν ἕποντο ... ' -ντες, ὁ δέ (Anch.), vgl. ξ24ff. δ250 (Od.) κατέδυ Τρώων πόλιν, οἱ δ' ἀβάκησαν ' -ντες· ἐγὼ δέ (Hel.) Th.85 οἱ δέ τε λαοὶ ' -ντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας

Γ412 Τρῳαὶ δέ μ' ὀπίσσω ' -σαι μωμήσονται, kontrast. V.420 in 1bβccγγ Ζ301 (γεραιαί) αἱ δ' ὀλολυγῇ -σαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον 241 θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει ' -σας ἑξείης Ε823 αὐτός τ' ἀναχάζομαι ἠδὲ καὶ ἄλλους ' Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ⟨ἐνθάδε -ντας⟩, kontrast. Σ76 in 1bβccγγ Ρ96 Τρῶας δ' ⟨ ⟩ ἄγει (Hektor) ψ49 (Od. μετὰ νέκυσσιν) νῦν δ' οἱ μὲν δὴ -ντες ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσιν ' ἀθρόοι, s. χ448ff. χ383 ⟨τοὺς δὲ⟩ ἴδεν μάλα -ντας ... ' πεπτεῶτας πολλούς ω493 (ging hinaus) ⟨ ⟩ σχεδὸν εἴσιδε -ντας σ260 (οὐ γὰρ οἴω) Ἀχαιοὺς ' ἐκ Τροίης εὖ -ντας ἀπήμονας ἀπονέεσθαι Ψ182 (τελέω τὰ ὑπέστην. 12 Tr.) τοὺς ἅμα σοὶ -ντας πῦρ ἐσθίει Φ216 εἴ τοι (Ach.) Τρῶας ἔδωκε (Zeus) ... ⟨-ντας ὀλέσ⟩σαι β284 οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον ... ' ὃς δή σφι σχεδόν ἐστιν, ἐπ' ἤματι ⟨ ⟩θαι τ277 βόας ἔκταν ἑταῖροι. ' οἱ μὲν -ντες ὄλοντο ... ' τὸν δ' (Od.), vgl. ψ332 in 1aβaa, κ132. 259 Cert. p.39,5 (τοῖσιν) εὔχετο ⟨-σιν ὀλέ⟩σθαι ' μηδέ ποτ' ἐν πόντῳ χ33 οὐκ ἐνόησαν, ' ὡς δή σφιν καὶ ⟨ ⟩θρου πείρατ' ἐφῆπτο ≅ 41 (ὑμῖν) Δ167 (Ζεύς σφι ἐπισσείῃσιν) αἰγίδα -σι ' τῆσδ' ἀπάτης κοτέων Ρ213 (Hektor μετὰ ⟨ἐπικούρ⟩ους βῇ) ἰνδάλλετο δέ σφισι -σι ' τεύχεσι λαμπόμενος (Ach.s) Γ454 (keiner VN[g] u. ⟨ ⟩ων versteckte Alex.) ἶσον γάρ σφιν -σιν ἀπήχθετο κηρί Ω446 (φυλακτῆρες) τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε (Hermes) ... ' -σιν, ἄφαρ δ' ὤϊξε πύλας Ρ631 (VN[d] Ζεὺς) ἀρήγει. ' τῶν μὲν γὰρ -ντων βέλε' ἄπτεται, ὅς τις ἀφήῃ **1aβbbββ** [11[i], 2°, 3[h]] in Vbd. m. 2. P. (s.a. 1aα, 1aβaa, χ41 in 1aβbbaα, ρ174 in 1aβccαα, Θ20, ϑ341 in 1bββbb, Ν117, φ141 in 1bβccαα, Β331 in 1bβccγγ, ϑ37ff., ω107 in 1cβ); Nom. (Mask. bis auf Σ52 u. 2[h] am Ende) außer Ι121. 528, Ψ787 Dat., Bezugsw. (vorangest.) Pers.-Pr. (4[i] [+ φίλοισι Ι528], 2[h] u. χ41 in 1aβbbaα gg. Ende) od. impl.; Zeugenschaftsfunkt. Β301 (expl.), Α120, Ι121, Ψ787, Ω62; in dir. R. außer 2[h] (Sphragis) Ω62 -ντες δ' ἀντιά⟨ασθε, θεοί,⟩ γάμου (sc. Pel.') Θ18 πειρήσ⟨ ⟩ ἵνα εἴδετε -ντες Σ52 (κλῦτε) Νηρηΐδες, ὄφρ' εὖ -σαι ' εἴδετ' ἀκούσασαι ὅσ' ἐμῷ ἔνι κήδεα θυμῷ, vgl. Τ84 h. Ap. 337 (κέκλυτε, γαῖα καὶ οὐρανὸς Τιτῆνές τε) αὐτοὶ νῦν μευ -ντες ἀκούσατε ‖ Α120 λεύσσετε γὰρ τό γε -ντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ Β301 (εὖ τόδε ἴδμεν) ἐστὲ δὲ -ντες ' μάρτυροι, vgl. Ξ273f. Η99 ὑμεῖς μὲν -ντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε Ι121 ὑμῖν δ' ἐν ⟨-ντεσσι⟩ ... δῶρ' ὀνομήνω 528 (μέμνημαι τόδε ἔργον) ὡς ἦν· ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω ⟨ ⟩ φίλοισι Ψ787 εἰδόσιν ὔμμ' ἐρέω -σιν, φίλοι, vgl. Η281 Φ133 (ὀλέεσθε) εἰς ὅ κε -ντες ' τείσετε PN[g] φόνον Ω383 (sag, ob) ἤδη -ντες καταλείπετε Ἴλιον μ298 μοι -ντες ὀμόσσατε ... ὅρκον ≅ σ55 h. Ap. 166 (ἰλήκοι Ap. m. Art.) χαίρετε δ' ὑμεῖς -σαι· ἐμεῖο δὲ (μνήσασθ') 171 ὑμεῖς δ' εὖ μάλα -σαι ὑποκρίνασθ' **1aβbbγγ** [20[i], 10°, 1[h]] in Vbd. m. 1. P. (s.a. 1aβaa, κ249, ω173 in 1aβccαα, Ν276, δ272, φ249 in 1bβccαα, Β203 in 1bβccγγ); Nom. (Mask. bis auf 1[h] am Ende) außer β330, χ72 Akk., Ο193 Gen. u. Ρ417. 633, δ777, ϑ538 Dat., Bezugsw. (vorangest. außer Δ29[+], δ777, χ72) θεοὶ ⟨ἄλλοι⟩ (3[i]), ⟨ ⟩ (Μ245), Pers.-Pr. (2[i], 4° [+ οἶδε α76], 1[h] [kataphor.]) od. impl. (+ nachträgl. Verdeutlichg. ϑ542f.); in dir. R. Δ29 ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι -ντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι = Π443 = Χ181 Ε875 σοὶ -ντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην (sc. Ath.) Υ125 -ντες δ' Οὐλύμποιο κατήλθομεν ἀντιόωντες ' τῆσδε μάχης, ἵνα μή τι (πάθῃσι Ach.), Ggs. tr. freundl. Götter Ο193 (189 in 3cα) γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ -ντων (sc. Pos., Hades, Zeus) καὶ (Ol.) α76 ἡμεῖς οἶδε περι⟨φραζ⟩ώμεθα -ντες ' νόστον, ὅπως ἔλθῃσι (Ggs. Pos.) ‖ Β139 ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθ⟨ ⟩ = Ι26 = 704 = Μ75 = Ξ74 = 370 = Ο294 = Σ297 = ν179 ≅ μ213 Μ245 (εἰ) ἄλλοι γε περὶ κτειν⟨ ⟩ (σοὶ οὐ δέος ἀπολέσθαι), vgl. Ξ87 ϑ538 (⟨σχεθέτω⟩ φόρμιγγα) οὐ γάρ πως -ντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει 542 ⟨ ⟩ ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα -ντες, ' ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος alle gleichermaßen (Schadewaldt) Ψ11 ἐπεί κ' ... τεταρπ⟨ώμεσθα, γόοιο ' ... δορπήσομεν ἐνθάδε -ντες α373 ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζ⟨ ⟩ κιόντες ' -ντες, vgl. 272f. in 1cβ Β194 ἐν βουλῇ δ' οὐ -ντες ἀκούσαμεν οἷον ἔειπε (Ag.); Ν223 (οὔ τις αἴτιος) -ντες γὰρ ἐπιστάμεθα πτολεμίζειν χ75 ἐπὶ δ' αὐτῷ -ντες ἔχωμεν ' ἀθρόοι, εἴ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν 72 τοξάσσεται, εἰς ὅ κε -ντας ' ἄμμε κατακτείνῃ β330 (ὄφρ') ἡμέας -ντας ὀλέσσῃ δ777 (σιγῇ) τελέωμεν ' μῦθον, ὃ δὴ καὶ -σιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν Ρ417 οὐ μὰν ἧμιν ἐϋκλεὲς ἀπονέεσθαι ' νῆας ἔπι ... ἀλλ' αὐτοῦ γαῖα ... ' -σι χάνοι 633 (631 in 1aβbbaα am Ende, 632 in 3aβ) ἡμῖν δ' αὖτως -σιν ἐτώσια πίπτει ἔραζε h. Cer. 417 ἡμεῖς μὲν μάλα -σαι ἀν' ... λειμῶνα ' 7 vv. Kat. ' παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν (429 αὐτὰρ ἐγώ) **1aβcc** formelh. von koll. Reaktionen, bes. auf Reden: δ' ἄρα (s.d. B III 4a/b) π. 45x/5x in 1aβccαα/γγ **1aβccαα** [19[i], 32°] Nom. (Mask.); Bezugsw. (vorangest.) ἄλλοι β82, ἡμεῖς ω173, μνηστῆρες 3° (kontrast. 1bβccαα), sonst Dem.-Pr. (+ nachträgl. ' Ἀργεῖοι Τ255f., υἷες Ἀχαιῶν ' Η403 = Ι50, βασιλῆες ' Η344 = Ι710, kataphor. χ265ff.) od. impl. ('wir'/ 'ihr' κ249 / ρ174, nur ϑ131 anaphor.); bis auf ϑ131 vor, nach u. (ο437)/od. in dir. R. nach RAbschl.: Μ442 ὣς φάτ' ἐποτρύνων, οἱ δ' οὔασι -ντες ἄκουον Γ95 ⟨ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα -ντες⟩ ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ = Η92 = 398 = Θ28 = Ι29 = 430 = 693 = Κ218 = 313 = Ψ676 = ϑ234 = λ333 = ν1 = π393 = υ320 ≅ η154 = β82[mod.] σ40 ⟨ ⟩ ἀνήϊξαν γελόωντες, ' ἀμφὶ δ' ἄρα πτωχοὺς (ἠγερέθοντο) Ψ784 ⟨ ⟩ ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν = υ358 = φ376 Η344 ⟨ ⟩ ἐπήνησαν βασιλῆες = Ι710 ≅ Ψ539[m.mod.] ≅ δ673 = η226 = ϑ398 = ν47 = σ66[m.mod.] 403 ⟨ ⟩ ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν = Ι50, vgl. Γ461 ο437 ⟨ ⟩ ἐπώμνυον = σ58, vgl. Aufford. σ55 in 1aβbbββ α381 ⟨ ⟩ ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες ' Τηλέμαχον θαύμαζον = σ410 = υ268 ρ481 ⟨ ⟩ ὑπερφιάλως νεμέσησαν = φ285 Ν487 ⟨ ⟩ ἔνα φρεσὶ θυμὸν ἔχοντες ' πλησίοι ἔστησαν γ430 ⟨ ⟩ ἐποίπνυον χ255 ⟨ ⟩ ἀκόντισαν = 265[m.mod.] (sc. die 4 Gegner) vor REinl.: Τ255 (Ag. Διὶ) εὔχετο· τοὶ δ' ἄρα -ντες ἐπ' αὐτόφιν ἥατο σιγῇ ' Ἀργεῖοι κατὰ μοῖραν σ71 ⟨μνηστῆρες δ' ἄρα -ντες⟩ ὑπερφιάλως ἀγάσαντο υ373 ⟨ ⟩ ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες ' Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοις γελόωντες φ360 ⟨ ⟩ ⟨ὁμόκλεο⟩ν, kontrast. V.367 ‖ ω173 ἔνθ' ἡμεῖς μὲν -ντες ⟨ ⟩μεν (τόξον μὴ δόμεναι) κ249 (konnte nicht reden) ἀλλ' ὅτε δή μιν -ντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες (ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον), vgl. Ξ111 ϑ131 (ἐπεὶ) -ντες ἐτάρφθησαν φρέν' ἀέθλοις ≅ ρ174 **1aβccββ** [10[i], 3°] Dat. (Mask. bis auf Ζ499), 7x in Vbd. m. θυμός[+], δ183 kataphor.; Bezugsw. (vorangest.) Dem.-Pr. od. (anaphor.) impl.; 6x nach RAbschl. Ω321 ἰδόντες ' γήθησαν, καὶ -σιν ... θυμὸς ἰάνθη = ο165 Ο280 τάρβησαν, -σιν δὲ παραὶ ποσὶ κάππεσε θυμός Ε29 (Tr. ἐπεὶ ἴδον κτάμενον) -σιν ὀρίνθη θυμός = Π280[im.] = Σ223[im.] Β143 ⟨ὣς φάτο, τοῖσι δὲ⟩ θυμὸν ... ὄρινε ' -σι μετὰ πληθύν, ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν Ι173 ⟨ ⟩ -σιν ἐαδότα μῦθον ἔειπεν = σ422 (vgl. Ω25, Δ17 in 1bββbb) = δ183[im.] (ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο) = Ψ108 ≅ 153 ('Dekl.' zu Ω507 = δ113 ≅ ψ231 ≅ τ249?) Ζ499 (κιχήσατο ἔνδοθι) ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον -σῃσιν ἐνῶρσεν (Androm.) **1aβccγγ** [5[i], 3°, 2[H], 2[h]] Akk. (Mask.); Bezugsw. (vorangest.) VN (1[i]), ναύτας (1[h]), meist Dem.-Pr. od. (anaphor.) impl. (+ nachträgl. ' ἀθανάτους h. 28,6); 4x nach RAbschl. Θ77 ἰδόντες ' ϑάμβησαν, καὶ ⟨-ντας ὑπὸ ... δέος εἷλε⟩ν χ42 ὣς φάτο, τοὺς δ' ἄρα ⟨ ⟩ = ω450 = Th. 167[im.] (ἕλεν δέος) = Ξ506[im.] (ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα) Σ247 ἑστάτων (Tr.) ἀγορὴ γένετ', ⟨οὐδέ τις ἔτλη⟩ ' ἕζεσθαι· -ντας γὰρ ἔχε τρόμος, οὔνεκ' (Ach. ἐξεφάνη) Τ14 Μυρμιδόνας δ' ἄρα -ντας ἕλε

τρόμος, ⌊ ⌋ ' ἄντην εἰσιδέειν (Ach.s Waffen), vgl. *H* 215 *Λ* 402 (οἰώθη Od.) οὐδέ τις αὐτῷ ' *'Αργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε -ντας φ* 122 *τάφος δ' ἔλε ⌊-ντας ἰδόντας⌋* h.7,37 *ναύτας δὲ τάφος λάβε ⌊ ⌋* Hes.fr.75,8 *ὤρνυτο κούρη* (Atalante) ']*α· πολὺς δ' ἀμφίσταθ' ὅμιλος* ' *θ]άμβος ⌊δ' ἔχε -ντας ὁρῶντα[ς⌋*, vgl. fr.211,4 h.28,6 *σέβας ⌊ ⌋* ' *ἀθανάτους* **1b** überw. attr.: *alle* (Pl.), *d. ganze* (Koll.) **1ba** abh. von superl. Ausdr. (wie in 3 nur *δ* 608, *μ* 259, Op.819 u. [nb. Komp.] 40, Cert. p.40,5): 37× gen.comp. (oft pleon. [vgl. *ἄλλος* B II 1 b α. β], während russ. *vsech 'πάντων'* zur Unterscheidg. des Superl. vom formgleichen Komp. dient), 35× sonst. Gen., abh. von *διά* (*M* 104) / *ἐκ* (*Σ* 431, *β* 433, *δ* 723, 2[H]; s.a. *Δ* 96 in 1 b β cc γγ) / *περί* / *ὑπέρ* (*Ψ* 847, *ζ* 107) bzw. poss. (*Ψ* 843, *θ* 192), 14× Dat., allein (*B* 285, *α* 71) bzw. abh. von *ἐν* (*ν* 298) / *μετά*(*πρέπω*), 8× Akk., abh. von *ὑπεκπροθέω* (*I* 505) / *καίνυμαι* (s.a. *Ω* 535 / Phor.fr.4,2 in 1 b β cc/bb u. *ω* 509 in 3 b α) / *μετά* (*I* 54) / *νικάω* (s.a. *Ψ* 742 in 3 b α), *ζ* 108 Nom.; jew. Pl. bis auf Koll. 3[i], 1[H] in 1 b α cc; Bezugsw. nachgest. (m. Enjb. *E* 2. 325, *Ω* 113[+], *α* 235, *δ* 231, *π* 445, Hes.fr.10a,8; 343,16) außer (metr. bedingt) *βροτῶν* Sc.78 (kontrast. *ω* 517), *δαέρων Ω* 762 (kontrast. 748), *θεῶν* 4× **1 b α aa** [1[i], 4[o]] (Schlacht-)Tiere; Bezugsw. Koll. od. impl.; in dir.R. *φ* 266 *ρ* 213 *αἶγας ἄγων, αἳ -σι μετέπρεπον αἰπολίοισι* = *υ* 174 ≅ *φ* 266 (*μέγ' ἔξοχο⌋ι*) *B* 480 *ἠύτε βοῦς ἀγέληφι ⌊ ⌋ς ἔπλετο -ντων* ' *ταῦρος*, vgl. *ι* 432 *υ* 163 *τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ -σιν ἄριστοι*, vgl. *ξ* 19 **1 b α bb** [9[i], 4[o], 9[H], 4[h], 1[c]] Gotth. (weibl. *I* 505, *Σ* 431, *ζ* 107 f., sonst genus commune; Folie für Ath. *K* 463, *P* 568, *β* 433, *ν* 298, h.Ap.315); Bezugsw. z.T. (nur *I* 505, *β* 433, *ζ* 107 f. anaphor.) impl.; in dir.R. außer *P* 568 (innerl.abh.), *ζ* 107 f. (Gl.), *β* 433, 6[H] *Ω* 113 *σκύζεσθαί οἱ εἰπὲ ⌊θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα -ντων⌋* ' *ἀθανάτων κεχολῶσθαι* (Zeus) ≅ 134 *Ξ* 257 *ῥιπτάζων κατὰ δῶμα ⌊ ⌋* ' *ζήτει* (Zeus den Hypnos) h.Ap.88 *τίσει* (Ap.) *δέ σέ γ'* (Delos) *ἔξοχα -ντων*, vgl. *τ* 247 Hes.Th.411 (Hekate) *τὴν ⌊περὶ -ντων⌋* ' *Ζεὺς ... τίμησε* fr.343,16 (*Μῆτις*) *παλάμαις ⌊ ⌋* ' *⌊ἀθανάτων⌋ ἐκέκασθ' οἳ 'Ολύμπια δώματ' ἔχουσιν*, vgl. *Φ* 266 f. *K* 463 (*χαῖρε τοίσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην*) *-ντων ⌊ ⌋ ἐπιδωσόμεθ'* Th.543 *⌊'Ιαπετιονίδη, -ντων⌋ ἀριδείκετ' ἀνάκτων* 559 *⌊ ⌋ πέρι μήδεα εἰδώς* = Op.54 377 (*τέκεν Πέρσην*) *ὃς καὶ -σι μετέπρεπεν ἰδμοσύνῃσιν* h.Ap.315. 316 (*Ζεὺς τέκε*) *'Αθήνην*, ' *ἣ -σιν μακάρεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν*· ' *αὐτὰρ ὅ γ' ἠπεδανὸς γέγονεν ⌊μετὰ -σι⌋ θεοῖσι* (Heph.) *A* 516 *ὄφρ' εὖ εἰδῶ* ' *ὅσσον ἐγὼ ⌊ ⌋ν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι Σ* 431 (*ἦ ἄρα δή τις, ὅσαι θεαί, τοσσάδ' ἀνέσχετο κήδεα*) *ὅσσ' ἐμοὶ ἐκ -σέων ... Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν; ν* 298 *ἐν -σι ⌊θεοῖσ⌋ι* ' *μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσι β* 433 (*λεῖβον ⌊ ⌋*) *ἐκ -ντων δὲ μάλιστα* (der Ath.) *P* 568 (*γήθησεν*) *ὅττι ῥά οἱ πάμπρωτα θεῶν ἠρήσατο -ντων X* 15 *ἔβλαψάς μ', ⌊ἐκάεργε, θεῶν⌋ ὀλοώτατε -ντων*, vgl. *Γ* 365 (ebf. RAnf.), *I* 159 h.Merc.307 *πῆ με φέρεις, ⌊ ⌋ζαμενέσ⌋τατε -ντων⌋*; Alcmaeonis fr.3 p.139 Dav. *πότνια Γῆ, Ζαγρεῦ τε θεῶν πανυπέρ⌊ ⌋*, vgl. *Θ* 17 *I* 505 (*Λιταὶ μετόπισθ' Ἄτης*) *ἡ δ' ... -σας* ' *πολλὸν ὑπεκπροθέει* (Forts. in 3 b α) *ζ* 107. 108 (wie Art., *τῇ δέ θ' ἅμα νύμφαι παίζουσι*) *-σάων δ' ὑπὲρ ἥ γε κάρη ἔχει ...* ' *ῥεῖά τ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε -σαι* Th.919 (Leto gebar Ap. u. Art.) *ἱμερόεντα γόνον περὶ -ντων ⌊Οὐρανιώνων⌋* 929 (Hera gebar Heph.) *ἐκ -ντων τέχνῃσι κεκασμένον ⌊ ⌋* ≅ fr.343,3 **1 b α cc** [32[i], 25[o], 4[H], 2[c]] Menschen (weibl. *δ* 723, *υ* 70, *⌊N* 431, Hes.fr.10a,8⌋); Bezugsw. Appell. (*E* 325, *⌊ ⌋* / *Ψ* 847 Koll.), VN (am Ende), *ἄλλων* (*A* 287), Rel.satz (*δ* 723, kataphor.) od. impl.; hom. (u. Sc.78) in dir.R. außer *E* 2 (innerl.abh.), *N* 431, *Ψ* 756 (*γάρ*), *E* 325, *Y* 410, *Ψ* 680, *η* 108, *θ* 117, *Λ* 329 (Pers.charakteristik) = *B* 831. 579 ~ *Π* 194, *M* 104, *θ* 127 ff. (Kat.), *Ψ* 843. 847, *θ* 192 *A* 146 *Πηλείδη, -ντων ἐκπαγλότατ' ⌊ἀνδρῶν⌋* ≅ *Σ* 170 = *Y* 389[ex.] *Ξ* 320 (Danae) *ἦ τέκε Περσῆα, -ντων ἀριδείκετον ⌊ ⌋* ≅ Hes.fr.196, 2[ex.] *π* 445 *μοι Τηλέμαχος -ντων πολὺ φίλτατός ἐστιν* ' *⌊ ⌋* = *E* 378[ex.] Aristeas fr.2 iii 2 p.87 Dav. *ὀφθαλμὸν δ' ἓν' ἕκαστος ἔχει ... μετώπῳ,* ' *χαίτῃσι λάσιοι, -ντων στιβαρώτατοι ⌊ ⌋* Cert. p.38,9 *Φρύγες, οἳ -ντων ⌊ ⌋ ἐπὶ νηυσὶν ἄριστοι* (*λῃϊστῆρσιν δόρπα πένεσθαι*), vgl. *ν* 297 *η* 108 *ὅσσον Φαίηκες ⌊περὶ -ντων⌋ ἴδριες ἀνδρῶν* ' *νῆα ... ἐλαυνέμεν, ὥς δὲ γυναῖκες* ' *ἱστῶν τεχνῆσσαι A* 287 *ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει ⌊ ⌋ ἔμμεναι ἄλλων* (Forts. in 1 c β) 417 *ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς ⌊ ⌋* ' *ἔπλεο*, vgl. V.505 f., *ε* 105 *Φ* 566 *λίην γὰρ κρατερὸς ⌊ ⌋ ἔστ'* (Ach.) *ἀνθρώπων I* 38 *σκῆπτρῳ μέν τοι* (Ag.) *δῶκε* (Zeus) *τετιμῆσθαι ⌊ ⌋*, ' *ἀλκὴν δ' οὔ B* 831 (PN) *ὅς ⌊ ⌋* ' *ᾔδεε μαντοσύνας* = *Λ* 329 *δ* 231 (Ägypten) *ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος ⌊ ⌋* ' *ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης*, vgl. II Sp.648,7 ff. *α* 235 (*θεοὶ κεῖνον*) *ἄϊστον ἐποίησαν ⌊ ⌋* ' *ἀνθρώπων K* 88 (Ag.) *ὃν ⌊ ⌋* ' *Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι* Hes.fr.70,39 *Κομή[το]ν τὸν περὶ -ντ[ων* ']..*σε καταθ[νητ]ῶν ἀνθρώπω[ν M* 104 (Glaukos u. Asterop. *οἱ εἴσαντο*) *ἄριστοι* ' *τῶν ἄλλων μετά γ' αὐτόν* (Sarp.)· *ὁ δ' ἔπρεπε καὶ διὰ -ντων θ* 127. 128. 129 (Ringkampf) *τῇ δ' αὖτ'* PN *ἀπεκαίνυτο -ντας ἀρίστους.* ' *ἅλματι δ'* PN *-ντων προφερέστατος ἦεν*· ' *δίσκῳ δ' αὖ -ντων πολὺ φέρτατος ἦεν* PN 192 (*δίσκον ἧκε*) *ὁ δ' ὑπέρπτατο ⌊σήματα -ντων⌋ Ψ* 843 (*ἔρριψε*) *καὶ ὑπέρβαλε ⌊ ⌋*, sc. 2 (kontrast. 2 Vorbem.), vgl. Roth, Iterata 19 f. 847 (Gl.) *τόσσον -ντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε*, „man erwartet: so weit über alle Mitkämpfenden hinaus" (Ameis-H.) *B* 285 (*⌊'Ατρείδη⌋, σε*) *ἐθέλουσιν 'Αχαιοὶ* ' *-σιν ἐλέγχιστον θέμεναι ... βροτοῖσιν*, vgl. *P* 26 *A* 122 *⌊ ⌋ κύδιστε, φιλοκτεανώ⌊τατε -ντων⌋* Sc.78 *'Ιόλαε, βροτῶν πολὺ φίλ⌊ ⌋*, vgl. (ebf. RAnf.) *θ* 487[+] *υ* 70 *"Ηρη δ' αὐτῇσιν περὶ -σέων δῶκε γυναικῶν* ' *εἶδος καὶ πινυτήν δ* 723 (*κλῦτε*) *περὶ γάρ μοι 'Ολύμπιος ἄλγε' ἔδωκεν* ' *ἐκ -σέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν*, vgl. *Σ* 431 in 1 b α bb *Ω* 762 *"Εκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρ⌊ων πολὺ φίλτα⌋τε -ντων ω* 517 *ὦ 'Αρκεισιάδη, -ντ⌊ ⌋θ' ⌊ἑταίρων⌋*, vgl. *I* 585 f. *Σ* 81 (Patr.) *τὸν ἐγὼ περὶ -ντων τῖον ⌊ ⌋*, ' *ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ*, vgl. *ω* 78 f. *B* 579 *-σιν δὲ μετέπρεπεν* (Ag.) *ἡρώεσσιν*, ' *οὕνεκ' ἄριστος ἦην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς*, vgl. V.483 *θ* 382 *'Αλκίνοε κρεῖον, -ντων ἀριδείκετε λαῶν* = 401 = *ι* 2 = *λ* 355 = 378 = *ν* 38 *ρ* 388 *αἰεὶ χαλεπὸς περὶ -ντων εἰς μνηστήρων* ' *δμωσὶν 'Οδυσσῆος, πέρι δ' αὖτ' ἐμοί*, vgl. *ο* 17 f. *I* 54 *βουλῇ μετὰ -ντας ⌊ὁμήλικ⌋ας ἔπλευ ἄριστος*, kontrast. *Λ* 627 *N* 431 (*ὤπυιε* PN[a]) *-σαν γὰρ ⌊ ⌋ίην ἐκέκαστο* ' *κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ φρεσί E* 325 (Gef.) *ὃν περὶ -σης* ' *τῖεν ⌊ ⌋ίης* Hes.fr.10a,8]..*θεῖ τὴν περὶ π[άσ]ης* ' [*ἡλικίης ἐφίλησε θεῶν βασί*]*λεια καὶ ἀνδρῶν Y* 304 (Dard.) *ὃν Κρονίδης περὶ -ντων φίλατο ⌊παίδων⌋ Ω* 748 *"Εκτορ, ἐμῷ θυμῷ -ντων πολὺ φίλτατε ⌊ ⌋ λ* 216 *ὦ μοι, τέκνον ἐμόν, περὶ -ντων ⌊κάμμορε φωτῶν⌋ υ* 33 *τίπτ' αὖτ' ἐγρήσσεις, -ντων πέρι ⌊ ⌋*; (in göttl. Mund wie Th.559[+] in 1 b α bb) ‖ *δ* 171 *μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχα -ντων* (*ἔξοχον ἄλλων* v.l.) ' *'Αργείων*, vgl. *ο* 70 (ebf. Men.-Rede), *E* 61 *E* 2 *δῶκε* (Ath. dem Diom.) *μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ -σιν* ' *'Αργείοισι γένοιτο Ξ* 124 *κέκαστο δὲ* (Tyd.) *-ντας 'Αχαιοὺς* ' *ἐγχείῃ Ψ* 680 (Mekisteus) *⌊-ντας ἑνίκα⌋ Καδμείωνας* 756 (Antil.) *νέους ποσὶ ⌊ ⌋*, vgl. *σ* 6 *Y* 410 (jüngster S.) *πόδεσσι δὲ ⌊ ⌋ α* 71 (Polyphem) *ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον* ' *-σιν Κυκλώπεσσι*, d.h. "is the strongest among them" (West z.St.) *Π* 194 (PN) *ὅς -σι μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσιν X* 422 (Ach. *πῆμα*) *Τρωσί· μάλιστα δ' ἐμοὶ* (Priam.) *περὶ -ντων ἄλγε' ἔθηκε ζ* 35 *σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον* ' *⌊-ντων Φαιήκων⌋* 257 (*πατρὸς δῶμα*) *ἔνθα σέ φημι* ' *⌊ ⌋ εἰδησέμεν ὅσσοι ἄριστοι θ* 117 (PN) *ὅς ἄριστος ἦην εἶδός τε δέμας τε* ' *⌊ ⌋ μετ'* (PN[a]), vgl. *B* 674 **1 b β** sonst (Pl. bis auf

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 290863
Aquisição: DOAÇÃO / FAPLIVROS V
Proc. 05/03931-9 / BRAZIL BOOKS
N.F. 77741 / U$ 105,43 11/10/2007

Nachtrag zu den Hinweisen für den Benutzer

Für die Fundstellen der Scholia Minora verweisen wir auf die aktuelle Liste der Ausgaben von J. Lundon in ZPE 124, 1999, 48–50.

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 2

A. Antike Autoren

Margites zitiert nach:
M. L. West (ed.), Iambi et elegi Graeci ante Alexandrum cantati, Vol. II, [2]Oxford 1992.

Hesiod zitiert nach:
F. Solmsen (ed.), Hesiodi Theogonia, Opera et dies, Scutum; Fragmenta selecta edd. R. Merkelbach et M.L. West, [3]Oxford 1990.

Text der Ilias auch verglichen nach:
West, Ilias (s.u.).

C. Moderne Autoren

Danek, Dolonie = Georg D., Studien zur Dolonie, Wien 1988 (Wiener Studien; Beiheft 12).

Danek, Epos u. Zitat = G.D., Epos und Zitat. Studien zu den Quellen der Odyssee, Wien 1998 (Wiener Studien; Beiheft 22).

Defradas, Prop(agande) delph. = J.D., Les thèmes de la propagande delphique, Paris 1954 (E&C 21).

Fehling, Wiederhol. = Fehling, Wiederholungsfiguren.

Fritz, Lokalpartikeln = Matthias Andreas F., Die syntaktischen u. semantischen Relationen von Lokalpartikeln mit drei Kasus bei Homer, Diss. Berlin 1997.

Graz, Feu / *πῦρ* = Louis G., Le feu dans l'Iliade et l'Odyssée. *ΠΥΡ*: champ d'emploi et signification, Paris 1965 (E&C 60).

Guiraud, Phrase nomin(ale) = Charles G., La phrase nominale en grec d'Homère à Euripide, Paris 1962 (E&C 42).

Hahn, Subj. and Opt. = E. Adelaide H., Subjunctive and Optative. Their Origin as Futures, New York 1953 (Philological Monographs publ. by the American Philological Association; 16).

Hansen, CEG = Carmina epigraphica Graeca, ed. Petrus Allanus H., I: saeculorum VIII–V a. Chr. n., II: saeculi IV a. Chr. n., Berlin; New York 1983–89 (Texte u. Kommentare; Bd. 12 u. 15).

Janko, HHH = Richard J., Homer, Hesiod, and the Hymns. Diachronic development in epic diction, Cambridge 1982 (Cambridge Class. Stud.).

Kösling, Jotpräs(entien) = Pamela K., Die griech. primären Jotpräsentien: untersucht u. dargestellt nach Formenbestand, Aktionsarten u. Etymologie, (Diss. Freiburg i.Br. 1995) Hamburg 1998 (Philologia; Bd. 27).

LIV = Lexikon der idg. Verben. Die Wurzeln u. ihre Primärstammbildungen. Unter Leitung von H. Rix u. d. Mitarbeit vieler anderer bearb. von M. Kümmel, Th. Zehnder, R. Lipp, Brigitte Schirmer, Wiesbaden 1998.

Mél(anges) Chantraine = Mélanges de linguistique et de philologie grecques offerts à Pierre Ch., présent. par A. Ernout, Paris 1972 (E&C 79).

Monteil, Phrase relative = Pierre M., La phrase relative en grec ancien. Sa formation, son développement, sa structure des origines à la fin du Ve siècle a.C., Paris 1963 (E&C 47).

Neumann, Ausgew. kl. Schr. = Günter N., Ausgewählte kleine Schriften, hrsg. von E. Badalì, H. Nowicki u. Susanne Zeilfelder, Innsbruck 1994 (Innsbr. Beitr. zur Sprachwiss.; 77).

Nussbaum, Studies = Alan J. N., Two Studies in Greek and Homeric Linguistics, Göttingen 1998 (Hypomnemata 120).

Perpillou, *-εύς* = Jean-Louis P., Les substantifs grecs en *-εύς*, Paris 1973 (E&C 80).

Perpillou, Recherches (lex.) = J.-L.P., Recherches lexicales en grec ancien. Étymologie, analogie, représentations, Louvain; Paris 1996 (Bibl. d'études classiques).

Renehan, Notes I/II = Robert R., Greek Lexicographical Notes. A Critical Suppl. to the Greek-English Lexicon of Liddell-Scott-Jones, Göttingen 1975 u. (Second Series) 1982 (Hypomnemata 45 u. 74).

Richel, Erde = Albert R., Worte für Erde, Boden, Land u. Erdoberflächengebiete in der hom. Sprache. Untersuchung eines Sinnbezirks in seiner sprachbegrifflichen Gliederung u. Ordnung, I–II, Diss. Frankfurt a.M. 1936.

Rijksbaron, Conjunctions = Albertus R., Temporal and causal conjunctions in ancient Greek. With special reference to the use of *ἐπεί* and *ὡς* in Herodotus, Amsterdam 1976.

Rix, Unfreiheit = Helmut R., Die Termini der Unfreiheit in den Sprachen Alt-Italiens, Stuttgart 1994 (Forschungen zur antiken Sklaverei; 25).

SGLG 1 (1974) = Die Ekloge des Phrynichos, hrsg. von E. Fischer.

SGLG 3 (1977) = Die Fragmente des Grammatikers Dionysios Thrax, hrsg. von Konstanze Linke; Die Fragmente der Grammatiker Tyrannion und Diokles, hrsg. von W. Haas; Apions *Γλῶσσαι Ὁμηρικαί*, hrsg. von Susanne Neitzel.

SGLG 6 (1986) = Aristophanis Byzantii Fragmenta, post A. Nauck collegit, testimoniis ornavit, brevi commentario instruxit William J. Slater.

Smyth (Ionic) = Herbert Weir S., The Sounds and Inflections of the Greek Dialects, I: Ionic, Oxford 1894 (Nachdr. Hildesheim; New York 1974).

ΣΠΟΝΔΕΣ = *Σπονδές στον Όμηρο. Από τα Πρακτικά τού ζ' Συνεδρίου για την Οδύσσεια* (2.–5. Sept. 1990), *μνήμη Ι.Θ. Καχριδή*, hrsg. von M. Païzi-Apostolopoulou, Ithaka 1993 (*Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών*).

Symposion 1974 = Symposion 1974. Vorträge zur griech. u. hellenist. Rechtsgeschichte (Gargnano am Gardasee, 5.–8. Juni 1974), in Gemeinschaft mit H. J. Wolff ... hrsg. von A. Biscardi, Köln u. Wien 1979 (Akten der Ges. für Griech. u. Hellenist. Rechtsgesch. [AGR]; 2).

Symposion 1995 = Symposion 1995. Vorträge zur griech. u. hellenist. Rechtsgeschichte (Korfu, 1.–5. Sept. 1995), hrsg. von G. Thür u. Julie Vélissaropoulos-Karakostas, Köln; Weimar; Wien 1997 (Akten der Ges. für Griech. u. Hellenist. Rechtsgesch. [AGR]; 11).

Tölle (Reigentänze) = Renate T., Frühgriech. Reigentänze, (Diss. Hamburg 1962) Waldsassen 1964.

Tsopanakis, Hom. Researches = A.G.T., Homeric Researches: From the prosodic Irregularity to the Construction of the Verse, Thessaloniki 1983.

Vine, Deverbative *-etó- = Brent V., Aeolic *δρπετον* and Deverbative *-etó- in Greek and Indo-European, Innsbruck 1998 (Innsbr. Beitr. zur Sprachwiss.: Vorträge u. Kleinere Schriften; 71).

Wathelet, Troyens = Paul W., Les Troyens de l'Iliade. Mythe et Histoire, Paris 1989 (Bibl. de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Univ. de Liège. Fasc. 252).

West, Il(ias) = Homeri Ilias, rec., testimonia congessit Martin L. W., 2 vol., Stuttgart; Leipzig 1998- (Bibl. scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana).

D. Allgemeine Abkürzungen

Enjb.	Enjambement
etr.	etruskisch
se.	sein

LEXIKON
DES
FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

19. LIEFERUNG

Παστάδη – πλέω

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
Rutger J. Allan, William A. Beck, Martijn P. Cuypers,
Rudolf Führer, Volker Langholf, Georg Markwald,
Sebastian R. van der Mije, Hans Wilhelm Nordheider,
James N. O'Sullivan, Martin Schmidt

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

19. LIEFERUNG

Πασιδίκη - πλέω

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
Rutger J. Allan, William A. Beck, Martijn P. Cuypers,
Rudolf Führer, Volker Langholf, Georg Markwald,
Sebastian R. van der Mije, Hans Wilhelm Nordheider,
James N. O'Sullivan, Martin Schmidt

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2001

Verfasser der Artikel dieser Lieferung

R. J. Allan mit *Πελασγικός, Πελασγός, Πελλήνη.*

W. A. Beck mit *πάσσασθαι, παίω, πέλεκυς, πεντήκοντα, πῆ, πήγνυμι, πῆχυς, πιστώσασθαι* u. a.

M. P. Cuypers mit *πεδάω, πέδη, πέδιλον, πέπνυμαι, πέταλον, πηδάλιον, πηδός, πῆμα, πικρός, πλάζω, πλέκω* u. a.

R. Führer mit *πέλομαι, περικαλλής, πέρνημι, πέσσω, πεύθομαι, πιέζω, πίμπλημι, πίτνημι, πλατύς, πλεῖν* u. a.

V. Langholf mit *πάσσαλος, πέλωρ, πελώριος, περ, Πηνελόπεια, πῖλος, Πλαγκταί* u. a.

G. Markwald mit *παῖρος, πεῖραρ, πειράω, πείρινθα, πέπων, περάω, περίφρων, πέτρη, πίπτω* u. a.

S. R. van der Mije mit *πάταγος, πατάσσω, πεζός, Πεισίστρατος, πελάζω, πέλεια, πετεηνός, πέτομαι, πιστός, πίνω* u. a.

H. W. Nordheider mit *πάσχω, Πάτροκλος, παχύς, πείθω, Πειρίθοος, πέλαγος, πέμπω, πένθος, Περσεύς, Περσεφόνεια, Πετεών, Πήγασος, Πήδασος, Πηλεύς* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *πάσσω, πατήρ, πάτος, πεδίον, πέδον, πεῖσμα, πέκω, πέπλος, πέρθω, περικλυτός* u. a.

M. Schmidt mit *πάτρη, πατρίς, πατροκασίγνητος, πενθερός, πηός.*

Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren R. J. Allan und M. P. Cuypers.

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, S. R. van der Mije, B. Schönefeld, A. Seyfart †, N. Tichá-v. d. Mije und V. Yntema.

ISBN 3-525-25521-7

© 2001, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen. http://www.vandenhoeck-ruprecht.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmung und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020990

1bβccββ); Vok. Θ5+, ξ462+, h.9,7+, präd.Nom. Β203. 331, Θ20, Ν276, θ341, φ141 **1bββaa** [8i, 13o, 2H, 9h] Tiere (zu Wasser / Luft / Land, zahm / wild); 8× Mask., 7× Fem., 17× Neutr. (faßt Ψ167 Ntr. u. Fem., ι245 = 342 Fem. u. Fem. zus.), Bezugsw. Subst. (vorangest. außer Σ521, ι441, h.Merc.571), Rel./Dem.-Pr. (Λ174 / Ο636, χ386, h.Ap.536, h.Ven.73) od. (anaphor.) impl. bzw. (kataphor.) Rel.satz (Ε52, Ρ447+, δ417, ι238, h.Cer.365, h.Ap.536, h.Ven.4, h.30,2) nach (5× am Ende subst.) Ntr.; in (h.Merc.571 in)dir.R. Ρ447, 12o, h.Cer.365, h.Ap.536, h.Merc.192 χ386 (*ἰχθύας ἁλιῆες ἐξέρυσαν*) *οἱ δέ τε -ντες ' ... ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται*, präd., vgl. τ539f. δ412 (*⟨φώκας⟩ ἀριθμήσει*) *αὐτὰρ ἐπὴν -σας πεμπάσσεται* (*λέξεται*) 451 (*εὗρε δὲ ⟨ ⟩*) *-σας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν* ‖ Α5 *αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν ' οἰωνοῖσί τε -σι* (*δαῖτα* [q.v. D] Zen., quod plus quam metrice respondet cum *πρῶτα* v.6 ut sequens *Διὸς δ'* cum *διαστ-* v.6), Abfolge *κ. οἰ. π.* auch Χ354 in 1aα β182 (*ὄρνιθες πολλοὶ*) *φοιτῶσ', οὐδέ τε -ντες ἐναίσιμοι* τ539 (*χῆνές μοι· ἐλθὼν δ' αἰετὸς*) *-σι κατ' αὐχέν' ἔαξε καὶ ἔκτανεν* ‖ Λ174 (*βόες*) *ἅς τε λέων ἐφόβησε ... ' -σας· τῇ δέ τ' ἰῇ* (*ὄλεθρος*) Ο636 (*λέων βουσὶν*) *ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας ' βοῦν ἔδει, αἱ δέ τε -σαι ὑπέτρεσαν*, präd. h.Merc.192bis (*βοῦς διζήμενος*) *-σας θηλείας* (= Λ681in. in 2), *-σας κεράεσσιν ἑλικτάς, ' ἐξ ἀγέλης· ὁ δὲ ταῦρος κτλ.* (> POxy.8,5) 412 *δεσμὰ ' ἄγνου· ταὶ δ' ὑπὸ ποσσὶ κατὰ χθονὸς αἶψα φύοντο ' ... ' ῥεῖά τε καὶ -σῃσιν ἐπ' ... βόεσσιν ' Ἑρμέω βουλῇσι* Σ521 *ἐν ποταμῷ, ὅθι τ' ἀρδμὸς ἔην -ντεσσι βοτοῖσιν* (524 *⟨μῆλα καὶ βοῦς⟩*) Ψ167 (*πολλὰ ⟨ ⟩*) *ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον· ἐκ δ' ἄρα -ντων ' δημὸν ἑλὼν ἐκάλυψε νέκυν* h.Ap.536 *σφάζειν αἰεὶ μῆλα· τὰ δ' ἄφθονα -ντα παρέσται, ' ὅσσα ἐμοί κ' ἀγάγωσι* (Menschen) ι338 *⟨εἰς σπέος ἤλασε⟩ μῆλα, ' -ντα μάλ'⟩, οὐδέ τι λεῖπε* (*ἔκτοθεν αὐλῆς*) 238 *⟨ ⟩ ὅσσ' ⟨ἤμελγε⟩, τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν* 245 *⟨ ⟩ν ὄϊς καὶ ... αἶγας, ' -ντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἦκεν ἑκάστῃ* = 342 = 309 (*μῆλα ')* 441 *-ντων ὀίων ἐπεμαίετο νῶτα* h.Merc.571 (*λέουσι καὶ*) *σύεσσι ' καὶ κυσὶ καὶ μήλοισιν, ὅσα ⟨τρέφει⟩ ... χθών, ' -σι δ' ἐπὶ προβάτοισιν ἀνάσσειν* (soll Hermes) ‖ Ε52 (*δίδαξε* Art.) *βάλλειν ἄγρια -ντα, τά τε ⟨ ⟩ οὔρεσιν ὕλη jegliches Wild* Th.583 *κνώδαλ' ⟨ὅσ' ἤπειρος ... τρέφει ἠδ⟩ὲ θάλασσα· ' τῶν ὅ γε* (Heph.) *πόλλ' ἐνέθηκε — χάρις δ' ἐπὶ -σιν ἄητο* (*ἀπελάμπετο πολλή* v.l.) — (*ζωοῖσιν ἐοικότα*) h.Ven.4 (Aphr. *ἐδαμάσσατο*) *θηρία -ντα, ' ἠμὲν ⟨ ⟩ ὅσα πόντος* (Forts. in 1bββbb am Ende) 73 (*μετ' αὐτὴν λύκοι, λέοντες, ἄρκτοι, παρδάλεις*) *τοῖς ἐν στήθεσσι βάλ' ἵμερον, οἱ δ' ἅμα -ντες ' σύνδυο κοιμήσαντο tutti nel medesimo tempo* (Càssola), distr. wie *ἕκαστος*, kontrast. 1aβaa; viell. *ἄρα* (vgl. h.Ap.134 u. zur Vertauschg. χ130, ISp.602,38–42) zu kj.? Π159 (*λύκοι οἵ τ' ἔλαφον*) *δάπτουσιν· -σιν δὲ παρῄϊον αἵματι φοινόν* Op.531 (*κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται*) *φεύγουσιν· καὶ -σιν ... μέμηλεν, ' οἷ σκέπα μαιόμενοι* (*κευθμῶνας ἔχωσι*) δ417 *-ντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν ' ἕρπετὰ* (*καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ*) Ρ447 (*οὔ τι*) *ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς ' -ντων ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνεί⟨ει τε καὶ ἕρπει⟩* = σ131, dazu West, East 235 h.Cer.365 *δεσπόσσεις -ντων ὁπόσα ζώ⟨ ⟩* h.30,2 (Gaia) *φέρβει ἐπὶ χθονὶ -νθ' ὁπόσ' ἐστίν* (+ Aufz.) **1bββbb** [37i, 15o, 19H, 25b, 1e] Gotth. (⟨weibl.⟩ Σ38, Sc.251. 261, h.Ap.92. 134, h.9,7+, männl. u. ⟨ ⟩ Θ5+. 20, θ341, Th.667 [4× ⟨m. Anaph.⟩], sonst genus commune einschl. 'Götter u. Menschen [u. Tiere]' 6i, 2o, 2H, 6h, 1e [3× ⟨ ⟩] am Ende); Bezugsw. (auch Adj. bzw. Op.81+ Ptz. in Funkt. von) Subst. (nachgest. [⟨m. Enjb.⟩ ' *ἀθάνατοι*+ α78, Hes.Th.66. 117. 390, fr.54a,9; 308,1, h.Ven.249, h.19,45 u. vor Penth. h.Ap.134; s.a. h.28,6 in 1aβccγγ u. Ω113+, Hes.fr.343,16 in 1bαbb] außer *ἄλλοι*+ 5i u./o. *θεαί/οί*+ [metr. bedingt, vgl. 1bα Vorbem. sowie die bes. Häufigk. des bereits myk. Syntagmas *-σι θεοῖσι*] Α597, Ξ334, Sc.56+, h.Ap.92, h.9,7+ sowie [⟨ ⟩ ' π.] Μ180, Σ38, λ134+, h.Cer.326, h.Ven.96), Pron. (nur h.Ap.134) od. impl. (außer Τ91+, ι552+ anaphor.: Δ17, Λ78, Ο103, Ω25, Th.402. 641, Sc.251. 261, h.Ven.6, h.19,47) bzw. Rel.satz (außer λ133 = ψ280f. kataphor.: Μ180, Σ38, Φ371 = 428ex., ζ240 ≅ μ337ex., Th.117f. 372f. 667ff., h.Ap.92f.); Zeugenschaftsfunkt. Η412, Ο96, Υ314, θ305, h.Ap.311, Adressaten von Gebet / Opfer (Dat.:) Θ346+, Ι357, ι552+, μ337, λ134+, ξ423+, ρ50+, (Nom./Vok.:) h.Cer.135, h.Ap.337, h.9,7+; in dir.R. h.Cer.135. 397+, h.Ap.311, h.Merc.527, h.Ven.96. 249ff. u. hom. außer Α597, Η412, Θ346+, Λ78, Μ180, Ο103. 123, Σ38, Ω25, ν25, ξ423+, ρ59 Hes.fr.54a,9 *-ντες ὀ[' ' ⟨ἀθάνατ⟩[οι⟩* (Ggs. Zeus) h.19,45. 47 *δεῖξε δὲ* (Hermes) *κοῦρον ἑόν· -ντες δ' ἄρα θυμὸν ἔτερφθεν ' ⟨ ⟩ ... ' Πᾶνα δέ μιν καλέεσκον ὅτι φρένα -σιν ἔτερψε*, zur 'Etym.' vgl. u. Op.81 Hes.Th.66 (*Χάριτες*) *μέλπονται, -ντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ ' ⟨ἀθανάτων⟩ κλείουσιν* 117 *Γαῖ' εὐρύστερνος, -ντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ⟨ ⟩ οἳ ἔχουσι* (Ol.) fr.308,1 *-ντων βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐσσι ' ⟨ ⟩· τέο δ' οὔ τις ἐρήρισται κράτος ἄλλος* Δ61 *⟨-σι μετ' ἀθανάτοισι⟩ν ἀνάσσεις* (Zeus) = Σ366 Υ314 *ὠμόσσαμεν ὅρκους ' ⟨ ⟩ν* (*μή ποτ' κτλ.*) Th.449 *⟨ ⟩ τετίμηται* (Hekate) *γεράεσσι* h.Cer.397 (*παρ' ἐμοὶ καὶ πατρὶ*) *ναιετάοις -ντεσσι τετιμ[ένη ⟨ἀθανάτοι⟩σιν⟩* ≅ h.Ven.205med.ex. (Ganymed) Ο96 *ταῦτα δὲ καὶ μετὰ -σιν ἀκούσεαι ⟨ ⟩ ' οἷα Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται* (Forts. s.u.) h.Ven.249. 251 *ποτε -ντας ' ⟨ἀθανάτους⟩ συνέμιξα καταθνητῇσι γυναιξί ' ... -ντας γὰρ ἐμὸν δάμνασκε νόημα*, s.u. V.6, Ξ198f., Th.121f. Th.390 *-ντας 'Ολύμπιος ... ' ⟨ ⟩ ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς* (Ol.) h.Cer.326 *θεοὺς ... ' -ντας ἐπιπροΐαλλεν* (Zeus) *· ἀμοιβηδὶς δὲ κιόντες ' κύκλησκον* Th.157 (*Οὐρανοῦ παίδων*) *ὅπως τις πρῶτα γένοιτο, ' -ντας ἀποκρύπτασκε*, vgl. V.459f. α78 (*οὐ*) *δυνήσεται ἀντία -ντων ' ἀθανάτων ⟨ἀέκητι θεῶν⟩ ἐριδαινέμεν οἶος* (Pos.) ζ240 *οὐ -ντων ⟨ ⟩ ⟨οἳ 'Ολυμπον ἔχουσι⟩ ' Φαίηκεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται* μ337 *ἠρώμην -ντεσσι θεοῖς, ⟨ ⟩ν* λ134 (*ἔρδειν*) *ἑκατόμβας ' ⟨ἀθανάτοισι⟩ θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν ... ἔχουσι, ' -σι μάλ' ἑξείης* ≅ ψ281, vgl. Φ266f. Ζ140 *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ' ἦν, ἐπεὶ ⟨ ⟩ν ἀπήχθετο ⟨-σι θεοῖσι⟩ν* = 200ex. ≅ ξ366ex. Η412 *ὣς εἰπὼν τὸ σκῆπτρον ἀνέσχεθε ⟨ ⟩ν* θ305 (Heph.) *ἐρόησε, γέγωνέ τε ⟨ ⟩* Ι357 *αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας καὶ ⟨ ⟩* ρ50 *εὔχεο ⟨ ⟩ ... ἑκατόμβας ' ῥέξειν* ≅ 59 ξ423 *ἐπεύχετο ⟨ ⟩ ' νοστῆσαι* (Od.) ≅ υ238ex. = φ203 Θ346 *⟨ ⟩ ' χεῖρας ἀνίσχοντες μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος* = Ο368 h.Ven.48 (*μή*) *ποτ' ἐπευξαμένη εἴπῃ* (Aphr.) *μετὰ ⟨ ⟩ν* (*ὥς ῥα θεοὺς συνέμιξε γυναιξί*) Τ100 (Zeus) *εὐχόμενος μετέφη -ντεσσι ⟨θεοῖσι⟩* Ξ334 (*εἴ τις νῶϊ θεῶν*) *εὔδοντ' ἀθρήσειε, ⟨ ⟩ δὲ -σι μετελθὼν ' πεφράδοι;* h.Ven.96 (*τις Χαρίτων*) *αἵ τε ⟨ ⟩ ' -σιν ἑταιρίζουσι* Ο123 *εἰ μὴ 'Αθήνη -σι περιδείσασα ⟨ ⟩ν* (Ares entwaffnet hätte) 134 *ἦ ἐθέλεις αὐτὸς μὲν ἀναπλήσας κακὰ πολλὰ ' ἄψ ἴμεν ... ' αὐτὰρ ⟨τοῖς ἄλλοισι⟩ κακὸν μέγα -σι φυτεῦσαι;* Α597 (*Ἥρη παιδὸς ἐδέξατο*) *κύπελλον· ' αὐτὰρ ὁ ⟨ ⟩ θεοῖς ἐνδέξια -σιν ' ᾠνοχόει*, vgl. ρ365 Ω25 (*θεοὶ κλέψαι ὀτρύνεσκον* Hermes) *ἔνθ' ἄλλοις μὲν -σιν ἐήνδανεν, οὐδέ ποθ' Ἥρῃ ' οὐδὲ* (Pos., Ath.) Ο103 *-σιν δὲ νεμεσσηθεῖσα μετηύδα* (Hera) Δ17 *εἰ ⟨δ' αὔτως⟩, τόδε -σι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο* Hes.Th.402 *ὣς ⟨ ⟩ -ντεσσι διαμπερὲς ὥς περ ὑπέστη ' ἐξετέλεσσ'* (Zeus) 641 *-ντων* (sc. Hekatoncheiren) ... *ἀέξετο θυμός* (nach Nektargenuß), vgl. Ρ226 Sc.56 (*Διὶ*) *θεῶν σημάντορι -ντων* = fr.5,2ex. ≅ h.Merc.367ex. fr.204,95 *⟨-ντες δ⟩ὲ θεοὶ δίχα θυμὸν ἔθεντο ' ἐξ ἔριδος* Λ78 *⟨ ⟩ ' ἠπιόωντο* (den Zeus wegen Tr.begünstigg.), vgl. Π202ex. Μ180 (*θεοὶ ἀκαχήατο*) *⟨-ντες, ὅσοι⟩*

Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάρροθοι Φ371 (*οὐ*) *τόσον αἴτιός εἰμι* (Skam.), ' *ὅσσον οἱ ἄλλοι* ⌊ ⌋ *Τρώεσσιν ἀρωγοί* = 428ex. *E*877 *ἄλλοι μὲν γὰρ* ⌊ ⌋ *θεοί εἰσ' ἐν* ⌊*'Ολύμπ*⌋*ῳ* (gehorchen dir) Op.81 (*ὀνόμηνε*) *Πανδώρην, ὅτι -ντες* ⌊ ⌋*ια* 4 *δώματ' ἔχοντες ' δῶρον ἐδώρησαν* = h.Cer.135ex. h.12,4 (*Ἥρην*) *ἣν -ντες μάκαρες* (*τίουσιν*), vgl. h.Cer.303 ‖ Th.667 (*μάχην*) *ἔγειραν ' -ντες, θήλειαί τε καὶ ἄρσενες ... ' Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο ' οὔς τε Ζεὺς* 8 *Ἐρέβευσφιν* (*ἧκε φόωσδε*) Θ5bis *κέκλυτέ μευ, -ντες τε* ⌊*θεοὶ -σαί τε θέαιναι*⌋ = *T*101 = h.Ap.311 (vgl. 337 in 1aβbbββ) 20bis *σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες ' -ντες τ' ἐξάπτεσθε* ⌊ ⌋*· ' ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύ-* 12 *σαιτ(ε Ζῆν') θ*341 (*αἳ γὰρ δεσμοὶ τρὶς τόσσοι*) *ἔχοιεν, ' ὑμεῖς δ' εἰσορόωτε* ⌊ ⌋, V.324 komisch überbietend für P.Mauritsch, Sexualität im frühen Gr.land, Wien 1992, 64 A.15 ‖ *Σ*38 *θεαὶ δέ μιν ἀμφαγέροντο, ' -σαι ὅσαι κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες* (+ Kat.) h.Ap.92 *θεαὶ δ' ἔσαν ἔν-* 16 *δοθι -σαι ' ὅσσαι ἄρισται ἔσαν* (4 GN), vgl. *Λ*825+ in 1bβccαα, *θ*324 134 (*ὡς εἰπὼν ἐβίβασκεν* Ap.) *αἱ δ' ἄρα -σαι ' θάμβεον ἀθάναται*, vgl. V.119 h.9,7 *σὺ μὲν οὕτω* 20 *χαῖρε θεαί θ' ἅμα -σαι ἀοιδῇ* = 14,6 *u. zugleich alle Göttinnen* Sc.251 (*Κῆρες*) *δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων· -σαι δ' ἄρ' ἵεντο ' αἷμα* (*πιέειν*) 261 *-σαι δ' ἀμφ' ἐνὶ φωτὶ μάχην ... ἔθεντο* ‖ *Ξ*233bis *Ὕπνε, ἄναξ* ⌊*-ντων τε θεῶν -ντων* 24 *τ' ἀνθρώπων*⌋, vgl. *Ω*4f., *ι*372f. Th.121bis (*Ἔρος*) *λυσι-μελής,* ⌊ ⌋*' δάμναται* (*νόον*) h.14,1bis *Μητέρα μοι* ⌊ ⌋*' ὕμνει, Μοῦσα* h.29,1 *Ἑστίη, ἣ -ντων ἐν δώμασιν ... ' ⌊ἀθανάτων*⌋ *τε θεῶν χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων ' ἔδρην* 28 (*ἔλαχες*) h.Merc.527 <lac.> *σύμβολον* ⌊ ⌋ *ποιήσομαι* (Ap.) *ἠδ' ἅμα -ντων* <lac.> *u. zugleich aller* <*Menschen*>, vgl. V.576 *M*242 (Zeus) *ὃς -σι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοι⌊σιν ἀνάσσει*⌋ (vgl. *B*669, Th.837) = h.Merc.576med. (*ὁμιλεῖ*) 32 *ι*552 (*Ζηνὶ*) *ὃς -*⌊ ⌋*' ῥέξας* = *ν*25 *O*98 *οὐδέ τί φημι ' -σιν ὁμῶς θυμὸν κεχαρησέμεν, οὔτε βροτοῖσιν ' οὔτε θεοῖς allen in gleicher Weise* (Schadewaldt), vgl. *θ*542 in 1aβbbγγ Th.372 (Eos) *ἣ -ντεσσιν ἐπιχθονίοισι φαείνει ' ⌊ἀθανάτοις* 36 *τε θεοῖσ⌋ι τοὶ οὐρανὸν* (*ἔχουσι*), vgl. *μ*385f. h.Cer.10 (*νάρκισσον φῦσε Γαῖα*) *σέβας τότε -σιν ἰδέσθαι ' ⌊ ⌋⌊ἠδὲ θνητ⌋οῖς ἀνθρώποις Ξ*198 *δὸς νῦν μοι φιλότητα καὶ ἵμερον, ᾧ τε σὺ -ντας ' δαμνᾷ ἀθανάτους* ⌊ ⌋*οὺς ⌊ἀν-* 40 *θρώπους*⌋ Phor.fr.4,2 p.155 Dav. *-ντας γὰρ μάκαράς τε θεοὺς θνητούς τ'* ⌊ ⌋*' κέρδεσι κλεπτοσύνῃσι τ' ἐκαίνυτο* (Hermes) *T*91 *Ἄτη, ἣ -ντας ἀᾶται* ≅ 129ex. h.Ven.6 (Aphr. bezwingt Götter, Menschen, Tiere) *-σιν δ' ἔργα μέμηλεν* 44 (Aphr.s) *allen* (Genannten), Ggs. Ath., Art., Hestia **1bβcc** Menschen **1bβccαα** [34i, 100a, 5H, 9h, 1e] Appell. im Pl. (s.a. *λαοί*+ *β*13+, *δ*176, *ν*155 in 1bβccββ); Bezugsw. Subst. (nachgest. [⌊m. Enjb., *M*270, *θ*167. 560, *κ*38, *μ*39, *o*319, *φ*372; s.a. *α*235, *δ*231, *π*445 in 1bαcc] außer *A*403, *Ξ*256, *μ*177, *o*178, *σ*85+, h.Ap.57 u. ⌊ ⌋ *Z*493+, *O*546, *Σ*289, *δ*720, *λ*361, *ν*309, *ξ*138, *ρ*547 = *τ*558), *ἄλλοι* / Dem.-Pr. (vorangest. [⌊ ⌋ *β*166, h.Ap.253+] außer *σ*30) od. (anaphor.) 52 impl. bzw. (kataphor. außer *K*215, *ψ*57, Hes.fr.305,3) Rel.-satz; in (*ψ*324 in)dir.R. h.Ap.57. 82. 253+. 483 u. hom. außer *N*42 (innerl.abh.), *Z*15, *o*255, *ρ*211, *φ*147 (Exk.), *Ω*708, *π*161 (*γάρ*), *Γ*19, *H*184, *I*3, *K*273. 300, *Λ*258, *O*546, *Σ*30, 56 *Ψ*123, *α*366+, *δ*720, *π*323, *ρ*411, *σ*344, *φ*100. 412, *χ*471. 501 [7i, 18o, 1H, 9h] Menschen (s.a. 1bαcc, 1bβbb am Ende, *θ*552ff. in 1cβ, *ι*19f. in 3bδ): *γ*48 (*εὔχεο*) *-ντες δὲ θεῶν χατέουσ' ⌊ἄνθρωποι*⌋ *Σ*289 (*πρὶν Πριάμοιο πόλιν*) 60 ⌊ ⌋*' -ντες μυθέσκοντο πολύχρυσον*, vgl. *ν*157f. h.Ap.57 ⌊ ⌋ *τοι -ντες ἀγινήσουσ' ἑκατόμβας ' ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι O*141 (*τις ἀμείνων πέφατ'*) *ἀργαλέον δὲ ' ⌊-ντων ἀνθρώπων*, *ῥύσθαι γενεὴν τε τόκον τε*, vgl. *ρ*12f. *Π*621 64 (*χαλεπὸν*) ⌊ ⌋ *σβέσσαι μένος, ὅς κέ σευ ἄντα ' ἔλθῃ o*319 (Hermes) *ὅς ῥά τε* ⌊ ⌋ *ἔργοισι χάριν καὶ κῦδος ὀπάζει θ*560 (*νῆες*) *αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν, ' καὶ -ντων ἴσασι πόλιας καὶ ... ἀγροὺς ' ⌊ἀνθρώπων*⌋ h.Ap.162 *-ντων δ'* ⌊ ⌋ *φωνὰς ... ' μιμεῖσθ' ἴσασιν* 253 (⌊ ⌋ *χρηστήριον*) *ἠμὲν ὅσοι Πελοπόννησον ... ἔχουσιν ' ἠδ' ὅσοι Εὐρώπην τε καὶ ... κατὰ νήσους ' ... τοῖσιν δέ τ' ἐγὼ νημερτέα βουλὴν ' -σι θεμιστεύοιμι χρέων* = 293 483 *ἐνθάδε ... νηὸν ' ἔξετ' ἐμὸν -σιν μάλα τίμιον ⌊ἀνθρώποι-σ⌋ι*, vgl. V.479 *κ*38 *ὅδε -σι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν '* ⌊ ⌋*, ὅτεών τε ... γαῖαν ἵκηται* (> Mimn.fr.3,2 W.) *θ*479 (*πόρε κρέας Δημοδόκῳ*) *-σι γὰρ* ⌊ ⌋*ιν ... ἀοιδοὶ ' τιμῆς ἔμμοροι* 12 497 *-σιν μυθήσομαι* ⌊ ⌋*ιν ' ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν Z*15 *φίλος δ' ἦν* ⌊ ⌋*ι· ' -ντας γὰρ φιλέεσκεν ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων Y*357 (*ἀργαλέον*) *τόσ-σουσδ' ⌊ἀνθρώπους*⌋ *ἐφέπειν καὶ -σι μάχεσθαι μ*39 (Sirenen) *αἵ ῥά τε -ντας '* ⌊ ⌋ *θέλγουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκη-* 16 *ται*, vgl. Op.195f. *Ω*535 *-ντας γὰρ ἐπ'* ⌊ ⌋ *ἐκέκαστο* (Pel.) *' ὄλβῳ*, vgl. *ω*509 in 3bα *K*213 *μέγα κέν οἱ ... κλέος εἴη ' -ντας ἐπ'* ⌊ ⌋ = *α*299in. = *τ*334in. (vgl. *ρ*418) = *ω*94in. = h.Ap.82in., s. ISp.893,45ff. [nicht in Il.:] *τ*330 (*ὃς ἀπηνὴς* 20 *ἔῃ*) *τῷ δὲ καταρῶνται -ντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω σ*85 (*πέμψω σ'*) *εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα -ντων* = 116 = *φ*308, vgl. h.Ap.364 Op.563 *γῆ -ντων μήτηρ*, vgl. h.30,1 *β*175 (*φῆν*) *⌊ἄγνωστον*⌋ *-ντεσσιν ἐειδοστῷ ἐνιαυτῷ ' οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι ν*397 *σ'* ⌊ ⌋ *τεύξω -ντεσ⌋σι βροτοῖσι*⌋, s.u. V.402f. *o*255 (Polypheides) *μαντεύετο -*⌊ ⌋, kontrast. *ι*510, *β*178 h.Ven.32 *παρὰ -*⌊ ⌋ *θεῶν πρέσβειρα τέτυκται* 28 (Hestia) h.Ap.29 *-σι θνητοῖσιν ἀνάσσεις* (Ap.) 386 (*βωμὸν ποιήσατ'*) *ἔνθα δ' ἄνακτι ' ⌊-ντες ἐπί⌋κλησιν Τελφουσίῳ εὐ-χετόωνται ρ*211 (*βωμὸς*) *νυμφάων, ὅθι* ⌊ ⌋*ρρέζεσκον ὀδῖται* ‖ [4i, 7o, 1e] Männer (s.a. 1bαcc) u./o. Frauen (s.a. *υ*70/107, Hes.fr.197,2 in 1bαcc/2): *A*403 (*ἑκατόγχειρον*) *ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε -ντες ' Αἰγαίων'*, 32 metr. gestreckt ggüber *Y*74 (*Ξ*291); and. Lazzeroni, ASNP26, 1957, 13, der (*Z*402) *σ*6 u. *γάρ* / *οὔνεκ' A*404, *Z*403 / *σ*7 vergleicht *M*270 *ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις ' ὅς τε χερειό-τερος, ἐπεὶ οὔ πω -ντες ὁμοῖοι ' ἀνέρες ἐν πολέμῳ*, vgl. *ζ*189 *π*161 (Tel. sah Ath. nicht) *οὐ γάρ πως ⌊-ντεσσι θεοὶ*⌋ *φαίνονται ἐναργεῖς*, s. *η*201f. *θ*167 *οὐ* ⌊ ⌋ *χαρίεντα* 36 *διδοῦσιν ' ⌊ἀνδράσιν*⌋, *οὔτε φυὴν οὔτ' ἄρ φρένας οὔτ' ἀγορητύν*, vgl. *Δ*320 in 3cβaa, *α*348f. *λ*361 (*πλειοτέρῃ σὺν χειρί*) *κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος* ⌊ ⌋ *εἴην ' -σιν, ὅσοι μ' (ἰδοίατο νοστήσαντα) Z*493 *⌊πόλεμος*⌋ *δ' ἄνδρεσ-σι μελήσει ' -σι, μάλιστα δ' ἐμοί* = *α*359in. = *φ*353 ≅ *λ*353 Cert. p.38,14 ⌊ ⌋ *χαλεπὸς -σῃσι γυναιξίν ν*309 *μηδέ τῳ ἐκφάσθαι μήτ' ἀνδρῶν μήτε γυναικῶν, ' -ντων, οὔνεκ' ἄρ' ἦλθες Ω*708 (*οὐδέ τις*) *λίπετ' ἀνὴρ ' οὐδὲ γυνή· -ντας γὰρ* 48 *... ἵκετο πένθος*, vgl. *Σ*247 in 1aβccγγ ‖ [17i, 2a] Elite (s.a. *H*344+ in 1aβccαα, *θ*127 in 1bαcc, *θ*36f. in 1cβ, *K*560, *π*251 in 2 sowie h.Ap.92f. in 1bβbb): *K*215 (*ὅσσοι*) *⌊ἄριστοι*⌋ *' τῶν -ντων οἱ ἕκαστος ὅϊν δώσουσι Λ*825 *-ντες, ὅσοι πάρος ἦσαν* ⌊ ⌋ (verwundet, s. V.658f.) = *Π*23 *N*117 *οὐκέτι καλὰ μεθίετε ... ἀλκῆς ' ⌊-ντες ἄριστοι*⌋ *ἐόντες ἀνὰ στρατόν*, vgl. ISp.1298,8ff. 276 (*εἰ*) *λεγοίμεθα* ⌊ ⌋*' ἐς λόχον I*3 (*'Αχαιοὺς ἔχε φύζα*) *πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήα-το* ⌊ ⌋, vgl. *Δ*211 *δ*272 (*ἵππῳ ἔνι*) *ἵν' ἐνήμεθα* ⌊ ⌋*' ⌊'Αρ-γείων*⌋ ≅ *θ*512ex. (3.P.), vgl. *λ*524 u. s. ISp.1302,29f. *Γ*19 (Alex.) ⌊ ⌋ *προκαλίζετο ⌊-ντας ἀρίστους*⌋ *' ἀντίβιον μαχέ-σασθαι* = *H*150ex. ≅ 285ex. (vgl. V.50) *Λ*258 *ἕλκε* (Toten) *ποδὸς μεμαώς, καὶ ἀύτει* ⌊ ⌋, vgl. *P*245 *K*300 (*Ἕκτωρ*) *ἄμυδις κικλήσκετο* ⌊ ⌋, *' ὅσσοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες N*740 *κάλει ἐνθάδε* ⌊ ⌋ 751 (*σὺ*) *ἐρύκακε* ⌊ ⌋ *K*273 *βάν ῥ' ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ' αὐτόθι* ⌊ ⌋ ≅ *N*42ex. (*κτενέειν*, vgl. V.629) 117 (Men.) *ὄφελεν κατὰ -ντας ⌊ἀριστῆ*⌋*ας πονέεσθαι ' λισσόμενος H*184 (*ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος*) *κῆρυξ*

δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον ἀπάντῃ ' δεῖξ' ἐνδέξια -σιν ⌊ ⌋εσσιν 'Ἀχαιῶν ‖ [25°] Gef. (s.a. ψ [320.] 332, τ 277 in [D] 1aβaa/bbaa, Σ 81, ω 517 in 1bαcc): ε 110 ἔνθ' ἄλλοι μὲν -ντες ἀπέφθιθεν ... ἑταῖροι, ' τὸν δ' (Od.) κτλ. = 133 = η 251 ι 367 Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι ' μήτηρ ἠδὲ πατὴρ ἠδ' ἄλλοι ⌊-ντες ἑταῖροι⌋ ≅ ξ 462ex. (Vok.) = ο 307 φ 141 (Bogenprobe) ὄρνυσθ' ἐξείης ἐπιδέξια ⌊ ⌋ ' ἀρξάμενοι τοῦ χώρου ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει μ 177 ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα -σιν ἄλειψα, vgl. κ 392 κ 398 (ἄνδρες ἄψ ἐγένοντο. ἔγνωσαν δ' ἐμὲ) -σιν δ' ... ὑπέδυ γόος (385 ⌊ἑτάρους⌋), vgl. δ 183+ in 1aβccββ 452 (449 ⌊ ⌋) δαινυμένους δ' εὖ -ντας ἐφεύρομεν γ 424 (ἐπὶ Tel.s νῆα) -ντας ἰὼν ⌊ ⌋ ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους κ 203 δίχα -ντας ... ⌊ἑταίρους⌋ ' ἠρίθμεον γ 191 -ντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ⌊ ⌋ ' οἳ φύγον ἐκ πολέμου β 174 (φῆν) ὀλέσαντ' ἄπο ⌊-ντας ἑταίρους⌋ (οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι) ≅ ι 534ex. ≅ λ 114 = μ 141 = ν 340ex. ψ 324 (ὡς εἰς Ἀίδεω δόμον ἤλυθεν) καὶ εἴσιδε ⌊ ⌋ ι 376 ἔπεσσί τε ⌊ ⌋ ' θάρσυνον κ 429 πίθοντο ' Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκακε ⌊ ⌋ ο 37 νῆα μὲν ἐς πόλιν ὀτρῦναι καὶ ⌊ ⌋ ' αὐτὸς δὲ (zu Eum.) 209 ἀνάβαινε κέλευέ τε ⌊ ⌋ π 323 (κατήγετο νηῦς) ἣ φέρε Τηλέμαχον ... καὶ ⌊ ⌋ φ 100 (Od. ὃν τότ' ἀτίμα) ἐπὶ δ' ὤρνυε ⌊ ⌋ ‖ [37°, 3H] Freier (s.a. ρ 388 in 1bαcc): α 266 (μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Od.) ⌊-ντες κ' ⌋ ὠκύμοροι (γενοίατο) = δ 346 = ρ 137 164 ⌊ ⌋ ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι 366 (⌊μνηστῆρες⌋ ὁμάδησαν) -ντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι = σ 213, vgl. h. 6,16 f. φ 232 ἄλλοι μὲν γὰρ -ντες, ὅσοι ⌊ ⌋ ... ' οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιόν, Ggs. Eum. ρ 407 εἴ οἱ τόσσον -ντες ὀρέξειαν ⌊ ⌋ ' καί κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι, sc. nicht nur Antin., s. 409 411 οἱ δ' ἄλλοι -ντες δίδοσαν, ⌊πλῆσαν⌋ δ' ἄρα πήρην, vgl. ξ 286 503 ἔνθ' ἄλλοι μὲν -ντες ἐνέ⌊ ⌋ τ' ἔδοσάν τε, ' οὗτος δὲ θρήνυι (βάλε) σ 30 ζῶσαι νῦν, ἵνα -ντες ἐπιγνώωσι καὶ οἴδε ' μαρναμένους ψ 28 (ἦλθ' Od.) ὁ ξεῖνος, τὸν -ντες ἀτίμων υ 264 (κερτομίας τοι) καὶ χεῖρας ἀφέξω ' -ντων ⌊μνηστήρων⌋ φ 372 αἴ γὰρ -ντων τόσσον, ὅσοι κατὰ δώματ' ἔασι, ' ⌊ ⌋ ... φέρτερος εἴην 249 μοι ἄχος περί τ' αὐτοῦ καὶ περὶ -ντων (ὅτ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι τόξον) α 91 (Tel. soll) -σι ⌊μνηστήρεσσιν⌋ ἀπειπέμεν φ 147 ἀτασθαλίαι δέ οἱ οἴῳ ' ἐχθραὶ ἔσαν, -σιν δὲ νεμέσσα ⌊ ⌋ ν 402 ὡς ἂν ἀεικέλιος -σι ⌊μνηστῆρσι⌋ φανήῃς ' σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ παιδί, vgl. V. 192. 397 τ 550 τεὸς πόσις εἰλήλουθα, ' ὃς -σι ⌊ ⌋ν ... πότμον ἐφήσω 558 ⌊ ⌋ δὲ φαίνετ' ὄλεθρος ' -σι μάλ' = ρ 547 φ 412 ⌊ ⌋ν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, -σι δ' ἄρα χρὼς ' ἐτράπετο ο 178 ⌊ ⌋ ⌊κακὸν -ντεσσι⌋ φυτεύει (Od.) ≅ ρ 159 π 103 (ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι) εἰ μὴ ἐγὼ κείνοισι ⌊ ⌋ γενοίμην, s. V. 93 β 166 ⌊τοίσδεσ⌋σι φόνον ... φυτεύει ' -ντεσσιν φ 93 οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν ⌊ ⌋ι -σιν ' οἶος (Od.) 369 πρόσω φέρε τόξα· τάχ' οὐκ εὖ -σι πιθήσεις, vgl. σ 11 υ 156 (οὐ δὴν ⌊μνηστῆρ⌋ες ἀπέσσονται) ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται, ἐπεὶ καὶ -σιν ἑορτή ρ 346 αὐτόν τε κέλευε ' αἰτίζειν μάλα -ντας ἐποιχόμενον ⌊ ⌋ας = 351, vgl. V. 365 450 ἀναιδής ἐσσι προΐκτης. ' ἐξείης ⌊-ντεσσι παρ⌋ίστασαι σ 317 τούτοισι φάος ⌊ ⌋ἔξω 344 (πὰρ λαμπτῆρσι φαείνων) ἐστήκει, ἑς -ντας ὁρώμενος β 91 (Pen.) ἀτέμβει θυμὸν ... Ἀχαιῶν (s.d. B III 3 b). ' -ντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ = ν 380 (376 ⌊μνηστῆρ⌋σιν) ψ 57 κακῶς δ' οἵ πέρ μιν ἔρεζον ' ⌊ ⌋ες, τοὺς -ντας ἐτείσατο Hes. fr. 204,78. 83. 85 -ν]τ̣ας δὲ ⌊ ⌋[ας]ἀπ̣[ή]τ̣ε̣ρ̣ ὅρκια ... ' 2 vv. ' ... ὃς δέ κ̣εν ἀνδρῶν ' αὐτὸς ἕλοιτο (sc. Hel.) βίῃ ... ' τὸν μέτα -ντας ἄνωγεν ἀολλέας ὁρμηθῆνα[ι ' ποινὴν τεισομένους· τοὶ δ' ἀπτερέως ἐπί̣θ̣ρ̣ο̣ν[το ' ἐλπόμενοι τελέειν -ντες γάμον ‖ [3°] Tote: κ 518 (βόθρον ὀρύξαι) ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι ⌊-σιν νεκύεσσι⌋ ≅ λ 26 λ 491 (βουλοίμην κε θητευέμεν) ἢ ⌊ ⌋ ... ἀνάσσειν ‖ [6', 8°, 1H] sonstige soz. (Berufs- / Verw.-)Gruppen (s.a. 1bαcc u. θ 258, χ 424 in 2): Σ 30 (δμῳαὶ ἴαχον) χερσὶ δὲ -σαι ' στήθεα πεπλήγοντο, λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης δ 720 περὶ δὲ δμῳαὶ μινύριζον ' -σαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί χ 443 (δμῳὰς ἐξαγαγόντες) θεινέμεναι ξίφεσιν ... εἰς ὅ κε -σέων ' ψυχὰς ἐξαφέλησθε, sc. die 12, s. V. 424 in 2 471 αἴ γ' ἐξείης κεφαλὰς ἔχον, ἀμφὶ δὲ -σαις ' δειρῇσι βρόχοι ἦσαν alle hatten Stricke um den Hals, zur Sperrg. vgl. ν 431 f.; and. (falls nicht σχ. κ. ὅλον wie Hes. fr. 133,3) Δ 431, Th. 855; Endg. sing. (s. F), -σέων ci. v. d. Valk 484 (Pen. soll kommen) -σας δ' ὄτρυνον δμῳὰς κατὰ δῶμα νέεσθαι 501 (αἱ ἠσπάζοντ' Ὀδυσῆα) γίγνωσκε δ' ἄρα φρεσὶ -σας Hes. fr. 305,3 (ἔτικτε Λίνον) ὃν δή, ὅσοι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταί, ' -ντες μὲν θρηνεῦσιν Ψ 123 -ντες δ' ὑλοτόμοι φιτροὺς φέρον λ 328 -σας δ' οὐκ ἂν ... ὀνομήνω ' ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ἠδὲ θύγατρας Ο 546 κασιγνήτοισι κέλευσε ' -σι μάλα, πρῶτον δ' Patron.a ἐνένιπεν Τ 104 (ἄνδρα) ὃς -ντεσσι ⌊περικτι⌋όνεσσιν ἀνάξει ≅ 109 λ 288 (Πηρὼ) τὴν -ντες μνώοντο ⌊ ⌋ται Ξ 256 (μιν Κόωνδ') ἀπένεικας, ' νόσφι φίλων -ντων ξ 138 (Od.) ἀπόλωλε, φίλοισι δὲ κήδε' ὀπίσσω ' -σιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τετεύχαται **1bβccββ** [5', 8°, 1b] Koll. im Sg. (+ pl. Verb Υ 166, 1h) einschl. λαός/οί (s.a. Th. 85 in 1aβbbaa, θ 382+ in 1bαcc); Bezugsw. Subst. (nachgest. [m. Enjb. ν 155]) od. (anaphor.) impl. bzw. (kataphor.) Rel.satz; in dir. R. außer Β 149, Υ 166 (nach/in Gl.), Χ 414 (REinl.), φ 17 (Exk.), β 13+ Β 149 ὣς τῶν -σ' ἀγορὴ κινήθη Υ 166 (λέων) ὅν τε καὶ ἄνδρες ἀποκτάμεναι μεμάασιν ' ἀγρόμενοι -ς δῆμος + π 114 (vgl. 95 f.), φ 17, h. Cer. 271, s. II Sp. 276,15 ff. Γ 50 (γυναῖκ' ἀνῆγες) πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόλῃ τε -ντί τε δήμῳ ≅ Ω 706ex. θ 157 λισσόμενος βασιλῆά τε -ντα τε δῆμον, vgl. ι 6 β 13 (χάριν κατέχευεν Ath.) τὸν δ' ἄρα -ντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο = ρ 64 ν 155 ὁππότε κεν δὴ -ντες ἐλαυνομένην προΐδωνται ' λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον δ 176 (κέ οἱ Ἄργεῖ νάσσα πόλιν) ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ ' καὶ -σιν λαοῖσι Χ 414 (λαοὶ γέροντα μόγις ἔχον) ⌊-ντας δ⌋ὲ λιτάνευε (ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον), vgl. Ω 237 f. λ 517 ⌊ ⌋' οὐκ ἂν ... ὀνομήνω (≅ 328 in 1bβccaa), ' ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν (Neopt.), zum Num.-wechsel vgl. II Sp. 1635,16 ff., β 239 **1bβccγγ** [47i, 22°, 2H, 1h] VN (s.a. 1aβbbaa, Η 403+, Τ 255 / 14 in 1aβccaa/γγ, 1bαcc am Ende, 1cβ, ferner VNa Γ 19, Η 184, δ 272+ f. in 1bβccaa), bes. Gr. (Α 15+. 22+, Τ 54. 173, Ψ 661, β 112. 211, γ 137. 141, ω 438 als [rechtswirksame] Teilnehmer von Versammlg. wie Tr. nur Σ 247 in 1aβccγγ u. Γ 212 in 1cβ); Bezugsw. (bis auf Dem.-Pr. Η 129) nachgest. (⌊m. Enjb.⌋ Α 78. 283, Κ 32, Χ 433, η 10; s.a. Τ 255 / Ε 2 in 1aβccaa/bαcc) außer Ν 829, Π 156 (⌊ ⌋), θ 21+ (kontrast. Γ 412, Ε 823, Ζ 410, Ο 638, Π 660, Ρ 96, Φ 216, σ 260 in 1aβbbaa) od. (anaphor.) impl. (h. Ap. 153 zugleich kataphor.); hom. in dir. R. außer Κ 20, η 10, θ 21 (innerl. abh.), Δ 437, Ε 63, ω 528 (Komm. des Dichters), Α 15 / 22, ω 438 (REinl./Abschl.), Γ 420, Κ 32, Λ 569, Π 156. 198. 218, Τ 54, Ψ 766. 815+. 840 Α 78 οἴομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα ⌊-ντων ' Ἀργείων⌋ κρατέει + Κ 32 (ἤνασσε) λ 369 κατέλεξας ' ⌊ ⌋ σέο τ' αὐτοῦ κήδεα δ 279 ⌊ ⌋ φωνὴν ἴσκουσ' (Hel.) ἀλόχοισιν Η 128. 129 (Pel. ἐγήθεεν) ⌊ ⌋ ἐρέων γενεήν ... ' τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ' Ἕκτορι -ντας ἀκούσαι, 129 präd., vgl. χ 383 in 1aβbbaa Ν 829 ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει ⌊Ἀργείοισ⌋ι ' -σι μάλ', ἐν δὲ σὺ τοῖσι πεφήσεαι Θ 37 (βουλὴν ⌊ ⌋ ὑποθησόμεθ') ὡς μὴ -ντες ὄλωνται = 468, präd., vgl. τ 277 in 1aβbbaa γ 134 (Ζεὺς λυγρὸν) μήδετο νόστον ' ⌊ ⌋ ἐπεὶ οὔ τι νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι ' -ντες ἔσαν, präd., vgl. ν 209 f. in 3cβcc Η 294 νυκτὶ πιθέσθαι, ' ὡς σύ τ' ἐϋφρήνῃς -ντας παρὰ νηυσὶν Ἀχαιούς, ' σούς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἑταί-

*ρους Γ*234 ⌊*ἄλλους μὲν*⌋ *-ντας ὁρῶ ... Ἀχαιούς* (*δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν*) 68 ⌊ ⌋ *κάθισον Τρῶας καὶ* ⌊*-ντας Ἀ-χαιούς*⌋ (mich u. Men. laßt um Hel. kämpfen) = *H*49 ≅ *Γ*88 *Θ*498 *ἐφάμην νῆάς τ' ὀλέσας καὶ* ⌊ ⌋ (*ἀπονοστήσειν*) *I*75 *ὅς κεν ἀρίστην ' βουλὴν βουλεύῃ ' μάλα δὲ χρεὼ* ⌊ ⌋ ' *ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς γ*137 *καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς* ⌊ ⌋ 141 (Men.) *ἀνώγει* ⌊ ⌋ ' *νόστου μιμνήσκεσθαι*, s. dagg. V.150 *δ*288 *σάωσε δὲ* (Od.) ⌊ ⌋ (sc. im hölzernen Pferd) *Ψ*815 *θάμβος δ' ἔχε* ⌊ ⌋ ≅ *γ*372[ex.] (*ἔλε*), vgl. 1aβccγγ am Ende *ω*49 *ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε* ⌊ ⌋, vgl. *Ξ*506 in 1aβccγγ 438 *ὣς φάτο δάκρυ χέων, οἶκτος δ' ἔλε* ⌊ ⌋, vgl. metr. gleichw. *β*81 *A*15 (Chryses *ἦλθε*) *καὶ λίσσετο* ⌊ ⌋ ' *Ἀτρείδα δὲ μάλιστα* = 374 22 ⌊*ἔνθ' ἄλλοι μὲν -ντες*⌋ *ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ ' αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα καὶ* (*δέχθαι ἄποινα*) = 376, Ggs. Ag. *δ*285 ⌊ ⌋ *ἀκὴν ἔσαν υἷες* ⌊*Ἀ-χαιῶν*⌋ (sc. im hölzernen Pferd), Ggs. PN *Σ*76 (*τετέλεσται, ὡς εὔχεο*) *-ντας ἐπὶ πρύμνῃσιν ἀλήμεναι υἷας* ⌊ ⌋, vgl. *A*240f. *A*410 *ἀμφ' ἄλα ἕλσαι Ἀχαιοὺς ' κτεινομένους, ἵνα -ντες ἐπαύρωνται βασιλῆος, ' γνῷ δὲ καὶ* (Ag.) *Γ*173 (*τὰ δῶρα*) *οἰσέτω* (Ag.) *ἐς μέσσην ἀγορήν, ἵνα* ⌊*-ντες Ἀ-χαιοὶ*⌋ (*ἴδωσι*) *β*112 *σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῇς ' αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ* ⌊ ⌋ 211 (*ταῦτα οὐχ ὑμέας ἔτι λίσσομαι*) *ἤδη γὰρ τὰ ἴσασι θεοὶ καὶ* ⌊ ⌋ *Ψ*661 (*ᾧ κ'* Ap.) *δώῃ καμμονίην, γνώωσι δὲ* ⌊ ⌋, ' *ἡμίονον* (*ἄγων ντέσθω*) = *Ω*688[ex.], vgl. *Ψ*497 766 *ἴαχον δ' ἐπὶ* ⌊ ⌋ ' *νίκης ἱεμένῳ* ≅ 840[ex.] (*γέλασαν*) ≅ *δ*344[ex.] (*κεχάροντο*) = *ρ*135 *Γ*54 (*ἐπεὶ*) *-ντες ἀολλίσθησαν* ⌊*Ἀχαιοί*⌋ (*μετέφη* Ach.) *Ψ*211 (Patr.) *τὸν -ντες ἀναστενάχουσιν* ⌊ ⌋ *B*203 (*οὐ*) *-ντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ'* ⌊ ⌋ (*εἷς κοίρανος ἔστω*) 331 *μίμνετε -ντες ...* ⌊ ⌋ ' *αὐτοῦ*, vgl. *Γ*190 (in 1aβaa). 83f. *δ*487 (*εἰπὲ*) *ἢ -ντες σὺν νηυσὶν ἀπήμονες ἦλθον* ⌊ ⌋ (*ἤέ τις ὤλετ'*). kontrast. *σ*260 in 1aβbbaa *σ*246 *εἰ -ντες σε* (Pen.) *ἴδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος* ⌊ ⌋ (noch mehr Freier) *A*283 (Ach.) *ὅς μέγα -σιν ' ἔρκος* ⌊*Ἀχαιοῖσ*⌋*ιν πέλεται πολέμοιο K*173 (*νῦν*) *-ντεσσιν ἐπὶ ζυροῦ ἵσταται ἀκμῆς ' ἢ* (*ὄλεθρος* ⌊ ⌋ *ἠὲ βιῶναι*) *H*75 *δεῦρ' ἴτω ἐκ -ντων πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι*, s. V.67. 73 *Π*85 (*ὡς ἄν μοι τιμὴν*) *καὶ κῦδος ἄρηαι ' πρὸς -ντων Δαναῶν*, vgl. *A*90 *K*20 (*μῆτιν*) *ἤ τις ἀλεξίκακος -σιν Δαναοῖσι γένοιτο* ‖ Hes. fr. 233,1 (Dorier) *-ντες δὲ τριχάϊκες καλέονται, ' οὕνεκα τρισσὴν γαῖαν ἑκὰς πάτρης ἐδάσαντο* h. Ap. 153 (*φαίη κ' ἀθανάτους ἔμμεναι*) *ὃς τότ' ἐπαντιάσει' ὅτ' Ἰάονες ἀθρόοι εἶεν ' -ντων γάρ κεν ἴδοιτο χάριν, τέρψαιτο δὲ θυμὸν ' ἄνδρας τ' εἰσορόων* (u. *γυναῖκας* u. *νῆας* u. *κτήματα*) *ω*353 (*δείδοικα*) *μὴ τάχα -ντες ' ἐνθάδ' ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι*, vgl. *Λ*707ff. in 1aβaa u. zur Sit. *ξ*265ff., *ι*51 528 *καί νύ κε δὴ -ντας ὄλεσαν* (*εἰ μή*) *Π*156 (*Μυρμιδόνας ἐποιχόμενος θώρηξεν* Ach.) *-ντας* (*πάντῃ* Zen.) *ἀνὰ κλισίας σὺν τεύχεσιν* 198 (*ἐπεὶ*) *-ντας ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ... ' στῆσεν ἐὺ κρίνας*, vgl. *Γ*1 218 *-ντων* (*αὐτῶν* pap. 435) *δὲ προπάροιθε δύ' ἀνέρε θωρήσσοντο* (Patr. u. Autom.) ‖ *Γ*420 (Hel. *βῆ*) *σιγῇ. -σας δὲ Τρῳὰς λάθεν X*433 (*μοι*) *εὐχωλὴ κατὰ ἄστυ πελέσκεο. -σί τ' ὄντιαρ ' Τρωσί τε καὶ Τρῳῇσι κατὰ πτόλιν E*63 (*τεκτήνατο νῆας*) *ἀρχεκάκους, αἳ -σι κακὸν* ⌊*Τρώεσσι*⌋ *γένοντο ' οἵ τ' αὐτῷ Δ*95. 96 *-σι δέ κε* ⌊ ⌋ *χάριν καὶ κῦδος ἄροιο* (Pand.), ' *ἐκ -ντων δὲ μάλιστα Ἀλεξάνδρῳ* 437 (⌊*Τρώων, ἀλαλητός*⌋) *οὐ γὰρ -ντων ἦεν ὁμὸς θρόος οὐδ' ἴα γῆρυς Φ*105 (*οὐκ ἔσθ' ὅς τις θάνατον φύγῃ*) *καὶ -ντων* ⌊ ⌋, *πέρι δ' αὖ Πριάμοιό γε παίδων Λ*569 (*Αἴας ἐρητύσασκε φάλαγγας* ⌊ ⌋) *-ντας δὲ προέεργε ... ἐπὶ νῆας ὀδεύειν N*51 (*οὐ δείδια χεῖρας* ⌊ ⌋) *ἕξουσιν γὰρ -ντας ... Ἀχαιοί* ‖ Th. 1016 (Agrios u. Latinos) *-σιν Τυρσηνοῖσιν ... ἄνασσον η*10 (*Ἀλκινόῳ*) *γέρας ἔξελον, οὕνεκα -σι ' ⌊Φαιήκεσσι*⌋*ν ἄνασσε θ*21 (*τῷ* Ath. *κατέχευε χάριν*) *ὥς κεν* ⌊ ⌋ *φίλος -ντεσσι γένοιτο ' δεινός τ' αἰδοῖός τε* ≅ *ν*302[med.] 207 (*τῶν δ' ἄλλων* wer will *πειρηθήτω*) *ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν, οὔ τι μεγαίρω, ' -ντων Φαιήκων πλήν γ' αὐτοῦ* PN[g]. ' *ξεῖνος γάρ* (≅ 117 in 1bαcc am Ende) **1c** subst. Mask. **1cα** [1[l], 1[o]] Sg.: *ein jeder, ein jeglicher*, gleichbed. m. *ἕκαστος*; in Gl./dir. R. *Π*265 (Wespen, *τοὺς εἴ τις κινήσῃ*) *οἱ δ' ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες ' πρόσσω -ς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι*, vgl. V.351 u. II Sp. 495,73f. zur „appos. Konstr. nach Subst. im Pl." (+ 496,5ff. zum Refl.-Pr.) *ν*313 (*ἀργαλέον σε γνῶναι*) *σὲ γὰρ αὐτὴν -ντὶ εἴσκεις* (Ath.), vgl. *δ*417. 279 in 1bβaa/ccγγ, *ρ*485f. **1cβ** [32[i], 37[o], 2[H], 1[h]] Pl.: *alle*, von Menschen (gruppen außer *θ*554, *μ*70, *χ*138 [u. *β*175, *π*161, Op. 563, h. Ap. 386 in 1bβccαα]), vgl. 1bαcc (bes. *E*378 ggüber *π*445f.) u. 1bβccαα (bes. *β*175 ggüber *ν*397), doch s.a. (Götter u. Menschen) *T*91[+], *ι*552[+] in 1bββb am Ende, ferner (Götter) Th. 377. 411. 559[+] in 1bαbb; in Vbd. m. *ἄλλοι*[+] 8× am Anf. u. ⌊*Λ*693, *γ*363f.⌋, m. Rel./Dem.-Pr. *T*294 / *Z*422, ⌊ ⌋, *π*404 u. 4× am Ende; in dir. R. außer *χ*131[+] (REinl.), *O*276, *Φ*524 (Gl.), *P*356 (*γάρ*), *A*471[+], *Δ*431, *Θ*277[+], *Ξ*381, *α*11, *β*152, *θ*93[+], *ψ*368, Hes. fr. 145,11 antith.: *Ω*156 *οὔτ' αὐτὸς* (Ach.) *κτενέει ἀπό* ⌊*τ' ἄλλους -ντας*⌋ *ἐρύξει* = 185, sc. Gr., vgl. *E*823 in 1aβbbaa *π*404 (wenn Orakel zustimmt) *αὐτός τε κτενέω τούς* ⌊ ⌋ *ἀνώξω*, sc. Freier, vgl. *φ*141. 232, *ρ*411. 503 in 1bβccαα *θ*93 *ἔνθ'* ⌊*ἄλλους μὲν*⌋ *-ντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων* = 532, Ggs. Alkin. *γ*86 ⌊ ⌋ *γὰρ -ντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον, ' πευθόμεθ', ἦχι ἕκαστος ἀπώλετο*, Ggs. Od. *α*11 ⌊*ἔνθ' ἄλλοι*⌋ *μὲν -ντες, ὅσοι φύγον ... ὄλεθρον, ' οἴκοι ἔσαν ξ*478 ⌊ ⌋ *-ντες χλαίνας ἔχον*, Ggs. *ἐγώ* 480 Hes. fr. 145,11]*α* ⌊*-ντες ἐπεὶ κα*⌋[*ρ*499 *ἐχθροὶ μὲν* ⌊ ⌋*κὰ μηχανόωνται ' ' Ἀντίνοος δὲ* ⌊*μάλιστα*⌋ *ψ*61 *ὥς κ' ἀσπαστὸς ἐνὶ μεγάροισι φανείη ' -σι,* ⌊ ⌋ *δ' ἐμοί τε καὶ υἱέϊ* ‖ Gäste / Versammlungsteilnehmer: *A*471 (*κρητῆρας ἐπεστέψαντο*) *νώμησαν δ' ἄρα -σιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν = I*176 = *γ*340 = *φ*272 ≅ *η*183 = *ν*54[in.] (*ἐπισταδόν*) = *σ*425 *η*180 *μέθυ νεῖμον ' -σιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα* (*σπείσομεν*) = *ν*51[in.] *χ*131 *τοῖς δ' Ἀγέλεως μετέειπεν, ἔπος -ντεσσι πιφαύσκων* = 247 *sich an alle* (sc. Freier) *wendend*, vgl. *Σ*500 *Γ*212 (VN[d] *ἐν ἀγορομένοισιν*) *μύθους καὶ μήδεα -σιν ὕφαινον* (Men. u. Od.) *ι*171 ⌊*ἀγορὴν*⌋ *θέμενος μετὰ -σιν ἔειπον* = *κ*188 (*μῦθον* v.l.) = *μ*319 (dto.) *α*273 *αὔριον εἰς* ⌊ ⌋ *καλέσας ...* ⌊*Ἀχαιοὺς*⌋ ' *μῦθον πέφραδε -σι π*378 (*πρὶν κεῖνον ὁμηγυρίσασθαι* ⌊ ⌋) *ἐρέει* ⌊*δ' ἐν -σιν*⌋ *ἀναστὰς ' οὕνεκά οἱ φόνον* (*ἐράπτομεν*) *β*194 *Τηλεμάχῳ* ⌊ ⌋ *ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτός ' ' μητέρ'* (*ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι*) 152 (*αἰετὼ τιναξάσθην πτερὰ*) *ἐς δ' ἰδέτην -ντων κεφαλάς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον* ‖ milit./soz. Koll.: *A*288bis. 289 *-ντων μὲν κρατέειν ἐθέλει* (Ach.), *-ντεσσι δ' ἀνάσσειν, ' -σι δὲ σημαίνειν*, vgl. V.78[+] in 1bβccγγ *Δ*289 *τοῖος* (wie Aianten) *-σιν θυμὸς ... γένοιτο*, sc. Gr., s. V.285 431 (VN[a] *κίνυντο φάλαγγες ' κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος ἡγεμόνων ' οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν*) *ἀμφὶ δὲ -σι ' τεύχεα ... ἔλαμπε Φ*524 (*καπνὸς ἄστεος αἰθομένοιο*) *-σι δ' ἔθηκε πόνον, πολλοῖσι δὲ κῆδε' ἐφῆκεν O*276 (*ἐφάνη λὶς*) *εἰς ὁδόν, αἴψα δὲ -ντας ἀπέτραπε καὶ μεμαῶτας*, sc. Jäger u. Hunde *K*69 (weck) *πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον, ' -ντας κυδαίνων*, s. V.53 *Ξ*381 (*βασιλῆες οὐτάμενοι*) *οἰχόμενοι δ' ἐπὶ -ντας ... τεύχε' ἄμειβον P*356 (*ἔρχατο πάντῃ περὶ* Patr.) *Αἴας γὰρ μάλα -ντας ἐπῴχετο πολλὰ κελεύων T*170 *οὐδέ τι γυῖα ' πρὶν κάμνει, πρὶν -ντας ἐρωῆσαι πολέμοιο*, sc. beide Parteien *Λ*761 (nach Sieg) *-ντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διὶ Νέστορί τ' ἀνδρῶν M*312 (*τετιμήμεσθα*) *ἐν Λυκίῃ,* ⌊*-ντες δὲ*⌋ *θεοὺς ὡς εἰσορόωσι Ω*775 (*οὔ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ*) *ἤπιος οὐδὲ φίλος,* ⌊ ⌋ *με πεφρίκασιν λ*187 (Tel. *δαῖτας δαίνυται*) *-ντες γὰρ καλέουσι* Hes. fr. 302,23 *ὡς -ντες ἐπίστωντ' αἴσιμα ῥέζειν*, sc. Töpfer,

s. V.1 *P*671 ⌞-σιν γὰρ ἐπίστ⌟ατο μείλιχος εἶναι (Patr.), sc. Gr., s. V.669 *ζ*265 (νῆες ὁδὸν) εἰρύαται· ⌞ ⌟ιόν ἐστιν ἑκάστῳ, sc. Phäaken ‖ universell: *θ*554 (εἴπ' ὄνομ'. οὔ τις ἀνώνυμος ἀνθρώπων) ἀλλ' ἐπὶ -σι τίθενται ... τοκῆες *μ*70 (οἴῃ παρέπλω) Ἀργὼ -σι μέλουσα ‖ (außer *Z*190, *χ*138 Aufz. / Zahlen) zus.fassend (s.a. [*ν*82] *χ*269 in 1aβaa, *H*169, *Θ*298, *I*153⁺. 330, *δ*437 in 2, *M*24, *Ψ*856, Th.369 / 828f. in 3bα/aγ, *I*135⁺, *Φ*51, *β*346. 356, *θ*394 in 3cα u. vgl. ἅπας G2), bes. Todesopfer: *Θ*277 (τίνα πρῶτον ἕλε; 8 PNᵉ) -ντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονί = *M*194 (3 PNᵉ) = *Π*418 (9 PNᵉ) *Ω*609 (Ap. u. Art.) δοιώ περ ἐόντ' ἀπὸ -ντας ὄλεσσαν, s. 603–6 *Λ*693 (Neleus' 12 S.) τῶν οἶος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι ⌞-ντες ὄλ⌟οντο *T*294 (3 Brüder) οἳ ⌞ ⌟έθριον ἦμαρ ἐπέσπον *Π*848 τοιοῦτοι δ' εἴ πέρ μοι ἐείκοσιν ἀντεβόλησαν, ' -ντες κ' αὐτόθ' ὄλοντο ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες *Δ*397 (50) -ντας ἔπεφν', ἕνα δ' οἶον ἴει ⌞οἰκόνδε νέ⌟εσθαι *Z*190 οὔ τι πάλιν ⌞ ⌟ροντο· ' ⌞-ντας γὰρ κατέπεφνε⌟ν 422. 423 (7 Brüder) οἱ μὲν -ντες ἰῷ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω· ' ⌞ ⌟ sonst: *θ*37. 39 (52 κρινάσθων) δησάμενοι δ' εὖ -ντες ἐπὶ κληῖσιν ἐρετμὰ ' ... ἀλεγύνετε δαῖτα ' ἡμέτερόνδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ -σι παρέξω *ψ*368 ὦρσε δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην, ' -ντας δ' ἔντε' ἄνωγεν (ἑλέσθαι) *χ*138 καί χ' εἷς -ντας ἐρύκοι ἀνήρ *alle* (in Frage Kommenden) *π*254 (Freier-Kat.) τῶν εἴ κεν -ντων ἀντήσομεν, präd., vgl. *P*631 in 1aβbbαα am Ende *X*424 (τόσσους μοι παῖδας ἀπέκτανε) ⌞τῶν -ντων⌟ οὐ τόσσον ὀδύρομαι (ὡς Ἕκτορος) = *δ*104 (Gr. : Od.) + 100 (-ντας) h.Cer.156 (5 PNᵉ) καὶ πατρὸς ... ἡμετέροιο ' ⌞ ⌟ ἄλοχοι κατὰ δώματα πορσαίνουσι ‖ als Appos. am VA, gefolgt von Prädik. (s.a. 2 am Anf., *B*789⁺ in 1aβaa, *N*117 [+ ἐόντες] in 1bβccαα, h.Merc.192 in 1bβaa u. [am VE] Op.504 in 3bγ): *γ*364 (Mentor γεραίτερος· οἱ δ' ἄλλοι νεώτεροι) -ντες ⌞ὁμηλικ⌟ίη (Tel.s) *ω*107 τί παθόντες ... γαῖαν ἔδυτε ' -ντες κεκριμένοι καὶ ⌞ ⌟ες;

2 [14ⁱ, 14°, 2ᴴ, 1ʰ] in Vbd. m. (1ᴴ impl.) Num. (vorangest.) von 3 (vgl. *M*194, *T*294, *ψ*368 / *φ*230 in 1cβ/aβaa) bis 100 (vgl. Th.828f. in 3aγ) bzw. 150: *alle, ganze, volle*, kataphor. *H*161*, h.Merc.448, anaphor. (statt Num. + Subst.:) *H*169*, *Θ*298, *I*153⁺. 330*, *δ*437, (+ Num. statt Subst.:) *ε*244, *τ*574*, *χ*424 (* + Dem./Rel.-Pr.), in Vbd. m. ἔσαν⁺ bzw. Nom.satz *B*449, *I*153⁺, *δ*437, *μ*89, *σ*293 (wie sonst nur *I*73, *N*636, *γ*134, *ψ*49, Th.738⁺. 829, Op.40, Cert. p.40,5); in dir.R. außer *B*449, *H*161/9, *Σ*373. 470, *T*247⁺, *Ψ*882, *ε*244, *θ*258, *σ*293, *υ*107, 2ᴴ als Appos. am VA, gefolgt von Prädik. (vgl. 1cβ am Ende): *Λ*681 (λῃΐδα συνελάσσαμεν) ἵππους ... ⌞ἑκατὸν⌟ καὶ πεντήκοντα, ' -σας θηλείας, πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν *B*449 (Aigis) τῆς ⌞ ⌟θύσανοι παγχρύσεοι ἠερέθονται, ' -ντες ἐϋπλεκέες, ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος Hes.fr.197,2 τοσσαύτας δὲ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας, ' -σας χρυσείας φιάλας ἐν χερσὶν ἐχούσας, vgl. *σ*293 (s.u.) als Appos. nach buk.Dih. (s.u. *τ*574 u. vgl. *T*13 / Op.504 in 3bα/γ), gefolgt von Prädik. (umdeutbar zu Attr. des vorausgehenden Num., s.u.): *K*560 ἔκτανε (Diom. den Rhesos), πὰρ δ' ἑτάρους ⌞δυοκαίδεκα⌟(,) -ντας ἀρίστους, vgl. *Σ*230 *π*251 (Freier-Kat.) ἐκ δ' αὐτῆς Ἰθάκης ⌞ ⌟(,) -ντες ἄριστοι, vgl. V.122. 248, *ω*107 (in 1cβ am Ende) f. *μ*89 τῆς (Skylla) ... πόδες εἰσὶ ⌞δυώδεκα⌟(,) -ντες ἄωροι sonst (s.a. Hdt.4,88,1 / 9,81,2 πᾶσι / πάντα δέκα m. uns. Bed. u. vgl. Rhian.fr.54,2): *ι*204 (δῶκέ μοι) οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι ⌞ ⌟ -σιν ἀφύσσας *einem ganzen Dutzend* *τ*574 καταθήσω ἄεθλον ' τοὺς ⌞πελέκε⌟ας, τοὺς ... ' ἵστασχ' ἑξείης, δρυόχους ὥς, δώδεκα -ντας, vgl. *φ*121 in 3bα 578 (ὅς κε) διοϊστεύσῃ ⌞ ⌟ων ⌞δυοκαίδεκα⌟ -ντων = *φ*76 *alle 12*, vgl. *φ*421 in 3bα *σ*293 (πέπλον) ἐν δ' ἄρ' ἔσαν περόναι ⌞ ⌟⌞-σαι ' χρύσειαι⌟, viell. < *⌞ ⌟ am VA, vgl. *Θ*193 *υ*107 (μύλαι) τῇσιν ⌞δώδεκα -σαι, ἐπερρώοντο γυναῖκες *ein ganzes Dutzend* *χ*424 (50 δμῳαί) τάων ⌞ ⌟ ἀναιδείης ἐπέβησαν *volle 12* *I*330 (12 + 11 eroberte Städte) τάων ἐκ -σέων κειμήλια πολλὰ ... ' ἐξελόμην *Σ*373 τρίποδας γὰρ ἑ⌞είκοσι⌟ -ντας ἔτευχεν (Heph.) *una ventina intera di* 470 φῦσαι δ' ἐν χοάνοισιν ἑ⌞ ⌟ -σαι ἐφύσων *ε*244 (τάμνετο δοῦρα) ⌞ ⌟ δ' ἔκβαλε -ντα *komplette 20* *ξ*103 (αἰπόλια) ἕν⌞δεκα -ντα⌟ ' ἐσχατιῇ βόσκοντ' *T*247 (χρυσοῦ στήσας) ⌞ ⌟ τάλαντα (s. *I*122 = 264) ≅ *Ω*232 *volle 10* *Ψ*882 ἂν δ' ἄρα PN πελέκεας ⌞ ⌟ς ἄειρε *alle 10*, vgl. V.856 in 3bα *H*161. 169 ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων, οἱ δ' ⌞ἐννέα -ντες ἀνέσταν⌟. ' 7vv. ' -ντες ἄρ' οἵ γ' ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι, dazu Erbse, Beitr. Verst.Od.197 *θ*258 αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ⌞ ⌟ ' δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐὺ πρήσσεσκον ἕκαστα *ω*60 Μοῦσαι δ' ἐννέα -σαι ... ' θρήνεον *insgesamt 9 > alle 9* (Erbse a.O.) Th.803 (εἰνάετες θεῶν ἀπαμείρεται) οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται οὐδ' ἐπὶ δαῖτας ' ἐννέα -ντ' ἔτεα *volle 9* *Θ*298 (ὀκτὼ προέηκα) ὀϊστούς, ' -ντες δ' ἐν χροὶ πῆχθεν (αἰζηῶν), Ggs. Hektor *I*153 (οἱ δώσω 7 ONᵉ) -σαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου = 295 *δ*437 (τέσσαρα φωκάων) δέρματ' ἔνεικε· ' -ντα δ' ἔσαν νεόδαρτα h.Merc.448 ἅμα τρία -ντα πάρεστιν, ' εὐφροσύνην καὶ ἔρωτα καὶ ... ὕπνον ἑλέσθαι, vgl. Radermacher, Hermesh.152 z.St.

3 von Körperteilen (3aγ), Pflanzlichem (*Φ*246 / Op.511 in 3aα/bα, *ε*76⁺, *ι*109/131 in 3cα/bδ) u. Unbelebtem (δμῶας / ἐρέτας mit einschließend *τ*525f. / *β*306f. in 3cα/βaa); in Vbd. m. Art. *M*289, *Σ*485, *Ω*260, Hes.fr.302,22, h.Ap.108 **3a** überw. prädⁱ.: *ganz* (abh. von [συν]εῖχε / κατέσχεθεν Hes.Sc.223. 315, fr.133,4), *vollständig*, bes. im Sg. (überw. in 3aα/β, 17x von 34 in 3aγ); *χ*256. 404 Variation ggüber -σιν *P*633 / *Π*159 in 1aβbbγγ/bβaa **3aα** [6ⁱ, 4°, 1ᴴ] nützl. Ggst.; präd. Sg. (⌞außer *τ*504⌟) Fem. (⌞ ⌟, *H*461 Ntr., *O*537 Mask.), Nom. u. *H*461 Akk. (s.a. *Φ*300, *κ*3 / *Y*316⁺ / *P*650, *ψ*250 in 3bα/β/δ); am SA (vor δέ) nur *O*537 (kontrast. 1aα, 3aβ/γ), nachgest. ggüber Bezugsw. (Dem.-Pr.:) *H*461, *O*625, *Φ*246, ⌞*M*398, *μ*416⁺, *τ*504⌟, (Subst.:) 1ᴴ (zw. Präv. u. Verb m. Enjb.), ggüber Verbum *P*393, ⌞ ⌟, *ν*169, in Vbd. m. εἴσω *Φ*246 (vgl. 3aβ); in dir.R. *H*461, 3° (außer *τ*504 [γάρ]), 1ᴴ *P*393 (βοείην τανύουσι) τάνυται δέ τε ⌞-σα διαπρό *M*398 (ἔπαλξιν) ἕλχ', ἡ δ' ἔσπετο ⌞ ⌟μπερές Hes.fr.302,12 σὺν δὲ κάμινος ' -σα κυκηθείη *O*537 (ῥῆξε δ' ἀφ' ἵππειον λόφον) -ς δὲ χαμᾶζε ' κάππεσεν ἐν κονίῃσι 625 (ὡς ὅτε κῦμα ἐν νηῒ πέσῃσι) ἡ δέ τε -σα ' ἄχνῃ ὑπεκρύφθη *μ*416 (Ζεὺς) ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν· ' ἡ δ' ἐλελίχθη -σα = *ξ*306 *ν*169 (τίς νῆα ἐπέδησ' ἐνὶ πόντῳ;) καὶ δὴ προὐφαίνετο -σα *τ*504 οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο -ντα *Φ*246 (πτελέην ἕλε) ἡ δ' ἐκ ῥιζέων ⌞ἐριποῦσ⌟α ' κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν, ἐπέσχε δὲ ... ῥέεθρα ' ὄζοισιν ... γεφύρωσεν δέ μιν αὐτὸν ' εἴσω -σ' ⌞ ⌟' *H*461 τεῖχος ἀναρρήξας τὸ μὲν εἰς ἅλα -ν καταχεῦαι **3aβ** [8ⁱ, 1°, 2ᴴ] best. (: *H*207, *Π*248, *Σ*614, *π*286, *τ*5, *ω*535 in 3bα) Waffen (s.a. *Θ*298 in 2); Ntr. (außer *Θ*193) Sg. (⌞außer *P*632, *χ*256⌟), präd. ⌞ ⌟, 6x Nom. (stets ⌞am SA [vor δέ⌟ außer 1ᴴ]), 5x Akk. (⌞ ⌟ 1ᴴ, vgl. Subj.-Akk. *Θ*193; Bezugsw. [vorangest.] Pron. *X*286, *χ*256), in Vbd. m. εἴσω / ἐν χροΐ *Π*340, *Φ*117 / *X*286 (u. *Θ*298 in 2); in dir.R. *Θ*193, *P*632, *X*286 *Θ*193 ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει ' -σαν χρυσείην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν *P*632 (τῶν βέλε' ἅπτεται) Ζεὺς δ' ἔμπης -ντ' ἰθύνει *χ*256 (ἀκόντισαν) τὰ δὲ -ντα ἑτώσια θῆκεν (Ath.), s. V.260 (δούρατ'), kontrast. V.273 *X*286 (ἐμὸν ἔγχος ἅλευαι) ὡς δή μιν σῷ ἐν χροῒ -ν κομίσαιο *Π*801 ⌞-ν δέ οἱ⌟ (Patr.) ἐν χείρεσσιν ἄγη ... ἔγχος *Φ*117 (τύψε) παρ' αὐχένα, ⌞ ⌟ εἴσω ' ⌞δῦ ξίφος⌟ *Π*340 -ν δ' εἴσω ἔ⌞ ⌟ 333 -ν δ' ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι = *Y*476 Sc.141 (σάκος εἷλε,

οὐδέ τις αὐτὸ ἔρρηξε) -ν μὲν γὰρ κύκλῳ πτάνῳ λευκῷ τ' ἐλέφαντι ' ἠλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην χρυσῷ τε 315 (*ἀμφὶ ἴτυν ῥέεν* Ok.) *-ν δὲ συνεῖχε σάκος* **3aγ** [15ⁱ, 12ᵒ, 7ᴴ] Körperteile (s.a. *δ* 437, *μ* 89 / 279 f. in 2/3cβaa); Fem./Ntr. (außer *σ* 28 u. 4× am Ende) Sg./Pl. (Nom. u. Akk., nur 3ᵒ, 2ᴴ Gen./Dat.), präd. (*ganz*) *N* 546/8, *Π* 412⁺, *P* 522, attr. (*alle / die ganzen*) *γ* 457, *μ* 363 u. (jew. vor Bezugsw.) *ν* 432, *σ* 28, *χ* 94⁺, Hes. Th. 828/9. 855, fr. 302,22, oft beide Auff. mögl.; am SA vor *δέ* *Λ* 437, *P* 136, *T* 405, *ι* 389, *χ* 404, Th. 828, Sc. 223, nachgest. ggüber Bezugsw. (Rel.satz:) Th. 184, (Dem.-Pr.:) *Π* 412⁺, ⌊*N* 548, (Subst.:) *N* 546, *P* 522, *T* 27⌋, *Λ* 176⁺, *M* 385⁺, *γ* 457, *δ* 794⁺, *ε* 455, *μ* 363, Hes. fr. 133,4 (⌊ ⌋ zw. Präv. u. Verb wie noch *Δ* 525⁺, Hes. fr. 302,22), m. Enjb. *M* 385⁺, *γ* 457 (am VA), *Δ* 525⁺, Th. 855 (am VE); in dir. R. *T* 27, *ι* 389, *μ* 363, *σ* 28, Hes. fr. 302,22 *δ* 794 (*μιν ἐπήλυθε*) *ὕπνος* ' *εὖδε δ' ἀνακλινθεῖσα, λύθεν δέ οἱ ἅψεα -ντα* = *σ* 189, vgl. I Sp. 1787,7 ff. *ι* 389 *-ντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμή* *Λ* 176 *αἷμα καὶ* ⌊*ἔγκατα -ντα*⌋ *λαφύσσει* (Löwe, der Rind gerissen) = *P* 64 *μ* 363 (*οὐδ' εἶχον μέθυ*) *ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων* ⌊ ⌋ *P* 136 *-ν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται ὄσσε καλύπτων* (Löwe) 522 (*ὡς ὅτ' ἂν κόψας ἐξόπιθεν κεράων βοὸς*) *ἵνα τάμῃ διὰ -σαν* *Π* 412 (PNᵃ) *βάλε πέτρῳ* ' *μέσσην κὰκ κεφαλήν* ' *ἡ δ' ἄνδιχα -σα κεάσθη* = *Y* 387 ≅ *Π* 578 Th. 828. 829 (100 *κεφαλαί*) *-σέων δ' ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο* ' *φωναὶ δ' ἐν -σῃσιν ἔσαν ... κεφαλῇσι* ' *παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι* 855 ⌊*ἀμφὶ δὲ*⌋ *-σας* ' *ἔπρεσε ... κεφαλὰς ... πελώρου* *ν* 432 ⌊ ⌋ *δέρμα* ' *-ντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος* Sc. 223 (*Περσεὺς*) *ἐποτᾶτο* ' *-ν δὲ μετάφρενον εἶχε κάρη* (*Γοργοῦς*) *bedeckte*, vgl. *ψ* 46 *χ* 94 *δούπησεν δὲ πεσών, χθόνα δ' ἤλασε -ντὶ μετώπῳ* = 296ᵉᵗᶜ, Var. ggüber V. 86 *γ* 457 *ἐκ μηρία τάμνον* ' *-ντα κατὰ μοῖραν* *σ* 28 *χαμαὶ δέ κε -ντας ὀδόντας* ' *γναθμῶν ἐξελάσαιμι* *M* 385 (*θλάσσε*) *κυνέην, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε* ' *-ντ' ἄμυδις κεφαλῆς* = *μ* 413, vgl. *M* 185 f. Hes. fr. 302,22 *ὃς δέ χ' ὑπερκύψῃ, περὶ τούτου -ν τὸ πρόσωπον* ' *φλεχθείη* Th. 184 *ὅσσαι γὰρ ῥαθάμιγγες ἀπέσσυθεν* ⌊*αἱματόε*⌋*σσαι,* ' *-σας δέξατο Γαῖα* *χ* 404 (Löwe *βεβρωκὼς βοός*) *-ν δ' ἄρα οἱ στῆθός τε παρηϊά τ' ...* ' ⌊ ⌋*ντα* *N* 546. 548 (*οὔτασ'*) *ἀπὸ δὲ φλέβα* ⌊*-σαν ἔκερσεν*⌋ ' *ἦ τ' ... ' τὴν ἀπὸ* ⌊ ⌋ *T* 405 (*Ξάνθος*) *ἤμυσε καρήατι* ' *-σα δὲ χαίτη* ' *ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν οὖδας ἵκανεν*, vgl. *P* 439 f., *X* 402/5 *Δ* 525 (*οὖτα*) *παρ' ὀμφαλόν* ' *ἐκ δ' ἄρα -σαι* ' *χύντο χαμαὶ χολάδες* = *Φ* 180ᵉᵗᶜ. *Λ* 437 *-ντα δ' ἀπὸ πλευρῶν χρόα ἔργαθεν* (Speer) *T* 27 (*δείδω μὴ μυῖαι ἀεικίσσωσι νεκρόν*) *κατὰ δὲ* ⌊*χρόα -ντα*⌋ *σαπῇ* *ε* 455 *ὤδεε δὲ* ⌊ ⌋ *am ganzen Leib* Hes. fr. 133,4 *σφιν κεφαλῇσι κατὰ κνύος ... ἔχευεν* (Hera den Proitiden) ' *ἀλφὸς γὰρ* ⌊ ⌋ *κατέσχ(εθ)εν* **3b** überw. attr.: (Pl.) *alle* (*mögl. E* 60, *ι* 422, Il. Pers. fr. 1,4 p. 63 Dav.), (Sg.) *d. ganze* (abh. von *κατέχουσι⁺ / εἶχον Π* 79, Sc. 284, h. Ap. 445), selten *jegl. / jeder* (*B* 823⁺, *Z* 79⁺, *O* 411, *ε* 196, Margites fr. 2,2 W., Pan. fr. 12,13 p. 121 Dav., h. 19,6) **3ba** [61ⁱ, 56ᵒ, 23ᴴ, 18ᵇ, 1ᵉ] Konkreta (s.a. *B* 449, *I* 153⁺. 330, *Σ* 373. 470, *T* 247⁺, *Ψ* 882, *ε* 244, *ι* 204, *σ* 293, *τ* 574/8⁺ in 2); Sg. u. Pl., Nom. u. Akk., nur *M* 24, *P* 372, *α* 53⁺, *δ* 608, *ν* 114. 262, *φ* 421, Th. 369. 738⁺. 973 / *Γ* 70⁺, *Θ* 240, *Π* 248, *P* 750, *φ* 121, h. Ven. 31 Gen./Dat.; präd. *Φ* 300, *κ* 3, Bezugsw. Pers./Dem.-Pr. (*κ* 3 / *M* 24, *Φ* 300, *X* 512, Th. 369, h. Merc. 91), Subst. (normal nachgest. [⌊m. Enjb.⌋ *Ξ* 33, *P* 372, *β* 389, *γ* 315⁺, *θ* 427, *ι* 554, *λ* 351, *ν* 11], metr. bedingt auch vorangest. [⌊ ⌋ *H* 364, *O* 261, *X* 115, *Ψ* 238⁺, *α* 53, *δ* 783, *π* 286, *τ* 5, *υ* 152, Th. 973], bes. dakt. [ausl.] Wörter) od. eingespart (h. Ven. [64 :] 172, vgl. 3ca) bzw. (anaphor.) impl. (+ *γάρ/ἄρα M* 54. 340, *β* 410 / 414, *μ* 204, sonst *Θ* 240, *I* 331, *Ξ* 76, *P* 750, *δ* 608, *ν* 114, *φ* 121, *ω* 535 u. [Fem. u. Mask. zus.fassend] Th. 738⁺); (kataphor.) gefolgt von (* Aufz. +) epex. Rel.satz *M* 28, *Σ* 412. 485*, *T* 140, *X* 115, *Ψ* 238⁺, *β* 389, *ε* 196*, *θ* 318. 427, *ι* 222*, *ν* 11, *χ* 61, Th. 639*, Sc. 84, *ὡς ἐκέλευσεν* *β* 414; in dir. R. (reg. in Vbd. m. *δῶρα, κτήματα, πατρώϊα*) 72× von 159 *ι* 222 *ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα -ντα,* ' *γαυλοί τε σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν*, vgl. Vit. p. 18,26 *β* 388 *δύσετό τ' ἠέλιος σκιόωντό τε -σαι ἀγυιαί* = *γ* 487 = 497 = *λ* 12 = *o* 185 = 296 = 471, vgl. 'Konjug.' *Φ* 232 *ε* 292 (*σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον*) *-σας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας* ' *παντοίων ἀνέμων* *Θ* 1 (*Ἠὼς*) *ἐκίδνατο* ⌊*-σαν ἐπ' αἶαν*⌋ ≅ *Ω* 695, vgl. *H* 451; nicht **γῆν ἐπὶ -σαν* trotz Hes. Th. 972 f. (s.u.), fr. 30,14 u. Sapph. fr. 34,4 V. ('Responsion' *ἃ ⏑⏑ παῖ αν*) *I* 506 (505 in 1bαbb) *φθάνει δέ τε* (Ate) ⌊ ⌋ ' *βλάπτουσ' ἀνθρώπους* *Ψ* 742 *κάλλει ἑνίκα* (Krater) ⌊ ⌋ ' *πολλόν* *ω* 509 (*ἀλκῇ*) *κεκάσμεθα* ⌊ ⌋, vgl. *Ω* 535 in 1bβccαα Hes. fr. 204,63 (damit er Hel. sehe) *μηδ' ἄλλων οἶρον ἀκ*[*ούοι* ' *μῦθον, ὃς*]*ἤ*⌊*δη -σαν ἐπὶ*[*χθ*]*όνα*⌋ ... *ἴκαν*[*εν* h. Cer. 69 *σὺ* (Helios) *γὰρ* ⌊ ⌋ *καὶ κατὰ πόντον* (*καταδέρκεαι*) 472 (Dem. *καρπὸν ἀνῆκεν*) *-σα δὲ φύλλοισιν ... χθὼν* ' *ἔβρισ'* *Π* 384 *ὡς δ' ὑπὸ λαίλαπι -σα ... βέβριθε χθών* *B* 780 *ἴσαν, ὡς εἴ τε πυρὶ* ⌊*χθὼν -σα*⌋ *νέμοιτο* Hes. Th. 695 (*γαῖα καιομένη*) *ἔζεε δὲ* ⌊ ⌋ (u. Ok. u. *πόντος*) = 847ⁱⁿ·, vgl. fr. 30,14 *T* 362 ⌊*γέλασσε*⌋ *δὲ -σα περὶ χθὼν* ' *χαλκοῦ ὑπὸ στεροπῆς* h. Cer. 13. 14 (*νάρκισσον φῦσε Γαῖα*) *-ς δ' οὐρανὸς ...* ' *γαῖά τε -σ' ἐ*⌊ ⌋ (u. Meer) *P* 372 (*πέπτατο αὐγὴ ἠελίου*) *νέφος δ' οὐ φαίνετο -σης* ' *γαίης οὐδ' ὀρέων* Th. 973 (Plutos) *ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ ... νῶτα θαλάσσης* ' *-σαν*, vgl. 365 f., Thgn. 237 f. 738 (*ἔνθα γῆς καὶ Ταρτάρου πόντου τ' ... καὶ οὐρανοῦ*) *ἐξείης -ντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν* = 809 | Sc. 70 *-ν δ' ἄλσος καὶ βωμὸς* (Ap.s) ... ' *λάμπεν ὑπὸ ... θεοῦ* (sc. Ares) *τευχέων τε καὶ αὐτοῦ* Th. 639 (*ὅτε*) *κείνοισι παρέσχεθεν* ⌊*ἄρμενα -ντα*⌋ ' *νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τά περ θεοὶ ... ἔδουσι* (Forts. in 1bββb) Sc. 84 *μιν ἠσπάζοντο καὶ* ⌊ ⌋ *παρεῖχον,* ' *ἢ δίκη ἔσθ' ἱκέτησι* Pan. fr. 18,5 p. 124 Dav. PN *ὃς κρατέων -σας λῆΐζετ' ἀρούρας* *Θ* 559 (*οὐρανόθεν ὑπερράγη*) *αἰθήρ,* ' *-ντα δὲ εἴδεται ἄστρα* *Ω* 703 (*κώκυσεν*) *γέγωνέ τε -ν κατὰ ἄστυ* Op. 601 (*ἐπὴν*) *-ντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθι οἴκου* 611 *τότε -ντας ἀποδρέπεν οἴκαδε βότρυς* *Θ* 240 (*οὔ ποτέ φημι τεὸν βωμὸν παρελθέμεν*) *ἀλλ' ἐπὶ -σι βοῶν ... μηρί' ἔκηα*, vgl. *Δ* 48 = *Ω* 69 *γαῖα, γῆ* s.o. (*αἶα*) *E* 60 (*τέκτονος*) *ὃς χερσὶν ἐπίστατο* ⌊*δαίδαλα -ντα*⌋ ' *τεύχειν alle erdenkl.* (Verdenius, Mn. IV 21, 1968, 149) *T* 13 (*θεὰ κατὰ τεύχε' ἔθηκε*) *τὰ δ' ἀνέβραχε* ⌊ ⌋ *θ* 282 (*ἐπεὶ*) *-ντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν* (Heph.), s. 278 f. *χ* 440 (*ἐπὴν*) *-ντα δόμον κατακοσμήσησθε* (≅ 457, s.u.) Hes. POxy. 2509,19 *ὡ*]*ρυχμοῖο δὲ -ς πλήσ*[*θη δόμος*? (MH 46, 1989, 238 A.14), vgl. *κ* 10. 227. 398 f. h. Merc. 246 *παπτήνας δ' ἀνὰ -ντα μυχὸν ... δόμοιο* ' *τρεῖς ἀδύτους ἀνέῳγε* *T* 140 *δῶρα δ' ἐγὼν ὅδε -ντα παρασχέμεν, ὅσσα τοι* (*ὑπέσχετο* Od.) *θ* 427 (*ὄφρα ἰδών*) *εὖ κείμενα -ντα* ' *δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ...* ⌊*ἐνθάδ' ἔνεικαν*⌋ (*τέρπηται*) *ν* 11 (*εἵματα καὶ χρυσὸς*) *ἄλλα τε -ντα* ' *δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι* ⌊ ⌋ *λ* 351 (*ξεῖνος τλήτω*) *ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰς ὅ κε -σαν* ' *δωτίνην τελέσω* *θ* 318 (*σφωε*) *δεσμὸς ἐρύξει,* ' *εἰς ὅ κέ μοι μάλα -ντα πατὴρ ἀποδῷσιν ἔεδνα,* ' *ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα* *ε* 196 (Kal.) *ἐτίθει πάρα -σαν ἐδωδήν,* ' *ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν allerlei*, s. I Sp. 996,14 *X* 512 (*τοι εἵματ'*) *ἀλλ' ἦ τοι τάδε -ντα καταφλέξω πυρί* h. Ven. 64 *ἐσσαμένη δ' εὖ -ντα περὶ χροῒ εἵματα* = 172ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ· *Φ* 312 *ἐμπίπληθι ῥέεθρα* ' *ὕδατος ἐκ πηγέων, -ντας δ' ὀρόθυνον ἐν*⌊*αύλους*⌋ *ψ* 358 (*μῆλα*) *λῆΐσσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ* ' *δώσουσ', εἰς ὅ κε -ντας ἐνιπλήσωσιν ἐπ*⌊ ⌋ *δ* 783 *ἠρτύναντο δ'* ⌊*ἐρετμὰ*⌋ *τροποῖς ἐν ...* ' *-ντα κατὰ μοῖραν* = *θ* 54 *μ* 204 *ἐκ χειρῶν ἔπτατ'* ⌊ ⌋ ' *βόμβησαν δ' ἄρα -ντα κατὰ ῥόον* Op. 116 *ἐσθλὰ δὲ -ντα* ' *τοῖσιν*

ἔην (119 ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν), vgl. V.236 β410 ἤϊα φερώμεθα· -ντα γὰρ ἤδη ' ἀθρό' ἐνὶ μεγάρῳ 414 οἱ δ' ἄρα -ντα φέροντες ... ἐνὶ νηῒ ' κάτθεσαν δ363 καί νύ κεν ⌊ἤϊα -ντα⌋ κατέφθιτο (εἰ μή) μ329 (ὅτε) νηὸς ἐξέφθιτο ⌊ ⌋ (jagten sie) α53 (Atlas) ὅς τε θαλάσσης ' -σης βένθεα οἶδεν = δ386[in] (Proteus) Φ196 s.u. (ποταμοί) M28 ἐκ δ' ἄρα -ντα θεμείλια κύμασι πέμπε (Pos.) ' φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν (Gr.) ι149 κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ καθείλομεν ἱστία -ντα h.Merc.351 (ὄφρα) ἐδίωκε διὰ ψαμαθώδεα χῶρον, ' ῥεῖα μάλ' ἴχνια -ντα διέπρεπεν ἐν κονίῃσιν Hes.fr.302,3 εὖ δὲ μελανθεῖεν κότυλοι καὶ -ντα κάναστρα I331 (aus 23 Städten) κειμήλια πολλὰ ... ' ἐξελόμην καὶ -ντα φέρων PN[d] δόσκον O261 ἵπποισι κέλευθον ' -σαν λειανέω Hes.fr.302,14 βρύκοι δὲ κάμινος ' -ντ' ἔντοσθ' αὐτῆς κεραμήϊα λεπτὰ ποιοῦσα Op.76 (ζῶσε καὶ κόσμησε Ath. ' ⌊ἀμφὶ δέ⌋ οἱ Χάριτες καὶ Πειθὼ ὅρμους ἔθεσαν χροΐ· ⌊ ⌋ Ὧραι στέφον ἄνθεσιν) -ντα δέ οἱ ⌊χροῖ κόσμον⌋ ἐφήρμοσε (Ath.) h.6,14 (ἐπεὶ) -ντα περὶ ⌊ ⌋ ἔθηκαν (die Horen der Aphr.) ≅ Ξ187 (Hera sich) Φ197 (κρῆναι) s.u. (ποταμοί) Γ70 ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι -σι μάχεσθαι ≅ 91 72 (wer siegt) κτήμαθ' ἑλὼν εὖ -ντα γυναῖκά τε οἴκαδ' ἀγέσθω = 93 282 (wenn Alex. Men. tötet) Ἑλένην ἐχέτω ⌊καὶ κτήματα -ντ⌋α 285 (wenn Men. Alex. tötet) Ἑλένην ⌊ ⌋ ἀποδοῦναι (Tr.) H364 γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω· ' κτήματα δ' ὅσσ' ἀγόμην ... ' -ντ' ἐθέλω δόμεναι καὶ οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι ≅ 391 X115 (εἴ κεν) ὑπόσχωμαι Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ, ' -ντα μάλ' ὅσσα τ' (Alex. ἠγάγετο, δωσέμεν), vgl. H389 β335 ⌊κτήματα⌋ γάρ κεν -ντα δασαίμεθα γ315 μή τοι κατὰ -ντα φάγωσι(,) ' ⌊ ⌋ δασσάμενοι = ο12, zur mögl. Interp. vgl. β265, Σ511 f., τ525 f. in 3ca τ23 (αἳ γὰρ) ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο ' οἴκου κήδεσθαι ⌊καὶ κτήματα -ντα⌋ φυλάσσειν h.7,30 ἔκ ποτ' ἐρεῖ αὐτοῦ τε φίλους ⌊ ⌋ ' οὔς τε κασιγνήτους, ἐπεὶ ἡμῖν ἔμβαλε δαίμων ν262 με στερέσαι τῆς ληΐδος ἤθελε -σης ' Τρωϊάδος h.19,6 (Pan) ὃς -ντα λόφον ... λέλογχε ' καὶ κορυφάς jeden Ξ171 (ἀπὸ χροὸς) λύματα -ντα κάθηρεν (s.d. B2) χ457 (ἐπεὶ) -ν μέγαρον διεκοσμήσαντο (≅ 440, s.o.) h.Ap.108 Ἶρις ' βῆ ῥα θέειν, ταχέως δὲ διήνυσε -ν τὸ μεσηγύ μυχός s.o. (δόμος) h.Ven.31 -σιν δ' ἐν νηοῖσι θεῶν τιμάοχός ἐστι (Hestia) δ608 (οὔ τις νήσων ἱππήλατος) Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ -σέων, vgl. 1bα u. θ284 κ3 ἐνὶ νήσῳ· -σαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος Ξ33 (οὐδ') ἐδυνήσατο -σας ' αἰγιαλὸς νῆας χαδέειν, στείνοντο δὲ λαοί 76 (νῆες ὅσαι πρῶται) ἕλκωμεν, -σας δὲ ἐρύσσομεν εἰς ἅλα sie alle, kontrast. V.79 ('überhaupt alle', vgl. ISp.996,56 ff.) ι554 (Zeus) μερμήριζεν ὅπως ἀπολοίατο -σαι ' νῆες (u. meine Gef.) ν114 (95 νηῦς) ἠπείρῳ ἐπέκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ -σης, ' σπερχομένη, erkl. ὅρμου (s.d.) μέτρον V.101 Π374 (Tr.) ἰαχῇ τε φόβῳ τε ' -σας πλῆσαν ὁδούς Σ614 ἐπεὶ -νθ' ὅπλα κάμε (Heph.) Waffen 409 ὄφρ' ἂν ἐγὼ φύσας ἀποθείομαι ⌊ὅπλα τε -ντα⌋ Werkzeuge 412 φύσας μέν ῥ' ἀπάνευθε τίθει πυρός, ⌊ ⌋ ' λάρναξ' ἐς ... συλλέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο μ410 ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ⌊ ⌋ ' εἰς ἄντλον κατέχυντ(ο) Takelage κ404 (νῆα) ἐρύσσατε ἤπειρόνδε, ' κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε ⌊ ⌋ ≅ 424, kontrast. λ9[+] (distr.) β389 (νῆα) ἅλαδ' εἴρυσε, -ντα δ' ἐν αὐτῇ ' ὅπλ' ἐτίθει, τά τε νῆες (φορέουσι) Op.627 ὅπλα δ' ἐπάρμενα -ντα τεῷ ἐγκάτθεο οἴκῳ (νηὸς πτερά) υ336 (ὄφρα) χαίρων ⌊πατρῴϊα -ντ⌋α νέμηαι π388 (εἰ) βόλεσθε ' αὐτόν τε ζώειν καὶ ἔχειν ⌊ ⌋α ρ80 (εἴ κεν ἐμὲ) κτείναντες ⌊ ⌋α δάσωνται χ61 εἴ μοι ⌊ ⌋ ἀποδοῖτε, ' ὅσσα τε νῦν ὔμμ' ἐστὶ καὶ εἴ ποθεν ἄλλ' ἐπιθεῖτε Λ714 ὅτε ⌊-ν πεδίον⌋ μετεκίαθον Π79 οἱ δ' (Tr.) ἀλαλητῷ ' ⌊ ⌋ κατέχουσι ξ267 (οἱ) ἦλθον· πλῆτο δὲ ⌊ ⌋ πεζῶν τε καὶ ἵππων ' χαλκοῦ τε στεροπῆς = ρ436, vgl. Y156 f. Φ300 (Ach. βῆ) ἐς πεδίον· τὸ δὲ -ν πλῆθ' ὕδατος 345. 348 (πῦρ δαίετο) -ν δ' ⌊ἐξηράνθη πεδίον⌋, σχέτο δ' ... ὕδωρ. ' 2vv.Gl. ' ὡς ⌊ ⌋ -ν, vgl. X405 h.Ap.129 οὐδ' ἔτι δεσμά σ' ἔρυκε, λύοντο δὲ πείρατα -ντα, vgl. δ794[+] in 3aγ Ψ856 (ὅς κε βάλῃ τρήρωνα) -ντας ἀειράμενος ⌊πελέκε⌋ας οἰκόνδε φερέσθω, sc. 10, s. V.851 (u. 882 in 2) φ121 ⌊ ⌋ας στῆσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας ' -σι μίαν μακρήν, kontrast. V.260, vgl. τ574 in 2 421 (ἧκε οἴστόν) ⌊ ⌋ων δ' οὐκ ἤμβροτε -ντων, vgl. τ578[+] in 2 Sc.284 -σαν δὲ πόλιν θαλίαι τε χοροί τε ' ἀγλαΐαι τ' εἶχον 380 -σα δὲ VN[e] τε πόλις (u. 4 ON φωνῇ ὕπ' ἴαχον) ω118 μηνὶ δ' ἄρ' οὔλῳ -ντα περήσαμεν ... πόντον Π389 (ungerechte Männer) τῶν δέ τε -ντες μὲν ⌊ποταμοὶ⌋, πλήθουσι ῥέοντες Φ196bis. 197 (Ok.) ἐξ οὗ περ -ντες ⌊ ⌋ καὶ -σα θάλασσα ' καὶ -σαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσι Th.369 (3000 ⌊ ⌋) τῶν ὄνομ' ἀργαλέον -ντων βροτὸν ἀνέρ' ἐνισπεῖν, ' οἱ δὲ ἕκαστοι ἴσασιν ὅσοι περιναιετάωσιν M24 (⌊ποταμῶν⌋) ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἄλαδε προρέουσι ' 4vv.Kat. ' τῶν -ντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε (Ap.) P750 (πρὼν ⌊ ⌋) ῥέεθρα ' ἴσχει, ἄφαρ δέ τε -σι ῥόον πεδίονδε τίθησι ' πλάζων· οὐδέ τί μιν σθένεϊ ῥηγνῦσι ῥέοντες B809 -σαι δ' ὠίγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός = Θ58 M340 (κτύπος βαλλομένων σακέων) καὶ πυλέων· -σαι γὰρ ἐπώχατο (s. IISp.848,46 ff.), τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς ' ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν Ψ238 κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ' ... οἴνῳ ' -σαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος = Ω792, vgl. Ψ189 f. (ISp.995,47 ff.). 250 f. Φ235 -ντα δ' ὄρινε ῥέεθρα κυκώμενος (Skam.) ζ93 ἐπεὶ πλῦνάν τε κάθηράν τε ῥύπα -ντα h.7,42 (ἀμφ' ἱστὸν εἰλίσσετο κισσός) -ντες δὲ σκαλμοὶ στεφάνους ἔχον Θ557 (klare Mondnacht) ἔκ τ' ἔφανεν -σαι σκοπιαὶ ⌊καὶ πρώονες⌋ (καὶ νάπαι) = Π299 h.Ap.22 -σαι δὲ σκοπιαί τοι ἄδον ⌊ ⌋ (ποταμοί τ' ἀκταί τε λιμένες τε) ≅ 144 M54 (οὐδέ οἱ ἵπποι τόλμων· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος) κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ -σαν ' ἔστασαν ἀμφοτέρωθεν Σ485 (ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν) ἐν δὲ τὰ τείρεα -ντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται (+ Aufz.) M289 (λίθοι πωτῶντο) τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ -ν δοῦπος ὀρώρει Π248 (ἀσκηθὴς) ἐπὶ νῆας ἵκοιτο (Patr.) ' τεύχεσί τε ξὺν -σι (sc. Ach.s) καὶ ... ἑτάροισιν, viell. ἀπὸ κοινοῦ? H207 (ἐπεὶ) -ντα περὶ χροΐ ἕσσατο ⌊τεύχεα⌋ ω535 ἐκ χειρῶν ἔπτατο ⌊ ⌋, ' -ντα δ' ἐπὶ χθονὶ πῖπτε π286 ὅσσα τοι ἐν μεγάροισιν ... ⌊ ⌋ κεῖται, ' ἐς μυχὸν ... θαλάμου καταθεῖναι ἀείρας ' ⌊-ντα μάλ'⌋ τ5 χρὴ τεύχε' ... κατθέμεν εἴσω ' ⌊ ⌋ υ152 σπόγγοισι τραπέζας ' -σας ἀμφιμάσασθε Op.511 (πολλὰς δρῦς πιλνᾷ χθονὶ) ἐμπίπτων (Boreas), καὶ -σα βοᾷ τότε ... ὕλη 672 (τότε νῆα) ἑλκέμεν ἐς πόντον φόρτον τ' ἐς -ντα τίθεσθαι die ganze Ladung (attr., vgl. V.689), Wortst. wie X166, κ47 in 1aββbbαα (prād.) h.Merc.91 (φυτὰ σκάπτεις) ἦ πολυοινήσεις εὖτ' ἂν τάδε -ντα φέρῃσι χθών s.o. (αἶα) Op.407 χρήματα δ' εἴν οἴκῳ -ντ' ἄρμενα ποιήσασθαι 3bβ [9[i], 2[H], 5[h]] ON(e + πόδες Y59, s.a. VN[e] + πόλις Sc.380 in 3bα); Fem. (Sg.) ⌊außer B108. 575⌋, Y59, vor Bezugsw. (m. Enjb. N772) ⌊ ⌋, Y316[+], Ω291 u. (am VE m. Sperrg.) Hes.fr.165,13, h.Ap.430; in Relsatz N217, Hes.fr.23a,32, ⌊h.Ven.112 (jew. abh. von ἀνάσσειν wie B108), Ω291⌋, B575, h.6,2; in dir.R. N772, Y316[+], ⌊ ⌋ B575 (οἱ) Αἴγιον ἀμφὶ νέμοντο ' Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ -ντα, Landsch., vgl. Visser, Katalog 193 ff. 207 ff. 108 (σκῆπτρον) Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι, ' πολλῇσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ -ντὶ ἀνάσσειν, vgl. (metr. gleichw.) A38[+], Z478 Hes.fr.165,13 κ]είνης δέ τε γῆς (sc. Mysien) ἐξήλασε (Her. die Tr.) -σης N13 (Pos. auf Gipfel) ἔνθεν γὰρ ἐ⌊φαίνετο⌋ -σα μὲν Ἴδη, ' ⌊ ⌋ δὲ Πριάμοιο ⌊πόλις καὶ νῆες Ἀχαιῶν⌋ Y59 (Theomachie) -ντες δ' ἐσσείοντο πόδες ... Ἴδης ' καὶ κορυφαί, Τρώων τε ⌊ ⌋ N772 νῦν ὤλετο -σα κατ' ἄκρης ' Ἴλιος ganz Ilios, vgl. X410 f. (ISp.996/7) h.Ap.445 -σαν δὲ

Κρίσπ' κάτεχεν σέλας h.6,2 (Aphr.) *ἣ ⌞-σης Κύπρου⌟ κρήδεμνα λέλογχεν* h.10,5 *χαῖρε, θεὰ Σαλαμῖνος ... μεδέουσα* ' *καὶ* ⌞ ⌟ (*εἰναλίης τε* K. v.l.) h.Ap.430 (*ὅτε*) *Πελοπόννησον παρενίσατο -σαν*, vgl. Cypr.fr.13,3 f. p.40 Dav. *N*217 *Θόαντι.* ' *ὃς -σῃ Πλευρῶνι* (*Αἰτωλοῖσιν ἄνασσε*) Hes.fr.23a,32 (PN) *ὃς -σης Τεγ[έης* (*ἤνασ[σε*) *Y*316 *ὁπότ' ἂν Τροίη ... πυρὶ -σα δάηται* = *Φ*375 *ganz u. gar* (präd.) *Ω*291 (*εὔχεο*) *Κρονίωνι* ' *Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ -σαν ὁρᾶται die ganze Troas* (attr.), Wortst. wie *X*166 / *P*650 in 1aβbbαα / 3bδ (präd.) h.Ven.112 (PN *ἐστὶ πατὴρ*) *ὃς -σης Φρυγίης ... ἀνάσσει* **3bγ** [12ⁱ, 24ᵃ, 10ᵈ, 15ᵇ, 1ᵉ] (außer *Π*202 kalendar.) Zeitbest. (s.a. Th.803 in 2); Sg. u. Pl., Akk. bis auf Op.819 (vgl. 1bα), h.Ven.102; vor (Op.819 impl.) Bezugsw. außer Op.504 (Appos. am VE) u. 51× *ἤματα* (Ausn.: h.Ven.28, vgl. II Sp.915,53 ff.), 2ᵃ *μῆνα*, h.Ven.102 *ὥρῃσιν*; in (*ψ*336, h.Ven.28 in)dir.R. außer *M*133 (Gl.), h.Cer.373 (innerl.abh.), *ζ*46*, *η*94 (Exk.), Hes.Th.305, 401*, 740, 955, Op.504, 819, fr.23a,12, 24, Cerc.fr.1,3* p.70 Ki. (* nachzutragen II Sp.914,78) *δ*447 *-σαν δ' ἠοίην μένομεν A*592 (*μεροῖψε*) *-ν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι* ' *κάππεσον ἐν Λήμνῳ* (vgl. V.601⁺) + *Σ*453 (*μάραντο*) Pl. (52×) s. II Sp.914,71(wo L¹¹ zu lesen)–915,55 (dazu West, East 241) Op.819 *τετράδι δ' οἶγε πίθον – περὶ -ντων ἱερὸν ἦμαρ –* ' *μέσσῃ*, vgl. 1bα 504 ⌞*μῆνα δὲ*⌟ *Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βουδόρα -ντα,* ' *τοῦτον ἀλεύασθαι κ*14 ⌞ ⌟ *-ντα φίλει με* (vgl. *ω*118) ÷ *μ*325 (*ἄῃ Νότος*) *Π*202 (keiner) *ἀπειλάων λελαθέσθω,* ' *ἃς ... ἀπειλεῖτε Τρώεσσι* ' *-νθ' ὑπὸ μηνιθμόν* h.Ven.102 *βωμὸν ποιήσω, ῥέζω δέ τοι ἱερὰ ...* ' *ὥρῃσιν -σῃσι in tutte le stagioni* (Càssola) od. *jede Saison* (vgl. h.Cer.267, h.26,12, carm.conv.885,2 P.)? Th.740 *χάσμα μέγ', οὐδέ κε -ντα ... εἰς ἐνιαυτὸν* ' *οὐδας ἵκοιτ'*, vgl. *ξ*196, *ο*455 **3bδ** [35ⁱ, 30ᵃ, 7ᵈ, 5ᵇ, 8ᵉ] Abstrakta; Sg. u. Pl., Nom. u. Akk., nur *B*823⁺, *Z*193, *Λ*498, *N*308, *O*411, *P*116⁺, *θ*101, *ψ*248, Hes.Op.642, fr.25,26, h.Merc.470, Margites fr.2,2 W., Pan.fr.12,13 / *K*245. 279⁺, *Y*369, *Ψ*671, *η*51, *ι*19, *ν*292, *ρ*545, Sc.364 Gen./Dat.; präd. *P*650 (zw. Präv. u. Verb wie noch *I*387, *Ω*420, *τ*81, Th.688), *O*599, *Φ*473, *Ω*260, *ψ*250 (s.u.), Bezugsw. Pron. *ψ*250, Subst. (normal nachgest. [⌞m. Enjb.⌟ *O*411, *X*271, *τ*81, Th.688], metr. od. stilist. bedingt [vgl. *Σ*328 m. *K*104; Th.175 m. (*θ*282 in 3bα u.) *ι*422; Hes.fr.25,26 m. *ψ*248] auch vorangest. [⌞ ⌟ *O*599, *Φ*473, *δ*775, *θ*101, h.Ap.112], bes. dakt.ausl. Wörter) od. eingespart (*Ξ*[215 :] 220, [*X*271 :] *α*43, vgl. 3cβ) bzw. (anaphor.) impl. (Margites fr.3 W.); (kataphor.) gefolgt von Aufz. *Ξ*215, *Ω*260, disj. Frage *N*741, *Ω*407, *ὥς με κελεύεις / ἐπέτελλον λ*507 / h.Ap.112, Rel.satz *A*294, *K*104, *Ω*420, *τ*81, h.Merc.531; hom. (u. Sc.364, h.Ap.173, h.Merc.470. 472. 531) in dir.R. außer *K*540⁻ / *Ψ*652 (in/nach RAbschl.), *π*340 (Redeinh. zus.fassend wie *ρ*122, h.Ap.112), *O*599, *ν*193 (innerl. abh.), *O*411 (Gl.), *B*823⁻, *Λ*498, *Ξ*215, *P*116⁺. 650, *Ω*19 *τ*81 (*μὴ*) *ἀπὸ -σαν ὀλέσσῃς* ' *ἀγλαΐην, τῇ* (*κέκασσαι*), vgl. *ρ*244, *β*49 *θ*101 ⌞*ἀέθλων*⌟ *πειρηθέωμεν* ' *-ντων sportl. Wettkämpfe*, s. V.103 *ψ*248 *οὐ γάρ πω -ντων ἐπὶ πείρατ'* ⌞ ⌟ ' *ἤλθομεν Prüfungen*, s.u. 249 f. *Ω*19 (*τοῖο*) *-σαν ἀεικείην ἄπεχε* (Ap.) *χροΐ alle* (nur denkbare) *Verunstaltg.* *Ψ*652 (Ach.) *ᾤχετ', ἐπεὶ -ντ' αἶνον ἐπέκλυε*, sc. 625–50 *η*310 (*οὔ μοι τοιοῦτον κῆρ* ' *μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ'* ⌞*αἴσιμα -ντα*⌟ = *ο*71ᵉˣ. *θ*348 (*ὑπίσχομαι*) *τείσειν* ⌞ ⌟ *μετ' ... θεοῖσι Ω*407 *μοι* ⌞*-σαν ἀληθείην*⌟ *κατάλεξον,* ' *ἦ ... ἠέ* ≅ *ρ*122ᵉˣ. (rallend in Ich-Erz., vgl. *κ*16⁺ in 3cβbb) *λ*507 (*τοι Νεοπτολέμοιο*) ⌞ ⌟ *μυθήσομαι, ὥς με κελεύεις*, s. 492 f. h.Ap.173 (*τυφλὸς ἀνὴρ Χίῳ ἔνι*) *τοῦ -σαι μετόπισθεν ἀριστεύ*⌞*ουσιν ἀοιδαί*⌟ Pan.fr.14,2. 3bis. 4 p.122 Dav. (*οἶνος δῶρον ἄριστον*) *ᾧ -σαι μὲν ἐφαρμόζ*⌞ ⌟ ' *-ντες δ' ὀρχηθμοί, -σαι δ' ἐραταὶ φιλότητες,* ' *-σας δ' ἐκ κραδίης ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάζει* 12,13 p.121 Dav. (*οἶνος*) *ὄνειαρ* ' *ἐσθλόν, ἀλεξίκακον, -σης συνοπηδὸν ἀοιδῆς allen Sanges* *O*599 (*ἵνα Θέτιδος*) *ἀρὴν* ' *-σαν ἐπικρήνειε* (Zeus) Th.688 (*τοῦ*) *μένεος πλῆντο φρένες, ἐκ δέ τε -σαν* ' *φαῖνε βίην* (*ἀστράπτων*) *N*741 *ἔνθεν δ' ἂν μάλα -σαν ἐπιφρασσαίμεθα βουλήν,* ' *ἤ κεν* (*ἤ κεν*) *δήνεα* s.u. (*ὀλοφώϊα*) *ι*422 (*βούλευον*) *-ντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον,* ' *ὥς τε περὶ ψυχῆς alle mögl.*, vgl. *Γ*202 19 (bin Od.) *ὃς -*⌞*σι δόλοισι*⌟*ν* ' *ἀνθρώποισι μέλω*, viell. *ἀπὸ κοινοῦ* (vgl. *μ*70 in 1cβ, *θ*479. 497 in 1bβccαα); and. I Sp.893,74 ff. *ν*292 *κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος ὅς σε παρέλθοι* ' *ἐν -ντεσ*⌞ ⌟ Th.175 (*Γαῖα εἶσέ μιν λόχῳ, ἐνέθηκε δὲ χερσὶν ἅρπην*) *δόλον δ' ὑπεθήκατο -ντα den ganzen Plan* *Ω*260 (*υἷας ἀρίστους*) *ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα -ντα λέλειπται* (+ Aufz.) *die Nichtsnutze sind alle übriggeblieben* 420 *σὺν δ'* ⌞*ἕλκεα -ντ*⌟*α μέμυκεν,* ' *ὅσσ' ἐτύπη alle* Il.Pers.fr.1,4 p.63 Dav. (Pos. gab dem Mach.) *ἔκ τε βέλεμνα* ' *σαρκὸς ἐλεῖν τμῆξαί τε καὶ* ⌞ ⌟ ' *ἀκέσασθαι jegliche* *K*540 *οὔ πω -ν εἴρητο ἔπος, ὅτ' ἄρ' ἤλυθον αὐτοί* = *π*11ⁱⁿ.ᵐᵉᵈ. ≅ 351ⁱⁿ. (subst. *alles*, vgl. 3cβbb) *ρ*545 *μοι υἱὸς ἐπέπταρε -σιν ἔπεσσι* h.Ap.112 (GNᵃ) *θύραζε* ' *ἐκπροκαλεσσαμένη ἔπεα ... προσηύδα* (Iris) ' *-ντα μάλ', ὡς ἐπέτελλον*, abkürzend statt dir.R., vgl. *π*339 in 3cβbb h.Merc.531 (*δώσω ῥάβδον*) *ἥ σε φυλάξει* ' *-ντας ἐπικραίνουσα θε*<*μ*>*οὺς ἐπέων τε καὶ ἔργων* ' *τῶν ἀγαθῶν ὅσα φημὶ δαήμεναι ἐκ Διὸς ὀμφῆς* *A*294 (*κεν δειλὸς*) *καλεοίμην,* ' *εἰ δὴ σοὶ -ν ἔργον ὑπείξομαι ὅττι κεν εἴπῃς η*51 (*μὴ*) *τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν -σιν ἀμείνων* ' ⌞*ἔργοισι*⌟*ν τελέθει* *Ψ*671 (*πυγμῇ ἄριστος. μάχης ἐπιδεύομαι*) *οὐδ' ἄρα πως ἦν* ' *ἐν -ντεσσ'* ⌞ ⌟ *δαήμονα* (*γενέσθαι*) Margites fr.3 W. *πόλλ'* ⌞*ἠπίστατο*⌟ *ἔργα, κακῶς δ'* ⌞ ⌟ *-ντα* Op.642 *ἔργων μεμνημένος εἶναι* ' *ὡραίων -ντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα* 392 *γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ χ'* ⌞*ὥρια -ντ*⌟' *ἐθέλῃσθα* ' *ἔργα κομίζεσθαι* (Dem.s) *ι*131 (*νῆσος οὔ*) *τι κακή γε, φέροι δέ κεν* ⌞ ⌟*α* (133 *ἄμπελοι*, 134 *λήϊον*) *π*340 (*ἐπεὶ*) *-σαν ἐφημοσύνην ἀπέειπε*, sc. 131. 152 f., vgl. 339 in 3cβbb *Σ*407 (ich muß) *-ντα Θέτι ... ζωάγρια τίνειν μ*341 *-ντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι* (*λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν*) *Ξ*215 (⌞*ἱμάντα*⌟), *ἔνθα τέ οἱ θελκτήρια -ντα τέτυκτο* (+ Aufz.) 220 (⌞ ⌟) *ᾧ ἔνι -ντα τετεύχαται λ*297 *μιν λῦσε* (Iphiklos) ... ' ⌞*θέσφατα -ντ*⌟' *εἰπόντα* (Melampus) h.Merc.472 *Διὸς πάρα* ⌞ ⌟*α Z*79 (*πόνος ὕμμι μάλιστα*) *ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριστοι* ' ⌞*-σαν ἐπ' ἰθύν*⌟ (s.d.) *ἐστε μάχεσθαί τε φρονέειν τε* *δ*434 *ἑταίρους* ' *τρεῖς ἄγον, οἷσι μάλιστα πεποίθεα* ⌞ ⌟ Hes.fr.25,26 *νῦν δ' ἤδη θεός ἐστι* (Her.), *κακῶν δ' ἐξήλυθε -ντων*, vgl. Op.115 *X*271 *νῦν δ' ἀθρόα -ντ' ἀποτείσεις*(,) ' *κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οὓς ἔκτανες* ≅ *α*43ᵉˣ., vgl. *I*591 u. zur mögl. Interp. *δ*240 f., *ω*123 f. in 3cβbb *I*387 (*οὔ κεν θυμὸν ἐμὸν πείσει'* Ag.) *πρίν γ' ἀπὸ -σαν ἐμοὶ δόμεναι ... λώβην* Hes.fr.240,9 (Dodone) *ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντήϊα -ντα φέρονται*, vgl. *ο*255 in 1bβccαα *B*823 *μάχης εὖ εἰδότε -σης* = *M*100 = *E*11ᵉˣ. = 549ᵉˣ. *das ganze Kriegshandwerk* > *jede Kampfart* *Λ*498 *οὐδέ πω Ἕκτωρ* ' *πεύθετ', ἐπεί ῥα* ⌞*μάχης ἐπ' ἀριστερὰ*⌟ *μάρνατο -σης des ganzen Schlachtfelds*, vgl. *N*308 (s.u.) *P*116 (*τὸν*) *ἐνόησε* ⌞ ⌟ *-σης* ' *θαρσύνονθ' ἑτάρους* = 682 650 (Zeus) *ἀπῶσεν ὀμίχλην,* ' *ἠέλιος δ' ἐπέλαμψε, μάχη δ' ἐπὶ -σα φαάνθη* Sc.364 *ἤλασα μηρὸν* ' *-ντὶ μένει σπεύδων, διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξα mit aller Macht* *A*545 *Ἥρη, μὴ δὴ -ντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο* ⌞*μύθους*⌟ ' *εἰδήσειν*, vgl. *λ*442 *δ*775 ⌞ ⌟ *μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε* ' *-ντας ὁμῶς, μή πού τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω* *Y*369 *οὐδ' Ἀχιλεὺς -ντεσσι τέλος μύθοις ἐπιθήσει,* ' *ἀλλὰ τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ καὶ μεσσηγὺ κολούει* *Φ*473 (*φεύγεις*) *Ποσειδάωνι δὲ νίκην* ' *-σαν ἐπέτρεψας* (Ap.) *K*104 *οὔ θην Ἕκτορι -ντα* ⌞*νοήματα*⌟ *... Ζεὺς* ' *ἐκτελέει, ὅσα πού νυν ἐέλ-*

πεται Σ328 οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι ⌊ ⌋ -ντα τελευτᾷ δ256 μοι (Hel.) -ντα νόον κατέλεξεν (Od.) Ἀχαιῶν κ289 -ντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης = δ410[in.med.] h. Merc. 470 φιλεῖ δέ σε (Ap.) ... Ζεὺς ' ἐκ -σης ὀσίης K245 (Od.) οὔ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ' ⌊ἐν -ντεσσι πόνοισι⌋ 279 (Ath.) ἤ τέ μοι αἰεὶ ' ⌊ ⌋ παρίστασαι = ν301[in.] ≅ υ48[in.] ψ250 πόνος ἔσται ' ... τὸν ἐμὲ χρὴ -ντα τελέσσαι O411 (τέκτονος) ὅς ῥά τε -σης ' εὖ εἰδῇ σοφίης N308 πῇ τ' ἄρ μέμονας καταδῦναι ὅμιλον; ' ἢ ἐπὶ δεξιόφιν -ντὸς στρατοῦ, ἢ ἀνὰ μέσσους, ' ἢ ἐπ' ἀριστερόφιν; Margites fr. 2,2 W. τὸν δ' οὔτ' ἄρ σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν οὔτ' ἀροτῆρα ' οὔτ' ἄλλως τι σοφόν· -σης δ' ἡμάρτανε τέχνης, vgl. φ421 in 3bα Z193 δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ -σης ν193 (μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη) πρὶν -σαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτεῖσαι = χ64 I73 (πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι) -σά τοί ἐσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις (Ag.) ὥρια s.o. (ἔργα) 3c subst. Ntr. (Δ111, Op. 40 Sg.:) das ganze, (Cert. p. 40,1 Sg., sonst Pl.:) alles (s.a. [Sg.:] π351, [Pl.:] Ξ220, α43 / β414, h. Ven. 172 in 3bδ/α), Mask. u. Fem. zus. fassend N636, Φ51, β306, ι109, ν194, τ525 (s.a. h. Merc. 448 in 2 am Ende); nur Nom./Akk. außer Gen. N636, O719, μ259, χ48, Op. 40, Cert. p. 40,5 / η220 in 3cβaa/bb u. Dat. Ξ246 / Δ178, Op. 694 in 3cα/βcc; gefolgt von Appos. (vgl. α151f., β289f., κ14f., τ463f., υ75f.) Σ511[+], β306, ι109, ν194. 368, τ525, ω123 (s.a. γ315[+] / X271 in 3bα/δ) **3cα** [20[i], 26[o], 4[H], 2[h], 1[e]] konkr.-dingl., vielerlei zus. fassend, darunter auch Belebtes Θ(19—)26, I(121—)135[+], ν194ff., τ525f., Hes. fr. 204,125ff., h. 30,8ff.; am SA (vor δ') nur Δ111 (Sg.!), in (präd.?) Vbd. m. dem. τά / τάδε / ταῦτα Θ26, Φ51, β265. 356, ι109, ξ434 / β368 / I135[+], Ω264, (anaphor.) nach / (kataphor.) vor Aufz. I135[+], Φ51, β346. 356, ϑ394 / ι109, ν194. 368, τ525, h. 30,8, gefolgt von Appos. + Rel.satz Σ511[+], ν368; in (Σ499 in)dir. R. A367, Γ277[+], Θ26, I135[+], Ξ246, O189, P243, X120, Ω264, β78. 265. 356. 368, ϑ394, ι109, λ178, ο412, τ525, ψ198 Θ26 αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ' (sc. euch Götter) ... ' σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο ' δησαίμην, τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα -ντα γένοιτο, vgl. Whitman, HSPh 74, 1970, 39 Φ51 (τὸν ἐνόησε) γυμνόν, ἄτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ' ἔχεν ἔγχος, ' ἀλλὰ τὰ μέν ῥ' ἀπὸ -ντα χαμαὶ βάλε handwerkl.: Δ111 (κέρα κεραοξόος ἤραρε) -ν δ' εὖ λειήνας ... ἐπέθηκε κορώνην das ganze, (metr.) Verh. zu O261 in 3bα wie Δ112 zu Z473 (II Sp. 766,11ff.) ε247 ⌊τέτρην⌋εν δ' ἄρα -ντα καὶ ἤρμοσεν ἀλλήλοισι ψ198 (κορμὸν ἀμφέξεσα) ἑρμῖν' ἀσκήσας, ⌊ ⌋α δὲ -ντα τερέτρῳ opferungstechnisch: A466 ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχνα πάσαντο, ' μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ' ⌊ὀβελοῖσιν⌋ ἔπειραν, ' ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε -ντα = B429 = H318 = Ω624 = ξ431 ξ76 (χοίρων δύ' ἱέρευσεν) ὀπτήσας δ' ἄρα -ντα φέρων παρέθηκ' Ὀδυσῆϊ ' θέρμ' αὐτοῖς ⌊ ⌋, vgl. μ363 in 3aγ 434 τὰ μὲν ἔπταχα -ντα διεμοιρᾶτο h. Merc. 138 ἐπεί τοι -ντα κατὰ χρέος ἤνυσε Proviant / Geschenke (vgl. ἤϊα / δῶρα in 3bα): β356 (12 Amphoren Wein, 20 Maß Mehl) τὰ δ' ἀθρόα -ντα τετύχθω I135 (121 δῶρ' ὀνομήνω + Aufz.) ταῦτα μὲν αὐτίκα -ντα παρέσσεται (weiteres nach Il. Pers.) = 277, vgl. T140 in 3bα Ω264 (οὐκ ἂν ἅμαξαν ἐφοπλίσσαιτε) ταῦτά τε -ντ' ἐπιθεῖτε ...; s. 229ff. ϑ394 (οἱ ἕκαστος φᾶρος ἠδὲ χιτῶνα καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε) αἶψα δὲ -ντα φέρωμεν ἀολλέα, vgl. 427f. in 3bα ν368 ἄσσον -ντ' ἐφόρει (Od.), χρυσὸν καὶ ... χαλκὸν ' εἵματά τ' ... τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν, vgl. 11f. (in 3bα). 122 ο132 (τὰ μὲν ἐς πείρινθα τίθει Peisistr.) καὶ ⌊-ντα ἑῷ θήσατο θυμῷ⌋, s. 102ff. 120ff. Landschaft: ε76 (ἐπεὶ) ⌊ ⌋ = η134 ι109 τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἄνηρωτα -ντα φύονται, ' πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι, vgl. V. 131 in 3bδ Hes. fr. 204,127 ῥέεσκε δὲ καρπὸς ἔραζε ' π]γείργτος Βορέαο ... ' ο]ἶδεσκεν δὲ θάλασσα, τρόμ(ε)εσκε δὲ -ντ' ἀπὸ τοῖο ν194 (περὶ ἠέρα χεῦε Ath.) ἀλλοειδέα φαινέσκετο -ντα ἄνακτι, ' ἀτραπιτοί τε (λιμένες τε πέτραι τε καὶ δένδρεα) ε403 (ῥόχθει κῦμα ποτὶ ξερὸν) ἐρευγόμενον, εἴλυτο δὲ -νθ' ἁλὸς ἄχνῃ M285 (ὤρετο Ζεὺς ν(ε)ιφέμεν, ὄφρα καλύψῃ κορυφὰς καὶ πεδία) ἄλλα τε -ντα ' εἴλυται καθύπερθ' P243 πολέμοιο νέφος περὶ -ντα καλύπτει, ' Ἕκτωρ, ἡμῖν δ' (ἀναφαίνεται ὄλεθρος) kosmisch: Ξ246 (Ok.) ὅς περ γένεσις (s.d.) -ντεσσι τέτυκται rerum (Verg. georg. 4,382), vgl. Φ196f. in 3bα, Op. 563 in 1bβccαα Γ277bis Ἠέλιός θ', ὃς -ντ' ἐφορᾷς καὶ -ντ' ἐπακούεις ≅ λ109 = μ323, vgl. h. Cer. 69 in 3bα Op. 267bis -ντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ -ντα νοήσας ' καί νυ τάδ' (ἐπιδέρκεται), nicht abstr. wie V. 293 in 3cβbb, sondern konkr. (vgl. Th. 760) wie Ω291 in 3bβ O189 τριχθὰ δὲ ⌊-ντα δέδασται⌋, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς (Teilen / Bewahren / Nehmen / Geben von) Besitz (vgl. κτήματα in 3bα, bes. γ315[+]): ο412 δύω πόλιες, δίχα δέ σφισι ⌊ ⌋ Choer. fr. 1(= Suppl. Hell. 317),3 ὅτ' ἀκήρατος ἦν ἔτι λειμών· ' νῦν δ' ὅτε ⌊ ⌋, ἔχουσι δὲ πείρατα τέχναι, metaph. β368 ὥς κε δόλῳ φθίῃς, τάδε δ' αὐτοὶ -ντα δάσωνται, vgl. V. 335 in 3bα Σ511 ἠὲ διαπραθέειν ἢ ἄνδιχα -ντα δάσασθαι, ' ⌊κτῆσιν⌋ ὅσην πτολίεθρον (ἐντὸς ἔεργεν) ≅ X120[ex.] τ525 ἠὲ μένω παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα -ντα φυλάσσω, ' ⌊ ⌋ ἐμήν, δμῳάς τε καὶ ... δῶμα (ἢ ...) ≅ λ178 (3. Sg.) ≅ β227[ex.] (Inf.), vgl. τ23 in 3bα, ψ151, T332f., ο24f. β346 (ταμίη) ἢ -ντ' ἐφύλασσε 265 τὰ δὲ -ντα διατρίβουσιν Ἀχαιοί, ' μνηστῆρες δὲ μάλιστα, vgl. V. 48f. Hes. fr. 67b ὅττι κε χερσὶ λάβεσκεν ἀείδελα -ντα τίθεσκεν (Autol.) A367 (ON[e]) διεπράθομέν τε καὶ ἤγομεν ἐνθάδε -ντα Σ499 (νεῖκος) εἵνεκα ποινῆς ' ἀνδρὸς ἀποφθιμένου· ὁ μὲν εὔχετο -ντ' ἀποδοῦναι ' δήμῳ πιφαύσκων, ὁ δ' ἀναίνετο μηδὲν ἐλέσθαι β78 χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ -ντα δοθείη, s. 56f. 75 u. vgl. χ55ff. h. 30,8 (ὄλβιος ὅν κε) τιμήσῃς· τῷ τ' ἄφθονα -ντα πάρεστι (+ Aufz.) **3cβ** abstr.-prozessual (s.a. h. Merc. 448 in 2 u. α43 [= X271[ex.]] in 3bδ) **3cβaa** [22[i], 25[o], 1[H], 1[h], 3[e]] Subj., eff. Obj. od. Gen. (comp. Op. 40, Cert. p. 40,5, von Subst./Adj. abh. N636 / O719, χ48); antith./parall. zu (πολεμήϊα) ἔργα N727—30 / E428ff., χ48f., in (präd.?) Vbd. m. τά / τάδε / ταῦτα B330[+], Δ363, P515[+], ζ65, ψ284 / E490[+], I442, N632, ι511, ξ160[+], Cypr. fr. 24,1 / E430, β306, μ37, (kataphor.) gefolgt von Aufz. N636, β306, epex. Inf. B643, E490, I442, O719, X71, Ψ20, ι511, λ524, Il. Pers. fr. 1,5 p. 63 Dav., Relsatz N375, X73, Ψ20[+], μ259, ρ355, ὡς ἀγορεύω / σὺ κελεύεις ξ160[+] / Ψ96; in dir. R. außer B643 (Kat.), γ62 (RAbschl. wie B330[+]), Op. 40, Il. Pers. fr. 1,5 χ48 ἤδη κεῖται ὃς αἴτιος (s.d. I Sp. 388,70) ἔπλετο -ντων, ' Ἀντίνοος· οὗτος γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα O719 νῦν ἡμῖν -ντων Ζεὺς ἄξιον ἦμαρ ἔδωκε, ' νῆας ἑλεῖν "a recompense for all (that we have suffered)" Leaf (vgl. I401f., Λ514, h. Merc. 437); and. Ameis-H. > I Sp. 972,44f. (vgl. Op. 819 in 3bγ) ρ355 οἱ -ντα γένοιτο ὅσα (μενοινᾷ) I442 με προέηκε διδασκέμεναι τάδε -ντα, ' μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων Δ320 ⌊ἀλλ' οὔ πως ἅμα -ντα⌋ θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν (war jung, bin alt) N729 ⌊ ⌋ δυνήσεαι αὐτὸς ἑλέσθαι (sc. Kriegstüchtigk. u. Klugh.) κ306 θεοὶ δέ τε -ντα δύνανται, vgl. δ237, ξ445 Cert. p. 40,5 εὔχεσθαι δὲ θεοῖσι τί -ντων ἐστὶν ἄμεινον; vgl. M357 Op. 40 οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ -ντός π148 (εἰ) εἴη αὐτάγρετα -ντα βροτοῖσι X71. 73 (με κύνες ἐρύουσιν) νέῳ δέ τε -ντ' ἐπέοικεν(,) ' ἀρηϊκταμένῳ ... ' κεῖσθαι· -ντα δὲ καλὰ θανόντι περ, ὅττι φανήῃ, vgl. Tyrt. fr. 10,27 W. (pers. Konstr. wie I392) h. Merc. 520 (εἴ μοι τλαίης ὀμόσσαι) -ντ' ἂν ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένα καὶ φίλα

ϑ 211 (ἄφρων ὅς τις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται
) ἕο δ' αὐτοῦ -ντα κολούει N 636 -ντων μὲν κόρος
αὶ ὕπνου καὶ φιλότητος ' μολπῆς τε (καὶ ὀρχηθ-
ξ 213 (οὐκ ἀποφώλιος ἦα) νῦν δ' ἤδη -ντα λέλοιπεν 4
iur noch ἀρετῆς καλάμην) ζ 65 (V. u. 5 S. brauchen
Wäsche) τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ ⌊-ντα μέ⌋μηλεν ρ 594
σύας φυλάξων) σοὶ δ' ἐνθάδε ⌊ ⌋λόντων = σ 266ex.
οὶ δὲ χρὴ τάδε ⌊ ⌋λειν (ἀρχοὺς λισσομένῳ ἐπι-
νωλεμέως ἐχέμεν) ≅ Z 441med. (ἐμοί) ≅ ρ 601in. (καὶ
οισι ⌊μελήσει⌋) P 515 ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι
' ἥσω γὰρ καὶ ἐγώ, τὰ δέ κεν Διὶ -ντα ⌊ ⌋ ≅
E 430 (Krieg nichts für dich) ταῦτα δ' Ἄρηϊ ... καὶ 12
-ντα ⌊ ⌋ μ 259 (οἴκτιστον κεῖνο ἴδον) -ντων ὅσσ'
ι, s.a. V. 189 f. u. ψ 307 f. in 3 c β bb 37 ταῦτα μὲν
ντα πεπείρανται, σὺ δ' ἄκουσον N 632 (Ζεῦ) σέο δ'
-ντα πέλονται Ψ 20 (χαῖρε) -ντα γὰρ ἤδη τοι ⌊τε- 16
πάροιθεν ὑπέστην (+ epex. Inf.) = 180, vgl. λ 351 f.
96 -ντα μάλ' ἐκ⌊ ⌋ καὶ πείσομαι, ὡς σὺ κελεύεις
εῖνος τὼς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν ⌊-ντα τελεῖ⌋ται =
σ 271 ≅ ν 178 = β 176ex. = ε 302ex. ψ 284 τὰ δέ μοι 20
ειν.) ⌊ ⌋σθαι ξ 160 τοι τάδε ⌊ ⌋εται, ὡς ἀγορεύω
τ 561 οὐδέ τι ⌊ ⌋εται ἀνθρώποισι N 375 εἰ ἐτεὸν
ι τελευτ⌋ήσεις ὅσ' ὑπέστης (PNd) β 306 ταῦτα δέ
α ⌊ ⌋ήσουσιν Ἀχαιοί, ' νῆα καὶ (ἐρέτας) T 90 τί
αιμι; θεὸς διὰ ⌊ ⌋ᾷ (Ἄτη) γ 62 (ὣς) ἠρᾶτο καὶ
⌋α (Ath.) ι 511 (μάντις) μοι ἔφη τάδε ⌊ ⌋ήσεσθαι
(+ epex. Inf.), vgl. β 171 B 643 τῷ ⌊δ' ἐπὶ -ντ' ἐτέ-
ἀνασσέμεν VNd λ 524 (ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν) 28
⌋ (öffnen u. schließen) μ 280 περί τοι μένος οὐδέ τι
ἀμνεις· ἦ ῥά νυ σοί γε σιδήρεα -ντα τέτυκται bist
s Eisen Il. Pers. fr. 1,5 p. 63 Dav. τῷ δ' ἄρ' (Podaleiri-
βέα -ντα ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκεν (Pos.) ' ἄσκοπά τε 32
καὶ ἀναλθέα ἰάσασθαι Δ 363 ταῦτα δ' ὄπισθεν
μεθ', εἴ τι κακὸν νῦν ' εἴρηται, τὰ δὲ -ντα θεοὶ με-
ι θεῖεν, vgl. χ 256 in 3 a β Cypr. fr. 24,1 p. 43 Dav.
ὲ τόν τ' ἔρξαντα καὶ ὃς τάδε -ντ' ἐφύτευσεν ' οὐκ 36
εἰπεῖν 3 c β bb [21i, 35o, 5H, 12b, 1c] aff. (außer
kk.-)Obj. (> Subj. bei Pass.-Transformat. h. Ap. 544+),
n verba sentiendi / dicendi (göttl. Agens A 365, B 10.
159, Σ 142, δ 379, ε 300, μ 189, ν 417 u. 10h außer 40
62, h. Merc. 203); in Vbd. m. ἐκεῖνα / τάδε / ταῦτα
(γε) / A 257, O 159, δ 738. 745, ο 156, ω 122, Op. 688.
Cer. 162 / A 286+ (γε), I 35, K 211, M 176, λ 223,
33, h. Ven. 276, (anaphor.) Aufz. zus.fassend γ 114,
308, h. Merc. 433, (kataphor.) gefolgt von daß-Satz
τ 93 (vgl. ω 236 f.), Rel.satz (davor ψ 306 ff.,
202 f.) δ 240, η 220, μ 189, π 339, ω 123, Cert. p. 40,1,
ρεύεις+ (davor ο 155 f.) / ἐρεείνεις / ἐπιτέλλω+ ω 122, 48
/ h. Cer. 416 / B 10+, Λ 768; in dir. R. außer B 485,
(poetolog. Äußerg. des Dichters), Y 340+, ζ 67 (zw.
l. u. R Einl.), π 339, ψ 308, h. Cer. 483, h. Merc. 433 (Re-
zus.fassend wie κ 16+) u. Hes. Λ 768 ⌊-ντα μάλ'⌋ ἐν 52
ις ἠκούομεν ὡς ἐπέτελλε, sc. 786 ff. Op. 701 (γαμεῖν)
φὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς η 220 ἐκ δέ
ον ' ληθάνει ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλησθῆναι ἀνώγει
), vgl. υ 85 ω 122 μέμνημαι τάδε -ντα ... ὡς ἀγο- 56
(Forts. s.u.) ζ 67 (αἴδετο) γάμον ἐξονομῆναι ' πατρί
⌊-ντα νό⌋ει καὶ ἀμείβετο σ 230 οὐ δύναμαι πεπνυ-
⌋ῆσαι· ' ἐκ γάρ με πλήσσουσι Op. 293 πανάριστος,
ὃς ⌊ ⌋ήσῃ, ' φρασσάμενος τά κ' (ᾖσιν ἀμείνω) 60
ίσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ -ντ' ἀγορεύω; ν 417
' ἄρ' οὔ οἱ (Tel.) ἔειπες, ἐνὶ ⌊φρεσὶ -ντ'⌋ εἰδυῖα
h. Merc. 467 σήμερον εἰδήσεις· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος
ουλῇ καὶ μύθοισι, σὺ δὲ ⌊ ⌋ εὖ οἶδας, vgl. (metr. 64
υ 75 δ 379 θεοὶ δέ τε -ντα ἴσασιν = 468 B 485
(θεαί ἐστε) ἴστε τε -ντα μ 189 ἴδμεν ... -νθ' ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ
(μόγησαν) ε 216 οἶδα καὶ αὐτὸς ' -ντα μάλ', οὕνεκα σεῖο
(Pen. ἀκιδνοτέρη) τ 93 -ντα γὰρ εὖ ᾔδησθ' (ὡς τὸν ξεῖνον
ἔμελλον ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι) I 35 (ἀλκήν μοι ὀνείδισας)
⌊ταῦτα δὲ -ντα⌋ ' ἴσασ' (Gr.) λ 223 ⌊ ⌋ ' ἴσθ', ἵνα (τεῇ εἴ-
πῃσθα γυναικί) δ 745 ᾔδε' ἐγὼ (Eurykl.) ⌊τάδε -ντα⌋
Op. 826 (τάων) ὄλβιος ὃς ⌊ ⌋ ' εἰδὼς ἐργάζηται A 257 (Tr.
κεν κεχαροίατο) εἰ σφῶϊν ⌊ ⌋ πυθοίατο μαρναμένοιϊν 8
K 211 (εἰ φῆμιν ⌊πύθοιτο⌋ ἄσσα τε μητιόωσι Tr.) ταῦτά κε
-ντα ⌊ ⌋ δ 494 (τί με ταῦτα διείρεαι;) οὐδέ σέ φημι ' δὴν
ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ -ντα πύθηαι Op. 688 σ'
ἄνωγα ' φράζεσθαι τάδε -ντα μετὰ φρεσίν, ὡς ἀγορεύω 12
491 ἐν θυμῷ δ' εὖ -ντα φυλάσσεο ‖ O 159 (GNd) -ντα
τάδ' ἀγγεῖλαι B 10 -ντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν ὡς ἐπι-
τέλλω = I 369ex. (-ντ') Σ 142 (δῦτε ὀψόμεναι) δώματα
πατρός, ' καί οἱ ⌊-ντ' ἀγορεύ⌋σατ' M 176 (ἄλλοι ἀμφ' ἄλ- 16
λῃσι) ἐμάχοντο πύλῃσιν· ' ἀγαλέον δέ με ταῦτα θεὸν ὣς
⌊ ⌋σαι, vgl. η 241 h. Cer. 433 ταῦτά τοι ἀχνυμένη περ ἀλη-
θέα ⌊ ⌋ω (vgl. η 297) ≅ γ 254ex. = π 61 (metr. Altern. zu
α 214+), vgl. ρ 122 in 3 b δ, kontrast. ρ 108 (Steinrück,
QUCC 71, 1992, 56) τ 352 σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα
⌊ ⌋εις h. Ven. 276 σοὶ δ' ἐγώ, ὄφρα <κε> ταῦτα μετὰ
φρεσὶ ⌊-ντα δι⌋έλθω, ' ἐς πέμπτον ἔτος αὖτις ἐλεύσομαι
υἱὸν ἄγουσα h. Cer. 416 ἐξερέω καὶ ⌊ ⌋ίξομαι ὡς ἐρεείνεις 24
= I 61med. T 186 (χαίρω) ἐν μοίρῃ γὰρ ⌊ ⌋ίκεο καὶ κατέλε-
ξας A 286 ναὶ δὴ ταῦτά γε -ντα, γέρον, κατὰ μοῖρ⌊αν ἔει-
πες⌋ = Θ 146 = K 169 = Ω 379 ≅ Ψ 626 = σ 170 (kontrast.
χ 486) ≅ δ 266 ≅ υ 37 P 716 -ντα κατ' αἶσ⌊ ⌋ h. Cer. 162
(wart, ἵνα μητρὶ) εἴπωμεν τάδε -ντα διαμπερές ε 300 δείδω
μὴ δὴ -ντα θεὰ ⌊νημερτέα⌋ εἶπεν ρ 549 αἴ κ' αὐτὸν γνώω
⌊ ⌋ ⌊-ντ' ἐνέπ⌋οντα, ' ἔσσω μιν χλαῖναν = 556ex. ≅ 561ex.
h. Merc. 433 (κατὰ πρέσβιν τε καὶ ὡς γεγάασιν) ἐγέραιρε
θεοὺς ... ' ⌊ ⌋ων κατὰ κόσμον ν 411 (geh zu Eum.) ἔνθα
μένειν καὶ -ντα παρήμενος ἐξερέεσθαι, vgl. ξ 375 Cert.
p. 40,1 ἄλλο δὲ -ν ὅ τι σῷ θυμῷ φίλον ἐστὶν ἐρώτα
h. Ap. 544 εἴρηταί τοι -ντα, σὺ δὲ φρεσὶ σῇσι φύλαξαι ≅
h. Ven. 289, vgl. K 540+ in 3 b δ, bes. π 351 h. Cer. 58 σοὶ δ'
ὦκα λέγω νημερτέα -ντα ≅ 406ex. (ἐρέω) h. Merc. 203 (ἀργα-
λέον ὅσ') ἴδοιτο ' -ντα λέγειν ψ 308 (ὅσα κήδε' ἔθηκεν ἀν-
θρώποις ὅσα τ' αὐτὸς) ἐμόγησε, ' -ντ' ἔλεγ', vgl. ξ 362 ≅
ο 487 κ 16 (με ἐξερέεινεν) τῷ -ντα κατὰ μοῖραν (-σαν ἀλη-
θείην pap. 31) κατέλεξα ≅ μ 35, vgl. ρ 122 in 3 b δ (> v.l., s.
West, Ptol. Pap. 249) δ 738 (τις Δολίον καλέσειε, ὄφρα)
Λαέρτῃ τάδε -ντα παρεζόμενος ⌊καταλέξ⌋ῃ, sc. Tel.s Ver-
schwinden ο 156 (κείνῳ) -ντα τάδ' ἐλθόντες ⌊ ⌋ομεν
ω 123 σοὶ δ' ἐγὼ εὖ μάλα -ντα καὶ ἀτρεκέως ⌊ ⌋ω, ' ἡμετέ-
ρου θανάτοιο ... τέλος, οἷον ἐτύχθη ≅ 303ex. (≅ K 413), vgl.
Th. 627, I 591 f. I 645 -ντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο ⌊μυθή-
σασθαι⌋ π 339 (der Pen. εἶπε Eum.) -νθ' ὅσα οἱ ... ἀνώγει
(Tel.) ⌊ ⌋ γ 114 πόλλ' ... πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα ' 48
-ντα γε μυθήσαιτο ...; δ 240 -ντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσο-
μαι οὐδ' ὀνομήνω, ' ὅσσοι (Od.' ἄεθλοι) (≅ λ 328. 517 in
1 b β cc αα/ββ) h. Cer. 483 (ἐπεὶ) -νθ' ὑπεθήκατο, vgl. Th. 175
in 3 b δ Y 340 ὣς εἰπὼν λίπεν αὐτόθ', ἐπεὶ διεπέφραδε -ντα
= ρ 590ex. 3 c β cc [9i, 6o, 2H] adv.: 2× von Präp. abh. Dat.,
sonst Akk. der Bzhg. (metr. Altern. zu -ντας/ες Δ 389+, ν 209,
gleichlautend m. Akk. Sg. Mask. E 181, Th. 127), vgl. J. La
Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 78 ff.; (kataphor.) gefolgt von
Rel.satz ϑ 214; hom. in dir. R. außer Φ 600, Ψ 66 Δ 178 αἴθ'
οὕτως ⌊ἐπὶ -σι⌋ χόλον τελέσει' (Ag., zog ab) *in allen Fällen*,
vgl. Thgn. 449, kontrast. ϑ 554 in 1 c β Op. 694 μέτρα φυλάσ-
σεσθαι, καιρὸς δ' ⌊ ⌋ν ἄριστος *bei allem*, vgl. Thgn. 401 f.,
η 51 f. in 3 b δ, kontrast. Th. 583 in 1 b β aa ‖ Ψ 483 νεῖκος
ἄριστε, κακοφραδές, ἄλλα τε -ντα ' δεύεαι VNs, ὅτι τοι
νόος ἐστὶν ἀπηνής, vgl. 670 f. in 3 b δ ϑ 214 -ντα γὰρ οὐ κα-

κός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι ν 209 *οὐκ ἄρα -ντα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι ' ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες ... ' οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον* (= γ 133ex.f. in 1 bβccγγ) *E* 181 (*Τυδείδῃ μιν*) *-ντα ἔίσκω, ' ἀσπίδι γιγνώσκων in jeder Hinsicht* (abstr.-theoret.), kontrast. gleichlautenden Akk. Mask. in 1 aα (konkr.-prakt.) *Ψ* 66 (*ψυχὴ* Patr.') *-ντ' αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα ... εἰκυῖα Φ* 600 PNd *-ντα ἐοικώς* (Ap., vgl. *P* 323) ≅ *Λ* 613ex. (Ind.) ~ ω 446ex. (Plqu.) ≅ δ 654ex. (*αὐτῷ*) Th. 127 (*Γαῖα ἐγείνατο ἶσον ἑωυτῇ Οὐρανὸν*) *ἵνα μιν περὶ -ντα καλύπτοι* (*-σαν ἐέργοι* v.l.), vgl. 176 ff., kontrast. Obj.-Akk. (Ntr.) *P* 243 in 3 cα, (Mask.) *Ω* 20 in 1 aα *X* 491 *ἦμαρ δ' ὀρφανικὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι ' -ντα δ' ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί Δ* 389 *ἀεθλεύειν προκαλίζετο* (Tyd.), *-ντα δ' ἑνίκα ' ῥηϊδίως = E* 807ex. *in allen Disziplinen*, kontrast. *Y* 410, *Ψ* 756. 680 (742) in 1 bαcc gg. Ende (3 bα gg. Anf.) σ 167 (*παιδί κεν εἴποιμι*) *μὴ -ντα μνηστῆρσιν ... ὁμιλεῖν* ρ 21 *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί, ' ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι -ντα πιθέσθαι*

D Hes. fr. 90,3 suppl. *ο]ἱ δ' ἄρα -ν[τες* inc. auct. fr. POxy. 2510,7]*ιης κεκορυθμένοι· οἱ δ' (ά.)α -ντ[ες ' σύμβαλον*]*ἀμφὶ νέκυ[ι*]*κατατεθνηῶτι μ[άχεσθαι* (([*ἄμ*)*α* Lobel, (*ἄρ*)*α* Bravo, QUCC 96 = n.s. 67, 1, 2001, 60) inc. auct. fr. POxy. 3698,15 (Mopsos-RAnf.) ' *νόστος*]*μὲν΄* {*δὴ*} *-ντῳ[ν* (zur „Weise des Korrigierens durch Darüberschreiben ohne Tilgung" vgl. PKöln 241.244,2)? (]*μὲν΄ δὴ -ντό[ς* Haslam, vgl. B 1 cα) inc. auct. fr. PHarris 3 (= Cat. 97 Trav. = 1807 Pack²), 14 (p. 19 Dav.)]*πάντες ὃ*[Cat. 96 A,5 Trav. (= 1790 Pack²) ' *παγτ*['Il. Parv.' fr. 20,11 p. 59 Dav. (s. *γέρας* D), inc. auct. fr. POxy. 221 IX 2 (Erbse V 93) *N* 808a, *Ξ* 241b (≅ *O* 159in.). 269, α 148a (= γ 340), ι 519a (s. West, Ptol. Pap. 244), μ 365a (= ξ 431), χ 43a (= β 82in. + θ 234ex.), ψ 320 (kontrast. 332) v.l. *B* 542 (pap. 104. 146). 567 (Cert. p. 44,5), *Θ* 18 (vgl. West, Ptol. Pap. 80). 22, *K* 1 (Aristot. Poet. 1461a 16), *O* 726, *Π* 496. 515, *Σ* 230. 400, *T* 287, *Y* 307, *Φ* 606, *X* 111 (pap. 9. 254), α 1. 154 (Vit. p. 15,2). 351, *ζ* 47 (= ρ 590ex.), κ 453, λ 526 (= ξ 478in.), μ 200 (< 177), ν 230, ξ 231. 428, π 389, ρ 177 (= σ 40in.), τ 113. 423 (= ξ 431), φ 339, χ 49. 273 (= 256), ω 441 (≅ γ 372ex.), Hes. Th. 116. 120 (= h. Ap. 315ex.). 627, Op. 255, Sc. 373, fr. 307,2, h. Cer. 476, h. Ven. 214, h. 30,13

R. Führer

πάσασθαι s. *πάσσασθαι*

Πᾱσιδίκη [1H] Pelias-T. (⌊Hes. fr.⌋ 37,22), sonst *Πεισιδίκη* (s.d. B III u. vgl. ⌊ ⌋ 36,3 a.c.) R. Führer

Πᾱσιθέη [1i, 1H] **L** Fischer, Nereiden 57; Risch, Kl. Schr. (= IF 59, 1944,) 12 **B I** Charitin (*Ξ* 276), von Hypnos als Frau erbeten, von Hera zugesagt

II Nereide (Th. 246: weibl. GN + GN *τε κ. τρ. τρ.* + GN + Attr., vgl. Th. 276. 350. 358. 902, h. Cer. 420. 423)

D *Ξ* 269 R. Führer

Πᾱσιθόη [1H] Okeanide (Th. 352: 4× EN + *τε*, vgl. *M* 20, *P* 216, *Σ* 43, Th. 77/8. 134/5. 228/9. 243/4. 248. 261. 341. 349. 351 [respondierend!]. 356, Sc. 180, h. Cer. 421)

R. Führer

πᾱσιμέλουσα v.l. μ 70, (falsche) Univerbierung wie *μαψαῦραι* (s. I Sp. 1562,10–35), *ἀμφιμέλαιναι* (s.d.), *ἐπιβουκόλος*, *ἐπίηρα* (s.d.), *ἐπικτέρεα*, *ἐπιμάρτυρος*, *ἐπιμείλια*, *ἐπίουρα* (*K* 351), *ἐπιποιμένες*, *καταῦ(τό)θι*, *ὑπολίζονες* (Leumann, Hom. Wört. 72 f. 95 f.; Rengakos, H. Einzelschr. 64, 1993, 108. 120. 155 f.), s.a. *παλιμπλαγχθείς*, *παλινορμένω*

R. Führer

Πᾱσιφάη Hes. fr. 145,(2.) 12 suppl.

πάσσαλος [2i, 4o, 1h] **E** < **pak'ialo-* 'Festmacher' zu uridg. **pak'-* 'festmachen' (LIV 413), s. Lamberterie, in: Aspects of Latin, ed. H. Rosén, Innsbruck 1996 (IBS 86), 136 A.3; myk. *pa-sa-ro* nicht dazu, s. Chantraine, Dict. s.v.

M dreis. [⏑⏑] *-ου* h. Ap. 9; *-φ* α 440 [⏑⏑] *ἀπὸ -ου ἀγκύλα τόξα / αἴνυτο τόξον E* 209 / φ 53 viers. [⏑⏑⏑] *κὰδ δ' ἀπὸ -όφι Ω* 268; *κὰδ δ' ἐκ -όφι θ* 67 = 105

Σχ sch. D *E* 209: *ξύλον ἐπίμηκες ἐμπηγνύμενον πρὸς τὸ κρεμάσαι ὅπερ δεῖ*

B *Pflock, Haken* an senkrechten Bauteilen (*κίων θ* 66 f., h. Ap. 9; *παρὰ λέχεσσι* α 440), in Griffhöhe (*ὑπὲρ κεφαλῆς χερσὶν ἐλέσθαι θ* 68, *ὀρεξαμένη φ* 53) zum Aufhängen von Sachen (*τόξον/α* h. Ap. 9, *E* 209, φ 53; *φόρμιγξ θ* 67 = 105; *ζυγὸν ἡμιόνειον Ω* 268; *χιτών* α 439 f.), gew. wohl hölzern, geleg. (h. Ap. 9, bei Zeus) golden. – Wortf. (vgl. Müller, Handwerk und Sprache 53–56): *ἁρμονίη, βλῆτρον, γόμφος, ἧλος, κόλλοψ, ὀχεύς* **1** hängte auf *am Pflock* Dat. α 440 *ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα, ' -φ ἀγκρεμάσασα* m. *ἐκ*: h. Ap. 9 *τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα πατρὸς ἑοῖο ' -ου ἐκ χρυσέου θ* 67 (f. den Sänger stellte PN *θρόνον*) *μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας· ' κὰδ δ' ἐκ -οφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν ' αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἐλέσθαι ' κῆρυξ* = 105 **2** nahm(en) herunter *vom Pflock*, m. *ἀπό E* 209 *κακῇ αἴσῃ ἀπὸ -ου ἀγκύλα τόξα ' ... ἑλόμην* (am Tag, da ich nach Troja zog) φ 53 (Pen.) *ὀρεξαμένη ἀπὸ -ου αἴνυτο τόξον* (mitsamt Etui) *Ω* 268 *κὰδ δ' ἀπὸ -οφι ζυγὸν ᾖρεον ἡμιόνειον*

V. Langholf

Πάσσαλος [1e] einer der beiden *Κέρκωπες* (s.d.), S. der *Μεμνονίς*, Bruder des *Ἄκμων* Cerc. fr. p. 70 Ki. (mythograph. Prosatext) V. Langholf

πάσ(σ)ασθαι [7i, 9o, 1H, 4h] **E** pres. *πατέομαι* not EGrE (Hdt.+); same shape as *δατέομαι*, *δάσ(σ)ασθαι*; on problem. *pat-/pas-* see F. Bader, BSL 69/1, 1974, 8–11 and Studies Palmer 17–19. – Deriv.: *ἄπαστος*

F *πε-μην* 1; *-άμην* 2, *-σαο* 1, *ἐ-ω* 1, *-σατ(ο)* 1, *ἐ-σάμεθ(α)* 2, *ἐ-αντο* 1, *-αντο* 5; *-ασθαι* 4, *-σασθαι* 1; *-σάμενος* 1, *-σαμένω* 1

M **1** disyll. [⏑⏑] *-σατ(ο)* h. Cer. 50 **2** trisyll. **2a** [⏑⏑⏑] *-σαο* h. Cer. 393 suppl. [⏑⏑⏑] *ἐ-ω* h. Cer. 398 ci. [⏑⏑⏑] *-άμην Φ* 76, *Ω* 641 **2b** [⏑⏑⏑] *-ασθαι T* 160 [⏑⏑⏑] ⌊*σπλάγχνα -αντο*⌋ γ 9 [⏑⏑⏑] ⌊ ⌋ *A* 464 = *B* 427 = γ 461 = μ 364, *-ασθαι I* 487, ι 93, h. Cer. 413 **2c** [⏑⏑⏑] *-σασθαι ... ἠδὲ ποτῆτος* κ 384 **2d** [⏑⏑⏑] *πε-μην Ω* 642 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑⏑⏑] *δείπνου -σάμενος/ω* α 124, δ 61 **3b** [⏑⏑⏑⏑] *ἐ-αντο* Th. 642 [⏑⏑⏑⏑] *ἐ-σάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος* ι 87 = κ 58

Σχ sch. D: glossed by *γεύσασθαι* **L** Griffin, Life and Death 15 f.

B *take sustenance*, solid and liquid (for latter see *ποτῆτος* ι 87 in 1a, κ 384 in 1b, *νέκταρ* Th. 642 in 2a; cf. *ἔδω* B, *ἐσθίω* B 12); w. gen. part. (1), acc. (2), abs. (3); w. neg.: h. Cer. 50 in 1b, ⌊*Ω* 642, h. Cer. 393 suppl. in 2b⌋, *I* 487 in 3, w. *τι* ⌊ ⌋; dir. sp. exc. in 2a *A* 464 = *B* 427 = γ 461 (= μ 364 in Od.'s tales), γ 9, Th. 642. – Wdfld.: see *βιβρώσκω*, also *ἄμεναι*, *γεύομαι* and *ἄπαστος* **1** w. gen. *partake of* (gen. w. *τι* 2b) **1a** in common common meal (cf. Th. 642 in 2a): α 124 (Tel. greets 'Mentes':) „⌊*αὐτὰρ ἔπειτα ' δείπνου -σ*⌋*άμενος μυθήσεαι ὅττεό σε χρή*" δ 61 *σίτου θ' ἅπτε-*

ἔρδοις ϑ211 (ἄφρων ὅς τις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων) ἕο δ' αὐτοῦ -ντα κολούει N636 -ντων μὲν κόρος ἐστί, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος ' μολπῆς τε (καὶ ὀρχηθμοῖο) ξ213 (οὐκ ἀποφώλιος ἦα) νῦν δ' ἤδη -ντα λέλοιπεν (siehst nur noch ἀρετῆς καλάμην) ζ65 (V. u. 5 S. brauchen frische Wäsche) τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ ⌞-ντα μέ⌟μηλεν ρ594 (ἄπειμι σύας φυλάξων) σοὶ δ' ἐνθάδε ⌞ ⌟λόντων = σ266ex. E490 σοὶ δὲ χρὴ τάδε ⌞ ⌟λειν (ἀρχοὺς λισσομένῳ ἐπικούρων ἠνεμέως ἐχέμεν) ≅ Z441med. (ἐμοί) ≅ ρ601in. (καὶ ἀθανάτοισι ⌞μελήσει⌟) P515 ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται· ' ἥσω γὰρ καὶ ἐγώ, τὰ δέ κεν Διὶ -ντα ⌞ ⌟ ≅ Ψ724ex. E430 (Krieg nichts für dich) ταῦτα δ' Ἄρηϊ ... καὶ Ἀθήνῃ -ντα ⌞ ⌟ μ259 (οἴκτιστον κεῖνο ἴδον) -ντων ὅσσ' ἐμόγησα, s.a. V.189f. u. ψ307f. in 3cβbb 37 ταῦτα μὲν οὕτω -ντα πεπείρανται, σὺ δ' ἄκουσον N632 (Ζεῦ) σέο δ' ἐκ τάδε -ντα πέλονται Ψ20 (χαῖρε) -ντα γὰρ ἤδη τοι ⌞τελέω⌟ τὰ πάροιθεν ὑπέστην (+ epex. Inf.) = 180, vgl. λ351f. in 3ba 96 -ντα μάλ' ἐκ⌞ ⌟ καὶ πείσομαι, ὡς σὺ κελεύεις B330 κεῖνος τὸς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν ⌞-ντα τελεῖ⌟ται = Ξ48 = σ271 ≅ ν178 = β176ex. = ε302ex. ψ284 τὰ δέ μοι φάτο (Teir.) ⌞ ⌟σθαι ξ160 τοι τάδε ⌞ ⌟εται, ὡς ἀγορεύω = τ305 τ561 οὐδέ τι ⌞ ⌟εται ἀνθρώποισι N375 εἰ ἐτεὸν δὴ ⌞-ντα τελευτ⌟ήσεις ὅσ' ὑπέστης (PNd) β306 ταῦτα δέ τοι μάλα ⌞ ⌟ήσουσιν Ἀχαιοί, ' νῆα καὶ (ἐρέτας) T90 τί κεν ῥέξαιμι; θεὸς διὰ ⌞ ⌟ῇ (Ἄτῃ) γ62 (ὦς) ἠρᾶτο καὶ αὐτὴ ⌞ ⌟α (Ath.) ι511 (μάντις) μοι ἔφη τάδε ⌞ ⌟ήσεσθαι ὀπίσσω (+ epex. Inf.), vgl. β171 B643 τῷ ⌞δ' ἐπὶ -ντ' ἐτέταλτο⌟ ἀνασσέμεν VNd λ524 (ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν) ἐμοὶ ⌞ ⌟ (öffnen u. schließen) μ280 περί τοι μένος οὐδέ τι γυῖα ' κάμνεις· ἦ ῥά νυ σοί γε σιδήρεα -ντα τέτυκται *bist ganz aus Eisen* Il.Pers.fr.1,5 p.63 Dav. τῷ δ' ἄρ' (Podaleirios) ἀκριβέα -ντα ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκεν (Pos.) ' ἄσκοπά τε γνῶναι καὶ ἀναλθέα ἰάσασθαι Δ363 ταῦτα δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν ' εἴρηται, τὰ δὲ -ντα θεοὶ μεταμώνια θεῖεν, vgl. χ256 in 3aβ Cypr.fr.24,1 p.43 Dav. Ζῆνα δὲ τόν τ' ἔρξαντα καὶ ὃς τάδε -ντ' ἐφύτευσεν ' οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν **3cβbb** [21i, 35o, 5H, 12b, 1e] aff.(außer η220 Akk.-)Obj. (> Subj. bei Pass.-Transformat. h.Ap.544+), abh. von verba sentiendi / dicendi (göttl. Agens A365, B10. 485, O159, Σ142, δ379, ε300, μ189, ν417 u. 10h außer h.Cer.162, h.Merc.203); in Vbd. m. ἐκεῖνα / τάδε / ταῦτα γ113f. (γε) / A257, O159, δ738. 745, ο156, ω122, Op.688. 826, h.Cer.162 / A286+ (γε), I35, K211, M176, λ223, h.Cer.433, h.Ven.276, (anaphor.) Aufz. zus.fassend γ114, κ16, ψ308, h.Merc.433, (kataphor.) gefolgt von daß-Satz ε216, τ93 (vgl. ω236f.), Rel.satz (davor ψ306ff., h.Merc.202f.) δ240, η220, μ189, π339, ω123, Cert. p.40,1, ὡς ἀγορεύεις+ (davor ο155f.) / ἐρεείνεις / ἐπιτέλλω+ ω122, Op.688 / h.Cer.416 / B10+, Λ768; in dir.R. außer B485, M176 (poetolog. Äußerg. des Dichters), Y340+, ζ67 (zw. RAbschl. u. REinl.), π339, ψ308, h.Cer.483, h.Merc.433 (Redeinh. zus.fassend wie κ16+) u. Hes. Λ768 ⌞-ντα μάλ'⌟ ἐν μεγάροις ἠκούομεν ὡς ἐπέτελλε, sc. 786ff. Op.701 (γαμεῖν) ⌞ ⌟ ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς η220 ἐκ δέ με -ντων ' ληθάνει ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλησθῆναι ἀνώγει (Magen), vgl. υ85 ω122 μέμνημαι τάδε -ντα ... ὡς ἀγορεύεις (Forts. s.u.) ζ67 (αἴδετο) γάμον ἐξονομῆναι ' πατρί ... ὁ δὲ ⌞-ντα νό⌟ει καὶ ἀμείβετο σ230 οὐ δύναμαι πεπνυμένα ⌞ ⌟ῆσαι· ' ἐκ γάρ με πλήσσουσι Op.293 πανάριστος, ὃς αὐτὸς ⌞ ⌟ήσῃ, ' φρασσάμενος τά κ' (ᾖσιν ἀμείνω) A365 οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ -ντ' ἀγορεύω; ν417 τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ (Tel.) ἔειπες, ἐνὶ ⌞φρεσὶ -ντ'⌟ εἰδυῖα (Ath.); h.Merc.467 σήμερον εἰδήσεις· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι ' βουλῇ καὶ μύθοισι, σὺ δὲ ⌞ ⌟ εὖ οἶδας, vgl. (metr. gleichw.) υ75 δ379 θεοὶ δέ τε -ντα ἴσασιν = 468 B485 (θεαί ἐστε) ἴστε τε -ντα μ189 ἴδμεν ... -νθ' ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ (μόγησαν) ε216 οἶδα καὶ αὐτὸς ' -ντα μάλ', οὕνεκα σεῖο (Pen. ἀκιδνοτέρῃ) τ93 -ντα γὰρ εὖ ᾔδησθ' (ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι) I35 (ἀλκήν μοι ὀνείδισας) ⌞ταῦτα δὲ -ντα⌟ ' ἴσασ' (Gr.) λ223 ⌞ ⌟ ' ἴσθ', ἵνα (τεῇ εἴπῃσθα γυναικί) δ745 ᾔδε' ἐγὼ (Eurykl.) ⌞τάδε -ντα⌟ Op.826 (τάων) ὄλβιος ὃς ⌞ ⌟ ' εἰδὼς ἐργάζηται A257 (Tr. κεν κεχαροίατο) εἰ σφῶϊν ⌞ ⌟ πυθοίατο μαρναμένοιϊν K211 (εἰ φῆμιν ⌞πύθοιτο⌟ ἄσσα τε μητιόωσι Tr.) ταῦτά κε -ντα ⌞ ⌟ δ494 (τί με ταῦτα διείρεαι;) οὐδέ σέ φημι ' δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ -ντα πύθηαι Op.688 σ' ἄνωγα ' φράζεσθαι τάδε -ντα μετὰ φρεσίν, ὡς ἀγορεύω 491 ἐν θυμῷ δ' εὖ -ντα φυλάσσεο ‖ O159 (GNd) -ντα τάδ' ἀγγεῖλαι B10 -ντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω = I369ex. (-ντ') Σ142 (δῦτε ὀψόμεναι) δώματα πατρός, ' καί οἱ ⌞-ντ' ἀγορεύ⌟σατ' M176 (ἄλλοι ἀμφ' ἄλληισι) ἐμάχοντο πύληισιν· ' ἀργαλέον δέ με ταῦτα θεὸν ὦς ⌞ ⌟σαι, vgl. η241 h.Cer.433 ταῦτά τοι ἀχνυμένη περ ἀληθέα ⌞ ⌟ω (vgl. η297) ≅ γ254ex. = π61 (metr. Altern. zu α214+), vgl. ρ122 in 3bδ, kontrast. ρ108 (Steinrück, QUCC71, 1992, 56) τ352 σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα ⌞ ⌟εις h.Ven.276 σοὶ δ' ἐγώ, ὄφρα <κε> ταῦτα μετὰ φρεσὶ ⌞-ντα δι⌟έλθω, ' ἐς πέμπτον ἔτος αὖτις ἐλεύσομαι υἱὸν ἄγουσα h.Cer.416 ἐξερέω καὶ ⌞ ⌟ίξομαι ὡς ἐρεείνεις = I61med. T186 (χαίρω) ἐν μοίρῃ γὰρ ⌞ ⌟ίκεο καὶ κατέλεξας A286 ναὶ δὴ ταῦτά γε -ντα, γέρον, κατὰ μοῖρ⌞αν ἔειπες⌟ = Θ146 = K169 = Ω379 ≅ Ψ626 = σ170 (kontrast. χ486) ≅ δ266 ≅ υ37 P716 -ντα κατ' αἶσ⌞ ⌟ h.Cer.162 (wart, ἵνα μητρὶ) εἴπωμεν τάδε -ντα διαμπερές ε300 δείδω μὴ δὴ -ντα θεὰ ⌞νημερτέα⌟ εἶπεν ρ549 αἴ κ' αὐτὸν γνώω ⌞ ⌟ ⌞-ντ' ἐνέπ⌟οντα, ' ἔσσω μιν χλαῖναν = 556ex. ≅ 561ex. h.Merc.433 (κατὰ πρέσβιν τε καὶ ὡς γεγάασιν) ἐγέραιρε θεοὺς ... ' ⌞ ⌟ων κατὰ κόσμον ν411 (geh zu Eum.) ἔνθα μένειν καὶ -ντα παρήμενος ἐξερέεσθαι, vgl. ξ375 Cert. p.40,1 ἄλλο δὲ -ν ὅ τι σῷ θυμῷ φίλον ἐστὶν ἐρώτα h.Ap.544 εἴρηταί τοι -ντα, σὺ δὲ φρεσὶ σῇσι φύλαξαι ≅ h.Ven.289, vgl. K540+ in 3bδ, bes. π351 h.Cer.58 σοὶ δ' ὦκα λέγω νημερτέα -ντα ≅ 406ex. (ἐρέω) h.Merc.203 (ἀργαλέον ὅσ') ἴδοιτο ' -ντα λέγειν ψ308 (ὅσα κήδε' ἔθηκεν ἀνθρώποις ὅσα τ' αὐτὸς) ἐμόγησε, ' -ντ' ἔλεγ', vgl. ξ362 ≅ ο487 κ16 (με ἐξερέεινεν) τῷ -ντα κατὰ μοῖραν (-σαν ἀληθείην pap.31) κατέλεξα ≅ μ35, vgl. ρ122 in 3bδ (> v.l., s. West, Ptol.Pap.249) δ738 (τις Δολίον καλέσειε, ὄφρα) Λαέρτῃ τάδε -ντα παρεζόμενος ⌞καταλέξ⌟ῃ, sc. Tel.s Verschwinden ο156 (κείνῳ) -ντα τάδ' ἐλθόντες ⌞ ⌟ομεν ω123 σοὶ δ' ἐγὼ εὖ μάλα -ντα καὶ ἀτρεκέως ⌞ ⌟ω, ' ἡμετέρου θανάτοιο ... τέλος, οἷον ἐτύχθη ≅ 303ex. (≅ K413), vgl. Th.627, I591f. Ἰ645 -ντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο ⌞μυθήσασθαι⌟ π339 (der Pen. εἶπε Eum.) -νθ' ὅσα οἱ ... ἀνώγει (Tel.) ⌞ ⌟ γ114 πόλλ' ... πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα ' -ντα γε μυθήσαιτο ...; δ240 -ντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω, ' ὅσσοι (Od.' ἄεθλοι) (≅ λ328. 517 in 1bβccαα/ββ) h.Cer.483 (ἐπεὶ) -νθ' ὑπεθήκατο, vgl. Th.175 in 3bδ Y340 ὣς εἰπὼν λίπεν αὐτόθ', ἐπεὶ διεπέφραδε -ντα = ρ590ex. **3cβcc** [9i, 6o, 2H] adv.: 2× von Präp. abh. Dat., sonst Akk. der Bzhg. (metr. Altern. zu -ντας/ες Δ389+, ν209, gleichlautend m. Akk.Sg.Mask. E181, Th.127), vgl. J.La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 78ff.; (kataphor.) gefolgt von Rel.satz ϑ214; hom. in dir.R. außer Φ600, Ψ66 Δ178 αἴθ' οὕτως ⌞ἐπὶ -σι⌟ χόλον τελέσει' (Ag., zog ab) *in allen Fällen*, vgl. Thgn.449, kontrast. ϑ554 in 1cβ Op.694 μέτρα φυλάσσεσθαι, καιρὸς δ' ⌞ ⌟ν ἄριστος *bei allem*, vgl. Thgn.401f., η51f. in 3bδ, kontrast. Th.583 in 1bβaa ‖ Ψ483 νεῖκος ἄριστε, κακοφραδές, ἄλλα τε -ντα ' δεύεαι VNe, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής, vgl. 670f. in 3bδ ϑ214 -ντα γὰρ οὐ κα-

κός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι ν209 οὐκ ἄρα -ντα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι ' ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες ... ' οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον (= γ133ex.f. in 1bβccγγ) Ε181 (Τυδείδῃ μιν) -ντα ἐίσκω, ' ἀσπίδι γιγνώσκων in jeder Hinsicht (abstr.-theoret.), kontrast. gleichlautenden Akk.Mask. in 1aα (konkr.-prakt.) Ψ66 (ψυχὴ Patr.') -ντ' αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα ... εἰκυῖα Φ600 PNd -ντα ἑοικώς (Ap., vgl. Ρ323) ≅ Λ613ex. (Ind.) ~ ω446ex. (Plqu.) ≅ δ654ex. (αὐτῷ) Th.127 (Γαῖα ἐγείνατο ἶσον ἑωυτῇ Οὐρανὸν) ἵνα μιν περὶ -ντα καλύπτοι (-σαν ἐέργοι v.l.), vgl. 176ff., kontrast. Obj.-Akk. (Ntr.) Ρ243 in 3cα, (Mask.) Ω20 in 1aα Χ491 ἦμαρ δ' ὀρφανικὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι· ' -ντα δ' ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί Δ389 ἀεθλεύειν προκαλίζετο (Tyd.), -ντα δ' ἐνίκα ' ῥηϊδίως = Ε807ex. in allen Disziplinen, kontrast. Υ410, Ψ756. 680 (742) in 1bαcc gg. Ende (3bα gg. Anf.) σ167 (παιδί κεν εἴποιμι) μὴ -ντα μνηστῆρσιν ... ὁμιλεῖν ρ21 οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί, ' ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι -ντα πιθέσθαι

D Hes.fr.90,3 suppl. ο]ἱ δ' ἄρα -ν[τες inc.auct.fr. POxy.2510,7]ιης κεκορυθμένοι· οἱ δ' ⟨ά.⟩α -ντ[ες ' σύμβαλον]ἀμφὶ νέκυ[ι]κατατεθνῆωτι μ[άχεσθαι (⟨ἅμ⟩α Lobel, ⟨ἄρ⟩α Bravo, QUCC 96 = n.s. 67, 1, 2001, 60) inc.auct.fr. POxy.3698,15 (Mopsos-RAnf.) ' νόστος ⟨μὲν⟩ ⟨δὴ⟩ -ντῳ[ν (zur „Weise des Korrigierens durch Darüberschreiben ohne Tilgung" vgl. PKöln241.244,2)? (⟨μὲν⟩ δὴ -ντῷ[ς Haslam, vgl. B1cα) inc.auct.fr. PHarris3(= Cat.97 Trav. = 1807 Pack²),14 (p.19 Dav.)]πάντες ὃ[Cat.96A,5 Trav. (= 1790 Pack²) ' παγτ['Il.Parv.'fr.20,11 p.59 Dav. (s. γέρας D), inc.auct.fr. POxy.221 IX2 (Erbse V93) Ν808a, Ξ241b (≅ Ο159in.). 269, α148a (= γ340), ι519a (s. West, Ptol.Pap.244), μ365a (= ξ431), χ43a (= β82in. + θ234ex.), ψ320 (kontrast. 332) v.l. Β542 (pap.104. 146). 567 (Cert. p.44,5), Θ18 (vgl. West, Ptol.Pap.80). 22, Κ1 (Aristot.Poet.1461a16), Ο726, Π496. 515, Σ230. 400, Τ287, Υ307, Φ606, Χ111 (pap.9. 254), α1. 154 (Vit. p.15,2). 351, ζ47 (= ρ590ex.), κ453, λ526 (= ξ478in.), μ200 (< 177), ν230, ξ231. 428, π389, ρ177 (= σ40in.), τ113. 423 (= ξ431), φ339, χ49. 273 (= 256), ω441 (≅ γ372ex.), Hes.Th.116. 120 (= h.Ap.315ex.). 627, Op.255, Sc.373, fr.307,2, h.Cer.476, h.Ven.214, h.30,13

R. Führer

πάσασθαι s. πάσσασθαι

Πᾱσιδίκη [1H] Pelias-T. (⟨Hes.fr.⟩37,22), sonst Πεισιδίκη (s.d. BIII u. vgl. ⟨ ⟩36,3a.c.) R. Führer

Πᾱσιθέη [1i, 1H] **L** Fischer, Nereiden 57; Risch, Kl.Schr. (= IF 59, 1944,) 12 **B I** Charitin (Ξ276), von Hypnos als Frau erbeten, von Hera zugesagt

II Nereide (Th.246: weibl. GN + GN τε κ.τρ.τρ. + GN + Attr., vgl. Th.276. 350. 358. 902, h.Cer.420. 423)

D Ξ269 R. Führer

Πᾱσιθόη [1H] Okeanide (Th.352: 4× EN + τε, vgl. Μ20, Ρ216, Σ43, Th.77/8. 134/5. 228/9. 243/4. 248. 261. 341. 349. 351 [respondierend!]. 356, Sc.180, h.Cer.421)

R. Führer

πᾱσιμέλουσα v.l. μ70, (falsche) Univerbierung wie μαψαῦραι (s. ISp.1562,10–35), ἀμφιμέλαιναι (s.d.), ἐπιβουκόλος, ἐπίηρα (s.d.), ἐπικτέρεα, ἐπιμάρτυρος, ἐπιμείλια, ἐπίουρα (Κ351), ἐπιποιμένες, καταῦ(τό)θι, ὑπολίζονες (Leumann, Hom. Wört. 72f. 95f.; Rengakos, H. Einzelschr. 64, 1993, 108. 120. 155f.), s.a. παλιμπλαγχθείς, παλινορμένω

R. Führer

Πᾱσιφάη Hes.fr.145,(2.) 12 suppl.

πάσσαλος [2i, 4o, 1h] **E** < *pak'i̯alo- 'Festmacher' zu uridg. *pak'- 'festmachen' (LIV 413), s. Lamberterie, in: Aspects of Latin, ed. H.Rosén, Innsbruck 1996 (IBS 86), 136 A.3; myk. pa-sa-ro nicht dazu, s. Chantraine, Dict. s.v.

M dreis. [⏑⏑] -ου h.Ap.9; -φ α440 [⏑⏑] ἀπὸ -ου ἀγκύλα τόξα / αἴνυτο τόξον Ε209 / φ53 viers. [⏑⏑] κὰδ δ' ἀπὸ -όφι Ω268; κὰδ δ' ἐκ -όφι θ67 = 105

Σχ sch.D Ε209: ξύλον ἐπίμηκες ἐμπηγνύμενον πρὸς τὸ κρεμάσαι ὅπερ δεῖ

B *Pflock, Haken* an senkrechten Bauteilen (κίων θ66f., h.Ap.9; παρὰ λέχεσσι α440), in Griffhöhe (ὑπὲρ κεφαλῆς χερσὶν ἐλέσθαι θ68, ὀρεξαμένη φ53) zum Aufhängen von Sachen (τόξον/α h.Ap.9, Ε209, φ53; φόρμιγξ θ67 = 105; ζυγὸν ἡμιόνειον Ω268; χιτών α439f.), gew. wohl hölzern, geleg. (h.Ap.9, bei Zeus) golden. — **Wortf.** (vgl. Müller, Handwerk und Sprache 53–56): ἁρμονίη, βλῆτρον, γόμφος, ἧλος, κόλλοψ, ὀχεύς **1** hängte auf *am Pflock* Dat. α440 ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα, ' -φ ἀγκρεμάσασα m. ἐκ: h.Ap.9 τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα πατρὸς ἑοῖο ' -ου ἐκ χρυσέου θ67 (f. den Sänger stellte PN θρόνον) μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας· ' κὰδ δ' ἐκ -οφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν ' αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἐλέσθαι ' κῆρυξ = 105 **2** nahm(en) herunter *vom Pflock*, m. ἀπό Ε209 κακῇ αἴσῃ ἀπὸ -ου ἀγκύλα τόξα ' ... ἑλόμην (am Tag, da ich nach Troja zog) φ53 (Pen.) ὀρεξαμένη ἀπὸ -ου αἴνυτο τόξον (mitsamt Etui) Ω268 κὰδ δ' ἀπὸ -οφι ζυγὸν ᾖρεον ἡμιόνειον

V. Langholf

Πάσσαλος [1e] einer der beiden Κέρκωπες (s.d.), S. der Μεμνονίς, Bruder des Ἄκμων Cerc. fr. p.70 Ki. (mythograph. Prosatext) V. Langholf

πάσ(σ)ασθαι [7i, 9e, 1H, 4h] **E** pres. πατέομαι not EGrE (Hdt.+); same shape as δατέομαι, δάσ(σ)ασθαι; on problem. pat-/pas- see F.Bader, BSL 69/1, 1974, 8–11 and Studies Palmer 17–19. — Deriv.: ἄπαστος

F πε-μην 1; -άμην 2, -σαο 1, ἐ-ω 1, -σατ(ο) 1, ἐ-σάμεθ(α) 2, ἐ-αντο 1, -αντο 5; -ασθαι 4, -σασθαι 1; -σάμενος 1, -σαμένω 1

M **1** disyll. [⏑] -σατ(ο) h.Cer.50 **2** trisyll. **2a** [⏑⏑] -σαο h.Cer.393 suppl. [⏑⏑] ἐ-ω h.Cer.398 ci. [⏑⏑] -άμην Φ76, Ω641 **2b** [⏑⏑] -ασθαι Τ160 [⏑⏑] ⟨σπλάγχνα -αντο⟩ γ9 [⏑⏑] ⟨ ⟩ Α464 = Β427 = γ461 = μ364, -ασθαι Ι487, ι93, h.Cer.413 **2c** [⏑⏑] -σασθαι ... ἠδὲ ποτῆτος κ384 **2d** [⏑⏑] πε-μην Ω642 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑] δείπνου -σάμενος/ω α124, δ61 **3b** [⏑⏑] ἐ-αντο Th.642 [⏑⏑] ἐ-σάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος ι87 = κ58

Σχ sch.D: glossed by γεύσασθαι **L** Griffin, Life and Death 15f.

B *take sustenance*, solid and liquid (for latter see ποτῆτος ι87 in 1a, κ384 in 1b, νέκταρ Th.642 in 2a; cf. ἔδω B, ἐσθίω B12); w. gen. part. (1), acc. (2), abs. (3); w. neg.: h.Cer.50 in 1b, ⟨Ω642, h.Cer.393suppl. in 2b⟩, Ι487 in 3, w. τι ⟨ ⟩; dir. sp. exc. in 2a Α464 = Β427 = γ461 (= μ364 in Od.'s tales), γ9, Th.642. — **Wdfld.**: see βιβρώσκω, also ἄμεναι, γεύομαι and ἄπαστος **1** w. gen. *partake of* (gen. w. τι 2b) **1a** in common common meal (cf. Th.642 in 2a): α124 (Tel. greets 'Mentes':) „⟨αὐτὰρ ἔπειτα ' δείπνου -σ⟩άμενος μυθήσεαι ὅττεό σε χρή" δ61 σίτου θ' ἅπτε-

σθον καὶ χαίρετον· ⌊ ⌋*αμένω εἰρησόμεθ' οἵ τινές ἐστον* ' *ἀνδρῶν ι* 87 *δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τ' ἐ-σάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος* (I sent them to discover *οἵ τινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες*) = *κ* 58 of lotus: *ι* 93 *σφι δόσαν* ⌊*λωτοῖο*⌋ *-ασθαι.* ' *τῶν δ' ὅς τις* ⌊ ⌋ *φάγοι μελιηδέα καρπόν* (didn't wish to return) **1b** opp. to fasting in sorrow: *Ω* 641 (Priam to Ach.: „*αἰεὶ κήδεα μυρία πέσσω*) *κυλινδόμενος κατὰ κόπρον.* ' *νῦν δὴ καὶ σίτου -άμην* (and poured down wine", see 642 in 2b; L) h.Cer.50 *στρωφᾶτ'* ... ' *οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἡδυπότοιο* ' *-σατ' ἀκηχεμένη, οὐδὲ χρόα βάλλετο λουτροῖς κ* 384 (Od. to Circe: „*τίς ἐναίσιμος*) *τλαίη -σασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,* ' *πρὶν λύσασθ' ἑτάρους* ...;' *ἀλλ' εἰ* ... *πιεῖν φαγέμεν τε κελεύεις κτλ.*" (cf. *ἄπαστος δ* 788, h.Cer.200, also *ζ* 250) after night's sleep: *Γ* 160 (Od. to Ach.:) „*ἀλλὰ -ασθαι ἄνωχθι* ... *Ἀχαιοὺς* ' *σίτου καὶ οἴνοιο* (*οὐ γὰρ ἀνὴρ πρόπαν ἦμαρ ἄκμηνος σίτοιο δυνήσεται μάχεσθαι*") **2** w. acc. *consume (all)* **2a** obj. is subst. the inwards: *A* 464 *ἐπεὶ κατὰ μῆρε κάη καὶ* ⌊*σπλάγχνα -αντο*⌋ (Arist., pap.608, cod.Z, *ἐ-αντο* vulg., recc. van Thiel, West, sed v. West, Ilias I p.XXVI f.) (then *τἆλλα ὤπτησαν*) = *B* 427 = *γ* 461 = *μ* 364 *ate up* the (portion prepared as) hors-d'oeuvre *γ* 9 *εὖθ' οἱ* ⌊ ⌋, *θεῷ δ' ἐπὶ μηρί' ἔκηαν* divine sustenance: Th.642 (Zeus served the Hundredhanders) *ἅρμενα πάντα* ' ⌊*νέκταρ τ'*⌋ *ἀμβροσίην τε , τά περ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι,* ' *πάντων τ' ἐν στήθεσσιν ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ,* ' *ὡς* ⌊ ⌋ *ἐ-αντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινήν,* (v.susp.) ' *δὴ τότε τοῖς μετέειπε,* the greedy monsters 'ate it all', see West (who rejects the verse) on 639 ff., cf. h.Cer.50 in 1b ‖ grain: *Φ* 76 (Lykaon pleads to be spared:) „*ἀντί τοί εἰμ' ἱκέταο* ... *αἰδοίοιο·* ' *πὰρ γὰρ σοὶ πρώτῳ -άμην Δημήτερος ἀκτήν* ' *ἤματι τῷ, ὅτε μ' εἶλες* ... *ἐν ἀλωῇ*", confective acc. (rather than gen.) seems meant to buttress Lykaon's claim to suppliant-status, see *ἀκτή* (3x w. *ἱερόν* in Hes.Op.; see also Skoda, in: Les phytonymes grecs et latins, Nice 1993, 271–83) and *ἔδω* B2a w. *N* 322 (*ἀκτήν*); on meaning of eating tog. see L16 **2b** obj. is τι *Ω* 642 (Priam to Ach.: „I've finally *partaken of* food) *πάρος γε μὲν οὔ τι πε-μην*" (see 641 in 1) h.Cer.393 suppl. *τέκνον, μή ῥά τί μοι σ*[*ύ γε -σαο νέρθεν ἐοῦσα*] ' *βρώμης;* **3** abs. after neg.: *I* 487 *οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ' ἄλλῳ* ' *οὔτ' ἐς δαῖτ' ἰέναι οὔτ' ἐν μεγάροισι -ασθαι,* ' *πρίν γ' ὅτε δή σ' ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνεσσι καθίσσας* ' *ὄψου τ' ἄσαιμι προταμὼν καὶ οἶνον ἐπισχών,* cf. 1 above without neg.: h.Cer.398ci. *καὶ παρ' ἐμοὶ καὶ πατρὶ κελ*[*αινεφέϊ Κρονίωνι*] ' *ναιετάοις πάντεσσι τετιμ*[*ένη ἀθανάτοι*⌊*σιν.* ' *εἰ δ' ἐ-ω* (Wyttenbach, *δὲ πτᾶσα* M), *πάλιν* <*αὖτις*> *ἰοῦσ' ὑπ*[*ὸ κεύθεσι γαιής*] ' *οἰκήσεις ὡρέων τρίτατον μέρ*[*ος*] 413 *λάθῃ* ' *ἔμβαλέ μοι ῥοιῆς κόκκον, μελιηδέ' ἐδωδήν,* ' *ἄκουσαν δὲ βίῃ με προσηνάγκασσε -ασθαι,* cf. 2 above

W. Beck

πάσσω [9ᵗ] E unclear, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. F *-ε(ν)* 4, *ἔ-ε* 2 (both after elis.), *ἐνέ-εν* 1; *-ειν* 1; *-ων* 1

M 1 disyll. [⏑̣⏑] *-ε Δ* 219, *I* 214 [⏑̣×] *ἐπὶ δ'* / *τ' ἤπια* ⌊*φάρμακα -ε*⌋*/ειν Λ* 830. 515; ⌊ ⌋*ν/ων E* 900 ≅ 401 **2** trisyll. [⏑̣⏑̣] *ἔ-ε O* 394 [⏑̣⏑̣] *ἐνέ-εν Γ* 126 [⏑̣⏑̣×] *ἔ-ε X* 441

Σχ sch.D *E* 401: *ἐπιβάλλων, X* 441: *ἐποίκιλλεν. ἐξ οὗ καὶ παστός, Γ* 126: *ἐνέ-εν·* *ἐνεποίκιλλεν. ἐνέπλεκεν. ὅθεν καὶ τὰ ποικίλα παραπετάσματα παστοὶ καλοῦνται*

B *sprinkle* (1), *insert* here and there (metaph., 2), linking notion app. being that of obj. (discrete particles, entities) being transmitted, imparted to (the [app.] surface of) something else so as to (partially) cover it; only pres.stem. – W d f 1 d.: *παλύνω, ἐντίθημι* (*Ξ* 179) **1** *sprinkle* (w. part.gen. *I* 214) *φάρμακα* on (*ἐπί*) wound (arrow-wound exc. *E* 900): *Δ* 219 (*ἐπ'* ⌊*φάρμακα*⌋ *εἰδὼς* ' *-ε Λ* 515 *ἰούς τ' ἐκτάμνειν ἐπί τ'* ... ⌊ ⌋ *-ειν* (v. om. Zen., ath. Ar.Byz. Arist.; *-ων* v.l. [⌊see West, Ptol.Pap.,106]) ≅ 830ᵉˣ. (*-ε*: *-ον*, *-ων* vv.ll. [⌊ ⌋ 116]) *E* 401 ⌊*τῷ δ' ἐπὶ Παιήων* ... *φάρμακα*⌋ *-ων* ' *ἠκέσατ'* 900 ⌊ ⌋ *-εν* (*-ων* v.l.) ' ' *ἠκέσατ'* (v.901 [= *E* 402] hab. codd. quidam) *O* 394 (*ἐπὶ δ' ἕλκεϊ*) *φάρμακ'* ... *ἔ-ε* – *I* 214 *-ε δ' ἁλός* (on roasting meat) **2** metaph. *insert a sprinkling of* ('einstreuen') scenes, patterns in (*ἐν*) a web (see s.v. *θρόνα*; also Wace, AJA 52, 1948, 51 ff. 452) *Γ* 126 (⌊*ἱστὸν ὕφαινε*⌋) *πολέας δ' ἐνέ-εν ἀέθλους* ' *Τρώων* (*καὶ Ἀχαιῶν*) *X* 441 (⌊ ⌋) *ἐν δὲ θρόνα ποικίλ' ἔ-ε*

Compd.: *ἐν-* w. loc. force *Γ* 126, so in DPV *X* 441 (both in B2); *ἐπί* in DPV 6x in B1

J. N. O'Sullivan

πάσσων s. *παχύς*

πάσχω [38ⁱ, 81ᵒ, 6ᴴ, 1ʰ, 2ᵉ] E *-sk*-Präs. mit schwundstuf. **pn̥t*ʰ*-* zu *pent*ʰ*-*, vgl. *πένθος*; zu *-σχ-* s. Lejeune, Phonétique historique §64 m. A.1; Vorgeschichte der Wz. unklar (< **b*ʰ*end*ʰ*-* od. **k*ʷ*end*ʰ*-* od. **g*ʷʰ*end*ʰ*-* ?), s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.; Hamp, Glotta 59, 1981, 157–159; Ruijgh, Scripta minora II 80; LIV 349. – Abl.: *αἰνοπαθής, δυήπαθος, πένθος*

F *-σχω/εις/ει/ετε/ουσιν* 1/2/3/1/1, *-σχῃ/ωσιν* 2/1, Impf. *ἔ-σχον* 1, *-σχομεν /ετε* 2/3, *ἔ-σχον* 2, Inf. *-σχειν* 6, Ptz. *-σχων/οντος/οντες* 12/1/7; Aor. *ἔ-θον/ες/ον* 5/1/3, *-θον/ες/εν/ομεν/ετ'/ον* 4/2/3/2/1/2, *-θ'* 1, Konj. *-θω/ῃ-σθα/ῃς/ῃσι(ν)/ῃ/ωμεν/ωσιν* 3/1/1/6/1/2/1, Opt. *-θοιμι/οι/οιμεν/οιεν* 2/6/1/1, Inf. *-θέειν* 5, Ptz. *-θών/όντ(α)/όντε/όντες/οῦσα* 8/3/1/4/2; Pf. *πέπονθα/ας* 1/1, *πέποσθε* 3 (s. L), *ἐπεπόνθει* 1, *πεπαθυίῃ* 1; (Med.) Fut. *πείσομαι/σεται/σεσθαι* 1/2/1

M **1** Stamm im longum (*πάσχ., πείσ., πέπονθ.*⁺) **1a** [⏑̣–] *-σχεις/ειν ἄλγεα πολλά π* 189 ≅ *ν* 310 [⏑̣–] (*κακὰ*) *-σχειν E* 894, *β* 370 [⏑̣×] *ἀλώμενος ἄλγεα -σχῃ/ων ν* 418 / *B* 667, *τ* 170; *κρατέρ' ἄλγεα -σχων B* 721 ≅ *ε* 13 = 395ᵉˣ, *ο* 232; *ἄλγεα -σχει/ῃ/ειν/ων Y* 297, Op.211 / *χ* 177 / *Γ* 157, *υ* 221 / *δ* 372, *ε* 362, *λ* 275; *πήματα -σχω/εις/ει/ειν/ων η* 152 / ≅ *θ* 411 / ≅ *α* 49 / 190 / *ε* 33, *ρ* 444 ≅ 524 **1b** [⏑̣⏑̣] *πείσεται ἄσσα οἱ αἶσα η* 197 [⏑̣⏑̣] *ὅθι -σχομεν ἄλγε'* / *-σχετε πήματ' Ἀχ. γ* 220 = *ω* 27 / ≅ *γ* 100 = *δ* 243 = 330; *κακὸν τόδε -σχετε υ* 351; *κακὰ πείσομαι β* 134; *τὰ πείσεται* ⌊*ἄσσα οἱ αἶσα*⌋ *Y* 127 **1c** [⏑̣–⏑̣] *ἄλγεα -σχουσιν ι* 121 **1d** [⏑̣⏑̣] (*πήματ'*) *ἔ-σχον E* 886, *Γ* 128 [⏑̣⏑̣×] *ἄλγε' ἔ-σχον P* 375; ⌊(*ἐπεὶ*) *κακὰ* / *μάλα πολλὰ*⌋ *πέπονθα/ας ρ* 284, *ν* 6; ⌊ ⌋ *πέποσθε Γ* 99, *ψ* 53 / *κ* 465 **1e** [⏑⏑⏑̣×] *ὅσσ' ἐπεπόνθει ν* 92 **2** Stamm in den brevia (*πάσχ., πείσ.*) [–⏑̣⏑̣] *-σχοντες ξ* 416 [–⏑̣⏑̣] *κακὸν/ῶς -σχωσιν/οντος β* 179, *π* 275; *κακὸν πείσεσθαι σ* 132; *κακά περ -σχοντες ἑταῖροι* / *ἵκοισθε κ* 189 = *μ* 271 = 340 / *λ* 104. 111 ≅ *μ* 138 **3** Stamm im breve (*παθ., πεπαθ.*) **3a** ⏑̣[⏑] *μάλα πολλὰ -θ' ἄλγεα* ⌊... *θυμόν*⌋ *ν* 90 **3b** ⏑̣[⏑⏑̣] *-θεν/ετ' ἄλγεα* (⌊ ⌋) *α* 4 ≅ *κ* 458ᵐᵉᵈ. ⏑̣[⏑⏑̣] (*ὅσα δὴ*) *-θον/ες/οι ἄλγεα θυμῷ I* 321 = *Π* 55ᵉˣ, *Σ* 397, *ν* 263 / *ο* 487 / *N* 670; *ὅσα δὴ -θες ξ* 362 ⏑̣[⏑⏑̣] *-θεν ἄλγος*⁺ *Ω* 7, *ξ* 32 **3c** [⏑̣⏑̣] (*μή τι*) *-θῃς/οι ρ* 596 / ≅ *E* 567ⁱⁿ·, Hes.fr.286,2; *πολλὰ -θών Φ* 82 [⏑̣⏑̣] *πολλὰ -θον* Il.Parv. fr.1,2 p.53 Dav. (vgl. *πολλ' ἔ-θον* in [⏑⏑⏑̣]); *-θω Λ* 404 = *ε* 465ⁱⁿ·; *-θοι σ* 224, *τ* 464; *κακὰ πολλὰ -θόντ' β* 174 [⏑̣⏑̣] *-θον/ω/ών κακὰ* (... *ἀληθείς*) *γ* 116, *ζ* 173, *π* 205; (*μάλα* / *κακὰ*) *πολλὰ -θοι/ῃ/ών* (... *ἐπαληθείς*) *X* 220 / *ο* 401 / ≅ *δ* 81ᵉˣ. = *ο* 176ᵉˣ, *ε* 377, *θ* 184; *-θών* Op.218, Vit. p.9,12 **3d** [⏑⏑⏑̣] (*πολλ'*) *ἔ-θον* (... *ἐμόγησαν*) *Ξ* 67, *η* 221, *θ* 490 (vgl. 1ᵉ in [⏑̣⏑̣]); *κακὸν -θέειν P* 32 = *Y* 198 [⏑⏑⏑̣] ⌊*μάλα πολλ' ἔ-θον*⌋*/ες* (... *ἐμόγησα*⁺) *I* 492 ≅ *ε* 223 ≅

ϑ155 / ≅ Ψ607; ⌊ ⌋ δ95; ἔ-θον κακόν ψ67; -θομεν/έειν κακά+ Φ442, γ113 / h.Ven.194; -θέειν Σ77, ε347 **3e** [⏑⏓⏑] πολλὰ -θησι/όντα Χ505, η224; τι -θῃσιν/όντε(ς) Λ470 / 313, ω106 [⏑⏓×] κακὸν+ ἄλλο -θησθα/οιμι Ω551, Τ321; (κακὰ) πολλὰ -θοιμεν/όντα ι53, ν131; πῆμα -θησι/όντες η195, μ27; (δείδια) μή τι -θησι(ν)/ωμεν/ωσιν/οιεν Ρ242 = δ820ex. / ≅ Ν52ex., μ321 / Κ538 / 26; -θῃσι Υ126; τι -θοιμι Φ274; (Adj. +) -θόντες/οῦσα Th.651. 660 / Χ431, Th.276 **3f** [⏑⏑⏓×] κήδεά περ πε-θυίῃ ρ555

Σχ sch. D Γ128: ὑπέμενον, Ω551: πρὶν ... -θῃσθα· πρὶν ἄλλο γένηταί σοι κακόν

L Boreham, Gl. 49, 1971, 231ff.; Mawet, Douleur 98ff., 135ff. 176ff. 255ff. u.ö.; zu παθεῖν - μαθεῖν (B7): Dörrie, AAWM 1956, Nr.5, 315ff.; rez. Burkert, Gymn. 66, 1959, 168ff.; Krafft, Unters. 122ff.; zu πέποσθε (2d): van der Valk, Text.Crit.Od.143; Struck, Äolismen 48+A.113; Taillardat, RPh 71, 1997, 256ff.; West, Il. zu Γ99; Odyssey zu κ465 m.Lit.

B *erleiden: durchmachen, aus(zu)stehen (haben), über sich ergehen lassen, erleben, was einem zustößt;* drückt den pass. Aspekt aus (s. μογέω B Vorbem.): *konfrontiert werden / sein mit etw., das einem* (dur. od. ingr.) *passiert* (entspr. unpers. γίγνεσθαί τινι): Obj. meist Widrigkeiten u. deren phys. u. psych. Folgen (ἄλγεα [z.T. + θυμῷ, ὃν κατὰ θυμόν], πήματα, nur ρ555 κήδεα [s.dd.], κακὰ πολλά bei Krieg u. Irrfahrt [Od.], Mühe, Krankheit, Unglück u.a.; [μή] τι oft svw. 'Tod' [s.u. 5]), selten Positives (Befreiung Th.651+) od. Neutrales (allg. Schicksal Υ127+, s. 4) od. τί (s. 6) *was kommt über mich?*; nur π275 m. Adv. κακῶς (s. 3); meist als tatsächl. Geschehen, geschildert, vorgestellt, (s. in 5:) befürchtet (s.d. auch β179 bei Warnung, anders Ω551); sehr selten m. Agens-Aspekt (ἐκ τοῦ πατρός, ἐξ ἐμέθεν, s.u. G7); zur Vbd. ἔρδειν - παθεῖν, π. - μαθεῖν s. 7 u. L. — Wortf.: s.vv. μογέω, μοχθέω; im einzelnen s. π. + ἐμόγησα+ (Ψ607+ [in 2b], ϑ490 [7]), + τολύπευσε (Ω7 [1c]), + (πολλὰ δ' / πολλ' ἐπ)ἀληθείς+ (ο176+ [2b], ξ362 [4]; s. G2), u. vgl. ἄλγε' / κήδε' ἀναπλήσειν+ (ε302. 207), κήδεα πέσσει (Ω617), κήδε' ἀνασχέσθαι+ (ν307, Σ430), sowie τλῆναι, ὑποδέχεσθαι, ἔχειν (ἄλγε', πένθος ἔχοντα' u.ä., s. II Sp.844,28ff.); weiteres u. zur Abgr. s. bei Mawet (L)

Disposition: **1** m. Obj. ἄλγεα, πήματα **1a** Präs. **1b** Impf. **1c** Aor. **2** m. Obj. κακά/όν, πολλὰ (κακὰ), πολλά **2a** Präs. + κακά **2b** Aor. + κακά (πολλά) **2c** Fut. + κακόν/ά **2d** Pf. + κακὰ / μάλα πολλά (im NS) **3** m. Adv. **4** m. versch. Obj. (κήδεα, ἀεκήλια ἔργα, ὅσα u.a.), ξ416 ergänzbar **5** m. Obj. τι (+ κακόν; anders μ27), κακὸν ἄλλο (Ω551) **6** m. Obj. τί (+ κακόν υ351) in Frage **7** im Zus.hang mit 'tun'

1 m. Obj. ἄλγεα, πήματα (also m. vok. od. kons. Anl.: Hiat vor ἄλγ. nur [1a:] δ372, ε362, λ275, [b:] Ρ375, [c:] Ν670; buk. Dih.), zur fig. etym. s. Fehling, Wiederhol. 156f. **1a** Präs. (zweis., nur ι121 dreis.); ⌊ἄλγεα -σχ⌋ων+ am VE (nach buk. Dih.): Β667 ἐς Ῥόδον ἵξεν ἀλώμενος ⌊ ⌋ων (Irrfahrt) = τ170ex. (ἀπέῃσιν, ἐπὶ ἄστε' ἀλώμ.) ≅ ν418ex. („ἵνα ἀλώμ. ... -σχῃ ' πόντον ἐπ'") ε362 „μενέω καὶ τλήσομαι ⌊ ⌋ων" (auf d. Floß) Γ157 „τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ (Hel.) πολὺν χρόνον ⌊ ⌋ειν" (im Kampf) Υ297 („λυγρὸν ὄλεθρον, τί) ἀναίτιος ⌊ ⌋ει (Aen.) ' μὰψ ἕνεκ' ἀλλοτρίων ἀχέων;" Op.211 „ἄφρων δ', ὅς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν· ' ... πρός τ' αἴσχεσιν ⌊ ⌋ει" υ221 „τὸ δὲ ῥίγιον αὖθι μένοντα ' βουσὶν ἐπ' ἀλλοτρίῃσι καθήμενον ⌊ ⌋ειν" (sc. durch Übergriffe der Freier) λ275 (ἐν Θήβῃ) ⌊ ⌋ων ' Καδμείων ἤνασσε (Ödipus, sc. durch μητρὸς ἐρινύες) (Adj. + ἄλγεα:) Β721 ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ⌊ ⌋ων (Philoktet, sc. schmerzende Wunde) ≅ ε13 (κεῖται, Od.) = 395ex. (ἐν νούσῳ κεῖται) = ο232ex. (δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ δέδετο) χ177 „ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν χαλέπ' ⌊ ⌋ῃ" (Gefesselter) δ372 „τέρπεαι ⌊ ⌋ων; ' ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ ' εὑρέμεναι δύνασαι" (Men. in Ägypten) πήματα -σχω+ am VE (Alliteration; nur Od.): α49 (Ath.: „'Οδυσῆϊ) δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο ⌊πήματα -σχ⌋ει ' νήσῳ ἐν" ≅ η152ex. („-σχω") ≅ ϑ411ex. („-σχεις") α190 „ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ ⌊ ⌋ειν" (Laertes) ε33 „ὥς κε νέηται (Od.), ' οὔτε θεῶν πομπῇ οὔτε θνητῶν ... ' ἀλλ' ὅ γ' ἐπὶ σχεδίης ... ⌊ ⌋ων (Σχερίην ἵκοιτο") + ρ444 („τόδ' ἵκω") ≅ 524 -σχειν+ ⌊ἄλγεα⌋ am VA: ν310 (Ath. zu Od.:) „σιωπῇ ' -σχειν ⌊ ⌋ πολλά, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν" (sc. der Freier) ≅ π189 („-σχεις", sc. Tel.) dreis.: ι121 (οὐδὲ) κυνηγέται, οἵ τε καθ' ὕλην ' ⌊ ⌋ -σχουσιν κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες **1b** Impf. (dreis.); πήματ' / ἄλγε' ⌊ἔ-σχον⌋: Ε886 (Ares:) „ἦ τέ κε δηρὸν ' αὐτοῦ πήματ' ⌊ ⌋ ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν" Ρ375 τοὶ δ' ἐν μέσῳ ἄλγε' ⌊ ⌋ ' ἤερι καὶ πολέμῳ, τείροντο δὲ νηλεῖ χαλκῷ -σχετε πήματ' / -σχομεν ἄλγε': γ100 „⌊δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι⌋ -σχετε πήματ' 'Αχαιοί" = δ330 = 243 220 „⌊ ⌋ -σχομεν ἄλγε' 'Αχαιοί" = ω27 **1c** Aor.; -θον+ ἄλγεα θυμῷ / ὃν κατὰ θυμόν am VE (s. θυμός B12 Vorbem.): Ι321 (Ach.:) „ἐπεὶ -θον ⌊ἄλγεα θυμῷ⌋ ' αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν" = Π55ex. = ν263ex. („τῆς [sc. λῃΐδος] εἵνεκ' ἐγώ") ο487 „ὅσα δὴ -θες ⌊ ⌋" (sc. Eum. durch Entführung.) Ν670 (ἀλέεινεν) νοῦσόν τε στυγερήν, ἵνα μὴ -θοι ⌊ ⌋ Σ397 (Heph.: „ὅτε μ' ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα) τότ' ἂν -θον ⌊ ⌋" α4 (Od.) πολλὰ δ' ὅ γ' ἐν πόντῳ -θεν ⌊ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν⌋ ν90 ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ⌊ ⌋ '⌊ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα πείρων⌋ ('ὅσσ' ἐπεπόνθει, s. in 4) -θεν ἄλγος+ am VE: Ω7 ἠδ' ὁπόσα τολύπευσε σὺν αὐτῷ καὶ -θεν ἄλγεα ' ⌊ ⌋ (sc. Ach. mit Patr.) ξ32 (Od. von Hunden bedroht) ἔνθα κεν ᾧ πὰρ σταθμῷ ἀεικέλιον -θεν ἄλγος (vgl. Σ77 -θέειν τ' ἀεκήλια ἔργα in 4) versch. Posit.: κ458 (Kirke zu Od. u. Gef.:) „ἠμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι, ' ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου" ι53 ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ -θοιμεν (im Kampf mit den Kikonen) **2** m. Obj. κακά/όν, πολλὰ κακά, (κακὰ) πολλά (dir.R. außer 1e) **2a** Präs. + κακά κ189 (Od.:) „κέκλυτέ μευ μύθων, ⌊κακά περ -σχοντες⌋ ἑταῖροι" = μ271 = 340 λ104 „κε καὶ ὧς, ⌊ ⌋ ἵκοισθε" = 111ex. ≅ μ138 β370 (Eurykl. zu Tel.:) „οὐδέ τί σε χρὴ ' πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ -σχειν οὐδ' ἀλάλησθαι", zur Konstr. s. Odyssey z.St. u. vgl. Β667+ in 1a, ο176+ in 2b, s.a. Ameis-H. z.St. **2b** Aor. + κακά (πολλά): Φ442 (Pos. zu Ap.: „οὐδέ) μέμνηαι ὅσα δὴ ⌊-θομεν κακὰ⌋ Ἴλιον ἀμφί (ὅτ' ... Λαομέδοντι θητεύσαμεν") γ113 (Nestor: „vor Troia) ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς ⌊ ⌋" 116 „ὅσα κεῖθι -θον κακὰ δῖοι 'Αχαιοί" ε377 (Pos.:) „οὕτω νῦν ⌊κακὰ πολλὰ -θὼν⌋ ἀλόω (Od.) κατὰ πόντον" ο176 „ὧς 'Οδυσεὺς ⌊ ⌋ καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς ' οἴκαδε νοστήσει καὶ τείσεται" π205 (Od.:) „ἐγὼ τοιόσδε, -θὼν κακά, πολλὰ δ' ἀληθείς, ' ἦλυθον" ϑ184 (Od.: „νῦν δ' ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην ' ... ' ἀλλὰ καὶ ὧς ⌊ ⌋ πειρήσομ' ἀέθλων" β174 „φῆν ⌊κακὰ πολλὰ -θόντ⌋', ὀλέσαντ' ἄπο πάντας ἑταίρους (οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι") + ν131 (⌊ ⌋α ') (μάλα) πολλά: Φ82 „ὅτ' ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα ' ⌊πολλὰ -θ⌋ών" η224 (Od. zu Alkin.:) „ὧς κ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης, ' καί περ ⌊ ⌋όντα" δ81 „ἦ γὰρ ⌊ ⌋ὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς ' ἠγαγόμην" ο401 „μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ, ' ὅς τις δὴ μάλα ⌊ ⌋ῃ καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ" Ψ607 (Men. zu Antil.:) „πολλ' ἔ-θες καὶ πολλ' ἐμόγησας ' (εἵνεκ' ἐμεῖο") ε223 (Od.: „τλήσομαι) ἔχων ταλαπενθέα θυμόν· ' ἤδη γὰρ ⌊μάλα πολλ' ἔ-θον⌋ καὶ πολλ' ἐμόγησα ' κύμασι καὶ πολέμῳ" ≅ ϑ155 ≅ Ι492

(„ὦς ἐπὶ σοί", Phoinix um Ach.) δ 95 (Men.:) „ἐπεὶ ⌊ ⌋ καὶ ἀπώλεσα οἶκον" Ξ 67 (Ag.: „οὐκ ἔχραισμε) τάφρος, ' ᾗ ἔπι πολλ' ἔ-θον Δαναοί" Il. Parv. fr. 1,2 p. 53 Dav. Δαρδανίην ... ' ἧς πέρι ⌊πολλὰ -θ⌋ον Δαναοί Χ 505 „νῦν δ' ἄν ⌊ ⌋ησι" (Waisenkind) 220 (Ath. zu Ach.: „Hektor kann uns nicht entkommen) οὐδ' εἴ κεν μάλα ⌊ ⌋οι ... 'Απόλλων ' προπροκυλινδόμενος πατρὸς Διός *auch wenn Ap. sich noch so sehr abmühte* (Ameis-H.), *noch so viel über sich ergehen ließe, auf sich nähme* **2c** Fut. + κακόν/ά β 134 (Tel.: „wenn ich die Mutter aus dem Haus weise, κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν) ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων ' δώσει (στυγερὰς ἐρινῦς, νέμεσις ἐξ ἀνθρώπων") σ 132 („οὐ) ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω, ' ὄφρ' ἀρετὴν ..." *keiner glaubt im Glück, daß ihm mal was Schlimmes zustoßen könnte* **2d** Pf. + κακὰ / μάλα πολλά (im NS); zu πέποσθε s. L Γ 99 (Men.:) „ἐπεὶ κακὰ ⌊πολλὰ πέποσθε⌋ ([πέπασθε Arist.], sc. Gr. u. Tr.) ' εἵνεκ' ἐμῆς ἔριδος (θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται") = ψ 53ex. (sc. Od. u. Pen.) κ 465 (Kirke zu Od.:) „ἐπεὶ ἦ μάλα ⌊ ⌋", zur Form s. Odyssey z.St. m. Lit. ρ 284 (Od.: „οὐ πληγέων ἀδαήμων) τολμήεις μοι θυμός, ἐπεὶ κακὰ ⌊πολλὰ πέπονθα⌋ ' κύμασι καὶ πολέμῳ" ν 6 (Alkin. zu Od.: „οὔ τι παλιμπλαγχθέντα) εἰ καὶ μάλα ⌊ ⌋ς" 3 m. Adv. (dir. R.) π 275 (Od. zu Tel.: „εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι) σὸν δὲ φίλον κῆρ ' τετλάτω ἐν στήθεσσι κακῶς -σχοντος ἐμεῖο, ' ἤν περ (ποδῶν ἕλκωσι ἢ βάλλωσι") *auch wenn es mir schlimm ergeht (wenn ich mißhandelt werde)*, metri gratia statt κακά **4** m. versch. Obj.: Pron., Adj. meist im Ntr. Pl., je 1× κήδεα, (ἀέθλους) οὕς, ἀεκήλια ἔργα, (ξ 416) Obj. ergänzbar (dir. R. außer Γ 128, ν 92, τ 464, Th. 276) Präs.st.: Ε 894 (Zeus zu Ares:) „τώ σ' ὀΐω κείνης (Heras) τάδε (Verwundg.) -σχειν ἐννεσίῃσιν (ἄλγε' ἔχοντα") ξ 416 (Eum.:) „ὀΐζὺν ' δὴν ἔχομεν -σχοντες ὑῶν ἕνεκ' (ἄλλοι δ' ἡμέτερον κάματον ἔδουσιν"), Obj. ergänzbar, dagg. abs. *uns plagend* (Ameis-H. z.St.) Γ 128 (ἐνέπασσεν [Hel.] ἀέθλους Τρώων καὶ 'Αχαιῶν) οὕς ἕθεν εἵνεκ' ἔ-σχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων Aor.: Σ 77 „-θέειν τ' ἀεκήλια ἔργα" (sc. Gr. die Niederlage), vgl. ξ 32 (1c) ἀεικέλιον -θεν ἄλγος τ 464 ἐξερέεινον ἕκαστα, ' οὐλὴν ὅττι -θοι *nach der Narbe, was ihm passiert sei* η 221 (Od.: „γαστήρ) ἐκ δέ με πάντων ' λῆθάνει, ὅσσ' ἔ-θον" ξ 362 „ταῦτα ἕκαστα λέγων (Od.), ὅσα δὴ -θες ἠδ' ὅσ' ἀλήθης" Χ 431 (Hek. um Hektor klagend) „ἐγὼ δειλή· τί νυ βείομαι αἰνὰ -θοῦσα ' σεῦ ἀποτεθνηῶτος" Th. 276 (Ἐσπερίδες) Μέδουσά τε λυγρὰ -θοῦσα (folgt Erz.) (wohl pos. [Befreiung], s. West zu Stt.): Th. 651 „μνησάμενοι φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα -θόντες ' ἐς φάος ἄψ ἀφίκεσθε" (befreite Hundertarmige) *was euch widerfahren ist* 660 („ἄψορρον ὑπὸ δεσμῶν ἠλύθομεν) ἀνάελπτα (s.d.) -θόντες" Fut.: Υ 127 (Hera über Ach.:) „ἵνα μή τι μετὰ Τρώεσσι -θῃσι (s. 5) ' σήμερον· ὕστερον αὖτε τὰ πείσεται, ἅσσα οἱ αἶσα ' γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ" + η 197 Pf., Plqu.: ρ 555 „μεταλλῆσαί τί ἑ θυμὸς ' ... κέλεται, καὶ κήδεά περ πε-θυίῃ" (Pen.), Dat. Ptz. nach Akk. ἑ (s. G 8 u. Ameis-H. z.St.) ν 92 (Od., ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ -θ' ἄλγεα [s. 1c], δὴ τότε γ') εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει **5** m. τι (+ κακόν: β 179, h. Ven. 194, ζ 173, [sowie πῆμα] η 195; + κακώτερον Τ 321; anders: τι ἀλγήσετε πῆμα -θόντες μ 27), κακὸν ἄλλο (Ω 551); s.a. Ρ 32+ (in 7); Aor. Konj., Opt. außer 3× (Inf., Ptz.), β 179 Präs.; dir. R. außer Ε 567, Κ 26; meist in neg. Satz (außer Φ 274, Ω 551, ζ 173, σ 224; neg. auch Ν 670 in 1c; β 370, σ 132 in 2a. c) *(fürchten / sorgen) daß (nicht) jem.m etw. (Schlimmes,* z.T. euphemist. für 'Tod'*) zustößt* (meist μή τι -θῃσιν/θοι+ am VE [nach buk. Dih.] od. [2x] VA): Λ 470 „δείδω ⌊μή τι -θ⌋ῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθείς" Ε 567 περὶ γὰρ δίε ... ' ⌊ ⌋οι ([-θῃ codd. plurimi] 564 ἵνα δαμείη) ρ 596 „φράζεο θυμῷ, ' ⌊ ⌋ῃς" Κ 26 (Μενέλαον ἔχε τρόμος) ⌊ ⌋οιεν ' 'Αργεῖοι 538 „δείδοικα κατὰ φρένα ⌊ ⌋ωσιν „ + Ν 52 (1. Pl.) ≅ Ρ 242ex. (⌊ ⌋ῃσι) = δ 820ex. Υ 126 (Hera: „κατήλθομεν) ἵνα μή τι μετὰ Τρώεσσι -θῃσι (Ach.) ' σήμερον· ὕστερον αὖτε τὰ πείσεται (s. in 4) μ 321 „τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα, ⌊ ⌋ωμεν" η 195 (Alkin.: „ὦς ἦν γαῖαν ἵκηται) μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα -θῃσι (ἔνθα δ' ἔπειτα πείσεται, ...", s. in 4) μ 27 (Kirke:) „σημανέω, ἵνα μή τι ... ' ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε πῆμα -θόντες" Präs.: β 179 (Freier zu Halitherses:) „μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν ' οἴκαδ' ἰών, μή πού τι κακὸν -σχωσιν ὀπίσσω" (iron. Warnung) ⌊κακὸν ἄλλο⌋: Ω 551 (Ach. zu Priam.:) „οὐδέ μιν (Hektor) ἀνστήσεις, πρὶν καὶ ⌊ ⌋ -θῃσθα" (s. Ameis-H. z.St.; zu πρίν vgl. Ρ 32+ in 7) *brauchst nicht zu fürchten, daß* ...: ε 347 (Ino zu Od.:) „οὐδέ τί τοι -θέειν δέος οὐδ' ἀπολέσθαι" h. Ven. 194 (Aphr. zu Anch.:) „οὐ γάρ τοί τι δέος -θέειν κακὸν ἐξ ἐμέθεν γε" (188 „μή με ζῶντ' ἀμενηνὸν ...") *mir könnte nichts Schlimmeres passieren:* Τ 321 (Ach.:) „οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο -θοιμι" (als Patr.' Tod) pos. (s.o. Ω 551): Φ 274 (Ach.:) „οὔ τίς με θεῶν ... ὑπέστη ' ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι· ἔπειτα δὲ καί τι -θοιμι" ζ 173 (Od. zu Naus.:) „νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων, ' ὄφρα τί που καὶ τῇδε -θω κακόν" σ 224 (Pen. zu Tel.:) „πῶς νῦν, εἴ τι ξεῖνος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν ' ἥμενος ὧδε -θοι ῥυστακτύος ἐξ; (σοὶ αἶσχος λώβη τε") **6** m. Obj. τί (+ κακόν υ 351) in Frage (dir. R.), Aor., (υ 351) Präs.; *was soll ich über mich ergehen lassen, was soll aus mir werden* (Ameis-H.:): Λ 404 (Od. im Dilemma:) „⌊ὦ μοι ἐγώ, τί -θω;⌋ (κακὸν αἴ κε φέβωμαι, ῥίγιον αἴ κεν ἁλώω") ε 465 „⌊ ⌋ τί νύ μοι μήκιστα γένηται;" *was ist über uns gekommen, was ist mit uns los* (Paränese): Λ 313 „Τυδεΐδη, ⌊τί -θόντε⌋ λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;" *was ist euch passiert:* ω 106 „⌊ ⌋ς ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε (Freier)" Präs.: υ 351 (Theokl. zu den Freiern:) „ἆ δειλοί, τί κακὸν τόδε -σχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων ' εἰλύαται κεφαλαί ..." **7** im Zus.hang mit 'tun'; parat. (Begr.paar): θ 490 „'Αχαιῶν οἶτον ἀείδεις, ' ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔ-θόν τε καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν 'Αχαιοί", in 1. VH Zerlegg. von οἶτος, dann ἐμόγ. Ausführg. von ἔπαθ. (Ameis-H. z.St.) παθεῖν als Vergeltung für ἔρδειν: ψ 67 („κακὰ ἔργα der Freier, οὔ τινα γὰρ τίεσκον) τῶ δι' ἀτασθαλίας ἔ-θον κακόν" Hes. fr. 286,2 εἰ κακά τις σπείραι, κακὰ κέρδεά <κ'> ἀμήσειεν· ' εἴ κε -θοι, τά τ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο παθεῖν - γνῶναι (μαθεῖν, s. L): Ρ 32 (Men. zu Euphorbos:) „μηδ' ἀντίος ἵσταο' ἐμεῖο, ' πρίν τι κακὸν -θέειν· ὀρεχθὲν ⌊δέ τε νήπιος ἔγνω⌋" = Υ 198 (Ach. zu Aen.), zum Obj. vgl. in 5 Op. 218 δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει ' ... -θὼν ⌊ ⌋ Vit. p. 9,12 οἱ δ' ἀπανηνάσθην ἱερὴν ὄπα ... ἀοιδῆς ' ἀφραδίῃ. τῶν μέν τε -θών τις φράσσεται αὖτις

D Hes. fr. 30,17 suppl. πείσεσθ' ἔρ]γ' ἀΐδηλα; fr. dub. ('Nosti') 12 p. 98 Ber. / p. 59 Ki. πήματ' ἔ-σχον (= Ε 886); μ 153a κακά περ -σχοντες ἑταῖροι (= κ 189+); v.l. (ant.:) Τ 77 ἄλγεα -σχων, ε 41 πολλὰ -θόντα; (γρ.:) Ω 639 (v.l. zu πέσσω), ν 384 (pro φθίσεσθαι), σ 107 (pro ἐπαύρῃ)

G **1** immer m. Obj. (ξ 416 ergänzbar, s. B 4) außer π 275 (Adv. κακῶς; s. M u. einzelne Vorbem. in B): 48× (von 128) am VE: meist ἄλγεα / πήματα -σχω+, πῆμα / πολλὰ / ἄλλο / τι -θόντες+ (πέπονθα+); 16×med. πολλὰ -θον+, 10× 2. VH κακὰ (περ) -σχοντες+ / πείσομαι+; vorangest.: 11× -θον+ ἄλγεα θυμῷ / ὃν κατὰ θυμόν / ...' (ξ 32 -θεν ἄλγος '), 7×med. -θον+ κακά, 7× τι/τί -θω, 5× -σχετε ἄλγε' / πήματ' 'Αχαιοί '; am VA nur 3×: -σχεις+ ἄλγεα, πείσεται (sowie ι 121 ἄλγεα -σχουσιν, Ε 886 αὐτοῦ πήματ' ἔ-σχον, Φ 82 πολλὰ -θών); andere Obj. s. in B 4 **2** parat. nb. (in B 1a:) ἀλώμενος Β 667+ (1c:) τολύπευσε (Ω 7), (2a:) οὐδ' ἀλάλησθαι (2b:) ἐπαληθείς, ὀλέσαντ' ἑταίρους, ἐμόγη·

σας⁺, ἀπώλεσα οἶκον, (4:) ἀλήθης (ξ 362), (5:) οὐδ' ἀπολέσθαι (ε 347), (6:) τί γένηται, (7:) ὅσσ' ἔρξαν ... ἐμόγησαν 3 im (attr.) Ptz. (in B 2a:) κακά περ -σχοντες ἑταῖροι, (2b:) ἐμὲ καί περ πολλὰ -θόντα (η 224), (4:) λυγρὰ -θοῦσα (Th. 276) 4 im Ptz. (der Begleithandlg. u.a.) zu (in B 1a:) ἷξεν / ἀπέῃσιν (ἀλώμενος), καὶ τλήσομαι, ἤνασσε, κεῖτο⁺, δέδετο, τέρπεαι, ἵκω⁺, (2a:) ἵκοισθε, (2b:) ἀλόω κατὰ πόντον, οἴκαδε νοστήσει, ἤλυθον, πειρήσομ' ἀέθλων, οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι, ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα, ἠγαγόμην, (4:) ὀιζὺν ἔχομεν, τί νυ βείομαι (σεῦ ἀποτεθνηῶτος), ἄψ ἀφίκεσθε, ἠλύθομεν, (5:) ἀλγήσετε (μ 27), (6:) λελάσμεθα, γαῖαν ἔδυτε, (7:) ἔγνω, φράσσεται 5 mit Ptz. (in B 1a:) στεναχίζων βίας ὑποδέγμενος (π 189), (1c:) ψυχὴν παραβαλλόμενος, πτολέμους ... κύματα πείρων, (2b:) τὰ φρονέων, ἀπὸ πατρὸς ἁμαρτών, προπροκυλινδόμενος, (5:) ἐνὶ Τρώεσσι μονωθείς (Λ 470) 6 mit Bestimmg. (in B 1a:) (ἀλώμενος) πόντον ἔπ', πολὺν χρόνον, ἀναίτιος μὰψ ἕνεκ' ἀλλοτρίων ἀχέων, πρός τ' αἴσχεσιν, ἐν Θήβῃ, (ἐν νήσῳ κεῖτο) Λήμνῳ ἐν, νύμφης ἐν μεγάροισι, εἵνεκα κούρης, ζωὸς ἐών, δηθὰ φίλων ἄπο, νήσῳ ἐν, ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ, ἐπὶ σχεδίης, σιωπῇ, τοῦ εἵνεκα, καθ' ὕλην, (1b:) δηρὸν ἐν νεκάδεσσιν, ἐν μέσῳ ἠέρι καὶ πολέμῳ, ὅθι, (1c:) θυμῷ, ὃν κατὰ θυμόν, τῆς εἵνεκ', πρίν, πὰρ σταθμῷ, ἐν πόντῳ, (2a:) πόντον ἐπ', (2b:) Ἴλιον ἀμφί, ἐπὶ τοῖς, κεῖθι, κύμασι καὶ πολέμῳ, ἐπὶ σοί, ᾗ ἔπι, ἧς πέρι, (2c:) ὀπίσσω, εἵνεκ' ἐμῆς ἔριδος, κύμασι καὶ πολέμῳ, (3:) κακῶς (π 275, Adv. statt Akk. Obj., s.u. G 8), (4:) κείνης ἐννεσίῃσιν, ὑῶν / ἔθεν ἕνεκ', (5:) ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ, μετὰ Τρώεσσι σήμερον, ὀπίσσω, πρίν, καὶ τῇδε, ῥυστακτύος ἔξ, (7:) δι' ἀτασθαλίας, πρίν 7 mit Agens-Vorstellg. (in 2c:) ἐκ τοῦ πατρός (β 134), (5:) ἐξ ἐμέθεν (h. Ven. 194), (4:) ὑπ' Ἄρηος παλαμάων (Γ 128) 8 bes. Konstr.; im Gen. abs. m. Adv. (metri gratia) (B 3:) κακῶς -σχοντος ἐμεῖο (π 275), anakoluth. (4:) ἑ θυμὸς κέλεται ... πεπαθυίῃ (ρ 555, Dat. nach Akk., s. Kühner-Gerth II § 496, Schwyzer II 401), οὐλὴν ὅττι -θοι (τ 464)

H. W. Nordheider

παταγέω s. συμ-

πάταγος [4ⁱ] **E** von onomatop. Basis **patak(ʰ)* bzw. *patag* (Tichy, Onomatop. Verb. 170f. 181). Ältere Lit. (u.a. Frisk) nimmt ein γ-Suffix an. Von der gleichen Basis im fgrE πατάσσω, vgl. συμπλατάγησεν (v.l. συμπατάγησεν) Ψ 102. Keine außergr. Parallelen

Σχ glossiert m. ψόφος⁺ (sch. D Π 769, Φ 9. 387), κτύπος (Ν 283, Φ 9), ἦχος (Φ 9)

B *Geklapper, Geklirr, Krach, Getöse*, bez. ein nicht-punktuelles (⌞im Ggs. zu⌟ Knall usw.), aber auch nicht stetiges (⌞ ⌟ Rauschen usw.), vom Ton her helles, scharfes (⌞ ⌟ dumpfes Gepolter, Dröhnen = δοῦπος), meist lautes (Ausn.: Ν 283) Geräusch, verursacht durch wiederholtes Aufeinanderschlagen (vgl. πατάσσω) bzw. Abbrechen harter Ggst.e (Zähne [Ν 283], Rüstung [Φ 9. 387; allerd. uns., s. zu den Stt.] bzw. Äste [Π 769]). – Wortf.: ἄραβος (Zähne), δοῦπος (Zus.prall), καναχή (ebf. heller Klang), κέλαδος, κόμπος (Zähne), κόναβος, κτύπος (dumpf, aber κτυπεῖν von brechenden Bäumen), ὅμαδος, ὀρυμαγδός; Schallwörter in den Kontexten: ἠχῇ (Π 769), ⌞βράχε⌟, ἴαχον, ἀλαλητῷ (Φ 9), ⌞ ⌟, σάλπιγξεν (Φ 387) Ν 283 (Idom. über den Feigling:) „ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει ' ... -ος δέ τε γίνετ' ὀδόντων" *ein Klappern der Zähne ertönt* (vgl. γίγνομαι I 1 e β), π. hier wohl durch πατάσσει hervorgerufen, viell. auch (karikierend) hyperbol.; ebf. vom Zähneklappern ἄραβος Κ 375, and. Sc. 404 (bez. den Laut beim Zuschnappen, nicht 'Knirschen'; ähnl. Sc. 249 ἀραβέω) sowie κόμπος (s.d.; auch dort 'fig. etym.' Μ 149. 151) Π 769 (ὡς δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἐριδαίνετον) αἴ τε (Bäume) πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον ... ὄζους ' ⌞ἠχῇ θεσπεσίῃ⌟ -ος δέ τε ἀγνυμενάων (sc. γίνεται, vgl. Ν 283 oben), ' ὣς ... (Tr. u. Gr.) ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες ' δῆουν, der scharfe Laut (π.) abbrechender Äste hebt sich vom dumpfen Dröhnen (⌞ ⌟) beim Zus.schlagen der Äste ab; verglichen wird nb. der Wucht des Ansturms wohl auch der Lärm beim Zus.prallen der Heere (vgl. Φ 9. 387 von Rüstungen) Φ 9 (Tr. ἐς ποταμὸν εἰλεῦντο) ἐν ⌞δ' ἔπεσον μεγάλῳ -ῳ, βράχε δ'⌟ αἰπὰ ῥέεθρα, ' ὄχθαι δ' ἀμφὶ περὶ μεγάλ' ἴαχον ' οἱ δ' ἀλαλητῷ ' ἔννεον, uns., ob π. bez. 1.) Klirren der Rüstung (vgl. unten V. 387); 2.) 'Platschen' (so Tichy, s. E); od. 3.) Gemisch der anschließend beschr. Laute (sch. bT z.St.; vgl. unten V. 387) 387 (Götterkampf) σὺν ⌞ ⌟ (v.l. ὁμάδῳ) εὐρεῖα χθών, ' ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός. ἄϊε δὲ Ζεύς, Altern. 1.) u. 3.) zu V. 9 (s.o.) treffen auch hier zu; vgl. noch Th. 705

S. R. van der Mije

πατάσσ(ω) [3ⁱ, 1ᵉ] **Σχ** sch. D Η 216: ἔπαλλεν (ἐπέπαλλεν v.l.). ἐπήδα. ἐν παλμῷ καὶ κινήσει ἦν, Ν 282: κτυπεῖ. ἢ κινεῖται μείζονι παλμῷ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φόβου, Ψ 370: ἐπάλλετο ἠγωνία, sch. Barn. σ 327: ἐκπεπαταγμένος. ἐκπεπληγμένος τὰς φρένας. ἄφρων

B (zu πάταγος:) *schlagen, klopfen, hämmern*, urspr. wohl akust. (s. πάταγος E), hier 3× semi-akust. (s. zu Ν 282) von Herzklopfen, 1× ἐκπεπαταγμένος (εἶναι) *einen Schlag weg haben, bekloppt / behämmert sein;* 2× in dir. R. – Wortf.: 'schlagen': θείνω, κόπτω, πλάζω, (ἐκ)πλήσσω, συμπλαταγῆσαι, τύπτω; 'Geräusch machen': s. κτυπεῖν; ebf. von Herzklopfen: πάλλομαι ('springen', nicht akust.) **I** Simplex von Herzklopfen [3ⁱ] vor Angst / Aufregung; Subj. 1× κραδίη, 2× θυμός (s.d. Sp. 1090, 21 f.) Η 216 (als d. Tr. Aias sehen, bekommen sie Angst) Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι -εν ' ἀλλ' οὔ πως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι Ν 282 (Idom. über den Feigling:) „ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι -ει ' ... πάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων", Adv. μεγάλ(α) (34×) bis auf ι 330 immer 'laut' (and. s.v. μέγας B III) Ψ 370 (beim Wagenrennen) τοὶ δ' ἐλατῆρες ' ἔστασαν ἐν δίφροισι, -ε δὲ θυμὸς ἑκάστου ' νίκης ἱεμένων

II Kompos. ἐκ- [1ᵉ], nur ⌞ἐκπεπαταγμένος⌟ in Schimpfrede σ 327 (Melantho zu Od.:) „ξεῖνε τάλαν, σύ γέ τις φρένας ⌞ ⌟ ἐσσί", ⌞ ⌟ expressiver als (sem. u. metr. ebf. mögliches) ἐκπεπληγμένος, vgl. Σχ u. ἐκπλήσσειν, bes. ἐκ ... πλήγη φρένας Ν 394, Π 403; s. noch Ameis-H. Anh. z.St.; Verm.n zum Urspr. des Ausdrucks bei Dodds, Irrational 67 („daemonic intervention") u. Perpillou, REG 95, 1982, 264 („bruit qui assourdit")

S. R. van der Mije

πατέομαι s. πάσσασθαι

πατέω [1ⁱ, 1ᵉ] **E** deriv. from πάτος, see Tucker, Greek Verbs 98 **Σχ** sch. D Δ 157: ... καταφρονήσαντες τῶν ὅρκων

B *trample* (1), *tread* (2) 1 *trample*, metaph. – Wdfld.: cf. δηλέομαι (Γ 107), σύν ... χέω (Δ 269), ψεύδομαι (Η 352) Δ 157 κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ -ησαν *trample* them *down* 2 *tread* about in a place and so *hang about* in it. – Wdfld.: cf. ἀναστρέφομαι, νέμομαι (Β 499), πολεύω, πωλέομαι, φοιτάω Diotim. fr. 2,1 p. 213 Ki. (≅ Suppl. Hell. 394,1) Κέρκωπες, τοὶ πολλὰ κατὰ τριόδους -έοντες ' Βοιωτῶν σίνοντο

Compd.: κατά in DPV: Δ 407 in B 1

J. N. O'Sullivan

πατήρ [excl. πατρόθεν (Κ 68) 195ⁱ, 224ᵒ, 73ᴴ, 37ᵇ, 17ᶜ] **E** IE, cf. e.g. Skt. *pitár-*, Lat. *pater*, OI *athair*; IE **ph₂tér-*, see

Mayrhofer, EWAia II 128f.; further L[67]. – Deriv.: *ἀπάτρως, μητροπάτωρ, ὀβριμοπάτρη, ὁμοπάτριος, ὄπατρος, πάτρη, πατρίς, πατροκασίγνητος, πατρόθεν, πατροφόνος, πατρώϊος, πάτρως, Κλεοπάτρη, Πάτροκλος*, see also *εὐπατέρεια*

F *-ήρ* 167; *-έρος* 2, *-ρός* 159; *-έρι* 3, *-ρί* 80; *-έρα* 18, *-έρ'* 35; *-ερ* 71; *-έρων* 6, *-ρῶν* 2; *-έρας* 1; unclear: Hes. fr. 26,34, Phor. fr. 1 p. 153 Dav.

M 1 disyll. **1a** shape [⏑⏑]: ⏑̄[⏑⏑] *ἦ / μὴ -έρ'* (*ἠὲ καὶ υἱόν*) *Ω* 737, *ο* 90; *ἐς -έρ' π* 477, *ω* 334; *σὸν -έρ'· ἀλλά νυ α* 195; ⌞*Ζεῦ -έρ*⌟ *εἴ* (*ποτε*) / *οὐ A* 503, *O* 372, *υ* 98 / *Γ* 365 = *υ* 201, *E* 757 ≅ 872, *P* 19, *ν* 128 (*οὐκέτ'*); ⌞ ⌟ *ἦ ῥά τι μοι κεχολώσεαι E* 421. 762; ⌞ ⌟ *ἦ ῥά* (*τίς*⁺/ *νυ*) *H* 446, *Θ* 236, *M* 164, *ω* 351; ⌞ ⌟ *ἦ / ἤ / ἠδ' N* 631, *T* 270 / *H* 179 / *ε* 7 = *ϑ* 306 = *μ* 371 = 377; ⌞ ⌟ *αἴ*(*ϑ'*) ... *τελευτήσειεν*⁺ *η* 331, *φ* 200; ⌞ ⌟ *εἴϑε / ἀλλὰ σύ* Hes. fr. 276,1, *P* 645; ⌞ ⌟ *Γ* 276 = 320 = *H* 202 = *Ω* 308, *Φ* 273, *υ* 112; ⌞⌜*Ζεῦ / ὦ*⌝ *-ερ*⌟ *ἀργικέραυνε T* 121, *X* 178; ⌞ ⌟ *ἦ τοι / ἤτοι* h. Merc. 368 / *π* 241. 309; ⌞*ὦ -ερ*⌟, *ἦ / ἤδη τ* 36, *ω* 373, h. Merc. 334 / *χ* 101; ⌞ ⌟ *Θ* 31 = *α* 45 = 81 = *ω* 473, *χ* 154, inc. auct. fr. PSI 1386,2; *-ερ Ω* 362 ⏑̄[⏑⏑] (*ἤτοι* ...) *-έρ' ἀμὸν / ἐσθλὸν ἀπέκτανε Z* 414, Sc. 11; *μὲν* ⌞*-έρ' ἐσθλὸν*⌟ *ἀπώλεσα β* 46; *ὀσσόμενος / ὀψόμενος* ⌞ ⌟ (*ἐνί*) *α* 115, *ψ* 360; *ἦ τοι* ... ⌞ ⌟ *ἐν γ* 379; ⌞ ⌟ *π* 214, *τ* 395; *μὲν -έρ' ἀμφί Ω* 161; *-έρ' ω* 226, Th. 71 ⏑̄[⏑⏑] *-έρ' ἔμμεναι δ* 387 ⏑̄[⏑⏑] *ἐὸν / ὂν -έρ'* (*ἠδέ*) *Ω* 511, *ω* 236 / *λ* 273; ⌞*φίλον -έρ'*⌟ *εἰσενόησεν/αφίκανεν/ορόωντι Ω* 700 / *χ* 99 ≅ 112 / *ω* 319; ⌞ ⌟ *π* 202; *θεῶν* ⌞*-έρ' ἠδὲ καὶ*⌟ *ἀνδρῶν* Th. 47. 457. 468; ⌞ ⌟ *υἱόν χ* 216; *-έρ' ἔμμεναι ω* 270; *-έρ' ἀμφ*... *ο* 467; *-έρ'* Op. 2; *-ερ ω* 321 ⏑̄[⏑⏑] *Τηλέμαχος προσεφώνεεν* ⌞*ὂν -έρ'*⌟ *αἶψα π* 221, *τ* 35; ⌞ ⌟ *π* 192 **1b** shape [⏑–]: [⏑⏑̄] *ἀλλὰ -ήρ* (*τεός*) *Θ* 360, *α* 264, *π* 188; *Ζεῦς δὲ -ήρ* (*Ἴδηϑεν*) *Θ* 397 = 438[m], *Λ* 544, Op. 143; *Ζεύς με/σε -ήρ* (*προέηκε*) *Λ* 201, h. Cer. 348; *ὡς δὲ* / ⌞*τε -ήρ*⌟ *οὔ*⁺ *παιδός*⁺ *Ψ* 222, *π* 17 / *α* 308; *σός* ⌞ ⌟ (*καί*) *Ψ* 608, Sc. 89; *τοὺς/τῇ δὲ -ήρ* (*Ζεύς*) Th. 207, h. Ven. 29; *οὐδὲ -ήρ* Op. 182; *ῥα -ήρ E* 543; *-ὴρ Κρονίδης Φ* 508; *χαῖρε, -ερ ὦ* ⌞*ξεῖνε*⌟ *ϑ* 408, *σ* 122 = *υ* 199; ⌞ ⌟ *-ερ ρ* 553; *-ερ* incert. auct. fr. PSI 1386,11 [⏑⏑̄] (*ῥα*) *-ήρ τε Z* 471, *ο* 16; *τὸν* ⌞*δὲ -ήρ*⌟ *Θ* 245 = *P* 648 (cf. *τόν γε* ... [⏑⏑̄]); ⌞ ⌟ (*τε καί*) c. Naup. fr. 1,2 p. 146 Dav., Phor. fr. 4,1 p. 155 Dav.; *ἠδὲ / οὐδὲ -ήρ ι* 367, h. Merc. 258; (*ἐμός*) *τε -ήρ* (*καί*) *β* 114, Op. 633 (cf. *σός* ... [⏑⏑̄]); *-ρὸς ἐμοῖο -ήρ Ξ* 118, *τ* 180; *ῥα -ὴρ Κρονίδης X* 60; *σοί γε -ήρ* Cert. p. 38,15; *ἔπειτα -ήρ* h. Cer. 325; *ἐστὶ -ήρ* h. Ven. 111 ≅ 146; *-ήρ A* 579, *Λ* 751, Hes. fr. 248,2; *τε -ερ καί B* 371 = *Δ* 288 = *H* 132 = *Π* 97 = *δ* 341 = *η* 311 = *ρ* 132 = *σ* 235 = *ω* 376 [⏑⏑̄] (*ὣς ἔφατ'* ...) vb. ending in *ησε* ⌞*-ὴρ ἀνδρῶν τε ϑεῶν τε*⌟ *Δ* 68 = *Π* 458, *Θ* 49 (aliter pap. 819). 132 = Th. 838, *O* 12, *Y* 56; *ὣς φάτο* ... *δὲ* ⌞ ⌟ *E* 426 = *O* 47; (*ὣς ἔφατ'* ...) vb. ending in *ασ(σ)ε* ⌞ ⌟ *μ* 445, Hes. Op. 59, fr. 33a,3 (*-ὴρ ἀν*[*δρῶν τε ϑεῶν τε*]) = 129,9 (as supplemented); *ἔτικτε* ⌞ ⌟ Hes. fr. 343,11, h. 1,6; *ἔπειτα /ῥα / τι* ⌞ ⌟ *A* 544 (]*ρετα ζευς* pap. 619) / *Λ* 182 / Sc. 103; ⌞ ⌟ *X* 167 = *Ω* 103 = *α* 28, *σ* 137, Hes. Th. 542 ≅ 643, Op. 173b (*πατ*[*ὴρ ἀνδρῶ*]*ν τε ϑε*[*ῶν τε*]), fr. 30,8 ([*πατὴ*]*ρ ἀ. τε* [*ϑε*]*ῶν τε*). 12 ([*πατ*]*ὴρ ἀ. τε ϑ. τ*[*ε*]). 28, fr. 51,1, fr. 70,4 ([*πατὴ*]*ρ ἀ. τε ϑ*[*εῶν τε*]), fr. 75,25 ([*πατ*]*ὴρ ἀ. τε ϑ. τε*), fr. 129,6 ([*πα*]*τὴρ ἀ. τε ϑ. τε*), fr. 141,9; Tit. Cycl. fr. 5 p. 18 Dav.; *-ὴρ δ' ἀνδρῶν τε ϑεῶν τε* Hes. Sc. 27, fr. 205,3; *ψευδέσσι / Τρώεσσι* ⌞*-ὴρ Ζεὺς*⌟ ⌜*ἔσσετ' ἀρωγός / αὐτὸς ἀρήγει*⌝ *Δ* 235, *P* 630; (*σε*) ⌞ ⌟ *E* 33, h. Cer. 321; *δῶκε* ⌞ ⌟ Vit. p. 9,1; *ὅν / ἥν μοι* ⌞*δῶκε -ὴρ*⌟ *ἔτι δεῦρο κιούσῃ δ* 736, *ψ* 228; *ἔ*⌞ ⌟ *Π* 250. h. Ap. 10, Il. Pers. fr. 1,1 p. 63 Dav.; *μοι ἔστι*⁺ ⌞*-ὴρ καὶ πότνια μήτηρ*⌟ *Z* 413. 429; vb. in *ησε* ⌞ ⌟ *N* 430; *με / δὲ / ῥα T* 291 / *ζ* 30 / *τ* 462; ⌞ ⌟ *I* 561, *X* 239. 341, *ο* 385; *μὲν σοί γε* ⌞ ⌟ *Λ* 452, *ζ* 154; (*μὲν*) *σοί* ⌞*γε -ὴρ*⌟ ... *Πηλεύς I* 252, *Π* 33, *Ψ* 144; (*σός*) ⌞ ⌟ *X* 420. 498 (cf. *σός τε* .. [⏑⏑̄]); *οὔ* ⌞*τι -ήρ*⌟ *Y* 408; (*πού*) ⌞ ⌟ *ἐμὸς, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς β* 71, *γ* 98 = *δ* 328; *ἔσσι* ⌞*-ὴρ ἐμός*⌟ *π* 194; *σε* ⌞ ⌟ *χ* 397; ⌞ ⌟ *ο* 413, h. Merc. 174; *εἰμί*, ⌞*-ὴρ δ' ἐμὸς*⌟ *εὔχεται εἶναι ι* 519. 529; ⌞ ⌟ *I* 453, *Ξ* 119, *β* 131, h. Merc. 557; *-ὴρ δὲ σός λ* 187; (*ἔσκε*) *-ὴρ τεός Ω* 739, *γ* 122, *π* 424; *τόν γε* ⌞*-ὴρ φίλος*⌟ *λ* 450; *ἐμεῖο* ⌞ ⌟ *εὔχεαι εἶναι* h. Merc. 378; ⌞ ⌟ *X* 408; (*ἔξ*)*ειμι*, ⌞*-ὴρ δέ*⌟ *μοί ἐστι*(*ν*) *Ω* 397, *ο* 267; ⌞ ⌟ *οἱ Ψ* 304; *δὲ / ἔμοιγε -ὴρ* ⌞*ὡς ἤπιος*⌟ (*ἦεν*) *Ω* 770, *ο* 152; *-ὴρ δ'* ⌞ ⌟ *ἦεν β* 47. 234 = *ε* 12; *-ὴρ ὥς ρ* 397; *ὡς εἴ τε -ὴρ ὂν παῖδα I* 481; *με / σε -ήρ Ω* 461, h. Merc. 160; *ῥα -ὴρ προέηκε ψ* 44; *ἔπειτα -ήρ ω* 280; *-ὴρ καί* Hes. fr. 141,3; *-ήρ B* 260, *E* 662, *Z* 49 = *Λ* 134 ≅ *K* 380, *Θ* 69 = *X* 209, *Λ* 80, *N* 658, *Ξ* 352, *ϑ* 318, *κ* 71, *μ* 65, *π* 42. 119, *υ* 307, *φ* 21, *ω* 293, Hes. Th. 502. 617, Op. 84. 168, fr. 17a,8, fr. 43a,84, fr. 211,11, inc. auct. fr. PSI 1386,25; *τοι*, ⌞*ξεῖνε -ερ*⌟, *δόμον*⁺ *ὅν με κελεύεις η* 28. 48; ⌞ ⌟ *ϑ* 145; *-ερ φίλε π* 222, *ψ* 124, *ω* 511; *-ερ Φ* 512, h. 8,4 [⏑⏑̄] *ὡς εἴ τε -ήρ ρ* 111 [⏑⏑̄] *μήτηρ τε -ήρ τε δ* 224, *ϑ* 550 **1c** shape [⏑–]: [⏑⏑̄] *-ρὸς ἐμοῖο -ήρ Ξ* 118, *τ* 180; *-ρὸς ἐμοῦ / ἐοῦ / ἐοῖο γ* 83, *ζ* 256, *ν* 173 / *δ* 714 / *ξ* 177; *-ρὸς ἀποιχομένοιο τ* 19; *-ρὸς ἐρισθεν*<*έ*>*ος* Hes. fr. 204,123; *-ρός γ* 16, *ε* 395; *-ρί τε σῷ Γ* 50, *Θ* 283, h. Ven. 134; *-ρί* (*τ'*) *ἐμῷ* (*καί*) *Ψ* 278, *γ* 209, *σ* 140; ⌞*-ρὶ φίλῳ*⌟ *καὶ μητρί Ξ* 502, *ζ* 51; ⌞ ⌟ *A* 441. 578, *P* 196, *Ω* 594, *ζ* 67; *-ρί* Cypr. fr. 7,5 p. 38 Dav. [⏑⏑̄] (*αὐτίκα*) *-ρὸς ἐοῖο* (*φέρων*) *B* 662, Hes. fr. 43a,56; (*ἔνϑα*) *δὲ* ⌞*-ρὸς ἐμοῖο*⌟ *ζ* 308, *ο* 417; ⌞ ⌟ *φέρων* h. Cer. 415; ⌜*ἔνϑα δὲ / δώματα*⌝ *-ρὸς ἐμοῦ ζ* 293. 299; *δὲ -ρός* h. Cer. 171; *-ρὶ φίλῳ A* 98; *-ρί τ' ἐμῷ καὶ μητέρι* h. Ven. 138; *δέ σε -ρί* Hes. fr. 323 [⏑⏑̄] *σεο / ἔτι -ρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα*⁺ *A* 396, *Φ* 475; *δὴ / κεν τοῦ / οὗ -ρός Λ* 142, *T* 322, *π* 149, *η* 3; *σοῦ / σφοῦ -ρός Ω* 504, *β* 271 / *A* 534; *ὣς ἔφατ'*⁺, *οὐδ' / οἱ δ' / τῷ δ' ἄρα -ρός O* 236 = *Π* 676 / *Ω* 265 / 507 = *δ* 113; *πρὸς / παρὰ -ρὸς ἐρισθενέος T* 355, *ϑ* 289; *τοίου γὰρ* ⌞*καὶ -ρός*⌟ *δ* 206, *σ* 126; ⌞ ⌟ *λ* 67, Th. 164, h. Cer. 155; *ποτε -ρός ϑ* 564, Hes. fr. 204,120; *δὲ -ρὸς ἐφέζετο* (cf. *Ω* 100⁺) *Φ* 506; *-ρὸς ἀποιχομένοιο α* 135 ≅ *γ* 77; *ἐς -ρός β* 195; *αὐτίκα -ρός κ* 111 = *ο* 424; (*μοι*) *-ρὸς Ἀμύντορος / ἀμύμονος I* 448, *η* 29; *-ρός Φ* 36, *δ* 118, *φ* 117, Th. 262; (*μοι*) *καὶ / ποτε -ρὶ φίλα φρονέων*⁺ *Δ* 219, *E* 116; (*σπείσῃς*⁺) ⌞*Διὶ -ρὶ*⌟ *καί* (*ἄλλοις ἀϑανάτοισι*) *Z* 259 = *N* 818[med.ex.], *Ω* 287; *πὰρ* ⌞ ⌟ *καϑέζετο/ομένη Ω* 100, Op. 259; ⌞ ⌟ *Δ* 23 = *Θ* 460, Hes. fr. 5,2, fr. 145,2; *καὶ -ρὶ καὶ ἄλλοισι N* 454; *ῥα* ⌞*-ρὶ φίλῳ*⌟ *N* 644; *παρὰ* ⌞ ⌟ *καὶ μητέρι κ* 8; *παρὰ -ρί* (*κελαινεφεῖ*) *Φ* 520, inc. auct. fr. PSI 1386,32; *ἐμοὶ καὶ -ρὶ κελ*[*αινεφεῖ*] h. Cer. 396; *ᾧ -ρί ν* 265; *-ρὶ ἄναξ* Hes. fr. 195,7; *-ρί K* 285, *ι* 412, Hes. Th. 896, fr. 141,6 [⏑⏑̄] *-ρὶ φίλῳ Π* 143 ≅ *T* 390 [⏑⏑̄] *οὗ -ρός A* 404; *δ' ἵπποισιν ἐκέκλετο* ⌞*-ρὸς ἐοῖο*⌟ *T* 399, *Ψ* 402; ⌞ ⌟ *Ξ* 11, *Ψ* 360, *υ* 289, Th. 472, h. Ap. 8, Theb. fr. 2,5 p. 22 Dav.; (*παρὰ*) *-ρὸς ἐμοῖο α* 413, *ζ* 290, *υ* 339; *παρὰ -ρὸς ἄνακτος* h. 26,3; *ὁ δ' ἔβη* ⌞*μετὰ -ρὸς ἀκουήν*⌟ *δ* 701 = *ε* 19, *ξ* 179; *φίλου* ⌞ ⌟ *ρ* 43; *-ρὸς ἀκουήν β* 308; *φίλου* ... *-ρός X* 505; *ἐς -ρός X* 492; *μελεδήματα / νοήματα -ρός ο* 8, *ψ* 30; *δέ τε -ρός β* 277; *-ρός E* 734 = *Θ* 385, *P* 197, *δ* 114. 317, h. 26,5, Pan. fr. 16,4 p. 123 Dav.; *παρὰ -ρὶ γέροντι A* 358 = *Σ* 36, *P* 324; *ἀπενάσσατο -ρὶ χολωϑείς B* 629, *ο* 254; *ἂν* ⌜*Διὶ / σῷ / ᾧ*⌝ *-ρὶ μάχοιτο*⁺ *E* 362 = 457 / *Θ* 420 / 406; *φίλον*⁺ ⌞*Διὶ -ρὶ*⌟ *γένοιτο*⁺ *η* 316, *ξ* 440 = *ο* 341; ⌞ ⌟ *μ* 63; *φίλῳ δέ σε -ρί Ω* 371; *φίλῃ καὶ -ρὶ ἄνακτι* Th. 932; *-ρί β* 276, Th. 53 **1d** [⏑×] *καὶ* ⌞*δώματα -ρός*⌟ *Σ* 141, Sc. 471, h. 6,13; *φίλου*⁺ / *ἐμοῦ πρὸς* ⌞ ⌟ *τ* 458, h. Cer. 107. 180 / *ο* 459; *πρὸς* ⌞ ⌟ *δ* 657, h. Cer. 160; ⌞ ⌟ *ζ* 296, *ξ* 319, Hes. Th. 40, fr. 45,5 (*δώμα*]*τα -ρός*), fr. 129,25; *φίλου* ⌜*δ' ἀπὸ / διὰ*⌝ *μήδεα -ρός* Th. 180. 398; *τέ ἑ -ρός α* 321; *-ρός X* 500, *β* 337, *δ* 672, *τ* 17; (*ἐπ*)*ευξάμενος*⁺ ⌞*Διὶ -ρί*⌟ *Γ* 350 = *P* 46, *Π* 253, *P* 498, *ν* 51; (*Ἀϑήνῃ*) *καὶ / ταὶ* ⌞ ⌟ *O* 637, *Y* 192, *ω* 518 / Th. 36; *Ἀϑήνη*

... ⌊ ⌋ π 260; ⌊ ⌋ Π 227, Υ 11, Φ 83, Th. 580, h. Ap. 307, Il. Parv. fr. 6,3 p. 55 Dav.; (φίλῳ) ἐπεπείθετο / ἐπεμήδετο -ρί τ 14 = χ 108 = 393 / δ 437; δὲ -ρί χ 367; ⌜οὐδέ τι / ἔτι⌝ -ρῶν δ 687, ϑ 245 1e shape [-⏑]: [-⏓] οὗ / οἳ -ρός Hes. fr. 33a,21 (ο[ὗ]), fr. 54a,1 (π[ατρός) / β 52 [-⏓] (μοι) -ρός τε / γε Z 446, λ 174 / Th. 165. 171; (φίλου / κεν) -ρὸς καὶ μητέρος T 422, Ω 466, ξ 140, ο 432, σ 267; κεν / τοῦ / σοῦ / πρὸς -ρός α 287 ≅ β 218 / 134 / ϱ 106 / ν 324; -ρός O 641, β 14, ψ 98, ω 216, h. Merc. 274 [-⏓] (λάμφ' ὥς τε) στεροπὴ / ἀστεροπῇ ⌊-ρὸς Διός (αἰγιόχοιο)⌋ K 154, Λ 66 / Sc. 322; (κεφαλῆς / ὑπὸ βροντῆς / ὑπὸ πληγῆς) ⌊ ⌋ B 146, h. Cer. 364, H 60, X 221, h. Ven. 27, N 796, Ξ 414; (νόστον) πευσόμενον⁺ -ρὸς ⌜φίλου / δὴν⌝ ⌊οἰχομένοιο⌋ α 94 ≅ β 360 / 215 ≅ 264, α 281, ο 270; -ρὸς φίλου Z 468; -ρὸς ... ἐρχομένοιο / ⌊ ⌋ α 408, δ 164; (φίλων) -ρὸς καὶ μητρός / μητέρα ζ 287, Hes. fr. 26,17 (π[ατρὸς καὶ μητ]έρα); -ρός Z 47. 479, α 276 [-⏓] -ρός τε Φ 78 1f shape [⏑-]: [⏓-] ⌊-ρὸς δ'⌋ (ἐξ) ἀγαϑοῦ/οῖο Ξ 113, φ 335 / Φ 109; ⌊ ⌋ ἐν μεγάροισι Z 428 (cf. A 396⁺ in [⏓⏑]); -ρός I 463, ο 348 [⏓-] -ρὸς σοῖο Ω 486 2 trisyll. shape [⏑⏑-]: [⏑⏑⏓] καὶ -έρι/έρων Ω 37, δ 94; (ἑς) -έρος/έρα Κρονίδαο / Κρονίωνα h. Cer. 408, h. Merc. 323; -έρων ο 197 [⏑⏑⏓] (ἑὸν) -έρα προσ(vb.) λ 451, υ 385, χ 355; ἐμὸν -έρα E 639; καὶ -έρα ὅν Sc. 59; κεκλομένη -έρα Κρονίδην h. Cer. 21; -έρι/έρα/έρων/έρας E 156 / Cypr. fr. 25 p. 43 Dav. / Δ 405, Z 209, Vit. p. 20,7 / Δ 410 [⏑⏑⏓] φίλον -έρα Δ 354; -έρα κλυτόν ζ 36; (κεκλομένης) -έρα Κρόνον/ίδην Th. 73, h. Cer. 27; -έρα ὅν Hes. fr. 43a,69; -έρων ω 508 [⏑⏑⏓] -έρα κλυτόν α 300 = γ 198 = 308; φίλον -έρα προσ(vb.) ζ 56 [⏑⏑⏓] καὶ -έρι γ 39; ἑς -έρος λ 501; -έρα ω 411 3 unclear: Hes. fr. 26,34 (παρὰ πα[τρ prob. [⏓⏑]), Phor. fr. 1 p. 153 Dav. (prob. [⏑⏑⏓], if form -έρα also in verse)

L [1]P. J. T. Beckmann, D. Gebet bei Hom., Diss. Würzburg 1932, 34f.; [2]Calhoun, TAPhA 66, 1935, 1–17; [3]M. P. Nilsson, Opuscula selecta, Lund 1952, II 710ff. (esp. 715–17); [4]Gates, Kinship Terminology 5–7 (w. Ciantelli, Studi e saggi linguistici 12, 1972, 288–91); [5]C. Moulton, Similes in the Hom. Poems, Göttingen 1977, 106. 128f. 141–5; [6]Szemerényi, Kinship Terminology 6f.; [7]id., Scripta minora III 1455f.; [8]Strunk (= Ζεύς L[14]); [9]Schwyzer, Kl. Schr. 149; [10]Stevenson, CQ 42, 1992, 421–36 (esp. 424 [where, however, what is said of ξεῖνε -ερ is a shambles of error]. 432f. [but Zeus not 'king' from the beginning, but first in Hes.])

B *father*, in lit., biological sense ('male parent': I1a, II1) and metaph. (from generative funct. h. 8,4; otherwise from paternal status, rôle in family, normal relationship to other family members: I1b, II2); *forefathers* (I2); of men (I1. 2) and gods (Zeus II; other gods I1); freq. w. poss. adj. (ἐμός⁺, σός⁺, τεός, ἑοῦ⁺, οὗ⁺, ἡμετέροιο⁺, ὑμετέρου⁺, σφοῦ⁺ [A 534, ω 411], σφέτερον [Op. 2]), w. gen. of pers. pron. ο 467 (μευ), h. Merc. 378 (ἐμεῖο); w. gen. of PN of offspring: Τηλεμάχοιο B 260, Δ 354, cf. ο 348 μητρὸς Ὀδυσσῆος ... ' -ρός ϑ', so metaph. h. 8,4 Νίκης ... -ερ, cf. -ῆρ ἀνδρῶν τε ϑεῶν τε et sim. in II2; in appos., prec. (Θ 283, I 252. 448, K 285, X 420, Ψ 144. 278, Ω 37, β 52. 71⁺, γ 83, ζ 299, ϑ 564, ι 412, ο 413, π 42, τ 180, ω 334, Th. 73. 207, Sc. 59; cf. Il. Pers. fr. 1,1 p. 63 Dav.) or foll. (Ξ 118, γ 122, π 194, τ 180. 395, ω 411, Hes. fr. 33a,21; cf. E 639 βίην Ἡρακληείην ... ἐμὸν -έρα) PN of f., see also II below introd. Epith.: see introds. to I1 and II. – W d f l d.: ἄττα, γονεύς, πάππα, τοκεύς I of men and (in I1) gods apart from Zeus (see II) 1 *father* Epith.: φίλος⁺ 16[i], 19[o], Th. 180. 398 (of which Δ 354, 14[o] of Od., 4[i] Pel., 3[i] Priam, 3[i] Hector, 2[H] gods), ⌊ἐσϑλός⌋ 7[o] of Od. (incl. -ῆρ ἐμὸς ⌊ ⌋ Ὀδυσσεύς β 71⁺), τ 395 Autol., ψ 360 Laertes, Sc. 11 Electryon, ἀγαϑός⁺ Ξ 113 Tyd., Φ 109 Pel., Ψ 608 Nestor, φ 335 (Deucalion), (ὄνομα) κλυτός⁺ α 300⁺ Ag., h. Ven. 111⁺ Otreus; otherwise a variety of adjs. each occurring once (or in vv. iterati) of particular indivs.: ἀγαυοῦ β 308 (Od.), ἀγήνορος h. Cer. 155 (Celeus), ἀμύμονος η 29 (alleged f. of disguised Ath.), ἀντίϑεον ο 90 (Od.), ἀφνειοῦ Z 47 (f. of Adrastus), δαΐφρονος ζ 256 (Alcin.), μέγα δυναμένοιο α 276 (Icarius), πολὺ χείρονος O 641 (Copreus), τοίου σ 126 (Nisus; cf. Vit. p. 20,7 in I2); of gods: ἀϑανάτοιο Th. 262 (Nereus), ἀτασϑάλου Th. 164 (⌊Uranus⌋), δυσωνύμου Th. 171 (⌊ ⌋); n. also ἄνακτι Th. 932 (Pos.), γέροντι A 358⁺ (Nereus), P 324 (Anch.), cf. ξεῖνε 7[o] in I1b 1a lit., biological sense; -ρὸς -ῆρ = 'grandfather' Ξ 118 (I1aαbb), -έρ(α) ... μητρός ω 334; often assoc. w. mother (see M) and/or sometimes w. others (e.g. κασίγνητοι, ἑταῖροι of son) in various connections set out here below: relationship between f. and children (e.g. Pel.–Ach., Priam–Hector, Hector–Astyanax, Laertes–Od., Od.–Tel., Alcin.–Naus.; child in quest. usu. son; for daughter see A 98, I 561, N 430, Ω 770, ζ 30 [and Naus.-episode in gener.], η 29, ο 432, Hes. Th. 262. 398. 472, fr. 43a,69, h. Cer. 155, h. Ven. 111⁺, c. Naup. fr. 1,2 p. 146 Dav., also passages relating to marriage of d. [here below]; see also s.v. ϑυγάτηρ B4; children in gener. β 47⁺, ε 395) normally characterized by affection, community of interest, mutual (depending on age et sim.) support and protection (affection and self-interest often [so e.g. where potential protector absent] not readily separable): affection(ate concern) of f. for child expressed or specially implied I 481, Λ 751 (Pos.), N 430, Y 408, X 239, ϱ 397, also Z 471, X 500; f. misses absent son / rejoices at his return T 322f., Ψ 144, ψ 360, ω 280 / λ 450, π 17, ϱ 111, τ 462; typical f. is ἤπιος Ω 770⁺; mourning dead son E 156, N 658, Ξ 502, X 408, Ψ 222 (cf. Λ 452, ω 293); f. τρέφει⁺ son Θ 283 (bastard s.), X 420 (+ ἔτικτε), λ 67, ξ 140; giving name to child I 561, ι 367, Th. 207, c. Naup. fr. 1,2 p. 146 Dav.; f. gives son (daughter Th. 398) advice I 252, Ψ 304, α 308, Th. 398 (Ocean); supporting son in evildoing (ἀτάσϑαλα) σ 140; would avenge injury to / death of son ι 529 (Pos.; n. gener. supposit. that Pos. would help Polyphemus: ι 412. 519) / ν 265ff.; ransoming (body of) son (daughter A 98) A 98, Z 49⁺, X 341, Ω 594; would arrange son's funeral υ 307; weapons etc. pass from f. to son Δ 219 (φάρμακα), P 196f., T 390⁺, Ψ 278 (immortal horses) — in context of (re)marriage et sim.: parents' wish that unwed daughter avoid company of men ζ 287; rape is ἀπὸ -ρός Hes. fr. 43a,56; parents give d. in marriage T 291, cf. Hes. fr. 26,34; would provide marriage-gifts (see further s.v. ἕδνα) for d. h. Ven. 138; f. gives servants to d. on marriage δ 736, ψ 228: would punish grandson (Tel.) for sending widowed d. (Pen.) away β 134 (⌊see S. West, Odyssey on⌋ β 132ff.); would bid widowed d. (Pen.) marry a particular suitor (⌊ ⌋ α 275–8, β 54) β 52. 114, ο 16; would see to remarriage of d. α 276, β 195; widowed d. dies in f.'s house Z 428; son as suitor relies on f.'s wealth υ 289, will introduce prospective bride to f. and family for approval h. Ven. 134: f. would attend to son's wedding υ 307 — affectionate concern of son (daughter Hes. fr. 43a,69) for aged f. Ω 504. 507. 511, σ 267, ω 319, Hes. fr. 43a,69; son uses epith. φίλος⁺ of f. T 422, π 222, ψ 124, ω 511; son appealed to in name of f. Ω 466. 486. 504, λ 67; sadness / joy of son (d. ο 432) in context of separat. / reunion et sim. T 422, Φ 78, ξ 140, ο 432, so Od.-Laertes λ 174, ο 348 / ψ 360, ω 236, Tel.-Od. e.g. (see further I1aαaa ad init.) α 321, β 46, δ 113f., π 149 / λ 451, π 214; children rejoice at f.'s recovery from sickness ε 395; sorrow, mourning at death of f. Z 413 (d. feels loss of parents), T 322, cf. δ 224; son (d. Th. 472) taking side of, protecting, avenging f. Ω 371, α 300⁺, λ 501 (cf. Ω 486 [488ff.]), ν 265, Th. 472, cf. Cypr. fr. 25 p. 43 Dav.; son may suffer vengeance for deeds of f. Λ 142, Ω 739; speaks respectfully of f. E 639, K 285, Ξ 113, Φ 109,

o 413, *τ* 180 (cf. *φ* 335), *ψ* 360, Tel. of Od. *β* 46. 71+, *γ* 83, *o* 90, d. of f. *ζ* 256. 299 (for ideal d.-f. relationship see in gener. *ζ*: Naus.-Alcin.), *η* 29, h. Cer. 155, h. Ven. 111+; son gives f.'s name in introducing himself *Ω* 397, *o* 267, *ω* 270, *τ* 180 (fuller genealogy), so d. h. Ven. 111+; patronymic is honorific as address *K* 68; prowess of son means glory for f. *Z* 446, *Θ* 283 (bastard s.) (cf. warrior's obligation not to bring shame on forefathers: *Z* 209, *ω* 508 in 12); d.'s reputation a joy to parents *ζ* 30 (cf. 154); grown son obeys f., plays subordinate rôle *Ω* 265, *τ* 14, *υ* 385, *φ* 21, *ψ* 44. 124, cf. Hes. fr. 323; son's intercession heeded by f. *χ* 355; son (d. Th. 262) may take after / be as good as / better than / worse than f. in some respect *β* 271, *δ* 206, *σ* 126, Th. 262 (cf. Vit. p. 20,7: *forefathers* [I 2]) / *β* 276 (few sons like f.), *ξ* 177 / *A* 404 (Briareus than Pos.), *Δ* 405. 410, *Z* 479, *O* 641, *β* 277 (few sons better) / *β* 277 (most sons worse) — exceptionally the relationship between f. and son may be one of animosity, conflict (tragic error *λ* 273 [Oedipus]): *B* 629, *I* 448. 453. 463, *o* 254, Theb. fr. 2,5 p. 22 Dav., cf. Op. 182 (fs. and sons of iron race not *ὁμοίιοι*; see West ad l.); gods Th. 73. 164. 165. 171. 180. 207. 502. 617; cf. daughter-f. *δ* 437 (Eidothea-Proteus), Sc. 11 (Alcmena-Electryon) **1aα** ref. to particular indiv(s). **1aαaa** ref. (in terms of what is presented as reality in EGrE) to real pers. and real paternity (here refs. to same indiv. [Od., Pel., etc.] grouped together): *B* 260 *μηδ' ἔτι* ⌊*Τηλεμάχοιο*⌋ *-ὴρ κεκλημένος εἴην* *Δ* 354 (Od.: „*ὄψεαι* ⌊ ⌋ ⌊*φίλον -ἑρ*⌋*α προμάχοισι μιγέντα* ' *Τρώων*" *π* 202 (Od.:) „*Τηλέμαχ', οὔ σε ἔοικε* ⌊ ⌋' *ἔνδον ἐόντα* ' *οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον οὔτ' ἀγάασθαι*" *χ* 99 *ὦκα* ⌊ ⌋' *εἰσαφίκανεν* ≅ 112 *α* 115 (*ἦστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι*) *ὀσσόμενος* ⌊*-ἑρ' ἐσθλὸν*⌋ *ἑνὶ φρεσίν, εἴ ποθεν ἐλθὼν* ' *μνηστήρων* (*σκέδασιν θείη*) *β* 46 ⌊ ⌋ *ἀπώλεσα* *γ* 379 *ἤ* (Ath.) *τοι καὶ* ⌊ ⌋ *ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα* *π* 214 *ἀμφιχυθεὶς* ⌊ ⌋ *ὀδύρετο* *α* 135 *ἵνα μιν* (Ath.-Mentes) *περὶ* ⌊*-ρὸς ἀποιχομένοιο*⌋ *ἔροιτο* ≅ *γ* 77 *τ* 19 *τά* (sc. *ἔντεα*) *μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει* ' ⌊ ⌋ *α* 281 *ἔρχεο* ⌊*πευσόμενος -ρὸς δὴν οἰχομένοιο*⌋ ≅ *o* 270 *β* 215 *νόστον* ⌊ ⌋ ≅ 264 = *α* 94in. (*-ρὸς φίλου*) ≅ *β* 360 *α* 195 *μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι*, ' *σὸν -ἑρ'* 287 *εἰ μέν κεν -ρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς*, ' *ἦ τ' ἂν* (*ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν*) ≅ *β* 218 *α* 321 (*ὑπέμνησέν* [⌊Ath.-Mentes⌋]) *ἑ -ρὸς* ' *μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν* 408 *ἠέ τιν' ἀγγελίην -ρὸς φέρει* (⌊ ⌋) *ἐρχομένοιο*, ' *ἢ* ...; 413 *νόστος ἀπώλετο -ρὸς ἐμοῖο* *υ* 339 (*οὐ μὰ Ζῆν'*) *καὶ ἄλγεα -ρὸς ἐμοῖο* (*οὔ τι διατρίβω μητρὸς γάμον*) *β* 14 *ἔζετο δ' ἐν -ρὸς θώκῳ* 71 (*μ' οἷον ἐάσατε πένθεῖ*) *τείρεσθ', εἰ μή πού τι -ὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς* (*κάκ' ἔρεξεν Ἀχαιούς*) = *γ* 98ex. = *δ* 328 *π* 194 *οὐ σύ γ' Ὀδυσσεύς ἐσσι* ⌊*-ὴρ ἐμός*⌋ *χ* 495 *κικλήσκει σε* (Eurycl.) ⌊ ⌋ *β* 131 *-ὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης*, ' *ζώει ὅ γ' ἢ τέθνηκε* 271 *εἰ δή τοι σοῦ -ρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ* *ρ* 106 *οὐδέ μοι* (Pen.) *ἔτλης*, ' *πρὶν ἐλθεῖν μνηστῆρας ... ἐς τόδε δῶμα*, ' *νόστον σοῦ -ρὸς σάφα εἰπέμεν, εἴ που ἄκουσας* *β* 308 *ἵνα θᾶσσον ἵκηαι* ' *ἐς Πύλον ... μετ' ἀγαυοῦ* ⌊*-ρὸς ἀκουήν*⌋ *δ* 701 *ἔβη μετὰ* ⌊ ⌋' *ἐς Πύλον* (*ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα*) = *ε* 19 = *ξ* 179ex. *ρ* 43 (*ᾤχεο νηῒ Πύλονδε*) *φίλου μετὰ* ⌊ ⌋ *β* 337 *θάλαμον κατεβήσατο -ρὸς* *γ* 16 *πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι* ' *-ρός* (*ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν*) 83 *-ρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι* (*δίου Ὀδυσσῆος*) 122 *πολλὸν ἑνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς* ' *παντοίοισι δόλοισι*, ⌊*-ὴρ τεός*⌋ *εἰ ἐτεόν γε* ' *κείνου ἔκγονός ἐσσι* *π* 188 ⌊ ⌋ *εἰμι, τοῦ εἵνεκα σὺ στεναχίζων* ' *πάσχεις ἄλγεα πολλά* *γ* 209 *οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον*, ' *-ρί τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί* *δ* 113. 114 *τῷ δ' ἄρα -ρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε* (Men.) *γόοιο*. ' *δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε -ρὸς ἀκούσας* 118 (*μερμήριξε*) *ἠέ μιν αὐτὸν -ρὸς ἐάσειε μνησθῆναι* 317 *ἤλυθον εἴ τινά μοι κληηδόνα -ρὸς ἐνίσποις* 672 (Antin. to suitors:) „*ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα -ρός*" 714 *αὐτοῦ* ' *θυμὸς ἐφωρμήθη ἵμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηαι* ' *-ρὸς ἑοῦ ἢ νόστον ἢ ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν* *λ* 450. 451 *τόν γε -ὴρ φίλος ὄψεται ἐλθών*, ' *καὶ κεῖνος -ἑρα προσπτύξεται, ἣ θέμις ἐστίν* *υ* 385 *-ἑρα προσεδέρκετο, δέγμενος αἰεί*, ' *ὁππότε δὴ μνηστῆρσιν* (*χεῖρας ἐφήσει*) *χ* 355 *ἑὸν -ἑρα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα* (bidding him spare herald) *ξ* 177 (*καί μιν ἔφην ἔσσεσθαι*) *οὔ τι χερείω* ' *-ρὸς ἑοῖο φίλοιο, δέμας καὶ εἶδος* *o* 8 *νύκτα δι' ἀμβροσίην μελεδήματα -ρὸς ἔγειρεν* (obj. Tel.) 90 *-ἑρ' ἀντίθεον διζήμενος* 267 *ἐξ Ἰθάκης γένος εἰμί, -ὴρ δέ μοί ἐστιν* ⌊*Ὀδυσσεύς*⌋, ' *εἴ ποτ' ἔην* *π* 42 *τῷ δ' ἔδρης ἐπιόντι -ὴρ ὑπόειξεν* ⌊ ⌋ 149 *εἰ γάρ πως εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσι*, ' *πρῶτόν κεν τοῦ -ρὸς ἐλοίμεθα νόστιμον ἦμαρ* 222 (*ποίῃ*) ⌊*-ερ φίλε*⌋, *νηΐ σε ναῦται* ' *ἤγαγον εἰς Ἰθάκην;* *ψ* 124 *αὐτὸς ταῦτά γε λεῦσσε*, ⌊ ⌋ *ω* 511 *ὄψεαι ...* ⌊ ⌋ (*οὔ τι καταισχύνοντα* [Tel.] *τεὸν γένος*) *π* 241 ⌊*ὦ -ερ*⌋, *ἤτοι σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον* 309 ⌊ ⌋ *ἤτοι ἐμὸν θυμὸν καὶ ἔπειτά γ'*, *ὀΐω*, ' *γνώσεαι* *τ* 36 ⌊ ⌋ *ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι* *χ* 101 ⌊ ⌋ *ἤδη τοι σάκος οἴσω καὶ δύο δοῦρε* 154 ⌊ ⌋ *αὐτὸς ἐγὼ τόδε γ' ἤμβροτον* *π* 221 *εἰ μὴ Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν -ἑρ' αἶψα* ≅ *τ* 35 *π* 192 *οὐ ... πω ἐπείθετο ὃν -ἑρ' εἶναι* 477 (*μείδησεν*) *ἐς -ἑρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδών* *τ* 14 *ὡς φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο -ρί* = *χ* 108 = 393 *τ* 17 (Tel. to Eurycl.:) „*μοι ἔρυξον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας*, ' *ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείομαι ἔντεα -ρός*" *φ* 117 *κατόπισθε λιποίμην* ' *οἶός τ' ἤδη -ρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι* *χ* 216 *ὁππότε κεν τούτους κτέωμεν* (suitors), *-ἑρ' ἠδὲ καὶ υἱόν* 367 (Medon to Tel.) „*σὺ δ' ἴσχεο, εἰπὲ δὲ -ρί·* ' *μή με* (*δηλήσεται ὀξέϊ χαλκῷ*") *ψ* 30 *σαοφροσύνῃσι νοήματα -ρὸς ἔκευθεν* 44 *τὸν ... -ὴρ προέηκε καλέσσαι* (obj. Eurycl.) 98 *τίφθ' οὕτω -ρὸς νοσφίζεαι* (Pen.) ...; — Od. and Nestor: *δ* 94 (Men. to Tel. and Peisistr., of whose identity he is not yet aware:) „*καὶ* ⌊*-ἑρων*⌋ *τάδε μέλλετ' ἀκούεμεν, οἵ τινες ὕμιν* ' *εἰσίν*" *o* 197 „*ξεῖνοι ... εὐχόμεθ' εἶναι* ' *ἐκ* ⌊ ⌋ *φιλότητος*" — Laertes as f. of Od.: *θ* 550 (Alcin. to Od., of whose identity he is not yet aware:) „*εἴπ' ὄνομ', ὅττι σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε -ὴρ τε*, ' *ἄλλοι θ'* ..." *λ* 67 (*σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι* [shade of Elpenor]) *πρός τ' ἀλόχου καὶ -ρός, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα* 174 *εἰπὲ* (⌊shade of Anticleia⌋) *δέ μοι -ρός τε καὶ υἱέος* (*ἢ ἔτι πὰρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας*) 187 (⌊ ⌋:) „*-ὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει* ' *ἀγρῷ*" *o* 348 (*εἴπ' ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσῆος*) *-ρός θ'*, *ὃν κατέλειπεν ἰὼν ἐπὶ γήραος οὐδῷ* *π* 119 *μοῦνον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα -ὴρ τέκεν* *σ* 267 (Od., departing for Troy, to Pen.:) „*μεμνῆσθαι -ρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν* ' *ὡς νῦν, ἢ ἔτι μᾶλλον*" *τ* 462 *τῷ μέν ῥα -ὴρ καὶ ... μήτηρ* ' *χαῖρον νοστήσαντι* (from house of Autol.) *φ* 21 *πρὸ γὰρ ἦκε* (obj. Od.) *-ὴρ ἄλλοι τε γέροντες* *ψ* 360 *ἀγρὸν ἄπειμι* ' *ὀψόμενος -ἑρ' ἐσθλόν, ὅ μοι πυκινῶς ἀκάχηται* *ω* 226 *τὸν δ' οἷον -ἑρ' εὗρεν ... ἐν ἀλωῇ* 236 (*μερμήριξε*) *κύσσαι καὶ περιφῦναι ἑὸν -ἑρ' ἠδὲ ἕκαστα* ' *εἰπεῖν* 270 (Od. lying to Laertes:) „*ἔφασκε* (a guest) ' *Λαέρτην Ἀρκεισιάδην -ἑρ' ἔμμεναι αὐτῷ* (*ἐσθλόν* v.l.)" 280 *τὸν δ' ἡμείβετ' ... -ὴρ κατὰ δάκρυον εἴβων* 293 (Laertes:) „*οὐδέ ἑ* (Od., presumed dead) *μήτηρ* ' *κλαῦσε περιστείλασα -ήρ θ'*, *οἵ μιν τεκόμεσθα* (nor did his wife bewail him") 319 *ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη* ' *δριμὺ μένος προὔτυψε φίλον -ἑρ' εἰσορόωντι* 321 *κεῖνος μέν τοι ὅδ' αὐτὸς ἐγώ, -ερ, ὃν σὺ μεταλλᾷς*, ' *ἤλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν* 373 (Od. to Laertes:) „*ὦ -ερ, ἦ μάλα τίς σε θεῶν* (*εἶδός τε μέγεθός τε ἀμείνονα θῆκεν ἰδέσθαι*)" sim.: *ω* 216 (Od. to Tel. and servants:) „*-ρὸς πειρήσομαι ἡμετέροιο*" (*ἡμ.* a 'family' pl. [Stanford ad l.]) — Alcin. as f. of Naus.: *ζ* 36 *ἐπότρυνον -ἑρα κλυτὸν ἠῶθι πρὸ* ' *ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐφοπλίσαι* 51 *βῆ δ' ἴμεναι διὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι*, ' ⌊*-ρὶ*

φίλῳ ⌊ *καὶ μητρί* 67 (*αἴδετο*) *γάμον ἐξονομῆναι* ' ⌊ ⌋ ' *ὁ δὲ πάντα νόει* 56 *μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον -έρα προσέειπε* 154 (Od. to Naus., of whose identitiy he is not yet aware:) „*τρὶς μάκαρες μὲν σοί γε -ὴρ καὶ πότνια μήτηρ,* ' *τρὶς μάκαρες δὲ κασίγνητοι*" 256 *σε* (Od.) *πέμψω* ' *-ρὸς ἐμοῦ* (*'Αλκινόου* v.l.) *πρὸς δῶμα δαίφρονος* 299 *ἐρέεσθαι* ' ⌊*δώματα -ρὸς*⌋ *ἐμοῦ μεγαλήτορος 'Αλκινόοιο* 296 (*μεῖναι χρόνον, εἰς ὅ κεν*) *ἱκώμεθα* ⌊ ⌋ 293 *ἔνθα δὲ -ρὸς ἐμοῦ τέμενος* ≅ 308[in.] 290 *ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα* ' *πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ -ρὸς ἐμοῖο* η 3 *οὗ -ρὸς ... δώμαθ' ἵκανε* — Nausithoos, f. of Alcin.: ϑ 564 *τόδ' ὥς ποτε -ρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα* ' *Ναυσιθόου* ν 173 *με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει* ' *-ρὸς ἐμοῦ* — Icar., f. of Pen.: α 276 *εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται* ⌊*γαμέεσθαι*⌋ „ ' *ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον -ρὸς μέγα δυναμένοιο* β 114 *ἄνωχθι* (Tel.) *δέ μιν* ⌊ ⌋ ' *τῷ ὅτεῷ τε -ὴρ κέλεται καὶ ἀνδάνει αὐτῇ* ο 16 *-ήρ τε κασίγνητοί τε κέλονται* (obj. Pen.) ' *Εὐρυμάχῳ γήμασθαι* β 52 *-ρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι* (suitors) ⌊*νέεσθαι*⌋ ' *'Ικαρίου* 195 *μητέρα ἦν ἐς -ρὸς ἀνωγέτω ἀπο*⌊ ⌋ 134 *ἐκ γὰρ τοῦ -ρὸς κακὰ πείσομαι* (Tel., if he sends Pen. away) δ 736 *δμῶ' ἐμόν* (sc. Dolius), *ὅν μοι δῶκε -ὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ* = ψ 228[med.ex.] — Autol., f. of Anticleia, of his sons (τ 458): τ 395 *Παρνησόνδ' ἐλθόντα* (Od.) *μετ' Αὐτόλυκόν τε καὶ υἷας,* ' *μητρὸς ἑῆς -έρ' ἐσθλόν* 458 *ἵκοντο* (sons of Autol.) *φίλου πρὸς δώματα -ρός* ω 334 (*σὺ δέ με προΐεις καὶ*) *μήτηρ* ' *ἐς -έρ' Αὐτόλυκον μητρὸς φίλον* — Ctesius, f. of Eum.: ξ 140 (*οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον* ' *ἤπιον ὧδε ἄνακτα κιχήσομαι*) *οὐδ' εἴ κεν -ρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι* ' *οἶκον, ὅθι πρῶτον γενόμην καί μ' ἔτρεφον αὐτοί* ο 385 *ἦ ἔνι ναιετάασκε -ὴρ καὶ ... μήτηρ* 413 *τῇσιν* (cities) *δ' ἀμφοτέρῃσι -ὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευε,* ' *Κτήσιος 'Ορμενίδης* 417 *ἔσκε δὲ -ρὸς ἐμοῖο γυνὴ Φοίνισσ' ἐνὶ οἴκῳ* 424 *-ρὸς ἐπέφραδεν* (Phoenician maid-servant) ... *δῶ* 459 *ἤλυθ' ἀνὴρ πολύϊδρις ἐμοῦ πρὸς δώματα -ρὸς* 467 *ἀνδρῶν δαιτυμόνων, οἵ μευ -έρ' ἀμφεπένοντο* — Ag., f. of Or.: α 300 *Αἴγισθον ... ὅς οἱ -έρα κλυτὸν ἔκτα* = γ 198 = 308 (v. hic om. quidam) — Nestor, f. of Thrasym. / of Antil. / of Peisistr.: Ξ 11 *ἔχ' ἀσπίδα* ⌊*-ρὸς ἑοῖο*⌋ / Ψ 402 *ἵπποισιν ἐκέκλετο* ⌊ ⌋ 304 *-ὴρ δέ οἱ ἄγχι παραστὰς* ' *μυθεῖτ' εἰς ἀγαθὰ φρονέων* 608 *σὺ γὰρ δὴ πόλλ' ἔπαθες καὶ πόλλ' ἐμόγησας,* ' *σός τε -ὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀδελφεὸς εἵνεκ' ἐμεῖο* (Men.) / γ 39 (*ἀμφοτέρων* [Ath.-Mentor and Tel.] *ἕλε χεῖρα καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ*) *πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ -έρι ᾧ* δ 206 *τοίου γὰρ καὶ -ρός, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις* — Pel., f. of Ach.: Α 396 (*πολλάκι*) *σεο* (Thetis) *-ρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα* (Ach.) ' *εὐχομένης* Ι 252 *σοί γε -ὴρ ἐπετέλλετο* ⌊*Πηλεὺς*⌋ ' *ἤματι τῷ ὅτε ...* Π 33 *οὐκ ἄρα σοί γε -ὴρ ἦν ἱππότα* ⌊ ⌋ „ ' *οὐδὲ Θέτις μήτηρ· γλαυκὴ δέ σ' ἔτικτε θάλασσα* Ψ 144 *Σπερχεί', ἄλλως σοί γε -ὴρ ἠρήσατο* ⌊ ⌋ Π 143 *μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι 'Αχιλλεὺς,* ' *Πηλιάδα μελίην, τὴν* ⌊*-ρὶ φίλῳ*⌋ *πόρε Χείρων* (v. om. H) ≅ Τ 390 Ρ 196 (*τεύχεα, ἅ οἱ θεοὶ* ⌊ ⌋ *ἔπορον· ὁ δ' ἄρα ᾧ παιδὶ ὄπασσε* 197 *οὐχ υἱὸς ἐν ἔντεσι -ρὸς ἐγήρα* Τ 322 *οὐ ... τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι,* ' *οὐδ' εἴ κεν τοῦ -ρὸς ἀποφθιμένοιο πυθοίμην* 399 *ἵπποισιν ἐκέκλετο* ⌊*-ρὸς ἑοῖο*⌋ Ψ 360 (*παρὰ δὲ σκοπὸν εἷσεν*) *Φοίνικα, ὀπάονα* ⌊ ⌋ Τ 422 *οἶδα καὶ αὐτὸς ὅ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι,* ' *νόσφι φίλου* ⌊*-ρὸς καὶ μητέρος*⌋ Ω 466 (Hermes to Priam:) „*μιν ὑπὲρ* ⌊ ⌋ (*λίσσεο καὶ τέκεος*") Φ 109 *-ρὸς δ' εἴμ' ἀγαθοῖο, θεὰ δέ με γείνατο μήτηρ* Χ 420 (Priam:) „*καὶ δέ νυ τῷ γε -ὴρ τοιόσδε τέτυκται,* ' *Πηλεύς*" Ψ 278 *Ποσειδάων δ' ἔπορ' αὐτοὺς* (horses) ' *-ρὶ ἐμῷ Πηλῆϊ, ὁ δ' αὖτ' ἐμοὶ ἐγγυάλιξεν* Ω 486 *μνῆσαι -ρὸς σοῖο ...* ' *τηλίκου ὥς περ ἐγών* (Priam), *ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ* 504 (*αὐτὸν*) *ἐλέησον* ' *μνησάμενος σοῦ -ρός* 507 *τῷ δ' ... -ρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε* (Priam) *γόοιο* 511 *κλαῖεν ἑὸν -έρ', ἄλλοτε δ' αὖτε* ' *Πάτροκλον* λ 501 (shade of Ach.:) „*εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς -έρος δῶ* (I would punish those who treat him badly") — Priam, f. of various children (5× Hector): Γ 50 (*γυναῖκ' ἀνῆγες* [Paris]) *-ρί τε σῷ μέγα πῆμα πόληί τε* Ζ 446 *ἀρνύμενος* (Hector) *-ρός τε μέγα κλέος ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ* Ν 454 *σοί* (Deïph.) *τε κακὸν καὶ -ρὶ καὶ ἄλλοισι Τρώεσσιν* Υ 408 *τὸν* (Polydorus) *δ' οὔ τι -ὴρ εἴασκε μάχεσθαι,* ' *οὕνεκά οἱ μετὰ παισὶ νεώτατος ἔσκε γόνοιο,* ' *καί οἱ φίλτατος ἔσκε* Φ 36 *τόν* (Lycaon) *ῥά ποτ' αὐτὸς* (Ach.) ' *ἦγε λαβὼν ἐκ -ρὸς ἀλωῆς* 78 *μ'* (Lycaon) *ἐπέρασσας* (Ach.) *ἄνευθεν ἄγων -ρός τε φίλων τε* ' *Λῆμνον ἐς ἠγαθέην* Χ 341 (dying Hector to Ach.:) „*δῶρα τά τοι δώσουσι -ὴρ καὶ ... μήτηρ*" 408 *ᾤμωξεν δ' ἐλεεινὰ -ὴρ φίλος* Ω 37 (Ap. to gods:) „*τὸν* (Hector) *νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι,* ' *ἦ τ' ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ τέκεϊ ᾧ* ' *καὶ -έρι Πριάμῳ λαοῖσί τε* (who would hold formal rites for him") 161 *παῖδες μὲν -έρ' ἀμφὶ καθήμενοι* (*δάκρυσιν εἵματ' ἔφυρον*) 265 *-ρὸς ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν* ' *ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν* 594 (*Ἕκτορα*) *ἔλυσα* ' *-ρὶ φίλῳ* 700 *Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον -έρ' εἰσενόησεν* (Cassandra) — Hector, f. of Astyanax: Ζ 468 (*ἄψ ὁ πάϊς πρὸς κόλπον*) *τιθήνης* ' *ἐκλίνθη ἰάχων, -ρὸς* ⌊*φίλου*⌋ *ὄψιν ἀτυχθείς* Χ 505 *νῦν δ' ἂν πολλὰ πάθῃσι,* ⌊ ⌋ *ἀπὸ -ρὸς ἁμαρτῶν* Ζ 471 *ἐκ δ' ἐγέλασσε -ήρ τε φίλος καὶ ... μήτηρ* 479 (Hector:) „*καί ποτέ τις εἴποι* (*εἴπῃσι* v.l.) *-ρός δ' ὅ γε πολλὸν ἀμείνων*' ' *ἐκ πολέμου ἀνιόντα*" Χ 500 *πρὶν μὲν ἑοῦ ἐπὶ γούνασι -ρὸς* ' *μυελὸν οἷον ἔδεσκε καὶ οἰῶν πίονα δημόν* Ω 739 *οὐ ... μείλιχος ἔσκε -ὴρ τεὸς ἐν δαΐ* — Tyd., f. of Diom.: Ε 116 *εἴ ποτέ μοι* (Diom.) *καὶ -ρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης* (Ath. *ἐν πολέμῳ*) Κ 285 *σπεῖό* (Ath.) *μοι* (Diom.), *ὡς ὅτε -ρὶ ἅμ' ἕσπεο Τυδεΐ δίῳ* ' *ἐς Θήβας* Ξ 113 *-ρὸς δ' ἐξ ἀγαθοῦ καὶ ἐγὼ γένος εὔχομαι εἶναι* 118 *τρίτατος δ' ἦν ἱππότα Οἰνεύς,* ' *-ρὸς ἐμοῖο -ήρ* (see below) (v. om. V) 119 *-ὴρ δ' ἐμὸς Ἄργεϊ νάσθη* — Tyd. and Capaneus: Δ 405 *ἡμεῖς τοι -έρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ'* (Sthen. and Diom.) *εἶναι* 410 *τὼ μή μοι -έρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ* — Eëtion, f. of Androm.: Ζ 413 *οὐδέ μοί ἐστι -ὴρ καὶ ... μήτηρ* 414 *-έρ' ἀμὸν* (*ἀμόν, ἐμὸν* vv.ll.) *ἀπέκτανε ... 'Αχιλλεύς* — Amyntor, f. of Phoenix: Ι 448 (*λίπον 'Ελλάδα*) *φεύγων νείκεα -ρὸς 'Αμύντορος 'Ορμενίδαο,* ' *ὅς μοι παλλακίδος περιχώσατο* 453 *-ὴρ δ' ἐμὸς* (*πολλὰ κατηρᾶτο*) 463 (*ἐμοὶ οὐκέτι ἐρητύετ'*) *θυμὸς* ' *-ρὸς χωομένοιο κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι* — f.s of various suitors: δ 687 *οὐδέ τι -ρῶν* ' *ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε* (*οἷος 'Οδυσσεὺς ἔσκε*) π 424 (Pen. to Antin.:) „*δεῦρο -ὴρ τεὸς ἵκετο φεύγων,* ' *δῆμον ὑποδδείσας*" σ 126 (Od.-beggar to Amphin.:) „*τοίου γὰρ καὶ -ρός, ἐπεὶ κλέος ἐσθλὸν ἄκουον* ' *Νῖσον Δουλιχιῆα ἐΰν τ' ἔμεν ἀφνειόν τε*" υ 289 *κτεάτεσσι πεποιθὼς* (⌊Ctesippus⌋) *-ρὸς ἑοῖο* (*θεσπεσίοισι* v.l.) ' *μνάσκετ' 'Οδυσσῆος* (*δάμαρτα*) 307 *κέ τοι* (⌊ ⌋) *ἀντὶ γάμοιο -ὴρ τάφον ἀμφεπονεῖτο* ' *ἐνθάδε* — other humans: Α 98 *ἀπὸ* ⌊*-ρὶ φίλῳ*⌋ *δόμεναι ... κούρην* (sc. Chryseis) 441 (*τὴν* [Chryseis] *μὲν*) *'Οδυσσεὺς* ' ⌊ ⌋ *ἐν χερσὶ τίθει* Β 662 *-ρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα* (Tlep.) Ε 639 (Tlep.:) „*ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην* ' *εἶναι, ἐμὸν -έρα θρασυμέμνονα θυμολέοντα*" Ζ 47 *πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ -ρὸς κειμήλια κεῖται* 49 *τῶν* (sc. *κειμηλίων*) *κέν τοι χαρίσαιτο -ὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,* ' *εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσίν* = Λ 134 ≅ Κ 380 142 *τοῦ -ρὸς ... τίσετε λώβην* Ν 644 *-ρὶ φίλῳ ἔπετο πτολεμίξων* ' *ἐς Τροίην* 658 *μετὰ δέ σφι -ὴρ κίε δάκρυα λείβων* λ 273 *ὃν -έρ' ἐξεναρίξας* (⌊Oedipus⌋) ' *γῆμεν* Theb. 2,5 p. 22 Dav. *ὡς φράσθη* (⌊ ⌋) *παρακείμενα -ρὸς ἑοῖο* (*γέρα*) Hes. fr. 43a,56 (*τὴν* [⌊Mestra⌋] *μέν ῥ' ἐδάμασσε Ποσειδάων*) *τῆλ' ἀπὸ -ρὸς ἑοῖο φέρων* fr. 43a,69 *αἰν*]*όμορον -έρα ὃν πορσαίνεσκεν* (⌊ ⌋) fr. 45,5

δώμα]τα -ρός (possibly belongs to fr.43a,31: see M.-W. app.) h.Cer.107 (*ἐρχόμεναι μεθ' ὕδωρ ὄφρα φέροιεν*) *φίλα* ⌊*πρὸς δώματα -ρός*⌋ = 180ex. 160 *ἐπίμεινον, ἵνα* ⌊ ⌋ *' ἔλθωμεν καὶ μητρὶ* (*εἴπωμεν τάδε*) 155 *-ρὸς ἀγήνορος ἡμετέροιο* 171 *-ρὸς ἵκοντο ... δόμον* *B*629 *Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο -ρὶ χολωθείς* = *o*254ex. *Δ*219 *τά* (sc. *φάρμακα*) *οἵ ποτε -ρὶ ... πόρε Χείρων* *E*156 *-έρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ ' λεῖπ'* (Diom., killing Xanthus and Thoön) 543 *τῶν ὁα -ὴρ μὲν ἔναιεν ... ἐνὶ Φηρῇ* *Z*428 *-ρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ'* (obj. Androm.'s mother) *Ἄρτεμις* *Θ*283 *βάλλ'* (Teucer) *οὕτως, αἴ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι ' ⌊-ρί τε σῷ⌋ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα, ' καί σε νόθον περ ἐόντα κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ* h.Ven.134 (*ἀδμήτην μ' ἀγαγὼν*) ⌊ ⌋ *δεῖξον καὶ μητρὶ* (*σοῖς τε κασιγνήτοις*) *I*561 *τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι ⌊-ὴρ καὶ ... μήτηρ⌋ ' Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον* *Λ*452 *οὐ μὲν σοί γε* ⌊ ⌋ *' ὅσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ* *N*430 *τὴν περὶ κῆρι φίλησε* ⌊ ⌋ *T*291 *ἄνδρα ... ᾧ ἔδοσάν με* ⌊ ⌋ *' εἶδον πρὸ πτόλιος δεδαϊγμένον* *K*380 *τῶν κ' ὔμμιν χαρίσαιτο -ὴρ ἀπερείσι' ἄποινα, ' εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν* *Ξ*118 (*τρίτατος δ' ἦν*) *Οἰνεὺς ' -ρὸς* (see above) *ἐμοῖο -ήρ* (v. om. V) 502 (*εἰπέμεναι*) *Ἰλιονῆος ' -ρὶ φίλῳ καὶ μητρὶ γοήμεναι* *O*641 *τοῦ γένετ' ἐκ -ρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων ' παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι* *P*324 *οἱ* (Aen.) *παρὰ -ρὶ γέροντι ' κηρύσσων γήρασκε* (Periphas) *δ*657 *ἀπέβη πρὸς ⌊δώματα -ρός⌋* Hes.fr.26,34 *τ]ὴν [δ'] †αὐτέων† παρὰ πα[τρ* (*-ρός* or *-ρί*: see M.-W. app.) fr.129,25]*α* ⌊ ⌋ *κ*111 *-ρὸς ἐπέφραδεν ... δῶ* *ν*265 *ᾧ -ρὶ χαριζόμενος θεράπευον ' δήμῳ ἔνι Τρώων* *o*432 *ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἅμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἕποιο* (Phoen. servant-girl), *' ὄφρα ἴδῃς -ρὸς καὶ μητέρος ... δῶ ' αὐτούς τ';* Hes.fr.26,17 *δώματ[α λείπο]υσαι π[ατρὸς καὶ μητ]έρα* *ω*411 *ἕζοντο παραὶ Δολίον -έρα σφόν* (*σφῶν* v.l.) Op.633 (Hes. to Perses:) *„ὥς περ ἐμός ⌊τε -ὴρ καὶ⌋ σός* (*πλωίζεσκ' ἐν νηυσί*)" Sc.89 (Her. to Iolaus:) *„γεινόμεθ' οὔτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα, ' σός* ⌊ ⌋ *ἐγώ"* 11 *οἱ* (Alcm.) *-έρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανε* (Amphitryon) Hes.fr.17a,8]*ἐκόμισσε -ήρ* fr.33a,21 *πολέας δ' ἀπόλεσσε* (Periclymenus) *καὶ ἄλλους ' μαρνάμενος Νηλῆος ... περὶ τεῖχος ' ο[ὖ] -ρός* fr.195,7].*ϊ -ρὶ* (app. Atreus, f. of Ag.) *ἄναξ κ[αὶ κοίρ]ανος ἦεν* Cert. p.38,15 *οὔ τᾶρ σοί γε -ὴρ ἐμίγην καὶ ... μήτηρ ' σῶμα τότε σπείραντε διὰ ... Ἀφροδίτην* c.Naup.fr.1,2 p.146 Dav. *τὴν δὲ μεθ' ὁπλοτάτην Ἐριώπην ἐξονόμαζεν, ' Ἀλκιμάχην δὲ -ὴρ τε καὶ Ἄδμητος καλέεσκεν* II gods: Uranus: Th.164. 165 (Gaia:) *„παῖδες ἐμοὶ καὶ -ρὸς ἀτασθάλου, αἴ κ' ἐθέλητε ' πείθεσθαι -ρός* (*-έρος* v.l.) *κε κακὴν τεισαίμεθα λώβην ' ὑμετέρου"* 171 *-ρός* (*-έρος* codd.) *γε δυσωνύμου οὐκ ἀλεγίζω* (⌊Cronus⌋) *' ἡμετέρου* 180 *φίλου δ' ἀπὸ μήδεα -ρὸς* (*ἤμησε* [⌊ ⌋]) 207 *τοὺς δὲ -ὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε ' παῖδας νεικείων μέγας Οὐρανὸς οὓς τέκεν αὐτός* 472 *τείσαιτο δ' ἐρινῦς* (*'Ερινὺς* Solmsen) *-ρὸς ἑοῖο*, see West ad l. 502 (*λῦσε* [Zeus] *πατροκασιγνήτους*) *Οὐρανίδας, οὓς δῆσε -ήρ* 617 *Βριάρεω ... -ὴρ ὠδύσσατο* (*Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύγῃ*) — Pos.: *A*404 *βίην οὐ -ρὸς* (app. Pos. here, but see Kirk, Iliad ad l.) *ἀμείνων* (Briareus / Aegaeon) *Λ*751 *καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα, ' εἰ μή σφωε -ὴρ εὐρὺ κρείων ἐνοσίχθων ' ἐκ πολέμου ἐσάωσε* *ι*412 *εὔχεο* (⌊Polyphemus⌋) *-ρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι* (aliter pap.1081) 519 *τοῦ ... πάϊς εἰμί* (⌊ ⌋), *-ὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι* ≅ 529ex. Hes.Th.932 *πυθμέν' ἔχων παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ -ρὶ ἄνακτι ' ναίει* (Triton) *χρύσεα δῶ* fr.43a,84 *τῷ δὲ καὶ η[... ...πα]τὴρ πόρε Πήγασο[ν ἵππον* Il.Pers.fr.1,1 p.63 Dav. *σφιν* (Mach. and Podalirius) *ἔδωκε -ὴρ †Ἐνοσίγαιος πεσεῖν† ' ἀμφοτέροις* — Nereus: *A*358 *ἡμένη* (⌊Thetis⌋) *ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ -ρὶ γέροντι* (v. om. F) = *Σ*36 *Σ*141 (⌊ ⌋ to sisters: *„δῦτε θαλάσσης*) *κόλπον ' ὀψόμεναί τε γέρονθ' ἅλιον καὶ δώματα -ρός"* Th.262 *-ρὸς ἔχει* (Nemertes) *νόον ἀθανάτοιο* — other gods: *δ*387 (⌊Eidothea⌋:) *„τὸν* (Proteus) *δέ τ' ἐμὸν φασὶν -έρ' ἔμμεναι ἠδὲ τεκέσθαι"* 437 *δόλον δ' ἐπεμήδετο* (⌊ ⌋) *-ρί* (Proteus) *κ*8 *αἰεὶ παρὰ -ρὶ φίλῳ καὶ μητέρι* (*δαίνυνται* children of ⌊Aeolus⌋) 71 *οἱ δ' ἄνεω ἐγένοντο· -ὴρ* (⌊ ⌋) *δ' ἠμείβετο* Th.73 *νικήσας* (Zeus) *-έρα Κρόνον* 398 (*ἦλθε Στὺξ*) *Οὐλυμπόνδε ' σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ μήδεα -ρός* (Oceanus) Sc.59 (*εὗρε* [Her.] *... ἐν τεμένει*) *Ἀπόλλωνος ' αὐτὸν* (Cycnus) *καὶ -έρα ὃν Ἄρη'* **1aαbb** f. (alleged f. [+ f.'s f. *τ*180] of speaker [in indir. sp. *φ*335; repeated by interlocutor h.Ven.146] exc. *ξ*319) in lying tale (cf. *ν*265 in 1aαaa above): unnamed f. (in *ι*367 no real ref. to speaker's actual f.): *α*264 (Ath.-Mentes to Tel.:) *„-ήρ οἱ* (Od.) *δῶκεν* (sc. poison for arrows) *ἐμός"* *η*29 (Ath.-maiden to Od.: *„δόμον) δείξω, ἐπεί μοι -ρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει"* *ι*367 (Od. to Polyphemus:) *„Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι ' μήτηρ ἠδὲ -ὴρ ἠδ' ... ἑταῖροι"* *σ*140 (Od. to Amphin.: *„ἀτάσθαλ' ἔρεξα) -ρί τ' ἐμῷ πίσυνος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισι"* — pers. identified by name (otherwise known *X*239) falsely claimed as f.: *X*239 (Ath.-Deïph. to Hector:) *„πολλὰ -ὴρ καὶ ... μήτηρ ' λίσσονθ' ἑξείης γουνούμενοι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι, ' αὖθι μένειν"* *Ω*371 (⌊Hermes to Priam⌋:) *„φίλῳ δέ σε -ρὶ ἐίσκω"* 397 (⌊ ⌋:) *„-ὴρ δέ μοί* (*δ' ἐμός* v.l.) *ἐστι Πολύκτωρ"* *τ*180 bis (Od. to Pen.: *„ἔνθα Μίνως ἐννέωρος βασίλευε) -ρὸς ἐμοῖο -ήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος"* *φ*335 (Pen. to Eurym.:) *„-ρὸς* (*ἀνδρὸς* v.l.) *δ' ἐξ ἀγαθοῦ γένος εὔχεται* (Od.-beggar) *ἔμμεναι υἱός"*, ref. to *τ*180 h.Ven.111 (⌊Aphr. to Anch.⌋:) *„γυνὴ δέ με γείνατο μήτηρ. ' Ὀτρεὺς δ' ἐστὶ -ὴρ ὄνομα κλυτός* ≅ 146 138 (⌊ ⌋: *„πέμψαι ἄγγελον) εἰπεῖν -ρί τ' ἐμῷ καὶ μητέρι"* — *ξ*319 (Od. to Eum.: *„ἦγεν* [son of king Pheidon] *ἐς οἶκον) ὄφρ' ἵκετο δώματα -ρός"* **1aβ** indef., in envisaged scene, generalisat., sim. *X*492 *δευόμενος ... ἄνεισι πάϊς* (⌊orphan⌋) *ἐς -ρὸς ἑταίρους* 498 *ἔρρ'* (⌊ ⌋) *οὕτως· οὐ σός γε -ὴρ μεταδαίνυται ἡμῖν* *Ω*737 (Androm. to Astyanax: „some Gr. will kill you) *χώομενος, ᾧ δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ ' ἢ -έρ' ἠὲ καὶ υἱόν"* *β*276. 277 *παῦροι ... παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, ' οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε -ρὸς ἀρείους* *δ*164 *ἄλγε' ἔχει -ρὸς πάϊς οἰχομένοιο ' ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν* 224 (*οὔ κεν*) *βάλοι* (whoever took the drug) *κατὰ δάκρυ παρειῶν, ' οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε -ήρ τε, ' οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἢ* (*υἱὸν δηϊόφωεν*) *ζ*30 (*ἐκ*) *τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει ' ἐσθλή, χαίρουσιν δὲ -ὴρ καὶ ... μήτηρ* 287 (*ἄλλῃ νεμεσῶ*) *ἤ τ' ἀέκητι φίλων -ρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων ' ἀνδράσι μίσγηται πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν* Op.182 *οὐδὲ -ὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες* Cypr.fr.25 p.43 Dav. *νήπιος ὅς -έρα κτείνων παῖδας καταλείπει* so in sim.: *I*481 *μ' ἐφίλησ', ὡς εἴ τε ⌊-ὴρ ὃν παῖδα⌋ φιλήσῃ ' μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι* *π*17 *ὡς δὲ* ⌊ ⌋ *φίλα φρονέων ἀγαπάζῃ ' ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ* *Ψ*222 *ὡς δὲ -ὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται ὀστέα καίων, ' νυμφίου* *α*308 *ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις, ' ὥς τε -ὴρ ᾧ παιδί* *ρ*111 (*μ'*) *ἐφίλει, ὡς εἴ τε -ὴρ ἐὸν υἷα ' ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν* *Ω*770 *ἑκυρὸς δὲ ⌊-ὴρ ὣς ἥπιος, αἰεί* *o*152 *ἔμοιγε* ⌊ ⌋ *ἦεν* *β*47 *ἐν ὑμῖν ' τοίσδεσσιν βασίλευε* (Od.), *-ὴρ δ' ὡς ἦεν* = 234ex. = *ε*12 *ρ*397 *ἦ μευ καλὰ -ὴρ ὣς κήδεαι υἷος* *ε*395 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ ' -ρός, ὅς ἐν νούσῳ κεῖται* here perh.: Hes.fr.323 *χρὴ δέ σε -ρὶ < > κτίλον ἔμμεναι* **1b** metaph. h.8,4 *Νίκης ... -ερ* (Ares) — *Z*429 (Androm. to Hector:) *„σύ μοί ἐσσι -ὴρ καὶ ... μήτηρ ' ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης"* — as polite address to old-

er man (Od. exc. Ω) Ω362 (Hermes-Myrm. to Priam:) „πῇ, -ερ, ὧδ' ἵππους ... ἰθύνεις ...;" θ408 (Phaeacian to Od.:) „χαῖρε, -ερ ὦ ξεῖνε" = σ122in. = υ199 η28 (Ath.-maiden to Od.:) „ἐγώ τοι, ⌞ξεῖνε -ερ⌟, δόμον (δείξω)" ≅ 48med.ex. θ145 (Phaeacian to Od.:) „καὶ σύ, ⌞ ⌟, πείρησαι ἀέθλων" ρ553 (Eum. to Od.:) „⌞ ⌟ καλέει σε ... Πηνελόπεια" I2 *forefathers* Z209 (αἰὲν ἀριστεύειν ⌞Glaucus⌟) μηδὲ ⌞γένος⌟ -έρων αἰσχυνέμεν ω508 μή τι καταισχύνειν (Tel.) -έρων ⌞ ⌟ θ245 οἷα καὶ ἡμῖν (Phaeacians) ' Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξ ἔτι -ρῶν Vit. p.20,7 τοίων γὰρ -έρων ἐξ αἵματος ἐκγεγάασθε earliest male parent, 'first *father*' Phor. fr.1 p.153 Dav. ὁ τῆς Φορωνίδος ποιητὴς εἶναι αὐτὸν (Phoroneus) ἔφη „-έρα θνητῶν ἀνθρώπων" (app. quotat. in prose account; original form uncert.)

II of Zeus; frequently in appos., prec. or foll. by PN or patron. (Ζεύς+, Διί+, ⌞Κρονίδης⌟+, Κρονίων+; Ζεὺς ⌞ ⌟ ... -ήρ Op.168, Διὶ -ρί ... ⌞Κρονίωνι⌟ Op.259, -ρὶ Διὶ ⌞ ⌟ Cypr. fr.7,5 p.38 Dav.; occurrences of these grouped at heads of subsections below) Epith.: ⌞ἀργικέραυνε⌟ κελαινεφές X178 (⌞ ⌟ cf. T121), κελαινεφεῖ Φ520 (cf. h.Cer.396), ἐρισθενέος T355, Hes. fr.204,123 (cf. θ289), φίλος+ A578, h.Merc.378; n. also ἄνακτος h.26,3 II1 lit., of Zeus as male parent of deity/ies or hero (Sarp. E662, Her. Hes. fr.248,2): w. poss. adj. (for A534, Θ31+ see 2 below) or gen. of pers. pron. (h.Merc.378): h.Cer.415 (μ' ⌞Perseph.⌟ ἀναρπάξας Κρονίδεω) διὰ μῆτιν ' ᾤχετο -ρὸς ἐμοῖο φέρων ὑπὸ κεύθεα γαίης Θ360 -ὴρ οὐμὸς (of Ath.) φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι h.Merc.174 εἰ δέ κε μὴ δώῃσι (sc. τιμήν) -ὴρ ἐμός (of Hermes), ἦ τοι ἔγωγε ' πειρήσω (φηλητέων ὄρχαμος εἶναι) 557 παῖς ἔτ' ἐὼν μελέτησα (sc. μαντείην) ' -ὴρ δ' ἐμὸς (of Ap.) οὐκ ἀλέγιζεν 378 ἐμεῖο (Hermes) -ὴρ φίλος εὔχεαι εἶναι Θ406 (Zeus: „I will strike Ath. and Hera with thunderbolt) ὄφρ' εἴδῃ γλαυκῶπις ὅτ' ἂν ᾧ -ρὶ μάχηται" ≅ 420 (σῷ) Hes. Th.71 ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει ' νισομένων (⌞Muses⌟) -έρ' εἰς ὄν Op.2 Δί' ἐννέπετε, σφέτερον -έρ' ὑμνείουσαι (⌞ ⌟) fr.54a,1 οὗ π[ατρός (app. Zeus as f. of Ap.) h.Ap.8 (οἱ [Ap.] ἀπ' ὤμων) ἑλοῦσα (Leto) ' τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα -ρὸς ἑοῖο ' πασσάλου ἐκ χρυσέου also clearly lit.: h.Merc.258 οὐδέ σε (Hermes) μήτηρ ' ἐς φάος οὐδὲ -ὴρ ἀναλύσεται at least prob. lit.: Hes. fr.248,2 σε (Her.) πονηρότατον καὶ ἄριστον ' Ζεὺς τέκνωσε -ήρ Φ508 τὴν (Art.) δὲ προτὶ οἷ ' εἷλε -ὴρ Κρονίδης h.Cer.21 (ἰάχησε) κεκλομένη ⌞Perseph.⌟ -έρα Κρονίδην, ὕπατον καὶ ἄριστον 27 κούρης κεκλομένης ⌞ ⌟ h.Merc.323 (τέρθρον ἵκοντο [Ap. and Hermes]) Οὐλύμποιο ' ἐς -έρα Κρονίωνα Διὸς ... τέκνα θ289 παρὰ -ρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος ' ἐρχομένη (Aphr.) h.Cer.396 κ' ἀνιοῦσα ... ' καὶ παρ' ἐμοὶ (Dem.) καὶ -ρὶ κελ[αινεφεῖ Κρονίωνι] ' ναιετάοις (Perseph.) E662 -ὴρ ... λοιγὸν ἄμυνεν (from Sarp.) 734 ('Αθηναίη, κούρη Διὸς) πέπλον μὲν κατέχευεν ... -ρὸς ἐπ' οὔδει = Θ385 (vv.385–7 om. Zen., ath. Ar.Byz. Arist.) O236 οὐδ' ἄρα -ρὸς ἀνηκούστησεν 'Απόλλων = Π676 T355 πρὸς -ρὸς ἐρισθενέος ... δῶ ' ᾤχετο (Ath.) Φ475 (Art. to Ap.:) „μή σευ νῦν ἔτι -ρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἀκούσω ' εὐχομένου (ἄντα Ποσειδάωνος ἐναντίβιον πολεμίζειν)" Φ506 δακρυόεσσα δὲ -ρὸς ἐφέζετο γούνασι κούρη (Art.) 512 σή μ' (Art.) ἄλοχος στυφέλιξε, -ερ θ318 σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει, ' εἰς ὅ κέ μοι μάλα πάντα -ὴρ ἀποδῷσιν ἔεδνα, ' ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα (εἵνεκα κούρης [Aphr.]) ν324 σε (Ath.) πρὸς -ρὸς γουνάζομαι Th.896 ἶσον ἔχουσαν (Art.) -ρὶ μένος καὶ ... βουλήν Sc.471 'Αθήνη ' ἐξίκετ' Οὐλυμπόν τε ... ⌞καὶ δώματα -ρός⌟ h.6,13 (ὅρμοισι οἷσί περ αὐταὶ Ὧραι κοσμείσθην) ὀππότ' ἴοιεν ' ἐς χορὸν ... θεῶν ⌞ ⌟ h.Ap.10 τῷ (Ap.) ... νέκταρ ἔδωκε -ὴρ δέπαϊ (δεικνύμενος φίλον υἱόν) h.Merc.160 μεγάλην σε (⌞Hermes⌟) -ὴρ ἐφύτευσε μέριμναν (ἀνθρώποισι καὶ θεοῖσι) 274 (⌞ ⌟ to Ap.:) „-ρὸς κεφαλὴν μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι" h.26,3 (ὃν [Dion.] τρέφον) νύμφαι παρὰ -ρὸς ἄνακτος ' δεξάμεναι κόλποισι 5 ἀέξετο (Dion.) -ρὸς ἕκητι ' ἄντρῳ ἐν ... μεταρίθμιος ἀθανάτοισιν Phor. fr.4,1 p.155 Dav. 'Ερμείαν δὲ -ὴρ 'Εριούνιον ὠνόμασ' αὐτόν II2 metaph. from patriarchal rôle of male parent in family; see also s.v. Ζεύς B12aα and I8aαaa Th.47 Ζῆνα, ⌞θεῶν -έρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν⌟, (sc. κλείουσιν [Muses] ἀοιδῇ) 457 (Rhea bore to Cronus) Ζῆνά ... ⌞ ⌟ 468 Δί' ἔμελλε (Rhea) ⌞ ⌟ ' τέξεσθαι so -ὴρ (δ') ἀνδρῶν τε θεῶν τε 12i, 3o, 19H, 1h, 1e: see M1b ([⏑⏓]) — human addresses Zeus as Ζεῦ (...) -ερ 18i, 12o, 1H (B371+, Γ276+. 365+, H179, Θ236, M164, N631, O372, P19. 645, T270, Φ273, η331, μ371, υ98. 112, φ200, ω351, Hes. fr.276,1): see M1a (⏓[⏑⏓]) and 1b (B371+ in [⏑⏓]) — other passages involving Zeus (+ deities in gen. Z259+, Π227, Hes. fr.5,2) and humans (ἡμίθεοι, ἥρωες Op.168, Πανδώρη Hes. fr.5,2) or things: Δ235 οὐ ... ἐπὶ ψευδέσσι ⌞-ὴρ Ζεὺς⌟ ἔσσετ' ἀρωγός P630 (ἤδη) κε καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστι ' γνοίη ὅτι Τρώεσσι ⌞ ⌟ αὐτὸς ἀρήγει Vit. p.9,1 οἴῃ μ' αἴσῃ δῶκε ⌞ ⌟ κῦρμα γενέσθαι Λ544 ⌞Ζεὺς δὲ -ὴρ⌟ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε Op.143 ⌞ ⌟ τρίτον ἄλλο γένος ... ἀνθρώπων ' χάλκειον ποίησ' (ἐκ μελιῶν) 168 τοῖς δὲ (some of the heroic race) δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας ' Ζεὺς ⌞Κρονίδης⌟ κατέναασσε -ὴρ ἐς πείρατα γαίης X60 ὅν (Priam) ῥα -ὴρ ⌞ ⌟ ἐπὶ γήραος οὐδῷ ' αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει B146 (κύματα) τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε ' ὤρορ' ἐπαΐξας -ρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων K154 χαλκὸς ' ⌞λάμφ' ὥς τε στεροπὴ -ρὸς Διός⌟ Λ66 χαλκῷ ' ⌞ ⌟ αἰγιόχοιο N796 ἀέλλῃ, ' ἥ ῥά θ' ὑπὸ βροντῆς ⌞-ρὸς Διὸς⌟ εἶσι πέδονδε Ξ414 ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ πληγῆς ⌞ ⌟ ἐξερίπῃ δρῦς Γ350 Μενέλαος ἐπευξάμενος ⌞Διὶ -ρί⌟ = P46 = Π253ex. = P498ex. ≅ ν51ex. O637 ('Αχαιοὶ) ἐφόβηθεν ὑφ' Ἕκτορι καὶ ⌞ ⌟ Π227 (οὐδέ τις ἄλλος οὔτ' ἀνδρῶν πίνεσκεν ἀπ' αὐτοῦ) οἶνον, ' οὔτε τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ ⌞ ⌟ Φ83 (μέλλω) ἀπεχθέσθαι ⌞ ⌟ Z259 (μέν', ὄφρά κε) οἶνον ἐνείκω, ' ὡς σπείσῃς ⌞ ⌟ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι = N818med. ex. Ω287 σπεῖσον ⌞ ⌟ Hes. fr.5,2 Πανδώρη ⌞ ⌟ θεῶν σημάντορι πάντων ' μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραικόν η316 μὴ τοῦτο φίλον ⌞ ⌟ γένοιτο ≅ ξ440ex. = ο341 Θ69 χρύσεια -ὴρ ἐτίταινε τάλαντα = X209 Θ245 τὸν δὲ -ὴρ ὀλοφύρατο δάκρυ χέοντα = P648 Π250 τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε -ήρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε Hes. fr.141,3 τῇ δὲ μίγη φιλότητι] -ὴρ καὶ δῶρον ἔδωκεν ' ὅρμον ‖ deity (Thetis, 3× Hera, 2× Pos.) not his child addresses Zeus as ⌞Ζεῦ -ερ⌟ A503, E757. 762, H446, T121 (⌞ ⌟ ἀργικέραυνε), ν128: see also M1a (⏓[⏑⏓]) — other passages involving Zeus and deity/ies not his offspring: Θ397 Ζεὺς δὲ -ὴρ Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε (Obj. Hera and Ath.), χώσατ(ο) (and sent Iris to them) Λ201 Ζεύς με (Iris) -ὴρ προέηκε τεὶν (Hector) τάδε μυθήσασθαι h.Cer.321 (Iris to Dem:) „καλέει σε ⌞-ὴρ Ζεὺς⌟ (ἐλθέμεναι μετὰ φῦλα θεῶν") h.Ven.29 τῇ (Hestia) δὲ ⌞ ⌟ δῶκε καλὸν γέρας Ω100 πὰρ ⌞Διὶ -ρὶ⌟ καθέζετο (Thetis), εἶξε δ' 'Αθήνη μ63. 65 τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην ⌞ ⌟ φέρουσιν, ' ... ' ... ἄλλην (dove) ἐνίησι -ὴρ ἐναρίθμιον εἶναι h.Ap.307 ὅν (Typhaon) ποτ' ἄρ' Ἥρη ἔτικτε χολωσαμένη ⌞ ⌟ ' ἡνίκ' ἄρα Κρονίδης (γείνατ' 'Αθήνην ἐν κορυφῇ) h.Ven.27 (ὤμοσε ... ὅρκον) ἀψαμένη (Hestia) κεφαλῆς -ρὸς Διὸς αἰγιόχοιο ' παρθένος ἔσσεσθαι πάντ' ἤματα Cypr.7,5 p.38 Dav. οὐδ' ἔθελεν (Nemesis) μιχθήμεναι ἐν φιλότητι ' -ρὶ Διὶ Κρονίωνι Ξ352 εὗδε -ὴρ ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ (ἔχε δ' ἀγκὰς ἄκοιτιν) so Zeus as π. of (almost) all Olympians (incl. non-offspring): Θ438 Ζεὺς δὲ -ὴρ Ἴδηθεν ... ἵππους ' Οὐλυμπόνδε δίωκε (to council of gods) A534 θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν ' ἐξ ἑδέων σφοῦ -ρὸς ἐναντίον Λ80 τῶν (gods

δώμα]τα -ρός (possibly belongs to fr.43a,31: see M.-W. app.) h.Cer.107 (ἐρχόμεναι μεθ' ὕδωρ ὄφρα φέροιεν) φίλα ⌊πρὸς δώματα -ρός⌋ = 180ᵉᵛ 160 ἐπίμεινον, ἵνα ⌊ ⌋ ' ἔλθωμεν καὶ μητρὶ (εἴπωμεν τάδε) 155 -ρὸς ἀγήνορος ἡμετέροιο 171 -ρὸς ἵκοντο ... δόμον Β629 Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο -ρὶ χολωθείς = ο254ᵉᵛ Δ219 τά (sc. φάρμακα) οἵ ποτε -ρὶ ... πόρε Χείρων Ε156 -έρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ ' λεῖπ' (Diom., killing Xanthus and Thoön) 543 τῶν ῥα -ὴρ μὲν ἔναιεν ... ἐνὶ Φηρῇ Ζ428 -ρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' (obj. Androm.'s mother) Ἄρτεμις Θ283 βάλλ' (Teucer) οὕτως, αἴ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι ' ⌊-ρί τε σῷ⌋ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα, ' καί σε νόθον περ ἐόντα κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ h.Ven.134 (ἀδμήτην μ' ἀγαγὼν) ⌊ ⌋ δεῖξον καὶ μητέρι (σοῖς τε κασιγνήτοις) Ι561 τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι ⌊-ὴρ καὶ ... μήτηρ⌋ ' Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον Λ452 οὐ μέν σοί γε ⌊ ⌋ ' ὅσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ Ν430 τὴν περὶ κῆρι φίλησε ⌊ ⌋ Τ291 ἄνδρα ... ᾧ ἔδοσάν με ⌊ ⌋, ' εἶδον πρὸ πτόλιος δεδαϊγμένον Κ380 τῶν κ' ὔμμιν χαρίσαιτο -ὴρ ἀπερείσι' ἄποινα, ' εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν Ξ118 (τρίτατος δ' ἦν) Οἰνεὺς ' -ρὸς (see above) ἐμοῖο -ήρ (v. om. V) 502 (εἰπέμεναι) Ἰλιονῆος ' -ρὶ φίλῳ καὶ μητρὶ γοήμεναι Ο641 τοῦ γένετ' ἐκ -ρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων ' παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι Ρ324 οἱ (Aen.) παρὰ -ρὶ γέροντι ' κηρύσσων γήρασκε (Periphas) δ657 ἀπέβη πρὸς ⌊δώματα -ρός⌋ Hes.fr.26,34 τ]ὴν [δ'] †αὐτέων† παρὰ πα[τρ (-ρός or -ρί: see M.-W. app.) fr.129,25]α ⌊ ⌋ κ111 -ρὸς ἐπέφραδεν ... δῶ ν265 ᾧ -ρὶ χαριζόμενος θεράπευον ' δήμῳ ἔνι Τρώων ο432 ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἅμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἔποιο (Phoen. servant-girl), ' ὄφρα ἴδῃς -ρὸς καὶ μητέρος ... δῶ ' αὐτούς τ'; Hes.fr.26,17 δώματ[α λείπο]υσαι π[ατρὸς καὶ μητ]έρα ω411 ἕζοντο παραὶ Δολίον -έρα σφόν (σφῶν v.l.) Op.633 (Hes. to Perses:) „ὥς περ ἐμός ⌊τε -ὴρ καὶ⌋ σός (πλωίζεσκ' ἐν νηυσί)" Sc.89 (Her. to Iolaus:) „γεινόμεθ' οὔτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα, ' σός ⌊ ⌋ ἐγώ" 11 οἱ (Alcm.) -έρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανε (Amphitryon) Hes.fr.17a,8]ἐκόμισσε -ήρ fr.33a,21 πολέας δ' ἀπόλεσσε (Periclymenus) καὶ ἄλλους ' μαρνάμενος Νηλῆος ... περὶ τεῖχος ' ο[ὗ] -ρός fr.195,7].ϊ -ρὶ (app. Atreus, f. of Ag.) ἄναξ κ[αὶ κοίρ]ανος ἦεν Cert. p.38,15 οὔ τἄρ σοί γε -ὴρ ἐμίγην καὶ ... μήτηρ ' σῶμα τότε σπείραντε διὰ ... Ἀφροδίτην c.Naup.fr.1,2 p.146 Dav. τὴν δὲ μεθ' ὁπλοτάτην Ἐριώπην ἐξονόμαζεν, ' Ἀλκιμάχην δὲ -ήρ τε καὶ Ἄδμητος καλέεσκεν ‖ gods: Uranus: Th.164. 165 (Gaia:) „παῖδες ἐμοὶ καὶ -ρὸς ἀτασθάλου, αἴ κ' ἐθέλητε ' πείθεσθαι -ρός (-ερος v.l.) κε κακὴν τεισαίμεθα λώβην ' ὑμετέρου" 171 -ρός (-ερος codd.) γε δυσωνύμου οὐκ ἀλεγίζω (⌊Cronus⌋) ' ἡμετέρου 180 φίλου δ' ἀπὸ μήδεα -ρὸς (ἤμησε [⌊ ⌋]) 207 τοὺς δὲ -ὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε ' παῖδας νεικείων μέγας Οὐρανὸς οὓς τέκεν αὐτός 472 τείσαιτο δ' ἐρινῦς ('Ερινὺς Solmsen) -ρὸς ἑοῖο, see West ad l. 502 (λῦσε [Zeus] πατροκασιγνήτους) Οὐρανίδας, οὓς δῆσε -ήρ 617 Βριάρεῳ ... -ὴρ ὠδύσσατο (Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύγῃ) — Pos.: Α404 βίην οὗ -ρὸς (app. Pos. here, but see Kirk, Iliad ad l.) ἀμείνων (Briareus / Aegaeon) Λ751 καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα, ' εἰ μή σφωε -ὴρ εὐρὺ κρείων ἐνοσίχθων ' ἐκ πολέμου ἐσάωσε ι412 εὔχεο (⌊Polyphemus⌋) -ρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι (aliter pap.1081) 519 τοῦ ... παῖς εἰμί (⌊ ⌋), -ὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι ≅ 529ᵉᵛ Hes.Th.932 πυθμέν' ἔχων παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ -ρὶ ἄνακτι ' ναίει (Triton) χρύσεα δῶ fr.43a,84 τῷ δὲ καὶ η[... ...πα]τὴρ πόρε Πήγασο[ν ἵππον Il.Pers.fr.1,1 p.63 Dav. σφιν (Mach. and Podalirius) ἔδωκε -ὴρ †Ἐνοσίγαιος πεσεῖν† ' ἀμφοτέροις — Nereus: Α358 ἡμένη (⌊Thetis⌋) ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ -ρὶ γέροντι (v. om. F) = Σ36 Σ141 (⌊ ⌋ to sisters: „δῦτε θαλάσσης) κόλπον ' ὀψόμεναί τε γέρονθ' ἅλιον καὶ δώματα -ρός" Th.262 -ρὸς ἔχει (Nemertes) νόσον ἀθανάτοιο — other gods: δ387 (⌊Eidothea⌋:) „τὸν (Proteus) δέ τ' ἐμὸν φασὶν -έρ' ἔμμεναι ἠδὲ τεκέσθαι" 437 δόλον δ' ἐπεμήδετο (⌊ ⌋) -ρί (Proteus) κ8 αἰεὶ παρὰ -ρὶ φίλῳ καὶ μητέρι (δαίνυνται children of ⌊Aeolus⌋) 71 οἱ δ' ἄνεω ἐγένοντο ' -ὴρ (⌊ ⌋) δ' ἠμείβετο Th.73 νικήσας (Zeus) -έρα Κρόνον 398 (ἦλθε Στὺξ) Οὔλυμπόνδε ' σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ μήδεα -ρός (Oceanus) Sc.59 (εὗρε [Her.] ... ἐν τεμένει) Ἀπόλλωνος ' αὐτὸν (Cycnus) καὶ -έρα ὃν Ἄρη' **1aαbb** f. (alleged f. [+ f.'s f. τ180] of speaker [in indir. sp. φ335; repeated by interlocutor h.Ven.146] exc. ξ319) in lying tale (cf. ν265 in 1aαaa above): unnamed f. (in ι367 no real ref. to speaker's actual f.): α264 (Ath.-Mentes to Tel.:) „-ήρ οἱ (Od.) δῶκεν (sc. poison for arrows) ἐμός" η29 (Ath.-maiden to Od.: „δόμον) δείξω, ἐπεί μοι -ρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει" ι367 (Od. to Polyphemus:) „Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι ' μήτηρ ἠδὲ -ὴρ ἠδ' ... ἑταῖροι" σ140 (Od. to Amphin.: „ἀτάσθαλ' ἔρεξα) -ρί τ' ἐμῷ πίσυνος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισι" — pers. identified by name (otherwise known Χ239) falsely claimed as f.: Χ239 (Ath.-Deïph. to Hector:) „πολλὰ -ὴρ καὶ ... μήτηρ ' λίσσονθ' ἑξείης γουνούμενοι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι, ' αὖθι μένειν" Ω371 (⌊Hermes to Priam⌋:) „φίλῳ δέ σε -ρὶ ἐίσκω" 397 (⌊ ⌋:) „-ὴρ δέ μοί (δ' ἐμός v.l.) ἐστι Πολύκτωρ" τ180 bis (Od. to Pen.: „ἔνθα Μίνως ἐννέωρος βασίλευε) -ρὸς ἐμοῖο -ήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος" φ335 (Pen. to Eurym.:) „-ρὸς (ἀνδρὸς v.l.) δ' ἐξ ἀγαθοῦ γένος εὔχεται (Od.-beggar) ἔμμεναι υἱός", ref. to τ180 h.Ven.111 (⌊Aphr. to Anch.⌋:) „γυνὴ δέ με γείνατο μήτηρ. ' Ὀτρεὺς δ' ἐστὶ -ὴρ ὄνομα κλυτός ≅ 146 138 (⌊ ⌋: „πέμψαι ἄγγελον) εἰπεῖν -ρί τ' ἐμῷ καὶ μητέρι" — ξ319 (Od. to Eum.: „ἦγεν [son of king Pheidon] ἐς οἶκον) ὄφρ' ἵκετο δώματα -ρός" **1aβ** indef., in envisaged scene, generalisat., sim. Χ492 δευόμενος ... ἄνεισι πάϊς (⌊orphan⌋) ἐς -ρὸς ἑταίρους 498 ἔρρ' (⌊ ⌋) οὕτως· οὐ σός γε -ὴρ μεταδαίνυται ἡμῖν Ω737 (Androm. to Astyanax: „some Gr. will kill you) χωόμενος, ᾧ δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ ' ἢ -έρ' ἠὲ καὶ υἱόν" β276. 277 παῦροι ... παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, ' οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε -ρὸς ἀρείους δ164 ἄλγε' ἔχει -ρὸς πάϊς οἰχομένοιο ' ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν 224 (οὔ κεν) βάλοι (whoever took the drug) κατὰ δάκρυ παρειῶν, ' οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε -ὴρ τε, ' οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἢ (υἱὸν δηϊόῳεν) ζ30 (ἐκ) τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει ' ἐσθλή, χαίρουσιν δὲ -ὴρ καὶ ... μήτηρ 287 (ἄλλῃ νεμεσῶ) ἤ τ' ἀέκητι φίλων -ρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων ' ἀνδράσι μίσγηται πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν Op.182 οὐδὲ -ὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες Cypr.fr.25 p.43 Dav. νήπιος ὃς -έρα κτείνων παῖδας καταλείπει so in sim.: Ι481 μ' ἐφίλησ', ὡς εἴ τε ⌊-ὴρ ὃν παῖδα⌋ φιλήσῃ ' μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι π17 ὡς δὲ ⌊ ⌋ φίλα φρονέων ἀγαπάζῃ ' ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ Ψ222 ὡς δὲ -ὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται ὀστέα καίων, ' νυμφίου α308 ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις, ' ὥς τε -ὴρ ᾧ παιδί ρ111 (μ') ἐφίλει, ὡς εἴ τε -ὴρ ἑὸν υἷα ' ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν Ω770 ἑκυρὸς δὲ ⌊-ὴρ ὡς ἥπιος, αἰεί ο152 ἔμοιγε ⌊ ⌋ ἦεν β47 ἐν ὑμῖν ' τοίσδεσσιν βασίλευε (Od.), -ὴρ δ' ὡς ἦεν = 234ᵉᵛ = ε12 ρ397 ἦ μευ καλὰ -ὴρ ὡς κήδεαι υἷος ε395 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ ' -ρός, ὅς ἐν νούσῳ κεῖται here perh.: Hes.fr.323 χρὴ δέ σε -ρὶ < > κτίλον ἔμμεναι **1b** metaph. h.8,4 Νίκης ... -ερ (Ares) — Ζ429 (Androm. to Hector:) „σύ μοί ἐσσι -ὴρ καὶ ... μήτηρ ' ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης" — as polite address to old-

er man (Od. exc. *Ω*) *Ω* 362 (Hermes-Myrm. to Priam:) „*πῇ, -ερ, ὧδ' ἵππους ... ἰθύνεις ...;*" *θ* 408 (Phaeacian to Od.:) „*χαῖρε, -ερ ὦ ξεῖνε*" = *σ* 122[in.] = *υ* 199 *η* 28 (Ath.-maiden to Od.:) „*ἐγώ τοι, ⌞ξεῖνε -ερ⌟ δόμον (δείξω)*" ≅ 48[med.ex.] *θ* 145 (Phaeacian to Od.:) „*καὶ σύ, ⌞ ⌟ πείρησαι ἀέθλων*" *ρ* 553 (Eum. to Od.:) „⌞ ⌟ *καλέει σε ... Πηνελόπεια*" **I2** *forefathers* *Z* 209 (*αἰὲν ἀριστεύειν* ⌞Glaucus⌟) *μηδὲ* ⌞*γένος*⌟ *-έρων αἰσχυνέμεν* *ω* 508 *μή τι καταισχύνειν* (Tel.) *-έρων* ⌞ ⌟ *θ* 245 *οἷα καὶ ἡμῖν* (Phaeacians) '*Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξ ἔτι -ρῶν* Vit. p.20,7 *τοίων γὰρ -έρων ἐξ αἵματος ἐκγεγάασθε* earliest male parent, 'first *father*' Phor. fr.1 p.153 Dav. *ὁ τῆς Φορωνίδος ποιητὴς εἶναι αὐτὸν* (Phoroneus) *ἔφη* „*-έρα θνητῶν ἀνθρώπων*" (app. quotat. in prose account; original form uncert.)

II of Zeus; frequently in appos., prec. or foll. by PN or patron. (*Ζεύς*⁺, *Διί*⁺, ⌞*Κρονίδης*⌟⁺, *Κρονίων*⁺; *Ζεὺς* ⌞ ⌟ ... *-ήρ* Op.168, *Διὶ -ρί ... ⌞Κρονίωνι⌟* Op.259, *-ρὶ Διὶ* ⌞ ⌟ Cypr. fr.7,5 p.38 Dav.; occurrences of these grouped at heads of subsections below) Epith.: ⌞*ἀργικέραυνε*⌟ *κελαινεφές* *X* 178 (⌞ ⌟ cf. *T* 121), *κελαινεφεῖ* *Φ* 520 (cf. h.Cer.396), *ἐρισθενέος* *T* 355, Hes. fr.204,123 (cf. *θ* 289), *φίλος*⁺ *A* 578, h.Merc.378; n. also *ἄνακτος* h.26,3 **II1** lit., of Zeus as male parent of deity/ies or hero (Sarp. *E* 662, Her. Hes. fr.248,2): w. poss. adj. (for *A* 534, *Θ* 31⁺ see 2 below) or gen. of pers. pron. (h.Merc.378): h.Cer.415 (*μ'* ⌞Perseph.⌟ *ἀναρπάξας Κρονίδεω*) *διὰ μῆτιν* '*ᾤχετο -ρὸς ἐμοῖο φέρων ὑπὸ κεύθεα γαίης* *Θ* 360 *-ὴρ οὐμὸς* (of Ath.) *φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι* h.Merc.174 *εἰ δέ κε μὴ δώῃσι* (sc. *τιμήν*) *-ὴρ ἐμός* (of Hermes), *ἦ τοι ἔγωγε* '*πειρήσω* (*φηλητέων ὄρχαμος εἶναι*) 557 *παῖς ἔτ' ἐὼν μελέτησα* (sc. *μαντείην*) · *-ὴρ δ' ἐμὸς* (of Ap.) *οὐκ ἀλέγιζεν* 378 *ἐμεῖο* (Hermes) *-ὴρ φίλος εὔχεαι εἶναι* *Θ* 406 (Zeus: „I will strike Ath. and Hera with thunderbolt) *ὄφρ' εἴδῃ γλαυκῶπις ὅτ' ἂν ᾧ -ρὶ μάχηται*" ≅ 420 (*σῷ*) Hes.Th.71 *ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει* '*νισομένων* (⌞Muses⌟) *-έρ' εἰς ὄν* Op.2 *Δί' ἐννέπετε, σφέτερον -έρ' ὑμνείουσαι* (⌞ ⌟) fr.54a,1 *οὗ π[ατρός* (app. Zeus as f. of Ap.) h.Ap.8 (*οἱ* [Ap.] *ἀπ' ὤμων*) *ἑλοῦσα* (Leto) '*τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα -ρὸς ἑοῖο* '*πασσάλου ἐκ χρυσέου* also clearly lit.: h.Merc.258 *οὐδέ σε* (Hermes) *μήτηρ* '*ἐς φάος οὐδὲ -ὴρ ἀναλύσεται* at least prob. lit.: Hes. fr.248,2 *σε* (Her.) *πονηρότατον καὶ ἄριστον* '*Ζεὺς τέκνωσε -ήρ* *Φ* 508 *τὴν* (Art.) *δὲ προτὶ οἷ* '*εἷλε -ὴρ Κρονίδης* h.Cer.21 (*ἰάχησε*) *κεκλομένη* ⌞(Perseph.) *-έρα Κρονίδην*⌟ *ὕπατον καὶ ἄριστον* 27 *κούρης κεκλομένης* ⌞ ⌟ h.Merc.323 (*τέρθρον ἵκοντο* [Ap. and Hermes]) *Οὐλύμποιο* '*ἐς -έρα Κρονίωνα Διὸς ... τέκνα* *θ* 289 *παρὰ -ρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος* '*ἐρχομένη* (Aphr.) h.Cer.396 *κ' ἀνιοῦσα ...* '*καὶ παρ' ἐμοὶ* (Dem.) *καὶ -ρὶ κελ[αινεφεῖ Κρονίωνι]* '*ναιετάοις* (Perseph.) *E* 662 *-ὴρ ... λοιγὸν ἄμυνεν* (from Sarp.) 734 (*Ἀθηναίη, κούρη Διὸς*) *πέπλον μὲν κατέχευεν ... -ρὸς ἐπ' οὔδει* = *Θ* 385 (vv.385–7 om. Zen., ath. Ar.Byz. Arist.) *O* 236 *οὐδ' ἄρα -ρὸς ἀνηκούστησεν Ἀπόλλων* = *Π* 676 *T* 355 *πρὸς -ρὸς ἐρισθενέος ... δῶ* '*ᾤχετο* (Ath.) *Φ* 475 (Art. to Ap.:) „*μή σευ νῦν ἔτι -ρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἀκούσω* '*εὐχομένου* (*ἄντα Ποσειδάωνος ἐναντίβιον πολεμίζειν*)" *Φ* 506 *δακρυόεσσα δὲ -ρὸς ἐφέζετο γούνασι κούρη* (Art.) 512 *σή μ'* (Art.) *ἄλοχος στυφέλιξε, -ερ θ* 318 *σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,* '*εἰς ὅ κέ μοι μάλα πάντα -ὴρ ἀποδῷσιν ἔεδνα,* '*ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα* (*εἵνεκα κούρης* [Aphr.]) *ν* 324 *σε* (Ath.) *πρὸς -ρὸς γουνάζομαι* Th.896 *ἴσον ἔχουσαν* (Art.) *-ρὶ μένος καὶ ... βουλήν* Sc.471 *Ἀθήνη* '*ἐξίκετ' Οὐλυμπόν τε ... ⌞καὶ δώματα -ρός⌟* h.6,13 (*ὅρμοισι οἷσί περ αὐταὶ Ὧραι κοσμείσθην*) *ὀππότ' ἴοιεν* '*ἐς χορὸν ... θεῶν* ⌞ ⌟ h.Ap.10 *τῷ* (Ap.) ... *νέκταρ ἔδωκε -ὴρ δέπαϊ* (*δεικνύμενος φίλον υἱόν*) h.Merc.160 *μεγάλην σε* (⌞Hermes⌟) *-ὴρ ἐφύτευσε μέριμναν* (*ἀνθρώποισι καὶ θεοῖσι*) 274 (⌞ ⌟ to Ap.:) „*-ρὸς κεφαλὴν μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι*" h.26,3 (*ὃν* [Dion.] *τρέφον*) *νύμφαι παρὰ -ρὸς ἄνακτος* '*δεξάμεναι κόλποισι* 5 *ἀέξετο* (Dion.) *-ρὸς ἔκητι* '*ἄντρῳ ἐν ... μεταρίθμιος ἀθανάτοισιν* Phor. fr.4,1 p.155 Dav. *Ἑρμείαν δὲ -ὴρ Ἐριούνιον ὠνόμασ' αὐτόν* **II2** metaph. from patriarchal rôle of male parent in family; see also s.v. *Ζεύς* B12aα and 18aαaa Th.47 *Ζῆνα,* ⌞*θεῶν -έρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν*⌟ (sc. *κλείουσιν* [Muses] *ἀοιδῇ*) 457 (Rhea bore to Cronus) *Ζῆνά ...* ⌞ ⌟ 468 *Δί' ἔμελλε* (Rhea) ⌞ ⌟ '*τέξεσθαι* so *-ὴρ* (*δ'*) *ἀνδρῶν τε θεῶν τε* 12ⁱ, 3ᵒ, 19ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ: see M1b ([⏑⏓]) — human addresses Zeus as *Ζεῦ* (...) *-ερ* 18ⁱ, 12ᵒ, 1ᴴ (*B* 371⁺, *Γ* 276⁺. 365⁺, *H* 179, *Θ* 236, *M* 164, *N* 631, *O* 372, *P* 19. 645, *T* 270, *Φ* 273, *η* 331, *μ* 371, *υ* 98. 112, *φ* 200, *ω* 351, Hes. fr.276,1): see M1a (⏓[⏑⏓]) and 1b (*B* 371⁺ in [⏑⏓]) — other passages involving Zeus (+ deities in gen. *Z* 259⁺, *Π* 227, Hes. fr.5,2) and humans (*ἡμίθεοι, ἥρωες* Op.168, *Πανδώρῃ* Hes. fr.5,2) or things: *Δ* 235 *οὐ ... ἐπὶ ψευδέσσι* ⌞*-ὴρ Ζεὺς*⌟ *ἔσσετ' ἀρωγός* *P* 630 (*ἤδη*) *κε καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστι* '*γνοίη ὅτι Τρώεσσι* ⌞ ⌟ *αὐτὸς ἀρήγει* Vit. p.9,1 *οἴῃ μ' αἴσῃ δῶκε* ⌞ ⌟ *κῦρμα γενέσθαι* *Λ* 544 ⌞*Ζεὺς δὲ -ὴρ*⌟ *Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε* Op.143 ⌞ ⌟ *τρίτον ἄλλο γένος ... ἀνθρώπων* '*χάλκειον ποίησ'* (*ἐκ μελιᾶν*) 168 *τοῖς δὲ* (some of the heroic race) *δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας* '*Ζεὺς ⌞Κρονίδης*⌟ *κατένασσε -ὴρ ἐς πείρατα γαίης* *X* 60 *ὅν* (Priam) *ῥα -ὴρ* ⌞ ⌟ *ἐπὶ γήραος οὐδῷ* '*αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει* *B* 146 (*κύματα*) *τὰ μέν τ' Εὐρός τε Νότος τε* '*ὤρορ' ἐπαΐξας -ρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων* *K* 154 *χαλκὸς* '⌞*λάμφ' ὥς τε στεροπὴ -ρὸς Διός*⌟ *Λ* 66 *χαλκῷ* '⌞ ⌟ *αἰγιόχοιο* *N* 796 *ἀέλλῃ,* '*ἦ ῥά θ' ὑπὸ βροντῆς* ⌞*-ρὸς Διὸς*⌟ *εἶσι πέδονδε* *Ξ* 414 *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ πληγῆς* ⌞ ⌟ *ἐξερίπῃ δρῦς* *Γ* 350 *Μενέλαος ἐπευξάμενος* ⌞*Διὶ -ρί*⌟ = *P* 46 = *Π* 253[ex.] = *P* 498[ex.] ≅ *ν* 51[ex.] *O* 637 (*Ἀχαιοὶ*) *ἐφόβηθεν ὑφ' Ἕκτορι καὶ* ⌞ ⌟ *Π* 227 (*οὐδέ τις ἄλλος οὔτ' ἀνδρῶν πίνεσκεν ἀπ' αὐτοῦ*) *οἶνον,* '*οὔτε τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ* ⌞ ⌟ *Φ* 83 (*μέλλω*) *ἀπεχθέσθαι* ⌞ ⌟ *Z* 259 (*μέν', ὄφρά κε*) *οἶνον ἐνείκω,* '*ὡς σπείσῃς* ⌞ ⌟ *καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι* = *N* 818[med. ex.] *Ω* 287 *σπεῖσον* ⌞ ⌟ Hes. fr.5,2 *Πανδώρῃ* ⌞ ⌟ *θεῶν σημάντορι πάντων* '*μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραικόν* *η* 316 *μὴ τοῦτο φίλον* ⌞ ⌟ *γένοιτο* ≅ *ξ* 440[ex.] = *o* 341 *Θ* 69 *χρύσεια -ὴρ ἐτίταινε τάλαντα* = *X* 209 *Θ* 245 *τὸν δὲ -ὴρ ὀλοφύρατο δάκρυ χέοντα* = *P* 648 *Π* 250 *τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε -ήρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε* Hes. fr.141,3 *τῇ δὲ μίγη φιλότητι*] *-ὴρ καὶ δῶρον ἔδωκεν* '*ὅρμον* **II** deity (Thetis, 3× Hera, 2× Pos.) not his child addresses Zeus as ⌞*Ζεῦ -ερ*⌟ *A* 503, *E* 757. 762, *H* 446, *T* 121 (⌞ ⌟ *ἀργικέραυνε*), *ν* 128: see also M1a (⏓[⏑⏓]) — other passages involving Zeus and deity/ies not his offspring: *Θ* 397 *Ζεὺς δὲ -ὴρ Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε* (Obj. Hera and Ath.), *χώσατ(ο)* (and sent Iris to them) *Λ* 201 *Ζεύς με* (Iris) *-ὴρ προέπκε τεῖν* (Hector) *τάδε μυθήσασθαι* h.Cer.321 (Iris to Dem:) „*καλέει σε* ⌞*-ὴρ Ζεὺς*⌟ (*ἐλθέμεναι μετὰ φῦλα θεῶν*") h.Ven.29 *τῇ* (Hestia) *δὲ* ⌞ ⌟ *δῶκε καλὸν γέρας* *Ω* 100 *πὰρ* ⌞*Διὶ -ρὶ*⌟ *καθέζετο* (Thetis), *εἶξε δ' Ἀθήνη* *μ* 63. 65 *τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην* ⌞ ⌟ *φέρουσιν,* '... '... *ἄλλην* (dove) *ἐνίησι -ὴρ ἐναρίθμιον εἶναι* h.Ap.307 *ὅν* (Typhaon) *ποτ' ἄρ' Ἥρη ἔτικτε χολωσαμένη* ⌞ ⌟ '*ἡνίκ' ἄρα Κρονίδης* (*γείνατ' Ἀθήνην ἐν κορυφῇ*) h.Ven.27 (*ὦμοσε ... ὅρκον*) *ἀψαμένη* (Hestia) *κεφαλῆς -ρὸς Διὸς αἰγιόχοιο* '*παρθένος ἔσσεσθαι πάντ' ἤματα* Cypr.7,5 p.38 Dav. *οὐδ' ἔθελεν* (Nemesis) *μιχθήμεναι ἐν φιλότητι* '*-ρὶ Διὶ Κρονίωνι* *Ξ* 352 *εὖδε -ὴρ ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ* (*ἔχε δ' ἀγκὰς ἄκοιτιν*) so Zeus as *π.* of (almost) all Olympians (incl. non-offspring): *Θ* 438 *Ζεὺς δὲ -ὴρ Ἴδηθεν ... ἵππους* '*Οὐλυμπόνδε δίωκε* (to council of gods) *A* 534 *θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν* '*ἐξ ἑδέων σφοῦ -ρὸς ἐναντίον* *Λ* 80 *τῶν* (gods

apart from Eris) *μὲν ἄρ' οὐκ ἀλέγιζε -ήρ* Φ 520 *κὰδ δ' ἷζον* (gods exc. Ap.) *παρὰ -ρὶ κελαινεφεῖ* h.Cer.325 *-ὴρ* (add. Valckenaer, cf. v.345) ... *θεοὺς (πάντας ἐπιπροΐαλλεν* [to try to persuade Dem.]) at least prob. metaph. (so, e.g., where *π.* seems in context to have wider ref. than merely to biological relationship between divine speaker and Zeus): *E* 33 (Ath. to Ares:) „*οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς ' μάρνασθ', ὁπποτέροισι -ὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ;*" h.Cer.348 (Hermes to Hades:) „*Ζεύς σε (με* v.l.) *-ὴρ ἤνωγεν ... Περσεφόνειαν ' ἐξαγαγεῖν Ἐρέβευσφι μετὰ σφέας*" *E* 421 (Ath. among gods:) „*⟨Ζεῦ -ερ⟩, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι ὅττι κεν εἴπω;*" 872 (Ares on Ol.:) „⟨ ⟩, *οὐ νεμεσίζῃ ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα;*" *ε* 7 (Ath.:) „⟨ ⟩ *ἠδ' ἄλλοι ... θεοί*" = *θ* 306 (Heph.) = *μ* 377 (Helius) h.Merc.368 (Hermes on Ol.:) „⟨ ⟩, *ἦ τοι ἐγώ σοι ἀληθείην ἀγορεύσω*" *A* 578. 579 (Heph. to gods: „*μητρὶ παράφημι) -ρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διί, ὄφρα μὴ αὖτε ' νεικείῃσι -ήρ*" *E* 362 (Aphr. to Ares:) „*νῦν γε καὶ ἂν ⟨Διὶ πατρὶ⟩ μάχοιτο* (Diom.)" ≅ 457 (v. om. pap.736) *Y* 192 *τὴν* (Lyrnessus) ' *πέρσα* (Ach.) *μεθορμηθεὶς σὺν Ἀθήνῃ καὶ* ⟨ ⟩ *ω* 518 *εὐξάμενος* (Laertes) *κούρῃ γλαυκώπιδι καὶ* ⟨ ⟩ *π* 260 (Od. to Tel.:) „*φράσαι, εἴ κεν νῶϊν* (Od., Tel.) *Ἀθήνη σὺν* ⟨ ⟩ ' *ἀρκέσει*" *H* 60 (*ἐζέσθην* [Ath., Ap.]) *φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ ⟨-ρὸς Διὸς αἰγιόχοιο⟩* Sc.322 *εἴκελος* (Her.) *ἀστεροπῇ* ⟨ ⟩ h.Cer.364 (Hades to Perseph.:) „*οὔ τοι ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικὴς ἔσσομ' ἀκοίτης ' αὐτοκασίγνητος -ρὸς Διός*" *Θ* 31 (Ath. among gods:) „*ὦ -ερ ἡμέτερε Κρονίδη ὕπατε κρειόντων*" = *α* 45 = 81 = *ω* 473 Th.53 *τὰς* (Muses) *ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε -ρὶ μιγεῖσα ' Μνημοσύνη* Hes.fr.211,11 (men of Iolcus to Pel.:) „*πατ]ὴρ ποίησε Κρονίων*" *X* 178 (Ath. among gods:) „*⟨ὦ -ερ⟩ ἀγικέραυνε κελαινεφές, οἷον ἔειπες*" h.Merc.334 (Ap. on Ol.:) „⟨ ⟩ *ἦ τάχα μῦθον ἀκούσεαι οὐκ ἀλαπαδνόν*" Op.84 *εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε -ὴρ ... Ἀργεϊφόντην* Hes.fr.141,6 *πα]τρὶ φέρων* (Heph., the chain) **II3** in at least these cases it is not clear whether *π.* belongs in 1 or in 2 above (e.g. on Th.40 contrast West's translation [OUP 1988] with his comm. ad l.) Th.40 *γελᾷ δέ τε δώματα -ρὸς ' Ζηνὸς ἐριγδούποιο θεᾶν* (Muses) *ὀπὶ λειριοέσσῃ Δ* 23 (*Ἀθηναίη ἀκέων ἦν*) *σκυζομένη ⟨Διὶ -ρί⟩* = *Θ* 460 *Y* 11 *αἰθούσῃσιν ἐνίζανον* (gods), *ἃς* ⟨ ⟩ ' *Ἥφαιστος ποίησεν* Th.36 *Μουσάων ἀρχώμεθα, ταὶ* ⟨ ⟩ ' *ὑμνεῦσαι τέρπουσι (νόον)* 580 (Ath. put on *στεφάνην* which *ποίησε Ἀμφιγυήεις) χαριζόμενος* ⟨ ⟩ (578–84 exp. P.Friedländer [581–4 Sellschopp]) Il.Parv.fr.6,3 p.55 Dav. (*βότρυσι*) *οὓς Ἥφαιστος ἐπασκήσας* ⟨ ⟩ ' *δῶχ' (Διὶ πατρὶ ' δῶχ', ὁ δέ: πατρὶ δῶκεν ' αὐτὰρ ὁ* v.l.) Hes.fr.145,2 *πέμπε δ' ἄρ' εἰς Ἴδην, νύμφαι δ[... ' δεξάμεναι Διὶ πατρὶ[... (Πα-ρ[ι]φάμ[ην* Hunt) *X* 221 (Ath. to Ach.: „*οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι) Ἀπόλλων ' προπροκυλινδόμενος -ρὸς Διὸς αἰγιόχοιο*" Op.259 *πὰρ Διὶ -ρὶ καθεζομένη* (sc. *Δίκη) Κρονίωνι ' γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδίκων νόον* h.Cer.408 (Perseph. to Dem.: „*μοι Ἑρμῆς ἦ[λθ]' ἄγγελος) πὰρ -ερος Κρονίδαο καὶ ἄλλων οὐρανιώνων ' ἐλθεῖν ἐξ Ἐρέβευς*" *Ω* 461 *σοὶ* (Priam) ... *με* (Hermes) *-ὴρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν* Hes.fr.204,120 *οὔ πώ ποτε -ρὸς ἐπησθάνετο φρενὸ[ς] ὁρμῆ[ς]* fr.204,123 *πραπίδων δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ ' πα]τρὸς ἐρισθεν(ἑ)ος, μεγάλ' ἀνδράσι μηδομένοιο* Pan.fr.16,4 p.123 Dav. *τλῇ* (sc. *ἀνδρὶ παρὰ θνητῷ θητευέμεν) δὲ (καὶ) ὀβριμόθυμος Ἄρης ὑπὸ -ρὸς ἀνάγκῃ* inc.auct.fr. PSI 1386,2 (⟨πατερ⟩). 11 (⟨ ⟩). 25 (*πατηρ*). 32 (*παρα πατρι θεης*), the refs. in this fr. are app. to Zeus (as related to Ath.?)

D ⟨inc.auct. POxy.⟩ 2059,9, ⟨ ⟩ 2514 col.II 22; *B* 563a, *Θ* 252a, *ι* 412a, *π* 24a; in first of two vv. found as v.l. for *B* 60–70; suppl.: Hes.fr.43a,31. 33; fr.259b,5 (*π*]*ατρο*[), Cat.95 col.II verso,2 Trav. (*πατρ*[), 96A,5 Trav. (*παγτ*[vel *πατρ*[; Hellen., see *ἐλθεῖν* D); v.l.: *B* 412 (ant.), *E* 764 (ant.), *Θ* 38 (pap., see West, Ptol.Pap. p.81), *Λ* 132, *Σ* 149, *ε* 21 (pap.), *ο* 454, *ρ* 83, *τ* 31 (ap. V.d.Mühll), *υ* 216, Th.465

J. N. O'Sullivan

πάτος [2ⁱ, 1°, 1ᴴ] **E** generally assoc. w. *πόντος*, see Mayrhofer EWAia II 82. – Deriv.: *πατέω* **F** *-ος* 1, *-ου* 1, *-ον* 2

Σχ sch.D *Z* 202: *τὴν πεπατημένην ὁδόν. γῆν πατουμένην ὑπὸ ἀνθρώπων. τουτέστι τὴν κοινὴν καὶ λεωφόρον, Y* 137: ... *τῆς πεπατημένης ὁδοῦ* ..., ibid.: *ἐκ πάτου· ἔξω τῆς κοινῆς ὁδοῦ. τοῦτ' ἔστι τῆς συναναστροφῆς* **L** Becker, Bild d. Weges (*κέλευθος* L) 37

B *treading* (1), *'trodden place'* (2); exc. *Y* 137 w. gen. *ἀνθρώπων / ἀνδρῶν*. – **Wdfld.**: see *κέλευθος* **B** introd. **1** *treading* (perh. w. notion of frequenting: cf. *πατέω* **B** 2) *ι* 119 *οὐ ... -ος ἀνθρώπων ἀπερύκει* (obj. wild goats) concrete sense does not seem basic here, pace Ameis-H. ad l. **2** 'trodden place, place where men tread', concr.-loc., arising from act of treading **2a** *track, path Z* 202 (*κὰπ πεδίον τὸ Ἀλήιον οἶος ἀλᾶτο) -ον ἀνθρώπων ἀλεείνων* (Belleroph.) Hes.fr.204,132 (*κατ' ὄρος καὶ ἀνὰ δρυμὰ) καὶ ὕλην ' εἶσι]ν* (the *ἄτριχος*) *ᾳ[λυσ]κάζων καὶ ἀπ[ε]χθαίρων -ον ἀνδρῶν* **2b** *trodden ground* where the to and fro of battle takes place *Y* 137 *καθεζώμεσθα* (Pos. and Hera) *κιόντες ' ἐκ -ου ἐς σκοπιήν, πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει*

J. N. O'Sullivan

πάτρη [12ⁱ, 6°, 1ᴴ] **E** Abl. von *πατήρ*, s. Chantraine, Dict. 864 **F** *-η* 1, *-ης* 17, *-ῃ* 1

M [-⏑] *-ης* Hes.fr.233,2 [⏑×] *-η N* 354; *ἀμύνεσθαι⁺⟨περὶ -ης⟩ M* 243, *O* 496, *Ω* 500; ⟨ ⟩ *P* 157; *μάλα ⟨τηλόθι -ης⟩ Σ* 99, *Ω* 541; ⟨ ⟩ *A* 30, *Π* 461 ≅ *Ω* 86, *β* 365; *-ης Ω* 766 ≅ *τ* 223 = *ω* 310, *η* 223, *ρ* 318, *τ* 168; *-ῃ Ω* 480

Σχ sch.D *A* 30: *τηλόθι -ης· πόρρω τῆς πατρίδος, N* 354: *-η· ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς γένεσις. ἡ πατρίς*

B *Vaterland, Heimat*, wie *πατρίς* (s.d.) Ort der Herkunft (1) u. 'Heimat' (2), von der einer abwesend ist (Anlaß zu Trauer, bes. bei Sterben in der Ferne), die einer verläßt, in die er zurückkommt; darüber hinaus 'Vaterland' (das m. Einsatz des Lebens verteidigt wird) als politische Größe, m. öffentlichem (Stadt u. Bewohner, s. *Ω* 500) wie privatem (Familie u. Besitz, s. *O* 496, *η* 223, *ρ* 318) Aspekt, vgl. *δῆμος* **B** Vorbem.; wie *πατρίς* „relative term" (I. de Jong, in: Homeric Questions, Amsterdam 1995, 142) u. oft gefühlsbetont verwendet; 5× m. Poss.-Pr., sonst immer poss. Bezug auf Pers. der Handlung deutl.; ergänzt in [⏑×] das metr. System von *πατρὶς ἄρουρα / αἶα / γαῖα* [⏑⏑⏑⏑×] (s. *πατρίς* **B** 2); außer *N* 354 (Nom.) u. *Ω* 480 (Dat.) immer im Gen. – **Wortf.**: zu 1 s. *γένος, οἶκος* **B** Vorbem., zu 2 s. *πατρίς, πόλις* **1** *Vaterland* (als Herkunft) *N* 354 *ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν* (Zeus u. Pos.) *ὁμὸν γένος ἠδ' ἴα -η* (aber Zeus ist älter), viell. Herkunft vom Vater, 'Vaterhaus' (wie *πατρώϊος α* 387), aber vgl. *τ* 116 (Frage nach *γένος καὶ πατρίδα γαῖαν*) u. *πατρίς α* 407, *υ* 193; sicher *π.* keine „gentilizische" Gruppe, s. *γένος* **B** 2a z.St. **2** *Vaterland* (als Heimat) **2a** zu Verben (gehen, entfernt sein, bringen) *Ω* 766 (Hel.:) „*ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἐστὶν ' ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα -ης*" ≅ *τ* 223 (Lügenerz.) = *ω* 310 (Lügenerz.) *τ* 168 (Bettler zu Pen.: „so ist es) *ὁππότε -ης ' ἧς ἀπέῃσιν ἀνὴρ τόσσον χρόνον ὅσσον ἐγὼ νῦν, ' πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος*" *η* 223 (Od. zu Phäaken:) „*ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε -ης* (will *κτῆσιν, δμῶας, δῶμα* sehen") **2b** zu Lokaladv. u. Präp. *A* 30 (Ag.:) „*τὴν* (Chryseis) *δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν ' ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ ⟨τηλόθι -ης⟩*" *Π* 461 (Zeus weint um Sarp.) *τόν οἱ Πάτροκλος ἔμελλε ' φθίσειν ἐν Τροίῃ ἐριβώλακι* ⟨ ⟩ ≅ *Ω* 86 (Thetis trauert über

Ach.) Σ99 (Ach.:) „ὁ μὲν (Patr.) μάλα ⌊ ⌋ (ὅ μοι πολὺ φίλτατος ἔσκεν v.l.) ' ἔφθιτ'", vgl. πατρίδα γαῖαν V.101 Ω541 (Ach.:) „οὐδέ νυ τόν γε ' γηράσκοντα (Vater Pel.) κομίζω, ἐπεὶ μάλα ⌊ ⌋ ' ἦμαι ἐνὶ Τροίῃ" β365 (Eurykl. zu Tel.:) „ὁ δ' (Od.) ὤλετο ⌊ ⌋ ' ... ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ" ρ318 (Eum. über den Hund Argos:) „νῦν δ' ἔχεται κακότητι, ἄναξ δέ οἱ ἄλλοθι -ης (γαίης v.l.) ' ὤλετο" Hes.fr.233,2 πάντες δὲ τριχάϊκες καλέονται ' οὕνεκα τρισσὴν γαῖαν ἑκὰς -ης ἐδάσαντο Ω480 (Gl.) ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ -η ' φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον M243 (Hektor zu Pulyd.:) „ἠμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πειθώμεθα βουλῇ ' ... ' εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι (-ασθαι v.l.) ⌊περὶ -ης⌋" O496 (Hektor:) „οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ ⌊ ⌋ ' τεθνάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ παῖδες ὀπίσσω, ' καὶ οἶκος καὶ κλῆρος ἀκήρατος" Ω500 (Priam. zu Ach.:) „ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστυ καὶ αὐτούς, ' τὸν σὺ πρώην κτείνας ἀμυνόμενον ⌊ ⌋ ' Ἕκτορα" P157 (Glaukos zu Hektor:) „εἰ γὰρ νῦν Τρώεσσι μένος πολυθαρσὲς ἐνείη ' ἄτρομον, οἷόν τ' ἄνδρας ἐσέρχεται, οἳ ⌊ ⌋ ' ἀνδράσι δυσμενέεσσι πόνον καὶ δῆριν ἔθεντο"

D v.l. I246 M. Schmidt

πατρίς [36ⁱ, 93ᵒ, 5ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] E *-id*-Abl. von πατήρ, s. Risch §51a F *-ίς* 3, *-ίδος* 24, *-ίδι* 7, *-ίδα* 87, *-ίδ'* 15

M 1 zweis.: [⏑̯] *-ίδ' ἐμήν* E213 [⏑̯] *σὴν ἐς -ίδ' ἵκοιο* δ474 [⏑̯] *-ίδ' ἱκοίατο* κ416 [⏑̯] *ἐν νήεσσι ⌊φίλην ἐς -ίδ'⌋* I428 ≅ 691, M16; ⌊ ⌋ δ586 = ρ149, ψ221; ⌊ ⌋ *ἱκέσθαι*⁺, λ359, ν328, ψ315; *⌊πατρίδ' ἱκέσθαι*⁺*⌋* η151. 333, θ410; *-ὶς ἄρουρα* α407 ≅ υ193, κ29 2 dreis.: [⏑̯⏑⏑] *-ίδα σήν* η320 = κ66 [⏑̯⏑⏑] *σὴν ἐς -ίδα* Ω557 [⏑̯⏑⏑] *⌊γαίης ἄπο -ίδος⌋* κ49; ⌊ ⌋ *⌊ἄνδρα κατακτάς⌋* N696 = O335; *-ίδος*, ⌊ ⌋ ο272; *ἧς / σῆς -ίδος οὐδὲ τοκήων* ι34, ο382; *πρὶν -ίδα γαῖαν ἱκέσθαι* δ823 = ν426 = ο30, ε207. 301; *σὴν / ⌊ἣν -ίδα γαῖαν⌋ ἵκοιο*⁺ γ117, δ545. 558 = ε15 = ρ144, ε26 = 144 ≅ 168, η193; ⌊ ⌋ O505; *ἣν -ίδα* δ522 [⏑̯⏑⏑] *φίλης ⌊ἀπὸ -ίδος αἴης⌋* B162 = 178, α203, δ262; ⌊ ⌋ α75, ψ353; *τῆλε φίλων ⌊καὶ -ίδος αἴης⌋* Λ817, Π539, τ301, ω290, h.Ap.526; *φίλων* ⌊ ⌋ σ145; ⌊ ⌋ Hes.fr.244,3; *-ίδος αἴης* Δ172, O740, δ521, κ236. 472; *φίλῃ ⌊ἐν -ίδι γαίῃ⌋* Γ244, ω266; *ἐὼν* ⌊ ⌋ θ461, ξ143; ⌊ ⌋ Θ359, X404, ρ157; *οἴκόνδε ⌊φίλην ἐς -ίδα γαῖαν⌋* B158 = 174 = ε204, Δ180, E687, κ562; *φεύγωμεν/φευγόντων σὺν νηυσὶ* ⌊ ⌋ B140 = I27 / 47; *σὺν νηυσὶ* ⌊ ⌋ H460 = O499; *ἐν νήεσσι* ⌊ ⌋ Π832; *ἐν / σὺν νηῒ* ⌊ ⌋ ε37, ψ340; *νοστήσειε* ⌊ ⌋ σ148, τ298, Cert.p.39,9; *νοστήσαντα* ⌊ ⌋ Ψ145, τ258; ⌊ ⌋ B454 = Λ14, I414, Σ101 = Ψ150, α290 = β221, λ455, ξ333 = τ290, ο65, Hes.fr.75,21; *οἶκον ἐϋκτίμενον ⌊καὶ σὴν / ἐὴν ἐς -ίδα γαῖαν⌋* δ476 = ζ315 = ο129 = ψ259 ≅ ι533; *οἶκον ἐς ὑψόροφον* ⌊ ⌋ η77 = κ474 ≅ ε42 = 115; ⌊ ⌋ ν52; *ἤλυθον εἰκοστῷ / ἔλθοι ἐεικοστῷ ἔτεϊ ⌊ἐς -ίδα γαῖαν⌋* π206 = τ484 = φ208 = ω322 / ψ102 = 170; *ἵκοιτ'* ⌊ ⌋ ρ539 = σ384, ω237; *ἱκόμην* ⌊ ⌋ ι79; *ἱόντ'* ⌊ ⌋ ξ322; *καὶ ⌊-ίδα γαῖαν⌋* τ116, ψ120, Sc.1; (ἀφ)*ἱκοίμεθα* ⌊ ⌋ κ33. 420 ≅ μ345; *ἀφίκετο* ⌊ ⌋ N645; ⌊ ⌋ H335, O706, κ462, ν197. 219, σ257, Sc.12, Hes.fr.43a,66; *ἀφίκετο, -ίδα* ο228

Σχ sch.D Γ244: *φιλῇ ἐν -ίδι γαίῃ· ἐν τῇ προσφιλεστάτῃ πατρικῇ αὐτῶν γῇ* L Richel, Erde 153f. 257f.

B (Subst.:) *Vater-, Heimatland* (4ⁱ, 17ᵒ), (Adj..:) *väter-, heimatlich*, bez. sowohl als Adj. wie als (davon abgel. – vgl. Shipp, Studies 198. 359) Subst. nicht die Familienherkunft vom Vater (Ausnahme viell. α407, υ193 in 2a), sondern das Land (bzw. die Stadt, δ522 die Heimaterde), woher einer stammt, als Heimat (κ417: *ἵνα τ' ἔτραφεν ἠδ' ἐγένοντο*, vgl. ξ141); im Kontext genannte ON: *Ἄργος* zu ο272, *Ἰθάκη* zu κ416 (nb. *πόλις*). 420 ≅ μ345, κ462, *Λακεδαίμων* zu Γ244, *Πύλος* zu ο228; in Ggs. zur Fremde, wo einer sich hinbegibt, befindet: *Θῆβαι* Sc.1. 12, *Κῶς* Hes.fr.43,66, *Τροίη* B162 = 178, Λ817, N645, O706; entspr. der ep. Handlung überw. dir. od. in präp. Ausdrücken zu Verben der Bew. (kommen, gehen, fahren, schicken) od. in Beschr. des Fernseins u. des Denkens an u. der emotionellen Bzhg. zur Heimat; Frage nach Herkunft s. α407 ≅ υ193 in 2a u. τ116 in 2cγbb. Häufig Haus u. Hof, engste Verwandten sowie Stadt nb. *π.*: *π.* bzw. *-ὶς γαῖα* fast pleonastisch nb. (wie Appos., vgl. unten 2cγaa) *οἴκόνδε* B158 = 174, Δ180, E687, ε204, κ562, ψ221 u. nb. *οἴκαδ(ε)* I414, τ258, Cert.p.39,9, vgl. auch *κεῖσε* (auf die Heimat bzg.) Ψ145 *π.* bzw. *-ὶς ἄρουρα, γαῖα / αἶα* in komplementärem Ausdr. (m. *καί* vbd.) nb. *οἶκος* δ476 = ζ315 = ο129 = ψ259 ≅ ι533 ≅ ε42 = 115 ≅ η77 ≅ κ474; *δῶμα* E213 (+ *ἄλοχον*), η320, κ66; *δόμος* Sc.1; *ἄλοχος* E213 (+ *δῶμα*); *τοκῆες* ι34, ο382; *πηοί* ψ120; *γενεή* α407, υ193; *γένος* τ116; *φίλοι* Λ817, Π539, σ145, τ301, ω290, h.Ap.526; *πόλις* (*Ἰθάκης*) κ416; (EN des Herrschers der *πόλις*) *Νηλέα τε* ο228. Sonst im Kontext: *οἴκαδ'* ο65; *ἡμέτερόνδ'* (sc. *οἶκον*) ω266; *παῖδά / θάλαμόν / πόσιν τε* δ262; *ἄλοχόν τε* θ410, vgl. ε207; Eltern ι34, ξ143; *ἄνδρα ἔμφυλον ... κασίγνητοί τε ἔται τε* ο272; *φίλοι* η151, θ410 (vgl. Familie u. Besitz O496, η223, ρ318, zu *πάτρη*); Totenbestattg. H335, Grabmal α290 = β221; befestigte *πόλις* O740; Wachtfeuer κ29. – *π.* weit überw. in Rede (104x dir.R. + 12x in Ich-Erz., sonst mehrfach vom Gesichtspunkt einer Person des Epos aus [vgl. I. de Jong, in: Homeric Questions, Amsterdam 1995, 142f.: „7 times in embedded focalization"]) u. als „relative term" (de Jong) oft gefühlsbetont (bes. von Abwesenden/Abwesenheit u. gnomisch, z.B. ι34, ψ120), auch wenn nicht ausdrückl. formuliert. Beiw. *φίλη* 32x; Poss.-Pr. (*ἐμή, σή, ἥ/ἑή*) 36x; *χαίρει* ε204, δ521, η193, ο129 (vgl. ν251); *ἀσπασίως ἵδε* δ522; nichts ist *γλύκιον* ι34 (Umkehrung: B454 = Λ14); Weinen δ521; Trauer *ὀδύρομαι* ν219, vgl. ξ143, τ116, η151, θ410 (vgl. η223, *πάτρη*); Hoffnung ζ315 ≅ η77. – Wortf.: *γαῖα, δῆμος, πάτρη, πατρώιος, πόλις*, opp. *ἀλλοδαπός*. Subst. u. Adj. (m. *ἄρουρα, αἶα, γαῖα*) syntakt. fast gleich verwendet (vgl. M), überw. im Akk. als Obj. von Verben, zu Präp. (immer *εἰς*, außer Hes.fr.43a, 66 *ποτί*) od. (selten, s. κ420 u. μ345 in 2cγaa) als Appos. zu EN, sonst im Nom. nur als Beiw. zu *ἄρουρα* (s. 2a), zu Gen. s. 1a, 2b u. 2cα, im Dat. nur als Beiw. zu *γαῖα* (s. 2cβ); abh. Gen. *Ἰθάκης* (κ416) in Zeugma von *πόλιν* abh. Dispos.: 1 (Subst.) *Vaterland, Heimatland* **1a** Gen. **1b** Akk. **1bα** Obj. **1bβ** zu Präp. 2 (Adj.) *väterlich, heimatlich* **2a** zu *ἄρουρα* **2b** zu *αἶα* **2bα** Gen.Obj. **2bβ** zu Präp. **2bγ** ohne Kontext **2c** zu *γαῖα* **2cα** Gen. **2cβ** Dat. **2cγ** Akk. **2cγaa** als Appos. **2cγbb** Obj. **2cγcc** zu Präp.

1 (Subst.) *Vaterland, Heimatland*, nur im Gen. u. Akk. **1a** Gen. (vgl. 2b u. 2cα) ι34 (Erz.: Kirke konnte mich nicht überreden) *ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς -ίδος οὐδὲ τοκήων ' γίνεται, εἴ περ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον ' γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων* ο272 (Theokl.:) „*οὕτω τοι καὶ ἐγὼν ἐκ -ίδος, ἄνδρα κατακτὰς ' ἔμφυλον (φεύγω)*" (*π.* = *Ἄργος* [V.274]) 382 (Bettler zu Eum.:) „*τυτθὸς ἐών... ' πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς -ίδος ἠδὲ τοκήων*" *wurdest weit verschlagen von deinem Vaterland u. deinen Eltern*, vgl. s.v. *ἀπό* Bd.I Sp.1059,40 **1b** Akk. (Obj. u. zu *εἰς*) **1bα** Akk.Obj. (vgl. *-ίδα γαῖαν* 2cγbb) η320 (Alkin. zum Fremden:) „*οἱ δ'* (d. Phäaken) *ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι ' -ίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι φίλον ἐστίν*" = κ66 (Aeol. zu Od.: „*σ' ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρα ἵκοιο*") 151 (Od. zu Phäaken:) „*αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε ⌊-ίδ' ἱκέσθαι⌋ ' θᾶσσον, ἐπεὶ δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχω*" θ410

(Euryalos zu Od.:) „*σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν καὶ ‹ ›* ' *δόμεν, ἐπεὶ δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχεις*" *η* 333 (Od. bittet Zeus um Gelingen des Plans des Alkin., ihn in die Heimat zu bringen) *τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν* ' *ἄσφαστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε -ίδ' ἱκοίμην* *κ* 416 (Erz.) *δόκησε δ' ἄρα σφίσι* (den Gef.n des Od.) *θυμὸς* ' *ὥς ἴμεν, ὡς εἰ -ίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτήν* (Arist., *αὐτῶν* codd.) ' *τμηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἔτραφεν ἠδ' ἐγένοντο*, vgl. V.420 (*εἰς ... -ίδα γαῖαν*), Gen. *Ἰθάκης* zu *πόλιν* (die „Hauptstadt" des Vaterlandes), nicht auch zu *-ίδα* *ο* 228 (Melampus *ἔναιε Πύλῳ ἔνι, μέγ' ἄρχα δώματα ναίων*) *δὴ τότε γ' ἄλλων* (*ἄλλον* v.l.) *δῆμον ἀφίκετο, -ίδα φεύγων* ' *Νηλέα τε* *E* 213 (Pand.:) „*εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι* ' *-ίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα*" *δ* 522 *κύνα* (Ag.) *ἀπτόμενος ἦν -ίδα* ' *πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ* ' *δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν* **1bβ** zu Präp. *εἰς* (vgl. *εἰς -ίδα γαῖαν* 2cγcc) *λ* 359 (Od. zu Alkin.: „wenn Du mich ein Jahr hier behieltest u. dann erst Geleit u. Geschenke gewährtest, wollte ich das auch) *καί κεν πολὺ κάρδιον εἴη* ' *πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ ‹φίλην ἐς -ίδ'› ἱκέσθαι*" (V.361 *μ'* ' *Ἰθάκηνδε ... νοστήσαντα*) *ψ* 315 (Od. erzählt, wie Aeol. ihn freundlich aufnahm u. verabschiedete) *οὐδέ πω αἶσα ‹ › ἱκέσθαι* ' *ἤην* *ν* 328 (Od. zu Ath.:) „*εἰπέ μοι εἰ ἐτεόν γε ‹ › ἱκάνω*" *δ* 474 (Proteus zu Men.: „du hättest vor der Abfahrt Zeus u. den anderen Göttern schöne Opfer bringen müssen) *ὄφρα τάχιστα* ' *σὴν ἐς -ίδ' ἵκοιο πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον*" (*φίλοι, οἶκος, π. γαῖα*) *M* 16 (als im 10. Jahr die Stadt des Priamos zerstört wurde) *Ἀργεῖοι δ' ἐν νηυσὶ ‹ › ἔθησαν* (*-ίδα γαῖαν* v.l.) (da beschlossen Pos. u. Ap., die Mauer einzuebnen) *I* 428 (Ach.: „Phoinix soll bei uns schlafen) *ὄφρά μοι ἐν νήεσσι ‹ › ἕπηται* ' *αὔριον*" ≅ 691 *ψ* 221 (Hel. hätte sich nicht m. einem fremden Mann in Liebe vereint) *εἰ ᾔδη, ὅ μιν αὖτις ...* ' *ἀξέμεναι* (Gr.) *οἰκόνδε ‹ › ἔμελλον* (*-ίδα γαῖαν* v.l.) *δ* 586 (Men.:) „*ἔδοσαν δέ μοι οἶδρον* ' *ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα ‹ › ἔπεμψαν*" = *ρ* 149 (Tel.)

2 (Adj.) *väterlich* i.S.v. *heimatlich*, ‹als Beiw. zu *ἄρουρα, αἶα, γαῖα›* bildet *π.* ein metr. System, m. dem alle Kasus am VE [⏑⏑⏑⏑×] gebildet werden können (vgl. Witte, Gl. 3, 1912, 112f.; Haslam, Gl. 54, 1976, 208–10): Nom. *-ὶς ἄρουρα*, Gen. *-ίδος αἴης*, Dat. u. Akk. *-ίδι γαίῃ* / *-ίδα γαῖαν* **2a** Beiw. zu *ἄρουρα*; nur Nom.; *ἄρουρα* (s.d. B 2bβ) hier zwar anstelle von *γαῖα*, aber m. anderem Klang, vgl. etwa dt. 'Scholle' *κ* 29 (Erz.: wir segelten neun Tage u. Nächte) *τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο -ὶς ἄρουρα,* ' *καὶ δὴ πυροπλόεντας ἐλεύσσομεν ἐγγὺς ἐόντας* *α* 407 „*ὀππόθεν οὗτος ἀνήρ· ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι* ' *γαίης; ‹ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ -ὶς ἄρουρα;›*", viell. (wie *πατρώιος* *α* 387) auf Familie bzg. (S. West, Odyssey z.St.: *ancestral fields*), vgl. aber *τ* 116 in 2cγbb (Frage nach *γένος* + *-ίδα γαῖαν*) u. *N* 354 (*γένος* + *πάτρη*) *υ* 193 „*τίς δὴ ὅδε ξεῖνος ...* ' *... τέων δ' ἐξ εὔχεται εἶναι* ' *ἀνδρῶν;* ‹ ›"

2b Beiw. zu *αἶα*, nur Gen.; *αἶα* (s.d.) synon. zu *γαῖα*; Gen. sonst: *ι* 34 (Gen.comp.), *ο* 272. 382 in 1a, *γαίης ἀπὸ -ίδος* *N* 696 = *O* 335 in 2cα **2bα** Gen.Obj. zu Verben *Δ* 172 (Ag. zu Men.: „wenn du stirbst) *αὐτίκα γὰρ μνήσονται* ' *Ἀχαιοὶ ‹-ίδος αἴης›*" *κ* 472 (Gef.n zu Od.:) „*ἤδη νῦν μιμνήσκεο ‹ ›*" 236 (Erz.: Kirke mischte böse Kräuter in die Speise) *ἵνα πάγχυ λαθοίατο* (Od.' Gef.n) ‹ › *δ* 521 *οἴκαδ' ἵκοντο,* ' *ἦ τοι ὁ μὲν* (Ag.) *χαίρων ἐπεβήσετο* (*-ατο* v.l.) ‹ › (und küßt die Heimaterde) *α* 75 *οὔ τι κατακτείνει* (Pos., sc. den Od.), *πλάζει δ' ἀπὸ ‹ › hält ihn von der Heimat fern*, vgl. *ἀπό* Bd.I Sp.1072,71 (wo *ἀπό ‹ ›* als nicht dir. vom Verb abh. gesehen wird, aber vgl. *ο* 382 in 1a) *ψ* 353 (Od. zu Pen.:) „*ἐμὲ Ζεὺς ἄλγεσι καὶ θεοὶ ἄλλοι* ' *ἱέμενον πεδάασκον ἐμῆς ἀπὸ ‹ ›*" *δ* 262 (Hel.:) „*ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νεέσθαι* ' *ἄψ οἴκόνδ', ἄτην δὲ μετέστενον, ἣν Ἀφροδίτη* ' *δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ ‹ ›*" ' *παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην θάλαμόν τε πόσιν τε*", s. *ἀπό* Bd.I Sp.1053,2 h.Ap.526 (Kreter zu Gott Ap.:) „*ὦ ἄν' ἐπεὶ δὴ τῆλε φίλων καὶ ‹ ›* ' *ἤγαγες*" *α* 203 (Mentes zu Tel.:) „*οὔ τοι ἔτι δηρόν γε φίλης ἀπὸ ‹ ›* ' *ἔσσεται ...* ' *φράσσεται ὥς κε νέηται*" *σ* 145 (Bettler: „ich sehe die Freier) *ἀτιμάζοντας ἄκοιτιν* ' *ἀνδρός, ὃν οὐκέτι φημὶ φίλων καὶ ‹ › δηρὸν ἀπέσσεσθαι*" = *τ* 301" **2bβ** *-ίδος αἴης* zu Präp., in adv. Bestimmungen *B* 162 (Hera zu Ath.: „sollen die Gr. Hel. den Troer überlassen) *ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν* ' *ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο φίλης ἀπὸ ‹ ›*" = 178 (Ath. zu Od.), vgl. *N* 696 = *O* 335 in 2cα *Λ* 817 (Patr. zu Euryp.:) „*ὡς ἄρ' ἐμέλλετε τῆλε φίλων καὶ ‹ › ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας ἀργέτι δημῷ*" *Π* 539 (Glaukos zu Hektor:) „*πάγχυ λελασμένος εἰς ἐπικούρων,* ' *οἳ σέθεν εἵνεκα τῆλε φίλων καὶ ‹ › θυμὸν ἀποφθινύθουσι*" *ω* 290 (Laertes zu Fremden über Od.:) „*ὅν που (μοι* v.l.) *τῆλε φίλων καὶ ‹ › ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ χέρσου* ' *θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἔλωρ γένετ*'" *O* 740 (Aias: „hier ist keine *πόλις πύργοις ἀραρυῖα*, die wir verteidigen) *ἐν γὰρ Τρώων πεδίῳ πύκα θωρηκτάων* ' *πόντῳ κεκλιμένοι ἐκὰς ἥμεθα ‹ ›*" **2bγ** ohne Kontext Hes.fr.244,3 ... *κ*]*αὶ πατρίδος αἴη*[*ς* **2c** Beiw. zu *γαῖα* **2cα** Gen. *N* 696 *ἔναιεν* (Medon) ' *ἐν Φυλάκῃ, ‹γαίης ἄπο -ίδος› ἄνδρα κατακτὰς* ' *γνωτὸν μητρυιῆς* = *O* 335, *ἀπό* s.v. (Bd.I Sp.1071,23) als Präv. zu *ναίω* verstanden, vgl. aber *B* 162 = 178 in 2bβ (adv. Ortsangabe) *κ* 49 *τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα* ' *κλαίοντας, ‹ › ‹ ›* **2cβ** Dat., nur *ἐν -ίδι γαίῃ*, außer *Γ* 244 (Appos. zu ON - vgl. 2cγaa) stets Prädik. zu *εἰμί* (vgl. *εἰμί* B116) od. adv. Best. *Γ* 244 (Hel. spricht von ihren Brüdern) *τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἶα* ' *ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, ‹φίλῃ ἐν -ίδι γαίῃ› (ἐῇ ἐνὶ* v.l.) *θ* 461 (Naus. zu Od.:) „*καί ποτ' ἐὼν ‹ › ‹ › μνήσῃ ἐμεῖ*" *ξ* 143 (Eum.:) „*οὐδέ νυ τῶν* (sc. meiner Eltern) *ἔτι τόσσον ὀδύρομαι, ἱέμενός περ* ' *ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι ἐὼν ‹ ›*" *ρ* 157 (Theokl.:) „*ἦ τοι Ὀδυσεὺς ἤδη ‹ › ‹ › ἵμενος ἢ ἔρπων, ...* ' *ἔστιν*" *Θ* 359 (Ath. zu Hera:) „*καὶ λίην οὗτός γε* (Hektor) *μένος θυμόν τ' ὀλέσειε* ' *χερσὶν ὑπ' Ἀργείων φθίμενος ‹ἐν -ίδι γαίῃ›*" *X* 404 *τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι* ' *δῶκεν ἀεικίσσασθαι* (den Hektor) *ἐῇ ‹ › ‹ › ω* 266 (Lügenerz.) *ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα φίλῃ ‹ › ‹ › (ἐνὶ* v.l.) ' *ἡμέτερόνδ' ἐλθόντα*

2cγ Akk. **2cγaa** als Appos. (vgl. *Γ* 244 in 2cβ) *κ* 420 (Gef.n zu Od.:) „*σοὶ μὲν νοστήσαντι ... ὥς ἐχάρημεν,* ' *ὡς εἴ τ' ‹εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα -ίδα γαῖαν›*" *μ* 345 (Eurylochos:) „*εἰ δέ κεν ‹ › ‹ › (*errichten wir Helios ein Heiligtum)" **2cγbb** Akk. Obj. (vgl. 1bα) *N* 645 *πατρὶ φίλῳ ἕπετο* (Harpalion) *πτολεμίζων* ' *ἐς Τροίην, οὐδ' αὖτις ἀφίκετο ‹-ίδα γαῖαν› O* 505 (Aias:) „*ἦ ἔλπεσθ', ἦν νῆας ἕλῃ* (Hektor) ... ' *ἐμβαδὸν ἴξεσθαι ἦν ‹ › ‹ › ἕκαστος;*" *δ* 558 (Kal. hält Od. fest) *ὁ δ' οὐ δύναται ἦν ‹ › ‹ › ἱκέσθαι* = *ε* 15 = *ρ* 144 823 (Pen.:) „*δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ* (Tel.) *μηχανόωνται,* ' *ἱέμενοι κτεῖναι, ‹πρὶν -ίδα γαῖαν ἱκέσθαι›*" = *ν* 426 (Ath.) = *ο* 30 *ε* 207 (Kal. zu Od.: „wenn du wüßtest, wieviel Leiden dir bestimmt sind) ‹ › „ ' *ἐνθάδε κ' αὖθι μένων σὺν ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις* (wie sehr du dich auch nach der Gattin sehnst") 301 (Od. zu sich:) „*ἦ* (Kal.) *μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ,* ‹ › „ ' *ἄλγε' ἀναπλήσειν*" *γ* 117 (Nestor zu Tel.: „bevor ich dir alle Leiden der Gr. vor Troia berichte) *πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν -ίδα γαῖαν ἵκοιο*" *ε* 26 (Zeus zu Ath.:) „*Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως ...* ' *ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἦν ‹-ίδα γαῖαν› ἵκηται*" = 144 (Kal. zu Hermes) ≅ 168 (Kal. zu Od.: „schicke dir Wind") *δ* 545 (Proteus zu Men.:) „*ἀλλά τάχιστα* ' *πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν ‹ › ‹ › ἵκηαι*" *η* 193 (Alkin.:) „*περὶ πομπῆς* ' *μνησόμεθ', ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης* ' *πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἦν ‹ › ‹ › χαίρων*" *κ* 33 (Erz.: ich gab keinem der Gef.n das Steuer des Schiffs) *ἵνα*

θᾶσσον ἱκοίμεθα ⌞-ίδα γαῖαν⌟ Η 335 (Nestor: „wir wollen die Leichen verbrennen) *ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος ' οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα ⌞ ⌟"* *κ* 462 (Kirke: „eßt u. trinkt) *εἰς ὅ κεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε, ' οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε ⌞ ⌟ ' τρηχείης Ἰθάκης"* *σ* 257 (Pen.:) *„ἦ μὲν δὴ ὅτε τ' ἦρε* (Od.) *λιπὼν κάτα ⌞ ⌟* (faßte er mich an der Hand u. sagte)" Sc. 12 (nach Totschlag) *λιπὼν δ' ὅ γε* (= Amphitryon) *⌞ ⌟ ' ἐς Θήβας (ἱκέτευσε Καδμείους)* *ψ* 120 (Od.: „wenn einer nur einen Mann erschlagen hat) *ἐνὶ δήμῳ, ' ᾧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω, ' φεύγει πηούς τε προλιπὼν καὶ ⌞ ⌟"* Sc. 1 *ἦ οἴη προλιποῦσα δόμους καὶ ⌞ ⌟ ' ἦλυθεν* (Alkmene) *ἐς Θήβας Ο* 706 (Hektor ergreift Heck des Schiffes) *ἦ Πρωτεσίλαον ἔνεικεν ' ἐς Τροίην, οὐδ' αὖτις ἀπήγαγε (ἀφίκετο* v.l.) *⌞ ⌟ ν* 197 (Od. ist in Ithaka, aber erkennt es nicht) *στῆ δ' ἄρ' ἀναΐξας καί ῥ' εἴσιδε ⌞ ⌟* (und beginnt zu klagen) 219 (Od. zählt seine Schätze) *τῶν μὲν ἄρ' οὔ τι πόθει· ὁ δ' ὀδύρετο ⌞ ⌟ ' ἑρπύζων παρὰ θῖνα ...θαλάσσης* *τ* 116 (Bettler zu Pen.:) *„μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ ⌞ ⌟ ' μή μοι μᾶλλον θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων ' μνησαμένῳ"* **2cγcc** zu Präp., außer Hes. fr. 43a, 66 (*ποτί*) stets *εἰς* *δ* 476 (Proteus zu Men.:) *„οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα ⌞φίλους τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι⌟ ' οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς -ίδα γαῖαν"* = *ζ* 315 (Naus. zu Od.: *„ἐλπωρή τοι ἔπειτα ⌞ ⌟")* = *σ* 129 (Hel. zu Tel.: *„σὺ δέ μοι χαίρων ἀφίκοιο")* = *ψ* 259 (Pen. zu Od.: *„ἐπεὶ ἄρ σε θεοὶ ποίησαν ἱκέσθαι")* = *κ* 474 (Gef.n zu Od.: *„εἴ τοι θέσφατόν ἐστι σαωθῆναι καὶ ἱκέσθαι")* ≅ *ι* 533 (Polyphem bittet Pos.: *„εἴ οἱ* [Od.] *μοῖρ' ἐστὶ ⌞ ⌟")* ≅ *ε* 42 (Zeus: *„οἱ μοῖρ' ἐστὶ ⌞ ⌟")* = 115 (Hermes zu Kal.) ≅ *η* 77 (Ath. zu Od.: *„ἐλπωρή τοι ἔπειτα ⌞ ⌟")* *Ι* 414 (Ach.:) *„εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμι (ἵκωμαι* codd., *ἴωμι* ci. Nauck, †*ἵκωμαι φίλην*† West) *φίλην (ἐμὴν, ἐὴν, ἰὼν* cii.) *⌞ἐς -ίδα γαῖαν⌟"* *ρ* 539 (Pen.:) *„εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ⌞ ⌟"* = *σ* 384 (Bettler zu Freiern) ≅ *ω* 237 *ι* 79 (Erz.) *καί νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ⌞ ⌟* *π* 206 (Od. zu Tel.:) *„πολλὰ δ' ἀληθείς, ' ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ⌞ ⌟"* = *τ* 484 (Od. zu Eurykl.) = *φ* 208 (Od. zu Hirten) = *ω* 322 (Od. zu Laertes) *ψ* 102 (Tel.: „keine andere Frau würde sich so von dem Mann fernhalten) *ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας ' ἔλθοι ἐεικοστῷ ἔτεϊ ⌞ ⌟"* = 170 (Od. zu Pen.) *Ω* 557 (Priam. zu Ach.: „akzeptiere das viele Lösegeld, das wir bringen) *σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις ' σὴν ⌞ ⌟"* *Β* 454 *τοῖσι δ'* (den Gr.) *ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἠὲ νέεσθαι ' ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι ⌞φίλην ἐς -ίδα γαῖαν⌟* = *Λ* 14 *Σ* 101 (Ach.) *νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαί γε ⌞ ⌟ (ἀλλ' ἦμαι παρὰ νηυσίν ...)* = *Ψ* 150 *Ε* 687 (Sarp. zu Hektor) *„ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν ' ἐν πόλει ὑμετέρῃ, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε ' νοστήσας οἴκόνδε ⌞ ⌟ ' εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν"* *α* 290 (Ath. zu Tel.: „fahre nach Sparta zu Men.) *εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς μηδ' ἔτ' ἐόντος, ' νοστήσας δὴ ἔπειτα ⌞ ⌟ ' σῆμά τέ οἱ χεῦαι"* = *β* 221 (Tel.) *Ψ* 145 (Ach.: „Spercheios, umsonst hat mein Vater gelobt) *κεῖσέ με νοστήσαντα ⌞ ⌟ ' σοί τε κόμην κερέειν ῥέξειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην"* *τ* 258 (Pen.:) *„τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις ' οἴκαδε νοστήσαντα ⌞ ⌟"* *σ* 148 (Bettler zu Amphin.:) *„σε δαίμων ' οἴκαδ' ὑπεξαγάγοι, μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ* (sc. Od.), *' ὁππότε νοστήσειε ⌞ ⌟"* ≅ *τ* 298 (Bettler zu Pen.: „Od. ging nach Dodona, um zu erfahren") Cert. p. 39,9 *ἐσθίετ', ὦ ξεῖνοι, καὶ πίνετε· μηδέ τις ὑμῶν ' οἴκαδε νοστήσειε ⌞ ⌟ ' πημανθείς, ἀλλ' αὖθις ἀπήμονες οἴκαδ' ἵκοισθε* *ξ* 322 (Lügenerz.) *ἔφασκε* (Pheidon) *' ξεινίσαι ἠδὲ φιλῆσαι ἰόντ'* (Od.) *ἐς -ίδα γαῖαν* *ε* 204 (Kal. zu Od.:) *„οὕτω δὴ οἴκόνδε ⌞ ⌟ ' αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης"* (= *Β* 158 = 174, s.u.) *κ* 562 (Od. zu Gef.n:) *„φάσθε νύ που οἴκόνδε ⌞ ⌟ ' ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη"* *Η* 460 (Zeus zu Pos.:) *„ὅτ' ἂν αὖτε ... Ἀχαιοὶ ' οἴχωνται σὺν νηυσὶ ⌞ ⌟* (*ἐπὶ* v.l.) (reiße die Mauer ein)" = *Ο* 499 (Weib u. Kind u. Haus u. Hof bleiben unversehrt, wenn Gr.) *Δ* 180 (Ag.: „so werden die Troer einst sagen:) *νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν* (Ag.) *ἐνθάδ' Ἀχαιῶν, ' καὶ δὴ ἔβη οἴκόνδε ⌞ ⌟"* *Β* 140 (Ag.:) *„φεύγωμεν σὺν νηυσὶ ⌞ ⌟"* = *Ι* 27 ≅ 47 (Diom.: ich bleibe) *Β* 158 (Hera zu Ath.:) *„οὕτω δὴ οἴκόνδε ⌞ ⌟ ' Ἀργεῖοι φεύξονται"* = 174 (Ath. zu Od.) (= *ε* 204, s.o.) *Π* 832 (Hektor zum toten Patr.:) *„ἦ που ἔφησθα ... ' Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας ' ἄξειν ἐν νήεσσι ⌞ ⌟"* *ε* 37 (Zeus:) *„οἵ* (Phäaken) *κέν μιν* (Od.) *περὶ κῆρι θεὸν ὡς τιμήσουσι, ' πέμψουσιν δ' ἐν νηῒ ⌞ ⌟"* ≅ *ψ* 340 (Erz.) *ν* 52 (Alkin.:) *„εὐξάμενοι Διὶ πατρὶ ' τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἐὴν ἐς -ίδα γαῖαν"* *ξ* 333 (Lügenerz.: er versprach m. einem Schwur, ein Schiff sei bereit m. Besatzung) *οἳ δή μιν πέμψουσι ⌞ ⌟* = *τ* 290 *ο* 65 (Tel. zu Men.:) *„ἤδη νῦν μ' ἀπόπεμπε ⌞ ⌟· ' ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐέλδεται οἴκαδ' ἱκέσθαι"* *λ* 455 (Ag. rät Od.) *κρύβδην ... ⌞ ⌟ ' νῆα κατισχέμεναι* Hes. fr. 75,21 (Wunsch) *νικήσῃ καί οἱ δώῃ Ζεὺς⌟ κῦδος ἀρέσθαι ' ἄλλοί τ' ἀθάνατοι, οἳ Ὀλύμ⌟πια δώματ' ἔχουσι, ' ... φί⌟λην ἐς ⌞-ίδα γαῖαν⌟* fr. 43a, 66 *Μήστρη δὲ προ⌟λιποῦσα Κόων ποτὶ ⌞ ⌟ ' νηῒ θοῇ*

D suppl. Hes. fr. 141,2; v.l. *τ* 461, *ω* 405 M. Schmidt

πατρόθεν [1ⁱ] **Σχ** sch. D *Κ* 68: *-όθεν ἐκ γενεῆς· ἐκ πατρώου γένους. ἢ ἀπὸ προγόνων*

B lit. 'from his father', i.e. *using / by his patron.* *Κ* 68 (Ag. to Men.:) *„ἐγρήγορθαι ἄνωχθι ' -όθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον, ' πάντας κυδαίνων"*

J. N. O'Sullivan

πατροκασίγνητος [1ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 1ᵃ] **E** zur Bildg. s. Risch, Kl. Schr. 8 **Σχ** sch. D *Φ* 469: *τοῦ ⌞πατρὸς ἀδελφ⌟οῦ*, sch. Barn. *ζ* 330: *τὸν ⌞ ⌟όν. τὸν θεῖον*

L Ciantelli, SSL 12, 1972, 298 f.; Gates, Kinship Terminology 94

B *Bruder des Vaters, „Oheim"*, nur von Göttern (Pos., Hades, Uraniden), bei Hom. nur von Pos. (als „Oheim" von Ap. u. Ath.), 1× in dir. R., immer von Neffe, Nichte her „sein, ihr Vatersbruder"; offenbar stil. (pathetischer VA) anstelle von *πάτρως* (nur Hes. fr. 280,22, s. s.v.), ähnl. wie *⌞αὐτοκασίγνητος⌟* (z.B. *Γ* 238 in Rede von Hel. über ihre „eigenen Brüder"); wie *⌞ ⌟* geeignet zur Versbildung m. nur drei Wörtern (vgl. Richardson zu h. Cer. 31 m. Lit.). – **Wortf.**: *πάτρως, μητροπάτωρ, μήτρως* 1 Sg. *Φ* 469 *πάλιν ἐτράπετ'* (Ap.) *' ⌞αἴδετο γάρ ῥα⌟ ' -οιο* (Pos.) *μιγήμεναι ἐν παλάμῃσι* *ζ* 330 (Od. betet zu Ath. um Hilfe) *τοῦ δ' ἔκλυε* (Ath.) ... *' αὐτῷ δ' οὔ πω φαίνετ' ἐναντίη· ⌞ ⌟ ' -ον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ πάρος ἦν γαῖαν ἱκέσθαι* *ν* 342 (Ath. zu Od.: „ich wußte, daß du nach Hause kommst nach dem Verlust aller Gef.) *ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι ' -ῳ , ὅς τοι κότον ἔνθετο θυμῷ"* h. Cer. 31 *τὴν δ'* (Perseph.) *ἀεκαζομένην ἦγεν Διὸς ἐννεσίῃσι ' -ος πολυσημάντωρ πολυδέγμων ' ... Κρόνου πολυώνυμος υἱός*, „this line ... is very unusual and impressive" (Richardson z.St.) **2** Pl. Th. 501 *λῦσε δὲ* (Zeus) *-ους ὁλοῶν ὑπὸ δεσμῶν, ' Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ* (Kronos) *ἀεσιφροσύνῃσιν*, die Kyklopen (vgl. V. 504 u. 141), als Kinder des Uranos Brüder des Zeus-Vaters Kronos M. Schmidt

Πάτροκλος, Πατροκλ(ής) [157ⁱ, 5ᵒ + Prosaref.] **E** (fakt.) Poss.-Kompos. 'der se. Vater Ruhm verschafft' (s. L 2; sachl. vgl. z.B. *Ζ* 446 Hektor: *„ἀρνύμενος πατρὸς κλέος"*); zu ähnl. Vbd. s. EWAia II 129; HG schon myk. (s. Risch 1987 [L 2]); zur Bildg. vgl. *Ἥρα-κλέης* (wozu zuletzt Dunkel, MH

55, 1998, 76–83); die Formen verteilt auf *Πατροκλέης (26×, nur im Vok., Gen., Akk.) u. *Πάτροκλος* (136× in allen Kasus, darunter 44× Nom., 25× Dat.): Kurzform, sek. gebildet zum Vok. *-ε* < *-ε(ϝ)ες* (s. L2)

F *-ος* 44; Vok. *-ε* 9, *-(ε)* 1, *-εις* 15 (*Π*693. 859 VA; zu *-εες ἱππ.* [M2aβ, rec. Allen] s. L2); *-οιο* 21, *-ου* 7, *-ῆος* 7; *-ῳ* 25; *-ον* 29, *-ῆα* 3, *-ῆ(α)* 1 — Prosaref. 1[H], 1[e]

M 1 1. Silbe im longum 1a zweis. [⏑–] *Πάτροκλ' ἦ* *Π*830 1b dreis. 1ba [⏑⏑–] *-έ μοι T*287 1bβ [⏑–⏑] *-ός τε Μενοιτιάδης* + ... PN *Π*760; *-ος* + PN *Π*219; *-ος δ' ἑτέρωθεν / δ' ἑτάροισιν / (δὲ)* + Dat. (meist am SA) *I*666, *Λ*647, *Π*427. 733. 763 / *I*658, *Π*268 / *Λ*644, *Π*2. 684. 783, *P*2; *-ος/εις/ου/ῳ* (am SA) *I*190. 216, *O*390, *Π*284. 372. 377. 394. 816 / 859 / 478 / 581, *Σ*171, *T*38; *-ος/εις/ου/ῳ/ον* (am SE / Kolon-Ende) *Π*480. 703, *P*690, *Σ*81, *X*387, *Ψ*211 / *Π*693 / *Ω*756 / *P*564 / *O*65, *P*92, *Ω*512; *-ου Π*699, *Ω*6; *-ῳ ἥρωϊ Ψ*151. 747; *-ῳ περιβάς P*80; *-ον* + Dat. Pl. *P*255 = *Σ*179, *P*341; *-ον* (+ Verb) *I*220, *Π*815, *P*15, *Σ*345, *T*302, *Ψ*9 [⏑–⏑] Verb + *-ος Σ*20; *ὣς φάτο, -ος δέ* (am SA) *A*345 = *I*205 = *Λ*616 = *Π*130[m] = 710[m]; *-ος θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος P*477, *γ*110; *μή μοι -ε Ω*592; *βῆ δ' ἐπὶ -ῳ P*574; *περὶ -ῳ βαῖνε' P*6. 286; (Verb +) *-ῳ/ον* (+ Ptz.) *T*4, *Ψ*126 / *P*229. 402, *T*283; (Präp. +) *-ῳ/ον* + Verb *Π*543. 724 = 732[m], *P*543, *Σ*102, *Ψ*776 / *I*201 ≅ *P*159[m], *T*403, *Ψ*45; (Präp. +) *-ῳ (μεγαλήτορι) I*620, *Π*257. 490; *-ον Σ*151. 451 [⏑–⏑] *-ος Π*291; ⌞*περὶ/ἐπὶ -ῳ*⌟ *ἥρωϊ βεβήκει P*137. 706; ⌞ ⌟ *P*355. 400 [⏑–⏑] *μετὰ -όν γε θανόντα Ω*575, *ω*79 [⏑–⏑] PN + Verb + *-ός τε Σ*28 1c viers. [⏑–⏑⏑] *-οιο θανόντος / πεσόντος ἀμύμονος P*379. 10; *-οιο P*299, *Σ*93, *Ψ*619 [⏑–⏑⏑] (*ὕπο*) ⌞*-οιο Μενοιτιάδαο*⌟ *δαμέντος' / θανόντος Π*420 ≅ 452 ≅ 434 / *Φ*28, *ω*77; ⌞ ⌟ *Ψ*239; *ὣς ἀπὸ -οιο (βοήν) P*113 ≅ 665; *-οιο βίην / φόνον P*187 ≅ *X*323 / *Φ*134 [⏑–⏑⏑] *περὶ -οιο θανόντος Θ*476, *P*120. 182, *Σ*195 [⏑–⏑×] *περιδείδια -οιο P*240 2 2. Silbe im longum 2a dreis. 2aα [–⏑⏑] PN + *-ον ἐπεί P*125 [–⏑⏑] *-ος (ἐπεί) I*195, *Λ*807, *Π*463, *Φ*107; *χαῖρέ μοι ὦ -ε Ψ*19 = 179; *-ε Διὶ φίλε Λ*611; *-ε Π*11. 80. 787, *Σ*333; *-ου ... τεθνηῶτος Ψ*192; *-ον Σ*232. 315 ≅ 355, *Φ*100 [–⏑⏑] *-ος Π*460, *Ψ*800; *-ον Ψ*134 2aβ [–⏑–] *-εις (-εες* rec. Allen, v. L2): ⌞*διογενὲς -εις*⌟ *ἱππολέευθε Π*126; ⌞ ⌟ *A*337, *Λ*823, *Π*49. 707; *-εις ἱππολέευθε Π*584. 839; *-εις Π*7. 754; *-ου Π*647, *T*412; *-ῆ' X*331 [–⏑–] (Ptz. + *προσέφης*) *-εις ἱππεῦ Π*20 ≅ 744 ≅ 843. 812 2b viers. [–⏑–⏑] *καὶ -ῆος* + ... PN[e] *λ*468 = *ω*16 [–⏑–⏑] *Μενοιτιάδεω -ῆος Π*554; *-ῆος δειλοῖο P*670, *Ψ*65. 105. 221; (*ἑταῖρον ἐὸν*) *-ῆα προσέειπε(ν) Λ*602, *Π*125; *-ῆα μεγάθυμον Π*818 — Prosaref.: Hes. fr.212a; Cypr.ap.Procl.Chr.163 p.84 Sev. (= p.32 Dav. = p.42 Ber.)

L 1 Allg.: Wüst, RE XVIII (1949) 2274ff. (auch zum Nachleben); R.v.Scheliha, Patr., Basel 1943; Kullmann, Quellen 44f. u.ö. (s. Register); Reinhardt, Ilias 17ff. u.ö.; Schadewaldt, Homers Welt 178ff. (s. Register); Hooker, SO 64, 1989, 30ff. (= Scripta minora, Amsterdam 1996, 533ff.) 2 Etym., Bildg.: (*-ος* Kurzform v. *-έης*:) Schulze, Kl.Schr. 310; Leumann, Gl. 32, 1953, 219 A.4; v.Kamptz S.215; Risch §31f. 85; ders. ZVS 100, 1987, 6; (Bed.: 'der se. Vater Ruhm verschafft':) Tichy, Kratylos 35, 1990, 132; Neumann, in: Coll. Raur. 2, 315; (dagg. Umdeutg. 'der auf den Vater hört':) Mühlestein, Hom.Nam. 48ff.; ders., MH 43, 1986, 210f.; Heitsch, in: Kullmann-Reichel, Mündlichkeit 169f.; (zum Vok. *-εις/εες*:) Monro, H.Gr. S.88; Werner, *η* u. *ει* vor Vok. 32ff.; Shipp, Studies 187; West, Ilias (praef.) p.XXV 3 Formel, Epith.: Page, History 255f. (*ἱππ*-Epith. aus alter Trad.); Hoekstra, Modifications 139f. (beim Nom. wenig Formeln, weil P. vorher zweitrangig? aber s.u. B5); H.Patzer, Dichter. Kunst u. poet. Handwerk im hom. Epos (SB Wiss. Ges. Univ. Frankf./M. 10), Wiesbaden 1972, 14ff. (*ὣς φάτο, -ος δέ A*345+); Parry, Blameless Aeg. 41ff. 206; Mühlestein (s. L2) 48ff. (*ἱππολέευθος* vom Antil. der Aith. auf P. 'verschoben'), 175f.; Sale, GRBS 30, 1989, 360ff. (P. ungewöhnl. formelarm); Heitsch (s. L2: *ἱππολέ.*, im Anschluß an Mühlestein); dagg. Erbse, H. 121, 1993, 397; Krischer (s. L6: *ἱππ*-Epith., weil P. Ach.s *ἡνίοχος*); Heitsch, Ph. 136, 1992, 156; Kahane, The Interpretat. of Order, Oxford 1994, 109f. 138ff.; zu *A*307 (Patron.): Scodel, Arethusa 30, 1997, 208 (Bzhg. von *A*307. 337. 345); J.Latacz, Troia u. Hom., München 2001, 227ff. (P. wird als bekannt vorausgesetzt); allg.: Dee, Epith. for Heroes 345ff. 4 Apostrophe: (Allg.:) Br.K.Braswell, A Comm. on the fourth Pyth. Ode of Pindar (Texte u. Komm. 14), Berlin 1988, zu Pi.Py.4,59(a); Yamagata, BICS 36, 1989, 91ff.; (metr. Deutg.:) Parry, Épithète 68 A.1; Matthews, LCM 5, 1980, 93ff.; (inhaltl. Deutg.: Sympathie usw.:) Ed. Goebel, Hom. Blätter II 8f. (5ff.), Bericht Gymn. Fulda, Paderborn 1891; Block, TAPhA 112, 1982, 16f.; Baltes, A&A 29, 1983, 46ff.; J.M.Bremer, Hom. beyond Oral Poetry, Amsterdam 1987, 190; R.P.Martin, The Language of Heroes, Ithaca, New York, 1989, 235f. (Fokalisierg.: P.' Tod gesehen m. Ach.s Augen); Kahane (s. L3) 190; R.B.Rutherford, Hom., Oxford 1996, 88ff.; de Jong, in: New Comp. 307 5 Genese zus.fassend: Janko, Iliad p.313f.; strukturelle Bezüge, Neoanalyse: Willcock, in: New Comp. 174ff.; Schein, ebd. 355ff. 5a P. Erfindg. des Il.-Dichters: Scott, CPh 8, 1913, 168; Nilsson, Homer & Mycenae 265f.; Scheliha, Patr.; Schadewaldt, Homers Welt 178ff.; Heubeck, Studien z. Struktur d. Il., Gymn. Frideric. Erlangen 1950, 27 A.3 (m. Lit.); Erbse, H. 111, 1983, 1ff. 5b P. aus voriliad. Trad.: Combellack, AJPh 65, 1914, 238f. (gg. Scott, s. L5a); Focke, H. 82, 1954, 280 A.3 (wenn Erfindg., hätte P. e. besseren Stammbaum); Page, History 255f. (wegen *ἱππ*-Epith.); Reinhardt, Ilias 17ff. u.ö. (setzt Patroklie voraus wegen *A*307); Kullmann, Quellen 44f. 193f. u.ö.; ders., Hom. Motive, Stuttgart 1992, 69ff. (neoanalyt. 'Memnonis-Hypothese', Antil. als P.' typolog. Vorbild) 5c Bzhg. zu *Κλεοπάτρη*, Meleagris: (P. nach Vorbild *Κλ.* in der Meleagris erfunden:) D.Mülder, Die Il. u. ihre Quellen, Berlin 1910, 159ff.; E.Howald, RhM 73, 1924, 411f.; ders., Der Dichter der Il., Zürich 1946, 132; Scheliha (s. L1); Schadewaldt (s. L1); Erbse, BzA 109, 1998, 1ff.; dagg.: Lesky, RE Suppl. XI (1968) 757f. (*Κλ.* häufiger Frauenname); Mühlestein, Hom.Nam. 48ff. (*Κλ.* sek.); M.Reichel, Fernbzhg. in d. Il. (ScriptOralia 62), Tübingen 1994, 56 (m. Lit. z. myth. Paradeigma). 136ff. 5d Typologie der Freundespaare, Bzhg. z. Alten Orient, (Gilgamesch u. Enkidu): Webster, Mykene 114f.; Bowra, Poetry 65ff. u.ö.; Wilson, EMC 30, 1986, 25ff.; Burkert, in: Coll.Raur. 2, 163; West, East 337ff. 398f.; 'Verdoppelung', Kriegerpaare: Strasburger, Kl.Kämpfer 106ff.; O.Hellmann, Die Schlachtszenen der Il. (H.Einz.83), Stuttgart 2000, 69. 71; Entspr. zu Phaethon (Naturmyth.): Haudry, in: L'univers ép. (Ann. Litt. Besançon), Paris 1992, 33ff. 5e Betong. der poet. Funktion / Bed. in d. Il.-Handlg.: Dihle, Homer-Probleme 159f.; Chr.Niens, Struktur u. Dynamik d. Kampfszenen in d. Il., Heidelberg 1987, 264 (P. nur auslösendes Moment für die Beendigg. d. *μῆνις*); Hooker (s. L1) 6 Charakter, Bzhg. zu Ach., Rolle: Scheliha, Patr. (Freundschaft); Kullmann, Quellen 44f. 193f. (Ambivalenz zw. älterem Berater u. jungem Freund); Codino, Einführung 171ff.; D.Lohmann, Die Komposit. d. Reden in d. Il., Berlin 1970 (s. Register); Beye, Ramus 3, 1974, 87ff. (P. m. weibl. Zügen, aber Homosexualität, wie spätere deuteten, kein Thema; dazu II Sp.744,53ff. s.v. *ἑταῖρος* u. K.C.Kirk, Ach., Berkeley 1987, 171ff.; Ogden, in: Battle in Antiquity, ed. A.B.Lloyd, London

1996, 107 ff.; G. Wöhrle, Tel.s Reise, Hypomn. 124, Göttingen 1999, 67 ff.); Schlunk, AJPh 97, 1976, 199 ff. („suppliant-exile"); Nagy, in: Studies Palmer 227 ff.; R. Finlay, CW 73, 1980, 267 ff. (P. für Ach. Vaterfig. wie Peleus, Phoinix); Barrett, CB 57, 1980, 87 ff. m. Lit. (Freundsch., keine homosex. Bzhg.); D. S. Sinos, Ach., P. and the Meaning of φίλος (Innsbr. Beitr. z. Sprachwiss.), 1980, passim („genuine complement of Ach.", φίλος); Hooker (s. L1) (repräsentiert die von Ach. zurückgewiesenen „patriarchal and communal values"); Krischer, RhM 135, 1992, 97 ff.; ders., Mn. IV 47, 1994, 153 (P. Ach.s ἡνίοχος), s. dazu Heitsch (L3); Krischer, in: Euphrosyne (Festschr. D. N. Maronitis, ed. J. N. Kazazis ...), Stuttgart 1999, 180 ff. (zur ehernen Rüstung); Taplin (L8) 74 f.; J. Shay, Ach. in Vietnam, New York 1994, 39 ff. (m. modernen militär. Parall.); G. Zanker, The Heart of Ach., Ann Arbor 1994, 16 f. 100; L. Muellner, The Anger of Ach., Ithaca-London 1996, 14 ff. u.ö.; E. G. Schmidt, in: Festschr. B. Kytzler (ed. R. Faber), Würzburg 1996, 34 ff. (P. urspr. kein Hel.-Freier); Austin, in: Euphrosyne (s.o.) („P. the Healer"); Wöhrle (s.o.) 62 ff. (zw. Ach. u. P. quasi Vater-Sohn-Bzhg.); Mills, G&R 47, 2000, 3 ff. („parental care"); Jinyo Kim, The Pity of Ach., Lanham, Md. 2000, 59 u.ö. ('Mitleid' bei Ach. u. P.); (zu Π 97 ff. Redeschluß im Irr.:) Kakridis, Gymn. 78, 1971, 508 ff. (s. Reinhardt, Ilias 75 ff.); (Ach. u. P. Cousins:) Schwartz, Ps.-Hes. 49. 173 **7** Motivierg. d. Botengangs: B. Niese, Die Entwicklg. der Hom. Poesie, Berlin 1882, 84 ff. (Machaon wird als unwichtig fallengelassen); Lesky, Innsbr. Beitr. z. Kulturwiss. 7–8, 1962, 19 ff. (Mach. nur Vorwand, s. Scheliha, Patr. 257); Nestor-P.-Episode: Schadewaldt, Iliasstudien 74 ff.; zur 'in e. Dauerzustand überführten' Handlung (z.B. Λ 848 / Ο 390): Patzer, in: Festschr. Hörner, Heidelberg 1990, 153 ff.; ders., Formgesetze 94 ff. **8** Schuld, Grenzüberschreitg.: Page, History 303 ff.; Schadewaldt (s. L1); Stallmach, Ate (Beitr. z. Klass. Philol. 18), Meisenheim 1968, 35 ff.; Rüter, Od.-Interpr. 68; Arb. Schmitt., Selbständigk. u. Abhängigk. menschl.n Handelns bei Hom., AAWM 1990, Nr. 5, 189 f. u.ö.; O. Taplin, Hom. Soundings, Oxford 1992, 179 ff.; Hellmann (L5d) 82 **9** Aristie, Tod: Strasburger (L5d) 100; Schadewaldt, Homers Welt 241 (Gliederg. d. Patroklie); Krischer, Formale Konvent., Zetem. 56, 1971, 29 f.; Patzer (s. L3) 14 ff. 35 ff. (Rüstg.); Kirk, Oral Trad. 209 (Klimax); Snell, Gl. 54, 1977, 34 ff. 46 (ἄφρων, zu Π 805); Th. Lowenstam, The Death of P. (Beitr. z. klass. Philol. 133), Königstein/Ts. 1981 (vgl. dens., ArchN 6, 1977, 72 ff.; ders., The Scepter and the Spear, Lanham, Md., 1993, s. Index); Bannert, WS 97, 1984, 27 ff. (die Waffenentkleidung bei P.' Tod als Umkehrung der früheren Rüstszene, Gegenstück ist Ach.s Rüstszene Τ 369 ff.); Niens (s. L5e) 71 ff. 264; Lossau, WS 104, 1991, 5 ff. (Ersatztötungen-Bauelemente in d. Il.); Dubielzig, A&A 42, 1996, 5 f. (Gliederg. d. Aristie, Opferkat.? Parall. zu Ach.s Aristie); Muellner (s. L6) 14 ff.; Patzer, Formgesetze 112 ff.; Schein, in: New Comp. 355 ff. (< Ach.s Tod); Hellmann (L5d) 127 ff. 146 (Kampf gg. Sarp., Kampftechnik); s. noch Griffiths, BICS 32, 1985, 49 f.; 36, 1989, 139 f. (Ersetzg. von P.' Leiche durch e. Widder, als späteres Trag.-Motiv?); B. Andreae, Odysseus, Kat. Ausst. München, Mainz 1999, 80 ff. (Bergung von Ach.s u. P.' Leiche) **10** Bestattg.: Rohde, Psyche I 14 ff. („Seelenkult"); Nilsson, Opera selecta, Lund 1952, 695 („survival of earlier and cruder burial customs"); G. Nagy, Arethusa 13, 1980, 161 ff. (ved. Parall.); ders., Gr. Mythology and Poetics, Ithaca, London 1990, 85 ff. (ψυχή); Schnapp-Gourbeillon, in: La mort, les morts dans les sociétés anciennes (ed. Gh. Gnoli, J.-P. Vernant), Cambridge Univ. Press 1982, 77 ff.; West, East 398 f. **11** P. in der Od.: Danek, Epos u. Zitat 474 f. **12** bildl. Darstellungen: LIMC I 1, S. 114 ff. (dazu Abb. 468 ff. in I 2); sowie G. Olbrich (mit G. Pugliese Carratelli zur Beischrift), PP 41, 1986, 139 ff. (Tonrelief [Sybaris, Anf. 6. Jh.] in serieller Stempelabrollung: Zweigespann [Wagen u. Pers. nicht erhalten] mit Beischrift *ΑΧΙΛΕΣ ' ΠΑΤΡΟΚ[* nach links); Interpr. bei D. M. Mertens-Horn, MDAI(R) 99, 1992, 1 (bes. 29 ff.: nicht-iliad. Szene, viell. der aus Λ 765 ff. im Rückblick erschließbare Aufbruch in den Krieg [zum Typ vgl. z.B. den Amphiaraos-Krater, korinth., 6. Jh., ebd. Abb. 8]; mögl. Indiz für Heroenkult; jedenf. Ach. u. P. als Paar schon früh etabliert); dazu M. Giangiulio, I culti delle colonie achee d'Occidente (Vortrag [im Druck], Kongreß „Gli Achei e l'identità etnica degli Achei d'Occidente", Paestum, Febr. 2001); K. Fittschen, Unters. zum Beginn der Sagendarstellungen bei den Gr., Berlin 1969, 174 f. (korinth. Aryballos, vor 600: P., m. Beischrift, als Beifahrer nb. anonymem Lenker); zur Sosiasschale (LIMC I 2, Abb. 468: Ach. verbindet P.' Wunde; nichtiliad., aber iliad. Motive spiegelnd? s. Λ 830 ff.) s.u. B 2b (Kullmann: mögl. Szene aus der Teuthran. Expedition; zum Typ, 'private' Interaktion zweier Helden, vgl. noch Ach. u. Aias beim Brettspiel, s. LIMC I 1, S. 96 ff., Abb. 391 ff.)

B Sohn des Menoit., Enkel des Aktor, aus Opus, ἑταῖρος, θεράπων, ἡνίοχος Ach.s (s. Ψ 280 ff.); wäre nach se. Status (Ach. zugeordnet u. ohne eigenes Truppenkontingent, nicht im *B*) eigtl. e. Nebenfigur (wie etwa die, allerdings soz. niedrigeren, ἡνίοχοι Autom. u. Alkim., die Ach. bzw. P. 'bes. schätzte' Ω 575 ~ Π 146, od. der bloß episod. Phoinix, Sthen. [der aber als Epigone myth. bedeutsam ist] od. Kebriones), ist aber als Freund u. (im Π) Stellvertreter Ach.s von größter menschl. u. funktionaler Bed. für die Il. u. untrennbar vbd. mit deren μῆνις-Thema: se. Kampf an Stelle Ach.s u. Tod durch Hektor – der, wie Ach.s Tod schon früh angekündigt wird, aber beiden unbewußt bleibt (s. 2c) u. ihn als trag. Figur erscheinen läßt – verursacht den Umschwung der Il.-Handlung von Ach.s Ehr- zum Rachezorn, somit Ach.s Wiedereintritt in den Kampf, die Tötung Hektors u. letztl. Ach.s eigenen (nachiliad.) Tod. Die poet. Voraussetzung dafür ist – vor dem (schon altoriental.) Hintergrund der Freundestypologie (s. L5d) mit spez. dem Antil. der Aith. als typolog. Parall. ('Vorläufer' [?], woraus die, an P. erinnernde, iliad. Sonderbzhg. zw. Antil. u. Ach. resultieren könnte, s. L3. 5b, Kullmann, Quellen 314 ff.; dagg. Erbse L3) – se. persönl. u. 'funktionales' Verhältnis zu Ach.: se. mitleidfähige Freundlichkeit, die (komplementär zu Ach.s schroffer Unbedingtheit u. wie antithet. zu dieser konzipiert) zw. Ach.s Selbstisolierung u. der Not der Griechen vermittelt, u. se. (in der Il. nicht realisierte, aber vorausgesetzte) Rolle als Ach.s Wagenlenker, die (schon kampftechn. u. in der Erwartung des Hörers) Nähe u. partnerschaftl. Sensibilität zw. beiden bedeutet (dazu Krischer L6 u. briefl.) u. durch se. Situation als ἱκέτης noch zu bes. Loyalität gesteigert wird. – Der Tod des θεράπων/ἡνίοχος statt/für se. 'Partner' (ἄναξ, s. θεράπων B 2b; oft der [Halb-]Bruder, s. νόθος) ist in der Il. e. häufiges Motivations- u. Episodenelement von Tötungsreihen (s. ἄπιτος) u. wird in der Patroklie zur Großform erweitert (vgl. Tötung von 3 Lenkern statt Hektors: Θ 118. 309, Π 737 ff., von Sarp.s Lenker Π 463 [die 2 letzten durch P.!], sowie *P* 608, ferner *E* 11. 290, *O* 445 ff.; s. noch die serienbildende Tötung beider [oft Brüder]: *E* 159. 608, *Z* 12, Λ 92. 101. 122. 159. 328, Υ 460. 484 ff., [verteilt auf 2 Sieger:] *E* 576, Λ 320, *N* 387 ff.; ferner von sonst. Gegnerpaaren: *E* 144, *Z* 20, Ξ 513 ff. u.ö.; zum Verhältnis s. noch Ath., Nestor u. Peisistr. als Lenker *E* 835, Θ 105 ff., γ 482 sowie Iolaos nb. Her.: *O* 429 ff. motiviert die Tötung von Aias' θεράπων u. ἱκέτης[!] Lykophron durch Hektor [*Αἴαντος ἅμαρθ'*] die Tötung von Pulyd.' ἡνίοχος Kleitos durch Teukros. Der Wagenlenker in Aktion kann keinen Schild führen, ist also bes. gefährdet; daß er urspr.

auch keine eigene Rüstung besaß, ist erwägenswert, in der Il. aber nicht mehr aktuell: s. *N* 397 den *θώρηξ χάλκεος* von Asios' getötetem *ἡνίοχος* u. *Λ* 96 die *στεφάνη* des *ἑταῖρος πλήξιππος* Oil., der sogar Ag., doch wohl gerüstet, entgegentritt, ferner z.B. noch die Waffen des Bogenschützen Teukros *O* 471 ff.: s. Krischer 1999 [L6] zur ehernen Rüstung). — Disposition 1 Genese der P.-Figur 2 Herkunft, Hinw. auf Voriliad., Tod 3 Auftreten bei Hom. u. (3c) außerhom. 4 Charakter, Funktion in der Handlg., Bzhg. zu Ach. 5 Formel, Epith., Gl.

1 Genese der P.-Figur (s. L5): Die Frage, ob P. aus älterer, voriliad. Trad. stammt, od. vom Il.-Dichter erfunden ist, wurde versch. beantwortet: Die Erstnennung (*A* 307) bloß mit Patron. ist lt. Reinhardt (L5b) e. Indiz für Bekanntheit aus e. voriliad. Patroklie, ist aber viell. auch mit dichter. Ökonomie (allmähl. Einführung einer Nebenfigur) zu erklären (s.u. 3aα, Hooker L5e); Hinweise auf voriliad. Kriegstaten (viell. ad hoc erfunden?) u. der Vater als mahnende Parallelfigur zu Peleus bleiben blaß: auch se. Tod in der Il. (singulär, außer Tlep., für e. prominenten Griechen, s.u. 2c) u. das ansch. wenig entwikkelte Epith.-System (das aber für chorjamb. EN nicht ungewöhnl. ist, s.u. 5a sowie L3) könnten für P. als junge Sagengestalt sprechen; se. Charakter schließl. (s.u. 4) scheint geradezu als Antith. zu Ach. geformt zu sein. Anderers. scheinen Einzelheiten, die nicht als systemat. Einführungsgesch., sondern in versch. komplementären Berichten in die Il.-Handlung eingestreut sind (Herkunft aus Opus im Ggs. zur hom. Transferierung nach Phthia, nichtiliad. Funktion als Ach.s *ἡνίοχος* [die aber viell. beim *ἑταῖρος*-Freund typolog. als selbstverständl. vorausgesetzt wurde]; *ἱππ*-Epith.), sowie e. gewisse Ambivalenz der P.-Figur (älterer Ratgeber aus Vorgesch. [s. 2b] gegenüber sit.-bedingtem jugendl. Eindruck, s. z.B. *Π* 7) für voriliad. Trad. (viell. als *ἑταῖρος* Nebenfig. ohne festgelegtes Schicksal, s. Kullmann, L1) zu sprechen. Namens- u. Funktionsähnlichkeit mit *Κλεοπάτρη* ([s.d.] *I* 556 in Phoinix' Erzählung vom Zorn des Meleagros als myth. Paradeigma, s. Reichel m. Lit. L5c) ließen an Beeinflussung durch e. Meleagris (od. umgekehrt) denken (s. L5c). Entscheidend ist aber die zentrale Bedeutung, die P. (ob mit od. ohne voriliad. Urspr.) in der Il. gewinnt u. die kaum überkommen sein kann (s. Dihle L5e); P.' Tod (durch Ap., Euphorbos u. Hektor) u. Rächung durch Ach. verweist einers. auf den Tod des Antil. (s.d.) in der Aith., der durch Memnon fällt (s.d.) u. ebf. von Ach. gerächt wird (ebf. mit der Konsequenz des eigenen Todes), anderers. auf Ach.s Tod (durch Paris u. Ap.!; vgl. die Nereidenklage *Σ* 35 ff. mit der Klage um den toten Ach. in der Aith., die Bergung von P.' Leiche *P* 715 ff. mit der dortigen Bergung Ach.s; s. L5b)

2 Herkunft, Hinweise auf Voriliad. (s. L1. 5), Tod: einzelne Hinw. auf Voriliad. sind sporad., mit je versch. kontextbedingter Funktion, über die Il. verteilt (keine Gesamtgesch., sondern versch. komplementäre Berichte) a Herkunft, Jugend, Begründung der Bzhg. zu Ach. (erst *Ψ* 84 ff. von P.' Eidolon erwähnt): P. stammte aus dem lokr. Opus, tötete im Affekt (*νήπιος οὐκ ἐθέλων ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς*) den Sohn des Amphidamas, wurde darauf von se. Vater Menoit. zu Pel. geschickt ([s.d.] der selber 2x *ἱκέτης* war!), in dessen Haus aufgezogen u. *θεράπων* Ach.s (zur Transferierung aus Opus nach Phthia als mögl. Indiz für P.' voriliad. Herkunft s.o. 1; vgl. auch die ebf. zu Pel. geflohenen Phoinix *I* 478 ff. u. Epeigeus *Π* 571 ff., ferner Aias' *θεράπων/ἱκέτης* Lykophron, der *O* 429 ff. statt Aias fällt u. gerächt wird, sowie den *O* 332 ff. von Aen. getöteten exilierten Medon: Hikesie typolog. als Begründg. von Dankbarkeit u. Vertrauensverhältnis; zum Thema des „suppliant exile" Schlunk [L6]; vgl. ferner zum Ortswechsel Tlep. *B* 661 ff. sowie Her.' [s.d.] Doppelbzhg. zu Theben u. Argos) 2b Kriegsbeginn (*Λ* 765 ff. in Nestors, den P. motivierender, Erinnerg.): Menoit. ('der damals gerade in Phthia war' 771) 'schickte ihn dem Ag.' in den Krieg (entspr. Pel. den Ach.) mit dem Auftrag, Ach.s Ratgeber zu sein (786 f. Ach. *γενεῇ ὑπέρτερος, βίῃ ἀμείνων*, P. *πρεσβύτερος*; vgl. Od.' Version *I* 252 f. ≅ *Λ* 765 f., vgl. 783 ff.; anderers. lehrte ihn lt. Euryp. *Λ* 830 ff. Ach. als Schüler Cheirons [e. weitere konkurrierende Erzieherfig.] *φάρμακα*, vgl. *Δ* 218 f.); worauf Ach. (lt. eigener Erinnerg. *Σ* 324 ff. [*ἅλιον ἔπος*]) mit dem Versprechen an Menoit. reagierte, ihm nach Zerstörung Troias den Sohn ruhm- u. beutereich zurückzubringen. P.' Beteiligung an voriliad. Kriegstaten (s. Kullmann, Quellen 295 u.ö.) erscheint nur ad hoc in Anspielungen *Ψ* 740 ff. (Herkunft des Preis-*κρητήρ*: P. war an der Auslösung Lykaons [durch Euneos] beteiligt, vgl. *Φ* 73 ff. 100 ff., *Ψ* 746 f. u. 3c), *I* 666 (erhielt von Ach. die Iphis aus Skyros als Beutefrau), *Σ* 339 ff. (Beutefrauen aus gemeins. eroberten Städten) u. *Ω* 7 f. (gemeins. Strapazen in Kriegen u. zur See), sowie anläßl. der Totenklage (Lob des *ἑνηής*, *ἤπιος*): P. war Ach.s *ἡνίοχος* (*P* 427. 439, s. Krischer L6, Heitsch L3), versprach Bris. nach Eroberg. von Lyrnessos die Heirat mit Ach. (*T* 295 ff.); zu P. als Freier Hel.s (nb. Antil.) u. evt. Beteiligung an Ach.s Kampf gegen Telephos (die durch Pi. O.9,70 ff. u. die Sosiasschale [s. L12] als vorhom. bezeugt ist?) s. Kullmann, Quellen 109. 152. 194, anderers. Dihle, Homer-Probleme 159, ferner E.G.Schmidt (L6) 2c Tod: P. ist, nb. Tlep., der einzige prominente Grieche, der in der Il. stirbt (Indiz für Erfindung durch den Il.-Dichter? s.o. 1 u. Kullmann, Quellen 131); se. Tod (*Π* 784 ff., s. Taplin L8) ist motivparallel zu Antil.' Tod in der Aith. u. verweist voraus auf den außeriliad. Tod Ach.s ([s.d. B2c] wie se. Bestattung auf Ach.s Bestattg., s.u. 3b) u. wird wie dieser mit zunehmender Häufigkeit (im *Π*!) angekündigt: *Θ* 475 (‹Zeus' Prophezeiung:› „*ὅτ' ἂν μάχωνται περὶ -οιο θανόντος*"), *Λ* 604 ('Komm. d. Dichters:' *κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή*), *O* 65 (‹ › „*τὸν δὲ κτενεῖ Ἕκτωρ*"), *Π* 45 (' ' *νήπιος, ἔμελλεν οἱ αὐτῷ θάνατον καὶ κῆρα λιτέσθαι*), 93 (indir. in Ach.s Warnung, Ap. nicht zu reizen), 652 (Zeus' Beschluß, P. solle vor se. Tod noch viele Gegner töten), 685 (*μέγ' ἀάσθη νήπιος*), 693 (‹Apostrophe:› *σε θεοὶ θάνατόνδ' ἐκάλεσσαν*), 787 (‹ › *ἐνθ' ἄρα τοι, -ε, φάνη βιότοιο τελευτή*, s. L4); bzw. wird *Σ* 8 ff. von Ach. auf Grund einer (sonst unbekannten) Thetis-Prophezeiung befürchtet (s. dagg. *P* 410 f.)

3 Auftreten bei Hom. u. (3c) außerhom. a Ilias: P. wird nach anfängl. seinem Status entspr.r Unscheinbarkeit zu e. im Handeln (Beeinflussung Ach.s, eigene Aristie) u. Leiden (Tod, Kampf um die Leiche, Bestattung u. Leichenspiele [parall. zu Hektors Bestattg.]) zentralen Gestalt der Il.; entspr. zeigt die dichter. Behandlung das allmähl. Hervortreten einer dienenden Randfigur ins Handlungszentrum (s. Patzer [L3] 24, Hooker [L1]); die Gesänge im einzelnen: 3aα Latenzphase (*A*—*K*), P. als stummer *ἑταῖρος*: *A*: 1. Nennung geschieht beiläufig bloß mit Patron. (307 *Πηλείδης ἤϊε* [aus der *ἀγορή*] *σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισιν*, ' *Ἀτρείδης δ'* ... [3 Patron. in 3 Vv.!]), singulär (s.o. 1; erst *I* 201 f. stehen EN u. Patron. erstmals zus., s. Latacz [L3]; zur, P.' Identität klärenden, Bzhg. zu V. 337. 345 s. Scodel [L3]). — Die Erstnennung wichtiger Personen in der Il. bedürfte einer Untersuchung: Diese können (entspr. der nach vorn u. hinten offenen Form der Dichtung), wenn bekannt, bloß mit EN u./od. Patron. erscheinen (wie Ach. u. Ag. *A* 1. 7) od. e. ausführl. beglaubigende Einführung erhalten (wie Nestor u. Kalchas vor ihren wichtigen Reden = ersten Auftritten *A* 247. 69 ff.), wogg. Pulyd. (nach unkommentierter Erstnennung *Λ* 57 u.ö.) erst *Σ* 249 ff. vor se. wichtigen Rede beglaubigend 'vorgestellt' wird (s. noch die 'Minimalvorstellungen' [mit Patron. u. Epith.] von Hektor

erst *B* 816 nach *A* 242, *B* 802. 807 u. von Antil. *E* 565 nach *Δ* 457): P. bleibt auch bei se. folgenden Auftritten ohne eigtl. Einführung (könnte also zumindest typolog. als bekannt vorausgesetzt sein); vielmehr werden Rolle u. Charakter sukzessiv durch se. Funktion u. Reaktion in der jew. Situation enthüllt, bis dann auch die Vorgeschichte stückweise entfaltet, d.h. in versch. Reden argumentativ benutzt wird; der Dichter vermeidet also die 'mechan.' Koppelung von Erstnennung u. Vorstellung, die die Il. zu e. gleichförmigen Heldenkatalog machen würde, u. bringt nur jew. das für die Situation Erforderliche (wobei es, angesichts der Fülle unbekannter u. nie erklärter Personen bes. in den Kampfszenen, nicht stört, wenn auch bekannte od. später wichtig werdende Personen, auch falls der Hörer sich nicht an sie erinnert, zunächst unvorgestellt 'mitlaufen', bis dann e. großer Auftritt e. [nachträgl.] Vorstellung bringen kann; s. noch Reinhardt, dagg. Erbse [L5b. c]). – Nächster Auftritt (ohne Erkl.) mit PN bei Übergabe der Bris. (*A* 337 Ach.: „*διογενὲς -εις, ἕξαγε κούρην*", 345 [= *I* 205 = *Λ* 616] *-ος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ*, s. Patzer [L3] 24f.); danach erst wieder *Θ* 475 in Prophezeiung des Zeus, wo P.' Tod mit Ach.s Kampfeintritt u. Hektors Ende zus.gesehen wird („*ὅτ' ἂν μάχωνται περὶ -οιο θανόντος*"). | Im *I* erscheint P. als schweigende (190 *σιωπῇ*) Hintergrund- u. Assistenzfigur Ach.s (*I* 205 = *A* 345+) in dienender, 'weibl.' Rolle (s. Beye L6; vgl. *Λ* 624ff. Nestors Hekamede, *Ω* 473ff. Autom. u. Alkim. als Ersatz für P.) bei der Bewirtung der Gesandten (209 mit Autom.!), anderers. (in ringkompos. Schilderung des Vorher u. Nachher) als Ach.s privilegierter 'Lebensgefährte' (189 *ἄειδε* [Ach.] *δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.* ' *-ος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ,* ' *δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων* *wartete darauf, ihn jew. beim Singen abzulösen* [Krischer, in: Hommage Parry 111; aber s.a. *K* 123]. 666 [Ach. schlief bei Diomede 663f. ≅ *δ* 304 Men. ≅ *η* 346 Alkin.] *-ος δ' ἑτέρωθεν ἐλέξατο*, bei ihm Iphis, die von Ach. geschenkte Beutefrau aus Skyros)

3aβ Vorbereitung (*Λ* – *O*), der Erkundungsgang: Die Vorbereitung der Patroklie u. der Umschwung der Handlung beginnt im *Λ* (prägnant markiert durch gewichtige, P.' Aristie ankündigende Epith. u. e. Unheils-Überschrift: 604 *ἔκμολεν* [P.] *ἶσος Ἄρηϊ, κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή*, vgl. 644 *ἰσόθεος φώς*; e. Fernbezug auf se. Tod *Π* 784ff., s. 5f), als Ach. den P. auf Erkundigung nach e. Verwundeten (Mach.) schickt (e. äußerl. Motivation, die das Treffen mit Nestor zunächst zur Episode zu machen scheint [648ff. P.: „*οὐχ ἕδος, ἄγγελος εἶμ*'"], dann aber keine Rolle mehr spielt [was von der Analyse zu Unrecht beanstandet wurde, s. L7]); entscheidend ist die dichter. Absicht, P. von Ach. zu lösen (entspr. Tel.' Selbständig- u. Selbstbewußtwerden in der Telemachie) u. mit Nestors Argumenten (als Verstärkung des im *I* von den Gesandten Gehörten) zu konfrontieren; 606 redet P. erstmals („*τίπτε με κικλήσκεις, Ἀχιλεῦ; τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;*" 616 [= *A* 345 = *I* 205, s. Patzer L3] reagiert er zum letztenmal als 'gehorsamer' *θεράπων*). Er trifft (644) Nestor (s. L7), der ihm die Not der Griechen u. Ach.s Starrsinn verdeutlicht, ihn (765) an se. vom Vater Menoit. aufgetragene (783ff. parall. zu Pel.' Auftrag an Ach.) Beraterpflicht des *πρεσβύτερος* (787) für Ach., den *ὑπέρτερος*, erinnert, diesen zum Kampf zu mahnen (als Appell an die väterl. Autorität entspr. Od.' Pel.-Zitat *I* 252ff.; *Λ* 790 = *I* 259 „*σὺ δὲ λήθεαι*", *I* 256 Lob der *φιλοφροσύνη*), u. ihm als Alternative den entscheidenden Plan eingibt, an Ach.s Stelle in dessen Waffen in den Kampf zu ziehen, so die Troer zu täuschen u. die Griechen zu entlasten (804 resümiert: *τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε*). Anschließend (806ff.) versorgt P. den verwundeten Euryp. (mit Hilfe der von Ach. gelernten *φάρμακα* 830ff., Motivparallele zu Mach. *Δ* 208ff.; im Ggs. zu 787 ist Ach. hier der Lehrer): e. Exemplum für die Bedrängnis der Griechen (mit mitleiderregender Fernwirkung bis *Π* 3) u. für P.' Menschenfreundlichkeit (was 833 sorgfältig motiviert wird mit Abwesenheit der eigtl. zuständigen *ἰητροὶ Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων*). | Nächste Nennung ist erst *O* 63ff. in Zeus' Prophezeiung (P.' Tod erscheint in e. motivierenden Handlungskette: *Ἀχαιοὶ φεύγοντες* > [*Ἀχ.*] *ἀνστήσει ὃν ἑταῖρον* > *τὸν δὲ πολέας ὀλέσαντα μετὰ Σαρπηδόνα* > *κτενεῖ Ἕκτωρ*, hier nur in äußerer Faktenreihung als Initiative Ach.s ohne die 'seel.' Motivierung durch Nestor). Erst 390 (*-ος δ', εἴως μὲν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε τείχεος ἀμφεμάχοντο, ἧστο*) kehrt die Erzählung zur (Ende *Λ* verlassenen u. seither in e. Dauerzustand überführten, s. Patzer L7) P.-Euryp.-Szene zurück: Angesichts der angreifenden Troer bricht P. eilig auf (402 „*σπεύσομαι εἰς Ἀχιλῆα, ἵν' ὀτρύνω πολεμίζειν* ' ... *εἴ κέν οἱ σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίνω* ' *παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου*" ≅ *Λ* 792f. Nestors Worte)

3aγ Höhepunkt (*Π*), P.' Aristie als *zweiter* = *'alter Ach.'* u. Tod: Im *Π* geht die Saat der Nestor-Szene auf: P. kehrt weinend zu Ach. zurück (V.7 dessen iron., zunächst absichtl. mißverstehende u. erst im 2. Teil zur Sache kommende Frage „*τίπτε δεδάκρυσαι ἠΰτε κούρη*, etwa weil Menoit. od. Pel. gestorben ist, od. gar aus Mitleid mit den Griechen, die jetzt für ihre *ὑπερβασίη* büßen?"), hält ihm die Not der Griechen u. se. Starrsinn vor (31 „*αἰναρέτη*", 34 „*γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα, νόος ἀπηνής*", dazu Erbse [L5a] 13) u. bittet ihn (in Nestors Worten 36–45 ≅ *Λ* 794–803), mit Ach.s Waffen an der Spitze der Myrmidonen in den Kampf ziehen zu dürfen (41f. ≅ *Λ* 799f. „*αἴ κ' ἐμὲ σοὶ ἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο* ' *Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ'* [*Ἀχαιοί*]"), wobei er unwissend (46 *νήπιος*, so der Komm. des Dichters) den eigenen Tod erbittet. Ach.s Antwort (48ff.) erinnert einleitend an se. Kränkung, signalisiert dann aber (60) das Nachlassen des Grolls u. gibt die erbetene Erlaubnis (64f. „*τύνη ... ἐμὰ κλυτὰ τεύχεα δῦθι,* ' *ἄρχε δὲ ...*"), setzt aber P.' Aktion die strikte Grenze, nach Vertreibung der Troer von den Schiffen umzukehren, um nicht durch zu großen Erfolg (also die Grenzen des loyalen *θεράπων* überschreitend) Ach.s Ruhm zu schmälern u. ([93] prophet.!) Ap. nicht zu reizen (97ff. Ach.s Wunsch: „blieben doch von allen Tr. u. Gr. nur wir beide übrig, um Troia zu erobern" als 'Ende im Imaginären', vgl. *Λ* 762f. u. s. Kakridis L6). Es folgen (124ff., s. Bannert L9; zur ehernen Rüstung [ohne Ach.s Lanze] Krischer 1999, in: L6) die Rüstungsszene (168ff. Truppenübersicht u. 5 *ἡγεμόνες*: Menesth., Eudoros, Peisandros [193 *ὃς μετέπρεπε ἔγχει μετὰ Πηλείωνος ἑταῖρον*], Phoinix!, Alkim.) von P. (219 *-ός τε καὶ Αὐτομέδων*, als P.' Wagenlenker, zur Doppelung 145–147 u. 148–151 s. Heitsch L3) u. Myrmidonen, (233ff.) Ach.s Gebet an Zeus um *κῦδος* u. glückl. Rückkehr für P. (246 wieder die Eingrenzung „*ἐπεί κ' ἀπὸ ναῦφι μάχην ... δίηται*"), (268ff.) P.' Rede an die Myrmidonen („*ὡς ἂν Πηλείδην τιμήσομεν γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης ἣν ἄτην*" [das hatte Nestor nicht gesagt!] als Motiv des Unternehmens entspr. Ach.s Loyalitätsforderung, s.o.), (276ff.) der Angriff auf die Troer u. deren Bestürzung, da sie glauben, Ach. zu sehen, also zunächst der beabsichtigten Täuschung erliegen (wie auch Sarp. 424 den P. nicht erkennt). Im folgenden Kampf (P.' Aristie, s. L9: zur Gliederung Schadewaldt u. Dubielzig mit Spekulation über e. 'Katalog der Opfer') tötet P. (nb. vielen ungezählten 378f. 394ff.) 54 gezählte Gegner, u. zwar (284ff.) je einzeln Pyraichmes, den Anführer der Päonen, als ersten (was Ach.s Hauptkampf gg. Asterop. *Φ* 139ff. [u. 205ff. gg. die Päonen] entspr.), dann Areilykos, Pronoos, Thestor u. Eryalos, (415–418 als Neunergruppe) die Lykier (s. 419) Erymas, Amphoteros, Epal-

tes, Tlepolemos, Echion, Pyris, Ipheus, Euhippos u. Polymelos, dann als Reaktion auf (570ff.) Epeigeus' Tod (der als *ἱκέτης* bei Pel. lebte wie P. selber [586]) den Sthenelaos u. (694–697 als zweite Neunergruppe) Adrastos, Autonoos, Echeklos, Perimos, Epistor, Melanippos, Elasos, Mulios u. Pylartes, sowie (784f.) 3×9 ungenannte Tr. u. (419ff.) als Hauptgegner den Lykier u. Zeussohn Sarp. (dessen Tod Zeus bedauert wie den Hektors: 433 „*φίλτατον ἀνδρῶν*" ~ *X* 168 „*φίλον ἄνδρα*"), eingeleitet (463) durch die Tötung von dessen Wagenlenker(!) Thrasymelos (worauf 467 Sarp. P.' Pferd Pedasos [s.d.] tötet) u. gesteigert durch den Kampf um die Leiche, schließl. (737) Hektors Wagenlenker Kebriones als Einleitung des eigenen Todes: eine beeindruckende, Ach.s Aristie ebenbürtige Serie. P. überschreitet die von Ach. befohlene Grenze (s. L8) u. greift (652, auf Beschluß des Zeus [!], ihn vor se. Tod noch viele Gegner töten zu lassen) Troia an (685f. *μεγ' ἀάσθη ' νήπιος· εἰ δὲ ἔπος Πηληϊάδαο φύλαξεν, ' ἦ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα*, 693 *σε θεοὶ θάνατόνδ' ἐκάλεσσαν*), wird aber (698ff.) viermal (!) von Ap. zurückgestoßen (707 „*οὔ νύ τοι αἶσα*", zur Mißachtg. der Warnung s. A. Schmitt L8; zur Zahl [702ff. *τρὶς μὲν ... ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ...*] vgl. Diom. *E* 436, *Θ* 169, Ach. *Y* 445, *Φ* 176ff.), dann (724ff.) von Hektor angegriffen (737ff. die Tötung des Kebriones mit Triumphrede u. sarkast. 'Kriegerhumor' [745 „*ῥεῖα κυβιστᾷ*"] u. Kampf um die Leiche) u. nach dreimaligem siegreichem Vorstürmen (784 *θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηι*, beim Sturm auf die Mauer! [vgl. *Ἄρες τειχεσιπλῆτα E* 31*]; als Fernbezug auf *Λ* 604 [s.o. 3aβ]; 786 *δαίμονι ἶσος*) beim vierten Mal(!) von Ap. durch e. Schlag (792 *χειρὶ καταπρηνεῖ*) aufgehalten (mit Einleitung *τοι, -ε, φάνη βιότοιο τελευτή*) u. Stück für Stück seiner Waffen entkleidet (791ff. als Umkehrung der Rüstung 130ff., s. Bannert L9; 806 *στῆ δὲ ταφών*, s. Snell L9), dann (806ff.) von Euphorbos getroffen (dessen Einführung *P* 59 die dir. Rache durch Men. ermöglicht [s. Kullmann, Quellen 315f.] u. der als Töter von '20 Männern' aufgewertet wird; lt. Mühlestein [L2] ist der 'Hirtenname' Euph. e. Anspielung auf den Hirten Paris als Töter Ach.s in der Aith., dort ebf. zus. mit Ap., s. *X* 359f.) u. schließl. (818ff.) von Hektor mit der Lanze getötet; se. Triumphrede (830ff. als Steigerung der Sit. die Unterstellung, Ach. habe P. [833 „*νήπιε*", 842 „*ἄφρονι*"] die Tötung Hektors aufgetragen) beantwortet P. (843ff.), indem er Hektors Siegesruhm relativiert (849 „*ἀλλά με μοῖρ' ὀλοὴ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός, ' ἀνδρῶν δ' Εὔφορβος· σὺ δέ με τρίτος ἐξεναρίζεις*") u. ihm den nahen Tod durch Ach. prophezeit, was der Prophezeiung des sterbenden Hektor an Ach. (*X* 359f.) entspricht (REinl. 843 ≅ *X* 337 Hektor zu Ach., P.' Todesverse *Π* 855–858 [fast] ident. mit denen Hektors *X* 361–364, s. *ῥέθεα*)

3aδ nach P.' Tod (*P*–*Ω*), Kampf um die Leiche, Rache u. Trauer: *P*: Im Kampf um P.' Leiche (= *νεκρός* od. *νέκυς* 104. 108. 121 u. oft, auch 581. 589 [eher von P. als von Podes, aber s.a. *P* 540ff.], dazu Andreae [L9] 85f.) tun sich bes. Men. (der 59 Euphorbos tötet) u. Telamon. Aias sowie (256ff.) Oil. Aias, Idom. u. Mer. hervor (unterstützt 268 von Zeus' schützendem Nebel u. 544 Ath.), von den Troern Hektor (der 192ff. den P. spoliiert u. enthaupten u. den Hunden vorwerfen will, 192ff. P.'/Ach.s Waffen anlegt u. damit, nach Zeus' Worten, se. Tod einleitet) u. Aen. (beide unterstützt von Ap., 71. 582. 322). Die (426) um ihren *ἡνίοχος* weinenden unsterbl. Pferde Ach.s werden (475) von Autom. u. Alkim. geborgen. (593) Donner u. Blitz des aigisschwingenden Zeus leiten die Flucht der Griechen ein, worauf Men., (634) auf Aias' Rat, die Leiche zu retten, (685) den Antil. mit der Todesnachricht zu Ach. schickt, der (400ff.) immer noch auf P.' Rückkehr hofft (410 *οὔ οἱ ἔειπε μήτηρ, ὅττι ῥά οἱ πολὺ φίλτατος ὤλεθ' ἑταῖρος*, s. dagg. die Prophezeiung *Σ* 9ff.). Men. u. Mer. tragen (715ff.), gedeckt von beiden Aias u. verfolgt von Aen. u. Hektor (754), die Leiche (vgl. die Bergung Ach.s in der Aith.), die Troer bedrängen die Schiffe wie vor P.' Eingreifen. | *Σ*: Ach., jetzt besorgt wegen Thetis' Prophezeiung (10f. „*Μυρμιδόνων*[!] *τὸν ἄριστον ἔτι ζώοντος ἐμεῖο ... λείψειν φάος*" im Ggs. zu *P* 410), befürchtet, P. habe se. Kampfverbot gegen Hektor übertreten u. sei gefallen. Antil.' Nachricht bringt ihn an den Rand der Selbsttötung (34. 26 *μέγας μεγαλωστὶ τανυσθείς* wie e. Leiche, 28ff. Klage der Beutefrauen um P., 35ff. der Thetis u. Nereiden um den *ὠκύμορος* Ach.[!]) u. entwertet ihm den erfüllten Wunsch (die Demütigung der Griechen 74ff.) u. das eigene Leben (78ff. 98 „*αὐτίκα τεθναίην*") gegenüber dem Rachezorn auf Hektor (91ff.). Von Iris veranlaßt, vertreibt er, da ohne Waffen, durch se. Schrei (228) die verfolgenden Troer (249 rät Pulyd., umzukehren), so daß der Leichnam geborgen, (233. 343ff.) aufgebahrt u. (314ff.) beklagt werden kann (339ff. von den gemeins. erbeuteten Frauen: e. Hinweis auf voriliad. Geschehen); nach se. Rückblick (324ff. „vergebl. versprach ich Menoit., *οἱ εἰς 'Οπόεντα*[!] *περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν ' Ἴλιον ἐκπέρσαντα*") sagt Ach. auch se. Tod, zuvor aber die Tötung Hektors voraus. In Thetis' raffender Erzählung an Heph. (444ff.), den sie um neue Waffen für Ach. bittet, scheint Ach. den P. auf Bitten der *Λιταί*-Gesandten an seiner Stelle in den Kampf geschickt u. nur Ap. ihn an der Zerstörung Troias gehindert zu haben. | Das *T*, in dem Ach. dem 'Ehrzorn' entsagt (67 „*παύω χόλον*"), durchzieht Klage um P.; 4f. klagen Ach. u. die Gefährten (im Anschluß an *Σ* 354f.), 282ff. Bris. (297 „du versprachst mir die Heirat mit Ach."); 315ff. erinnert sich Ach. an P.' Aufwartung („*δεῖπνον ἔθηκας*"), an se. Hoffnung, daß P. nach Ach.s Tod den Neopt. nach Phthia hätte führen, also wie bei Ach. dessen älterer Berater hätte sein sollen, u. wertet P.' Tod gleich dem Tod von Vater u. Sohn. Thetis (38) flößt P.' Leichnam Ambrosia gegen die Verwesung ein (wie 340ff. Ath. dem Ach. zur Stärkung). Ach. (364ff.) legt die neuen Waffen des Heph. an (Parall. zu P.' Rüstg. *Π* 124ff.), u. das Pferd Xanthos (404ff.) verteidigt sich gg. Ach.s Vorwurf, an P.' Tod schuld zu sein (411 „nicht wir sondern Ap.") u. prophezeit Ach.s eigenen Tod (417 *θεῷ τε καὶ ἀνέρι* wie P.) | *Y*, *Φ*, *X*: Am letzten Kampftag der Il., an dem Ach. dominiert, erinnern wichtige Hinweise an das Motiv der Rache für P. (*Y* 426 „[Hektor] *ὅς μοι ἑταῖρον ἔπεφνε τετιμένον*"; *Φ* 99ff. Ach. [ggüber Lykaon] kennt nach P.' Tod [„*ὅ περ σέο πολλὸν ἀμείνων*"] keine Schonung des Gegners mehr; *X* 333ff. Ach.s Triumphrede an den sterbenden Hektor: „*ἔφης -η' ἐξεναρίζων ' σῶς ἔσσεσθ' ... ' νήπιε*" als Gegenstück zu *Π* 830ff.), bis dann die Handlung (vom momentan aufscheinenden Angriff auf Troia *X* 381) zur Totenfeier für P. umbiegt (385ff. Ach.: „*κεῖται ... ἄκλαυτος ἄθαπτος ' -ος· τοῦ δ' οὐκ ἐπιλήσομαι* [weder im Leben noch im Hades"], vgl. *λ* 54. 72 Elpenor). | *Ψ*: Nach erneuter Totenklage (9 Ach.: "*-ον κλαίωμεν*", 19 „*χαῖρέ μοι, ὦ -ε, καὶ εἴν 'Αΐδαο δόμοισι*"; 42ff. verweigert Ach. Bad u. Haarschnitt bis zur Bestattung) erscheint dem Ach. nachts (65ff.) die *ψυχὴ -ῆος δειλοῖο* (s. Parall. bei Gilgamesch in L5d), fordert baldige Bestattung (um in den Hades eingehen zu können) u. zukünft. gemeins. Grab mit Ach. ([80] dessen eigener Tod bevorstehe, 91f. in e. gemeins. Urne, was Antil.' Bestattung in der Aith. [wo Ach. dann aber nach Leuke entrückt wird] evoziert u. überbietet, s.u. 3b sowie L11) u. erinnert deswegen an ihre Verbundenheit aus gemeins. Jugend (erst hier als Rückblick der Nachtrag von P.' Vorgesch., die Begründg. der Bzhg. zu Ach. [84–90]: „*ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν, ' εὖτέ με τυτθὸν ἐόντα Μενοίτιος ἐξ 'Οπόεντος ' ἤγαγεν ὑμέτερόνδ' ἀνδροκτασίης ὕπο λυγρῆς, '*

ἤματι τῷ ὅτε παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος ' νήπιος οὐκ ἐθέλων ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς· ' ἔνθα με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα Πηλεὺς ' ἔτρεφέ τ' ἐνδυκέως καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνεν", s. dagg. andere Version in D). 128 ff. folgt die Verbrennung ([s. L10] 135 Haarspende der Myrmidonen, 141 f. Ach.s [für P. statt für Spercheios], 151 *-ῳ ἥρωϊ*!; als Totenopfer u.a. 12 Troer; 179 ff. verspricht Ach., Hektor den Hunden vorzuwerfen; 236 ff. Sammlung der Gebeine zur späteren gemeins. Beisetzung mit Ach.); 257 ff. folgen die von Ach. veranstalteten Leichenspiele (bei denen e. Kampfpreis [740 ff.], e. *κρητήρ*, den P. zur Auslösung des Lykaon erhielt, an Voriliad. u. an *Φ* 73 ff. erinnert). | *Ω*: (3 ff.) Ach. (6 *-ου ποθέων* ⟨*ἀνδροτῆτά*⟩ *τε καὶ μένος ἠύ*, s. Latacz s.v. ⟨ ⟩, Wöhrle 68 [L6]) setzt die Klage um P. (7 f. vbd. mit Erinnerung *ὁπόσα τολύπευσε σὺν αὐτῷ ... τε πτολέμους ... τε κύματα πείρων*) u. (14 ff.) die Schleifung Hektors um P.' *σῆμα* fort; u. klagend (123 *ἀδινὰ στενάχοντα* in Dauerhandlung, s. Patzer L7) findet ihn nach der Götterversammlung auch Thetis u. bewegt ihn dazu, in Hektors Auslösung einzuwilligen (139 f.). Als Priam. eintrifft, sind Autom. u. Alkim. bei Ach. (475 *ποίπνυον παρεόντε*), die hier in P.' Rolle vom *I* 190 ff. nachgerückt sind, was 574 f. unterstrichen wird (*οὔς ῥα μάλιστα ' τῖ' Ἀχιλεὺς ἑτάρων* ⟨*μετὰ -όν γε θανόντα*⟩, korrelat. zu 145 f. *Αὐτομ., τὸν μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα τῖε* [P.] *μάλιστα*, wie *ω* 78 f.: „*τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων ' ...* ⟨ ⟩", sc. Ach. den Antil.[!]). Für Ach. sind Trauer um Vater u. P. gleichrangig (511 f.); dann bittet er P., in die Auslösung se. Besiegers einzuwilligen u. verspricht ihm se. Anteil an der Lösung (592 f. „*μή μοι, -ε, σκυδμαινέμεν, αἴ κε πύθηαι ' εἰν Ἄϊδός περ ἐών, ὅτι Ἕκτορα δῖον ἔλυσα ' πατρὶ φίλῳ*" = Befriedung u. Versöhnung des Toten)

3b Odyssee (s. L11): P. erscheint in Nestors Erzählung u. in den beiden Nekyiai, jew. zus. mit Ach., (Aias) u. Antil. (vgl. dessen Rolle in der Aith., s.o. B Vorbem.): *γ* 110 (*ἔνθα κεῖται*), *λ* 468 (*ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχή*) = *ω* 16 (*εὗρον δὲ ψυχήν*, sc. Hermes u. die Freier); Ag. erinnert Ach. an die gemeins. Bestattung: *ω* 77. 79 („in e. goldenen, von Heph. gefertigten Amphore) *κεῖται λεύκ' ὀστέα ...* (sc. Ach.s) ' *μίγδα δε -οιο Μενοιτιάδαο θανόντος, ' χωρὶς δ' Ἀντιλόχοιο, τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων* ' ... *ἑτάρων μετὰ -όν γε θανόντα* (darüber *μέγας τύμβος τηλεφανής* u. von Thetis gestiftete *ἄεθλα*"); die Versionen von Aith. (Antil.' Bestattung, mit Ach.?) u. von *Ψ* 71. 91 f. (P.' Bestattg. zunächst provisorisch, dann zus. mit Ach. in *ὁμὴ σορός*, die *Ψ* 92 wie *ω* 74 e. *χρύσεος ἀμφιφορεύς* ist) werden also durch e. gemeins. Dreierbestattung ('2 + 1') harmonisiert u. überboten (s. L11 u. Kullmann, Quellen 40 ff.) **3c** Prosaref.: Hes. fr. 212a Ach. u. P. seien Cousins Cypr. ap. Procl. Chr. 163 p. 84 Sev. = (p. 32 Dav. = p. 42 Ber.) *Λυκάονα τε Πάτροκλος εἰς Λῆμνον ἀγαγὼν ἀπεμπολεῖ* (vgl. *Ψ* 740 ff. in 2b)

4 Charakter, Funktion in der Handlung, Bzhg. zu Ach. (s. L6): P. ist Ach.s *ἑταῖρος, θεράπων, ἡνίοχος*, Freund (zur Typologie der Freundespaare s. L5d, zur institutionellen Freundschaft zw. *ἐπιβάτης* u. *ἡνίοχος* s. Krischer, Sinos L6; zum Status vgl. anderers. die prominenten *θεράποντες* u. Anführer: Sthen., der auch als *ἡνίοχος* fungiert, nb. Diom., Mer. nb. Idom., die beide aber auch im Kat. *B* 564. 651 erscheinen, wogg. *B* 685 als Anführer der Myrmidonen [s.d.] nur Ach. genannt ist); spielt ambivalente Rolle (s. Kullmann, Quellen 44 f.): als (lt. Nestors Menoit.-Zitat) älterer Ratgeber (*Λ* 787 *πρεσβύτερος*, entspr., wie Ach. hoffte [*T* 326 ff.], des Neopt.; insofern Parallelfigur ['Dublette'] zu Phoinix, der ebf. Flüchtling bei Pel. u. Erzieher Ach.s ist [*I* 478 ff., vgl. noch als 3. *ἱκέτης* Epeigeus *Π* 571], aber in der Il. episod. bleibt), anderers. aber auch als jugendl. Freund (quasi Ach.s Sohn, s. *Ψ* 222 u. Wöhrle L6; dort auch zur, bei Hom. nicht thematisierten, Homosexualität, s. Beye u. ff. in L6); ist *ἐνηής, μείλιχος* u. *ἤπιος* ([s.dd.] *P* 204 ≅ *Φ* 96, *Ψ* 252 *ἑτάροιο ἐνηέος*+; *P* 671, *T* 300; *Ψ* 281 gegenüber den Pferden wie *Θ* 186 ff. Androm.; vgl. *Λ* 806 ff. se. Pflege des Euryp. [814 *ᾤκτειρε*], *Π* 7 ff. Ach.s Vgl.: „*δεδάκρυσαι ἠύτε κούρη*", *T* 287 ff. die Tröstung der Bris. entspr. Hektors Verhalten gegenüber Hel. *Ω* 762 ff.), im Ggs. zu Ach.s Unnachgiebigkeit u. Ehrzorn (s. *ἀπηνής, νηλεής* [B 1a]: *Π* 33 ff. in P.' Vorwurf an Ach.) u. aufbrausendem Ungestüm (*Λ* 649 ff. nennt ihn P. „*αἰδοῖος, νεμεσητός, δεινὸς ἀνήρ, τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο*", s. dagg. *I* 256 Od.' Lob der *φιλοφροσύνη* als Pel.-Zitat); ist durch se. 'Menschenfreundlichkeit' (s. *ἐνηής*) u. Mitleidsfähigkeit, sowie anderers. durch se. Freundschaft mit Ach. der ideale Mittler zw. der Not der Griechen u. Ach.s Starrsinn, durchbricht dessen gekränkte Selbstisolierung, indem er ihm die (durch Nestor u. schon vorher durch die Bittgesandtschaft reaktivierte) 'Gemeinschafts- u. Vätermoral' (s. Hooker L6) nahebringt (s. die Pel.- u. Menoit.-Zitate Od.' an Ach., Nestors an P. *I* 252 ff., *Λ* 783 ff.), u. erreicht (nach dem Scheitern der Bittgesandtschaft, die allerdings schon zu e. 'Konditionalis' geführt hatte: *I* 650 ff. Ach.: „*οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι, πρίν γ' Ἕκτορα Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι*") den von Nestor vorgeschlagenen Kompromiß, zur Täuschung der Troer an Ach.s Stelle kämpfen zu dürfen. Dabei überschreitet er, durch Ach.s Waffen u. Rolle in se. Aristie zum *'alter Ach.'* gesteigert, die von Ach. gesetzte Grenze des loyalen *θεράπων* (s. L8), nach Entlastung des Schiffslagers umzukehren u. nicht Troia anzugreifen (*Π* 87 „*ἐκ νηῶν ἐλάσας ἰέναι πάλιν*", 246 „*ἐπεί κ' ἀπὸ ναῦφι μάχην ... δίηται*", *Σ* 13 f. „*ἐκέλευον ... νῆας ἐπ' ἄψ ἰέναι μηδ' Ἕκτορι ἶφι μάχεσθαι*"), was als (schuldhafte?) Verblendung (*Π* 685 ff.), zugleich aber auch als übermächtiger Ratschluß des Zeus (652 ff. 688) gewertet wird

5 Formel, Epith., Gl. (s. M, L3: bes. Dee) **a** Formelsystem scheinbar zunächst eher spärlich (Argument für P.' 'Neuheit'? s.o. 1), aber mit zahlr. Substituten (patron. u. funktional, s. 5e) u. nicht untyp. für chorjamb. EN: häufigster Kasus: Nom. (44× von 162), meist am VA/SA (*Λ* 345+ *-ος δέ*, s. Patzer L3) u. meist ohne Epith., während am VE ⟨*Μενοιτίου*⟩ (s.d. M) *ἄλκιμος υἱός*⟩ / Akk. eintritt (vgl. z.B. *Ἀλκίνοος, Τηλέμαχος, Ἀντίλοχος*[!], *Μηριόνης, Ἰδομενεύς*, die oft am VA, u. die zugehörigen VE-Formeln *ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο, ἀγαυοῦ/μεγαθύμου Νέστορος* [*ἀγλαὸς*] *υἱός, θεράπων ἐὺς Ἰδομενῆος*, [*ἀγαυοῦ*] *Δευκαλίδαο*), dabei *ὦς φάτο* (Ach., Od.), *-ος δὲ / Τηλ. δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ'(ο) ἑταίρῳ / πατρί* Ausdr. pers.r Nähe, dagg. z.B. **οὐδ' ἀπίθησ(ε)* ⟨ ⟩ / *ἱερὴ ἷς Τηλ.* hier zu 'offiziell'; sonst Nom. am VE: *I* 211, *Λ* 644 *ἰσόθεος φώς*, *P* 477, *γ* 110 *-ος θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος* (altertüml., sonst je 1× von Priam., Peirith., Neleus; s. noch *Ψ* 16, *Π* 759 *μήστωρα/ρες φόβοιο, ἀυτῆς*); *Π* 705, 786 *δαίμοινι ἶσος* ' (vgl. *Λ* 604 *ἶσος Ἄρηι*), *Π* 653 (vgl. *Ω* 406) (*ἠὺς*) *θεράπων Πληιάδεω* ⟨*Ἀχιλῆος*⟩, *Σ* 152, *Π* 165 = *P* 388 (*ἀγαθὸν*) *θεράποντ(α)* ⟨ ⟩ / *ποδώκεος* ⟨*Αἰακίδαο*⟩, *P* 271 *θεράπων ἦν* ⟨ ⟩ sowie (*πιστὸς*) *ἑταῖρος*+ u.ä. (s.u. 5e; wogg. z.B. **θερ. ἐὺς* ⟨ ⟩ od. **ἐὺς θερ. Ἀχιλῆος* nicht vorkommen); sonst *Π* 760 ' *-ος τε Μενοιτιάδης* (vgl. z.B. *B* 653+ *Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης*); im Gen.: PN + Patron. *Π* 554 ⟨*Μενοιτιάδ*⟩*εω -ῆος*, sonst *-οιο* ⟨ ⟩*αο* (s.d. u. hier in M); Patron. (am VA unmögl.) statt PN 10× (s. ⟨ ⟩*ης* B) **5b** sonst Epith. (s. M): *P* 299, *Π* 257 *μεγαλήτορος/ι*, *Π* 818 *-ῆα μεγάθυμον* ' ([s.d. M4], dies noch 5× + PN* auf *-ῆα*), *P* 670, *Ψ* 65. 105. 221 *-ῆος δειλοῖο*, *P* 10. 379 *ἀμύμονος*, 690 *ἄριστος Ἀχαιῶν* ' *-ος* (vgl. *Σ* 10), *P* 137 ≅ 706, *Ψ* 151. 747 *ἥρωϊ* (s.d. B 1a); (zum Vok. [s. M 2aα. β]:)

Λ 611 *-ε Διὶ φίλε*, *Π* 126⁺ *διογενὲς -εις/-εις ⌊ἱπποκέλευθε⌋ / Π* 20⁺ *-εις ἱππεῦ* ' (da P. Ach.s *ἡνίοχος* war [s. Krischer L6] od. ⌊ ⌋ als 'verschobenes' Epith. von Antil.' Tat in der Aith. auf P. übertr.? [s. Mühlestein, Heitsch L3]) **5c** Vok.: 25×, 4 davon 17× in dir. R. (als Interj. od. [*Π* 830. 859, *T* 287] am VA, *Π* 126. 839 [*διογενὲς*] *-εις ⌊ἱπποκέλευθε⌋* am VE, *Ψ* 19 = 179 *χαῖρέ μοι ὦ -ε*); 8× als Apostrophe d. Dichters (s. L4; nur *Π*: 20. 744. 843. 812 [*προσέφης*] *-εις ἱππεῦ* ' [dies im Sg. nur von 8 P.], 584 *-εις* ⌊ ⌋ ', 693 ' *-εις*, sowie 754. 787 *-εις/-ε* im V.-Inneren), meist inhaltl. erklärt (s. L4): sympathisierend, pathetisierend, variierend od. markierend bei (*Π* 787) wichtigem Handlungseinschnitt (vgl. die ebf. häufig apostrophierten Men. u. Eum.); die Erkl. aus metr. Notwendigkeit (Ersatz für Nom., s. Parry, Matthews L4) befriedigt nicht (s. Goebel u. ff. L4), da z.B. **-ος ἀμύμων* ' (s.d. M 1 u. hier M 2 a α) metr. mögl. wäre (vgl. *P* 10 *-οιο πεσόντος ἀμύμονος*); s. noch *I* 202 (Ach.:) „*Μενοιτίου υἱέ*", *Λ* 608 „*δῖε Μενοιτιάδη, τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ*" (= *T* 287ᵉˣ Bris.), *T* 289 „*ὄρχαμε λαῶν*"', *Λ* 765 (Nestor:) '„*ὦ πέπον*", 786 (Menoit.:) '„*τέκνον ἐμόν*", *Ψ* 94 (Ach.:) „*ἠθείη κεφαλή*" **5d** Umschr. durch PN⁸ + Nomen: *Π* 554 *Μενοιτιάδεω -ῆος λάσιον κῆρ* (s.d. B 2 c [≅ *B* 851ᵉˣ *Πυλαιμένεος λάσ. κ.*]), *P* 187 ≅ *X* 323 *-οιο βίην* (s.d. B 1 4 b), *Ω* 6 *-ου ... ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος ἠΰ* (zur St. s.o. in 3 aδ), *P* 670 *ἐνηείης -ῆος δειλοῖο* (*μείλιχος* [*ἦν*]) **5e** weitere häufige Vbd.; vom toten P.: *-οιο ⌊θανόντος⌋ /* Akk. (s. M 1 c; *Ω* 575, *ω* 79), *Μενοιτιάδαο* (s.d. M) ⌊ ⌋ ', *ἐπι/περιβαίνω + -ῳ, -ῳ ἥρωϊ* (s. M 1 b). Bez. als Ach.s (*φίλος, πιστὸς*) *ἑταῖρος* u. umgekehrt ('Freund'), *θεράπων, ἡνίοχος* (s.dd. II Sp. 744,53 ff.; 1016,70 ff.; 925,43 ff.; Dee L3) ersetzt häufig den PN **5f** Gleichnisse *Λ* 604 *ἶσος Ἄρηϊ* (gekoppelt mit *κακοῦ πέλεν ἀρχή*, s.o. 3 aβ) bei Ankündigung, u. bei Erfüllung (Fernbezug): *Π* 784 ff. *θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ, δαίμονι ἶσος* (*φάνη βιότοιο τελευτή*); sowie *Π* 3. 7 (P. weinte) *ὥς τε κρήνη μελάνυδρος*, (Ach. fragt:) „*τίπτε δεδάκρυσαι ἠύτε κούρη*" Tier-, Naturvgl.: 428 *ὥς τ' αἰγυπιοὶ* (*ὄρουσαν*, P. u. Sarp.) 482 *ἤριπε δ' ὡς ... δρῦς* (Sarp.) 487 *ἠύτε ταῦρον ἔπεφνε λέων* 582 *ἴρηκι ἐοικώς* 751 (*βεβήκει*) *οἶμα λέοντος ἔχων* (*ἐή τέ μιν ὤλεσεν ἀλκή*, vgl. als Opp. *ἀλκὶ πεποιθώς E* 299⁺), 756 *λέονθ' ὡς δηρινθήτην* (Hektor u. P.); s. noch *P* 4 f. (Men. schützte P.' Leiche) *ὥς τις περὶ πόρτακι μήτηρ* ' *πρωτοτόκος*; *Ψ* 222 (Ach. klagte um P.) *ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδός*; ferner P.' Kriegersarkasmus *Π* 745 „*ὡς ῥεῖα κυβιστᾷ*" (sc. getöteter Gegner) als Steigerung der Sit., nicht Charakterisierung des Sprechers

D Cycl. fr. dub. 5 p. 197 Be. (sch. *Ψ* 89): It. *νεώτεροι* sei P. zu Pel. geflohen *διὰ τὸν Εὐρυτίωνος τοῦ Ἴρου φόνον*, s. dagg. andere Version *Ψ* 87 (s.o. 3 a) H. W. Nordheider

πατροφον(εύς), πατροφόνος [3°, 1ᴴ] **E** *-εύς* instead of *-ος* for metr. reasons, see Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 10 f.; Heubeck, Kl. Schr. 251 n.14; Leukart in Res Mycenaeae 235 n.2

B *father-killer*, of one who has killed someone else's father (cf. *παιδοφόνος Ω* 506), always of Aeg. as murderer of Or.'s father; only *-ῆα* (VE; for *-ος* see D below) *α* 299 *ἔκτανε* (Or.) ⌊*-ῆα*, ' *Αἴγισθον* (*ὅς οἱ πατέρα ἔκτα*)⌋ ≅ *γ* 307ᵉˣ *γ* 197 *ἐτίσατο* ⌊ ⌋ Hes. fr. 23a, 29 *ἀπε[τείσατο π]ατροφο[ν]ῆα*

D *I* 461 *ὡς μὴ -ος ... καλεοίμην* (vv. 458–61 in codd. desunt, cit. Plu.; Phoenix would be called *-ος* for killing his father) J. N. O'Sullivan

πατρώϊος [8ᵢ, 16°, 1ᴴ, 1ᶜ] **E** suff. *-ωϊος* added to *πατήρ*, see Risch § 42a

M 1 where text sound always [–⏑⏑⏑]: [–⏑⏑⏑] *ξεῖνος -ός ἐσσι Z* 215; (*ξεῖνοι*) *-οι εὐχόμεθ' εἶναι Z* 231, *α* 187; *-οί εἰσιν⁺ β* 254 / ≅ *ρ* 69; *-ος α* 417; *σκῆπτρον -ον ἄφθιτον αἰεί B* 46. 186; *-ον T* 387, *Φ* 44; *-α πάντ(α) ρ* 80, *υ* 336, *χ* 61; *-α μ* 136; *γαίῃ -η ν* 188. 251 [–⏑⏑⏑] *ξεῖνος -ος εἶναι ρ* 522; *-ός ἐσσι⁺ α* 175, *β* 286; *-όν ἐστιν Y* 391, *α* 387; *-ον E* 125, Op. 376; *ἔχον⁺ -α (πάντα) β* 22, *π* 388 **2** uncert.: prob. [–⏑⏑] *πατρώι'* (ci.) Theb. fr. 2,9 p. 22 Dav.

Σχ sch. D *B* 46: *προγονικόν, E* 125: *πατρικόν, Z* 215: *ἐκ πατέρων καὶ προγόνων*

B *of one's father(s)* with (2) or without (1) ⌊notion of heredity⌋; of pers. (*ξεῖνος, ἑταῖρος* in 2) or thing **1** without (clear or immediate) ⌊ ⌋ (*π.* ≅ *πατρός*) *E* 125 (*ἐν*) *τοι* (Diom.) *στήθεσσι μένος -ον ἧκα* (*οἷον ἔχεσκε Τυδεύς*) *Φ* 44 *-ον ἵκετο δῶμα* (cf. *δώματα πατρός Σ* 141 et saepe) Op. 376 *μουνογενὴς δὲ πάις εἴη -ον οἶκον* ' *φερβέμεν Φ* 22 *ἔχον -α ἔργα μ* 136 *μῆλα φυλασσέμεναι* (subj. daughters of Helios) *-α* **2** with notion of heredity, of passing from father (so clearly *T* 387) or fathers (so clearly *B* 46⁺, *Z* 215. 231, *ν* 188. 251) to current heir *Z* 215 *μοι* (Diom.) ⌊*ξεῖνος -ός*⌋ *ἐσσι* (Glaucus) *παλαιός*· ' *Οἰνεὺς γάρ* (*Βελλεροφόντην ξείνισ'*) *ρ* 522 *φησὶ* (Od.-Cretan) *δ' Ὀδυσσῆος* ⌊ ⌋ *εἶναι* see Ameis-H. ad l. *Z* 231 *ξεῖνοι -οι εὐχόμεθ'* (Diom. and Glaucus) *εἶναι = α* 187ᵉˣ (*ἐξ ἀρχῆς*) *α* 175 (*μοι τοῦτ' ἀγόρευσον*) *ἠὲ νέον μεθέπεις ἢ καὶ -ός ἐσσι* ' ⌊*ξεῖνος*⌋ 417 ⌊ ⌋ *δ' οὗτος ἐμὸς -ος ἐκ Τάφου ἐστί β* 254 *οἱ ἐξ ἀρχῆς -οί εἰσιν ἑταῖροι* ≅ *ρ* 69 286 *τοῖος ... τοι ἑταῖρος ἐγὼ -ός εἰμι B* 46 *εἵλετο* (Ag.) ... *σκῆπτρον -ον* ≅ 186 *T* 387 *ἐκ ... σύριγγος -ον ἐσπάσατ'* (Ach.) *ἔγχος Y* 391 *γενεὴ δέ τοί ἐστ' ἐπὶ λίμνῃ* ' *Γυγαίῃ, ὅθι τοι τέμενος -όν ἐστιν ν* 188 (*ἔγρετο*) *Ὀδυσσεὺς* ' *εὕδων ἐν ⌊γαίῃ -η⌋* 251 (*γήθησεν*) *Ὀδυσσεὺς* ' *χαίρων ἦ* ⌊ ⌋ *α* 387 (*μὴ σέ* [Tel.] *γ' ἐν*) *Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων* ' *ποιήσειεν, ὅ τοι γενεῇ -όν ἐστιν* ntr. pl. as subst. of (potential) *patrimony*: *π* 388 *ζώειν καὶ ἔχειν ⌊-α πάντα⌋ ρ* 80 (*εἴ κεν ἐμὲ μνηστῆρες*) *κτείναντες* ⌊ ⌋ *δάσωνται* Theb. fr. 2,9 p. 22 Dav. *ὡς οὔ οἱ †πατρώιαν εἴη φιλότητι†* (*πατρώι*" [this very prob. right] *ἐνήει* < *ἐν* > *φιλότητι* ci.) ' *δάσσοντ' υ* 336 *ὄφρα ...* ⌊ ⌋ *νέμηαι χ* 61 (Od. to Eurym.:) „*οὐδ' εἴ μοι -α πάντ' ἀποδοῖτε*, ' *ὅσσα τε νῦν ὄμμ' ἐστὶ καὶ εἴ ποθεν ἄλλ' ἐπιθεῖτε* (would I refrain from killing the suitors") J. N. O'Sullivan

πάτρως [1ᴴ] **E** deriv. from *πατήρ*, further L². **L** ¹Gates, ⌊Kinship Terminology⌋ 21 f.; ²Szemerényi, ⌊ ⌋ 53 ff.

B *paternal uncle* Hes. fr. 280,22 *Ἀΐδην δὲ φίλον -ωα* (of Perseph.) *τετύχθαι*. — W d f l d.: *πατροκασίγνητος*. See also *μήτρως* J. N. O'Sullivan

παυρίδιος [1ᴴ] **E** seltene *idio*-Abl. von e. Adj. (*παῦρος*), s.o. *μαψίδιος* u. *νοσφίδιος*, ferner Risch § 43b u. L

L W. Petersen, Greek Diminutives in *-ION*, Weimar 1910, 220 f.; Fraenkel, Nom. ag. II 181 A.1; Chantraine, Form. 39 f.; Troxler, Sprache Hesiods 131 f.

B *winzig* Op. 133 *-ον* (am VA) *ζώεσκον ἐπὶ χρόνον*, vgl. V. 326 (*παῦρον* [B 1 c] *χρ.* in and. metr. St.). — W o r t f.: s. *μικρός, μινυνθάδιος, παναώριος* u. *ὀλίγον/πολύν⁺* m. *χρόνον* G. Markwald

παῦρος, παυρότερος [13ᵢ, 8°, 9ᴴ, 2ʰ, 1ᶜ] **E** uridg., ident. m. lat. *parvus* (dabei *parṷo-* < **paṷ-ro-*, vgl. *pau-cī*), vom Stamm *paṷ-* (< **peh₂u-*) auch *πάϊς* (s.d.). — Abl.: *παυρίδιος*

F *-ος* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 1; *-οι* 13, *-οισι* 2, *-ους* 1; *-α* 6; *-ότερον* 1, *-ότεροι* 4, *-οτέροισι(ν)* 2, *-οτέρους* 1

M 1 Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑⏑] *-α μέν Γ* 214, h. Merc. 577; *-α* Th. 780 [⏑⏑] *μάλα -α ξ* 210, h. Merc. 164; *-α I* 333 [⏑⏑] *-οι O* 283 [⏑×] *-οι* Pan. fr. 12,5 p. 121 Dav. [⏑–] ⌊*-οι δ'*⌋ *αὖτε* Op. 814; ⌊ ⌋ *ψ* 236; *-οι β* 276; *-ους β* 241 [⏑–] *-οι δ' αὖτε* Op. 820 **1b** viers.: [⏑⏑⏑]

-ότερον/οι/ους Δ 407 / Θ 56, N 739, P 364 / O 407 [⏑⏑] -ότεροι ξ 17 **1c** ſünfs.: [⏑⏑⏑⏑] ⸢-ότεροισι⸣ B 122 [⏑⏑⏑×] ⸢ ⸣ν E 641 **2** Stamms. in den brevia **2a** zweis.: [-⏑] -ον/οι δέ τ' Op. 326. 818; -φ Op. 538; -οι Λ 689, τ 240 [-⏑] -ος δέ B 675; ⸢-οι δέ⸣ τε β 277, Hes. fr. 384,1; ⸢ ⸣ Op. 482 [-⏑] ⸢ ⸣ Op. 824 **2b** dreis.: [-⏑⏑] -οισι σ 383 [-⏑⏑] -οισι Ι 545

Σχ sch. min. P. Hamb. 736 B 122: ὀλι]γώτεροι sch. D B 122: -ότεροισι· ὀλιγοτέροις. οἱ μὲν γὰρ Τρῶες οἱ χωρὶς τῶν ἐπικούρων ἦσαν ἀριθμῷ μυριάδες ε΄, τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων πλῆθος τινὲς μέν φασι μυριάδες δώδεκα, ἄλλοι δὲ ιδ΄, 675 υ. ὅφτερ δυρχθ ὀλίγος ερκλ., Ι 333: διὰ παῦρα δασάσκετο· ὅλα δὲ λαμβάνων ὀλίγα διένειμε καὶ ἐδίδου

B *wenig(e), gering*, Sg. nur B 675, Δ 407 (i. Vbd. m. λαός), Op. 326. 538; oft m. Opp. u. in sonst. Vbd. m. πολύς. — Wortſ.: s.v. μικρός **1** Pos. (-ος) **1a** als Obj. (Ntr. Akk. Pl.): *wenig* Γ 214 (Ant.:) „Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε, ' -α μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος" Ι 333 (Ach.:) „δεξάμενος (Ag.) διὰ -α δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν" ξ 210 „ἐμοὶ μάλα -α δόσαν καὶ οἰκί' ἔνειμαν" h. Merc. 164 ὃς μάλα -α μετὰ φρεσὶν αἴσυλα (πολλὰ ἐνὶ φρεσὶν ἄρμενα v.l., cf. Breuning 90 f.; Radermacher, Hermesh. 108) οἶδε **1b** adv. Gebr. (nur Ntr. Akk. Pl.): *selten* Th. 780 -α δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα Ἶρις ' ... πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης h. Merc. 577 -α μὲν οὖν ὀνίνησι, τὸ δ' ἄκριτον ἠπεροπεύει **1c** Mask. **1ca** Sg. B 675 ἀλλ' ἀλαπαδνὸς (Νιρεύς) ἔην, -ος δέ οἱ εἵπετο λαός (vgl. Δ 407 in B 2) Op. 326 -ον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ *kurze Zeit*, vgl. V. 133 (s.v. παυρίδιος) 538 στήμονι δ' ἐν -φ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι *in einen kleinen Rahmen*, zur Sache s. Blümner, Technologie I 144; West z. St. **1cβ** Pl. *wenige* Ι 545 οὐ μὲν γάρ κ' ἐδάμη (σῦς) -οισι βροτοῖσι Λ 689 (Nestor:) „ἡμεῖς -οι κεκακωμένοι ἐν Πύλῳ ἦμεν" O 283 ἀγορῇ δέ ἑ -οι Ἀχαιῶν ' νίκων, ὀππότε κοῦροι ἐρίσσειαν περὶ μύθων β 241 (Mentor:) „οὔ τι καθαπτόμενοι ἐπέεσσι ' -ους μνηστῆρας κατερύκετε πολλοὶ ἐόντες", polit. Deutg. bei W. Lengauer, Mélanges P. Lévêque V, Paris 1990, 204 276. 277 „-οι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, ' οἱ πλέονες κακίους, -οι δέ τε πατρὸς ἀρείους" = Hes. fr. 384,1[ex.] σ 383 (Od. zu Eurym.:) „καί πού τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός, ' οὕνεκα πὰρ -οισι (-ότεροισι v.l.) καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν (οὐτιδανοῖσιν v.l.) ὁμιλεῖς", zur Textkritik s. Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 36; gemeint viell. *schwach, unbedeutend*? Vgl. aber oben β 241; Merkelbach, Odyssee 80 m. A. 4 τ 240 „-οι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὁμοῖοι" ψ 236 -οι δ' ἐξέφυγον Op. 482 -οι δέ σε θηήσονται 814 -οι δ' αὖτε ἴσασι 818 -οι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσιν 820 -οι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην 824 -οι δὲ ἴσασιν Pan. fr. 12,5 p. 121 Dav. (ἐν πολέμῳ) ἔνθα τε -οι ' θαρσαλέοι τελέθουσι μένουσί τε θοῦρον Ἄρηα **2** Komp. *weniger* Δ 407 „ἡμεῖς (Sthen. u. Diom.) καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο ' -ότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ τεῖχος ἄρειον" ‖ B 122 μάχεσθαι ' ἀνδράσι -ότεροισι (sc. gg.) E 641 (Tlep.:) „ἀνδράσι -ότεροισιν ' Ἰλίου ἐξαλάπαξε (mein V.) πόλιν" Θ 56 Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὠπλίζοντο (ὁπλίζοντο v.l.), ' -ότεροι N 739 „οἱ δὲ μάχονται ' -ότεροι πλέονεσσι" O 407 οὐδὲ δύναντο ' -ότερους περ ἐόντας ἀπώσασθαι παρὰ νηῶν P 364 οὐδ' οἱ γὰρ ἀναιμωτί γ' ἐμάχοντο, ' -ότεροι δὲ πολὺ φθίνυθον ξ 17 τοὶ δ' ἄρσενες (σύες) ἐκτὸς ἴαυον, ' πολλὸν -ότεροι

D v.l.: β 245 (s. Merkelbach, Odyssee 18 A. 1)

G. Markwald

παυσωλή [1ⁱ] **E** prob. deriv. from aor., see Frisk, Kl. Schr. 45 w. n. 2, Risch § 39e **Σχ** sch. D B 386: κατάπαυσις

B *pause, respite* (nom. act. in periphr. constr.) B 386 εὖ δέ τις ... πολέμοιο μεδέσθω, ' ὥς κε πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθ' Ἄρηϊ. ' οὐ γὰρ -λή γε μετέσσεται οὐδ' ἠβαιὸν ' εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν, see μετα-ή (μετὰ -ή?) and παύω B II 4; cf. ἄμ/κατάπαυμα; no later instances

W. Beck

παύω [72ⁱ, 46ᵒ, 6ᴴ, 7ʰ, 2ᶜ] **E** unknown, see Chantraine, Dict. s.v. Related to παῦ-ρος?. — Deriv.: ἄμ⸢παυμα⸣, κατά⸢ ⸣, (μετα)παυσωλή

F **1** act. **1a** pres. stem -ω 2; 1st p. -εσκον 1; imp. -ε 4 (see B I 1 a γ on Sc. 449), ἀπό-ε 1, κατά-ε 1; -έμεναι 1, -ειν 1, κατα-έμεν 2 **1b** fut. ἀπο-σει 1; κατα-σέμεν 3; -σουσα 1 **1c** aor. κατέ-σα 1, ἔ-σας 2, ἀπέ-σας 1, ἔ-σε 4, -σε(ν) 6, -σ(ε) 1, ἀνε-σεν 1, ἀπέ-σε 2, κατέ-σε 2, -σαμεν 1, -σαν 4, ἀπ⸢έ-σαν⸣ 1, κατ⸢ ⸣ 1; -σῃσι 1, -σῃ 1, κατα-σῃ 1, -σωμεν 1, ⸢-σομεν⸣ 1, κατα⸢ ⸣ 1; -σειε(ν) 6; -σαι 2; -σασαι 1 **2** medio-pass. **2a** pres. stem -ομαι 2, ἀπο-εαι 1, -εται 1; ἐ-ετο 2, ἀπε-ετο 1, -ετ(ο) 2; -έσκετο 1; -ώμεσθα 1; ⸢ἀπο-ε⸣ο 1, ⸢ ⸣(ο) 1, -ε(ο) 1, ⸢-έσθω⸣ 1, -εσθον 1, -εσθε 1, ⸢ ⸣ν 1; -εσθαι 3; -ομένῳ 1, μετα-όμενοι 1, -ομ[ένη] 1 **2b** fut. ⸢ἀπο-σ⸣ομαι 1, ⸢ ⸣εται 1, -σονται 1; ⸢-σεσθ⸣αι 2, ⸢ ⸣(αι) 1, ἀπο⸢ ⸣αι 1 **2c** aor. ἐ⸢-σατο⸣ 5, ⸢ ⸣ 3, -σα-τ(ο) 1, -θη 1, -σάσθην 1, ἐ⸢-σάμεθα⸣ 1, ⸢ ⸣ 1, -σαντο 7; -σώμεσθα 1; -σαιτο 1; -σαι 1, -σασθαι 7; ⸢-σάμενο⸣ν 3, ⸢ ⸣ι 1, -σαμένους 1 **2d** pf. stem πέ-μαι 1, πέ-ται 1; ἐπέ-τ(ο) 3; πε-μένοι 2

M **1** [⏑] -σ' Π 528 **2** disyll. **2a** [⏑⏑] -σεν ἀριστεύοντα Λ 506, Hes. fr. 33a,23; -σαν ψ 298; -ετ' O 242; -ε' Ι 260 [⏑⏑] -ε ω 543, Sc. 449 [⏑⏑] (ἀπό)-ε τὸν μένος Α 282, Φ 340; κατά-ε h. Cer. 82; -ε Pan. fr. 13,15 p. 122 Dav.; ἀπό-σει μ 126; -σεν ε 451; -σῃ ὀϊζύος δ 35; κατα-σῃ Χ 457; -σαι τ 268; -ετ' υ 110; -σατ' ὀϊζυροῖο θ 540 [⏑⏑] -σε δὲ χάρμης Μ 389, Ρ 602; -σαν Β 595, δ 659; -σαι Η 331; ἀπο-ε' α 340 [⏑×] -σεν ω 42 **2b** [⏑-] -σεσθ' ζ 174 [⏑-] -ειν Φ 294; -σαι φ 279 [-⏑] (ἐγὼ) -ω/θῃ χόλον+ O 72, T 67 / Th. 533 [-⏑] -σαν δέ ψ 298 **3** trisyll. **3a** [⏑⏑⏑] ἐπέ-τ' Σ 248 = T 46 = Y 43 **3b** [⏑⏑⏑] -σαμεν υ 274; -ομαι Θ 295, δ 103; -εται Hes. fr. 10a, 95 [⏑⏑⏑] κατα-έμεν β 244, ω 457; κατα-σέμεν O 105, Π 62; κατα⸢-σομεν⸣ β 168; ⸢ ⸣ Φ 314; ⸢ἀπο-⸣εαι Π 721; ⸢ ⸣σομαι Φ 372; ⸢ ⸣σεται Θ 473 [⏑⏑⏑] πόλεμον κατα-σέμεν Η 36; πολέμου δ' ἀπο-εο Α 422; τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, ⸢-σατο⸣ δ' αἷμα Λ 267. 848; ⸢ ⸣ δέ Ψ 228 **3c** [⏑⏑] κατέ-σα/ε δ 583, Π 618; (ἔ)μ' ἔ-σας Λ 442, ο 342; ἀν/ἀπέ-σε(ν) Ρ 550 / Σ 267, Τ 119; ἔ-σε μάχης Ο 15. 459 [⏑⏑] ἔ-σε δὲ θούριδος ἀλκῆς Ο 250, Ρ 81 [⏑⏑] κατέ-σαν h. 33,14 **3d** [⏑×] πολέμοιο / πόλεμος δὲ πέ-μαι / ται Σ 125, Γ 134; ⸢ἀπέ-σα⸣ς σ 114; πολέμου ⸢ ⸣ν Λ 323; κατέ-σε Th. 87 **3e** [-⏑⏑] -σῃσι Δ 191; -σειεν Α 192, h. Cer. 351; -εσθε ν 180; ⸢-ε⸣σθαι, ἀνωγέμεν π 278; -σ⸢ ⸣ ὀΐομαι β 198; -σουσα Α 207; ⸢-σαντο⸣ πόνου Α 467 = Β 430 = Η 319 ≅ π 478 = ω 384; ⸢ ⸣ δ' ὀϊζυροῖο πόνοιο h. 33,17; ⸢-σασθαι ὀϊζ⸣υροῦ Γ 112; ⸢ ⸣ύος δ 812 [-⏑⏑] -σαντο Σ 241; -σαιτο Χ 502 [-⏑⏑] -σεσθαι ὀΐω ρ 7; (ἵνα) μιν -σειε (φ/πόνοιο) Φ 137. 249, ε 492; -σασθαι ἄνωγα π 405 **3f** [⏑-⏑] -εσκον χ 315; -σειε/-εσθον κλαυθμοῖο γόοιό τε δ 801, φ 228; -έσθω(ν) Φ 373, β 169; -εσθαι κέλομαι Γ 434; -σονται Op. 177; -σάσθην Φ 384; ⸢-σασθαι⸣ πολέμοιο Η 376 = 395; ⸢ ⸣ δ' ἐκέλευσε ε 384; -σασαι Ε 909 [⏑-⏑] -σωμεν πόλεμον Η 29; -εσθαι κέλομαι π 433; ἀπο-σεσθαι Ε 288; -σασθαι δ 683 **4** quadrisyll. **4a** [⏑⏑⏑] -ομένῳ τ 402; -ομ[ένη κλαυθμοῖο] h. Cer. 392 suppl.; ⸢-σάμε⸣θα πτολέμου ω 42; ⸢ ⸣νον πολέ-

μοιο O58; ⌊*-σαμένου/ον σ' ἐκέλευσε*⁺ Ψ823, O176; ⌋*ον* O160; ⌋*οι* B100 [⏑⏑⏑⏑] *-έμεναι* κ22 [⏑⏑⏑⏑] *μετα-όμενοι* P373 **4b** [⏑⏑⏑] *ἐ-ετο* ρ359, h.Merc.97; *πε-μένοι* Γ150, inc.sed.fr.1,3 p.71 Ki. (= Epig.fr.dub.7,1 p.31 Ber.); (*καὶ*) ⌊*τότ' ἔπειτ' ἄνεμος*⌋ *μὲν ἐ-σατο ἠδὲ γαλήνη* ε391, μ168; (*καὶ* ⌊ ⌋) *μὲν* ⌊*ἐ-σατο*⌋ *λαίλαπι θύων* μ400. 426; ⌊ ⌋ Ξ260 [⏑⏑⏑] *ἀπε-ετο* h.Cer.436 **4c** [⏑⏑⏑] *-ἔσκετο* Ω17 **4d** [⏑⏑⏑] *-⌊ώμεσθα μάχης*⌋ Φ467 [⏑⏑⏑] *-σ*⌊ ⌋ H290 **5** [⏑⏑⏑] *ἐ-σάμεθα πτολέμοιο* Φ432

Σχ sch.D A207: ⌊*-σουσα*⌋ *κατα*⌊ ⌋, B595: *παῦσαν· ... ἐπέσχον*, Δ191: *-σῃσι· ... θεραπεύσῃ*, P373: *μετα-⌊όμενοι*⌋ *δ' ἐμάχοντο· ... οἱ μὲν ἀνα-*⌊ ⌋ *οἱ δὲ μαχ*⌊ ⌋ *ἐκ διαδοχῆς καὶ ἀναπαύσεως*, sch.Th.533: *-θη· ἐ-σατο*

L [1]Porzig, Satzinhalte 48ff.; [2]Chantraine, Dict.865

B *stop, put a stop to, end,* mid. *cease, desist, rest,* little, if any, diff. betw. pres. and aor.: (imp. *-σαι* τ268 in I1f only; unique *παύθη* Th.533) aspectual prevs. and temp. advs. (cf. Mader, Tempusgebrauch 67. 69); compds. (II): *ἀνα-* (1), *ἀπο-* (2), *κατα-* (3), *μετα-* (4) Synt.: act. w. foll. possible complements: acc. of pers. (or hands, feet) or of noun (action), ablat.gen. (of action / feeling), rarely w. inf. or (none in II) ptc.; intrans. mid. often w. ablat.gen.; advs.: temp. (incl. *διαμπερές, πάμπαν*) exc. *ἐπισταμένως* (Th.87 *κατα-*); instr.: *γήραϊ* (Γ150), *λαίλαπι* (ω42); see G w. L and Zsilka, AAntHung 13, 1965, 327f. 340f. — Wdfld.: see under *δέω* (cf. κ22 in I1i below), *ἐάω, ἐρητύω, ἐρωέω* BII1 (cf. Π721ff. II2bα), *ἔχω* (intrans. BI1bαbb, cf. ε451 I1i below), *μεθίημι* (cf. A282f. in I1bβ), *ἴσχω* (cf. ω543 I1aβ), *λήγω* (partly metr. equiv., often paired w. *ἄρχομαι* [no such *π.* instances], mid. meaning exc. 3x trans. and lacking mid. forms, hence less metrically variable; see L above); opp.: see *ὀτρύνω*

Disposition: ref. to anger, strife (I1b, 2b, II3d), birth (II2aγ), bleeding (2e), blowing (winds I1i, 2j, II3f), burning (I2k), contests (I1hβ), dance (I1hα), diving (I2iα), dragging (body I2iγ), drinking (I1bγ), eating (I2h), escorting (strangers I2iβ), fatigue (I1e), fighting (I1a, 2a, II2aα, 2bα, 3a, 4), flowing (stream I1i), going about (II2aβ), grieving, lamenting (I1f, 2f, II2bγ, 3e), litigating (II3b), (mis)behavior (I1g, 2g, II3c), night (I2l), pains (I1c), playing, shouting (I2i), suffering, wandering (I1d, 2c), working (I2d, II1)

I simplex diff. from compds. in that it carries no implication regarding the duration of cessation **1** act. (obj. pers., nouns implying action, inf., w. or without gen., intrans.: Sc.449 in aγ, h.Cer.351 in bβ) **1a** fighting **1aα** obj. another pers. (by wounding: E909, Λ442. 506, M389, O15. 250 [stunning], P602; killing [litotes]: O459, P81, Hes.fr.33a,23) **1aαaa** w. inf. Λ442 *ἤτοι μὲν ἔμ' ἔ-σας ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι* **1aαbb** w. ptc. Λ506 *-σεν* (Alex.) ⌊*ἀριστεύοντα*⌋ *Μαχάονα* (*ἰῷ βαλών*) Hes.fr.33a,23 *ἀλλ' ὅτε δή οἱ* (Periklymenos) *ἀγάσσατο* (Ath.)... ' [*πα*]*ῦσεν* ⌊ ⌋ **1aαcc** w. gen. of action noun (cf. 1aγ) pers. expressed in cl.: E909 (Hera and Ath. returned home) *-σασαι ... Ἄρην ἀνδροκτασιάων* O15 *σὸς δόλος, Ἥρη,* ' *Ἕκτορα δῖον ἔ-σε μάχης*, cf. 459 below Φ137 (Skam. considered) *ὅπως -σειε φ*⌊*όνοιο* ' *δῖον Ἀχιλλῆα, Τρώεσσι δὲ λοιγὸν ἀλάλκοι*⌋ 249 *οὐδέ τ' ἔληγε ... ὦρτο δ' ἐπ' αὐτῷ* ' *ἀκροκελαινιόων, ἵνα μιν -σειε π*⌊ ⌋ pers. not expr. in cl.: M389 (*ἰῷ βάλε*) *βραχίονα,* ⌊*-σε δὲ χάρμης*⌋ P602 *οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ* ' ... ⌊ ⌋ O250 (*με βάλεν*) *χερμαδίῳ πρὸς στῆθος,* ⌊*ἔ-σε δὲ θούριδος ἀλκῆς*⌋ P81 (*ἔπεφνε*) *Εὔφορβον,* ⌊ ⌋ O459 *καί κεν ἔ-σε μάχης ἐπὶ νηυσὶν ...* ' *εἴ μιν* (Hektor) *ἀριστεύοντα βαλών* (slew), cf. 15 above and Λ506 in bb in prec. cl.: ω42 *οὐδέ κε πάμπαν* ' *παυσάμεθα* (2aαaa) *πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι -σεν* **1aαdd** no complement Φ314 (Skam. to Simoeis:) *„ὀρυμαγδὸν ὄρινε* ' *φιτρῶν καὶ λάων, ἵνα -σομεν ἄγριον ἄνδρα"* **1aβ** obj. noun of action H29 (Ap. to Ath.: *„εἴ μοι πίθοιο κέρδιον) νῦν μὲν -σωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα* ' *σήμερον"*, cf. 290 in 2aαaa, Pan.fr. in 1hγ 331 (Nestor to Ag.:) *„τώ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ -σαι Ἀχαιῶν"* ω543 *ἴσχεο, -ε δὲ νεῖκος* ⌊*ὁμοιΐου πτολέμοιο*⌋ **1aγ** 'refl.' w. gen. (cf. 1aαcc) Sc.449 *ἄγε -ε μάχης, μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο*, acc. to Wackernagel, Synt.I 122 (w. Attic parallels) voice-indiff. (= *-εο*), see h.Cer.351 in 1bβ, cf. O160 etc. in 2aαaa w. dir. obj. 'hands' (cf. 1b and ψ298 in 1hα): Φ294 (Pos. to Ach.: *„ὑποθησόμεθ') μὴ πρὶν -ειν χεῖρας* ⌊ ⌋ ' *πρὶν κατὰ ... τείχεα λαὸν ἐέλσαι* ' *Τρωϊκόν"* **1b** strife, anger **1bα** ref. to another pers. acc.obj. pers.: υ274 (Tel. threatens us) *οὐ γὰρ Ζεὺς εἴασε ... τῶ κέ μιν ἤδη* ' *-σαμεν ἐν μεγάροισι λιγύν περ ἐόντ' ἀγορητήν* (nom.ag. instead of ptc., cf. 1aαbb) acc.obj. another's anger: A207 *ἦλθον ἐγὼ -σουσα τὸ σὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,* ' *οὐρανόθεν*, J.O'Brien, CJ 86, 1990, 113 n.14 (no *π. μῆνιν*); cf. v.214 **1bβ** 'refl.' acc.obj. one's own anger A192 (whether to kill Ag.) *ἦε χόλον -σειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν* 282 *-ε* (Ag.) *τεὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε* ' *λίσσομ' Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον* O72 *τὸ πρὶν δ' οὔτ' ἄρ' ἐγὼ* (Zeus) *-ω* (Ar., codd., *-σω* vulg.) *χόλον ...* ' ... ' *πρίν γε τὸ Πηλεΐδαο τελευτηθῆναι ἐέλδωρ*, see Janko, Iliad ad l. T67 (Ach.: *„νῦν) ἐγὼ -ω* (*-ω μὲν ἐγώ, -σω* vv.ll.) *χόλον, οὐδέ τί με χρὴ* ' *ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν"* ⌊w. gen.⌋: h.Cer.351 (to return her *ὄφρα ἑ μήτηρ*) *ἰδοῦσα χόλου καὶ μήνιος αἰνῆς* ' *ἀθανάτοις -σειεν*, intrans., see Richardson pp.35. 267, cf. Sc.449 1aγ above **1c** pains ⌊ ⌋, pers. not expressed; *to free from* Δ191 (*ἰητὴρ*) *ἐπιθήσει* ' *φάρμαχ' ἅ κεν -σῃσι ... ὀδυνάων*, cf. δ812 in 2f below acc.obj. noun, *to stop*: Π528 (Ap. heard his prayer) *αὐτίκα -σ' ὀδύνας* Also later medic. use, Mawet, Douleur 49f., cf. 52 and *ὀδυνήφατος* Λ848 in 2e **1d** suffering, wandering, *to free from* (gen.) w. acc. of pers.: ο342 (may you be as dear to Zeus) *ὡς ἐμοί, ὅττι μ' ἔ-σας ἄλης καὶ* ⌊*οἴζύος*⌋ pers. not expressed: δ35 (*ξεινήϊα φαγόντες ἄλλων*) *δεῦρ' ἱκόμεθ', αἴ κέ ποθι Ζεὺς* ' *ἐξοπίσω περ -σῃ* ⌊ ⌋, cf. δ812 in 2f below **1e** *to free from* fatigue (gen.) w. acc. of pers. ε492 *ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ'* (Ath.), *ἵνα μιν -σειε τάχιστα* ' *δυσπονέος καμάτοιο* **1f** lamentation acc. pers. + ptcs. and gen. *to free from*: δ801 (*πέμπε μιν*) *εἶος Πηνελόπειαν ὀδυρομένην γοόωσαν* ' *-σειε κλαυθμοῖο γόοιό τε* 'refl.' w. gen. *cease from*: τ268 *ἀλλὰ γόου μὲν -σαι, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον* **1g** wrongdoing, acc. of pers., *tried to stop* χ315 (I did no wrong) *ἀλλὰ καὶ ἄλλους* ' *-εσκον μνηστῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι* **1h** pastimes **1hα** song / dance w. gen. B595 *Μοῦσαι* ' *ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρῄϊκα -σαν ἀοιδῆς put an end to his singing* ψ298bis *-σαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας, -σαν δὲ γυναῖκας* 'refl.' acc. feet (cf. Φ294 in 1aγ): ψ298 see above **1hβ** contests, 'refl.' w. acc.noun: φ279 *νῦν μὲν -σαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν stop (trying to string) the bow, put to rest* w. gen.: δ659 *μνηστῆρας δ' ἄμυδις κάθισαν καὶ -σαν ἀέθλων* **1hγ** drinking, 'refl.' w. acc. of noun Pan.fr.13,15 p.122 Dav. *ἀλλὰ πιθοῦ* (Meineke, *ἄπιθι* Athen.) *καὶ -ε πολὺν πότον ...*, cf. (*πείθω*) H29 in 1aβ, A207 in 1bα, π278ff. in 2g, ω457 in II3cβ **1i** stream / winds stream, 'refl.' w. acc.noun: ε451 *ὁ δ' αὐτίκα* (after prayer) *-σεν ἐὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα* of winds, acc. (winds) not expr. in cl.: κ22 *ἀνέμων κατέδησε κέλευθα·* ' *κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,* ' *ἡμὲν -έμεναι ἠδ' ὀρνύμεν*

I2 mid. **2a** fighting **2aα** subj. pers. **2aαaa** w. gen. (+ instr. dat. Γ150) war: Γ112 (*ἐχάρησαν*) *ἐλπόμενοι -σασθαι οἴζυροῦ* ⌊*πολέμοιο*⌋ H376 (to propose) *αἴ κ' ἐθέλωσι* ' *-σασθαι* ⌊ ⌋ *δυσηχέος, εἰς ὅ κε νεκροὺς* ' *κήομεν*

= 395 *Γ*150 *γήραϊ δὴ ‹ › πε-μένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ ' ἐσθλοί,* L'126 *Σ*125 *γνοῖεν δ' ὡς δὴ δηρὸν ἐγὼ ‹ › πέ-μαι· ' μηδέ μ' ἔρυκε μάχης,* cf. 248 etc. below *Ο*58 (*ὄφρ' ἡ εἴπῃσι Ποσειδάωνι*) *-σάμενον ‹ › τὰ ἃ πρὸς δώμαθ' ἱκέσθαι Φ*432 *τῶ κεν δὴ πάλαι ἄμμες ἐ-σάμεθα ‹πτολέμο›ιο ' Ἰλίου ἐκπέρσαντες ... πτολίεθρον ω*42 *οὐδέ κε πάμπαν ' -σάμεθα ‹ › υ, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν* (1aαcc) battle and war: *Ο*160 *-σάμενόν μιν ἄνωχθι μάχης ἠδὲ ‹ › ιο ' ἔρχεσθαι* ≅ 176 — *Σ*241 *ἠέλιος μὲν ἔδυ, -σαντο δὲ δῖοι Ἀχαιοὶ ' φυλόπιδος ... καὶ ... πολέμοιο* battle: *Σ*248 (Ach.'s appearance caused Tr. to quake) *δηρὸν δὲ ‹μάχης› ἐπέ-τ'* (v.l. *ἀπ-* Leaf) *ἀλεγεινῆς* = *Τ*46 = *Υ*43, cf. Sc. 449 in 1aγ above *Φ*467 *-ώμεσθα ‹ › οἱ δ' αὐτοὶ δηριαάσθων* — *Η*290 *νῦν μὲν -σώμεσθα ‹ › καὶ δηϊοτῆτος ' σήμερον,* cf. 29 in 1aβ **2aαbb** without gen. *Γ*434 *ἀλλά σ' ἔγωγε ' -εσθαι* (vulg. *-σασθαι*) *κέλομαι, μηδὲ* (*πόλεμον πολεμίζειν*) *Φ*373 *ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼν ἀποπαύσομαι* (II2bα), *εἰ σὺ κελεύεις, ' -έσθω δὲ καὶ οὗτος Ψ*823 (funeral games: *τότε Αἴαντι περιδείσαντες*) *-σαμένους ἐκέλευσαν ἀέθλια ἶσ' ἀνελέσθαι* — *Θ*295 (*τί με σπεύδοντα*) *ὀτρύνεις; σύ μέν τοι, ὅση δύναμίς γε πάρεστι, ' -ομαι Φ*384 *ἐπεὶ Ξάνθοιο δάμη μένος, οἱ μὲν ἔπειτα ' -σάσθην, Ἥρη γὰρ ἐρύκακε χωομένη περ* (cf. 2b) **2aβ** subj. *‹πόλεμος› Γ*134 *οἱ δὴ νῦν ἔαται σιγῇ, ‹ › δὲ πέ-ται* **2b** anger (cf. *Φ*384 above) w. ptc.: *Ξ*260 (Hypnos: „Zeus wanted to cast me in the sea but I fled to Night) *ὁ δ' ἐ-σατο χωόμενός περ"* w. ptc. and gen.: Th.533 *καί περ χωόμενος -θη χόλου, ὃν πρὶν ἔχεσκεν* (unique mid. form, later Sappho et Alcaeus, inc.auct.fr.27, p.367 Voigt [cf. h.Cer.436 in II2bγ], Hp., pass. Thuc., see B introd. above) without complement in cl.: *Ι*260 *ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ' -ε', ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα ... ' ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλήξαντι χόλοιο* **2c** suffering, toiling **2cα** w. gen. w. ptc.: Op.177 *γένος ἐστὶ σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἦμαρ ' -ονται* (v.l. *-ονται*) *καμάτου καὶ ὀϊζύος οὐδέ τι νύκτωρ ' τειρόμενοι,* see Verdenius ad l., Jensen C&M 27, 1966, 18f., cf. *δ*812 in 2f below without ptc.: h.33,17 (Dioscuri smoothed waves, sailors) *γήθησαν, -σαντο δ' ὀϊζυροῖο πόνοιο* **2cβ** without gen. *ζ*174 (I'm prob. here for more suffering) *οὐ γὰρ ὀΐω ' -σεσθ', ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν* **2d** laboring, working w. gen.: *Α*467 *αὐτὰρ ἐπεὶ -σαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα ' δαίνυντ'* = *Β*430 = *Η*319 ≅ *π*478 = *ω*384 *δ*683 (did the suitors send you) *ἦ εἰπέμεναι δμῳῇσιν ... ' ἔργων -σασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;* without gen.: *υ*110 *ἄλλαι εὗδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν, ' ἡ δὲ μί' οὔ πω -ετ'* **2e** bleeding (subj. *αἷμα*), shock *Λ*267 *αὐτὰρ ἐπεὶ ‹τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, -σατο δ' αἷμα›, ' ὀξεῖαι δ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο* 848 (*ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε ὀδυνήφατον*) *ἦ οἱ ἀπάσας ' ἔσχ' ὀδύνας· ‹ › * shock symptoms: *Ο*242 *ἀτὰρ ἄσθμα καὶ ἱδρὼς ' -ετ', ἐπεί μιν ἔγειρε Διὸς νόος* **2f** weeping, pining w. gen.: *θ*540 *ἐξ οὗ δορπέομέν τε καὶ ὤρορε θεῖος ἀοιδός, ' ἐκ τοῦδ' οὔ πω -σατ' ὀϊζυροῖο γόοιο ' ὁ ξεῖνος ρ*7 *οὐ γάρ μιν πρόσθεν -σεσθαι ὀΐω ' κλαυθμοῦ τε στυγερ‹οῖο γόοιό τε› δακρυόεντος, ' πρίν γ' αὐτόν με ἴδηται φ*228 (Od. *ἐρύκακε*:) „*-εσθον κλαυθμ‹ › μή τις ἴδηται*" h.Cer.392 suppl. [ ]' *πα⟨υ⟩ομ[ένη κλαυθμοῖο ...*], see Richardson ad l., cf. *ω*323 — *δ*812 *καί με κέλεαι -σασθαι ὀϊζύος ἠδ' ὀδυνάων ' πολλέων, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένα,* cf. 1c, 1d, 2cα above without gen.: *δ*103 *ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε ' -ομαι· αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο* **2g** suitors' misbehavior (see II3cβ) w. gen.: *β*198 (let the marriage be arranged) *οὐ γὰρ πρὶν -σεσθαι* (*-εσθαι, -σασθαι* vv.ll.) *ὀΐομαι υἷας Ἀχαιῶν ' μνηστύος ἀργαλέης, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν ἔμπης π*278 *σὺ δ' εἰσορόων ἀνέχεσθαι. ' ἀλλ' ἤτοι -εσθαι* (*-σασθαι* v.l.) *ἀνωγέμεν ἀφροσυνάων ' ... οἱ δέ τοι οὔ τι ' πείσονται* without gen.: *β*169 *φραζώμεσθ' ὥς κεν καταπαύσομεν* (II3cβ, sc. the suitors) *· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ ' -έσθων π*405 *εἰ δέ κ' ἀποτρωπῶσι θεοί, -σασθαι ἄνωγα* (sc. planning to kill Tel.) 433 *ἀλλά σε -εσθαι κέλομαι καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους* **2h** eating w. gen.: *τ*402 *τόν ῥά οἱ Εὐρύκλεια φίλοις ἐπὶ γούνασι θῆκε ' -ομένῳ δόρποιο* uncertain: inc.sed.fr.1,3 p.71 Ki.? (= Epig.fr.dub.7,1 p.31 Ber.) *θωρήσσοντ' ἄρ' ἔπειτα πε-μένοι ... ' πύργων δ' ἐξεχέοντο* **2i** misc., subj.pers. **2iα** w. ptc. playing: *Χ*502 *αὐτὰρ ὅθ' ὕπνος ἕλοι, -σαιτό τε νηπιαχεύων, ' εὕδεσκ'* diving: Hes. fr.10a,95 *ναίει καί ῥ' ἁλίοι[' Κῆϋξ* (as sea bird) *δ' οὔτε π[' -εται ἀΐσσω[ν ... ' ἴεται Ἀλκυόνη[ς* **2iβ** w. gen. shouting: *Β*100 *ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθ' ἕδρας ' -σάμενοι κλαγγῆς* escorting home: *ν*180 *πομπῆς μὲν -εσθε* (*-σασθε* v.l.) *βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται ' ἡμέτερον προτὶ ἄστυ* **2iγ** without complement dragging body: *Ω*17 (*ἐρύσας περὶ σῆμα*) *αὖτις ἐνὶ κλισίῃ -έσκετο* singing: *ρ*359 (*ἤσθιε εἶος ἀοιδὸς*) *ἄειδεν. ' εὖθ' ὁ δεδειπνήκειν, ὁ δ' ἐ-ετο θεῖος ἀοιδός* **2j** blowing, subj. wind w. ptc. 'raging': *μ*400 *‹ἀλλ' ὅτε) καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐ-σατο› λαίλαπι θύων* = 426ᵃᵃ without complement: *ε*384 *ἀνέμων κατέδησε* (Ath.) *κελεύθους, ' -σασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας* 391 *‹ › ἠδὲ γαλήνη ' ἔπλετο νηνεμίη* ≅ *μ*168 **2k** burning (fire) *Ψ*228 (*ἦμος*) *τῆμος πυρκαϊὴ ἐμαραίνετο, -σατο δὲ φλόξ,* cf. *Ι*212 (*ἐμαράνθη,* see Hainsworth, Iliad ad l. and v.d.Valk, Text.Crit.Od.84f.) **2l** night h.Merc.97 *ὀρφναίη δ' ἐπίκουρος ἐ-ετο δαιμονίη νὺξ ' ἡ πλείων, τάχα δ' ὄρθρος ἐγίγνετο δημιοεργός*

II compds. (no complem. ptcs.) **II1** *ἀνα-* act. only, *to let rest, give relief from,* of labors, obj. pers. w. gen. *Ρ*550 (like rainbow, sign of) *χειμῶνος δυσθαλπέος, ὅς ῥά τε ἔργων ' ἀνθρώπους ἀνέ-σεν* (*ἀπ-* v.l. Leaf) *ἐπὶ χθονί,* cf. Op.494f., Ap.Rh.4,1629f., see *ἄμπαυμα*

II2 *ἀπο-* *stop, hinder, delay,* mid. *cease,* usu. 'for the time being' (diff. from *ἀπολήγω*) but 'killed' *Λ*323 **2a** act. **2aα** from fighting, attacking **2aαaa** obj. pers. w. inf.: *μ*126 *μάλα σφοδρῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κράταιϊν, ' μητέρα τῆς Σκύλλης ... ' ἦ μιν ἔπειτ' ἀπο-σει ἐς ὕστερον ὁρμηθῆναι,* cf. 122 (*ἐξαῦτις*) w. gen.: *Λ*323 *τοὺς μὲν ἔπειτ' εἴασαν, ἐπεὶ πολέμου ἀπέ-σαν* 'killed' without complement: *Σ*267 *νῦν μὲν νὺξ ἀπέ-σε* (Ach., sc. from attacking) **2aαbb** obj. *μένος* ('refl.') *Φ*340 *μηδὲ πρὶν ἀπό-ε τεὸν μένος, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ ' φθέγξομ'* (*τότε σχεῖν πῦρ*), cf. 305 (*ἔληγε*). 379—84 **2aβ** from going about, obj. pers. + inf. *σ*114 (may Zeus reward you) *ὃς τοῦτον τὸν ἄναλτον ἀλητεύειν ἀπέ-σας ' ἐν δήμῳ* **2aγ** giving birth, obj. nom.act. *Τ*119 *Ἀλκμήνης δ' ἀπέ-σε τόκον, σχέθε δ' Εἰλειθυίας* **2b** mid. (5× w. gen.) **2bα** from fighting *Α*422 (*νῦν νηυσὶ παρήμενος*) *μήνι' Ἀχαιοῖσιν, ‹πολέμου› δ' ἀπο-εο πάμπαν Θ*473 *οὐ γὰρ πρὶν ‹ › ἀπο-σεται* (Hektor) ... ' *πρὶν ὄρθαι* (Ach.) *παρὰ ναῦφι Π*721 (Ap.-Asios to Hektor:) „*τίπτε μάχης ἀπο-εαι;* (would I were stronger, *τῶ κε τάχα ‹ › ἀπερωήσειας*)" without complement: *Ε*288 *οὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω ' πρίν γ' ἀπο-σεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα ' αἵματος ἆσαι Ἄρηα Φ*372 (Skam.:) „*ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼν ἀπο-σομαι, εἰ σὺ κελεύεις, ' παύεσθω* (II2aαbb) *δὲ καὶ οὗτος*" **2bβ** from singing *α*340 *ταύτης δ' ἀπο-ε' ἀοιδῆς ' λυγρῆς, ἦ τέ μοι αἰὲν* (*κῆρ τείρει*) **2bγ** from grieving h.Cer.436 *κραδίην καὶ θυμὸν ἴαινον ' ἀμφαγαπαζόμεναι, ἀχέων δ' ἀπε-ετο θυμός* (cf. Sappho et Alcaeus, inc.auct.fr.27 p.367 Voigt *ἀχέων ἐπαύσθη*[)

II3 *κατα-* *put a stop to, end* w. connot. of force and/or finality, act. only, 'refl.' instances expr. effort **3a** fighting

3aα obj. pers. ('kill') w. gen.: *X* 457 (*δείδω μὴ Ἕκτορα*) *μοῦνον ἀποτμήξας* (Ach.) *πόλιος πεδίονδε δίηται,* ' *καὶ δή μιν κατα-σῃ ἀγηνορίης ἀλεγεινῆς,* ' *ἤ μιν ἔχεσκ'* without gen.: *Π* 618 (*τάχα κέν σε*) *ἔγχος ἐμὸν κατέ-σε διαμπερές, εἴ σ' ἔβαλόν περ* **3aβ** obj. nom. act. *H* 36 *πῶς μέμονας* (Ap.) *πόλεμον κατα-σέμεν ἀνδρῶν;* **3b** litigation, disputing. obj. nom. act. Th. 87 *ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας* ' ... *ὁ δ'* ... ' *αἶψά τι καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέ-σε* **3c** of (mis)behavior, obj. pers. **3cα** Zeus *O* 105 *Ζηνὶ μενεαίνομεν ἀφρονέοντες·* ' *ἦ ἔτι μιν μέμαμεν κατα-σέμεν ἆσσον ἰόντες* ' *ἢ ἔπει ἠὲ βίῃ; ὁ δ' ἀφήμενος οὐκ ἀλεγίζει* **3cβ** suitors (see I2g) obj. pers. w. gen.: *ω* 457 (it's your own fault) *οὐ γὰρ ἐμοὶ πείθεσθ'* ... ' *ὑμετέρους παῖδας κατα-έμεν ἀφροσυνάων* (cf. Pan. fr. in I1hγ) without complem.: *β* 168 (*κακὸν ἔσται*) *ἀλλὰ πολὺ πρὶν* ' *φραζώμεσθ' ὥς κεν κατα-σομεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ* ' *παυέσθων* (I2g) obj. pers. expr.: *β* 244 *φρένας ἠλεέ, ποῖον ἔειπες* ' *ἡμέας ὀτρύνων κατα-έμεν. ἀργαλέον δὲ* (*πλεόνεσσι μαχέσσασθαι περὶ δαιτί*), idea of 'kill' in play here (cf. 3aα above) **3d** of anger, obj. noun of action 'refl.': *Π* 62 *ἤτοι ἔφην γε* ' *οὐ πρὶν μηνιθμὸν κατα-σέμεν, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ* ' *νῆας ἐμὰς ἀφίκηται ἀϋτή* — *δ* 583 (I sacrificed) *αὐτὰρ ἐπεὶ κατέ-σα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων, κτλ.* **3e** lamenting, obj. noun of action ('refl.') h. Cer. 82 *ἀλλὰ θεὰ κατά-ε μέγαν γόον· οὐδέ τι σὲ χρὴ* ' *μάψ αὔτως ἄπληστον ἔχειν χόλον* **3f** blowing, obj. storm-winds h. 33,14 *αὐτίκα δ'* ... *ἀνέμων κατέ-σαν ἀέλλας,* ' *κύματα δ' ἐστόρεσαν*

II4 *μετα-* mid. only: *taking a (temporary) pause,* from fighting, cf. *λήγω* BII2 and (*μετα*)*παυσωλή* *P* 373 (*πολέμιζον*) *μετα-όμενοι δὲ μάχοντο* ' ... ' *πολλὸν ἀφεσταότες*

D *I* 459 cit. Plut., v.l. *I* 212, *Ω* 636 Arist. (codd.), cf. *γρ. δ* 295, *α* 124, *β* 241 Rhianus, *δ* 61, ss. *ψ* 255

G **1** subj. nouns 17× (BI1c, 1i, 2aβ, 2e, 2j, 2k, 2l, II1, 2bγ, 3a) *αἷμα* (*Λ* 267. 848), *ἄνεμος* (*ε* 391, cf. 384, *μ* 168. 400, *ζέφυρος* *μ* 426), *ἄσθμα* (*O* 242), *ἔγχος* (*Π* 618), *θυμός* (h. Cer. 436), *ἱδρώς* (*O* 242), *νύξ* (*Σ* 267, h. Merc. 97), *πόλεμος* (*Γ* 134), *φάρμακα* (*Δ* 191), *φλόξ* (*Ψ* 228), *χειμών* (*P* 550), also river (*ε* 451) **2** verbal complements **2a** w. inf. 4× (BI1aαaa, II 2aαaa, 2aβ) **2b** w. ptc. 9× (I1aαbb [cf. 1bα], 1f, 2b, 2cα, 2iα, 2j) **2c** w. gen. 63× (I1aαcc, 1aγ, 1bβ, 1c, 1d, 1e, 1f, 1hβ, 2aαaa, 2b, 2cα, 2d, 2f, 2g, 2h, 2iβ, II1, 2aαbb, 2b, 3aα, 3cβ) *ἀγηνορίης, ἀέθλων, ἄλης, ἀλκῆς* 2×, *ἀνδροκτασιάων, ἀοιδῆς* 2×, *ἀφροσυνάων* 2×, *ἀχέων, γόοιο* 6×, *δηϊοτῆτος, δόρποιο, ἔργων* 2×, *καμάτοιο/ου* 2×, *κλαγγῆς, κλαυθμοῖο/οῦ* 4×, *μάχης* 11×, *μήνιος, μνηστύος, ὀδυνάων* 2×, *οἴζύος* 4×, *ὀρχηθμοῖο, π(τ)ολέμοιο* 14×, *πομπῆς, πόνοιο/ου* 8×, *φυλόπιδος, χάρμης, χόλου* 2× **2d** obj. pers. 22× (I1aα, 1bα, 1d, 1e, 1f, 1g, 1hα, II1, 2aαaa, 2aβ, 3aα, 3cβ) **2e** obj. noun (expressed) 23× (I1aγ, 1bα, 1bβ, 1c, 1hα, 1hβ, 1hγ, 1i, II2aαbb, 2aγ, 3aβ, 3b, 3d, 3e, 3f) *ἀέλλας, γόον, δηϊοτῆτα, μένος* 3×, *μηνιθμόν, νεῖκος* 2×, *πτολέμοιο* (*ω* 543), *ὀδύνας, πόδας, πόλεμον* 3×, *πότον, ῥόον, τόκον, τόξον, χεῖρας, χόλον* **2f** advs. *αἶψα, ἄλλοτε, ἅμ' ἠοῖ, αὐτίκα* 3×, *αὖτις, δηρόν* 4×, *διαμπερές, ἔνθα, ἐξοπίσω, ἔπειτα* 6×, *ἐπισταμένως, νύκτωρ, νῦν* 6×, *οὔ πω, πάλαι, πάμπαν* 2×, *ποτ' ἦμαρ, πρίν* 6×, *πρόσθεν, σήμερον* 2×, *τάχιστα, τῆμος, τότε* 2× (w. compds. *ἀπο-: ἔπειτα, νῦν, πρίν* 4×, *πάμπαν, κατα-: αὐτίκα, διαμπερές, ἐπισταμένως, πρίν*) W. Beck

Παφλαγόνες [4i] **L** Leaf, Troy 278ff.; Allen, Catalogue 156ff.; Solmsen-Fraenkel, Idg. Eigennamen 98; DMic. II 79

B VN, Bundesgenossen der Tr. aus d. nördl. Kleinasien (s. *Κύτωρος, Παρθένιος, Σήσαμος*), nur im Zush. m. Anführer Pylaimenes (*B* 851, *E* 576f.) u. dessen S. Harpalion (*N* 656. 661), welche beide fallen (u. *π*[*α*]*λ*-Anklang an VN aufweisen), außer *B* 851 (Kat.) stets m. Epith. (*μεγαθύμων ἀσπιστάων, μεγαλήτορες, πολέσιν*) R. Führer

παφλάζω [1i] **E** schallnachahmend. — Abl.: *Παφλαγόνες* (Solmsen-Fraenkel, Idg. Eigenn. 98)?

Σχ sch. D z.St.: *ἠχοῦντα. ἀναζέοντα* (*ὀνοματοποιία ὁ τρόπος*)

L [1]Skoda, Redoublement 88f.; [2]Perpillou, REG 95, 1982, 268f. = Recherches 35f.; [3]Tichy, Onomatop. Verb. 248ff.; [4]Giannakis, Reduplicated Presents 284f.

B *platschen* (L[3]), in Gl. *N* 798 (*ἀτάλαντοι ἀέλλῃ, ἥ ῥά θ'*) *ἀλὶ μίσγεται, ἐν δέ τε πολλὰ* ' *κύματα -οντα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,* ' *κυρτὰ φαληριόωντα, πρὸ μέν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλα,* lautmalend (*παφλά- π-λ-φλ- -λάφαλ-*). — Wortf.: *βοάω* B3b, *βράχε* (*Φ* 9), *βρέμω* B1, *βρυχάομαι, ἐρίδουπος* B2, *ἠχήεις* (*A* 157), *ἰάχω* (*A* 482+), *καναχηδά, κελάδων, κελαρύζω, πολυηχής, πολύφλοισβος, ῥόθιος, ῥοχθέω* R. Führer

Πάφος [1°, 1h] ON auf Kypros (s.d. B3) m. Heiligtum (zugleich Kosmetiksalon) der Aphr. (*θ* 363 ≅ h. Ven. 59) R. Führer

πάχετος [2°] *stämmig, kompakt,* von Ggst., urspr. Subst. Ntr.? (so mögl. *ψ* 191; vgl. *μέγεθος* u. s. Risch § 11c, Frisk s.v. *παχύς*, Larisa, Mn. IV 23, 1970, 277); dann i.S.v. *παχύς* gedeutet, vgl. *περιμήκετος*; im Vgl. *stämmig, gedrungen* wie e. Säule: *ψ* 191 (Od. über sein Bett: „*θάμνος ἐλαίης*) *ἀκμηνὸς θαλέθων·* -*ος δ' ἦν ἠΰτε κίων*", mögl. urspr. Subst. (so auch späterer Gebr.) im Akk. der Bzhg. *an Dicke, Umfang wie e. Säule* (vgl. *πάχος, μῆκος* *ι* 324) *kompakter* Diskos: *θ* 187 *λάβε* (Od.) *δίσκον* ' *μείζονα καὶ* -*ον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ* ' *ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον,* auffällig zw. 2 Komp. + *ἤ* (weshalb in Schol. als Komp. erkl.), s. Hainsworth, Odyssey z.St. H. W. Nordheider

πάχνη [1°] (< **pak-snā,* zu *πήγνυμι,* Abl. *παχνόω,* s. Risch § 35bγ:) *Rauhreif,* vgl. *πηγάς, στίβη*; im Vgl. vom harten, körnigen Eisschnee, der die Schilde kristallin überzieht (vgl. *πηγυλίς,* zur Sache s.v. *κρύσταλλος* u. Mugler, Science gr., 71. 74) *ξ* 476 (Od. erz.:) „*νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ Βορέαο πεσόντος,* ' *πηγυλίς· αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ' ἠΰτε* -*η* (*λάχνη* ci. [v. Ludwich in app.], sic Hampe), ' *ψυχρή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος*", dagg. (unnötige) Kj.: weiche, 'wollige' Schneeflocken; zur Klimax *χιών* ... *πάχνη* ... *κρύσταλλος* s. Odyssey z.St.; z. Sache vgl. noch (*K* 7, Gl.:) *χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,* zum Adon. *T* 374 H. W. Nordheider

παχνόομαι, παχνόω [1i, 1H] **E** s. *πάχνη* **Σχ** sch. D *P* 112: -*οῦται· συστέλλεται. ὑπὸ λύπης πήγνυται, ἢ δάκνεται. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῆς πάχνης*

B Med. *erstarren, gefrieren,* dazu kausat. Akt.; Subj. / Obj. *ἄλκιμον, φίλον ἦτορ* '; vgl. *ῥιγέω,* Opp. *ἰαίνομαι/ω* (s.d. mit Lit. [Zink]); Kampfwut, -mut *erlischt* vor der Übermacht (s. Zink 21f.): *P* 112 (Gl.: Men. wich von Patr.' Leiche wie Löwe vor der Meute) *τοῦ δ' ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ* ' -*νοῦται, ἀέκων δέ τ' ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο,* zum Ggt. s. (*Ω* 321) *γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη* (sc. bei ermutigendem Vogelzeichen) Unverschämtheit des Nehmenden *verhärtet* (*legt Reif auf* Marg) das Herz des Beraubten (Opp. Freude des freiwillig Gebenden *χαίρει, τέρπεται*): Op. 360 *ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅ γε καὶ μέγα, δώῃ,* ' *χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν·* ' *ὃς δέ κεν αὐτὸς*

ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας, ' *καί τε σμικρὸν ἐόν, τό γ' ἐ-νωσεν* ⌊*φίλον ἦτορ*⌋, s. West z.St. m. Parall. (*ψ* 215 f. *θυμὸς ἐρρίγει* u.a.) u. Lit.; zum Subj.wechsel (*ὃς δὲ ... τό γ'*) Verdenius, Entretiens Hardt 7, 1960, 145 A.1; zum VE vgl. noch (*δ* 481⁺) *κατεκλάσθη* ⌊ ⌋, ferner zur Sache (*K* 7, Gl.:) *χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας* H. W. Nordheider

πάχος n. [1ᵉ] (*-es*-Ntr. nb. *παχύς*, s. Risch § 31 c:) *Dicke* 8 eines Stammes (vgl. *πάχετος ψ* 191, *παχύς* B 1), im Akk. der Bzhg. nb. *μῆκος ι* 324 (*Κύκλωπος ῥόπαλον ὅσσον ἱστὸν νηός*) *τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον -ος εἰσοράασθαι*, vgl. (*τ* 359) „⌊*τοιόσδ*⌋*' ἐστὶ* (Od.) *πόδας* ⌊ ⌋*ε τε χεῖρας*" (dazu Fehling, Wiederhol. 205), ferner *Γ* 194 H. W. Nordheider

παχύς, πάσσ(ων), πάχιστος [18ⁱ, 14ᵒ, 2ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **E** Erbwort, < **b*ʰ*ng*ʷʰ*u-*, vgl. lat. *pinguis* (eigtl. erwartet **finguis*) u. s. Mayrhofer, EWAia II 220 f. s.v. *bahú-* u. LIV 61. – Abl.: *γουνοπαχής*, vgl. *πάχετος, πάχος*

F *-χύς* 2, *-χέος* 3, *-χύν* 2; *-χείῃ* 20, *-χείας* 1ᴴ; *-ύ* (Akk.) 2; Komp. *-σσονα* 5ᵒ; Sup. *-χιστος* 1

M 1 ⅔[⏑⏑] *-χύν ι* 372 ⅔[⏑⏑] *-χύς M* 446; *-χύ Σ* 416 ⅔[⏑⏑] *-χύς χ* 18 2 [⏑⅔] *-χύ Ψ* 697 [⏑⅔] *-χύν* Op. 497 3 [⏑⏑⅔] *-χέος παρὰ μηροῦ Π* 473 = *κ* 439 = *λ* 231 4 [⏑⅔×] *εἵλετο* / Aor. Med. ⌊*χειρὶ -χείῃ*⌋ *H* 264 ≅ *Φ* 403, *K* 31, *χ* 326 / *Γ* 376, *E* 309 ≅ *Λ* 355; ⌊ ⌋ *Θ* 221 = *Ξ* 385ᵉᵃ, *K* 454, *P* 296, *Υ* 261, *Φ* 175. 424, *ζ* 128, *τ* 448, *υ* 299, *φ* 6, h. Ap. 340, Margites fr. POxy. 2309, 16; *-χείας* Op. 509 5 Sup. [⏑⅔×] *-χιστος Π* 314 6 Komp. [⅔⏑⏑] *μείζονά τ' εἰσιδέειν* ⌊*καὶ -σσονα*⌋ *ζ* 230 = *ψ* 157; *καί μιν μακρότερον⁺ / μείζονα δ' ἠὲ πάρος* ⌊ ⌋ *θῆκεν ἰδέσθαι ϑ* 20 ≅ *σ* 195 / *ω* 369

Σχ sch. D *Γ* 376: *-χείῃ · τῇ ἰσχυρᾷ, M* 446: *πρυμνὸς -ύς · κατὰ τὸ ἔσχατον μέρος παχύς. ἑτεροβαρής*

L M. Riemschneider, Homer, Leipzig 1950, 152; Treu, Homer 47 ff.; Lamberterie, -υς I 77 ff.; zu *χειρὶ -χείῃ* (bes. *φ* 6): N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley ... 1975, 73 f.; P. Vivante, The Epithets in Hom., New Haven - London 1982, 113 f.; St. Lowenstam, The Scepter and the Spear, Lanham, Md., 1993, 13 ff. 26–32; dazu Nagler, Colby Quarterly 29, 1993, 255 f.; (Zeitschr.:) Fortassier, REG 106, 1953, 176 f.; Schlesinger, CPh 64, 1969, 236 f.; Wyatt, CPh 73, 1978, 343 f. (vgl. dens. 78, 1983, 234 f.); Eide, SO 55, 1980, 23 ff.; ders. 61, 1986, 5 ff.; Resümees z.T. in: Odyssey zu *φ* 6

B *dick* (als Ausdr. von Kraft), u. zwar von Umfang, Oberfläche: *stämmig, prall, kompakt* (*M* 446 Opp. *ὀξύς*), evt. auch von Konsistenz *geronnen(es* Blut, s. 2), od. (in Formel *χειρὶ -χείῃ* ' 20×) von der Aktion (nicht primär der indiv. Beschaffenheit, s. Göttinnen u. *φ* 6, in 4): mit *muskelpraller Hand/Arm*, d.h. *fest, kräftig zupackend* u.ä.; nicht dir. R. (*ι* 372, *κ* 439 = *λ* 231 in Apologen). – Wortf.: *θαλερός* (+ *μηρώ, δάκρυον*, s.u. 3. 2), *πηγός* (*τρόφις, τροφόεις*), *πυκνός*; m. *χείρ* (s. Eide, L) u. z.T. in Metr. u. Kasus komplementär: *βαρύς* ('wuchtig', drohend, s.d.; in versch. Kasus u. Positionen, s. [*χεῖρα*] *βαρεῖαν*' u. 'Verlängerg.' *βαρείῃ χειρὶ πιθήσας* ', nur *σ* 56 *χειρὶ βαρείῃ* ', sonst ist VE für *χειρὶ -χείῃ* reserviert), *στιβαρός* (meist *στιβαρῆς ἀπὸ χειρός* u. *χερσὶ στιβαρῇσιν* ', auch von *αὐχήν* [s.u. 3], *ὦμος, βραχίων*), *ἄπτος* (Pl., meist Akk.), *θρασύς* (metr. gleichw. [Positionslängg. vor *θρ*. nur beim Mask. *Θ* 126, *κ* 436], aber vorkommend nur *θρασειάων ἀπὸ χειρῶν* ' u. Sc. 263 *χεῖράς τε θρασείας*), *καταπρηνής* (s.d.); s.a. *ἴφιος, πίων; κρατερός*; Opp. *ἀπαλός* (+ *αὐχήν, δειρή*, s.u. 3; [*χεῖρας*] *ἀτρίπτους ἀπαλάς φ* 151), *λεπτός* (s.d.), *ὀξύς* (*M* 446) 1 von Gegenständen (Stein, Stämmen); *kompakt (rundlich)*, vom Stein (Wurfgeschoß), Opp. *ὀξύς* ('spitz'): *M* 446 (*"Εκτωρ δ' ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὃς ἑστήκει*) *πρυμνὸς -χύς, αὐτὰρ ὕπερθεν* ' *ὀξὺς ἔην* (*οὔ κε δύ' ἀνέρε ...*, 452 *ἄχθος*, 460 *βριθοσύνῃ* 'Wucht') *stämmig: Σ* 416 (Heph. *ἀπομόργνυ αὐχένα τε στιβαρὸν*) *ἕλε δὲ σκῆπτρον -χύ* (*χωλεύων*), Konnot. *starke Stütze* Op. 509 *πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε -χείας* (*πιλνᾷ χθονί*, Boreas), Konnot. *kräftiger Widerstand* 2 von Blut; zu *αὐλός*: *dicker (reichlich u. kräftig hervorschießender)* Blutstrahl: *χ* 18 (Antin. getroffen *ἀπαλοῖο δι' αὐχένος*) *αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥῖνας -χὺς ἦλθεν* ' *αἵματος* ebenso zu *αἷμα* (vgl. *πυκνόν, θαλερόν* [s.d. B 1] + *δάκρυον⁺ δ* 153, *Ζ* 496⁺; sowie *κοτυλήρυτον, ἄσπετον αἷμα Ψ* 34, *χ* 407), od. *dick*, d.h. *geronnen*? (so später medizin. t.t.): *Ψ* 697 (*ἄγον*, k.o. geschlagenen Boxer) *αἷμα -χὺ πτύοντα, κάρη βάλλονθ' ἑτέρωσε* 3 von nicht agierenden Körperteilen (*μηρός, αὐχήν, πούς*); *stämmig, prall (muskulös, kräftig): Π* 473 (Autom.) *σπασσάμενος τανύηκες ἄορ -χέος παρὰ μηροῦ*, ' *ἄξας ἀπέκοψε παρήορον* = *κ* 439 (Od.: *„μερμήριξα, ἀποτμήξας κεφαλήν"*, sc. dem Querulanten) = *λ* 231 (*„οὐκ εἴων πίνειν"*, sc. die Schatten), kräftiger Körperbau (vgl. *μηροί ϑ* 135, *σ* 67, + *εὐφυέες Δ* 147) als Voraussetzg. für kraftvolle Aktion, vgl. *χειρὶ -χείῃ* in ähnl. Funktion (s.u. 4), *-χιστος μυών* (6), sowie *θαλερὼ πεπλήγετο μηρώ* (*O* 113) *ι* 372 (betrunkener Kyklop) *κεῖτ' ἀποδοχμώσας -χὺν* (*πλατὺν* testis) *αὐχένα*, s. *αὐχήν* (B 3 a. b α; s.d. *στιβαρός*, dagg. *ἀπαλός*) probl.: Op. 497 *μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίῃ καταμάρψῃ* ' *σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ -χὺν πόδα χειρὶ πιέζῃς* geschwollen (Hungerödem)? Opp. *λεπτῇ*; dagg. Campanile (in Festschr. Risch 361): Umschr. für Masturbation 4 *χειρὶ -χείῃ*, 20× als VE-Formel nach buk. Dih. (s. L, B Wortf.): von der Hand eines Mannes (außer *φ* 6: Pen.), Gottes/Göttin (*Ξ* 385 Pos., *Φ* 403. 424 Ath., h. Ap. 340 Hera) in tatsächl. (nicht, wie geleg. bei *βαρύς*, vorgestellter) Aktion (Instr. außer *Γ* 376, [mit *ἐν*:] *Θ* 221, *Ξ* 385) bei Kampf, (*τ* 448) Jagd (außer *K*[!] 31. 454, *ζ* 128, *υ* 299, *φ* 6 [Pen.!], h. Ap. 340, Margites fr. POxy. 2309, 16): *mit muskelpraller*, d.h. *fester, kräftiger Hand/Arm* (Ausdr. entspr. Adv.; wie dt. *mit starker Hand ~ kräftig zupackend* u.ä.); Waffe packen: *H* 264 *λίθον* ⌊*εἵλετο χειρὶ παχείῃ*⌋ (*τρηχύν τε μέγαν τε, τῷ βάλεν*, Hektor) ≅ *Φ* 403 (Ath.) *χ* 326 *ξίφος* ⌊ ⌋ (*ἔλασσε*, Od.) (übertr. auf Sit. des Aufstehens [*K*!]:) *K* 31 *δόρυ δ'* ⌊ ⌋. ' *βῆ δ'* (Men.) herausreißen: *Φ* 175 *μελίην 'Αχιλῆος* ' *οὐ δύνατ' ἐκ κρημνοῖο ἐρύσσαι* (Asterop.) ⌊*χειρὶ -χείῃ*⌋ halten: *Ξ* 385 (*ἦρχε* Pos.) *δεινὸν ἄορ τανύηκες ἔχων ἐν* ⌊ ⌋ *Θ* 221 *πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων* (Ag.) *ἐν* ⌊ ⌋ (um anzufeuern; Mantel als Signalfahne, Ameis-H. z.St.) *Υ* 261 *σάκος μὲν ἀπὸ ἕο* ⌊ ⌋ ' *ἔσχετο* (Ach. den getroffenen Schild) *ταρβήσας τ* 448 *ἔσσυτ'* (Od.) *ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ* ⌊ ⌋ ' *οὐτάμεναι μεμαώς* jem.n schlagen (vgl. *βαρύς* von Schlagkraft): *Φ* 424 *ἐπιεισαμένη πρὸς στήθεα* ⌊ ⌋ ' *ἤλασε* (Ath. der Aphr.) · *τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα* h. Ap. 340 (333 Hera in Anrufung) *χειρὶ καταπρηνεῖ δ' ἔλασε χθόνα ...* ' 6 vv. ' *ὣς ἄρα φωνήσασ' ἵμασε χθόνα* ⌊ ⌋ · ' *κινήθη δ' ἄρα γαῖα* (beim Pass.:) *P* 296 (*κόρυς*) *πληγεῖσ' ἔγχεί τε μεγάλῳ καὶ* ⌊ ⌋ (des Aias), ' *ἐγκέφαλος* (*ἀνέδραμεν*) etw. werfen (vgl. *βαρείῃς χειρός N* 410, *Φ* 590), abbrechen: *υ* 299 *ἔρριψε* (Freier) *βοὸς πόδα* ⌊ ⌋ (*ἀλεύατ'*, Od.), iliad. Ausdr. hier für häusl. Frevel (> heroisches Milieu) *ζ* 128 (*θάμνων ὑπεδύσετο*, Od.) *ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε* ⌊ ⌋ ' *φύλλων* (130 *ὧς τε λέων, ἀλκὶ πεποιθώς*, Dramatisierg. der an sich unheroischen Szene) nicht Instr.: *Γ* 376 (Paris' Helmriemen riss) *κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο* ⌊ ⌋ (sc. des Men.) *folgte dem festen Griff* übertr. auf Dolons (nicht aus Kraft, aber aus Angst) *kräftige* Bittgeste (*K*!): *K* 454 *μιν* (Diom.) *ἔμελλε γενείου* ⌊ ⌋ ' *ἁψάμενος λίσσεσθαι, ὁ δ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε* (vgl. *A* 501 f. *δεξιτερῇ*, für Diom.' Aktion wäre ⌊ ⌋ passender) auffällig von Pen. (s. L): *φ* 6 *εἵλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα* ⌊ ⌋ (*χερσὶ φίλῃσι* v.l.; s.a.

St. West, Ptol. Pap. S. 277; sc. um den Bogen zu holen), phys. (Schlüssel u. Handhabg. schwer) u. psych. Aspekt (entscheidender Schritt nach 20 Jahren Warten), s. Odyssey z.St.; keine kraftvolle Aktion, sondern vom ohnmächtig in die Knie gehenden Verwundeten, der sich mit seinem ganzen Gewicht *schwer auf die Hand stützt*: *E* 309 (*ἥρως*, sc. getroffener Aen.) *ἔστη γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο ⌞ ⌟ ' γαίης* (*ὅσσε νὺξ ἐκάλυψε*) ≅ *Λ* 355 (Hektor) Zush. verloren: Margites fr. POxy. 2309,16 (= fr. 7,16 West) *καὶ ⌞ ⌟* (l *χ*]*ειρὶ δὲ μακρῇ*), s. Langerbeck, HSPh 63, 1958, 62 **5** Komp. *πάσσονα*, nur [⏑⏑] in 2 Formeltypen: *fülliger, voller* (d.h. stattlicher, nb. 'größer'; sc. Ath. verschönt/verjüngt Od., Pen., Laertes): *ζ* 230 *τὸν μὲν* (Od.) *Ἀθηναίη θῆκεν ... ' μείζονά τ' εἰσιδέειν ⌞καὶ -σσονα⌟, κὰδ δὲ κάρητος ' οὔλας ἧκε κόμας* = *ψ* 157 (*χεῦεν κάλλος*) *θ* 20 (Ath. *θεσπεσίην κατέχευε χάριν*) *καί μιν μακρότερον ⌞ ⌟ θῆκεν ἰδέσθαι* (*δεινός τ' αἰδοῖός τε*) ≅ *σ* 195 (*λευκοτέρην δ'*, sc. Pen.) (Vermischg. beider Formeln:) *ω* 369 *μείζονα δ' ἠὲ πάρος ⌞ ⌟ θῆκεν ἰδέσθαι* (den Laertes) **6** Sup. *πάχιστος* (VE) *dickster* (*prall* hervortretender) Muskel(-knoten): *Π* 314 (traf ihn) *ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα -χιστος ' μυὼν ἀνθρώπου πέλεται* (*νεῦρα διεσχίσθη*, vgl. 324 *δρύψ' ἀπὸ μυώνων* u. a. drast. Verwundungen im Kontext, dazu Friedrich, Verwundung 44. 52), vgl. *-χέος παρὰ μηροῦ* (s.o. 3), zum VE vgl. *ἔνθα μάλιστα / τε μηρός* (*N* 568, *E* 305)

D v.l. (vulg. *βαρείης/ῃ*) *Φ* 590, *σ* 56 H. W. Nordheider

πεδάω [5ⁱ, 8ᵒ] **E** denom. von *πέδη* 'Fußfessel', s. Tucker, Greek Verbs 236 **F** nur Akt. *-άᾳ* 2, *-άασκον* 1; (*ἐ*)*-ησ*(*εν*) 9 (s. M Schlußbem.), *-ῆσαι* 1

M **1** dreis. [⏑⏑⏓] *-άᾳ δ* 380 = 469 [⏑⏑⏓] *ἐ-ησ' ν* 168 [⏓⏑] *-ησε N* 435, *σ* 155 [⏓×] *-ῆσαι Ψ* 585 **2** viers. [⏑⏑⏓⏑] *ἐ-ησε ψ* 17; *-άασκον ψ* 353 [⏑⏑⏓⏑] *μοῖρα θεῶν ἐ-ησε γ* 269 [⏑⏑⏓×] *μοῖρ' ἐ-ησε*⌊*ν*⌋ *Δ* 517, *X* 5; *θεοῦ κατὰ ⌞ ⌟ λ* 292; *γ' ἐ-ησε T* 94 (sic van Thiel, West [v. Ilias p. xxvi, cf. *ρ* 326⁺], *μοῖρα πέδ.*, *γε πέδ.* Arist. [cf. sch. A *Δ* 517], pars edd.)

Σχ erklärt m. *κατέχω*, *ἐμποδίζω* (sch. Barn. *δ* 380, *ψ* 353)

L Onians, Origins 326–30

B urspr. *die Füße fesseln* (vgl. Σχ u. *Δ* 517, *N* 435, *λ* 292 in 1), mehr allg. *(jmd.n) fesseln, umstricken, bannen, behindern* (1), (+ Inf.) *zwingen* (2), (+ Gen.) *abhalten von* (3); zur Bed.entw. vgl. *δέω* (verwendet im Kontext *δ* 380⁺) u. lat. *impedire*. Agens Gott (6×), *μοῖρα* (4×), *Ἄτη* (*T* 94), *ὕπνος* (*ψ* 17), Mensch nur *Ψ* 585 (in 1 am Ende, vgl. *λ* 292 in 1); Patiens Mensch (9×) bzw. dessen Glieder (*N* 435), Wagen (*Ψ* 585), Schiff (*ν* 168); zur Sache vgl. L; in Vbd. m. *θέλγω* (*N* 435), *δόλῳ* (*Ψ* 585, s. Richardson, Iliad z.St.); *κατα-* s. am Ende. – Wortf.: *ἀάω*, *ἄγω* (B II 3 Ende), *ἅπτω*, *βλάπτω*, *γυιόω*, *δάμνημι*, (*ἐν/κατα*)*δέω*, *ἐέργω*, *εἰλέω* I (B I 2b), *ἐρητύω*, *ἐρύκω*, *ἔχω*, *θέλγω*, *ἰάλλω*, (*κατα*)*λαμβάνω* (B 1b), *παύω*, *πιέζω*, (*παρα*)*πλάζω*, *πλέκω*, (*περι*)*στρέφω*, *σφάλλω*, *συγχέω*; vgl. *ἄτη* B I, *μοῖρα* B 2a Textvarianten: s. M am Ende **1** nur m. Akk. *Δ* 517 *Διώρεα μοῖρ' ἐ-ησε· ' χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο umstrickte*, vgl. Kirk, Iliad z.St., viell. richtig sch. bT z.St.: *καλῶς ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν πόδα βληθέντος N* 435 (Pos. *ἐδάμασσε* Alkathoos) *θέλξας ὅσσε φαεινά, -ησε δὲ φαίδιμα γυῖα· ' οὔτε γὰρ ἐξοπίσω φυγέειν δύνατ' οὔτ' ἀλέασθαι fesselte seine Beine*, lähmte sie, vgl. bes. *γυιόω T* 94 (Ag.: „Ate) *κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει ' βλάπτουσ' ἀνθρώπους· κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γ' ἐ-ησε. ' καὶ γὰρ δή νύ ποτε Ζῆν' ἄσατο*" (94 ath., 95 *Ζεὺς* Arist.) *sie hat nicht nur mich überwältigt. Sogar Zeus ...* (*οὐκ ἐμὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἕτερον*, sch. bT) eher als *sie überwältigt* (gnom. Aor.) *wenigstens d. einen* (sc. *τῶν ἐριζόντων*, ebd., m. Bez. auf [Ag. u.] Ach.; zum Probl. s.a. sch. A, Ameis-H. u. Edwards, Iliad z.St. sowie oben II 757,5 ff.; zur Sache vgl. *I* 502 ff. [bes. 507], Aesch. Eum. 330 ff. Prom. 1078) *λ* 292 (Melampus *ὑπέσχετο* d. Rinder) *ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ* (Zeus) *κατὰ μοῖρ' ἐ-ησε ' δεσμοί* (etym. Anspielung?) *τ' ἀργαλέοι καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται*, vgl. 3 unten, *Σ* 119⁺ *ν* 168 (Phäake:) „*τίς δὴ νῆα θοὴν ἐ-ησ' ἐνὶ πόντῳ ' οἴκαδ' ἐλαυνομένην;*" (Antw.: Pos.) *hat festgebannt*, vgl. *ψ* 353 in 3 ‖ *ψ* 17 (Pen.: „*τίπτε*) *ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις ' ἡδέος, ὅς μ' ἐ-ησε φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας;*", nur wenn Schlaf sie *bezwingt*, kann sie ihren Kummer vergessen, vgl. *ε* 491 ff., *υ* 85 f., S. Aj. 676, *δάμνημι* B I 1 b α ‖ abgeschwächt *behindern Ψ* 585 (Men.:) „*ὄμνυθι μὴ μὲν ἑκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἅρμα -ῆσαι*", vgl. 434. 545. 571 f., s. *βλάπτω* B 1, Richardson, Iliad zu d. Stt. u. Delebecque, Cheval 204; menschl. Agens nur hier **2** m. (Akk. +) Inf. *zwingen X* 5 (d. Tr. flüchteten) *"Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὀλοιὴ μοῖρ' ἐ-ησεν fesselte, so daß er an se. Platz blieb*, zwang ihn, an se. Platz zu bleiben *γ* 269 (Nestor: „Klyt. wollte zuerst nicht auf Aeg. hören) *ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐ-ησε δαμῆναι* (*δὴ τότε*)" *umstrickte, so daß sie* (se. verführerischen Reden, 264) *unterlag*, Milderungsgrund für ihr Benehmen; auch anders erklärt, s. Ameis-H., West, Odyssey z.St., *δάμνημι* B I 1 a γ, *μιν* B 6 (anders *μοῖρα* B 2 a γ: *μιν* = Ag.) *σ* 155 (Amphinomos) *οὐδ' ὡς φύγε κῆρα· -ησε δὲ καὶ τὸν Ἀθήνη ' Τηλεμάχου ὑπὸ χερσὶ ... δαμῆναι* **3** m. (Akk. +) Gen. (bzw. *ἀπό* + Gen.) *abhalten von ψ* 353 (Od.:) „*ἐμὲ Ζεὺς ἄλγεσι καὶ θεοὶ ἄλλοι ' ἱέμενον -άασκον ἐμῆς ἀπὸ πατρίδος αἴης*", vgl. *ν* 168 in 1 *δ* 380 (Men.: „sag mir) *ὅς τίς μ' ἀθανάτων -άᾳ καὶ ἔδησε ⌞κελεύθ⌟ου*" = 469 (vv. ll. *⌞ ⌟ους*, *κέλευθον*), vgl. *α* 195 u. s. Ameis-H., West, Odyssey z.St. (u. zu *η* 272)

Kompos.: *κατα-* DSV *T* 94, *λ* 292 in 1, ohne klaren Bed.-untersch. ggüber Simplex (vgl. z.B. *καταλαμβάνω*)

D *φ* 391 *ἐ-ησε*, wohl von *ἐπιδέω*, s. *δέω* B II 2 u. Fernández-Galiano, Odyssey z.St. (anders LSJ); zur Sache s.a. L 329 f.

M. P. Cuypers

πέδ(η) [1ⁱ] **E** Abl. von uridg. **ped-* (s. *πούς*), vgl. lat. *pedica, impedire*, s. Chantraine, Dict. s.v.; Gagnepain, Noms 18. 89 (Abl. über Adj. **pedó-*); G. Nagy, Gr. Dialects & the Transformation of an I-E. Process, Cambr., Mass., 1970, 72 A. 78 (aus Kompos. rückgebildet). – Abl.: *ἀλυκτοπέδη*, *ἱστοπέδη*, *πεδάω*

Σχ sch. D *N* 36: *δεσμούς· ἤτοι παρὰ τὸ πιέζειν εἴρηνται. ἢ παρὰ τὸ τοὺς πόδας* (vgl. Eust. 919,17 ff.)

B Pl. *Fußfesseln N* 36 (Pferde von Pos. ausgespannt u. gefüttert) *ἀμφὶ δὲ ποσσὶ -ας ἔβαλε χρυσείας ' ἀρρήκτους ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν* (= *θ* 275, Heph.' *δεσμούς*; vgl. auch *O* 19 f. *δεσμὸν ⌞ἄρρηκτον⌟*, Th. 521 *ἀλυκτοπέδῃσι*, *N* 359 f. *πεῖραρ ... ⌞ ⌟ τ' ἄλυτόν τε*) ' ... *ἄνακτα*, viell. m. etym. Wortspiel *ποσσί / πέδας / ἔμπεδον*, vgl. Eust. a.O. u. Janko, Iliad z.St. – Die Beine der Pferde werden gefesselt m. Stricken (daher Pl., die ihnen nur Bew.sraum f. kleinere Schritte lassen. Pferde sonst im fgrE angebunden (Delebecque, Cheval 185 f.); *π.* zum Fesseln von Pferden auch später offensichtl. nicht mehr bezeugt (anders Xen. Eq.). – Wortf.: s. *δέω* G 2

D *πεδῶν* ci. *O* 21a M. P. Cuypers

πέδῖλ(ον) [5ⁱ, 12ᵒ, 4ᴴ] **E** Dimin. von uridg. **ped-* (vgl. *πούς*), bereits myk., s. B Vorbem. u. DMic. II 95 f. (mit Lit. zur Etym.); *ῑ* umstritten: (1) < **ped-ih₂* + *-lo-* (vgl. Galavotti, RFIC 39, 1961, 174 ff.); (2) < **pédilno-* (Ruijgh, Études 68; L⁹); (3) < **pediylo-* (Schwyzer 439 A. 6, vgl. Σχ). Vgl. auch Risch 109; Chantraine, Form. 249. – Abl.: *καλλιπέδιλος*, *χρυσοπέδιλος*

F Akk. -α 18, -(α) 1; -οις 2[H] (s. B am Ende, vgl. D)

M 1 zweis. [⏑̯̄] -(α) ν225 2 dreis. [⏑̯̄⏑] -α Op.541 [⏑̯̄-] -οις Th.12, Hes.fr.70,12 [⏑̯̄×] ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ⌞ἐδήσατο καλὰ -α⌟ Β44 = Κ22 = 132 = Ξ186 = β4 = δ309 = υ126; ὑπὸ ποσσὶν ⌞ ⌟ Ω340 = ε44 ≅ ρ2, α96, ο550; ποσσὶ -α π80, φ341; -α ξ23, π154, Sc.220

Σχ sch.D Β44: -α δὲ τὰ ὑποδήματα, παρὰ τὸ περιειλεῖσθαι αὐτὰ τοῖς ποσί, ὅ ἐστι περιτίθεσθαι, vgl. sch.D Κ22

L [1]Arend, Typische Scenen 97f.; [2]Buchholz, Realien II2, 278f.; [3]Fernández-Galiano, Odyssey zu φ341 (u. 336–42); [4]Hoekstra, Odyssey II 157; [5]Janko, Iliad zu Ξ166–86; [6]Marinatos, Arch.Hom.A 12f. 32–4. 50f. 59f.; [7]H.B. Rosén, Strukturalgramm. Beitr. zum Verständnis Homers, Amsterdam, 1967, 48; [8]Rüter, Od.-Interpr. 116–20; [9]Ruijgh, Élément achéen 151f.

B *Schuhwerk* Pl., fast ausschl. in formelh. Kontext, meist zus. m. and. Attributen, vgl. L[1.5.9]. In Ankleidungsszenen (1) nach Kleidung (χιτών usw.; Ausn. Κ22. 132 in 1a) u. Schwert (umgehängt; Ausn. Β44 in 1a) erwähnt, aber logischerw. vor dem, was man in der Hand trägt (bes. Speer); bei typ. Kleidungsbeschr.en (2) diese Reihenfolge meist übernommen; Ausziehen nicht beschrieben. In den verwandten Rüstungsszenen werden π. nie erwähnt; daß aber die hom. Helden barfuß in den Kampf gezogen seien (so z.B. L[6] 13), läßt sich daraus wohl nicht schließen (vgl. L[2]). Anziehen fast immer vor dem Ausgehen, Tragen nur außer Haus erwähnt: im Haus (bzw. Zelt) ging man wohl barfuß (so L[2]); Stt. aber nicht bes. beweiskräftig (Anziehen folgt dem Aufstehen, Spezialkleidung), vgl. aber ο550. – Material der π. ist Rindsleder (ξ23, Op.541); vgl. auch myk. *wrīnons pedilōn hermata* 'Häute für Riemen von π.', *diphtherān aizān pediloihi* 'Ziegenleder für π.' (DMic.II 95). Die π. werden 'unter die Füße gebunden' (ὑπὸ ποσσὶ δήσασθαι in 1, vgl. ὑποδήματα, u. [nicht im fgrE] ὑποδέω), d.h. die Sohle kommt *unter* die Füße, sie wird m. Riemen *um* (ἀμφί ξ23, Op.541, Sc.220) die Füße befestigt (verfehlt L[3.7]). Die für den Winter bestimmten π. Op.541f. sind m. Filz gefüttert; kein Grund zur Annahme, daß dort andere π. beschr. als sonst (so L[6] 12f.; zu ἄρμενα vgl. ξ23 ἀμφὶ πόδεσσιν ... ἀράρισκε -α). Genauere Bestimmg. des Aussehens aufgrund des sprachl. Materials unmögl.; Archäologisches bei L[6]. – Wortf.: nb. altem π. (vgl. L[4.9]) für Fußbekleidg. noch σάνδαλα (3× in h.Merc.) u. ὑποδήματα (2°), jünger u. gemeinsprachl. (u. isoliertes [1°] βηλά, s.d.); sachl. Unterschiede nicht erkennbar. – Epith.: καλά (Ω340+, vgl. καλός B2a u. καλλιπέδιλος), π. der Götter ἀμβρόσια (Ω340, ε44, α96), χρύσεια (ll.cc. u. Th.12, vgl. χρυσοπέδιλος), πτερόεντα (Perseus Sc.220, fliegende π. tragen auch Hermes Ω340 [m. sch.T z.St.] = ε44 u. Ath. α96) 1 beim Anziehen (Akk., δήσασθαι) 1a im Formelvers ⌞ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ -α⌟ (andere Ankleidungsaktivitäten gehen voraus) Β44 (Ag. stand auf, χιτών, φᾶρος) ⌞ ⌟ (ξίφος, σκῆπτρον, ἔβη) Κ22 (Ag. stand auf, χιτών) ⌞ ⌟ (δέρμα λέοντος, ἔγχος, Ausgehen verzögert) 132 (Nestor stand auf, χιτών) ⌞ ⌟ (χλαῖνα, ἔγχος, βῆ) β4 (Tel. stand auf, εἵματα, ξίφος) ⌞ ⌟ (βῆ) = δ309 = υ126 (ἔγχος nach den π.) Ξ186 (Hera: Parfum, Zöpfe, ἐανόν, ἐνεταί, ζώνη, κρήδεμνον) ⌞ ⌟ (βῆ), vgl. L[5] 1b in d. Formel ⌞ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ -α⌟ (and. Ankleidungsaktivitäten gehen nie voraus) Ω340 (Hermes) αὐτίκ' ἔπειθ' ⌞ ⌟ ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο (ῥάβδον, πέτετο) = ε44ff. ≅ α96ff. (Ath., ἔγχος, βῆ), vgl. L[8] ο550 Τηλέμαχος δ' ⌞ ⌟ (ἔγχος, πρυμνήσι' ἔλυσαν) ≅ ρ2 (nach Aufstehen, dann ἔγχος, ἄστυδε ἱέμενος) 1c and. Ausdrücke π154 ὁ δ' (Eum.) εἵλετο χερσὶ -α, ' δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἴεν Op.541 (gg. Kälte χλαῖνα, χιτών) ἀμφὶ δὲ ποσσὶ -α βοὸς ἶφι κταμένοιο ' ἄρμενα (vgl. ξ23 in 2a) δήσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας (gg. Regen δέρματα, πῖλον), vgl. West z.St. 2 in and. Kontexten (Akk. bis auf 2b) 2a Obj. von δίδωμι, ἔχω, ἀραρίσκω π80 (Tel.: „⌞ἔσσω μιν [Bettler-Od.] χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά⌟) δώσω δὲ ξίφος ... καὶ ποσσὶ -α (πέμψω sc. ihn)", vgl. ο369, σ361 (ποσίν θ' ὑποδήματα + δίδωμι) u. φ341 (Pen.: „⌞ ⌟, δώσω ἄκοντα) καὶ ξίφος ... δώσω δ' ὑπὸ ποσσὶ -α (πέμψω μιν)", kontam. Konstr. (vgl. ὑπό in 1, s. L[3]) u. atyp. Reihenfolge (Vorbem.) ‖ ν225 (Ath. erscheint dem Od. als Hirt, ἀμφ' ὤμοισιν ἔχουσ' ... λώπην) ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσι -' ἔχε, χερσὶ δ' ἄκοντα Sc.220 ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχεν (Perseus) πτερόεντα -α ‖ ξ23 αὐτὸς (Eum.) δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε -α, ' τάμνων δέρμα βόειον ἐυχροές (vgl. 34 σκῦτος), Anfertigung (vgl. Op.541 in 1c, bes. ἄρμενα) 2b Dat. Th.12 Ἥρην ' Ἀργείην, χρυσέοισι -οις ἐμβεβαυῖαν Hes.fr.70,12 π]εδίλοις ἐμβεβα[υι

D Mer.fr.6,4 p.135 Ber. = Suppl.Hell.903A,23 εὑρήεσσι -οις (Bed. unklar) M.P.Cuypers

πεδίον [100[i], 15°, 8[H], 7[h], 2[e]] E usu. derived from πέδον despite sem. problems; but acc. to H.M.Hoenigswald in Festschr. Knobloch, Innsbruck 1985, 167f. π. is ntr.subst. < adj. *πεδίος < loc.sg. *pedi ('at the foot', i.e. of mountains)

F -ον 6, -οιο 40, -ου 8, -ῳ 28, -ον 28, -ονδε 13, -ονδ' 5; -ων 1, -α 1, -(α) 1; + -ον prose (Hes.fr.220)

M 1 disyll. [⏑̯̄⏑] καὶ πεδί' h.Merc.96 2 trisyll. (incl. -ονδε) [⏑̯̄⏑] ἐκ -ου Λ152, Μ119, γ431; ἐν -ῳ Β473. 812, Γ133, Η66, Σ256, Υ217; ⌞ἐς -ον⌟ προχέοντο / προφανέντε Β465, Ω332; ⌞ ⌟ / πᾶν -ον καταβῆναι / κατέχουσι Γ252, Π79; ⌞ ⌟ Φ300, γ485; πρὸς -ον Χ198; ἅμ -ον ε329; καὶ -α Μ283 [⏑̯̄⏑] ἄκριτον ⌞ἐκ -ου⌟· ποτὶ δ' αὐτόν Η337. 436; δ' ⌞ ⌟ Θ549, Λ677; -ου Vit. p.17,8; κείμενον ⌞ἐν -ῳ⌟ Η265 = Φ404, γ260; (μὲν) ⌞ ⌟ ⌜πυρὰ καίετο / πῦρ δαίετο⌝ Θ562, Φ343; μέν τ' ⌞ ⌟ χ304; Δωτίῳ ⌞ ⌟ Hes.fr.59,3, h.16,3; δ' ⌞ ⌟ Λ836, Ο9; ⌞ ⌟ Π749, Σ263, Ψ461, ι66, ν81; ⌜θῦνε γὰρ / θύνοντ⌝ ⌞ἅμ -ον⌟ (πρό) Ε87. 96; (δ') ⌞ ⌟ Ζ71, Ψ464, h.Cer.17, Cert. p.38,24; ἅμ / δ' ἐς -ον πυρηφόρον h.Ap.228, γ495; ἤτοι ⌜ὅτ' ἐς / ὁ ⌞κὰπ⌝ -ον⌟ τό Κ11, Ζ201; ⌞ ⌟ Λ167; πᾶν -ον Λ714; πρὸς -ον Φ558; ⌞-ονδε⌟ δι(ά) Χ309, ο183, h.Merc.88; οὐρανόθεν ⌞ ⌟ Ψ189; μὲν -ονδ' γ421; -ονδ' Ω401; -ων Op.388 [⏑̯̄⏑] ἐξηράνθη -ον Φ345. 348; πᾶν -ον ξ267 = ρ436; -ον καί Υ156, δ563; -ον κάτα Π96, Φ217; -ον Ι577, Λ172. 496, Ξ145; -ονδ' Γ263; -ῳ Ε82, Ο739, Ψ359, h.Ap.220 [⏑̯̄⏑] -ον δ' / -ονδ' ἀφίκοντο+ Ω329, Sc.378; πόλιος -ονδε (δίηται) Φ563, Χ456; μὲν -ονδ' ἐδίωκε Φ3; ⌞-ονδε⌟ Κ188, Λ492, Ρ750 [⏑̯̄⏑] οὐρανόθεν ⌞ ⌟ Θ21; ⌞ ⌟ Ζ393, Ξ31, Υ148 unclear ([⏑⏑-]): Δωτίῳ ἐν -ῳ Hes.fr.65, Cat.89,4 (ἐμ -ῳ). 6 (-ῳ) Trav. 3 quadrisyll. 3a shape [⏑⏑-⏑]: [⏑⏑̯̄⏑] -οιο διώκειν / διώκετο Ν64, Φ602; -οιο διαπρύσιον / διά Ρ748, Ψ122; σεύας / κύψας ἐκ -οιο Ο681, Ρ621; -οιο Β801, Φ247, Ψ518 [⏑⏑̯̄⏑] πολέος -οιο δέουσαι+ / δίενται Δ244, Ψ521 / 475; -οιο Ζ507 = Ο264, Ι580, δ602 3b [⏑⏑̯̄×] δ' ὦκα διέπρησσον -οιο Β785 = Γ14, Ψ364; πολέος -οιο Ε597; ἀτυζομένω+ -οιο Ζ38, Σ7; ἐπεσσύμενος+ -οιο Ξ147, Χ26; ἐπιστάμενοι / τιταινόμενος -οιο Ε222 = Θ106 / Χ23; ἐπὶ θρωσμῷ -οιο Κ160, Λ56 = Υ3; ἐπέτοντο ⌞κονίοντες -οιο⌟ Ψ372 ≅ 449, θ122; ⌞ ⌟ Ν820, Sc.342; ἐκ -οιο Φ541; -οιο Ζ2, Κ344, Λ754, h.Merc.491 – Prose: Hes.fr.220

Σχ sch.D Γ14: -οιο· διὰ τῆς πεδιάδος L Richel, Erde 225–243

B *plain* (1), *surface of Earth* (2), *arable land* (3); for epiths. etc. see 1 introd. below **1** *plain*, broad more or less level low-lying terrain, whether seen as area that pers. etc. may be etc. in (e.g. *B* 473. 812, *Γ* 133, *Λ* 836, *Σ* 256. 263, *Y* 217, *Ψ* 461; occupy *Π* 79; fill *Y* 156, *ξ* 267+), enter (e.g. *B* 465, *Γ* 252, *Ω* 332), leave (e.g. *M* 119, *O* 681) or as surface on (*H* 265+, *O* 9, *γ* 260), to (*Ψ* 189, cf. *Θ* 21 in 2 below; onto *E* 82), from (*H* 337+, *Θ* 549, *Λ* 152, *P* 621) which; in more or less strong contradistinct. to mountain(s) (Ida *Y* 217, *Φ* 558, *Ψ* 122; otherwise *Λ* 492, *M* 283, *χ* 304, Sc. 378, h. Merc. 96. 491; opp. to other high, rough etc. ground, rock *N* 64, *P* 748 [*πρών*], *δ* 602 [rocky, uneven Ith.], h. Merc. 88; assoc. w. *κολώνη* / *κολωνός* *B* 812, *Λ* 714. 754, *Y* 156 [*Καλλικολώνη*] / Hes. fr. 59,3), to *οὐρανός* / clouds (*Θ* 549, *Ψ* 189, cf. *Θ* 21 in 2 below / *X* 309), sea (*Ξ* 31, *Π* 749, *ι* 66), beach (*Y* 148), river (Scam. *Φ* 3. 217. 247. 343 [+ 345. 348], cf. 602; assoc. w. river also [7× in sim.] *E* 87. 597, *Z* 507+, *Λ* 492, *P* 748. 750, *B* 465 [*Σκαμάνδριον*], *Z* 2 [*μεσσηγὺς Σιμόεντος ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων*], Cert. p. 38,24 [*Σιμοέντιον*]), city (Troy e.g. *B* 801, *Γ* 252. 263, *Z* 393, *Σ* 256. 263, *Φ* 558 [*ἀπὸ τείχεος ... πρὸς -ον*]. 563, *X* 198. 456, *Ω* 329 [+ 332]; other cities *γ* 260. 421. 431. 485. 495, *ξ* 267+, *ο* 183, indef. in sim. *O* 681), Gr. camp at Troy (e.g. *B* 465, *Λ* 836, *M* 119, *Y* 3, *Ψ* 364, *Ω* 401); assoc. w. horses: drawing chariot *E* 222+, *X* 23, *Ψ* 372+. 475. 518. 521, *δ* 602 (note v. 590), *ν* 81, Sc. 342, Vit. p. 17,8 (doubtless w. chariot), otherwise *Z* 507 (n. v. 511) = *O* 264 (n. v. 268). 681, *Λ* 677 (n. v. 680), n. also *ἱπποβότου* h. Merc. 491; assoc. w. other animals: domesticated *Λ* 677 (n. vv. 678 ff.), *X* 309, *γ* 421. 431, h. Merc. 491, cf. *Λ* 172, other *Δ* 244 (*νεβροί*), *Λ* 172 (*λέων*), *X* 309 (*λαγωός* v. 310), birds *N* 64, *X* 309, *χ* 304; crops, tillage *E* 87, *I* 577, *M* 283, *δ* 602, *ξ* 267+ (n. *ἀγρούς* *ξ* 263+), Op. 388, h. Cer. 17 (n. v. 23), n. also epiths. *λωτεῦντα*, *πυρηφόρον*, *πυροφόροιο* (cf. *Λ* 754 [n. v. 756], Hes. fr. 59,3); flowers h. Cer. 17 (n. vv. 6 ff.), h. Merc. 96, *ἄκανθαι* *ε* 329, *ὕλη* h. Ap. 228 (pristine state). W. gen.: *Τρώων* *Λ* 836, *O* 739, *Θήβης* h. Ap. 228, *Καλυδῶνος* *I* 577. – Epiths.: *ἀνθεμόεντα*, *εὐρύ*+, *ἱπποβότου*, *λείῳ*, *λωτεῦντα*, *πολέος*, *πυρηφόρον*, *πυροφόροιο*, *σπιδέος*; n. also *Ἰλήϊον*, *Σιμοέντιον*, *Σκαμάνδριον*, *Τρωϊκόν*, *Ἀλήϊον*, *Δωτίῳ*, *Ἠλύσιον*, *Ληλάντῳ*, *Νύσιον*; n. also *πιότατον* (pred.). – Wdfld.: *ἀγρός*, *ἄροσις*, *ἄρουρα*, *γαῖα*/*γῆ*, *οὖδας* **1** *plain* **1a** of specific *plain(s)* **1aα** Trojan *plain* (79', 1c; attempts to define *π. Σκαμάνδριον* [*B* 465] and *π. Ἰλήϊον* [*Φ* 558] as *parts* of Tr. *plain* [A. Gruhn+, D. Schauplatz der Ilias u. Odyssee, Berlin-Grunewald 1910, 5–19] misguided; cf. also *π. Σιμοέντιον* Cert. p. 38,24) *B* 465 (*τῶν ἔθνεα νεῶν ἄπο*) ⟨*ἐς -ον*⟩ *προχέοντο Σκαμάνδριον* (n. *λειμῶνι* v. 467) *Ω* 332 (*τὼ δ' οὐ λάθον*) *Ζῆν* ' ⟨ ⟩ *προφανέντε* (*καταβάντε* v.l.) *Γ* 252 (*καλέουσιν ἄριστοι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν*) ⟨ ⟩ *καταβῆναι* *K* 11 *ὅτ'* ⟨ ⟩ *τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε* (Ag.), ' *θαύμαζεν πυρὰ πολλά* *Φ* 300 (*βῆ* [Ach. from near Scam.]) ⟨ ⟩ *Z* 393 (*πύλας ἵκανε*) *Σκαιάς*, *τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξίμεναι* ⟨*-ονδε*⟩ *K* 188 ⟨ ⟩ *γὰρ αἰεὶ* ' *τετράφαθ'* (Gr. sentries), *ὁππότ' ἐπὶ Τρώων ἀΐοιεν ἰόντων* *Ξ* 31 *τὰς γὰρ πρώτας* (sc. ships) ⟨ ⟩ ' *εἴρυσαν* *Y* 148 *ὁππότε μιν* (Her.) *σεύαιτο* (sc. *κῆτος*) *ἀπ' ἠϊόνος* ⟨ ⟩ *Ψ* 189 (*τῷ* [dead Hector] *δ' ἐπὶ νέφος ἤγαγε*) *Ἀπόλλων* ' *οὐρανόθεν* ⟨ ⟩ *Φ* 563 *μή μ'* (Agenor) *ἀπαειρόμενον* ⟨*πόλιος -ονδε*⟩ *νοήσῃ* (Ach.) *X* 456 (*δείδω, μὴ δή μοι Ἕκτορα Ἀχιλλεὺς*) ⟨ ⟩ *δίηται* *Γ* 263 *διὰ Σκαιῶν -ονδ' ἔχον ... ἵππους* *Φ* 3 *τοὺς μὲν -ονδ' ἐδίωκε* (Ach., from Scam.) ' *πρὸς πόλιν* *Ω* 401 *νῦν δ' ἦλθον* (Hermes-Myrm.) *-ονδ' ἀπὸ νηῶν* *Φ* 558 (*εἰ δ' ἂν ἀπὸ τείχεος*) *φεύγω* ⟨*πρὸς -ον*⟩ *Ἰλήϊον, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι* ' *Ἴδης* (*κνημούς*) *X* 198 (*ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε* [Hector] *πυλάων ἀντίον ἀΐξασθαι*) *τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε* (Ach.) *παραφθὰς* ' ⟨ ⟩ *B* 473 (*τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι*) *Ἀχαιοὶ* ' ⟨*ἐν -ῳ*⟩ *ἵσταντο* 812 (*ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλιος*) *κολώνη* ' ⟨ ⟩ *ἀπάνευθε* (v. 812 om. pap. 674a) *Γ* 133 (*ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον*) *Ἄρηα* ' ⟨ ⟩ (v. om. pap. 688) *H* 66 *στίχες εἶατ' Ἀχαιῶν τε Τρώων τε* ' ⟨ ⟩ *Λ* 836 (*τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν οἴομαι κεῖσθαι· ὁ δ'* ⟨ ⟩ *Τρώων μένει ... Ἄρηα* *H* 265 (*λίθον εἵλετο*) *κείμενον* ⟨ ⟩ = *Φ* 404 *O* 9 *Ἕκτορα δ'* ⟨ ⟩ *ἴδε* (Zeus) *κείμενον* *Θ* 562 *χίλι' ἄρ'* ⟨ ⟩ *πυρὰ καίετο* *Φ* 343 ⟨ ⟩ *πῦρ δαίετο* *Π* 749 (*εἰ καὶ πόντῳ ἐν γένοιτο, πολλοὺς ἂν κορέσειεν τήθεα διφῶν*) *ὡς νῦν* ⟨ ⟩ *ἐξ ἵππων ῥεῖα κυβιστᾷ* *Σ* 256 (*ἄστυδε νῦν ἰέναι, μὴ μίμνειν ἠῶ*) ⟨ ⟩ *παρὰ νηυσίν* 263 *οὐκ ἐθελήσει* (Ach.) ' *μίμνειν* ⟨ ⟩ (*ἀλλὰ περὶ πτόλιος μαχήσεται*) *Y* 217 (*οὔ πω Ἴλιος*) ⟨ ⟩ *πεπόλιστο* (*ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκεον Ἴδης*) *Ψ* 461 *ἔβλαβεν* (mares) ⟨ ⟩ *O* 739 *ἐν ... Τρώων -ῳ ...* ' *πόντῳ κεκλιμένοι ἑκὰς ἥμεθα πατρίδος αἴης* *Ψ* 359 *σήμηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεὺς* ' *τηλόθεν ἐν λείῳ -ῳ* *H* 337 *τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες* ' *ἄκριτον ἐκ -ου* (⟨*ἐν -ῳ* v.l.⟩) = 436in.,med. (⟨ ⟩) *Θ* 549 *κνίσην δ'* ⟨*ἐκ -ου*⟩ *ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω* *Λ* 152 *ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη* ' ⟨ ⟩ *M* 119 *νηῶν ἐπ' ἀριστερά, τῇ περ Ἀχαιοὶ* ' ⟨ ⟩ *νίσοντο σὺν ἵπποισιν* *P* 621 (*τά* [sc. *ἡνία*] *γε Μηριόνης ἔλαβεν χείρεσσι*) *κύψας* ⟨*ἐκ -οιο*⟩ *Φ* 541 (*ἰθὺς πόλιος καὶ τείχεος*) *κεκονιμένοι* ⟨ ⟩ ' *φεῦγον* (Trs.) *E* 87 *θῦνε ...* ⟨*ἀμ -ον*⟩ *ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς* 96 (*τὸν δ' ὡς ἐνόησε*) *θύνοντ'* ⟨ ⟩ *Z* 71 *τὰ* (sc. *ἔναρα*) *ἔκηλοι* ' *νεκροὺς* ⟨ ⟩ *συλήσετε* *Ψ* 464 *πάντῃ δέ μοι ὄσσε* ' *Τρωϊκὸν* ⟨ ⟩ *παπταίνετον* Cert. p. 38,24 *Σιμοέντιον ἥμενοι οὕτως* ' *ἴομεν ἐκ νηῶν ὁδόν* *Λ* 167 ⟨*μέσσον*⟩ *κὰπ -ον ... ἐσσεύοντο* ' *ἱέμενοι πόλιος* 172 *κὰμ* ⟨ ⟩ *-ον φοβέοντο βόες ὥς*, ' *ἅς τε λέων ἐφόβησε* *Π* 96 (Ach. to Patr.: „*πάλιν τροπάασθαι* [sc. to the Gr. camp]) *τοὺς δὲ ἐᾶν* ⟨*-ον κάτα*⟩ *δηριάασθαι*" *Φ* 217 (Scam. to Ach.:) „*ἐξ ἐμέθεν γ' ἐλάσας* ⟨ ⟩ *μέρμερα ῥέζε*" *B* 785 *ὦκα διέπρησσον* (Grs. marching out from ships) *-οιο* = *Γ* 14 (Grs. + Trs.) = *Ψ* 364ex. (horses) 801 *ἔρχονται -οιο μαχησόμενοι περὶ* (*προτί* v.l.) *ἄστυ* *E* 222 *ὄφρα ἴδηαι* ' *οἷοι Τρῴοι ἵπποι ἐπιστάμενοι -οιο* ' *κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι* = *Θ* 106 *Φ* 602 *τὸν -οιο διώκετο πυροφόροιο* ' *τρέψας πὰρ ποταμὸν* (*Σκάμανδρον*) *Z* 2 *ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχη -οιο* ' *ἀλλήλων ἰθυνομένων* (*δοῦρα μεσσηγὺς Σιμόεντος ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων*) 38 *ἵππω ...* ⟨*ἀτυζομέν*⟩*ω -οιο* *Σ* 7 (*τί τ' ἄρ' αὖτε*) *Ἀχαιοὶ* ' *νηυσὶν ἔπι κλονέονται* ⟨ ⟩*οι -οιο;* *K* 344 *ἐῶμέν μιν ... παρεξελθεῖν -οιο* ' *τυτθόν* *N* 820 *σε πόλινδ' οἴσουσι* ⟨horses⟩ *κονίοντες -οιο*⟩ *Ψ* 372 *ἐπέτοντο* ⟨ ⟩ ≅ 449 *Φ* 247 *ἐκ δίνης ἀνορούσας* ' *ἤϊξεν -οιο* (*-ον δέ* v.l.) *ποσὶ ... πέτεσθαι* *Ξ* 145 (*ἔτι που Τρώων ἡγήτορες*) *εὐρὺ κονίσουσιν -ον, σὺ δ' ἐπόψεαι αὐτὸς* ' *φεύγοντας προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο* 147 *μέγ' ἄϋσεν* ⟨*ἐπεσσύμεν*⟩*ος* (Pos.) *-οιο* *X* 26 (*τὸν δ' ... Πρίαμος ἴδεν*) ⟨ ⟩*ον -οιο* *Ψ* 475 *αἱ δέ τ' ἄνευθεν* ' *ἵπποι ... πολέος -οιο δίενται* 122 *ταὶ* (sc. *ἡμίονοι*) *δὲ χθόνα ποσσὶ δατεῦντο* ' *ἐλδόμεναι -οιο διὰ ῥωπήϊα* (drawing wood down from the *κνημοὶ Ἴδης* [v. 117]) *E* 82 *αἱματόεσσα δὲ χεὶρ -ῳ πέσε* *K* 160 *Τρῶες* ⟨*ἐπὶ θρωσμῷ -οιο*⟩ ' *εἵαται ἄγχι νεῶν* (on ⟨ ⟩ Elliger, Landschaft 47 f.) *Λ* 56 *Τρῶες ... ἐτέρωθεν* ⟨ ⟩ (sc. *ἐκοσμήθησαν*) = *Y* 3 (sc. *θωρήσσοντο*) *Λ* 496 *ὥς ἔφεπε κλονέων -ον* *Π* 79 *ἀλαλητῷ* ' *πᾶν -ον κατέχουσι* (Trs.) *Y* 156 *τῶν δ' ἅπαν ἐπλήσθη -ον* (*ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων*) *Φ* 345 *πᾶν δ'* ⟨*ἐξηράνθη -ον*⟩ 348 *ὥς* ⟨ ⟩ *πᾶν* *Ω* 329 *πόλιος κατέβαν, -ον δ' ἀφίκοντο* **1aβ** other particular *plain(s)* *Z* 201 *κὰπ -ον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο* (Belleroph.) *I* 577. 580 *ὁππόθι πιότατον -ον Καλυδῶνος ...* ' *ἔνθά μιν ἤνωγον τέμενος ... ἐλέσθαι* ' *πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο,* ' *ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν -οιο ταμέσθαι* *Λ* 677 *λῆίδα δ' ἐκ -ου* (of Elis) *συνελάσσαμεν* (Pylians) ... ' *πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν* (+ pigs, goats,

horses) 714 πᾶν -ον (near Thryoessa) μετεκίαθον (Epeians) 754 ἑπόμεσθα διὰ σπιδέος (δι' ἀσπιδέος v.l.) -οιο, ' κτείνοντές τ' αὐτοὺς ἀνά τ' ἔντεα (λέγοντες) γ 260 τόν (Aeg.) γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν ' κείμενον ⌞ἐν -ῳ⌟ ἑκὰς ἄστεος ("Αργεος v.l.) ι 66 θάνον ⌞ ⌟ Κικόνων ὕπο δηωθέντες γ 421 -ονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω 431 (ἦλθε) βοῦς ' ἐκ -ου 485 πετέσθην (horses) ' ⌞ἐς -ον⌟ λιπέτην δὲ Πύλου (πτολίεθρον) 495 ἷξον δ' ⌞ ⌟ πυρηφόρον δ 563 σ' ἐς 'Ηλύσιον -ον (ἀθάνατοι πέμψουσιν) 602 -οιο ἀνάσσεις (Men.) ' εὐρέος, ᾧ ἔνι (λωτός, κύπειρον, πυροί κτλ.) ο 183 ἤϊξαν (horses) -ονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες θ 122 ἐπέτοντο (runners in foot-race) ⌞κονίοντες -οιο⌟ Sc. 342 ῥίμφ' ἔφερον (horses) ... ἅρμα ⌞ ⌟ ξ 267 πλῆτο δὲ πᾶν -ον πεζῶν τε καὶ ἵππων (⌞n. ἀγρούς v.⌟ 263) = ρ 436 (⌞ ⌟ 432) Hes. fr. 59,3 (Διδύμους) ναίουσα κολωνοὺς ' ⌞Δωτίῳ ἐν -ῳ⌟ fr. 65 πάλιν 'Ησίοδος „⌞ ⌟" φάσκει αὐτὸν (Thamyris) τετυφλῶσθαι h. 16,3 ('Ασκληπιὸν τὸν ἐγείνατο) Κορωνὶς ' ⌞ ⌟ h. Cer. 17 (χάνε χθὼν) Νύσιον ⌞ἄμ -ον⌟ (n. λειμῶν[α] v. 7) h. Ap. 228 (οὐδ' ἄρα πω) ἦσαν ἀταρπιτοὶ οὐδὲ κέλευθοι ' Θήβης ⌞ ⌟ πυρηφόρον, ἀλλ' ἔχεν ὕλη h. Merc. 88 (τὸν [Hermes] δὲ γέρων ἐνόησε) ἱέμενον -ονδε δι' 'Ογχηστόν h. Ap. 220 στῆς δ' ἐπὶ Ληλάντῳ -ῳ Hes. Cat. 89,4 Trav.]ρ ἐμ πεδίῳ κήτει θε[Cat. 89,6 Trav. ἐμ] πεδίῳ μενέῃ Κηφ[ῆος fr. 220 (prose) ἔστι καὶ Αἰγαῖον -ον συνάπτον τῇ Κίρρᾳ, ὡς 'Ησίοδος — h. Merc. 96 (πολλὰ δ' ὄρη καὶ αὐλῶνας) καὶ πεδί' ἀνθεμόεντα διήλασε ('Ερμῆς) **1 b** indef. or gener. **1 b α** indef. sg. in sim. (13[i], 3[o], 1[H]) Δ 244 ἠΰτε νεβροί, ' αἵ τ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον ⌞πολέος -οιο θέ⌟ουσαι, ' ἑστᾶσ' Ψ 521 ⌞ ⌟ οντος (horse) Ζ 507 (ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος) δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ -οιο = Ο 264 Χ 23 σευάμενος ὥς θ' ἵππος ἀεθλοφόρος σὺν ὄχεσφιν, ' ὅς ῥά τε ῥεῖα θέῃσι ⌞τιταινόμενος⌟ -οιο Ψ 518 ὅσσον δὲ τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ὅς ῥα τ' ἄνακτα ' ἕλκῃσιν -οιο ⌞ ⌟ σὺν ὄχεσφι Ο 681 ἐπεὶ ἐκ πολέων πίσυρας συναείρεται ἵππους, ' σεύας ἐκ -οιο μέγα προτὶ ἄστυ δίηται ν 81 ὥς τ' ἐν -ῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι (ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον) Ε 597 ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος -οιο, ' στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ Λ 492 ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς -ονδε κάτεισι (κατ' ὄρεσφιν) Ρ 748. 750 (ὥς τε πρὼν ἰσχάνει ὕδωρ) -οιο διαπρύσιον τετυχηκώς, ' ὅς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ... ῥέεθρα ' ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον -ονδε τίθησι ' πλάζων Ν 64 ἀπ' ... πέτρης περιμήκεος ἀρθεὶς ' ὁρμήσῃ (sc. ἴρηξ) -οιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο Χ 309 (οἴμησεν ὥς τ' αἰετὸς) ὅς τ' εἶσιν -ονδε διὰ νεφέων (ἁρπάξων ἢ ἄρν' ἢ λαγωόν) χ 304 (ὥς τ' αἰγυπιοὶ) ἐξ ὀρέων ἐλθόντες ἐπ' ὀρνίθεσσι θόρωσι. ' ταὶ μέν τ' ἐν -ῳ νέφεα πτώσσουσαι ἵενται ε 329 ὡς δ' ὅτ'... βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας ' ἅμ -ον Sc. 378 (αἴγειροι) ῥήγνυνται ὑπ' αὐτέων (rocks) ' ῥίμφα κυλινδομένων, ἦος -ονδ' ἀφίκωνται **1 b β** gener.: sg.: h. Merc. 491 ὄρεός τε καὶ ἱπποβότου -οιο ' βουσὶ νομοὺς (νομεύσομεν [Hermes]) Vit. p. 17,8 ἵπποι δ' αὖ -ου κόσμος, νῆες δὲ θαλάσσης — pl.: Μ 283 (χέει [Zeus snow] ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας) καὶ -α λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα **2** *surface of the Earth* Θ 21 οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν -ονδε ' Ζῆν' ὕπατον μήστωρ', see Kirk, Iliad ad l., also Kopp, Phys. Weltbild 34 **3** *arable land, tillage* in gener. (pl.) Op. 388 οὗτός τοι -ων πέλεται νόμος οἵ τε θαλάσσης ' ἐγγύθι ναιετάουσ' οἵ τ' ἄγκεα (πόντου ἀπόπροθι ναίουσιν), see West ad l.

D Β 794a; v.l. Σ 243 (v.l. in A), λ 513. See also Hes. fr. 70,2—5 app. J. N. O'Sullivan

πέδον, πεδόθεν [1[i], 2[o], 1[H], 2[h], 1[c]] **E** old ntr. subst. **pédo-* from **ped-* 'foot', see Mayrhofer, EWAia II 78 f. — Deriv.: δάπεδον, εἰλόπεδον (v.l.), ἔμπεδος, θειλόπεδον, ἰσόπεδον, κραναήπεδος, κραταίπεδος, οἰνόπεδος/ον; see also πεδίον

E -ῳ 1, -ον 1, -ονδε 3, -όθεν 2 **Σχ** sch. D Ι 335: ἔμπεδα' ... πέδον γὰρ ἡ γῆ, Ν 796: -όνδε' εἰς τὸ ἔδαφος

B *ground* (1); metaph. (2). — W d f 1 d.: ἄρουρα (Γ 115), γαῖα, οὖδας, πεδίον, χθών, χῶρος, see also ἔραζε, χαμάδις/ἄζε/αί **1** lit. *ground*, part of surface of the *earth* in quest. (of lower, level ground as opp. to hill, mountain λ 598, Th. 680; opp. to air, sky Ν 796) Ν 796 ὑπὸ βροντῆς ... Διὸς εἶσι (sc. ἀέλλη) ⌞-ονδε⌟ ' θεσπεσίῳ δ' ὁμάδῳ ἁλὶ μίσγεται λ 598 ⌞ ⌟ κυλίνδετο λᾶας (of Sisyphus, from hill) h. Cer. 253 χείρεσσ' ... ἀπὸ ἕο θῆκε ⌞ ⌟ ' ἐξανελοῦσα πυρός Th. 680 -όθεν (i.e. from its base at ground level) δὲ τινάσσετο μακρὸς 'Ολυμπος ' ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων h. Cer. 455 -ῳ (*on the ground*, see Richardson ad l.) ... ὄγμοι ' βρισέμεν ἀσταχύων Asius fr. 13,3 p. 91 Dav. χιτῶσι -ον χθονὸς ... εἶχον **2** metaph. 'from the ground up', *from the depths of one's nature* ν 295 (οὐκ ἔμελλες [Od.]) λήξειν ἀπατάων ' μύθων τε κλοπίων, οἵ τοι -όθεν φίλοι εἰσίν J. N. O'Sullivan

πέζα [1[i]] **E** Abl. von **ped-* (vgl. πούς, πεζός) m. ⌞Suffix -*ia*⌟ (Ruijgh, Minos N.S. 19, 1985, 112 = Scripta minora II 50 zu ⌞ ⌟: „exprimant la ressemblance et la petitesse"; vgl. sch. D Ε 204, zitiert s.v. πεζός); Altern.: Rückbildg. aus τράπεζα, vgl. L[6], DMic. s.v. *to-pe-za, we-pe-za*[+]; vgl. noch ἀργυρόπεζα, κυανόπεζα

L [1]Helbig, Hom. Epos 125 ff.; [2]Reichel, Hom. Waffen 120 ff.; [3]Leaf, Appendix M; [4]Wiesner, Arch. Hom. F 6—9; [5]Crouwel & Littauer, JHS 108, 1988, 194—6; [6]Plath, Streitwagen 391—3

B '*Fuß*', bez. das vordere Ende der Deichsel (einer ἄμαξα / ἀπήνη), auf dem das Joch befestigt wird (kommt in dieser Bed. im Gr. nicht weiter vor) Ω 272 (ζυγὸν) εὖ κατέθηκαν (Priamos' Söhne) ἐϋξέστῳ ἐπὶ ῥυμῷ ' -ῃ ἔπι πρώτῃ, ἐπὶ δὲ κρίκον ἔστορι βάλλον, ⌞*auf den äußeren* (and. L[3] 623) *Teil der Deichselspitze* (Altern.: '⌞ ⌟ des ῥυμός, nämlich auf die π.', vgl. ἄντυγ' ὑπὸ πρώτην Υ 275, L[6] 295): π. = ἄκρον; z. Sache vgl. Ε 729. Zur 'Fuß'-Metapher vgl. d. ant. Disk. (bei Erbse u. L[6]); es könnte jedoch auch das Bild einer 'fußähnl.' angewinkelten (od. verdickten) Deichselspitze (wie beim Streitwagen, s. L[2] 132 f.) vorliegen (vgl. Ruijgh [s. E]: „ce qui ressemble un pied"). Technisch scheint ein solcher 'Fuß' hier allerd. überflüssig, denn (1) e. Konstruktion, bei der d. hochgebogene Deichselspitze m. dem Wagenrand verbunden ist (L[1,3]), kommt f. vierrädr. Wagen (V. 324 τετράκυκλον) nicht in Frage (L[5] 195), und (2) um 'Abrutschen' des Jochs von der Deichsel zu verhindern, reicht d. Ring-Nagel-Konstruktion aus (L[2] 132 f.) S. R. van der Mije

πεζός [20[i], 12[o], 1[h]] **E** Abl. von **ped-* (vgl. πούς); < **ped-i̯-ó-* 'Fußgänger'?, s. Schwyzer I 472; vergleichbar m. ved. *pádya-*?; s. Mayrhofer, EWAia II 80 u. Balles, Sprache 39, 1997, 162 (< **pedi-o-* 'auf dem Fuß befindlich')

M **1** Stamms. im longum **1 a** [⏑̄] -ός h. Ap. 213; -ὸν ἐόντ' λ 159 [⏑̄] -ὸς ἐών / ἰών Δ 231, Λ 230 / λ 58 [⏑̄] -ός Ε 204; -όν α 173 = ξ 190 = π 224 ≅ 59 [⏑̄] -ός Ω 438; -ὸν ἐόντα ι 50 **1 b** [⏑̄] -ός Ι 329, Ν 385, Ρ 612; -οί Β 810 = Θ 59 = ω 70; -ούς/οί Δ 298, Λ 150 **1 c** [⏑̄×] -ός Ε 13, Λ 341; -οί ζ 319; -ῶν Δ 274 ≅ Ψ 133[ex], Λ 724 **2** Stamms. in den brevia [-⏑̆] -ός περ ἐών Λ 721 [-⏑̆] -ός γ 324; -οί τε Λ 529, -οὶ δέ Μ 59; -ούς Λ 150 [-⏑̆] -ῶν ξ 267 = ρ 436

Σχ sch. D Ε 204: ὁ ἐκ ποδῶν μαχόμενος. πέζα < ι > γὰρ αἱ πόδες. διὸ καὶ ἀργυρόπεζα

B als präd. Adj. (zu Fuß gehend >) *zu Fuß* (Ggs.: auf dem Wagen [1 a]), *auf dem Landweg* (Ggs.: per Schiff [1 b]);

als Subst. (zu Fuß Gehende[r] >) *Infanterist* (2). Probl. nur *M* 59 (1 a); dir. R. 16×, Erzählertext 17× 1 präd. Adj. (11[i], 9°, 1[h]); *-ὸς ἐών*+ 3[i], 2° (*Λ* 230 v.l. *ἰών*), *-ὸς ἰών* (v.l. *ἐών*) *λ* 58; Ptz. außer *Λ* 721 *καὶ -ὸς περ ἐών* sem. redundant, wohl metri causa (vgl. *Λ* 230 [1 b] = *Δ* 231[in.] mit *E* 204 [1 a]). Zum adv. Gebrauch von Adj. s. Wackernagel, Syntax II 65–8 **1 a** *zu Fuß*, i.e. nicht auf dem / vom Wagen (im Krieg außer 2× am Ende): 7[i], 2°, 1[h] *Δ* 231 (Ag.s Wagenlenker hielt das Gespann bereit) *αὐτὰρ ὁ -ὸς ἐὼν ˹ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν˺*, vgl. 250 *ὡς ὅ γε κοιρανέων ˹ ˺*; ähnl. ohne *ἐών* *Λ* 341, *N* 385 s.u. *E* 13 *τὼ μὲν* (Dares' Söhne) *ἀφ' ἵπποιιν, ὁ δ'* (Diom.) *ἀπὸ χθονὸς ὤρνυτο -ός* 204 (Pand.: „ich ließ meine Pferde zu Hause) *αὐτὰρ -ὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα ' τόξοισιν πίσυνος*" *zu Fuß, ohne Wagen;* vgl. *Λ* 230 in 1 b (*-ὸς ἐών*) *Λ* 341 (Diom. trifft einen Tr.) *οὐδέ οἱ ἵπποι ' ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν ... ' τοὺς μὲν γὰρ θεράπων ἀπάνευθ' ἔχεν, αὐτὰρ ὁ -ὸς ' θῦνε διὰ προμάχων, εἴως φίλον ὤλεσε θυμόν*, kontrast. *Δ* 229 f. oben, *N* 384–6 unten 721 (Nestor: „Mein V. versteckte meine Pferde) *ἀλλὰ καὶ ὣς ἱππεῦσι μετέπρεπον ἡμετέροισι ' καὶ -ὸς περ ἐών*", vgl. V. 724 in 2 *M* 59 *ἔνθ'* (sc. in den Graben) *οὔ κεν ῥέα ἵππος ἐΰτροχον ἅρμα τιταίνων ' ἐσβαίη* (v.l. *καββαίη*), *-οὶ δὲ μενοίνεον εἰ τελέουσι und sie* (sc. d. Wagenkämpfer) *überlegten, ob sie es zu Fuß schaffen könnten*, m. hartem impl. Subjektwechsel; anders Schadewaldt: 'die zu Fuß überlegten, ob sie's vollbrächten', aber: 1. *-οί* Subst. immer vom Fußvolk (s. B 2), das bei Hom. solche Überlegungen nicht anstellt; 2. Adlige ohne Wagen (s. B 2 Vorbem.) kaum gemeint, denn diese wären (auch m. ihrer jew. Gefolgschaft) wohl zu wenige für e. Sturm auf das gr. Lager; 3. Pulyd.' Rat (60 ff.) entspricht vorgeschlagener Auffassung *N* 385 *τῷ δ' Ἄσιος ἦλθ' ἐπαμύντωρ ' -ὸς πρόσθ' ἵππων· τὼ δὲ* (*ἔχ' ἡνίοχος*), vgl. *Δ* 231, *Λ* 341 oben *P* 612 (Idom. steigt auf Mer.' Wagen) *-ὸς γὰρ τὰ πρῶτα λιπὼν νέας ... ' ἦλυθε ι* 50 (Od. über Kikonen:) *„ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων ' ἀνδράσι μάρνασθαι καὶ ὅθι χρὴ -ὸν ἐόντα*" ‖ nicht im Krieg: *ζ* 319 *ἡ δὲ* (Naus.) *μάλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο -οὶ ' ἀμφίπολοί τ' Ὀδυσεύς τε* h. Ap. 213 (Ap. freite? [Lücke nach 212]) *-ός, ὁ δ' ἵπποισιν; οὐ μὴν Τρίοπός γ' ἐνέλειπεν* **1 b** (3[i], 7°) *auf dem Landweg, zu Lande* (i.e. nicht mit Schiff[en]), Übers. 'zu Fuß' oft irreführend (Fahrt m. Wagen *γ* 324 ausdrückl., *I* 329, *Λ* 230 u. *Ω* 438 wahrsch. gemeint) *I* 329 (Ach.: *„δώδεκα σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξα*) *-ὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην*" *Λ* 230 (Iphidamas kam mit 12 Schiffen nach Troja; *τὰς μὲν ἐν Περκώτῃ λίπε*) *αὐτὰρ ὁ -ὸς ἐὼν* (v.l. *ἰών*, Arist.: *„διχῶς*") *εἰς Ἴλιον εἰληλούθει*, vgl. *E* 204 in 1 a (ohne Ptz.) *Ω* 438 (Hermes zu Priam.:) *„σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καί κε κλυτὸν Ἄργος ἱκοίμην, ' ἐνδυκέως ἐν νηῒ θοῇ ἢ -ὸς ὁμαρτέων*" *α* 173 (Tel. zu 'Mentes': „ *πῶς*) *σε ναῦται ' ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο* (*-νται* v.l.)*; ' οὐ μὲν γάρ τί σε -ὸν οἴομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι*" = *ξ* 190 (Eum. zu Od.) = *π* 224 (Tel. zu Od.) ≅ 59 (Tel. zu Eum. über Od.; *ἑ* statt *σε*), *γάρ*-Zusatz probl., bes. in *α*; Erkl.: 1. Ith. = Halbinsel, also zu Fuß erreichbar; 2. Ith. = Insel, *γάρ*-Satz Adynaton (vgl. *O* 505): Witz (wenig passend in *α* [s. Eust. sowie West, Odyssey z.St.], u. 4× scheint zu viel) od. nur polar-redundant (vgl. *λ* 159 unten)? 3. in *ξ* u. *π* gemeint: von der Stadt her (mühsamer Weg, vgl. *ρ* 184 ff.; *πῶς* suggeriert Landeplatz) *γ* 324 (Nestor zu Tel.: *„ἀλλ' ἴθι νῦν σὺν νηῒ σῇ*) *εἰ δ' ἐθέλεις -ός, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι*" *λ* 58 (Od.:) *„Ἐλπῆνορ, ˹πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;˺ ' ἔφθης -ὸς ἰὼν* (*ἐὼν* v.l.) *ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ*", *ἰών* besser bezeugt (vgl. Ludwich, App. z.St. u. Textkritik 118–21 sowie sch. A *Δ* 277) 159 (M. zu Od.: *„˹ ˺ μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔ πως ἔστι περῆσαι ' -ὸν ἐόντ', ἢν μή τις ἔχῃ* (*νῆα*)" **2** Subst. (stets Pl.): *Infanteristen* (9[i], 3°); bez. stets d. Heeresmasse ('Fußvolk'): obwohl auch einige Fürsten über keinen Wagen verfügen (Aias, Od., junger Nestor *Λ* 721; auch Bogenkämpfer sind immer zu Fuß, s. Wiesner, Arch. Hom. F 26–8; Hainsworth, Iliad, zu *Λ* 488), werden diese nicht zu den *-οί* gezählt (*Δ* 274, *Λ* 724), kontrast. 1 a (strittig *M* 59 ebd.); 'Masse' 3× ausgedrückt (*ἔθνεα -ῶν Λ* 724, *νέφος -ῶν Δ* 274, *Ψ* 133, vgl. noch *πολέας Δ* 298), Überzahl der *-οί* ggüber Wagenkämpfern aber generell vorauszusetzen; stets (außer *Δ* 274, wo Kavallerie fehlt) kontrast. zu bzw. erwähnt nb. *ἱππῆες*+/*ἵππων B* 810 *ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός, ' ˹-οί θ' ἱππῆές τε˺* = *Θ* 59 (om. Pap. 818) = *ω* 70 (om. Hs. F), *˹ ˺* 'polarer Ausdruck' als Erw. von *λαός*, vgl. unten *Λ* 529 *Δ* 274 *τὼ δὲ* (Aianten) *κορυσσέσθην, ἅμα ˹δὲ νέφος εἵπετο -ῶν˺*, Aiant. selbst auch zu Fuß, s. Vorbem. *Ψ* 133 (Trauerzug der Myrm.) *ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται ἡνίοχοί τε ... μετὰ ˹ ˺ ' μυρίοι Δ* 298 (Nestor *ἱππῆας μὲν πρῶτα*) *-οὺς δ' ἐξόπιθε στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλούς* (*κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν*) *Λ* 150 bis *-οὶ μὲν -οὺς ὄλεκον φεύγοντας ἀνάγκῃ, ' ἱππεῖς δ' ἱππῆας*, z. Sache Latacz, Kampfparänese 218 529 (Kebr. zu Hektor:) *„ἵππους τε καὶ ἅρμ' ἰθύνομεν, ἔνθα μάλιστα ' ˹ἱππῆες -οί τε˺ ... ' ἀλλήλους ὀλέκουσι*, zu *˹ ˺* vgl. oben *B* 810+ 724 (Nestor: *„ποταμός,) ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν ' ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέρρεον* (*-εεν* v.l.) *ἔθνεα -ῶν*", N. zählt sich also (trotz V. 721 [1 a]) nicht zu den *π.* (vgl. noch V. 743 f.) *ξ* 267 (Lügengesch. des Od.:) *„οἱ δὲ* (Ägypter) *βοῆς ἀΐοντες ... ' ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον -ῶν τε καὶ ἵππων*" = *ρ* 436

S. R. van der Mije

πείθω, πιθήσ- [160[i], 78°, 13[H], 19[h], 3[c]] **E** Wz. uridg. **b[h]eid[h]-* = lat. *fido* (LIV 57), also urspr. *vertrauen*, s. Frisk, Chantraine s.v., Risch §96b u.ö.; zum myk. EN *Pe-pi-te-me-no-jo* s. DMic. II 100. – Abl.: *ἀπιθέω, ἄπιστος, Διοπείθης, Εὐπείθης, Πειθώ, πεῖσα, Πείσανδρος, -σήνωρ, -σιδίκη, -σιθόη, πίστις, πιστός, πίσυνος*

F (im Lemmawort steht „-" für *πει*) **1** trans. Akt. (sek.); Präs.st. *πείθ.*: *-θω/εις/ει* 1/1/1, *ἔ-θον/ε(ν)/ον* 1/10/3, *-θ(εν)/ον* 7/1 (zum Augm. s. West, Il. p. XXVI); Fut. *-σεις/σει/σέμεν/σειν* 7/2/2/1 (aber West *I* 386 *-σει*?); Aor. *παρέ-σεν* 3, *-σειε* 1, Inf. *-σαι* 1[h]; redupl. Aor. (wozu Med. nur *K* 204, in 2) *πέπιθε/οιμεν/οιεν/εῖν/οῦσα* 1[h]/2/2/3/1, *παραιπεπίθῃσιν/οῦσα* 1/1, *παρπεπιθών/όντες* 1/2, dazu Fut. *πεπιθήσω* 1[i] **2** intrans. Med.-Pass. *-θομαι/ῃ/ονται/ηται/ώμεθα/ωνται/οίατο* 1/1/1/1/15/1/2, *ἐπι-θετ(αι)/ονται/ηται* 1/1/1; Impf. *ἐ-θετο* 8, *-θετ(ο)/έσθην/εσθ(ε)/οντ(ο)* 2/2/1/6, *ἐπε-θετ(ο)* 17; Imp. *-θεο/ευ/εσθε* 5/1/1, *ἐπι-θεο* 2; Inf. *-θεσθαι* 7; Ptz. *-θόμενος/οι* 1/1, *ἐπι-θόμενος/αι* 1/1; Fut. *-σομ(αι)/σεαι/σεται/σονται/σεσθαι* 3/1/1/4/5, *ἐπι-σομαι/σεαι/σεται* 1/1/3; Aor. II *πιθόμην/έσθην/οντο* 4/1/5, *ἐπίθοντο* 23, *πίθηαι/ηται/ώμεθα/οιο/οίατο* 4/3/1/7/1, (redupl.) *πεπίθοιτ(ο)* 1[i] (*K* 204), Imp. *πιθοῦ/εσθ(ε)/έσθων* 1[e]/5/1, Inf. *πιθέσθαι* 4 **3** intrans. Pf. *πέποιθα/ε/ασιν* 3/5/1, Konj. *πεποίθω/ῃς/ομεν* 1/2/1; Plqu. *πεποίθεα* 2, *ἐπεποίθει* 1, *ἐπέπιθμεν* 3; Ptz. *πεποιθώς/ότες/ότας* 17/6/1 **4** intrans. *πιθήσ-* (vgl. *ἀπιθήσω*, s. Bd. I s.v.): Fut. *πιθήσεις* 1°, Ptz. *πιθήσας* 11 – zur Verteilg. der Formen s. Chantraine, Gr. h. I 283 u.ö.

M **1** eins. [$^{\underline{1}}$] *-θ' Z* 162 ≅ *α* 43[in.] [$^{\underline{2}}$] *οὐ -θ' ... μεγαλήτορα θυμόν* Sc. 450 **2** zweis. **2 a** [$^{\underline{1}}\smile$] *-θεις ψ* 230; *-σειν X* 357; *-θοντ' ω* 466 [$^{\underline{1}}\smile$] *-θῃ ο* 541; *-θευ Ξ* 235 [$^{\underline{2}}\smile$] *οὐ -θεν/ον* (... *μεγαλήτορα θυμόν*) *P* 33, *ι* 500; *οὔ πω -σομ' ε* 358 [$^{\underline{2}}\smile$] (*ἐπι*)*-θεθ' ἑταίρων*+ *T* 305, *υ* 45 [$^{\underline{2}}$×] *οὐδέ σε -θω/με -σεις/σει ξ* 392 / *A* 132, *Z* 360, *Λ* 648, *Σ* 126, *Ω* 219. 433, *ξ* 363 / *I* 345; *-θε(ν) Δ* 104 ≅ *Π* 842[ex.] **2 b** [$\smile^{\underline{2}}$] *ἀλλὰ*

πιθοῦ/εσθ' Pan.fr.13i,15 p.122 Dav.; *A* 259 [⏑⏓] πέποιθ' Op.375 **2c** [–⏓] -θει Hes.fr.361; -σαι h.Cer.329; -θεσθ' ω 456 [–⏓] -θε φρένα *M* 173 [–⏓] -σει *I* 386 **3** dreis. **3a** [⏓–⏓] -θέσθην *B* 834 = *Λ* 332; -θεσθαι *M* 238, *Ξ* 111, *Ψ* 645, β 227, Th. 165; -σονται μύθοισι *Ψ* 157, π 280 [⏓–⏓] ἐπι-θονται *E* 878; οὐ -σονται *Θ* 154 [⏓–⏓] ἐπι-θηται *A* 218 **3b** [⏓⏑⏑] -θετο h.Cer.317; -θεο *Π* 83, h.Merc.378 [⏓⏑⏑] -θομαι α 414; -θεο h.Cer.467, (ἐπι)-σομαι/σεται *H* 286, *Ψ* 96. 609 / *Λ* 789, *Σ* 296; οὐκ ἐπέεσσ' ἐπι-σεαι/εται *O* 178 ≅ 162; -σεαι *I* 74 [⏓⏑⏑] -σέμεν οἴω *E* 252, *I* 315; (ἐπι)-θεο (μύθῳ) *A* 214. 565 = *Δ* 412ex, *B* 360; ἐπι-σεται *P* 154 **3c** [–⏓⏑] -σειε ξ 123; οὐ (πω) -θοντο *Σ* 513, χ 316; -θεσθαι γ 358; -σονται h.Ap.176 [–⏓⏑] -θοντο *B* 85 [–⏓⏑] -θονται/ηται/ωνται 'Αχαιοί+ *A* 79. 150, *B* 364; -θοντό τε μύθῳ *A* 273, ρ 177; -θεσθε h.Ap.486; -θεσθαι *A* 274; (οὐ) -σεσθαι (οἴω) *A* 289. 296. 427, *Y* 466 = γ 146 **3d** Form [⏑⏑–] (πιθ-, πεπ-) [⏑⏑⏓] ᵢπιθόμηνᵢ *I* 453 [⏑⏑⏓] οὐ ᵢ ᵢ *E* 201 = *X* 103 = ι 228; πεπιθεῖν *I* 184; παρπεπιθών ξ 290 [⏑⏑⏓] πέπιθε/εῖν φρένας h.Ap.275, h.Ven.7 ≅ 33 [⏑⏑⏓] πεπίθοιθ' *K* 204 **3e** [⏑⏓–] Dat. + πεποιθώς/πιθήσας υ 289 / *X* 107, h.Merc.546 **3f** Form [⏑–⏑] (ἐπειθ/σ-, πιθ', πεπ-) [⏑⏓⏑] ἀλλὰ πίθεσθε *A* 274 [⏑⏓⏑] (θυμὸν) ἔ-θε(ν ἐνὶ στήθεσσι) h.Ap.113, h.Merc.396; παρέ-σεν *H* 120 = *N* 788; μοί (δή) τι πίθοιο *Δ* 93 = *H* 48in. = *Ξ* 190in., *H* 28 = υ 381, h.Ap.267; Dat. + πέποιθα/ε *N* 96 / ≅ π 98in. = 116, *Ψ* 286, Op.375 [⏑⏓⏑] πίθοιό/εσθέ μοι δ 193 / *Σ* 266, ω 461 [⏑⏓⏑] ἔ-θον/εν/παρέ-σεν 'Αχαιούς+ τ 151 / ≅ β 106 = ω 141 / *Ψ* 606; Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπε-θεθ' ἑταίρῳ *A* 345 = *I* 205 = *Λ* 616 (≅ τ 14+ in 4c) [⏑⏓×] (οὐ ...) θυμὸν ἑνὶ στήθεσσιν ἔ-θον/ε(ν) *I* 587, Hes.fr.22,8 suppl. / *Z* 51, η 258 = ι 33 = 'Hom.'fr.11,2 p.108 Dav., ψ 337; οὐδ' ... θυμὸν ἔ-θον/ε *X* 91. 78; (ἐπέεσσι) πίθοντο *M* 109. 468, κ 178 = 428 = μ 222; πιθέσθην *O* 156; αἴ κε πίθηαι/ηται *A* 207, *Φ* 293 ≅ α 279, *Ψ* 82 / *A* 420, *Λ* 791; πίθηται Op.295; ἀλλὰ πίθεσθε λ 345; πιθέσθων *I* 167; πιθέσθαι *H* 282 = 293, *N* 726, ρ 21; χερσὶ ᵢπέποιθᵢα/ώς π 71 ≅ φ 132 / *Π* 624; ὄφρα ᵢ ᵢω/ῃς ω 329 / *A* 524, ν 344; ἀλκὶ ᵢ ᵢώς *E* 299, *N* 471, *P* 61 = ζ 130ex, *P* 728, *Σ* 158; ποσὶ κραιπνοῖσι / ποσὶν ταχέεσσι / ἀγλαΐῃφι / Dat. ᵢ ᵢώς *Z* 505, *X* 138 / Cypr.fr.13,2 p.40 Dav. / *Z* 510 = *O* 267 / *B* 588. 792, *Δ* 303, *Ψ* 319; πᾶσι ᵢπιθήσᵢεις φ 369; τεράεσσι / χειρὶ / Dat. ᵢ ᵢας *Δ* 398, *Z* 183 / *Λ* 235 = *P* 48 / *I* 119, *N* 369, φ 315, Op.359. 671 **4** viers. **4a** [⏑⏑⏓⏑] -θόμενος/οι (μύθοισιν) *Y* 295, *Δ* 408 [⏑⏑⏓⏑] ἐπι-θόμενος/αι Sc.369, *I* 660 **4b** [–⏓⏑⏑] ᵢ-θώμεθᵢ νυκτί *Θ* 502 = *I* 65 = μ 291 [–⏓⏑⏑] ᵢ ᵢ πάντες / Dat. *B* 139 = *I* 26 = 704 = *M* 75 = *Ξ* 74 = 370 = *O* 294 = *Σ* 297 = ν 179 ≅ μ 213 / *M* 241, *Ψ* 48; -θοίατο λαοί *M* 229, *Ξ* 93 **4c** Form [⏑–⏑⏑] (ἐπειθ-, πιθ-, πεπ-) [⏑⏓⏑⏑] (ὁ δ') ἐ-θετο *H* 121, *X* 224 = ω 545, π 192; ἐπε-θετο ᵢθυμὸς ἀγήνωρᵢ / Epith. + EN β 103 = κ 466 = μ 28 = ω 138 ≅ κ 406 ≅ 475 ≅ 550 = μ 324 = τ 148 / h.Merc.395; (οἱ) ἐ-θετο (ᵢ ᵢ) h.Merc.132, h.Ap.418; πιθώμεθα *Σ* 273; πιθοίατο *K* 57; ᵢπεποίθᵢεα (χερσί) δ 434, ϑ 181; (χείρεσσι) ᵢ ᵢομεν/ότες/ότας (ἠδὲ βίῃφι) κ 335 / *M* 135 ≅ 256. 153, *N* 717, η 34, ι 107 / *P* 329; [⏑⏓⏑⏑] ἐ-θετο μύθῳ *A* 33 = *Ω* 571; ἐπε-θετο πατρί/θυμός τ 14 = χ 108 = 393 / h.Cer.324 **4d** Form [⏑⏑–⏑] (ᵢἐπίθοντοᵢ, [ἐ]πεπ-) [⏑⏑⏓⏑] (οἱ δ') ᵢ ᵢ (+ Dat.) *Ψ* 249 = Op.69in., h.Cer.299; πεπίθοιεν *I* 181; σπουδῇ παρπεπιθόντες *Ψ* 37, ω 119; πεπιθήσω *X* 223 [⏑⏑⏓⏑] ἐπέεσσι παραιπεπίθῃσιν/οῦσα χ 213, *Ξ* 208; πεπιθοῦσα *O* 26 [⏑⏑⏓×] Adv. + ᵢἐπίθοντοᵢ *H* 379 = *Γ* 260, ο 288, Hes.fr.204,84 suppl.; κλύον ἠδ' ᵢ ᵢ *H* 379 = *I* 79 = *Ξ* 133 = 378 = *O* 300 = *Ψ* 54 = 738 = γ 477 = ο 220 = χ 178 = ψ 141 = h.Ap.502 ≅ ζ 247 = υ 157, Th.474; (οὐκ) ᵢ ᵢ ζ 71, ι 44; πεπίθοιμεν/οιεν *I* 112 ≅ *A* 100ex. / *Ψ* 40; τοῖς ἐπεποίθει *Π* 171; ῇς+ ἐπέπιθμεν *B* 341 = *Δ* 159, *Ξ* 55 **4e** [⏑⏓–⏓] πεποίθασίν τε βίηφιν *Δ* 325

Σχ sch.min. P.Strassb.inv.33 zu *A* 207: αἴ κε [πίθηαι]· ἐὰν π⟨ε⟩ισθῇς, vgl. sch.D z.St., sch.D *A* 218: ἐπι-θηται· πείθηται, ἀκούσει, *B* 792: πεποιθώς· πεπιστευκώς. τεθαρρηκώς (vgl. *P* 329: θαρροῦντας), *P* 48: χειρὶ πιθήσας· ἐπακολουθήσας τῇ χειρί, *Ξ* 208 παραιπεπιθοῦσα· παραπείσασα. ἐξαπατήσασα

L **1** sprachl., Aspekt u. Aktionsart (bes. von Impf. u. Aor., dazu generell Meier-Brügger, Gr.Sprw.I 122ff.): Ed.Hermann, Gl. 10, 1920, 129ff. („Zur Aktionsart im neg. Satz bei Hom."; s.a. Meltzer, IF 17, 1904/05, 224f.; Rodenbusch, IF 21, 1907, 116ff.; Wahrmann, IF 51, 1933, 154); Wackernagel, Synt.I 183; Mutzbauer, Tempuslehre I 353ff.; Siegfr.Schulz, Die Wurzel πειθ- im älteren Griech., Diss. Freiburg (Schweiz) 1952; zum (älteren) kausat. Redupl.-Aor.: Specht, ZVS 66, 1939, 205ff. **2** sem., soz.: Karp, Arethusa 10, 1977, 237ff. (Theory of persuasion in Hom.); G.M.Pepe, Studies in Peitho, Ph.D. Diss., Princeton 1966 (Ann Arbor, Mich., Univ. Microfilms 1986); J.B.White, When words lose their meaning, Chicago 1984, 35f.; M.Naas, Turning, From Persuasion to Philosophy, New Jersey 1995; Hammer, Phoenix 51, 1997, 1ff. („Who shall readily obey?": Authority and Politics in the Il.)

B urspr. (mit wohl prim. Med.-Pass.:) *vertrauen, glauben* (s. E m. Abl.; wozu Fut., Aor. πιθόμην, intrans. Pf. πέποιθα; πιθήσας [s. ἀπιθέω]), dann *sich* (von e. Sachverhalt) *überzeugen,* (zu e. Tun) *überreden lassen,* (*vertrauend*) *hören auf, folgen, gehorchen* (letzteres als Übers. oft zu stark [da π. großenteils mit Konnot. von Konsens], paßt am ehesten bei [formelh.] Reaktion Untergebener auf Befehl wie [κλύον ἠδ' ἐ]πίθοντο, z.T. m. Adv. der schnellen Ausführg., s. in I1aαbb u. G1); oft m. Dat. (τινί, ἐπέεσσιν, μύθῳ, auch dopp. Dat., *K* 57 Gen. d. Pers. [s. G2], seltener Sachen u. 'Abstr.', s. 1c. d), geleg. m. Inf. (s. G2); Subj. i.d.R. Pers., θυμός, h.Ap.418 Schiff. Dazu (wohl sek.) kausat. Akt. *bereden, überreden (überzeugen), umstimmen* (wozu Fut., σ-Aor. [nur 5×, dazu *K* 204 intrans. Med.] u. älteres redupl. πεπιθ- [15×], s. L1); Subj. u. Obj. Pers., bzw. θυμόν, φρένας usw. (Hes.fr.361 δῶρα, *O* 26 θυέλλας). Also von der Zustimmung u. (od.) von der Ausführung (m. Schwerpunkt auf ersterer od. letzterer, m. fließenden Übergängen), z.T. gekoppelt m. spez. Handlungsverb od. dieses einleitend od. ersetzend (wobei die spez. Handlg. geschildert wird unter dem Aspekt der Bzhg. des Handelnden zum 'Auftraggeber'; s. in I1aαbb u. G4); z.T. Ausdr. aristokrat.r Höflichkeit (ggüber Standesgenossen, aber auch Geringeren; s. bes. *Δ* 93+ „[εἴ] μοί τι πίθοιο", *B* 139+ den Sprecher miteinbeziehendes „πειθώμεθα πάντες", in I1aγ; zum Ggt. vgl. etwa *Ξ* 105 „[οὐκ] ἀέκοντας ἄνωγα"); zu d. Aktionsarten s. L1 (lt. Hermann Impf., bes. neg., für mehrere, unabgeschlossene Aktionen, Aor. term.; dazu Wackernagels Urteil; Schulz m. ausführl. Einzelinterpr.); andrers. auch metr. Gründe unübersehbar: in ähnl. Sit. je nach metr. Erfordernis z.B. nach z.T. ὥς (ἔ)φάτ(ο)+: (*A* 345+ m. chorjamb. EN) Πάτροκλος/Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπε-θετ(ο) ἑταίρῳ/πατρί ', (*B* 85, ρ 177) -θοντό τε ποιμένι λαῶν/μύθῳ ', andrers. (*Ψ* 249) ἐᵢπίθοντοᵢ ποδώκ. Πηλ. ', (κ 178+, *H* 379+) κλύον ἠδ' ἐᵢ ᵢ ' (wobei ἐ-θετο nb. [ἐ]πίθοντο tritt als Ersatz für unmetr. *[ἐ]πίθετο, wofür sonst [ὡς ἔφατ'] οὐδ' ἀπίθησε [s.d.] meist + Epith. + EN u.ä.); (*Δ* 104) φρένας ἄφρονι -θεν ' ggüber (nur h.Ap.275) πέπιθε φρένας ὄφρα ⏑–× ' ; generell: am VA nur πειθ/σ- mögl., am VE nur ἔπειθον+ (-θοντο kommt am VE nicht vor), (ἐ)πίθοντο+, πιθήσ-, (ἐ)πεπ- (s. [⏓(...)] in M1. 2a. 3a.b. 4a, andrers. [(⏑)⏑⏓×] in 3f. 4d)

Wortf. (s.a. G4. 5. 7): (zu I1:) 'gehorchen' ἀκούω, κλύω (synon. z.B. *Ξ* 235, s. 'verdoppelndes Verbpaar' *H* 379+), ἔπο-

μαι, ὑφίσταμαι, ἔπος ἔρυμαι (*A* 216), *πιστό(ομαι)*, neg. (*οὐδ'*) *ἀπιθήσω*, (*ἀ*)*νηκουστέω*; 'sich (nicht) kümmern' *ἀλέγω/ίζω, ἀλογέω, ἐμπάζομαι, μετατρέπομαι*; 'glauben' *οἴομαι*; (1c:) *πίσυνος, εἴκων/ξας*; (12:) 'zureden' *παραυδάω, -εῖπον, παραμυθέομαι*; 'umstimmen' *ἀπομυθέομαι, παρατρωπάω, -φημι, τρέπω* (*θυμόν*), *πειράω*; 'einflößen' *ἐμβάλλω, -πνέω, ἐντίθημι, ποιέω ἐνὶ φρεσίν*; 'antreiben', 'befehlen' *ἐπάγω, ἐπείγω, ἄνωγα* (vgl. z.B. *Ξ* 105 *ἀέκοντας ἄνωγα* als Ggt.), *ἐγείρω, ἐλαύνω / ἐλάω*, (*ἀν/ἐφ*)*ίημι, κελεύω, κέλομαι, ὀρίνω*, (*ἐπ*)*όρνυμι*, (*ἐφ*)*ορμάω*, (*ἐπ*)*οτρύνω, ἐπισπέρχω, -σσεύω*; *κεντέω, στυφελίζω, ὠθέω*; *ἐρέθω/ίζω*; 'betören', 'täuschen' *ἀλιταίνω, ἀπατάω, ἀτέμβω, ἀπαφίσκω, βλάπτω* (*X* 15), *ἐλεφαίρομαι, ἠπεροπεύω, θέλγω, κλέπτω* (*νόον*), *παρέρχομαι* (*A* 132); zur Kombination von Aufford.: ' *ὥς* (*ἔ*)*φάτ*(*ο*)⁺ u. Reaktion, Wirkg.: *ὁ δ' ἐ-θετο / οἱ δ' ἐπίθοντο / θυμὸν ἔ-θε / ἐπε-θετο θυμός* (s. *ω* 545, *Ψ* 249⁺ in I1aαbb, *Z* 51⁺ in I2a, *κ* 550⁺ in II1 u.ö.) vgl. (in 2.VH): *οὐδ' ἀπίθησε* (s.d.), *οὐδ' ἀνηκούστησεν* (*O* 236⁺), *ὤρνυτο δ' αὐτίκ', ὤρτο δ' ἔπειτα* (*Ψ* 488. 708⁺), *ἅδε / ἐπιήνδανε μῦθος* (*M* 80, *σ* 50⁺, zum Ggt.: *οὐκ ἐμπάζετο μύθων υ* 275), *τοῦ δ' ἔκλυε* (*A* 43⁺, Gottheit), *ἐπὶ δ' ἤνεον* (*μ* 294⁺) + EN u.a., *θυμὸν ὄρινε* (*Δ* 208⁺, dazu *ὡς εἰπὼν ὤτρυνε E* 470⁺), bzw. konkr. Verb der Befehlsausführg. (z.B. *βῆ δ' ἐπεὶ ἄκουσε B* 16⁺, *ἀνέκαιε φ* 181, *ἕζετ' ρ* 602⁺, *διέσσυτο δ* 37, *ἤσθιε ξ* 109)

Disposition (einzelne Ausnahmen s.u. in den Vorbem.) **I** Simplex **1** intrans. Med.-Pass. **1a** *πειθ-, πιθ-* **1aα** meist in pos. Aussagesätzen **1aαaa** (jem.m) *vertrauen,* eine(r) Aussage *glauben* **1aαbb** *auf* jem. *hören* > ihm *gehorchen* (Subj. einzelne/viele) **1aβ** neg. *nicht folgen (sich nicht umstimmen lassen)* **1aγ** bei Aufford., Rat, Bitte **1b** Fut. *πείσ-* **1c** Pf.st. u. (*K* 204) *πεπίθοιτ', πιθήσ-*, 2× *πειθόμενος⁺ vertrauen(d) auf,* (*φ* 369) *hören auf* **1d** Sonderfälle: *γήραϊ, νυκτί, δαιτί*; *πηδαλίοισιν* (sc. *νηῦς*) **I2** trans. *πείθω* jem.n zu etw. *bereden,* von etw. *überzeugen* **2a** (*ἐ*)*πειθ-* **2b** *πεισ-* (Fut., 2× Aor.) **2c** *πεπιθ-* **II** Kompos. **1** *ἐπιπείθομαι* **2** *παραπεί(θω), παρ/παραιπεπιθ-*

I Simplex **1** intrans. Med.-Pass. **1a** *πείθομαι⁺, πιθόμην⁺* (außer *Θ* 154 in 1aα: *-σονται*) **1aα** in (außer h.Merc. 378 in aa) Aussagesätzen (pos. außer *Θ* 154, *α* 414, *π* 192 in aa) **1aαaa** (jem.m) *(ver)trauen,* eine(r) Aussage *glauben* (s.a. 1c), 6× (von 7) Präs.st. u. (1¹) Fut., 4× m. Dat., 1° m. A.c.I., 1ᵇ Imp. + *ὡς*-Satz, dir.R. außer 1° *M* 229 (Pulyd.: „*θεοπρόπος, ὃς*) *εἰδείη τεράων καί οἱ -θοίατο λαοί*" (= *Ξ* 93ᵉˣ. ≅ *A* 79ᵉˣ. in 1aαbb) *M* 238 (Hektor zu Pulyd.: „*τύνη δ'* ⌞*οἰωνοῖσι*⌟) *κελεύεις* ' *-θεσθαι, τῶν οὔ τι μετατρέπομ' οὐδ' ἀλεγίζω* ([241] *Διὸς -θώμεθα βουλῇ*", s. 1aγ), vgl. *πιθήσας* ⌞ ⌟ (h.Merc. 546 in 1cγ), *τεράεσσι πεποιθότες, πιθήσας, πειθόμενοι* (*M* 256, *Δ* 398⁺. 408 in 1cα. γ. δ) *υ* 45 (Ath. zu Od.:) „*σχέτλιε, καὶ μέν τίς τε χερείονι -θεσθ' ἑταίρῳ,* ' *ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδεν* ' *αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι*" (neg.:) *Θ* 154 (Nestor zu Diom.:) „*εἴ περ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,* ' *ἀλλ' οὐ -σονται Τρῶες*" *α* 414 (Tel.:) „*οὔτ' οὖν ἀγγελίῃ* (*-ίῃς, -ίης, -ίην* vv.ll., v. Leaf ad *K* 57) *ἔτι -θομαι* (*ἐπι-θομαι* v.l.) ... ' *οὔτε θεοπροπίῃς ἐμπάζομαι*" (sc. über Od.' Rückkehr) *traue nicht mehr π* 192 (Tel.) *οὐ γάρ πω ἐ-θετο ὃν πατέρ' εἶναι* (Imp.:) h.Merc. 378 (Hermes zu Zeus:) „*-θεο ... ' ὡς οὐκ οἴκαδ' ἔλασσα βόας*" *devi credere, che non ho* ... (Càssola) **1aαbb** *auf* jem. (se. Rat, Befehl) *hören (sich überzeugen, bestimmen lassen)* > ihm *folgen, gehorchen (tun, was er will),* nach *ὡς ἔφατ'* u.a. **1aαbbαα** Subj. einzelne, wenige (Pers. von Rang, Verwandte, Götter; aber auch [1ᵇ] Iris als ausführende Botin, [*o* 541] *ἑταῖρος*, [*ρ* 21] Bettler; s.a. *πείσ-* in 1b), 7× (von 12) Präs.st., 5× Aor., 9× m. Dat., dir.R. *I* 453, *o* 541, *ρ* 21 *H* 121 *ὡς εἰπὼν παρέ-σεν* (s. II2) *ἀδελφειοῦ φρένας* ... ' *αἴσιμα παρειπών, ὁ δ' ἐ-θετο* (Men. dem Ag.) *X* 224 („*στῆθι, τόνδε δ' ἐγώ τοι πεπιθήσω*" [s. 2c]) *ὡς φάτ' Ἀθηναίη, ὁ δ' ἐ-θετο, χαῖρε δέ* (Ach., *στῆ δ' ἄρ'*) = *ω* 545 (metr. vgl. [ohne EN]: *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἐπίθ. Ψ* 249⁺ in ββ) *A* 33 (Ag. zu Chryses: „*ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε*") *ὡς ἔφατ', ἔδδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐ-θετο μύθῳ* ' *βῆ δ'* = *Ω* 571 (Priam.) h.Cer. 317 (*ὡς ἔφαθ'* ' *ἡ δὲ* [Iris] *Ζηνὶ*) *-θετο καὶ ... διέδραμεν* Op. 69 *ὡς ἔφαθ', οἱ δ'* ⌞*ἐπίθοντο*⌟ *Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι* ... (≅ *Ψ* 249 in ββ) Th. 474 *οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῃ μάλα μὲν κλύον ἠδ'* ⌞ „⌟ ' *καί οἱ πεφραδέτην* (= *H* 379ᵉˣ. u. ff. in ββ) *O* 156 *ὅττί οἱ ὦκ' ἐπέεσσι φίλης ἀλόχοιο* (Hera) *πιθέσθην I* 453 (Phoinix: „[*μήτηρ*] *ἐμὲ λισσέσκετο παλλακίδι προμιγῆναι τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα*" *o* 541 (Tel.:) „*Πείραιε ... σὺ δέ μοι τά περ ἄλλα μάλιστα* ' *-θῃ ἐμῶν ἑτάρων* (*καὶ νῦν ...*") (vgl. *Ξ* 235 in 1aγ) *bist mir am ergebensten (loyalsten, der zuverlässigste)* *ρ* 21 (Bettler:) „*οὐ ... μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί,* ' *ὡς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι*", dem Herrn (als Lohnarbeiter) *gehorchen* (s. *θής, θητεύω*) **1aαbbββ** Subj. viele / mehrere (anonyme Masse der Krieger, Gesinde, Gef., aber auch [*B* 85] *βασιλῆες*, [1ᵃ] Hel.s Freier, ggüber dem Anführer, Feldherrn, König, Hausherrn), 19× (von 36) ohne Dat. (meist formelh. [*κλύον ἠδ'*] *ἐπίθοντο*¹); m. Dat.: e. Rat, Vorschlag (schätzen u. ihm) *folgen: A* 273 (Nestor:) „*καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιεν -θοντό τε μύθῳ* (= *ρ* 177ᵉˣ, s.u.) ' *ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ -θεσθαι ἄμεινον*" (s. 1aγ), Impf., da öfter: *pflegten zu folgen,* als Exemplum für Nestors (frühere) Autorität *M* 109 (*ἔνθ' ἄλλοι βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο* ' *ἀλλ' οὐκ (ἔθελ' Ἄσιος*) (vgl. *M* 241 in 1aγ), Aor., da best. Fall; Opp. wirkt unterstreichend *ω* 466 (461 „*πίθεσθέ μοι*", *οὐ γάρ σφιν ἅδε μῦθος*) *ἀλλ' Εὐπείθει*(!) ' *-θοντ' hörten auf E.* (Impf. am VA) in allg. Sit. (meist Präs., Umschr. f. Befehlsgewalt, Autorität Ag.s u.a. [vgl. *Ψ* 157 *-σονται*, in 1b], dir.R. außer 1°): *A* 79 (Kalchas:) „*οἴομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων* ' *Ἀργείων κρατέει καί οἱ -θονται Ἀχαιοί*" (sc. Ag.) (≅ *M* 229ᵉˣ. in 1aαaa) 150 (Ach. zu Ag.:) „*πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν -θηται Ἀχαιῶν* ' *ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ... μάχεσθαι*" *B* 364 „*εἰ δέ κεν ὡς ἔρξῃς* (Ag.) *καί τοι -θωνται Ἀχαιοί*" *Ξ* 93 („*ὅς*) *σκηπτοῦχός τ' εἴη, καί οἱ -θοίατο λαοὶ* ' *τοσσοίδ', ὅσσοισιν σὺ μετ' Ἀργείοισιν ἀνάσσεις*" ([Ag.] = *M* 229ᵉˣ. in 1aαaa) *K* 57 („*αἴ κ' ἐθέλῃσιν*) *ἐπιτεῖλαι.* ' *κείνου* (vulg., *κείνῳ* v.l.) *γάρ κε μάλιστα πιθοίατο* (sc. Wächter auf Nestor, *υἱὸς σημαίνει*"), m. Gen. d. Pers., s. Leaf, Ameis-H. z.St. u. vgl. analoges *ἀκούω* + Gen. *β* 227 (*οἱ*) *ἐπέτρεπεν* (Od. dem Mentor) *οἶκον ἅπαντα,* ' *-εσθαί τε γέροντι* | (*ἐ*)*πίθοντο* (außer *B* 85, *ρ* 177): svw. *setzten Befehl (Vorschlag, Rat) in die Tat um,* z.T. m. Adv. der schnellen Ausführg. *μάλ' αἶψ', ἀπτερέως, ἐσσυμένως, ὀτραλέως* (keine dir.R. außer 3° in Apologen): *B* 85 (Ag.: „*αἴ κέν πως θωρήξομεν*" [vgl. *εἰ*-Sätze in 1aγ]) *οἱ δ' ἐπανέστησαν -θοντό τε ποιμένι λαῶν* (*βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί*) *Ψ* 249 (237 „*σβέσατ'*") *ὡς ἔφαθ', οἱ δ'* ⌞*πίθοντο*⌟ *ποδώκεϊ Πηλεΐωνι* (*κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν*) (= Op. 69ⁱⁿ. *Διὶ Κρον.*; metr. vgl. [m. EN]: *ὡς φάτ' Ἀθ., ὁ δ' ἐπείθ. X* 224⁺ [in αα]) *κ* 178 („*μνησόμεθα βρώμης*") *ὡς ἐφάμην, οἱ δ' ὦκα ἐμοῖσ' ἐπέεσσι* ⌞ ⌟ = 428 (*Εὐρύλ. δὲ ἐρύκακε*) = *μ* 222 *ρ* 177 *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν -θοντό τε μύθῳ* ([sc. des Herolds] = *A* 273ᵉˣ., s.o.) *M* 468 (*κέκλετο δὲ Τρώεσσιν*, Hektor) *τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ' ὀτρύνοντι* ⌞ ⌟. ' *αὐτίκα* (*ὑπέρβασαν*) ohne Dat.: *ζ* 71 *ὡς εἰπὼν δμώεσσιν ἐκέκλετο* (Alkin.), *τοὶ δ'* ⌞ ⌟ (*ἅμαξαν ὅπλεον*) *Γ* 260 *ἐκέλευσε δ' ἑταίρους* ' *ἵππους ζευγνύμεναι· τοὶ δ' ὀτραλέως* ⌞ ⌟ ≅ *o* 288 (*ἐσσυμένως*) *H* 379 (367 *ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο*, sc. Priam.: „...") *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν*

κλύον ἠδ' ἐ⌊ ⌋ (ἠδὲ πίθ. v.l.)·' *δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο* = *Ι* 79 = *Ξ* 133 = 378 = *Ο* 300 = *Ψ* 54 = 738 = *γ* 477 = *ο* 220 = *χ* 178 = *ψ* 141 = h. Ap. 502 ≅ *ζ* 247 (*αἱ δ' ἄρα τῆς*) = *μάλ' αἶψ' ἐ⌊ ⌋ καὶ ἔκλυον αὐδήσαντος,*' *τεῦχον δ' ὡς ἐπέτελλ'* Hes. fr. 204,84 *ποινὴν τεισομένους. τοὶ δ' ἀπτερέως ἐπίθρο[ο]* (Hel.s Freier) **1aβ** neg. (s.a. je 3× in 1aαaa, 1c; sowie in 1b, h. Ap. 418 in 1d, in 2; II 1. 2): (jem.m) *nicht folgen (hören auf, sich umstimmen lassen [von])*, meist m. schlimmen Folgen (Zeichen von Torheit, *νήπιος*, vgl. *οὐκ εὖ φ* 369 [in 1cγ], Opp. *εἰς ἀγαθόν περ Λ* 789 [1b]); 6× Präs.st., 5× *πιθ-*, 6× (von 11) ohne Dat., 7× dir. R.; *Β* 834 *οὐδὲ οὖς παῖδας ἔασκε*' *στείχειν ἐς πόλεμον ... τὼ δέ οἱ οὔ τι*' *-θέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον* = *Λ* 332 *χ* 316 (Leiodes:) *„ἀλλά μοι οὐ -θοντο* (Freier) *κακῶν ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι" ω* 456 (Halitherses:) *„οὐ γὰρ ἐμοὶ -θεσθ', οὐ Μέντορι (παῖδας καταπαυέμεν")* *Ν* 726 (Pulyd.:) *„Ἕκτορ ἀμήχανός ἐσσι παραρρητοῖσι πιθέσθαι"* *Ε* 201 (Pand.: „Vater *ἵπποισίν μ' ἐκέλευε ...) ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,*' *ἵππων φειδόμενος"* = *Χ* 103 (sc. Hektor dem Pulyd.) = *ι* 228 (Od. den Gef., *λίσσοντο*) *ι* 44 (*„φευγέμεν) ἠνώγεα, τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο"* *Σ* 513 (*δίχα βουλή* der Belagerer) *οἱ δ'* (die Belagerten) *οὔ πω -θοντο* (*ὑπεθωρήσσοντο*) *gaben noch nicht nach* (gingen auf d. Forderung d. Belagerer noch nicht ein Ameis-H.) (Subj. *θυμός*:) h. Merc. 132 (*κρεάων ἠράσσατο Ἑρμῆς*) *ἀλλ' οὐδ' ὅς οἱ ἐ-θετο* (*ἐπεπ.* cod. M, om. *οἱ*) *θυμὸς ἀγήνωρ*' *καί τε μάλ' ἱμείροντι περᾶν ... κατὰ δειρῆς non si lasciò indurre* (Càssola), *οἱ* Dat. eth. (vgl. *κ* 550⁺ in II 1) **1aγ** bei Aufford., Rat, Bitte *hören auf* jem.n, *folgen* (s. noch h. Merc. 378 in 1aα, *Α* 565⁺ in II 1 sowie in 1d), meist als Höflichkeitsausdr. (aristokrat. liebenswürdig, s. Snell, Entdeckung 36 f.), um Zustimmung werbende Interj., z.T. in *εἰ*-Satz (dazu vgl. *εἰ πεπίθοιεν Ψ* 40 in I 2c), Appell, nicht Befehl, oft an Gleich- od. Höherrangige; 21× (von 43) Präs., 22× Aor.; immer dir. R.; im Inf. bzw. als Maxime: *γ* 358 (Ath. zu Nestor: *„εὖ γ' ἔφησθα) σοὶ δὲ ἔοικε*' *Τηλέμαχον -θεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω"* Op. 295 (*πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει) ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται* sonst im Imp., Konj., Opt. (bzw. *Ξ* 111⁺ *αἴ κ' ἐθέλητε*' *-θεσθαι* als 'Formelstreckg.' von *Α* 207⁺ *αἴ κε πίθηαι*⁺), m. Dat.: *Α* 214 (Ath. zu Ach.:) *„σὺ δ' ἴσχεο, -θεο δ' ἡμῖν"*, Redeabschluß *Β* 360 *„αὐτός τ' εὖ μήδεο -θεό τ' ἄλλῳ"* *Σ* 266 *„ἀλλ' ἴομεν προτὶ ἄστυ⌊, πίθεσθέ μοι⌋· ὧδε γὰρ ἔσται"*, Interj. *ω* 461 *„καὶ νῦν ὧδε γένοιτο ⌊ ⌋ ὡς ἀγορεύω"* *Δ* 93 (Ath. zu Pand.:) *„ἦ ῥά νύ μοί τι ⌊πίθοιο⌋; (τλαίης ...")* = *Η* 48ⁱⁿ· (*„κασίγνητος δέ τοί εἰμι")* = *Ξ* 190ⁱⁿ· (*„ὅττι κεν εἴπω"*, Hera zu Aphr.) *Η* 28 (Ap. zu Ath.:) *„ἀλλ' εἴ μοί τι ⌊ ⌋ τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη (παύσωμεν πόλεμον"*; vgl. *εἰ*-Satz *Τ* 305⁺ in II 1) = *υ* 381 („weg mit den *ξεῖνοι*", Freier zu Tel.) *δ* 193 (Peisistr. zu Men.:) *„καὶ νῦν, εἴ τί που ἔστι, ⌊ ⌋ μοι" Μ* 241 (Hektor zu Pulyd. [238]: *„οἰωνοῖσι κελεύεις -θεσθαι* [s. 1aαaa]) *ἡμεῖς δὲ ... Διὸς -θώμεθα βουλῆ"* (s.u. *Β* 139⁺) *Σ* 273 (Pulyd. zu den Tr.:) *„εἰ δ' ἂν ἐμοῖς ἐπέεσσι πιθώμεθα (πιθοίμεθα* v.l.) *κηδόμενοί περ"* ohne Dat.: h. Ap. 267 (Telphusa zu Ap.:) *„ἀλλ' εἰ δή τι πίθοιο (ἐν Κρίσῃ ποίησαι"*, sc. *νηόν*) *Α* 207 (Ath. zu Ach.:) *„ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος, ⌊αἴ κε πίθηαι⌋"* *Φ* 293 (Pos. zu Ach.:) *ὑποθησόμεθ'* ⌊ ⌋·' *μὴ πρὶν παύειν"* ≅ *α* 279 (*„ἔρχεο"*) ≅ *Ψ* 82ⁿ· (*„ἐφήσομαι"*; s.a. v.l. Aeschin.) *Α* 420 (Thetis:) *„εἶμ' αὐτὴ πρὸς Ὄλυμπον ... ⌊αἴ κε πίθηται⌋"* (sc. Zeus) *Λ* 791 (Nestor zu Patr.:) *„ταῦτ' εἴποις Ἀχιλῆϊ ... ⌊ ⌋"* *Ξ* 111 (Ag.: *„οὐκ ἀέκοντας ἄνωγα*, sc. d. Krieg abzubrechen, *εἴη ὃς ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι"*, darauf Diom.:) *„οὐ δηθὰ ματεύσομεν, ⌊αἴ κ' ἐθέλητε*' *-θεσθαι⌋"* (Formelstreckung) Th. 165 (Gaia:) *„⌊ ⌋· πατρός (τεισαίμεθα λώβην")* *Α* 259 (Nestor:) *„⌊ἀλλὰ πίθεσθ'⌋ (νεωτέρω ἐστόν")* + *λ* 345 ([VE], sc. der Arete) *Α* 274 bis (Nestor: „jene) *μευ βουλέων ξύνιεν -θοντό τε μύθῳ*' ⌊ ⌋*ε καὶ ὕμμες, ἐπεὶ -θεσθαι ἄμεινον"* Pan. fr. 13 i, 15 p. 122 Dav. *ἀλλὰ πιθοῦ καὶ παῦε πολὺν πότον* *Ξ* 235 (Hera zu Hypnos:) *„ἠμὲν δή ποτ' ἐμὸν ἔπος ἔκλυες, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν*' *-θευ"* (vgl. *ο* 541 in 1aαbb) *Π* 83 (Ach. zu Patr.:) *„-θεο δ' ὥς τοι ἐγὼ μύθου τέλος ἐν φρεσὶ θείω"* h. Cer. 467 (Rheia zu Dem.:) *„[ἀλλ' ἴθι τέκνον] ἐμὸν καὶ -θεο"* *Ι* 167 (Nestor:) *„τοὺς ἂν* (sc. Bittgesandte) *ἐγὼ ἐπιόψομαι, οἱ δὲ πιθέσθων"* (1. Pl., Sprecher bezieht sich höflicherweise mit ein, s.o. *Μ* 241, *Σ* 273:) *Β* 139 (Ag.:) *„⌊ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω⌋ -θώμεθα πάντες*' *φεύγωμεν"* (als Einl. des 'Vorschlags') = *Ι* 26 = 704 = *Μ* 75 = *Ξ* 74 = 370 = *Ο* 294 = *Σ* 297 = *ν* 179 ≅ *μ* 213 (*νῦν δ' ἄγ.*) (danach Imp.:) h. Ap. 486 (Ap.:) *„⌊ ⌋ -θεσθε τάχιστα"*, m. Adv. der prompten Ausführg.

1b Fut. *πείσ-* (s. noch *Θ* 154 in 1aαaa), Subj. einzelner außer *Ψ* 157, 6× neg., dir. R. außer *Υ* 466 *Α* 427 (Thetis:) *„μιν γουνάσομαι καί μιν -σεσθαι ὀΐω"* (s.d. B 1aα) *glaube, daß er sich bereden (umstimmen) lassen wird* *Λ* 789 *„καί οἱ σημαίνειν* (sc. Patr. dem Ach.)·' *ὁ δὲ -σεται εἰς ἀγαθόν περ"* (vgl. *φ* 369 *„οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις"* [1cγ]) *Ψ* 96 (Ach. zu Patr.' *ψυχή*:) *„πάντα μάλ' ἐκτελέω καὶ -σομαι ὡς σὺ κελεύεις"* *Ι* 74 (Nestor zu Ag.:) *„τῷ -σεαι* (sc. *γερόντων*) *ὅς κεν ἀρίστην*' *βουλὴν βουλεύσῃ"* *wirst dem zustimmen, folgen* *Η* 286 (Herold [282]: *„νυκτὶ πιθέσθαι"* [1d], Aias:) *„ἀρχέτω* (sc. Hektor)·' *αὐτὰρ ἐγὼ μάλα -σομαι"* *werde mich anschließen* *Ψ* 157 *„Ἀτρεΐδη, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε λαὸς Ἀχαιῶν*' *-σονται μύθοισι"* *du hast die größte Autorität* (*Befehlsgewalt*, s.o. in 1aαbb, zum dopp. Dat. s. Ameis-H. z.St. u. in G 2) neg.: *Υ* 466 (Tr. bat Ach., ihn zu schonen) *ὁμηλικίην ἐλεήσας,*' *νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ -σεσθαι ἔμελλεν* (*οὐ γὰρ γλυκύθυμος*) *daß er* (sc. Ach.) *nicht zu bereden wäre* (Schadewaldt) = *γ* 146 (sc. Ath., *οὐ γὰρ αἶψα θεῶν τρέπεται νόος*) *Α* 289 (Ag. über Ach.: *„ἐθέλει) πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν'* (sc. kein Gr.) *οὐ ⌊-σεσθαι ὀΐω⌋"* (s.d. B 1a) 296 (Ach. zu Ag.: *„μὴ ἔμοιγε) σήμαιν'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ ⌊ ⌋"* ([s.d. B 1d] *-θεσθαι* v.l.) *π* 280 (*„παύεσθαι ἀνωγέμεν ἀφροσυνάων* [sc. die Freier] *παραυδῶν) τοι οὔ τι*' *-σονται" ε* 358 (Od. vermutet *δόλος*, weil Ino ihn) *„σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει.*' *ἀλλὰ μάλ' οὔ πω -σομ"*

1c Pf.st. u. (*Κ* 204) *πεπίθοιτ'*, *πιθήσ-*, (2) *πειθόμενος*: *vertrauen(d) auf* (vgl. 1aαaa), (*φ* 369) *hören auf;* meist Ptz., meist (außer 3× in cα) m. Dat. (eigene Kraft, Ausrüstg., Besitz, Menschen, Götter, 'Abstr.' u.ä.); neg. *π* 71 ≅ *φ* 132, *φ* 369 (*Κ* 204 Frage); nb. älteres *πεποιθώς* (überw. kraftvoll, bzg. auf Eigenes: *ἀλκὶ π.* im Tiervgl., *χερσὶ π.* [nb. *χειρὶ πιθήσας Λ* 235] u.a., aber hes. auch *γυναικί*; deklinabel) tritt als jüngere Formelvar. metr. gleichw. *πιθήσας* ([wozu *-σεις* 1°] auch abwertend von *φρεσὶ λευγαλέῃσι, ἀναιδείῃφι*), beide meist am VE; vgl. *πίσυνος*, meist in 1. VH (*Λ* 9⁺ *ἠνορέῃ καὶ κάρτεϊ χειρῶν, Ε* 205 *τόξοισιν, Ι* 238 *Διί, Ω* 295⁺ sc. *οἰωνῷ, σ* 140 *πατρί*); zum Aspektuntersch. vgl. noch *εἴκων / εἴξας* (s.d.) **1cα** *πεποιθ-*, ständig auf (Eigenes) *vertrauen(d)* nur (s.u. Ende:) 3× ohne Dat., 4× m. Inf., 18× (von 40) dir. R.; Ptz., Selbstwertgefühl (eigener Kraft, z.T. im Gl.), vgl. *κύδεϊ γαίων, σθένεϊ βλεμεαίνων* (ferner *γηθόσυνος κῆρ*' u.ä., Opp. *ἐπὶ τό μιν ὤλεσεν ἀλκὴ Π* 753); am VE: *Ε* 299 (Aen.) *βαῖνε λέων ὡς ἀλκὶ ⌊πεποιθώς⌋* + *Ρ* 61 = *ζ* 130ⁿ·, *Ν* 471 (*σῦς*) + *Ρ* 728, *Σ* 158 (Krieger) *Π* 624 *„αἶψά κε καὶ κρατερός περ ἐὼν καὶ χερσὶ ⌊ ⌋*' *εὔχος ἐμοὶ δοίης"*, allg. (vgl. *Λ* 235⁺ *χειρὶ πιθήσας* in aktueller Sit.) *Β* 588 *ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι ⌊ ⌋ Δ* 303 *„μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἠνορέῃφι ⌊ ⌋*' *οἷος (μεμάτω μάχεσθαι")* *Ζ* 510 (Paris *ὡς ἵππος*) *ὁ δ' ἀγλαΐῃφι ⌊ ⌋* = *Ο* 267 *Ζ* 505 (*σεύατ'*, Paris) *ποσὶ κραιπνοῖ-*

σι ⌊ ⌋ = *X* 138ex. ≅ Cypr. fr. 13,2ex. p. 40 Dav. (*ποσὶν ταχέεσσι*) *B* 792 (*ὃς*) *σκοπὸς ἷζε ποδωκείῃσι* ⌊ ⌋ Ausrüstung: *Ψ* 319 „*ἀλλ' ὃς μέν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασιν οἷσι* ⌊ ⌋ ' *ἀφραδέως* ...“ (vgl. 286 *πέποιθε*, s.u.) [⏑⏑-]: *υ* 289 *ὃς δή τοι κτεάτεσσι* ⌊ ⌋ *πατρὸς ἑοῖο* (um Pen. freite) *πεποιθότες*⁺: *P* 329 (Ap. zu Aen.:) „*ὡς δὴ ἴδον ἀνέρας ἄλλους* ' *κάρτεί τε σθένεί τε πεποιθότας ἠνορέῃ τε* ' *πλήθεί τε σφετέρῳ καὶ ὑπερδέα δῆμον ἔχοντας*“ *M* 135 *ὣς ἄρα τὼ χείρεσσι* ⌊*πεποιθότες ἠδὲ βίηφι*⌋ ' *μίμνον*, vgl. (*φ* 315) *πιθήσας* 256 *τοῦ περ* (des Zeus) *δὴ τεράεσσι* ⌊ ⌋ ' *ῥήγνυσθαι* (*πειρήτιζον*; Parall. s. zu *M* 238 in 1 αα aa, am VE entspr. *τερ. πιθήσας Δ* 398⁺, am VA *πειθόμενοι τερ. Δ* 408) 153 *κρατερῶς ἐμάχοντο* ' *λαοῖσιν καθύπερθε* ⌊ ⌋ *ι* 107 (*Κυκλώπων*) *οἳ ῥα θεοῖσι* ⌊*πεποιθότες, ἀθανάτοισιν* ' *οὔτε φυτεύουσιν N* 717 (Lokrer *οὐδ' ἔχον ἀσπίδας καὶ δοῦρα, ἀλλ' ἄρα τόξοισιν καὶ*) *οἶος ἀώτῳ* ' *Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο* ⌊ ⌋ *η* 34 „*νηυσὶ θοῇσιν τοί γε* ⌊ ⌋ *ὠκείῃσι* ' *λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν* (Phäaken)“ | Verb. finit.: *Δ* 325 (Nestor:) „*οἵ περ ἐμεῖο* ' *ὁπλότεροι γεγάασι πεποίθασίν τε βίηφιν*“ *θ* 181 „*ὄφρ' ἥβῃ τε* ⌊*πεποίθεα*⌋ *χερσί τ' ἐμῇσι*. ' *νῦν δ' ἔχομαι κακότητι*“ *δ* 434 („*ἑταίρους*) *οἷσι μάλιστα* ⌊ ⌋ *πᾶσαν ἐπ' ἰθύν*“ *Ψ* 286 „*ὅς τις Ἀχαιῶν* ' *ἵπποισίν τε* ⌊*πέποιθε*⌋ *καὶ ἅρμασι*“ (vgl. 319 *πεποιθώς*, s.o.) Op. 375 bis *ὃς δὲ γυναικὶ* ⌊ ⌋ *πέποιθ' ὅ γε φιλήτῃσιν κ* 335 (Kirke zu Od.: „*εὐνῆς ἐπιβήομεν, ὄφρα μιγέντε*) *πεποίθομεν ἀλλήλοισιν*“ *π* 98 („*κασιγνήτοις*) *οἷσί περ ἀνὴρ* ' ⌊*μαναμένοισι πέποιθ*⌋*ε*“ = 116 m. Inf.: *N* 96 (Pos. anfeuernd: „*ὔμμιν*) ⌊ ⌋*α σαωσέμεναι νέας ἁμάς*“ *π* 71 (Tel.:) „*νέος εἰμὶ καὶ οὔ πω χερσὶ πέποιθα* ' *ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι*“ ≅ *φ* 132 *Π* 171 (Ach.) *ἡγεμόνας ποιήσατο, τοῖς ἐπεποίθει* ' *σημαίνειν· αὐτὸς δὲ μέγα κρατέων ἤνασσε* ohne Dat.: *A* 524 (Zeus zu Thetis:) „*κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς* (*μέγιστον τέκμωρ*)“ *damit du gewiß bist* (Hampe) = *ν* 344ex. (Ath. zu Od.: „*δείξω*“) ≅ *ω* 329ex. Laertes zu Od.: („*ὄφρα πεποίθω*“) **1cβ** (*ἐ*)*πεπιθ-*, 2× m. Inf. am VE außer *K* 204, dir. R. *B* 341 (Nestor: „*ἐν πυρὶ δὴ βοιλαί τε γενοίατο*) *καὶ δεξιαί, ἧς* ⌊*ἐπέπιθμεν*⌋“ = *Δ* 159 *Ξ* 55 (Nestor: „*τεῖχος*) *δὴ κατερήριπεν, ᾧ* ⌊ ⌋ (*νηῶν ἔλπω ἔσεσθαι*“) redupl. Aor. Med. (s. Akt. in 2c): *K* 204 „*οὐκ ἔν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ' ἑῷ αὐτοῦ* ' *θυμῷ τολμήεντι ἔτι Τρῶας* (*ἐλθεῖν;*“) *traut sich keiner zu gehen?* **1cγ** [illegible]. z.T. akmell (ingr.) *sich* auf (Fremdes) *verlassen(d)* [illegible] *ρ* 369 (neg.), VE außer 2×, 7× (von 12) dir. R. *Δ* 358 „*Μαίον' ἄρα προέηκε θεῶν τεράεσσι* ⌊*πιθήσας*⌋“ = *Z* 183ex. (s.o. *M* 238 in 1 αα aa; vgl. *M* 256 in 1 cα, *Δ* 408 in cδ) *I* 119 (Ag.:) „*ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην φρεσὶ λευγαλέῃσι* ⌊ ⌋“ *N* 369 *μάρναθ' ὑποσχεσίῃσι* ⌊ ⌋ Op. 359 *ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕλῃται ἀναιδείῃφι* ⌊ ⌋ 671 *εὔκηλος τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι* ⌊ ⌋ ' *ἐλκέμεν ἐς πόντον Λ* 235 (*νύξ', ἐπὶ δ'*) *ἔρεισε* (s.d. B Vorbem.) *βαρείῃ χειρὶ* ⌊ ⌋, in aktueller Sit. *mit (gestemmt auf d.) wuchtige(r) Hand* (s. noch Ameis-H. z.St. u. vgl. *Π* 624 [cα] *χερσὶ πεποιθώς*, allg.) = *P* 48, Formelerw. von bloßem *χειρὶ βαρείῃ* (nur *σ* 56), *παχείῃ* ' *φ* 315 („*αἴ χ' ὁ ξεῖνος τόξον*) *ἐντανύσῃ χερσίν τε βίηφί τε ἧφι* ⌊ ⌋“ (*πεποιθώς* v.l. Eust.), vgl. (*M* 135) *πεποιθότες X* 107 (Hektor:) „*Ἕκτωρ ἧφι βίηφι* ⌊ ⌋ *ὤλεσε λαόν*“ h. Merc. 546 „*ὃς δέ κε μαψιλόγοισι* ⌊ ⌋ *οἰωνοῖσι*“ (s.o. *M* 238 in 1 αα aa) | *φ* 369 (Tel. zu Eum.:) „*πρόσω φέρε τόξα· τάχ'* (s.d. B 1a) *οὐκ εὖ πᾶσι* (sc. den Freiern) *πιθήσεις*· ' *μή σε* (*ἀγρόνδε δίωμαι*“) *nicht zum Guten* (s. II Sp. 767,33) *wirst du allen folgen, gehorchen* (vgl. *Λ* 789 „*πείσεται εἰς ἀγαθόν περ*“ in 1b) **1cδ** *πειθόμενος/οι*, dir. R. *Δ* 408 (Sthen. zu Ag.: „*Θήβης ἕδος εἵλομεν*) *-θόμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ*“ (s.o. *M* 238 in 1 αα aa; vgl. *M* 256 in 1 cα, *Δ* 398⁺ in cγ) *Y* 295 (Pos.:) „*Αἰδόσδε κάτεισι* (Aen.) ' *-θόμενος μύθοισιν Ἀπόλλωνος* (*νήπιος*“) **1d** Sonderfälle; e. übermenschl.n Macht, Trieb (*γήραϊ, νυκτί, δαιτί*) *gehorchen, sich fügen, nachgeben*, als Notwendigk., Aufford. (s. 1aγ), dir. R.: *Ψ* 645 (Nestor: „*νεώτεροι* sollen wettkämpfen) *ἐμὲ δὲ χρὴ γήραϊ λυγρῷ* ' *-θεσθαι*“ *H* 282 (Herold unterbricht d. Zweikampf:) „*νὺξ δ' ἤδη τελέθει· ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι*“ = 293 *Θ* 502 (Hektor:) „*νῦν μὲν* ⌊*-θώμεθα*⌋ *νυκτὶ μελαίνῃ* ' *δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα*“ = *I* 65 = *μ* 291 *Ψ* 48 (Ach.:) „*νῦν μὲν στυγερῇ* ⌊ ⌋ *δαιτί*“ | Schiff *gehorcht* dem Steuerruder, neg. (s.o. 1aβ) h. Ap. 418 *ἀλλ' οὐ πηδαλίοισιν ἐ-θετο νηῦς εὐεργής*

12 trans. (kausat.) *πείθω* (sek.): jem.n (*τινὰ*, [*τινὶ / τινὸς*] *θυμόν* [*ἐνὶ στήθεσσιν*], *φρένα*⁺) *bereden* (etw. zu tun) od. (*ψ* 230, *ξ* 363. 392) von e. Sachverhalt *überzeugen*, Konnot. von List, Täuschung *β* 106⁺ (*δόλῳ*), *Δ* 104 (*ἄφρονι*), *I* 386 (*μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν*), h. Ven. 7. 33 (*ἀπατῆσαι*) **2a** (*ἐ*)*πειθ-* (meist 3. P. Impf.; *ψ* 230, *ξ* 392 „*-θεις, -θω*“), 12× (von 26) dir. R.; 15× neg. (s. Ende); pos.: nichthom. in allg. Sentenz od. nachgetragener Begründg. (*γάρ*): Hes. fr. 361 *δῶρα θεοὺς -θει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας stimmen um, machen gefügig, willfährig* (vgl. *δώροισίν τ' ἔπεσσί τε I* 112 in 2c) h. Merc. 396 *νεῦσεν δὲ Κρονίδης, ἐπε-θετο δ'* (s. II 1) *ἀγλαὸς Ἑρμῆς*· ' *ῥηϊδίως γὰρ ἔ-θε Διὸς νόος* hom. zus.-fassend von der Wirkg. der vorhergehenden Aktion, Rede (*ὡς φάτ'* u.ä.): *β* 106 (Pen. mit ihrer Webelist) „*ὡς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ καὶ ἔ-θεν Ἀχαιούς*“ (97 „*μίμνετ'*“) = *ω* 141 ≅ *τ* 151 (1. Pers.) *hielt sie hin* (in Hoffnung auf die Heirat, *δόλῳ*!) *Δ* 104 *ὡς φάτ' Ἀθηναίη, τῷ δὲ* (Pand.) ⌊*φρένας*⌋ *ἄφρονι -θεν überredete ihn*, term. Impf.! (abschätzig: *ἄφρονι*) ≅ *Π* 842ex. („*σοὶ δέ*“), entspr. *πέπιθε* ⌊ ⌋ (h. Ap. 275 in 2c) *Z* 51 *ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα θυμὸν* (s.d. B 6) ⌊*ἐνὶ στήθεσσι*⌋*ν ἔ-θε* ([*ὄρινεν* vulg., cf. *Δ* 208⁺], sc. ihn leben zu lassen) abgewandelte Formel: h. Ap. 113 *τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἔ-θεν* ⌊ ⌋ *φίλοισι überzeugst mich (läßt mir Vertrauen ein)*: *ψ* 230 (Pen.:) „*-θεις δή μευ θυμόν, ἀπηνέα περ μάλ' ἐόντα*“ (sc. daß du Od. bist) | neg. *konnte nicht umstimmen* (*α* 43 *ἀγαθὰ φρονέων*, m. schlimmen Folgen), Impf. f. zahlr. Aktionen (s.o. B Vorbem., L 1): *X* 78 (*ἦ ῥ' ὁ γέρων, τρίχας ἕλκετο*) *οὐδ' Ἕκτορι θυμὸν ἔ-θε* (Priam.) ≅ 91ex. (3. P. Pl., *πολλὰ λισσομένω*) *I* 587 („*ἐλλίσσονθ'*) *ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔ-θον*“ ≅ Hes. fr. 22,8 suppl. ≅ *η* 258 (3. P. Sg., sc. Kal.) = *ι* 33 (Kirke) = 'Hom.' fr. 11,2 p. 108 Dav. (= p. 149 Allen) ≅ *ψ* 337 *ι* 500 „*ὣς φάσαν, ἀλλ' οὐ -θον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμόν*“ ≅ Sc. 450 (*ἀλλ' οὐ -θ' Ἄρεος*) *M* 173 *ὣς ἔφατ'* (Asios), *οὐδὲ Διὸς -θε φρένα ταῦτ' ἀγορεύων α* 43 „*ὣς ἔφαθ' Ἑρμείας, ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο* ' ⌊*-θ' ἀγαθὰ φρον*⌋*έων*“ *Z* 162 „*ἀλλὰ τὸν οὔ τι* ' ⌊ ⌋*έοντα*“ (Belleroph.) *P* 33 („*μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο*“) *ὣς φάτο, τὸν δ' οὐ -θεν kann dich nicht überzeugen* (von Od.' Rückkehr): *ξ* 392 (Od. zu Eum.: „*τοι θυμὸς ἄπιστος*) *οἷόν σ' οὐδ' ὀμόσας περ ἐπήγαγον οὐδέ σε -θω*“, entspr. (363 [2b] Eum.:) „*οὐδέ με -σεις*“ **2b** *πεισ-*: Fut., (*ξ* 123, h. Cer. 329) Aor., nur neg. (meist nach neg. Imp.), 8× (von 14) VE-Formel *οὐδέ με -σεις*⁺ (2ⁱ Erw. *-σέμεν οἴω*), dir. R. außer 1ʰ *A* 132 (Ag. zu Ach.: „*μὴ*) *κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι* ⌊*οὐδέ με -σεις*⌋ (*κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι*“) *Z* 360 „*μή με κάδις'* ... ⌊ ⌋“ = *Λ* 648ex. = *Σ* 126ex. („*μὴ δέ μ' ἔρυκε*“) = *Ω* 219ex. = 433ex. („*πειρᾷ ἐμεῖο*“) ≅ *I* 345ex. (3. P. Sg., *μ' ἀπάτησε, μή μευ πειράτω*) *ξ* 363 (Eum. zu Od.: „*ἦ μοι θυμὸν ὄρινας*) *ἀλλὰ τά γ' οὐ κατὰ κόσμον, ὀίομαι,* ⌊ ⌋ ' *εἰπὼν ἀμφ' Ὀδυσῆϊ. τί σε χρὴ* (*ψεύδεσθαι*“) *wirst mich nicht überzeugen* (sc. von Od.' baldiger Heimkehr; entspr. 392 [s. 2a] Od.: „*οὐδέ σε -θω*“) (Formelerw.:) *E* 252 (Diom.:) „*μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδὲ σὲ* ⌊*-σέμεν οἴω*⌋“ (s.d. B 1aβ) *I* 315 (Ach.:) „*οὔτ' ἐμέ γ' ... Ἀγαμέμνονα* ⌊ ⌋“ *X* 357 (Hektor zu Ach.:) „*οὐδ' ἄρ' ἔμελλον* ' *-σειν* (*σοί γε σιδήρεος θυμός*“) *I* 386 (Ach.: „*οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη*) *οὐδέ κεν ὣς ἔτι θυμὸν ἐμὸν -σει*

(-σει' Barnes, West, s.d. App. m. Parall.) 'Αγ." (375f. μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν· οὐδ' ἄν ἔτ' αὖτις ἐξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν) (Aor.:) ξ 123 („οὔ τις κεῖνον) ἀγγέλλων -σειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν (ψεύδοντ'"), sc. daß Od. lebe h. Cer. 329 ἀλλ' οὔ τις -σαι δύνατο φρένας οὐδὲ νόημα 2c πεπιθ- (vgl. Med. K 204 in 1cβ, s. Schulz [L] 29), neg. nur h. Ven. 7. 33, 2ⁱ m. Inf., 2ʰ nb. ἀπατῆσαι, 4× dir. R. A 100 könnten ihn gnädig stimmen I 112 "φραζώμεσθ' ὥς κέν μιν (Ach.) ἀρε‹ ›οιμεν (vulg., ‹ ›ωμεν Arist.) ' δώροισίν τ' ἀγανοῖσιν ἔπεσσί τε", m. Instr. (vgl. δῶρα -θει Hes. fr. 361 in 2a) I 181. 184 (Nestor trug ihnen auf) πειρᾶν ὡς πεπίθοιεν ... Πηλείωνα ' (βάτην εὐχομένω γαιηόχῳ [2 vv.]) ' ῥηϊδίως πεπιθεῖν ... φρένας Αἰακίδαο Ψ 40 (κέλευσαν στῆσαι τρίποδα) εἰ πεπίθοιεν ' Πηλείδην λούσασθαι (vgl. εἰ-Satz H 28⁺ in 1aγ) O 26 (Zeus zu Hera: „τὸν [Her.] σὺ) πεπιθοῦσα θυέλλας ' πέμψας ἐπ' ... πόντον", vgl. Iris u. die Winde (Ψ 192 ff.) X 223 (Ath. zu Ach.: „στῆθι) τόνδε δ' (Hektor) ἐγώ τοι ' ... πεπιθήσω ἐναντίβιον μαχέσασθαι" h. Ap. 275 ὡς εἰποῦσ' 'Εκάτου πέπιθε ‹φρένας› ὄφρα οἱ αὐτῇ (κλέος εἴη), entspr. Impf. (!) ‹ › ... πεῖθεν (Δ 104⁺ in 2a) neg.: h. Ven. 7. 33 τρισσὰς δ' ‹οὐ δύναται (Aphr.) πεπιθεῖν φρένας οὐδ' ἀπατῆσαι› (sc. Ath., Art., Hestia) ' 25 vv. ' τάων ‹ ›

II Kompos. 1 ἐπιπείθομαι (1ʰ DSV), intrans., metr. Erw. von πείθ. (zur Form vgl. redupl. Aor. u. Pf. [ἐ]πεπ-): (jem.m) gehorchen, (h. Ap. 176) etw. glauben, 24× (von 30) Präs.st., 6× Fut., in Aussagen u. Aufford. (T 305, P 154 εἰ-Satz, vgl. in I1aγ), 16× m. Dat. d. Pers. (O 162 ≅ 178 + ἐπέεσσ'), κ 550⁺ Subj. θυμός m. Dat. eth. (h. Cer. 324 m. τῆς), 5× neg. (s. Ende), 10× dir. R. (dazu Apologe κ 550⁺): A 218, E 878, A 565⁺ (bei Aufford. u. Fut.); Impf., in allg. Aussage: A 218 (Ach. zu Ath.: „χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι) ὅς κε θεοῖς ἐπι-θηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ" (οὐδ' ἀπίθησε) E 878 (Ares zu Zeus: „πάντες θεοὶ) σοί τ' ἐπι-θονται καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος (außer Ath.)" in formelh. Handlungsablauf als Reaktion auf Befehl (ὣς φάτο⁺, 1ʰ νεῦσεν): A 345 ὣς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπε-θεθ' ἑταίρῳ, ' ἐκ δ' ἄγαγε ... Βρισηΐδα (Ausführg. folgt) = I 205 = Λ 616 ≅ τ 14 (Τηλ. ... πατρί) = χ 108 = 393 (distanzierter, offizieller wäre z.B. *ὣς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησ(ε) Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός / ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο, während es hier auf die pers. Nähe ankommt) h. Merc. 395 νεῦσεν δὲ Κρονίδης, ‹ἐπε-θετ›ο δ' ... 'Ερμῆς· ' ῥηϊδίως γὰρ ἔ-θε (s. I2a) Διὸς νόος κ 550 ὣς ἐφάμην, τοῖσιν δ' ‹ ›ο θυμὸς ἀγήνωρ (Dat. eth., vgl. h. Merc. 132 in I1aβ) = μ 324 = τ 148 ≅ β 103 (ἡμῖν δ' αὖτ') = κ 466 = μ 28 = ω 138 ≅ κ 406 (αὐτὰρ ἐμοί γ') ≅ 475 neg. (s.u.) od./u. Ptz.: h. Cer. 324 ὣς φάτο λισσομένη· τῆς δ' οὐκ ‹ ›ο θυμὸς I 660 (κέλευσε στορέσαι λέχος) αἱ δ' ‹ἐπι-θόμεν›αι στόρεσαν λέχος ὡς ἐκέλευσε Sc. 369 (ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα Κύκνος) ἐμενοίνα ' τῷ ‹ ›ος ἐχέμεν ... ἵππους Aufford.: A 565 (Zeus zu Hera:) „ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπι-θεο μύθῳ" = Δ 412ᵉᵃ (Diom. zu Sthen.) T 305 (Ach. redeeinl.:) „λίσσομαι, εἴ τις ἔμοιγε φίλων ἐπι-θεθ' ἑταίρων, ' μή ..." (vgl. εἰ-Sätze H 28⁺ in I1aγ) | Fut.: P 154 (Glaukos:) „τὼ νῦν εἴ τις ἐμοὶ Λυκίων ἐπι-σεται ἀνδρῶν ' οἴκαδ' ἴμεν" Ψ 609 (Men. zu Antil.:) „τῷ τοι λισσομένῳ ἐπι-σομαι, ἠδὲ καὶ ἵππον ' δώσω ἐμήν περ ἐοῦσαν" werde dir folgen, willfahren neg. (dazu s.o. h. Cer. 324, Sc. 369): O 162 (Zeus über Pos.:) „εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέεσσ' ‹ἐπι-σεται› (ἐπι-θεται, πεπείσ., ἔτι πείσ. vv.ll.) ἀλλ' ἀλογήσει ≅ 178 (2. P. Sg.), m. dopp. Dat. (vgl. A 150, Ψ 157) Σ 296 (Hektor zu Pulyd.:) „νήπιε, μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν' ἐνὶ δήμῳ· ' οὐ γάρ τις Τρώων ἐπι-σεται· οὐ γὰρ ἐάσω. ' ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, -θώμεθα (s. I1aγ) πάντες" | DSV: h. Ap. 176 (ὑμέτερον κλέος οἴσομεν) οἱ δ' ἐπὶ δὴ -ονται, ἐπεὶ καὶ ἐτήτυμόν ἐστιν werden es glauben (Übers. Weiher), mi crederanno (Càssola)

II 2 παραπείθω, παρ/παραιπεπιθ-, trans. (jem.n) überreden, umstimmen (beschwatzen), σ- u. redupl. Aor.; Obj. Akk. d. Pers., φρένας, κῆρ; m. je 2× ἐπέεσσι, σπουδῇ, ξ 290 ῇσι φρεσίν (vgl. H 120 αἴσιμα παρειπών); Ψ 606, χ 213 (Aufford. + Inf.) neg.; 5× (von 8) dir. R. H 120 ὣς εἰπὼν ‹παρέ-σεν› ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως (Ag. des Men.) ' αἴσιμα παρειπών, ὁ δ' ἐ-θετο ([s. I1aαbb] sc. nicht gg. Hektor zu kämpfen) = N 788 (Paris den Hektor) Ψ 606 (Men. zu Antil.:) „νόον νίκησε νεοίη. ' δεύτερον αὖτ' ἀλέασθαι ἀμείνονας ἠπεροπεύειν. ' οὐ γάρ κέν με τάχ' ἄλλος ἀνὴρ ‹ › 'Αχαιῶν (τοι λισσομένῳ ἐπι-σομαι", s. II1) χ 213 (Freier:) „Μέντορ, μή σ' ἐπέεσσι ‹παραιπεπιθ›ῃσιν 'Οδυσσεὺς ' μνηστήρεσσι μάχεσθαι" daß er dich nicht (zu deinem Nachteil) beschwatze Ξ 208 (Hera:) „εἰ κείνω (sc. Okeanos u. Thetys) γ' ἐπέεσσι ‹ › οὖσα φίλον κῆρ ' εἰς εὐνὴν ἀνέσαιμι" Ψ 37 (βασιλῆες) σπουδῇ ‹παρπεπιθ›όντες ... χωόμενον κῆρ (sc. Ach.s) = ω 119ᵃᵐ ('Οδυσσῆα, Erz.) ξ 290 (Od.' Lügengesch.: „Φοῖνιξ ἦλθεν ἀπατήλια εἰδώς, τρώκτης) ὅς μ' ἄγε ‹ › ὢν ῇσι φρεσίν, ὄφρ' ἱκόμεσθα ' Φοινίκην"

D Ξ 306a (pap. 9) Hes. fr. 273, 1 (contra metr.); 302, 11 († πεῖθε); h. Merc. 91 suppl.; v.l. Z 61, Θ 339, K 55, ι 522 (s.a. St. West, Ptol. Pap. S. 244), ψ 40, h. Merc. 263

G 1 m. Adv., z.T. der schnellen Ausführg. (B I1:) εἰς ἀγαθόν περ Λ 789, οὐκ εὖ φ 369, μάλα H 286 (vgl. 379⁺), μάλιστα K 57, Ψ 157, ο 541, μάλ' αἶψ' h. Cer. 299, ὦκα κ 178⁺, ὀτραλέως Γ 260, ἐσσυμένως ο 288, ἀπτερέως Hes. fr. 204, 84, ῥηϊδίως I 184; cf. (1aγ:) ἔτι καὶ νῦν Ξ 235, τάχιστα h. Ap. 486; präd. πρόφρων A 150; (II2:) σπουδῇ Ψ 37, ω 119 2 m. Kasus od. Inf.; m. Akk. d. Bzhg. (B I1:) τά περ ἄλλα ο 541, πάντα ρ 21, ἅ A 289; m. Inf. (I1:) π 192 (m. A.c.I.), χ 316, ω 456, A 150; (1c:) N 96⁺, Ξ 55, K 204; (2c:) Ψ 40, X 223; (II2:) χ 213; oft m. Dat. d. Pers. od. Sache (s. B Vorbem.), m. Gen. nur (I1aαbb:) K 57; m. dopp. Dat. (I1aα. b:) τοι ἔπεσιν -θηται A 150, σοὶ -σονται μύθοισι Ψ 157, (II1:) μοι⁺ οὐκ ἐπέεσσ' ἐπι-σεται⁺ O 162 ≅ 178; m. Dat. eth. bzw. Gen. bei Subj. / Obj. θυμός u.ä. (I1aβ:) h. Merc. 132, (I2a:) Δ 104⁺, (II1:) κ 550⁺; bes. Dat. (s. 1d:) γήραϊ, νυκτί, δαιτί; νηῦς πηδαλίοισιν; m. Instr. (I2:) δώροισίν τ' ἔπεσσί τε I 112, δόλῳ β 106⁺ 3 in εἰ-Satz u.ä. (als höfl. Aufford., I1aγ:) H 28⁺, (II1:) T 305⁺ 4 πείθομαι gekoppelt m. anderem Verb (B I1:) βουλέων ξύνιεν -θοντό τε μύθῳ A 273, κλύον ἠδ' ἐπίθοντο H 379⁺ (umgekehrt h. Cer. 299 [+ τεῦχον], vgl. Ξ 235), ἔδδεισεν A 33, ἔβαν ρ 177, ἐπανέστησαν B 85, διέδραμεν h. Cer. 317; ἴσχεο A 214, εὖ μήδεο B 360, πιθόμην καὶ ἔρεξα I 453, (II1:) δεδμήμεσθα E 878; korr. ἐπι-θηται nb. ἔκλυον A 218, (I1:) κρατέει nb. -θονται A 79, ἔρξῃς nb. -θωνται B 364; Polyptoton: A 273, H 120 = N 788, h. Merc. 396; πείθομαι nb. Opp. (I1:) οὔ τι μετατρέπομ' οὔτ' ἀλεγίζω M 238, οὔτε ἐμπάζομαι α 414, οὔ σφιν ἄδε μῦθος ω 466, οὐ τρέπεται νόος γ 146; (II1:) ἀλογήσει O 162 ≅ 178; zum Opp. vgl. οὐ γὰρ γλυκύθυμος Y 466, σιδήρεος θυμός X 357, θυμὸς ἄπιστος ξ 392, θυμὸν ἀπηνέα ψ 230; trans. πείθω nb. (I2a:) προσαυδήτην πολλὰ λισσομένω X 91 5 πείθω nb. Ausdr. für 'täuschen': (B I2:) ἔληθε δόλῳ β 106, μὴ κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι A 132, μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν, οὐδ' ἂν ἐξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν I(375) 386, οὐδ' ἀπατῆσαν h. Ven. 7. 33; 'beeinflussen': οὐδ' ἐπήγαγον ξ 392, πειρᾷ⁺ Ω 433, I 345, θυμὸν ὄρινας ξ 361 6 πείθω mit begleit. Ptz.: (B I2:) ἀγορεύων M 173, ἀγαθὰ φρονέων α 43, ἀγγέλλων ξ 123, ἱλασσάμενοι A 100, ἀρεσσάμενοι (+ Instr.) I 112 7 πείθομαι nb. korr. Ausdr. ('befehlen', 'bitten', 'raten' usw.): (B I1:) ὣς

SBD / FFLCH / USP

φάτο⁺ *X* 224⁺, *A* 33⁺, *Ψ* 249⁺, *ἐκέλευσε*⁺ *Γ* 260⁺, *E* 201⁺, *Ψ* 96, *ἐκέκλετο ζ* 71, *ἀνώγει*⁺ *ε* 358, *ι* 44, *σημαίνει*⁺ *A* 289⁺, *K* 57 (+ *ἐπιτεῖλαι*), *Λ* 789, *ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι ρ* 21, *ὀτρύνοντι M* 468, *κρατέει A* 79, *σκηπτοῦχος τ' εἴη Ξ* 93, *ἀρχέτω H* 286, *ἐπιόψομαι I* 167, *ὑποθησόμεθ' Φ* 293, *ἐφήσομαι Ψ* 82, *ἐν φρεσὶ θείῳ Π* 83, *παρέπεισεν αἴσιμα παρειπών H* 121, *παραυδῶν π* 280, *γουνάσομαι A* 427, *λίσσοντ' ι* 228; (II 1:) *ὣς φάτο A* 345⁺, *ὣς φάτο λισσομένη* h. Cer. 324, *λίσσομαι*⁺ *T* 305, *Ψ* 609, *ὡς ἐκέλευσε I* 660, *νεῦσεν δέ Κρον.* h. Merc. 395; trans. (I 2 a:) *ὣς ἔφατ'*⁺ *Δ* 104⁺, *λισσομένω*⁺ *X* 91⁺, (2 c:) *κέλευσαν Ψ* 40 **8** mit Begründg. für das 'Gehorchen': (B I 1:) *ὃς εἰδείη τεράων M* 229, *ὃς μήδεα οἶδεν υ* 45, *ὅς κεν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ I* 74; (bei Auſſord.:) *εὖ εἰπόντι* Op. 295, *κεν κέρδιον εἴη H* 28⁺, *ἄμεινον A* 274, *ἀγαθόν H* 282, *οὐκ ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης μυθεῖται βασίλεια περίφρων λ* 345; (II:) *ἐπεὶ καὶ ἐτήτυμόν ἐστιν* h. Ap. 176, *αἶσιμα παρειπών H* 120 = *N* 788 **9** z.T. neg. (s. B I 1 aβ Vorbem.) **10** Alliteration: (B I 1 aαbb:) *πάντα πιθέσθαι ρ* 21; (1 aγ:) *-ώμεθα πάντες B* 139⁺; (1 cγ:) *οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις φ* 369; Assonanz: (1 aαbb:) *Εὐπείθει* ' *-θοντ'· αἶψα δ' ἔπειτ' ἐπὶ τ...* ' *αὐτὰρ ἐπεί ω* 466

H. W. Nordheider

Πειθώ [2ᴴ] **L** Fischer, Nereiden 30 ff.; Solmsen, TAPhA 85, 1954, 5 A.14; Lendle, Pandorasage 41 ff.; F. W. Hamdorf, Gr. Kultpersonif.en der vorhell. Zeit, Mainz 1964, 63 f.; E. Simon, D. Götter der Gr., München 1969, 236 f.

B (zu *πείθω*:) *Verlockung* (Fränkel, WuF 166 A.1), GN (nur Nom. am VA/VE zus. m. and. weibl. Gotth.en) **I** Okeanide (Th. 349, als erste genannt)

II Schmückerin der Pandora (Op. 73 [+ *πότνια*] nb. *Χάριτες* u. *Ὧραι*) ~ Verleiherin von sex appeal stellvertretend f. Aphr. (s. V. 65 f.)

R. Führer

πείκω s. *πέκω*

πεινάω [3ⁱ, 1ᵉ] **E** denom. from *πείνη*, see Tucker, Greek Verbs 262, cf. *διψάω*

B *to be hungry, μέγα Σ* 162, ptc. in similes 3ⁱ, indir. sp. and gen. obj. 1ᵉ lions: *Γ* 25 (Men. saw Paris) *ὥς τε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας* ' *εὑρὼν ἢ ἔλαφον ... ἢ ... αἶγα* ' *-άων· μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴ περ ἂν αὐτὸν* ' *σεύωνται (κύνες, αἰζηοί) Σ* 162 (shouted and didn't retreat) *ὡς δ' ἀπὸ σώματος οὔ τι λέοντ' ... δύνανται* ' *ποιμένες ... μέγα -άοντα δίεσθαι Π* 758 (over Kebr.) *λέονθ' ὣς δηρινθήτην,* ' *ὦ τ' ... περὶ κταμένης ἐλάφοιο* ' *ἄμφω -άοντε ... μάχεσθον* human: *υ* 137 (Eurykl. to Tel.: „he drank as long as he wished) *σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη -ήμεναι*". – Wdfld.: see *δεύω* II, *χράομαι*, also *ἄγευστος, ἄκμηνος, ἄπαστος, ἄσιτος, νῆστις*

W. Beck

πείνη [1ᵉ] **E** uncert., see Chantraine, Dict. s.v. – Deriv.: *πεινάω* **B** *hunger, famine o* 407 (Eum.: „on Syrie is plenty) *-η δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη* ' *νοῦσος ἐπὶ στυγερὴ πέλεται*". – Wdfld.: see *λιμός, πενίη* B 2, also *ἔρος, ἵμερος*

W. Beck

πεῖρα v.l. zu *N* 359 u. *Σ* 501 (*πεῖραρ* B II 2 u. 12)

πειράζω [3ᵉ] *auf d. Probe stellen,* nur Personen, m. Gen., wie *πειράω* (s.d. B 1 cβ. 2 aα. 3 a); zur Verwendg. u. Konstr. m. dem Akk. in späterer Sprache s. Fraenkel, Nom. ag. II 102 u. M. L. West, CR 13, 1963, 10 f. sonst s. Debrunner, Wortb. 124, Schwyzer, Kl. Schr. 741–53 (= Festschr. Holger Pedersen, Aarhus/Kopenhagen 1937, 63–75) u. Risch 297 f. *ι* 281 *ὣς φάτο -ων* (Polyphem, den Od.) *π* 319 (Tel. zu Od.:) „*ἀνδρῶν δ' οὐκ ἂν ἐγώ γε κατὰ σταθμοὺς ἐθέλοιμι* ' *ἡμέας -ειν*" *ψ* 114 (Od.:) „*Τηλέμαχ', ἦ τοι μητέρ' ἐνὶ μεγάροισιν ἔασον* ' *-ειν ἐμέθεν*". – Wortf.: s. *πειράω*

G. Markwald

Πειραΐδης [1ⁱ] **L** Tyrannion fr. 15 Haas (SGLG 3, 1977, 116 f.); Bowra, Tradition 78

B S. des Peiraios B II, äol. Patron. (E. Hermann, IF 35, 1915, 171; s.a. E.-M. Hamm, Gramm. zu Sappho u. Alkaios, Berlin 1957, § 55a) *Δ* 228 (Ag.s *θεράπων*) *Εὐρυμέδων, υἱὸς Πτολεμαίου -αο*, vgl. formal (4-Wort-Hex. m. > 1 PN u. ...*ου* vor buk. Dih.) *B* 518. 705. 746, *E* 534, *Θ* 120, *M* 117, *O* 446, *ϑ* 114, inh. (3-Generationen-V.) *P* 467, *T* 123, *α* 429⁺, Hes. Th. 1011, fr. 199,5

R. Führer

πειρ(αίνω) [3ᵉ, 1ʰ] **Σχ** sch. Barn. *μ* 37: *τετέλεσται, χ* 175: *ἐκδήσαντες*

L [1]Ludwich, Hymnenbau 85 ff.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre II 272; [3]A. L. T. Bergren, The Etym. and Usage of *ΠΕΙΡΑΡ* in Early Gr. Poetry, Amer. Philol. Assoc. 1975 (Amer. Class. Stud. 2), 188 f.

B (zu *πεῖραρ*:) nach L³ sind B I u. II, analog. zu *πεῖραρ* (s.d.), auf dies. Grundbed. „to form the limit of the outward extension of anything" zurückführbar; eine dritte Bed. 'durchbohren' mögl.weise h. Merc. 48 (s.u. B II). – Wortf.: *πέπρωται, τετέλεσται, δέω* Bd. II 264 **I** *es ist (als Schicksal) verhängt,* nur Pf. Pass. in *μ* 37 (Kirke zu Od.:) „*ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πε-ανται*"

II *binden χ* 175 (Fesselung des Mel.) *σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ -ήναντε* = 192 h. Merc. 48 (Erfindg. u. Anfertigg. d. Leier durch Hermes) *πῆξε δ' ἄρ' ἐν μέτροισι ταμὼν δόνακας καλάμοιο* ' *-ήνας (τετρήνας, πείρινθ' ὡς* cii.) *διὰ νῶτα διὰ ῥινοῖο (διατρήτοιο* ci.) *χελώνης*, zu den Konjekturen u. z.St. s. L¹; schwer verständl.: nach Radermacher, Hermesh. 72 *π.* hier = *vollenden*; nach Càssola 520 *διαπ.* = *durchbohren*, vgl. auch LSJ s.v. *περαίνω*

D ci. h. Merc. 41 *ἀνα-ήνας*

G. Markwald

Πείραιος [8ᵉ] **M 1** [1–] *-(ε) ρ* 78 **2a** [–2⏑] *-ον υ* 372 **2b** [1–2] *-ε o* 540; *-ον δέ ρ* 55 [2–2] (*τὸν δ' αὖ*) *-ος δουρικλυτός o* 544, *ρ* 71; (*τὸν*) *καὶ -ος/ν προ... ρ* 74, *o* 539 **L** v. Kamptz 243 f. 299 f.

B I Ithakesier (3× Nom., 2× Vok., 3× Akk.), Tel.s treuester Gef. (*o* 539. 540 f.), beherbergt dessen *ξεῖνος* Theokl. (*o* 540 ff. 544 ff., *ρ* 55 f. 71 f., *υ* 372), verwahrt Tel.s Wertggst.e (*ρ* 74 ff. 78 ff.); Patron. *Κλυτίδη* (*o* 540), Epith. *δουρικλυτός* (*o* 544, *ρ* 71); in/vor REinl. *o* 539. 544, *ρ* 74/7, in dir. R. *o* 540, *ρ* 55. 78, nach RAbschl. *υ* 372; gehäuft *o* 539/40/44, *ρ* 71/4/8

II V. des Ptolemaios, vorausg. in *Πειραΐδης* R. Führer

πεῖραρ n. [11ⁱ, 11ᵉ, 6ᴴ, 2ʰ, 2ᵉ] **E** *-u̯r-/-u̯n-*Ntr. von uridg. Wz. **per-* 'hindurchkommen durchqueren' (LIV 425), gleichgebildet wie ved. *párvan-*; s. Hoffmann, Sprache 20, 1974, 20 f., L⁶ 62–101, L⁷ 39 f., Mayrhofer, EWAia II 99 f. s.v. *párvan-*; s.a. unten Vorbem. zu B; viell. in myk. *pe-we-ri-jo* bezeugt (KN As 1517,12; s. Ruijgh, Etudes 148). – Abl.: *ἀπειρέσιος, ἀπείρων, πειραίνω, πολυπείρων*

F *-αρ* (Akk.) 3; *-ατα* (Nom.) 1, *-ατ(α)* 9, *-ασι(ν)* 5, *-ατα* 7, *-ατ(α)* 7

M 1 zweis. [1⏑] *-αρ N* 359 [2⏑] *ἐς -ατ' λ* 13; *-ατ' H* 102 [2⏑] *-αρ ε* 289 [2⏑] *ὀλέθρου* ⌊*-αθ' ἵκηαι*⌋/*ἐφῆπτο*⁺ *Z* 143 = *Y* 429 / *χ* 33 ≅ 41 = *H* 402ᵉˣ· = *M* 79ᵉˣ·; ⌊ ⌋/*ἀνήφθω Θ* 478 / *μ* 51 = 162 ≅ 179; *ἐπὶ -ατ' ψ* 248; *-ατ' Ψ* 350,

Th. 738 = 809 ; -αρ Σ 501 2 dreis. [⏑⏑] -ασιν ἐν Th. 335. 518 [⏑⏑] ἐπὶ/ἐν -ασι γαίης ι 284, h. Ven. 227 / Th. 622; καὶ/ἐς ⌞-ατα γαίης⌟ δ 563, Op. 168; ⌞ ⌟ Ξ 200 ≅ 301; καὶ -ατα Cypr. fr. 7,10 p. 38 Dav.; -ατα γ 433, h. Ap. 129, Choer. fr. 2,3 p. 192 Ber. 4

Σχ sch. D *H* 102: πέρατα. τέλη, u.ö., sch. bT Σ 501: ἀντὶ τοῦ 'ἤθελον ἄμφω ἐπὶ τῷ μάρτυρι τὸ πέρας τῆς δίκης γίνεσθαι'

L [1]E. Leitzke, Moira u. Gottheit im alten gr. Epos, Diss. Göttingen 1930, 40–2; [2]Krause, Gl. 25, 1937, 148 f.; [3]Köstler, Hom. Recht 65–77; [4]Onians, Origins 310–42; [5]Heubeck, Gl. 50, 1972, 139–42; [6]Bergren (s. περαίνω L); [7]Nothdurft, Gl. 56, 1978, 25–40; [8]B. K. Braswell, A Commentary on the Fourth Pythian Ode of Pindar, Berlin-New York 1988, 304 f.; [9]Dührsen, WJA 20, 1994/95, 87–90; [10]R. Rollinger, in: Chr. Ulf (Hrsg.), Wege zur Genese gr. Identität, Berlin 1996, 199 ff. 8

B Vorbem.: Suche nach der Grundbed. aus dem Material des fgrE äußerst schwierig u. umstritten; Befund: von den insgesamt 32 St.n ist an 16 die Bed. eindeutig 'Grenzen' (nur Pl.; davon 13× 'Grenzen d. Welt'; s. B I 1), an 4 St.n ebenso eindeutig 'Stricke' (ebenf. nur Pl.; s. B II 1); die Bed. an den verbleibenden 12 St.n ist aus dem Zush. schwer erkennbar (s. B I 2. II 2); d. Problem d. divergierenden Bed.n 'Ende' (I) u. 'Strick' (II) hat man u.a. versucht zu lösen: 1. indem man zwei etym. versch. Wortwz.n (**per-* u. **sper-*) annahm (Lewy, Fremdw. 123; L[1]; L[2]; vgl. Meister, Kunstspr. 202); 2. indem man von primärer Bed. 'Seil' ausging, die sich aus dem Vorgange der Landvermessg. od. auch dem Bilde d. Schicksalsfadens zu 'Grenze' / 'Ende' entw. habe (+L[2]; +L[4] 334 f.; vgl. spätere Bed.entw. κανών von urspr. 'Stab' zu 'Kanon'); 3. indem man von primärer Bed. 'Ende' ausging, die durch mißverstandene Wendungen wie ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται zu der and. Bed. geworden sei (L[5]); 4. indem man in Anschluß an ved. **párvan* (s. E) eine im fgrE schon def. Grundbed. „that which forms the limit of the outward extension of anything" (L[6] 41) bzw. „Wirkstelle", wo eine Kraft od. Macht in eine andere übergeht, „Ding, durch das Wirkung hindurchgeht" (L[7] 30. 40), rekonstruierte. – Wortf.: (I) ἐσχατιή, οὖρος, τέλος (II) ἀναδέσμη, βοεύς, δεσμός, ἐπίτονοι, ἱμάς, κάλως, λίνον, μέρμις, μήρινθος, νεῦρον, ὅπλον, ὅρμος, πεῖσμα, πρότονοι, σειρή, σπάρτον, ὑπέρη, χορδή

I 1 *Ende, Grenze*, nur Pl.; außer ι 284, ψ 248 (zu diesen s. L[6] 27–31) u. ⌞Choer. fr. 2,3 p. 192 Ber.⌟ die Grenzen der Welt (-ατα γαίης, Ὠκεανοῖο, οὐρανοῦ, vgl. J. S. Romm, The Edges of the Earth in Ancient Thought, Princeton 1992, 9 ff.), außer Th. 335 u. ⌞ ⌟ immer m. Gen.attr. Θ 478 (Zeus zu Hera:) „σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω ' χωομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα -αθ' ἵκηαι ' γαίης καὶ πόντοιο" Ξ 200 (Hera:) „εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου ⌞-ατα γαίης⌟" ≅ 301 δ 563 (Proteus zu Men.:) „ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ ⌞ ⌟ ἀθάνατοι πέμψουσιν" ι 284 (Od. zu Polyphem:) „νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων, ' πρὸς πέτρῃσι βαλὼν ὑμῆς ἐπὶ -ασι γαίης, ' ἄκρῃ προσπελάσας", nach L[6] 27 f. u. 163 f. iron. gemeint: „Pos. verschlug mich ans Ende d. Welt" λ 13 ἡ (ναῦς) δ' ἐς -αθ' ἵκανε βαθυρρόου Ὠκεανοῖο ψ 248 (Od. zu Pen.:) „ὦ γύναι, οὐ γάρ πω πάντων ἐπὶ -ατ' ἀέθλων ' ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται, ' πολλὸς καὶ χαλεπός, τὸν ἐμὲ χρὴ πάντα τελέσσαι" Th. 335 ὃς (ὄφις) ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης ' -ασιν ἐν μεγάλοις (σπείρῃσιν μεγαλαῖς ci., s. Friedländer, GGA 1931, 244 f. = WdF 44, 104) παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει, von +L[9] 88 ff. als 'Fesseln', 'Windungen der Schlange' gedeutet 518 Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης, ' -ασιν ἐν γαίης πρόπαρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων ' ἑστηώς 622 ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες ' εἵατ' ἐπ' ἐσχατιῇ μεγάλης ἐν -ασι γαίης 738 ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ ταρτάρου ἠερόεντος ' πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος ' ἐξείης πάντων πηγαὶ καὶ -ατ' ἔασιν, ' ἀργαλέ' εὐρώεντα = 809 Op. 168 Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς -ατα (ἐν -ασ[ι v.l.) γαίης h. Ven. 227 ναῖε παρ' Ὠκεανοῖο ῥοῇς ἐπὶ -ασι γαίης Cypr. fr. 7,10 p. 38 Dav. ἄλλοτ' ἀν' Ὠκεανὸν ποταμὸν καὶ -ατα γαίης Choer. fr. 2 (= Suppl. Hell. 317), 3 p. 192 Ber. ἔχουσι δὲ -ατα τέχναι **I 2** metaph.: *Ziel*, Sg. 1× (Σ 501) Σ 501 (in einem Rechtsstreit:) ἄμφω δ' ἱέσθην ἐπὶ ἵστορι -αρ (-αν, πῖαρ vv.ll.) ἑλέσθαι *um e. Entscheidg. zu erhalten*, vgl. oben Σχ; L[3]: „um ihren Streit zu Ende zu bringen"; L[6] 43 ff.; L[7] 33 f.: π. ist Spezialisierg. „zu e. fachtechn. Ausdr. f. δίκη"; vgl. außerdem Fanta 82 ff.; E. Wolf, Gr. Rechtsdenken I 88 f.; Schadewaldt, Homers Welt 482 f. Ψ 350 ἐπεὶ ᾧ παιδὶ ἑκάστου -ατ' ἔειπε (Nestor), L[6] 43 u. 190: Spiel m. der Doppelbed. d. Wortes: *Faktoren, die das Rennen ausmachen / Markierg.n d. Rennstrecke*; L[7] 31 ff.: *d. wirkenden Kräfte*; L[8]: *results of each (of the suggested actions)*; vgl. auch J. Bollack, Empédocle III, Paris 1969, 63 γ 433 ἦλθε δὲ χαλκεὺς ' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκῆϊα, -ατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην, ' οἷσίν τε χρυσὸν ἐργάζετο, schwer zu verstehen; L[6] 31 ff. u. 186: formeltechn. bedingte Bed.sverschiebg. von *Ziel der Kunst* zu *Dinge, die die Kunst ausmachen*; L[7] 27 f. u. 37: *Wirkstellen*, d.h. *Mittel der Kunst*; and. L[8] 305: *Produkte*, weil selbst geschmiedet; gemeint ist viell.: *Vollender der Kunst*, vgl. h. Merc. 48 πειραίνω B II; außerdem J. Bollack, a.a.O. III 63; Mader, Tempusgebrauch 40

II *Strick*, 2× Sg., sonst Pl.; vgl. Vorbem. zu B 1 μ 51 δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε ' ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ -ατ' ἀνήφθω = 162 ≅ 179, nach L[7] 32 f. vom Dichter nicht mehr verstanden u. unter d. Eindruck des lautähnl. πείσματα m. δεσμοί identif.; Kurt, Seem. Fachausdr. 182 f.: „Endstück, wo die Vbd. od. Anknüpfg. an etwas anderes stattfindet", nicht „Seil"; dagg. Latacz, Kratylos 31, 1986, 120 f.: „(Seil-, Schnur-)Enden" h. Ap. 129 οὐδ' ἔτι δεσμά σ' (δέσματ' ci.) ἔρυκε, λύοντο δὲ -ατα πάντα, Förstel, Apollonhymnus 433: „Enden (der Schnüre und Binden)" **II 2** metaph.: *Schicksal(sfaden?)*, Sg. nur *N* 359 u. ε 289 *Z* 143 ἆσσον ἴθ', ὥς κεν θᾶσσον ⌞ὀλέθρου -α⌟θ' ὕκηαι = *Y* 429, L[6] 35 ff. (metaph.): *damit du schneller in das Grenzland deines Verderbens kommst* *H* 402 ὡς ἤδη Τρώεσσιν ⌞ ⌟τ' ἐφῆπται = *M* 79[ex.] = χ 41[ex.] ≅ 33, L[6] 38 ff. u. 187 f.: *d. Bänder d. Verderbens sind geknüpft*; vgl. dt. 'es ist verhängt', 'Verhängnis' 102 αὐτὰρ ὕπερθε ' νίκης -ατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν, s. Leaf z. St.; L[6] 34 f. 186 f.: *d. Götter halten d. Entscheidg. über den Sieg in der Hand*; L[7] 29 f.: *„Wirkstellen" des Sieges*; altoriental. Parallelen s. L[10] *N* 359 τοὶ (Zeus u. Pos.) δ' ἔριδος κρατερῆς καὶ ὁμοιΐου πτολέμοιο ' -αρ (-αν, -ατ' vv.ll.) ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι τάνυσσαν ' ἄρρηκτόν τ' ἄλυτόν τε, vgl. θ 274 f. δεσμοὺς ἀρρήκτους ἀλύτους; hier wohl vom Bild d. Tauziehens, and. schol. A (s. Erbse); vgl. Michel, Erläuterungen 55 f. m. Lit.; L[5] 139–42; L[6] 45–57: *unbewegl. Kampflinie in einer Patt-Situation* (vgl. *M* 417–25 u. *O* 410–13; das Durchbrechen d. Kampflinie *Z* 6); J. Krause, Ἄλλοτε ἄλλος, München 1976, 47 ε 289 (Pos.:) „Φαιήκων γαίης σχεδόν, ἔνθα οἱ (Od.) αἶσα ' ἐκφυγέειν μέγα -αρ (πεῖαρ v.l.) ὀϊζύος", Ameis-H. z. St: *Schlinge*; auch H. Schrekkenberg, Ananke, München 1964 (Zetemata 36), 47 m. A. 22; L[6] 57 ff.: *Grenze d. Leides*; zum Epith. s. L[7] 30: etwa = *große Wirkg. d. Leides*; μέγα wohl Enallage, vgl. Bd. III Sp. 76,2 ff.; s. auch Odyssey z. St., wo ε 326 τέλος θανάτου ἀλεείνων verglichen

D h. Cer. 256c γ]ὰρ ἀβραδί[ῃς]μος πολὺ πείρατι νυκτός ci.: Op. 169c (Rzach[3])

G. Markwald

Πείρας [Prosaref.^{c}] Gatte der Styx u. Mutter der Echidna (s.d.): Epim. fr. 6 Diels (= Paus. 8,18,2); s. Krischan, RE XIX (1937) 102 G. Markwald

πειράω [40^{i}, 36°, 4^{H}, 2^{h}] **E** Denom. zu *πεῖρα* 'Versuch'; s. Tucker, Greek Verbs 244. – Abl.: *πειράζω, πειρητίζω, ἀπείρητος*

F **1** Akt. *-ήσω* 3; *-α* 1, *-άτω* 2; *-ᾶν* 3; *-ήσοντα* (Mask.) 2; **2** Med. **2a** Präs. *-ᾷ* 3, *-ᾶται* 1; Fut. *-ήσομαι* 4, *-ήσομ(αι)* 1, *-ήσεται* 1, *-ήσεσθον* 1, *-ήσεσθε* 2; *ἐ-ᾶτο* 2, *-ῶντο* 1, *ἐ-ῶντ(ο)* 1; *-ώμεσθα* 2, *-ῶ* 1, *-ήσεσθαι* 2, *-ώμενος* 6, *-ωμένη* 1 **2b** Aor. *-ήσατο* 2, *-ήσαντο* 2, *ἐ-ήσαντο* 1, *ἐ-ήσαντ(ο)* 2; *-ήσομαι* 4, *-ήσεαι* 1, *-ήσεται* 2; *-ησαίμην* 1, *-ήσαιτο* 3, *-ήσαιτ(ο)* 1, *-ησαίμεθα* 1; *-ησαι* 3, *-ήσασθε* 2 **2c** Pf. *πε-ημαι* 2 **3** Pass. *-ήθη* 1; *-ηθῆτον* 1, *-ηθῶμεν* 2; *-ηθείης* 1, *-ηθεῖμεν* 1; *-ηθήτω* 2; *-ηθῆναι* 6, *-ηθήμεναι* 1

M **1** Stamm im longum **1a** zweis. [⏑̄] *-ᾷ ἐμεῖο γεραιέ Ω*390. 433; *-α δ*545 [⏑̄] *-ᾷ/ᾶν (δ') ὥς κε Τρῶες Φ*459 / *Δ*66 = 71; *-ᾶν ὡς Ι*181 **1b** dreis. [⏑̄⏑̄] *-ήσω β*316, h. Merc. 175; *-άτω Θ*8; *-ήθη Τ*384 [⏑̄⏑̄] *-άτω Ι*345; *-ᾶται Β*193; *-ησαι θ*149 [⏑̄⏑̄] *-ήσαιτ' Φ*580 [⏑̄⏑̄] *ἐ-ῶντ' φ*184 **1c** viers. [⏑̄⏑̄⏑̄] *τόξου -ήσασθε, καί φ*135 ≅ 180 = 268; *-ήσοντα καί Μ*301 = *ζ*134; *ἄγε -ήσασθε/ηθήτω Θ*18, *θ*205 [⏑̄⏑̄⏑̄] *-ήσαιτο καί Ν*457; *-ηθῆτον Κ*444 [⏑̄⏑̄×] *σὺν τεύχεσι/ἔντεσι -ηθῶμεν/είης/ῆναι Χ*381, *Λ*386, *Ε*220; *ἀέθλου/ων -ήσεσθον/θῶμεν Ψ*707 ≅ 753 = 831 / *θ*100; *τόξου -ησαίμην φ*113; *ἔτι -ηθεῖμεν/ῆναι π*305, *Υ*349; *-ήσεσθαι τ*215, *φ*418; *-ήσαντο θ*126. 377; *-ήσαιτο δ*119 = *ω*238; *-ηθήτω Ψ*553; *-ηθῆναι Φ*225, *Ψ*804, *ω*240, Sc. 359 [⏑̄⏑̄] *ἐ-ᾶτο Δ*5 [⏑̄⏑̄] *ἐ-ᾶτο Ν*806; *ἐ-ήσαντ' Ζ*435, *θ*23; *πε-ημαι γ*23, Op. 660 **1d** fünfs. [⏑̄⏑̄⏑̄] *-ησαίμεθα σ*369; *-ηθήμεναι θ*213 [⏑̄⏑̄⏑̄] *ἐ-ήσαντο θ*120; **2** Stamm in den brevia **2a** dreis. [⏑̄⏑̄] *-ήσω Τ*30; *-ῶντο Μ*341; *-ησαι Α*302 [⏑̄⏑̄] *-ήσομ'/-ησαι ἀέθλων θ*184. 145 **2b** viers. [⏑̄⏑̄] *Τρώων -ήσομαι ἀντίον/ς ἐλθών Τ*70, *Υ*352; *-ήσομαι/εται ἠδὲ ἴδωμαι/ηται ζ*126, *φ*159; *σθένεος -ήσομαι φ*282; *-ήσομαι/εται αἴ κε Ε*279, *Σ*601; *-ήσομαι/εαι, ἤ Β*73, *ν*336; *-ήσομαι ι*174, *ω*216; *-ήσεται δ*417; *-ώμενος Ε*129, *Π*590, *φ*394, h. Merc. 55; *-ωμένη ψ*181 [⏑̄⏑̄⏑̄] *σθένεος ⌞-ώμενος⌟ Ο*359; ⌞ ⌟ *Ψ*432; *-ήσατο φ*410, Hes. fr. 43a, 75 unmetr.: *-ῶ* Hes. fr. 412,1

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *Α*302: *-η[σ]αι· π[είρ]ασον*, P. Oxy. 3237 zu *Α*302: *πειράθη[ι*, P. Berlin, inv. 11636 zu *Ε*279: *-ήσομαι· πεῖραν λήμψομαι*, sch. min. P. Hamb. inv. 736 zu *Β*73: *[πειρήσομαι· β]ασανιῶ* sch. D *Δ*5: *⌞ἀπό-αν⌟ ἐποιεῖτο*, *Δ*66: ⌞ ⌟ *λαβεῖν*, *Θ*18: *-αν λάβετε*, *Σ*601: *-ήσεται· ἀπο-ώμενος ἀνακινήσει*

L [1]E. Kammer, D. Einheit der Od., Leipzig 1873, 743 ff.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre II 100 ff.; [3]Nestle, H. 77, 1942, 51 ff.; [4]M. Riemschneider, Homer, Leipzig 1950, 85 f.; [5]Reid, American Imago 30, 1973, 33–56; [6]H.-A. Stößel, D. letzte Gesang der Od., Diss. Erlangen 1975, 95 ff.; [7]Heubeck, ZAnt 31, 1981, 73–83 (= Kl. Schr. 154–64); [8]ders., Gn. 58, 1986, 586 f.; [9]Knox/Russo, CSCA 8, 1989, 351–8; [10]R. Scodel, Credible Impossibilities (BzA 122, 1999) 49 f.

B *versuchen, ausprobieren* als Denom. zu *πεῖρα* eigtl.: *einen Versuch, eine Probe machen;* zum Bed.s- u. Funkt.suntersch. zw. Akt. *-άω* u. Med. *-άομαι* s. L[3] 52 u. Neuberger-Donath, SCI 2, 1975, 24 f.; zw. Med. u. Pass. ist kein Bed.suntersch. festzustellen (vgl. Chantraine, Gr. h. I 403); zu den beiden vieldisk. '*πεῖραι*' *Β*73 u. *ω*240 s. Krafft, Untersuchungen 157 ff. u. L[4,5,8,9,10] (zu *Β*73), L[1,6] (zu *ω*240) u. L[7], wo für beide Stellen (*ἔπεσιν πειρᾶσθαι*) d. Bed. *reizen, provozieren* postuliert wird (für *Β*73 auch L[8] u. schon L[4]). – Konstr.: m. Inf. (1a), Finalsatz (1b), indir. Frages. (1c), Obj. der Pers. od. Sache (1cβ u. 2) u. abs. (3); Obj. i.d.R. Gen. (vgl. Schulze, Kl. Schr. 654; Schwyzer II 105), Akk. sicher nur *Σ*601 (s. 1cβ), fragl. sind *Β*193 u. *δ*119 = *ω*238 (s. 3a). – Wortf.: *γιγνώσκω (ἰδύν, π*304), *ἐρεθίζω (τ*45), *πειράζω, πειρητίζω* **1** *versuchen,* i.S.v. *sich bemühen,* wobei d. Erfolg in Frage steht, vgl. O. Becker, D. Bild d. Weges, Berlin 1937, 54 (H. Einzelschr. 4) **1a** m. Inf.: *versuchen, etw. zu tun Δ*5 *αὐτίκ' ἐ-ᾶτο Κρονίδης ἐρεθιζέμεν Ἥρην ' κερτομίοις ἐπέεσσι, παραβλήδην ἀγορεύων Θ*8 (Zeus:) „*μήτε τις ... ' -άτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος*“ *Μ*341 *τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς* (sc. *πυλὰς*) ' *ἱστάμενοι -ῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν Τ*30 (Thetis zu Ach.:) „*τῷ* (dem toten Patr.) *μὲν ἐγὼ -ήσω* (*-ήσομαι* v.l., *-ήσομ'* ci.) *ἀλαλκεῖν* (*-κέμεν* v.l.) *ἄγρια φῦλα, ' μυίας*“ *Ψ*553 (Antil.:) „*περὶ δ' αὐτῆς* (sc. *ἵππου*) *-ηθήτω ' ἀνδρῶν ὅς κ' ἐθέλῃσιν ἐμοὶ χείρεσσι μάχεσθαι*“ Hes. fr. 412,1 *θνητὸς πεφυκὼς τὰ ὀπίσω -ῶ βλέπειν* h. Merc. 175 (Hermes:) „*-ήσω, δύναμαι, φηλητέων ὄρχαμος εἶναι*“ **1b** m. Finalsatz: *versuchen, daß etw. eintritt,* (*ὡς/ὅπως* [*κεν*], 1× *μή*) m. Konj. od. Opt. Aor. *Δ*66 (Hera zu Zeus:) „*-ᾶν δ' ὥς κε Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς ' ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι*“ = 71 (vgl. A. Schmitt, Selbständigk. u. Abhängigk. menschl. Handelns bei Homer, Stuttgart 1990, 256 A. 257) *Ι*181 *-ᾶν ὡς πεπίθοιεν ἀμύμονα Πηλεΐωνα Φ*459 (Pos. zu Ap.:) „*οὐδὲ μεθ' ἡμέων ' -ᾷ ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται*“ *β*316 *-ήσω, ὥς κ' ὄμμι κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω δ*545 *-α* (*-ᾶν* v.l.), *ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι φ*394 *-ώμενος* (sc. *τοῦ τόξου*) *ἔνθα καὶ ἔνθα, ' μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν ἀποιχομένοιο ἄνακτος daß nicht etwa ...,* analog zu den Verben der Furcht, vgl. *π*179 **1c** m. indir. Frages.: *versuchen, ob* **1cα** ohne Obj. *Ε*279 *νῦν αὖτ' ἐγχείῃ -ήσομαι, αἴ κε τύχωμι Ν*806 *πάντῃ δ' ἀμφὶ φάλαγγας ἐ-ᾶτο προποδίζων, ' εἴ πώς οἱ εἴξειαν* **1cβ** m. Obj. (i.d.R. Gen.; Akk. nur *Σ*601, Dat. *Φ*225): *jmdn. auf d. Probe stellen, etw. ausprobieren, ob Κ*444 (Dolon:) „*-ηθῆτον ἐμεῖο, ' ἤ ῥα κατ' αἶσαν ἔειπον ἐν ὑμῖν, ἦε καὶ οὐκί*“ *Σ*601 *ὡς ὅτε τις τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν ' ἑζόμενος κεραμεὺς -ήσεται, αἴ κε θέῃσιν*, zum Akk. vgl. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 169; Leaf z.St.; Schwyzer II 105; auch *πειρητίζων* in *Μ*47 *Τ*70 *Τρώων -ήσομαι ἀντίον ἐλθών, ' αἴ κ' ἐθέλωσ' ἐπὶ νηυσὶν ἰαύειν* 384 *-ήθη δ' ἕο αὐτοῦ ἐν ἔντεσι δῖος Ἀχιλλεύς, ' εἴ οἱ ἐφαρμόσσειε καὶ ἐντρέχοι ἀγλαὰ γυῖα er probierte seine Rüstg. aus Φ*225 (Ach.:) „*Ἕκτορι -ηθῆναι ' ἀντιβίην, ἤ κέν με δαμάσσεται, ἦ κεν ἐγὼ τόν*“ *meine Kräfte m. Hektor messe;* d. Dat. nach Analogie der Verben d. Kämpfens, s. Ameis-H. z.St.; and. Leaf z.St.; vgl. *Υ*422: *ἀντίος ἦλθ' Ἀχιλῆϊ* (*-ῆος* v.l.) *ι*174 (Od.:) „*τῶνδ' ἀνδρῶν -ήσομαι, οἵ τινές εἰσιν, ' ἤ ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί ... ' ἦε φιλόξεινοι*“ *π*305 (Od. zu Tel.:) „*καί κέ τεο δμώων ἀνδρῶν ἔτι -ηθεῖμεν, ' ἡμὲν ὅ πού τις νῶϊ τίει ... ' ἠδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει*“ *τ*215 (Pen.:) „*νῦν μὲν δή σευ, ξεῖνέ, γ' οἴω -ήσεσθαι, ' εἰ ἐτεὸν δὴ κεῖθι κτλ.*“ *φ*282 (Od. zu den Freiern:) „*χειρῶν καὶ σθένεος -ήσομαι, εἴ* (*ἤ* v.l.) *μοι ἔτ' ἐστὶν ' ἵς ... ' ἤ ἤδη μοι ὄλεσσεν ἄλη τ' ἀκομιστίη τε*“ *ω*216 (Od.:) „*αὐτὰρ ἐγὼ πατρὸς -ήσομαι ἡμετέροιο, ' αἴ κέ μ' ἐπιγνώῃ ... ' ἠέ κεν ἀγνοιῆσι*“ **2** m. Obj.; immer im Gen., zu *δ*119 = *ω*238 s.u. 3a **2a** allg. **2aα** Obj. ist belebt: *jmdn. auf d. Probe stellen, es bei jmdm. probieren Ι*345 (Ach.:) „*μή μευ -άτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει*“ *Ω*390 (Hermes zu Priam.:) „*-ᾷ ἐμεῖο, γεραιέ*“ = 433$^{in.}$ (s. Beck, Stellg. von *Ω*, S. 201) *θ*23 *ἀέθλους ' πολλούς, τοὺς Φαίηκες ἐ-ήσαντ' Ὀδυσῆος*, zum Text vgl. Odyssey z.St. *ν*336 *σῆς ἀλόχου -ήσεαι ψ*181 *ὣς ἄρ' ἔφη* (Pen.) *πόσιος -ωμένη* Hes. fr. 43a, 75 *τῆς* (Euryn.) *μὲν Σίσυφο]ς Αἰολίδης -ήσατο βουλέων ' βοῦς ἐλάσα[ς stelle auf d. Probe;* Zush. undeutl.; viell., wie V. 77 nahelegt, von einer Brautwerbg., m. den Rin-

dern als Brautgeschenk; and. Marg 438 ff. **2aβ** Obj. ist unbelebt: *etw. erproben, sich an etw. versuchen* *O* 359 *σθένεος -ώμενος* *Ψ* 432 *-ώμενος ἥβης* 707 (Ach.:) *„ὄρνυσθ' οἳ καὶ τούτου ἀέθλου -ήσεσθον"* ≅ 753 = 831 *ϑ* 100 *ἀέθλων -ηθῶμεν ' πάντων* 126 *οἱ δὲ παλαιμοσύνης ἀλεγεινῆς -ήσαντο* 145 *-ησαι ἀέθλων* 184 *-ήσομ' ἀέθλων σ* 369 *ἵνα -ησαίμεθα ἔργου φ* 113 *τοῦ ⌊τόξου⌋ -ησαίμην* 135 *⌊ ⌋ -ήσασθε* ≅ 180 = 268 159 *⌊ ⌋ -ήσεται* 410 *δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν -ήσατο νευρῆς* 418 *τῶν* (sc. Pfeile) *τάχ' ἔμελλον 'Αχαιοὶ -ήσεσθαι ausprobieren,* d.h. d. Wirkg. der Pfeile Op. 660 *τόσσον τοι νηῶν γε πε-ημαι πολυγόμφων* Sc. 359 *-ηθῆναι ' ἔγχεος ἡμετέρου* (wie *φ* 418) **2b** in feindl. Sinne: *jmdn. zu besiegen* od. *töten versuchen, sich m. jmdm. messen;* vgl. oben 1cβ *M* 301 *κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ ' μήλων -ήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν* = *ζ* 134 *Y* 349 *οὔ οἱ θυμὸς ἐμεῦ ἔτι -ηθῆναι ' ἔσσεται* 352 *τῶν ἄλλων Τρώων -ήσομαι ἀντίος ἐλθών* *Φ* 580 *'Αγήνωρ, ' οὐκ ἔθελεν φεύγειν, πρὶν -ήσαιτ' 'Αχιλῆος* *Ψ* 804 *ἀλλήλων προπάροιθεν ὁμίλου -ηθῆναι* **3** abs.: *auf d. Probe stellen, e. Versuch machen* **3a** Obj. aus Zush. leicht zu ergänzen; Bed.n wie 2 *B* 73 (Ag.:) *„πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν -ήσομαι"* (die Achäer; s. Vorbem.) 193 *νῦν μὲν -ᾶται* (Ag.), *τάχα δ' ἵψεται υἷας 'Αχαιῶν* (Akk. wohl durch *ἵψεται* bedingt, s. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 169) *E* 129 *θεὸς -ώμενος sich (m. dir) messen will* 220 *σὺν ἔντεσι -ηθῆναι* (m. Diom.) *Λ* 386 *εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι -ηθείης dich (an mich) wagen würdest* *δ* 119 *ἢ πρῶτ' ἐξερέοιτο ἕκαστά τε -ήσαιτο* (Men. den Tel.; *μυθήσαιτο* v.l.) *in jeder Hinsicht prüfen solle* = *ω* 238 (Od. den V.), vgl. Heubeck, GB 12–13, 1985–86, 37–46 *ζ* 126 (Od.:) *„ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν αὐτὸς -ήσομαι ἠδὲ ἴδωμαι"* (unbek. Menschen) *ϑ* 120 *οἱ δ' ... ἐ-ήσαντο πόδεσσι maßen (einander) im Wettlauf* 149 *ἀλλ' ἄγε -ησαι* (*ἀέθλων*, aus V. 145) 205 (Od.:) *„δεῦρ' ἄγε -ηθήτω* (m. mir) ... *' ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν"* 213 (Od.:) *„ἐθέλω ἴδμεν καὶ -ηθήμεναι ἄντην"* (m. jedem) *ω* 240 *κερτομίοις ἐπέεσσιν -ηθῆναι* (Od. den V.; s. Vorbem.; *ἔπεσιν δια-ηθῆναι* v.l., dazu Erbse, Beiträge 202 ff.) **3b** ohne Obj.: *einen Versuch machen* *A* 302 (Ach. zu Ag.:) *„εἰ δ' ἄγε μὴν -ησαι"* (mir noch etw. wegzunehmen) *Z* 435 *τρὶς γὰρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐ-ήσανθ' οἱ ἄριστοι* (Ilion zu erstürmen) *Θ* 18 (Zeus:) *„εἰ δ' ἄγε -ήσασθε, θεοί, ἵνα εἴδετε πάντες"* *N* 457 *ἢ -ήσαιτο καὶ οἷος* *Π* 590 *-ώμενος ἢ ἐν ἀέθλῳ ' ἠὲ καὶ ἐν πολέμῳ einen Probewurf machend* *X* 381 (Ach.:) *„εἰ δ' ἄγετ' ἀμφὶ πόλιν σὺν τεύχεσι -ηθῶμεν"* *probehalber einen Angriff machen* *γ* 23 (Tel.:) *„οὐδέ τί πω μύθοισι πε-ημαι πυκινοῖσιν"* *bin nicht erfahren* *δ* 417 *πάντα δὲ γινόμενος* (Proteus) *-ήσεται* (zu entkommen) *ϑ* 377 *ἐπεὶ δὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν -ήσαντο, ' ὀρχείσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ' ταρφέ' ἀμειβομένω*, Darbietg. von Ballspiel u. Tanz: *sich m. d. Ball versucht hatten,* Dat. wie *ϑ* 120 u. ö., s.o. 3a (vgl. Bd. I Sp. 751,36 ff. u. II Sp. 1166,65 ff.) *φ* 184 *τῷ* (Fett) *ῥα νέοι ϑάλποντες ἐ-ῶντ'* (den Bogen zu spannen) h. Merc. 55 *ἐξ αὐτοσχεδίης -ώμενος* (Hermes, zu singen)

D *πει]ρήσεται* Hes. fr. 75,18 v.l.: *ϑ* 183, *χ* 175, h. Merc. 563 G. Markwald

Πειρέσιος s. *ἀπειρέσιος* D

Πειρήν [1H] V. der Io (Bd. II Sp. 1266,23 f.), Hes. fr. 124 (Prosaref.); vgl. auch Schwartz, Ps.-Hes. 473; Kl. P. IV 585 G. Markwald

Πειρήνη [1H] **E** wohl vorgr. (vgl. Stähelin, in: *'Αντίδωρον* 151; Frisk s.v. *εἰρήνη*; Risch 101), kaum zu *πείρω* 'durchbohren' (vgl. de Waele, RE XIX [1937] 108 f.)

B Quelle, T. des Oibalos II (s.d.), Hes. fr. 258 (Prosaref.); gew. des Acheloïos (im selben Fr.); zum Verwandlungsmythos u. d. beiden gleichnam. Quellen s. de Waele a.O. 106 ff. G. Markwald

πειρητίζω [4i, 7°, 3h] **E** Abl. von **πειρητός*, s. Risch 299 u. vgl. *πειράζω* **F** *-ε(ν)* 3, *ἐ-ε* 3, *-ον* 1; *-ε* (Imp.) 1; *-ων* 6

M [⏑̯–⏑̯×] *στίχας ἀνδρῶν -ων M* 47, *O* 615; *-ων ξ* 459 = *o* 304, *π* 313, *ω* 221; *καὶ τόξου / ἀλκῆς -ε(ν) φ* 124 = 149 / *χ* 237; *-ε H* 235; *-ον M* 257 [⏑̯–⏑̯⏑̯] *ἐ-ε* h. Merc. 53 = 419 ≅ 501

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *o* 304: *[-ων· π]ειραν λαμβ[αν]ων*, sch. D *H* 235: *διάπειραν λάμβανε*

L [1]La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 169; [2]P. Grossardt, D. Trugreden in d. Od. u. ihre Rezept. in d. ant. Lit., Bern 1998

B *versuchen* dies. Bed.en wie *πειράω* (s.d.) **1** m. Inf., wie *πειράω* B1a *M* 257 *ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος 'Αχαιῶν -ον* **2** m. (leicht zu ergänzendem) Obj. im Gen. (Akk. nur *M* 47), m. nachfolgendem indir. Frages. nur *ξ* 459, *o* 304; bei Personen *jmdn. auf d. Probe stellen,* wie *πειράω* B2aα (vgl. auch L² 200 ff.), bei Sachen od. Eigenschaften *etw. erproben,* wie *πειράω* B2aβ *H* 235 (Hektor zu Aias:) *„μή τί μευ ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ -ε ' ἠὲ γυναικός"* *M* 47 *ταρφέα τε στρέφεται στίχας ἀνδρῶν -ων*, s. L[1]; nach Leaf z. St. u. Shipp, Studies 199 fehlerhaft mechanisch aus *O* 615 übernommen *O* 615 *ἔθελεν ῥῆξαι στίχας ἀνδρῶν -ων ξ* 459 *τοῖς δ' 'Οδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω -ων, ' εἴ πώς οἱ ἐκδὺς χλαῖναν πόροι ἢ κτλ.* = *o* 304, vgl. L² 77 f. m. A. 316 *π* 313 (Tel. zu Od.:) *„δηθὰ γὰρ αὔτως εἴσῃ ἑκάστου -ων"* *φ* 124 *στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν καὶ τόξου -ε* = 149 *χ* 237 *σθένεός τε καὶ ἀλκῆς -εν* (Ath.) *' ἡμὲν 'Οδυσσῆος ἠδ' υἱοῦ κυδαλίμοιο ω* 221 *αὐτὰρ 'Οδυσσεὺς ' ἄσσον ἴεν πολυκάρπου ἀλωῆς -ων um (den V.) auf d. Probe zu stellen* h. Merc. 53 *πλήκτρῳ ἐ-ε κατὰ μέλος* (*μέρος* codd.) = 419 ≅ 501 *probierte* (d. Instrument) *aus*

D *ἐπ]ειρ[ήτιζε* POxy. 3698,11 G. Markwald

Πειρίη v.l. Eust. zu *B* 766 f. *Πηρείη* (s.d.)

Πειρίθοος [6i, 3°, 3H + Prosaref.] **E** aus **Περί-θοος* mit MD (v. Kamptz S. 57. 74), vgl. myk. *Pe-ri-to-wo* (DMic. II 112), dazu Neumann, AAWW 131, 1994, 136; s. noch Kretschmer, Gl. 22, 1934, 264 (gg. Grumachs Abl. aus *πείρινθ-*, s.d. bei Frisk), Heubeck, Gn. 43, 1971, 583 f., Ruijgh, Scripta minora I 214 (gg. Wyatts Abl. aus **Φηρίθονος*); Bed. also *der sehr Schnelle,* vgl. *Πρόθοος* u. (zur Vorstellg.) Kriegerepith. *θοός* (B2a), *θοῦρος* (*Ἄρης*), (*πόδας*) *ὠκύς*, *ποδώκης*, *-άρκης*, (*γ* 112+ *περὶ μὲν θείειν*) *ταχύς*; ant. Erkl. (weil Zeus die Mutter in Pferdegestalt 'umkreiste': *περιθέειν*) s. bei Escher, RE V (1903) 299 f. (s.v. Dia); s. noch Lit. im Kl. P. s.v.

M **1** viers. [⏑̯⏑̯⏑̯] *-όου υἱός⁺ M* 129 ≅ 182; *ὑπὸ -όῳ B* 742; *Θησέα -οόν τε θεῶν ἐρικυδέα τέκνα λ* 631; *-οόν τε Δρύαντά τε A* 263; *τέκε -οον θεόφιν μήσταρ' ἀτάλαντον Ξ* 318 [⏑̯⏑̯⏑̯] *Δρύαντά τε / Τληπόρα -οόν τε* Sc. 179, Hes. fr. 166 **2** fünfs. [⏑̯⏑̯⏑̯⏑̯] *υἱὸς -όοιο B* 741 [⏑̯⏑̯⏑̯×] *μεγαθύμου -όοιο φ* 296, 'Hes.' fr. 280,28; *-όοιο φ* 298

L Fontenrose, RE XIX (1937) 114 ff.; Nilsson, Myc. Origin 174 f. (sek., harmonisierende Transferierg. nach Attika?); zum Thes.-Mythos noch Walker, RhM 138, 1995, 1 ff.

B **1** Anführer der (thessal.) Lapithen (s.d.), genannt als Gestalt der Vorgesch.: und zwar (genealog.:) als Sohn des Zeus u. der Frau des Ixion (sc. Dia [s. RE s.v.], diese ist auch das weibl. Pendant zu Zeus: ansch. Zush. mit Ixions Vergewalti-

gungsversuch Heras, wobei er mit dem Trugbild Nephele den Kentauros zeugte [der Konflikt der Väter setzt sich also in den Söhnen fort]; nach anderen ist P. e. Sohn des Ixion); außerdem genannt (patron.:) als Vater des Polypoites (von der Hippodameia) u. (erinnernd, paradigmat. [Nestor, Antin.]:) anläßl. des bei der Hochzeit von P. u. Hippodameia ausgebrochenen Kampfes der Lapithen gg. die Kentauren; außerdem bei Entführungsversuch der Perseph. (s.u. I 2. 3 'Katabasis'; Motivparallele zu Hades im h.Cer. u. zu Thes. – Hel., Ixion – Hera; anderers. zu Her.), in Vbd. (sek.? wegen att. Homonymen? s. L) mit (Attika u.) Thes. (s. λ 631 EN-Paar; *A* 265 susp. = Sc. 182 nimmt Thes. sogar am Kampf der Lapithen gg. die Kentauren teil); se. 'Schwester' Klymene (s.d. m. Lit.) *Γ* 144 nb. Thes.' M. Aithra als Hel.s *ἀμφίπολος* (s. West im App. z.St.). – Epith.: *θεόφιν μήστωρ' ἀτάλαντον, μεγαθύμου, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα* m. Thes. (s. in M) II Nachkomme des Arkas

I Lapithenherrscher 1 Hom.; in Kat. von EN (als erster genannt, s. dagg. Sc. in 2) bzw. von Zeus' Liebschaften: *A* 263 (Nestor: „*ἀρείοσιν ἀνδράσιν ὡμίλησα, οὐ γάρ πω τοίους ἴδον*) *οἷον -οόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν* (≅ *Δ* 296ex.) ' *Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον* ' *Θησέα* (s.d.) *τ'* (265 [= Sc. 182] susp., v. West in app. [Thes. getrennt von P., am Ende der Liste wie im Sc., sek. angehängt? s. Iliad z.St.]; 267 *ἐμάχοντο Φηρσὶν ὀρεσκῴοισι*), Nestors Pazifizierungsversuch; 'gewalttätige *θεομάχοι*' als Gegenbild zu den streitenden Ach. u. Ag. (s. Griffin, in: Hom., Beyond Oral Poetry, ed. J.M. Bremer, Amsterdam 1987, 97) *Ξ* 318 (Zeus zu Hera: „*οὐ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρος*) *ἐδάμασσεν,* ' *οὐδ' ὁπότ' ἠρασάμην Ἰξιονίης ἀλόχοιο,* ' ⌊*ἣ τέκε*⌋ *-οον θεόφιν μήστωρ' ἀτάλαντον·* ' *οὐδ' ὅτε περ Δανάης* ... ' ⌊ ⌋ *Περσῆα πάντων ἀριδείκετον ἀνδρῶν*" (folgen noch Minos u. Rhadamanthys, Her., Dion. u.a.), das altertüml. Epith. sonst (*H* 366) von Priam. u. 2x Patr.; patron. (mit Ausführg. durch Geburtsgesch.): *B* 741. 742 (*οἱ δ' Ἄργισσαν ἔχον* ...) *τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης* ' ⌊*υἱὸς -οοιο*⌋, *τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς* (= *Ξ* 434ex. u.a.) · ' *τόν ῥ' ὑπὸ -ὄῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια* ' *ἤματι τῷ ὅτε Φῆρας ἐτείσατο* (*τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε* [742–744 susp.]), Patron. ⌊ ⌋ m. Großvater (im 1. Rel.-S.), dann (im 2. Rel.-S.) ausgeführt u. durch Nennung der Mutter erw. (zum Typ vgl. *B* 727 f., dazu Fehling, Wiederhol. 138) *M* 129 (angreifende Tr.) *ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους* ' *υἷας ὑπερθύμους Λαπιθάων αἰχμητάων,* ' *τὸν μὲν -οου υἷα κρατερὸν* ⌊*Πολυποίτ*⌋*ην,* ' *τὸν δὲ Λεοντῆα* ≅ 182 ([Nom.] ⌊ ⌋*ης, δουρὶ βάλεν*), zum Verstyp vgl. *Z* 130, *Ψ* 472; paradigmat. (als Gastgeber): *φ* 296. 298 (Antin. zum Bettler, der den Bogen verlangt: „*οἶνός σε τρώει, οἶνος καὶ Κένταυρον*) *Εὐρυτίωνα,* ' *ἄασ' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου -οοιο,* ' *ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ'* ... ' *μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον* (s.d. M 1 b) *κάτα -οοιο* (die schnitten ihm Ohren u. Nase ab, *ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη*"), m. var. Ortsangabe, zum Epith. s.d. (M 2) nb. Theseus als berühmter Hadesinsasse: λ 631 (Od.: „nach Her. *μένον*) *εἴ τις ἔτ' ἔλθοι* ' *ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.* ' *καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας,* ... ' *Θησέα -οόν τε, θεῶν* (s.d. 1 d ζ) *ἐρικυδέα τέκνα·* ' *ἀλλὰ πρὶν* ..." 2 'Hes.'; in EN-Kat. als 3. am VE (s. dagg. in 1): Sc. 179 (auf Schild:) *ἐν δ' ἦν ὑσμίνη Λαπιθάων αἰχμητάων* ' *Καινέα τ' ἀμφὶ ἄνακτα Δρύαντά τε -οόν τε* ' *Ὀπλέα τ' Ἐξάδιόν τε Φάληρόν τε Πρόλοχόν τε* ' *Μόψον τ' Ἀμπυκίδην, Τιταρήσιον, ὄζον Ἄρηος* ' *Θησέα τ'* ([182 = *A* 265, s.o. in 1], *Κένταυροι δ'* ...; zum 3-PN^a-Verstyp vgl. *M* 139), s. Russo z.St. 'P.' Katabasis' (od. Minyas?, s.u. 3 u. M.-W. im App.): fr. 280,28 (Theseus zu ⌊Meleagros⌋: „P. behauptet, auf se. 'Halbschwester' Perseph. [s.d. u. s.v. *ἐγγύς* B 2] mehr Anspruch zu haben als Hades"; darauf fragt ⌊ ⌋:) „[*οὐ ... Δηι-* vel *Ἱππο*]*δάμεια περίφρων ἦν παρά*[*κοι*]*τις* ' ... *μ*]*εγαθύμου -οοιο;*" 3 sonst Hinw. (Prosaref.) auf Thes.' u. P.' Katabasis in Minyas fr. 1 p. 144 Dav. = p. 137 sq. Ber. (dazu 'Hes.' fr. 280?, s.o. in 2), Pan. fr. 9 p. 118 Dav. = p. 179 Ber., s. Matthews z.St.

II arkad. Held, genealog. erwähnt in Nachkommenschaft des Arkas Hes. fr. 166 *Αἴπυτος αὖ τέκετο Τλησήνορα -οόν τε* (= Ap. lex. zu *B* 604 *Αἰπύτιον παρὰ τύμβον*), P. Namensdublette wie se. Großvater Elatos (s.d.); beide auch Lapithennamen (s. M.-W. im App. z.St.; Visser, Katalog 536), zum 3-PN-Verstyp vgl. *o* 249, *Y* 237, Asius fr. 1,1 p. 89 Dav. (u. bei Tötung: *Ξ* 514. 515, *O* 332) H. W. Nordheider

πείρινθα Akk. Sg. [2i, 1o] E vorgr. (vgl. L^4 8 ff. u. 126 f.; L$^{5.7}$, dagg. Hester, Lingua 13, 1964, 362), viell. m. myk. PN *pe-ri-te-u* zu verbinden, s. L^7; DMic. II 112

F *-νθα* 3; sonst nur Ap. Rh. 3,873 u. Nonn. 48,318 (beide Male *-νθος*, Gen.); *-νθος* u. *-νθα* bei Hsch. u. EM s.vv. *-νθος* als Nom. Fem. erkl.; zum Schwanken von Genus u. Flexion s. auch Eust. zu *ζ* 131 (in Σχ)

Σχ sch. D *Ω* 190: *τὸ ἐπικείμενον τῇ ἁμάξῃ πλινθίον ἐφ' οὗ φέρουσιν τὰ φορτία, ὃ καὶ ὑπερτερίαν καλοῦσιν,* 277: *ἐντεσιεργούς·* ... *καὶ τὴν -νθα ἕλκοντας, ἅπερ καὶ ἔντεα φησίν,* sch. Barn. *o* 131: *κιβώτιον τῆς ἁμάξης, ἐφ' οὗ κατέθηκέ τι ὁ ὀχούμενος,* sch. min. P. Amh. 18 zu *o* 131: *πείρινθα*] · *πῆγμα τῆς ἁμάξης*

L [1]Friedreich, Realien 312 ff.; [2]Helbig, Hom. Epos 145 ff.; [3]Jüthner, Antike 15, 1939, 251; [4]A. J. van Windekens, Le pélasgique, Louvain 1952; [5]Deroy, Gl. 35, 1956, 191 ff.; [6]Wiesner, Arch. Hom. F; [7]Quattordio Moreschini, -nth- 78 f.; [8]Plath, Streitwagen 312–6

B *Wagenkasten*, beim Zus.setzen d. Wagens aufgeschnallt, in d. Il. auf einem (vierrädr.) Last-, in d. Od. auf einem (zweirädr.) Reisewagen; offenbar sehr alter t.t. (vorgr., s. E; L^6 102); kulturhist. Schlußfolgerungen L^3; genauere Beschaffenh. (wie auch grammat. genus, vgl. F) uns., da keine nähere Beschreibg. od. Epith. vorhanden; Material unbestimmb., 'aus Weidenruten geflochtener Korb' (z.B. L^5 191 u. oft, vgl. auch Iliad u. Eust. [in Σχ] zu *Ω* 190) haltlose Vermutg., da auf zweifelh.n Etym.n beruhend (s. SGLG 3 (1977) 269; Lewy, Fremdw. 123); *π.* nach älterer, z.T. aus Analogien (*E* 727 f., *ζ* 70) erschlossener Deutg. (L$^{1.2}$; Leaf zu *Ω* 190; Delebecque, Cheval 175) der ganze, auf der Karosserie befestigte Wagenaufsatz zum Transport von Personen u. Lasten, nach neuerer Ansicht (L^6 5 f.; L^8 315) eine zusätzl., nach Bedarf anzubringende Kiste f. z.B. Reiseutensilien, Gastgeschenke (*o* 131) od. Lösegaben (*Ω* 190); so schon Ap. lex. 129,18, wo auch deutl., daß der t.t. in sublit. Sprache lebendig blieb (vgl. *πυρινθω* [sic, Dat.] in PMasp. 303,14, Mietwagenvertrag vom 27.4.553) *Ω* 190 *ὅ γ'* (Priam.) *υἷας ἅμαξαν εὔτροχον ἡμιονείην* ' *ὁπλίσαι ἠνώγει, -νθα δὲ δῆσαι ἐπ'* (*ἀπ'* v.l.) *αὐτῆς* ≅ 267ex. *o* 131 *καὶ τὰ* (Abschiedsgeschenke f. Tel. von Men. u. Hel.) *μὲν ἐς -νθα τίθει Πεισίστρατος ἥρως* ' *δεξάμενος.* – Wortf.: *δίφρος, ἐπιδιφριάς, ὑπερτερίη*

D ci. h. Merc. 48 (Ludwich, Hymnenbau 86 f.)

G. Markwald

Πείροος, Πείρως [4i] E not clear, see L^2 120 f. F nom. *-οος B* 844 (v.l. *-ως* gives spond. v.), *-ως Δ* 520. 525; gen. *-εω Y* 484 (*-εως, -εος* vv.ll.)

L [1]Kullmann, Quellen 174 w. n.1; [2]v. Kamptz pp. 120 f. 244. 300; [3]Wathelet, Dict. II 868–71 w. nn. on p. 1479

B joint leader (w. Acamas: *B* 844) of Thracians (*B* 844, *Δ* 519 f. 537 f.); from Aenus (*Δ* 520); s. of Imbrasus (*Δ* 520), f. of Rhigmus (*Y* 484 f.); kills Diores (*Δ* 517 ff., w. stone and

spear) and is killed by Thoas (Δ 527 ff., corpse protected by Thracians) J. N. O'Sullivan

Πεῖρος [1[H]] Fluß im westl. Achaia, an dem d. Stadt Ὤλενος lag (vgl. Paus. 7,18,1): Hes. fr. 13,2 ᾤκεε (Periboia) δ' Ὠλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας ' εὐρ(ρ)εῖος (εὐρῆος codd.) -οιο (Πέροιο, Πίροιο, Πώροιο vv.ll.), zur Emendation εὐρ<ρ>εῖος 'schönfließend' s. Bd. II Sp. 796,13 f.; Danais fr. 1,2 p. 141 Dav.; textkrit. App. M.-W. z.St.; zu Nbf.n des FN u. Lage des Flusses s. Bölte, RE XIX (1937) 140 f.; zu Periboia, Gattin des Oineus u. M. des Tydeus, s. Zwicker, ebd., 719 f. (Nr. 12) G. Markwald

πείρω [13[i], 11[o], 1[H], 2[h]] **E** Wz. **per-* uridg., s. LIV 425 (dazu u.a. dt. *fahren*); vgl. L[2.5.6]. – Abl. (vgl. Frisk s.v.): *ἀκροπόρος, διαμπερές, ὁδοιπόρος, πεῖραρ, (ἀμ)πειράω, περάω, περονάω, περόνη, ποντοπόρος, πορθμός, πόρος, πόρπη, ὑγρόπορος, ὠκύπορος*; vgl. *περάω*

F *-ε* (Impf.) 1, *ἔ-ε(ν)* 2, *ἔ-ον* 1, *-ων* 4, *-οντες* 1; *-εν* (Aor.) 1, *ἔ-εν* 1, *-αν* 3, *ἔ-αν* 5, *ἀμ-αντες* 1; *πέπαρτο* 1, *πεπαρμένος* 1, *πεπαρμένη* 2, *πεπαρμένον* 2, *πεπαρμένα* 1

M **1** Stamms. im longum [⏑̄] *-ε(ν)* *Π* 405, *β* 434 [⏑̄×] *-ων* *Ω* 8 = *ϑ* 183 = *ν* 91 = 264 [⏑̄⏑] *πέπαρτο* h. Ap. 92 [⏑̄×] *καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔ-ε(ν)/αν* *I* 210, *ξ* 75 / *A* 465 = *B* 428 = *γ* 462 = *μ* 365 = *ξ* 430; *ἔ-εν/ον* *Y* 479, *γ* 33 [⏑̄⏑⏑] *χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον* *A* 246, *Λ* 633; *πεπαρμένος/η/α* *E* 399 / *Φ* 577, Op. 205 / h. Merc. 121 **2** Stamms. in den brevia [–⏑̆] *-αν* *H* 317 = *Ω* 623 = *τ* 422 [–⏑̆⏑] *-οντες* *κ* 124 [–⏑̆⏑] *ἀμ-αντες* *B* 426

Σχ sch. min P. Ant. 70 zu *A* 465: *ἔπειραν· ἄ]γειρον*, sch. D *A* 465: ... *περιέπειραν*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 54 f.; [2]O. Becker, D. Bild d. Weges, Berlin 1937 (H.-Einzelschr., Heft 4); [3]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 120 f.; [4]Penwill, Apeiron 8/2, 1974, 17 f.; [5]A. L. T. Bergren, The Etym. and Usage of *ΠΕΙΡΑΡ* in Early Gr. Poetry, Amer. Philol. Assoc. 1975, (Amer. Class. Stud. 2); [6]Kösling, Jotpräs. 101–3

B *durchstechen* **1** **1a** konkr. **1aα** Fleischzubereitg.: *(auf)spießen*, vgl. G. Bruns, Arch. Hom. Q 47 ff.; meist m. Präp. *ἀμφί* *A* 465 ⌞*μίστυλλόν τ' ἄρ⌟α τἆλλα καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔ-αν* (*-ον* v.l.) = *B* 428 = *γ* 462 = *μ* 365 = *ξ* 430 *B* 426 *σπλάγχνα δ' ἄρ' ἀμ-αντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο* *H* 317 ⌞ ⌟' *ἐπισταμένως -άν τ'* ⌞*ὀβελοῖσιν*⌟ = *Ω* 623 = *τ* 422 *I* 210 *καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ'* ⌞ ⌟ *ἔ-ε* *γ* 33 *κρέα τ'* *ὤπτων ἄλλα τ' ἔ-ον* *ξ* 75 *εὖσεν* (*εὖσέ τε* v.l.) *μίστυλλέν τε καὶ ἀμφ'* ⌞ ⌟ *ἔ-εν* h. Merc. 121 *ὤπτα* (*κρέα*) *δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα δουρατέοισι* **1aβ** im Kampf: *durchbohren*, meist m. Präp.n *διά, περί, ἀμφί* *Π* 405 *ὁ δ' ἔγχεϊ νύξε παραστὰς ' γναθμὸν δεξιτερόν, διὰ δ' αὐτοῦ* (*αὐτῶν* ci., vgl. Wecklein, Textkrit. Stud. II. 26) *-εν ὀδόντων*, Subj. wohl eher d. Person als d. Lanze, vgl. Leaf z.St.; L[3] 120; De Boel, Goal Accusative 149 *Y* 479 *τόν γε φίλης διὰ χειρὸς ἔ-εν ' αἰχμῇ χαλκείῃ* (*-ῃ -είῃ* v.l., vgl. L[3] 120) *κ* 124 *ἰχθῦς δ' ὣς -οντες* (*σπαίροντας* v.l.) *ἀτερπέα δαῖτα φέροντο* (Laistrygonen) *Φ* 577 *ἀλλά τε καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένη* (Panther) *οὐκ ἀπολήγει ' ἀλκῆς* Op. 205 *ἡ δ' ἐλεόν, γναμπτοῖσι πεπαρμένη* (Nachtigall) *ἀμφ' ὀνύχεσσι, ' μύρετο* **1aγ** von Gegenständen, nur Pf. Pass.: *gespickt* *A* 246 *ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ ' χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον*⌟ *Λ* 633 *πὰρ δὲ δέπας περικαλλές ...* ' ⌞ ⌟ **1b** abstr.: *peinigen*, nur Pass. u. in Vbd. m. einem Ausdruck des Schmerzes im Dat. *E* 399 *κῆρ ἀχέων, ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς ' ὤμῳ ἔνι στιβαρῷ ἠλήλατο* h. Ap. 92 *Λητὼ δ' ἐννῆμάρ τε καὶ ἐννέα νύκτας ἀέλπτοις ' ὠδίνεσσι πέπαρτο*, s. Zumbach, Neuerungen 40 f. **2** metaph.: *durchmachen*, *durchfahren*, vgl. Kurt, Seem. Fachausdr. 52 *Ω* 8 *ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα -ων* (*-ῶν, περνῶν* vv.ll., s. La Roche, Textkritik 335 f. u. Lehrs, Arist. 299, vgl. Leaf z.St. u. Roth, Iterata 59 ff.) = *ϑ* 183 = *ν* 91 = 264 *β* 434 *πανυχίῃ μέν ῥ' ἤ γε* (Ath.) *καὶ ἠῶ -ε κέλευθον*. – Wortf.: vgl. *ἐλαύνω*, dazu *γόμφοισιν ἄρασσεν / ἄρηρεν, περονάω, περάω, πήγνυμι, τέμνω, τμήγω, τεραίνω, τιτρώσκω, τρυπάω*; vgl. auch L[4]

Kompos.: *ἀμ-ω aufspießen*, *B* 426, s.o. B 1aα

D *A* 464a G. Markwald

Πείρως s. *Πείροος*

πεῖσα [1[o]] hapax **E** zu *πείθω*, Bildg. auf *-ῐᾰ*, vgl. *πίσσα, φύζα* u.a. bei Risch § 50b; s.a. O. Lagercrantz, Zur griech. Lautgesch. (UUA 1898), 29; Solmsen, Beitr. 239 (auch zum Nom.); Frisk s.v. *πείθομαι*; zur Bed. anderers. (s. Σχ) evtl. noch (*ζ* 269) *πείσματα καὶ σπείρας* u. (s. Odyssey z.St.:) *πεῖραρ*

Σχ sch. Barn. *υ* 23: *οὐκ ἔτι ἦν ἐν κινήσει, ἀλλ' ἐν δεσμοῖς*(!) *ἔμενεν. ἢ ἐν οἷς ἐπέπειστο, καὶ ἐγνώκει. οἷον οὐκ ἔμελεν αὐτῷ*

B *ἐν -ῃ: im Gehorsam* *υ* 23 (Od. empört [V. 9 *ὠρίνετο θυμός*] über die Mägde, die zu den Freiern gehen, überlegte [*μερμήριζε*], ob er sie töten od. sich zurückhalten solle; [13] *κραδίῃ* [s.d. B 2aγ] *δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει*, darauf innerer Monolog [17] *κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ· „τέτλαθι δή, κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης ... ἐτόλμας“*) *ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ· ' τῷ δὲ μάλ' ἐν -ῃ* (*πείσει, πειθοῖ* vv.ll.) *κραδίῃ μένε τετληυῖα ' νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἑλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα das Herz hielt ihm folgsam* (von der Rede *überzeugt*) *aus*, 'Selbstbeherrschung' (Sieg der Vernunft über die Leidenschaft) durch inneren 'Entscheidungsmonolog' (s. hier s.vv. *ἅπτω* B II 4, *ἦτορ* B 2b, *κραδίη* B 2bα; sowie Russo, in: Odyssey zu *υ* 18 ff. m. Lit.; Dirlmeier, Gymn. 67, 1960, 30 = Ausgew. Schr., Heidelberg 1970, 145; Voigt, Überlegung 71; A. Schmitt, Selbständigk. u. Abhängigk., AAWM 1990, Nr. 5, 190); die ungewöhnl. Formulierung (*ἐν -ῃ κραδίῃ μένε τετλ.*) umfaßt / ist kontam. aus 2 Vorstellungen: *aushalten* (s. *μένω* B 3 + *τλῆναι, πάσχω, ἀνέχομαι*; *κραδίῃ* B 2aϑ) u. *gehorchen* (wie *ἐπεπείθετο* [s.d. B II 1] *θυμός* [s.d. B 2b. 6c], wo aber jem. anders befohlen hat [*κ* 550[+] *ὣς ἐφάμην* ...]); zur Unterdrückung der Emotion vgl. z.B. noch *τ* 211 (aktuell von Od.: *ὀφθαλμοὶ δ' ὡς κέρα ἔστασαν ἠὲ σίδηρος*) u. *ψ* 172[+] (als Dauereigensch. von Pen., Ach. u.a.: „*σιδήρεον* [vgl. *χάλκεον, ἀμείλιχον*] *ἦτορ*“ [s.d. B 2a; entspr. *κραδίῃ* B 2aη]); s. aber noch E, Σχ, Russo, in: Odyssey z.St. mit Deutung *bondage* (vgl. z.B. [*ἐν*] *δεσμοῖσ*[*ιν*], s.d. B 1c)

H. W. Nordheider

Πεισάνδρη f.l. Hes. fr. 176,3 (*Τιμάνδρη* ci., q.v.; see also ⌞*Ἔχεμο*⌟*ς* [⌞ ⌟*ν* also ci. here]) J. N. O'Sullivan

Πείσανδρος [6[i], 3[o]] **E** see v. Kamptz 65. 96. 106; cf. *Πεισήνωρ*

M **1** trisyll. **1a** [–⏑̆⏑] *-ος* *Π* 193 **1b** [⏑̆–⏑̆] *-ός τε Πολυκτορίδης* *χ* 243; *-ος/ον δ(ἐ)* *N* 601. 606 / *χ* 268 [⏑̆–⏑̆] *-φ* *N* 611; *-ον* *Λ* 122. 143 **2** quadrisyll. [⏑̆–⏑̆⏑] *-οιο Πολυκτορίδαο* *σ* 299

L [1]Strasburger, Kleine Kämpfer 80 f.; [2]Kullmann, Quellen 132 f.; [3]Parry, HSPh 76, 1972, 19 f.; [4]v. Kamptz pp. 65. 96. 106. 215; [5]Wathelet, Dict. II 871–4 w. nn. on p. 1480 f.

B 'Persuader of men', i.e. one who commands their compliance; on link between I and II see L[13] **I** *Λ* 122 ff. (122. 143): Tr., s. of Antimachus, brother of ⌞Hippolochus⌟ (see also

Ἱππόμαχος); P. and ⌊ ⌋ killed by Ag. II *N* 601 ff. (601. 606. 611): Tr.; attacks Men. and is killed by him III *Π* 193: leader of a division of the Myrm., s. of Maemalus; *πᾶσι μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσιν ' ἔγχεϊ μάρνασθαι μετὰ Πηλείωνος ἑταῖρον* (vv. 194 f., see Jachmann, Hom. Schiffskatalog 238) IV suitor, s. of Polyctor (*σ* 299, *χ* 243); his bride-gift a necklace (*σ* 299); among (*χ* 243) 6 suitors who after death of leaders *ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι* (*χ* 244); killed by Phil. (*χ* 268)

D v.l. *Z* 203 (Str.) J. N. O'Sullivan

Πεισηνορίδης [3°] E see *Πεισήνωρ* E L Mühlestein, Hom. Namenstudien 41

B *son of* ⌊*Peisenor*⌋, i.e. Ops (f. of Eurycl.; ⌊ ⌋ suitable invented name for her grand-f.: L) *α* 429 *Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ -δαο* = *β* 347 = *υ* 148 J. N. O'Sullivan

Πεισήνωρ [1[i], 1°] E see L[2]; see also *Πείσανδρος*. – Deriv.: *Πεισηνορίδης*

L [1]F. B. G. Kuiper, *Νώροπι χαλκῷ*, Amsterdam 1951, 5. 10 (= Med. d. Kon. Nederl. Akad. Wet. Afd. Letterkunde, N.R. 14, 1951, Deel 4, 205. 210); [2]v. Kamptz pp. 65. 96. 106. 215; [3]Mühlestein, Hom. Namenstudien 41; [4]Wathelet, Dict. II 875 w. nn. on p. 1481 f.

B sense as in *Πείσανδρος* (q.v.) I *O* 445: Tr., f. of *Κλεῖτος* (q.v.) II herald on Ith. *β* 38 *σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ ' κῆρυξ -ωρ, πεπνυμένα μήδεα* (cf. *Εὐμήδης* as name of herald *K* 314) *εἰδώς*. – For a third *Π*. see *Πεισηνορίδης* J. N. O'Sullivan

Πεισιδίκη E im Frauenkat. Name verschiedener Aioliden; die Überl. schwankt zw. *Πεισι-* u. *Πασιδίκη* (s. III u. IV); VG Wz. **k̑ei-* (s. *τίνω*, vgl. lesb. *Πεισιδίκα* u. ion. *Τεισίδικος* bei Lejeune, Phonétique historique 74 f.), zum HG vgl. *δίκη* B 5; kontrast. VG *Πεισίστρατος*

B I [1[H], 1[H] uns.] T. von Aeol. (m. Aenarete?), Schwester des Kretheus, Athamas, Sisyphos, Salmoneus, Perieres, (Deion u. unbek. Pers. [s. West, Cat. 60]), Alkyone, Kalyke, Kanake u. Perimede (nach Hes. fr. 10a, 26–34), M. von Antiphos u. Aktor (nach Hes. fr. 10a, 101) Hes. fr. 10a, 100 *-ην*; fr. 10a, 33 *-ην* suppl.

II [1[H] uns.] T. des Leukon m. Themisto; 3. Generation nach Aeol., dessen S. Athamas = V. von Leukon (u. Bruder von *Π*. I); Schwester von Euippe u. Hyperippe (od. Hypereie) Hes. fr. 70, 10 *-η* suppl. Bartoletti PSI 1381, vgl. R. Merkelbach, D. Hesiodfr. auf Papyrus, Leipzig 1957, 10; skept. Schwartz, Ps.-Hes. 431A.1, 434; zum Verstyp vgl. z.B. fr. 169, 2

III [1[H] uns.] T. des Pelias (m. Anaxibie?); 4. Generation nach Aeol., dessen S. Salmoneus = V. von Tyro, die M. von Pelias (vgl. *Π*. IV) Hes. fr. 37, 22 (*Πασιδίκην* pap., *Πεισι-* Vitelli-Norsa, coll. Apollod. 1, 95, 4, at cf. Pfeiffer, Ausgew. Schriften 34)

IV [1[H], 1[H] uns.] T. des Nestor (m. Anaxibie?); 5. Generation nach Aeol., dessen Urenkel Pelias (s. *Π*. III]) = Bruder von Nestors V. Neleus Hes. fr. 36, 3 *-η θ' ἣ εἶδος [ἐρήριστ' ἀθανάτῃσιν* = (?) fr. 35, 12 *-η* Korr. im Pap. für urspr. *Πασιδίκη* (vgl. *Π*. III u. Apollod. 1, 94); unter den Nestoriden in *γ* 413–65 wird *Π*. nicht erwähnt, viell. aber impl. in *θυγατέρες γ* 451. Zum Versbau vgl. fr. 23a, 10. 16 S. R. van der Mije

Πεισιθόη v.l. Th. 352 (statt *Πασιθ.*)

Πεισίστρατος [10°] E 'das Heer überredend', s. v. Kamptz 65. 215; Neumann, in: D. Musti, A. Sacconi ... (edd.) La transizione dal Miceneo, Roma 1991, 170; Lejeune, Phonétique historique § 51d; Knecht, *τερψίμβροτος* § 19; kontrast. Bildg. *Πεισιδίκη*

M [-⏑⏑] ⌊*Νεστορίδη*⌋*ς -ος*, *ὄρχαμος ἀνδρῶν*, *γ* 482 = 454[ex.] ≅ 400[ex.] (Akk.), ⌊ ⌋*ς -ος γ* 36, *δ* 155 = *ο* 48. 166; ⌊ ⌋ *-ε ο* 46; *-ος ἤλυθεν ἥρως γ* 415 [-⏑⏑] *-ος ἥρως ο* 131

L Genese: [1]Bethe, Homer II 341–3; [2]Schwartz, Odyssee 260 f. [3]Mühlestein, Hom. Nam. 90–108 = SMEA 17, 1976, 137–55; [4]ders., SMEA 25, 1984, 323–35; [5]ders., ZPE 82, 1990, 4 ff.; [6]J. Pinsent, in: Homer 1987, Papers of the Third Greenbank Colloquium 1987 (LCP 2), Liverpool 1992, 80 f; [7]Scott, CPh 2, 1911, 344 f.; [8]Bassett, CJ 31, 1936, 500–2; Charakterisierung: [9]D. J. Charlton, The Portrayal of Youthful Character in Hom., Diss. Harvard 1951; [10]Beßlich, Schweigen 74 f. m. A. 134; [11]Ch. R. Beye, The Il., the Od. and the Ep. Trad., London/Melbourne 1968, 170; [12]Chr. Gnilka, Aetas spiritalis, Bonn 1972, 51

B 1 *Allgemeines* S. des Nestor (u. wohl der Eurydike, s. *γ* 452), wird nur in der Od. erwähnt (bes. das Fehlen in Hes. fr. 35 bemerkenswert, dazu s.u. 'Genese'), wo er als Weggefährte Tel.s in *γ*, *δ* und *ο* eine wichtige Rolle spielt (s.u. 'Handlg.'). Altersgenosse des Tel. (*γ* 49) und wie dieser noch unverheiratet (*γ* 401). Zu seinen Geschwistern s. s.v. *Νέστωρ* Sp. 337, 24–34 2 *Bezeichnungen* (vgl. M) In Erz.: *ἥρως*, *ὄρχαμος ἀνδρῶν*, *Νέστορος* (*ἀγλαὸς/ν*) *υἱός/ν*; in dir. R.: *υἱέϊ* (*γ* 369), *τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ* (*δ* 71), *ὦ φίλ'* (*δ* 204); in beiden: *Νεστορίδης*[+] (s.d. B 3), *-ος*[+] 3 *Handlung* In Pylos (*γ* 31–485) begrüßt P. Mentor u. Tel. (36, Rede 43–50), schläft wie Tel. in der *αἴθουσα* (399; ebs. später in Sparta: *δ* 296–299), übernimmt beim Rindsopfer f. Ath. das Schlachten (*γ* 454). Tritt bei der Fahrt nach Sparta als Tel.s Wagenlenker auf (*γ* 486–497; ebs. später zurück nach Pylos: *ο* 182–216). Weilt m. Tel. in Sparta (*δ* 1-619, *ο* 1–181), führt d. Wort am 1. Abend (Reden *δ* 156–167, 190–202: an Men., agierend), fehlt aber beim Gespräch zw. Men. u. Tel. am 2. Tag (*δ* 312–619) u. überläßt danach Tel. die Initiative (Reden *ο* 49–55. 209–214: an Tel., reagierend) 4 *Charakterisierung* Gleich beim ersten Auftreten *γ* 36 ff. macht P. e. herzl. sowie (für sein Alter u. bes. im. Vgl. zu Tel. in α) sicheren u. wohlerzogenen Eindruck. Diese Eigensch.en kennzeichnen ihn weiterhin durchgehend. Während d. Spartareise stellt er sich ganz hinter Tel.s Interessen zurück und hilft ihm äußerst effektiv: er stimmt sein Auftreten in Sparta (anfängl. d. Initiative ergreifend, später zurückhaltend, s. 3) auf Tel.s Entw. (anfängl. uns., später souverän) ab. P.' Takt u. Rednergabe erinnern (wie Men. bemerkt [*δ* 206], vgl. auch s.v. *Νέστωρ* B 1 g α) an die Nestors (wie auch P.' Name auf seinen Vater verweist, vgl. Leaf zu *Z* 402 f.); ebs. P.' Frömmigkeit (*γ* 46–8, vgl. s.v. *Νέστωρ* 1 e) u. das Wagenlenken. Als früher Beleg des (durchweg pos. empfundenen, vgl. L[12]) *puer senex* (s. *δ* 204 f.) stellt er (auf andere Weise als Orest) sowohl Gegenstück als Vorbild f. Tel. dar, dem P.' Schliff fehlt, da er ohne V., somit ohne richtige Erziehg. aufgewachsen ist. Diese pädagog. Aufgabe (in *α–γ* von Ath. als Mentes/Mentor wahrgenommen) fällt jetzt dem Altersgenossen P. zu. Gleichzeitig entspricht er dem 'heroischen' Typ des Freund-Wagenlenkers (wie Patroklos, Sthenelos; vgl. *δ* 71 m. *E* 243, *Λ* 608). Moderne Kritik an P. (er sei allzu brav, gar pedantisch, zu 'nestorisch', s. L[10.11]) ist (wie auch in Nestors Fall) subj. (s. *γ* 52 f. m. West, Odyssey z.St., *δ* 71. 204 f.; auch die häuf. Gnomen [*γ* 48, *δ* 164 f. 198 f. *ο* 54 f.] sind wohl nicht neg. zu beurteilen); gute Bem. in den Scholien zu *δ* 163 f. 199 5 *Genese* zur Hypoth., P. sei im 6. Jh. erfunden worden nach dem ath. Tyrann (od. gar dessen Enkel L[3–5]) gleichen Namens s. L[1–8] u. West, Odyssey zu *γ* 36

S. R. van der Mije

πεῖσμα [7°] E < **pent^h-smn̥-*; root **p^{h}ent^h-* < **b^{h}end^h-* 'bind'; also in *πενθερός, φάτνη*, see Chantraine, Dict. s.v.

F *-ατος* 1, *-α* 3; nom. *-ατα* 2, *-ατ'* 1 L [1]Morrison and Williams (*ἐπηγκενίδες* L[4]) 56 f.; [2]Kurt, Seem. Fachausdr. 180 f.

B *(mooring-)rope.* — Wdfld.: *δεσμός, πρυμνήσια*; see also *βρόχος, κάλος, ὅπλα* 1 *mooring-rope* (used to hang maids *χ* 465) *ζ* 269 (*νηῶν ὅπλα*) *ἀλέγουσι*, ' *-ατα καὶ σπείρας* ref. here perh. to ship's *ropes* in gener. *ι* 136 *λιμὴν ... ἵν' οὐ χρεὼ -ατός ἐστιν*, ' *οὔτ' εὐνὰς βαλέειν οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι*, see L[2] *κ* 96 (*σχέθον ἔξω νῆα*) *πέτρης ἐκ -ατα δήσας* 127 *ἀπὸ -ατ' ἔκοψα νεός ν* 77 *-α δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο χ* 465 *-α νεὸς* (*κίονος ἐξάψας περίβαλλε θόλοιο*, to hang maids) 2 *rope* in gener. *κ* 167 *σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε*, ' *-α δ' ὅσον τ' ὄργυιαν ἐϋστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν* ' *πλεξάμενος συνέδησα πόδας* (*πελώρου*, i.e. stag) J. N. O'Sullivan

πέκω, πείκω [1[i], 1°, 1[H]] E IE **pek'-* (LIV 421), cf. Lith. *pešù, pèšti*, Lat. *pecto*, OHG *fehtan;* on Myc. connect. see DMic. II s.vv. *pe-ki-ti-ra$_2$, pe-ko-to.* — Deriv.: *πόκος*

F *πείκειν* 1[H], *πείκετε* 1°; *πεξαμένη* 1[i]; *πεικ-* due to ML, further West on Op. 775

Σχ sch. D *Ξ* 176: *κτενισαμένη* L [1]Schulze, QE 223 f.; [2]Müller, Handwerk und Sprache 192; [3]Marinatos, Arch. Hom. A 2. 28 ff.; [4]Richter, Arch. Hom. H 59

B *comb* or *card* (1), *shear* (2). — Wdfld.: *κείρω, κτενίσασθαι, ξαίνω, τάμνω* 1 *comb* hair (*Ξ* 176 mid.: one's own hair), *card* wool (*σ* 316, maids' work) *Ξ* 176 (*χρόα*) *ἀλειψαμένη ἰδὲ χαίτας* ' *πεξαμένη* (*πλεξαμένη* v.l.) *χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε* (Hera) *σ* 316 (Od. to maids: „*ἠλάκατα στροφαλίζετε*) *ἢ εἴρια πείκετε χερσίν*" 2 *shear* sheep (further L[2]) Op. 775 *ἑνδεκάτῃ δὲ δυωδεκάτῃ τ' ἄμφω γε μὲν ἐσθλαὶ* ' *ἡμὲν ὄις πείκειν ἠδ' ... καρπὸν ἀμᾶσθαι* J. N. O'Sullivan

πέλαγος n. [1[i], 6°, 2[H], 2[h], 1[c]] E verw. mit *πλάξ*, lat. *plaga*; *-es*-Ntr. von uridg. Wz. **pelh$_2$(g)-* 'breit, flach; ausbreiten' (vgl. *παλάμη* und lat. *plānus*), also urspr. wohl *(Meeres)fläche*, s.a. *πλατύς*; zur Bildg. Risch § 31 d; s. noch Ruijgh, Scripta minora II 110. — Abl.: *Πελάγων*?

F *-ος* 1[i], *-ει* 1, *-ος* 6; *-εσσι(ν)* 4 M 1 [⏑⏑̯] *ἐς -ος μέγα γ* 321 [⏑⏑̯] *ἐν -ει γ* 91; *ἅμ -ος ε* 330, Th. 190 [⏑⏑̯] *-ος μέγα / μέσον Ξ* 16, *γ* 179 / 174; *ἀτρύγετον -ος* Th. 131 2 [⏑⏑̯⏑] ‹*ἁλὸς ἐν -εσσι(ν)*› *ε* 335 [⏑⏑̯×] ‹ › h. Ap. 73, h. 33, 15; *ἀπὸ χθονὸς ἐν -εσσι* Aristeas fr. 1, 2 p. 86 Dav.

B *d. (weite) Meer(esfläche),* 8× (von 12) mit Präp. (vgl. *πόντος* B 1 a), 4× formelh. im metr. bequemen Pl. *ἁλὸς* (1[c] [*ἀπὸ*] *χθονὸς*) *ἐν -εσσι(ν)*; nachep. (m. geogr. Bestimmg.) auch Teilmeer. — Epith. (s. M): 3× *μέγα*, je 1× *μέσον, ἀτρύγετον.* — Wortf.: s. die viel häufigeren *ἅλς, θάλασσα, πόντος* (meist [⏑×], meist formelhaft m. Epith.) 1 mit Präp.; *auf, über das weite Meer hin treiben* u.ä. (*ε* 329 entspr. *ἅμ πεδίον*, vgl. *ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης*) *γ* 321 „*ὄν τινα ... ἀποσφήλωσιν ἄελλαι* ' *ἐς -ος μέγα τοῖον* (*μέγα τε δεινόν τε*") *ε* 330 (Gl.: *ὡς δ' ὅτε Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας ἅμ πεδίον*), *ὣς τὴν* (Od.' *σχεδίην*) *ἅμ -ος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα* Th. 190 (*μήδεα* des Uranos) *κάββαλ' ἀπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ*, ' *ὣς φέρετ' ἅμ -ος πουλὺν χρόνον auf See umkommen* (Opp. *ἐπ' ἠπείρου*): *γ* 91 („*εἴ ϑ' ὅ γ' ἐπ' ἠπείρου δάμῃ*, sc. Od.) *εἴ τε καὶ ἐν -ει μετὰ κύμασιν 'Αμφιτρίτης*" Pl. + adnom. Gen. formelh. *in den Weiten der Salzflut* (s. dagg. *ἐν βένθεσσιν ἁλός A* 358[+], dazu *κόλπος* B 2): *ε* 335 (*Λευκοϑέη*) *νῦν δ' ἁλὸς* ‹*ἐν -εσσι*› *θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς* (*ἀνεδύσετο* [*-σατο* pars codd.] *λίμνης*) h. 33, 15 *κύματα δ' ἐστόρεσαν* (Dioskuren) *λευκῆς ἁλὸς* ‹ › (V. 8 *κατὰ πόντον, κῦμα θαλάσσης*) h. Ap. 73 (Delos: „fürchte, daß Ap. mich) *ποσσὶ καταστρέψας ὥσῃ* (*ὥσει* v.l.) *ἁλὸς* ‹ › *ν* (74 *κῦμα κατὰ κρατός*") danach (*ἀπὸ*) *χθονὸς* ‹ › (wobei *π.* hier abs.): Aristeas fr. 1, 2 p. 86 Dav. (= p. 153 Ber., s.d. Parall.) *ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν ἀπὸ χθονὸς* ‹ › (*ψυχὴν δ' ἐνὶ πόντῳ ἔχουσιν*, s. noch Ivantchik, AC 62, 1993, 47 f.) 2 ohne Präp.; *die wogende Fläche: Ξ* 16 (Gl. für Unentschiedenheit:) *ὡς δ' ὅτε πορφύρῃ -ος μέγα κύματι κωφῷ die Weite durchqueren: γ* 174 „*ἠνώγει* (Gott) *-ος μέσον* (*μέγα* v.l.) *εἰς Εὔβοιαν* ' *τέμνειν* (*ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον*"), vgl. *ω* 118 (s.v. *πόντος* B 12 a mit Parall.) *γ* 179 „*-ος μέγα μετρήσαντες*" in Kosmologie (s. *Πόντος* B II): Th. 131 *ἠδὲ* (vel *ἡ δὲ*, sc. *Γαῖα*) *καὶ* ‹*ἀτρύγετ*›*ον -ος τέκεν οἴδματι θυῖον*, ' *Πόντον an open sheet of water* (West z. St.), mit folg. Identifizierg. durch 'EN' *Π.*; zum Epith. vgl. *πόντος τ'* ‹ › *ος*[+], *ἁλὸς* ‹ › *οιο* (s.d. M) u.a. H. W. Nordheider

Πελάγων [2[i]] Name zweier Kämpfer vor Troia; der Name (vgl. DMic. s.v. *pe-ra-ko-no*) verweist auf das Volk der *Πελαγόνες* (= *Πελασγοί*?), die mit d. ‹*Παίονες*› in Zush. gebracht werden; vgl. *Φ* 140 f.: Asterop., Anführer der ‹ ›, ist S. von *Πηλεγών*. Die Pelagonen galten (nach Wathelet, Dict. 876 f. 1482 u. Troyens 84) als Riesen (vgl. *Π.* I *μέγαν -οντα, Π.* II *ἴφθιμος -ων*, Asterop.) u. *γηγενεῖς*; ihnen wurden heilende Fähigk. zugeschrieben (vgl. Auftreten *Π.* II).

I Pylier *Δ* 295 (Ag. trifft Nestor *οὓς ἑτάρους στέλλοντα*) *ἀμφὶ μέγαν -οντα* (+ 4 weitere PN), keiner dieser 5 wird weiter erwähnt; zu *ἑταῖρος* s. II 748, 69 f., zu *μέγαν* s.o.; zum Verstyp vgl. *Γ* 146, *Ι* 83, *Π* 415. 696, *Σ* 39, h. Merc. 57

II wahrsch. Lykier, Freund des Sarp. *Ε* 695 (*ἑταῖροι* tragen schwerverletzten Sarp. vom Schlachtfeld, legen ihn hin) *ἐκ δ' ἄρα οἱ μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε* ' *ἴφθιμος -ων* (v.l. *Σελάγων*), *ὅς οἱ φίλος ἦεν* ‹*ἑταῖρος*› (≅ *Ψ* 556[ex]), zu ‹ › s. II 745, 31 f., zur Sit. vgl. V. 664—7; als Heilung ist P.s Aktion kaum zu bez.; vgl. Kirk., Iliad z. St. S. R. van der Mije

πελάζω, πελάω, πιλνάω, πίλναμαι [26[i], 24°, 9[H], 4[h], 1[c]] E Wz. **pelh$_2$-* ererbt, s. LIV 423 f.; verw. m. *πλήσσω* (**plh$_2$-k-*), lat. *pellō* (**pl̥-n-h$_2$-*), altir. *ad-ella* '(an)stoßen', 'treiben', s. Meiser, in: Festschr. Rix 285 A. 26; nb. *πέλας, ἐμπελαδόν,* (*ἔμ*)*πλήν*(?); vgl. noch *παλαιός*. Zum Verh. der Stämme *πελα-, πλη-, πιλν-* vgl. Strunk, Nasalpräsentien 35—37 u. Chantraine, Dict. s.v. *πέλας*; d. them. Formen *πελάζω* (m. Suffix *-άζω*), *πελάω, πιλνάω* sowie die Passivform *πελάσθη* sind innergr. — Abl.: *ἄπλητος, πλησίος, τειχεσιπλῆτα*

F (- = *πελα*) Akt.: Präs. *πιλνᾷς* 1[b], *πιλνᾷ* 1[H], *-ζειν* 1[i], *-αν* 1[b]; Aor. Ind. (zum Wechsel *-σ-/-σσ-* im Aor. Risch § 88 g) *ἐ-σσα* 1, *ἐ-σσε(ν)* 7, *-σσε(ν)* 6, *-σε(ν)* 7, *ἐ-σσαν* 1, *-σαν* 6; Konj. *-σῃς* 1, *-σῃ* 1, *-σσῃ* 3, *-σσομεν* 1, *-σσετον* 1; Imp. *-σσατε* 1; Inf. *-σαι* 1, *-σσαι* 3; Ptz. *-σας* 2, *προσ-σας* 1°, *ἐμ-σαντες* 1[H]; Fut. *ἐμ-σειν* 1[b] — Med./Pass.: Präs. ‹*πίλνατ*›*αι* 1[i], *ἐπι*‹ › 1°, Impf. ‹ › *ο* 2, *προσε*‹ › *ο* 1°; Aor. Ind. *-σθη* 1, *-σθεν* 1, *ἔπλητ(ο)* 1, *πλῆτο* 1, *ἔπληντ(ο)* 2, *πλῆντ(ο)* 1; Opt. *-σαίατο* 1; Inf. *πλῆσθαι* 1; Pf. *πεπλημένος* 1

M 1 eins. [⏑̯] *πλῆντ' Ξ* 468 2 zweis. 2a [⏑̯–] *πιλνᾷς* h. Cer. 115; *ἔπληντ'* Th. 193; *ἔπληντ' Δ* 449 = *Θ* 63 2b [–⏑̯] *πλῆτο* ‹*χθονί*› *Ξ* 438; *πλῆσθαι* ‹ › Hes. fr. 309; *πιλνᾷ* ‹ › *πουλυβοτείρῃ* Op. 510, vgl. *Θ* 277[+] (3b), *Ψ* 361 (3c) 3 dreis. 3a *πελα-* [⏑̯×] *-ζειν Ε* 766; *-σσε(ν) Β* 744, *Ν* 1, *ε* 111 = 134, *ι* 39, Hes. fr. 33, 21; *-σσῃ Ν* 180, *Ω* 154 ≅ 183; *-σσαι Ψ* 719, *κ* 440, Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 5 Colace; *-σθη Ε* 282; *-σθεν Μ* 420 3b *πελα-*, Form [⏑⏑–] [⏑⏑̯] *-αν* h. 7, 44 [⏑⏑̯] *ἐμ-σειν* h. Merc. 523; *-σας* Op. 431; *προσ-*

-σας ι 285 [⏑⏑⏓] -σε(ν) χθονὶ πουλυβοτείρῃ Θ 277 = Μ 194 = Π 418 (vgl. Op. 510 in 2b, Ψ 368 in 3c), -σεν χθονὶ βω[τιανείρῃ Hes. fr. 165,16, -σεν Δ 123, Μ 112, ξ 315; -σαν Ξ 435, η 254 = μ 448, Α 434 = h. Ap. 504; ⌞-σης εὐερ⌟γέα νῆα λ 106, ⌞ ⌟κέος αὐλῆς Op. 732; -σῃ μ 41 [⏑⏑⏓] -σάν τε χ 193 ≅ 176 (-σαι τε) 3c πίλν-, Form [-⏑⏑] [⏓⏑⏑] πίλναται Τ 93; πίλνατο Th. 703 [⏓⏑⏑] χθονὶ πίλνατο ⌞πουλυβοτείρῃ⌟ Ψ 368 (vgl. πιλνᾷ χθονὶ ⌞ ⌟ Op. 510 in 2b, -σε(ν) χθονὶ ⌞ ⌟ Θ 277+ in 3b); ἐπιπίλναται ζ 44 4 viers. 4a [⏓⏑⏑] -σσομεν κ 424 ≅ 404 (-σσατε); -σσετον Κ 442; προσεπίλνατο ν 95 4b [-⏓⏑⏑] πεπλημένος μ 108 4c [⏑⏑⏓] ἐ-σσε φέρων ἀνεμός τε καὶ ὕδωρ γ 300, η 277, ο 482; ἐμ-σαντες Sc. 109 [⏑⏑⏓] ἐπεί ῥ' ἐ-σσέ γε δαίμων Ο 418, Φ 93; ἐ-σσα ξ 350; ἐ-σσαν ξ 358 [⏑⏑⏓x] ἐ-σσεν γ 291, δ 500 5 fünfs. [⏑⏓⏑⏑] -σαίατο Ρ 341

Σχ paraphrasiert m. προσ-ζειν/σθῆναι (Genus beibehalten): sch. D Α 434 u.ö., sch. min. P. Berlin inv. 11636 (zu Ε 282), sch. Barn. μ 108; (προσ)ἄγειν: sch. D Α 434 u.ö.; (προσ)ἠγγίζειν / ἠγγίσαι ποιεῖν: sch. D Δ 449 u.ö., sch. min. P. Yale 127 (zu Ε 766), P. Oxy. 3238,24 (zu Α 434), sch. Barn. δ 500, ι 285, ξ 350; πλησιάζειν / πλησιάσαι ποιεῖν: sch. D Δ 449, Θ 63, sch. Barn. μ 108, ξ 358; προσέλθειν: sch. D Μ 112. 420; τιθέναι / ἀποθέσθαι: sch. D Ξ 435, sch. Barn. κ 404. 424 einzelne Stt.: sch. D Α 434: -σαν· προσε-σαν. προσήγαγον. μετωνυμία· τουτέστι -σθῆναι ἐποίησαν (vgl. sch. Α 434b); sch. min. P. Berlin inv. 10508 (zu Ξ 438): πλῆτο· προσεπέλασεν (sch. D: προσεπελάσθη); sch. Barn. ι 285: προσ-σας· προσεγγίσας. ἀντὶ τοῦ προσρήξας, κ 440: οὐδάσδε -σαι· εἰς τὸ ἔδαφος ῥίψαι, λ 106: -σεις (sic): προσορμήσεις

B I Simplex trans. (1): *bringen, befördern (zu), heranführen (an), (hin)treiben (zu), hinlegen / strecken (auf), in Kontakt / Berührung bringen mit*; intrans. (2): *erreichen, wohin kommen, stoßen auf, berühren.* Im Ggs. zum späteren Gr. haben d. akt. Formen fast immer (44 von 49x) trans. (kaus.) Bed. (πίλν-Formen außer πιλνᾷ Op. 510 in 1d intrans.); ferner ist 'nähern' (kaus.) bzw. 'sich nähern' (intrans.) meistens im Kontext ausgeschlossen (als Übers. mögl. in Δ 123, χ 176 ≅ 193 [1c], μ 41. 108, Th. 193 [2a], Th. 703, h. Cer. 115, h. Merc. 523 [2b], dort aber leicht als Erweiterung der Grundbed. '(wohin) bringen' / 'kommen' zu verstehen). – Für e. evt. urspr. Bed. 'schlagen', 'stoßen' (s. E) vgl. ι 285 (1a), Ε 282, Δ 449+, Th. 703 (2c) sowie einige Stt. in 1d u. 2d; vgl. auch (προσ)κύρω Bd. II 1597,57. – Zielangabe im Dat. 52x (inkl. κ 404 ≅ 424 [1c], s. II 1); ἐς m. Akk. η 254 = μ 448 (1a); οὐδάσδε κ 440 (1d); δεῦρ(ο) ε 111 = 134 (1a); πῃ Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317),5 Colace (1c); Ziel impl. im Kontext: Ο 418 = Φ 93ex (1b), Op. 431, Sc. 109 (1c), μ 41 (2a), Μ 420 (2b). – Verteilung zw. Erz. und dir. R. (in Hom.) nicht auffällig (πελάζω 18 : 29, πίλναμαι 3 : 1). – Wortf.: trans.: ἄγω (bes. 1b), φέρω (bes. 1a, 1c), τίθημι (bes. 1d), intrans.: ἱκάνω+ (s. zu μ 41 in 2a), (προσ)κύρω (s. zu Th. 193 in 2a) 1 trans. (45x) Formen: stets akt. außer -σαίατο Ρ 341 (1c) 1a [13°, 1h] auf dem Meer (vgl. 2a): e. Gotth. (θεοί, Zeus, Pos., ⌞insgesamt⌟ 5x), Naturgewalt(en) (ἄνεμος, κῦμα, ὕδωρ, ⌞ ⌟ 13x) od. Steuermann (2x) *bringt (lenkt, treibt)* (einen) schwimmende(n) Menschen od. (ein) fahrende(s) Schiff(e) ans Land; 7x mit φέρω (kontrast. 1b) γ 291. 300 (Nestor über Men.' Schiffe:) „τὰς μὲν Κρήτῃ ἐ-σσεν (Zeus), ' 7 vv. ' ἀτὰρ τὰς πέντε νέας ... ' Αἰγύπτῳ ⌞ἐ-σσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ⌟" η 277 (Od.: „Ich schwamm) ὄφρα με γαίῃ ' ὑμετέρῃ ⌞ ⌟" ο 482 (Eum.:) „τοὺς δ' (Phön.) Ἰθάκῃ ⌞ ⌟" δ 500 Γυρῇσίν μιν (Aias; v.l. μέν) πρῶτα Ποσειδάων ἐ-σσε ' πέτρῃσιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης ε 111 (Hermes zu Kal.:) „τὸν δ' (Od.) ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα -σσε" = 134 (Antwort) η 254 ⌞(Od.:) „δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ ' ⌟ νῆσον ἐς Ὠγυγίην -σαν θεοί" = μ 448 ξ 315 ⌞ ⌟ γαίῃ Θεσπρωτῶν -σεν μέγα κῦμα κυλίνδον" ι 39 (Od.:) „Ἰλιόθεν με φέρων ⌞ἄνεμος⌟ Κικόνεσσι -σσεν, ' Ἰσμάρῳ" 285 (Od. belügt Polyphemos: „νέα μοι κατέαξε Pos.) πρὸς πέτρῃσι βαλὼν ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης, ' ἄκρῃ προσ-σας· ⌞ ⌟ δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν" λ 106 (Teir.: „ἔτι κε ἴκοισθε [sc. nach Hause, s. II Sp. 1178,16 f.]) αἴ κ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων, ' ὁππότε κε (v.l. δή) πρῶτον -σῃς εὐεργέα νῆα ' Θρινακίῃ νήσῳ" h. 7,44 (Dion. verwandelt d. Piratenschiff) οἱ δὲ ἰδόντες ' νῆ' ἤδη (ci. Hermann; s. App. Allen) τότ' ἔπειτα κυβερνήτην ἐκέλευον ' γῇ πελάαν 1b [7i, 1°] auf dem Lande (vgl. 2b): (einen) Mensch(en) zu Fuß od. mit Wagen an ein Ziel *bringen, heranführen, treiben* (wohin diese[r] aus eigener Kraft gelangt/en, kontrast. 1c u. z.T. 1a, vgl. ἄγω); Subj. 6x Gotth. (θεοί, δαίμων, Zeus, Hermes), 2x Mensch(en) Β 744 (Peirith. Φῆρας) ἐκ Πηλίου ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι -σσεν trieb sie bis hin zu den A. Κ 442 (Dolon:) „ἀλλ' ἐμὲ μὲν νῦν νηυσὶ -σσετον (ἠέ με δήσαντες λίπετ' αὐτόθι)" *führt mich hin zu den Schiffen*, -σσετον wohl eher Konj. Aor. (Hauri, Futur, 16) als Imp. des Aor. 'mixtus' od. Ind. Fut. (Hainsworth, Iliad z. St.) Ν 1 Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ -σσε, ' τοὺς μὲν ἔα (πόνον ἐχέμεν) *an die Schiffe herangebracht hatte* Ο 418 (Hektor u. Aias kämpfen um e. Schiff) οὐδὲ δύναντο ' οὔθ' ὁ τὸν ἐξελάσαι ... ' οὔθ' ὁ τὸν ἄψ ὤσασθαι, ⌞ἐπεί ῥ' ἐ-σσέ γε δαίμων⌟ (Ap., vgl. V. 305–7), e. ähnl. Sit. Μ 420 (2b) Φ 93 (Lykaon zu Ach.:) „ἐμοὶ κακὸν ἔσσεται· οὐ γὰρ ὀΐω ' σὰς χεῖρας φεύξεσθαι (v.l. φεύξασθαι), ⌞ ⌟", sc. μέ σοι, hier δαίμων unbek. (vgl. V. 47. 82 f. sowie vorige St.) Ω 154 (Zeus: „Ich werde Hermes schicken) ὅς ἄξει (sc. den Priamos) εἴως κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ -σσῃ" ≅ 183 (Iris zu Priamos: ὅς σ' ἄξει, Quelle des unmetr. ὅς ἄξει in 154), zu ἄγων -σσῃ vgl. unten ξ 358 u. ἄγω Bd. I Sp. 111,24–28; anders ἀγάγῃσιν (~ πελάσσῃ) V. 155. 184 ξ 358 (Od. zu Eum.: „θεοὶ) με σταθμῷ ἐ-σσαν ἄγοντες ' ἀνδρὸς ἐπισταμένου", s. o. zu Ω 154 1c (vgl. 2c) Ggst. e. Körperteil (στῆθος ξ 351) od. Person (gefesselt/tot, kontrast. 1b; vgl. Ξ 435 [1d]) *(wohin) bringen, befördern, legen* (für letztere Bed. vgl. 1d); Subj. stets menschl. – Hierher viell. noch h. Merc. 523, Op. 732 (2b) Α 434 ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ -σαν προτόνοισιν ὑφέντες = h. Ap. 504 *legten auf die Mastgabel*, vgl. unten ξ 350 u. 1d Δ 123 (Pand.) νευρὴν μὲν μαζῷ -σεν, τόξῳ δὲ σίδηρον κ 404 (Kirke:) „κτήματα δ' ἐν (δέ v.l.) σπήεσσι -σσατε ὅπλα τε πάντα" ≅ 424 (-σσομεν [Konj.], keine v.l. δέ); wohl von ἐμπ. (II 1, s.d.) ξ 350 (Od.:) „ξεστὸν ἐφόλκαιον καταβὰς ἐ-σσα θαλάσσῃ ' στῆθος (und schwamm fort)" wörtl. 'legte meine Brust aufs Meer' (behutsam, um nicht gehört zu werden), vgl. oben Α 434+ u. 1d χ 176 (Od. zu den 2 Hirten: „σειρὴν) ἐξ αὐτοῦ (Mel.) πειρήναντε ' κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι -σαι τε δοκοῖσιν", imp. Inf. ≅ 193 (ἔρυσαν -σάν τε), *bringt ihn an die Dachbalken heran* Op. 431 (e. Handwerker) ἐν ἐλύματι πήξας (sc. γύην) ' γόμφοισιν -σας (fort. τ' ἐλάσας West) προσαρήρεται ἱστοβοῆι *an die Deichsel heranträgt u. befestigt* Sc. 109 (Iolaos zu Her.:) „δύσεο τεύχε' ἀρήια, ὄφρα τάχιστα ' δίφρους ἐμ-σαντες Ἄρηός θ' ἡμέτερόν τε ' μαρνώμεσθ' *zus.-führen*, vgl. Th. 703 (2c) Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317),5 Colace (worüber noch dichten? πάντα δέδασται) ὕστατοι ὥστε δρόμου καταλείπομεθ', οὐδέ πῃ ἐστι ' ... νεοζυγὲς ἅρμα -σσαι (ἅρμ' ἐπελάσσαι Marx) ‖ Med. Ρ 341 (Aen. zu den Tr.:) „ἰθὺς Δαναῶν ἴομεν, μηδ' οἵ γε ἔκηλοι ' Πάτροκλον νηυσὶν -σαίατο τεθνηῶτα" *(mit sich) tragen, nehmen* 1d (vgl. 2d) χθονὶ (7x) / οὔδει (1i) / οὐδάσδε (1°) π.: 4x *zur Strecke bringen* ('töten') von Gegnern im Kampf; 1° *zu Boden senden* von einem Kopf ('köpfen'); 1i *auf den Boden werfen* beim Ringkampf; 2x vom Fällen e. s Baumes (1H Baum Obj., 1i

Baum Subj., Laub Obj.), vgl. das Hinlegen des Mastes in 1c am Anf.; 1× (behutsam) einen Verletzten *auf d. Erde legen* Θ277 *πάντας ἐπασσυτέρους -σε ‹χθονὶ› πουλυβοτείρῃ* (v.dub., cf. West app.crit.) = *M*194 = *Π*148, Abschluß e.s 'Gegnerkatalogs' (stets Tr.) Hes.fr.165,16 *-σεν* (Telephos sc. die Gr.) ‹ › *βω[πανείρῃ* Ψ719 (im Ringkampf) *οὔτ' Ὀδυσεὺς δύνατο σφῆλαι οὔδε τε -σσαι,' οὔτ' Αἴας δύνατο* (sc. seinen Gegner): es gelingt Od. V.726–8 *κ*440 (Od.: *„μερμήριξα) οἱ* (Euryl.) *ἀποτμήξας κεφαλὴν οὐδάσδε -σσαι*, vgl. Ξ468 in 2d Op.510 (Boreas *δρῦς ἐλάτας τε) οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ* ‹ › *πουλυβοτείρῃ ' ἐμπίπτων*, zur Form s. West z.St.; Baum Subj., s.u. *N*180 (Imbrios *ἔπεσεν μελίη ὡς, ἥ τ') χαλκῷ ταμνομένη τέρενα* ‹ › *φύλλα -σσῃ*, Bäume Obj., s.o. Ξ435 (Hektor schwerverletzt, Gef. bringen ihn zum Fluß) *ἔνθα μιν ἐξ ἵππων -σαν* ‹ › *κὰδ δέ οἱ ὕδωρ ' χεῦαν*, vgl. V.438 in 2d 1e metaph.: *ὀδύνῃσι* [1[i]], *κηρὶ* [1[ii]] *π.*: mit ‹Schmerzen/Tod› *in Berührung bringen* > ‹ › *zuführen* > *zufügen* (altern. Entw.: *π. χθονί* ('töten', s. 1d) > *π. κηρί* ('töten') > *π. ὀδύνῃσι*), vgl. Porzig, Satzinhalte 174 *E*766 (Zeus zu Hera:) *„ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον* (Ath.) ..., *' ἦ ἑ μάλιστ' εἴωθε κακῇς ὀδύνῃσι πελάζειν"* Hes.fr.33,21 (Periklymenos *πολέας) μελαίνῃ κηρὶ -σσε ' κ]τείνων*

12 intrans. (19×); Formen: 5× Akt.: *μ*41 (2a), *M*112, Op.732, h.Cer.115, h.Merc.532 (2b); 2× Aor.Pass.: *M*420 (2b), *E*282 (2c); sonst Med. 2a [3°, 1[ii]] auf dem Meer (vgl. 1a): *erreichen, (wohin) kommen* (= *ἱκέσθαι*, vgl. zu *μ*41); Subj. Mensch (2×), Gotth. (1×), Schiff (1×) *μ*41 (Kirke: *„Σειρῆνας ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε) θέλγουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκηται.' ὅς τις ἀϊδρείῃ -σῃ καὶ φθόγγον ἀκούσῃ ' Σειρήνων* (der kehrt nicht heim)", *-σῃ* = (*εἰσ*)*αφίκηται* 'dorthin kommt', vgl. noch V.166 *ἐξίκετο*; d. Betörte springt über Bord u. schwimmt zur Insel, wo er umkommt (vgl. Od.' Benehmen V.193f. u. Ap.Rh.4,912–5; so auch Stanford zu 45f.; Heubeck, Odyssey zu 40.: nach dem Schiffbruch tot an den Strand gespült) *ν*95 (als der Morgenstern aufging) *τῆμος δὴ νήσῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς μ*108 (Kirke: *„μὴ σύ γε κεῖθι* [Charybdis] *τύχοις) ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος ὦκα ' νῆα παρὲξ ἐλάαν*, vgl. *χριμφθεὶς πέλας κ*516; zu *ἀλλὰ μάλα sondern vielmehr* s. III Sp.23,6ff. Th.193 (Aphr. *πρῶτον Κυθήροισι) ἔπλητ', ἔνθεν ἔπειτα περίρρυτον ἵκετο Κύπρον,' ἐκ δ' ἔβη*, bei *ἔπλητ(ο) erreichte* nicht klar, ob sie Kythera berührt (vgl. 198 *προσέκυρσε*) od. nur 'Blickkontakt' hat 2b (vgl. 1b) auf dem Lande, von sich eigenständig bewegenden Subj.en (4× Mensch[en], 1× Gott, 1× [göttl.] Naturgewalten): *erreichen* [2[i]], *sich begegnen, zus.kommen* (Th.703), *sich nähern* od. *kommen zu* ... [2[ii], neg.], *nahe herankommen* (Op.732) *M*112 (Asios hört nicht auf Pulyd.) *ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν* (Gespann u. Lenker) *-σεν νήεσσι θοῇσι ' νήπιος erreichte d. Schiffslager*, also (wie auch V.113–5 nahelegen) Vorwegnahme der Sit. in *N* (vgl. *N*383ff.), nicht: 'näherte sich' 420 (Lykier gelangen nicht zu den Schiffen) *οὔτε ποτ' ... Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο ' τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα -σθεν*, vgl. *O*418 in 1b Th.703 (beim Zus.prall der Olympier u. Titanen war es) *ὡς ὅτε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς Ὑπερθε ' ‹πίλνατο› (πίλναντο* v.l., *πίλναντ[ο]* ci. [s. App. Solmsen, Komm. West zu 702]) *· τοῖος γάρ κε μέγας ὑπὸ δοῦπος ὀρώρει ' τῆς μὲν ἐρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξεριπόντος*, ‹ › sc. *‹ἀλλήλοις›* (vgl. Δ449+ in 2c; ohne ‹ › auch Sc.109 in 1c); zum Sg. s. West z.St. h.Cer.115 (Königstöchter zu Dem.:) *„τίπτε δὲ νόσφι πόλης ἀπέστιχες οὐδὲ δόμοισι ' πιλνᾷς;"* cii. *πίλνασαι, πιλνᾷ* (2.Sg.Med.) nicht zwingend, da 1. trans. *πιλνάω* nur 1× belegt; 2. auch *πέλασε*+ 3× intrans. gebraucht h.Merc.523 (Hermes versprach) *μή ποτ' ἀμ-σειν πυκλέψειν ὅσ' Ἑκηβόλος ἐκτεάτισται,' μηδέ ποτ' ἐμ-σειν πυκινῷ δόμῳ*, vom fgrE her *(Ap.s Besitz) nicht nach Hause zu tragen*, vgl. *κ*404+ (1c), spätere Parall. (s. LSJ) sprechen jedoch für 'sich (Ap.s Haus) nicht zu nähern' Op.732 *ἑζόμενος δ' ὅ γε θεῖος ἀνήρ, πεπνυμένα εἰδώς,' ἦ ὅ γε ‹πρὸς τοῖ›χον› -σας εὐερκέος αὐλῆς*, vgl. *ἐμπελαδόν* V.734; ‹ › (sc. *οὐρεῖ*, s. *οὐρήσῃς* 729), *-σας* ausführend: 'und zwar nahe herangetreten' (damit es keiner sieht): Altern. 1: ‹ › *-σας* (nb. *προσπ.* m. Dat. [II2]: vgl. *π. ἐς* m. Akk. [2× in 1a] nb. *ἐμπ.* m. Dat. [II1]): Altern. 2: ‹ › *-ας* trans. (Obj.: Glied od. Urin), dann zu 1c 2c [3[i], 1°], vgl. 1c: von Ggst.en: *erreichen, stoßen auf, aufschlagen auf* Δ449 *ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι ' ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει* = Θ63 *stießen zus.*, vgl. Th.703 (2b) *E*282 (Pand.) *βάλε Τυδεΐδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διάπρο ' αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκα -σθη erreichte, berührte* od. gar *schlug auf*: d. Aufprall war wohl hörbar (vgl. oben Δ449) u. Anlaß für Pand.' Jauchzen (283ff.) *ζ*44 (Olymp) *οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρῳ ' δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται* (*ἐπαιδνται* v.l.) *erreicht, berührt*, vgl. Ψ368 (2d) 2d [4°, 1[ii]], vgl. 1d: *χθονί* (3×) / *οὔδεϊ* (2°): *auf ‹die Erde / den Boden›, fallen, aufschlagen*, ‹ › *berühren* ‹*χθονί*› Ξ438 (Hektor kommt zu sich, richtet sich auf, erbricht dann Blut) *αὖτις δ' ἐξοπίσω πλῆτο* ‹ › *τὼ δέ οἱ ὄσσε ' νὺξ ἐπάλυψε fiel zu Boden*, vgl. 435 in 1d Ψ368 (Wagenrennen) *ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πουλυβοτείρῃ,' ἄλλοτε δ' αἴξασκε μετήορα*, s. M3c Hes.fr.309 *δῶρα θεῶν μακάρων πλῆσθαι χθονί*, ohne Kontext Ξ468 (Tr. wird vom Speer [fast?] gekörpft) *τοῦ δὲ πολὺ προτέρη κεφαλὴ στόμα τε ῥῖνές τε ' ‹οὔδεϊ› πλῆντ' ἦ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος*, vgl. *κ*440 in 1d *T*93 (Ag. über Ate:) *„τῇ μέν θ' ἁπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ'* ‹ ' *πίλνατα, ἀλλ' ἄρα ἥ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει ' βλάπτουσ' ἀνθρώπους"*, *ἐπ'* wohl zu *πίλνατα*: *sie berührt die Erde nicht*

II Kompos.: 1 *ἐμπελάζειν* (2°, 1[b] m. Dat., 1[ii] abs.): Sc.109 (1c), h.Merc.523 (12b), wohl auch *κ*404 ≅ 424 (11c, kontrast. *π. ἐς* m. Akk. [*η*254 = *μ*448 in 1a])

II 2 *προσπελάζειν / πίλναμαι* (2° m. Dat.): *ι*285 (11a), *ν*95 (12a, kontrast. *π. πρός* m. Akk. [(?) Op.732 in 12b])

II 3 *ἐπιπίλναμαι* (1[i] m. Dat., 1° abs.): *T*93 (2d), *ζ*44 (2c)

D v.l. *Λ*277 *-σσεται*, *P*668 *-σσε* (s. App. Mazon), *Φ*217 *πελάσας*, *X*402 *πίλναντο* (befürwortet von Petersen, Language 2, 1926, 22)

S.R. van der Mije

πέλας [2°] E urspr. adverb. Ntr. vom Typ *γέρας* i.S.v. 'Anstoß', vgl. *πελάζω* E u. B

B *nahe heran, hinzu, bei* Adv., 1× Präp. m. Gen.; metr. läßt sich statt *π.* immer das viel häufigere *σχεδόν* verwenden (nicht umgekehrt); Page, Odyssey 49 A.14: *π.* ist 'spätes' Wort *κ*516 (Kirke zu Od.: „wo Pyriphlegethon u. Kokytos in den Acheron fließen) *πέτρη τε ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ...' ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὅς σε κελεύω,' βόθρον ὀρύξαι" dort vorgedrungen bist (ἔνθα) ... dicht dran* vgl. *μ*108 (*πελάζω* B12a) *ο*257 (Theokl.) *ὃς τότε Τηλεμάχου πέλας ἵστατο· τὸν δ' ἐκίχανε ' σπένδοντ' stellte sich zu ihm*, nimmt ringkompositorisch *σχεδόθεν δέ οἱ ἤλυθεν* (223) auf: vgl. noch (meist formelh.; * = nicht vor dir.R.; s. auch *ἵστημι* B1A1a): *‹ἄγχι› παρίστατο/ισταμένη/*εστη/αστάς*, ‹ › *στάς*+; *ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος*+, **στῆ ... σχεδόθεν* (*τ*447), *στῆ ῥα μάλ'* PN[i] *ἐγγύς* (*H*225), *στῆ ‹δὲ μάλ'› ἐγγὺς ἰὼν*, **ἱστάμενοι* ‹ › (*Σ*586), *προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα, ἐγγύθεν ἱστάμενοι*+, **πλησίον ἑστήκει* (Δ329); **σχεδὸν ἦλθε*+. – Wortf.: *ἄγχι, ἀγχοῦ, ἐγγύθεν, ἐγγύθι, ἐγγύς, ἐμπελαδόν, ἔμπλην, πλησίον, σχεδόθεν, σχεδόν* (s.a. oben zu *ο*257)

S.R. van der Mije

Πελασγικός [2i] **Σχ** sch.D *B* 681: *τὸ -ον Ἄργος· τὸ Θεσσαλικόν. Πελασγία γὰρ πρότερον ἡ Θεσσαλία ἐκαλεῖτο*

B *pelasgisch* **1** Beiw. des in Thessalien lokalisierten Argos (s.d. B III) *B* 681 (Ach.s Kontingent) *ὅσσοι τὸ -ὸν Ἄργος ἔναιον, ' οἵ τ' Ἄλον οἵ τ' Ἀλόπην οἵ τε Τρηχῖνα νέμοντο, ' οἵ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα ... ' Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί*, wahrsch. die Gegend des Flußes Spercheios, s. Visser, Katalog 647–661 **2** Beiw. des dodonischen Zeus *Π* 233 (Ach.:) *„Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε -ὲ τηλόθι ναίων ' Δωδώνης μεδέων"*, vgl. Hes.fr.319 s.v. *Πελασγός*; s. Janko, Iliad z.St. R.J.Allan

Πελασγός [4i, 1o, 2H, 1c] **E** Etym. unklar, vgl. L²; spekulativ L⁶ (Vbd. m. *πελαργός* 'Storch'); s.a. L⁵. – Abl.: *Πελασγικός*

M [⏑̲⏑] *-ός* Hes.fr.161,2; *-όν* Asius fr.8,1 p.90 Dav. [⏑̲-] *Λήθοιο -οῦ B* 843, *P* 288; *-ῶν B* 840, Hes.fr.319 [⏑̲×] ...*ες δῖοί τε -οί K* 429, *τ* 177

Σχ sch.D *K* 429: *οἱ τὸ παράλιον μέρος τῆς Καρίας ἔχοντες. ἄμεινον δὲ λέγειν αὐτὸ γένος τι πολυπλανὲς οἰκῆσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, νῦν δὲ τὸ τῆς Τρωάδος πλησίον οἰκῆσαν, ὅ φασιν Τράλλεις*

L [1]Myres, JHS 27, 1907, 179–225; [2]F. Lochner-Hüttenbach, Die Pelasger, Wien 1960; [3]Van Windekens, Études pélasgiques, Louvain 1960; [4]V.I.Georgiev, Introd. alla storia delle lingue indoeuropee, Roma 1966, 110ff.; [5]H.S.-L 61. 130A.4. 178; [6]Furnée, Vorgriech. 37. 293. 294f. 300. 305; [7]Loptson, Mn. 34, 1981, 136–8; [8]West, Cat. 91; [9]H. Paraskevaidou, The Name of the Pelasgians, in: D. Musti, A. Sacconi ... (edd.), La transizione dal Miceneo all' Alto Arcaismo, Roma 1991 (Atti del Convegno Internaz. 1988), 281–3; [10]Visser, Katalog 645 A.9

B I häufiger VN *Pelasger* **1** Pl. **1a** in Il. Bundesgenossen der Tr., aus Larisa (*B* 841), das wahrsch. in der Troas lokalisierbar ist (s. *Λάρισα* B I u. Kirk, Iliad z.St.); im Troerkat. aufgeführt zw. Kontingenten aus der Troas u. Thrakien (*B* 840ff.), in der Beschr. des Heerlagers durch Dolon nb. den kleinasiatischen Lelegern u. den nicht näher lokalisierbaren Kaukonen (*K* 429: ⌊*δῖοί τε Πελασγοί*⌋); angeführt von Hippothoos u. Pylaios, den Söhnen des Teutamos-Sohnes Lethos, der als *Πελασγός* bez. wird (*B* 843, *P* 288) **1b** in Od. eines der Völker, die das vielsprachige Kreta bewohnen (*τ* 177 ⌊ ⌋) **1c** nach *Π* 233 (*Πελασγικέ* als Bein. des Zeus im Gebet des Ach. *Π* 233 an Zeus von Dodona) u. Hes.fr.319 (Dodona als *Πελασγῶν ἕδρανον*) Bewohner der Gegend um Dodona **1d** nach Hes.fr.160 u. 161 die ersten Bewohner Arkadiens, als Nachkommen des P. (s. II) **I2** Sg.: Bez. des Lethos als *-ός* (*B* 843, *P* 288) *Pelasger*, zum Volk der P. gehörig

II PN *Pelasgos*, der Erde entsprungen (Hes.fr.160 *αὐτόχθονα*, Terrae filius; Asius fr.8,1f. *-ὸν γαῖα ἀνέδωκεν*), eponym. Stammvater der Pelasger (s. I 1d) in Arkadien, V. des Lykaon (Hes.fr.161, s. *Λυκάων* B I); Beiw. *ἀντίθεον* (Asius fr.8,1) R.J.Allan

πελάω s. *πελάζω*

πέλεθρ(ον) [1i, 1o] **E** see Chantraine, Dict. s.v. *πλέθρον*. – Deriv.: *ἀπέλεθρος*

B *furlong* (length of furrow): ca. 100 feet (of area *a day's ploughing*: ca. 10,000 ft.²), see Arch.Hom.H 13–15 w. n.58 and *οὖρον* above pl. only, expressing size of divinities (length more than area): *Φ* 407 (*λίθον*) *οὖρον ἀρούρης· ' τῷ βάλε ... Ἄρηα κατ' αὐχένα ... ' ἑπτὰ δ' ἐπέσχε -α πεσών* (cf. *Ψ* 190, Th.177) *λ* 577 *Τιτυὸν εἶδον, Γαίης ... υἱόν, ' κείμενον ἐν δαπέδῳ. ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο -α*, cf. *ἔχω* B II 6. – W d f l d.: *μέτρον, οὖρον, πεντηκοντόγυος, τετράγυος*

W. Beck

πέλεια, πελειάδες, Πελειάδες [7i, 4o, 3H, 1h] **E** uns., ob = myk. *pe-re-*82*, s. DMic.II 108f.; Stamm *pel-* auch in *πολιός* s.d.; Fem. auf *-εια* zu adj. **pelu-* (vgl. *ἡδεῖα : ἡδύς*) od. zu subst. **pelēy-* (vgl. *ἱέρεια : ἱερεύς*)? Nebenform *-άδες*⁺ erweitert um Suff. *-αδ-*. Zu 'grau' > 'Taube' vgl. lat. *palleo* > *palumbus* u.ä. (s. Schulze, Kl.Schr. 122) u. *περκνός* (s.d.); weiteres bei Meillet, BSL 28, 1928, 87f.

F *-α* 1, *-αν* 6, *-αι* 2, *-άδες* 3, *-άσιν* 2, *-άδας* 1 **M 1** dreis. [⏑̲⏑] *-αν o* 527 [⏑̲×] *τρήρωνα -αν X* 140, *Ψ* 853. 855. 874, *υ* 243; *ὥς τε -α Φ* 493; *οὐδὲ -αι μ* 62; *ἠὲ -αι χ* 468 **2** viers. [⏑̲⏑⏑] *δοιαὶ δὲ -άδες Λ* 634; *δύνουσι -άδες* Hes.fr.289; *ἀποκρύπτουσι -άδες* Hes.fr.290; *καλέουσι -άδας* Hes.fr.288; *τρήρωσι -άσιν E* 778, h.Ap.114

Σχ P.Yale 127 zu *E* 778 [*-άσιν·*] *περιστεραῖς* (= sch.D z.St.) **L** [1]Thompson, Birds, s.v.; [2]Cramp, Handbook of the birds of Europe ..., Oxford 1980, IV 283ff.; [3]Steier, RE 2. Reihe IV, 1932, 2479–500

B I allg. Bez. für *Taube* (wie später *περιστερά*, s. Σχ und vgl. engl. *pigeon* – *dove*; *περιστερή* ist metr. unhandlich, wiederum ist *π.* außerhalb der Epen selten). Gemeint ist bes. die Felsentaube (*columba livia*); diese Art ist in der Ägäis weitaus am häufigsten u. dort als einzige Taubenart Standvogel. Sie wird in *Φ* 493f. eindeutig beschrieben, u. auch das rasche Fortbewegen auf dem Boden (*E* 778⁺, s.d.) sowie d. schnelle (*μ* 62) u. behende Flug (*Φ* 493ff., *X* 140f.) sind für sie typisch. Es wird angenommen, daß im fgrE stets die wilde Unterart (*c. livia livia*) gemeint ist, allerd. könnte die Tatsache, daß man deren Gangart kannte (*E* 778⁺) u. daß sie als Zielscheibe diente (*Ψ* 855⁺), auf ihre Nähe zu menschl. Siedlungen deuten. Die Vbd. *τρήρωνα πέλειαν*⁺ (5i, 2o, 1h) bestätigt die Einordnung als Felsentaube, da *τρήρων* später nur diese Art bez., s. L¹; (⌊*τρήρωνα*⁺⌋ wohl auch hier Subst., vgl. *πολυτρήρωνα* 2i; Reihenfolge ⌊ ⌋ *-αν*⁺ [durchweg außer *μ* 62f.] spricht nicht f. ⌊ ⌋ als Speziesbez. [normale Reihenf.: Genus–species], aber vgl. *P* 389, *ε* 51, *τ* 548; doch auch wenn ⌊ ⌋ Adj., wird die Bed. 'schüchtern' in keinem Kontext verlangt, in *E* 778⁺ sogar unpassend [allerd. s.u. zu *X* 140]). Sonst vgl. *φάσσα* (in *φασσοφόνος O* 328) = Holz/Ringeltaube (*c. palumbus*). – Kontexte: Gangart (*E* 778⁺); Weiden (*νεμέθοντο Λ* 635); Fang (*χ* 468, Lebendfang vorausgesetzt *Ψ* 855⁺); Beute von Greifvögeln (*ἴρηξ Φ* 493, *κίρκος X* 140, *o* 527, *αἰετός υ* 243); Ziel beim Bogenschießen (*Ψ* 855⁺); bringen Zeus Ambrosia (*μ* 62). – 2× im Vgl. (Gangart *E* 778⁺), 3× im Gl. (wird verfolgt *Φ* 493, *X* 140; im *ἕρκος* verstrikt *χ* 468); 2× im Vogelzeichen (in Fängen *o* 527, *υ* 243); 1× aus Gold, als Teil vom *δέπας* (*Λ* 634), 1× Sinnbild der Schnelligk. (*μ* 62). – In sek. Fokalisation (de Jong, Narrators) *Ψ* 855, *μ* 62 (dir.R.), *Ψ* 874. – In Vbd. m. Göttern: Zeus (*μ* 62–65), Hera u. Ath. (*E* 778, Vgl.), Iris u. Eileithyia (h.Ap.114, Vgl.), Art. (*Φ* 493, Gl.); also kein Zush. m. (Astarte >) Aphr. (s. Burkert, GrR 80f.); von der min. 'Taubengöttin' (ebd. 62; Webster, Mycenae 41f. = Mykene 62; DMic. s.v. *pe-re-*82*⁺; Scarpi, BIFG 2, 1975, 230–251⁺) fehlt jede Spur. *E* 778 (Hera u. Ath. lassen Wagen bei Simoeis zurück) *αἱ δὲ βάτην* ⌊*τρήρωσι -άσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι*⌋ *' ἀνδράσιν Ἀργείοισιν ἀλεξέμεναι μεμαυῖαι*, hier eindeutig auf Gangart bez.; problematischer, da von d. ganzen Strecke Olymp–Delos: h.Ap.114 *βὰν δὲ* (Iris u. Eileithyia) *ποσὶ* ⌊ ⌋, vgl. Allen-Sikes zu V.107; beiden Stt. gemeinsam: 2 Göttinnen gehen eilig. Der Vgl. bezieht sich wohl auf den schnellen u. resoluten, viell. auch den kurzen Schritt der Felsentauben (wenn letzteres überh. relevant [kontrast. L²285: „gait freer

than congeners, with walk often becoming loping half-run"], sicherl. nicht als komisches 'Trippeln', sondern als Damen [mit engem *ἑανός*?] angemessener Gang zu denken, kontrast. *μακρὰ βιβάς* der Helden); viell. auch Anspielung auf das für Tauben typische paarweise Auftreten *Λ* 634 (von Nestors *δέπας*) *οὔατα δ' αὐτοῦ ' τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ -άδες ἀμφὶς ἕκαστον ' χρύσειαι νεμέθοντο*, auf dem myk. 'Nestorbecher' (s. Helbig, Hom. Epos 371) sind 2 Tauben (statt 8) fliegend (statt weidend) dargestellt *Φ* 493 (Hera verprügelt Art.) *δακρυόεσσα δ' ‹ὕπαιθα› (ἔπειτα* v.l.) *θεὰ φύγεν ὥς τε -α, ' ἥ ῥά θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην, ' χηραμόν*, vgl. Bannerman, Birds of the British Isles, VIII 349–361; ähnl. (doch mit and. Ausgang) d. Vgl.: *X* 140 (Ach. geht auf Hektor los *ἡΰτε κίρκος ὄρεσφιν*) *ῥηϊδίως οἴμησε* ([*καρπαλίμως*] *ὥρμησε* vv.ll.) *μετὰ τρήρωνα -αν, ' ἡ δέ θ' ‹ › φοβεῖται, ὁ δ'...*, vgl. oben *Φ* 493; Hill, H. 99, 1971, 372 betont Ängstlichk. der *π.* (dagg. s.o. Vorbem.) *Ψ* 853. 855 (Ach. *ἱστὸν ἔστησεν*) *ἐκ δὲ ‹τρήρωνα -αν› ' λεπτῇ μηρίνθῳ δῆσεν ποδός, ἧς ἄρ' ἀνώγει ' τοξεύειν· „ὃς μέν κε βάλῃ ‹ › (πελέκεας οἰκόνδε φερέσθω")* 874 (Taube entflogen) *ὕψι δ' ὑπὸ νεφέων εἶδε* (Mer.) *‹ › (und traf sie) μ* 62 (Kirke über *Πλαγκταί*:) *„τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται οὐδὲ -αι ' τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διὶ πατρὶ φέρουσιν"* *ο* 527 (*ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις, κίρκος*) *ἐν δὲ πόδεσσι ' τίλλε -αν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε υ* 243 (den Freiern) *ἀριστερὸς ἦλυθεν ὄρνις, ' αἰετὸς ὑψιπέτης, ἔχε δὲ τρήρωνα -αν χ* 468 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ‹ἢ κίχλαι τανυσίπτεροι ἠὲ -αι› ' ἔρκει ἐνιπλήξωσι ... ' αὖλιν ἐσιέμεναι* (so hingen d. Mägde am Strang), zu *‹ ›* vgl. 'Stare u./o. Dohlen' *Π* 583 / *P* 755; das Gl. ist im einzeln. unklar, s. Fernández-Galiano, Odyssey z.St.

II *Plejaden* Hes. fr. 288. 289. 90 *τὰς δὲ βροτοὶ καλέουσι -άδας ... χειμέριαι δύνουσι -άδες ... τῆμος ἀποκρύπτουσι -άδες* Form *Πληϊάδες* (s.d., bes. L[1]) sicher urspr.; ihre Verwendung durch Hes. (4× Op.), spricht dagegen, daß die 'Astronomie' Hes.s. Werk ist. ‹Vorst. der Plejaden als Tauben› spätestens bei Aesch. fr. 312; s. noch Gundel, RE XXI,2, 1952, Sp. 2485 ff. (zur *‹ ›* bes. Abschnitte II A 6. B 2.3, IV 3 f.g [Schluß] sowie der ganze Kontext bei Athen. [11 489c–492d]; ferner Braun, Mn. 26, 1973, 47–54) S. R. van der Mije

πελεκκῆσαι [1°] E denom. from **τὰ πέλεκκα*, see Tucker, Greek Verbs 256 w. n. 94

B *to shape w. axe ε* 244 (*δῶκέν οἱ πέλεκυν, ἔπειτα σκέπαρνον, δεῖξε δένδρεα*) *αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα ...' εἴκοσι δ' ἔκβαλε ... -ησεν δ' ἄρα χαλκῷ, ' ξέσσε δ' ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε rough hewed*, see *ξέω* and *πέλεκυς* B 1 W. Beck

πέλεκκ(ον) prob. n. like *στειλειόν* [1[1]] E *-o*-deriv. from *πέλεκυς* q.v.: **pelekṷ-o-* > **peleko-* (*pelekko-* metri causa), see Tucker, Greek Verbs 256 n. 94. – Deriv.: *πελεκκῆσαι*

Σχ sch. D *N* 612: *τῷ τοῦ πελέκεως ‹στειλειῷ› παρὰ τὸ πεπελεκῆσθαι. περὶ οὖν τῷ ἐλαΐνῳ ‹ › φησιν*

B *axe-handle N* 612 (*ἐρυσσάμενος ξίφος) ἆλτ' ἐπὶ* PN[d] · *ὁ δ' ὑπ' ἀσπίδος εἵλετο καλὴν ' ἀξίνην εὔχαλκον ἐλαΐνῳ ἀμφὶ -ῳ ' μακρῷ ἐϋξέστῳ*, cf. *πέλεκυς O* 711, *ε* 234 ff. – W d f 1 d.: *στειλειόν / ἡ* W. Beck

πέλεκυς [9[i], 10°] E corresponds to Vedic *paraśu-*, see Mayrhofer, EWAia II 87; Myc.?, see DMic. II 104 f., Leukart, -tās §115c. – Deriv.: *ἡμι-, πέλεκκ(ον)*

F *-υς* 2, *-υν* 4, *-εων* 3, *-εσσι* 3, *-εας* 7 (on forms / metrics see L) M 1 [⏑⏑̲] *-εας τ* 573 [⏑⏑̲] *-υν μέγαν ε* 234; *-υν γ* 442; *-εας φ* 120. 260 [⏑⏑̲] *-υς Γ* 60, *γ* 449; *-υν μέγαν ι* 391; *-υν P* 520; *-εων τ* 578 = *φ* 76, 421; *-εας δέκα Ψ* 851. 882; *-εας Ψ* 114. 856 2 [⏑⏑̲⏑] *-εσσι N* 391 = *Π* 484, *O* 711

Σχ sch. D *Ψ* 856: *ἀξίνας διστόμους. ἔστι δὲ καὶ σταθμὸς σιδήρου ἔχων μνᾶς δέκα. τὸ δὲ ἡμιπέλεκον τὸ ἡμίσυ τοῦ πελέκεως. τὸ ἐκ τοῦ ἑνὸς μόνου μέρους ἔχον ἀκμήν, ὃ καὶ διστράλιον καλοῦσιν. οὓς τινας ἐφεξῆς ἱστῶντες ἐπί τινα βαθμὸν ἐγυμνάζοντο οἱ τοξόται, πέμποντες διὰ τῶν τρητῶν αὐτῶν τὸ βέλος, δι' οὗ ἐμβάλλεται αὐτοῖς ὁ στειλειός*, sch. Barn. *τ* 573: *τὰ σιδήρια τετρυπημένα*

L F. J. Martínez García, Los nombres en *-υ* del griego, Frankfurt a.M. 1996, 129–137

B *double-axe / -hatchet (‹ἡμιπέλεκκα› Ψ* 851 in 3 a, *ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον ε* 234 f. in 1), perh. *ἀξίνη* (q.v.) single-headed (w. *π.*: *O* 711 in 2, see Janko, Iliad on *N* 612 where *ἀξ.* w. *πελέκκῳ*); perh. *an ingot as unit of exchange* in 3 a (w. *‹ ›*); *π. μέγας (ε* 234, *ι* 391) tog. w. *ἐν παλάμῃσι (ε* 234, cf. *ἐν χερσίν Ψ* 114) and *ἐν χειρί (γ* 442 f., cf. *ἀξίνη*) imply diff. sizes; metals: bronze *Ψ* 114 ff., *ε* 234 f. (cf. 244 and see *ἀξίνη*) in 1, iron in 3 and 4 adjs.: *ἀκαχμένον ε* 234 f., *ἀτειρής Γ* 60, *μέγας ε* 234, *ι* 391, *νεήκης N* 391 = *Π* 484, *ὀξύς O* 711, *P* 520, *γ* 442, *ὑλοτόμος Ψ* 114, *χάλκεον ε* 234 f. parts: ‹*στειλειόν*› *ε* 234 ff. (see *πέλεκκον*), *‹ › ἡ φ* 421 f. – W d f 1 d.: *ἀξίνη, βουπλήξ, ἡμιπέλεκκον, μάκελλα, σκέπαρνον* 1 woodcutting tool used to shape ship timbers: *Γ* 60 (°*Ἕκτορ*) *αἰεί τοι κραδίη -υς ὥς ἐστιν ἀτειρής, ' ὅς τ' εἶσιν διὰ δουρὸς ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ ' νῆϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν*, cf. *ε* 244 (*πελέκκησεν* q.v.) *N* 391 (*ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς*) *τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες ' ἐξέταμον -εσσι νεήκεσι νῆϊον εἶναι* = *Π* 484, implies felling w. *π.* as in *ε* 234 *δῶκε μέν οἱ -υν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι, ' χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ ' στειλειὸν περικαλλὲς ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός, ' δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον* (244 f. *ἔκβαλε, πελέκκησεν, ξέσσε*) felling trees for pyre: *Ψ* 114 *οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμους -εας ἐν χερσὶν ἔχοντες ' 3 vv. ' ... δρῦς ... ταναήκεϊ χαλκῷ ' τάμνον* 2 weapon in battle (see *ἀξίνη*): *O* 711 (no use of missiles) *ἀλλ' οἵ γ' ἐγγύθεν ἱστάμενοι ... ' ὀξέσι δὴ -εσσι καὶ ἀξίνῃσι μάχοντο ' καὶ ξίφεσιν ... καὶ ἔγχεσιν*, see Janko, Iliad on *N* 612 sacrificial: *P* 520 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ὀξὺν ἔχων -υν αἰζήϊος ἀνὴρ ' κόψας ἐξόπιθεν κεράων βοὸς ... ' ἵνα τάμῃ διὰ πᾶσαν* (thus he fell), see *βουπλήξ* (ag. preference for 'goad' stated there see LIMC VI 1 p. 310. VI 2 p. 158 ff.) *γ* 442. 449 *-υν δὲ ... ' ὀξὺν ἔχων ἐν χειρὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων. ' 5 vv. ' ἤλασεν ἄγχι στάς· -υς δ' ἀπέκοψε τένοντας ' αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος* 3 in connection w. archery 3a as prize *Ψ* 851. 856 *τοξευτῆσι τίθει ἰόεντα σίδηρον, ' κὰδ δ' ἐτίθει δέκα μὲν -εας, δέκα δ' ‹ἡμιπέλεκκα› ' 3 vv. ' ... „ὃς μέν κε βάλῃ τρήρωνα πέλειαν, ' πάντας ἀειράμενος -εας οἰκόνδε φερέσθω"* 882 *ἂν δ' ἄρα Μηριόνης -εας δέκα πάντας ἄειρε, ' Τεῦκρος δ' ‹ ›*, perh. ingots, see Richardson, Iliad on 851, Σχ. *‹ ›*, and 3b below 3b as target *τ* 573. 578 *καταθήσω ἄεθλον, ' τοὺς -εας, τοὺς κεῖνος ... ' ἴσταχ' ἑξείης, δρυόχους ὥς, δώδεκα πάντας, ' ... πολλὸν ἄνευθε διαρρίπτασκεν ὀϊστόν ' ... ' ὃς δέ κε ... ' καὶ διοϊστεύσῃ -εων δυοκαίδεκα πάντων* (wins) = *φ* 76 *φ* 120 *πρῶτον μὲν -εας στῆσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας ' πᾶσι μίαν μακρήν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν, ' ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε* 260 (*κατὰ δῆμον ἑορτὴ*) *ἀτὰρ -εάς γε καὶ εἴ κ' εἰῶμεν ἅπαντας ' ἑστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὀΐω, ' ἐλθόντ' ἐς μέγαρον* 421 *-εων δ' οὐκ ἤμβροτε πάντων ' πρώτης στειλειῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἦλθε θύραζε ' ἰός*, contest variously explained: Laser, Arch. Hom. T 64 ff., Fernández-Galiano, Odyssey III pp. 141–147; W. McLeod, in: Studies Dow (GRB Monogr. 10), Durham 1984, 203–210, Gallavotti, SMEA 15, 1972, 17–24; Burkert, GB 1, 1973, 69–78 adduces

poss. model from representation of pharaoh shooting (through) 'π.-shaped ingot' (cf. Laser 66 f.; S. Morris, in: New Companion 621 f., and 3a above) 4 being forged (quenched) ι 391 *σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι* (of eye). ' *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς -υν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον* ' *εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα* ' *φαρμάσσων* (*σιδήρου κράτος*) W. Beck

πελεμίζω [10ⁱ, 1°, 2ᴴ] E deriv. from *πόλεμος*?, see Chantraine, Dict. s.v.

F 1 act.: *-ζεν* 1; *-ζέμεν* 1; *-ξεν* 2; *-ξαι* 1 2 medio-pass.: *-ζεται* 1; *-ζετ(ο)* 2; *-χθη* 5

M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] *-ξεν Φ* 176 = *φ* 125; *-ξαι Π* 108 [⏑⏑⏓⏑] *μέγας -ζετ' Ὄλυμπος Θ* 443 ≅ Th. 842 [⏑⏑⏓×] *οὐρίαχον/ς -ζεν/χθη N* 443 / *Π* 612 = *P* 528; *-χθη Δ* 535 = *E* 626 = *N* 148 2 pentasyll. [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ζεται* Th. 458 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ζέμεν Π* 766

Σχ sch. D 1 act. *N* 443: *ἐδόνησε. διέσεισεν*, *Π* 766: *κινεῖν*, *φ* 125: *ἔκαμπτεν* 2 pass. *Δ* 535: ⸢*διεσείσθη*⸣. *ἀνεκινήθη*, *E* 626: ⸢ ⸣. *ἀπεσείσατο τὰ ἐμπεπηγότα τῇ ἀσπίδι*, *Θ* 443: *ἐκινεῖτο*, *Π* 612: ⸢ ⸣. *ἐτινάχθη*, *P* 528: *ἐκινήθη. ἐσείσθη*

L Pötscher, AAntHung 37, 1996–7, 161–179

B *buffet, shake, vibrate, sway*, forced motion of pers. (1), obj. (2), area (3). – W d f l d.: see *ἐλελίζω*, *κινῆσαι*, *κραδάω* 1 pers., force warrior to stagger back under attack from weapons of several enemies act.: *Π* 108 (*βάλλετο*) *ἔμπεδον αἰὲν ἔχων σάκος ... οὐδὲ δύναντο* ' *ἀμφ' αὐτῷ -ξαι ἐρείδοντες βελέεσσιν* pass.: *Δ* 535 (*περίστησαν*) *μέγαν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον ...* ' *ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος -χθη* = *E* 626 = *N* 148 (cf. *πάλλω* B 3) 2 obj. 2a butt-spike of spear act.: *N* 443 *δόρυ δ' ἐν κραδίῃ ἐπεπήγει*, ' *ἦ ῥά οἱ ἀσπαίρουσα καὶ οὐρίαχον -ζεν* (Ar. Byz. Arist. codd. nonn., *-ξεν* Zen. [?] codd. plurimi) ' *ἔγχεος·* ⸢*ἔνθα δ' ἔπειτ' ἀφίει μένος ὄβριμος Ἄρης*⸣ pass.: *Π* 612 *ἐξόπιθεν δόρυ ...* ' *οὐδεὶ ἐνισκίμφθη, ἐπὶ δ' οὐρίαχος -χθη* ' *ἔγχεος·* ⸢ ⸣. ' *αἰχμὴ δ' ... κραδαινομένη κατὰ γαίης* ' *ᾤχετ'* = *P* 528 2b spear, to dislodge *Φ* 176 (*μελίην*) *οὐ δύνατ' ἐκ κρημνοῖο ἐρύσσαι ...* ' ⸢*τρὶς μέν μιν -ξεν ἐρύσσεσθαι μενεαίνων*, ' *τρὶς δὲ μεθῆκε βίης*⸣· *τὸ δὲ τέτρατον ἤθελε ...* ' *ἆξαι*, to loosen, not just „zu sich her ziehen" L 163–170 (w. lit., interpreting this instance like *φ* 125) 2c bow, attempt to string *φ* 125 *τόξου πειρήτιζε.* ' ⸢ ⸣, *ἐπιελπόμενος ...* ' *νευρὴν ἐντανύειν*, tension on bow and string causes shaking (see on b above) 2d trees in wind *Π* 766 *ὡς δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοιιν* ' *οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην -ζέμεν ὕλην*, ' *φηγόν τε μελίην τε ...* ' *αἵ τε πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον ... ὄζους*, cf. *κινέω* (*B* 147. 395, *Δ* 423) 3 (geogr. / world) area, pass., agent Zeus (similar use: *ἐλελίζω*, *κινῆσαι*, *σείω*, *τινάσσω*) *Θ* 443 *ἐπὶ θρόνον ...* ' *ἕζετο, τῷ δ' ὑπὸ ποσσὶ* ⸢*μέγας -ζετ' Ὄλυμπος*⸣ – Th. 842 (*ἐβρόντησε*) *κονάβησε καὶ οὐρανὸς ...* ' *πόντος τ' Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης.* ' *ποσσὶ δ' ὕπ' ἀθανάτοισι* ⸢ ⸣ ' *ὀρνυμένοιο ἄνακτος· ἐπεστονάχιζε δὲ γαῖα*, cf. v. 680 (*τινάσσω*) 458 *τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς -ζεται ... χθών*

D v.l. *Θ* 199 P' (West, Ptol. Pap. S. 86 f.) W. Beck

Πελίης [1ⁱ, 2°, 4ᴴ, 1/2ᵉ] E deriv. from *πελιός* 'livid' (not EGrE): Leukart, -tās 131. 187

B *Pelias*, son of Tyro and Pos., twin-brother of Nel. (q.v.) *λ* 254. 256 (255 *θεράποντε Διός*, see II 1019, 39), cf. Hes. fr. 30, 29 ff.; P. stayed in Iolkos *λ* 256, Hes. fr. 33a, 2, cf. 37, 17 f.; probably c. Naup. fr. 2 p. 124 Ber. (= p. 146 Dav.) ~ *λ* 256 f. half-brother of Kretheus' sons Aison, Amythaon and Pheres (*λ* 258 f., Hes. fr. 38 prose) father of Alkestis *B* 715, cf. Hes. fr. 37, 18 f., and of Peisidike III (q.v., Hes. fr. 37, 22) having robbed Aison of power he sent his son, Jason, after the Golden Fleece Th. 996 (*μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ*, ' *ὑβριστὴς -ης καὶ ἀτάσθαλος ὀβριμοεργός*), cf. Hes. fr. 37, 18 suppl. and for prose ref. to his death c. Naup. fr. 9 p. 148 Dav. W. Beck

πελιός v.l. *K* 334; s. *πολιός*

πέλλ(α) [1ⁱ] E unknown, see Chantraine, Dict. s.v. B *vessel holding milk* *Π* 642 *οἱ δ' αἰεὶ περὶ νεκρὸν ὁμίλεον, ὡς ὅτε μυῖαι* ' *σταθμῷ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ -ας* ' *... ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει wooden bowl* Janko, Iliad ad l. citing Pi. fr. 104b, 5, cf. Ath. 11, 482 f and 495c; for curdling: Nic. Alex. 311; see Keil, Lexikal. Raritäten 54 f., Bruns, Arch. Hom. Q 41 f. – W d f l d.: *ἄγγος*, *γαυλός*, *σκαφίς* W. Beck

Πελλήνη [1ⁱ] E vorgr., s. E. Meyer, RE XIX (1937) 355 B Stadt in Achaia im Herrschaftsgebiet des Ag. *B* 574 (*-ην*), s. Visser, Katalog 57. 200–207, zur Geogr. s. ebd. 191 f., keine myk. Funde im klass. *Π*. (H.S.-L 69) R. J. Allan

πελλός *K* 275 ci. Zopyrus ap. Eust., vgl. *πελιός*, *πολιός*

πέλομαι (πέλω) [63ⁱ, 53°, 21ᴴ, 9ʰ, 4ᵉ] E Erbwort, uridg. **k^ᵘelh₁-* 'sich herumbewegen', s. LIV 345–347, m. äol. Anl. (statt *τέλομαι*). – Abl.: *τελέθω*, *περιτέλλομαι*, *τέλσον*, *πέλεθρον*(?); *ἀμφί-*, *πρό-*, *τρίπολος*, *βουκόλος*, *αἰ-*, *ἀκρο-*, *δικασ-*, *θαλαμη-*, *θεμιστο-*, *ἱππο-*, *νηο-*, *οἰο-*, *οἰωνο-*, *ὀνειροπόλος*, *ἐμπολάομαι*, *πολεύω*, (*πυρ*)*πολέω*, *πωλέομαι*; *κύκλος* (s.d.), *κυλλοποδίων* (s.d.), *πάλιν*, *τῆλε*

F A k t. Präs. Ind. *-ει* 17; Impf. *-ε(ν)* 14; Aor. Ind. *ἔπλε* 1ⁱ; M e d. Präs. Ind. *-εται* 20, *-ονται* 19; Impf. *-οντο* 3; Iter. *-έσκεο* 1ⁱ; Konj. *-ηται* 2, *ἀμφι-ηται* 1, *-ώμεθ'* 1, *-ωνται* 2; Opt. *-οιτο* 3; Imp. *-ευ* 1ⁱ; Aor. Ind. *ἔπλεο* 2ⁱ, *ἔπλευ* 4ⁱ, *ἔπλετο* 41, *ἔπλετ'* 6; Ptz. Mask. *περι*⸢*πλομέν*⸣*ου* 2, *περι*⸢ ⸣*ων* 5, *ἐπι*⸢ ⸣*ων* 2ᴴ, *περι*⸢ ⸣*ους* 1, Ntr. Nom. *ἐπι*⸢ ⸣*ον* 2°

M 1 zweis. 1a [⏓⏑⏑] (*ἀνθρώπων*) *-ει ἀνδρῶν I* 134, *N* 237, h. Ap. 458; *-ει Δ* 158, Op. 825 [⏓⏑⏑] *-ει ἀνθρώποισιν δ* 565; *οὖρον -ει ϑ* 124; *-ει Γ* 3; *τοῦ*⁺ *καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ -ε(ν) T* 365, Sc. 164; *-ε(ν) E* 729, *δ* 45 = *η* 84, *ω* 211, h. Ap. 304; *κακὸς -ευ Ω* 219 [⏓⏑⏑] *-ει ἀνήρ ϑ* 169. 209, *-εν ἀνδρῶν Δ* 450 = *Θ* 64; *κακῶς*⁺ *δέ τε / δ' ἄρα οἱ -ει/*⸢*-εν* (*αὐτ*⸣*ῇ*) *I* 324, *Λ* 604, ⸢ ⸣*ῷ ε* 280; *-εν τ* 192 1b [⏑⏓] *-ει χ* 405; *-εν* Sc. 259 [⏑⏓] *ἀνθρώποισι -ει I* 592; *τε -ει O* 38 = *ε* 186 = h. Ap. 86; *-ει* Op. 292; *-εν E* 511 1c [⏓⏑] *ἄλλων* ' ⸢*ἔπλετ'*⸣ *A* 506; ⸢ ⸣ *Δ* 479 = *P* 303 [⏓⏑] *ἔπλευ ἄριστος / Ἀχιλλεῦ I* 54, *Ψ* 891 / 69, *Π* 29; (*δέ μοι*) *ἔπλετ' ἀνα... κ* 273 ≅ h. Ven. 130, h. Cer. 440 1d [⏓×] *ἔπλε M* 11 2 dreis. 2a [⏓⏑⏑] *πάντων* ' *ἔπλεο A* 418; *ἄλλο* ' ⸢*ἔπλετο*⸣ *η* 217*; *Ἀχαιῶν* ' ⸢ ⸣ *N* 677; *ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο ἠδὲ γαλήνη* ' ⸢ ⸣ *νηνεμίη ε* 392, *μ* 169; *ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα* ' ⸢ ⸣ *β* 364, *ο* 327*; ⸢ ⸣ *O* 227*, *T* 57 (* = vor Vokal) [⏓⏑⏑] ⸢ ⸣ *ἔργον* Th. 836 [⏓⏑⏑] ⸢ ⸣ *ἔργον M* 271; ⸢ ⸣ *νείκεος X* 116; ⸢ ⸣ *νήνεμος Θ* 556; ⸢ ⸣ *X* 185, *α* 225, *δ* 441 [⏓⏑⏑] *Ἀχαιῶν* ⸢ ⸣ *Ξ* 400; *τῇ δ' ἄπτερος* ⸢ ⸣ *μῦθος ϱ* 57 = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398, *καὶ ἐπίκλοπος ἔπλε(τ)ο* (*μύθων*) *X* 281, *φ* 397; (*ἐθέλ*)*εις καί τοι φίλον/ς* ⸢*ἔπλετο θυμῷ*⸣ *Ξ* 337, *ν* 145, *σ* 113 / *Ψ* 548, *φίλον* ⸢ ⸣ *H* 31, *K* 531 = *Λ* 520, *ϑ* 571, *ξ* 397, h. Ap. 527, (*δέ οἱ*) ⸢ ⸣ *Ξ* 158, *υ* 304; ⸢*ἔπλετο*⸣ *νεῖκος Λ* 737; ⸢ ⸣ *πάντων B* 480, *χ* 48; *δέ οἱ* ⸢ ⸣ Hes. fr. 239, 2, h. Merc. 117; ⸢ ⸣ *Z* 434, *Ω* 94, Th. 425 2b [⏑⏓⏑] *-εται* (*καί*) *Λ* 392, *α* 393, Op. 665; *ἄστυ περιπλομένων Σ* 220 [⏑⏓⏑] *ἀνθρώπου -εται Π* 315; *Ἀχαιοῖσιν -εται A* 284; *-εται δειλοῖσι βροτοῖσιν X* 76, *ο* 408, Op. 686; *κακὴ -εται* Op. 761; *-εται νεικέων* Op. 30; *-εται πλόος* Op. 678. 682; *-εται Ξ* 345, *T* 221, *Ω* 524, *ζ* 108, Op. 388. 420. 547, Vit. p. 10, 11 [⏑⏓⏑] *περιπλομέ-*

νου/ων/ους (*δ'*) *ἐνιαυτοῦ/ῶν/ούς* λ 248, Op. 386 / α 16, Th. 184, h. Cer. 265, Heges. fr. dub. 3,2 p. 166 Dav. / Ψ 833; ⌊*ἐπιπλομέν*⌋*ων* (*δ'*) *ἐνιαυτῶν* Th. 493, Sc. 87; ⌊ ⌋*ον ἔτος* η 261 = ξ 287 **2c** [⏑⏓⏑] *τε -οντο* Ι 526; ⌊*ἀνθρώποισι*⌋ 4 *-ώμεθ'* Ζ 358 **2d** [⏑⏓×] (*μετ'*) ⌊ ⌋ *-ηται/-οιτο/*⌊*-ονται*⌋ Γ 287 = 460 / σ 225 / ϑ 160, ν 60, Antim. Teius fr. 2 p. 79 Dav.; *ἔργα*⌊ ⌋ κ 223, h. Merc. 454; *νηυσὶ* ⌊ ⌋ λ 125 = ψ 272, Op. 808; *οὖρα* (...) ⌊ ⌋ Κ 351, Ψ 431; *πάντα* ⌊ ⌋/⌊*-ωνται*⌋ 8 Ν 632, Cert. p. 40,30; *οὐκέτι φυκτὰ* ⌊ ⌋/⌊*-ονται*⌋/*-ο*ντο Π 128, ξ 489, ϑ 299; ⌊ ⌋ Ν 103, β 276, ε 79, ξ 226, σ 367 = χ 301, υ 223; *-οντο* ξ 20; *ἀμφι-ηται* α 352; *-οιτο* Χ 443, Ψ 749 3 viers. [⏑⏓⏑⏑] *ἄστυ -ἐσκεο πᾶσι* Χ 433 ...η vor [⏑⏑(-)] 12 Δ 450⁺, Ν 237, Τ 365⁺, (Ω 219 v.l.,) δ 45⁺. 565, ζ 108, ο 408, τ 192, Op. 30. 420. 686. 761. 825, h. Ap. 458; ...*οιο* ...*οιο* nach [⏑⏓] Α 284, Ω 524 (525 ...*οῖσι* ...*οῖσιν*, vgl. Χ 76⁺); ...*οισι* vor [⏑-(ᾰ)] Γ 287⁺, Ζ 358, Ι 592, Ψ 749, ϑ 160, ν 60, σ 225, Antim. Teius fr. 2; ...*τα* vor [⏑-(×)] Ν 632, Π 128, ϑ 299, ξ 20, υ 223, χ 405, Op. 292, Cert. p. 40,30

Σχ **1** Präs.st.; sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu Α 284: *γίνεται* (ebs. sch. D z.St. u.ö.). *ἐστί*, sch. D Ε 729: *νῦν* ⌊*ὑπῆρχε*⌋*ν*, Χ 433: ⌊ ⌋*ς*. *ἐγένου*, Ε 511: *ἐγένετο*. *ἦν*, Γ 287. 460: *-ηται· γένηται*, Δ 158: *-ει· γενήσεται* **2** Aor.; sch. D Θ 556: *ἐγένετο* (so reg.). *ἦν*, Σ 220: *περιπλ*⌊*ομένων*⌋· *περιερχ*⌊ ⌋ (ebs. ⌊sch. Barn.⌋ α 16 [+ *τελειουμένων*], vgl. λ 247; *redeuntibus / volventibus* Lucr. 1,311, Verg. Aen. 8,47 / 1,234), ⌊ ⌋ η 261: *ἐπιπλ*⌊*όμενον*⌋· *συμπληρούμενον*. *ἐπιπορευ*⌊ ⌋

L [1]Philipp Mayer, Progr. Gymn. Gera 1841, 3–28; [2]E. Wentzel, Jahresbericht kathol. Gymn. Glogau 1847, 9–15; [3]Mutzbauer, Tempuslehre I 150 ff.; [4]W. Boeder, Studien zum gr. Med., Diss. Freiburg 1961, 163 ff.; [5]Krafft, Untersuchungen 33 (dagg. Verdenius, Mn. IV 21, 1968, 82) A.3; [6]Ruijgh, Lingua 51, 1980, 91 = Scripta minora I 620; [7]Neuberger-Donath, GB 9, 1980, 1–10; [8]G. Dietz, Menschenwürde bei Hom., Heidelberg 2000, 87–99

B *sich (herum)bewegen* (vgl. E) > *versari* > *esse*, Vollverb (nur in II) > verbum substantivum (in I jew. a) > Kop. (in I jew. b); (Formen:) Präs.st. bereits myk. (in II nur 3ᵉ), Aor. def. (Ind. Sg. in I, Ptz. in II), Impf. reg. ohne (: Aor. m.) Augm. (höchstens Ι 526 herstellbar, doch vgl. Ο 38⁺); Med. (vgl. *-ετ*[*αι*], *-οντ'*, *ἔπλετ'* in lesb. Dichtg.) primär (29× [⏑⏓×], alle Modi außer Inf. [: metr. gleichw. *πολεύειν* / *τετύχθαι* χ 223 / Ο 110, α 391, Hes. fr. 280,22], auch 2./1. P. 8× / Ζ 358), Akt. (32× = 21%, davon nur 8× [⏑-], sonst ⌊außer Μ 11⌋ durch **πέλετ'* [vgl. Alc. fr. 360,4 V.; nicht im fgrE, kontrast. *γένετ'*] ersetzbar, ausschl. 3. P. Sg. Ind., kein Aor. ⌊ ⌋, nicht in II) sek.: (17×) *-ει* metr. Altern. zu (20×) *-εται* (s. I 1 bγ Anf. zu Π 315 u. vgl. ϑ 124 m. Κ 351, Ι 592 [s.u.] m. ϑ 160, Ο 38⁺ m. Α 284; and. L⁴, L⁷ 5 ff.), z.T. supplet. Verh.: Impf. ausschl. (14×) *-εν/-οντο* (3×); ausschl. Sg. in I 3. 2a/bα, Pl. (reg. [5ⁱ, 11ᵉ, 1ᴴ, 1ʰ, 2ᵉ] in Kongr. m. Ntr. Pl., wo Sg. nur Ι 592, χ 405 u. an Prädik. attrah. Op. 686) 7× in I 2bβ/γ (Mask./Ntr.), 17× von 51 in I 1 u. 9× von 15 in II; (Wortst.:) π. steht zw. (adj./Gen.-)Attr. u. Subj. Λ 604. 737, Ξ 400, Τ 221, κ 273⁺, τ 192, Op. 388. 665. 678. 682, zw. Prädik. u. Subj. Δ 158, Ζ 434, Ξ 345, Ω 94, ρ 57⁺, Op. 420. 825, h. Cer. 440 bzw. zw. Subj. (z.T. unausgedrückt) u. Prädik. Ε 511, Ι 54, Λ 604, Χ 116, Ψ 891, Hes. fr. 239,2, h. Ap. 304, tendiert sonst zur (abs. od. rel.) Endstellg. (s.u. jew. Vorbem.; Ausn. Θ 556, Μ 271, Χ 443, Th. 425. 836), daher am VA (12×, s. M 1c/2a) nur nach Enjb. (kontrast. *ᾤχετο* Χ 213, α 260); (Synt.:) neg. m. *μή/οὐ*([*κέ*]-*τι/δέ*[*ν*]) Ω 218 f. / Δ 158, Π 128, Ω 94. 524, ε 79, η 216 f., ϑ 299, ξ 489, ο 407 f., υ 223, Sc. 259, Vit. p. 10,11, Potentialis σ 225, Irr. 3× in I 3a, selten (nur I) in Finalsatz: Γ 287⁺ („subj. ... very rare without *κε*" Leaf z.St.), Ζ 358, Π 128 („sehr seltene Kombinat. *μή* [...] *οὐ*" Blößner, Iterata 142) / Χ 443 (Konj. in dir. R. / obl. Opt. in Erz.) bzw. Kausalsatz m. *ἐπεί*: Η 31, υ 223, h. Ap. 304; oft (bes. I 1) gnom. (in Vbd. m. * = *γάρ* [⌊sonst noch, Ε 511, Κ 531⁺, δ 45⁺⌋], ** = *γάρ τ(ε)*, ° = Komp. [⌊ ⌋ Ο 226 f., Τ 56 f., Ω 94, υ 304], ∞ = Sup. [⌊ ⌋ Α 505 f., Ζ 433 f., Ι 54, Ξ 345, Ο 37 f.⁺, Π 314 f., Ψ 749. 891, δ 441. 565, ε 280]): im HS Ν 237, Τ 221∞, Χ 76∞, Ω 524*, α 393°, β 276*, ε 79**, η 217*°, ϑ 169**°. 209, Op. 30**. 292. 388. 420∞. 547**. 665. 678. 682. 686*. 761**. 825, h. Ap. 458, Antim. Teius fr. 2, Vit. p. 10,11°, im NS Ι 134. 592, α 352∞, λ 125⁺, ν 60, Hes. fr. 239,2 / Cert. p. 40,30 (Rel.satz [sonst noch Α 283 f. 505 f., Ζ 433 f., Ξ 400, Π 314 f., Ψ 749. 891, δ 565, ξ 397, σ 113, χ 48 u. in I 1bα; St. ⌊+ *τε* épique s. I 1 Vorbem.⌋] / Temp.satz [*ὅταν*, vgl. sonst *ὅτε* Λ 737, Σ 219 f., α 16, η 261⁺, ϑ 299 u. ⌊ ⌋, *ὄφρα* Μ 10 f.]). – In assoz. Zush. m. '*ἤγαγες*⁺ Χ 116, h. Ap. 527, *ἄ*(*ἐ*)*θλων* ϑ 160. 209 f., *αἰεί*⁺ Ι 322 ff., δ 565 ff., ξ 224 ff., h. Cer. 265 ff., *αἷμα*⁺ Δ 158. 450 f.⁺, *αἱματόεντα* Ι 324 ff., χ 405, *αἶψα* Λ 392, Τ 221, α 392 f., *ἀκου*- (Ptz.) Λ 603 f., α 352, (Präp. +) *ἄκρῳ*⁺ Ε 729, Op. 291 f., *ἀλλήλοισι*(*ν*) Ξ 400 f., ε 79, h. Cer. 265 ff., *ἄλλος*⁺ Α 505 f., η 216 f., ϑ 169, ξ 226, ο 407 f., Sc. 259 f., *ἀμήχανος*⁺ Π 29, Th. 836, *ἀνάγκη*⁺ η 217, κ 273⁺, *ἄνθρωποι*⁺ Τ 221, α 351 f., Op. 678. 685 f., h. Ap. 303 f., Vit. p. 10,11 u. s. M bzw. I 1 Vorbem., (*ἄ*)*ρα* Ε 511, Λ 604, Ξ 400, ρ 57⁺, χ 404 f., Th. 492 f., Sc. 259, h. Cer. 265, *ἀρετή*⁺ Ν 237, Op. 289/92, *ἀρχή*⁺ Λ 604, Χ 116, Th. 425, *ἄστυ* Η 31 f., Ι 592, Σ 220, Χ 433, *ἀφραστ*- Hes. fr. 239,2 ff., Vit. p. 10,11, *γέροντα*⁺ '*Χ 75 f., ω 211, (-)*δεκάτη*⁺ ε 279 f., τ 192, (*περί/ἐπί*)*δρόμος*⁺ ±[⏑⏑] Ε 728 f., Ζ 434, Hes. fr. 76,7 suppl. (in D), *δύναμις*⁺ Ψ 891, h. Merc. 117, *ἐμεῖο* [⏑⏓⏑] Λ 391 f., Ψ 69, *ἐθέλεις*⁺ Ξ 337⁺, Ω ⌊218 f., β 364⌋, σ 327 f., *εἰαρινός*⁺ σ 367⁺, Op. 678. 682, *ἴέναι* Ω 94 f. ⌊ ⌋, ξ 397, *ἔνθα* (dem./rel.) Δ 450⁺ / Ζ 433 f., Π 314 f., *ἐπαύρῃ*⁺ 'Λ 391 f., Op. 419 f., *ἔπειτα* Ξ 158 f., ε 391 f. ≅ μ 168 f., Th. 492 f., Op. 292, '*ἔρξον ὅπῃ*⁺ Χ 185, ν 145, '*ἀλλ' ὅτε δὴ* (...) *ἔτος ἦλθε* α 16, η 261⁺, *εὐχωλή* Δ 450⁺, Χ 433, *ἠ*(*δ*)*έ* [⏑⏓⏑] Ι 134, Ο 226 f., δ 45⁺, ε 391 f.⁺ (: Arist.), *ἤματα*⁺ Ι 324 ff., Χ 432 f., σ 367⁺ (Op. 825), *ἠώς* τ 192, Op. 547, *θεάων* 'Ω 93 f., κ 222 f., *θεοί*⁺ Ο 38⁺, ε 79, Sc. 259, *ἴαυον* Ι 324 f., ξ 20 f., *κακός*⁺ Α 284, Ι 324, Λ 604, Ω 219, α 392 f., Op. 761, Antim. Teius fr. 2, h. Ap. 302 ff., *κάρη* Χ 74 ff., ζ 107 f., *λάθωμαι*⁺ Χ 281 f., Ψ 69, *λυγρά*⁺ Ν 237, ξ 226, *μάλιστ*(*α*) Ζ 433 f., σ 113, *μέγα*⁺ Α 283 f., Μ 11 f., Ο 37 f.⁺, Χ 443, Sc. 259, *μίνυνθα*(*διος*) Α 416 ff., Δ 478 f.⁺, *νόος*⁺ Χ 185, Hes. fr. 239,2 f., Vit. p. 10,11, *νύκτας* Ι 324 f., Χ 432 f., *ὁδ'*⁺ Η 31 f., Ν 632, α 225, υ 304, *ὅθι* ε 280, ξ 397, *ὀλίγη*⁺ Λ 391 f., Op. 30, *ὁμοῖοι* Μ 270 f., β 276, *ὄρκ*(*ι*)- Δ 158, Ο 38⁺, *ὄρνις* Ι 323 f., Ω 219, *ὄσ*(*σ*)*α*⁺ Ι 592, Κ 351, Ξ 400, Χ 115 f., Ψ 431. 891, ϑ 124, *οὗτος*⁺ Χ 76, β 363 f., ο 326 f., Op. 388. 682, h. Ap. 458, (*ἄ*)*πᾶσι*⁺ Α 283 f. 417 f., Β 480, Ι 54. 591 f., Μ 271, Ν 632, Χ 115 f. 433, Ψ 890 f., ζ 107 f., χ 48. 404 f., Th. 184, Cert. p. 40,30, *παῦροι* β 276, Op. 824 f., *περ* Γ 3, Λ 391 f., Ξ 344 f., δ 565, Op. 292, Vit. p. 10,10 f., *πολεμ*- Α 284, Ι 322/4/6, ξ 225 f., h. Cer. 265 f., *πόλις* Ζ 434, Μ 11, *πολλά*⁺ Ι 324 f., ϑ 160, Op. 808, h. Ap. 302 ff., h. Merc. 117, Antim. Teius fr. 2, Vit. p. 10,10 f., '*ῥεῖα* ζ 108, Op. 761 f., *στυγερός*⁺ Ξ 158, η 216 f., ο 408, *τεῖχος* Ζ 434, Μ 11 f., *τῇ* Adv. Λ 520, δ 565, *τιμη*- Α 505 f., Γ 286 f. 459 f., *ὕλη*(*ν*) Ν 102 f., Op. 420 f., *φαίνονται*⁺ ε 279 f., Op. 386 f., (*ἔριδα*) *προφέρηται*⁺ Γ 3/7, Ι 323 f., ϑ 209 f., *συμφερ*- Λ 736 f., Ν 237, *χαλεπή* Op. 292. 761 f., *ἐπὶ / ποτὶ χθονί* h. Ap. 303 f. 458 f., *ψυχ*(*ρ*)*ή*⁺ Hes. Op. 547. 686, fr. 76,7 (in D), *ὥρη* / *ὥρ*(*ι*)- Op. 30 / σ 367⁺, Op. 420 ff. 664 f., h. Cer. 265, Cert. p. 40,30. – In Gl. Σ 220 in II 3 u. 8× in I 1 (s.d. ⌊Vorbem.⌋), außer I 2a–bβ überw. (s.u. jew. ⌊ ⌋) in dir. R. (RAnf. Ψ 69, 2. V. Ι 54, Τ 57, Ψ 891, Ω 219, β 364, ϑ 160, ο 327, σ 113, υ 304, φ 397, h. Ap. 527, vor ⌊letzter V.⌋ Η 31, ⌊ ⌋ Α 284, Ζ 358, Ξ 345, Χ 185, κ 273, λ 248, ν 145); gehäuft Χ 433/43, Op. 386/88 (>

Cert. p.40,24/26/30). 678/82/86, m. Klangwiederh. *ρητοίτεπέ* *I*526, *ἐπ* *Z*434, *Λ*737, *Ξ*158f., *X*281, *ε*391f. ≅ *μ*168f., *φ*397, *πε* *Γ*3, *Λ*391f., *Ξ*344f., *Π*315, *δ*565, Op.292. 388, Vit. p.10,10f., *ἑλ* *Λ*392, *Π*314f., *Ω*218f., h.Merc.*453f., *ελ* *I*324, *δ*45+, *λε(ν)* *A*284, *Λ*604, *Ω*93f., *ο*327, *οντ* *ξ*20 (* = m. 'Responsion' wie ...*σι πέλει* / ...*σι πόλιν* *I*592/3)

I Simplex; Präs.st. iter. (1) bzw. dur. (2), Aor. punkt. (3), z.T. mit Ggw.sbezug; Übergang bzw. verbum substantivum (jew. a) u. Kop. (jew. b) fließend (vgl. II Sp.441,74ff.; 442,45ff. u. z.B. Op.769 m. 822), oft periphr. in Vbd. m. Verbalsubst. (vgl. Porzig, Satzinhalte 13ff., s.a. *γίγνομαι* B I1e): *ἀνάγκη, ἀρηγών, ἀρχή, βιοτή, δασμός, ἔργα/ον, ἔρκος, εὐχωλή, καναχή, κήδε', κλαγγή, κόρος, κῦδος, λοετρά, λόχος, νεῖκος, νόημα, νόος, οἰμωγή, ὄνειαρ, πῆμα, πλόος, πρῆξις, φωνή, (ὀλίγη) ὥρη*, s.a. Vbd. m. präd. Verbaladj. (dazu Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I14) o.ä. *Z*358, *I*526, *M*11, *N*237, *ε*79, *ζ*108 u. 4× in 2bγ; Subj. unpers. ('es', 'das', 'was') *I*134. 324, *Λ*604, *X*116, *σ*225 u. 16× in 2/3 jew. bγ (s.a. *πάντα* *N*632, Cert. p.40,30), göttl. *E*511, *Ξ*158, *ε*79, *ζ*108, Sc.259, h.Cer.440 (in ⌊1bγ, 2/3 jew. bα/β⌋), überh. außer ⌊ ⌋ selten Konkr. (belebt): *λ*125+, Op.808 (*A*284, *N*103) in 1bβ, *E*729 (*ω*211) in 2a. – Wortf.: *γίγνομαι* B I1c–f. 2b, *εἰμί, ἕπομαι* B I4b, *τελέθω, τετύχθαι* I1 iter. i.S.v. reg. wiederkehrend u. damit (bis auf *A*284, *Λ*392) zeitlos: *(vorhanden) zu sein pflegen*, (nur 3.P.) Ind. Präs. (35× Sg., 16× Pl.) bis auf 4× in bγ (s.d.); fungiert als Iter. nicht nur (b) ⌊ggüber Ø im Nom.-satz⌋ (so in lesb. Dichtg., s. E. Lobel, *Ἀλκαίου μέλη*, Oxford 1927, xxxviiff.) bzw. *ἐστί*, sondern auch (a) ggüber *ἔστι* (wie russ. *byvaet* ⌊ ⌋ sowie ggüber *est'*); verallgemeinernd in Vbd. m. *ἄλλοισίν γε ξ*226, *ἄλλοτε ... ἄλλοτε* Op.825, *ἀνδρῶν* *I*134, *N*237, h.Ap.458, *ἀνθρώπου/ων/οισι(ν)* *I*134. 592, *Π*315, *T*221, *δ*565, *θ*160, Op.678, Antim.Teius fr.2, *βροτοῖσιν* *X*76, Op.686, *θεάων/οῖσι* *κ*222f. / *O*38+, *θνητοῖσ(ιν)* Op.665, Vit. p.10,10f., *ὅς τις / ᾧ τινι θ*209f., Op.30f., *πᾶσιν ... Ἀχαιοῖσιν* *A*283f., *αἶψά τε* (and. Ruijgh, „*τε* épique" 837) / *γάρ τ(ε)* / *δέ τε* / *ὅτε τ'* / Rel.-Pr. + *τ(ε)* *T*221, *α*392f. (einzige Stt.!) / *ε*79, *θ*169 (codd.), Op.30. 547. 761 / *I*324 (vulg., v.l. *δ' ἄρα* < *Λ*604) / *Θ*556, *σ*367+ / *K*351, *N*102f., *Ξ*345, *O*37f.+, *θ*124. 160, *λ*125+, *ξ*226, Op.808 (sonst nur noch *Γ*287+ / *ε*280 / *X*116 / *ν*60 in I2a/bβ/3bα / II2), nb./in NS m. iter. Konj. *I*323f. 592, *X*74ff., *θ*209f., Op.30f.(?). 291f. 388f.(?), h.Ap.458ff. / Cert. p.40,30; hom. in Gl. (*B*480, *Γ*3, *Θ*556, *ζ*108, *χ*301. 405) u. (*I*324, *N*103) / od. dir.R. (ebs. 3h = alle St.) bis auf *ε*79 (*γάρ*), *Π*315 u. 3× (*ὅσσα/ον*) in bα 1a verbum substantivum: *vorhanden zu sein pflegen* (russ. *byvat'*), *vorkommen, üblich sein, sich gewöhnlich ergeben, herrühren* (*ἐκ* *N*632, 1e); Subj. (Abstr.) 5× Mask., 5× Fem., 3× (Quantor +/=) Ntr.Pl. (9× von 13 Verbalsubst.), dem Verb (*T*221, Op.388. 665. 678. 682 tw.) vorangest., in Vbd. m. adnom.Gen. u. (*T*221) / od. pers.Dat. bis auf *N*632 (*ἐκ*) u. Op.682 (< 678) *N*237 *αἴ κ' ὄφελός τι γενώμεθα καὶ δύ' ἐόντε. ' συμφερτὴ δ' ἀρετὴ ⌊-ει ἀνδρῶν⌋ καὶ μάλα λυγρῶν in d. Kombinat. pflegt Kampfkraft selbst bei recht kümmerl. Männern vorhanden zu sein*, vgl. *M*412 h.Ap.458 (*τίφθ' ἧστον οὐδ' ἔκβητε;*) *αὕτη μέν γε δίκη* ⌊ ⌋ *ἁλφηστάων, ' ὁππόταν ἐκ πόντοιο ποτὶ χθονὶ (ἔλθωσιν, αὐτίκα δέ σφεας σίτοιο ἵμερος αἱρεῖ) tutti si comportano così* (Zanetto), vgl. *ἐστί/Ø* *λ*218, *τ*43 / 168, *τέτυκτο* *σ*275 (II Sp.303,45ff.) *N*632 (*Ζεῦ*) *σέ φασι περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων ' ... σέο δ' ἐκ τάδε πάντα -ονται· ' οἷον* (*χαρίζεαι Τρωσίν*), vgl. *α*33 Antim.Teius fr.2 p.79 Dav. *ἐκ γὰρ δώρων πολλὰ κάκ' ⌊ἀνθρώποισι⌋ -ονται fieri solent* *I*592 *οἱ κατέλεξεν ἅπαντα ' κήδε', ὅσ'* ⌊ ⌋ *-ει τῶν ἄστυ ἁλῴῃ durchmachen müssen* *T*221 *αἶψά τε φυλόπιδος -εται κόρος* ⌊ ⌋*ν schnell hat man genug*, vgl. *ἐστί* *N*636 *Γ*3 *ἠύτε περ κλαγγὴ γεράνων -ει οὐρανόθι πρό* (*ἐπεὶ χειμῶνα φύγον*), sc. jedes Jahr (vgl. Op.449), 'Konjug.' zu *γένετ'* *A*49, *ἦν* *λ*605 *Ω*524 *οὐ γάρ τις πρῆξις -εται κρυεροῖο γόοιο richtet nichts aus*, vgl. *κ*202+ Op.30 *ὥρη γάρ τ' ὀλίγη -εται νεικέων τ' ἀγορέων τε ' ᾧ τινι μὴ βίος ἔνδον wenig Interesse hat an* 388 *οὗτός τοι πεδίων -εται νόμος οἵ τε θαλάσσης ' ἐγγύθι ναιετάωσ' οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα (ναίωσιν)* 665 (50 Tage nach Sommersonnwende) *ὡραῖ⌊ος -εται⌋ θνητοῖς πλόος* 678 *ἄλλος δ' εἰαρι⌊ ⌋ πλόος ἀνθρώποισιν* ≅ 682med. 1b Kop.: *zu sein pflegen* 1bα + präd. Pron. *οἷα (τε) / ὅσσον+ (τ')* (in dir.R. / Maßangabe des Dichters), s.a. *οὗτος+* Op.388. 682, h.Ap.458 in 1a; Subj. (vorangest.) Ntr. (Pl. außer *θ*124) *θ*160 *ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι ⌊-ονται⌋ stattfinden*, vgl. *λ*536f. *κ*223 (*Κίρκης ἱστόν*) *οἷα θεάων ' λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα* ⌊ ⌋, vgl. h.Cer.140 h.Merc.454 (Ap.) *ὧδε μετὰ φρεσὶν ἄλλο μέλησεν ' οἷα νέων θαλίῃς ἐνδέξια ἔργα* ⌊ ⌋, vgl. *Ψ*589 *Ψ*431 *ὅσσα δὲ δίσκου οὖρα ...* ⌊ ⌋, vgl. *Π*589 *K*351 *ὅσσον τ' ἐπὶ οὖρα* ⌊ ⌋ ' ⌊*ἡμιόν⌋ων*, vgl. *O*358f. *θ*124 *ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον -ει* ⌊ ⌋*οιϊν* 1bβ (9× *ὅς+* [*τε* 7×]) + präd. Subst. (vorangest., 3× Mask., 3× Fem., 5× Ntr.); Subj. je 5× Konkr. (2i am Anf. belebt) / Abstr. bzw. *I*134 unpers. *A*284 *λίσσομ' Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὅς μέγα πᾶσιν ' ἔρκος Ἀχαιοῖσιν -εται πολέμοιο κακοῖο*, vgl. *ἔμεν* *Δ*299 *N*103 *ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν, αἵ τε καθ' ὕλην ' θώων παρδαλίων τε λύκων τ' ἤϊα -ονται gewöhnl. gefressen werden* *I*134 *ὀμοῦμαι ' μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι, ' ἣ θέμις ἀνθρώπων -ει, ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν*, vgl. *ἐστίν/Ø* V.276 / Op.137 (II Sp.991,68ff.) *O*38 *Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος ' ὅρκος δεινότατός τε -ει μακάρεσσι θεοῖσι* (≅ *E*340ex.) = *ε*186 = h.Ap.86 *λ*125 *ἐρετμά, τά τε πτερὰ ⌊νηυσὶ -ονται⌋* = *ψ*272, vgl. *γίνονται* *δ*708f. 361f. Op.808 (*νῆϊα*) *ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα* ⌊ ⌋ 686 *χρήματα γὰρ ψυχὴ -εται δειλοῖσι βροτοῖσιν*, s. West z.St. 825 ⌊*ἄλλοτε* (s.d. B2a) *μητ⌋ρυιὴ -ει ἡμέρῃ,* ⌊ ⌋*ηρ*, vgl. *τελέθειν* Theb.fr.4,3 p.25 Ber. 1bγ + präd. Adj. (4× Komp., 5× Sup.) bzw. *I*324 Adv.; *B*480, *Θ*556 / *η*217 gnom.Aor. (in Gl./dir.R.), Cert. p.40,30 Konj. nach *ὅταν*; Subj. (unpers. *I*324, vorangest. außer *Θ*556, *Ξ*345, Op.420) bis auf Op.292. 761 u. 3× am Ende konkr. (vgl. bes. *σ*367+ m. Op.825 in 1bβ u. Op.547 m. *τ*192 in 2a), 2i tier., 2o göttl., 4o menschl. *Π*315 *πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος ' μυὼν ⌊ἀνθρώπ⌋ου -εται*, Med. offenbar urspr. ggüber mögl. *⌊ ⌋*οιο -ει*, vgl. ⌊ ⌋*οισι -ει* *I*592 (in Kongr. m. Ntr.Pl.) statt normal *-ονται* (*θ*160 u.ö. in M2d) *Λ*392 *ὑπ' ἐμεῖο* (Diom.), *καὶ εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ, ' ὀξὺ βέλος -εται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι*, vgl. *Y*99 *Ξ*345 (*νέφος ἀμφικαλύψω*) *οὐδ' ἂν νῶϊ διαδράκοι 'Ἠέλιός περ, ' οὔ τε καὶ ὀξύτατον -εται φάος* *ε*79 (Kal. erkannte Hermes) *οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι -ονται* *ζ*108 *πασάων* (Nymphen) *δ' ὑπὲρ ἥ γε* (Art.) *κάρη ἔχει ... ' ῥεῖα δ' ἀριγνώτη -εται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι* *χ*405 (Löwe, *βεβρωκὼς βοός*) *πᾶν δ' ἄρα οἱ στῆθός τε παρήϊά τ' ἀμφοτέρωθεν ' αἱματόεντα -ει* *I*324 *ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρησι ' μάστακ', ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δέ τέ οἱ -ει αὐτῇ schlecht geht es ihr selbst*, vgl. *ἦν* V.551 *B*480 *ἠύτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ⌊ἔπλετο⌋ πάντων ' ταῦρος Θ*556 *ὅτε τ'* ⌊ ⌋ *νήνεμος αἰθήρ* *σ*367 *ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ -ονται* = *χ*301 Cert. p.40,30 *γυμνόν τ' ἀμάειν, ὅταν ὥρια πάντα -ωνται* (gekürzt < Op.392 m. *ἑλ-* 'Responsion') Op.420 *τῆμος ἀδηκτοτάτη -εται τμηθεῖσα σιδήρῳ ' ὕλη* 547 *ψυχὴ γάρ τ' ἠὼς -εται Βορέαο πεσόντος*, vgl. V.505f. *δ*565 (Elysium) *τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ -ει ἀνθρώποισιν· ' οὐ νιφετός κτλ.* (567 *αἰεί*), vgl. *Z*138+ Op.292 (*ὄρθιος οἶμος* zur *ἀρετή*) *καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται, ' ῥηϊδίη δὴπειτα -ει* (*φέρειν* v.l.),

πέλομαι (πέλω)

χαλεπή, περ ἐοῦσα 761 φήμη γάρ τε κακὴ -εται, κούφη μὲν ἀεῖραι ' ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, ⌞ ⌟ δ' ἀποθέσθαι α 393 (οὐ) κακὸν βασιλευέμεν· αἴψά τέ οἱ δῶ ' ἀφνειὸν -εται καὶ τιμηέστερος αὐτός β 276 παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ -ονται, vgl. Pan. fr. 12,5 f. p. 121 Dav. ϑ 169 ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερ⌞ος -ει ἀνήρ⌟ es kommt vor, daß 209 ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδαν⌞ ⌟ ' ὅς τις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων η 217 οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο ' ἔπλετο, ἥ τ' ἐκέλευσεν ἔο μνήσασθαι ἀνάγκῃ Vit. p. 10,11 ϑνητοῖσιν ἀνωΐστων πολέων περ ' οὐδὲν ἀφραστότερ⌞ον -εται⌟ νόου ἀνϑρώποιο Χ 76 (ὅτε αἰδῶ) αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος, ' τοῦτο δὴ οἴκτιστ⌞ ⌟ δειλοῖσι βροτοῖσιν ξ 226 (μοι αἰεὶ νῆες φίλαι ἦσαν καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες) καὶ ὀϊστοί, ' λυγρά, τά τ' ἄλλοισίν γε καταριγηλὰ -ονται. ' αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε **I2** dur. i.S.v. Zustandsbeschr.: (auf Verg. bzg.) Impf. (Χ 433 Iter. + νύκτας τε καὶ ἦμαρ) bzw. (auf Zukunft bzg.) Ind./Konj./Opt./Imp. Präs. Δ 158, ξ 489, υ 223 / Γ 287⁺, Ζ 358, Π 128 / σ 225 / Ω 219; 1. P. (Pl.) Ζ 358 in bβ, 2. P. (Sg.) Χ 433, Ω 219 in bα, sonst 3. P. (Pl. Ι 526, ξ 20 in bβ u. 4× in bγ), davon 14× -ε(ν) (ω 211 menschl., Ε 511, Sc. 259 ⌞göttl. Subj.⌟) ggüber häufigerem (21ⁱ, 24ᵒ, 2ᴴ, 2ʰ; falsch II Sp. 436,32) ebf. dur. (nicht iter.!) ἔσκ(ε[ν]) (überw. menschl., nie ⌞ ⌟); in Vbd. m. (3ⁱ ἐσσομένοισι +) ἀνϑρώποισι Γ 287⁺, Ζ 358, σ 225, Δαναοῖσιν Ε 511, πᾶσι ... Τρωσί Χ 433 f., τε épique Γ 287⁺, ε 280; parall. m. εἰσί Ε 726/8/9, ἦν Sc. 259 f., ...εσκεν ω 211 f., h. Ap. 303 f., nb. temp. NS m. iter. Opt. Ι 525 f., Sc. 164 **2a** verbum substantivum: (opt./akust. wahrnehmbar) *vorhanden sein, es gibt,* bis auf Γ 287⁺ ausschl. (9×) -ε(ν), außer Τ 365⁺, τ 192 mit lok. Best. (vgl. εἰμί B I2 a α a a ββ) durch Adv./Präp. (ἐν, ἔνϑα / ἐκ, κατ', μετ'); (Δ 450⁺ dopp.) Subj. ([τ 192 tw.] vorangest., Abstr. außer ⌞Ε 729, ω 211⌟) Ε 729 Mask., 11× Fem. (7× Verbalsubst.); in dir. R. Γ 287⁺, τ 192, sonst in Beschr. (Exk. ⌞ ⌟, Sc. 164, + Vgl. δ 45⁺) δ 45 ὥς τε γὰρ ἠελίου αἴγλη -εν ἠὲ σελήνης ' δῶμα κάτ' = η 84, kontrast. Τ 374 τ 192 τῷ δ' ἤδη δεκάτη ἢ ἑνδεκάτη -εν ἠὼς ' οἰχομένῳ σὺν νηυσὶ (Ἴλιον εἴσω), kontrast. γένετ' Α 493⁺, vgl. ἔην γ 180⁺ Τ 365 (κορύσσετο Ach.) τοῦ ⌞καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ -ε⌟ τὼ δέ οἱ ὄσσε ' λαμπέσθην, vgl. gleichbed. ἦν ζ 82, kontrast. Ψ 688 Sc. 164 (ὀφίων κεφαλαί) τῶν ⌞ ⌟ν, εὖτε μάχοιτο (Her.), vgl. V. 404, Κ 375 Δ 450 ἔνϑα δ' ἄμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ -εν ἀνδρῶν ' ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων (aber [nach Gl.] γένετο V. 456) = Θ 64 Ε 729 (ἀμφ' ὀχέεσσι βάλε κύκλα) πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ ... ' δίφρος δὲ ... ἱμᾶσιν ' ἐντέταται, δοιαὶ δὲ ... ἄντυγές εἰσι. ' τοῦ δ' ἐξ ἀργύρεος ῥυμὸς -εν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ ' δῆσε (ζυγόν) daran befand sich, s. Ameis-H. u. Leaf z. St. ω 211 (Laertes' Anwesen) ἐν δὲ γυνὴ Σικελὴ γρηῢς -εν, ἥ ῥα γέροντα (κομέεσκεν), vgl. β 345 f. Γ 287 τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν ἥν τιν' ἔοικεν, ' ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνϑρώποισι -ηται = 460 *von der noch die Nachwelt spricht,* vgl. Ζ 358 in bβ, Th. 500 (Ggs. δ 710) **2b** Kop.: *(zu) sein (pflegen),* 3× Präs. (-ονται/-ει), 4× Modi, 8× Impf.: 3× -ο ντο (nur hier), 5× -ε(ν) **2ba** + (Χ 433, σ 225 dopp.) präd. (außer Ω 219 Verbal-)Subst. (voran/nachgest., Ω 219 Mask., 4× Fem., 3× Ntr.), im Ggs. zu 2a (u. Sc. 259 in bβ) abstr. (vgl. bes. εὐχωλή Χ 433 m. Δ 450⁺ in 2a); bis auf 1ᵇ in Vbd. m. pers. Dat., 3× m. lok. Best. (ἐνί, κατά, μετ'); Subj. (unausgedrückt od. Ε 511, Ω 218 f. vorangest. Pron.) belebt od. Λ 604, σ 225 unpers.; in dir. R. Χ 433, Ω 219, σ 225, Komm. des Dichters Ε 511 (γάρ ῥα), Λ 604 (ἄρα), h. Ap. 304 (ἐπεί) σ 225 (εἴ τι ξεῖνος πάϑοι) σοί κ' αἶσχος λώβη τε μετ' ἀνϑρώποισι -οιτο, kontrast. (metr. gleichw.) ζ 285 Ε 511 (Ath.) ἡ γάρ ῥα -εν Δαναοῖσιν ἀρηγών *pflegte beizustehen,* vgl. ἦεν Δ 390 (ἦσαν Μ 180) Λ 604 (Ach. rief Patr.) ὁ δὲ κλισίηϑεν ἀκούσας ' ἔκμολεν ... κακοῦ δ' ἄρα οἱ -εν ἀρχή *damit fing sein Unglück an,* vgl. ϑ 81 Χ 433 μοι νύκτας τε καὶ ἦμαρ ' εὐχωλὴ κατὰ ἄστυ -έσκεο, πᾶσί τ' ὄνειαρ ' Τρωσί, vgl. Π 549 f. (β 345 f.) Ω 219 μή μ' ἐϑέλοντ' ἰέναι κατερύκανε, μηδέ μοι αὐτὴ ' ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς -ευ (< *-ε' > -ε Ap. Rh. 1,304 lt. Schwartz, 'Αντίδωρον 63 A.1, doch s. West zu Th. 549) h. Ap. 304 (δράκαιναν κτεῖνεν Ap.) ἣ κακὰ πολλὰ ' ἀνϑρώπους ἔρδεσκεν ἐπὶ χϑονί ... ' ... ἐπεὶ -ε πῆμα δαφοινόν **2bβ** + präd. Adj. (s.a. bγ) bzw. ε 280 Adv. (Sup.); Subj. (unausgedrückt / vorangest. ⌞außer Δ 158⌟) Konkr. (belebt ⌞ ⌟, ε 280); bis auf ε 280 in dir. R./Exk. (3ⁱ / ξ 20, Sc. 259) ε 280 (am 18. Tag) ἐφάνη ὄρεα ... ' γαίης Φαιήκων, ὅϑι τ' ἄγχιστον -εν αὐτῷ Δ 158 οὐ μέν πως ἅλιον -ει ὅρκιον αἷμά τε ἀρνῶν ' σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαί, ἧς ἐπέπιϑμεν, ≅ *ἔσεϑ' (nicht im fgrE), ἄ. sonst nur + Fut./Aor. Ζ 358 ὡς καὶ ὀπίσσω ' ἀνϑρώποισι -ώμεϑ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι *besungen werden,* 1. P. nur hier (vor hom. hapax) Ι 526 ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι, ' δωρητοί τε -οντο παραρρητοί τ' ἐπέεσσι *pflegten sich m. Geschenken u. Worten umstimmen zu lassen,* zur Klangwiederh. vgl. Aristot. Rh. 1410a 25 ff. Sc. 259 Κλωϑὼ καὶ Λάχεσίς σφιν ἐφέστασαν· ἡ μὲν ὑφήσσων ' Ἄτροπος οὔ τι -εν μεγάλη ϑεός, ἀλλ' ἄρα ἥ γε ' τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν πρεσβυτάτη τε ξ 20 (σύες ἄρσενες) τριηκόσιοί τε καὶ ἑξήκοντα -οντο *beliefen sich auf* **2bγ** (unpers.) + präd. Verbaladj. (Ntr. Pl.); in dir. R. Π 128 μὴ δὴ νῆας ἔλωσι καὶ ⌞οὐκέτι φυκτὰ⌟ -ωνται ϑ 299 γίνωσκον ὅτ' ⌞ ⌟ -ο ντο, kontrast. σ 345 ξ 489 με χεῖμα ' δάμναται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν ... ' ... νῦν δ' ⌞ ⌟ ⌞-ο ντα⌟ υ 223 (Phil.: ich wäre schon längst weg) ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ ⌞ ⌟ *denn es ist nicht mehr auszuhalten* **I3** punkt. i.S.v. Sachverhaltskonstatierung (hist.: τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς Th. 425, ἐκ τοῦ h. Cer. 440) bzw. -antizipation: Ind. Aor. bzw. Χ 443, Ψ 749 (obl.) Opt. Präs., 2. P. (Sg.) 6ⁱ in bβ, sonst 3. P. (Sg.); mit Ggw.sbezug Α 418 (417 νῦν). 506 (νῦν), Ζ 434 (⌞parall. m.⌟ ἐστι), Η 31, Ι 54 (53 ἐσσι), Μ 271 (νῦν), Ξ 337 ≅ ν 145 ≅ σ 113 (⌞ ⌟ ἐϑέλεις), Χ 185, Ψ 548, α 225 (226 ἐστίν), β 364, ϑ 571, κ 273, ξ 397, ο 327 (L⁶: „l'aoriste ἔπλετο 'il est devenu' équivaut souvent à ἐστι 'il est'") **3a** verbum substantivum: *sich ergeben, sich erweisen,* außer α 225, δ 441, ε 392⁺, ⌞Th. 425. 836⌟ + pers. Dat. bzw. Λ 737, Ν 677, Ξ 400 VN⁸; (α 225 dopp.) Subj. (Abstr., [Ξ 400, κ 273⁺ tw.] vorangest. außer [Verbalsubst.] Λ 737, Μ 271, Χ 443, ⌞ ⌟) 4× Mask., 7× Fem., 7× Ntr. (Pl. Χ 443); hom. (vgl. h. Ven. 130) ⌞in dir. R.⌟ (3ᵒ in entrüsteter Frage m. τίς) außer Ν 677 (Irr. wie noch δ 441, Th. 836), Ξ 400 (nach Gl.), Χ 443 (innerl. abh.), ε 392 (= μ 169ⁱᵃ ⌞ ⌟) κ 273 (σὺ μέν') αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· ⌞κρατερὴ δέ μοι ἔπλετ' ἀνάγκη⌟ *harte Notwendigk. hat sich f. mich ergeben* > *ich bin dazu einfach gezwungen* h. Ven. 130 (μ' ἥρπαξε Hermes) σ' ἰκόμην, ⌞ ⌟ ε 392 ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο ἠδὲ γαλήνη ' ⌞ἔπλετο⌟ νηνεμίη = μ 169ⁱᵃ *stellte sich ein* Th. 425 (Hek.) ἔχει ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ⌞ ⌟ δασμός *vollzogen worden war* h. Merc. 117 (βοῦς εἷλκε) δύναμις δέ οἱ ⌞ ⌟ πολλή *stellte er unter Beweis,* vgl. V. 426, υ 237⁺ Μ 271 (ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις ὅς τε χερειότερος) νῦν ⌞ ⌟ ἔργον (s.d. B2) ἅπασι *jetzt ist es Sache aller (geworden),* vgl. Ω 354 Th. 836 καί νύ κεν ⌞ ⌟ ἔργον (s.d. B1g) ἀμήχανον (εἰ μή), vgl. Θ 130⁺ Ν 677 (Hektor wußte nichts von Verlusten am linken Flügel) τάχα δ' ἂν καὶ κῦδος Ἀχαιῶν ' ⌞ ⌟ ' τοῖος γὰρ (half Pos.) *hätten Erfolg gehabt* Χ 443 (Androm. ließ) ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα -οιτο ' Ἕκτορι ϑερμὰ λοετρά *ein warmes Bad hätte* (: *γένοιτο 'bekäme', s.d. B11d) δ 441 ἔνϑα κεν αἰνότατος λόχος ⌞ἔπλετο⌟ (Eidothea ἐσάωσε, ὅλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν) *wäre es ein grauenvolles Im-Hinterhalt-Liegen geworden,* vgl. μ 275 Λ 737 (συμφερόμεσϑα μάχῃ) ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ⌞ ⌟ νεῖκος

(*ἕλον ἄνδρα*) *Kampf entbrannte* (ingr.), kontrast. (metr. gleichw.) V. 671 (eff.) *β* 364 *τίπτε δέ τοι ... ˹ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα ' ἔπλετο˺: πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι (μοῦνος;)*, s. III Sp. 417,37 ff. *ο* 327 *τίη τοι ˺ ˻; (λιλαίεαι ὀλέσθαι)* *X* 185 *ἕρξον ὅπῃ δή τοι νόος ˹ἔπλετο˺ μηδ' ἔτ' ἐρώει*, vgl. *ν* 145 in b γ *α* 225 *τίς δαίς, τίς δαὶ ὅμιλος ὅδ' ˺ ˻; ... ' εἰλαπίνη ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν was ist hier los?* *Ξ* 400 (neg. Gl.) *ὅσσῃ ἄρα Τρώων καὶ 'Αχαιῶν ˺ ˻ φωνὴ ' δεινὸν ἀϋσάντων, ὅτ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν*, vgl. *Σ* 221, kontrast. *M* 338 **3b** Kop.: *sein, sich erweisen als* **3bα** + (1[h] dopp.) präd. (fem.) Subst. (nach/vorangest.), s.a. *φ* 397 in bβ; Subj. (voran/nachgest.) unpers./göttl.; hom. in dir. R. *X* 116 (*ὅσσα τ'*) *ἠγάγετο* (Alex.) *Τροίηνδ', ἥ τ' ˹ἔπλετ˺ο νείκεος ἀρχή*, s. I Sp. 1371,29, kontrast. *Λ* 604 in 2bα h. Cer. 440 (Hek. *ἀμφαγάπησε κόρην* Dem.s) *ἐκ τοῦ οἱ πρόπολος καὶ ὀπάων ˺ ˻' ἄνασσα*, fig. etym.? **3bβ** + (*A* 505 f., *X* 281 dopp.) präd. Adj. (s.a. bγ; Komp. *Ω* 94, Sup. *A* 505 f., *Z* 433 f., ˹*I* 54, *Ψ* 891˺. 749) bzw. *Ψ* 69 Ptz. (vorangest. bis auf ˺ ˻, 1[H]); Subj. (unausgedrückt / vorangest. bis auf ˹*Z* 434, *Ω* 94˺, *ρ* 57[+]) *Δ* 479[+], *ρ* 57[+] Abstr., sonst Konkr. (˺ ˻, *M* 11, 1[H] unbelebt, sonst [*Ξ* 158 göttl.] Pers. [6x 2. P.]); hom. in (*ρ* 57[+] nach) dir. R. außer *Ξ* 158, *Ψ* 749 (innerl. abh.), *Δ* 479[+], *Ω* 94 / *M* 11 (Komm. / Vorausblick des Dichters) *χ* 48 *κεῖται ὃς αἴτιος ἔπλετο πάντων*, dazu I Sp. 390,6 ff. *Π* 29 (Diom., Od., Ag., Euryp. verwundet) *σὺ δ' ἀμήχα˹νος ἔπλευ, 'Αχιλλεῦ˺*, auf Verg. bzg. (30 *χόλος*), dagg. *ἐσσι K* 167, *N* 726 auf Ggw. bzg. *Ψ* 69 *εὔδεις, αὐτὰρ ἐμεῖο λελασμέ˺ ˻ du hast mich vergessen*, vgl. *εἰς Π* 538 *M* 11 *ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην καὶ μήνι' 'Αχιλλεὺς ' καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος πόλις ἔπλε, ' τόφρα δὲ καὶ μέγα τεῖχος 'Αχαιῶν ἔμπεδον ἦεν unzerstört blieb*, eigtl. *sich als unzerstörbar erwies* im Ggs. zu mögl. dur. **ἔσκε* (am VE *ξ* 222, parall. m. *ἔην* in *ὄφρα-τόφρα*-Konstr. *ο* 361/2; s.a. vv.ll. *θ* 284 u. vgl. *Φ* 447) bzw. **...ον -εν ἄστυ ρ* 57 *ὡς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος* = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398, vgl. h. Cer. 282 *I* 54 *περὶ μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι, ' καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ˹ἔπλευ ἄριστος˺, hast dich erwiesen als* *Ψ* 891 *ἴδμεν γὰρ ὅσον προβέβηκας ἁπάντων ' ἠδ' ὅσσον δυνάμει τε καὶ ἥμασιν ˺ ˻* 749 (*κρητῆρα θῆκεν ἀέθλιον*) *ὅς τις ἐλαφρότατος ποσσὶ κραιπνοῖσι -οιτο*, vgl. *γένετ'* V. 632, *Γ* 71[+] *Z* 434 *λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα ' ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος. ' τοῖς γὰρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσαντ(ο) sich erwiesen hat* *X* 281 *ἀρτιεπὴς ˹καὶ ἐπίκλοπος ἔπλε˺ο* (Ach.) *μύθων, ' ὄφρα σ' ὑποδείσας μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι* (Hektor), s. II Sp. 639,70 ff. *φ* 397 *τις θητὴρ ˺ ˻το τόξων* Hes. fr. 239,2 *ὅστις ἄδην πίνῃ, οἶνος δέ οἱ ˹ἔπλετο˺ μάργος s'il a le vin mauvais* *Ω* 94 (*κάλυμμ' ἕλε*) *κυάνεον, τοῦ δ' οὔ τι μελάντερον ˺ ˻ ἔσθος nie gab's ein schwärzeres*, vgl. *η* 216 f. in 1bγ (u. Sapph. fr. 94,24–6 V.) *Δ* 479 *μινυνθάδι˹ος δέ οἱ, αἰὼν ' ἔπλεθ' ὑπ'* PN[s] (*δαμέντι*) = *P* 303 *sein Leben war kurz* (komplex.), vgl. *I* 415 f., kontrast. *τ* 328 *Ξ* 158 (*Ζῆνα*) *εἰσεῖδε* (Hera), *στυγερ˺ ˻ ˹ἔπλετο θυμῷ˺ u. er verursachte ihr Mißbehagen* (Ggs. *χαῖρε* 156, sc. über Pos.) *Ψ* 548 *εἰ δέ μιν οἰκτίρεις καί τοι φίλος ˺ ˻ dir ans Herz gewachsen ist*, kontrast. *ἔσκε τ* 239 f. *A* 418 *˹ὠκύμορ˺ος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων ' ἔπλεο* (Ach.), vgl. *Σ* 95 506 *τίμησόν μοι υἱόν, ὅς ˺ ˹ὠτατος ἄλλων ' ἔπλετ'* **3bγ** (unpers. [˹3x am Anf.˺ *τόδε*]) + präd. Adj. (Ntr. Sg., ˺ ˻ Komp.) u. pers. Dat. (1[h] *τῷ σῷ θυμῷ*) ˹außer *K* 531 = *Λ* 520˺; in dir. R. ˺ ˻ *T* 57 *ἦ ἄρ τι τόδ' ἀμφοτέροισιν ἄρειον ' ˹ἔπλετο˺ σοὶ καὶ ἐμοί, ὅτε (μενεήναμεν;)* *O* 227 (*τόδ'*) *ἐμοὶ* (Zeus) *πολὺ κέρδιον ἠδέ οἱ αὐτῷ* (Pos.) *' ˺ ˻ ὅττι (ὑπόειξε)* *υ* 304 *τοι τόδε κέρδι˹ον ἔπλετο θυμῷ˺* (s.d. B9bα) *· ' οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον*, kontrast. *τ* 283 *H* 31 *ἐπεὶ ὦς φίλ˺ ˻ ' ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ* (vgl. *π* 28) ≅ *Ξ* 337[ex.] (*τοι*) = *ν* 145[ex.] = *σ* 113[ex.] ≅ *θ* 571[ex.] (*οἱ*) ≅ *ξ* 397[ex.] (*ὅθι μοι*) ≅ *K* 531[ex.] (*τῇ* 'dorthin' ˹m. Verg. sbezug˺) = *Λ* 520 ≅ h. Ap. 527[ex.] (*τῷ σῷ ˺ ˻*), kontrast. *ἔσκε ο* 362

II Kompos. (D/KSV; and. KSN *ἐκ E* 729 / *N* 632, Antim. Teius fr. 2 in I2a/1a, *μετ' Γ* 287[+], *σ* 225, *θ* 160 in I2a/bα/1bα); Präs. (+ pers. Dat.) in 1/2 (KSV/DSV, ˹metr. bedingt˺), Aor. (abs. außer *Σ* 220) in 2/3 (KSV, ˺ ˻), Pl. außer *α* 352, *η* 261[+], *λ* 248, *ο* 408, Op. 386; in Gl. *Σ* 220, dir. R. *Ψ* 833, *α* 352, *η* 261, *λ* 248, *ν* 60, Sc. 87, h. Cer. 265. – Wortf.: *ἐλθεῖν* BII1. 7b/d. 12, *ἔρχομαι* BII4. 5a, *μάχομαι* BII1, *οἴχομαι* BII 3.5.8, *πολέ(ύ)ω, ἀμφεστρατόωντο, περιτέλλομαι, -τροπέω, φοιτάω, ἀμφιχέομαι*

II1 *ἀμφιπ.* [1°]: (klanglich) *umfangen*, (musikal.) *umspülen*, KSV (Präs.) *α* 352 *τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, ' ἥ τις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφι-ηται*, vgl. *ζ* 122, *Λ* 466, *B* 41

II2 *ἐπιπ.* [4°, 2[H]]: *sich heranbewegen, sich* (reg.) *einstellen*, DSV (Präs. + pers. Dat.; and. KSN *K* 351 / *η* 216 f. in I1bα/γ) u. KSV (Aor., metr. Altern. zu II3; and. *ἐπιτέλλομαι* 'aufgehen' Op. 383. 567, h. Merc. 371) *ο* 408 (*Συρίη*) *πείνη δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη ' νοῦσος ἐπὶ στυγερὴ -εται δειλοῖσι βροτοῖσιν*, vgl. *λ* 200 *ν* 60 (*χαῖρε*) *εἴς ὅ κε γῆρας ' ἔλθῃ καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι -ονται*, vgl. Op. 100/2 f. *η* 261 *ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ˹ἐπιπλόμεν˺ον ἔτος ἦλθε = ξ* 287, vgl. *α* 16 in II3 Sc. 87 *τάχα δ' ἄμμες ˺ ˻ων ἐνιαυτῶν ' γεινόμεθ'* ≅ Th. 493[ex.] (*ἐ. δ' ἐ.*)

II3 *περιπ.* [2[i], 3°, 2[H], 1[h], 1[c]]: *sich herumbewegen, Umlauf vollenden*, (*Σ* 220 KSN >) KSV, nur Aor. (zu Präs. *περιτέλλομαι*, s.d.); Subj. *Σ* 220 (Gl.) Pers., sonst *ἐνιαυτός* (s.d. B1b u. vgl. russ. *vremja* 'Zeit' zu *vertet'* 'drehen'), *Ψ* 833 + Kardinalzahl, sonst gen. abs. (≅ 9 Monate *λ* 248, Th. 184, 1[c], vgl. Sc. 87 in II2) *Σ* 220 *ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ ' ἄστυ ˹περιπλομέν˺ων δηΐων ὕπο*, vgl. V. 208, *Λ* 713, Bacchyl. c. 18,6; urspr. KSN (*ἄστυ πέρι*, vgl. II Sp. 208,14 ff.) > KSV (trans. nur hier), vgl. Bolling, AJPh 81, 1960, 77 f., Leumann, Hom. Wört. 94 f. *Ψ* 833 *ἕξει μιν (σόλον) καὶ πέντε ˺ ˻ους ἐνιαυτοὺς ' χρεώμενος* (vgl. *Θ* 404) ≅ *α* 16[ex.] (Gen., vgl. *B* 551) = h. Cer. 265[ex.] = Heges. fr. dub. 3,2 p. 166 Dav. ≅ Th. 184[ex.] (*π. δ' ἐ.*) ≅ *λ* 248[ex.] (Sg., vgl. V. 295[+]) ≅ Op. 386 (*π. ἐ.*)

D Hes. fr. 76,7 *τῷ δὲ* (Hippomenes) *περὶ ψυχῆς πελε[* (vgl. M1a; *-ετο* im fgrE nicht belegt, doch vgl. *Ψ* 526) *O* 21b (vgl. *X* 443 + *Z* 358) v.l. *Δ* 17, *E* 63, *Θ* 454, *Ξ* 396, *δ* 710, *ε* 469, *ζ* 164, *θ* 284, *μ* 15. 186, Hes. Th. 193, Sc. 314, fr. 33a,15

R. Führer

Πελοπόννησος [Prosaref.[H], 5[h]] **M** [⏑⏑⏓–⏓] (*παρὲκ / διὲκ*) *-ον πίειραν ἔ(χουσα*[+]) h. Ap. 250 = 290 ≅ 419[ex.] = 432[med.]; *-ον* h. Ap. 430

B Zus.rückg. (vgl. *Ἑλλήσποντος*) aus *Πέλοπος νῆσος* (so Tyrt. fr. 2,15 W., s.a. Cypr. fr. 13,3 f. p. 40 Dav.), nachhom. (kontrast. *τὸ Ἄργος* BV) ON (Prosaref. Hes. fr. 189), Ggs. zu *Εὐρώπη* BI (h. Ap. 250 = 290, in dir. R.), auf der Fahrt von Kreta nach Delphi zuerst in nördl. (s. h. Ap. 408), dann in östl. Richtg. (s. h. Ap. 433/6) umschifft (h. Ap. 419. 430. 432); Epith. *πίειραν* (4[h]), *πᾶσαν* h. Ap. 430 (vgl. *ἅπασαν* Cypr. fr. 13,3 f.); gehäuft h. Ap. 430/2

R. Führer

Πέλοψ [2[i], (Prosaref. +) 1[H], 1[c]] **E** vorgr. Suffix (Chantraine, Form. 259 f.) u. wohl auch VG (vgl. *Πελασγός*); and. Kretschmer, Gl. 28, 1940, 236 f. („die dunkelhaarige Rasse der Urbevölkerung") > Ramat, RFIC 90 = n.s. 40, 1962, 176 f.; Robertson, GRBS 29, 1988, 250 („Dark-face"), doch s. Beekes, Gl. 73, 1995/6, 19–25

M [⏑⏓] *-ψ B* 105 [⏑⏑⏓] *-πος* Cypr. fr. 13,4 p. 40 Dav. [⏑⏑⏓] *-πος* Hes. fr. 193,11 [⏑⏑⏓] *-πι B* 104

L Nilsson, Myc. Origin 44; J. Forsdyke, Greece before Hom., London 1956, 137; v. Kamptz 330 f.; E. A. S. Butterworth, Some Traces of the Pre-Olympian World in Gr. Lit. and Myth, Berlin 1966, 9 f. 154 ff.; Stubbings, in: CAH II 1³, 638 ff.

B I S. des Tantalos (Cypr. fr. 13,4 p. 40 Dav.), Schützling des Hermes (*B* 104), durch Hippodameia B IV V. des Atreus (*B* 105) u. Thyestes (vgl. Hes. fr. 190,2), der Nikippe (Prosaref. Hes. fr. 191) u. der Lysidike (Hes. fr. 193,11), Eponym der *Πελοπόννησος* (s.d.); Patron. *Ταντα*λίδεω (1ᵉ > Tyrt. fr. 12,7 W.), Epith. *πληξίππω* (*B* 104, Anspielg. auf Sieg im Wagenrennen über Oinomaos?); gehäuft *B* 104/5, *πε*-Alliterat. Hes. fr. 193,11 II *ὁ Ὀπούντιος*, von Oinomaos getöteter Freier Hippodameias (Prosaref. Hes. fr. 259a) R. Führer

πέλω s. *πέλομαι*

πέλωρ, πέλωρον [5ⁱ, 7ᵒ, 5ᴴ, 6ʰ, 2ᵉ] E zu Morph. u. Wortbildg. s. Egli, Heteroklisie 89–96; wenn < * *k*ʷ*érh₂-ōr* m. Dissim. von *l-r* < *r-r*, dann gleiche Wz. wie in *τέρας*, s.d. (Lautwandel *k*ʷ > *p* wäre äol.) u. vgl. Chantraine, Dict. 1106 s.v. *τέρας* E. – Abl.: *πελώριος* (von *-ρ*); *πελώρη*

M 1 zweis. [⏑̯] *τοῖα -ρ'* h. Merc. 349 [⏑̯] *-ρ* h. Ap. 374 [⏑̯] *-ρ* *Σ* 410, *ι* 428, *μ* 87, h. Ap. 401 2 dreis. [⏑̯⏑] *τοῖα -ρα* h. Merc. 225; *-ρον* Th. 295. 299; *-ρα* *B* 321 [⏑̯–] *-ρου* Pan. fr. 2 p. 116 Dav. [⏑̯×] *φέρων ὀνύχεσσι -ρον* *M* 202 = 220, *ο* 161; *κεφαλὴ/ὴν/ὰς / κάρη* ⟨*δεινοῖο -ρου*⟩ *E* 741, *λ* 634, Th. 856, Sc. 223; ⟨ ⟩ *κ* 168; *τοῖο -ρου* Th. 845; *δοιὰ -ρα* h. Merc. 342; *αἰνὰ -ρα* *κ* 219, Cypr. fr. 26,1 p. 44 Dav.; *-ρον* *ι* 257, h. Ap. 416

Σχ sch. D *B* 321: *μέγιστα σημεῖα*, *E* 741: *μεγάλου τέρατος*, sch. min. P. Yale 127 *E* 741: *δεινοῦ τέρατ*[*ος*, *Σ* 410: *μέγιστον*

B *Monstrum, Ungeheuer, Tier von ominöser Bedeutung* meist Subst. Ntr., auch adj. nur in den Formen *-ρ*, *-ρα*, *-ρου*, *-ρον* (vgl. noch *-ρη*) belegt: Entwicklg. *-ρ* > *-ρα* (Gelenk d. Heterokl.) > *-ρου/-ρον* Übergang vom Subst. (in 2 u. 3 stets m. Attr.) zum Adj. begünstigt durch appositionellen Gebr. wie in 1 b (z.B. *Κύκλωψ -ρ*), 4 b (z.B. *δράκοντα -ρον*); auch h. Merc. 225. 349 ließen sich nach späterem Sprachverständnis adj. auffassen; sicher adj. sind *-ρου* Pan. fr. 2 p. 116 Dav. in 3 sowie *-ρη* (s.d.) charakterisierende Zusätze: Adj. (nicht nur dir. auf *π*. bezogene): *αἴητον* 1×, *αἰνά/ότερα* 3×, *ἄλλο* ... *ἀμήχανον* 1×, *δεινοῖο/ά* 6×, *δεινή τε σμερδνή τε* 1×, *ζωόν* (*ἀσπαίροντα*) 2×, *ἤμερον* 1×, *κακόν* 1×, *μέγα τε δεινόν τε* 1× (vgl. Th. 299), *τοῖο / τοῖα / δοιά* 4× sonstige (auch epex.) Zusätze, geschilderte Reaktionen: *θαυμάζομεν* *B* 320 f.; *μέγα θαῦμα* h. Ap. 415 f.; *θηήσαντ(ο)* *κ* 168/80; *ἀγάσσασθαι* h. Merc. 342 f.; *κατεκλάσθη φίλον ἦτορ δεισάντων* *ι* 257; *ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον* *κ* 219; *χλωρὸν δέος ἧρει* *λ* 633 f.; *ἀκέων καθείατο δειμαίνοντες* h. Ap. 401/4; *ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον* *M* 202/8; *ἰύζοντες ἔποντο, γήθησαν, θυμὸς ἱάνθη* *ο* 161/2/5; *οὐδέ κέ τίς μιν γηθήσειεν ἰδών* *μ* 87 f.; *Διὸς τέρας* *E* 741 f.; *ἀθεμίστια εἰδώς* *ι* 428; *οὐδὲν ἐοικὸς ἀνθρώποις οὐδ(ὲ) θεοῖσι* Th. 295 f.; *αἰόλον ὠμηστήν* Th. 299 f.; Prodigien-Deutung *M* 220, *ο* 161 Ggs. 'Stimme' vs. *αὐτόν/ή*, 'das Ungeheuer leibhaftig' *ι* 257, *μ* 87 gehäuft Th. 295. 299; 845. 856; h. Ap. 374. 401. 416; h. Merc. 225. 342. 349 in dir. R. 2ⁱ, 6ᵒ, 3ʰ (h. Merc.), in Erz. 4ⁱ (*M* 202 ⟨innerl. abh.⟩), 1ᵒ, 5ᴴ, 3ʰ (h. Ap.; 416 ⟨ ⟩). – Wortf.: *ἄγριος, ζατρεφής, θήρ, θηρίον, κνώδαλον, ὀλο(ι)ός, οὔ τι

sen Kinder ⌊ ⌋ίης ἐν κευθμῶνι), ἡ δ' ἐντὸς στοναχίζετο ⌊Γ/γαῖα -ρη⌋ ' στεινομένη, δολίην δὲ κακὴν ἐπεφράσσατο τέχνην 173 (Kronos bereit, seinen Vater Uranos zu entmannen,) γήθησεν δὲ μέγα φρεσὶ ⌊ ⌋ 479 (den Zeus) ἐδέξατο ⌊ ⌋ ' Κρήτῃ ἐν εὐρείῃ τρεφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε 821 ὁπλότατον τέκε παῖδα Τυφωέα ⌊ ⌋ ' Ταρτάρου ἐν φιλότητι 858 (Zeus verbrannte die Häupter des Typhoeus, δεινοῖο πελώρου, dieser stürzte,) στονάχιζε δὲ ⌊ ⌋ 505 (Götter gaben dem Zeus βροντήν, κεραυνόν, στεροπήν·) τὸ πρὶν δὲ -ρη Γ/γαῖα κεκεύθει 731 (Tartaros, ἔνθα Τιτῆνες κεκρύφαται) χώρῳ ἐν εὐρώεντι, -ρης ἔσχατα Γ/γαίης 861 (im selben Zush.) πολλὴ δὲ -ρη κείετο Γ/γαῖα ' αὐτμῇ θεσπεσίῃ 12

D Hes. fr. 150, 11 (πελώ[ρη od. πελώ[ριος Gr.-H.)
V. Langholf

πελώριος [16ⁱ, 5°, 1ᴴ] (< πέλωρ) F -ος 6, -ον 9, Fem. -ον 1, Ntr. -ον 1, Akk. -ον 2, Akk. -α 3

M [⏑⏑⏑] Αἴας ἐστὶ / ὧρτο -ος ἔρκος Ἀχαιῶν Γ229 / Η211; -ος Ε395, Η208, Ρ360, ι187; ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα -ον ἐξενάριζεν / αὐτόθ' ἔασε Ε842 / 847; Ἀχιλῆα -ον Φ527, Χ92; Ὠρίωνα -ον λ572; Αἴαντα -ον Ρ174; ἄνδρα -ον Γ166; -ον ἔγχος Ε594, Θ424; -ον Λ820, ι190, λ594, Th. 179; -α θαῦμα ἰδέσθαι Κ439, Σ83; -α γ290

Σχ sch. D Γ229: μέγας, Γ166: μέγιστον, Κ439: οὐ κατὰ τὸ μέγεθος νῦν μεγάλα ἀλλὰ κατὰ τὸ κάλλος τεράστια

B (zu πέλωρ:) nie subst. gebraucht 1 Personen 1a Helden vor Troja 10ⁱ *stattlich, imposant* (meist aus d. Sicht beteiligter Pers.en, s. de Jong, Narrators 130), nicht notw. durch Körpergröße Γ166 (Priam.:) „ἄνδρα -ον (Ag.) ... ' ... ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε· ἤτοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι, ' καλὸν δ' οὔτω ἐγὼν οὔ πω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ' οὐδ' οὕτω γεραρόν" öfters jedoch zugleich *hoch gewachsen, riesenhaft, schrecklich* Γ229 (Hel.:) „Αἴας ... ⌊-ος, ἔρκος Ἀχαιῶν⌋ (ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους, V. 227)" Η211 τοῖος ἄρ' Αἴας ὧρτο ⌊ ⌋ ' μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι (ποσσὶν ἧϊε μακρὰ βιβάς, κραδάων ἔγχος, Τρῶας δὲ τρόμος ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον) Ρ174 (Hektor: „du hast unrecht) ὅς τέ με φῆς Αἴαντα -ον οὐχ ὑπομεῖναι· ' οὔ τοι ἐγὼν ἔρριγα μάχην" 360 ὣς Αἴας ἐπέτελλε -ος, αἵματι δὲ χθὼν ' δεύετο Φ527 (Ach. Τρώεσσι πόνον καὶ κήδε' ἔθηκεν· Πρίαμος) ἐνόησ' Ἀχιλῆα -ον· αὐτὰρ ὑπ' αὐτοῦ ' Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες, οὐδέ τις ἀλκὴ ' γίγνετ(ο) Χ92 (Hektor) μίμν' Ἀχιλῆα -ον ἆσσον ἰόντα Λ820 ἤ ῥ' ἔτι που σχήσουσι -ον Ἕκτορ' Ἀχαιοί, ' ἦ' ἤδη φθείσονται ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες; Ε842 ⌊ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα -ον⌋ ἐξενάριζεν 847 ⌊ ⌋ αὐτόθ' ἔασε ' κεῖσθαι 1b sonstige (auch göttl.) Personen 2ⁱ, 3° *groß, schrecklich, Furcht einflößend, gewaltig* Ε395 (Dione:) „τλῆ δ' Ἀΐδης ... -ος ὠκὺν ὀϊστόν" Η208 (Aias) σεύατ' ἔπειθ' οἷός τε -ος ἔρχεται Ἄρης λ572 (Od.:) „Ὠρίωνα -ον εἰσενόησα ' θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, ' τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν" Kyklop: ι187 (Od.:) „ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε -ος (⌊ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἧδη⌋)" 190 (Od.:) „⌊ ⌋ ' καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο -ον, οὐδὲ ἐῴκει ' ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι ' ὑψηλῶν ὀρέων, ὅ τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων" 2 Gegenstände 2a Waffen 4ⁱ *schrecklich, Furcht erregend* τεύχεα: Κ439 (Od.:) „τεύχεα δὲ χρύσεια ⌊-α, θαῦμα ἰδέσθαι, ' ἤλυθ' ἔχων (Rhesos)" Σ83 (Ach.:) „τεύχεα δ' Ἕκτωρ ' δῃώσας ἀπέδυσε ⌊ ⌋ ' καλά· τὰ μὲν Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα" ἔγχος: Ε594 Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι ⌊-ον ἔγχος⌋, ἐνώμα Θ424 (Iris:) „εἰ ἐτεόν γε ' τολμήσεις Διὸς ἄντα ⌊ ⌋ ἀεῖραι" 2b Sonstiges 2°, 1ᴴ die Sichel, m. der Uranos entmannt wurde: Th. 179 (Kronos) δεξιτερῇ δὲ -ον ἔλλαβεν ἅρπην, ' μακρὴν καρχαρόδοντα Meereswogen: γ290 (Nestor:) „κύματά τε τροφόεντα -α, ἶσα ὄρεσσιν" Stein: λ594 (Od.:) „Σίσυφον εἰσεῖδον κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα, ' λᾶαν βαστάζοντα -ον ἀμφοτέρῃσιν"

D Hes. fr. 150, 11 (πελώ[ριος od. πελώ[ρη Gr.-H.)
V. Langholf

Πελωρίς [1ᴴ] ON sizil. Landzunge an der Straße von Messina; V. d. Mühll, Ausgew. kl. Schr. 440 f. Hes. fr. 149 (Prosaref.)
V. Langholf

πέλωρον s. πέλωρ

πέμματα [1ᵉ] E < *pép-mata < *pekʷ-mata zu πέσσω < *pekʷ-ie-, s.d.

B *Feingebäck*, unterschieden von πλακοῦντες 'Kuchen' bei Athen. 4,172 A; vgl. auch ebd. 172 D (= Stesich. fr. 179[i] p. 153 Dav.) Pan. fr. 23 p. 127 Dav. (Prosaref.) = fr. 12 p. 178 Ber. (m. Lit.); zur Einordng. des Pan. frg.s s. Stoessl, RE XVIII (1949) 882. — Wortf.: μειλίγματα G. Markwald

πεμπά(ζω) [1°] **Σχ** sch. Barn. δ412: κατὰ πέντε ἀριθμήσει (see Sch. Dindorf)

B (from πεμπάς [not EGrE]:) *count (by fives)* orig. basic method using fingers: see πέντε, πεντήκοντα aor. subj. δ412 φώκας ... ἀριθμήσει καὶ ἔπεισιν· ' αὐτὰρ ἐπὴν πάσας -σσεται ἠδὲ ἴδηται, ' λέξεται ἐν μέσσῃσι, 'herdsman' counting on fingers. — Wdfld.: ἀριθμέω, λέγω, μετρέω
W. Beck

πεμπταῖ(ος) [1°] (from πέμπτη [sc. ἡμέρη, see Wackernagel, Synt. II 65 ff.]:) of voyagers arriving *on the fifth day* ξ257 (ἑβδομάτῃ ἀναβάντες ἐπλέομεν) -οι δ' Αἴγυπτον ... ἱκόμεσθα, cf. πέμπτος B wdfld. and 3a W. Beck

πέμπτος [4ⁱ, 3°, 4ᴴ, 1ᵇ] E see Chantraine, Dict. s.v. πέντε F -ος 2, -ῳ 1, -οισι 1; -ης 1, -ῃ 1, -ας 1; -ον 2, -ῳ 2, -ον 1

M 1 disyll. 1a [⏑⏑] -ος Ψ351 1b [⏑–] -ῳ/ης/ας δ' Ψ270 / Π197 / Op. 802 [⏑–] -ῳ ε263 [–⏑] -ῃ Op. 803; ⌊-ον ἔτος⌋ h. Ven. 277 [–⏑] ἐγὼ -ος ι335; -ον δ' Ψ615 [–⏑] ⌊ ⌋ ω309; -ῳ δέ Op. 698 2 trisyll. [–⏑⏑] ἐγὼ -οισι Op. 174

B *(the) fifth* — and last of group(s) / series, emph. posit. in beginning of cl. exc. ⌊Op. 174 (1b)⌋; tog. w. subst. in same cl. ⌊ ⌋, Ψ615 (2), ω309, h. Ven. 277 (3b); 3 of 12× in Ψ, 4 in Op.; pl. Op. 174. 802. — Deriv.: πεμπταῖος. — Wdfld.: ⌊δέκατος⌋, δω⌊ ⌋, ἕβδομος, ἐεικοστός, εἴνατος, ἕκτος, ὀγδόατος, τέταρτος, τρίτατος, τρίτος 1 of persons 1a *fifth* and last pers. of group Ψ270 τῷ δὲ τετάρτῳ θῆκε δύω ... τάλαντα, ' -ῳ δ' ... φιάλην, cf. v. 615 (2 below) 351 Μηριόνης δ' ἄρα -ος ... ὡπλίσαθ' ἵππους ι335 (τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ) οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι, ' τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ -ος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην 1b last group of series Π197 τῆς δὲ τετάρτης (sc. στιχός) ἦρχε ... Φοῖνιξ, ' -ης δ' Ἀλκιμέδων Op. 174 μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελλον ἐγὼ -οισι μετεῖναι ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι 2 object, last prize Ψ615 -ον δ' ὑπελείπετ' ἄεθλον (φιάλη given Nestor), cf. v. 270 (1a) 3 units of time 3a day(s) ε263 τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα· ' τῷ δ' ἄρα -ῳ πέμπ' (Kal.) ἀπὸ νήσου, w. τετ-τετ πεμπ-πεμπ, cf. πεμπταῖος (arrival) — Op. 802. 803 ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' εἰς οἶκον ἄκοιτιν ' ... ' -ας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί· ' ἐν -ῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν ' Ὅρκον γεινόμενον *fifth day of each decade* (West ad l. rejecting two other interpretations) 3b year Op. 698 γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, -ῳ δὲ γάμοιτο ||

ω 309 *Ὀδυσσῆϊ τόδε δὴ -ον ἔτος ἐστίν, ' ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβη* h. Ven. 277 *ἐς -ον ἔτος αὖτις ἐλεύσομαι υἱὸν ἄγουσα*

D Ψ 538b, v.l. Op. 782 Pollux W. Beck

πέμπω [38[l], 91°, 10[H], 7[h], 1[c]] E unklar, s. Chantraine, Dict. s.v. — Abl.: *Εὐπόμπη, πομπεύς, πομπή, πομπός*

F *-πω* 1, *ἀπο-πω* 1, *ἐκ-πεις* 1, *ἀπο-πει* 1, *-πουσιν* 4; Impf. *ἀπέ-πον* 2, *ἔ-πε(ν)* 7, *-πε(ν)* 15, *-π'* 3, *ἀπέ-πε(ν)* 3, *ἔ-πε* 1, *ἀπε-πομεν* 1, *ἔ-πον* 2, *-πον* 4; *-πησι(ν)* 2, *-πωμεν* 2, *-πωσι* 1, *-ποιεν* 4; Imp. *-πε* 1, *ἀπό-πε* 2, *-πετε* 1, *ἀπο-πετε* 1; Inf. *-πειν* 4, *ἀπο-πειν* 2, *-πέμεν* 2, *ἀπο-πέμεν* 2, *-πέμεναι* 2; Ptz. *-πων* 1, *-πουσα* 1; Fut. *-ψω* 9, *ἀπο-ψω* 3, *-ψει* 3, *ἀπ-ψει* (*ἀμ-ψει* [i.e. *ἀνα-ψει*] v.l. ant.) 1 (*o* 83), *-ψομεν* 1, *-ψουσι(ν)* 5, *-ψειν* 1, *-ψέμεναι* 1; Aor. *ἀπέ-ψα* 1, *προὔ-ψα* 1, *προὔ-ψ'* 1, *-ψας* 1, *ἔ-ψε(ν)* 3, *-ψε(ν)* 3, *ἀπέ-ψε* 3, *κατέ-ψε* 1, *παρέ-ψεν* 1, *προὔ-ψ(εν)* 2, *ἔ-ψαν* 3, *-ψαν* 4, *ἔκ-ψαν* 1, *προὔ-ψαν* 1; Konj. *-ψω* 2, *-ψῃς* 1, *ἀπο-ψῃ* 1, *ἐκ-ψῃσι* 1, *-ψωμεν* 1; Opt. *-ψαιμι* 1, *-ψειας* 1, *-ψειεν* 1, *ἐκ-ψειε* 1; Imp. *-ψον* 5, *ἀπό-ψον* 1; Inf. *-ψαι* 5; Ptz. *-ψαντες* 1; einziges Med. (Imp.) *ἐκ-ψασθε* 1 (*υ* 361); Pass. kommt nicht vor

M **1** Stamm im longum **1a** eins. [⏑̄] *-π' ἀπό ε* 263 [⏑̄] *-π' Ψ* 137 **1b** zweis. [⏑̄-] *-πειν/πων/ψω/ψον/ψαι (δ')* + Akk. Obj. *Π* 447. 454 / *Ω* 780 / *σ* 84 / *Ω* 310 / h. Ven. 137; *-ψω/ψειν/ψαν δ' ἐς (εἰς)* *α* 93 / *Φ* 48 / Th. 477, Hes. fr. 145,3; *-ψω / ψει δ' ὅππῃ π* 81 = *φ* 342 / ≅ *ξ* 517 = *ο* 339; *-ψαν* Th. 718; *-ψον σύν γ* 369 [⏑̄⏑] *-πε δέ μ(ιν)* + Ortsang. / ... *Z* 168. 207, *Σ* 452, *δ* 799 / *Π* 671 = 681; *-πε δ'* + Präp. *η* 264, Hes. fr. 145,1; *-ψας/ψεν/ψον/ψαι ἐπ' O* 27, *Σ* 240, *K* 464, *B* 6; *-πον ω* 419, Th. 716; *-ψω A* 184 [⏑̄⏑] *ἀπό-πε ε* 146, *ο* 65; *-πε* Op. 84; *ἀπο-ψω ρ* 76; *-ψον ε* 25; *ἀπό-ψον β* 113 [⏑̄⏑] *-πε / ἔκ-πε νέεσθαι δ* 8, *Φ* 598; *-πε θύραζε ι* 461; *-πον ἕπεσθαι Π* 575 [⏑̄×] Ptz. + *ἀπο-πω/πει/ψω/ψῃ ξ* 108 / *υ* 133 / *ε* 161, *τ* 412 / *ο* 53; *οὐδ'/ἀλλ' ἀπο-πειν κ* 73, Op. 87; Dat. + *-πε I* 253 = 439 = *Λ* 766, *M* 28, *δ* 5; Akk. Obj. + *-πειν/ψω/ψαι ο* 74 / *β* 133, *ζ* 255 / *ξ* 396 **1c** dreis. **1ca** [⏑̄⏑⏑] *-πετε ν* 39; *-πέμεν κ* 18, *ο* 15; *-ψομεν φ* 309 [⏑̄⏑⏑] *ἀπο-πετε λ* 339; *ἀπο-πέμεν ε* 112, *τ* 316 **1cβ** [⏑̄-⏑̄] *-πουσα* h. 27,6; *-ψουσιν ε* 37, h. Ven. 140 [⏑̄-⏑̄] *οἴκαδε -ψειας ι* 350 **1cγ** [⏑̄⏑⏑] *ἀπέ-πον/πε(ν) τ* 243, *K* 72 = *κ* 76[in.]; *ἔ-πε(ν) (σύν) I* 438, *Σ* 237, *λ* 626, Hes. fr. 198,4; (*πρό μ'/μ' ἐνθάδ'*) *ἔ-ψε(ν) A* 442, *λ* 623, Th. 784; *ἀπέ-ψε ξ* 334 = *τ* 291; *εἰς Ἔρεβος κατέ-ψε* Th. 515; *παρέ-ψεν μ* 72 [⏑̄⏑⏑] *ἀπέ-πον / ἔ-πε* + Akk. Obj. *ω* 312, *ν* 66; *ἔ-πε / ἀπέ-ψα νέεσθαι ν* 206, *ψ* 23 [⏑̄⏑×] (Obj. +) *ἔ-πε/ον Γ* 116, *δ* 623; Ptz. + *ἔ-πον / ἔ-ψαν / ἀπέ-πε / ἀπέ-ψε τ* 461, Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav., *Φ* 452, *ω* 285; ⌞Ortsangabe +⌟ *ἔ-ψαν δ* 586 = *ρ* 149 ‖ [-⏑̄×]⌞ ⌟ *προὔ-ψεν Θ* 367 **1d** viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-πέμεναι η* 227 = *ν* 48 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *οἴκαδε -ψέμεναι κ* 484 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἀπε-πομεν κ* 65 **2** Stamm in den brevia **2a** eins. ⏑̄[-] *καὶ -π' ψ* 315 **2b** zweis. **2bα** [⏑̄-] *προὔ-ψ' ω* 360 **2bβ** [-⏑̄] *καὶ -ψαν σύν ψ* 340; *ἔκ-ψαν π* 3 [-⏑̄] *-πω Π* 240; *ἐκ-πεις Ω* 381; *-πον I* 575; (*σ' εὖ*) *-ψω / ἀπ-ψει δ* 589 ≅ *ο* 83[med.]; *εἰς Ἔρεβος -ψε* h. Cer. 335; *-ψῃς Π* 445 [-⏑̄] *-πειν τ* 281; *-ψω/ψει ε* 140, *π* 83 ≅ *ε* 167[in.] / ≅ *ο* 34[ex.]; *-ψεν Φ* 43; *-ψον Ω* 430; *-ψαι (δόμον) ι* 524, *ξ* 336 **2c** dreis. [-⏑̄⏑] Ortsangabe + *-πουσιν/ψωμεν/ψειεν A* 390, *υ* 383, *λ* 635; (*δώματος*) *ἐκ-ψῃσι/ψειε σ* 336, *Ω* 681; Akk. Obj. + *-πουσιν/πωμεν/ψαντες π* 228 = *υ* 188 / *δ* 29, *ν* 52 / *α* 38; *-πουσιν/πῃσι/ποιεν/ψουσι(ν)/προὔ-ψαν* + Ortsangabe h. Cer. 488 / h. 31,16 / *δ* 560 = *ε* 17 = 142 = *ρ* 146 / *δ* 564, *ξ* 333 = *τ* 290 / h. Ap. 102; (*ἐγὼ*) *προὔ-ψα/ε* (*σύν*) *ρ* 54. 117; *-πωσι ϑ* 556 [-⏑̄⏑] *-πῃσιν O* 109; *ἐγὼ -ψαιμι νέεσθαι φ* 374; *δόμου ἐκ-ψασθε θύραζε υ* 361

B (*gehen machen, auf den Weg u./o. ans Ziel bringen,* als Veranlassender od. Ausführender:) *schicken, bringen,* (t.t. [s. 2]:) *ein Geleit geben* (so auch Abll., s. E), Subj. Pers., *ϑ* 556 Phäakenschiffe, meist mit Obj. der Pers., selten (s. 5) der Sache; meist mit Angabe des Ziels, Zwecks (im Inf. usw.); je nach Tempus punkt. (Aor. ingr. od. term.: *los-, entsenden* od. *hinsenden, -bringen*) od. durat. (Impf. nachhaltiger Wirkg.: einschl. des erreichten Ziels: s. de Boel, IF 92, 1987, 52); zu Temp. u. Konstr. noch Chadwick, Lex. Gr. 233 ff. — Wortf.: *ἰάλλω, ἵημι, στέλλω,* (zu 3:) *ἄγω, ἡγεμονεύω, ἡγέομαι* (B 2), *ῥύομαι, φυλάσσω,* (zu 4. 5:) *βάλλω, ἰάπτω, ῥίπτω,* ferner *δίδωμι, φέρω,* (zu h. 31,16 in I 5, *M* 28 in II 2:) *ἐλαύνω*; vgl. (zu 2:) die Abll. *πομπή/ός/εύς/εύω* als t.t.; korr. *δέχομαι* sowie *ἱκέσθαι, νέεσθαι* (geleg. als Inf. des Zwecks bei *π*.)

Disposition I Simplex **1** jem.n mit Auftrag, Botschaft irgendwohin *schicken* (meist mit Zielangabe usw.): Aor. ... Präs.st. ... Fut. **I2** als Hausherr u.ä. den Gast, Schützling, Bedürftigen *(weiter-, heim-)senden,* ihm *e. Geleit geben* (ihn ausstatten): ohne od. mit Angabe des Ziels (Präs.st. ... Fut., Aor. ... Sonderfälle Toter, Gefangene, Braut) **I3** als Ausführender / Gott jem.n *geleiten, führen, bringen* (meist mit Zielangabe usw.): Fut., Aor. ... Präs. (*ϑ* 556 Subj. Schiffe) ... göttl. Geleit ... Tote **I4** jem.n in Übel, Verderben *schicken* **I5** Obj. Sache **II** Kompos. **1** *ἀπο(-)* **1a** (KSV) jem.n mit e. Auftrag *wegschicken* **1b** den Gast **1c** die Mutter **1d** jem.n, etw. unverrichteter Dinge *fortschicken, abweisen* **1e** Obj. Besitztümer **1f** DSV **II2** *ἐκ(-)* **2a** KSV (Obj. Besitztümer, Beauftragte, Schützlinge) **2b** DSV **II3** *κατ-* **II4** *παρ-* **II5** *προ(-)*

I Simplex **1** jem.n mit Auftrag, Botschaft irgendwohin *schicken,* Subj. u. Obj. z.T. Götter; meist (außer *Ω* 310, *α* 38, *I* 575) m. Angabe des Ziels (Dat. der Pers.), des Zwecks (im Inf., Final-, Rel.-Satz, Ptz.), *Π* 575[+] *ἅμα/μετά/σύν, ε* 167[+] *ὄπισθεν*, vgl. *ἵημι* (B I A 1 b); ca. 50% dir. R. **1a** Aor. *B* 6 (*βουλή*, des Zeus) *-ψαι ἐπ' Ἀτρεΐδῃ ... οὖλον Ὄνειρον Ω* 310 (Priam.: „*Ζεῦ πάτερ*) *-ψον δ' οἰωνόν (δεξιόν, ὄφρα ...*") *Σ* 240 (*Ἠέλιον δ'*) *Ἥρη ' -ψεν* (*-πεν* v.l.) *ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκοντα νέεσθαι α* 38 (Zeus:) „*πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς, ' Ἑρμείαν -ψαντες* (*-ψαντε* Zen., Ar. Byz.), *εὔσκοπον (διάκτορον* v.l.) ⌞*Ἀργεϊφόντην*⌟ (*-ψαντες Μαίης ἐρικυδέος ἀγλαὸν υἱόν* v.l.), ' *μήτ' αὐτὸν κτείνειν*" h. Cer. 335 (*Ζεὺς*) *εἰς Ἔρεβος -ψε ...* ⌞ ⌟ ' *ὄφρ' λ* 623 (Her.:) „*ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔ-ψε κύν' ἄξοντ' (ἀνένειϰα καὶ ἤγαγον*") Th. 784 *Ζεὺς δέ τε Ἶριν ἔ-ψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι* h. Ven. 137 „*-ψαι δ' ἄγγελον ὦκα μετὰ Φρύγας (εἰπεῖν πατρί*") **1b** Impf., (h. Cer. 488, *Π* 240) Präs. (s.a. *Π* 454 in 3 d) *I* 575 („*τὸν δὲ λίσσοντο γέροντες) -πον δὲ θεῶν ἱερῆας*" *Γ* 116 "*Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔ-πε* (*ἔ-ψε* v.l.) ' ... *ἄρνάς τε φέρειν Πρίαμόν τε καλέσσαι (Ταλθύβιον* ⌞*προΐει*⌟, Ag.) *ν* 66 (*κήρυκα* ⌞ ⌟, Alkin.) *Ἀρήτῃ δ' ἄρα οἱ δμῳὰς ἅμ' ἔ-πε γυναῖκας (νέεσθαι* v.l.), ' *τὴν μὲν φᾶρος ἔχουσαν (τὴν δ' ἑτέρην ... ὄπασσε κομίζειν) δ* 799 *-πε δέ μιν πρὸς δώματ'* ... (Ath. das *εἴδωλον*) ' *εἴως Πηνελόπειαν (παύσειε κλαυθμοῖο*) Op. 84 *εἰς Ἐπιμηθέα -πε πατὴρ ... Ἀργεϊφόντην* ' *δῶρον ἄγοντα* h. Cer. 488 *αἶψα δέ οἱ -πουσιν (ἐς δῶμα Πλοῦτον*), sc. Dem. u. Kore (Schützling, Sohn, Gefolgsmann [meist] in den Krieg:) *Z* 168 „*-πε δέ μιν Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρά*" 207 „*-πε δέ μ' ἐς Τροίην (ἐπέτελλεν αἰὲν ἀριστεύειν*") *Π* 240 (Ach. zu Zeus:) „*ἔταρον -πω* (*-ψω* pap. 435) *πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσι ' μάρνασθαι*" *Σ* 237 *τόν ῥ'* (Patr.) *ἤτοι μὲν ἔ-πε σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ' ἐς πόλεμον, οὐδ' αὖτις ἐδέξατο νοστήσαντα* 452 „*Πάτροκλον περὶ μὲν τὰ ἃ τεύχεα ἔσσε, ' -πε δέ μιν πόλεμόνδε, πολὺν δ' ἅμα λαὸν ὄπασσε*" *(mit)*

jem.m als Begleiter (*πομπός*) *mitschicken:* *I* 438 (Phoinix:) „*σοὶ δέ μ' ἔ-πε ... Πηλεύς* ' *ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι -πε*" (s. II 2; V. 442 „*με προέηκε*") *Π* 575 *οἱ δ' ἅμ' Ἀχιλλῆϊ ... -πον ἕπεσθαι* ' *Ἴλιον εἰς* (sc. Pel. u. Thetis den Epeigeus) **1c** Fut., Obj. günstiger Wind als Geleiter (*ὄπισθεν*; vgl., *οὖρον ἵημι, ἰάλλω, δίδωμι, οὖροι πομπῆες* *δ* 360; dazu Casevitz, Eos 83, 1995, 27 ff.) *ε* 167 (Kal. zu Od.:) „*εἵματά τ' ἀμφιέσω* ' *-ψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,* ' *ὥς κε* (*πατρίδ' ἵκηαι*") ≅ *ο* 34^{ex} („*-ψει ... ' ἀθανάτων ὅς τίς σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε*", Ath. zu Tel.)

1 2 als Hausherr u.ä. den Gast, Schützling, Bedürftigen *(weiter-, heim-)senden,* ihm *ein Geleit geben,* d.h. ihn *zur Weiterreise instandsetzen,* indem man ihn mit Fahrzeug, Begleitern, Proviant, Kleidung ausstattet (vgl. II 1), t.t. wie *πομπή/ός* (*κ* 18 entspr. *τεῦχε δὲ πομπήν*), *πομπεύς/εύω*, korr. *ὁδὸν ᾔτεον* (*κ* 17); geleg. mit Adj./Adv. (*ἀπήμονα/μαντον ν* 39, *τ* 281, *εὖ δ* 589, *καρπαλίμως τ* 461), Angabe des Mittels (*σὺν δίφρῳ γ* 369, *ἐν/σὺν νηΐ ε* 37, *ψ* 340, *ἐπὶ σχεδίης η* 264, *ἵπποισι καὶ ἅρμασι δ* 8), begleit. Ptz. (*ἐλεήσας ι* 350, *ἔσσας ξ* 396, *χαίροντες τ* 461), *ε* 140 neg.; ca. 2/3 der Stt. dir. R. **2a** ohne Angabe des Ziels **2aα** Präs. st. *ο* 74 (Men. zu Tel.: „*ἶσον κακόν*) *ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι* ' ⌞*ξεῖνον*⌟ *ἐποτρύνῃ καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκῃ.* ' *χρὴ* ⌞ ⌟ *παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ -πειν* (ich gebe dir *δῶρα*"), mehr als bloß *gehen lassen* (parall. zu *φιλεῖν*) *η* 227 (*ἐκέλευον*, sc. Phäaken) *-πέμεναι τὸν ξεῖνον* (vgl. 150 Od.: „*πομπὴν ὀτρύνετε*", *ζ* 290 Naus.: „*ὄφρα πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς*") = *ν* 48 *ν* 39 (Od. zu Alkin.:) „*-πετέ με σπείσαντες ἀπήμονα, χαίρετε δ' αὐτοί.* (*τετέλεσται πομπὴ καὶ φίλα δῶρα*") *κ* 18 (*ὅτε δὴ*) *ὁδὸν ᾔτεον ἠδ' ἐκέλευον* ' *-πέμεν* (*-ειν* pap., v. St. West, Ptol. Pap. p. 250), *οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν.* ' *δῶκε δέ μ' ... ἀσκόν* (sc. Aeol., vgl. 65 *ἀπε-πομεν*, s. II 1) *ψ* 315 *ἠδ' ὡς Αἴολον ἵκεθ', ὅ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο* ' *καὶ -π'* *η* 264 (*μ' ἐκέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι*, sc. Kal.) *-πε δ' ἐπὶ σχεδίης ... πολλὰ δ' ἔδωκε* (*οὖρον δὲ προέηκεν*) **2aβ** Fut., Aor. *ε* 140 (Kal.:) „*-ψω δέ μιν οὔ πῃ ἔγωγε* ' *οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ... καὶ ἑταῖροι,* ' *οἵ κέν μιν -ποιεν*" (s. 3), vgl. (112) *ἀπο-πέμεν*, (32) *οὔτε πομπῇ* (zur Sit. s. Christopoulos, Kernos 9, 1996, 277 f.) *γ* 369 (Ath. zu Nestor über Tel.:) „*-ψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱέϊ· δὸς δέ οἱ ἵππους*" *δ* 589 (Men. zu Tel.: „*ἐπίμεινον*) *καὶ τότε σ' εὖ -ψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα*" **2b** mit Angabe des Ziels, Zwecks (im präp., adv. Ausdr., Inf., NS) **2bα** Präs. st. *ν* 52 (Alkin.: „*μέθυ νεῖμον*) *ὄφρ' εὐξάμενοι Διὶ πατρὶ* ' *τὸν ξεῖνον -πωμεν ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν*" *τ* 281 „*οἱ πολλὰ δόσαν -πειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ* ' *οἴκαδ' ἀπήμαντον*" 461 *δῶρα πορόντες* ' *καρπαλίμως χαίροντα φίλως χαίροντες* (*φίλην ἐς πατρίδ'* v.l.) *ἔ-πον* (*φίλως δ' ἀπέ-πον* v.l.) ' *εἰς Ἰθάκην* (Autol. den Od.) *ο* 15 („*ὄτρυνε*) *Μενέλαον* ' *-πέμεν, ὄφρ' ἔτι οἴκοι ... μητέρα τέτμῃς*" *ν* 206 (Od.: „*κεν ἄλλον*) *βασιλήων* ' *ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐφίλει καὶ ἔ-πε νέεσθαι*" jem.n zur Bewirtung 'weiterreichen': *δ* 29 (Gef. zu Men.:) „*ἦ σφῶϊν καταλύσομεν ... ἵππους,* ' *ἢ ἄλλον -πωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ*" **2bβ** Fut., Aor. *ε* 37 (Zeus:) „*-ψουσιν δ' ἐν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* (*δόντες, πόλλ'*" sc. Phäaken den Od.) ≅ *ψ* 340 (*καὶ -ψαν σύν*) *ι* 350 (Od. zum Kyklopen:) „*εἴ μ' ἐλεήσας* ' *οἴκαδε -ψειας*" ≅ *κ* 484^{in} („*οἴκ. -ψέμεναι*") *ξ* 396 (Od. zu Eum.:) „*ἔσσας με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα -ψαι* ' *Δουλίχιόνδ' ἰέναι*" 517 („Tel. *τοι εἵματα*) *δώσει,* ' *-ψει δ', ὅππῃ σε* (*θυμὸς κελεύει*") = *ο* 339 ≅ *π* 81 (*-ψω*) = *φ* 342 *Φ* 43 (*ξεῖνός μιν ἐλύσατο*) *-ψεν δ' ἐς δῖαν Ἀρίσβην* Th. 477 *-ψαν δ' ἐς Λύκτον* (sc. *Ῥείην*) **2c** Sonderfälle (Impf., 1^{i} Fut.); Bestattung des *ἑταῖρος*: *Ψ* 137 (*κάρη ἔχε*, Ach. des Patr.) *ἔταρον γὰρ ἀμύμονα -π'* *Ἄϊδόσδε* (*Ἄϊδος δῶ* v.l.) Heimsendung der Chryseïs: *A* 184 (Ag.: „*Χρυσηΐδα*) *σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι* ' *-ψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα*" Hochzeit der Tochter: *δ* 5. 8 *τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ... υἱέϊ -πεν* (Men. seine Tochter) ' ... (*ὑπέσχετο δωσέμεναι*, 2 vv.) ' *τὴν ἄρ' ὅ γ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι -πε νέεσθαι* ' *Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ* (*υἱέϊ δὲ ἤγετο ...*)

1 3 als ausführender Begleiter / (c. d) ausführender od. veranlassender Gott (Zeus) jem.n *geleiten, führen, bringen* (vgl. *ἄγω*), m. Angabe des Ziels, (*ξ* 336) Dat. der Pers., (*ε* 25) Finalsatz außer *Ω* 430, *π* 228^{+}, *λ* 626; *ξ* 336 + *ἐνδυκέως*, *Π* 445 *ζών*, *ε* 25 *ἐπισταμένως*; *ω* 419, *Π* 671. 454 + Dat./Akk. + Inf.; dir. R. außer *υ* 188, *Π* 681, *ω* 419 **3a** Fut., Aor. *Ω* 430 (Priam. zu Hermes:) „*-ψον δέ με σύν γε θεοῖσιν,* ' *ὄφρα κεν ... ἀφίκωμαι*" *ζ* 255 (Naus. zu Od.:) „*πόλινδ' ἵμεν, ὄφρα σε -ψω* ' *πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα* (261 *ὁδὸν ἡγεμονεύσω*") (zu Schiff:) *ξ* 333 „*ἔμμεν ἑταίρους,* ' *οἳ δή μιν -ψουσι ... ἐς πατρίδα γαῖαν* ' *ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέ-ψε*" (s. II 1) = *τ* 290 *ξ* 336 „*ὅ γέ μ' ἠνώγει* (sc. den Seeleuten) *-ψαι βασιλῆϊ Ἀκάστῳ* ' *ἐνδυκέως*" **3b** Präs. *A* 390 „*τὴν μὲν γὰρ σὺν νηῒ ... Ἀχαιοὶ* ' *ἐς Χρύσην -πουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα*" *δ* 560 „*οὐ δύναται* (Od.) *ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·* ' *οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ... καὶ ἑταῖροι,* ' *οἵ κέν μιν -ποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης*" = *ε* 17 = 142 = *ρ* 146 *π* 228 „*Φαίηκές μ' ἄγαγον ... οἵ τε καὶ ἄλλους* ' *ἀνθρώπους -πουσιν* (*μ' ἐν νηῒ ἐπὶ πόντον ἄγοντες κάτθεσαν εἰς Ἰθάκην*") = *υ* 188 (sc. *πορθμῆες*) (Subj. Schiffe:) *θ* 556 „*εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεὴν ...* ' *ὄφρα σε τῇ -πωσι* (*-ψωσι* v.l.) *τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες* (*οὐ γὰρ κυβερνητῆρες*") **3c** göttl. Geleit (Aor., Fut., nur *λ* 626 Impf.) *λ* 626 (Her.: „*Κέρβερον*) *ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·* ' *Ἑρμείας δέ μ' ἔ-πεν* (*ἔ-ψεν* v.l.) *ἰδὲ ... Ἀθήνη*" *gaben mir ihr schützendes Geleit* *K* 464 (Od. zu Ath.:) „*αὐτις* ' *-ψον ἐπὶ Θρῃκῶν ... ἵππους τε καὶ εὐνάς*" *α* 93 (Ath. über Tel.:) „*-ψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ...* ' *νόστον πευσόμενον πατρός*", vgl. (*ν* 422) „*αὐτή μιν πόμπευον*" *ε* 25 (Zeus zu Ath.:) „*Τηλέμαχον δὲ σὺ -ψον ἐπισταμένως ...* ' *ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται*" *δ* 564 (Proteus zu Men.:) „*σ' ἐς Ἠλύσιον ...* ' ⌞*ἀθάνατοι*⌟ *-ψουσιν*" 586 (Men.:) „*νεόμην, ἔδοσαν δέ μοι οὖρον* ' ⌞ „ *τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔ-ψαν*" = *ρ* 149 (Tel.) *Π* 445 (Hera warnt Zeus:) „*αἴ κε ζὼν -ψῃς Σαρπηδόνα ὄνδε δόμονδε* (*μὴ ἐθέλῃσι καὶ ἄλλος -πειν ἀπό*", s. II 1), entspr. (436) „*ἦ μιν μάχης ἄπο θείω ἀναρπάξας Λυκίης ἐν δήμῳ*" *ob ich ihn nach L. versetze,* (442) „*θανάτοιο ἐξαναλῦσαι*" **3d** Sonderfall: m. Obj. + Dat./Akk. + Inf.: einen Toten jem.m zum Weitertransport *übergeben,* Impf. (vgl. *δίδωμι*) *Π* 454 (Hera zu Zeus:) „*-πειν μιν* (Sarp.) *Θάνατόν τε φέρειν καὶ ... Ὕπνον* ' *εἰς ὅ κε* (*Λυκίης δῆμον ἵκωνται*"), entweder (mit Ameis-H. z.St.:) *-ειν μιν* + konsek. A.c.I. (entspr. folg. Stt., wobei allerdings Akk. schwierig [daher auch Kj. *θανάτῳ ... ὕπνῳ*, s. West im App.]) od. (mit schwier. Wortstellg., aber so Iliad z.St.:) *-ειν* + *Θάνατον* (dazu s.o. I 1) ... *φέρειν* + *μιν* 671 (Zeus zu Ap. über Sarp.:) „*περὶ δ' ... εἵματα ἕσσον·* ' *-πε δέ μιν πομποῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι* ' *Ὕπνῳ καὶ Θανάτῳ* (*θήσουσ'*") = 681 (Impf.) *ω* 419 (*τοὺς νέκυς*) *ἐξ ἀλλάων πολίων οἶκόνδε ἕκαστον* ' *-πον ἄγειν ἁλιεῦσι ... ἐπὶ νηυσὶ τιθέντες*

1 4 jem.n in Übel, Verderben *schicken,* als Leiden, Strafe (vgl. *βάλλω, ἰάπτω, ῥίπτω, ν* 142 *ἀτιμίῃσιν ἰάλλειν*); im Fut., Aor., m. Angabe des Ziels, dir. R. außer *Φ* 48, Th. 718 *O* 27 („*τὸν σὺ*, sc. Hera den Her.) *-ψας ἐπ' ἀτρύγετον πόντον* (*καί μιν ἔπειτα Κόωνδ' ἀπένεικας*") *Φ* 48 *ὅς μιν ἔμελλε* (Ach. den Lykaon) ' *-ψειν εἰς Ἀΐδαο καὶ οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι* *ι* 524 (Od. zum Kyklopen:) „*αἴ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην* ' *εὖνιν ποιήσας -ψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω*" *σ* 84 (Antin. droht Iros:) „*-ψω σ' ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν νηῒ ...* ' ⌞*εἰς Ἔχετον βασιλῆα*⌟ *βροτῶν*

δηλήμονα" φ 309 („σε νηῒ [illegible]) *-ψομεν*" υ 383 (Freier spotten:) „*τοὺς ξείνους ἐν νηῒ ... βαλόντες ' ἐς Σικελοὺς -ψωμεν* (*-πωμεν* v.l.)" Th. 718 (*Τιτῆνας ὑπὸ χθονὸς*) *-ψαν καὶ ... ἔδησαν*

I5 Obj. Sache, nur *O* 109 (Dat.), π 83, h. 31,16 m. Zielangabe; Geschosse *senden* (*schleudern, abschießen*, s. ἵημι m. Wortf.), Präs.st., 1× ἀπό + Gen.: Th. 716 *πέτρας ... ἀπὸ χειρῶν ' -πον ἐπασσυτέρας* (vgl. II1) h. 27,6 *τόξα τιταίνει* (Art.) *' -πουσα στονόεντα βέλη* Lebensmittel, Geschenke *senden*, 3× Fut., Aor., 2× Impf.: δ 623 (bei Men.) *οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' ... οἶνον· ' σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι ... ἔ-πον* (*ἔνεικαν* vulg., sic van der Valk, Text. Crit. Od. 41) π 83 (Tel.: „den Bettler *-ψω δ'* [s. 2]) *εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ -ψω καὶ σῖτον*" h. Ven. 140 (Aphr. zu Anch.: „meine Eltern *τοι χρυσόν τε ἐσθῆτά θ') -ψουσιν, σὺ δὲ ... δέχθαι*" Hes. fr. 198,4 *δῶρα μὲν οὔ ποτ' ἔ-πε ... εἵνεκα κούρης* Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav. *ὤμοι ἐγώ, παῖδες μέγ' ὀνείδειον τόδ'* (ci., *ὀνειδείοντες* cod.) *ἔ-ψαν*, sc. *ἰσχίον* Zeus *sendet* Göttern ein Übel: *O* 109 (Hera über Zeus:) „*ὅττι κεν ὔμμι κακὸν -πῃσιν ἑκάστῳ* (*Ἄρηΐ γε πῆμα τετύχθαι*") Helios *treibt (lenkt)* sein Gespann über den Himmel zum Okeanos (vgl. *ἐλαύνω*): h. 31,16 *εὖτ' ἂν* (ci., *ἔνθ' ἄρ'* codd.) *ὅ γε στήσας ... ἅρμα καὶ ἵππους ' θεσπέσιος -πῃσι δι' οὐρανοῦ Ὠκεανόνδε*

I6 Zush. verloren: Hes. fr. 145,1. 3 *-πε δ' ἄρ' εἰς Ἴδην, νύμφαι ὃ[' ... ' -ψαν δ' εἰς ..[*

II Kompos. 1 ἀπο (-) (*o* 83 *ἀππέμψει*) *wegschicken* (s. meist I Sp. 1043,16 ff.), nur geleg. m. lok. Bestimmg. (5× Gen. sep.: *κ* 76 *δόμων*, *Ω* 780+ bei DSV, s. noch Th. 716 [in I5]; *o* 65 *ἐς πατρίδα*, Op. 87 *ἐξοπίσω*, *ι* 461 *θύραζε*), Finalsatz, Inf. (*κ* 65, *ψ* 23), Angabe des Mittels (*τ* 243 *ἐπὶ νηός*), Adv. (*κ* 65 *ἐνδυκέως*, *τ* 243 *αἰδοίως*, *ψ* 23 *στυγερῶς*, *o* 83 *αὔτως*; sowie temp. *νῦν*, *πρίν*, *ὅττι τάχιστα*), begleit. Ptz. (*λ* 339 *μὴ ἐπειγόμενοι*, *ω* 312 *χαίρων*, *ε* 161 *μάλα πρόφρασσ'*, *o* 53 *παραυδήσας*, *Φ* 452 *ἀπειλήσας*, *υ* 133 *ἀτιμήσασ'*, *β* 133 *ἑκών* u.a.), *κ* 73 nb. *κομιζέμεν*, *τ* 316 *δέχεσθαι*; dir. R. außer *K* 72, *ε* 263, *ι* 461, Op. 87 **1a** jem.n m. einem Auftrag (Präs.st.; vgl. I1) *K* 72 *ὦς εἰπὼν ἀπέ-πεν ἀδελφεὸν εὖ ἐπιτείλας* (Ag. den Men.) **1b** den Gast ausstatten u. *auf die (Ab-, Weiter-)Reise schicken* (vgl. I2) **1bα** Präs.st. *κ* 65 (Aeol. zu Od.: „*πῶς ἦλθες;) ἦ μέν σ' ἐνδυκέως ἀπε-πομεν, ὄφρα ἵκοιο* (*ὄφρ' ἂν ἵκηαι* v.l.) *' πατρίδα*" (vgl. 18 *-πέμεν, τεῦχε δὲ πομπήν*) 73 (Aeol.: „*ἔρρ' ἐκ νήσου*) *οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ' ἀπο-πειν ' ἄνδρα τόν, ὅς τε θεοῖσιν ἀπέχθηται*" (dagg. 76 *ἀπέ-πε wies aus dem Haus* [s.u.], s. Odyssey z.St., van der Valk, Text. Crit. Od. 54) *darf kein Geleit geben*, nb. *κομιζέμεν* λ 339 (Arete über Od.: „*ξεῖνός ἐστιν, ἔμμορε τιμῆς*) *τῶ μὴ ἐπειγόμενοι ἀπο-πετε μηδὲ τὰ δῶρα* (*κολούετε*") *o* 65 (Tel. zu Men.:) „*ἤδη νῦν μ' ἀπό-πε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν*" *τ* 243 („*οἱ δῶκα χιτῶνα*) *αἰδοίως δ' ἀπέ-πον ... ἐπὶ νηός*" 316 (Pen.: „*οὐ τοῖοι σημάντορές εἰσ'* wie Od.) *ξείνους αἰδοίους ἀπο-πέμεν ἠδὲ δέχεσθαι*" (entspr. 313 *πομπῆς*) *ω* 312 „*ἔσαν ὄρνιθες ἰόντι, ' δεξιοί, οἷς χαίρων μὲν ἐγὼν ἀπέ-πον ἐκεῖνον*" *ε* 112 (Hermes zu Kal.:) „*τὸν* (Od.) *νῦν σ' ἠνώγειν* ([-*γει* vulg.] Zeus) *ἀπο-πέμεν ὅττι τάχιστα*" (140 Kal.: „*-ψω δ' οὔ*", 32 Zeus: „*οὐ πομπῇ*") 146 „*οὕτω νῦν ἀπό-πε*" **1bβ** Fut., Aor. *ε* 161 (Kal. zu Od.:) „*σε μάλα πρόφρασσ' ἀπο-ψω* (*ἁρμόζεο σχεδίην*") *τ* 412 (Autol.: „*κτήματ' οἱ δώσω καί μιν χαίροντ' ἀπο-ψω*" *o* 53 („*εἰς ὅ κε δῶρα φέρων*, Men.) *μύθοις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀπο-ψῃ* (*ξεῖνος μιμνήσκεται ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ*") *ω* 285 „*τῶ κέν σ' εὖ δώροισιν ἀμειψάμενος ἀπέ-ψε* (Od.) *' καὶ ξενίῃ ἀγαθῇ· ἡ γὰρ θέμις*" *ξ* 334 „*ἐμὲ πρὶν ἀπέ-ψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς*" (333 *-ψουσι*, 336 *-ψαι*) = *τ* 291 **1c** die Mutter aus dem Haus *fortschicken* (d.h. zurück in ihr Elternhaus, s.u. *β* 133) *β* 113 (Freier zu Tel.:) „*μητέρα σὴν ἀπό-ψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι*" (130 Tel.: „*δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι*") **1d** jem.n unverrichteter Dinge, unbeschenkt *fortschicken, abweisen* **1dα** Präs.st. *Φ* 452 (Laom. den Pos. u. Ap.) „*ἀπειλήσας δ' ἀπέ-πε* (*ἀπέ-ψεν* v.l.)" *υ* 133 („*τίει*, sc. Pen.) *χείρονα, τὸν δέ τ' ἀρείον' ἀτιμήσασ' ἀπο-πει*" *κ* 76 (Aeol. zu Od.: „*οὐ θέμις κομιζέμεν οὐδ' ἀπο-πειν*" [s.o.] *darf kein Geleit geben*) *ὦς εἰπὼν ἀπέ-πε δόμων βαρέα στενάχοντα* (*οὐκέτι φαίνετο πομπή*) *wies aus dem Haus* (s. Odyssey z.St.) **1dβ** Fut., Aor. *ψ* 23 (Pen. zu Eurykl.: „*ἄλλην κε*) *στυγερῶς ... ἀπέ-ψα νέεσθαι ' αὖτις ἔσω μέγαρον*" *o* 83 (Men. zu Tel.:) „*ἄστεα δ' ἀνθρώπων ἠγήσομαι· οὐδέ τις ἡμέας ' αὔτως ἀπ-ψει* (*ἀμ-ψει* [i.e. *ἀνα-ψει*] v.l. ant., *ἀπο-ψει* vulg., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 141), *δώσει δέ*" **1e** Obj. Besitztümer; jem.m etw. *abliefern* (s. I Sp. 1076, 17 ff. u. Ameis-H. z. folg. St.): *ρ* 76 (Peiraios zu Tel.: „*ὄτρυνον*) *γυναῖκας, ' ὥς τοι δῶρ' ἀπο-ψω*" *ξ* 108 (Eum.: „den Freiern) *συῶν τὸν ἄριστον ἐὺ κρίνας ἀπο-πω*"; *fort- u. zurückschicken* (s. *ἐξοπίσω* B1): Op. 87 *οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μή ποτε δῶρον ' δέξασθαι παρ Ζηνὸς ... ἀλλ' ἀπο-πειν ' ἐξοπίσω* **1f** DSV (Präs.st., nur *β* 133 Fut.); die Mutter aus dem Haus (s.o. *β* 113): *β* 133 (Tel.:) „*κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν ' Ἰκαρίῳ, αἴ κ' αὐτὸς ἑκὼν* (*ἐγὼν* v.l.) *ἀπὸ μητέρα -ψω*, vgl. 113 (s.o.) (mit Gen. sep.:) *entlassen von* ...: *Ω* 780 (Priam.: „Ach.) *-πων μ' ὧδ' ἐπέτελλε ... ἀπὸ νηῶν*" *schützend geleiten (retten) aus* (göttl., vgl. *ἁρπάζω* B2b): *Π* 447 (Hera zu Zeus: „mancher Gott will) *-πειν ὃν φίλον υἱὸν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης*" (445. 454 Simplex, s. I3) den Gast: *ε* 263 *τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ -π' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψώ, ' εἵματά τ' ἀμφιέσασα* (*ἀσκὸν ἔθηκε*, 161 Kal.: „*ἀπο-ψω*", s.o.), zur Assonanz s. Odyssey z.St. m. Lit. den Widder *gehen lassen*: *ι* 461 *τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο -πε θύραζε* (Kyklop)

II2 *ἐκ* (-), mit Gen. sep. außer *Ω* 381, *M* 28, π 3, Ziel (*Ω* 381 f. *ἐς* + Akk., *υ* 361 *θύραζε*), Inf. (*Φ* 598, *φ* 374 *νέεσθαι* + *ἡσύχιον*, *στυγερῶς*, *υ* 361 *ἔρχεσθαι*), Instr. *M* 28; 6× (von 12) Präs.st., *υ* 361 einziges Med. *ἐκ-ψασθε*; dir. R. außer *M* 28, *Φ* 598, *Ω* 681, π 3 **2a** KSV; Besitztümer *hinausschaffen, -bringen* (vgl. I5): *Ω* 381 (Hermes zu Priam.:) „*ἠέ πῃ ἐκ-πεις κειμήλια* (*ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς*") jem.n mit Auftrag *hinausschicken*: π 3 *ἔκ-ψάν τε νομῆας ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσι* (mit Gen. sep.:) den Schützling *hinausgeleiten* (sc. Gott): *Φ* 598 (*μιν ἐξήρπαξε*, Ap. den Agenor) *ἡσύχιον δ' ἄρα μιν πολέμου ἔκ-πε νέεσθαι* *Ω* 681 (*ὅπως Πρίαμον*) *νηῶν ἐκ-ψεις λαθὼν ... πυλαωρούς* (iron.:) *υ* 361 (Eurym. über Theokl.:) „*μιν αἶψα, νέοι, δόμου ἐκ-ψασθε θύραζε ' εἰς ἀγορὴν ἔρχεσθαι*" (Antw.: „*οὐ πομπῆας ὀπάζειν, ἔξειμι*") jem.n aus dem Haus *hinausjagen, -werfen*: *σ* 336 (Melantho droht Od.: „*μή τίς σε κεκοπὼς*) *δώματος ἐκ-ψῃσι*" **2b** DSV; Fundamente aus dem Boden *herausstoßen, -treiben* (vgl. *ἐλαύνω*): *M* 28 (Pos. *ἔχων τρίαιναν*) *ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι -πε* (der gr. Lagermauer), m. Instr. (s. Ameis-H. z.St.) (mit Gen. sep.:) jem.m einen Gefolgsmann *senden* aus: *I* 439 (Phoinix zu Ach.: „*σοὶ δέ μ' ἔ-πε Πηλεύς*, s. I) *ἥματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι -πε ' νήπιον*" = 253 = *Λ* 766 ein Ungeheuer: *λ* 635 (*δέος*) *μή μοι Γοργείην* (s.d.) *κεφαλὴν ... ' ἐξ Ἄϊδος -ψειεν ... Περσεφόνεια* gewaltsam *hinausjagen* (+ Inf.:) *φ* 374 (Tel.:) „*τῶ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ -ψαιμι* (*ἐγὼν ἀπέ-ψα* [= *ψ* 23] Eust.) *νέεσθαι ' ἡμετέρου ἐξ οἴκου*"

II3 κατ- Frevler gewaltsam *hinunterschicken, -schleudern*, Aor., mit *ἐς* + Akk. Th. 515 *ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον ... Ζεὺς ' εἰς Ἔρεβος κατέ-ψε βαλὼν ... κεραυνῷ* (vgl. 718 *ὑπὸ χθονὸς -ψαν*, s. I4)

II4 *παρ-* den Schützling an e. Gefahr *vorübergeleiten* (göttl.), Aor. *μ* 72 (*κε τὴν* [Argo] *βάλεν ποτὶ πέτρας*) *ἀλλ' Ἥρη παρέ-ψεν*

II5 *προ* (-) *vorwärts (voraus-, weiter-, her-, hin)senden,* mit Angabe des Zwecks (im Inf., Ptz., Finalsatz), *Θ* 367 *εἰς*, *ρ* 54. 117 (*σύν* +) Dat.; Aor., dir. R. außer 1[b]; jem.n mit Auftrag: *A* 442 (Od.:) „*ὦ Χρύση, πρό μ' ἔ-ψεν ... Ἀγαμέμνων ' παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν*" (195 *πρὸ ... ἧκε*) *Θ* 367 „*εὖτέ μιν* (Her.) *εἰς Ἀΐδαο ... προὔ-ψεν* (*ἄξοντα κύνα*") h. Ap. 102 *αἱ δ' Ἴριν προὔ-ψαν ... ἀπὸ νήσου ' ἀξέμεν Εἰλείθυιαν voraus:* *ω* 360 (Od.:) "*Τηλέμαχον ... ' προὔ-ψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι*" *ρ* 54 (Tel.: „*ξεῖνον*) *ἐγὼ προὔ-ψα σὺν ... ἑτάροισι*" den Gast ausstatten u. *weitersenden:* 117 (Tel.: „Nestor *μ' ἐς*) *Μενέλαον ' ἵπποισι προὔ-ψε καὶ ἅρμασι*"

D Hes. fr. 204,58 *οὐδὲ ... μ[ε]τάγγελον ἄλλ[ον ἔπεμψεν* inc. auct. fr. POxy. 2510,3 *πέ]μψωσ[ι]ν* (= fr. dub. 32,3 p. 85 Ber.; vgl. *δ* 564) v.l. *η* 119 (*πέσσει* vulg.), *ν* 68 (*ὄπασσε* vulg.); ci. Th. 791 H. W. Nordheider

πεμπώβολ(ον) [1[i], 1[e]] E deriv. from *ὀβελός* q.v., on formation see Risch, Kl. Schr. 52. 122; on *-mp-* see Strunk, Äolismen 35 f.

Σχ sch. min. P. Oxy 3238 on *A* 463: *-α· τ[ριαι]νοειδεῖς ὀβελίσκοι [ἐκ μ]ιᾶς ἀρχῆς πέν[τε ὀ]βε̣λο̣ὺς ἔχοντες*, sch. D *A* 463: *πέντε ὀβελοὺς ἔχοντα ἐκ μιᾶς λαβῆς κρατουμένους, τριαινοειδεῖς*

B *five-pronged fork(s)* used in sacrifice app. for roasting; see *ὀβελός* *A* 463 *καῖε δ' ἐπὶ σχίζης ὁ γέρων, ἐπὶ δ' ... οἶνον ' λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον -α ... ' ... ἐπεὶ κατὰ μῆρε κάη καὶ σπλάγχνα πάσαντο, ' μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ' ⌞ὀβελοῖσιν⌟ ἔπειραν* = *γ* 460, same as ⌞ ⌟ (q.v.)? see Kirk, Iliad on 447–468 and *B* 427–8, Arch. Hom. J 167 w. n. 614 and Plate Q VII c W. Beck

Πεμφρηδώ [1[H]] E vgl. *πεμφρηδών* N. einer Wespenart; ähnl. *τενθρηδών*, *ἀνθ(ρ)ηδών*; onomatop.?

B eine der drei *Γραῖαι*, T. des *Φόρκυς* u. der *Κητώ*, Schwester der *Ἐνυώ* u. *Γοργώ*, Th. 273 (*-ώ*, vv.ll. *Πεφρηδώ*, *Πεφριδώ*, *Πευφρηδώ*; West z. St.) V. Langholf

πενθερός [1[i], 1[e]] E *-ero*-Abl. von uridg. Wz. **b[h]end[h]-*, s.o. bei *πεῖσμα* E; vgl. Mayrhofer, EWAia II 208 f. s.v. *bándhu-* 'Verwandter'

L [1]Ciantelli, SSL 12, 1972, 302–4; [2]Gates, Kinship Terminology 25; [3]Markwald, Hom. Epigr. 34 A.1

B *Vater der Ehefrau, Schwiegervater,* Bez. des Vaters der Ehefrau an beiden Stellen nb. *γαμβρός* deutl., wahrsch. also im fgrE unterschieden von *ἑκυρός* 'Schwiegervater = Vater des Ehemannes', vgl. *ἑκυρός*, Σχ; aber unbek., ob *π.* wie nachep. auch (für anderen durch Heirat m. Frau verschwägerten Mann) 'Schwager' (= Bruder der Frau), so wie *γαμβρός* (s.d.) 'Schwiegersohn' [= Ehemann der Tochter] u. 'Schwager' [= Ehemann der Schwester]. Nachep. *π.* (wie im Neugr.) allg. für Schwiegervater (Vater von Ehemann od. Ehefrau), dagg. *ἑκυρός*, *-ή* schon im Hellenismus erklärungsbedürftig u. durch *π.* erklärt (vgl. Ar. Byz. fr. 302–4 Slater und z.B. sch. D *Ω* 770) *Z* 170 (Erz.: Proitos schickt Belleroph. nach Lykien) „*πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρὰ ' ... ' δεῖξαι δ' ἠνώγειν ᾧ* (sc. des Proitos) *-ῳ, ὅφρ' ἀπόλοιτο*" (Belleroph. wird dort gastl. empfangen, am 10. Tag bittet der *ἄναξ* Lykiens ihn, das *σῆμα* sehen zu können, das er ihm *γαμβροῖο πάρα Προίτοιο* [V. 177] brächte) *θ* 582 (Alkin. über die mögl. Gründe des Weinens des Gastes:) „*ἦ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπέφθιτο Ἰλιόθι πρό, ' ἐσθλὸς ἐών, γαμβρὸς ἢ πενθερός; οἵ τε μάλιστα ' κήδιστοι τελέθουσι μετ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν*". – Wortf.: *ἑκυρός*, *-ή*, vgl. *γαμβρός* u. *νυός* 'Schwiegersohn' bzw. '-tochter' M. Schmidt

Πενθεσίλεια [1[e]] E VG zu *πένθος*, zum Typ s. v. Kamptz § 34b; HG *-λεια* feminine Namensform zu Kurznamen auf *-λος* (< *-λαος*), vgl. *Πενθίλος*, s. Risch § 50c. § 85; lt. Mühlestein, MH 43, 1986, 219 f. (= Hom. Nam. 184 f.) nach Vorbild *Ἀχιλ(λ)εύς* gebildet (das volksetym. auf *ἄχος* bzg.); Spekulation über hethit. Abl. bei Fr. Cornelius, Gesch. der Hethiter, Darmstadt 1973, 269 u. A.3 (dort auch zu 'Amazone')

L [1]Kullmann, Quellen 43 ff. 212 ff.; [2]ders., Hom. Motive, Stuttgart 1992, 57 f.; Schwenn, RE Suppl. VII (1940) 868 ff.; Abb. s.: LIMC I 1, 162 ff.

B Amazone(nkönigin; *Ἄρεως μὲν θυγάτηρ, Θρᾷσσα δὲ τὸ γένος*; zur Mutter *Ὀτρήρη* s.d. u. in D), erscheint als Bundesgenossin der Troer in Aeth. ap. Procl. p. 47,4 Dav. (p. 67 Ber. [v. adn.], p. 87 Sev.): Ach. tötet sie u. dann den Thers. (s.d.), weil der ihn der Liebe zu P. bezichtigt hatte (weitere Überl.: P. tötet Podarkes u. Machaon, s.dd. u. L[1] 112. 115); P. steht als auswärtige Helferin im Kyklos nb. Memnon u. dem Mysier Euryp. (s.dd., vgl. noch Sarp. u. den Rhesos der Dolonie; zur 'stilist. Datierung' der Sage s. L[1] 43; dort 46 ff. auch zur anderen Amazonen[s.d.]-Überl. *Γ* 189 in Priam.' Erz.; s. dazu als 'Historical Reconstruction': M. Zografou, Amazons in Hom. and Hes., Athen 1972)

D Aeth. fr. 1,2b p. 70 Ber. (fr. spur. p. 48 Dav.), s. s.v. *Ὀτρήρη* u. West zu *Ω* 804 (im App.), sowie (zum Schluß der Il.) noch Bassett, CJ 18, 1922/23, 305 ff.; fr. dub. 3 p. 169 Be. H. W. Nordheider

πενθέω [2[i], 2e] E zur Bildung s. Tucker, Greek Verbs 58, 63 M [-⏑̄⏑] *-ῆσαι* *T* 225 (zur Form s. Szemerényi, Gl. 33, 1954, 242 f.) [-⏑̄⏑⏑] *-είετον* *Ψ* 283; *-ήμεναι* *σ* 174 ≅ *τ* 120

B (zu *πένθος*:) *trauern,* d.i. *Trauer fühlen* u. durch Aussehen, Verhalten (Riten) *zeigen;* trans. (2[i]): jem.n *betrauern,* u. intrans. (2e); nur dir. R. (3× in lebensklugem Rat, se. Trauer zu mäßigen), Adv. *ἄκριτον*. – Wortf.: s.v. *γοάω* 1 Il., trans.: e. Toten *betrauern;* Aor.: *Trauer erweisen* (durch Verhalten, Riten): *T* 225 (Od. zu Ach., der ohne Essen in den Kampf will:) „*γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι νέκυν -ῆσαι Ἀχαιούς* (denn zu viele fallen. *χρὴ καταθάπτειν νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας*") *durch den (leeren) Magen*; Präs.st.: Pferde zeigen durch ihr Verhalten Trauer: *Ψ* 283 (Ach.:) „*τὸν τώ γ' ἑσταότες -είετον* (Pferde den Patr.), *οὐδεὶ δέ σφι ' χαῖται ἐρηρέδαται, τὼ δ' ἕστατον ἀχνυμένω κῆρ*", als zus.fassender Oberbegr., vgl. (*P* 426 ff.) *κλαῖον, δάκρυα, μυρομένοισιν, πόθῳ* 2 Od., intrans.: (äußerl. erkennbar) *in Trauer sein,* + *ἄκριτον*; *unterschiedloses* (nach Zeit u. Sit. undifferenziertes, d.h. unaufhörliches) *π. ist (macht's) nur schlimmer:* Selbstmahnung (se. wahren Zustand [*πολύστονος*] aus Schicklichkeit zu verbergen, um durch exzessive Trauer anderen nicht lästig zu fallen, sich nicht lächerlich zu machen): *τ* 120 (Od. zu Pen.: „*μή μοι θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων*) *μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος· οὐδέ τί με χρὴ ' οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε ' ἧσθαι, ⌞ἐπεὶ κάκιον -ήμεναι ἄκριτον αἰεί⌟· ' μή τίς μοι ... νεμεσήσεται* (*φῇ δὲ δάκρυ πλώειν βεβαρηότα με φρένας οἴνῳ*") Mahnung, mit dem vernachlässigten Äußeren (der trauernden 'Witwe') auch die innere Einstellg. zu ändern (folgt Trost: *παῖς τηλίκος*): *σ* 174 (Eurym. zu Pen.: „mach dich schön) *μηδ' οὕτω δακρύοισι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα ' ἔρχευ* (zu den Freiern) ⌞ ⌟" H. W. Nordheider

Πενθίλος [1[e]] Sohn (*νόθος*) des Or. u. der Aeg.-Tochter Erigone, in Prosaref.: Cin. ep. fr. 4 p. 93 Dav. (p. 116 Ber., s.d.

im App.), galt als Besiedler von Lesbos u. Stammvater der dort. Penthiliden, die so mit Or. u. Ag. verknüpft wurden (s. Alc. fr. 70,6 Voigt m. Anm.; Hanslik in RE s.v.; A. R. Burn, The World of Hes., New York 1966, 177 f.); der Name (s. RE s.v.) ansch. e. Koseform zu *Μεγαπένθης* (s.d.; zur Namensgebung vgl. *Πενθεσίλεια*, sowie *Αἰνείας*, *Ἀχιλλεύς* in ant. [volksetymolog.] Deutg., s. Pape-Benseler s.vv.) H. W. Nordheider

πένθος n. [20ⁱ, 15ᵉ, 3ᴴ, 1ʰ] E zu *πάσχω*, s.d. E; vgl. nichtep. *πάθος*; s. noch DMic. s.v. *te-ra-pe-te*, Ruijgh, Scripta minora II 25. — Abl.: *Μεγαπένθης*, *νεο-*, *πολυ-*, *ταλαπενθής*, *νηπενθές*, *πενθέω*, *Πενθεσίλεια*

F *-ος* 19, *-εος* 1, *-εῖ* 4, Akk. *-ος* 15

M 1 zweis. 1a Stamm im longum [⏑̄] ⌞*-ος ἄλαστον*⌟ *ἔχουσα Ω* 105 [⏑̄] ⌞ ⌟ *ἔχε φρένας* h. Ven. 207 [⏑̄] ⌞*μέγα -ος*⌟ *ἐνὶ στήθεσσιν ἀέξων P* 139; ⌞ ⌟ (... *ἱκάνει* ') *A* 254 = *H* 124, *Δ* 417; *ἵκετο -ος Σ* 64; (*ἔχε*) *-ος ἐνὶ φρεσί Σ* 88, *σ* 324; *καὶ -ος ἀμέτρητον / ἔχων ... θυμῷ τ* 512, Th. 98 [⏑̄] *ἄλαστον / καὶ ἐνὶ φρεσὶ -ος* (*ἔχοντα*) *ω* 423, *η* 218; *μέγα δὲ φρεσὶ -ος ἀέξει / ἔχοντα λ* 195, *ω* 233; *κραδίῃ μέγα -ος ἔχοντες* Th. 623; *χαλεπὸν / στυγερὸν δέ με -ος ἱκάνει / ἔχοντα ζ* 169, *κ* 376; (*κραδίῃ μέγα*) *-ος ἄεξε*⁺ *ρ* 489, *ω* 231; *καθίκετο / ἔχε -ος ἄλαστον α* 342, Th. 467; *καὶ -ος ἔθηκας P* 37 = *Ω* 741 [⏑̄×] (*φρένας / ἀάσχετον*) *ἵκετο -ος A* 362 = *Σ* 73, *Ω* 708, *ψ* 224; *κρατερόν ῥά ἑ / κρῆθεν λάβε -ος Λ* 249, *Π* 548; (*φρεσὶν* ...) *-ος ρ* 470, *Δ* 197 = 207 1b Stamm in den brevia [-⏑̆] *-ος μὲν ἔχω φρεσίν η* 219 2 dreis. [⏑̆⏑̆] *-εος Λ* 658; *-εῖ δ' ἀτλήτῳ I* 3 [⏑̆⏑̆] *στυγερῷ ἐνὶ -εῖ X* 483; *-εῖ λυγρῷ X* 242, *β* 70; s. West, Il. (praef.) p. XXIII **Σχ** sch. D *A* 254: *λύπη*

L Anastassiou, Zum Wortfeld Trauer in der Sprache Homers, Diss. Hamburg, 1973, 179 ff.; Mawet, Douleur 253 ff. u.ö.; Roth, Iterata 48 f. 118; Morenilla-Talens, Mn. 45, 1992, 289 ff. (zu *π. ἄλαστον*, *ἀρητὸν π.*: meist um das tote Kind)

B nur Sg.; *Kummer (Gram), Leid, Trauer (Schmerz)*, Gefühl von Verlust, Entbehrung ([*ποθέω*] von Kindern, Heimat [Od.], Mann, Mitkämpfer, *τιμή* [Ach.]): dauernd-zehrend (*Gram, Depression* bei Pen., Laertes u.a.; s. [1a:] *ζ* 169⁺, Th. 467⁺, [b:] *ω* 423⁺, [2a:] *λ* 195⁺, [b:] *τ* 512, [3:] *X* 483), od. plötzl. schockartig überfallend (*Trauer, Schmerz*) u. in rituelle Totenklage ([1a:] *Ω* 708, [2b:] *P* 37⁺) od. Rache mündend ([1a:] *Λ* 249⁺); öfter (in antagonist. Sit.) verstärkt durch den Ggs. des triumphierenden Gegners (führt zu Niedergeschlagenheit ([1:] *A* 254⁺, *Δ* 417⁺. 197⁺, [3:] *I* 3), aber auch zur Aktion ([2a:] *P* 139⁺, [3:] *X* 242). — Konstr.: bei Bewegungsverben, dynam. Vorgängen od. stat.: (1a) als Subj. (Agens, Macht 'von außen'): überkommt (packt) Menschen (h. Ven. 207 + *φρένας*), (*A* 254⁺) *γαῖαν* (*-ος ἱκάνει*⁺, selten *ἔχε*, *ἐκάλυψε*, *λάβε*), (1b) od. ist (als innerer Zustand, Vorgang) in jem.m vorhanden (*τινὶ ἐνὶ φρεσίν ἐστιν*, *ἔκειτο* u.ä.); od. als Obj.: (2a) *-ος ἔχω*, *ἀέξω* (*θυμῷ*, *κραδίῃ* [*ἐνὶ*] *φρεσίν* u.ä. als inn. Vorgang), andrers.: (2b) *-ος ἔθηκας*, *πόρε* jem. 'gab' *π.*; (3) geleg. im Dat. causae u.a. ([*ἔνδοθι*!] *-εῖ τείρεσθαι*). Zum Nebeneinander der Satztypen *-ος ἔχει με* u. *-ος ἔχω* s.d. (II Sp. 843,66 ff.). Geleg. m. Gen. der Pers. *Kummer um* jem. (s. G) Epith. der Intensität (*Π* 548 *ἄσχετον οὐκ ἐπιειχτόν* u.a. [s.dd.] 'unwiderstehlich', 'überwältigend'; s. in M, L, G) od. Abwertg. (*στυγερόν*; s. G; Mawet, Douleur 269 ff.). — Wortf.: s.v. *κῆδος*; vgl. z.B. *πήματα πάσχω* u.ä. als Ursache des *π.*; als metr. u. Kasus-Substitute vgl. (oft nach buk. Dih.) einers. *ἄλγεα πάσχων / πένθος ἀέξων*, anderers. *ἄλγε' / πένθος ἔχοντα*, ferner *π. ἱκάνει / ἵκετο π.*; vgl. *ποθέω* (*α* 342 [Pen.], *λ* 195 [Laertes] im Kontext); Opp. *κῦδος*, *κλέος* ([s.dd.], s.u. 1b. c). Gliederung im folg. nach grammat. Funktionen (die Sit. [Träger u. Ursachen des *π.*] jew. mitgenannt)

1 als Subj., (*Δ* 197⁺ in c) Appos. 1a als Agens m. Verb + Akk. Obj. (Pers. Pron., *A* 254⁺ *γαῖαν*, h. Ven. 207 PNᵉ + *φρένας*); 'überkommt' jem.n, viele u.ä. *ἱκάνει*, (*καθ*)*ἵκετο* (s. II Sp. 1173,44 ff.; 1171,69 ff. zum Temp.), 8× (von 13) dir. R.: *Kummer* (drückendes Gefühl der *Frustration, Beschämg.* ggüber den Gegnern): *A* 254 (Nestor beim Streit zw. Ag. u. Ach.:) „*ὦ πόποι ἦ μέγα -ος Ἀχαιΐδα γαῖαν* ⌞*ἱκάνει*⌟" (Opp. *κεν γηθήσαι Πρίαμος, κεχαροίατο*) = *H* 124 (*κεν οἰμώξειε*; sc. weil keiner gg. Hektor anzutreten wagt) *Leid* des Irrfahrers Od., der 'Witwe' Pen. (*ποθέω α* 342): *ζ* 169 (Od. zu Naus.:) „*χαλεπὸν δέ με -ος* ⌞ ⌟ (*φύγον πόντον, πάθω κακόν*") *ψ* 224 (Pen.:) „*ἐξ ἧς* (sc. Hel.s *ἄτη*) *πρῶτα καὶ ἡμέας* ⌞*ἵκετο -ος*⌟" (210 *οἰζύν*) *α* 342 (Pen. zu Demod.:) „*ἐπεί με μάλιστα καθίκετο -ος ἄλαστον* (*ποθέω μεμνημένη αἰεί*", sc. Od.) (allg.: der Fragerin noch unbekanntes) *Leid, Kummer:* *A* 362 (Thetis zu Ach.:) „*τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας* ⌞ ⌟;" = *Σ* 73 (nach Patr.' Tod) *Σ* 64 „*ὅττι μιν* ⌞ ⌟" (22 *ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε*, 35 *ᾤμωξεν*, 62 *ἄχνυται*) | (keine dir. R.:) *Schmerz, Trauer* über plötzl. Tod, + *ἵκετο*, *ἐκάλυψε*, *λάβε* (überfällt schockartig): *Ω* 708 *πάντας γὰρ ἀάσχετον* ⌞ ⌟ (nach Hektors Tod, Opp. 706 *χάρμα πόλει τ' ἦν*), folgt rituelle Totenklage (zur Rache stimulierend:) *Λ* 249 (*τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε*) *κρατερόν ῥά ἑ -ος ' ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε κασιγνήτοιο πεσόντος* (s. *καλύπτω* B I 1b) *Π* 548 *Τρῶας δὲ κατὰ κρῆθεν* (*κατ' ἄκρ.* al.) *λάβε -ος ' ἄσχετον, οὐκ ἐπιειχτόν, ἐπεί σφισιν ἔρμα πόληος ' ἔσκε* (Sarp.; s. *λάζομαι* B 1b; zum Adv. s. *κάρη* B 4 sowie I Sp. 432, 68 ff., dazu Ameis.-H., anders Iliad z.St.; vgl. noch *N* 772⁺ *κατ' ἄκρης*, andrers. *Π* 762 *κεφαλῆφιν ... λάβεν*, *Σ* 353⁺ [ähnl. *Π* 640] *ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς* [s.d. B 1] für Totalität) m. *ἔχε* (s. II Sp. 843,66 ff.), durat.: *Leid, Trauer* um verlorene Kinder: Th. 467 *παῖδας ... κατέπινε· 'Ρέην δ' ἔχε* ⌞*-ος ἄλαστον*⌟ h. Ven. 207 *Τρῶα δὲ* ⌞ ⌟ *ἔχε φρένας, οὐδέ τι ᾔδει ' ὅππῃ οἱ φίλον υἱὸν* (Ganymed) *ἀνήρπασε ... ἄελλα* (*γόασκε*) 1b m. *ἐστί*, *ἔκειτο* (durat.); + Dat. u. Gen. der Pers. (Gen. abs. mögl.), 2× *ἐνὶ*, 1× *μετὰ φρεσίν* (dir. R. außer *ω* 423); *Kummer* um toten Sohn: *ω* 423 *παιδὸς γάρ οἱ ἄλαστον ἐνὶ φρεσὶ -ος ἔκειτο* (s.d. B I A 5c) *Σ* 88 (Ach. zu Thetis:) „*νῦν δ' ἵνα καὶ σοὶ -ος ἐνὶ φρεσὶ μυρίον εἴη ' παιδὸς ἀποφθιμένοιο*" wegen Niederlage (Prestigeverlust, Opp. *κῦδος*, s.u. *κλέος* in 1c): *Δ* 417 („*τούτῳ μὲν* [Ag.] *γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται*, beim Sieg) *τούτῳ δ' αὖ μέγα -ος 'Αχαιῶν δηωθέντων*" neg.: kein *Schmerz* (*ἄχος*) u. *Kummer* bei Verletzg. im reellen Kampf (Ggs. die entehrende [einseitige] Mißhandlg. durch Antin.): *ρ* 470 (Od.:) „*οὐ μὰν οὔτ' ἄχος ἐστὶ μετὰ φρεσὶν οὔτε τι -ος, ' ὁππότ' ἀνὴρ* (*μαχειόμενος βλήεται*") 1c als Appos. + Dat. der Pers. (Opp. *κλέος*, s.o. *κῦδος* in b), dir. R.; *Leid, Kummer* wegen Verlustes eines Gef. (zugleich Prestigeverlust ggüber den Gegnern): *Δ* 197 („Men., *ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν*) *τῷ μὲν κλέος, ἅμμι δὲ -ος*" = 207 2 als Akk. Obj. 2a selber *π.* haben (dir. R. *Ω* 105, *η* 218. 219, [*κ* 376], *λ* 195), zu *ἔχω* (s. II Sp. 844,28 ff.), + *θυμῷ*, *κραδίῃ*, (*ἐνὶ*, *μετὰ*) *φρεσίν*, *σ* 324, *ρ* 489 + Gen. der Pers.; *Leid, Kummer:* *Ω* 105 (Zeus zu Thetis: „*ἤλυθες*) *-ος ἄλαστον ἔχουσα μετὰ φρεσίν*" (sc. um Ach.), zu *π. ἄλ.* s.o. *α* 342, Th. 467, h. Ven. 207 (1a), s. Roth, Iterata 48 f. *η* 218. 219 (Od.: „*γαστὴρ ἐκέλευσεν*) *καὶ μάλα τειρόμενον καὶ ἐνὶ φρεσὶ* ⌞*-ος ἔχοντα*⌟ ' *ὡς καὶ ἐγὼ -ος μὲν ἔχω φρεσίν, ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ ' ἐσθέμεναι κέλεται* (sc. *γαστήρ*)" *κ* 376 (*ἀλλ' ἤμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ' ὄσσετο θυμός* [Od. wegen der Gef.], ' *Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον*) *στυγερὸν δέ με* ⌞ ⌟ (379 *θυμὸν ἔδων*) *ω* 233 *τὸν δ'* (Laertes) *ὡς οὖν ἐνόησε ... 'Οδυσσεὺς ' γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ* ⌞ ⌟ (231 *-ος ἀέξων*, s.u.) Th. 98 *εἰ γάρ τις καὶ -ος ἔχων νεοκηδέι θυμῷ ' ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος* (*δυσφροσυνέων ἐπιλήθεται οὐ-*

δέ τι κηδέων μέμνηται, sc. durch den Sänger) 623 (*ἔνθ' οἵ γ' ἄλγε' ἔχοντες εἵατ'*, gefangene Hunderthänder) *δηθὰ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίῃ μέγα -ος ἔχοντες* *Mitgefühl mit* (+ Gen.): σ 324 (Melantho) *ἀλλ' οὐδ' ὥς ἔχε -ος ἐνὶ φρεσὶ* 4 *Πηνελοπείης* zu *ἀέξω*, je 1× m. *φρεσί, ἐνὶ στήθεσσιν, ἐν κραδίῃ*: *Kummer* wegen Verlust, Kränkg.: *P* 139 (Kampf um Patr.' Leiche: Men.) *ἑστήκει, μέγα -ος ἐνὶ στήθεσσιν ἀέξων* ρ 489 *Τηλέμαχος δ' ἐν μὲν κραδίῃ μέγα -ος ἄεξε ' βλημένου* (Od.), *οὐδ' ἄρα δάκρυ χαμαὶ βάλεν ... ' ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων* des Laertes um den Sohn: λ 195 „*φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλῆται εὐναί. ' ἔνθ' ὅ γε κεῖτ' ἀχέων* (Laertes), *μέγα δὲ φρεσὶ -ος ἀέξει ' σὸν νόστον ποθέων* (*πότμον γοόων* v.l.)" ω 231 *αἰγείην κυνέην κεφαλῇ ἔχε, -ος ἀέξων. ' τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε ... 'Οδ. ' γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ -ος ἔχοντα* (s.o.) **2b** anderen *π.* geben, verursachen, zu *ἔθηκας, πόρε* (dir. R.); *Klage* (*γόος*) *u. Trauer, Kummer* um den toten Sohn: *P* 37 („*γνωτὸν ἐμὸν, τὸν ἔπεφνες, χήρωσας δὲ γυναῖκα*) *ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ -ος ἔθηκας. ' ἦ κέ σφιν ... γόου κατάπαυμα γενοίμην*" (durch Rache) = Ω 741 (Hektor durch se. Tod; *ὀδύρονται, ἄλγεα λυγρά*) *Kummer* der Pen.: τ 512 „*αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ -ος ἀμέτρητον πόρε δαίμων* (*τέρπομ' ὀδυρομένη γοόωσα, μελεδῶναι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν*") **3** sonst. Kasus: 1× Gen., 3× Dat. (dir. R. außer *I* 3); *Leid(volles Geschehen*, sc. Verwundungen, drohende Niederlage) kennen: Λ 658 „*οὐδέ τι οἶδε* (Ach.) ' *-εος, ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἱ γὰρ ἄριστοι* (*βεβλημένοι*") (im Dat. causae:) *Kummer* über Niederlage *(Sorge, Unruhe, Unschlüssigk., Resignation, Beschämg.)*: *I* 3 (*φύζα φόβου ἑταίρῃ*) *-εῖ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄριστοι* (8 *ἐδαΐζετο θυμός*, 9 *'Ατρείδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ*, rät zum Aufgeben, bis Diom. die Stimmg. wendet: 50 *ἐπίαχον*) *X* 242 (Deïph.-Ath. zu Hektor:) „*ὑποτρομέουσιν ἅπαντες· ' ἀλλ' ἐμὸς ἔνδοθι θυμὸς ἐτείρετο ⌞-εῖ λυγρῷ⌟. ' νῦν δ' ἰθὺς μεμαῶτε μαχώμεθα*", innere Qual (*ἔνδοθι θυμὸς ἐτ.*) stimuliert hier (anders als β 70) zum Eingreifen (s. Roth, Iterata 48 f.) β 70 (Tel.:) „*σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἶον ἐάσατε ⌞ ⌟ ' τείρεσθ'*" (wegen Übergriffen der Freier) *Leid* der Witwe: *X* 483 (Androm.s Totenklage um Hektor:) „*αὐτὰρ ἐμὲ στυγερῷ ἐνὶ -εῖ λείπεις ' χήρην*"

D Ψ 223b (≅ *P* 37+), υ 83a

G 1 Epith. (in B 1 a:) *ἄ(ά)σχετον* (*οὐκ ἐπιεικτόν*) (*Π* 548, Ω 708), *ἄλαστον* (α 342, Th. 467, h. Ven. 207), *κρατερόν* (Λ 249), *μέγα* (*A* 254, *H* 124), *χαλεπόν* (ζ 169); (1 b:) *ἄλαστον* (ω 423), *μέγα* (Δ 417), *μυρίον* (Σ 88); (2 a:) *ἄλαστον* (Ω 105), *μέγα* (*P* 139, λ 195, ρ 489, ω 233, Th. 623), *στυγερόν* (κ 376); (2 b:) *ἀμέτρητον* (τ 512), *ἀρητόν* (*P* 37 = Ω 741); (3:) *ἀτλήτῳ* (*I* 3), *λυγρῷ* (*X* 242, β 70), *στυγερῷ* (*X* 483); m. Gen. der Pers. (z. T. Gen. abs. mögl.): (1 b:) ω 423, Σ 88, Δ 417; (2 a:) σ 324, ρ 489; zu *π. ἄλαστον* s. Roth, Iterata 48 f. u. a. in L **2** gekoppelt mit (1 b:) *ἄχος* (ρ 470), *κλέος* (als Opp., Δ 197); (2 b:) *γόον* (*P* 37 = Ω 741); sowie (2 a [*-ος ἔχοντα*]:) *τειρόμενον* (η 218, ω 231 *γήραϊ*, vgl. *X* 242), *ἀχέων* (λ 195) H. W. Nordheider

πενίη [1°, 4^H] (from *πένομαι*:) *need, poverty* adjs.: *θυμοφθόρος, κακή, οὐλομένη*; appos. *μακάρων δόσις* Op. 717 ξ 157 (Beggar-Od. to Eum.: „when Od. comes I shall get good clothes but before that) *καὶ μάλα περ κεχρημένος, οὔ τι δεχοίμην. ' ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς 'Αΐδαο πύλῃσι* (= *I* 312 Ach. to Od.) ' *γίνεται, ὃς -η εἴκων ἀπατήλια βάζει*", cf. *πενιχρός* given by gods: Op. 638 (*Κύμην προλιπὼν ἐν νηῒ*) *οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον, ' ἀλλὰ κακὴν -ην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσιν* 717 *μηδέ ποτ' οὐλομένην -ην θυμοφθόρον ἀνδρὶ ' τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων* most importantly *lack of food*: Th. 593 (*ὀλοίιον γένος γυναικῶν, πῆμα μέγα θνητοῖσι*) *οὐλομένης -ης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο* (like drones fed by bees) Op. 497 *μή σε κακοῦ χειμῶνος ⌞ἀμηχανίη⌟ καταμάρψῃ ' σὺν -η, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζῃς* (*ἀργὸς κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων, χρηΐζων βιότοιο*), for use w. ⌞ ⌟ see West ad l. — Wdfld.: see *λιμός*, also *δύη*. — Deriv.: *πενιχρός* W. Beck

πενιχρός [1°] (on formation see Risch §29b and Chantraine, Dict. s.v. *πένομαι*) *needy, poor, poverty-stricken* γ 348 *Ζεὺς τό γ' ἀλεξήσειε καὶ ἀθάνατοι ... ' ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε ' ὥς τέ τευ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος ἠὲ -οῦ, ' ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ, ' οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς οὔτε ξείνοισιν ἐνεύδειν*, cf. *πενίη* B 1. — Wdfld.: *ἀνείμων, δευόμενος, κεχρημένος, χρηΐζων, πτωχός*, Ruijgh, in: Antidoron Antoniadis, Leiden 1957, 13–21 W. Beck

πένομαι [10^i, 14°, 3^H, 2^e] **E** uncertain, see Chantraine, Dict. 881 f.; Thieme, Festschr. Risch 167. — Deriv.: *πενίη*

F *ἀμφι-ονται* 1; *-ώμεθα* 1; *ἐ⌞-οντο⌟* 1, *ἀμφε⌞ ⌟* 8, ⌞ ⌟ 6; *-εσθαι* 12

M 1 trisyll. [⏑ ⏑̯ ⏑] *-οντο A* 318 [⏑ ⏑̯ ×] *ἀμφι-ονται Π* 28; *ἐνὶ μεγάροισι -οντο* δ 624 = ω 412, κ 348; *μνηστῆρες δὲ / μνηστήρεσσι δόμον κάτα ⌞δαῖτα -οντο⌟* β 322, χ 199; ⌞ ⌟ Σ 558; *δαῖτα ⌞-εσθαι⌟* γ 428, δ 531. 683, ξ 251; *ταῦτα* ⌞ ⌟ *T* 200, π 319, ω 407; ⌞ ⌟ Op. 773, Hes. fr. 83,5; 204,80, Cert. p. 38,10 **2** quadrisyll. **2a** [⏑ ⏑̯ ⏑ ⏑] *ἀμφ⌞ε-οντο⌟ Δ* 220; ⌞ ⌟ Ω 124 [⏑ ⏑̯ ⏑ ×] *μεγαλήτορες ἀμφ⌞ ⌟ N* 656, *T* 278; *ἀμφ⌞ ⌟ Φ* 203, Ψ 184, *o* 467, τ 455, inc. auct. fr. 1 p. 159 Dav. **2b** [⏑ ⏑̯ ⏑ ⏑] *ταῦτα -ώμεθα* ν 394

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33, P. Köln inv. 2281, P. Oxy 3238 on *A* 318: *⌞ἐνήργουν⌟*, sch. D *A* 318: *-οντο· ⌞ ⌟. ἔπραττον, T* 200: *-εσθαι· ... δρᾶν, Δ* 220: *ἀμφε-οντο· περὶ τὸν Μενέλαον ⌞ ⌟ καὶ ἠσχολοῦντο*

B *make (prepare), do, work (at), busy oneself w., (at)tend (to)*. — Wdfld.: see *ἐντύνω*; *ἔπω, πονέομαι*; *ἀκέομαι, ἰάομαι*; *ἀμφιπολεύω, θεραπεύω*; *ἔρδω, ἐργάζομαι, ποιέω, πρήσσω, τεύχω* **I** simplex w. *δαῖτα* 7× (in 1, see M 1), cf. *ἄριστον* Ω 124, *δεῖπνον* δ 624 = ω 412 (1 b), *δόρπα* Cert. p. 38,10 (1 a), *ταῦτα T* 200 (2), ν 394, π 319, ω 407 (3), cf. *τά A* 318 (1 a); *ἄλλα* Hes. fr. 204,80 (3), ? 83,5 (4), *ἔργα* Op. 773 (2 a); *π.* tog. w. *ἀμφέπω* Σ 558 (1 a), w. *ἐντύνομαι* Ω 124 (1 b) adv.: final *ἀμφί* w. dat. rei Hes. fr. 204,80 (3), *περί* w. acc. δ 624 = ω 412 (1 b), local *ἀμφί* w. acc. pers. Ω 124 (1 b), *ἐνὶ μεγάροισι* δ 624 = ω 412 (1 b), κ 348 (3), *ἐπ' ἀκτῆς* Cert. p. 38,10, *κατά* w. *δόμον / δώματα* β 322, χ 199 / γ 428, w. *στρατόν A* 318 (1 a), temp. *ὕστερα* π 319 (3) **1** in preparation of sacrifice / meal **1a** trans. *prepare A* 318 (they offered Ap. bull and goat hecatombs) *ὡς οἱ μὲν τὰ -οντο κατὰ στρατόν* Σ 558 (*κήρυκες*) *⌞δαῖτα -οντο⌟*, ' *βοῦν δ' ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον* β 322 *μνηστῆρες δὲ δόμον κάτα* ⌞ ⌟ γ 428 *εἴπατε δ' εἴσω ' δμῳῇσιν κατὰ δώματ' ... δαῖτα -εσθαι, ' ἔδρας τε ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ* + δ 531. 683, ξ 251, χ 199; *ἀμφί* (γ 428, cf. Hes. fr. 204 [in 3] and II below) difficult, see Ameis-H. ad l. w. Anhang and West, Odyssey ad l. (cf. also σ 307 ff., υ 149–63, and κ 352–9) Cert. p. 38,10 (*Φρύγες πάντων ἄριστοι*) *ληιστῆρσιν ἐπ' ἀκτῆς δόρπα -εσθαι* cf. II 2 below and κ 124 in D meal preparation w. other activities: *T* 200 (Ach. to Ag.:) „*ἄλλοτέ περ καὶ μᾶλλον ὀφέλλετε ταῦτα -εσθαι, ' ὁππότε τις μεταπαυσωλὴ πολέμοιο*" (meal tog. w. oath and transfer of gifts, see II 1 b) **1b** intrans. (w. *ἀμφί, περί* + acc.) Ω 124 *τόν* (Ach.) *γε ' εὗρ'* (Thetis) *ἀδινὰ στενάχοντα· φίλοι δ' ἀμφ' αὐτὸν*

ἑταῖροι ' ἐσσυμένως ἐ-οντο καὶ ἐντύνοντ' ἄριστον bustled δ624 *οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον· ' σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι ... ἔπεμπον. ' ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι -οντο* = ω412 *busied themselves w.* (cf. 2) **I2** *do* work trans., farmwork: Op.773 (8th and 9th) *ἤματα μηνὸς ' ἕξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα -εσθαι* intrans., domestic work: κ348 *ἀμφίπολοι δ' ἄρα τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι -οντο ' τέσσαρες, αἵ οἱ δῶμα κάτα δρήστειραι ἔασι* (there follows a long list of tasks incl. serving food, cf. 1) **I3** other business, trans. *do* ν394 (Ath. to Od.:) *„καὶ λίην τοι ... παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις, ' ὁππότε κεν δὴ ταῦτα* (sc. slaying the suitors) *-ώμεθα"* π319 (Tel. to Od.:) *„ἀνδρῶν δ' οὐκ ἄν ἐγώ γε κατὰ σταθμοὺς ἐθέλοιμι ' ἡμέας πειράζειν, ἀλλ' ὕστερα ⌊ταῦτα -εσθαι⌋, ' εἰ ἐτεόν γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας"* ω407 (Od. to Dolios:) *„ὦ γέρον, ἤδη οἶδε* (Pen. that I've returned) *' τί σε χρὴ ⌊ ⌋;* Hes. fr. 204,80 (all Helen's suitors had to swear) *μή τιν' ἔτ' ἄλλον [ἄ]νευ .ἔθεν ἄλλα πέγεσθαι ' ἀμφὶ γάμωι κούρης εὐω]λ[ένο]υ* (cf. 4 and II below) **I 4** indeterminate Hes. fr. 83,5 *]αλλα -εσθα[ι, ἄλλα* like fr. 204,80?

II *ἀμφι-* (physical proximity) *(at)tend to* acc. only **1** subj. pers. **1a** obj. pers. **1aα** *tend* wounded Δ220 *αἷμ' ἐκμυζήσας ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς* (Mach.) *' πάσσε ... ' ὄφρα τοὶ ἀμφε-οντο ... Μενέλαον, ' τόφρα* (Tr. advanced) Π28 *(οὔτασται, βέβληται) τοὺς μέν τ' ἰητροὶ πολυφάρμακοι ἀμφι-ονται ' ἕλκε' ἀκειόμενοι* τ455 *τὸν μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες φίλοι ⌊ἀμφε-οντο⌋, ' ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ... ' δῆσαν ἐπισταμένως, ἐπαοιδῇ δ' αἷμα (ἔσχεθον)* — Ν656 *κεῖτο ταθείς· ἐκ δ' αἷμα μέλαν ῥέε ... ' τὸν μὲν Παφλαγόνες ... ⌊ ⌋, ' ἐς δίφρον δ' ἀνέσαντες ἄγον προτὶ Ἴλιον* **1aβ** *attend* king ο467 *εὗρε* (the nurse) *δ' ἐνὶ προδόμῳ ἡμὲν δέπας ἠδὲ τραπέζας ' ἀνδρῶν δαιτυμόνων, οἵ μευ πατέρ' ⌊ἀμφε-οντο⌋. ' οἱ μὲν ἄρ' ἐς θῶκον πρόμολον δήμοιό τε φῆμιν* **1b** obj. thing(s) gifts (indemnity): Τ278 *δῶρα δὲ Μυρμιδόνες ... ⌊ ⌋, ' βὰν δ' ἐπὶ νῆα φέροντες Ἀχιλλῆος attended to* town-hall: inc. auct. fr. 1 p.159 Dav. *λήιτον ⌊ ⌋*, building or repairing? **II2** subj. animals (fishes, dogs), obj. corpse Φ203 *τὸν δὲ κατ' αὐτόθι λεῖπεν ... ' κείμενον ἐν ψαμάθοισι, δίαιε δέ μιν μέλαν ὕδωρ. ' τὸν μὲν ἄρ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες ⌊ ⌋ ' δημὸν ἐρεπτόμενοι ἐπινεφρίδιον κείροντες* Ψ184 (Ach. threatened to give Hektor's body to the dogs) *τὸν δ' οὐ κύνες ⌊ ⌋* (*ἄλαλκε* Aphr.), grisly combination of I1 and II1a, cf. κ124 in D and *μέλπηθρα*

D v.l. κ124 vulg. fort. recte (see van der Valk, Text. Crit. Od. 178), ρ269, υ281, χ498 W. Beck

πεντάετες [1ᵉ] (on *πεντα-* see Chantraine, Dict. 882:) *for five years* γ115 *οὐδ' εἰ -⌊ἀετές⌋ γε καὶ ἐξ⌊ ⌋ παραμίμνων ' ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ ... Ἀχαιοί· ' πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα ... ἵκοιο. ' εἰν⌊ ⌋ γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν.* — W d f l d.: see *ἔτος* E and B2, *ἐνιαυτός* B2 W. Beck

πενταέτηρον [2ⁱ, 2ᵒ] **Σχ** sch. D Β403: *πενταέτη* **B** *five-year-old*, epith. ref. to choice age of animal (*βοῦν / ὗν*) sacrificed / slaughtered, w. *πίονα* exc. τ420; in Il. of obj. of *⌊ἱέρευσεν⌋*, in Od. w. *εἰσάγω* ox (cf. *ἐνναέτηρον*): Β403 *βοῦν ⌊ ⌋* (Ag.) ... *' ⌊πίονα -ον⌋ ... Κρονίωνι* ≅ Η315 τ420 (Autol. *υἱοῖσιν ἐκέκλετο δεῖπνον ἐφοπλίσσαι*) *εἰσάγαγον βοῦν ἄρσενα -ον* swine: ξ419 (Eum. told them to bring the best) *ὗν εἰσῆγον μάλα ⌊ ⌋.* — W d f l d.: *ἐνναέτηρος* (q.v.), *ἐννέωρος* (κ19. 390), *ἥνις*, cf. *τριετηρίς* W. Beck

πένταχα [1ⁱ] **Σχ** sch. D Μ87: *εἰς πέντε τάξεις* **B** *in five groups* Μ87 *οἱ δὲ διαστάντες, σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες, ' -α κοσμηθέντες ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.* — W d f l d.: *δίχα/θά, ἕπταχα, τρίχα/θά, τετραχθά* W. Beck

πέντε [5ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 1ᵉ] **E** IE word, see Mayrhofer, EWAia II 65f. — Deriv.: *πεντάετες, πένταχα, πεντήκοντα, πέντοζος, πεμπάζω, πέμπτος, πεμπώβολον*

M 1 [⏑̄] *-ε δ' ἄρ' Π*171, *Σ*481; *-ε δέ ζ*62, Op.613 [⏑̄] *-ε Ψ*833, *γ*299 [⏑̄] *-ε Κ*317 **2** [–̄] *-ε Υ*270

B *five* (see *πεμπάζω, πεντήκοντα*) **1** persons progeny: *Κ*317 *μοῦνος ἔην μετὰ -ε κασιγνήτῃσιν* ζ62 *-ε δέ τοι ... υἷες ... γεγάασιν, ' οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες* Mus. fr. 18 Diels (prose) *five* Hyades (w. seven Pleiades) leaders: *Π*171 *πεντήκοντ' ἔσαν ἄνδρες ἐπὶ κληῖσιν ... ' -ε δ' ἄρ' ἡγεμόνας ποιήσατο* **2** objects layers of shield: *Σ*481 *-ε δ' ἄρ' αὐτοῦ ἔσαν σάκεος πτύχες Υ*270 *δύω μὲν ἔλασσε* (spear) *διὰ ⌊πτύχας⌋, αἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ' ἦσαν, ἐπεὶ -ε ⌊ ⌋ ἤλασε* (Heph.) ships: *γ*299 (one group blown to Crete and destroyed) *ἀτὰρ τὰς -ε νέας ... ' Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμος* **3** units of time years: *Ψ*833 *ἕξει μιν* (sc. *σόλον*) *καὶ -ε ... ἐνιαυτοὺς ' χρεώμενος* (as source of iron) days: Op.613 (put your grapes in the sun for ten days) *-ε δὲ συσκιάσαι, ἕκτῳ δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι ' δῶρα Διωνύσου* W. Beck

πεντήκοντα [15ⁱ, 9ᵒ, 5ᴴ, 2ᵇ, 4ᵉ] **E** on formation see Mayrhofer, EWAia II 67. — Deriv.: *⌊πεντηκοντ⌋ακέφαλος, ⌊ ⌋όγυον, πεντηκόσιοι*

M 1 [–̄] *-' ἔνεσαν / ἦσαν / ἔσαν Ζ*244 / *Π*168, ⌊Cert. p.39,⌋16 / *Π*170; *-'* h. Merc. 74, ⌊ ⌋17, inc. auct. fr. 3 p.159 Dav. **2** [–̄⏑̄] *-α βοῶν Λ*678, h. Merc. 437; *-α μ/τοι Ω*495, *χ*421; *-α δ(έ) Λ*748, *Ψ*147, *η*103, *μ*130; *-α ξ*15 [–̄⏑̄] *τῶν μὲν / αὖ -α νέες / νεῶν Β*509. 685; *κούρους/αι -α Δ*393, Th. 264; *-α Β*556, *Θ*563, *υ*49, *ω*342, Op.663 [–̄⏑̄×] *κεφαλαὶ δὲ ⌊ἑκάστ⌋ῳ -α* Th. 151. 672; *⌊ ⌋η -α Β*719; *δύω ⌊καὶ -α⌋ ϑ*35. 48, *π*247; *⌊ ⌋ Λ*680; *-α Ε*786, Cert. p.39,17 prose: Hes. fr. 127

L [1]W.H. Roscher, Die Zahl 50, Leipzig 1917; [2]G. Germain, Homère et la mystique des nombres, Paris 1954, 21f.; [3]Wickert-Micknat, Historia 35, 1986, 131f.; see *δέκα*

B *fifty* (in *fifty*-two *ϑ*35. 48 / *π*247 in 1aα/γ, cf. Δ393, one hundred and *fifty Λ*680 in 1bβ); product of the basic 'digital' nr.s *δέκα* and *πέντε* (qq.v.) *π.* is natural instrument for organization (and accounting) of groups, especially under the material conditions of the Homeric world (moderate abundance L[2]) and is the most freq. multiple of ten in the epics (a favorite nr., cf. L[1]); exc. in *fifty*-two *π.* need not be exact: *about fifty* (but is not as inexact as implied by L[3], who confuses the poets' reasons for using *π.* w. its meaning, cf. L[2]) **1** animate **1a** humans **1aα** ship's complement (cf. *ἐείκοσι* B1. 2c) *Β*719 *Φιλοκτήτης ἦρχεν ... ' ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ -α ' ἐμβέβασαν* (cf. 1aβ and γ) *Π*168. 170 *-' ἦσαν νῆες θοαί, ἦσιν ... ' ... ἡγεῖτο* (Ach.) *... ἐν δὲ ἑκάστῃ ' -' ἔσαν ἄνδρες (πέντε ἡγεμόνας ποιήσατο) ϑ*35 *νῆα ... ἐρύσσομεν εἰς ἅλα ... ' ... κούρω δὲ δύω καὶ -α ' κρινάσθων κατὰ δῆμον* + 48 (cf. Δ393 below); penteconter one of several ship-types in 8ᵗʰc. (Morrison & Williams, Gr. Oared Ships, Cambr. 1968, 46f., cf. L[1]9ff.) **1aβ** warriors (cf. *ἐείκοσι* B1c, *ἑκατόν, μυρίος, τριηκόσιοι* in 2d below) a company (cf. 1aα above and L[1]34ff.): Δ393 (*Καδμεῖοι*) *ἂψ ἄρ' ἀνερχομένῳ ... λόχον εἶσαν ἄγοντες ' κούρους -α· δύω δ' ἡγήτορες ἦσαν* (cf. *ϑ*35 above, L[2]) *Θ*563 *χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἑκάστῳ ' ἥατο -α σέλᾳ πυρός* (cf. 2d below) inc. auct. fr. 3 p.159 Dav. *-' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε* (Ach.), cited as ambiguous by Aristot. as combined shouting-power: *Ε*786 *ἤυσε ... Ἥρη ' Στέντορι εἰσαμένη ...*

χαλκεοφώνῳ, ' *ὃς τόσον αὐδήσασχ' ὅσον ἄλλοι -α* (see *-ακέφαλος*) nr. of companies: *υ* 49 (*θεός σε φυλάσσω*) *εἴ περ -α λόχοι* ... ' *νῶϊ περισταῖεν, κτεῖναι μεμαῶτες* ... ' *καί κεν τῶν ἐλάσαιο βόας* **1aγ** suitors (cf. *ἐείκοσι* B1c. 2b) from Doulichion (cf. 1aα, β above) *π* 247 (not just ten or twenty suitors but many more) *εἴσεαι ἐνθάδ' ἀριθμόν*. ' *ἐκ μὲν Δουλιχίοιο δύω καὶ -α* ' ... *ἐξ δὲ δρηστῆρες ἕπονται* **1aδ** slave-women (cf. *ἐείκοσι* B1b. 1c) *η* 103 *-α δέ οἱ δμῳαὶ κατὰ δῶμα ⌊γυναῖκες⌋ (αἱ ἀλετρεύουσι, αἱ ὑφόωσι)* *χ* 421 *-ά τοί εἰσιν ἐνὶ μεγάροισι* ⌊ ⌋ ' *δμῳαί, τὰς (διδάξαμεν εἴρια ξαίνειν)* **1aε** progeny *Ω* 495 *-ά* (sc. sons) *μοι ἦσαν, ὅτ' ἦλυθον υἷες Ἀχαιῶν*' ' *ἐννεακαίδεκα μέν μοι ἰῆς ἐκ νηδύος ἦσαν*, ' *τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες*, cf. *χ* 421 (1aδ above), see also *Z* 244 (2b) Th. 264 *αὗται μὲν Νηρῆος ... ἐξεγένοντο* ' *κοῦραι -α, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι* Hes. fr. 127 (prose): fifty sons of Aigyptos **1b** animals (cf. *ἐείκοσι* B1b, *ἑκατόν, ἑξήκοντα, μυρίος, τριηκόσιοι*) **1bα** herds (raided) *Λ* 678 *λῃΐδα ... συνελάσσαμεν ἤλιθα πολλήν*, ' *-α βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν*, ' *τόσσα συῶν συβόσια, τόσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν* **1bβ** nr. in herd *Λ* 680 (raided) *ἵππους ... ἑκατὸν καὶ -α*, ' *πάσας θηλείας, πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν (ἡλασάμεσθα Πύλον εἴσω)* *μ* 130 *ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι (Ἠελίοιο), τόσα δ' οἰῶν πώεα καλά*, ' *-α δ' ἕκαστα* *ξ* 15 (12 sties in yard) *ἐν δὲ ἑκάστῳ* ' *-α σύες* ... ' *θήλειαι τοκάδες· τοὶ δ' ἄρσενες ἐκτὸς ἴαυον*, ' *πολλὸν παυρότεροι* (360) **1bγ** nr. stolen from herd (cf. bα above) h. Merc. 74 -' *ἀγέλης ἀπετάμνετο βοῦς (ἤλαυνε διὰ χῶρον)* 437 (*βουφόνε*) *-α βοῶν ἀντάξια ταῦτα* (sc. song) *μέμηλας* **1bδ** nr. for sacrifice *Ψ* 147 (my father swore) *σοί τε κόμην κερέειν ῥέξειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην*, ' *-α δ' ἔνορχα παρ' αὐτόθι μῆλ' ἱερεύσειν* ' *ἐς πηγάς* **1c** plants: rows of vines *ω* 342 *ὄγχνας μοι δῶκας τρισκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας*, ' *συκέας τεσσαράκοντ'· ὄρχους δέ μοι ὧδ' ὀνόμηνας* ' *δώσειν -α*, Henderson, JHS 117, 1997, 106f. (*π.* and characterization) **1d** monsters' heads (cf. *ἑκατόν*) Th. 151 *τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀίσσοντο* ' *ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ -α* ' *ἐξ ὤμων ἐπέφυκον* + 672 (cf. *-ακέφαλος*) **2** objects **2a** ships (cf. *ἐείκοσι* B2, *ἑκατόν, ἐνεν⌊ήκοντα⌋, ἐξ⌊ ⌋, ὀγδώ⌊κοντα⌋, τεσσαρά⌊ ⌋, τριή⌊ ⌋*) *B* 509 *τῶν μὲν -α νέες κίον, ἐν δὲ ἑκάστῃ* ' *κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον* + 556 (Athenians, v.l. *τεσσεράκοντα*) + 685 (Myrm. a.o.) **2b** rooms *Z* 244 *ἐν αὐτῷ* (Priam's house) ' -' *ἔνεσαν θάλαμοι ...* ' *πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι (ἔνθα παῖδες κοιμῶντο)*, cf. 1aε above **2c** chariots *Λ* 748 (*ἐπόρουσα*) *-α δ' ἕλον δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον* ' *φῶτες* (were slain by me) **2d** means for cooking (answer to riddle) Cert. p. 39, 16. 17 bis -' *ἦσαν πυρὸς ἐσχάραι, ἐν δὲ ἑκάστῃ* ' -' *ὀβελοί, περὶ δὲ κρέα -α* ' *τοῖς δὲ τριηκόσιοι περὶ ἓν κρέας ἦσαν Ἀχαιοί* (cf. *Θ* 563 in 1aβ above and see *πεντηκόσιοι*) **3** units of time: days (cf. *δέκα* B1a. 2, *ἑξή⌊κοντα⌋, τεσσαρά⌊ ⌋*) Op. 663 *ἤματα -α μετὰ τροπὰς ἠελίοιο*, ' *ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης*, ' *ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος* W. Beck

πεντηκονταπέφαλος [1H] *having fifty heads* Th. 312 (*ἔτικτεν*) *ἀμήχανον οὔ τι φατειόν*, ' *Κέρβερον ὠμηστήν, Ἀΐδεω κύνα χαλκεόφωνον*, ' *-ον* (*-ακ-* v.l.), *ἀναιδέα τε κρατερόν τε* (cf. *⌊πεντήκοντα⌋* B1d and see McKay, AJPh 80, 1959, 383 ff. w. *E* 786 s.v. ⌊ ⌋ 1aβ) W. Beck

πεντηκοντόγυον [1i] **Σχ** sch. D *I* 579: *⌊πεντήκοντα⌋ γυιῶν, ὅ ἐστι* ⌊ ⌋ *πλέθρων. γυίη γὰρ μέτρον γῆς. οἱ δὲ* ⌊ ⌋ *ζευγῶν*

B adj. of measure of area, extent uncertain *I* 579 *ὀππόθι πιότατον πεδίον* ... ' *ἔνθα μιν* (Meleager) *ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι* ' *-ον* (*-γυιον* v.l.) ... *ἥμισυ οἰνοπέδοιο*, ' *ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν*, very large grant meant (see *πεντήκοντα*); usu. explanation (*γύης* = *ἄροτρον* pars pro toto >) *fifty days' work* = *fifty πέλεθρα* (q.v., see Richter, Arch. Hom. H 14f., Leukart, -tās §167 n.329, Σχ above, Eust.), which would be ca. 11 acres (ca. 4.5 hectares), does not seem very extensive; see *τετράγυος* W. Beck

πεντηκόσιοι [1a] *five hundred* *γ* 7 (Pylians sacrificed on the shore bulls to Pos.) *ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν, -οι* (*-ακ-* v.l. Arist.) *δ' ἐν ἑκάστῃ* ' *εἵατο, καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους* (cf. *πεντήκοντα* B introd. and 2d). — W d f 1 d.: *διη-, τριηκόσιοι* qq.v. W. Beck

πέντοζος [1H] *five-branch* kenning for *hand* (*π.* prob. fem. like *χείρ*, see West ad l.) Op. 742 *μηδ' ἀπὸ -οιο θεῶν ἐν δαιτὶ* ... ' *αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν* ... *σιδήρῳ*, ref. to paring fingernails, on the kenning see West ad l. and I. Waern, *ΓΗΣ ΟΣΤΕΑ*, Uppsala 1951, 7. 118–21 W. Beck

Πεπάρηθος [1h] **E** pre-Gr., see Fick, Vorgr. Ortsnamen 67f. and L 553 **L** Herbst, RE XIX (1937) 551 ff.

B main town of an island of the same name near the Thessalian coast, one of the Sporades, now called Skopelos; at h. Ap. 32 *ἀγχιάλη -ος* ' mentioned among the places where Leto sought a birth-place for Ap.; the epith. shows that the town is meant (see I 106, 38; otherwise A.-H.-S. ad l.) W. Beck

πέπλος [11i, 5o, 3h, 1e] **E** prob. redupl. format. from same root as in e.g. *ἁ-πλ-ός*, and so from noun or verb meaning 'fold', see Chantraine, Dict. s.v.; see also Stefanelli, AGI 66, 1981, 19–32. — Deriv.: *εὐ-, ἑλκεσί-, κροκό-, τανύπεπλος*

F *-ος* 1, *-οιο* 1, *-ου* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 8; *-οι* 4, *-ων* 1, *-οισι* 1, *-ους* 2

M **1** disyll. **1a** shape [–⏑]: [⏓⏑] *-ον, ὅς οἱ Z* 90 (≅ 271 in [⏓–]); *-ον ἔχουσ' o* 124 [⏓⏑] *-ον ἑλοῦσα Z* 302 [⏓⏑] *-ου, ὅν οἱ E* 338 **1b** [⏓x] *ἀμφὶ δὲ -ος/οι* h. Cer. 182, *E* 194; *-ον σ* 292; *-οι η* 96; *-ων* h. Cer. 277; *-ους Ω* 229 **1c** [⏓–] *-ον μέν E* 734 = *Θ* 385, h. Ven. 86; *-ον δ', ὅς Z* 271 (≅ 90 in [⏓⏑]) **1d** [–⏓] *-ῳ* inc. auct. fr. PSI 1386, 29; *ἔνθ' ἔσαν οἱ -οι παμποίκιλοι Z* 289, *o* 105; *-ους ζ* 38 **2** [–⏓⏑] *οἱ -οιο E* 315; *-οισι Ω* 796

Σχ sch. D *E* 194: *-οι δὲ λέπτα ὑφάσματα ἢ σινδόνες. ἔστι δὲ καὶ ⌊γυναικεῖον, ἱμάτιον κτλ.*, 734: ⌊ ⌋ *ἔνδυμα τοῦτ' ἔστι χιτών, ὃν οὐκ ἐνεδύοντο ἀλλ' ἐνεπερονῶντο*, sch. min. P. Strassb. inv. 1015 to *E* 194: *-οι· πέπλος λ(ε)γεται τῳ ανδρειῳν ἢ τῳ (γ)υγαικε(ιο)ν .ἱματι[ο]ν*

L Severyns, AC 33, 1964, 353f.; Marinatos, Arch. Hom. A 11f. 41 ff. (w. Snodgrass, Gr. 41, 1969, 391f.); Skoda, Redoublement 166–8

B large (though not of uniform size: *μέγαν σ* 292, *⌊μέγιστος⌋ Z* 90+. 289 [⌊ ⌋ 294], *o* 105 [107]; app. large enough to cover chariot *E* 194) cloth used as garment, *robe* (1) or covering, *drape* (2) Epith.: *ἀμβροσίου, ἑανόν, θυηέντων, κυάνεος, λεπτοὶ ἑύννητοι, μέγαν/ιστος, παμποίκιλοι, ποικίλον, περικαλλέα*+, *πορφυρέοις* ... *μαλακοῖσιν, φαεινοῦ, φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς*, n. also *χαριέστατος Z* 90+. — W d f 1 d.: see *εἷμα* B introd., also *ῥῆγος, τάπης* **1** *robe*, worn (so first 7 pcps. [worn alone *E* 734+?]; to be worn *ζ* 38, *o* 105. 124, *σ* 292), where clear, by female (goddess *E* 315. 338. 734+, h. Cer. 277, disguised as human h. Cer. 182, h. Ven. 86; wedding dress *o* 105. 124 [note vv. 126f.]); reaching to the feet (h. Cer. 182; cf. *ἑλκεσίπεπλος*), otherwise ample (n. *E* 315.

337 ff.); fastened with *περόναι* (*σ* 292); distinct from *χιτών* (*E* 734⁺, *Ω* 229), *τάπης*, *φᾶρος*, *χλαῖνα* (*Ω* 229), *ζῶστρα*, *ῥήγεα* (*ζ* 38); valuable: stored in *θάλαμος* (in *φωριαμοί*, *Z* 289, *Ω* 229, *σ* 105), given as gift (*σ* 105. 124, *σ* 292), part of ransom (*Ω* 229), offering to Ath. (*Z* 90⁺. 302) *E* 315 *πρόσθε δέ οἱ* (Aen.) *-οιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν* (Aphr.) ' *ἕρκος ἔμεν βελέων* 338 *δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν* ' *ἀμβροσίου διὰ -ου* (of Aphr.), *ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί*, ' *πρυμνὸν ὕπερ θέναρος* 734 *-ον μὲν κατέχευεν* (Ath.) *ἑανὸν* ... ' *ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο* (and put on *χιτών* and armour) = *Θ* 385 (vv. 385–387 om. Zen.) h. Cer. 182 *στεῖχε* (Dem.-Doso) *κατὰ κρῆθεν κεκαλυμμένη, ἀμφὶ δὲ -ος* ' *κυάνεος* (*θεᾶς ἐλελίζετο ποσσίν*) 277 *ὁδμὴ δ' ἱμερόεσσα θυηέντων ἀπὸ -ων* (of Dem.) ' *σκίδνατο*, app. pl. for sg. h. Ven. 86 *-ον* ... *ἕεστο* (Aphr.-maiden) *φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς* *ζ* 38 *ἄμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγῃσι* ' *ζῶστρά τε καὶ -ους καὶ ῥήγεα* (n. *εὔπεπλον* v. 49) *σ* 105 *παρίστατο* (Hel.) *φωριαμοῖσιν*, ' *ἔνθ' ἔσαν οἱ -οι παμποίκιλοι, οὓς κάμεν αὐτή* (*ἔργα γυναικῶν* v.l.) (and took out the one that was *κάλλιστος ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος, ἀστὴρ δ' ὥς ἀπέλαμπεν*) 124 *-ον ἔχουσ'* (Hel.) *ἐν χερσίν σ* 292 *Ἀντινόῳ* ... *ἔνεικε* (Antin.'s *κῆρυξ*, as gift for Pen.) *μέγαν περικαλλέα -ον*, ' *ποικίλον· ἐν δ'* (*ἔσαν περόναι δυοκαίδεκα*) *Z* 90 (Hector is to tell Hecabe) *-ον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος* ' *εἶναι ἐνὶ μεγάρῳ καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ*, ' *θεῖναι* ⌊*Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν*⌋ ≅ 271 (*-ων* v.l.) 302 *-ον ἑλοῦσα Θεανὼ* ... ' *θῆκεν* ⌊ ⌋ 289 (*ἐς θάλαμον κατεβήσετο* [Hecabe]) *ἔνθ' ἔσαν οἱ -οι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν* ' *Σιδονίων* (vv. 294 f. = *o* 107 f., see above) poss. more gener. in sense, envisaged use (cf. 2 below): *Ω* 229 *δώδεκα* ... *περικαλλέας ἕξελε -ους* (+ *χλαίνας, τάπητας, φάρεα, χιτῶνας*)

2 cloth *covering, drape* (for stored chariot, for bones, seat) *E* 194 (*ἐν μεγάροισι* PN⁸ *ἕνδεκα δίφροι*) *ἀμφὶ δὲ -οι* ' *πέπτανται* (cf. use of *λίς Θ* 441) *Ω* 796 (*τά* (sc. *ὀστέα*) *γε χρυσείην ἐς λάρνακα θῆκαν*) *πορφυρέοις -οισι καλύψαντες μαλακοῖσιν* *η* 96 (*θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ'*) *ἔνθ' ἐνὶ -οι* ' *λεπτοὶ ἐύννητοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν* (cf. use of *τάπητες I* 200, *υ* 150; *λίς α* 130, *κ* 353; *ῥήγεα κ* 352) so app.: inc. auct. fr. PSI 1386,29 *ἐσ*]*σαμένη πέπλῳ καλὸν θρ*[*όνον*

D Cat. 96 C,6 Trav. (on Cat. 96 see *ἐλθεῖν* D)

J. N. O'Sullivan

πέπνῡμαι, πεπνῡμένος [2ⁱ, 2° / 12ⁱ, 67°, 1ᴴ] **E** prob. mid. pf. w. *πνέω* (-ῡ- ML); sem. development *'be breathing' > 'conscious' > 'intelligent', cf. *κ* 495 in B 1 c, *πνέω* B I 1 a. II 1 aβ (and Plb. 6,47,10⁺ *-μαι* 'be conscious'; Hsch. *πνυτός· ἔμφρων, σώφρων*); diff. Chantraine, Dict. s.v., who separates *π.* from *πνέω* and assumes cognacy w. near-synon. *πινυτός* (cf. also Hsch. *πινυμένην· συνετήν*), which in turn poses formal problems (sec. association w. *πνέω*?) in favour of cognacy of *π.*, *πνέω and πινυτός* see Blanc in CEG 4, 100; Clarke, Gl. 74, 1997/98, 135–42. Finite forms / inf. once in *κ* (w. unique sense), *ψ*, *Ψ*, *Ω* (B 1 c. 2 b. 3 b. c): sec. deriv. from ⌊*-μένος*⌋? (cf. also periphr. ⌊ ⌋/*ον ἐστί/εἶναι* = *-ται/σθαι* in B 4. 5). See also *πνέω* (E, L¹⁻⁸)

F *-σαι* 1, *-σο* 1, *-σθαι* 2; *-μένος/ε/ῳ/ον* 59/1/1/3, nom. *-μένω* 4, acc. *-μένα* 12

M *πεπνυ-* always [– –] (cf. E, *πνέω* M) **1** trisyll. (finite forms, inf.) [⏑ – ⏑] *-σαι Ω* 377 [⏑ – ⏑] *-σθαι κ* 495 [– ⏑ ⏑] *-σο ψ* 210 [– ⏑ ⏑] *-σθαι Ψ* 440 **2** quadrisyll. (*-μένος⁺*) **2a** [– ⏑ ⏑ ⏑] *τὸν/τὴν δ' αὖ(τ')* PN ⌊*-μένος*⌋ *ἀντίον ὕδα*, w. *Ἀντήνωρ Γ* 203, *Μηριόνης N* 254. 266, *Ἀντίλοχος Ψ* 586, *Τηλέμαχος α* 213. 230. 306. 345. 388. 412, *β* 129. 208. 309. 371, *γ* 21. 75. 201. 225. 239, *δ* 290. 315. 593, *o* 86. 154. 179. 265. 279. 512. 535, *π* 30. 68. 112. 146. 240. 262, *ρ* 45. 77. 107. 392. 598, *σ* 226, *τ* 26, *υ* 338, *φ* 343, *χ* 153, *ψ* 123, *ω* 510, *Λαέρτης ω* 375; *τοῖσι δὲ Τηλέμαχος* ⌊ ⌋ *ἤρχετο μύθων α* 367, *o* 502; *τοῖσι(ν) δ(ὲ)* PN ⌊ ⌋ *ἦρχ' ἀγορεύειν*, w. *Ἀντήνωρ H* 347, *Πουλυδάμας Σ* 249, *Τηλέμαχος χ* 461; ⌊*-μένα*⌋ *μῆδεα εἰδώς H* 278, *β* 38; ⌊ ⌋ *πάντ(α) νοῆσαι / ἀγορεύεις σ* 230, *τ* 352; *μῦθον -μένον α* 361 = *φ* 355; *-μένῳ ἀνδρί γ* 52; *-μένε Ψ* 570

2b [– ⏑ ⏑] *-μένω ἄμφω Γ* 148, *H* 276, *I* 689, *σ* 65; ⌊*-μένος*⌋ *ἐστί γ* 20 = 328; *-μένον/*⌊ ⌋ *εἶναι δ* 190 / *ϑ* 388, *σ* 125; ⌊ ⌋ *ἀνήρ δ* 204; *ἀνὴρ* ⌊ ⌋ *τ* 350; ⌊*-μένα*⌋ *βάζεις I* 58, *δ* 206; ⌊ ⌋ *εἰδώς/ῇ δ* 696. 711, *χ* 361, *ω* 442, Op. 731 / *ϑ* 586

Σχ sch. D *Γ* 148: *φρόνιμοι καὶ* ⌊*συνετ*⌋*οί*, 203: ⌊ ⌋*ός*, *H* 278: *σώφρονα καὶ φρόνιμον*, 347: *σώφρων*. ⌊ ⌋*ός*, *I* 58: ⌊ ⌋*ῶς*, 689: *φρόνιμοι*, *Ψ* 440: *σώφρονα καὶ* ⌊ ⌋*ὸν* (*φρόνιμον* v.l.) *εἶναι*, *Ω* 377: *-σαι·* ⌊ ⌋*ὸς εἶ*. ⌊*πεπαίδευ*⌋*σαι*, sch. Barn. *α* 213: *σεσοφισμένος*. ⌊ ⌋*μένος*. ⌊*συνετ*⌋*ός*, *κ* 495: ⌊ ⌋*ῷ καὶ ἔμφρονι εἶναι*

L [1]N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 74–8; [2]D. Beck, CJ 94, 1998/99, 121–41; [3]Hainsworth, Odyssey on *ϑ* 388; [4]id., Iliad on *I* 57–8. 689, *Λ* 822; and see now J. Heath, Mn. 54, 2001, 129–57; cf. *πνέω* L¹⁻⁸ (on etym.)

B *possess(ing) intelligence* (orig. *consciousness*? cf. 1 c, E), of (words/counsels of) men (never gods) who distinguish themselves through their ability to correctly interpret (social) situations (cognitive: comprehension, rational thinking, schol. *συνετός*, *φρόνιμος*) and say (less frequently: do) what is right (moral connot. wise, reasonable, sensible, prudent, proper, schol. *σώφρων*; absent only *κ* 495 in 1 c). In EGrE „intelligence and sound moral principles largely overlap" (St. West, Odyssey on *γ* 19 f.) and speech is a touchstone of intelligence: characters are commended w. *π.* by the narrator when they are about to speak (sp. introd. 7ⁱ, 50°: M 2 a + *H* 278, *δ* 696 ≅ 711 = *ω* 442ᵉᵃ) or because speaking is their 'job' (epith. phrases of heralds/counselors *Γ* 148, *H* 276, *I* 689, *β* 38, *χ* 361 [< *δ* 696⁺]); by other characters because they have just spoken (sometimes: are reputed to speak) wisely (dir. sp. 4ⁱ, 14°, sec. focalization *α* 361 = *φ* 355, *γ* 52; cf. near-synon. *πινυτός*). – Concretely *π.* is used of 'professional speakers' in both Il. and Od. (1): heralds (1 a), counselors (1 b), and seer Teir. (1 c). In the Il. otherw. (2) of young men who are exceptionally good thinkers and speakers for their age, i.e. despite their lack of life experience: Diom. (2 a), Antil. (2 b), and 'young noble' Hermes (2 c). Hence(?!) in the Od. key word w. Tel. (3 a: 46× in sp. introd., 3× otherw.), also applied to his peer Peisistr. (3 b), to the wise and eloquent father(-figure)s they both are trying to live up to (4: Nestor, Men., Od., Laertes), and (ironically, in dir. sp.) to their antipodes, the young suitors (5). Otherw. (6): 2ⁱ of Mer. as *ad hoc* substitution for usu. epith. (6 a), and 1°, 1ᴴ in general truths (6 b). – Father-son theme, prominent w. *π.* in Od. (cf. also *πινυτή* 4× of mother/wife Pen.), is already prefigured in Il., where cf. Pulyd. (young ⌊counselor⌋) vs. Hektor (son) ≅ Ant. (old ⌊ ⌋) vs. Priam (father) in 1 b; 'young noble' Hermes ('son') vs. Priam ('father') in 2 c; but esp. Antil. (⌊son of Nestor⌋) vs. Diom. ('could have been youngest ⌊ ⌋') in 2 a. b, a connection (also established e.g. by *P* 694–7 ≅ *I* 29–31 = 693. 695 f.) which is acknowledged in *δ*, where Nestor's (true) youngest son Peisistr. 'replaces' his deceased brother vis à vis Antil.'s Iliadic antagonist, Men., in a passage evoking both Antil. in *Ψ* and Diom. in *I*: see under 3 b. Also many other connections betw. instances, e.g. *Γ* 148 + 203 + *H* 347 (+ *Σ* 249) in 1 b; *Ψ* 440 + 570 + 586 in 2 b; *Σ* 249 in 1 b + *N* 254⁺ in 6 a; *γ* 52⁺ in 3 b + *γ* 20⁺ in 4 a; *ϑ* 388 + *τ* 350. 352 in 4 b + *σ* 230 in 3 a; *σ* 65 + 125 in 5; *H* 276. 278 + *β* 38 in 1 a; *Σ* 249 in 1 b + *ϑ* 586 in 6 b. Purely 'ornamental' usage only in generic epith. phrases w. heralds (1 a, both poems, point of departure

for 'literary' exploitation). – In L[3,4] (and elsewh.) emphasis on proper (verbal) behaviour *towards elders or betters* and on courtesy (e.g. „applied to subordinate or youthful characters who know their place"). Such an evaluation attaches too much significance to 6a (q.v.), does no justice to 1 and 4, neglects that characters in 2–3 are commended for speaking like grown-ups, undervalues the cognitive aspect, and passes over differences betw. Il. and Od. – Gramm. usage ⌞-μένος⌟+: (A) of persons: mostly pred. in sp. introd. w. PN of structure [⏑⏑⏑] (⌞ ⌟ *ἀντίον ηὕδα / ἤρχετο μύθων / ἦρχ' ἀγορεύειν*: 6[i] various speakers see M; 46° Tel. in 3a + 1° in 4b), also appos. w. PN (epith. phrase *-μένω ἄμφω* 3[i] in 1 and 1° in 5; *-μένε* 1[i] in 2b), pred. w. *εἰμί* (*-μένος/ον ἐστί/εἶναι* 5° in 4. 5; cf. *πινυτός*), attr. w. *ἀνήρ* (3° in 3b. 4b; cf. 6b, *πινυτός α* 229); (B) of words, counsels: subst. ⌞*-μένα*⌟ *βάζεις* (1[i], 1° in 2a. 3b) and ⌞ ⌟ *εἰδώς*+ (epith. phrase, 4° in 1a and 1°, 1[H] in 6b), attr. ⌞ ⌟ *μήδεα εἰδώς* (epith. phrase, 1[i], 1° in 1a) and ⌞*μῦθον*⌟ *-μένον ἔνθετο θυμῷ* (2° in 3a; cf. *πινυτὸν* ⌞ ⌟ Mus. fr. 11 Diels), pred. *-μένα πάντ(α) ἀγορεύεις / νοῆσαι* (2° in 3a. 4b). – Wdfld.: see *πινυτός*; associated w. *νόος / νοέω* (*Ω* 377, *κ* 495, *σ* 230), *φρένες* (*κ* 495, *σ* 230), *γιγνώσκω* (*κ* 495), *οἶδα* (*σ* 230), *ὁράω* (*Σ* 249); *κατὰ μοῖραν* (*I* 58), *δίκαιος* (*γ* 52); opp. *ἀφραδής*, *ἀεσίφρων*, *παρήορος* (cf. 2b), *νήπιος* (*σ* 230); contrasted w. martial prowess *Γ* 148, *I* 58, *Σ* 249

1 'professional speakers' (7[i], 6°) **1a** heralds (Talth., Idaios, Odios, Eurybates, Peisenor, Medon) *I* 689 (Od. reporting to Ag.:) „*ὦς ἔφατ'* (Ach.) *· εἶσι καὶ οἶδε τάδ' εἰπέμεν ... ' Αἴας καὶ κήρυκε δύω,* ⌞*-μένω ἄμφω*⌟" (Odios and Eurybates, v. 170), cf. *σ* 65 in 5 *H* 276. 278 (Aias and Hektor would have wounded each other, *εἰ μὴ κήρυκες ἦλθον*) *Ταλθύβιός* (Gr.) *τε καὶ Ἰδαῖος* (Tr.), ⌞ ⌟ *· ' μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων σκῆπτρα σχέθον, εἶπέ τε μῦθον ' κῆρυξ Ἰδαῖος,* ⌞*-μένα μήδεα εἰδώς*⌟ („stop fighting") *β* 38 *σκῆπτρον δέ οἱ* (Tel.) *ἔμβαλε χειρὶ ' κῆρυξ Πεισήνωρ,* ⌞ ⌟ (to speak in assembly) *δ* 696 *τὴν* (Pen.) *δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, -μένα εἰδώς* (*κῆρυξ* in palace of Od., *δ* 681+) = 711[ex] (*ἠμείβετ' ἔπειτα*) = *ω* 442[ex] (*τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε*) = *χ* 361[ex] (*τοῦ δ' ἤκουσε*), cf. 6b **1b** counselors (Ant. [+ Oukalegon], Pulyd.) *Γ* 148 (in list of Tr. *δημογέροντες* sitting w. Priam) *Οὐκαλέγων τε καὶ* ⌞*Ἀντήνωρ*⌟ *-μένω ἄμφω* (*πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ ἐσθλοί*), preparing for: 203 *τὴν* (Hel.) *δ' αὖτ'* ⌞ ⌟ *-μένος ἀντίον ηὕδα*, introducing story how Ant. hosted Od. and Men. when they came to retrieve Hel., in turn preparing for: *H* 347 *τοῖσιν δ'* ⌞ ⌟ ⌞*-μένος ἦρχ' ἀγορεύειν*⌟ (v.l. *ἀντίον ηὕδα*, from *Γ* 203), introducing advice to return Hel. *Σ* 249 *τοῖσι δὲ Πουλυδάμας* ⌞ ⌟ *' Πανθοΐδης· ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω· ' Ἕκτορι δ' ἦεν ἑταῖρος, ἰῇ δ' ἐν νυκτὶ γένοντο, ' ἀλλ' ὁ μὲν ἂρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα*, mirroring prev. instances (see introd., cf. also listing of father Panth. in *Γ* 146), introducing Pulyd.' most crucial advice; v. 250 cf. *κ* 495 in 1c; v. 251 cf. *θ* 586 in 6b; see Edwards, Iliad on 249 ff.; Janko, on *N* 756 ff., *Ξ* 449 ff. (on Pulyd.' usu. epith. *ἐγχέσπαλος*: cf. Mer. in 6a) **1c** seer Teir. *κ* 495 (Kirke to Od.: „in Hades consult *ψυχή* of Teir.) *τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι* (cf. v. 240. 329; *σ* 230 in 3a) *· ' τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια ' οἴῳ -σθαι* (*ποιπνύ-* v.l.) *· τοὶ* (other dead) *δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν*" *have the capacity for intelligent thought*, *π.* only here purely cognitive, without moral connot. (cf. introd., E, Σχ, and Bulloch on Call. h. 5, 129); unlike other *ψυχαί*, Teir. can recognize Od. and converse w. him before drinking blood (*λ* 91 „*ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προσέειπε*", contrast *λ* 140 ff.); problems: he does drink before prophecy (*λ* 96), other *ψυχαί* also become seers by drinking (*λ* 145 ff.); disc. (e.g.): schol. ad l., Plu. Mor. 240e+; Onians, Origins 59 ff.; van der Valk, Text. Crit. Od. 186

2 young men in Iliad (5×) **2a** Diom. *I* 58 (Nestor to Diom, who advised assembly in vv. 32–49: „in counsel you are the best of your *ὁμήλικες*) *ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων. ' ἦ μὲν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάις εἴης ' ὀπλότατος γενεῇφιν· ἀτὰρ -μένα βάζεις ' Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες* (v. 59 del. multi), cf. 2b, *δ* 206 in 3b: see introd. **2b** Antil. *Ψ* 440 (Men. to Antil., who is cutting him off in chariot race:) „*ἔρρ', ἐπεὶ οὔ σ' ἔτυμόν γε φάμεν -σθαι Ἀχαιοί*", repeated after race in: 570 „⌞*Ἀντίλοχ*⌟*ε, πρόσθεν -μένε, ποῖον ἔρεξας;*" but in reality Antil.'s 'reckless driving' („*ἀφραδέως ἱππάζεαι*" 426) was calculated – as are his excuses afterwards, introduced by: 586 *τὸν δ' αὖτ'* ⌞ ⌟*ος -μένος ἀντίον ηὕδα*, contrast 589 f. („*οἶσθ' οἷαι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι· ' κραιπνότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις*") and (in Men.'s answer) 603 f. („*οὔ τι παρήορος οὐδ' ἀεσίφρων ' ἦσθα πάρος*"); see e.g. schol., Eust. on 586 ff.; Richardson, Iliad on 301 ff.; Hoekstra, Odyssey on *σ* 86; Parry, HSPh 76, 1972, 7; cf. also 2a. 3b: see introd. **2c** Hermes posing as young noble *Ω* 377 (Priam: „a god must have sent me such an excellent escort) *οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός, ' ⌞-σαί τε νόῳ*⌟*, μακάρων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων*", judgment ⌞ ⌟ based on intelligent speech v. 362 ff. (cf. also 373)

3 young men in Odyssey (52×) **3a** Tel. (46× sp. introd., 3× otherw.) single interlocutor: *α* 213+ (43×, instances in M 2a) *τὴν/τὸν δ' αὖ* ⌞*Τηλέμαχος -μένος*⌟ *ἀντίον ηὕδα* speech to group: *α* 367 *τοῖσι* (suitors) *δὲ* ⌞ ⌟ *ἤρχετο μύθων* (*ἀντίον ηὕδα* v.l.) = *σ* 502 (to crew) + *χ* 461 *τοῖσι δὲ* ⌞ ⌟ *ἦρχ' ἀγορεύειν* (cf. *H* 347+ in 1b; remarkable, because Tel. addresses a small gathering of friends), vying w. *β* 409+ / *σ* 60+ *τοῖσι δὲ καὶ / τοῖς δ' αὖτις μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο*; see L[1,2] other instances: *α* 361 (Pen., after authoritative speech by Tel.) *θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει· ' παιδὸς γὰρ μῦθον -μένον ἔνθετο θυμῷ* = *φ* 355, sec. focalization *σ* 230 (Pen.: „*οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι οὐδὲ νόημα* [215, cf. *κ* 495 in 1c], because you neglect our guest"; answer Tel.:) „*ἐγὼ θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα, ' ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα. ' ἀλλά τοι οὐ δύναμαι -μένα πάντα νοῆσαι*" *plan everything properly* (because the suitors distract me), cf. *τ* 352 in 4b **3b** Peisistr. *γ* 52 *χαῖρε δ' Ἀθηναίη -μένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ, ' οὕνεκά οἱ* (posing as Mentor) *προτέρῃ δῶκε ... ἄλεισον*, proper social behaviour, motivated in preceding speech (v. 43 ff.) *δ* 204. 206 (Men.:) „*τόσα εἴπες, ὅσ' ἂν -μένος ἀνὴρ ' εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη· ' τοίου γὰρ καὶ πατρός, ὃ καὶ* ⌞*-μένα βάζεις*⌟", Men. returns Peisistr.'s own compliment (v. 190 in 4a), made in wise speech where his brother Antil. (in 2b) figured prominently, w. words which recall Antil.'s Iliadic alter-ego, Diom. (⌞ ⌟ *I* 58 in 2a): see introd. (cf. also *δ* 211 *πινυτούς* of Nestor's sons in general)

4 old(er) men (Odyssean 'fathers': cf. introd.) **4a** ⌞Nestor⌟, Men. *γ* 20 (Ath.-Mentor to Tel.: „ask ⌞ ⌟ about your father) *ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ -μένος ἐστί*" (cf. v. 21. 52 in 3a. b) = 328 (⌞ ⌟ to Tel. about Men., cf.:) *δ* 190 (Peisistr. to Men.:) „*περὶ ... σε βροτῶν -μένον* ⌞*εἶναι*⌟ *' Νέστωρ φάσχ'*", cf. v. 204 in 3b **4b** Od., Laertes *θ* 388 (Alkin.:) „*ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει -μένος* ⌞ ⌟", returning compliment after polite speech by Od. (v. 382 ff.), cf.: *τ* 350. 352 (Pen. to beggar-Od.:) „*οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ -μένος ὧδε ' ξείνων ... ἐμὸν ἵκετο δῶμα, ' ὡς σὺ μάλ' εὐφραδέως -μένα πάντ' ἀγορεύεις*", also echoing *σ* 230 in 3a *ψ* 210 (Pen.:) „*μή μοι, Ὀδυσσεῦ, σκυζεῦ* (because I did not immediately embrace you, v. 214), *ἐπεὶ τά περ ἄλλα μάλιστα ' ἀνθρώπων -σο*", and therefore you will recognize the intelligence of my questioning (v. 174 ff.); cf. *πινυτός* (4× of Pen.) *ω* 375 *τὸν δ' αὖ*

Λαέρτης -μένος ἀντίον ηὔδα, formula otherw. in Odyssey of grandson Tel. (3 a)

5 suitors *σ* 65 (Tel. to beggar-Od.: „if you defeat Iros, no one will harm you) *ξεινοδόκος μὲν ἐγών, ἐπὶ δ' αἰνεῖτον βασιλῆες, ' Εὐρύμαχός τε καὶ 'Αντίνοος, -μένω ἄμφω"* (cf. *I* 689 in 1 a), from the mouth of this speaker (cf. 3 a) surely ironical; echoed in: 125 (Od.:) *„'Αμφίνομ', ἦ μάλα μοι δοκέεις -μένος εἶναι"*, i.e. wise enough to leave before the suitors' luck runs out (not so: *χ* 89 ff.)

6 other instances **6 a** Mer. *N* 254 *τὸν* (Idom.) *δ' αὖ Μηριόνης -μένος ἀντίον ηὔδα* = 266, remarkable *-μένος* (Mer. not otherw. distinguished as eloquent) *ad hoc* substitution for usu. epith. *δουρικλυτός* (cf. esp. *Π* 619; also v.l. here) drawing attention to the absence of Mer.'s spear, broken in v. 159 ff. and the very reason for his presence behind the lines, as he himself explains to Idom. in v. 255 ff. (no category „subordinate warriors" [L[3,4] a.o.] needed to account for these instances); cf. *Σ* 249 in 1 b **6 b** general truth *θ* 586 (Alkin. to Od.:) *„οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων ' γίγνεται ὅς κεν ἑταῖρος ἐὼν ‹-μένα εἰδ›ῇ"* (cf. *κεχαρισμένα εἰδώς* 584), unfortunate remark, because Od. is only son and the *ἑταῖροι* he lost were *νήπιοι*; cf. *Σ* 249 in 1 b Op. 731 *ὅ γε θεῖος ἀνήρ, ‹ ›ὡς* (relieves himself squatting), who knows *what is proper*

D v.l. *Λ* 592. 822, *π* 434. 460, Op. 793 M.P. Cuypers

πέπταμαι s. *πίτνημι*

πέπ(ων) [16[i], 3[o], 4[H], 2[h], 1[c]] **E** Abl. von uridg. **pek̑-* 'reif machen', 'gar machen', s. LIV 421 f. u. ‹Chantraine, Dict. s.v.› *πέσσω*; Suff. *-on-* wie bei *ἀρηγών*, s. Risch §24b; vgl. ‹ ›

F nur Vok.: *-ον* 24, *-νες* 2 **M** 1 zweis.: [⏑̯] *-ον, τί ι* 447, Sc. 350; *-ον E* 109, *O* 437, *Π* 492, h. Merc. 457, Pan. fr. 13, 10 p. 122 Dav. [⏑̯] *ἀλλ' ἄγε ‹δεῦρο, -ον, › παρ' ἔμ' ἵσταο* (*σ*)*ο Λ* 314, *P* 179 = *χ* 233; ‹ › *P* 120 ‹[⏑⏑] ‹*ὦ -ον*›, *ἦ μὲν σοί γε I* 252, *Λ* 765; ‹ › *ἦ P* 171; ‹ ›, *εἰ/οὐ μὲν γάρ M* 322, Sc. 357; ‹ ›, *ὦ Μενέλαε Z* 55, *P* 238; ‹ ›, *ὣς μέν ν* 154; ‹ ›, *ὡς* Th. 544; ‹ ›, *οὔ(κ) Π* 628, Th. 560; ‹ › *O* 472, h. Merc. 282 **2** dreis.: [⏑⏑̯] *ὦ -ονες B* 235, *N* 120

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu *E* 109: *πεπος· φίλε*, sch. D *B* 235: *ὦ -ονες· ἔκλυτοι καὶ ἀσθενεῖς. ὁτὲ δὲ ἥδιστοι. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πεπόνων καὶ ἀκμαίων. ἃ τῇ μὲν γεύσει ἐστὶν ἡδέα, τῇ δὲ θίξει καὶ ἁφῇ μαλακὰ καὶ εὐένδοτα, E* 109: *προσφιλέστατε νῦν* (≅ *P* 120)

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 4 A. 2; [2]Wendel, Gesprächsanrede 116 f.; [3]E. Brunius-Nilsson, *ΔΑΙΜΟΝΙΕ*, Uppsala 1955, 55 ff.; [4]Reinhardt, Ilias 282; [5]Opelt, Gl. 56, 1978, 184 f.; [6]Gruber, Deixis 105

B *Lieber, Freund*, nur in Anrede, die ein Vertrauensverhältnis voraussetzt od. postuliert; ob das Wort *π.*, seiner Etym. entsprechend (s. E), einers. freundl.e ('weichgekocht' i. S. v. 'angenehm'), anderers. tadelnde ('Weichling', bes. *B* 235 u. *N* 120; vgl. L[6]) Bed. haben kann, ist unwahrsch.; eher ist daran zu denken, daß ledigl. der Zweck der Anrede (z. B. Bitte, Aufforderg., Warnung, Tadel, Drohung) dieser jew. ihre spez. sem. Färbg. gibt (so L[1]; Wilamowitz, IuH 220 A. 2; L[3]; and. Leaf zu *B* 235; L[2] 117; E. Bornemann, Odyssee-Interpretationen, Frankfurt a.M. 1953, 109; Struck, Bedeutungslehre 142). In Vbd. m. Göttern, Personen u. Tieren (nur *ι* 447) gebraucht; oft verstärkt durch Interj. *ὦ*. Vgl. lautl. ähnl. *ὦ πόποι*. — Wortf.: *φίλος* **1** freundschaftl. Anrede *E* 109 (Diom. zu Sthen.:) *„ὄρσο, -ον Καπανηϊάδη, καταβήσεο δίφρου, ' ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς πικρὸν ὀϊστόν"* *Λ* 314 (Od.:) *„Τυδεΐδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς; ' ἀλλ' ἄγε δεῦρο, -ον, παρ' ἔμ' ἵσταο"* ≅ *P* 179 (Hektor fordert Glaukos auf, nach seinen Taten zu beurteilen, ob er feige sei od. nicht) = *χ* 233 (Ath./Mentor verlangt von Od., nicht zu verzagen, sondern sich an ihr/ihm ein Beispiel zu nehmen) *M* 322 (Sarp. bittet Glaukos um größten Einsatz:) *„ὦ -ον εἰ μὲν γὰρ κτλ."* *O* 437 (‹Aias fordert Teukros zum› Schießen auf:) *„Τεῦκρε -ον, δὴ νῶϊν ἀπέκτατο πιστὸς ἑταῖρος ' Μαστορίδης"* 472 (‹ › Speerkampf auf:) *„ὦ -ον, ἀλλὰ βιὸν μὲν ἔα καὶ ταρφέας ἰοὺς ' κεῖσθαι"* *Π* 492 (Sarp. sterbend:) *„Γλαῦκε -ον, (-ων* v.l.) *πολεμιστὰ μετ' ἀνδράσι, νῦν σε μάλα χρὴ ' αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν"* *P* 120 (Men.:) *„Αἴαν, δεῦρο, -ον, περὶ Πατρόκλοιο θανόντος ' σπεύσομεν"* 238 (Aias fürchtet, der Übermacht zu erliegen:) *„ὦ -ον, ὦ Μενέλαε διοτρεφές, οὐκέτι νῶϊ ' ἔλπομαι αὐτώ περ νοστησέμεν ἐκ πολέμοιο"* (L[3] 56: „The word order ... marks ... the anxiety and excitement of Ajas") *ι* 447 (Polyphem:) *„κριὲ -ον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων ' ὕστατος;"* (vgl. L[6]) *ν* 154 (Zeus zu Pos.:) *„ὦ -ον, ὣς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα"* h. Merc. 457 (Ap. zu Hermes:) *„ἴζε, -ον, καὶ μῦθον (θυμόν* cod., *θυμῷ* ci.) *ἐπαίνει πρεσβυτέροισι"* Pan. fr. 13, 10 p. 122 Dav. (Warnung vor übermäß. Weingenuß) *ἀλλά, -ον, μέτρον γὰρ ἔχεις γλυκεροῖο ποτοῖο* **2** vorwurfsvolle Anrede *B* 235 (Thers.:) *„ὦ -ονες, κάκ' ἐλέγχε', 'Αχαΐδες, οὐκέτ' 'Αχαιοί"* (vgl. Vorbem.) *Z* 55 (Ag., weil Men. einen Feind schonen will:) *„ὦ -ον, ὦ Μενέλαε, τίη δὲ σὺ κήδεαι οὕτως ' ἀνδρῶν;"* *I* 252 (Od. zu Ach.:) *„ὦ -ον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεύς"*, vgl. E. Valgiglio, Il libro IX dell' Iliade, Rom 1955, z.St. *Λ* 765 (Nestor zu Patr.:) *„ὦ -ον, ἦ μὲν σοί γε Μενοίτιος ὧδ' ἐπέτελλεν"* *N* 120 (Pos. spornt die Achäer an:) *„ὦ -ονες, τάχα δή τι κακὸν ποιήσετε μεῖζον ' τῇδε μεθημοσύνῃ"* (vgl. Vorbem. u. Wilamowitz, IuH 220 A. 2; Iliad z.St.) *Π* 628 (Patr. weist Mer. zurecht:) *„ὦ -ον, οὔ τοι Τρῶες ὀνειδείοις ἐπέεσσι ' νεκροῦ χωρήσουσι"* *P* 171 (Hektor:) *„Γλαῦκε, τίη ... ὑπέροπλον ἔειπες; ' ὦ -ον, (ὦ πόποι* v.l.) *ἦ τ' ἐφάμην σὲ περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων"* (zur v.l. s. Schwartz, Odyssee 60 A. 1; Erbse, Beitr. Verst. Od. 152) Th. 544 ‹(Zeus zu Prom. beim Mekone-Opfer:)› *„ὦ -ον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαο μοίρας"* (s. West z.St.) 560 ‹ › *„ὦ -ον, οὐκ ἄρα πω δολίης ἐπελήθεο τέχνης"* Sc. 350 (Her. fordert Kyknos auf, den Weg freizumachen:) *„Κύκνε -ον, τί νυ νῶϊν ἐπίσχετον ὠκέας ἵππους, ' ἀνδράσιν οἵ τε πόνου καὶ ὀιζύος ἴδριές εἰμεν;"* (s. Russo z.St.) 357 (Her. droht Kyknos:) *„ὦ -ον, οὐ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτὴν ' ἀρκέσει, εἰ δὴ νῶϊ συνοισόμεθα πτολεμίζειν"* h. Merc. 282 (Ap. verlangt von Hermes d. gestohlenen Rinder zurück:) *„τὸν δ' ἀπαλὸν γελάσας προσέφη ἑκάεργος 'Απόλλων· ' ὦ -ον, ἠπεροπευτὰ, δολοφραδές κτλ."*

D vv.ll.: *O* 467; Vit. p. 13, 9 (dazu Markwald, Hom. Epigr. 187 f.) G. Markwald

περ **L** grundlegend: Denniston, GP 481–490 (‹*περ* sei ursprüngl.› verstärkend); E. J. Bakker, Linguistics and Formulas in Homer: Scalarity and the Description of the Particle *per*, Amsterdam / Philadelphia 1988 (‹ › fokussierend u. 'skalierend' [*„we speak of scalarity when a given constituent (word or phrase) represents the highest, extreme value on a scale"* S. 271; ausführl. 27 ff.]; Rez.: CR 104 = N.S. 40, 1990, 84–86; Kratylos 37, 1992, 195–197) außerdem: *'Αντίδωρον* 339–343; A. Oguse, RPh 42, 1968, 262–284; I. Anastassiou, Zum Wortf. 'Trauer' in d. Sprache Homers, Diss. Hamburg 1973, 11 f. 29 ff.; Tsopanakis, Hom. Researches 293–295; J. Wills, HSF 106, 1993, 61–81; Chadwick, Lex. Gr. 241–247; Ruijgh, Scripta minora II 630 f.

Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: *Ψ* 83a Hes. Cat. 94, 16 Trav. Vit. p. 9, 14. 18 10, 10 39, 24. — Vbd. en: *αἴ*

κε π., ἀλλά π., δή π., εἴ π., εἰς ὅ κε π., ἔν π. ὀνείρῳ, ἔνθα π., ἐνθάδε π., ἔνθεν π., ἐξ οὗ π., ἔς π. ὀπίσσω, ἤ (ἠέ) π., ἤν π., ἠύτε π., ἵνα π., καί π., μάλα π., νύ (πω) π., νῦν δή π., ὅθεν τέ π., ὅθι π., οἷός π., ὅς π., ὅσος π., ὅτε π., οὔ π., οὐδέ π., ὀψέ π., (τὸ) πάρος π., πρίν π., πρῶτόν π., πύκα π., τῇ π., τοῖός π., ὕψι π., ὥς π. V. Langholf

Περαιβοί s. *Περραιβοί*

περ(αίνω) (zu *πεῖραρ*:) *vollenden* v.l. Hes. fr. 302,3 *εὖ δὲ -ανθεῖεν* (Pollux, *μελ-* Vit. 17,22 rec. M.-W., *μαρ-* Suda) *κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα, ' φρυχθῆναί τε καλῶς*, zur La. s. Markwald, Hom. Epigr. 222 ff. ci. h. Merc. 133 *ἀλλ' οὐδ' ὥς οἱ* (Hermes) *ἐπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ ' καί τε μάλ' ἱμείροντι περῆν'* (Clarke, *-ῆν* et sim. codd., *-ᾶν* Barnes, rec. Càssola) *ἱερῆς κατὰ δειρῆς*, s. Radermacher, Hermesh. 99 f.; Càssola z.St. G. Markwald

περαιωθῆναι [1°] **E** Denom. zu *περαῖος* (nicht fgrE), see Tucker, Greek Verbs 289

B *über (das Meer) setzen* *ω* 437 *ἀλλ' ἴομεν, μὴ φθέωσι -θέντες ἐκεῖνοι*, s. Erbse, Beitr. Verst. Od. 221 f.; zum *-θη*-Aor. s. Risch 252 ff. — Wortf.: *περάω* G. Markwald

περάτη [1°] **E** von Frisk u. Chantraine, Dict. zu *πεῖραρ* gestellt (s.d.), aber besser subst. Adj. m. *-ατο*-Suff. für lok. superl. Ausdrücke (vgl. *μέσσατος*), s. Risch 93; *π.* ist Abl. von **péro-*, s. Mayrhofer EWAia II 86

B *die äußerste (Region)* *ψ* 243 *νύκτα μὲν ἐν -άτῃ δολιχὴν σχέθεν* (Ath.), fem. Adj., sinngemäß *χώρῃ* zu ergänzen: „verlängerte d. Nacht *im äußersten Westen*", s. Ronconi, SIFC 14, 1937, 176; *passage* lt. D. B. Monro, Odyssey, Oxford 1901, z.St. (zustimmend Agar, CR 16, 1902, 123); nach Ameis-H. u. Odyssey z.St. zeitl. zu verstehen: *at the end of the course of night*; vgl. auch A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Hom. erkl., München 1994 (Zetemata 92), 127 f. — Wortf.: *ἑσχατιή* G. Markwald

περάω [21ⁱ, 19°, 3ᴴ, 6ᵇ, 2ᵉ] **E** Denom. zu **pérā-* (vgl. s.v. *πέρην*), s. Tucker, Greek Verbs 242

F *-ᾷ* 1, *ἐκ-άᾳ* 1, *-όωσι(ν)* 4, *ἐκ-όωσιν* 2, *-άασκε* 2, *-αον* 1, *-ᾶν* 1, *-άαν* 4 (*Φ* 454 Fut.?), *-ῶντα* 1; *-ήσειν* 2, *-ησέμεναι* 2; *ἐ-ησα* 1, *εἰσε-ησα* 1, *ἐ-ασσα* 1, *ἐ-ασσας* 1, *-ησε(ν)* 4, *ἐ-ησε(ν)* 2, *ἐξε-ησε(ν)* 4, *ἐ-ασσε* 1, *-ήσαμεν* 1, *-ασαν* 1, *ἐ-ασσαν* 1; *-ήσω* 1, *-ήσῃς* 1, *-ήσῃ* 1, *-άσῃσι* 1, *-άσητε* 1, *-ῆσαι* 4, *διὰ* (DSV) *-ήσας* 1, *-άσαντες* 1; *πε-ημένος* 1

M 1 zweis. [⏑̲⏑̲] *ποσσὶ -ᾶν* Op. 738 [⏑̲⏑̲] *-ᾷ* h. 1,10 Hurst 2 dreis. **2a** [⏑̲⏑̲⏑̲] *-ησε δ' ἄρ' Δ* 460 = *Z* 10, Hes. fr. 141,1 [⏑̲⏑̲×] *-ῶντα Φ* 283; *διὲκ / διὰ προθύροιο -ήσειν/ῆσαι* h. Merc. 158. 271; *-ησεν/-ήσῃς /-ήσῃ Δ* 502, *κ* 508, h. Merc. 43; *πύλας 'Αΐδαο -ήσειν/-ήσω/⌊-ῆσαι⌋ E* 646, *Ψ* 71, Cert. p. 37,8; ⌊ ⌋ *M* 53, *λ* 158; *διὰ* (DSV) *ποσσὶ -ήσας* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav. **2b** [⏑̲⏑̲⏑̲] *-άαν Φ* 454 [⏑̲⏑̲⏑̲] *-αον Π* 367; *-άαν μέγα λαῖτμα ε* 174; *-άαν B* 613, *M* 63; *-ασαν ο* 428 [⏑̲⏑̲⏑̲] *ἐκ-άᾳ μέγα λαῖτμα ι* 323 **3** viers. [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *-ήσαμεν ω* 118 [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *ἐ-ασσας Φ* 78 [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] (*ἐκ*)*-όωσιν ε* 176, *η* 35; *-άασκε ε* 480 ≅ *τ* 442; *εἰσε-ησα* Op. 655; *ἐ-ησε Φ* 594; *-άσῃσι ξ* 297; *-άσητε ο* 453; *-άσαντες* h. Cer. 132 [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *-όωσι δ* 709 [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *όωσι θάλασσαν ζ* 272, *ι* 129; *ἐ-ησεν E* 291 [⏑̲⏑̲⏑̲×] *ἐκ-όωσιν θ* 561; *ἐ-ησα ε* 409; *ἐξε-ησε(ν) N* 652, *Π* 346 ≅ *κ* 162, h. Merc. 352; *ἤδ' ἐ-ασσα/ν Φ* 102, *ο* 387; *ἐ-ασσε Φ* 40 **4** fünfs. [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *ἐπῆλθε -ησέμεναι μεμαῶσιν M* 200 = 218ᵉˣ. [⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲⏑̲] *πε-ημένος Φ* 58

Σχ sch. min. P. Amst. 5 zu *E* 291: *ἐπέρησεν·] διε-ασεν*; sch. D *B* 613: *δια-ᾶν. διϊέναι, E* 646: *πυλὰς 'Αΐδαο -ήσειν· εἰς "Αιδου κατελθεῖν, Z* 10: *διε-όνησε, Φ* 40: *ἐ-ασσε· -αν θαλάσσης ἐπώλησεν*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 273; [2]O. Becker, Bild des Weges [H. Einzelschr. 4], Berlin 1937, 23 ff.; [3]E. F. Bruck, Totenteil u. Seelgerät im gr. Recht, 2. Aufl., München 1970, 64 ff.; [4]Benveniste, Vocabulaire I 133 ff.; [5]Wickert-Micknat, Unfreiheit 138 ff.; [6]P. Grossardt, Die Trugreden in d. Od., Bern 1998, 238 A. 57

B *durchdringen*, eigtl. u. urspr. 'hindurch machen', dann (I) *durchfahren, überqueren*, auch *durchbohren*, schließl. (II) spez. bei Menschenraub u. -verkauf (eigtl. kausat. 'hinüberschaffen') *verkaufen* (s. L²⁻⁵); formal sind Bed. I u. II durch d. Aoriste *-ησ-* (I) u. *-ασ(σ)-* (II) geschieden; zur Metrik vgl. L⁶

I 1 Simplex: geleg. m. Präp. *ἐπί* (m. Akk.) u. *διά* (m. Gen.), nur h. 1,10 Hurst intrans. m. Lokaladv. — Wortf.: *πλέω, τέμνω* (*πέλαγος*), *διαβαίνω, διέρχομαι, ὑπερθρῴσκω, πείρω, τάμνω, διατμήγω* **1a** *(das Meer) befahren, durchfahren, B* 613 *αὐτὸς* (Ag.) *γάρ σφιν δῶκεν ... ' νῆας ἐϋσσέλμους -άαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον δ* 709 *-όωσι δὲ* (*νῆες*) *πολὺν ἐφ' ὑγρήν*, zur sog. ep. Zerdehng. s. Hermann, Sprachw. Komm. 84 f. *ε* 174. 176 *σχεδίῃ -άαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης, ' ... τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ἔϊσαι ' ὠκύποροι -όωσιν* 409 *τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐ-ησα* (*ἐ-ασσα* vulg., *ἐτέλεσσα* v.l.) *ζ* 272 *ῇσιν* (*νηυσίν*) *ἀγαλλόμενοι πολιὴν ⌊-όωσι θάλασσαν⌋ ι* 129 *ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν* ⌊ ⌋ *κ* 508 *ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' Ὠκεανοῖο -ήσῃς*, vgl. W. Karl, Chaos u. Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 99 u. 101 m. A. 19 *ω* 118 *πάντα -ήσαμεν εὐρέα πόντον* Hes. fr. 141,1 ...] *-ησε δ' ἄρ' ἀλμυρὸν ὕδωρ* h. 1,10 Hurst *ἔνθ' οὔ τις σὺν νηὶ*] *περ*[*ᾷ*] *μερόπων* [*ἀνθ*]*ρώπων dort hinüberfahren* **1b** *(zu Fuß) durchqueren, überqueren E* 646 *πύλας 'Αΐδαο -ήσειν* ≅ *Ψ* 71ᵉˣ. ≅ Cert. p. 37,8ᵉˣ. *M* 53 *οὔτ' ἄρ' ὑπερθορέειν σχεδὸν οὔτε -ῆσαι ' ῥηϊδίη* (*τάφρος*) 63 *ἡ* (*τάφρος*) *δὲ μάλ' ἀργαλέη -άαν* 200 *ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε -ησέμεναι* (*τάφρον*) *μεμαῶσιν* = 218ᵉˣ. *Π* 367 *οὐδὲ κατὰ μοῖραν -αον πάλιν* (sc. *τάφρον*), zur Form s. Shipp, Studies 35 f. *Φ* 283 *ὡς παῖδα συφορβόν, ' ὅν ῥά τ' ἔναυλος ἀποέρσῃ χειμῶνι -ῶντα λ* 158 *τὸν* (*Ὠκεανὸν*) *οὔ πως ἔστι -ῆσαι ' πεζὸν ἐόντ'* Op. 738 *μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ ' ποσσὶ -ᾶν* h. Merc. 158 *διὲκ προθύροιο -ήσειν* ≅ 271ᵉˣ. **1c** *durchdringen* **1cα** allg. *ε* 480 *οὔτ' ὄμβρος -άασκε διαμπερές* ≅ *τ* 442 h. Merc. 43 *ὡς δ' ὁπότ' ὠκὺ νόημα διὰ στέρνοιο -ήσῃ* **1cβ** von einer Waffe: *durchbohren Δ* 460 *-ησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω ' ⌊αἰχμὴ χαλκείη⌋ = Z* 10 502 *ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο -ησεν ' ⌊ ⌋ E* 291 *βέλος δ' ἴθυνεν 'Αθήνη ' ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐ-ησεν ὀδόντας Φ* 594 *πάλιν δ' ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσε ' βλημένου, οὐδ' ἐ-ησε*

I 2 Kompos. **2a** *διαπεράω* (in DSV): *durchqueren* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav. *Παρνησσὸν νιφόεντα θοοῖς διὰ ποσσὶ -ήσας ' ἵκετο* (Her.) *κτλ.* **2b** *εἰσπεράω*: *hinfahren* Op. 655 *ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος 'Αμφιδάμαντος ' Χαλκίδα* [*τ'*] *εἰσε-ησα* (*εἰς ἐ-ησα* v.l.) **2c** *ἐκπεράω*: *ganz durchfahren, überqueren, durchdringen η* 35 *νηυσὶ θοῇσιν τοί γε πεποιθότες ὠκείῃσι ' λαῖτμα μέγ' ⌊ἐκ-όωσιν⌋ θ* 561 *λαῖτμα τάχισθ' ἁλὸς* ⌊ ⌋ *ι* 323 *ἥ τ'* (*νηῦς*) *ἐκ-άᾳ μέγα λαῖτμα* ‖ h. Merc. 352 *ἐπεὶ ψαμάθοιο μέγαν στίβον ἐξε-ησεν* ‖ *N* 652 *ὀϊστὸς ' ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ⌊ἐξε-ησε⌋ν Π* 346 *τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον* ⌊ ⌋ ≅ *κ* 162

II *verkaufen* (nur vom Menschenhandel, in die Ferne). — Wortf.: s. *πέρνημι Φ* 40 *καὶ τότε μέν μιν Λῆμνον ... ἐ-ασσε ' νηυσὶν ἄγων*, zur Konstr. vgl. Jacquinod, Double accusatif 68 58 *⌊Λῆμνον ἐς ἠγαθέην⌋, πε-ημένος* (*πεπρημένος* ci.) 78 *καί μ' ἐ-ασσας ἄνευθεν ἄγων πατρός τε φίλων τε ' ⌊ ⌋* 102 *καὶ πολλοὺς ζωοὺς ἕλον ἠδ' ἐ-ασσα* 454 *ἠπείλησε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθε ' δήσειν, καὶ -άαν*

νήσων ἔπι τηλεδαπάων, zur Form (Futur?) s. Chantraine, Gr.h. I 354 A. 2; Risch 257 u. 320; Hauri, Futur 16; Tucker, Greek Verbs 207; vgl. auch oben, Σχ *ξ* 297 *κεῖθι δέ μ' ὡς -άσῃσι* (-*άσειε* v.l.) *καὶ ἄσπετον ὤνον ἕλοιτο* *o* 387 *σέ γε* ... ' *ἄνδρες δυσμενέες νηυσὶν λάβον ἠδ' ἐ-ασσαν* ' ⸢*τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δώμαθ'*⸣ 428 *ἀλλά μ' ἀνήρπαξαν Τάφιοι ληΐστορες ἄνδρες* ' ... *-ασαν δέ με δεῦρ' ἀγαγόντες* ' ⸢ ⸣ 453 *τόν κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός, ὁ δ' ὕμιν μυρίον ὤνον* ' *ἄλφοι, ὅπῃ -άσητε* (-*άσαιτε* ci.) *κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους* h.Cer. 132 *ὄφρα κε μή με* ' *ἀπριάτην -άσαντες ἐμῆς ἀποναίατο τιμῆς*

D Hes. fr. 43a,67 *νηὶ θοῇ ἐ-]ησ' ἱερέων ποτὶ γουνὸν Ἀθηνέων* *M* 183a (G. M. Bolling, Ilias Atheniensium, Lancaster, Pa., 1950, z.St.) v.l.: *ε* 17 ci.: h. Merc. 133 (s. *περαίνω*)

G. Markwald

Πέργαμος [6ⁱ] **E** s. *πύργος* **M** [⏑⏑] ⸢*Ἀπόλλων* ' ⸣ *-ου ἐκ κατιδών, Τρώεσσι δέ* *Δ* 508, *H* 21, ⸢ ⸣ *-φ εἴν ἱερῇ* *E* 446 (vgl. II Sp. 805,66–71); *-ον εἰς ἀναβᾶσα* *Ω* 700 [⏑⏑] *κατὰ -ου ἄκρης* *Z* 512; *ἐφέζετο -φ ἄκρῃ* *E* 460

L Kretschmer, Gl. 22, 1934, 113 f.; Heubeck, Praegraeca 63 ff.; Solta, Kratylos 35, 1990, 122 f.

B vorgr. (idg.) ON (> Appell. Stesich. fr. 192,3 p. 177 Dav.), höchster Punkt Trojas (*E* 460, *Z* 512), Ausblick ermöglichend (*Δ* 508⁺, *Ω* 700), Standort von Ap.s (vgl. Ath.s *Z* 88. 297) Tempel (*E* 446; s.a. *Δ* 508⁺, *E* 460 [vgl. *Y* 52]) u. Alex.' Haus (*Z* 512, s. 503. 317); nur cas. obl. (alle), stets abh. von Postpos. / Präv. / Präp. (*εἰν, εἰς, ἐκ* / *ἐφ*... / *κατά*), 3× von 6 m. Epith. (*ἄκρῃ*⁺, *ἱερῇ*), in assoz. Zush. m. entweder Ap. (4ⁱ) od. Priam. (*Z* 512, *Ω* 700). – Wortf.: *ἀκρόπολις, ἄκρος* B 7, *π(τ)όλις* (*Δ* 514)

R. Führer

Περγασίδης [1ⁱ] **L** v. Kamptz 341 ff.; Wathelet, Dict. II 877. 1482 f. **B** S. des Pergasos (*E* 535, zus. m. [?äol. *Περάμοιο* >] *Πριάμοιο* im zugehörigen and. HV wie *Περγάμου* *Z* 512), s. *Δηϊκόων*

R. Führer

πέρην [3ⁱ, 4ᴴ] **E** erstarrter Akk. zum Fem. **pérā-*, s. Mayrhofer, EWAia II 86 s.v. *péra-*; früher gern als erstarrte Kasusform zum Wz.nomen **πέρα* gedeutet (s. Sturtevant, AIPhO 6, 1938 [Mél. Boisacq], 283–7; Risch 358 f.); zu myk. *Pe-ra₃-ko-ra-i-ja* vgl. H. S.-L. 86 (m. Lit.) u. s. DMic. II 102. – Abl.: *ἀντι-αι(ος), ἀντι-αν, -άτη, -άω, -νημι*

B *gegenüber, jenseits*, m. Gen., immer in Position [⏑⏑] *B* 535 *Λοκρῶν, οἳ* ⸢*ναίουσι -ην*⸣ *ἱερῆς Εὐβοίης*, vgl. Allen, CR 20, 1906, 194; O. Becker, Bild des Weges, Berlin 1937 [H. Einzelschr. 4], 33 f. 626 *νήσων, αἳ* ⸢ ⸣ *ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα* *Ω* 752 *πέρνασχ'* (Ach.), *ὅν τιν' ἔλεσκε -ην ἁλὸς ἀτρυγέτοιο,* ' *ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον* Th. 215 *Ἑσπερίδας θ', αἷς μῆλα -ην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο* ' *χρύσεα καλὰ μέλουσι* = 274ᵉˣ = 294ᵉˣ, vgl. W. Karl, Chaos u. Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 98 814 *Τιτῆνες ναίουσι, -ην χάεος ζοφεροῖο*, s. A. Ballabriga, Le soleil et le Tartare, Paris 1986, 265 f. – Wortf.: *ὑπέρ*

G. Markwald

πέρθω [40ⁱ, 10ᵒ, 3ᴴ, 1ᵇ] **E** unknown, see Chantraine, Dict. s.v.; Bader, BSL 69/1, 1974, 1 ff. – Deriv.: *Περσέπολις, πολύπορθ(ι)ος* (v.l.), *πορθέω, πτολίπορθος*

F *-θοντε* 1; *ἐκ-σει* 2, *ἐκ-σουσ'* 1; *-σειν* 1, *ἐκ-σειν* 1; *-σα* 1, *ἔ-σε(ν)* 2, *διέ-σε* 1, *-σε(ν)* 3, *διε-σαμεν* 3; *ἐκ-σῃς* 1, *δια-σομεν* 1, *ἐκ-σωσ'* 1; *-σειαν* 1; *δια/ἐκ-σαι* 2/3; *-σας* 2, ⸢*ἐκ-σαν*⸣*τα* 1, ⸢ ⸣*τ'* 4, ⸢*-σαντες*⸣ 2, *ἐκ*⸢ ⸣ 1; *ἔ*⸢*πραθ*⸣*ον* 1, *ἔ*⸢ ⸣*εν* 1, *δι/ἐξε*⸢ ⸣*ομεν* 1/1, *ἔ*⸢ ⸣*ον* 1, *διέ*⸢ ⸣*ον* 1; ⸢ ⸣*έειν* 2, *δια*⸢ ⸣*έειν* 3; pass.: *-θετο* (on poss. of seeing this as aor.: L³ 42 ff.) 1; ⸢*-θομέν*⸣*η* 3, ⸢ ⸣*αι* 1; *-σεται* 1; *διεπράθετο* 1; *-θαι* 1

M 1 disyll. **1a** shape [⏑⏑]: [⏑⏑] *-σα* *Y* 192; *-σε δέ* *Y* 92 [⏑⏑] ⸢*δια-σαι*⸣ *Δ* 53 **1b** [⏑×] ⸢ ⸣ *Δ* 55; *-σας* *Π* 57 **1c** [⏑–] *-σας* *B* 660 **1d** shape [–⏑]: [–⏑] ⸢*ἐκ-σει*⸣ *Τρῶες* *Φ* 310; ⸢ ⸣*ν* *P* 407; *ἐκ-σαι* (*Πριάμοιο πόλιν*) *A* 19, *O* 216 [–⏑] *ἐκ-σει* *Σ* 283; *ἐκ-σουσ'* ⸢*εὖ ναιομέν*⸣*ην* *E* 489; (*Ἰλίου*) *ἐκ-σῃς/σαι/σωσ'* ⸢ ⸣*ον πτολίεθρον* *N* 380 / ≅ *B* 133 / *A* 164; *Ἴλιον ἐκ-σαντ' εὐτείχεον* *B* 113 = 288 = *E* 716 = *I* 20; *δὲ* ⸢*πόλιν*⸣ *-σεν* *Z* 415; *-σεν δὲ* ⸢ ⸣ *T* 296 [–⏑] ⸢ ⸣ *-σειν/θαι Τρώων ἀγερώχων* *Φ* 584 / *Π* 708 **2** trisyll. **2a** shape [⏑⏑–]: [⏑⏑⏑] ⸢*διαπραθέειν*⸣ *Σ* 511 [⏑⏑⏑] *δὲ* ⸢ ⸣ *μεμαῶτες* *I* 532; ⸢*πραθέειν*⸣ Hes. fr. 35,3 [⏑⏑⏑] ⸢ ⸣ *μεμαῶτες* Sc. 240; *δια*⸢ ⸣ *H* 32 **2b** shape [–⏑⏑]: [⏑⏑⏑] *ἔπραθεν* Hes. fr. 43a,62; *-θετο δὲ Πριάμοιο πόλις* *M* 15; *-σεται* *Ω* 729 [⏑⏑⏑] *δια-σομεν* *I* 46; *πόλιν ἔπραθον* *Σ* 454, *ι* 40; *διέπραθον* *θ* 514 **2c** shape [⏑⏑–]: [⏑⏑⏑] *διέπερσε πόλιν* *ι* 265 [⏑⏑⏑] (*ἔ*)*-σεν* *Λ* 625 **2d** [⏑⏑×] *ἔ-σε* *α* 2 **2e** shape [–⏑⏑]: [–⏑⏑] *-θοντε πόλεις* *Σ* 342; *-σειαν* *Φ* 517; *Ἴλιον/ου ἐκ-σαντα/ες* (*ἐυκτίμενον πτολίεθρον*) *Σ* 327 / *Φ* 433 [–⏑⏑] *δὲ πόλιν* ⸢*-σαντες ἔβη*⸣*σαν* *ε* 107; ⸢ ⸣*μεν* *ξ* 241 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑⏑] *Πριάμοιο πόλιν διε-σαμεν αἰπήν* *γ* 130 = *ν* 316, *λ* 533 **3b** shape [–⏑⏑–]: [⏑⏑⏑] *-θόμεναί τε* h. 11,3 [⏑⏑⏑] *δὲ* ⸢*διεπράθ*⸣*ομεν* *A* 367; ⸢ ⸣*ετο* *o* 384 [⏑⏑⏑] *ἐξεπράθομεν* *A* 125 [⏑⏑⏑] *-θομένη τε* *B* 374 = *Δ* 291 = *N* 816

Σχ sch. D: 10× explained by (compd.: e.g. *A* 367 [where *ἐξ-* explains *δι-*], *H* 32; *ἐκ-* + *καταστρέψαι*⁺ *A* 19. 164) form of *πορθέω*; sch. min. P. Berlin inv. 11518, 119 to *Δ* 53: [*διαπέρσ*]*αι·* *πορθῆσαι*, P. Oxy. 3159, 11 to *H* 32: *ἐκπ̀ὸρθεῖν*, P. Amh. 18, 219 to *o* 384: *κ̣*[*ατε*]*πορθήθη*, P. Achmîm 2 to *A* 19: *ἐκπορθῆσαι*

L [1]Wyatt, Metr. Lengthening 208; [2]Valgiglio, Prometheus 11, 1985, 17–19 (on force of prevs. in compd.); [3]Forssman in A. Lubotsky (ed.), Sound law and analogy (Festschr. Beekes), Amsterdam – Atlanta, GA 1997, 37–45 (on forms *πέρθαι* and *πέρθετο*)

B *sack* city, island (*Λ* 625) (1), *take* as booty *from sacked* city (2: *ἐκ-*); in dir. sp. 34ⁱ, 7ᵒ, in narr. 6ⁱ, 3ᵒ (incl. *ι* 40), 3ᴴ, 1ᵇ. – Wdfld.: *αἱρέω, ἑλεῖν, (ἐξ)αλαπάζω, κεραΐζω, ὄλλυμι* (*I* 188, *T* 60), *πορθέω, διαφθείρω* **1** *sack* ("bring about the sack of" w. divine subj. *H* 32, *O* 216) city, *ravage* island (*Λ* 625); assoc. w. killing of menfolk (*Z* 415, *T* 296 [+ *Π* 57], *ι* 40), carrying off of women (*A* 367, *B* 660, *Z* 415, *Λ* 625, *Π* 57, *Σ* 342, *T* 296, *Y* 192, *Ω* 729, *ι* 40), of child(ren) (*Ω* 729, *o* 384), taking of booty (*A* 164. 367, *Z* 415, *Σ* 327, *ι* 40, *λ* 533; see also 2 below; note also epiths. indicating wealth et sim. of cities sacked); obj. (when particular, usu. w. defining expr.: gen. [e.g. *Πριάμοιο, Τρώων*], demonstr. adj. [*H* 32, *Ω* 729], *ὑμή*[*ν*] [*E* 489, *N* 816]) *πόλιν* (*π*[*τ*]*όλις/ιν* [*Π* 708]/*ηες* subj. of pass. 8×), *ἄστυ/εα, πτολίεθρον* (+ *Ἰλίου* 3ⁱ, *Τροίης* *α* 2, *Τρώων* *A* 164), name(s) of city/ies, pron., or obj. understood of sack of Troy: *A* 19 (*ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν*) *ἐκ-σαι* ⸢*Πριάμοιο πόλι*⸣*ν* *γ* 130 ⸢ ⸣*ν διε-σαμεν αἰπήν* = *ν* 316 = *λ* 533ᵐᵉᵈ.ᵉˣ *M* 15 *-θετο δὲ* ⸢ ⸣*ς* (n. *ἀπόρθητος* v. 11) *B* 374 (Ag. to Nestor: „If I had ten such counsellors as you) *τῶ κε τάχ' ἡμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος* ' *χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε -θομένη τε*" = *Δ* 291 = *N* 816 *ξ* 241 ⸢*πόλιν*⸣ *Πριάμου -σαντες ἔβημεν* ' *οἴκαδε* *ε* 107 ⸢ ⸣*-σαντες ἔβησαν* ' *οἴκαδ'* *Π* 708 *οὔ νύ τοι αἶσα* ' *σῷ* (Patr.) *ὑπὸ δουρὶ* ⸢ ⸣*-θαι Τρώων* (on form see Janko in Kirk, Iliad ad l., L³) *Φ* 584 (*ἔολπας* [Ach.]) *ἤματι τῷδε* ⸢ ⸣*-σειν* (*-σαι* v.l.) *Τρώων* *E* 489 *τάχ' ἐκ-σουσ'* (*ἐκ-σωσ'* v.l.) *εὖ ναιομένην* ⸢ ⸣ *ὑμήν* *Σ* 454 *νύ κεν αὐτῆμαρ* ⸢ ⸣ *ἔπραθον* (Grs.), *εἰ μὴ Ἀπόλλων* (*Μενοιτίου υἱὸν ἔκταν*) *ι* 265 *τόσσην ... διέ-σε* (Ag.) ⸢ ⸣ *καὶ ἀπώλεσε λαοὺς* ' *πολλούς* *Ω* 729 *πόλις ἥδε κατ'*

ἄκρης ' -σεται Φ 517 *μέμβλετο γάρ οἱ* (Ap.) *τεῖχος ἐυδμήτοιο πόληος, ' μὴ Δαναοὶ -σειαν ὑπὲρ μόρον ἤματι κείνῳ Σ* 283 *εἴσω* (i.e. into Troy) *δ' οὔ μιν θυμὸς ἐφορμηθῆναι ἐάσει, ' οὐδέ ποτ' ἐκ-σει* (Ach., sc. *πόλιν*) *H* 32 *ὣς φίλον* 4 *ἔπλετο θυμῷ ' ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ Φ* 310 (*ἄστυ μέγα Πριάμοιο*) *ἐκ-σει* (Ach.) *θ* 514 *ἄστυ διέπραθον υἷες 'Αχαιῶν ' ἱππόθεν ἐκχύμενοι* (n. *κεραϊζέμεν* v. 516) *B* 133 *οὐκ εἰῶσ'* (Trs.' allies) *ἐθέλοντα* (Ag.) *' 'Ιλίου* 8 (*'Ιλιον* v.l.) *ἐκ-σαι εὖ ναιόμενον* ⟨*πτολίεθρον*⟩ ≅ *N* 380 (*ἐκ-σῃς*) *Φ* 433 (Ath.: „May all who aid the Trs. be like Aphr.) *τῶ κεν δὴ πάλαι ἄμμες ἐπαυσάμεθα πτολέμοιο, ' 'Ιλίου* (*'Ιλιον* v.l.) *ἐκ-σαντες ἐυκτίμενον* ⟨ ⟩" *P* 407 *οὐδὲ τὸ* 12 *ἔλπετο* (Ach.) *πάμπαν ' ἐκ-σειν* (subj. Patr.) ⟨ ⟩ *ἄνευ ἔθεν, οὐδὲ σὺν αὐτῷ α* 2 *Τροίης ἱερὸν* ⟨ ⟩ *ἔ-σε* (Od.) *I* 46 (*ἄλλοι μενέουσι*) *'Αχαιοί, ' εἰς ὅ κέ περ Τροίην δια-σομεν B* 113 (*πρὶν μέν μοι* [Ag.] *ὑπέσχετο* [Zeus]) ⟨*'Ιλιον ἐκ-σαντ*⟩*' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι* = 288 = *E* 716 = *I* 20 *Σ* 327 (*φῆν* [Ach.] *δέ οἱ* [Menoet.]) *υἱὸν ἀπάξειν ' ⟨ ⟩α, λαχόντα τε ληίδος αἶσαν O* 216 (*αἴ κεν ἄνευ ἐμέθεν* [Pos.] ...) *'Ιλίου ... πεφιδήσεται* (Zeus) *οὐδ' ἐθελήσει ' ἐκ-σαι* — 20 other particular cities: in the vicinity of Troy: *A* 367 *ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην, ἱερὴν* ⟨*πόλιν*⟩ *'Ηετίωνος, ' τὴν δὲ διεπράθομέν* (Ach. +) *τε καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα Z* 415 *ἐκ δὲ ⟨ ⟩ -σεν* (Ach.) *Κιλίκων εὖ ναιετάωσαν, ' Θήβην Π* 57 *κούρην* 24 *ἣν ἄρα μοι γέρας ἔξελον υἷες 'Αχαιῶν, ' δουρὶ δ' ἐμῷ κτεάτισσα* (Ach.) *πόλιν* (⟨Lyrnessus: see s.v. *Βρισηΐς*⟩) *εὐτείχεα -σας T* 296 (*ἄνδρ' ἐμὸν*) *'Αχιλλεὺς ' ἔκτεινεν, -σεν δὲ πόλιν ... Μύνητος* (i.e. ⟨ ⟩) *Y* 92 *-σε* (Ach.) *δὲ Λυρνησσὸν* 28 *καὶ Πήδασον* 192 *τὴν* (sc. Lyrnessus) *' -σα* (Ach.) *μεθορμηθεὶς σὺν 'Αθήνῃ καὶ Διί* (*λῃϊάδας δὲ γυναῖκας ἦγον*) *A* 164 (Ach. to Ag.:) *„οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' 'Αχαιοὶ ' Τρώων ἐκ-σωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον" Σ* 342 (*τὰς* [Tr. and Dardanian women] *αὐτοὶ καμόμεσθα βίηφι*) *πιείρας -θοντε* (Ach. and Patr.) *πόλεις* elsewhere: *B* 660 (*τὴν* [Astyocheia] *ἄγετ'* [Her.] *ἐξ 'Εφύρης*) *-σας ἄστεα πολλά Δ* 53. 55 (Hera to Zeus:) „*τὰς* (sc. Argos, Sparta, 36 Myc.) *δια-σαι, ὅτ' ἄν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι' ' ... ' εἴ περ γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ ἐῶ δια-σαι, ' οὐκ ἀνύω φθονέουσ'*" *I* 532 (*Αἰτωλοὶ ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος*) *Κουρῆτες δὲ διαπραθέειν μεμαῶτες 'Αρηϊ ι* 40 *πόλιν* (sc. Ismarus) *ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς. ' ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες ' δασσάμεθ'* Hes. fr. 35,3 (*ὄφρα μὲν οὖν ἔζ*]*ωε Περικλύ*[*μ*]*ενος*) *οὐκ ἐδύναντο* (Her. +) *Πύ*]*λον πραθέειν* fr. 43a,62 (*τῷ* [Eurypylus] *δὲ*) *ἔπραθεν* 44 (Her.) *ἱμερόεντα πόλιν, κε*[*ρ*]*άϊξε δὲ κώμας* — ⟨on shield⟩ or indef.: *Σ* 511 (*τὴν δ' ἑτέρην πόλιν* [⟨ ⟩] *ἀμφὶ δύω στρατοὶ εἵατο λαῶν*) *δίχα δέ σφισιν* (besiegers) *ἤνδανε βουλή, ' ἠὲ διαπραθέειν* (sc. *πόλιν*) *ἢ ἄνδιχα πάντα δάσασθαι* Sc. 240 *τοὶ μὲν ὑπὲρ σφετέρης πόλιος* (⟨ ⟩) *σφετέρων τε τοκήων ' λοιγὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ πραθέειν μεμαῶτες o* 384 (Od.-beggar to Eum.: „*μοι τόδε εἰπὲ*) *ἠὲ διεπράθετο πτόλις* (*ἦ ἔνι ναιετάασκε πατήρ ... ἢ ...*") h. 11,3 *ἦ* (Ath.) *σὺν 'Αρηϊ μέλει πολεμήϊα ἔργα ' -θόμεναί τε πόλης ἀϋτή τε πτόλεμοί τε* — island: *Λ* 625 *'Εκαμήδη, ' τὴν ἄρετ' ἐκ Τενέδοιο γέρων* (Nestor), *ὅτ' ἔ-σεν 'Αχιλλεύς* 2 *take* (acc.) *as booty from* (*ἐκ-*) sacked city (gen.) *A* 125 (Ach. to Ag.:) „*τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασθαι*"

Compds.: *δια* - 7[i], 6[o] in 1 (prev. intens.); *ἐκ* - 16[i] (DPV *Z* 415) in 1 (prev. intens.; perh. w. notion of 'gutting', removing booty from [?], cf. 2), *A* 125 (prev. = 'out of') in 2

D *B* 692a, *Y* 30b (*ἐκ-*). 30c; v.l.: *δια- Λ* 733, *ἐκ- Δ* 416, *Ξ* 89, *O* 71; corrupt Vit. p. 19,8 J. N. O'Sullivan

περί L 1 allg.: B. Giseke, D. allmäl. Entstehg. der Gesänge der Il. aus Untersch. im Gebr. der Präp. nachgewiesen, Göttingen 1853, 117–20. 122–5; F. Illek, Über d. Gebr. der Präp. bei Hes. II, Jahresber. des 2. dt. Obergymn. Brünn 1889, 8f.; K. von Garnier, D. Präp. als sinnverstärkendes Präf. ... i. d. hom. Gedichten ..., Diss. Heidelberg, Leipzig 1906, 34–8; Thesleff, Intensification 154–5; Chantraine, Gr. h. II 124–30; Fritz, Lokalpartikeln 203–29 2 *πέρι*(*προ Λ* 180 ≅ *Π* 699): Lehrs, Quaest. Ep. 74. 90f. 97; La Roche, Textkritik 200f. 337–41; Laum, Akzentuationssystem 192–203. 211f. 222–5. 228; West zu Th. 647; West, Il. I, XIX 3 kombiniert m. *ἀμφί* (s.d. I Sp. 670,29ff., erg. *Θ* 348, *θ* 175, Hes. Th. 694 ci., fr. 26,19 {380}, h. Ven. 271, vgl. *Σ* 564, *κ* 261f.): Lehrs, Arist. 388; F. Schubert, Progr. dt. Obergymn. Kleinseite Prag 1893, 34ff.; West zu Th. 848; Richardson zu h. Cer. 276 4 im Zush. m. Geräuschen (vgl. *ἀμφί* B A I 3/B I 8/C I 4): Krapp, Akust. Phänomene 232ff. 5 'durchbohrt von' (vgl. *ἀμφί* B C I 5e/II 3c): Leaf zu *Θ* 86; Friedrich, Verwundung 52 A.1; West zu Op. 205 6 in Vbd. m. nom. act.: Porzig, Satzinhalte 166f. 7 zu einzelnen St.: *Φ* 352: Wyatt, Metr. Lengthening 218f.; *X* 70: Roth, Iterata 101; *Ψ* 462: V. d. Mühll, MH 18, 1961, 202 = Ausgew. kl. Schr. 11; *λ* 424: J. Davreux, La légende de la prophétesse Cassandre, Paris 1942, (5–)8; P. Bergmann, Der Atridenmythos in Epos, Lyrik u. Drama, Diss. Erlangen-Nürnberg 1970, 30. 231 A.98. 101; *ξ* 473: Hoekstra, Odyssey II 226f.; Th. 35: s. II Sp. 351,72f.; Op. 480: Renehan, Notes I 163; West z.St. 8 *περ-* in Kompos.: Morpurgo Davies, Gl. 42, 1964, 147ff.; Edwards, Lang. of Hes. 107f.

Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: *M* 245, *Ψ* 64 v.l. (pap. 451, coniecerat Schwartz), Hes. fr. 10a,8; 193,5 (PPalau Rib. 21 ed. López, ZPE 107, 1995, 55), h. Merc. 152, Il. Parv. fr. 1,2 p. 53 Dav., 'Hom.' fr. 8 p. 107 Dav., Phor. fr. 3,3 p. 154 Dav., Cert. p. 37,31; 39,17. 18

(z.T. nur vermeintl.) Verbalkomposita mit *περι-* bzw. Th. 678. 733 (L 8) *περ-* (s. unter den einzelnen Verben): *ἄγνυμαι, βαίνω, βάλλω, γίγνομαι, γνάμπτω, δαίω, δείδω, δίδομαι, δινέομαι, δραμεῖν, δρύπτω, δύω, εἰμί, ἐλθεῖν, ἔννυμι, ἔχω, ἠχέω, ἰάχω, ἵσταμαι, καλύπτω, κεῖμαι, κήδομαι, κλύζω, κτείνω, μαιμάω, μαίνομαι, μάρναμαι, μένω, μηχανάομαι, μίσγω, ναιετάω, οἶδα, οἴχομαι, πέλομαι, πλέκω, πλήθω, ῥέω, σαίνω, σείομαι, στείχω, στέλλω, στεναχέω, στεναχίζομαι, στένω, στέφω, στίζω, στοναχέω, στοναχίζω, στρέφω, τάμνω, τελέω, τέλλομαι, τίθημι, τίω, τρέπω, τρέφομαι, τρέω, τρομέομαι, τροπάω* v.l., *τροπέω, φαίνομαι, φράζομαι, φύομαι, χέω, χώομαι*; mit *ἀμφιπερι-*: *στέφω, στρωφάω, φθινύθω*; mit *περιπρο-*: *χέω* R. Führer

περίαλλα [1[b]] *vor allem, besonders*, adv.; eigtl.: 'über das andere hinaus', vgl. Sommer, Nominalkompos. 124 h. 19,46 (Hermes zeigt seinen eben geborenen Sohn Pan vor:) *πάντες δ' ἄρα θυμὸν ἔτερφθεν* (*ἔτερφθον* codd.) *' ἀθάνατοι, -α δ' ὁ Βάκχειος Διόνυσος* (*Βακχεῖος* Càssola). – Wortf.: ⟨*μάλιστα*⟩ (vgl. bes. ⟨ ⟩ *δὲ* + EN: *A* 175, *Σ* 175, *B* 57) G. Markwald

Περίβοια [1[l], 1[o], Prosaref.[H, e]] M [⏑⏑⏑] *γείνατο καὶ -α Φ* 142, *η* 57 L v. Kamptz 57. 90. 216; Schwartz, Ps.-Hes. 510f.; K. Hirvonen, Matriarchal Survivals, Helsinki 1968, 20; Wathelet, Dict. II 877ff. 1483

B versch. Ahnherrinnen von Heldengeschlechtern / Dynastien, hom. jew. von Wassergotth. geschwängert ([*ἐ*]*μίγη* [(⏑)⏑⏑] *Φ* 143, *η* 61) I älteste T. des Akessamenos, von Axios B 2 M. des Pelegon, Großm. des Asterop. (*Φ* 142)

II jüngste T. des Eurymedon B III, von Pos. M. des Nausithoos B I, Großm. des Rhexenor u. Alkin., Urgroßm. der Arete (*η* 57)

III T. des Hipponoos aus Olenos, kriegsgefangen bzw. von Hippostratos verführt, nach Althaia 2. Frau des Oineus, M. des Tydeus (Prosaref. Theb. fr. 8 p. 25 Dav. + Hes. fr. 12)
R. Führer

περιβροτόεσσα pars edit. in 'Hom.' fr. 8 p. 107 Dav.; *περὶ βροτόεσσα* cod.; vgl. s.v. *βροτόεις*

περιγλαγ(ής) [1ⁱ] **E** HG von *γλάγος* s.d., vgl. Shipp, Studies 193 **Σχ** sch. D *Π* 642: *γλαγέας· γάλακτι πεπληρωμένας*

B *randvoll Milch*, vgl. G. Munno, La lingua d' Omero, Rom 1962, 31; Risch 188 *Π* 642 (im Gl.: Kampf um Sarp.s Leiche) *ὡς ὅτε μυῖαι ' σταθμῷ ἔνι βρομέωσι -έας (γλαγέας, ἐυγλαγέας, πολύγλαγέας* vv.ll.) *κατὰ πέλλας ' ... ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει*, m. nachgetragener Explikation (643 = *B* 471)
G. Markwald

περιδείκετος v.l. Th. 543 (f. *ἀριδείκετ'*)

περιδέξιος [1ⁱ] **E** Abl. von *δεξιός*, Det.-Kompos. (Risch 213) **Σχ** sch. D *Φ* 163: *ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ὡς δεξιαῖς χρώμενος*, vgl. sch. min. P.Mich. inv. 6619 z.St.

B *rundum rechts*, i.S.v. *beidhändig geschickt*, nicht wie *ὑπερδέξιος*, sondern *ἀμφιδέξιος* (vgl. Σχ u. *ἀμφιγυήεις*, Bd. I Sp. 673 f.), denn Asterop. wirft m. seinen beiden Speeren gleichzeitig *Φ* 163 *ὁ δ' ἁμαρτῇ δούρασιν ἀμφὶς* (sc. *βάλεν*) ' *ἥρως Ἀστεροπαῖος, ἐπεὶ -ος ἦεν.* ' *καί ῥ' ἑτέρῳ μὲν δουρὶ σάκος βάλεν κτλ.*, vermutl. Ersatz f. unmetr. *ἀμφιδέξιος*, s. Buttmann, Lexil. 219; vgl. Leaf u. Iliad z.St.; ferner Leumann, Hom. Wört. 73; Jachmann, Hom. Schiffskatalog 132 f.; frühes Beisp. f. „Ambidextrie" (Laser, Arch. Hom. S 15), deren Wirksamk. durch Verwundg. Ach.s (V. 166, einzige in d. Il.!) bewiesen wird

D *B* 848a
G. Markwald

περιδινή(εις) Kj. in Pan. fr. 18,3 p. 124 Dav. *ποταμῷ -εντι* (ci., *βαθυ⌊δινήεντι⌋* [q.v.] ci., *παρὰ ⌊ ⌋* codd.)

περίδρομος [3ⁱ, 1°] **E** verb. Rektionskompos., s. Risch 198 **Σχ** sch. D *B* 812: *περιφερής. στρογγύλος. πανταχόθεν περιτρέχεσθαι δυνάμενος*, sch. min. P.Yale 127 zu *E* 726: [*περιφερεις των*] *τροχῳ χαντυγες*

L [1]Reichel, Hom. Waffen 122 f.; [2]Schwyzer, APAW Nr. 10, 1942, 54 A.2; [3]Delebecque, Cheval 177 f.; [4]W. Richter, Arch. Hom. H 28

B *herumlaufend, kreisrund*, immer [⏑⏓⏑⏑] (vgl. *περίδραμον X* 369), 3× in Endstellg. nach 1 od. mehreren Attr., 2× gefolgt von Rel.satz, je 1× von Expl. *ἔνθα καὶ ἔνθα* bzw. *ἀμφοτέρωθεν*; 2× von e. Platz im Gelände (vgl. auch h. 1,12 Hurst: *πέτρη περιδέδραμε πάντῃ*), 2× von Teilen e. Wagens (Naben u. Brüstung[sränder], vgl. L[1]), dabei immer Grundbed. 'herumlaufen' „fühlbar" (vgl. Leaf zu *E* 726; L[2. 4]; Risch 198: „'umlaufend' u. 'umlaufbar'") *B* 812 *ἔστι ... αἰπεῖα κολώνη,* ' *ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε, -ος ἔνθα καὶ ἔνθα ξ* 7 *αὐλὴ* ('Hofmauer', s.d. B Vorbem.) ' *ὑψηλὴ δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ* ' *καλή τε μεγάλη τε, -ος· ἦν ῥα συβώτης* ' *αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν E* 726 *πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ -οι ἀμφοτέρωθεν* 728 *δοιαὶ δὲ -οι ἄντυγές εἰσι*, einen geschlossenen Kreis bildend? vgl. L[3]. — Wortf.: *περίτροχος* metr. gleichw., *περιηγής*, sonst s. *κυκλοτερής*
G. Markwald

περιζαμενές/ῶς [1ᴴ/1ʰ] *übermäßig heftig*, „verstärktes *ζαμενής*" (Zumbach, Neuerungen 25), s.d. (durch 1ᴴ überholt Strömberg, Prefix Studies 90: „with tmesis: *περὶ ζ.*"); *-ές* nb. 5× *...εσκε(ν), -ῶς* vor *κεχολῶσθαι* Hes. fr. 204,126 *ῥέεσκε δὲ καρπὸς ἔραζε* ' *π]γείγυτος Βορέαο -ὲς Διὸς αἴσῃ*, vgl. *μένος* B 2 b α (bes. *E* 524 f.), ferner *ὑπερμενής* von Zeus (bes. Sc. 413) h. Merc. 495 *οὐδέ τί σε χρὴ* ' *κερδαλέον περ ἐόντα -ῶς κεχολῶσθαι* (Ap., vgl. V. 307), in 'Responsion' m. *ἐπιζαφελῶς* V. 487, vgl. (* ebf. von Götterzorn) *I* 516. 525, *ζ* 330*, *ε* 340*, *N* 16*, h. Cer. 254*. 362*, *τ* 324, *ξ* 282 u. (*ως/ῶσ*) *η* 310. — Wortf.: *μάλ' αἰνῶς, ἐκπάγλως, ἐπιζαφελῶς, κρατερῶς, λίην, περιώσιον, ὑπέρβιον*
R. Führer

περιηγής Hes. fr. 392 spurium

Περιήρης [1ⁱ, (Prosaref. +) 1ᴴ] **L** v. Kamptz 57. 88. 216 **B** S. des Aiolos B 1 (Hes. fr. 10a,27), von Alkyone B 2 (Urgroßm. von B 1) V. des Mantineers Halirrhothios (⌊Prosaref. Hes. fr.⌋ 49), des Messeniers Leukippos III (⌊ ⌋ 50), des Myrmidonen Boros (*Π* 177) in Thessalien (zur geogr. Kreuzg. vgl. s.v. *Ἀρσινόη* u. West, Cat. 142)
R. Führer

περικαλλής [20ⁱ, 34°, 4ᴴ, 15ʰ] **F** Mask. *-ές* 2ⁱ, *-έα* 12, *-ές'* 3; *-ἔες* 1ʰ, *-ἔας* 7; Fem. Nom. *-ής* 2, Vok. *-ής* 1ʰ, *-ἔος* 4, *-ἔϊ* 1ⁱ, *-ἔα* 13; Ntr. Nom. *-ές* 1°, *-ἔος* 1°, Akk. *-ές* 8; Dual Akk. *-ές'* 2°; Pl. Nom. *-ἔα* 3ʰ, Akk. *-ἔα* 10, *-ές'* 2°

M **1a** [⏑⏑⏓⏑] *δὲ δέπας -ὲς ὅ Λ* 632, *Ω* 234; *-ές ε* 236 [⏑⏑⏓⏑] (PNᵍ *δόμ*)*ον -ές' ἵκοντο*⁺ *Γ* 421, *Z* 242, *ζ* 85; *δίδου -ὲς ἄεθλον Ψ* 897; *-ὲς ἐλέσθαι I* 578; *ἐμὸν -ές ϑ* 430; *-ές σ* 300, *τ* 34; *ϑεὰ/οὺς -ές' ἄεθλα ω* 91. 85; *-ές' ἐόντε ν* 401 ≅ 433 **1b** [⏑⏑⏓×] *-ές ψ* 50 **1c** [⏑⏑⏓–] *αὐτὴ καὶ κούρη -ὴς Περσεφόνεια* h. Cer. 493; *-ής E* 389, h. Cer. 405 **2** [⏑⏑⏓⏑⏑] (*ἑλὼν*) *-ἔος ἐκ / ἦν ρ* 343, *A* 603; *-ἔϊ Θ* 249; *αὐτὴν καὶ κούρην -ἔα Περσεφόνειαν* h. 13,2; *-ἔα (βήσετο) δίφρον Γ* 262 = 312 = *γ* 481ᵉˣ, *P* 436; (*ϑεαὶ*) *-ἔα ἔργ' εἰδυίας*⁺ Hes. fr. 26,6; 129,23; *-ἔα τεύχε' Z* 321, *ω* 165; *-ἔα τήν λ* 281; *-ἔα καί β* 117 = *η* 111, h. Merc. 244; *-ἔα* Th. 10; *τρίποδας ⌊-ἔας ἠδὲ⌋ λέβητας ν* 217, h. Merc. 179, ⌊ ⌋ *χ* 438 = 452; *-ἔας ἔξελε πέπλους Ω* 229 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ἔος α* 425, *κ* 347 ≅ 480; *-ἔϊ δίφρῳ Δ* 486; *Διὸς -ἔϊ E* 693; *ϑεμένη / ⌊λιπὼν -ἔα⌋ δίφρον υ* 387, *E* 20, ⌊ ⌋ *γ* 1; *ἔϑεσαν / (ἐ)φέρον / δίδον -ἔα δῶρα ϑ* 420 / *π* 327, *σ* 303 / h. Cer. 327, *δώσω -ἔα* h. Merc. 529; *Διὸς -ἔα τέκνα* h. Merc. 323. 397. 504; *ϑεᾶς -ἔα Γ* 396; *-ἔα κούρην Π* 85, Hes. fr. 193,11; (*τεύξειν*⁺) *-ἔα νηόν* h. Ap. 80. 247. 258. 287; (VNᵍ *ἀνδρῶν*) *-ἔα νῆα ν* 149. 175; *-ἔα πέπλον σ* 292; *τὸν -ἔα Θ* 238; *-ἔα α* 153, *ϑ* 438; *-ἔες ἦσαν* h. Ven. 88; VNᵍ *ἀνδρῶν -ἔας ξ* 263 = *ρ* 432

Σχ sch. D *A* 603: *πάνυ καλῆς* (so reg.). *ἐνδόξου*

L [1]Düntzer, Hom. Abh. 543; [2]Delebecque, Cheval 174; [3]Meier, Ep. Formel 145 f.; [4]Kurt, Seem. Fachausdr. 43; [5]Plath, Streitwagen 246 ff.

B *(wunder)schön, prächtig, herrlich*, von Numinosem 18× in 1, h. Merc. 529 in 2a, *A* 603 in 2b, Th. 10 in 3, von Göttergaben *β* 117⁺, *ε* 236, *ω* 85. 91, h. Cer. 327, von Phäakenwundern *η* 111, *ν* 149⁺; von Aphr.s (vgl. *καλός* B 1c) Hals *Γ* 396, in erot. Zush. (vgl. II Sp. 1306,36 ff.) *κ* 347⁺, *λ* 281, h. Ven. 88, von (Stief-)M. (vgl. *Θ* 304 f., *λ* 271) *E* 389, h. Merc. 244, von T. (*κούρη*, vgl. *I* 556 f. u. *ϑυγάτηρ Π* 175. 180 f., *X* 155, *γ* 464 f., *ϑ* 320) *λ* 281 ff., Hes. fr. 193,11, h. Cer. 493⁺; typ. Hex.-Wort (kaum lyr., nicht trag.), weitg. gleichbed. m. *καλός* (B 3b ausgenommen), ⌊im Ggs. zu *καλός*⌋ (s.d. II Sp. 1311,55 ff.) nicht von Örtlichk. (kontrast. Stesich. S 8,2 p. 154 Dav. ≅ Thgn. 1277ᵉˣ, Hdt. 7,5,3), ⌊ ⌋ (s.d. II Sp. 1305,35 ff.) kaum (doch s. zu *ν* 149⁺ in 2b) subj. gefärbt (sondern obj. Qual. betonend), daher hom. rel. seltener (4ⁱ, 15°; 6ʰ) in dir. R. (s.u. jew. Vorbem.); präd. *ν* 401⁺ (in 1 am Ende; s.a. *χ* 438⁺, *ψ* 50 in 2b), sonst attr., normal unmittelbar (nur *Γ* 262⁺, *Θ* 249, *Ω* 229 m. Sperrg.) vor Bezugsw. (am VE außer *Z* 321 ≅

ω 165ex., Ρ436 u. 3ii in 3), z.T. auch (metr. bedingt bei δέπας, δόμον, θρόνους, κίθαριν, ῥόον, τέμενος, τρίποδας, φάος) unmittelbar od. β 117+, θ 430, κ 347+(?), λ 281, ψ 50, h. Ven. 88 m. Sperrg. danach (ohne Bed.untersch., vgl. Θ 238 m. 249, Π 85 m. ⌊h. Cer. 493+⌋, ⌊ ⌋ m. 405, Hes. fr. 129,23 m. β 117+); zus. m. weiterer synt. über- (a/A) od. untergeordneter (b/B) Adj./Subst.-Vbd. (vgl. II Sp. 1306,9 f.): b B a A (vgl. Bühler, H. Einzelschr. 13, 1960, 215) Ε 693 u. („wobei ... EN d. St. eines Adj. einnimmt") ν 175, ξ 263+, A b B a α 425 f., h. Ven. 88; kombiniert m. Poss.-Pr. Θ 238, θ 430, (nur in 2:) zusätzl. Quant.s-/Qual.s-/Stoffadj. (vgl. II Sp. 1305,5 ff. 37–44) Ι 578 f., σ 292, h. Merc. 529 f. / σ 292 f., h. Ven. 88 f. / ε 236, θ 430 f., h. Merc. 529 f., h. Ven. 88 f. (and. h. Merc. 244 in 1), gefolgt von epex. Rel.satz (vgl. II Sp. 1305,13 ff.) Α 603, Λ 632, Ω 234, λ 281, h. Merc. 529 f., vor/in Aufz. Ζ 321 f., Ι 578 ff. / Γ 396 f., β 117+ f., ν 217 f., h. Merc. 179 ff.; gehäuft (vgl. II Sp. 1306,10 ff.) Θ 238. 249, Ω 229. 234, θ 420. 430. 438, σ 292. 300. 303, ω 85. 91, in Wechsel m. καλός(-Abl.) Α 603 f., Λ 629/32*, Ω 228 f., α 153/5*, ζ 85/7*, θ 438 f./41, λ 281 f., ν 217 f. 398/401 ≅ 430/3, σ 300 f., Th. 8/10, h. Ven. 88 f. (* nachzutragen II Sp. 1306,22 ff.), mit κα/αλ(λ)/λέ(ς)-Assonanz Γ 421, Δ 486, Ζ 242. 320 f., Θ 249, Ι 577 f., Ρ 436, Ψ 896 f., α 425, γ 1 f. 481, ε 235 f., ζ 84 f., θ 419 ff. 430. 438 f., ν 217+. 432 ff., ξ 263+, ρ 342 f., σ 300 f., τ 33 ff., ψ 50 f., ω 90 ff. 165 f., Th. 9 f., h. Cer. 326 f., h. Merc. 397 f., h. Ven. 87 f.; in assoz. Zush. m. Ἀθήνη+ ' α 153/6, β 116+ f., τ 33 f.; (Διὸς νόος) αἰγιόχοιο+ Ε 693, ω 164, Th. 10 f., h. Merc. 396 f.; αἴθωνι+ (σιδήρῳ+) Δ 485 f., Ω 233 f., h. Merc. 179 f.; αἶψα ξ 263+, τ 34 f., h. Merc. 322 f.; ἀντιβολήσειν+ ω 85 ff., h. Merc. 177 ff.; αὖ ν 149, h. Cer. 405; αὐλῆς α 425, η 111 f.; αὐτίκα Θ 247 ff., π 327; (αὐτὰρ ἐν/ἐπ') αὐτῷ/ῆς/οῦ ' Ζ 242 f., Λ 629/32 f., ε 235 f.; -γυος+ Ι 578 f., η 111 ff.; δόμον Γ 421+, h. Merc. 178 f.; δῶρα Π 85 f., θ 438 f. u. 3o, 1h am Ende von 2a; ἐκ/ξ (DSV / KSV) Δ 486, Ε 389 f., Ω 229. 234, θ 438 f., ξ 263+ f., σ 299 f., χ 451 f.; ' ἔνθεν Ω 229, Th. 9 f., h. Merc. 179; θάλαμος+ Ζ 321, α 425, θ 438 f., ω 165 f.; θαῦμα τ 34 ff., h. Ven. 88 ff. (vgl. II Sp. 1305,2 ff.); ἵκοντο+ Γ 421+, ζ 85, h. Merc. 322 f. 397 f.; καλέσσαι+ ρ 342 f., ψ 50 f.; καλύψαι+ ν 149/52. 175 ff., Th. 9 f.; κάνεον+ Λ 630 ff., ρ 343; κῆρυξ+ Ψ 897, α 153, θ 418 ff., π 327 f., σ 291 f.; λέβητας ' Ω 233 f., ν 217+; μέγα+ Π 84 f., Ω 234 f., η 111 f., σ 292, h. Merc. 178 f.; ' πὰρ δ(έ) Γ 262 = 312, Θ 249, Λ 632, γ 481 f.; πάντα+ Ζ 241 f., Ω 229/32 ff., θ 430 f., ν 401 f. 432 f., σ 292 f., χ 438 ff., ψ 49 f., ω 91/4, h. Cer. 326 f., h. Ap. 247/53 ≅ 287/93, h. Merc. 529 ff.; πόρε+ Π 85 f., Ω 234, λ 281 f.; πόρθεον+ ξ 263+ f., h. Merc. 179 f.; Τηλέμαχος+ α 153/6. 425, γ 481, ρ 342 f., τ 34 f., χ 452 ff., ω 165; κατέθηκε ω 91. 165 f.; τιμήν+ Π 84 f., h. Cer. 327 f.; τράπεζαν+ Λ 628/32, χ 438+; φῆ(μί) + ποτε Θ 238, ν 175; χάλκε(ι)ον+ Ε 387 ff., Ζ 320 f., Λ 630 ff., Ψ 896 f., ε 235 f. (vgl. γ 1 f.); χρυσ- Λ 632 f., θ 430 f. 438 ff., ν 217 f., σ 292 ff., τ 34. Th. 10 ff., h. Merc. 179 f. 529 f., h. Ven. 88 f. – Wortf.: ἀγλαός, ἀμύμων, ἁπαλός, ἑλικῶπις, ἐπήρατος, ἐρικυδής, ἐριῶπις, εὐδμητος, εὐεργής, εὐερκής, εὐξεστος, εὐπηγής, ἐϋπλόκαμος, εὐποίητος, εὐῶπις, ἱερός, κάλλιμος, καλλίσφυρος, καλός (s.d.), καλυκῶπις, λευκώλενος, πίων, (παμ)ποικίλος, πολυδαίδαλος, τετυγμένος, χαρίεις 1 von Numinosem (s.a. Vorbem.) u./o. (bis auf erste 5 Perik.) Belebtem (vgl. καλός B1); Sg. außer ν 401+, h. Merc. 323+; in REinl. h. Cer. 405, dir. R. Ε 389, Θ 238, Π 85, κ 347+, λ 281, ν 401, h. Ap. 80+ γ 1 Ἥλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν -έα λίμνην, ' οὐρανὸν ἐς (= Ε 20med. in 2b), s. II Sp. 1698,69 ff. u. vgl. καλός B1b τ 34 χρύσεον λύχνον ἔχουσα φάος -ὲς ἐποίει (Ath.), s. V.36, vgl. h. Merc. 141 h. Ap. 80 (schwör) ⌊ἐνθάδε, μιν (Ap.) πρῶτον τεύξειν -έα νηὸν ' ἔμμεναι ἀνθρώπων χρηστήριον = 287ex. ≅ 258 ≅ 247ex. (≅ ν 149ex. in 2b, vgl. V. 52. 253.+ 286, Α 39, ζ 266) Θ 238 (οὔ) ποτέ φημι τεὸν -έα βωμὸν ' ... παρελθέμεν ⌊ ⌋ ἔρρων nie einen / keinen je von deinen prächtigen Altären, vgl. γ 273, AP IX 786,1 249 (αἰετὸν ἦκε ⌊νεβρὸν⌋ ἔχοντ' ὀνύχεσσι) πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ -ἐϊ κάββαλε ⌊ ⌋ ‖ Ε 693 εἶσαν (Gef. den Sarp.) ὑπ' αἰγιόχοιο ⌊Διὸς -έ⌋ϊ φηγῷ, vgl. Η 60, Β 307, für Elliger, Landschaft 56 „Kontrast" wie Η 329 (3h männl., 6× weibl.) Gotth. (vgl. καλός B1c): h. Merc. 323 (ἵκοντο) ἐς πατέρα Κρονίωνα ⌊ ⌋α τέκνα (Ap. u. Hermes) = 397ex. = 504ex., vgl. λ 631, h. Ap. 14 ≅ h. 31,5ex. 244 (Ap. γνῶ) νύμφην τ' οὐρείην -έα (u. S.), vgl. ⌊ἐϋπλόκαμος⌋ V. 4. 7, ferner Th. 298, ζ 108 u. zur 'Vererbg.' (s. vorige Perik.) II Sp. 1307,31 f. κ 347 Κίρκης ἐπέβην -έος εὐνῆς ≅ 480, motivierend, kontrast. metr. gleichw. V. 276, vgl. ⌊ ⌋ V. 136+, ferner h. Ven. 153 f. (and. II Sp. 787,29 ff.; 788,8, vgl. h. Ven. 263) h. Cer. 405 τὴν δ' αὖ ⌊Περσεφόν⌋η -ὴς ἀντίον ηὔδα, vgl. metr. gleichw. Th. 913, ζ 186, η 233+, Ω 723 493 (Δηοῖ) καὶ κούρῃ -ὴς ⌊ ⌋εια (βίοτον ὀπάζειν) ≅ h. 13,2 (Akk., vgl. metr. gleichw. h. Cer. 8. 333) (weibl.) Menschen (vgl. καλός B1d): Π 85 (ὡς ἄν μοι τιμὴν ἄρηαι πρὸς) Δαναῶν, ἀτὰρ οἱ -έα ⌊κούρην⌋ ' ἀψ ἀπονάσσωσιν, vgl. metr. gleichw. Α 98 Hes. fr. 193,11 Λυσιδίκην]Πέλοπος -έα[⌊ ⌋ Ε 389 (κεν ἀπόλοιτο Ἄρης) εἰ μὴ μητρυιὴ (sc. der Aloaden), -ὴς Ἠερίβοια, ' Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν, vgl. metr. gleichw. καλλίσφυρος (bes. Hes. fr. 195,3), λευκώλενος, ferner Hes. fr. 215,2 λ 281 Χλῶριν εἶδον -έα, τήν ποτε Νηλεὺς ' γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, vgl. V. 321 ff. (Σ 383) u. zur Wiederholungsfigur Υ 233/5 (männl./weibl.) Körperteile (vgl. καλός B1e): ν 401 κνυζώσω δέ τοι ὅσσε πάρος -έ' ἐόντε ≅ 433, vgl. ⌊ὄμματα⌋ / φάεα καλά α 208 / π 15 = ρ 39 ≅ τ 417 ('Vererbg.', s.a. II Sp. 1302,24 ff.), ferner Χ 403 Γ 396 (ὡς) ἐνόησε θεᾶς -έα δειρὴν ' στήθεά θ' ἱμερόεντα καὶ ⌊ ⌋ μαρμαίροντα, vgl. Τ 285, h. Ven. 181 2 von Unbelebtem (vgl. καλός B2), s.a. 1 am Anf. 2a spez. von Wertggst.en (u.a. Schmuck, Kleidung / Geräte, vgl. καλός B2a/d), bis auf Λ 632, h. Ven. 88 u. (Diebesbeute) h. Merc. 179 als (ρ 343 Behälter f.) Geschenk (vgl. καλός B2e), s.a. Ι 578 in 2b; 9× Sg., 10× Pl.; in RAbschl. ν 217, dir. R. θ 430, ω 85. 91, h. Merc. 179. 529 h. Ven. 88 ὅρμοι δ' ἀμφ' ἀπαλῇ δειρῇ -έες ἦσαν, ' καλοὶ χρύσειοι παμ⌊ποίκιλο⌋ι (+ Vgl.), vgl. metr. gleichw. σ 295 σ 292 ἔνεικε μέγαν -έα πέπλον, ' ⌊ ⌋ν (+ Beschr.), vgl. Ζ 271. 289. 294 Ω 229. 234 φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέῳγεν· ' ἔνθεν δώδεκα μὲν -έας ἔξελε πέπλους ' 4 vv. ' ἐκ ⌊δὲ δέπας -ές, ὅ⌋ οἱ Θρῆκες πόρον (μέγα κτέρας), vgl. γ 63 Λ 632 (τράπεζαν καλήν, χάλκειον κάνεον) πὰρ ⌊ ⌋ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιός, ' χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον (+ Beschr.) θ 430 (οἱ) τόδ' ἄλεισον ἐμὸν -ὲς ὀπάσσω, ' χρύσεον, vgl. δ 591 438 ⌊ξείνῳ⌋ -έα χηλὸν ' ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα, vgl. Π 221 f. ρ 343 ἄρτον τ' οὖλον ἑλὼν -έος ἐκ κανέοιο ' καὶ κρέας („δὸς τῷ ⌊ ⌋ ταῦτα"), vgl. Ι 217+ u. zum Geschenk aus schönem Behälter Ω 228 (s.o.) ν 217 ⌊τρίποδας -έας ἠδὲ λέβητας⌋ ' ἠρίθμει καὶ χρυσὸν ὑφαντά τε εἵματα καλά, vgl. Hes. fr. 200,4 ff. h. Merc. 179 εἶμι γὰρ εἰς Πυθῶνα μέγαν δόμον ἀντιτορήσων· ' ἔνθεν ἄλις ⌊ ⌋ ' πορθήσω καὶ χρυσόν, vgl. h. Ap. 443 529 ὄλβου καὶ πλούτου δώσω -έα ῥάβδον, ' χρυσείην τριπέτηλον, ἀκήριον ἥ σε φυλάξει, vgl. ω 2 f. ‖ ω 91 οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ -έ' ἄεθλα ≅ 85ex. Ψ 897 Ταλθυβίῳ κήρυκι δίδου (Ach. f. Ag.) -ὲς ἄεθλον, s. 885. 892 (893 ~ 896 ~ Ε 325in. + 327ex.), vgl. Th. 437 σ 300 (ἐκ δ') ἴσθμιον ἤνεικεν θεράπων, -ὲς ἄγαλμα, vgl. CEG (334) 335. 363. 422/3, AP VI 7,2 ≅ 8,2, XVI 164,1 303 τῇ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι ἔφερον ⌊-έα δῶρα⌋ ≅ π 327ex. ~ θ 420ex., vgl. θ 417. 439, ο 75 f., σ 301 h. Cer. 327 πολλὰ δίδον ⌊ ⌋ ' τιμάς τ', vgl. Ι 598 f., Θ 203 f., δ 130, ι 201 2b allg. von sonstigen Dingen (Waffen / Transportmittel /

Möbel, Geräte / Ländereien, Baulichkeiten, vgl. *καλός* B 2b/c/d/f); Sg. außer *Z* 321, *ξ* 263+, *χ* 438, *ω* 165, antith. (vgl. II Sp. 1305,28 ff.) zu neg. Schicksal *P* 436 (vgl. 439), *ν* 149+, *ξ* 263+ (*ω* 165?); in Gl. *Δ* 486, dir. R. *I* 578, *ν* 149+, *ξ* 263+, *χ* 438, *ψ* 50, *ω* 165 *Z* 321 *τὸν δ' εὗρ' ἐν θαλάμῳ ⌞-έα τεύχε'⌟ ἕποντα,* ' *ἀσπίδα καὶ θώρηκα*, vgl. *Γ* 328 *ω* 165 ⌞ ⌟ *ἀείρας* ' *ἐς θάλαμον κατέθηκε* (Od. m. Tel.), vgl. *π* 284 f., *τ* 4. 17 f., *χ* 162 ‖ *ν* 149 *Φαιήκων ἐθέλω -έα νῆα* ' ... ' *ῥαῖσαι* ≅ 175 (⌞*εὐεργέα*⌟ v.l.), an 1. St. metr. Altern. (in dir. R.) zu ⌞ ⌟ *θ* 567 (> v.l.), *ψ* 234 wie *Θ* 222 = *Λ* 5. 600 (in Erz.); vgl. *O* 704 f., *μ* 443 *Δ* 486 (*αἴγειρος τὴν ἁρματοπηγὸς*) *ἐξέταμ', ὄφρα ἴτυν κάμψῃ -εῖ δίφρῳ*, vgl. *E* 193 f., kontrast. *Φ* 38 *Γ* 262 *πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ -έα βήσετο δίφρον* = 312 = *γ* 481ex., vgl. *P* 464 *E* 20 *Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπὼν ⌞-έα δίφρον⌟*, vgl. metr. gleichw. V. 585 *P* 436 (Gl.) *ὥς μένον ἀσφαλέως* ⌞ ⌟ *ἔχοντες* (Ach.s Pferde), vgl. h. Ap. 232 ‖ *υ* 387 *κατ' ἄντησιν θεμένη* ⌞ ⌟ (belauschte Pen. die Männer), Verh. zu vorigem wie *ρ* 602 = *ω* 408 zu *Π* 402, vgl. L² *χ* 438 *θρόνους -έας ἠδὲ τραπέζας* ' *ὕδατι καὶ σπόγγοισι ... καθαίρειν* = 452, prolept. (vgl. II Sp. 1308,26)? doch vgl. *Ξ* 238, *υ* 150 (*θ* 65–9) *A* 603 (*οὐ θυμὸς ἐδεύετο*) *φόρμιγγος -έος, ἣν ἔχ' Ἀπόλλων*, vgl. *I* 186 f. *α* 153 *κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν -έα θῆκε* ' *Φημίῳ* (vgl. *αλλ* 149. 151. 155. 157, *αθή* 152. 156) *ε* 236 (*πέλεκυν χάλκεον*) *ἐν αὐτῷ* ' *στειλειὸν -ὲς ἐλάϊνον* ‖ *I* 578 *μιν ἤνωγον τέμενος -ὲς ἐλέσθαι* ' *πεντηκοντόγυον* (halb Weinberg, halb Acker), vgl. *Z* 194 f. *ξ* 263 *αἶψα μάλ'* VN⁸ ... *-έας ἀγροὺς* ' *πόρθεον* = *ρ* 432, vgl. *ω* 205 f.; wegen *μάλ'* nicht **μάλα* (vgl. *E* 512, *ξ* 419) *πίονας* (vgl. *θ* 560) *ζ* 85 *αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον -έ' ἵκοντο*, vgl. *ε* 441, *Ξ* 433+, *Φ* 352 *Γ* 421 *αἱ δ' ὅτ' Ἀλεξάνδροιο δόμ⌞ ⌟* ≅ *Z* 242ex., vgl. *Z* 313 f. *ψ* 50 *ὁ δῶμα θεειοῦται -ές schwefelt das Haus schön* (?), doch vgl. *χ* 455 *α* 425 *ὅθι οἱ θάλαμος -έος αὐλῆς* ' *ὑψηλὸς δέδμητο*, vgl. *ξ* 5 ff. u. metr. gleichw. *χ* 449, ferner Hes. fr. 235,4 f. 3 von (weibl.) Tätigk. (vgl. *καλός* B 3 a); Pl. außer Th. 10; in Exk. *η* 111, dir. R. *β* 117 *β* 117 *οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη* ' *ἔργα τ' ἐπίστασθαι -έα καὶ φρένας ἐσθλὰς* ' *κέρδεά τ'* = *η* 111 Hes. fr. 26,6 ([*κο*]*ῦραι Πορθάονος*) *τρε*[*ῖς, ο*]*ἷαί τε θεαί, -έα*[⌞*ἔργ' εἰδυῖα*⌟]*ι*, vgl. *Z* 289. 324 u. II Sp. 678,10 ff. 129,23 suppl. *περικ*]*αλλέα* ⌞ ⌟*ς* Th. 10 *-έα ὅσσαν ἱεῖσαι* (Musen), vgl. V. 43. 65. 67, *A* 604, *Γ* 152, *μ* 192

D v.l. *σ* 295 R. Führer

περίκηλ(ος) [2°] **Σχ** sch. Barn. *ε* 240: *περισσῶς κατεσκληκότα* **B** *ringsum* > *gut brennbar* (zu [*κῆλα* von] *καίω*) *ε* 240 (Kal. zeigte) *ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,* ' (Aufz.) ' ⌞*αὖα πάλαι, -α*⌟, *τά οἱ* (Od.) *πλώοιεν ἐλαφρῶς*, in 'Responsion' m. *περικαλλές* V. 236 *σ* 309 (*λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν*) *περὶ δὲ ξύλα κάγκανα θῆκαν,* ' ⌞ ⌟ *νέον κεκεασμένα χαλκῷ,* ' *καὶ δαῖδας μετέμισγον*, vgl. *ο* 322. – Wortf.: s. *δᾶνός* (zu [*δάος* von] *δαίω*) R. Führer

Περικλύμενος [1°, 5H, 1e] **E** Bed. = *περικλυτός sehr berühmt*, zur Bldg. s. v. Kamptz § 7b,3. 16g. 28c. 66; hist. nicht belegt (dafür *Περίκλειτος, -κλῆς*); häufiger Beiname von Hades (s. III; dazu Fischer, Nereiden 21; Mühlestein, Hom. Nam. 10 A.49, *Νηλεύς* B 5b β)

B I S. von Neleus u. Chloris (*λ* 281–6, Hes. fr. 33a,6–12); dem fgrE läßt sich nicht entnehmen, daß er ältester S. war (so spätere Trad.). Von Pos. (Neleus' V.) mit Verwandlungsfähigk. (in versch. Tiere, nicht in Elemente, vgl. Ninck, Bed. des Wassers, Ph. Suppl. 14, 1921, 143 f.; Fauth, Poetica 7, 1975, 255) beschenkt (Hes. fr. 33a,13 ff., vgl. fr. 43c,10); solange er lebte, konnte Pylos von Her. nicht eingenommen werden (Hes. fr. 35,2 f.); nachdem er viele Belagerer getötet hatte (Hes. fr. 33a,19–24), stellte er sich übermütig (*νήπιος* ebd. V. 28) Her. entgegen, worauf dieser ihn mit Ath.s Hilfe erschlug (ebd. V. 30 ff., vgl. fr. 33b [Prosa]) Stellen: *λ* 286 (*-όν τ' ἀγέρωχον* ') = Hes. fr. 33a,12. 33 (*-ον θεοειδ*[*έα* ') ≅ 35,2ex. (Nom.). 4 (*-ον*)

II Verteidiger von Theben gg. die Sieben, späteren Quellen zufolge S. des Pos. Nach Theb. fr. 6 p. 26 Ber. (Prosa) erschlägt er *τὰ ἐν Θηβαΐδι ἔπη τὰ ἐς τὴν Παρθενόπαιον τελεύτην* zufolge ⌞Parthenopaios⌟, während *οἱ Θηβαῖοι λέγουσιν*, daß ⌞ ⌟ von Asphodikos erschlagen wurde. Uns., m. welchen der beide Quellenangaben die kyklische Theb. u. m. welcher die des Antimachos gemeint ist (Matthews, Er. 85, 1987, 4)

III Hades/Pluto? (s. Vorbem.) Hes. fr. 136,11 (Melampus rät seinem S. [Euchenor?], nicht nach Troia zu fahren)]*ρα -ω*[*ι*, Erg. Merkelbach (im krit. App. M.-W.) synt. schwierig; Lobel (ed. POxy 2501): „*Περι-* mere error, *Θεο-* intended?" (nach V. 6) S. R. van der Mije

περίκλυστος [1H, 1h] *washed round about* by the sea, epith. of islands Th. 199 *γέντο -ῳ* (*πολυκλύστῳ* v.l., see West ad l.) *ἐνὶ Κύπρῳ* h. Ap. 181 *Δῆλοιο -ου* (*-ης* v.l.) ... *ἀνάσσεις*. – Wdfld.: *ἀμφίρυτος, περίρρυτος*. See *κλύζω* J. N. O'Sullivan

περικλυτός [12i, 12o, 5H, 1h] **F** *-ός* 17, *-οῦ* 2, *-όν* 2; ntr. *-όν* (acc.) 3, *-ά* (acc.) 6

M only [⏑⏑⏑] *ποίησε ⌞-ὸς ἀμφιγυήεις⌟ Σ* 587 (cf. v. 590), Th. 579; *δῶμα* ⌞ ⌟ *A* 607; ⌞ ⌟ *Σ* 383 (cf. Hes. fr. 209,3). 393 = 462 ≅ *θ* 357, *Σ* 590 (cf. v. 587), *θ* 300. 349, Hes. Th. 571, fr. 209,3 (cf. *Σ* 383); *ἀοιδὸς ἄειδε -ός α* 325, *θ* 83 = 367 = 521; *-ός Λ* 104; (*δῶμα*) ⌞*-οῦ Ἡφαίστοιο*⌟ (⌞ ⌟ metr. = *πολύφρονος Ἡφαίστοιο* [*θ* 297. 327]) *θ* 287, *ω* 75; *προτὶ ἄστυ -όν θ* 9, *π* 170, *ω* 154; *-όν Σ* 326, Op. 60; (*καὶ πολλὰ*) *-ὰ δῶρ' ὀνομήνω*+ *I* 121, *Σ* 449 ≅ Hes. fr. 22,6med.ex.; *-ά Z* 324, *H* 299, h. Ap. 537

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 on *A* 607: *περισσῶς ⌞ἔνδοξος⌟* (= sch. D *H* 299), sch. D *A* 607: *ὁ πάνυ* ⌞ ⌟

L Greindl, *κλέος* 15 f.; Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 46; Parry, Blameless Aeg. 245–8

B lit. 'exceedingly heard of', so *exceedingly famous, renowned*, epith. of pers. (1), of *ἄστυ* (2), of things (3). – Wdfld.: (*ἀγα-, πολυ-, τηλε*)*κλειτός*, (*ἀγα-, ὀνομα-, τηλε*)*κλυτός, κλυτοεργός, κλυτόμητις, κλυτοτέχνης*; see also other derivs. of *κλειτός, κλυτός* s.vv. (E) **1** of pers. (indiv. exc. h. Ap. 537) **1a** Heph.: 12x *-ὸς ἀμφιγυήεις*, see M ad init. *θ* 287 *δῶμα ⌞-οῦ Ἡφαίστοιο⌟ ω* 75 *ἔργον* ... ⌞ ⌟ (*-ὸν* v.l.) Op. 60 *Ἥφαιστον* ... *-όν* **1b** human *Λ* 104 *Ἄντιφος* ... *-ός Σ* 326 *φῆν* (Ach.) *δέ οἱ* (Menoet.) ... *-ὸν υἱὸν ἀπάξειν α* 325 *τοῖσι δ'* ⌞*ἀοιδὸς ἄειδε -ός*⌟ *θ* 83 *ταῦτ' ἄρ* ⌞ ⌟ = 367 = 521 — h. Ap. 537 *τὰ δ' ἄφθονα πάντα πάρεσται,* ' *ὅσσα ἐμοί* (Ap.) *κ' ἀγάγωσι -ὰ φῦλ' ἀνθρώπων* **2** of place (*ἄστυ*) *δ* 9 *Μυρμιδόνων* ⌞*προτὶ ἄστυ -όν*⌟ on Ith.: *π* 170 *ἔρχησθον* ⌞ ⌟ *ω* 154 *ἵκοντο* ⌞ ⌟ **3** of things (4 out of 5x *δῶρα*); here (as also perh. in some instances above) *π.* has become a general term of epic approbation: *glorious, excellent, splendid I* 121 *ὑμῖν δ' ἐν πάντεσσι ⌞-ὰ δῶρ'⌟ ὀνομήνω* (Ag.) *Σ* 449 *πολλὰ* ⌞ ⌟ *ὀνόμαζον* ≅ Hes. fr. 22,6med.ex. ([*περ*]*ικλυτα*: *καὶ ἀγλαὰ* Porphyrius) *H* 299 *δῶρα* ... *ἀλλήλοισι -ὰ δώομεν Z* 324 *ἀμφιπόλοισι -ὰ ἔργα κέλευε* (Hel.) J. N. O'Sullivan

περικτίονες [4i, 1o, 1H, 1h] **E** Wz. *kti-* < uridg. **tk'ei̯-* 'wohnen, siedeln', s. LIV 585 f. u. oben II Sp. 1566 s.v. *κτίσσαι*; s. auch *περικτίται*

M [⏑⏑⏑⏑] *-όνων/-ονας ἀνθρώπων/ους* h. Ap. 274, Hes. fr. 144,2 / *β* 65; *-όνων P* 220 [⏑⏑⏑⏑] *πάντεσσι -όνεσσιν ἀνάξει/ν T* 104. 109; *-όνεσσιν Σ* 212

Σχ sch. min. P. Oxy. 3160 zu *β* 65: *περίοικοι*, sch. D *P* 220: *-όνων· περιοίκων* **L** Casevitz, Colonisation 62 f.

B *ringsum wohnend, Umwohner*, adj. (1) u. subst. (2). – Wortf.: *μεταναιέτης, μετανάστης, περικτίται, περιναιέται* **I** adj. (zu *ἐπίκουροι* u. *ἄνθρωποι*) *P* 220 (Hektor zu den Tr.:) *„κέκλυτε, μυρία φῦλα -όνων ἐπικούρων“ β* 65 (Tel. in Versammlg.:) *„νεμεσσήθητε καὶ αὐτοί, ' ἄλλους τ' αἰδέσθητε -ίονας ἀνθρώπους, ' οἳ περιναιετάουσι“*, vgl. Linde, Gl. 13, 1924, 223 Hes. fr. 144,2 *βασιλεύτατος* (Minos) ... *βασιλήων ' καὶ πλείστων ἤνασσε ⟨-όνων ἀνθρώπων⟩ ' Ζηνὸς ἔχων σκῆπτρον* h. Ap. 274 (Telphusa zu Ap.:) *„δέξαι' ἱερὰ καλὰ ⟨ ⟩“*, Gleichsetzg. m. d. Amphiktionen bei Defradas, Prop. delph. 57 f.; zustimmend Förstel, Apollonhymnos 255; Càssola z. St. **2** subst. *Σ* 212 (Gl.) *πυρσοί τε φλεγέθουσιν ... ὑψόσε δ' αὐγὴ ' γίγνεται ἀΐσσουσα -όνεσσιν ἰδέσθαι T* 104 (Zeus, in Erz. Ag. s:) *„σήμερον ἄνδρα* (Her.) *φόωσδε μογοστόκος Εἰλείθυια ' ἐκφανεῖ, ὃς πάντεσσι -όνεσσιν ἀνάξει“* ≅ 109 G. Markwald

περικτίται hapax [1°] **E** Kompos. m. verb. HG (vgl. Risch 196); Simplex *ki-ti-ta* u. Kompos. *me-ta-ki-ti-ta* 'Mitwohner' (vgl. hom. *μετανάστης*, s. d.) schon myk., s. Kerschensteiner, MSS 9, 1956, 39; DMic. I 367 f. 442 f.; Leukart, -tās 66 f. 280; zur Wortbildg. Fraenkel, Nom. ag. I 44; Strunk, Kratylos 20, 1975, 72 f.; Leukart, a. O. 134 f. **Σχ** sch. Barn. *λ* 288: *οἱ περιοικοῦντες*

B *Umwohner*, Freier der Neleustochter Pero *λ* 288 *τὴν* (*Πηρὼ*) *πάντες μνώοντο -αι*, zur Sache s. Hainsworth, Odyssey z. St. – Wortf.: s. *περικτίονες* G. Markwald

Περίλαος [1^{H}, 1^{e}] **E** Poss.-Kompos.: 'reich an Kriegsvolk', vergleichbar m. Namen wie *Περίβοια* od. *Περιμήδης* (s. v. Kamptz 57); andere Abl. n m. dem HG s. Bd. II Sp. 1633,35 ff.; schon myk.: DMic. II 111 (vgl. Palmer, Er. 54, 1965, 5)

B I uns. Erg. (vgl. Wilamowitz, DLZ 34, 1913, 1865; R. Merkelbach, Die Hes. fragmente auf Papyrus, Leipzig 1957, 46, fr. N 13) in Hes. fr. 193,13; danach S. des Elektryon u. d. Pelopstochter Lysidike; vgl. aber Apollod. 2,4,5 u. sch. Pi. zu Ol. 7,49

II S. des Ankaios u. der Samia, der T. d. Flusses Maiandros: Asius fr. 7 p. 90 Dav. (Prosaref.) G. Markwald

περίμετρο(ς) [3°] *mit Übermaß (über das übliche Maß hinaus)* (vgl. *μέτρον* B 4), *permagnus* dir. R., vom Stoff, den Pen. webte *β* 95 (Antin.:) *„στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε, ⟨' λεπτὸν καὶ -ον⟩“* = *ω* 130 (Amphimedon) ≅ *τ* 140 (Pen.:) *„φᾶρος μέν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων ' στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν, ⟨ ⟩* (Mask. od. Ntr.)“, vgl. *ἱστοὶ περιμήκεες* zum Weben von *φάρεα ν* 107 (s. *περιμήκης* B 4). – Wortf.: *περιμήκης, περιμήκετος; ὑπὲρ μέτρον* Pan. fr. 14,5 p. 122 Dav. (*ὑπέρμετρος* v. l.); *ἀπείρων, δολιχός, μακρός, μέγας; τρί⟨πηχυς⟩, ἐννεά⟨ ⟩, ἑνδεκά⟨ ⟩, δυωκαιεικοσί⟨ ⟩* V. Langholf

Περιμήδη **E** zur Bildg. s. *Περιμήδης* **B I** [1^{H}] T. d. Aeol. (u. d. Aenarete?), Hes. fr. 10a,34 (*-ην*)

II [1^{e}] (Herrschergeschlecht von Samos:) T. d. Oineus, Gattin d. Phoinix, M. d. Astypalaia u. Europe; Asius fr. 7 p. 90 Dav. (Prosaref.) S. R. van der Mije

Περιμήδης [1^{i}, 2°, 1^{H}] **E** Poss.-Kompos. 'reich an Plänen' (v. Kamptz § 16g, s. auch § 31a,2 für andere PN auf *-μήδης*); vgl. DMic. s. v. *pe-ri-me-de*

B I [1^{i}] V. des Schedios, des Anführers der Phoker: *O* 515 (*-εος*)

II [2°] Gef. des Od. *λ* 23 (Od.:) *„ἔνθ'* (sc. wo geopfert werden sollte) *ἱερήϊα μὲν ⟨-ης Εὐρύλοχός τε⟩ ' ἔσχον* (während ich die Grube aushob“) *μ* 195 (Od.: „beim Gesang d. Sirenen) *αὐτίκα δ' ἀνστάντες ⟨ ⟩ ' πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον“*

III [1^{H}] Kentaur, S. des Peukeus, Bruder d. Dryalos (beide Namen „unicismi“ [Russo]), auf Her.' Schild dargestellt im Kampf gg. d. Lapithen: Sc. 187 (*-εα*); zum Namenstyp vgl. s. v. *Πευκεΐδης*

D S. des Likymnios, Enkel des Elektryon, nach Harrauer, WS 101, 1988, 111–4, zu ergänzen Hes. fr. 193,13 (*Περ[ιμήδην*) u./od. nach Hes. fr. 33a,19 S. R. van der Mije

περιμήκετος [1^{i}, 1°] **E** HG zu *μῆκος*; Erw. statt *περιμήκης* zur Hiatvermeidg. (2x vor *η-*, *περιμήκεα/εϊ* vor Kons.; s. Ruipérez, Em. 15, 1947, 58 f.) od. umgangssprachl.? (Meister, Kunstspr. 12); s. Risch § 11c, u. vgl. *πάχετος* **Σχ** sch. D *Ξ* 287: *πάνυ ὑψηλήν*

B *sehr hoch, (übergroß)*, von Baum u. Gebirge; vgl. *περι-, οὐρανομήκης, ὑψηλός, ὑψίκομος, μακρός*, (die alle [außer dem 1.] auch in Vbd. m. *ἐλάτη*), *μέγας*; vor buk. Dih. *Ξ* 287 (*ἀκροτάτη ὕλη*) *εἰς ἐλάτην ἀναβὰς* (Hypnos) *-ον, ἣ τότ' ἐν Ἴδῃ ' μακροτάτη* (*ἀκροτ.* Plu.) *πεφυυῖα δι' ἤέρος αἰθέρ' ἵκανεν*, im Kontext zahlr. Steigerungen *ζ* 103 (Gl.: Naus.) *οἴη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεα* (*οὔρεος* vulg., v. III Sp. 807,43) ... *' ἢ κατὰ Τηΰγετον -ον ἢ Ἐρύμανθον*

H. W. Nordheider

περιμήκ(ης) [1^{i}, 7°, 1^{H}] **F** (Mask.:) *-εϊ* 2, *-εα* 1, *-εες* 2; (Fem.:) *-εος* 1, *-εες* 1; (Ntr.:) *-ες* 1, *-εα* 1 **M 1** [⏑⏑⏑⏑] *-ες ὄρος ν* 183 [⏑⏑⏑⏑] (vor buk. Dih.:) Nomen + *-εες μ* 90, *ν* 107, Sc. 133 [⏑⏑⏑⏑] *πέτρης -εος N* 63; *-εϊ ῥάβδῳ κ* 293, *μ* 251; *-εα* + kons. anl. Nomen *ι* 487, *μ* 443 (s. dagg. *περιμήκετον* vor Vok.) **Σχ** sch. D *N* 63: *λίαν μεγάλης. ὑπερμεγέθους*

B (zu *μῆκος*, s. Risch § 31h. 69g:) *sehr hoch, lang, groß*, von Bergen, Gegenständen, Körperteilen zur Steigerung der Sit. *(übergroß)*; in dir. R., ep. Erz. außer *N* 63, *ν* 107, Sc. 133, Gl. *N* 63, *μ* 251. – Wortf.: Erw. *περιμήκετος* (2x Akk., Hiatvermeidg.), sowie *οὐρανομήκης, μακρός, μέγας, ὑψηλός* **1** *sehr hohes* Gebirge, Felsen (vgl. *περιμήκετος, μακρός* B I 1 a α. δ. b, *μέγας* B I 5 a, *ὑψηλός*) *N* 63 (Gl.: Pos. *ὥς τ' ἴρηξ*) *ὅς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος πέτρης -εος ἀρθεὶς ' ὁρμήσῃ πεδίοιο ν* 183 (Alkin.:) *„αἴ κ' ἐλέῃσῃ* (Pos.), *' μηδ' ἥμιν -ες* (*πολύμηκες* v. l.) *ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ“* (≅ 152 ≅ 158 ≅ *θ* 569 *μέγα δέ σφιν / δ' ἦμιν ὄρος*) **2** *sehr lange* Gegenstände (vgl. *μακρός* B I 1 d, *μέγας* B I 6 d; zur Sache s. Kurt, Seem. Fachausdr. 94. 176 f.; Buchholz, Arch. Hom. J 169) *ι* 487 *λαβὼν -εα κοντὸν ' ὦσα παρέξ Stange zum Staken μ* 443 *μέσσῳ δ' ἐνδούπησα παρὲξ -εα δοῦρα Schiffsbalken* (sc. *Trümmer*) *κ* 293 (Hermes zu Od.:) *„ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ ⟨-εϊ ῥάβδῳ⟩“* (Opp. *ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος*) *μ* 251 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς ⟨ ⟩ ' ἰχθύσι ... δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων* Sc. 133 (*ὁιστοὶ*) *πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον ... ' μέσσοι δὲ ξεστοί, -εες, αὐτὰρ ὄπισθε* (*καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν*) **3** *sehr lange* Hälse (vgl. *μακρός* B I 1 e, *μέγας* B I 4), zur Steigerung des Schrecklichen *μ* 90 *ἓξ δέ τέ οἱ* (Skylla) *δειραὶ -εες* (*σμερδαλέῃ κεφαλή*) **4** *sehr große (hohe)* Webstühle (vgl. *μέγας* B I 6 e, sowie *ἱστός*), da Götterbesitz *ν* 107 (Nymphengrotte auf Ithaka) *ἐν δ' ἱστοὶ*

λίθεοι -εες, ἔνθα τε Νύμφαι ' φάρε' ὑφαίνουσιν (θαῦμα ἰδέσθαι) H. W. Nordheider

Περιμήλη gemäß Hes. fr. 256,5 (Prosaref.) T. d. Admetos, M. d. Magnes (s. s.v. *Μάγνης* II 2) in den Ehoeae magnae S. R. van der Mije

Πέριμος [1i] *Π* 695 *-ον* (vv.ll. *Πέρινον, Πέριμνον*), zum Verstyp vgl. *Β* 594, *Σ* 42, h. Cer. 419; Troer, S. d. Megas, von Patr. getötet (als einer von 9 in *Π* 694–6). Kurzname zu *Περιμήδης* (s.d.) od. evtl. (Wathelet, Troyens 56. 61. 146. 179) zu *Περιμήκης* (vgl. den N. des V.s: Riesengeschlecht?), Myk. belegt (s. DMic. s.v. *pe-ri-mo*). Weiteres bei Wathelet, Dict. 879 f. 1484 u. Janko, Komm. z.St. S. R. van der Mije

περιναιέται [1i] **E** Kompos. m. verb. HG; zur Wortbildg. s. Leumann, Hom. Wört. 183; Risch 33; Leukart, -tās 268 f.; vgl. auch *μεταναιέτης* u. *μετανάστης* III Sp. 167

B *Umwohner*, Rivalen d. Königsherrschaft des Pel. *Ω* 488 (Priam. zu Ach.:) „*καὶ μέν που κεῖνον* (den V. Pel.) *-αι ἀμφὶς ἐόντες* (*ἐόντος* v.l.) ' *τείρουσ' κτλ.*", vgl. Leaf u. Richardson, Iliad z.St. – W o r t f.: s. *περικτίονες* G. Markwald

περίξεστος [1°] (from *ξέω*:) *made extremely smooth, polished all around* *μ* 79 *οὐδέ κεν ἀμβαίη ... ἀνήρ, οὐ καταβαίη* ' ... ' *πέτρη γὰρ λίς ἐστι, -η ἐϊκυῖα*, cf. *Σ* 504, *γ* 406 (*ξεστός*) W. Beck

περιπευκές [1i] **E** on formation see Frisk s.v. *ἐχεπευκές*
Σχ sch. D *Λ* 845: *περισσῶς καὶ πάνυ πικρόν*
B (from *πεύκη*:) *extremely piercing / bitterly painful* synaesth. (see Chantraine, Dict. 893), epith. of *βέλος* (arrow) *Λ* 845 *ἐκ μηροῦ τάμνε ...* ' *ὀξὺ βέλος -ές ...* ' ... *ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν* ' ... *ὀδυνήφατον*. – W d f l d.: *ἐχεπευκές, πευκεδανός, πικρός, ὀξύς, ὀξυβελής, ὀξυόεις* W. Beck

περιπληθής [1°] **Σχ** sch. Barn. *ο* 405: *μεγάλη* **B** *populous, crowded*, neg. in Eum.'s descr. of utopian Syrie *ο* 405 *οὔ τι -ὴς λίην τόσον, ἀλλ' ἀγαθὴ μέν,* ' *εὔβοτος κτλ.* – W d f l d.: *στείνομαι*, cf. *ἀδινός, ἀθρόος, θαμέες*; see *πλήθω* (w. D) W. Beck

περιρρηδής [1°] **E** on formation see Chantraine, Dict. 887 (s.v. *π.*) and 964 (s.v. *ῥαδινός*)
Σχ sch. Barn. *χ* 84: *περικλασθείς. ἢ περιρραγείς. ἢ περιρρεόμενος. ἢ περιρρυείς. ἢ περιφερής* = sch. Dind., see EM 664,39 and Ap. lex. 130,7 (Arist.: *στροβηθεὶς περιφερὴς ἔπεσε τῇ τραπέζῃ, ὡς περικλασθῆναι περὶ αὐτήν*)
B uncertain *χ* 84 (Od. shot Eurym., he) *φάσγανον ἧκε χαμᾶζε, -ὴς δὲ τραπέζῃ* ' *κάππεσεν ἰδνωθείς* (*δινηθείς, δινωθείς* vv.ll.), *ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε* ' *καὶ δέπας ... ὁ δὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ* (kicked chair and died) *sprawling over* (LSJ), see Fernández-Galiano, Odyssey ad l. (w. Lit.), A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Homererklärg., Zetemata 92, München 1994, 128 (on 1,431. 4,1581). – W d f l d.: *μεγαλωστί, παρήορος* B 2, *πρηνής, ὕπτιος*, also *γνύξ, ὀδάξ*, see *ἰδνόομαι* W. Beck

περίρρυτος [1°, 2H] *flowed around* by the sea, *sea-girt*, epith. of islands *τ* 173 (*Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ πόντῳ*) *-ος* Th. 193 *-ον ἵκετο Κύπρον* 290 *-ῳ εἰν Ἐρυθείῃ*. – W d f l d.: *ἀμφίρυτος, περίκλυστος* J. N. O'Sullivan

περισθενέων [1°] **Σχ** sch. Barn. *χ* 366: *ἤτοι περισσῶς ἰσχύων*
B *being exceedingly strong, using one's exceeding strength* *χ* 368 (Medon pleads for his life:) „*σὺ δ' ἴσχεο· εἰπὲ δὲ πατρί,* ' *μή με -έων δηλήσεται ὀξέϊ χαλκῷ*". – W d f l d.: see *κρατερός* W. Beck

περίσκεπτος [4°] **Σχ** sch. Barn. *α* 426: *ὑψηλῷ, ὅθεν ἐστὶ περισκέψασθαι. ἢ πάντοθεν ὁρωμένῳ. περιορατῷ*
B uncertain: only in phrase ⌊*-ῳ ἐνὶ χώρῳ*⌋, used when one approaches building or dwelling; prob. connected w. *σκέπτομαι* (see Chantraine, Dict. 1014 s.v.), then *conspicuous* *α* 426 *οἱ* (Tel.) *θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς* ' *ὑψηλὸς δέδμητο,* ⌊ ⌋ *ξ* 6 *οἱ* (Eum.) *αὐλὴ* ' *ὑψηλὴ δέδμητο,* ⌊ ⌋ (*κατωρυχέεσσι λίθοισι* v.l.), ' *καλή τε μεγάλη τε, περίδρομος* *κ* 211 *εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης* ' *ξεστοῖσιν λάεσσι,* ⌊ ⌋ = 253 the interpretation *sheltered* < (*σκέπω*) *σκεπάω* (or so understood) worth consideration: Kirke's palace is in a dell; Eum.'s station is on high ground (*ξ* 1 f.) but (at least partly) sheltered from wind (*ξ* 532 f.), see *ἀνεμοσκεπέων* and West, Odyssey on *α* 426, Hoekstra on *ξ* 6 W. Beck

περισσεύω [1H] *to be over and above, to remain in addition* Hes. fr. 278,4 (Mopsos to Kalchas in mantic contest:) „*μύριοί εἰσιν* (sc. figs) *ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνος·* ' *εἷς δὲ -ει, τὸν ἐπενθέμεν οὔ κε δύναιο*" W. Beck

περισσ(ός) [2H] **E** < **peri-tio-* w. *-tio*-suff., see Chantraine, Dict. s.v. *ἔπισσαι*
B of privileges granted: *extraordinary, exceptional* Th. 399 *τὴν* (Styx) *δὴ Ζεὺς τίμησε, -ὰ* ⌊*δὲ δῶρα ἔδωκεν*⌋ (she to be the gods' oath, her children to dwell w. him) Hes. fr. 10a,61 [*τὸν* (Endymion) *δὲ Ζεὺς τίμησ*]*ε, περισσὰ* ⌊ ⌋ ' *ἵν δ' αὐτῷ θανάτου ταμίης καὶ γήραος ἦεν*. – D e r i v.: *περισσεύω*. – W d f l d.: see *δῶρον* G W. Beck

περισταδόν [1i] **Σχ** sch. min. P. Ryl. 536 on *N* 551: *περισ*[*ταντες*], sch. D *N* 551: *περιιστάμενοι*
B *taking one's stand around* *N* 551 *Τρῶες δὲ -ὸν* (*παρασταδὸν* v.l.) *ἄλλοθεν ἄλλος* ' *οὔταζον σάκος*, i.e. round about Antil. See further s.v. *παρασταδόν*, also *ἵστημι* B I B 10 a J. N. O'Sullivan

περιστεναχέω s. *στοναχῆσαι*

περιστένομαι s. *στένω*

περιτιμήεις [1b] (*ringsum* >) *überaus reich an Ansehen, geehrt*, Erw. von *τιμήεις* (s.d. sowie Risch §69a [A.5: zum VG]), dir. R., präd. zur Kopula (wie *τιμήεις* B 1, *τιμάοχος* h. Ven. 31, *τίμιος* *κ* 38, *τετιμένη* Th. 415, von Göttern u.a.) als Pass.-Ersatz (s. Schwyzer, Pers. Agens 8 = Kl. Schr. 8); h. Ap. 65 (Leto verspricht der Delos, wenn sie der Ort von Ap.s Geburt wird, *νηός* u. *κνίσῃ*, die antw.: „*κε γονὴν δεξαίμην, αἰνῶς*) *εἰμι* ⌊*δυσηχὴς*⌋ ' *ἀνδράσιν, ὧδε δέ κεν -εσσα γενοίμην*" (s.d. B I 2 aβ: bes. *σ* 161 *τιμήεσσα γένοιτο πρὸς ...*), Opp. ⌊ ⌋ (s.d.), entspr. (V. 88 Leto: „Ap.) *τίσει δέ σέ γ' ἔξοχα πάντων*" (zum Ggt. V. 53 ci., s. Càssola z.St.), vgl. noch (*Θ* 161) „*περὶ μέν σε τίον*" + Instr., ferner (*Δ* 46, *ε* 36+) „*περὶ κῆρι τέσκετο, τιμήσουσι*" (s. II Sp. 1408,53 ff.), sowie *ἔμμορε* (s.d. B 1) *τιμῆς*, (*θ* 480) *τιμῆς ἔμμοροι*, (*λ* 302. 304) *τιμὴν ἔχοντες, λελόγχασιν* u.a. (s.v. *τιμή* [B 1 e]: 'Ressort' e. Gottes) H. W. Nordheider

περίτροχος [1¹] **Σχ** sch. D z.St.: *περιφερές* **B** *kreisrund* (zur Bildg. s. Risch 198) *Ψ* 455 (*ἵππον ἀριπρεπέα*) *ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ ˈ λευκὸν σῆμα τέτυκτο -ον ἠύτε μήνη,* > Mosch. 2,85. – Wortf.: *εὔκυκλος* B 1, *κυκλοτερής, πάντοσ' εἴση, περιηγής, τροχοειδής* R. Führer

Περίφᾱς [3¹] **E** Kurzform von *Περιφήτης* (s.d.), vgl. Wathelet, Dict. 880 f. (wohl auch von Hom. so gedeutet, s.u. B II); and.: von Wz. *φα-* 'strahlen' (Lavoie, AC 39, 1950, 18–25; Dossin, RBPh 49, 1971, 6; vgl. v. Kamptz § 28).

B I Gr., von Ares getötet *E* 842. 847 (während Diom. u. Ath. herannahten) ⌊*ὁ* (Ares) *μὲν -αντα πελώριον*⌋ *ἐξενάριζεν,* ˈ *Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον Ὀχησίου ἀγλαὸν υἱόν* (doch als er Diom. sieht) ⌊ ⌋ *αὐτόθ' ἔασεν* ˈ *κεῖσθαι*

II tr. Herold, dessen Gestalt Ap. annimmt *P* 323 *Αἰνείαν ὄτρυνε* (Ap.), *δέμας -αντι ἐοικὼς* ˈ *κήρυκι Ἠπυτίδῃ, ὅς οἱ παρὰ πατρὶ γέροντι* (sc. Anch.) ˈ *κηρύσσων γήρασκε, φίλα φρεσὶ μήδεα εἰδώς,* sprechender Name wie der seines V.s (vgl. *ἠπύτα κῆρυξ H* 384), der wohl auch Herold war (vermutl. sogar seinerseits Sohn eines H.s, da ein spr. Name oft den V. charakterisiert, vgl. Leaf zu *Z* 402–3 u. *Περιφήτης* II); zum Typ vgl. noch *Τέκτων Ἁρμονίδης* (*E* 60); andere verbinden den Namen *Π.* m. dem Sonnengott Ap. (< *φα-*, s. E) S. R. van der Mije

Περιφήτης [2¹] **E** von *περί* u. *φημί* (vgl. Kurzform *Περίφας*, ferner *Πολυ-, Εὐφήτης* u. m. Schwundstufe im HG *Ἀντιφάτης* [dazu Leukart, -tās § 183c]): 'laut sprechend' (od. 'hervorragender Sprecher'?) f. einen Herold passender als '(zu) viel redend' (so Wathelet, Dict. 882 f., vgl. Eust. Il. 110,6 [zu *Περίφας*]: *περιττῶς φωνῶν*)

B I Tr., *Ξ* 515 (*-την*) in einer Aufzählung von Teukros getötet; viell. identisch m. *Πολυφήτης* (*N* 791); Näheres bei Wathelet, Dict. 882 f. 1485, Troyens 25. 31. 42 f. 57. 72 u. Janko, Iliad zu *Ξ* 511–22

II Gr. (aus Mykene), in einer ausführl. Schilderg. (*O* 630–52, s. Janko, Iliad z.St.) *O* 638 (*-την*) von Hektor getötet. S. des (ansonsten unbek.) Heroldes Kopreus *ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων* (V. 641; zu Kopreus vgl. Apollod. 2,76,5; zum 'sprechenden Namen' *Π.* vgl. *Περίφας* II); nach Wilamowitz, IuH 157 A.2 nicht *ad hoc* erfunden (anders Strasburger, Kleine Kämpfer 35) S. R. van der Mije

περιφραδές, περιφραδέως [4¹, 2ᵃ, 1ᴴ, 1ʰ] **E** HG zu *φράζομαι* (s.d.) **F** *-ές* 1ʰ, *-έως* 7

Σχ sch. min. P. Ant. 70 zu *A* 466: *ἀγα[θῶς]. ἐμπείρως,* P. Oxy. 3238 z.St.: *ἐμπε[ί]ρως* sch. D *A* 466: *πάνυ ἐμπείρως καὶ ἐντέχνως*

L Bruns, Arch. Hom. Q 47; Lynn-George, CQ 46, 1996, 17

B *verständig, kundig,* außer h. Merc. 464 *-ες* (⏑⏑⏑) nur Adv. *-έως* (⏑⏑⏑) u. nur von d. Fleischzubereitg. gebraucht, in Il. u. Od. vom Vorgang des Bratens, im Hes.-Fragm. beim Abziehen des Fleisches vom Spieß (vgl. L) *A* 466 ⌊*ὤπτησάν τε -έως*⌋ *ἐρύσαντό τε πάντα* = *B* 429 = *H* 318 = *Ω* 624 = *ξ* 431 *τ* 423 ⌊ ⌋ *δάσσαντό τε μοίρας* (*ἐρ. τε π.* v.l.) Hes. fr. 316,1 *ὤπτησαν μὲν πρῶτα, -έως δ' ἐρύσαντο* ‖ h. Merc. 464 (Hermes auf Ap.s Frage nach d. neuartigen Kunst des Leierspiels:) *„εἰρωτᾷς μ', Ἑκάεργε, -ές" du fragst mich Verständiges,* d.h. 'deine Frage verrät Sachverstand' (vgl. V. 442 *ἔφρασε θέσπιν ἀοιδήν* u. 447 ff.); wohl Obj. zum Verb (Radermacher, Hermesh. z.St.; Càssola adv.: *con molta eloquenza*), nach Zumbach, Neuerungen 40 dagg. Vok. – Wortf.: *ἔμπειρος, πολυφραδής, εὖ* (s.d. II 766,21 ff.) *καὶ ἐπισταμένως* (s.d.); weitere s.v. *περίφρων*

D *μ* 365a G. Markwald

περίφρων [1¹, 55ᵃ, 4ᴴ, 1ʰ] **E** Poss.Kompos.: 'ringsum' wird zu 'in hohem Maße Verstand habend', s. Sommer, Nominalkompos. 110 A.3; Risch 187 f. m. A.5

F *-ων* 48, Vok. 4, *-ονος* 2, *-ονι* 6; Ntr. Pl. *-ονα* 1

M 1 dreis.: [⏑⏑–] *κούρῃ Ἰκαρίοιο,* ⌊*-ων Πηνελόπεια*⌋ *α* 329 = *λ* 446 = *π* 435 = *σ* 245 = 285 = *τ* 375 = *υ* 388 = *φ* 321; *τὴν/τὸν δ' αὖτε προσέειπε* ⌊ ⌋ *δ* 830, *ρ* 498, *σ* 177, *ψ* 10. 58 / *ρ* 162. 528. 585, *τ* 308. 349. 559. 588, *φ* 311. 330, *ψ* 104. 173. 256. 285 ≅ *υ* 134 = *τ* 491 (*Εὐρύκλεια*); *τὴν/τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα* ⌊ ⌋ *δ* 808, *ψ* 80 / *σ* 250, *τ* 123; *ἔπειτα* ⌊ ⌋ *τ* 59; *ὣς φάτο, τοῦ δ' ἤκουσε* ⌊ ⌋ / *γήθησεν δὲ -ων Περσεφόνεια τ* 89, h. Cer. 370; *ἤκουσε* ⌊ ⌋ *ρ* 492; *καλέει σε* ⌊ ⌋ *ρ* 553; *-ων Εὐρύκλεια φ* 381; ⌊ ⌋ / *Εὐρύκλεια* / *Ἀδρηστίνη δ* 787, *ε* 216, *ξ* 373, *π* 409, *ρ* 36 = *τ* 53, *ρ* 100 = *τ* 103 = 508, *ω* 404 / *τ* 357 / *E* 412; *-ων λ* 345, Hes. fr. 280,27 **2** viers.: [⏑⏑⏑] *χρύσεος ἦν* / *χρύσειος, κλυτὰ ἔργα -ονος Ἡφαίστοιο* Sc. 297. 313; *ἀγγελίην ἐρέοντα* / *εἴποιμι* ⌊*-ονι Πηνελοπείῃ*⌋ *ο* 41 = *π* 329, *ο* 314; *κούρῃ Ἰκαρίοιο,* ⌊ ⌋ *ρ* 562 = *σ* 159 = *φ* 2; *-ονα* Th. 894

Σχ sch. D *E* 412: *πάνυ σώφρων,* sch. al.: *περισσόφρων. ἄγαν συνετή. περισσῶς φρονοῦσα*

L ¹Verdenius, Mn. IV 21, 1968, 151; ²Snell, Weg zum Denken 72; ³P. Vivante, The Epithets in Homer, New Haven and London 1982, 129 f.; ⁴Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 118 f.; ⁵N. Felson-Rubin, in: J. M. Bremer u.a., Homer: Beyond Oral Poetry, Amsterdam 1987; ⁶Hölscher, Odyssee 243 ff.; ⁷I. Papadopoulou-Belmehdi, Le chant de Pénélope, Paris 1994, 186 ff.; ⁸Dee, Epith. for Heroes 362 ff.; vgl. auch s.vv. *ἐπίφρων* u. *ἐχέφρων* Bd. II Sp. 651 f. u. 830

B *umsichtig, klug, verständig,* epith., außer Sc. 297 ≅ 313 (zu Heph., s.u. B 2) nur zu Frauen bzw. Göttinnen (Th. 894 *τέκνα*, aber inhaltl. wohl eigtl. zu Ath.), vor allem zu Pen. (50×), dann Eurykl. (4×), Aigialeia, Arete (*βασίλεια*), Hippodameia (?, s. app. crit. zu Hes. fr. 280,27 u. unten D), Ath., Perseph. (jew. 1×); Präp. *περί* bezeichnet hier Überlegensein: deutl. z.B. *N* 631 (s. L²; L⁵ 79 A.12); zur Bed. des Epith. *π.* allg. s. L³; L⁴; Wickert-Micknat, Unfreiheit 199; zur Formeltechnik s. Parry, Epithète 13. 120. – Wortf.: *ἀρτί-, δαΐ-, ἐπί-, ἐΰ-, ἐχέ-, πυκινό-, σαόφρων, ἀρι-, περι-, πολυφραδής, ἀγχίνοος, ἐχέθυμος, πινυτός, Περιμήδης*; Opp. *ἄφρων* (s.d.) **1** Pen.; Interpr. der Bed. des Beiw. natürl. abh. von der Pen.s (s.d.); während manche den Schwerpunkt auf ihre List setzen (z.B. K. Reinhardt, Von Werken u. Formen, Godesberg 1948, 15), tritt meist sittl. Verhalten u. Charakter in d. Vordergrund der Betrachtg. (Hoffmann, Eth. Term. 56; Whallon, GRBS 3, 1960, 59; L¹; L⁶; Lateiner, Nonverb. Beh. 103), u. wird *π.* als Pendant zu *πολύμητις*, dem Beiw. ihres Gatten Od., gewertet (L³; L⁵; vgl. auch s.v. *Πηνελόπεια* B 3a u. des Tel. Epith. *πεπνυμένος*) **1a** Nom. (oft in REinl.) *α* 329 *κούρῃ Ἰκαρίοιο,* ⌊*-ων Πηνελόπεια*⌋ = *λ* 446 = *τ* 375 = *υ* 388 *δ* 787 *ἡ δ' ὑπερῴῳ αὖθι* ⌊ ⌋ ˈ *κεῖτ(ο)* 808 *τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα* ⌊ ⌋ = *ψ* 80 / *σ* 250 = *τ* 123 *δ* 830 *τὴν/τὸν δ' αὖτε προσέειπε* ⌊ ⌋ = *ρ* 498 = *σ* 177 = *ψ* 10 = 58 / *ρ* 162 = 528 = 585 = *τ* 308 = 349 = 559 = 588 = *φ* 311 = 330 = *ψ* 104 = 173 = 256 (s. F. Dornseiff, Antike u. Alter Orient, Leipzig 1956, 64 f.) = 285 *ε* 216 (Od. zu Kal.:) *„οὕνεκα σεῖο* ⌊ ⌋ ˈ *εἶδος ἀκιδνοτέρη μέγεθός τ' εἰσάντα ἰδέσθαι"* *ξ* 373 (Eum.:) *„οὐδὲ πόλινδε* ˈ *ἔρχομαι, εἰ μή πού τι* ⌊ ⌋ ˈ *ἐλθέμεν ὀτρύνῃσιν"* *π* 409 *ἡ δ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε* ⌊ ⌋ *ρ* 36 *ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο* ⌊ ⌋ = *τ* 53 *ρ* 100 *τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε* ⌊ ⌋ = *τ* 103 = 508 *ρ* 492 *τοῦ δ' ὡς οὖν ἤκουσε* ⌊ ⌋ ~ *τ* 89 *ρ* 553 (Eum. zu Od.:) *„ξεῖνε πάτερ, καλέει σε* ⌊ ⌋*„* *τ* 59 *ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα* ⌊ ⌋*"* *ω* 404 *ἦ ἤδη σάφα οἶδε* ⌊ ⌋ **1b** Vok. (vgl.

J. Svennung, Anredeformen, Uppsala-Wiesbaden 1958, 204f. u. Markwald, Hom. Epigr. 120ff.) π 435 (Eurym.:) „κούρη Ἰκαρίοιο, -ων (-ον v.l.) Πηνελόπεια" = σ 245 = 285 = φ 321

1c Dat. ο 41 (Ath. zu Tel.:) „τὸν (Eum.) δ' ὀτρῦναι πόλιν εἴσω ' ἀγγελίην ἐρέοντα ⌊-ονι Πηνελοπείῃ⌋" = π 329 ≅ 314 ρ 562 κούρῃ Ἰκαρίοιο, ⌊ ⌋ = σ 159 (z.St. vgl. S. D. Sullivan, Psycholog. Activity in Homer, Ottawa 1988, 154f.) = φ 2

2 andere Ε 412 Αἰγιάλεια -ων Ἀδρηστίνη (s.d.) λ 345 (Echeneos zu den Phäaken:) „ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἧμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης ' μυθεῖται βασίλεια -ων (Arete)" τ 357 (Pen.:) „ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνοτᾶσα, ⌊-ων Εὐρύκλεια⌋ ' νίψον σοῖο ἄνακτος ὀμήλικα" 491 τὸν δ' αὖτε προσέειπε ⌊ ⌋ = υ 134 (φίλη τροφός v.l., s. Bérard, Intr. Od. I 102f.) φ 381 (Eum.:) „Τηλέμαχος κέλεταί σε, ⌊ ⌋ (-ον v.l., s. Svennung, a. O.)" Th. 894 ἐκ γὰρ τῆς (Metis) εἵμαρτο (Zeus) -ονα τέκνα γενέσθαι (Ath. u. ein Zeus entthronender S., vgl. Bd. III Sp. 207,13ff.) Sc. 297 κλυτὰ ἔργα -ονος ⌊Ἡφαίστοιο⌋ ≅ 313, metr. gleichwertig πολύφρονος ⌊ ⌋ Hes. fr. 280,27 Ἴππο- / Δη̄ϊ̄ʔδ̄ά̄μεια -ων ἦν παρά̄[κοι]τ̣ι̣ς̄ h. Cer. 370 γήθησεν δὲ -ων ⌊Περσεφόνεια⌋, vgl. VE ἀγαυὴ / ἐπαινὴ ⌊ ⌋

D Minyas fr. dub. 7,27 p. 141 Ber. ἦ ῥ' οὐχ Ἴππο]δάμεια -ων ἦν παρά̄[κοι]τ̣ι̣ς̄; (s.o. Hes. fr. 280,27 in B 2) φ 353a v.l.: δ 742, χ 419.492, ψ 25 G. Markwald

περιωπή [2ⁱ, 1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. κ 146: ⌊τόπον ὑψηλόν⌋, ἀφ' οὗ ἐστι περισκέψασθαι καὶ ἀποσκοπεῦσαι, sch. D Ξ 8: ⌊ ⌋, ἐξ οὗ περιωπήσασθαι καὶ ⌊περιβλέψα⌋σθαί ἐστι πάντα, Ψ 451: τόπος ὑψηλός, ἀφ' οὗ ἐστιν ⌊ ⌋ι καὶ ἰδεῖν πάντα

L [1]Porzig, Satzinhalte 152. 251; [2]Skoda, Redoublement 206f.

B (L¹:) *wo er beobachten konnte,* (L²:) *poste d'observation,* (2ⁱ rel. erhöhter, nicht [: Σχ] abs. hoher) *Aussichtspunkt* (m. Blick über d. Ebene 2ⁱ, ins Inselinnere κ 146, wo gleichbed. m. 148 σκοπιή, s.d. B 2), komplementär zu (ἐν) περιφαινομένῳ (⌊ἐνὶ χώρῳ⌋) ε 476, h. Ven. 100 u. viell. περισκέπτω (s.d.) ⌊ ⌋, nur von Präp. (ἐν / ἐς) abh. am VE; in assoz. Zush. m. βοὴ ... αἰζηῶν / βροτῶν ἐνοπήν Ξ 4/8, κ 146f., (εἵλετο δ' ἄλκιμον) ἔγχος (ἐλών) Ξ 8/12, κ 145f., ἐκτός Ξ 8/13, Ψ 451, (ἀν)ἐλθών Ξ 8, κ 146ff., ἔργα Ξ 3/8, κ 146f., (καθ)ῆστο⁺ Ξ 5/8, Ψ 451, (εἴσ)ἴδοιμι⁺ Ξ 8/13, κ 146f., (ἔ)στη̄(ν) δ(έ) Ξ 8/13, κ 146ff., παρὰ νηός⁺ Ξ 4/8, κ 146, φράζεο⁺ Ξ 3/8, Ψ 450f.; in dir. R. außer Ψ 451 (γάρ) Ψ 451 πρῶτος δ' (Idom.) ... ἐφράσαθ' ἵππους· ' ἧστο γὰρ ἐκτὸς ἀγῶνος ὑπέρτατος ἐν -η̄· ' τοῖο δ' ἄνευθεν ἐόντος ὁμοκλητῆρος ἀκούσας ' ἔγνω, φράσσατο δ' ἵππον Ξ 8 (ὅπως ἔσται τάδε ἔργα) ἐλθὼν τάχα εἴσομαι ⌊ἐς -ήν⌋, vgl. V. 13, Χ 450/63 κ 146 παρὰ νηὸς ἀνήϊον ⌊ ⌋, ' εἴ πως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν ἐνοπήν τε πυθοίμην. ' ἔστην δὲ σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών. — Wortf.: σκοπιή R. Führer

περιώσιον, περιώσια [1ⁱ, 1ᵉ, 2ʰ] **Σχ** sch. D Δ 359: περισσῶς. παρὰ τὸ προσῆκον, Paraphr. P. Bodl. gr. inscr. 3017 z.St.: ὑπερβαλλόντως L Chantraine, Form. 42

B (zu πέρι:) *im Übermaß, mehr* als andre (ἄλλων h. Cer. 362), *(allzu)sehr,* nur adv. Akk. Ntr. in Vbd. m. (vorangest.) Verbum (affectus außer 1ⁱ), 3× -ον neg. in dir. R. (2. bzw. 1ʰ 3. V.), h. 19,41 -α pos. in Erz., hom. [⏑⏑⏓⏑⏑], nachhom. [⏑⏑⏓⏑⏑], metr. u./o. synt. Altern. zu λίην τόσον in Vbd. m. (vorangest.) Adj. (δ 371 [⏑⏓⏑⏑], ο 405 [-⏓⏑⏑]) Δ 359 οὔτε σε (Od.) νεικείω (s.d. B 2bβ) ⌊-ον οὔτ⌋ε κελεύω *ungebührlich* (Σχ), vgl. V. 241, Γ 59⁺ π 203 οὔ σε (Tel.) ἔοικε ... πατέρ' ἔνδον ἐόντα ' οὔτε τι θαυμάζειν ⌊ ⌋' ἀγάασθαι *übermäßig* h. Cer. 362 (ἔρχεο παρὰ μητέρα ἤπιον) θυμὸν ἔχουσα ' μηδέ τι δυσθύμαινε λίην -ον ἄλλων (s.d. B II 1bβ) *allzusehr über das normale* (ἄ.) *Maß hinaus,* vgl. V. 467f. h. 19,41 (υἱὸν Ἑρμείας) ἐς χέρα θῆκε ' δεξάμενος, χαῖρεν δὲ νόῳ -α δαίμων *über die Maßen,* vgl. V. 46, ferner (außerep.) περιχαρής. — Wortf.: ὑπὲρ αἶσαν, ἔξοχον B 2a, λίην B 1. 6, μάλα B 14a, ὑπὲρ μέτρον, περίαλλα R. Führer

περκάζω s. ὑπο-

περκνός [1ⁱ] E mit -*no*-Suffix wie Synon. ἐρεμνός, κελαινός (s. Chantraine, Form. 194). In versch. idg. Sprachen vertretene Wortsippe, wobei die vielen Tierbez. auffallen, vgl. ved. *pṛ́śni-* 'gesprenkelt'(s. Mayrhofer, EWAia II 164) und lat. *porcus.* Von *perk-* (s. auch DMic. s.v. *pe-ko*) noch (ὑπο)περκάζω η 126 sowie (nicht im fgrE:) πέρκος (Greifvogelart), πέρκη ('Flußbarsch'). Für Farbe > Tier vgl. πέλεια E

Σχ sch. D Ω 316: τὸν αὐτὸν τῷ προειρημένῳ· μέλανα, ἀφ' οὗ καὶ τὸν μελαινόμενον καρπὸν περκάζειν λέγομεν

L [1]Boraston, JHS 31, 1911, 237f.; [2]F. Robert, Les noms des oiseaux en Grec ancien, Diss. Basel 1911

B (vom Adler:) *dunkel gescheckt* (Adj.) od. *der dunkel Gescheckte / Steinadler* (Subst.); Farbnuance schwer zu best.; meistens m. μέλας, bisweilen auch m. ποικίλος u.ä. (Hsch. Π 1969. 1970. 1973f.) glossiert; Bed.spektrum der Wortsippe reicht von 'teils dunkel' bis 'dunkel werdend', 'schwarz schimmernd'. -ός Nic. Th. 129 von männl. ἔχις (Schol.: μέλας καὶ στικτός), Hp. VC 19 vom nekrotisierenden Knochen; -ός, περκάζω, περκαίνω von reifenden Oliven, Trauben (u.a. η 126), Getreide (Σχ), beginnendem Bartwuchs; πέρκη (s. E); vgl. noch außergr. Bezüge in Chantraine, Dict. s.v. sowie unten zur Art Ω 316 (Priamos bittet Zeus um Adler als Vorzeichen) αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε, τελειότατον πετεηνῶν, ' μόρφνον θηρητῆρ', ὃν καὶ -ὸν καλέουσιν (enorme Flügelweite geschildert). Uns. sind Wortart (Adj. od. Subst.) sowie Akzent (Oxytonon od. Paroxytonon), ähnl. wie bei μόρφνος (s.d.); Arist. hält π. für e. Subst. (Adlerart) u. schreibt πέρκνον (gg. die παράδοσις, s. Herodians Sch. z.St.); L² hält diese Änderg. f. unnötig, da zu Hom.s Zeit wahrsch. πέρκνον Adj. (vgl. μόρφνον u. ai. *pṛ́śniḥ* sowie Hsch. πράκνον· μέλανα), -όν Subst. Im späteren Gr. ist π. (stets oxyton) meist Adj., doch bei Lyc. 260, Aristot. Mir. 835a Subst. (Adler). Im übrigen spricht d. Wortbildg. eher f. (evtl. substantiviertes!) Adj. (s. Chantraine, Form. 194), d. Syntax dagg. f. Subst. (u. μόρφνος Adj.): zweiter Akk. zu καλέω (s.v. B 2a) nur 1× von 27 Adj. (ξ 147 in 2aγ). — Best. der Art: Größe (nur hier Größe des Adlers betont), dunkle Farbe u. θηρητῆρ' (θηρ- stets von Säugetieren als Beute gebr., Ausn. Μ 170?) deuten alle auf den Steinadler (*aquila chrysaetus*) hin; vgl. Φ 252f. αἰετοῦ μέλανος τοῦ θηρητῆρος (s. Leaf z.St.), Aesch. Ag. 115 ὁ κελαινός; zu Aristot.' Identif. m. πλάγγος s. L' S. R. van der Mije

Περκώσιος [3ⁱ] *aus Perkote* (s.d.), Herkunftsbez. von Merops (Β 831 = Λ 329) u. Pidytes (Ζ 30), in assoz. Zush. m. Ἄδρηστος (s.d. B 2/3) Β 830f. u. Ζ 30/7, ἐξενάριξεν ' Ζ 30 u. Λ 329/35, Πιδύτην / Πιτύειαν [⏓⏑⏓ / ⏑⏑⏓⏑] Ζ 30, Β 829ff. R. Führer

Περκώτη [3ⁱ] L Leaf, Troy 188ff.; Wendling, U&F 3, 1931, 65. 118; Burr 144; Giovannini 15. 32f.

B Stadt am Hellespont zw. Lampsakos u. Abydos, verbündet m. Troja (Β 835), dem es (im Krieg) als Hafen (Λ 229) u. (im Frieden) als Rinderweide (Ο 548) dient. — Abl.: Περκώσιος R. Führer

Περμησσός [1H] Wasserlauf am Helikon, in dem die Musen baden (Th. 5), vorgr. ON, v.l. (dazu Aly, RhM 68, 1913, 46 = 'Hesiod' 76, Arrighetti, Athenaeum 39, 1961, 257) *T-* < **kw-* (Heubeck, Kl. Schr. 509 ~ Res Mycenaeae 163), zur strittigen Lokalisierung s. West z.St., Wallace, GRBS 15, 1974, (13. 15.) 18ff. u. vgl. Pfeiffer zu Call. fr. 696. 2a, 20–5 R. Führer

πέρνημι [3i, 1H] E Wz. uridg. **perh₂-* (LIV 427) Σχ sch. D Σ292: ⌊*πιπρασκ*⌋*όμενα*, *X*45: ⌊ ⌋*ων*

L Wackernagel, Unt. 206; Schulze, Kl. Schr. 203f. A.3; Chantraine, RPh 66 = III 14, 1940, 11ff.; Happ, IF 71, 1966, 315f.; Benveniste, Vocabulaire I 133f.; Bravo, DHA 10, 1984, 104f.; E. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Hom., Nancy 1994, 74ff.

B (*verfrachten* >) *außer Landes* (vgl. *περάω* B II u. fig. etym. *πέρην ἁλός Ω*752) *verkaufen* (= ⌊*περάω* B II⌋), 2i Ach. viele Priam.-Söhne, 1H Erysichthon s. T. Mestra, nur Σ292 (agensloses Pass.) *κτήματα* (vgl. *πωλέομαι* B I 2, kontrast. ⌊ ⌋), nur Präs.st. in suppl. Verh. zu ⌊ ⌋ (*Φ*454 Fut., *Φ*58 Pf., sonst Aor.); in assoz. Zush. m. *πολλά*+ Σ291f., *X*44f., hom. in dir. R. von Tr. (Hektor, Priam., Hekabe) Σ292 (*ἐξαπόλωλε δόμων κειμήλια*) *πολλὰ δὲ δὴ Φρυγίην καὶ Μηονίην* ... ' *κτήματα -άμεν' ἵκει*, vgl. *I*381, Hes. fr. 302,5, Sol. fr. 4 W., 24f. *X*45 *μ' υἱῶν πολλῶν* ... *εὖνιν ἔθηκε* ' *κτείνων καὶ -ὰς νήσων ἔπι τηλεδαπάων*, vgl. *Φ*454 *Ω*752 (*ἄλλους παῖδας ἐμοὺς*) *-ασχ' ὅν τιν' ἔλεσκε πέρην ἁλὸς* ... ' *ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον*, vgl. *Φ*40. 58. 78 Hes. fr. 43a, 10 *πυκι*]*νὰ* [*φ*]*ρεσὶ μήδε' ἰδ*[*υῖαν*? ' (? Akk.)] *θεᾳ·* *τ*[*ὴ*]*ν* (?) *ὅ γε -*[*άς*. – Wortf.: *νίσομαι* B II 3, *περάω*, *πωλέομαι* B I 2

D v.l. *Ω*8 R. Führer

περονάω [4i] Σχ sch. D *H*145: *-όνησεν· διεπέρασε. διέπειρε. διῆλθεν. διέτρησεν*, *K*133: *-ονήσατο· πόρπῃ συνέλαβεν. ἐνεπορπώσατο*

B *hindurchstechen* (Abl. von *περόνη*, s. Tucker, Greek Verbs 236. 266:) 1 m. e. Speer: *durchbohren*, nur Akt.; zu *N*397 s. Friedrich, Verwundung 18f.; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 119; Buchholz, Arch. Hom. J 81f. A.311 *H*145 *πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς* ' *δουρὶ μέσον -όνησεν, ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη* ≅ *N*397in. 2 m. Gewandnadeln (vgl. unten *περόνη*): *feststecken*, nur Med.; s. Bielefeld, Arch. Hom. C 8 *K*133 *ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν -ονήσατο* (Nestor) *φοινικόεσσαν* ' *διπλῆν ἐκταδίην* Ξ180 *χρυσείῃς δ' ἐνετῆσι κατὰ στῆθος περονᾶτο* (Hera), vgl. auch Bd. II Sp. 583, s.v. *ἐνετή*. – Wortf.: *πείρω* G. Markwald

περόνη [1i, 3o] E Deverb. von *πείρω*, s. Risch 101. – Abl.: *περονάω* Σχ sch. D *E*425: *πόρπη ἐν τῇ περιβολῇ*

L [1]Helbig, Hom. Epos 274ff.; [2]Evans, JHS 32, 1912, 292f.; [3]M. Johnson (Hrsg.), Ancient Greek Dress, Chicago 1964, 30ff.; [4]Marinatos, Arch. Hom. A 36f.; [5]Bielefeld, Arch. Hom. C 6ff. u. 67f.; [6]J. Bouzek, Hom. Griechenland, Prag 1968, 31f. 93ff. 116f. 138f. 154f.; [7]F. Brein, Der Hirsch in d. gr. Frühzeit, Diss. Wien 1969, 183–9; [8]Coll. Raur. (1991) 78f.; s.a. Bd. I Sp. 1556f.

B *Gewandnadel*, viell. auch *Fibel, Brosche, Spange;* die archäol. Forschg. konzentriert sich auf die *π.* des Od., als einzige im fgrE genau beschrieben (*τ*225–31); dennoch eindeutige Zuweisg. bisher nicht gelungen; vermutet werden Vorbilder aus myk. od. geometr. Epoche, auch etrusk. od. asiat. Zuweisg. nicht ausgeschlossen *E*425 (Ath. zu Zeus:) „*τῶν τινα καρρέζουσα Ἀχαιϊάδων ἐϋπέπλων* ' *πρὸς χρυσῇ -όνῃ καταμύξατο* (Aphr.) *χεῖρα ἀραιήν*" *σ*293 *ἐν δ' ἄρ'* (*πέπλῳ*) *ἔσαν -όναι δυοκαίδεκα πᾶσαι* ' *χρύσειαι, κληῖσιν ἐϋγνάμπτοισ' ἀραρυῖαι*, s. L³; L⁴43; L⁵7f. 67f. *τ*226 (Od.:) „*ἐν δ' ἄρα (χλαίνῃ) οἱ* (Od.) *-όνῃ χρυσοῖο τέτυκτο* ' *αὐλοῖσιν διδύμοισι*", s. L¹·²; Webster, Mykene 150f.; L⁵7; L⁷; Heubeck, Gymn. 76, 1969, 71 u. Bd. I Sp. 1556f. 256 (Pen.:) „*-όνην τ' ἐπέθηκα φαεινὴν* ' *κείνῳ* (Od.) *ἄγαλμ' ἔμεναι*", zum Schmuck als Liebeszauber s. Mader, Tempusgebrauch 202f. – Wortf.: *ἐνετή, πόρπη* G. Markwald

Περ(ρ)αιβοί [1i, 1H] gr. Volksstamm (zur probl. Lokalisat. s. Giovannini 37; H.S.-L. 149f.; Visser, Katalog [Register] u. *Δωδώνη* Bd. II Sp. 371; *Γουνεύς* ebd. 179; *Αἰνιῆνες* I Sp. 318f.); ⌊zus. m. dem der *Αἰνιῆνες*⌋ von *Γουνεύς* befehligt *B*749 (*Περαιβοί* [⏑̯×]); ⌊ ⌋ auf Ap.s Route liegend h. Ap. 218 (*Περραιβούς* [⏑̯–⏑̯]) V. Langholf

Πέρσαι Choer. fr. 23 (= Suppl. Hell. 937), 28 Colace

Περσαῖος [1h] V. der Hek. (h. Cer. 24), ident. m. *Πέρσης* B I (s.d.), doch s.a. West, Ph. 110, 1966, 149 (*-η θυγάτηρ* ci., vgl. Pfeiffer zu Call. fr. 474 über *Περσείη* = Hek.) R. Führer

Περσέπολις [1H] L van Leeuwen, Comm. Hom. 56; Sulzberger, REG 39, 1926, 391f.; Knecht, *τερψίμβροτος* 33. 43; Schwartz, Ps.-Hes. 485f.

B S. des Tel. u. der jüngsten Nestor-T. Polykaste (Hes. fr. 221,3), benannt nach seinem Großv. *πτολίπορθ(ι)ος* Od. R. Führer

Περσεύς [1i, 2o, 7H + Erg., Prosaref.] E wohl vorgr., vgl. *Πέρσης*, *Περσεφόνη*; zum Bildungstyp vgl. die Heroennamen *Ἀτρεύς*, *Θησεύς*, *Νηλεύς* usw. (s. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* § 437. 467; v. Kamptz S. 126. 156. 361 u.ö.; Frisk s.v.; Risch § 57c; Neumann, in Coll. Raur. 2, 237); wurde volksetym. auf *πέρθω* bzg. – Abl.: *Περσηιάδης* (sc. Sthen.)

M 1 Stamm im longum 1a [⏑̯–] *-εὺς Δαναίδης* Sc. 229; *-εύς τ(ε)* + PN *γ*414, Hes. fr. 35,11 suppl. = 36,2; *-εύς γ*444 [⏑̯×] *ἱππότα -εύς* Sc. 216 1b [⏑̯–⏑̯] *ἣ τέκε -ῆα Ξ*320 (Längg. der Endsilbe, s. Ameis-H. z.St.) 2 Stamm im biceps 2a [–⏑̯] *-εύς* Th. 280 2b [–⏑̯⏑̯] [*ἡ δ' ἔτεκεν Πε*]*ρσῆα* Hes. fr. 135,3; *-ῆα φίλον* fr. 135,5; sowie Erg. (s. B I 2)

B I Sohn des Zeus u. der Danae (d.h. der 'Danaerin' [Ethn. wie z.B. Chryseis, s. Nilsson, Myc. Origin 40ff.], deren Vater Akrisios, König von Argos, Mutter u. Kind in e. *λάρναξ* [s.d.] aussetzte [s.u. I 2]); durch se. Sohn Elektryon Großvater der Alkm. u. Urgroßvater des Her., der für se. konkurrierenden Vetter Eurystheus (s.dd.), *Σθενέλοιο πάις Περσηιάδαο* (*T*123), die *ἄεθλα* ausführen mußte. Vorkommen nur genealog. (hom. nur in Zeus' Liebeskat. im *Ξ*: nb. Peirith., Her. u.a.; Hes. fr.: se. 3 Söhne von Andromeda [s.u. I 2]) u. (bei Hes.) anläßl. der Enthauptung der Gorgo (= se. märchenhaft folklorist. Haupttat m. Spezialausrüstg. [zur vorderoriental. Herkunft s. West, East 453ff.]; s.u. Sc., wo er als Her.' Stammvater auf dem Schild erscheint; dagg. *λ*634 die *Γοργείη* [s.d.] *κεφαλή* ohne Bzhg. zu P.); s. noch (Th., h. Cer.; mit auffälliger 'Lichtverwandtsch.') die Brüder *Ἀστραῖος – Πέρσης* u. die Ehepaare *Πέρσης – Ἀστερίη* (mit T. Hekate, die der Perseph. nahesteht), *Ἥλιος – Περσηίς* (auch *κ*139). – Epith. (s.dd. u. M): (*Ξ*) *πάντων ἀριδείκετον ἀνδρῶν*, (Hes.) ⌊*ἱππότα*⌋ *-εύς* ' (s. Russo z.St. u. vgl. ⌊ ⌋ *Τυδεύς, Πηλεύς, Οἰνεύς, Φυλεύς, Νέστωρ*), ' *-εὺς Δαναίδης*, s.a. Hes. fr. 129,15 (suppl.) [*κρα*]*τε*[*ρὸ*]*ν μ*[*ήσ*]*τωρ*[*α*] (s.d. B 2c) *φόβοιο* (noch von Diom., Hektor, Patr. u. von Aen.' Pferden) II Sohn Nestors

I 1 Il. (paradigmat.-genealog.) im Kat. der Zeus-Liebschaften (u. Kinder) *Ξ*320 (Zeus zu Hera: „nie war der Eros so stark, *οὐδ' ὁπότ' ἠρασάμην* ... *Δανάης*) *Ἀκρισιώνης*, ' *ἣ τέκε -ῆα, πάντων ἀριδείκετον ἀνδρῶν* (... *ὡς σέο νῦν ἔ-*

ραμαι") **12** Hes.; P. tötet die Medusa (s.d.): Th. 280 *τῆς ὅτε δὴ -εὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν,* ' *ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος* Sc. 216. 229 (Schildabb.:) *ἐν δ' ἦν ἠυκόμου Δανάης τέκος, ἱππότα -εύς,* ' *οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ* ' (ausgerüstet mit *πτερόεντα πέδιλα, ἆορ, κάρη Γοργοῦς* in *κίβισις, Ἄιδος κυνέη,* s.dd. u. s.vv. *ἅρπη* I, *Χρυσάωρ* [10 vv.]) ' *αὐτὸς δὲ σπεύδοντι καὶ ἐρρίγοντι ἐοικὼς* (≅ 215ᵉᵃ) ' *-εὺς Δαναίδης ἐτιταίνετο* (flieht vor den Gorgonen, s.d.); s. noch Hes. fr. 363 A ‖ genealog. (1ᴴ + 3× suppl.): Hes. fr. 129,15 (Abas --> Proitos u. Akrisios [m. Eurydike] --> Danae) [*ἡ Περσῆ' ἔτεκεν κρα*]*τερ*[*ρὸ*]*ν μ*[*ήσ*]*τωρ*[*α*] *φόβοιο.* ' [*Προῖτος δ' αὖ* ...] (V. 11 Hinw. auf Tod des Akris. durch P.?) fr. 135,3.5 (Danae, e.g.:) [*ἡ δ' ἔτεκεν Πε*]*ρσῆα, τὸν εἰς ἅλα λά*[*ρνακι* ... ' ... *ἀ*]*νέτειλε Διὶ* ... ' ... *Περσῆα φίλον* (P.' Söhne mit Andromeda: Alkaios, Sthen. u. Elektryon [s.dd.]) fr. 190,5 suppl. (die drei P.-Söhne heiraten die Töchter von Pelops u. Hippodameia)

II Sohn Nestors ([s.d.] in Namenreihe der Söhne); in 'zeremonieller' Sit. (offizieller Auftritt der Familie, Opferritus): γ 414 (*Νέστωρ ἐφῖζε, περὶ δ' υἷες ἠγερέθοντο*) *Ἐχέφρων τε Στρατίος τε* ' *-εύς τ' Ἄρητός τε καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης* (dann Peisistr. als 6.) 444 (dann Rinderopfer m. Beteiligg. aller Söhne in Reihenfolge: Str. – Ech. – Ar. – Thr.) *-εὺς δ' ἀμνίον* (s.d.) *εἶχε* (dann Nestor ..., Thr. ..., Peisistr. *σφάξεν,* V. 450 *ὀλόλυξαν θυγατέρες τε νυοί τε καὶ παράκοιτις Εὐρυδίκη*) ‖ genealog. (Dubletten? s. M.-W. im App. z.Stt.): Hes. fr. 35,11 suppl. (als Her. Pylos zerstörte, überlebte als einz. Neleussohn Nestor) [*τοῦ δ' ἦν Ἀντίλοχός τε κα*]*ὶ* ... *Θρασυμήδης* ' [*Περσεύς τε Στρατίος τε καὶ Ἄρητος*] *κ*[*α*]*ὶ Ἐχέφρων* ' *Πεισιδίκη θ'* (u. Polykaste, Mutter Anaxibie? [erg.]) = fr. 36,2 *τοῦ* [...] ' *Περσεύς τε* [*Στρατίος τε κτλ.*] ' *Πεισιδίκη θ'*

D Mus. fr. 16 Diels, Cat. 88 Trav.; s. noch Hes. fr. suppl. (in B 12) H. W. Nordheider

Περσεφόνεια/η, Φερσεφόνεια/η [2ⁱ, 11ᵉ, 4ᴴ, 10ʰ + Prosaref.] **E** GN, m. zahlr. Var. (*Φερσε-* [übl. v.l.], *Πηριφόνα, Φερρέφαττα* u.a.); schon myk.? (s. DMic. II 108 *pe-re-82*, Petersmann, Sprache 32, 1986, 304 f.); Etym. unsicher, versch. Hypothesen (VG zu **φέρος* 'Ertrag', zu etr. Unterweltsdämon *persu?* u.a.) s. bei Heubeck, Kl. Schr. 256, Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.; sicher volksetym. vbd. m. *πέρθω* (vgl. *Περσέπολις*) u. *-φόντης* (s. *Ἀργειφόντης*); vgl. noch *Περσεύς* u. (zum Suff.) z.B. *Πηνελόπεια* (statt *-η*)

F *-εια/είης/εί̯η/ειαν* 9/3/3/4, *-η/ην* 3ʰ (1× Vok.)/2ᴴ·ʰ, *Φερσεφόνεια/η̯/ειαν* je 1 (Hes. fr., sic Càssola in h. Cer. passim); zu *Περσ./Φερσ.* (übl. La. in Pap.) s. Andorlini, Lundon, ZPE 133, 2000, 5 f.; West (im App.) zu *I* 457. 569; Richardson zu h. Cer. 56

M **1** viers. [⏑⏑⏑] *-η δ'* h. Cer. 387; *Φερσεφ*]*όνῃ κούρῃ* Hes. fr. 280,20 (suppl.) [⏑⏑⏑] *-η* (*περικαλλής*) h. Cer. 405. 360; *-ην* (*λευκώλενον*) Th. 913, h. Cer. 56 **2** fünfs. [⏑⏑⏑⏑] *ἀγνὴ -εια* / Akk. λ 386, h. Cer. 337; *-εια Διὸς θυγάτηρ* λ 217 [⏑⏑⏑×] *Ἀΐδης καὶ Φερσεφόνεια* Hes. fr. 185,4; *Ζεύς τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ -εια I* 457; *Ἀΐδεω*⁺ (...) *καὶ ἐπαινῆς* -*είης* / Dat. / Akk. κ 491 = 564 (≅ Th. 768 = 774 [susp., v. D]) / ≅ κ 534 = λ 47 / *I* 569; *ἀγανὴ -εια* / Akk. λ 213. 226. 635 / h. Cer. 348, Hes. fr. 280,12 (*Φερσ.*); *κούρη περικαλλὴς* / h. Cer. 348 ≅ h. 13,2; *περίφρων* / *δαΐφρονι -εια*/ *-εια* / Akk. h. Cer. 493 *-είη* h. Cer. 370. 359; *-εια* κ 494; *-είης* κ 509; Prosaref.: 1ᵉ (s.u. B 5)

L Bräuninger, RE XIX (1937) 944 ff. (auch zu Namensform u. Deutg.); Rohde, Psyche I 211; Nilsson, Griech. Feste 354 ff. (Brautraub > Jahreszeitenmythos); ders., ARW 32, 1935, 79 ff. (Kult von 'Kornmutter' u. 'Kornmädchen' aus myk. Zeit); Richardson, S. 13 ff. u. z.Stt.; C. Penglase, Gr. Myths and Mesopotamia, London-New York 1994, 18. 126 ff.; s. noch s.v. *Δημήτηρ*

B einers. (im *I*:) rächende u. (κ, λ:) über die Toten herrschende Unterweltsgöttin (hom. 6× [von 13] u. 1ᴴ formelh. zus. m. Hades), anderers. (Th., h. Cer. u. 1ʰ:) die mädchenhafte Tochter Dem.s u. (sek.? s.a. Ξ 326) des Zeus, deren 'heilige Gesch.' (h. Cer.) von Entführung (Brautraub) durch Hades, Trauer der Mutter u. jährl.r Wiederkehr an die Oberwelt die Kore mit der Unterweltsherrin u. mit dem agrar. Jahreszeitenzyklus von Aussaat u. Ernte verknüpft (u. aitiolog. die Eleusin. Mysterien begründet); P. wurde später mit Dem. identifiz. (*τὼ θεώ, Δαμάτερες*); zum zykl. Ortswechsel zw. Ober- u. Unterwelt vgl. noch Adonis (s.u. 5) u. die Dioskuren, ferner (zur Drittelung des Jahres) den dreifält. *δασμός* (s.d.) der Kronossöhne; typolog. zum Paar Hades – P.: Alkin. u. Arete (s. Merkelbach, Odyssee 211); sowie, als sterbl. Pendant: Dem.s Zögling Demophon; zur (ansch. altägäi.) Mutter – Tochter-Dyas (die Tochter als verjüngte Mutter): Rheia – Hera, Hera – Hebe, Leto – Art., Hel. – Hermione? (s. E. Simon, Die Götter der Gr., München 1969, 91 ff.), zur Entführung: Ariadne, Europa, Thetis, Hel. (Chrys., Bris., Kassandra); s. noch Peirith. (s.u. 3), Hekate, Plutos. – Epith. einers. (Hom.) von der Herrin (*ἀγαυὴ / ἐπαινὴ -εια*⁺ als metr. 'Dubletten' am VE, dazu *ἀγνὴ -εια* als VA-Var.), anderers. von dem Mädchen (Hes., h. Cer.: wo aber auch h. Cer. 348. 337 *ἀγαυήν, ἁγνήν,* 359. 370 *δαΐ/περίφρων*⁺ bei der Rückführung; vgl. *περίφρων Πηνελόπεια*; s. M u. einzelne Vorbem.) **1** Ilias (Phoinixrede) bei Fluch: wird zus. mit Hades (*καὶ ἐπαινὴ -εια*⁺) als rächende Unterweltsgöttin angerufen von Eltern, um den eigenen Sohn (wegen Übergriffs in die väterl. 'Sexualhoheit') mit Kinderlosigkeit, Unfruchtbarkeit bzw. (wegen Verwandtentötung) mit dem Tode zu bestrafen *I* 457 („ich schlief mit der *παλλακίς* des Vaters, der) *πολλὰ κατηρᾶτο,* ⌞*στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ'* *Ἐρινῦς*⌟ ' *μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱόν* ' *ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα· θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαράς,* ' *Ζεύς* (s.d. B II, anders I 3 e) *τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ -εια*", Verteilung der Namen: ⌞ ⌟ – *ἐτέλειον Ζεὺς καὶ -εια* 'chiast.' zur nächsten St.: *κικλ. Ἀΐδην καὶ -ειαν – Ἐρινὺς ἔκλυεν,* also (Hades u.) P. zumindest in der relig. Praxis hier funktionsgleich mit *Ἐρινύς* (s.d.) vorgestellt; s. noch (auch zur nächsten St.) Dietrich, Death 232 ff. *I* 569 („Meleagers Mutter wegen Tötg. des Bruders *πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο*) *πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἁλοία* ' *κικλήσκουσ' Ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν -ειαν* ' ... ' *παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ' ἠεροφοῖτις Ἐρινὺς* ' *ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβεσφιν*", zu Gestus u. Anrufung vgl. h. Ap. 332 ff. **2** Odyssee, in Kirkes Ankündigung u. Od.' Erz. der Nekyia als Herrin der Unterwelt: (4×) *ἐπαινὴ,* (3×) *ἀγαυὴ,* (1× VA) *ἀγνὴ Π.* (4× nb. Hades), (1×) *Διὸς θυγάτηρ* (nur 2× ohne Epith.), 1/2× im poss. Gen. zu *ἄλσεα, δόμους*; wird angerufen (*ἐπεύξασθαι*), hat Macht über die Toten (*νόον πόρε,* sc. dem Teir., *ὤτρυνεν, ἀπεσκέδασ'*, auch zu täuschen: *εἴδωλον ὤτρυν', οὐκ ἀπαφίσκει*) u. (λ 634) über die *Γοργείη* (s.d.) *κεφαλή*; im Gen. poss. (bei Geogr. der Unterwelt) u. Dat. (4× formelh. nb. Hades): κ 509 (Kirke:) „*ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα -είης*" 491 „*ἱκέσθαι* ' *εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς -είης*" = 564 534 „*ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,* ' *ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ -είῃ*" = λ 47 im Nom. als Handelnde (wobei Hades nicht genannt außer λ 635 [lok.]): κ 494 „*τῷ* (Teir.) *καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε -εια*" λ 213. 217 (Od. fragt se. Mutter:) „*ἦ τί μοι εἴδωλον* (s.d. B 1 a) *τόδ' ἀγαυὴ -εια* ' ⌞*ὤτρυν*⌟' ...;" ' (die antw. [2 vv.]:) ' „*οὔ τί σε -εια Διὸς θυγάτηρ ἀπαφίσκει*", genealog. Epith. zur Unterstreichung der Glaubwürdigkeit 226 ⌞ ⌟*εν* (sc. *γυ-*

ναῖκας) *γὰρ ἀγαυὴ -εια* (*ἠγερέθοντο*), P. 'trieb' die (weibl.) Toten, die ohne Bewußtsein u. Initiative (dagg. V.36 *ἀγέροντο*, sc. angelockt vom Opferblut, ohne Hinw. auf P., ebf. einzelne prominente *ψυχαί*), entspr.: 386 (*ἐπεὶ ψυχὰς γυναικῶν ἀπεσκέδασ'*) *ἁγνὴ -εια* (*ἦλθε* [!] *δ' ἐπὶ ψυχή*, Ag.s) 635 (fürchtete) *μή μοι Γοργείην* (s.d.) *κεφαλὴν* ... ' *ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ -εια*, Hadesgespenst od. Gorgoneion (sc. 'Spezialwaffe' wie z.B. Zeus' Aigis?), Höhepunkt u. Abbruch des Schreckens in der Imagination 3 Hes.: Epith. *λευκώλενον, κούρῃ Δημήτερος* (s.u. in 4); genealog. im Kat. der Liebesabenteuer des Zeus (886 ff.): Th.913 (Dem.) *ἣ τέκε -ην λευκώλενον, ἣν 'Αϊδωνεὺς ' ἥρπασεν ἧς παρὰ μητρός, ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεύς* (~ h.Cer.2 f.), die Verse zw. Chariten (907–11) u. Musen (915 ff.), s. noch in D (Th.768 = 774) *Φερσ.* (Pap.): fr.185,4]*'Αϊδης καὶ -εια* ' 280,12. 20 (Thes. erz. Meleagros in der Unterwelt von Peirith.' [s.d.] Absicht, se. 'Halbschwester' P. zu entführen)]*ἀγαυὴν Φερσεφόγειαν* ' 4vv. ' ... *ὄρνυται ἐξγῴσασθαι* ' [*αὐτοκ*]*ασιγνήτην ὁμοπάτριον· ἐγγυτέρω γὰρ* ' [*φήσ' εἶ*]*γαι γεγαὼς αὐτὸς μεγάλου 'Αΐδαο* ' [*Φερσεφ*]*όνῃ κούρῃ Δημήτερος ἠυκόμοιο* (dagg. Hades nur P.' *πάτρως*, s. s.v. *ἐγγύς* B 2), Peirith. ist (It. *B* 741) Kind des Zeus wie P. 4 h.Cer. (u. h.13,2): 4× (von 10) *-η*, Epith. (von der Herrin [wie in 1. 2] od. dem Mädchen [wie in 3] od. [2×] *-φρων*-Adj): (je 1×) *ἁγνὴν / ἀγαυὴν / δαΐφρονι / περίφρων* / (2×) *κούρη* ⌊*περικαλλὴς*⌋⁺ *-εια*⁺, (1×) *-η* ⌊ ⌋ (*-η* sonst ohne Epith.); sonst. Bez.: ⌊*κούρη*⌋, *κόρη* (h.Cer.27. 66; 333 *ἐὴν εὐώπιδα* ⌊ ⌋*ν*, 439 *κόρην Δημήτερος ἁγνῆς*), *θύγατρα τανύσφυρον* (V.2), *βαθυζώνοιο θυγ.* (304), *φίλον τέκος* (71), *τέκνον* Anr. (393), *αἰδοίῃ παρακοίτι* (343), *θεά* (34), *σεμναί τ' αἰδοῖαί τε* (486); h.Cer. Thema (wie h.13 [s.u.]): 1 *Δήμητρ'* ... *ἄρχομ' ἀείδειν*, ' *αὐτὴν ἠδὲ θύγατρα τανύσφυρον, ἣν 'Αϊδωνεὺς* ' *ἥρπαξεν, δῶκεν δὲ* ... *Ζεύς* ([~ Th.913 f.] *παίζουσαν κούρῃσι ἄνθεά τ' αἰνυμένην*; s. 415 ff. P.s Erz. mit Namenliste der Gespielinnen, meist aus dem chthon. Bereich; s. Fischer, Nereiden 142 ff.) Raub: 56 (Hekate: „*τίς*) *ἥρπασε -ην*; (*Περσ.* cod. M, *Φερσ.* Càssola passim)" Rückkehr u. Privilegien (*τιμαί*): h.Cer.337 (*ὄφρ' 'Αΐδην παραιφάμενος*, sc. Hermes in Zeus' Auftrag) *ἁγνὴν -ειαν ἀπὸ ζόφου* (*ἐς φάος ἐξαγάγοι*) 348 (Hermes:) „*ἤνωγεν* (Zeus) *ἁγαυὴν -ειαν* ' *ἐξαγαγεῖν 'Ερέβευσφι μετὰ σφέας*" 359. 360. 370 *ἐκέλευσε* (Hades) *δαΐφρονι -είῃ* ' ' „*ἔρχεο, -η, παρὰ μητέρα* ... ' (*δεσπόσσεις πάντων ὁπόσα ζώει, τιμὰς δὲ σχήσῃσθα μεγίστας*" [9 vv.]) ' *ὡς φάτο· γήθησεν δὲ περίφρων -εια* ([vgl. Pen.] Hades gab ihr *ῥοιῆς κόκκον* zu essen [s. Càssola z.St.] mit der Folge, daß P. $^1/_3$ des Jahres in der Unter- u. $^2/_3$ in der Oberwelt zubringen muß, 373 f. 395 ff.) Wiedersehen mit der Mutter: 387 *-η δ'* (*ἆλτο θέει*[*ν*) 405 (Dem. fragt nach Hades' *δόλος*) *τὴν δ' αὖ -η περικαλλὴς ἀντίον ἠΰδα* ([412] „er gab mir *ῥοιῆς κόκκον*") Schlußanrufung: 493 (*Ἐλευσῖνος δῆμον ἔχουσαι καὶ Πάρον Ἄντρωνά τε*) *πότνια ἀγλαόδωρ' ὠρηφόρε Δηοῖ ἄνασσα* ' *αὐτὴ καὶ κούρῃ περικαλλὴς -εια* ' *πρόφρονες* ... h.13,2 *Δήμητρ'* *ἠΰκομον σεμνὴν θεὰν ἄρχομ' ἀείδειν*, ' *αὐτὴν καὶ κούρην, περικαλλέα -ειαν*. ' *χαῖρε θεά* (≈ h.Cer.1. 2 [s.o.]) 5 Prosaref.: Pan.fr.22 A p.126 Dav. (= p.185 Ber.): P. wollte Smyrnas Sohn Adonis (s.d.), den ihr Aphr. übergeben hatte, nicht zurückgeben, worauf Zeus ihn ihr für 1/3 des Jahres zusprach (Motivparall. zum Wechsel der Kore zw. Unter- u. Oberwelt, s. Matthews z.St.)

D Th.768 = 774 ([Interpol., s. West z.St.] ≈ *κ* 534 = *λ* 47, s. B 2) H.W. Nordheider

Πέρση, Περσηΐς [1ᵐ, 2ᵐ] I. Usener, Götternamen 11 f.; Wilamowitz, GHI 1109 m. A.1; Fischer, Nereiden 28 f. 146

B T. des Ok. (*κ* 139 *-ης*, Th.356. 957 *-ηΐς*) u. der Tethys (Th.356), von Helios M. der Kirke u. des Aietes (*κ* 139, Th.957), Beiw. *κλυτός* (Th.956 f.) R. Führer

Περσηϊάδης [2ᵐ] *S. des Perseus* (s.d.), Patron. des Sthen. (*T* 116. 123), V.s des Eurystheus (3-Generationen-Vers *T* 123) R. Führer

Περσηΐς s. *Πέρση*

Πέρσης [12ᵐ] E *-ης* nb. *Περσεύς*, s. Chantraine, Dict. 889 s.v. *Πέρσαι*

M 1 Stamm im longum 1a [⏑̄] *-η* Op.10 1b [⏑̄] *-ην* Th.377 [⏑̄×] *-ης* Th.409; *μέγα* ⌊*νήπιε -η*⌋ Op.286. 633, ⌊ ⌋ Op.397 2 Endg. im longum [-⏑̄] ⌊*ὦ -η σὺ δ*⌋*ὲ ταῦτα* Op.27. 274, ⌊ ⌋' Op.213, *ὦ -η* Op.611 [-⏑̄] *ὦ -η* Op.641, *-η* Op.299

L Wilamowitz, Erga 144 f.; ders., GIH I 172 m. A.2; F. Dornseiff, Ph. 89, 1934, 398 f. 402 = Antike u. alter Orient, Leipzig 1956, 74 f. 79 = 'Hesiod' 132 f. 136 f.; Deichgräber, Eleus. Frömmigk. 517; B.A. van Groningen, MAWA 20, 1957, 153–66; Walcot, SO 34, 1958, 13 f.; Nicolai, Hesiods Erga 21 ff.; H. Schwabl, Hes.s Th., SAWW 250,5, 1966, 45 ff.; J. Blusch, Formen u. Inhalt von Hes.s indiv. Denken, Bonn 1970, 156 f.; A.W.H. Adkins, Moral Values and Political Behaviour in Ancient Greece, London 1972, 23 ff.; Bravo, DHA 3, 1977, 10 ff.; West, Hes. WD 33 ff.; Hunt, Helios 8, 1981, 29. 33 ff.; Jones, CJ 79, 1984, 307 ff.; J.-U. Schmidt, Adressat u. Paraineseform, Hypomnemata 86, 1986, 19 ff. 29 ff. 47 ff.; G. Nagy, Gr. Mythol. and Poetics, Ithaca / London 1990, (64 ff. 71 f.) 74 ff.; Clay, MD 31, 1993, 23–33; J.C.B. Petropoulos, Heat and Lust, Boston / London 1994, 72. 76 f.; Rousseau, in: Cahiers de Philologie (Lille) 16, 1996, 111 ff.

B 1 S. des Titanen Kreios (s.d.) u. der Eurybie (Th.377), Bruder des Selene-V.s Pallas (s.d.) u. des Astraios (s.d.), von der Titanen-T. Asterie (s.d.) V. der Hek. (Th.409), *πᾶσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνῃσιν* (Th.377), ident. m. *Περσαῖος* (s.d.)

II Bruder des Hes. (Op.633), Adressat der Op. (V.10 Dat., sonst Vok., 5× + *ὦ*, 3× + [*μέγα*] *νήπιε*, V.299 + *δῖον γένος*), in assoz. Zush. m. (*ἐπ*)*ἄκουε* ⌊Op.213. 274 f.⌋, *δίκης* ⌊ ⌋, *ἐγώ* Op.10. 286, *ἐργάζευ* Op.299. 397, ' *τύνη* Op.10. 641 R. Führer

πεσεῖν s. *πίπτω*

πεσσοί [1ᵐ] E keine, s. Chantraine, Dict. s.v.; kaum < **ped-so-* (nb. **ped-jo-* > *πεζός*), vgl. russ. (**pĕd-so-* >) *pechota* 'Fußvolk', *pešij* 'πεζός', *peškom* 'zu Fuß', *peška* 'Schachbauer, Damestein' = italien. *pedina* (: *pedone* 'Fußgänger') = frz. *pion* = ngr. *πεσσός*

Σχ sch. Barn. *α* 107: *τοῖς κύβοις* ... *-οὶ γὰρ αἱ ψῆφοι* (s.u. Lehrs, Arist. 152)

L Laser / Buchholz, Arch. Hom. T 123 ff.; Kurke, CPh 94, 1999, 253 ff.

B *Spielsteine* > *Brettspiel* *α* 107 *-οῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον* (Freier). – Wortf.: *ἀστράγαλος* B 2 R. Führer

πέσσω [7ᵐ, 1ᵒ] E Wz. uridg. **pekʷ-*, s. LIV 421 f.; *-ω* < **pʲkʷ-je-*, vgl. ved. *pácyate* 'wird reif'; von **pekʷ-e-* ved. *pácati* 'kocht, brät', russ. *peku* 'backe', lat. *coquō* 'koche, backe' (*coqu-* < **kʷok-* < **kʷek-* < **pekʷ-*); zum metaph. Gebr. vgl. H Sp.1400,66 f. – Abl.: *πέμματα, πέπων*

Σχ sch. Barn. *η* 119: ⌊*πεπαίν*⌋*ει, πέπειρα ποιεῖ*, sch. D *I* 565: ⌊ ⌋*ων, παρηγορῶν, ἢ* ⌊*συνέχ*⌋*ων*, *Θ* 513: ⌊ ⌋*ῃ θερα-*

πεύσῃ, Δ 513: ⌊καταδαπαν⌋ῇ. ἢ πραΰνει, Α 81: κατάσχῃ, ⌊ ⌋ήσῃ, Β 237: κατέχειν, Ω 617: ἐν ἑαυτῇ ἔχει

L J. Herzer, Progr. Zweibrücken 1884, 7f.; Mutzbauer, Tempuslehre II 73; Porzig, Satzinhalte 107f.; Zinato Bonaldi, BIFG 3, 1976, 266ff.; Braswell zu Pi. Py. 4,186(e)

B *weichkochen* (s. E) i.S.v. 1° (Exk.) *reif werden lassen* (Baumfrüchte), 7[i] (dir. R.) *verdauen* (nur metaph.: γέρα, βέλος, κήδεα, χόλον); am VE außer Β 237, in Vbd. m. γε ⏑̯[⏑] Α 81, Θ (512.) 513. – Wortf.: ἀέξω B2bβ, καταβρόξαι, γεύομαι B2, γηράσκω B4, ἐπαυρίσκω, ἔχω BI1aβccββ ('Dekl.' Ι 565/Hes. Th. 635, fr. 318), ἕψω, μελαίνομαι (Sc. 300), ὀπτάω, ὑποπερκάζω, καταπίνω I Simplex (Präs., Ω 639, η 118f. + αἰεί): η 119 (ununterbrochene Fruchtfolge von Bäumen) αἰεὶ ' ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ -σσει läßt die einen wachsen, die anderen reifen, vgl. (Abl.) πέπειρα (seit Archil. fr. 196[a],26 W.[2]) Β 237 (οἴκαδε) νεώμεθα, τόνδε (Ag.) δ' ἑῶμεν ' αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα -σσέμεν auf seinen Beutestücken sitzen, vgl. Ι 333 ⌊u. zum Bild⌋ δημοβόρος, δωροφάγος Θ 513 μὴ μὰν ἀσπουδεί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἔκηλοι, ' ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι -σσῃ ' βλήμενος an einem Geschoß zu knabbern hat, vgl. κομίζω B4 ⌊ ⌋ ἐπαυρίσκω Ω 617 (ἐν Σιπύλῳ) λίθος περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα -σσει (Niobe), kontrast. ο 344, vgl. ἔδω B2d u. (metr. gleichw.) λ 195, ω 231 639 αἰεὶ στενάχω (Priam.) καὶ κήδεα μυρία -σσω (κυλινδόμενος κατὰ κόπρον), vgl. V. 91. 105, ε 83, Th. 98f. Δ 513 (οὐ) μάρναται (Ach.), ἀλλ' ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα -σσει ≅ Ι 565[ex.] (-σσων, Meleager, κεχολωμένος), vgl. h. Cer. 354

II Kompos. (Aor.): κατα π. Α 81 εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ κατα-ψῃ, ' ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ, ' ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι hinunterschluckt

R. Führer

πέταλ(ον), πέτηλ(ον) [1[i], 1°, 2[H], 2[h] / 2[H]] E -*lo*-Abl. von uridg. **peth₂-* 'ausbreiten' (s. πετάννυμι), vgl. LIV 430f., Chantraine, Dict. 891; -ηλ- (nur verwendet zur Vermeidg. von [⏑⏑⏑]) nach L aus den Abll. ὑψι⌊πέτηλος⌋ (1[i], 2°) u. τρι⌊ ⌋ (1[h]) m. MD

M 1 zweis. ⏑̯[⏑] -αλ' Op. 680 2 dreis. [⏑⏑⏑̯] -άλοις Β 312 [⏑⏑̯⏑] -ηλα Hes. fr. 204,125 [⏑⏑̯×] -ηλα Sc. 289 3 viers. [⏑⏑⏑̯⏑] ἐν ⌊-άλοισι⌋ τ 520; ⌊ ⌋ h. Merc. 84 [⏑⏑⏑̯×] ἐν ⌊ ⌋ Op. 486, h. 19,17

Σχ sch. D Β 312: φύλλοις L Leumann, Hom. Wört. 123

B nur Pl. 1 *Blätter* eines Baumes, *Laub.* – Wortf.: φύλλον, vgl. κομή (ψ 195), θαλλός (ρ 224), θάμνος 1a lok. Dat. (teilw. + ἐν): Aufenthaltsort von Vögeln Β 312 (in d. Platane ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ) ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ -άλοις ὑποπεπτηῶτες *verborgen unter den Blättern* τ 520 (ἀηδὼν) καλὸν ἀείδῃσιν ἔαρος νέον ἱσταμένοιο, ' δενδρέων ⌊ἐν -άλοισι⌋ καθεζομένη πυκινοῖσιν h. 19,17 (ὄρνις) ἔαρος πολυανθέος ⌊ ⌋ ' θρῆνον ἐπιπροχέουσα χέει μελίγηρυν ἀοιδήν, vgl. vor. St. Op. 486 κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ⌊ ⌋ 1b sonst (Nom. u. komitat. Dat.) Op. 680 (ἧμος) ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη ' ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον -αλ' ἀνδρὶ φανήῃ ' ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ *wenn d. Blätter an der Spitze des (?Feigen-)Zweiges krähenspurgroß sind* (ist d. Meer befahrbar) Hes. fr. 204,125 πολλὰ δ' ἀπὸ γλωθρῶν δενδρέων ἀμύοντα χαμᾶζε ' χεύετο καλὰ -ηλα, vgl. s.v. βλωθρός h. Merc. 84 (Hermes flocht 'Sandschuhe' aus Zweigen u.) ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο σάνδαλα κοῦφα ' αὐτοῖσιν -άλοισι, vgl. ὄζους ἐδήσατο σάνδαλα κοῦφα ' αὐτοῖσιν -άλοισι, vgl. ὄζους 2 V. 81, νεοθηλέος ἄγκαλον ὕλης V. 82; Bd. I 1647,6ff. 2 *Halme* (wohl aus Deutg. ὑψιπέτηλος als 'hochstämmig', s. L u. Russo z.St.) Sc. 289 ἤμων ' αἰχμῆς ὀξείῃσι κορωνιόωντα -ηλα ' βριθόμενα σταχύων. – Wortf.: (ἄ)στάχυς, καλάμη/ος

D ci. Wecklein Ψ 165a (cl. E. Hec. 574) M. P. Cuypers

πέτασαι s. πίτνημι

πετηνός [8[i], 2°, 1[H]] E zu πέτομαι; ⌊*metri causa* zerdehnte Form von⌋ πετηνός (seit Aesch. belegt); < **petasno-* m. ion. Lautentwicklung?; zum Stamm **peta-* vgl. den Ansatz von uridg. **peth₂-* in LIV 431. Die häufige (jed. nicht in den besten Hss. vertretene) v.l. πετεεινός ist ⌊ ⌋ πετεινός (nachep. Nb.form von πετηνός, < jüngerem **petesno-* m. ebenfalls ion. Lautentwicklung, s. Risch 100)

M 1 [⏑⏑⏑̯⏑] -ά π 218 2 [⏑⏑⏑̯–] τῶν δ' / ἀλλ' ὥς τ' ὀρνίθων -ῶν Β 459 / Ο 690 [⏑⏑⏑̯×] ἐλαφρότατος -ῶν Χ 139, ν 87, ὤκιστος -ῶν Ο 238, Φ 253, τελειότατον -ῶν Θ 247 = Ω 315, ὑπουρανίων -ῶν Ρ 675; οἰωνοῖς -οῖς Op. 277

Σχ sch. D Β 459: -ῶν· πετεινῶν; sch. Barn. π 218: -ά· πτῆναι δυνάμενα

B Bed.entw. wohl (entsprechend B 1–3): 1. *fähig zu fliegen, flügge* (1°) > 2. Epith. m. verblaßter Bed. zu ὀρνίθων (2[i]), οἰωνοῖς (1[H]) > 3. *Vogel* Außer Vögel werden durch π. keine anderen Flieger bez. (vgl. πέτομαι 1b–h); dieser Umstand führt nicht zwingend zur Annahme e.r Grundbed. 'gefiedert' (so Körner, Tierwelt 54), denn 'flügge' setzt den Ggs. 'noch nicht flügge' voraus, und diese Eigensch. trifft nur auf (Jung-)Vögel zu. – Wortf.: zu B1: πετῆνα (Ggs.: ἀπτῆσι Ι 323); zu B2: ποτητός; zu B3: ὄρνεον, ὄρνις, οἰωνός (diese nie im Gen. Pl. nach Superl.). Häufige v.l. πετεειν- (s. E) nicht bei den Perikopen angeführt 1 präd. Adj. π 218 (Gl.: φῆναι ἢ αἰγυπιοί) οἷσί τε τέκνα ' ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος -ὰ γενέσθαι 2 attr. Adj. (2[i] Gl., 1[H]) Β 459 ⌊ὥς τ' ὀρνίθων -ῶν⌋ ἔθνεα πολλά, ' χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων, ' ... ' ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται (ὡς τῶν [der Gr.] ἔθνεα πολλὰ ἐς πεδίον προχέοντο) Ο 690 ⌊ ⌋ αἰετὸς αἴθων ' ἔθνος ἐφορμᾶται ... ' (= Β 460 oben) ' ὡς Ἕκτωρ ἴθυσε Op. 277 (τόνδε) νόμον διέταξε Κρονίων, ' ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς -οῖς (v.l. οἰωνοῖσι πετεινοῖς) ' ἔσθειν ἀλλήλους (ἀνθρώποισι δ' ...) 3 Subst. (6[i], 1°), stets Gen. Pl. nach Superl. (s. G) Θ 247 (Ag. betet zu Zeus, τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο) αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε, τελειότατον -ῶν (v.l. -όν) = Ω 315 (Priam betet, τοῦ δ' ἔκλυε Ζεύς) Ο 238 (βῆ Ap.) ἴρηκι ἐοικὼς ' ὠκεῖ φασσοφόνῳ, ὅς τ' ⌊ὤκιστος -ῶν⌋ Φ 253 (ἀπόρουσεν Ach.) αἰετοῦ οἴματ' ἔχων ... ' ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ ⌊ ⌋ Χ 139 ἠΰτε κίρκος ὄρεσφιν, ⌊ἐλαφρότατος -ῶν⌋ (οἴμησε μετὰ πέλειαν, ὥς πέτετο Ach.) ν 87 (ἀσφαλέως θέεν [Schiff der Phäaken]) οὐδέ κεν ἴρηξ ' κίρκος ὁμαρτήσειεν, ⌊ ⌋ Ρ 675 παπταίνων (Men.) ὥς τ' αἰετός, ὅν ῥά τέ φασιν ' ὀξύτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων -ῶν

G Vogelarten: αἰετός Θ 247 = Ω 315, Ρ 675, Φ 253; ἴρηξ Ο 238, κίρκος Χ 139, ἴρηξ ' κίρκος ν 87; φῆναι ἢ αἰγυπιοί π 218; Wasservögel Β 459, Ο 690 (Β 460 = Ο 692); unspezifiz. Op. 277 – im Gl.: Β 459, Ο 690, Ρ 675, Χ 139, π 218; im Vgl. Ο 238, Φ 253, ν 87; allg. Op. 277; im Vogelzeichen Θ 247 = Ω 315 (nur hier in der Erz. ein Vogel im Flug)

S. R. van der Mije

Πετε(ών) [1[i]] Ort in Böotien (Str. 9,410), zur Bildg. vgl. myk. Ethn. *Pe-ta-o-ni-jo* (DMic. II 115) u. PN Πετεώς (s.d.), zu Geogr. u. ant. Erwähnungen s. Kirsten, RE XIX (1937) 1128f.; H.S.-L. 25; Visser, Katalog 265f. 283 u.ö.; nur im böot. Kontingent des Achäerkat.s (in 3-ON-Vers am VE) Β 500 (494 Βοιωτῶν 5 PN ἦρχον + 4 Verse m. ON) οἵ τ' Ἐλεῶν' (s.d.) εἶχον ἠδ' Ὕλην καὶ -ῶνα ' (+ 8 Verse m. ON), -ῶν-Asso-

nz; zur Versstruktur s. Visser a.O. 56 (m. Parall.). 315; die 3 N (sowie Eutreus, s. *Εὔτρησις* V.502) jetzt auf neuen Linear Täfelchen aus Theben; dazu Latacz, Troia u. Hom., München 2001, 291ff. mit Folgerungen für myk. Herkunft des Schiffskat.s (falls die Orte z.Zt. Hom.s verschollen waren, was richtig ist); s. dagg. P. bei Str. u. allg. zur Probl. Kullmann, Festgehaltene Kenntnisse ..., ScriptOralia 61, 1993, 129ff.; J.M. Fossey, in: Recent Developments ... (Proceedings of the 8th Internat. Boeot. Conference, ed. by J. Bintliff), Oxford 1997, 139ff. H.W. Nordheider

Πετε(ώς) [6[1], 2[H]] **E** unklar (zum ON *Πετεών*?), s. v. Kamptz S.120f. 311; zum Gen. (sowie zur Nom.-Form *Πετῆς/ης* [D.S.]) vgl. *Πηνελέω* (v.l., *-έοιο* vulg.; s.d. E m. Lit.) u. s. Risch §58b (Metath.), Shipp, Studies 56f., Peters, Laryng. 256 (m. Disk. der Lit.: künstl. Form), West, Il. praef. p.XXXIV

M nur Gen. *-ῶο* (*-ῷο* Arist., sic West) [⏑⏑⏓⏑] Verb + *υἱὸς/ὸν* ⌞*-ῶο Μενεσθεύς*⌟+ *N*690, *Δ*327; (*ὦ υἱὲ*) *-ῶο διοτρεφέος Δ*338, *M*355 [⏑⏑⏓⏑] Verb + *υἱὸς* ⌞ ⌟ *B*552, *M*331, Hes. fr.200,3 suppl.; *δόμος -ῶο ἄνακτος* fr.200,6 suppl. — zur Längg. (*Δ*338) *υἱὲ Πετ.* vgl. (*Π*21+) *Πηλέως υἱὲ μέγα* u. s. A. Aloni, Tradiz. arcaiche della Troade e composiz. dell'Il., Milano 1986, 32

B Vater des Athenerführers Menesth. (s.d.), nur in patronym. Wendg.: 5× (1[H] suppl.) nach *υἱός*+ (davon 4× [3× VE] in 'Vollformel' ⌞*υἱὸς -ῶο Μενεσθεύς*⌟, abgewandelt [*Δ*327] im Akk., bzw. [2×] m. folg. Königsepith. *διοτρεφέος* statt *Μενεσθ.*); 2× dir. R.; gg. myk. Ursprung der Formel (so Page, History 145ff.) s. Peters (E); weiteres s. RE XIX (1937) 1130; metr. vgl. *υἱὸς Πανοπῆος Ἐπειός / Δολίοιο Μελανθεύς / Διὸς αἰγιόχοιο* (*Ψ*665, *ρ*212, *E*396) 'Vollformel' in 2. VH (im Achäerkat.): *B*552 (546 *οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον*) *τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ'* ⌞ ⌟ ([-*ῷο* Arist.] zitiert in Vit. p.16,1) verschoben (in 1. VH): *N*690 (Athener gg. Hektors Angriff) *ἐν δ' ἄρα τοῖσιν ' ἦρχ'* ⌞ ⌟, *οἱ δ' ἅμ' ἕποντο ' Φείδας τε ...* variiert (bei Ag.s Musterung): *Δ*327 *εὖρ' υἱὸν -ῶο Μενεσθῆα πλήξιππον* (inmitten der Athener) 338 (Ag.:) „*ὦ υἱὲ -ῶο* ⌜*διοτρεφέος*⌝ *βασιλῆος, ' καὶ σύ* (Od.)", zur Längg. *υἱέ* s.o. M; 'Vollformel' bzw. Umstellg. (beim Angriff der Lykier auf Menesth.' *πύργος*): *M*331 *τοὺς δὲ ἰδὼν ὀίγησ'* ⌞ ⌟ 355 (Herold zu den Aianten:) „*ἡνώγει -ῶο* (*-οῖο* v.l., s. St. West, Ptol. Pap. S.127) ⌜ ⌝ *φίλος υἱός* ' (Hilfe zu bringen") Hes. (suppl. Wilam.): fr.200,3. 6 (Hel.s Freier) *ἐκ δ' ἄρ' Ἀθηνέων μνᾶθ' υἱὸς Π*[*ετεῶο Μενεσθεύς,*] ' *πολλὰ δ' ἔεδνα δίδου ...* ' ... ' *καλά, τά ῥ' ἔνδοθι κεῦθε δόμος Ἰῥ*[*τεῶο ἄνακτος*, zur Erg. vgl. *Πριάμοιο / Ἑλένοιο / Τεύκροιο / Ζήθοιο ἄνακτος* (*B*373+, *N*758+, *Ψ*859, *τ*523)

H.W. Nordheider

πέτηλον s. *πέταλον*

πετῆνα Akk. [1[H]] *flügge, fliegend* (= *πετηνός*, Ggs. *ἀπτῆσι* Dat. Pl. 1[1]) Hes. fr.336 *ὅς αἰὲν μὴ* (*με* ci. Hermann) *πετῆνα γενέσθαι* zugehöriger Nom. uns.: entweder *πετήν* (so EGen. s.v. *ζαῆν ἄνεμον* [vgl. EM ebd.], ⌞zitiert bei M.-W.⌟; dagg. Lobeck [ebf. ⌞ ⌟]; s. auch *ἀπτῆσι* E m. Lit. u. vgl. *πτήν* LSJ) od. **πετῆνος* (*πετηνός* seit Aesch. belegt)

S.R. van der Mije

πέτομαι [46[1], 18[a], 3[11], 2[h]] **E** Wz. uridg. **peth₂* (LIV 431), ⌞dall. verw. m. *πίτνημι* (ebd. 431 A.1), jedoch nicht m. *πίπτω* (*O*170), s. Strunk, Nasalpräsentien 99; *ἐξέπτη* (Op.98) wahrsch. nach *ἔφθην φθάμενος* u.ä. gebildet. — Abl.: *ἀπτῆσι, διιπετής, ἰθυπτίων, παλιμπετές, πετηνός, πετῆνα, ποτάομαι, ποτέομαι, ποτή, ποτητός, πτερόν, πτέρυξ, πωτάομαι, ὑψιπέτης/ήεις, ὠκυπέτης*

F Präs.st. (39×): *-εται* 3, *-ετ(αι)* 1, *-ονται* 3, *-ετο* 4, *-ετ(ο)* 2, *-έσθην* 15, *-οντο* 1, *ἐ-οντο* 6, *-εσθαι* 4; Aor.st. (30×): *πτάτο* 1, *ἔπτατο* 2, *ἔπτατ(ο)* 2, *ἀπὸ δ' ἔπτατο* 4, *διὰ δ' ἔπτατο* 1, *διέπτατο* 3, *εἰσέπτατο* 1, *ἐπέπτατο* 3, *ὑπέρπτατο* 4, *ἐξέπτη* 1 (s. E), Konj. *πτῆται* 1 (s. E), *ἐπιπτέσθαι* 1 (vgl. E), *πταμένη* 3, *ἀποπτάμενος* 2, *ἀποπταμένη* 1

M **1** zweis. **1a** [⏑⏑⏓] *-ετ' N*755, *Y*99; *πτάτο Ψ*880; *τὸ/ὁ δ' ὑπέρπτατο N*408 = *X*275[ex.], *χ*280 / *ϑ*192 [⏑⏑⏓] *-ετ' X*198 **1b** [⏑⏓] ⌞*ἔπτατ'*⌟ *λ*208 [⏑⏓] ⌞ ⌟ *ἐρετμά μ*203 (≅ *ω*543 in 2a) **1c** [-⏓] *πτῆται O*170 [-⏓] *ἐπιπτέσθαι Δ*126 **2** dreis. **2a** [⏓⏑⏑] *ἀπὸ δ'* ⌞*ἔπτατο*⌟ *N*587 ≅ *E*99[ex.] (*διὰ δ'* ⌞ ⌟) ≅ *N*592[ex.]; *δι*⌞ ⌟ *O*83 = 172[in. med.], *α*320; *ἐπ*⌞ ⌟ *N*821 = *o*160 = 525 [⏓⏑⏑] ⌞ ⌟ *τεύχεα ω*534 (≅ *μ*203 in 1b); *ἀπὸ δ'* ⌞ ⌟ *θυμός Π*469 = *κ*163 = *τ*454; *εἴσ*⌞ ⌟ *Φ*494 **2b** [⏑⏑⏓] *-εται Π*265; *ἀποπτάμενος B*71, Th.284 [⏑⏑⏓] *-εται N*140, *Ψ*846; *-ετο M*207, *Ω*345 = *ε*49; *πταμένη Π*856 = *X*362, *E*282 [⏑⏑⏓] *-ετο X*143; *ἀποπταμένη λ*222 **2c** [⏑⏓⏑] *-ονται B*89, *Γ*5 [⏑⏓×] *-ονται O*684; ⌞*-έσθην*⌟ *E*366 = *Θ*45 = *X*400 = *γ*484 = 494 = *o*192 ≅ *E*768 = *K*530 = *Λ*519 = 281[ex.] = h. Cer.379[ex.], *Π*149, *ἀίξαντε* ⌞ ⌟ *O*150; *σπεύδοντε* ⌞ ⌟ *Ψ*506; *καταθέντε* ⌞ ⌟ *Ψ*381; *-οντο* Sc.308; *-εσθαι N*62, *Φ*247, *β*147, h. Ap.448 **2d** [-⏓] *ἐξέπτη* Op.98 **3** viers. [⏑⏑⏓⏑] ⌞*ἐ-οντο*⌟ *K*514, *Ψ*372 ≅ 449 ≅ *ϑ*122, *β*148 [⏑⏑⏓×] ⌞ ⌟ *N*29

Σχ sch. min. P. Strassb. inv.1015 zu *E*99: *διὰ δ' ἔπτατο·* <*δι*> *ἐπέπτατο δέ, διεπετάσθη δέ*, P. Berlin inv.11636 zu *E*282: *πταμένη· πτᾶσα*; sch. D *B*71: *ἀποπτάμενος· ἀποπτάς. ταχέως ἀπέλθων, E*99: *διὰ δ' ἔπτατο· διέπτη δὲ, ὅ ἐστι διῆλθεν*, 366: *πετέσθην· ἔτρεχον ὑπερβολικῶς* (ähnl. *K*514), *N*140: *ταχέως φέρεται* (ähnl. *O*170)

B *fliegen*, und zwar im eigentl. Sinne (1) ⌞von Fortbew. durch d. Luft⌟ aus eigener Kraft (Subj. belebt: Vögel usw.); sodann im erw. Sinne (2) ⌞ ⌟ infolge äußerer Einwirkung (Subj. unbelebt: Geschosse usw.); in erw. Sinne (3) von ⌞schneller Fortbew. auf der Erde⌟ (1× auf Wasseroberfläche) aus eigener Kraft (Subj. belebt: Pferde, Menschen); im zweifach erw. Sinne (4) von ⌞ ⌟ infolge äußerer Einwirkung (1[H], Subj. Wagen; also nicht, trotz der einschlägigen Metaphorik [s. West zu Op.628] von Schiffen). — Abgrenzungs/Einordnungsprobleme: 1. die Unterscheidg. zw. belebtem u. unbelebtem Subj. ist hier aus moderner Sicht erfolgt; im fgrE werden dagg. Geschosse, aber auch e. Rollstein, manchmal als belebt dargestellt (Näheres zu d. Stt. in 2), wobei uns. ist, ob dies als poet. Kunstgriff od. als primitive Psychologie (so Verdenius, Lampas 2, 1969, 97) zu deuten ist. 2. (zus.hängend mit 1.): inwieweit liegt in B2 e. 'echte' od. e. verschlissene Metapher vor? Für letzteres spricht d. Fehlen einer 'eigentl.' (nicht übertr.) Bez. für diese Kontexte; für ersteres die 'Belebg.' (s.o.) sowie Aristot.' Urteil, *ἔπτατ' οἴστός* stelle einen Fall von *ἐναργεία* dar (Rhet. III 11,1141[b]); 3. auch für B3 gilt d. Frage 'Metapher od. verschlissener Ausdruck?'; für letzteres sprechen d. vielen Parallelen in and. Sprachen für 'Fliegen' ⌞i.S.v. 'Schnellen'⌟; in Fällen wie *X*143 dürfte 'Wiederbelebg.' der Metapher vorliegen; 4. Auffällig (u. viell. relevant f. Fragen 1—3) ist d. Gebrauch der Kompos.: in B2 11 der 12 Stt., in B3 dagg. keine der 15 Stt.

I Simplex (hier auch die Perikopen der Kompos., in II nur d. Stt.): Simplexformen stets intrans. u. (außer *N*592 in 2) Präs.st. **1** aus eigener Kraft; als 'belebt' gedachte Projektile ⌞ ⌟ von Vögeln [5[1], 4[a]], 3× im Gl., 6× im [illegible] sonst m.

ἐπ(ὶ) ῥοάων Γ5, ⌊πνοιῇς⌋ M207, μετὰ ⌊ ⌋ β148, ἐκ κορυφῆς β147, 4× Kompos. (N821+ ἐπέπτατο + Dat., Φ494 εἰσέπτατο + Akk.); π. (μετὰ) πνοιῇς (M207, β148) meint 'sehr schnell' (vgl. Π149 in 3a sowie Th.268), bezogen auf Vögel evoziert es aber auch das Bild des Gleitens 'auf den Winden'. – Wortf.: ἀΐσσω, οἰμάω, ποτάομαι, πωτάομαι Γ5 (Τρῶες ⌊κλαγγῇ⌋ ἴσαν, ὄρνιθες ὥς) ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό ' ... ' ⌊ ⌋ ταί γε -ονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων M207 (Adler von Schlange gebissen, läßt sie fallen) αὐτὸς δὲ κλάγξας ⌊-ετο πνοιῇς ἀνέμοιο⌋, zu ⌊ ⌋ vgl. oben Vorbem. N62 ὥς τ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο -εσθαι, ' ὅς ῥά τ' (vom Felsen) ... ἀρθεὶς ' ὁρμήσῃ πεδίοιο διώκειν ὄρνεον (ὥς ἤϊξε Pos.), Subj. ἴρηξ, nicht Pos. (vgl. 1f Vorbem.), s. Ruijgh, „τε épique" 590 (and. Janko, Iliad z.St.); daß nur hier in 1a π. abs. (s. Vorbem.), hängt viell. mit dem menschenähnl. Abgang Pos.s zus. (V.70–2; vgl. 3b) 821 ὡς ἄρα οἱ (Aias) εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις, ' ⌊αἰετός⌋ = o160 (Tel.; ⌊ ⌋) = 525 (Tel.; κίρκος), vgl. o531 in D Φ494 (Art. floh vor Hera) ὥς τε πέλεια, ' ἥ ῥά θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην β147. 148 ὡς φάτο Τηλέμαχος, τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς ' ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε -εσθαι (φέρεσθαι v.l.). ' τὼ δ' ἕως μέν ῥ' ἐ-οντο ⌊μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο⌋ (ἀλλ' ὅτε δή κτλ.), V.148 om. cod. B; zu ⌊ ⌋ s.o. Vorbem. **1b** von Insekten [2i], im Gl., Simplex, Präs. (mit adv. Best.: ἐπ' ἄνθεσιν, πρόσσω). – Wortf.: ποτάομαι, ποτέομαι, πωτάομαι, εἶμι, ἔρχομαι B89 (ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ... αἰεὶ νέον ἐρχομενάων) βοτρυδὸν δὲ -ονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν· ' αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα (so die Gr.), zur Sache Kraak, Mn. III 12, 1945, 157–9 Π265 (Myrmidonen wie Wespen, τοὺς εἰ ὁδίτης κινήσῃ) ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες ' πρόσσω πᾶς -εται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι, zum Wechsel vom Pl. zum Sg. s. Janko, Iliad z.St. **1c** von der ψυχή e.s Menschen [2i, 2o] bzw. dem θυμός e.s Tieres [2i, 2o], stets beim Sterben außer λ208 (ψυχή im Hades); stets Kompos. (ἀποπ. 1i, 3o; ἐκπ. 3i, 1o) im Aor. (punktuelles Ereignis); 3× (θυμός, KSV) abs. (vgl. G). – Wortf.: βαίνω, (κάτ)εἶμι, (κατ)ἔρχομαι, ἐπείγομαι (Ξ519), ἕπομαι, ἱκέσθαι, λείπω, οἴχομαι, ποτέομαι, σεύομαι, τρίζω ψυχή: Π856 ὡς ἄρα μιν (Patr.) εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε· ' ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει = X362 (Hektor) λ208 (Od.: „ἔθελον μητρὸς ψυχὴν ἐλέειν· τρὶς μὲν ἐφωρμήθην) τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν ⌊σκιῇ εἴκελον ἢ καὶ ὀνείρῳ⌋ ' ἔπτατο", ⌊ ⌋ schildert sowohl die unkörperl. Natur der ψυχή (vgl. Ψ100 ἠΰτε καπνός) wie die plötzl. Art des Verschwindens, vgl. nächste St. 222 (Od.' Mutter: „Leichnam wird verbrannt) ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός, ' ψυχὴ δ' ἠΰτ' ὄνειρος ἀποπταμένη πεπότηται", uns., ob d. Vgl. eher auf πεπότηται bezogen ('entweicht [aus dem Körper] u. schwirrt [hier im Hades] umher wie e. Traum [d.h. unkörperl.]') od. auf ἀποπταμένη (dann soviel wie 'plötzlich', 'auf einmal'): für letzteres spricht d. Satzstellung (vgl. zudem 1e), ersteres paßt besser zu Od.' Fragen Vv.210–4 (vgl. zudem V.208 oben) θυμός: analog zu ψυχή; θ. = vitale Energie, entweicht u.U. weniger schnell als ψ. (vgl. θυμός B1b), daher Ψ880 expl. ὠκύς Π469 (οὔτασεν ἵππον ἔγχεϊ) ὁ δ' ἔβραχε θυμὸν ἀΐσθων, ' κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός = κ163 (Hirsch) = τ454 (Eber) Ψ880 (Mer. trifft Taube) ὠκὺς δ' ἐκ μελέων θυμὸς πτάτο, vgl. N671 = Π606 **1d** von Ἐλπίς [1ii] Op.98 (μούνη δ' Ἐλπὶς) ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε ' ἐξέπτη, zur Form s. E, zur Sit. s. s.v. Ἐλπίς **1e** vom Traum (aus menschl. ⌊Perspektive,⌋ [1i] B71 (Ag.:) „ὦς ὁ μὲν (sc. Ὄνειρος) εἰπὼν ' ᾤχετ' ἀποπτάμενος, ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν"; das Kommen des Ο. bez. Ag. V.56 m. ἦλθεν. Ptz. (Aor.!) weniger Schilderg. des Abgangs (so Kessels, Studies on the Dream in Gr. Lit., Diss. Utrecht 1973, 108; kontrast. α320 in 1f) als Bild f. das (aus d. ⌊ ⌋ des aufwachenden Ag.) plötzl. 'Wegsein' des Traumes (ᾤχετ' 'war weg', s.d.), vgl. λ208. 222 in 1c u. V.56 ἦλθεν, ferner (⌊ ⌋ des Zeus:) V.8 βάσκ' ἴθι u. (⌊ ⌋ des Dichters:) V.16. 18 βῆ, 17 καρπαλίμως δ' ἵκανε, 35 ἀπεβήσετο **1f** von Göttern (⌊ ⌋ des Dichters, viell. außer α320) [4i, 2o, 1h]: Ap., Iris, Hermes jew. 2×, Ath., Hera jew. 1× (vgl. Pos. N62 in 1a; N.B.: auch N17–9 fliegt Pos. nicht, ebs. N29 seine Pferde, s. 3a); 4× Simplex, Präs., abs. (d.h. ohne adv. Best., vgl. G); 3× διέπτατο (s. II2); 'Fliegen' bis auf O150 veranschaulicht durch Vgl./Gl. (Vogel α320, ε49, νόος O83, νόημα h.Ap.448, Schneesturm O172) bzw. durch Beschr. von Hermes' πέδιλα (Ω340–5 = ε44–9). – Ob vogelähnl. od. nicht, in jedem Fall ist an Fortbew. durch die Luft (kontrast. N62 in 1a), nicht an menschenähnl. Bewegg. zu Fuß zu denken (gg. Kurz, Menschl. Bewegung 151f.), vgl. weitere 'Flug-Vgl.e' (bzw. -Verwandlg.en) von Göttern, z.B. Δ78, T349–51, γ371f., χ239f. (Ath.), h.Cer.43 (Dem.), h.33,13 (Dioskuren); anders h.Cer.314 O83 (ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀΐξῃ νόος ἀνέρος) ὥς κραιπνῶς μεμανῖα διέπτατο πότνια Ἥρη ≅ 172 (ὠκέα Ἶρις) durchflog, d.h. legte (die Strecke) im Flug zurück; βῆ O169 besagt nicht 'zu Fuß', s. ποδήνεμος V.168 u. Gl. V.170f. (in 2b) 150 (Hera schickt Ap. u. Iris zu Zeus) τὼ δ' ἀΐξαντε ⌊-έσθ⌋ην, vgl. τὼ δ' οὐκ ἄκοντε / δὲ σπεύδοντε ⌊ ⌋ην (E366+ / Ψ506in. in 1g u. 3a) u. Φ247 ἤϊξεν ... ⌊ ⌋αι (3b) Ω345 (Hermes ἐδήσατο πέδιλα. εἵλετο δὲ ῥάβδον) τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων -ετο (αἶψα δ' ἄρα Τροίην ἵκανε, βῆ δ' ἰέναι) = ε49, wo der Flug beschrieben u. m. dem e.r Möwe verglichen wird α320 (ἀπέβη Ath.) ὄρνις δ' ὥς ἀνόπαια ⌊διέπτατο⌋ flog durch die Dachluke wie ein Vogel (?), ἀνόπαια Obj. zu ⌊ ⌋ (s. II2); Wörners Auff. von ἀνόπαια (s.d.): 'den Raum hinauf zur Dachluke' würde zum Gebr. von διαπ. passen; anders s.v. ἀνόπαια u. West, Odyssey, z.St.; uns., ob in Vogel-od. 'eigener' Gestalt (wohl nicht des Mentes): ὥς spricht gg., das Fliegen durch die Dachluke für Vogelgestalt (Darst. unklar, weil aus Tel.s Perspektive? Vgl. Bannert, WS 91 [N.F. 12], 1978, 30–2; de Jong, Narrators 118ff. sowie 1e) h.Ap.448 ἔνθεν (vom Tempel) δ' αὖτ' ἐπὶ νῆα νόημ' ὡς ἄλτο (Ap.) -εσθαι ' ἀνέρι εἰδόμενος, vgl. Sc.222 ὥς τε νόημ' ἐποτᾶτο sowie o. O83 **1g** von fliegenden Pferden [3i, 1H, 1h] (nichtfliegende Pferde in 3a), außer Th.284 (Pegasus) stets von Gespannen, die Götter vom u. zum Olymp befördern (vgl. 3a, bes. Pos.s Gespann N29); außer Th.284 ἀποπτάμενος Simplex, Präs.st., außer Θ45, E768 (mit Best. des Wo) abs. (vgl. G); uns., ob man sich d. Pferde als geflügelt vorstellen soll, s. Richardson zu h.Cer.89; Formelüberschn. m. 3a, vgl. M1c sowie ἵππω ὠκυπέτα Θ41f. (zu Θ45) ≅ N23f. (zu N29 in 3a), B763–5, h.Cer.89 E366 (πὰρ δέ οἱ [Aphr.] Ἶρις ἔβαινε) ⌊μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε (v.l. ἀέκοντε) -έσθην⌋ (v.l. ἐπέσθην) Θ45 (Zeus ἐπεβήσετο δίφρου) ⌊ ⌋ (v.l. πε⌊τάσθην) ' μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστεροέντος (⌊ ⌋ auch γ484+ in β) ≅ E768f. (Hera m. Ath.) = K530+ (in β) = h.Cer.379ex. (Hermes m. Perseph., auch hier Flug beschrieben) Th.284 (als Medusa geköpft wurde, ἐξέθορε Πήγασος) χὼ μὲν ἀποπτάμενος προλιπὼν χθόνα ... ' ἵκετ' ἐς ἀθανάτους

2 [11i, 4o] von Fortbewegg. durch d. Luft aufgrund äußerer Einwirkg.; 4× Simplex, außer ἑκὰς ἔπτατο N592 (2a) stets Präs.st., außer N140 (2b) stets m. Komplem. od. adv. Best.; 11× Kompos. (ἀπο- 1×, διὰ[πρὸ] 2×, ἐκ 3×, ἐπι- 1×, ὑπερ- 4×, stets Aor.). – Für das sem. Verh. zu πίπτειν vgl. χ280 (2a) sowie 2b; obwohl hier die Schwerkraft e. Rolle spielt, wirken jew. noch andere Kräfte mit, so daß es sich nicht um bloßes 'Fallen' handelt (s. zu den Stt.) **2a** von Menschen

abgeschossen bzw. geworfen: Subj. Pfeile [4[i], Speere [4[i], 1°], Wurfstock [1[i]], Diskus [1°] Wortf. für Geschosse recht klein: *δούρατα ... ἐκ χειρῶν ἧϊξαν* *E*656f., *βέλος ἔκφυγε χειρός* *Λ*376; Pass. von 'schießen' (*βάλλω* usw.) wird hierfür nicht verw.; da es demnach keine 'eigentlichere' Bez. zu geben scheint, kann man diese Verwendg. von *π.* wohl noch für keinen Beweis für 'Belebg.' halten (s. B Vorbem. 1; and. viell. *ἐπιπ.* *Δ*126, s.d.) Pfeil: *Δ*126 *λίγξε βιός* (des Pand.) ... *ἆλτο δ' οἰστὸς ' ὀξυβελής, καθ' ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων*, auf 'Belebg.' (s.o.) weisen *ἆλτο* u. *μενεαίνων* hin, ebs. *ἐπιπτέσθαι heranfliegen* (Zielbewußtsein, vgl. unten *Y*99) *E*99 (Pand. zielt auf Diom.) *καὶ βάλ' ... κατὰ δεξιὸν ὦμον, ' θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ⟨ἔπτατο πικρὸς οἰστός⟩, ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε* *N*587. 592 (Helenos zielt auf Men.) *κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ ' θώρηκος γύαλον, ἀπὸ δ'* (*διὰ δ'* v.l.) ⟨ ⟩. ' *ὡς δ' ὅτ'* (Gl.) ... ' 2vv. ' *ὡς ἀπὸ θώρηκος ... ' πολλὸν ἀποπλαγχθεὶς ἑκὰς* ⟨ ⟩ *sprang ab*, vgl. V.140 (2b) Speer: *E*282 (Pand. trifft Diom.' Schild) *τῆς δὲ διὰπρὸ ' αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη* *N*408 (Idom. duckt sich hinter seinen Schild) ⟨*τὸ δ' ὑπέρπτατο*⟩ *χάλκεον ἔγχος, ' καρφαλέον δέ οἱ ἀσπὶς ἐπιθρέξαντος ἄϋσεν ' ἔγχεος* = *X*275[ex.] (Hektor duckt sich) *χ*280 *Κτήσιππος δ' Εὔμαιον ὑπὲρ σάκος ἔγχεϊ μακρῷ ' ὦμον ἐπέγραψεν·* ⟨ ⟩, *πῖπτε δ' ἔραζε*, auf *-εσθαι* folgt (wenn die Wurfkraft gewichen ist) *πίπτειν* *Y*99 (Aen.: „Ach. wird immer von Göttern geschützt) *καὶ δ' ἄλλως τοῦ γ' ἰθὺ βέλος -ετ', οὐδ' ἀπολήγει ' πρὶν χροὸς (διελθέμεν)*" *fliegt gerade auf sein Ziel zu*, vgl. *X*143 (3b), *ἰθυπτίωνα* (*Φ*169), *P*631f.; ist der Speer 'belebt' (vgl. *Φ*161—170)? Übrige: *Ψ*846 *ὅσσόν τίς τ' ἔρριψε καλαύροπα βουκόλος ἀνήρ, ' ἡ δέ θ' ἑλισσομένη -εται διὰ βοῦς ἀγελαίας, ' τόσσον παντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε* (m. dem Diskus) *θ*192 (Od. *ἧκε* Diskus) *ὁ δ' ὑπέρπτατο* (v.l. *ὑπέρβαλε*) *σήματα πάντων, ' ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός* **2b** von Naturkräften angetrieben [2[i], 2°] *N*140 (Gl.: wie e. Rollstein, *ὅν τε ποταμὸς ὤσῃ*) *ὕψι τ'* (v.l. *δ'*) *ἀναθρώσκων -εται, κτυπέει δέ θ' ὑπ' αὐτοῦ ' ὕλη· ὁ δ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, εἶος ἵκηται ' ἰσόπεδον, τότε δ' οὔ τι κυλίνδεται ἐσσύμενός περ fliegt durch die Luft*, 'Belebg.' erst am Schluß (vgl. *ἀσφαλής* B Vorbem.; *θέω* B3; *θρώσκω* Sp.1067,20; *ἱκάνω* B11aα); vgl. V.587. 592 (2a) *O*170 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ νεφέων πτῆται νιφὰς ἠὲ χάλαζα ' ψυχρὴ ὑπαὶ ῥιπῆς ... Βορέαο, ' ὣς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο ὠκέα Ἶρις*, für V.172 s. 1f; Schnee / Hagel fällt nicht, sondern *fliegt*, von B. angetrieben, schräg durch die Luft *μ*203 (Od.:) „*καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον καὶ δοῦπον ἄκουσα. ' ⟨τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ⟩' ἐρετμά, ' βόμβησαν δ' ἄρα πάντα κατὰ ῥόον*", die Ruder fallen nicht, sondern 'fliegen' ihnen infolge der Strömung aus den Händen *ω*534 *ὣς φάτ' Ἀθηναίη, τοὺς δὲ χλωρὸν δέος εἷλε· ' ⟨ ⟩ο τεύχεα, ' πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ πῖπτε*, offensichtlich bez. *ἔπτατο* etwas and. als *πίπτε*: wirft man (wie in 2a) die Waffen 'verkrampft' weg od. 'fliegen' sie durch göttl. Einwirkg.?

3 *fliegen* als Ausdruck schneller (selbständiger, kontrast. B2 u. 4) Fortbew. über d. Erde (*N*29 in 3a Meeresfläche) **3a** von Pferden [12[i], 3°]: zum Verh. zu fliegenden Pferden (1g) s.d.; stets Simplex, Präs.st.; 4× m. adv. Best. des Wohin, 3× von Geschwindigk. (s. G); Kontexte: stets vom Gespann außer *K*514. 530 (Rhesos' Pferde, s. Komm. Hainsworth zu *K*498ff.), *O*684 (Gl.), unbest. *Π*149; 5[i] von außergew. schnellen Pferden (des Rhesos *K*514. 530, des Pos. *N*29, des Ach. *Π*149, *X*400), 4[i] vom Wagenrennen, 2[i] vom 'Nottransport' e.s Verletzten, 3° von Tel.s Reise, 1[i] vom 'Akrobaten'. — Wortf. (Delebecque, Cheval 199f.): *ἀείρομαι* II, *ἀΐσσω*, *βάλλω*, *δίεμαι*, *εἶμι*, *ἐμβαίνω*, *ἐπείγω*, *ἐπιθρώσκω*, (*δι*)*ἔρχομαι*, *θέω*, *σπεύδω*, *τιταίνω*, (*ἐπι*)*τρέχω*, *τρωχάω* *K*514 (Diom.) *ἵππων ⟨ἐπεβήσετο⟩· κόψε δ' Ὀδυσσεὺς ' τόξῳ· τοὶ δ' ἐ-οντο θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν* 530 (Diom. ⟨ ⟩) *ἵππων· ' μάστιξεν δ' ἵππους, ⟨τὼ δ' οὐκ ἄκοντε* (v.l. *ἀέκοντε*) *-έσθην⟩* = *Λ*519 (Nestor transportiert verletzten Mach.) = *E*768 *Λ*281 (Wagenlenker des verletzten Ag. *ἵμασεν ἵππους*) *νῆας ἔπι γλαφυράς·* ⟨ ⟩ *N*29 (Pos. *βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ'*) *γηθοσύνῃ δὲ θάλασσα διίστατο· τοὶ δ' ἐ-οντο ' ῥίμφα μάλ', οὐδ' ὑπένερθε διαίνετο χάλκεος ἄξων*, kontrast. fliegende Göttergespanne in 1g (s. Janko zu Vv.27—31) u. vgl. unten *Ψ*506 *O*684 (Gl.; e. Mann holt 4 Pferde vom Feld) *ὁ δ' ἔμπεδον ἀσφαλὲς αἰεὶ ' θρώσκων ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον ἀμείβεται, οἱ δὲ -ονται* *Π*149 (Autom.) *ὕπαγε ζυγὸν ὠκέας ἵππους ' Ξάνθον καὶ Βαλίαν, τὼ ⟨ἅμα πνοιῇ⟩σι -έσθην, ' τοὺς ἔτεκε Ζεφύρῳ ἀνέμῳ Ἅρπυια Ποδάργη,* ⟨ ⟩*σι* wohl *so schnell wie die Winde* (vgl. 1a Vorbem. zu [*μετὰ*] *πνοιῇς*), vgl. *Γ*415 (Xanthos: „⟨ ⟩ ... *θέοιμεν*") u. *K*437 *ἀνέμοισιν ὁμοῖοι* *X*400 (Ach. *ἐς δίφρον ἀναβὰς*) *μάστιξέν ῥ'* (v.l. *δ'*) *ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε* (v.l. *ἀέκοντε*) *-έσθην* ≅ (*δ'* statt *ῥ'*) *γ*484 = 494 = *o*192 (Tel. m. Peisistr.) = *E*366+ in 1g *Ψ*372 (beim Wagenrennen) *κέκλοντο δὲ οἷσιν ἕκαστος ' ἵπποις, οἱ δ' ἐ-οντο κονίοντες πεδίοιο* ≅ 449, vgl. *θ*122 in b 381 (vom Atem der Pferde des Diom.) *Εὐμήλοιο μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω ' θέρμετ'· ἐπ' αὐτῷ γὰρ κεφαλὰς καταθέντε ⟨-έσθην⟩* 506 (Räder hinterlassen keine tiefe Spur) *ἐν λεπτῇ κονίῃ· τὼ δὲ σπεύδοντε* ⟨ ⟩ (v.l. *-εσθον*), vgl. Vv.368f. u. *N*29 oben **3b** von Menschen [4[i], 1°]: 3× von Ach. (2× ⟨m. Vogel-Gleichnis im Kontext⟩), 1× von Hektor, 1° von Od.; in den 2 Stt. ⟨ ⟩ wirkt *π.* wie echte Metapher (s. B Vorbem. 3), in *X*198 ist dies fragl. (wirkt Gl. Vv.138—144 noch nach?), in *N*755 u. *θ*122 unwahrsch. (s. zu den Stt.); stets Simplex, Präs.st., m. adv. Best. (s. G; vgl. noch *Y*327 *ὑπερᾶλτο*) *N*755 (Hektor) *ὡρμήθη ὅρεϊ νιφόεντι ἐοικὼς ' κεκληγώς, διὰ δὲ Τρώων -ετ' ἠδ' ἐπικούρων*, unwahrsch., daß nb. ⟨dem sing.⟩ Berg-Gl. u. ⟨ ⟩ *κεκληγώς* (sonst nur von unartikulierten Lauten, s. *κλάζω*) auch *-ετ'* noch echte Metapher sein sollte *Φ*247 (⟨Ach.⟩, vom Fluß bedrängt) *ἐκ δίνης ἀνορούσας ' ἧϊξεν πεδίοιο ποσὶ κραιπνοῖσι -εσθαι* (v.l. *φέρεσθαι*), ' *δείσας*, ⟨ ⟩ m. Adler verglichen V.252f.; vgl. *ἀΐξαντε -έσθην* *O*150 (1f) *X*143 (*ἠύτε κίρκος οἴμησε μετὰ πέλειαν*) *ἡ δέ θ' ὕπαιθα φοβεῖται, ὁ δ' ἐγγύθεν ὀξὺ λεληκὼς ' ταρφέ' ἐπαΐσσει, ἐλέειν τέ ἑ θυμὸς ἀνώγει· ' ὣς ἄρ' ὅ γ'* (⟨ ⟩) *ἐμμεμαὼς ἰθὺς -ετο, τρέσε δ' Ἕκτωρ ' τεῖχος ὕπο Τρώων*, s. Komm. zur nächsten St.; zu *ἰθύς* vgl. *Y*99 (in 2) 198 (sooft Hektor versuchte, zu den Mauern zu gelangen,) *τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε παραφθὰς ' πρὸς πεδίον· αὐτὸς δὲ ποτὶ πτόλιος ⟨-ετ' αἰεί⟩*, Hektors Versuche entsprechen *ὕπαιθα φοβεῖται* (141), ⟨ ⟩ entspricht *ταρφέ' ἐπαΐσσει* (142) *θ*122 (Phäaken beim Wettlauf) *ἅμα πάντες ' καρπαλίμως ἐ-οντο κονίοντες πεδίοιο*, wohl sek. nach *Ψ*372. 449 (in a)

4 von Fortbewegg. über den Boden ('schnellen', vgl. 3) aufgrund äußerer Einwirkg. (vgl. 2): 1[ii], Subj. von Pferden gezogener Wagen Sc.308 (auf Her.' Schild *ἡνίοχοι ἐφίεσαν ἵππους*) *τὰ δ' ἐπικροτέοντα -ον-το ' ἅρματα κολλήεντ'*, sek. nach Typ 3a (vgl. bes. *Ψ*506)

II Kompos. (Perikopen in I): stets Aor. außer *N*755 (in II2); trans. (m. synt. Komplem., manchmal ellipt.) außer II1; Stt. behandelt in I

II1 *ἀπο-* [3[i], 3°, 1[ii]] *weg-, dahinfliegen* (intrans.), 4× *ἀπὸ δ' ἔπτατο*, sonst KSV; stets Aor., stets abs. *B*71 (I1e), *N*587 (I2), *Π*469 = *κ*163 = *τ*454, *λ*222 (I1c), Th.284 (I1g)

II2 *δια-* [4[i], 1°], *N*755 KSN, *E*99 DSV, sonst KSV; Aor. außer *N*755 m. Akk. *fliegen durch* *E*99 (I2), *N*755 (I2b), *κ*320 (I1f), vgl. *π.* *διά* m. Akk. *Ψ*846 (I2); abs./ell.

(die Strecke) im Flug zurücklegen (vgl. h.Cer.317) od. *(die Luft) im Flug durchqueren* (vgl. *T*351): *O*83. 172 (I1f); kontrast. *διαβαίνω, διέρχομαι, διασεύομαι* stets m. (*E*661, *Ψ*876 ell.) Obj.; Bed. 'entfliegen' (so u.a. LSJ s.v.) verstößt gg. den Gebrauch des Präverbs (s. LSJ *διά* D): in den bei LSJ angeführten Stt. bedeutet *δια-* 'auseinander' (s. LSJ *διά* DII), richtig im DGE s.v.

II3 *εἰσ-* [1ⁱ] Aor., m. Akk. *in ... hineinfliegen* *Φ*494 (I1a)

II4 *ἐκ-* [4ⁱ, 3°, 1ᴴ] *(aus ...) herausfliegen,* stets trans., Aor., nur Op.98 (I1d) KSV m. Ell. des Woraus; *ἐξ-* verstärkt durch *θύραζε*, sonst KSN: *O*170 (I2b), *Π*856 = *X*362, *Ψ*880, *λ*207f. (I1c), *μ*203 ≅ *ω*534 (I2b); vgl. *β*147 (I1a)

II5 *ἐπι-* [2ⁱ, 2°] *heranfliegen,* stets trans., KSV, Aor.; m. Ell. des Wohin *Δ*126 (I2), m. Dat. *οἱ εἰπόντι* (vgl. Kühner-Gerth II1§423 1/2) *N*821 = *o*160 = 525 (I1a); vgl. *π. ἐπί* m. Gen. *Γ*5 (I1a), m. Dat. *B*89 (I1b), m. Akk. *K*514 (I3a), h.Ap.448 (I1f)

II6 *ὑπερ-* [2ⁱ, 2°] *darüber (hinweg)fliegen,* vom geworfenen Ggst. (in I2), stets *ὁ/τὸ δ' ὑπέρπτατο* [⏑⏑⏑⏑]; m. Akk. (*σήματα πάντων*) *ϑ*192 (Subj. Diskus); sonst m. Ell. des Worüber (Subj. Speer): *N*408, *X*275, *χ*280

D *πέτεσθα*[*ι* Cat. 94,15 Trav.; †*πτᾶσα*† h.Cer.398; v.l. (*ἐπ*)*ἕπτατο* *o*531; plusv. *ω*4a

G ohne ⌞nähere Best. des *-εσθαι* (synt. Kompl. od. adv. Best.)⌟ 29×, darunter 7× m. Ptz., 3× Konstr. 'setzte an' + ⌞*-εσθαι*⌟: *ὦρτο* *N*62 (I1a), *ἤιξεν* *Φ*247 (I3b; vgl. *ἀΐξαντε -έσθην* *O*150 in I1f), *ἆλτο* h.Ap.448 (I1f), vgl. *προέηκε* ⌞ ⌟ *β*147 (I1a); m. ⌞ ⌟ (41×): 'wohin' 12×: *ποτὶ πτόλιος* *X*198 (I3b), *ἐς πεδίον* *γ*484f. (I3a), *ἐπὶ νῆας* 2× (ebd.), h.Ap.448 (I1f), *οἱ ... ἐπέπτατο* 3× in I1a, *ἐπ' ἄνθεσιν* *B*89 (I1b), *ἐπ' ... ῥοάων* *Γ*5, *εἰσέπτατο πέτρην* *Φ*494 (I1a) 'von wo' 8×: *ἐκ ῥεθέων* *Π*856⁺, *ἐκ μελέων* *Ψ*880, ⌞*ἐκ χειρῶν*⌟ *λ*207f. (I1c), ⌞ ⌟ *μ*203⁺, *ἐκ νεφέων* *O*170 (I2b), Op.98 (I1d) 'wo' 6×: *μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ* *Θ*45f.⁺ (I1g), *διὰ ... Τρώων* *N*755 (I3b), *διὰ βοῦς* *Ψ*846, *διὰ δ' ἕπτατο* (*γύαλον*) *E*99, *ὑπέρπτατο σήματα* *ϑ*192 (I2a); 'wie schnell' 8×: *ἅμα πνοιῇσι* *Π*149 (I3a), ⌞*πνοιῇς ἀνέμοιο*⌟ *M*207, *μετὰ* ⌞ ⌟ *β*148 (I1a), *καρπαλίμως* *ϑ*122 (I3b), *κραιπνῶς* *O*83. 172 (I1f), *ῥίμφα μάλ'* *N*29f., *σπεύδοντε* *Ψ*506 (I3a); 'wie' (7×): *ἰθύ(ς)* *X*143 (I3b), *Y*99 (I2a), *πρόσσω* *Π*265 (I1b), *ἑκάς* *N*592 (I2a), *ὄρνις δ' ὥς* *α*320 (I1f), *ἠΰτ'* ⌞*ὄνειρ*⌟*ος* *λ*222, *σκιῇ εἴκελον ἢ καὶ* ⌞ ⌟*ῳ* 207f. (I1c)

S. R. van der Mije

Πετραίη [1ᴴ] (from *πέτρη*:) Th.357 in list of Okeanids ('*Πετραίη τ' ἐρόεσσα*); on connection w. rock-springs (cf. *πετραίην χύσιν* Ap.Rh.4,1416) and Pos. see E.Sittig, De Graecorum nominibus theophoris, Halle 1911, 74f., cf. Fischer, Nereiden 30. 142 and see s.vv. *πετραῖος, Πετραῖος* W. Beck

πετραῖ(ος) [1°, 1ᴴ] (zu *πέτρη*:) *im* od. *am Felsen*; nur fem. *μ*231 *ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι* ' *Σκύλλην -αίην, ἥ μοι φέρε πῆμ'* *ἑτάροισιν* Op.589 *ἀλλὰ τότ' ἤδη* (im Sommer) ' *εἴη -αίη τε σκιὴ* (*πέτρη τε σκιερὴ* v.l.) *καὶ βίβλινος οἶνος κτλ.* ci.: h.Ap.383 G. Markwald

Πετραῖος [1ᴴ] (from *πέτρη*:) first-mentioned leader of the Centaurs at Sc.185 ('*ἀμφὶ μέγαν -ον*) in the battle w. the Lapiths; tog. w. other Centaur-names reflecting their wild habitat, see *Πευκείδης, πέτρη* B1. 4b, and *Πετραίη*; for appearances in later lit. and art see J.Schmidt, RE XIX (1937) 1179f. W. Beck

πέτρη [18ⁱ, 42°, 12ᴴ, 8ʰ, 1ᶜ] **E** bisherige Versuche der Deutg. aus dem Gr. unbefriedigend (z.B. zum Stamm **per-* 'fliegen', 'fallen', vgl. Szemerényi, Scripta minora III 1602; weitere s. Frisk s.v.; Meier-Brügger, ZVS 94, 1980, 122); daher auch vorgr. Urspr. vermutet (Furnée, Vorgriech. 370). – Abl.: *πετραῖος, πετρήεις, πέτρος*

F *-η* 16, *-ης* 21, *-ῃ* 11, *-ην* 9, *-αι* 4, *-άων* 4, *-ῃς* 1, *-ῃσι(ν)* 8, *-ας* 7

M **1** Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄] *-η* h.Ap.284; *-ῃ ὕπο γλαφυρῇ* *ξ*533; *-ῃ ἐπ' ἠλιβάτῳ* h.Merc.404; *-ῃ ἔπι/ἐφ'* *Π*407 / 429 = Sc.406; *-αι* Sc.375 [⏑̄⏑] *-αι* *μ*59 [⏑̄] *-η τ(ε)* *B*617 ≅ *Λ*757ⁱᵐ, *κ*515; *-η* *μ*79; *-ης ἐκ γλαφυρῆς* *B*88; *-ης* *Δ*107, h.Merc.229; *-ην* Choer.fr.9(= Suppl.Hell.330),1 Colace; *-αι τ' ἠλίβατοι* *Π*35, *ν*196; *-ῃς* *η*279; *-ας ἠλιβάτους* Th.675 [⏑̄×] *λισσὴ δ' ἀναδέδρομε -η* *ε*412, *κ*4; *ἠΰτε -η* *O*618, *ρ*463; *πέρι/περὶ -η/ν* *κ*87 / Th.35, Hes.fr.70,19; *-η* *γ*293, *ι*395, *μ*64. 241; *οὐδ'* ⌞*ἀπὸ -ης*⌟ *X*126, *τ*163; ⌞ ⌟ *N*137; *ὑπὸ -ης/ῃ* *ι*484 = 541 / Th.301; *-ης* *N*139, *ε*428, *ξ*399; *π(ρ)οτὶ -ῃ/ας* *ε*415 / *μ*71. 255; *-ῃ* *Δ*108, *μ*121, h.Merc.124; *-ην* *Φ*494, *μ*233, *ω*11; *-ας* *κ*131 **1b** dreis.: [⏑̄⏑̄] *-ῃσι(ν)* *δ*501, h.Ap.383 [⏑̄⏑̄] *-άων* *ε*443 = *η*282, *ϑ*508, *κ*121 **2** Stamms. in den brevia **2a** zweis.: [-⏑̄] *ἐκ -ης* *ρ*210, *ω*8, Th.786. 792; *-ῃ* *ν*408; *-ας* *μ*260 [-⏑̄] *ἠλίβατος/ν -η/ν* *O*273, h.1,12 / *ι*243; *-η* Sc.437; *ἥ/αἵ τε κατ'* ⌞*αἰγίλιπος -ης*⌟ *I*15 = *Π*4, h.19,4; ⌞ ⌟ *N*63; *-ης* *κ*96; *-ην* *δ*507, Hes.fr.13,1; *-ας* *ψ*327, Th.715 **2b** dreis.: [-⏑̄⏑] *πρὸς -ῃσι* *ι*284 [-⏑̄⏑] ⌞*-ῃσιν ἐν*⌟ *ἠλιβάτοισι* h.19,10; ⌞ ⌟ *Ω*614; *πρὸς -ῃσι* *ε*434; *-ῃσι* *ε*156, Th.778

L **1** [1]Kraak, Mn. III 12, 1945, 157–9; [2]Morgan, CQ 35, 1985, 229–32; [3]G. Nagy, Gr. Mythol. and Poetics, Ithaca u. London 1990, 223ff. **2** zur Wendung *δρῦς καὶ πέτρη* (unten, B4b): [4]Cook, CR 15, 1901, 322–6; [5]E. Samter, Volkskunde im altspr. Unterricht, Berlin 1923, 17–20; [6]Fries, RhM 75, 1926, 1–3; [7]Muller, Mn. III 2, 1935, 204–6; [8]R. Böhme, Orpheus, Berlin 1953, 115f.; [9]West zu Th.35; [10]Bradley, SO 44, 1969, 7–22; [11]Minton, TAPhA 101, 1970, 369 m. A.23; [12]Hofmann, Gymn. 78, 1971, 90–7; [13]Verdenius, Mn. IV 25, 1972, 240f.; [14]Theraios, H. 102, 1974, 137f. m. A.2; [15]J. Svenbro, La parole et le marbre, Diss. Lund 1976, 67–70; [16]Neitzel, H. 108, 1980, 292f. m. A.9; [17]Burnett, CPh 86, 1991, 284 A.39; [18]Pötscher, ZA 45, 1995, 265–70; [19]C. Watkins, How to kill a dragon, New York u. Oxford 1995, 161–4; [20]O'Bryhim, H. 124, 1996, 131–9; [21]New Comp. 617 m. A.65; [22]West, East 431; [23]Alexiou, Mn. IV 51, 1998, 72–5; [24]Kozianka, Kratylos 45, 2000, 188

B *Fels,* im Ggs. zu *πέτρος* (s.d.) fast nur gewachsener Felsen als landschaftsformendes Element (Ausn. s.u. 3). – **Wortf.:** *λᾶας, λίθος, ὀλοοίτροχος, ὄρος, πέτρος* **Gliederung:** **1** auf dem Lande **1a** Fels(gestein) **1b** Felsenhöhlung od. -höhle **1c** felsiges Gebirge, Felsmassiv **1cα** benannt **1cβ** unbenannt **2** am od. im Wasser **2a** aus dem Meere ragendes Felsmassiv, Riff **2b** Felsvorsprung, Klippe **3** Felsbrocken **4** in symbolhafter Verwendung **4a** für Standfestigk. od. Starrsinn **4b** sprichwörtlich

1 auf dem Lande; m. Konnot. einer Gebirgswildnis, Lebensraum u. Zufluchtsort wilder Tiere (Greifvögel, Wildziegen u.a.), nicht selten m. dem anderen Wildniselement 'Wald' in unmittelbarer Vbd. genannt (z.B. *O*273; vgl. auch unten 4b) **1a** *Fels(gestein)* *Δ*107. 108 *-ης ἐκβαίνοντα* (Ziegenbock) *δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι* ' *βεβλήκει πρὸς στῆθος·* *ὁ δ' ὕπτιος ἔμπεσε -ῃ* *N*63 (*ἴρης*) *ὅς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος -ης περιμήκεος ἀρθείς* *O*273 (im Gl.) *τὸν* (*ἔλαφον*) *μέν τ' ἠλίβατος -η καὶ δάσκιος ὕλη* ' *εἰρύσατ'* *Π*429 (*αἰγυπιοὶ*) *-ῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε μάχωνται* = Sc.406 *ν*196 *-αι τ' ἠλίβατοι καὶ δένδρεα τηλεθάοντα* (von Ithaka) *ξ*399 (Od.

zu Eum.:) „δμῶας ἐπισσεύας βαλέειν (mich) μεγάλης κατὰ -ης“ h.Ap.284 αὐτὰρ ὕπερθεν ' -η (-ος v.l.) ἐπικρέμαται, κοίλη δ' ὑποδέδρομε βῆσσα h.Merc.124 ῥινοὺς δ' ἐξετάνυσσε καταστυφέλῳ (κατὰ στυφελῇ cod. M) ἐνὶ -η 404 Λητοΐδης δ' ἀπάτερθεν ἰδὼν ἐνόησε βοείας ' -η ἐπ' (γαίῃ κατ' v.l., s. Breuning 100) ἠλιβάτῳ **1b** *Felsenhöhlung* od. *-höhle* *B*88 μελισσάων ἀδινάων ' -ης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων (zum Bienengleichnis s. L[1]) *Φ*494 πέλεια, ' ἥ ῥά θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο -ην, ' χηραμόν ι395 σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν (Polyphem), περὶ δ' ἴαχε -η ξ533 ὅθι περ σύες ἀργιόδοντες ' -η ὕπο γλαφυρῇ εὗδον ω8 ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν (Fledermaus) ' ὁρμαθοῦ ἐκ -ης Th.301 ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ -η 778 (Στὺξ) νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει, ' μακρῇσιν -ῃσι (μακροῖσιν -οισι v.l.) κατηρεφέ' h.Merc.229 Κυλλήνης δ' ἀφίκανεν ὄρος καταείμενον ὕλῃ, ' -ης εἰς κευθμῶνα βαθύσκιον **1c** *felsiges Gebirge, Felsmassiv* **1ca** benannt *B*617 ὅσσον ἐφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα ' -η τ' Ὠλενίη καὶ Ἀλήσιον ἐντὸς ἐέργει ≅ *Λ*757 (zu Text u. Geographie s. Bölte, RhM 83, 1934, 329 u. 331ff.) Hes.fr.13,1 ᾤκεε δ' Ὠλενίην -ην ποταμοῖο παρ' ὄχθας ' εὐρεῖος Πείροιο *Ω*614 νῦν δέ που ἐν -ῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν, ' ἐν Σιπύλῳ (vgl. Iliad z.St.) ν408 (Ath. zu Od.:) „αἱ (Schweine des Eum.) δὲ νέμονται ' παρ Κόρακος -η ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ“ ω11 παρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα -ην (Identif. mit dem Gibraltar L[2] m. Lit.; s. auch L[3]) **1cβ** unbenannt *N*137. 139 ἦρχε δ' ἄρ' Ἕκτωρ ' ἀντικρὺ μεμαώς, ὁλοοίτροχος ὡς ἀπὸ -ης, ' ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος ὤσῃ, ' ῥήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα -ης θ508 ἢ κατὰ -άων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρης (das Tr. Pferd) h.19,4 (νύμφαι) αἵ τε κατ' αἰγίλιπος -ης στείβουσι κάρηνα 10 ἄλλοτε δ' αὖ -ῃσιν ἐν ἠλιβάτοισι διοιχνεῖ, ' ἀκροτάτην κορυφὴν μηλοσκόπον εἰσαναβαίνων **2** am od. im Wasser **2a** *aus dem Meere ragendes Felsmassiv, Riff* γ293 ἔστι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἅλα -η ' ἐσχατιῇ Γόρτυνος ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ δ501 Γυρῇσίν μιν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε ' -ῃσιν μεγάλῃσι 507 (Ποσειδάων) τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν ' ἤλασε Γυραίην -ην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν (zur Identif. s. Odyssey z.St.) ε412 ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα ' βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε -η = κ4[ex] κ87 (λιμένα [der Laistrygonen]) ὃν πέρι -η ' ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν, ' ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν 96 αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν, ' αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, -ης ἐκ πείσματα δήσας 121 (Λαιστρυγόνες) ἀπὸ -άων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι ' βάλλον 131 ἀσπασίως δ' ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε -ας ' νηῦς ἐμή μ59 ἔνθεν μὲν γὰρ -αι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς ' κῦμα μέγα ῥοχθεῖ (Πλαγκταί, zu diesen s. Gisinger, RE XX [1950] 2187ff.) 64 τῶν (Vögeln) αἰὲν ἀφαιρεῖται λὶς -η 71 καί νύ κε τὴν (Ἀργὼ) ἔνθ' ὦκα βάλεν (λὶς -η) μεγάλας προτὶ -ας 79 -η γὰρ λίς ἐστι, περιῤῥέστῃ ἐϊκυῖα 121 (Kirke zu Od.:) „ἦν γὰρ δηθύνῃσθα κορυσσόμενος παρὰ -η (der Skylla)“ 233 ἔκαμον δέ μοι ὄσσε ' πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ἠεροειδέα -ην (der Skylla; zum Epith. s. Dürbeck, Farbenbez. 170) 241 ἀμφὶ δὲ -η ' δεινὸν βεβρύχει 255 οἵ γ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ -ας 260 αὐτὰρ ἐπεὶ -ας φύγομεν ⌊δεινήν τε Χάρυβδιν ' Σκύλλην⌋ τ' ψ327 ὥς θ' ἵκετο Πλαγκτὰς -ας ⌊ ⌋ θ' h.1,12 Hurst οὐ γάρ οἱ ἔστι λι]μὴν νηῶν ὄχος ἀμφιελίσσεων, ' ἀλλά οἱ ἠλίβατο]ς -η περιδέδραμε πάντῃ ' ὑψηλή **2b** *Felsvorsprung, Klippe* *Π*407 (ἔλκε) ὡς ὅτε τις φὼς ' -η ἔπι προβλῆτι καθήμενος ἱερὸν ἰχθὺν ' ἐκ πόντοιο ε156 ἤματα δ' ἐν (ἅμ v.l.) -ῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων (Od.) 415 μή πώς μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ -η ' κῦμα μέγ' ... ἐῖος μέγα κῦμα παρῆλθε 434 ὡς τοῦ πρὸς -ῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν η279 ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου, ' -ῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλόν ι284 (Od. zu Polyphem:) „νέα μέν μοι κατέαξε (Pos.) ... ' πρὸς -ῃσι βαλών“ **2c** *Fluß-* od. *Quellfelsen* *I*15 (κρήνη) ἥ τε κατ' αἰγίλιπος -ης δνοφερὸν χέει ὕδωρ = *Π*4 ε443 τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος, ' λεῖος -άων = η282 κ515 (Kirke zu Od.:) „-η τε ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων“ ρ210 κατὰ δὲ ψυχρὸν ῥέεν ὕδωρ ' ὑψόθεν ἐκ -ης Th.786 (ὕδωρ ψυχρόν) ὅ τ' ἐκ -ης καταλείβεται ἠλιβάτοιο ' ὑψηλῆς 792 ἡ δὲ μί' ἐκ -ης προρέει (zu Text u. Verständnis von 785–92 s. Merkelbach, SIFC 27/28, 1956, 291f.) Hes.fr.70,19 ὅς τε Λιλαίηθεν προΐει καλλίρροον ὕδωρ ']μιν περὶ -η[ν **3** *Felsbrocken* ι243 τόσσην ἠλίβατον -ην ἐπέθηκε θύρῃσιν (Polyphem) 484 ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ -ης (von Polyphem geworfen) = 541 Th.675 -ας ἠλιβάτους στιβαρῇς ἐν χερσὶν ἔχοντες (Hekatoncheires) 715 (Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύγης τ') οἵ ῥα τριηκοσίας -ας στιβαρέων ἀπὸ χειρῶν ' πέμπον ἐπασσυτέρας Sc.375 ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο ' -αι ἀποθρώσκωσιν 437 ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου -η πρηῶνος ὀρούσῃ, ' μακρὰ δ' ἐπιθρώσκουσα κυλίνδεται h.Ap.383 ἐπὶ ῥίον ὦσεν (Ap.) ... ' -ῃσι προχυτῇσιν, ἀπέκρυψεν δὲ ῥέεθρα **4** in symbolhafter Verwendg. **4a** für Standfestigkeit od. Starrsinn *O*618 ἴσχον (Gr.) γὰρ πυργηδὸν ἀρηρότες, ἠΰτε -η ' ἠλίβατος μεγάλη, πολιῆς ἁλὸς ἐγγὺς ἐοῦσα, ' ἥ τε μένει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα *Π*35 (Patr. zu Ach.:) „γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα ' -αι τ' ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής“ ρ463 ὁ δ' ἐστάθη ἠΰτε -η ' ἔμπεδον (Od. nach dem Schemelwurf des Antin.) **4b** sprichwörtlich, s.a. Janda, MSS Beih. 18, 1997, 68–79 *X*126 (Hektor zu sich selbst:) „οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης ' τῷ (Ach.) ὀαριζέμεναι, ἅ τε παρθένος ἠΐθεός τε“, vgl. Bd.I 1084, 67ff.; III 481, 37ff. τ163 (Pen. zu Od.:) „οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ -ης“, vgl. Bd. III 107, 64ff. Th.35 ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ -ην; Lit. zu diesen vieldisk. Versen s. L2[4–24]; weitere ältere Lit. L[4], neuere L[9] u. L[12]; sprichwörtl. Wendung meist aus uraltem Glauben von der Abstammg. der Menschen aus Bäumen od. Felsen erklärt (vgl. bes. G.Nagy, in: FS H.Güntert, Innsbruck 1974 [Innsbr. Beitr. z. Sprachwiss. 12], 122ff.; L1[3] (ders.); auch M.Luginbühl, Menschenschöpfungsmythen, Bern 1992, 53f.); aber auch, δρῦς u. πέτρη als Metaphern f. 'Wildnis' aufzufassen, ist möglich (vgl. oben B1, Vorbem.); bes. schwierig Th.35: nach L[9] u. L[12] ist περί auf jeden Fall lokal zu verstehen (= 'bei'), nach L[20] steht περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην allegor. f. 'Dichtkunst'; das die 3 Stellen verbindende Element scheint d. Gedanke urtüml. Ursprünglichk. zu sein ‖ Choer.fr.9(= Suppl.Hell.330),1 Colace -ην κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος ἐνδελεχείῃ

D Mer.fr.2,3 p.133 Ber. (= Suppl.Hell.fr.903A,5) σ]κληρῆς -ης ἔξαλτ[ο χαμᾶ]ζε ' δριμὺ βέλος, Choer.fr.22,1 Colace ὡς δ' ἁλιεὺς ἀκτῇ ἐν ἀλιρράντῳ ἐπὶ -η, θ501a v.l.: *Ξ*278, Sc.421 ci.: Op.589

G Epith.: αἰγίλιψ, αἰπεῖα, ἀναιδής, γλαφυρή, ἐπηρεφής, ἠεροειδής, ἠλίβατος, καταστύφελος, κοίλη, λίθαξ, λίς, λισσή, μακρή, μεγάλη, περιμήκης, περιῤῥέστης, προβλής, προχυτή, ὑψηλή G.Markwald

πετρή(εις) [4[i], 1[e], 1[ii], 5[h], 1[c]] F -εσσα 2, -εσσῃ 2, -εσσαν 5, -εν 1, -εντα 2

M **1** dreis.: [⏑̣–⏑̣] -εν Op.533 **2** viers.: [⏑̣–⏑̣⏑̣] -εσσαν Cypr.fr.32,3 p.61 Ber. [⏑̣–⏑̣⏑̣] -εντα h.19,7 [⏑̣–⏑̣κ] τε ⌊-εσσα⌋/ν h.Ap.44 / *B*519. 640; ⌊ ⌋ δ844; Πυθοῖ ἔνι -εσσῃ *I*405, h.Ap.390; -εσσαν *B*496, h.Ap.183; τε -εντα h.Cer.491

Σχ sch. D *B* 496: *πετρώδη. τραχεῖαν* (ähnl. *I* 405)

B (zu *πέτρη*:) *felsig* **1** zur Kennzeichnung eines Ortes (s. Visser, Katalog 137 f.) *B* 496 *οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα -εσσαν*, vgl. H.S.-L. 19 519 *οἵ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε -εσσαν*, vgl. H.S.-L. 40 640 *Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον Καλυδῶνά τε -εσσαν*, vgl. H.S.-L. 109 *I* 405 (Ach.:) „*οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει ' Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἔνι -εσσῃ*" = h. Ap. 390ex. *δ* 844 *ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ -εσσα, ' μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλόεσσης, ' Ἀστερίς, οὐ μεγάλη* h. Cer. 491 *ἀλλ' ἄγ' Ἐλευσῖνος θυοέσσης δῆμον ἔχουσαι ' καὶ Πάρον ἀμφιρύτην Ἄντρωνά τε -εντα* h. Ap. 44 *καὶ Κνίδος αἰπεινὴ καὶ Κάρπαθος ἠνεμόεσσα ' Νάξος τ' ἠδὲ Πάρος Ῥήναιά* (*Ῥήνειά* ci.) *τε -εσσα* 183 *εἶσι δὲ φορμίζων Λητοῦς ἐρικυδέος υἱὸς ' φόρμιγγι γλαφυρῇ πρὸς Πυθὼ -εσσαν* Cypr. fr. 26,2 p. 44 Dav. *αἳ* (Gorgonen) *Σαρπηδόνα ναῖον ἐπ' Ὠκεανῷ* (*ἐν ὠ.* ci.) *βαθυδίνῃ ' νῆσον -εσσαν*, vgl. Cypr. fr. 32,3 p. 61 Ber. **2** anderes Op. 533 *πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι* (Tiere im Winter) ' *κὰκ γλάφυ -εν* (vgl. Bd. II Sp. 162,11 ff.) h. 19,7 (*Πᾶν*) *ὃς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε ' καὶ κορυφὰς ὀρέων καὶ -εντα κέλευθα*, vgl. Elliger, Landschaft 162

D v.l.: *o* 295, h. Ap. 425 (s. van der Valk, Text. Crit. Od. 89) G. Markwald

πέτρος [4i, 1c] **E** < **per-tro-*?, s. Meier-Brügger, ZVS 94, 1980, 122–129 **Σχ** sch. D *H* 270: *λίθῳ*

B *Stein* (als Wurfgeschoß, außer Nosti fr. 9 p. 70 Dav., wo allerd. Prosaref.), während das fem. *πέτρη* (s.d.) fast ausnahmslos den gewachsenen Fels bezeichnet *H* 270 (*Αἴας*) *πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας ' ἦκ' ἐπιδινήσας ... ' εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε βαλὼν μυλοειδέϊ -ῳ* *Π* 411 *Ἐρύλαον ⌊ἐπεσσύμενον βάλε -ῳ⌋ ' μέσσην κὰκ κεφαλήν* 734 (*Πάτροκλος*) *ἑτέρηφι δὲ λάζετο -ον ' μάρμαρον ὀκριόεντα, τόν οἱ περὶ χεὶρ ἐκάλυψεν* *Υ* 288 *ἔνθά κεν Αἰνείας μὲν ⌊ ⌋ ' ἢ κόρυθ' ἠὲ σάκος* ‖ Nosti fr. 9 p. 70 Dav. (= fr. 4 p. 96 Ber.) Prosaref.: Zeus hängt Tantalos Stein über d. Kopf. – Wortf.: *λᾶας, λίθος, μάρμαρος, χερμάδιον*

D v.l.: Th. 778, h. Ap. 284 G. Markwald

πεύθομαι (πυνθάνομαι 2a), πυθέσθαι (- = *πυθ*) [36i, 48o, 3H, 5h, 1c] **E** Erbwort (< idg. **bheudh-*), s. LIV 66 f. – Abl.: *ἄπυστος, ἀπευθής*

F Präs. *πυνθάνομαι* 1o, *⌊πεύθομ⌋αι* 1o, *⌊ ⌋εθ'* 1o; *πυνθανόμην* 1o, *ἐ⌊πεύθετ⌋ο* 3, *⌊ ⌋ο* 3, *⌊ ⌋'* 1, *ἐπευθόμεθα* 1; *πευθοίατ'* 3o; *⌊πευθέσθ⌋ω* 1o; *⌊ ⌋αι* 2o; *πευθόμενος* 1o; Fut. *πεύσομαι* 1, *⌊πεύσε⌋αι* 1, *⌊ ⌋ται* 2; *⌊πευσόμενο⌋ς* 5o, *⌊ ⌋ν* 2o; Aor. *-όμην* 5, *-έσθην* 1i, *ἐ-οντο* 4i; *-ηαι* 5, *-ηται* 3, *-ησθε* 1, *-ωνται* 1; *-οίμην* 4, *-οιτο* 4, *πε-οιτ'* 3i, *-οίατο* 1i; *-έσθαι* 21; Pf. *⌊πέπυσ⌋μαι* 1o, *⌊ ⌋σαι* 1o, *⌊ ⌋ται* 2o; *ἐ⌊ ⌋το* 2, *⌊ ⌋το* 2i, *⌊ ⌋θην* 1i; *⌊ ⌋θαι* 1i

M **1** [⏑̄] *πεύθετ' Λ* 498 **2a** [⏑̄] *⌊πεύθομ⌋αι γ* 187; *⌊ ⌋εθ' γ* 87; *πεύθετο γάρ Λ* 21, *π* 411, Th. 463; *πεύσομαι ψ* 262; *πεύσεαι Σ* 19; *⌊πεύσεται⌋ εἰν Ἰθάκῃ β* 256 [⏑⏑̄] *ἐκ ⌊ ⌋ Υ* 129 **2b** [⏑⏑̄] *οὐκ ἴδον, οὐ -όμην ψ* 40, h. Merc. 263 = 363; *⌊ἐγὼ -όμην⌋, δ* 732 [⏑⏑̄] *⌊ ⌋ ξ* 321; *πε-οιτ' Ζ* 50 = *Κ* 381 = *Λ* 135ex. **2c** [⏑̄] *πάντα / τοῦτο -οιτο (καί) Κ* 211, h. Merc. 269; *ἠδὲ / τὸ -έσθαι κ* 152, Hes. fr. 273,1 = Mus. fr. 7,1; *οὐδ' ἄρα πώ τι πέπυστο Ν* 521 **2d** [⏑̄×] *αἴ κε -ηαι Ω* 592; *ὄφρα -η(τ)αι (' πατρός) Ρ* 685, *γ* 15 / *δ* 713; *πάντα -ηαι δ* 494; *-ηαι Ε* 351; *-ησθε θ* 12; *-ηται τ* 486; *ἀποφθιμένοιο -ηται/⌊-οίμην⌋ Τ* 337. 322; *τε ⌊ ⌋ κ* 147; *⌊ ⌋ Ρ* 102; *γε ⌊ ⌋/⌊-οιτο⌋ β* 43 ≅ 31; *Τρῶές γε / Τρώεσσι -ωνται/⌊ ⌋ Η* 195, *Κ* 207; *γὰρ τό/ἄδε γ' ἐστὶ ⌊καὶ ἐσσομένοισι -έσθαι⌋ Β* 119, *ω* 433, *⌊ ⌋ Χ* 305, *λ* 76, *φ* 255, Hes. fr. 212b,6; *προέηκε/ἔμεν τε ⌊-έσθαι⌋ Λ* 649, *κ* 155; *ἔκ τε ⌊ ⌋ Κ* 308 = 320 = 395ex.; *οὐδὲ / οὔ[τε] ⌊ ⌋ ν* 335, h. Cer. 478; *⌊ ⌋ Ζ* 465, *κ* 537 = *λ* 50 = 89, *ο* 377; *οὐδὲ πεπύσθαι Ρ* 641; *δ' οὔ πω φῶτε / ⌊τι πεπύσ⌋θην/το Ρ* 377, *Χ* 437, *εἴ / οὔ ⌊ ⌋σαι/μαι/ται λ* 494 ≅ 505, *β* 411; *ἠὲ πέπυσται ρ* 510 **2e** [⏑̄–] *-έσθην Ρ* 427 **2f** [–⏑̄] *πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι α* 157 = *δ* 70 = *ρ* 592; *προΐειν ⌊πεύθεσθ⌋αι ι* 88 = *κ* 100 **2g** [⏑̄–] *⌊ ⌋ω π* 134 **3a** [⏑⏑̄⏑] *ὡς (οὖν) ἐ-οντο Ε* 702, *Ο* 379 / *Σ* 530; *δ' οὐκ ἐπέπυστο Ν* 674, h. Ap. 97 [⏑⏑̄⏑] *ἐ-οντο καὶ ἄλλοι Ο* 224 **3b** [⏑̄⏑⏑] *πάντα -οίατο Α* 257; *⌊ἐπεύθετο⌋ Ρ* 408 [⏑̄⏑⏑] *⌊ ⌋ δ* 677 = *π* 412 **3c** [⏑⏑⏑̄] *⌊πυνθάνομ⌋αι καί β* 315; *⌊ ⌋ην Ἰθάκης ν* 256 [⏑⏑⏑̄] (*νόστον*) *⌊πευσόμενος⌋/ν πατρός α* 281 ≅ *ο* 270 ≅ *β* 215 ≅ 264 = *α* 94in. ≅ *β* 360; *⌊ ⌋ ν* 415 [⏑̄⏑⏑] *⌊πευθόμε⌋νος ρ* 158

4 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐ⌊ ⌋θα I* 524

Σχ sch. D *Ζ* 465: *αἰσθέσθαι* (vgl. *Η* 195). *⌊ἀκοῦσαι⌋* (so reg., s.a. sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *Α* 257, P. Amh. 18 zu *ο* 270. 377), *Β* 119: *⌊ ⌋. ⌊μαθεῖν⌋*, *Χ* 305: *γνῶναι* (vgl. *Ε* 351, *Ρ* 641). *⌊ ⌋*, *Λ* 498: *πεύθετο· ἐπέπυστο. ᾔδη. ἤκουσεν, Ο* 224: *μάλα γάρ κε μάχης ἐ-οντο καὶ ἄλλοι καὶ τὰ ἑξῆς· πάνυ γὰρ ἂν ἀπόπειραν τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ἔλαβον* ...

L J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 163 f.; J. Classen, Beobachtungen über d. hom. Sprachgebr., Frankfurt a.M. 1867, 163; Mutzbauer, Tempuslehre I 365 f.; Porzig, Satzinhalte 58 f.; Chantraine, Gr. h. I 111 f. 396, II 54 f.; P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, 24 A. 19

B von etw. *erfahren*, sowohl unmittelbar (akust.) *hören* (bes. 2a, 3a) als auch (durch Informationsquellen) vermittelt *mitbekommen*, abs. (1), in Vbd. m. Gen. (2) od. Akk./NS (3), mit expl. Angabe des (pass.) Standorts im Ggs. (außer *ρ* 157 f., *τ* 486) zum (akt.) Geschehen (kontrast. 3c) *Ε* 351 (*ἑτέρωθι*), *Ρ* 408 (*⌊νόσφιν⌋*, vgl. *ἀκούετε ⌊ ⌋ ⌊ἐόντες⌋ γ* 193), *Ρ* 426 f. (*μάχης ἀπάνευθεν ⌊ ⌋*), *Ω* 592 f. (*εἰν Ἅϊδός περ ἐών*), *δ* 677 f. (*αὐλῆς ἐκτὸς ἐών*), *Χ* 437/40 (*μυχῷ δόμου*), *π* 411 (*⌊ἐνὶ μεγάροισι⌋ν*), *τ* 486 (*⌊ ⌋*), *γ* 186 f. (*⌊ ⌋ ⌊καθήμενο⌋ς*), *Σ* 530 f. (*εἰράων προπάροιθε ⌊ ⌋ι*), *β* 255 f. (*⌊ ⌋ς ... εἰν Ἰθάκῃ*), *ρ* 157 f. (*ἐν πατρίδι γαίῃ ἥμενος*), *Ν* 521 ff. (*ὅ γ' ἄρ' ⌊ἄκρῳ Ὀλύμπῳ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν⌋ ἧστο*), h. Ap. 97 f. (*ἧστο γὰρ ⌊ ⌋*), *ν* 256 (*ἐν Κρήτῃ*), *Λ* 21 (*Κύπρονδε*); Subj. selten pl. (1. P. *I* 524, *γ* 87, 2. P. *θ* 12, 3. P. *δμῶες ο* 376 f., *ἄλλαι δμῳαί β* 411 f., *⌊ἄλλοι⌋ Ο* 224, *α* 157+, *⌊ ⌋ ... ⌊Τρῶες⌋ Α* 256 f., *⌊ ⌋ Η* 195, *Ο* 379, *Ἀργεῖοι Ε* 699/702, Kriegspartei *Σ* 530, Gef. *ι* 88+, *κ* 155, Nachwelt *Β* 119+), selten göttl. (*Ν* 521, *Ο* 224, *Ρ* 427, Th. 463, h. Ap. 97, h. Merc. 263. 269. 363), nur *Ρ* 427 (zugleich) tier.; 53× Aor., 11× Fut., 10× Präs. (Ind. nur 1. P., *γ* 87. 187 m. Pf.-Funkt., vgl. *ἀκούω* G 1), 9× Impf. (*Ρ* 408 iter., *Λ* 498 m. Plqu.-Funkt.), je 5× Plqu. (nur neg., s. 1a, 2c) / Pf.; komplementär zu *ἀγγελ-* *Ρ* 408 f. 641 f. 685 f., *Σ* 18 f., *Τ* 337, *Χ* 437 ff., *β* 30 f. ≅ 42 f. 255 f., *π* 133 f., *εἴπ'*+ *α* 281 f., *β* 215 f., *κ* 537 ff., *π* 131/4. 411 f., *ψ* 261 f., *κλέος*+ *I* 524, *Λ* 21, *α* 281 ff., *β* 215 ff., *ν* 415, *φάσ'*+ *γ* 187 f., *ξ* 321; ermöglicht durch (*ἄλλων μῦθον*) *ἀκούων / ἢν ... ἀκούσῃ*+ *Ρ* 408, *β* 314 f. / *α* 94. 281 f., *β* 215 f. 360, *εἴρεο*+ *Λ* 611/49, *α* 281/4, seinerseits Ermöglichg. für *ἔειπε*+ *β* 31+, *δ* 677+, *λ* 494, in polarem Ggs.paar m. *ἀχέειν* h. Cer. 478 f., *φάσθαι ο* 377; parall. m. (*ἄλλου μῦθον*) *ἄκουσα*+ *α* 281 f., *β* 411 f., *δ* 728/32, h. Merc. 263, *δαῆ(με)ναι δ* 493 f., *ν* 335, *ψ* 262, *ἴδον*+ *κ* 147 (vgl. 152), *ν* 334 f., *ψ* 40+, *ἔκλυεν*+ *β* 30 f. ≅ 42 f., *ἴδμεναι*+ *Ν* 674, *δ* 493 f., antith. zu (*οἶον*) *ἄκουσα ψ* 40, *ἴδεν* (*ὀφθαλμοῖσι*) *ρ* 510 f., *οἶδα γ* 184/7; Aor. ingr. (vgl. *-έσθαι* abh. von *πρίν Ζ* 465, *κ* 537+) im Ggs. zu eff. *δαῆναι*, vgl. *ὄφρα δαείω/ὦμεν Π* 423 (*Φ* 61), *Κ* 425, *ι* 280 / *Β* 299 (nur 1. P.!) mit metr. gleichw. *ὄφρα -η(τ)αι Ρ* 685, *γ* 15 / *δ* 713 (nur 2./3. P.!), Verh. zu *ἀκούω* ähnl. wie *νοέω* zu *ἰδεῖν*, vgl. auch *⌊(δ') ὡς (οὖν)⌋ ἐ-οντο Ε* 702, *Ο* 379, *Σ* 530 (nur Pl.!) mit

metr. gleichw. ⌊ ⌋ *ἐνόησε* (nur Sg.!) *νοέω* B 13 b (u. ⌊ ⌋ *ἤκουσε* ρ 492). — In assoz. Zush. m. *ἄγε* P 685, ϑ 11 f., ψ 261 f.; *Ἀργεῖοι*⁺ E 699/702, N 674 ff., O 379 f.; *Ἄρης*⁺ E 702, N 521; *αὐτίκ(α)* Σ 530 f., ψ 262; *Ἀχαιοί*⁺ B 119 f., Z 50⁺, Λ 21, P 641 ff., γ 185 ff., π 133 f.; γ(ε) B 119 ≅ ω 433, E 351, Z 465, H 195, β 31⁺, ν 256, h. Cer. 478; *δεῦρο/τ(ε)* P 685 / β 410 f., ϑ 11 f.; *ἐστί* [⏑⏑] B 119 ≅ ω 433, h. Cer. 478; *ἕκαστος*⁺ γ 87, ο 377; *Ἕκτωρ*⁺ E 699/702, Λ 497 f., N 674, P 101 f. 427 f., Σ 19 ff., X 437 f., Ω 592 f.; *ἐλθεῖν*⁺ K 211. 308⁺, Y 129 f., X 437 f., γ 184/7, κ 152. 154 f.; *ἔνδοθι* β 315, δ 677 f., h. Ap. 92/7; *Διί/ός* H 194 f., N 674 / O 379, P 408 f., α 281 ff.; *λαοί*⁺ B 119 f., N 674 ff.; *μάρνατο*⁺ A 257, Λ 498, N 673 f.; *μάχης/εσθαι* Λ 498, O 224, P 426 f. / B 119 ff., P 377/80; *μέγα(ς)* A 256 f., Λ 21, X 305, β 314 f., ο 376 f., h. Merc. 269 f.; *ἐν(ὶ) μεγάροισι*⁺ β 411, γ 186 f., κ 150 ff., ν 334 f., π 411, τ 486, h. Ap. 96 f.; *μούνη / οἴη*⁺ h. Ap. 97 / β 411 f., π 133 f., ψ 40; *ὀίω/ομαι* E 350 f., β 255 f., ψ 261 f. / P 641. 685 ff., T 334/7; *(ἀπ)ώλετο*⁺ / *ὄλεθρον* P 641 f., X 304 f., γ 87. 185 ff. / 87 f., π 411; *πάντα*⁺ A 257, K 211, Λ 498, β 410 f., γ 86 f., δ 494; *πόλεμον*⁺/*ίζειν*⁺ B 119 ff., E 351, P 376 f., Y 129 ff., λ 493 f. / B 119 ff., P 101 f., γ 86 f.; *(εἴ) που* K 207, P 102, ν 415, ρ 510; *πρῶτ(α)* P 427, κ 154 f.; *Τρῶες*⁺ A 256 f., E 702, H 195, K 207, O 379, P 377/80, γ 86 f.; *ὕφαινε*⁺ X 437/40, δ 677 f.; *(μνησ*⏑⏑) *χάρμης* O 379 f., P 102 f. — Überw. in dir. R. (1. V. P 685, Ω 592, λ 505, ν 256. 415, ψ 40; 2. V. K 320, Λ 649, Σ 19, β 411, δ 713, ϑ 12; vor ⌊letzter V.⌋ α 94, ρ 510, h. Merc. 363; ⌊ ⌋ E 351, Z 50⁺. 465, T 337, X 305, β 256. 360, ο 270, π 134, φ 255, ψ 262), selten in Erz. (neg. Λ 498, N 521. 674, P 377, X 437, α 157⁺, h. Ap. 97; in Vbd. m. *γάρ* Λ 21, P 408, δ 677⁺, π 411, Th. 463; in temp. NS m. *ἐπεί* P 427, *ὡς* E 702, O 379, Σ 530; Inf. Hes. fr. 212 b, 6, h. Cer. 478); gehäuft K 207. 211, T 322. 337, κ 147. 152. 155, π 411. 412, h. Merc. 263. 269, nb. Abl. γ 87 f. 184/7, δ 675 ff.; m. *ύϑ*-Assonanz γ 15 f. — Wortf.: *ἄϊον, ἀκούω, δαῆναι* B 3, *εἴρομαι, ἐρεείνω* B 3, *κλυεῖν* B 1 1, *μεταλλάω* B 1, *νοέω* B 13 1 abs. (*τι* X 437, β 411 in 1 a adv., s. a. 3 b Vorbem.) 1 a neg.: etw. (nicht) *mitbekommen* (akust. im Ggs. zu opt. *νοέω* B 12 c); Subj. 6ᵉ *ἄλλοι*⁺, 3ᵇ göttl.; Opt./Imp. Präs. 3ᵉ/1ᵉ (nur hier); in Erz. 3ⁱ, 1ᵇ, REinl. 3ᵉ, dir. R. sonst (am Anf. u. Ende) H 195 (*εὔχεσθε Διὶ*) *σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε -ωνται* τ 486 *σίγα, ⌊μή τίς⌋ τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι -ηται*, s. V. 474, vgl. Ξ 90 ≅ ξ 493, π 301 π 134 (benachrichtige Pen.) *τῶν δ' ἄλλων* ⌊ ⌋ ... ' *πευθέσθω* α 157 (Tel. *προσέφη* Ath.) *ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαϑ' οἱ ἄλλοι* = δ 70 (dazu van der Valk, Text. Crit. Od. 100) = ρ 592 Λ 498 *οὐδέ πω Ἕκτωρ ' πεύθετ', ἐπεί ῥα μάχης ⌊ἐπ' ἀριστερὰ⌋ μάρνατο hatte noch nichts mitbekommen*, vgl. Δ 331 N 674 *Ἕκτωρ δ' οὐκ ἐπέπυστο ... οὐδέ τι ᾔδη ' ὅττι ῥά οἱ νηῶν* ⌊ ⌋ *δηϊόωντο ' λαοὶ ὑπ' Ἀργείων* ≅ h. Ap. 97ⁱᵐ. (*Εἰλείθυια*) X 437 *ἄλοχος δ' οὔ πώ ⌊τι πέπυστ⌋ο ' Ἕκτορος· οὐ γάρ οἵ τις (ἤγγειλ'*), poss. Gen. (kontrast. 2 c), zum Enjambement vgl. Z 394 f. β 411 *μήτηρ δ' ἐμὴ οὔ* ⌊ ⌋*αι, ' οὐδ' ἄλλαι δμῳαί, μία δ' οἴη μῦϑον ἄκουσεν*, s. V. 373 ψ 40 (Freiermord) *⌊οὐκ ἴδον, οὐ -όμην⌋, ἀλλὰ στόνον οἷον ἄκουσα ' κτεινομένων* h. Merc. 263 ⌊ ⌋ *οὐκ ἄλλου μῦϑον ἄκουσα* = 363 1 b pos.: *in Erfahrung bringen, erfahren, zu hören bekommen;* hom. in dir. R. ψ 262 *εἴπ' ἄγε μοι τὸν ἄεϑλον, ἐπεὶ καὶ ὄπισϑεν, οἴω, ' πεύσομαι, αὐτίκα δ' ἐστὶ ⌊δαήμεναι οὔ⌋ τι χέρειον* ν 335 (κ' *ἄλλος ἴετ' ἰδέειν ἄλοχον*) *σοὶ δ' οὔ πω φίλον ἐστὶ* ⌊ ⌋*δὲ -ἔσθαι⌋, ' πρίν γ' ἔτι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι*, vgl. δ 192 κ 152 (*μερμήριξα*) *ἐλθεῖν ἢ* ⌊ ⌋, *ἐπεὶ ἴδον ... καπνόν erkunden gehn* 155 (*μοι δοάσσατο κέρδιον*) *πρῶτ' ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα ... ' δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι προέμεν τε -ἔσθαι*, vgl. ι 88, Λ 649 in 3 b β 315 *νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ καὶ ἄλλων μῦϑον ἀκούων ' πυνϑάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοϑι ϑυμός* (Ggs. *νήπιος ἦα*) *etw. mitbekomme*, vgl. σ 228 f., Op. 296 f. E 351 *εἰ δὲ σύ γ' ἐς ⌊πόλεμον⌋ πωλήσεαι* (Aphr.), *ἦ τέ σ' ὀίω ' ῥιγήσειν* ⌊ ⌋ *γε καὶ εἴ χ' ἑτέρωϑι -ηαι schon vom bloßen Hörensagen*, kontrast. Φ 487 B 119 *αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ ⌊καὶ ἐσσομένοισι -ἔσϑαι⌋, ' μὰψ οὕτω (λαὸν* VN[a] *πολεμίζειν)* ≅ ω 433 (*λώβη, εἰ μὴ τεισόμεϑ'*) *noch i. d. Ohren der Nachwelt*, vgl. Z 358, Δ 176 ff. φ 255 *ὅτ' οὐ δυνάμεσϑα τανύσσαι ' τόξον· ἐλεγχείη δὲ* ⌊ ⌋ X 305 (*μὴ*) *ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ' ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι* ⌊ ⌋ *wovon noch die Nachwelt spricht*, vgl. γ 204, ϑ 580 λ 76 *σῆμά τέ μοι χεῦαι ... ' ...* ⌊ ⌋ (vgl. H 86 ff., ω 80 ff.) = Hes. fr. 212 b, 6ᵉˣ. 2 Obj. Gen. (+ präd. Ptz. 5ⁱ in 2 c) u. z. T. zusätzl. NS (P 641 / γ 15, λ 494, Th. 463 in a/b, vgl. 3 Vorbem.) bzw. Akk. (pers. T 322/7, vgl. 3 c; *τό γε* P 408, vgl. 3 b; *τι* Z 465, N 521, λ 494. 505 adv.); neg. (Pf.st.) N 521, P 377. 641, λ 505 2 a (β 31⁺ impl.) Obj. (nur *ἀγγελίης/άων*) unmittelbar akust. perzipiert (s. a. Z 465, P 102 in 2 b); in dir. R. P 641 *οὔ μιν* (Ach.) *ὀίομαι οὐδὲ πεπύσϑαι ' ⌊λυγρῆς ἀγγελίης⌋, ὅτι οἱ ... ὤλεϑ' ἑταῖρος* 685 (*δεῦρο*) *ὄφρα -ηαι ' ⌊ ⌋, ἦ μὴ ὤφελλε γενέσϑαι* + Σ 19 (*πεύσεαι*) β 31 *ἠέ τιν' ⌊ἀγγελί⌋ην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο, ' ἦν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε -οιτο;* ≅ 43 (1. Sg.) 256 (Tel. s Schiffsreise) *ἀλλ', ὀίω, καὶ δηϑὰ καϑήμενος* ⌊ ⌋*άων ' πεύσεται εἰν Ἰϑάκῃ, τελέει δ' ὁδὸν οὔ ποτε ταύτην wird sich Nachrichten 'reinziehen'* (iron.), s. ξ 122 ff., vgl. ε 150 2 b Obj. (mittelbar apperzipierter) ⌊Informations⌋inh. (i. S. v. *περί* τ 270) bzw. P 408, κ 537, Th. 463 (prophet.) ⌊ ⌋quelle (i. S. v. *ἐκ* α 282 f. ≅ β 216 f., h. Merc. 471, s. a. Y 129 in 3 b), 2ⁱ nom. act., ν 256 ON, sonst Pers. (EN bis auf P 408, α 281⁺, γ 15, ϑ 12; and. poss. (part.) Gen. X 437 f. (π 134) / I 524, O 379 / Y 129, α 94⁺, δ 713, π 411 in 1 a/3 a/3 b); Subj. göttl. O 224, Th. 463; hom. in dir. R. außer P 408 (*γάρ*) Z 465 (*με*) *γαῖα καλύπτοι, ' πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς σοῦ ϑ' ἑλκηϑμοῖο -ἔσϑαι eh ich mitbekäme* O 224 (Pos. *οἴχεται ἀλευάμενος χόλον*) *ἡμέτερον· μάλα γάρ κε μάχης ἐ-ὀντο καὶ ἄλλοι, ' οἵ περ ἐνέρτεροί εἰσι θεοί*, s. Y 61–6 P 102 *εἰ δέ που Αἰαντός γε βοὴν ἀγαϑοῖο -οίμην, ' ἄμφω κ' (ἐπιμνησαίμεϑα χάρμης) irgendwo bemerkte*, vgl. ι 401 ϑ 12 (*δεῦτ'*) *εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο -ησϑε, ' ὃς νέον ... ἵκετο etw. mitkriegt von*, vgl. α 405 κ 537 (*μηδὲ ἐᾶν*) *αἵματος ἆσσον ἴμεν* (Tote) *πρὶν Τειρεσίαο -ἔσϑαι* = λ 50 = 89 (s. κ 492 ≅ ψ 323), dazu A. Schnaufer, Fgr. Totenglaube, Spudasmata 20, 1970, 81 P 408 (*οὐδὲ τὸ ἔλπετο*) *ἐκπέρσειν* (Patr.) *πτολίεϑρον ἄνευ ἕϑεν* (Ach.) ... ' *πολλάκι γὰρ τό γε μητρὸς ἐ⌊πεύϑετο⌋ νόσφιν ἀκούων, ' ἤ οἱ ἀπαγγέλλεσκε Διὸς ... νόημα*, vgl. A 396 f. Th. 463 ⌊ ⌋ *γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ... ' οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι hatte erfahren von* λ 494 *εἰπὲ δέ μοι ⌊Πηλῆος ...⌋, εἴ τι πέπυσσαι, ' ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν (ἤ μιν ἀτιμάζουσιν) über Pel. irgendwie erfahren hast, ob er ...*, vgl. ρ 106 505 ⌊ ⌋ *οὔ τι πέπυσμαι* ρ 510 (*ὄφρα μιν*) *ἐρέωμαι ' εἴ που Ὀδυσσῆος ... ἠὲ πέπυσται ' ἢ ἴδεν ὀφϑαλμοῖσι von Od. gehört hat*, s. V. 525, vgl. γ 93 f. ξ 321 *ἔνϑ' Ὀδυσῆος ἐγὼ -όμην· κεῖνος γὰρ ἔφασκε ' ξεινίσαι* γ 15 *πόντον ἐπέπλως, ὄφρα -ηαι ' ⌊πατρός⌋, ὅπου κύϑε γαῖα καὶ ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν*, vgl. δ 713 f. in 3 b α 281 *ἔρχεο πευσόμενος* ⌊ ⌋ *δὴν οἰχομένοιο, ' ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς ' ἐκ Διός* ≅ ο 270 (*ἦλϑον*), vgl. α 135 ≅ γ 77 ν 256 *πυνϑανόμην ⌊Ἰϑάκης γε καὶ⌋ ἐν Κρήτῃ* (Antw. auf ⌊ ⌋ *ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκει* 248) *ich habe gehört von*, vgl. ο 403 2 c Obj. Todesnachricht aus präd. Ptz. (Aor., doch s. a. A 257 in 3 b) + (T 337 impl.) pers. Subj.-Gen. (P 377 ff. EN, sonst Appell.); Subj. göttl. N 521 u. (zugleich tier.) P 427; Dual P 377. 427 (nur hier); Aor. od. Plqu., T 322. 337 in dir. R. P 377 *δύο δ' οὔ πω φῶτε πεπύσϑην ' ... ' Πατρόκλοιο ϑανόντος* N 521 *οὐδ' ἄρα πώ τι πέπυστο ... Ἄρης ' υἷος ἑοῖο ⌊πεσόντος⌋*

ἐνὶ ... ὑσμίνῃ *P*427 (Ach.s ἵπποι) μάχης ἀπάνευθεν ἐόντες ' κλαῖον, ἐπεὶ δὴ πρῶτα -έσθην ἡνιόχοιο ' ... ‹ › ὑφ' Ἕκτορος *T*322 οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι, ' οὐδ' εἴ κεν τοῦ πατρὸς ‹ἀποφθιμένοιο› -οίμην ' 3vv. ' ἠὲ τὸν ὃς Σκύρῳ μοι ἔνι τρέφεται ... υἱός, Ell. von Inf. (vgl. *B*119 in 1b) od. Ptz. (vgl. *δ*732 in 3c) 337 (Πηλῆά γ' οἴομαι ἀκάχησθαι) ἐμὴν ποτιδέγμενον αἰεὶ ' λυγρὴν ἀγγελίην, ὅτ' ‹ › -ηται 3 Obj. A k k. (+ Prädik. 4[i], 1° in 3c, s.a. AcI *B*119 ff. in 1b u. Ell. *T*322/6 in 2c) u./o. NS (s.a. 2 Vorbem.; ὅτι *P*641, *Ω*592, οὕνεκα *Λ*21, Th.463, sonst ind. Frages.) 3a Obj. (nom. act., 2× κλέος[+]) unmittelbar akust. perzipiert (s.a. *K*207 in 3b); in temp. NS m. ὡς (οὖν) 2[i] (vgl. νοέω B13b), in Vbd. m. γάρ *Λ*21, *δ*677[+], in dir. R. *I*524, *κ*147, *ν*415 *O*379 ὡς ‹ἐ-οντο› Διὸς κτύπον vernahmen, vgl. *K*532 *Σ*530 ὡς οὖν ‹ › πολὺν κέλαδον παρὰ βουσὶν ' εἰράων προπάροιθε καθήμενοι (μετεκίαθον) *κ*147 ἀνήϊον ἐς περιωπήν, ' εἴ πως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν ἐνοπήν τε -οίμην, vgl. *μ*202, *Δ*455 *δ*677 (οὐδ' ἦεν ἄπυστος) κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐ‹πεύθετο› βουλὰς ' αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον = *π*412 mitbekommen hatte, vgl. *ψ*148 *Λ*21 (θώρηκά οἱ Κινύρης δῶκε) ‹ › γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος, οὕνεκ' (ἐς Τροίην ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον) denn wichtige Kunde war zu ihm nach K. gedrungen *I*524 οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν ' ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ... χόλος ἵκοι· ' δω‹ρητοί τ' ἐπέ›λοντο παρα‹ › ‹εσσι haben wir sagen gehört über, vgl. *π*241 f., *δ*687 f., *β*118 *ν*415 ᾤχετο (Tel.) πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, εἴ που ἔτ' εἴης auf der Suche nach Äußerungen über dich, um zu erfahren, ob du noch irgendwo lebst, vgl. *γ*83, *δ*701 3b (*K*320 impl.) Obj. (mittelbar apperzipierte) Informat., *K*207, *α*94[+], *δ*713, *π*411, h.Cer.478 nom. act., sonst (*γ*87 prol. Akk. +) NS (s.a. *Λ*21, *ν*415 in 3a) bzw. *A*257 Ptz.-Konstr. (vgl. 2c) u./o. (pron.) Ntr. (Pl. bis auf [*B*119 in 1b, *P*408 in 2b] Hes. fr. 273,1[+], ‹h. Merc. 269› s.a. Vorbem. zu 1 u. 2); Subj. göttl. ‹ ›; neg. *Y*129, ‹ ›, in Vbd. m. ἐκ *K*308[+] (DSV), *Y*129 (DSN, vgl. 2b); hom. (u. ‹ ›) in dir. R. außer *π*411 (γάρ) *K*207 (εἴ) τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι -οιτο, ' ἄσσα τε μητιόωσι ‹μετὰ σφίσιν› 308 (νηῶν) σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε -έσθαι ' ἠὲ φυλάσσονται νῆες (ἢ ἤδη φύξιν βουλεύουσι ‹ ›) = 320 = 395[ex.] herauszubekommen *Λ*649 με προέηκε -έσθαι ' ὅν τινα τοῦτον ἄγεις βεβλημένον, s. V.611 f., vgl. *γ*69 f. *ι*88 ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι ἰόντας ' οἵ τινες ἀνέρες εἶεν = *κ*100 zu erkunden, vgl. *κ*155 in 1b *o*377 δμῶες χατέουσιν ' ἀντία δεσποίνης φάσθαι καὶ ἕκαστα -έσθαι, vgl. V.362, *ξ*128, *ρ*70. 584 Hes. fr. 273,1 ἠδὺ δὲ καὶ τὸ (Akk., vgl. *P*408 in 2b) -έσθαι, ὅσα θνητοῖσιν ἔδειμαν (s.d. B5 u. Williams zu Call. h. 2,94) ' ἀθάνατοι, δειλῶν τε καὶ ἐσθλῶν τέκμαρ ἐναργές = Mus. fr. 7,1 (je 2× εσθ, δει, αρ) h. Merc. 269 μή τις τοῦτο -οιτο πόθεν τόδε νεῖκος ἐτύχθη· ' καί κεν δὴ μέγα θαῦμα (γένοιτο Rinderdiebstahl eines Säuglings) *Y*129 εἰ δ' Ἀχιλεὺς οὐ ‹ταῦτα› (sc. göttl. Beistand) θεῶν ἐκ πεύσεται ὀμφῆς, ' δείσετ' ἔπειθ', ὅτε κέν τις ἐναντίβιον θεὸς (sc. Ap.) ἔλθῃ *K*211 ‹ › τε ‹πάντα› -οιτο καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι *δ*494 οὐδέ τί σε χρὴ ' ἴδμεναι οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σέ φημι ' δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ ‹ › -ηαι *A*257 (Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο) εἰ σφῶϊν τάδε ‹ › -οίατο μαραμένοιϊν wenn sie das alles erführen, wie ihr hier streitet *ρ*158 (Od. ἤδη ἐν πατρίδι) τάδε πευθόμενος κακὰ ἔργα, vgl. *π*380, *I*595 *Ω*592 (μή μοι) σκυδμαινέμεν, αἴ κε -ηαι ' εἰν Ἀϊδός περ ἐὼν ὅτι Ἕκτορα ... ἕλυσα *α*94 (πέμψω) ‹νόστον› πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ ≅ *β*360 (Nom.) = 215[im.] ≅ 264 (Akk.), vgl. *α*281[+] in 2b, *ρ*571 *δ*713 (Tel.) ὁς Πύλον, ὄφρα -ηται ' πατρὸς ἑοῦ ἢ ‹ › ἢ ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν, vgl. *γ*15 f. in 2b, *δ*423 f. *π*411 (Pen. beschloß) μνηστήρεσσι φανῆναι ... ' πεύθετο γὰρ οὗ παιδὸς ‹ἐνὶ μεγάροισι› ὄλεθρον, s. V.421 f. *γ*187 (ἦλθον) ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα ' κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν VN[a] οἵ τ' ἀπόλοντο. ' ὅσσα δ' ‹ › καθήμενος ... ' ‹πεύθομ›αι (δαήσεαι) 87 ἄλλους μὲν γὰρ πάντας ... ' ‹ › εθ', ἧχι ἕκαστος ἀπώλετο (κείνου δ' ὄλεθρον ἀπευθέα θῆκε Zeus), vgl. 193 f. h. Cer. 478 (ἐπέφραδεν ὄργια) τά γ' οὔ πως ἔστι παρεξ[ίμ]εν οὔ[τε] -έσθαι ' οὔτ' ἀχέειν 3c Obj. Sachverhalt aus Prädik. (3[i] Adj., 1° Ptz., *E*702 ell. [< Nom. satz]) + pers. Subj.-Akk. (*E*702 EN, 3[i] Pron., 1° impl.) u. darauf bezogener Ortsangabe; nur Aor. (in NS); in dir. R. außer *E*702 *E*702 αἰὲν ὀπίσσω ' χάζονθ', ὡς ἐ-οντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα merkten, daß A. unter d. Tr. ist, kontrast. *K*207 in 3b am Anf. *Z*50 (V. gābe) ἄποινα, ' εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πε-οιτ' ἐπὶ νηυσίν = *K*381 ≅ *Λ*135 (νῶϊ ζωούς), nur hier redupl. Aor. (dazu Latacz, Freude 61) *δ*732 (οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα) εἰ γὰρ ἐγὼ -όμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα, ' τῶ κε κτλ., zur Konstr. vgl. *H*129

K o m p o s.: ἐκπ. (DSV) 3× in *K* (s. 3b am Anf.)

D *O*21b (= *B*119[+ ex.]) v.l. *γ*204 (dto.) R. Führer

πευκάλιμος [4[i], 1[H]] E Verh. zu πυκνός wie λευγαλέος zu λυγρός (L[1-4]) Σχ sch. min. P. Berlin inv. 11634 zu *Θ*366: δριμ<ε>ίαις (ebs. sch. D *Y*35), sch. D *Θ*366: συνεταῖς (so reg.). ἢ πικραῖς (παρὰ τὴν πεύκην), *Ξ*165: ... πυκναῖς

L [1]Buttmann, Lexil. I19; [2]Bechtel, Lexil. 146; [3]Arbenz, Adj. auf -ιμος 28; [4]Benveniste, Origines 46; [5]Onians, Origins 30 ff.; [6]Szemerényi, Syncope 83 f.

B dichtgefügt, kompakt, kohärent, übertr. vom Verstand (s.a. Fränkel, DuPh 593 f.) umfassend, vielseitig, souverän, nur (einziges formelh.) Beiw. von (‹außer *O*81›, 1[H] göttl.) φρεσί (abh. von ἐνί / ἐπί / μετά ‹ ›), am VE ‹ › *Y*35; in dir. R. *Θ*366, 1[H], innerl. abh. *Ξ*165, in Gl. *O*81, in Erz. *Y*35 *Θ*366 (Zeus φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι) εἰ γὰρ ἐγὼ (Ath.) τάδε ᾔδε' ἐνὶ ‹φρεσὶ -ῃσι›ν (οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Her.) *Ξ*165 (εἰ ὕπνον) χεύῃ (Hera dem Zeus) ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ ‹ › , vgl. V.294, h. Ven. 38 *Y*35 ἐριούνης ' Ἑρμείας, ὃς ἐπὶ ‹ › κέκασται *O*81 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀίξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν ' γαῖαν ἐληλουθὼς ‹ › νοήσῃ ' „ἔνθ' εἴην, ἢ ἔνθα" Hes. fr. 283,1 εὖ νῦν μοι τάδ' ἕκαστα μετὰ ‹ › ' φράζεσθαι. – W o r t f.: πυκνός B3b R. Führer

πευκεδανός [1[i]] E nb. **peukos* n. (> ἐχε-, περιπευκές, vgl. πεύκη) wie ῥιγεδανός nb. ῥῖγος; zur Bildg. s. L

Σχ sch. D z. St.: πικροῦ. ὀλεθρίου. ἀπὸ τῆς πεύκης ἡ μεταφορά ... L Bechtel, Lexil. 277

B uns., etwa: versehrend (vgl. πικρός u. *ξ*224–6), verheerend (vgl. δῆϊος, μαλερός, μέρμερα), Epith. von π(τ)όλεμος *K*8 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ (Zeus) ... ' τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ... ἠὲ χάλαζαν ' ἢ νιφετόν ... ' ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα -οῖο, ' ὣς πυκίν' (ἀνεστενάχιζ' Ag.), vgl. *T*313 u. (metr. gleichw.) *N*97 (II Sp. 1667,47 ff.), ferner Op. 229. – W o r t f.: ἄγριος B2c, αἱματόεις B3, αἰνός B1b α, ἀργαλέος B1b, δακρυόεις B2, δῆϊος B1b, δυσηλεγής, δυσηχής, κακός B3a, κρυερός, (ὀ)κρυόεις, λευγαλέος, λυγρός, ὀϊζυρός, ὀλοός, ὁμοῖος, πικρός, πολυάϊκ-, πολύδακρυ(ο)ς, (καταῥ)ῥιγηλός, στυγερός, φθισήνορ- R. Führer

Πευκεΐδ(ης) [1[H]] (Patron., s. πεύκη:) von den Kentauren Perimedes u. Dryalos(!) als Söhnen des Peukeus (belegt bei Lycophr. 663 als Beiname des Her., s. Perpillou, -εύς S. 200), im letzten Vers eines zweiteil. Namenkat. s (178–183. 184–188) kämpfender Lapithen u. Kentauren (Abb. auf Schild) Sc. 187 Κένταυροι δ' ἐτέρωθεν ... ' ἀμφὶ μέγαν Πετραῖον ἰδ' Ἄσβολον ... ' Ἄρκτον τ' Οὔρειόν τε ... τε Μίμαντα ' καὶ

δύο -ας, Περιμήδεά τε Δρύαλόν τε, ' ... *ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες*, als Abschluß der Lapithenreihe entspr. (182) *Θησέα τ' Αἰγεΐδην*, ebf. m. Patron. (vgl. auch 181 *Μόψον τ' Ἀμπυκίδην* als metr. gleichw. 1.VH); der Vatername evoziert Urwüchsigkeit ('ein Kerl wie e. Baum', vgl. *ἤριπε δ' ὡς δρῦς* [*N*389⁺]. *ἡ πεύκη* [Sc.421], *μελίη, πύργος* [*N*178, *Δ*462] von fallenden Kriegern; s.a. *τ*163⁺ *οὐδ' ἀπὸ δρυός* [s.d. B3] *οὐδ' ἀπὸ πέτρης* u. *μελίη* B1b) u. wildes Waldmilieu (*ἐλάτας ἔχοντες*) wie *Πετραῖος, Ἄρκτος, Οὔρειος*, entspr. dem Baumnamen des Sohnes *Δρύαλος* (zu *δρῦς* [s.d. E Abll.], vgl. als Pendant [V.179] den Lapithen *Δρύας*; zum 'intellektuellen' EN *Περιμήδης* dagg. s.d. u. s.v. *μήδεα* B1 u. vgl. den weisen Cheiron); s. noch s.v. *Μολίων/ονε* zu Götterzwillingen; Rekonstrukt. des Schildes (9 Lapithen gg. 7 Kentauren) bei Myres, JHS 61, 1941, 27 H.W.Nordheider

πεύκη [2ⁱ, 2ᴴ, 1ᶜ] E Erbwort, verw. m. dL 'Fichte', urspr. 'Spitze', s. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *ἐχεπευκές, πευκάλιμος, πευκεδανός*, s.a. *Πευκεΐδης* L s.v. *πίτυς*

B *Kiefer*, Nadelbaumart, versch. Identif.n: L²: (*Seekiefer*) *pinus maritima*: L⁴16f.: *Aleppokiefer* (*p. halepensis*); L⁷80: *mountain pine* (*p. pumilio*); Seymour, Homeric Age 341: *cluster pine* or *p. pinaster*; L¹⁰174 A.2: *Schwarzkiefer* (*p. nigra*); vgl. auch L⁹ u. unten, s.v. *πίτυς*, Vorbem. Epith. nur *ἡλίβατος* (vgl. Bd.II Sp.907,1ff.); 3× im Gl.: *Λ*494 (Aias, wie ein *πλήθων ποταμός*) *πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε -ας* ' *ἐσφέρεται* (*εἰς ἅλα*)≅ Sc.376 (zus. m. *αἴγειροι*, vgl. Russo z.St.) Sc.421 *ἤριπε δ'* (Kyknos), *ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ὅτε -η* (*πέτρη* v.l.) ' *ἠλίβατος* (durch Blitzschlag) ‖ sonst: *Ψ*328 (als Rennbahnmarkierg.:) *ξύλον αὖον* ... ' *ἢ δρυὸς ἢ -ης· τὸ μὲν οὐ* (*οὖ* v.l., cf. Richardson, Iliad ad l.) *καταπύθεται ὄμβρῳ* Vit.p.12,18 *ἄλλη τίς σου -η ἀμείνονα καρπὸν ἴησιν* ' *Ἴδης ἐν κορυφῇσι*, vgl. L¹⁰. – Wortf.: s. *πίτυς*

D Eumel.fr.9,4 p.191 Ki. (unecht, s. Bd.II Sp.104,15ff.) G.Markwald

πεφνεῖν, πεφάσθαι s. *θείνω*

πῇ, πῃ, πη [23ⁱ, 18ᵒ, 1ᴴ, 3ᵇ, 1ᶜ] F *πῇ* 21, *πῃ* 24, *πη* 1

M 1 in longo [½] *πῇ ἔβη/αν Z*377, *Θ*229; *πῇ δή K*385, *B*339, *κ*281, *ν*203, *ρ*219, *φ*362; *πῇ κεν υ*43; *πῇ με* h.Merc.307; *πῇ Θ*94. 413, *Ω*362, *ο*509 [½] (*ἀλλ'*) *οὔ* ⌞*πῃ δύναμαι*⌟ *ἰδέειν P*643, *Ψ*463; ⌞ ⌟ *Φ*219; *πῇ δή E*472, *Ω*201; *πῇ δ' β*364; *πῇ Ξ*298, *Ω*373 [½] *ἀλλ' οὔ πῃ N*191 [½] *πῇ δέ ν*203 2 in brevibus 2a ½[–] *πῇ με Γ*400 ½[–] *οὔ πῃ ε*410; *πῇ κεν μ*287, *πῇ N*307, *ν*207 2b ½⏑[⏑] *ἠέ / οὔτέ πῃ ἐς γαλόων ἢ / οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων Z*378. 383; *ἠέ πῃ Ω*381; ⌞*οὐδέ πῃ*⌟ *μ*232 ½⏑[⏑] ⌞ ⌟ *ἔστι Z*267; *οὔ τί πῃ ἔστι* Op.105 ½⏑[⏑] *οὔτε/δε* ⌞*πῃ ἄλλῃ*⌟ *β*127 = *σ*288, *χ*140; ⌞ ⌟ *γ*251; ⌞*οὐδέ πῃ*⌟ *εἶχεν/ον Π*110, *μ*433; ⌞ ⌟ *ἔστι Ω*71, h.1,18, 7,58, Choer.fr.1(= Suppl.Hell. 317),4 Colace; *οὔ πῃ ε*140

Σχ sch.D *Γ*400: *ἦ πῇ με· ἢ πάλιν ποῦ ποτέ με*, and elsewhere *πῇ* as *ποῦ*, *ε*140: *οὔπη· οὐδαμῶς*

B *where* (*whither*)? (1), *somewhere, anywhere* (2), *somehow, someway* (3); *π.* orig. of direction, way, route (Schwyzer II579, also I550 on *πη/πῃ*), but naturally then of locat. w. gradation into modal use. In indef. use (2. 3) *π.* facultatively generalizes or strengthens concomitant adverbs and modal verbs: 19 of 24 instances neg. (*οὔ, οὐδέ, οὔτε*; w. *τι Φ*219, Op.105 in 3aβ, categoric Op.105 and 3cα); w. following *ἄλλῃ*: 4× (M2b), *πάντῃ/η*: *Π*110 (3b), *Ψ*463, *μ*232 (2bαaa), Choer. fr.1,4 Colace (3aβ); w. modal *δύναμαι, ἔστι, ἔχω* + inf. 11× (cf. G). Dir.sp. exc. 2× in 2. – Wdfld.: *ἦ, ὅπ(π)η, ποθι, πόσε, που, πῶς/πως* (cf. G), *τῇ* 1 emph. interrog. (6× w. *δή* M1) w. verb of motion: *where?, whither?*, mostly in ⌞reproach⌟es worded w. ironic surprise, otherwise: self-⌞ ⌟ *ν*203 (Od.), ⌞ ⌟ful reminder *ο*509, dissembled ⌞ ⌟ *K*385, in expr. of surprise *Ξ*298, simple question *Z*377, *N*307, *υ*43 1a normal directional w. *βαίνω*: *Z*377 *πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη* ... *ἐκ μεγάροιο;* ' *ἠέ πῃ* (2a) *ἐς γαλόων ἢ εἰνατέρων* ... ' *ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται;* w. *εἶμι*: *β*364 *τίπτε δέ τοι,* ⌞*φίλε τέκνον*⌟, *ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα* ' *ἔπλετο; πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν* ' *μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ο*509 *πῇ γὰρ ἐγώ,* ⌞ ⌟, *ἴω; τεῦ δώμαθ' ἵκωμαι* ' *ἀνδρῶν, οἳ* ... *Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν;* w. *ἔρχομαι*: *K*385 *πῇ δὴ οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ* ⌞*ἔρχεαι οἶος*⌟ ' *νύκτα δι' ὀρφναίην* ...;' *ἢ τινα συλήσων νεκύων; κ*281 *πῇ δ' αὖτ', ὦ δύστηνε, δι' ἄκριας* ⌞ ⌟, ' *χώρου ἄϊδρις ἐών;* w. *μέμονα*: *Θ*413 *πῇ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;* ' *οὐκ ἐάᾳ Κρονίδης ἐπαμυνέμεν Ἀργείοισιν N*307 *Δευκαλίδη, πῇ τ' ἂρ μέμονας καταδῦναι ὅμιλον;* (right, through the mid., or left?), as much point of departure as direction *Ξ*298 *Ἥρη, πῇ μεμαυῖα κατ' Οὐλύμπου τόδ' ἱκάνεις;* ' *ἵπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἄρματα τῶν κ' ἐπιβαίης* w. *φέρω*: *ν*203bis (are the people here hospitable?) *πῇ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῇ δὲ καὶ αὐτὸς* ' *πλάγξομαι;* (see section end below) *αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν φ*362 *πῇ δὴ καμπύλα τόξα* ⌞*φέρεις*⌟, *ἀμέγαρτε συβῶτα,* ' *πλαγκτέ;* h.Merc.307 *πῇ με* ⌞ ⌟, *Ἑκάεργε, θεῶν ζαμενέστατε πάντων;* w. *φεύγω* (cf. *ὅπῃ Ξ*507 = *Π*283 = *χ*43, *πόσε Π*422, *ζ*199), *ὑπεκ(προ)*-: *Θ*94 *Ὀδυσσεῦ,* ' *πῇ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλὼν κακὸς ὡς ἐν ὁμίλῳ;* ‖ *μ*287 *ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα νηῶν,* ' *γίνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰνὺν ὄλεθρον,* ' *ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα; υ*43 *μερμηρίζω·* ' *εἴ περ γὰρ κτείναιμι* (sc. the suitors) *Διός τε σέθεν τε ἕκητι,* ' *πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι;* w. other verbs (*ἄγω, ἰθύνω, πλάζομαι*): *ρ*219 *πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,* ' *πτωχὸν ἀνιηρόν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα; Ω*362 *πῇ, πάτερ, ὧδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις* ' *νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι; ν*203 (*πλάγξομαι*, see above) 1b figurative (in ironic / sarcastic reproaches) w. *βαίνω*: *B*339 (*παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε νηπιάχοις*) *πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἥμιν; Θ*229 (*κάκ' ἐλέγχεα,*) *πῇ ἔβαν εὐχωλαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι* (*ἃς κενεαυχέες ἠγοράασθε*) w. *οἴχομαι*: *E*472 *Ἕκτορ, πῇ δή τοι μένος οἴχεται ὃ πρὶν ἔχεσκες;* ' *φῆς που* (*πόλιν ἐξέμεν οἶος* w. your relatives) *Ω*201 *ὤ μοι, πῇ δή τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ* ' *ἔκλε'* ...;' *πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος;* 2 enclitic, indefinite *somewhere*, 2× narr. (*N*191, *Π*110) 2a directional w. verb of motion, neg. *β*127 = *σ*288 w. gen.: *Γ*400 *δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;* ' *ἦ πῇ με προτέρω πολίων* ... ' *ἄξεις, ἢ Φρυγίης ἢ Μηονίης* ... ' *εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος* ...; w. *ἐς*: *Z*383 see 377 in 1a *Ω*381 *κατάλεξον,* ' *ἠέ πῃ ἐκπέμπεις κειμήλια* ... ' *ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς, ἵνα* (*σόα μίμνῃ*) w. *ἄλλῃ* '-else' (and *ἐπί*) *β*127 *ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν οὔτε* ⌞*πῃ ἄλλῃ*⌟, ' *πρίν* (Pen. marries) = *σ*288 *γ*251 (*ποῦ Μενέλαος ἔην;*) *ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά* ⌞ ⌟ ' *πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους;* 2b location (cf. *ὅπῃ ι*279, mixed loc./direction *κ*190–192) *anywhere*, all instances emphatic after neg. 2bα in expressions for 'to see', 'espy' *somewhere* in a visual field; betw. directional (1) and modal use (3) 2baa w. *δύναμαι* (see G1 and cf. *Φ*219 in 3aβ) w. following *πάντῃ*: *Ψ*463 (*ἔβλαβεν*) *ἤτοι γὰρ τὰς πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας,* ' *νῦν δ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν· πάντῃ δέ μοι ὄσσε* (*ἀμ πεδίον παπταίνετον*) *μ*232

ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι ' Σκύλλην πετραίην ... ' οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε ' πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ... πέτρην without *πάντῃ*: *P* 643 (someone to announce Patr.'s death to Ach.) *ἀλλ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν τοιοῦτον* **2b α bb** without *δύναμαι* *N* 191 *ὁρμηθέντος ὀρέξατο δουρὶ ... ' Ἕκτορος· ἀλλ' οὔ πῃ χροὸς εἵσατο, πᾶς δ' ἄρα χαλκῷ ' ... κεκάλυφθ' ε* 410 (Od.:) „*ἔκβασις οὔ πῃ φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε (πάγοι ὀξέες, κῦμα, λισσὴ πέτρῃ*"), cf. *μ* 433 below **2b β** w. *ἔχω* + inf. *μ* 433 *τῷ* (sc. wild fig-tree) *προσφὺς ἐχόμην ὡς νυκτερίς· οὐδέ πῃ εἶχον ' οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον οὔτ' ἐπιβῆναι* (cf. *ε* 410 in α bb above and *Π* 110 in 3b below, see G3) **2b γ** w. *(κατ)θέσθαι* w. *ἄλλῃ*: *χ* 140 (*ὑμῖν ἐνείκω*) *ἐκ θαλάμου· ἔνδον γάρ, οἴομαι, οὐδέ τί πῃ ἄλλῃ ' τεύχεα κατθέσθην* (Od. and Tel.) obj. of ‹*ἐπίσταμαι*›: *ν* 207 *νῦν δ' οὔτ' ἄρ πῃ θέσθαι* (my treasure) ‹ „ *οὐδὲ μὲν αὐτοῦ ' καλλείψω, μή πώς μοι ἕλωρ ἄλλοισι γένηται* **3** modal use; ref. to possibility: neg. (*οὐ* and compds.) exc. *Ω* 373; w. *δύναμαι*, *ἔστι*, *ἔχω* + inf. exc. *ε* 140 (*πέμψω*), *Ω* 373 (no inf.); metr. var. [⏑] for *πως* (see G) **3a** instances w. verb of motion (rel. to 1b) **3a α** w. *πέμψω* *ε* 140 *ἐρρέτω, εἴ μιν κεῖνος* (Zeus) *ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει, ' πόντον ἐπ' ἀτρύγετον. πέμψω δέ μιν οὔ πῃ* (see Σχ above) *ἐγώγε· ' οὐ γάρ μοι πάρα νῆες κτλ. gar nicht* Ameis-H. **3a β** w. *δύναμαι*, *ἐστι* + inf. w. preceding neg. + *τί* 'at all': *Φ* 219 *πλήθει γὰρ δή μοι νεκύων ἐρατεινὰ ῥέεθρα, ' οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα δῖαν ' στεινόμενος νεκύεσσι* — Op. 105 *αὐτόματοι φοιτῶσι (νοῦσοι) κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι ' σιγῇ ... ' οὕτως οὔ τί πῃ ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι*, categoric, see c α; cf. *πως* *ε* 103 f. ≅ 137 f., *ι* 411; *πῃ* accepted by Verdenius ad l. w. following *πάντῃ*: Choer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 317), 4 Colace *ἔχουσι δὲ πείρατα τέχναι* (sc. poetic), ' *ὕστατοι ὥστε δρόμου καταλειπόμεθ', οὐδέ πῃ ἔστι 'πάντῃ παπταίνοντα νεοζυγὲς ἅρμα πελάσσαι* **3b** instance showing deriv. from location (rel. to 2b), w. following *πάντῃ*: *Π* 110 (*αἰεὶ δ' ἀργαλέῳ ἔχετ' ἄσθματι*) *οὐδέ πῃ εἶχεν ' ἀμπνεῦσαι· πάντῃ δὲ κακὸν κακῷ ἐστήρικτο* (cf. *μ* 433 in 2b β above, see G3) **3c** other modal instances w. *ἔστι* + inf. **3c α** categoric neg. *Z* 267 (no wine for me) ‹*οὐδέ πῃ ἔστι*› ... *Κρονίωνι ' αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι* *Ω* 71 *κλέψαι μὲν ἐάσομεν,* ‹ › *' λάθρῃ 'Αχιλλῆος θρασὺν Ἕκτορα* h. 1, 18 *οἱ δέ σ' ἀοιδοὶ ' ᾄδομεν ἀρχόμενοι λήγοντές τ',* ‹ › *' σεῖ' ἐπιληθόμενῳ ἱερῆς μεμνῆσθαι ἀοιδῆς* + h. 7, 58 **3c β** concessive *Ω* 373 *οὕτω πῃ* (v.l. ant. *δὴ*) *τάδε* (v.l. *δή πῃ*) *γ' ἐστὶ φίλον τέκος ὡς ἀγορεύεις. ' ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα*

D v.l. *λ* 166 Pap. Rainer 26764, *χ* 25 Eust.

G comparable instances of *οὔ πως* (+ inf., cf. B 2b and 3) **1** w. *δύναμαι*: *N* 729 **2** w. *ἔστι*: *M* 65, *N* 114. 325, *T* 225, *β* 130. 310, *ε* 103. 137. 413, *ι* 411, *κ* 170, *λ* 158, *ο* 49, *ρ* 12. 286, *σ* 52, *τ* 555, *φ* 331, *χ* 136. 460, h. Cer. 478 **3** w. *εἶχεν*: *H* 217, *P* 354 **4** w. *ἔοικε*: *ε* 212 W. Beck

πηγ(άς) [1[H]] (rel. to *πήγνυμι*:) *hoar-frost* Op. 505 *μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα, ' τοῦτον ἀλεύασθαι καὶ -άδας, αἵ τ' ἐπὶ γαῖαν ' πνεύσαντος Βορέαο δυσηλεγέες τελέθουσιν κτλ.* = *πάχνη* q.v. W. Beck

Πήγασος [3[H]] E der Name kann trotz 'kleinasiat.' *-aso-* Suff. (vgl. *Πήδασος*) gr. sein (s. Kretschmer, Gl. 31, 1951, 95 f.; dagg. Szemerényi, Scripta minora III 1602: zu anatol. **asus* 'Pferd'; verw./ident. [sprachl. u. funktional: als Blitzträger] m. hethit. Wettergott lt. Hutter, in: Festschr. Fr. Lochner v. Hüttenbach, Graz 1995, 79 ff.); versch. Herleitg. (von *πηγή* [so Th. 281 f., s. L[7]] od. *πηγός* [vgl. *I* 124 *ἵππους πηγούς*, s. L[3.5]]) schon ant. (s. Kl. P. s.v.), s. Chantraine, Dict. s.v.

L s.v. *Βελλεροφόντης* L[1–4]; sowie: [5]Wilamowitz, GlH I 270; [6]L. Radermacher, Mythos u. Sage bei den Gr., Wien 1938, 98 ff.; [7]Nilsson, AJPh 74, 1953, 167; [8]Dornseiff, Antike u. alter Orient, Leipzig 1956, 58 ff.; zur Nicht-Erwähng. bei Hom.: [9]Kullmann, Wirken d. Götter 22 ff.; [10]Haig Gaisser, TAPhA 100, 1968, 170; zum Reiten: [11]Wiesner, Arch. Hom. F 114 u.ö.; [12]ders., Gn. 25, 1953, 317; Mythos, Nachleben: P. u. die Künste, Kat. Austellg. Hamburg (ed. Cl. Brink, W. Hornbostel), München 1993

B nur Hes.: Name e. Pferdes göttl. r Abstammung (Eltern Pos. u. Gorgo; Bruder Chrysaor), vbd. m. Perseus- u. Belleroph.-Sage (Halbbruder, s.dd.), übernimmt himml. Funktion als Überbringer von Zeus' Blitzwaffen; je 1× *Πήγασος ἵππος* / Akk. am VE, lt. Th. 284 (*ἀποπτάμενος*) geflügelt; Herkunft der Sage (ob anatol. [L[1]] od. gr. [L[3]]) umstritten (s.o. E zum Suff.; Abb. von Flügelpferden einers. mittelassyr., andrers. [davon beeinflußt?] korinth., wohin auch sonst. Sagenzüge weisen, s. s.v. *Βελλεροφόντης*, Roscher s.v., RE XIX [1937] 56 ff.),; die urspr. Funktion des P.: im Bereich Unterwelt, Wasser (Pferd des Pos.?), bzw. im Himmel (Blitzträger des Zeus, od. Sonne? s. L[1.2.8]), beides mögl. vermischt; die Sage von Belleroph. auf dem P. ist e. Indiz für das Aufkommen der Reitkunst (s. L[11.12]); zur Nicht-Erwähnung bei Hom. (absichtl. Eliminierung od. Unkenntnis?) s.u. Ende; zu weiteren myth. Zauberpferden s. s.v. *Ἀρίων*, sowie L[6], Roscher s.v.: P. erscheint 2× in Genealogie der Ungeheuer (Th.): **1** Geburt, 'Etym.' u. Aufstieg zu den Göttern (wird Zeus' Helfer): Th. 281 ([270] *Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε ...* [274] *Γοργούς θ'*, Pos. schlief m. der sterbl. Medusa) *τῆς ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν, ' ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ -ος ἵππος· ' τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν ὅτ' ἄρ' Ὠκεανοῦ παρὰ πηγὰς ' γένθ', ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχων (ἔχεν v.l.) ... ' χὠ μὲν ἀποπτάμενος προλιπὼν χθόνα ... ' ἵκετ' ἐς ἀθανάτους, Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει ' βροντήν τε στεροπήν τε φέρων Διὶ ... ' Χρυσάωρ δ' ἔτεκε ...* (P. holt also die Blitzwaffen, wohl von den Kyklopen, die *βροντήν* u. *κεραυνόν* für Zeus zur Verfügung halten, s. 141. 504), Blitz als springendes Pferd (L[1], dagg. L[8]: sek., urspr. Sonnenpferd, weil Sonne aus den *πηγαί* des Okeanos auftaucht); zur 'Etym.' vgl. die zahlr. *πηγαί* in der P.-Sage (s. L[7], RE s.v.); die Geburt dargestellt im Westgiebel des Artemistempels von Korfu (s. Brommer, Gn. 25, 1953, 264; E. Simon, Die Götter der Gr., München 1969, 170 ff. m. Abb.) **2** als Reitpferd des Belleroph. im Kampf m. der Chimäre: Th. 325 (*ἡ δὲ* [Keto] *Χίμαιραν ἔτικτε*) *τὴν μὲν -ος εἶλε καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης*. P. hier im Ungeheuer-Kat. vor Belleroph. genannt als der Chimäre ebenbürtig (ebf. märchenhaftes Zauberwesen), seine Mitwirkung entscheidet **3** entspr., aber m. anderer Gewichtung (als vom gemeins. Vater dem Halbbruder beigegebener Helfer) in Belleroph.' Geburtsgesch.: Hes. fr. 43a, 84 (Mestra [?] *Ποσε[ιδάωνος ἐν] ἀγκοίνῃσι μιγεῖ[σα]* gebar dem Glaukos den Belleroph.) *τῷ δὲ καὶ η[.. πα]τὴρ* (sc. Pos.) *πόρε Πήγασο[ν ἵππον]* ' *ὠκύτατον [...]* ' ... ' *σὺν τῷ πῦρ [πνείουσαν* ⏑⏑⏑⏑⏑ *Χίμαιραν]*: dagg. fehlt P. in der Belleroph.-Erz. bei Hom. (*Z* 155 ff.), wo es Glaukos auf die Serie der Heldentaten se. Vorfahren ankommt (vermieden als märchenhaft u. im Kontext störend [L[1.6.9.10]], od. sek. in die Sage eingefügt, nachhom. [L[3]]?), ist aber hinter der Erz. erschließbar (*Z* 183 *καὶ τὴν μὲν* [Chimäre] *κατέπεφνε θεῶν τεράεσσι πιθήσας*, s. *πείθω* B 1 c, allg. Formel für göttl. Hilfe statt Hinw. auf das Zauberroß; 200 ff. Verlust der göttl. Gunst ohne Erkl.): die 'Lücken' in der hom. Erz. lassen sich durch die bei Hes. u. Pi. überl. Mitwirkg. des P. schließen (Pi. O. 13, 60–92: Belleroph. be-

kämpft 'mit' P. Amazonen, Chimäre u. Solymer[!], Pi. I. 7,44 ff.: P. wirft se. Reiter beim Ritt zu d. Göttern [Hybris!] ab)
H. W. Nordheider

πηγεσίμαλλος [1[i]] E eher Poss.-Kompos. (< *πηγός*, vgl. *Πρωτεσίλαος*) als verb. Rekt.-Kompos. (< *πήγνυμι*, vgl. *ἑλκεσίπεπλος*), s. Risch 192

Σχ sch. D z.St.: *βαθυμάλλῳ. καλὸν ἔριον ἔχοντι. ἢ μέλανι (πηγὸν γὰρ τὸ μέλαν)*

L [1]Wilamowitz, Kl. Schr. I 457 A.3; [2]Fränkel, Hom. Gl. 76 A.1; [3]Kretschmer, Gl. 22, 1934, 264 f.; [4]Knecht, *τερψίμβροτος* 29; [5]Bergold, Zweikampf 200

B *dickwollig* (L[5]) i.S.v. *mit kompaktem Wollbehang, mit zottigem Vlies*, VE-Beiw. von (aus Herde herausragendem) Leithammel (vgl. *ι* 434. 445), in Vgl. in dir. R. *Γ* 197 *κτίλος ὥς ἐπιπωλεῖται* (Ag.) *στίχας ... ' ἀρνειῷ μιν ... εἴσκω -φ, ' ὅς τ' οἴων (πῶϋ διέρχεται)*. – Wortf.: s. *λάσιος* R. Führer

πηγ(ή) [5[i], 1[e], 3[H], 2[h], 1[c]] E mögl. Zush. m. *πήγνυμι* sem. unklar, s. einers. Grošelj, ZA 4, 1954, 173 f. (urspr. 'aqua frigida'), andrers. Knobloch, Gl. 56, 1978, 50 (urspr. 'Kastenbrunnen'); viell. eher Substantivierg. von *πηγός* i.S.v. *'ständig' (d.h. ganzjährig, vgl. *ἐπητανός* *ζ* 86, *ν* 247). – Abl.: *Πήγασος*? F *-αί* 3, *-έων* 2, *-ῆς* 1, *-άς* 6

M 1 [-⏑] (*ἐς*) *-άς* *Ψ* 148, *Υ* 9 = *ζ* 124 = h. Ven. 99 [-⏑] *ἐκ -έων* *Φ* 312 [-⏑] *-αί* Th. 738 = 809; *-ῆς ἐπι* ⟨*Κηφισοῖο*⟩ *Β* 523; *-ὰς ὑπὸ* ⟨ ⟩ Choer. fr. 5 ci. 2 [⏑×] *-αί* *Χ* 147; *ἀπὸ -έων* h. Ap. 263; *παρὰ -άς* Th. 282

L [1]Wilamowitz, Herakl. II 94; [2]Paton, CR 8, 1984, 93 f.; [3]Allen, CR 20, 1906, 197; [4]Bassett, TAPhA 61, 1930, 146 f.; [5]Wycherley, CR 51, 1937, 2 f.; [6]Stokes, Phronesis 7, 1962, 28 ff.; [7]A. Ballabriga, Le Soleil et le Tartare, Paris 1986, 47 f. A.139

B *Quellen* (nur Pl., doch s. *Χ* 147 ff.), *sorgenti*, im Ggs. zu *κρήνη* 'fonte' nur natürl., nicht gefaßt, wie *κρουνός* groß im Ggs. zu *πῖδαξ*, 2× (am Anf.) *Quellfluten*, nur (: L[1]) Th. 282 (etymologisierendes *αὐτοσχεδίασμα*!) Ok.' Fluten (: 'sources' J. Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythol. gr., Bern 1971, 75, wogg. Vian, RPh III 46, 1972, 286) wie (danach?) später, 2[H] (am Ende) metaph. *Urgrund*; in Vbd. m. (*Φ* 312, *Ψ* 148 impl.) Poss.-Pr. h. Ap. 263 (nur hier + Epith., kontrast. *κρήνη* G, Stesich. S 7,3 f. p. 154 Dav.), sonst m. (außer Hes. nachgest.) Gen. (Flußname außer ⟨*Υ* 9[+], Th. 738[+]⟩, von Präp. abh. außer (je 3× Akk. / Nom.) ⟨ ⟩, *Χ* 147; in dir. R. außer *Υ* 9, ⟨*Β* 523 (Kat.), *Χ* 147⟩ (Exk.), 3[H] (1[c] Prosaref.), in numinosem Zush. (Götterhandlg. bis auf 1. u. letzte Perik.) außer ⟨ ⟩, nb. *ποταμόν*[+] *Β* 522 f., *Υ* 7/9[+], *Ψ* 142/8, m. Alliter. (4 *π-*) *Υ* 9, (3 *π-* / 2 *π-*) Th. 738 / *Φ* 312 (jew. *πάντ-*) *Ψ* 148 (Pel. gelobte, 50) *μῆλ' ἱερεύσειν ' ἐς -άς, ὅθι τοι* (Spercheios) *τέμενος βωμός τε*, vgl. *Φ* 131 f., *λ* 35 f., II Sp. 1074,13 f.; 1536,54 f. u. s. Nilsson, Griech. Feste 358 f. h. Ap. 263 *πημανέει σ'* (Ap.) *αἰεὶ κτύπος ἵππων ... ' ἀρδόμενοί τ' οὐρῆες ἐμῶν ἱερῶν ἀπὸ -έων*, vgl. V. 387, *κ* 350 *Φ* 312 *ἐμπίπληθι ῥέεθρα ' ὕδατος ἐκ -έων, πάντας δ' ὀρόθυνον ἐναύλους*, vgl. *Δ* 454 *Χ* 147 (*κρουνὼ ἵκανον*) *ἔνθα δὲ -αὶ ' δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου* (*ἡ μὲν* heiß, *ἡ δ' ἑτέρη* eiskalt, *ἐπ' αὐτάων πλυνοί*) *„they came to the twin fountains; there two of the springs of the Scamander gush forth"* (Fraser, CJ 33, 1938, 488) *Β* 523 (*οἳ πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν*) *ἔναιον, ' οἵ τε Λίλαιαν ἔχον -ῆς ἔπι* ⟨*Κηφισοῖο*⟩, Ggs. Flußlauf / Quellgebiet, s. h. Ap. 240 f. Choer. fr. 5 = Suppl. Hell. 321 (Prosaref.) *ἁρπασθῆναί φησιν αὐτὴν* (Oreithyia) *ἄνθη ἀμέργουσαν ὑπὸ τὰς τοῦ Κηφισοῦ -άς* (*-ὰς ὕπο* ⟨ ⟩ Hermann) *Υ* 9 (*οὔ τις ἀπέην*) *νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα ... νέμονται ' καὶ -ὰς ποταμῶν καὶ πίσεα* = *ζ* 124 = h. Ven. 99, vgl. *κρηναῖαι, νηϊάδες*, Ggs. Flußgötter *Υ* 7 Th. 282 (*ἔκθορε Πήγασος*) *τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὠκεανοῦ παρὰ -ὰς ' γέντ(ο)*, s. V. 274. 279, vgl. *Π* 151, *ι* 132 738 (*ἔνθα γῆς καὶ Ταρτάρου πόντου τε καὶ οὐρανοῦ*) *ἐξείης πάντων -αὶ καὶ πείρατ' ἔασιν* (*χάσμα μέγ'*) = 809, vgl. V. 728. – Wortf.: s. II Sp. 1537,29 ff. (zu Th. 282: *ὄχθαι, προχοαί, ῥέεθρα, ῥοαί, ῥόος*)

D v.l. *Φ* 196 R. Führer

πήγνυμι [34[i], 7[e], 3[H], 1[h]] E inherited, Chantraine, Dict. 895 and LIV 416. – Deriv.: *πηγεσίμαλλος*?, *εὐπηγής*, ⟨*πηγός*⟩, *ἁρματο*⟨ ⟩, *πηγυλίς, εὐ-, πηκτός, Ναύπακτος, μεσσο-, πρωτοπαγής, πάγος, ἅπαξ* (cf. *πάσσαλος, πάχνη*)

F 1 act. fut. *πήξεις* 1; pf. stem *πέπηγεν* 1; *ἐ*⟨*πεπήγει*⟩ 1, ⟨ ⟩ 1; aor. *ἔπηξε(ν)* 2, *πῆξε(ν)* 10, *ἐγ*⟨*κατέπηξ*⟩*(ε)* 1, ⟨ ⟩*εν* 2, *συνέπηξεν* 1, *πήξαμεν* 1, ⟨ ⟩*αν* 1; *πήξῃ* 1; *πῆξαι* 3; *πήξας* 3, *πήξαντ(α)* 1 2 medio-pass. pres. stem *-ται* 1; *-τ(ο)* 1; *-σθαι* 1; plqu. *κατέπηκτο* 1; aor. *ἐπάγη* 2, *πάγη* 6, *πάγεν* 1, *πῆχθεν* 1; *πήξασθαι* 1

M 1 disyll. 1a [⏑⏑] *πάγεν* *Λ* 572 1b [⏑⏑] *πῆξε* h. Merc. 47; *πῆξαι* *Σ* 177 [⏑⏑] *ἐν δόρυ πῆξε* *Ο* 650; *πῆξε* *Δ* 460 = *Ζ* 10, *χ* 83; *ἐν χροῖ πῆχθεν / -τ' ἀρηϊθόων αἰζηῶν* *Θ* 298, *Ο* 315 [⏑⏑] *πῆξαι* *ε* 163 1c [⏑⏑] *ἐγκατέπηξ'* *λ* 98 [⏑⏑] *πάγη βέλος* *Δ* 185, *Υ* 283; *πάγη δ' ἐν* *Δ* 528, *Υ* 486 *πάγη* *Ε* 616, *Ψ* 877 1d [-⏑] *πῆξαι* *λ* 77; *καὶ τότε δὴ / μ' ἐν γαίῃ πήξας / ντ' ... ἐρετμόν* *λ* 129, *ψ* 276 1e [⏑×] (*μετα*)*στρεφθέντι* ⟨*μεταφρένῳ ἐν δόρυ*⟩ *πῆξεν* *Ε* 40, *Θ* 258 = *Λ* 447; *τ/μοι φεύγοντι* ⟨ ⟩ *πήξῃ/εις* *Θ* 95, *Χ* 283; *πῆξε(ν)* *Ν* 372 = 398; *πήξας* *Γ* 217, Op. 430 2 trisyll. 2a [⏑⏑⏑] *πήξαμεν* *μ* 15; *-ται* *Χ* 453 2b [⏑⏑⏑] ⟨*ἐν γαίῃ*⟩ *(δ')* *ἐπάγη* *Κ* 374, *Χ* 276 2c [⏑⏑⏑] ⟨ ⟩ *κατέπηκτο* *Λ* 378; ⟨*κατέπηξε*⟩*ν* *Ζ* 213; *ἔπηξε(ν)* *Β* 664, *Ν* 570 [⏑⏑×] *πεπήγει* *Π* 772; *πέπηγεν* *Γ* 135; ⟨ ⟩*/αν* *Η* 441 ≅ *Ι* 350; *συνέπηξεν* *Ε* 902 2d [-⏑⏑] *-σθαι* Op. 809; *πήξασθαι* Op. 455 3 quadrisyll. [⏑⏑⏑×] *ἐπεπήγει* *Ν* 442

Σχ sch. D *Β* 664: *κατασκεύασε*, *Γ* 135: *παρὰ δ' ... ⟨πέπηγε⟩' παρα*⟨ ⟩ *... ὅ ἐστι παράκειται*, 217: *ἐρείσας*, *Δ* 460: *ἐνέρεισε*, 528: *πάγη' ἐνεπάγη. εἰσῆλθεν*, *Θ* 298: *πῆχθεν' ἐνεπάγησαν*, *ε* 163: *πῆξαι' συμπῆξον* L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 115 ff.

B additive: *implant, stick in, fasten, fix in, insert*, summative: *assemble* (I 2), *congeal* (II 11); intrans. act. (pf. stem): *Γ* 135 (II 10), *Ν* 442 (II 5a), *Π* 772 (II 2), trans. mid.: Op. 455. 809 (I 2); advs./preps.: see sections in II and *διὰ δ' ἀμπερές* *Λ* 378 (II 6), *μεσσηγύς* *Ε* 40 = *Θ* 258[ex.] = *Λ* 447. 572, *Ο* 315 (II 5), *νέρθε* *Χ* 453 (I 2), *πρόσθεν* *Ψ* 877, *ὑψοῦ* *ε* 163 (II 7); synt.: simple loc. dat.: *λ* 129 (I 1), *μ* 15 (II 7). – Wdf l d.: *πείρω, ἀραρίσκω, ἐρείδω* I simplex 1 act., *stick, implant* obj. spear (cf. II 5): *Ν* 570 (*βάλε αἰδοίων τε μεσηγὺ καὶ ὀμφαλοῦ*) *ἔνθά οἱ ἔγχος ἔπηξεν* obj. 'marker': *λ* 129 (*ὁππότε κεν δή τοι*) *ὀδίτης ' φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ... ' καὶ τότε δὴ γαίῃ πήξας* ⟨*εὐῆρες ἐρετμόν*⟩ (*οἴκαδ' ἀποστείχειν*), see *ψ* 276 (II 5b) *μ* 15 *ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες ' πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ* ⟨ ⟩, see *λ* 77 (II 7) I 2 trans. *build, assemble, construct* (cf. II 11) obj. ships, wagon act.: *Β* 664 (Tlep. killed his father's uncle) *αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε* (*φεύγων ἐπὶ πόντον*) mid.: Op. 809 (*ταμεῖν*) *νήιά τε ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται. ' τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας -σθαι ἀραιάς*, cf. *ἁρμόζω* (*ε* 162 f. in II 7) 455 *φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἄμαξαν* (*ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης*), see *ἁρματοπηγός, πηκτός, πρωτοπαγής* and *ἀραρίσκω* (I col. 1179 ff.), cf. II 5c and 7 below I 3 medio-pass., knees *lock* *Χ* 453 (Androm.:) *„ἐν δ' ἐμοὶ αὐτῇ ' στήθεσι πάλλεται ἦτορ ἀνὰ στόμα, νέρθε δὲ γοῦνα ' -ται' ἐγγὺς δή τι κακόν"*, see Segal, HSPh 75, 1971, 45 f. (cf. *λύω* B I 3a) al-

so *N*434 ff. (*πέδησε γυῖα*, preliminary to *N*442 in II5), cf. Call. Hy. 5,83 f.

II w. prep. or prev. (CP in 6. 8. 11, DP without complem. *Γ*135 in 10, *H*441 ≅ *I*350 in 6); mainly ref. to weapons: arrows 7× (4× in 5, also 2. 6. 7), spears 22× (18× in 5, also 1. 2. 8. 10), sword (6), cf. stakes in 3, otherwise: decks (7), eyes (9), head (3), milk (11), oars 2× (5b. 7, cf. I1), plough-tree (5c), reed (4), stakes 2× (6, cf. 3) **1** w. *ἄγχι* *stuck close to* *Y*283 *ἀλευάμενος δόρυ* ... ' *ἔστη, κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο μυρίον ὀφθαλμοῖσι,* ' *ταρβήσας ὅ οἱ ἄγχι πάγη βέλος*, cf. *K*374 (5aαcc)

II2 w. *ἀμφί* *about*, act. intrans. *Π*772 *πολλὰ δὲ* PN[a] *ἀμφ' ὀξέα δοῦρα πεπήγει* ' *ἰοί τε* ... *ἀπὸ νευρῆφι θορόντες*, cf. *Γ*135 (10)

II3 w. *ἀνά* *impale* *Σ*177 *κεφαλὴν* (of Patr.) *δέ ἑ* (Hektor) *θυμὸς ἄνωγε* ' *πῆξαι ἀνὰ σκολόπεσσι*, unique w. movable obj. and fixed instr.

II4 w. *διά* + gen. *fix through* h. Merc. 47 *πῆξε δ' ἄρ' ἐν μέτροισι ταμὼν δόνακας καλάμοιο,* ' *πειρήνας διὰ νῶτα,* ‹*διὰ ῥινοῖο*› *χελώνης*, w. ‹ ›, see Càssola ad l.; cf. *Λ* 378 in 6

II5 w. *ἐν* (23×) *fix in* subj. / obj. penetrating implement **5a** a weapon **5aα** spear(s, cf. *N*570 in I1) **5aαaa** in human body: head 2×, otherwise in trunk (indeterm. *O*315); *π.* foll. by *δούπησεν δὲ πεσών*: *E*40. 616, *Λ*447, *N*372, preceded *N*442 **αα** act. subj. is agent: *Δ*460 *τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον* ... ' *ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω* ' *αἰχμή* = *Z*10 *E*40 PN[a] *ἔκβαλε δίφρου*· ' *πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν* ' *ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε* = *Θ*258[ex.] = *Λ*447 ≅ *Θ*95[ex.] ≅ *X*283[ex.] *N*372 *τιτύσκετο δουρὶ* ... ' *καὶ βάλεν* ... *οὐδ' ἤρκεσε θώρηξ* ' ... *μέσῃ δ' ἐν γαστέρι πῆξε* = 398 *O*650 *στήθεϊ δ' ἐν δόρυ πῆξε* intrans.: *N*442 *δούπησεν δὲ πεσών* (see introd. aa), *δόρυ δ' ἐν κραδίῃ ἐπεπήγει*, cf. *Π*772 (2), *Γ*135 (10) and medio-pass. **ββ** medio-pass., subj. spear(s) *Δ*528 *τὸν δὲ* PN ... *βάλε δουρὶ* ' ... *πάγη δ' ἐν πλεύμονι χαλκός* *E*616 *τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν* ... ' *νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ πάγη* ... *ἔγχος* (*δια ζωστηρος*] *ελασσεν* PBodm. I = 539) *Y*486 *τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι, πάγη δ' ἐν νηδύϊ χαλκός,* ' *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων* ‖ *O*315 *ὀϊστοὶ* (see aβ) ' *θρῴσκον*· *πολλὰ δὲ δοῦρα* ... *ἀπὸ χειρῶν* ' *ἄλλα μὲν ἐν χροΐ -τ'* ... *αἰζηῶν,* ' ‹*πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ, πάρος χρόα* ... *ἐπαυρεῖν,* ' *ἐν γαίῃ ἵσταντο*›, see *Λ* 572 below and *Θ*298 (aβaa) **5aαbb** in shield, medio-pass. *Λ* 572 *τὰ δὲ δοῦρα* ... ' *ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ* ... *πάγεν ὄρμενα πρόσσω,* ' ‹ ›, cf. cc below **5aαcc** in ground medio-pass. *K*374 *ἐκὼν δ' ἡμάρτανε φωτός*· ' *δεξιτερὸν δ' ὑπὲρ ὦμον* (ell.) *ἐΰξου δουρὸς ἀκωκὴ* ' *ἐν γαίῃ ἐπάγη*· *ὁ δ' ἄρ' ἔστη τάρβησέν τε* (cf. II1) + *X*276 (*ὑπέρπτατο ἔγχος*) **5aβ** arrow(s) **5aβaa** in human body act., subj. is agent: *χ*83 *ἰὸν ἀποπροΐει, βάλε δὲ στῆθος παρὰ μαζόν,* ' *ἐν δέ οἱ ἧπατι πῆξε θοὸν βέλος* medio-pass.: *Δ*185 *οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν* ' *εἰρύσατο ζωστήρ* *Θ*298 *ὀκτὼ δὴ προέηκα* ... *ὀϊστούς,* ' *πάντες δ' ἐν χροΐ πῆχθεν* ... *αἰζηῶν*, cf. *O*315 (aαaa) **5aβbb** in ground act. intrans.: see *Π*772 f. in 2 **5b** obj. is oar *ψ*276 *ὁππότε κεν δή μοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης* ' *φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν* ... ' *καὶ τότε μ' ἐν* (*δὴ* v.l.) *γαίῃ πήξαντ' ἐκέλευσεν ἐρετμόν* ..., see I1 **5c** obj. part of construction, w. instr. dat. Op. 430 (*γύην*) *πρίνινον*· *ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν,* ' *εὖτ' ἂν Ἀθηναίης δμῶος ἐν ἐλύματι πήξας* ' *γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἱστοβοῆι*, see West ad l. and *πηκτός*; cf. *ε*163 (7)

II6 w. *ἐν* + *κατα-* *insert* sword in sheath: *λ*98 *ξίφος* ... ' *κουλεῷ ἐγκατέπηξ'* stakes *implant*: *H*441 (*βαθεῖαν τάφρον ὄρυξαν*) *ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν* ≅ *I*350 subj. arrow, medio-pass.: *Λ* 378 (*βάλεν*) *ταρσὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ' ἀμπερὲς ἰὸς* ' *ἐν γαίῃ κατέπηκτο* (384 *οὐ ταρβήσας*, cf. *Y*283 in 1), cf. *Ψ*877 (7) see also 9

II7 w. *ἐπί* *fix, implant on, above* (1× gen., 2× dat.) *π.* act., obj. is attached / inserted: *ε*163 *ἄγε δούρατα μακρὰ ταμὼν ἁρμόζεο χαλκῷ* ' *εὐρεῖαν σχεδίην*· *ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς* ' *ὑψοῦ*, cf. 5c and I2 *λ*77 (*σῆμά μοι χεῦαι ἐπὶ θινί*) *ταῦτά τέ μοι τελέσαι πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμόν,* ' *τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον*, see I1 medio-pass.: *Ψ*877 *βάλε μέσσην* (dove), ' *ἀντικρὺ δὲ διῆλθε βέλος*· *τὸ μέν ἄψ ἐπὶ γαίῃ* ' *πρόσθεν Μηριόναο πάγη ποδός* (cf. *Λ* 378 in II6)

II8 w. *ἐπί* + *κατα-* *implant above* subj. spear *Z*213 *ὣς φάτο, γήθησεν δὲ* ... *Διομήδης*· ' *ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονί* (cf. *Γ*135 in II10) see also II9

II9 *κατα-* *fix on* ground *Γ*217 *ὅτε δὴ* ... ' *στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας* (Kirk, Iliad ad l.) see also II6 and II8

II10 w. *παρά* *stick beside* act. intrans. *Γ*135 *οἱ δὴ νῦν ἕαται σιγῇ* ... ' *ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν* (cf. II2 and *Z*213 in II8)

II11 *συν-* *curdle, congeal* *E*902 ‹*ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν*› *ἐπειγόμενος συνέπηξεν* ' *ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ' ὦκα περιτρέφεται κυκόωντι,* ' *ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο* ... *Ἄρηα* (later *construct* hence Emp. fr. 33 Diels-Kranz ‹ › *ἐγόμφωσεν καὶ ἔδησε*, [O'Brien, JHS 90, 1970, 155 f.], cf. I2 above and *τρέφω* *ι*246; *ξ*477 [see *πηγυλίς*])

D *K*159a Diog. Laert., *M*189a Pap. 121, *Σ*157a Zen. (= 177 in BII3), v.l. *Ξ*40 Dion. Sid., *ι*246 W. Beck

πηγός [2ᵢ, 2ᵉ] **E** cf. *πηγή* E. — **Deriv.**: *Πήγασος*? *πηγεσίμαλλος*? **Σχ** sch. D *I*124: *εὐτραφεῖς. εὐπαγεῖς, ἀφ' οὗ γενναίους*, *ε*388: *-ῷ*· *οἱ μὲν γλωσσογράφοι μέλανι καὶ ἰσχυρῷ*· *τινὲς δὲ γαληναίῳ*· *κρεῖσσον δὲ εὐπαγεῖ καὶ εὐτραφεῖ καὶ εὐμεγέθει*

L Tosi, Eikasmos 8, 1997, 227–32

B (from *πήγνυμι*:) *stalwart, stout* (1), *mighty* (2), connoting *swift* (also interpr. as color word: Σχ, Garzya, PaI 22–24, 1970–72, 41-50 and L; see Chantraine, Dict. 894) **1** of horses *I*124 (Ag.: „I offer Ach. among other things) *δώδεκα δ' ἵππους* ' *-οὺς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο* (and who shall win their owner many prizes)" = 266 (cf. Alcm. fr. 1,48) **2** of waves *ε*388 (after Pos. destroyed the raft) *ἔνθα δύω νύκτας δύο τ' ἤματα* ‹*κύματι -ῷ*›, ' *πλάζετο* (Od.), continuation of Ath.'s measures for bringing him to *Σχερίη* (382–387) *ψ*235 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος γῆ νηχομένοισι φανήῃ,* ' *ὧν τε Ποσειδάων εἰεργάσ νῆ' ἐνὶ πόντῳ* ' *ῥαίσῃ, ἐπειγομένην ἀνέμῳ καὶ* ‹ ›·' *παῦροι δ' ἐξέφυγον* (Lesky, Thalatta 158: like *τρόφις, τροφόεις*). — **Wdfld.**: *εὐπηγής, εὐτρεφής*; see *ἵππος* and *κῦμα* B introd.

D v.l. ant. *Ξ*16 W. Beck

πηγυλίς [1°] **Σχ** sch. Barn. *ξ*476: *παγετός. ψυχρά* (*ἢ ψ.* ci. Barn.)

B (Risch §51d) *frozen, icy* *ξ*476 *ὑπὸ τεύχεσι πεπιτῶτες* ' *κείμεθα, νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ βορέαο πεσόντος,* ' *-ίς*· *αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ' ἠΰτε πάχνη,* ' *ψυχρή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος*, see *κρύος*, cf. LSJ *πήγνυμι* III W. Beck

Πήδαιον [1ᵢ] (s. *Πήδαιος*:) Ort in der Troas, Heimat des Imbrios (l. zum ON Imbros, s.dd.), genannt bei dessen Tötung *N*172 (*Τεῦκρος κατέκτα Ἴμβριον*) *Μέντορος υἱόν*· ' ‹*ναῖε δὲ*› *-ον* (*-ασον* γρ., *-ασσον*, *-αῖον* codd. pauci) *πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν* (*Πριάμοιο νόθην ἔχε Μηδεσικάστην*, V. 176

'⌊ ⌋ πὰρ Πριάμῳ, metr. vgl. noch *E* 613, *λ* 257, h. Ven. 227), „echtes, altes Namengut" (Heubeck, Gn. 25, 1953, 270), weitere ant. Erwähnungen (s. RE IX [1937] 17) basieren auf Hom.; Spekulat. zur Geogr. Vellay, RE Hom (Paris, Budé) 5, 1935, 44 ff. (Hissarlik et l' énigme de Pédaeon) H. W. Nordheider

Πήδαιος [1] E nichtgr., zum ON *Πήδαιον* (s.d.), viell. volksetym. Assonanz an *πηδάω*? Zur Bildg. u. allg. v. Kamptz S. 119. 311, Wathelet, Dict. II 883 f., ders., Troyens (s. Index); weitere Beisp. zum Namenstyp (PN zu ON) s. bei Bowra, Tradition 78 u. s.v. *Πήδασος* E; Akz.: Lehrs, Arist. 291 f.

B Sohn (*νόθος*, s.d.) des Ant., erscheint (m. Hinw. auf Stiefmutter) nur bei seiner Tötung durch Meges *E* 69 *-ον* (*-αῖον* v.l.) *δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν, ' ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὼ ' ἶσα φίλοισι τέκεσσι χαριζομένη πόσεϊ ῷ* (≅ *Z* 12in. ≅ 29in), in Tötungsserie (38 ff. m. variierender Abfolge Subj.-Obj., bzw. umgekehrt: *Ἀγαμέμνων Ὀδίον, Ἰδομενεὺς Φαῖστον, Σκαμάνδριον Μενέλαος, Μηριόνης Φέρεκλον, Πήδαιον Μέγης, Εὐρύπυλος Ὑψήνορα*), zum Verstyp s. Visser, Hom. Vers. 196 ff.; zu den teilw. redenden (?) Namen (*Π.* 'Springer'?, *Στρόφιος, Ὀδίος*) Mühlestein, Hom. Nam. 32 ff.; zu den drast. Verwundungen Friedrich, Verwundung, 75 ff.; zu den Antenoriden Kullmann, Quellen 178; I. Espermann, Antenor, Theano, Antenoriden (Beitr. z. Klass. Phil. 120), 1980, 52 f.; andere Tötungen von *νόθοι* s. s.v. H. W. Nordheider

πηδάλιον [5°, 2H, 1b] E um dimin. *-io-* erweiterte *-alo-* Abl., Grundwort vgl. *πηδό(ς/ν)*; s. Chantraine, Form. 245 ff. 253; Risch § 39b. Zur eigentüml. Bildg. s. L³, Ruijgh, Etudes § 90 A.64, Schwyzer, KZ 63, 1936, 62 f., E. Hermann, Schiffsteile, NAWG 1943, Nr. 1, 4

M 1 dreis. [⏑⏑⏑] -' *θ* 558 2 viers. [⏑⏑⏑⏑] *-ον γ* 281, Op. 629 [⏑⏑⏑⏑] *-ῳ ε* 270; *-ον ε* 255, Op. 45 [⏑⏑⏑⏑] *-ον ε* 315 3 fünfs. [⏑⏑⏑⏑⏑] *-οισιν* h. Ap. 418

Σχ sch. Barn. *ε* 255: *κώπην*, Verwechslg. m. ⌊*πηδός/ν*⌋ sowie auch öfters umgekehrt (s. ⌊ ⌋ Σχ); wie ⌊ ⌋ oft zu *πηδάω* gestellt

L [1]Casson, Ships 46. 224 ff.; [2]Gray, Arch. Hom. G 101 f.; [-3]Kurt, Seem. Fachausdr. 144–6; [4]J. S. Morrisson u. R. T. Williams, Greek Oared Ships, Cambridge 1968, 52 f. 135. 198. 291 f.; [5]Seymour, Homeric Age 310 f.; [6]C. Torr, Ancient Ships, Nachdr. Chicago 1964, 74–8; [7]West zu Op. 45

B *Steuerruder* e.s Schiffes, viell. urspr. nur dessen Blatt, vgl. *πηδός/ν*. Vom *κυβερνήτης/ήρ* m. beiden Händen bedient (*γ* 281, sitzend *ε* 315); oben m. einem *οἰήιον* versehen (Griff, auch f. d. Steuerruder als ganzes); zur Befestigung vgl. L³ u. *θρῆνυς* B 2; *π.* an beiden Seiten d. Schiffes seit geometr. Zeit in Abb. bezeugt (L¹⁴), häufig auch in d. späteren Lit. (L²); beim Segeln wurde wahrsch. nur d. Leeruder benutzt, das andere hochgezogen (L³). Anzahl im fgrE unklar: mehrere *π.* an *einem* Schiff nur vorausgesetzt h. Ap. 418 (u. viell. *μ* 218 *νηὸς οἰήια νωμᾷς*, auch anders erklärt, L³), Pl. sonst von mehreren Schiffen (*θ* 558, vgl. *T* 43); strittig, ob *alle* fgr. Schiffe nur 1 *π.* hatten (L¹) od. nur die kleineren (in 1, 2b unten; L³⁴) Epith.: *εὐεργές* Op. 629, übertr. von *νῆῦς*. – Wortf.: *οἰήιον*; abzulehnen ist d. Gleichsetzg. (Eust.) m. *ξ* 350 *ἐρόλκαιον* (s.d. m. L², Hoekstra, Odyssey z. St., L⁴ 198) u. m. *κ* 32 *πούς* (Schol., s. L²) 1 *π.* der *σχεδίη* des Od. *ε* 255 (Od. *ἱστὸν ποίει καὶ ἐπίκριον*) *πρὸς δ' ἄρα -ον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι* 270 *-ῳ ἰθύνετο τεχνηέντως ' ἤμενος* 315 *τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε, -ον δὲ ' ἐκ χειρῶν προέηκε* 2 sonstige *π.* 2a *γ* 281 (Ap. tötete *κυβερνήτην Μενελάου*) *-ον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα θ* 558 *οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν, ' οὐδέ τι -' ἐστί, τά τ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν· ' ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι* (d. Schiffe) *νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν* h. Ap. 418 *οὐ -οισιν ἐπείθετο νηῦς εὐεργής* (nach L³ hat e. sachunkundiger Dichter gemeint, d. Schiff würde m. beiden *π.* gleichzeitig gesteuert) 2b wenn e. Schiff längere Zeit nicht fuhr, wurde das *π.* abgenommen (L¹·⁵); so konnte es im Winter in d. Rauchabzug zur Konservierung gehängt werden (L⁷, sch. Op. 45, Eust. 750,40) Op. 45 *αἶψά κε -ον μὲν ⌊ὑπὲρ καπνοῦ⌋ καταθεῖο* 629 *-ον δ' εὐεργὲς ⌊ ⌋ κρεμάσασθαι*, vgl. 618 ff. M. P. Cuypers

Πήδασος [8i + Prasaref.] E ON wohl kleinasiat., s. Zgusta, Kleinasiat. ON § 1054–2 u. Neumann, WJA 23, 1999, 8. – Der Name des Pferdes *Π.* (es stammt aus der Troas!) von *πηδάω* abgeleitet, s. v. Kamptz S. 311 (für kleinasiat. dagg. Hiller-Panagl, Frühgriech. Texte 260). – PN kleinasiat. (so v. Kamptz S. 311 und Hiller-Panagl a.a.O) od. doch gr. wie Pferdename? Weitere Lit.: Wathelet, Dict. 884; ders., Troyens (s. Index); Risch § 66a; Kretschmer, Gesch. der gr. Sprache 188; ders., Gl. 28, 1940, 240; Heubeck, Gn. 25, 1953, 270; Durande, SMEA 7, 1968, 41; zum Namenstyp PN nach ON (überw. bei Opfern) s. E. Drerup, Das Homerproblem in der Gegenwart, Würzburg 1921, 306 f.; Beye, HSPh 68, 1964, 354 f. m. Lit.; vgl. noch *Πήγασος* sowie *Πήδαιον/ος*

M nur Akk. *-ον* [⏑⏑⏑] *-ον αἰπεινήν / αἰπήεσσαν Z* 35, *Φ* 87 [⏑⏑⏑] *Αἴσηπον / Λυρνησσὸν καὶ -ον Z* 21, *Y* 92; *Αἴπειαν καὶ -ον ἀμπελόεσσαν Π* 152 = 294; *-ον ... ἵππον Π* 467 [⏑⏑⏑] *ἀμύμονα -ον Π* 152; Prasaref.: 1H, 2e (s.u. B I Ende)

B ON zweier Städte (I) in der Troas bzw. (II) in Messenien; (III) PN eines Troers (nur 1× als Opfer); (IV) Name von Ach.s sterbl. Beipferd

I ON: Stadt in der Troas am Satnioeis, Residenz des Leleger-Herrschers Altes u. Heimat des Elatos; Epith. ' *-ον αἰπεινήν, αἰπήεσσαν* weisen auf Höhenlage (Akropolis?) od. eher „hochragende Mauern" (s. Visser, Katalog 128 f.); zur geogr. Lokalisierg. (Identifizierg. m. Monenia, Assos?) s. RE XIX (1937) 29; zum Verh. von „Stadt u. Stamm bei Hom." Gschnitzer, Chiron 1, 1971, 1 ff.; in Tötungsszene in Herkunftsangabe/Stammbaum des Opfers: *Z* 35 (*Ἔλατον δὲ Ἀγαμέμνων [ἐνήρατο]*) *ναῖε δὲ Σατνιόεντος ... παρ' ὄχθας ' -ον αἰπεινήν. Φύλακον δ' ἕλε Λήϊτος ἥρως* (zum Pers.wechsel vgl. *O* 516), Tr. Elatos ([s.d.] Namendublette) nur hier *Φ* 87 (Lykaon bittet Ach. um Gnade: „*με γείνατο Λαοθόη θυγάτηρ*) *Ἄλτεω, ὃς Λελέγεσσι ... ἀνάσσει ' -ον αἰπήεσσαν ἔχων ἐπὶ* (*ὑπὸ* v.l.) *Σατνιόεντι*" von Ach. zerstört zus. m. Lyrnessos ([s.d.] Antehom.): *Y* 92 (Aen.: „*με δουρὶ φόβησεν* [Ach.] *ἐξ Ἴδης*) *πέρσε δὲ Λυρνησσὸν καὶ -ον*" entspr. (Prasaref.:) Cypr. ap. Procl. Chr. 80 p. 32 Dav. (p. 84 Sev.) Cypr. fr. 21 p. 42 Dav.: Ach. erbeutet Bris. (s.d. m. Lit.: Kullmann) in P. (dagg. *B* 691 f. in Lyrnessos) Hes. fr. 214: P. hieß urspr. *Μονηνίη* (s.d.)

II ON: Stadt in Messenien, wird (zus. m. 6 anderen) dem Ach. von Ag. als Entschädigg. angeboten; Epith. *ἀμπελόεσσαν* (nb. *ποιήεσσαν* u. *βαθύλειμον* sowie allg. pos. *εὖ ναιόμενα*) für Fruchtbark. (Wert des Geschenks; s. Visser, Katalog 125 f.); zur Lokalisierg. (Identifizierg. m. Korone, Methone?) s. RE s.v.; Griechenl.-Lex. 428 f.; Sergent, RA, N.S. 1, 1994, 103 ff. *I* 152 (Ag.:) „*ἑπτὰ δέ οἱ* (Ach.) *δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα, ' Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἰρὴν ποιήεσσαν ' Φηράς τε ζαθέας ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον ' καλήν τ' Αἴπειαν καὶ -ον ἀμπελόεσσαν. ' πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἠμαθόεντος* (polit. geogr. s. Iliad z. St.) = 294 (Od.)"

III PN: Troer, nur genannt (m. Abstammg.) bei seiner Tötg. durch Euryalos zus. m. se. Zwilling Aisepos (auch Flußname [s.d.]) *Z* 21 *Δρῆσον δ' Εὐρύαλος καὶ Ὀφέλτιον* (s.d.)

ἐξενάριξε· ' βῆ δὲ μετ' Αἴσηπον καὶ -ον (Πήρεχον Arist., *Τήρεχον* al.), *οὕς ποτε νύμφη ' νηΐς 'Αβαρβαρέη τέκ' ἀμύμονι Βουκολίωνι (υἱὸς Λαομέδοντος, ποιμαίνων, ἡ δὲ διδυμάονε γείνατο παῖδε)*, die v.l. wohl, um die Homonymie mit dem ON in V.35 (s.o. I) zu vermeiden; zu Verwandtsch. u. Nymphengeburt (ebf. *Ξ* 444, *Y* 384) s. Wathelet, Troyens 104 (s.d. Index)

IV Pferdename: sterbl. Beipferd (*παρήορος, ἐν δὲ παρηορίῃσιν*, s.dd.) Ach.s nb. den (traditionellen) unsterbl. Xanthos u. Balios (s.dd.), Epith. *ἀμύμονα, ἵππον*; genannt bei Rüstg. des Patr. (m. Gesch. der Erbeutg. aus Theben in d. Troas, ad hoc erfunden?) u. Tötg. durch Sarp.; funktional: verursacht retardierende Komplizierg. von Patr.' Kampf m. se. Hauptgegner, steigert dessen krieger. Rang u. Gefährlichk. (kampftypolog. ist P.' Tod die Revanche für die Tötg. von Sarp.s *θεράπων* Thrasymelos durch Patr. *Π* 463; vgl. andrers. als Motivparallele/Vorbild das getötete Beipferd in der Nestor-Antil.-Episode der Aeth. [Procl. Chr. 188 p.88 Sev., faßbar durch Pi. Py. 6,28 ff.?] u. *Θ* 80 ff.; s. s.v. *Πάτροκλος* B 3 a γ; Kullmann, Quellen 290. 314 f.; Heitsch, Ph. 136, 1992, 157 A.45 m. Lit.) *Π* 152 *Αὐτομέδων ὕπαγε ζυγὸν ὠκέας ἵππους, ' Ξάνθον καὶ Βαλίον ...* ' 2 vv. ' *ἐν δὲ παρηορίῃσιν ἀμύμονα (ἀμείνονα* v.l.) *-ον ἵει, ' τόν ῥά ποτ' 'Ηετίωνος ἐλὼν πόλιν ἤγαγ' 'Αχιλλεύς, ' ὃς καὶ θνητὸς ἐὼν ἕπεθ' ἵπποις ἀθανάτοισι* 467 (Sarp.) *ὁ δὲ -ον ⟨οὔτασεν ἵππον⟩ (ἤλασεν / ἀγλαὸν ἵππον ' τόν ῥα ποτ' 'Ηετίωνος κτλ.* 'Arist.' et al., *παρήορον* ⟨ ⟩ Ap. lex.) ' *ἔγχεϊ δεξιὸν* (s.d. B 2 b) *ὦμον· ὁ δ' ἔβραχε* ([s.d.] Autom. *ἀπέκοψε παρήορον* [vgl. *Θ* 87], wie Antil. Nestors Pferd in der Aeth.), s. Iliad z.St.; s.v. *Νέστωρ* (B 2 b γ); zur (myk.?) Technik des Dreigespanns s. Wace-Stubbings, Companion 104; Wiesner, Arch. Hom. F 20 ff. 66; B. P. Powell, Hom. and the Origin of the Gr. Alphabet, Cambridge 1991, 193 f.; Turfa, Steinmayer, Antichthon 27, 1993, 5 f. H. W. Nordheider

πηδάω [4ⁱ, 1ʰ] **E** (diachron:) m. urgr. *ā*, darf nicht m. **ped-* (*πούς*) zus.gestellt werden, s. Sommer, Nachlaß 14. – Abl.: *Πήδασος*?

Σχ sch. D *Ξ* 455: *ἐξωρμηκέναι* **L** (abwegig) Deroy, LEC 16, 1948, 352 ~ AC 32, 1963, 438 ('ramer, naviguer')

B (synchron [:E] zu *πούς* [*Φ* 269 fig. etym.]:) *Beinbewegungen machen* (Impf.), *springen* (Aor.), Subj. (sg. außer 1ʰ) menschl. (Körperteil *Φ* 302) ⟨außer *Ξ* 455⟩ (in II 2); in Erz. (SA jew. *ὁ⁺ δ[έ]*) ⟨ ⟩, am VE / *κ. τρ. τρ.* ⟨ ⟩. – Wortf.: s. *θρώσκω* **I** Simplex; (ggüber ⟨metr. gleichw.⟩ *ὄρουσε* supplet.) Impf. (2ⁱ) bzw. (m. *ὤρουσ-* ⟨ ⟩) Aor. (1ʰ) in Vbd. m. *ὑψόσε* bzw. *θύραζε* (+ präp. Obj.) *Φ* 269 (*μιν κῦμα*) *πλάζ' ὤμους καθύπερθεν· ὁ ⟨δ' ὑψόσε⟩ ποσσὶν ἑ-α (ποταμὸς δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα, κονίην δ' ὑπέρεπτε ποδοῖιν*), vgl. 246 f. 251. 254 302 (*πεδίον πλῆθ' ὕδατος*) *τοῦ* ⟨ ⟩ *γούνατ' ἑ-α ' πρὸς ῥόον ἀίσσοντος ἀν' ἰθύν, οὐδέ μιν ἴσχεν (ποταμός)* h. 7,52 *ἐπορούσας* (Dion.) ' *ἀρχὸν ἕλ', οἱ δὲ* (Matrosen) *θύραζε ...* ' *πάντες ὁμῶς -ησαν, ἐπεὶ ἴδον, εἰς ἅλα* (~ *M* 83), vgl. *A* 532, h. Ap. 417, *Ω* 572, *φ* 388 u. metr. gleichw. h. 28,8

II Kompos.; Aor., KSV (in 1) u. KSN (in 2) **II 1** *ἀνα-*: *aufspringen, hochschnellen* (expressiver als konventionelles *ἀναΐσσω*) *Λ* 379 (Pfeil verwundete Diom.) *ὁ δὲ* (Schütze Alex.) *μάλα ἡδὺ γελάσσας ' ἐκ λόχου ἀμ-ησε* (u. prahlte), kontrast. *Y* 62, *χ* 23, h. Ap. 3 f.

II 2 *ἀπό*: *entfahren* *Ξ* 455 (*οὐ μὰν ὀίω*) *χειρὸς ἄπο ... ἅλιον -ῆσαι ἄκοντα*, vgl. *N* 410. 505, *E* 18, *Ξ* 407, *Γ* 367 f., *E* 656 f., *Λ* 552 f., *Π* 773 R. Führer

πήδινος v.l. ant. *E* 838 (Hsch. s.v. ⟨*πῆδος*⟩, EM s.v. *πηδάλιον*, Eust. z.St.) f. *φήγινος* (*ἄξων*); Adj. vom Baum *πηδός* (⟨ ⟩?), s. LSJ s.vv. u. s.u. *πηδός/ν* E, Σχ, L¹; viell. plausibler *lectio difficilior*, s. Thphr. HP 5,7,6 M. P. Cuypers

πηδό(ς/ν) Genus? [2ᵒ] **E** uns.: (1) Abl. von uridg. **ped-* (s. *πούς*) od. **pédo-*; (2) *πηδάω* denom. von *π.* (s.d. E); (3) Baumname *πηδός/πῆδος* in metonym. Verwendung wie *ἐλάτη* (vgl. Schol. u. antike Lexika s.vv. *πῆδος / πηδάλιον*); (1) u. (2) werden z.T. kombiniert, was aber unmögl., weil in (1) *η* alt, in (2) *η* < *ā*, s. *πηδάω* E; (1) sem. probl., s. Darms, MSS, Beih. 9, 1978, 112 u. L¹; (2) sem. ebf. nicht überzeugend; also (3)? (wenn richtig, *π.* wohl Fem. [vgl. *ἐλάτη*], Ntr. von Arat. 55, sch. zu Ap. Rh. 4,200 u. Eust. nach Anal. von *πηδάλιον*). – Abl.: *πηδάλιον*

Σχ sch. Barn. *η* 328: *νῦν οὐ ⟨πηδαλίῳ, οὐ γὰρ ἔχουσι ⟨ ⟩α (θ* 558), *ἀλλὰ κώπαις παρὰ τὸ παίειν τὴν θάλασσαν· πῆδος γὰρ εἶδος ξύλου. ἢ τῷ πλατεῖ τῆς κώπης* (vgl. Arat. 155 *-ά* = ⟨ ⟩*α* m. L⁶), *ν* 78: *ἀναρρίπτεται γὰρ ὑπὸ τῶν κωπῶν τὸ ὕδωρ*, vgl. L⁵

L ¹Deroy, AC 32, 1963, 434 ff.; ²Gray, Arch. Hom. G 105 f.; ³Kurt, Seem. Fachausdr. 140 f. 171; ⁴J. Martin, Arate, Phénomènes, Paris 1998, II zu V. 155; ⁵S. Neitzel, SGLG 3 (1977), 270

B *Ruder*, viell. urspr. nur dessen Blatt (s. E, Σχ) *η* 328 (Alkin.: „wenn Od. sich von d. Phäaken heimführen läßt, wird er erfahren) *ὅσσον ἄριστοι ' νῆες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναρρίπτειν ⟨ἅλα -ῷ⟩*" *ν* 78 (d. Ruderer des phäak. Schiffes, das Od. heimbringt) *ἀνερρίπτουν* ⟨ ⟩, vgl. *κ* 130 *ἅμα* (v.l. *ἅλα*) *πάντες* (ci. *πηδῷ*) *ἀνέρριψαν*, Ameis-H., Anh. II 85 f. Angesichts d. Möglichkeit, e. Ruder für e. Worfel-Schaufel zu halten (*λ* 124 ff., *ψ* 273 ff.), war das fgr. Ruderblatt wohl rel. breit (L²). – Wortf.: *ἐλάτη, ἐρετμόν, κώπη, πτερόν*; *πηδάλιον*

D ci. Nauck *κ* 130, s.o. M. P. Cuypers

Πηερίη v.l., s. *Πηρείη*

πηκτός [2ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] **Σχ** sch. D *K* 353: *-ὸν ἄροτρον· τὸ τὸν γύην προσπεπηγότα ἔχον* (Barnes, *ἔχοντα* codd.). *αὐτόγυον δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ μονόξυλον. καὶ Ἡσίοδός φησιν κτλ.* (sim. on *ν* 32)

B (from *πήγνυμι*, see *πακτόν*:) *fastened together, constructed*, epith. of plough (cf. *πήγνυμι* B II 5 c), stool (1ʰ). – Wdf1d.: *ἀρηρώς, κολλητός* and see *πύκα* **1** of plough; poss. generic in Homer but distinctive in contrast to *αὐτόγυος* in Hesiod Op. 433 (*γύην*) *πρίνινον· ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν, ' εὖτ' ἂν 'Αθηναίης δμῶος ἐν ἐλύματι πήξας ' γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἱστοβοῆι. ' δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα ...* ' *αὐτόγυον καὶ -όν* (that's best: if one breaks, use the other), i.e. w. tree (*γύης*) fastened in stock (*ἐν ἐλύματι*) and not both in one piece (*αὐτόγυος* q.v.), see West on 427 ff. and Hoekstra, Odyssey on *ν* 32, Rechenauer, Er. 95, 1997, 79–88 *K* 353 (mules better than oxen) *ἐλκέμεναι νειοῖο βαθείης ⟨-ὸν ἄροτρον, N* 703 *ὥς τ' ἐν νειῷ βόε οἶνοπε ⟨ ⟩ ' ἶσον θυμὸν ἔχοντε πταίνοντε* ≅ *ν* 32 (see Hoekstra, Odyssey ad l. on formulae) **2** of a stool h. Cer. 196 (Dem. refused to sit on a chair and waited until) *οἱ ἔθηκεν 'Ιάμβη ... ' -ὸν ἕδος, καθύπερθε δ' ἐπ' ἀργύφεον βάλε κῶας ' ... ' ... ἧστ' ἐπὶ δίφρου* (see *ἕδος* B 1)

D Sc. 63 ci. Guyet W. Beck

Πηλεγ(ών) [3ⁱ] **E** metr. Wechselform nb. PN *Πελάγων* (= je ein Pylier u. Lykier in Il.), zum (illyr.?) VN *Πελαγόνες* (s. RE s.v.); s. v. Kamptz S. 330, Wathelet, Dict. s.v. + Anm. (s.a. dens., Troyens [Index]); nach Risch § 85, Egli, Heterokli-

sie 100 Kurzform aus Vok. *Πηλέγονε (zu *Πηλέγονος, vgl. Τηλέγ.); vgl. Call. h. 1,3 Πηλαγόνων (rec. Pfeiffer, Πηλογ. v.l.) ἐλατῆρα (sc. von Zeus als Sieger über die Giganten)

B (Eponym des makedon. Stammes der Pelagonen [vgl. die Paionen], nur -όνος/α in [⏑⏑⏑]:) in Il. Sohn des (makedon.) Flußgottes Axios u. der Akessamenos-Tochter Periboia, Vater des Paionenführers Asterop. (s. dd.); nur (genealog.) bei dessen Zweikampf m. Ach. genannt (der als einer der Höhepunkte der Ach.-Aristie durch Stammbaum des Gegners eingeleitet wird); dabei inhaltl. u. klangl. Entsprechg. Πηλέος υἱός / Πηλείδη – υἱέι -όνος (sowie [Φ 184 ff.] Ggs. des Zeus- zum Flußenkel u. Skam.) Φ 141 (Πηλέος υἱὸς [!] Ἀστεροπαίῳ ἐπᾶλτο) υἱεῖ -όνος· τὸν δ' Ἀξιὸς εὐρυρέεθρος ' γείνατο καὶ Περίβοια Ἀκεσσαμενοῖο θυγατρῶν ' πρεσβυτάτη 152. 159 (als Ach. nach se. Namen fragt) τὸν δ' αὖ -όνος προσεφώνεε ⌊φαίδιμος υἱός⌋· ' „Πηλεΐδη [!] μεγάθυμε ... ' ([5 vv.] ἐμοὶ γενεὴ ἐξ Ἀξιοῦ) ' ὃς τέκε -όνα κλυτὸν ἔγχεϊ· τὸν δ' ἐμέ φασι ' γείνασθαι" (152 ≅ 97 ... οιο προσηύδα ⌊ ⌋ = Z 144ex, zum VA Φ 141 vgl. [m. versch. Zäsur] einers. υἱὸς Ἀγακλῆος [Π 571], anderers. υἱέι⁺ δὲ Πριάμοιο [Y 81⁺] usw.)

D B 848a (s. s.v. Ἀστεροπαῖος D, sowie St. West, Ptol. Pap. S. 61) H. W. Nordheider

Πηλείδης, Πηληιάδ(ης) [61ⁱ, 4ᵒ, 1ᵐ, 2ᶜ] **E** zur Bildg. s. Meister, Kunstspr. 51 (Quantität). 149; Debrunner, in: Ἀντίδωρον 34 ff.; Schwyzer I p. 509; Chantraine, REG 49, 1936, 406; ders., Gr. h. I p. 105; Webster, Er. 54, 1956, 37; Strunk, Äolismen 79; Wathelet, Traits éoliens 180 u.ö.; Risch § 53

F Πηλείδης 24; Vok. -η 7; Gen. -αο 6, -εω 4, ⌊Πηληιάδ⌋αο 2, ⌊ ⌋εω 10; -ῃ 9; -ην 6

M **1** erste Silbe im longum: Πηλείδ. **1a** dreis. (auch [–⏑⏑–] mögl., s. West, Il. [praef.] p. XXIII) **1aα** [⏓–⏑] (SA) -ης δ' (μὲν A 306) + Verb / Präp. (Adv.) / Subst. Φ 251 ≅ X 138ᵐᵃ, Φ 272. 595 / A 223. 306, Y 164, Ψ 59. 231. 700 = 740ᵐᵃ / Y 261, Φ 173, Ω 572; -ης (Enjb.) Y 503; (SA) -η μεγάθυμε/μή Φ 153 / Y 200 = 431, Φ 288; -ῃ P 641, T 83, X 58; -ην + Verb (+ πόδας ταχύν ἔξοχον ἀνδρῶν) Ψ 41, Hes. fr. 204,88 **1aβ** [⏓–⏑] -εω⁺ Ἀχ.; Verb + (...) ' -εω/ῃ Ἀχιλῆος/ι· (Enjb.) O 64, P 195 / 105, Y 322; -εω Ἀχιλῆος / Dat. + ... Inf./Ptz. Y 85, P 701; (Inf. + ἐάσω⁺) -ῃ Ἀχιλῆι (+ Inf.) Y 312 ≅ X 176, Φ 557; -ην (δ') Ἀχιλῆα + (...) Verb Ψ 542, Il. Parv. fr. 4a,1 p. 54 Dav. **1aγ** [⏓–⏑] (SA) ⌊ὡς φάτο⌋ / αὐτὰρ / τοῖσι⁺ δὲ -ης (+ ... Verb) A 245, Ψ 287. 651 (⌊ ⌋· -ης δὲ ... m. Subj.wechsel) / Ψ 798 = 884. 826 / Σ 316 = Ψ 17, Y 290; ἠὲ σὺ / ὄρσεο / μήτε σὺ -η (πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν) A 146 ≅ Σ 170, A 277 (-η ἔθελ'); (ἥρω) -ην Π 271, Il. Parv. fr. 2a,2 p. 53 Dav. (Enjb.) **1aδ** [⏓–⏑] -εω Ἀχιλῆος θ 75 **1b** viers. (auch [–⏑⏑–] mögl.) [⏓–⏑] (τεύχεσι / χέρσ' ὕπο) -αο O 74, P 199, Φ 208, X 290 [⏓–⏑] (SE) ὑπὸ -αο βίηφιν O 614 [⏓–⏓] (SE) τεύχεα -αο P 191 **2** erste Silbe in den brevia: Πηληιάδ. **2a** fünfs. [–⏓⏑⏑⏓] Verb + κλισίην / Subst. + ⌊Πηληιάδεω Ἀχιλῆος⌋ A 322 ≅ I 166 / A 1, λ 467 ≅ ω 15; ἕταροι / θεράπων ⌊ ⌋ Π 269 / 653 ≅ Ω 406; κλισίην ⌊Πηληιάδ⌋εω + Verb Ω 431 ≅ 448 **2b** sechss. [–⏓⏑⏑⏓] ⌊ ⌋αο + Verb Π 686 [–⏓⏑⏑⏓] Ἀχιλλῆος ... ⌊ ⌋αο λ 557

B Patron. des Ach. (PN am VA metr. unmögl.) als Sohnes des Peleus, nb. Πηλείων, Πηλέος (-έως; vv.ll. -έος, -ῆος) υἱός/έ, Αἰακίδης (s.dd. sowie δόμον Πηλήιον 2ᵇ); steht 47× (von 68) für PN (23/7× -ης/η bei VA = SA in [⏓⏑⏓] bzw. [⏓⏑⏓], Y 503 [m. Art.!] im Enjb.; 6× -αο, 3× -ῃ, 4× -ην, 2/1× Πηληιάδεω/αο) sowie 21× m. PN kombiniert in obl. Kasus (4/6/2× -εω ⌊Ἀχιλῆος⌋ / Dat. / Akk. am VA [θ 75 VE], 8× ⌊Πηληιάδ⌋εω ⌊ ⌋ am VE, λ 557 Ἀχιλλῆος ... ⌊ ⌋αο ' m. Sperrg.; A 1 evoziert Patron. die Vorgesch., s. Armstrong, CW 87, 1993, 61 f.); vgl. Ἀτρεύς m. ähnl. komplettem System: Ἀτρείδης/είων, Ἀτρέος υἱός, andrers. Δαρδανίδης/ίων/ιος, sowie Νηλείδης/ηιάδης, Νηλήιος υἱός, u. Τυδείδης, Τυδέος υἱός (s. dd.), dazu M. Peters, Sprachl. Studien zum Frühgriech., Wien 1989, 152 f.; metr. vgl. Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος ' u.a. bei Parry, Epithète 76; zu den Bez. für Ach. s. D. Shive, Naming Achilles, Oxford Univ. Press 1987, passim; C. Higbie, Heroes' Names, Hom. Identities, New York-London 1995 (s. Index); Material bei Dee, Epith. for Heroes s.vv. (bes. 128 ff.). – die Stt. s. in M; dazu Textkritik: A 277 μήτε σύ, -δη, ἔθελ' (-δ' ἤθελ', -δη θέλ' vv.ll. et pars edd., v. West, Ludwich in app., et Textkritik II 82) θ 75 νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ -εω Ἀχιλῆος (vulg., ἄνακτος Strabo) Π 686 εἰ δὲ ἔπος ⌊Πληιάδ⌋αο φύλαξεν (vulg., ⌊ ⌋εω ἐφύλ. v.l.) ⌊Πηλείωνος⌋ als v.l.: P 191 κλυτὰ τεύχεα -αο (vulg.) 199 τεύχεσι -αο κορυσσόμενον θείοιο (vulg., λαμπόμενον μεγαθύμου ⌊ ⌋ v.l. [≅ 214])

D v.l. ω 23 ψυχὴ προσεφώνεε -αο (pap., Πηλείωνος vulg.) H. W. Nordheider

Πηλείων [43ⁱ, 5ᵒ] **E** zur Bildg. s. Risch § 24c, sowie Lit. s.v. Πηλείδης E **F** -ος 13, -ι 8, -α 26, -άδ' Ω 338 (s.u. B)

M nur [–⏑⏑–⏑] (auch [–⏑⏑–⏑] mögl., s. West, Il. [praef.] p. XXIII) [⏓–⏑] -ι δαμείς X 40; -α δ' ἵκανε X 214 [⏓–⏑] ἀντία -ος (ὑπερθύμοιο) Y 80 ≅ 118ᵐᵃ. 88 = 333. 113; -ος ἀγαυοῦ K 392; αὐτὰρ (ὁ) -α Φ 599, X 7; -ι δαμείς Y 294; -ι A 188, Σ 166, Φ 306 [⏓–⏑] Präp. + -ος/ι Π 195, ε 310; -άδ' (s.u. B) ἱκέσθαι Ω 338 [⏓–⏓] μεγαθύμου -ος P 214, Σ 226, T 75; Subst. / Verb -ος P 208, Ω 465 / ω 23; Verb, Subst. + ποδώκεϊ -ι / Akk. Ψ 249, Ω 458 / Θ 474 ≅ Π 281, N 113, Σ 261. 267, Y 27. 45, X 193, Ψ 35. 793; μετ' / Verb + ἀμύμονα -α B 674 = P 280 = λ 470 = 551 = ω 18 / B 770, I 181. 698, K 323, X 278; Verb + -α A 197, Y 366, Φ 327

B Patron. des Ach. als Sohnes des Peleus (s.d.), nur in den obl. Kasus: 31× (von 48) am VE + (10×) ἀμύμονα, (12×) ποδώκεϊ/εα, (3×) μεγαθύμου; metr. entspr. (aber m. vok. Ausl.) Πηλείδαο (6× [nur P 191 VE, s.d. M 1 b] ggüber 13× [6× VE] -ος); vgl. noch Πηλέος υἱός/έ, Αἰακίδης (Gen. ἀμύμονος / ποδώκεος Αἰακίδαο kasussupplet. zu ἀμ./ποδ. Πηλείωνα/ι, dies metr. gleichw. m. Ἀχιλλῆα πτολίπορθον / Dat.; μεγαθύμου -ος m. Πηληιάδεω Ἀχιλῆος) u.a. bei Parry, Epithète 107 f. 225; A 188 (-ι δ' ἄχος) Anspielg. auf PN 'Ach.' (s. Robbins, QUCC 45,3, 1993,18); weitere Lit. s.v. Πηλείδης B. – die Stt. s. in M; dazu Textkritik: Y 333 ἀντία -ος ὑπερθύμοιο (v.l., ἀντί' Ἀχιλλῆος πολεμίζειν ἠδὲ vulg.) μάχεσθαι A 197 κόμης (κόμην v.l.) ἕλε -α (vulg., -ος v.l.) ⌊Πηλείδαο⌋⁺ als v.l.: ω 23 ψυχὴ προσεφώνεε -ος (vulg., ⌊ ⌋ pap.) P 214 τεύχεσι λαμπόμενος μεγαθύμου -ος (vulg., μεγαθύμῳ -ι Arist. [v. van der Valk, Text. Crit. Od. 156], Πηληιάδεω Ἀχιλῆος Zen.) ⌊Πηλείωνάδ'⌋: Ω 338 πρὶν ⌊ ⌋ (-α δ' pars edd., ci. alii alia) ἱκέσθαι, singulär (s. Lejeune, Adv. en -θεν 56 A.1), „Hyperhomerismus" (V. d. Mühll, Hypomnema 379 A.46), vgl. (X 214) -α δ' ἵκανε

D A 2a (ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι) ὅππως δὴ μῆνίς τε χόλος θ' ἕλε -α (= Procl. Chr. p. 172 Sev. = Il. cycl. p. 64 Ber.), v. West in app. Ξ 136a (Φοίνικι ὀπάονι -ος) v.l. K 306 (Zen., Ar. Byz., cf. K 323), P 186, Φ 550, (pro Πηλείδαο:) P 191. 199 H. W. Nordheider

Πηλεύς [40ⁱ, 4ᵒ, 3ᵐ, 1ᶜ + Prosaref.] **E** wohl zum Bergnamen Πήλιον; Anklang an πηλός 'Schlamm'(?) (s. Batr. 240. 244, viell. auch Π 34, dazu Leumann, Hom. Wört. 149) u. πῆλαι (Πηλιάδα μελίην, s. Π 142⁺) wurde volksetymolog. mitgehört (s.a. Assonanz ἱππηλάτα Πηλεύς); zur Bildg.: v. Kamptz § 80a, Lesky, RE XIX (1937) 271 f., Risch § 57c; s.

aber auch Perpillou, *-εύς* 183 f., L. R. Palmer, Interpr. of Myc. Gr. Texts, Oxford 1963, 79; zum Gen.: Bechtel, Vocalcontr. 233, Meister, Kunstspr. 149 f., Chantraine, Gr. h. I S. 105. 223, Ruijgh, Études §172 A. 513, Wathelet, Traits éoliens 275. 348 f., West, Iliad (praef.) p. XXXIV, Rez. von Führer, Schmidt, GGA 253, 2001, 20; weiteres s.v. *Πηλείδης* E. — Abl.: *Πηλείδης, -είων, -ηιάδης, -ήιος*

F *-εύς* 17; Vok. *-εῦ* 1[H]; Gen. *-έος* 7, *-έως* (Syniz., *-έος*, *-ῆος* vv.ll., s. West [E]) 4, *-ῆος* 7; Dat. *-εῖ* 2, *-ῆι* 7; Akk. *-ῆα* 2, *-ῆ'* 1

M **1** 1. Silbe im longum **1a** zweis. (bei *-εῖ* auch *-ἐϊ* [-⏑⏑] mögl.) [¹-] *-εὺς Αἰακίδης Φ* 189, Hes. fr. 211,3 suppl.; *-εύς* (*ὅς*) *I* 394, *Λ* 783, *X* 421; *-εῖ* (*ὅς*) *Ω* 61, Th. 1006 [²-] *-εύς Σ* 87 [¹×] *γέρων* (*δ'*) *ἱππηλάτα -εύς H* 125, *I* 438, *Λ* 772, *Σ* 331; (*πατὴρ ἦν*) *ἱππότα -εύς Π* 33, *Ψ* 89; *γέρων / πατὴρ* + Verb + *-εύς I* 400 / *I* 252, *Ψ* 144; *Αἰακίδη ... ὄλβιε -εῦ* Hes. fr. 211,7 **1b** dreis. [²⏑⏑] *-έος υἱός/έ Φ* 139 / *Σ* 18, *Y* 2, *X* 8. 250; *σχέτλιε / ὄλβιε -έος υἱέ Π* 203, *ω* 36 [¹-²] *-ῆος Λ* 769 [²-²] *-ῆος Π* 175 **2** 2. Silbe im longum **2a** zweis. (*-έως* Syniz., *-έος*, *-ῆος* vv.ll., s. West [E]) [-²] *ἐς -ῆ' Π* 574 [-²] *-εὺς δέ* Alcmaeonis fr. 1,2 p. 139 Dav.; *διογενὴς / ὦ 'Αχιλεῦ -έως υἱός/έ A* 489 / *Π* 21 = *T* 216 = *λ* 478 [-²] *Αἰακίδης -εύς Π* 15 **2b** dreis. [-²⏑] *ἐς -ῆα ἄναχθ' I* 480 [-²⏑] *πρὸς οἶκον -ῆος I* 147 ≅ 289; *-ῆος ἀμύμονος Y* 206, *λ* 494 ≅ 505; *-ῆα T* 334; *Αἰακίδη / πατρὶ ἐμῷ -ῆι Σ* 433, *Ψ* 278; *-ῆι θεοὶ δόσαν Π* 381 = 867 ≅ *Σ* 84 ≅ *Ω* 534 [-²⏑] *δόμεν -ῆι ἄνακτι P* 443

L zur Etym. s.o. E; Lesky, RE XIX (1937) 272 ff.; ders. SIFC 27/28, 1956, 216 ff.; Friis Johansen, in: Festschr. M. P. Nilsson, Lund 1939, 181 ff. (Ach. bei Cheiron); Kullmann, Quellen 230 ff. u.ö.; Schwartz, Ps.-Hes. (s. Index); Kakridis, Poetica 5, 1972, 153 ff.; Schlunk, AJPh 97, 1976, 199 ff. („suppliant exile"); March, BICS Suppl. 49, 1987, 3 ff. („P. and Ach. in Hes.", Rolle des Cheiron); K. Crotty, The Poetics of Supplication, Ithaca-London 1994, 26 ff. 80 f. u.ö. (P. als Hintergrundfigur der Il.); L. Muellner, The Anger of Ach., Ithaca-London 1996, 121 f. 166 u.ö. (latente Rivalität zw. Zeus u. Ach. wegen dessen Abstammg.); Sh. Murnaghan, in: D. H. Roberts u.a. (Hrsg.), Classical Closure, Princeton 1997, 37. 41 f. (Hochzeit von P. u. Thetis als Teil der *Διὸς βουλή*); West, East 482 f. (vorderoriental. Parall.); Heiden, AJPh 119, 1998, 4 ff. („The Fugitive Homicide": *Ω* 480–484); Knox, RhM 141, 1998, 6 ff. (*Ω* 547–549); zum Territorium: H. S.–L. 126 ff.; Visser, Katalog 647 ff.; Formel: Parry, Epithète 94. 106 f.; Casevitz, in: S. Gély (Hrsg.), Sens et pouvoir de la nomination II, Montpellier 1992, 11 ff. (Verteilg. der Patron.); Material bei Dee, Epith. for Heroes 359 ff.

B (Eponym des thessal. Peliongebirges [s. E], dort Hochzeit, alte Vbd. m. Cheiron; Herrscher der Myrmidonen in Phthia [*Ψ* 144 Bzhg. zum Spercheios]:) erscheint haupts. als Gatte der Thetis u. Vater des Ach.; Sohn des Aiakos (*Αἰακίδης* heißt auch Ach.) auf Aegina, wo er (zus. m. se. Halbbruder Telamon) den gemeinsamen Halbbruder Phokos erschlägt ([s. 2. 3.] Sage sek., um P. wieder ins urspr. Thessalien zu transferieren?), flieht nach Phthia (*Π* 175 nennt, wohl von der Tochter des dortigen Herrschers Eurytion, se. Tochter Polydore), dann (lt. Pi. fr. 48 SM wegen Tötung des Eurytion bei der Kalydon. Jagd) nach Jolkos (zu Akastos, der ihn nach Verleumdung durch se. Frau [Potipharmotiv! s.a. *Z* 155 ff.] den Kentauren ausliefern will), das er später aus Rache erobert (s. 2; Motivparallelen zur Hikesie in 1bγ); heiratet die Nereide Thetis (lt. Lesky, West [L] urspr. volkstüml. Undinen-Motiv [Sterblicher überwältigt die Meerfrau], dann überlagert durch die 'höfische' Erz. von Götterplan u. Ehestiftung durch Hera [weil Thetis Hera zuliebe dem Zeus widerstand, bzw. von ihm gemieden wurde wegen der Prophezeiung, ihr Sohn werde den Vater übertreffen]; in der Il. beide Schichten noch erkennbar [s. 1]); wird durch Teilnahme u. Geschenke der Götter bei der Hochzeit geehrt; Thetis gebiert ihm den Ach. (weitere anonyme Kinder s. in 2) u. lebt seitdem wieder im Meer bei Nereus (nach Streit wegen Unsterblichkeitsprobe [s. 2], weshalb Cheiron [bzw. Phoinix, s.a. Patr.] Ach.s Erziehung übernimmt), wird aber (je nach der Erzählsit.) auch in konventioneller Rolle als Ehefrau u. Mutter in Phthia vorgestellt (s.o. II Sp. 1028,50 ff.) Epith.: genealog., bzw. vom Heldenvater, Herrscher, Götterliebling (vgl. *Ω* 61 *ἀνδρὶ ... ' -εῖ, ὅς περὶ κῆρι φίλος γένετ' ἀθανάτοισιν*), sowie (wegen se. Götterpferde?) *ἱππηλάτα* (m. Assonanz), *ἱππότα*, die auch m. anderen PN (s.dd. M u. Parry in L, u. vgl. z.B. *Πατρόκλεες ἱππεῦ / ἱπποκέλευθε* vom *ἡνίοχος* Patr.): (s. M 1a:) 2× (VA) *-εὺς ⟨Αἰακίδης⟩* (sowie ⟨ ⟩ *-εύς* / Dat. *Π* 15, *Σ* 433), 9× (VE) *γέρων (πατὴρ) ... / γέρων (δ') ἱππηλάτα / ἱππότα -εύς* (+ *ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητής* [s.dd.] *H* 125, vgl. Nestor), sowie *Αἰακίδη ... ὄλβιε -εῦ* Hes. fr. 211,7 (vgl. *ὄλβιε / σχέτλιε -έος υἱέ ω* 36, *Π* 203, *πατρὶ ἐμῷ -ῆι Ψ* 278); (s. M 1b. 2b:) *-έος υἱὲ δαίφρονος Σ* 18, 3× *-ῆος ἀμύμονος*, je 1× *-ῆι ἄνακτι* / Akk.; s. noch Paronomasie: *Π.* ist ersetzt durch *πατήρ* (s.d. B 1aαaa) od. *γέρων* (s.d. B 1aαaa. cc), heißt (*βροτὸς*) *ἀνήρ* im Ggs. zu Thetis (*Σ* 85. 432 f., *Ω* 60, vgl. *Φ* 188); weiteres bei Dee (L)

1 Il., Od. (dort nur *ω* 36, *λ* 478 in 1aβ, *λ* 494 ≅ 505 in 1d); dir. R. außer *Π* 175 (in 1aα), *Φ* 139, *A* 489 (αβ), *Π* 381 = 867 (bβ), *Π* 574 (bγ) **1a** genealog., patronym. **1aα** als Vater Ach.s (2× nb. Thetis) u. (*Π* 175) der Polydore; agonist. Vgl. der Abstammungen: *Φ* 189 (Ach. zu Asterop.: „ich stamme von Zeus) *τίκτε μ' ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι ' -εὺς Αἰακίδης· ὁ δ' ἄρ' Αἰακὸς ἐκ Διὸς ἦεν*" *Y* 206 (Aen. zu Ach.:) „*φασὶ σὲ μὲν -ῆος ἀμύμονος ἔκγονον εἶναι, ' μητρὸς δ' ἐκ Θέτιδος* (*αὐτὰρ ἐγὼν υἱὸς 'Αγχίσαο*"), vgl. noch (*Φ* 109 Ach. zu Lykaon:) „*πατρὸς δ' εἰμ' ἀγαθοῖο, θεὰ δέ με γείνατο μήτηρ*" neg. (tadelt Diskrepanz zw. Abstammg. u. Verhalten): *Π* 33 (Patr. zu Ach.:) „*νηλεές, οὐκ ἄρα σοί γε πατὴρ ἦν ἱππότα -εύς, ' οὐδὲ Θέτις μήτηρ· γλαυκὴ δέ σ' ἔτικτε θάλασσα ' πέτραι τ' ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής*", Ggs. *πηλός* (s. Leumann [E]), „Dichterallegorese" lt. Most, RhM 136, 1993, 211 f., vgl. noch *τ* 163 patronym. im Myrmidonenkat.: *Π* 175 (*στιχὸς ἦρχε Μενέσθιος υἱὸς Σπερχειοῖο ποταμοῖο*) *ὃν τέκε -ῆος θυγάτηρ καλὴ Πολυδώρη* (*Κλεοδώρη* Zen.), s.u. in 2 **1aβ** patron. Bez. Ach.s als *Sohn des P.*: *-έος υἱός/έ* (vulg., *-έως* v.l.) [-⏑⏑-⏑⏑] od. *-έως υἱός/έ* (Syniz., *-έος* v.l., *-ῆος* [v.l. vel ci.] pars edd.) [-⏑⏑-]; in Anr. (*Y* 2 dichter. Apostrophe, *ω* 36+ ganzer Vers + EN Ach.) außer *Φ* 139, *A* 489; nie *Ω*; zur Form s. in E; vgl. gleichw. (kasussupplet.) *Πηλείωνος/ι/α, Πηλείδαο, Αἰακίδαο* [-⏑⏑-⏑], sowie *δῖος / φαίδιμ' / ὄβριμ' 'Αχιλλεύς/εῦ, ποιμένι λαῶν, ὄρχαμον ἀνδρῶν* (s. s.v. *'Αχιλλεύς* M) u.a. VE im Adoneus, andrers. kürzeres *Πηλείδης/η/εω/ῃ/ην*, vok. anl. *Αἰακίδης/η/ῃ/ην* [-⏑⏑-], sowie *Πληιάδεω/αο* [-⏑⏑-⏑(⏑)]; zum Typ vgl. *'Ατρέος υἱός*, andrers. *Νηληΐῳ υἷι, Τελαμώνιος/ον Αἴας / υἱόν* (dazu s.v. *Πηλείδης* B m. Lit.): *-έος υἱός/έ* (1° + EN): *Φ* 139 *τόφρα δὲ -έος υἱὸς ἔχων ... ἔγχος ' 'Αστεροπαίῳ ἐπᾶλτο* (*υἱεῖ Πηλεγόνος*) *Σ* 18 (*Νέστορος υἱός*:) „*ὤ μοι* ⟨*-έος υἱὲ*⟩ *δαίφρονος*" *Y* 2 *θωρήσσοντο ' ἀμφὶ σὲ* ⟨ ⟩ *X* 8 (*Πηλείωνα προσηύδα 'Απ.*) „*τίπτε με* ⟨ ⟩ *... διώκεις*" 250 (Hektor:) „*οὔ σ' ἔτι* ⟨ ⟩ *φοβήσομαι*" *Π* 203 (Ach. zu den Myrmidonen: „*μ' ἠπάασθε*:) *σχέτλιε* ⟨ ⟩ *χόλῳ ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ ' νηλεές*" *ω* 36 (*ψυχὴ 'Ατρεΐδαο*:) „*ὄλβιε* ⟨ ⟩ *θεοῖσ' ἐπιείκελ' 'Αχιλλεῦ*" | *-έως* (*-έος*, *-ῆος* vv.ll., s. West [E]) *υἱός/έ* (in versfüllender Bez., Anr.): *A* 489 (*ὁ μήνιε*) *διο-*

γενὴς -έως υἱός, πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς (s. St. West, Ptol. Pap. S. 35) *Π* 21 (Patr.:) „*ὦ Ἀχιλεῦ -έως* (pars codd., *-έος* cet.) *υἱέ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν*" = *Τ* 216 (Od.) = *λ* 478 (Od.) **1aγ** als Hausherr *Ι* 147 (Ag.: „Ach. kann e. meiner Töchter) *ἀνάεδνον ἀγέσθω* ' *πρὸς οἶκον -ῆος* (*πρὸς Πηλήϊον οἶκον* ci. Barnes) · *ἐγὼ δ' ἐπὶ μείλια δώσω*" ≅ 289 **1b** in Vorgesch., dir. R. außer 3[i] **1bα** Heirat m. Thetis, in 2 Versionen je nach der Funktion der Gesch. für den Kontext: in der Klage von Mutter u. Sohn als gewaltsame Unterwerfung der Göttin unter den Sterblichen durch d. Götter / Zeus (u. *ἀρχὴ κακοῦ* für Ach.s Schicksal), dagg. in Heras Argumentation (zugunsten von Ach.s halbgöttl. Vorrang vor Hektor) als fürsorgl. Vermittlung ihres Schützlings an den Götterliebling *Σ* 87 (Ach. zu Thetis: „*θεοί σε βροτοῦ ἀνέρος ἔμβαλον εὐνῇ* (s. in 1bβ). ' *αἴθ' ὄφελες σὺ μὲν αὖθι μετ' ἀθανάτῃς ἁλίῃσι* ' *ναίειν, -εὺς δὲ θνητὴν ἀγαγέσθαι ἄκοιτιν* (*νῦν σοὶ πένθος παιδὸς ἀποφθιμένοιο*"), zum Wunsch s. St. Lowenstam, The Scepter and the Spear, Lanham (Maryland) 1993, 107, Muellner (L) 166 *Σ* 433 (Thetis zu Heph.: „*ἐμοὶ Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν*) *ἐκ μέν μ' ἀλλάων ἀλιάων ἀνδρὶ δάμασσεν* ' *Αἰακίδῃ -ῆϊ, καὶ ἔτλην ἀνέρος εὐνὴν* ' *πολλὰ μάλ' οὐκ ἐθέλουσα. ὁ μὲν δὴ γήραϊ λυγρῷ* ' *κεῖται* (*υἱὸν θρέψασα ἐπιπροέηκα Ἴλιον εἴσω*") *Ω* 61 (Hera zu Ap.: „Ach. ist) *θεᾶς γόνος, ἣν ἐγὼ αὐτὴ* ' *θρέψα τε καὶ ἀτίτηλα καὶ ἀνδρὶ πόρον παράκοιτιν* ' *-εῖ* (*-εῖ* pars edd.), *ὃς περὶ κῆρι φίλος γένετ' ἀθανάτοισι.* ' *πάντες δ' ἀντιάασθε θεοὶ γάμου*" **1bβ** in Vorgesch. von Ach.s Waffen (*Σ* 84) u. *ἵπποι ἄμβροτοι, Πηλιὰς μελίη*, Hochzeitsgeschenke (*ἀγλαὰ δῶρα*, vgl. *Ω* 534 in 1e) der Götter (*Ψ* 277 Pos.s) an P. (als 'Kompensation' für se. Sterblichk., s. Muellner [L] 166); werden nach Patr.' Tod wegen Verlustes bzw. wegen ihres sterbl. Besitzers beklagt: *Σ* 84 (Ach. zu Thetis: „Ach.s *τεύχεα* hat Hektor) *καλά· τὰ μὲν -ῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα* ' *ἤματι τῷ ὅτε σε βροτοῦ ἀνέρος ἔμβαλον εὐνῇ.* ' *αἴθ' ὄφελες ...*" (s. in 1bα) *Ρ* 443 (Zeus bemitleidet Ach.s unsterbl. Pferde nach Tod des Patr.:) „*ἆ δειλώ, τί σφῶϊ δόμεν -ῆϊ ἄνακτι* ' *θνητῷ*" sind bes. leistungsfähig: *Π* 381 *τάφρον ὑπέρθορον ὠκέες ἵπποι* ' *ἄμβροτοι, οὓς -ῆι θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα* (om. pars codd.) = 867 *Ψ* 278 (Ach.: „meine Pferde die besten) *Ποσειδάων δ' ἔπορ' αὐτοὺς* ' *πατρὶ ἐμῷ -ῆι, ὁ δ' αὖτ' ἐμοὶ ἐγγυάλιξεν*" *Πηλιὰς μελίη* (s.d.) von Cheiron: *Π* 143 (nicht Patr., sondern nur Ach. konnte *πῆλαι* [s.o. E]) *Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων* ' *Πηλίου ἐκ κορυφῆς* = *Τ* 390 (387 *πατρώιον ἔγχος*), wohl ebf. Hochzeitsgeschenk (so Cypr. fr. 3 p. 36 Dav., s. in 3) od. schon aus P.' Jugendzeit? **1bγ** in Vorgesch. (außer *Π* 574 erinnernde dir. R. an Ach.) von Ach.s Gefährten, die P. als *ἱκέται* aufnahm (Patr., Phoinix, Epeigeus *Π* 574 [nb. Thetis]) u. dem Sohn beigab (motivparallel zu P.' eigener Hikesie, [s.o. B Vorbem. u. Heiden L], ferner zu Priam.' Bittgang zu Ach. [*Ω* 477 ff.] 'wie e. asylsuchender Totschläger', s. 1e): P. als Garant alter, enger Vertrautheit, durch deren Vergegenwärtigung der Sprecher Ach. nachgiebig stimmen möchte *Π* 574 (Hektor tötete Epeigeus, *ὅς ῥ' ἐν Βουδείῳ ἤνασσε, ἀτὰρ*) *ἀνεψιὸν ἐξεναρίξας* ' *ἐς -ῆ'* (*-ῆα* v.l.) *ἱκέτευσε καὶ ἐς Θέτιν ἀργυρόπεζαν·* ' *οἱ δ' ἅμ' Ἀχιλλῆϊ ... πέμπον ἕπεσθαι* ' *Ἴλιον εἰς* *Ψ* 89 (Patr.' *ψυχή* zu Ach.: „nach unabsichtl. Totschlag brachte mich Menoit. nach Phthia) *ἔνθα με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα -εὺς* ' *ἔτραφέ* (*ἔτρεφέ* v.l.) *τ' ἐνδυκέως καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνεν*" *Ι* 438 (Phoinix zu Ach.:) „*σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα -εὺς* ' ⌊*ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε*⌋ ' *νήπιον*" 480 (ders.: „*φεῦγον, Φθίην δ' ἐξικόμην*) *ἐς -ῆα ἄναχθ'· ὁ δέ με πρόφρων ὑπέδεκτο,* ' *καί μ' ἐφίλησ'* (496 *δάμασον θυμὸν μέγαν*") **1bδ** in Erinnerung der Kriegsgesandten (dir. R. Od.' an Ach., Nestors an Patr. bzw. an die Gr.): P. als Heldenvater, Autorität für eth. Normen *Ι* 252 (Od. zu Ach.:) „*ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο -εὺς* ' ⌊ ⌋ ' (*θυμὸν ἴσχειν*", 259 = *Λ* 790) *Λ* 769. 772. 783 (Nestor zu Patr.:) „*-ῆος δ' ἱκόμεσθα δόμους ...* ' (trafen Menoit., dich u. Ach. [2 vv.]) ' ... *γέρων δ' ἱππηλάτα -εὺς* ' *πίονα μηρία καῖε ...* ' 9 vv. ' *-εὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ' Ἀχιλῆϊ* ' *αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·* ' *σοὶ δ' αὖθ' ... Μενοίτιος*" (790 = *Ι* 259) *Η* 125 (Nestor beklagt die Feigheit der Gr. ggüber Hektor:) „*ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα -εὺς* ' *ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ'* ⌊*ἀγορητής*⌋ (s.dd.), ' *ὅς ποτέ μ' εἰρόμενος ...*", Nestor selber heißt *λιγὺς Πυλίων* ⌊ ⌋ (*Α* 248+), hier Nenng. des P. als indir. Anspielg. auf Ach. **1c** in Zukunftsphantasie Ach.s (zurückweisende Übersteigerg. von Ag.s Entschädigungsangebot) *Ι* 394 („*ἦν γὰρ δή με σαῶσι θεοὶ -εύς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκά γε μάσσεται αὐτός*" 400 („*γήμαντα ἄλοχον*) *κτήμασι τέρπεσθαι τὰ γέρων ἐκτήσατο -εύς*" (vgl. 147+ in 1aγ) **1d** in Klage, Sorge Ach.s (vgl. *Ω* 511 *κλαῖεν ἑὸν πατέρ'* u. Patr.): P. als der Vater, der ohne Sohn (*Σ* 331 zus. m. Thetis!) schutzlos u. dem Tode nahe ist *Π* 15 (Ach. zu Patr.:) „*ζώειν μὰν ἔτι φασὶ Μενοίτιον Ἄκτορος υἱόν,* ' *ζώει δ' Αἰακίδης -εὺς μετὰ Μυρμιδόνεσσι*" *Σ* 331 „*ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νοστήσαντα* ' *δέξεται ἐν μεγάροισι γέρων ἱππηλάτα -εὺς* ' *οὐδὲ Θέτις μήτηρ*" *Τ* 334 „*ἤδη γὰρ -ῆά γ' ὀίομαι ἢ κατὰ πάμπαν* ' *τεθνάμεν, ἤ που τυτθὸν ἔτι ζώοντ' ἀκάχησθαι* ' *γήραϊ τε στυγερῷ καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενον αἰεὶ* ' *λυγρὴν ἀγγελίην*" *Ψ* 144 „*Σπερχεί', ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο -εὺς* ' *κεῖσέ με νοστήσαντα (σοί τε κόμην κερέειν*") *λ* 494 (Ach. zu Od.: „*παιδός ...*) *εἰπὲ δέ μοι -ῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσσαι,* ' *ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,* ' *ἤ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε*" ≅ 505 (Antw.) **1e** als Gegenfigur zu Priam.: Ursache für / Pendant im Leid (zu *Ω* s. Schlunk, Heiden, Knox [L]: Ach. nimmt Priam.' 'Hikesie' [*Ω* 477 ff.] an wie P. die *ἱκέται* [s. 1bγ]) *Χ* 421 (Priam.: „*ἦν ἐλεήσῃ*, Ach.) *γῆρας· καὶ δέ νυ τῷ γε πατὴρ τοιόσδε τέτυκται* ' *-εύς, ὅς μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι* ' *Τρωσί· μάλιστα δ' ἐμοί*" (P. als Exemplum für Ach.s Mythos von den 2 *πίθοι* [*Ω* 527]:) *Ω* 534 (Ach. zu Priam.:) „*ὣς μὲν καὶ -ῆι θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα* (vgl. 1bβ) ' *ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο* ' *ὄλβῳ τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,* ' *καί οἱ θνητῷ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν* (aber auch *κακόν*: *παῖδα παναώριον*), vgl. 486 Priam.: „*μνῆσαι πατρὸς σοῖο ...* ' *τηλίκου ὥς περ ἐγώ*" **2** Hes. (s. Lesky, RE, Schwartz, March [L]); in Genealogie: Th. 1006 (von den Nereiden gebar Psamathe dem Aiakos den Phokos) *-εῖ δὲ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις ...* ' *γείνατ' Ἀχιλλῆα*, zur Sage West z.St., die Ermordg. des Phokos durch Telamon u. P. s.u. (in 3) Eroberg. von Iolkos u. Heirat m. Thetis (s.a. Hes. fr. 212b): fr. 211,3. 7 (*Φθίην ἐξίκετο κτήματ' ἄγων ἐξ Ἰαωλκοῦ*) *-εὺ*]*ς Αἰακίδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσιν.* ' (3 vv., wegen Sieges u. *γάμος* Seligpreisg. der *λαοί*:) ' „*τρὶς μάκαρ Αἰακίδη καὶ τετράκις ὄλβιε -εῦ* (*μέγα δῶρον* von Zeus, *ἱερὸν λέχος*") s.a. PSI 1465,2 (s.v. *Πηλήιος* D) Prosaref.: Hom. habe (in *Α* 1) P. als bekannt aus Hes. vorausgesetzt (Hes. fr. 207); P. u. die Frau des Akastos (fr. 208; 209 [metr.]: Ak. versteckt P.' *μάχαιρα*, um ihn gegen die Kentauren schutzlos zu machen [aber Cheiron hilft]); Zeus bestimmt Thetis einem sterbl. Mann, weil sie Hera zuliebe seiner Werbg. widersteht (fr. 210); Patr.' Vater Menoitios Bruder des P., so daß Patr. u. Ach. Vettern (fr. 212a, s. Schwartz [L] 173); P.' Tochter Polydore (Zen.: Kleodore; fr. 213 [s.o. in 1aα]); der erzürnte P. hindert Thetis, Ach.s Unsterblichk. zu erproben, nachdem sie auf diese Weise (mit Wasser od. Feuer) viele(!) gemeinsame Kinder getötet hat (fr. 300; deshalb wohl verläßt Thetis urspr. P., s. Lesky, RE [L]

286) 3 sonst; Telamon u. P. erschlagen Aiakos' Sohn Phokos auf Aegina (müssen deshalb außer Landes: Tel. nach Salamis, P. nach Thessalien): Alcmaeonis fr.1,2 p.139 Dav. (*Τελαμὼν δίσκῳ*) *πλῆξε κάρη, -εὺς δὲ ... χεῖρα τανύσσας ' ἀξίνῃ* (*ἐπεπλήγει νῶτα*) Prosaref.: Hera stiftet die Ehe von P. u. Thetis, die ihr zuliebe Zeus widerstanden hat (Cypr.fr.2 p.45 Ber. [p.156 Be.]; vgl. *Ω* 61 in 1bα); Eris erregt Streit der drei Göttinnen *ἐν τοῖς Πηλέως γάμοις* (Cypr.ap.Procl.Chr.7 p.31 Dav. [p.77 Sev.]); Cheirons *μελίη* u.a. göttl. Hochzeitsgeschenke (Cypr.fr.3 p.36 Dav., vgl. *Π* 143+ in 1bβ); P. erlernt Gebr. der Lanze von Cheiron, Ach. von P. (Il.Parv.fr.5 p.55 Dav.); Neopt. (s.d. B3) kehrt zu P. zurück (Nosti ap. Procl.Chr.23 p.67 Dav. [p.95 Sev.]; wohl Lücke im Text)

D Prosaref.: Cycl.fr.dub.35 p.62 Ber.: Thetis (u. nicht Cheiron) habe Ach. erzogen, da sie P.' Haus nicht nach der Hochzeit verlassen habe (*ὡς οἱ νεώτεροι*); Cycl.fr.dub.3 p.196 Be. (Schol. zu *Π* 175 [s. B1aα]; Tochter Polydore): Dichter wisse nichts von anderer Frau des P.

H. W. Nordheider

Πηληιάδης s. *Πηλείδης*

Πηλήι(ος) [2i] (zu *Πηλεύς*, s. Risch §46:) *peleïsch (des Peleus)*, formelh. + *δόμον*, in dir.R. *Σ* 60 (Thetis hört Ach.s Klage um Patr.: „*ὤ μοι δυσαριστοτόκεια*) *τὸν δ'* (Ach.) *οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις ' οἴκαδε νοστήσαντα δόμον -ον εἴσω*" = 441 (dies. zu Heph.), hier Rolle der zu Hause wartenden Mutter (im Ggs. zum Meeresaufenthalt, s. s.v. *Πηλεύς* B Vorbem.), adj. Ausdrucksweise (vgl. *Ὀδυσήιον ἐς δόμον σ* 353, *ἐς Πύλον ... Νηλήιον δ* 639 u.a. bei Wackernagel, Synt.II 68, v.Kamptz §39 b3) älter als Gen. (*πρὸς οἶκον Πηλῆος Ι* 147+, vgl. auch *Νηληίῳ υἷι Β* 20 gegenüber *Νηλῆος ... υἱέες Λ* 692 usw.)

D PSI 1465,2 *Πη*]*λ̣ηείης* suppl. March (BICS Suppl.49, 1987, 13f.); al. (*Ἡρακ*]*λ̣ηείης*, q.v.), sc. *βίης*

H. W. Nordheider

πήληξ f. [9i, 1o] E unbek.; Bildg. wie *θώρηξ*, s. Risch 162. – Abl.: *χρυσεο-ξ*

M 1 zweis.: [⏑̣–] *-ξ Π* 105 [⏑̣×] *ἀμφὶ δὲ -ξ Ο* 608. 647; *-ξ N* 805 2 dreis.: [–⏑̣⏑] *-κι κάρη Ξ* 498, *Υ* 482; *-κα Π* 797, *α* 256 [–⏑̣⏑] *-κι Θ* 308; *-κα N* 527

Σχ sch. min. P.Ryl. 536 zu *N* 527: *πήλη*]*κα· περικεφ*[*αλαίαν*, sch.D *N* 527: ⌊*περικεφαλαία*⌋*ν. λόφον*, 805: *περὶ δὲ τοῖς κροτάφοις αὐτοῦ ἐσείετο ἡ* ⌊ ⌋ *σφοδρῶς ἐνεργοῦντος*, *Θ* 308, *Ξ* 498, *Ο* 607 durch ⌊ ⌋ erklärt

L [1]Lorimer, Monuments 242; [2]Page, History; [3]J. Borchhardt, Hom. Helme, Mainz 1972, 8; weitere Lit. s. II Sp.1493,1 ff. s.v. *κόρυς*

B *Helm(busch)*. Zuweisg. zu einem best. Helmtypus nicht möglich; so wird z.B. *N* 527 ders. Helm als *π.*, 530 als *τρυφάλεια*, *Π* 793 der Ach.s (leihweise von Patr. getragen) als *κυνέη*, 795 als *τρυφάλεια*, 797 als *π.* bezeichnet; über die Beschaffenh. ergibt sich: *π.* ist aus Metall (*σμερδαλέον κονάβησε Ο* 648; Epith. *φαεινή*, das allerd. auch den Busch meinen könnte, *N* 527. 805, *Π* 104), m. einem Busch aus Pferdehaar (*ἔθειραι Π* 795, *ἱππόκομος* 797) u. m. Metallbuckeln (*φάλαρα εὐποίητα Π* 106) versehen ‖ auffällig sind *N* 805 u. *Ο* 608 (B1), wo mit *π.* als *totum pro parte* der auffälligste Teil des Helmes, der schwingende Roßschweif, nicht (wie Ameis-H.) der Helm selbst gemeint zu sein scheint: s. L[2] 249f. m. 288 A.93; L[3] 8 m. A.34f.; vgl. auch Σχ u. die bes. Hektor kennzeichnenden Epith. *κορυθάϊξ* u. *κορυθαίολος*. – Wortf.: *καταῖτυξ*, *κόρυς*, *κυνέη*, *λόφος*, *στεφάνη*, *τρυφάλεια* 1 *Helmbusch N* 805 *ἀμφὶ δέ οἱ* (Hektor) *κροτάφοισι φαεινὴ σείετο -ξ Ο* 608 *τὼ δέ οἱ ὄσσε ' λαμπέσθην βλοσυρῇσιν ὑπ' ὀφρύσιν, ἀμφὶ δὲ -ξ ' σμερδαλέον κροτάφοισι τινάσσετο μαρναμένοιο ' Ἕκτορος*, beide Stellen schildern die Kampfbegierde u. Kampfeswut Hektors 2 *Helm Θ* 308 (Gorgythion wird von e. Pfeil tödl. getroffen) *ὣς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη -κι βαρυνθέν N* 527 *Δηΐφοβος μὲν ἀπ'* (dem toten) *Ἀσκαλάφου -κα φαεινὴν ' ἥρπασε, Μηριόνης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ ' δουρὶ βραχίονα τύψεν ἐπάλμενος, ἐκ δ' ἄρα χειρὸς ' αὐλῶπις τρυφάλεια χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα* (dem Deiphobos) *Ξ* 498 *ἀπήραζεν* (*Πηνέλεως*) *δὲ χαμᾶζε ' αὐτῇ σὺν -κι κάρη Ο* 647 *τῇ* (Schild) *ὅ γ' ἐνὶ βλαφθεὶς πέσεν ὕπτιος* (Periphetes), *ἀμφὶ δὲ -ξ ' σμερδαλέον κονάβησε* ⌊*περὶ κροτάφοισι*⌋ *πεσόντος Π* 105 (Aias kann nicht mehr standhalten) *δεινὴν δὲ* ⌊ ⌋ *φαεινὴ ' -ξ βαλλομένη*, ⌊*καναχὴν ἔχε*⌋ *βάλλετο δ' αἰεὶ ' κὰπ φάλαρ' εὐποίηθ'* 797 (Patr. fällt) *τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κρατὸς κυνέην βάλε Φοῖβος Ἀπόλλων· ' ἡ δὲ κυλινδομένη* ⌊ ⌋ *ποσσὶν ὑφ' ἵππων ' αὐλῶπις τρυφάλεια, μιάνθησαν δὲ ἔθειραι ' αἵματι καὶ κονίῃσι· πάρος γε μὲν οὐ θέμις ἦεν ' ἱππόκομον -κα μιαίνεσθαι κονίῃσιν, ' ἀλλ' ἀνδρὸς θείοιο κάρη χαρίεν τε μέτωπον ' ῥύετ' Ἀχιλλῆος Υ* 482 *ὁ* (Ach.) *δὲ φασγάνῳ αὐχένα* (des Deukalion) *θείνας ' τῆλ' αὐτῇ -κι κάρη βάλε α* 256 *εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι ' σταίη* (Od.), *ἔχων -κα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε*

D *Γ* 339a G. Markwald

Πηλιάς [5i] (zu *Πήλιον*, s. Risch §52d, Meier, *-ίδ-* §42a:) *vom Pelion-Geb. (stammend)*, Epith. zu *μελίη* (s.d. B2a, M1), 4x [–⏑⏑–] m. Längg. im Akk. *-άδα μελίην* (*Π* 143 = *Τ* 390, *Φ* 162 am VA, *Χ* 133 [⏑̣⏑⏑̣]), nur *Υ* 277 (Sperrg.) *' -ὰς ἤιξεν μελίη*; von Ach.s (dem Peleus von Cheiron geschenktem) *πατρώιον ἔγχος* aus einem Eschenstamm des Pelion-Geb.; also Ggst. aus Vorgesch. u. Bergwildnis (s. *μελίη*, *ὄρος* B Vorbem.), od. auch Erinnerg. an lange Stoßlanze des bronzezeitl. Wagenkämpfers? (s. Turfa, Steinmayer, Antichthon 27, 1993, 6ff.); metr. entspr. (Sc. 420) Her.' ' *ἀνδροφόνος μελίη* (s.d. L [Shannon]); in Rüstszene (*οὐχ ἕλετ', ἐσπάσατ'*) des Patr., Ach. (*Π* 143 = *Τ* 390, m. Herkunftsgesch.: Var. *τὴν ... πόρε/τάμε Χείρων*), Assonanz *πάλλειν – πῆλαι – Πηλιάδα – Πηλίου – Πηλεύς* (s. Rank, Etymologiseering 65. 93f.): kampfeinleitend (*ἀνέσχετο, σείων*) in Ach.s Kämpfen gg. Hauptgegner Asterop. (*Φ* 162 gg. dessen *ἀμαρτῇ δούρασιν ἀμφίς*, 169 *μελίην ἰθυπτίωνα* [EN? s.d.], *μείλινον ἔγχος*) u. Hektor (*Χ* 133 ' *δεινήν*), sowie Aen. (*Υ* 277 ' *-ὰς ἤιξεν μελίη*, gg. dessen [262] *δολιχόσκιον ἔγχος*); im einzelnen s. noch s.v. *μελίη* B2a H. W. Nordheider

Πήλιον [4i, 1o, 4H, 1b + Prosaref.] E verw. m. *πηλός* 'Schlamm, Lehm', Verwandtsch. m. *Πηλεύς* z.T. bestritten (s.d. E). – Abl.: *Πηλιάς*

F *-ου* 5, *-φ* 2, *-ον* 3 M [⏑̣⏑⏑̣] *-ου ἐκ κορυφῆς Π* 144 = *Τ* 391; *-ον εἰνοσίφυλλον λ* 316 [⏑̣⏑⏑̣] *ἐκ -ου Β* 744 [⏑̣⏑⏑̣] *ἐκ -ου* Hes.fr.204,92; *καὶ -ου ἄκρα κάρηνα* h.Ap.33; *ἐν(ὶ) -φ ὑλήεντι* Hes.fr.40,2; 204,87; *καὶ -ον εἰνοσίφυλλον Β* 757 [⏑̣⏑⏑̣] *κατὰ -ον αὐπύ* Hes.fr.209,4

B Geb. in Thessalien (*λ* 316 zus. m. Olymp u. Ossa, *Β* 757 m. Peneios), Wohnort / Schauplatz der Sagen (1) von Kentauren, Cheiron u. Peleus, (2) der himmelstürmenden Aloaden, sowie (3) im Schiffskat. u. (4) Itinerar der Leto (h.Ap.); s. Griechenl.-Lex. 523 m. Lit. – Epith.: Hom. 2x *εἰνοσίφυλλον* ([s.d.] 1x VE), Hes. 1/2x (VE) *αὐπύ*, *ὑλήεντι*; als adnom. Gen. zu (2x VA) *κορυφῆς*, (VE) *κάρηνα* 1 in Zush. m. Kentauren u. Cheiron (Peleus, Ach. u. Jason); Herkunftsort von Peleus' u. Ach.s *Πηλιὰς μελίη* (s.dd.): *Π* 144 (nur Ach. konnte *πῆλαι*) *Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε*

Χείρων ' *-ου ἐκ κορυφῆς* (Assonanz) = *T*391 Wohnort der Kentauren (u. Lapithen): *B*744 (s.u. in 3) Hes.fr.209,4 (Akastos versteckte dem Peleus [s.d. B Vorbem. u. 2] *μάχαιραν*) *ὡς τὴν μαστεύων οἶος κατὰ -ον αἰπὺ* ' *αἶψ' ὑπὸ Κενταύροισιν ὀρεσκῴοισι δαμείη* Ort, an dem Cheiron den Ach. u. Jason aufzieht: Hes.fr.204,87. 92 (Men. gewann Hel., weil Ach. nicht konkurrierte) *Χείρων δ' ἐν ⌊-ῳ ὑλήεντι⌋* ' *Πηλείδην ἐκόμιζε* ... ' ... (Men. hätte nicht gesiegt [2 vv.]) ' ... *εἴ μιν κίχε παρθένον οὖσαν* ' *οἴκαδε νοστήσας ἐκ -ου ὠκὺς Ἀχ.* fr.40,2 *Αἴσων, ὃς τέκεθ' υἱὸν Ἰήσονα* ... ' *ὃν Χείρων ἔθρεψ' ἐνὶ* ⌊ ⌋ Prosaref.: Ort der Hochzeit von Peleus u. Thetis: Cypr.fr.3 p.36 Dav. 2 beim Angriff der Riesen Otos u. Ephialtes (s.d.) auf den Himmel *λ*316 *Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ* ' *-ον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς* (s.d.) *ἀμβατὸς εἴη*, zur Sage s. Odyssey z.St. 3 im Schiffskat. bei Vorgesch. bzw. als 'aktuelle' geogr. Angabe; Kampf der Lapithen u. Kentauren (s.o. in 1): *B*744 (Anführer Polypoites, den Hippodameia dem ⌊Peirith.⌋ gebar) *ἤματι τῷ, ὅτε Φῆρας ἐτείσατο* (⌊ ⌋) *λαχνήεντας,* ' *τοὺς δ' ἐκ -ου ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν* (vgl. *φ*295 ff., *A*263 ff.) 757 (die Magneten befehligte Prothoos) *οἱ περὶ Πηνειὸν καὶ -ον εἰνοσίφυλλον* ' *ναίεσκον*, zur Geogr. H.S.-L. 151, Visser, Katalog 642 ff. 682 ff., (zum Verstyp:) 57. 105. 194, vgl. noch *B*869 (Fluß + Geb.) 4 im Itinerar der schwangeren Leto h.Ap.33 (*ὅσσους Κρήτη τ' ἐντὸς ἔχει καὶ δῆμος Ἀθηνῶν*) *Θρῃκιός τ' Ἀθόως καὶ -ου ἄκρα ⌊κάρηνα⌋* ([45] *τόσσον ἔπ' ὠδίνουσα Ἑκηβόλον ἵκετο Λητώ*), Itinerar aus Inseln, Küstenstädten u. Geb. (34 ff. jew. am VE *Ἴδης τ' ὄρεα σκιόεντα, καὶ Αὐτοκάνης ὄρος αἰπύ, καὶ Κωρύκου ἄκρα* ⌊ ⌋, *καὶ Αἰσαγεής ὄρος αἰπύ, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ* ⌊ ⌋), s. Càssola zu 30–44 H.W. Nordheider

Πῆλις [1[c] Prosaref.] sonst unbek. Tr., genannt unter den Toten nach der Eroberg. Troias nb. *Ἠιονεύς* u. *Ἄδμητος* Il.Parv.fr.15 p.58 Dav. (= Paus. über die Lesche in Delphi: *νεκροὶ δέ, ὁ μὲν γυμνὸς Π. ὄνομα ἐπὶ τὸν νῶτον* ...) H.W. Nordheider

πῆμα [16[i], 31[o], 13[H], 3[b], 1[c]] E viell. verw. m. ved. *pāmán-* 'Hautkrankheit', s. Mayrhofer, EWAia II 121 (dagg. Chantraine, Dict. s.v.); zur Bildg. vgl. L²72–88. 383–90, L³. – Abl.: (*παν*)*ἀπήμων, πολυπήμων, πημαίνω* (m. *ἀπήμαντος*)

F Nom. *-α* 13, *-(α)* 1, Akk. *-α* 28, *-(α)* 4 (? s. B4), *-ατος* 1, *-ατι* 2; Akk. *-ατα* 10, *-ατ'* 4

M 1 Stamms. im longum 1a eins. [⏑̄] *-'* *ἀνθρώποις* Th.329; *-'* *μ*231, *ξ*275, Op.804 1b zweis. [⏑̄⏑] *-α μέγα θνητοῖσι* Th.592. 874; *-α* Op.346 [⏑̄⏑] *-ατ' ἔπασχον E*886 [⏑̄⏑] *μέγα -α Γ*50, *I*229, *β*163, *φ*305, Op.56, Hes.fr.159; *-α κακόν ε*179 = *κ*344 ≅ *ε*187 = *κ*300; *τόδε -α Λ*347, *ρ*446; *-α τόδ' Ω*547; *τὰ δὲ -α λ*555; *-α K*453, *P*688 [⏑̄⏑] *-α βροτοῖσιν μ*125, h.Ap.306 = 352; *-α γενέσθαι/οίμην X*421, *ρ*597 / *ξ*338 (*δύης*); *-α πάθησι/ὄντες η*195, *μ*27; *πάσχετε -ατ' γ*100 = *δ*243 = 330; *-α κακοῖο γ*152; *-α μέγιστον X*288; *μέγα -α P*99, Th.792; *-α Γ*160, *Λ*413, *O*110, *ξ*312, *ο*345, Op.242 (*μέγ'*). 366, h.Ap.304 (*δαφοινόν*) [⏑̄×] *-α Z*282 (*μέγα*), *Θ*176 1c dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ατα πολλά O*721 [⏑̄⏑⏑] *-ατα πάσχ(ει⁺) α*49 ≅ *η*152 ≅ *θ*411, *α*190, *ε*33, *ρ*444 = 524; *δ' ἐν -ατα οὔκω ι*535 ≅ *λ*115; *-ατος ἀρχή θ*81; *-ατι κύρσαι* Op.691, Pan.fr.13,6 p.122 Dav. 2 Stamms. in den brevia ⏑̄[-] *-' ἀνδράσιν* Op.82 [-⏑̄] *-α θνητοῖσι βροτοῖσι* Th.223

Σχ sch.D *Γ*160: *κακόν, βλάβη* (vgl. sch.min. P.Mil. Vogl.1181 zu *α*49), *O*110: *βλάβη, πένθος*; vgl. L²103

L [1]I.Anastassiou, Zum Wortf. 'Trauer' in d. Sprache Hom.s, Diss. Hamburg 1973; [+2]Mawet, Douleur 63–156. 383–90; [3]dies., Sprache 27, 1981, 141–66; [4]van der Valk, Text.Crit. Od. 19. 53. 162

B *Schaden, Unheil, Übel, Leid*; als Obj., das jem. verursacht od. erleidet (1), als Subj., das jem.n empfängt, zu jem.m kommt (2) u. prädikativ zur Charakterisierung von Menschen, Ungeheuern, Gegenständen und Ereignissen (3); hom. außer *Λ*413 (in 1aβ) in dir. R. / Ber., vgl. *πημαίνω, ἀπήμων* B1 u. z.B. *κακόν, ἀνίη* (weniger ausgeprägt die 'Leidwörter' auf *-ος*, s. Wortf.). Betroffene ist Pers., Verursacher meist Gotth. (L²111–3). Nie m. Angabe des empfindenden Organs (Ausn. viell. Op.366 *θυμῷ*, in 3c): *π.* ist 'subjekt-extern' (L²88). Pl. (nur Akk.) außer 2× personif. *-ατα* = 'die Freier' (in 1bβ) nur, nach dem Vorbild von *ἄλγεα*, in Vbd. mit *πάσχω* (1[l], 12[a] in 1bα; nur hier eindeutig *Leid*) u. *πολλά* (1[l] in 1aβ). Weitere Überlegungen zur Semantik (bes. das Verh. zu den 'Leidwörtern' auf *-ος*) bei L² (bes. 88. 100–2. 387; gg. die ältere Forschg. 75–7. 96 f.); irrig der ebd. (113–29) unternommene Versuch, *π.* in das ep. (Sozial-)Wertesystem einzubinden (Inhalt kontextbedingt, Wort an sich wertneutral). – Epith. (Stt. in M): *μέγα/ιστον* (12/1), *κακόν* (4), *πολλά, δαφοινόν*, explikat. Gen. *κακοῖο, δύης* (jew. 1), Appos. (z.B. *λ*115, Op.242); vgl. L²Tab.IV. – Wortf.: *κακόν; ἄλγος, ἀνίη, ἀρή* II, *ἄχος, δήλημα, δύη, κῆδος, λοιγός, ὀιζύς, ὄλεθρος, πένθος, πόνος*; vgl. L²Tab.I–VI

1 als Obj. (Akk. + 2× Dat. in 1bγ); vgl. L²98–102 1a Subj. Verursacher: *π. im Sinne haben* (α), *zufügen* (β), *heranrollen* (γ); Betroffene(r) im Dat. (nur *γ*152 nicht ausgedrückt); vgl. L¹184, L²98. 109–13 m. Tab.II, *ἄλγος, κακός* B4b, *κῆδος* B2b, *ὀιζύς υ*196, *ψ*210, *πόνος* B?? (nicht *ἄχος, ὄλεθρος, πένθος*) 1aα *π. im Sinne haben* (*κατανεύω, βουλεύω, ἐπαρτύω, πιφαύσκομαι*) *Θ*176 (*μοι*) *κατένευσε Κρονίων* ' *νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε -α*, vgl. *P*688 in 1aγ, L¹192 *ε*179 (schwöre) *μή τί μοι αὐτῷ -α κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο* = *κ*344 ≅ *ε*187 (*τοι*) = *κ*300, vgl. *βουλεύω* B2b *γ*152 *νύκτα μὲν ἀέσαμεν χαλεπὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες* ' *ἀλλήλοις· ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε -α κακοῖο*, vgl. *ξ*338 in 1bγ *φ*305 *ὡς καὶ σοὶ μέγα -α πιφαύσκομαι, αἴ κε τὸ τόξον* ' *ἐντανύσῃς* 1aβ *π. zufügen* (*τίθημι*, [*ἐπ/προσ*]*ἄγω, φέρω*) *Λ*413 (die Tr. griffen an) *μετὰ* (*μέγα* ci. Herwerden, rec. West) *σφίσι -α τιθέντες*, d.h. *ἐπὶ τῷ ἰδίῳ κακῷ τοῦτο πράξαντες* (sch.D z.St.); in Erz., vgl. Vorbem. *O*721 (die Schiffe der Gr.) *ἡμῖν -ατα ⌊πολλὰ⌋ θέσαν*, vgl. *ἄλγεα* ⌊ ⌋ *ι*53⁺ u. B Vorbem. oben *Ω*547 *ἐπεί τοι* (Priam.) *-α τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες* (herrschen Kampf u. Tod um deine Stadt) *ρ*446 *τίς δαίμων τόδε -α* (den Bettler Od.) *προσήγαγε, δαιτὸς ἀνίην;* vgl. 444 in 1bα, ferner 377, *υ*379 u. B3 Op.242 *τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε -α Κρονίων,* ' (näml.) *λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν μ*231 (Skylla) *ἤ μοι* (Od.) *φέρε -' ἑτάροισιν*, vgl. 125 in 3b 1aγ *π. heranrollen* (*κυλίνδω*) *P*688 *-α θεὸς Δαναοῖσι κυλίνδει,* ' *νίκη δὲ Τρώων*, vgl. 2b, *Θ*176 in 1aα, v.l. *ε*296 in D 1b Subj. Betroffene(r): *π. erleiden* (α), *vorfinden, sehen* (β), *begegnen* (γ), *entgehen* (δ), vgl. L²Tab.II, *ἄλγος* B2a, *κακός* B4c. e. f, *κῆδος* B2c, *ὀιζύς* B1d, *πένθος, πόνος* 1bα [1[l], 12[a]] *π. erleiden* (*πάσχω*), stets m. Ortsangabe; 2× Sg. + Aor. (am Schluß), 11× Pl. + Präs., metr. Altern. zu *ἄλγεα πάσχω* (*ἄλγος* B2aα); vgl. L²98–100. 135–8, L¹181 f. *E*886 (wäre ich nicht geflüchtet) *ἦ τέ κε δηρὸν* ' *αὐτοῦ -ατ' ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν α*49 (Od.) *ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο ⌊-ατα πάσχ⌋ει* ≅ *η*152 ≅ *θ*411 190 (*Λαέρτην φασὶ*) *ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ* ⌊ ⌋*ειν ε*33 (Od.) *ἐπὶ σχεδίης* ... ⌊ ⌋*ων* ' *ἤματι εἰκοστῷ Σχερίην* ... *ἵκοιτο ρ*444 *ἔνθεν* (Zypern) *δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκω* ⌊ ⌋*ων* (vgl. 446) ≅ 524 (Kreta, *ἵκετο*) *γ*100 *δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅθι πάσχετε -ατ'* (v.l. *ἄλγε'*) *Ἀχαιοί* = *δ*243 = 330, vgl. *γ*220 = *ω*27 *η*195 (unser Gast soll *ἄνευθε*

πόνου καὶ ἀνίης nach Hause kommen) μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ ⌞-α πάθ⌟ησι μ 27 (δείξω ὁδὸν) ἵνα μή τι κακορραφίῃ ἀλεγεινῇ ' ἢ ἀλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε ⌞ ⌟ὀντες **1bβ** π. *vorfinden, sehen* (δήω, εὑρίσκω, εἰσοράω), vgl. L²109–11 λ 115 (Teir. zu Od.:) „δήεις ⌞δ' ἐν -ατα οἴκῳ„ ' (näml.) ἄνδρας ὑπερφιάλους", vgl. Vorbem., B3 ι 535 (Polyphem zu Pos.:) „εὕροι (Od.) ⌞ ⌟" Ι 229 (Od. zu Ach.:) „λίην μέγα -α, διοτρεφές, εἰσορόωντες ' δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι ' νῆας" **1bγ** π. *begegnen* (ἐπιγίγνομαι, κύρω) ξ 338 (die Thesproter machten böse Pläne) ὄφρ' ἔτι πάγχυ δύης ἐπὶ -α γενοίμην (v.l. δύῃ, γένηται), öfters unnötig geändert; vgl. γ 152 in 1aβ, L⁴53, Verdenius, Mn. 11, 1958, 24; Sedgwick, Ph. 101, 1957, 163f. Op. 691 (verlade nie dein ganzes Lebensgut) δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι ⌞-ατι κύρσαι⌟, vgl. Ω 530 Pan. fr. 13,6 p. 122 Dav. (εἴ τις μέτρα πίοι) οὐκ ἄν ποτε ⌞ ⌟, aber unmäßiges Trinken κακὰ ὀπάζει (V. 9), vgl. fr. 14, φ 304 **1bδ** π. *entgehen* (φεύγω) ξ 312 (Zeus ließ mich den Mast ergreifen) ὅπως ἔτι -α φύγοιμι (v.l. ἐπὶ κῦμα, vgl. v.l. Ρ 99 in 2b, ε 296 in D)

2 als Subj. (Nom. + 1× attr. Gen. zum Subj. in b, 1× Subjektsakk. im A.c.I. in c): π. *empfängt jem.n, kommt zu jem.m* (a), *rollt an jem.n heran* (b), *wird jem.m zugefügt* (c); vgl. L¹184, L²76. 89f. m. Tab. I, κακός B4a, κῆδος B1, πένθος **2a** π. *empfängt jem.n, kommt zu jem.m* (ὑποδέχομαι, ἱκάνω) ξ 275 (wäre ich nur dort gestorben) ἔτι γάρ νύ με -' ὑπέδεκτο ο 345 (κακὰ κήδεα wegen des verwünschten Bauches erleidet) ὅν τιν' ἵκηται ἄλη καὶ -α καὶ ἄλγος, vgl. L¹117f., ἱκάνω B 1bβ **2b** π. *rollt an jem.n heran* (κυλίνδομαι), übertr. von κῦμα, vgl. 1aγ; Betroffene(r) im Dat. Λ 347 νῶιν δὴ τόδε ⌞-α κυλί⌟νδεται, ὄβριμος Ἕκτωρ, vgl. B3 Ρ 99 ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλῃ ... φωτὶ μάχεσθαι ' ὅν κε θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα ⌞ ⌟σθη (v.l. κῦμα, vgl. ξ 312 in 1bδ, v.l. ε 296 in D) β 163 τοῖσιν (Freier) ... μέγα ⌞ ⌟νδεται, denn Od. ist nah θ 81 τότε γάρ ῥα κυλίνδετο -ατος ἀρχὴ ' Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι Διὸς ... διὰ βουλάς (v. susp.), d.h. des troj. Krieges, vgl. Hainsworth, Odyssey zu 75. 79–82; W. Marg, in: Navicula Chiloniensis, Festschr. Jacoby, Leiden 1956, 23–5 **2c** π. *wird jem.m zugefügt* (Subjektsakk. im A.c.I.) Ο 110 ἔλπομ' Ἄρηί γε -α τετύχθαι ' υἱὸς γάρ οἱ ὄλωλε, vgl. z.B. Α 110, Μ 345, Ν 209, δ 392, Op. 265

3 *als / zum Unheil, Übel, Leid (für)*, präd. zum Subj./Obj. = schadenstiftendes Lebewesen (teilw. Personif.), seltener Appos.; vgl. Λ 347 in 2b, ι 535, λ 115 in 1bβ, ρ 446 in 1aβ; κύρμα, χάρμα, δήλημα usw.; κακός B4g.j, ἀνίη B1 (m. L²107–9); kontrast. 'Leidwörter' auf -ος (Ausn. πένθος Δ 197 = 207); s. L²91–7. 103–7, L³; typ. Konstr.: εἶναι / πέλειν / γενέσθαι -α, Nom.satz, τίκτειν / τρέφειν PN^a/Pers.-Pr.^a -α; Betroffene(r) im Dat. (nicht ausgedrückt nur 2^H, in c) **3a** [6^i, 2°] Betroffene(r) = Tr./Gr. Γ 50 (ἦ τοιόσδε ἐὼν ... γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες, Alex.) πατρί τε σῷ μέγα -α πόλῃί τε παντί τε δήμῳ, ' δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην (v.l. -η) δὲ σοὶ αὐτῷ; vgl. Latacz, Freude 124 160 ἀλλὰ καὶ ὤς, τοίη περ ἐοῦσ' (Hel.), ἐν νηυσὶ νεέσθω, ' μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὀπίσσω -α λίποιτο sie soll nicht ... zum Unheil zurückbleiben Ζ 282 μέγα γάρ μιν (Alex., nicht Diom.) 'Ολύμπιος ⌞ἔτρεφε -α⌟ ' Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ ... τοῖό τε παισίν Χ 421 (Pel.) μιν (Ach.) ἔτικτε καὶ ⌞ ⌟ γενέσθαι ' Τρωσί (μάλιστα δ' ἐμοί, Priam., ἄλγε' ἔθηκε) 288 σὺ (Ach.) γάρ σφισι (Tr.) -α μέγιστον Κ 453 οὐκέτ' ἔπειτα σὺ (Dolon) -ά ποτ' ἔσσεαι ⌞'Αργείοισι⌟ν, vgl. h. Ap. 364f. λ 555 (Od.:) „τὰ δὲ (τεύχεα Ach.s) -α θεοὶ θέσαν ⌞ ⌟", vgl. 1aβ, Th. 600f. ρ 597 (Eum. zu Tel.:) „πολλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν, ' τοὺς Ζεὺς ἐξολέσειε πρὶν ἡμῖν -α γενέσθαι" *bevor sie uns zum Unheil werden* (nicht 'bevor uns Unheil geschieht'), vgl. v.l. δ 668 in D **3b** [1°, 8^H, 3^h] Betroffene = Menschheit, Götter, Schwörende h. Ap. 304 (d. pythische Drache κακὰ πολλὰ ἀνθρώπους ἔρδεσκεν) ἐπεὶ πέλε -α δαφοινόν + 306 (καί ποτε ... ἔτρεφεν) δεινόν τ' ἀργαλέον τε Τυφάονα -α βροτοῖσιν (ὅν ... Ἥρη ἔτικτε) = 352 (Hera ἔτεκ'), vgl. 364 (δήλημα) Th. 329 (den Löwen, S. Typhaons) Ἥρη θρέψασα ... ' γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης -' ἀνθρώποις – Th. 592 ἐκ τῆς (Pandora) γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων ' [...] ' -α μέγα θνητοῖσι Op. 56 χαίρεις πῦρ κλέψας καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας, ' σοί τ' αὐτῷ μέγα -α καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισιν 82 (man nannte sie) Πανδώρην, ὅτι πάντες 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες ' δῶρον ἐδώρησαν, -' ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν, vgl. 57. 88f. (κακόν) – Th. 792 ἡ (Styx) δὲ μί' ἐκ πέτρης προρέει, μέγα -α θεοῖσιν (denn wer bei ihr Meineid schwört, wird schwer bestraft) Op. 804 Ὅρκον ... τὸν Ἔρις τέκε -' ἐπιόρκοις, vgl. 282–4, Th. 231f., Γ 299 ‖ sonstige Stt.: μ 125 (Krataiis) μιν (Skylla) τέκε -α βροτοῖσιν, vgl. 118f. (κακόν), 223 (ἀνίην), 231 in 1aβ Th. 223 τίκτε (Nacht) ... Νέμεσιν -α θνητοῖσι βροτοῖσι 874 (αὖραι) αἳ ... πίπτουσαι ἐς ... πόντον, ' -α μέγα θνητοῖσι, κακῇ θυίουσιν ἀέλλῃ, vgl. 876f. (κακοῦ) **3c** [2^H] im gnom. Nom.satz Op. 346 -α κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ 366 ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἐλέσθαι, -α δὲ θυμῷ ' ⌞χρηίζειν⌟ ἀπεόντος, θυμῷ zu ⌞ ⌟ eher als zu -α, vgl. Vorbem.

4 ohne Kontext Hes. fr. 159 σφὶν δ' αὐτοῖς μέγα -α, vgl. Op. 56 in 3b, Λ 413 in 1aβ

D Teleg. fr. 2 p. 59 Ki. = fr. dub. 12 p. 98 Ber. = Ε 886 (in B2a); v.l. Ο 134 (κακὸν μέγα πᾶσι Arist. vulg., θεοῖς μέγα -α Zen.), Ω 82 (κῆρα φέρουσα, vgl. μ 231 in B1aβ, L⁴19, Labarbe, L'Homère de Platon 118–20), δ 668 (ἥβης μέτρον ἱκέσθαι Arist., ἡμῖν -α γενέσθαι vel φυτεῦσαι vulg., vgl. ρ 597 in B3a, L⁴162, West, Odyssey z.St.), ε 296 (μέγα κῦμα κυλίνδων, vgl. B1aγ. 2b. 1bδ); suppl. Hes. fr. 37,14 (Bartoletti, PSI 1301,14)

M. P. Cuypers

πημαίνω [3^i, 2°, 1^H, 1^h, 1^c] E -ῑ-Prās. zu πῆμα, s.d. u. L 153 A. 159; Debrunner, Wortb. 109; Chantraine, Gr. h. I 404. – Abl.: ἀπήμαντος

M **1** dreis. [⏑–⏑] -αίνει Ο 42, Th. 232; -ανθείς Cert. p. 39,10 [⏑–⏑] -άνθη ξ 255 **2** viers. [⏑⏑⏑⏑] -ανέει h. Ap. 262 [⏑⏑⏑⏑] -ανέειν Ω 781; [⏑–⏑⏑] -ανθῆναι θ 563 [⏑–⏑x] -ήνειαν Γ 299

Σχ sch. D Γ 299: βλάψειαν, διὰ τοῦ παρελθεῖν αὐτούς (sc. ὅρκους), Ο 42: βλάπτει. κακοῖ (vgl. Ω 781), sch. min. P. Berlin inv. 10509 zu Ο 42: κακο[ῖ L Mawet, Douleur 71. 145f. 153–5

B *schädigen, Schaden zufügen*, abs. (1a) od. m. aff. Obj. (1b), -θη-Aor. *erleiden* (2); Betroffene sind Pers. außer Schiffe 2° in 2 (wo aber 1× belebt); in dir. R. außer Th. 232 (vgl. πῆμα B Vorbem.); Akt. stets in religiös-juristischem Kontext (Eid außer h. Ap. 262, 1b Ende), vgl. L u. Adrados, Em. 21, 1953, 131. – Wortf.: s. δηλέομαι **1** Akt. **1a** abs. Γ 299 (Eid:) „ὁππότεροι ⌞πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια⌟, -ήνειαν, ' ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι, ὡς ὅδε οἶνος" *im Versteß gg. d. Verträge Schaden zufügen*, vgl. Kirk, Iliad z.St. u. ⌞ ⌟ ⌞δηλήσαντο⌟, Δ 236 ≅ 271 (abs.), Δ 67 = 72 (Obj. 'Αχαιούς), ὅρκια ⌞ ⌟ Γ 107 (vgl. Δ 157. 269) Ω 781 (Priam. zu den Tr.: „μ' ὧδ' ἐπέτελλε [Ach.]) μὴ πρὶν -ανέειν, πρὶν δωδεκάτη μόλῃ ἠώς", vgl. 668–72 (Zusage) **1b** m. Akk. der Pers. Ο 42 (Eid:) „μὴ δι' ἐμὴν ἰότητα ... ' -αίνει (Pos.) Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα, τοῖσι δ' (Gr.) ἀρήγει" Th. 232 Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ... ἀνθρώπους ' -αίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ, vgl. 282–4. 804 h. Ap. 262 (Voraussage der Telph. an Ap.: „wenn du hier deinen Tempel baust) -ανέει σ' αἰεὶ κτύπος ἵππων ὠκειάων ' ἀρδόμενοί τ' οὐρῆες ἐμῶν ἱερῶν ἀπὸ πηγέων" *wird stören*, zur Sache vgl. L 145f., S.

Ph.8–11; vgl. auch *ἀπήμων* h.Ap.244 2 *-θη*-Aor. *θ* 563 (Alkin.:) „*οὐδέ ποτέ σφιν* (phäak. Schiffen) ' *οὔτε τι -ανθῆναι ἔπι δέος οὔτ' ἀπολέσθαι*", Schiffe belebt, vgl. 555–62, L153 *ξ* 255 (Od.: „die Fahrt war leicht) *οὐδέ τις οὖν* 4 *μοι* ' *νηῶν -ἄνθη, ἀλλ' ἀσκηθέες καὶ ἄνουσοι* ' *ἥμεθα*", Patiens unbelebt nur hier (nach voriger St.?) Cert.p.39,10 (Ag.: „*ὦ ξεῖνοι*) *μηδέ τις ὑμῶν* ' *οἴκαδε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* ' *-ανθείς, ἀλλ' αὖθις ἀπήμονες οἴκαδ'* ἴκοισθε" 8
D v.l. h.15,5 M.P.Cuypers

Πηνειός [3', 2^H, 1^h] E wohl vorgr., zum Suff. vgl. *Ἀλφειός, Ὀλμειός, Σπερχειός* u.s. Risch §48d, Ruijgh, Scripta minora I 530 (ältere Auffassg.: zu *πῆνος* 'Faden' bei Curtius, Etym. S.275); zur Bildg. s. noch Leukart, -tās S.158 A.78

B Fluß in Thessalien, zur Geogr. s. RE XIX (1937) 458; hom. (nur *B*) in [⏑–⏑], nachhom. am VA: in Enjb. bzw. (Th.343) Aufz. (in 3-Namen-Vers im Flüssekat.); Epith. *ἀργυροδίνῃ* ', (1^h) *ποταμὸν ... δινήεντα* ' *-όν* (im Kontext s.a. *καλλίρροον, εὐρρείτην*, andrers. *εἰνοσίφυλλον*) im Schiffskat. als geogr. Angabe (s. Visser, Katalog 57. 194 u.ö., 12 auch zur Versstruktur): *B* 752. 753 (dem Gouneus folgten *Αἰνῆνες* u. *Περαιβοί, οἳ περὶ Δωδώνην τ' ἀμφὶ*) *Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο.* ' *ὃς ῥ' ἐς -ὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ,* ' *οὐδ' ὅ γε -ῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,* ' *ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠΰτ' ἔλαιον* (*δεινοῦ Στυγὸς ἀπορρώξ*), zur 'Vermischg.' m. dem Titaressos s.d. u. RE (s.o.), probl. Vbd. m. Dodona (s.d.); zur Wiederholg. s. Fehling, Wiederhol. 138 *B* 757 *Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος ...* ' *οἳ περὶ -ὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον* ' *ναίεσκον* (≅ *B* 632^ex.), Assonanz; im Flüssekat. in genealog. Aufz.: Th.343 (337) *Τηθὺς δ' Ὠκεανῷ ποταμοὺς τέκε δινήεντας* ' 5 vv. ' *-όν τε καὶ Ἕρμον εὐρρείτην τε Κάικον* ' (2 vv.; dann folgt [346 ff.] Okeanidenkat.), überw. 3-Namen-Verse (m. Epith. zum 3. [V.344 zum 1.] Namen; 4-Namen-V. nur 341), zur Reihenfolge West zu 337 ff. im Zush. m. Ap. u. der Nymphe Kyrene: Hes.fr.215,2 *ἡ' οἴη Φθίῃ ...* ' *-οῦ παρ' ὕδωρ καλὴ ναίεσκε Κυρήνη* (die Ap. raubte, s. bei M.-W. z.St.), zur thess. Herkunft der (nordafrikan.) Kyrene s.d. u. Wilamowitz, GlH² 183 A.2 h.21,3 *Φοῖβε, σὲ μὲν καὶ κύκνος ... ἀείδει* ' *ὄχθῃ ἐπιδρώσκων ποταμὸν πάρα δινήεντα* ' *-όν*, Càssola z.St. verweist auf Raub der Kyrene durch Ap., A.-H.-S. auf Ap.s Geburt H.W.Nordheider

Πηνέλεως [8'] E wohl verw. m. *πηνέλοψ*, vgl. PN *Πηνελόπεια*, s. v.Kamptz S.120. 376, Risch §62 (zum Suff.), vgl. *Ἀκρόνεως, Ἀναβησίνεως* (s.dd. m. Lit.); anders (HG zu *λεώς* nb. *λᾱός*): J.Stark, Der latente Sprachschatz Hom.s, München; Berlin 1908 (Nachdr. Hildesheim 1973), 10, Shipp, Studies 55; zum Gen. (*Ξ* 489) vgl. *Πετεῶο* (*B* 552^+) u. s. (m. versch. Beurteilg.) Wackernagel, Kl.Schr. III 1526, Hoekstra, Modifications 32 A.4, Peters, Laryng.256, Horrocks, Minos 20–22, 1987, 281 A.32; West, Il. praef. p.xxxiv; Nom. *-εος*: D.Haug, Evolut. langue ép., Diss. Oslo 2001, 105 f.; Metr.: D.G.Miller, Innsbr. Beitr. z. Sprachwiss. 38, 1982, 131

M 1 [⏑⏑⏑] *-εως* (+ PN) *Π* 335. 340; *-εῳ ... δαΐφρονι Ξ* 487; *-εών θ' ἥρωα N* 92 [⏑⏑⏑] *-εως* (*Βοιώτιος*) *Ξ* 496, *P* 597 [⏑⏑⏑] *-εως* + PN *B* 494 2 [⏑⏑⏑] *-έοιο* (*-έωιο* West, Il., v. in app. et praef.) *ἄνακτος Ξ* 489

B (prominenterer 'kleiner Kämpfer':) Anführer der Böoter nb. Leitos (u. 3 anderen, *B* 494), wird (zus. m. diesem) von Pos. zum Kampf ermuntert (*N* 92), tötet (in 2 ausführl. Szenen) den Ilioneus (*Ξ* 487 ff.) u. Lykon (*Π* 335 ff.), verläßt (bei der Schlachtwende durch Zeus) als erster leichtverwundet den Kampf um Patr.' Leiche (*P* 597); Epith. (s. M): je 1x *δαΐφρονι, ἥρωα, Βοιώτιος, ἄνακτος*; zu den Greueln der Tötungsszenen im *Ξ* u. *Π* s. Friedrich, Verwundung 20. 26 ff., zu sonst. Vorkommen s. RE s.v.; (in vorhom. Dichtg. [Tod durch Euryp.]:) Kullmann, Quellen 69; (Herkunft aus von der Il. unabh. Trad.:) Visser, Katalog 343 f. 348 Stt. im einzelnen; in Kat./ Namenreihe: *B* 494 *Βοιωτῶν μὲν -εως καὶ Λήϊτος ⟨ἦρχον⟩* ' *Ἀρκεσίλαός τε Προθοήνωρ τε Κλονίος τε* (zum Verstyp VN^B + 2 PN + ⟨ ⟩, vgl. *B* 517. 856) *N* 92 (Pos.) *Τεῦκρον ἐπὶ πρῶτον καὶ Λήϊτον ἦλθε κελεύων* ' *-εών* (*-εόν* Ar.Byz.) 8 *θ' ἥρωα Θόαντά τε Δηΐπυρόν τε* ' *Μηριόνην τε καὶ Ἀντίλοχον, μήστωρας ἀϋτῆς*, zum VA vgl. (*Λ* 339) *Παιονίδην ἥρωα* (s.d. M2b) u.ä. in Tötungsszenen: *Ξ* 487. 489 (Tr. 12 Akamas tötete den Böoter Promachos, dann Triumphrede, *Ἀργείοισι δ' ἄχος*) *-εῳ ⟨δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινεν⟩* ' *ὡρμήθη δ' Ἀκάμαντος·* ὁ *δ' οὐχ ὑπέμεινεν ἐρωὴν* ' *-έοιο* (vulg., *-έωο, -άοιο* vv.ll., *-έωιο* West; v. E, M) *ἄνακτος·* ὁ *δ' οὔτασεν Ἰλιονῆα* (Abstammg., *ἐκ δ' ὦσε γλήνην, δόρυ δ' ὀφθαλμοῖο διαπρό*), (1) vgl. *Ἀντιλόχῳ / Αἴαντι / Τυδείδῃ / Κεβριόνῃ* (⟨ ⟩ *N* 418 ≅ *Ξ* 459, *E* 181, *Π* 727); (2) ' ' sonst i.d.R. am VE, vgl. nur *Ἡφαίστοιο / Ἡελίοιο* ' ' (*θ* 270, h.Ap.413), *Ἀπόλλωνι ἄνακτι* (*A* 36) 496 (*ἕζετο χεῖρε πετάσσας*, Ilioneus) *-εως* (*-εος* v.l.) *δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ* (= *Φ* 116^ex. = *Y* 284^ex.) ' *αὐχένα μέσσον ἔλασσεν* (zeigte den aufgespießten Kopf [*φὴ κώδειαν ἀνασχών*] den Troern, dann ebf. Triumphrede), Tötung als Revanche in Serie, in der jew. ein gr. u. tr. Töter abwechseln (Abfolge [442 ff.]: Aias-Pulyd.-Aias-Akamas-P., dann [508 ff.] gr. Tötungsserie) *Π* 335. 340 *-εως δὲ Λύκων τε συνέδραμον ...* ' (*ἔγχεσι*, dann *ξιφέεσσι* [3 vv.]) ' ... ὁ *δ' ... αὐχένα θεῖνε* ' 28 *-εως* (so daß Kopf nur noch an der Haut hing), in gr. Tötungsserie (*Π* 306 ff.; Zus.fassg. V.351 *οὗτοι ἄρ' ἡγεμόνες Δαναῶν ἕλον ἄνδρα ἕκαστος*) bei Schlachtwende: *P* 597 (*ἔλετ' αἰγίδα*, Zeus) *ἐφόβησε δ' Ἀχαιούς.* ' *⟨πρῶτος⟩ -εως Βοιώτιος ἦρχε φόβοιο.* ' *βλῆτο* (*ἐπιλίγδην*, durch Pulyd.), metr. vgl. ⟨ ⟩ *δ' Ἀντίλοχος / δ' Ἰδομενεύς / Νεστορίδης* (*Δ* 457, *Ψ* 450, *γ* 36), andrers. *Αἴας / Γλαῦκος / Νέστωρ / Τεῦκρος δὲ* ⟨ ⟩ (*Z* 5^+, *Π* 593, *K* 532, *Ψ* 862) H.W.Nordheider

Πηνελόπεια [83°, 5^c] E Abl. von unhom. *πηνέλοψ*, s. Chantraine, Dict. s.v.

F Nom. *-α* 53, Vok. *-α* 6, *-ης* 3, *-η* 14, *-αν* 8; Prosaref. 4

M [⏑⏑⏑–] *-η π* 338 [⏑⏑⏑⏑] *-α δ* 675. 804, *ψ* 5; *-αν δ* 800, *ρ* 569, *τ* 476, *φ* 158 [⏑⏑⏑×] *γέλασσε / κόμισσε δὲ -α ρ* 542, *σ* 322; *μετ-/⟨προσηύδα -α⟩ δ* 721/680 ≅ *ρ* 575; ⟨ ⟩*ν σ* 244; *ἀμύμονι -η ω* 194; *⟨ἐχέφρ⟩ων -α δ* 111, *ρ* 390, *ω* 294; ⟨ ⟩*ονι -η π* 130. 458, *ω* 198; ⟨ ⟩*ονα -αν ν* 406; *⟨περίφρ⟩ων -α ρ* 162 = 528 = 585 = *τ* 308 = 349 = 559 = 588 = *φ* 311 = 330 = *ψ* 104 = 173 = 256 = 285 ≅ *δ* 830 = *ρ* 498 = *σ* 177 = *ψ* 10 = 58, *α* 329 = *λ* 446 = *π* 435 = *σ* 245 = 285 = *τ* 375 = *υ* 388 = *φ* 321, *σ* 250 = *τ* 123 ≅ *δ* 808 = *ψ* 80, *ρ* 100 = *τ* 103 = 508, *ρ* 36 = *τ* 53, *ρ* 492 = *τ* 89^ex., *δ* 787, *ε* 216, *ξ* 373, *π* 409, *ρ* 553, *τ* 59, *ω* 404; ⟨ ⟩*ονι -η ρ* 562 = *σ* 159 = *φ* 2, *ο* 41 = *π* 329 ≅ *ο* 314; *νοήματα / δώματα -η β* 121, *δ* 679; *αὐτὴ -α π* 303; *αὐτῆς -ης τ* 376; *αὐτὴν -αν χ* 425; *καὶ -α ξ* 172, Asius fr.10,2 p.90 Dav.; *καὶ -ης β* 274; *-α α* 223; *-ης σ* 324; *-η π* 397; *-αν χ* 482 Prosareferate (dort nur der kürzere Name *Πηνελόπη*): Teleg.fr.1 p.73 Dav.; Teleg.fr.2 p.73 Dav. = Nosti fr.dub.1 p.70 Dav.; Teleg.ap.Procl. p.73,23. 25; Alcmaeonis fr.6 p.140 Dav.

L Usener, Götternamen 10; Fick, Vorgr.Ortsnamen 114, 140; H.Draheim, Die Od. als Kunstwerk, Münster 1910, 37–44; A.Roemer, Hom.Aufsätze, Leipzig 1914, 98–103. 191–194; Post, TAPhA 70, 1939, 185–188; Büchner, Hermes 75, 1940, 129–167; Kretschmer, Anzeiger d. Österr. Ak. d. Wiss., phil.-hist. Kl. 82, 1945, 80–93; Harsh, AJPh 71, 1950, 1–21; B.Stockem, Die Gestalt d. Pen. in der Od., Diss. Köln 1955;

v. Kamptz, Personennamen § 10c. d, 22a 1, 41b 2, 50a 3, 75b; L. Allione, Telemaco e Penelope nell' Odissea, Torino 1963 (Pubblicazioni della Fac. di Lettere e Filos. 14, fasc. 3), 63–111; A. Amory, The Reunion of Od. and Pen., in: Ch. H. Taylor (Hrsg.), Essays on the Od., Bloomington 1963, 100–136; Beßlich, Schweigen, 138–143; Rüter, Od.-Interpr. 146 f. 188–192. 204–211; A. Thornton, People and Themes in Homer's Od., London 1970, 93–114; Erbse, Beiträge 55–97; Parry, Blameless Aeg. 137–143; N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 53 f. 57 f.; M.-M. Mactoux, Pénélope. Légende et mythe, Paris 1975; L. L. Clader, Helen, Leiden 1976 (Mnemosyne Suppl. 42), 35–40; J. H. Finley, Jr., Homer's Odyssey, Cambridge, Mass. 1978, 1–24. 177–184; Risch, Kl. Schr. 304; Emlyn-Jones, G&R II 31, 1984, 1–18; Heubeck, WJA 11, 1985, 33–43; P. Marquardt, AJPh 106, 1985, 32–48; P. Vivante, Homer, New Haven 1985, 113–133; Sh. Murnaghan, Pen.'s *agnoia*, in: M. Skinner (Hrsg.), Rescuing Creusa, Helios 13 (2), 1987, 103–115; Byre, AJPh 109, 1988, 159–173; Hölscher, Odyssee 243–250. 303–305. 325 f.; Thomas, Hermes 116, 1988, 257–264; P. A. Marquardt, Love's Labor's Lost: Women in the Od., in: R. F. Sutton (Hrsg.), Daidalikon. Studies in Memory R. V. Schoder, Waukonda (Ill.) 1989, 239–248; J. J. Winkler, The Constraints of Desire, New York 1990, 129–161; Bacry, REA 93, 1991, 11–25; M. A. Katz, Pen.'s Renown, Princeton 1991; Steinthal, Gymnasium 98, 1991, 497–516; Doherty, AJPh 113, 1992, 161–177; W. Kullmann, Homer. Motive, Stuttgart 1992, 279–283; Lateiner, TAPhA 122, 1992, 150–163; Murnaghan, ClAnt 11, 1992, 261–264; D. E. Gershenson, SCI 12, 1993, 8–13; E.-R. Schwinge, Die Od. – nach den Odysseen, Göttingen 1993, 57–124; Wohl, Arethusa 26, 1993, 38–45; Johnston, Helios 21, 1994, 137–159; I. Papadopoulou-Belmehdi, Le chant de Pénélope, 1994 [ohne Ortsangabe]; L. E. Doherty, Siren Songs: Gender, Audiences, and Narrators in the Odyssey, Ann Arbor 1995; Lateiner, Nonverb. Beh. 126–129. 243–279 u. ö. (Index); S. D. Olson, Blood and Iron, Leiden 1995 (Mnemosyne Suppl. 148), 148–160; B. Cohen (Hrsg. in), The Distaff Side. Representing the Female in Homer's Od., Oxford 1995 (Index); Anhalt, CQ 47, 1997, 15–25; Danek, Epos u. Zitat (Index); W. G. Thalmann, The Swineherd and the Bow, Ithaca / London 1998 (Index)

B (Stellen s. M) **1** Genealogie T. d. Ikarios (*β* 52–53. 133, *τ* 546, *α* 329⁺, *ρ* 562⁺, *δ* 840 ≅ *σ* 188 ≅ *ω* 195), Schwester d. Iphthime (*δ* 797, 810; jedoch Asius fr. 10 p. 90 Dav. *κοῦραί τ' Ἰκαρίοιο Μέδη καὶ -α*, s. *Μέδη* Bd. III; nach Alcmaeonis fr. 6 p. 140 Dav. [Prosaref.] hatte sie zwei Brüder, Alyzeus u. Leukadios), Gemahlin d. Od., M. d. Tel. (*α* 215 f., *β* 274; er ist bei Hom. einziger S., *π* 119 f.), Ziehmutter der Melantho (*σ* 321–323); gebar dem Od. nach dessen Heimkehr Ptoliporthes (Teleg. fr. 1 p. 73 Dav. [Prosaref.]; nach ⌞Teleg. fr. 2 p. 73 Dav. = Nosti fr. dub. 1 p. 70 Dav.⌟ auch M. des Arkesilaos [Prosaref.]); nach Od.' Tod Gemahlin des Telegonos, Sohnes der Kirke (⌞ ⌟; Teleg. ap. Procl. p. 73, 23. 25 [Prosaref.]) **2** Funktion in d. Handlg. Pen. u. Od. sind komplementäre u. einander ähnliche Figuren (s. u. 3). Der ⌞*νόστο*⌟*ς* des Helden wird durch Abenteuer *ἐν πόντῳ* (*α* 4) verzögert, die ersehnte neuerliche Vereinigg. der Gatten nach dem ⌞ ⌟*ς* (aus Od.' Perspektive: ⌞ ⌟*υ κεχρημένον ἠδὲ γυναικός α* 13; *ε* 215–220; ähnliches oft aus Pen.s Perspektive) durch die Anwesenheit der Freier auf Ithaka retardiert (Od. *οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων α* 18). Die Hauptperspektive d. Erz. liegt zwar auf dem Mann Od.; da aber die Vorgänge *ἐν πόντῳ* u. die auf Ithaka in geschiedenen Erzählsträngen geschildert werden u. darüber hinaus Pen. bis nach der Tötg. d. Freier u. d. treulosen Dienerinnen selbstständig agiert, ohne vom ⌞ ⌟*ς* des Od. Kenntnis zu haben, ist die ep. Zeichng. dieser Frauenfigur reich u. differenziert. Ihr Wirkungsbereich ist das Haus (*οἶκος*) des Od. (*μένει παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει λ* 178–182, vgl. *τ* 524–529; *υ* 34 f.; *ψ* 355) u. die Sorge um das Wohl der in Ith. wohnenden Schwiegereltern (*σ* 266–268). Durch die lange Abwesenheit des Od., das Werben der Freier, das Volljährigwerden des Tel. u. die öffentl. Meing. (*φῆμις*) des von Pen. ehel. Treue zu Od. fordernden (*π* 75 = *τ* 527; vgl. *ψ* 149–151), aber in der Sit. macht- u. initiativlosen Volkes (*δῆμος*) wird sie in gesellschaftliche Funktionen gedrängt, die m. ihren vorherigen nicht od. nur schwer vereinbar sind: ihre Rolle als von Freiern umworbene Frau (2a) ⌞steht in Opposition zu der als⌟ Ehefrau des Od., Mutter des Tel. (vor dessen Volljährigwerden) u. Schwiegertochter des Laertes; ihre Rolle als Herrin des Haushalts (2b) ⌞ ⌟ 'Gastgeberin' (s. *ξεῖνος* Bd. III Sp. 464, 55–60, dort auch L[a]) angesichts der massenhaften, nötigenden Präsenz der Freier u. der als Mutter des Tel. (nach dessen Volljährigwerden: Tel. wird nun Hausherr). Die Handlungskonflikte, die aus diesen Oppositionen zu entstehen drohen, sucht Pen. durch spezifische Strategien zu vermeiden (2c) **2a** Pen. als von Freiern umworbene Frau: Die 108 Freier (s. *μνηστήρ* Bd. III Sp. 236 ff.) bedrängen Pen. seit mehr als 3 Jahren (*β* 89, *ν* 377) u. ruinieren den Wohlstand des Hauses, wenden sich aber nicht an Pen.s Vater Ikarios, damit er sie neu verheirate (*β* 48–58); sie verlangen vielmehr, dass die Entscheidg. zugunsten eines von ihnen in Ith. selbst fallen müsse, u. drohen, diese durch ihre Anwesenheit zu erzwingen (*β* 123–128. 198–207, *γ* 211–213, *σ* 288 f.). Solange Tel. minderjährig war (bei Od.' Abreise soeben geboren, *δ* 112, *λ* 448 f.), verhinderte sein kindl. Alter eine Wiederverheiratg. (*γήμασθ' οὐ μ' εἴα τ* 530 f.), denn Od. hatte ihr bei seiner Abreise aufgetragen, im Falle seines Fortbleibens sich erst dann neu zu verehelichen, wenn dem Sohn der Bart sprosse (*σ* 269 f.). Das durch die Freier stets bedrohte labile Gleichgewicht im Hause u. im Volke (*δῆμος*; dieser ist durch d. Freier eingeschüchtert, *β* 239–241) wird durch das Volljährigwerden des Tel. gestört: die (Geschenke gebenden [*δῶρα*, *σ* 275 ff.] od. anbietenden [*ἕδνα*, *λ* 117 = *ν* 378; Bd. II Sp. 397, 8–18]) Freier verlangen nunmehr von ihm als neuem Hausherrn, zugunsten einer Wiederverheiratg. einzugreifen (*β* 113 f., *υ* 334–337); Pen. u. er selbst bestätigen, dass letzteres bereits geschehe (*τ* 532–534, *υ* 341 f.). Auch V. u. Brüder Pen.s drängen (nach Ath.s Worten im Traum des Tel., *ο* 16–18) auf e.e neue Eheschließg. u. favorisieren den Freier Eurym. Zwar weigert sich Tel., seine Mutter aus dem Haus zu 'stoßen' (*ἀπῶσαι*) u. zu ihren Eltern zurückschicken (auch weil er den Brautpreis nicht zurückerstatten will, *β* 130 ff.); dennoch sieht Pen., die aufgrund ihrer Sit. in ihren Handlungsmöglichkeiten blockiert u. daher unentschlossen ist (*π* 73–77, *τ* 524–529), ihre 'verhasste' (*π* 126) Wiederverheiratg. als unvermeidlich voraus (*σ* 272 f., *τ* 157 f., 571 f.). Der Freier ihrer eigenen Wahl ist Amphin. (*τ* 394–398), trotzdem setzt sie die Bogenprobe an (*φ* 68–79) **2b** Pen. als Herrin des Haushalts: Trotz der Freier, die tagsüber (nicht nachts) im Hause sind u. bereits über Od.' Eigentum Verfügungen treffen, als sei es ihr Besitz (*β* 335 f., dazu Odyssey), ist Pen. Herrin der Bediensteten u. auch des Eum. (*ξ* 372–379, *ρ* 389–391), der ihr ggüber loyal ist (*ν* 403–406), aber eine gewisse Unabhängigkeit erworben hat (*ξ* 7–10). Auch Tel. stand als Kind unter Pen.s Vormundschaft (*χ* 426 f.); während der Handlungs-Zeitspanne der Odyssee kehrt sich das Verhältnis um, nicht ohne Konflikte zw. M. u. S.: Tel. beginnt während des Erwachsenwerdens (expl. *σ* 175 f. ≅ 269 f. 217), seine Rechte als Herr (*μῦθος* ⌞*δ' ἄνδρεσσι μελήσει* ⌟ *πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ*, *α* 358 f.) auch ggüber seiner M. wahrzunehmen, die sich ihm fügt (Phemios-Szene *α* 328 ff.; Reise des Tel. ohne

Wissen Pen.s β 373–376, δ 743 ff., ρ 41 ff.; Bogenprobe φ 113–117, 344–353 τόξον ⌊ ⌋; vgl. λ 184–187, Weissag. d. M. des Od. im Hades; α 289–297, neue Rolle des Tel. durch Ath. antizipiert); Pen. ihrerseits fährt m. mütterl. Ermahnungen fort (Vorwurf an Tel., sich nicht deutlich genug von den Freiern zu distanzieren u. sein Hausrecht nicht auszuüben σ 166–168. 215–242); während der Bogenprobe ist sie anwesend (Abgang φ 354). Nach der Wiedererkenng. der Gatten tritt Od. wie selbstverständlich in seine Rechte als Hausherr ein (Befehle an Pen. ψ 348–365; vgl. ω 167 f.) **2c** Strategien Pen.s, Konflikte zu vermeiden: Die Agierenden im Hause m. ihren unterschiedlichen Funktionen u. widerstreitenden Interessen stehen in einem prekären Gleichgewicht zueinander. Pen. taktiert ggüber dem Werben der Freier hinhaltend: Mittel sind das Weben u. nächtl. Auflösen des Leichengewandes f. Laertes (als Teil ihrer Pflicht ggüber den Schwiegereltern, σ 266–268: β 93–110, τ 137–156, ω 128–146); Versprechungen u. Botschaften an einzelne Freier (ν 380 f.); Vermeidg. klarer Stellungnahmen (ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται ... γάμον οὔτε τελευτὴν ' ποιῆσαι δύναται π 126 f.); vor allem aber das Distanz-Halten u. Sich-Entziehen (Lateiner 1992 u. 1995; Teilnahme am Geschehen weitgehend über den Hörsinn, s. Anhalt 1997, 23 f.): Pen. zeigt sich den Freiern selten (ο 516 f.) u. hält sich stattdessen im intimeren Wohnbereich des θάλαμος (δ 716–719, ρ 36 = τ 53, ρ 506), i⌊m ὑπερῷον⌋ (δ 787, ο 517, σ 302, χ 428, ψ 85) auf (über die Lokalisierg. d. θάλαμος Odyssey zu ρ 492–506); vgl. υ 387 κατ' ἄντησιν. Ihre Auftritte (m. verschleiertem Gesicht) vor den Freiern haben zeremonielle Züge (α 328–335, π 409–416, σ 158–213, φ 57–66; unzeremoniell dagg. vor dem Bettler Od., τ 53–59). I⌊ ⌋ entgeht Pen. auch Konflikten m. Tel. (α 362, ρ 101, φ 356), dem sie darüber hinaus zu Distanz im Umgang m. d. Freiern rät (σ 166–168, s.o. 2b Ende). Im langen Prozess der Wiedererkenng. m. Od. kann Pen. ihre habituelle Distanziertheit nur langsam überwinden (thematisiert ψ 97–103 durch Tel.; 209–230 durch Pen.). Auch sonstige Personen verfolgen die Strategie, sich selbst zu entziehen od. andere vom Geschehen zu isolieren: Laertes hält als Witwer, in seinem eigenen Hauswesen auf dem Lande wohnend, Distanz zu den Vorgängen im Palast u. spielt überdies eine vorwiegend pass. Rolle (s. Λαέρτης Bd. II Sp. 1611,58–1612,3); Eum. geht zur Stadt nur, wenn Pen. ihn ruft (ξ 371–374); Tel. befiehlt seiner M. vor der Tötg. der Freier, sich in ihr Gemach zu entfernen (φ 350–354); auch Od. sorgt f. Isolierg. Pen.s in entscheidenden Momenten d. Handlg.: seine Begegng. m. Pen. verlegt er auf den Abend, wenn die Freier das Haus verlassen haben (ρ 561–588); um nach der Tötg. der Freier Konflikte m. den Bewohnern Ith.s zu vermeiden, befiehlt er Pen., sich ⌊im ὑπερῷον⌋ still zu verhalten (ψ 361–365); die Tötg. der ungetreuen Mägde lässt er ausdrückl. in Abwesenheit Pen.s geschehen (während sie ⌊ ⌋ schläft, χ 428 ff.) **3** Charakterisierg.: **3a** Pen. u. Od. als komplementäre u. einander ähnliche Figuren (expl. ψ 300–309; Od. πολύτροπος α 1, κ 330 entspr. Pen.s Eigenvgl. m. der Nachtigall „ἥ τε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυδευκέα φωνήν" zur Darstellg. ihrer inneren Zerrissenheit τ 518–529): Die beiden fast ausschließlichen Epitheta Pen.s, ἐχέφρων (7×) u. περίφρων (50×; sonst nur ἀμύμονι ω 194 (wegen φρένες) u. 'Οδυσσῆος παράκοιτιν φ 158), entsprechen inhaltl. denen, die Od.' Klugheit bezeichnen; auch sonst ist sie als klug charakterisiert (ἥ τοι περὶ κέρδεα οἶδεν β 88. 115–118; Geschenke-Heischen Pen.s, Od.' Freude über ihre List σ 274–303; Verhöre des Od. durch Pen. vor der Wiedererkenng. τ 215–219, ψ 174–204; Weblist Pen.s s.o. 2a); in ihrer Klugheit ist sie dem Od. ebenbürtig (τ 350–352) **3b** Pen.s Tugend wird gerühmt in expl. Kontrastierg. m. Klyt. (ω 192–202, Ag.); weitere f. Pen. vorteilhafte Vgl.e ihrer Wesensart: m. Klyt. (λ 441–456, Ag.; ähnl. ν 383–385, Od.); m. Tyro, Alkmene, Mykene (β 115–122, Antin.). Zu dem Vgl. m. Hel. (ψ 218–224, Pen.) s. Odyssey z.St. Der Vgl. m. Kal. (ε 211–218, Kal. u. Od.) betrifft nur das Aussehen **3c** Pen.s seel. Verfassg. u. seel. Reaktionsweisen auf die Sit. u. das Geschehen im Hause: Verhärtg. des Wesens (in Worten u. Taten: ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μείλιχόν ἐστιν ἀκοῦσαι ' οὔτ' ἔπος οὔτε τι ἔργον, ἐπεὶ κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ, ἄνδρες ὑπερφίαλοι ο 374–376, Eum.; vgl. in and. Zush. ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' Ἐρινῦς ' οἴκου ἀπερχομένη β 135 f., in der Spekulation Tel.s), dabei Verlust der Fähigkeit, m. den Bediensteten einschl. Eum. zu kommunizieren, u. der Freigebigkeit (ο 376–379, Eum.); ähnl. während des Prozesses ⌊der Wiedererkenng.⌋, auch in Selbstbeschr. Pen.s (ἡ δ' ἄνεω δὴν ἧστο, τάφος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν ψ 93, Erz.; ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα ' 5 vv. ' σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο 97–103, Tel.; θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν, ' οὐδέ τι προσφάσθαι δύναμαι ἔπος οὐδ' ἐρέεσθαι ' οὐδ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι ἐναντίον 105–107, Pen.; die Götter gaben dir ein κῆρ ἀτέραμνον... ' οὐ μέν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ ' ἀνδρὸς ἀποσταίη 166–169, Od.; nach ⌊ ⌋ beschreibt Pen. ihr Verhalten m. αἰεὶ γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν ' ἐρρίγει, μὴ τίς με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν ' ἐλθών 215–217); nach Kenntnis der Gefährdg. des Tel. Trauer u. Verzweiflg. (δ 716–720), Verweigerg. v. Speise u. Trank (787–794); ähnl. auch sonst (σ 171–174. 251–256, υ 61–90); Weinen (α 362–364, ξ 128–130, π 449–491, ρ 7–9. 38–40, τ 204–214. 249–252. 512–524. 594–598. 602–604, υ 57–60. 92–94, φ 356–358, ψ 32 f.; vgl. φ 85–88). Nach ⌊ ⌋ als unmittelbare Reaktion bei Pen. sofortiges Nachlassen der Anspanng. (τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ ψ 205; Vgl. m. Rettg. aus Schiffbruch ψ 233–240), begleitet von Tränen (δακρύσασα ψ 207; ὀδυρομένοισι ψ 241); sie schlingt ihre Arme um Od.' Nacken, küsst sein Haupt (ψ 207 f.) u. lässt von der Umarmg. lange nicht ab (ψ 240–242). – Epith.: s.o. B3a

D ψ 353a φ 7 v.l. V. Langholf

πηνίον [1¹] **E** dimin. from πήνη (not EGrE) 'thread'; etym. πην- (Dor. πᾱν-) unknown, see Frisk s.v. (pop. from Πᾶν, cf. sch. bT Ψ 762) **Σχ** sch. D Ψ 762: εἴλημα κρόκης

B *woof* (horiz. thread in weaving) *wound on a spool* Ψ 762 ἐπὶ δ' ὤρνυτο (Od. behind Ajax in foot-race) ... ' ἄγχι μάλ', ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ἐυζώνοιο ' στήθεός ἐστι κανών, ὅν τ' εὖ μάλα χερσὶ τανύσσῃ ' -ον ἐξέλκουσα παρὲκ μίτον, she draws the shed rod (κανών B2) towards her breast, and passes (not throws) the spool (π.) through (ἐξ-) the vertical threads (warp, μίτον) of the loom, handling either the π. itself or a shuttle (κερκίς) to which it is attached; cf. Richardson, Iliad on 759–64; Keil, Lexikal. Raritäten 62. Since early artistic representations show only spools, not shuttles, it is possible that in EGrE the κερκίς is also just a spool carrying the woof (see κερκίς [both options]; diff. Leaf on Ψ 760). – Wdfld.: κερκίς, κρόκα M. P. Cuypers

πηός [1¹, 3°, 1²] **E** unklar, vgl. Chantraine. Dict. 897 u. Frisk II 530 m. Lit. (Wackernagel gg., Gernet u. Benveniste für Vbd. m. VG von lat. *parri-cida*) **F** -ός 1, -ῷ 1, -οί 1, -ούς 2

Σχ sch. D Γ 163: -ούς τε· τοὺς ⌊κατ' ἐπιγαμίαν⌋ συγγενεῖς, sch. Barn. θ 581: -ός· ξυγγενής. ⌊ ⌋ ἢ ⌊πόρρωθεν συγγεν⌋ής, κ 441: -ῷ· συγγενεῖ. Κτιμένην γὰρ ἐγεγαμήκει τὴν Ὀδυσσέως ἀδελφήν, ψ 120: τοὺς ⌊ ⌋εῖς – vgl. Ar.Byz. fr. 273AB Slater u. sch. θ 581 Dindorf (s. dazu Aristonici περὶ σημείων Ὀδυσσείας rell., ed. O. Carnuth, Leipzig 1869, 85; Dyck HSPh 91, 1987, 154 [m. Lesungen des Schol. von

M.L. West u. Henrichs wie von Carnuth u. Friedländer bei Carnuth]; A. Rengakos, Ap. Rh. u. die antike Homererkl., München 1994, 129; Tosi, Eikasmos 8, 1997, 238)

L [1]Ciantelli SSL 12, 1972, 305; [2]Gates, Kinship Terminology 27 f.; [3]Latte, H. 66, 1931, 36; [4]Wackernagel, Gn. 6, 1930, 453–7 = Kl. Schr. II, 1306–1310

B wahrsch. sowohl (Verwandter durch Heirat =) *Schwager, Verschwägerter* (1), als auch allg. (Blutsverwandte u. Verschwägerte zus.fassend) *Verwandter*; der Versuch, alle Stellen im fgrE entweder unter 1 (so L[3]) od. unter 2 (so L[2]) zu fassen, führt nicht zu plausiblen Ergebnissen (s.u.), eine Bed.-Entw. von (1) zu (2) ohne Schwierigkeiten. – Wortf.: s. *ἔτης*, s. *γαμβρός, πενθερός* 1 *Verschwägerter* θ 581 (Alkin. über die mögl. Gründe des Weinens des Gastes:) „*ἦ τίς τοι καὶ -ὸς ἀπέφθιτο Ἰλιόθι πρό, ' ἐσθλὸς ἐών, γαμβρὸς ἢ πενθερός; οἵ τε μάλιστα ' κήδιστοι τελέθουσι μεθ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν; ' ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος* ...", nach der Logik des Satzes ist *π.* kein Blutsverwandter, sondern Oberbegr. zu *γαμβρός* u. *πενθερός*, also allg. Bez. für alle durch Heirat Verwandten κ 441 (Erz.: ich überlegte, ob ich dem Eurylochos) *ἀποτμήξας κεφαλὴν οὐδάσδε πελάσσαι, ' καὶ -ῷ περ ἐόντι μάλα σχεδόν* (aber die Gef. redeten auf mich ein), da männl. Blutsverwandte in Od.' Familie nicht existieren (vgl. π 117–20), kann Euryl. nur 'Verschwägerter' sein, u. *π.* dies bezeichnen (genaues Verwandtschaftsverh. u. Gattin des Eurylochos unbekannt, sch. D aus ο 363 herausgesponnen) 2 allg. *Verwandter* Γ 163 (Priam. ruft Hel. zum Platz nb. sich:) „*ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε πόσιν -ούς τε φίλους τε*", Priam. fragt kaum nach 'Verschwägerten', sondern eher allg. nach *Verwandten*, vgl. Erwähng. der Brüder durch Hel. V. 236 ff. ψ 120 (Od. zu Tel.:) „*καὶ γάρ τίς θ' ἕνα φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ, ' ᾧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω, ' φεύγει -ούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν*", daß einer, der wegen einer Bluttat seine Heimat verläßt, nur seine Schwäger verläßt (und alle Blutsverwandten mitnimmt), ist nicht wahrsch. Op. 345 *εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγκώμιον ἄλλο γένηται, ' γείτονες ἄζωστοι ἕκιον, ζώσαντο δὲ -οί*, Ggs. zw. Nachbarn u. Verwandten, also *π.* hier nicht bloß Verschwägerte (L[3] konstruiert antiaristokratische Tendenz, um Bed. 'Schwäger' zu retten)

M. Schmidt

Πηρείη v.l. B 766 (*ἵπποι ἄρισται Φηρητιάδαο* [!], *τὰς Εὔμηλος* [q.v.] *ἔλαυνε*) *τὰς ἐν Πηρείῃ* (v.l. [POxy, cf. Hsch., Steph. Byz. s.v.], rec. West; *Πιερίῃ* vulg., rec. van Thiel; *Πηερίῃ, Φηρίῃ* [cf. *Φηραί*] et al. vv.ll.; v. Leaf, Kirk in Iliad ad l., New Comp. 92 n. 111) *θρὲψ' ... Ἀπόλλων* (sc. bei se. Dienst für Admet von Pherai), die v.l. (kleiner thessal. Ort am Othrys-Geb., Einwohner *Πηρεῖς* inschr. überl.) eingeführt, da *Πιερίη* (s.d.) zu entfernt von Pherai schien, bzw. nur noch 'das Musenland' bedeutete? od. umgekehrt: Pierien als der bekanntere ON eingedrungen? s. Weber, Ph. 90, 1935, 393 ff.; Kirsten, RE Suppl. VII (1940) 885; sonst: v.l. h. Merc. 70 (nb. *Πιερίης*)

H. W. Nordheider

πήρη [6°] E unklar; vorgr. nach Furnée, Vorgriech. 151 f., Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. Barn. ρ 357: *ἐπάνω τῆς πήρης. ἁπλώσας γὰρ τὴν πήραν ἀντὶ τραπέζης ἐπάνω ἔθηκεν*

B *Bettelbeutel*, nur von dem d. Bettlers Od., vielfach zerrissen u. m. einem Strick zum Tragen über d. Schulter versehen; immer am VE; 1× *-ης*, 4× *-ην*; 4× m. Epith. *ἀεικέλιος* bzw. *ἀεικής* (s.dd., Bd. I Sp. 160, 28 ff. 162, 58 ff.; vgl. Long, JHS 90, 1970, 136); zur Beschaffenh. nach außerep. Quellen s. Wotke, RE XIX (1937) 563 f. ν 437 *δῶκε δέ οἱ* (Ath. dem Od.) *σκῆπτρον καὶ ἀεικέα -ην, ' πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος (δ' εὔστροφος* v.l.) *ἦεν ἀορτήρ* ρ 197 *ἀμφ' ὤμοισιν ἀεικέα βάλλετο -ην* = σ 108 ρ 357 *ἀμφοτέρῃσιν ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν* (Od., Speise) *' αὖθι ποδῶν προπάροιθεν, ἀεικελίης ἐπὶ -ης, ' ἤσθιε κτλ.* 411 *πάντες δίδοσαν, πλῆσαν δ' ἄρα -ην ' σίτου καὶ κρειῶν* 466 *κὰδ δ' ἄρα -ην ' θῆκεν* (Od.) *ἐυπλείην*. – Wortf.: *ἀσκός, κίβισις* (s.d.), *κώρυκος*

G. Markwald

πηρός [1[1]] E Vbd. m. *πῆμα* probl., s. Chantraine, Dict. u. L[1,3]; L[3] 65 f.

Σχ sch. D B 599: *-ὸν θέσαν· ἤτοι τῆς τέχνης ἔπαυσαν καὶ ἔκφρονα αὐτὸν ἐποίησαν. ἢ περὶ τὴν φωνὴν ἔβλαψαν. πηρὸς γὰρ καλεῖται ὁ κατά τι μέρος τοῦ σώματος βεβλαμμένος*

L [1]Wackernagel, Unt. 235 A. 2; [2]Severyns, Le Cycle épique; [3]Bader, Suffixes 107; [4]K. A. Priess, D. mythol. Stoff in d. Il., Diss. Mainz 1977, 132 m. A. 2; [5]Mawet, Douleur 68 ff.

B *versehrt, invalide* B 599 (*Μοῦσαι*) *χολωσάμεναι -ὸν* (Thamyris) *θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν ' θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν* *machten ihn zum Krüppel*, in Ant. u. Moderne häufig spez. von der Versehrth. d. Augen verstanden, also als *blind* aufgefaßt, so z.B. Bechtel, Lexil. 38; Ameis-H. z.St. *stumm*; dagg. fordern schon die Schol. (s. Σχ) eine allg.ere Bed.; vgl. L[2] 57 u. 184 f.; Jakobi, RhM 138, 1995, 190 ff.; zustimmend L[4]; L[5]; wenn B 600 zur Interpr. herangezogen werden darf, was nach dem sonst. Wortgebr. von *αὐτάρ* wahrsch. ist (Beispiele s. Bd. I Sp. 1572, B I 2 f), handelt es sich um eine Versehrth., die Gesang u. Spiel d. Sängers unmöglich machte; zum Thamyris-Mythos s. Bd. II Sp. 969, s.v. *Θάμυρις*; vgl. auch Leaf u. Iliad z.St.

D ci. Th. 270 (s. 'Hesiod' 40)

G. Markwald

Πηρώ [1°, 1[11]] E unklar, s. v. Kamptz S. 377 (zu *πηρός*?), Risch § 58a (zu *Πειρίθοος*?), s.d. u. s.vv. *Τνώ, Τυρώ* usw.

B Tochter der Chloris u. des Nel.; Epith. *ἰφθίμην* (s.d. B 4), *ἠύκομος* (s.d. B 2); von Od. genannt im Heroinenkat. anläßl. von Chloris' Gesch.: λ 287 (*καὶ Χλῶριν εἶδον, τὴν Νηλεὺς γῆμεν, ἡ τέκε*) *Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμενόν τ'* ... ' *τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην -ὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι* (≅ Cypr. fr. 7, 1[aa] p. 37 Dav. [Helena]), ' *τὴν πάντες μνώοντο περικτίται* (wofür Nel. die Rinder des Iphikles fordert; folgt Gesch. des *μάντις ἀμύμων* [sc. Melampus], der die Rinder [nach Gefangensch. bei Iphikles] schließlich [für se. Bruder] beschafft), vgl. ο 225 ff. die gleiche Gesch. in ergänzender Erzählweise (233 *εἵνεκα Νηλῆος κούρης*, sc. P.), ansch. wird beide Male eine vorhom. Dichtg. zitiert, u. zwar unvollständig, da den Hörern bekannt (s. Odyssey z.Stt. m. Lit. sowie Marg, Gn. 43, 1971, 745) im Frauenkat. m. Nennung von Sohn u. Mann: Hes. fr. 37, 8 (Melampus verschaffte se. Bruder die Rinder [Text erg.]) *-ὼ δ' [ἠ]ύκομος Ταλα[ὸν* ...] ' *γείνατο παῖδα Βίαντο[ς* (s.a. Prosaref. in fr. 261 sowie s.v. *Ἰφικλῆς* m. Lit. [Pfeiffer]), vgl. VA *Τυρὼ ἐυπ]λόκαμος* (fr. 30, 25 suppl.)

H. W. Nordheider

πῆχυς [4[i], 4°, 2[h]] E IE, see Mayrhofer, EWAia II 223. – Deriv.: *δεκά-, δυωκαιεικοσί-, ἑνδεκά-, ἐννεά-, ῥοδό-, τρίπηχυς*

F *-ει* 1, *-υν* 3; acc. *-εε* 5; acc. *-εις* 1 M 1 disyll. 1a [⏑̯⏑] *-ει* φ 419 [⏑̯⏑] *-υν* Φ 166 [⏑̯⏑] *ὁ δὲ τόξου -υν ἄνελκε* Λ 375, N 583 1b [–⏑̯] *-εις* h. Merc. 50 2 trisyll. [⏑̯⏑⏑] *ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ / φοίνικι βάλε -εε* ρ 38, ω 347 / h. Ap. 117 [⏑̯⏑⏑] *-εε λευκώ* E 314, ψ 240

Σχ sch. D E 314: *-εε λευκώ· τοῖς λευκοῖς -εσι. λέγει δὲ ταῖς χερσὶν ἀπὸ μέρους.* Λ 375: *τόξου -υν· τὸ τόξον περι-*

φραστικῶς, τὸ γὰρ τόξον ἐκ δύο κεράτων συγκεῖται, ὧν ἑκάτερον -υς καλεῖται. μετεχειρίζετο οὖν φησι τὸ τόξον, sch. Barn. φ 419: *-ει· τῷ τοῦ τόξου κέρατι*

B *forearm* of humans (1), part of bow and phorminx (2) adj. / descript.: *λευκώ* Ε 314, ψ 240; *τόξου* Λ 375, Ν 583, *χειρός* Φ 166 w. (*ἀμφί*)*βάλε*(*ν*) Λ 375 = Ν 583$^{ex.}$, Φ 166, ρ 38 = ω 347$^{im.}$, h.Ap. 117; *ἀμφί ... χεύατο* (... *βελέων*) Ε 314; *ἧκε* φ 419, *ἀφίετο* ψ 240. – Wdfld.: *ἀγκών, βραχίων* (q.v.), *καρπός, χείρ, ὠλένη, ὦμος* **1** of pers. **1a** wounded Φ 166 *τῷ δ' ἑτέρῳ* (*δουρὶ*) *μιν -υν ἐπιγράβδην βάλε χειρὸς ' δεξιτερῆς, σύτο δ' αἷμα* **1b** of females embracing, holding (*pars pro toto* cf. *βραχίων, χείρ*), visual emph., *ἀμφί* 4x (w. *βάλε* 3x) Ε 314 (Aphr. *μήτηρ*) *ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο -εε λευκώ, ' πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα κάλυψεν ' ἔρκος ἔμεν βελέων* ρ 38 (Pen. like Art. or Aphr.) *ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε -εε δακρύσασα, ' κύσσε κτλ.* = ω 347$^{im.}$ ψ 240 *ὣς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις εἰσοροώσῃ. ' δειρῆς δ' οὔ πω πάμπαν ἀφίετο -εε λευκώ* ‖ h.Ap. 117 *μενοίνησεν δὲ τεκέσθαι. ' ἀμφὶ δὲ φοίνικι βάλε -εε, γοῦνα δ' ἔρεισε* **2** extended to (stringed) implements **2a** of bow Λ 375 *ὁ δὲ τόξου -υν ἄνελκε ' καὶ βάλεν, οὐδ' ἄρα μιν ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός* = Ν 583$^{ex.}$ φ 419 *εἵλετο ... ὀϊστόν, ὅ οἱ παρέκειτο τραπέζῃ ' γυμνός ... ' ... ' τόν ῥ' ἐπὶ -ει ἑλὼν ἕλκεν νευρὴν γλυφίδας τε, ' αὐτόθεν ἐκ δίφροιο καθήμενος. ἧκε δ' ὀϊστὸν ' ἄντα τιτυσκόμενος* Usu. expl. from φ 419 as „some fitment at centre of bow-stave" (Hainsworth, Iliad on Λ 375, „centrepiece" Janko on Ν 583, so Leaf, Ameis-H. on Λ 375). This is not an ancient explan. The idea that he 'pulled back the centrepiece' (Λ 375, Ν 583) is contrary to sense. The explan. *body of bow* (sc. opp. to ‹bow-string›) given by sch. bT and Eust. on Λ 375, when understood as ref. to ends of the bow, conforms to sense and synt. Another such possibility would be to posit a t.t. meaning *center serving*: reinforcement of the ‹ › where the arrows are nocked, cf. sch. AT on Ν 583 (Doric for '‹ ›') **2b** *'arms'* of phorminx h. Merc. 50 (he stretched cowhide over shell) *καὶ -εις* (v.l. *-υς*, rec. Càssola) *ἐνέθηκ', ἐπὶ δὲ ζυγὸν ἤραρεν ἀμφοῖν* (*ἐπτὰ δὲ χορδάς*), on construction: Dumoulin, AMW 49, 1992, 92

W. Beck

πῖαρ [2^{a}, 1°, 2^{b}] **E** *-ur*-ntr. from IE root **peiH-* 'swell' (LIV 419), see *πίων*. – Deriv.: *Πιερίη*

Σχ sch. D Λ 550: *πῖαρ ἐλέσθαι· ἐξαρπάσαι τὴν λιπαρωτάτην καὶ καλλίστην τῶν βόων* ≅ Ρ 659, ι 135: *λιπαρόν. εὔγειον*

B (*choicest*) *fat, richness* (of soil). – Wdfld.: *ἀλοιφή, ὀημός, κνίση*, see *πίων* **1** *fat* of animals (cf. *πίων* B 1) **1a** cattle Λ 550 *ὡς δ' ... λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο ' ἐσσεύοντο κύνες τε καὶ ἄνδρες ... ' οἵ τέ μιν οὐκ εἴῶσι βοῶν ἐκ ‹πῖαρ ἑλ›έσθαι ' ... ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων ' ἰθύει* = Ρ 659, interpr. as adj. Σχ, Leaf on Λ 550; see Buttmann, Lexil. II 47 ff., Hainsworth, Iliad ad l. **1b** emblematic of sacrificial offering h. Ven. 30 *τῇ* (Histie) ... *Ζεὺς δῶκε καλὸν γέρας ἀντὶ γάμοιο, ' καί τε μέσῳ οἴκῳ κατ' ἄρ' ἕζετο ‹ › οὖσα* (cf. *πίων* B 2) **2** of soil, *richness, fertility* (cf. *πίων* B 3. 4) ι 135 (easy ploughing, 'deep' harvest) *ἐπεὶ μάλα ‹πῖαρ ὑπ' οὖδας› ἀρόωμεν* h. Ap. 60 (Leto to Delos: „here will be continual sacrifice) *βωσκήσεις θ' οἵ κέ σ' ἔχωσι ' χειρὸς ἀπ' ἀλλοτρίης, ἐπεὶ οὔ τοι ‹ › ἄρουρα*", West, East 237 cps. biblical 'fat of the land'

W. Beck

πῖδακ- [1^{i}] **Σχ** sch. D z.St.: *πηγῆς* **B** (Berg-) *Quell* (klein im Ggs. zu *κρουνός, πηγή*) als Tränke (Klangwiederh. *πῖ‹›ἀμφ* etymologisierend?); in Gl. (wie *κρήνη* II Sp. 1536,63, *πηγή* nie) Π 825 *ὄρεος κορυφῆσι ... μάχεσθον* (Löwe u. Eber) ' *-κος ἀμφ' ὀλίγης· ἐθέλουσι δὲ πιέμεν ἄμφω*, vgl. ν 247. – Wortf.: *ἀρδμός* u. s. II Sp. 1537,29 ff. – Abl.: *πιδακόεντ- / πιδηέσσης, πολυπίδακ-*

R. Führer

πῖδακόεντ- [1^{e}] *quellenreich*, vom (Fuß des) *Ἑλικών* B I (vgl. Th. 2 f. 6 f.) Heges. fr. dub. 3,4 p. 166 Dav. (*ἔκτισε*) *Ἄσκρην, ἥ θ' Ἑλικῶνος ἔχει πόδα* (s.d. B II 1) *-α* (*-ος*?, cf. Υ 59), metr. gleichw. m. *πιδηέσσης* (s.d.) Λ 183 vom Ida

R. Führer

πῖδηέσσης Gen. [1^{i}] **Σχ** sch. min. P. Berlin inv. 10511 z.St.: *π[ε]ίδακας ἐχούσης[ς*, sch. D z.St.: *καθύδρου* L Meister, Kunstspr. 243 m. A. 3; Schwyzer, Kl. Schr. 728 ff.

B *quellenreich*, assonierendes Beiw. von *Ἴδη* B I wie *πολυπίδακ-* (s.d.) Λ 183 *Ἴδης ἐν κορυφῆσι καθέζετο* (Zeus) *-ης*, vgl. Ξ 157, Φ 449

R. Führer

Πῖδύτης [1^{i}] **E** unklar (vorderasiat., vorgr.?), vgl. mys. Flußnamen *Πίδυς* (aber auch *πῖδαξ*?), s. v. Kamptz S. 301, Wathelet, Dict. s.v., ders., Troyens 27. 34, zur Endg. Risch § 14

B Troer aus Perkote (s.d.), von Od. getötet in gr. Tötungsserie (ab Ζ 5 ff. *Αἴας δὲ πρῶτος ...*) Ζ 30 *Ἀστύαλον δ' ἄρ' ἔπεφνε ... Πολυποίτης· ' -ην* (*Πηδ.* v.l.) *δ' Ὀδυσεὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν ' ἔγχεϊ ... Τεῦκρος δ' Ἀρετάονα ... ' Ἀντίλοχος δ' Ἄβληρον ἐνήρατο* (m. variierender Reihenfolge Obj.-Subj./Subj.-Obj.), zum Verstyp (Obj. + Epith.) vgl. Ε 69, Ο 518 u. s. Visser, Hom. Vers. 160 ff. 198; zum Epith. vgl. (Β 831^{+}) *Μέροπος Περκωσίου* (ebf. vor buk. Dih.)

H. W. Nordheider

πιέζω [1^{i}, 6°, 1^{H}] **E** uns., viell. < **(e)pi-H₁ed-ie/o-* (zu urspr. athem. *ἔδω*, vgl. *ὀδύνη* u. zum Präv. *ἐπαυρίσκω*, s.d.) 'hineinbeißen' > 'kneifen' (vgl. 1^{i}), 'einschneiden' (vgl. μ 196), 'zwacken' (vgl. Sol. fr. 13,37 W.), womögl. m. Umdeutg. (wie *ἔπ-αλτο* > *ἔ-παλτο*) *ἐπί-εζε* > *ἐ-πίεζε* (and. Katz, Gl. 72, 1995, 158)

Σχ sch. D Π 510: *ἐξέθλιψεν*, sch. Barn. δ 287: *ἔσφιγγεν*, 419: *κρατεῖν*, μ 164: *συνδεσμεῖν*, 174: *ἐμάλασσον*

B *zus.drücken, pressen, einzwängen* (konkr.-hapt. im Ggs. zu abstrakterem *ἐέργω* B I 1 aβ), *immobilisieren* (vgl. Wiederaufnahme durch/von *ἔχ'*$^{+}$, *δέον*$^{+}$ δ 287 ff./416–9, μ 161–4. 196), stets mit abh. (δ 287 *ἐπί* +) Akk. (> Nom. bei Passivtransformat. θ 336) der Pers. bzw. des (1^{i}, 1^{H} eigenen) Körperteils, nur μ 174 der Sache (vgl. *δεψῆσαι*), je 2x in Vbd. m. *χειρί / χερσί / ἐν δεσμοῖσ(ι) / μᾶλλον*, in Od. von Kraftaufwand / Gewaltanwendg. begleitet (vgl. μ 174 f. *στιβαρῇσι, μεγάλῃ ἴς / κρατερῇσι*$^{+}$ δ 288, θ 336), Präs.st. außer θ 336, am VE ‹außer 1^{i}›, in dir. R. (ähnl. 1^{H}) ‹ › Π 510 *χειρὶ δ' ἑλὼν ἐ-ζε βραχίονα· τεῖρε γὰρ αὐτὸν ' ἕλκος*, vor Schmerz Op. 497 *μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίῃ καταμάρψῃ ' σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ -ζῃς*, vor Hunger, vgl. V. 524 (≅ 494$^{im.}$) u. s. *γουνοπαχής* μ 174 *ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ... ' τυτθὰ διατμήξας χερσὶ στιβαρῇσι -ζον· ' αἶψα δ' ἰαίνετο*, vgl. V. 48 δ 287 (PN *ἀμείψασθαι*) *ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ -ζε ' νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ ...* VN^{a}, *' τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε* (Hel.) *νόσφιν ἀπήγαγε* (Ath.) *drückte auf die Kehle*, vgl. ψ 76 θ 336 *ἦ ῥά κεν ἐν ‹δεσμοῖς› ἐθέλοις κρατεροῖσι -σθεὶς ' εὕδειν* (*παρὰ* Aphr.), vgl. 296 ff., χ 200 μ 164 (*με δεσμῷ δήσατ'*) *εἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας λῦσαί τε κελεύω, ' ὑμεῖς δ' ἐν πλεόνεσσι τότε ‹ › -ζειν* (≅ 54) 196 *πλείοσί μ' ἐν ‹ › δέον ‹μάλ›λόν τε -ζ‹›ον* (Gef.) *strinsero di più* (Privitera) δ 419 *αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα* (Proteus) *καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι. ' 2 vv. ' ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν ‹ › ειν*, vgl. 454 f. 463, h. 7,23. – Wortf.: *ἄγχω, βαρύνω* B 1 (+ Cypr. fr. 1,2 suppl.), *βιάζω*

B1, *δάμνημι* (*E* 391), *δεψῆσαι*, *δέ(σμεύ)ω*, *(συν)ἐρείδω* (*Π* 108), *ἔχω* B I 1 a α bb, *θλίβω*, *πεδάω* (*λ* 292 f.), *στείνομαι*
R. Führer

πιεῖν s. *πίνω*

πίειρα s. *πίων*

Πιερίδες [1H] (Meier, *-ίδ-* S. 31 f. 70. 79, Ruijgh, Scripta minora I 611) Sc. 206 *θεαὶ δ' ἐξῆρχον ἀοιδῆς ' Μοῦσαι* *-ες*, s. *Πιερίη* V. Langholf

Πιερίη [2i, 1o, 3H, 4h] E Abl. von **pīm̥er-* (vgl. *πίων*, *πίειρα*), s. Ruijgh, Scripta minora I 611; Leukart, -tās §126 A.145

M viers. [1⏑⏑2] *-ην δ' ἐπιβᾶσα / ἐπιβάς Ξ* 226 / *ε* 50; *-ης* h. Merc. 70; *-ην* h. Ap. 216 [2⏑⏑2] *τὰς ἐν -ῃ B* 766, Th. 53; *-ης* h. Merc. 191; *-ην* Hes. fr. 7,3 fünfs. [2⏑⏑2⏑] *-ηθεν* Op. 1, h. Merc. 85

B LN erwähnt in örtl. Zush. m. dem Olymp (*Ξ* 226 *-ην*, Th. 53 *-ῃ*, Hes. fr. 7,3 *-ην*, h. Ap. 216 *-ην μὲν πρῶτον ἀπ' Οὐλύμποιο κατῆλθες*; impl. h. Merc. 70 *-ης ... θεῶν* [*θέων* v.l.] *ὄρεα*, ⌊*ε* 50 *-ην*⌋) u. dem Meer (⌊ ⌋) Geburts- u./od. Aufenthaltsort der Musen (Op. 1 *-ηθεν*, Th. 53, danach *Πιερίδες* Sc. 206), Wohnsitz der Brüder Magnes u. Makedon (Hes. fr. 7,3), Standort der Rinder Ap.s (h. Merc. 70. 85. 191), Aufzuchtort von Rossen Ap.s (*B* 766, vv.ll.; zur Überl. s. *Πηρείη*; New Companion 92 A.111) V. Langholf

Πίερος Hes. fr. 13,2, v.l. ant. f. *Πεῖρος*, s.d.

πιθέσθαι s. *πείθω*

πιθήσ- s. *πείθω*

πίθος [1i, 2o, 6H] E = Myc. *qe-to*, see Chantraine, Dict. 900; DMic. II 202

M 1 dissyll. [⏑2] *δὲ -οι β* 340 [⏑2] *ἀρχομένου δὲ / ἄρξασθαί τε -ου καί* Op. 368. 815; *-ου* Op. 97; *-ον* Op. 819; *τε -οι Ω* 527 [⏑2] *-ου* Op. 94; *δὲ -ων ψ* 305 2 trisyll. [⏑2×] *-οιο* Op. 98

B *large storage jar* (Groß, Kl.P. 4,873) parts: *πυθμήν* Op. 368 f., *χείλεα* Op. 97, *πῶμα* Op. 98, cf. *κρήδεμνον* B3 (and see end below); gen. of contents *δώρων Ω* 527, *οἴνοιο β* 340. – W d f 1 d.: *ἄγγος*, *ἀμφιφορεύς*, *κέραμος* 1 holding provisions 1a Od.'s wine (pl. in wealthy house) *β* 340 (*θάλαμον κατεβήσατο*) *ἐν δὲ -οι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο ' ἔστασαν ... ' ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες*, earthenware best for wine (Arch. Hom. Q 28–30) *ψ* 305 (suitors who slaughtered much livestock,) *πολλὸς δὲ -ων ἠφύσσετο οἶνος*, cf. *I* 469 (*ἐκ κεράμων*) 1b indeterminate, impl. ref. to grain (O. Longo, in: Festschr. G. Monaco I, Palermo 1991, 81–91), in management rule for farmer Op. 368 *ἀρχομένου δὲ -ου καὶ λήγοντος κορέσασθαι, ' μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ δ' ἐν πυθμένι φειδώ*, three stages of agricultural cycle (Longo) 815 *παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην ' ἄρξασθαί τε -ου κτλ.* 819 *τέτραδι δὲ οἶγε -ον* 2 in fables, containing good and/or evil *Ω* 527 (Ach. to Priam:) „*δοιοὶ γάρ τε -οι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει ' δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων*", see Richardson, Iliad ad l. („sunk into the floor") and *ἕτερος* B1cγ Op. 94. 97. 98 (*ζώεσκον ἄτερ κακῶν*) *ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι -ου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα ' ἐσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά. ' μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν ' ἔνδον ἔμεινε -ου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε ' ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα -οιο ' [...] ' ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται*, parallelism w. earthen Pandora (q.v. L: Hoffmann 56 f. 67 ff., Ogden 216 f.; see also Marquardt, CPh 77, 1982, 289 ff.) suggests earthenware (otherwise Walcot, H. 89, 1961, 250); orig. of *π.* in the story due to mutual metaphor: both earthen sources of evils, Pandora and *π.*, seen as equivalent (cf. Ogden l.c.); for 'prison' see *κέραμος* above, Fauth, Numen 21, 1974, 116 ff., Marquardt 289 n.12 (cf. West on Th. 727 [*δειρήν* of Tart.] and see C. Penglase, Gr. Myths and Mesopotamia, London and New York 1994, 210 f. [*π.* = „netherworld"]); 'box' (Erasmus): see West on Op. 94

D v.l. Op. 96 W. Beck

πικρόγαμ(ος) [3o] Σχ sch. Barn. *α* 266: *ἐπὶ κακῷ τῷ ἑαυτῶν τὸν γάμον τοῦτον μνηστευσόμενοι*

B *m. bitterer Heirat* (s. Risch §74d, vgl. *ἄγαμος Γ* 40, ebf. in Wunsch), dir. R. *α* 266 ('Mentes':) „*τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·* ' *πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο* (s.d. B I 2 a β) *-οί τε*" = *δ* 346 (Men.) = *ρ* 137 *für alle würde rasch der Tod und bitter das Streben nach einer Heirat* (m. Pen.) *sein*, vgl. Ameis-H. zu *α* 266; *πικρός* B2, *πολύπικρα* (*π* 255), *γάμος* B1aα; zur Wunschphantasie, d. Freier werden ihr Heiratsstreben m. dem Tode bezahlen müssen, vgl. *γ* 223 f., *ο* 523 f., *ρ* 475 f., *υ* 306–8 (sowie *α* 163–5, *υ* 115–7)
M. P. Cuypers

πικρός [13i, 4o, 1h] E w. *-ro*-suff. from PIE **peik'-* (LIV 419 f.), see Chantraine, Dict. s.v. and L1; cf. *ποικίλος*. – Deriv.: *πικρόγαμος*, *πολύπικρος*

F *-ός* 7, *-όν* 4; *-ήν* 4, *-ά̄ς* 1; acc. *-ὸν* 1 (adv.), acc. *-ά̄* 1

M 1 *πικρ-* in longo 1a [1⏑] *-ὸν δ* 406 [2⏑] *-ὸς ὀιστός Δ* 134. 217, *E* 99. 278, *N* 587. 592, *Ψ* 867; *-ὸν ὀιστόν Δ* 118, *E* 110, *Θ* 323, *χ* 8; *-ὰ βέλεμνα X* 206 1b [1–] *-ήν ε* 323 [2–] *-ήν ρ* 448 [2×] *-ήν Λ* 846 2 *πικρ-* in brevibus [⏑2] *-ήν* h. 8,12 [–2] *-ά̄ς Λ* 271

Σχ sch. D *Δ* 118: *ὀδυνηρόν. χαλεπόν. E* 278: *πικροποιός. ἐπίπονος*

L [1]Bader, Minos 20–22, 1987, 41–60; [2]Okál, LF 92, 1969, 208–22; [3]Paraskevaides, Synon. 30 f.; [4]R. Thomas, Hist. Entw. der Metapher im Gr., Diss. Erlangen 1891, 71–5

B *pointed, sharp*, of arrows (*ὀιστός*), missiles (*βέλεμνα*, 1) and metaph. (2) of what causes a *stinging* sensation (brine, medicine) or of such a sensation itself (physical pain, grief); cf. *ὀξύς* (B introd. and 1 'tactile'), often present in the direct context; in later Gr. only usage 2, which has therefore since antiquity been mistaken for the word's basic meaning *(bitter, painful)* and projected on 1 (cf. e.g. Σχ, sch. bT *Δ* 118. 217; contra L1,4). – W d f 1 d.: see *ὀξύς* (add *πευκεδανός*). – opp. (2): *γλυκύς*, *ἡδύς* 1 VE *-ὸς/-ὸν* ⌊*ὀιστός*+⌋ [10, 1o], once pl. *-ὰ βέλεμνα* (at the end; unclear whether arrows); cf. *ὀξύς* B1a (esp. 1aαaαα, of arrows [*βέλος*]), *Δ* 125 f. ⌊ ⌋ ' *ὀξυβελής*, *E* 395+ *ὠκὺς* (*-ὺν*) ⌊ ⌋, L3 *Δ* 118 (Pand.) *ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει -ὸν* ⌊ ⌋ 134 *ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι -ὸς* ⌊ ⌋ (of Pand., piercing *ζωστήρ* and *θώρηξ* of Men.), cf. 213 217 *ἶδεν* (Mach.) *ἕλκος* (of Men.), *ὃθ' ἔμπεσε -ὸς* ⌊ ⌋ *E* 99 (Pand. *βάλε* Diom.) *κατὰ ... ὦμον, ' θώρηκος γύαλον, διὰ δ' ἔπτατο -ὸς* ⌊ ⌋, cf. *N* 587 below 110 (Diom. to Sthen.:) „*καταβήσεο δίφρου ' ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς -ὸν* ⌊ ⌋" 278 (Pand. to Diom.:) „*ἦ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο -ὸς* ⌊ ⌋", cf. *Λ* 478 (*δαμάσσεται ὠκὺς* ⌊ ⌋, see D), *E* 106 *Θ* 323 (Teukros) *φαρέτρης ἐξείλετο -ὸν* ⌊ ⌋ (but Hektor hit him in the shoulder before he could shoot) *N* 587 (Helenos) *κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ ' θώρηκος γύαλον* (of Men.), *ἀπὸ δ' ἔπτατο -ὸς* ⌊ ⌋, contr. *Δ* 118 ff., cf. *E* 99 above, and *N* 592

(after sim.) *ὥς ἀπὸ θώρηκος ... ' πολλὸν ἀποπλαγχθεὶς ἑκὰς ἔπτατο -ὸς* ⌊ ⌋ *Ψ* 867 *ἀπὸ μήριν θον τάμε -ὸς* ⌊ ⌋ (of Teukros) *χ* 8 *ἐπ' Ἀντινόῳ ἰθύνετο* (Od.) *-ὸν* ⌊ ⌋ (beginning of killing of suitors) ‖ *X* 206 (Ach. forbade his men) *ἱέμεναι ἐπὶ Ἕκτορι -ὰ βέλεμνα* **2** metaph. *δ* 406 (*φῶκαι ἁλὸς ἐξαναδῦσαι*) *-ὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς ... ὀδμήν pungent* (L²), adv. rather than adj. of two termin., cf. 446, *Z* 182; Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 23 f. (442 *ὀλοώτατος ὀδμή* after 406); for seal's strong smell cf. Ar. V. 1035 *ε* 323 (shipwrecked Od.) *ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην ' -ήν Λ* 846 (*ἐκ μηροῦ τάμνε ... ' ὀξὺ βέλος περιπευκές*) *ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε -ἠν ' χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον, ἣ οἱ ἀπάσας ' ἔσχ' ὀδύνας· τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα*, remedy *stings* like the wounding arrow, cf. 1 above, *Δ* 117 (wrong LSJ *-ός* I 1 „of taste") 271 *ὀξεῖαι δ'* ⌊*ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο*⌋. ' *ὡς δ' ὅτ' ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα ' δριμύ, τό τε προΐεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι ' ... -ὰς* (v.l. pap. *χαλεπ[ὰ]ς*, cf. Hainsworth, Iliad ad l., *πολλὰς* Ap. Dysc.) *ὠδῖνας ἔχουσαι, ' ὣς ὀξεῖ* ⌊ ⌋, cf. prev. instance and *ὀξύς* B 1 bβbb. ccaa (*ἄχος ὀξύ*), Sc. 457 (*δριμὺ ἄχος*), Mer. fr. in D h. 8,12 (Ares, grant me) *κάρτος ἀρήιον, ὥς κε δυναίμην ' σεύασθαι* ⌊*κακότητα*⌋ *-ἠν ἀπ' ἐμοῖο καρήνου* (... *θυμοῦ τ' αὖ μένος ὀξὺ κατισχέμεν*, 14), cf. *K* 71 ⌊ ⌋ *βαρεῖαν ρ* 448 (Antin. to Od.: „disappear) *μὴ τάχα -ἠν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἴδηαι" or you will see a bitter Eg. and Cy.*, i.e. something as unpleasant as the experiences you have just related, cf. Stanford, sch. ad l. (*ἣν εἶπες -ἠν σοι εἶναι*), *πικρόγαμος, πολύπικρος*, LSJ *-ός* III 1

D Mer. fr. 2,4 p. 133 Ber. = Suppl. Hell. 903A,6 (*δριμὺ βέλος. πικρ[ὸν δ' ἄ]χος*, cf. *Λ* 271. 846 in B 2, *N* 587. 592 in B 1); Hes. fr. spur. 403 (= *Λ* 271ᵃᵃ); v.l. *Λ* 478 (for *ὠκὺς* [*ὀιστός*], cf. *E* 278 in B 1), *δ* 153 (for *πυκνὸν* [*δάκρυον*])

M. P. Cuypers

πῑλνάω, πῑλναμαι s. *πελάζω*

πῖλος [1ᵛ, 2ᴴ] **E** unklar, s. Chantraine, Dict. s.v.; *-lo*-Abl. von gleicher Wz. wie in *πῖαρ, πίων*?

Σχ sch. D *K* 265: *τὸ πεπιλημένον ἔριον*

B *Filz* **1** Teile der Winterkleidung; Fußlappen: Op. 542 (*ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς*) *δήσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας*, s. West z. St. Kopfbedeckung (als Regenschutz, *ὑετοῦ ἀλέην*): Op. 546 *κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν ' πῖλον ἔχειν* ⌊*ἀσκητόν*⌋, *ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ*, zu ⌊ ⌋ s. Bd. I Sp. 1407,37 **2** Teil des 'Eberzahnhelms' (s. *κυνέη* B 1, *κόρυς* L) *K* 265 (*κυνέη* aus Leder, *ἔντοσθεν ἱμᾶσιν ἐντέτατο στερεῶς*, außen waren Eberzähne,) *μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει*. Zum Aufbau d. Materiallagen (unklar ist u.a. *μέσσῃ*) s. bes. *κόρυς* L² 102, L³ 2515 f., L⁷ 213, L¹⁰ 9 f., 18–25, L¹² 57 f. Die 'innere' (unterste) der drei Lagen war aus Leder-Riemenwerk genäht (sch. D *K* 262: *ῥινοῦ ποιητήν· ἐσχοινορραφημένην*), umspannte den Kopf fest u. gab dem Helm elastische Stabilität; die 'äußere' Lage (*ἔκτοσθε*) bestand aus den Eberzähnen, die S-förmige Muster bildeten (Abb. L²·⁷·¹⁰·¹²) u. daher f. die Klingen von Hiebwaffen schwer durchdringbar waren; als 'mittlere' Lage (*μέσσῃ*, vgl. M. M. Willcock, The Iliad of Homer I, Basingstoke u. London 1978, 289) 'dazwischen' (*ἔνι*) war der *Filz* eingepaßt, auf dem die Eberzähne befestigt waren; er absorbierte Schläge auf diese Zähne und konnte stumpfe, durch die Zähne verursachte Schädelverletzungen verhindern oder mindern. – Wortf.: *ἄωτος, εἶρος, ε(ἴ)ριον, κῶας, λαῖφος, λάχνος, μαλλός, πόκος, ῥάκος*

V. Langholf

πί(μ)πλημι (πιμπλάνομαι) [32ⁱ, 32ᵒ, 9ᴴ, 5ʰ, 1ᵉ] **E** < ur-idg. **pleh₁-* (LIV 434 f.), Wz.- u. sigmat. Aor. ererbt (≅ ai.). – Abl.: *πλεῖος, πλείων, πλῆθος, πληθύς, πλήθω, πλή{σ}μη, πλήμνη, πλη{μ}μυρίς, πλησίστιος*; vgl. *ἄπληστος*

F (- = *πλη*) Akt. Präs. *πίμ*⌊*πλησι*⌋ 1ᴴ, *ἐμπί*⌊ ⌋ 1ᴴ, ⌊*πιμπλ*⌋*ᾶσι* 1ⁱ; ⌊ ⌋*ῆσι* 1ᴴ; *ἐμ*⌊ ⌋*ηθι* 1ⁱ; ⌊ ⌋*εῖσαι* 1ᴴ; Fut. *ἀνα-σειν* 1ᵒ, *ἐμ-σέμεν* 2ᵒ; Aor. *-σε(ν)* 3, *ἔμ-σεν* 1ᵉ, *ἐνέ-σεν* 1, *-σαν* 4, *ἐνέ-σαν* 1; *ἀνα-σῃς* 1, *ἐνι-σῃς* 1, *ἐνι-σωσιν* 1; *-σειαν* 1; *ἔμ-σον* 1; *ἀνα-σαι* 1; *-σας* 1, *ἀνα-σας* 1, *ἐμ-σας* 3, *ἀνα*⌊*-σαντες*⌋ 4, *ἐμ*⌊ ⌋ 1; *-σασα* 2, *-σασ'* 1ʰ **Med.** Präs. *πιμπλάνεται* 1ⁱ, *πίμ*⌊*πλαται*⌋ 1ᴴ, *ἐμπί*⌊ ⌋ 1ʰ; ⌊*πίμπλαντ*⌋*ο* 2, ⌊ ⌋' 2; Wz.-Aor. *-τ'* 1ⁱ, *-το* 9, *ἔμ-το* 1, *-ντο* 2, *ἔμ-ντο* 1; *θη*-Aor. *ἐ-σθη* 2, *-σ[θη* 1ᴴ, ⌊*-σθεν*⌋ 5, *ἐνέ*⌊ ⌋ 1; *ἐνι-σθῆναι* 1; *σα*-Aor. *ἐμ-σατο* 2; *-σαίατο* 1; *ἐνι-σασθαι* 1; ⌊*-σάμεν*⌋*ος* 3, *ἐμ*⌊ ⌋*ος* 1, ⌊ ⌋*οι* 1; ⌊ ⌋*αι* 1

M **1** ⁝[-] *δὲ πᾶν -θ' ὕδατος Φ* 300 **2a** [⁝⏑] *-το Φ* 16; *-ντο δ' ἄρ' θ* 57 [⁝⏑] *πάσας -σαν Π* 374; *-το δὲ πᾶν πεδίον ξ* 267 = *ρ* 436 [⁝⏑] *-σαν Σ* 351; *-το μ* 417 ≅ *ξ* 307; *δ' ἔμ-ντο θ* 16 [⁝⏑] *καὶ -σαν ἁπάσης Ξ* 35; *δ' ἔμ-το Φ* 607 **2b** [⁝–] *φρένες ἀμφὶ μέλαιναι ' πίμπλαντ' A* 104 = *δ* 662; *-σας δ'* Hes. fr. 271,2; *-σασ'* h. Cer. 207 **2c** [-⁝] *τὼ δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφι -σθεν P* 696 = *Ψ* 397 = *δ* 705 = *τ* 472; *-σεν δέ* h. Cer. 189; *ἔμ-σεν* Theb. fr. 2,4 p. 22 Dav.; *δώδεκα δ' ἔμ-σον β* 353; *ἐμ-σας* (*ὕδατος*) *θ* 495, *ι* 209. 212; *κήδε' / ἄλγε' ἀνα-σαι/ειν ε* 207. 302 [-⁝] *μ*⌊*ένεος*⌋ *-ντο φρένες* Th. 688, *σθ*⌊ ⌋ *-το* ⌊*φρένας ἀμφὶ μελαίνας*⌋ *P* 499, *-σε* ⌊ ⌋ *P* 573; *-σεν μένεος N* 60; (*μὲν*) *-το στόμα* Sc. 146, *Ψ* 777; *-το Σ* 50; *δὲ πᾶς -σ[θη* Hes. POxy. 2509,19; *-σθεν δ' ἄρα οἱ P* 211 [-⁝] *-σαν δ' ἄρα ρ* 411; *πότμον ἀνα-σῃς Δ* 170; *ἐνι-σῃς τ* 117; *μὲν ἀνα-σας O* 132 **3a** [⁝⏑⏑] *τ' ἐμ-σέμεν / δ' ἐμπί*⌊*πλαται*⌋ *ἐσθλῶν κ* 523 = *λ* 31 / h. 30,10, *πίμ*⌊ ⌋ Sc. 429; *μένεος δ'* ⌊*ἐμ-σατο*⌋ *θυμόν X* 312, ⌊ ⌋ *ι* 296 **3b** [-⁝⏑] (*ἐν δέ οἱ ὄσσε '*) *δακρυόφιν* ⌊*πίμπλ*⌋*αντο κ* 248 = *υ* 349; ⌊ ⌋*ᾶσι Φ* 23; *δὲ δέκ' ἐμπίπλησι* Hes. fr. 275,2; *πότμον ἀνα-σαντες Λ* 263; *-σασα ε* 93 [-⁝⏑] ⌊*πίμπλη*⌋*σι/ῆσι καλιήν* Op. 411. 301; *καὶ ἐμ*⌊ ⌋*θι Φ* 311; *πάντας ἐνι-σωσιν ψ* 358; *οἶτον ἀνα-σαντες Θ* 34 = 354 = 465; *-σασα Π* 223; (*καὶ*) *ἐνι-σασθαι/σθῆναι η* 221, *λ* 452 [-⁝×] *ἐμ-σαντες σ* 45 **3c** [⁝–⁝] *πιμπλεῖσαι* Th. 880; *-σειαν Π* 72 [⁝–⁝] *ἐνέ-σεν Y* 471; *δ' ἄπαν* ⌊*ἐ-σθη*⌋ *πεδίον Y* 156, *δ'* ⌊ ⌋ h. Cer. 280 [⁝–⁝] *πάντες ἐνέ-σάν τ' ἔδοσάν τε ρ* 503; *ἐνέ-σθεν δέ οἱ Π* 348 **4a** [-⁝⏑⏑] *-σαίατο θυμόν τ* 198 **4b** [⁝⏑⏑⁝] *πιμπλάνεται μένεος I* 679; ⌊*-σάμεν*⌋*ος δ'* (*ἄρα θυμόν*) *ρ* 603, *I* 224, ⌊ ⌋*οι δέ τε ξ* 87; ⌊ ⌋*αι ὕδατος* h. Cer. 170 [⁝⏑⏑⁝] ⌊ ⌋*ος δῶκε ξ* 112 [⁝⏑⏑⁝] *ἐμ*⌊ ⌋*ος X* 504

Σχ **1** Simplex; sch. D *I* 224: ⌊*πληρώσ*⌋*ας* (so sch. min. P. Turner 13 zu *A* 104 u. reg., vgl. Schulze, Kl. Schr. 397 zu Dessau 4414). *γεμίσας* (vgl. *Ξ* 35) **2** Kompos.; sch. D *Δ* 170: *ἀνα*⌊ ⌋*εις* (vgl. *Θ* 34, *O* 132), *Y* 471: *ἐ*⌊ ⌋*εν, X* 504: *ἐμπλησθείς*

L Hahn, TAPhA 85, 1954, 260 ff.

B (Med.: *sich*) *füllen* (*mit* = Gen.), materiell (I 2 u. II 2b, Akt. u. Med.), 'psychol.' (I 1 u. II 2a, haupts. Med.) u. übertr. (II 1, nur Akt.); Verb. Simplex (I): Kompos. (II) 42 : 37, Med.: Akt. 41 : 38, Inf. (5ᵒ, davon 3× Fut.) nur in II, Imp. nur in II 2b; 63× von 79 (= 79,75%) Aor. (29× Akt., 34× Med., wovon 14× Wz.- u. je 10× *θη/σα*-Aor.), nur 5× mit Augm. (*Y* 156 metr. gesichert); Subj. beim med. *σα*-Aor. stets, beim Akt. i.d.R. pers. (davon göttl. *O* 132 in II 1, *Φ* 311 in II 2b, 2ⁱ in II u. 4× in I 2a, s.d.) bis auf *αἷμα Y* 471 (in II 2b), *αὗραι* Th. 880 (in I 2b) u. (ebd.) *ἰχθύες Φ* 23 (Gl.), nicht aber *μῆλα ψ* 358 (and. Ameis-H. z. St.); mit Ausn. von II 1 (s.d.) reg. in Vbd. m. Gen.-Obj., z.T. impl. beim Akt. (weil ident. m. Subj. *Π* 374, *Y* 471, *Φ* 23, ⌊weil aus Zush. zu erg.⌋ *Ξ* 35, *β* 353, *ι* 209, *ρ* 503, *ψ* 358, Hes. Op. 411, fr. 271,2; 275,2) u. med. *σα*-Aor. (⌊ ⌋ *η* 221, *ι* 296, *ξ* 112, *τ* 198), der teils (⌊*I* 224, h. Cer. 170⌋, *ξ* 87.

112 in I2b) kausat. + (⌊ ⌋ auch dem Gen.) nachgest. Akk.-Obj. (*ἄγγεα, δέπας, νῆας, σκύφος*), teils (*X*312. 504, *η*221, *ι*296, *ρ*603, *τ*198) refl. + nachgest. ⌊inn. Akk.⌋ (*θυμόν* 3×, *κῆρ, νηδύν*) bis auf *η*221 (*θη*-Aor. v.l.); ⌊ ⌋ sonst nur noch *Ψ*777 hinter *πλῆτο*, aber kein dopp. Akk. (*σχ. κ. ὅλον*) beim Akt. (and. L zu *P*499. 573 in I1, vgl. Jacquinod, in: 'Kühner' 138, u. ders., Double accusatif 24); Akk.-Obj. sowohl vorangest. (je 2× in I1, II2a, 7× von 8 in II1, 6× von 10 in II2b) als auch nachgest. (9× von 10 in I2b), Gen. als alleiniges Obj. nb. refl. Med. häufiger (4 : 0 in II2a, 4 : 2 in I1, 10 : 5 in I2a, 4 : 4 in II2b) voran- als nachgest. (22 : 11), Gen.-Obj. nb. Kaus. + (*ρ*603 inn.) Akk. (der nur *I*224, h. Cer. 170 [s.d.] dem Gen. folgt) häufiger (1 : 0 in II2a, 7 : 3 in I2b, 2 : 1 in I1, 5 : 3 in II2b) nach- (15×, davon 7× zus. m. Akk.) als vorangest. (7×, nur *P*573 zus. m. *μιν*), 10× Zwischenstellg. von *π.* zw. Akk. u. Gen. (*N*60 [Ptz. + *π.*], *Π*72, *Σ*351, *κ*523 = *λ*31, *τ*117) bzw. Gen. u. (3ⁱ inn.) Akk. (*X*312. 504, *Ψ*777; Op. 301 [s.u.]), 8× (1ʰ zus. m. Gen. u. verb. fin.) zw. Adj. (* = *πᾶς*) u. (1ᵉ 2. Adj. +) Subst. im (*ι*296 inn.) Akk. (*Π*374*, *ι*296, *ψ*358*, Op. 301, h. Cer. 169 f., Theb. fr. 2,4) bzw. Nom. (Hes. Sc. 429, POxy. 2509,19*), umgekehrt nur *X*312 f. (zw. Subst. im Gen. u. inn. Akk. + [am VA nachgetragen] Adj. im Gen.). In Vbd. m. *ὑπό* + Gen./Dat. = Agens nur *Φ*15 f. (Med.) u. viell. 22 f. / *Λ*262 f. (Akt., jew. auch and. Bzhg. mögl.); in Ach./Ag./Men.-Kontext *I*224. 679, *Π*72. 223, *Φ*16. 23. 300, *X*312 / *A*104, *Λ*263, *λ*452 / *Δ*170, *P*573. In Exk. *Ξ*35, *Π*223, in/nach Tier-Gl. *Φ*23, Sc. 429 / *P*573, *Φ*16, nach RAbschl. *A*104, *N*60, *P*211. 696, *δ*705, *ε*93, *ρ*603, h. Cer. 170 (dir. R. s.u. jew. Vorbem.). — In assoz. Zush. m. '*ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρ'* *θ*16 f. 57 f.; *ἄλλοι*⁺ *Φ*22 f. 606 f., *ρ*411. 503, *ψ*357 f.; *ἀνδρῶν Y*156 f., *Φ*16, *θ*57. 495; *δ' ἄρ(α) P*211, *θ*57, *ρ*411. 603, *υ*348 f., Th. 687 f., Sc. 429, h. Cer. 188 f.; *ἀργύφ/ρεον*⁺ *Σ*50 / Hes. fr. 271,2, ⌊Theb. fr. 2,3 f.⌋; *αὐτὰρ ἔπειτα* ' *θ*55 ff., ⌊ ⌋; *ἀχνύμενος A*103 f.⁺, *O*132 f.; *βῆ*⁺ (*δ[έ]/ῥ[α]*) *P*211 ff. 573 f. 696 ff., *Φ*299 f., *θ*56 f., *ξ*87, *ρ*603 f., h. Cer. 188 f. 280 f.; ' *δεινός*⁺ *P*211, Sc. 146 f.; *δῶκε*⁺ *ξ*86 f. 112, *ρ*411. 503, *τ*197 f., Hes. fr. 271,2, h. Cer. 206 f.; *δῦ*⁺ *Λ*263, *P*210 f.; *ἵμεν(αι) O*132 f., *θ*56 f., *ρ*603 f.; *ἦλθον*⁺ *Φ*606 f., *κ*244/8, *ξ*267⁺, Hes. fr. 271,1 f.; *ἐν/ἐπαύλους* ' *Π*71 f., *Φ*311 f. / *ψ*358; *ἦ καί N*59 f., *P*209 ff.; *θ(ε)είου/οιο μ*417⁺, h. Cer. 189; *θυμόν*⁺ *X*312, *κ*248⁺, *ρ*603, *τ*117. 198; *λαμπ- A*104⁺, *Y*156, Sc. 145 f.; *μέν O*132, *ρ*503, Th. 688, Sc. 146; *μέγα*⁺ *A*103 f.⁺, *θ*56 f., *ι*212. 296, *κ*247 f.; *κ/μελαιν-*⁺ Sc. 429 / *A*103 f.⁺, *P*499. 573, *Y*470 f.; *μοῖραν Δ*170, Hes. fr. 275; *νεκύων*⁺ *Π*72, *Φ*300 ff.; *τοῦ γε* Th. 687 f., Sc. 429; *ὀδόντες*⁺ *Π*348, Sc. 146; *ὄσσε*⁺ / *ὀφθαλμοί*⁺ *A*104⁺, *P*695 f.⁺ (vgl. *Ξ*438!), *κ*247 f.⁺, Sc. 145 f. / *Π*348 f., *λ*452 f.; *(ἄ)πᾶν*⁺ *Ξ*33 ff., *Π*374, *Σ*50, *Y*156, *Φ*300. 311 f., *β*353, *κ*248 f., *μ*416 f.⁺, *ξ*267⁺, *ρ*503, *ψ*358, Hes. Th. 688, POxy. 2509,19; (*ἐνὶ*)*πλεῖον ξ*112 f., *ρ*603 ff.; *πολλά*⁺ *O*132, *Φ*300 f., *θ*16 f. 57 f., *ψ*357 f.; (*ἀ*)*στεροπῆς ξ*267 f.⁺, h. Cer. 280; *στόμα* (*τε ῥῖνάς τε*) *Ξ*35 f. (vgl. 467 f.!), *Π*348 f., *Ψ*395 ff. 777, Sc. 146; *θῆκ'*⁺ *Π*223, *ε*92 f., *σ*45; *ὕδατος Φ*300. 311 f., *ι*209, h. Cer. 170; *φέρον*⁺ *ι*212, Hes. fr. 271,2, h. Cer. 170; *φοβ- Π*373 f., *Φ*606 f., Sc. 144 ff.; *χεῦ'*⁺ *Φ*300, *ι*209 f. — Wortf.: *ἀραρίσκω* B3aβ, *ἀφύω* B11bα, *βάλλω* BIB6aγ, *βύω, δεύω* I, *δίδωμι* BI2aαee, *ἔπω* B3b, *ἔχω* BII2bβ, *ἵημι* BIB7dα, *κορέννυμι*, (*ἐν/ἐπ*)*ὄρνυμι, πάσχω, πλήθω, ἐμπνέω, ἐνστάζω, τέρπομαι, ἐντίθημι, ἀνατλῆναι, χέω*

I Simplex; im Ggs. zu Kompos. (II) häufiger Med. als Akt. (27 : 15), kaum in dir. R. (s.u. jew. Vorbem.) **11** [6ⁱ, 3ᵉ, 1ⁱⁱ] 'psychol.' (*ἐντός P*211, *φρένας ἀμφὶ* [vgl. Th. 554, Mimn. fr. 1,7 W.] *μελαίνας P*499. 573, inn. Akk. *θυμόν* 2ᵉ): *erfüll(t werd)en* (*mit* = [*τ*198 impl.] Gen. [5× *μένεος*, s.a. III Sp. 139,25 ff.], 5× voran-, 4× nachgest.), vgl. gleichbed. II2a; *A*104⁺, *I*679 (med.) Präs. st. (+ *μέγα / ἔτι μᾶλλον*), sonst Aor., 2ⁱ kausat. (Aor.) Akt., sonst refl. Med., Agens ⌊göttl.⌋, Patiens Pers. bzw. *P*211 / *A*104⁺, 1ᴴ deren (1ᴴ ⌊ ⌋) *μέλεα / φρένες*; in dir. R. *I*679, *τ*198 *P*211 ('*Ἕκτορι δ' ἥρμοσε τεύχε' ἐπὶ χροΐ, δῦ δέ μιν Ἄρης*) *-σθεν δ' ἄρα οἱ μέλε' ἐντὸς* ' ⌊*ἀλκῆς καὶ σθένεος*⌋, vgl. *Φ*304 499 (*εὐξάμενος Διὶ*) ⌊ ⌋ *-το* ⌊*φρένας ἀμφί*⌋, vgl. V. 83 (~ *Ξ*294ᵉᵃ ≅ h. Ven. 243ᵉᵃ), *τ*516 f., *O*60 f., Mimn. fr. 1,7 W. 573 (*οἱ μυίης θάρσος ἐνῆκεν* + Gl.) *τοίου μιν θάρσευς -σε* ⌊ ⌋, vgl. *Φ*547 *N*60 (*σκηπανίῳ*) *ἀμφοτέρω κεκοπώς -σεν μένεος, I*679 *οὐκ ἐθέλει σβέσσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον* ' *πιμπλάνεται* ⌊ ⌋, ingr., vgl. Vendryes, in: *'Αντίδωρον* 270, s.a. Dunkel, ZVS 95, 1981, 228 A.17 *A*104 *ἀχνύμενος·* ⌊ ⌋ *δὲ μέγα φρένες ἀμφὶ* ... ' *πίμπλαντ'* = *δ*662, vgl. Th. 554, s.a. F. Kudlien, D. Beginn des medizin. Denkens b. d. Gr., Zürich 1967, 83 ff. Th. 688 *οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἑὸν μένος, ἀλλά νυ τοῦ γε* ' *εἶθαρ μὲν* ⌊ ⌋ *-ντο φρένες*, vgl. V. 853 *ρ*603 *-σάμενος δ' ἄρα* ⌊*θυμὸν*⌋, *ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος* ' *βῆ nachdem er nach Herzenslust gegessen u. getrunken*, vgl. *Λ*780 ≅ *ε*201, *θ*98, Op. 593, h. Cer. 175 *τ*198 (*ἑτάροις ἅλφιτα δῶκα καὶ οἶνον*) *καὶ βοῦς ἱρεύσασθαι, ἵνα -σαίατο* ⌊ ⌋ *damit sie sich <daran> gütlich täten*, vgl. *ξ*28. 46 **12** [12ⁱ, 10ᵉ, 6ᴴ, 4ᵖ] materiell: *(sich) (an)füllen* (*mit* = Gen., impl. *Ξ*35, *Π*374, *Φ*23, *ξ*87. 112, Hes. Op. 411, fr. 271,2 in 2b), vgl. gleichbed. II2b; refl. Med. (2a) u. kausat. Akt./Med. (2b) **2a** refl. Med. (+ Agens-Angabe *Φ*15 f., vgl. 22 f. in 2b); nur Ind., ⌊bis auf *υ*349⌋ (s.d.) Impf. nur (Wz.- od. *θη*-)Aor., Sg. ⌊ ⌋, *P*696⁻ (am Anf.); Subj. ⌊Körperteile⌋, Landsch., Behausg., Gen.-Obj. (10× voran-, 5× nachgest., vgl. Nachtrag *Y*156 f.) nur Sc. 146 ⌊ ⌋, sonst Flüssigk., (außer *Σ*50 Menschen-)Menge, Sinnesreize: nur in Erz. (*ξ*267⁺ innerhalb dir. R.) *P*696 (sprachlos) *τὼ δέ οἱ ὄσσε* ' ⌊*δακρυόφι*⌋ *-σθεν* = *Ψ*397 = *δ*705 = *τ*472, s. West, East 231 *υ*349 (Ath. verstörte Freier) *ὄσσε δ' ἄρα σφέων* ' ⌊ ⌋*ν πίμπλαντο* (= *κ*248 in II2b), kontrast. *υ*204 in dir. R. Sc. 146 (*Φόβος*) *τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν -το στόμα* (*ἀπλήτων*) *war voll* (ungenau nach *Ψ*777 in II2b), vgl. Russo z.St. ‖ *Σ*50 (*πᾶσαι Νηρηΐδες*) *τῶν δὲ καὶ* ... *-το σπέος Φ*300 (*βῆ*) *ἐς* ⌊*πεδίον*⌋· *τὸ δὲ πᾶν -θ' ὕδατος ἐκχυμένοιο ξ*267 *-το δὲ πᾶν* ⌊ ⌋ *πεζῶν τε καὶ ἵππων* ' *χαλκοῦ τε στεροπῆς* = *ρ*436 *Y*156 *τῶν δ' ἅπαν ἐ-σθη* ⌊ ⌋ *καὶ ἐλάμπετο χαλκῷ*, ' ⌊*ἀνδρῶν*⌋, *ἠδ' ἵππων*, vgl. *Θ*213 f. *Φ*16 (Gl.) *ὣς ὑπ' Ἀχιλλῆος Ξάνθου* ... ' *-το ῥόος* ... *ἐπιμὶξ ἵππων τε καὶ* ⌊ ⌋ (2× *λῆ*) *θ*57 (*βὰν ἐς*) *δῶμα*. ' *-ντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε καὶ ἔρκεα καὶ δόμοι* ⌊ ⌋ ' *ἀγρομένων*, vgl. *ρ*604 f., *δ*319 ‖ h. Cer. 280 *αὐγῆς δ' ἐ-σθη* ... *δόμος ἀστεροπῆς ὤς*, Epiphanie, vgl. V. 189 in 2b Hes. POxy. 2509,19 *ὠ]ρυχμοῖο δὲ πᾶς -σ[θη* (suppl. Lobel) *δόμος* (supplevi MH 46, 1989, 238 A.14) **2b** kausat. Akt. (*Φ*23, 3ᴴ Präs., sonst Aor.) u. ⌊*I*224, *ξ*87⌋. 112, h. Cer. 170 dat. Med. (*σα*-Aor., nur Ptz. Nom. wie insges. 9×, wovon nur ⌊ ⌋ mit eigenem Akk.-Obj., sonst *ἀπὸ κοινοῦ* m. verb. fin.); Subj. *Π*223, *ε*93, Op. 301, h. Cer. 189 weibl. Gotth., Th. 880 *αὔραι, Φ*23 Tiere, sonst menschl. (*Ξ*35 / *Π*72. 374 Gr./Tr.), Akk.-Obj. (eindeutig vorangest. nur *Π*72, tw. *Π*374, Op. 301) Landsch., Behältnisse, Behausg., Gen.-Obj. (3× voran-, 7× nachgest.) Unrat, Flüssigk./Lebensmittel (ähnl. *Π*223), Sinnesreiz od. (7×) impl. (= Subj. *Π*374, *Φ*23); in Gl. *Φ*23, dir. R. *Π*72, *ξ*87 *Π*374 (Rückzug) *ἰαχῇ τε φόβῳ τε* ' *πάσας -σαν ὁδούς*, vgl. *Ξ*145 *Φ*23 *ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος* ... *ἰχθύες ἄλλοι* ' ⌊*φεύγοντες*⌋ *πιμπλᾶσι μυχοὺς λιμένος* (*δειδιότες*) *Π*72 *τάχα κεν* ⌊ ⌋ *ἐναύλους* ' *-σειαν νεκύων*, vgl. *Φ*218 Th. 880 (*αὔραι*) *ἔργ' ἐρατὰ φθείρουσι* ... ' *πιμπλεῖσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ ablagernd* (dir. Obj. größer als indir., umgekehrt *M*31), nicht 'gänzlich bedeckend' (Schirnding), 'en les noyant

dans' (Mazon) Ξ 35 (Strand faßte nicht alle Schiffe) *τῶ ῥα προκρόσσας ἔρυσαν καὶ -σαν ἁπάσης ' ἠιόνος στόμα μακρόν, ὅσον συνέργαθον ἄκραι*, vgl. Θ 213 f. ‖ ξ 87 *οἵ τ' ἐπὶ γαίης ' ἀλλοτρίης βῶσιν καί σφι Ζεὺς ληΐδα δώῃ, ' ⌊-σάμεν⌋οι δέ τε νῆας ἔβαν οἶκόνδε νέεσθαι nachdem sie ihre Schiffe gefüllt* (sc. für sich), vgl. *o* 446 h.Cer. 170 ⌊ ⌋*αι ὕδατος φόρον ἄγγεα* 207 (*τῇ δὲ δέπας* Met. *δίδου*) *οἴνου ' -σασ', ἡ δ' ἀνέτευσ'*, hyst.prot. wie Π 223 (s.u.) im Ggs. zu *γ* 40 f. 51 u. folg. Stt. *I* 224 ⌊-*σάμενος*⌋ *δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα* (2× *λη*) *ließ sich einschenken* (s. V. 203) *u. ... ξ* 112 *οἱ* ⌊ ⌋ *δῶκε σκύφος, ᾧ περ ἔπινεν, ' οἴνου ἐνίπλειον· ὁ δ' ἐδέξατο fülle (sich?) das eigene Trinkgefäß*, Med. verblaßt (kontrast. V. 87, s.o.), nur metr. Verlängerg. f. *-σας*, vgl. *η* 179+ (dazu II Sp. 1386,13 u. Hoekstra, Epic Verse 70) Hes. fr. 271,2 *-σας δ' ... σκύπφον φέρε, δῶκε δ' ἄνακτι* Π 223 (*χηλοῦ, τήν οἱ θῆκ' ἐπὶ νηὸς ἄγεσθαι, εὖ* (*ἐνι-* v.l.) *-σασα χιτώνων ' χλαινάων τ'* (u. *ταπήτων*) *ε* 93 *παρέθηκε τράπεζαν ' ἀμβροσίης -σασα ρ* 411 *πάντες δίδοσαν, -σαν δ' ἄρα πήρην ' σίτου καὶ κρειῶν*, vgl. V. 466 f., *ι* 8 f., III Sp. 133,14 ff. Op. 301 (*ἐργάζευ, ὄφρα* Dem. *βιότου*) *τεὴν πιμπλῇ⌊σι καλιήν⌋*, vgl. V. 307 411 *οὐ γὰρ ἐτωσιοεργὸς ἀνὴρ πίμπλη⌊ ⌋* ‖ h.Cer. 189 *ἐπ' οὐδὸν ἔβη ποσὶ καί ῥα μελάθρου ' κῦρε κάρη, -σεν δὲ θύρας σέλαος θείοιο*, vgl. V. 280 in 2a, h.Ap. 441–5

II Kompos.; im Ggs. zu Simplex (I) häufiger (II 1 ausschl.) Akt. (incl. 3° [Inf.] Fut.) als Med. (22 : 14, nur 2× *θη*-Aor.), überw. in dir.R. (s.u. jew. Vorbem.) bis auf Med. in 2b

II 1 *ἀναπ.* [6[i], 2°] sein Lebenslos *erfüllen*, schlimmes Geschick *bis zur Neige auskosten* / Leiden *durchmachen*, stets Akt. m. Abstr. (neg. gefärbt, vgl. 4[i] *κακά/ὀν*) als Akk.-Obj. im Sg./Pl. (vorangest. außer *O* 132); nur KSV, (5[i] Nom. Ptz.) Aor. ⌊außer *ε* 302⌋, in dir.R. (von Göttinnen ⌊ ⌋, Δ 170) bis auf Λ 263 Δ 170 *αἴ κε θάνῃς καὶ μοῖραν* (⌊*πότμον*⌋ v.l.) *ἀνα-σῃς βιότοιο* Λ 263 PN[s] *υἷες ὑπ' Patron.[d] ... ' ⌊ ⌋ ⌊ἀνα-σαντες⌋ ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω* Θ 34 (VN[s] *ὀλοφυρόμεθ'*) *οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον* ⌊ ⌋ *ὄλωνται* = 354 = 465 *O* 132 (willst du) *ἀνα-σας κακὰ πολλὰ ' ἄψ ἴμεν Οὔλυμπόνδε καὶ ἀχνύμενός περ ἀνάγκῃ ε* 207 *ὅσσα τοι αἶσα ' κήδ⌊ε' ἀνα-σ⌋αι* (*ἀνατλῆναι* v.l.), *πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι*, vgl. *ν* 307 (fehlt II Sp. 835,48 u. 847,62 ff.), *ξ* 47 302 (*μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ*) *ἄλγ⌊ ⌋ειν* (*ἀνατλήσειν* v.l.)

II 2 *ἐμπ., ἐνιπ., ἐν ... π.*, KSV u. 2[i], 3°, 1[H] DSV (*ἐν* [1[i]] ⌊bis auf *κ* 248⌋, Aor. ⌊ ⌋, 1[H] Präs.st.) **2a** [2[i], 2°, 2[H]] 'psychol.' (inn. Akk. *θυμόν / κῆρ X* 312. 504, vgl. *νόημα* 1[H]): *erfüll(t werd)en* (*mit* = [4× voran-, *τ* 117 nachgest.] Gen. außer letzter St.), vgl. gleichbed. I 1; Sc. 429 DSV, sonst KSV, 2[H] Präs.st., sonst Aor., 2× (*τ* 117 kausat.) Akt. (+ *μᾶλλον / δέκα* <*μοίρας*>), sonst refl. Med., Patiens *τ* 117 *θυμός*, Sc. 429 *ἦτορ* (eines Löwen), sonst menschl. (ebs. Agens, kontrast. I 1); außer *X* 312 u. (Gl.) Sc. 429 in dir.R. Sc. 429 *ἐμ ⌊μένεος⌋ δ' ἄρα τοῦ γε* (Löwe) ... *πίμπλαται ἦτορ X* 312 (*ὡρμήθη*) ⌊ ⌋ *δ' ἐμ-σατο ⌊θυμὸν⌋ ' ἀγρίου τ* 117 (*μηδ' ἐξερέεινε*) *μή μοι μᾶλλον* ⌊ ⌋ *ἐνι-σῃς ὀδυνάων ' μνησαμένῳ X* 504 (*ὅθ' ὕπνος ἕλοι, εὕδεσκ'*) *εὐνῇ ἔνι μαλακῇ, θαλέων ἐμ-σάμενος κῆρ Luxus in Fülle genießend λ* 452 *ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνι-σθῆναι ἄκοιτις ' ὀφθαλμοῖσιν ἔασε mich am Anblick meines Sohnes weiden*, vgl. *X* 427 Hes. fr. 275,2 *οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρέων τέρπεται ἀνήρ, ' τὰς δὲ δέκ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα macht voll* (sc. am Maß der Lust) > *enjoys all ten in full* (Evelyn-White) **2b** [6[i], 15°, 1[h], 1[c]] materiell: *(sich) (an)füllen* (*mit* = Gen., 7× voran-, 9× nachgest., 7× impl.: *Y* 471, *β* 353, *η* 221, *ι* 209. 296, *ρ* 503, *ψ* 358), vgl. gleichbed. I 2; Σ 351, Ψ 777, *κ* 248, *μ* 417+ DSV, sonst KSV, 13× kausat. Akt. (Φ 311 Präs., *κ* 523+ Fut., sonst [4° Nom. Ptz.] Aor.; Akk.-Obj. [6× + 2× *ἀπὸ κοινοῦ* =] 8× voran-, 4× nachgest., *ρ* 503 impl.; in dir.R. außer Σ 351, *Y* 471, 1[c]), 10× refl. Med. (*κ* 248, h.30,10 Präs.st., sonst Aor.; + inn. Akk. Ψ 777, *ι* 296; in Erz. [innerhalb dir.R. *κ* 248] außer *η* 221, *ι* 296); Agens *Y* 471 *αἷμα*, Φ 311 Simoeis, sonst menschl., Patiens (außer Φ 311, Ψ 777) Körperteile, Behältnisse, Behausg., Gen.-Obj. (außer *μ* 417+) Flüssigk./Lebensmittel, Menschenmenge od. impl. (= Subj. *Y* 471) *κ* 248 (sprachlos) *ἐν δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφιν πίμπλαντο* (= *υ* 349 in I 2a) Π 348 (*κατὰ στόμα νύξε*) *ἐκ δ' ἐτίναχθεν ὀδόντες, ἐνέ-σθεν δέ οἱ ἄμφω ' ⌊αἵματος⌋ ὀφθαλμοί σ* 45 (*γαστέρες αἰγῶν*) *τὰς ἐπὶ δόρπῳ ' κατθέμεθα κνίσης τε καὶ* ⌊ ⌋ *ἐμ-σαντες*, vgl. V. 119 *Y* 471 *οὗτα καθ' ἧπαρ ' ἐκ δέ οἱ ἧπαρ ⌊ὄλισθε⌋ν, ἀτὰρ ... αἷμα κατ' αὐτοῦ ' κόλπον ἐνέ-σεν*, stärker als *δεύω* I (*I* 570) Ψ 777 (⌊ ⌋) *ἐν δ' ὄνθυ βοέου -το στόμα τε ῥῖνάς τε* Σ 351 (*λοῦσαν καὶ ἤλειψαν*) *ἐν δ' ὠτειλὰς -σαν ἀλείφατος* ‖ *μ* 417 *ἔμβαλε νηὶ κεραυνόν· ' ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα ... ' ἐν δὲ θεείου -το* ≅ *ξ* 307 Φ 311 (*ἐπάμυνε*) *καὶ ἐμπίμπληθι ῥέεθρα ' ὕδατος ἐκ πηγέων*, Kaus. zu *πλήθω*(*ν ποταμός*), vgl. V. 218 *β* 353 (*μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον*) *δώδεκα δ' ἔμ-σεν καὶ πώμασιν ἄρσον* Theb. fr. 2,4 p. 22 Dav. *ἔμ-σεν ... δέπας ... οἴνου*, vgl. h.Cer. 206 f. (in I 2b) *ι* 209 (*ὅτε πίνοιεν οἶνον*) *ἓν δέπας ⌊ἐμ-σας⌋ ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα* (s.d. B 2a) *' χεῦ'* 212 *τοῦ φέρον* ⌊ ⌋ *ἀσκὸν μέγαν η* 221 (Magen *αἰεὶ ἐσθέμεναι κέλεται*) *καὶ ἐνι-σασθαι ἀνώγει*, ingr. ggüber (metr. gleichw.) eff. *ἐνι-σθῆναι λ* 452 (> v.l.) in 2a *ι* 296 (*ἐπεὶ*) *μεγάλην ἐμ-σατο νηδὺν ' ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων*, eff., vgl. *ρ* 603 in I 1 *ρ* 503 *πάντες ἐνέ-σάν τ' ἔδοσάν τε*, vgl. V. 411 in I 2b *κ* 523 (*βοῦν ῥέξειν*) *πυρήν τ' ἐμ-σέμεν ⌊ἐσθλῶν⌋* = *λ* 31 h.30,10 *βρίθει μέν σφιν ἄρουρα ... ἠδὲ κατ' ἀγροὺς ' κτήνεσιν εὐθηνεῖ, οἶκος δ' ἐμπίπλαται* ⌊ ⌋ ‖ *ψ* 358 (*μῆλα*) *λήισσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ ' δώσουσ', εἰς ὅ κε πάντας ἐνι-σωσιν ἐπαύλους* (2× *λη*), Kaus. zu *ι* 219 f. *θ* 16 *καρπαλίμως δ' ἔμ-ντο βροτῶν ἀγοραί τε καὶ ἔδραι ' ἀγρομένων* 495 (hölzernes Pferd) *ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἤγαγε* (Od.) ... ' *ἀνδρῶν ἐμ-σας, οἳ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν* Φ 607 (*πεφοβημένοι ἦλθον*) *προτὶ ἄστυ, πόλις δ' ἔμ-το ἀλέντων*, vgl. Θ 214 f.

D Λ 827a; v.l. *B* 415, *I* 242. 433, *X* 402, *ν* 307, *ρ* 286, Sc. 291

G 5× in Φ, je 4× in Π *P ξ ρ*; Adv. (bis auf Π 223, *τ* 117 nur in I 1, II 2a): *ἀμφί A* 103 f.+; *εἴθαρ* Th. 688; *ἐντός P* 211; *εὖ* Π 223; *καρπαλίμως θ* 16; (*ἔτι*) *μᾶλλον I* 678 f., *τ* 117; *μέγα A* 103 f.+

R. Führer

πίναξ [1[i], 4°] E uncertain, formation Risch § 59a **Σχ** sch. Barn. *μ* 67: *τὰς σανίδας*

B *short board.* – W d f l d.: (1) *κλῆρος*, (2) *ἐλεοῖσιν, κρεῖον*, (3) *δόρυ, ξύλον, σανίς* **1** tablet w. message *Z* 169 *πέμπε δέ μιν* (Belleroph.) *Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρά, ' γράψας ἐν -ακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά, ' δεῖξαι δ' ἠνώγειν ᾧ πενθερῷ, ὄφρ' ἀπόλοιτο*, wax-coated diptych: Heubeck, Arch. Hom. X 142, Kirk, Iliad ad l.; Shear, JHS 118, 1998, 187 ff.; see *γράφω* B 2; Powell, New Companion 26 ff. **2** platters (for meat, see Bruns, Arch. Hom. Q 36) *α* 141 (*σῖτον ταμίη παρέθηκε*) *εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα ... ' δαιτρὸς ⌊δὲ κρειῶν -ακας παρέθηκε⌋ν ἀείρας ' παντοίων* = *δ* 57 *π* 49 *τοῖσιν* ⌊ ⌋ *συβώτης ' ὀπταλέων ... ' σῖτον δ' ἐσσυμένως παρενήεεν ἐν κανέοισιν* **3** crushed ship's planking *μ* 67 (no ship escaped the Planktai) *ἀλλά θ' ὁμοῦ -ακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν ' κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι*, „einzige St. in d. gr. Lit." (Kurt, Seem. Fachausdr. 98); cf. *δόρυ* B 1b W. Beck

Πίναρος (zum Akz. Hdn. III 1, 194,1–21 Lentz) [1c] **E** wohl lyk. (trotz gr. *πιναρός* 'schmutzig'), vgl. L. Zgusta, Kleinasiat. Ortsnamen, Heidelberg 1984, 494; hierzu Heubeck, Gn. 57, 1985, 500; zum ON *Πίναρα* ders., in: Y. L. Arbeitman (Hrsg.), A linguistic happening in memory of Ben Schwartz, Louvain 1988, 197–204

B Flussgott in Lykien, S. des Tremiles u. der Prexidike, Pan. fr. 18,4 p. 124 Dav., vgl. 23,4 p. 183 Ber. *τῆς ὁλοοὶ παῖδες Τλῶος ξανθὸς (Ξάνθος?) Πίναρός τε ' καὶ Κράγος*, s. F. Stoessl, 'Panyassis', RE XVIII 3 (1949), 890 f.; G. Huxley, GRBS 5, 1964, 29–33; zur matrilinearen Ausdr.sweise Matthews 104 V. Langholf

πινύσ(κω?) [1i] **E** *ἐ-σσεν* Aor., zugehöriges Präs. wohl *-σκω* (Simon., Aesch.), allerd. auch mögl. *-σσω* (vgl. [intrans.] *ἀ-σσω* 1i, 2a u. L 66–71; *-σσω* sonst erst bei Naumach.); vgl. zuletzt Blanc in CEG 4, 1999, 100

Σχ sch. D Ξ 249: *ἐ-σσεν· ἐσωφρόνισεν* **L** Szemerényi, Syncope in Gr. and IE, Napoli 1964, 59–65

B (jemanden) *klug, vernünftig, gewitzigt machen,* (od. viell. 'vorsichtig machen', vgl. Σχ sowie s.v. *πινυτός/ή*), hier mögl. m. dopp. Akk. (vgl. *διδάσκω*): '(jemandem etwas) beibringen' Ξ 249 (Hypnos zu Here: „*Ζηνὸς οὐκ ἂν ἆσσον ἱκοίμην οὐδὲ κατευνήσαιμ'*) *ἤδη γάρ με καὶ †ἄλλο τεὴ ἐ-σσεν (ἐπένυσσεν* v.l., *ἐ-σσες, ἐ-σσας* cii.) *ἐφετμή†*": obwohl d. ungefähre Sinn dieses V.s unstrittig ist, sind Wortlaut u. Konstr. probl.; L faßt *ἐ-σσεν* als Impf. zu *ἐπινύσσω* auf (vgl. v.l. *ἐπένυσσεν*): 'your command has prodded (urged) me (to do) another thing before now', aber: 1. Hauptaussage 'ich kam zu Schaden' bliebe unausgesprochen; 2. Konstr. *ἄλλο* nicht weniger schwierig als m. *πινύσκω*; 3. *ἐπινύσσω* erst im 2. Jh. n.Chr. belegt, nie in übertr. Bed.; *νύσσω* 'anspornen' erst im patrist. Gr. (Lampe s.v. 4b); auch sinnverw. *τύπτω* nicht übertr. verwendet; 4. Kontext verlangt Aor.; 1 u. 2 gelten nicht für zweite Altern. in L (m. *τεῇ ἐφετμῇ*): 'for another thing (punishment, disaster) has hit me (befallen, struck me) as a result of your command', aber auch in dieser Bed. ist *νύσσω* (od. *τύπτω*) nicht belegt, u. auch so ist *ἄλλο* schwierig. Problem liegt wohl nicht im Verb, sondern in der Versmitte (*αλλοτεη*), u. dürfte auf unpassende Verw. der 1. VH von *A* 590 zurückzuführen sein (Ellendt, Drei hom. Abh.en, Leipzig 1864, 30 = 'Homer' ed. Latacz, 79); gute Behandlg. der Altern. (m. Lit.) bei Ameis-H. Anhang, Leaf u. L S. R. van der Mije

πινυτή [1i, 2a] **Σχ** sch. D *H* 289: *σωφροσύνην. φρόνησιν*; sch. Barn. *υ* 228: *σύνεσις*

B (zu ⟨*πινυτός*⟩:) *Verstand, Vernunft,* wie ⟨ ⟩ stets in dir. R., 2× nb. den beiden anderen 'Primärtugenden' erwähnt, die (in der Vorst. des Sprechers) manchen Menschen von den (ranghöchsten) Göttern (den Männern von Zeus / *θεός* / *θεοί*, den Frauen von Hera) verliehen werden: 1. Tüchtigk. (Männer: im Kampf, Frauen: in Hausarbeiten), 2. Schönh.; kontrast. 'Spezialgaben' wie Bogenschießen von Ap. (zum Thema s. Mn. 40, 1987, 254–61; van Wees, Status Warriors, Amsterdam 1992, 78–81) *H* 289 (Hektor:) „*Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε ' καὶ -ήν, περὶ δ' ἔγχει 'Αχαιῶν φέρτατός ἐσσι (παυσώμεσθα μάχης)*", um Aias f. seinen Vorschlag (*παυσώμεσθα*) zu gewinnen, macht ihm Hektor e. umfassendes Kompliment (stark–schön–klug, s. Vorbem.); dabei fällt *-ή* auf (da Aias' Aussehen u. Kampfkraft ohnehin evident u. eben unter Beweis gestellt sind), aber gerade diese Eigensch. (i.S.v. 'Besonnenh.', vgl. Σχ u. *πινυτός*) ist hier gefragt; e. Verweis auf V. 198 f. (Kirk, Iliad z.St.) liegt nicht vor, denn dort geht es um Kampftechnik, u. außerdem hört Hektor diese Worte nicht *υ* 71 (Pen. über Pandareos' T.:) „*Ἥρη δ' αὐτῇσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν ' εἶδος καὶ -ήν, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή, ' ἔργα δ' Ἀθηναίη δέδαε κλυτὰ ἐργάζεσθαι*", hier weibl. Pendant (schön–geschickt–klug) zur männl. Vortrefflichkeitsdreiheit (s.o.) 228 (Od. zu Phil.:) „*βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας, ' γινώσκω δὲ καὶ αὐτός, ὅ τοι -ὴ φρένας ἵκει, ' τοὔνεκά τοι ἐρέω*", weil *ἵκ(άν)ω* sonst nur bei vorübergehenden phys./seel. Zuständen (s. Ameis-H., Anh. z.St.; *ἱκάνω* B I 1 b β), liegt entweder erweiterter Gebr. von *-ή* vor (so Ameis-H.: „die richtige Einsicht", bezieht sich auf V. 224 f.) od. von *ἵκει* (~ *ὅ -ός ἐσσι*; bezieht sich auf Phil.' ganze Rede 199–225, die Od.' visuellen Eindruck [227] bestätigt); nur hier *-ή* nicht als Gottesgabe bez. – Wortf.: s. zu *νόος* S. R. van der Mije

πινυτός [6a, 1c] **E** wahrsch. Verbaladj. zu **πίνυμαι* (Hsch. *πινυμένην· συνετήν*). – Abl.: *πινυτή, πινύσκω/σσω* (*ἀπινύσσω*); f. Verwandtsch. m. *πεπνῦμένος* s. Chantraine, Dict. 884 u. Blanc, CEG 4, 1999, 100

Σχ sch. Barn. *α* 229: *σώφρων. συνετός* (ähnlich *δ* 211), *λ* 445: *ὄλβιος. εὐδαίμων. πλουσία. συνετή. σώφρων*

L 'Szemerényi, Syncope in Greek and Indo-European, Napoli 1964, 56–78; [2]Hoffmann, Eth. Term. 54 f.; [3]H. Roisman, Loyalty in EGrE and Tragedy, Beitr. z. kl. Philol. 155, Königstein/T. 1984, 49–52

B *vernünftig, verständig,* 6a als Eigensch. von Menschen (4× von Pen. [vgl. attr. *περίφρων*], jew. 1× von Nestors Söhnen u. e.m unbestimmten *ἀνήρ*), 1c von *μῦθος*; *δ* 211 Gabe des Zeus (vgl. s.v. *πινυτή*). Dauerhafte Eigensch.: Pen. bleibt *-ή*, auch wenn sie sich paradox verhält (*υ* 131, *φ* 103, vgl. s.v. *πινυτή*), betrifft weniger kreative Intelligenz (z.B. *πολύμητις*) als das Verstehen, Erfassen einer vorgegebenen Sit., moral. Kompon. ('besonnen', 'anständig') unverkennbar (vgl. *σώφρων* in Σχ.); „prudent in one's own interest" (Adkins, Merit and Responsibility, Oxford 1960, 80, A.2) ist f. *α* 229, *υ* 131 ausgeschlossen, vgl. L[2,3]; Pen.s Gg.pol ist d. triebhafte Klyt., s.u. *λ* 445, nie negiert; außer 1c stets in dir. R. sowie prädikat. (Prädnom. zu *εἶναι*+, außer *α* 229) *α* 229 (Ath.-Mentes:) „*ὅς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι ' δαίνυσθαι ... νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ ' αἴσχεα πόλλ' ὁρόων, ὅς τις -ός γε μετέλθοι*", *jeder Mann, der unter sie käme, würde sich – vorausgesetzt, er wäre vernünftig/anständig – beim Anblick ... empören* (Ameis-H. fassen *-ός* substantivisch auf) *δ* 211 (Men.: „*Κρονίων Νέστορι δῶκε*) *αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ... ' υἱέας αὖ -ούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους*", vgl. ⟨*πεπνυμένος*⟩ *ἀνήρ* V. 204, ⟨ ⟩*α βάζεις* V. 206; zum Motiv 'vernünftig u. kampftüchtig' vgl. s.v. *πινυτή H* 289 *λ* 445 (Ag.:) „*οὐ σοί γ', Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἐκ γε γυναικός· ' λίην γὰρ -ή τε καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδε (περίφρων Πηνελόπεια)*"), vgl. s.v. *μήδεα* B 2 ‖ 3× Pen.-Formel ⟨*-ή περ ἐοῦσα*⟩+ (konz.) *υ* 131 (Tel.:) „*τοιαύτη γὰρ ἐμὴ μήτηρ,* ⟨ ⟩· ' *ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει ... ' χείρονα, τὸν δέ τ' ἀρείον' ἀτιμήσασ' ἀποπέμπει*" *φ* 103 (Tel.: „*με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε·*) *μήτηρ μέν μοί φησι φίλη,* ⟨ ⟩ ' *ἄλλῳ ἅμ' ἕψεσθαι ... ' αὐτὰρ ἐγὼ γελόω*" *ψ* 361 (Od.: „*ἀγρὸν ἄπειμι·*) *σοὶ δέ, γύναι, τόδ' ἐπιτέλλω* (v.l. *ἐπιστέλλω*) *-ῇ περ ἐούσῃ (εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα ἧσθαι*"), vgl. *A* 577, *Ψ* 305 ‖ Mus. fr. 11,1 Diels *αὐτίκα δὲ Χθονίης φωνὴ -ὸν φάτο μῦθον*⟩ ' *σὺν δέ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἐννοσιγαίου*, vgl. ⟨ ⟩ *πεπνυμένον α* 361, *φ* 355. – Wortf.: *ἀγχίνοος, ἀρτίφρων, ἐπητής, ἐπίφρων, ἐχέφρων, οὐκ ἀνοήμων, οὐκ ἄφρων, μητίετα, νοήμων, πεπνυμένος, περίφρων, πολύβουλος, πολύιδρις, πολύμητις, πολυμήχανος, πολύτροπος, πολύφρων, σαόφρων* sowie f. *-ός εἶναι*+ verbale Ausdr. wie *εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδε* (*λ* 445, s.o.), vgl. auch s.v. *νοήμων* Wortf.

S. R. van der Mije

πίνω [24ⁱ, 71°, 9ᴴ, 3ʰ, 12ᵉ] **E** Wz. uridg.; Imp. Aor. *πῖθι* (att.) / *πῶθι* (äol.) lassen auf urspr. Wurzelaor. **ἔπῑν* / **ἔπων* schließen; **ἔπῑν* > Fut. *πίομαι* (= Konj. Aor. m. Kurzvokal, vgl. *ἔδ-ο-μαι* zu Präs. *ἐδ-μέναι*), Inf. Aor. *πῖέμεν* (3× nb. *πῖέμεν* 2×, vgl. them. *πῖ[έ]εῖν*); sonst im Aor. them. Formen m. Stamm *πῑ-*; Präs. gebildet durch Nasalinfix: *πί-ν-ω*, vgl. *κάμ-ν-ω* usw.; Pf. *πέποται*; zum Problem der Form der Wz. m. **peh₃-* / **ph₃-* (> gr. *po-*, vgl. *οἰνοπότης, οἰνοποτήρ* u.a.m.) u. **peh₃i-* / **ph₃i-* bzw. **pih₃-* (> gr. *pī-, pĭ-*) s. Chantraine, Dict. s.v.; Mayrhofer, EWAia II 113f.; LIV 417f.; Eichner, in: Laryngaltheorie 134f.

F (*πι* = -) Akt.: Präs.st. (66×) *-νει* 1, *-νετ'* 1, *-νουσι(ν)* 3, *-νουσ'* 1; *ἔ-νεν* 2, *κατέ-νε* 3, *-νε* 5, *ἔ-νον* 2; *-νεσκεν* 1; *-νῃ* 3, *-νωσιν* 1; *-νοιεν* 1; *-νε* 5, *-ν'* 1, *-νετε* 3, *-νόντων* 1; *-νειν* 5, *-νέμεναι* 2, *-νέμεν* 4; *-νων* 7, †*κατα-νων*† 1, *-νοντα* 2, *-νοντε* 1, *-νοντ(ε)* 1, *-νοντες* 5, *-νόντων* 1, *-νοντας* 3; Aor. (45×) (*ἔ*)*-ον* 1*, *ἔκ-ον* 2, *ἔ-εν* 1, *-εν* 4, *ἔκ-εν* 2, *κάπ-εν* 1 (*ἔ*)*-ον* 9*, *ἔκ-ον* 1; *-ω* 1, *-ῃσθα* 1, *-ῃ* 1; *-οιμι* 1, *-οι* 2, *-οιεν* 1; *-ε* 1; *-εῖν* 3, *-έειν* 5, *-έμεν* 3, *-έμεν* 2; *-ών* 1 (*κατα-ών* Th. 497? s. B II 3), *-όντες* 1, *-οῦσα* 1; Med.: Fut. *-όμενος* 1, *-όμεν(α)* 1; Pass.: Präs.st. *-νετο* 2; *-νόμενος* 1, *-νομένοιο* 1, *-νομένης* 1; Pf. *ἐκπέποται* 1 *:Form *-ον* 2× gesichert (*X* 2, *σ* 426), sonst (8×) *τε -ον* / *τ' ἔ-ον*

M 1 Stamms. (52× *πῑν*, 5× *πῑ*) im longum **1a** eins. [⏑̄] *-ν'* Pan. fr. 12,1 p. 120 Dav. **1b** zweis. **1bα** [⏑̄⏑] ⌞*-νε καὶ ἦσθ*⌟' *π* 141; *-νε καί ξ* 168; *-νέ τε φ* 310 [⏑̄⏑] *αὐτὰρ ὁ* ⌞ ⌟*ε ε* 94, *η* 177, *ἦ τοι ὁ* ⌞ ⌟*ε ζ* 249; *-νετ' ν* 9 [⏑̄⏑] *-νε καθήμενος Ξ* 5, *υ* 136 [⏑̄⏑] *-νέ τε οἶνον ξ* 109, *ο* 391 **1bβ** [⏑̄–] *-νειν ι* 249, h. Cer. 208, Pan. fr. 12,18 p. 121 Dav.; *-νων* Pan. fr. 13,8 p. 122 Dav.; [⏑̄–] *-νουσ' E* 341 [⏑̄×] *-νῃ φ* 294, Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav.; *γάλα -νων ι* 297, †*κατα-νων*† Th. 497 **1c** dreis. **1cα** [⏑̄⏑⏑] *-όμεν' N* 493 [⏑̄⏑⏑] *μέθυ -νετο I* 469, *ι* 45; *-νετε* Cert. p. 39,8; *ἐσθιέμεν* ⌞*καὶ -νέμεν*⌟ *β* 305, *φ* 69; *ἐσθεμέναι κέλεται* ⌞ ⌟ *η* 220; *φαγέμεν καὶ -έμεν σ* 3 [⏑̄⏑⏑] *-νετε* ⌞*οἶνον*⌟ *κ* 460 = *μ* 23; *-νέμεν* ⌞ ⌟ Op. 592; *-έμεν Π* 825, *π* 143 **1cβ** [⏑̄⏑⏑] *καὶ τοὺς μὲν* ⌞*κατέ-νε μέγας Κρόνος*⌟ Th. 459; *παίδων θ' οὓς* ⌞ ⌟ Th. 473; *παῖδας ἑοὺς κατέ-νε* Th. 467 [⏑̄×] *ἔ-νεν ζ* 112, Pan. fr. 4,2 p. 117 Dav.; *ἔ-νον δ* 220, *τ* 62 **1cγ** [⏑̄–⏑̄] *-νοντες Θ* 232, *η* 99 ≅ *κ* 427 (Akk.); *-νόντων* Op. 745; *-νουσαι ν* 410 [⏑̄–⏑̄] *-νουσιν P* 250; *-νωσιν Δ* 262; *-νοιεν ι* 208; *-νόντων α* 340; *-νοντας β* 396; **1d** viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-νόμενος* Pan. fr. 14,5 p. 122 Dav.; *-νομένης* Pan. fr. 13,13 p. 122 Dav.; *-όμενος κ* 160; ⌞*-νέμεναι*⌟ *Λ* 641 [⏑̄⏑⏑⏑̄] ⌞ ⌟ *Δ* 346 **1e** fünfs. [⏑̄⏑⏑⏑̄×] *-νομένοιο υ* 312 **2** Stamms. im breve (43× *πῐ*) bzw. in den brevia (19× *πῐν*) **2a** zweis. **2aα** ⏑̆[⏑⏑] *κάπ-εν* Hes. fr. 343,10 ⏑̆[⏑⏑] *-εν αἷμα λ* 153; *-ε οἶνον ι* 347 ⏑̆[⏑⏑] ⌞*ἐπεὶ -εν*⌟ *αἷμα κελαινόν λ* 98, 390; ⌞ ⌟ *ἀλμυρὸν ὕδωρ δ* 511; *τρὶς δ' ἔκ-εν ι* 361, ⌞*καὶ ἔκ-*⌟*εν ι* 353; *ἔκ-ον* Cert. p. 39,3; ⌞ ⌟*ον κ* 237 = 318ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ· **2aβ** [⏑̆⏑̄] *-η* ⌞*καί*⌟ *κ* 328; *-οι χ* 11 [⏑̆⏑̄] (vgl. 2bα [*ἔ*]*πιον*) *-ω* ⌞ ⌟ *λ* 96; *-οι* ⌞ ⌟ Pan. fr. 13(i),5 p. 122 Dav. [⏑̆⏑̄] *-ον X* 2, *σ* 426 (vgl. 2bα [⏑̆⏑̄] *ἔ-ον*); *-ών κ* 326; ⌞*-εῖν*⌟, *ὅτε θυμὸς ἀνώγοι Θ* 189, *θ* 70; ⌞ ⌟ *κ* 386 **2aγ** (*πῑν-*, vgl. 2bγ) [–⏑̆] *-νῃ* Hes. fr. 239,2; *ἔσθων καὶ* ⌞*-νων*⌟ *Ω* 476, *κ* 272, *υ* 337; *ποτὸν* ⌞ ⌟ *ι* 354; *ὀρὸν -νων ρ* 225; *-νοντ'* (Nom. Dual) *Λ* 642; *ἔσθειν καὶ* ⌞*-νειν*⌟ *ε* 197; ⌞ ⌟ *λ* 232 [–⏑̆] *-νει* ⌞ ⌟ Pan. fr. 12,11 p. 121 Dav. **2b** dreis. **2bα** [⏑̆⏑̄] *-έειν H* 481 [⏑̆⏑̄] *ἐκπέποται χ* 56; *ἔφαγόν τ' ἔ-όν τε ο* 373 (⌞wenn als *τε -ον* gelesen, in 2aβ⌟); *φαγέμεν -έμεν τε ο* 378; *-έειν* Sc. 252 [⏑̆⏑̄] *σπεῖσας ἔ-εν σ* 151; *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ' ἔ-ον θ' ὅσον ἤθελε θυμός I* 177 = *γ* 342 = 395 = *η* 184 = 228 = *σ* 427 ≅ *φ* 273 (⌞ ⌟); *-έειν Δ* 263, *λ* 584; *-έμεν* h. Cer. 209 [⏑̆⏑̄] *-έειν λ* 585 **2bβ** [⏑̆⏑̄] *-όντες X* 70 [⏑̆×] *αἴ κε -ῃσθα Z* 260; ⌞*ὄφρα -οι*⌟*μι κ* 316; ⌞ ⌟*εν Ω* 350; *-οῦσα Ω* 102 **2bγ** (*πῑν-*, vgl. 2aγ) [–⏑̆⏑̄] *-νεσκεν* ... ⌞*αἴθοπα οἶνον*⌟ *Π* 226; *-νοντες ὕδωρ B* 825, h. 34,4 ≅ Vit. p. 7,1 [–⏑̆⏑̄] *-νουσί τε β* 57 = *ρ* 536; *-νοντά τε τερπόμενόν τε α* 258; *-νοντέ τε δαινυμένω τε ο* 398 [–⏑̆⏑̄] *-νοντά περ Ξ* 1

L Vendryes, BSL 41, 1940, 25–38

B **I** Simplex *trinken:* akt. m. Akk.-Obj. bzw. Obj.-NS (1), Gen. part. (2), abs. (3), pass. (4); unklar, welches Kriterium die sem. Verteilung zw. *π.* u. 'Essen' (*ἐσθίω* usw.) genau bestimmt: ob Konsistenz (flüssig–nicht flüssig) od. Art der Einnahme (vgl. deutsch: 'Suppe trinken aus der Tasse'–'essen m. einem Löffel') od. (wie bei *καταπ.*) 'Verarbeitung' (herunterschlucken ohne–m. kauen); die fgrE-Kontexte geben keinen Aufschluß (es wird z.B. nirgendwo gelöffelt); der Gebr. im späteren Gr. deutet darauf hin, daß *καταπ.* ein Sonderfall ist u. im fgrE eher noch restriktiver verwendet wird als später (nie von Tieren: kontrast. z.B. *B* 314 m. Hdt. 2, 68. 70). Näheres in **G** Wortf.: *ἐλεῖν* (*φ* 294, vgl. *πίνῃ* ebd.), *καταβρόξαι* (*δ* 222, s. V. 220 *ἔ-νον*), *λαυκανίης καθέηκα* (*Ω* 642), *λαφύσσω, οἰνίζομαι* 1 m. Obj. (im Akk. bzw. [7× in 1a am Ende] im NS) **1a** Obj. 'Wein' [8ⁱ, 20°, 1ʰ, 4ᵉ]: *οἶνον* (17×), *κύπελλα* / *κρῆτηρας οἴνου/οιο, μέθυ, δαιτρόν, δήμια, μέ*<*τρα*> (jew. 1×), *ποτόν* (3×), NS (7×); viell. noch hierher: *φ* 294 *αἴσιμα* (in 3a); Obj. *οἶνον*: *E* 341 (Aphr. verletzt, *ἰχώρ* fließt) *οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν* ' *οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ -νουσ'* ⌞*αἴθοπα οἶνον*⌟, ' *τούνεκ' ἀναίμονές εἰσι* *Ξ* 5 (Vgl. *Ξ* 1 in 3a; Nestor zu Mach.: „*μείζων δὴ παρὰ νηυσὶ βοή*) *ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν -νε καθήμενος* ⌞ ⌟ (v.l. *μίμνε καθ. ἐν κλισίῃσι*) ' 2vv. ' *αὐτὰρ ἐγὼν ἐλθών* (*κτλ.*)" (vgl. *κ* 272 in 3a, *υ* 136 unten) sind sie vom Weingemisch (*Λ* 624) auf normalen Wein übergegangen, od. steht *οἶνον* hier für ersteres? *Π* 226 *ἔνθα δέ οἱ* (Ach.) *δέπας ἔσκε τετυγμένον, οὐδέ τις ἄλλος* ' *οὔτ' ἀνδρῶν -νεσκεν ἀπ' αὐτοῦ* ⌞ ⌟, ' *οὔτε τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ Διί* *β* 57 (Tel. zu Ithak.: „die Freier) *εἰλαπινάζουσιν -νουσί τε* ⌞ ⌟ ' *μαψιδίως*" = *ρ* 536 (Pen. spricht) *σ* 151 *ὦς φάτο* (Od. zu Amphin.), *καὶ σπείσας ἔ-εν* ⌞*μελιηδέα οἶνον*⌟, ' *ἄψ δ' ἐν χερσὶν ἔθηκε δέπας* 426 (*κῆρυξ νώμησεν* Freiern) *οἱ δὲ θεοῖσι* ' *λείψαντες μακάρεσσι -ον* ⌞ ⌟ (Forts. unten) *α* 340 (Pen. zu Phemios: „singe ein and. Lied!) *οἱ δὲ σιωπῇ* ' ⌞*οἶνον*⌟ *-νόντων*" *ι* 208 (Od. über Marons großartigen Wein:) „*τὸν δ' ὅτε -νοιεν* ... ⌞ ⌟ (mischte er 1 Teil Wein m. 20 Teilen Wasser)", Subj. diejenigen, die vom Wein wußten (V. 205–7) od. Maron u. seine Gäste? (vgl. G Anf.) 347 (Od.:) „*Κύκλωψ, τῇ, -ε* ⌞ ⌟, *ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα*" *κ* 460 (Kirke:) „*ἀλλ' ἄγετ' ἐσθίετε βρώμην καὶ -νετε* ⌞ ⌟" = *μ* 23 *ν* 9 (Alkin. zu Phäaken:) „*ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα* ⌞ ⌟ ' *αἰεὶ -νετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ*" *ξ* 109 *ὦς φάθ'* (Eum.) ' *ὁ δ'* (Od.) *ἐνδυκέως κρέα τ' ἤσθιε* ⌞*-νέ τε οἶνον*⌟, ' *ἁρπαλέως ἀκέων* (Forts. in 3a) *ο* 391 (Eum.: „*ξεῖν', ἐπεὶ μ' ἀνείρεαι*) *σιγῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο* ⌞ ⌟ ' *ἥμενος*" *υ* 136 (Eurykl. zu Tel. über 'Gast' Od.:) ⌞*οἶνον*⌟ *μὲν γὰρ -νε καθήμενος, ὄφρ' ἔθελ' αὐτός,* ' *σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι*" (vgl. *Ξ* 5 oben) h. Cer. 208 (Met. reicht Dem. Weinbecher) *ἡ δ' ἀνένευσ'* ' *οὐ γὰρ θεμιτόν οἱ ἔφασκε* ' *-νειν* ⌞ ⌟ *ἐρυθρόν* (Forts. in 3b) ‖ versch. Akk.-Obj. (s. Vorbem.): *Δ* 346 (Ag.: „beim Mahl seid ihr beide immer unter den ersten) *ἔνθα φίλ' ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἠδὲ κύπελλα* ' *οἴνου -νέμεναι μελιηδέος, ὄφρ' ἐθέλητον* ' *νῦν δὲ ...*" *Θ* 232 (Ag.: „*πῇ ἔβαν εὐχωλαί, ἃς*) *ἠγοράασθε,* ' *ἔσθοντες κρέα πολλὰ ...* ' *-νοντες* (*στήσαντες* v.l.) *κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο*" Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav. („*ξεῖν' ἄγε δὴ καὶ πῖν',*) *ἀρετή νύ τις ἔστι καὶ αὕτη* (*αὐτή* mss.), ' *ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺ πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθυ -νῃ* ' *εὖ καὶ ἐπισταμένως*" *Δ* 262 (Ag. zu Idom.: *εἴ περ γάρ τ' ἄλλοι γε*) *δαιτρὸν -νωσιν, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ* ' *ἔστηχ'*" (Forts. in 3a) *P* 250 (Men.: „*ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες,*

οἵ τε παρ' Ἀτρεΐδῃς) δήμια -ουσιν καὶ σημαίνουσιν ἕκαστος ' λαοῖς (rettet Patr.' Leichnam)" Pan. fr.13(i),5 p.122 Dav. *εἴ τις μέ(τρα)* (West; s. app. Dav.) *-οι καὶ ἀπότροπος οἴκαδ' ἀπέλθοι (οὐκ ἄν ποτε πήματι κύρσαι)* *ι* 354 (Od. gibt dem Kyklopen Wein) *„ὁ δὲ δέκτο καὶ ἔκπιεν· ἥσατο δ' αἰνῶς ' ἡδὺ ποτὸν -νων καί μ' ἧτεε δεύτερον αὖτις"* Pan. fr.4,2 p.117 Dav. *τοῦ κεράσας κρητῆρα μέγαν χρυσοῖο φαεινὸν (φαεινοῦ* Kinkel) *' σκύπφους αἰνύμενος θαμέας ποτὸν ἡδὺν ἔ-νεν (ἔνειμεν* Köchly) fr.12,11 p.121 Dav. *(οὐ γάρ μοι ζώειν γε δοκεῖ) ὅστις ἀπ' οἴνου ' θυμὸν ἐρητύσας -νει ποτὸν ἄλλ' ἐ⌊νεόφρων⌋ (ἄλλο ⌊ ⌋* mss.; *μείνῃ ποτὸν ἀλλ' ἐ⌊ ⌋* West) ‖ Obj.satz: *Ι* 177 *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ' ἔ-όν θ' ὅσον ἤθελε θυμός* = *γ* 342 = 395 = *η* 184 = 228 = *σ* 427 ≅ *φ* 273 (zur Libation s. G) **1b** andere Getränke: *φάρμακα* (in *κυκεών*) (2°), Wasser (1ⁱ, 2°, 1ʰ, 1ᵉ), Molke (1°), Blut (1ⁱ, 4°, 1ᴴ) *κ* 326. 328 (Kirke zu Od.:) *„θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔ τι -ὼν ⌊τάδε φάρμακ'⌋ ἐθέλχθης. ' οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ ⌊ ⌋ ἀνέτλη, ' ὅς κε -ῃ καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων"* ‖ *Β* 825 *(οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον) ἀφνειοί, ⌊-νοντες ὕδωρ⌋ μέλαν Αἰσήποιο, ' Τρῶες, τῶν αὖτ' ἦρχε* (Pand.), s. G Ende h.34,4 *οἳ πόλιν αἰπεινὴν νύμφης ἐρατώπιδος Ἥρης ' ναίετε ... ' ἀμβρόσιον ⌊ ⌋ ξανθοῦ ποταμοῖο ' Ἕρμου* ≅ Vit. p.7,1 (*θείου* statt *ξανθοῦ*), s. G Ende *δ* 511 *ὣς ὁ μὲν* (Aias) *ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ -εν ἁλμυρὸν ⌊ὕδωρ⌋* (V. viell. interpol., West, Odyssey z.St., anders in Odissea) *ν* 410 (Ath. zu Od.: „Eum.' Schweine sind) *πὰρ Κόρακος πέτρῃ ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ, ' ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα καὶ μέλαν ⌊ ⌋ ' -νουσαι, τά θ' ὕεσσι τρέφει (ἀλοιφήν)"* ‖ *ρ* 225 (Mel. zu Eum.:) *„τόν κ'* (Od.) *εἴ μοι δοίης σταθμῶν ῥυτῆρα γενέσθαι ' ... ' καί κεν ὀρὸν -νων μεγάλην ἐπιγουνίδα θεῖτο"* ‖ *Χ* 70 (Priam.: „meine Hunde werden mich zerreißen) *οἵ κ' ἐμὸν αἷμα -όντες ἀλύσσοντες περὶ θυμῷ ' κείσοντ' ἐν προθύροισι"* *λ* 98 (Od. über *ψυχή* des Teir., vgl. V.96 in 2:) *„ὁ δ' ἐπεὶ -εν ⌊αἷμα κελαινὸν⌋, ' καὶ τότε (με προσηύδα)"* = 390ᵉˣ. v.l. (nb. *ἴδεν ὀφθαλμοῖσι*, s. Merkelbach, Odyssee 190 A.2; vgl. *δ* 511 oben) *λ* 232 (Od.:) *„οὐκ εἴων -νειν ἅμα πάσας ⌊ ⌋ὸν* (sc. *ψυχάς*)" 153 (Od.:) *„αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ ' ἥλυθε καὶ -εν ⌊ ⌋εφές"* Sc.252 (auf Her.' Schild *Κῆρες*) *δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων· πᾶσαι δ' ἄρ' ἵεντο ' αἷμα μέλαν -έειν* **2** m. (part.) Gen. (1× m. *ἔνθεν* = *οὗ*): (etw.) *trinken von* (der verfügbaren Menge), 3° vom Wein, 1° vom Blut *δ* 220 *εἰς οἶνον βάλε* (Hel.) *φάρμακον, ἔνθεν ἔ-νον*, vgl. *τ* 62 in 3a *χ* 11 (Antin. *ἄλεισον*) *μετὰ χερσὶν ἐνώμα, ' ὄφρα -οι οἴνοιο* *ο* 373 (Eum.: *„μοι ἔργον ἀέξουσιν θεοί) τῶν* (sc. die Erträge meiner Arbeit) *ἔφαγόν τ' ἔ-όν τε καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα"*, wohl Wein gemeint, da er den auch Od. angeboten hat *λ* 96 (*ψυχή* des Teir.: *„ἀποχάζεο βόθρου) αἵματος ὄφρα -ω καί τοι νημερτέα εἴπω"* **3** abs. **3a** Wein (7ⁱ, 22°, 2ᴴ, 4ᵉ); Wein entweder im unmittelbaren od. weiteren Kontext erwähnt, od. aber aus der Sit. sowie den epischen Gepflogenh.en zu schließen; uns. *π* 141, *σ* 3 (viell. in 3c), *π* 143 in 3c (viell. hierher) *Δ* 263 (s. V.262 in 1a) *„σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ ' ἔστηχ' ὥς περ ἐμοί, -έειν ⌊ὅτε θυμὸς ἀνώγοι⌋"*, Inf. hier wie in 2 folg. Stt. epex. *um zu trinken* (vgl. h.Cer.209 in 3b) *θ* 70 *πὰρ δ' ἐτίθει (κῆρυξ* dem Demod.) *κάνεον καλήν τε τράπεζαν, ' πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, -εῖν ⌊ ⌋* *Θ* 189 (Hektor zu Pferden:) *„ὑμῖν πὰρ προτέροισι μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν* (Androm.) *' οἶνόν τ' ἐγκεράσασα -εῖν, ⌊ ⌋ ' ἡ' ἐμοί"*, s. Komm. Kirk z.St.; allerd.: 1. *θυμός* viell. nicht der Adrom., sondern der Pferde, vgl. vorige 2 Stt.: dann Komma vor *-εῖν*; 2. Androm. mischt viell. nicht Wein m. Hafer (e. Art *κυκεών* [s. 1b, 3b] m. ungemahlenem Getreide; wäre eher zum Essen [s. B Vorbem.]?), sondern Wein + Wasser (wie bei Menschen; *κεράω* sonst stets von 2 Flüssigk.en) *Ζ* 260 (Hekabe zu Hektor: *„τοι οἶνον ἐνείκω, ὡς σπείσῃς Διί) ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε -ῃσθα"* (zur Form vgl. *πίησι* auf 'Nestorbecher', ZPE 2, 1968, 231–55) *Η* 481 (Zeus donnert, Gr. bangen) *οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, οὐδέ τις ἔτλη ' πρὶν -έειν (-έμεναι* v.l.), *πρὶν λεῖψαι (Κρονίωνι)* *Ξ* 1 *Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ* (der Kämpfenden) *-νοντά περ ἔμπης* (Forts. in 1a) *Χ* 2 (Tr.) *κατὰ ἄστυ πεφυζότες ἠΰτε νεβροὶ ' ἱδρῶ ἀπεψύχοντο -ον τ' ⌊ἀκέοντό τε δίψαν⌋*, zur Sit. vgl. *Ζ* 260 oben; zu ⌊ ⌋ vgl. *Λ* 641 f. in 3b (*κυκεών*) *Ω* 476 *νέον δ' ἀπέληγεν* (Ach.) *ἐδωδῆς ' ⌊ἔσθων καὶ -νων⌋, ' ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα, ἀπέληγεν* regiert zunächst *ἐδωδῆς*, dann auch paratakt. angefügtes ⌊ ⌋ (altern.: *ἐδωδῆς* Gen.part. zu ⌊ ⌋) *κ* 272 (Od.:) *„Εὐρύλοχ', ἤτοι μὲν σὺ μέν' αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ ' ⌊ ⌋ (αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι)"*, vgl. *Ξ* 5 (in 1a) *α* 258 (Mentes erinnert sich an Od.:) *„οἴνῳ ἐν ἡμετέρῳ -νοντά τε τερπόμενόν τε"* *β* 305 (Antin. zu Tel.: *„μή τί τοι ἄλλο κακὸν μελέτω) ἀλλά μάλ' (μοι* v.L.) *⌊ἐσθιέμεν καὶ -νέμεν⌋, ὡς τὸ πάρος περ"* *φ* 69 (Pen.:) *„κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, οἳ τόδε δῶμα ' ἐχράετ' ⌊ ⌋ ἐμμενὲς αἰεί"* *β* 396 (Ath. *μνηστήρεσσιν ἐπὶ ὕπνον ἔχευε) πλάζε δὲ -νοντας, χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα* *ε* 197 (Od. setzt sich) *νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδήν, ' ἔσθειν καὶ -νειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν* (sie selbst trinkt Nektar) *ζ* 249 *πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆι ἔθεσαν* (phāak. Dienet) *βρῶσίν τε πόσιν τε. ' ἤτοι ὁ -νε καὶ ἦσθε ... ' ἀρπαλέως*, vgl. ' *μαψιδίως β* 57 f.⁺ in 1a *η* 99 *ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο ' -νοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον* (vgl. *οἶνον* 164) ≅ *κ* 427 (ders. Wein wie V.386, s.u.) 177 (*σῖτον ταμίη παρέθηκε, εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα) αὐτὰρ ὁ -νε καὶ ἦσθε* (Od.), s.o. zu V.99 *κ* 386 (Od. zu Kirke:) *„εἰ δὴ πρόφρασσα -εῖν φαγέμεν τε κελεύεις, ' λῦσον (ἑταίρους)"*, Wein erwähnt V.356 *ξ* 112 (Forts. von V.109 in 1a) *αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε ... ' καί οἱ* (Eum.) *πλησάμενος δῶκε σκύφος, ᾧ περ ἔ-νεν, ' οἴνου ἐνίπλειον*, Subj. zu *ἔ-νεν* wohl Od. (s. Hoekstra, Odyssey z.St.) 168 (Eum:) *„οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται· ἀλλὰ ἔκηλος ' -νε ... μηδέ με τούτων ' μίμνησκ'"* *ο* 378 (Eum.: *„δμῶες χατέουσιν ἀντία δεσποίνης φάσθαι) καὶ φαγέμεν -έμεν τε, ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι ' ἀγρόνδ'"* 398 (Eum.:) *„νῦν δ' ἐνὶ κλισίῃ -νοντέ τε δαινυμένω τε ' κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα (μνωομένω)"*, vgl. V.391 in 1a *π* 141 (Eum. über Laertes: *„μετὰ δμώων) ἐνὶ οἴκῳ ' -νε καὶ ἦσθ', ὅτε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγοι· ' αὐτὰρ νῦν ...*", viell. in 3c, wie Forts. (V.143) *σ* 3 (*ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς) μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάργῃ ' ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ -έμεν*, zur Konstr. vgl. *Π* 492; viell. in 3c *υ* 337 (Agelaos zu Tel.: „Pen. soll heiraten) *ὄφρα σὺ μὲν χαίρων πατρώϊα πάντα νέμηαι, ' ἔσθων καὶ -νων, ἡ δ' ἄλλου δῶμα κομίζῃ"* *φ* 294 (Antin. zu Od.:) *„οἰνός σε τρώει μελιηδής, ὅς τε καὶ ἄλλους ' βλάπτει, ὅς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' ⌊αἴσιμα⌋ -νῃ"*, ⌊ ⌋ vermutl. Adv., s. Odyssey z.St.; sonst in 1a 310 (gleicher Kontext) *„ἀλλὰ ἔκηλος ' -νέ τε μηδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι κουροτέροισι"* *τ* 62 (*δμῳαὶ ἀπὸ σῖτον) ῥηξεν ἠδὲ τραπέζας ' καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἔ-νον* (v. om. D; vgl. *δ* 220 in 2) Op.745 *μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὑπερθεν ' -νόντων when people are drinking* (West) Hes.fr.239,2 *ὅστις ἄδην -νῃ, οἶνος δέ οἱ (οἴνοιο δέ τ'* Peppmüller, *θυμὸς δέ οἱ* West) *ἔπλετο μάργος, ' σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέει* (usw.) Pan.fr.12,1 p.120 Dav. *ξεῖν' ἄγε δὴ καὶ -ν'* (Forts. in 1a) fr.12,18 p.121 Dav. *„τῷ σὲ χρὴ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὔφρονι θυμῷ ' -νειν μηδὲ βορῆς κεκορημένον (βορῇ κεκακωμένον* v.l.) *ἠύτε γῦπα (παῖδα* v.l.) *' ἦσθαι πλημύροντα, λελασμένον εὐφροσυνάων"*, s. s.v. *γύψ* fr.13(i),8 p.122 Dav. („mäßiges Weintrinken bringt Freude) *ἀλλ' ὅτε τις*

μοίρης τριτάτης πρὸς μέτρον ἐλαύνοι ' -νων ἀβλεμέως (κακὰ ἀνθρώποισιν ὀπάζει") Cert. p.39,8 *ἐσθίετ', ὦ ξεῖνοι, καὶ -νετε· μηδέ τις ὑμῶν ' οἴκαδε νοστήσειε* **3b** andere Getränke als Wein: *κυκεών* (2ⁱ, 1ᵉ, 1ʰ), Nektar (1ⁱ, 1ᵉ), Milch (1ᵉ) Wasser (3ⁱ, 3ᵉ); *κυκεών* (vgl. *Θ* 189 in 3a): *Λ* 641. 642 (Hekamede reibt Käse u. streut Mehl in den Wein) *-νέμεναι δ' ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ' ὤπλισσε κυκεῶ. ' τὼ δ' ἐπεὶ οὖν -νοντ' ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν, ' μύθοισιν τέρποντο,* Subj. Nestor u. Mach., vgl. *Ξ* 5 in 1a *κ* 316 (Od.:) „*τεῦχε* (v.l. *τεῦξε*, sc. Kirke) *δέ μοι κυκεῶ χρυσέῳ δέπᾳ, ὄφρα -οιμι, ' ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε (αὐτὰρ ἐπεὶ ἔκ-ον*", s. II 1) h.Cer.209 (Forts. von 208 in 1a: *ἄνωγε* Dem.) *ἄλφι καὶ ὕδωρ ' δοῦναι μίξασαν -έμεν γλήχωνι τερείνῃ. ' ἡ δὲ κυκεῶ τεύξασα θεᾷ πόρεν um zu trinken,* epex. Inf. (vgl. *Δ* 263⁺ in 3a) ‖ Nektar: *Ω* 102 *χρύσεον καλὸν δέπας ἐν χερὶ θῆκε* (Here der Thetis) *' καί ῥ' εὔφρην' ἐπέεσσι· Θέτις* 16 *δ' ὤρεξε -οῦσα trank und reichte ihn wieder zurück ε* 94 (Kal. stellt Tisch m. Ambrosia hin) *κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν· ' αὐτὰρ ὁ* (Hermes) *-νε καὶ ἧσθε,* vgl. V.197–9 in 3a ‖ Milch: *ι* 249 *ἥμισυ* (der Milch) *δ' αὖτ' ἔστησεν* (Kyklop) *ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη ' -νειν αἰνυμένῳ (δαινυμένῳ* v.l.; *ὅ]φ[ρ' ἑ]πὶ δρ[' πίνοι αἰ[νυμενος* Pap.31 ap. West (St.), Ptol. Pap.) *καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη* (v. om. P) ‖ Wasser (4× Tier, [2× Ende] Tantalos im Hades): *N* 493 *λαοὶ ἕπονθ'* (dem Aen.), *ὡς εἴ τε μετὰ κτίλον ἕσπετο μῆλα ' -όμεν' ἐκ βοτάνης Π* 825 (*ὡς δ' ὅτε σῦν λέων ἐβιήσατο) ὥ τ' ... μάχεσθον ' πίδακος ἀμφ' ὀλίγης· ἐθέλουσι δὲ -έμεν (-νέμεν* v.l.) *ἄμφω Ω* 350 (Priam. u. Idaios auf dem Rückweg nach Troia *στῆσαν) ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα -οιεν ' ἐν ποταμῷ κ* 160 (Od.: „Hirsch) *ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης ' -όμενος· δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο" λ* 584. 585 (Od: „*Τάνταλον εἰσεῖδον ἑσταότ' ἐν λίμνῃ) στεῦτο δὲ διψάων, -έειν* (epex. Inf., s. G 1 Ende) *δ' οὐκ εἶχεν ἐλέσθαι· ' ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων -έειν μενεαίνων, ' τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ'"* **3c** allg.: Trinken schlechthin, (nb. Essen) überlebensnotwendig (2ᵉ, vgl. *π* 141, *σ* 3 in 3a) *η* 220 (Od.): „*πένθος μὲν ἔχω φρεσίν, ἡ δὲ* (Magen) *μάλ' αἰεὶ ' ἐσθέμεναι κέλεται καὶ -νέμεν (καὶ ἐνιπλησθῆναι ἀνώγει)*" *π* 143 (Forts. von 141 in 3a; Eum. zu Tel.:) „*αὐτὰρ νῦν, ἐξ οὗ σύ γε ᾤχεο νηὶ Πύλονδε, ' οὔ πώ μίν* (Laertes) *φασιν φαγέμεν καὶ -έμεν αὖτως (φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς)*" **4** Pass. (1ⁱ, 2ᵉ, 2ᵉ), vgl. *χ* 56 in II 1 *Ι* 469 (Phoinix: „*ἔται κτλ. πόλλα μῆλα ἔσφαζον ...) πολλὸν (πολλῶν* v.l.) *δ' ἐκ κεράμων ⌊μέθυ -νετο⌋*" (vgl. II 1) *ι* 45 (Od.:) „*ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν ⌊ ⌋ πολλὰ δὲ μῆλα ' ἔσφαζον* (Gef.) *κτλ.*" *υ* 312 (Tel.:) „*τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν εἰσορόωντες, ' μήλων σφαζομένων οἴνοιό τε -νομένοιο ' καὶ σίτου*" Pan.fr.13,13 p.122 Dav. („Hast genug, geh nach Hause) *δείδια γὰρ τριτάτης μοίρης μελιηδέος οἴνου ' -νομένης, μή σ' Ὕβρις ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἀέρσῃ*" fr.14,5 p.122 Dav. („*οἶνος) ἐκ κραδίης ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάζει, ' -νόμενος κατὰ μέτρον· ὑπὲρ μέτρον (ὑπέρμετρος* v.l.) *δὲ χερείων*"

II Kompos. II 1 *ἐκ-* [5ᵉ, 1ᶜ] *austrinken,* stets KSV (kontrast. *Ι* 469 in 14). Nur Ind.: 5× Aor.Akt. (ohne Obj.) = d. jeweilige Menge (im Trinkgefäß, Krater) austrinken; 1× (*χ* 56 am Ende) Pf.Pass. (Subj. *ὅσσα*) = jem.m e. unspezifiz. Menge 'wegtrinken'. Beim Akt. ist als Obj. d. Getränk (Wein außer *κ* 237. 318 *κυκεών*) zu ergänzen, also nicht '(das Gefäß) leeren', wie aus *ὅσσα* (*χ* 56 am Ende) hervorgeht; auch nicht 'sich satt trinken', wie aus *ι* 353. 363, *χ* 56 hervorgeht. Zum Verh. von *ἐκ-* u. Zeitstamm vgl. L Akt.: *ι* 353 (Od.: „*Κύκλωψ, τῇ, πίε οἶνον) ὁ δὲ δέκτο καὶ ἔκ-εν' ἤσατο δ' αἰνῶς ' ἡδὺ ποτὸν πίνων καί μ' ἤτεε δεύτερον αὖτις*" 361 („*οἱ αὖτις) πόρον αἴθοπα οἴνον· ' τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκ-εν ἀφραδίῃσιν*" *κ* 237 (Od.: „*ἐν τυρόν κτλ. οἴνῳ ἐκύκα* [Kirke]) *⌊αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκ-ον⌋* (Gef.) (*κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ*") 318 („*τεῦχε δέ μοι κυκεῶ, ὄφρα πίοιμι) ⌊ ⌋ οὐδέ μ' ἔθελξε*" Cert. p.39,3 *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε καὶ ἔκ-ον, οἶδμα θαλάσσης ' ποντοπορεῖν ἤμελλον* ‖ Pass.: *χ* 56 (Eurym. zu Od.:) „*ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισι (ἀποδώσομεν*"), Parallelismus, beide Pf.Pass. in fgrE singulär

II 2 *ἐπι-* [1ᵉ, 1ᴴ] *dazu trinken,* näml. zum Essen (nicht eindeutig, ob Trinken während od. nach der Mahlzeit gemeint), DSV (später auch KSV, s. LSJ), m. Akk.-Obj. *ι* 297 (*ἐπεὶ Κύκλωψ ἐμπλήσατο νηδὺν) ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα -νων, ' κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο,* bei der 2. u. ⌊3. Mahlzeit⌋ (311. 344) kein Trinken erwähnt; nach der ⌊ ⌋ bietet Od. Wein an (347 in I 1a) Op.592 (im Hochsommer *εἴη σκιὴ καὶ Βίβλινος οἶνος,* ferner *μάζα, γάλα, κρέας) ἐπὶ δ' αἴθοπα -νέμεν οἶνον, ' ἐν σκιῇ ἑζόμενον, ⌊κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς⌋,* imp. A.c.l. s. Kühner-Gerth II 22; Sachverhalt uns.: Milch zum Essen u. Wein hinterher? Zu ⌊ ⌋ vgl. Pan.fr.12,18 p.121 Dav. (in I 3a)

II 3 *κατα-* [5ᴴ] *verschlingen,* stets KSV, m. Akk.-Obj.; Kontext: um später nicht vom eigenen Sproß besiegt zu werden (Th.461 ff.; Hes.fr.343,8), verschlingt Kronos seine Kinder (4× Th.), Zeus die *Μῆτις* (1× fr.). – Synon. im gleichen Kontext *⌊ἐὴν ἐσ/ἐγκάτθετο νηδύν⌋* (Th.487. 890. 899, Hes.fr.343,7); daß dieser Vorgang m. *καταπ.* statt *κατεσθίω* o.ä. beschrieben wird, läßt vermuten, daß 'Essen' Kauen impl. (vgl. frz. *manger* < *manducare;* s. auch B I Vorbem.), während die Götter unversehrt in die *νηδύς* gelangen sollen (viell. sogar ohne zu schlucken, wie ⌊ ⌋ nahelegt) Th.459 *τοὺς μὲν κατέ-νε μέγας Κρόνος, ὥς τις ἕκαστος ' νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο* (= 473ᵐᵉᵈ.) 467 *τῷ ὅ γ' ἄρ' οὐκ ἀλαοσκοπιὴν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων ' παῖδας ἑοὺς κατέ-νε* 473 (Rhea bittet Eltern) *μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα ' παῖδα φίλον, τείσαιτο δ' Ἐρινῦς* (v.l. *-ὺς*) *πατρὸς ἑοῖο ' παίδων ⟨θ'⟩ οὓς κατέ-νε (Κρόνος;* V.473 [= 459ᵐᵉᵈ.] exp. Heyne) 497 *πρῶτον δ' ἐξήμεσσε* (codd. *-ησε*) *λίθον, †πύματον κατα-νων†,* West z.St. verteidigt *κατα-νων,* aber 1. vorzeitiges Ptz. Präs. scheint ohne richt. Parall. (vgl. Kühner-Gerth I 200); 2. dur. Aspekt paßt hier nicht; *καταπῖών* (Goettling) allerd. ohne Parall. Hes.fr.343,10 (*Μῆτιν ἐὴν ἐγκάτθετο* [Zeus] *νηδύν, δείσας μή ...· τούνεκά μιν) κάπ-εν ἐξαπίνης*

D *κ* 233a; v.l. *ι* 206; ci. h.Cer.211; probl./umstrittene Stt. (in I 1 B:) *δ* 511, *λ* 390, (I 3b:) *ι* 249, (II 3:) Th.497

G 1 Adv.: *ἀβλεμέως* (Pan.fr.13,8 p.122 Dav.), *ἄδην* (Hes.fr.239,2), *ἀζηχές* (*σ* 3), (*ἐμμενὲς*) *αἰεί* (*ν* 9, *φ* 69), *αἴσιμα* (*φ* 294 in 3a, s.d.), *ἀντία δεσποίνης* (*ο* 377 f.), *ἀπ' αὐτοῦ,* sc. *δέπαος* (*Π* 226), *ἁρπαλέως* (*ζ* 249 f., *ξ* 109 f.), *αὖθι* (*μ* 23 f.), (*οὔ πω*) *αὔτως* (*π* 143), *ἐκ κεράμων* (*Ι* 469), *ἐνδυκέως* (*ξ* 109), *ἐν εἰλαπίνῃ* Pan.fr.12,2 p.120 Dav., *ἐνὶ κλισίῃ* (*ο* 398), *ἐν(ὶ) μεγάροισι* (*ν* 8 f., *χ* 56), *ἐνὶ οἴκῳ* (*π* 140 f.), *ἐξαπίνης* (Hes.fr.343,10), *εὖ καὶ ἐπισταμένως* (Pan.fr.12,2 f. p.120 Dav.), *εὔφρονι θυμῷ* (Pan.fr.12,17 f. p.121 Dav.), *κατὰ ⌊μέτρον⌋· ὑπὲρ ⌊ ⌋* (Pan.fr.14,5 p.122 Dav.), *μάλ(α)* (*β* 305), *μαψιδίως* (*β* 57 f., *ρ* 536 f.), *μετὰ δμώων* (*π* 140 f.), *οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ* (*α* 258), *ὅτε θυμὸς ἀνώγοι* (3× in B 13a Anf.), *παρὰ νηί* (*κ* 272), *σιγῇ* (*ο* 391), *σιωπῇ* (*α* 339 f.), *τρίς ι* 361; präd. Adj. / Ptz.: *ἀκέων* (*ξ* 109 f.), *ἀλύσσοντες* (*Χ* 70), *ἕκηλος* (*ξ* 167 f., *φ* 309 f.), *ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς* (Op.592), (*καθ*)*ήμενος* (*Ξ* 5, *ο* 391 f., *υ* 136), *θυμὸν ἐρητύσας* (Pan.fr.12,11 p.121 Dav.), *πανημέριοι* (*μ* 23 f.); 7× m. epex. Inf.: *Δ* 346, *ε* 197 (Pr.), *Δ* 263, *Θ* 189, *θ* 70, *λ* 584, h.Cer.29 (Aor.), vgl. *ὄφρα -οιμι κ* 316 **2** Subj. Menschen außer: Thetis *Ω* 102, Hermes *ε* 94 (Nektar), Dem. h.Cer.209

(*κυκεῶ* auf Wasserbasis), Kyklop *ι* 249. 297 (Milch). 347. 354 (Wein), *Κῆρες* Sc. 252 (Blut); Tiere *Θ* 189 (Wein), *Χ* 70 (Blut), *Ν* 493, *Π* 825, *Ω* 350, *κ* 160, *ν* 410 (Wasser); Wein trinkende Frauen sind (kontextbedingt) nicht expl. erwähnt, aber *ι* 208, h. Cer. 206 ff. (1 a) impliziert; man kann sich also vorstellen, daß auch Hel. ihren mit Drogen versetzten Wein mittrinkt. Auch für Götter ist Wein trotz *Ε* 341 u. h. Cer. 208 (1 a) wohl nicht tabu, denn Ath. trinkt als Mentes u. Mentor offenbar mit (*α* 143, *γ* 342) **3** Trinken nach Libation (stets nach dem Essen; ident. Formelv. außer *): **Η* 481, *Ι* 177, *γ* 342. 395, *η* 184. 228, **σ* 426. 427, *φ* 273, *Cert. p. 39,3 (ohne Kontext), vgl. noch *Π* 226 (*Η* 480 f. wird 'zwischendurch' geopfert [*χαμάδις χέον*], sonst wohl nur m. neu gemischtem Wein, s. *η* 179–184 [vgl. 177], *σ* 423–7 [vgl. 396 f.]) — Trinken gekoppelt m. Essen (insges. 37×): Reihenfolge Essen–Trinken (im gleichen V. außer *): **Δ* 346, *Ε* 341, **Θ* 232, *Ι* 469, *Ω* 476, *β* 57. 305, *ε* 197, *η* 220, **θ* 70, *ι* 297. 272, *κ* 272. 460, *μ* 23, **ν* 410, *ξ* 109. **112, *ο* 373. 378, *π* 143, *ρ* 536, *σ* 3, *υ* 312. 337, *φ* 69, *χ* 56 (*ἐκπ.*), Op. 592 (*ἐπιπ.*), Cert. p. 39,8; Reihenfolge Trinken-Essen (stets im gleichen V.): *ε* 94, *ζ* 249, *η* 99. 177, *ι* 45, *κ* 427, *ο* 398, *π* 141 — *π.* gekoppelt m. (*κάθ*)*ῆμαι*: *Ξ* 5, *ο* 391, *υ* 136, s.a. Op. 592 (*ἐπιπ.*) ‖ Topoi: 'Du sollst trinken (u. essen) u. dir keine Sorgen (bzw. anderen keine Probleme) machen': *Ξ* 5, *β* 305, *κ* 272, *ξ* 168, *ο* 391, *υ* 337, *φ* 310; 'Wein trinken u. angeben könnt ihr, aber wenn es auf Taten ankommt...': *Δ* 262. 346, *Θ* 232 (*Ρ* 250) (1 a), vgl. *Μ* 310 ff.; '(Wein ist gut, aber) zuviel Wein ist schlecht': *φ* 294–310, Hes. fr. 239,2, Pan. fr. 13. 14; *θυμός* drängt zum Trinken: *Ι* 177+ (7× B 1 a Ende), *Δ* 263+ (3× B 13 a Anf.), *π* 141, Pan. fr. 12,11 p. 121 Dav., and. ebd. V. 18 u. fr. 13,13 p. 122; *-νοντες ὕδωρ* + Flußname im Gen. (3× in 1 b) **4** zur Bez. der geogr. Lage einer Stadt/Ethnie, 3× (*Β* 825, h. 34,4+) m. zusätzl. enkomiast. Funktion

S. R. van der Mije

πίπλημι s. *πίμπλημι*

πίπτω, πεσεῖν [173[i], 60[o], 15[H], 4[h], 3[e]] **E** Wz. uridg. **peth₁-* 'fallen', s. Mayrhofer, EWAia II 71 f., L[7,9], LIV 429 f.; zur Unterscheidg. zw. **peth₁-*, **peth₂-* '(auf)fliegen' u. **ped-* 'treten; fallen, sinken' s. LIV 413. 431; Präsensst. m. Redupl., s. L[7] (u. West, Il. I p. xxi); Aoristst. ion.-att. statt *pete-* (so dor.) neu *pese-* nach Futurst. *pesee-* (s. LIV 430 A.3 u. 8); zum Pf. s. L[1]; Chantraine, Gr. h. I 430 m. A.1; Hackstein, in: CEG 4, 1999, 101

F **1** Präs.st.: *πίπτει* 5, *-ουσι(ν)* 3; *ἔ-ε(ν)* 4, *-ε(ν)* 11, *ἔ-ον* 6, *-ον* 3, *ἀπέ-ον* 1, *ἔκ-ον* 1; *-ωσι(ν)* 3; *-οι* 1; *-ων* 1, *ἐμ-ων* 1, *-οντα* 1, *όντων* 2, *-ουσαι* 1 **2** Aor.st.: *ἔπεσον* 8, *-ον* 11, *κάπ-ον* 4, *ἔ-ε(ν)* 4, *ἔ-(ε)* 9, *-ε(ν)* 26, *ἔκ-ε* 13, *ἔμ-ε(ν)* 18, *κάπ-ε(ν)* 12, *κάπ-(ε)* 4, *-έτην* 1, *καπ-έτην* 1, *ἔκ-ον* 1, *ἔμ-ον* 1; *-ῃσι(ν)* 3, *ἀπο-ῃσιν* 1, *-ῃ* 1, *ἐμ-ῃ* 1, *-ητον* 1, *-ωμεν* 1, *-ωσι* 2; *-οι* 1, *-οιεν* 2; *ἔμ-(ε)* 1; *-έειν* 3, *ἐκ-έειν* 1, *-εῖν* 1; *-ών* 33, *-όντος* 12, *-όντα* 13, *-όντ(α)* 2, *-όντ(ε)* 2 (Dual Akk.), *-όντες* 1, *προ-όντες* 2, *-όντων* 1, *-οῦσα* 4, *-οῦσ(α)* 1, *ἀμφι-οῦσα* 1 **3** Pf.: *πεπτεῶτας* 1, *-εῶτ(α)* 1 (Ntr. Akk.) **4** Fut.: *πεσέονται* 1, *-έεσθαι* 4

M **1** Stamms. im longum (*πιπτ-* od. *πεπτ-*) **1a** zweis.: **1aα** [⏑̯⏑] *πῖπτεν ἐπὶ βλεφάροισ(ι)* *ψ* 309, Hes. fr. 294,4 [⏑̯⏑] *-ε κάρηνα* *Λ* 500 [⏑̯⏑] *-ε* *Ε* 370, *ω* 535 [⏑̯⏑] *-ε κάρηνα* *Λ* 158; *-ε δ'/-ει/-ον ἔραζε* *χ* 280 / *Ρ* 633 / *Μ* 156, *Σ* 552; *ἔκ-ον* *Φ* 492; *-ε* *Θ* 67 = *Λ* 85 = *Ο* 319 = *Π* 778 **1aβ** [⏑̯–] *-ον* *Ψ* 120; *πεπτεῶτ(α)* (m. Syniz.) *Φ* 503 **1aγ** [⏑̯×] *πίπτει* *Λ* 69, *ξ* 88.129, Th. 791 **1b** dreis.: **1bα** [⏑̯⏑̯] *ἀπέπιπτον* *Ξ* 351 **1bβ** [⏑̯⏑̯×] *ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔ-ε(ν)* *β* 398, *ε* 271, *ν* 79; *ἔ-εν* *μ* 239; *τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔ-ον* *Ρ* 361, *χ* 118 ≅ *ω* 181. 449; *ἔ-ον* *Π* 378, h. 7,13 **1bγ** [⏑̯–⏑̯] *-ουσιν* *Τ* 227; *-όντων* *Κ* 200; *πεπτεῶτας* (m. Syniz.) *χ* 384 [⏑̯–⏑̯] *πιπτόντων* Sc. 251 **2** Stamms. in den brevia (*πιπτ-*) **2a** [–⏑̯] *ἐμπίπτων* Op. 511 [–⏑̯] *-ων* *Φ* 241 [–⏑̯] *-οι* Hes. fr. 302,19 **2b** [–⏑̯⏑] *-ουσιν* *Λ* 157; *-ωσι(ν)* *Α* 243, Op. 620; *-οντα* Sc. 253; *-ουσαι* Th. 873 [–⏑̯⏑] *-ουσι* h. Ven. 271; *-ωσι* *Μ* 278 **3** Stamms. im breve (*πεσ-*) **3a** eins.: ⏑̯[⏑] ⌞*κάππεσ'*⌟ *ἀφ'* (*ἀπ'*) *Μ* 386 ~ *Π* 743 ~ *μ* 414; ⌞ ⌟ *Π* 311; *ἔμ-(ε)* *Π* 81 **3b** zweis.: **3bα** ⏑̯[⏑⏑] *κὰδ δ' ἔ-(ε)* *ἐν κονίῃσι μακώς* *Π* 469 = *κ* 163 = *τ* 454, *σ* 98; *κάπ-ον/εν ἐν κονίῃσι* *Μ* 23, *Ο* 538; *κάπ-εν/ὥς -εν, ἀμφὶ δέ* *Π* 414 = 580, *Ν* 181; *κάπ-ον/ε(ν)* *Α* 593, *Π* 662 / *Δ* 523 = *Ν* 549, *Π* 290, *Ψ* 728 = 881, *χ* 85; *ἐν δ'/ὥς ἔπεσ(ε)* *Θ* 485, *Λ* 297, *Ο* 624 / *Ξ* 418, *Π* 600 ⏑̯[⏑⏑] *-εν ὕπτιος* *Ο* 647, *Ρ* 523, *ι* 371, *σ* 398; *-ον* *π* 13 ⏑̯[⏑⏑] ⌞*δὲ προπάροιθε ποδῶν -εν*⌟ *ἐν κονίῃσι* *Ν* 205; ⌞ ⌟ *Υ* 441; *δ'* ⌞*ἐν κονίῃσι*⌟ *χαμαὶ -εν* *Δ* 482, Sc. 365; *χαμαὶ -ον* ⌞ ⌟*ν* *Ε* 583, *Ν* 617, *Π* 741; *χαμαὶ -ε* *Ν* 578, *Π* 803; ⌞*χαμάδις*⌟ *-ε, λύντο δὲ γυῖα* *Η* 16, *Ο* 435; ⌞ ⌟ *-ον* *Ο* 714; *-ε· τὸν δὲ/τοὶ δ'* *Ε* 82, *τ* 202; *-ε(ν)* *Μ* 459, *Ξ* 460, *Φ* 385, *ε* 315, *κ* 559 ≅ *λ* 64, *μ* 410, *χ* 259 = 276; *ἔμ-ε* *Δ* 217, *Π* 113; *κάπ-ε* *ε* 374 ⏑̯[⏑⏑] *-ε* *Μ* 395 *θαλερὸν* ⌞*δέ οἱ ἔκ-ε*⌟ *δάκρυ* *Β* 266, *π* 16; *τόξον* ⌞ ⌟ *χειρός* *Θ* 329, *Ο* 465; ⌞ ⌟ *χειρός* *Δ* 493, *Ο* 421, *ξ* 31. 34, *χ* 17; ⌞ ⌟ *Χ* 448; *ἔκ-ε χειρός* *Γ* 363; *ἔκ-ε/ον* *Ε* 585 ≅ *Ν* 399, *Λ* 179; *ἐπεὶ χόλος* ⌞*ἔμ-ε θυμῷ*⌟ *Ι* 436, *Ξ* 207 = 306; *χόλος/κακὸν* ⌞ ⌟ *Π* 206, Theb. fr. 2,6 p. 22 Dav.; ⌞ ⌟ *Ρ* 625, *μ* 266; *ἐπεὶ κακὸν* ⌞*ἔμ-εν οὔκῳ*⌟ *ο* 375; *κακὸν* ⌞ ⌟ *β* 45; *ἔμ-ε πόντῳ*, *δ* 508, *ε* 50. 318; *ἔμ-ε(ν)/ον/η* *Δ* 108, *Ο* 451, Sc. 420, h. Cer. 309 / h. Ven. 199 / *Λ* 155; *κάπ-ε/ον* *Ο* 280, *Ψ* 251 / 731 **3bβ** [⏑̯–] *-ὼν ἐκ νηὸς* *κ* 51; *τὼ/τὸν* ⌞*δὲ πεσόντ' ἐλέησε,ν ἀρηΐφιλος/ἀρήϊος* PN *Ε* 561, *Ρ* 346. 352; *τὼ* ⌞ ⌟ *Ε* 610 [⏑̯–] *-ε* *τ* 469; ⌞*δούπησεν δὲ -ών· ὁ δ' ἐπεύξατο*⌟ *δῖος Ὀδυσσεύς/Ἀχιλλεύς* *Λ* 449, *Υ* 388; ⌞ ⌟ *Ν* 373; ⌞*δούπησεν δὲ -ών*⌟ *τὸν/κατὰ δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν* *Ο* 578, *Π* 325; ⌞ ⌟ *ὁ δ(ὲ)* *Ε* 617, *Ο* 524, *Π* 401; ⌞ ⌟ *Δ* 504 = *Ε* 42 = 540 = *Ν* 187 = *Ρ* 50 = 311 = *ω* 525, *Ν* 442, *Ο* 421, *Π* 599. 822, *Ρ* 580, *χ* 94; *δὲ -ών· ὁ δέ* *Ν* 618; *-ών* *Λ* 241 [⏑̯–] *-ε* *Ρ* 300; *ἐν δὲ θεείου πλῆτο· -ον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι/ἅπαντες* *μ* 417, *ξ* 307; *-ον* *Λ* 311, *Ρ* 760, Sc. 379; *-η* *Τ* 110; *-οι* *Ν* 289; *νύξεν/ἤφυσ'/ἔσχεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι -ὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ* *Λ* 425 / *Ν* 508 = *Ρ* 315 / *Ν* 520 = *Ξ* 452; *-ών* *Θ* 270. 380 = *Ν* 832, *Φ* 407; *-οῦσ'* *ο* 479 **3c** dreis.: **3cα** [⏑̯⏑̯] *ἐν/σὺν δ' ἔ-ον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ'* *Φ* 9. 387; *ἐν δ' ἔ-ε/ον* *Δ* 134 / *Π* 276, *ω* 526; *σὺν ῥ'/ἐκ δ' ἔ-ον* *Η* 256, *Ψ* 687 / *η* 283; *κὰδ δ' ἔ-ε(ν)* *Λ* 676, *ω* 540; *καπ-έτην* *Ε* 560 [⏑̯⏑̯] *-έτην* *Ψ* 216; *-έειν* *Ζ* 82. 307, *Ψ* 595; *ἐκ-έειν* *Ψ* 467 [⏑̯⏑̯] *ἔ-ον* *ε* 295 [⏑̯⏑̯] *ἔ-εν* *Ν* 178 **3cβ** [⏑̯⏑̯] *τὸν δὲ -όντα* *Δ* 463 [⏑̯⏑̯] ⌞*ἐν κονίῃσι -οιεν,/όντος ὑπ'/ὑφ'* *Ζ* 453, *Ρ* 428; ⌞ ⌟/*όντα* *Ψ* 437, *Ο* 423; *-όντος* *Ν* 207. 522, *Ρ* 10 [⏑̯⏑̯] *-όντα* *Π* 410 [⏑̯⏑̯] *οἱ δὲ προ-όντες ἔρεσσον* *ι* 490, *μ* 194 **3cγ** [⏑̯⏑̯×] *-ηστον* *Λ* 325; *τε/γε/δὲ -ῃσιν/ωσι* *θ* 524, *χ* 254, Sc. 375; *-ῃσι* *Ο* 624; *ἀπο-ῃσιν* *ω* 7; *ἐν(ὶ) νήεσσι+ πολυκλῆϊσι -όντες/ωμεν/ωσι* *Β* 175, *Ν* 742, *Ο* 63; *κασιγνήτοιο/Βορέαο -όντος* *Θ* 330, *Λ* 250 / *ξ* 475, Op. 547; *-όντος/ων* *Γ* 289, *Ο* 648, *Ξ* 468, *Χ* 383 / Hes. fr. 204,119; *πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε* ⌞*-όντα*⌟ *Ε* 288, *Χ* 266; *ἴδον ἄνδρα* ⌞ ⌟ *Λ* 745, *χ* 22; ⌞ ⌟ *Α* 594, *Ο* 428 = *Π* 500, *Σ* 395, *σ* 91, Il. Parv. fr. 20,4 p. 59 Dav.; *χαμαὶ/ἄδις βόμβησε* ⌞*-οῦσα*⌟ *Ν* 530, *σ* 397 / *Π* 118; *ἀμφι*⌞ ⌟ *θ* 523; ⌞ ⌟ Hes. fr. 252,5 **3d** viers.: [⏑̯⏑̯×] *σχήσεσθ'/ἔσσεται, ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν -έεσθαι* *Ι* 235 = *Μ* 107 = 126 = *Ρ* 639, *Λ* 824

Σχ sch. D *Α* 593: *κάππεσον· κατηνέχθην ...*, *Β* 175: *πεσόντες· ἐμ-όντες. εἰσελθόντες*, *Γ* 289: *πεσόντος· ἀναιρεθέντος*, *Φ* 503: *πεπτηῶτ'· πεπτωκότα*, *Χ* 383: *πεσόντος· νῦν ἀποθανόντος*, *Ψ* 595: *ἐκ θυμοῦ πεσέειν· ἀποπεσεῖν τῆς ψυχῆς, ὅ ἐστι μισηθῆναι*

L [1]H. Osthoff, Zur Gesch. des Perf. im Idg., Straßburg-London 1884, 370f. u. 383f.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre II 275–7; [3]Graz, Feu 137ff. (zu ἐμπίπτω); [4]Kurz, Menschl. Bewegung 19–29; [5]Morpurgo Davies, Minos 20/22, 1987, 467 A.16; [6]Giannakis, Gl. 69, 1991, 66ff.; [7]ders., Reduplicated Presents 176ff.; [8]ders., Gl. 71, 1993, 34ff.; [9]Hackstein, Gl. 74, 1997/98, 23f.; [10]Saunders, CQ 49, 1999, 351f.

B Vorbem.: Als Abl. von der Wz. **pet-* bez. π. (ebenso wie *πέτομαι*, vgl. E) e. schnelle Bew., aber, im Untersch. zu *πέτομαι*, eine spez. nach unten u. zielgerichtete; dabei scheint die Präs.redupl. urspr. etwas Punktuell-Perfektives ausgedrückt zu haben ('fallen' u. dann 'liegen', bes. deutl. viell. *K* 200 [in I1a], s. L[6-9]); die Stellen sind daher im folg. jew. nach Präs.-, Aor.- u. Pf.st. gegliedert. Da ein Verb wie π. seiner Natur nach eine lokat. adv. Erg. verlangt (Frage: 'woher?' od. 'wohin?'), ist das Glied.prinzip nach KSV u. DSV oft probl. u. anfechtbar; als Tmesis (DSV) dem jew. Kompos. zugeordnet (in II, zu *ἐκπ.*, *ἐμπ.*, *ἐππ.* usw.) sind daher nur d. Fälle, in denen die präp. Bestimmg. eine inh. notw. od. wesentl. Erg. zum Verbum darzustellen scheint; häufig vorkommende Adv.- (wie *χαμαί*) od. Wortvbdg.n (wie *ὕπτιος*) m. π. sind in G zus.gefaßt. – Wortf.: s. s.v. *ἐρείπω*, Bd. II Sp. 687,4f.

Gliederg.: I Simplex: *fallen* 1 Präs.st. (*πίπτ-*) **1a** von Kriegern im Kampf m. tödl. Ausgang **1b** anderes (Garben, Bäume, Geschosse) 2 Aor.st. (*πεσ-*) **2a** von Kriegern im Kampf m. tödl. Ausgang **2b** nicht von Kriegern im Kampf **2bα** Gott / Mensch **2bβ** Körperteile u. Gegenstände **2bγ** Wind II Kompos. 1 *ἀμφι-* 2 *ἀπο(-)* 3 *εἰς* 4 *ἐκ-* **4a** in KSV **4b** in DSV 5 *ἐν(-)* **5a** *πιπτ.* **5b** *πεσ.* **5c** Pf.st. 6 *ἐπι(-)* **6a** *πιπτ.* **6b** *πεσ.* 7 *κατα(-)* 8 *μετα-* 9 *προ-* 10 *συν-*

I Simplex: *fallen* 1 Präs.st. (*πίπτ-*): **1a** von Kriegern im Kampf mit (nur *Π* 378 nicht) tödl. Ausgang *Π* 378 *ὑπὸ δ' ἄξοσι φῶτες ἔ-ον ' πρηνέες ἐξ ὀχέων* (beim Durchqueren d. Grabens) ‖ *A* 243 *πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ... ' θνήσκοντες -ωσι* *Θ* 67 *-ε δὲ λαός* = *Λ* 85 = *O* 319 = *Π* 778 *K* 200 *ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος ' -όντων*, s. L[8] *Λ* 158 *ὑπ' ... Ἀγαμέμνονι ⟨-ε κάρηνα⟩ ' Τρώων φευγόντων* 500 *ἀνδρῶν ⟨ ⟩* *P* 361 *τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔ-ον ' νεκροὶ ὁμοῦ Τρώων καὶ κτλ.* = *χ* 118[ex.] ≅ *ω* 181 = 449[ex.] *T* 227 (Od. zu Ach.:) *„λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἤματα πάντα ' -ουσιν"* Sc. 251 *⟨(Κῆρες)⟩ δῆριν ἔχον περὶ -όντων* 253 *ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν ⟨ ⟩ ' κείμενον ἢ -οντα νεούτατον* **1b** anderes (Garben, Bäume, Geschosse u.a.) *Λ* 69 *τὰ δὲ ⟨δράγματα⟩ ταρφέα -ει* *Σ* 552 *⟨ ⟩ δ' ἄλλα μετ' ὄγμον ἐπήτριμα -ον* (-*εν* v.l.) *ἔραζε* ‖ *Λ* 157 *οἱ δέ τε θάμνοι ' πρόρριζοι -ουσιν* *Ψ* 120 *ταὶ δὲ (δρῦς) μεγάλα κτυπέουσαι ' -ον* ‖ *M* 278 *ὥς τε ⟨νιφάδες⟩ χιόνος -ωσι θαμειαὶ ' ἤματι χειμερίῳ* (Steine als Geschosse) 156 *⟨ ⟩ δ' ὅς -ον ⟨ἔραζε⟩* (Geschosse) *P* 633 *ἡμῖν δ' αὔτως πᾶσιν ἐτώσια (βέλεα) -ει ⟨ ⟩* *χ* 280 *τὸ δ'* (Speer) *ὑπέρπτατο, -ε δ' ⟨ ⟩* ‖ Hes. fr. 302,19 *-οι (τύπτοι* v.l.) *δὲ κάμινος* (-*ον* v.l.) *zusammenfallen*, zu den vv.ll. vgl. Markwald, Hom. Epigr. 237f. A.46

I 2 Aor.st. (*πεσ-*) **2a** von Kriegern im Kampf mit (nur *Ξ* 418 [bei Hektor], *Φ* 407 u. Sc. 365 [bei Ares] nicht) tödl. Ausgang: *Ξ* 418 *ὡς ἔ-(εν) Ἕκτορος ὦκα χαμαὶ μένος ⟨ἐν κονίῃσι⟩*, von Aias m. e. Stein getroffen *Φ* 407 *ἑπτὰ δ' ἐπέσχε πέλεθρα -ών* (Ares, von Ath. m. einem Stein getroffen) Sc. 365 (Her. zu Kyknos:) *„πρηνὴς δ' ⟨ ⟩ χαμαὶ -εν* (Ares) *ἔγχεος ὁρμῇ"* ‖ *Γ* 289 *τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν Ἀλεξάνδροιο -όντος* *Δ* 463 *τὸν δὲ -όντα ποδῶν ἔλαβε κρείων Ἐλεφήνωρ* 482 *ὁ δ'* (Simoeisios) *ἐν κονίῃσι χαμαὶ -εν αἴγειρος ὡς* 504 *⟨δούπησεν δὲ -ών⟩, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ* = *E* 42 = 540 (*ἤριπε δὲ πρηνής* v.l.) = *N* 187 = *P* 50 = 311 = *ω* 525 *Λ* 449 *⟨ ⟩ ὁ δ' ἐπεύξατο δῖος Ὀδυσσεύς* ≅ *Y* 388 ≅ *N* 373 *E* 617 *⟨ ⟩ ὁ δ' ἐπέδραμε φαίδιμος Αἴας* *O* 524 *⟨ ⟩ ὁ δ' ἀπ' ὤμων τεύχε' ἐσύλα* 578 *⟨ ⟩ τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν* ≅ *Π* 325 = *N* 442[in.] = *O* 421[in.] = *Π* 401[in.] = 599[in.] = 822[in.] = *P* 580[in.] = *χ* 94[in.], zum *-ν ἐφελκ.* u. zur Formeltechnik s. Rossi, GGA 223, 1971, 166 *E* 288 *πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε -όντα ' αἵματος ἆσαι Ἄρηα* = *X* 266[ex.] *E* 561 *τὼ δὲ -όντ' ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος* ≅ *P* 346 ≅ 352 ≅ *E* 610[in.] *Z* 307 (Hekabe betet zu Ath.:) *„αὐτὸν* (Diom.) *' πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων"* *H* 16 *ὁ δ'* (Iphinoos) *ἐξ ἵππων χαμάδις -ε* *Θ* 270 *ὁ μὲν αὖθι -ὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν* 330 *Αἴας δ' οὐκ ἀμέλησε κασιγνήτοιο -όντος* = *Λ* 250[ex.] *Θ* 380 *-ὼν ἐπὶ* (bei) *νηυσὶν Ἀχαιῶν* = *N* 832 *Λ* 241 *ὡς ὁ μὲν αὖθι -ὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον* 745 *ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος, ἐπεὶ ἴδον ἄνδρα -όντα* *M* 395 *ὁ δὲ σπόμενος -ε (σχόμενος περὶ* v.l.) *δουρὶ ' πρηνής* *N* 178 *ὁ δ' αὖτ' ἔ-εν μελίῃ ὥς* 181 *ὡς -εν, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα* 207 (Pos.) *ἐχολώθη ' υἱωνοῖο -όντος ἐν ... δηϊοτῆτι* ~ 522 618 *ἰδνώθη δὲ -ών* *Ξ* 460 *τοῦ* (Aias) *γὰρ -εν ἄγχι μάλιστα* 468 *τοῦ δὲ πολὺ προτέρη κεφαλὴ στόμα τε ῥῖνές τε ' οὔδεϊ πλῆντ' ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα -όντος*, vgl. L[4] 26f. m. A. 33 u. 34 *O* 428 *νεῶν ἐν ἀγῶνι -όντα* = *Π* 500 *O* 435 *ὁ δ'* (Lykophron) *ὕπτιος ἐν κονίῃσιν ' νηὸς ἄπο πρυμνῆς χαμάδις -ε* 647. 648 *τῇ (ἀσπίδι) ὅ γ' ἐνὶ βλαφθεὶς -εν ὕπτιος, ἀμφὶ δὲ πήληξ ' σμερδαλέον κονάβησε περὶ κροτάφοισι -όντος* (Periphetes stolpert über s. Schild u. wird dann von Hektor getötet, vgl. L[4] 22 m. A. 22 u. 23) *Π* 410 *-όντα δέ μιν λίπε θυμός* 600 *ὡς ἔ-(ε) ἐσθλὸς ἀνὴρ* *P* 10 *οὐδ' ... ἀμέλησε ' Πατρόκλοιο -όντος ἀμύμονος* 523 *ὡς ἄρ' ὅ γε προθορὼν -εν ὕπτιος* *X* 383 *ἢ καταλείψουσιν πόλιν ἄκρην τοῦδε -όντος* (*Ἕκτορος*) *ϑ* 524 *ὅς τε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε -ῃσιν* *σ* 91 *ὥς μιν* (Iros) *ψυχὴ λίποι αὖθι -όντα* (im Faustkampf) *χ* 22 (*μνηστῆρες*) *ὅπως ἴδον ἄνδρα -όντα* 254 (Ageleos:) *„τῶν δ' ἄλλων οὐ κῆδος, ἐπὴν οὗτός γε* (Od.) *-ῃσιν"* Hes. fr. 204,119 *ἀν]δρῶν ἡρώων ἐν δηϊοτῆτι -όντων* **2b** nicht von Kriegern im Kampf **2bα** Gott / Mensch: *A* 594 (Heph.:) *„ἔνθά με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο -όντα"* *Σ* 395 (Heph.:) *„ὅτε μ' ἄλγος ἀφίκετο τῆλε -όντα"* *ι* 371 *ἀνακλινθεὶς -εν ὕπτιος* (Polyphem, vom Wein berauscht) *κ* 559 *κατ' ἀντικρὺ τέγεος -εν* (Elpenor) ≅ *λ* 64 *ο* 479 *ἐνδούπησε -οῦσ'* (phön. Amme, durch tödl. Erkrankung) *ὡς εἰναλίη κήξ* Il. Parv. fr. 20,4 p. 59 Dav. *τὸν δὲ -όντα* (Astyanax, von Ach. vom Turm geworfen) *' ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος* **2bβ** Körperteile u. Gegenstände *E* 82 *αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ -ε (πεδίῳ* Lok., vgl. Schwyzer II 156) *N* 205 *Ἕκτορι δὲ προπάροιθε ποδῶν -εν ⟨ἐν κονίῃσι⟩ν* (Kopf des Imbrios) 617 *τὼ δέ οἱ ὄσσε ' πὰρ ποσὶν αἱματόεντα χαμαὶ -ον ⟨ ⟩* ≅ *Π* 741[ex.], zur Sache s. L[10]; vgl. auch Iliad zu *N* 617 ‖ *E* 583 *ἐκ δ' ἄρα χειρῶν ' ἡνία ... χαμαὶ -ον* (-*εν* v.l.) *⟨ ⟩ν* *M* 459 *-ε δὲ λίθος εἴσω ' βριθοσύνῃ* *N* 578 *ἡ μὲν ἀποπλαγχθεῖσα χαμαὶ -ε⟩* (*τρυφάλεια*) *Π* 803 *ἀπ' ὤμων ' ἀσπὶς σὺν τελαμῶνι ⟨ ⟩* *N* 530 *ἐκ δ' ἄρα χειρὸς ' αὐλῶπις τρυφάλεια χαμαὶ ⟨βόμβησε -οῦσα⟩* *σ* 397 *πρόχοος δὲ χαμαὶ ⟨ ⟩* *Π* 118 *τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ ' αἰχμὴ χαλκείη χαμάδις ⟨ ⟩* *O* 714 (*φάσγανα*) *ἄλλα μὲν ἐκ χειρῶν χαμάδις -ον, ἄλλα δ' ἀπ' ὤμων ' ἀνδρῶν μαρναμένων* *P* 760 *πολλὰ δὲ τεύχεα καλὰ -ον περί τ' ἀμφί τε τάφρον ' φευγόντων Δαναῶν* *Y* 441 *αὐτοῦ δὲ προπάροιθε ποδῶν -εν (δόρυ)* *μ* 410 *ἱστὸς δ' ὀπίσω -εν* **2bγ** Wind: metaph. i.S.v. *nachlassen, sich legen*, sicher so *τ* 202, aber in *ξ* 475 u. Op. 547 oft = *ἐμπ.* aufgefaßt, wie *Λ* 297, *Ψ* 216 u. Op. 511 (s.u. II5a. II5b. II5bβbb), d.h. *einfallen*; für d. erstere Bed.: Gomme, CQ 42, 1948, 11f.; Kraft, Untersuchungen 133f.; Odyssey zu *ξ* 475; für die letztere: Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 74f.; Edwards, Lang. of Hes. 182f. *ξ* 475 *νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ βορέαο -όντος, ' πηγυ-*

λίς τ 202 *τῇ τρισκαιδεκάτῃ δ' ἄνεμος -ε, τοὶ δ' ἀνάγοντο* Op. 547 *ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται Βορέαο -όντος*

II Kompos. **1** *ἀμφι - über jem.m zusammenbrechen,* m. Akk., *πεσ.:* Θ 523 *ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφι-οῦσα* (Forts. in I 2 a am Ende), vgl. Π 214 ff., Ψ 33

II 2 *ἀπο (-) abfallen, herunterfallen von,* m. Gen., nur Ξ 351 u. ω 7 KSV, sonst DSV *πιπτ.:* Ξ 351 *στιλπναὶ δ' ἀπέ-ον* (*ἀνέπ.* v.l.) *ἔερσαι* ξ 129 *καί οἱ ὀδυρομένῃ βλεφάρων ἄπο δάκρυα -ει* h. Ven. 271 *-ουσι δ' ἄπ' ὄζοι* h. 7,13 *λύγοι δ' ἀπὸ τηλόσ' ἔ-ον ' χειρῶν ἠδὲ ποδῶν* ‖ *πεσ.:* ε 315 *τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς -ε* (*αὐτὸν βάλε* v.l.) ω 7 (*νυκτερίς*) *ἐπεί κέ τις ἀπο-ῃσιν ' ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης*

II 3 *εἰς einmünden, einfallen, eintauchen,* m. Akk., nur DSV *πιπτ.:* Th. 791 *περὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης ' δίνῃς ἀργυρέῃς εἰλιγμένος εἰς ἅλα -ει* (*πέμπει, βάλλει* cii., s. Merkelbach, SIFC 27/28, 1956, 291 f.) 873 *αἱ δή τοι -ουσαι* (*αὖραι*) ‹*ἐς ἠεροειδέα πόντον*› ' ... *κακῇ θυίουσιν ἀέλλῃ* Op. 620 *εὖτ' ἂν Πληιάδες σθένος ὄβριμον Ὠρίωνος ' φεύγουσαι -ωσιν* ‹ ›

II 4 *ἐκ - herausfallen aus,* m. Gen., Menschen u. Gegenstände, Präs. (*πιπτ.*) nur Φ 492 *ταχέες ἔκ-ον ὀϊστοί,* sonst Aor. *πεσ.* **4a** in KSV Β 266 *θαλερὸν δέ οἱ* (Thers.) *ἔκ-ε δάκρυ* = Π 16ex. (Eum.) Γ 363 (*ξίφος*) *ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ* (*αὐτῇ* v.l.) ' ... ‹*ἔκ-ε χειρός*› Δ 493 *νεκρὸς δέ οἱ* ‹ › Θ 329 *τόξον δέ οἱ* ‹ › = Ο 465ex. Ο 421 *δαλὸς δέ οἱ* ‹ › ξ 31 *σκῆπτρον δέ οἱ* ‹ › 34 *σκῦτος δέ οἱ* ‹ › χ 17 *δέπας δέ οἱ* ‹ › Ε 585 *ὅ γ' ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκ-ε δίφρου ' κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους* = Ν 399 Λ 179 *πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκ-ον ἵππων ' Ἀτρεΐδεω ὑπὸ χερσί* Χ 448 *χαμαὶ δέ οἱ ἔκ-ε κερκίς,* vgl. Segal, HSPh 75, 1971, 43 f. Ψ 467 (Idom. als Zuschauer beim Wagenrennen:) *„ἔνθα μιν ἐκ-έειν ὀΐω σύν θ' ἅρματα ἆξαι"* **4b** in DSV Ψ 595 (Antil. zu Men.:) *„ἦ σοί γε ... ἤματα πάντα ' ἐκ θυμοῦ -έειν" als dir aus dem Sinn zu fallen,* nach dem Zush. *als mich dir zu entfremden,* wie *ἀπὸ θυμοῦ μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι,* Α 562 f.; vgl. *ἐνθύμιος* (Bd. II Sp. 595, s.v.) u. *καταθύμιος* (Bd. II Sp. 1347 f., s.v.); s. auch Porzig, Satzinhalte 159 η 283 *ἐκ* (*ἐν* v.l.) *δ' ἔ-ον* (aus dem Wasser ans Land) *θυμηγερέων* κ 51 *μερμήριξα, ' ἠὲ -ὼν ‹ἐκ νηὸς› ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ* μ 417 *-ον δ' ‹ › ἑταῖροι* ≅ ξ 307 π 13 *ἐκ δ' ἄρα οἱ χειρῶν -εν* (*-ον* v.l.) *ἄγγεα*

II 5 *ἐν (-) hineinfallen, einfallen in,* m. Dat. **5a** *πιπτ.* (KSV nur Op. 511, sonst DSV) **5aα** *auf etw. fallen, befallen* Ε 370 *ἐν γούνασι -ε Διώνης* (Aphr.) ξ 88 *τοῖς ὄπιδος κρατερὸν δέος ἐν φρεσὶ -ει* **5aβ** *einfallen in* Φ 241 *ὤθει δ' (Ἀχιλῆα) ἐν σάκεϊ -ων ῥόος* Op. 511 *πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας ' οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ' ἐμ-ων* (Boreas) **5b** *πεσ-:* **5bα** KSV **5bαaa** *in, an, auf etw. fallen, befallen, einfallen (= in den Sinn kommen)* Δ 108 *ὁ δ'* (Ziegenbock) *ὕπτιος ἔμ-ε πέτρῃ* δ 508 *τρύφος ‹ἔμ-ε πόντῳ› ε 50 ἐξ αἰθέρος ‹ ›* (Hermes) 318 *τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ‹ ›* h. Cer. 309 *πολλὸν δὲ κρῖ λευκὸν ἐτώσιον ἔμ-ε γαίῃ* h. Ven. 199 (Aphr. zu Anch.:) *„τῷ δὲ καὶ Αἰνείας ὄνομ' ἔσσεται οὔνεκά μ' αἰνὸν ' ἔσχεν ἄχος ἕνεκα βροτοῦ ἀνέρος ἔμ-ον εὐνῇ"*, zur Syntax vgl. Càssola z.St. Ι 436 *ἐπεὶ χόλος ‹ἔμ-ε θυμῷ›* = Ξ 207ex. = 306 = Π 206ex. Ρ 625 *δέος ‹ › μ 266 καί μοι ἔπος ‹ › ' μάντιος ἀλαοῦ* Theb. fr. 2,6 p. 22 Dav. *μέγα οἱ κακὸν ‹ ›*, gemeint vermutl. *ἄτη*, s. Kirk, Oral Trad. 195 f. **5bαbb** *eindringen, einfallen in* Δ 217 *ἕλκος, ὅθ' ἔμ-ε πικρὸς ὀϊστός* Λ 155 *ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμ-ῃ ὕλῃ,* vgl. L³ 140 f. Ο 451 *αὐχένι γάρ οἱ ὄπισθε πολύστονος ἔμ-εν ἰός* Π 81 (Ach.:) *„ἀλλὰ καὶ ὥς, Πάτροκλε, νεῶν ἄπο λοιγὸν ἀμύνων ' ἔμ-(ε) ἐπικρατέως"* 113 *πῦρ ἔμ-ε νηυσὶν 'Αχαιῶν*, vgl. L³ 141 β 45 *ὅ μοι κακὸν ἔμ-εν οἴκῳ* ≅ ο 375ex. Sc. 420 *μέγα γὰρ σθένος ἔμ-ε φωτός* **5bβ** DSV **5bβaa** *in etw. fallen, jmdn. befallen* (nur Φ 385) Ζ 453 *οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ ' ‹ἐν κονίῃσι› -οιεν* (*-ωσιν* v.l.) *ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν* Θ 485 *ἐν δ' ἔ-(εν) Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο* Λ 425 *ὁ δ' ‹ › -ὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ* ≅ Ν 508 = Ρ 315 ≅ Ν 520 = Ξ 452 Ο 423 ‹ › *-όντα νεὸς προπάροιθε μελαίνης* Ρ 428 *ἡνιόχοιο ' ‹ › -όντος ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο* Φ 385 *ἐν δ' ἄλλοισι θεοῖσιν ἔρις -ε βεβριθυῖα ' ἀργαλέη,* Interpr. s. Gruber, Abstr. Begriffe 51 σ 398 *ὅ γ' οἰμώξας -εν ὕπτιος ‹ › τ 469 ἐν δὲ λέβητι -ε κνήμη* Hes. fr. 252,5 *Θηρὼ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκοίνῃσι -οῦσα ' γείνατο* (Chairon) **5bβbb** *einfallen, sich stürzen in* od. *auf, eindringen in* Β 175 *φεύξεσθ' ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι -όντες;* ≅ Ο 63 ≅ Ν 742ex., zum Formelgebr. s. Alexanderson, Er. 68, 1970, 36 f. Δ 134 *ἐν δ' ἔ-ε ζωστῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστός* Ζ 82 *πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν ' φεύγοντας -έειν* Ι 235 *οὐδ' ἔτι φασὶν ' σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν -έεσθαι* (vgl. Benicken, Studien I 164; Leaf z.St.) = Μ 107 = 126 = Ρ 639 ≅ Λ 824, s. Mader, Tempusgebrauch 116 ff. Λ 297 (*Ἕκτωρ*) *ἐν δ' ἔ-(εν) ὑσμίνῃ ὑπεραέῃ ἶσος ἀέλλῃ,* vgl. Latacz, Kampfparänese 203 f. 311 *ἐν νήεσσι -ον φεύγοντες 'Αχαιοί* 325 *ὡς ὅτε κάπρῳ ' ἐν κυσὶ θηρευτῆσι ... -ητον* Ν 289 *οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε -οι βέλος οὐδ' ἐνὶ νώτῳ* Ο 624 (bis) *ἐν δ' ἔ-(εν) ὡς ὅτε κῦμα θοῇ ἐν νηῒ -ῃσι* Π 276 *ἐν δ' ἔ-ον Τρώεσσιν ἀολλέες* Φ 9 *ἐν δ' ἔ-ον* (Tr. in den Xanthos) *μεγάλῳ πατάγῳ* Ψ 216 *ἐν δὲ πυρῇ -έπην* (Boreas u. Zephyros) χ 259 *ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη -ε* = 276 ω 526 *ἐν δ' ἔ-ον προμάχοις* (Od. u. Tel.) **5c** Pf.st. (in DSV): *gefallen (= liegen) in* χ 384 *τοὺς δὲ ἴδεν μάλα πάντας ἐν αἵματι καὶ κονίῃσι ' πεπτεῶτας πολλούς,* vgl. ψ 45 ff.

II 6 *ἐπι (-) darauffallen,* m. Dat.; nur DSV **6a** *πιπτ-* β 398 *ἐπεί σφισιν ὕπνος ‹ἐπὶ βλεφάροισι› ἔ-εν* ≅ ε 271 = ν 79ex., zu altoriental. Parall. n vgl. West, East 235 ψ 309 *οὐδέ οἱ ὕπνος ' -εν ‹ › πάρος καταλέξαι ἅπαντα* = Hes. fr. 294,4in. μ 239 *ὑψόσε δ' ἄχνη ' ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔ-εν* ω 535 (*τεύχεα*) *πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ -ε* **6b** *πεσ-* Ρ 300 *ὁ δ' ἄγχ' αὐτοῖο -ε πρηνὴς ἐπὶ νεκρῷ* Sc. 375 (*ὡς δ' ὅτ'*) *πέτραι ἀποθρώσκωσιν, ‹ἐπ' ἀλλήλ›αις δὲ -ωσι* 379 *ὡς οἱ ‹ › οισι -ον μέγα κεκλήγοντες*

II 7 *κατα (-).:* *herab-, herunterfallen, umfallen,* m. Gen. außer ε 374 (Dat.), wo Bed.: *sich hinabstürzen* (wie *ἐμ-*, oben II 5 bβbb); nur *πεσ-*, metr. bedingt immer in den Formen *κάππεσ-* od. *κὰδ δ' ἔπεσ-*, außer Ψ 437, wo DSV Α 593 (Heph.:) *„κάπ-ον ἐν Λήμνῳ, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν"* Δ 523 *ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσιν ' κάπ-εν* = Ν 549 Ε 560 *καπ-έτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσιν* Λ 676 *κὰδ δ' ἔ-εν, λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροιῶται* Μ 23 *ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι ' κάπ-ον ἐν κονίῃσι καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν* ≅ Ο 538in. Μ 386 *ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς ' κάπ-(εν) ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου* ~ Π 743 ~ μ 414 Ο 280 *πᾶσιν δὲ παραὶ ποσὶ κάπ-ε θυμός* Π 290 *ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσι ' κάπ-εν οἰμώξας* 311 *ὁ δὲ ‹πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ› ' κάπ-(εν)* 414 *ὁ δ' ἄρα ‹ › ' κάπ-εν* = 580 469 *κὰδ δ' ἔ-(εν) ἐν κονίῃσι μακών* (Pferd Pedasos), *ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός* = κ 163 (Hirsch) = τ 454 (Eber) = σ 98in. (Iros) 662 *πολέες γὰρ ἐπ' αὐτῷ* (Sarp.) ' *κάπ-ον* Ψ 251 *βαθεῖα δὲ κάπ-ε τέφρη* (beim Löschen d. Scheiterhaufens) 437 *κατὰ δ' αὐτοὶ ' ἐν κονίῃσι -οιεν ἐπειγόμενοι περὶ νίκης* 728 *ἐπὶ δὲ στήθεσσιν 'Οδυσσεὺς ' κάπ-ε* = 881 731 *ἐπὶ δὲ χθονὶ κάπ-ον ἄμφω* ε 374 *αὐτὸς* (Od.) *δὲ πρηνὴς ἀλὶ κάπ-ε, χεῖρε πετάσσας* χ 85 *περιρρηδὴς δὲ τραπέζῃ ' κάπ-εν ἰδνωθείς* ω 540 (*κεραυνός*) *κὰδ δ' ἔ-ε πρόσθε γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης* (Ath.)

II 8 *μετα - dazwischen fallen, mitten hineinfallen*, nur in DSV *Τ* 110 *ὅς κεν ἐπ' ἤματι τῷδε πέσῃ μετὰ ποσσὶ γυναικός* (Geburt) *Φ* 503 *Λητὼ δὲ συναίνυτο καμπύλα τόξα ' πεπτεῶτ'* (*πεπτῶτ'* v.l.) *ἄλλυδις ἄλλα μετὰ στροφάλιγγι κονίης*, s. Leaf z. St.: *μετὰ στρ. κον.* zu *συναίνυτο*? Vgl. dagg. *Π* 775 u. *ω* 39; zur Form s. Chantraine, Gr. h. I 430

II 9 *προ - vornüber fallen, sich nach vorn werfen πεσ.*: *ι* 490 *οἱ δὲ προ-όντες ἔρεσσον* = *μ* 194^{ex}.

II 10 *συν - aufeinander losgehen, ε* 295 von Winden: *zusammentreffen*, nur in DSV *πεσ.*: *Η* 256 ‹*σύν ῥ' ἔ-ον*› *λείουσιν ἐοικότες* (*ἢ κάπροισιν*) *Ψ* 687 ‹ › *σὺν δέ σφι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν* *Φ* 387 *σὺν δ' ἔ-ον* (d. Götter) *μεγάλῳ πατάγῳ ε* 295 *σὺν δ' εὖρός τε νότος τ' ἔ-ον ζέφυρός τε* (*καὶ βορέης*, wie *μισγομένων ἀνέμων* V. 317

D Hes. fr. 31,6 *ἔμ[πεσε* inc. auct. fr. POxy. 2513,30]ν[].επεσεινε[Il. Pers. fr. 1,1 p. 63 Dav. *πεσεῖν* Eumel. fr. 9,4 p. 191 Ki. unecht, s. s.v. *βρυχηδόν* Bd. II Sp. 104 *Η* 266a u. *Μ* 189b s. Bd. I Sp. 1165,4 ff. v.l.: *Ε* 588, *Θ* 476, *Λ* 376, *Ρ* 379, *Ψ* 216. 727, *ζ* 116, *ι* 433 (pap. 31 West, Ptol. Pap. 240) 491 ci.: h. Cer. 389 (suppl.)

G Konstruktionen u. Wortverbindungen: **1** in der Bed. 'getötet werden' m. *ὑπό* = 'von' od. 'durch': *Α* 243, *Ζ* 453, *Λ* 158. 179, *Ρ* 428 **2** in Vbd. m. *νεκρός* od. *νέκυς*: *Κ* 200, *Ρ* 361 **3** m. *χαμαί*: *Δ* 482, *Ε* 583, *Ν* 530. 578. 617, *Ξ* 418, *Π* 741. 803, *Χ* 448 *σ* 397, Sc. 365 **4** m. *χαμάδις*: *Η* 16, *Ο* 435. 714, *Π* 118 **5** m. *ἔραζε*: *Μ* 156, *Ρ* 633, *Σ* 552, *χ* 280 **6** m. *ἐν κονίῃσι(ν)*: *Δ* 482. 523, *Ε* 583. 585, *Ζ* 453, *Λ* 425, *Μ* 23, *Ν* 205. 508. 520. 549. 617, *Ξ* 418. 452, *Ο* 423. 435. 538, *Π* 290. 469. 741, *Ρ* 315. 428, *Ψ* 437, *κ* 163, *σ* 98. 398, *τ* 454, Sc. 365 **7** m. *προπάροιθε*: *Ζ* 307, *Ν* 205, *Ο* 423, *Υ* 441 **8** m. *πρόσθε*: *Π* 741, *ϑ* 524, *ω* 540 **9** m. *πρηνής*: *Ζ* 307, *Λ* 179, *Μ* 395, *Π* 311. 378. 414. 580, *Ρ* 300, *ε* 374, Sc. 365 **10** m. *ὕπτιος*: *Δ* 108. 523, *Λ* 179, *Ν* 549, *Ο* 435. 647, *Π* 290, *Ρ* 523, *ι* 371, *σ* 398 G. Markwald

πίσεα n. pl. [1^{i}, 1°, 2^{h}] **E** unklar, s. Chantraine, Dict. s.v. **Σχ** sch. D *Υ* 9: *τὰ ὑδρηλὰ χωρία. τοὺς καθύδρους τόπους* (*ἀπὸ τοῦ εἶναι ἐν αὐτοῖς π{ε}ῖσαι, ὅ ἐστιν ποτίσαι*)

B *Auen* (nur Akk. Pl.) als gras-/baumreicher (vgl. *εἰαμενή*) Aufenthaltsort (vgl. *ἔναυλος* B 3) von *νύμφαι* B 1 1 d α/δ im Gebirge (*ζ* 123, h. Ven. 98, h. 19,19) nb. *ἄλσεα* (*Υ* 8 ≅ h. Ven. 97); in dir. R. 1° *Υ* 9 *νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα ... νέμονται ' καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ -εα ποιήεντα* = *ζ* 124 = h. Ven. 99, vgl. *δ* 337 = *ρ* 128 ≅ h. Cer. 381^{ex}, s.a. Fehling, Wiederholungsfiguren 309 h. 19,2 (Pan) *ὅς τ' ἀνὰ -η ' δενδρήεντ' ἄμυδις φοιτᾷ ... νύμφαις*, vgl. V. 25 f., h. 14,5 ≅ 26,8^{ex}. — Wortf.: s. *λειμών* R. Führer

πίσσα [1^{i}, 1^{H}] **E** < **pik-ja*; *-ih*$_2$-deriv. from root noun seen in Lat. *pix* (Risch § 50b) perh. < PIE **peik'-* (cf. *πικρός, ποικίλος*, see LIV 419); popular etym. w. *πεύκη*, e.g. sch. D *Κ* 8: *πευκεδανοῖο· πικροῦ. ὀλεθρίου. ἀπὸ τῆς πεύκης ἡ μεταφορά ... καὶ τὸ δάκρυον αὐτῆς πικρότατόν ἐστιν ἡ -α*

L [1]Casson, Ships 211 f.; [2]Giangrande, CR 20, 1970, 153 f.; [3]Kurt, Seem. Fachausdr. 17. 32 f.; [4]R. Meiggs, Trees and Timber, Oxford 1982, 467–71 (App. 7: „Pitch"). 415 f.; [5]Schramm, RE XIX (1937) 1–5 („Pech"); [6]C. Torr, Anc. Ships, Chicago 1964, 34–7; [7]Vogt, H. 91, 1963, 119 f.

B *pitch*, the dark residue obtained by distilling wood tar, extracted by carbonization, tapping; proverbially 'black' (*μέλας, δνοφερός, κυάνεος*, cf. Hp. Mul. 105,5, Ar. Fr. 629, Call. Hec. Fr. 74,17 Hollis, Opp. H. 3,58, Lucr. 6,257, Ov. Ep. 17,7, etc.); used to seal ships' hulls (L^{1,3,4,6}; implied in EGrE, cf. *μέλας* B 2a), barrels, roofs, and walls; for torches, medicinal purposes (L^{7}), etc. *Δ* 277 *ὡς δ' ὅτ' ... εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ ' ... ' τῷ δ' ἄνευθεν ἐόντι μελάντερον ἠύτε -α ' φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον* (*τοῖαι ... κίνυντο φάλαγγες κυάνεαι*), constr. cf. II 948,48 ff. above Hes. fr. 270 *-ης τε δνοφερῆς καὶ κέδρου νηλέι καπνῷ*, perh. of burning ships (M.-W. ad l., diff. L^{2}); cf. also Aristot. Col. 791 b 22 f., Nic. Alex. 116 f. 488, L^{4} 415 f. M. P. Cuypers

πιστεύ(ω) [1^{e}] (from *πιστός*:) *trust in* w. dat. pers. Cert. p. 40,13 „*-εῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον χρέος ἄξιόν ἐστιν;*" ' „*οἷς αὐτοῖς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἔπηται*". — Wdfld.: *πείθομαι, ἐπιτρέπω* W. Beck

πίστις [1^{H}] (from *πείθομαι*:) *trust(ing)* Op. 372 *καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι· ' †-εις δ' ἄρα† ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας*, vv. susp., *-ιες* expected, see Verdenius ad l. (authenticity and conjectures); for Hes.'s use of abstracts in antith. see J. Blusch, Hes.s individ. Denken, Bonn 1970, 52 f. — Deriv.: *ἀπιστίη* W. Beck

πιστόομαι s. *πιστώσασθαι*

πιστός [21^{i}, 3°, 3^{H}, 1^{h}] **F** *-ός* 3, *-όν* 6, *-οί* 1; *-όν* acc. 1, *-ά* nom. 2, acc. 14; *-ότατος* 1

M **1** dissyll. **1a** [^{1}⏑] *-όν* h. Merc. 528 [^{2}⏑] ‹*ὅρκια -ὰ*› *ταμόντες B* 124, *ω* 483, ‹ › *Γ* 269 [^{2}⏑] *-ὸς/ν ἑταῖρος/ν Ο* 437, *Σ* 460, Hes. fr. 280,5 suppl. / *Ο* 331, *Ρ* 500. 557. 589, *Σ* 235, *ο* 539; ‹*φιλότητα καὶ ὅρκια -ὰ*› *ταμόντες*$^{+}$ *Γ* 73 = 256 ≅ 94, ‹ › *Γ* 323; (*καὶ*) ‹*ὅρκια -ὰ*› *τάμητε*$^{+}$ *Γ* 252, *Τ* 191; ‹ › *Δ* 157; *-ά λ* 456 [^{2}×] *δ'* ‹ › *Γ* 280, *Η* 351, ‹ › *Γ* 245, *Χ* 262, Hes. fr. 204,78 **1b** [-^{2}] *-οί* Th. 735 **2** [^{1}⏑⏑^{2}] *-ότατος Π* 147

L H. Roisman, Loyalty in EGrE and Tragedy, Beitr. z. kl. Philol. 155, Königstein/Ts. 1984

B (from *πείθομαι*:) of persons *trusty, faithful* (1), rites *insuring trust* (2), subst. ntr. pl. *trustworthiness, faith* (3). — Deriv.: *πιστόομαι, πιστεύω, ἄπιστος*. — Wdfld.: see *ἐρίηρες* **1** of persons **1a** of a companion (w. *ἑταῖρος* q.v. exc. *Π* 147, see L passim) **1aα** pathetically of one slain *Ο* 437 (Ajax to Teucer:) „*νῶϊν ἀπέκτατο ‹-ὸς ἑταῖρος› ' Μαστορίδης, ὃν ... ' ἶσα φίλοισι τοκεῦσιν ἐτίομεν*" *Σ* 460 (Thetis to Heph.: „give my short-lived son new armor) *ὁ γὰρ ἦν οἱ ἀπώλεσε ‹ › ' Τρωσὶ δαμείς· ὁ δὲ κεῖται ... θυμὸν ἀχεύων*" — *Ο* 331 *Ἕκτωρ μὲν Στιχίον τε καὶ Ἀρκεσίλαον ἔπεφνε, ' τὸν μὲν Βοιωτῶν ἡγήτορα ... ' τὸν δὲ Μενεσθῆος μεγαθύμου ‹-ὸν ἑταῖρον› P* 557 (Ath.-Phoenix to Men.:) „*σοὶ μὲν δὴ ... κατηφείη καὶ ὄνειδος ' ἔσσεται εἴ κ' Ἀχιλῆος ... ‹ › ' ... κύνες ἑλκήσουσιν*" 589 (Ap.-Phainops to Hektor:) „*σὸν δ' ἔκτανε* (Men.) ‹ › *' ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι Ποδῆν ...*" ' *ὣς φάτο, τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε Σ* 235 *δάκρυα θερμὰ χέων* (Ach.), *ἐπεὶ εἴσιδε ‹ › ' κείμενον ... δεδαϊγμένον* **1aβ** without pathos, emphasizing reliability Hes. fr. 280,5 suppl. (Meleager to Thes.:) „*κατήλυθες [εἰς Ἀΐδαο ' ...] ἅμ' ἕσπετο πισ[τὸς] ἑ[ταῖρος]* (Peirith.)" introd. dir. sp.: *P* 500 *Ἀλκιμέδοντα προσηύδα* (Autom.) ‹*-ὸν ἑταῖρον*› *ο* 539 *Πείραιον προσεφώνεε* (Tel.), ‹ › ' „... *σὺ δέ μοι τά περ ἄλλα μάλιστα ' πείθῃ ἐμῶν ἑτάρων, οἵ μοι Πύλον εἰς ἅμ' ἕποντο*" not dir. sp., sup.: *Π* 147 (Patr. ordered Autom. to yoke horses) *τὸν μετ' Ἀχιλλῆα ... τῖε μάλιστα, ' -ότατος δέ οἱ ἔσκε μάχῃ ἔνι μεῖναι ὁμοκλήν* **1b** of guards Th. 735 *ἔνθα* (where the Titans are in custody) *Γύγης Κόττος τ' ἠδὲ Βριάρεως ... ' ναίουσιν, φύλακες -οὶ Διός* **2** of (solemn) oath, pact *trustworthy, insuring trust* **2a** of *ὅρκια* q.v. (see L 29 ff., Bergold, Zweikampf 43 f. 51. 53) *Γ* 256 (Idaios to Priam:) „*τῷ δέ κε νικήσαντι γυνὴ καὶ κτήμαθ' ἕποιτο· ' οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ‹ὅρκια -ὰ›*

ταμόντες ' ναίοιμεν Τροίην ... τοὶ δὲ νέονται" = 73 ≅ 94 = *Γ*191ex. + *B*124, *Γ*252, *ω*483, see *Γ*105 ff. (*ἄπιστος*) *Γ*269 (*κήρυκες*) ⌊ ⌋ *θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον ' μίσγον, ἀτὰρ βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν. ' ... ἐρυσσάμενος* (Ag.) *χείρεσσι μάχαιραν ' ... ' ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας* + 245 280 (Ag.:) „*τίνυσθον (Ζεῦ κτλ.) ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ, ' ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ'* ⌊ ⌋" + 323 *Δ*157 (Ag. to wounded Men.:) „*θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον ' ... ' ὥς σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ'* ⌊ ⌋ *πάτησαν*" *H*351 (Ant. to Tr.: „let's give up Hel. and treasure) *νῦν δ'* ⌊ ⌋ *' ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τὼ οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν ' ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε*" Hes. fr. 204,78 [*πάν*]*τας δὲ μνηστῆρ*[*ας*] (of Hel.) *ἀπ*[*ήι*]*τεεν* ⌊ ⌋ *' [ὁ]μγύμεναί τ' ἐκέλευσ*[*ε*] *καὶ* [..]*π.. ἀράασθαι ' σπονδῇ* (to abide by his decision) *X*262 (Ach. to Hektor:) „*μή μοι, ἄλαστε, συνημοσύνας ἀγόρευε· ' ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν* ⌊ ⌋ *' οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν*" **2b** of *σύμβολον* h. Merc. 528 *κατένευσεν* (Ap.) *μή τινα φίλτερον ἄλλον ... ἔσεσθαι ' ... „ἐκ δὲ τέλειον ' σύμβολον ἀθανάτων ποιήσομαι, ἠδ' ἅμα πάντων ' -ὸν ἐμῷ θυμῷ καὶ τίμιον ... ' ὄλβου καὶ πλούτου δώσω ... ⌊ῥάβδον⌋ ' χρυσείην τριπέτηλον, ἀκήριον, ἥ σε φυλάξει*", see Càssola on 526 ff. „accordo ... rispettato nel mio cuore", see 535 ff., but *ἐκ ... ποιήσομαι* is voluntative and *σύμβολον* seems to ref. rather to the sign (⌊ ⌋) of the accord already granted, cf. *A*233 ff., L23 **3** collective pl. *that can be trusted: trustworthiness, faithfulness* *λ*456 *κρύβδην ... ἐς πατρίδα γαῖαν ' νῆα κατισχέμεναι, ἐπεὶ οὐκέτι -ὰ γυναιξίν*, cf. *ἀνεκτά* (*A*573, *υ*223), *φυκτά* (*Π*128, *ϑ*299, *ξ*489) W. Beck

πιστώσασθαι [2[i], 2°, 1[H]] E on formation see Tucker, Greek Verbs 286 **Σχ** sch. D *Z*233: *πίστεις ἐποιήσαντο ἀλλήλοις*, *Φ*286: *πίστιν τῆς σωτηρίας ἔδωκαν*

B *π.* by means of words tog. w. gestures/actions, aor. only 1 mid.: *give mutual pledges of good faith* or *good will*, in narr. *Z*233 (Diom. to Glaukos:) „*τεύχεα δ' ... ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἵδε ' γνῶσιν, ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι*" ' ... ' *χεῖράς τ' ἀλλήλων λαβέτην καὶ -ώσαντο* (and exchanged armor) *Φ*286 *ἄνδρεσσιν ἐίκτην* (Ath. and Pos.), ' *χειρὶ δὲ χεῖρα* (of Ach.) *λαβόντες ἐ-ώσαντ' ἐπέεσσι ' ... ' „... μήτ' ἄρ τι λίην τρέε μήτέ τι τάρβει· ' τοίω γάρ τοι νῶϊ θεῶν ἐπιταρρόθω εἰμέν*" **2** pass., dir. sp. **2a** *be pledged, bound* by an oath at another's behest *o*436 (maid to sailors:) „*εἴη κεν καὶ τοῦτ', εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε ... ' ὅρκῳ -ωθῆναι ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν.*" ' ... *πάντες ἐπώμνυον, ὡς ἐκέλευεν* h. Merc. 536 (Ap. to Hermes:) „*ἐγώ γε ' -ωθεὶς κατένευσα καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον ' μή τινα ...*" **2b** *be convinced, assured* *φ*218 (Od. to Eum. and Phil.:) „*σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δείξω, ' ὄφρα μ' ἐὺ γνῶτον -ωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ· ' οὐλήν*", perh. *be made loyal at heart* W. Beck

πίσυνος [6[i], 1°, 1[H]] deriv. from *πείθω*, formation unclear, perh. analog. to *θάρσυνος* (2[i]), see U. Wyss, Wörter auf *-σύνη*, Diss. Zürich 1954, 13 ff. and Risch §55b

M [⏑⏑$^{\underline{2}}$] *τῷ/τοῖς -ος Ω*295 ≅ 313 / Th. 506 [⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-ος καί σ*140; *-ος E*205 [⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-οι καί Θ*226 = *Λ*9; *-ος I*238

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 1015 on *E*205: *πεποιθώς*, sch. D *E*205: *πεπιστευκώς. τεθαρρηκώς*, *I*238: *-ος Διί· πεποιθὼς τῷ Διί, ὅ ἐστι θαρρῶν*

B of persons: *trusting in, relying on* w. instr. datives weapons: *E*205 (Pand. to Aen.:) „*πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα ' τόξοισιν -ος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν*" Th. 506 *δῶκαν* (Zeus' siblings) *δὲ βροντὴν ἠδ' ... κεραυνὸν ' καὶ στεροπήν ... ' τοῖς -ος ... ἀνάσσει* own courage and strength: *Λ*9 *τοί* (Ajax and Ach.) *ῥ' ἔσχατα* (sc. on wings of camp) *νῆας ἕίσας ' εἴρυσαν, ἠνορέῃ -οι καὶ κάρτεϊ χειρῶν* = *Θ*226 (v. susp.), cf. *σ*140 below persons: *I*238 (Od. to Ach.:) „*Ζεὺς δέ σφι ἐνδέξια σήματα φαίνων ' ἀστράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων ' μαίνεται ἐκπάγλως -ος Διί, οὐδέ τι τίει ' ἀνέρας οὐδὲ θεούς*" *σ*140 (beggar-Od. to Amphin.:) „*πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων, ' πατρί τ' ἐμῷ -ος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισι*", cf. *Θ*226 above omen: *Ω*295 (Hecuba to Priam: „ask Zeus to send an eagle) *δεξιόν, ὄφρα μιν ... νοήσας ' τῷ -ος ἐπὶ νῆας ἴῃς Δαναῶν*" ≅ 313, cf. *N*823 (⌊*θάρσυνος*⌋ *οἰωνῷ*). – W d f l d.: ⌊ ⌋, *πιστός* W. Beck

πίσυρες s. *τέσσαρες*

Πιτθεύς [1[i]] E Boßhardt, Nom. auf *-εύς* §327; v. Kamptz §42c1, d3; 57b; 75b; 80a

B PN V. von Hel.s Dienerin Aithre, *Γ*144 (*-ῆος*); zu Aristarchs Ath. s. M. L. West, Frühe Interpol.en i.d. IL, NAWG 1999, 186 f.; Th. E. Jenkins, in: M. Carlisle and O. Levaniouk (edd.), Nine Essays on Homer, Lanham 1999, 208 ff.; zum Versbau vgl. *Π*175, *α*429+, *η*245, Th. 780, h. Ap. 319 V. Langholf

πίτνημι, πίτνω, πετάσαι, πέπταμαι [13[i], 12°, 1[H]] E zu idg. **p^{h}t-n-eh$_2$-/peth$_2$-/pth$_2$-*, s. Beekes, Laryngeals 188 u. LIV 430 f., vgl. lat. *pateo, pando*. – Abl.: *πέταλον, πέτηλα*; vgl. *ποταμός*; s.a. *πέτομαι / ἔπτατο*

F (- = *πετα*) Akt. Präs. *πίτνα* 1, *ἔπιτνον* 1[H]; Ptz. *πιτνάς* 1; Aor. (*-σσ-* nur am VE, s. M 2d) *-σ(ε)* 1°, *-σαν* 1°, *-σσαν* 2; *-σειε* 1°; Ptz. *-σσας* 10; Med.-Pass. Präs. *πίτναντο* 1; Aor. *-σθησαν* 1; Ptz. *-σθεῖσαι* 1; Pf. *πέπταται* 1, *πέπτανται* 1; *πέπτατο* 1; Ptz. ⌊*πεπταμένας*⌋ 1, *ἀνα*⌊ ⌋ 1

M **1a** [⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-σ' ἱστία ε*269 **1b** [$^{\underline{2}}$⏑] *πίτνα Φ*7; *πτνάς λ*392 **2a** [$^{\underline{2}}$⏑⏑] ⌊*πέπτατ*⌋*αι ζ*45 [$^{\underline{2}}$⏑⏑] ⌊ ⌋*ο δ' P*371 **2b** [⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-σαν ζ*94 **2c** [⏑$^{\underline{2}}$⏑] *ἔπιτνον* Sc. 291 **2d** [⏑$^{\underline{2}}$×] (*στήσαντ'/ς*) *ἀνά θ' ἱστία λευκὰ -σσαν/ς A*480, *δ*783 / *κ*506; *κατὰ / ὑπὸ λῖτα -σσας Θ*441, *α*310; ([*καθ*]*ἕζετο*) *χεῖρε -σσας* (' *ἄμφω/οτέρας*) *Ξ*495 = *Φ*115$^{\alpha}$ ≅ *ι*417$^{\alpha}$, *ε*374, *ω*397; *ἄμφω χεῖρε ... -σσας Δ*253 = *N*549 **2e** [-$^{\underline{2}}$⏑] *πίτναντο X*402 **2f** [$^{\underline{2}}$-$^{\underline{2}}$] *πέπτανται E*195 **3a** [⏑⏑$^{\underline{2}}$⏑] *-σειε σ*160 **3b** [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$] ⌊*πεπταμένας*⌋ *Φ*531 [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$] *ἀνα*⌊ ⌋ *M*122 **3c** [⏑$^{\underline{2}}$-$^{\underline{2}}$] *-σθεῖσαι Φ*538 [⏑$^{\underline{2}}$-$^{\underline{2}}$] *-σθησαν δέ φ*50

Σχ **1** Simplex; sch. min. P. Ryl. 536 zu *N*549: *ἐκτείν*[*ας*, sch. D *Δ*523: *ἐκ-σας. ἐκτείνας*, *Φ*7: *ἐξέτεινεν. ἐνεπέβαλλεν*, *E*195: *περιβέβληνται. ἥπλωνται* (vgl. *Ξ*495 u. 2), *Φ*538: *ἐξαπλωθεῖσαι* (vgl. *P*371). *ἀνοιχθεῖσαι* (vgl. *Φ*531) **2** Kompos.; sch. D *A*480: *ἀνελκύσαντες ... ἥπλωσαν*, *Θ*441: *κατα-σας ... ἁπλώσας*

L [1]F. Grajew, Unters. über d. Bed. der Gebärden in d. gr. Epik, Diss. Freiburg, Berlin 1934, 16 ff.; [2]Kurz, Menschl. Bewegung 27; [3]Benveniste, Vocabulaire II 13

B *ausbreiten, pandere*, im Ggs. zu *τανύω / τείνω* 'spannen, tendere' ohne Konnot. von Kraftaufwand, z.T. in komplem. Verh. zu *στορέσαι* (s.u.), das den Bereich 'unten, zu Füßen' abdeckt (wie russ. *stlat'* ggüber *prosteret'*); Subj. beim Akt. (> Agens beim Pass. *φ*50) stets pers. (götl. *Θ*441, *Φ*7), dir. Obj. (bzw. Patiens) insbes. Körperteile (kontrast. *τα*[*υσ*]*θείς* 'ausgestreckt' von Pers.), meteorol. Ersch.en / Textilien (aber *στορέσαι* von Meer / Bettzeug [< urspr. 'Streulager' laut Posch, W&S 16, 1934, 19 f.] außer *ρ*32), Torflügel (nur Med.-Pass., Opp. *ἐπικλίνω, -τίθημι*), indir. Obj. nur *Δ*523+, *λ*392 (pers. Adressat, vgl. *ὀρέγω* B 1a), *ζ*94 u. (ci.) 1[H] (lok. Best., vgl. adv. *ἀμφί* B A I 1 / II 2 *E*194 f., *X*401 f., *ἑξείης ζ*94), mod. Adv. nur 2° am Ende. – In assoz. Zush. m. *αὐτός*

Θ 441 f., α 130 ff.; (καθ)ἕζετο Θ 441 ff., Ξ 495 = Φ 115ex. ≅ ι 417ex.; θρόνον Θ 441 f., α 130; ' θυμόν Δ 523 f., σ 160 f.; θύρησι/αζε/ετρα ι 417 f., φ 49 f.; ἔ(πικε)κλιναν/μένας Θ 435/41, M 121 f.; ἐν κονίῃσι ' Δ 522 f.+, X 402; λευκά/ή A 480+, ζ 45; μεμαώς/μενεαίνων ε 374 f., λ 392; ὀχῆα(ς) ' M 121 f., Φ 537 f., φ 47/50; ὑπὸ (...) ποσ(σ)ί(ν) Θ 441 ff., α 130 f.; πεφυζότες Φ 6 f. 531 f.; ὡς ἔφατ'/ἄρ' ἔφη Φ 537 f., ω 397. In dir. R. nur E 195, Φ 531, ι 417, κ 506, λ 392, in Exk. ζ 45, 1H. – Wortf.: ἕλκω B I 4a, ἀνά ... ἐρύω (ι 77 ≅ μ 402), ἀνακλίνω, (ἀν)οίγω, ὀρέγω, στορέσαι, τανύω, τείνω Δ 523 ὕπτιος ἐν κονίῃσι ' ⌞κάππεσε⌟ν, ἄμφω χεῖρε ... ἑτάροισι -σσας, ' θυμὸν ἀποπνείων = N 549, Pathos-Geste, vgl. Ω 743, μ 257 u. s. L², and. („Geste der Todesbereitsch.") L¹ 17 ε 374 πρηνὴς ἀλὶ ⌞ ⌟ χεῖρε -σσας ⌟ ' νηχέμεναι μεμαώς, vgl. ξ 350 f. ω 397 ἰθὺς κίε ⌞ ⌟ (PN[8] δὲ λαβὼν κύσε χεῖρ'), Begrüßg., vgl. ψ 207 f. ι 417 εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο (Kyklop) ⌞ ⌟ ' εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε ≅ Ξ 495ex. (Verwundeter) = Φ 115ex. (Demoralisierter), vgl. II Sp. 408,42 f. (410,29 f.) λ 392 (κλαῖε) πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας ὀρέξασθαι μενεαίνων (Ag.), konat., s. 393, vgl. 204 ff., Ψ 99 f.; Präs.st. nur hier u. folg. 3 St. X 402 τοῦ δ' (Hektor) ἦν ἑλκομένοιο κονίσαλος, ἀμφὶ δὲ χαῖται ' κυάνεαι πίτναντο (πίλναντο, πίμπλαντο vv.ll.), kontrast. h. Cer. 177 f., h. 7,4 f. ‖ Sc. 291 (οἵ γε μὲν ἡμων) οἱ δ' ἄρ' ἐν ἐλλεδανοῖσι δέον καὶ ἔπιτνον (ἔπιπλον v.l.) ἀλωῇ (-ήν codd.), vgl. I 213, Augm. nur hier (tilgbar) Φ 7 προχέοντο πεφυζότες, ἠέρα δ' Ἥρη ' πίτνα πρόσθε βαθεῖαν ἐρυκέμεν, Ggs. P 649, ν 352 P 371 πολέμιζον ὑπ' αἰθέρι, ⌞πέπτατ⌟ο δ' αὐγὴ ' ἠελίου (νέφος δ' οὐ φαίνετο), Ggs. Π 567 ζ 45 (Ol.) οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρῳ ' δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη ' ⌞ ⌟αι ἀνέφελος, Ggs. λ 19 ‖ E 195 (ἐν μεγάροισι 11 δίφροι) ἀμφὶ δὲ πέπλοι ' πέπτανται, als Schutzhülle (vgl. B 777) Θ 441 (ἵππους λῦσε) ἅρματα δ' ἂμ βωμοῖσι τίθει κατὰ ⌞λῖτα -σσας⌟, vgl. ρ 32, ν 73 α 130 ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων, ὑπὸ ⌞ ⌟, vgl. ξ 49 f., υ 139, K 155 f. ζ 94 (εἵματα ἐπεὶ πλῦναν) ἐξείης -σαν παρὰ θῖν', kontrast. Δ 536 A 480 (οὖρον ἵει Ap.) οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ' ἀνά θ' ἱστία ... -σσαν = δ 783ex. (≅ θ 54 > D) ≅ κ 506ex. (Ptz.), vgl. ι 77+ ('Dekl.') ε 269 (οὖρον προέηκεν Kal.) γηθόσυνος δ' οὖρῳ -σ' ἱστία (Od.) *entfaltete*, kontrast. λ 11 'schwellte' ‖ M 122 οὐδὲ πύλῃσιν ' εὖρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας ... ' ἀλλ' ἀνα⌞πεπταμένας, ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων (φεύγοντα σαώσειαν) *aufgeklappt* Φ 531 ⌞ ⌟ ἐν χερσὶ πύλας ἔχετ', εἰς ὅ κε λαοὶ ' ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες 538 (ἄνεσαν πύλας) αἱ δὲ -σθεῖσαι τεῦξαν φάος (Ap. half den Tr.) φ 50 (ἔβραχε) θύρετρα ' πληγέντα κληῖδι, -σθησαν δέ οἱ (Pen.) ὦκα *laten sich auf* (konkr.-anschaul.), vgl. B 809, kontrast. (abstr.-zus.fassend) κ 389, h. Merc. 247 ‖ σ 160 (Ath. gab Pen. ein) ⌞μνηστήρ⌟εσσι φανῆναι, ὅπως -σειε (θέλξειε v.l.) μάλιστα ' θυμὸν ⌞ ⌟ων ἰδὲ τιμήεσσα γένοιτο ' μᾶλλον πρὸς πόσιος, s. 212 f. 282 f., vgl. 191. 347 f. u. zur (uns.) Bed. (übertr. Gebr. nur hier) Ameis-H. z.St.; Wilamowitz HdO 19; Büchner, H. 75, 1940, 143 ff.; Erbse, Beitr. Verst. Od. 81; Russo, Odyssey z.St.

Kompos.: ἀνά (-) M 122 (KSV), A 480+ (DSV), s. I Sp. 759,41 ff.; (DSV:) κατά *darüberbreiten* Θ 441, ὑπό *als* (Sitz-) *Unterlage ausbreiten* α 130

D v.l. A 351, θ 54, σ 327, Alcmaeonis fr. 1,2 p. 139 Dav.

R. Führer

Πιτύεια [1i] E s. Chantraine, Dict. s.v. πίτυς B Stadt an der Propontis, B 829 (-αν); s. Leaf, Troy 185–188; Burr 143; Giovannini 32 f.; s.a. Ἀδρήστεια oben I Sp. 144 f.

D B 717 v.l.

V. Langholf

πίτυς [2i, 1o] E viell. verw. m. lat. *pinus* u. ved. *pītudāru-*, s. L⁶ u. Mayrhofer, EWAia II 137 f. (dagg. aber Kuiper, in: Festschrift Debrunner 248 A.24; L⁸); Stamm mögl.weise im myk. PN *pi-sa-wa-ta* enthalten, vgl. DMic. II 129; L¹²

L [1]Buttmann, Lexil. I 17 f.; [2]Friedreich, Realien 94; [3]Murr, Pflanzenwelt 110–13; [4]Fellner; [5]Wackernagel, Kl. Schr. III 1599 f.; [6]Hermann, Sprachw. Komm. 106 f.; [7]Levý, Isis 52, 1961, 79 f.; [8]Furnée, Vorgriech. 260; [9]R. Meiggs, Trees and Timber in the Ancient Mediterranean World, Oxford 1982, 112 f.; [10]Markwald, Hom. Epigr. 174 f. m. A.2; [11]Herzhoff, H. 118, 1990, 267 A.37; [12]Leukart, -tās 112 m. A.224

B *Kiefer*, Nadelbaumart; welche, ist uns. (L¹⁰ 174 A.2); oft als *Schwarzkiefer* (*pinus nigra*) identif., u.a. wegen der Epith. βλωθρή u. μακρή (L⁴ 44 f.; L⁷ 80; Seymour, Homeric Age 341; L¹¹; and. L²); laut L³ urspr. „Kollektivbegr. f. alle baumartigen Nadelhölzer", erst später Spezialisierg. (vgl. L⁹; L¹⁰ 175 A.2); nur als Baumaterial erwähnt; laut L⁷ f. den Il.dichter ident. m. πεύκη (s.d.) im Gl. f. das Fallen eines Heroen: N 390 ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἣ ἀχερωΐς ' ἠὲ -υς βλωθρή, τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες ' ἐξέταμον πελέκεσσι νεήκεσι νήϊον εἶναι = Π 483 ‖ ι 186 (als Baumaterial f. das Gehege Polyphems) περὶ δ' αὐλὴ ' ὑψηλὴ δέδμητο (βέβλητο v.l.) κατωρυχέεσσι λίθοισι ' μακρῇσίν τε -υσσιν (-ῡσιν ci., cf. L⁵·⁶) ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν. – Wortf.: ἐλάτη, πεύκη

G. Markwald

πιφαύσκω [9i, 11o, 1H, 2h] E redupl -*sk*-Präs. m. kausat. Bed., eigtl. 'zum Leuchten bringen'; das ι ist regelrecht kurz, nur K 478. 502, Σ 500, h. Merc. 540 metr. gedehnt (vgl. Schulze, Kl. Schr. 332; A. Sideras, Aeschylus Homericus, Göttingen 1971, 92 f.); zur Wz. s. Chantraine, Dict. s.v. φάε

M 1 dreis.: [⏑̄–⏑̄] -ειν h. Merc. 540; -ων Σ 500 [⏑̄–⏑̄] -ων K 502 [–⏑̄⏑] -ε K 478 [⏑̄⏑×] -ον K 202, μ 165; -ων χ 131 = 247 2 viers.: [⏑̄⏑⏑⏑] -έμεν/ομαι, ὅν κ(εν) λ 442, ο 518; -ομαι/εται· οὐδέ τι ψ 202, O 97; -ομαι οὐδ' β 44 ≅ 32; -ομαι φ 305; -εαι Π 12, Th. 655; -εο Φ 99. 333 3 fünfs.: [⏑̄⏑⏑⏑⏑̄] -όμενος τὰ ἃ κῆλα M 280, h. Ap. 444; δὲ μάλιστα -όμενος β 162, ν 37

Σχ sch. D K 202: -ον· ἐνεφάνιζον. ἔλεγον, 478: -ε· προσεσήμαινεν. ἔλεγε, 502: -ων· φανεροποιῶν. σημαίνων, Σ 500: ... δεικνὺς καὶ ἐμφανίζων, Φ 99: διαλέγου, 333: ἐνδείκνυσο δὲ καὶ διέγειρε πολλὴν φλόγα ἐμφαίνων, ἵνα γνῷ τὴν τοῦ πυρὸς δύναμιν

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 35 f.; [2]G. Knebel, Untersuchungen zu d. derivierten Präsentien bei Homer, Diss. Hamburg 1949, 65–72; [3]Graz, Feu; [4]Bremer, ABG 18, 1974, 192 ff.; [5]Neuberger-Donath, SCI 2, 1975, 8–10; [6]Bremer, Licht und Dunkel; [7]L. C. Muellner, The Meaning of Homeric *EYXOMAI* through its Formulas, Innsbruck 1976, 104 f.

B *scheinen lassen, erhellen*, urspr. Bed. selten (B 1), meist (B 2) handelt es sich um ein Sichtbarmachen durch Worte (K 502 durch ein Zischen), d.h. Erzählen, Sagen, aber um eine spez. Form des Sagens: ein „Auseinandersetzen, so daß es der Hörer nach und nach, Punkt für Punkt versteht" (L²69; s. ψ 188–202), bes. deutl. an d. Stellen, wo π. m. Verben od. Nomina der Rede verbunden wird (12x, s. G; vgl. auch L⁷); zur „Relation von Wort und Licht" s. L⁴; zum (oft bestrittenen, z.B. Fournier, Dire 33; L²72) Bed.unterschied zw. Akt. u. Med. s. L⁵. – Var.: v.l. πιφάσκ- zu allen Stellen, s. West zu Th. 655; L⁷ 1 *leuchten lassen, zeigen* (Med.) M 280 ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς ' νιφέμεν, ἀνθρώποισι -όμενος τὰ ἃ κῆλα, vgl. L³201 Φ 333 (Hera zu Heph.:) „ἀλλ' ἐπάμυνε τάχιστα, -εο δὲ φλόγα πολλήν", vgl.

L³200f.; L⁶ 88 h. Ap. 444 *ἔνθ' ἄρ' ὅ γε* (Ap.) *φλόγα δαῖε -όμενος* (*ἐ-όμενος* v.l.) *τὰ ἃ κῆλα* **2** verbal **2a** Akt.: *erhellen, deutlich machen, darlegen* *K* 202 (Versammlg. d. Achäerfürsten) *ἔνθα καθεζόμενοι ἔπε' ἀλλήλοισι -ον* 478 (Od. zu Diom.:) „*οὗτοι δέ τοι ἵπποι,* ' *οὓς νῶϊν -ε* (*ἐ-ε* v.l.; cf. Leaf ad l. et van Leeuwen, Enchir. §280 A.ᵇ) *Δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς*" 502 *ῥοίζησεν* (Od.) *δ' ἄρα -ων Διομήδεϊ δίῳ* *deutlich machend,* daß es nötig sei zurückzukehren *Σ* 500 (Schildbeschreibg.) *ὁ μὲν εὔχετο πάντ' ἀποδοῦναι* ' *δήμῳ -ων* (*ἐ-ων* v.l.), *ὁ δ' ἀναίνετο μηδὲν ἑλέσθαι*, vgl. Leaf z.St. u. Appendix 1 §25; L⁶353 A.88; L' *λ* 442 (Ag. zu Od.:) „*τῶ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι·* ' *μηδ' οἱ μῦθον ἅπαντα -έμεν, ὅν κ' ἐὺ εἰδῇς,* ' *ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι*", vgl. L⁶151 *μ* 165 (des Od. Anweisungen vor d. Sirenenabenteuer) *ἦ τοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι -ον χ* 131 *τοῖς* (d. Freiern) *δ' Ἀγέλεως μετ-ἔειπεν ἔπος πάντεσσι -ων* = 247 h. Merc. 540 *καὶ σὺ, κασίγνητε χρυσόρραπι, μή με κέλευε* ' *θέσφατα -ειν, ὅσα μήδεται εὐρύοπα Ζεύς* **2b** Med.: *offenbaren, verkünden, nennen* *O* 97 (Hera zu Themis:) „*ταῦτα δὲ καὶ μετὰ πᾶσιν ἀκούσεαι ἀθανάτοισιν,* ' *οἷα Ζεὺς κακὰ ἔργα -εται*" *Π* 12 (Ach. zu Patr.:) „*ἠέ τι Μυρμιδόνεσσι -εαι, ἢ ἐμοὶ αὐτῷ,* ' *ἠέ τιν' ἀγγελίην Φθίης ἐξ ἔκλυες οἶος;*" *Φ* 99 (Ach. zu Lykaon:) „*νήπιε, μή μοι ἄποινα -εο μηδ' ἀγόρευε*" *β* 32 (Aigyptios ⟨in der Volksversammlg.⟩:) „*ἠέ τι δήμιον ἄλλο -εται ἠδ' ἀγορεύει;*" ≅ 44 162 (Halitherses ⟨ ⟩:) „*μνηστῆρσιν ⟨δὲ μάλιστα -όμενος⟩ τάδε εἴρω*" *ν* 37 *αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιλῠρέτμοισι μετῆύδα* (Od.), ' *Ἀλκινόῳ* ⟨ ⟩ *φάτο μῦθον* *ο* 518 (Tel. zu Theokl.:) „*ἀλλά τοι ἄλλον φῶτα -ομαι, ὅν κεν ἵκοιο,* ' *Εὐρύμαχον*" *φ* 305 (Antin. zu Od.:) „*ὦς καὶ σοὶ μέγα πῆμα -ομαι, αἴ κε τὸ τόξον* ' *ἐντανύσῃς*" *ψ* 202 (Od. zu Pen.:) „*οὕτω τοι τόδε σῆμα -ομαι*", vgl. L⁶159 Th. 655 (Kottos zu Zeus:) „*δαιμόνι', οὐκ ἀδάητα -εαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ* ' *ἴδμεν ὅ τοι περὶ μὲν πραπίδες κτλ.*"

G *π.* in Vbd. m. einem Verbum od. Nomen der Rede: *K* 202, *Σ* 500, *Φ* 99, *β* 32 ≅ 44. 162, *λ* 442, *μ* 165, *ν* 37, *χ* 131 = 247, h. Merc. 540 G. Markwald

πίων, πίειρα [22ⁱ, 31ᵉ, 6ᴴ, 19ʰ] **E** cogn. w. Ved. *pī́van-* (fem. *pī́varī-*) 'fat', 'opulent', see Mayrhofer, EWAia II 139; see also *πῖαρ* and *Πιερίη*

F pos. *-ονι* 13, *-ονα* 21, *-ονες* 2, *-ονας* 2; *-ειρα* 1, *-ονος* 2 (1× *αἰγός*), *-είρῃ* 1, *-ειραν* 7, *-ονας* 5 (*αἶγας*), *-είρας* 1; *-ονος* 1, nom. *-ονα* 1, acc. *-ονα* 18 comp. *-οτέρη* 1 superl. *-ὅταται* 1, nom. *-ὅτατον* 1; see Leumann, MH 2, 1945, 55ff., Egli, Heteroklisie 78

M **1** trisyll. **1a** [⏑⏑⏑] *-ος* Sc. 408; *-ονα μήρια καῖε / ἔκη'* *Λ* 773, *τ* 366; *-ονα πενταέτηρον* *B* 403 [⏑⏑⏑] *κατὰ -ονα μηρί' ἔκηα⁺* *A* 40, *O* 373 ≅ *δ* 764; ⟨*μάλα -ον⟩ος* *E* 512; ⟨ ⟩*α πενταέτηρον* *ξ* 419; ⟨ ⟩*α δῆμον* *E* 710; ⟨ ⟩*α ω* 66 [⏑⏑⏑] (*ὄϊος/ὄϊς*) *καὶ -ονος/ας αἰγός/ας* *I* 207 / *β* 56 = *ρ* 535. 180 = *υ* 250. 186; *ἐν Λυκίης εὐρείης ⟨-ονι δήμῳ⟩* *Π* 673. 683; *Λυκίης / ἀνδρῶν ἐν* ⟨ ⟩ *Π* 437. 514 / *ν* 322, *ρ* 526 = *τ* 271; (*Κρήτης*) *ἐν* ⟨ ⟩ *Y* 385, Th. 971; *-ονι δημῷ ρ* 241; *ἐν(ὶ) -ονι νηῷ* *B* 549, h. Ap. 253 = 293; *Ἰθάκ/Κρήτης ⟨ἐς -ονα δῆμον⟩* *ξ* 329, *τ* 399 / Th. 477; ⟨ ⟩*/όν* h. 27, 14, *ξ* 428; (*καὶ*) *-ονα δημῷ/όν* *Ψ* 750, *ι* 464, Th. 538, h. Merc. 120 / *X* 501; *ἐνθάδε ⟨-ονα νηόν⟩* h. Ap. 478. 482; *ἔνι / καὶ* ⟨ ⟩ h. Ap. 52. 523; ⟨ ⟩ *μ* 346, h. Cer. 297, h. Ap. 501, h. Merc. 148; *⟨ἀπόπροθι -ον⟩α* *ι* 35, Op. 390; ⟨ ⟩*ες/ας ἀγροί/ούς* *Ψ* 832, *δ* 757; *⟨πόλιας καὶ⟩ -ονας ἀγρούς* *ϑ* 560; *-ονες* h. Cer. 455; (⟨ ⟩) *-ονα ἔργα* *M* 283, *δ* 318, h. Merc. 127, h. Cer. 93; *εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε ⟨-ονα μῆλα⟩* *ι* 237. 337; *ἐξήλασε* ⟨ ⟩ *ι* 312; *κάτα* ⟨ ⟩ *ι* 217; ⟨ ⟩ *M* 319, *ι* 315; *-ονα δ* 65 **1b** [-⏑⏑] *-ειρα τ* 173 [-⏑⏑] *⟨Πελοπόννησον -ειραν⟩ ἔχουσιν⁺* h. Ap. 250 = 290. 419; ⟨ ⟩ h. Ap. 432; *-ειραν ἄρουραν* *Σ* 541, *β* 328, *ψ* 311 **1c** [⏑-⏑] *-είρῃ* *T* 180; *-είρας* *Σ* 342 **2** quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *-ὅταται* Op. 585; *-ὅτατον* *I* 577 [⏑⏑⏑⏑] *-οτέρη* h. Ap. 48

Σχ sch. min. P. Lit. Lond. 177 on *E* 710: *πιο]να δημον εχον[τες] πλουσιοι ον[τες*, sch. D *A* 40: *πιμελῆ.* ⟨*λιπαρ⟩ά,* *B* 549: *ἀντὶ τοῦ πλουσίῳ καὶ εὐδαίμονι,* *I* 207: ⟨ ⟩*οῦ. ἢ τελείου,* 577: ⟨ ⟩*ώτατον. εὐγειότατον,* *Σ* 541: ⟨ ⟩*όγειον,* *T* 180: ⟨ ⟩*ῷ. δαψιλεῖ. πολυτελεῖ. ἔστι δὲ μεταφορά,* *X* 501: *-ονα δημόν· τὸν ἐπίπλουν, τὸ λίπος,* *Ψ* 832: *-ονες ἀγροί· νῦν εὐδαίμονες,* *δ* 757: *-ονας ἀγρούς· τοὺς πιαίνοντας, τουτέστι* ⟨ ⟩*ούς, πλουσίους ποιοῦντας τοὺς ἀνθρώπους*

B *full of nourishment: plump, fat* ([esp. sacrificial] animals in 1, connot. *tasty*), *rich* (temples in 2), *fertile, rich* (earth, soil in 3), *fertile, plenteous, prosperous* (regions in 4); comp. h. Ap. 48 (4bϑ), superl. *I* 577 (4a), Op. 585 (1aβ); w. instr. *δημῷ* *Ψ* 750, *ι* 464, Th. 538, h. Merc. 120, cf. ⟨*τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ⟩* *I* 207; on *π. δημός/ος* (1bα, 4bγ) see II col. 227, 44. — Wdfld.: (w. 1 below:) *ἀπαλο-, ἐυ-, ζατρεφής, ἴφιος, θαλέθοντες* / ⟨ ⟩, *θαλερός* and *πῖαρ, δημός, κνίση*; (w. 2 below:) *⟨ἀφνειός⟩, θυήεις, κνισήεις*; (w. 3 and 4 below:) ⟨ ⟩, *ζείδωρος, λιπαρός, φερέσβιος* and *πῖαρ, οὖθαρ ἀρούρης* **1** ref. to animals used for food (cf. *πῖαρ* B1) **1a** of whole animals *plump, fat* (4× w. *ἰ(ε)ρεύω* in context) **1aα** cattle *B* 403 *βοῦν ἱέρευσεν* (Ag.) ... ' *-ονα πενταέτηρον ... Κρονίωνι,* ' *κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας* *Ψ* 750 *δευτέρῳ αὖ βοῦν θῆκε μέγαν καὶ -ονα δημῷ*, cf. 1b below **1aβ** goats sg.: *I* 207 (*κρεῖον μέγα κάββαλεν*) *ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ -ονος αἰγός,* ' *ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ* (cf. 1bγ below) pl.: *β* 56 *οἱ δ' εἰς ἡμετέρου πωλεύμενοι ἤματα πάντα,* ' *βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς ⟨καὶ -ονας αἶγας⟩,* ' *εἰλαπινάζουσιν* = *ρ* 535 *ρ* 180 *οἱ δ' ἱέρευον ὄϊς μεγάλους* ⟨ ⟩ *ἶρευον δὲ σύας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην,* ' *δαῖτ' ἐντυνόμενοι* = *υ* 250 *υ* 186 *βοῦν στεῖραν μνηστῆρσιν ἄγων* (Phil.) ⟨ ⟩ (*οἶας* v.l.) superl.: Op. 585 *τῆμος* (in June) *-ὅταταί τ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄριστος* **1aγ** sheep and goats (*μῆλα* q.v.) *M* 319 *Λυκίην κάτα κοιρανέουσιν* ' *ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε ⟨-ονα μῆλα⟩* ' *οἶνόν τ' ἔξαιτον μελιηδέα* *ι* 217 *ἐνόμευε νομὸν κάτα* ⟨ ⟩ + 315 237 *εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε* ⟨ ⟩ ≅ 337 = 312ᵃᵇ 464 *καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, -ονα* (*-ονι* v.l.) *δημῷ* (*ἐλαύνομεν*), cf. 1b below *ω* 66 *πολλὰ δ' ἐπ' αὐτῷ* (sc. your pyre) ' *μῆλα κατεκτάνομεν ⟨μάλα -ονα⟩ καὶ ἕλικας βοῦς* **1aδ** pig *ξ* 419 (*κέασε ξύλα*) *οἱ δ' ὗν εἰσῆγον* ⟨ ⟩ *πενταέτηρον* **1aε** doe (and goat) Sc. 408 (*ὦς αἰγυπιοὶ μάχωνται* ' *αἰγὸς ὀρεσσινόμου ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο* ' *-ονος* (*π.* prob. *ἀπὸ κοινοῦ*) **1b** of part of animal **1bα** fat (*δημός* q.v., metr. var. *ἀργής*) as a food in itself: *X* 501 *μυελὸν οἷον ἔδεσκε* (Astyanax) *καὶ οἰῶν ⟨-ονα δημόν⟩* for preparing sacrifice (cf. β. δ. ε below): *ξ* 428 *μιν* (pig) *διέχευαν· ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συβώτης,* ' *πάντοθεν ἀρχόμενος μελέων, ἐς* ⟨ ⟩ *ρ* 241 *εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς* ' *ὕμμ' ἐπὶ μηρί' ἔκηε, καλύψας -ονι δημῷ,* ' *ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων, τόδε μοι κρηήνατ' ἐέλδωρ* (see *A* 40 below) **1bβ** of sacrificial thigh-pieces (*μηρία*) wrapped in fat (see *ρ* 241 above) *A* 40 *εἰ δή ποτέ τοι κατὰ ⟨-ονα μηρί⟩' ἔκηα* ' *ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρ. ἐ.* + *O* 373 (*ἢ βοὸς ἢ οἰός*) ≅ *δ* 764 *A* 773 *Πηλεὺς* ' ⟨ ⟩*α καῖε βοὸς Διὶ ...* ' *αὐλῆς ἐν χόρτῳ* *τ* 366 *οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν Διὶ ...* ' ⟨ ⟩' *ἔκη' οὐδ' ἐξαίτους ἑκατόμβας,* ' *ὅσσα σύ* **1bγ** of (coveted) backpieces: *δ* 65 *σφιν νῶτα βοὸς παρὰ -ονα θῆκεν* ' *ὄπτ' ... τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ* (cf. *I* 207 in 1aβ above and h. Merc. 120) **1bδ** pieces in general h. Merc. 120 *ἔργῳ δ' ἔργον ὄπαζε ταμὼν κρέα -ονα δημῷ·* ' *ὤπτα κτλ.* (cf. α. γ above) 127 *εἰρύσατο -ονα ἔργα* ' *λείῳ ἐπὶ πλαταμῶνι καὶ ἔσχισε δώδεκα μοίρας* **1bε** entrails Th. 538 *τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε*

καὶ ἔγκατα -ονα δημῷ ' ἐν ῥινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ (v.541 *ἀργέτι*) **1bζ** extended to a meal (of meat) *T*180 (Od. to Ach.:) „*σε δαιτὶ ... ἀρεσάσθω* (Ag.) ' *-είρῃ*" **2** of temple (*νηός* exc. *E*512 *ἄδυτον*) '*rich in offerings*': sacrifices and other wealth (cf. *πῖαρ* B1b) *B*549 (Ath.) *εἶσεν* (Erechtheus) *ἐῷ ἐν ⌊-ονι νηῷ⌋* ' *ἔνθα δέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται* (Athenians yearly) h.Ap.52 *Δῆλ', εἰ γάρ κ' ἐθέλοις ἕδος ἔμμεναι* ... ' ... *Ἀπόλλωνος, θέσθαι τ' ἔνι -ονα νηόν* ' 4 vv. ' *ἄνθρωποί τοι πάντες ἀγινήσουσ' ἑκατόμβας* ' ... *κνίσῃ δέ τοι ἄσπετος αἰεὶ* ' *δημοῦ ἀναΐξει* 478 (*ξεῖνοι,*) *ἐνθάδε -ονα νηὸν* ' *ἕξετ' ἐμὸν πολλοῖσι τετιμένον ἀνθρώποισιν* + 482. 501 523 *δείξε δ' ἄγων* (sc. the Cretans) *ἄδυτον ζάθεον καὶ -ονα νηόν* (they are to live from the sacrifices) — *E*512 *Αἰνείαν μάλα -ονος ἐξ ἀδύτοιο* ' *ἦκε* (Ap., to rejoin the battle), must ref. to furnishings / offerings *μ*346 *εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα* ... ' *αἶψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι ⌊-ονα νηὸν⌋* ' *τεύξομεν, ἐν δέ κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά* — h.Cer.297 *λαὸν* ' *ἤνωγ'* ... *Δημήτερι ⌊ ⌋* ' *ποιῆσαι καὶ βωμόν* h.Ap.253 *νημερτέα βουλὴν* ' *πᾶσι θεμιστεύοιμι χρέων ἐνὶ ⌊ ⌋.* ' *ὣς εἰπὼν διέθηκε θεμείλια* ... ' *εὐρέα καὶ μάλα μακρὰ διηνεκές* = 293 h.Merc.148 (Hermes returned to Kyllene) *ἰθύσας δ' ἄντρου ἐξίκετο -ονα νηόν* **3** of agriculture (*rich, fertile* earth, cf. *πῖαρ* B2) and its produce (incl. *ἔργα* in b) **3a** earth furrows: h.Cer.455 *μέλλεν ἄφαρ ταναοῖσι κομήσειν ἀσταχύεσσιν* ' *ἦρος ἀεξομένοιο, πέδῳ δ' ἄρα -ονες ὄγμοι* ' *βρισέμεν ἀσταχύων* fields: *Ψ*832 *εἴ οἱ καὶ μάλα πολλὸν ⌊ἀπόπροθι⌋ -ονες ἀγροί* (it's enough iron for 5 years) *δ*757 *ἔτι πού τις* (of the family) *ἐπέσσεται, ὅς κεν ἔχῃσι* ' *δώματά θ' ὑψερεφέα καὶ ⌊ ⌋⌊-ονας ἀγρούς⌋* fields of a location (cf. 4): *θ*560 *πάντων ἴσασι* (Phaeacian ships) *πόλιας καὶ ⌊ ⌋* ' *ἀνθρώπων*, cf. h.Cer.93 (b), *Σ*342 (4bβ) — *Σ*541 *ἐν δ' ἐτίθει νειὸν μαλακήν, ⌊-ειραν ἄρουραν⌋* ' *εὐρεῖαν τρίπολον* ' *πολλοὶ δ' ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ* (*ἐλάστρεον*) *β*328 *εἰς Ἐφύρην ἐθέλει, ⌊ ⌋* ' *ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ* *ψ*311 *ἦλθεν Λωτοφάγων ἀνδρῶν ⌊ ⌋* **3b** *⌊-ονα ἔργα⌋* cultivation (incl. animal husbandry): *M*283 (Zeus) *χέει* (snow) *ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ* ' ... ' *καὶ πεδία λωτοῦντα καὶ ἀνδρῶν ⌊ ⌋* h.Cer.93 *ᾤχετ' ἐπ' ἀνθρώπων πόλιας καὶ ⌊ ⌋* produce, stores: *δ*318 *ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὅλωλε δὲ ⌊ ⌋* ' ... *αἰεὶ* ' *μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι καὶ ... βοῦς* **4** fertile (and wealthy) places, areas **4a** primary ref. to fertility a place: Op.390 *οὗτός τοι πεδίων ... νόμος οἵ τε* ... ' ... *οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα* ' *πόντου ... ἀπόπροθι, -ονα χῶρον,* ' *ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν κτλ.* a plain, superl. *very fertile*: *I*577 *ὀππόθι -ότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς,* ' *ἔνθα ... τέμενος περικαλλὲς ἐλέσθαι* **4b** ref. to fertility and ensuing wealth **4ba** an estate, house w. land *ι*35 *ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων* ' *γίνεται, εἴ περ καί τις ἀπόπροθι -ονα οἶκον* ' *γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων* (see M.O.Knox, JHS 90, 1970, 120) **4bβ** rich cities (w. fertile land) *Σ*342 (women we won) *-είρας πέρθοντε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων*, cf. *θ*560 (3a) **4bγ** *δῆμος* (q.v. B3) *E*710 *ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς* ' ... *πὰρ δέ οἱ ἄλλοι* ' *ναῖον Βοιωτοὶ μάλα -ονα δῆμον ἔχοντες* *ξ*329 (to Dodona to consult the oracle) *ὄππως νοστήσῃ Ἰθάκης ⌊ἐς -ονα δῆμον⌋* = *τ*399ex (*ἐλθών*) Th.477 *πέμψαν δ' ἐς Λύκτον, Κρήτης ⌊ ⌋* ' *ὀππότ' ἄρ' ... ἤμελλε τεκέσθαι* ' *Ζῆνα*, cf. v.971, *τ*173 below h.27,14 *ἔρχεται ἐς μέγα δῶμα* ... ' *Φοίβου ... Δελφῶν ⌊ ⌋* — *Π*437 *ἤ μιν* (Sarp.) *ζωὸν ἑόντα μάχης ἄπο* ... ' *θείῳ ἀναρπάξας ⌊Λυκίης ἐν -ονι δήμῳ⌋* ' *ἦ κτλ.* 514 *κλῦθι, ἄναξ, ὅς που ⌊ ⌋* ' *εἴς ἢ ἐνὶ Τροίῃ* 673 *μιν ὦκα* ' *θήσουσ' ἐν Λυκίης εὐρείης -ονι δήμῳ,* ' *ἔνθά ἑ ταρχύσουσι* ≅ 683 — *Y*385 (*Ἰφιτίωνα*) *ὃν νύμφη τέκε* ... ' ... *Ὕδης ⌊ἐν -ονι δήμῳ⌋* *ν*322 *Φαιήκων ἀνδρῶν ⌊ ⌋* ' *θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή* *ρ*526 *στεῦται δ' Ὀδυσῆος ἀκοῦσαι* ' *ἀγχοῦ, Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ⌊ ⌋* ' *ζωοῦ* = *τ*271 Th.971 (Dem. bore Plutus) *νειῷ ἔνι τριπόλῳ, Κρήτης ⌊ ⌋*, cf. v.477 above, *τ*173 **4bδ** Crete *τ*173 *Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ ... πόντῳ,* ' *καλὴ καὶ -ειρα, περίρρυτος* (*ἄνθρωποι ἀπειρέσιοι, ἐννήκοντα πόλεες*) **4bε** the Peloponnese, h.Ap.: 250 *μοι αἰεὶ* ' *ἐνθάδ' ἀγινήσουσι ... ἑκατόμβας,* ' *ἡμὲν ὅσοι ⌊Πελοπόννησον -ειραν⌋ ἔχουσιν,* ' *ἠδ' ...* ' *χρησόμενοι* = 290 419 (*νηῦς*) *παρὲκ ⌊ ⌋ ἔχουσα* ' *ἥι' ὁδόν* 432 *ἐπεὶ Κρίσης κατεφαίνετο κόλπος ἀπείρων* ' *ὅς τε διὲκ ⌊ ⌋ ἐέργει* **4bζ** places that would not receive Leto (h.Ap. 30–49), comp. *more fertile, wealthier* h.Ap.48 *οὐδέ τις ἔτλη* ' *Φοῖβον δέξασθαι καὶ -οτέρῃ περ ἐοῦσα*

D *B*783a. 866a; v.l. *ι*438 Pap. 31 (West, Ptol.Pap. p.241), *ι*469 P.Bodmer 49 (MH 43, 1986, 224. 227), *τ*420, *ω*112

W. Beck

Πλαγκταί [2°] (zu *πλάζω*:) ON (in der Göttersprache) f. vorgewölbte Meeresfelsen m. schwerer Brandung u. feurigen Böen, wo Schiffe u. sogar vorbeifliegende Vögel wie Zeus' Tauben scheitern, *μ*61 (*-άς*), *ψ*327 (*-άς*) neuere Lit.: Gisinger, RE XX (1950), 2187–2199; Rank, Etymologiseering 121f.; J.Clay, Hermes 100, 1972, 127–131; V.d.Mühll, Ausgew.kl.Schr. 69f.; Heubeck, Kl.Schr. 112f.; A.Ballabriga, Le soleil et le tartare, Paris 1986, 95–100; B.K.Braswell, A commentary on the fourth Pythian ode of Pindar, Berlin 1988 (Texte u. Komm.14), 290f. (zu V.208); Hölscher, Odyssee 176–178, 183

V. Langholf

πλαγκτός [1°] **Σχ** sch.Barn. z.St.: *παραπλήξ. τὴν διάνοιαν πεπλανημένε*

B (zu *πλάζω*:) *verrückt, irre* *φ*363 (Freier schmähend zu Eum.:) „*πῇ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,* ' *-έ;*" *Irrer*, weil er scheinbar aus eigener Initiative den Bogen zum Bettler-Od. trägt; vgl. *β*396, *υ*346, h.Ven.254 in *πλάζω* B1c. 2c u. *πλήσσω* BII2.5, *ἠλεέ* *β*243+, *ἐκπεπαταγμένος* *σ*327 sowie Aesch.Ag.593 (*λόγοις τοιούτοις -ός*); zur Substantivierung vgl. *γ*95+, *ρ*511; von den and. von Fernández-Galiano, Odyssey z.St., vorgeschlagenen Übersetzungen paßt „vagabond" (vgl. *πλάζω* B3 [*γ*95+ *πλαζομένου*]) weder zur Sit. noch zur Pers. (etwas besser Schadewaldts „Herumtreiber"), u. trans. „trickster" (vgl. *πλάζω* B1c) ist u.a. unwahrsch. für diesen Bildungstyp (Risch §10). — Abl.: *Πλαγκταί, πλαγκτοσύνη, πολύπλαγκτος*. — Wortf.: s. s.vv. *ἄφρων, ἠλεός*

M. P. Cuypers

πλαγκτοσύνη [1°] **Σχ** sch.Barn. u. sch.min. P.Amh.18 z.St.: *πλάνης*

B *Wandererstand (= Leben, Los des Wanderers)* *ο*343 (Od. zu Eum.: „mögest du Zeus so lieb sein wie mir) *ὅττι μ' ἔπαυσας ἄλης καὶ ὀιζύος αἰνῆς.* ' *-ης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν*" (folgt Erkl.), vgl. *πλάζω* B3, *πολύπλαγκτος* B1 (and. *πλαγκτός*), *δουλοσύνη* (1°), *ἠλοσύνη* (zu *ἀλάομαι*?); s. Ameis-H. z.St. (m. Anh.), U.Wyss, Wörter auf *-σύνη*, Aarau 1954, 26; später nur bei Nonn. (D.2,692+). — Wortf.: *ἄλη* (4°)

M. P. Cuypers

πλάζω [12i, 26°, 2h, 1e] **E** vgl. lat. *plangō*, s. LIV 436; Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. — Abl.: *πλαγκτός* (m. *Πλαγκταί, πολύπλαγκτος, πλαγκτοσύνη*)

F **1** Akt.: Präs. *-ζει* 1, *-ζουσι* 1; *-ζε* 1, *-ζ'* 1, *προσέ-ζε* 1; *-ζων* 1, Nom. *προσ-ζον* 1; Aor. *-γξ'* 1, *παρέ-γξεν* 2; *παρα-γξασα* 1 **2** Med.-Pass.: Präs. *-ζομαι* 1, *-ζετ'* 1; *-ζετο* 1, *-ζετ'* 1; *-ζεσθαι* 1; *⌊-ζόμεν⌋ος/ου/οι* 2/2/1, ?*⌊ ⌋α* 1 (s.

B3b); Fut. -γξομαι 2; Aor. ἀπε-γχθην/ης/η 1/2/1, ⸢-γχθη⸣ 2, παρε⸢ ⸣ 1; ⸢-γχθείς⸣ 1, ἀπο/ἐπι⸢ ⸣ 1/1, ⸢-γχθέντ⸣α 1, παλιμ⸢ ⸣α 1, ⸢ ⸣ες 1, ἀπο⸢ ⸣ες/ας 1/1, παλιμ⸢ ⸣ας 1, ἀπο-γχθεῖσα 1

M 1 Stamms. im longum (vgl. Cypr.fr. in B3b) **1a** eins. [⏑̄] -ζ' Φ269; -γξ' ω307 **1b** zweis. [⏑̄⏑] -ζετ' ἐπ' γ252, ξ43; -γχθη α2; -ζε β396 [⏑̄⏑] προσ-ζον M285 [⏑̄–] -γχθείς Ξ120; -ζων P751 **1c** dreis. [⏑̄⏑⏑] -ζομαι K91; -γξομαι ν204, ο312; -ζετο ε389 [⏑̄–⏑̄] -ζεσθαι π151 [⏑̄⏑] προσέ-ζε λ583 **1d** viers. [⏑̄⏑⏑̄] -ζομένου/οι/ος γ95 = δ325 / γ106 / π64, h.15,5 **2** Stamms. in den brevia **2a** zweis. [–⏑̄] ἀπο/ἐπι-γχθείς N592, θ14 [–⏑̄] -γχθη/ζει δ' ἀπό Λ351, α75 **2b** dreis. [⏑̄–⏑̄] ἀπε-γχθη/ης X291 / θ573, ο382 [⏑̄–⏑̄] ⸢παρε-γ⸣χθη / ⸢ ⸣ξεν / ἀπε-γχθην δέ O464 / ι81, υ346 / h.Ven.254 [–⏑⏑] -ζουσι B132; ἀπο-γχθεῖσα N578; ⸢-γχθέντ⸣α/ες ζ278, ν278; ἀπο⸢ ⸣ας μ285 [–⏑̄⏑] παλιμ⸢-γχθέντ⸣ας/α (γ') οἴω A59, ν5; ἀπο⸢ ⸣ες ι259; παρα-γξασα τ187

Σχ allg. (auch sch. min. P.Amh. 18 zu ο312) erklärt m. Formen von πλανάω (intrans. Aor. durch ἐπλανήθην, Akt. auch durch πλανᾶσθαι ποιῶ [sch. Barn. α75⁺]); einzelne Stt.: **1** Akt. (B1): sch. D P751: πλανῶν. νῦν δὲ ἀνακόπτων. καὶ ἀναχρούων, Φ269: ἀπέκρουεν. ἐπλάνα. ἢ προσεπέλαζεν (vgl. sch. Barn. λ583 u. s. B1aβ), M285 (⸢προσ-⸣): ⸢ ⸣ερχόμενον. ⸢ ⸣ρηγνύμενον, B132: πλανῶσι καὶ ἀπείργουσι τῆς πολλῆς προθυμίας, sch. Barn. ι81 (παρα-): ἀπεπλάνησεν (vgl. τ187), β396: παραφρονεῖν ἐποίησεν, υ346 (παρα-): ἐξηπάτησεν **2** θη-Aor. (B2): sch. D A59 (παλιμ-): εἰς τοὐπίσω πλανηθέντας ἀπελθεῖν (cf. sch. Barn. ν5), Ξ120: ἀποπλανηθεὶς καὶ ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος διὰ τὴν φυγήν, Λ351 (ἀπό): ἀπεκρούσθη (cf. N578), O464 (παρα-): παρηνέχθη, παρέπεσεν **3** Med. Präs. (B3): sch. Barn. ε389: ἐπλανᾶτο. προσεπέλαζε τῇ γῇ (s.o. Φ269), sch. D K91: οὐδὲν ἑστηκὼς διανοοῦμαι. πλανῶμαι κατὰ τὴν γνώμην, οἱονεὶ ἀπορῶ ὅπως χρήσομαι τοῖς παροῦσι πράγμασιν

L [1]O. Becker, Das Bild des Weges ... im fgr. Denken, H. Einzelschr. 4, 1937, 156ff.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre 89f.; [2a]B. Louden, The Od.: Structure, Narration, and Meaning, Baltimore-London, 1999, 70-94; [3]Schmidt, Synonymik I547–51; [4]Tichy, Onomatop. Verb. 48–54. 249

B *verschlagen*: jem.n/etw. *aus der Richtung, aus der Lage schlagen, zurückschlagen* (1a), m. Angabe von Ziel od. Ausgangspunkt (ἀπό, παρα-) *abschlagen/treiben von* (1b), außerdem *aus der Bahn 'schlagen'* = *geistig verwirren* (Simpl. / παρα-, 1c; vgl. 2c, πλαγκτός); θη-Aor. (2) meist *abgeschlagen/trieben werden, abirren von* (παλιμ-, ἀπό/ἀπο-, παρα-, Adv.); Med. Präs./Fut. (3) *hin und her getrieben werden, herumirren, wandern* (m. ἐπί/ἐπι-, κατά od. and. Angabe des Bereichs); vgl. πολύ⸢πλαγκτο⸣ς, ⸢ ⸣σύνη. Bed.spektrum vgl. teilw. lat. *pello*; oft in Zush. m. Wasser gebraucht. Patiens Mensch (bzw. dessen Glieder, Geist; oft Od.) außer [5⁴] in 2b (Waffe) u. [1¹] in 1a (Wasser); Agens beim Akt. Götter/Feinde (4/1×) od. Naturkräfte (6×), im Med.-Pass. selten angegeben (nur ι259 ἀνέμοισιν in 2a, ε389 κύματι in 3b, h.15,5 πομπῇσιν in 3c), göttl. Agens jedoch oft impl. (L[2a] 73ff.). In Hom. 'nicht-sep.' Gebr. des Aktivs (1a. c) stets in Erz./Ber., dagg. sep. Gebr. (1b) u. Med.-Pass. (2–3) in dir.R./Ber./Musenanruf (außer 5⁴ in 2b [Subj. Waffe], ε389 in 3c). – Wortf.: zu 1–2: πλήσσω, κόπτω, τύπτω, προσπελάζω (ι285), κλύζω; ἀπερύκω, ἀπο/παρακλίνω, ἀποκόπτω, -στρέφω, -σφάλλω, -τρέπω, -τρωπάω, -φέρω, ἀπωθέω (s.a. ἀπό B1b); zu 1c. 2c (geistig): s. βλάπτω Wortf., L¹ (vgl. πλήσσω BII2. 5); zu 3: πλανάομαι (nur Ψ321; vgl. jedoch Σχ, s.v.), ἀλάομαι, ἀλητεύω, δινέομαι, δινεύω (τ67), φέρομαι

Glied.: 1 Akt. (Präs. u. Aor.) **1a** Wassermasse *schlägt gg.* jem.n/etw. **1aα** Simplex **1aβ** προσ- **1b** Gott / Wind / Wogen *schlagen* jem.n *ab von* **1bα** ἀπό **1bβ** παρα- **1bγ** sonst
4 **1c** (geistig:) Gott *verwirrt* jem.n **1cα** Simplex **1cβ** παρα- 2 θη-Aor. **2a** Mensch *wird zurückgeschlagen, abgetrieben von* **2aα** παλιμ- **2aβ** ἀπό /ἀπο- **2aγ** sep. Adv. **2b** Waffe *prallt ab, irrt ab von* **2bα** ἀπό /ἀπο- **2bβ** παρα- **2c** Gott
8 *irrt sich* (ἀπο-) **2d** ⸢Mensch *wird hin u. her getrieben, irrt herum*⸣ **2dα** Simplex **2dβ** ἐπι- 3 Med. Präs./Fut. ⸢ ⸣ **3a** ἐπί **3b** κατά **3c** sonst

1 Akt. (Präs. u. Aor.) **1a** Wassermasse *schlägt gg.* jem.n/
12 etw. (vgl. ε389 in 3, πλήσσω ε431⁺), m. sep. Nuance (*zurück/weg/abschlagen*); nur m. Obj.-Akk./Dat., stets Präs. (iter.), im Gl. außer λ583 **1aα** Simplex Φ269 (sooft Ach. versuchte, dem Skamander standzuhalten) τοσσάκι μιν μέγα κῦμα ... ' -ζ' (ci. κλύζ', vgl. λ583 in β) ὤμους καθύπερθεν *schlug von*
16 *oben seine Schultern weg*, parallel m. 270 ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα (die Knie von unten); nicht bloß 'schlug auf' (Ameis-H., Leaf u. Richardson, Iliad, z.St.; L⁴50; Σχ) P751 (πρών) ὅς τε ... ποταμῶν ... ῥέεθρα ' ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον πεδίονδε τίθησι ' -ζων, Fels *schlägt* Flüsse *zurück* (vgl. Σχ; Umdrehung von Schläger u. Geschlagenem, kontrast. and. Stt. in 1a),
20 so daß sie die Ebene überfluten **1aβ** προσ- M285 (Schnee fällt auf Land u. Meer) κῦμα δέ μιν προσ-ζον ἐρύκεται· ἄλλα τε πάντα ' εἴλυται καθύπερθ', wohl Wogen (κῦμα Koll.) *schlagen* den Schnee *zurück* u. halten ihn von sich
24 ab, sonst deckt er alles zu (vgl. II Sp. 719,22ff.; Leaf, Ameis-H. z.St.); nicht: Wogen 'schlagen an am' Schnee u. werden (selbst) von ihm gebändigt, aber nicht (wie das Land) zugedeckt (Hainsworth, Iliad z.St.; Fränkel, Hom. Gleichnisse 32f.) λ583 („Τάνταλον εἰσεῖδον) ἑστηότ' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέ-
28 -ζε (-κλυζε ap. S.E., cf. Φ269 in α) γενείῳ" *spülte ihm ans Kinn* (nicht 'reichte bis', Schol. προσεπέλαζε [d.h. πλάζω aus πελάζω „κατὰ συνκοπήν"]) **1b** Gott / Wind / Wogen *schlagen/treiben* jem.n *ab von* einem (Reise)Ziel / einer Weg-
36 marke; m. sep. Ausdr. (ἀπό / παρα-; impl. 1¹), vgl. 2; Aor. (3°) u. iter. Präs. (1¹, 1°) **1bα** ἀπό α75 (Zeus: „Ὀδυσῆα Ποσειδάων) οὔ τι κατακτείνει, -ζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης" *treibt stets* (Präs.) *ab von* (wohl nicht 'treibt umher fern von'
40 L¹89 u.a.) ω307 (Od. lügt:) „ἀλλά με δαίμων ' -γξ' ἀπὸ Σικανίης δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα" **1bβ** παρα- ι81 (Od.:) „καί νύ κεν ... ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν, ' ἀλλά με κῦμα ῥόος τε περιγνάμπτοντα Μάλειαν ' καὶ βορέης
44 ἀπέωσε, παρέ-γξεν δὲ Κυθήρων" *trieb bei K. nach der Seite hin ab*, d.h. in die offene See; vgl. 2bβ, variiert in Lügenerz. ggüber Pen.: τ187 (Od.-Bettler:) „τὸν (Od.) Κρήτηνδε κατήγαγεν ἷς ἀνέμοιο ' ἱέμενον Τροίηνδε, παρα-γξασα Μαλειῶν" **1bγ** sep. Nuance impl. B132 (Ag.: „ἐπίκουροι
48 der Tr.) με μέγα -ζουσι καὶ οὐκ εἰῶσ' ἐθέλοντα ' Ἰλίου ἐκπέρσαι ... πτολίεθρον" *halten zurück* vom Erreichen des im καί-Satz erwähnten Ziels (nicht 'verwirren'), vgl. Σχ, A59 in
52 2aα; zum Präs. vgl. α75 in α **1c** Gott *verwirrt* jem.n, *vereitelt* seinen Plan (vgl. 2c, L¹, φ327, πλήσσω BII2) **1cα** Simplex β396 ⸢μνηστήρ⸣εσσιν ἐπὶ ... ὕπνον ἔχευε (Ath.), ' -ζε δὲ πίνοντας, χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα· ' οἱ δ' εὕδειν
56 ὤρνυντο κατὰ πτόλιν, wohl *brachte ab von ihrem Vorhaben* (L³548) **1cβ** παρα- υ346 ⸢ ⸣σι ... 'Αθήνη ' ἄσβεστον γέλω ὦρσε, παρέ-γξεν δὲ νόημα, vgl. nicht-fgrE παρακόπτω/παίω/πλήσσω; L¹159, L³548

2 θη-Aor.; fast nur m. sep. Ausdr. (παλιμ-, ἀπό/ἀπο-,
60 παρα-, Adv.): Mensch *wird abgeschlagen von* u.ä. (a, vgl. 1b), auch geistig (c, vgl. 1c); [5⁴] Waffe *prallt ab von* u.ä. (b); daneben [1¹, 2°] ohne sep. Ausdr. (d) gebraucht wie Med. Präs./
64 Fut. (in 3): *herumirren* **2a** Mensch *wird zurückgeschlagen, abgeschlagen, abgetrieben von, irrt ab von* **2aα** παλιμ- (od.

πάλιν DSV) *A* 59 (Ach. zu Ag.:) „*νῦν ἄμμε παλιμ-γχθέντας ⌞ὁίω ' ἂψ ἀπονοστήσειν⌟ ... ' εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς 'Αχαιούς*" *zurückgeschlagen,* d.h. abgeschlagen vom Ziel (vgl. *B* 132 in 1bγ), nicht 'wiederum (zum zweitenmal) abgeschlagen' m. Bezug auf d. teuthran. Expedition: vgl. s.v. *παλιμπλαγχθείς* (hinzu: Cypr. ap. Procl. p. 32,79 Dav.) *ν* 5 (Alkin. zu Od.: „*ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν ποτὶ ... δῶ*) *τῶ σ' οὔ τι παλιμ-γχθέντα γ'* ⌞ ⌟ (denn meine Seeleute u. Schiffe sind unübertroffen)", vgl. vorige St., hier *γ' metri causa;* nur das Ptz. ist neg. **2aβ** *ἀπό / ἀπο-* *μ* 285 (Eurylochos zu Od.: „*ἑτάρους*) *ἀλάλησθαι ἄνωγας, ' νήσου* (des Helios, schon fast erreicht) *ἀπο-γχθέντας, ἐν ... πόντῳ*" *ο* 382 (Od. zu Eum.:) „*πολλὸν ἀπε-γχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκήων*", vgl. *N* 592 in bα *ι* 259 (Od. zu Polyphem:) „*ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ⌞ἀπο-γχθέντες⌟ 'Αχαιοὶ ' παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης, ' οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδὸν, ἄλλα κέλευθα ' ἤλθομεν*" *als auf dem Weg* (in die Heimat) *von Troja verschlagene Gr., Τροίηθεν* nicht unmittelbar zu ⌞ ⌟ ‖ *θ* 573 (Alkin. zu Od.: „erzähl mir) *ὅππῃ ἀπε-γχθης τε καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας*", wohl *von woher du verschlagen wurdest u. wie* (Antw. *ι* 39 ff. *Ἰλιόθεν κτλ.*); zu *ὅππῃ* vgl. *ν* 204 in 3c *ζ* 278 (Phäake über Naus.:) „*ἦ τινά που -γχθέντα κομίσσατο ⌞ἧς ἀπὸ νηὸς⌟ ' ἀνδρῶν τηλεδαπῶν*", ⌞ ⌟ wohl zu *π.*, *von seinem Schiff weggespült* (s. *κομέω* B1a), aber abs. Gebr. (vgl. [*Ξ* 120 in] dα) nicht auszuschließen **2aγ** sep. Adv. *ν* 278 (Od. lügt: „wir wollten nach Pylos od. Elis, aber *ἀπώσατο ἷς ἀνέμοιο*) *κεῖθεν δὲ -γχθέντες ἱκάνομεν ἐνθάδε*" **2b** Waffe *prallt ab, irrt ab* [5] **2bα** *ἀπό / ἀπο-* (vgl. z.B. *N* 587, *Φ* 593) *Λ* 351 (⌞*προΐει ... ἔγχος ' καὶ βάλε⌟ν*) *ἄκρην κὰκ κόρυθα. -γχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκός prallte ab von X* 291 (⌞ ⌟ ... *μέσον σάκος*) *τῆλε δ' ἀπε-γχθη σάκεος δόρυ N* 592 *ὣς ἀπὸ θώρηκος ... ' πολλὸν ἀπο-γχθεὶς ἑκὰς ⌞ἔπτα-το ... ὀιστός⌟*, Wiederaufnahme (nach Gl.) von V. 587 *ἀπὸ δ'* ⌞ ⌟: vgl. *ο* 382 in aβ ‖ *N* 578 (*ξίφεϊ ἤλασε κόρσην*) *ἀπὸ δὲ τρυφάλειαν ἄραξεν. ' ἡ μὲν ἀπο-γχθεῖσα χαμαὶ πέσε*, abs. *abgeschlagen* **2bβ** *παρα-* *O* 464 (Teukros zielte auf Hektor, aber Zeus zerriß die Sehne seines Bogens) *παρε-γχθη δέ οἱ ἄλλῃ ' ἰός irrte nach der Seite hin ab* (vgl. 1bβ) *anderswohin,* d.h. flog am Ziel vorbei **2c** geistig (vgl. 1c); *ἀπο-* h. Ven. 254 (Aphr.:) „*πολλὸν ἀάσθην ' ... ἀπε-γχθην δὲ νόοιο* (*βροτῷ εὐνηθεῖσα*)" *bin vom Kurs der Vernunft abgeirrt,* vgl. *νόος* B1bα, *παρε-γχθην γνώμης* Eur. Hipp. 240 (u. z.B. Aesch. Ag. 1252, [Aesch.] Prom. 472, Sol. 33,4 W.) **2d** ohne sep. Ausdr.: Mensch *wird hin u. her getrieben,* vgl. 3 **2dα** Simplex *α* 2 (*ἄνδρα*) *πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ ' -γχθη, ἐπεὶ Τροίης ... πτολίεθρον ἔπερσε*, zu folg. *πολλῶν ... ἴδεν ἄστεα* u. *πολλὰ ... ἐν πόντῳ πάθεν* vgl. *θ* 14 in β, *π* 64+, *γ* 106+ in 3; s.a. s.v. *πολύτροπος Ξ* 120 (Diom.: „Großv. Oineus) ⌞*αὐτόθι μεῖνε⌟, πατὴρ δ' ἐμὸς Ἄργεϊ νάσθη ' -γχθείς*" *nach einem Wanderzug,* aber 'unfreiwillig ausgewandert' (vgl. 2a, Σχ) ebensogut mögl. (sep. Nuance durch Opp. m. ⌞ ⌟); zur Sache s. Janko, Iliad z.St. **2dβ** *ἐπι-* *θ* 14 (Ath.-Herold: „sammelt euch, Phäaken,) *ὄφρα ξείνοιο πύθησθε ' ὃς νέον 'Αλκινόοιο ... ἵκετο δῶμα ' πόντον ἐπι-γχθείς*", vgl. 3a (bes. *γ* 106)

3 Med. Präs./Fut.: *hin u. her getrieben werden, herumirren, wandern,* vgl. 2d; m. Angabe des Bereichs (*ἐπί/ἐπι-, κατά,* Adv.; vgl. z.B. *ἀλάομαι* BIIA.B) od. in räuml. Kontext; Il. nur 1× in *K* (in c; vgl. aber *Ξ* 120 in 2dα) **3a** *ἐπί* (vgl. 2dβ u. *π* 64 in c) *γ* 106 (Nestor zu Tel.: „*μ' ἔμνησας ὀιζύος, ἣν ἀνέτλημεν*, nämlich) *ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ... πόντον ' -ζόμενοι κατὰ λῆιδ', ὅπῃ ἄρξειεν 'Αχιλλεύς* (*μαρνάμεθ'*)", vgl. *θ* 14 in 2dβ, zu *ὅπῃ* folg. St. u. *ν* 204 in c 252 (Tel. zu Nestor: „wo war Men., als Ag. ermordet wurde?) *ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν 'Αχαιικοῦ, ἀλλά πῃ ἄλλῃ ' -ζετ' ἐπ' ἀνθρώπους;*" *ξ* 43 (Eum. zum 'Bettler':) „*κεῖνος* (Od.) *ἐελδόμενός που ἐδωδῆς ' -ζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε*" **3b** *κατά* *ο* 312 (Od.-Bettler zu Eum.:) „*κατὰ δὲ πτόλιν αὐτὸς ἀνάγκῃ ' -γξομαι*" *π* 151 (Tel.:) „*ἀλλὰ σύ* (Eum.) *γ' ἀγγείλας* (der Pen.) *ὀπίσω κίε, μηδὲ κατ' ἀγροὺς ' -ζεσθαι μετ' ἐκεῖνον* (Laertes)" h. 15,5 (Her.) *κατὰ γαῖαν ... ἠδὲ θάλασσαν ' -ζόμενος ⌞πομπῇσιν ὑπ' Εὐρυσθῆος⌟* (vv.ll. s. A.-H.-S.), zu ⌞ ⌟ s. B Vorbem. Cypr. fr. 1,1 p. 35 Dav. *μυρία φῦλα κατὰ χθόνα †⌞-ζόμεν⌟α <...>* (⌞ ⌟*α περ* cod. unus), viell. *χθόνα <...> '* ⌞ ⌟*α* (vgl. M; ⌞ ⌟*ων περ ' ἀνθρώπων* Ludw., ⌞ ⌟*' ἀνδρῶν* Barn.) **3c** sonstige Stt. (Adv. des Bereiches od. räuml. Kontext) *π* 64 (Eum. zu Tel.:) „*φησὶ* (der 'Bettler') *δὲ πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα δινηθῆναι ' -ζόμενος*", vgl. a *ν* 204 (Od. im Selbstgespräch:) „*πῇ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε* (Phäakengeschenke)*; πῇ δὲ καὶ αὐτὸς ' -γξομαι* (*-ζομαι* v.l.);" Fut., nicht Konj. Aor. (Schol. *πλανηθῶ*), vgl. *ο* 312 in b; zu *πῃ γ* 106. 252 in a, *θ* 573 in 2aβ *K* 91 (Nestor: „*τίς δ' οὗτος ⌞κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι⌟ οἷος;*" ... Ag.: „ich bin es u.) *-ζομαι ὧδ', ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος ' ἰζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κῆδε' 'Αχαιῶν*", räumliches Irren (vgl. ⌞ ⌟), aber zugleich geistige 'Weglosigkeit' (vgl. 1c, 2c, Σχ; S. Laser, Studien zur Dolonie, Diss. [masch.], Kiel 1949, 21) *γ* 95 (Tel. zu Nestor: „ich bitte dich) *κείνου* (Od.) *λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας ' ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας ' ⌞-ζομένου⌟*" = *δ* 325 (zu Men.) *oder falls du einen Bericht (über seinen Tod) von jem. anderem gehört hast, einem Wanderer* wie er, der auf seiner Reise Pylos besuchte u. wußte, wie er gestorben ist; ⌞ ⌟ wohl nicht präd. = Od., abh. von *μῦθον* ('if you heard from someone else the story of his wanderings', West, Odyssey z.St.; vgl. Ameis-H. z.St.); vgl. *ρ* 511 *ε* 389 (Od.) *δύω νύκτας δύο τ' ἤματα κύματι πηγῷ ' -ζετο*, wohl *wurde hin u. her getrieben vom Wogenschwall* (Schol. z.St. *ἐπλανᾶτο*, vgl. V. 377), nicht 'wurde geschlagen' (Arist. ap. Ep. Hom., Cramer, AO I 149; Richardson, Iliad zu *Φ* 265–71; vgl. *ε* 431, Hippon. 115,4 W., Alc. 73,3 V.)

Kompos.: *ἀπο-*: 2× in 1bα (nur DSV), 5× in 2aβ (1× DSV), 4× in 2bα (1× DSV), 1× in 2c *ἐπι-*: 1× in 2dβ, 3× in 3a (DSV) *κατα-*: 4× in 3b (DSV) *παλιμ-*: 2× in 2aα *παρα-*: 2× in 1bβ, 1× in 1c, 1× in 2bβ *προσ-*: 2× in 1aβ

M. P. Cuypers

Πλάκος f. [3] **E** verw. m. *πλάξ* (f.), s. Chantraine, Dict. 910

B ON Anhöhe oberhalb des mys. ⌞*Θῆβαι / Θήβη*⌟ (s.d. BII, m. Lit.), das daher 'hypoplakisch' hieß nur in HVformel *ὑπὸ -ῳ ὑλήεσσῃ ' '* (in Vbd. m. ⌞ ⌟ außer *Z* 425) *Z* 396. 425, *X* 479 weitere Lit.: W. Leaf, Strabo on the Troad, Cambridge 1923, 318. 322; W. Ruge, RE VA2 (1934), 1595–1599; Johanna Schmidt, RE XX2 (1950), 2008; F. Gschnitzer, Chiron 1, 1971, 4f.; C. Higbie, Measure and Music, Oxford 1990, 34f.

V. Langholf

πλανάομαι [1] **E** Abl. von nicht-fgrE *πλάνη* (Hdt. 1,30+ usw.), s. Tucker, Greek Verbs 239. – Abl.: *πλανοδίας*?

B *irren* – später häufig, im fgrE sonst in dieser Bed. *πλάζομαι* (*πλάζω* B3) *Ψ* 321 (Nestor zu Antil.: „der eine Wagenlenker, sich verlassend auf die Überlegenheit seiner Pferde u. seines Wagens) *ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν ἐλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα, ' ἵπποι δὲ -όωνται ἀνὰ δρόμον, οὐδὲ κατίσχει*", er hält seine Pferde nicht im Zaum, weshalb sie e.m ungeraden, längeren Kurs folgen (der andere hat schlechtere Pferde, aber gewinnt, weil er knapp lenkt), zur Sache vgl. Delebecque, Cheval 66. 198

M. P. Cuypers

πλᾱνοδίας Akk. Pl. [1h] L [1]A.-H.-S. 292; [2]Ludwich, Hymnenbau 88 f.; [3]Luther, Wahrh. u. Lüge 166; [4]Radermacher, Hermesh. 88; [5]Schulze, QE 166 f. 174; [6]Zumbach, Neuerungen 9. 50

B unsicher h. Merc. 75 *πεντήκοντ' ἀγέλης ἀπετάμνετο* (Hermes) *βοῦς* ... ' *-ας δ' ἤλαυνε διὰ* ... *χῶρον,* ' *ἴχνι' ἀποστρέψας· δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης* ' *ἀντία ποιήσας ὁπλάς,* wohl *πλανάω* + *ὁδός* (*ᾱ* MD, s. L[5.6], Chantraine, Dict. s.v. *πλανάομαι*): entweder Subst. *(auf) irreführenden Wegen* (L[3.6]) od. Adj. (zu *βοῦς*) *irreführende Wege gehend* (L[1.2]), vgl. *πλανάομαι, πλάζω* B 3 (u. LSJ s.vv. *πλανάω* I 3, *πλάνος, πλανώδης*); nicht: *Umwege* od. *in die Irre gehend* (vgl. L[4]). Sonst nur noch Hsch. *π* 2572: *πληνοδίᾳ· παρανόμῳ. τετιμημένῃ. τῇ πεπλανημένῃ τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ, τουτέστιν ἀδίκῳ,* viell. mit urspr. Lesart (*-ᾱ-* u. Fem. *-ας* probl.). – Altern.: zu *πάλιν*: *den Weg rückwärts gehend* od. *Rückwärtswege,* vgl. Material bei L[1]

M. P. Cuypers

πλάσσω [2H] E < **plat^h-i̯e/o-*, vgl. nichthom. Kompos. auf *-πλαθος*; Einzelheiten der Wz. unklar (bei der üblichen Herleitung aus **plh$_2$-d^h-* [s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.] **πληθ-* [m. *η* < *ᾱ*] erwartet, vgl. *βρῖθω, πλήθω*). – Abl.: *πλαστός*

B *formen, gestalten,* Pandora aus Lehm Th. 571 *γαίης* (s.d. B I 1 a) *γὰρ σύμ-ε περι⌞κλυτὸς Ἀμφιγυήεις* ' *παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον Κρονίδεω διὰ βουλάς⌟,* vgl. *Σ* 587. 590. 614 (*ποίησε, ποίκιλλε, κάμε*) variert: Op. 70 *αὐτίκα δ' ἐκ γαίης -ε* ⌞ ⌟ vgl. Th. 513, Op. 60 ff. u. s. West zu Th. 571; Robert, in: 'Hesiod' 360 ff. Zur späteren Bed.entw. vgl. lat. *fingo,* ai. *dehmi* u. s. Müller, Handwerk u. Sprache 112 f. – Wortf.: s. *ποιέω*

Kompos.: *συμ-* Th. 571

M. P. Cuypers

πλαστός [1H] (*πλάσσω*:) *geformt, gestaltet,* Pandora aus Lehm Th. 513 (Epimetheus *πρῶτος*) *Διὸς -ὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα* ' *παρθένον,* vgl. 571 (*πλάσσω,* s. West z.St.), Op. 70. 60 ff.

M. P. Cuypers

πλαταγέω s. *συμ-*

Πλάταια [1i] E < **pl̥th$_2$(e)u̯-* (Peters, Laryng. 193 A. 149) > ved. *pṛthiv-ī́* 'die Breite' i.S.v. 'Erde' (Risch, Gn. 41, 1969, 322 u. Mayrhofer, EWAia II 162 f.) L Burr 25. 111; H.S.-L. 29

B = *Πλαταιαί* (zum Akz. Wackernagel, Kl. Schr. III 1580), Stadt in Boiotien (*B* 504)

R. Führer

πλαταμών [1h] **Σχ** Hsch. s.v.: *τόπος πλατὺς καὶ μέγας ὑποθαλάττιος. οἱ δὲ λεωπετρία* (sc. *λειο-*). *οἱ δὲ ὀλισθηρὰ πέτρα,* Anecd. Gr. ed. Bekker III 1313 (cod. Vat. 1410): *ὅπερ ἐστὶν ⌞ἐπὶ θαλάσσης⌟ ἀκτή, ὁ κρημνώδης δηλαδὴ τόπος, τοῦτο ἐπὶ ποταμοῦ ὄχθη· ὅπερ δὲ* ⌞ ⌟ *αἰγιαλός, ὁ ἐπίπεδος δηλαδὴ καὶ ὁμαλός, τοῦτο ἐπὶ τῶν ποταμῶν π.*

B (zu *πλατύς*:) *Fläche* (konkr.), (Fels-) *Platte* h. Merc. 128 *εἰρύσατο πίονα ἔργα* (s. 120 ff. 135) ' *λείῳ ἐπὶ -ι καὶ ἔσχισε δώδεκα μοίρας* (Ggs. 124. 404), vgl. formal (V. 198 ≅) Th. 279[in.], *B* 307, inhaltl. *Ψ* 359; > Ap. Rh. 1,365[in.] R. Führer

πλατάνιστος [2i] E uncertain, see Chantraine, Dict. s.v. and F. Bader, BSL 89/1, 1994, 199

Σχ sch. D *B* 307: *ὑπὸ τῇ ἱερᾷ πλατάνῳ. τῇ τάσει μέν τοι ἀναγνωστέον ὡς κυπαρίσσῳ*

B *plane-tree* (*platanus orientalis*) portent at Aulis *B* 307. 310 *περὶ κρήνην* ... *κατὰ βωμοὺς* ' *ἕρδομεν* ... *ἑκατόμβας* ' *καλῇ ὑπὸ -ῳ ὅθεν ῥέεν* ... *ὕδωρ·* ' *ἔνθ'* ... *δράκων* ' ... ' *βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα -ον ὄρουσεν.* ' *ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί,* vivid descr. for authenticity (Kirk, Iliad ad l.), cf. *αἴγειρος*

W. Beck

πλάτος [1e] L Wackernagel, Unt. 182; Fränkel, Hom. Gl. 44; Porzig, Satzinhalte 247

B (Ober-) *Fläche* (abstr.), zweidimensional im Ggs. zu eindimension. 'Breite' (*εὖρος λ* 312, *π.* Emp. fr. 17,20) Cypr. 1,2 p. 35 Dav. *ἦν ὅτε μυρία φῦλα κατὰ χθόνα †πλαζόμενα* ' *<-⏑⏑-ἐ>βάρυ<νε βαθυ>στέρνου -ος αἴης,* vgl. Th. 117, *εὐρύς* B 1 a γ (u. ved. *pṛthivī́* 'Erde') R. Führer

πλατύς [6i, 3o, 1H, 1e] E = ved. *pṛthú-* < **pl̥th$_2$u-*, s. Mayrhofer, EWAia II 161 f. – Abl.: *Πλάταια, πλαταμών, πλάτος*; vgl. *πλατάνιστος, πλαταγῆσαι?*

F Mask. *-έος* 1, *-εῖ* 2, *-ύν* 1; Fem. *-έῃ* 1e; Ntr. *-έος* 1, Nom. *-έ'* 1, Akk. *-έ'* 4

M 1 ⁝[⏑⏑] ⌞*αἰπόλια -έ' αἰγῶν*⌟ *B* 474, *ξ* 103 ⁝[⏑⏑] *ἐπὶ -εῖ/ὺν Ἑλλησπόντῳ/ον H* 86, *ω* 82 / *P* 432 ⁝[⏑⏑] ⌞ ⌟ *Λ* 679 = *ξ* 101 ≅ Th. 445[ex.] 2 [⏑⏑⁝] *ἀπὸ -έος N* 588 [⏑⏑⁝] *ὑπὸ -έος E* 796; *-έῃ* Choer. fr. 4,3 posit. bildender Anl. metr. notw. außer 1e

Σχ sch. D *B* 474: *μεγάλα. ἢ ὅτι ἐν διαστήματι καὶ πλάτει πλείονι νέμονται αἱ αἶγες, H* 86: *ἤτοι κατὰ ἀντίφρασιν· στενὸς γὰρ ὁ Ἑλλήσποντος. ἢ τῷ κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ πεπλατυμμένον* (vgl. Ap. lex. 132,8 ff.)

L [1]Jachmann, Athenaeum 33, 1955, 94 f. 108 f. = Hom. Schiffskatalog 244 f. 254 f.; [2]Heubeck. Gl. 37, 1958, 258 ff. = Kl. Schr. 272 ff.; [3]Radici Colace, RFIC 104, 1976, 17 ff.; [4]Lamberterie, -υς I 213. 218 ff. 243 ff. 452 ff.

B *flach u. breit* (2i von ledernen / hölzernen Gerätschaften), *in geringer Höhe sich ausbreitend* (⌞5x formelh. von Ziegenherden⌟), *weit, ausgedehnt* (4x von Gewässern), vorangest. (u. von Präp. abh.) außer ⌞ ⌟, nur neben Bezugsw. mit *π* u./o. *λ*(*α*); hom. in Gl. (*B* 474, *N* 588) od. dir. R. außer (innerl. abh.) *E* 796, *P* 432 *E* 796 (*εὗρε τὸν ἕλκος ἀναψύχοντα*) *ἱδρὼς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ -έος ⌞τελαμῶν⌟ος* ' *ἀσπίδος* (*ἂν δ' ἴσχων* ⌞ ⌟*α αἷμ' ἀπομόργνυ*), s. V. 98. 112, vgl. s.v. *εὐτμητος*, kontrast. *εὐρύς* B 2 d *N* 588 *ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ -έος πτυόφιν* ... *κατ' ἀλωὴν* ' *θρώσκωσιν κύαμοι* (*ἢ ἐρέβινθοι πνοιῇ ὕπο καὶ λικμητῆρος ἐρωῇ*), 'Responsion' m. V. 592 *B* 474 *ὅς τ'* ⌞*αἰπόλια -έ' αἰγῶν*⌟ *αἰπόλοι* ... ' *ῥεῖα διακρίνωσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν* (vgl. *Γ* 198) = *ξ* 103[ex.] (Nom., *ἕνδεκα*), Klangwiederh. *π-λ-α* nb. *αἰ*(*πόλ*) *Λ* 679 (*λῆΐδα συνελάσσαμεν,* 50) *βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,* ' *τόσσα συῶν συβόσια, τόσ'* ⌞ ⌟ (vgl. V. 696) = *ξ* 101 (12) ≅ Th. 445[ex.] (*λῆΐδ'* V. 444) *P* 432 *τὼ δ'* (Ach. s Rosse) *οὔτ' ἄψ ἐπὶ νῆας ἐπὶ -ὺν* ⌞*Ἑλλήσποντ*⌟*ον* ' *ἠθελέτην ἰέναι οὔτ' ἐς πόλεμον,* vgl. *Ω* 545, *I* 72; gg. L[2] ('Leumannsche' Umdeutg. zu 'salzig') s. L[4] 220 ff. 458 f. *ω* 82 (*τύμβον χεύαμεν*) *ἀκτῇ ἔπι προὐχούσῃ, ἐπὶ -εῖ* ⌞ ⌟*ῳ* = *H* 86[ex.] *large plaine de l'Hellespont* (L[4] 459) Choer. fr. 4 (= Suppl. Hell. 320), 3 *ᾤκεον δ'* (Phön.) *ἐν Σολύμοις ὄρεσι -έῃ παρὰ λίμνῃ an dem großen* (?Salz-) *See,* vgl. Hdt. 2,156,2 (ggüber 2,108,4) u. s. L[4] 452–9 (ggüber L[3]). – Wortf.: *ἀλμυρός, ἀπείρων, εὐρύς, μέγας*

D v.l. *ι* 372

R. Führer

πλέες s. *πολύς*

πλεῖος (πλέος) [7i, 7o, 5H] E ion. *πλέος* < **πλῆος* (> att. *πλέως*) zu *πίμπλημι* (s.d.); **πλῆος* < **pl̥h$_1$-i̯o-*?, vgl. lat. *plēnus* < **pl̥i̯o-* < ** puH-i̯o-* 'fromm' (< 'kultisch gereinigt'). – Abl.: *ἔμ-, ἐνί-, εὐπλειος, πλειών*

F Mask. *-ος* 1, *-ου* 1; *-οι* 1, *-ους* 1; Fem. *-η* 4; *-αι* 2; *-οτέρῃ* 1; Ntr. *-ον* 1, *πλέον* 1o, *-ου* 1, *πλέῳ* 1H, *-ον* 2; *-οις* 2

M **1a** [⏑⏑] *πλέῳ ἤματι* Op.792 **1b** [⏑] *δὲ πλέον* *υ*355 **1c** [⏑] *-ου* *K*579; *-ον* *Λ*637 **1d** [–] *-αί τοι οἴν/χαλκοῦ κλισίαι* *I*71, *B*226; *-η* Op.101; *-ον* *ρ*605 **1e** [–] *ἤματος ἐκ -ου* Op.778 [–] *-ος* *δ*319; *-οι* *μ*92; *-η* *ο*446 [–] *-η δέ* *υ*355, Op.101; *δὲ -ον δέπας* *Δ*262; *ἰδὲ -οις δεπάεσσι* *Θ*162 = *M*311; *-ους* Th.636 **2** [⏑⏑] *-οτέρῃ* *λ*359

Σχ sch.min. P.Strassb. inv.162 zu *ο*446: *-η· πληρης*, sch.D *B*226: *-αί τοι· πλήρεις. γέμουσαι*

L R.Thomas, Zur hist. Entw. der Metaph. im Griech., Diss. Erlangen 1891, 76f.; Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 65ff.; Fehling, Wiederholungsfiguren 199f. 208. 311

B *voll* (*von* = Gen., s.u.), bzg. auf Gefäße (5ⁱ, vgl. *μεστός* 1ᵉ) u. sonst konkr. Raum Bietendes (bes. Behausg. 2ⁱ, 4ᵒ) außer letzten 4 St. (übertr.), 9× präd. (s.u.) ≅ *πλήθω* (seltener + Gen.): hom. in dir.R. außer *Λ*637 (Exk.), *K*579, *ρ*605 (jew. Buchschluß). — In assoz. Zush. m. *ἱκέσθαι/ω* ' *λ*359, *ο*446f., *πολλαί*⁺ *B*226, *I*71ff. pos. wertend [7ⁱ, 2ᵒ] (5× präd., davon 3× mit abh. nachgest. Gen.): *Θ*162 *περὶ μέν σε* (Diom.) *τίον* (Gr.) ... ' *ἕδρῃ τε κρέασίν τε ἰδὲ -οις δεπάεσσι* = *M*311 (Sarp. u. Glaukos) *Δ*262 (Ag. zu Idom.:) *σὸν δὲ -ον δέπας αἰεὶ ' ἔστηχ', ὥς περ ἐμοί* *Λ*637 (*δέπας*) *ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης ' -ον ἐόν, Νέστωρ δ'* (*ἀμογητί*), kontrast. *ι*8, *λ*419 *K*579 *ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ ' -ου ἀφυσσόμενοι λεῖβον* *λ*359 (*εἰ δῶρα διδοῖτε*) *καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη ' -οτέρῃ σὺν χειρὶ ... ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι*, Ggs. *κ*42 *ο*446 *ὅτε κεν δὴ νηῦς -η βιότοιο γένηται, ' ἀγγελίη μοι* (*ἱκέσθω*), vgl. *ξ*87, *τ*580 *B*226 *-αί τοι* (Ag.) *χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες ' εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς* ≅ *I*71ⁱᵐ ᵐᵒᵈ. (*οἴνου*) neg. wertend [5ᵒ, 2ᴴ] (4× präd. mit Anapher: stets mit abh. Gen., nachgest. außer *δ*319, *υ*355): *ρ*605 (Eum.) *λίπε δ' ἔρκεά τε μέγαρόν τε ' -ον δαιτυμόνων*, vgl. *ϑ*57 *δ*319 (*ἐσθίεταί μοι οἶκος*) *δυσμενέων δ' ἀνδρῶν -ος δόμος* *υ*355 bis *εἰδώλων δὲ πλέον πρόθυρον, -η δὲ καὶ αὐλή, ' ἱεμένων Ἔρεβόσδε*, nicht *-ον δ' εἰδώλων* (vgl. *ρ*605, s.o.) wegen Spitzenstellg. des Hauptbegr. (wie 351. 353. 354) Hes.Op.101 bis *μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται· ' -η μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, -η δὲ θάλασσα· ' νοῦσοι δ'* (*αὐτόματοι φοιτῶσι*), vgl. formal fr.1,6 *μ*92 (Skyllas) *ὀδόντες ' πυκνοὶ καὶ θαμέες, -οι μέλανος θανάτοιο*, vgl. Sc.131 kalendarisch [3ᴴ]: Th.636 (Titanen u. Kroniden) *συνεχέως ἐμάχοντο δέκα -ους ἐνιαυτούς 10 volle Jahre*, kontrast. '10 ganze Talente' *T*247⁺ (*πᾶς* B2) Op.778 (am 12. *νεῖ νήματ') ἀράχνης ' ἤματος ἐκ -ου, ὅτε τ' ἴδρις σωρὸν ἁμᾶται an einem Sommertag*, s. II Sp.914,62ff. 792 *εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι, ἵστορα φῶτα ' γείνασθαι*. — Wortf.: *μεστός* u. s. Abl. (in E) R. Führer

Πλεισθένης [(Prosaref.ᴴ)] **L** Schwartz, Ps.-Hes. 411f.; P.Bergmann, D. Atridenmythos in Epos, Lyrik u. Drama, Diss. Erlangen 1970, 50f.; Ph.I.‹Kakridis›, Dodone 9, 1980, 39ff. (55 Résumé); J.Th.‹ ›, in: Gnomosyne (Festschrift Marg), München 1981, 47ff.; Papathomopoulos, REG 105, 1992, 45ff.

B S. des Atreus u. der ‹Aerope›, von Kleolla (bzw. ‹ › [DJ]) V. des Ag. u. Men. (Hes.fr.194; vgl. Stesich.fr.209ii4 u. 219, Ibyc. S151,21 p.207. 211. 242 Dav., Bacchyl.c.15,48)

D Hes.fr.195,4 suppl. (dagg. J.Th.Kakridis, ZPE 30, 1978, 1ff.) *Ἡερόπ[ειαν ' -εος πρὸ]ς δῶμα[φίλη]ν κεχλῆ[σθαι ἄκοιτιν* (5 Men., 6 Ag.), vgl. West, Cat. 111 m. A.188 R. Führer

πλεῖστος s. *πολύς*

πλείω s. *πλέω*

πλείων s. *πολύς*

πλειών [1ᴴ] uncertain etym. and meaning Op.617 *ἐπὴν δὴ ' Πληιάδες ϑ' Ὑάδες τε τό τε σθένος Ὠρίωνος ' δύνωσιν, τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι ' ὡραίου· -ὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη*, for differing explanations: *year, seed, abundance* see West ad l., Chantraine, Dict. s.v., cf. I col.1181,27 above W. Beck

πλεκτός [2ⁱ, 3ᵒ, 1ᴴ] (from *πλέκω*:) *plaited* (hair-band), *woven* (basket, chariot-board), *twisted* (rope); cf. not EGrE subst. *πλεκτή* *X*469 (Androm.) *ἀπὸ κρατὸς βάλε δέσματα σιγαλόεντα, ' ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ -ὴν ἀναδέσμην ' κρήδεμνόν ϑ'*, see Marinatos, Arch.Hom.B 21f.; Bieler, ib. C 3 *Σ*568 ‹*-οῖς ἐν ταλάροισι›* *φέρον ... καρπόν* *ι*247 (Cycl.) *ἥμισυ ... θρέψας ... γάλακτος ' ‹ › ν ἀμησάμενος κατέθηκεν* Sc.63 (*κόνις*) *κοπτομένη -οῖσιν ὑφ' ἅρμασι*, cf. *εὐπλεκής*, *-πλεκτος* + *δίφρος* Sc.306. 370, *Ψ*335. 436, see *δίφρος* B1 introd. *χ*175 *σειρὴν δὲ -ὴν ἐξ αὐτοῦ* (sc. Mel.) *πειρήναντε* = 192, cf. *σειρὰς εὐπλέκτους* *Ψ*115, *θύσανοι εὐπλεκέες* *B*448f., *πεῖσμα ἐυστρεφὲς πλεξάμενος* *κ*167f., *εὐστρεπτος* (w. *Σχ*), *στρόφος*, not EGrE *σχοινοπλοκέω*. — Deriv.: *εὐπλεκτος* M. P. Cuypers

πλέκω [1ⁱ, 3ᵒ, 1ʰ, 1ᶜ] **E** PIE root **plek'-*, cf. e.g. Lat. *(-)plico*, and w. extension *-t-* Lat. *plectō*, OCS *plesti*, Germ. *flechten*; see Frisk s.v., LIV 438. — Deriv.: *δίπλαξ, τρίπλαξ*; *εὐπλεκής*, (*εὐ*)*πλεκτός*; *πλόκαμοι, πλοχμοί* (? *ἐπίπλοκος, πλόκιος*)

F *διέ-κε* 1; *ἔ-ξε* 1, ‹*-ξάμεν›ος* 1, ‹ › *αι* 1; ‹*περι-χθ›η* 1, ‹ › *είς* 1

B *plait, twine* **1** simplex and *δια-*: *plait, braid, twist, weave*, eff. obj. locks, garlands, rope, shoes (alw. w. several attributes [adj., appos.]); cf. *στρέφω, ὑφαίνω* *Ξ*176 (Hera) *χαίτας ' ‹πεξαμένη›* (v.l. *πλ-*) *χερσὶ πλοκάμους ἔ-ξε φαεινούς, ' καλοὺς ἀμβροσίους ἐκ κράατος braids* or *twisted locks*, see *πλόκαμοι* B; for etym. wordplay cf. 178. 181; act. because indir. reflex. already expressed in ‹ › ? Cypr.fr.5,2 p.48 Ber. *-ξάμεναι στεφάνους εὐώδεας ἄνθεα γαίης* (ci. *ποίης*, rec. Ber.) ' *ἂν κεφαλαῖσιν ἔθεντο θεαί*, cf. Th.576f. (w. West ad l.); Braswell, Gl. 60, 1982, 221ff. *κ*168 (Od.:) „*πεῖσμα δ' ὅσον τ' ὄργυιαν ἐυστρεφὲς ...* ' *-ξάμενος* (out of *ῥῶπες* and *λύγοι*, 166) *συνέδησα πόδας* (of deer)", cf. *πλεκτός* (end) ‖ h.Merc.80 *σάνδαλα δ' αὐτίκα ῥιψὶν* (Postgate, *ἔριψεν* codd.) ... ' *ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα διέ-κε, θαυματὰ ἔργα, ' συμμίσγων μυρίκας καὶ μυρσινοειδέας ὄζους*, wickerwork 'sandshoes' (like snowshoes), cf. *Σ*568, *ι*247, Sc.63 **2** *περι-*: *θη*-aor. w. dat. *twine oneself around* someone/thing, i.e. *embrace, hang on to*; cf. *περιφύς* *π*21⁺, *ἀμφιχυθείς* *π*214⁺, Aesch.Eum.259, Lat. *amplector* *ψ*33 (Pen.) *ἐχάρη καὶ ... ' γρηὶ ‹περι-χθ›η* *ξ*313 (Od.: „*ἐμοὶ Ζεὺς ἱστὸν νηὸς ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν*) *τῷ ῥα ‹ › εἰς φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν*", cf. *ε*130. 371, *μ*425

Compd.: *δια-* 1ʰ in 1, *περι-* 2ᵒ in 2 M. P. Cuypers

πλέος s. *πλεῖος*

πλεύμων [1ⁱ] **E** IE word, cf. Ved. *klomán-*, Lat. *pulmo*, Mayrhofer EWAia I 419; vulg. spelling *πνεύμων* (association w. *πνέω, πνεῦμα*; also dominant in codd. of other authors) is prob. Hellenistic (silence in schol. = approval?): see Phot.433,18, Moeris *π*33 Hansen, Eust. on *Δ*528; G.W.Bond (Oxford 1989) on Eur.HF 1093; West, Ilias I xxxiv; LSJ and Chantraine, Dict. s.v.

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 290861
Aquisição: DOAÇÃO / FAPLIVROS V
Proc. 05/03931-9 / BRAZIL BOOKS
N.F. 77741 / U$ 121,90 11/10/2007

Nachtrag zu den Hinweisen für den Benutzer

Die D-Scholien wurden mit der vorläufigen Ausgabe von H. van Thiel verglichen (s. ZPE 132, 2000, 1).

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 2

B. Zeitschriften und Reihen

CEG = Chronique d'étymologie grecque, publ. par A. Blanc, Ch. de Lamberterie, J.-L. Perpillou, in: Revue de philologie, de littérature et d'histoire anciennes [RPh] 70, 1996 ff. (= CEG 1 ff.).

C. Moderne Autoren

Beck, Stellung von *Ω* = Götz B., Die Stellung des 24. Buches der Ilias in der alten Epentradition, Diss. Tübingen 1964.

Beßlich, Schweigen = Siegfried B., Schweigen – Verschweigen – Übergehen. Die Darstellung des Unausgesprochenen in der Od., Heidelberg 1966 (Bibl. d. klass. Altertumswiss., N.F., 2. Reihe).

Burguière, Infin. = Paul B., Histoire de l'infinitif en grec, Paris 1960 (E&C 33).

Dee, Epith. for Gods = Dee, Epith.

Dee, Epith. for Heroes = James H. D., Epitheta hominum apud Homerum: A Repertory of Descriptive Expressions for the Human Characters of the Il. and the Od. = The Epithetic Phrases for the Homeric Heroes, Hildesheim; Zürich; New York 2000 (Alpha-Omega. Reihe A, Lexika ... z. klass. Philol.; 212).

Distaff Side Od. = B. Cohen (ed.), The Distaff Side: Representing the Female in Homer's Odyssey, New York and Oxford 1995.

Festschr(ift) Rix = Indogermanica et Italica: Festschrift für Helmut R. zum 65. Geb., hrsg. von G. Meiser, Innsbruck 1993 (Innsbr. Beitr. zur Sprachwiss.; 72).

Führer, Formproblem = Rudolf F., Formproblem-Untersuchungen zu den Reden in der frühgr. Lyrik, München 1967 (Zetemata 44).

Gagnepain, Noms = Jean G., Les noms grecs en *-ος* et en *-ᾱ*. Contribution à l'étude du genre en indo-européen, Paris 1959 (E&C 31).

Giannakis, Reduplicated Presents = Georgios K. G., Studies in the Syntax and Semantics of the Reduplicated Presents of Homeric Greek and Indo-European, Innsbruck 1997 (Innsbr. Beitr. zur Sprachwiss.; 90).

Greenhalgh, Warfare = P. A. L. G., Early Greek Warfare. Horsemen and Chariots in the Homeric and Archaic Ages, Cambridge 1973.

Gygli-Wyss, Nomin. Polyptoton = Brigitte G.-W., Das nominale Polyptoton im älteren Griechisch, Göttingen 1966 (Zeitschr. f. vergl. Sprachforschung [ZVS]; Erg.heft 18).

Hiller-Panagl, Frühgr. Texte = Stefan H.; Oswald P., Die frühgriechischen Texte aus mykenischer Zeit. Zur Erforschung der Linear B-Tafeln, Darmstadt 1976 (2., durchges. Aufl. 1986) (EdF 49).

Iber, Adv. in *-ως* = Ferdinand I., Adverbiorum Graecorum in *-ως* cadentium historia usque ad Isocratis tempora pertinens, Diss. Marburg 1914.

Kalén, Selbst. Finalsätze = Ture K., Selbständige Finalsätze u. imperativische Infinitive im Griech., Uppsala; Leipzig 1941 (Skrifter utgivna av K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala; 34: 2).

Kolk, Pyth. Ap.-Hymn. = Dieter K., Der pythische Apollonhymnus als aitiologische Dichtung, Meisenheim am Glan 1963 (Beitr. z. klass. Philologie; H. 6).

Leaf, (Homer and) Hist(ory) = Walter L., Homer and History, London 1915.

Leaf, Troy = Walter L., Troy. A Study in Homeric Geography, London 1912.

Lendle, Pandorasage = Otto L., Die 'Pandorasage' bei Hesiod. Textkritische u. motivgeschichtl. Untersuchungen, Würzburg 1957.

Lutz, Leibesübungen = Hans L., Beiträge zur Frage der Leibesübungen u. zur Erklärung einzelner Stellen in Homers Od., Diss. Erlangen 1927.

Masson, Onomastica = Olivier M., Onomastica Graeca selecta. Introd. et index de Catherine Dobias et L. Dubois, Nanterre o.J. [1990], 2 Bde.

Mugler, Science (gr.) = Charles M., Les origines de la science grecque chez Homère. L'homme et l'univers physique, Paris 1963 (E&C 46).

Prévot, Aor. = A. P., L'aoriste grec en *-θην*, Paris 1935 (Coll. linguistique publ. par la Soc. de ling. de Paris; 39).

Renehan, Comm. = Robert R., Review Article: Progress in Hesiod (zu West, Hes. WD), CPh 75, 1980, 345–358 („The Commentary").

Shipp, Essays = George Pelham S., Essays in Myc. and Hom. Greek, Melbourne Univ. Pr. 1961 (Australian Hum. Research Council Monogr. 8).

Sommer, Frage = Sommer, Ahḫijavāfrage.

Stegmann, Herrscherbez. = Kurt St. von Pritzwald, Zur Geschichte der Herrscherbezeichnungen von Homer bis Plato. Ein bedeutungsgeschichtl. Versuch, Leipzig 1930 (Forschungen zur Völkerpsychologie u. Soziologie; 7).

Studi Castiglioni = Studi in onore di Luigi C. I–II, Firenze 1960.

Tabachovitz, Hom. *εἰ*-Sätze = David T., Homerische *εἰ*-Sätze. Eine sprachpsychologische Studie, Lund 1951 (Skrifter utgivna av Svenska Institutet i Athen; 8° III).

Thornton, Iliad = Agathe Th., Homer's Iliad; its Composition and the Motif of Supplication, Göttingen 1984 (Hypomnemata 81).

Ulf, Gesellsch(aft) = Christoph U., Die hom. Gesellschaft. Materialien zur analytischen Beschreibung u. hist. Lokalisierung, München 1990 (Vestigia 43).

Vandaele, Opt. = Hilaire V., Essai de syntaxe historique: L'optatif grec, Paris 1897.

West, Il(ias) = Homeri Ilias, rec., testimonia congessit Martin L. W., 2 vol., Stuttgart / München; Leipzig 1998–2000 (Bibl. scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana).

Zgusta, Kleinasiat. ON = Ladislav Z., Kleinasiatische Ortsnamen, Heidelberg 1984 (BN N.F. Beiheft 21).

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

20. LIEFERUNG

πλευραί - πῶυ

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
Rutger J. Allan, William A. Beck, Martijn P. Cuypers,
Rudolf Führer, Volker Langholf, Georg Markwald,
Sebastiaan R. van der Mije, Hans Wilhelm Nordheider,
James N. O'Sullivan, Caroline P. de Putter,
Martin Schmidt, Gerd Steiner,
Theodore Vlachodimitris

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2004

Verfasser der Artikel dieser Lieferung

R. J. Allan mit *Προμηθεύς, Πυθώ* u. a.

W. A. Beck mit *ποιέω, ποῦ, πρήσσω, πρόσθεν, πρότερος* u.a.

M. P. Cuypers mit *πνέω, ποιπνύω, πολύκροτος, πολύμητις, πολυμήχανος, πολύτροπος, (ὦ) πόποι, πορσύνω, πόρτις* u.a.

R. Führer mit *πλέω, ποθέω, ποικίλος, πραπίδες, πρόφρων, πυκινός* u. a.

V. Langholf mit *ποδάρκης, πολλάκις, πολύπτυχος, πορφύρω, ποτιμάστιος, πρόδομος, πρόθυρον, πρόφασιν, Πυγμαῖοι* u. a.

G. Markwald mit *πορεῖν, Πρωτεσίλαος, Πρωτεύς, πρῶτος* u. a.

S. R. van der Mije mit *Ποσειδάων* u. a.

H. W. Nordheider mit *πλησίος, πλοῦτος, πολύς, πομπή, πόνος, πόντος, πότμος, Πουλυδάμας, πτωχός, πύλαι, πῦρ, πύργος* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *πλήσσω, π(τ)όλεμος, Πολύφημος, πολύφρων, πόρος, πόσις* II, *ποταμός, ποτής, ποτόν, πότος, πρηνής, πρόμαχος, πρυμνός, πτερόεις* u. a.

C. P. de Putter mit *πολύτλας, πορθέω, πόσις* I, *πότν(ι)α, πρέσβυς, πρήθω, προγενέστερος, πτολίπορθος* u. a.

M. Schmidt mit *ποινή, πόλις* u. a.

G. Steiner mit *Πρίαμος* u. a.

Th. Vlachodimitris mit *Πύλος* u. a.

Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren R. J. Allan, M. P. Cuypers und C. P. de Putter.

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, S. R. van der Mije, B. Schönefeld, N. Tichá-v.d. Mije und V. Yntema.

ISBN 3-525-25522-5

© 2004, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen / www.v-r.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk und seine Teile sind urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf der vorherigen schriftlichen Einwilligung des Verlages. Hinweis zu § 52a UrhG: Weder das Werk noch seine Teile dürfen ohne vorherige schriftliche Einwilligung des Verlages öffentlich zugänglich gemacht werden. Dies gilt auch bei der entsprechenden Nutzung für Lehr- und Unterrichtszwecke. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

DEDALUS - Acervo - FFLCH

20900020991

B *lung*, later freq., in EGrE otherw. *ἧτορ, πραπίδες, φρήν*, cf. Onians, Origins 39 f. *Δ* 528 *τὸν* (Peiros) *δὲ Θόας ... βάλε δουρὶ ' στέρνον ὑπὲρ μαζοῖο, ⌊πάγη δ' ἐν -ονι χαλκός⌋* (vulg. *πν-*, cf. E) = *M* 189a (where pap. *πλ-*); ⌊ ⌋ also v.l. *Y* 486 (vulg. *νηδύι*, victim Peiros' son; see La Roche, HU II 141) M. P. Cuypers

πλευραί, πλευρά [5[i], 1°, 1[H], 1[h]] **E** uncertain, see Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *Πλευρών*

M **1** disyll. **1a** [⏑̯] *-αί ρ* 232; *-ά* (acc.) *Δ* 468 **1b** [-⏑̯] *-ῶν Λ* 437; *⌊-άς τε καί⌋ Y* 170; *-άς Ω* 10 [-⏑̯] ⌊ ⌋ *ὤμους Ψ* 716, Sc. 430 **2** [-⏑̯] *-ῇσιν* h. Merc. 157

B *ribs, side*. — Wdfld.: *ἰσχίον, λαπάρη; στέρνον, στῆθος* **1** fem. pl., *ribs* as surface **1a** of a pers. *Ψ* 716 *τετρίγει δ' ἄρα νῶτα ... ἀπὸ χειρῶν ' ἑλκόμενα στερεῶς ... ' πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ -άς τε καὶ ὤμους ' αἵματι ... ἀνέδραμον ρ* 232 „*αἴ κ' ἔλθῃ πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο, ' πολλά οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων ' -αὶ* (*-άς, -ά* vv.ll.; *-ά τ'* Bothe, *-ί'* Bekker) *ἀποτρίψουσι δόμον κάτα βαλλομένοιο.*" *ὡς φάτο* (Mel.), *καὶ παριὼν λὰξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσιν ' ἰσχίῳ*, see Russo, Odyssey ad l. on text and interpretation; poss. the idea may be that of one exposing his sides by covering his head w. his arms and fleeing h. Merc. 157 *νῦν σε μάλ' οἴω ' ἦ τάχ' ἀμήχανα δεσμὰ περὶ -ῇσιν ἔχοντα ' Λητοΐδου ὑπὸ χερσὶ διὲκ προθύροιο περήσειν, ' ἢ σὲ φέροντα μεταξὺ κατ' ἄγκεα φηλητεύσειν* ‖ *Ω* 10 *κατὰ δάκρυον εἶβεν, ' ⌊ἄλλοτ⌋' ἐπὶ -ὰς κατακείμενος,* ⌊ ⌋*ε* (*ὕπτιος,* ⌊ ⌋*ε πρηνής*) **1b** of a lion *Y* 170 (*ἐάλη τε χανών*) *οὐρῇ δὲ -άς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν ' μαστίεται, ἐὲ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι* + Sc. 430 **2** coll. ntr. pl. *rib-cage*, containing vital organs, wounded in battle *Δ* 468 *νεκρὸν γὰρ ἐρύοντα ἰδὼν ... ' -ά, τά οἱ κύψαντι παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη, ' οὔτησε ξυστῷ ... λῦσε δὲ γυῖα Λ* 437 *διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε ... ἔγχος, ' καὶ διὰ θώρηκος ... ἠρήρειστο, ' πάντα δ' ἀπὸ -ῶν χρόα* (*χροὸς* Arist., et *-ά* ?) *ἔργαθεν, οὐδ' ἔτ' ἔασε* (Ath.) ' ... *μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός* (sc. Od., cf. *Δ* 135 ff.), *πάντα*: 'to the bone'; see vv. 456 ff. and II 405, 57 ff. W. Beck

Πλευρών [3[i], 2[H] (Prosaref.[e])] **E** „vermutl." gr. ON (Risch, MH 22, 1965, 195 = Kl. Schr. 147, vgl. Heubeck, Gn. 44, 1972, 324), bereits myk. (DMic. II 107). — Abl.: *Πλευρώνιος*

M [⏑̯-] *Π[λευρών* Hes. fr. 10a, 64 suppl. [-⏑̯] *-(α) B* 639 [-⏑̯] *(ἐν) -ι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι N* 217, *Ξ* 116 [-⏑̯] *περὶ Πλ]ε[υ]ρῶν[ι] μακεδνῇ* Hes. fr. 25, 13 **L** Burr 80; H.S.-L. 107; West, Cat. 60

B **I** ON: Stadt in Aitolien, mit (Reimwort!) Kalydon gekoppelt *B* 639 f., *N* 217 = *Ξ* 116[ea], wie K. umkämpft zw. Kureten B II u. Meleagros (Hes. fr. 25, 13 suppl.), urspr. unter der Herrschaft von dessen V. Oineus m. Brüdern (*Ξ* 116 f.) u. Söhnen (*B* 639 ff.), später unter der des Thoas (*B* 638 f., *N* 216 ff.); *B* 639 Akk., 3× Dat. (Epith. *πάσῃ N* 217, *μακεδνῇ* Hes. fr. 25, 13)

II PN: E. des Endymion, S. des Aitolos, Bruder des Kalydon (Hes. fr. 10a, 64 suppl.), V. des Agenor B II 4 (≅ 2), Großv. des Thestios (u. des Porthaon, s. Abl.), Urgroßv. der Leda (Asius fr. 6 p. 90 Dav., Prosaref.), deren Ersterwähng. Hes. fr. 23a, 5 von *Αἰτωλ*[V. 6 gefolgt wird R. Führer

Πλευρώνιος [1[i], 1[H]] bereits myk. (DMic. II 107) Zugehörigkeitsadj. (Risch § 40a) zu *Πλευρών* (s.d.), stets [-⏑̯⏑̯] **I** *aus Pleuron* B I *stammend* (VN): Ringer Ankaios B 3 (*Ψ* 635)

II *von Pleuron* B II *abstammend* (Patron., vgl. Reimwort *Τελαμώνιος*): Agenor B II 4 (impliziert in 3-Generationen-Vers Hes. fr. 10a, 50 suppl.), V. des Porthaon R. Führer

πλέω, πλείω, πλεύσεσθαι, (Präv.)έπλω [10[i], 34°, 1[H], 5[h]] **E** Wz. uridg. **pleu-* 'schwimmen, schweben' (LIV[2] 487 f.; Mayrhofer, EWAia II 194 f.); 'segeln' typ. gr. (s. Chantraine, Dict. 916), in *πλοῦτος, πλύνω* u. *πλώω* ältere Bed. faßbar, s.dd. — Abl.: *πλώω, πλόος, πλοῦτος, πλύνω*

F (- = *πλε*) Akt. Präs. *-ῖτ'* 3; *-ον* 1, *ἔ-ον* 1, *-εν* 1, *ἔ-εν* 1, *-ομεν* 9, *⌊ἐ-ομεν⌋* 1, *ἀν*⌊ ⌋ 1, *ἐπ*⌊ ⌋ 1, *κατ*⌊ ⌋ 1, *-ον* 1, *ἔ-ον* 4, *ἀπέ-ιον* 1, *ἐπέ-ον* 3; *-⌊ίειν⌋* 1, *ἀπο*⌊ ⌋ 3, *ἐπι-ῖν* 2; *-ων* 3, *ἐπι-ίων* 1, *-ίοντες* 1, *-ουσα* 1, *-ουσας* 1; Aor. *⌊ἐπέπλω⌋ν* 1, ⌊ ⌋*ς* 1, *ἀπέπλω* 1, *παρέπλω* 1; *⌊ἐπιπλώς⌋* 1, ⌊ ⌋*ας* 1; Med. Fut. *⌊-ύσεσθ⌋'* 1, *ἀνα*⌊ ⌋*αι* 1

M **1a** [⏑̯] *-ων ἐπὶ οἴνοπα πόντον α* 183 **1b** ⏑̯[-] *-ῖθ' ὑγρὰ κέλευθα γ* 71 = *ι* 252 = h. Ap. 452; (Ptz.)*ντας ἐπι-ῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ ι* 227. 470; *ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον Z* 291 **2a** ⏑̯[⏑⏑] *-εν/ον ε* 278 ≅ *η* 267, *ο* 553 **2b** [⏑̯⏑̯] *-ων ἐπὶ οἴνοπα πόντον H* 88, *δ* 474 **2c** [⏑̯-] *-ύσεσθ' μ* 25 [⏑̯-] *νηῖ γ' ⌊ἐπέπλω⌋ν εὐρέα πόντον* Op. 650; *πόντον* ⌊ ⌋*ς γ* 15; (*γε*) *παρ/ἀπέπλω ποντοπόρος νηῦς μ* 69, *ξ* 339 **2d** [-⏑̯] *ὁμῶς -ίειν ο* 34; *οἴκαδ' / ἄστυδ' ἀπο-ίειν I* 418 = 685, *π* 331; *πόντον ἐπι-ίων / ἐπιπλώσας ε* 284, *Γ* 47 **3a** [⏑̯⏑⏑] *ἔ-εν/ον Ξ* 251 / *Γ* 444, *γ* 158, h. Ap. 399. 437 [⏑̯⏑⏑] *ἀναβάντες ἐπέ-ον ὑγρὰ κέλευθα A* 312 = *ο* 474 ≅ *δ* 842 **3b** [⏑⏑⏑̯] *ὡς ἔ-ον* h. Ap. 408 [⏑⏑⏑̯] *ὁμῶς ⌊-ομεν⌋ κ* 28 ≅ 80 = *ο* 476, ⌊ ⌋ *γ* 276, *ι* 62 = 105 = 565 = *κ* 77 = 133 **3c** [⏑̯×] *-ουσα μ* 70; *-ούσας I* 360 **3d** [-⏑̯⏑] *-ίοντες π* 368 [-⏑̯⏑] *νήεσσιν ἀνα-ύσεσθαι Λ* 22 **3e** [⏑̯-⏑̯] *βάντες ἀπέ-ιον θ* 501 **4** [⏑̯⏑⏑⏑̯] *⌊ἐ-ομεν⌋ ξ* 253 [⏑̯⏑⏑⏑̯] *κατ*⌊ ⌋ *ι* 142 [⏑̯⏑⏑⏑̯] *ἀν/ἐπ*⌊ ⌋ *μ* 234, h. Ap. 469

L [1]J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 6 f.; [2]Wackernagel, Kl. Schr. III 1811; [3]Schulze QE 280; [4]ders., Kl. Schr. 443 m. A.6. 667; [5]Wyatt, Metr. Lengthening 127; [6]Shipp, Studies 99; [7]Kurt, Seem. Fachausdr. 208

B (wohin) *segeln* (Richtg. best., vgl. russ. *plyt'*, kontrast. *πλώ[ίζ]ω*), Subj. Schiff (incl. Besatzg.) *I* 360, *γ* 158, *μ* 68 f., *ξ* 339, *π* 331, sonst pers. (kontrast. *πλώω*); nur Ind., Inf. u. Ptz. (Nom. bis auf 'Sprache Ach.s' *I* 360), je 25× Simplex (I) u. Kompos. (II), (Wz.-)Aor. nur in II (: Hes. fr. 193, 18 suppl. in D), langvok. Präs.st. *I* 418 = 685, *ο* 34, *π* 331 im Inf. (*-ίειν* [-⏑̯] < **pléueen* [⏑⏑-], vgl. II Sp. 1029, 62 f. u. L[3] 277. 280), *ε* 284, *π* 368 im Ptz. (MD als Altern. zu Syniz. / correptio Attica in M 1a / 2b. 3c), nur *θ* 501 ohne metr. Notw. (Verschiebg. in 1. VH vor Penth. von *A* 312[+] aus 2. VH wie *Γ* 47 ggüber *Z* 291 in II 3, s.d.), kontr. 4°, 1[b] in M 1b; mit expl. Angabe des Transportmittels durch *νηΐ*, (*ἐν*) *νή/ἔεσσι(ν) Γ* 46 f. 444, *H* 88, *Λ* 22, *π* 368, h. Ap. 397 ff., vgl. *Βορέῃ ξ* 253; in Vbd. m. inn. Akk. *κέλευθα / ὁδόν γ* 71[+] (and. *A* 312[+] in II 3) / *Z* 291 f. (in I), Akk. der Entfernung *ξ* 339 (in II 2), der Zeit '17 / 9 / 6 Tage' *ε* 278[+] / *κ* 28 / 80[+] (in I), Datierung *αὔριον / ἦρι μάλ' I* 357/60 (in II 3), *ἅμα δ' ἠοῖ μ* 24 f. (in I), *ἑβδομάτῃ ξ* 252 f. (in II 2) — In assoz. Zush. m. *ἀλλοδαποῖσι/θρόους Γ* 47 f., *α* 183; *ἐν δ' ἄνδρες*[+] *I* 360 f., h. Ap. 392/9; *ἀνθρώπους*[+] ' *H* 87 f., *α* 183, h. Ap. 398 f.; (*ἀνα*)*βάντες A* 312[+], *γ* 157 f., *δ* 473 f., *θ* 501, *ξ* 252 f.; *βαλόντες*[+] *θ* 501, *ι* 470; *νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον*[+] *α* 182 f., h. Ap. 469 ff.; *ἔπειτ(α) A* 312 = *ο* 474, h. Ap. 436 f.; *ἑτάρους*[+] *Γ* 47, *α* 182 f.; *ἡγεμόνευε ι* 142, h. Ap. 437; *ἡμεῖς γ* 276, *μ* 234; *θεός γ* 158, *ι* 142; (*ἀφ*)*ἱκόμεθ'*[+] *I* 360/3, *γ* 276 ff., *δ* 474, *ι* 105 ff. 565 ff., *κ* 80 f. 133 ff., *ξ* 253/7, *ο* 34 ff., h. Ap. 437 f.; *ἔλυον/σαν ο* 552 f., h. Ap. 405 ff., (*ἱρὰ*) *Διὶ* (u. *θεοῖσι*) *ῥέξας* (*ἱερά*) *I* 357/60, *δ* 472 ff.; (-)*ἐφαίνετο*[+] *ε* 278 f.[+], *ι* 142 f., *κ* 28 f. 77 ff.; — hom. (kontrast. 3[b] in I) selten (*A* 312 ≅ *δ* 842, *ε* 278. 284, *ο* 553) in Erz. (kontrast. Wortf.), *Z* 291, *Λ* 22 in Exk., überw. in (*θ* 501, *π* 331 in)dir. R. (RAnf. *ι* 252 = h. Ap. 452), s.u. jew. Vorbem. — Wortf.: *ἄγω* B IV 5 / XI 3, *ἀμείβω* B III 3b, *βαίνω* B I 3cγbb / II 4b, *εἶμι, ἐλαύνω* B I 1b / II 5, *ἐλθεῖν*

B II 8, ἐρέσσω, ἔρχομαι (II Sp. 726,65 f. 73 f.), θέω B I 3 a, κίε (II Sp. 1416, 67 f.), ναυτίλλομαι, νέομαι, νίσομαι (III Sp. 407,3 f.), οἴχομαι, ὀχέομαι, πείρω, περαιόομαι, περάω, ποντοπορέω, (δια)πρήσσω, (παρα)φεύγω (*B* 74. 140. 159. 175, *γ* 166 f. / *μ* 98 f.), φέρομαι I Simplex [2[i], 19°, 4[h]]; 1× (ingr.) Fut. (abs.), sonst Präs.st. m. Angabe des Wo / Wie (lang) / Woher / Wozu / Wohin; in dir. R. außer *ε* 278, *ο* 553, 3[h] *μ* 25 (eßt) ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι ' -ύσεσθ' werdet ihr losfahren, vgl. *κ* 484 (Kaus.). 562 f. ‖ *π* 368 οὔ ποτ' ἐπ' ἠπείρου νύκτ' ἄσαμεν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ ' νηῒ ... -ίοντες ἐμίμνομεν Ἠῶ *γ* 158 ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα ' ἔ-ον, vgl. *ν* 86 h. Ap. 408 (οὐδ' ὅπλ' οὐδ' ἔλυον λαῖφος) ἀλλ' ὡς τὰ πρώτιστα κατεστήσαντο βοεῦσιν ' ὣς ἔ-ον, zur Prosodie vgl. *θ* 35 an ders. VSt. *ο* 34 ἑκὰς νήσων ἀπέχειν ... νῆα, ' νυκτὶ δ' ὁμῶς -ίειν *κ* 28 ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς -ομεν (φερόμεσθα ὁμῶς pap. 31) νύκτας τε καὶ ἦμαρ ≅ 80 = *ο* 476 *ε* 278 ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν -εν ἤματα ποντοπορεύων ≅ *η* 267 (l. Sg.) ‖ *γ* 276 ἅμα (ἀνα- Zen.) -ομεν Τροίηθεν ἰόντες (Men. u. Nestor) *Ξ* 251 (ὅτε Her.) ἔ-εν Ἰλιόθεν, Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξας *Γ* 444 ὅτε σε (Hel.) πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ... ' ἔ-ον ἁρπάξας ἐν ... νέεσσι *μ* 70 Ἀργὼ ... παρ' Αἰήταο -ουσα *ι* 62 ἔνθεν δὲ προτέρω -ομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ (vgl. V. 64) = 105 = 565 = *κ* 77 = 133 *γ* 71 ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν -ῖθ' ὑγρὰ κέλευθα; ' ἤ τι κατὰ ⌊πρῆξιν⌋ ...; = *ι* 252 = h. Ap. 452, vgl. *β* 434 h. Ap. 399 (Κρῆτες) ἐπὶ ⌊ ⌋ καὶ χρήματα νηῒ ... ' ἐς Πύλον ... ' ἔ-ον fuhren gerade (Inzidenzschema) 437 (ἄψορροι) πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε ' ἔ-ον *ο* 553 (πρυμνήσι' ἔλυσαν) ἀνώσαντες -ον ἐς πόλιν, vgl. V. 503

II Kompos.; 1× Fut. in II 1, 6× Aor. ⌊in II 2. 3⌋. 5, KSV außer 5× KSN ⌊ ⌋

II 1 ἀναπ. [1[i], 1°] 'hinaufsegeln' (vgl. I Sp. 759,56) i.S.v. eine (riskante) Fahrt unternehmen (Ggs. II 4), Fut./Impf., in Vbd. m. (ἐς +) Akk. = (Fern-)Ziel; in Exk. / dir. R. *Λ* 22 (erfuhr, daß Gr.) ἐς Τροίην νήεσσιν ἀνα-ύσεσθαι ἔμελλον dabei waren, eine Expedition gg. Tr. zu machen, vgl. *α* 210 f., *β* 172[+] f., *ζ* 246, *φ* 39 sowie (Kaus.) Op. 164 f. *μ* 234 στεινωπὸν ἀνε-ομεν γοόωντες (Skylla u. Charybdis) nahmen es rudernd m. d. Meerenge auf

II 2 ἀποπ., ἀπὸ ... π. [2[i], 4°] absegeln, wegfahren, *ξ* 339 Aor., sonst Präs.st., *ξ* 252 f. KSN, sonst KSV; m. Angabe des Woher (= Gen.), Wohin (= ...δ') od. *θ* 501 abs.; in (*θ* 501, *π* 331 in)dir. R. *ξ* 339 ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ... νηῦς sich weit vom Festland entfernt hatte, vgl. *ι* 473. 491 253 ἑβδομάτῃ δ' ἀνα⌊βάντες⌋ ἀπὸ Κρήτης ... ' ἐ-ομεν βορέῃ (ῥηϊδίως), vgl. V. 246. 299, *γ* 15 f. sowie *A* 312[+] in II 3 *θ* 501 (sang, ὡς) ἐπὶ νηῶν ' ⌊ ⌋ ἀπέ-ιον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες (Gr.), vgl. *M* 16, *ν* 317 *I* 418 καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην ' οἴκα⌊δ' ἀπο-ίειν⌋ = 685 *π* 331 νῆα δ' ἀνώγει ' ἄστυ⌊ ⌋ (ποτι-ίειν v.l.) (weg- u.) weiterzufahren, s. *ο* 503 u. vgl. *ο* 553 in I

II 3 ἐπιπ., π. ἐπί [5[i], 8°, 1[H], 1[h]] über das Meer (= Akk.) fahren, 4× (am Anf.) Aor., sonst Präs.st., *H* 88, *I* 360, *α* 183, *δ* 474 KSN, sonst KSV, m. zusätzl. Angabe des Wohin / Wozu (ἐπ', ἐς / μετά + Akk.) bzw. Wohin / Woher (ἐς / ἐκ + ON) *α* 183 f. bzw. Op. 650 f., h. Ap. 469 f.; in dir. R. (ähnlich 1[H]) außer *Z* 291 (Exk.), *ε* 284 (innerl. abh.), *A* 312 ≅ *δ* 842 *γ* 15 (οὐ χρὴ αἰδοῦς) τοὔνεκα γὰρ καὶ ⌊πόντον⌋ ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι ' πατρός, vgl. *B* 665, Hes. fr. 204,60 Op. 650 οὐ γάρ πώ ποτε νηῒ γ' ἐπέπλων ... ⌊ ⌋ ' εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, vgl. V. 655 *Z* 291 (πέπλοι, τὰς Alex.) ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς ... ⌊ ⌋ ' τὴν ὁδὸν ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν *Γ* 47 ἐν ... νέεσσι ' ⌊ ⌋ ἐπιπλώσας ... ' μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκ' ... ἀνῆγες, metr. Verlängerg. (σα-Aor. [< ἔπλωσαν?] nur hier) *ε* 284 (ihn sah Pos.) εἵσατο γάρ οἱ ' ⌊ ⌋ ἐπι-ίων (ἐπιπλώων v.l.), MD *H* 88 καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ... ' νηῒ ... -ων ἐπὶ ... ⌊ ⌋ = *δ* 474[ex], vgl. *γ* 286 *α* 183 (ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον) -ων ἐπὶ ... ⌊ ⌋ ἐπ' ἀλλοθρόους ... ' ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, zur (sing.) Syniz. Bechtel, Vocalcontr. 259, Chantraine, Gr. h. I 37 *I* 360 (αὔριον ὄψεαι) ἦρι μάλ' Ἑλλήσ⌊ ⌋ ἐπ' ... -ούσας ' νῆας ἐμάς *ι* 227 (baten mich) καρπαλίμως ἐπὶ νῆα ... ἐρίφους τε καὶ ἄρνας ' σηκῶν ἐξελάσα⌊ντας ἐπι-ῖν ἀλμυρὸν ὕδωρ⌋, in-dir. R. (innerh. dir. R.), VE metr. gleichw. m. *A* 312[+] (s.u.) 470 ἐκέλευσα θοῶς ... μῆλα ' πόλλ' ἐν νηῒ βαλό⌊ ⌋ *A* 312 ἀναβά⌊ντες ἐπέ-ο⌋ν ὑγρὰ κέλευθα = *ο* 474 ≅ *δ* 842, Erz. (*ο* 474 innerh. dir. R.) h. Ap. 469 (τίς γαῖα;) ἄλλῃ γὰρ φρονέο⌊ ⌋μεν μέγα λαῖτμα ' ἐ{ι}ς Πύλον ἐκ Κρήτης, Umsetzg. in 1. Pl., vgl. *ξ* 252 f. in II 2, ferner *ε* 174, *ι* 260. 323

II 4 καταπ. [1°] 'herabsegeln' i.S.v. (im Hafen) einlaufen (Ggs. II 1), in dir. R. *ι* 142 (λιμήν) ἔνθα κατε-ομεν (nachts, im Dunkeln, nichts merkend), vgl. *κ* 140 f., *π* 472 f.

II 5 παραπ. [1°] vorbeisegeln, passieren, in dir. R. *μ* 69 (Plankten) οἴη δὴ κείνῃ γε παρέπλω ... νηῦς ' Ἀργὼ (Forts. in I), vgl. V. 62. (Kaus.) 72. 99. (metr. gleichw.) 186. 197, *π* 357

D Hes. fr. 23a,19 suppl.; 43a,63 suppl.; 193,18 suppl.; Cypr. fr. dub. 40 p. 63 Be., v.l. *μ* 186, *τ* 216 (West, Ptol. Pap. 270 f.)

G Adv. ἅμα *γ* 276, ὁμῶς *κ* 28[+], *ο* 34, πολλόν *ξ* 339, ῥηϊδίως *ξ* 253 f., μάλ' ὦκα *γ* 157 f., ὥς h. Ap. 408 R. Führer

πληγή [5[i], 4°, 2[H]] M 1 disyll. [-⏑̄] ὑπὸ -ῆς *Ξ* 414; -έων *ρ* 283 [-⏑̄] -ῇ *Π* 816 [-⏑̄] -ῆς *Λ* 532 2 trisyll. 2a shape [-⏑⏑]: [-⏑̄⏑] -ῆσιν *δ* 244, app. Hes. fr. 88,5 [-⏑̄⏑] ⌊-ῆσιν ἱμάσ⌋σω[+] *O* 17, Th. 857; ὑπὸ ⌊ ⌋θλης *ν* 82; -ῆσι *σ* 54 2b [-⏑̄×] -ῆσιν *B* 264 L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 100

B a blow, stroke, nom. act. to ⌊πλήσσω⌋ (*B* 264, *Π* 816 [⌊ ⌋ 791], Th. 857 [855]), ἱμάσσω (*Λ* 532, *O* 17, Th. 857; cf. -ῆσιν ἱμάσθλης *ν* 82), ἐλαύνω (*ρ* 283 [279]); assoc. as dat. instr. w. δάμνημι *Π* 816, *δ* 244, *σ* 54 (cf. Th. 857). – Epith.: ἀεικέσσι, ἀεικελίῃσι Exc. in case of lightning (cast: see κεραυνός), of blow with hand, fist or something held in hand (Hes. fr. 88,5 unclear) w. whip: *Λ* 532 (ἵμασεν ἵππους μάστιγι) τοὶ δὲ -ῆς ἀίοντες ' ῥίμφ' ἔφερον (ἅρμα) *ν* 82 (ὥς τ' ἵπποι) ὁρμηθέντες ὑπὸ -ῆσιν ἱμάσθλης (v. om. C) ' ὑψόσ' ἀειρόμενοι ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον – thunderbolt: *Ξ* 414 ὅθ' ὑπὸ -ῆς (ῥιπῆς v.l.) ... Διὸς ἐξερίπῃ δρῦς *O* 17 (Zeus to Hera: „οὐ μὰν οἶδ', εἰ αὖτε κακορραφίης) ἐπαύρηαι καί σε ⌊-ῆσιν ἱμάσσ⌋ω" Th. 857 ἐπεὶ δή μιν (Typhoeus) δάμασε (Zeus) ⌊ ⌋ας, ' ἤριπε γυιωθείς (n. πλῆξεν v. 855) – hand, fist: *Π* 816 θεοῦ (Ap.) -ῇ καὶ δουρὶ δαμασθεὶς (Patr.) ' ἄψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο (n. πλῆξεν v. 791) *σ* 54 (Od.-beggar to suitors: „με γαστὴρ ὀτρύνει) ἵνα -ῆσι δαμείω" (in fight with Irus) – prob. blow w. σκῆπτρον (as *B* 265 f.) envisaged: *B* 264 (Od. to Thers.: „αὐτὸν δὲ κλαίοντα) ἐπὶ νῆας ἀφήσω ' πεπληγὼς ἀγορῆθεν ἀεικέσσι -ῆσιν" – unclear w. what: *δ* 244 αὐτόν μιν -ῆσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας (Od.), ' σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών, οἰκῆϊ ἐοικώς, ' ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν *ρ* 283 (Od.-beggar to Eum.:) „οὐ ... τι -έων ἀδαήμων οὐδὲ βολάων" (n. ἐλάσῃ v. 279) Hes. fr. 88,5]Κέ[ν]ταυροι τεκ[... ']μεν πληγῆσιν [. – W d f l d.: κεραυνός; opp. βολή (*ρ* 283) J. N. O'Sullivan

πλῆθος [2[i]] L Lamberterie, -υς II 571 f. 636 B (abstr.) Anzahl im Ggs. zu (metr. mögl.) πληθύς '(konkr.) Menge', im Ggs. zu abs. ἀριθμός rel. (von Unter- wie Überlegenheit); nur instr. Dat. am VA, in dir. R. (Ap.s *P* 330) *P* 330 ἴδον ἀνέρας ἄλλους ' κάρτεί τε σθένεί τε πεποιθότας ἠνορέῃ τε ' -εί τε σφετέρῳ καὶ ὑπερδέα δῆμον ἔχοντας der eigenen Zahl (Ameis-H.), sc. ohne Hilfstruppen; s.a. II Sp. 276,49 ff. *Ψ* 639 μ' ἵπποισι παρήλασαν Ἀκτορίωνε ' -ει πρόσθε βα-

λόντες (ἔσαν δίδυμοι· ὁ μὲν lenkte, ὁ δὲ peitschte) *forging ahead* (Richardson) *durch ihre Zahl* (Ameis-H.), sc. 2 statt 1 (vgl. LIMC Aktorione 3) R. Führer

πληθύς [15[i], 2°] F -ύς 2, -ύος 1, -υῖ (dazu Bechtel, Vocalcontr. 277) 3, -ύν 11

M 1 πληθ- im biceps [-⏑̄] ἡ -ύς* O305; ἐς -ύν* P31 = Y197 [-⏑̄] ἡ -ύς* B278; οὔ ποτ' ἐνὶ -υῖ μένεν ἀνδρῶν λ514; -υῖ π105; ἐς -ύν Λ360; κατὰ -ύν E676, Y377; μετὰ -ύν* B143; -ύν* P221 [-⏑̄] οὔ ποτ' ἐνὶ -υῖ μένεν ἀνδρῶν X458 2 πληθ- im longum 2a [⏑̄-] -ύν B488, Λ305*. 405, O295 2b [⏑̄⏑] -ύος* I641 * = vor Vokal

Σχ sch. D B278: τὸ πλῆθος (so reg.), O305: ἐν σχήματι πέφρακεν ἀντὶ τοῦ οἱ πολλοί

L C.F. v. Nägelsbach, Hom. Theol., Nürnberg [3]1884, 261 ff.; Welskopf, in: Typenbegriffe III 185 f.; van Wees, CQ 82 = n.s. 38, 1988, 14. 23; Ch. Ulf, D. hom. Gesellsch., München 1990, 141–5; Lamberterie, -υς II636 ff.; F.J. Martínez García, Los nombres en -υ, Frankfurt 1996, 224–233

B (nur P221 bloße, sonst kämpfende) *Menge* (in Ggs. zu μοῦνος ⟨Λ405 f., π105⟩), *Masse* (im Ggs. zu Hektor Λ300/5. 359 f., P221, Y376 f., X455/8, zu Od. B278, E674 ff., I641, ⟨ ⟩), *Gros* des (eigenen, nur E676, Λ304 f., ⟨ ⟩, D feindl.) Heeres (im Ggs. zu gr. ἄριστοι/ῆες O295 f. 303 ff., (βουληφόροι) B143, ἡγεμόνες B487 f., Λ304 f., κοίρανοι B487 f., tr./gr. (πρόμαχοι) Y376 f., ⟨X458 / λ514⟩); in Vbd. m. ἀνδρῶν ⟨ ⟩, Δαναῶν I641 u. (impl.) B487 f., Λ304 f., Λυκίων E676, je 8× von gr./tr. Seite, 1° von Freiern, 9× (u. D) von Präp. abh. (kontrast. λαός B2dα); in dir. R. (Ap.s Y377) außer B488, Λ305 (nach Frage des Dichters), B278 / 143, O305 (in/nach RAbschl.), E676, Λ360, D – In assoz. Zush. m. αὐτάρ [⏑̄⏑] Λ304 f., O304 f.; ἐγώ B488, P221; ' ἐξέ... E669/76, Λ360; θυμόν B142 f., E670/1/3/6; δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω B488, λ514/7; πᾶ(ντεσ)σι B143, π103 ff. – Wortf.: ἀγορή B1, ἀνήρ BII2bβ, δῆμος B1b. d, ἔθνος B1, κοῦρος B1b, λαός B2, μυρίος B1aα, ὅμαδος, ὅμιλος, οὐλαμός, πᾶς B1cβ, πολύς BII5, στρατός, φλοῖσβος, φῦλον P221 κέκλυτε, μυρία φῦλα ... ἐπικούρων· ' οὐ γὰρ ἐγὼ -ὺν διζήμενος (ἐνθάδ' ἤγειρα ἕκαστον, ἀλλ' ἵνα μοι Troja ῥύοισθε) *Menschenansammlg.*, in (auch gedankl.) 'Respons.' m. ἰθύς V.227 ‖ I641 ὑπωρόφιοι δέ τοί εἰμεν (Aias u. Od.) ' -ύος ἐκ VN[s] *Gesamtheit*, vgl. V.521, A90, Π85 B143 ὣς φάτο (Ag.), τοῖσι δὲ θυμὸν ... ὄρινε ' πᾶσι μετὰ -ύν, ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν *in der* (versammelten) *Menge*, vgl. V.96. 99 278 (γέλασσαν· ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον + dir. R.) ὣς φάσαν ἡ -ύς, vgl. H177 488 (Musen, sagt) οἵ τινες ⟨ἡγεμόν⟩ες VN[s] καὶ κοίρανοι ἦσαν· ' -ὺν δ' οὐκ ἂν ... ὀνομήνω (≅ λ328 ≅ 517) *die Masse* (des Kriegsvolks), s. V.492 Λ305 (10 PN[s]) τοὺς ... ⟨ ⟩ας VN[s] ἕλεν, αὐτὰρ ἔπειτα ' -ύν + Gl. (πολλὸν τρόφι κῦμα· ὣς πυκνὰ καρήατα δάμνατο λαῶν), vgl. V.55 O295 -ὺν μὲν ποτὶ νῆας ἀνώξομεν ἀπονέεσθαι· ' αὐτοὶ δ', ὅσσοι ἄριστοι ἐνὶ στρατῷ (στήομεν) 305 (οἱ μὲν ἄρ' ἀμφ' Αἴαντα ὑσμίνην ἤρτυνον ἀριστῆας καλέσαντες) αὐτὰρ ὀπίσσω ' ἡ -ὺς ἐπὶ νῆας VN[s] ἀπονέοντο ‖ E676 (Od. überlegte, ob er den Sarp. verfolge ἢ τῶν πλεόνων VN[s] ἀπὸ θυμὸν ἔλοιτο) ⟨κατὰ -ὺν⟩ VN[s] τράπε θυμὸν (Ath.), vgl./kontrast. M330/376; ausgedehnte 'Respons.' Y377 μηκέτι πάμπαν 'Αχιλλῆϊ προμάχιζε, ' ἀλλὰ ⟨ ⟩ τε καὶ ἐκ φλοίσβοιο δέδεξο, s. V.379 P31 (σ') ἀναχωρήσαντα κελεύω ' ⟨ἐς πληθὺν⟩ ἰέναι, μηδ' ἀντίος ἵστασ' = Y197 Λ360 ἄμπνυτο, καὶ ἄψ ἐς δίφρον ὀρούσας ' ἐξέλασ' ⟨ ⟩, καὶ ἀλεύατο κῆρα, vgl. V.585+, P129 X458 οὔ ποτ' ἐνὶ -υῖ μένεν ἀνδρῶν, ' ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε ~ λ514 (οὐδ' ἐν ὁμίλῳ) Λ405 μέγα μὲν κακὸν αἴ κε φέβωμαι ' -ὺν ταρβήσας· τὸ δὲ ῥίγιον αἴ κεν ἁλώω ' μοῦνος, s. V.412 ff., vgl. P94 f. ‖ π105 (ich würd es denen allen heimzahlen) εἰ δ' αὖ με -υῖ δαμασαίατο μοῦνον ἐόντα *Überzahl*, vgl. υ30. 40, β250 f.

D Mer. fr. 4,1 K.-M. (= Suppl. Hell. 903A,13) ἔνθ' ὁ μὲν ε[ἰς πλη]θὺν VN[s] κίεν, vgl. E676, kontrast. Λ360

G je 3× in B Λ, je 2× in O P Y R. Führer

πλήθω [6[i], 3°, 4[H], 1[h], 1[e]] E nb. πίμπλημι, s. Risch §101 F -ει 2, -ουσι 2; -εν 1; -ωσι(ν) 4; -ων 2, -οντι 2; -ουσαν 1, -ούσας 1

M 1a [⏑̄⏑] -εν Θ214 1b [⏑̄-] -ει Φ218 1c [-⏑̄] ὁπότε -ων Λ492 [-⏑̄] -ων Sc.478 [-⏑̄] ὅτε -ει h.32,11 2a [-⏑̄⏑] ⟨ποταμοὶ⟩ -ωσι Cert. p.43,8 [-⏑̄⏑] ⟨ ⟩ -ουσι ῥέοντες Π389, τ207; (δὲ) -ωσι(ν) ι8 / Op.307. 461; (ποταμῷ) -οντι ἐοικώς E87, Sc.314 2b [-⏑̄×] τε -ουσαν/ς Σ484, λ419 nur 5× (2[i], 2°, 1[h]) von 15 nach kurzem Vokal pos. bildend (kontrast. πλατύς)

Σχ sch. D E87: πεπληρωμένῳ (ebs. Λ492, Σ484). πλημμυροῦντι

B ⟨*voll sein*⟩ (bis auf Φ218 pos. im Ggs. zu neg. πλημύρω 'über⟨ ⟩'), bes. (8×) von Flüssen (i.S.v. *Hochwasser führen* außer Φ218, Sc.314, 1[e]), daneben von Landflächen (Θ214, Op.461), Vorrichtungen zur Deponierung von Nahrung (2°, Op.307) u. Mondphasen, im Ggs. zu βρίθω, βρύω, θάλλω nicht von Pflanzen; 8× Sg., 7× Pl., mit abh. (and. Π389) Gen. (nach/vorangest.) wie πίμπλημι (dessen fehlendes Pf. Med. damit suppliert wird) nur Θ214, Φ218, ι8 f. / τ207(?), Op.307 (kontrast. präd. πλεῖος, s.d.); bis auf Θ214, Sc.478, 1[h] nur in Schildbeschr. (Σ484, Sc.314), Gl. (E87, Λ492, Π389+) od. dir. R. (Φ218, 2°, ähnl. 2[H], 1[e]) in assoz. Zush. m. Ζεύς+ Λ492 f., Π386/9; θάλασσα(ν) ' Σ483 f., Cert. p.43,8; ' ὣς ... κλονέοντο+ E87/93, Λ492/6; ὄμβρῳ Λ492 f., Sc.478; (ἄ)πάντα+ Π389, Σ484 f., Φ216 ff., λ419 f., Sc.314 f.; πεδίον(δε) E87, Λ492, Φ217 f.; ' πολλὰς δέ Λ492 ff., Π389 f.; χειμάρρῳ+/ερίῳ E87 f., Λ492 f. / Sc.478. – Wortf.: βρίθω BI1a / 2, βρύω, βύω, θάλλω B3, νάω, πίμπλημι BI2b / II2b, πλεῖος (prädk.), πλημύρω, στείνομαι Θ214 τῶν δ', ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε, ' -εν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων ' εἱλομένων, vgl. Ξ35 f., Y156 f., Φ607 Φ218 ⟨πεδίον⟩ κάτα μέρμερα ῥέζε· ' -ει γὰρ δή μοι (Skam.) νεκύων ... ῥέεθρα (στεινόμενος νεκύεσσι), vgl. Π71 f. Λ492 ὡς δ' ὁπότε -ων ποταμὸς ⟨ ⟩δε κάτεισι ' χειμάρρους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ, vgl. Φ283 E87 θῦνε γὰρ ἅμ ⟨ ⟩ ποταμῷ ⟨-οντι ἐοικὼς⟩ ' χειμάρρῳ, vgl. V.598 f. Sc.314 ἀμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν Ὠκεανὸς ⟨ ⟩ 478 τοῦ δὲ (Kyknos) τάφον καὶ σῆμ' ἀιδὲς ποίησεν Ἄναυρος ' ὄμβρῳ χειμερίῳ -ων, „il dat. è causale" (Russo z.St.), s.o. Λ492 Π389 (Zeus zürnt Ungerechten) τῶν δέ τε πάντες μὲν ⟨ποταμοὶ⟩ -ουσι ῥέοντες = τ207ᵃᵐ (von/bei Schneeschmelze) Cert. p.43,8 ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα ... τεθήλῃ ' καὶ ⟨ ⟩ -ωσι, περικλύζῃ δὲ θάλασσα Op.461 (pflüg) πρωὶ μάλα σπεύδων, ἵνα τοι -ωσιν ἄρουραι, vgl. h.30,9 307 σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν, ' ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου -ωσι καλιαί, vgl. V.301, ο446, τ580 ι8 (ὅτ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ) παρὰ δὲ -ωσι ⟨τράπεζα⟩ι ' σίτου καὶ κρειῶν, vgl. ο333 f., ρ411 f. λ419 ἀμφὶ κρητῆρα ⟨ ⟩ς ⟨τε -ούσα⟩ς ' κείμεθ' (Ag. u.a.), vgl. χ19 ff. 84 ff. ‖ Σ484 ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ' (Heph.), ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν, ' ἠέλιόν τ' ... σελήνην ⟨ ⟩ν h.32,11 (Σελήνη) διχόμηνος, ὅτε -ει μέγας ὄγμος, ' λαμπρόταταί τ' αὐγαὶ τότ' ἀεξομένης τελέθουσιν *when the great orbit is complete* (West)

D Suppl. Hell. 1061 ὕ]δασι ποιμαίνοντο πέρι, -ον δὲ (περίπληθοι δὲ cod., περι-ον<το> West) ἄρουραι, vgl. Op.461 u. zum Hiat Ω528, φ216, ω209 R. Führer

Πληϊάδες

Πληϊάδες [1[i], 1°, 4[H] (Prosaref.[c])] M [[illegible]] -ες/ας ϑ' Ὑάδες/ας τε τό τε σϑένος Ὠρίωνος Op. 615, Σ 486; -ας τ' ε 272; -ας Op. 572; -ων Op. 383 [[illegible]] -ες Op. 619 4

L [1]Bartholomae, IF 31, 1912/13, 40 ff.; [2]Kopp, Phys. Weltbild 200 ff.; [3]Werner, η u. ει vor Vokal 85; [4]Scherer, Gestirnnamen 141 ff.; [5]Wyatt, Metr. Lengthening 189; [6]Meier, -ίδ- 64; [7]West, Hes. WD 254 ff.

B *Plejaden, Siebengestirn,* (D: 10–3=) 7 T. (vgl. ‚Hes. fr. 169,') des Atlas (Op. 383, vgl. [illegible],3) u. der Pleione (s.d.), jungfräul. Jagdgef. der Art., nach Verfolgg. durch Orion (vgl. Op. 619 f.) verstirnt (Cycl. fr. 2 p. 74 Dav.), gleichbed. m. Πελειάδες (s.d.), ihr 'Aufgang' / 'Untergang' (dazu L' 255 f.) Signal für ἄμητος / ἄροτος (Op. 383 f. 571–5 / 383 f. 614–7. 619–23); in assoz. Zush. m. Ἄρκτος B II Σ 486 f., ε 272 f., δύ(ν)ω B 1 a a ε 272, Op. 383 f. 615 f., μεμνημένος Op. 615 f. 619/23, Ὑάδες+ Σ 486 ≅ Op. 615, φεύγων/ουσαι Op. 572. 619 f., χαρασσομένοιο/έμεναι Op. 383–7. 572 f., σϑένος (...) Ὠρίωνος Σ 486 ≅ Op. 615. 619 10 12 16

D 'Mus.' (fr. 12 p. 226 Ki. ≠ fr. 18 Diels) ap. Hyg. astr. 2,21 R. Führer 20

Πληϊόνη [(Prosaref.[c])] T. des Ok., von Atlas M. der Πληϊάδες (s.d.), die nach ihr benannt (Cycl. fr. 2 p. 74 Dav.), etymologisierende poet. Erfindg. (Schulze, QE 175) R. Führer 24

πλήκτ(ης) v.l. E 31

πληκτίζ(ομαι) [1[i]] Σχ sch. D Φ 499: διαπληκτίζεσθαι. στασιάζειν L Debrunner, Wortb. 139; Latacz, Freude 106 (105 ff. on verbs in -ίζομαι in Hom.)

B *trade blows with, sich mit* jemandem (dat.) *schlagen* Φ 499 (Hermes to Leto:) „ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μαχήσομαι· ἀργαλέον δὲ ' -ίζεσϑ' ἀλόχοισι Διός". – W d f l d.: ἐριδαίνω/ίζω, μάρναμαι, μάχομαι, θείνω (q.v., wdfld. 1) J. N. O'Sullivan 28 32 36

πλῆκτρον [4[b]] L M. L. West, Ancient Gr. Music, Oxford 1992, 49 f. 65–8

B *plectrum* w. which strings of κίϑαρις / φόρμιγξ struck h. Ap. 185 φόρμιγξ ' χρυσέου ὑπὸ -ου καναχὴν ἔχει ἱμερόεσσαν h. Merc. 53 ἐπεὶ δὴ τεῦξε φέρων ἐρατεινὸν ἄϑυρμα ' -φ ἐπειρήτιζε κατὰ μέρος, ἡ δ' (sc. φόρμιγξ) ὑπὸ χειρὸς ' σμερδαλέον κονάβησε = 419 ≅ 501 40 44

D inc. auct. fr. POxy. 3698,11 πληκτρ[J. N. O'Sullivan

πλήμη s. πλήσμη

πλη(μ)μῦρίς [1°] Σχ sch. Barn. z. St.: πλήμμυρα. ἡ τῆς ἁλὸς ἐπανάστασις. ἢ κλύδωνος φορά. ἢ ἀνάχυσις

L Bechtel, Lexil. 278 f.; Wackernagel, Kl. Schr. II 1164 A. 1; Pasquali, in: Ἀντίδωρον 326 48 52

B *Flut(welle)* ι 486 (Kyklop warf Stein vor Schiff) τὴν δ' ἄψ ἤπειρόνδε παλιρρόϑιον φέρε κῦμα, ' -ὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι, vgl. ε 366 f., γ 290. – A b l.: πλη(μ)μύρω R. Führer 56

πλη(μ)μύρω [1°] E Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: πλημυρίς B *voll*(gefressen) *sein,* auf Tier(-Vgl.) bzg. wie Archil. fr. 43 W. u. (übertr.) Bacchyl. c. 5,107; in dir. R. Pan. 12,19 p. 121 Dav. σὲ χρὴ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὖ φρο,νι θυμῷ ' πίνειν μηδὲ βορῆς κεκορημένον ἠύτε γῦπα ' ἐσθαι -οντα, λελασμ[illegible]συνάων. – W o r t f.: οἰνοβαρείων (ι 374) 60 64

D Hes. fr. 204,163 suppl. ' ἐπλή[μ]υ[ρε (so Crönert, H. 42, 1907, 612; and. West, CQ 11, 1961, 135) R. Führer

πλήμνη [2[i], 1[H]] E prob. rel. to πίμπλημι, πλήϑω, see Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. D E 726: αἱ χοινικίδες τῶν τροχῶν, δι' ὧν ὁ ἄξων στρέφεται, Ψ 339: -η· χοινικίδι (ἀπὸ τοῦ πληροῦν τὸν ἄξονα)

B *nave, hub of wheel* E 726 (Hera's chariot fitted w.) κύκλα ' χάλκεα ὀκτάκνημα σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς. ' τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ... ὕπερϑε ' χάλκε' ἐπίσσωτρα ... ' -αι δ' ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωϑεν Ψ 339 (turn at the marker) ὡς ἄν τοι -η γε δοάσσεται ἄκρον ἱκέσθαι ' κύκλου ποιητοῖο· λίϑου δ' ἀλέασϑαι ἐπαυρεῖν Sc. 309 (they drove fast) ἐπικροτέοντα πέτοντο ' ἅρματα κολλήεντ', ἐπὶ δὲ -αι μέγ' ἀύτευν

D v.l. ant. Hes. fr. 320 W. Beck

πλημυρ- s. πλημμυρ-

πλήν [1°, 2[H]] E adv. acc. of root noun **pleh₂-*, rel. to πέλας, ἄπλητος, see Chantraine, Dict. s.v. πέλας; ἔμπλην q.v. < **en plán,* see Risch § 125; meaning 'near' old, 'except' sec., see Schwyzer II 542 f.

B *except,* in phrase π. γ' PN[s] (1° after penth., 2[H] at VE) used to except member(s) of a group / class ϑ 207 δεῦρ' ἄγε πειρηϑήτω ... ' ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν, οὔ τι μεγαίρω, ' πάντων Φαιήκων πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος. ' ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί Sc. 74 τίς κεν ἐκείνου (Ares) ' ἔτλη ϑνητὸς ἐὼν κατεναντίον ὁρμηϑῆναι ' πλήν γ' Ἡρακλῆος καὶ ... Ἰολάου; Hes. fr. 25,3 ἔγχει μάρνασϑα[ι ...] ' πλή<γ> γ' Ἡρακλῆ[ος ...] ' αυτ . Ἄρηϊ. – W d f l d.: see ἄτερ B introd. W. Beck

Πληξαύρη [1[H]] L [1]Kretschmer, Gl. 10, 1920, 54; [2]Fischer, Nereiden 71 f; [3]Troxler, Sprache Hesiods 144; [4]Deichgräber, Musen 25 f.

B *die das Wasser schlägt* (zu -αυρ- L[3] < L[1], vgl. L[4]; and. L[2]), Okeanide (Th. 353) nb. Γαλαξαύρη (s.d.); zum Verstyp (EN + EN vor Hephthem. + attribuierter EN) vgl. Α 145, Ξ 425, Ω 251, Κ 429, Μ 21 > Hes. Th. 342. 345. 909, fr. 33a, 9. 11 = 193,15; 70,10; 169,2, h. Cer. 109 R. Führer

πλήξιππος [4[i], 1[H], 1[b]] Σχ sch. D B 104: ἵππους πλήττοντι. ἱππικῷ, sch. min. P. Hamb. 736 to B 104: ἱπ]πεῖ ἀγαϑῷ L Knecht, τερψίμβροτος 10

B *horse-striking* (i.e. with whip: cf. πληγή Λ 532, ν 82, πλήσσω Π 728, Ψ 363), *horse-driving, chariot-driving,* epith. of individuals (Λ 93 of Oïleus, charioteer of Bienor), of Βοιωτοί (Sc. 24) B 104 Ἑρμείας ... δῶκεν (sc. σκῆπτρον) Πέλοπι -φ Δ 327 εὖρ' ... Μενεσϑ,ῆα -ον,' ἑσταότ' Λ 93 (ἕλε Βιήνορα) ἔπειτα δ' ἑταῖρον Ὀιλ[illegible] E 705 (τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξαν Ἕκτωρ τε καὶ Ἄρης;) Τεύϑραντ', ἐπὶ δὲ -ον Ὀρέστην, ' ... Sc. 24 (τῷ δ' ἅμα ἱέμενοι πολέμοιο) Βοιωτοὶ -οι (πλάξιπποι b [praeter R]) (ἔσποντ') h. Cer. 474 βασιλεῦσι ' δ[εῖξε,] (Dem.) Τριπτολέμῳ τε Διοκλεῖ τε -φ (δρησμοσύνην ἱερῶν). – W d f l d.: see ἱππεύς J. N. O'Sullivan

πλῆσαι s. πί(μ)πλημι

πλῆσθαι s. πελάζω

πλησί(ος) [13[1], 14°] **E** *-io*-Abl. zu Verbaladj. auf *-to-* (vgl. *ἄπλητος*), *-sio-* < *-tio-*, s. Schwyzer I 270, Risch § 44a, Wz. wie in *πέλας/πελάζω*, s.d.

F Adj.: *-ον* (m.) 10 (einschl. *μ* 102), *-ω* 1°, *-οι* 5[1], *-αι* 4; Adv. *-ον* 7 — zu Formen u. Überl. (Adj. od. Adv.) vgl. *ἀντίος/ον/α* (s.d. B Vorbem.) u. s. Scheindler, Textkrit. Erl. 41 f.

M (Adv.*) [[1]⏑⏑] *-ον/οι/αι* ⌞*ἀλλήλ*⌟*ων* (+ Ptz.) *Γ* 115*, *μ* 102, *ξ* 14* / *Z* 245 (... *ἔνθα*) ≅ 249 / *ε* 71; *-ω/οι* ⌞ ⌟*οισι* *β* 149, *Ψ* 732 (+ Ptz.); *-οι ἔστησαν Λ* 593 = *N* 488; *-αι* (*αἵ γ' ἥσθην*) *Δ* 21 = *Θ* 458, *κ* 93; *-ον* (*ἔνθ'*) *Σ* 422*, *θ* 7*, *υ* 106* [[2]⏑⏑] (*οἱ*) *-ον ἷζε/ἑστήκει η* 171*, *Δ* 329* [[3]⏑⏑] *ἰδὼν ἐς -ον ἄλλον B* 271 = *Δ* 81 = *X* 372 = *θ* 328 = *κ* 37 = *ν* 167 = *σ* 72 = 400 = *φ* 396

Σχ sch. min. P. Amh. 19 zu *Λ* 593: *-οι· ἐγγύς*, sch. D *B* 271: *ἰδὼν ἐς -ον ἄλλον· εἰς ἄλλον τινὰ τῶν ἐγγὺς παρόντων ἀποβλέψας*, *Γ* 115: *-ον· ἐκ τοῦ σύνεγγυς*, *Δ* 21: *-αι· ἐγγύς*

B *(genähert:) nahe, benachbart*, adj. u. (1 b) adv. Gebr. (m. Gen. od. Dat.: *ἀλλήλων/οισι*, *η* 171 *οἱ* [s. Schwyzer II 547; 141. 534], od. abs.) ohne Bed.unterschied, z.T. nach metr. Bedürfnis (s.o. M, F m. Lit.); meist bei Verb / Ptz. der Ortsnähe od. -bewegung (anders *μ* 102, *υ* 106 [s. 1 a. b jew. Ende] u. *B* 271[+] [in 2]); 17× (von 27) + *ἀλλ.* (das zudem 6× ergänzbar): bei enger *gg.seitiger* räuml.r Nähe mehrerer (anonymer) Partner (Pers., Tiere od. Sachen) *nebeneinander* (Subj. od. Obj. im Pl.: 8× *πλ. ἀλλήλων/οισι*, sowie 6× *ἀλλ.* ergänzbar; od. unbest.: 9× *τις ... ἐς -ον ἄλλον*); 4× ohne *ἀλλ.* (auch nicht ergänzbar) bei best. Subj. im Sg. ([1 b:] *Σ* 422, *Δ* 329, *η* 171, anders *υ* 106); 16× am VA (10× formelh. vor Penth.: *-ον*[+] ⌞*ἀλλήλ*⌟*ων / ἔστησαν / αἵ γ' ἥσθην* [dazu *Δ* 329, *η* 171 abgewandelt im 2. Metrum], 2× verlängert ⌞ ⌟*οισι* vor Zäs. *κ. τρ. τρ.*, 4× [ohne *ἀλλ.*] folgt Interp.), 9× am VE (*-ον ἄλλον*). — Wortf.: *ἄγχι, -ίμολον, ἐγγύς, ἐμπεladόν, ἔμπλην, πέλας, σχεδόν* (jew. m. Abll.), die metr. nicht gleichw. mit *πλ.* (bzw. wie *ἐγγύθεν/θι, ἄγχόθι* m. vok. Anl.) u. (außer *ἀγχιστῖνος*) alle adv., s. noch *γείτων* sowie *παρά, πρός* u. *πελάζω* (*μ* 108 *σκοπέλῳ πεπλημένος*), *κλίνω* ([s.d. B I 3 b:] *ἀλὶ / λίμνῃ / πόντῳ / ῥηγμῖνι θαλάσσης κεκλιμένος*[+])

1 am VA, 2× [[2]⏑⏑] **1a** präd. Adj. (m. Verb der Ortsruhe od. Bewegung, anders *μ* 102); ('*πλ.* ⌞*ἀλλήλ*⌟*ων* [s.d. B II] + Ptz.:) *Z* 245 *πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ... ' -οι* (*-ον* v.l.) ⌞ ⌟*ων δεδμημένοι, ἔνθα δὲ παῖδες ' κοιμῶντο Πριάμοιο* ≅ 249 (vgl. [1 b:] *Σ* 422, *υ* 106 *-ον ἔνθ'*) *ε* 71 *κρῆναι δ' ἐξείης πίσυρες ῥέον ... ' -αι* ⌞ ⌟*ων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη* (verlängert, Zäs. *κ. τρ. τρ.*:) *Ψ* 732 (Ringer) *ἐπὶ δὲ χθονὶ κάππεσον ἄμφω ' -οι* (*-ον* v.l.) ⌞ ⌟*οισι, μιάνθησαν δὲ κονίῃ*, vgl. (*P* 361) *τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον '* (sc. viele), (*P* 300) *ἄγχ' αὐτοῖο πέσε β* 149 (*αἰετὸ ἐπέτοντο*) *-ω* (*-ον* v.l.) ⌞ ⌟*οισι τιταινομένω πτερύγεσσιν* (verkürzt, *πλ.* + Verb ohne ⌞ ⌟:) *Λ* 593 (verwundeter Euryp.: „*ἵστασθ' ἀμφ' Αἴαντα*") *οἱ δὲ παρ' αὐτὸν ' -οι ἔστησαν σάκε' ὤμοισι κλίναντες* = *N* 488 (vgl. *K* 508, *Σ* 16[+] *ἐγγύθεν ἱσταμένη / ἦλθεν*) *Δ* 21 (*ἐπέμυξαν*, Ath. u. Hera) *-αι αἵ γ' ἥσθην* = *Θ* 458 (*πλ.* am SE:) *κ* 93 (*νῆες*) *ἔντοσθεν λιμένος ... δέδεντο ' -αι· οὐ μὲν γάρ ... κῦμα* ('abgekürzte Wendung', s. Heubeck, Iliad z.St., auch zur Interpunkt.:) *μ* 102 „*τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, 'Ὀδυσσεῦ, ' -ον* (vulg., *-ω* Ar. Byz., *-οι* ci., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 104) ⌞ ⌟*ων· καί κεν διοϊστεύσειας*" *den einen nahe beim anderen, beide nahe beieinander* (vgl. *Λ* 340. 346[+] *ἐγγὺς ἔσαν / ἐόντα*, zur Paarigkeit noch *κ* 86 *ἐγγὺς ... εἰσι κέλευθοι*) **1b** Adv. (die Kasus bei adj. Gebr. wären z.T. unmetr.) *Γ* 115 *τεύχεά τ' ἐξεδύοντο· τὰ μὲν κατέθεντ' ἐπὶ γαίῃ ' -ον* ⌞ ⌟*ων, ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς* (s.d. B 1 b) *ἄρουρα* (s.d. B 2 c) *legten die Waffen* ⌞*nahe beieinander, ab* (so Leaf, Ameis-H. z.St.), od. *die Männer* ⌞ ⌟ (Kirk, Iliad z.St.) *ξ* 14 *ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει* (Eum.) *' -ον* ⌞ ⌟*ων, εὐνὰς συσίν* (ohne ⌞ ⌟, das aber *θ* 7 ergänzbar:) *θ* 7 (Alkin. u. Od.) *ἐλθόντες δὲ καθῖζον ἐπὶ ... λίθοισι ' -ον· ἡ δ' ...* (VA = SE) *Σ* 422 *αὐτὰρ ὁ ἔρρων* (Heph.) *' -ον, ἔνθα Θέτις περ, ἐπὶ θρόνου ἷζε φαεινοῦ* (vgl. [in 1 a] *Z* 245 ≅ 249 m. Sperrg. *-οι ... ἔνθα*) *υ* 106 *φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς ' -ον, ἔνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἵατο*, der Ruf erscholl *in der Nähe*, kam *aus der Nähe* (svw. *ἐγγύθεν*) — 'verschoben' nach [[2]⏑⏑]: *Δ* 329 (Ag. *εὗρε Μενεσθῆα*) *αὐτὰρ ὁ -ον ἑστήκει ...* ⌞*Ὀδυσσεύς*⌟ (dagg. nicht vorkommend *αὐτὰρ* ⌞ ⌟*' -ον ἑστήκει*, dazu vgl. *ξ* 30, *τ* 388, *π* 177 *αὐτὰρ* ⌞ ⌟*' ἕζετο / ἷζεν / ἧιεν*), vgl. noch (*E* 570, *O* 442[+]) *ἄγχι παρίστατο / παρέστη*, (*Δ* 529[+], *β* 267[+]) *ἀγχίμολον /* ⌞*σχεδόθεν*⌟ *δέ οἱ ἦλθε* + PN, (*τ* 447) *στῆ ῥ' αὐτῶν* ⌞ ⌟, (*E* 611) *στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰών* usw. *η* 171 (*υἱὸν ἀναστήσας*, Alkin.) *ὅς οἱ -ον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε* **2** als Nomen am VE nb. *ἄλλον* (Akk.), REinl.: anonymen *Nebenmann, Nachbarn, den neben sich* (vgl. I Sp. 554,31 m. Parall.: *ἄλλος — ἄλλῳ* u.ä.; s. noch Kirk, Iliad z.St.:) *B* 271 (*ἀγορή*) *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς -ον ἄλλον* (vgl. *I* 201[+] PN* *προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα*, *Ψ* 304[+] *ἄγχι παραστάς* bei 2 benannten Partnern; s. noch D) = *Δ* 81 (Kampfgewühl) = *X* 372 = *θ* 328 (versammelte Götter) = *κ* 37 (Od.' Gef.) = *ν* 167 (Phäaken) = *σ* 72 (Freier) = 400 = *φ* 396

D Op. 22 (*πλησίον* pro *πλούσιον* ci. Danielsson [cf. *B* 271[+]], sed v. 313 et West ad l.) H. W. Nordheider

πλησίστιος [2°] *die Segel blähend*, zu *ἱστίον* B 5 a (*λ* 5 'respondierend') u. *πίμπλημι*, das selbst so nicht gebraucht (außer viell. [vgl. D am Anf.] als <v.l.> für *πρήθω*?), epex. hinter (formelh.) *ὕκμενος* (s.d. Wortf.) *λ* 7 (*ἡμῖν κατόπισθε νεὸς) ὕκμενον οὖρον ἵει -ον, ἐσθλὸν ἑταῖρον, ' Κίρκη* (vgl. V. 11) = *μ* 149 R. Führer

πλή(σ)μ(η) [1[H]] **L** Lamberterie, *-υς* I 448 **B** (Pl.:) *Hochwasser, Fluten* (eines angeschwollenen Flusses im Ggs. zu 'normalen' *προχοῆσι*) Hes. fr. 320 *αὐτὸς δ' ἐν -ῃσι διιπετέος ποταμοῖο* <verlor 1 Sandale?>, vgl. Ap. Rh. I 9. 11, III 67. 71. 73, kontrast. *P* 263, *ε* 453, *λ* 242, Op. 757 (and. Lehmann bei Marckscheffel, Hes. i ... Fr. a, Lipsiae 1840, 310: „de Ulixe ... ad Phaeacum insulam natante") R. Führer

πλήσσω [39[i], 16°, 3[H], 2[h], 2[e]] **E** PIE, see LIV[2] 484; related wds. (for 'strike', 'stroke'; 'mourn' [< 'beat the breast'] et sim.) in other IE langs.; on development of tenses see L[3] 48 ff. 71 f. — Deriv.: *πληγή, πλῆκτρον, πλήκτης* (v.l.); *πληκτίζομαι*; *Πληξαύρη, πλήξιππος*; *βουπλήξ, παραπλήξ*; *ἔκπαγλος*; *ἔμπλήγδην*

F *ἐπι-σσεις* 1, *ἐκ-σσουσι* 1; *ἐπι-σσων* 1, *δια-σσοντες* 1; *ἐπι-ξειν* 1; *-ξα* 1, *-ξε(ν)* 7, *-ξ(ε)* 5; *-ξῃ* 1, *ἐνι-ξωμεν* 1, *ἐνι-ξωσι* 1; *-ξειε* 1; *-ξας* 3, *-ξαντε* 1, *ἐνι-ξαντες* 1; 2nd aor. *ἐ*⌞*πέ-γον*⌟ 1, ⌞ ⌟ 2; *πε-γέμεν* 2; pf. *πε-γώς* 2, *πε-γυῖα* 4; plqu. *ἐπε-γει* 1; mid.: *-ξατο* 1; *-ξάμενος* 1; 2nd aor. *πε-γετο* 4, *πε-γοντο* 2; pass.: *-γη* 2, *κατε-γη* 1, *ἔκ-γεν* 1; *-γείς* 2, *-γέντος* 1, *-γέντι* 1, *ἐκ-γέντες* 1, *-γεῖσα* 3, *-γεῖσ'* 1, nom. *-γέντα* 1

M **1** monosyll. **1a** [[1]] *-ξ' E* 147, *M* 192, *Π* 115, *P* 294 **1b** [[2]-] *-ξ' Λ* 240 **2** disyll. **2a** shape [-⏑⏑]: [[1]⏑] *-ξα κ* 162; *-ξε(ν) B* 266, *Γ* 362, *ε* 431, *μ* 412, Th. 855, Alcmaeonis fr. 1,2 p. 139 Dav.; *-ξῃ σ* 57 [[2]⏑] *ἔκ-γεν Σ* 225 **2b** [[1]-] *-γείς Θ* 12; *-γεῖσ' P* 296 **2c** shape [-⏑]: [-[2]] *-γείς Ψ* 694 [-[2]] *ἐπι-σσων K* 500; *ἐπι-ξειν Ψ* 580; *-ξεν Π* 791; *-ξας Π* 332, *υ* 17, *χ* 20 [-[2]] *-γη φρένας N* 394, *Π* 403 [-[2]] *ἐπι-σσεις M* 211 **3** trisyll. **3a** [[3]⏑⏑] *-ξατο* h. Cer. 245 **3b**

shape [–⏑⏑]: [–⏑⏑] -σσουσι σ231; ἐνι-ξωσι χ469; -ξαντε Ε588; ἐκ-γέντες h.7,50; -γεῖσα Sc.422 [–⏑⏑] δια-σσοντες Ψ120; ἐνι-ξωμεν/αντες ὀρυκτῇ Μ72, Ο344; -ξειε Κ489; Διὸς -γέντι/εῖσα ⌊κεραυνῷ⌋ Ο117, μ416 = ξ306; -γέντε ⌊ ⌋ Θ455 3c shape [⏑–⏑]: [⏑–⏑] πέ-γον/ώς Ψ363, ϑ264 / Β264; -γέντος/α Th.861, φ50 [⏑–⏑] πε-γώς Χ497 [⏑–⏑] κατε-γη Γ31 4 quadrisyll. 4a shape [–⏑⏑⏑]: [–⏑⏑⏑] πε-γέμεν Π728, Ψ660 [–⏑⏑⏑] 'καὶ ὦ / ϑαλερὼ' πε-γετο μηρώ Μ162, Ο397 = ν198 / Ο113 4b [⏑⏑⏑⏑] -ξάμενος Π125 4c [⏑–⏑] ῥάβδῳ ⌊πε-γυῖα⌋ κ238. 319, π456; ⌊ ⌋ Ε763; στήϑεα πε-γοντο Σ31. 51 4d [⏑⏑–⏑] ἐπέ-γον Ε504; ἐπε-γει Alcmaeonis fr.1,3 p.139 Dav.

Σχ sch. D Π728: μαστίζειν, Ψ120: διακόπτοντες, Μ72: ἐμπέσωμεν (sim. Ο344), Κ500: ἐλαύνων, Γ31: ἐφοβήϑη. ἐδειλώϑη, sch. min. P.Berl.11634 to Θ455: πληγεῖσε (i.e. -εῖσαι)

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 99–103; [2]Jankuhn, Pass. Bed. 80f.; [3]Tichy, Onomatop. Verb. (see index s.vv. πέπληγ[α], πλῆξ[α], -πλήσσε-)

B *strike* lit. or metaph. (II2. 4. 5). – Wdfld.: see (sub)-sections below **I simple** usu. of strong, violent blow, but sometimes force medium (Μ162 et sim. [of slapping, beating own thighs, breast]; φ50) or light(ish) (κ238+); act. (31×: 19× s-aor., 5× redupl. 2nd. aor., 1× plqu., 6× pf. ptc.), mid. (8×: 2× s-aor., 6× redupl. 2nd. aor.) and pass. (10× aor. ptc.); some instances of redupl. forms clearly iter. (pf. ptc. act. Β264, Ε763, Χ497; aor. act. Ε504, Π728, Ψ660, ϑ264; aor. mid. Σ31. 51); subj. ⌊of trans. act.⌋ pers. (divine Ε763, Π791, κ238+, Th.855), animals (Ε588, cf. πόδες ἵππων Ε504), thing (ε431, μ412), obj. (sometimes understood) ⌊ ⌋ pers. (divine Ε763, Th.855), part of pers. (μ412, υ17), animal(s) (Π728, Ψ363, κ162; cf. Κ500 in II3 below), thing (Γ362, Ε504, Π115, χ20, so prob. ϑ264; cf. Ψ120 in II1 below); subj. of pass. pers. (human Ψ694; divine 3[1], Th.861) or thing (Ρ296, μ416+, φ50, Sc.422); subj. of mid. pers., obj. part of subj.; subj. of abs. act. humans (Ψ660 boxers); w. acc. (not obj.) of part of body struck Β266, Ε147, Λ240, Π332. 791, κ162, Alcmaeonis fr.1,2. 3 p.139 Dav. (cf. φρένας in II2, ἦτορ in II5 below); where subj. pers. blow (usu. slashing, swinging) usu. delivered w. weapon, implement (7× sword [of slashing stroke, where clear], 2× thrust spear, axe [Alcmaeonis fr.1,3; cf. Ψ120 in II1 below], whip [Π728, Ψ363], staff et sim.; κληῖδι φ50) held in the hand(s) or w. flat of hand(s) (Μ162 etc.; Π791), fist(s) (Ψ660. 694; prob. clenched hand[s] also Σ31+, υ17, Χ497, σ57) or foot, feet (thrust: ϑ264, χ20; cf. Ε504 horses' hooves); but sometimes w. cast weapon (thunderbolt 8×, spear κ162, discus Alcmaeonis fr.1,2); 29× (n. also Κ500 in II4a below) w. dat. instr. (incl. 7× χειρί / χερσί[ν], 2× ποδί / ποσίν; πληγῇσιν Β264); blow delivered by impetus of subj. striking against obj. Ε588 (subj. horses), ε431 (wave), μ412 (falling mast) (cf. II3 below); of places where obj. (subj. of pass.) is (part of: μ412) pers., animal blow fatal Ε147, Κ489, Λ240, Μ192, Π332, Ρ294 (cf. 296), μ412, Alcmaeonis fr.1,3 (cf. 2); adv.: αὐτοσχεδίην (Μ192, Ρ294), λυγρῶς (Ε763), πύξ (Ψ660); 3× pregnant sense w. expr. of motion: ἀγορῆϑεν (Β264), ἐς πόλεμον (Π728), οὐρανὸν ἐς (Ε504). – Wdfld.: see κόπτω, μαστίζαι; also ἐπιμαίομαι blow w. hand(s), fist(s): Π791 -ξεν (Ap. Patr.) δὲ μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω ' ⌊χειρὶ⌋ καταπρηνεῖ σ57 (Od.-beggar to suitors: „ὀμόσσατε ὅρκον, μή τις ἐπ' Ἴρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ ⌊ ⌋) -ξῃ ἀτασϑάλλων" Χ497 τὸν δὲ (orphan) καὶ ἀμφιϑαλὴς ἐκ δαιτύος ἐστυφέλιξε ' χερσὶν πε-γὼς καὶ ὀνειδείοισιν ἐνίσσων Ψ660 (ἄνδρε δύω κελεύομεν [Ach.]) πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πε-γέμεν, abs. 694 -γεὶς (Euryalus in boxing-match) ἀνέπαλτ' (n. κόψε παρήϊον v.630) so, where obj. part of subj. (mid. exc. υ17) (6× of thigh-slapping as reaction to unexpected, unwelcome turn of events, a gesture of anger and/or grief, alarmed concern; further s.v. μηρός B1aγ): Μ162 ὤμωξέν τε καὶ ὦ ⌊πε-γετο μηρὼ⌋ ' Ἄσιος (162a χερσὶ καταπρηνέσσ', ὀλοφυρόμενος δὲ προσηύδα [= Ο114]) Ο397 (ὤμωξέν [Patr. at sight of Grs. being routed]) καὶ ὦ ⌊ ⌋ ' χερσὶ καταπρηνέσσ' = ν198 (Od., thinking the Phaeacians have brought him to some place other than Ithaca) Ο113 (Ἄρης) ⌊ ⌋ ' χερσὶ καταπρηνέσσ' Π125 μηρὼ -ξάμενος (Ach., seeing ship on fire) h.Cer.245 κώκυσεν δὲ καὶ ἄμφω -ξατο (Met.) μηρὼ ' δείσασ' ᾧ περὶ παιδί, see Hoekstra, Sub-epic 50f. Σ31 (χερσὶ) στήϑεα πε-γοντο (mourning women) = 51[in.] (mourning Nereids) υ17 στῆϑος δὲ -ξας (Od., controlling his anger) κραδίην ἠνίπαπε — foot, feet: Ε504 (κονισάλῳ, ὅν) οὐρανὸν ἐς ... ἐ⌊πέ-γον⌋ πόδες ἵππων ϑ264 ⌊ ⌋ (dancers) δὲ χορὸν ('dancing-floor' rather than intern. acc.) ... ποσίν χ20 ἀπὸ εἷο τράπεζαν ' ὦσε ποδὶ -ξας (stricken Antin.) — subj. (whole body, mass) striking against obj.: Ε588 (δηϑὰ μάλ' εἰστήκει [dead Mydon, on his head]) ὄφρ' ἵππω -ξαντε (hardly of kicking) χαμαὶ βάλον ε431 παλιρρόϑιον δέ μιν αὖτις ' -ξεν (sc. κῦμα) ἐπεσσύμενον μ412 -ξε (falling mast) κυβερνήτεω κεφαλήν — arc-describing (so of sword, where clear) stroke (of varying force) w. weapon et sim. (so too prob. Β264, Ε763) held in hand(s) (dist. from βαλών Ε146f.) Γ362 (⌊ἐρυσσάμενος ξίφος⌋) -ξεν ἀνασχόμενος κόρυϑος φάλον (361–362a alia et plura pap.640, v. West, Ptol. Pap. p.45) Μ192 (⌊ ⌋ Ἀντιφάτην) -ξ' αὐτοσχεδίην (⌊πληξ αορι μεγα⌋λω κεφαλην υ⌊πελυσε δε γυια pap.875 [cf. Π115, Ο581]) Ε147 (τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ κληῖδα παρ' ὦμον ' -ξ', ἀπὸ δ' αὐχένος ὦμον ἐέργαϑεν ἠδ' ἀπὸ νώτου Π332 (οἱ) λῦσε μένος, -ξας ξίφει ⌊αὐχένα⌋ Λ240 τὸν δ' ἄορι -ξ' ⌊ ⌋, λῦσε δὲ γυῖα Κ489 ὅν τινα Τυδεΐδης ἄορι -ξειε (-ξασκε v.l. ant.) (n. ϑεινομένων v.484) Π115 (Ἕκτωρ Αἴαντος δόρυ) -ξ' ἄορι (ἀντικρὺ δ' ἀπάραξε) Alcmaeonis fr.1,3 p.139 Dav. (Πηλεὺς) ἀνὰ χεῖρα τανύσσας ' ἀξίνῃ ἐϋχάλκῳ ἐπε-γει (obj. Phocus; plqu. of immed. occurrence) μέσα νῶτα (cf. Ψ120 in II1 below) Β266 σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμω ' -ξεν (Od. Thers.) 264 (αὐτὸν [Thers.] κλαίοντα) ἐπὶ νῆας ἀφήσω (Od.) ' πε-γὼς (πεπλήγων v.l.: see L[3]73) ἀγορῆϑεν ἀεικέσσι πληγῇσιν Ε763 (Hera to Zeus:) „ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, αἴ κεν Ἄρηα ' λυγρῶς ⌊πε-γυῖα⌋ μάχης ἐξαποδίωμαι;" κ238 ῥάβδῳ ⌊ ⌋ (Circe) κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ = 319[in.] = π456[in.] (Ath.) Π728 ἵππους ἐς πόλεμον πε-γέμεν Ψ363 ἐφ' ἵπποιιν μάστιγας ἄειραν ' πέ-γόν ϑ' ἱμᾶσιν sim.: φ50 (ἔβραχε) ϑύρετρα ' -γέντα κληῖδι (n. ἀνέκοπτεν v.47) — spear-thrust: Ρ294 (τὸν δ' υἱὸς Τελαμῶνος) -ξ' αὐτοσχεδίην κυνέης διὰ χαλκοπαρήου 296 (ἤρικε) κόρυς περὶ δουρὸς ἀκωκῇ, ' -γεῖσ' ἔγχεί τε ... καὶ χειρί — cast weapon: κ162 (τὸν [sc. ἔλαφον]) κατ' ἄκνηστιν μέσα νῶτα ' -ξα (spear surely cast, *pace* Heubeck in Od. ad l.: deer near, but hardly *that* near!) Θ12 (Zeus to gods: „ὃν δ' ἂν ἐϑέλοντα νοήσω) ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν ἢ Δαναοῖσι, ' -γεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε" 455 (Zeus to Ath. and Hera:) „οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων, -γέντε ⌊κεραυνῷ⌋, ' ἄψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσϑον" Ο117 (Ares: „I must go to avenge the death of my son) εἴ πέρ μοι καὶ μοῖρα Διὸς -γέντι ⌊ ⌋ ' κεῖσϑαι ὁμοῦ νεκύεσσι" μ416 ἐλελίχϑη (ship) ... Διὸς -γεῖσα ⌊ ⌋ (n. ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν v.415) = ξ306 Sc.422 (ἤριπε [Cycnus] δ', ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν) -γεῖσα Διὸς ... ⌊ ⌋ Th.855 (ἐπεὶ εἵλετο [Zeus] βροντήν τε στεροπήν τε καὶ κεραυνόν) -ξεν (obj. Typhoeus) ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος (n. πληγῇσιν ἱμάσσας v.857, κεραυνωϑέντος v.859) 861 (φλὸξ δὲ κεραυνωϑέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος [Typhoeus]) -γέντος Alcmaeonis fr.1,2 p.139 Dav. (μιν [ci.] Τελαμὼν) δίσκῳ ' -ξε (-ξαι v.l.) κάρη

II compds. metaph. (8×) exc. II 1. 3. 4a; act. (4× pres. [which only in compos.], fut. inf. Ψ 580, 3× *s*-aor.) and pass. (5× aor.) **II 1** *δια-* *split.* — W d f l d.: see *κόπτω* Ψ 120 *τὰς μὲν* (sc. *δρῦς*) ... *δια-σσοντες* (*διαπλίσσοντες* v.l.) (w. the axes of v. 114) *Ἀχαιοὶ ἐκδεον ἡμιόνων*

II 2 *ἐκ* (-) metaph. of psychological effect (terror exc. σ 231), the affected pers. losing his presence of mind (which is 'struck out' of him) and ability to function normally. — W d f l d.: *ἐκπατάσσω, ὀρίνω, ταράσσω; δείδω, ταρβέω, τρομέω* N 394 *ἐκ δέ οἱ ἡνίοχος ⌊-γη φρένας⌋* (at death of Asius) Π 403 *ἑνὶ δίφρῳ ἧστο ἀλείς· ἐκ γὰρ ⌊ ⌋* Σ 225 *ἡνίοχοι δ' ἔκ-γεν* (*ἔκ-ον* v.l.), *ἐπεὶ ἴδον ... πῦρ* (n. *ὀρίνθη θυμός* v. 223, *κυκήθησαν* v. 229) h. 7,50 *ἐς πρύμνην ἐφόβηθεν* (pirates), *' ἀμφὶ κυβερνήτην δὲ σαόφρονα θυμὸν ἔχοντα ' ἔσταν ἄρ' ἐκ-γέντες* *upset, disturb* mentally: σ 231 (Tel. to Pen.:) *„οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι· ' ἐκ γάρ με -σσουσι παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος ' οἶδε κακὰ φρονέοντες* 'put me off my shot'

II 3 *ἐνι-* w. dat. *hurtle into.* — W d f l d.: *ἐμπίπτω* M 72 (*εἰ*) *⌊τάφρῳ⌋ ἐνι-ξωμεν* (Trs.) O 344 *Ἀχαιοὶ ' ⌊ ⌋ καὶ σκολόπεσσιν ἐνι-ξαντες* (*ἔνθα καὶ ἔνθα φέβοντο*) *throwing themselves into* χ 469 (*ὅτ' ἂν ἢ κίχλαι*) *ἠὲ πέλειαι ' ἕρκει ἐνι-ξωσι*

II 4 *ἐπι-* **4a** lit. *deal a blow upon, strike* (cf. *ἐπικόπτω*; or *ἐπι-* = 'onward'?) K 500 *ἐξήλαυνεν* (Od. horses) *ὁμίλου ' τόξῳ ἐπι-σσων, ἐπεὶ οὐ μάστιγα* (*νοήσατο ἐλέσθαι*) **4b** metaph. *rebuke, chide* ('strike out at') w. dat. — W d f l d.: see *ἐνίσσω* M 211 (Polyd. to Hector:) *„ἀεὶ μέν πώς μοι ἐπι-σσεις* (*ἐνι-σσεις* v.l.) *ἀγορῇσιν ' ἐσθλὰ φραζομένῳ"* Ψ 580 (Men. to Grs.:) *„ἐγὼν αὐτὸς δικάσω, καί μ' οὔ τινα φημὶ ' ἄλλον ἐπι-ξειν Δαναῶν"*

II 5 *κατ-* metaph. *strike with fear;* cf. II 2 above, but effect here less drastic Γ 31 (*τὸν δ'* [Men.] *ὡς ἐνόησεν 'Αλέξανδρος*) *ἐν προμάχοισι φανέντα, κατε-γη ... ἦτορ, ' ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο* (n. *δείσας* v. 37)

D Mer. fr. 3,3 K.-M.; inc. auct. fr. PBerol. 21123 A,5 *δ]ια-πλήξειε* sscr. ρ (see also [*δια*]*πρήσσω*); v.l. Λ 146, Ξ 40, ζ 318, ι 491, ξ 425 (ap. D. H.), *ἀπο-* κ 440, *δια-* ϑ 507

J. N. O'Sullivan

πλίσσομαι [1°] **E** < **plik^h-ie/o-*, root unclear, see Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. Barn. ad l.: *τὸ δὲ -σσοντο ⌊βάδην⌋ διέτρεχον, ὥστε τὸ ὅλον εἶναι· εὖ μὲν ἐτρόχαζον, εὖ δὲ ⌊ ⌋ ἧεσαν,* altern. (*⌊ ⌋*) *διαβαίνειν, σκέλος παρὰ σκέλος μεταφέρειν / τίθημι, βηματίζειν,* w. ample explanation, e.g. *Ἱπποκράτης δὲ πλίγμα τὸ μεταξὺ τῶν μηρῶν διάστημα ... ἐπειδὴ τοίνυν δισταμένων τῶν μηρῶν τὸ βῆμα γίνεται, οὐκ ἀφυῶς οἱ Δωριεῖς τὰ βήματα πλίκας λέγουσι*; cf. also Eust. on Π 375: *τὸ δὲ „τανύοντο ἵπποι" ἀντὶ τοῦ συντεταμένως ἔτρεχον καὶ οὐχ ἁπλῶς ἐβηματίζον, ὃ καὶ -σσεσθαι ... λέγεται*

B *trot* < 'spread the legs' ζ 318 *ἵμασεν* (Naus.) *μάστιγι φαεινῇ ' ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα. ' αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δ' ἐ-σσοντο* (*[ἐ]πλή-, ὁπλί-, εἰλί-* vv.ll.) *πόδεσσιν ran at full trot,* cf. Σχ and *τανύοντο ... ἵπποι* Π 375, (*ἵπποισι*) *τάθη / τέτατο δρόμος* Ψ 375. 758 = ϑ 121^in^ (improbable Leaf on Ψ 120 „ambling gait", Ameis-H. ad l. „*τρώχων ... liefen, -σσοντο schritten,* je nach der Beschaffenheit des Wegs und dem Gebot der Lenkerin", cf. also Anh. ad l.); *πλιχ-* is used of the extension of hinged shapes, cf. Σχ and e.g. sch. Ar. Ach. 218 *ἀπε-ξατο· ... ἀπέφυγεν ... πλὶξ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀντίχειρος εἰς τὸν λιχανὸν δάκτυλον διάστημα,* Hp. *ἐκ-σσομαι gape,* of wound (Fract. 3,498,13) or womb (Prorrh. II 9,54,19), *στόμα διαπε-χός* i.e. *κεχηνός* (Mul. II 8,346,1, cf. Hsch. Δ 1208); see Pisani, AIPhO 6, 1938, 181–92; Prellwitz, ZVS 47, 1916, 188; Martin and Kidd on Arat. 1108; Gow on Theoc. 18,8

D *δια-σσοντες* v.l. Ψ 120 (*-πλήσσ-* Arist., cf. v.l. ζ 318; sch. bT ad l.: *τοῖς ποσὶ διαβάντες,* cf. Σχ, Archil. fr. 96 Tard., Hp. Mul. l.c., sch. ζ 318 *διαπε-χθαι ... τὸ περιπλέκειν τοὺς πόδας,* Hsch. Δ 1207. 1214), *ἄ-στοι* v.l. h. Merc. 168 (for *ἄλ(λ)-ιστοι*)

M. P. Cuypers

πλόκαμ(ος) [1^i^, 1^h^, 1^c^] **E** w. *πλέκω*; on the form. see Chantraine, Form. 133, Risch § 19c. — Deriv. (more freq. than *π.*): *ἐυπλόκαμος, ἐυ-ίς, καλλι-ος, λιπαρο-ος, χρυσο-ος* (epith.s of women)

L [1]Helbig, Hom. Epos 236–47 (esp. 246 f.); [2]Marinatos, Arch. Hom. B 1–22 (esp. 2–3); [3]Matthews, Er. 94, 1996, 37–9; 'Shelmerdine, The Perfume Industry of Myc. Pylos, Göteborg 1985, 128 ff.

B (pl. only) *braids* or *twisted locks* (cf. κ 167 f., *πλεκτός* B at the end; so L² B 2, because the pictorial evidence for braids is scarce; but hair is generally schematized); normal female hairstyle (cf. deriv.), 'oriental-effeminate' if worn by men? (see at the end) Ξ 176 (Hera, preparing to seduce Zeus) *χαίτας ' πεξαμένη χερσὶ -ους ἔπλεξε φαεινοὺς ' καλοὺς ἀμβροσίους ἐκ κράατος ἀθανάτοιο,* w. etym. wordplay (cf. 178. 181); cf. Ap. Rh. 3,45–50, L³ 37 f. — h. 24,3 (Hestia, you who tend Apollo's temple at Delphi) *αἰεὶ σῶν -ων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον,* cf. Càssola ad l. and e.g. Ψ 281 f., L⁴ — Asius fr. 13,1 p. 91 Dav. (the Samians) *αὔτως φοίτεσκον ὅπως -ους κτενίσαιντο ' εἰς Ἥρης τέμενος,* in a passage quoted by Ath. to illustrate the Samians' *τρυφή*; cf. vv. 4 ff., P 52, Λ 385; L² B 3, L³ 39. — W d f l d.: *πλοχμοί* (synon.); *ἔθειρα, θρίξ, κέρας* B 4, *κόμη, χαίτη*; non-EGrE *βόστρυχος, πλοκή*

M. P. Cuypers

πλόος [1°, 4^H^] (zu *πλέω*:) *Seefahrt(smöglichk.),* nur ±[⏑⏑], jew. in Vbd. m. (vorangest.) Adj.; in dir. R. (1°) o. ä. (4^H^) γ 169 (*ὀψὲ*) *μετὰ νῶϊ* (Diom. u. Nestor) *κίε* (Men.) ... *' ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν -ον ὁρμαίνοντας, ' ἢ καθύπ⌊ερθε Χίοιο⌋ νεοίμεθα* (*ἢ ὑπέν⌊ ⌋*) Op. 630 (Schiff überwintern) *αὐτὸς δ' ⌊ὡραῖο⌋ν μίμνειν -ον εἰς ὅ κεν ἔλθῃ* 665 (50 Tage nach Sonnwende) *⌊ ⌋ς ⌊πέλεται⌋ θνητοῖς -ος* 678 *ἄλλος δ' εἰαρινὸς ⌊ ⌋ -ος ἀνθρώποισιν* ≅ 682^med.^. — A b l.: *ἁλί-, πρωτόπλοος, εὐπλοΐη*

R. Führer

πλούσιος [1^H^, 1^h^] (zu *πλοῦτος,* vgl. Risch § 44a:) *im Überfluß, wohlhabend,* unhom. (aber später üblich) nb. ep. häufigem *ἀφνειός* (s. d. m. Wortf. u. Abgr.), am VA, vgl. *' πλουτεῦντα* als metr. Wechselform; hes. als Folge fleißiger Landarbeit u. Hauswirtschaft (Wirkung der guten Eris, *ἣ ἐπὶ ἔργον ἐγείρει*): Op. 22 *εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἴδεν ἔργοιο χατίζων ' -ον, ὃς* (*πλησίον ὃς* [cf. B 271⁺], *ἀφνειόν* ci., v. West ad l.) *σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἠδὲ φυτεύειν ' οἶκόν τ' εὖ θέσθαι* (24 entspr. *ἄφενος,* 313 *' πλουτεῦντα*) h. Merc. (dir. R.) als Folge des Rinderdiebstahls: 171 (Hermes zu Maia: *„βέλτερον*) *μετ' ἀθανάτοις ὀαρίζειν ' -ον, ἀφνειόν, πολυλήϊον ἢ* (*ἄντρῳ ἐν θαασσέμεν"*), präd. in Synon.reihe (zur Häufung vgl. z. B. Op. 637 die Trias *ἄφενος πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον*), Opp. (168) *ἀδώρητοι καὶ ἄλιστοι,* vgl. (172) *τιμῆς* (als Folge des 'Reichtums')

H. W. Nordheider

πλουτέ(ω) [1^H^] (zu *πλοῦτος*:) *im Überfluß (reich) sein,* bei Hes. tatsächl. nur svw. *sein Auskommen haben;* Ptz. (zur Konstr. s. Edwards, Lang. of Hes. 119) als metr. Wechselform zu *πλούσιον,* ep. üblich ist präd./appos. *ἀφνειός* (s. d. B 1 aα. β); geht hier auf die gute Getreideernte (Op. 300 f. *ὄφρα*

Δημήτηρ βιότου πιμπλῇσι καλιήν), die aus fleißiger Landarbeit resultiert u. Sozialprestige verursacht (> Stimulierung zur Arbeit durch Überflügelung / Neid der Nachbarn): Op.313 *εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀργὸς ' -εῦντα (-έοντα* West) *· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ* (22 entspr. ' *πλούσιον*), Polyptoton, Opp. (299. 302) *Λιμός*: hier also nur der bis zur nächsten Ernte reichende Getreide*überschuß*, der den Bauern vorm Hungern bewahrt (s. Athanassakis, Ramus 21, 1992, 169) H. W. Nordheider

πλουτοδότ(ης) [1^{H}] *Wohlstand gebend*, sc. e. gute (Getreide-)Ernte (vgl. *πλοῦτος* u. die Götter *Πλοῦτος/ων/ώ* sowie zur Bildg. Hermes *χαριδώτης*, anderers. myk. *-do-to*, s. DMic. I 287); Epith. des zu *δαίμονες ἐπιχθόνιοι* (s.dd. m. Text von Solmsen, Hes. 1970[1], anders 1990[3]) gewordenen hes. goldenen Geschlechts (nachep. auch von Zeus, Dion. u.a., s. LSJ s.v.): Op.126 *τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι ... ' ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι (ἀλεξίκακοι* testis), *φύλακες ... ἀνθρώπων, '* (2 vv. susp.) ' *-αι· καὶ τοῦτο ⌞γέρας βασιλήιον⌟ ἔσχον* (s. West z.St., auch zu ⌞ ⌟; Rohde, Psyche I 99 m. Hinweis auf Seelen/Ahnenkult; Dietrich, Death 354), vgl. (V.465+) Dem. (u. *Ζεὺς χθόνιος*) als Spender von *Δημήτερος (ἱερὸν) ἀκτήν*, (V.614) Wein als *δῶρα Διωνύσου*, (h.Cer.489) *Πλοῦτον ὃς ἀνθρώποις ἄφενος δίδωσιν*, sowie allg. (*θ*325+) *θεοὶ δωτῆρες ἐάων*; zum Ggt. vgl. etwa *δωροφάγοι* (sc. ungerechte *βασιλῆες*) H. W. Nordheider

πλοῦτος, Πλοῦτος [6^{i}, 2°, 6^{H}, 3^{h}, 2^{e}] E Abstr. zu *πλέω*, zum Suff. vgl. *βίοτος, φόρτος*, dazu Risch §11b, zur Bildg. noch Fraenkel, Nom.ag. II 148 A.2; vgl. myk. *po-ro-u-te-u* (*Πλουτεύς*, s. DMic. II 150). — Abl.: *πλούσιος, πλουτέω, πλουτοδότης, Πλουτώ, Πλούτων*

F *-ος* 4, *-οιο* 1^{i}, *-ου* 2, *-ῳ* 6, *-ον* 6 M 1 zweis. 1a [^{2}⏑] *-ον* h.Cer.489 [^{3}⏑] *-ος/ον* + Verb Op.377, Th.969 [^{2}⏑] *ὄλβος ... καὶ -ος ὀπηδεῖ* h.30,12; *ἄφενος καὶ -ον* + Verb *A* 171 [^{2}–] *-ου* Op.381 1b [–^{2}] *-ος δὲ καὶ εἰρήνη ω*486; *ὄλβου καὶ -ου* h.Merc.529; *ὄλβῳ τε -ῳ τε Π*596 ≅ *Ω*536; (*ὄλβῳ τε*) *-ῳ τε καὶ υἱάσι ξ*206, *Ω*546; *-ῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ* Op.313; *σὺν -ῳ δὲ καὶ Εὐφροσύνη* Vit. p.18,25 [–^{2}] (*θεσπέσιον*) *-ον* (*δ'*) + Verb *B*670, Hes.fr.203,2 [–^{2}] *-ος* Vit. p.18,24; *οὐκ ἄφενος ... οὐδὲ -όν τε καὶ ὄλβον* Op.637 2 dreis. [–^{2}⏑] *-οιο μεμηλώς E*708

L Personif. (s. II): Zwicker, RE XXI 1 (1951), 1027ff.; s.a. Kl.P. s.v. (zur Abgr. P.—Pluton—Hades); soz.: Mele, in: Storia e civiltà dei Greci I, Milano 1978, 66f.; metr.: Paraskevaides, Synon. 123f.

B *Überfluß* (vgl. *A* 171 m. *ἀφύξειν, B*670 *κατέχευε*; etw. anders Porzig, Satzinhalte 261: fruchtbar machende *Schwemme*, Überflutung?): was über das zum Leben Notwendige hinausgeht u. als akkumulierter Besitz Macht u. Prestige verleiht: *Reichtum;* in Hes.s Bauernwelt der *Ernteüberschuß, Getreidevorrat* (= urspr. Bed.? vgl. den personif. P. in II, sowie zu *E*708 in I 1; s. noch *βίοτος*), im Kampf (*A* 171 in I 2) der *angehäufte Beute*schatz; oft gekoppelt mit *ὄλβος* (I 3, + *υἷες* als Basis von Macht u. Prestige, s. I 1), sowie (*A* 171) mit *ἄφενος* (Op.637 umfassende Begr.trias *ἄφενος ... -όν τε καὶ ὄλβον*, s.dd. zu Abgr. u. Wortf.; s.u. P. als Bringer von *ἄφενος* u. *ὄλβος*), ferner mit *εἰρήνη* u. *εὐφροσύνη* (s. I 3. II), Hes.fr.203,2 (I 1) antithet. in Trias mit *ἀλκήν* u. *νοῦν*; Attr. *θεσπέσιος* (*B*670 in I 1); *πολλός* (1^{e} in II); Opp. *πενίη, Λιμός* (Op.637. 299); weiteres s.u. in den Vorbem. (zu den formelh. Begr.spaaren Hainsworth, in: Iliad III 18f.; s.a. die Koppelungen bei Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 122ff.)

I *πλοῦτος* 1 in Beschr. von Krieger, König, Sippe als Charakteristikum (Prestigemerkmal), durch das (Dat.) jem. hervorragte (4x, gekoppelt mit *ὄλβῳ* u./o. *υἱάσι*), das Zeus gab (2x), wonach jem. strebte (*E*708); dabei je 2x in 'Nachruf' auf Gefallenen bzw. Lebensbilanz des Vaters/Königs *E*708 (in Tötungsserie Hektors: *'Ορέσβιον*) *ὅς ῥ' ἐν 'Υλῃ ναίεσκε μέγα -οιο μεμηλώς* (s.d. B 1a), ' *λίμνῃ ... Κηφισίδι* (mit ihm *Βοιωτοὶ πίονα δῆμον ἔχοντες*) *war auf Reichtum aus* (vgl. Op.381 in 4, anderers. *Y*2+ *μάχης ἀκόρητος* u.ä.), zum Topos 'Reichtum' des Getöteten (in Vbd. m. Wasser ~ Fruchtland) s. Iliad z.St. *Π*596 (Glaukos *ἔκτεινεν δὲ Βαθυκλῆα*) *ὃς Ἑλλάδι οἰκία ναίων ' ⌞ὄλβῳ τε -ῳ τε⌟ μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσι Ω*536 (Ach. zu Priam.: „*Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα*) *πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο ' ⌞ ⌟ ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι* (*θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν*"), Enjb. 546 („*ὅσσον Λέσβος ἐντὸς ἐέργει ...*) *τῶν σε, γέρον* (Priam.), *-ῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι*" (543 *ὄλβιον*) *ξ*206 (Od.' Lügengesch.: „mein Vater) *ὃς τότ' ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὣς τίετο δήμῳ ' ⌞ ⌟ καὶ υἱάσι κυδαλίμοισιν*" (200 entspr. *ἀνέρος ἀφνειοῖο*) *B*670 *καί σφιν* (Tlep. u. den Siedlern von Rhodos) *θεσπέσιον -ον κατέχευε Κρονίων* Hes.fr.203,2 *ἀλκὴν μὲν γὰρ ἔδωκεν 'Ολύμπιος Αἰακίδῃσι, ' νοῦν δ' 'Αμυθαονίδαις, -ον δ' ἔπορ' 'Ατρεΐδῃσι* I2 in aktueller Weigerung, Beute (als Ziel des Krieges) zu sammeln, nb. *ἄφενος A* 171 (Ach. zu Ag.: „*νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ'*) *οὐδέ σ'* (sc. *σοι*) *ὀΐω* (s.d. B 1d) ' *ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ -ον ἀφύξειν*" (s.d. B 12) *bin nicht gesonnen, für dich weiterhin Reichtum/Überfluß aufzuhäufen / zu schöpfen* (vgl. korr. *κατέχευε B*670), s. Latacz, Basler Komm. z.St. I3 allg., zukünft. als göttl. Segensgabe, 1° m. *εἰρήνη*, 2^{h} m. *ὄλβος* (1× im adnom. Gen.) *ω*486 (Zeus zu Ath.:) „*φόνοιο ' ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ'* (Ithakesier) *ἀλλήλους φιλεόντων ' ὡς τὸ πάρος, -ος δὲ καὶ εἰρήνη ἅλις ἔστω*" h.30,12 (an Gaia: [V.4] alle Lebewesen *φέρβεται ἐκ σέθεν ὄλβου, ὄλβιος, ὅν κε σὺ τιμήσῃς* [vel *-σεις* Càssola], *ἄφθονα πάντα, βρίθει ἄρουρα*) *κτήνεσιν εὐθηνεῖ, οἴκος δ' ἐμπίπλαται ἐσθλῶν· ' αὐτοὶ δ' εὐνομίῃσι πόλιν κάτα ... ' κοιρανέουσ', ὄλβος δὲ πολὺς καὶ -ος ὀπηδεῖ· ' παῖδες δ' εὐφροσύνῃ ... κυδιόωσι* (*βίοτον ὄπαζε*) h.Merc.529 (Ap. zu Hermes:) „*ὄλβου καὶ -ου δώσω περικαλλέα ῥάβδον ' χρυσείην τριπέτηλον*", zum *caduceo* s. Càssola z.St. I4 Op. (in Lob der Arbeit): *Ertrag/Ernteüberschuß*, der (als 'Vorrat' *βίοτος* gesammelt) vor Hunger bewahrt (V.299) u. 'Sozialprestige' (*ἀρετή* u. *κῦδος*) bringt (Parall. zum Gedanken s. bei West z.Stt.) Op.313 *εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀργὸς ' πλουτεῦντα· -ῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ* 377. 381 *μουνογενὴς δὲ πάις εἴη πατρώιον οἶκον ' φερβέμεν· ὣς γὰρ -ος ἀέξεται ἐν μεγάροισιν· ' ... ' ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον· ' πλείων μὲν πλεόνων μελέτῃ, μείζων δ' ἐπιθήκῃ. ' σοὶ δ' εἰ -ου θυμὸς ἐέλδεται* (*ἔργον ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι*, vgl. *E*708 in 1) 637 (unser Vater *ἦλθε Κύμην προλιπὼν*) *οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ -όν τε καὶ ὄλβον ' ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσιν*, zur Häufung vgl. z.B. (h.Merc.171) *πλούσιον ἀφνειὸν πολυλήϊον* u. s.o. B Vorbem. (Lit.)

II Personif. *Πλοῦτος* Gott d. reichen (Getreide-)Ernte/Vorrats, vbd. mit/Kind von Dem. (u. Perseph.), macht *ἀφνειός*, bringt *ἄφενος* u. *ὄλβος*, (Vit.:) vbd. m. *Εὐφροσύνη* u. *Εἰρήνη* Th.969 *Δημήτηρ μὲν -ον ἐγείνατο ... ' Ἰασίῳ* (s.d.) *ἥρωι μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι ' νειῷ ἐνὶ τριπόλῳ, Κρήτης* (s.d. B 1a) *ἐν πίονι δήμῳ, ' ἐσθλόν, ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης ' πᾶσαν· τῷ δὲ τυχόντι καὶ οὗ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται, ' τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ οἱ ὤπασεν ὄλβον* (vgl. *ε*125ff. Kal.s Paradigma ohne Nennung des P.), zur Bzhg. zu Pluton u. Hades sowie zu Iasios u. Kreta: s. West z.St., Kl.P. s.v. h.Cer.489 (*μέγ' ὄλβιος*, wen Dem. u. Perseph.) *προφρονέως φίλωνται ... ' αἶψα δέ οἱ πέμπουσιν ἐφέστιον ἐς μέγα δῶμα ' -ον, ὃς ἀνθρώποις ἄφενος*

θνητοῖσι δίδωσιν, s. Richardson S.27 f. 33 Vit. p.18,24. 25 (*δῶμα ἀνδρὸς*) *ὃς μέγα μὲν δύναται, μέγα δὲ βρέμει ὄλβιος αἰεί·* ' *αὐταὶ ἀνακλίνεσθε θύραι·* *-ος γὰρ ἔσεισι* ' *πολλός, σὺν -ῳ δὲ καὶ Εὐφροσύνη τεθαλυῖα* ' *Εἰρήνη τ'* 4 *ἀγαθή·* *ὅσα δ' ἄγγεα, μεστὰ μὲν εἴη* H. W. Nordheider

Πλουτώ [1[H], 1[h]] (zu *πλοῦτος*, vgl. *Πλοῦτος/ων*:) (I) Okeanide u. (II. ident.?) Gespielin Perseph.s bei deren Entführung **I** genealog.: Th.355 (Tethys gebar dem Ok. *θυγατέρας, αἳ ...*) *Κερκηίς τε φυὴν ἐρατὴ -ώ τε βοῶπις* (s.d. M, B2), vgl. als Personif. gottgegebenen Wohlstandes noch (V.350. 354. 360) *Δωρίς, Πολυδώρη, Εὐδώρη*, sowie (V.360, 12 h.Cer.420) *Τύχη*, dazu Fischer, Nereiden 20 u.ö. (zum Verstyp [2 PN + 2 Epith.] vgl. h.Cer.424)

II h.Cer.422 (Perseph. erz.: „*ἡμεῖς μὲν ἀν' ἱμερτὸν λειμῶνα ...*) *καὶ Ῥοδόπη -ώ τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυψὼ* (... *παίζομεν*" [~ 434[in.]]), vgl. (489) den von Dem. u. Perseph. gesandten Plutos (s.d. B II) H. W. Nordheider

Πλούτων [1e] (Prosaref.:) Tit.Cycl. ap. Apollod.1,2,1 p.6 20 Ki. ([v. p.10 Ber.] dub.): *-ων* (i.e. Hades) nb. Zeus u. Pos. bei der Teilung der Welt (s. s.v. *δασμός* u. *O* 189) H. W. Nordheider

πλοχμ(ός) [1[i]] = *πλόκαμος* (sch. D, T ad l.), w. suffix **-smo-* from the same root, cf. Lejeune, Phonétique historique 74; Risch § 19c *P* 52 (Euphorbos, struck by Men., fell and) *αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι* ' *-οί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο*, see *πλόκαμος* B and L[2] B3, L[3] 39; ⌞Edwards, Iliad⌟ ad l.; *B* 872; Euph. character doublet of Paris in *Γ*? (cf. e.g. *Γ* 390—4; *Εὔφορβος* B; ⌞ ⌟ on 32 *P* 9 M. P. Cuypers

πλυνοί [1[i], 2[o]] *washing-trough, washing-tank* at river's edge; stone (*X* 153), app. man-made basins (cf. Garvie on *ζ* 86) through which river-water flowed (*ζ* 86) and in which clothes were trodden (*ζ* 92; so bottom not of mud) *X* 153 *ἐπ' αὐτάων* (springs of Scam.) *-οὶ εὐρέες ἐγγὺς ἔασι* ' *καλοὶ λαΐνεοι, ὅθι εἵματα (πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι καλαί τε θύγατρες)*, for the view that these *π.* have been located see Korfmann, ST 8, 1998, 57—62; M. Siebler, Troia, Stuttgart 2001, 166—8, for 'die hom. Brunnenanlage als dichter. Fiktion' D. Hertel, D. Mauern von Troia, München 2003, 148 ff. *ζ* 40 *πολλὸν ... ἄπο -οί εἰσι πόληος* 86 (*ὅτε ποταμοῖο ῥόον ἵκοντο ἔνθ'*) *-οὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ* ' *καλὸν ὑπεκπροῤέει μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι* (n. *βόθροισι* v.92). — W d f l d.: *βόθρος* J. N. O'Sullivan

πλύνω [1[i], 6[o]] **E** < **plŭ-n-i̯e*, root **pleu̯-* (*πλέω*), see LIV[2] 487 f. — Deriv.: *εὐπλυνής, νεόπλυτος, πλυνοί, πύελος*

F *ἀπο-εσκε* 1, *-εσκον* 1; *-ούσῃ* 1; fut.: *-έουσα* 1, *-έουσαι* 1; aor.: *-αν* 1, *-ασ(α)* 1

B *wash.* — W d f l d.: *καθαίρω*; see also *λοέσσαι* w. wdfld. **I** simple *wash* clothes; subj. female, free or servant (*o* 420, cf. Naus.'s *ἀμφίπολοι ζ* 93) **II** w. acc. expr. or readily understood from context *X* 155 (*πλυνοί, ὅθι εἵματα*) *-εσκον Τρώων ἄλοχοι καλαί τε θύγατρες* *ζ* 59 (*οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην, ἵνα*) *εἵματ' ἄγωμαι* ' *ἐς ποταμὸν -έουσα* 93 *ἐπεὶ -άν* (sc. *εἵματα*) *τε κάθηράν τε ῥύπα πάντα* *ω* 148 *φᾶρος ἔδειξεν* (Pen.), *ὑφήνασα μέγαν ἱστόν,* ' *-ασ'* **I2** abs. *ζ* 31 *ἴομεν -έουσαι ἅμ' ἠοῖ* *o* 420 *-ούσῃ* (servant-girl) *τις πρῶτα μίγη κοίλῃ παρὰ νηῒ* (ship in harbour v.473) ' *εὐνῇ καὶ φιλότητι*

II compd. *ἀπο-* *wash off, wash clean* *ζ* 95 *παρὰ θῖν' ἁλός, ἦχι μάλιστα* ' *λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀπο-εσκε (ἀποπτύεσκε* v.l.: see Garvie ad l.) *θάλασσα* 'the sea [beating] on the shore *washed* (iter.: at every wave) the pebbles *clean*', not 'wash up' as Cunliffe et al. J. N. O'Sullivan

πλωΐζω [1[H]] (in versch. Richtg.en) *herumsegeln* (vgl. russ. *plavat'*, kontrast. *πλέω*), Subj. pers. (wie bei *πλώω* erst 1[b]) Op.634 (*νῆα ἅλαδ' ἑλκέμεν*) *ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι,* ' *ὥς περ* (unser V.) ... ' *-εσκ' ἐν νηυσί, βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ·* ' *ὅς ποτε καὶ τῇδ' ἦλθε immer wieder hin- u. herfuhr* R. Führer

πλωτός [1[o], 1[c]] L Giusti, MC 7, 1937, 63 ff. (auftauchende u. verschwindende vulkan. Inseln); Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I 22

B (Verbaladj. zu *πλώω*:) *schwimmfähig, schwimmend* (vgl. russ. *plavučij*) *κ* 3 *Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'·* *ἔνθα δ' ἔναιεν* ' (Aeol.) ' *-ῇ ἐνὶ νήσῳ* Tit.Cycl. fr.8,1 p.18 Dav. *ἐν δ' αὐτῇ -οὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἐλλοὶ* ' *νήχοντες παίζουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο.* — A b l.: *Πλωτώ* R. Führer

Πλωτώ ci. Th.248 s. *Πρωτώ*

πλώω [1[i], 1[o], 1[b]] **E** < **plōu̯-* wie (gleichbed.!) russ. *plavat'* '(hin u. her) schwimmen' u. Kaus. russ. *plavit'* 'flößen', 'schmelzen', ai. *plāvayati* 'läßt schwimmen', 'überschwemmt', zu *πλέω* s.d. E. — Abl.: *πλωτός, πλωΐζω, δακρυπλώω*

B (überhaupt) *schwimmen, zur See fahren* (Richtg. unbest., vgl. russ. *plavat'*, kontrast. *πλέω*), Subj. unbelebt (im Ggs. zu *νέω, νήχω, πλέω, πλωΐζω*) außer 1[b] *Φ* 302 (*πεδίον πᾶν πλῆθ' ὕδατος*) *πολλὰ δὲ τεύχεα ...* ' *-ον καὶ νέκυες schwammen obenauf, galleggiavano*, vgl. *M* 26 *ε* 240 (*δένδρεα*) *αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ -οιεν ἐλαφρῶς die mit Leichtigk. schwimmfähig wären* h.22,7 *-ουσιν ἄρηγε* (Pos.) *steh den Männern auf See* (jew.) *bei*, distr. Iter. im Ggs. zu (metr. gleichw.) *ναύτῃσιν* '(best.) Seeleuten', vgl. z.B. h.33,16

K o m p o s. (*ἐπι-σας Γ* 47 s. *πλέω* B II 3)

D Cat. 51A,4 Trav. = Suppl. Hell. 956,4; v.l. *ε* 284, *μ* 186, *τ* 122 R. Führer

πνείω s. *πνέω*

πνεῦμα **D** *breeze* (*πνοιή* B1, *πνέω* B I2) in prose ref. Cypr. fr.14 p.52 Ber. = fr.11 p.39 Dav. (Alex. brought Hel. to Troy in 3 days) *εὐαέι τε ⌞-ατι χρήσαμενος⌟ καὶ θαλάσσῃ λείῃ*, halfline ⌞ ⌟ perh. original (reconstructions cf. Ber. ad l.): *-α wind* often in later poetry (LSJ s.v. I); cf. also Ach. Tat. 8,19,2 = X. Eph. 1,11,2 *οὐρίῳ χρησάμενοι -ατι*, and Charito 8,2,7 *-ατι ... φορῷ χρησάμενοι*: alluding to Cypr.? M. P. Cuypers

πνεύμων s. *πλεύμων*

πνέω, πνείω [33[i], 16[o], 9[H], 5[h]] **E** root **pneu-*, prob. expressive (L[8]; cf. LIV[2] 489; similar verbs in Germanic; cf. also Lat. *flō, spirō*, w. similar sem. range); mid./pass. aor. (and pf.? see below) *πνῡ-* (*ῡ* only in isolated imp. *ἄμπνυε X* 222) ML rather than < **pnuH-* (so L[3], but laryngal probl. in act. aor. and nominal deriv.); pres. *πνει-* (25×, *πνε-* only *Λ* 327, *ε* 469, Th.319, h.Ap.231) ML (unless < **pneu̯-i̯e/o-*). For attempts (all open to formal, many also to sem. objections) to detach from *πνέω* (and mostly: connect w. *πινυτός*) the forms *ἄμπνυτο/ύνθη* and ⌞*πέπνῡμαι/μένος*⌟ see B II 1 a; ⌞ ⌟ and *πινυτός* E; Frisk and Chantraine, Dict. s.vv.; L[1-8]. — Deriv.: *ἀνάπνευστος* (cf. B II 1 a introd.), *ἀνάπνευσις, ἄπνευστος, λιγύπνοιος, πνεῦμα, πνοιή, ποιπνύω*; cf. *πλεύμων* E

F „-" for *πν*; aor. only in compds. (incl. DPV) **1** act. pres.: *-είει* 2, ‹*-έει*› 1, *ἀνα*‹ › 1, ‹*ἐπι-εί*›*ουσι* 1; *ἀνέ-εον* 1; ‹ ›*ῃσιν* 1; *ἀμ/ἀπο-είων* 1/2, ‹*-είοντ*›*ος* 1, ‹ ›*ες* 6, ‹ ›*ας* 1, acc. ‹ ›*ε* 1, *ἐμ*‹ ›*ε* 1, ‹*-είουσ*›*α* 1, *ἀπο/ἐπι/κατα*‹ ›*α* 2/1/1, *ἀπο*‹ ›*'* 1, ‹ ›*αν* 1, *-έουσαν* 1, *ἀπο*‹ ›*αι* 1 **2** act. aor.: *ἔμ*‹*-ευσε(ν)*› 5, *ἐνέ*‹ › 3, (*ἐν* ...) *ἔ-ευσ'* 1, *ἀν/ἐνέ-ευσαν* 2/1; (*ἐν* ...) ‹*-εύσῃ*› 1, *παρα*‹ › 1, *ἐμ*‹ ›*σι* 1, *ἀνα/ἐπι-εύσωσι(ν)* 5/1; *ἀνα-εύσειε* 1; imp. *ἄμ-ὔε* 1 (cf. 3); *ἀμ-εῦσαι* 1; *ἐμ-εύσας* 1, (*ἐπὶ* ...) *-εύσαντος* 1 **3** mid./pass. aor. (intrans.): *ἄμ-ῦτο* 5; *ἀμ-ύνθη* 2 (for *-ύθη* [codd. pauci] by anal. w. verbs in *-ύνω*, see Chantraine, Gr. h. 1404); see B II 1 aβ introd., cf. *πέπνῦμαι/μένος*

M *πν-* makes position exc. Th. 319 (in 2c); length in *πνει/πνῦ* see E; stem in brevibus exc. *Ω* 442 in 1a; 1b (4× *ἔμ-ευσε μένος*, 5× *ἄμ-υτο*); *δ* 361 and Op. 506 in 2b **1** disyll. **1a** [–⏑] *ἀμ-εῦσαι Π* 111; *ἔμ-ευσεν/σας* h. 7,33, Op. 508; *ἐν δ' ἔ-ευσ' Ω* 442 [–⏑] *θυμὸν* ‹*ἀπο-εί*›*ων Δ* 524, *N* 654; (*θυμὸν* ...) ‹ ›*ουσ'* h. Ap. 362; *ἀμ-είων* Hes. fr. 76,23; *ἀμ-ύνθη E* 697, *Ξ* 436 [–⏑] (*ἐν δὲ* ...) *-εύσῃ μένος T* 159 [–⏑] *-εῖει P* 447 = *σ* 131; *παρα-εύσῃ κ* 24 **1b** [⏑⏑] *ἔμ-ευσε μένος K* 482, *O* 262 = *Y* 110, *ω* 520; ‹*ἄμ-υτο καὶ*› *ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη X* 475, *ε* 458, *ω* 349; ‹ › *Λ* 359 [⏑⏑] *ἄμ-υτο* h. Merc. 110 **1c** [⏑⏑] *ἄμ-υε X* 222; *-έει ε* 469; *ἀνα-έει* h. Ap. 231 **2** trisyll. **2a** [–⏑] *ἀνα-εύσωσι Λ* 800 = *Π* 42 = *Σ* 200; *ἐμ-εύσῃσι* ‹*μένος*› *O* 60; ‹ › ‹*-είοντε*›*ς χ* 203; *ἐμ*‹ › *P* 502; ‹*ἀπο-είουσα*› *πυρὸς μένος Z* 182 = Th. 324; ‹ ›*ι δ* 406; *ἐπι/κατα*‹*-είουσα*› *E* 698, h. Cer. 238; ‹ ›*/αν η* 119, *δ* 446 [–⏑] *μένεα* ‹*-είοντ*›*ες/ας B* 536, *Γ* 8, *Λ* 508 / *Ω* 364; ‹ ›*ε/ος N* 385, *δ* 567; ‹*ἀνα-εύσ*›*ωσι(ν) O* 235, *Φ* 534; ‹ ›*ειε T* 227; *ἐπι-εί*ῃ*σιν/εύσωσιν/είουσι δ* 357, *ι* 139, Th. 872 [–⏑×] ‹*-είοντες*› Sc. 24 **2b** [⏑–⏑] ‹ › *δ* 361; (*ἐπὶ* ...) *-εύσαντος* Op. 506 [⏑–⏑] *ἀνέ-ευσαν Π* 302 [⏑–⏑] ‹*ἐνέ-ευσ*›*εν μένος P* 456; *θάρσος* ‹ ›*εν ι* 381; ‹ ›*ε τ* 138; *ἀν/*‹ ›*αν Λ* 382, Th. 31 **2c** [⏑⏑] *-έουσαν* Th. 319 **2d** [⏑⏑] *ἀνέ-εον Λ* 327

Σχ sch. D *B* 536: *μένεα -είοντες· θυμοῦ καὶ δυνάμεως -έοντες. τουτέστιν γέμοντες. θαρσαλέοι, Π* 42: *ἀνα-εύσωσιν· ἀναπαύσωνται* (cf. *X* 222), aor. *ἄμ-υτο/ύνθη* explained w. *ἀνέ-ευσεν, ἀνέλαβεν ἑαυτόν.* (*ἀν*)*εσωφρόνησεν/ίσθη* (*X* 475, *E* 697, *Ξ* 436, *Λ* 359, cf. sch. min. P. Oxy. 3158, P. Lit. Lond. 177 on *E* 397) *Δ* 524: *θυμὸν ἀπο-είων· τὴν ψυχὴν ἐκ-έων,* ‹sch. Barn.› *δ* 406: *ἀπο-είουσαι· ὄζουσαι,* sch. D *O* 60 *ἐμ-εύσῃσι* (*μένος*) *· ἐμβάλῃ* (cf. ‹ › *ι* 381+), *P* 502: *ἐμ-είοντε μεταφρένῳ· κατα-έοντες, ὅ ἐστι καταφυσῶντες αὐτοῦ τὸ μετάφρενον. ὅ ἐστιν ἐγγὺς ὄντες τοῦ νώτου* (cf. *N* 385)

L [1]Frisk, Kl. Schr. 367–77; [2]Hamp, Gl. 38, 1969, 187–203; [3]Nehring, CPh 42, 1947, 106–21; [4]Onians, Origins 44–61; [5]Ruijgh, Élément achéen 134f.; [6]Schulze, QE 322–5; [7]Szemerényi, Syncope 56–78; [8]Tichy, Onomatop. Verb. 335–8

B *blow, breathe,* i.e. send forth air / airlike substance (breath, wind, 'spirit', fire, odour); abs. or w. cogn. acc. (*μένος, θυμόν, πῦρ, ὀδμήν,* etc.), adv. (*λιγύ, ἡδύ,* etc.); mostly w. prep. (compds. 47×, simplex 14×) specifying origin, goal, range of motion. — (i) w. animate agent (46×): abs. *breathe* = live (I 1a), w. acc. *breathe μένος* (1b) or fire (1c); compds.: *ἀνα- recover breath,* i.e. rest (II 1 aα) or regain ‹consciousness› (mid./pass., 1aβ); *ἀπο- breathe out θυμόν* = loose ‹ › (II 2a) and *breathe forth* fire (*μένος πυρός,* 2b); *ἐμ- inspire μένος*+ *in* someone (II 3a), *breathe upon* (3b); *κατα- breathe down upon* (II 5). Agent is mostly human (27×); also god (12× in II 3a. 5), Chimaera (3× in I 1c, II 2b), dragon (1× in II 2a), horses (3× in II 1 aα. 3b. 5). — W d f l d.: see L[4]; cf. *ποιπνύω, πνοιή* B 2. — (ii) agent wind (12×, Iliad only *E* 698): *blow* (I 2); compds.: *ἐμ- blow upon* (II 3c); *ἐπι- upon (from behind), over* (II 4); *παρα- beside* (II 6). Agent = *Ζέφυρος/υρίη* or *Βορέης* 5×; *ἄνεμος, ἀήτη, αὔρη, οὖρος* 6× (+ 1× unspecified). — W d f l d.: *ἄημι;* cf. *πνοιή* B 1. — (iii) agentless: ambrosia, seals *disperse odour, smell* (2°: I 3, *ἀπο-* II 2c); hot air *rises up* (*ἄμ-υτο* 1[h]: II 1b)

I simplex **1** (animate) *breathe* **1a** abs. = live, cf. II 1aβ, *πέπνυμαι* E, B 1c, LSJ *πνέω* IV *P* 447 (*οὔ τί πού ἐστιν ὀιζυρώτερον ἀνδρὸς ' πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἔπι -είει τε καὶ ἕρπει* = *σ* 131 (om. nonn.), diff. *ἐπι-* in II 4 **1b** *breathe* (fighting) spirit, in phrase *μένος/*‹*μένεα -είοντες*›+ (epith. 4[i], pred. 1°), cf. II 2b. 3a, *μένος* B 2aβ, *Δ* 66, *P* 362 *B* 536 *οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον* ‹ › *Ἄβαντες,* cf. 542 ff. *Γ* 8 *οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ* ‹ › *Ἀχαιοί, ' ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν* = *Λ* 508[ex.] (*περίδεισαν*) ≅ *Ω* 364[ex.] (acc., *ἔδεισας*) *χ* 203 *ἔνθα μένος -είοντες ἐφέστασαν* (party of Od. *ἐπ' οὐδοῦ,* suitors *ἔντοσθε δόμων*) similarly: Sc. 24 *τῷ* (Her.) *δ' ἅμα ἱέμενοι πολέμοιό τε ' Βοιωτοὶ πλήξιπποι, ὑπὲρ σακέων -είοντες* (*ἔσποντ'*), i.e. 'warlike', cf. 25 (*μεγάθυμοι*), *B* 536–45, LSJ *πνέω* V 2 **1c** *breathe* fire Th. 319 *ἡ* (Hydra) *δὲ Χίμαιραν ἔτικτε -έουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,* cf. (Th. 324 in) II 2b, II 1b, Hes. fr. 43a,87 in D, Pi. Ol. 13,90; „ungainly" rhythm (West ad l.) mirrors content (tripartite, 'Chimaeran' verse) **1 2** (wind) *blow* (*λιγύ, αἰεί*) *δ* 361 (Men.: „the gods kept me on Pharos for 20 days) *οὐδέ ποτ' οὖροι ' -είοντες φαίνονθ' ἁλιαέες*", cf. 357 in II 4 567 (Proteus: „in Elysium) *αἰεὶ Ζεφύροιο λιγὺ -είοντος* (*-ας* v.l.) *ἀήτας ' Ὠκεανὸς ἀνίησιν ἀναψύχειν ἀνθρώπους*", 'whistling wind' cf. *λιγύπνοιος* h. Ap. 28, *λιγυρός* B 1, *λιγύς* B 1a. 4; on v.l. see *ἀήτη* Σχ (b), B *η* 119 (in paradisiacal garden of Alkin.) *μάλ' αἰεὶ ' Ζεφυρίη -είουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει ε* 469 (Od. lists dangers of sleeping on river-bank:) „*αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ -έει ἠῶθι πρό*", cf. LSJ *ἐκπνέω* II 2 **1 3** (agentless) *disperse odour, smell* (*ἡδύ*) *δ* 446 (Men.: „Eidothee) *ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε ... ' ἡδὺ μάλα -είουσαν, ὅλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν*", cf. 406 in II 2c, h. Cer. 238 in II 5, *αὐτμή* B 4

II compds. (incl. DPV 2[i] in 3a, 1[H] in 4, 1[i] in 5; cf. *ἐκ* 1° in I 2, *ὑπέρ* 1[H] in I 1b) **1** *ἀνα-* **1a** (animate) *recover breath,* cf. *ἀνάπνευσις* (*Λ* 801 = *Π* 43 = *Σ* 201); opp. *ἄ*‹*πνευστος*› *ε* 456, *ἀνά*‹ › Th. 797 (not *ἀνάμπν-* [vol. I col. 780,58 ff.]: form cf. e.g. *ἀνάελπτος*), *ἀπινύσσω O* 10 **1aα** (act. pres./aor. 1[i], 1[H]; 1[h]) *recover, rest, have respite* from exhausting activity (fighting, running, fasting); w. nom. ptc. (+ adv.) 7× (cf. ‹verbs of ceasing: Smyth, Gr. Grammar› § 2098; note hyperbaton *Λ* 327, *Φ* 534), adv. only 1×, abs. (cf. aβ) 2×, w. gen. 3× (*from,* cf. ‹ › § 1392, *ἀνάπνευσις*); nom. ptc. (+ adv.): *Λ* 327 *Ἀχαιοὶ ' ἀσπασίως φεύγοντες ἀνέ-εον Ἕκτορα „atmeten auf* von der Flucht vor Hektor" (Ameis-H. ad l.) 800 (Nestor to Patr.: „ask Ach. to lend you his armour) *αἴ κέ σε τῷ ἴσκοντες ἀπόσχωνται* ‹*πολέμοιο*› *' Τρῶες, ἀνα-εύσωσι δ' ἀρήιοι υἷες Ἀχαιῶν ' τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις* ‹ › " = *Π* 42 (Patr. carries out Nestor's plan) = *Σ* 200 (Iris asks Ach. to provide temporary relief to Gr. by appearing in new armour; om. nonn.) *Π* 302 *Δαναοὶ νηῶν ... ἀπωσάμενοι ... πῦρ ' τυτθὸν ἀνέ-ευσαν* (as Nestor hoped, *Λ* 800) *Φ* 534 (Priam:) „*ἐπεί κ' ἐς τεῖχος ἀνα-εύσωσιν* (Tr.) *ἀλέντες* (close city gates)" h. Ap. 231 *ἔνθα* (grove of Pos. at Onchestos) *νεοδμὴς πῶλος ἀνα-έει ἀχθόμενός περ ' ἕλκων ἅρματα,* description of unknown custom, cf. A.-H.-S. ad l. adv. only: *Π* 111 (Aias, besieged by Tr., *ἀεὶ ἀργαλέῳ ἔχετ' ἄσθματι*) *οὐδέ πῃ εἶχεν ' ἀμ-εῦσαι* (*ἐμ-* v.l.) abs.: *X* 222 (Ath. to Ach.:) „*ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν στῆθι καὶ ἄμ-υε* (while I convince Hektor to face you)", them. aor. only here (later only Q.S. 1,599+); read *ἄμ-υο?* (cf. instances in aβ, all abs.) Hes. fr. 76,23 (Hippomenes won the foot-race) *ἔστη δ' ἀμ-είων* *catching his breath* w. gen.: *Λ* 382 (Paris to Diom.: „I wish I

had killed you) *οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέ-ευσαν κακότητος*" *O* 235 (Zeus to Ap.: „for now raise *μένος* of Hektor, later) *ἐγὼ φράσομαι ... ' ὥς κε καὶ αὖτις 'Αχαιοὶ ἀνα-εύσωσι ⌊πόνοιο⌋*", cf. *Λ* 801+ *ἀνάπνευσις πολέμοιο* (metr. equivalent) *T* 227 (Od. to Ach.: „we cannot mourn our dead by fasting, because too many are falling every day) *πότε κέν τις ἀνα-εύσειε ⌊ ⌋*;" (*πόνος* primarily fasting, *pace* Edwards, Iliad ad l.) **1aβ** (mid./pass. aor. *ἄμ-ῦτο / ἀμ-ύνθη* 4[i], 2°) abs. *regain consciousness* after fainting from injury, emotional distress (cf. *θυμός* B1a); instances needlessly detached from *ἀνα-έω* by Arist. (sch. A *X* 475: *'Α. ἔμ-υτο γράφει, ἔμπνους ἐγένετο*, coll. *E* 698 w. reading *ἐμ-ύνθη*; vulg. always *ἀμ-*) and e.g. L[3.6], LSJ, OCT: sem. difference w. act. is insubstantial and agrees w. value of mid. (perh. supportive: abs. usage of hapax *ἄμ-υε X* 222 in aα; mid. forms not unique if *πέπνυμαι* is cognate, see s.v. E) *E* 697 (wounded Sarp. *ἔλιπε ψυχή*) *αὖ-τις δ' ⌊ἀμ-ύνθη⌋* (because *πνοιὴ Βορέαο ζώγρει ἐπι-είουσα θυμόν*, cf. II4) *Ξ* 436 (comrades splashed water over fainted Hektor) *ὁ δ' ⌊ ⌋ καὶ ἀνέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν* (but passed out once more, because *βέλος ἔτι θυμὸν ἐδάμνα*), cf. *O* 10. 235. 240f. + 60. 262 in 3a *Λ* 359 (Diom. knocked Hektor unconscious, but while he retrieved his spear) *τόφρ' Ἕκτωρ ⌊ἄμ-υτο⌋* (and fled) *X* 475 (upon seeing Hektor dead, Androm. *ἀπὸ ψυχὴν ἐκάπυσσε*, but *ἐπεὶ ⌊ ⌋ καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη* (*ἔειπεν*) = *ε* 458[ex.] (washed-up Od. *ἄπνευστος καὶ ἄναυδος κεῖτ' ὀλιγηπελέων*, after recovery *εἶπε*) = *ω* 349[ex.] (upon recognizing Od., Laertes fainted [*ἀποψύχοντα*], after recovery *προσέειπε*) **1b** (agentless) h. Merc. 110 (Hermes spun fire-stick) *⌊ἄμ-υτο⌋ δὲ θερμὸς ἀυτμή* (*ἀνὰ δ' ⌊ ⌋* v.l. [sc. **ἔ-ὕτο*? but cf. M, E]) *a waft of hot air rose up*, cf. I1c, II2b, *ἀυτμή* B3c, Pi. Ol. 8,36, Thphr. HP 5,9,6, Ap.Rh. 3,231+, Q.S. 10,62, LSJ *ἀναπνέω* III

II2 *ἀπο-* (pres. ptc. only) **2a** (animate) *breathe out θυμόν* = loose consciousness (and die), cf. II1aβ, *E* 698 (in II4)+, *Π* 468+, *X* 467+, *O* 252, *θυμός* B1b, Tyrt. fr. 10,24 W., LSJ *ἐκπνέω* I2 *Δ* 524 (Dioreus *κάππεσεν*) *θυμὸν ἀπο-είων* (526 *σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε*) = *N* 654[in.] (Harpalion) h. Ap. 362 *λεῖπε* (sc. *δράκαινα* shot by Ap.) *δὲ θυμὸν ' φοινὸν ⌊ἀπο-είουσ⌋' she left her life breathing it out in blood* (i.e. spitting blood), unusual expression, cf. *θυμός* vol. II 1090,45ff., Verg. A. 11,349 **2b** (animate) *breathe forth* fire *Z* 182 (*Χίμαιρα*) *δεινὸν ⌊ ⌋α πυρὸς μένος* = Th. 324, cf. I1c, II1b; for *μένος* cf. I1b, II3a **2c** (agentless) *disperse* odour *δ* 406 (Proteus' *φῶκαι*) *πικρὸν ⌊ ⌋αι ἁλὸς ... ὀδμήν*, cf. 446 in I3, *πικρός* B2[in.], Ap. Rh. 2,192

II3 *ἐμ-* **3a** (animate) *inspire* something (acc.) *in* someone (dat.), god imparts a new mental disposition, faculty, plan (*μένος* 7[i], 1° [cf. I1b]; *θάρσος, αὐδὴν θέσπιν, φᾶρος ὑφαίνειν* 1° / 1[H] / 1°); cf. (*ἐμ*)*βάλλω* B1B6aγ, (*ἐν*)*ἵημι* B1B7dα, *ἐν/ἐπιτίθημι*; L[4] 44ff.; Kullmann, Wirken d. Götter 73ff.; form aor. ind./subj.; either in dir. sp. or immediately following it *O* 60 (Zeus: „call Ap. *ὄφρ' Ἕκτορα ὀτρύνῃσι μάχην ἐς*) *αὖτις δ' ἐμ-εύσῃσι ⌊μένος⌋*", cf. 232 (instruction: „*οἱ ἔγειρε ⌊ ⌋ μέγα*"), 262 (carried out), and *Ξ* 436 in II1aβ 262 *ὣς εἰπὼν* (Ap.) *⌊ἐμ-ευσε μένος⌋ μέγα ποιμένι λαῶν* (Hektor) = *Y* 110 (Aen.) *K* 482 *ὣς φάτο* (Od.) ' *τῷ* (Diom.) *δ' ⌊ ⌋ γλαυκῶπις 'Αθήνη* (and he killed Rhesos) *ω* 520 *ὣς φάτο* (Ath.) *καί ῥ' ⌊ ⌋ μέγα Πάλλας⌋ 'Αθήνη* (in Laertes), inexpert adaptation of prev. instances (*⌊ ⌋* because *γλαυκῶπις* already used in 516. 518) *T* 159 (Od. to Ach.: „long battle will ensue *εὖτ' ἂν πρῶτον ὁμιλήσωσι φάλαγγες*) *ἐν δὲ θεὸς -εύσῃ μένος ἀμφοτέροισιν* (Gr. and Tr.)" *P* 456 *ὣς εἰπὼν* (Zeus) *ἵπποισιν ἐνέ-ευσεν ⌊μένος ἠύ⌋* (*μένος πολυθαρσὲς ἐνῆκεν* Zen., cf. Nickau, Unters. 140–3), horses of Ach. humanized (as often) *Ω* 442 (Hermes *ἦ καὶ ἡνία λάζετο* of Priam's wagon) *ἐν δ' ἔ-ευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις ⌊ ⌋ ι* 381 (Od. about to burn out Cyclops' eye) „*αὐτὰρ θάρσος ἐνέ-ευσεν μέγα δαίμων*" Th. 31 (Muses *ὣς ἔφασαν*) *ἐνέ-ευσαν δέ μοι αὐδὴν ' θέσπιν τ* 138 (Pen.:) „*φᾶρος μέν μοι πρῶτον ἐνέ-ευσε φρεσὶ ⌊δαίμων⌋ ' στησαμένη ... ἱστὸν ... ὑφαίνειν*" (Arist., codd. pauci; *⌊ ⌋' στησαμένη* vulg., rec. van Thiel; etiam v.l. *μέγα ⌊ ⌋* = *ι* 381[ex.]), cf. e.g. *τ* 10, *φ* 1 **3b** (animate) *breathe upon P* 502 (Autom. to Alkimedon:) „*μὴ δή μοι ἀπόπροθεν ἰσχέμεν ἵππους, ' ἀλλὰ μάλ' ἐμ-είοντε μεταφρένῳ*", cf. *N* 385 in II5 w. sim. instances **3c** (wind) *blow upon* Op. 508 (Boreas) *ὅς τε διὰ Θρῄκης ... πόντῳ ' ἐμ-εύσας ὤρινε starts to blow across Thrace upon the sea and stirs it up*, cf. 506 in II4, *I* 4f. h. 7,33 *ἔμ-ευσεν δ' ἄνεμος ⌊μέσον ἰστίον⌋*, acc. cf. perh. Pi. Isthm. 2,40, but ci. *ἔμπρησεν* (Haslam, ICS 3, 1978, 56) is attractive (cf. esp. *A* 481 *ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν ⌊ ⌋*)

II4 *ἐπι-* (wind) *blow upon (from behind), over E* 698 (wounded Sarp.) *ἀμ-ύνθη, περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο ' ζώγρει ἐπι-είουσα κακῶς ⌊κεκαφηότα⌋ θυμόν revived him by blowing upon him*, perh. re-inspiring the *θυμός* he had breathed out (*⌊ ⌋*, cf. II2a. 1aβ, *καπύσσαι* B [add. Hsch. s.vv. *⌊ ⌋*, *κέκηφε*]; diff. Kirk, Iliad ad l.) *δ* 357 (Men.: „Pharos, as far from Egypt as can be covered in a day by *νηῦς*) *ἦ λιγὺς οὖρος ἐπι-είῃσιν ὄπισθεν*", cf. 361 (*οὖροι*) and 567 (*λιγύ*) in I2; subjunctive see Chantraine, Gr. h. II 245f. *ι* 139 (Od.: „on island of goats [≈ Pharos] a sailor may wait) *εἴς ὅ κε ναυτέων ' θυμὸς ἐποτρύνῃ καὶ ἐπι-εύσωσιν ἀῆται*", w. play on kinship *θυμός / ἀήτη* ‖ Th. 872 (Notos, Boreas, Zephyr are) *θνητοῖς μέγ' ὄνειαρ, ' αἱ δ' ἄλλαι μὰψ αὖραι ἐπι-είουσι θάλασσαν blow over* Op. 506 (avoid) *πηγάδας, αἵ τ' ἐπὶ γαῖαν ' -εύσαντος Βορέαο δυσηλεγέες τελέθουσιν*, ingr. aor., cf. 504 (time = beginning of winter). 508 (*ἐμ-εύσας*, II3c), Hes. fr. 204,126 in D

II5 *κατα-* (animate) *breathe down upon N* 385 *τὼ* (horses) *δὲ -είοντε κατ' ὤμων* (of Asios) ' *αἰὲν ἔχ' ἡνίοχος*, i.e. close behind him, for fast withdrawal, cf. *P* 502 in II3b; Janko, Iliad on 383–401; also *O* 455–7, *P* 610–5; *Ψ* 380f. 765; *Δ* 227, *Π* 506 h. Cer. 238 *χρίεσκ'* (Dem.) *ἀμβροσίῃ ὡς εἰ θεοῦ ἐκγεγαῶτα* (Demophoon), ' *ἡδὺ κατα-είουσα καὶ ἐν κόλποισιν ἔχουσα*, cf. *δ* 446 in I3

II6 *παρα-* *κ* 24 (Od.:) „*νηῒ δ' ἐνὶ ... κατέδει* (Aeol., the bag with winds) *μέρμιθι ... ' ... ἵνα μή τι παρα-εύσῃ ὀλίγον περ so that no wind at all would blow beside*, i.e. (1) *apart from* (or *against*) the Zephyr which Aeol. *προέπριεν ἀῆναι* or (2) *out of* the bag (Ameis-H. ad l., LSJ s.v.) or (3) abs. *astray*; against ci. *-εύσει'* see Chantraine, Gr. h. II 269

D suppl. Hes. fr. 204,126 (*π*]*γείργτος Βορέαο περιζαμενές*, cf. Op. 506 in BII4), 43a,87 (*πῦρ* [*-είουσαν ... Χίμαιραν*], cf. B11c, II2b); v.l. Th. 874 (*πνείουσ*[*ι* pap. [from 872], *θυίουσιν* codd.) M. P. Cuypers

πνοιή [15[i], 8°, 3[H], 2[h]] **E** w. *πνέω*; regular form *πνοή* < **pnou̯-éh₂*, but EGrE always *-οι-* (metri causa), prob. from deriv. in *-πνοιος* < **-pnou̯-ios* (probl.: EGrE only [1[h]] *λιγύπνοιος*; but direct *ih₂*-deriv. would have resulted in **πνοίη*, ML in **πνουή*); cf. Wyatt, Metr. Lengthening 166–8

F *-ή* 4, *-ῇ* 10, *-ήν* 2; *-αί* 1, *-ῇς* / *-ῇσι*(*ν*) 6/3, *-ἁς* 2

M *πν-* always makes position (cf. *πνέω* M) **1** stem in longo **1a** disyll. **1aα** [⏑̯] *⌊-ῇ ὑπὸ, λιγυρῇ N* 590, *Ψ* 215; *⌊ ⌋ Ζεφύροιο δ* 402; *-ῇ Y* 439 [⏑̯] *ἀνέμου ὡς -ή ζ* 20 **1aβ** [⏑̯–] *-ῇ Φ* 355, *Ψ* 380; *-ἁς ... ⌊ἀνέμων⌋* Th. 253 **1b** trisyll. [⏑̯–⏑̯] *-ῇσιν λιγυρῇσι E* 526 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑̯] *-ἁς ⌊ ⌋ δ* 839 [–⏑̯] *-ῇ ⌊ ⌋* h. 31,14; *-ῇ* h. Ap. 420; *-ἠν Ζεφύρου κ* 25; *-ήν Λ* 622 [–⏑̯] *-ῇ ⌊Βορέ⌋ω ἀλεγεινῇ Ξ* 395; *-ὴ ⌊ ⌋αο κ* 507; *ἅμα -ῇ ⌊Ζεφύροιο⌋ T* 415; *πν*]*οιὴ*

⌊ ⌋ Hes. fr. 75,9 [-⏑] ἅμα ⌊-ῇς ἀνέμοιο⌋ Ω342 = α98 = ε46; μετὰ ⌊ ⌋ Ψ367, β148; ⌊ ⌋ M207; -ῇ Βορέαο E697; -αὶ … ⌊ἀνέμων⌋ P55 **2b** trisyll. [-⏑⏑] ⌊ ⌋ -ῇσι Th.268 [-⏑⏑] ἅμα -ῇσι Π149

Σχ sch. D Λ622: αὔραν, N590: <-ῇ ὑπὸ> λιγυρῇ· ὀξέως περιπνεούσῃ αὔρᾳ, Y439: πνεύματι, Φ355: θέρμῃ, sch. Barn. α98: ἅμα -ῇς ἀνέμοιο· ἴσα ἀνέμῳ

B *blast* of wind (1), rarely [3ⁱ] *blowing, breath* of animate beings (2; metaph. exc. 1× Ψ); cf. πνέω B Introd. and I2/1, ἀυτμή B Introd. and 2/1. 3 (π. not of odour as πνέω B13, II2c, ἀυτμή B4) **1** *blast* of wind / a specific wind, added in gen. (19 of 25 instances: ἄνεμος/οι 12, Ζέφυρος 4, Βορέης 3; see M) or deducible from context (e.g. E526 in a): cf. ἀήτη, ἀυτμή(ν) B2, ἰωή (and πνεῦμα [Aesch.] Prom. 1086⁺); θύελλα, κατάιξ; βίη, ἴς, μένος (cf. ἄνεμος B2b); contrast ἄελλα, αὔρη, λαῖλαψ, οὖρος (all exclusively used of wind). Choice of gen. mostly defined by context, not metre. Wind(s) and π. agree in number exc. VE -ῇς ἀνέμοιο and h.31,14 in a. Cf. Y439 in 2. – Epith.: ἀλεγεινή 1, λιγυρή 3 **1a** dative: fly, run along w. (i.e. swift as) the wind (simple dat. / μετά / ἅμα 1/1/6; cf. ζ20 in b, δ838 in c, ξ253 [ἐπλέομεν Βορέῃ ἀνέμῳ] et sim.); hair, clothes flutter in the wind (μετά / simple dat. 1/1); wind as cause/instrument of motion (simple dat. /ὑπό 3/3) M207 πέτετο (eagle) ⌊-ῇς ἀνέμοιο⌋ („λείπει τὸ ἅμα", sch. bT ad l.; but cf. vol. III 1193,4ff.) β148 ἐπέτοντο (eagles) μετὰ ⌊ ⌋ cf. Ψ367 below Ω342 (Hermes' winged[?] πέδιλα) τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν ' ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα ⌊ ⌋ = ε46 = α98 (Ath.), cf. Deroy, Ath. 30, 1952, 59ff. Π149 ὠκέας ἵππους, ' Ξάνθον καὶ Βαλίον, τὼ ἅμα -ῇσι πετέσθην· ' τοὺς ἔτεκε Ζεφύρῳ ἀνέμῳ Ἅρπυια Ποδάργη, cf. B763–70 (esp. 764) T415 (Xanthos:) „νῶι δὲ καί κεν ἅμα -ῇ Ζεφύροιο θέοιμεν", i.e. as fast as our father Th.268 (Harpies) αἳ ῥ' ἀνέμων -ῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται ' ὠκείῃς πτερύγεσσι ‖ Ψ367 (horses ran) χαῖται δ' ἐρρώοντο μετὰ ⌊ ⌋ *fluttered in the wind*, cf. β148 above, A529 h.31,14 περὶ χροῖ (of Helios) λάμπεται ἔσθος ' λεπτουργὲς -ῇ ἀνέμων, remarkable constr. ('fluttering' understood) and sg. (read -ῇς? but cf. N795) ‖ E526 (Boreas and other ἄνεμοι) οἵ τε νέφεα … ' -ῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες Ξ395 κῦμα … ' ποντόθεν ὀρνύμενον -ῇ Βορέω (Βορέα, ἀνέμου, -ων vv.ll.) ἀλεγεινῇ N590 (just as along a threshing floor) θρῴσκωσιν κύαμοι … ἢ ἐρέβινθοι ' ⌊-ῇ ὑπὸ λιγυρῇ⌋ καὶ λικμητῆρος ἐρωῇ (so flew the arrow), cf. West on Op.599; Janko, Iliad ad l. Ψ215 (Boreas and Zeph.) πόντον ἴκανον ἀήμεναι, ὦρτο δὲ κῦμα ' ⌊ ⌋, cf. Δ423; D below δ402 ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος … ' -ῇ ὑπὸ Ζεφύροιο h.Ap.420 -ῇ (-ὴν v.l.) … 'Απόλλων ' ῥηϊδίως ἴθυν' (sc. the ship) **1b** nom. E697 (wounded Sarp.) ἀμπνύνθη, περὶ δὲ -ὴ Βορέαο ' ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν, cf. βορέης B13, ζωγρέω B2, πνέω B114 P55 τὸ (young olive tree) δέ τε -αὶ δονέουσι ' παντοίων ἀνέμων ζ20 ἡ (Ath., appearing to sleeping Naus.) δ' ἀνέμου ὦς -ὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης, cf. M207⁺ in a, δ839 in c; Segal, Er. 72, 1974, 36 κ507 (Kirke: „you do not need a guide to Hades) τὴν (ship) δέ κέ τοι -ὴ Βορέαο φέρῃσιν", cf. κ25 in c, h.Ap.420 in a Hes. fr. 75,9 (Atalante) πν]οιὴ Ζεφύροιο χιτῶνα ' [… πε]ρὶ στήθεσσ' ἀπάλοισι, probably cf. h.31,14 and Ψ367 in a, Λ622 in c (cf. suppl. West ad l.) **1c** acc. κ25 (Od.:) „ἐμοὶ -ὴν Ζεφύρου προέηκεν (Aeol.) ἀῆναι, ' ὄφρα φέροι νῆας", cf. κ507 in b Th.253 (Kymodoke) ἢ κύματ' ἐν … πόντῳ ' -ἁς τε ζαέων ἀνέμων … ' ῥεῖα πρηΰνει, cf. Ξ395 in a ‖ Λ622 τοὶ (Nestor and Mach.) δ' ἱδρῷ ἀπεψύχοντο χιτώνων, ' στάντε ποτὶ -ὴν (-ῇ v.l.) παρὰ θῖν' ἁλός, cf. Φ561 δ839 (εἴδωλον, sent by Ath. to sleeping Pen.) ὡς εἰπὸν σταθμοῖο παρὰ κληῖδα λιάσθη ' ἐς -ὰς ἀνέμων (-ου v.l., cf. M207⁺ in a), cf. ζ20 in b **2** [3ⁱ] *blowing, breath* of animate beings (cf. ἀυτμή B1, ἄσθμα), metaph. (= wind, fire) exc. Ψ380 Y439 τό (spear) γ' 'Αθήνη ' -ῇ … πάλιν ἔτραπε … ' ἦκα μάλα ψύξασα, *breath* of Ath. = *blast* of wind, cf. 1a above Φ355 (in river Skam. eels and fish were distressed) -ῇ (ῥιπῇ v.l.) τειρόμενοι … 'Ηφαίστοιο· ' καίετο δ' ἷς ποταμοῖο, *breath* of Heph. = *blast* of fire, cf. πνέω B1c⁺, ἀυτμή B3 (esp. Φ366f. in b), θύελλα B1b, πυρὸς πνοά Eur. Tr. 815; M.S. Silk, Interaction in Poetic Imagery, Cambridge 1974, 185f. Ψ380 (horses of Diom. followed closely) -ῇ δ' Εὐμήλοιο μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω ' θέρμετ'· ἐπ' αὐτῷ γὰρ κεφαλὰς καταθέντε πετέσθην, echoed by ἀυτμένα in 765 (foot-race), cf. also N385 in πνέω B115

D v.l. (Plut.) Ψ213 (-ῇ ὑπὸ λιγυρῇ, from 215), suppl. Hes. fr. 76,9 (ἅμ[α -ῇσι θέουσα Vitelli, cf. fr. 75,9, Π149)

M. P. Cuypers

Ποδαλείριος [2ⁱ, 1ᵉ] **E** Bed. 'mit weißem/zartem(?) Fuß', kontrast. Seher Μελάμ- u. vgl. Οἰδίπους, ferner πόδας ἀργοί, ὠκύς; Material zu λευκὸς πούς bei Irwin, Colour Terms 121ff.; zur Bed. s. noch Bechtel, Lexil. 213, Leumann, Hom. Wörter 27f., v. Kamptz S. 92; zur Bildg. ders. S. 105. 216, Risch §80a

L Kenner, RE XXI,1 (1951) 1131ff. (s.a. Kl.P. s.v. u. Beaumont, JHS 56, 1936, 195f. zu Kult in Unteritalien); Laser, Arch. Hom. S 97ff.; Diller, Gn. 22, 1950, 135f.; Kullmann, Quellen 114. 337f.; Visser, Katalog 691ff.; s. noch s.v. Μαχάων L

B nach Il. Sohn des Askl. (s.d.), nach Il. Pers. des Pos., wird in der Il. als Anführer u. Arzt (s. ἰητήρ) nur im Kat. u. Λ (als abwesend) erwähnt, jew. paarweise (formelh.) mit Bruder Mach. (s.d.), der öfter als Krieger u. (Δ190ff.) Arzt aktiv wird; das Brüderpaar offenbar aus älterer Dichtung übernommen (da ein nicht praktizierender Zweitarzt in der Il. sonst unwahrsch. wäre): viell. ist se. Diagnose von Aias' Wahnsinn (s. Il. Pers. in 2) u. damit auch die dortige Zweiteilg. der Medizin in Chirurgie u. 'Internistik' in der Il. vorausgesetzt (zumal Ag. Δ190ff. nur [!] den Mach. [als den geeigneteren?] holen läßt, so sch. Δ193b, vgl. Schmidt, Erklärungen 202ff. zur ant. Disk.; anderers. scheinen aber Λ833 [s.u.] beide gleichermaßen zu chirurg. Hilfe geeignet); evt. besteht auch Konkurrenz zu Mach. (Il. parv.) als Heiler Philoktets (s. Diller, Kullmann [L]); zum Typ des helfenden Brüderpaares vgl. noch die göttl. Dioskuren u. die christl. hl. Ärzte Kosmas u. Damian; s. noch Haudry, Lalies 10, 1992, 355ff. zum altnord. *Sinfjötli* 'der Weißfüßige'(!)

1 Il. B732 (οἳ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην τ' Οἰχαλίην [s.dd.]) τῶν αὖθ' ἡγείσθην 'Ασκληπιοῦ δύο παῖδε, ' ἰητῆρ' ἀγαθώ, ⌊-ος ἠδὲ Μαχάων⌋ (m. 30 Schiffen), knappe Erwähng.: Asklepiadenmythos scheint als bekannt vorausgesetzt (s. Kullmann, Visser [L]); vgl. Führerpaare B620. (Brüder:) 678. 864. 870 Λ833 (der verwundete Euryp. bittet Patr., ihm den Pfeil herauszuschneiden u. von Ach./Cheiron gelernte φάρμακα aufzulegen) „ἰητροὶ μὲν γὰρ ⌊ ⌋ (sind entweder verwundet [Mach.] od. im Kampf"), d.h. beide wären in gleicher Weise zu chirurg. Hilfe geeignet, Patr. (s.d. B3aβ) wird ad hoc zu ihrem Vertreter **2** Il. Pers. fr. 1 p.63 Dav. (= fr. 4 p.91 Ber. = Aeth. fr. 3 p.35 Ki.; metr.) Differenzierg. nach Chirurgie u. 'innerer Medizin': (Pos. [πατὴρ 'Εννοσίγαιος] gab dem einen [Mach.]) ἔκ τε βέλεμνα ' σαρκὸς ἑλεῖν τμῆξαί τε καὶ ἕλκεα πάντ' ἀκέσασθαι, ' τῷ δ' ἄρ' (P.) ἀκριβέα πάντα ἑνὶ στήθεσσιν ἔθηκεν ' ἄσκοπά τε γνῶναι καὶ ἀναλθέα ἰάσασθαι (P. erkannte als erster die Symptome von Aias' Wahnsinn, also 'psychiatr.' Diagnose), s. Diller (L)

H. W. Nordheider

ποδάνιπτρα Pl. [2°] E HG < *-nig^w-tro- zu νίζω (Risch §18b); VG zu πούς; -α- unklar (eher Akk. Sg. [Risch §80a] als < *ποδ-απο synkopiert [Frisk s.v.; Chantraine, Dict. s.v. νίζω])

B *Wasser zum Fußwaschen*, vgl. χέρνιβα (zum Händewaschen); Fußwaschung dem Gast Od. τ317ff. angeboten als provisorische Reinigung (später Bad) τ343 (von Od. abgelehnt) „οὐδέ τί μοι ⟨-α ποδῶν⟩ ἐπιήρανα θυμῷ ' γίγνεται", zu ⟨ ⟩ vgl. γ472 οἶνον οἰνοχόεντες, ρ247+ αἰπόλος αἰγῶν usw. 504 (von Eurykl. ausgeführt) γρηὺς δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκει ' οἰσομένη -α· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα (vgl. V.386ff.) Zur Sache vgl. νίζω B I 1. II 1; R. Ginouvès, *Βαλανευτική*, Paris 1962, 61–75 (bes. 70f.). 151–81 (bes. 155f.); Laser, Arch. Hom. S151–3 M. P. Cuypers

Ποδάργη [2'] Harpyie (s. s.v. ἅρπυια), nur genealog. als Mutter von Ach.s 2 unsterbl. Pferden, zum Namen s. s.v. *Πόδαργος*, vgl. noch die Harpyien (s.d. B2b) *Ἀελλώ* u. *Ὠκυπέτη*, anderers. Ach.s Epith. *ποδώκης* u. *ποδάρκης* sowie *ὠκύποδες* (ἵπποι) Π150 τῷ δὲ (Patr.) καὶ Αὐτομέδων ὕπαγε ζυγὸν ὠκέας ἵππους (~ Ψ293in. / 294ex.) ' Ξάνθον καὶ Βαλίον (s.dd.), ⟨τὼ ἅμα πνοιῇσι πετέσθην⟩ ' τοὺς ἔτεκε Ζεφύρῳ ἀνέμῳ ἅρπυια -η (-ος Zen., *ποδάρκη, -άργη* vv.ll.) ' βοσκομένη λειμῶνι παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο. ' ἐν δὲ παρηορίῃσιν ... Πήδασον (s.d. [der sterbl.]) ἵει, die Rüstszene (130ff.) als Vorbereitg. von Patr.' Aristie wird durch Ekphrasis von Waffen u. Pferden bedeutungsvoll gesteigert: die Geburtsgesch. der Pferde beglaubigt ihre Schnelligk. ⟨ ⟩ (Bzhg. zur Unterwelt [Okeanos] s. s.v. ἅρπυια B2a) entspr. (als Fernbezug) in Ach.s Anr. vor se. Aristie: Τ400 „Ξάνθε τε καὶ Βαλίε, τηλεκλυτὰ τέκνα -ης (sorgt, daß euer ἠνιοχεύς diesmal nicht stirbt wie Patr.", folgt Todesprophezeiung des Xanthos), zur Anr. vgl. Θ185, zum Verstyp Β871 H. W. Nordheider

Πόδαργος [2'] E EN von Pferden, zu πούς u. ἀργός i.S.v. 'schnell' (s.d. u. Hundename Ἄργος sowie Risch §76a, Dürbeck, Farbenbez. 87ff.), mit Umstellg. aus ἀργί-, s.a. ὠκύπους u. Heubeck, Kadmos 13, 1974, 39ff.; vgl. Harpyie *Ποδάργη, κύνες πόδας ἀργοί* (Σ578), *ποδώκης* (*ποδάρκης*, sc. Ach.), ferner *ποδήνεμος, ἀελλόπος* (von Iris); anderers. schon myk. *Po-da-ko* 'Weißfuß' als Ochsenname, vgl. *To-ma-ko* (DMic. II 132. 360), sowie *Ποδαλείριος* u. *Μελάμπους*; s. noch Schmitt, Dichtersprache 240f. (m. ai. Parall.), dazu krit. Risch, Gn. 41, 1969, 322

B (typ.) EN von Pferden i.S.v. 'schnellfüßig' (s. Risch, E), s. Zus.stellg. von Pferdenamen bei Delebecque, Cheval 146; Maehler, in: Worte, Bilder, Töne (Festschr. B. Kytzler, hrsg. v. R. Faber), Würzburg 1996, 15ff. I Pferd Hektors, in dessen Anr. (4-EN-V.) Θ185 „Ξάνθε τε καὶ σύ, -ε, καὶ Αἴθων Λάμπε (s.dd.) τε δῖε (ath. Arist., cf. Ψ403. 443 sine vocat.), ' νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον" (Dual!), markiert die Einl. des Angriffs (entspr. [172 ~ 184] 173 „Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι", Τ400 Ach.: „Ξάνθε τε καὶ Βαλίε"), die übrigen EN sind opt. Bez.; zur Bzhg. zu Ach.s göttl. Xanthos u. Balios (+ Pedasos), Eos' Lampos u. Phaethon s. L.Ch. Muellner, EYXOMAI, Innsbruck(er Beitr. z. Sprachwiss. 13) 1976, 29, A.26; zum Viergespann (ansch. 2 Beipferde u. 2 Jochpferde) s. Wiesner, Arch. Hom. F22. 66

II Pferd des Men. nb. Ag.s Αἴθη, in Zweiergespann beim Wagenrennen Ψ295 ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν (Men.) ὠκέας ἵππους (≅ Π148) ' Αἴθην τὴν Ἀγαμεμνονέην τὸν ἐόν τε -ον (folgt Herkunftsgesch. der 'fremden' Aithe [s. Kullmann, Quellen 261], die auch V.409. 525 hervorgehoben wird, während P. ohne Vorgesch. u. unscheinbar bleibt) H. W. Nordheider

ποδάρκης [21'] E < πούς, ἀρκέω. – Vgl. *Ποδάρκης* M nur [⏑⏑–] -ης δῖος Ἀχιλλεύς ' (= *): τὸν πρότερος προσ⟨έειπε *⟩ Υ177 = Φ149; τὸν δ' αὖτε προσ⟨ ⟩ Ω668; τοῖσι δὲ καὶ μετ⟨ ⟩ Ψ889; ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ⟨ἐνόησε *⟩ Ψ140 = 193; τὸν δ' ὡς οὖν ⟨ ⟩ Φ49; τὸν δὲ ἰδὼν ⟨ ⟩ / ὤκτιρε Λ599 / Π5 = Ψ534; πάντας γὰρ κατ⟨έπεφνε *⟩ Ζ423; ἀλλ' ἤτοι τὸν ⟨ ⟩ Ψ828; * Α121 ≅ Σ181, Β688, Υ413. 445, Φ265, Χ376, Ψ333. 555

Σχ sch. D Α121: ἤτοι ὁ τοῖς ποσὶ ταχύς. ἢ ὁ ἐπαρκεῖν τοῖς ποσὶν δυνάμενος, ähnl. Β688

B Epith. Ach.s in der VE-Formel -ης δῖος Ἀχιλλεύς, Stt. s. M öfters in d. Einl. von Reden: Α121, Σ181, Υ177, Φ149, Ψ889, Ω668; vgl. Π5, Χ376, Ψ534; in Tötungsszenen u. -beschr.en: Visser, Hom. Vers. (s. Versregister) andere VE-Formeln im Nom.: πόδας ὠκὺς ⟨Ἀχιλλεύς⟩ / μεγάθυμος ⟨ ⟩, ὠκὺς ⟨ ⟩, δῖος ⟨ ⟩; die metr. gleichw. Formel ποδώκης δῖος ⟨ ⟩ scheint in der gesamten gr. Lit. nirgends vorzukommen; weitere Epith. s.v. Ἀχιλ(λ)εύς Bd. I Sp. 1754,30–1755,54 eigtl. *Füße als (od. zur) Abwehr habend* od., so Gesamtkomm. zu Α121, *mit den Füßen (seiner Aufgabe) gewachsen*, was beides prinzipiell bedeuten könnte entweder 'zu Fuß od. durch Laufen (als πεζός) abwehrend' (vgl. βοηθόος 'auf einen Ruf hin zu Hilfe eilend') od. 'mit den Füßen als Waffen (= durch Fußtritte) abwehrend'; die formelh. Verwendg. macht Entscheidg. unmögl.; der sem. Bezug spez. auf ⟨Ach.s Schnelligkeit⟩, *schneller Läufer*, ist aber schon in der Antike die Standarderklärung, s. Σχ (ähnl. Σχ zu βοηθόος); ⟨ ⟩ thematisiert in Ν325, Φ600–Χ213, Ψ792, dazu W. Whallon, Formula, Character, and Context, Washington, D.C. / Cambridge, Mass. 1969, 14–17; vgl. auch die Schnelligkeit implizierende Genealogie im Art. *Ποδάρκης* – Wortf.: αἰψηροκέλευθος, ἀργός, -ίποδας, ἐλαφρός, θοός ⟨s.d. Wortf.⟩, καρπάλιμος ⟨ ⟩, κραιπνός, λαιψηρός, ποδώκης, ταχύς, ὠκύς, ὠκύς, -πους, -πτερος, ὠκυπέτης

D vv.ll. Λ607, Σ97, Τ40. 145 V. Langholf

Ποδάρκης [2', 1^H] E s. *ποδάρκης* B; v. Kamptz §11b. 23a. 66 (S. 216)

B Gr., S. des (schnellen Läufers, s. Bd. II Sp. 1261f.) Iphiklos, E. des Phylakos übernahm, nachdem sein älterer Bruder Protesilaos als erster Gr. bei der Landg. vor Troja gefallen war, dessen Kommando über die Truppen der Städte der Phthiotis Β704 (-ης ὄζος Ἄρηος, vgl. 709 ἐσθλὸν ἐόντα), s. Visser, Katalog 661–668; H. S.-L. 132–134 erwähnt beim Kampf um die Schiffe Ν693 (πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενεπτόλεμός τε -ης) einer der Freier Hel.s, Hes. fr. 199,5 (-ης) insgesamt s. Kullmann, Quellen (Register 2) V. Langholf

ποδηνεκής [3'] E Meier-Brügger, Sprache 33, 1987, 102–107 Σχ sch. D Κ24: ⟨μέχρι ποδῶν⟩ καθῆκον. μέγα, Ο646 ⟨ ⟩ διϊκνουμένην. μεγίστην

B [⏑⏑⏑⏑] *bis zu den Füßen hinabreichend* 1 Schild des Myk. ⟨Περιφήτης⟩ Ο646 (ἀσπίς) τὴν αὐτὸς φορέεσκε -έ', ἕρκος ἀκόντων (⟨ ⟩ stolperte über den unteren Rand seines eigenen Langschildes, stürzte und wurde getötet); s. Iliad z.St.; Artt. ἀσπίς B Vorbem., Bd. I Sp. 1427,19ff.; 1429,6ff.; σάκος B Vorbem. 2 Löwenfell Κ24 ἐέσσατο (Ag.) δέρμα λέοντος ' αἴθωνος μεγάλοιο -ές, εἵλετο δ' ἔγχος = 178 (Nestor): als Defensivwaffe (so sch. Κ23c; vgl. Artt. ῥινός, ῥινοτόρος) u./od. als Kälte- u. Regenschutz (so sch. Κ23d; Danek, Dolonie 221; vgl. sch. D Κ24 τοῦ θερμοῦ καὶ διαπύρου τὴν φύσιν) V. Langholf

ποδήνεμος [10', 1^h] M only [⏑⏑⏑⏑] ἔστησε / ἀπίθησε ⟨-ος ὠκέα Ἶρις⟩ Ε368 / Λ195 = Ο168; ⟨ ⟩ Β786, Ο200, Σ166. 183 = 196, Ω95, h. Ap. 107; -ος Ε353

Σχ sch. min. P.Mich.Schwendner 11 on *E* 353: *κ]ατὰ τοὺς πρῷ[ας ...ταχ]εῖα*, sch. D *B* 786: *τοῖς ποσὶν ταχεῖα*, *Λ* 195: *ἴση ἀνέμοις κατὰ τὸ τάχος*

B *wind-footed, with feet as swift as the wind*, epith. of *Ἶρις* (q.v. B II), as messenger (5× of Zeus; 3× of Hera; of goddesses exc. Hera h. Ap. 107) exc. *E* 353. 368; Iris also *ἀελλόπος*, (*πόδας*) *ὠκέα* Occurrences in M. — W d f l d.: *ἀελλόπος*, see Schindler in Festschr. Risch 397; further *ποδώκης* wdflld.

J. N. O'Sullivan

Ποδῆς [2ⁱ] **E** short form of *Ποδάρκης* vel sim.; *-ῆς* contr. from *-ης* (Ion. for *-ε[ι]ας*); see v. Kamptz 119. 217; cf. Myc. *Po-da* (see Leukart, -tās 211) **L** Wathelet, Dict. II 887 f. w. notes on p. 1488

B Tr., s. of Eetion (see *Ἠετίων* B III); wealthy, honoured comrade of Hector; *ἀφνειός τ' ἀγαθός, ἐσθλός*, but flees from Men., who kills him w. spearcast (further Willcock in Festschr. Kullmann 2002, 221–9 [esp. 225 w. n. 13 and 226–9]) *P* 575 *ἔσκε δ' ἐνὶ Τρώεσσι -ῆς, υἱὸς ⌊Ἠετίωνος⌋, ' ἀφνειός τ' ἀγαθός τε· μάλιστα δέ μιν τίεν Ἕκτωρ ' δήμου, ἐπεί οἱ ἑταῖρος ἦεν φίλος εἰλαπιναστής. ' τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλε* (Men., *ἀίξαντα φόβονδε*) 590 *σὸν δ' ἔκτανε πιστὸν ἑταῖρον ' ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι, -ῆν υἱὸν ⌊ ⌋*

J. N. O'Sullivan

ποδίζω s. *προποδίζων*

ποδωκεί(η) [1ⁱ] **Σχ** sch. D *B* 792: *τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι* **B** *swiftness of foot* *B* 792 (*πόδας ὠκέα Ἶρις* took the voice of Polites, who) *σκοπὸς ἷζε -ῆσι πεποιθὼς ' τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο* (*δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί*, pl. may be seen as ref. to (potential) speed on various occasions (but cf. e.g. *ψ* 77; further Chantraine, Gr. h. II 31 f.). — W d f l d.: *τάχος, ταχυτής* J. N. O'Sullivan

ποδώκης [27ⁱ, 2ᵉ, 4ᴴ] **E** see Schindler in Festschr. Risch 394 n. 4 **F** masc.: *-ης* 2, *-εος* 11, *-εῖ* 2, *-εα* 10, *-εες* 1, *-εσιν* 1, *-εας* 1 (*P* 614; Mer.'s horses masc. *Ψ* 530; see also vol. II 1210, 60 ff.); fem.: *-ης* 2, *-εα* 1, *-εες* 1, *-εας* 1

M 1 trisyll. **1a** [⏑⏓×] *-ης K* 316 **1b** [⏑⏓–] *-ης δῖ' Ἀταλάν[τη / Ἀτ[αλάντη* Hes. fr. 73,2, fr. 76,20; *-ης Σ* 234 2 quadrisyll. [⏑⏓⏑⏑] *θεράποντα ⌊-εος Αἰακίδαο⌋ Π* 165 = *P* 388, *Π* 865; *ψυχή με / δὲ ⌊ ⌋ λ* 471. 538; *⌊ ⌋ B* 860 = 874; *Π* 134, *P* 486, *Ψ* 28; *πρῶτα -εος/εσιν Y* 89, *Ψ* 262; *-εῖ Πηλείωνι Ψ* 249, *Ω* 458; *παρὰ ναῦφι ⌊-εα Πηλείωνα⌋ Θ* 474, *Π* 281; *⌊ ⌋ N* 113, *Σ* 261. 267, *Y* 27. 45, *X* 193, *Ψ* 35. 793; *-εα* Th. 320; *-εες/εας ... ἵπποι/ους Ψ* 376, Sc. 191 / *P* 614; *-εας B* 764 **Σχ** sch. D *B* 764: *ταχύποδας, K* 316: *ὀξύς*

L Düntzer, Hom. Abh. 540 f.; Parry, Épithète 41. 155 n. 1. 225; Meier, Ep. Formel 139

B *swift-footed*, epith. of pers. (1), animal (2). — W d f l d.: *ἀελλόπος, ἀργίπους, ὠκύπους, ποδάρκης, ποδήνεμος; πόδας 'ὠκύς / ταχύς / αἰόλος'; ὠκυπέτης*; further *ἐλαφρός* wdflld. 1 of pers. of Ach., 24×: 2× w. *'Αχιλλεύς / 'Αχιλῆος* (*Σ* 234 / *Y* 89), 10× *-εος Αἰακίδαο* (⌊in M 2 above⌋), 12× (2/10) *-εῖ/εα Πηλείωνι/α* (*⌊ ⌋*); ornam. epith., specially relevant to immed. context *X* 193, *Ψ* 793 (cf. *Y* 89 where *π.* perh. suggested by events recalled in the foll. vv.), on Ach. and his epiths. see in general Shive, Naming Ach. (tables on pp. 140 ff.) — of Dolon: *K* 316 *εἶδος μὲν ἦεν κακός, ἀλλὰ -ης* — of Atalanta: Hes. fr. 73,2 *-ης δῖ' Ἀταλάν[τη* = fr. 76,20ᵉᵈ. (*'Ατ[αλάντη*) — *swift(-footed)*, of charioteers by transference from teams (cf. 2 below): *Ψ* 262 *ἱππεῦσιν ... -εσιν ... ἄεθλα ' θῆκε* 2 of animal(s) horses (always chariot-team in motion exc. Sc.): *B* 764 (*ἵπποι*) *ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο, ' τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε -εας ὄρνιθας ὥς P* 614 *εἰ μὴ Κοίρανος ὦκα -εας ἤλασεν ἵππους Ψ* 376 (*ὦκα*) *αἱ Φηρητιάδαο -εες ἔκφερον ⌊ἵπποι⌋* Sc. 191 *ἐν* (i.e. on the shield) *δ' Ἄρεος βλοσυροῖο -εες ἔστασαν ⌊ ⌋* chimaera: Th. 320 (*Χίμαιραν*) *-εα*

D suppl. Hes. fr. 76,5 *π[οδώκης δῖ' Ἀταλάντη*; v.l. *K* 323, *Ψ* 333 J. N. O'Sullivan

πόθεν, ποθεν [3ⁱ, 23ᵒ, 6ʰ] **F** *πόθεν* 20, *ποθεν* 12 **M** 1 ⏑[⏑⏑] *⌊τίς πόθεν⌋ εἰς ἀνδρῶν; Φ* 150 = *α* 170ⁱⁿ. = *κ* 325 = *ξ* 187 = *ο* 264 = *τ* 105 = *ω* 298 = *η* 238ⁱⁿ.; *⌊ ⌋ ἐσσί;* h. Cer. 113; *εἴ ποθεν Σ* 322 ⏑[⏑⏑] *ποθεν σ* 376 ⏑[⏑⏑] *ὅσσα τέ οἱ νῦν / νῦν ὔμμ' ἔστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλ(α) I* 380, *χ* 62; *εἰ καί ⌊ποθεν ἄλλοθεν⌋ ἔλθοι η* 52, *⌊ ⌋ ε* 490; *ποθεν ω* 149 ⏑[⏑⏑] *τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι ο* 423, *ρ* 368; *εἴ ποθεν ἔλθοι/ών α* 414, *β* 351, *φ* 195 / *α* 115, *υ* 224 2 [⏑⏓] *πόθεν π* 57, h. Merc. 330 [⏑⏓] *πόθεν τόδε* h. Merc. 32. 155. 269; *πόθεν γ* 71 = *ι* 252 = h. Ap. 452, *ρ* 373

L ¹Lejeune, Adv. en *-θεν* 211 ff.; ²Floyd, Word 43, 1992, 399–409

B *whence?* (1), *from somewhere* (2); dir. sp. exc. ⌊indir. sp.⌋ *α* 115 (2a), *⌊ ⌋* within dir. sp. *α* 414, *β* 351 (2c), *ο* 423 (1aβ) in Eum.'s narr., simple narr. *ρ* 368 (1aβ), *ω* 149 (2c) in Alkimedon's narr. (only instance w. indic. in 2), in similes *Σ* 322 (2a), *ε* 490 (2b). — W d f l d.: *ἄλλοθεν, ἔνθεν*, (deriv.) *ὁππόθεν, πόθι* 1 interr., of origin **1a** questions of identity, *τίς*⁺ exc. *π* 57, *ρ* 373, h. Merc. 330 (*ξεῖνος* in near context: *γ* 71 = *ι* 252 = h. Ap. 452, *η* 238, *ο* 264, *π* 57, *ρ* 373, *τ* 105) **1aα** in dir. sp. dir. question (in series of questions exc. next): *Φ* 150 *⌊τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν⌋ ὅ μευ ἔτλης ἀντίος ἐλθεῖν;* answer vv. 153–160 gives home and family, see L¹ 231–236; on IE/Skr. parallels to *⌊ ⌋* see L² (w. ref. to Schmitt, Dichtersprache § 251 ff.); cf. also *O* 247 = *Ω* 387ⁱⁿ. and see h. Cer. 113 below — *α* 170 *τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον· ' ⌊ ⌋; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες; ' ὁπποίης τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς κτλ.;* = *κ* 325 = *ξ* 187 = *ο* 264 = *τ* 105 = *ω* 298 *η* 238 *⌊ ⌋; τίς τοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν;* h. Cer. 113 *τίς πόθεν ἐσσὶ γρηῦ παλαιγενέων ἀνθρώπων; ' τίπτε δὲ νόσφι πόληος ἀπέστιχες ...;* cf. *Z* 123 (and on *Φ* 150 above) ‖ *γ* 71 *ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα; ' ἤ τι κατὰ πρῆξιν ἢ* (*οἷά τε λῃϊστῆρες;*) = *ι* 252 = h. Ap. 452 — *π* 57 *ἄττα, πόθεν τοι ξεῖνος ὅδ' ἵκετο; πῶς δέ ἑ ναῦται ' ἤγαγον ...;* h. Merc. 330 *Φοῖβε, πόθεν ταύτην μενοεικέα λῃΐδ' ἐλαύνεις ' παῖδα νέον γεγαῶτα φυὴν κήρυκος ἔχοντα;* (cf. 1b) indir. question, w. *γένος*: *ρ* 373 *αὐτὸν δ' οὐ σάφα οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι*, see 368 below, cf. *B* 80, *χ* 62 in 2 **1aβ** in indir. sp. *ο* 423 *εἰρώτα δὴ ἔπειτα, ⌊τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι⌋ ' ' ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ... δῶ· ' „ἐκ μὲν Σιδῶνος κτλ."* *ρ* 368 *ἀλλήλους τ' εἴροντο* (suitors about beggar-Od.), *⌊ ⌋* **1b** not identity, h. Merc. only (cf. 330 in 1aα) in dir. question: 32 *πόθεν τόδε καλὸν ἄθυρμα ' αἰόλον ὄστρακον ἔσσο, χέλυς ὄρεσι ζώουσα;* 155 (Maia to Hermes:) *„τίπτε σύ, ποικιλομῆτα, πόθεν τόδε νυκτὸς ἐν ὥρῃ ' ἔρχῃ, ἀναιδείην ἐπιειμένε;"* in indir. question, of circumstances: 269 *μή τις τοῦτο πύθοιτο πόθεν τόδε νεῖκος ἐτύχθη* 2 indef. enclitic *from somewhere* (w. *ἄλλοθεν*: *η* 52, *ε* 490) **2a** *εἴ* (...) *π.* in fut. hypoth. cl. w. aor. opt. concess. w. *καί*: *I* 380 *οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη ' ὅσσα τέ οἱ νῦν ἔστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο* + *χ* 62 *η* 52 (maiden-Ath. to Od.: „enter Alkin.'s house fearlessly) *θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων ' ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι* (cf. *ε* 490 in 2b) wishes (final): *Σ* 322 (like a lion searching for the man who stole its cubs) *πολλὰ δέ τ' ἄγκε ἐπῆλθε μετ' ἀνέρος ἴχνι' ἐρευνῶν, ' ⌊εἴ ποθεν⌋ ἐξεύροι· μάλα γὰρ δριμὺς χόλος αἰ-*

ρεῖ, Ameis-H. ref. to Γ450 (που), β97. 342 (ποτ') α115 (Tel.) ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, ⌊ ⌋ ἐλθὼν ' μνηστῆρων (σκέδασιν κατὰ δώματα θείη = υ224ex. (dir.sp.: τὸν δύστηνον ὀίομαι) β351 (Tel. to Eurykl.: „οἶνον ἄφυσσον) κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον (Od.:), ⌊ ⌋ ἔλθοι, indir.sp. within dir.sp. like α414 below simply hypoth.: σ376 εἰ δ' αὖ καὶ πόλεμόν ποθεν ὁρμήσειε Κρονίων (you'd see me fighting in the forefront) φ195 ποῖοί κ' εἴτ' 'Οδυσῆϊ ἀμυνέμεν, ⌊εἴ ποθεν⌋ ἔλθοι ' ὧδε μάλ' ἐξαπίνης καί τις θεὸς αὐτὸν ἐνείκαι; indir. statement (repeatedly said): α414 ἦ τοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο· ' οὔτ' οὖν ἀγγελίῃ ἔτι πείθομαι, ⌊ ⌋ ἔλθοι, see β351 above 2b in neg. final cl. w. opt. ε490 ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ ' ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι, ' σπέρμα πυρὸς σῴζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὔοι (cf. η52 in 2a) 2c in Amphimedon's narr. w. indic. ω149 'Οδυσῆα κακός ποθεν ἤγαγε δαίμων ' ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε συβώτης

D h. Ap. 452 πόθεν ἐστέ codd. W. Beck

ποθέω [11i, 12o, 1e] E s. πόθος. — Abl.: ἀπόθεστος (L6 63 ff.), ποθή F Präs. -έω 2, -έεις 1; Impf. -ει 1, -έεσκε 1, -εον 4; Inf. -ήμεναι 1; Ptz. -έων 2, ⌊-έοντε⌋ 1, ⌊ ⌋ς 5; -έουσα 3; Aor. (dazu L1. 3. 6) -εσαν 1; Inf. -έσαι 2

M 1 [⏑⏑̲] -ει ν219 2 [⏑⏑̲] -έεις ι453; -έων Ω6, λ196; -έσαι β375 ≅ δ748 [⏑⏑̲] -έω α343; -εον (γε μέν) Β709, Ψ16; -εσαν δ' Ο219 [⏑⏑̲] -έω Cert. p. 39,27; -εόν γε μέν Β703 = 726 3a [⏑̲⏑⏑] -ήμεναι μ110 3b [⏑⏑̲⏑] -έεσκε δ' Α492; -έοντες Λ161, χ387; -έουσα (φίλον) τ136, Ε414 [⏑⏑̲⏑] -έουσα φίλοιο σ204 [⏑⏑̲×] -έοντε(ς) Ε234 / Β778, π287 = τ6

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu Ε234: ἐπιζητοῦντες = sch. D z.St. u.ö., sch. D Ο219: ἐν πόθῳ ἐγίγνοντο

L [1]Wackernagel, Kl. Schr. 1715 f.; [2]Bolling, CPh 15, 1920, 387 f. (dagg. Radin, CJ 16, 1920–1, 494 f.); [3]Chantraine, BSL 28, 1928, 35; [4]Snell, Tyrtaios 24 (dagg. G. Broccia, Λέξεις, Roma 1971, 38 ff.); [5]Mawet, Douleur 267 f.; [6]Kubusch, MSS 39, 1980, 66

B (außer Ε234, ν219 [neg.], β375+, π287+ [evt.] *schmerzlich*) *vermissen* > (neg.) *nachtrauern, rimpiangere, to regret*, nur 1e (pos.) *begehren* (vgl. πόθος), *verlangen, wünschen*; Subj. (in Il. pl. außer Α492, Ω6 Ach. u. Ε414, in Od. sg. außer π287+, χ387) tier. Ε234, Λ161, ι453, χ387, sonst menschl. (nie göttl., kontrast. πόθος), Obj. göttl. Ο219 (Aor.), sonst (β375+ [Aor.] impl.) menschl. (auch jem.s Stimme Ε234, Eigensch. Ω6, σ204 f., Körperteil α343, ι453, Heimkehr λ196) bis auf nom. act. Α492 (Iter.), Dingbez. π287+ (impl.), ν219, χ387, Inf. 1e; im Ggs. zu Periphr. m. ποθή (s.d.) nicht in Vbd. m. Adv. — In assoz. Zush. m. ἄνακτος/ων ' ι452 f., Β777 f.; τὸν ἄριστον / ἐπεὶ ἔξοχος ἦεν 'Αχαιῶν Ε414 (vgl. Ρ689 f.) / σ204 f.; δεύοντ(ο) Β709, Ψ15 f.; ἐσθλόν ἐοντα Β709 (vgl. Λ471); ἡγεμόνος Β708 f. (vgl. κ505); ἡνιόχους Λ161 (vgl. Ρ439); μεμνημένος+ Ω4 ff., α343; ὀφθαλμόν ι453, D; πάντες+ ' μ110, χ386 f. (vgl. Α240 f.); ψάμαθοι+ Ψ15 f., χ387. — Wortf.: (ἀφ)ἁμαρτάνω (Ζ411, Χ505, ι512), δεύομαι B2aβ, ἐέλδομαι B1b/2, ὀλέσαι, χατέω, -ίζω, χρῄζω, κεχρημένος 1 subj.-pathet.; als Begründg. (Ψ16, α343 γάρ) für (expl.) Trauer(geste) um (bis auf Poss.-Pr. λ196, PN τ136 ausdr. durch attr. Adj. pos. bewerteten) Toten / Vermißten (3i / 4o) bzw. ι453 Körperteilverlust; in dir. R. bzw. (2i am Anf.) innerl. abh. Ψ16 (δεύοντο) τεύχεα φωτῶν ' δάκρυσι· τοῖον γὰρ -εον μήστωρα φόβοιο (Patr.), vgl. λ556 Ω6 (Ach. κλαῖε) Πατρόκλου -έων ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος ἠύ, vgl. Π857 u. s. Tichy, Gl. 59, 1981, 44 λ196 ⌊πένθος⌋ ἀέξει (Laertes) ' σὸν νόστον -έων (πότμον [< 197] γοόων v.l.), 'respondiert' klangl. m. 194/5/7, gedankl. m. 202 α343 (με καθίκετο ⌊ ⌋) τοίην γὰρ κεφαλὴν -έω μεμνημένη αἰεὶ ' ἀνδρός, vgl. Ζ462 f. τ136 'Οδυσῆ ⌊-έουσα⌋ ... κατατήκομαι ἦτορ σ204 (ὀδυρομένη) πόσιος ⌊ ⌋ φίλοιο ' παντοίην ἀρετήν Ε414 (γοόωσα) κουρίδιον ⌊ ⌋ πόσιν ι453 (χριέ, τί ἔσσυο ὕστατος;) ἦ σύ γ' ἄνακτος ' ὀφθαλμὸν -έεις; τὸν (ἐξαλάωσε Οὖτις) *betrauerst du etwa* 2 obj.-sachl.; in Vbd. m. (Β709 / 778, Λ161 durch präd. / attr. Adj. pos. bewertetem) Akk.-Obj. (Tote / Abwesende Β703. 709, Λ161, μ110 / Β726, Ε234, Ο219 [impl. β375+]) in Erz. (4× Β Kat.) außer Ε234, μ110 (dir. R.), χ387 (Gl.), sonst abs. / m. abh. Inf. (4o/1e am Ende) in dir. R. μ110 (φέρτερον) ἔξ ἑτάρους ἐν νηῒ -ήμεναι ἢ ἅμα πάντας *als Verlust zu beklagen* (abstr.), kontrast. V. 309 (konkr.); -η- (äol.) nur hier Ο219 λίπε λαὸν (gr.) ... ' δῦνε δὲ πόντον ἰών, -εσαν δ' (Gr.) *kriegten die Einbuße zu spüren* (ingr.), Aor. in Il. nur hier Β703 οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, ⌊-εόν γε μέν⌋ ἀρχόν (Protes.) = 726 (Philoktet) *trauerten nach* 709 οὐδέ τι λαοὶ ' δεύονθ' ἡγεμόνος, ⌊ ⌋ ἐσθλὸν ἐόντα 778 οἱ δ' (Streitwagenbesitzer) ἀρχὸν ἀρηΐφιλον (Ach.) -έοντες ' φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν οὐδὲ μάχοντο *ohne kriegslustigen Anführer* Α492 (Ach. μήνιε νηυσὶ παρήμενος) -έεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε *sehnte sich nach* Λ161 ἵπποι ' κείν' ὄχεα κροτάλιζον ... ' ἡνιόχους ⌊-έοντε⌋ς ἀμύμονας *ihre treffl. Lenker entbehrend* Ε234 (ἔχ' ἡνία καὶ τεὼ ἵππω) μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον ' ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ⌊ ⌋ *vermissend* χ387 (ἰχθύας, οὓς θ' ἁλιῆες δικτύῳ ἐξέρυσαν) οἱ δέ τε πάντες ' κύμαθ' ἁλὸς ⌊ ⌋ς ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται ν219 (τρίποδας ἠδὲ λέβητας ἠρίθμει καὶ χρυσὸν u. εἵματα) τῶν μὲν ἄρ' οὔ τι -ει *er vermißte / es fehlte nichts*, Kontr. (dazu Bechtel, Vocalcontr. 178) nur hier ‖ π287 (τεύχεα ἐς μυχὸν θαλάμου καταθεῖναι· μνηστῆρας) παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν -έοντες = τ6 <*sie*> *vermissen u. danach fragen* β375 (sag M. nichts, πρίν γ') αὐτὴν -έσαι καὶ ἀφορμηθέντος ⌊ἀκοῦσαι⌋ ≅ δ748 *sie selber* <*mich*> *vermißt* (ingr.) = *merkt, daß ich fort bin* Cert. p. 39,27 ci. (λέξον) ὅ τι δὴ θνητοῖσι ' κάλλιστον <τε> καὶ ἔχθιστον· <πο> θέω γὰρ ⌊ ⌋ *bin gespannt, es zu hören*, vgl. ο376 f.

D Theb. fr. 7 p. 25 Dav.; v.l. λ187, ξ83 R. Führer

ποθή [7i, 5o] M 1 ⏑̲[⏑⏑] -ῇ Τ321 ⏑̲[⏑⏑]-ῇ ἷξ/ἔσσεται Α240, Ξ368 ⏑̲[⏑⏑] -ή ο514 ⏑̲[⏑⏑] -ῇ ἔσται ο546 2 [⏑⏑̲] μεγάλη δὲ -ῇ Πυλί/Δαναοῖσι(ν) ἐτύχθη / τέτυκται / γένηται Ρ704. 690 = Λ471mod.; γε -ή(ν) θ414, κ505 / β126; -ήν Ζ362

Σχ sch. D Τ321: σῇ -ῇ· τῷ σῷ πόθῳ. σῇ ζητήσει, Ξ368: ἐπιζήτησις (ebs. Α240, Ζ362). χρεία

L [1]Shewan, CPh 16, 1921, 195 f.; [2]Porzig, Satzinhalte 26. 71. 117. 252 f.; [3]Bolelli, SIFC n.s. 24, 1950, 111 f.; [4]J. Gagnepain, E&C 31, 1959, 69 f.; [5]G. Kloss, Hypomnemata 105, 1994, 66 ff.

B (subj.) *Vermissen* (eines Abwesenden / Toten / Ggst.s Α240, Ζ362, Ξ368, Ρ704, κ505 / Λ471, Ρ690, Τ321 / θ414), *Entbehren*, (obj.) *Mangel* (an Gütern 3o), Verbalsubst. zu ποθέω (s.d.); bis auf (Dat.) Τ321 ('Sprache Ach.s') nur (9× Nom., 2× Akk.) als Teil e.s Verbalausdr. (Ξ368, 4o neg.) zur Umschr. von ποθέω (+ Adv. λίην / μέγα Ξ368, Ζ362), insbes. von dessen fehlendem Konj. / Opt. / Imp. / Fut. / Kaus. (Λ471 / θ414 / κ505 / Α240, Ξ368, ο546 / β126); 3i in Vbd. m. Adj. (u. dat. comm. [VN] wie noch 4o [Pers.-Pr.]), sonst mit (außer β126 vorangest.) gen. obi. (bzw. Τ321 Poss.-Pr.); in assoz. Zush. m. (ἐπ)ἀμύνω+ Ζ361 f., Ξ368 f., (ἀπ)ἐών+ Ζ362, Λ471, Τ320 f., μέγα+ Ζ362, Λ471+, β125 f.; in dir. R. (REnde Λ471, ο546) außer Ρ704 (≅ 690!) < Aeth. (s. G. Schoeck, Il. u. Aithiopis, Diss. Zürich 1961, 100) Ζ362

(Tr.) *οἷ μέγ' ἐμεῖο* (Hektor) *-ὴν ἀπεόντος ἔχουσιν die mich sehr vermissen* *T* 321 *κεῖσαι δεδαϊγμένος* (Patr.), *αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ ' ἄχμηνον ... ' σῇ -ῇ weil du mir fehlst*, vgl. V. 324 u. *πόθος* B am Ende (bes. h. Cer. 200 f.) *P* 690 *πέφαται δ' ὥριστος 'Αχαιῶν, ' Πάτροκλος, ⌊μεγάλη δὲ -ὴ* VN[d] *τέτυκται*, vgl. *Ψ* 16 704 *ἀπῆλθεν ' 'Αντίλοχος, ⌋ ⌊ ἐτύχθη*, vgl. *O* 219 u. s.o. *Λ* 471 *δείδω μή τι πάθησιν* (Od.) *ἐνὶ Τρώεσσι μονωθεὶς ' ἐσθλὸς ἐών, ⌋ ⌊ γένηται*, vgl. *B* 709 *θ* 414 *μηδέ τί τοι ξίφε⌊ός γε -θὴ, μετόπισθε γένοιτο ' τούτου, ὃ δή μοι δῶκας hoffentl. geht dir das Schwert später nicht ab* *κ* 505 (*τίς ἡγεμονεύσει;* Antw.:) *μή τί τοι ἡγεμόν⌊ ⌋ παρὰ νηὶ μελέσθω* (*γενέσθω* v.l.) *kümmere dich nicht um das Fehlen eines Lotsen* (vertrau dem Wind) *A* 240 *ἦ ποτ' 'Αχιλλῆος -θὴ ἵξεται* (Gr. *σύμπαντας*) *werden noch vermissen*, vgl. (zur Periphr. 166.) 341, *Σ* 77 u. zum Adj. Callin. fr. 1,18 *Ξ* 368 *κείνου δ'* (Ach.) *οὔ τι λίην -ὴ ἔσσεται, εἴ κεν οἱ ἄλλοι ' ἡμεῖς ὀτρυνώμεθ' ἀμυνέμεν ἀλλήλοισιν* *o* 514 *ἄλλως μέν σ'* (Theokl.) *ἂν ἐγώγε* (Tel.) *καὶ ἡμέτερόνδε κελοίμην ' ἔρχεσθ'· οὐ γάρ τι ⌊ξενίων⌋ -ή kein Mangel an Gastgeschenken* 546 *τόνδε τ' ἐγὼ* (Peiraios) *κομιῶ, ⌊ ⌋ δέ οἱ οὐ -ὴ ἔσται*, vgl. *ζ* 192 *β* 126 *μέγα μὲν κλέος αὐτῇ ' ποιεῖτ'* (Pen.), *αὐτὰρ σοί γε* (Tel.) *-ὴν πολέος βιότοιο Defizit*, vgl. Th. 605. – Wortf.: *χῆτος, χρε(ι)ώ*

D v.l. *P* 439 R. Führer

πόθι, ποθι [8[i], 19[o]] F *πόθι* 6°, *ποθι* 21 M 1 ⅔[⏑⏑] *εἴ ποθί τοι ρ* 195 ⅔[⏑⏑] *πόθι τοι α* 170 = *κ* 325 = *ξ* 187 = *σ* 264 = *τ* 105 = *ω* 298 ⅔[⏑⏑] *εἴ ποθι μ* 96; *ποθι N* 309, *Ω* 209, *ρ* 379 2 [⏑⅔] ⌊*αἴ κέ ποθι⌋ Ζεύς α* 379 = *β* 144; *ἀλλά ποθι N* 630; *οὐδέ ποθι Ω* 420, *υ* 114; *ποθι K* 8 [⏑⅔] ⌊ ⌋ (*Ζεύς*) *ξ* 118, *ρ* 51 = 60; *ἀλλά ποθι Ζεύς α* 348 [⏑⅔] ⌊ ⌋ *Ζεύς A* 128, *Z* 526, *δ* 34, *μ* 215, *χ* 252; *ἀλλά ποθι Ζεύς T* 273

Σχ sch. D *A* 128: *αἴ κέ ποθι· ἐάν ποτε, N* 630: *ἀλλά ποθι σχήσεσθε· ἀλλὰ ἀφέξεσθε δήπου. σύνδεσμος παραπληρωματικός. τουτέστι πόρρω κρατηθήσεσθαι* L Lejeune, Adv. en *-θεν* 211 ff. 263 ff.

B *where?* (1 a), *somewhere* (1 b), *somehow* (2), metr. var. of *ποῦ, που* (q.v. B 1 and see L 268 f.), cf. *ὅθι, ὁππόθι, τόθι*; dir. sp. exc. *K* 8 (1 b) in sim., *ρ* 60 (2 aβ) indir. sp.; *π.* often w. foll. alliteration 1 local 1a interr. *α* 170 *τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;* (*ὁπποίης ... πῶς ... τίνες;*) = *κ* 325 = *ζ* 187 = *σ* 264 = *τ* 105 = *ω* 298 1b indef. *somewhere, any-* (w. neg. *N* 309, *Ω* 420, *υ* 114) *K* 8 (Zeus in sim. making rain, hail, or snow) *ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα*, otherwise Ameis-H.: *oder etwa* (see 2) *υ* 114 (*Ζεῦ, ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ*) *οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις N* 309 (*πῇ*) *καταδῦναι ὅμιλον;* ' *ἢ ἐπὶ δεξιόφιν ... ἢ ἀνὰ μέσσους,* ' *ἢ ἐπ' ἀριστερόφιν· ἐπεὶ οὔ ποθι ἔλπομαι οὕτω ' δεύεσθαι πολέμοιο ... 'Αχαιούς ρ* 195 *ἡγεμόνευε.* ' *δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστί,* ' *σκηρίπτεσθ', ἐπεὶ ἦ φατ' ἀρισφαλέ' ἔμμεναι οὐδόν* (w. *τοι* cf. *ποῦ* B 1 a) – of a corpse: *Ω* 420 *ἔερσήεις κεῖται, περὶ δ' αἷμα νένιπται,* ' *οὐδέ ποθι μιαρός* 2 indef. modal *somehow* (cf. *που* B 2, *πως*) 2a w. indic. 2aα *somehow, eventually N* 630 (Men. to Trs.: „you strive to burn the ships and to kill us) *ἀλλά ποθι σχήσεσθε καὶ ἐσσύμενοί περ Ἄρηος*", close to 1 b above, cf. *I* 645 f., *μ* 204 f. (poss. here also *Ξ* 481 *ποθ'* but elsewhere *ἀλλά που*) 2aβ *for some reason T* 273 ⌊*ἀλλά ποθι Ζεὺς,* ' *ἤθελ' 'Αχαιοῖσιν θάνατον πολέεσσι γενέσθαι α* 348 *οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ ' αἴτιοι, ⌋ ⌊ αἴτιος, ὅς τε δίδωσιν ' ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν ὅπως ἐθέλῃσιν ἑκάστῳ Ω* 209 (*νῦν δὲ κλαίωμεν*) *τῷ δ' ὥς ποθι Μοῖρα ...* ' *γιγνομένῳ ἐπένησε* (*κύνας ἆσαι*) *ρ* 379 *ὄνοσαι, ὅτι τοι βίοτον κατέδουσιν* (beggars) *ἄνακτος* ' *ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι, σὺ δὲ καί ποθι τόνδ' ἐκάλεσσας;* 2b w. subj. (wish-clauses) *in case, αἴ κέ π.* (*Ζεύς*) exc. *μ* 96 *εἴ π.*, cf. *αἴ κέν / εἴ πως A* 128 (the Grs. shall reimburse you many times over) ⌊*αἴ κέ ποθι Ζεὺς,* (*δῶσι Τροίην ἐξαλαπάξαι*) + *Z* 526 *ρ* 51 (Tel. to Pen.: „promise the gods hecatombs) ⌊ ⌋ *ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ*" (transit. to final) = 60 (indir. sp.) final: *α* 379 (Tel. to suitors: „I'll call upon the gods) ⌊ ⌋ *δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι*" = *β* 144 *δ* 34 *ξεινήϊα πολλὰ φαγόντες* ' *ἄλλων ἀνθρώπων δεῦρ' ἱκόμεθ',* ⌊ ⌋ ' *ἐξοπίσω περ παύσῃ οἰζύος μ* 215 (row!) ⌊ ⌋ ' *δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν χ* 252 *ἐξ πρῶτον ἀκοντίσατ',* ⌊ ⌋ ' *δώῃ 'Οδυσσῆα βλῆσθαι ξ* 118 *εἰπέ μοι* (sc. your master's name), *αἴ κέ ποθι γνώω τοιοῦτον ἐόντα.* ' *Ζεὺς γάρ που τό γε οἶδε* w. *εἰ*: *μ* 96 *ἕξω δ' ἐξίσχει* (Skylla) *κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·* ' *αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ, σκόπελον περιμαιμώωσα,* ' *δελφῖνάς τε κύνας τε καὶ εἴ ποθι μεῖζον ἕλῃσι* ' *κῆτος*

D *Ξ* 481 (see B 2 aα) W. Beck

πόθος [1[i], 3°, 2[H], 4[h], 1[e]] E < **g^wʰod^h-* zu *θέσσασθαι* (s.d.) < **g^wʰed^h-*, s. LIV[2] 217 u. vgl. russ. *ža(ž)d-* 'gier-' < **g^wʰend^h-*. – Abl.: *ποθέω*

M 1 ⅔[⏑⏑] *-ον* Op. 66 ⅔[⏑⏑] *-ος αἴνυτο/αι* Sc. 41, *ξ* 144; *-ον* c. Naup. fr. 7,1 p. 148 Dav. ⅔[⏑⏑] *-ος δ* 596, h. 19,33; *-ῳ* h. Cer. 344 2 [⏑⅔] *-ῳ* h. Cer. 201 ≅ 304 [⏑⅔] *-ος λ* 202; *-ῳ P* 439 L s. *ποθή* m. L[5] 96 ff., Weiss, HSCPh 98, 1998, 32 ff.

B (leidenschaftl.) *Sehnsucht* (4[h] von Gotth.) nach jem. (Patr. 1[i], Od. 2°. M./T. 1°, 3[h]) / etw. (nur *δ* 596 u. 2× Inf., s.u.), spez. (2[H], 1[h] + Adj., nur 1[e] ohne) sexuelle *Begierde* („sensualizzazione di parole tradizionali", Russo zu Sc. 41), die zur Befriedigg. drängt, sonst ungestillt (kontrast. *ἔρος* B 2 a u. Sapph. fr. 94,23 V.) bzw. *δ* 596 neg.; 5× Nom. (wirkende Macht *δ* 596, *ξ* 144, Sc. 41, vgl. Archil. fr. 196 W.; nur 1[h] in Vbd. m. intrans. Verb), 2× Akk. (göttl. verursacht), 4× Dat.; in Vbd. m. (außer h. Cer. 201[+] vorangest.) gen. obi. (bzw. *λ* 202 Poss.-Pr.) 1[i], 3°, 3[h], abh. Inf. 1[h], 1[e], Adj. 2[H], 1[h]; in dir. R. 3° Op. 66 (Aphr. soll Pandora *χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ*) *καὶ -ον ἀργαλέον καὶ γυιοβόρους μελεδώνας sex appeal*, vgl. Th. 910, Sapph. fr. 112,4 V., *Ξ* 216 u. zum Adj. Tyrt. fr. 12,28 W. h. 19,33 *μῆλ' ἐνόμευεν* (Ap.) ' *ἀνδρὶ πάρα θνητῷ· θάλε γὰρ -ος ὑγρὸς ἐπελθὼν* ' *νύμφῃ ... Δρύοπος ⌊φιλότητι μιγῆ⌋ναι*, s. V. 35 u. vgl. zur Übers. II Sp. 965,42 (Gn. 50, 1978, 709) c. Naup. fr. 7,1 p. 148 Dav. *Αἰήτῃ -ον ἔμβαλε* (Aphr.) ... ' PN[a] ⌊ ⌋*μεναι ⌊ῆς ἀλόχ⌋οιο* (*ὅπως 'Ἰήσων νοστήσῃ*), vgl. h. Ven. 143 Sc. 41 *οὐδ' ὅ γε* (Amphitryon) *πρὶν δμῶας καὶ ποιμένας ἀγροιώτας* ' *ὦρτ' ἰέναι, πρίν γ'* ⌊ ⌋*ου ἐπιβήμεναι εὐνῆς·* ' *τοῖος γὰρ κραδίην ⌊-ος αἴνυτ⌋ο ποιμένα λαῶν*, s. 46 f. u. vgl. 31/6, h. Merc. 434 ‖ *ξ* 144 *οὐδέ νυ τῶν* (V. u. M.) *ἔτι τόσσον ὀδύρομαι* (Eum.) ... ' ... ' *ἀλλά μ' 'Οδυσσῆος* ⌊ ⌋*αι οἰχομένοιο δ* 596 *καὶ γὰρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ* (Tel.) *παρὰ σοί γ'* (Men.) *ἀνεχοίμην* ' *ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἶκου ἕλοι -ος οὐδὲ τοκῆων λ* 202 *με* (Antikleia) *σός τε -ος σά τε μήδεα ...* ' *σή τ' ἀγανοφροσύνη ... θυμὸν ἀπηύρα*, dazu Porzig, Satzinhalte 134 *P* 439 (*δάκρυα*) *ῥέε μυρομένοισιν* (Ach. s Rossen) ' *ἠνιόχοιο -ῳ aus Trauer über* (stärker als *Λ* 161 'vermissend'), in Il. nur hier, 'respondiert' m. *ὠ* vor Penth. 436/8 h. Cer. 201 (*ἄπαστος*) *ἦστο -ῳ μινύθουσα ... θυγατρός* ≅ 304, vgl. *T* 320 f. 344 (Hermes traf Hades) *ἥμενον ἐν λεχέεσσι σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι* ' *πόλλ' ἀεκαζομένῃ μητρὸς -ῳ.* – Wortf.: *ἐέλδωρ, ἔρος* B 1, *ἵμερος* B 1

R. Führer

ποῖ, ποι v.l. *ποῖ E* 472, *Θ* 229 Leaf, *K* 385, *ρ* 219 v.l. *ποι Θ* 94 Leaf, *χ* 25, Op. 105

Ποιάντιος [1°] L Guilelmus Meyer, De Homeri patron., Diss. Göttingen 1907, 9 ff.; Meister, Kunstspr. 15; v. Kamptz

278; Strunk, Äolismen 79ff.; Aitchison, Gl. 42, 1964, 132ff.; Wathelet, Traits éoliens 350ff.

B (S.) des *Ποίας* (zu *ποίη* wie *Δρύας* zu *δρῦς*, ⌞s. Risch §⌟12a), altertüml. patron. Adj. myk. Typs (⌞ ⌟40a + 46), wie *Μάντιος* ohne Assibilat. im Ggs. zu *Σιμοείσιος, γερούσιος* (⌞ ⌟ 44b) *γ* 190 *Φιλοκτήτην, -ον ἀγλαὸν υἱόν*, vgl. *E* 241. 108, *Δ* 367, *η* 324, *Λ* 563. 591, *P* 115, *N* 67, *B* 20f., Hes. fr. 10a,50 R. Führer

ποιέω [39ⁱ, 41ᵒ, 41ᴴ, 20ʰ, 3ᵉ] **E** from **k"ei-*; Mayrhofer EWAia I 532; LIV² 379 n.7, see Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *ποιητός*

F **1** act. pres. st. *-εῖ* 1; *-ει* 7, *ἐ-ει* 2, *-εον* 2, *ἐνε-εον* 1; imp. *-ει* 1; *-ῶν* 1, *-οῦσα* 1 fut. *-ήσω* 1, *-ήσετε* 1; *-ησέμεν* 1 aor. *-ησα* 1, *-ησε(ν)* 21, *-ησ(ε)* 5, *ἐ-ησεν* 5, *-ησαν* 12, *ἐ-ησαν* 5; *-ήσῃ* 1, *-ήσομεν* 1; *-ήσειεν* 2, *-ήσαιμεν* 1, *-ήσειαν* 1; *-ησον* 1, *-ήσατ(ε)* 1; *-ῆσαι* 6; *-ήσας* 3, *-ήσαντες* 4; *-ήσασα* 2 **2** medio-pass. pres. st. *-εῖται* 1, *-εῖτ(αι)* 1; *-εύμην* 1; imp. *-εῖσθε* 1; *-εῖσθαι* 2 fut. *-ήσομαι* 2, *-ήσομ(αι)* 1 aor. *-ήσατο* 11, *-ήσατ(ο)* 16, ⌞*-ήσαντο*⌟ 2, *ἐν*⌞ ⌟ 1; *-ήσῃ* 1, *-ήσεται* 2, *-ήσετ(αι)* 1, *-ησόμεθ(α)* 1, *-ήσονται* 1, *-ήσωνται* 1; imp. *-ησαι* 1; *-ήσασθαι* 4 pf. *πε-ηται* 2

M **1** disyll. **1a** [⏑̄] *-ει ε* 253 **1b** [⏑̄] *-ει δ(ἐ) Σ* 478, h. Ven. 104; *-ει Σ* 482, Pisand. fr. 9A,2 p. 133 Dav.; *-εῖτ' β* 126; *-ησ' ξ* 274, *τ* 57, h. Cer. 306 [⏑̄×] *-εῖ* Op. 751; *-ει ξ* 13 **1c** [–̄] *-ησ' ρ* 207 [–̄] *-ει ε* 254; *-ῶν* Op. 746, *-ησ'* Op. 144 **2** trisyll. **2a** [⏑̄⏑] *-εον Y* 147 [⏑̄⏑] *-εον H* 435 **2b** [⏑̄⏑] *-οῦσα* Hes. fr. 302,14 **2c** [–̄⏑] *φίλον -ησα* h. Cer. 261; *Ἥφαιστος -ησε(ν) A* 608 = *Y* 12, Sc. 319; *ἐν δ(ὲ)* ... *-ησε Σ* 490. 573. 587; *-ησε(ν) δ* 796, *ε* 452, *ζ* 10, Th. 579. 818, Op. 158, Hes. fr. 10a,90 suppl.; 205,5; 235,5, h. Cer. 242; *καὶ βωμὸν -ησαν/τ'* h. Ap. 508 ≅ 490 = 384ⁱᵐ; *-ησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες* Op. 110. 128; *-ησαν ι* 327; *-ησῃ O* 363; *-ησαι* h. Ap. 269 [–̄⏑] *-ησε Κρονίων Ω* 611, *κ* 21, Hes. fr. 211,11, *-ησε(ν) ϑ* 373, *π* 456, Sc. 477; *θεὰν* ⌞*-ησαν*⌟ *ἄκοιτιν Ω* 537; *θεοὶ* ⌞ ⌟ (*ἑταίρην*) *ρ* 271, *ψ* 258, Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav.; ⌞ ⌟ *ἄνακτι Ω* 449. 452; *-ῆσαι M* 432; *-εῖσθε* Op. 503; *φίλην/ον -ήσομ/ετ' ἄκοιτιν/ην I* 397, *ε* 120; *-εῖσθαι ἑταῖρον* Op. 707; *θαλερὴν* ⌞*-ήσατ' ἄκοιτιν*⌟ Th. 921. 946. 948. 999, Hes. fr. 17a,12; 23a,31; 33a,7; 251a,8 presumably here: Hes. fr. 10a,59 suppl.; 85,5; 190,6, Hes. POxy. 2822 fr. 1,1; *φίλην* ⌞ ⌟ Hes. fr. 10a,22; ⌞ ⌟ *η* 66; *-ήσατ' ε* 251 [⏑̄–] *ἐ-ει τ* 34, *ψ* 178 **2d** [⏑̄–̄] *-εῖται* Op. 714; *-εύμην I* 495; ⌞*-ησαν*⌟ *καί* Cypr. fr. 4,2 p. 36 Dav.; ⌞ ⌟*/ον δ(ἐ) Ψ* 164, *P* 646; *-ῆσαι καί* h. Cer. 298; *-ῆσαι α* 250 = *π* 127, h. Ven. 13 [–̄–̄] *βωμὸν -ήσω* h. Ven. 101; *-ήσῃ* Op. 708; *-ῆσαι καί ψ* 12; *-ήσας ι* 524, h. Merc. 77, h. Ven. 141 [–̄–̄] *-εῖσθαι καί* Op. 602 **3** quadrisyll. **3a** [⏑̄⏑⏑] *ἐνε-εον H* 438 **3b** [–̄⏑⏑] *-ήσομεν H* 339; *-ήσομαι ἠέ / ἠδ'* Op. 209, h. Merc. 527; (*ἄλοχον*) *-ήσεται ἢ / ἠέ Γ* 409, *κ* 433; *-ησόμεθ' ξ* 393; *-ησέμεν* ... *χερσί φ* 399; ⌞*-ήσατο*⌟ *καὶ κάμε χερσίν E* 735 = *Θ* 386; *ἄλοχον* ⌞ ⌟ *κέδν' εἰδυῖαν* h. Ap. 313, h. Ven. 44; *ἀγορὴν* ⌞ ⌟ *Θ* 2. 489; ⌞ ⌟ *Π* 171, *Σ* 371, *ε* 255, Th. 991, h. Merc. 512 [–̄⏑⏑] *-ήσετε N* 120 **3c** [–̄–̄⏑] *-ήσειεν α* 387 [–̄–̄⏑] *-ήσειαν ν* 42; *-ήσαντες A* 461 = *B* 424 = *γ* 458 = *μ* 361; *-ήσασα* Th. 161, Hes. fr. 343,18; *οἰκία -ήσονται*+ *M* 168, h. Ap. 78; *-ήσαντο M* 5, Hes. fr. 197,4; *-ήσασθαι ε* 259, *φ* 71, h. Ap. 286 [–̄–̄×] *-ήσειεν N* 55; *-ήσαιμεν Ω* 666 **3d** [⏑̄–̄] *ἐ-ησεν M* 30, Op. 680, h. 7,46; *οἱ* ⌞*ἐ-ησαν*⌟ *Z* 316, *H* 222 [⏑̄–̄] *ἐ-ησεν ϑ* 493; ⌞ ⌟ *α* 235. 239 = *ξ* 369 = *ω* 32; *πε-ηται Z* 56, *η* 342 **3e** [–̄–̄×] *-ήσασθαι* Op. 407 **4** pentasyll. [⏑̄–̄⏑] *ἐνε-ήσαντο* Th. 7

Σχ sch. D *A* 461: *δίπτυχα -ήσαντες· διπλώσαντες τὴν κνίσαν· νῦν δὲ λέγει τὸν ἐπίπλουν*

L [1]Porzig, Satzinhalte 29f. 121f.; [2]Cock, Mn. IV 34, 1981, 1–64

B *make* obj. concrete (1), environment (2), apparition (3), action (4), conceptual (5), pers. in new condition (pred. noun / adj., in 6); predominantly reporting aor. (114×), pres. stem (17×) mainly metr. var. on VA and VE; perf. (2× *Z* 56 in 4b, *η* 342 in 1aαbb) mostly metr. excluded and no (metr. poss.) *-θη/εί*ς pass. (contrast *τεύχω* and see *ποιητός*); not always intentional: see *N* 120 in 4b (cf. *πρήσσω*) adv./prep./prev.: mainly *ἐν* (CP 2×, cf. *ἐκ, πρός*) and *ἐπί*, see G below. On periphr. use (esp. 4) see L¹ (cf. L² 19ff., Jaquinod, Double accusatif 83ff.); on use of voice (indir. refl. mid.) see L²; see metr. (?) variation in 6aβ. — **Wdf1d.**: *ἀθλέω, ἀσκέω, δαιδάλλω, δέμω, δράω, ἐργάζομαι, ἔρδω, κάμνω, ποικίλλω, πονέομαι, πρήσσω, τεκταίνομαι, τελέω, τεύχω, τεχνάομαι, τίθημι, χαλκεύω*, and *δίδωμι* (in 1aβcc. 2a below); Braun, SIFC 15, 1938, 252ff.; N. Himmelmann, Bildende Kunst, Wiesbaden 1969, 15; Arch. Hom. L 5ff.

1 result is concrete **1a** result is new physical product or entity **1aα** *make* or *realize* by natural/normal means **1aαaa** *to fabricate, manufacture, fashion* clothes, artifacts, designs (see *ποιητός* B1) clothes, crown: *E* 735 (*πέπλον*) *ποικίλον, ὃν ῥ' αὐτὴ -ήσατο* (Ath.) *καὶ κάμε χερσίν* = *Θ* 386 Cypr. fr. 4,2 p. 36 Dav. *εἵματα μὲν χροὶ ἕστο τά οἱ* (Aphr.) *Χάριτές τε καὶ Ὧραι ' -ησαν καὶ ἔβαψαν ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν* — Th. 579 *ἀμφὶ δέ οἱ* (Pandora) *στεφάνην χρυσέην κεφαλῇφιν ἔθηκε, ' τὴν αὐτὸς -ησε* (Heph.) ... ' *ἀσκήσας παλάμῃσι* furniture: *τ* 57 *τῇ παρὰ μὲν κλισίην πυρὶ κάτθεσαν* ... ' *δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ, ἥν ποτε τέκτων ' -ησ' Ἰκμάλιος* playthings: *O* 363 *ἔρειπε δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν ' ῥεῖα μάλ', ὡς ὅτε τις ψάμαθον πάϊς ἄγχι θαλάσσης, ' ὃς τ' ἐπεὶ οὖν -ήσῃ ἀθύρματα νηπιέῃσιν, ' ἂψ αὖτις συνέχευε ϑ* 373 *σφαῖραν καλὴν* ... ' *πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος -ησε δαΐφρων* pottery: Hes. fr. 302,14 *βρύκοι δὲ κάμινος ' πάντ' ἔντοσθ' αὐτῆς κεραμήϊα λεπτὰ -οῦσα* (*ποοῦσα* v.l., *ἀπολοῦσα* ci. Cook) weapons (bow, shields) bow: *φ* 399 *ἦ τις θηητὴρ καὶ ἐπύκλοπος ἔπλετο τόξων· ' ἤ ῥά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται, ' ἤ ὅ γ' ἐφορμᾶται -ησέμεν, ὡς ἐνὶ χερσὶ ' νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα* shield: *H* 222 (*σάκος*) *χάλκεον* ⌞*ἑπταβόειον*⌟, *ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων ' σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ὕλῃ ἔνι* ... ' *ὅς οἱ ἐ-ησεν σάκος αἰόλον* ⌞ ⌟ ' *ταύρων Σ* 478 *-ει* (Heph.) *δὲ πρώτιστα* ⌞*σάκος μέγα τε στιβαρόν τε*⌟ ' *πάντοσε δαιδάλλων, περὶ δ' ἄντυγα βάλλε* Sc. 319 *-ησε* ⌞ ⌟ ' *ἀρσάμενος παλάμῃσι* | Hes. fr. 343,18 †*Θέμις*† *παλάμαις περὶ πάντων ' ἀθανάτων ἐκέκασθ'* ... ' *αἰγίδα -ήσασα φοβέστρατον ἔντος Ἀθήνης* designs, representations on shield, w. *ἐν fashion on*: *Σ* 482 *ἐν αὐτῷ ' -ει δαίδαλα πολλὰ ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν. ' ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν, κτλ.* (on alternation w. *τίθημι* and *τεύχω* see Edwards, Iliad ad l.) 490 *ἐν δὲ δύω -ησε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων ' καλάς* 573 *ἐν δ' ἀγέλην -ησε βοῶν ὀρθοκραιράων· ' αἱ δὲ βόες χρυσοῖο τετεύχατο κασσιτέρου τε* 587 *ἐν δὲ νομὸν -ησε* ... ' *ἐν καλῇ βήσσῃ μέγαν οἰῶν ἀργεννάων, ' σταθμούς τε κτλ.* **1aαbb** *construct* (see *ποιητός* B2) **αα** standing structures enclosing (divine, human, animal) *A* 608 *ἕβαν οἰκόνδε ἕκαστος, ' ἦχι ἑκάστῳ δῶμα* ... ' ⌞*Ἥφαιστος -ησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι*⌟ *Y* 12 *ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα Διὸς* ... ' *ξεστῆς αἰθούσῃσιν ἐνίζανον, ἃς Διὶ πατρὶ* ' ⌞ ⌟ *Σ* 371 *Ἡφαίστου δ' ἵκανε δόμον Θέτις* ... ' *ἄφθιτον, ἀστερόεντα μεταπρεπέ' ἀθανάτοισι, ' χάλκεον, ὃν ῥ' αὐτὸς -ήσατο* — *Z* 316 *ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ* ... *τέκτονες ἄνδρες, ' οἵ οἱ ἐ-ησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν ' ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος, ἐν πόλει ἄκρῃ ψ* 178 *ἄγε οἱ στόρεσον πυκινὸν λέχος, Εὐρύκλεια, ' ἐκτὸς ἐϋσταθέος θαλάμου, τόν ῥ' αὐτὸς ἐ-ει*

Ω 449. 452 *κλισίην Πηληϊάδεω ἀφίκοντο ' ὑψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ‹-ησαν ἄνακτι› ' δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν ' ... ' ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλὴν ‹ › ' σταυροῖσιν πυκινοῖσι* Op. 746 *μηδὲ δόμον -ῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν* (lest a crow croak on it) of animals pigsties (man-made): *ξ* 13 (*σταυροὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερές*) *ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα -ει ' πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσίν* wasp-nest, lairs: *M* 168 *ὥς τε σφῆκες ... ἠὲ μέλισσαι ' ‹οἰκία -ήσ›ωνται ὁδῷ ἐπι ... ' οὐδ' ἀπολείπουσιν* — h. Ap. 78 (Delos:) *πουλύποδες δ' ἐν ἐμοὶ θαλάμας φῶκαί τε μέλαιναι ' ‹ › ονται ἀκηδέα χήτεϊ λαῶν* („sich ansiedeln" J. Schröder, Ilias u. Apollonhy., Meisenheim am Glan 1975, 20f.) temples human agent: *ζ* 10 *ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει καὶ ἐδείματο οἴκους ' καὶ νηοὺς -ησε* (Alkin.) *θεῶν καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας* h. Cer. 298 *ἤνωγ' ... Δημήτερι πίονα νηὸν ' -ῆσαι* (the Eleusinians) *καὶ βωμὸν ἐπὶ προὔχοντι κολωνῷ* (see altars below) divine agent (*cause to build*): h. Ap. 269 (*ἀλλ' εἰ δή τι πίθοιο*) *ἐν Κρίσῃ -ησαι* (-*ῆσαι* M) *ὑπὸ πτυχὶ Παρνησοῖο* (*νηόν*) 286 *ἔνθα ἄναξ τεκμήρατο ... ' νηὸν -ήσασθαι ἐπήρατον εἶπέ τε* („*φρονέω τεύξειν νηὸν χρηστήριον*") for storage: Op. 503 *δείκνυε δὲ δμώεσσι θέρευς ἔτι μέσσου ἐόντος· ' „οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται, -εῖσθε καλιάς* (q.v.)" spring enclosure: *ρ* 207 *ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο ' τυκτὴν καλλίροον, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται, ' τὴν -ησ' Ἴθακος καὶ Νήριτος ἠδὲ Πολύκτωρ* walls and gates: *M* 5 ‹τεῖχος› ... ' *εὐρύ, τὸ -ήσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ' ἤλασαν* (cf. *I* 349, *Ξ* 66) *Y* 147 *ἠγήσατο* (Pos.) ... ' ‹ › *ἐς ἀμφίχυτον Ἡρακλῆος ... ' ὑψηλόν, τό ῥά οἱ Τρῶες καὶ ... Ἀθήνη ' ποίεον, ὄφρα τὸ κῆτος ὑπεκπροφυγὼν ἀλέαιτο* Hes. fr. 235,5 ‹ › *ἐυδμήτοιο πόληος ' ὑψηλὸν -ησε* (Pos. and Ap.) gates: *H* 339 (*τύμβον ἀμφὶ πύρην χεύομεν*) *ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα ' πύργους ὑψηλοὺς εἴλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν. ' ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας -ήσομεν εὖ ἁραρυίας, ' ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη* ≅ 438 (*ἐνε-εον*, see 435 below) tombs: *H* 435 *ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν, ' ‹τύμβον› δ' ἀμφ' αὐτὴν ἕνα -εον ἐξαγαγόντες ' ἄκριτον ἐκ πεδίου, ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν* (see 339 ≅ 438 above) *Ω* 666 *τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν ... ' ἐνδεκάτῃ δέ κε ‹ › ἐπ' αὐτῷ -ήσαιμεν* *α* 239 (Tel.: „if he had died at Troy or later at home) *τῶ κέν οἱ ‹ › μὲν ἐ-ησαν Παναχαιοί*" = *ξ* 369 ≅ *ω* 32 supporting structures pyre: *Ψ* 164 *νήεον ὕλην, ' -ησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα* altars: h. Cer. 298 (see temples above) h. Ap. 384 ‹*καὶ βωμὸν -ήσατ'*› (Ap.) *ἐν ἄλσεϊ ... ' ἄγχι μάλα κρήνης καλλιρρόου* 490 (Ap. to Cretans:) „‹ › *ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης* (and sacrifice)" ≅ 508 (-*ησαν*) h. Ven. 101 *σοὶ δ' ἐγὼ ἐν σκοπιῇ, περιφαινομένῳ ἐνὶ χώρῳ, ' βωμὸν -ήσω, ῥέξω δέ τοι ἱερὰ καλά* **ββ** mobile constructs Tr. Horse: *θ* 493 *ἵππου κόσμον ἄεισον ' δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐ-ησεν σὺν Ἀθήνῃ* chariots: h. Ven. 13 *πρώτη τέκτονας ... ἐδίδαξε* (Ath.) ' *-ῆσαι σατίνας καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ* raft and its parts: *ε* 251 *ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων, ' τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην -ήσατ' Ὀδυσσεύς* ‖ 253. 254. 255 *ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι, ' -ει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα. ' ἐν δ' ἱστὸν -ει καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ· ' πρὸς δ' ἄρα πηδάλιον -ήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι* 259 *τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε* (Kal.) ... ' *ἱστία -ήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά* **1aαcc** *prepare* place to sleep *η* 342 (*στόρεσαν λέχος*) *ὤτρυνον δ' Ὀδυσῆα ... ' „δρσο κέων, ὦ ξεῖνε· πε-ηται δέ τοι εὐνή*" **1aαdd** obj. is footprint Op. 680 *ἦμος δὴ τὸ πρῶτον, ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη ' ἴχνος ἐ-ησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανήῃ ' ... τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα* (cf. h. Merc. 75ff. in 1cβbb below) **1aβ** by divine power **1aβaa** *create* races: Op. 110 *χρύσεον μὲν πρώτιστα ‹γένος μερόπων ἀνθρώπων› ' ἀθάνατοι -ησαν* ≅ 128 144 *τρίτον ἄλλο ‹ › ' χάλκειον -ησ'* (Zeus) 158 *αὖτις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ ... ' ... -ησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον, ' ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος* (cf. Th. 161 below) substance: Th. 161 *δολίην δὲ κακὴν ἐφράσσατο τέχνην. ' αἶψα δὲ -ήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος ' τεῦξε μέγα δρέπανον* hot springs: Pisand. fr. 9^,2 p. 133 Dav. *τῷ δ'* (Her.) *ἐν Θερμοπύλῃσι ... Ἀθήνη ' -ει θερμὰ λοετρὰ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης* **1aβbb** *invent* *ρ* 271 *ἐν δέ τε φόρμιγξ ' ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ -ησαν ἑταίρην* (cf. 2b below) h. Merc. 512 *σοφίης ἐκμάσσατο τέχνην· ' συρίγγων ἐνοπὴν -ήσατο τηλόθ' ἀκουστήν* Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav. *οἶνόν, τοι Μενέλαε, θεοὶ -ησαν ἄριστον ' θνητοῖς ... ἀποσκεδάσαι μελεδώνας* **1aβcc** *grant* h. Ven. 104 (Anch. to Aphr.:) „*δός με μετὰ Τρώεσσιν ἀριπρεπέ' ἔμμεναι ἄνδρα, ' -ει δ' εἰσοπίσω θαλερὸν γόνον, αὐτὰρ ἔμ' αὐτὸν ' δηρὸν ἐὺ ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο ' ὄλβιον ἐν λαοῖς καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι*" (see 2a and 4c below) **1b** *provide and repair* Op. 407 *χρήματα δ' εἰν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα -ήσασθαι, ' μὴ σὺ μὲν αἰτῆς ἄλλον, ὁ δ' ἀρνῆται* **1c** change entity **1cα** obj. is pred. noun (cf. 6) in metamorphoses (divine power) *Ω* 611 *ἐννῆμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν ' κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους -ησε Κρονίων* — Hes. fr. 10a,90 *τὴν μὲν* (Alkyone) *ποί[ησε ‹πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε› 'ἀλκυόν'* 205,5 ‹ › „ ' *ὅσσοι ἔσαν μύρμηκες ... ' τοὺς ἄνδρας -ησε βαθυζώνους τε γυναῖκας* (Myrmidons) *κ* 433 *ἦ κεν* (Kirke) *ἅπαντας ' ἢ σῦς ἠὲ λύκους -ήσεται ἠὲ λέοντας* — *π* 456 *Ὀδυσῆα ' ῥάβδῳ πεπληγυῖα πάλιν -ησε* (Ath.) *γέροντα* **1cβ** w. pred. adj. (adv. *A* 461 etc., h. Merc. 77) **1cβaa** through normal powers, agent human obj. person: *ι* 524 (Od. to Cyclops:) „*αἴ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην ' εὖνιν -ήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω*" things: *A* 461 *μηρούς τ' ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν ' δίπτυχα -ήσαντες* = *B* 424 = *γ* 458 = *μ* 361 (cf. h. Merc. 77 below) *ι* 327 *παρέθηχ'* (the stake) *ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα· ' οἱ δ' ὁμαλὸν -ησαν* **1cβbb** divine agent, obj. structures, hooves *M* 30 *ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε* (Pos.) ' *φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί. ' λεῖα δ' ἐ-ησεν* (-*σαν* v.l.) *παρ' ἀγάρροον Ἑλλήσποντον* (cf. *ἁμαλδύνω*) Sc. 477 *τοῦ δὲ* (Keyx) *τάφον καὶ σῆμ' ἀιδὲς -ησεν Ἄναυρος ' ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων* ‖ h. Merc. 77 *δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης ' ἀντία -ήσας ὁπλάς, τὰς πρόσθεν ὄπισθεν, ' τὰς δ' ὄπιθεν πρόσθεν* (cf. *A* 461 above, Op. 481 and *ἀμείβω*)

2 environment (divine power) **2a** conditions of nature *P* 646 (*Ζεῦ πάτερ*) *-ησον δ' αἴθρην, δὸς δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι*, cf. 1aβcc *ε* 452 *παῦσεν* (river god) *ἐὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα, ' πρόσθε δέ οἱ* (Od.) *-ησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν* ‖ h. Cer. 306 *αἰνότατον δ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν ' -ησ' ἀνθρώποις καὶ κύντατον, οὐδέ τι γαῖα ' σπέρμ' ἀνίει* **2b** illumination *τ* 34 (they carried the weapons into the store-room, *πάροιθε*) *χρύσεον λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐ-ει* (Ath.), see Bremer, Licht und Dunkel 155 (cf. *σ* 317 *παρέχειν*, *Φ* 538 *τεύχειν*, *Y* 95 *τιθέναι*) 3 apparitions (divine power) *δ* 796 *ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε ... Ἀθήνη· ' εἴδωλον -ησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί, ' Ἰφθίμῃ* h. 7,46 *ἐν δ' ἄρα μέσσῃ* (sc. ship) ' *ἄρκτον ἐ-ησεν* (Dion.) *λασιαύχενα σήματα φαίνων* 4 obj. is action **4a** action noun assemblies, dances, flight, conclusion non-periphr.: *Θ* 2 *θεῶν ἀγορὴν -ήσατο* (Zeus) ... ' *ἀκροτάτῃ κορυφῇ ... Οὐλύμποιο* (to give a warning) + 489 (Hektor *ἐν καθαρῷ* to give orders) periphr.: *M* 432 *ἀλλ' οὐδ' ὧς ἐδύναντο φόβον -ῆσαι Ἀχαιῶν* — *α* 250 *ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον οὔτε τελευτὴν ' -ῆσαι δύναται* = *π* 127 —

Th.7 ἀκροτάτῳ 'Ελικῶνι χοροὺς ἐνε-ήσαντο, ' καλοὺς ἱμερόεντας, ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν (see μέλπονται Th.66, ἐν- suggests also χορούς as dancing place, cf. Σ590) **4b** ntr. adj. ref. to actions Z56 ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, τίη δὲ σὺ κήδεαι οὕτως ' ἀνδρῶν; ἦ σοὶ ἄριστα πε-ηται κατὰ οἶκον ' πρὸς Τρώων;, cf. γίγνομαι B11f N120 ὦ πέπονες, τάχα δή τι κακὸν -ήσετε μεῖζον ' τῇδε μεθημοσύνῃ · ἀλλ' ἐν φρεσὶ θέσθε ἕκαστος ' αἰδῶ καὶ νέμεσιν demonstr.: h. Ven. 141 (make arrangements) ταῦτα δὲ -ήσας δαίνυ γάμον ... ' τίμιον ἀνθρώποισι καὶ (θεοῖσιν), see L²24f. on act. voice **4c** inf. (divine power) N55 σφῶϊν δ' ὧδε θεῶν τις ἐνὶ φρεσὶ -ήσειεν ' αὐτῷ θ' ἑστάμεναι κρατερῶς καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους (cf. τίθημι e.g. N120f. above, cf. also ξ274 below; ἔμβαλε τ10, ἐνέπνευσε/φυσεν τ138, χ347f.) ψ258 εὐνὴ μὲν δὴ σοί γε τότ' ἔσσεται, ὁππότε θυμῷ ' σῷ ἐθέλῃς, ἐπεὶ ἄρ σε θεοὶ -ησαν ἱκέσθαι ' οἶκον ... καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν h. Ven. 104 (1aβcc above) **5** obj. is conceptual (4°, 1ᵇ) fame: β126 μέγα μὲν κλέος αὐτῇ ' -εῖτ' (Pen.), αὐτὰρ σοί γε ποθὴν πολέος βιότοιο plan (divine power): ξ274 ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν ὧδε νόημα ' -ησ' (for saving my life), cf. 4c above pact: ξ393 ἀλλ' ἄγε νῦν ῥήτρην -ησόμεθ'· αὐτὰρ ὄπισθεν ' μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί h. Merc. 527 ἐκ δὲ τέλειον ' σύμβολον ἀθανάτων -ήσομαι ἠδ' ἅμα πάντων ' πιστὸν ἐμῷ θυμῷ καὶ τίμιον (see Càssola ad l.) excuse: φ71 (you continue devouring an absent man's household) οὐδέ τιν' ἄλλην ' μύθου -ήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε, ' ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι θέσθαι τε γυναῖκα

6 obj. (person) put in new condition (pred., cf. 1c above) **6a** new function, relationship (pred. noun; cf. ρ271 in 1aβbb) **6aα** mate relationship mid., *make one's own (marry)* wife, concubine, lover: Γ409 (Hel. to Aphr.:) „αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε καί ἑ φύλασσε, ' εἰς ὅ κέ σ' ἢ ‹ἄλοχον -ήσ›εται ἢ ὅ γε δούλην", periphr., cf. I397ff. below (L²24 claims that periphr. mid. of π. not homeric) h. Ap. 313 ἔμ' ἀτιμάζειν ἄρχει ... Ζεὺς ' πρῶτος, ἐπεί μ' ‹ ›ατο κέδν' εἰδυῖαν ≅ h. Ven. 44 ‖ I397 (there are many noblewomen in Greece) τάων ἥν κ' ἐθέλωμι φίλην -ήσομ' ἄκοιτιν (ἐπέσσυτο θυμὸς γήμαντα ἄλοχον, κτήμασι τέρπεσθαι) — Th.921 λοισθοτάτην δ' Ἥρην θαλερὴν ‹-ήσατ' ἄκοιτιν› + other occurrences w. θαλ. listed in M2c above; cf. θέτ' ἄκοιτιν (4× Th.937+) — η66 Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ‹ › + Hes. fr. 10a,22 ‖ ε120 σχέτλιοί ἐστε, θεοί, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων, ' οἵ τε θεαῖς ἀγάασθε παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι ' ἀμφαδίην, ἥν τίς τε φίλον -ήσετ' ἀκοίτην Γ409 (above) δούλην act., *give woman to man in marriage*: Ω537 οἱ θνητῷ ἐόντι (Pel.) θεὰν -ήσαν ἄκοιτιν **6aβ** *make γαμβρόν* (act. and mid., L²60 concurs w. Bechert, Diathesen von ἰδεῖν II 105: „bis zu einem gewissen Grad bleibt sie [Verwendg. der Diath.] frei") son-in-law: Th.818 Βριάρεών γε μὲν ἠὺν ἐόντα ' ‹γαμβρὸ›ν ἐὸν -ησε (Pos.) ... ' δῶκε δὲ Κυμοπόλειαν ὀπυίειν, θυγατέρα ἥν brother-in-law: Hes. fr. 197,4 καί νύ κε δὴ Κάστωρ τε καὶ ... Πολυδεύκης ' ‹ ›ν -ήσαντο κατὰ κράτος, ἀλλ' Ἀγαμέμνων ' ‹ ›ς ἐὼν ἐμνᾶτο κασιγνήτωι Μενελάωι **6aγ** *'adopt'* (mid.) I495 (Phoinix to Ach.:) „σὲ παῖδα θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ, ' -εύμην, ἵνα μοί ποτ' ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς" **6aδ** *'appoint'* to a position mid. (one's own): Π171 πέντε δ' ἄρ' ἡγεμόνας -ήσατο τοῖς ἐπεποίθει ' σημαίνειν· αὐτὸς δὲ μέγα κρατέων ἤνασσε Th.991 παῖδ' ἀταλὰ φρονέοντα ... ' ὦρτ' ἀνερειψαμένη (Aphr.), καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς ' νηοπόλον μύχιον -ήσατο, δαίμονα δῖον act. (loose subordination): α387 μὴ σέ γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων ' -ήσειεν, ὅ τοι γενεῇ πατρώϊόν ἐστιν κ21 κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων -ησε Κρονίων, ' ἡμὲν παυέμεναι ἠδ' ὀρνύμεν, ὃν κ' ἐθέλῃσι **6aε** 'hire' Op.602 ἐπὴν δὴ ' πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθι οἴκου, ' θῆτά τ' ἄοικον -εῖσθαι καὶ ἄτεκνον ἔριθον ' δίζησθαι κέλομαι (not 'fire': West ad l.) **6aζ** *make* one's own (mid.) dinner (fable) Op.209 (hawk to nightingale:) „δεῖπνον δ', αἴ κ' ἐθέλω, -ήσομαι ἠὲ μεθήσω" **6b** w. pred. adj. **6ba** human agent, instances rel. to a above: Op.707. 708 μὴ δὲ κασιγνήτῳ ἴσον -εῖσθαι ἑταῖρον· ' εἰ δέ κε -ήσῃ (ci. Schoemann, -ῃς, -εις codd., v. West ad l.), μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξαι 714 δειλός τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον ' -εῖται **6bβ** divine / supernatural power effect change of state, obj. person: α235 ἑτέρως ἐβόλοντο θεοὶ κακὰ μητιόωντες, ' οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐ-ησαν περὶ πάντων ' ἀνθρώπων (periphr., cf. ἀϊστόω) ψ12 μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἵ τε δύνανται ' ἄφρονα -ῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα, ' καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν h. Cer. 242 καί κέν μιν -ησεν ἀγήρων τ' ἀθάνατόν τε ' εἰ μὴ ἄρ' ἀφραδίῃσιν κτλ. (see Richardson ad l.: τιθέναι) + 261 Hes. fr. 211,11 ὃς (Pel.) τοῖσδ' ἐν μεγάροις ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων ' ... πατ]ὴρ -ησε Κρονίων (sc. blessed) ' ... περ]ί τ' ἄλλων ἀλφηστάων taboo: Op.751 μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι (tombs) καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον, ' παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅ τ' ἀνέρ' ἀνήνορα -εῖ, ' μηδὲ δυωδεκάμηνον· ἴσον καὶ τοῦτο τέτυκται obj. treasure: ν42 ἤδη γὰρ τετέλεσται ἃ μοι φίλος ἤθελε θυμός, ' πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι θεοὶ ... ' ὄλβια -ήσειαν· ἀμύμονα δ' οἴκοι ἄκοιτιν ' νοστήσας εὕροιμι σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν, cf. ὄλβιος B2

Compd.: ἐν- see introd. above and G

D Ω205a, Hes. fr. 128b

G preps. and advs. in B **1** ἀμφί w. dat. ‹1aαbb›αα: Ω452 w. acc. H435 **2** ἐκ without gen. **5**: h. Merc. 527 **3** ἐν **3a** w. dat. 1aαaa: Σ482 ‹ ›αα: H339. 438 (ἐν ... and CP), h. Ap. 78. 269. 384, h. Ven. 101 1aβaa: Pisand. fr. 9^A,2 p. 133 Dav. 3: h. 7,46 **4a**: Θ489, Th.7 (CP) **4c**: N55 **5**: ξ274 **6aδ**: α387, Th.991 **3b** no dat. 1aαaa: Σ490. 573 ‹1aαbb›ββ: ε254 **4** ἔντοσθεν w. gen. ‹ ›αα: ξ13 **5** ἐπί w. dat. ‹ ›αα: M168, Ω666, h. Cer. 298, h. Ap. 490. 508 1aβaa: Op.158 w. acc. (of extent) ‹ ›ββ: ε251 **2a**: h. Cer. 306 **6** κατά w. acc. **4b**: Z56 **7** παρά w. dat. 1aβaa: Pisand. fr. 9^A,2 p. 133 Dav. w. acc. 1cβbb: M30 **8** πρός without obj. ‹1aαbb›ββ: ε255 **9** πρόσθε w. dat. 2a: ε452 **10** ὑπέρ w. gen. ‹ ›αα: M5 **11** loc. dat. without prep. **4a**: Θ2 **12** other advs. 1aβcc: εἰσοπίσω h. Ven. 104 1cα: πάλιν π456 1cβbb: ἀντία h. Merc. 77 **13** modal dat. 1aαaa: νηπιέῃσιν O363, ‹ἰδυίῃσι πραπίδεσσι›ν Σ482 1aαbbαα: ‹ › A608, Y12 W. Beck

ποίη [1ⁱ, 4°, 2ᴴ, 4ᵇ] E = lit. *píeva* 'Wiese' (< **poh₂iueh₂* zu ποιμήν, πῶϋ, s.d.). — Abl.: Ποιαντ-, ποιήεις, λεχεποίης

F -η 2, -ης 4, -ῃ 2, -ην 3 M 1 [-ᾱ] -ῃ σ368 [-ᾱ] -η σ370 2 [ᾱ×] ἐρι/‹νεοθηλέα› -ην h. Merc. 27, Ξ347; (‹ ›ς) ἄνθεα (...) -ης Th.576, ι449, h. 30,15; -η Th.194; -ης σ372; -ῃ h. 19,26; -ην h. Merc. 232

Σχ sch. D Ξ347: βοτάνην L Buchholz, Realien II1, 137; Murr, Pflanzenwelt 275ff.; Fellner 50f.; Richter, Arch. Hom. H42ff.; Braswell zu Pi. Py. 4,240(c)

B *Wiesenbewuchs* (nur koll. Sg.) i.S.v. *Gras* (als Viehfutter) incl. (: h. 19,26 im Untersch. zu) *Blumen* (als locus amoenus), letzte 4 (3) St. numinos(-erot.); im Kontext von 'weich' / 'zart' (vgl. inc. auct. fr. 16 V.) Ξ347ff., h. 19,25f., h. 30,15 / ι449, Th. 194f., Epith. ἐρι/νεοθηλέα h. Merc. 27, Ξ347, s.a. Th. 576 (synt. umgegliedert, vgl. Th. 30 : K467), h. 30,13/5 (‹assoz. Zush.›), in ‹ › m. ποσ(σ)ίν (2× πο wie Ξ347, ι449f.) Th. 194f., h. Merc. 27f., h. 19,23/6, vgl. (3× πο) h. Merc. 232; 4° in dir. R. σ368. 370. 372 (εἰ γὰρ νῶϊν ἔρις ἔργοιο γένοιτο)

ἐν -ῃ, δρέπανον μὲν ἐγὼν ... ἔχοιμι, ' καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις, ἵνα πειρησαίμεθα ἔργου ' νήστιες ἄχρι μάλα κνέφαος, -η δὲ παρείη. ' εἰ δ' αὖ καὶ βόες εἶεν ἐλαυνέμεν, οἵ περ ἄριστοι, ' αἴθωνες μεγάλοι, ἄμφω κεκορηότε -ης, vgl. *κ* 411, *Λ* 562, h.Cer.175 h.Merc.27 (Schildkröte) *βοσκομένη προπάροιθε δόμων ἐριθηλέα -ην das üppige Gras* 232 (Kyllene) *πολλὰ δὲ μῆλα ... βόσκετο -ην*, vgl. V.27 *ι* 449 (*κριέ, πάρος γε*) *πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα -ης die zarten Sprossen der Wiese* ‖ h.30,15 (*χοροῖς*) *παίζουσαι χαίρουσι κατ' ἄνθεα μαλ<ϑ>ακὰ -ης im weichen, blumigen Gras*, vgl. inc. auct.fr.16,3 V. h.19,26 *μολπαῖς ' ἐν μαλακῷ λειμῶνι, τόϑι κρόκος ⟨ἠδ' ὑάκινϑος⟩ ' ... καταμίσγεται ἄκριτα -ῃ*, Ggs. zu Blumen nur hier (Mißverständnis der folg. St.?) *Ξ* 347 *τοῖσι δ'* (Zeus u. Hera) *ὑπὸ χϑὼν ... φύεν νεοϑηλέα -ην, ' λωτόν τ(ε ἰδὲ κρόκον ⟨ ⟩ν)*, „Oberbegriff" zu folg. Aufz., s. Herzhoff, H. 112, 1984, 262f.; zum Zush. vgl. *ἄνϑος* B1c Vorbem. Th.194 *ἐκ δ' ἔβη* (Aphr. aus dem Meer) ... *⟨ἀμφὶ δὲ⟩ -η ' ποσσὶν ὕπο ... ἀέξετο*, vgl. *ἄνϑος* B1b Vorbem. 576 *⟨ ⟩ οἱ* (Pandora) *στεφάνους νεοϑηλέας, ἄνϑεα -ης, ' ἱμερτοὺς περίϑηκε* (Ath.) *καρήατι die Pracht der Wiesen*, vgl. Op.75, Cypr.fr.5,2 p.37 Dav., kontrast. h.Ap.139. — Wortf.: *ἄγρωστις, βοτάνη, κύπειρον, λωτός* B1, *σέλινον, φορβή*

R. Führer

ποιήεις [4ⁱ, 4ᵉ, 1ᴴ, 5ᵇ] M s. B Vorbem. **Σχ** sch.D *B* 503: *⟨βοτανη⟩φόρον. σύμφυτον, Y* 9: *⟨ ⟩ν ἔχοντα, I* 150: *βοτανώδη*

B *grasreich*, am VE außer *B* 503, 7× Beiw. von ON (als Heimat von Anführer / Gefolgsleuten *π* 396 / *B* 503); parall. zu *ζάϑεος B* 503/8, *I* 150⁺f., *καλός I* 150⁺ff., *Y* 8f.; in dir.R. *I* 150⁺, *δ* 337 = *ρ* 128, *ζ* 124⁺ *B* 503 (*οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον ἠδ' Ὕλην*) *οἵ τε Κορώνειαν καὶ -νϑ' ⟨Ἀλίαρτον⟩* h.Ap.243 *⟨ ⟩ ἀφίκεο* (Ap.) *-ντα I* 150 (*οἱ δώσω*) *πτολίεϑρα ' Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν -σσαν* (*ἠδ' ⟨Ἄνϑεια⟩ν βαϑύλειμον καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν. πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός*) = 292 Sc.381 *Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη ⟨ ⟩ τε -σσα π* 396 (Amphin.) *ὅς ῥ' ἐκ Δουλιχίου πολυπύρου -ντος ' ἡγεῖτο μνηστῆρσι*, vgl. *δ* 603f. h.Merc.190 *ὦ γέρον Ὀγχηστοῖο βατοδρόπε -ντος*, vgl. V.88 ‖ *Y* 9 *νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται ' καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσ⟨εα -ντα⟩* = *ζ* 124 = h.Ven.99 *δ* 337 (*ὡς ὁπότ' ἔλαφος*) *κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκ⟨ ⟩ ' βοσκομένη* = *ρ* 128 ≅ h.Cer.381ᵉᵃ h.Ven.78 *ἅμα βουσὶν ἕποντο νομοὺς κάτα -ντας*, vgl. V.169, kontrast. *E* 162. — Wortf.: *ἀνϑεμόεις* B1, *βαϑύλειμος, εὐλείμων, λεχεποίης, λωτόεις, πολυλήϊος* (Hes.fr. 240,1)

R. Führer

ποιητός [6ⁱ, 8ᵉ, 1ᵇ] M 1 [⏑–⏑] *-άς M* 470 [⏑–⏑] *-ήν K* 262 2 [⏑–⏑⏑] *-οῖο Ψ* 340 [⏑–⏑⏑] *⟨πύκα -οῖο⟩ χ* 455 [⏑–⏑⏑] *παρὰ σταϑμὸν τέγεος ⟨ ⟩ Σ* 608, *α* 333 = *ϑ* 458 = *π* 415 = *σ* 209 = *φ* 64, h.Cer.186; *⟨ ⟩ α* 436; *δόμοις ἔνι -οῖσιν E* 198, *ν* 306; *-οῖο Ψ* 718

Σχ sch.min. P.Strassb. inv.1015 on *E* 198: *τοῖς εὖ πεποιημένοις. τοῖς εὖ κατεσκευασμένοις*, P.Mich. Schwendner 11 ad l.: [*κ*]*αλῶς κατασκευ*[*α*]*σμένους* ‖ *πύκα -οῖο*: sch.D *Σ* 608: *ἐπιμελῶς καὶ συνετῶς ⟨κατεσκευασμένου⟩, α* 436: *καλῶς ⟨ ⟩*

B (from *ποιέω*:) *made, fashioned, constructed*; question whether *π.* without *πύκα* ('solidly') = (deriv.) *εὐπ.*: see Ammann, in: *Μνήμης χάριν* 19; ⁺Hoekstra, Odyssey on *ν* 306; I.Hajnal, Myk. u. hom. Lexikon, Innsbruck 1998 (IBS: Vortr. u. kl. Schr. 69) 25 n.19; however, the 'bare' instances seem to be reducible (see below) to *E* 198 and *Ψ* 718(?). It seems that in principle *πύκα* could have been applied to all instances here; *π.* alone poss. metr. abbreviation (cf. *πρήσσω* B1aα). — Wdfld.: *ἀραρυῖαι* (see *ἀραρίσκω* B1aα), *ἀσκητός, ἐύδμητος, πηκτός, εὔπηκτος, εὐποίητος, τετυγμένος* (*τεύχω*), *τυκτός* and *εὔτυκτος*, see also *E* 198 in 2 below; '*πεποιημένος*' unmetr.; see Ammann 18f. 1 objects, artifacts (cf. *ποιέω* B1aαaa) w. *πύκα*: *Σ* 608 (Heph. placed Ocean) *ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος πύκα -οῖο*, cf. *Π* 636 (*εὐπ.*) — without *πύκα*: *K* 262 *ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔϑηκε ' ῥινοῦ -ήν*, Amman 19 asks whether *ῥ.* grammatically w. *π.* or *κυνέην*; the 'variatio' (hendiadys) for ' *ταυρείην* in v.258 speaks for the former; cf. *Π* 106 (*εὐπ.*) *Ψ* 340 *ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφϑήτω, ' ὡς ἄν τοι πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἰκέσϑαι ' κύκλου -οῖο*, see *κύκλος* B2; phrasal (as in previous instance) here for *τροχοῦ Ψ* 718 *νίκης ἱέσϑην τρίποδος πέρι -οῖο*, alliteration; note *τρ.* perh. elsewhere used as kenning: cf. Sphinx's riddle and Op.533 (see West ad l.); cf. *γ* 434 (*εὐπ.*) 2 of structures (cf. *ποιέω* B1aαbb) w. *πύκα*: *α* 333 (*μνηστῆρας ἀφίκετο* Pen.) *στῆ ῥα παρὰ σταϑμὸν τέγεος ⟨πύκα -οῖο⟩* = *ϑ* 458 = *π* 415 = *σ* 209 = *ψ* 64 ≅ h.Cer.186, cf. h.Ven.173 (*εὐπ. μελάϑρου*) *α* 436 *ὤϊξεν δὲ ϑύρας ϑαλάμου ⟨ ⟩ χ* 455 *λίστροισιν δάπεδον ⟨ ⟩ δόμοιο ' ξῦον*, cf. *E* 198 below — without *πύκα*: *E* 198 (*ἐν μεγάροισι* 11 *δ'φροι καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες ... μοι μάλα πολλὰ*) *ἐρχομένῳ ἐπέτελλε* (my father) *⟨δόμοις ἔνι -οῖσιν⟩ ν* 306 (Ath. to Od.: „*ἱκόμην, ἵνα τοι σὺν ... χρήματά κρύψω*) *εἴπω ϑ' ὅσσα τοι αἶσα ⟨ ⟩ ' κήδε' ἀνασχέσϑαι*", *π.* app. in contrast to the cave for the treasures (v.363ff.) cf. *χ* 455 above, h.Ven.75 (*κλισίας εὐπ.*), see *εὔτυκτος M* 470 *οἱ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ' αὐτὰς ' -ὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δὲ φόβηϑεν*, Ammann l.c. suggests opposition to breaches in wall; cf. *E* 466 (*εὐπ.*), *M* 454 (*πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας*) of (still) closed gates

W. Beck

ποικίλλω [1ⁱ] **Σχ** sch.D z.St.: *ἐγκατεσκεύασεν δὲ ἐπιμελῶς ... ποικίλῃ τορνεύσει ἐποίει*

B (zu *ποικίλος* B2:) *abwechslungsreich gestalten, bildnerisch verzieren, als Bildschmuck ausführen* *Σ* 590 *ἐν δὲ χορὸν -ε* (Heph.) + Vgl. *hineinzauberte er*, steigernde Var. ggüber (metr. gleichw.) V.587 (573. 490); allzu techn. 'incise' (Ciani) bzw. 'ageminò' (Calzecchi Onesti, sc. 'tauschierte'), kontrast. Abl. — Wortf.: *ἀσκέω, δαιδάλλω, ποιέω, χαλκεύω*. — Abl.: *ποίκιλμα*

R. Führer

ποίκιλμ(α) [1ⁱ, 1ᵉ] (zu *ποικίλλω*:) *Muster, Ornament* (vgl. *X* 441), *bildliche Darstellung* (vgl. *Γ* 126, *Σ* 590) *Z* 294 (*⟨πέπλοι παμποίκιλοι⟩ τῶν ἓν' ἀειραμένη Ἑκάβη φέρε δῶρον Ἀϑήνῃ, ' ὃς κάλλιστος ἔην -σιν ἠδὲ μέγιστος, ' ἀστὴρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν* = *ο* 107 (105 *⟨ ⟩*)

R. Führer

ποικιλόβουλος [1ᴴ] (zu *ποικίλος* B3 u. *βουλή* B1b–d:) *voll komplizierter Ratschlüsse, findig, verschlagen* (neg. wertend im Ggs. zu *πολύβουλος*) Th.521 (*δῆσε*) *Προμηϑέα -ον* (s. 534, vgl. 616), Var. ggüber 511, 'Dekl.' zu 546 = Op.48ᵉᵃ

R. Führer

ποικιλόδειρος [1ᴴ] L [1]J.A.Hagen, Progr. Gymn. Düren 1848, XXVI; [2]Schroeder, H. 61, 1926, 426f.; [3]Puelma, MH 29, 1972, 90 A.22; [4]Verdenius 119f.

B (zu *ποικίλος* B1 u. *δειρή* B1c:) *mit gesprenkeltem Hals*, was zwar „auf die Nachtigall nicht zutrifft" (Wilamowitz, Erga 64), jedoch auf die Schwalbe (s. L⁴ u. vgl. Thompson, Birds 17 zur „similarity of epithets") Op.203 *ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα -ον*, vgl. inh. *τ* 518, Simon.fr.586,2 P., Nonn.D.26,211; 47,31, formal *B* 460 = *O* 692, Alc.fr.345,2 V., Stesich. S15ii5 /

Ibyc. fr. 317a,2 p. 159 / 296 Dav., Anyt. 703 G.-P. = 10,4 Geoghegan (< Thgn. 602) R. Führer

ποικιλομήτης [1ⁱ, 6°, 3ʰ] M [⏑⏑⏑] *σχέτλιε -α* ν 293, h. Ap. 322; *-α* h. Merc. 155 [⏑⏑⏑×] (*ἀμφ'*) *'Οδυσῆα* (...) *δαίφρονα -ην* Λ 482, γ 163, η 168, χ 115. 202. 281; *-α* h. Merc. 514

Σχ sch. Barn. η 168: *συνετὰ βουλευόμενον* L M. Detienne / J.-P. Vernant, Les ruses de l' intelligence, Paris 1974, 25 f.

B (zu *ποικίλος* B 3 u. *μῆτις*, s. Risch 33) *voll komplizierter Einfälle* > *erfindungsreich* (lobend), *unberechenbar, verschlagen* (tadelnd), 6× Akk. (HVformel ⌊von Od.⌋) in Erz. (innerh. dir. R. γ 163), 4× Vok. (1° / 3ʰ ⌊ ⌋ / männl. Gotth.) in dir. R. von (außer h. Merc. 514 weibl.) Gotth.; reg. m. (außer h. Merc. 155 unmittelbar vorausgehendem) weiterem Attr. vbd. Λ 482 (Gl.) *ὥς ῥα τότ' ⌊ἀμφ' 'Οδυσῆα⌋ δαίφρονα* (s.d. B 2 a) *-ην ' Τρῶες ἔπον* ≅ χ 115 ≅ 281 ≅ 202 ≅ η 168 = γ 163ᵉˣ (⌊ ⌋ *ἄνακτα*), vgl. *πολύμητις, -μήχανος* ν 293 ⌊*σχέτλιε, -α*⌋ *δόλων ἅτ'* h. Ap. 322 ⌊ ⌋ *τί νῦν* (nach Geburt Athenas) *μητίσεαι ἄλλο;* vgl. Λ 540 h. Merc. 155 *τίπτε σύ, -α, πόθεν τόδε νυκτὸς ἐν ὥρῃ ' ἔρχῃ ἀναιδείην ἐπιειμένε;* vgl. V. 405 514 *δείδω, Μαιάδος υἱὲ διάκτορε -α, ' μή μοι ἅμα κλέψῃς κίθαριν* (u. *τόξα*), 'Dekl.' zu V. 13 v.l. Op. 48 R. Führer

ποικίλος [23ⁱ, 7°, 3ᴴ, 1ʰ] E *lo*-Abl. (vgl. gleichbed. ai. *peśalá-*) von **poi̯ki-* (wie *τροχίλος* von *τρόχις*) zur idg. Wz. (LIV² 465 f.) **pik'-/pei̯k'-/poi̯k'-* 'stechen, ritzen', vgl. *πικρός* (s.d.) = russ. *pëstryj* 'bunt'. – Abl. (vgl. DMic. II 134 ff.): *ποικιλόβουλος, -δειρος, -μήτης, παμποίκιλος, ποικίλλω*

F Mask. *-ου* 1, *-ον* 11; Fem. *-ῃ* 1; Ntr. Akk. *-ον* 1; Nom. *-α* 6, *-'* 2, Akk. *-α* 6, *-'* 6

M 1 [⏑⏑] *τεύχε⌊α -(α) ἔ⌋,... Δ* 432 [⏑⏑] *ἔντε⌊ ⌋κειτο K* 75, (*καὶ*) *ἅρματ⌊ ⌋(βαινον) N* 537 = Ξ 431, γ 492 = ο 145 = 190, ⌊ ⌋ *X* 441 2 [⏑⏑⏑] *-ον ἔν(θα)* Ξ 215, σ 293; *-ον ὅν / ᾧ E* 735 = Θ 386, ϑ 448 / Ξ 220; *-ον K* 149, Π 134, Th. 300. 511; *-ου K* 501; *-ῃ K* 30 [⏑⏑⏑] *-ον* α 132; (*καὶ*) *-α τεύχε' ἔκειτο Γ* 327, *K* 504 [⏑⏑⏑] *-ον* τ 228; (*καὶ*) *ἅρματ⌊α -α χαλκῷ⌋ / βάντες Δ* 226, *K* 322. 393, h. Ven. 13 / *E* 239, (*ἀμφὶ δέ οἱ βράχε⌊ ⌋ M* 396, *N* 181 ≅ Sc. 423, Ξ 420 / *Z* 504 **Σχ** sch. D Δ 432: *διάφορα καὶ πολλὰ τῷ χρώματι*

L Helbig, Hom. Epos 229 f. 384 f.; Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 28 f. 36 A. 45; Riemschneider-Hörner, ZA 35, 1941, 93; Wace, AJA 52, 1948, 54; Schrade, Götter u. Menschen Hom. s, Stuttgart 1952, 311; Bolling, AJPh 79, 1958, 275 ff.; Handschur, Farb- u. Glanzwörter 113 f.; Wiesner, Arch. Hom. F 14; Himmelmann, Abh. Mainz 1969 Nr. 7, 15 (189) ff.; Müller, Handwerk u. Sprache 15 f.; Borchhardt, Arch. Hom. E 47 f.; Catling, ebd. 76; Dürbeck, Farbenbez. 98 f. 187 f.; Bader, Minos 20–22, 1987, 51 f.; Plath, Streitwagen 180 ff.; Faber, Mn. IV 51, 1998, 210 ff.

B *varius, polychrom, gemustert, formenreich, kompliziert, schwer zu durchschauen*, nur 3× naturgegeben (1), sonst kunstreich verfertigt (2) bzw. 2× Klugheit zeigend (3); von Pers. nur 2ᴴ (am Anf. u. Ende); bis auf *Γ* 327* (Chiasmus), *K* 149 (Sperrg.). 501. 504*, τ 228 (* Bezugsw. metr. gleichw.) nachgest. (nb. and. vorangest. Adj. *E* 735⁺, *Z* 504, Ξ 215, σ 293, Th. 300), z.T. mit Enjb. (vgl. II Sp. 1305, 58 ff.) am VA (*K* 30, σ 293, + weiteres Adj. Π 134, Th. 300. 511, + Rel.satz *E* 735⁺, Ξ 215⁺, ϑ 448); nur *K* 322. 393, Ξ 220, τ 228 in dir. R. – In assoz. Zush. m. (-)*αἰολο-* *K* 75 ff., Th. 511; *ἀμφ(ί)* Δ 431 f., *K* 149, *M* 396⁺; *αὐτή⁺ E* 735⁺, *K* 149, α 130 ff.; *δαιδαλ-* (vgl. Σ 590 ff.) α 131 f., τ 227 f.; *ἔχε⁺ E* 239 f., τ 228; *ἵππους* Δ 226, *E* 239 f., *K* 322. 392 f. 498/501, *N* 535 ff., Ξ 429 ff., γ 491⁺; (-)*καλ(λ)-* *Γ* 327 f., α 131 f., σ 292 f., Th. 298 ff.; *μέγαν* σ 292 f., Th. 299 f.; *-μητις⁺ K* 148 f., Th. 511; *'Οδυσσεύς⁺ K* 148 f. 498 f./501, α 129/32, ϑ 446 ff., τ 225/8; *πὰρ(ὰ) δ' K* 75, α 132; *πᾶσι⁺* Δ 431 f., Ξ 215. 220, σ 293; *περόνη⁺* σ 293, τ 226 ff.; *πο(δεσ)σί* (vgl. *Γ* 327) *Z* 504 f., τ 228; *στίχας Γ* 326 f., Δ 226/31 (vgl. Δ 432); *θέτο K* 149, α 132; *φαεινή(ν) K* 75 f. 500 f.; m. *ποι*-Assonanz *E* 735⁺, *Z* 504 f. – Wortf.: *αἰόλος, δαιδάλεος, κεστός, παμποίκιλος, παναίολος, πολυδαίδαλος, πολύκεστος, φαεινός* 1 naturgegeben: *mehrfarbig gemustert*, von Fell/Schuppenzeichnung im Tierreich (stat. im Ggs. zu dynam. *αἰόλος* B 2), vgl. *ποικιλόδειρος* Th. 300 (*ἕτεκ'*) *Ἔχιδναν, ' ἥμισυ μὲν νύμφην ... ' ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν ... ' -ον* (*αἰόλον* ci.) *ὠμηστῆν gemustert*, vgl. Alcm. fr. 1,66 P., Thgn. 602, *M* 208 *K* 30 *παρδαλέῃ ... μετάφρενον ... κάλυψε ' -ῃ gefleckt* τ 228 *ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε -ον ἐλλόν* (s.d.), da aus Gold (V. 230, vgl. Alcm. fr. 1,67 P.), Übergang zu Bed. 2 2 handwerkl. hergestellt: *kunstvoll verziert*, von (bis auf α 132, γ 492⁺ milit.) Gerät (Ach. s *K* 322. 393, Π 134, Rhesos' *K* 501. 504) od. (*E* 735⁺, Ξ 215. 220 göttl.) Kleidungsstücken; 9× m. abh. instr. Dat. *χαλκῷ* von Wagen (⌊Farbkontrast Bronze⌋–Holz, vgl. I Sp. 1314, 59 ff.) od. (vgl. *αἰόλος* B 1) Waffen (⌊ ⌋–Leder, vgl. I Sp. 1428, 32 ff.) in HV-Formel m. 'Dekl.' *δαιδαλέοισιν P* 448 / *Z* 418⁺ *K* 149 *-ον ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο* (= *O* 479ᵐᵉᵈ), vgl. *N* 552 (: χ 184), Π 107, *H* 222 f., Ξ 9 ff., *T* 379 f., *Y* 268 ff., *X* 313 f., Sc. 139 ff. 334⁺ Π 134 *θώρηκα* (s.d. B 1 d/e) ... *ἔδυνε ' -ον ἀστερόεντα* (Ach. s), vgl. formal *E* 295 sowie *Z* 294 f., inh. Θ 195, Σ (131.) 610 sowie *αἰολοθώρηξ Z* 504 *κατέδυ κλυτὰ ⌊τεύχεα -α χαλκῷ⌋*, vgl. *Γ* 328, kontrast. (metr. gleichw.) *O* 389 *M* 396 (*πέσε*) *πρηνής, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε⌊ ⌋* ≅ *N* 181 ≅ Sc. 423 ≅ Ξ 420, vgl. *E* 294 f. Δ 432 (*ἀκὴν ἴσαν*) *ἀμφὶ δὲ πᾶσι ' τεύχεα -(α) ⌊ἔλαμπε⌋* (s.d. B 2 a α), vgl. (*ἀπ*)⌊ ⌋(*το*) nb. *π.*-Abl. *Z* 294⁺ f., h. Ven. 89 f. *Γ* 327 *ἵζοντο κατὰ στίχας, ἦχι ἑκάστῳ ' ἵπποι ἀερσίποδες καὶ -α τεύχε' ⌊ἔκειτο⌋* ≅ *K* 504ᵉˣ (s. 439 ff.) *K* 75 (*τὸν δ' εὗρεν εὐνῇ ἔνι*) *παρὰ δ' ἔντεα -(α)* ⌊ ⌋, vgl. V. 471 f., *Z* 418 ‖ Δ 226 (*ἵππους*) *ἔασε καὶ ⌊ἅματα -α⌋ χαλκῷ* = *K* 322ᵉˣ = 393ᵉˣ (vgl. *P* 448) = h. Ven. 13ᵉˣ ≅ *N* 537ᵉˣ (*ἔχοντες*) = Ξ 431, vgl. *K* 438, Ψ 503 *E* 239 *ἐς* ⌊ ⌋ *βάντες* ≅ γ 492ᵉˣ (Impf.) = ο 145 = 190, vgl. (metr. gleichw.) *E* 231, Sc. 324 *K* 501 (*οὐ μάστιγα*) *-ου ἐκ δίφροιο νοήσατο ... ἐλέσθαι*, s. V. 438, II Sp. 317, 31 ff. u. vgl. Θ 320⁺, Sc. 465 α 132 (*ἐς θρόνον εἷσεν*) *πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο -ον*, vgl. Ω 597, h. Cer. 193 ‖ *X* 441 (*ἱστὸν ὕφαινε*) *δίπλακα πορφυρέην, ἐν δὲ θρόνα -(α) ἔπασσε*, vgl. *Γ* 126, Ξ 179 Ξ 215 *ἀπὸ στήθεσφιν ἐλύσατο κεστὸν* (s.d.) *ἱμάντα ' -ον, ἔνθα δέ οἱ θελκτήρια πάντα τέτυκτο* + 220 *E* 735 ⌊*πέπλον*⌋ *μὲν κατέχευεν ... ' -ον, ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο* = Θ 386, vgl. ο 105 σ 293 *ἔνευκε μέγαν περικαλλέα* ⌊ ⌋ *' -ον· ἐν δ' ἄρ' ἔσαν κτλ.* 3 intellektuell beeindruckend: *klug berechnet/nd*, von göttl. Erfindungsreichtum (nicht in Il.), vgl. *ποικιλόβουλος, -μήτης* ϑ 448 *ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἵηλε ' -ον, ὅν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ ... Κίρκη vertrackt*, vgl. *O* 19 f., h. Merc. 157 Th. 511 (*τίκτε*) *Προμηθέα, ' -ον αἰολόμητιν*, vgl. V. 521. 616

G 7× in *K* (501/4 gehäuft) R. Führer

ποιμαίνω [3ⁱ, 1°, 1ᴴ] (zu *ποιμήν*:) *sich als Hirte* (*von* = *ἐπί* + Dat.) *betätigen, hüten* i.S.v. (Λ 105 f., 1ᴴ am Berg) *weiden lassen*, Patiens stets (Λ 245, ι 188 Ziegen u.) Schafe (*ὄις/εσσι* [⏑⏑(⏑)] 3ⁱ, *ἄρνας* 1ᴴ, *μῆλα* 1°), kontrast. (Anacr. fr. 348,8 P. u.) *βουκολέω*, vgl. *νομεύω* (s.d. f. Wortf.); nur Präs.st. (3× Ptz., 2× Impf.) in (*Z* 25 nach) Rel.satz (m. *ποτε* außer Λ 245, 1°), 1°, 1ᴴ in Ich-Rede, 3ⁱ in biograf. Exk. zu Tötungsszene (von Brüderpaar *Z* 21–25 ff., Λ 101–106 ff.), in assoz. Zush. m. *ἀπό(προθεν)* Λ 242–5, ι 188, *δὴ τότε γ' 'Ατρείδης* (...) *'Αγαμέμνων* Λ 106 f. 245 f., *βῆ Z* 21–5, Λ 101–6, *γυῖα Z* 25 ff.,

Λ 240–5, *ἐξενάριξε/ων* *Λ* 245f. 101–6, ([ὑπ]ὲ̓λῦσε(ν) *Z* 25ff., *Λ* 106. 240–5, *νόθον / σκότιον* *Λ* 102–6, *Z* 24f., *τεύχε(α)* *Z* 25–8, *Λ* 245ff., m. Klangwiederh. *ποι* *Λ* 106 *Z* 25 (2 PN, *οὕς ποτε νύμφη τέκε*) ⌞*Βουκολίων*⌟*ι.* '⌞ ⌟ *δ' ἦν* (S. Laom.s) ... ' ... ' *-ων δ'* ⌞*ἐπ' ὄεσσι*⌟ *μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ*, vgl. *Ξ* 444f. u. zur Präp. *μ* 131, *ξ* 104 *Λ* 106 (2 Priam.-S., *ὥ ποτ'* Ach. *δίδη*) *-ον*τ' ⌞ ⌟ *λαβὼν καὶ ἔλυσεν ἀποίνων* 245 (*ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου*) *ἧς οὔ τι χάριν ἴδε, πολλὰ δ'* *ἔδωκε·* ' *πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη,* ' *αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄις, τά οἱ ἄσπετα -οντο*, vgl. *Y* 221 (metr. gleichw.), *O* 631 *ι* 188 *ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα* ' *οἶος -εσκεν ἀπόπροθεν* Th. 23 (Musen) *αἵ νύ ποθ' Ἡσίοδον ... ἐδίδαξαν ἀοιδὴν* ' *ἄρνας -ονθ' Ἑλικῶνος ὕπο*

D s. *πλήθω* D R. Führer

ποιμήν [53ᵗ, 16°, 10ᴴ, 2ᵉ] **E** zur (erweiterten) idg. Wz. **peh₂-i̯-*, s. LIV² 460; schon myk., s. DMic. II 136f. – Abl.: *ποιμαίνω, ποίμνη*; vgl. *πῶϋ*

F *-ήν* 8, *-ένος* 1, *-ένι* 32, *-ένα* 35; Nom. *-ένες* 2, Vok. *-ένες* 1ᴴ, *-έσιν* 1, *-ένας* 1ᴴ

M 1 [⏑̄–] *-ὴν οὐδ'* *Ψ* 835 [⏑̄–] (*ὅ*)*τε -ήν* *E* 137, *M* 451 [⏑̄×] *τε φρένα -ήν* *Θ* 559, *N* 493; *-ήν* *Δ* 455, *δ* 87, *κ* 82 2 [⏑̄⏑⏑] *-ένος* *Π* 354; *-ένες ἄγραυλοι* *Σ* 162, Th. 26; *-έσιν οὐ* *Γ* 11 [⏑̄⏑⏑] *-ένας ἀγροιώτας* Sc. 39 [⏑̄⏑⏑] (*Ἀτρείδῃ*) *Ἀγαμέμνονι* ⌞*-ένι λαῶν*⌟ *B* 254 ≅ *γ* 156 ≅ *ξ* 497, *Δ* 413, *H* 230 = *B* 772, *T* 35, *Ω* 654, (*Ἀτρ*)*εῖ* ⌞ ⌟ *B* 105, Asius fr. 1,3 p. 89 Dav., *ὑπ' Ἰήσονι* ⌞ ⌟ *H* 469, Th. 1000, *παρίστατο* ⌞ ⌟ *E* 570, *Π* 2, *T* 251, *μένος βάλε / μέγα* ⌞ ⌟ *E* 513 / *O* 262 = *Y* 110, *μεγαλήτορι* ⌞ ⌟ Hes. fr. 141,19, Il. Pers. fr. 4,2 p. 64 Dav., *Μέντορι* ⌞ ⌟ *ω* 456, (*παρὰ*) *Νέστορι* ⌞ ⌟ *Ψ* 411, *o* 151, *τε* ⌞ ⌟ *B* 85, ⌞ ⌟ *E* 566, *Λ* 370, *N* 600, *δ* 24 ≅ 528, *σ* 70 = *ω* 368, *υ* 106; (*Ἀτρείδην*) *Ἀγαμέμνονα* ⌞*-ένα λαῶν*⌟ *K* 3 ≅ *Ξ* 22, *B* 243, *Λ* 187 ≅ 202, *δ* 532, ([*Ἱππασί*]*δην Ἀπισ*)*άονα* ⌞ ⌟ *Λ* 578 ≅ *P* 348, Hes. fr. 193,1 suppl., (*Ἱππασίδην Ὑψ*)*ήνορα* ⌞ ⌟ *N* 411, *Ξ* 516, *Λ* 92, (PN)*αντά τε* ⌞ ⌟ *A* 263, *Δ* 296, *Ἕκτορα* ⌞ ⌟ *K* 406, *X* 277, *Ἰήσονα* ⌞ ⌟ Hes. fr. 40,1, *Μαχάονα* ⌞ ⌟ *Λ* 506. 598. 651, *μεγαλήτορα* ⌞ ⌟ Hes. fr. 10a,47; 23a,34 suppl., (*μετὰ*) *Νέστορα* ⌞ ⌟ *K* 73, *ρ* 109, ⌞ ⌟ *E* 144, *Z* 214, *I* 81, *Λ* 842, *Ξ* 423, *T* 386, *Ψ* 389, *γ* 469, Hes. Sc. 41, fr. 280,8; *ὅθι -ένα* *κ* 82; *-ένες* *μ* 131

Σχ sch. D *Θ* 559: *-ὴν εἶπεν ἀντὶ τοῦ βουκόλος· διὰ γὰρ νυκτὸς οἱ βόες νέμονται* (vgl. *κ* 82–6) · *ὁ τρόπος κατάχρησις* (sc. statt 'Schafhirt', vgl. Ar. Byz. fr. 105–9 Slater), *A* 263: *-ένα λαῶν· βασιλέα* (ebs. *B* 85) *ὄχλων* ~ sch. min. POxy. 4631 ed. Spooner zu *B* 85

L [1]Stegmann, Herrscherbez. 15ff.; [2]F. Lämmli, Vom Chaos zum Kosmos, Basel 1962, <II> 66 (A.241); [3]Schmitt, Dichtersprache 283f.; [4]Richter, Arch. Hom. H 35ff. 60f.; [5]Benveniste, Vocabulaire II 89ff.; [6]Deger, Herrschaftsformen <II> 50 (A.297); [7]J.E. Croft, Pastoral Elements in the Il. and Od., Diss. Princeton 1973, 22–6. 122–9; [8]⌞O. Murray⌟, in: Latin Poetry and the Classical Trad. edd. P. Godman & ⌞ ⌟, Oxford 1990, 3ff.; [9]Buchholz, in: La transizione dal miceneo all'alto arcaismo. Atti del Convegno Internazionale, Roma 1991, 81ff.; [10]Strasburger, Humanist. Bildg. 16, 1992, 87. 113 A.128; [11]V. Di Benedetto, Nel laboratorio di Omero, Torino 1994, 136f.; [12]West, East 226f.; [13]J. Haubold, Homer's People, Cambridge 2000, 9f. 17ff. 68f. 80. 83. 86

B *Hirte*, buchstäbl. (1) u. übertr. (2), selten m. Epith. (nachgest. im Pl. *Σ* 162, 2ᴴ in 1, vorangest. im Sg. 3ᴴ, 1ᵉ in 2), s.u. jew. Vorbem. In assoz. Zush. m. ' *ἀμφί* (+ PN-Aufz.) *Δ* 295f., *I* 81, *βῆ*(*ναι*) *Δ* 292/6, *K* 73, *Ξ* 22ff., *δ* 528. 532, (*ὑπο*)*δμηθεῖσ*(*α*) Hes. Th. 1000, fr. 23a,34f., *οὔ τι*(*ς*) (...) (*ἐ*)*δύν*(*ήσ*)*α*(*ν*)*το/αι* *Ξ* 423, *Σ* 161f., *εἰπεῖν*⁺ *T* 35, *Ω* 654, *ξ* 497, *o* 151f., *ἐνιαυτόν/ούς* *δ* 86f., *Ψ* 833ff., *εὖτ*(*ε*) 'wie' (nur 2ᵗ:) *Γ* 10f., *T* 386, *παρέξει/χουσιν* *Ψ* 835, *δ* 87ff., *ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων* *Λ* 578f., *N* 411f., *P* 348f., *ἄγχι/οὖ παρ/ δ' ἱσταμένη/ος* *σ* 70⁺, *δ* 24f., (*ὑπο*)*κυσαμένη* Hes. fr. 10a,47, Asius fr. 1,3 p. 89 Dav., *λάθ*(*ε*) *X* 277, *Ψ* 388f., *λέοντ*(*α*) *E* 136f., *Σ* 161f., *μένος* *E* 136f. 513 ≅ *O* 262ᵉˣ = *Y* 110, *ὁρᾷ*(*ς*)/*όω* [(⏑)⏑²] *Λ* 187. 202. 651, *πείθεσθ'/οντο* *ω* 456, *B* 85. In REinl. *Z* 214, RAbschl. *B* 243, *Λ* 842, *O* 262 = *Y* 110, nur 25× von 81 in dir. R. (RAnf. *o* 151, Th. 26, REnde *Ψ* 835), s.u. jew. Vorbem.; gehäuft *E* 566/70, *δ* 528/32, *κ* 82 (Polyptoton), Sc. 39/41, m. Klangwiederh. *ποι/μέν* *Ω* 654, Th 999f. / *E* 513 ≅ *O* 262ᵉˣ = *Y* 110, *σ* 70 = *ω* 368. 456, Hes. fr. 10a,47, Il. Pers. fr. 4,2 p. 64 Dav., Asius fr. 1,3 p. 89 Dav. 1 (buchstäbl.:) *Hirte* (*μ* 131 göttl. *Hirtin*) von Schafen (*E* 137, *M* 451, *N* 493, *Π* 354, *δ* 87) u./o. Rindern (*μ* 131 / *κ* 82), Lohnarbeiter *κ* 82ff., Ggs. *ἄναξ* *δ* 87, *ἀροτήρ* *Ψ* 835, *δμῶας* Sc. 39, *κλέπτῃ* *Γ* 11, Epith. *ἄγραυλοι/οιώτας* *Σ* 162 = Th. 26ⁱᵐ, Sc. 39, vgl. *ἀγρῷ* *E* 137, 'im Gebirge' *Γ* 10f., *Δ* 455 (> ⌞Sapph. fr. 105b,1 V.⌟), *Π* 353f.; Sg. u. (5× am Ende) Pl. (nie + *ἄνδρες* [s.d. B III 4 a α] im Ggs. zu Alcm. fr. 56,4 p. 88 Dav., ⌞ ⌟), alle Kasus, in Gl. (8ᵗ) od. dir. R. (*Ψ* 835, 4°, Th. 26) außer Sc. 39. – Wortf.: *αἰπόλος*, (*μηλο*)*βοτήρ*, (*ἐπι*)*βουκόλος*, (*ἐπι*)*βώτωρ*, *νομεύς*, *οἰοπόλος* II, *σημάντωρ* (*O* 325), *συβώτης*, (*σ*)*ύφορβός* *Ψ* 835 (*σόλος* reicht 5 Jahre) *οὐ μὲν γάρ οἱ* (Gewinner) *ἀτεμβόμενός γε σιδήρου* ' *-ὴν οὐδ' ἀροτὴρ εἶσ' ἐς πόλιν, ἀλλὰ παρέξει* *δ* 87 (*τρὶς τίκτει μῆλα*) *ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς οὔτε τι -ὴν* ' *τυροῦ καὶ κρειῶν οὐδὲ* (*γάλακτος*) *κ* 82 bis (ON) *ὅθι -ένα -ὴν* ' *ἠπύει εἰσελάων, ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει*, s. V. 85 *Θ* 559 (*ὡς ὅτ' ἄστρα φαίνετ' ἀριπρεπέα*) *πάντα δὲ εἴδεται ἄστρα, γέγηθε δέ* ⌞*τε φρένα -ήν*⌟ *N* 493 *λαοὶ ἔπονθ', ὡς εἴ τε μετὰ κτίλον ἕσπετο μῆλα* ' *πιόμεν' ἐκ βοτάνης· γάνυται δ' ἄρα* ⌞ ⌟ *M* 451 *ὡς δ' ὅτε -ὴν ῥεῖα φέρει πόκον ... οἰός* *E* 137 (*μιν*) *ἕλεν μένος, ὥς τε λέοντα,* ' *ὅν ῥά τε -ὴν ἀγρῷ ἐπ' ... ὀίεσσι* ' *χραύσῃ* (*οὐδὲ δαμάσσῃ*) *Π* 354 *ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον ἢ ἐρίφοισι* ' *σίνται, ὑπὲκ μήλων αἰρεύμενοι, αἵ τ' ἐν ὄρεσσι* ' *-ένος ἀφραδίῃσι διέτμαγεν*, vgl. *O* 632f. *Δ* 455 (*ὡς ὅτε χείμαρροι ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὕδωρ*) *ἔντοσθε χαράδρης,* ' *τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε -ήν* ‖ *Γ* 11 *εὖτ' ὄρεος κορυφῆσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην* ' *-εσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω* *μ* 131 (*Ἠελίοιο βόες καὶ μῆλα*) *θεαὶ δ' ἐπὶ -ένες εἰσί* (*Φαέθουσά τε Λαμπετίη τε*), zum Präv. vgl. *Σ* 529 u. (Risch, IF 59, 1944 = Kl. Schr. 21) *α* 273 ≅ Sc. 20ᵉˣ, ferner *φύλακες δ' ἐπύπερθεν ἔασι* (Goldblättchnen von Hipponion v. 7, ZPE 137, 2001, 33) *Σ* 162 *ὡς δ' ἀπὸ σώματος οὔ τι λέοντ'* ... *δύνανται* ' *-ένες ἄγραυλοι* ... *δίεσθαι* = Th. 26ⁱᵐ (Vok.) Sc. 39 *οὐδ' ὅ γε* (Amphitryon) *πρὶν δμῶας καὶ -ένας ἀγροιώτας* ' *ὧρτ' ἰέναι, πρίν γ' ἧς* ⌞*ἀλόχου*⌟ *ἐπιβήμεναι εὐνῆς*, 'Deklin.' zu *λ* 293, zur Assoz. m. ⌞ ⌟ vgl. *Λ* 242/5 2 (übertr.:) *Hirt* des Volkes (vgl. *τ* 109–14 u. s. L, Ggs. *δημοβόρος*) > *Gebieter* der Mannen, nur in VE-Formel [44ᵗ, 12°, 8ᴴ, 2ᵉ] *-ένι/α λαῶν* (s.d. B 3 a, 'Dekl.' zu *κοίρανε λαῶν* [vgl. *ὅρχαμε/ον/ος λαῶν / ἀνδρῶν*] bzw. Vok. *κῦδος* ⌞*Ἀχαιῶν*⌟ [vgl. Nom. *ἕρκος / οὖρος* ⌞ ⌟]) als Appos. (vgl. *ὄζον/ς Ἄρης*) ≅ Epith. ('Vererbg.': Atr. *B* 105 > Ag. *B* 254⁺, Nestor *K* 73⁺ > Thrasym. *I* 81, Laertes *ω* 368 > Od. *σ* 70, *υ* 106) od. anaphor. (vgl. *ἥρως* B 1 b, *ἀνήρ* B II 2 b α sowie lat. ep. *viri/o/um* ≅ *eius*⁺), nachhom. in Vbd. m. Beiw. *μεγαλήτορα/ι* Hes. fr. 10a,47; 23a,34 / 141,19, Il. Pers. fr. 4,2 p. 64 Dav.; in Nestor-Kontext *A* 263 ≅ *Δ* 296ᵉˣ, *B* 85, *I* 81, *K* 73, *Ξ* 22, *Ψ* 411, *γ* 469, *o* 151, *ρ* 109, Agens Ap. *E* 513, *O* 262 = *Y* 110, Ath. *X* 277, *Ψ* 389, *σ* 70 = *ω* 368, (Akk.) in Tötungsszene (s. *λαός* B 3 a α cc) *E* 144, *Λ* 92. 578 ≅ *P* 348 ≅ *N* 411, *Ξ* 516, (Dat./Akk.) in Geneal. (s. *λαός* B 3 a α dd) *H* 469 = Th. 1000ᵉˣ,

Asius fr. 1,3 p. 89 Dav. / Hes. fr. 10a,47; 23a,34; 40,1; in dir. R. *A* 263, *K* 406, *Λ* 651, *Ψ* 411 ≅ *o* 151[ex.] ≅ *ρ* 109[ex.], *δ* 528, *ω* 456 u. 11× nb. 'Ag.' (s.u.). — Wortf.: *ἀγός, ἄναξ* B 2 a α bb, *ἀρχός, βασιλεύς, ἡγεμών, ἡγήτωρ, ἥρως* B 1 a/b, *κοσμήτωρ, μέδων, ὄρχαμος, σημάντωρ* unmittelbar nach (* = Patron. +) PN (+ *τε A* 263, *Δ* 296 in Aufz. wie *I* 81): Ag. *B* 254*. 772 f.*, *Δ* 413, *H* 230, *T* 35, *Ω* 654, *γ* 156*, *ξ* 497* (≅ *H* 373!)/ *B* 243, *K* 3*, *Λ* 187. 202, *Ξ* 22*, *δ* 532 ('Dekl.' zu *Ἀτρείδαο*), in dir. R. außer *B* 243 (RAbschl.). 772 (Kat.), *Ξ* 22 (innerl. abh.) *Ἀλκμάονα* Hes. fr. 193,1 *Ἀπισάονα Λ* 578*, *P* 348* *Ἀτρέϊ B* 105 *Βίαντα Δ* 296 *Βιήνορα Λ* 92 *Δρύαντα A* 263 *Ἕκτορα K* 406, *X* 277 (vgl. metr. gleichw. *χαλκοκορυστήν*, dazu L[11]) *Ἐπωπέϊ* Asius fr. 1,3 p. 89 Dav. *Θρασυμήδεα I* 81* (vgl. *γ* 400) *Ἰήσονι/α H* 469, Hes. Th. 1000 / fr. 40,1 *Μαχάονα Λ* 506. 598. 651 (vgl. *ἥρωα Δ* 200) *Μέντορι ω* 456 (vgl. *δῖον δ* 655) *Νέστορι/α Ψ* 411, *o* 151 / *K* 73, *ρ* 109 ('Dekl.' zu *ἱπποδάμοιο γ* 17) *Ὑπείρονα E* 144 *Ὑπερήνορα Ξ* 516 *Ὑψήνορα N* 411* PN in 1. VH (* = *μεγαλήτορι/α*): *Ἀντίμαχον* Hes. fr. 10a,47* f. *Ἀχιλῆϊ Π* 2 (Diom. =) *Τυδείδῃ Λ* 370 *Λαόδοκον* Hes. fr. 23a,34* suppl. *Μενεσθῆϊ* Il. Pers. fr. 4,2* p. 64 Dav. *Νέστορ' γ* 469 statt PN (s. *λαός* B 3 a β, vgl. *ἥρως* B 1 b; * = epex. zu *οἱ*): Ag. *T* 251 (252 *Ἀτρείδης δέ*) Agenor *N* 600* Aeg. *δ* 528 Aen. *E* 513, *Y* 110 Amphitryon Sc. 41 Ach. *T* 386 Glaukos *Z* 214 Diom. *Ψ* 389 Hektor *Ξ* 423, *O* 262 Euryp. *Λ* 842 Laertes *ω* 368 (vgl. *ἥρωα/ι/ος α* 189 / *β* 99+ / *χ* 185) Meleagros Hes. fr. 280,8 Men. (jew. 'respondierend' *E* 561, *δ* 26) *E* 566 (vgl. *K* 240). 570, *δ* 24 Nestor *B* 85 (and. V. d. Mühll, Hypomnema 36 < sch. b z.St.) Od. *σ* 70, *υ* 106* Sarp. Hes. fr. 141,19* (*μεγαλή*]*τορι*)

D v.l. *Π* 399, *P* 249

G 9× in *Λ*, je 5× in *BE*, 4× in *δ* R. Führer

ποίμν(η) [1°, 1[H]] E zu *ποιμήν* (s.d.) wie *λίμνη* zu *λιμήν*. — Abl.: *ποιμνήϊος*

B (Schaf-)*Herde* (im Ggs. zu Rinder-, Ziegenherde 1[H], zu Wildziegen 1°), nur Pl. (in präsent. Aussagen) *ι* 122 (*νῆσος· ἐν δ' αἶγες ἄγριαι*) *οὔτ' ἄρα -ῃσιν καταΐσχεται οὔτ' ἀρότοισιν* Th. 446 (Hek.) *ἐσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ λῃΐδ' ἀέξειν· ' βουκολίας* {*τ'*} *ἀγέλας τε καὶ αἰπόλια ... ' -ας τ' ... ὀίων* (*βριάει*). — Wortf.: *ἀγέλη, αἰπόλιον, βουκόλιον, πῶϋ, συβόσιον* R. Führer

ποιμνήϊος [1[i], 1[H]] **Σχ** sch. min. POxy. 4635 ed. Spooner zu *B* 470: *τὴν τοῦ ποιμέ*[*νος*]*ἔπαυλιν*, sch. D *B* 470: *ποιμενικόν* B (Adj. zu *ποίμνη*:) *Vieh-*, von Stall (f. Milchvieh) u. Pferch (f. Schafe / Ziegen) *B* 470 (*ἠύτε μυιάων ἔθνεα*) *αἵ τε κατὰ σταθμὸν -ον ἠλάσκουσιν ' ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει*, zur Assoz. m. Bezugsw. vgl. Th. 444 ff. Op. 787 (*ἡ πρώτη ἕκτη*) *ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα μήλων ' σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν -ον ἤπιον ἦμαρ* R. Führer

ποινή [10[i], 1°, 4[H]] E zu *τίνω* (s.d.); schon myk. in Abl. *e-ke-ro-qo-no* (DMic. I 211), wahrsch. mit Bed. 'Lohn, Entlohnung' (vgl. Wachter, in: Basler Komm., Proleg. 228), vgl. noch Leukart, -tās 58 (myk. *a-tu-qo-ta* 'der sich rächt, wie es sich gehört'?). Abl.: *ἀποίνιμος* (ci.), *νηλεόποινος, νήποινος, Πολυποίτης* (?), vgl. *ἄποινα*

F *-ή* 4, *-ῆς* 2, *-ήν* 9 M 1 Stamms. im longum [⏑̄–] *-ή N* 659, Op. 755; *-ὴν τεισομένους* Hes. fr. 204,84, ⏑ ⏑ *οι* fr. 23,20; *ἡν I* 633. 636, *Φ* 28 [⏑̄×] *-ή Ξ* 483, Op. 749; *εἵνεκα -ῆς Γ* 290, *Σ* 498; *ἀπετίνυτο/ ἀπετείσατο -ήν Π* 398, *ψ* 312 2 Stamms. in den brevia [–⏑̆] *-ήν P* 207 [–⏑̆] *-ήν E* 266

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 11636 u. P. Mich. Schwendner 11 zu *E* 266: ⏑*ἀντέκτισιν*⏑, sch. D *E* 266: ⏑ ⏑. *δωρεάν*, *I* 633: ⏑ ⏑. *τιμωρίαν. ἔλαβε τίς ὑπὲρ ἀδελφικοῦ φόνου*, *Π* 398: *ἀπετίνυτο -ήν · δίκην εἰσεπράττετο*, *P* 207: *-ήν · τιμωρίαν. οἱ δὲ ἀμοιβὴν καὶ χάριν*, *Σ* 498: *-ῆς οὖν λέγει τῆς καλουμένης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὑποφόνια, ἃ ἐδίδοσαν τοῖς οἰκείοις τῶν ἀνῃρημένων οἱ ἀνελόντες. λέγεται δὲ κοινῶς πᾶσα ἀντέκτισις -ή* — vgl. Schmidt, Erklärungen 228 f.

L [1]Benveniste, Vocabulaire II 50 ff.; [2]E. Cantarella, Norma e sanzione in Omero, Milano 1979, 231 ff.; [3]Vatin, Ktèma 7, 1982, 275–80; [4]Westbrook, HSPh 94, 1992, 53–76; [5]N. Yamagata, Homeric Morality, Leiden – New York – Köln 1994, 139–44; [6]S. Lowenstam, The Scepter and the spear, Lanham, Maryland 1993, 99–101; [7]Janko, in: Iliad zu *N* 658–9; [8]E. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994; [9]D. F. Wilson, Ransom, Revenge, and Heroic Identity in the Iliad, Cambridge 2002

B allg. *Preis, Kompensation*, in spez. Bed. *Buße, Wergeld, Rache, Strafe* — meist „mit dem Gen. des Sachbetreffs, der in der Rechtssprache üblich ist" (s. *ἄποινα* G mit Verweis auf Schwyzer Gr. Gr. II 130): geschädigte Person (*P* 207 abstr. Sache), für die Rache, Entschädigung verlangt, geboten wird, *Σ* 498 mit *εἵνεκα*; Op. 749. 755 mit Dat. der Sache / Handlung (*τοῖς / τῷ*), die Strafe nach sich zieht; im Nom. zu *γίγνομαι, εἶναι* (*Ξ* 483 mit praedik. *ἄτιτος*), im Akk. zu *τίνω, ἀποτίνομαι* (vgl. s.v. *ἀπό* B 3 a β aa), *δέχομαι* (s.d. B 1 1), *δίδωμι* (s.d. B 1 a α ee), *ἐγγυαλίζω* (s.d. B 2); zur Rache etc. als Motiv für Handeln vgl. zu *κασίγνητος* B Vorbem. u. s. L[5]. — Wortf.: *ἀμοιβή, ἀντί* B 1 2, *ἄποινα* (s.d. B Vorbem.), *δίκη* B 5, *δῶρον* B 1 a β, *ἐπίβαθρον*, (*ἄντιτα / παλίντιτα*) *ἔργα, ζωάγρια, θωή, λώβη, μισθός, μοιχάγρια, ὄπις, τιμή, τίσις, χρεῖος*

1 *Buße* als Entschädigung 1a (materielle) *Buße* für Raub, räuberische Handlung – besteht *Γ* 290 in mobilen Schätzen unbekannter Menge, *E* 266 in edlen Pferden; vgl. *ἄποινα* (s. zu *E* 266), *τιμή* (*χ* 57, h. Cer. 132 u. s. zu *Γ* 290), *τίσις β* 76, *ζωάγρια, μοιχάγρια, χρεῖος φ* 17 *Γ* 290 (Ag.: „wenn Men. den Alex. tötet, müssen die Troer Hel. mit allen Besitztümern hergeben) *τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥν τιν' ἔοικεν, ' ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται. ' εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες ' τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν ... ' αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχήσομαι εἵνεκα -ῆς ' αὖθι μένων*", *π.* nimmt *τιμή* wieder auf: die Troer sollen über die Rückgabe Hel.s u. ihrer Besitztümer hinaus eine Buße zahlen, von der noch die Nachwelt spricht (wegen ihrer Größe, vgl. *πέλομαι* B 1 2 a z.St.). Wenn sie diese Entschädigung nicht freiwillig zahlen, dann werde ich kämpfen, wegen der Buße); *π.* stellt wahrsch. im Ton eine Steigerung dar (mit Aspekt 'Rache'), geht aber materiell nicht über *τιμή* hinaus (so auch van Wees, Status 175; anders L[1] 54 f., L[5] mit Hinw. auf spätere Drohung Ag.s, alle Troer zu töten [*Z* 57 ff.]) Hes. fr. 23,20 *νηυσὶν ἀνέπλ*]*εον Ἴλιον ἐ*[*ῖσω ' ποινὴ*[*ν τεισόμενοι καλλισ*]*φύρου Ἀργειῴ*[*νη*]*ς E* 266 (die Pferde des Aen. stammen) *τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς ' δῶκ' υἷος -ὴν Γανυμήδεος*, vgl. *υἷος* ⏑*ἄποινα*⏑ h. Ven. 210, *παιδὸς* ⏑ ⏑ Il. Parv. fr. 6,1 p, 55 Dav. 1b *Wergeld* materielle Entschädigung, die als Sühne für Totschlag vom Täter an einen (an beiden Stellen Person im Sg. als Empfänger genannt) Angehörigen des Toten geleistet wird, keine Angaben über Gegenstand der Zahlung (allg. zum 'Wergeld' s. L[2] u. Thür in DNP s.v. Poine); weder bei *Σ* 498 noch bei *I* 633. 636 läßt sich entscheiden, ob von absichtlichem od. unabsichtlichem Totschlag (nicht identisch mit Differenz zwischen Mord u. Totschlag nach heutigem dt. Strafrecht) die Rede ist u. ob ein solcher Unterschied für die Beurteilung der Tat u. ihrer Ahndung relevant wäre; aus *I* 633. 636 ist aber ersichtlich, daß Annahme von 'Wergeld' nicht erzwungen werden kann, aus Szene im *Σ* wahrsch. (wenn es darum geht, ob *π.* geleistet werden darf, nicht ob sie schon geleistet ist), daß die Frage der Annahme

öffentl. Angelegenheit sein konnte (mit im Detail unbek. aber offenkundig friedenstiftender Kompetenz des Gerichts) Σ498 (Schildbeschr.) *λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι· ἔνθα δὲ νεῖκος ' ὠρώρει, δύο δ' ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα -ῆς ' ἀνδρὸς ἀποφθιμένου· ὁ μὲν εὔχετο πάντ' ἀποδοῦναι ' δήμῳ πιφαύσκων, ὁ δ' ἀναίνετο μηδὲν ἑλέσθαι* (zur strittigen Frage des Streitgegenstandes vgl. s.v. *εὔχομαι* B2e [m. Lit.], Edwards, Iliad zu Σ498–500, L⁴, van Wees, Status 134 m. Anm.) *I*633. 636 (Aias:) *„καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο (φονῆος* v.l.) ' *-ὴν ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνηῶτος· ' καί ῥ' ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ πόλλ' ἀποτίσας, ' τοῦ δέ τ' ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ' -ὴν δεξαμένῳ" es hat manch einer für den Mord seines Bruders od. für seinen toten Sohn Wergeld akzeptiert, u. so kann der (sc. der ihn erschlagen hat) in seiner Gemeinde bleiben, nachdem er viel bezahlt hat, des anderen Empörung u. mannhafter Mut wird beschwichtigt, nachdem er die Buße entgegengenommen hat*, Gen. *φόνοιο* u. *παιδός* von *π.* abh., bei v.l. müsste *φονῆος* zu *ἐδέξατο* gehören (s. Ameis-H. z.St.), was ohne Präv. *παρά* ungewöhnlich (s. *δέχομαι* B Vorbem.; so Arist. in sch. [Ariston.] *I*632b u. L⁸186 „génitif d'origine indiquant la provenance de cette *π.*"); weder *φόνος* noch v.l. *φονεύς* Indiz für absichtlichen Mord (vgl. Σ335, *ω*434); *π.* in Rede des Aias greift weder *ἄποινα* aus Rede des Ag. (V.120) auf noch konzediert Aias, daß Ach. (der gegenüber Ag. nie von *π.* spricht) einen über das Angebot des Ag. hinausgehenden Anspruch auf *π.* habe (so L⁹passim), sondern ist der für das gewählte Beispiel (materielle Sühne für Totschlag) angemessene t.t. **1c** (immaterielle) *Entschädigung, Ausgleich* *P*207 (Zeus zu sich selbst, als Hektor die Rüstung des Ach. anlegt) *„ἀτάρ τοι νῦν γε μέγα κράτος ἐγγυαλίζω, ' τῶν -ὴν ὅ τοι οὔ τι μάχης ἐκνοστήσαντι ' δέξεται Ἀνδρομάχη κλυτὰ τεύχεα Πηλείωνος"* **2** Buße als *Rache, Strafe* vgl. *τίσις* **2a** *Rache, Buße* für im Krieg getöteten Kämpfer - besteht im Töten eines Gegners, entweder desjenigen, der einen anderen getötet hat (also wie direkte Blutrache), od. anderer als Kompensation, vgl. s.v. *ἄτιτος* m. Lit.; auch im Krieg als Rache von Verwandten ausgeübt, anders aber *Π*398 u. *Φ*28 *N*659 (Paphlagoner fahren Leiche des von Mer. getöteten Harpalion auf Wagen nach Troia) *μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων, ' -ὴ δ' οὔ τις παιδὸς ἐγίγνετο τεθνηῶτος*, Aussage offenbar nur bezogen auf dir. Rache an Mer., denn Alex. tötet im Zorn über den Tod des Harpalion sofort einen anderen Gr. (V.660ff.) *Ξ*483 (Akamas, der den Gr. Promachos getötet hat, nachdem Aias seinen Bruder erschlagen hat) *„φράζεσθ' ὡς ὑμῖν Πρόμαχος δεδμημένος εὕδει ' ἔγχει ἐμῷ, ἵνα μή τι κασιγνήτοιό γε -ὴ ' δηρὸν ἄτιτος ἔῃ· τὼ καί κέ τις εὔχεται ἀνὴρ ' γνωτὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα λιπέσθαι" so daß die Buße für meinen Bruder nicht lange unbezahlt geblieben ist* (zur eigentl. unlogischen Fortsetzung s. Janko, Iliad z.St.) *Π*398 *μεσηγὺ ' νηῶν καὶ ποταμοῦ καὶ τείχεος ὑψηλοῖο ' κτείνε* (Patr., sc. viele Tr.) *μεταΐσσων, πολέων δ' ἀπετίνυτο -ήν Φ*28 *ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο* (Ach.) *κούρους,' -ὴν Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος* **2b** *Buße, Strafe* für unrechtes Handeln *ψ*312 (Od. erzählt) *ἠδ' ὅσα Κύκλωψ ἔρξε, καὶ ὡς ἀπετίσατο -ὴν ' ἰφθίμων ἑτάρων, οὓς ἤσθιεν οὐδ' ἐλέαιρεν* Hes. fr. 204,84 (Tyndar. verlangt von den Freiern eidliches Versprechen, falls einer sich Hel. mit Gewalt nähme) *τὸν μέτα πάντας ἄνωγεν ἀολλέας ὁρμηθῆναι ' -ὴν τεισομένους* **2c** *Strafe* als (von Göttern kommende) Folge der Nichtbeachtung von Reinheitsgeboten in Op.724ff., vgl. Op.741 (*θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω*). 745 (*ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται*). 747 (Krähe setzt sich aufs Haus). 750 (*οὐ γὰρ ἄμεινον*). 751 (macht unmännlichen Mann). 756 (*θεὸς ... νεμεσσᾷ*) Op.749 *μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα ' ἔσθειν μηδὲ λόεσθαι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἔπι -ή* 755 *μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι ' ἀνέρα· λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ ' -ή* M. Schmidt

ποῖος [11ⁱ, 12ᵒ, 2ᵉ] **E** **k"o-*, see Chantraine, Dict. 921; on epic *π-* see Ruijgh, in: J. Crielaard (ed.), Homeric Questions, Amsterdam 1995, 15f.

F *-ον* 7, *-οι* 1; *-ης* 1, *-ῃ* 1; *-ον* 8, *-ον* 6, *-οις* 1 **M** **1** [⏑̲⏑] *-ον ἔειπες N*824, *β*85 = *ρ*406, *β*243; *-ον Ψ*570 **2** [⏑̲–] *-οι φ*195; *-ῃ π*222 [–⏑̲] *'Ατρεΐδη / τέκνον ἐμόν, ⌞-όν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;⌟ Δ*350 = *Ξ*83, *α*64 = *ε*22 = *τ*492 = *ψ*70; ⌞ ⌟ *γ*230, *φ*168 [–⏑̲] ⌞*-ον τὸν μῦθον ἔειπες;⌟ A*552 = *Δ*25 = *Θ*462 = *Ξ*330 = *Π*440 = *Σ*361, *Θ*209; *-ης α*406; *-ον* ⌞Cert. p.40,⌟13 [⏑̲×] *-οις* ⌞ ⌟2

Σχ sch. D *Δ*350: *-όν σε ἔπος ...· ὁποῖον τοῦτον τὸν λόγον ...*

B *what (kind [of])?* interr. adj. (also ntr. subst., see 2b) which tries to elicit a description / explanation, while *τίς* primarily asks for an identity / name, cf. Wackernagel, Synt. II 113f.; in dir. sp. – W d f l d.: *τίς, ὁποῖος, οἷος, τοῖος* **1** in simple questions (not in Il.) *what?*: *α*406 (Eurym. to Tel. on Mentes-Ath.:) *„ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἐρέσθαι, ' ὁππόθεν οὗτος ἀνήρ· -ης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι ' γαίης; ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα;"* *π*222 (Tel. to Od.:) *„-ῃ γὰρ νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηῖ σε ναῦται ' ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;" what kind (of)?*: *φ*195 (Od. to Eum. and Phil.:) *„-οί κ' εἶτ' Ὀδυσῆϊ ἀμυνέμεν, εἴ ποθεν ἔλθοι ' ὧδε μάλ' ἐξαπίνης ... ' ἤ κε μνηστήρεσσιν ἀμύνοιτ' ἦ Ὀδυσῆϊ;" „how would you stand"* (Shewring) – Cert. p.40,2 *πῶς ἄν οἰκοῖντο πόλεις καὶ ἐν ἤθεσι -οις;* p.40,13 *πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς -ον χρέος ἄξιόν ἐστιν;* **2** used in reproachful exclamations formed as questions (w. foll. response exc. *Θ*209, *N*824, *Π*440, *ε*22, *ρ*406, *φ*168) adressed by one pers. to another (w. PN / patron. exc. *τέκνον ἐμόν* in aγ); ref. to speech exc. *Ψ*570 (in b); w. foll. *πῶς Δ*25. 350, *α*64; cf. exclamat. *οἷος* (q.v. B2c) **2a** ref. to speech **2aα** ⌞*-ον τὸν μῦθον ἔειπες;⌟* Il. only; used by arguing divinities (siblings, cf. γ below) *A*552 (Hera:) *„αἰνότατε Κρονίδη,* ⌞ ⌟*" = Δ*25 = *Θ*462 = *Ξ*330 = *Π*440 = *Σ*361 *Θ*209 (Pos.:) *„Ἥρη ἀπτοεπές,* ⌞ ⌟*"* **2aβ** ntr. subst. (cf. b below) ⌞*-ον ἔειπες;⌟* (cf. γ below) addressed to enemy after pej. epith. *N*824 (Hektor:) *„Αἶαν ἀμαρτοεπές, βουγάϊε,* ⌞ ⌟*" β*85 (Antin.:) *„Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε,* ⌞ ⌟*" = ρ*406 *β*243 (Leiokritos:) *„Μέντορ ἀταρτηρέ, φρένας ἠλεέ,* ⌞ ⌟*"* **2aγ** ⌞*-ον σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;⌟* betw. colleagues, friends and family (human and divine) *Δ*350 (Od. to Ag. *ὑπόδρα ἰδών:*) *„'Ατρεΐδη,* ⌞ ⌟*" = Ξ*83 *φ*168 (Antin.:) *„Λειῶδες,* ⌞ ⌟ *(νεμεσσῶμαι)"*, cf. b below milder, family and friends (cf. α above): *α*64 (Zeus to Ath.:) *„τέκνον ἐμόν,* ⌞ ⌟*" = ε*22 = *τ*492 (Eurykl. to Od.) = *ψ*70 (to Pen.) *γ*230 (Mentor-Ath.:) *„Τηλέμαχε,* ⌞ ⌟*"* **2b** ntr. subst. (cf. ab), ref. to action *Ψ*570 (Men.:) *„'Αντίλοχε, πρόσθεν πεπνυμένε, -ον ἔρεξας;"* (betw. colleagues, cf. *Δ*350+, *φ*168 in aγ)

D v.l. *H*234 W. Beck

ποιπνύω [5ⁱ, 2ᵒ] **E** prob. intens. redupl. pres. from root of *πνέω* (perh. < **πονπνύω*, dissim.), cf. Risch §118; *s*-aor. (*Θ*219, *υ*149; not attested later) secondary; *ῡ* ML (*ῡ* before short syll. only Ap.Rh. 4,1399; *ποιπνῦων* Pi. Pyth. 10,64); see L¹·²·³, cf. non-EGrE *ποιφύσσω*; cognacy w. *πονέομαι / πένομαι* (L⁴, cf. Σχ, B Introd.) formally implausible

M **1** with *ῡ* **1a** [⏑̲–⏑̲] *-ον Ω*475 **1b** [⏑̲–⏑̲⏑] *-σαντι Θ*219; ⌞*-οντα⌟ Ξ*155 [⏑̲–⏑̲×] ⌞ ⌟ *A*600; *-σασαι υ*149 **2** with *ὕ* [⏑̲⏑̲⏑⏑] *ἐ-ον Σ*421, *γ*430

Σχ explained w. *ἐνεργέω* (sch. D Ξ155⁺, sch. Barn. γ430⁺; cf. sch. min. P.Bodl. MS.Gr.class. f 41 on *A* 600: *ἐ]νεργως βαδίζοντα*), *πονέω* (popular etym. *πονῶ* > **πονύω* > [*ποι*]*πνύω*, sch. D Ξ155⁺), *ποιέω μετὰ πνεύματος καὶ σπουδῆς* (popular etym. *ποιέω* + **πνύω*, sch. B Ξ155), ⌊*διακον*⌋*έω* (from context of *A* 600 [sch. D ad l.: ⌊ ⌋*οῦντα*], condemned in sch. A Ξ155 but picked up by later poets, cf. e.g. Livrea on Ap.Rh. 4,1113)

L [1]Buttmann, Lexil. I 176–9; [2]Lejeune, Phonétique historique 151f.; [3]Skoda, Redoublement 91; [4]Tichy, Onomatop. Verb. 334–8

B orig. *pant* (cf. E, *πνέω* B Introd., I 1 b), hence *exert oneself, bustle about, scurry around, be busy,* in the house (esp. w. meals) or on the battlefield (2ⁱ at the end), ≅ *πένομαι / πονέομαι* (cf. Σχ) *A* 600 (Heph. went around pouring wine) *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως ... θεοῖσιν, ' ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα -οντα* (*-σαντα* v.l.) *Σ* 421 (maids supporting Heph.) *ὕπαιθα ἄνακτος ἐ-ον*, cf. prev. instance *Ω* 475 (in the hut Autom. and Alkimos) *-ον παρεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν* (Ach.) *ἐδωδῆς*, cf. *πένομαι Ω* 124⁺ (B I 1) *γ* 430 (Nestor orders sons to prepare banquet) *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐ-ον υ* 149 (Eurykl. to maids:) *„δῶμα κορήσατε -σασαι* (*-ουσαι* v.l.) *' ῥάσσατέ τ' κτλ.“ get busy* (ingr. aor.) and clear away the mess of the suitors' feast ‖ *Θ* 219 *ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' 'Αγαμέμνονι πότνια Ἥρη ' αὐτῷ -σαντι θοῶς ὀτρῦναι 'Αχαιούς to swing into action* (cf. *υ* 149) *himself and quickly arouse the Gr.* (to do the same), cf. L[1] 178f., Ameis-H. ad l. Ξ155 *αὐτίκα δ' ἔγνω* (Hera) *' τὸν* (Pos.) *μὲν -οντα μάχην ἀνὰ κυδιάνειραν*, cf. e.g. *πονέομαι Δ* 374, *π* 13. – Wdfld.: *ἀσθμαίνω, φυσιάω*; see further *πένομαι*

D v.l. *κ* 495, ci. *Σ* 502 M. P. Cuypers

πόκος [1ⁱ] (from *πέκω*:) *fleece* Arch. Hom H 58 n.410; Keil, Lex. Raritäten 62 *M* 451 *ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει -ον ἄρσενος οἰὸς ' χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον τέ μιν ἄχθος ἐπείγει, ' ὣς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας*, shepherd's situation / motivation unclear (cf. Fränkel, Hom. Gleichnisse 53). – Deriv.: *εἰροπόκος*. – Wdfld.: see *εἶρος, κῶας*, also *ἄωτος, εἴριον, λάχνη/ος, μαλλός, τρίχες*

W. Beck

πολάομαι s. *ἐμπολ(άω)*

πολεμήϊος [7ⁱ, 1°, 2ᴴ, 2ʰ] **F** only *-α*: nom. 2ⁱ, 1°, 1ʰ; acc. 5ⁱ, 2ᴴ, 1ʰ **M** [⏑⏑⏑⏑] ⌊*-α τεύχε*⌋*' ἔχουσαν*⁺ Hes. Sc. 238, fr. 343,19, h. 28,5; ⌊ ⌋*α H* 193; ⌊*-α ἔργα*⌋ *μ* 116 [⏑⏑⏑⏑] *μέλει* ⌊ ⌋ *B* 338, h. 11,2; *οἶδεν / ἴδμεν* ⌊ ⌋ *H* 236, *Λ* 719; (*ἔ*)*δωκε θεὸς* ⌊ ⌋ *N* 727. 730; ⌊ ⌋ *E* 428 **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 134

B *of war, of battle;* epith. of *τεύχεα, ἔργα*; only in dir. speech in Hom. w. *τεύχεα*: *of/for war / battle H* 193 *ὄφρ' ἂν ἐγὼ* (Aias) ⌊*-α τεύχ*⌋*εα δύω* (cf. *Z* 340) Sc. 238 *ὑπὲρ αὐτέων ' ἄνδρες ἐμαρνάσθην* ⌊ ⌋*ε' ἔχοντες* ≅ Hes. fr. 343,19ᵉˣ (⌊*ἔχουσαν*, of Ath. at birth⌋) = h. 28,5ᵉˣ (⌊ ⌋) — w. *ἔργα*: *of/performed in war / battle B* 338 (Nestor to Grs.:) *„παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε ' νηπιάχοις, οἷς οὔ τι* ⌊*μέλει -α ἔργα*⌋*“* h. 11,2 (*'Αθηναίην*) *ἦ σὺν Ἄρηϊ* ⌊ ⌋*' περθόμεναί τε πόλεες ἀϋτή τε πτόλεμοί τε μ* 116 (Circe to Od.:) *„τοι* ⌊*-α ἔργα*⌋ *μέμηλε ' καὶ πόνος“ E* 428 (Zeus to Aphr.:) *„οὔ τοι, τέκνον ἐμόν, δέδοται* ⌊ ⌋*“ N* 727 (Polyd. to Hector:) *„οὕνεκά τοι περὶ* ⌊*δῶκε θεὸς -α ἔργα*⌋*„ ' τοὔνεκα καὶ βουλῇ ἐθέλεις περιίδμεναι ἄλλων“* 730 (Polyd. to Hector:) *„ἄλλῳ μὲν ...* ⌊*ἔ*⌋*„ ' ἄλλῳ δ' ὀρχηστύν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδήν, ' ἄλλῳ δ' ἐν στήθεσσι τιθεῖ νόον (ἐσθλόν“) H* 236 (Hector to Aias:) *„μή τι μευ ἠύτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε ' ἠὲ γυναικός, ἣ οὐκ οἶδεν* ⌊*-α ἔργα*⌋*“* (note elaboration in vv. 237–41) *Λ* 719 (Nestor:) *„οὐ ... πώ τί μ' ἔφη* (Neleus) *ἴδμεν* ⌊ ⌋*“*. – Wdfld.: *ἀρήϊος*; on *-α ἔργα* see further L J. N. O'Sullivan

πολεμίζω, πτολεμίζω [55ⁱ, 4°, 1ᴴ] **E** denom. from *π(τ)όλεμος*. – Deriv.: *π(τ)ολεμιστής*

F (- = *πολεμι*) *-ζω* 1ⁱ, *-ζει* 2ⁱ; *-ζον* 1ⁱ, *-ζε* 2ⁱ, *-ζομεν* 3°, *-ζον* 1ⁱ, 1°; *-ζῃ* 1ⁱ; *-ζοι* 2ⁱ; *-ζετε* 1ⁱ; *-ζέμεναι* 1ⁱ, *-ζέμεν* 3ⁱ, *-ζειν* 26ⁱ, *πτολεμίζειν* 4ⁱ, 1ᴴ; *-ζων* 2ⁱ; *πτολεμίξω* 1ⁱ, *-ξομεν* 1ⁱ, *πτολεμίξομεν* 1ⁱ; *-ξων* 2ⁱ, *πτολεμίξων* 1ⁱ; *-ξειν* 2ⁱ *πολ-* metr. nec. 8ⁱ, 1ᴴ (*B* 328, *Θ* 428, *N* 223. 644, *T* 206, *Φ* 463. 572, Sc. 358); *πολ-* prec. by movable *ν* 3ⁱ, 1ᵃ (*I* 352, *P* 101, *T* 325, *γ* 86). Further Ruijgh, Élément achéen 80f.

M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *-ζε O* 539; *-ζον P* 371 [⏑⏑⏑×] *Τρωσὶν -ζω/ζον T* 325, *γ* 86; *-ζει N* 123, *P* 101; *-ζον I* 352; *-ζε I* 550; *δυσμενέεσσι / Τρώεσσι πανημέριος/ον -ζῃ/ζειν T* 168, *Λ* 279; *-ζοι Δ* 300, *I* 318; (*ἐπ*)*ιστάμενοι/ος* ⌊*-ζειν*⌋ *B* 611, *N* 263; *παραβαλλόμενος* ⌊ ⌋ *I* 322; *ἐπιστάμεθα / συνοισόμεθα* ⌊*πτολεμίζειν*⌋ *N* 223, Sc. 358; *βροτῶν ἕνεκα* ⌊ ⌋*/ ξω Θ* 428, *Φ* 463; (*ἐπ*)*οτρύνω* ⌊*-ζειν*⌋ *O* 402, *Π* 525; *ἐσσύμενον* ⌊ ⌋ *N* 787; ⌊ ⌋ *H* 152. 239, *Π* 89. 243, *T* 164; *-ζων A* 168, *I* 326; *ἐναντίβιον -ξειν/ξων Y* 85, *Φ* 477 / *K* 451, *O* 179; *πτολεμίξων N* 644 [⏑⏑⏑–] *πόλεμον* ⌊*-ζειν ἠδὲ μάχεσθαι*⌋ *B* 121, *Γ* 435; *ὡρμᾶτο / ἐφορμᾶται πτολεμίζειν /* ⌊ ⌋ *Φ* 572, *N* 74; ⌊ ⌋ *B* 452 = *Λ* 12 = *Ξ* 152, *H* 3; *ἐθέλεις* ⌊ ⌋ *Γ* 67; (*ἔθελον*) ⌊*-ζειν*⌋ *Ἕκτορι δίῳ H* 42. 169; *ἐσσυμένους* ⌊ ⌋ *Λ* 717; *πτολεμίζειν υἷας 'Αχαιῶν T* 206; *-ζειν E* 802, *Π* 834, *Σ* 258 2 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑⏑] *-ζομεν υἷες 'Αχαιῶν ν* 315 = *ο* 153, *ξ* 240; *-ζετε μηδὲ μάχεσθον H* 279; *ἐθέλω* ⌊*-ζέμεν*⌋ *Ἕκτορι δίῳ I* 356; ⌊ ⌋ *E* 520, *Π* 220; *-ξομεν Ω* 667 [⏑⏑⏑⏑⏑] *πτολεμίξομεν B* 328 3 hexasyll. [⏑⏑⏑⏑⏑⏑] *-ζέμεναι I* 337

Σχ sch. D: explained by a form of *πολεμέω A* 168, *B* 121. 328, *Δ* 300, *H* 239; *Σ* 258: ⌊*ἀντὶ τοῦ*⌋ *πολεμίζειν*. ⌊ ⌋ *μάχονται*, sch. min. P.Strassb. inv. 33 to *A* 168: *πολεμῶν* **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke esp. 133f. (see index)

B poetic form, *do battle (with), fight in war (with),* both of close fighting (*H* 279, *O* 539) and from a distance (*N* 263, *P* 371); only pres. and fut. stems; usu. ref. to one battle, fighting on a particular occasion (single combat *Γ* 67. 435, *H* 42. 152. 169. 279, *O* 179, *Y* 85, *Φ* 463. 572, Sc. 358; cf. *Θ* 428, *O* 539), but also to whole war or part of war beyond a single battle (e.g. *I* 318. 337, *N* 644, *T* 325, *γ* 86, *ν* 315⁺; *B* 121. 328, *Σ* 258, *ξ* 240) or to fighting in general as type of activity (*B* 611, *H* 239, *N* 223, *Π* 243); subj. pers. (exc. *Π* 834: Hector's *ἵπποι*), one (usu.: one army, pers.) or both (*H* 279, *P* 371, Sc. 358; poss. *Ω* 667) sides; opponent, when expressed, in dat. alone or prep. constr. (2 below); obj. of, cause of conflict expr. by *ἕνεκα / εἵνεκα* + gen. (*Θ* 428, *T* 325, *Φ* 463); never w. instr. dat.; eagerness to fight *H* 3, *Λ* 717 (cf. *N* 787), *N* 74, *Π* 89, *T* 164, *Φ* 572, contrast *I* 322; opp. to *διοπτεύω K* 451; adv. (expr.): *ἄλληκτον* (*B* 452, *Λ* 12, *Ξ* 152), *ἀναγκαίῃ* (*Δ* 300), *ἀντίβιον* (*Γ* 435), *ἐναντίβιον* (*K* 451, *O* 179, *Y* 85, *Φ* 477), *μάλα* (*I* 318), *ἄνευθεν ἐμεῖο* (*Π* 89), *ἐκ θέοφιν* (*P* 101), *τάων πρόσθ'* (*Π* 834, of protection), loc. *ἐνὶ Τροίῃ* (*ν* 315⁺), *ἀλλοδαπῷ ἐνὶ δήμῳ* (*T* 325), *αὖθι* (*B* 328), *ἔνθα* (*ξ* 240), *μετ' 'Αχαιοῖσιν* (*I* 352), *παρὰ νηυσί* (*N* 123), *πρόσθεν Μυρμιδόνων* (*Π* 220), *ὑπ' αἰθέρι* (*P* 371), temp. *εἰνάετες* (*ξ* 240), *τοσσαῦτ' ἔτεα* (*B* 328), *τῇ δυωδεκάτῃ* (*Ω* 667), *μηκέτι* (*H* 279), n. also *ἕως* (*O* 539, *ν* 315⁺), *ὄφρα / τόφρα* (*I* 352. 550 / *Σ* 258), predic. *πανημέριος/ον* (*Λ* 279, *T* 168). – Wdfld.: see ⌊*μάχομαι*⌋ B introd.; *π.* coupled w. ⌊ ⌋ 10× 1 abs., opponent not expressed w. *π. A* 168 (Ach. to Ag.:) *„ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε ' ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐνὴν κεκάμω -ζων“ B* 452

ἐν δὲ σθένος ὦρσεν (Ath.) *ἑκάστῳ ' καρδίῃ, ἄλληκτον -ζειν ἠδὲ μάχεσθαι* = *Λ* 12 (Eris) = *Ξ* 152 (Pos.) = *Γ* 67[ex] *B* 611 *'Αρκάδες ἄνδρες ... ἐπιστάμενοι -ζειν N* 223 *πάντες ... ἐπιστάμεθα* (Grs.) *πτολεμίζειν* (*πολ.* v.l.) *Π* 243 (Ach. praying to Zeus: „*θάρσυνον δέ οἱ* [Patr.] *ἦτορ*) *ὄφρα καὶ Ἕκτωρ ' εἴσεται, ἤ ῥα καὶ οἶος ἐπίστηται -ζειν*" *Δ* 300 *κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν* (Nestor), ' *ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ -ζοι* (-*ζῃ* v.l.) *I* 318 (Ach.:) „*ἴσῃ μοῖρα μένοντι καὶ εἰ μάλα τις -ζοι*" (-*ζῃ*, -*ζει* vv.ll.) (n. *μάρναθαι* v. 317) *E* 802 *μιν* (Tyd.) *ἐγὼ -ζειν οὐκ εἴασκον* (Ath.) *H* 3 *μέμασαν* (Hector + Alex.) *-ζειν ἠδὲ μάχεσθαι Λ* 717 *οὐδ' ἀέκοντα Πύλον κάτα λαὸν ἄγειρεν* (Ath.), ' *ἀλλὰ μάλ' ἐσσυμένους* (*ἐσσυμένως* v.l.) *-ζειν N* 787 *πὰρ δύναμιν δ' οὐκ ἔστι καὶ ἐσσύμενον -ζειν* 74 (*ἐμοὶ* [Aias s. of Oil.] *αὐτῷ θυμὸς*) *μᾶλλον ἐφορμᾶται -*⟨*ζειν ἠδὲ μάχεσθαι*⟩ *Φ* 572 (*ἐν δέ οἱ* [Agenor, facing Ach.] *ἦτορ*) *ὡρμᾶτο πτολεμί*⟨ ⟩ *T* 164 *εἴ περ ... μενοινάᾳ* (a man who is fasting) *-ζειν* (*γυῖα βαρύνεται*) (n. *μάχεσθαι* v. 163) *H* 152 *ἐμὲ* (Nestor) *θυμὸς ἀνῆκε ... -ζειν* (sc. with Ereuthalion) *E* 520 *τοὺς δ' Αἴαντε δύω καὶ 'Οδυσσεὺς καὶ Διομήδης ' ὤτρυνον Δαναοὺς -ζέμεν O* 402 *σπεύσομαι* (Patr.) *εἰς 'Αχιλῆα, ἵν' ὁ*⟨*τρύνω -ζειν*⟩ *Π* 525 (Glaucus to Ap.:) „*δὸς δὲ κράτος, ὄφρ' ἑτάροισι ' κεκλόμενος Λυκίοισιν ἑπο*⟨ ⟩" 834 (*τάων* [women of Troy] *πρόσθ' Ἕκτορος*) *ἵπποι ' ποσσὶν ὀρωρέχαται -ζειν H* 239 *οἶδ'* (Hector) *ἐπὶ δεξιά, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ' ἀζαλέην, τό μοι ἔστι ταλαύρινον -ζειν* 279 (Idaeus to Aias and Hector:) „*μηκέτι, παῖδε φίλω, -ζετε μηδὲ μάχεσθον*" *I* 322 *οὐδέ τί μοι* (Ach.) *περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ ' αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος -ζειν* 326 *ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον* (Ach.) *-ζων ' ἀνδράσι μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων* 352 *ὄφρα δ' ἐγὼ* (Ach.) *μετ' 'Αχαιοῖσιν -ζον ' οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ* 550 *ὄφρα μὲν ... Μελέαγρος ... -ζε,* ' *τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν K* 451 (Diom. to Dolon: „*ἦ τε καὶ ὕστερον εἶσθα*) *ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν ' ἠὲ διοπτεύσων ἢ* ⟨*ἐναντίβιον*⟩ *πολεμίζων* (*πολεμίζων* v.l.)" *O* 179 (Iris to Pos.:) „*ἠπείλει* (Zeus) *καὶ κεῖνος* ⟨ ⟩ (against Pos.) *πολεμίξων* (*πτολεμίξων*, *π*[*τ*]*ολεμίζων* vv.ll.) ' *ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι*" *N* 123 *Ἕκτωρ δὴ παρὰ νηυσὶ ... -ζει* 263 *οὐ γὰρ ὀίω* (Idom.) ' *ἀνδρῶν δυσμενέων ἑκὰς ἱστάμενος -ζειν* 644 *'Αρπαλίων, ὅ ῥα πατρὶ φίλῳ ἕπετο πτολεμίξων* (*π*[*τ*]*ολεμίζων* v.l.) ' *ἐς Τροίην Π* 220 *πάντων δὲ προπάροιθε δύ' ἀνέρε θωρήσσοντο ' Πάτροκλός τε καὶ Αὐτομέδων, ἕνα θυμὸν ἔχοντες,* ' *πρόσθεν Μυρμιδόνων -ζέμεν* (-*ζειν* v.l., cf. *πολεμόνδε*) *P* 101 *ἐκ θεόφιν -ζει* (Hector) 371 (*οἱ δ' ἄλλοι Τρῶες καὶ 'Αχαιοὶ ' εὔκηλοι -ζον ὑπ' αἰθέρι T* 206 *ἦ τ' ἂν ἔγωγε* (Ach.) ' *νῦν μὲν ἀνώγοιμι πτολεμίζειν υἷας 'Αχαιῶν ' νήστιας ἀκμήνους Σ* 258 (*ὄφρα μὲν οὗτος ἀνὴρ* [sc. Ach.] *'Αγαμέμνονι μήνιε*) *τόφρα δὲ ῥηΐτεροι -ζειν ἦσαν 'Αχαιοί Ω* 667 (Priam to Ach.:) „*ἐνδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ* (Hector) *ποιήσαιμεν,* ' *τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμίξομεν*" *B* 328 (Calchas:) „*τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,* ' *τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν*" *ν* 315 (Od. to Ath.:) „*μοι πάρος ἠπίη ἦσθα,* ' *ἔως ἐνὶ Τροίῃ* ⟨*-ζομεν υἷες 'Αχαιῶν*⟩," = *ο* 153 *ξ* 240 *ἔνθα μὲν εἰνάετες* ⟨ ⟩ ' *τῷ δεκάτῳ δὲ ...* Sc. 358 (Her. to Cycnus: „*οὐ*) *τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτὴν ' ἀρκέσει, εἰ δὴ νῶϊ συνοισόμεθα πτολεμίζειν* (*πολεμίζειν, γε πτολεμίζειν* vv.ll.)" (cf. *Θ* 400 *πτόλεμόνδε*) 2 opponent expr. (dat. or prep. constr.) dat. (+ cogn. acc. *B* 121[+]): *H* 42 (*κ' ἀγασσάμενοι 'Αχαιοὶ ' οἷον ἐπόρσειαν* ⟨*-ζειν Ἕκτορι*⟩ (n. *μαχέσασθαι* v. 40) 169 *πάντες ἄρ οἵ γ' ἔθελον* ⟨ ⟩ *I* 356 *οὐκ ἐθέλω* (Ach.) *-ζέμεν* (-*ζειν* v.l.) *Ἕκτορι* 337 (Ach.:) „*τί δὲ δεῖ -ζέμεναι Τρώεσσιν ' 'Αργείους;*" *Λ* 279 (*οὐκ ἐμὲ* [Ag.]) *Ζεὺς ' εἴασε Τρώεσσι* ⟨*πανημέριον -ζειν T* 168 *ὃς δέ κ' ἀνὴρ οἴνοιο κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς ' ἀνδράσι δυσμενέεσσι* ⟨ ⟩*ος -ζῃ,* ' *θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ O* 539 *τῷ* (Dolops) *-ζε* (Meges) *μένων Π* 89 (Ach. to Patr.:) „*μὴ σύ γ' ἄνευθεν ἐμεῖο λιλαίεσθαι -ζειν* ' ⟨*Τρωσί*⟩" *T* 325 *ἀλλοδαπῷ ἐνὶ δήμῳ ' εἵνεκα ... 'Ελένης* ⟨ ⟩*ν -ζω* (Ach.) *γ* 86 *ἄλλους ... πάντας, ὅσοι* ⟨ ⟩*ν -ζον,* ' *πευθόμεθ', ἦχι ἕκαστος ἀπώλετο Φ* 463 (Ap. to Pos.:) „*οὐκ ἄν με σαόφρονα μυθήσαιο ' ἔμμεναι, εἰ δή σοί γε βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζω* (*π*[*τ*]*ολεμίζω* v.l.)" (n. *ἀμαχητί* v. 437) *B* 121 (*αἰσχρὸν τόδε ἐστὶ μάψ οὕτω*) *λαὸν 'Αχαιῶν ' ἄπρηκτον* ⟨*πόλεμον -ζειν ἠδὲ μάχεσθαι*⟩ ' *ἀνδράσι παυροτέροισι Γ* 435 (Hel. to Alex.: „*σ' ἔγωγε παύεσθαι κέλομαι μηδὲ*) *Μενελάῳ ' ἀντίβιον* ⟨ ⟩ ' *ἀφραδέως*" — prep. constr.: *Θ* 428 (Hera to Ath.:) „*οὐκέτ' ἔγωγε ' νῶϊν ἐῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζειν*" *Φ* 477 (Art. to Ap.: „*μή σευ νῦν ἔτι ἀκούσω εὐχομένου*) *ἄντα Ποσειδάωνος* ⟨*ἐναντίβιον πολεμίξειν*⟩ (*π*[*τ*]*ολεμίζειν* v.l.)" *Y* 85 (Ap.-Lycaon to Aen.: „*ποῦ τοι ἀπειλαί*) *'Αχιλῆος* ⟨ ⟩; (*π*[*τ*]*ολεμίζειν* v.l.)"

D v.l. *M* 249, *Y* 333; *N* 315 (Zen.) J. N. O'Sullivan

πολεμιστής, πτολεμιστής [14[i], 1[o], 3[H], 1[c]] **E** Leukart, -tās 167 **F** *πολ.* exc. *X* 132

M [⏑⏑⏑⏑] *-ά Π* 492 [⏑⏑⏑×] *περ ἐὼν -ής E* 571 ≅ *O* 585, *K* 549; *καὶ θαρσαλέος/ον -ής/ήν Φ* 589 / *E* 602 = *Π* 493 = *X* 269; *-ής* Hes. fr. 204,44; *κορυθά*]*ϊκος -έω* Hes. fr. 185,15; *κορυθάϊκι πτολεμιστῇ X* 132; *-ήν E* 289 = *Y* 78 = *X* 267, *N* 300, *P* 26, Asius fr. 13,7 p. 91 Dav.; *-αί ω* 499, Cat. 16,13 Trav. **L** Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 134 f. 176. 180

B *warrior, fighter* in battle (clash between two fighters clearly *X* 269); often in gener. characterizat. of indiv. (usu. w. evaluating epith., hence view [L 134 f.] that *π.* lacks the pos. connotat. of *μαχητής* [q.v.]; but n. *Π* 492 [cf. Janko, Iliad ad l.], also use w. non-evaluating epith. of Ares), but also w. ref. to particular sit. (so clearly *ω* 499: old men as ad hoc warriors); 9[i] in dir. speech. — **Epith.**: *θαρσαλέος*[+], *θοός, κορυθάϊκος*[+], *ταλαύρινον*, and 1× each *ἀμώμητος, ἀναγκαῖοι, γέρων, ἐλέγχιστον, ταλάφρονα, ὑπασπίδιον* of particular warriors: *E* 571 *Αἰνείας* ⟨*δ' οὐ μεῖνε θοός περ ἐὼν -ής*⟩ (when faced with both Men. and Antil.) *O* 585 *'Αντίλοχος* ⟨ ⟩ (when Hector came at him) *K* 549 *οὐδέ τι φημὶ* (Nestor) ' *μιμνάζειν παρὰ νηυσί, γέρων περ ἐὼν -ής E* 602 (Diom. to Grs.: „*θαυμάζομεν Ἕκτορα*) ⟨*αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον -ήν*⟩" *Π* 493 (dying Sarp. to Glaucus:) „*νῦν σε μάλα χρὴ '* ⟨ ⟩" (n. *μάρναο* v. 497) = *X* 269 (Ach. to Hector) *Φ* 589 (Agenor to Ach.:) „*σὺ δ' ἐνθάδε πότμον ἐφέψεις,* ' *ὧδ' ἔκπαγλος ἐὼν καὶ θαρσαλέος -ής*" *Π* 492 (dying Sarp.:) „*Γλαῦκε πέπον, -ὰ μετ' ἀνδράσι* (fight to save my body from the Grs.") *P* 26 (Men.: „*οὐδὲ βίη Ὑπερήνορος ἥς ἥβης ἀπόνηθ', ὅτε*) *μ' ἔφατ' ἐν Δαναοῖσιν ἐλέγχιστον -ὴν ' ἔμμεναι*" *ω* 499 *Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον,* ' *καὶ πολιοί περ ἐόντες, ἀναγκαῖοι -αί* Hes. fr. 204,44 *Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἀμώμητος πολεμιστὴς ' μνᾶτο* — indef.: *N* 300 *τῷ* (Ares) *δὲ Φόβος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς ' ἕσπετο, ὅς τ' ἐφόβησε ταλάφρονά* (*ταλαίφρονά, ταλασίφρονα* vv.ll.) *περ -ήν* — of Ares: *E* 289 (Diom. to Pand. and Aen.:) „*οὐ μὲν σφῶϊ γ' ὀίω ' πρίν γ' ἀποπαύσασθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα ' αἵματος ἆσαι Ἄρηα, ταλαύρινον -ήν*" = *Y* 78 = *X* 267 *X* 132 *οἱ* (Hector) *σχεδὸν ἦλθεν 'Αχιλλεὺς ' ἶσος 'Ενυαλίῳ, κορυθάϊκι πτολεμιστῇ* — context damaged: Hes. fr. 185,15 *κορυθά*] *ϊκος πολεμιστέω* Cat. 16,13 Trav. *πο*]*λεμισταί* Asius fr. 13,7 p. 91 Dav.]*τες ὑπασπίδιον -ήν* (attempts to supplement the v. in Veneri, QUCC 46 [= n.s. 17], 1984, 84 ff.). — **Wdfld.**: see *μαχητής* and *ἱππεύς* J. N. O'Sullivan

πόλεμος, πτόλεμος [252[i], 29[o], 20[H], 3[h], 8e] **E** usu. seen as related to ⌊πελεμίζω⌋, both π. and noun presupposed by ⌊ ⌋ containing primary μ-suff. and deriv. from a verb-form rel. to πάλλω; on problem of π-/πτ- see πόλις E; Szemerényi, Scripta minora III 1483–5 (cf. 1601) sees πτολ- as primary (Myc.) and < *πλοτ- < IE *polt- > Aryan *port- (in Indian etc. words for 'battle' et sim.). — Deriv.: ἀ-, μενε-, φιλο-, φυγοπτόλεμος; εὐπόλεμος, πολεμήια, πολεμίζω; Ἀρχε-, Δημο-, Ἐρασι-, Νεοπτόλεμος; Πτολεμαῖος, Τληπόλεμος

F 1 πολ.: -ος 17, -οιο 104, -ου 28, -ῳ 24, -ον 69, -όνδε 18, -όνδ' 2; -οι 6, -ων 1, -ους 1 2 πτολ.: -ος 5, -οιο 26, -ου 2, -ῳ 1, -ον 2, -όνδε 1; -οι 1, -ους 4 — πτ. 32[i], 7[o], 1[H], 1[h], 1e, incl. (foll. van Th.) 6[i], 2[o] ὁμοιίου (ὁμοιίοο) πτ. (on πολ./πτολ. variat. here: Hainsworth, Iliad on *I* 440); further Ruijgh, Élément achéen 78 ff.

M 1 trisyll. (incl. 18× -όνδε, 1× -όνδ') [⏑⏑⏓] ἐκ -ου *Z* 480, *Λ* 752, *M* 123; ἢ -ου *N* 639; -ου *I* 64; ἐν -ῳ *Σ* 106, *Y* 131, Th. 936; ἐς -ον *O* 533, *P* 487, *Σ* 238; πρὶν -όν τ' *Θ* 453; καὶ -οι καί *ξ* 225 [⏑⏑⏓] (μὲν) ⌊-ός τε⌋ κακὸς καὶ φύλοπις αἰνή *Δ* 82, Op. 161; ⌊ ⌋ *A* 61; ἐπεὶ -ος Cert. p. 38, 14; -ος *B* 453 = *Λ* 13; ἤλυθες ⌊ἐκ -ου⌋ *Γ* 428 (cf. *E* 409 in [⏑⏑⏓⏑]); ⌊ ⌋ *Λ* 811, *γ* 192; -ου μέν *Θ* 35 ≅ 466; πρὶν -ου *Θ* 473, *T* 313; παυσάμεθα ⌊πτολέμου⌋ *ω* 42; -ου Cypr. fr. 1,5 p. 35 Dav.; ⌊ ⌋ *ω* 531; οὔτε ποτ' / τις ⌊ἐν -ῳ⌋ (φθισήνο]ρι δακρυόε[ντι) *B* 202, *M* 214 / Hes. fr. 25,9; ἀνέρες ⌊ ⌋ (, νῦν) *E* 861 = *Ξ* 149, *M* 271; δηΐῳ ⌊ ⌋, νῦν *E* 117; στήσεσθ' / ἄντεσθ' ⌊ ⌋ (· νῦν) *Θ* 234, *O* 698; καὶ ⌊ ⌋ *Π* 591; ⌊ ⌋ *Φ* 610, *κ* 553, *λ* 537, *ξ* 222; καὶ -ῳ (· μετά) *P* 376, *ε* 224 = *ρ* 285; -ῳ Hes. fr. 206; πτολέμῳ *Δ* 258; οὔτε ποτ' ἐς -ον (... θωρηχθῆναι) *A* 226. 491; ὅτ'/ὁπότ' ἐς ⌊-ον φθισήνορα⌋ θωρήσσοιτο[+] *K* 78, Th. 431; ἐς ⌊ ⌋ *B* 833 = *Λ* 331; λιπὼν ⌊ ⌋ *Ξ* 43; δήιον ⌊ἐς -ον⌋ *Δ* 281; ἔλθῃσ' ⌊ ⌋ *E* 132 = 821 (cf. *Γ* 428 above, *E* 409 in [⏑⏑⏓⏑]); ⌊ ⌋ πωλήσεαι[+] *E* 350. 788; (τεύχεσιν) ⌊ ⌋ θωρήσσετο[+] (δακρυόεντα) *E* 737 = *Θ* 388 = 376[im], *T* 36; ⌊ ⌋ *Z* 338, *N* 305, *Π* 728, *λ* 493; (ὄτρυνον) ⌊-όνδε⌋ κάρη κομόωντας Ἀχαιούς *B* 443, *T* 69; ὀτρύνων ⌊ ⌋ (μελαινάων ἀπὸ νηῶν) *B* 589, *P* 383; ἐρχόμενος[+] ⌊ ⌋ (μελαινάων ἐπὶ νηῶν) *λ* 448, *φ* 39; ἀλλ' ὄρσευ ⌊ ⌋ (καί) *Δ* 264, *T* 139; ⌊ ⌋, καί *Ξ* 128; ἱέμενον / νισόμενον ⌊ ⌋ (βάλε στῆθος παρὰ μαζόν) *Θ* 313 / = *O* 577[med.ex.], *N* 186; μιν ⌊ ⌋ *Σ* 452; ⌊ ⌋ *Δ* 428, *H* 209, *Y* 32; (ἀντίβιον) -ον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι *B* 121, *Γ* 435; ⌊-όν τε κακὸν καὶ⌋ φύλοπιν αἰνήν *Δ* 15, *ω* 475; γὰρ ⌊ ⌋ Op. 14; -όν/οί τε *N* 250, *α* 12 / h. Ven. 10; ⌊γὰρ -όν⌋ γε *X* 487; ⌊ ⌋ *Ω* 670; -όν γε *E* 351; -ον μέν *H* 331; καὶ -ον *σ* 376; ἀργαλέον/ους -ον/ους Op. 229, *Ξ* 87; -ον *Ξ* 100; πτολέμους *Ω* 8 = *ϑ* 183 = *ν* 91 = 264 [⏑⏑⏓] -ος/ον δ' ἀλίαστος/ον (⌊ὄρωρεν⌋ *B* 797, *Y* 31; -ος καί (⌊ ⌋) *K* 92, *M* 361; -ος δ' ἄνδρεσσι μελήσει *Z* 492, *Y* 137; -ος Τρώων/εσσι *H* 343, *X* 287; (ἐποτρύνει) -ος/ον κακός/όν *Π* 494 / *N* 225, *χ* 152; -ος Choer. fr. 1a (= Suppl. Hell. 316), 2 Colace; -ου/ῳ/ον καὶ δηϊοτῆτος[+] *E* 348 / *Π* 91 / *H* 29, *M* 181. 244, *Y* 124; -ον καί h. Cer. 266; ⌊-ου δ'⌋ οὐ γίνετ' ἐρωή *Π* 302, *P* 761; ⌊ ⌋ *A* 422, Th. 665; τέλος -ου *Π* 630; μιν -ου *Φ* 598; ἐσσυμένους -ου *Ω* 404; -ου *Δ* 376, *Π* 723, *Y* 101; μὲν -ῳ *I* 53; -ον κάτα (δακρυόεντα) *E* 332, *P* 512; (ἱέμενοι) -ον καταπαυσέμεν / καταδύμεναι ἀνδρῶν *H* 36, Sc. 196; (λιπὼν) -ον θρασύν *Z* 254, *K* 28 ≅ *δ* 146; ἀντιβίην -ον Sc. 150 = 163; -ον φθισήνορα *I* 604; μὲν γὰρ -ον *M* 322; -ον δ' οὐκ *Ξ* 62; -όνδ' *B* 872; -ον μέτα *Y* 329; -ον *Γ* 165, *ϑ* 519 [⏑⏑⏓] ⌈-ος δὲ / ⌊ἐπεὶ -ου⌋⌉ πέπαυται / ἀπέπαυσαν *Γ* 134, *Λ* 323; ⌊ ⌋ Cert. p. 38, 8; -ός τε δέδηε *Y* 18; πτόλεμος *P* 736; γὰρ -ου *P* 228; -ου *M* 335; καὶ ἐν -ῳ Pan. fr. 12,4 p. 120 Dav.; -όν τε *B* 273; (νέφ) -όνδε *Λ* 684. 798, *N* 298; πτόλεμόν/-όν τε μάχην τε *N* 11, *Π* 251; -οί τε μάχαι τε *A* 177 = *E* 891, Th. 926, Theb. fr. 2,10 p. 22 Dav.; ἐς -ον *P* 433; ἐπεὶ -ον τολύπευσε[+] *α* 238 = *ξ* 368 ≅ *δ* 490, *ω* 95; -ον *I* 605; -ων *Δ* 310 [⏑⏑⏓] ἀυτή[+] τε ⌊πτόλεμός⌋/όν/οί τε *Z* 328, *Π* 63 / *A* 492 / h. 11,3; τέτατο ⌊ ⌋ τε *M* 436 = *O* 413; πτόλεμόνδε *Θ* 400 2 quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] (πρὶν) -οιο μεθιέμεν / μεθήσετε / μεδήσομαι *Δ* 351 / *N* 97 / *I* 650; ἐκφερέμεν[+] -οιο *E* 234. 664. 669; ⌈ἐλθόντ' / δηΐου⌉ ⌊ἐκ -οιο⌋ *E* 409 / = *H* 119[med.ex.] = 174, *P* 189, *T* 73, *Φ* 422; ⌊ ⌋ *Λ* 597; (ἐκ) -οιο δυσηχέος *Λ* 590 ≅ *Σ* 307, *B* 686, *Λ* 524, *N* 535; παύσασθαι[+] -οιο (δυσηχέος) *H* 376 = 395, *O* 58; μιν / νέον -οιο μετα-/μετά *Λ* 509, *N* 364; -οιο δαήμεναι / δαήμονες *Φ* 487, Cert. p. 44,7; -οιο πεπαυμένοι *Γ* 150; ἀργαλέην, -οιο *Λ* 4; -οιο κάρη κομόωντας Ἀχαιούς *N* 310; ἐπεὶ -οιο *P* 243; -οιο *Δ* 299, *Ξ* 96, *T* 230, Sc. 385; πτολέμοιο *K* 8 [⏑⏑⏓⏑] (ἱέμενοι) -οιό τε *Θ* 453, Sc. 23 [⏑⏑⏓⏑] ἀνὰ ⌊πτολέμοιο γεφύρας⌋ *Θ* 378, *Λ* 160, *Y* 427; ⌊ ⌋ *Δ* 371; ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ *Θ* 553; -οιο δέδηε(ν) *N* 736, *P* 253; τέλος -οιο *Γ* 291; γὰρ -οιο *N* 214; -οιο πέπαυμαι *Σ* 125; -οιο δαήμων Hes. fr. 141,24; -οιο *A* 284, *B* 384, *Δ* 84 = *T* 224, *N* 118, *T* 201; πτολέμοιο *N* 297 = 469, *Ξ* 389, *Σ* 64 [⏑⏑⏓×] πολυάικος -οιο *A* 165, *Y* 328, *λ* 314; λιλαιόμενοι -οιο *Γ* 133, Sc. 113; φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν[+] -οιο *E* 318. 377; Ἄρης ⌊ἆτος -οιο⌋ *E* 388. 863, *Z* 203; ⌊ ⌋ *N* 746; (Γύγης τ' / Ἄρη') ἄατος[+] / ἄαται -οιο Th. 714, Sc. 59. 101; παύσαμενόν ... ⌊μάχης ἠδὲ πτολέμοιο⌋ *O* 160. 176; ⌊ ⌋ *H* 232, *Λ* 255, *N* 536 = *Ξ* 430; ἀποίχονται / ἀπόσχωνται -οιο *Λ* 408 / 799 ≅ *Π* 41, *Ξ* 78, *Σ* 199; ὁρώρηται / ἐρωῆσαι[+] -οιο *N* 271 / 776, *T* 170, *P* 422; κρατερῆς καὶ ⌊ὁμοιίου πτολέμοιο⌋ *N* 358, *Σ* 242; καὶ ⌊ ⌋ *O* 670; νεῖκος ⌊ ⌋ *σ* 264, *ω* 543; ⌊ ⌋ *Γ* 440, *N* 635, *Φ* 294; πόδες ⌊φέρον ἐκ -οιο⌋ *N* 515, *P* 700; ⌊ ⌋ *P* 735; ἐκ -οιο *Z* 501, *Λ* 612. 663, *N* 211, *P* 239. 452, *ω* 43; ἐσσύμενον -οιο *N* 315; ἀυτῆς καὶ -οιο *Ξ* 37; ἢ -οιο *P* 548; ἐπαυσάμεθα ⌊πτολέμοιο⌋ *Φ* 432; τέτατο ⌊ ⌋ Th. 638; -οιο *B* 368, *Γ* 112, *Δ* 240 ≅ *Z* 330, *Δ* 335, *Z* 443, *Λ* 801 = *Π* 43 = *Σ* 201, *M* 249. 368 = *N* 752. 114. 525, *O* 741, *Π* 359. 811, *T* 402. 423, *Y* 154; πτολέμοιο Cert. p. 44,8

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke esp. 129 ff. (see index); [2]D. Loenen, Polemos: een studie over oorlog in de griekse oudheid (Mededel. Nederl. Akad. van Wet., Afd. Letterkunde. N.R. XVI,3), Amsterdam 1953 (see index s.vv. Hesiodus [where for '67 vlg.' read '68 vlg.'], Homerus); [3]E.C. Welskopf, Probleme d. Muße im alten Hellas, Berlin 1962, 76–83 (on Raubzüge); [4]Cosset, AC 53, 1984, 5–14 (7 f. 10–14: on degree of form. rigidity)

B *fighting* in battle, in war, *armed conflict* (1), *strife, Zwietracht* (*I* 64: 2); sing. exc. 13× (1b below); coupled as (part-)synon. in same case w. μάχη (q.v. B ad init.), ἀυτή (*A* 492, *Z* 328, *Ξ* 37. 96, *Π* 63, h. 11,3), δηιοτής (*E* 348. 409, *H* 29. 119[+], *M* 181. 244, *N* 250, *Π* 91, *Y* 124), δῆρις (Op. 14), ἔργον Ἄρηος (h. Ven. 10), ἔρις (*A* 177[+], *N* 358), κέλαδος (Th. 926), νεῖκος (*M* 361), ὑσμίνη (h. Ven. 10), φύλοπις (*Δ* 15. 82, *Σ* 242, *ω* 475, Op. 161, Sc. 23. 113, h. Cer. 266); as adnom. gen. w. ἔρις (*Ξ* 389, *P* 253, Cypr. fr. 1,5 p. 35 Dav.), νεῖκος (*N* 271, *σ* 264, *ω* 543), φύλοπις (*N* 635, *λ* 314); w. gen. pers.: ἀνδρῶν *E* 332, *H* 36, *Ω* 8[+], Sc. 196, Ἀχαιῶν *Γ* 165, *H* 331, *X* 487, Τρώων *H* 343, τῶν *M* 436[+], *Y* 18. — Epith.: 9× κακός[+], 8× ὁμοιίου, 7× each δηΐου[+], δυσηχέος, φθισήνορα[+] (incl. Hes. fr. 25,9), 4× δακρυόεντα[+], 3× each ἀργαλέοιο[+], θρασύν, πολυάικος, στυγεροῦ[+], 2× each αἱματόεντος, ἀλίαστος[+], πολύδακρυν, 1× each ἄγριος, αἰνότατον, δυσπλεγέος, ἐπιδημίου ὀκρυόεντος (*I* 64 in 2 below), κρυόεντι, λευγαλέοιο, μέγας, ὀιζυροῦ, ὀλοοῖο, πευκεδανοῖο; note also predic. ἄπρηκτον (*B* 121), γλυκίων (*B* 453[+]), ἐλαφρότερος (*X* 287), χαλεπὸς γυναιξίν (Cert. p. 38,14); appos. λυγρά *ξ* 225 (226). — Wdfld.: see μάχη 1 *(fighting in) battle* (incl. single combat), *(fighting in) war;* may refer to the fighting (actual or envisaged) in a single bout, on a single occasion (battle:

e.g. *Δ* 240. 335, *E* 737⁺, *Λ* 509, *M* 181. 249, *N* 11. 97. 114. 310. 736, *Ξ* 37, *Π* 63, *P* 376. 512, *T* 36. 402, *Y* 31. 154, *θ* 519, Cert. p. 38,8, so of each/any of various [envisaged] occasions *A* 226, *Δ* 351, *Z* 330, *K* 78, *Λ* 408, *N* 118. 776, *T* 170, *σ* 264, Th. 431; n. also [quasi-]spatial instances below (1aγ); combat *Γ* 435, *H* 119⁺. 232, *Y* 101 [cf. *Θ* 400, Hes. Sc. 150⁺. 385, fr. 25,9]) or in more extensive warfare ([part of: e.g. *N* 525, *Σ* 64] a war; ref. to [fighting in] a whole war [transl. *a/the war* sometimes appropriate] e.g. *Γ* 291, *K* 28⁺, *M* 322, *P* 548, *Φ* 432, *α* 12, *γ* 192, *σ* 376; *-ου* ... *Ἰλιακοῖο* Cypr. fr. 1,5 p. 35 Dav.; ref. in Op. 161 is to fighting in Tr. and Theban Wars; *-όνδε λ* 448, *φ* 39 [also *ἐς -ον λ* 493] best taken as *to (the) war* as complex event defined in time and place rather than 'die Aufgabe oder Pflicht des Kämpfens' as L[1] 129 f.; strict denial [L[1] 130] of sense *state of war* in Hom. unjustified in view of *B* 797 [compare esp. Op. 229; cf. *I* 403⁺], *Δ* 15. 82, *ω* 475, n. also *Z* 328) or have a less particular ref. (type of occurrence, type of activity: e.g. *Δ* 84, *E* 388⁺, *Λ* 537, *M* 271. 335, *P* 228, Th. 936, Op. 14; cf. 1aβ below); sometimes the *π.* ('armed aggression' vel sim.) of one side in conflict in quest., e.g. *Γ* 165, *H* 343, *I* 605, *Y* 124, Sc. 150⁺; shift towards a more concr. sense ('fighting force, army') may perh. be seen in *B* 273, Choer. fr. 1a (= Suppl. Hell. 316),2 Colace (n. also not. of battle as mobile mass of fighting men *Π* 63. 251). Gener. neg. characterizat. both in narr. and in dir. sp. (see epiths., exc. *θρασύν*), but *π.* may be desired by warrior / deity (in context of battle, war *A* 492, *Γ* 133, *N* 214. 315, *Π* 91. 494, *T* 313, *Ω* 404, Sc. 23, influenced by deity *B* 453⁺ / Th. 665; desire a constant feature of personal character *A* 177 [Ach., acc. to Ag.], *ξ* 225 [Od.-Cretan, exceptional in this, cf. *N* 636 ff.], Sc. 113, cf. Hes. fr. 206 / Ares *E* 891, Ath. Th. 926, h. Ven. 10; cf. h. 11,3 [Ath. and Ares]. See also *ἄατος* B1, *ἀκόρητος* B2.) Paired in oppositional or sim. relationship w.: *ἀγορή Γ* 150, *I* 440, *Σ* 106, *βουλή B* 202. 273, *I* 53, *M* 214, cf. *Π* 630, *φρένες κ* 553; *δαίς Δ* 258, Hes. fr. 206, Pan. fr. 12,4 p. 120 Dav., *θοίνη* Sc. 113; *γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύειν E* 348. 350, *ἔργα Ἀφροδίτης* h. Ven. 10, *ὕμνος, φιλότης, μολπή, ὀρχηθμός N* 639; *ἀλλοῖον ἔργον Δ* 258; *ἔργον, οἰκωφελίη ξ* 222. 225; *ἄεθλος Π* 591; *δασμός A* 165; *λόχος A* 226; *κύματα ε* 224⁺; *λοιμός A* 61; *εἰρήνη B* 797, Op. 229, cf. *ω* 531 (n. *εἰρήνη* v. 486), *φιλότης Δ* 15. 82, *ω* 475.

1a sg. **1aα** ⟨*(fighting in)*⟩ *battle*, ⟨ ⟩ *war* as event, activity (in at least the places marked * one can at least reasonably take *π.* = 'war'; regarding the inevitable subjectivity of the decision involved here [partly due to the absence of the article in Hom.] see, e.g., the quarrel betw. Trümpy [L[1] 129 f.] and Ebeling); the passages are grouped here, as far as poss., by theme, sit. with singularities in this respect at the end: role of gods, esp. Zeus, in rel. to *π.* of men (Her. ag. Cycnus and Ares Sc. 385): **Γ* 165 *θεοί νύ μοι* (Priam) *αἴτιοί εἰσιν,* ' *οἵ μοι ἐφώρμησαν -ον πολύδακρυν Ἀχαιῶν* **σ* 376 (Od.-beggar to Eurym.:) „*εἰ δ' αὖ καὶ -όν ποθεν ὁρμήσειε Κρονίων* ' *σήμερον* (*τῷ κέ μ' ἴδοις πρώτοισιν ἐνὶ προμάχοισι μιγέντα*") *Δ* 15 (Zeus to gods:) „*φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα·* ' *ἢ ῥ' αὖτις -όν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν* ' *ὄρσομεν* ⟨*ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι, βάλωμεν*" ≅ 82 (*-ος,* + ⟨ ⟩ *τίθησι* [Zeus]) + *ω* 475 (*-ον*) **Δ* 84 *ἀνθρώπων ταμίης -οιο τέτυκται* (Zeus) = **T* 224 **K* 8 (*ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον*) *ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο,* ' *ὧς* ... Sc. 385 (*ἔκτυπε Ζεύς*) *σῆμα τιθεὶς -οιο ἑῷ* ... *παιδί* **P* 548 (*ἠύτε ἶριν θνητοῖσι τανύσσῃ Ζεὺς* ⟨*τέρας, ἔμμεναι ἢ -οιο* ' *ἢ καὶ χειμῶνος Λ* 4 (*Ζεὺς δ' Ἔριδα προΐαλλε ἐπὶ νῆας*) *-οιο* ⟨ ⟩ *μετὰ χερσὶν ἔχουσαν* **Op.* 14 *-όν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει* (Eris) *Y* 31 *-ον δ' ἀλίαστον ἔγειρε* (Zeus) **Op.* 229 (*Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν*) *οὐδέ ποτ' αὐτοῖς* (people of just city) ' *ἀργαλέον -ον τεκμαίρεται* ... *Ζεύς* **Cypr.* fr. 1,5 p. 35 Dav. †*σύνθετο κουφίσαι παμβώτορα γαίης ἀνθρώπων*† *ῥιπίσσας -ου μεγάλην ἔριν Ἰλιακοῖο* ' *ὄφρα κενώσειεν* †*θανάτου βάρος* note also *N* 11 below — going to *π.* *(war, campaign)*: **B* 833 *οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε* (Merops) ' *στείχειν* ⟨*ἐς -ον*⟩ *φθισήνορα* = **Λ* 331 **λ* 493 (Ach.'s shade to Od.: „*μοι τοῦ παιδὸς μῦθον ἐνίσπες,* ' *ἢ ἔπετ'* ⟨ ⟩ *πρόμος ἔμμεναι ἠὲ καὶ οὐκί*" *Λ* 684 (*γεγήθει*) *Νηλεύς,* ' *οὕνεκά μοι* (Nestor) *τύχε πολλὰ νέῳ* ⟨*-όνδε, κιόντι*, ref. to Pylian raid against Eleans **λ* 448 (*μιν* [Pen.] *νύμφην γε νέην κατελείπομεν*) *ἐρχόμενοι* ⟨ ⟩ **φ* 39 (*τὸ δ'* [sc. *τόξον*] *οὔ ποτε*) *Ὀδυσσεὺς* ' *ἐρχόμενος* ⟨ ⟩ ... *ἐπὶ νηῶν* ' *ἥρεῖτ'* note also *N* 364 below ad fin. — stir up *π.*, et sim.: **K* 28 (*ἔθεν* [Men.] *εἵνεκα*) *ἦλυθον* (Grs.) *ἐς Τροίην, -ον θρασὺν ὁρμαίνοντες* ≅ **δ* 146 **λ* 314 (*ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην* [Otus and Ephialtes] *φυλόπιδα στήσειν πολυάικος -οιο χ* 152 (Od. to Tel.:) „*τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν* ' *νῶιν ἐποτρύνει -ον κακόν*" so perh.: *B* 273 *μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε* ' *βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς -όν τε κορύσσων*, see Leumann, Hom. Wört. 210 cf. *Γ* 165, *Δ* 15, *K* 8, *Y* 31, *σ* 376, *ω* 475, Cypr. fr. 1,5 above ad init. — *π.* has arisen, is aflame (around), has come to: **B* 797 *τοι* (Priam) *μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,* ' *ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· -ος δ' ἀλίαστος* ⟨*ὄρωρεν*⟩ *M* 361 (herald asking Aiantes to come to aid of Menesth.: „*εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ -ος καὶ νεῖκος* ⟨ ⟩ „ ' *ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος* (*Αἴας*") (n. *πόνος* v. 348) *N* 271 (*μετὰ πρώτοισι μάχην ἀνὰ*) *ἵσταμαι* (Men.), *ὁππότε νεῖκος ὀρώρηται -οιο* **Z* 328 (Hector to Alex.:) „*σέο δ' εἵνεκ' αὐτή τε πτόλεμός τε* ' *ἄστυ τόδ' ἀμφιδέδηε*" *N* 736 (Polyd. to Hector:) „*πάντῃ γάρ σε περὶ στέφανος* ⟨*-οιο δέδηε*⟩" *P* 253 *ἀργαλέον δέ μοί* (Men.) *ἐστι διασκοπιᾶσθαι ἕκαστον* ' *ἡγεμόνων, τόσση γὰρ ἔρις* ⟨ ⟩*ν Y* 18 *τῶν* ... *μάχη -ός τε δέδηε Π* 63 *ἔφην* (Ach.) *γε* ' *οὐ πρὶν μηνιθμὸν καταπαυσέμεν, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ* ' *νῆας ἐμὰς ἀφίκηται αὐτή τε πτόλεμός τε* **Choer.* fr. 1a (= Suppl. Hell. 316),2 Colace *Ἀσίης ἀπὸ γαίης* ' *ἦλθεν ἐς Εὐρώπην -ος μέγας* — arm for *π.*: *A* 226 (Ach. to Ag.:) „*οὔτε ποτ'* ⟨*ἐς -ον*⟩ ... *θωρηχθῆναι* ' *οὔτε λόχονδ' ἱέναι* (*τέτληκας*") *E* 737 *τεύχεσιν* ⟨ ⟩ *θωρήσσετο* (Ath.) *δακρυόεντα* = *Θ* 388 ≅ 376[in. med.] *T* 36 (Thetis to Ach.:) „⟨ ⟩ *θωρήσσεο*" *K* 78 (*ζωστήρ, ᾧ*) *ζώννυθ', ὅτ'* ⟨*ἐς -ον φθισήνορα θωρήσσ*⟩*οιτο* Th. 431 *ὁπότ'* ⟨ ⟩*ωνται* ' *ἀνέρες, ἔνθα θεὰ* (sc. Hec.) *παραγίνεται οἷς κ' ἐθέλῃσι* ' *νίκην* ... *ὀπάσαι* (vv. 431 sq. om. *a*) — go to take part in *π.* (current battle): *M* 368 *κεῖσ' εἶμι καὶ ἀντιόω -οιο* = *N* 752 *N* 214 *ἔτι* ... *-οιο μενοίνα* ' *ἀντιάαν* — hang back from, fear, be unequal to *π.*: *Δ* 240 *οὕς τινας αὖ μεθιέντας ἴδοι* (Ag.) *στυγεροῦ -οιο,* ' *τοὺς μάλα νεικείσκε* ≅ *Z* 330 *Δ* 351 (Od. to Ag.:) „*πῶς δὴ φῆς -οιο μεθιέμεν, ὁππότ' Ἀχαιοὶ* ' *Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν* ... *Ἄρηα;*" *N* 97 ⟨Pos.-Calchas to Teucer etc.:⟩ „*εἰ δ' ὑμεῖς -οιο μεθήσετε λευγαλέοιο* (we shall today be overcome") 114 ⟨ ⟩ „*ἡμέας γ' οὔ πως ἔστι μεθιέμεναι -οιο*" 118 ⟨ ⟩ „*οὐδ' ἂν ἔγωγε* ' *ἀνδρὶ μαχεσσαίμην ὅς τις -οιο μεθείῃ* ' *λυγρὸς ἐών*" *E* 351 (Diom. to Aphr.:) „*σ' οἴω* ' *ῥιγήσειν -όν γε, καὶ εἴ χ' ἑτέρωθι πύθηαι*" *M* 244 (Hector to Polyd.:) „*τίπτε σὺ δείδοικας -ον καὶ δηϊοτῆτα;*" *N* 310 *οὔ ποθι ἔλπομαι* (Mer.) *οὕτω* (as on the left) ' *δεύεσθαι -οιο* ... *Ἀχαιούς* — begin, join *π.*: *Δ* 335 (*μένοντες ἔστασαν* [Athenians and Od.'s contingent], *ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος*) *Τρώων ὁρμήσειε καὶ ἄρξειαν -οιο H* 232 (Aias to Hector:) „*ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο*" *Y* 154 *ἀρχέμεναι δὲ δυσηλεγέος -οιο* ' *ὤκνεον ἀμφότεροι* (gods on both sides) *M* 181 *σὺν δ' ἔβαλον Λαπίθαι* ⟨*-ον καὶ*⟩ *δηϊοτῆτα* h. Cer. 266 (Dem.: „*τῷ γε* [Demophon]) *παῖδες Ἐλευσινίων* ⟨ ⟩ *φύλοπιν αἰνὴν* ' *αἰὲν ἐν ἀλλήλοισι συνάξουσ'*" *Ξ* 96 (Od. to Ag.: „*σευ ὠνοσάμην φρένας*) *ὃς κέλεαι -οιο*

συνεσταότος καὶ ἀυτῆς ' νῆας (ἅλαδ' ἑλκέμεν") — fight, wage *π.*: **B* 121 (Ag. to Grs.: *αἰσχρὸν τόδε γ' ἐστί) μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν 'Αχαιῶν ' ἄπρηκτον ⌊-ον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι⌋ ' ἀνδράσι παυροτέροισι Γ* 435 (Hel. to Alex.: *σ' ἔγωγε παύεσθαι κέλομαι μηδὲ) Μενελάῳ ' ἀντίβιον ⌊ ⌋* Sc. 150 *ἐκ φρένας εἵλετο* (Eris) *φωτῶν ' οἵτινες ἀντιβίην -ον Διὸς υἱι φέροιεν* (vv. 150 [= 163]–3 exp. Schwarz) = 163 (v. 163 exp. Paley) — warding off of *π.*: *A* 284 *μέγα πᾶσιν ' ⌊ἕρκος⌋ 'Αχαιοῖσιν πέλεται* (Ach.) *-οιο κακοῖο Δ* 299 (*πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν) ⌊ ⌋ ἔμεν -οιο I* 605 (Phoenix to Ach.: „If you return to the war *ἄτερ δώρων) οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι -όν περ ἀλαλκών" Π* 251 *νηῶν ... οἱ ἀπώσασθαι -όν τε μάχην τε ' δῶκε* (Zeus) *Y* 124 (Hera to Pos. and Ath.: „Let us help Ach. that he may know that ...) *οἱ δ'* (sc. *θεοί) αὖτ' ἀνεμώλιοι, οἳ τὸ πάρος περ ' Τρωσὶν ἀμύνουσιν -ον καὶ δηϊοτῆτα"* — uncertainty, outcome, decision of *π.*: *M* 436 *τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο ⌊πτόλεμός⌋ τε = O* 413 *P* 736 *ἐπὶ δὲ ⌊ ⌋ τέτατό σφιν* (Men. and Mer. carrying Patr.'s corpse to ships) ' *ἄγριος ἠύτε πῦρ* (n. vv. 740 f.) *N* 358 *ἔριδος κρατερῆς καὶ ὁμοιίου ⌊πτολέμοιο⌋ ' πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι τάνυσσαν* (Zeus and Pos.) *Ξ* 389 *αἰνοτάτην ἔριδα ⌊ ⌋ τάνυσσαν* (Pos. and Hector) *Y* 101 (Aen.:) „*εἰ δὲ θεός περ ' ἶσον τείνειεν -ου ⌊τέλος⌋, οὔ κε μάλα ῥέα ' νικήσει*" (Ach.; on the controversy on this passage see, w. the lit. cited there, Blößner, Iterata 32–8) **Th.* 638 *οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις οὐδὲ τελευτὴ ' οὐδετέροις, ἶσον δὲ ⌊ ⌋ τέτατο πτολέμοιο* **Γ* 291 (Ag.: „*εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν* [Trs.]) *μαχήσομαι εἵνεκα ποινῆς ' αὖθι μένων, εἴως κε ⌊ ⌋ -οιο κιχείω" Π* 630 (Patr. to Mer.: „Don't talk, fight!) *ἐν γὰρ χερσὶ ⌊ ⌋ -ου, ἐπέων δ' ἐνὶ βουλῇ" Λ* 509 (*τῷ* [Mach.] *ῥα περίδδεισαν* [Grs.]) *μή πώς μιν -οιο μετακλινθέντος (μετακλι[ν]θέντες* v.l.) *ἕλοιεν* (Trs.) *σ* 264 (*ἵππων) ἐπιβήτορας, οἵ κε τάχιστα ' ἔκριναν μέγα νεῖκος ὁμοιίου πτολέμοιο* — suffering, endurance in *π.*, 'weight' of *π.* (see also *Ξ* 87, *Ω* 8⁺ in 1 b below): *P* 376 *τοὶ δ' ἐν μέσῳ ἄλγε' ἔπασχον ' ἠέρι καὶ -ῳ* (n. *μάχης* v. 368) *ε* 224 *πόλλ' ἔπαθον* (Od.) *καὶ πόλλ' ἐμόγησα ' κύμασι καὶ -ῳ = ρ* 285 **α* 238 (Tel. to Ath.-Mentes:) „*οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην, ' εἰ μέτα οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ, ' ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ -ον τολεύπευσε* (see S. West, Odyssey ad l.) = *ξ* 368 = *δ* 490 ≅ *ω* 95ᵉᵗᶜ. *H* 343 (Nestor: „*ὀρύξομεν τάφρον, ἥ χ' ἵππον καὶ λαὸν ἐρυκάκοι) μή ποτ' ἐπιβρίσῃ -ος Τρώων*" **X* 287 (Hector to Ach.:) „*καί κεν ἐλαφρότερος -ος Τρώεσσι γένοιτο ' σεῖο καταφθιμένοιο*" — *π.* brings death: *A* 61 (*ἄμμε* [Grs.] *παλιμπλαγχθέντας ὀίω* [Ach.] *ἄψ ἀπονοστήσειν) εἰ δὴ ὁμοῦ -ός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς 'Αχαιούς* **Op.* 161 *τοὺς μὲν -ός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ ' τοὺς μὲν ὑφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ (ὤλεσε, τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ἐς Τροίην ἀγαγών) P* 228 (Hector to allies: „*τις νῦν) ἢ ἀπολέσθω ' ἠε σαωθήτω· ἡ γὰρ -ου ὀαριστύς*" — survive *π.*: **M* 322 *εἰ μὲν γὰρ -ον περὶ τόνδε φυγόντε ' αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν* (Sarp. and Glaucus) *ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ' ἔσσεσθ'* **X* 487 *ἦν περ γὰρ -όν γε φύγῃ* (Astyanax) *πολύδακρυν 'Αχαιῶν, ' αἰεί τοι τούτῳ γε πόνος καὶ κήδε' ὀπίσσω ' ἔσσοντ'* **α* 12 *οἴκοι ἔσαν* (surviving Grs. exc. Od.), *-όν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν* **γ* 192 *'Ιδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους, ' οἳ φύγον ἐκ -ου T* 230 (Od. to Ach.: „*χρή ...) ὅσσοι δ' ἂν -οιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται, ' μεμνῆσθαι πόσιος καὶ ἐδητύος*" see also *P* 228 just above — respite from *π.*: *Λ* 801 *ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις -οιο* (v. om. *O*) = *Π* 43 = *Σ* 201 (v. om. quidam) — withdrawal from *π.*: *N* 776 (Alex. to Hector:) „*ἄλλοτε δή ποτε μᾶλλον ⌊ἐρωῆσαι -οιο⌋ ' μέλλω" T* 170 *οὐδέ τι γυῖα* (of the man who has taken food and drink) ' *πρὶν κάμνει πρὶν πάντας ⌊ ⌋ P* 422 (one Tr. to another:) „*εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε* (dead Patr.) *δαμῆναι ' πάντας ὁμῶς, μή πώ τις ἐρωείτω -οιο" Π* 723 (Ap.-Asius to Hector: „If I were stronger than you,) *τῶ κε τάχα στυγερῶς -ου ἀπερωήσειας*" (n. *μάχης* v. 721) 302 (*νηῶν ἀπωσάμενοι) πῦρ ' τυτθὸν ἀνέπνευσαν, -ου δ' οὐ γίνετ' ἐρωή = P* 761ᵉᵗᶜ. *E* 348 (Diom. to wounded Aphr.:) „*εἴκε ... -ου καὶ δηϊοτῆτος*" — cease from *π.*, stop *π.*: *Λ* 255 *ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε* (wounded Ag.) *μάχης ἠδὲ πτολέμοιο A* 422 (Thetis to Ach.:) „*-ου δ' ἀποπαύεο πάμπαν" **Γ* 112 *ἐχάρησαν 'Αχαιοί τε Τρῶές τε ' ἐλπόμενοι ⌊παύσασθαι⌋ ὀιζυροῦ -οιο H* 376 (Priam: „Let herald declare to Grs.) *αἴ κ' ἐθέλωσι ' ⌊ ⌋ -οιο δυσηχέος, εἰς ὅ κε νεκροὺς ' κείομεν" = 395 Γ* 150 *γήραϊ δὴ -οιο πεπαυμένοι* (Tr. elders), *ἀλλ' ἀγορηταὶ ' ἐσθλοί Θ* 473 *οὐ ... πρὶν -ου ἀποπαύσεται ... Ἕκτωρ, ' πρὶν ὄρθαι (Πηλείωνα) O* 58 (Zeus to Hera: „Call Iris, *ὄφρ' εἴπῃσι Ποσειδάωνι) ⌊παυσάμενον⌋ -οιο τὰ ἃ πρὸς δώμαθ' ἱκέσθαι*" 160 (Zeus to Iris:) „*⌊ ⌋ μιν* (Pos.) *ἄνωχθι μάχης ἠδὲ πτολέμοιο ' ἔρχεσθαι μετὰ φῦλα θεῶν ἢ εἰς ἅλα*" + 176 *Σ* 125 *δηρὸν ἐγὼ -οιο πέπαυμαι* (Ach.) 242 (*παύσαντο) 'Αχαιοὶ ' φυλόπιδος ... καὶ ὁμοιίου πτολέμοιο* **Φ* 432 (Ath. exulting over Ares and Aphr.: „If all the Trs.' helpers were like these) *τῶ κεν δὴ πάλαι ἄμμες ἐ⌊παυσάμεθα πτολέμ⌋οιο, ' Ἰλίου ἐκπέρσαντες (πτολίεθρον") ω* 42 (*οὐδέ κε) ⌊ ⌋ου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν Γ* 134 *νῦν ἔαται σιγῇ, -ος δὲ πέπαυται H* 29 (Ap. to Ath.:) „*νῦν μὲν παύσωμεν -ον καὶ δηϊοτῆτα ' σήμερον*" (n. *μαχήσοντ'* v. 30) 36 (Ath. to Ap.:) „*πῶς μέμονας -ον καταπαυσέμεν ἀνδρῶν;*" 331 (Nestor to Ag.:) „*σε χρὴ -ον ... παῦσαι 'Αχαιῶν*" (to cremate the dead) *ω* 543 (Ath. to Od.:) „*παῦε ... νεῖκος ⌊ὁμοιίου πτολέμοιο⌋*" *Φ* 294 (Pos. to Ach.:) „*μὴ πρὶν παύειν χεῖρας ⌊ ⌋ ' πρὶν κατὰ Ἰλιόφιν (τείχεα λαὸν ἐέλσαι Τρωϊκόν)*" *Λ* 323 *τοὺς μὲν* (slain Trs.) *ἔπειτ' εἴασαν, ἐπεὶ -ου ἀπέπαυσαν* (Diom. and Od.) *T* 201 (Ach. to Ag.: „*ἄλλοτε) μᾶλλον ὀφέλλετε ταῦτα πένεσθαι, ' ὁππότε τις μεταπαυσωλὴ -οιο γένηται Ω* 670 *σχήσω* (Ach.) ... *-ον τόσσον χρόνον ὅσσον ἄνωγας* (Priam) — (cause to) refrain from *π.*: *Θ* 35 (Ath. to Zeus:) „*-ου μὲν ἀφεξόμεθ', ὡς (εἰ* v.l. ant.) *σὺ κελεύεις· ' βουλὴν δ' 'Αργείοις ὑποθησόμεθ'*" ≅ 466 (vv. 466–8 om. quidam, 466 om. H) *M* 249 (Hector to Polyd.:) „*εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι ἠέ τιν' ἄλλον ' παρφάμενος ἐπέεσσιν ἀποστρέψεις -οιο* (I will kill you") *Λ* 799 (Nestor to Patr.: „*τοι τεύχεα δότω* [Ach.]) *αἴ κέ σε τῷ ἴσκοντες ἀπόσχωνται -οιο ' Τρῶες*" ≅ *Π* 41 = *Ξ* 78ᵉᵗᶜ. = *Σ* 199ᵉᵗᶜ. *ω* 531 (Ath.:) „*ἴσχεσθε πτολέμου, Ἰθακήσιοι, ἀργαλέοιο*" *N* 525 (*ἔνθα* [on Ol.] *περ ἄλλοι) θεοὶ ἦσαν ἐεργόμενοι -οιο Σ* 64 (*εἶμ'* [Thetis], *ὄφρα) ἐπακούσω, ' ὅττι μιν* (Ach.) *ἵκετο πένθος ἀπὸ πτολέμοιο μένοντα* — see, view *π.*: *Θ* 453 bis (Zeus to Ath. and Hera: „*σφῶϊν τρόμος ἔλλαβε) γυῖα, ' πρὶν -όν τ' ἰδέειν -οιό τε μέρμερα ἔργα*" *Ξ* 37 *ὀψείοντες (ὄψ' ἰόντες* v.l.) *ἀυτῆς καὶ -οιο (κίον* [wounded Gr. chiefs] *ἀθρόοι) N* 11 *θαυμάζων ἦστο* (Pos.) *πτόλεμόν τε μάχην τε* — *π.* as concern vel sim. of pers.: *B* 384 (Ag. to Nestor:) „*-οιο μεδέσθω*" (every Gr.) *I* 650 *οὐ ... πρὶν -οιο μεδήσομαι* (Ach.) *αἱματόεντος* (until Hector fires the ships) *B* 686 *οἵ γ'* (Ach.'s men) *οὐ -οιο δυσηχέος ἐμνώοντο N* 297 *βῆ* (Mer.) *δὲ μετ' Ἰδομενῆα μέγα πτολέμοιο μεμηλώς* = 469 (Aen.) *Z* 492 (Hector to Androm.: „Look after things in the house.) *⌊-ος δ' ἄνδρεσσι μελήσει⌋*", on women and war see also Cert. p. 38, 14 below ad fin. *Y* 137 (Pos. to Hera: „*καθεζώμεσθα κιόντες) ἐς σκοπιήν, ⌊ ⌋*" **K* 92 (*οὔ μοι* [Nestor] *ἐπ' ὄμμασι) ὕπνος ' ἰζάνει, ἀλλὰ μέλει -ος καὶ κήδε' 'Αχαιῶν the state of the war* — be eager for, rejoice in *π.*: *A* 492 *ποθέεσκε* (Ach.) *δ' ἀυτήν τε πτόλεμόν τε B* 453 (Ath. urged the Grs. to battle) *τοῖσι δ' ... -ος γλυ-*

κίων γένετ' ἠὲ νέεσθαι (ἐς πατρίδα γαῖαν) = *Λ* 13 (Eris put *σθένος* in the hearts of the Grs.; vv. 13–14 om. Zen., ath. Aristoph., Ar.) *Γ* 133 (*πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον* [Grs. and Trs.]) *Ἄρηα* ' *ἐν πεδίῳ ὀλοοῖο* ⌊*λιλαιόμενοι -οιο*⌋ Sc. 113 *σφι* (Ares) *σχεδόν εἰσι* (Her. and Iol.), ⌊ ⌋ ' *φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ φίλτερα θοίνης* Th. 665 *-ου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς* (of gods) ' *μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθε* *N* 315 *μιν* (Hector) *ἄδην ἐλόωσι* (Aiantes and Teucer) *καὶ ἐσσύμενον -οιο* (n. *μάχεσθαι* v. 317), cf. *T* 423 below (surfeit) *Ω* 404 *οὐδὲ δύνανται* ' *ἴσχειν ἐσσυμένους* (sc. *Ἀχαιούς*) *-ου βασιλῆες Ἀχαιῶν* *Π* 494 (dying Sarp. to Glaucus:) „*νῦν τοι ἐελδέσθω -ος κακός*" Sc. 23 *τῷ* (Amphitryon) *δ' ἅμα ἱέμενοι -οιό τε φυλόπιδός τε* ' *Βοιωτοὶ* (*Λοκροί τ' ... καὶ Φωκῆες ἔσποντ'*) *Π* 91 (Ach. to Patr.:) „*μηδ' ἐπαγαλλόμενος -ῳ καὶ δηϊοτῆτι* ' *Τρῶας ἐναιρόμενος προτὶ Ἴλιον ἡγεμονεύειν*" Hes. fr. 206 *-ῳ κεχαρηότας* (sc. *Αἰακίδας*) *ἠύτε δαιτί* — insatiability, surfeit of *π.*: *E* 388 *κεν ... ἀπόλοιτο Ἄρης* ⌊*ἄτος -οιο*⌋ ' *εἰ μὴ ...* = 863[a] = *Z* 203 *N* 746 *παρὰ νηυσὶν ἀνὴρ* (sc. Ach.) ⌊ ⌋ ' *μίμνει, ὃν οὐκέτι πάγχυ μάχης σχήσεσθαι οἴω* Th. 714 (*ἐνὶ πρώτοισι μάχην*) *ἔγειραν,* ' *Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύγης τ' ἄατος* (*ἄτος* pap. 19) *-οιο* Sc. 59 (*εὗρε* [Her.] ... *ἐν τεμένει*) *Ἀπόλλωνος* ' *αὐτὸν* (Cycnus) *καὶ πατέρα ὃν Ἄρη', ἄατον* (*ἄτον* v.l.) *-οιο* 101 (Her. to Iol.:) „*ἦ μὴν καὶ κράτερός περ ἐὼν ἄαται* (Ares) *-οιο*" *M* 335 *ἐς δ' ἐνόησ'* (Menesth.) *Αἴαντε δύω -ου ἀχορήτω* ' *ἑσταότας* *N* 635 *οὐδὲ δύνανται* (Trs.) ' *φυλόπιδος κορέσασθαι ὁμοιίου πτολέμοιο* (n. *αὐτῆς* v. 621, *Ἄρηος* v. 630, *μάχης* v. 639) Cert. p. 38,8 *καὐχένας ἵππων* ' *ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ -ου ἐκορέσθην* (*πτολέμου κορέσθην* cod., *πολέμου ἐκόρεσθεν* Ar. Pax 1283, *πολέμοιο κορέσθην* ed. Steph.) *N* 639 (Men.:) „*τῶν* (sleep, love etc.) *πέρ τις καὶ μᾶλλον ἐέλδεται ἐξ ἔρον εἶναι* ' *ἢ -ου· Τρῶες δὲ μάχης ἀκόρητοι ἔασιν*" *T* 402 (Ach. to horses:) „*φράζεσθε σαωσέμεν ἡνιοχῆα* ' *ἅψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἕωμεν -οιο*" 423 *οὐ λήξω* (Ach.), *πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι -οιο* — singularities: *A* 165 (Ach. to Ag.:) „*τὸ μὲν πλεῖον πολυάικος -οιο* ' *χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'*" *Δ* 376 *ἄτερ -ου εἰσῆλθε* (Tyd.) *Μυκήνας* ' *ξεῖνος* (*λαὸν ἀγείρων*) **N* 364 *ὅς ῥα νέον -οιο μετὰ κλέος εἰληλούθει*, cf. 'going to war' (*B* 833 etc.) above *Ξ* 100 *οὐ γὰρ Ἀχαιοὶ* ' *σχήσουσιν -ον νηῶν ἄλαδ' ἑλκομενάων,* ' *ἀλλ' ἀποπαπτανέουσιν, ἐρωήσουσι δὲ χάρμης* *O* 741 *ἐν χερσὶ φόως, οὐ μειλιχίῃ -οιο* *P* 243 *-οιο νέφος περὶ πάντα καλύπτει,* ' *Ἕκτωρ* *θ* 519 *αἰνότατον -ον φάτο* (Demod.) *τολμήσαντα* (Od.) ' *νικῆσαι* Cert. p. 38,14 *-ος χαλεπὸς πάσῃσι γυναιξίν*, on women and war see also *Z* 492 above p. 44,8 (*ἄνδρες*) *Ἀργεῖοι ... κέντρα πτολέμοιο* (= *B* 568b) ‖ circumstantial in dat. w. *ἐν*(*ί*), *ἔνι* (distinct. betw. this and quasi-spatial use [1 a γ below], though in gener. clear, may naturally involve an element of subjectivity in particular instances): *B* 202 (Od. to fleeing Gr.:) „*σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,* ' ⌊*οὔτε ποτ' ἐν -ῳ*⌋ *ἐναρίθμιος οὔτ' ἐνὶ βουλῇ*" *M* 214 (Polyd. to Hector:) „*οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικε* ' *δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ* ' ⌊ ⌋" *I* 53 (Nestor to Diom.:) „*περὶ μὲν -ῳ ἔνι καρτερός ἐσσι,* ' *καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλεν ἄριστος*" *Σ* 106 (*τοῖος ἐὼν* [Ach.] *οἷος οὔ τις Ἀχαιῶν*) ⌊*ἐν -ῳ*⌋ ' *ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι* *κ* 553 (*Ἐλπήνωρ*) *οὔτε τι λίην* ' *ἄλκιμος* ⌊ ⌋ *οὔτε φρεσὶν ἧσιν ἀρηρώς* *Δ* 258 (*περὶ μέν σε* [Idom.] *τίω* [Ag.] *Δαναῶν*) *ἡμὲν ἐνὶ πτολέμῳ ἠδ' ἀλλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ* ' *ἠδ' ἐν δαίθ'* Pan. fr. 12,4 p. 120 Dav. *ἴσον δ' ὅς τ' ἐν δαιτὶ* ⌊*καὶ ἐν -ῳ*⌋ *θοὸς ἀνὴρ* ' *ὑσμίνας διέπων ταλαπενθέας* *Π* 591 (*ὅσση δ' αἰγανέης ῥιπὴ τέτυκται, ἥν ῥά τ' ἀνὴρ ἀφέῃ*) *ἢ ἐν ἀέθλῳ* ' *ἠὲ* ⌊ ⌋ (*τόσσον ἐχώρησαν Τρῶες*) *ξ* 222 (Od.-beggar:) „*τοῖος ἔα* ⌊*ἐν -ῳ*⌋· *ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν*" *E* 117 (*εἴ ποτέ μοι* [Diom.] *καὶ πατρὶ παρέστης* (Ath.) ' *δηΐῳ* ⌊ ⌋ *νῦν αὖτ' ἐμὲ φῖλαι* 861 (*ἔβραχε Ἄρης, ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον*) ⌊*ἀνέρες ἐν -ῳ*⌋ *ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος* = *Ξ* 149 *M* 271 *οὔ πω πάντες ὁμοῖοι* ' ⌊ ⌋ *Θ* 234 (Ag. to Grs.: „*πῇ ἔβαν εὐχωλαί*) *Τρώων ἄνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος* ' *στήσεσθ'* ⌊*ἐν -ῳ*⌋;" *O* 698 *φαίης κ' ἀκμῆτας καὶ ἀτειρέας ἀλλήλοισιν* ' *ἄντεσθ'* (Grs. and Trs.) ⌊ ⌋ (n. *μάχη* v. 696, *ἐμάχοντο* v. 698, *μαρναμένοισιν* v. 699) Hes. fr. 25,9 *οὔτέ τις ἐν πολέμ*[*ωι φθισήνο*]*ρι δακρυόε*[*ντι* ' *ἔτλη ἐσάντα ἰδ*[*ν μεῖναι κρατερ*]*ὸν Μελέαγ*[*ρον* (*ὁποτ*[' *ἰθύσι*] *ἄντα μάχεσ*[*θαι*) *Y* 131 (*δείσετ'* [Ach.]) *ὅτε κέν τις ἐναντίβιον θεὸς ἔλθῃ* ' ⌊ ⌋ *Φ* 610 (*οὐδ' ἔτλαν* [fleeing Trs.] *πόλιος*) *ἐκτὸς* ' *μεῖναι ἔτ' ἀλλήλους καὶ γνώμεναι, ὅς τε πεφεύγοι* ' *ὅς τ' ἔθαν'* ⌊ ⌋ *λ* 537 (*οὔτ' ἄρ βεβλημένος* [Neopt.]) *χαλκῷ* ' *οὔτ' αὐτοσχεδίην οὐτασμένος,* ' *οἷά τε πολλὰ* ' *γίνεται* ⌊ ⌋ Th. 936 (*Φόβον καὶ Δεῖμον, οἵ τ' ἀνδρῶν*) *κλονέουσι φάλαγγας* ' ⌊ ⌋ *κρυόεντι* **1 a β** *(the art of) fighting* *B* 368 (Nestor to Ag.:) „*γνώσεαι δ' εἰ καὶ θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις* ' *ἢ ἀνδρῶν κακότητι καὶ ἀφραδίῃ -οιο*" *I* 440 *σ'* (Ach.) *ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε* (Pel.) ' *νήπιον, οὔ πω εἰδόθ'* (n. corresp. idea of teaching v. 442) *ὁμοιίου πτολέμοιο* ' *οὐδ' ἀγορέων* (n. also *Δ* 310 [pl.] below) *Π* 359 *ἰδρείῃ -οιο,* ' *ἀσπίδι* (*κεκαλυμμένος ὤμους σκέπτετ'* [Hector] *ὀιστῶν τε ῥοῖζον καὶ δοῦπον ἀκόντων*) 811 *φῶτας ἐείκοσι βῆσεν* (Euphorbus) *ἀφ' ἵππων* ' *πρῶτ' ἐλθὼν σὺν ὄχεσφι, διδασκόμενος -οιο* *Φ* 487 *εἰ δ' ἐθέλεις* (Art.) *-οιο δαήμεναι, ὄφρ' ἐὺ εἰδῇς* ' *ὅσσον φερτέρη εἶμ'* (Hera) Hes. fr. 141,24]*πολέμοιο δαήμων* Cert. p. 44,7 *ἄνδρες -οιο δαήμονες* (= *B* 568a) **1 a γ** (quasi-)spatial, *battle (-field)* (as *μάχη* B 2): *ἐς -ον*: *A* 491 (*οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο* [Ach.]) *οὔτε ποτ'* ⌊*ἐς -ον*⌋ (v. 491 om. pap. 456c [West] homoearcho, Zen.) *E* 350 (Diom. to Aphr.:) „*εἰ δὲ σύ γ'* ⌊ ⌋ *πωλήσεαι ...*" 788 *ὄφρα μὲν* ⌊ ⌋ *πωλέσκετο ... Ἀχιλλεύς,* ' *οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ πυλάων* (*οἴχνεσκον*) *Δ* 281 *δήιον* ⌊ ⌋ ... *κίνυντο φάλαγγες* *E* 132 (Ath. to Diom.: „*εἴ κε*) *Ἀφροδίτη* ' *ἔλθῃσ'* ⌊ ⌋, *τήν γ' οὐτάμεν*" = 821 *N* 305 *ἤϊσαν* ⌊ ⌋ *P* 433 (*οὔτ' ἄψ ἐπὶ νῆας*) *ἠθελέτην* (Ach.'s horses) *ἰέναι οὔτ'* ⌊ ⌋ *μετ' Ἀχαιούς* *Z* 338 (Alex. to Hector: „*με ἄλοχος*) *ὥρμησ'* ⌊ ⌋" *O* 533 (*οἱ ἔδωκεν* [sc. *θώρηκα*]) *Εὐφήτης* ' ⌊ ⌋ *φορέειν* *Π* 728 (*Κεβριόνῃ δ' ἐκέλευσε*) *Ἕκτωρ* ' *ἵππους* ⌊ ⌋ *πεπληγέμεν* *P* 487 (*ἵππω ἐνόησα*) *Αἰακίδαο* ' ⌊ ⌋ *προφανέντε* *Σ* 238 (*τόν* [Patr.] *ῥ' ἤτοι μὲν ἔπεμπε* [Ach.]) ⌊ ⌋, *οὐδ' αὖτις ἐδέξατο νοστήσαντα* — *-όνδ(ε)*: *B* 872 *χρυσὸν ἔχων -όνδ' ἴεν* (Carian leader) *ἠύτε κούρη* *H* 209 *Ἄρης,* ' *ὅς τ' εἶσιν* ⌊*-όνδε*⌋ *μετ' ἀνέρας* (n. *ἔριδος, μάχεσθαι* v. 210) *N* 298 *οἷος ... Ἄρης* ⌊ ⌋ *μέτεισι* (so did Mer. and Idom. go into the battle) *Ξ* 128 (Diom. to other wouded Gr. leaders:) „*δεῦτ' ἴομεν* ⌊ ⌋" (n. *δηϊοτῆτος* v. 129), not actually to enter the battle (vv. 129 ff.) *Y* 32 *βὰν δ' ἴμεναι* ⌊ ⌋ *θεοί* *Δ* 428 (*Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες*) ⌊ ⌋ *Θ* 313 (*Ἀρχεπτόλεμον*) *ἰέμενον* (*νισσόμενον* v.l.) ⌊ ⌋ *βάλε στῆθος* ≅ *O* 577 (*νισόμενον*) + *N* 186 *Λ* 798 *τοι* (Patr.) *τεύχεα ... δότω* (Ach.) ⌊ ⌋ *φέρεσθαι* *Σ* 452 *πέμπε* (Ach.) *δέ μιν* (Patr.) ⌊ ⌋ *B* 443 (*κηρύκεσσι*) *κέλευσε* (Ag.) ' *κηρύσσειν* ⌊ ⌋ ... *Ἀχαιούς* ≅ *T* 69 (*ὄτρυνον*) *B* 589 (*ἐν δ' αὐτὸς* [Men.] *κίεν*) ⌊*ὀτρύνων -όνδε*⌋ *P* 383 *ὣς ἐπετέλλετο Νέστωρ* ' ⌊ ⌋ ... *ἀπὸ νηῶν* *Δ* 264 ⌊*ὄρσευ -όνδ*⌋' *T* 139 ⌊ ⌋*ε καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς* *Θ* 400 (Zeus to Iris:) „*οὐ ... καλὰ συνοισόμεθα* (Zeus and Hera + Ath.) *πτολεμόνδε*" (cf. *Λ* 736 *μάχῃ*, Sc. 358 *πτολεμίζειν*) — ⌜*-ον/-ου στόμα*⌝ + (*κατα*)*δύω*: *I* 604 (Phoenix to Ach.:) „*εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων -ον φθισήνορα δύῃς,* ' *οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι*" *Ξ* 62 *-ον δ' οὐκ ἄμμε* (wounded chiefs) *κελεύω* (Nestor) ' ⌊*δύμεναι*⌋ (n. *μάχεσθαι* v. 63) *T* 313 *τέρπετο* (Ach.), *πρὶν -ου στόμα* ⌊ ⌋ *αἱματόεντος* Sc. 196 *παρὰ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε* ' *ἔστα-*

σαν ἱέμενοι -ον κατα⌊ ⌋ ἀνδρῶν (on shield) — -οιο/ου governed by ἐκ, ἐκ-, ὑπεκ-: Γ428 (Hel. to Alex.:) „ἤλυθες ἐκ -ου· ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι" Ε409 (οὐδέ τί μιν [the man who fights against gods] παῖδες) παππάζουσιν ' ἐλθόντ' ⌊ἐκ -οιο⌋ καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος Ζ480 καί ποτέ τις εἴπῃσι 'πατρὸς δ' ὅ γε πολλὸν ἀμείνων' ' ἐκ -ου ἀνιόντα (Astyanax) Ν211 νεόν ⌊ ⌋ ' ἦλθε κατ' ἰγνύην βεβλημένος Ρ189 (ἀπέβη) Ἕκτωρ ' δηΐου ⌊ ⌋ Ζ501 οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο (Androm. and her maids) ὑπότροπον ⌊ ⌋ ' ἵξεσθαι Ε234 (Pand. to Aen.: „Drive your horses yourself) μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον οὐδ' ἐθέλητον ' ἐκφερέμεν -οιο" 318 ἐὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν (Aphr.) -οιο ≅ 377med.ex. 664 (Σαρπηδόνα) ἑταῖροι ' ⌊ἐξέφερον -οιο⌋ 669 (Τληπόλεμον) 'Ἀχαιοὶ ' ⌊ ⌋ Λ597 Νέστορα δ' ἐκ -οιο φέρον Νηλήϊαι ἵπποι Ν515 τρέσσαι δ' οὐκέτι ῥίμφα πόδες ⌊φέρον ἐκ -οιο⌋ (obj. Idom.) = Ρ700ex. Ρ735 νέκυν (Patr.) ⌊ ⌋ ' νῆας ἐπὶ γλαφυράς ω43 (Ag. to Ach. in underworld:) „σ' (dead Ach.) ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ⌊ἐκ -οιο⌋" Λ612 Νέστορ' ἔρειο, ' ὅν τινα τοῦτον ἄγει βεβλημένον ⌊ ⌋ 663 τοῦτον (Mach.) ... ἤγαγον (Nestor) ⌊ ⌋ (βεβλημένον) Φ422 (ἄγει [Aphr.]) Ἄρηα ' δηΐου ⌊ ⌋ κατὰ κλόνον Ν535 (τὸν [Deïph.] δὲ Πολίτης) ἐξῆγεν -οιο δυσηχέος Η119 φημί (Ag.) μιν (Hector) ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσι ' δηΐου ⌊ ⌋ (-ου v.l.) καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος = 174 = Τ73in. (Τ72 ≅ Η118) Λ590 οὐδέ ἑ (Aias) φημὶ (Euryp.) ' φεύξεσθ' ('escape') ⌊ἐκ -οιο δυσηχέος⌋ Σ307 οὔ μιν (Ach.) ἔγωγε (Hector) ' φεύξομαι ('flee from') ⌊ ⌋ Μ123 ἀναπεπταμένας (sc. πύλας) ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων ' ⌊ἐκ -ου⌋ φεύγοντα σαώσειαν Λ752 (Nestor would have killed the Moliones, εἰ μή σφωε πατὴρ) ⌊ ⌋ ἐσάωσε Ρ452 (σφῶϊν [horses of Ach.] δ' ἐν γούνεσσι βάλω [Zeus] μένος) ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα σαώσετον ἐκ -οιο ' νῆας ἐπὶ γλαφυράς Λ811 (οἱ [Patr.] Εὐρύπυλος ἀντεβόλησε) σκάζων ⌊ ⌋ Ρ239 (Aias to Men.:) „οὐκέτι νῶϊ ' ἔλπομαι αὐτώ περ νοστησέμεν ἐκ -οιο" Φ598 ἡσύχιον ... μιν (Agenor) -ου ἔκπεμπε (Ap.) νέεσθαι — leave -ον/οιο: Ζ254 (Hecabe to Hector:) „τίπτε ⌊λιπὼν⌋ -ον θρασὺν εἰλήλουθας;" Ξ43 (Ag. to Nestor:) „τίπτε ⌊ ⌋ -ον φθισήνορα δεῦρ' ἀφικάνεις;" Ν250 (Idom. to Mer.:) „τίπτ' ἦλθες -όν τε ⌊ ⌋ καὶ δηϊοτῆτα;" Λ408 οἶδα ... ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται -οιο (n. φέβωμαι v.404, opp. ἑστάμεναι κρατερῶς v.410) Ν225 (οὔτε τινὰ δέος ἴσχει) οὔτε τις ὄκνῳ ' εἴκων ἀνδύεται -ον κακόν — further prep. expressions: Ε332 θεάων ' τάων αἵ τ' ἀνδρῶν ⌊-ον κάτα⌋ κοιρανέουσιν Ρ512 τῇδε ... ἔβρισαν ⌊ ⌋ δακρυόεντα (-ον πολύδακρυν 'Ἀχαιῶν pap.) ' Ἕκτωρ Αἰνείας τ' Υ329 Καύκωνες -ον μέτα θωρήσσοντο, cf. Ν301 Ζ443 (αἰδέομαι [Hector] Τρῶας καὶ Τρῳάδας) αἴ κε κακὸς ὢς νόσφιν ἀλυσκάζω -οιο Ν536 οἱ ὄπισθε μάχης ἠδὲ ⌊πτολέμοιο⌋ ' ἔστασαν (horses) = Ξ430 Ο670 σφι φόως γένετ' ἀμφοτέρωθεν, ' ἠμὲν πρὸς νηῶν καὶ ὁμοιίου ⌊ ⌋ — -οιο γεφύρας+ / ἐσχατιῇ+ (...) -οιο: Δ371 (Ag. to Diom.:) „τί πτώσσεις, τί δ' ὀπιπεύεις -⌊οιο γεφύρας⌋;" Θ378 (Ath. to Hera: „I will arm for battle, ὄφρα ἴδωμαι, ' εἰ νῶϊ) Ἕκτωρ ' γηθήσει προφανέντε ἀνὰ πτολέμ⌊ ⌋" = Λ160ex. = Υ427ex. Θ553 ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ ' εἵατο (Trs.) παννύχιοι / Λ524 ὁμιλέομεν Δαναοῖσιν ' ἐσχατιῇ -οιο δυσηχέος Υ328 ἶξε (Aen.) δ' ἐπ' ἐσχατιὴν πολυάικος -οιο 1b pl. *bouts of fighting, armed clashes* or *conflicts* take pleasure in π. (cf. Α492 etc. in 1aα above): Α177 (Ag. to Ach.: „ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι) αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη -οί τε μάχαι τε" (Schadewaldt, Iliasstudien 144 n.1) = Ε891 (Zeus to Ares) ξ225 (Od.-Cretan to Eum.: „μοι νῆες) φίλαι ἦσαν ' καὶ -οι καὶ ἄκοντες ... καὶ ὀιστοί, ' λυγρά, τά τ' ἄλλοισίν γε καταριγηλὰ πέλονται" Th.926 ('Ἀθήνην) ἦ κέλαδοί τε ἆδον -οί ⌊τε μάχαι τε⌋ h.Ven.10 (οὐ γάρ οἱ [Ath.] εὔαδεν ἔργα) Ἀφροδίτης, ' ἀλλ' ἄρα οἱ -οί τε ἄδον καὶ ἔργον Ἄρηος, ' ὑσμῖναί ⌊ ⌋ καὶ ἀγλαὰ ἔργ' ἀλεγύνειν — π. are concern of (cf. Β384 etc. in 1aα above): h.11,3 ('Ἀθηναίην) ᾗ σὺν Ἄρηϊ μέλει πολεμήϊα ἔργα ' περθόμεναί τε πόλεις ἀϋτή τε πτόλεμοί τε — w. not. of endurance, hardship in π. (armed conflicts, campaigns; cf. Ρ376 etc. in 1aα above): *Ξ87 (Od. to Ag.: „ἄμμιν) οἷσιν ἄρα Ζεὺς ' ἐκ νεότητος ἔδωκε καὶ ἐς γῆρας ⌊τολυπεύ⌋ειν ' ἀργαλέους -ους" *Ω8 ὁπόσα ⌊ ⌋σε (Ach.) σὺν αὐτῷ (Patr.) καὶ πάθεν ἄλγεα, ' ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα πείρων = *θ183 = *ν91 = *264 sim.: Theb.fr.2,10 p.22 Dav. ἀμφοτέροισι (sons of Oedipus) δ' ἀεὶ -οί τε μάχαι τε — Δ310 ὣς ... ὤτρυνε (Nestor) πάλαι -ων ἐὺ εἰδώς (either *ways of fighting in battle* [cf. μάχη, vol.III 48,11—13] or ref. to the *battles* of Nestor's experience; note also Ι440 in 1aβ above) 2 *quarrelling, strife, Zwist* Ι64 (Nestor to Grs., in wake of Diom.'s strong speech of disagreement w. Ag.:) „ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος, ' ὃς -ου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος" (n. μαχήσομαι v.32, see μάχομαι B I2), though orig. ref. (in a poss. proverb) may have been to armed conflict, that is not what is in quest. in pres. context (cf. Hainsworth, Iliad ad l. [on vv.63—4])

D Μ250a (suppl., ≅ Τ139), Χ126a (see West, Ptol.Pap. pp.142. 164); v.l. Η290, Ν301 (cit. Paus.) J.N.O'Sullivan

πολεύω, πολέω [1° / 2H] E zu πέλομαι (s.d.). — Abl.: πυρπολέω, Κυμοπόλεια L Fraenkel, Denom. 185 A.3; Meister, Kunstspr. 32; Shipp, Studies 104; Hofinger, AC 36, 1967, 11

B *sich herumbewegen*, ungerichtet im Ggs. zu zielgerichtetem πωλέομαι (s.d.), mit Angabe des Wo (herum) durch präp. Obj. od. impl.; Subj. menschl. im Ggs. zu δονέω B2, τιθαιβώσσω; 2× Inf. Präs., 1× Ind. Aor.; 1° in dir.R. χ223 οὐδέ τοι υἷας ' ζώειν ἐν μεγάροισιν ἐάσομεν, οὐδὲ θύγατρας ' οὐδ' ἄλοχον ... ON8 κατὰ ἄστυ -ειν *sich* (frei) *bewegen, herumspazieren* (Ggs. Versklavg.), vgl. η40 Hes.Op.462 (ἄροτος·) ἔαρι -εῖν· θέρεος δὲ νεωμένῃ οὔ σ' ἀπατήσει· ' νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν *go around* > *go over*, s. West z.St., vgl. Σ543 sowie τρίπολος fr.150,28 (ON) τὴν πέρι δ]ὶς -εσαν περί τ' ἀμφί τε κυκλώσαντο ' ἱέμενοι] μάρψαι, ταὶ δ' (Harpyien) ἐκφυγέειν, vgl. V.20, Χ165. — Wortf.: βοωτέω, δινεύω, δινέω B2, ἑλίσσω B1c, ἔρχομαι B13, θυνέω, κυκλόομαι, πέλομαι B Π, στρωφάομαι, ὑδρεύω

Kompos. s. ἀμφιπολεύω R. Führer

πολιήτης, πολίτης [3i, 2°, 1b] F -ῖται 4, -ίτας 1, -ιήτας 1 (Β806) M immer am VE, 5× [⏑̣̣⏑×], 1× [⏑⏑̣̣⏑×]

L (s. πόλις) L15 43, L41 271 f., L65 324; Ulf, Gesellsch. 226 A.29

B *Bewohner der Stadt, Mitbürger*, immer rel. 'die Bewohner derselben Stadt', z.T. viell. Frauen miteinbezogen (nicht Β806, unwahrsch. Ο558 u. Χ429, mögl. η131+), unklar wieweit (zu πόλις 'Stadtgemeinde', s.d. B II) 'Stadtbürger' (s. zu Β806 u. Ο558); nur bedingt Gegensatz zu ἀγροιώτης (nicht allg. = 'Landbewohner', sondern Bez. der auf dem Land arbeitenden u. deshalb dort auch wohnenden, vgl. Fanta 42—4, Bravo, DHA 10, 1984, 144 u. s. πόλις B Vorbem. 3, anders Lauffer, in: Typenbegriffe III 376) — Wortf.: s. ἀστός, ἔτης; vgl. μετανάστης B Vorbem.; Bez. der Einwohner einer Stadt sonst mit Gen. der Bewohner zu πόλις, πτολίεθρον u. ἄστυ. (sowohl allg. ἀνθρώπων o.ä., als auch mit Namen der Bewohner, s. πόλις B Vorbem. 6.1), ferner als λαοί (im Kontext zu Σ490, δ174, ζ195, θ524, ι265, ν156, Op.222. 227. 240, Sc.473, Hes.fr.211,5 - sonst vgl. λαός B2a), δῆμος (im Kontext zu Γ50, Ο737, Ω706, ο409, τ178, h.Cer.271; δῆμος im Kontext mit π., πτol. od. ἄ. steht sonst lokal, vgl. πόλις B Vor-

bem. 2.3, *δῆμος* B1 u. 2), *ἄνθρωποι* (*I* 593, *τ* 174); Bez. nach Geschlecht od. Alter: Kinder u. Alte (*Θ* 517 ⌊bei *ἄστυ*⌋), Männer, Kinder u. Frauen (*I* 593), Frauen (*Σ* 265. 490. vgl. *φ* 252 [*Ἀχαιΐδες*]), Männer u. Frauen (*Ω* 707, vgl. *X* 434 Troer u. Troerinnen); Bez. nach Verwandtschaft: Sohn (*δ* 174), Kinder (*θ* 525 ⌊ ⌋), Frauen u. Kinder (*Ω* 729 f.; [⌊ ⌋:] *Z* 95. 276. 310), Söhne, Töchter u. Ehefrau (*χ* 223), Eltern, Frauen u. Kinder (*Φ* 584), Mann u. Kinder (*Γ* 140 ⌊ ⌋), Ehefrauen (h. Ap. 477), Eltern (*α* 170+, Sc. 239), Vater (*Γ* 50, *Z* 415), Vater u. Mutter (*o* 384, [⌊ ⌋:] *θ* 551), Mann u. Brüder (*T* 292), vgl. ferner *πόλις* B1bβ *B* 806 (Iris als *Πολίτης* zu Hektor: „viele Bundesgenossen sind in der Stadt) *τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷσί περ ἄρχει*, ' *τῶν δ' ἐξηγείσθω κοσμησάμενος -ήτας*", (zur jon. Form vgl. Basler Komm. z. St., das sonst übliche *-της* viell. wegen EN *Πολίτης* V. 791 gemieden) seine ihm (militär. untergebenen) *Mitbürger* unter Waffen (L[36] 56: „Troy's fighting force"), d.h. sein Kontingent (vgl. *λαός* B2a, *δῆμος* B1d), nicht notw. mit polit. Gehalt 'Stadtbürger'; V. 791 gemieden) *O* 558 (Hektor: „es ist nicht richtig, entfernt stehend mit den Gr. zu kämpfen) *πρίν γ' ἠὲ κατακτάμεν ἠὲ κατ' ἄκρης ' Ἴλιον αἰπεινὴν ἑλέειν κτάσθαί τε πολίτας*", da üblicherweise bei einer Eroberung (trotz Ag.s Rede *Z* 55 ff.) Frauen u. Kinder eher versklavt als getötet werden (s. *ἐλεύθερος*), hier entweder nur männl. „Stadtbewohner" (dann viell. schon i.S.v. 'Stadtbürger') gemeint od. sehr allg. zu verstehen *X* 429 *ὣς ἔφατο* (Priam., klagend über Hektors Tod), *ἐπὶ δὲ στενάχοντο πολῖται* (*γέροντες, γυναῖκες* vv.ll.) ' *Τρῳῇσιν δ' Ἑκάβη ἀδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο*, nur Männer (vgl. *λαοί* V. 408, *ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον* V. 415), für die Frauen stimmt Hekabe die Klage an, vgl. V. 515 (nach Androm.s Klage *ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες*) u. dann *Ψ* 1 (Männer u. Frauen zusammenfassend *ὣς οἱ μὲν στενάχοντο*) *η* 131 (*ἐν δὲ* [sc. im Garten d. Alkin.] *δύω κρῆναι*) *ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι* ' *πρὸς δόμον ὑψηλόν*, ⌊*ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται*⌋, entweder allg. *Bewohner der Stadt*, einschl. Frauen (L[36] 56. 177 A.12), denn nur Frauen bzw. junge Mädchen werden zum Wasser- holen geschildert (Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 56 f.), od. *ὑδρεύοντο* kausat. *von wo die Bürger* (sc. durch Frauen u. Mädchen) *Wasser holen lassen* *ρ* 206 *ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο* (Eum. u. Bettler) ' *τυκτὴν καλλίροον*, ⌊ ⌋ h. Cer. 99 *ἕζετο δ'* (Dem. als alte Frau) *ἐγγὺς ὁδοῖο* ... ' *Παρθενίῳ φρέατι* ⌊ ⌋ M. Schmidt

πολιοκρόταφ(ος) [1[i], 1[H], 1[e]] **Σχ** sch. D *Θ* 518: *πολιούς, ἀπὸ μέρους ἡ συνεκδοχή*

B *having grizzled temples* of *γέροντες* (dir. sp.): *Θ* 518 (Hektor: „*κήρυκες*) *ἀγγελλόντων* ' *παῖδας πρωθήβας -ους τε γέροντας* ' *λέξασθαι περὶ ἄστυ* ... *ἐπὶ πύργων* (to keep watch)" Vit. p. 17,1 (prayer to *Κουροτρόφος*:) „*δὸς δὲ γυναῖκα* ' *τήνδε νέων μὲν ἀνήνασθαι φιλότητα καὶ εὐνήν*, ' *ἡ δ' ἐπιτερπέσθω -οισι γέρουσιν* ' *ὧν ὥρη μὲν ἀπήμβλυνται, θυμὸς δὲ μενοινᾷ*", cf. Herod. 1,67 (*τὰ λευκὰ τῶν τριχῶν ἀπαμβλύνει*) of babies (predic.): Op. 181 (Zeus will destroy the Iron Race) *εὖτ' ἂν γεινόμενοι -οι τελέθωσιν*, see West, Verdenius ad l. (also Orac. Sib. 2,155); cf. *πολιός* B2 and 3. The first two instances can easily be supposed to denote those who have recently become old, cf. Eust. on *Θ* 518 (*πολιοῦσθαι ἀρχόμενοι*), otherwise Σχ above. — W d f l d.: *πολιός* B3, *μεσαιπόλιος* W. Beck

πολιός [21[i], 20[e], 4[H], 4[b]] **E** Myc. *po-ri-wa* (ntr. pl.), PN *po-ri-wo*, see DMic. II 144, cogn. w. *πέλεια* (q.v. E). — Deriv.: *μεσαιπόλιος, πολιοκρόταφος*

F *-οῖο* 2, *-οῦ* 1, *-όν* 5, *-οί* 2, *-ῶν* 1; *-ῆς* 17, *-οῖο* 3 (anal. from *ἀτρυγέτοιο* acc. to Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 26), *-ήν* 9, *-αί* 1, *-άς* 2; *-όν* 1, *-όν* 5

M 1 [⏑⏑̲] *-οί ω* 499 [⏑⏑̲] *-οί τε* h. Ven. 70; *-ῶν* h. Merc. 223; (*θῖν'*) *ἔφ'* ⌊*ἁλὸς -ῆς*⌋ *A* 350 = *N* 682[in.] = *Ξ* 31[in.], *M* 284, *Ψ* 374; ⌊ ⌋ *Φ* 59; *-άς X* 77, Th. 271; *-όν τε κάρη X* 74 = *Ω* 516[med.] [⏑⏑̲] *-ῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης Δ* 248, *λ* 75; *ἀνέδυ / ὑπεξαναδὺς* ⌊*-ῆς ἁλός*⌋ *A* 359, *N* 352; ⌊ ⌋ *O* 619, *T* 267, *β* 261, *δ* 405, *ψ* 236; *-ῆς χ* 385, *ω* 317; (*ἐξῆς*) *δ' ἑζόμενοι* ⌊*-ὴν ἅλα*⌋ *τύπτον ἐρετμοῖς δ* 580 = *ι* 104 = 180 = 472 = 564 = *μ* 147 ≅ 180; ⌊ ⌋ *O* 190; *-ήν ζ* 272; *-αί* h. Ven. 228; *-όν* Op. 477. 492 [⏑⏑̲] *-οῦ* Th. 161; ⌊*-όν τε*⌋ *σίδηρον I* 366 = *Ψ* 261, *φ* 3 = 81 = *ω* 168; ⌊ ⌋ *γένειον X* 74 = *Ω* 516[ex.] 2 [⏑⏑̲⏑] *ἁλὸς -οῖο Y* 229, *ε* 410, *ι* 132; *-οῖο K* 334, h. Merc. 41

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 on *A* 350: [*τῆς*] *ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ λευκαινομένης θαλάσσης*, sch. D *A* 350: *πολλῆς. ἢ λευκῆς* ⌊*διὰ τὸν ἀφρόν*⌋, *I* 366: *λαμπρόν. ὀξυνθεὶς γὰρ ὁ σίδηρος λευκότερος γίνεται*, *K* 334: *-οῖο λύκοιο* ' *λευκοῦ λύκου διὰ τὴν τῆς χρόας ἰδιότητα*, *O* 190: „*λευκὴν*" ⌊ ⌋ *ἢ ἁπλῶς „πολλήν"*, *X* 74: *ἤτοι πεπολιωμένον. ἢ τὸ ἔντιμον καὶ αἰδοῦς ἄξιον τοῦ σώματος*

L [1]Reiter, Bezeichnungen 54–64; [2]Handschuh, Farb- u. Glanzwörter 39–45; [3]Dürbeck, Farbenbez. 81–86

B *bright gray* (*dull white*), *bright* (cf. Chantraine, Dict. 925; L[3] 82: orig. on dark background), epith. of sea, metal, hair / fur, spring: another probl. color word: „ergibt ... keinen eindeutigen Wert" L[1] 57; posited shifting meaning from 'gray' toward 'white' (or better from 'shimmering'? cf. L[2]); dir. sp. 10× + 1st p. narr. 10×, indir. sp. 1×, sim. 2×. — W d f l d.: see *λευκός*; opp. *μέλας* 1 sea (27×), prob. ref. to foam (surf, rowing), cf. *ἅλς* B2a, different *O* 190, *ζ* 272; see also *θάλασσα* (and cf. *πόντος*) B introd. (Epith.) and Vivante, Epith. in Hom., Yale 1982, 122; *π.* 6× in context w. *θίς* (*A* 350 = *N* 682[in.] = *Ξ* 31[in.], *Δ* 248, *β* 261, *λ* 75) **1a** *ἅλς*: formulaic only, 23×: 15 gen., 8 acc.; *π.* fits well w. original 'salt'; dir. sp. *O* 190, 1st p. narr. *δ* 405. 580, *ι* 104 = 180 = 472 = 564 = *μ* 147 ≅ 180, *ι* 132, indir. sp. *ψ* 236, sim. *M* 284 gen.: see instances w. *ἁλός* in M acc.: *O* 190 (Pos.:) „*ἐγὼν ἔλαχον* ⌊*-ὴν ἅλα*⌋ *ναιέμεν αἰεί*" *δ* 580 ⌊ ⌋ *τύπτον ἐρετμοῖς* = *ι* 104 = 180 = 472 = 564 = *μ* 147 ≅ 180 predic.? (L[2] 41 f., L[3] 82) cf. *μ* 172 (*λεύκαινον*), h. 33,15 (*λευκῆς*) **1b** *θάλασσα* 3× gen., 2× formulaic; dir. sp. *Δ* 248, *ζ* 272, *λ* 75, sim. *χ* 385 *Δ* 248 *-ῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης* = *λ* 75[ex.] — *χ* 385 *ὅς τ' ἰχθύας, οὓς θ' ἁλιῆες* ' *κοῖλον ἐς αἰγιαλὸν -ῆς ἔκτοσθε θαλάσσης* ' *δικτύῳ ἐξέρυσαν* acc.: *ζ* 272 *ἀγαλλόμενοι* (Phaeacians) *-ὴν περόωσι θάλασσαν* **2** metal **2a** *σίδηρος*, cf. *αἴθων, ἰόεις*; Lord, HSPh 72, 1968, 36 ff.; dir. sp. *I* 366, 1st p. narr. *ω* 168 gen.: h. Merc. 41 *ἔνθ' ἀναπηλήσας γλυφάνῳ -οῖο σιδήρου* ' *αἰῶν' ἐξετόρησεν ὀρεσκῴοιο χελώνης* acc., 5×, formulaic only: *-όν τε σίδηρον*, see instances in M **2b** *ἀδάμας* Th. 161 *ποιήσασα* (Gaia) *γένος -οῦ ἀδάμαντος* ' *τεῦξε μέγα δρέπανον*, cf. *χλωρός* Sc. 231 **3** hair / fur, non-formulaic; dir. sp. *X* 74, h. Ven. 228 persons, sign of age, mostly pathetic: *X* 74 bis *ἀλλ' ὅτε δὴ -όν τε κάρη -όν τε γένειον* ' *αἰδῶ τ' αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος*, ' *τοῦτο δὴ οἴκτιστον πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν* ≅ *Ω* 516, cf. *μεσαιπόλιος, πολιοκρόταφος X* 77 *ἦ ῥ' ὁ γέρων, -ὰς δ' ἄρ' ἀνὰ τρίχας ἕλκετο χερσὶ* ' *τίλλων ἐκ κεφαλῆς ω* 317 *κόνιν αἰθαλόεσσαν* ' *χεύατο* (Laertes) *κὰκ κεφαλῆς -ῆς, ἀδινὰ στεναχίζων* h. Ven. 228 *αὐτὰρ ἐπεὶ πρῶται -αὶ κατέχυντο ἔθειραι* ' *καλῆς ἐκ κεφαλῆς εὐηγενέος τε γενείου*, ' *τοῦ* (Tithonos) *δ' ἤτοι εὐνῆς μὲν ἀπείχετο πότνια Ἠώς* ref. to hair implic.: *ω* 499 *ἐν δ' ἄρα Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον*, ' *καὶ -οί περ ἐόντες, ἀναγκαῖοι πολεμισταί* Th. 271 *Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπαρήους* ' *ἐκ γενετῆς -άς* fur of wolves: *K* 334 *ἕσσατο δ' ἔκτοσθεν ῥινὸν -οῖο* (*πελι-* v.l.) *λύκοιο*, ' *κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην* h. Merc. 223 (Ap.: „*βήματα*) *οὔτε*

λύκων -ῶν οὔτ' ἄρκτων οὔτε λεόντων κτλ." h. Ven. 70 (*βῆ* Aphr.) *οἱ δὲ μετ' αὐτὴν ' σαίνοντες -οί τε λύκοι χαροποί τε λέοντες κτλ.* (*ἤϊσαν*) 4 epith. of spring, 2× Op. 477 *εὐοχθέων δ' ἴξεαι -ὸν ἔαρ οὐδὲ πρὸς ἄλλους ' αὐγάσεαι* 492 *μηδέ σε λήθοι ' μήτ' ἔαρ γινόμενον -ὸν* (*λευκὸν* v.l.) *μήθ' ὥριος ὄμβρος bright* (see *ἔαρ*) formulaic acc. to West ad ll. citing schol. (but n. also sch. Op. 151: *λαμπρόν* and Byz. schol.: *διὰ τὰ τότε ἄνθη* et sim.: Eust. on *B* 87, Moschop. on Op. 477) and Theocr. 18,27 (⌞*λευκὸν ἔαρ*⌟ *χειμῶνος ἀνέντος*), Call. Cer. 122 (⌞ ⌟, *λευκὸν δὲ θέρος*); at Op. 492 West claims that *π.* there is not predic.; mentions poss. assoc. w. *ἔαρι πολεῖν* in v. 462. But then the idea behind *ἔαρ π.* seems best explained as rel. ('bright gray'): viz. 'brighter than winter, grayer than summer'. Otherwise: *trüb* Wilamowitz, Erga 100 and G. Nagy, Mythol. and Poetics, Ithaca and London 1990, 212 n.25 'overcast'. See also L² 43 f., L³ 84

D *λ* 638a, v.l. *ε* 52 pap. 30 (West, Ptol. Pap. 209)

W. Beck

πόλις, πτόλις [133ⁱ, 104ᵒ, 23ᴴ, 14ʰ, 6ᵉ] **E** *π.* myk. bis jetzt nur als EN-Bestandteil belegt, vgl. *po-to-ri-ka-ta* = *Ptolikastās* o.ä. u. *po-to-ri-jo* = *Ptoliōn* o.ä., s. DMic. II 164, L⁴⁶ 367 ff. (*ἄστυ* dagg. in d. Form *wa-tu* = *wastu* dir. u. indir., s. DMic. II 409–11, L¹⁴ 162 ff., L⁴⁶ a.O). Idg. Erbwort, gebildet von der Wz. **pleh₁-* 'füllen', 'voll werden', s. LIV² 482 f.; *π.* = ved. *púr-* = lit. *pilìs* = lett. *pils*, formale u. lautl. Einzelheiten aber umstritten, s. Rix, Histor. Gr. 146, Lamberterie, *-υς* 626–32, Meier-Brügger, in: Früh-, Mittel-, Spätindogermanisch 229. Sem. entweder 'Menge' von Menschen od. Häusern (Schlerath, PrZ 67, 1992, 135, vgl. L²¹ 83) od. 'das Aufgeschüttete' (so ved. *púr-* 'Wall aus Steinen u. Lehm', 'Verschanzung', 'Palisade', s. Mayrhofer, EWAia II 145 u. vgl. engl. *town* ggüber dt. *Zaun*). I.d.R. 'Burg' od. 'Bergsiedlung' als urspr. Bed. von *π.* angegeben, s. Benveniste, Vocabulaire I 367, Frisk s.v., Chantraine s.v., DNP s.v., DNP 12, 2 s.v. Akropolis. Dies aber weder aus d. Grundsprache (Mayrhofer, KEWA III 761: ved. *púr-* nicht = 'Burg'; lit./lett. zwar = 'Schloß', 'Burg', aber Überl. erst seit dem 15. Jh. n. Chr.) noch aus dem Myk. (*wa-tu* bez. nach L⁴⁶ 368–9 die Stadt einschl. des Palasts, **ptoli-* dagegen hat offenbar mit dem Palast nichts zu tun), noch aus fgrE (s. B) od. aus nachep. Sprachgebr. erschließbar: Th. 2,15 berichtet, daß die athen. Akropolis u. der südlich davon gelegene (niedrigere) Stadtteil früher allein die Stadt gebildet hätten (*τὸ δὲ πρὸ τοῦ ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένον*) u. daß deswegen d. Akropolis noch jetzt *π.* genannt würde (*διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ κατοίκησιν*) – nicht etwa weil *π.* früher od. eigentl. die Bed. *ἀκρόπολις* gehabt hätte od. noch hätte; nicht anders zu verstehen sch. *Y* 216–7 („weil die ersten Siedlungen [*π.*!] auf Bergen u. Hügeln stattfanden"), Plu. Pel. 18,1, Paus. 9,5,1 – (vgl. L²⁰ 57 A.24 [mit Hinw. auf modern. Sprachgebr.: frz. *cité*, engl. *city* für Alt- = Innenstadt], L⁴⁹ 35 ≅ L⁶¹ 31 [mit Hinw. auf Th. 7,28,1: *π.* opp. *φρούριον*] sowie L²² 95 ff. [mit Hinw. auf *ἄ.* als Bez. der ummauerten(!) inneren Stadt Athens seit dem 6. Jh., Ersetzung des Wortes *π.* als Bez. der Akropolis durch *ἀκρόπολις* seit 5. Jh. u. allg. Verwendung von *π.* für „toute agglomération de quelque importance"], Wyse zu Is. 5,44 [mit Hinw. auf die restriktive Verwendung von *π.* zur Bez. der athen. Akropolis]). Diejenigen (L², L¹⁴ 143 ff., 151 ff., L¹⁵, L⁴², L⁴⁹ 34–6, L⁶¹ 17 ff., L⁶⁴ u.a.), die an ursprüngl. Bed. *stronghold* od. *citadel* festhalten, sehen sich deswegen auch gezwungen, das Verschwinden derselben (beginnend bei Homer) zu erklären od. gar (so L² 315) zu vermuten, Th. habe „den alten Begriff" nicht mehr verstanden. Anlaut *πτ-* statt *π-* wie bei *πόλεμος/πτολ.*, *πτελέη*, *πτέρνη* (q.v.) offenbar gr. (Dialekt-)Bildung: im Myk. ausschliesslich, im fgrE archais. (vgl. Leumann, Hom. Wört. 263 A.6), bei *πτολίεθρον* u. *πτολίπορθος* ausschließl., bei *π.* nach metr. Erwägungen verwendet (immer zur Längung von vorhergehendem Vokal, s. M), außerepisch sonst (liter. od. epigr.) aus arkad., thess., kypr. (vgl. sch. *Ψ* 1b) u. ion. (M. Negri, Miceneo e lingua omerica, Firenze 1981, 36) Sprachraum überliefert. Zur mögl. Erkl. s. Frisk, s.v. (m. früherer Lit.), Szemerényi, Scripta minora III 1476–93 (m. Lit.), Risch, in: La transizione dal miceneo all'alto arcaismo. Dal palazzo alla città. Atti del Convegno Intern. Roma 1988, Rom 1991, 234 A.1., sowie (zur Frage, ob *-πτ-* im myk. vulgärgr. od. „aristokratische" Bildung) Brixhe, BSL 74, 1979, 237–59; Peters, Sprache 33, 1987, 269; Aloni u. Negri, Minos 24, 1989, 139–44, vgl. ferner Dunkel, Gl. 70, 1992, 197 f., 211 Zur Flexion s. nb. Chantraine Gr. h. I 217 f. jetzt auch Haug, HS 113, 2000, 181–3 u. Langue épique, 117–21. Die Herstellg. des ion. Akk. Pl. *-ις* anstelle des überlieferten (att.) *-εις* (s. West, Il. I p. XXXIV, unter Berufung auf Bekker u. Chantraine) ist angesichts der Überlieferung bei Hom. (das äußerst seltene *-ις* in Hss. eher Itazismus als alte Überlieferung) u. ohne Unterstützung durch ion. Inschrift nicht plausibel. Zum zweisilb. *πόλιος* (s. M) s. Hackstein, Sprachform 31 u. Basler Komm. zu *B* 811. – Abl.: *ἀκρόπολις, ἑκατόμπολις, ἐρυσίπτολις, πολίζω, πολιήτης, πολίτης, Πολίτης, πολισσόος, πτολίεθρον, πτολίπορθος, -ιος, Περσέπολις, Πολίχνη* (v.l.), *Πτολιπόρθης, Ὑάμπολις*

F I (*π-*) *-ις* 35, *-ιος* 23, *-ηος* 19, *-ει* 13, *-ηι* 1, *-ιν* 110, *-ηα* 1, *-ινδε* 11, *-ινδ'* 5, *-ιες* 1, *-ηες* 4, *-ίων* 9, *-ίεσσι(ν)* 2, *-ιας* 4, *-ειες* 6, *-ηας* 1 II (*πτ-* [kein Pl., nicht Hes., nur je 1× hy. u. ep.]) *-ις* 3, *-ιος* 10, *-ει* 2, *-ιν* 19 (Pl. 28× von 280 Stt.)

M I *πό-* 1 zweis. **1a** Typ [⏑–] (*-ις/-ιν* als lange Silbe vor Vokal: *Z* 152, *Π* 69, *Λ* 711 / *A* 19, *B* 329, *Π* 57, Hes. fr. 211,5, h. Ap. 477) [⏑ ̣̣] *ἔστι* ⌞*-ις*⌟ *Z* 152; ⌞ ⌟ Hes. fr. 322,1; *ἀμφὶ* ⌞*-ιν*⌟ *I* 530; *πρὸς δὲ* ⌞ ⌟ *ω* 536; *ἔς τε* ⌞ ⌟ h. Ap. 477; ⌞ ⌟ *καὶ δώμα*[*τ'* Hes. fr. 30,21; ⌞ ⌟ *Τροίην A* 129; ⌞ ⌟ [*ἀ*]*λάπαξεν* Hes. fr. 211,5; ⌞ ⌟ *πέρσεν Z* 415; ⌞ ⌟ *N* 820 [⏑ ̣̣] *ἐστι* ⌞*-ις*⌟ *Z* 434; ⌞ ⌟ *λαοί* Op. 227; ⌞*τῷ δεκάτῳ δὲ -ιν*⌟ *Πριάμου ξ* 241; ⌞ ⌟ *B* 329; *ὅτ'* ⌞*ἀμφὶ -ιν*⌟ *Τροίην λ* 510. 513; ⌞ ⌟ *X* 381; *-ιν πέρθαι/πέρσειν Τρώων ἀγερώχων Π* 708, *Φ* 584 [⏑ ̣̣] *ἐστι* ⌞*-ις*⌟ *O* 737; *Πριάμοιο* ⌞ ⌟ *M* 15; *Πριάμοιο* ⌞*-ις καὶ νῆες Ἀχαιῶν*⌟ *N* 14; *Τρώων τε* ⌞ ⌟ *Y* 60; *Τρώων δὲ -ις Π* 69; *οἰκέοιτο* ⌞*-ις Πριάμοιο ἄνακτος*⌟ *Δ* 18; ⌞ ⌟ *B* 373 = *Δ* 290; ⌞*-ις*⌟ *αἰπεῖα κολώνη Λ* 711; ⌞ ⌟ *κλειτή* Sc. 380 (≅ 474, s.u.); ⌞ ⌟ *μερόπων ἀνθρώπων Y* 217, h. Ap. 42; ⌞ ⌟ *Φ* 607, Op. 240; ⌞*προπάροιθε -ιος*⌟ *αἰπεῖα κολώνη B* 811; ⌞ ⌟ *Φ* 567; *-ει Ω* 706, *ζ* 9; ⌞*Πριάμοιο -ιν*⌟ *μέροπες ἄνθρωποι Σ* 288; ⌞ ⌟ *πέρι X* 165; ⌞ ⌟ *A* 19, *γ* 130 = *ν* 316 ≅ *λ* 533; *Τρώων τε -ιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν Θ* 52 = *Λ* 82; *Τρώεσσι -ιν πέρι Φ* 446; *ἀνθρώπων, οἳ* ⌞*τήνδε -ιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν*⌟ *ζ* 177, *η* 26; ⌞ ⌟ *ζ* 195; *πέρσεν δὲ* ⌞*-ιν*⌟ *θείοιο T* 296; *διέπερσε* ⌞ ⌟ *καί ι* 265; *δεκάτῳ δὲ* ⌞ ⌟ *πέρσαντες ε* 107; *ἔπειτα* ⌞ ⌟ Sc. 469; ⌞ ⌟ *κεραϊξέμεν Π* 830, *ϑ* 516; ⌞ ⌟ *κε*[*ρ*]*άϊξε* Hes. fr. 43,62; ⌞ ⌟ *κεραϊζομένην Ω* 245; ⌞ ⌟ *καὶ γαῖαν ἱκάνεις/ἵκηται ζ* 191, *κ* 39; ⌞ ⌟ *καὶ δώματ*(*α*) *κ* 13, *δ* 174; ⌞ ⌟ *θείοιο Ξ* 230; ⌞ ⌟ *λαῶν Θ* 522; ⌞ ⌟ *κλειτήν* Sc. 474 (≅ 380, s.o.); ⌞ ⌟ *καί P* 144, *ζ* 144, Op. 222; ⌞ ⌟ *κάτα o* 409, h. 30,11; ⌞ ⌟ *B* 677. 739, *E* 642, *I* 593, *Π* 57, *η* 18, Sc. 284; *ἔπειτα* ⌞*-ινδ' ἵμεν*⌟*αι ρ* 185; ⌞ ⌟ *ζ* 255, *η* 14; *-ινδ' ἴεν π* 155; *πέρθοντε* ⌞*-εις μερόπων ἀνθρώπων*⌟ *Σ* 342; ⌞ ⌟ *Σ* 490; *οἰκοῖντο* ⌞*-εις*⌟ Cert. p. 40,2; ⌞ ⌟ *εὖ ναιεταώσας B* 648, Hes. fr. 141,17, h. Ap. 175; *πολιάς τ' εὖ ναιεταώσας ϑ* 574; ⌞ ⌟ *ἀλάπαξ' I* 328; *-ιας καί ϑ* 560 [⏑ ̣̣] *ἀνδρῶν δῆμός τε -ις τε λ* 14; *ἀνδρῶν* ⌞*δῆμόν τε -ιν τε*⌟ *ζ* 3, *ξ* 43, Op. 527; ⌞ ⌟ *ϑ* 555 **1b** Typ -[⏑⏑]: ̣[⏑⏑] ⌞*ἐν -ει*⌟ *ὑμετέρῃ*

E 686: ⌊ ⌋ *ἀκροτάτῃ X* 172; *πρὸς* ⌊*-ιν*⌋, *ἦ περ Z* 41, *Φ* 4; *οἶ* ⌊ ⌋ *αἰπεινήν* h. 34,2, Vit. p. 6,28; *ἐς* ⌊ ⌋ *Φ* 611 ⏑̯[⏑⏑] *ἐς* ⌊ ⌋ *o* 37; ⌊ ⌋ *ἀμφί Σ* 509 ⏑̯[⏑⏑] ⌊ ⌋ *ἔπραθον Σ* 454, *ι* 40; ⌊ ⌋ *Ἠετίωνος I* 188; ⌊ ⌋ *ἄκρην X* 383; ⌊ ⌋ *B* 730, *E* 473 ⏑̯[⏑⏑] *Πριάμου* ⌊*-ις*⌋ *εὐρυάγυια χ* 230; ⌊ ⌋ *ἤδε/ἠδέ Ω* 728/*α* 170 = *κ* 325 = *ξ* 187 = *o* 264 = *τ* 105 = *ω* 298; *-ις ἀμφικαλύψῃ ϑ* 511; ⌊ ⌋ *ε* 101, *τ* 178, Op. 269; *ὅρος -ει ἀμφικαλύψειν*⁺ *ϑ* 569 = *ν* 177. 152 ≅ 158. 183; ⌊*ἐς -ιν*⌋ *ἤγαγες ν* 323; ⌊ ⌋ *ἦγεν ρ* 201; ⌊ ⌋ *Ψ* 835, *ζ* 298, *ξ* 265 = *ρ* 434, *o* 553, *ρ* 6. 10; ⌊*ἀνδρῶν -ιν*⌋ *ἠγήσαιτο ζ* 114, ⌊ ⌋ h. Ap. 278; *Πριάμου -ιν B* 37; ⌊*Τρώων -ιν*⌋ *ἐξαλαπάξας*⁺ *Ξ* 251, *γ* 85; *-ιν ἐξαλαπάξαι*⁺ *Δ* 40, *δ* 176, Op. 189, *-ιν οὐκ ἀλαπάξεις B* 367; ⌊ ⌋ *εὐρυάγυιαν Ξ* 88; ⌊ ⌋ *Δ* 4, *I* 412, *δ* 249; ⌊*-ιν*⌋ *εὐρυάγυιαν B* 12 ≅ 29 = 66, *δ* 246; ⌊ ⌋ *Ἠετίωνος A* 366; ⌊ ⌋ *ἤγαγ' Π* 153; ⌊ ⌋ *αἰπύ* h. Cer. 271; ⌊ ⌋ h. Ap. 180, h. 13,3, Hes. fr. 196,4 ⏑̯[⏑⏑] *εὖ ναιομένη* ⌊*-ις*⌋ *ὑμή N* 815; ⌊ ⌋ *ἀνδρῶν* Sc. 270; ⌊ ⌋ *M* 11, *Φ* 447; *ἐν -ει ἄκρῃ Z* 88. 297. 317, *H* 345; *εὖ ναιομένην -ιν ὑμήν E* 489; ⌊*καὶ -ιν*⌋ *αὐτῶν/αὐτήν β* 154, *κ* 416; *καὶ* ⌊*-ιν ἀνδρῶν*⌋ Vit. p. 9,9; ⌊ ⌋ *P* 737, Vit. p. 7,22; ⌊*-ιν*⌋ *αἰπήν N* 625; ⌊ ⌋ *o* 40 **2** dreis. **2a** Typ [⏑–⏑]: [⏑⏑̯] *ἕρμα* ⌊*-ηος*⌋ *ψ* 121; *νόσφι* ⌊ ⌋ h. Cer. 114; ⌊ ⌋ *X* 417; *-ηες Δ* 45, h. 11,3; ⌊*-ινδε*⌋ *μετέρχεο Z* 86; ⌊ ⌋ *κατέρχεται λ* 188; ⌊ ⌋ *E* 224 [⏑⏑̯] *-ηΐ Γ* 50 [⏑⏑̯×] *ἐπ' ἀγροῦ νόσφι* ⌊*-ηος*⌋ *α* 185 = *ω* 308, *π* 383, *ω* 212; *τεῖχος ἐϋδμήτοιο* ⌊ ⌋ *Φ* 516, Hes. fr. 235,4; *ἕρμα* ⌊ ⌋ *Π* 549; *προπάροιϑε* ⌊ ⌋ Sc. 285; ⌊ ⌋ *Π* 395, *X* 110, *ζ* 40. 263, *ψ* 372, Hes. fr. 335,1, h. Cer. 151, Vit. p. 17,7 ≅ Cert. p. 43,21; *-ηα* Sc. 105; *-ηες Δ* 51, *τ* 174; *-ηας, ρ* 486; *-ινδε K* 209 = 410, *α* 189, *ξ* 26, *ξ* 372, *o* 306, *ρ* 182. 375 **2b** Typ [⏑⏑–]: [⏑⏑̯] *ἐκ -ιος δ' Θ* 505 ≅ 545, *ι* 41 [⏑⏑̯] *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν / ἐκ* ⌊*-ιος*⌋ *κατέβαν Ω* 329, *ω* 205; ⌊ ⌋ *καὶ τείχεος Φ* 540; ⌊ ⌋ *E* 791, *Λ* 168, *N* 107, *ζ* 262, *π* 471; *-ιες o* 412; *πολλέων ἐκ* ⌊*-ίων*⌋ *B* 131, *I* 544; ⌊ ⌋ *ἐξεπράθομεν A* 125 [⏑⏑̯] ⌊*πρόσθεν -ιος*⌋ *λαῶν ϑ* 524; ⌊ ⌋ *X* 464; ⌊*-ιος*⌋ *καὶ τείχεος Φ* 608; ⌊ ⌋ *κλειτοῦ* Sc. 473; ⌊ ⌋ *πεδίονδε Φ* 563, *X* 456; ⌊ ⌋ *Τρώεσσι Y* 52; ⌊ ⌋ *Z* 257. 364, Sc. 239; ⌊*-ίων*⌋ *εὖ ναιομεναων Γ* 400; ⌊ ⌋ *B* 117 = *I* 24, *E* 744, *P* 222, *ω* 418; ⌊*-ιας*⌋ *καὶ τείχε' Δ* 308; ⌊ ⌋ h. Cer. 93 **3** viers. [⏑⏑̯×] *-ίεσσι(ν) φ* 252, *ω* 355 **Π** *πτό-* (*πτ-* nur [Cat. 94,11 Kontext unbek.] nach kurzem Vok. [aber nach kurzem Vok. nicht immer *πτ-*] zur Silbenlängung vgl. *πτολίεθρον*) **1** zweis. ⏑̯[⏑⏑] *-ις ἀνδρῶν o* 384 ⏑̯[⏑⏑] *-ις X* 118; ⌊*κατὰ -ιν*⌋ *ᾤχετο πάντῃ β* 383, *ω* 413; ⌊ ⌋ *ἄνδρας ω* 108; ⌊ ⌋ *B* 130, *H* 370. 477, *X* 434, *Ψ* 1, *β* 397, *ρ* 18; *ποτὶ -ιν ἠγήσασθαι X* 101; *ποτὶ -ιν* ⌊*αἰπύ τε τεῖχος*⌋ *ξ* 472; *περὶ -ιν* ⌊ ⌋ *Z* 327; *ὑπὸ -ιν* ⌊ ⌋ *Λ* 181, *ὑπὸ -ιν Σ* 281; *-ιν Θ* 55, *o* 311, *ρ* 72; Cat. 94,11 ⏑̯[⏑⏑] *-ις ἀνδρῶν* h. Ven. 20 **2** dreis. [⏑⏑̯] *περὶ* ⌊*-ιος*⌋ *P* 147, *Σ* 265, *λ* 403 ≅ *ω* 113; *ἀπὸ* ⌊ ⌋ *Δ* 514, *ζ* 294, *ν* 156; ⌊ ⌋ *T* 292 [⏑⏑̯] *ποτὶ* ⌊*-ιος*⌋ *X* 198; ⌊ ⌋ *o* 183; *-εῖ P* 152, *Ω* 707. – Zur Längung von *-ις/-ιν* vor Vok. s. zu 1a; *-ι-* konsonantisch: *B* 811 (mit Silbenlängung [*-ιος*] vor Vok.), *Φ* 567, *ϑ* 560. 574; sonst zur metr. Analyse vgl. Ruijgh, Élément achéen 75–8, u. (zum Schiffskatalog) L[51] 141

Σχ sch. D *A* 125: *-ίων· -εων, Δ* 51: *-ηες· -εις. τὸ λῆ ῆ διὰ τὸ μέτρον, Δ* 308: *-ιας· -εις, Z* 88: *-ει ἄκρῃ· ἐν τῇ ἀκροπόλει. διάλυσις ἢ μετατύπωσις ὁ τρόπος, X* 172: *-ει ἄκρῃ* (*ἀκροτάτῃ* Hom.)· *ἀκροπόλει* (≅ sch. *X* 172a/b), *Ξ* 230: *-ιν· ἀντὶ τοῦ νῆσον, Π* 69: *-ις· τὸ πλῆθος τῶν Τρώων. π. γὰρ διχῶς λέγεται, ἥ τε κατασκευὴ τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τὸ κατοικοῦν πλῆθος· -ις οὖν ἀντὶ τοῦ οἱ πολῖται, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον*

L (nach Erscheinungsdatum geordnet, einzelne system. Zusammenstellungen s. B Vorbem., insbes. in 1.2, ansonsten s. *B* 488–90) [1]W. Vischer, Über d. Bildg. v. Staaten u. Bünden od. Centralisation u. Föderation im Alten Griechenland, Basel 1849; [2]Schuchardt, NJA 21, 1908, 305–21; [3]G. Finsler, Homer I, Der Dichter und seine Welt, Leipzig 1914; [4]G. Busolt, Gr. Staatskunde I, München 1920; [5]G. Glotz, La Cité Grecque, Paris 1928; [6]Richel, Erde (1936); [7]E. Kirsten, Die gr. Polis als histor.-geogr. Problem im Mittelmeerraum, Bonn 1956; [8]Hoffmann, in: Festschr. Snell (1956) 153–65; [9]Bowra, JHS 80, 1960, 16–23; [10]C. W. Dunmore, The Meaning of polis, Diss. New York Univ. 1961; [11]Calhoun, in: Wace – Stubbings, Companion (1962) 431–52; [12]Thomas, PP 21, 1966, 5–14; [13]Ch. O. Lloyd, Sophistication and Refinement in Greek Literature from Homer to Aristophanes, Phil. Diss. Indiana Univ. 1976; [14]D. R. Cole, Astu and Polis: „City" in Early Greece. Diss. phil. Stanford, 1976; [15]Mele, in: Storia e civiltà dei Greci I, Milano 1978, 25–72; [16]J. V. Luce, The Polis in Homer and Hesiod, PRIA 1978, 1 ff.; [17]Mossé, AION (archeol.) 2, 1980, 7 ff.; [18]Musiolek, AAntHung 29, 1981, 133–38; [19]F. Kolb, Agora u. Theater, Volks- u. Festversammlung, Berlin 1981; [20]Levy, Ktema 8, 1983, 55–73; [21]Casevitz, Ktema 8, 1983, 75–83 u. 10, 1985, 91–103; [22]Lonis, Ktema 8, 1983, 95–109; [23]Wickert-Micknat, Unfreiheit (1983); [24]K. S. Panagiotou, Die ideale Form d. Polis bei Hom. u. Hes., Bochum 1983; [25]F. de Polignac, La naissance de la cité grecque: cultes, espace et société VIIIe – VIIe siècles avant J.-C., Paris 1984; [26]F. Kolb, Die Stadt im Altertum, München 1984; [27]Cantarella, in: Sodalitas A. Guarini, Neapel III, 1984, 1333–44; [28]Levy, Ktema 10, 1985, 53–66 u. 11, 1986, 117–27; [29]W. Gawantka, Die sog. Polis, Wiesbaden 1985; [30]I. Morris, ClAnt 5, 1986, 81–138; [31]B. Bravo, Polis chez Homère, Warschau, Swiat antyczny 1988, 17–65 (non vidi); [32]E. D. Frolov, Rozdenie grecheskogo polisa, Leningrad 1988 (= Die Entstehung d. gr. Polis, in russ.); [33]Donlan, SO 64, 1989, 5–29 (= W. Donlan, The Aristocratic Ideal and Selected Papers, Wauconda 1999, 283–302); [34]Casevitz – Levy – Woroneff, Lalies 9, 1989, 279–85; [35]M. B. Sakellariou, The Polis-state: Definition and Origin, Athens 1989; [36]S. Scully, Hom. and the sacred city, Ithaca 1990; [37]Levy, CCG I, 1990, 53–67; [38]I. Morris, in: J. Rich – A. Wallace-Hadrill (edd.), City and Country in the Ancient World, London 1991, 24–57; [39]Gschnitzer, in: Coll. Raur. 2 (1991), 182–204; [40]K. Raaflaub a.O. 205–56; [41]H. van Wees, Status Warriors, Amsterdam 1992; [42]Hansen, in: M. H. Hansen (ed.), The Ancient Greek City-State, Copenhagen 1993, 7–29; [43]Hurwitt, in: S. Langdon (ed.), From Pasture to Polis. Art in the Age of Homer, Columbia 1993, 14–42; [44]Edwards, TAPhA 123, 1993, 27-78; [45]Hansen, in: D. Whitehead (ed.), From political Architecture to Stephanos Byzantios, Historia Einzelschr. 87, 1994, 9–17 u. 19–22; [46]Deger-Jalkotzy, in: R. Laffineur – W.-D. Niemeyer (edd.), Politeia, Society and State in the Aegaen Bronce Age, Aegaeum 12, 1995, 367–88; [47]Crielaard, in: J. P. Crielaard (ed.), Hom. Questions, Amsterdam 1995, 201–88; [48]Hansen, in: M. H. Hansen – K. Raaflaub (edd.), Studies in the Ancient Greek Polis, Historia Einzelschr. 95, 1995, 45–81; [49]Hansen, in: M. H. Hansen (ed.), Introduction to an Inventory of Poleis, Copenhagen 1996, 7–72; [50]Ampolo, in: S. Settis (ed.), I Greci. Storia, cultura, arte, societa. Turin, II 1996, 297–342; [51]Visser, Katalog (1997); [52]Raaflaub, in: New Companion (1997) 624–48; [53]Morris a.O. 535–559; [54]Hölkeskamp in: W. Eder – K. J. Hölkeskamp (edd.), Volk u. Verfassung im vorhellen. Gr., Stuttgart, 1997, 1–20; [55]Hansen, in: M. H. Hansen (ed.), The Polis as an Urban Centre and as a Political Community, Copenhagen 1997, 9–86; [56]F. Ruzé, Déliberation et pouvoir dans la cité grecque: de Nestor à Socrate, Paris 1997; [57]Davies, in: L. G. Mitchell – P. J. Rhodes (Edd.), The Development of the Polis in Archaic Age, London 1997; [58]T. Hölscher, Öffentliche Räume in frühen gr. Städten, Heidelberg 1998; [59]Morris, in: N. Fisher – H. van Wees (edd.), Archaic Greece, London 1998, 1–91; [60]Raaflaub a.O. 169–19; [61]M. H. Hansen, Polis and City-

state. An Ancient Concept and its Modern Equivalent, Copenhagen 1998; [62]S. Pomeroy – S.M. Burstein – W. Donlan – J. Tolbert Roberts, Ancient Greece. A Political, Social and Cultural History, New York & Oxford 1999; [63]U. Kenzler, Studien zur Entwicklung u. Struktur d. gr. Agora in arch. u. klass. Zeit, Frankfurt 1999; [64]Weilhartner, ST 10, 2000, 199–210; [65]H. Ottmann, Geschichte des pol. Denkens, Stuttgart 2001; [66]Hansen, in: Th.H. Nielsen (ed.), Even more Studies in the Ancient Greek Polis, Historia Einzelschr. 162, 2002, 17–47; [67]H. van Wees, ColbyQ 38, 1, 2002, 94–117; [68]Hölkeskamp, in: Montanari (ed.), Omero tremila anni dopo, Rom 2002, 297–342; [69]D. Hammer, The Iliad as politics. The performance of political thought, Norman 2002; [70]Hansen, Historia 52, 2003, 257–82; [71]B. Patzek, Homer u. seine Zeit, München 2003

B (*π.* = *πόλις, πτόλις*; *πτολ.* = *πτολίεθρον*; *ἄ.* = *ἄστυ*) (I) *Stadt*, (II) ⌞*Stadtgemeinde*⌟ – *π.* bezeichnet (lokal) e. geschlossene, von Menschen bewohnte Siedlung (I) u. (personal) die Gesamtheit der Bewohner e.r Stadt bzw. die von ihren (freien) Einwohnern gebildete 'Stadtgemeinde' als polit. Einheit. Bed. I deutlich überwiegend, aber die lokale Stadt ist oft auch als Stadt ihrer Bewohner erkennbar (zur Vbd. d. beiden Bedeutungen s. II)

Vorbem. Gliederg.: **1** zur Übers. **1.1** zu *Stadt* **1.2** zu *Stadtgemeinde* **1.3** zu 'Burg' **1.4** zu 'Umland' **1.5** zu 'polit. Zentrum' **1.6** zur 'lex Hafniensis' **2** Wortf. **2.1** *π.* u. *ἄ.* **2.2** *π.* u. *κώμη* **2.3** *π.* u. *δῆμος* **3** Leben in Stadt **4** Kennzeichen e.r Stadt **4.1** Häuser **4.2** Straßen, Wege **4.3** Versammlungsplatz **4.4** Tanzplatz **4.5** Stadtmauer **4.6** Tempel/Heiligtum **4.7** Akropolis **4.8** Stadtbrunnen **4.9** Hafen **5** Umland u. Territorium **5.1** Umland **5.2** Autonomie **6** Syntax **6.1** *π.* zu Namen von Stadt u. Bewohnern **6.1.1** mit ON als Appos. **6.1.2** als Appos. zu ON **6.1.3** mit Gen. des ON **6.1.4** mit Gen. e.s Ländernamens **6.1.5** mit Gen. der Bewohner **6.1.6** mit Gen. des Herrschers / Gründers **6.2** Sonst. **7** Beiw., Zahlw. u. Pron. zu *π.* **7.1** Beiw. **7.2** Zahlwörter **7.3** Pron. **8** Wörter im Kontext **9** *π.* in Gl. u. Sentenzen

1 zur Übers.: **1.1** zu *Stadt*: auch ein „eher dörflich wirkender Ort" (Kolb, DNP 11, 895; vgl. Strasburger, Gymn. 60, 1953, 99: „dörflicher Charakter", L[51]85 A.7: „rel. klein u. bescheiden", L[7]113: „Stadtdorf") mit geringer Einwohnerzahl (L[41]269–71 berechnet, im wesentl. aufgrund der Kontingente im Schiffskat., die bei Hom. gedachte durchschnittl. Größe mit ca. 1200 Einwohnern; für spätere Zeit rechnet Ruschenbuch [ZPE 59, 1985, 253–63] bei der gr. „Normalpolis", die mehr als die Hälfte aller Städte umfaßt, mit ca. 133 bis 800 Bürgern = ca. 500 bis ca. 4000 Einwohnern; vgl. auch L[55]25–32) kann 'Stadt' genannt werden (vgl. L[58]13f., anders L[26]15, der nur Siedlungen mit über 1000 Einwohnern als Städte gelten läßt); vgl. zu Mittelalter u. Gegenwart: E. Pitz (Lexikon des Mittelalters VII, München 1995, 2176) zählt für Deutschland Anf. d. 14. Jh. ca. 4000 Städte, davon ca. 3750 mit weniger als 2000 Einwohnern; Dänemark zählt im Jahr 1998 insgesamt 1389 Städte (darunter Kopenhagen mit ca. 1,4 Mio. Einwohnern), davon mehr als die Hälfte mit weniger als 1000 Einw.; zu 'Dorf' vgl. Vorbem. 2.2 u. 3 **1.2** zu ⌞*Stadtgemeinde*⌟ (wie Passow, [5]1852, s.v. *π.* [anders noch [2]1828: „der den Staat bildende bürgerliche Verein" bzw. „der gesellige Verein d. Bürger"], vgl. J. Burckhardt, Gr. Culturgeschichte, München & Basel, Bd. I [= J.B., Gesamtausgabe Bd. 19], 2002, 41: „Poleis, d.h. ⌞ ⌟n, städtische Staatswesen"; s.a. L[61]15) verweist sowohl auf 'Stadt' als urbane Siedlung als auch darauf, daß e. Personengruppe die 'Gemeinde' ist u. bildet (vgl. sonst 'Gemeindestaat' [L[7]3, Bengtson, Gr. Gesch. 4. Aufl., München 1969, 80 A.3, vgl. L[35]43] od. 'citizen-state' [L[42]7–29 – nach Runciman]) u. wird deswegen der (insbes. für nachep. *π.*) meist übl. Übers. 'Stadtstaat' (city-state, cité-état, verteidigt von L[61]15f.) vorgezogen, ohne daß deswegen Elemente der Staatlichkeit bestritten werden (vgl. *δῆμος* 276,1 ff.). Allg. zur Übersetzungsgesch. s. L[29], Kienzl, EMC 32, 1988, 403–12 (zu L[29]), L[37]54ff., L[35]19–23 u. 27–57, L[50]302ff., L[45]19–22, L[61]15–6; zur unendl. Lit. über Staatlichk./ Staatswerdung od. „rise of the polis" vgl. zuletzt (jeweils m. Lit.) L[32], L[33], L[35], L[37]62 mit A.28, L[39], L[40], L[41]36 mit A.39, L[52], L[57], L[59], L[66], L[68]305ff., L[65]8 u. 29; d. lexikal. Befund wird hier weder mit archäolog. Erkenntnissen verglichen noch hist. eingeordnet; zum archäol. Befund s. (jew. m. Lit.) Drerup, Arch. Hom. O36ff., L[47], F. Lang, Archaische Siedlungen in Griechenland. Struktur u. Entwicklung, Berlin 1996, L[59], J. Whitley, The Archeology of Anc. Greece, Cambridge 2001, 77ff., Crielaard, in: Montanari (Ed.), Omero tremila anni dopo, Rom 2002, 239–96 **1.3** *π.* bez. im fgrE nicht (u. wahrsch. im arch. Gr.land so wenig wie vor- u. nachep. s. E) 'Burg'/ 'citadel' (so die Lexika [Passow, LSJ s.v., aber nicht Ebeling] seit dem 19. Jh.; vgl. L[1]5: „die meist auf einem Hügel gebaute feste Burg", L[2] mit Analogie zu german. u. mittelalterl. „Burgen"), 'befestigte Höhensiedlung' (Welwei, DNP 10, 2001, 22), 'befestigter Burgberg' (L[64] passim; Mannsperger, DNP 12,1, 2002, 852), 'Akropolis mit Sitz d. Herrschaft' (L[26]63), 'settlement with a citadel' (L[35]157), 'state with a centre in a settlement below a citadel' (L[35]159 u. 208) o.ä. Denn: die 'Akropolis' Troias wird als *ἀκρόπολις* (2°) od. als *π.* mit Beiw. *ἄκρη*/*ἀκροτάτη*, als hochgelegener od. höchster Teil d. Stadt bezeichnet (s. *Z*88[+] in I2a). Das differenzierende Beiw. wäre sinnlos u. überflüssig, wenn *π.* allein schon 'Burgberg' o.ä. bedeuten würde, vgl. L[8]153; L[10]3; L[20]59; L[41]271f.; L[42]25 ≅ L[49]34; L[15]43). Die Hinzufügung des Beiw. *ἄκρη* zu *Πέργαμος* (dem ON dieser Akropolis od. eines Teils von ihr, s. s.v.) dient hingegen der Kennzeichnung u. Identifizierung dieses Platzes – das Beiw. *αἰπά*/ *αἰπύς*/ *αἰπεινός* steht nicht nur zu *Ἴλιος* u. *π.*, wenn Troia gemeint ist, sondern auch zu anderen ON, zu *π.* u. *πτολ.* als Bez. anderer Städte u. insbes. zu *τεῖχος*. Es bezieht sich i.d.R. auf die Stadtmauer (vgl. L[51]86), viell. auch auf die Gesamtlage e.r Stadt, aber nicht auf einen bes. Stadtteil; die auf Mauern verweisenden Beiw. zu *π.* (s.u. Vorbem. 4.5) verweisen zwar darauf, daß e. *π.* als 'mit Mauern versehen' gedacht ist, aber für Troia beweist dies, daß mit *π.* nicht die Akropolis gemeint ist, denn die wird gerade nicht als Burg od. sonstwie befestigt, als von der sonstigen Stadt abgesondert, beschrieben. Mauer u. Türme umgeben die ganze Stadt, es gibt keinen „inneren Mauerring" (L[64]204 spricht von „äußerem Mauerring der Unterstadt"). Es gibt nichts zw. 'Unterstadt' u. Akropolis (s.o. *ἄ.* I1453,20ff., L[20]58, L[36]9). Die Akropolis bildet, erkennbar für alle zugänglich, das polit. u. relig. Zentrum der Stadt (Versammlungsplatz, Tempel von Ap. u. Ath., Wohnhäuser [Paläste?] des Königs u. s.er Söhne). Die rel. Häufigkeit von *π.* (ggüber *ἄ.*) im Kontext von Mauern u. Stadteroberung/ -zerstörung beweist nicht, daß *π.* den Burgberg bezeichnet (so L[64]202), sondern das Ggt., die Bez. der gesamten, ummauerten Siedlung als *π.* – d. Ausdruck *κατ' ἄκρης ' πέρσεται* (sc. *π.*) läßt sich nicht als Indiz für eine Bed. 'Akropolis' für *π.* heranziehen, (s. *Ω*728 in B3bβ), so wenig wie *ἐπ' ἄκρης ϑ*508 (vgl. Hainsworth u. Garvie z.St.) – die jeweils als Stadt (*π.* u. *ἄ.*) in einigen Details beschriebenen Siedlungen von Ithaka u. Scherie haben keine 'Akropolis' (zu Ith. s. zu *π*471 in 2eαaa; zu Scherie s. zu *ζ*263 in I2eαaa) u. auch keine 'Unterstadt' (so L[19]2, A.6, L[56]43, L[63]63) – auch sonst ist Bed. 'Akropolis' nirgends ohne petitio principii wahrsch., s. *Δ*514 in I2dα, *H*370 in I2a, *P*144 in I3aβ, *X*434 in I2a, *ϑ*511 in I2cδ, h.Cer.271 in I2eαbb – auch d. Vgl. der Verwendg. von *ἄ.* u. *π.* (s.u.) ergibt kein Indiz für 'A-

kropolis' als Bed. von *π.* **1.4** *π.* bezeichnet im fgrE (viell. mit Ausn. von h.Ap.42, s.u.) nicht *'pays entier'* (so L[5]39), 'Einheit von Siedlung u. Territorium' (so L[26]63), 'Stadt einschl. Umland/Hinterland', 'urbanen Siedlungkern mit Umland' (DNP s.v. Polis), 'territoy of state' (L[35]205 zu Sc.380) o.ä. (vgl. L[42]10); auch ist *ἄ.* nicht Siedlungszentrum einer solchen *π.* (so L[26]61 allg., L[55]84 A.334 für *Z*95); für nachep. Bed. vgl. L[37]59ff.; L[49]34–36; L[55]17f. Das zu *π.* gehörende Umland/ Hinterland wird gesondert bezeichnet, s.u. Vorbem. 5.1. Beiw., die sich auf Fruchtbarkeit od. den Ertrag des Landes beziehen (z.B. *ἀμπελόεις, ἀνθεμόεις, ἐρίβωλος, εὔπωλος, ποιήεις, πολυστάφυλος*) stehen zwar zu ON (mit denen also auch das Land bezeichnet werden kann, so z.B. auch *ἐσχατιῇ Γόρτυνος γ*294, vgl. auch *Πύλος*), auch zu *πεδίον* (s. *πεδίον* B „Epiths."), aber nicht zu den Appell. *π.*, *πτολ.* od. *ἄ.* (zum Vgl.: ON 'Berlin' kann im Dt. meton. auch Bez. sein für 'Deutschland' bzw. 'deutsche Regierung', aber 'Stadt (Berlin)' kann dafür nicht verwendet werden) – zu *πιείρας -εις Σ*342 s. in I3bβ – die Verwendg. von *π.* für 'Einwohner' (s.II) macht e. Bed. 'Stadt u. Umland' unwahrsch., da 'Einwohner' die e.r Stadt sind (auch in II nirgendwo ein 'Territorium' gemeint); die Bez. einiger Insel-Namen als *π.* bzw. *πτολ.* erlaubt (jedenfalls für Hom.) nicht den Schluß, daß dabei *π.* 'state' od. 'territory' bedeute (so L[35]205). Vielmehr haben diese Städte als einzige od. Haupt-Städte der Inseln denselben Namen wie die Insel (L[20]72), desw. kann ON sowohl für Stadt wie für Land stehen (s. *πτολ.*B4b zu *ϑ*283, vgl. die Verwendg. von *Τροίη* für die Stadt), sie werden als Städte ihres ('myth.') Stadtgründers (od. früheren Herrschers) bezeichnet, s. *B*677 (*Κῶν*) *Εὐρυπύλοιο -ιν, Ξ*230 (*Λῆμνον*) *-ιν θείοιο Θόαντος* (vgl. *ϑ*283 *πτολ.*), *I*668 (*Σκῦρον*) *Ἐνυῆος πτολ.*; Bed. 'Territorium' viell. mögl. h.Ap.42 (s. in I1bβ); zur Insel des Aiolos als *π.* s. zu *κ*13 in 2cγcc. Andrers. wird Ithaka, auch wenn es e. Stadt hat, nie dir. als *π.* bezeichnet (s. *Ἰθάκη* B1c), auch nicht die Inseln Dulichion u. Echinai, für die d. Schiffskatalog (*B*625–30) keine Städte nennt; sonst vgl. zu *ο*412 in I1aα, zu *P*144 in I3aβ, zu *ἄ. Z*95 ('Heimatstadt' des Sprechenden) s.v. B1a **1.5** *π.* bez. im fgrE auch nicht ein 'politisches Zentrum' ohne Stadt als Siedlungskern, eine ⌞„Gemeinschaft ... im polit. Sinne" ohne urbane Siedlung⌟ (so Welwei, DNP 10, s.v. Polis für „arch. Zeit"), dafür allenf. *δῆμος* (s.d.); zum nachep. Gebr. s. L[55]34ff. u. bes. 41, zur Problematik der Vorstellung einer ⌞ ⌟ s. L[38]12ff. **1.6** die Gültigk. d. lex Hafniensis („in archaic and classical sources the term polis used in the sense of 'town' to denote a named urban centre is applied not to any urban centre but only to a town which was also the political centre of a polis", s. L[49]33 ≅ L[55]19) kann für das fgrE angesichts der Ubiquität von 'Leben in e.r Stadt' (s. Vorbem. 3) nicht geprüft werden

2 Wortf.: *ἄ.*, *δῆμος, ἕδος, πτολ.* (s.d.), *τεῖχος* (vgl. Vorbem. 4) u. ON (zu I); *δῆμος, λαός* (zu II) **2.1** zu *π.* u. *ἄ.*: es gibt keinen Bed.-Unterschied, wohl aber unterschiedl. Verwendg. – so grundsätzlich auch L[8]153, L[10]15f., oben *ἄ.* B Vorbem., L[14]7, L[20]56ff., L[21], L[34]; anders (*π.* 'Burg', *ἄ.* 'offene Siedlung', 'zivile Wohnstadt' o.ä.:) L[2], L[4], L[15], L[35], L[64], (*ἄ.* Siedlungszentrum einer *π.* als Territorium:) L[26]61, L[55]84 A.334 (zu *Z*95). Im Kontext bez. *π.* u. *ἄ.* (in Klammern *ἄ.*) diesselbe Stadt (vgl. L[14]118–21, L[20]60 mit A.61): *B*329 (332). 811 (801. 803), *Z*257 (256). 327 (329). 364 (passim, s. in I2a), *Θ*522 (519), *I*593 (592), *P*144 (144), *Σ*265 (266). 288 (286), *Φ*607 (607 / *X*12). 611 (*X*1), *X*165. 198 (173. 230. 251). 434 (433), *Ω*329 (327). 707 (703), *ε*107 (106), *ζ*144. 177 (178). 191. 195 (194). *ζ*262. 294 (296), *ϑ*516 (514). 524 (525), *ν*183 (181), *ξ*472 (473), *ο*311 (308), *ρ*6 (5). 201 (205), *τ*178 (190); außer *Ἴμβρος* (*Ξ*281, vgl. aber *Λῆμνος Ξ*230) werden alle als *ἄ.* bezeichneten Orte auch als *π.* bezeichnet (s. G2); die Bez. *ἄ.* ist aber für die als *π./πτολ.* bezeichneten Städte kein Unterscheidungskriterium hinsichtlich der Größe, jede Stadt kann beide Bez. haben; fraglich, ob Bez. e.r Stadt als *ἄ.* auf 'le monde héroique' zurückgeführt werden kann (so L[20]72); als *ἄ.* wird z.B. *Λ*733 auch *Θρύον / Θρυόεσσα* bezeichnet, e. Stadt, die auf einem Hügel liegt (*Λ*711: *π. αἰπεῖα κολώνη*), umgekehrt wird *Ὑποθῆβαι* 'Untertheben' als *πτολ.* bez. (*B*505); es gibt keine unterschiedl. Bez. von Teilen der Stadt Troia (s.o. Vorbem. 1.3 u. vgl. G3) als *π.* od. *ἄ.* Hek. u. Hektor, die auf der Akropolis Troias wohnen, nennen die Stadt, in der sie leben, ebenso *ἄ.* (s. *X*434 in I2a bzw. *Z*329); zwar werden Mauern u. entspr. Beiw. (s. Vorbem. 4.5) deutl. häufiger auf *π.* bezogen, aber ebenso auch auf *ἄ.* (z.B. *Z*392, *Σ*274, *Φ*532). Die entspr. Beiw. beziehen sich auf Stadtmauern od. ganze Stadt, nicht auf Stadtteile. Zur unterschiedl. Verwendg. (s. dazu jew. die Vorbem. zu I1a, 1b usw. u. vgl. Art. *ἄ.*, L[14], L[15], L[20]61ff., L[64]).: *ἄ.* ist synt. u. metr. eingeschränkter als *π.* (s. Art. *ἄ.*, L[20]55); synt. selten im Nom. (2× ggüber 35× *π.*), im (seltenen) Pl. nur im Akk., während *π.* mit allen Kasus vorkommt, in den Vers paßt bzw. (insbes. auch mit der Form *πτ-* u. mit Bildung von neuen Formen, s. E) dem Vers angepaßt wird. Von den 137 Stellen von *ἄ.* sind 75 mit den zweisilbigen Präp. *ἀνά, κατά, περί* u. *ποτί/προτί* (*ἄ.* steht nicht bei *ἀπό, ἐν* [s. zu *Ω*707 in I2a], *ὑπέρ, ὑπό*), meist mit dir. folgendem Akk. (vgl. L[20] A.11 nur für II.), während *π.* bei diesen Präp. (in II. u. Od.) nur insgesamt 21× im Akk. steht (davon 12× *κατά*). Diese Vbd.n mit *ἄ.* können an mehreren Versstellen verwendet werden: ⌞*κατὰ/περὶ/προτὶ*⌟ *ἄ.* [⏑⏑⏓×(nur je 1× *προτί, περί*), ⏑⏑⏓×(weit überwiegend), ⏑⏑⏓×, ⏑⏑⏓×]; wesentlich seltener *κατὰ/περὶ/ποτὶ πτόλιν* [⏑⏓⏑⏑]; nicht möglich ⌞ ⌟ *πόλιν* [⏑⏑⏑×], dafür dann (selten) *κατὰ δὲ πτόλιν* [⏑⏑⏓⏑⏑] od. *πόλιν κάτα/πέρι* [⏑⏓⏑⏑]. Daß Personen, die von der Akropolis Troias kommend, auf dem Weg nach draußen *διὰ, κατὰ* od. *ἀνὰ ἄ.* gehen (*Z*392. 505, *Ω*327), ist (gegen L[64]204) also sowohl dem Versmaß geschuldet als auch Hinw. auf unterschiedl. Benennung der Stadt von drinnen od. von draußen (s.u.), aber kein Indiz für Bez. der zwischen Akropolis u. Stadttor gelegenen Stadt als 'Unterstadt' (s. zu *Z*364 in I2a); *ἄ.* fehlt bei Hes. (vgl. L[14]169 über mögl. inhaltl. Gründe) u. in Hymnen u. geht nachep. (im Verh. zu *π.*) weiter zurück; ist wahrsch. schon im fgrE „un vieux mot presque fossilisé" (L[20]55), wird hauptsächl. verwendet „de solo natali" (Giseke in Ebeling s.v. *ἄ.*) von der redenden od. angesprochenen Person (s. Art. *ἄ.*, L[14], L[20]68ff., L[21]), für den „privaten Teil des Lebens" (L[64]202) u. besitzt mit seinem unmittelbaren Bezug auf die Bewohner auch einen stärkeren Gefühlswert. Vgl. dazu allg. zu arch. Wörtern Leumann, Hom. Wört. 34f., u. den ähnl. Befund bei *ἄναξ / βασιλεύς* (s. s.v. *ἄναξ* B3a zur prägnanten Verwendg. von *ἄναξ* als Anführer, Führer nur i.S.v. 'ihr Anführer', 'ihr Herr' jeweils „von den Truppen, von den Tieren, von der Ehefrau od. den Bediensteten aus gesehen") u. *σάκος / ἀσπίς* (s. s.v. *ἀσπίς*, bes. I Sp.1427,37–9: die beiden Wörter bezeichnen urspr. Verschiedenes, können aber im Epos synon. verwendet werden, „auf dieser Entwicklungsstufe unterscheiden sie sich nur noch im 'feeling tone' [*σάκος* ist poetischer u. heroischer]", so zu bewerten z.B. die Bez. des von Heph. gefertigten Schilds des Ach. als *σάκος*). Beisp. für unterschiedl. Tonart von *ἄ.* u. *π.* (vgl. *ἄ.* I1454,18ff., mit vorsichtigem Urteil): s. *ἄ.* in *Γ*140 (vgl. oben I1459,71), s. zu *I*593 in I3bβ, *Σ*265 in 2aαaa, *Σ*490 in I1aδ, *Φ*607 in I1b4α, *Ω*329 in I2dβ, *ζ*177 u. 195 in I1b4α sowie die ggüber *π.* überwiegende Verwendung von *ἄ.* in Gl. u. Sentenzen (s. *ἄ.* B3); zur 'obj.' Benennung von Städten, für Nennung u. Zeigen von Städten, bei Fragen nach Herkunft o.ä. wird *ἄ.*

nur beschränkt verwendet (s. zu I1aα. β, dort bes. zu *B* 130, u. vgl. *ἄ*. I1453,41, L[20]63), vgl. z.B. die Bez. der Städte in Schildbeschr. als *π./πτολ.* (s. zu *Σ* 490 in I1aδ), das Fehlen von *ἄ*. bei der Benennung der Städte im Schiffskat. (s. zu *B* 648 in I1b4α, vgl. aber *ἄ*. in Erz. innerhalb des Schiffskat. *B* 660); zu *π.*, *πτολ.* u. *ἄ*. stehen Städte-, Völker- u. Personennamen (von Herrschern od. Gründern) im Gen., bei *ἄ*. aber beschränkt (s. *ἄ*. oben I1452,74ff.) auf ⌊*Πριάμοιο/-ου*⌋ (⌊ ⌋ *ἄ*. 11[1], 2°, vgl. ⌊ ⌋ *π.* 10[1], 5°, nie ⌊ ⌋ *πτολ.*); als Appos. zu Städtenamen od. umgekehrt (mit Städtenamen als Appos.) wird *ἄ*. nicht verwendet, *π.* u. *πτολ.* häufig; mit dieser weithin fehlenden Betrachtung von 'außen' hängt zusammen das weitgehende Fehlen von Beiw. zu *ἄ*. (s. I Sp. 1452,79ff.); dazu paßt, daß zwar *ἄ*. (bes. in Vbd. mit 'Frau u. Kind') ähnlich wie *π.* den Aspekt 'Heimat' hat, aber nur *π.* einen „öffentlichen Charakter" (L[64]), mit den politischen Aspekten (s. Vorbem. zu II), die nachep. weiter entwickelt werden – zu nachep s. L[21], L[22], L[55]10 (m. A.10) u. 58–60 u. vgl. L[14]177f. u. 195f. (auch bei Pi. *ἄ*. „a word of some emotional warmth" [Ne. 4,23 als Beisp.] u. nur bei *π.* politischer Aspekt) – kein nennenswerter Untersch. im prozent. Anteil von dir. R.: bei *ἄ*. 56% (77 von 137 St.), bei *π.* 53% (148 von 279 St.), bei *πτολ.* 38% (15 von 39 St.) in dir. R., für *π.* + *πτολ.* zusammen 51,9% (163 von 314 St., nicht 47%, wie s.v. *ἄ*.); zum Vgl.: bei *Ἴλιος* 51,9% (76 von 130 St.), bei *Τροίη* 65% (62 von 95 St.) **2.2** *κώμη* (nur 3[H], s. s.v.) bezeichnet nachep. (vgl. L[20]117–27, L[48] u. L[55]22f.) sowohl 'Dorf' als Teil, in Gebiet einer *π.*, als auch Siedlung, die keine 'Stadtgemeinde' bildet. Letzteres viell. Sc. 18 von den von Amphitryon zerstörten Siedlungen der Taphier u. Teleboier (vgl. das Fehlen von Städten bei benachbarten Inseln im Schiffskat. *B* 625ff.); zu *π.* gehöriges 'Dorf' wahrsch. Hes. fr. 43a,62 (s. I3bβ) u. viell. Op. 639 (wenn, wie meist vermutet [z.B. L[55]36], die *π.*, in der der Rechtsstreit zw. Hes. u. s.m Bruder stattfindet, nicht das Dorf Askre, sondern die Stadt Thespiae ist, wofür aber kein Beleg); mögl. auch abwertende Bez. von (sonst als *π.* geltendem [s. Op. 222. 269 in II2]) Askre als 'ärmliches Kaff' (*ὀιζυρῇ ἐνὶ κώμῃ*), vgl. Wortspiel *Κύμην* (V. 634, VA) / *κώμῃ* (V. 639, VE) (L[28]122); bei Hom. wird *κώμη* offensichtl. wegen der prinzip. Orientierung auf *π./πτολ./ ἄ*. (s.u. Vorbem. 3) vermieden (vgl. L[5]39ff.) **2.3** *δῆμος*: sowohl *π.* wie *δῆμος* können Stadt bzw. Gemeinde lok. u. personell bezeichnen (vgl. *δῆμος* B Vorbem.). Dabei kann *δῆμος* ggüber *π.* = *Stadt* sowohl das Gebiet / Gemeinwesen, in dem sich e. Stadt befindet, bezeichnen, also Stadt + Umland (so wohl *ζ* 3, *ϑ* 555, *λ* 14, *ξ* 43), als auch die größere Gegend / polit. Einheit, zu der e. Stadt (samt Umland) gehört (s. *Z* 152); ggüber *π.* = *Stadtgemeinde* ist *δῆμος* entweder synon. od. verweist auch auf größere polit. Einheit, zu der e. Stadt (samt ihrem Umland) gehört (s. Vorbem. zu II u. zu *Γ* 50 u. *Ω* 706 in II1); *π.* u. *δῆμος* im Kontext: *Γ* 50, *Z* 152, *O* 737, *Ω* 706, *ζ* 3, *ϑ* 555, *λ* 14, *ν* 323, *ξ* 43, *ο* 409, *τ* 178, Op. 527, h. Cer. 271; *πτολ.* u. *δῆμος*: *B* 546

3 Leben in e.r Stadt ist in Il. u. Od. allg. u. typische Form des Lebens (vgl. L[8]153, L[11]432, L[16]8, L[28]121, L[40]245, L[44], L[68]304), es gibt außer *π.*, *πτολ.* u. *ἄ*. keine Bez. für menschl. Siedlungen (zu *κώμη* bei Hes. s.o. 2.2). Zur Normalität der Stadt: s. I1bβ (bes. *ω* 418); Frage nach Heimat als Frage nach Heimatstadt (s. I1aγ, dort auch zu *Γ* 400, *ζ* 144, Op. 527, h. Ap. 175); Irrfahrten führen Od. zu den Städten vieler Menschen (*ἄστεα α* 3, vgl. Phäaken [s. *ζ* 3 in I2cαbb u. passim], Kikonen [s. *ι* 40 in I3bβ], Insel des Aiolos [s. *κ* 13 in I2cγcc], Laistrygonen [*πτολ. κ* 81], Kimmerier [*λ* 14, s. I1aα] – keine Erwähnung von Städten bei Lotophagen [*ι* 83ff.], ausdrückliche Betonung des Fehlens bei Kyklopen [*ι* 105ff.]); Gen. der Zugehörigkeit (vgl. I Sp. 896,70: „Pertinentiv im weiteren Sinne") *ἀνθρώπων* (meist mit Beiw. *ἐπιχθονίων*, *μερόπων*), *ἀνδρῶν*, *βροτῶν* zu *π.* u. *ἄ*. (s.u. Vorbem. 6) i.S.v. *Städte*, die 'üblichen' Wohnorte der Menschen (vgl. s.v. *ἄνθρωπος* I897,12ff. u. s.u. Vorbem. zu II); Götter brauchen Opfer aus den Städten der Menschen (s. *ε* 101 in I1aβ), sie prüfen die Menschen, indem sie zu den Städten gehen (s. *ρ* 486 in I1aγcc). Ausnahmen: a) Während im Schiffskat. (mit einer Ausn.: *B* 625ff. von den Inseln Dulichion u. Echinai) für alle gr. Kontingente ein od. mehrere ON angegeben werden, gibt es im Tr.-Kat. Kontingente ohne ON (u.a. Thraker, Kikonen, Myser, Lykier), für die also viell., wenigstens tlw. (für einige kommen sonst ON vor, s. *Θρῆιξ* G, *Κίκονες*, *Μυσοί*, nicht bei Lykiern; vgl. L[8]154 A.8) andere Siedlungsformen gedacht sind (vgl. oben 2.2. zu *κώμη*), vgl. aber auch *πολιήτας B* 806; auch im Ägypten der Lügengesch. wohnen offenbar viele Menschen (auch Frauen u. Kinder) auf dem Land (s. *ξ* 265 = *ρ* 434 in I2cαbb, vgl. L[44]31); b) abh. (meist männl.) Personen (vgl. *Ψ* 835 in 2cαbb, Eum., Mel. [s.d.]), die auf dem Land arbeiten (s. *ἀγροϊώτης* u. vgl. *πολιήτης* B Vorbem.), wohnen auch dort, aber weder in Dörfern noch auf 'Gutshof' (vgl. Fanta 42f., L[8]153, L[41]49 u. 332 A.59, L[44]32), sondern in einfachen Hütten (s. *κλισίη* BI Vorbem.). Nur Laertes wohnt im Alter auf dem Land in festem Haus (*οἶκος ω* 208. 358.365, vgl. s.v. B1aα u.s. *Λαέρτης*), in dem auch seine Knechte wohnen (s. *λ* 190 u. *ω* 208, dabei auch e. Frau, die 'Sizilierin', s. *Δόλιος*). Unklar ist Lokalisierung des Wohnsitzes von Aeg. (nach *δ* 517 *ἀγροῦ* [sc. des Aeg.] *ἐπ' ἐσχατιήν*, *γ* 263 *μυχῷι Ἄργεος*), aber kaum Gutshof auf dem Lande (so Fanta 43); auch Hinweis auf Umwohner (*περικτίονες*, *περικτίται*, *περιναιέται*), Nachbarn (s. *γείτων* mit Wortf., zu *ι* 48 [*οἵ σφιν γείτονες ἦσαν*] vgl. L[41]37, vgl. auch *ε* 489 'weit draußen, wo es keine Nachbarn gibt') od. Menschen, die in der Umgebung wohnen (s. [*περι-*]*ναιετάω* B1eβ u. B3 [*ψ* 136 u. *δ* 177 z.B. eindeutig auf Stadt bezogen], vgl. auch Sc. 473 in I2eαaa) ergibt kein Indiz für Dörfer od. Einzelhöfe (auch *πατρώϊα ἔργα β* 22 verweist nicht auf Leben auf dem Lande [anders L[44]50]). Dies u. das Fehlen von *κώμη* bei Hom. (s.o. 2.2) bedeuten nicht, daß „zur Zeit der epischen Dichtung der Stadtstaat so vollständig (herrscht), daß die Dichter gar keine anderen Verhältnisse kennen" (E. Meyer, Geschichte des Altertums III², Stuttgart 1937, 307), sondern ist poet. Setzung, versetzt die 'Heroenzeit' (jedenfalls die gr.) in den Stand der städtischen Kultur (vgl. L[36]8: „all are elevated to the status of polis", L[28]121: „préoccupation artistique"), vgl. Stadtgründungen als Teil der Kulturgeschichte (vgl. Vorbem. 1.4 u. *Y* 217 in I1bα). Allenfalls verraten „die hom. Gesänge ... den Eifer des Neu-Städtischen" (W. Wachsmuth, Hell. Altertumskunde I 1, 1826, 100, zit. nach L[45]20 A.6); vgl. auch L[44]36 (Bewertung dieses Befunds als „purposeful and tendentious departure from a familiar, everyday reality") Die (freien, männl.) Einwohner einer Stadt (zur Bez. s. *πολιήτης* mit Wortf.) können, entsprechend den im fgrE geschilderten Lebens- u. Produktionsweisen (vgl. Fanta 42ff., Strasburger, Gymn. 60, 1953, 97–114, Richter, Arch. Hom H, L[17]17f.; *κλῆρος* B2), als 'Ackerbürger' (vgl. L[55]44–7 zur Anwendung des Weberschen Begriffs für die gr. Stadt im allg.) angesehen werden

4 Kennzeichen einer (nicht jeder) Stadt (vgl. L[3]110f., L[41]28ff., L[44]37): **4.1** Häuser: s. *οἶκος* B Vorbem. m. Wortf. u. Listen von 'Hausbesitzern', *οἶκος* G, *οἰκία* B1, vgl. im Kontext nb. *π.*: *οἶκος P* 737f. (in I3bβ), *ζ* 9 (in I1cα), *ω* 418 (in I1bβ), *οἰκίον β* 154 (in I2bα), *δῶμα δ* 174 (in I1bα), *ζ* 255 (in 2cβ), *ϑ* 516 (s. I3bβ), *κ* 13 (in I2cγcc), h. Ap. 477 (2cαbb), Hes. fr. 30,21 (I3bβ), *δόμος* h. Cer. 114 (2eαaa), *μέγαρον Θ* 505ff. ≅ *Θ* 545ff., *θάλαμος* u. *πρόθυρον Σ* 490 (I1aδ); nb. *ἄ*.: *οἶκος Δ* 103 = 121, *δῶμα ζ* 296, *η* 2f., *ο* 216

vgl. Beiw. *εὔδμητος, εὐκτίμενος, εὔκτιτος, εὖ ναιετάουσα, εὖ ναιομένη* u. *ι* 113 ff. (Kyklopen wohnen [nicht in Häusern, sondern] in Höhlen); städt. Gebäude viell. *λέσχη* (*σ* 329, Op. 493. 501) als 'Herberge' od. 'Wärmestube' (s. s.v.) u. s. *υ* 264 (als Indiz für die Existenz 'öffentlicher' Gebäude); außer Akropolis in Troia nirgendwo spez. 'Stadtteile' erkennbar; kein Indiz für 'Handwerkerviertel' o.ä. – zum Wohnen von Handwerkern vgl. z.B. *H* 220 ff. (Sattler Tychios wohnt in Hyle), Op. 493 (Schmiede in Ortschaft) u. *ρ* 382 ff. (bestimmte Handwerker als nicht seßhafte Wanderarbeiter [*δημιοεργοί*]) **4.2** Straßen, Wege: vgl. im Kontext nb. *π.*: *ἄγυια E* 642 (in 3 b β), sonst s. s.v. *ἄγυια* (meist für Straßen in Stadt; auch *β* 388⁺), s.v. *ὁδός* B 1 a β u. vgl. Beiw. *εὐρυάγυια* für Troia, Athen, Myk., Stadt in Schildbeschr. Sc. u. allg. (s. *ο* 384 in I 3 b β) – vgl. auch L[41] 29, L[8] 153) **4.3** ⌊Versammlungsplatz⌋ (s. L[36] passim, L[58] 29 ff., L[54] 7 f. u. L[68] 309 ff. u. 319 ff. L[41] 29, L[36] 25 ff., L[63] 22–65): in Troia (s. *B* 788, *H* 345, *Σ* 274, *θ* 503 auf Akropolis), in Stadt der Schildbeschr. (*Σ* 497), in Ith. (s. *β* 154, *ρ* 72 in I 2 b α), in Scherie (s. *ζ* 263 in I 2 e α aa), in Pylos (*γ* 407), Laistrygonen-Stadt (*κ* 114), Syrie (*ο* 468), Eleusis (h. Cer. 296), der Stadt Hes.s (Op. 29), in dem wie e. Stadt organisierten Schiffslager der Gr. (*Λ* 807); ausdrückl. Erwähnung des Fehlens bei den Kyklopen (*ι* 112). Der ⌊ ⌋ hat besondere Sitze für die Geronten (*Σ* 503 f., *β* 14, *γ* 406, *θ* 6; für Stadt der Schildbeschr., Ith., Pylos, Scherie) u. ist in Scherie mit Steinen eingefasst (*ζ* 266 f., s. s.v. *κατωρυχέεσσι*). Auf ihm trifft man sich auch ohne Anlaß zum Gespräch (so *ρ* 61 ff. in Ith., viell. auch *ο* 468 in Syrie; vgl. L[13] 15, L[41] 30 f., L[63] 47), bei den Phäaken enthält er od. kann genutzt werden als Tanzplatz (s.u.), 'Sportplatz' (s. *θ* 109 ff.) u. auch als Werkplatz (L[3]) für Arbeiten an den Schiffen (*ζ* 268 f.). Hinweis auf *ἀγορή* als Marktplatz nur Hes. fr. 302,5 (öfter zit. als Hom. Epigr. 13 od. 14), vgl. aber auch *Ψ* 834 f. (Kauf von Eisen in Stadt) **4.4** ⌊Tanzplatz⌋ (vgl. Wegner, Arch. Hom. U 40 ff., L[26] 3 f.): s. *χορός Σ* 590 (in [Stadt d. ?] Schildbeschr, [Vorbild dafür] ⌊ ⌋ von Knossos), *θ* 260 (in Stadt der Phäaken ⌊ ⌋ als Teil des Versammlungsplatzes), *Π* 183 (⌊ ⌋ der Art. in unbek. Stadt der Myrmidonen?); *εὐρύχορος* als Beiw. zu *ἄ.* (*ω* 468: Ith.), zu *πτολ.* (Chersias fr. 2,2 p. 165 Dav.: Mideia), zu ON (Mykalessos *B* 498, Theben *λ* 265, Sikyon *Ψ* 299, Hypereia *ζ* 4, Iaolkos *λ* 256, Hes. fr. 211,2. 212b,9), sonst zu Landschaften (s. s.v.); *καλλίχορος* als Beiw. zu ON (Theben h. 15,2, Panopeus *λ* 581); *Καλλιχόρου* (s. s.v.) als Örtlichkeit in Eleusis; vgl. h. Ven. 118–20 (angebl. ⌊ ⌋ in Heimatstadt der Aphr.), h. 27,14 f. (⌊ ⌋ in Delphi) **4.5** ⌊Stadtmauer⌋ (vgl. L[14] 61 ff., L[36] 41–53, L[41] 28 f., Raaflaub in: L[42] 52 f., L[47] 243–5, L[58] 67 ff.), mit Toren (s. *πύλαι*) u. Türmen (s. *πύργος*), schützt Stadt u. Bewohner (aber begrenzt nicht den Bereich der menschl. Kultur [vgl. Vorbem. 5.1] u. ist keine 'Burgmauer' [s.o. Vorbem. 3.1 u. zu *ζ* 263 in I 2 e α aa]), notw. für Leben in Stadt (s. *λ* 264 f.) u. Zierde der Stadt (s. Vit. p. 17,7 ≅ Cert. p. 43,21 in I 1 c α; *κρήδεμνον/α -ηα/ηος* Sc. 105 in I 1 d, h. Cer. 151 in I 1 b α; Beiw. *ἐυστέφανος* zu ON): Gortyn (*B* 646 *τειχιόεις*, vgl. dazu Kirk, Iliad zu V. 646–8), Kalydon (*I* 552. 573. 588), Lyrnessos (*Π* 57 *εὐτείχεος*), Pheia (*H* 135), Stadt auf Scheria (*ζ* 9, s. I 1 c α), Tiryns (*B* 559), boiot. Theben (*Δ* 378. [*ἑπτάπυλος*] 406 u. Sc. 49, *λ* 263 f.), ägypt. Theben (*I* 383 *ἑκατόμπυλος*), kilik. Theben (*Z* 416 *ὑψίπυλος*), Troia (passim, s. I 1 c α u.s. *πολίζω*), Stadt in Schildbeschr. (*Σ* 514, Sc. 270 *εὔπυργος*), in Mahnrede des Aias (*O* 737 *πύργοις ἀραρυῖα*, s. I 1 a β), die als *π.* bezeichnete Insel des Aeol. (*κ* 3. 13); kein Indiz für Mauern für Ith. (vgl. L[36] 41 f., L[41] 28 f.) sowie Pylos (vgl. aber *γ* 485 *αἰπὺ πτολ.*) u. Sparta – s. Beiw. (zu *π.* u. *πτολ.* u. ON, nicht zu *ἄ.*; vgl. L[36] 49 ff.): *αἰπύς / αἰπεινός / αἰπήεις*(?), *εὔδμητος*(?), *εὐκτίμενος*(?), *εὔκτιτος*(?), *εὔπυργος, ἐυστέφανος* (zu ON), *εὐτείχεος, ἱερός* (s. *ἱερός* B 2 b u. vgl. L[36] 50–3), *τειχιόεις, ὑψίπυλος; ἀμβατός, ἀπόρθητος, ἄρρηκτος*, sonst vgl. die Beiw. *εὖ ἀραρυῖα*, (*εὖ*) *ποιητός* u.a. zu *πύλη* u. zu *τεῖχος* sowie *τειχεσιπλῆτα* (*E* 31 = 455) als Beiw. des Ares; *π.* u. *τεῖχος* als koord. Synon. (vgl. L[14] 69–71): *Δ* 308, *Z* 327. 434, *Λ* 181, *Φ* 540. 608, *ξ* 472, vgl. *τεῖχος -ηος Φ* 516 u. Hes. fr. 235,4 (s.u.), so nicht *ἄ.*; *π.* u. *τεῖχος* im Kontext synon. bzw. aufeinander bezogen: s. *Π* 395 (in 2 c γ), *Σ* 281 (*περὶ τείχεος ~ ὑπὸ πτόλιν* s. 2 e α), vgl. zu *ἄ. Φ* 532; ident. Verwendung von *τεῖχος* u. *π.*: s. bes. I 2 b (zur Stadt ≅ zur Mauer hin), I 2 d (außerhalb der Stadt ≅ außerhalb der Mauer), I 3 a/b (Angriff auf, Zerstörung von Stadt ≅ Mauer); *πύργος* im Kontext mit *π.*: *O* 737, *X* 198, *ζ* 262, Vit. p. 17,7 ≅ Cert. p. 43,21 (zu *ἄ.*: *Θ* 519, *I* 589, *Σ* 274. 286) **4.6** ⌊Tempel⌋ / Heiligtum (vgl. L[41] 29, L[58] 46 ff., L[68] 321 f. m. Lit., s. *νηός* sowie Basler Komm. zu *A* 39): in Troia (mehrere *E* 446, ⌊ ⌋ des Ap. *H* 83, Athene-⌊ ⌋ mit Standbild, *Z* 88. 279. 297 ff., ⌊ ⌋ od. Altar des Zeus *X* 171 f.), Scherie (mehrere *ζ* 10; ⌊ ⌋ od. Altar des Pos. *ζ* 266, vgl. *ν* 184 ff. u.s. *Ποσιδήϊος*), Ith. (für Helios [potent.] *μ* 345 ff., Hain des Ap. *υ* 277 f.), Athen (*B* 549 ff., vgl. 'Haus' des Erechtheus *η* 81), Chryse (⌊ ⌋ od. Heiligtum des Ap. *A* 39), Delphi (⌊ ⌋ des Ap. *I* 404 f.), Eleusis (⌊ ⌋ für Dem., außerhalb der Stadtmauer h. Cer. 271. 297 f.), Ismaros (Hain des Ap. *ι* 198 ff.), Paphos (Heiligtum der Aphr. *θ* 363), vgl. Zeus-Altar im Schiffslager der Gr. *Θ* 249 f.; Heiligtümer u. lok. Verehrung von Göttern außerhalb von Stadt (vgl. L[41] 323 A.12): in Scherie *ζ* 292, in Ith. *ν* 103 ff. 347 f. 355 ff. (Nymphen/Naiaden), *ρ* 205 f.; vgl. auch Gräber vor Troia: *K* 415⁺ (Ilos), *B* 793 (Aisyetes). 811 ff. (Myrine) **4.7** e. 'Akropolis' nur für Troia beschrieben (sie hat keine bes. Befestigung, also nicht = 'Burg'), viell. für Eleusis s. h. Cer. 151 in I 1 b α u. h. Cer. 271 in I 2 e α bb, zu Theben s. Sc. 105 in I 1 d); zu *-ίων κάρηνα* s. zu *B* 117 (= *I* 24) in I 3 b β, zu *κρήδεμνα* s. zu h. Cer. 151 **4.8** 'Stadtbrunnen' (L[3]) bei od. in Stadt (L[41] 29): auf Ith. (*ρ* 205 f. [mit Heiligtum], *υ* 153 f.), Scherie (*ζ* 292 [mit Heiligtum], *η* 129 f., vgl. *η* 19 f.), bei Troia (*X* 147 f. [mit Waschanlagen V. 153 ff.]), auf Syrie (*ο* 441 f.), bei Laistrygonen-Stadt (*κ* 105 f.), bei unbek. Städten (*Z* 457), bei Eleusis (h. Cer. 98 ff.); Waschgelegenheit in Fluß auf Scherie (*ζ* 40. 59. 85) u. Syrie (*ο* 420) **4.9** Hafen: Ith. (*β* 391⁺; vgl. *π* 473 *ἐς λιμέν' ἡμέτερον*), Scherie (*ζ* 263), Chryse (*A* 432), Knossos (*τ* 189), Krisa (h. Ap. 439), Laistrygonen-Stadt(?) (*κ* 87), Lemnos (*Ψ* 745), Pharos (*δ* 358), Skyros(?) (Il. Parv. 4,2 p. 54 Dav.), Syrie (*ο* 472), Schildbeschr. (Sc. 207); Abwesenheit von Hafen bei Kyklopen, trotz guter Bedingungen (*ι* 125 ff.)

5 *'Umland' u. Territorium* (vgl. L[44] 28 ff., L[55] 17): **5.1** Das Gebiet, in dem sich e. Stadt befindet, das außerhalb, vor, entfernt von der Stadt liegt, wird allg. als Land, Gegend, Ebene (*γαῖα* [B I 1 e/f], *δῆμος* [B 3], *χώρη, πεδίον* [B 1]) od. im bes. als das zur Stadt gehörige (Kultur- od. Weide)land (*ἀγρός, ἄρουρα* [s.d. zum Wortf.], *γαῖα* B 12, *ἔργα* B 4 b, *πεδίον* B 3) bezeichnet, u. zwar entweder als Gegenüber zu *π.* od. in komplem. Ausdruck für 'Stadt u. Land'. Im Kontext mit *π.* stehen: *ἀγρός* (vgl. s.v. B 3 a): komplem. *θ* 560, als entfernt (vgl. bes. I 2 e]:) *Ψ* 835, *α* 185. 189 f., *ζ* 262, *λ* 188, *ξ* 265 = *ρ* 434, *ο* 37. 40. 311, *π* 383, *ρ* 18. 182, *ω* 205. 212. 308 (vgl. *ἀγρος* neben *ἄ.*: *ο* 503, *π* 331, *ψ* 137); *ἄρουρα* (vgl. s.v. B 1 b): *ζ* 9; *γαῖα* (vgl. s.v. B 1 e u. 1 f.): komplem. mit *π.*: *ζ* 177 (≅ *η* 26, *ἔργα*). 191. 195, *κ* 39, Op. 227, *θ* 555 + *δῆμος; πατρίδα γαῖαν*: *E* 686, *I* 412; *δῆμος* (vgl. s.v. B 3 a): *ζ* 3, *θ* 555 (+ *γαῖα*), *λ* 14, *ν* 323, *ξ* 43, Op. 527 (sonst zu *δῆμος* neben *π.* siehe II Vorbem.); *ἔργα* (vgl. s.v. *ἔργον* B 4 b): *η* 26, h. Cer. 93; *πεδίον* (s. s.v. B 1 Vorbem. u. bes. B 1 a α): *B* 811 (vgl. *ἄ.* V. 801. 803), *Λ* 168, *N* 820, *Σ* 265, *Φ* 4. 540. 563, *X* 198. 456, *Ω* 329, *ξ* 265 = *ρ* 434, *γ* 485 (*πτολ.*); *χθών* Vit. p. 9,9; *χώρη/χῶρος θ* 573 f.

(komplem. m. π.), h.Ap.410 (πτολ.); vgl. sonst im Kontext zu π.: παρ' ὕεσσιν ξ372, παρ' οἴεσιν ἢ παρὰ βουσίν ο384; ἐπὶ χέρσου λ403 ≅ ω113, auch Schildbeschr. Σ509ff. **5.2** als π. (πτολ., ἄ.) werden sowohl Städte bezeichnet, die polit. als autonom (bzw. als Hauptstädte ihrer Gebiete einschl. anderer Städte) angesehen werden können, als auch solche, die zu größerer polit. Einheit gehören, auch mit anderer Stadt als 'Hauptstadt' (vgl. L[11]432f., L[41]36ff., Rhodes, in: DNP s.v. Polis): auch wenn im Schiffskat. π. u. πτολ. rel. selten u. ἄ. nicht verwendet werden, sind die dort genannten Orte doch als 'Städte' zu verstehen. Die militär. Kontingente gehören aber i.d.R. nicht zu einer Stadt, sondern zu einer größeren Einheit, die mehrere Städte umfaßt, u. einen od. mehrere Führer hat. Das setzt (auch bei Führern nur für Kriegszeiten) etablierte polit. Strukturen voraus. Als Herren dieser Regionen werden jeweils Männer od. Völker, Volksstämme genannt, die mehrere Städte 'besitzen' (s. zu B648 in I1bα u. vgl. N216ff. [Thoas, Herrscher über die B639ff. genannten Städte]) können (insgesamt im Schiffskat. 29 polit. Einheiten, die über eine Stadt hinausreichen). Auch sonst werden Städte öfter zu größeren Territorien od. zu anderen Städten gerechnet: z.B. gehört Ἐφύρη (s. Z152 in I1aα) zu einem δῆμος Ἀργείων, Θρυόεσσα (s. Λ711 in I1aα) zum Gebiet des Nestor mit 'Hauptstadt' Pylos, sind auf der Insel Syrie (s. ο412 in 1aα) zwei π., die von einem König regiert werden, auf der Insel Rhodos drei Städte, die einer Dreiteilung der Rhodier entsprechen (B653ff., vgl. s.v. καταφυλαδόν), gibt es in Phrygien od. Mäonien mehrere Städte (s. Γ400 in 1aγaa), herrschen Ag. u. Men. jeweils über mehrere Städte (s. I149ff. ≅ 291ff., s. δ176 in I1dα). Die größere polit. Einheit (L[41]36ff.: 'state') wird mit Völkernamen bezeichnet od. als δῆμος (s. δῆμος B3a. b), zum Ausdruck δῆμόν τε -ιν τε s. ξ43 in I1aγbb

6 Syntax **6.1** zu Namen von Stadt u. Bewohnern: zu π. kann ON stehen od. (auch zusätzlich) Namen der Bewohner (entweder als Bewohner nur der Stadt od. e.s Landes / e.r Gegend / e.r Insel) od. N. des Landes, zu dem die Stadt gehört, od. N. des Herrschers / Königs dieser (u. anderer) Städte. **6.1.1** π. mit ON als Appos.: Τροίην A129, λ510. 513, Ἄργός, Σπάρτη, Μυκήνη Δ51, Ὀλοοσσόνα B739, Ἐφύρη Z152, Θήβην Z415, Καλυδῶνα I530, Θρυόεσσα Λ711 (vgl. zu πτολ.: Τηλέπυλον κ81, 7 Städte I149. 291) **6.1.2** π. als Appos. zu ON (⌞immer mit Zusatz, entweder Gen. der Person od. Adj.⌟): zu Θήβην A366, Κῶν B677, Οἰχαλίην B730, Λῆμνον Ξ230; Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε B648 (Pl.), Κνωσός τ178, Ἴλιος Y217; Ἄνθην Sc.474, Μίλητον h.Ap.180 (vgl. ON als Appos. zu πτολ. ⌞ ⌟: Ἀθήνας B546, Ἕλος B584, Ἴλιον I402, Λῆμνον θ283, Μεδεῶνα B501, Μυκήνας B569, Νήρικον ω377, Ταίναρον h.Ap.410, Τίρυνθον/α Sc.81, Hes.fr.129,16, Ὑποθήβας B505; nicht zu ἄ.) **6.1.3** π. mit Gen. des ON: ⌞Ἰθάκης⌟ κ416 (vgl. ⌞ ⌟ ἄ. σ1, χ223), ⌞Ἰλίου⌟ E642, H345 (vgl. ἄ. ⌞ ⌟ Φ128, ⌞ ⌟ πτολ. 5[i]); Τρηχῖνος Sc.469 (vgl. ON[8] zu ἄ.: Ζελείης Δ103 = 121, Λήμνου, Ἴμβρου Ξ281); zu πτολ.: Τροίης α2, Δίου B538, Ἐλευσῖνος h.Cer.318. 356, Πύλου γ485, ο193) **6.1.4** mit Gen. e.s Ländernamens(?): Φρυγίης ἢ Μηονίης Γ400 (s. 1aγaa) **6.1.5** π. mit Gen. der Bewohner: allg. + Pron./Art.: ⌞ἀνθρώπων⌟ I328, h.Cer.93, h.Ap.175 (vgl. ἄ. ⌞ ⌟ α3, ι128, ο82); ἐπιχθονίων ⌞ ⌟ Δ45, μερόπων ⌞ ⌟ Σ342. 490, Y217, πάντων ⌞ ⌟ θ560, vgl. χώρας ⌞ ⌟ θ573f., zu ⌞ ⌟ s. auch zu Völkernamen; ⌞ἀνδρῶν⌟ P737, ο384, Sc.270, Vit. p.9,9, ⌞ ⌟ δυσμενέων δ246, ἀλλοθρόων ⌞ ⌟ ξ43, δικαίων ⌞ ⌟ h.Ven.20, κυανέων ⌞ ⌟ Op.527, αἰδοίων ⌞ ⌟ Vit. p.7,22, zu ⌞ ⌟ s. auch zu Völkernamen; ⌞βροτῶν⌟ ε101 (vgl. ⌞ ⌟ ἄ. ο492, π63, τ170, ψ267); τῶν κ13 (vgl. τῶν ἄ. I592), ὅτεών κ39, αὐτῶν β154, ἑτέρου Op.189; vgl. zu ἄ.: (διοτρεφέων) αἰζήων B660; mit Gen. des Völkernamens: Κεφαλλήνων ω355, Κιλίκων Z415, Κιμμερίων ἀνδρῶν λ14, Μερόπων ἀνθρώπων h.Ap.42, ⌞Μυρμιδόνων⌟ Sc.380. 474 (vgl. ⌞ ⌟ ἄ. δ9) ⌞Τρώων⌟ B12f. ≅ 29 = 66, Δ4, Θ52, I412, Λ82, Ξ88. 251, Π69. 708, Y60, Φ584 (ἀγερώχων), γ85, δ249 (vgl. ⌞ ⌟ πτολ. A164); Φαιήκων ζ3. 114. 298; Φλεγύων ἀνδρῶν (ὑβριστάων) h.Ap.278 (vgl. Κικόνων πτολ. ι165, Πυλίων ἄ. ο216) **6.1.6** π. mit Gen. des Herrschers / Gründers (außer bei Πριάμοιο π. immer entweder als Appos. zu ON u./o. mit Beiw.): Εὐρυπύλοιο B677, Εὐρύτου B730, Ἠετίωνος A366, I188, Π153, Θόαντος Ξ230, Μύνητος T296, ⌞Πριάμοιο⌟/ου A19+, B37, X165, γ130 = ν316 ≅ λ533, ξ241, χ230, ⌞ ⌟ ἄνακτος B373 = Δ290, Δ18, M11. 15, N14, Σ288 (vgl. ἄ. ⌞ ⌟ passim, vgl. κλειτοῦ βασιλῆος Sc.473; vgl. zu πτολ.: Ἐνυῆος I668, Λάμου κ81, Νηλῆος γ)4 **6.2** Sonst.: π. im abh. Gen.: (im Sg.) zu ἕρμα Π549, ψ121, τεῖχος Φ516, Hes.fr.235,4, κρήδεμνα h.Cer.151, στέφανος Vit. p.17,7 ≅ Cert. p.43,21; (im Pl.) zu κάρηνα B117 = I24, πρυλέεσσ' E744; vgl. ἄστεος zu ἵμερος (Γ140), κάπνος (Φ523)

7 Beiw., Zahlw. u. Pron. zu π.: **7.1** Beiw., αἰπά (αἰπήν) N625, γ130, θ516, λ533 ≅ ν316; αἰπεινός h.34,2, Vit. p.6,28; ἄκρος/ότατος Z88. 257. 297. 317, H345, X383 / Y52, X172; ἄλλος φ252, ω418; αὐτός θ574, κ416; ἕναλος h.Ap.180; ἐραννός η18; ἐρατός h.Ap.477; ἕτερος Σ509; εὐδμητος Φ516; Hes.fr.235,4; εὐκτιτος Hes.fr.211,5; εὔπυργος Sc.270; εὐρυάγυια B12 ≅ 29 = 66. 329, Ξ88, δ246, ο384, χ230; εὐτείχεος A129, Π57; θάρσυνος Π69; ἱερός A366; ἱμερόεις Hes.fr.43a,62, h.Ap.180; καλός Σ490; καλλιγύναικα h.30,11; λευκός B739; λιπαρός Hes.fr.196,4; μέγας τ178; εὖ ναιετάουσα B648, Z415, θ574, Hes. fr.141,17, h.Ap.175; εὖ ναιομένη Γ400, E489, N815; πᾶς Π69, Sc.284. 380; πίων (πίειρα) Σ342; πολλός B117 = I24, B131, I544; πύργοις ἀραρυῖα O737; σύμπας Op.240; τόσσος ι265; präd.: ἀμβατός Z434, ἀπόρθητος M11, ἄρρηκτος Φ447, πολύχαλκος u. πολύχρυσος Σ288, φίλτατος Δ51 **7.2** Zahlwörter (vgl. L[20]66 A.133): μίαν δ176, δύω Σ490, ο412, ἕνδεκα u. δώδεκα I328, ἐννήκοντα τ174, ἑκατόν E744, vgl. ἑκατόμπολις B649, vgl. ἑπτά πτολ. I149. 291 **7.3** Pron.: ἑῆς θ524, ἁμήν Π830, ἡμετέρην ζ191 (vgl. ἡμ. zu ἄ. O351, ν181), ὑμετέρη/ων E686, P222, ὑμήν/η E489, N815 (vgl. ὔμμι N625), σφετέρης Sc.239 (vgl. σφ. zu ἄ.: P287. 419, Σ210), ὅτεων κ39, τις Λ711, τήνδε ζ177. 195, η26, h.13,3

8 Wörter im Kontext: ἀγορή s.o. Vorbem. 4.3; ἀγρός s.o. Vorbem.5.1; ἄγυια s.o. Vorbem. 4.2; ἄνδρες / ἄνθρωποι s.o. Vorbem. 6.1.5 u. θ574, τ174; ἄ. s.o. Vorbem.2.1; γαῖα s.o. Vorbem. 5.1; δῆμος s.o. Vorbem.2.3; ἔργα s.o. Vorbem. 5.1; κάρηνα / κρήδεμνα B117 = I124 / Sc.105, h.Cer.151; λαός/οί E473, Z327. 434, Θ522, Σ490. 509, δ174, ζ195, θ524, ι265, ν156, Op.222. 227. 240, Sc.473, Hes.fr.211,5; οἶκος s.o. Vorbem.4.1; πατήρ (Priam.) Γ50; πατρίς I412, κ416; τεῖχος s.o. Vorbem. 4.5; τοκῆες α170 = κ325 = ξ187 = ο264 = τ105 = ω298, Sc.239, vgl. Φ587; χθών u. χώρη s.o. Vorbem. 5.1 **9** π. in Gl. u. Sentenzen (vgl. ἄ. B3): I593 (I3bβ), P737 (I3bβ), θ524 (I2eαaa), ρ486 (I1aγcc), Vit. p.17,7 ≅ Cert. p.43,21 (I1cα), Cert. p.40,2 (I1bα) sowie Stellen in II2

Hauptteil Gliederg.: I Stadt als lok. Siedlung **I1** allg. **1a** π. ist (nicht) vorhanden, wird erfragt, gesucht, gesehen, gekannt, dargestellt **1aα** Vorstellung e.r Stadt als Teil e.r Exposition **1aβ** Vorhandensein, Abwesenheit e.r Stadt **1aγ** nach (Heimat-)Stadt fragen, Stadt zeigen, kennen, durchziehen, (allg.) zu Städten gehen **aa** zu Interr.Adv. **bb** zu Präp. ἐπί **cc** Akk.Obj. zu Verben **1aδ** Stadt sehen, (poet.) darstellen, besingen **1aε** Stadt wird erschüttert **1b**

Menschen u. Stadt **1bα** e. Stadt gründen, innehaben, bewohnen / besitzen, beherrschen, beschützen, füllen, räumen **1bβ** in Stadt leben, alt werden, sterben, aus Stadt (als Heimat) kommen, auswählen, sammeln **1c** Bau von ⌊Mauern (mit Türmen)⌋ um e. Stadt, Schutz der Stadt durch ⌊ ⌋; Stadt birgt Schätze **1cα** Mauern **1cβ** Schätze **1d** Stadt unter göttl. Schutz **12** Tätigkeiten, Bewegungen, Lage in der Stadt, zur Stadt hin, aus der Stadt heraus, außerhalb der Stadt **2a** in, innerhalb der Stadt (Beschr. e.r Lage) **2b** in der Stadt, durch die Stadt hin (Beschr. e.r Bew.) **2bα** zu Präp. **2bβ** zu Verben **2c** in die Stadt, zur Stadt hin, bis vor die Stadt **2cα** zu Präp. **aa** im Gen. **bb** im Akk. **2cβ** *-ινδε* **2cγ** Obj. zu Verben **aa** im Gen. **bb** im Dat. **cc** im Akk. **2cδ** in Stadt aufnehmen **2cε** unklar, ob zu Präp. od. zu Verb **2d** aus der Stadt (heraus), von der Stadt weg, Stadt verlassen **2dα** mit Präp. **2dβ** zu Verben **2e** von d. Stadt entfernt, außerhalb, vor der Stadt, um die Stadt (herum) **2eα** zu Präp. **aa** im Gen. **bb** im Akk. **2eβ** zu Verben **3** Stadt u. Krieg, Zerstörung – Stadt wird angegriffen, belagert, erobert, zerstört, beraubt, verteidigt **3a** Angriff auf, Kampf um, Belagerung, Verteidigung von Stadt **3aα** zu Präp. **aa** Gen. **bb** Akk. **3aβ** zu Verben **3b** Eroberung, Zerstörung e. Stadt **3bα** Subj. zu Verben **3bβ** Obj. zu Verben **3c** aus (eroberter) Stadt erbeuten, wegnehmen **II** Stadtgemeinde **1** koll. 'incolae urbis' **2** Stadt als 'civitas'

I *Stadt* als lok. Siedlung **I1** allg. **1a** Stadt ist (nicht) vorhanden, wird erfragt, gesucht, gesehen, gekannt, dargestellt **1aα** Vorstellung einer Stadt als Teil der Exposition e.r Episode/Erz.; *π.* (oder ON mit *π.* als Appos.) als Subj. zu *εἰμί* od. in Nom.Satz (mit lok.Best., vgl. Chantraine, Gr.h.II 3), wie andere geogr. Bez. od. ON (*γαῖα, ποταμός* o.ä., vgl. s.v. *εἰμί* II Sp.444,29ff.); so nicht *πτολ.* u. *ἄ.* *Z*152 (Erz.) ⌊*ἔστι*⌋ *-ις Ἐφύρῃ μυχῷ Ἄργεος* (*ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν*), gehört zu *δῆμος Ἀργείων* (V.158f.), dessen König offenbar Proitos, Funktion des Sisyphos unklar (vgl. L[41]38) *Λ*711 (Erz.) ⌊ ⌋ *δέ τις Θρυόεσσα -ις, αἰπεῖα κολώνη, ' τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, νεάτη Πύλου ἡμαθόεντος ' τὴν ἀμφεστρατόωντο* [Epeier] ⌊*διαρραῖσαι μεμαῶτες*⌋, vgl. V.733 *ἄ.* (= dies. Stadt) ⌊ ⌋; *Θρ.* = *Θρύον* *B*592, gehört 'zum Reich Nestors' (vgl. *Θρυόεσσα*) *λ*14 (Erz.) ⌊*ἔνθα*⌋ (an den Grenzen des Okeanos) *δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε -ις τε*, zu *δῆμος* neben *π.* (hier beide deutl. lokal) s.o. Vorbem. 2.3 *o*412 (Erz.) ⌊ ⌋ (auf Insel Syrie) *δύω -ιες* (*πτ-* v.l.), *δίχα δέ σφισι πάντα δέδασται· ' τῇσιν δ' ἀμφοτέρῃσι πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευε* (Ktesios), vgl. V.467f.: die vom König bewirteten Männer (wohl Geronten, vgl. s.v. *γέρων* B3) begeben sich mit ihm *ἐς θῶκον ... δήμοιό τε φῆμιν* (also wohl von Ratssitzung zu Volksversammlung, vgl. Hoekstra, Odyssey z.St.), jede der beiden *π.*, über die Ktesios als König herrscht, ist als 'Stadt' auch Besitzerin (zu *πάντα* s. *πᾶς* III Sp.1026,19) der (halben) Insel; also *π.* „political community" (vgl. L[35]160 u. 387f.), aber nicht 'Stadt u. Territorium', auch wird nicht die gesamte Insel mit ihren beiden Städten als *π.* bezeichnet; in der Nähe der einen Stadt Quelle zum Wasserholen (s. V.442) u. (an Flußmündung ins Meer?, vgl. *ζ*85f.) Waschplatz (s. V.420) *τ*174 (Lügenerz.) *ἐν δ'* (Kreta) *ἄνθρωποι ' πολλοὶ ... καὶ ἐννήκοντα -ηες* (mit unterschiedl. Sprachen, Achaier, Eteokreter, Kydonen, Dorier, Pelasger), vgl. *Κρήτην ἑκατόμπολιν* (*B*649, zum Zahlenunterschied s. Kirk in: Iliad zu *B*649 u. L[31]618 A.22) 178 (Lügenerz.) *τῇσι δ'* (= d. neunzig Städten Kretas) *ἐνὶ Κνωσός, μεγάλη -ις, ἔνθα τε Μίνως ' ἐννέωρος βασίλευε* (nach ihm Deukalion u. jetzt Idom., s. V.180f. 190), vgl. V.190 (*ἄστυδ' ἀνελθών* [Od., in der Nähe von Knossos an Land gegangen]), V.197 (*δημόθεν ... ἀγείρας* [Bruder des abwesenden Königs, sc. Gerste u. Wein für Gast]) u. *B*646 (Knossos als Hauptstadt unter 7 kret. ON mit Phaistos u. Rhytion als *-εις*, s.*B*648 in 1bα); Herrschaftsbereich von Minos nicht nur auf *π.* Knossos bezogen, sondern, wie bei Idom., auf ganz Kreta, vgl. *Κρήτη* B1b **1aβ** Vorhandensein, Abwesenheit e.r Stadt; *π.* als Subj. zu *εἰμί, ναιετάω* bzw. in Nom.satz (mit lok. Best.), so nicht *πτολ.*, nicht *ἄ.* *Δ*45 (Zeus zu Hera:) „*αἱ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ... ' ναιετάουσι -ηες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων* (von denen war mir das heilige Ilios besonders teuer"), vgl. *ναιετάω* B3, Ameis-H. u. Leaf z.St., anders Kirk in Iliad z.St. ('are inhabited'), *π.* (als Gegenstand von Liebe od. Haß) hier „Stadt mit ihren Bewohnern", vgl. sonst (*-ιν*) *αἳ περιναιετάουσιν* 'ringsum liegen' (*δ*176f.), *εὖ ναιετάωσας*⁺ (*B*648, *Z*415, *θ*574, Hes.fr.141,17, h.Ap.175) u. *εὖ ναιομένη*⁺ (*Γ*400, *E*489, *N*815) als Beiw. zu *π.*, sonst zu *ναίω* s. zu Sc.474 in 1bα Sc.270 (Schildbeschr.) *παρὰ δ' εὔπυργος -ις ἀνδρῶν, ' χρύσειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι ' ἑπτὰ πύλαι* *O*737 (Aias: „haben wir etwa Helfer im Rücken od. e. bessere Mauer, die Männern das Verderben abwendet) *οὐ μέν τι σχεδόν ἐστι -ις πύργοις ἀραρυῖα, ' ἦ κ' ἀπαμυναίμεσθ' ἑτεραλκέα δῆμον ἔχοντες* (sondern in der Ebene der Troer, ans Meer gedrängt, *ἑκὰς ἥμεθα πατρίδος αἴης*)" *es gibt keine Stadt in der Nähe* (vgl. *εἰμί* II Sp.454,37: „evtl. Vollverb"), *wo* (= auf die gestützt) *wir uns erfolgreich zur Wehr setzen könnten* (s. *ἀμύνω* B III 1aβα) *mit einem Bürgerheer, das eine Wende herbeiführen könnte* (vgl. *δῆμος* B1d u. *ἑτεραλκής*) – Aias geht davon aus, daß ein Krieg zur Verteidigung der Heimatstadt wegen des Patriotismus der Bewohner prinzipiell leichter ist als ein Angriffskrieg, wie ihn die Gr. jetzt führen, vgl. Rede des Glaukos *P*156ff.: eigtl. müßten die Tr. ihre Heimatstadt entschlossen verteidigen (vgl. L[36]106); zur Ambivalenz von Mauer u. Menschen für die Verteidigung e.r Stadt vgl. L[36]58 *ε*101 (Hermes: 'wer durchquert schon gern solch unermeßliche Salzflut) *οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν -ις, οἵ τε θεοῖσιν ' ἱερά τε ῥέζουσι καὶ ἑξαίτους ἑκατόμβας'* vgl. *τρεῖς ... εἰσι -ηες* (*Δ*51) in 1d **1aγ** nach (Heimat-)Stadt fragen, Stadt zeigen, kennen, durchziehen, (allg.) zu Städten gehen; *π.* (im Gen. od. Nom.) zu Interr.-Adv. (aa), zu Präp. (im Akk.) *ἐπί* (bb), als (Akk.-)Obj. zu *δείκνυμι, εἰπεῖν, (κατα)λέγω, οἶδα, στρέφω, (ἐπι)στρωφάω* (cc); vgl. *ἐπὶ ἄστε(α)* (s.u. zu *ξ*43), *ἄ.* zu *δείκνυμι* (s.u. zu *ζ*144), *ἡγέομαι* (*o*82), *Ἴλιον* zu (*ἐξ*)*ερεείνω* (*κ*15) **aa** zu Interr.Adv.: *Γ*400 (Hel. zu Aphr.:) „*ἦ πῇ με προτέρω -ίων εὖ ναιομενάων ' ἄξεις, ἢ Φρυγίης ἢ Μηονίης*", *π.* zu *πῇ* (so Ameis-H. z.St. u. s.v. *πῇ*,), anders Leaf z.St.: lok.Gen. („in the region of cities"); Ländernamen entweder zu *-ίων* od. lok. Gen., Hel. geht selbstverständlich davon aus, daß sie woanders in e. Stadt geführt würde *α*170 (Tel. ⌊zu Fremdem⌋ [Ath.]:) „*τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι -ις ἠδὲ τοκῆες;*" = *κ*325 (Kirke ⌊ ⌋ [Od.]) = *ξ*187 (Eum. zu Bettler) = *o*264 (Theokl. zu Tel.) = *τ*105 (Pen. zu Bettler) = *ω*298 (Laertes zu ⌊ ⌋ [Od.]), die Frage impliziert, daß Heimat e. Stadt ist **bb** zu Präp. *ἐπί*: *ξ*43 (Eum.:) „*πλάζετ'* (Od.) *ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν ⌊δῆμόν τε -ιν τε⌋*" (koll.Sg.), vgl. *π*63 (*πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα δινηθῆναι ' πλαζόμενος*) sowie (*ἐπί* + *ἄστεα*) *ι*128, *o*492, *τ*170, *ψ*267 (s. *ἄ.* B1cη), *π.* lokal die zu *δῆμος* (entweder Gebiet od. 'Gemeinwesen', vgl. *δῆμος* B3a) gehörige Stadt, vgl. Vorbem. 2.3 Op.527 *ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν* ⌊ ⌋ ' *στρωφᾶται* (die winterliche Sonne), *βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει* h.Cer.93 *νοσφισθεῖσα θεῶν ἀγορὴν καὶ ... Ὄλυμπον ' ᾤχετ'* (Dem.) *ἐπ' ἀνθρώπων -ιας καὶ πίονα ἔργα Städte u. Felder* (vgl. *ἔργον* B4b), *ᾤχετ'* eher iter. 'ging hin, durchwanderte' (vgl. *πολὺν χρόνον* V.94) als punkt. 'ging fort zu' (so s.v. *οἰχνέω* III Sp.623,26) **cc** Akk.Obj. zu Verben: *θ*574 (Alkin.: „*εἰπὲ καὶ κατάλεξον*) *καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας ' ἀνθρώπων, αὐτούς τε -ιάς* (*-εις* v.l.) *τ' ἐὺ ναιε-*

ταώσας" 555 (Alkin.:) „*εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεὴν* ⌊ ⌋" *Land, Gemeinde, Stadt* (L[16]6: „ancient equivalent of a postal adress") *ζ* 144 (Od. überlegt, wie er das Mädchen) *λίσσοιτ', εἰ δείξειε -ιν καὶ εἵματα δοίη*, Od., der V. 119 ff. beim Aufwachen nicht wußte, wo er ist (trotz *ε* 144), geht jetzt davon aus, daß die Menschen, die er vor sich sieht, in einer Stadt leben, vgl. V. 177 u. 195 (in 1 b α) u. *ἄ. δέ μοι δεῖξον* V. 178 u. 194 *θ* 560 (Alkin.:) „*αὐταὶ ἴσασι* (Schiffe d. Phäaken) *νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν, ' καὶ πάντων ἴσασι -ιας* (*-εις* Schwartz) *καὶ πίονας ἀγροὺς ' ἀνθρώπων*" *ρ* 486 (Freier zu Antin.:) „*καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες* ... ' ... *ἐπιστρωφῶσι -ηας, ' ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες*" h. Ap. 175 *ὑμέτερον κλέος οἴσομεν ὅσσον ἐπ' αἶαν ' ἀνθρώπων στρεφόμεσθα -εις εὖ ναιεταώσας*, auch das Publikum des Sängers lebt in Städten **1 a δ** Stadt sehen, poet. darstellen, besingen; *π.* Akk. Obj. zu *κλείω, ὁράω, ποιέω*, Subj. zu *φαίνομαι*, vgl. *ἴδεν ἄστεα* (*α* 3), *Ἴλιον ἀείδω* (Il. Parv. fr. 1,1 p. 53 Dav.) *Δ* 4 *Τρώων -ιν* ⌊*εἰσορόων*⌋*τες* (Götter, vom Olymp aus), vgl. *N* 7, *Ω* 291 *Θ* 52 ⌊ ⌋ (Zeus, vom Gargaron aus) *Τρώων τε -ιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν* = *Λ* 82 (vom Olymp aus) (v. om. Zen., ath. Ar. Byz., Arist.) *N* 14 (Pos. sitzt auf höchstem Berg von Samothrake) *ἔνθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν Ἴδη, ' φαίνετο δὲ Πριάμοιο -ις καὶ νῆες Ἀχαιῶν* *Σ* 490 (Schildbeschr.) *ἐν δὲ δύω ποίησε -εις* (*-ις* v.l.) *μερόπων ἀνθρώπων ' καλάς. ἐν τῇ μέν ῥα* (war Hochzeitsfest [V. 493 *ἀνὰ ἄ.*, die Frauen stehen V. 496 *ἐπὶ προθύροισιν*] u. Gerichtsverhandlung [*λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ* V. 497 ff.], die andere [*πτολ.* V. 512] wurde belagert), zur *π.* gehören „the entire city-streets, buildings, people, and all", *ἀνὰ ἄ.* hingegen nur „the street of the city", in der die Einwohner feiern (L[10]12); *καλάς* kein allg. Beiw. von Städten, vgl. s.v. II Sp. 1311,56 f. zu *Ι* 152[+]; L[19]2 A.6 sieht hier 'Unterstadt' (als Ort für *ἀγορή*) Vit. p. 9,9 *ἔνθεν* (von Smyrna) *ἀπορνύμεναι Μοῦσαι* ... ' *ἠθελέτην κλῆσαι δῖαν χθόνα καὶ πόλιν ἀνδρῶν* (= Kyme, vgl. Markwald, Hom. Epigr. 84 ff. [Stelle fehlt s.v. *κλείω* I]); vgl. *Σ* 288 in 1 d) **1 a ε** Stadt wird erschüttert *Y* 60 (Zeus donnert, Pos. erschüttert die Erde) *πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες* ... *Ἴδης ' καὶ κορυφαί, Τρώων τε πόλις* (*-εις* v.l., cf. West ad l.) *καὶ νῆες Ἀχαιῶν*

1 b Menschen u. *π.* **1 b α** e. Stadt gründen, innehaben, bewohnen / besitzen, beherrschen, beschützen (zu verteidigen s. 3 a α), füllen, räumen; *π.* (bzw. ON mit *π.* als Appos. u. h. Cer. 151 *κρήδεμνα -ηος*) als Obj. von Verben (bzw. Subj. zu Pass.): *ἀνάσσω* (im Rel.-Satz, s. *δ* 176), *ἐξαλαπάζω, ἔρυμαι, ἔχω, ναίω* (nicht Hom.), *νέμομαι* (? s. *B* 739), *οἰκέω, πίμπλημι, πολίζω* — vgl. *πτολ.* als Obj. von *ἔρυμαι* (s. zu h. Cer. 151), *ἔχω* (s. zu *B* 648), *ναίω* (s. zu Sc. 474 u. *δ* 174), *δίδωμι* (*Ι* 149. 291); *ἄ.* als Obj. zu *ἔρυμαι* (s. zu h. Cer. 151); ON (bzw. *ἔδος* + ON[8]) als Obj. von *ἔχω* (bes. im Schiffskat.), *ναίω, νέμομαι, κτίσσαι* (*Y* 216, *λ* 263, viell. auch Hes. fr. 33a,5) *Y* 217 (Erz.) *κτίσσε* (Dardanos) *δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὔ πω Ἴλιος ἱρὴ ' ἐν πεδίῳ* ⌊*πεπόλιστο, -ις*⌋, *μερόπων ἀνθρώπων, ' ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκεον πολυπίδακος Ἴδης* — *π.* nicht präd. (so s.v. *ἄνθρωπος* I Sp. 897,46), sondern Appos. zu ON; zur Paronomasie ⌊ ⌋ vgl. Edwards in Iliad z.St.; *π.* als log. Objekt von 'gründen' (s. *πολίζω*) mit starkem 'politisch-staatlich-sozialen' Gehalt (L[6]237 f.), nicht nur Bauten werden gegründet, sondern (damit identisch u. darüber hinaus) die gesellschaftlich-politische Organisation (vgl. L[36]47, L[58]18 ff., L[68]328); sonst Städtegründung s. *ζ* 9 (in I 1 c α) u. *λ* 263 (s.v. *κτίζω*) *B* 648 (*οἱ* [Kreter] *Κνωσόν τ'* ⌊*εἶχον*⌋ + Gortyn, Lyktos, Miletos, Lykastos) *Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε, -εις* (*-ις* v.l.) *εὖ ναιεταώσας*, auch wenn *-εις* sich vielleicht nur auf zwei ON bezieht, sind alle 7 Städte als *-εις* gedacht, die die Kreter (als 'Staatsvolk') nicht bloß bewohnten, sondern *inne hatten* ≅ 'beherrschten', vgl. *ω* 282 (Laertes über Ithaka: „*αὐτὴν ἔχουσιν* „schalten darin" [Ameis-H.]), *ἔχω* in dieser Bed. (s. II Sp. 841) sonst mit Obj. *πτολ.* (*B* 501. 505. 538. 546. 569. 584) u. ON (bes. im Schiffskat.), *δῆμον* (*E* 710), nie mit *ἄ.* (anders h. Ap. 180, s. 1 d), sonst zu *οἶκον / οἰκία / δώματα* 677 *οἳ δ'* ... ⌊ ⌋ (3 ON) ' *καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο -ιν νήσους τε Καλύδνας*, 'Hauptstadt' der Insel hat dens. Namen wie Insel (vgl. Vorbem. 1.4), Euryp. wohl als ('mythischer') Gründer der Stadt genannt (vgl. L[51]638); vgl. h. Ap. 42 in 1 b β (Kos) 730 *οἵ τ'* (Kontingent der Asklepiaden) ⌊*ἔχον*⌋, *Οἰχαλίην, -ιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος*, Bez. als *π.* spielt auf myth. Rolle an (L[51]696) 739 *οἳ δ'* (Konting. d. Polypoites) ... ⌊ ⌋ ... *καὶ ἐνέμοντο* ' *Ὄρθην Ἠλώνην τε -ιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν*, uns., zu welchem Verb *ζ* 177 (Od. zu Naus.:) „*σὲ γὰρ* ... ' *ἐς πρώτην ἱκόμην, τῶν δ' ἄλλων οὔ τινα οἶδα ' ἀνθρώπων, οἳ* ⌊*τήνδε -ιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν*⌋" (*ἄ. δέ μοι δεῖξον*), *ceux qui possèdent la ville et la terre* (L[17]8); für Od. ist es selbstverständl., daß es 'hier' (zu *τήνδε* vgl. *α* 185 u. Ameis-H. z.St.) e. Stadt gibt (vgl. 144 in 1 a γ cc); *π.* hier, obwohl im Kontext polit. Herrschaft, weder (gegüber *ἄ.* als 'Stadt'/ 'Siedlung') 'state' (so L[24]123, L[35]159 u. 387) noch 'community' / 'Gemeinde' (so L[52]629, L[40]245) noch 'Gegend' (so L[16]6, weil Od. am Strand keine Stadt sehen könne), sondern *Stadt* komplem. mit *Land* für das ganze (nur geogr. od. auch polit. verstandene) Gebiet (vgl. Vorbem. 5.1); *ἄ.* synon. (vgl. Stanford z.St. u. Hainsworth in Odyssey z.St.), aber mit anderem Klang: „zeig mir [nicht: 'die Stadt hier', sondern:] deine *(Heimat-)Stadt*", zu Naus. Antwort s. V. 191 in 2 c γ bb 195 (Naus. zu Fremdem:) „*ἄ. δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν·* ' *Φαίηκες μὲν* ⌊ ⌋", auch Naus. spricht von ihrer Heimatstadt als *ἄ.*, von der Stadt der (Stadt u. Land beherrschenden) Phäaken allg. als *π.* *η* 26 (Od. fragt Phäaken-Mädchen nach Haus d. Königs:) „*οὔ τινα οἶδα ' ἀνθρώπων, οἳ* ⌊ ⌋ (*ἔργα νέμονται* v.l., cf. Garvie ad l.)" Sc. 474 (Keyx u. eine unabsehbare Volksmenge begrub den Kyknos) *οἵ ῥ'* ... (in der Nähe der Stadt des berühmten Königs) *ναῖον* ... ' *Ἄνθην Μυρμιδόνων τε -ιν κλειτήν τ' Ἰαωλκὸν ' Ἄνθην τ' ἠδ' Ἑλίκην* (VV. 474—5 susp.), zur ON-Liste allg. s. zu V. 380 (in I 2 a β), Stadt der Myrm. entweder Phtie (so s.v. *Μυρμιδόνες* G 1 b) od. unbek. (so Russo z.St.), vgl. Sc. 380, *δ* 9, dazu West in Odyssey z.St.) u. allg. L[51]654 ff. m. Lit.; *ναίω* sonst (s. s.v. B 1 b) mit *πτολ.* (Hes. fr. 33a,4. 129,16), mit ON (*Τροίην Γ* 74. 257) u. anderen geogr. Bez.; wie *ναιετάω* u. *νέμομαι* bei Hom. nicht mit *π.* (außer viell. *B* 739, s.o.), auch nicht mit *ἄ.*, als Obj.; zur intrans. Verwendung mit *π.* s. zu *Δ* 45 in 1 a β h. 34,2 ⌊*οἳ -ιν αἰπεινὴν*⌋, *νύμφης ἐρατώπιδος Ἥρης ' ναίετε, Σαιδήνης πόδα νείατον ὑψικόμοιο*, entweder Neon Teichos (wie Vit. p. 6,28) od. Kyme (vgl. Markwald, Hom. Epigr. 26 ff.) ≅ Vit. p. 6,28 ⌊ ⌋ *Κύμης* (ci. Pauw, *-ην* codd.) *ἐριώπιδα κούρην, ' ναίετε, Σαιδήνης πόδα νείατον ὑψικόμοιο*, = Neon Teichos, vgl. Markwald, a.O. 22 ff. *δ* 174 (Men.:) „*κέ οἱ* (= Od.) *Ἄργεϊ νάσσα -ιν καὶ δώματ' ἔτευξα, ' ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ ' καὶ πᾶσιν λαοῖσι*" kaus. *zum Wohnen gegeben*, vgl. *ναίω* B 4 a *Δ* 18 (Zeus: „wenn Frieden allen gefiele) *ἤτοι μὲν οἰκέοιτο -ις Πριάμοιο ἄνακτος* (u. Men. könnte Hel. mit sich heimführen)" Cert. p. 40,2 *πῶς ἂν ἄριστ' οἰκοῖντο -εις καὶ ἐν ἤθεσι ποίοις;* ' *εἰ μὴ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἐθέλοιεν, ' οἱ δ' ἀγαθοὶ τιμῷντο, δίκῃ δ' ἀδίκοισιν ἐπείη* *Φ* 607 *πεφοβημένοι ἦλθον* (Troer) *ὁμίλῳ ' ἀσπάσιοι προτὶ ἄστυ, -ις δ' ἔμπλητο* (*-ηστο* v.l., *πύλαι δ' ἔμπλητο* v.l.) *ἀλέντων*, die 'Stadt' füllte sich, nicht d. 'Mauerring' (so *ἄ.* I Sp. 1453,14), vgl. *εἷς ἄστυ ἄλεν* *X* 12 u. s. *πίμπλημι* III Sp. 1248,36 *δ* 176 (Men.: „ich hätte Od. eine Stadt gegeben) *μίαν -ιν ἐξαλαπάξας, ' αἳ περιναιετάουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ*" *von ihren Bewohnern frei machen*

(West in Odyssey z.St.; vgl. *Λ* 328), Verselbständigung des in *ἐξαλαπάζω* 'zerstören', 'plündern', 'vertreiben' (s.u. in I3b) enthaltenen Teilaspekts (aber nicht notw. Gewalt-Aspekt enthalten, so L[4] 330 A.46); zur Verfügbarkeit von Städten vgl. *Ι* 149 ≅ 291 (s.*πτολ.* B1) h.Cer.151 (Kallidike:) „*ὀνομήνω* ' *ἀνέρας οἷσιν ἔπεστι μέγα κράτος ἐνθάδε τιμῆς,* ' *δήμου τε προὔχουσιν, ἰδὲ* ⌊*κρήδεμνα -ηος*⌋ ' *εἰρύαται βουλῆσι καὶ ἰθείῃσι δίκῃσιν,* zu ⌊ ⌋ s. *κρήδεμνον* B2, 'Kopfbinde' bezieht sich auf Schmuck der Stadt, also wohl Mauer (vgl. Vit. p.17,7 ≅ Cert. p.43,21 in 1cα), nicht 'Akropolis'; sonst vgl. *αὐτήν* (= *πόλιν*) *Ω* 729f., *πτολ.* (*Ι* 396), *ἄ.* (*Σ* 274 [Subj. Mauern], *Ω* 499) als Obj. zu *ἔρυμαι*, sowie *Ἴλιον Φ* 588; zu *ἔρυμαι* m. göttl. Subj. s. Sc.105 in 1d Hes.fr.141,17 [*Λυκίης εὐρ*]*ρείης ἰφι ἄνασσε* ' [... *πό*]*λεις εὖ ναιετάωσα*[*ς*], Verb unklar (nicht *ἀνάσσω*), aber Bed. *herrschen über / schützen* wahrsch. **1bβ** in Stadt leben, alt werden, sterben, aus Stadt (als Heimat) kommen, auswählen, sammeln (im Untersch. zu 2a allg. auf Leben od. Herkunft bezogen); *π.* zu Präp. (im Gen.:) *ἐκ, ἀπό*, (im Dat.:) *ἐν* (*φ* 252 viell. lok.Dat.), (im Akk.:) *κατά*; als Subj. zu *ἔχω* 'enthalten' (nur h.Ap.42), part. Gen. zu Subst. (*πρυλέες E* 744); vgl. (Rel.-Sätze zu *π.*) *ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐγγεγάασι* (s. *Δ* 40 in 3b), *ἐν γάρ οἱ πολέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν* (s. *Φ* 584 in 13bβ), *ᾗ ἔνι ναιετάασκε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ* (s. *o* 384 in 3b), *ἵνα τ' ἔτραφον ἠδ' ἐγένοντο* (s. *κ* 416 in 2bβ); *ἔνθα* (s. zu *Z* 152f. in 1aα); vgl. *ἐν Ἰλίῳ* (s. zu *E* 686), *τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν* (*Z* 493 u. *P* 145), *ἐν Τροίῃ X* 478; vgl. *κατὰ δῆμον δ* 530, 652, *ζ* 34, *θ* 36, *ἀνὰ δῆμον β* 291, *δ* 666 u. (*ἀνέρε δήμου ἄριστω*) *Λ* 328, *M* 447; *ναίω* zu *πτολ.* u. ON, nicht bei *ἄ.* (s. zu *B* 130) u. vgl. allg. Vorbem. 3 *B* 130 (Ag.:) „*τόσσον* (= mehr als zehn Mal) *ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν* ' *Τρώων, οἳ ναίουσι* ⌊*κατὰ πτόλιν*⌋ ' (opp. *ἐπίκουροι*), zu *κατά über die Stadt hin* = in der Stadt s. 2aα u. 2aβ; zu *ναίω* vgl. *ἐν* (sc. *πτολ.*) *δ' ἄνδρες ναίουσι* (*Ι* 154), sonst *ναίω* 'wohnen' häufig zu ON (s. *ναίω* B1a), nicht zu *ἄ.* *ω* 108 (Ag. im Hades zu Freiern: „Ihr seid) *πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλως* ' *κρινάμενος λέξαιτο* ⌊ ⌋ *ἄνδρας ἀρίστους*" *o* 409 (Erz: auf Syrie *πείνη δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται* noch Krankheit) *ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι* ⌊*-ιν κάτα*⌋ *φῦλ' ἀνθρώπων* (dann töten Ap. u. Art. sie sanft) h.30,11 *αὐτοὶ δ' εὐνομίῃσι* ⌊ ⌋ *καλλιγύναικα* ' *κοιρανέουσ', ὄλβος δὲ πολὺς καὶ πλοῦτος ὀπηδεῖ E* 686 (Sarp. zu Hektor: „laß mich nicht hier liegen, sondern hilf mir) *ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν* ' *ἐν -ει* (*-ηι* v.l., *-ι* Bekker) *ὑμετέρῃ, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε* ' *νοστήσας οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* ' *εὐφρανέειν ἄλοχον* (+ *υἱόν*)", vgl. *οἳ ἐν Ἰλίῳ εἰσίν* (*Ω* 67) *φ* 252 (Eurym.:) „*εἰσὶ καὶ ἄλλαι* (sc. neben Pen.) *πολλαὶ Ἀχαιΐδες, αἱ μὲν ἐν ...* ' ... *Ἰθάκῃ, αἱ δ' ἄλλῃσιν -ίεσσιν* (*-έεσσιν* v.l.)", lok.Dat. (Ameis-H. z.St.) od. zu *ἐν* h.Ap.42 (V.30ff. *ὅσσους* [sc. *ἀνθρώπους*] *Κρήτῃ τ' ἐντὸς ἔχει* + 26 ON) *Μίλητός τε Κόως τε, -ις* (*-εις* v.l.) *Μερόπων ἀνθρώπων* (+ 5 ON) (überallhin kam Leto), zur Liste s. *ἐντός* B1aα, zu Kos s. zu *B* 677 in 1bα, zur Bez. der Insel als *π.* s. Vorbem. 1.4 *B* 131 (Ag.:) „*ἐπίκουροι* ' ⌊*πολλέων ἐκ -ίων*⌋ *ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν*" (vv.130–3 damn. Arist.), zu *ἐκ* bei Bewegung s. 2c, zum Anklang *πολύς/πόλις* vgl. Pl. R.369c *Ι* 544 (Erz.) *τὸν δ'* (sc. Eber) *ἀπέκτεινεν Μελέαγρος,* ' ⌊ ⌋ *θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας* ' *καὶ κύνας,* entweder *Jäger* ⌊*aus vielen Städten*⌋ od. *ἐκ* zu *ἀγείρας*, so s.v. *ἀγείρω* BIIIf, *sammelnd* ⌊ ⌋ *ω* 418 *θάπτον ἕκαστοι* (= Ithakesier, sc. die toten Freier), ' *τοὺς δ' ἐξ ἀλλάων -ίων οἰκόνδε ἕκαστον* ' *πέμπον ἄγειν*, nach Hause in ihre jeweiligen (Heimat-)Städte *P* 222 (Hektor zu den Verbündeten:) „*οὐ γὰρ ἐγὼ πληθὺν διζήμενος οὐδὲ χατίζων* ' *ἐνθάδ' ἀφ' ὑμετέρων -ίων ἤγειρα ἕκαστον* (sondern damit ihr mir die Frauen u. Kinder der Troer schützt)", zu *ἀπό* bei Ortsangabe s. 2c *E* 744 (Ath. setzt Helm auf: *ἀμφίφαλον, τετραφάληρον, χρυσείην*) *ἑκατὸν -ίων* (*-εων* v.l.) *πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν, Kämpfer aus hundert Städten,* zu *ἀραρυῖαν* s. *ἀραρίσκω* B2aα

1c Bau von ⌊Mauern (mit Türmen)⌋ um e. Stadt, Schutz der Stadt durch ⌊ ⌋; Stadt birgt Schätze **1cα** Bau von Mauern *π.* zu Präp. (im Dat.:) *ἀμφί*, (im Akk.:) *περί, ὑπαί* u. zu Subst. (Gen. zu *τεῖχος* u. *πύργος*; vgl. *κ* 13 in 2bβ, *O* 737 in 1aβ, Sc.270 in 1aβ); sonst s. Vorbem. 4.5 *ζ* 9 (Nausithoos siedelte die Phaäken auf Scheria an) *ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε -ει* (u. baute Häuser, errichtete Tempel für Götter u. verteilte das Ackerland) *zog eine Mauer um die Stadt,* zu *ἀμφί* vgl. *ζ* 262 (*-ιος, ἣν πέρι πύργος*) u. s.v. *ἀμφί* I Sp.668,22, anders Garvie z.St. (*ἀμφί* Adv.) u. s.v. *ἐλαύνω* B13 *Φ* 446 (Pos.:) „*ἐγὼ Τρώεσσι -ιν* (*-ει* Ar.Byz., *μὲν γὰρ ἐγὼ -εως* Aridices) *πέρι* (Nicias, codd.pauci, *περὶ* vel *περι* Hdn., vulg.) *τεῖχος ἔδειμα* (*ἵν' ἄρρηκτος πόλις εἴη*), zu *περί* vgl. *ζ* 262 (in 2cγaa), *X* 165 (in I2d) u. I3aα, zur Sache s. *H* 453 (*πολίσσαμεν*) 516 *ἐδύσετο* (Ap.) *Ἴλιον ἱρήν·* ' *μέμβλετο γάρ οἱ* ⌊*τεῖχος ἐϋδμήτοιο -ηος*⌋ ' *μὴ Δαναοὶ πέρσειαν* Hes.fr.235,4 *ἤματι τῷ, ὅτε* ⌊ ⌋ ' *ὑψηλὸν ποίησε* (Pos. u. Ap.) Vit. p.17,7 *ἀνδρὸς μὲν παῖδες στέφανος,* ⌊*πύργοι δὲ -ηος*⌋ ≅ Cert. p.43,21 (*μὲν στέφανος παῖδες*), zu Mauertürmen als Zierde e.r Stadt vgl. Sc.105 in 1d; zu *στέφανος* s. Markwald, Hom. Epigr.209f. **1cβ** Stadt birgt Schätze *π.* als Subj. u. Akk. Obj. zu Verben: *κεύθω, μυθέομαι*, zu *πτολ.* s. zu *X* 118 *X* 118 (Hektor überlegt) *ἅμα δ' ἀμφὶς Ἀχαιοῖς* ' *ἄλλ' ἀποδάσσεσθαι, ὅσα* (*ὅσσα* v.l.) *τε πτόλις ἥδε κέκευθε*, vgl. V.121 = *Σ* 512 u. *Ι* 402 (*πτολ.*); zum krieg. Erbeuten von Schätzen s. I3c *Σ* 288 (Hektor:) „*πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο -ιν μέροπες ἄνθρωποι* ' *πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον πολύχαλκον*" (vgl. *ἄ.* V.286)

1d Stadt unter göttl. Schutz *π.* als Subj. zu *ἀνδάνω, εἰμί* (mit Präd.nom.), als Obj. (bzw. Subj. im Pass.) zu *ἔχω, ἔρυμαι, σαόω*; vgl. *Φ* 516 in 1c, *Z* 95 = 276 = 310 (*ἄ.*); zu *πτολ.* s. zu h.Ap.180 u. Sc.105; opp. vgl. *Δ* 53, s. zu *Δ* 51 u. *Ω* 27 *Δ* 51 (Hera zu Zeus:) „*ἤτοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι -ηες,* ' *Ἄργός τε Σπάρτη τε καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη* ' *τὰς διαπέρσαι ὅτ' ἄν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι*", vgl. V.46 h.Ap.180 *Λυκίην καὶ Μηονίην ἐρατεινὴν* ' *καὶ Μίλητον ἔχεις* (Ap.) *ἔναλον -ιν ἱμερόεσσαν*, sonst zu *ἔχω* vgl. *B* 648[+] in 1bα u. *E* 473 in 3a h.Ven.20 *τῇ* (sc. Art.) *ἄδε τόξα ...* ' ... ' *ἄλσεά τε ... δικαίων τε πτόλις* (*-ις, -εις, πόνος* vv.ll.) *ἀνδρῶν* h.13,3 *χαῖρε θεὰ καὶ τήνδε σάου -ιν* Sc.105 (Iolaos:) „*ὃς* (= Pos.) *Θήβης κρήδεμνον ἔχει ῥύεταί τε -ηα*", vgl. *ῥύομ'.. πτολ.* (*O* 257), zu *ἔρυμαι* sonst s. 1bα (h.Cer.151), zu *κρήδεμνον* vgl. Beiw. *ἐυστέφανος* (*T* 99[+]) 'mit schönem Stirnband' für Theben (d.h. seine Mauern) u. vgl. zu h.Cer.151 in I1bα (anders s.v. *κρήδεμνον* z.St.: 'Burg'), Vit. p.17,7 in 1cα

12 Tätigkeiten, Bewegungen, Lage in der Stadt, zur Stadt hin, aus der Stadt heraus, außerhalb der Stadt **2a** *in, innerhalb der Stadt* (Beschr. e.r Lage) *π.* zu Präp. (im Gen.:) *ἔντοσθεν*, (im Dat.:) *ἐν*, (im Akk.:) *ἀνά, κατά*; vgl. *ἀνὰ πτόλιν* (s. zu *Θ* 55), *κατὰ ἄ./ Ἴλιον / τείχεα* (s. zu *H* 370 u. *X* 434), *τείχεος ἐντός* (s. zu *Z* 364), *ἐν τείχεϊ* (s. zu *Ω* 707), *ἀνὰ δῆμον τ* 73, *ἐν δήμῳ σ* 115, *κατὰ δῆμον* (s. zu *ρ* 18); Gegensatz 'draußen' *H* 477, *o* 183 (*πεδίονδε*) *ρ* 18 (*κατ' ἀγρούς*), impl. *Z* 364, *H* 370, *o* 311; vgl. dazu allg. Vorbem. 5.1 *Z* 364 (Hektor zu Androm.: „treibe ihn [Alex.] an, u. er soll sich auch selbst beeilen) *ὥς κεν ἔμ' ἔντοσθεν -ιος καταμάρψῃ ἐόντα*" *innerhalb der Stadt,* d.h. noch vor dem Tor, vgl. *τείχεος ἐντός X* 85; Ausführung V.503ff.: Alex. kommt *κατὰ Περγάμου ἄκρης* (V.512), *σεύατ' ἀνὰ ἄ.* (V.505), trifft Hektor am Skäischen Tor (V.515f., vgl. 392f.), wohin Hektor *διερχόμενος μέ-*

γα ἄ. (V.392) gekommen war u. stürmt dann mit ihm nach draußen (*πυλέων ἐξέσσυτο* Hektor + Alex. *H* 1 f.); *ἄ.* hier nicht 'Unterstadt' im Ggs. zu *π.* als 'Oberstadt' (so L[44] 204): nach dem Weg von ihren Häusern auf d. 'Akropolis' durch *ἄ.* befinden sich beide noch innerhalb der *π.* (vgl. L[20] 60, L[36] 6 f.: „aesthetic economy") *Ω* 707 (Kassandra, *Πέργαμον εἰσαναβᾶσα* [V.700], sieht Priam. mit Hektors Leiche kommen, ruft, *πᾶν κατὰ ἄ.* [V.703] vernehmbar) *οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλεϊ λίπετ' ἀνὴρ ' οὐδὲ γυνή* (u. treffen auf Priam. vor der Stadt, *ἀγχοῦ ... πυλάων / πρὸ πυλάων* V.709, V.714), *π.* hier ebenso die *ganze Stadt* wie (*πᾶν*) *ἄ.*, zu *ἐν* vgl. *ἐν τείχεϊ X* 299, sonst häufig mit ON, nie mit *ἄ.* *Z* 88 (Helenos zu Hektor: „geh in die Stadt [*πόλινδε* V.86] u. sag Hekabe:) *ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς ' νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ⟨ἐν πόλει ἄκρῃ⟩* (*πόλι* v.l.), *Akropolis* = d. hochgelegene Teil der *π.* 297 *νηὸν ἵκανον* (die Matronen) *Ἀθήνης ⟨ ⟩* 317 *ἐποίησαν* (Handwerker, für Alex.) *θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν ' ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος ⟨ ⟩ H* 345 *Τρώων αὖτ' ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ⟨ ⟩ ' ... παρὰ ⟨Πριάμοιο θύρῃσι⟩* (vgl. *B* 788: *ἀγορὰς ἐπὶ ⟨ ⟩*) *X* 172 (Zeus beklagt Hektor:) „*ὅς μοι πολλὰ βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκηεν ' Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ἄλλοτε δ' αὖτε ' ἐν -ει* (*-ι* Bekker) *ἀκροτάτῃ*", Superl. (sonst nur *Y* 52) hier viell. wegen Parallele zu *Ἴδης ἐν κορυφῇσι*, bez. nichts anderes als *π. ἄκρη*+, (vgl. *Z* 256 f.) *Θ* 55 (die Gr. nahmen das Mahl im Schiffslager ein u. rüsteten sich) *Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ⟨ἀνὰ πτόλιν⟩ ὡπλίζοντο*, zu *⟨ ⟩ über die Stadt hin* vgl. Chersias fr. dub. 2,2 p. 165 Dav. (*πτολ.*) *H* 370 (Priam. [in Versammlung]:) „*νῦν μὲν δόρπον ἔλεσθε ⟨κατὰ πτόλιν⟩* (*στρατὸν* v.l.), *ὡς τὸ πάρος περ* (*ἐν τελέεσσι* v.l.) u. kümmert euch um den Wachdienst", zwar findet die Versammlung *ἐν πόλει ἄκρῃ* (V.345) statt, aber die Abendmahlzeit soll (nicht dort, sondern) in der (ganzen) Stadt stattfinden, vgl. Ausführung V.379 f. (V.380 viell. unecht); *π.* hier also nicht = 'Akropolis' (vgl. L[20] 60 mit A.55, anders u.a. L[42] 25 A.31 ≅ L[49] 34), Gegensatz zu *κατὰ πτ.* ist einers. das Lager der Gr. (vgl. d. folg. St.), anderers. 'draußen', wo die Tr. am nächsten u. übernächsten Abend bleiben u. speisen (s. *Θ* 489 ff., *Σ* 243 ff.); sonst vgl. *κατὰ ἄ.* 'in d. Stadt' *B* 803, *H* 296, *Σ* 286, *Φ* 225, *X* 1. 394. 433, *Ω* 662. 703. 740, *β* 77, *θ* 551, *κατὰ Ἴλιον Θ* 131, *κατὰ Ἰλιόφι, τείχεα Φ* 295 *H* 477 (*παννύχιοι*) *δαίνυντο* (Gr., im Schiffslager), *Τρῶες δὲ ⟨ ⟩ ἠδ' ἐπίκουροι X* 434 (Hekabe beim Tod Hektors:) „*ὅ μοι νύκτάς τε καὶ ἦμαρ ' εὐχωλὴ κατὰ ἄ. πελέσκεο, πᾶσί τ' ὄνειαρ ' Τρωσί τε καὶ Τρῳῇσι ⟨ ⟩ οἵ σε θεὸν ὡς ' δειδέχατ'*", Hekabe nennt die Stadt, in der sie lebt, *ἄ.*, die Stadt aller *π.* (vgl. L[37] 68); eine lok. Unterscheidung nach „lower town" vs. „citadel" (so L[35] 155, ähnlich L[4] 154 A.7) ergäbe, daß *ἄ.* = „citadel" *Ψ* 1 *ὣς οἱ μὲν στενάχοντο ⟨ ⟩*, nimmt *X* 515 (*ἐπὶ δὲ* [sc. als Antwort auf Androm.s Rede] *στενάχοντο γυναῖκες*) auf, erweitert Personenkreis (*οἱ* = Männer u. Frauen, vgl. II Sp. 1636,43 ff.) u. Raum: nicht nur die Zuhörer der Androm. *ἐπὶ τείχεϊ* (*X* 463), sondern alle Tr. *β* 397 *οἱ δ' εὕδειν ὤρνυντο* (Freier) *⟨ ⟩*, *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ' εἵατ'* *sie machten sich auf, um überall in d. Stadt sich schlafen zu legen,* *⟨ ⟩* zu *εὕδειν* (Ameis-H. z.St.: vgl. *α* 424+ [*κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος*]) *o* 311 (Bettler zu Eum.: „ich will morgen zum Betteln *προτὶ ἄ.* [V.308]) *ἠγεμόν' ἐσθλὸν ὄπασσον, ' ὅς κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ ' κατὰ δὲ ⟨πτόλιν⟩ αὐτὸς ἀνάγκῃ ' πλάγξομαι*" *in der Stadt will ich notgedrungen allein herumgehen, ἄ.* u. *π.* syn. (vgl. Stanford zu *o* 308) *ρ* 18 (Bettler:) „*πτωχῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ ⟨ ⟩ ἠὲ κατ' ἀγροὺς ' δαῖτα πτωχεύειν*", vgl. V. 10 *ἄγ' ἐς πόλιν*, vgl. *κατὰ δῆμον ρ* 227, 558

2b *in der Stadt, durch, über die Stadt hin* (Beschr. e.r Bewegung) *π.* zu Präp. (im Gen.:) *διά*, (im Akk.:) *κατά* u. zu Verben: Subj. zu *ἰάχω*, Obj. zu *ἔχω*, vgl. *διὰ ἄστεος* (s. zu *o* 183), *κατὰ ἄ.* (s. zu *β* 383), *ἀνὰ ἄ.* (*Γ* 245, *Z* 505, *Θ* 517, *Σ* 493, *η* 72, *θ* 7. 173, *π* 461, *υ* 276, *χ* 77, *ψ* 137), *ἄ.* Obj. zu (*δι*)*έρχομαι* (*Z* 392) u. (*κατα*)*βλώσκω* (*π* 466) **2ba** *π.* zu Präp.: *o* 183 *ἤϊξαν* (Pferde, bei Abfahrt aus Sparta) *πεδίονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες durch die Stadt hindurch u. hinaus zum freien Feld,* vgl. *Γ* 263 (*διὰ Σκαιῶν*) u. s.v. *πεδίον* Sp. 1087,19 ff., nicht 'zur (tiefer gelegenen) Ebene' (auch Sparta liegt in der lakon. Ebene, vgl. *δ* 1 f.), vgl. *⟨διὰ ἄστεος⟩ Ω* 320 (s. zum folgenden) u. *κ* 118 (*τεῦχε βοήν*) *β* 154 *δεξιὼ ἤϊξαν* (Adler) *διά τ' οἰκία καὶ -ιν αὐτῶν durch die Häuser u. ihre Stadt,* eigtl. *über,* aber vgl. V.150 (*μέσσην ἀγορὴν ... ἱκέσθην*, vgl. *Ω* 319 f.), der Versammlungsplatz liegt also nicht in der Mitte, sondern offenbar eher am Rand der Stadt (aber in der Stadt, vgl. *ω* 420. 468, u. nicht weit weg vom Haus d. Od., s. V.10 f., *ρ* 72, *υ* 146; vgl. L[56] 45); *αὐτῶν* = die Versammlungsteilnehmer, die Versammlung also eine der Stadt Ithaka, an der 'alle' (V.9) teilnehmen *ρ* 72 *τοῖσι δὲ* (= Tel., Mentor u.a.) ... *ἐγγύθεν ἦλθε* (Peiraios) ' *ξεῖνον ἄγων ἀγορήνδε διὰ πτόλιν*, von seinem Haus aus (vgl. *o* 540 ff., *π* 322 ff., *ρ* 52 ff.) *durch die Stadt,* vgl. Ameis-H. z.St. u. *Z* 392 *β* 383 *Τηλεμάχῳ εἰκυῖα* (Ath.) *⟨κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ⟩* (u. fordert die Männer auf, abends zum Schiff zu kommen), vgl. *κατὰ ἄ. Z* 287, *Ω* 327, *β* 77, *η* 40, (*π* 466), *ρ* 246, *σ* 1, *χ* 223, *ψ* 137 *ω* 413 *ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα ⟨ ⟩* (den Tod der Freier verkündend) **2bβ** *π.* zu Verben: Sc. 284 *πᾶσαν δὲ -ιν θαλίαι τε χοροί τε ' ἀγλαΐαι τ' εἶχον*, vgl. *τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος* (*κ* 118) 380 *πᾶσα δὲ Μυρμιδόνων τε -ις κλειτή τ' Ἰαωλκὸς ' Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη Ἄνθειά τε ποιήεσσα ' φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἴαχον*, *π.* nicht 'ganze Gegend' (so Passow s.v.) od. 'territory of state' (so L[35] 205), sondern die (Haupt-)Stadt der Myrm. (s. zu Sc. 474 in 1bα), der 4 weitere Städte (zur Liste s. Russo z.St.) angefügt werden

2c *in die Stadt, zur Stadt hin, bis vor die Stadt* *π.* zu Präp. (im Gen.:) *ἰθύς, ποτί*, (im Akk.:) *ἐς/εἰς, εἴσω, πρός/ποτί, ὑπό* (2cα); *-ινδε* (2cβ), *π.* (bzw. ON mit *π.* als Appos.) als Obj. zu Verben (im Gen.:) *ἐπιβαίνω, ἵημι*, (im lok. Dat.:) (*ἀγγελίας*) *ἐποτρύνω*, (im Akk.:) (*κατα*)*δύ*(*ν*)*ω*, (*εἰσάν*)*εἶμι*, (*εἰσ*)*ἐλθεῖν, ἡγέομαι*, (*εἰσαφ*)*ἱκάνω* (2cγ); *π.* als Subj. zu (*ἀμφί*)*καλύπτω θ* 511 (2cδ); unklar, ob zu Präp. od. zu Verb (2cε), vgl. *εἰς/ἐς πτολ./ ἄ./ Ἴλιον / τεῖχος* (s. zu *ν* 323, *Φ* 611)), *Ἴλιον εἴσω* (8[i], s. zu *o* 40), *προτὶ/πρὸς ἄ./ Ἴλιον / τεῖχος* (s. zu *Z* 41), *ὑπὸ τεῖχος / Τροίην* (s. zu *Λ* 181) *ἄ.* (s. 2cβ), *πτολ.* u. *Ἴλιον* als Obj. von *ἱκάνω* (s. zu *Ξ* 230 in 2bγcc), *ἄ.* als Obj. von *κιχάνω* (*Φ* 128), *Ἴλιον* als Obj. von (*εἰσ*)*άγω* (*Ω* 620), (*εἰσανα*)*βαίνω* (*Z* 74, *P* 320), *δύω* (s. zu *δ* 246) u. *ἐλθεῖν* (s. zu *Θ* 522), *τεῖχος* als Obj. von (*εἰσ*) *ἐλθεῖν Δ* 34, (*εἰσ*)*ἔρχομαι X* 56 **2cα** *π.* zu Präp. **aa** im Gen.: *Φ* 540 *οἱ δ' ἰθὺς -ιος* (*-ηος* v.l.) *καὶ τείχεος ὑψηλοῖο ' ... ἐκ πεδίοιο ' φεῦγον* (Tr.), vgl. *ἰθύς* B2bβ (nicht zu *ἄ.* od. ON) *X* 198 *τοσσάκι μιν* (= Hektor) *προπάροιθεν ἀποστρέψασκε* (Ach.) *παραφθὰς ' πρὸς πεδίον· αὐτὸς δὲ ποτὶ πτόλιος πέτετ' αἰεί zur Stadt hin,* vgl. V 194 f. (Hektor will in Schutz von Tor u. Turm kommen), zu *πρός* 'Richtung auf zu' vgl. Fritz, Lokalpartikeln 246 **bb** im Akk.: *ν* 323 (Od. zu Ath.:) „*ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ ' θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι καὶ ⟨ἐς -ιν⟩ ἤγαγες αὐτή*" (v. ath. Arist.), vgl. *ἐς πτολ.* (*θ* 283). *εἰς ἄ.* (*Δ* 103. 121, *Ω* 696, *o* 216. 505), *εἰς/ἐς Ἴλιον* (13[i], 9[e], 1[e]) *ρ* 10 (Tel. zu Eum.:) „*σοί γ' ὦδ' ἐπιτέλλω· ' τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ⟨ ⟩ ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι ' δαῖτα πτωχεύῃ*" 201 *σταθμὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες ' ῥύατ' ὄπισθε μένοντες ... ⟨ ⟩ ἦγεν* (Eum.) *ἄνακτα*, wenig später sind sie *ἄστεος ἐγγύς* (V.205) an der als Stadtbrunnen genutzten Quelle *ζ* 3 *βῆ* (Ath.) *ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε -ιν τε*, zum Verb. von *δῆμος* u. *π.* s. Vorbem. 2.3 *Ψ* 835 (Ach.

setzt Eisenscheibe als Kampfpreis aus: „die hat einer auch fünf Jahre lang) *οὐ μὲν γάρ οἱ ἀτεμβόμενός γε σιδήρου ' ποιμὴν οὐδ' ἀροτὴρ εἰσ'* ⌊ ⌋ *„ ἀλλὰ παρέξει*", nicht d. 'Bauer' lebt außerhalb der Stadt, sondern seine Knechte (L[11] 432, L[14] 31 f.), die sonst in der Stadt Eisen kaufen müßten *ζ* 298 (Naus. zu Od.:) „*καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν* ⌊ ⌋ *ἠδ' ἐρέεσθαι ' δώματα πατρὸς ἐμοῦ*" *ρ* 6 (Tel. [*ἄστυδε ἱέμενος* V.5] zu Eum.:) „*ἦ τοι μὲν ἐγὼν εἶμ'* ⌊ ⌋" h.Ap.477 (Ap. zu Kretern:) „*νῦν οὐκ ἔθ' ὑπότροποι αὖθις ἔσεσθε ' ἔς τε -ιν ἐρατὴν καὶ δώματα καλὰ ἕκαστος ' ἔς τε φίλας ἀλόχους*" *ξ* 265 *Αἰγυπτίων ἀνδρῶν ... ἀγροὺς ' πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον καὶ νήπια τέκνα, ' αὐτούς τ' ἔκτεινον· τάχα δ'* ⌊ ⌋ *ἵκετ' ἀϋτή* = *ρ* 434 (die Landbevölkerung bildet offenbar nicht das Heer) h.Ap.278 *ἶξες δ' ἐς Φλεγύων ἀνδρῶν -ιν ὑβριστάων, ' οἳ ... ἐπὶ χθονὶ ναιετάασκον ' ἐν καλῇ βήσσῃ Κηφισίδος ἐγγύθι λίμνης* (Orchomenos od. Panopeus, s. II Sp.54,49 ff.) *Φ* 611 (sie wagten nicht, draußen aufeinander zu warten) *ἀλλ' ἐσσυμένως ἐσέχυντο '* ⌊ ⌋ „*ὅν τινα τῶν γε πόδες καὶ γοῦνα σαώσαι* (vgl. *Χ* 1 *κατὰ ἄ.* u. *εἰς ἄ.* *Χ* 12. 47, *ἐς τεῖχος Π* 714, *Φ* 534) Vit. p.7,22 *αἶψα πόδες με φέροιεν ἐς αἰδοίων -ιν ἀνδρῶν* *ο* 37 (Ath. zu Tel.:) „*ἐπὴν πρώτην ἀκτὴν Ἰθάκης ἀφίκηαι, ' νῆα μὲν* ⌊ ⌋ *ὀτρῦναι καὶ πάντας ἑταίρους, ' αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι*", Richtung Stadt, d.h. zum Hafen der Stadt 553 (Tel. verläßt das Schiff) *οἱ μὲν ἀνώσαντες πλέον* ⌊ ⌋ „ *ὡς ἐκέλευσε* (Tel. geht zu *αὐλήν*, V.555) 40 (Ath. zu Tel.:) „*ἔνθα δὲ νύκτ' ἀέσαι· τὸν δ' ὀτρῦναι -ιν εἴσω*", vgl. *Ἴλιον εἴσω* (8[i], 1[h]): *Ζ* 41 *αὐτὸ μὲν* (Pferde) *ἐβήτην '* ⌊*πρὸς -ιν*⌋ *„ ἦ περ οἱ ἄλλοι ἀπιζόμενοι φοβέοντο*, vgl. ⌊*προτὶ*⌋/*ποτὶ ἄ.* (25[i], 8[e], s. *ἄ.* B 1 a γ, 1 b γ, 1 c γ, 2 a γ u. 3), ⌊ ⌋ *Ἴλιον* (20[i], 1[h]), *πρὸς τεῖχος Θ* 533 *Φ* 4 *διατμήξας τοὺς μὲν πεδίονδ' ἐδίωκε ' πρὸς -ιν* *Χ* 101 (Hektor: „Pulyd. wird mir Vorwürfe machen) *ὅς μ' ἐκέλευε Τρωσὶ* ⌊*ποτὶ πτόλιν*⌋ *ἠγήσασθαι*" *ξ* 472 (Lügenerz.) *ὅτε δή ῥ' ἱκόμεσθα* ⌊ ⌋ *αἰπύ τε τεῖχος* (da lagen wir dann *περὶ ἄ.* [V.473] zw. Röhricht u. Sumpf) *ω* 536 *πρὸς δὲ -ιν τρωπῶντο* (Ithak.) *λιλαιόμενοι βιότοιο* *Λ* 181 *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλεν* (Ag.) ⌊*ὑπὸ πτόλιν*⌋ *αἰπύ τε τεῖχος ' ἵξεσθαι* (da griff Zeus ein) *(bis) unter die Mauern der Stadt*, vgl. *ὑπὸ Ἴλιον* (*Β* 216. 249. 492. 673, *Ψ* 297, Hes.fr.136,8 u. dazu Ameis-H. zu *Β* 216), *ὑπὸ Τροίην* (*δ* 146, *ξ* 469), *ὑπὸ τεῖχος* (*Δ* 407, *Μ* 264, *Χ* 144) u. vgl. *ὑπὸ/-αὶ -ιν* (*Σ* 281, h.Cer.271 in 12 e α bb) *vor* **2cβ** *-ινδε* (zum Allativ vgl. Risch, Kl. Schr.486) *zur Stadt hin, in die Stadt hinein*, vgl. *ἄστυδ(ε)* (*Σ* 255, *Ω* 778, *ζ* 296, *κ* 104, *ο* 503, *π* 331 [Schiff], *ρ* 5, *τ* 190) *π* 155 *ὦρσε συφορβόν· ὁ δ' ... ' ... ⌊-ινδ⌋' ἴεν* *ζ* 255 (Naus.:) „*ὄρσεο νῦν, ὦ ξεῖνε,* ⌊ ⌋' *ἴμεν*" (*πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα*) *η* 14 *καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὥρτο* ⌊ ⌋' *ἴμεν* *ρ* 182 *ἐξ ἀγροῖο* ⌊ ⌋*ε ' ὠτρύνοντ'* (Od. u. Eum.) *ἱέναι* 185 (Eum. zum Bettler:) „*ἐπεὶ ἄρ δὴ ἔπειτα* ⌊ ⌋' *ἴμεναι μενεαίνεις*" (vgl. *σταθμῶν ῥυτῆρα* als Ggs.) *Ζ* 86 (Helenos zu Hektor: „wir werden mit d. Gr. kämpfen) *ἀτὰρ σὺ* ⌊ ⌋*ε μετέρχεο* (zu deiner Mutter)" *α* 189 (Ath./Mentes zu Tel.:) „*τὸν* (= Laertes) *οὐκέτι φασὶ* ⌊ ⌋*ε ' ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν*" *λ* 188 (Antikleia zu Od.:) „*πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει ' ἀγρῷ οὐδὲ* ⌊ ⌋*ε κατέρχεται*" *ξ* 372 (Eum. zum Bettler:) „*αὐτὰρ ἐγὼ παρ' ὕεσσιν ἀπότροπος· οὐδὲ* ⌊ ⌋*ε ' ἔρχομαι*" *Ε* 224 (Aen. zu Pand.: „die tüchtigen Pferde des Tros) *καὶ νῶϊ* ⌊ ⌋*ε* (*πόλιν δὲ, πάλιν δὲ* vv.ll.) *σώσετον* (wenn Zeus dem Diom. Ruhm verleiht)" *Κ* 209 (Nestor: „ein Mann sollte erfahren) *ἄσσα τε μητιόωσι* (Troer) *μετὰ σφίσιν, ἢ μεμάασιν ' αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε* ⌊ ⌋*ε ' ἄψ ἀναχωρήσουσιν*" = 410 (Od. zu Dolon) *Ν* 820 (Aias zu Hektor: „Du wirst zu Zeus u. den anderen Göttern beten) *θύσσονας ἱππῆων ἔμεναι καλλίτριχας ἵππους, ' οἵ σε* ⌊ ⌋' *οἴσουσι κονίοντες πεδίοιο*" *ξ* 26 *τὸν δὲ τέταρτον* (Schweinehirten) *ἀποπροέηκε* (Eum.) ⌊ ⌋*ε ' σῦν ἀγέμεν μνηστῆρσιν* *ο* 306 (Od. will Eum. auf die Probe stellen) *ἦ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι μεῖναί τε κελεύοι ' αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ ἢ ὀτρύνειε* ⌊ ⌋*ε* *ρ* 375 (Antin. zu Eum.:) „*τίη δὲ σὺ τόνδε* ⌊ ⌋*ε ' ἤγαγες;*" **2cγ** *π.* (bzw. ON mit *π.* als Appos.) als Obj. zu Verben: **aa** im Gen.: *Π* 395 *φάλαγγας* (der Tr.) ' *ἅῳ ἐπὶ νῆας ἔεργε* (Patr.) *παλιμπετές, οὐδὲ -ηος ' εἴα ἱεμένους ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ μεσηγὺ ' νηῶν καὶ ποταμοῦ καὶ τείχεος ὑψηλοῖο ' κτεῖνε μεταΐσσων, ἐπι-* viell. *hinauf* (s. *βαίνω* II Sp.17,65 ff.; Fritz, Lokalpartikeln 122), vgl. aber zum folg. *ζ* 262 (Naus. zu Od.: „solange wir durch *ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων*, sollst du mit den Mägden dem Wagen folgen) *αὐτὰρ ἐπὴν -ιος ἐπιβήομεν, ἣν πέρι πύργος ' ὑψηλός*", es folgt (s. *ζ* 263 in 2 e α aa) in Anakoluth (vgl. Ameis-H. z.St.) weitere Beschreibg. von Stadt u. Hafen u. des Ath.-Hains vor der Stadt (V.291 f.) u. erst V.295 f. Wiederaufnahme der Anweisung (*εἰς ὅ κεν ἡμεῖς ἄ. δε ἔλθωμεν*); *ἐπι-* hier nicht auf 'geogr. Höhergelegenes' (so s.v. *βαίνω* II Sp.17,65; Fritz a.O.: 'hinauf zur Stadt'), da auch Stadt am Meer, sondern wie z.B. *η* 223 auf Ziel *Λ* 168 *μέσσον κὰπ πεδίον ... ἐσσεύοντο* (Troer auf der Flucht) ' *ἱέμενοι -ιος* (*-εως* v.l.) **bb** im Dat.: *ω* 355 (Laertes:) „*μὴ τάχα ... ἀγγελίας δὲ ' πάντῃ ἐποτρύνωσι* (die Ithak.) *Κεφαλλήνων -ίεσσι* (*-έεσσι* v.l.)" **cc** im Akk.: *Ξ* 230 *Λῆμνον δ' εἰσαφίκανε* (Hera), *-ιν θείοιο Θόαντος* (*ἄνακτος* v.l.), vgl. V.281 (*ἄ.*) u. *θ* 283 (*Λῆμνον ἐϋκτίμενον πτολ.*), 'Haupt'-Stadt u. Insel haben dens. Namen, s.o. Vorbem. 1.4, anders sch. *Ξ* 230 (Insel als *π.* od. *π.* = *χώρα* od. e. der zwei Städte von Lemnos, wie *θ* 362 f.); vgl. *πτολ./ Ἴλιον / Τροίην* als Obj. von *ἱκάνω* (*γ* 4, *κ* 81, *ο* 193, h.Cer.318, h.Ap.410 / *Σ* 270, *Χ* 17 / *Ω* 346) *ζ* 191 (Naus. zu Fremdem:) „*ἡμετέρην τε* ⌊-*ιν καὶ γαῖαν*⌋ *ἱκάνεις*" (V.194 *ἄ.* *δέ τοι δείξω*, vgl. V.177 in 1 b α) *κ* 39 (Gef. des Od.:) „*ὡς ὅδε* (= Od.) *πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν ' ἀνθρώποις, ὅτεών κε* (*τε* v.l.) ⌊ ⌋ *ἵκηται*" 13 (Erz.) *τῶν ἱκόμεσθα -ιν καὶ δώματα καλά* (*τείχεα μακρά* v.l.), vgl. V.3 (*τεῖχος* rund um die Insel) u. allg. Vorbem. 3 416 (Erz.: sie kamen sich vor) *ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ -ιν αὐτὴν* (*-ήν* Arist., *αὐτῶν* vulg.) ' *τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἔτραφον ἠδ' ἐγένοντο*, Stadt als Mittelpunkt der Heimat Ith. (vgl. Ameis-H. z.St.) Sc.469 *αἶψα δ' ἔπειτα -ιν Τρηχῖνος ἵκοντο* (Her. u. Iol.) *δ* 246 (Hel.:) „*οἰκῆϊ ἐοικώς, ' ἀνδρῶν δυσμενέων* ⌊*κατέδυ* (Od.)⌋ *-ιν εὐρυάγυιαν*", vgl. *Φ* 515, *Χ* 99 249 (Hel.:) „*τῷ* (= Dektes) *ἵκελος* ⌊ ⌋ *Τρώων -ιν* *η* 18 *ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε -ιν δύσεσθαι ἐραννήν* *Θ* 522 (Hektor:) „*φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω* (auf den Mauern rings um die Stadt [*περὶ ἄ.*], gebildet aus Knaben u. Greisen, vgl. V.518 f.), ' *μὴ λόχος εἰσέλθῃσι -ιν λαῶν ἀπεόντων*", vgl. *Φ* 156 Cat.94,11 Trav. *πτόλιν εἰσ[α]νιόντες* (viell. Troia), vgl. V.10 (*πτολ.*) *ζ* 114 (Ath. dachte daran) *ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐώπιδα κούρην, ' ἥ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν -ιν ἡγήσαιτο*, zum Akk. vgl. *ο* 82 (*ἄστεα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι*) u. Ameis-H. z.St. **2cδ** *in die Stadt aufnehmen* *π.* als Subj. zu (*ἀμφι*)*καλύπτω* *θ* 511 (Erz.) *αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι* (sc. Troia od. die Tr.), *ἐπὴν -ις ἀμφικαλύψῃ ' δουράτεον μέγαν ἵππον* **umhüllt haben würde** (s. *καλύπτω* II Sp.1317,45) = „receives into its midst" (Garvie z.St.), *π.* die Stadt als ganze, nicht die Akropolis (so L[14] 63 f.), wohin die Tr. das hölzerne Pferd ziehen (V.504), vgl. *ἄ.* V.513 f. **2ce** unklar, ob zu Präp. od. zu Verb: Hes.fr.196,4 (unbek. Freier kommt zu)]*ου λιπαρὴν -ι[ν ε]ἵνεκα κούρης*

2d *aus der Stadt (heraus), von der Stadt weg, die Stadt verlassen* *π.* zu Präp. (im Gen.:) ⌊*ἀπό, ἐκ, κατά*⌋ u. Verben (nur mit Präv. ⌊ ⌋) (im Gen.:) (*ἐξ*)*ἄγω*, (*ἀπ*)*ἀείρω*, (*κατα*)*βαίνω*, (*ἐξ*)*ἐλθεῖν*, (im Akk.:) (*κατα*)*λείπω*; vgl. *ἐξ* ⌊*ἄστεος*⌋, *ἐκ δήμου*, *ἐξ Ἰλίου* (s. zu *Θ* 505), ⌊ ⌋ (*ἐξ*)*ἐλάυνω* *Φ* 360, *ἄ.*/

πτολ./ Ἴλιον (κατα)λείπω (s. zu *Χ* 383), *Ἰλιόθεν ι* 39 u. (zum Verlassen e.r Stadt) *Ω* 707 in 2aα **2dα** mit Präp.: *Δ* 514 *ὥς φάτ' ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός* (= Ap.), zwar befindet sich Ap. auf der 'Akropolis' (V. 508), aber *π.* ist hier aus Sicht des kämpfenden Heeres der Tr. weder 'Zitadelle' noch 'Burgberg' (so L[35] 155 mit A.2, L[42] 25 A.31 ≅ L[49] 34, L[64] 202), vielmehr ruft Ap. d. Tr. zu „depuis la ville" (L[20] 59, vgl. L[14] 68), während Ath. die Gr. *ἐρχομένη κατ' ὄμιλον* (V. 516) antreibt; zu *Υ* 52 s.u. *Θ* 505 (Hektor:) „*ἐκ -ιος* (*-εως* v.l.) *δ' ἄξεσθε βόας καὶ ἴφια μῆλα ' καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε ' σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων*" ≅ 545 (*-εως* v.l.) (Ausführung), vgl. *Σ* 207, *Σ* 210, *Ζ* 158, *Β* 230 *Ζ* 257 (Hekabe zu Hektor: die Gr. bedrängen uns *μαρνάμενοι περὶ ἄ.*) „*σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν ' ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης -ιος* (*-εως, -ηος* vv.ll.) *Διὶ χεῖρας ἀνασχεῖν*" *von der Akropolis aus,* vgl. *Χ* 172 *Υ* 52 (Olympier begaben sich ins Getümmel, Ath. schrie laut bald vor Mauer u. Graben, bald am Gestade) *αὖε δ' Ἄρης ἐτέρωθεν, ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσος, ' ὀξὺ κατ' ἀκροτάτης -ιος Τρώεσσι κελεύων, ' ἄλλοτε πὰρ Σιμόεντι θέων ἐπὶ Καλλικολώνῃ von d. höchsten Erhebung d. Stadt aus,* hier im Ggs. zu *Δ* 514 (s.o.) Lokalisierg. nicht aus Sicht der Gr. od. Troer, sondern vom Dichter her, vgl. auch *Π* 700 (Ap. auf Mauer-Turm) **2dβ** zu Verben, vgl. *Φ* 360 (*Τρῶας*) *ἄστεος ἐξελάσειε, Χ* 237 *τείχεος ἐξελθεῖν Φ* 563 (Agenor zu sich: „was überlegt mir da mein eigenes Herz) *μή μ' ἀπαειρόμενον -ιος* (*-εως* v.l.) *πεδίονδε νοήσῃ* (Ach.) ' *καί με μεταΐξας μάρψῃ ταχέεσσι πόδεσσιν*" *daß er mich nicht bemerkt, wenn ich von der (Nähe der) Stadt weglaufe zur Ebene hin* (zu *ἀπαειρόμενον* s. *ἀείρω* I Sp. 169,68 ff. u. *ἀπό* I Sp. 1059,36) *Χ* 417 (Priam.:) „*μ' οἷον ἐάσατε κηδόμενοί περ ' ἐξελθόντα -ηος ἱκέσθ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν*" *ψ* 372 *τοὺς δ'* (= Od., Tel., Eum., Phil.) *ἄρ' Ἀθήνη ' νυκτὶ κατακρύψασα θοῶς ἐξῆγε -ηος Ω* 329 *οἱ δ' ἐπεὶ οὖν -ιος* (*-εος, -εως* vv.ll.) *κατέβαν* (Priam. u. Begleitung), *πεδίον δ' ἀφίκοντο* (vgl. V. 327. 330 *προτὶ Ἴλιον*), Präv. *κατά* kann hier *herunter* bedeuten; verlassen wird *π.*, vorher waren sie innerhalb von *ἄ.* *ω* 205 *οἱ δ'* (= Od. u.a.) *ἐπεὶ ἐκ -ιος* (*-εως* v.l.) *κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο ' καλὸν Λαέρταο*, Präv. *κατά* hier nicht vom Abstieg aus Höhergelegenem, vgl. *λ* 188 *κατέρχεται* für die Gegenrichtung 'vom Land in die Stadt' (Heubeck, Odyssey z.St.) *Χ* 383 (Ach. zu Gr.: „laßt uns *ἀμφὶ πόλιν* einen Angriff fingieren, damit wir erfahren, was die Tr. im Sinn haben) *ἢ καταλείψουσιν -ιν ἄκρην τοῦδε πεσόντος* (od. beabsichtigen zu bleiben)", entweder *π. ἄκρη Akropolis* als wichtigster Teil der Stadt (L[20] 59, A.41: viell. auf 'Palast u. Tempel' bezogen) od. allg. Beiw. der ganzen Stadt, wie (bes. *θ* 516) *-ιν αἰπήν* (s. Ameis-H. z.St.) od. *αἰπὺ πτολ.*; vgl. auch *Ω* 383 (*καταλείπετε Ἴλιον ἱρήν*), sonst *ἄ./πτολ.* als Obj. zu *λείπω*: *Ξ* 281 / *γ* 485, Sc. 81

2e *von der Stadt entfernt, außerhalb, vor der Stadt, um die Stadt (herum)* hier auch vom Kampf um e. Stadt, wenn deutlich lokal (sonst *ἀμφί, περί* 'wegen' s. 3a); *π.* zu Präp. (im Gen.:) *ἀπό, ἐγγύς, ἑκάς, ἑκάτερθε, ἐκτός, νόσφι, πρό, πρόσθε(ν), προπάροιθε(ν), ὑπέρ,* (im Akk.:) *ἀμφί, περί, ὑπό* (2eα) u. Verben (im Gen.:) (*ἀπο-*)*τάμνω*, (Dat.:) (*ἀμφι*)*καλύπτω* (2eβ), vgl. *ἀμφί τε ἄ.* (*Δ* 706, s. zu *Σ* 509), ⟨*ἄστεος*⟩ *ἐγγύς* (s. zu Sc. 473), ⟨ ⟩ *ἐκ* (*Σ* 210), *ἔκαθεν δέ τε ἄ.* (*ρ* 25), *περὶ ἄ.* (s. zu *Χ* 165), *πρὸ ἄστεος / Ἰλιόθι πρό* (s. zu *Τ* 292), *πρὸ πυλάων* (s. *πύλαι* B Vorbem.), *Ἰλίου προπάροιθε* (s. zu *Β* 811), *ἀπὸ τείχεος* (s. zu *ζ* 294), *Χ* 16, *ἀμφὶ δὲ τεῖχος* (s. zu *Σ* 509), *τείχεϊ/τεῖχος ὑπό/ὑπέκ* (s. zu *Σ* 281) **2eα** zu Präp. **aa** *π.* im Gen.: *ζ* 40 (Ath. zu Naus.: „erbitte Maultiere u. Wagen, denn) *πολλὸν γὰρ ἄπο πλυνοί εἰσι -ηος*" *weit entfernt,* zu *ἀπό* (nicht Präv.) s. I Sp. 1090,40 ff. u. 1071,29 f., vgl. *ἀπὸ τείχεος Ι* 353, *Φ* 557, *Χ* 16 294 (Naus. zu Od.: „das *τέμενος* u. d. Garten meines Vaters sind) *τόσσον* ⟨*ἀπὸ πτόλιος*⟩ *ὅσσον τε γέγωνε βοήσας*" (vgl. V. 296 *ἄ.δε*) *ν* 156 (Zeus zu Pos.:) „*ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην* (sc. Schiff) *προΐδωνται ' λαοὶ* (= Phäaken) ⟨ ⟩ (dann mach es zu Stein *ἐγγύθι γαίης*)" Sc. 473 *Κύκνον δ' αὖ Κήϋξ θάπτεν καὶ λαὸς ἀπείρων, ' οἵ ῥ' ἐγγὺς ναῖον -ιος* (*-ιας, -ηας* vv.ll.) *κλειτοῦ βασιλῆος* (+ ON im Akk., s. Sc. 474 in 1bα), die *π.* des Keyx ist Trechis, s. V. 355, die Menschen bewohnen Städte 'in der Nähe' (s. dazu Russo zu V. 380), nicht etwa 'did not live in, but near, the king's polis' = 'citadel' (L[14] 212); auch wenn VV. 474–5 unecht, V. 473 kein Indiz für *π.* als 'citadel'; zu *ἐγγύς* sonst vgl. *ρ* 205 (*ἄστεος ἐ.*) *Ε* 791 (Hera als Stentor zu den Gr.:) „*νῦν δὲ ἑκὰς -ιος κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ μάχονται* (Tr.)" = *Ν* 107 (Pos. als Kalchas zu Gr.), vgl. *γ* 260 *ζ* 263 (Naus.:) „*καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε -ηος, ' λεπτὴ δ' εἰσίθμη*" (V. 266: *ἀγορὴ καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφίς*), vgl. *η* 43 f. (Od. betritt u. bestaunt *λιμένας καὶ νῆας, ἀγοράς, τείχεα*, daß in dieser 'Liste' die Mauern zuletzt genannt werden, ist stil. (vgl. L[36] 46) u. kein Indiz dafür, daß *ἀγορή* u. Pos.-Heiligtum außerhalb der Mauer liegen (so L[41] 323 A.11, L[63] 63 f., richtig L[3] II 305, L[13] 16); die Mauer liegt auch nicht vor dem 'Palast' des Alkin. (L[2] 309 f.: „Burgmauer"); die Benutzung des Hafens ist offenkundig (durch die Stadtgemeinde?) organisiert, jedes Schiff hat seinen Standplatz (zu *ἐπίστιον* V. 265 s. s.v.) *Φ* 608 *οὐδ' ἄρα τοί γ' ἔτλαν -ιος καὶ* ⟨*τείχεος ἐκτὸς*⟩ ' *μεῖναι ἔτ' ἀλλήλους*, vgl. *Ι* 552 ⟨ ⟩*θεν α* 185 (Ath./Mentes zu Tel.:) „*νηῦς δέ μοι ἥδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ* ⟨*νόσφι -ηος*⟩ ' *ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι* (v. ath. Ar. Byz., Arist.)" = *ω* 308 (Od. zu Laertes) *π* 383 (Antin.: „Tel. könnte eine Versammlung einberufen u. die Leute könnten uns dann aus dem Land jagen) *ἀλλὰ φθέωμεν ἐλόντες ἐπ' ἀγροῦ* ⟨ ⟩ ' *ἢ ἐν ὁδῷ*" *ω* 212 *ἢ ῥα* (= Sikelerin) *γέροντα ' ἐνδυκέως κομέεσκεν ἐπ' ἀγροῦ* ⟨ ⟩ h. Cer. 114 (Mädchen fragen Dem.:) „*τίπτε δὲ* ⟨ ⟩ *ἀπέστιχες οὐδὲ δόμοισι ' πίλνασαι;*", zum Präv. *ἀπό* nb. *νόσφι* s. I Sp. 1072,11 ff. *Τ* 292 (Briseis:) „*ἄνδρα μὲν ... ' εἶδον πρὸ πτόλιος* (*-ηος* v.l.) *δεδαϊγμένον ὀξεῖ χαλκῷ* (u. drei Brüder)" *ante urbem et pro urbe* (Damm, Lex. Gr., Glasgow 1824, s.v.), wie *θ* 524 (s.u.), vgl. *πρὸ ἄστεος* (*Ο* 351 [*ἡμετέροιο*], *Ω* 783, *κ* 105, *ω* 468), *Ἰλιόθι πρό* (*Θ* 561, *Κ* 12, *Ν* 349, *θ* 581) *Χ* 110 (Hektor zu sich: „es wäre für mich viel besser, entweder Ach. zu töten u. heimzukehren) *ἠέ κεν αὐτῷ ὀλέσθαι εὔκλειῶς πρὸ -ηος* (*πρὸ -ηος εὔκλειῶς ἀπολέσθαι* v.l.)" *Β* 811 *ἔστι δέ τις* ⟨*προπάροιθε -ιος*⟩ (*-ηος, -εος, -ευς* vv.ll.) *αἰπεῖα κολώνη, ' ἐν πεδίῳ*, vgl. *Ἰλίου προπάροιθε Ο* 66, *Φ* 104, *Χ* 6 *Φ* 567 (Agenor zu sich: „wenn ich zur Ebene hin [vor Ach.] fliehe, kann ich dem Tod nicht entrinnen) *εἰ δέ κέ οἱ* ⟨ ⟩ (*-εος, -ηος* vv.ll., cf. West zu *Β* 811) *κατ' ἐναντίον ἔλθω ...*" Sc. 285 *τοὶ δ' αὖ προπάροιθε -ηος ' νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες ἐθύνεον θ* 524 (Od. weint) *ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα, ' ὅς τε ἑῆς* ⟨*πρόσθεν -ιος*⟩ (*προπάροιθε* v.l.) *λαῶν τε πέσῃσιν, ' ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ*, er fällt vor der Stadt für seine Heimatstadt, vgl. *Τ* 292 (s.o.) u. *Φ* 587 (*πρόσθε φίλων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἱῶν Ἴλιον εἰρυόμεσθα*) *Χ* 464 *ἔστη* (Androm.) *παπτήνασ' ἐπὶ τείχεϊ, τὸν δὲ* (= Hektor) *νόησεν ' ἑλκόμενον* ⟨ ⟩ (*-εως* v.l., cf. West, Ptol. Pap. 170) ' *ταχέες δέ μιν ἵπποι ' ἕλκον... ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν π* 471 (Eum.:) „*ἤδη ὑπὲρ -ιος, ὅθι Ἑρμαιος λόφος ἐστίν, ' ἦα κιών* (da sah ich ein Schiff in unseren Hafen einlaufen)", Eum., d. vom Haus des Od. weggegangen ist (s. V. 341) sieht das Schiff aus größerer Höhe (offenbar noch oberhalb der *ρ* 205 ff. *ἄστεος ἐγγύς* beschriebenen Quelle) früher als Amphin., der es aus dem Haus des Od. erst sieht, als es schon im Hafen liegt (s. *ρ* 352 – diese Stelle deswegen kein Beleg für 'Akropolis' in Ithaka [so Buchholz, Realien I 125 ff. mit abwegigem Hinweis auf *α* 425 u. *β* 407, von Warneke, Orbis terrarum 3, 1997, 88 u. 90 phan-

tasievoll aufgenommen]), vgl. z.B. *o* 505 (Tel.: *εἰς ἄ.* [sc. in sein Haus] ... *κάτειμι*) **bb** *π.* im Akk. *Σ* 509 (Schildbeschr.) *τὴν δ' ἑτέρην -ιν ἀμφὶ δύω στρατοὶ εἵατο λαῶν ' τεύχεσι λαμπόμενοι*, bildl. Darstellung: (Angreifer u. Verteidiger) lagerten (zu beiden Seiten, s. *ἀμφί* I 666 37 ff.) um die Stadt; zur Postpos. von *ἀμφι-* vgl. *δαίω* B 1 zu *Z* 329, *ἀμφὶ -ει* (*ζ* 9 oben 1 c) u. *ἀμφί τε ἄ.* (*Λ* 706) *X* 381 (Ach. zu Gr.:) „*εἰ δ' ἄγετ' ἀμφὶ -ιν σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν* (damit wir erfahren, ob sie die Stadt schon verlassen [*X* 383 s.o. 1 b α]) *um die Stadt herum einen Angriff fingieren* 165 *ὥς τὼ τρὶς Πριάμοιο -ιν ⌊πέρι⌋ δινηθήτην* (Ach. u. Hektor) ' *καρπαλίμοισι πόδεσσι*, vgl. (im Kontext) ⌊ ⌋ *τεῖχος* V. 168, *ἄ. πέρι* bzw. *περὶ ἄ.* (jeweils in Rede) V. 173. 230. 251, sonst vgl. *-ιν ⌊πέρι⌋ Φ* 446 (s.o. 1 c), (*-ιος*) *ἣν* ⌊ ⌋ *πύργος ζ* 262 (s.o. 1 b γ aa), ⌊*περὶ*⌋ *ἄ. Θ* 519, *Ω* 402, *ξ* 473, ⌊ ⌋ *τεῖχος M* 177, *X* 168, Hes. fr. 33 a, 20 u. vgl. unten 3 a α aa *Σ* 281 (Pulyd.: „Ach. wird von den Schiffen kommen u. *περὶ τείχεος* mit uns kämpfen) *ἂψ πάλιν εἶσ' ἐπὶ νῆας, ἐπεί κ' ἐριαύχενας ἵππους ' παντοίου δρόμου ἄσῃ ὑπὸ πτόλιν ἡλασκάζων·* ' ... ' *οὐδέ ποτ' ἐκπέρσει vor d. Stadt*, vgl. *ὑπαὶ -ιν* (h. Cer. 271), *τεῖχος ὕπο X* 144, *τείχεος ὑπέκ X* 146, *τείχεϊ ὕπο / ὑπὸ τείχεϊ P* 558, *Φ* 277, *Ψ* 81; zu *ὑπό* 'hin zu' s. zu *Λ* 181 in 2 c α bb h. Cer. 271 (Dem.:) „*μοι νηόν τε μέγαν καὶ βωμὸν ὑπ' αὐτῷ ' τευχόντων πᾶς δῆμος ὑπαὶ -ιν αἰπύ τε τεῖχος ' Καλλιχόρου καθύπερθεν ἐπὶ προὔχοντι κολωνῷ*“ *über dem Kallichoros-Brunnen auf e.m aufragenden Hügel*, *ὑπαί* 'unter' die Mauer = vor die Stadt, kein Indiz für *π.* = 'citadel' (so Richardson 328, L[14] 212 f. [„Atticism“], L[35] 156) s. auch h. Cer. 151 in I 1 b α; Ausführung s. V. 296 ff., zu Tempelbau sonst s. zu *ζ* 9 in 1 c α, *Z* 88[+] in 1 2 a α u. vgl. Vorbem. 4.6 **2 e β** zu Verben (*ἀποτάμνω, ἀμφικαλύπτω*, vgl. *Ἰλίου ἀπόσχῃ Z* 96) *X* 456 (Androm.:) „*μάλ' αἰνῶς ' δείδω, μὴ δή μοι θρασὺν Ἕκτορα ... ' μοῦνον ἀποτμήξας -ιος πεδίονδε δίηται* (Ach.)“ *abschneidend von (seinen Leuten in) der Stadt* (vgl. *ἀπό* I Sp. 1052, 21 ff.) *θ* 569 (Alkin.: „Nausithoos sagte einst, daß eines Tages Pos. ein heimkehrendes Schiff der Phäaken auf dem Meer zerschmettern werde) *μέγα δ' ἦμιν ⌊ὄρος -ει* (*-ιν* v.l.) *ἀμφικαλύψ⌊ειν*“ (ath. Arist.) = *ν* 177 *einen großen Berg um unsere Stadt hüllen*, 'a total covering' (Friedrich, AJPh 110, 1989, 395 A.1), nicht bloß 'blockade it and separate from the sea' (so Hainsworth in Odyssey zur St.); zur Syntax s. *καλύπτω* B II 1 b: zur Athetese der Verse 564–71 vgl. Ameis-H. zu *θ* 565–70 u. Anh. zu *θ* 564; de Jong, Narr. Comm. Od. zu *θ* 564–71 *ν* 152 (Pos.: „ich will das Schiff der Phäaken im Meer zerschmettern) *μέγα δέ σφιν ⌊ ⌋αι* (*-ι, -ιν* vv.ll.)“ 158 (Zeus zu Pos.: „mach das Schiff zu Stein) *μὴ δέ* (Ar. Byz. [vel *μηδέ*], *μέγα δέ* vulg., *μετὰ δέ* v.l.) *σφιν ⌊ ⌋αι* (*-ιν* v.l.)“ (v. del. Bothe alii), zu *μή* vgl. *μηδ'* V. 183 u. s. Ameis-H. u. Stanford z.St., Hoekstra, Odyssey zu *ν* 125–87, Friedrich, AJPh 110, 1989, 395–9 m. Lit., de Jong, Narr. Comm. Od. zu *ν* 125–87 u. Art. *Ποσειδάων* B 5 b γ 183 (Alkin.: „laßt uns dem Pos. 12 Stiere opfern) *αἴ κ' ἐλέῃσῃ ' μηδ' ἦμιν περίμηκες ⌊ ⌋ῃ* (*-ιν* v.l.)“, vgl. *ἄ.* V. 181

3 Stadt u. Krieg, Zerstörung: Stadt wird angegriffen, belagert, erobert, zerstört (*P* 737 ohne kriegerischen Anlaß, Hes. fr. 30, 21 durch Gott), beraubt, verteidigt **3 a** Angriff auf, Kampf um Stadt, Belagerung, Verteidigung e.r Stadt (zu göttl. Schutz s.o. 1 d); *π.* (bzw. ON mit *π.* als Appos.) zu Präp. (im Gen.:) *περί, ὑπέρ*, (im Akk.:) *εἰς, ἀμφί, περί* u. Verben (im Akk. zu *ἔχω, καταλείπω, ἀμφιμάχομαι, σαόω*), zu Verteidigung vor Stadt vgl. *T* 292, *X* 110, *θ* 524 in 2 d α, *O* 737 in 1 a β, zur Aufgabe e.r belagerten Stadt s. *X* 383 in 2 c β, vgl. *περὶ ἄ.* (s. zu *Z* 327), *Ἴλιον ἀμφί* (s. zu *I* 530), (*ἄστεϊ*) *ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ* (*θ* 525), *ἄ.* als Obj. von *ἀμφίστημι* (*Λ* 733), *ἀμφιδαίω* (*Z* 329), *περιπέλομαι* (*Σ* 220) u. *σαόω* (s.u. *P* 144) **3 a α** zu Präp. **aa** Gen.: *P* 147 (Glaukos zu Hektor:) „*οὐ γάρ τις Λυκίων γε μαχησόμενος Δαναοῖσιν ' εἶσι ⌊περὶ πτόλιος⌋*“, vgl. V. 152 in II 1, *περί* + Gen. deutlich kaus., vgl. die folg. Stt. *Σ* 265 (Pulyd.: „Ach. wird nicht in der Ebene bleiben) *ἀλλὰ ⌊ ⌋ τε μαχήσεται ἠδὲ γυναικῶν. ' ἀλλ' ἴομεν προτὶ ἄ.*, gekämpft wird um *π.*, gegangen wird zu *ἄ.* (L[6] 237) *λ* 403 (Od.: „ich fragte Ag. im Hades: „wie bist du zu Tode gekommen? etwa durch Schiffbruch) *ἦέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου ' βοῦς περιταμνόμενον ἠδ' οἰῶν πώεα καλά, ' ἠὲ ⌊ ⌋ μαχεούμενον ἠδὲ γυναικῶν;*“ ≅ *ω* 113 (Ag. im Hades zu Amphim.) Sc. 239 *τοὶ μὲν ὑπὲρ σφετέρης -ιος σφετέρων τε τοκήων ' λοιγὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ πραθέειν μεμαῶτες* **bb** Akk. (bei *ἀμφί* u. *περί* Übergang von lok. zu kaus. Bed., vgl. *ἀμφί* I Sp. 665, 76 ff.): *I* 530 (Erz.) *Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι ' ἀμφὶ -ιν Καλυδῶνα* beide kämpfen *um die Stadt Kalydon*, Aitoler (*ἀμυνόμενοι*) sind drinnen, Kureten (*διαπραθέειν μεμαῶτες*) davor, vgl. *Σ* 509 in 2 d (*-ιν ἀμφί* rein lok.) u. *Φ* 442 (*Ἴλιον ἀμφὶ*) *λ* 510 (Od. zu Ach. im Hades:) „*ἦ τοι ⌊ὅτ' ἀμφὶ -ιν Τροίην⌋* (*Τρώων* v.l.) *φραζοίμεθα βουλάς, ' αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε* (Neopt.) *καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων*“, beim Kampf um Troia 513 (Od. zu Ach. im Hades:) „*αὐτὰρ ⌊ ⌋ (ἐν πεδίῳ Τρώων* v.l.) *μαρναίμεθ' Ἀχαιοί*“ *Z* 327 (Hektor tadelt Alex.:) „*λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος ' μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' ἀϋτή τε πτόλεμός τε ' ἄ. τόδ' ἀμφιδέδηε*“, trotz der Vbd. mit *τεῖχος* ist weder *περί* noch *ἀμφί* rein lok. zu verstehen, vgl. *περὶ ἄ. Z* 256, *Π* 448, *Ω* 402. 548, *γ* 107, *ε* 106 *A* 366 (Ach.:) „*ὠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν -ιν Ἠετίωνος, ' τὴν δὲ διεπράθομέν τε καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα*“ **3 a β** zu Verben, vgl. (*ἀμφι*)*στρατομαι* (s. zu *Λ* 711 in 1 a α), (*ἀμφ*)*ίστημι* (*Λ* 733) *I* 412 (Ach.:) „*εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων -ιν ἀμφιμάχωμαι*, vgl. *Ἴλιον ἀμφεμάχοντο Z* 461, *τὴν* (sc. *νῆσον*) *ἀμφιμάχωνται Σ* 208 *Ξ* 88 (Od. zu Ag.:) „*οὕτω δὴ μέμονας Τρώων -ιν εὐρυάγυιαν ' καλλείψειν, ἧς εἵνεκ' ὀϊζύομεν κακὰ πολλά;*“ *E* 473 (Sarp. zu Hektor:) „*φῆς που ἄτερ λαῶν -ιν ἑξέμεν ἠδ' ἐπικούρων ' οἶος σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι*“ *die Stadt halten* = verteidigen, vgl. *ἔχω* Sc. 105 (in 1 d) *P* 144 (Glaukos zu Hektor:) „*φράζεο νῦν, ὅππως κε -ιν καὶ ἄ. σαώσῃς* (allein mit deinen Leuten aus Ilion)“, pleon. (vgl. Eust. 1100, 2: *ἐκ παραλλήλου / ὡς ἰσοδύναμα*) wie z.B. *οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε A* 497, *ὅμαδος καὶ δοῦπος I* 573, *πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι B* 452; solche „synon. Doppelungen bes. in der 2. Vershälfte“ (Basler Komm. zu *A* 160 mit Lit., vgl. ferner M. Lechner, De pleonasmis homericis II Progr. Ansbach 1883, 17), aber deswegen sem. Differenz mögl. (vgl. *αὐτή* B 1 d). Aufgrund sonst. Verwendung u. in zorniger Rede des Glaukos am naheliegendsten emphat. Verstärkung von *π.* durch *ἄ.* „*die Stadt* (um die es geht), *deine Heimatstadt*“, vgl. in dieser Rede *πάτρῃ* V. 157, *π.* V. 147. 152., *Ἴλιον* V. 145. 159. 163, *ἄ.* V. 160, *Τροίη* V. 155; mögl. auch (wie *π.* in V. 152, s.u. II 1): *π.* („political more than topographical“, L[47] 246 A. 165) *Stadtgemeinde / ἄ.* Häuser (vgl. Passow s.v., Stanford zu *ζ* 176–8 u. *o* 308, L[36] 9, ähnl. schon *οἱ παλαιοί* bei Eust. a.O. [s. testim. zu sch. *P* 144 Erbse]: *π. μὲν τὴν πολιτείαν, ἄ. δὲ τὸ τεῖχος*,); unwahrsch. *π.* 'Burg'/ *ἄ.* 'Stadt' (so Ameis-H., Leaf z.St., L[2] 309 f., L[16] 7, L[35] 154 u.a., ähnlich L[14] 125, L[20] 61 A. 63), weil *π.* auch V. 147 u. 152 nicht 'Burg', wie auch sonst nicht (s. Vorbem. 1.3), u. (citadel and town) 'hardly separable for Homeric Troy' (L[36] 9); unwahrsch. auch *π.* 'ganze Gegend'/ *ἄ.* 'Häuser u. Mauern' (Passow s.v.), s.o. Vorbem. 5.1 **3 b** Eroberung, Zerstörung e.r Stadt; *π.* Subj. zu *ἁλῶναι, εἰμί, πέλομαι, ἡμύω*, Akk. Obj. (bzw. Subj. im Pass.) zu *αἱρέω, ἐξαλαπάζω, ἀμαθύνω, δαΐζω, κεραΐζω, καταλύω, ὄλλυμι, ἐκ-, διαπέρθω, πορθέω*, (*ἀίστως*) *τίθημι, διαφθείρω, φλεγέθω*, vgl. *διαρραίω* (sc. *-ιν*) *Λ* 713 (s. *Λ* 711 in 1 a α); vgl. zu *ἄ.*: *ἁλῶναι*

(s. zu χ 230), *αἴθομαι* (Φ 523), *αἰρέω* (s. zu Β 12), *ἐξαλαπάζω* (s. zu Α 129), *διαρραίω* (s. zu Λ 711 in 1aα), *πέρθω* (s. zu Α 19), *πρήθω* (Ι 589), *θέρομαι* Ζ 331; zu *πτολ.*: *αἰρέω* (s. zu Β 12), *ἐξαλαπάζω* (s. zu Α 129), *πέρθω* (s. zu Α 19), zu *Τροίη*: *πέρθω* (s. zu Α 19), *ἐξαλαπάζω* (s. zu Α 129), *αἰρέω* (s. zu Β 12), *δαίω* (s. zu Ι 593); zu *Ἴλιον*: *πέρθω* (s. zu Α 19), *ὄλλυμι* (s. zu Ι 188), zu *τεῖχος* (-*ηος*): *ἐξαλαπάζω* (s. zu Α 129, *πέρθω* (s. Φ 516 in 1c), *διαπορθέω* (s. zu Δ 308) 8

3ba *π.* Subj. zu *ἁλῶναι*, *εἰμί*, *πέλομαι* u. *ἡμύω*: χ 230 (Ath. zu Od.:) „*σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου -ις εὐρυάγυια* (-*ις Πριάμοιο ἄνακτος* v.l.)", vgl. *ἄ.* Ι 592 Ζ 434 (Androm. zu Hektor:) „*λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα ' ἀμβατός ἐστι -ις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος*" 'Stadt u. Mauer' = die Mauer der Stadt ist *ersteigbar* u. 'erstürmbar'; zur Frage, warum eine von Göttern gebaute Mauer erstürmt werden kann, vgl. Pi. Ol. 8,40 ff. (L[36] 37) Μ 11 *ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην καὶ μήνι' Ἀχιλλεὺς ' καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος -ις ἔπλεν* (solange blieb auch die Mauer der Gr. stehen), vgl. s.v. *πέλομαι* III Sp. 1135,28: „unzerstört blieb" Φ 447 (Pos.: „ich habe den Troern eine Mauer gebaut) *ἵν' ἄρρηκτος -ις εἴη*" Β 373 (Ag.: „wenn ich zehn solche Ratgeber wie Nestor hätte) *τώ κε τάχ' ἡμύσειε -ις Πριάμοιο ἄνακτος ' χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε*" = Δ 290 *würde sich neigen* (nicht dt. 'fallen' = erobert werden, s. *ἡμύω* B 2), *weil sie dann endlich genommen u. zerstört würde*, zur Metaph. vgl. Β 117 = Ι 24 in 3bβ u. h. Cer. 151 in 1bα

3bβ Obj. (bzw. Subj. zu Pass.) zu Verben: Α 19 (Chryses:) „*ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ... ' ἐκπέρσαι ⌊Πριάμοιο -ιν⌋*"; vgl. Obj. zu *πέρθω*: *πτολ.* Α 164, Β 133 ≅ Ν 380, Ρ 407, Φ 433, α 2, *ἄ.* Β 660, Η 32, Φ 309 f., θ 514, *Τροίην*: Ι 46, *Ἴλιον* Β 113. 288, Ε 716, Ι 20, Σ 327, *τεῖχος* -*ηος* s. Φ 516 in 1c γ 130 (Nestor:) „*ἐπεὶ ⌊ ⌋ διεπέρσαμεν αἰπήν*" = ν 316 (Od. zu Ath.) ≅ λ 533 (Od. zu Ach.) (*Τρώεσσι* v.l.) ξ 241 (Lügenerz.) *τῷ ⌊δεκάτῳ δὲ -ιν⌋ Πριάμου πέρσαντες ἔβημεν ' οἴκαδε* ε 107 (Hermes zu Kal.:) „*ἄ. πέρι Πριάμοιο μάχοντο ' εἰνάετες, ⌊ ⌋ πέρσαντες ἔβησαν ' οἴκαδ'*" Φ 584 (Agenor zu Ach.:) „*ἦ δή που μάλ' ἔολπας ἐνὶ φρεσὶ ... ' ἤματι τῷδε -ιν πέρσειν Τρώων ἀγερώχων, ' ... ἦ τ' ἔτι πολλὰ τετεύξεται ἄλγε' ἐπ' αὐτῇ. ' ἐν γάρ οἱ πολέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν, ' οἳ καὶ πρόσθε φίλων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἱῶν ' Ἴλιον εἰρυόμεσθα*" Ε 489 (Sarp. zu Hektor:) „*οἱ δὲ* (die Gr.) *τάχ' ἐκπέρσουσ' εὖ ναιομένην -ιν ὑμήν*" Σ 454 (Thetis:) „*καί νύ κεν αὐτῆμαρ -ιν ἔπραθον, εἰ μὴ ...*" ι 265 (Od. zu Polyphem: „wir sind Leute des Ag.) *τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί· ' τόσσην γὰρ διέπερσε -ιν καὶ ἀπώλεσε λαοὺς ' πολλούς*" Ζ 415 (Androm.:) „*πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς, ' ἐκ δὲ -ιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάωσαν, ' Θήβην ὑψίπυλον*" Τ 296 (Bris.) „*ἄνδρ' ἐμὸν ... ' ἔκτεινεν* (Ach.), *πέρσεν δὲ -ιν θείοιο Μύνητος* Σ 342 (Ach.:) „*τὰς αὐτοὶ καμόμεσθα ... ' πιείρας πέρθοντε πόλεις* (-*ις* Bekker, West) *μερόπων ἀνθρώπων*", als Obj. der Zerstörung (u. von Beute, s.u. 3c) sind die Städte eher allg. 'reich' (wie z.B. Tempel) als 'with fertile land' (so s.v. *πίων* B 4bβ) Π 57 (Ach.:) „*κούρην ... ' δουρὶ δ' ἐμῷ κτεάτισσα -ιν εὐτείχεα πέρσας*", Lyrnessos (od. Pedasos, s. s.v. *Πήδασος*) ι 40 (Erz.) *ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν, ' Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ -ιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς*, vgl. V. 47 ff. (andere Kikonen, *οἵ σφιν γείτονες ἦσαν ... ἤπειρον ναίοντες* kommen zu Hilfe) Hes. fr. 43a, 62 *τῷ δὲ* (= Euryp.) *καὶ ἐξ ἀρχῆς ὀλίγης ... ' ἔπραθεν* (Her.) *ἱμερόεντα -ιν* (= Kos), *κε[ρ]άϊξε δὲ κώμας*, die Stadt u. (dazugehörige) Dörfer, zu *κώμη* s. Vorbem. 2.2; vgl. (*π.* als Obj. zu ergänzen:) Α 366, Δ 51, Ι 530, Sc. 239, Σ 509. 283 Μ 15 (*αὐτὰρ ἐπεὶ*) *πέρθετο δὲ Πριάμοιο -ις δεκάτῳ ἐνιαυτῷ* (u. die Gr. zurückgefahren waren, da planten Pos. u. Ap. die Zerstörung der Mauer) Π 708 (Ap. zu Patr:) „*χάζεο ... ' οὔ νύ τοι αἶσα ' σῷ ὑπὸ δουρὶ -ιν πέρθαι Τρώων ἀγερώχων*" Ω 728 (Androm.:) „*οὐδέ μιν* (= Astyanax) *οἴω ' ἥβην ἵξεσθαι· πρὶν γὰρ -ις ἧδε κατ' ἄκρης ' πέρσεται*", entweder *κατ' ἄκρης* (vgl. Ν 772, Ο 557, Χ 411 präd. zu *Ἴλιος*) lok. *von der Akropolis an* (vgl. θ 502 ff. zur Eroberung Troias vom hölzernen Pferd aus) od. metaph. *von oben an, ganz u. gar* (vgl. s.v. *ἄκρος* B II u. *αἰπὺς ὄλεθρος* [s. *ὄλεθρος* B 1]), aber kein Indiz für *π.* als Bez. der Akropolis (so L[64] 201): Androm. spricht von der Zerstörung der ganzen Stadt (vgl. *πᾶσα*, *ἄπασα* zu *Ἴλιος* Ν 772, Χ 410 f.); vgl. auch θ 513 f.: *ἄ. διέπραθον ' ἱππόθεν ἐκχύμενοι* (die auf der Akropolis aus dem hölz. Pferd steigenden Gr. befinden sich mitten in *ἄ.*) ο 384 (Bettler fragt Eum.:) „*ἠὲ διεπράθετο πτόλις* (*πόλις* v.l.) *ἀνδρῶν εὐρυάγυια, ' ἦ ἔνι ναιετάασκε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ* (od. haben dich, alleingelassen *παρ' οἴεσσιν ἢ παρὰ βουσίν*, feindliche Männer zu Schiff ergriffen)" h. 11,3 (an Ath.) *ἦ σὺν Ἄρηϊ μέλει πολεμήϊα ἔργα ' περθόμεναί τε πόληες ἀϋτή τε πτόλεμοί τε* (vgl. V. 1 *ἐρυσίπτολιν*), vgl. Β 373 = Δ 290, Ν 815 Δ 308 (Nestor:) „*ὧδε καὶ οἱ πρότεροι -ιας* (-*εας* v.l.) *καὶ τείχε' ἐπόρθεον*", vgl. Β 691 Α 129 (Ach. zu Ag.: „wir werden es dir dreifach u. vierfach entgelten) *αἴ κέ ποθι Ζεὺς ' δῷσι -ιν Τροίην* (Zen., *Τροΐην* Arist., vulg.) *εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι*", einzige Stelle, wo *Τροίη* direkt als *π.* bezeichnet wird (vgl. del Valle Muñoyerro, Gl. 75, 1999, 78); obwohl die Eroberung von Theben mit der Gefangennahme der Chryseis nicht lange zurückliegen kann, u. weder Chryse noch Killa od. Tenedos bislang von den Gr. erobert sind, also durchaus noch woanders Beute zu machen wäre (vgl. die *ἀπερείσι' ἄποινα*, die Chryses anbietet), spricht die Erwartung des Redners u. die Qualität seines Versprechens dafür, daß Troia selbst, nicht irgendeine troische Stadt gemeint ist (*εὐτείχ.* wird von Ach. auch für Lyrnessos verwendet Π 57); vgl. Obj. zu *ἐξαλαπάζω*: *πτολ.* Δ 33, Θ 288, *ἄ.* Ι 136 = 278, *τεῖχος* Υ 30, *Τροίην* Θ 241 Β 367 (Nestor zu Ag.: „so wirst du auch erkennen) *εἰ καὶ θεσπεσίῃ -ιν οὐκ ἀλαπάξεις, ' ἢ ἀνδρῶν κακότητι καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο*" Ε 642 (Tlep. über Her.:) „*Ἰλίου* (*Ἴλιον* v.l.) *ἐξαλάπαξε -ιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς*" Ξ 251 (Hypnos zu Hera: „an dem Tag, als Her.) *ἔπλεεν Ἰλιόθεν Τρώων ⌊-ιν ἐξαλαπάξ⌋ας*" Δ 40 (Zeus zu Hera:) „*ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς ⌊ ⌋αι ' τὴν ἐθέλω ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐγγεγάασι* (dann halte nicht meinen Zorn auf)" γ 85 (Tel.:) „*ὅν* (= Od.) *ποτέ φασι ' σὺν σοὶ μαρνάμενον Τρώων ⌊ ⌋αι*" Op. 189 (vom eisernen Geschlecht) *ἕτερος δ' ἑτέρου ⌊ ⌋ει* Hes. fr. 211,5 (Pel. kehrt nach Phtie zurück) *λαοῖσιν] δὲ ἰ[δ]οῦσιν ἀγαίετο θυμὸς ἄπασιν, ' ὥς τε πό]λιν [ἁ]λάπαξεν εὐκτιτον* (= Iaolkos, s.d.) Ι 328 (Ach.:) „*δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ -εις* (-*ις* Macrob., Bekker, West) *ἁλάπαξ' ἀνθρώπων, ' πεζὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον· ' τάων ἐκ πασέων κειμήλια ... ' ἐξελόμην*" Ω 245 (Priam.:) „*αὐτὰρ ἔγωγε ' πρὶν ἁλαπαζομένην τε -ιν κεραϊζομένην τε ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω*" Β 12 (Zeus:) „*νῦν γάρ κεν ἕλοι* (Ag.) *-ιν εὐρυάγυιαν ' Τρώων*" ≅ 29 (Traum) = 66 (Ag.); vgl. Obj. zu *αἱρέω*: *πτολ.* Β 228, Δ 239, Ι 668, ι 165, ω 377, *ἄ.* Β 332, *Τροίην* Β 141, Η 71, Ι 28, Π 698, Φ 544, (*Θήβης*) *ἕδος* Δ 406 Β 37 *φῆ γὰρ ὅ γ'* (Ag., nach Traumerscheinung) *αἱρήσειν Πριάμου -ιν ἤματι κείνῳ* 329 (Od. über Kalchas' Prophezeiung:) „*τῷ δεκάτῳ δὲ -ιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν*", vgl. V. 332 (*ἄ.*) Π 153 *τόν* (Pferd *Πήδασον*) *ῥά ποτ' Ἠετίωνος ἐλὼν -ιν ἤγαγ' Ἀχιλλεύς* Ν 815 (Aias zu Hektor:) „*ἦ κε πολὺ φθαίη εὖ ναιομένη -ις ὑμὴ ' χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε*", vgl. Β 373 = Δ 290 Ι 593 (Erz.: Kleopatra, appellierend an den Patriotismus des Meleager) *κατέλεξεν ἅπαντα, ' κήδε' ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει τῶν ἄστυ ἁλώῃ· ' ἄνδρας μὲν κτείνουσι, -ιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει* (Kinder u.

Frauen führen sie weg), ggüber ἄ., d. 'Heimatstadt' der Bewohner, die ihnen genommen wird (vgl. ἄ. B3), ist π. die gebaute Stadt (vgl. *Τροίη πυρὶ δάηται* Y316, Φ375), mit deren Untergang Tod od. Versklavung der Menschen entschieden wird, vgl. *ἐλεύθερος* [bes. zu Z528], *κλῆρος* B2 [bes. zu O498]; L[23]50f.: Stadt als Raum d. Freiheit) Hes. fr. 335,1 (ohne Kontext) *δαϊζομένοιο -ηος* (*-εως* codd., *-ιος* Bortoli) Π830 (Hektor zu Patr.:) „*ἦ που ἔφησθα ⌊-ιν κεραϊξέμεν⌋ ἀμήν*" (u. die tr. Frauen in deine Heimat wegzuführen)" ϑ516 *ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε* (Demod.) ⌊ ⌋ *αἰπήν* (*-ύν* v.l.), vgl. V.514 *ἄ. διέπραθον*, V.517 *δώματα*; vgl. oben Ω245, Hes. fr. 43a,62 B117 (Ag.:) „*ὃς δὴ πολλάων -ίων κατέλυσε* (Zeus) *κάρηνα ' ἠδ' ἔτι καὶ λύσει*" (vv. 111–18 ath. Zen.) = I24 (vv. 23–25 ath. Ar. Byz., Arist., aliter Zen.), „has unyoked the heads of many cities" (L[36]31), zum Bild vgl. *κάρηνα* B2b, mit Hinw. auf Π100 (~ v388) vom Lösen der Kopfbinde u. vgl. B373 = Δ290; fragwürdig der (seit sch. D z.St.: *κάρηνα. ἀκροπόλεις, ἐξ οὗ βασίλεια*) meist übl. Bezug des Bildes auf 'Akropolis' od. gar 'Stadtburgen', s. Vorbem. 4.7 – Hauptzierde der (ganzen) Stadt ist ihre Mauer; für die Bed. 'zerstören' von *καταλύω* gäbe es außer hier, auch nachep. keinen Beleg (s. *λύω* B2a ['zerstören' bei *κρήδεμνα* gänzlich unpassend, s. *κρήδεμνον*]; die Zerstörung e.r Akropolis wird sonst nicht als Symbol für die Zerstörung von ganzer Stadt beschrieben, allenfalls (bei Troia) die Zerstörung e.r Stadt von der Akropolis aus (s. zu Ω728 in 3bβ); zu Reden über Götter paßt das Bild vom 'Lösen' besser als das dir. Zerstören, vgl. *Ζεύς* B6c zur Art u. Weise von Zeus' Eingreifen in Kampf u. Krieg; sonst s. *κάρηνα* B2b, L[36]31 („the Homeric metaphor for crown extends to the whole polis") u. (als Beispiel für moderne Metapher) Frankf. Allg. Zeitung vom 4.4.2003 („Aschenputtels Krone" als Bez. e.s neuen Museums in Herne/Westfalen) I188 *τὴν* (Ach.s Leier) *ἄρετ' ἐξ ἐνάρων -ιν Ἠετίωνος ὀλέσσας*, vgl. ϑ511 sowie E648, Δ164 = Z448, N772f. Hes. fr. 30,21 *πό]λιν* (*τὴν δὲ πόλιν* suppl. Merkelbach) *καὶ δώμα[τ'.]ίρρυτα* (*ἐπ-* vel *ἀλ-* suppl. Lobel) *θῆκεν ἀίστως so daß nichts Sichtbares übrig blieb* (s. Nachtrag zu Bd. I, S.4), die Stadt des Salmoneus in Elis (Apollod. I,9.7) od. = Elis (s. *Ἦλις*) haftet für Salmoneus' Taten N625 (Men. zu Tr.: „*Ζηνὸς*) *ξεινίου, ὅς τέ ποτ' ὄμμι διαφθέρσει -ιν αἰπήν*" P737 (Gl.) (*πτόλεμος*) *ἄγριος ἠΰτε πῦρ, τό τ' ἐπεσσύμενον -ιν* (*πόνον* v.l.) *ἀνδρῶν ' ὁρμενον ἐξαίφνης φλεγέθει, μινύθουσι δὲ οἶκοι* 3c aus (eroberter) Stadt erbeuten, wegnehmen π. zu Präp. (*ἐκ* + Gen.) u. Verb (Präv. *ἐκ*); vgl. A366, Π153 in 3aα (u. s. *ἄγω* B111), I188. 328 in 3b (u.s. *ἄρνυμαι* B1bβaa, *αἱρέω* I Sp. 365,12ff.); *Τροίης ἐξήρατ' ε39, v137, ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια κ40*; zu Beute allg. s. *ληίς* (m. Lit.), zu Frauen als Beuteziel s. *γυνή* B4 (bes. c. d), zu 'Schätzen' s.o. 1c sowie *κτῆμα* B5. 7, *κτῆσις* B3 A125 (Ach. zu Ag.: „wir haben nirgendwo mehr Gemeinschaftsgut) *ἀλλὰ τὰ μὲν -ίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται*" ι41 (Erz.) *ἐκ -ιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες*

II ⌊*Stadtgemeinde*⌋ (1) [5[i]]: koll. *incolae urbis* (Ebeling), (2) [5[ii]]: *civitas*, die von den (freien) Einwohnern e.r Stadt gebildete politische Einheit – ⌊ ⌋ kann (als Metonymie bzw. Metapher, vgl. sch. D Π69, L[20]66) aus Bed. 'Stadt' = lok. Siedlung nur entwickelt werden, wenn schon die lok. Siedlung nicht als bloße 'agglomeration of households' (Adkins, in: New Comp. 701) oder als Territorium verstanden wird, sondern als Stadt ihrer (freien) Bewohner, als Personenverband (vgl. L[40]245: „Einwohnerkollektiv", L[63]9), u. wenn die Stadt real u. symbolisch öffentl. Strukturen (vgl. dazu L[58]18) hat. Eine umgekehrte Bed.-Entw. (von 'Gemeinde' zu lok. 'Stadt') ist kaum vorstellbar (vgl. L[35]41). Personenverband u./od. öffentl. Strukturen sind bei π. = 'Stadt' u. im Kontext d. 'Stadt' u.a. sichtbar (vgl. L[42]10): 1 bei π. als Objekt u. Subj. von Herrschaft (s. bes. I1bα., o412 in I1aα, u. vgl. Vorbem. 5.2, L[35]360) u. Gründung (s. Y217 in I1bα) 2 in Ausdrücken wie π. *ἀνθρώπων* u.a., s. Vorbem. 3 (≅ *die in ihrer Stadt zusammenlebenden Menschen*) od. wie *πατρίδ' ἱκοίατο καὶ -ιν αὐτήν* (κ416 in I2cγcc), als Beschreibung von π. als Stadt ihrer Bewohner, insbes. Verwendung von Poss.-Pr. (s. Vorbem. 6.2) u. in den Abl.en des Namens der Bewohner vom Namen der Stadt 3 im Nebeneinander von privaten Häusern u. öffentl. Gebäuden bzw. Einrichtungen (s. Vorbem. 4.1) 4 in den kollektiven Aktivitäten der Bewohner e.r Stadt (vgl. L[68]319), wie Teilnahme 'aller' an Versammlung (s. z.B. β154 in I2bα), am Kult (vgl. υ156 *πᾶσιν ἑορτή* [des Ap.]), an Trauer (s. Ψ1 in I2a), an Wettkämpfen (vgl. ϑ109 *πουλὺς ὅμιλος*) – auch private Hochzeit ist 'öffentl.' Ereignis (vgl. Σ491ff. [*ἀνὰ ἄ.*] V.493) – sowie in den bes. bei den Phäaken sichtbaren Spuren öffentl. 'Verwaltung' (s. *αἰσυμνῆται* ϑ258 u. *κήρυκες* (s. s.v.) als Amtsdiener, u. s. ζ263 in 2eαaa zur 'Hafenverwaltung' 5 in der von den Pers. des Epos geschilderten gegenseitigen Bedingtheit von persönl. Freiheit (einschl. privaten Besitzes) u. der Freiheit der Gemeinde (s. I593 in I3bβ), u. dem sichtbaren Patriotismus (vgl. L[8], Greenhalgh, Historia 21, 1972, 528ff., L[23]19ff., L[23]50f.). Deswegen Vaterland/Heimat u. Stadt (auch ἄ., vgl. I Sp. 1454,18ff.) oft auf einer Ebene: π. neben *πατρίς* s. zu E686 in I1bβ, I412 in I3aβ, O737 in I1aβ, κ416 in 2cγcc, neben *πάτρη* s. zu P144 in I3aβ u. vgl. *πάτρη* B2b u. *πατρίς* B Vorbem. (bes. zu O496ff., M243), zum 'Stadt-Patriotismus' vgl. ferner O737 in I1aβ, T292 in I2eαaa, Γ140 u. Z95 = 276 = 310 (ἄ.) u. s. *Ἕκτωρ* B3e (II Sp. 510,74) 6 in der in e.r Stadt (s. zu Σ490 in I1aδ) stattfindenden Rechtssprechung (vgl. dazu *δίκη* B3, *θέμις* B5) u. d. Hervorhebung der Verantwortung bzw. Haftung aller für von einzelnen od. durch e. Versammlung begangenes Unrecht, s.u. zu Op. 240 7 darin, daß öffentl. Versammlungen in Il. u. Od. „Wendepunkte der Handlung" (L[63]32) sind, in denen die Fragen von Schuld u. Unschuld zur Sprache u. zur Entscheidung gebracht werden (vgl. L[56]20ff., L[71]90ff.). Der lok. Aspekt von π. bleibt meist sichtbar, π. steht hier mehrfach neben ⌊*δῆμος*⌋ (s.o. Vorbem. 2.3.), das viell. Vorbild für die Bed.-entw. von π. in dieser Richtung war (s.u. zu. Γ50). Anders als ⌊ ⌋ steht π. im fgrE nicht (wie in Inschrift von Dreros aus 7. Jh., s. Russel/Meiggs, Selection of Greek Historical Inscriptions to the End of the Fifth Century B.C., Oxford 1988 Nr. 2) für Subj. e.r Volksversammlung

II1 *Stadtgemeinde* als Summe ihrer Einwohner (vgl. L[14], L[20], L[47]246 mit A.165), Π69 beschränkt auf Männer, sonst können Frauen immer mit einbezogen sein, vgl. dazu *λαός* II Sp. 1636,4ff.) – π. in dat. comm. od. Gen. zu Subst. – nur in dir. R. od. (Π549) Beschreibung aus der Sicht der handelnden Personen ('embedded focalisation') Π69 (Ach. zu Patr.: 'führe die Myrm. in den Kampf, wenn denn die schwarze Wolke der Troer die Schiffe umgibt u. die Gr., an die Brandung gelehnt, nur noch wenig Raum haben) *Τρώων δὲ -ις ἐπὶ πᾶσα βέβηκε ' ⌊θάρσυνος⌋ οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπον*", „die Wehrgemeinde d. Troer, das Volk in Waffen" (L[23]50), vgl. N822f. (*ἐπὶ δ' ἴαχε λαὸς Ἀχαιῶν*) *δῆμος* O738 'Bürgerheer' u. φ17; zu nach Sg. folgendem Präd. im Pl. (dazu noch *ἀμφιμάχονται* V.73) vgl. *λαός* II Sp. 1635,16 Γ50 (Hektor zu Alex.: „du hast eine schöne Frau hierher geführt aus einem fernen Land, verschwägert mit lanzenkämpfenden Männern) *πατρί τε σῷ μέγα πῆμα -ηί τε ⌊παντί τε δήμῳ⌋ ' δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ;*" emphat. Steigerung: *für deinen Vater (sc. den König), die ⌊Stadt u. das ganze Volk⌋*, Hektor sagt nicht „unseren Vater" (L[20]66 A.137); zur 'synon. Doppelung' vgl. zu P144 in I3aβ. *δῆμῳ* entweder

'Volk' (stützt damit die metaph. Verwendung von π.) od. 'das ganze Gebiet', zu dem außer Troia auch noch andere Städte gehören (so L[15]42, L[20]66) Ω706 (Kassandra:) „ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρῳάδες, Ἕκτορ' ἰόντες, ' εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐκνοστήσαντι ' χαίρετ', ἐπεὶ μέγα χάρμα -ει (πόλι v.l.) τ' ἦν ⌊ ⌋" P152 (Glaukos zu Hektor: „wie willst du einen geringeren Mann im Kampf retten, nachdem du Sarp.) ἅμα ξεῖνον καὶ ἑταῖρον, ' κάλλιπες Ἀργείοισιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι, ' ὅς τοι πόλλ' ὄφελος γένετο πτόλεί τε καὶ αὐτῷ" Π549 Τρῶας δὲ κατὰ κρῆθεν λάβε πένθος ' ... ἐπεί σφισιν ⌊ἔρμα -ηος⌋ ' ἔσκε (Sarp.) καὶ ἀλλοδαπός περ ἐών, vgl. ἐπίσκοπος Ω729 ψ121 (Od. zu Tel.:) „ἡμεῖς δ' ⌊ ⌋ (-ιος v.l.) ἀπέκταμεν, οἳ μέγ' ἄριστοι ' κούρων εἰν Ἰθάκῃ" vgl. außerdem: P144 in I3aβ, ζ177 in I1bα, h.Cer.151 in I1bα, h.Ven.20 in I1d, h.30,11 in I1bβ

I2 *Stadtgemeinde* als 'civitas': Op.222 ἡ δ' (Δίκη) ἕπεται κλαίουσα -ιν καὶ ἤθεα λαῶν (-ιν Obj. von ἕπεται, vgl. West z.St.), hier u. V.269 ist π. sowohl allg. eine ⌊Stadtgemeinde⌋ als auch die spez. ⌊ ⌋, in der der Rechtsstreit Hes.s mit s.m Bruder stattfindet (vgl. ἀγορή V.29), also entweder Thespiae, wie allg. angenommen od. doch Askre (vgl. Vorbem. 2.3) 269 καί νυ τάδ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει ' οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην -ις (-ιν v.l.) ἐντὸς ἑέργει, vgl. zu V.222 u. Cert. p.40,2 in I1bα 227 οἱ δὲ δίκας ... διδοῦσιν ' ἰθείας ... ' τοῖσι τέθηλε -ις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ ' εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν (kein Krieg) 240 πολλάκι καὶ ξύμπασα -ις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, ' ὅστις ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται (denen schickt Zeus großes Leid, Hungersnot, Krankheit, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί) *die ganze Stadt muß einen schlechten Mann ausbaden,* vgl. z.B. A9f., I533ff., Π384ff., β66f., Hes.fr.30,21 Hes.fr.322 ὥς κε -ις ῥέζῃσι, νόμος δ' ἀρχαῖος ἄριστος

D v.l. H380, Λ689, N734, X507, Ω544. 717, κ15, π330; Zusatzvers: N18a (= Y60); Π467a (= Π153); suppl. Hes.fr.35,5; Cat.95I,9 Trav. (recto); zu Cat.96C,7 s. ἐλθεῖν D; uns., ob Vers: Epim.fr.10 Diels

G 1 Vergleichszahlen:

insgesamt (davon Troia)	Il.	Od.	Hes.	Hy.	ep.
πόλις 280	133	104	23	14	6
(113 +1?)	(97)	(15)	(1)	(-)	(1?)
πτολίεθρον 39	23	8	3	3	2
(12 +1?)	(11)	(1)	(-)	(-)	(1?)
π.+ πτολ. 319	156	112	26	17	8
(125 +1?)	(108)	(16)	(1)	(-)	(1?)
ἄστυ 137	88	49	-	-	-
(76)	(72)	(4)			
Ἴλιον 130	106	19	2	1	2
Τροίη 95	53	37	3	1	1

2 Städte, die dir. od. indir. als π., πτολ. od. ἄ. bezeichnet werden **2.1** Städte mit ON: Ἀθῆναι (πτολ.:) B546; Αἴπεια (πτολ.:) I152 = 294; Ἄνθεια (πτολ.:) I151 = 291/3; Ἄνθη / Ἄνθεια Sc.474; Ἄργος Δ51; Γόρτυν B648(?); Δῖον (πτολ.:) B538; Ἐλευσίς h.Cer.114. 151. 271; (πτολ.:) h.Cer.318. 356; Ἕλος (πτολ.:) B584; Ἐνόπη (πτολ.:) I150 = 292; Ἐφύρη Z152, Ζέλεια (ἄστυ:) Δ103. 121; Ἦλις Hes.fr.30,21 (?); Θήβη, Θῆβαι (Böotien) Sc.105 (vgl. Ὑποθῆβαι), (Kilikien) A366 (Ἠετίωνος), Z415f. (Κιλίκων), I188 (Ἠετίωνος), Π153 (Ἠετίωνος); Θρυόεσσα Λ711, (ἄστυ:) Λ733; Ἰαωλκός Hes.fr.211,5. 33,4 (πτολ.); Ἰθάκη s.u. 2b; Ἴμβρος (ἄστυ:) Ξ281; Ἴλιος s.u. 3.; Ἱρή (πτολ.:) I150 = 292; Ἴσμαρος ι40. 41, (πτολ.:) ι165 (Κικόνων); Καλυδών I530, (ἄστυ:) I589; Καρδαμύλη (πτολ.:) I150 = 292; Κνωσός τ178, B648(?), (ἄστυ:) τ190; Κύμη Vit. p.9,9, h.34,2(?), vgl. Vit. p.7,22; Κῶς B677 (Εὐρυπύλοιο), h.Ap.42 (Μερόπων), Hes.fr.43,62; Λῆμνος Ξ230 (Θόαντος), (πτολ.:) θ283, (ἄστυ:) Ξ281; Λύκαστος B648(?); Λύκτος B648(?); Λυρνησσός Π57, T292. 296 (Μύνητος); Μεδεών (πτολ.:) B501; Μίδεια (πτολ.:) Chersias fr.2,2 p.165 Dav.; Μίλητος (Kreta) B648, (Kleinasien) h.Ap.180; Μυκήνη/αι Δ51, (πτολ.:) B569; (Νέον Τεῖχος) Vit. p.6,23/8, h.34,2(?); Νήρικος (πτολ.:) ω377; Οἰχαλίη B730 (Εὐρύτου); Ὀλοοσσών B739; Πήδασος II (πτολ.:) I152 = 294; Πύλος (πτολ.:) γ4 (Νηλῆος). 485, ο193, Hes.fr.33a,4, (ἄστυ:) Λ683 (Νηληϊον). 706, ο216 (Πυλίων); Ῥύτιον B648; Σκῦρος (πτολ.:) I668 (Ἐνυῆος); Σπάρτη Δ51, ο183, Hes.fr.196,4, (ἄστυ:) Γ140; Ταίναρος (πτολ.:) h.Ap.410; Τηλέπυλος (πτολ.:) κ81 (Λάμου), (ἄστυ:) κ104. 105. 108. 118; Τῖρυνς (πτολ.:) Sc.81, Hes.fr.129,16; Τρηχίς Sc.469. 473[?]); Τροίη s.u. 3; Ὑποθῆβαι (πτολ.:) B505; Φαιστός B648; Φηραί (πτολ.:) I151 = 293; (Φθίη?) (⌊Μυρμιδόνων⌋ π.:) Sc.380. 474, (⌊ ⌋ ἄστυ:) δ9 **2.2** andere Städte **2.2.1** Zugehörigkeit zu Völkerschaft: Κεφαλλήνων ω355; Κικόνων (πτολ.) s. Ἴσμαρος; Κιλίκων s. Θῆβαι; Κιμμερίων λ14; κυανέων ἀνδρῶν Op.527; Μερόπων s. Κῶς; Μυρμιδόνων s. Φθίη; Πυλίων s. Πύλος; Τρώων s. Τροίη; Φαιήκων (Σχερίη Name der Insel, vgl. ε34f., Name der Stadt uns.: ζ3. 9. 40. 114. 144. 177. 191. 255. 262. 294. 298, η14. 18. 26, θ569, ν152. 156. 158. 177. 183. 323, (ἄστυ:) ζ194. 296, η2. 40. 72, θ7. 173. 551, ν181; Φλεγύων h.Ap.278 **2.2.2** Städte in Ländern, Regionen: Stadt in Αἴγυπτος ξ265 (s. ξ257); Insel des Aiolos als π. κ13; Stadt in Ἄργος δ174; Städte der ἐπίκουροι B131, P222; Stadt von Ἰθάκη κ416 (sonst: α185. 189, β154. 383. 397, λ188, ξ26. 372, ο37. 40. 306. 311. 553, π155. 383. 471, ρ6. 10. 72. 182. 185. 201. 375, ψ121. 372, ω205. 212. 308. 413. 536), (ἄστυ:) σ1, χ223, β77, ο503. 308. 505, π170. 272. 331. 461, ρ5. 25. 205. 246, χ77, ψ137, ω154. 468); (90) Städte in Κρήτη τ174, vgl. h.Ap.477; Städte in Λυκίη Hes.fr.141, 17; Städte in Μηονίη Γ400; zwei Städte in Συρίη ο412; Städte in Φρυγίη Γ400 **2.2.3** fiktive Städte: Σ490, Sc.270, (πτολ.:) Σ512, (ἄστυ:) Σ493

3 Benennung Troias (vgl. L[64] 207 A.15) als: Ἴλιος/ν (130x – [106[i], 19[o], 2[H], 1[h], 2[e]]), davon: Ἴλιον (mit Appos.) πτολ.: I402; Ἰλίου π. E642, H345; Ἰλίου πτολ. B133, Δ33, Θ288, N380, Φ433; Ἰλίου ἄστυ Φ128; Ἴλιος/ν (im Kontext als π. bez.:) Δ45, Y217; als Τροίη (von insgesamt 95 Stellen [53[i], 37[o], 3[H], 1[h], 1[e]] meistens die 'Troas'): als Appos. zu πόλις A129, λ510. 513, Τροίης πτολίεθρον α2; Τροίης ἱερὰ κρήδεμνα Π100, ν388; sowie B141, Θ241, H71, I28. 46, Π698, P155, Y316, Φ375. 544, X478, δ146, ε39, κ40, ν137, ξ469; als πόλις 113 (+1?)x, davon: π. Τροίην A129, λ510. 513; Ἰλίου π. E642, H345; Τρώων π. B12 ≅ 29 = 66, Δ4, Θ52, I412, Λ82, Ξ88. 251, Π69. 708, Y60, Φ584, γ85, δ249; Πριάμοιο (ἄνακτος)/ Πριάμου π. A19, B37. 373 = Δ290, Δ18, M11. 15, N14, Σ288, X165, γ130 = ν316 ≅ λ533, ξ241, χ230; sonst mit π. Troia gemeint: B130. 329. 367. 811, Γ50, Δ514, E224. 473. 489. 686. 791 = N107, Z41. 86. 88. 257. 297. 317. 327. 364. 434, H345. 370. 477, Θ55. 505. 522. 545, K209. 410, Λ168. 181, N625. 815. 820, Π395. 549. 830, P144. 147. 152, Σ265. 281. 454, Y52. 217, Φ4. 446. 447. 516. 540. 563. 567. 607. 608. 611, X101. 110. 118. 172. 198. 381. 383. 417. 434. 456. 464, Ψ1, Ω245. 329. 706. 707. 728, δ246, ε107, θ511. 516, ι265, ξ472, Hes.fr.235, 4, Cat.94, 11 (?); als πτολίεθρον 11 (+1?)x [11[i], 1[e]?), davon: Ἰλίου πτολ. B133, Δ33, Θ288, N380, Φ433;

Τροίης πτολ. α 2; *Τρώων πτολ.* *A* 164; sonst mit *πτολ.* gemeint: *Δ* 239, *O* 257, *P* 407, *X* 121, Cat. 94,10(?); als *ἄστυ* 76x (von 137) [72 von 88[i], 4 von 49[o]], davon *Ἰλίου ἄστυ* *Φ* 128, *Τρώων ἄστυ* *X* 47, *ἄστυ Πριάμοιο* (*ἄνακτος*) / *Πριάμου* *B* 332. 803, *H* 296, *I* 136 = 278, *Π* 448, *P* 160, *Φ* 309, *X* 173. 230. 251, γ 107, ε 106 M. Schmidt

πολίσσαι [2[i], 1[H]] F *-ίσσαμεν* 1, *πε-ισται* 1, *πε-ιστο* 1 **Σχ** sch. D *H* 453: *-ίσσαμεν· τὴν πόλιν ἐτειχίσαμεν* L (s. *πόλις*) L[14] 72, L[20] 57

B (Stadt, Mauer für Stadt) *errichten, gründen* *Y* 217 (Erz.) *κτίσσε* (Dardanos) *δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὔ πω Ἴλιος* 12 *ἱρὴ ' ἐν πεδίῳ πε-ιστο πόλις μερόπων ἀνθρώπων, ' ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκεον πολυπίδακος Ἴδης war (als Stadt) errichtet*, nicht 'befestigt', Gegensatz zu *ἐν πεδίῳ* ist *ὑπωρείας ᾤκεον*, sonst s. *πόλις* B1ba *H* 453 (*τεῖχος ἐτειχίσσαντο* 16 [Gr.], Pos.:) „*τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς· ' τοῦ δ' ἐπιλήσονται τὸ ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων ' ἥρῳ Λαομέδοντι -ίσσαμεν* (*-αμεθ'* v.l.) *ἀθλήσαντε*" *(für die Stadt) errichtet haben*", vgl. Ameis–H. z.St., nicht „made a po- 20 lis" (L[45] 321), denn die Stadt existierte ja schon (vgl. L[20] 58), vgl. *Φ* 446f. *πόλιν πέρι τεῖχος ἔδειμα* u. s. *πόλις* B1ca Hes.fr. 240,5 (*ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι*) *ἔνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πε-ισται.* – Wortf.: *ἕζεσθαι* (s. *ζ* 8), *κτίσσαι*, 24 *πυργῶσαι, τειχίζομαι* M. Schmidt

πολισσόος [1[h]] hapax (zu *πόλις* u. *σῴζω*, s. Chantraine, Dict. 1085:) *stadtbeschützend* (aber vgl. auch *Ἄρης λαοσσόος*, 28 s.d. sowie Dict. 997 s.v. *σεύομαι*), Epith. in Gebetsanrufung (Epith.serie) des Ares h. 8,2 *Ἄρες ὑπερμενέτα ... ' ὀβριμόθυμε, φέρασπι, -ε, χαλκοκορυστά, ' καρτερόχειρ* ... (V. 16 *δὸς εἰρήνης τε μένειν ἐν θεσμοῖς*; die übrigen Epith. 'martialisch' außer V. 4f. *συναρωγὲ Θέμιστος, δικαιοτάτων ἀγέ,* 9 *βροτῶν ἐπίκουρε, δοτὴρ ἥβης*, bzw. vom Gestirn V. 6 *κύκλον ἑλίσσων* ...), vgl. entspr. Ath.(!) *ἐρυσίπτολις* (s.d.; zum 36 viergliedr. Vers vgl. noch V. 3 sowie Beschimpfg. *Λ* 385); Ares erscheint hier (im Ggs. zum *πτολίπορθος*, [Vok.] *τειχεσιπλῆτα*) als (Gestirn u.) Wahrer von Recht u. Frieden (s. s.v. *Ἄρης* B1bδ. G; Càssola zu h. 8, Einl.); zur Vorstellg. s. noch das Ggs.paar *Ἀστυόχεια – Ἀστυδάμεια* sowie *Περσέπολις* 40 H. W. Nordheider

πολίτης s. *πολιήτης*

Πολίτης [4[i], 1[o]] **E** 'Bürger', Abl. von *πόλις*, s.d. u. s.v. *πολίτης*; Erwägungen, daß es sich um e. Kurzform handelt (z.B. für *Ἀκροπολίτης*, v. Kamptz 272), sind haltlos, s. L[1] 1397; L[2] 1488 A.1; vgl. bar der schon myk. EN *wa-tu-ta* = *Wastutās*, s. Leukart, -tās 188 **Σχ** sch. T *Ω* 497: *τῶν δὲ Πριαμιδῶν πρεσβύτατον -ην φασίν* 48

L 1 [1]Herter, RE XXI,2 (1952) Sp. 1397–1401; [2]Wathelet, Dict. II 889ff. [3]D. B. Seward, Divine Disguise in Homer's Iliad, Diss. University of Pittsburgh 1991, 23ff.; [4]Breed, in: M. Carlisle u. O. Levaniouk (Hrg.), Nine Essays on Homer, Lanham u.a. 1999, 157 A.52 2 zu *B* 791: V. d. Mühll, Hypomnema 60f.; Jachmann, Hom. Schiffskatalog 109ff.; Kullmann, Quellen 272f.; G. Kahl-Furthmann, Wann lebte Homer?, Meisenheim am Glan 1967, 220ff.; Willcock, BICS 17, 1970, 8 u. 10 A.42; T. Krischer, Form. Konventionen d. hom. Epik, München 1971 (Zetemata 56), 113; W. Kühlmann, Katalog u. Erzählung, Diss. Freiburg i. Br. 1973, 110 m. A.53; H. van Thiel, Iliaden u. Ilias, Basel-Stuttgart 1982, 175

B I S. des Priam. u. der Hekabe, immer am VE; leibl. Bruder des Deïph., den er als Verwundeten aus d. Schlacht zu 64 s. Streitwagen bringt (*N* 533: *αὐτοκασίγνητος*, vgl. auch *X* 233f.); m. diesem einer d. neun überlebenden Priamiden: *Ω* 250 *Ἕλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον ' Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε, -ην ' Δηΐφοβόν τε καὶ Ἱππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν· ' ἐννέα τοῖς κτλ.*, zur Formel ⌊ ⌋ vgl. Hoekstra, Modifications 95 m. A.2 u. 6; tötet Echios: *O* 339 *πρώτῃ ἐν ὑσμίνῃ*, zum Verstyp vgl. χ 267 u. 284; vieldisk. ist die Meldg. vom Aufmarsch d. Achäerheeres, die Iris in Gestalt des P. den Tr. überbringt: *B* 791 *εἵσατο* (Iris) *δὲ φθογγὴν υἷι Πριάμοιο -ῃ, ' ὃς Τρώων σκοπὸς ἷζε ποδωκείῃσι πεποιθώς*, schon von Aristarch beanstandet u. athetiert; s. L[1] 1397f.; L[3]; L2; vgl. auch Bd. II Sp. 1221, 42f., 64ff. ‖ Versuch einer Charakterisierg. bei L[2] 890f.; zu d. spärl. Nachrichten über ihn außerhalb der Il. s.o. Σχ; L[1] 1397ff.; L[2] 889ff.; sein Tod während d. Einnahme Trojas in zwei versch. Versionen: durch Pyrrhos Verg. Aen. 2, 526ff.; durch Neopt. Q. S. 13, 213ff.

II Lieblingsgefährte des Od., Teilnehmer d. Expedition, die von Kirke in Schweine verwandelt wird: κ 224 (vor Kirkes Behausung) *τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε -ης, ὄρχαμος ἀνδρῶν, ' ὅς μοι κήδιστος* (*κύδιστος* v.l.) *ἑτάρων ἦν κεδνότατός τε*, s. L[1] 1399ff.; H. Kakridis, La notion de l'amitié, Thessaloniki 1963, 73; L[4]; der Vers ist Formel, vgl. ρ 184 (*συβώτης*) G. Markwald

Πολίχνη v.l. (Dimin. zu *πόλις*, s. Chantraine, Form. S. 195:) Ort in der Megaris (s. Kirsten, RE XXI 2 [1952], 1371), genannt in der 'megarischen' Variante von *B* 557 *Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν, δυοκαίδεκα νῆας, ' στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες* (v. 558 om. Arist., codd. nonnulli, inseruisse Solonem refert Strab., ⌊ ⌋ *νέας ἐκ τε Πολίχνης ' ἔκ τ' Αἰγειρούσσης Νισαίης τε Τριπόδων τε* v.l. ap. Strab. sec. Megarenses), vgl. West im App., dazu Führer, Schmidt, GGA 253, 2001, 13; s.a. Kirk (Iliad) z.St., Visser, Katalog 18 A.5 H. W. Nordheider

πολλάκι(ς) [9[i], 5[o], 1[H], 4[h]] **E** s. Meier-Brügger, Gr. Sprw. II 98 **F** s. M

M [⏑⏑] *-ι γάρ* *A* 396, *K* 121, *N* 666, *P* 408; *-ι* *Γ* 232, *I* 490, *T* 85, *π* 443, χ 322, Op. 240, h. Merc. 566, h. 19,12. 13; *-ις* *δ* 101, h. Merc. 283 [⏑⏑] *-ι* ρ 420 = τ 76; *-ις* *Ψ* 281 [⏑⏑] *-ις* *Θ* 362

B *oft, häufig* meist am VA (s. M), dort stets zugleich am SA außer *δ* 101, *π* 443, χ 322, h. Merc. 283. 566 meist dir. R.; Erz. nur *N* 666, *P* 408, Op. 240, h. 19,12. 13; Erz. stets am VA u. zugleich am SA; Erz. stets m. Aor. außer *P* 408, wo m. Impf. 1 m. Präs. *K* 121 *-ι γὰρ μεθιεῖ τε καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι* (Men.) *δ* 101 *-ις ἐν μεγάροισι καθήμενος ... ' ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε ' παύομαι* χ 322 *εἰ ... θυοσκόος εὔχεαι εἶναι, ' -ι που μέλλεις ἀρήμεναι*, dass ich (Od.) nicht heimkehren möge 2 m. Impf. (hier immer mit *-σκ*-Impf.) *Θ* 362 *-ις υἱὸν ' τειρόμενον σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων. ' ἤτοι ὃ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν* *P* 408 *-ι γὰρ τό γε μητρὸς ἐπεύθετο* (Ach.) *νόσφιν ἀκούων, ' ἥ οἱ ἀπαγγέλλεσκε Διὸς μεγάλοιο νόημα* m. Impf. + Aor. *T* 85 *-ι δή μοι τοῦτον Ἀχαιοὶ μῦθον ἔειπον ' καί τέ με νεικείεσκον* 3 m. Fut. h. Merc. 566 *σὴν αὐτοῦ φρένα τέρπε, καὶ εἰ βροτὸν ἄνδρα δαείῃς ' -ι σῆς ὀμφῆς ἐπακούσεται αἴ κε τύχῃσι* 4 m. Aor. (*-σκ*-Aor. ρ 420[+]; m. Impf. + Aor. *T* 85, s. B2; m. generalis. / iter. NS *A* 396, *Γ* 232, *I* 490, ρ 420[+], Op. 240; in Anapher h. 19,12. 13) *A* 396 *-ι γάρ σεο ... ἄκουσα ' εὐχομένης ὅτ' ἔφησθα* (+ N. c. I.) *Γ* 232 *-ι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος ' οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο* *I* 490 (Phoinix zu Ach.: *ὅτε δή σ' ... ἄσαιμι·*) *-ι μοι κατέδευσας ... χιτῶνα ' οἴνου ἀποβλύζων* *N* 666 *-ι γάρ οἱ ἔειπε* PN[n] ' *νούσῳ ὑπ' ἀργαλέῃ φθίσθαι* *Ψ* 281 *ἠνιόχοιο ' ἠπίου, ὅς σφωϊν μάλα -ις*

ὑγρὸν ἔλαιον ' χαιτάων κατέχευε π 443 *ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὲ* PN^n ' *-ι γούνασιν οἷσιν ἐφεσσάμενος κρέας ὀπτὸν ' ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν ἐπέσχε τε οἶνον* ρ 420 *-ι δόσκον ἀλήτῃ ' τοίῳ, ὁποῖος ἔοι καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι* = τ 76 Op. 240 *-ι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, ' ὅστις ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται* h. Merc. 283 (Ap. zu Hermes:) *ἦ σε μάλ' οἴω ' -ις ... ' ἔννυχον οὔ χ' ἕνα μοῦνον ἐπ' οὔδεϊ φῶτα καθίσσαι* h. 19,12. 13 *-ι δ'* (Pan) *ἀργιόεντα διέδραμεν οὔρεα μακρά, ' -ι δ(ὲ) ... διήλασε θῆρας ἐναίρων.* — W o r t f.: *θαμά, ἴκταρ, νωλεμέ(ω)ς, πολλά, πυκ(ι)νόν/ά, συνεχέ(ω)ς, συνωχαδόν, ταρφέα*

D Hes. fr. 66,3 ' *πολλάκι δ[* Cat. 95 I 5 Trav. ' *πολλάκις[*

V. Langholf

πολλο- s. *πολύς*

Πολυαιμονίδης [1^i] E uns., zu *αἷμα* 'Blut' (Bader, RPh 43, 1969, 23) od. *αἵμων* 'kundig'? (Stanford, CPh 45, 1950, 109); s. v. Kamptz 81 f.; Bd. I Sp. 311,15 ff.; Wathelet, Dict. II 891 f. u. 1489; Abl. von *Πολυαίμων*, vgl. die Patron. *'Ανδραιμονίδης* u. *Εὐαιμονίδης*

B Patron., S. des *Πολυαίμων* (sonst nicht bezeugt), d.h. *'Αμοπάων* (s.d. u. vgl. o., s.v. *'Οπάων*), nur Θ 276 (Teukros tötet) *καὶ -ην 'Αμοπάονα (ἄμ' 'Οπάονα* v.l.) *καὶ Μελάνιππον*, zum Versbau vgl. Λ 59, Π 695, Τ 240; Lit. s. E

G. Markwald

πολύαινος [3^i, 1°] F *-ε* 1, *-(ε)* 3 **Σχ** sch. D *I* 673: *πολλῶν ἐπαίνων ἄξιε, K* 544: *ὑπὸ πολλῶν ἐπαινούμενε ἢ πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιε, Λ* 430: *νῦν μυθολόγε καὶ φλύαρε*

B entweder (1) *vielgepriesen, hochberühmt*, d.h. 'Gegenstand vieler Geschichten' (vgl. *αἶνος*, Bd. I Sp. 324; auch unten, *πολύυμνος*), so sch. D zu *I* 673 u. *K* 544 (s. Σχ); Ameis-H.; Leaf; Iliad zu *I* 673; od. (2) *wortreich*, d.h. 'viele Geschichten kennend' (vgl. *πολύμυθος, Γ* 214 Men. nicht, aber β 200 Tel.), so sch. D zu *Λ* 430 (s. Σχ); K. Meuli, Ges. Schr. II, Basel-Stuttgart 1975, 742 f. m. A. 2; P. Pucci, Od. Polutropos, Ithaka u. London 1987, 60; Epith. zu Od. u. nur in d. Anrede an diesen: *I* 673 *εἴπ' ἄγε μ', ὦ -' 'Οδυσεῦ, μέγα κῦδος 'Αχαιῶν* = *K* 544 ≅ μ 184 *Λ* 430 *ὦ 'Οδυσεῦ -ε, δόλων ἆτ' ἠδὲ πόνοιο.* — Welche der beiden Bed.smöglichkeiten jeweils zutrifft, ist aus dem Zush. nicht zu entscheiden; in μ 184 mag die erste, in *Λ* 430 die zweite überwiegen; vgl. Heubeck, Odyssey zu μ 184. — W o r t f.: s. Bd. II Sp. 777,73 ff.; auch *πολύμυθος, πολύυμνος, πολυώνυμος*

G. Markwald

πολυάϊξ [3^i, 1°] E Wz.kompos. m. verb. HG zu *ἀΐσσω* (s.d., Bd. I Sp. 375); vgl. auch *ἀϊχή* (Bd. I Sp. 304) und *κορυθάϊξ* (Bd. II Sp. 1490) F *-ϊξ* 1, *-ϊκος* 3

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 165: *πολλὰ[ς] ὁρμὰς ἔχοντος*, sch. D *A* 165: *πολλὰς ὁρμὰς καὶ κινήσεις ἔχοντος. ἀστάτου, E* 811: *πολυόρμητος*

B *mit viel Bewegung verbunden*, Epith. nur zu *κάματος* 'Kampfesmühe' u. *πόλεμος*, die Formel *-ϊκος πολέμοιο* (3×, m. Klangwiederh.) nur am VE *E* 811 (Ath. zu Diom.:) *„ἀλλά σευ ἦ κάματος -ϊξ γυῖα δέδυκεν, ' ἦ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον"* *A* 165 (Ach. zu Ag.:) *„ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον ⌞-ϊκος πολέμοιο⌟ ' χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ(ιν)"* *Y* 328 *ἶξε* (Aen.) *δ' ἐπ' ἐσχατιὴν ⌞ ⌟* λ 314 *φυλόπιδα στήσειν ⌞ ⌟*

G. Markwald

πολυανθής [1°, 1^h] *having many flowers, many-flowered* ξ 353 *ἔνθ' ἀναβάς, ὅθι τε δρίος ἦν -ος ὕλης* h. 19,17 *ὄρνις ἥ τ' ἔαρος -ος ἐν πετάλοισι ' ὑρῆνον ἐπιπροχέουσ' ἀχέει (ἀοιδήν).* — W d f l d.: *ἀνθεμόεις*

J. N. O'Sullivan

πολυάρητος [2°, 1^h] **Σχ** sch. Barn. ζ 280: *πολύευκτος*, τ 404: *μετὰ πολλῶν εὐχῶν γενόμενος*

L [1]K. Maról in: Minoica u. Homer, ed. Georgiev / Irmscher, Berlin 1961, 28 f.; [2]A. Corlu, Mots relatifs à l'idée de prière d'Homère, Paris 1966, 267 f. 276 f.

B *much prayed for* (*ἀράομαι* B I 1; diff. *ἀρητός*, see L^2 276 f.); only [⏑⏑–⏑] *-ος.* — W d f l d.: *πολυεύχετος, πολυήρατος* (esp. *o* 126, ψ 354, Th. 404, Hes. fr. 305,1), *πολύ⌞λλιστος⌟* (B 1), *τρί⌞ ⌟* 1 child (cf. PN *Ἄρητος, 'Αρήτη*) τ 404 (Eurykl.:) *„Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὕρεο, ὅττι κε θῆαι ' παιδὸς παιδὶ φίλῳ · -ος δέ τοί ἐστι"*, because Od. is a first (and only) child, cf. v. 409 ff. (heir), Rutherford ad l., *'Αρήτη* B 1 (diff. L^2); actual name *'Οδυσσεύς* in contrast with *π.* (which suggests an according name), cf. Eust. 1871,15—18; Russo, Odyssey ad l. h. Cer. 220 (Metaneira:) *„παῖδα δέ μοι τρέφε τόνδε, τὸν ὀψίγονον καὶ ἄελπτον ' ὥπασαν ἀθάνατοι, -ος* (*-ήρατ-* v.l., unmetr.) *δέ μοί ἐστιν*, prob. because no son had yet been born, cf. also Richardson ad l. 2 husband ζ 280 („Naus. is either leading a stranger) *ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ -ος θεὸς ἦλθεν ' οὐρανόθεν καταβάς, ἕξει δέ μιν ἤματα πάντα* (as her husband"), *π.* because according to the malicious speaker Naus. despises the suitors at hand (283 f.)

M. P. Cuypers

πολύαρνι, πολύρρην, πολύρρηνος [1^i / 2^i, 1^H, 2e / 1°] F (- = *πολύ*) sg. nom. *-ρρην* 1, *-ρρηνος* 1; dat. *-αρνι* 1; pl. nom. *-ρρηνες* 3, *-ρρηνας* 1; further s.v. *ἀρήν* (E, L), Ruijgh, Études 239, Meier-Brügger, HS 103, 1990, 26 f.

Σχ sch. D *B* 106: *πολυθρέμμονι. πλουσίῳ* L Seymour, Homeric Age 249 f.; Bolton (*πολυβούτης* L) 16 f.

B *having many sheep, rich in sheep*, epith. of pers. (indiv. or community); note assoc. w. form of *ναίω/ετάω* exc. *B* 106, Aristeas *B* 106 *'Ατρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπεν* (sc. *σκῆπτρον*) *-αρνι Θυέστῃ I* 154 *ἐν* (i.e. in the cities [*νέαται Πύλου*] offered by Ag. to Ach.) *δ' ἄνδρες ναίουσι -ρρηνες πολυβοῦται* = 296 = Hes. fr. 240,3 (in *Ἑλλοπίῃ*, country around Dodona; n. *ἀφνειὴ μήλοισι* v. 2) Aristeas fr. 2ii,3 p. 87 Dav. (*ἀνθρώπους* [app. the Arimaspians]) *ἀφνειοὺς ἵπποισι, -ρρηνας πολυβούτας* λ 257 (*Πελίης ἐν*) *Ἰαωλκῷ ' ναῖε -ρρηνος* c. Naup. fr. 2,2 p. 146 Dav. (*ὁ μὲν οὖν † ἐπινευσὶ † [οὐκ ἀπάνευθε* ci.] *θαλάσσης*) *οἰκία ναιετάασκε -ρρην πουλυβοώτης.* — W d f l d.: *πολύμηλος; εὔμηλος* (cf. *Εὔμηλος*, also *εὔιππος* of pers.); further *ἀφνειός* B introd.

J. N. O'Sullivan

πολυβενθής [1^i, 4°] **Σχ** sch. D *A* 432: *πολὺ βάθος ἔχοντος, βαθυτάτου* (cf. sch. min. P. Bingen 8 z. St., sch. Barn. δ 406), sch. min. P. Oxy. 3238 zu *A* 432: *[π]ολυβενθ[ε]ρος · βαθειαις*

L [1]J. Goekoop-de Jongh, La ΝΗΣΟΣ homérique, Groningen 1933, 37; [2]D. Gray, in: Language and Background, ed. Kirk, Cambr. 1964, 58; [3]Kirk, Iliad zu *A* 432; [4]Kurt, Seem. Fachausdr. 187—91; [5]C. Rothe, Die Od. als Dichtung, Paderborn 1914, 332; [6]H. Rüter, Zeit u. Heimat der hom. Epen, Berlin 1937, 54 f.

B *sehr tief;* nur *-ός* (2× [⏑⏑–⏑⏑], 3× [⏑⏑–⏑⏑]), außer δ 406 (*ἀλός*, am Schluß) in der Formel *λιμένος -ός ἐντός*. Abwegig L^6 'sich tief ins Land erstreckend': nb. δ 406 vgl. *βένθος* (bes. δ 780 ≅ ϑ 51), *βαθύς* B 1 b (bes. *N* 32, *B* 560 mit Sp. 4,50—4) sowie L^5, dessen Identifizierg. des π 324. 352 genannten Hafens jedoch dahinsteht (*π.* formelhaft). Nach-fgrE nur noch Ap. Rh. 4,599 *A* 432 *ὅτε δὴ ⌞λιμένος -ός ἐντὸς⌟* (*ἐγγύς* Arist.) *ἵκοντο* (Hafen von Chryse; vgl. sch. z. St., L^3) = π 324 (von Ithaka) π 352 (*ἶδε νῆα*) ⌞ ⌟ (ebf. Ithaka) κ 125 *τοὺς* (Gef. des Od.) *ὄλεκον* (Laistrygonen) ⌞ ⌟ ‖ δ 406 *πι-*

κρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς -έος ὀδμήν, von den φῶκαι des Proteus (ὅς τε θαλάσσης ' πάσης βένθεα οἶδε, 385 f.); vgl. βένθεσσιν+ ἁλός (A 358, Σ 36. 38. 49), βαθείης ἐξ ἁλός (N 44, Akk. A 532), ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν (μ 214); L²

D v.l. ξ 353 (-έος ὕλης, vgl. ρ 316 βένθεσιν ὕλης [m. Bd. II Sp. 53,4–7]; βένθος wie π. sonst immer vom Meer)

M. P. Cuypers

Πόλυβος [1ⁱ, 12ᵉ] E short form of *Πολύ-βους*, 'Owner of many cattle': further v. Kamptz pp. 90. 110. 140. 217

M I trisyll. [⏑⏑⏓] -ος θ 373; Εὐρύμαχος, -ου παῖς α 399 = β 177 ≅ π 434 = φ 320, π 345 = σ 349 = υ 359; -ον Λ 59 [⏑⏑⏓] -ος χ 243; -ον χ 284 2 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] Εὐρύμαχον, -οιο ο 519; -οιο δ 126

B note epith. δαΐφρων+ of II (ο 519). III (χ 243) and V I Tr., one of Ant.'s sons, among the foremost around Hector in battle at trench (Λ 59); see Kullmann, Quellen 178–80, I. Espermann, Antenor, Theano, Antenoriden (Beitr. z. klass. Philol. 120), Königstein/Ts. 1980, 50 f.; Wathelet, Dict. II 892 f. w. nn. on 1489 f. II father of wealthy (further Mühlestein, Hom. Namenstudien 100) suitor Eurym. (α 399+, π 345+ [M 1 above], ο 519); epith. δαΐφρονος (ο 519) III suitor, among (χ 243 -ός τε δαΐφρων) 6 suitors who after death of leaders ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι (χ 244); killed by Eum. (χ 284) IV wealthy (δ 127 ff.: gives Men. rich gifts) husband of Alcandre δ 126 -οιο ... ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς ' Αἰγυπτίῃς V Phaeacian craftsman (further Eckstein, Arch. Hom. L 18 ff. [19]) θ 373 σφαῖραν καλὴν ... ἕλοντο (dancers), ' πορφυρέην, τήν σφιν -ος ποίησε δαΐφρων

D Θ 55c J. N. O'Sullivan

πολυβότειρα s. πουλυ-

πολύβοτρυς [1ᴴ] *having many grape-clusters, rich in grapes* Hes. fr. 59,3 Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα (Coronis) κολωνοὺς ' Δωτίῳ ἐν πεδίῳ -υος ἄντ' 'Αμύροιο. – W d f l d.: πολυστάφυλος; also ἀμπελόεις, οἰνοπληθής J. N. O'Sullivan

πολύβουλος [1ⁱ, 1ᵉ] Σχ sch. D E 260: πολυγνώμων. συνετή, vgl. sch. min. P. Mich. Schwendner 11 z. St. L Snell, H. 112, 1984, 135

B *reich an Ratschlüssen*, Beiw. von Ath. (s. d. B I 5 a) als intellektuell ebenbürtiger (Th. 896) T. des ⌊μητίετα⌋ Ζεύς (s. d. B I 5), vgl. (metr. gleichw.) πολύμητις h. 28,2 (nb. ⌊ ⌋ 4); in dir. R. ihrer Schützlinge Diom. / Od. (nach E 259 = π 281 jew.) in Kond. satz vor hypoth. Aufford. E 260 αἴ κέν μοι -ος ⌊'Αθήνη, κῦδος ὀρέξῃ ' ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δέ, vgl. Θ 36, K 497, O 71, χ 230 π 282 ὁππότε κεν -ος ἐνὶ (< 281, ἐπὶ ci. West, Ph. 110, 1966, 147) φρεσὶ θῆσιν ⌊ ⌋, ' νεύσω μέν τοι ἐγὼ κεφαλῇ, σὺ δ', vgl. ν 297 f. 305. – W o r t f.: μητίετα, -όεις, πολύμητις R. Führer

πολυβούτ(ης), πουλυβοώτης [2ⁱ, 1ᴴ, 1ᵉ / 1ᵉ] Σχ sch. D Ι 154: πολλὰς βοῦς ἔχοντες L Risch, MH 2, 1945, 19 = Kl. Schr. 116; J. P. D. Bolton, Aristeas of Proconnesus, Oxford 1962, 16; A. ⌊Leukart⌋ in Flexion u. Wortb. 190 and ⌊ ⌋, -tās 235

B *having many cattle, rich in cattle*, epith. of pers. (indiv. or community); only VE, always w. a form of πολύρρην Ι 154 ἐν (i.e. in cities [νέαται Πύλου] offered by Ag. to Ach.) δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες -ται = 296 = Hes. fr. 240,3 (in 'Ελλοπίη) Aristeas fr. 2ii,3 p. 87 Dav. (φασ' ἀνθρώπους εἶναι καθύπερθεν ὁμούρους ' πρὸς Βορέω) ἀφνειοὺς ἵπποισι, πολύρρηνας -τας c. Naup. fr. 2,2 p. 146 Dav. (ὁ μὲν οὖν †ἐπινευσὶ† [οὐκ ἀπάνευθε ci.] θαλάσσης) οἰκία ναιετάασκε πολύρρην πουλυβοώτης (ci., πολυβούτης). – W d f l d.: εὐβοος/ους, further s. v. πολύαρνι J. N. O'Sullivan

πολυβῶλαξ [1ᵉ] *having many clods, rich in clods*, i. e. 'with much (good) soil' > 'fruitful' Cypr. fr. 7,11 p. 38 Dav. ἤπειρον -αχα. – W d f l d.: ἐρίβωλος/βῶλαξ See also βῶλος, δύσβωλος J. N. O'Sullivan

πολυγενής ed. pr. h. Ap. 424, s. Πυλοιγενής

πολυγηθής [1ⁱ, 3ᴴ] E < γηθέω Risch § 31 g, or γῆθος Chantraine, Dict. 219 f.

Σχ sch. D Φ 450: πολλὴν χαρὰν τοῖς ἀνθρώποις τῇ αὐτῶν ἐπελεύσει ἐμποιοῦσαι

B *causing much joy*, epith. of seasons and Dion. (causative meaning must be second., see E) Φ 450 (Pos. to Ap.:) „ἀλλ' ὅτε δὴ μισθοῖο τέλος -έες ὧραι ' ἐξέφερον, τότε (Laomedon cheated us)", Richardson, Iliad ad l.: „surely suggests relief at the end of the year's labour" (cf. Leaf) ‖ of the wine-god: Th. 941 (⌊Σεμέλη⌋ τέκε) Διώνυσον -έα 'Hes.' POxy. 2509,7 (⌊ ⌋ς υἱὸς) Διώνυσος -[ή]ς Op. 614 ἕκτῳ (sc. ἤματι) δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι ' δῶρα Διωνύσου -ος cf. Ξ 325 (Δ. χάρμα βροτοῖσιν) w. Sc. 400 = Hes. fr. 239,1 (see ἄχθος) and W. F. Otto, Dionysos, Frankfurt a. M. 1933, 105; Dodds 76

D Hes. fr. 70,6 suppl. πολυστάφυλον πο[λυγηθέα

W. Beck

πολυγλαγής v.l. Π 642 Ap. lex.; s. van der Valk, Researches II 78

πολύγομφος [1ᴴ] L Kurt, Seem. Fachausdr. 57 B *having many dowels, treenails, many-pegged;* see s. v. γόμφος Op. 660 τόσσον τοι νηῶν γε πεπείρημαι -ων

J. N. O'Sullivan

πολυδαίδαλος [7ⁱ, 3ᵉ, 4ᴴ, 1ʰ] Σχ sch. D Γ 358: πολυκατασκευάστου. ποικίλης, Λ 32: πολλὰς κατασκευὰς ἔχουσαν, sch. min. P. Alex. (sine num.) on Λ 32: πολυποικίλον

L Leumann, Hom. Wört. 131–3. 240 w. Ruijgh, Études 263 n. 142; F. Frontisi-Ducroux, Dédale, Paris 1975, 29–82 (on δαίδαλον and family)

B epith. of things (1), pers. (2); only [⏑⏑⏓⏑⏑] 1 'having many δαίδαλα' (see δαίδαλον), *richly ornamented, made with much ornament;* usu. (exc. σ 295, cf. ν 11) of obj. offering rel. large area for ornamentat., actual character (but note Λ 32 [vv. 32–7], σ 295, Sc. 315 [vv. 139–316]), technique (weaving Op. 64) usu. unclear (cf. ⌊δαιδάλεος⌋). – W d f l d.: see ⌊ ⌋ 1a of defensive arms Γ 358 (διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε) ἔγχος ' καὶ διὰ θώρηκος (of Lycaon, used by Alex.) -ου ἠρήρειστο = Δ 136 (of Men.) = Η 252 (Hector) = Λ 436 (Od.) Sc. 125 θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε ' καλὸν χρύσειον -ον (πολυδαιδάλεον, δαιδάλεον, δαίδαλον vv. ll.), ὅν οἱ ἔδωκε ' Παλλὰς 'Αθηναίη Λ 32 ἂν δ' ἔλετ' (Ag.) ἀμφιβρότην -ον ἀσπίδα (καλήν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν, ἐν δὲ ...) Sc. 315 πᾶν δὲ συνεῖχε (sc. Ὠκεανός) σάκος -ον 1b furniture Ω 597 ἔζετο (Ach.) δ' ἐν κλισμῷ -ῳ h. Ap. 345 (οὔτε ποτ' εἰς εὐνὴν Διὸς ἤλυθε [Hera]) οὔτε ποτ' εἰς θῶκον -ον, ὡς τὸ πάρος περ, ' αὐτῷ ἐφεζομένη πυκινὰς φραζέσκετο βουλάς, cf. golden θρόνος of Zeus (Θ 442) 1c other objects ζ 15 βῆ (Ath.) δ' ἴμεν ἐς θάλαμον (of Naus.) -ον ν 11 (εἵματα) ἐνὶ χηλῷ ' κεῖται καὶ χρυσὸς -ος ἄλλα τε πάντα ' δῶρ', see Ameis-H. ad l. σ 295 ὅρμον (as gift for Pen.) δ' Εὐρυμάχῳ -ον ... ἔνεικε (sc. κῆρυξ), ' χρύσεον, ἠλέκτροισιν ἐερμένον, ἠέλιον ὥς Op. 64 (Zeus ordered) 'Αθήνην ' ἔργα διδασκῆσαι (obj. Pandora), -ον ἱστὸν ὑφαί-

νειν Sc. 465 (*Φόβος καὶ Δεῖμος*) *ἐς δίφρον θῆκαν* (obj. Ares) *-ον* (n. *εὐπλεκέων* v. 370) **2** of pers., *producing much* ⌊*ornamental work*⌋ (or *very skilled in* ⌊ ⌋?). — W d f l d.: see *δαιδάλλω* *Ψ* 743 *κάλλει ἐνίκα* (sc. *κρητήρ*) *πᾶσαν ἐπ' αἶαν* ' *πολλόν, ἐπεὶ Σιδόνες -οι εὖ ἤσκησαν* (n. *ἀργύρεον κρητῆρα τετυγμένον* v. 741; cf. *δ* 615 ff. = *ο* 115 ff.)

J. N. O'Sullivan

πολύδακρυς, πολυδάκρυ(ος) [6[1] / 1[1]] **F** only sg.: masc. acc. *-υν* 5; fem. nom. *-υς* 1, gen. *-ύου* 1 **M 1** quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] *-υς* *P* 544 [⏑⏑⏓⏑] *ἐπ' ἀλλήλοισι / ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρον*[+] *-υν Ἄρηα* *Γ* 132 / *Θ* 516 = *T* 318; *-υν Ἀχαιῶν* *Γ* 165, *X* 487 **2** pentasyll. [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ύου* *P* 192

Σχ sch. D *Γ* 132: *πολλῶν δακρύων καὶ στεναγμῶν αἴτιον διὰ τοὺς ἐναιρομένους ἐν αὐτῷ*

B *causing many tears*, epith. of war, battle; 5x in dir. sp. *Γ* 132 (Iris-Laodice to Hel.:) „*οἳ πρίν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον* ⌊*-υν Ἄρηα*⌋ (*νῦν ἔαται σιγῇ*)" *Θ* 516 (Hector to Trs. and allies: „do not let the Grs. escape without suffering) *ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος* ' *Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν* ⌊ ⌋ = *T* 318 (Ach. to dead Patr.: „*ὁπότε σπερχοίατ' Ἀχαιοὶ* ' ...") *Γ* 165 (Priam to Hel.: „you are not to blame but the gods) *οἵ μοι ἐφώρησαν πόλεμον* ⌊*-υν Ἀχαιῶν*⌋" *X* 487 (Androm. to dead Hector:) „*ἦν περ γὰρ πόλεμόν γε φύγῃ* (Astyanax) ⌊ ⌋ (he will suffer evil)" *P* 192 *στὰς δ' ἀπάνευθε μάχης -ύου* (*-ύτου* v.l., *-υος* ci.) *ἔντε' ἄμειβεν* (Hector putting on the arms of Ach.) 544 *ἐπὶ Πατρόκλῳ τέτατο κρατερὴ ὑσμίνη* ' *ἀργαλέη -υς*. — W d f l d.: *δακρυόεις, πολυδάκρυτος, πολύστονος*, also *ἀλγινόεις, ἀλεγεινός, δριμύς, θυμαλγής*

D v.l. *P* 512 (pap.) J. N. O'Sullivan

πολυδάκρῡτος [1[1], 3[o]] **E** unclear whether from *δάκρυ* (so 'of many tears') or (prob.; cf. *-κλαυτος* compds. in wdfld. below) *δακρύω* ('of much weeping'), cf. Schwyzer I 503, Tucker, Greek Verbs 414

B 'such that there is much weeping' (on force of compd. adjs. in *-τος* see W. S. Barrett, Euripides, Hippolytos, Oxford 1964, 289 f.), epith. of dead pers. (1), of *γόος* (2) **1** of dead Hector, *much wept for* *Ω* 620 (Ach. to Priam: „*ἔπειτά κεν*) *παῖδα κλαίοισθα* ' *Ἴλιον εἰσαγαγών* · *-τος δέ τοι ἔσται*" **2** of *γόος*, *involving much weeping* *τ* 213 *τάρφθη -τοιο γόοιο* = 251 = *φ* 57. — W d f l d.: *δακρυόεις, πολύδακρυς/υος, πολύκλαυτος*; opp. *ἀδάκρυτος* (q.v.), *ἄκλαυτος*

J. N. O'Sullivan

Πολυδάμας s. *Πουλυ-*

Πολύδαμνα [1[o]] **E** 2nd elem. < *δάμνημι*. Further v. Kamptz pp. 121. 217; Humbach, MSS 24, 1968, 46 f.; Peters, Laryngale 212 f.

B PN 'Much-Queller' vel sim., ref. to power (in context, over the minds of men) of one w. knowledge of *φάρμακα* *δ* 228 (*ἔχε* [Hel.] *φάρμακα μητιόεντα*) *τά οἱ -α πόρεν, Θῶνος παράκοιτις,* ' *Αἰγυπτίη* J. N. O'Sullivan

πολυδέγμων [4[b]] *receiver of many* (= ⌊*πολυδέκτης*⌋ q.v.) euphem. of Hades in h. Cer. (cf. *πολυώνυμος* vv. 17 f. 31 f. below); *π.* VE nom., always after other epith(s)., 3x w. *ἄναξ*, 2x w. *κρατερός* (⌊ ⌋ VE dat.) h. Cer. 17 *χάνε δὲ χθὼν ...* ' *Νύσιον ἀμ πεδίον τῇ ὄρουσεν ἄναξ -ων* ' ⌊*ἵπποις ... Κρόνου πολυώνυμος υἱός*⌋ 31 *τὴν δ' ἀεκαζομένην ἤγεν Διὸς ἐννεσίῃσι* ' *πατροκασίγνητος πολυσημάντωρ -ων* ' ⌊ ⌋, alliterative three-word verse, see Richardson p. 61 (noting frequency of *πολυ*-compds., see also s.v. *πολύφορβος* below) and ad l. 430 (Perseph. to Dem.) „*τῇ δ' ἔκθορ' ἄναξ κρατερὸς -ων*", on un-Homeric formula Hoekstra, Sub-epic 54, cf. *ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεύς* (v. 357, *Y* 357) 404 (Dem.:) „*τίνι σ' ἐξαπάτησε δόλῳ κρατερ*[*ὸς πολυδ*]*έγμων;*". — W d f l d.: see *Ἄιδος* vol. I 275, 70 and s.v. πολυσημάντωρ W. Beck

πολυδειράς [3[1]] **Σχ** sch. D *A* 499: *πολλὰς ἐξοχὰς* ⌊*ἔχοντος*⌋, *πολυαυχένου*, *Θ* 3: *πολλὰς ἀνατάσεις* ⌊ ⌋ *καὶ ἐξοχάς*

B wahrsch. *vielgipfelig*, s. *δειράς*; später zu *δειρή* gezogen (vgl. Σ_X, Eust. 218, 12 ff.[+], Q. S. 6, 212, Nonn. D. 2, 380[+]), vgl. Schulze, QE 95; Chantraine, Gr. h. I 160; nur im Formelvers *ἀκροτάτῃ κορυφῇ -άδος* ⌊*Οὐλύμποιο*⌋ *A* 499 = *E* 754 = *Θ* 3. Vgl. *B* 167[+] ⌊ ⌋ *καρήνων*, *Θ* 411[+] *πολυπτύχου* ⌊ ⌋, *Λ* 77 *κατὰ πτύχας* ⌊ ⌋ u.s. *Ὄλυμπος* B 1 Vorbem. u. G 2, sch. *A* 499 b **D** v.l. *Ξ* 157 M. P. Cuypers

πολυδέκτης [1[b]] 'receiver (i.e. as host) of many', euphem. (Richardson ad l.; improb. J. Wiesner, Grab u. Jenseits, Berlin 1938, 215 [Hades as verschlingendes Ungeheuer]) designat. of Hades (= *πολυδέγμων*, q.v.); app. hapax (Richardson pp. 43. 68) h. Cer. 9 (Earth made narcissus to grow *δόλον κούρῃ*) *χαριζομένη -τῃ*. — D e r i v.: *Πολυδέκτης* J. N. O'Sullivan

Πολυδέκτης [1[H]] **L** F. Brommer, Vasenlisten d. griech. Heldensage, Marburg [3]1973, 287. 289; T. Gantz, Early Gr. Myth, Baltimore and London 1993, 303 f. 309 f.

B s. of Magnes and (half-)brother of Dictys Hes. fr. 8 *ἀντίθεον -εα* (VE, *-εα* vel *-ην* ci., *Πολυδεύκεα* codd.) See also *πολυδέκτης* J. N. O'Sullivan

πολυδένδρεος [3[o], 1[b]] *having many trees, many-treed;* in Od. only w. ref. to fruit-trees (named *ω* 246 f. 340 f.) of Laertes' garden; only [⏑⏑⏓⏑⏑] *δ* 737 *μοι* (Pen.) *κῆπον ἔχει* (Dolius) ⌊*-εον*⌋ *ψ* 139 *πρίν γ' ἡμέας* (Od. etc.) *ἐλθέμεν ἔξω* ' *ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον* ⌊ ⌋ 359 ⌊ ⌋ *ἀγρὸν ἄπειμι* (Od.) h. Ap. 475 *Κνωσὸν* ⌊ ⌋ *ἀμφινέμεσθε*. — W d f l d.: *δενδρήεις, ὑλήεις* J. N. O'Sullivan

πολυδερκής [2[H]] *much-looking* (see *δέρκομαι*), epith. of *φάος* in the Th. 451 *θῆκε δέ μιν* (Hekate) *Κρονίδης κουροτρόφον, οἳ μετ' ἐκείνην* ' *ὀφθαλμοῖσιν ἴδοντο φάος -έος Ἠοῦς* 755 *ἡ μὲν* (Day) *ἐπιχθονίοισι φάος -ὲς ἔχουσα,* ' *ἡ δ'* (*Νὺξ νεφέλῃ κεκαλυμμένη ἠεροειδεῖ*), Bremer, Licht und Dunkel 95. 190; Gwyn Griffiths, Ph. 129, 1985, 194 (*-seeing* w. LSJ) W. Beck

πολύδεσμος [2[o]] **Σχ** sch. Barn. *ε* 33: *πολλοῖς ἐμπεπηγμένης γόμφοις* (codd. HP, *δεσμοῖς* rec. Barn.)

L [1]Casson, Ships 202 f. 217 ff.; [2]Germain, Odyssée 399; [3]Gray, Arch. Hom. G 109–14; [4]Hainsworth, Odyssey zu *ε* 33. 243 ff.; [5]Kurt, Seem. Fachausdr. 15–17. [+]81. 100 ff. 181 f.; [6]Latacz, Kratylos 31, 1986, 121 f.; [7]Seymour, Homeric Age 321; vgl. auch L zu *ἁρμονίη, γόμφος*

B *vielfach verbunden*, daher stark, von Od.' *σχεδίη* *ε* 33 (Zeus zu Hermes:) „*ἀλλ' ὅ γ'* ⌊*ἐπὶ σχεδίης -ου*⌋ *πήματα πάσχων* ' ... *Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο*" *η* 264 (Od. zu Arete: „Kal.) *μ' ἐκέλευσεν ... νέεσθαι* ' *Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης ...* ' *πέμπε δ'* ⌊ ⌋" Art der *δεσμοί* unklar; möglich: (1) 'Federn' (L^3 81 u. $L^{1,3,7}$), vgl. *δεσμός* B 7, *ἁρμονίη* *ε* 248. 361 (dazu L^3 100 f., L^1 202 f., anders s.v. B 12; vgl. Plu. Mor. 321 D?), ⌊*πολύγομφ*⌋*ος* (vgl. Σχ u. sch. EQ zu *ε* 33 [u. Hesych.]: *-ου δὲ ἀντὶ* ⌊ ⌋*ου*, Hesych. ⌊*γόμφος*⌋ ' *σύνδεσμος*; ⌊ ⌋ wohl 'Nagel' zur Sicherung der Feder, s. L^3 101 ff.) (2) 'Seile' (L^4 u. $L^{2,6}$), vgl. *δεσμός* B 5, *ν* 100 (mit Hoekstra, Odyssey z. St.), sch. B *ε* 33 (*πολλοὺς σχοίνους ἐχούσης*), L^3 181 f., Nonn. D. 23, 129

(*σχεδίην -ον ... ἄμματι ... περίπλοκα ... δούρατα δήσας*), 36,382 (*-ον ὀπώρην*); *π.* dann nicht auf diese konkrete *σχεδίη* zu beziehen, sondern gener. Epith. von 'Floß' (Verwendung von Nut u. Feder in *ε* 244 ff. 'techn. Modernisierung' der Urgeschichte) (3) 'Spanten', vgl. Eust. zu *B* 293 (*πολύζυγος ... πολύδεσμος, ὡς ζυγῶν λεγομένων τῶν μεγάλων ξύλων τῶν τοὺς τοίχους δεσμούντων*), Nic. Ther. 78 (*ἐννεάδεσμοι*) mit sch. (4) *ὑποζώματα*, 'Verstärkungsseile' des Schiffsrumpfes, vgl. Ap. Rh. 1,367–70 m. Vian I 67 A.1; L'91. 211 A.45

D v.l. *ε* 338 M. P. Cuypers

πολυδευκής v.l. *τ* 521 (see *πολυηχής*, further van der Valk, Text. Crit. Od. 82 f.) J. N. O'Sullivan

Πολυδεύκης [1[i], 1[c], 4[H], 2[h], 2[c]; + prose refs.] **E** *-deuk-* unclear; poss. (1) < **-dleuk-* ('sweet', so Càssola in Sodalitas. Scritti in onore di A. Guarino III, Naples 1984, 1019–29; cf. Janko, Gl. 65, 1987, 69–72); (2) *δεύκει* = *φροντίζει* (Hsch.; so v. Kamptz pp. 31. 36. 76. 217); (3) < **-deu-k-* ('see / shine', so Bader, REG 99, 1986, XII–XIV); (4) < **Πολυλεύκης* (Boisacq 428; this rejected by Càssola, v. Kamptz); see further s.vv. *ἀδευκής*, *Δευκαλίων*, *ἐνδυκέως*; cf. Myc. *de-u-ki-jo* (DMic. I 169)

M 1 [⏑⏑̣⏑] *-ε'* h. 17,1 2 [⏑⏑̣x] *κρατερὸς -ης* Hes. fr. 197,3; *Κάστορί⁺ θ' ἱπποδάμῳ⁺ καὶ ⌜ἀεθλοφόρῳ⁺ / πὺξ ἀγαθὸν / ἀμώμητον⌝ -ει/εα* Hes. fr. 198,8 = fr. 199,1, Cypr. fr. 13,6 p. 40 Dav., *Γ* 237 (*-ην* v.l.) = *λ* 300, h. 33,3; *ἀε*]*θλοφόρο*[*ν -εα* Hes. fr. 23a,39 3 [⏑⏑̣–] *-ης, ὄζος Ἄρηος* Cypr. fr. 6,2 p. 37 Dav.; + prose refs.

B s. of Leda (so too Hes. fr. 23a,39 [suppl.]) by Tynd. (*λ* 299 f.) or Zeus (Hes. fr. 24 [prose], h. 17,1–4, h. 33,1–6); (half-)brother of *Κάστωρ* (q.v.), w. whom he is always (where verse text sound) mentioned together (in same v. [so too prob. Hes. fr. 23a,39] exc. Cypr. fr. 6 p. 37 Dav.); they are ref. to together as *Διὸς κοῦροι* (not in Hom.; further Wilamowitz, Herakl. II 13 f.), *Τυνδαρίδαι* (qq.v.); (half-)brother of Hel. (*Γ* 237 f., Hes. fr. 24 [w. West, Cat. 123], fr. 197,3 f.); ⌞C(astor) and P.⌟ recover her when she is abducted by Thes., taking Aphidnae and carrying off Thes.' mother as captive (Cypr. fr. 13 p. 52 Ber., prose); ⌞ ⌟ involved in giving Hel. in marriage (Hes. fr. 197,3, fr. 198,8, fr. 199,1); ⌞ ⌟ caught (spotted in hollow oak by Lynceus: Cypr. fr. 13 p. 40 Dav.) taking cattle from Idas and Lynceus; P. kills these after C. killed by Idas (Cypr. ap. Procl. p. 31,28–30 Dav.); both ⌞ ⌟ dead and buried in Lac. *Γ* 243 f. (cf. *λ* 301), P. immortal while C. mortal Cypr. fr. 6 p. 37 Dav., ⌞ ⌟ alive and dead on alternate days *λ* 303 f., Cypr. ap. Procl. p. 31,31 Dav. (see Kullmann, Quellen 255); P. a prize boxer (*πὺξ ἀγαθόν, ἀεθλοφόρῳ⁺*, cf. *κρατερός*: see M 2; on *ἀμώμητον* [h. 33,3] see Parry, Blameless Aeg. 79 f.) already in story of Argonauts (Laser, Arch. Hom. T 37 f.)

D f.l. Hes. fr. 8: see *Πολυδέκτης* J. N. O'Sullivan

πολυδήνης ci. Hes. fr. 343,6 Bergk (vgl. Hsch. *π* 2844), s. *πολύϊδρις*

πολυδίψιος [1[i], 1[c]] **Σχ** sch. D *Δ* 171: *τὸ πολλοῖς ἔτεσιν διψῆσαν* ... (Danaids) ... *-ον οὖν ἤτοι πολυδιάφθορον διὰ πολέμους. ἢ πολυπόθητον μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν διψώντων καὶ ἐπιθυμούντων πότου, ἐξ οὗ ἄνυδρον. ἢ βλαβερόν, ἀπὸ τοῦ ἴψιον*

B *having much thirst, very dry* epith. of Argos (= Peloponnese), like *ἄνυδρος* (q.v.) *Δ* 171 (Ag. to Men.: „I'll suffer, if you die) *καί κεν ἐλέγχιστος -ιον* (*πολύψιον* et *δ' ἴψιον* Str., cf. Σχ) *Ἄργος ἰκοίμην*", Leaf lists explanations Theb. fr. 1 p. 22 Dav. *Ἄργος ἄειδε, θεά, -ιον ἔνθεν ἄνακτες* Piérart, BCH ⌞Suppl. XXII, 1992,⌟ 122 f.: apt for part of Argos and *π.* belongs to dry/wet-structure of myths on the origins of springs otherwise: Marinatos, Cambr. Colloq. Myc. Stud. (edd. Palmer and Chadwick), Cambr. 1966, 265–274: ref. to Genii: '*Δίψιοι*', accepted by Wathelet, ⌞ ⌟ 103 f., rejected by Deroy, ZA 37, 1987, 8 f., who interprets Myc. *di-pi-si-jo* (see DMic. I 175 f.) as „*démuni, indigent*" comparing Arist.'s expl. of *π.* as *πολυπόθητον* (schol. *Δ* 171 and Hsch. *δ* 2032); Sauzeau, REG 111, 1998, 418 ff.: metaph. but w. literal effect on mythology of Argos (and subsequent interaction w. poetry). – W d f l d.: *ἄνυδρος, αὐαλέος* E, *πολυκαγκής*, verbs: see *αὐαίνω, ξηραίνω* W. Beck

Πολυδώρη [1[i], 2[H], 1[c]] *die viel Gebende* od. *reich Beschenkte*, vgl. *Εὐδώρη*, Bd. II Sp. 772, u. *Πολύδωρος* E; É. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 104 A.63; nur am VE

I T. des Pel., M. des Menesthios vom Flußgott Spercheios od. „dem Namen nach" (*ἐπίκλησιν*) von Boros, Frau des Myrm. Boros (vgl. K. Hirvonen, Matriarchal Survivals and Certain Trends in Homer's Female Characters, Helsinki 1968, 20 u. 165 f.) *Π* 175 (*Μενέσθιος*) *ὃν τέκε Πηλῆος θυγάτηρ, καλὴ -η* (*Κλεοδώρη* Zen.), ' *Σπερχειῷ ἀκάμαντι γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα,* ' *αὐτὰρ ἐπίκλησιν Βώρῳ, Περιήρεος υἱι,* ' *ὅς ῥ' ἀναφανδὸν ὄπυιε πορὼν ἀπερείσια ἕδνα*, vgl. Iliad z. St., dort auch inhaltl. Parallelen, außerd. *λ* 235 ff.; nach sch. T z. St. auch im Frauenkat. Hesiods erwähnt (fr. 213); zu sonst. Verwandtschaftsverh.sen u. Sagenversionen s. Bernert, RE XXI,2 (1952) Sp. 1605 (Nr. 3)

II Okeanide, T. des Ok. u. der Tethys, vgl. *Εὐδώρη* Th. 354 *Μηλόβοσίς τε Θόη τε καὶ εὐειδὴς -η*, vgl. Fischer, Nereiden 37 ff.

III Frau des Protes., T. des Meleagros u. der Kleopatre (s. dd.), Cypr. fr. 18 p. 41 Dav. = fr. 26 p. 59 Ber. (Prosaref.); vgl. Bernert a.O. Sp. 1606 (Nr. 5) G. Markwald

πολύδωρος [2[i], 1[c]] **Σχ** sch. D *Z* 394: *ἤτοι πολλὰ δῶρα λαβοῦσα παρά τοῦ μνηστευσαμένου, ἢ πολλὰ δῶρα ἐπενεγκαμένη τῷ τοῦ ἀνδρὸς οἴκῳ*, X 88: *πολλὰ δωρουμένη ἀγαθά, ἢ ἡ μετὰ πολλῶν δώρων καὶ ἕδνων γεγαμημένη*, sch. Barn. *ω* 294: *ἡ πολλοῖς δώροις γαμηθεῖσα*

L Leaf zu *Z* 394; Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 82. 91; di Lello Finuoli, SMEA 25, 1984, 292 f.

B *vielbeschenkt*, nur als Beiw. zu *ἄλοχος* (von Androm. ⌞als Frau des⌟ Hektor u. Pen. ⌞ ⌟ Od.), entweder (1) auf Brautgaben bezogen, die der Bräutigam den Brauteltern bringt (vgl. *ἕδνα* B 1), od. (2) auf Mitgift, die eine Braut von den Eltern bekommt (vgl. *ἕδνα* B 2), od. (3) allg., beides u. andere (Hochzeits-)Geschenke einschließend; wegen der häufigen Betonung der zahlreichen Brautgaben, die eine Braut 'einbringt' (vgl. *ἕδνα* B 1 u. *ἀλφεσίβοιος*) u. des aus ihnen erwachsenen Ansehens (vgl. *πολυμνήστη*) (1) wahrsch., aber (2) od. (3) nicht sicher auszuschließen; 'viel schenkend' zwar von Wortbildg. her mögl. (vgl. *ἡπιόδωρος*), aber wegen fehlenden Bezugs auf Leben der Frauen unwahrsch. *Z* 394 (Hektor kommt zum Skäischen Tor) *ἔνθ' ⌞ἄλοχος -ος⌟ ἐναντίη ἦλθε θέουσα* ' *Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ ... Ἠετίωνος* X 88 (Hekabe zu Hektor: „wenn Ach. dich erschlägt) *οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε* ' *κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι, φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή,* ' *οὐδ' ⌞ ⌟* (denn fern von uns bei den Schiffen der Gr. werden dich die Hunde auffressen"), Androm. erhielt von Hektor Brautgaben u. von Aphr. ein Hochzeitsgeschenk (s. X 470 ff.) *ω* 294 (Laertes zum Fremden: „*θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ'* mein Sohn Od.)

οὐδέ ἑ μήτηρ ' κλαῦσε περιστείλασα πατήρ θ', οἵ μιν τεκόμεσθα· ' οὐδ' ‹ › (Pen.) ' *κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ἑὸν πόσιν, ὡς ἐπεῴκει, ' ὀφθαλμοὺς καθελοῦσα· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων*", spricht der Schwiegervater eher von den Geschenken, die Pen. von ihren Eltern m. in das Haus des Od. gebracht hat (vgl. *δ* 736 ≅ *ψ* 228 sowie *β* 132 f.), od. von den Brautgaben, die Od. ihren Eltern gegeben hat?. — A b l.: *Πολύδωρος, -η* M. Schmidt

Πολύδωρος [5ᵢ, 1ᴴ] E entweder Poss.-Kompos.: 'der reich Begabte' (Eust. 649, 29 u. 1214, 50; Risch 184), od. verb. Rektionskompos.: 'der Freigebige' (v. Kamptz 89; Risch 186); vgl. die EN *Εὐδώρη, Εὔδωρος* u. *Πανδώρη*

F *-ον* 6 L [1]Scherling, RE XXI,2 (1952) Sp. 1607 ff.; [2]Wathelet, Troyens II 893 ff. u. 1490 f.

B auch außerhalb des fgrE bezeugter PN, s. Ziegler u.a., RE XXI,2 (1952) Sp. 1609 ff. I jüngster u. liebster S. des Priam. (*Υ* 407 ff.), nicht von Hekabe, sondern Laothoë (s.d.; *Φ* 84–91, *Χ* 46 ff.), daher leibl. Bruder Lykaons (s.d.; *Φ* 89, *Χ* 48), aber Halbbruder Hektors (*κασίγνητον -ον, Υ* 419); von Ach. (wie wenig später auch s. Bruder Lykaon) getötet, als er in jugendl. Übermut u. gg. d. Verbot des V. am Kampf teilnimmt (*Υ* 407 ff., in Aristie Ach.s, vgl. Bd. I Sp. 1757, 16 ff.; Friedrich, Verwundung 86 f.); se. grauenh. Tod bewegt Hektor, Rache zu nehmen (*Υ* 419 ff.); zu and. Versionen vom Schicksal des P. s. L[1.2]; della Corte, Dioniso 36, 1962, 5–14

II von Nestor, wie dieser selbst erzählt (*Ψ* 630 ff.), bei d. Leichenspielen für den Epeier *Ἀμαρυγκεύς* (s.d.) in Buprasion, zugleich m. Phyleus (s.d.), im Speerkampf besiegt; sonst nicht bek.

III S. des Kadmos u. der Harmonia: Th. 978 (*Κάδμῳ δ' Ἁρμονίῃ) γείνατο καὶ -ον εὐστεφάνῳ ἐνὶ Θήβῃ*, zu seiner Gesch. s. L[1] 1607

G 2× vor Trithemimeres, 4× am VE; Formel *ἀντίθεον -ον* 1× am VA (*Φ* 91), 1× am VE (*Υ* 407); Epith.: nur *ἀντίθεον* (*Υ* 407 u. *Φ* 91); *Υ* 407, *Φ* 91, *Ψ* 637 m. *δουρί* verbunden, möglicherweise als Wortspiel (vgl. Dingl, Gn. 73, 2001, 357 A.21) G. Markwald

Πολύειδος s. *Πολύϊδος*

πολυεύχετος hapax [1ᵇ] L Zumbach, Neuerungen 26; B. Vine, Aeol. *ὄρπετον* and Deverb. **-ειό-* in Gr. and IE, Innsbruck 1998 (= IBS, Vorträge u. Kleinere Schriften 71), 44

B *much prayed for,* of child born in answer to many prayers h. Cer. 165 (Callidice to Dem.-Doso: „*οἱ* [Met.] *υἱὸς ἑνὶ μεγάρῳ) ὀψίγονος τρέφεται, -ος ἀσπάσιός τε*" (n. *πολυάρητος* v. 220) J. N. O'Sullivan

πολύζυγος poet. [1ᵢ] **Σχ** sch. D *Β* 293: *πολυκαθέδρῳ· ζυγὰ γὰρ αἱ τῶν ἐρετῶν καθέδραι* L Kurt, Seem. Fachausdr. 67 f.

B *having many rowing-benches, many-benched* (see *ζυγόν* I B 2) *Β* 293 (Od.:) „*καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἁλόχοιο ' ἀσχαλάᾳ σὺν νηῒ -ῳ*". — W d f l d.: *ἑκατόζυγος*; cf. *εὔζυγος, ἐύσσελμος* J. N. O'Sullivan

πολυηγερ(ής) [1ᵢ] hapax (from *ἀγείρω*, cf. *ὁμηγερής, θυμηγερέων*:) *gathered from many places* (cf. *πολύκλητος*) v.l. *Λ* 564 (*Αἴαντα*) *Τρῶες ὑπέρθυμοι -ἐες* (Arist., rec. West, *τηλεκλειτοί/ηοί* codd.) *τ' ἐπίκουροι ' νύσσοντες ... αἰὲν ἕποντο*, text: pro *π*. Lehrs, Arist. 57 n.34, see *πολύκλητος* and Gambarara, MCr 23–24, 1988–89, 22 ff., contra Bekker, Hom. Bl. 170, ambivalent Leaf, Hainsworth (Iliad ad l.) W. Beck

πολυήρατος [4°, 8ᴴ, 4ᵇ] M only [⏑⏑–⏑⏑]: [⏑⏑–⏑⏑] ‹*αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβη,ς -του ἐς / ἵκετο* Hes. fr. 30,31 (*αὐτὰρ ἐπεί*]), fr. 205,2; ‹ › *-ν -τον ἱκόμεθ'* o 366; (*ἐπεὶ ...*) *-τον ἱκόμεθ'/... εὐνήν ψ* 354, Th. 404; *-του ἐς o* 126; *Θήβῃ -τῳ λ* 275; *-τον εἶδος ἔχουσα*[+] Hes. Th 908, fr. 10a,45 (*πολυή*]*ρ[α]τρον*), fr. 17a,7, h. Cer. 315; *-τῳ* Op. 739 [⏑⏑–⏑⏑] *-τος ἥβη* h. Ven. 225. 274; *-τον* Hes. fr. 305,1, h. Merc. 186

Σχ sch. min. P. Amh. 18 on *o* 126: [*πολ*]*υευκτου*, on *o* 366: *πολυευκτ[ο]ν* L Kienzle (*ἐπήρατος* L) 87; Hoekstra, Modifications 81, Sub-epic 54; Corlu, Mots de prière, n.1 pp. 267 f.; Meier, Ep. Formel 37 f. 143

B *much desired, lovely;* epith. of female *εἶδος* (3ᴴ, 1ᵇ: ‹ see M›), of *ἥβη*[+] (*o* 366, h. Ven. 225. 274, Hes. fr. 30,31, fr. 205,2: ‹ ›), *εὐνήν* (*ψ* 354, Th. 404), *γάμου* (*o* 126), *ἅλσος* (h. Merc. 186), *ὕδατι* (Op. 739); of place (*Θήβῃ λ* 275), pers. (*υἱόν* Hes. fr. 305,1). — W d f l d.: see *ἐπήρατος*; *μεγαλήρατος*

D suppl. Hes. fr. 10a,32 (*ἐπήρ.* also poss.); fort. v.l. (suppl.) Hes. fr. 229,8 (see app. crit. and s.v. *μεγαλήρατος*); f.l. (unmetr.) h. Cer. 220 J. N. O'Sullivan

πολυηχής [1ᵢ, 1°] **Σχ** sch. D *Δ* 422: *πολυταράχῳ. μεγάλως ἠχοῦντι* L Krapp, Akust. Phänomene 170. 204

B (1) als Beiw. der Meeresküste *vielfältig widerhallend*: *Δ* 422 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ -εῖ κῦμα θαλάσσης ' ὄρνυτ' ἐπασσύτερον Ζεφύρου ὕπο κινήσαντος* (2) von der Stimme der Nachtigall *m. vielfältigem Klang*: *τ* 521 (Pen. zu Bettler: „wie die Nachtigall) *καλὸν ἀείδῃσιν ἔαρος νέον ἱσταμένοιο, ' ... ' ἥ τε θαμὰ τρωπῶσα χέει -έα* (*πολυδευκέα* v.l.) *φωνήν*". — W o r t f.: s. *ἐρίδουπος* (zu 1), *λειριόεις* (zu 2) M. Schmidt

πολυθαρσής [2ᵢ, 1°] **Σχ** sch. D *Ρ* 156: *πολλοῦ θάρσους ποιητικόν* B *having much courage, imbued with much courage* for battle (against suitors *ν* 387), epith. of ‹*μένος*›; only ‹ › *-ὲς ἐνείη / ἐνῆκε*[+] (VE): *Ρ* 156 (+ *ἄτρομον*) ≅ *Τ* 37[ex.] ≅ *ν* 387[ex.]. — W d f l d.: *εὐ-* (h. 8,9: see s.v. *εὐθηλής*), *μεγαθαρσής, θαρσαλέος, θάρσυνος, θρασύς, θρασυκάρδιος, -μέμνων*; *ἀδε(ι)ής, ἄτρομος*

D *Ρ* 456 (Zen.) J. N. O'Sullivan

Πολυθερσείδης [1°] E on 2nd elem. see *Ἀλιθέρσης* E; also *Θερσίλοχος, Θερσίτης*; cf. *πολυθαρσής*; see v. Kamptz 88. 218

B *s. of ‹Polytherses›*, i.e. brazen suitor *Κτήσιππος* (q.v. I); ‹ › app. suitably named father (cf. *Θερσίτης*) *χ* 287 (Phil. *ἐπευχόμενος* over stricken suitor:) „*ὦ -η φιλοκέρτομε*" J. N. O'Sullivan

Πολύϊδος [3ᵢ, 1ᴴ] E < * *-u̯id-u̯o-* (root *ἰδεῖν*), see v. Kamptz 29. 93. 120. 218

L Parke, Oracles of Zeus 172 f.; Janko, Iliad on *Ν* 663–70

B 'Muchseer/knower', suitable name for (s. of) seer; against v.l. *-ειδος* (*Ε* 148, *Ν* 663. 666) Schulze, QE 118 f. I Tr., s. of dream-interpreter Eurydamas and brother of Abas, killed by Diom. *Ε* 148 *Ἄβαντα μετῴχετο* (Diom.) *καὶ -ον, ' υἱέας Εὐρυδάμαντος ὀνειροπόλοιο γέροντος* II Corinthian seer, father of Euchenor *Ν* 663. 666 *Εὐχήνωρ -ου μάντιος υἱός, ' ἀφνειός ... Κορινθόθι οἰκία ναίων ' ... ' πολλάκι γάρ οἱ ἔειπε γέρων ἀγαθὸς -ος* (that he would either die of disease at home or be killed at Troy) — Hes. fr. 136,7 *Πολύϊδος ἀμ[ύμων*, P. here not father of Euchenor (further West, Cat. 79–81) J. N. O'Sullivan

πολυϊδρεί(η) [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: *πολυπειρίαις. περίφρασις τοῦ 'κεδνή'* **B** (prakt.) *Klugheit, Umsicht* (als weibl. Eigensch., vgl. η 73. 111. 292, λ 445, Sc. 5), Dat. Pl. (> Thgn. 703 von Sisyphos) in Vbd. m. *νόου* (s.d. B 3 c) β 346 *(ταμίη) ἣ πάντ' ἐφύλασσε νόου -ῃσιν* (˹Eurykl.˺, vgl. ψ 82 u. II Sp. 798,58), in Erz. im Ggs. zu metr. gleichw. *πολυκερδείῃσι* (+ *νόοιο* ψ 77 in ˹ ˺-Zush.) in dir. R. – Wortf.: *οὐκ ἀδαημοσύνῃ, ἐπιφροσύνῃ, πινυτῇ, φρένες ἐσθλαί*

D v.l. ψ 77 R. Führer

πολύϊδρις [2°, 3[H]] *klug*, außer ψ 82 i.S.v. *listenreich*, schwächer als (metr. gleichw.) *πολύμητις* (s.d.), 2[H] (am Ende) von (ausgetrickster) Gotth.; 2× Mask. (neg. wertend, kontrast. *ἴδρις*), 3× Fem. (vgl. Abl.), ο 459 attr. (Nom.), sonst präd. (Akk.) in konz. Ptz.-Konstr., hom. in dir. R. ο 459 *ἤλυθ' ἀνὴρ -ις ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρὸς ' χρύσεον ὅρμον ἔχων* (Eum.' Kidnapping) *mit allen Wassern gewaschen* (Latacz), vgl. V. 419 ψ 82 *(χαλεπόν σε θεῶν) δίνεα εἴρυσθαι, μάλα ˹περ -ιν ἐοῦσαν˺* (Eurykl.), vgl. V. 12. 361, β 346 Hes. fr. 43a,57 *τὴν* (Mestra) ... *ἐδάμασσε* (Pos.) ... ' ... ' ... *καί- ˹ ˺*, vgl. V. 9. 18 343,6 ci. *(Ζεὺς παρελέξατο) ἐξαπαφὼν Μῆτιν καί˹ ˺ (πολὺ δινεύουσαν* cod.), vgl. V. 15 Th. 616 *καὶ -ιν ἐόντα* (Prom.) *μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει*, vgl. V. 511. 521. 546, > Alc. fr. 38a,7 V. (Sisyphos). – Wortf.: *ἀγκυλο-, αἰολομήτης, ἐπίκλοπος, -φρων* (ψ 12), *κέρδιστος, περίφρων* (Th. 894), *πινυτός, ποικιλόβουλος, -μήτης, -ς* B 3, *πολύβουλος, -μητις, -μήχανος, -παίπαλος, -φραδέων, -φρων, νόον πεπυκασμένος, πυκιμηδής, φράδμων*. – Abl.: *πολυϊδρείη* R. Führer

πολύιππος [1[l]] *having many horses, owner of many horses*, epith. of Tr. Mentor; horses highly valued (see vol. II 1210, 69–1211,3) N 171 *Ἴμβριον ... -ου Μέντορος υἱόν* Cf. *Ἐχέπωλος*, also *εὔιππος*; see also s.v. *πολύμηλος*

J. N. O'Sullivan

πολυΐχθυος [1[h]] hapax **L** Zumbach, Neuerungen 19 **B** *of the many fish, abounding in fish*, epith. of sea-swell h. Ap. 417 *εἰς οἶδμ' ἅλιον -ον ἀμφὶς ὀρούσει*. – Wdfld.: *ἰχθυόεις* J. N. O'Sullivan

πολυΐψιος v.l. ant. Δ 171 s. *πολυδίψιος*

πολυκαγκής [1[l]] **Σχ** sch. D Λ 642: *ξηραντικήν* **B** (from *κάγκανος*:) *very dry* epith. of thirst Λ 642 *τὼ δ' ἐπεὶ οὖν πίονθ' ἀφέτην -έα δίψαν ' μύθοισιν τέρποντο* elsewhere only Anthol. Gr. 9.678,3; Hsch. π 2860 (*-έος*). – Wdfld.: see *πολυδίψιος* W. Beck

πολυκάρδιος v.l. pap. N 343 (*-κερδιος* pap.) s. *θρασυκάρδιος*

πολύκαρπος [2°] *rich in fruit(s)*, epith. of *ἀλωή*[+] η 122 *ἔνθα δέ οἱ* (Alcin.) *-ος* (ref. to grapes) *ἀλωὴ* (= 'vineyard') *ἐρρίζωται* ω 221 *Ὀδυσσεὺς ' ἄσσον ἴεν -ου* (for fruits in quest. see vv. 246f. 340f.) *ἀλωῆς* (= 'garden, orchard' of Laertes) J. N. O'Sullivan

Πολυκάστη [1°, 3[H]] **E** 2nd elem. verb. adj. of *καίνυμαι*, as in *Ἐπι-, Μηδεσικάστη*, cf. *Ἀκάστη/ος, Καστιάνειρα*, further v. Kamptz 82. 218 and García Ramón, Sprache 34, 1988–1990 [1992], 51f.

B Nestor's youngest daughter (γ 465 ≅ Hes. fr. 221,2, cf. fr. 35,13); bathed Tel. (γ 464 *καλή*), bore him a son Persepolis (Hes. fr. 221,1 *εὐζωνος -η*) **II** Hes. fr. 10a,66 *εὐ]πλόκαμος Πολυκάστη* in tale of Aeolus' descendants, but place in scheme unclear: seen by West (Cat. 60, cf. 63) as most likely a child of Calyce and Aethlius and wife of Elector (v. 67), but one is given pause by occurrence in Apollod. 1.7.7 in same genealogy of an *Ἐπικάστη* daughter of Calydon and first cousin and wife of Agenor (cf. v. 65, further Parsons et al. in Pap. Gr. and Egypt. ... in honour of E. G. Turner, London 1981, 17f.)

D Hes. fr. 36,4: *Π.* doubtless to be supplied here, but fr. 36,1ff. seem to be a false repetit. of fr. 35,10ff. (children of Nestor; see B I above and M.-W.) J. N. O'Sullivan

Πολυκάων s. *Πουλυκόων*

πολυκερδεί(η) [2°] *Schläue, Listigkeit, Verschlagenheit*, charakt. f. Od. (vgl. ν 255. 291, ζ 148, II Sp. 1389,31f. u. 1390,2); nur Dat. Pl. („equivalent to an adv.", Coffey, BICS 3, 1956, 32) in dir. R. (als subj. Deutg. vorangegangener 'obj.' Erz.) ψ 77 *με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα χερσὶν ' οὐκ εᾶ εἰπέμεναι -ῃσι* (*πολυιδρείῃσι* v.l.) *νόοιο*, s. τ 479ff. ω 167 *ἦν ἄλοχον -ῃσιν ἄνωγε ' τόξον μνηστῆρεσσι θέμεν*, s. τ 584. – Wortf.: *δολοφροσύνη, κερδοσύνη, πολυμηχανίη*

R. Führer

πολυκερδής [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: *συνετόν. ἢ πανοῦργον* **L** Luther, Wahrh. u. Lüge 13 A.1

B *schlau, verschlagen, listenreich*, lobend von Od.' *νόος* (s.d. B 1 b α) in REinl. (-Parenth.) ν 255 *οὐδ' ὅ γ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅ γε λάζετο μῦθον, ' αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον -έα νωμῶν*, s. V. 291, vgl. formal σ 216, υ 257, inh. δ 251, ζ 148, ι 282, π 242, τ 285, ψ 124f. – Wortf.: *ἐπίφρων, κερδαλέος, πολύκροτος, -φραδής, πυκινόφρων, φραδής*. – Abl.: *πολυκερδείη* R. Führer

πολυκέρτομος v.l. χ 287, s. *φιλοκέρτομος*

πολύκεστος [1[l]] **Σχ** sch. D Γ 371: *˹πολυ˺κέντητος. ˹ ˺ρραφος. ποικίλος* (vgl. sch. A) *· ἐντεῦθεν καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἱμὰς προσηγορεύθη κεστός* (Ξ 214; vgl. sch. A zu den beiden Stt., Call. fr. 43,53 Pf.)

B (zu *κεστός*:) *reich verziert mit eingestochenen* od. *eingeritzten Ornamenten*, vom ledernen Kinnriemen ('Sturmband') von Paris' Helm (nicht 'reich bestickt': s. Bd. II Sp. 1391,63ff.; anders F. Brenk, Relighting the Souls, Stuttgart 1998, 209–12, m. weiterer Lit. zur Sache); später nur noch Paul. Sil. S. Soph. 659. 739 Γ 371 (Men. griff Paris beim Helm und versuchte, ihn mitzuziehen) *ἄγχε δέ μιν -ος ἱμὰς ἀπαλὴν ὑπὸ δειρήν, ' ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης* (aber Aphr. *ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο* V. 375), vgl. Ξ 214 (*κεστὸν* [hapax] *ἱμάντα ποικίλον*), Lederriemen, getragen von Aphr. als Instr. des Liebeszaubers (*ἱμάς* B 1 b); *π.* wohl charakterisierend (Konnot. = Eitelk., Weichh.), them. Vbd. mit Ξ 214 erwägenswert. Vgl. auch *ἥκεστος* Σχ M. P. Cuypers

πολυκηδής [2°, 1[H]] **L** Mawet, Douleur 373 **B** *having* (of pers.: 2) or *involving* (of *νόστος*: 1) *many cares, troubles* **1** of Od.'s *νόστος* ι 37 *˹νόστον˺ ἐμὸν -έ' ἐνίσπω* ψ 351 *ἐμὸν -έα ˹ ˺ ' κλαίουσ'* (Pen.) **2** of pers. Hes. fr. 193,4 *-έος Οἰδιπό[δαο*. – Wdfld.: (to 1) *δυσκηδής*; *ἀλγεινός, λυγρός* (n. α 327); (2) *δυσάμμορος, πολυπενθής, πολύτλητος*; opp. *ἀκηδής* (Ω 526); (1 and 2) *ὀϊζυρός, πολύστονος*

J. N. O'Sullivan

πολύκλαυτος [1[c]] *object of much 'weeping / lamentation', much 'wept / lamented' over* Vit. p. 8,2 *μένουσα -του ἐπὶ*

τύμβου (≅ Cert. p.43,10: -(σ)*τῳ ἐπὶ τύμβῳ*, further Markwald, Hom. Epigr. 39f. 55f.). — Wdfld.: *πολυδάκρυτος*; opp. *ἄκλαυτος* J. N. O'Sullivan

Πολυκλέης *B* 855a, see Kirk, Iliad on vv. 853–5; on names in -*κλέης* Steinkopf, Gesch. des Ruhmes 10; v. Kamptz 203 J. N. O'Sullivan

πολυκλήϊς [7[i], 4°, 2[H]] nur fgrE M [⏑̣–̣⏑̣] *νηὶ -δι H* 88, *Θ* 239, *ψ* 324; *νῆα -δα* Op. 817; *νηυσὶ -σι φ* 19 [⏑̣–̣⏑̣] *νηὶ -δι ϑ* 161, *υ* 382, Hes. fr. 204,59; *φεύξεσθ' ἐν ⌊νήεσσι -σι⌋ πεσόντες B* 175; *ἐνὶ ⌊ ⌋ πέσωμεν N* 742; *ἐν ⌊ ⌋ Ψ* 248; *φεύγοντες δ' ἐν ⌊νηυσὶ -σι⌋ πέσωσι O* 63; *φεύγειν σὺν ⌊ ⌋ B* 74

Σχ sch. D *B* 74: *πολυκαθέδροις, ἐξ οὗ πολυκώποις. κληῖδες γὰρ καλοῦνται αἱ τῶν ἐρεσσόντων καθέδραι* L Kurt, Seem. Fachausdr. 68f.; Meier, -*ίδ-* 66

B *m. vielen Ruderpflöcken, Dollen* od. *m. vielen Ruderplätzen, -bänken* - *κληῖς* (s.d.) ist eigentl. 'Dolle', aber auch (formelh.) Bez. des nb. den Dollen befindlichen Sitzplatzes der Ruderer, deswegen bei *π.* beides mögl.; wird nur formelh. (s. M) als Beiw. zu *νῆς* (s.d. B Vorbem. zu 'Epiths.', m. Lit.) gebr., sowohl von zur See fahrenden Schiffen als auch von den am Strand lagernden Schiffen der Gr. vor Troia; in Il. immer, in Odyssee in 2 von 4 St. dir. R. (von Menschen u. Göttern) Stellen: s. M M. Schmidt

πολύκληρος [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: *πλουσίων* **B** *reich an Grundbesitz*; vgl. *κλῆρος* B 2 *ξ* 211 (Lügenerz.: „ich war nichtvollbürtiger Sohn e.s vornehmen Mannes u. mir gaben bei seinem Tod seine Söhne nur wenig) *ἡγαγόμην δὲ γυναῖκα -ων ἀνθρώπων ' εἵνεκ' ἐμῆς ἀρετῆς, ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιος ἦα ' οὐδὲ φυγοπτόλεμος*". — Wortf.: s. *ἀφνειός* u. *ὄλβιος* M. Schmidt

πολύκλητ(ος) [2[i]] only here **Σχ** sch. D: *Δ* 438 *οἱ ἐκ πολλῶν τόπων συγκεκλημένοι, ὅ ἐστι συναχθέντες*

B (from *κλητός*:) *summoned from many places*, of Tr. allies *Δ* 438 (on the Tr. side) *γλῶσσα μέμικτο, -οι δ' ἔσαν ἄνδρες K* 420 *-οι ἐπίκουροι ' εὔδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν· ' οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἴαται οὐδὲ γυναῖκες* — formed after *τηλεκλητοί* (-*κλειτοί*) as metr. altern.: Gambarara, MCr 23–24, 1988–89, 9–31 (see also Kirk on *Δ* 438), sim. *πολυηγερής* q.v. — Wdfld.: see *ἐπίκουρος* G, Gambarara 13, and *κλητός* W. Beck

πολύκλυστος [3°, 2[H]] *much-surging* (intrans. act. in force, as against pass. *περίκλυστος*, q.v.); only in -*φ ἐνὶ πόντῳ* (VE): *δ* 354, *ζ* 204, *τ* 277 (vv. 275–7 om. quidam, homoeoteleuto), Th. 189; so prob. Hes. fr. 145,10]. *Μίνωϊ πολυκλυ[στ* (where *Μίνωϊ* [-⏑̣⏑̣], not *Μίνῳ* [-⏑̣] as s.v. *Μίνως* FM). — Wdfld.: *κυμαίνων*

D v.l. *ε* 445, Th. 199 (see West ad l.) J. N. O'Sullivan

πολύκμητος [3[i], 3°] **Σχ** sch. D *Z* 48: *⌊μετὰ πολλοῦ κα⌋μάτου⌋ γενόμενος* (vgl. sch. Barn. *δ* 718: *⌊ ⌋ κατασκευασθέντος*). *ἢ ὁ πολὺν κάματον παρεχόμενος, K* 379: *ὁ ⌊πολλὰ⌋ κάμνων. ἢ δι' οὗ ⌊ ⌋ κατασκευάζεται*, sch. Barn. *φ* 10: *ὑφ' ᾧ ⌊ ⌋ κάμνουσιν*

B (-*κμητος* Verbaladj. von *κάμνω*:) *m. viel Mühe gefertigt* (*κάμνω* B 4a) od. *zu verarbeiten*, daher kostbar 1 von *⌊σίδηρος⌋*, im Formelvers *χαλκός τε χρυσός τε -ός τε ⌊ ⌋ Z* 48 = *K* 379 = *Λ* 133 = *φ* 10, im Akk. *ξ* 324, als Bez. von Reichtum. Während Kupfer u. Bronze schmelzbar u. auch fest leicht formbar waren, mußte Eisen durch wiederholtes Erhitzen, Ausschmieden u. Abschrecken (vgl. *ι* 391 ff.) entschlackt, zusammengeschweißt, verstahlt u. geformt werden; vgl. Forbes, Arch. Hom. K 29 ff.; Lorimer, Monuments 118 2 vom *⌊θάλαμ⌋ος* des Od. *δ* 718 *ἐπ' οὐδοῦ ἷζε* (Pen.) -*ου ⌊ ⌋οιο*, zur Stellung von *π.* nb. anderen Epith. vgl. *⌊ ⌋ος* G u. Hainsworth, in: 'Homer' ed. Fenik 48f. M. P. Cuypers

πολύκνημος [1[i]] **Σχ** sch. D *B* 497: *πολλοὺς ἔχουσαν κνημούς. κνημοὶ δὲ μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων κνημῶν. λέγονται δὲ αἱ τῶν ὀρῶν προβάσεις. καὶ γὰρ αὗται, ὅσον ἀπὸ κεφαλῆς, πρὸ τῶν βάσεων εἰσίν, ὅ ἐστι τῶν ποδῶν*, vgl. J. E. Kalitsunakis, Mittel- und neugr. Erkl.en bei Eust., Berlin 1919, 89f.

B wahrsch. zu *κνημοί* = Teil e.s Gebirges, wohl dessen tiefere Hänge (Ausläufer, Vorgebirge, vgl. s.v.), also *mit vielen Hängen*, jedenfalls *im (Vor-)Gebirge gelegen* (*ὀρεινήν*, sch. *B* 497c; vgl. **Σχ** u. Eust. 265,36f.+; lat. *saltuosus*), im Schiffskatalog Epith. der böot. Stadt *⌊Ἐτεωνό⌋ς* (*B* 497 -*όν τ' ⌊ ⌋ν*), Lage unbekannt (Vorschläge s. s.v.) Auch zu deuten als 'mit viel Basilikum', zu (nicht-fgrE) *κνημός/όν* (vgl. sch. *B* 497c, Eust. 265,40, LSJ *π.* II). Eine v.l. *⌊πολύκρημνο⌋ν* bezeugt Dion. Thr., I. Bekker, Anecdota Gr. II, Berlin 1816, S. 865,25; vgl. *κρημνός* D u. Hsch. *Π* 2874, Sud. *Π* 1979, Bacchyl. 1,121, Call. Hec. fr. 96,3 Hollis M. P. Cuypers

πολυκοιρανίη [1[i]] **Σχ** sch. D z.St.: *πολυαρχία* (= sch. min. P.Oxy. 3832 z.St.) **B** *Kommando vieler, Herrschaft vieler*, wohl poet. ad-hoc-Bildg. zu *κοίρανος* (s.d.) 'Heerführer' *B* 204 (Od., beim Wiederherstellen der Ordnung, zu *δήμου ἄνδρα*) „*οὔτέ ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος οὔτ' ἐνὶ βουλῇ· ' οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί· ' οὐκ ἀγαθὸν* (*ἀγαθὴ* v.l.) -*ίη· εἷς κοίρανος ἔστω, ' εἷς βασιλεύς, ᾧ δῶκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω ' σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνά σφισι βουλεύῃσι*" Ablehnung von *π.* aktuell bzg. auf Führung im gr. Heer vor Troia, aber (auch wenn V. 206 unecht) mit Hinw. auf Zeus' Verleihg. der Herrschaft (vgl. *Ζεύς* B I 4a) gnom. verallgemeinert (V. 206 susp.) M. Schmidt

Πολυκρείων [1[H]] Hes. fr. 251a (*Πολυκρεί[ων* v. 8): s. of Boutes; brother of *Πουλυκόων* (q.v.); married Euaechme (daughter of Hyllus: see s.v. *Ἀρισταίχμη*, cf. now Hes. fr. 71A); cf. (*εὐρὺ*) *κρείων* J. N. O'Sullivan

πολύκροτος [1[H], 1[h]] L [1]Wilamowitz, Sitzungsber. Berlin 1900, 945f.; [2]Stanford, Ulysses Theme, [2]Oxford 1968, 261 n. 26; [3]Coletti, RCCM 4, 1962, 294–303; [4]A. A. Long, Language and Thought in Soph., London 1968, 115f.; [5]Reinsch-Werner, Call. Hesiodicus, Berlin 1976, 107; [6]Pardini, SIFC 84 (n.s. 9), 1991, 57–70; [7]Gigante, ibid. 208 n. 1. 211–6; [8]A. Sens, Theocritus: Dioscuri, Göttingen 1997, 179f.; [9]A. James — K. Lee, A Comm. on Q. of Smyrna, Posthomerica V, Leiden 2000, 93; [10]Cairns, CQ 52, 2002, 471; [11]J. H. Hordern, The Fragments of Timotheus of Miletus, Oxford 2002, 88. 141

B 1 *making much rhythmical noise*, of Pan (cf. *κροτέω*, *⌊κρόταλ⌋ον*, *⌊ ⌋ίζω*, post-EGrE of clapping, stamping, drumming, cymbals, castanets [cf. h. 14,3], rattle, lyre) h. 19,37 (*τέκε* [daughter of Dryops] *δ' Ἑρμείῃ υἱόν*) *⌊αἰγοπόδην δικέρωτα⌋ -ον ἡδυγέλωτα*, cf. v. 2 *⌊ ⌋ φιλόκροτον* (not 'vociante'/ 'amante del clamore', Càssola ad ll.); in dialogue w. h. Merc. 13 *ἐγείνατο παῖδα πολύτροπον, αἱμυλομήτην* (cf. 2 below); in later lit. cf. Tim. fr. 791 col. ii, 12 P. (-*ο[υς] πεύκας*, oars striking water in rapid rhythm [L[6] 58] or 'many-benched ships' [L[11] 141] or both?), Posidon. fr. 62 E.-K. (*χελωνίς*, lyre), Luc. Trag. 115 (*ἀστράγαλοι*, Dionysiac context), Nonn. D. 11,108 (*Βάκχος*, clapping), and *φιλόκροτος* ibid. 2,113 (*ὄργια*), *πολυ⌊κρόταλ⌋ος* 5,254 (*χεῖρ*, striking cymbals), *φιλο⌊ ⌋ος*

20,329 (χεῖρες, beating τύμπανα)+, A.P.9,505,8 (θυμέλαι, i.e. the comic stage) 2 of Od.'s μήδεα, sense probl. Hes.fr.198,3 (catalogue of Helen's suitors) ἐκ δ' Ἰθάκης ἐμνᾶτο Ὀδυσσῆος ἱερὴ ἵς, ' υἱὸς Λαέρταο -α ⌊μήδεα εἰδώς⌋ (who knew that Men., being wealthiest, would win, and therefore did not send gifts), cf. Γ202 (εἰδὼς ... μήδεα πυκνά), ν89 (ἄνδρα ... θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα), both of Od., and Η278, β38 (πεπνυμένα ⌊ ⌋, heralds), Ω88+ (ἄφθιτα ⌊ ⌋, Zeus). Interpr. complicated by v.l. α1 -ον for πολύτροπον (see D), of uncertain status and date, and by later evidence (disc. esp. L[6,7]). Options: (1) equivalent to ⌊πολύτροπα⌋ *cunning*, cf. v.l. α1, 'correction' (υἱὸς Λαέρταο ⌊ ⌋ μήδεα νωμῶν) at Q.S.5,238 (L[9]), and link betw. h.19,37 and h.Merc.13 in 1 (corruption from ⌊ ⌋ less likely: -κροτα *lectio difficilior* and read by Call., below); (2) *eloquent* (≅ πολύμυθος, in related context Γ214, Theoc.22,153: see L[7,8]). However, both interpr.s seem to presuppose a misunderstanding on part of the poet, since in later lit. deriv.s from κροτ- that refer to intellectual / verbal skill always have neg. connot., which suggests that v.l. α1 is parodistic, *slick talker, chatterbox* (not 'much-knocked-about', L[2]; for malicious interpretation of Od.'s qualities after EGrE see Ὀδυσσεύς col.521,14ff.): cf. sch.Ar. Nu.260, Eust. on α1, Suda s.v. τρίμμα (p.988 Adler), Anacr.82,1ff.P. μηδ' ὥστε κῦμα πόντιον ' λάλαζε, τῇ -η (sic) ' σὺν Γαστροδώρῃ ... ' πίνουσα ('chattering', not 'sly' LSJ), Eur.Cyc.104 οἶδ' ἄνδρα, ⌊κρόταλον⌋ δριμύ, Σισύφου γένος (i.e. Od., 'rattle') + Ar. Nu.260. 448 (diff. perh. κρότημα, of Od. Soph.fr.913R., Ps. Eur.Rh.498, and κεκροτημένος ⌊Theoc.17,49⌋: cf. L[4], sch. ⌊ ⌋), and Call.fr.67,3Pf. (when Acontius fell in love w. Cydippe, αὐτὸς Ἔρως ἐδίδαξεν τέχνην) οὐ γὰρ ὅγ' ἔσκε -ος, i.e. 'no Odysseus' and 'not good at talking up girls' (context cf. Hes. [courting + apple], irony cf. v.l. α1; see L[3,5,6,7,10]), Nonn.D.24,300 οἶδα πόθεν, Κυθέρεια, -ον ἱστὸν ὑφαίνεις, (≅ 47,393[ex]) ' σὸς δόλος οὔ με λέληθε

D v.l. α1 (πολύτροπον) ap.sch.Ar.Nu.260, Eust. ad l.; see B2 M.P.Cuypers

πολυκτήμων [1[i]] *having many possessions* Ε613 (Ἄμφιον) ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ ' ναῖε -ων ⌊πολυλήϊος⌋ (for views on sense of ⌊ ⌋ see s. vv. ἀκτήμων, ἀλήϊος, λήϊον). – Wdfld.: see ἀφνειός B introd.; opp. ἀκτήμων J.N.O'Sullivan

Πολυκτορίδης [2°] *s. of Polyctor*, i.e. the suitor Peisander (q.v.): σ299 (-αο), χ243 (-ης); see also Πολύκτωρ J.N.O'Sullivan

Πολύκτωρ [1[i], 1°] E 2nd elem. unclear: Rank, Etymologiseering 94. 146f.; v.Kamptz+ 69; Risch §83a; Peters, Laryngale n.187 pp.237f. – Deriv.: Πολυκτορίδης

B I Ω397 invented father (ἀφνειός, γέρων, 7 sons: vv.398f.) of 'Myrm.' Hermes II Ithacan ρ207 τὴν (sc. κρήνην of the nymphs near town) ποίησ' Ἴθακος καὶ Νήριτος (q.v.) ἠδὲ -ωρ (the wealthy Stifter?) For a 3rd P. see Πολυκτορίδης J.N.O'Sullivan

πολυλήϊος [1[i], 1[H], 1[h]] Σχ sch.D Ε613: ὁ πολλὰ λήϊα ἔχων, ἢ πολλὰ θρέμματα ἔχων, πολυθρέμματος. λεία δὲ λέγεται καὶ τὰ ἐκ πολέμου λάφυρα, ἢ τὰ ἀπὸ λῃστείας L Meier, Ep.Formel 188f.

B (zu λήϊον 'Kornfeld', 'Getreide', nicht zu λῄς 'Beute':) *reich an Feldern, reich an Getreide*; präd. zu Pers. u. zu Gegend, vgl. πολύκληρος m. Wortf. Ε613 (Aias trifft) Ἄμφιον ... ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ ' ναῖε πολυκτήμων -ιος Hes.fr.240,1 ἔστί τις Ἑλλοπίη -ιος ἠδ' εὐλείμων ' ἀφνειὴ μήλοισι καὶ εἰλιπόδεσσι βόεσσιν· ' ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυβοῦται h.Merc.171 (Hermes zu Maia:) „βέλτερον ἤματα πάντα μετ' ἀθανάτοις ὀαρίζειν, ' πλούσιον, ἀφνειὸν, -ον, ἢ κατὰ δῶμα ' ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι θαασσέμεν" M.Schmidt

πολύλλιστος [1°, 2[h]] -λιστος Verbaladj. von λίσσομαι, vgl. ἅλιστος, τρίλλιστος; zu -λλ- s. Chantraine, Gr.h. I176 1 *heiß erfleht* [1°]. – Wortf.: s. πολυάρητος ε445 (Od. zum Flußgott:) „κλῦθι, ἄναξ, ὅτις ἐσσί· -ον (-ος v.l., vgl. κ30?) δέ σ' ἱκάνω", nicht 'angefleht' od. 'umfleht': Od. kannte den Fluß(gott) nicht u. hatte um irgendeine Rettung aus dem Meer gebeten (408ff., Ameis-H. z.St.); vgl. van der Valk, Text.Crit.Od. 168 (u. sch. z.St.: ἀντὶ τοῦ -ως); anders Call.Ap.80+ 2 *heiß umfleht* [2[h]], vgl. λιστοί v.l. Ι497 h.Cer.28 (Zeus) ἧστο θεῶν ⌊ἀπάνευθε⌋ -ῳ (cod. -κλίστω, cf. ζ204+) ἐνὶ νηῷ ' δέγμενος ἱερὰ καλά, vgl 355f. (Dem. ⌊ ⌋ ἔνδοθι ... νηοῦ ' ἧσται) h.Ap.347 (Hera) ἐν νηοῖσι -οισι (codd. -αλίστοισι, -κλίστοισι) μένουσα ' τέρπετο οἷς ἱεροῖσι M.P.Cuypers

Πολυμήδη ci. Hes.fr.38 (prose): -μήδης (pro -μήλας) ex Apollod.1.9.16 J.N.O'Sullivan

πολυμήκης v.l. ν183, s. περιμήκης

Πολυμήλη [1[i], 1[H]; prose] I Π180ff. (v.180 χορῷ καλὴ -η): daughter of Phylas, mother of Eudorus (Myrm. ἡγεμών) by Hermes; later, wife of Echecles II mother of Jason by Aeson Hes.fr.38 (-ας, prose; Πολυμήδης ci. ex Apollod.1.9.16); app. same pers. Hes.fr.43a,1 ἐ]ρυστέφανος -η, further West, Cat. 64 (w. n.74). 68 J.N.O'Sullivan

πολύμηλος [3[i], 2[H], 2[h]] Σχ sch.D Β605: πολλὰ θρέμματα ἔχοντα, Β705: πολυπροβάτου. πλουσίου L Seymour, Homeric Age 249f. (250); Giovannini 63

B *having many μῆλα* (see μῆλον I), *rich in flocks*, epith. of pers. (1), places (2). – Wdfld.: see ἀφνειός B introd.; cf. εὔμηλος (which hardly 'reich an ...', cf. s.v. εὔβοος, contrast εὔιππος and cf. e.g. ἐύζυγος); note also Πολύμηλος, Πολυμήλη 1 of pers. Β705 (Ποδάρκης) Ἰφίκλου υἱὸς -ου Φυλακίδαο (n. Ἴτωνά τε μητέρα μήλων v.696) Ξ490 Ἰλιονῆα, ' υἱὸν Φόρβαντος -ου, see Janko, Iliad on vv.489–91 Op.308 ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες -οί τ' ἀφνειοί τε 2 of places (settlement Β605; 3x Ἀρκαδίης -ου VE) Β605 ἐνέμοντο ... Ὀρχομενὸν -ον Hes.fr.23a,32 (Ἔχεμος) ὅς πάσης Τεγ[έης ἠδ' Ἀρκαδίης] -ου ' ἀφνειὸς ἤνασ[σε h.Merc.2 (Ἑρμῆν) Κυλλήνης μεδέοντα καὶ Ἀρκαδίης -ου = h.18,2 (-ου ss. ης M)

D v.l. Ι447 (Dem. Sceps. ap. Strab.), ξ335 J.N.O'Sullivan

Πολύμηλος [1[i]] L Wathelet, Dict. II899f. 1492 B Π417 Ἀργεάδην -ον, among Lycian comrades of Sarp. (v.419) killed by Patr. See πολύμηλος J.N.O'Sullivan

πολύμητις [19[i], 68°, 2[h], 1[e]] F -ις 87, -ιος 2 (m.); -ιν 1[h] (f.); cf. L[3]

M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] ἂν δ' Ὀδυσεὺς -ις Γ268, Ψ709. 755; -ις ... Ὀδυσσεύς Γ216, δ763, τ585; -ις/ιν h.Merc.319, h.28,2 [⏑⏑⏑⏑] τὸν+ δ' ἀπαμειβόμενος ⌊προσέφη -ις Ὀδυσσεύς⌋ Κ382. 423. 554, Τ154. 215, ε214, η207. 240. 302, θ152. 412. 463, ι1, λ354. 377, ν311, 382. 416, ξ191. 390, ο380, π201, ρ16. 192. 353, σ124. 365, τ41. 106. 164. 220. 261. 335. 382. 499. 554. 582, υ36. 168. 226, χ105. 170.

430. 490, ψ 129. 263, ω 302. 330. 356. 406; τὸν+ δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν ⌊ ⌋ Δ 349. Ξ 82, θ 165, σ 14. 337, τ 70, χ 34. 60. 320; ⌊ ⌋ Κ 400 = χ 371, θ 474. 486, ξ 439, ρ 453, υ 183, χ 390, ψ 247; μετέφη ⌊-ις 'Οδυσσεύς⌋ σ 51 = φ 274, σ 312; ⌊ ⌋ Α 311. 440, Γ 200, Δ 329, Κ 148. 488, β 173, φ 404, χ 1 2 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑] -ιος Ἡφαίστοιο Φ 355, Phor. fr. 2,5 p. 154 Dav.

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. 33 on Α 311: ⌊πολύβουλος⌋ (= sch. min. P.Oxy. 3237), sch. D Α 311: ⌊ ⌋ συνετός (cf. sch. D Α 440, Γ 200. 268, sch. Barn. θ 486), Φ 355: πολυτέχνου

L [1]K.W. Osterwald, Hermes-Od., Halle 1853; [2]O. Kretzschmar, Beitr. zur Charakteristik des hom. Od. (Gymn.progr. Neunkirchen), Leipzig 1903, 6–17; [3]Fraenkel, Nom. ag. I 45–7; [4]Sheppard, JHS 66, 1936, 36–47; [5]Stanford, CPh 45, 1950, 108–10; [6]Hinterlechner, Hom. Epith.; [7]W. Whallon, Formula and Context, Washington 1969, 6–9; [8]Parry, Homeric Verse 39. 92. 138–45; [9]O.C. Cramer, Odysseus in the Iliad, diss. Univ. of Texas at Austin 1973, 34–73; [10]M. Detienne, J.-P. Vernant, Les ruses de l'intelligence, Paris 1974, 17–31. 38 f. 167–75; [11]N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 26–53 (esp. 39 f.). 79; [12]S.C. Shelmerdine, The Hom. Hymn to Hermes, diss. Ann Arbor 1981, 1–15; [13]Flaumenhaft, Interpretation 10, 1982, 34–7; [14]O. Tsagarakis, Form and Content in Homer, H. Einzelschr. 46, 1982, 35–41; [14a]J.S. Clay, The Wrath of Athena, Princeton 1983, 32–4. 68 ff. [15]Cosset, REG 96, 1983, 269–74; [16]W.G. Thalmann, Conventions of Form and Thought in Early Gr. Ep. Poetry, Baltimore 1984, 173 f.; [17]Mirto, RFIC 113, 1985, 68 f.; [18]P. Pucci, Od. Polutropos, Ithaca-London 1987; [19]Haft, TAPhA 120, 1990, 37–56; [20]Danek, WS 104, 1991, 39 f.; [21]H. Hurt in: ΣΠΟΝΔΕΣ 269–73; [22]L.H. Pratt, Lying and Poetry from Homer to Pindar, Ann Arbor 1993, 66–73. 90–4; [23]Olson, Mn. 47, 1994, 145–51; [24]Slatkin in: Reading the Odyssey (ed. S. Schein), Princeton 1996, 236 f.; [25]Dee, Epith. for Heroes 329 f.; [26]Dee, Epith. for Gods 67–70

B (from μῆτις:) *of many ideas, plans, much-devising, -contriving, ingenious, crafty, cunning,* epith. (i.e. permanent positive quality) of Od. (1) in nom. formula -ις 'Οδυσσεύς (w. variants 'Οδυσεὺς -ις and -ις ... 'Οδυσσεύς), 71× in sp. introd. (1 a), 15× in other contexts (1 b), always functional; also 4× transferred to gods Ath., Hermes, Heph. (2); attrib. exc. h. Merc. 319 (pred., in 2). π. refers to creative intelligence, strongly associated w. verbal skill (cf. e.g. L[11], μῆτις, πεπνυμένος B introd.): the mental dexterity to say and do what is opportune, solve problems, devise the most profitable course of action; without fixed moral / social connotations (*pace* L' a.o.; diff. περίφρων, πεπνυμένος, πινυτός, where explanation σώφρων vies w. συνετός in sch.); μῆτις associated w. κέρδεα / κερδοσύνη e.g. Κ 225 f., Ψ 709, θ 164 f., ν 299, w. δόλος e.g. Γ 200–3, ι 422 (cf. γ 119–22, ι 19 f., Sc. 28–30, compd. δολόμητις). — Wdf1d: esp. πολυμήχανος; also ἀγκυλο-, αἰμυλο-, ποικιλομήτης, αἰολό-, ⌊δολόμητ⌋ις, ⌊ ⌋α, κλυτόμητις, ⌊μητί⌋ετα, ⌊ ⌋όεις, Διὶ ⌊ ⌋ν ἀτάλαντος, πολύαινος, -βουλος, -δαίδαλος, -ιδρις, -κερδής, -κροτος, -παίπαλος, -τροπος, ἀρτί-, δαΐ-, ἐπί-, ἐχέ-, περί-, πολύ-, πυκινό-, σαόφρων, δολοφρονέων, δόλων ἄατος, δολο-, εὐ-, περι-, πολυφραδής, πεπνυμένος, πινυτός, ἀγχίνοος, ἐχέθυμος

1 of Od. (18[i] [6 in K], 68[a]), see 'Οδυσσεύς col. 517,54–518,31. 519,20–520,38; dir. sp. Γ 200. 216, β 173, δ 763, τ 585 (characterizing; speakers Helen, Ant.; Halith., Pen., beggar-Od.); Odyssey in opp. to Il. rarely outside sp. introd. (5 [incl. 3 dir. sp.] of 68; see L[9.11.20]); formula -ις ⌊'Οδυσσεύς⌋ metr. near-equivalent of πτολίπορθος ⌊ ⌋ (Β 278, Κ 363, θ 3, π 442, χ 283; see s.v. and L[11] 27). — Wdf1d: πολυμήχανος, -κερδής, -κροτος, -τροπος, ποικιλομήτης, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος, δαΐ-, ἐπί-, ἐχέ- κερδαλεό-, πολύφρων, δολοφρονέων, δόλων ἄατος, εὐφραδής, πεπνυμένος, ἀγχίνοος **1a** sp. introd. μετ/⌊ιπροσέφη -ις 'Οδυσσεύς⌋ (8[i], 63[a]): (5[i] [K, T], 45[a]) τὸν/τὴν δ' ἀπαμειβόμενος ⌊ ⌋, instances in M; alternating w. τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ⌊πολύτλας δῖος 'Οδυσσεύς⌋ (ο 340, π 186, ρ 280) and τὸν δ' αὖτε προσέειπε ⌊ ⌋ (Ι 676, Κ 248, ξ 148, ο 340, π 90. 186. 225, 258, 266, ρ 560; cf. also ο 485); distribution see L[14.17.23] (2[i], 7[a]) τὴν/τὸν/τοὺς δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν ⌊προσέφη -ις 'Οδυσσεύς⌋, instances in M also: Κ 400 τὸν δ' ἐπιμειδήσας ⌊ ⌋ = χ 371 ≅ ρ 453 (ἀναχώρησας) θ 474 δὴ τότε κήρυκα ⌊ ⌋ ≅ 486 (Δημόδοκον), χ 390 (Τηλέμαχον) ξ 439 καί μιν φωνήσας ⌊ ⌋ υ 183 ὣς φάτο, τὸν δ' οὔ τι ⌊ ⌋ ψ 247 καὶ τότ' ἄρ ἦν ἄλοχον ⌊ ⌋ — w. μετέφη: σ 51 τοῖς δὲ δολοφρονέων ⌊μετέφη -ις 'Οδυσσεύς⌋ = φ 274 σ 312 αὐτὰρ ὁ τῇσιν ' αὐτὸς διογενὴς ⌊ ⌋ **1b** outside sp. introd. (10[i], 5[a]): 9× ⌊-ις 'Οδυσσεύς⌋, 3× -ις ... 'Οδυσσεύς, 3× (ἂν δ') 'Οδυσεὺς -ις (see M 1); verbal, intellectual, diplomatic skill contextually relevant (cf. also e.g. L[2.4.9]) Α 311 (Gr. prepare ship to return Chryseis) ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη ⌊ ⌋, indicating why Od. has been chosen to lead embassy (contrast 145 f.; see Kirk, Iliad ad l.); for halfline ἔβη ⌊ ⌋ cf. β 173 (and -έφη ⌊ ⌋ in 1 a) 440 τὴν (Chryseis) ... ⌊ ⌋ ' πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει καί μιν προσέειπεν, in clause leading up to sp. introd.; cf. also prev. instance Γ 200 (Helen describes Od. to Priam:) „οὗτος δ' αὖ Λαερτιάδης ⌊ ⌋" ' ὃς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ ἐούσης ' εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά", perh. explaining why Od. is a major Gr. leader despite the insignificance of Ithaca (Bergold, Zweikampf 78); patronymic cf. voc.-formula διογένες Λαερτιάδη πολυμήχαν' 'Οδυσσεῦ 216 (in reply to Helen, Ant. exemplifies Od.'s verbal skills:) „ἀλλ' ὅτε δὴ -ις ἀναΐξειεν 'Οδυσσεὺς ' στάσκεν (and though he seemed ἄϊδρις, ἄφρων, when he began to speak he was beyond compare") 268 (ὄρνυτο 'Αγαμέμνων) ἂν δ' 'Οδυσεὺς -ις, explaining why Od. rises w. Ag. (who swears the actual oath) to conclude armistice; cf. prev. instances; halfline cf. Ψ 709. 755 (below), contrast Β 278 (ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος 'Οδυσσεύς, to speak, sic) Δ 329 αὐτὰρ ὁ πλησίον ἑστήκει ⌊-ις 'Οδυσσεύς⌋, staging Od. for a scene in which Ag. accuses him of dodging battle out of calculation; cf. 339 („κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, κερδαλεόφρον", „a malicious interpr. of Od.'s reputation as π.", Kirk, Iliad ad l.) and 349 (τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη ⌊ ⌋, in 1) and 358 („πολυμήχαν' 'Οδυσσεῦ"); epith. throws doubt on narrator's own assertion that Od. had not heard the battle call (330–5) Κ 148 ὣς φάθ' (Nestor), ὁ δὲ κλισίην δὲ κιὼν ⌊ ⌋ ' ... ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο, illustrating reason why Nestor woke Od. first for nightly council; cf. 137 f. (πρῶτον ... 'Οδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον ... ἀνέγειρε) and 144 („πολυμήχαν' 'Οδυσσεῦ") 488 (Diom. killed twelve Thracians) ἀτὰρ ⌊ ⌋ cf. φ 404) ' ὅν τινα Τυδεΐδης ἄορι πλήξειε ... ' τὸν δ' ... ἐξερύσασκε, ' τὰ φρονέων κατὰ θυμόν, ὅπως κτλ. Ψ 709 ⌊ἂν δ' 'Οδυσεὺς -ις⌋ ἀνίστατο, κέρδεα εἰδώς (cf. 322), staging Od. for wrestling match, in which he tries to outwit Ajax, pleads a draw (725–39); cf. 723 („πολυμήχαν' 'Οδυσσεῦ") and next instance 755 ὄρνυτο ... ταχὺς Αἴας, ' ⌊ ⌋, staging Od. for footrace, which he wins, despite his age, thanks to a well-timed prayer to Ath. β 173 (Halith.: „all has come true that I said when Gr. went to Troy) μετὰ δέ σφιν ἔβη ⌊-ις 'Οδυσσεύς⌋" (cf. Α 311), function of epith. see L[11] 79 δ 763 (Pen. prays to Ath.: „κλῦθί μευ) εἴ ποτέ τοι -ις ... 'Οδυσσεὺς ' ἢ βοὸς ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρία κῆε", pointing to ground for Ath.'s special relationship w. Od. (cf. B 2) τ 585 (beggar-Od. encourages Pen.: „do not postpone your test) πρὶν γάρ τοι -ις ἐλεύσεται ἐνθάδ' 'Οδυσσεύς (before suitors can string the bow"), indicating that Od., once present, can be trusted to

solve the problem; cf. v.582 φ404 (suitors mock beggar-Od.) ἀτὰρ ⌊ ⌋ (cf. K488), ' αὐτίκ' ἐπεὶ μέγα τόξον ἐβάστασε καὶ ἴδε πάντῃ (τάνυσεν, 409), marking start of execution of ruse (and perh. underscoring idea of skillful handling in sim. 406–8) χ1 αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων ⌊ ⌋, marking next step in execution of ruse

2 transferred to crafty gods (1[i], 2[h], 1e): Ath. (child of Μῆτις and μητίετα Ζεύς [Th.886ff.], excelling in μῆτις among gods as her protégé Od. excels among mortals [ν296ff.; L[10]167–75, ⌊'Οδυσσεύς col.519,48–59 w.lit.⌋]), Hermes (patron of Od.'s grandfather Autol. [τ396–409; ⌊ ⌋], in h.Merc. characterized after Od. [L[1.12.16.22], πολύτροπος B2]), and Heph. (emphasis on handicrafts; similarities betw. Heph. and Od. see L[13], 'Οδυσσεύς col.520,33–8) h.28,2 'Αθηναίην ... ἄρχομ' ἀείδειν ' γλαυκῶπιν -ιν, cf. 4. 16 (μητίετα Ζεύς), ν298f. („μήτε κλέομαι καὶ κέρδεσιν"), Th.896 (ἴσον ἔχουσαν πατρὶ ... ἐπίφρονα βουλήν), E260, π282 (πολύβουλος) h.Merc.319 (Hermes tried to deceive Ap. τέχνῃσίν τε καὶ αἱμυλίοισι λόγοισιν, but) -ις ἐὼν ⌊πολυμήχανον⌋ εὗρεν (sc. αὐτόν; cf. Fehling, Wiederhol. 247), i.e. he found that Ap.'s cunning equalled his own (both adjs. < Od.), w. allusion to 77f. (execution of ruse) in 321; cf. also 76 (δολίῃ τέχνῃ). 13[+] (πολύτροπος, αἱμυλομήτης). 155[+] (ποικιλομήτης). 162[+] (μύθοισιν ... κερδαλέοισι). 282 (δολοφραδής); pred. use only here Φ355 (fishes) πνοιῇ τειρόμενοι ⌊-ιος 'Ηφαίστοιο⌋ (i.e. fire), cf. 367, θ297. 327 (πολύφρων), Sc.297. 313 (περίφρων), h.20,1 (κλυτόμητις). 5 (κλυτοτέχνης: cf. Σχ); L[26], L[22] 66–71 Phor.fr.2,5 p.154 Dav. (Phrygian Idaioi) οἳ πρῶτοι τέχνην ⌊ ⌋' εὗρον (namely σίδηρον) M.P.Cuypers

πολυμηχανίη [1[e]] L [1]Porzig, Satzinhalte 202–16; [2]Krarup, C&M 10, 1949, 9; [3]Coffey, BICS 3, 1956, 31–8; [4]Risch 116–22; [5]Page, Odyssey II 103; [6]Erbse, Beitr.Verst.Od. 189; [7]de Jong, Narr.Comm.Od. 562f.

B (from πολυμήχανος:) *resourcefulness, ingenuity* ψ321 (report of Od.'s tale of adventures to Pen.) καὶ Κίρκης κατέλεξε δόλον -ην τε, i.e. her deceitful behaviour in κ133–320 (δόλον = *rem dolose gestam*: see s.v. B introd.) and her scheme for Od.'s νόστος in κ483–540 + μ1–143; i.e. π. refers to specific actions, not quality (formation -ίη allows both: L[1–4]), cf. ἀμηχανίη in ι295, Op.496 (L[3]32); felicitous occasional coinage (*pace* L[5]; criticized by L[6]): Kirke is granted a unique share in Od.'s personalized epith. ⌊πολυμήχαν⌋ος (address ⌊ ⌋' 'Οδυσσεῦ 16[e]; heaviest user: Kirke, κ401. 456. 488. 504) and is thus characterized as a 'soulmate' (leaving primary narratees to wonder whether narr. here intrudes upon Od.'s focalization or whether Od. actually called Kirke ⌊ ⌋ος in front of Pen.); see also L[7] M.P.Cuypers

πολυμήχανος [7[i], 17[e], 1[h]] M 1 [⏑⏑⏓⏑] διογενὲς Λαερτιάδη, -(ε) 'Οδυσσεῦ B173, Δ358, Θ93, I308. 624, K144, Ψ723, ε203, κ401. 488. ⌊456. 504, λ60. 92⌋ (⌊ ⌋ om. pars codd.). 405. 473. 617, ν375, ξ486, π167, χ164, ω542; ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, -(ε) 'Οδυσσεῦ ω192 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] -ος/ον α205, h.Merc.319

Σχ sch.D B173: πολύβουλε, συνετέ (cf. sch.Barn. α205, πολύμητις Σχ; see also L[4])

L [1]Parry, Homeric Verse 63. 140f.; [2]Parry, Blameless Aeg. 11. 226f.; [3]N.Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 52f.; [4]Schmidt, Erklärungen 165f.; [5]R.P.Martin, Healing, Sacrifice and Battle, Innsbruck 1983; [6]P.Pucci, Odysseus Polutropos, Ithaca-London 1987, 33f.; [7]Hainsworth, Iliad on I92–9. 308. 673; [8]de Jong, Narr.Comm.Od. 27. 136. 290

B (from ⌊μηχαν⌋αί [1[h]] Risch §68d; see also ⌊ ⌋άομαι, μῆχος:) *much-contriving, -devising, resourceful, ingenious*, of Od. (1); h.Merc.319 transferred to Ap. (2). — Wdfld.: see πολύμητις; opp. ἀ⌊ ⌋ος (not -ής; L[5]), ἀ⌊ ⌋οεργός (1[h]); cf. also κακο⌊ ⌋ος. — Deriv.: πολυ⌊ ⌋ίη 1 Od. (cf. 'Ο. δυσσεύς col.517,54–518,31. 519,20–520,38; πολύμητις L, B introd., 1; contrast neg. connot. of ⌊ ⌋άομαι); epith. in whole-verse voc.-formula (phenomenon as such: L[1]) διογενὲς Λαερτιάδη, ⌊-(ε) 'Οδυσσεῦ⌋ (7[i], 15[e], instances in M) + variant ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, ⌊ ⌋ (ω192)+ once pred. (α205, at the end); dir.sp. only (10[e] [κ, λ, ξ] reported [by Od.!]): character-equivalent of πολύμητις (mostly in sp.introd.). Formula always first line of sp. (in series: first sp.); speakers are friends (never enemies): in Il. Ath. and peers Ach., Ag., Ajax, Diom., Nestor; in Odyssey Ath. (3×), Kal., Kirke (4× κ [not μ]), 'Cretan'-Od., Eum., and (in λ) spirits of Elpenor, Teir., Ag. (also ω), Ach., Her. (unconvincing L[3]'s analysis of distribution). Used with discretion (L[3.5], *pace* L[1]): always formal address, ingenuity often contextually relevant; exact purpose/effect to be judged from case to case (*pace* L[3]): — appeal to Od.'s ability to solve problems: B173 (Ath. urges Od., staged as Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον 169, to prevent army from leaving, 180f.) ν375 (Ath. urges Od. to devise plan for dealing w. suitors, 376; reaction προσέφη πολύμητις 'Οδυσσεύς, 382. 416) π167 (Ath. reminds Od. of their plan; address recalls plan's conception at ν375ff.) ω542 (Ath. asks Od. to find a way to stop the feud: extension of orig. plan) ξ486 ('Cretan'-Od. asks Od. to solve cloak problem) χ164 (Eum. asks Od. to decide on solution for problem at hand) K144 (Nestor summons Od. to nightly council; cf. 137f. 146f. 148 ⌊w. πολύμητις B1b⌋. 167) — Od.'s πολυμηχανίη interpreted negatively / called into question: Δ358 („an ingenious way ... of softening Ag.'s insults at 339" [Kirk, Iliad ad l.], where he accused Od. of dodging battle out of calculation; cf. 360f. and 329. 349 ⌊ ⌋) Θ93 (Diom. either maliciously interprets Od.'s reputation [cf. prev. instance, Kirk ad l.] or scolds Od. for not living up to his reputation [sch.AT ad l.]; cf. 130) — formal address w. implications: I308 (very formal start of Ach.'s reaction to Od.'s plea to end μῆνις, which Od. had opened in a more amicable tone [χαῖρ', 'Αχιλεῦ, 225; cf. 252ff.]; perh. also implied: 'π., yes, but no success this time') 624 (Ajax shows contempt by formally addressing Od. instead of Ach.; provocation well-understood by Ach., who reacts with Αἴαν διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν [644]; perh. also implied: 'since you, despite being π., have not convinced Ach., why should I even try') Ψ723 (introducing Ajax' formal proposal to decide deadlocked wrestling-match; ironic because Od., already staged for this match as πολύμητις [709], resorts to trickery in 725 [δόλου δ' οὐ λήθετ']) — formal address at important moment in story (Kal., Kirke): ε203 („the impact of the moment [farewell speech] is reflected in [Kal.'s] formal address", L[8]136 [diff. L[6]34]; contrast 160. 182) κ401 (Kirke formally offers Od. hospitality in front of his men) 456 (invitation to stay until all are recovered) 488 (announcement of journey ⌊to underworld⌋) 504 (instructions to sail ⌊ ⌋); on authenticity of 456. 504 see ⌊Heubeck, Odyssey *(pro)* vs. Ameis-H., Anh. ad ll.⌋ (note parallelism betw. 456f. 488f. 504f.) — in λ: first words of all spirits who converse with Od. exc. Antikleia (155. 216 τέκνον ἐμόν, 202 φαίδιμ' 'Οδυσσεῦ): 60 (Elpenor), 92 (Teir.), 405 (Ag., in response to 397 'Ατρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν 'Αγάμεμνον), 473 (Ach., response 478 ὦ 'Αχιλεῦ, Πηλῆος υἱέ, μέγα φέρτατ' 'Αχαιῶν), 617 (Her.); on authenticity of 60. 92 see ⌊ ⌋; poss. effects of address: confirming recognition, expressing admiration / incredulity ('who else but π. Od. would come here alive'); see L[8]290 — variant: ω192 ⌊(spirit of Ag.:)⌋ „ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, -(ε) 'Οδυσσεῦ", picking up v.36 ⌊ ⌋ „ὄλβιε Πηλέος υἱέ, θεοῖς ἐπιείκελ' 'Αχιλλεῦ"; on theme

of ὄλβος in ω see Heubeck, Odyssey ad ll. — other instances of voc. ⌞Ὀδυσ(σ)εῦ⌟: εἴπ' ἄγε μ', ὦ / δεῦρ' ἄγ' ἰών, πολύαιν' ⌞ ⌟ μέγα κῦδος Ἀχαιῶν Ι673 (Ag. eager to hear report) = Κ544 (Nestor, idem) / μ184 (Sirens, enemy); ὦ ⌞ ⌟ πολύαινε, δόλων ἆτ' ἠδὲ πόνοιο Λ430 (enemy Sokos); φαίδιμ' ⌞ ⌟ κ251 (Euryl.), λ100 (Teir.). 202 (Antikleia). 488 (Ach.), μ82 (Kirke); voc. alone Ι346 + 13° (friends exc. ι517 [Polyphemos], χ312 [Leodes]); also Λαερτιάδη Τ185, διογενές κ443 ‖ pred.: α205 (Mentes-Ath. to Tel.:) „φράσσεται (Od.) ὥς κε νέηται, ἐπεὶ -ός ἐστιν", cf. v.2 and ρ511, υ195 (pred. ⌞πολυ⌟πλάγκτῳ/ους), σ319 (⌞ ⌟τλήμων), τ118 (⌞ ⌟στονος); L[8]27 2 Ap. (pred.) h.Merc.319 (Hermes tried to deceive Ap. τέχνῃσίν τε καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν but) ⌞πολύμητις⌟ ἑὼν -ον εὗρεν (sc. αὐτόν), see ⌞ ⌟ B2

D Λ316a = 346a (= Β173⁺) M.P.Cuypers

πολυμνήστη [3°] **Σχ** sch.Barn. δ770: ὑπὸ πολλῶν μεμνηστευμένη, ψ149: τὴν μάλιστα πολυμνήστην, κυρίως ἐπὶ Πηνελόπης

B (zu μνηστός, μνάομαι:) *vielumworben*; Beiw. zu (Pen. als) βασίλεια u. zu γυναῖκα; nur in dir.R., jeweils von Pers., über die gesprochen wird δ770 (Freier untereinander:) „ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι -η βασίλεια ' ἀρτύει, οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷϊ τέτυκται" ≅ ψ149 (am Palast des Od. Vorbeigehende, die Tanz u. Gesang hören:) „ἦ μάλα δή τις ἔγημε -ην βασίλειαν· ' σχετλίη, οὐδ' ἔτλη πόσιος οὗ κουριδίοιο ' εἴρυσθαι μέγα δῶμα διαμπερές, ἧος ἵκοιτο" ξ64 (Eum. über se. abwesenden Herrn:) „ὅς κεν ἔμ' ἐνδυκέως ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄπασσεν, ' οἷά τε ᾧ οἰκῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν, ' οἶκόν τε κλῆρόν τε -ην τε γυναῖκα, ' ὅς οἱ πολλὰ κάμῃσι, θεὸς δ' ἐπὶ ἔργον ἀέξῃ", Eum. wünscht sich kaum „une femme de bonne famille" (so E.Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Paris 1994, 87), π. ist vielmehr Ausdr. des heroisierenden Redestils (s. Hoekstra, Odyssey z.St.), zu Eum.' Wunsch vgl. κλῆρος B2 z.St. M.Schmidt

Πολύμνια [1ᴴ] **E** 2nd elem. may be verb. ('she who sings much / of many things' or nomin. ('she who has many songs'); further Peters, Laryngale 206–10

L Friedländer in 'Hesiod' 115; Snell, Entdeckung 45f.; Deichgräber, Musen 181; E.Barmeyer, D. Musen, München 1968, 63

B Th.78 (-α): one of 9 Muses; name (anticipated by ὑμνεῦσαι⁺ in vv.11. 33. 37. 48. 51. 70) ref. to rich store of song / lore (on ὕμνος in EGrE see West on Op.657) possessed and bestowed on poet by Muses. See also s.v. Μοῦσα and names of other Muses (Th.77–9) J.N.O'Sullivan

πολύμῦθος [1ⁱ, 1°] **Σχ** sch.D Γ214: ἐπεὶ οὐ -ος· ἐπεὶ οὐκ ἦν πολλοῖς λόγοις χρώμενος

B *of many words*, w. neg. connot.: *of many (superfluous, empty) words;* ref. to speech-making of pers. characterized as (οὐ) π.; in dir.sp. Γ214 ἐπιτροχάδην ἀγόρευε (Men.), ' παῦρα μέν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ -ος ' οὐδ' ἀφαμαρτοεπής β200 (οὔ τινα δείδιμεν [suitors]) οὔτ' οὖν Τηλέμαχον, μάλα περ -ον ἐόντα. Cf. ἀμετροεπής J.N.O'Sullivan

Πολυνείκης [1ⁱ, 1ᴴ, 1° + prose] **E** 2nd elem. < νεῖκος: 'Man of much conflict' (sprechender N. in Theban cycle), further v.Kamptz 29. 89. 218

L Kakridis⁺, Poetica 5, 1972, 162; M.Davies, The epic cycle, Bristol 1989, 25f.

B s. of Oed(ipus) Theb.fr.2,1 p.22 Dav. διογενὴς ἥρως ξανθὸς -ης, provokes father's curse (on himself and brother) by setting Laius' cup before him (diff. reason for Oed.'s curse on P. and Eteocles in Theb.fr.3 p.23 Dav. [prose]) Hes.fr.193,7]ᾳ -εῖ ἡμορρ[, towards end of sect. on marriage of Nicippe and Sthen. (perh. in connect. w. presence of Argea at Oed.'s funeral [fr.192]: further West, Cat. 110f. w. n.187) Δ377 (εἰσῆλθε [Tyd.] Μυκήνας) ἄμ' ἀντιθέῳ -εῖ λαὸν ἀγείρων (for expedit. against Thebes) Cypr. ap.Procl. p.32,49 Dav. (prose): P.'s s. Thersander killed by Telephus when Grs. attack Teuthrania. See also Ἐπικάστη (w. West, Cat.111 n.186 on Oed.'s wives and children), Ἐτεοκλῆς, Θῆβαι (B11f.), Οἰδιπόδης J.N.O'Sullivan

Πολύνηος [1°] 'Man of many ships', one of numerous Phaeacian sprechende N. (v.Kamptz 20. 90. 110. 218); s. of Tecton (see Mühlestein, Hom. Namenstudien 36) and father of Amphialos θ114 Ἀμφίαλος ... υἱὸς -ου Τεκτονίδαο Cf. Εὔ-, Ἐχέ-, Κλυτόνηος J.N.O'Sullivan

πολύξεινος [2ᴴ] in Hes.Op. als nicht empfohlene Verhaltensweise *übertrieben gastfreundlich*: 715 (allg. Lebensregel) μηδὲ -ον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι als Beiw. zu δαίς *m. vielen Gästen*: 722 μηδὲ -ου δαιτὸς δυσπέμφελος εἶναι· ' ἐκ κοινοῦ πλείστη τε χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη, wahrsch. *bei einem Festmahl m. vielen Gästen sei nicht schlechter Laune*, V.723 macht deutl., daß von Gemeinschaftsmahl die Rede ist. — A b1.: Πολύξεινος, Πολυξένη M.Schmidt

Πολύξεινος [1ⁱ, 2ʰ + prose] **E** poss. compd. ('Man of many guests'), cf. ἄ-, κακό-, φιλόξεινος; further v.Kamptz 90. 218 **L** ¹Kullmann, Quellen 98; ²Richardson 197

B I s. of Agasthenes and grands. of Augeas (see further Ἀμαρυγκείδης Σχ), one of 4 leaders of Epeians at Troy Β623 τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε -ος θεοειδής, ' υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηϊάδαο — Teleg. ap. Procl. p.72,5 Dav. (prose): after return from Troy P. entertains Od. in Elis and gives him mixing-bowl on which was depicted story of Trophonius, Agamedes and Augeas (further s.v. Αὐγείας B12) **II** h.Cer.154 (-ου; also 477 -ῳ, in connect. w. Dem.'s revealing her ὄργια to Eleusinian leaders; on doubtful status of this v. see Richardson 303f.): one of 6 (vv.153–5: 5 named here + Κελεός) βασιλῆες (v.473; cf.150f.) in Eleusis (further L²) J.N.O'Sullivan

Πολυξένη see Πολύξεινος E; daughter of Priam and Hecabe (this not stated in remains of EGrE; see, e.g., Apollod.3,12,5); sacrificed over Ach.'s tomb by Grs. at fall of Troy (Il.Pers. ap. Procl. p.62,36 Dav. [prose]); her death alluded to in Cypr. (fr.27 p.44 Dav. [prose]), where she is wounded by Od. and Diom., dies and is buried by Neopt.; further J.G.Fraser, Apollodorus: The Library, Cambr., Mass. and London 1921, II 240f. n.1, ⁺Kullmann, Quellen 214 (w. nn.3. 4; but the implicat. of the text we have is surely that she was fatally wounded). 223 (n.1). 292, Robertson, BICS 17, 1970, 13f. J.N.O'Sullivan

πολυοινήσω [1ʰ] hapax fut. *to be rich in wine* h.Merc.91 ὦ γέρον, ὅς τε φυτὰ σκάπτεις ... ' ἦ -ήσεις (Ilgen, πολὺ οἰνή- M, πολὺ οἰμή- Ψ) εὖτ' ἂν τάδε πάντα φέρῃσι Radermacher, Hermesh. 85: „daneben besteht der Sinn 'reichliches Weintrinken'" (cf. later παροινέω; πολύοινος Thuc.). — W d f1 d.: cf. οἰνίζομαι and see πολύβοτρυς W.Beck

πολυόμβριμος v.l. Th.785, s. πολυώνυμος u. West z.St.

πολυπαίγμων v.l. ψ134; s. φιλοπαίγμων

SBD / FFLCH / USP

πολυπαίπαλ(ος) [1°] **E** probl., see *παιπαλόεις* **Σχ** sch. Barn. *o* 419: *πανοῦργοι*

B app. *very subtil, very wily* epith. of Phoen. traders *o* 419 (*γυνὴ Φοίνισσ' ἐνὶ οἴκῳ*) *τὴν δ' ἄρα Φοίνικες -οι* 4 *ἠπερόπευον*, see Chantraine, Dict. 847 f. elsewhere only Suppl. Hell. 1100, Opp. H. 3.41, Max. Epit. 4.16. – Other descrs. of Phoens.: *ἀγαυούς* (*ν* 272), *ἀπατήλια εἰδώς, τρώκτης, ὃς πολλὰ κάκ' ... ἐώργει* (*ξ* 288 f.), *ψεύδεα βουλεύσας* (296), *ναυσικλυτοὶ ... τρῶκται* (*o* 415 f.) and see *λ* 364 ff.; 8 see *πολύμητις* wdflds. W. Beck

πολυπάμων [1ⁱ] **Σχ** sch. D *Δ* 433: *πολυκτήμονος. πλουσίου· πάματα γὰρ καλεῖται παρὰ Δωριεῦσι τὰ κτήματα καὶ πάσασθαι τὸ κτήσασθαι ἐκτεινομένου τοῦ ᾱ* 12

L Heubeck, Odyssey on *ω* 305 (*Πολυπημονίδαο*) with lit.; add Meister, Kunstspr. 168 f.; Cauer, Grundfragen 148 f.; Shipp, Studies 16 f.; Meier-Brügger, Gl. 56, 1978, 231; also Seymour, Homeric Age 250 (sheep as wealth)

B (2nd elem. rel to *πέπαμαι* = *κέκτημαι*, see L:) *having many possessions*; cf. *πολυκτήμων*, wdfld. further *ἀφνειός* B introd. *Δ* 433 *ὅιες -ονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ ' μυρίαι ἑστήκασιν* (in sim.). Only here and Orac. Sib. 2.342 16

J. N. O'Sullivan

πολυπείρων [1ᵇ] (from *πεῖραρ*, cf. *ἀπείρων*:) h. Cer. 296 *ὅ γ' εἰς ἀγορὴν καλέσας -ονα λαόν* (instructed them to build a temple to Dem.) usu. explanation: „with many boundaries, manifold" (LSJ, Richardson ad l.), „innumerevole" (Càssola) vel sim., but here surely 'from many borders', i.e. *from every corner* of his realm (*von allen Seiten* von Scheffer), see ⌊*πολυηγερής, -κλητος*⌋ (cf. *εἰς ἀγορὴν καλέσας*) elsewhere only Orph. A. 33. – W d f l d.: *πάντοθεν*, ⌊ ⌋, *ἀπείρων* (I 1014,25 ff.) and see *λαός* (II 1636,9 ff.) W. Beck

πολυπενθής [1ⁱ, 2°] **Σχ** sch. D *I* 563: *ἐπὶ πολὺ πενθούσης* **L** Anastassiou (*κῆδος* L⁴) 201 f.; Mawet, Douleur 282 f.

B *having many sorrows, of many sorrows;* epith. of animate being, *θυμός* *I* 563 *ἀλκυόνος -έος οἶτον* ⌊*ἔχουσα*⌋ *ψ* 15 *-έα θυμὸν* ⌊ ⌋*ν* (Pen.) *ξ* 386 *γέρον -ές* (Od.-Cretan, addressed by Eum.). – W d f l d.: *πολυκηδής, -στονος, -τλας/τλήμων/τλητος, ταλαπενθής* J. N. O'Sullivan

Πολυπημονίδης [1°] **E** on 2nd elem. see s.v. *πολυπάμων* **L** **B** 's. of Manygoods'; Polypemon ⌊fictitious father⌋ of ⌊ ⌋ (*Ἀφείδας*, q.v.) of Od. lying to Laert. *ω* 305 (*εἰμὶ μὲν ἐξ Ἀλύβαντος*) *υἱὸς Ἀφείδαντος -αο* (*-πᾱμον-, -παμμον-* cii.) *ἄνακτος· ' αὐτὰρ ἐμοί γ' ὄνομ' ἐστὶν Ἐπήριτος* J. N. O'Sullivan

πολυπήμων [2ᵇ] (zu *πῆμα*:) *sehr schädlich*, von *ἐπηλυσίη* ('Anfall, Befall durch Krankheit'), vgl. *ἀπήμων* B 2, Alcm. 5 fr. 2,i,9 P., Pi. Py. 3,46, Mawet, Douleur 151 f., Richardson zu h. Cer. 230; in dir. R., vgl. *πῆμα* B Vorbem. h. Cer. 230 (Amme-Dem.:) „*οἶδα δ'* ⌊*ἐπηλυσίης -ονος*⌋ *ἐσθλὸν ἐρυσμόν*" (damit nicht *ἐπηλυσίη δηλήσεται* [*παῖδα*] V. 228) h. Merc. 37 (Hermes zur Schildkröte:) „⌊ ⌋ *ἔσσεαι ἔχμα ' ζώουσ'*", zur Sache vgl. A.-H.-S. z. St., Keller, Tierwelt 247 ff., Plin. H. N. 32. – A b l.: *Πολυπημονίδης* bewußt zweideutig? s. s.v. u. Heubeck, Odyssey zu *ω* 304–6. – Wortf. s. *πολυπενθής* M. P. Cuypers

πολυπίδακ- [8ⁱ, 3ᵇ, 1ᵉ] **M** s. **B** **Σχ** sch. D *Θ* 47: *πολλὰς πηγὰς ἔχουσαν. κάθ⌊υγρον⌋, O* 151: *πολύ*⌊ ⌋

L La Roche, Textkritik 343; Sommer, Nominalkompos. 69 f.; Labarbe, L'Homère de Platon 241 f.; A. Rengakos, H. Einzelschr. 64, 1993, 83 f.

B *quellenreich*, assonierendes Beiw. von *Ἴδη* **B I** (wie *πιδηέσσης Λ* 183) außer h. 19,30, 5× Akk. (nachgest., [⏑⏑⏓⏑⏑]), 7× (adnom.) Gen. (vorangest., [⏑⏑⏓⏑⏑]), Götterhandlg. außer *Υ* 218, *Ψ* 117, in dir. R. *Ξ* 307, *Υ* 218 *Θ* 47 *Ἴδην δ' ἵκανεν -κα, μητέρα θηρῶν* = h. Ven. 68 ≅ *Ξ* 283 ≅ *O* 151 ≅ h. 19,30ᵉˣ. (*Ἀρκαδίην*), vgl. *I* 479, *Λ* 222, s.a. II Sp. 1092, 11 ff. *Ξ* 157 *ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς* ⌊*-κος Ἴδης*⌋, vgl. *Λ* 183 307 *ἐν πρυμνωρείῃ* ⌊ ⌋ *Υ* 59 *πόδες* ⌊ ⌋ 218 *ὑπωρείας ...* ⌊ ⌋ *Ψ* 117 *κνημοὺς ...* ⌊ ⌋ h. Ven. 54 *ἐν ἀκροπόλοις ὄρεσιν -κου Ἴδης* ≅ Cypr. fr. 5, 5ᵉˣ. p. 37 Dav. (*κατ' ὄρος*), morphol. vgl. *ἀλφίτου* (s.d. B 2), *ἐρίηρος/ον, πολυπτύχου, χρυσαόρου/ον* u. s. L v.l. *Π* 234 R. Führer

πολύπικρος [1°] **Σχ** sch. Barn. *π* 255: *πολὺ πικρῶς καὶ δεινῶς* **B** *sehr bitter* (*πικρός* B 2) *π* 255 (Tel. zu Od.:) „*τῶν* (Freier u. Helfer) *εἴ κεν πάντων ἀντήσομεν ἔνδον ἐόντων, ' μὴ -α καὶ αἰνὰ βίας ἀποτείσεαι ἐλθών*", *-α* Obj. (nicht Adv., Σχ⁺); wohl Gelegenheitsbildg. (auch später nicht mehr bezeugt), anspielend auf *α* 265 f.⁺ (s. *πικρόγαμος*); Schreibg. *πολὺ πικρά* (vgl. Σχ⁺) abwegig (*πολύ* nur in Vbd. m. Komp./Sup.) M. P. Cuypers

πολύπλαγκτος [1ⁱ, 3°] **Σχ** sch. D *Λ* 308: *πολυπλανήτου*, sch. Barn. *ρ* 425: *πολλὰ πλανωμένοις*

B *viel hin und her getrieben, sich herumtreibend, -wandernd* (*πλάζω* B 3; anders *πλαγκτός*); stets [⏑⏓⏑(⏑)] **1** (3°) Seeräuber, Bettler-Od. (vgl. *ἀλήμων ρ* 376, *τ* 74, *ἀλήτης* 12° u. *α* 1 f. *ὃς μάλα πολλὰ ' πλάγχθη; πλάζω* B 3): *ρ* 425 (Bettler-Od. zu Antin. in Lügenerz.:) „*μ' ἅμα λῃϊστῆρσι -οισιν ἀνῆκεν* (Zeus) ' *Αἰγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδόν*", vgl. *γ* 71–4⁺. 106 (Bd. II Sp. 1685,45–61) 511 (Pen. zu Eum.: „Ich möchte mich beim Gast nach Od. erkundigen) *-ῳ γὰρ ἔοικε*" *er scheint mir einer, der viel herumgekommen ist,* zu Kontext u. Substantivierung vgl. *γ* 95⁺ (u. *φ* 363) *υ* 195 (Phil. zu Eum. über d. 'Bettler':) „*δύσμορος, ἥ τε ἔοικε δέμας βασιλῆι ... ' ἀλλὰ θεοὶ δυόωσι -ους ἀνθρώπους, ' ὁππότε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσωνται ὀιζύν*", zum Kontext vgl. *ρ* 419–26 **2** (1ⁱ) Wind: *Λ* 308 (Gl.: Hektor wütet im gr. Heer) *ὑψόσε δ' ἄχνη ' σκίδναται ἐξ ἀνέμοιο -οιο ἰωῆς*, vom Wechselwind, vgl. Ameis-H. z. St., Maced. AP 6,70,3 (*νῆα, πολυπλανέων ἀνέμων πτερόν*); nicht 'scattering' Leaf z. St. (ähnl. sch. bT z. St., LSJ s.v. II) M. P. Cuypers

Πολυποίτης [7ⁱ, prose] **E** 2nd elem. from root in *τίνυμαι* (cf. *ποινή*): 'Exacter of much vengeance', cf. role of P.'s father Peirith. in *B* 743 (*φῆρας ἐτίσατο* on day of P.'s birth); further v. Kamptz 78; Leukart in Flexion u. Wortb. 191; Leukart, -tās 58

F *-ης* 5, *-αο* 1, *-ην* 1 **L** Kullmann, Quellen 117

B **I** Lapith (*M* 128. 181), s. of Peirith. (*B* 741 f., *M* 129. 182) and Hippodameia (*B* 742), grands. of Zeus (*B* 741) **II** in Il.: leader (w. *Λεοντεύς*, q.v.) of contingent from Argissa etc. (in Thess.) (*B* 738 ff.); defends w. Leonteus open gate in Gr. wall (*M* 127–195); kills Astyalus (*Z* 29), Damasus (*M* 183), Pylon and Ormenus (*M* 187); rises as first contestant to throw *σόλος* (*Ψ* 836), throws last and farthest (*Ψ* 844 ff.) *B* 740 *μενεπτόλεμος -ης, ' υἱὸς* ⌊*Πειριθόοιο* = *Z* 29ᵉˣ. = *Ψ* 836ᵉˣ. = 844ᵉˣ. *M* 129 ⌊ ⌋*ου υἷα, κρατερὸν -ην* ≅ 182ᵐᵉᵈ.ᵉˣ. *Ψ* 848 *-αο κρατεροῖο* Further characterisat. of ⌊P. (+ Leonteus)⌋ in *M* 127 (*ἀρίστω*). 128 (*ὑπερθύμω*); ⌊ ⌋ compared to oaks (*M* 132 ff.), boars (*M* 146 ff.), wasps or bees (*M* 167 ff.) See also *Λαπίθαι* **12** in post-Homerica (prose): Il. Pers. Testim.²

p.61 Dav. (ref. to Stesich. Iliup. by Jahn) P. (not, as s.v. *Ἐχεῖος*, Neopt.) kills Echeius; Nosti ap. Procl. p.67,12 Dav. P., Leonteus, Calchas and their men go on foot to Colophon where Teir. (*Κάλχαντα* ci.) dies and they bury him II Teleg. ap. Procl. p.72,17 Dav. (prose): s. of Od. and ⌞Callidice⌟, queen of Thespr. (cf. Apollod., Epit. 7,35); succeeds to kingdom after ⌞ ⌟'s death J. N. O'Sullivan

πολυπότνια [1ʰ] *great lady (mistress of much / over many)*, epith. of Dem. h. Cer. 211 (*κυκεῶ θεᾷ πόρεν*) *δεξαμένη δ' ὁσίης ἕνεκεν -α Δηώ* ' < >, see *Δηώ* and *πότνια* (B 1 a); cf. (formation) *πολυσημάντωρ* (vv. 31⁺; Zumbach, Neuerungen 19), *πολυδέγμων* (vv. 17⁺), Richardson p.61 and *πολύφορβος* W. Beck

πολύπτυχος [4ⁱ, 2ᴴ, 1ᵉ] M [⏑⏑⏑⏑] *-ου Θ* 411, *Υ* 5, *Φ* 449, *Χ* 171, Th 1010 = Vit. p. 12,19; *-ον* Th 113

Σχ sch. D *Θ* 411: *πολλὰ ἀποκλίματα* ⌞*ἔχοντος καὶ ἐξοχάς*⌟, *Υ* 5: *πολλὰς ἀποκλίσεις* ⌞ ⌟ (ähnl. *Φ* 449, vgl. *Υ* 22: *πτυχί· ἀποκλίσει. ἐξοχῇ*), sch. min. P. Berlin inv. 11634 zu *Θ* 411: *πολυμεροῦς*

B *viele Falten habend, reich an (faltenförmigen) Höhen und Schluchten* (vgl. *πτύξ* B 3; *κόλπος* B 2 '[Meeres-]Schoß'; *πολυδειράδος Οὐλύμποιο* ' *A* 499, *E* 754, *Θ* 3; *πολύκνημος B* 497; *πολυπῖδαξ*; *Γαῖ' εὐρύστερνος* Th. 117; *Γαῖα πολυστέφανος* Sapph. fr. 168C Voigt) Epith. von Gebirgsmassiven; zu der (an Hängen oft unmittelbar anschaulichen) 'Auffaltung' von Sedimentgestein, die das Landschaftsprofil bestimmt, s. Philippson, Landschaften IV 355 ff.; E. Kirsten / W. Kraiker, Griechenlandkunde I, Heidelberg 1967, 5–9 *Θ* 411 *πύλῃσι -ου* ⌞*Οὐλύμποιο*⌟ *Υ* 5 *κρατὸς ἀπ'* ⌞ ⌟ *-ου* Th. 113 *ὡς τὰ πρῶτα -ον ἔσχον Ὄλυμπον* (Götter) *Φ* 449 ⌞*Ἴδης ἐν*⌟ *κνημοῖσι -ου*, dazu Elliger, Landschaft 55 Th. 1010 ⌞ ⌟ *κορυφῇσι -ου* = Vit. p. 12,19 = *Χ* 171ⁱᵐ. — Wortf.: *δενδρήεις, κραναός, λίθαξ, ὀκριόεις, παιπαλόεις, πετρήεις, τρηχύς, ὑλήεις, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης*

D Cat. 92,3 Trav. = Suppl. Hell. 906,3, s. *ἄψ* D V. Langholf

πολύπυργος [1ʰ] hapax (ci. in Bacch. 13, 114) h. Ap. 242 (*κιχήσαο*) *Ἑκάεργε, καὶ Ὠκαλέην -ον* (*πολύπυρον* ci.); s. Regenbogen, Er. 54, 1956, 55: „seltsam für den kleinen Ort"; Giovannini 65 V. Langholf

πολύπῡρος [2ⁱ, 4ᵒ] **Σχ** sch. D *O* 372: *τῷ σιτοφόρῳ*, sch. min. P. Amh. 18 on *o* 406: *πολυ*[*ν πυρον εχουσα*]

B *having much wheat, rich in wheat*, epith. of places (further s.vv.): *Ἄργεϊ O* 372, *Βουπρασίου Λ* 756, *Δουλιχίου/ον π* 396 (+ *ποιήεντος*) / *ξ* 335 (*πολύμηλον* v.l.) = *τ* 292, *Συρίῃ o* 406 (+ *εὔβοτος, εὔμηλος, οἰνοπληθής*), home island of Eum. — Wdfld.: *πυρη-, πυροφόρος*; *πολυλήϊος*

D v.l. *I* 447 (Eust.); ci. h. Ap. 242 J. N. O'Sullivan

πολύρρην, πολύρρηνος s. *πολύαρνι*

πολύρρυτος v.l. Th. 290 (Rzach); cf. s.v. *περίκλυστος* J. N. O'Sullivan

πολύς, πουλύς, πολλός, πλε(ῖ)ων, πλεῖστος [513ⁱ, 432ᵒ, 105ᴴ, 58ʰ, 17ᵉ] **E** ererbt, s. Mayrhofer, EWAia II 148 f.; *-u*-Abl. zur Verbalwurzel **pleh₁-* 'sich füllen', 'voll werden', s. LIV² 482 f.; zur Bildung von *πολύς* s. jetzt Nussbaum, Studies 149 f. und Meier-Brügger, Idg. Sprw.² 293–295; weiteres s.u. L 1. — Abl.: (* = nur EN) *πάμπολλοι, πολλάκι(ς), Πολυαιμονίδης*, πολύαινος, -άϊξ, -ανθής, -άρητος, -αρνι/ρρην-, -βενθής, -βος*, -βοτρυς, -βουλος, -βούτης, -βώλακα, -γενής, -γηθής, -γλαγής* (v.l.), *-γομφος, -δαίδαλος, -δακρυ(ο)ς, -δάκρυτος, -δαμνα*, -δέγμων, -δειράς, -δέκτης, -δένδρεος, -δερκής, -δεσμος, -δευκής* (v.l.), *-δεύκης*, -δήνης* (ci.), *-δίψιος, -δωρος, -εύχετος, -ζυγος, -ηγερέες, -ἥρατος, -ηχής, -θαρσής, -θερσείδης*, -ιδος*, -ιδρις, -ιππος, -ἰχθυος, -καγκής, -κάρδιος* (v.l.), *-καρπος, -κάστη*, -κάων*, -κερδής, -κέρτομε* (v.l.), *-κεστος, -κηδής, -κλαυτος, -κλέης*, -κλῄϊδ-, -κληρος, -κλητοι, -κλυστος, -κμητος, -κνημος, -κοιρανίη, -κρείων*, -κροτος, -κτήμων, -κτωρ*, -λήϊος, -λλιστος, -μήδη** (ci.), *-μήκης* (v.l.), *-μηλος, -μητις, -μῆχανος, -μνήστη, -μνια*, -μυθος, -νείκης*, -νηος*, -ξεινος, -ό(μ)βριμος, -οινέω* (ci.), *-παίγμων* (v.l.), *-παίπαλοι, -πάμων, -πείρων, -πενθής, -πήμων, -πιδακ-, -πικρα, -πλαγκτος, -ποίτης*, -πότνια, -πτυχος, -πυργος, -πυρος, -ρρυτος* (v.l.), *-σημάντωρ, -σκαρθμος, -σκιος* (v.l.), *-σμηνος, -σπερής, -στάφυλος, -στονος, -τλας, -τλήμων, -τλητος, -τρήρων, -τρητος, -τροπος, -υμνος, -φάντης*, -φάρμακος, -φείδης*, -φημος, -φήτης*, -φλοίσβοιο, -φόντης*, -φορβος, -φραδέοντα, -φραδής, -φρων, -χαλκος, -χρόνιοι, -χρυσος, -ώνυμος, -ωπός — πουλυβότειρα, -βοώτης* (ci.), *-δάμας*, -κόων*, -νό(μ)η*, -ποδ-*

F (zur Verteilg. der Formen s. L 1: Szemerényi 1424 ff.) **I** Mask. *πολύς* 26, *πουλύς* 1ᵒ, *πολλός* 8; *πολεός* 1ᵒ; *πολλῷ* 3; *πολύν* 42, *πουλύν* 4, *πολλόν* 10 — *πολέες* 23, *πολεῖς* 1ⁱ, *πολλοί* 81; *πολέων* 18, *πολλῶν* 17; *πολέεσσι(ν)* 6, *πολέσσιν* 1ⁱ, *πολέεσσ'* 1ⁱ, *πολέσσ'* 2ⁱ, *πολέσι(ν)* 11, *πολλοῖσι(ν)* 16; *πολέας* 19, *πολεῖς* 5 (s. M Ende, L 2), *πολλούς* 24 **I 2** Fem. *πολλή* 17, *πολλῆς* 2, *πολλῇ* 13; *πουλύν* 4, *πολλήν* 25 — *πολλαί* 19; *πολλέων* 3, *πολλάων* 2ⁱ; *πολλῆς* 1ᵒ, *πολλῆσι(ν)* 4ⁱ; *πολλάς* 16 **I 3** Ntr. *πολύ* 1ᵒ, *πολλόν* 5; *πολέος* 7; *πολλῷ* 6; *πολύ* 115, *πολλόν* 56 (meist Adv.) — *πόλλ'* 7, *πολλά* 49; *πολέων* 1ᵉ, *πολλῶν* 3; *πολέεσσι(ν)* 5, *πολλοῖς* 1ᵒ, *πολλοῖσι(ν)* 3; *πολλ'* 79, *πολλά* 268 (z.T. Adv.) **II** Komp. *πλέονες / πλείους / πλέες* 8/1ᵒ/1ⁱ, *πλεόνων* 4, *πλεόνεσσι(ν) / πλείοσι* 13/1ᵒ, *πλέονας / πλέας* 5/1ⁱ; Fem. *πλείων / πλέων* 2/1ⁱ; Ntr. *πλεῖον* (Nom./Akk.) 2/2, *πλέον* (Nom./Akk.) 2ᴴ/1ʰ, *πλείοσιν* 2, *πλείον(α) / πλέω* 6/1ᴴ **III** Sup. *πλεῖστον* (Akk.) 2ⁱ; *πλεῖστοι/ων/ους* 9/1ᴴ/3ⁱ; *πλείστη/ην* 3/2; *πλεῖσται* 2ⁱ; Ntr. *πλεῖστον* (Nom./Akk.) 1ᵒ/1ᵉ, *πλεῖστα* (Nom./Akk.) 2/11; Adv. *πλεῖστον/α* 3/1ᵉ

M 1 Stamm im breve (*πολ., πλέ.*) **1a** zweis. **1aa** ⏑[⏑⏑] (*καὶ*) *-λὺ καλλίονες/ιστος⁺ κ* 396, *λ* 239. 310; *ἦ -λὺ λώϊον / χείρονες A* 229, *φ* 325 ⏑[⏑⏑] (*καὶ*) *-λὺ μεῖζον / μᾶλλον / πλεῖστον A* 167, *β* 48 / ≅ *I* 700ⁱᵐ, Th. 428 / Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav.; *ἦ -λὺν ὄμβρον K* 6 ⏑[⏑⏑] *-λὺς/ὺν* + Verb *Π* 110, *τ* 61; *-λὺ κάλλιον / κέρδιον / μείζονα / χείρονες⁺ / δὲ πλείστους / φέρτατος / φίλτατος⁺ ζ* 39 = *ρ* 583ⁱᵐ / *O* 226 / *H* 268 = *ι* 537ᵉˣ / *O* 641, Op. 127 / *B* 580 / *ϑ* 129 / *Δ* 51, *Λ* 162, *P* 411 = 655ᵉˣ, *ϑ* 284, Op. 309; *-λὺ βούλεται⁺ ἦ P* 331, *ρ* 404; *πλέας ἔμμεναι B* 129 — ⏑[⏑⏑] *χειμὼν* / Subst. + *-λύς δ* 566 / *Ψ* 549, *δ* 603; (*βίοτον*) *-λὺν* + Verb *o* 456, Cypr. fr. 7,9 p. 38 Dav.; *ἐπεὶ -λὺν ὤλεσα λαόν B* 115 = *I* 22; *ἐπεὶ* (...) *-λὺ βούλομαι* / Verb *A* 112, *o* 96; *-λὺ κάλλος ψ* 156; (*ἐπεὶ*) *-λὺ κάλλιον / κέρδιον / λώιον / φέρτερος⁺ / φέρτατος / φίλτερα / φίλτατος⁺ / χείρονες⁺* (*ἐστίν, οὕτω*) *γ* 358 = *ϑ* 543ᵉˣ / *Γ* 41 = *λ* 358 = *υ* 316, *E* 201 = *X* 103 = *ι* 228, *H* 28 = *υ* 381, *P* 417, *X* 108 / Op. 433 / *Δ* 56 ≅ *Θ* 144ᵉˣ = 211ᵉˣ = *X* 40ᵉˣ ≅ *K* 557ᵉˣ = *Y* 368ᵉˣ = *π* 89ᵉˣ = *χ* 289ᵉˣ ≅ *Y* 135ᵉˣ = *ι* 276ᵉˣ, *A* 169 = *μ* 109ᵉˣ = *φ* 154ᵉˣ, *Δ* 307, *Z* 158 = *H* 105ᵉˣ, *O* 165 = 181ᵉˣ, h. Cer. 148 / *A* 581 ≅ *B* 769ᵉˣ / Sc. 114 / *E* 378 = *π* 445ᵉˣ, *Z* 91 ≅ 272, *X* 233, *Ω* 748 ≅ 762, *ω* 517, Sc. 78, Hes. fr. 122 / *Ψ* 572 ≅ 577ᵉˣ, *λ* 621; *καὶ -λὺ μᾶλλον* + Verb *Ψ* 386. 429; *πλέες Λ* 395; *πλέον* Op. 40,

h. Merc. 548 — ⏑̄[⏑⏑] *βίοτος⁺ -λύς/ύν λ* 490, *ρ* 250; *-λύς/ύν/ύ* (+ Subst.) *ο* 394, *N* 472, *ζ* 86; *-λὺ χείρων Y* 434; *πλέον εἴη* Op. 559 **1aβ** [⏑̄⏑̄] *κεῖτο -λὺς καί φ* 62; *καί τε -λεῖς* (*-έας* v.l.) + Verb *N* 734; ⌊*ἀλλὰ*⌋ *-λὺ⌋ πρῶτος⁺ / πρώτιστος / προτέρη H* 162 ≅ *Ψ* 288, *α* 113 ≅ *ρ* 328 ≅ 31[in.], *Θ* 256 = *ι* 449[in.] ≅ *θ* 197[in.] / ≅ *ξ* 220[in.], *Ξ* 442 / *Ξ* 467; ⌊ ⌋ *γλυκίων / μείζον / μείων / πλέονες Σ* 109 / *δ* 698 / *B* 529 / *π* 246 = *χ* 353[in.]; ⌊ ⌋ *πρό Δ* 373; ⌊ ⌋ + Verb *N* 815, *X* 459 = *λ* 515; *ἀλλὰ πλέω* + Verb Op. 690 — [⏑̄⏑̄] *-λὺν βίοτον γ* 301; *-λὺ προτέρω / πλεῖσται Δ* 507, *O* 448; *-λὺ προμάχων*/Verb *P* 342. 364 — [⏑̄⏑̄] *ὄλβος δὲ -λὺς καί* h. 30,12; *-λὺς δ' ὀρυμαγδὸς* / Akk. / *δ' ὑμέναιος / δ' ὑπὸ κό(σ)μ(π)ος* (*ὀρώρει⁺*) *Δ* 449 = *Θ* 63 = *B* 810[ex.] = *Θ* 59 = *ω* 70 = Sc. 401[ex.], *K* 185 / *Φ* 313 / *Σ* 493 = Sc. 274[ex.] / *θ* 380 ≅ h. 32,4[ex.]; *-λὺς* + Verb *N* 705, *Ψ* 507, *P* 493, Hes. fr. 75,7; *-λύς ζ* 164, *μ* 45; *-λὺς νομός Y* 249; *χειμῶνα -λύν* Op. 652; *-λὺν καθ' ὅμιλον* (*ὀπάζων*) *E* 334 = *P* 462[ex.], *Ψ* 651; *-λὺν ... ὤπασε*(*ν*) *λαόν / ὄλβον I* 483 ≅ Th. 974; *-λὺν δ' ... λαὸν ὄπασσε* / Ptz. *Σ* 452, *B* 664; *-λὺν διὰ πόντον / χῶρον ἀνύσσας*, Op. 635, h. Merc. 337; *-λὺν βίοτον / κέλαδον / κάματον* (*καί*) *δ* 90 / *I* 547, *Σ* 530 / *O* 365; *-λὺν χρόνον* / Subst. *B* 343, *Γ* 157, *M* 9, *β* 115, *δ* 543. 594. 675, *ε* 319, *λ* 161, *ο* 68. 545, *π* 267, *φ* 70, *ω* 218, h. Cer. 94 / *Z* 525, Op. 232, Pan. fr. 13 I, 15 p. 122 Dav.; *-λεῖς καί Λ* 708; *-λέων δ'* (Syniz.) *ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο Π* 655 (≅ *E* 691); *-λέσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα⁺ N* 452, *P* 308 (≅ *E* 546[ex.]); (Syniz. [s. am Ende]:) *-λέας* (+ Verb) *A* 559 ≅ *B* 4, *γ* 262 ≅ *δ* 170[ex.] (*π. ἐμόγησεν*), Op. 580; *-λεῖς* (*-έας* v.l.) *O* 66, *Y* 313, *Φ* 59. 131; *-λὺ πλεῖστοι / πρώτιστον / προφ. B* 577 ≅ 817 / 702 / *θ* 221; *-λὺ προ*(*μάχεσθαι*) *Z* 125 ≅ *Λ* 217[ex.] — [⏑̄⏑̄] *ἀλλὰ -λὺ πρίν I* 250, *Λ* 236, *N* 161, *β* 167; *πλέων νύξ K* 252 **1b** dreis. **1ba** [⏑̄⏑̄] *ἦ τε -λέσσιν ... θυμὸν ἀπηύρα P* 236 (~ *Π* 655[ex.]) **1bβ** [⏑⏑⏑̄] *καὶ -λέες H* 232, *K* 171; *-λέας Π* 827; *πλέονες/ας β* 277, *ξ* 498 — [⏑⏑⏑̄] *-λέες Φ* 586, *Ω* 421; *ἀνθρώπων / ἤδη μὲν -λέων Σ* 467, *ι* 352 / *δ* 267, *λ* 416 ≅ *ω* 87; *-λέων O* 680, *λ* 379; *μοῦνος ἐὼν -λέσι*(*ν*) (*μετά* + VN[d]) *Δ* 388, *υ* 30; *-λέσιν Λ* 688, *β* 166; *-λέας Δ* 385, Hes. fr. 33a, 21; *ἀλλὰ πολὺ πλέονες* (*καί*) *π* 246, *χ* 353; *πλεόνων* (*Λυκίων* / VN[g]) *E* 673 ≅ *K* 506, Op. 380; *πλέονας* (*Λυκίων*) *E* 679 ≅ *Φ* 211 — [⏑⏑⏑̄] *-λέος πεδίοιο Δ* 244, *Ψ* 475. 521; *-λέος Ψ* 562 = *θ* 405, *υ* 25; *-λέες/έων ... ἑταῖροι⁺ B* 417 = *Θ* 537[ex.] = *T* 5[ex.] / *P* 680; *οἳ δὴ -λέες Σ* 103, *Ω* 167; *-λέες κακόν γ* 134; *-λέες B* 610. 619, *Δ* 143, *O* 682; *-λέων ἡγήτορα⁺ λαῶν / ἀνδρῶν Y* 383, Hes. fr. 25,36; 43a,58; 136,18 / 141,12; *-λέων* (+ Verb) *E* 691, *Π* 398, *ψ* 350; *-λέσιν/έας μετὰ* + VN[d,e] *N* 661, *Π* 240 = *Ψ* 60[ex.] = *λ* 495[ex.] / *E* 804; *-λέσιν* (*λαοῖσιν*) *K* 262, *Π* 329, Hes. fr. 33a,2; *-λέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα E* 546 (≅ *N* 452[ex.]); *-λέας* (+ Verb) *Γ* 126, *Δ* 230, Hes. fr. 33a,19; *πλέονες E* 531 = *O* 563, Sc. 241; *πλεόνων M* 412 — [⏑⏑⏑̄] *-λέος πεδίοιο / βιότοιο E* 597, *β* 126; *μίμνον⁺ -λέες / πλεόνας περ ἐόντας⁺ E* 94, *I* 552 / *ι* 57; *-λέες/έας τε καὶ ἑσθλοί⁺ Z* 452, *ζ* 284, *χ* 204, h. Ap. 392 / *Δ* 298, *Ω* 204 = 520, *ω* 427; *-λέες* (*γάρ*) *Π* 550 ≅ 661[ex.], *Y* 248; *καὶ -λέων βασίλευεν* Hes. fr. 144,3; *-λέας Ω* 479, Hes. fr. 302,17 = Vit. p. 18,10; *πλέονες/ας* (*καὶ ἀρείους*) *ι* 48, *η* 189 [⏑⏑⏑̄] *-λέων περ* Vit. p. 10,10 **1c** viers. [⏑⏑⏑̄⏑̄] ⌊*πλέονεσσι*⌋ *μάχοιτο β* 251 [⏑⏑⏑̄⏑̄] *μοῦνον ἐνὶ* ⌊ ⌋ *χ* 13; ⌊ ⌋ *μαχέσσασθαι⁺ β* 245, *σ* 63; *-λέεσσιν ε* 54; ⌊ ⌋(*ν*) *A* 325, *N* 739, *O* 611, *Π* 651, *μ* 54 = 164[med.], Op. 379 [⏑⏑⏑̄⏑̄] *-λέεσσι M* 399 [⏑⏑⏑̄⏑̄] *-λέεσσι δ'* / ⌊ ⌋*ν ἀνάσσεις⁺ I* 73, *A* 281; (*κακὸν*) *-λέεσσι* / ⌊ ⌋*ν* + Verb *Π* 262, *T* 274 / *π* 88 [⏑⏑⏑̄x] *σὺν ἑσθλοῖσιν* ⌊*-λέεσσι*⌋*ν* Op. 119; Verb + ⌊ ⌋(*ν*) *O* 258, *θ* 137, *σ* 123 = *υ* 200

2 Stamm in den brevia (*πολλ., πουλ.* [2x in -⏑̄]) **2a** eins. ⏑̄[-] *-λλ' ἄλγεα ζ* 184 **2b** zweis. [-⏑̄] *οἳ -λλοί* (*τε καὶ ἑσθλοί*) / Akk. *E* 624, *λ* 42 / Th. 995; (*ἐν, καὶ, ὅς*) *-λλῇ/ἠν/ῇς* + Subst. *ρ* 297, h. Merc. 181, *ρ* 221; *-λλάς* Hes. fr. 204,118; *ἡ πλείων* h. Merc. 98; *οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι M* 89 = 197; *καὶ πλείστων* Hes. fr. 144,2 — [-⏑̄] *-λλός ψ* 305; *ἐν -λλῷ T* 81; *-λλόν/οί* (*τε, δὲ*) *καί* Op. 118 / *Λ* 483, *T* 226, *α* 355; *-λλόν E* 636, *I* 7, *Λ* 495, *X* 31, *Ψ* 587, *ζ* 40, *ι* 164, *τ* 450, *φ* 185, Th. 787; *-λλοὶ δὲ κακά ρ* 596; *-λλοί Γ* 183, *Δ* 538, *Θ* 344 = *O* 2, *I* 467, *M* 429, *Ξ* 123, *Ψ* 31, *α* 176, *θ* 17 = 58[in.], *ο* 273, *π* 134, *φ* 12 = 60, h. Merc. 203; (*ἐπεὶ*) *-λλῶν τε καὶ ἑσθλῶν* / Akk. / *Δαναῶν / ἀνδρῶν* (*ὑπὸ γούνατ' ἔλυσε*) *E* 176 = *Π* 425, *X* 44 / Aristeas fr. 2 II, 2 p. 87 Dav. / *O* 291 / ≅ *ξ* 69. 236; *-λλούς I* 546, *Σ* 271, *Φ* 102, *ξ* 271 = *ρ* 440, *χ* 384; *-λλή ψ* 237, Th. 861, Sc. 269; *ἠέρι γὰρ -λλῇ Π* 790; *-λλαί Z* 296, *K* 66; *-λλάς I* 325; *ἐν -λλοῖς θ* 232; *πλείους ω* 464; *πλεῖον A* 165; *πλείστους Γ* 185; *πλείστῃ δὲ/τε χάρις* Op. 720. 723; *πλείστην* + Subst. Th. 904 — [-⏑̄] *πουλὺν* + Subst. *Θ* 472, Th. 190 (≅ *π* 267[ex.]); *-λλός N* 804, Sc. 475; *-λλοί Z* 151 = *Y* 214, *Λ* 159, *Σ* 542, *λ* 520, *π* 473, *τ* 334, *ω* 68, Sc. 130. 209; *-λλῶν Λ* 514, *δ* 717 = *τ* 195[ex.] = *ω* 272; *-λλή* Th. 418, Hes. fr. 141,18; *-λλὴν* (*ἐπὶ γαῖαν*) *δ* 268, *ε* 257, *ξ* 380 ≅ *τ* 284[ex.] ≅ Cerc. fr. 1,2[ex.] p. 70 Ki., *ο* 79, *φ* 20, Op. 538; *-λλαί* Th. 363; *-λλόν ω* 171; *-λλά* (*φρεσί*) *K* 4, *α* 427, h. Ven. 5; *πλεῖον* Op. 419; (*πολὺ*) *πλεῖστοι/η/αι/ον ε* 309 / ≅ *N* 335[in.] / *Λ* 148 = *O* 448[ex.] / *T* 287 — [-⏑̄] *-λλοί τε καὶ ἑσθλοί N* 709, *θ* 110; *-λλοὶ/ὰς δὲ καὶ ἄλλοι⁺ ξ* 200, *Φ* 88; *-λλοί* + Verb *δ* 495; *-λλῶν περ ἐόντων Θ* 253; *-λλούς* h. 26,13; *-λλὴν ἐπὶ γαῖαν β* 364; *-λλαὶ/ὰς δὲ* (+ Subst.) *B* 226, Sc. 376 / ≅ *Λ* 494, *Y* 326; *-λλὰ κτεατίσσας β* 102 = *τ* 147 = *ω* 137; *πλεῖον θ* 475; *πολὺ* / ⌊*ὅθι πλεῖστοι*⌋ *καὶ ἄριστοι B* 577 ≅ 817 / *E* 780; ⌊ ⌋ *E* 8 = *Π* 285[ex.]; *πολὺ δὲ πλείστους B* 580; *πλεῖστον κακόν δ* 697 **2c** dreis. [-⏑̄⏑̄] ⌊*-λλοῖσι*⌋*ν ἀνάσσων⁺* VN[d] *Φ* 188, *ο* 240; ⌊ ⌋ *καὶ* (*ἰφθίμοισι*) *B* 483, *π* 244 = *τ* 110[med.]; ⌊ ⌋ *μετ' X* 28 ≅ *σ* 330[med.] = 390; ⌊ ⌋ Op. 581, h. Ap. 479 ≅ 522[ex.] [-⏑̄⏑̄] *-λλοῖσι/ῇσι δὲ κήδε' ἐφ. Φ* 524, *Z* 241; ⌊ ⌋*ν/ῇσι I* 482, *Λ* 681 [-⏑̄⏑̄] *καὶ ἐν* ⌊ ⌋(*ν*) *N* 555, *ρ* 265; (*ἐπεὶ*) ⌊ ⌋*ν δ* 3, *τ* 239

3 Stamm im longum (*πολλ., πουλ.* [7x in ⏑̄⏑̄], *πλει.*) **3a** eins. [⏑̄] *-λλ' ἀεκαζομένη⁺ / ὀλοφυρόμενος / ἀχέουσ'* / Verb *Z* 458, *ν* 277, h. Cer. 344. 432 / *Ω* 328, *ν* 221 / *I* 567 / *I* 109, *υ* 218, Margites fr. 3 p. 73 W.; *-λλ'* + Nomen *N* 268, *Y* 255, Op. 427; *-λλ'* (+ Präp., Pron.) *γ* 179. 264, *ε* 39, *ι* 470, *ν* 137 — [⏑̄] *ἄλλα τε -λλ' ἐπί I* 639, *γ* 113; *ὅς κακὰ -λλ' ἔρδεσκεν⁺ I* 540 = h. Ap. 355[in.], *X* 380; (*μάλα*) *-λλ' ἐπέτελλε Δ* 229, *I* 179; Subst. + *-λλ'* + Ptz. *α* 140 = *δ* 56 = *η* 176 = *κ* 372 = *ο* 139 = *ρ* 95, *α* 229, Nosti fr. 6,3 p. 69 Dav.; Subst. + *-λλ' υ* 3; *-λλ' ἀέκων Λ* 557 ≅ *P* 666; *-λλ' ἐμόγησα / ἔπαθον* / Verb *A* 162 / *Ξ* 67 / *ξ* 67, Th. 583, Hes. fr. 204,135; *-λλ'* + Nomen *P* 152 — [⏑̄] (*μάλα*) *-λλ' ἔπαθον I* 492 ≅ *ε* 223 ≅ *θ* 155 ≅ *Ψ* 607 ≅ *δ* 95[in.] — [⏑̄] *ὀνείδεα / αἴσχεα / κακὰ* / Subst. + *-λλ'* (+ *ἀνθρώπων* / Verb, Ptz.) *Γ* 242, *I* 460 / = *Z* 351[ex.], *τ* 373 / *X* 61 / *γ* 349, *ε* 5, *τ* 153 = *ω* 143 = Th. 59; *ἀγάλματα / κτήματα -λλ'* h. 1,10, h. Ap. 266; (*μάλα*) *-λλ' ἐμόγησεν / ἐπέτελλεν⁺ / ἀγόρευεν⁺* / Verb *ω* 207 / *Z* 207 ≅ *Φ* 230[ex.] ≅ *μ* 268[ex.] = 273, *Λ* 782, *γ* 267 / *θ* 505, *λ* 83, *σ* 329, *ω* 174, Op. 402 / *λ* 530, *σ* 16, *υ* 391, Op. 696; (*καὶ*) *-λλ' ἐμόγησα⁺ / ἀποτίνειν⁺ / ἐπαληθείς⁺ I* 492 = *ε* 223[ex.] = *θ* 155[ex.] ≅ *Ψ* 607[ex.] / *I* 634, *β* 132 / *δ* 81 = *ο* 176[ex.] ≅ *ο* 401[ex.]; *-λλ' ἐπέεσσιν ρ* 393

3b zweis. **3ba** [⏑̄⏑̄] *-λλῷ* + Nomen Op. 677; *-λλοὶ ἀπειρέσιοι τ* 174, Hes. fr. 240,4; *-λλοί/αί ἐν α* 395 ≅ *β* 293; *-λλαὶ Ἀχαιΐδες I* 395; *-λλὸν ἀποπλαγχθείς⁺* / Verb *N* 592, *ο* 382 / *I* 506, *P* 375, Hes. fr. 204,99; *-λλὸν* + Komp. Op. 417; *-λλὸν ἐπεί T* 219, *Ψ* 743; *-λλὸν* (*ἀποπρὸ*) + Präp. *Π* 669 ≅ 679, *ε* 350, *κ* 359, h. 1,7; *-λλὰ δὲ ἴφια μῆλ*(*α*) */ τε καὶ χαρίεντα I* 466 = *Ψ* 166, *μ* 263 / *Θ* 204, *I* 599; *-λλὰ δὲ μηρί' / μῆλα*

γ 273, h. Ap. 304; -λλὰ κακά Σ 455; -λλὰ (δὲ/γὰρ) + Nomen O 713, Π 774, P 760 = Φ 301^in.^, Σ 321, γ 274, δ 164, σ 139, Hes. fr. 199,9 ≅ 200,4^in.^, h. Cer. 308, h. Merc. 95. 112. 250; -λλὰ παθών Φ 82; -λλὰ (...) + Verb I 454. 581, Λ 764, O 456, Π 826, X 51, Ψ 196. 705, Ω 755, ι 465 ≅ h. Merc. 542^in.^, κ 521 ≅ λ 29, υ 10, Hes. fr. 302,6, h. Cer. 203. 439, h. Merc. 374, h. Ven. 122; -λλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ο 492 = τ 170^in.^; -λλὰ μάλ' (ὅσσα) I 148 = 290. 183, Π 647, P 66, Σ 434, T 265, Y 247, α 278 = β 197 = α 292^in.^ ≅ β 223, λ 280, Hes. fr. 198,11 (≅ I 466+), h. Cer. 435; -λλά A 35. 351, E 92, Z 2. 47, H 130, I 541. 568. 584, Λ 132. 573 = O 316, Ξ 124, Π 772, P 430. 431. 668, Σ 291, Ψ 116, Ω 142. 556, α 4, θ 279, κ 40, ν 29, ρ 231, χ 47, ψ 357, Op. 498, Hes. fr. 204,124; 302,5, h. 15,6; πλεῖον Th. 531; πλεῖστα θεῶν / πορών+ Th. 887 ≅ Hes. fr. 343,15 / 200,8; 204,87 — [⏑̄] (κακὰ) -λλὰ παθόντ'+ β 174, X 505, η 224, Il. Parv. fr. 1,2 p. 53 Dav. -λλοὶ/ὰ + Verb ψ 119 / θ 269, ξ 65, ρ 527, τ 281; -λλὸν ἄριστος / Adj. / Adv. A 91, ο 521 / H 457 / τ 575; μνᾶτο· -λλὰ / πλεῖστα δὲ δῶρα Hes. fr. 204,54 < 41; -λλὰ δὲ μῆλα / Nomen h. Merc. 232 / O 314, α 337, δ 230; -λλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα π 63; -λλά θεούς+ δ 433, Aristeas fr. 1,5 p. 86 Dav.; -λλά I 464, Φ 551 ≅ δ 427 = 572 = κ 309 = ε 389^med.^; ἤ οἱ+ πλεῖστον Δ 138, O 616 — [⏑̄] ἐπὶ -λλόν/ά Ψ 320, O 685; οὐ (μάλα) -λλὸν ἐπὶ χρόνον μ 407, ο 494; (σέο) -λλὸν (ἀμείνων) α 253, β 180; ἱδρῶ -λλόν K 572; μάλα -λλοί/όν/ά (+ Verb) ξ 281 / I 398, Ψ 245. 832 (+ ἀπόπροθι), γ 121, δ 811, η 321 / B 798, E 197, I 348. 364, Π 838, Ω 391, ψ 267 (βροτῶν ἐπὶ ἄστε'), Op. 697; ἄλλαι -λλαί 'Αχαιΐδες φ 251; μάλα / κακὰ / ἦ γὰρ -λλὰ παθών+ X 220, ο 401, ν 90 (πάθ' ἄλγεα) / ε 377, θ 184, ο 176 / = δ 81^ex.^; κακὰ -λλά h. Merc. 204; -λλὰ κάκ' (ἀνθρώποισι+) Ω 518, ξ 289, ρ 287 ≅ 474, Antim. Teius fr. 2 p. 79 Dav.; (πάσχειν) ἄλγεα / πήματα -λλά ν 310 ≅ π 189 / O 721; ἄσπετα / δαίδαλα / κτήματα / χρήματα / ἔθνεα / κρέα / πυρὰ / ξύλα -λλά Λ 704, δ 75 / Σ 482, Th. 581 / E 481 / ν 203, ο 230 / B 91 = 464 / Θ 231, μ 19, ω 364, h. Merc. 135 / Θ 509 ≅ I 77^in.^ ≅ 234^in.^, K 12 / τ 64, Op. 808, h. Merc. 108; Subst. + -λλά B 660, μ 440, τ 203 ≅ Th. 27, τ 285; οἷά τε / τὰ δὲ -λλά ε 422, θ 160 / β 58 = ρ 537, χ 273; Verb + -λλά Λ 684, γ 54; -λλὰ διδοῖ+ I 519, η 242 = ι 15, h. Cer. 327; -λλοὶ/ὸν/ὰ + Verb N 733, φ 367 / ξ 339 / Φ 585, Sc. 92; -λλὰ (...) + Nomen M 22, Σ 449 ≅ Hes. fr. 22,6, h. Ven. 140; -λλοὶ/ὴ/ὸν/ὰ + Präp. A 242, Δ 77, β 181, δ 822, ρ 269 / ε 323 / Ψ 378 / Λ 559, Diotim. fr. 2,1 p. 213 Ki. (= Suppl. Hell. 394); -λλά Ξ 410, X 170. 239, ζ 174, ψ 304, Hes. fr. 26,15; καὶ πλείον' η 213; (ἦ+) πλεῖστον/οι Π 377, Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav., Th. 231 / ≅ Hes. fr. 22,5^ex.^; (ὥς κεν+) πλεῖστα φέρει+ / πόροι Z 69, δ 229 / π 392 = φ 162; ὅθι πλεῖστα I 382 = δ 127 — [⏑̄⏑] καὶ -λλά περ O 30 — [⏑̄⏑] πουλὺς/ὺν ὅμιλος/ον θ 109 / K 517, ρ 67; (εἵνεκα) πουλὺν ἐφ' ὑγρήν K 27, δ 709; πουλύν E 776 ≅ Θ 50; (μάλα) -λλοὶ 'Αχαιῶν / Verb B 161 = 177, Ω 737 / K 227; (μάλα) -λλοὶ/ὰ δ' ἑταῖροι θ 217, I 585; τὰ δὲ -λλά ρ 457; -λλοὶ ἐόντες β 241; (σέο) -λλὸν ἀμείνων+ / ἀρείων+ / ἀρίστη+ / ὀπίσσω Z 479, H 114 = Π 709^ex.^ = Φ 107^ex.^, Λ 787, Op. 19. 320 / γ 250, Op. 207 / Op. 279, Sc. 48 / Π 710; (μάλα) -λλὸν ἀάσθη(ν) / Verb T 113, h. Ven. 253 / P 142, Σ 252, Y 178; ⌞ἄλγεα / κακὰ -λλὰ⌟ μογήσας+ β 343, γ 232, π 19, τ 483 / ζ 175, φ 207, ψ 101 = 169; ⌞ ⌟ πάθοιμεν+ ι 53 / Γ 99 = ψ 53^ex.^ ≅ ρ 284^ex.^, ν 131; μάλα -λλὰ πέπασθε+ / Verb κ 465, ν 6 / Θ 22; (κακὰ) -λλὰ ἔοργε+ / φυτεύει E 175 = Π 424 = Θ 356^ex.^, I 320 / ε 340; -λλὰ μογήσας B 690, ε 449 ≅ η 147, ο 489 ≅ ψ 338^ex.^ = Th. 997^ex.^; κειμήλια / ἀγάλματα ⌞-λλὰ καὶ ἐσθλά⌟ I 330, Ω 381, ο 159 ≅ τ 272 / μ 347; ⌞ ⌟ β 312, δ 96; κτήματα / Subst. -λλὰ + Verb ι 41 / Σ 560, Ω 192, δ 33, ξ 250; κρέα / ξύλα -λλά + Verb α 112 / Θ 507 ≅ 547; (παλαιά τε) -λλά τε εἰδώς+ B 213, β 188 = η 157^ex.^ = ω 51^ex.^; μενοεικέα, -λλά ξ 232; (μάλα) -λλὰ (δ') ἔδωκε+ B 255, Λ 243, Φ 42, Ω 685, η 264; μάλα -λλά A 156; κακὰ -λλὰ πορίζει Hes. fr. 302,10; ἐπὶ -λλὰ δ' ἀλήθην ξ 120; -λλὰ γὰρ ἔτλην+ θ 182, h. 15,6; -λλὰ κελεύων / Verb E 528, P 356 / I 333, ξ 285, π 205; -λλὰ δὲ/τε + Nomen δ 230, ι 45 / ο 537 = ρ 164 = τ 310; -λλὰ δ(έ) P 431, γ 393 = 445^ex.^, δ 522, η 82 = ψ 85^ex.^, χ 47, ω 45. 65, Hes. fr. 302,5, h. Merc. 360; -λλά λ 340, ρ 452, h. Ap. 303; καὶ πλεῖστα πόρῃσιν π 77, υ 335 **3bβ** [⏑̄×] Verb + (...) -λλόν/οί/ούς/ή/ῆς/ῇ/ήν/ά δ 686, τ 387 / K 236, h. 7,39 / Ω 608 / Ξ 183 = σ 298, ε 455, h. Merc. 117 / ι 375 / ξ 136 / δ 258, Th. 442 / A 124, E 619, Θ 554, O 82, α 129, ι 281, ξ 231, Op. 655; εἵνεκα+ -λλοί/ῶν/ούς/ά λ 438, I 97, γ 212, ρ 118; (ἦν+) μάλα -λλοί/ήν/αί/ά ν 239, Θ 186, I 44, α 1; ἕνα -λλοί/ούς P 95, υ 313; Pron. u.ä. + -λλοί/ή/ήν X 16, Op. 763, Sc. 316 / Ψ 504 = 520^ex.^ / h. Merc. 237; Präp. + (...) -λλῶν/ή/ῆς/ῇ/ήν/αί I 116 / Ω 163 / h. Merc. 373 / I 143 ≅ 285 / O 80 / h. Ap. 441; οἷά τε -λλούς/ά λ 364 / ι 128, λ 536, Op. 322, Choer. fr. 9,2 p. 195 Ber.; ἤλιθα -λλή/ήν ε 483, ι 330, ξ 215, τ 443 / Λ 677; ἔνθα δὲ (u.ä.) -λλαί/άς/ά κ 529, μ 127 / Z 498, ν 349 / N 797, ι 183, χ 335; ἱδρῶ -λλόν K 574; ἠέρι+ -λλῷ/ῇ/ήν Th. 9 / Γ 381 = Y 444, Λ 752, Φ 549. 597 / P 269; αἵματι / ἀλείφατι / (ἐν) πυρὶ (...) -λλῷ ι 397, σ 336 / ω 67 / Φ 362, μ 237, h. Cer. 248; λαίλαπι+ -λλῇ/ήν P 57 / Δ 278, h. 7,24; μενοεικέα -λλήν/ά π 429 / I 227, ε 267, h. 1,13 Hurst; θυμοφθόρα -λλά Z 169; Subst. + -λλήν M 7, Φ 333; δαίδαλα / κτήματα / ἔθνεα -λλά Ξ 179, Σ 400 / N 626, h. Ap. 155 / B 459. 469; κακὰ / κρέα -λλά Ξ 89, O 132, h. Ap. 302 / ρ 331; ἄλλα τε -λλά ρ 422 = τ 78, Op. 37; πλεῖστα Cert. p. 40,16 **3bγ** [⏑̄–] -λλὸς (γάρ) H 156, Σ 603, ψ 250, h. Merc. 249, Vit. p. 18,25; -λλὸν γάρ Ξ 30 = P 403^in.^; -λλόν (+ Komp.) Ψ 399, ξ 17; -λλοὶ δ' οὐτάμενοι+ M 427, λ 40; -λλοὶ γάρ B 803 ≅ Π 448^in.^, Δ 543, E 383, H 328; -λλοί Z 227. 229, Λ 179, M 14, Π 370, Ψ 30. 32, δ 495, τ 379, Sc. 241, h. Ap. 143; -λλῶν (+ Gen. Pl.) I 74, P 393, α 3, ω 382; -λλοὺς γὰρ / δὲ (Τρώων) M 226, φ 153 / δ 257; -λλούς Π 747, Φ 236. 344, θ 23, ι 266, λ 516 ≅ χ 229, h. Merc. 286; -λλόν I 469 (~ ι 45), Λ 307, h. Cer. 309; -λλῇ η 271, ι 315; -λλὴν (ἠέρα+) η 15. 140, h. Ven. 123; -λλαί B 128, H 468, ι 23, Sc. 376, h. Ven. 119; -λλέων ([Syniz., s.u.] ἐκ πολίων) B 131, I 544, δ 813; -λλάς A 3 ≅ Λ 55, K 15, Λ 494 = Op. 509^in.^, Π 390, Y 326, τ 341, χ 169; -λλὰ λισσόμενος+ E 358, Φ 368, X 91; -λλὰ κτήματ' / χρήματ' ἄγων+ γ 312, ξ 385; πλείων Op. 380; πλέονες (Syniz. [s.u.]) σ 247; πλείστους Ξ 520 — [⏑̄–] -λλοὶ γάρ ψ 217; -λλῶν Ω 498; -λλόν ι 45 (~ I 469); -λλαί ξ 513, τ 235; ἧς τε πλείστην T 222 [⏑̄–] -λλῶν N 360, Th. 447 **3c** dreis. **3cα** [⏑̄⏑⏑] ⌞πλείοσι(ν)⌟ μ 196, τ 168; πλείονα ἴσασιν Ψ 312 [⏑̄⏑⏑] καὶ ⌞ ⌟ K 106 [⏑̄⏑⏑] καὶ πλείονα οἶδα+ N 355 ≅ T 219^ex.^ ≅ Φ 440, μ 188 **3cβ** [⏑̄–⏑̄] -λλοῖσιν γάρ τ 407; -λλῇσιν B 108, K 391 [⏑̄–⏑̄] -λλοῖσιν ω 26; -λλάων πολίων B 117 = I 24

Syniz. (La. hier nach van Thiels 'Vulg.'; Ludwich liest Akk. -έας, West [außer O 66, Φ 131, v. in app.] -ΐς < *-ύνς; s. L 2) (in M 1aβ:) [⏑̄⏑] -λεῖς N 734; [⏑̄⏑] -λέων Π 655; -λέας A 559 ≅ B 4, γ 262 ≅ δ 170^ex.^, Op. 580; -λεῖς O 66, Y 313, Φ 59. 131; (M 3bγ:) [⏑̄–] -λλέων B 131, I 544, δ 813; πλέονες σ 247; kontr. Nom. -λεῖς nur Λ 708 (in M 1aβ [⏑̄⏑])

Σχ sch. min. Berlin inv. 5014 u. P. Mich. 1588 zu A 3: -λλάς· πλείστας, sch. D Δ 449, H 156: μέγας, Ψ 504: βαθεῖα

L **1** allg. u. zur Bildung: Szemerényi, Scripta minora III, 1410–1440 (πολύς u. πολλός); Lamberterie, -υς 600–640 (632 f. zu πολλο-) u.ö.; sowie in E (s.o.) **2** Formen: Chantraine, Gr. h. I 220 f. 253 u.ö.; Rix, Histor. Gr. 162 f.; -λέας/λεῖς: Scheindler, WS 44, 1924/25, 106 ff. (s.a. Schulze, Kl. Schr. 315 f.; Nickau, Untersuchungen 46); *-ύνς: West,

Ilias I, praef. p.XXXIV; ders., Studies in the Text and Transmission of the Il., München/Leipzig 2001, 28. 174; *πουλύς*: Leumann, Hom. Wört. 317 A.107 (aus *Πουλυ-δάμας, -βότειρα*, vgl. *ἠύς*); fem. *πουλύς*: Schulze, QE 445ff.; Wackernagel, Unt. 62f.; Leaf zu *K*27; Überl. *πουλύς* vs. *πολλός*: West zu Th.190; Steigerung: Leumann, MH 2, 1945, 1ff.; Seiler, Steigerungsformen 113f.; **3** adv.Akk.: J.La Roche, Hom. Studien (Der Acc. im Hom.), Wien 1861, 37. 48. 51f. **4** Kompos.: Stanford, CPh 45, 1950, 108–110 (Vgl. mit *παν-*); Griffiths, Ph. 129, 1985, 193–200 **5** Stellung: Ammann, Hom. Wortfolge (s.v. *μάλα* L) 16; Russo, TAPhA 94, 1963, 244; Conrads, HSPh 69, 1965, 242; Rossi, GGA 223, 1971, 174; Anapher: Fehling, Wiederhol. 199; K.Dickson, Nestor, New York–London 1995, 78 (Betonung der Materialfülle in den Prologen: *A*2f., *α*3f., vgl. *γ*113); Di Benedetto, MD 45, 2000, 20f. (im *I*); Appos.: Hahn, TAPhA 85, 1954, 204ff. u.ö.; Formel: Hoekstra, Modifications 55. 117f.; Vbd. 'all' + 'viel': M.Forderer, Anfang u. Ende der abendländ. Lyrik, Amsterdam 1971, 200 **6** Bed.: Graz, Feu 124–126; Bissinger, *μέγας* (s.d. L) 282ff. (*μέγας* u. *πολύς*; s.a. Leaf zu *H*156); Quantität für Intensität: Snell, Entdeckung[7] 26; Verdenius, Archaï. denkpatronen, Lampas 2, 1969, 103; Akust.: Krapp, Akust. Phänomene 225f.; Ggs. 'einer – viele': Welskopf, in: *Φιλίας χάριν*, Festschr. Eug.Manni, Roma 1980, 2211f.

B *viel*, attr. (selten präd.), alleinstehend od. subst. (s.u. G1. 2) von (nicht gezählten ~ virtuell unzählbaren, nicht begrenzten) Mengen, u. zwar im Pl.: *zahlreiche (zahllose)* Lebewesen, Sachen, 'Abstr.' usw.; od. im Sg.: *zahlreiche, reichliche, vielfältige ~ große*, d.h. aus *vielen* Elementen bestehende Menge (auch von Zeit *viel ~ lange* Zeit; od. Fläche *viel ~ weites, unbegrenztes* Land, Meer); (13) adv.Akk. *viel, vielfach ~ eifrig, innig* usw. (Quantität für Intensität, s. L6), od. *oft* (vgl. *πολλάκι*[ς], *αἰεί*), od. *weit* usw.; mit Komp. u. Sup. (s. II, III); zur Stellung s. G3. 4, oft Anapher (*I* u.ö.), s. G9; z.T. dir.R. (s.u. Markierung der einz. Stt.); geht nicht wie *μέγας* (s.d.) auf die überblickbare *große* Umrißgestalt, sondern auf die *Vielzahl* (Unbegrenztheit) der Einzelelemente (vgl. z.B. *μέγας ὄρχατος η*112+ 'umgrenztes Grundstück' ggüber *-λέος πεδίοιο Δ*244+, *-λλὴν ἐπ' ἀπείρονα*[!] *γαῖαν o*79 'weite, grenzenlose Fläche', wo sich endlos Schritt an Schritt reiht [s. weiteres in G6]; *μέγα* [s.d. B17] *ἔθνος M*330 'großes Volk' ggüber *-λὺς λαός / ὅμιλος ζ*164+ 'zahllose Menge'; s. Bissinger in L6). – Wortf.: *θαμά, θαμέες*+, *μάλα, μέγας, μυρίοι* (s.dd. mit Wortf.: *ἀπειρέσιος, ἀπείρων, ἄσπετος* [s.d.] usw.), *χίλια; πάντες* (u. adv. Abll.); *πολλάκις, αἰεί*; (zu 11aη:) *εὐρύς*; (zu 1aζ; 1c; 1dζ [*πο(υ)λὺν χρόνον, πολλὸν ἐπὶ χρ.*]:) *δηρὸν χρ.*; (zu 3bα:) *ὄχ' ἄριστος* u.ä.; Opp.: *ἠβαιόν, (σ)μικρός, ὀλίγος, παῦρος, τυτθόν* (zur Konnot. s. noch die Vbd. mit versch. Adv. u. Adj. in G5. 6. 7. 8)

Disposition I Pos. **1** Nomen im Sg. **1a** *πολύς/ύν* **1aα** *zahlreiche* Menschenmenge **1aβ** *reichlicher* Besitz, Lebensgut **1aγ** sonst bei Mengenbegr. **1aδ** *viel* Flüssigkeit **1aε** *reichlicher* Winter, Regen **1aζ** *großer* (aus *vielen* Teilen bestehender) Haufen **1aη** räuml.: *weites* Meer, Land **1aϑ** zeitl.: *viel (lange)* Zeit **1aι** akust.: *viel(fältiger, großer)* Lärm **1aκ** sonst von 'Abstr.' **1b** Gen. *πολέος* **1c** *πουλύς/ύν/ύ* **1d** *πολλός/ή/όν* (Gliederg. wie in 1a; dazu:) ... **1dλ** bes. Gebr.: präd., subst. **I2** Nomen im Pl. **2a** von Menschen **2aα** *πολλοί/αί/ά*+ **2aαα** allein **bb** mit part.Gen. **cc** neben Adj., *ἄλλοι*+ **dd** attr. zum nachgest. Nomen **ee** attr. zum vorangest. Nomen **ff** präd., appos. **2aβ** *πολέες*+ ... (Gliederg. wie in 2aα) **2b** von Tieren, Pflanzen, Unbelebtem, 'Abstr.' **2bα** *πολλοί/αί/ά*+ meist attr. zum (nach- od. vorangest.) Nomen **2bαα** von Tieren **bb** von Besitz, Gaben, Beute **cc** sonst von Sachen (auch Pflanzen) **dd** von Orten, Begr. aus der Natur **ee** von Zeitbegr. u. 'Abstr.' **ff** bes. Gebr.: präd., appos. **2bβ** *πολέες*+ meist attr. **2c** *πολλά* von Übeln, Strapazen **2cα** *πολλά* subst. od. attr. + *ἄλγεα / κακά*: 'durchmachen' **2cβ** *κακὰ πολλά / πολλὰ ... ἀτάσθαλα*: 'tun' **2cγ** sonst von *ἄλγεα* usw. **2d** sonst *πολλά* subst. od. attr. beim subst. Adj. **2dα** zus.fassend von Besitz, Gaben usw. **2dβ** als Obj. zu 'mitteilen', 'wissen' (meist paratakt. nb./attr. zu Adj.) **2dγ** von Zeitbegr. **2e** *πολλά*+ im Übergang zum Adv. **2eα** bei 'raten' u.ä. *viel > vielfach*, bei 'überlegen', 'tun' usw. **2eβ** räuml. *ins Weite > weit* **I3** Adv. **3a** *πολλά* **3aα** *eifrig, innig* 'bitten' u.ä. **3aβ** *vielfach ~ oft* bei räuml. Bew. u. sonst **3b** *πολλόν* **3bα** beim Komp. u. Sup. **3bβ** bei Präp., Adv. der Distanz **3bγ** bei versch. Verben **3c** *πολύ* **3cα** beim Komp. u. Sup. **3cβ** bei räuml. Präp. **3cγ** bei *πρίν* **3cδ** bei 'komp.' Verben **II** Komp. *πλέων* usw. **1** von Männern, (1[I]) Vögeln **2** von Sachen u. 'Abstr.' **3** von Wissen, (1[H]) Besitz **4** vom 'größeren Teil' **5** mit Art. **III** Sup. *πλεῖστοι*+ **1** von Männern, Scharen **2** attr. zu Sachen u. 'Abstr.' **3** von Besitz u. (2[H]) Wissen **4** Adv. *πλεῖστον/α*. – Attr. u. präd./appos. Gebr. nicht immer eindeutig unterscheidbar.

Im folgenden wird das Lemmawort (bei mehrfachem Vorkommen in ders. Perik.) nur dort abgekürzt (*-λύς* usw.), wo es den in der betr. Gruppe dargestellten Gebr. zeigt, sonst ausgeschrieben (*πολύς* usw.).

die Stellen:

I Pos. **1** Sg., attr. u. (1dλ, s.a. in 1dγ. δ. η:) präd. **1a** *πολύς/ύν* **1aα** *zahlreiche (große)* Menschenmenge (*viel* Volk; vgl. 1c. dα), meist Krieger (außer 1°, 1[H]) *ζ*164 „*-λὺς δέ μοι ἔσπετο λαός*" *B*664 *-λὺν δ' ὅ γε λαὸν ἀγείρας* Op.652 *-λὺν σὺν λαὸν ἄγειραν B*115 „*ἐπεὶ -λὺν ὤλεσα λαόν*" = *I*22 *I*483 „*-λὺν δέ μοι ὤπασε λαόν*" *Σ*452 „*-λὺν δ' ἅμα λαὸν ὄπασσε*" *E*334 *-λὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων* = *P*462[ex.] *Ψ*651 *Πηλεΐδης δὲ -ὺν καθ' ὅμιλον 'Αχαιῶν ' ᾤχετ'* Hes.fr.75,7 *-λὺς δ' ἀμφίσταθ' ὅμιλος N*472 *μένει κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον -λὺν ἀνδρῶν* **1aβ** *viel* Besitz, Lebensgut (vgl. 1b. dβ) *Ψ*549 „*ἔστι τοι ἐν κλισίῃ χρυσὸς -λύς, ἔστι δὲ χαλκός*" *φ*62 *ἔνθα σίδηρος ' κεῖτο -λὺς καὶ χαλκός P*493 (Rüstung) *-λὺς δ' ἐπελήλατο χαλκός* (≅ *N*804[ex.] in 1dβ) *λ*490 „*ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος -λὺς εἴη*" *γ*301 „*ἔνθα -λὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων*" *δ*90 „*-λὺν βίοτον ξυναγείρων*" *o*456 „*βίοτον -λὺν ἐμπολόωντο*" *ρ*250 „*ἵνα μοι βίοτον -λὺν ἄλφοι*" Op.232 *τοῖσι φέρει μὲν γαῖα -λὺν βίον τ*61 *ἀπὸ μὲν σῖτον -λὺν ἧρεον* Th.974 *-λὺν δέ οἱ ὤπασεν ὄλβον* h.30,12 *ὄλβος δὲ -λὺς καὶ πλοῦτος ὀπηδεῖ* **1aγ** sonst Mengenbegr. für eine Gesamtheit aus zahlreichen Individuen (vgl. 1dγ): *viel* Klee *δ*603 („*πεδίοιο*) *ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς -λύς*" **1aδ** *viel* Flüssigkeit (vgl. 1c) *N*705 *-λὺς ἀνακηκίει ἱδρώς* ≅ *Ψ*507[ex.] *Π*110 *κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς ' πάντοθεν ἐκ μελέων -λὺς ἔρρεεν ζ*86 *-λὺ δ' ὕδωρ ' καλὸν ὑπεκπροῤέει* **1aε** (nicht) *viel, reichlicher* Schnee, Sturm, Regen (Hagel, vgl. *ζ*43f.; vgl. 1c. dε) *δ*566 „*οὐ νιφετός, οὔτ' ἄρ χειμὼν -λὺς οὔτε ποτ' ὄμβρος*" *K*6 (Zeus) *τεύχων ἢ -λὺν ὄμβρον ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν* **1aζ** *großer* (aus *vielen* Teilen bestehender) Haufen (vgl. 1dζ) *μ*45 (Sirenen) „*-λὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς ' ἀνδρῶν πυθομένων*" **1aη** räuml. (vgl. 1b. c. dη); *viel* (eine weite, große Strecke) Meer, Land durchqueren u.ä. (*viel herumkommen*, s. *γαῖα* B1c u. vgl. *εὐρύς*): Op.635 *ἦλθε -λὺν διὰ πόντον ἀνύσσας*, Cypr.fr.7,9 p.38 Dav. *πόντον -λὺν ἐξορόθυνεν* h.Merc.337 *-λὺν διὰ χῶρον* ‚ *Y*249 „*ἐπέων δὲ -λὺς νομὸς* (s.d. B3) *ἔνθα καὶ ἔνθα*" *ein weites Feld* (s. Edwards, Iliad z.St. mit Parall.; zum VE s. *Ψ*320 in 2eβ) **1aϑ** zeitl. (dir.R. außer *M*9, *δ*675, *ε*319, h.Cer.94; 5× neg.); *viel (lange)*

Zeit -λὺν χρόνον [⏑⏑] (vgl. 1c. dϑ; metr. anders *δηρὸν χρόνον*): *B* 343 „⸢-λὺν χρόνον⸣ ἐνθάδ' ἐόντες" *Γ* 157 „⸢ ⸣ ἄλγεα πάσχειν" + *β* 115, *ε* 319, *λ* 161, *ο* 545, *φ* 70, *ω* 218 (*ἀμφὶς ἐόντα*), h. Cer. 94 neg.: *M* 9 (*τεῖχος*) *οὔ τι* ⸢ ⸣ *ἔμπεδον ἦεν* *δ* 594 „*μὴ δή με* ⸢ ⸣ *ἐνθάδ' ἔρυκε*" ≅ *ο* 68ex. + *δ* 543 675 *οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια* ⸢ ⸣ *ἦεν ἄπυστος* + *π* 267 *zu viel (langer) Schlaf:* *ο* 394 „*ἀνίη καὶ -λὺς ὕπνος*" **1a ι** akust. (vgl. 1d ι): *viel(fältiger, großer)* Lärm, Gesang (oft im Kampf), *π.* (meist unmittelbar) vorangest.: *B* 810 ⸢-λὺς δ' ὀρυμαγδὸς⸣ *ὀρώρει* = *Θ* 59 = *ω* 70 = *Δ* 449ex. = *Θ* 63 = Sc. 401ex. *K* 185 (Raubtier) ⸢ ⸣ *ἐπ' αὐτῷ ' ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν Φ* 313 „*-λὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε*" *I* 547 „*ἀμφ' αὐτῷ θῆκε* ⸢-λὺν κέλαδον⸣ *καὶ ἀϋτήν*" *Σ* 530 *ὡς οὖν ἐπύθοντο* ⸢ ⸣ 493 *-λὺς δ' ὑμέναιος* ⸢*ὀρώρει*⸣ = Sc. 274ex. *ϑ* 380 *-λὺς δ' ὑπὸ κόμπος* ⸢ ⸣ **1a κ** sonst bei 'Abstr.' *viel (groß)* (vgl. 1d κ); Mühe: *Z* 525 „*οἳ ἔχουσι -λὺν πόνον εἵνεκα σεῖο*" *O* 365 *ὥς ῥα σύ, ἥϊε Φοῖβε, -λὺν κάματον καὶ ὀϊζὺν ' σύγχεας 'Αργείων* optisch: Schönheit, Glanz: *ψ* 156 *κὰκ κεφαλῆς χεῦεν -λὺ κάλλος 'Αθήνη* h. 32,4 *-λὺς δ' ὑπὸ κόσμος ὄρωρεν ' αἴγλης λαμπούσης* nom. act.: Pan. fr. 13 I, 15 p. 122 Dav. *παῦε -λὺν πότον λαβ das viele (übermäßige) Trinken* **1b** Gen. *πολέος*; durch *viel* (eine große Strecke der) Ebene (Part. des Orts, s. Schwyzer II 111 f.; vgl. 1a η. c. dη): *Δ* 244 (Gl.) „⸢-λέος πεδίοιο⸣ *θέουσαι*" ≅ *Ψ* 521ex. + 475 *Ε* 597 *ἰὼν* ⸢ ⸣ — *viel* Lebensgut (vgl. 1aβ. dβ): *β* 126 „*ποθὴν -λέος βιότοιο*" *großes, starkes* Feuer (vgl. 1dε): *υ* 25 (Gl.) *-λέος πυρὸς αἰθομένοιο* — Subst. *eine Menge* wert (wiegt viel auf als Tauschobjekt; vgl. *I* 116 [in 2aαdd], *Λ* 514 [cc]): *Ψ* 562 („*δώσω οἱ ϑώρηκα*) *-έος δέ οἱ ἄξιος ἔσται*" ≅ *ϑ* 405 **1c** *πουλύς/ύν* (4x fem., s. L 2); *zahlreiche* Menschenmenge (vgl. 1aα. dα): *ϑ* 109 *ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος, ' μυρίοι* (*νέοι πολλοί τε καὶ ἐσθλοί*) *K* 517 *Τρώων κατεδύσετο* (Ap.) ⸢*πουλὺν ὅμιλον*⸣ *ρ* 67 (*τῶν*, sc. *μνηστήρων*) *ἀλεύατο* ⸢ ⸣ *Θ* 472 „*ὀλλύντ'* (Zeus) *'Αργείων πουλὺν* (*πολὺν* vulg., *πολέα* testis) *στρατὸν αἰχμητάων*" — fem.: *viel* (*dichter*, unsichtbar machender) Nebel (vgl. 1aδ. ε; dδ. ε): *E* 776 *περὶ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευε* (Hera) ≅ *Θ* 50ex. (*πολλὺν*, *πολὺν*, *πουλὴν* vv. ll.) übers *weite* Meer (vgl. 1aη; b; dη): *K* 27 ⸢*πουλὺν* (*πολ*[*λ*]*ὺν*, *πολλὴν*, *πουλ*[*λ*]*ὴν*, *πολλοὶ* vv. ll.) *ἐφ' ὑγρὴν*⸣ *' ἦλυθον ἐς Τροίην* *δ* 709 („*αἳ*, sc. *νῆες*) *περόωσι δὲ* ⸢ ⸣" — *lange* Zeit (vgl. 1aϑ; dϑ): Th. 190 (*μήδεα Οὐρανοῦ*) *ὣς φέρετ' ἂμ πέλαγος πουλὺν χρόνον* (*πολὺν* vulg., *πολλὺν* v. l., *πολλὸν* ci.), zu Form u. Überl. s. West z. St., metr. gleichw. *δηρὸν* (s. d.) *χρόνον*, s. noch *-λὸν ἐπὶ χρόνον*

1d *πολλός/ή/όν*+ **1dα** *zahlreiche* Menschenmenge (vgl. 1aα. c) *Σ* 603 *-λὸς δ' ἱμερόεντα χορὸν περιίσταθ' ὅμιλος ' τερπόμενοι* Sc. 475 *-λὸς* (*πουλὺς* S) *δ' ἡγείρετο λαός* Hes. fr. 204,99 (*γένος*) *-λὸν ἀϊστῶσαι*, präd.? (s. in 3bγ) **1dβ** *viel* Besitz, Beute, Lebensgut (vgl. 1aβ. c) *N* 804 (*ἀσπίς*) *-λὸς δ' ἐπελήλατο χαλκός* (≅ *P* 493ex. in 1aβ) h. Merc. 249 *-λὸς δὲ χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἔνδον ἔκειτο, ' πολλὰ δὲ* ... *ψ* 305 *-λὸς δὲ πίθων ἠφύσσετο οἶνος* *I* 469 „*-λὸν δ' ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο*" *ι* 45 *ἔνθα δὲ -λὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα ' ἔσφαζον* 164 „*-λὸν γὰρ* (*ἠφύσαμεν*", sc. *οἶνον*) Vit. p. 18,25 *Πλοῦτος γὰρ ἔσεισι ' -λὸς* (*πολὺς* S) *δ* 686 „*βίοτον κατακείρετε -λόν*" *π* 429 „*κατὰ ζωὴν φαγέειν μενοεικέα -λήν*" Op. 118 *καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα ' αὐτομάτη -λόν τε καὶ ἄφθονον* *I* 143 („Orest) *ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι -λῇ*" ≅ 285 *ω* 67 „*καίεο δ' ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι -λῷ*" h. Merc. 181 „*ἅλις τ' αἴθωνα σίδηρον ' καὶ -λὴν ἐσθῆτα*" *Λ* 677 „*λῃΐδα δ' ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν ἤλιθα -λὴν, ' πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας*" *M* 7 *νῆάς τε θοὰς καὶ λῃΐδα -λήν* Th. 442 *ῥηϊδίως ἄγρην κυδρὴ θεὸς ὤπασε -λήν* **1dγ** sonst Mengenbegr. für eine Gesamtheit aus zahlreichen Elementen (vgl. 1aγ): *viel* Sand u. a. *I* 7 (Gl.: *κῦμα*) *-λὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν* *Λ* 495 (Gl.: *πολλὰς δὲ δρῦς πολλὰς δέ τε πεύκας*) *-λὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει* *Ω* 163 *ἀμφὶ δὲ -λὴ ' κόπρος ἔην κεφαλῇ* *ρ* 297 *ἐν -λῇ κόπρῳ* *ι* 330 „*κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ, ' ἥ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ⸢ἤλιθα -λή⸣*", präd. *ε* 483 *φύλλων γὰρ ἔην χύσις* ⸢ ⸣ ≅ *τ* 443ex. *ι* 375 „*τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἥλασα -λῆς*" *ξ* 136 („*ὀστέα*) *ψαμάθῳ εἰλυμένα -λῇ*" *ε* 257 *-λὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην* Sc. 269 *-λὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους* h. Cer. 309 (*πολλὰ δ' ἄροτρα*) *-λὸν δὲ κρῖ λευκὸν ἐτώσιον ἔμπεσε γαίῃ* h. Merc. 237 *ἠΰτε -λὴν ' πρέμνων ἀνθρακιὴν* **1dδ** *viel* Flüssigkeit (vgl. 1aδ; *οἶνος* in dβ) *K* 572 ⸢*ἱδρῷ -λὸν*⸣ *ἀπενίζοντο θαλάσσῃ* 574 *κῦμα θαλάσσης* ⸢ ⸣ *' νίψεν* *ε* 323 *ἅλμην ' ... ἥ οἱ -λὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν*, präd. 455 *θάλασσα δὲ κήκιε -λὴ ' ἂν στόμα τε ῥῖνας ϑ'* (s. van der Valk, Text. Crit. Od. 171 f.) *ψ* 237 *-λὴ δὲ περὶ χροῖ τέτροφεν ἅλμη* *τ* 387 *ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο -λόν* (*πουλύ* v. l.) *ι* 397 („*μοχλὸν*) *πεφυρμένον* ⸢*αἵματι -λῷ*⸣" *σ* 336 „*φορύξας* ⸢ ⸣" **1dε** *viel, reichlicher* Nebel, Unwetter, Regen, Hitze, Feuer (vgl. 1aε. b. c; dazu s. *ζ* 43 f.) *Γ* 381 (Aphr.) *ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι -λῇ* = *Y* 444 = *Φ* 597ex. ≅ *Λ* 752ex. ≅ *Φ* 549ex. ≅ Th. 9ex. (*-λῷ*, v. l. *-λῇ*) *Π* 790 *ἠέρι γὰρ -λῇ κεκαλυμμένος ἀντεβόλησε* (Ap.) *P* 269 *λαμπρῇσιν κορύθεσσι Κρονίων ἠέρα -λλὴν ' χεῦ'* *η* 15 *-λλὴν ἠέρα χεῦε* (Ath.) 140 (*βῆ*, Od.) *-λλὴν ἠέρ' ἔχων, ἣν οἱ περίχευεν 'Αθήνη* *P* 57 *ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι -λλῇ*, vgl. *μεγάλῃ σὺν λαίλ.* (*μ* 408) *Δ* 278 *ἄγει δέ τε* ⸢*λαίλαπα -λλήν*⸣ h. 7,24 („*μὴ*) *ὄρσῃ ἀργαλέους τ' ἀνέμους καὶ* ⸢ ⸣" Op. 677 *ὄμβρῳ ' -λλῷ ὀπωρινῷ* *X* 31 (Gl.: Hundsstern) *φέρει -λλὸν πυρετὸν* (s. d.) *δειλοῖσι βροτοῖσιν* *Φ* 362 *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ -λλῷ* (≅ *Λ* 157ex. *πυρὸς ὁρμῇ*) + *μ* 237 h. Cer. 248 „*ξείνη σε πυρὶ ἔνι -λλῷ ' κρύπτει*" *κ* 359 *πῦρ ἀνέκαιε ' -λλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ* *Φ* 333 „*πιφαύσκεο δὲ φλόγα -λλήν*" **1dζ** (nicht sehr) *großer* Hügel (vgl. 1aζ) *Ψ* 245 „*τύμβον δ' οὐ μάλα -λλὸν ἐγὼ πονέεσθαι ἄνωγα*" **1dη** räuml.; von *γαῖα*, (je 1x) *χώρη*, *ὁδός* (vgl. 1aη. b. c; 2eβ): *O* 80 (Gl.) *ὅς τ' ἐπὶ -λλὴν ' γαῖαν ἐληλουθώς* *β* 364 „*πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι* ⸢*-λλὴν ἐπὶ γαῖαν*⸣" *δ* 268 „*-λλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν*" *τ* 284 „*χρήματ' ἀγυρτάζειν* ⸢ ⸣ *ἰόντι*" ≅ Cerc. fr. 1,2ex. p. 70 Ki. (*ἰόντες*) *ξ* 380 „⸢ ⸣ *ἀληθεὶς ' ἦλθεν*" (vgl. *ἐπὶ -λλὰ δ' ἀλήθην* usw. *ξ* 120+ in 2eβ) *ο* 79 „*δειπνήσαντας ἴμεν -λλὴν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν*" Th. 861 *-λλὴ δὲ πελώρη καίετο γαῖα*, präd. (s. West z. St.) *Ψ* 520 *οὐδέ τι -λλὴ ' χώρη μεσσηγύς* *φ* 20 *-λλὴν ὁδὸν ἦλθεν 'Οδυσσεύς* h. Ven. 123 „*πολλὰ δ' ἔπ' ἤγαγεν ἔργα* ... *ἀνθρώπων* (sc. Hermes die Aphr.), *' -λλὴν δ' ἄκληρόν τε καὶ ἄκτιτον* (sc. *γαῖαν*)", s. Càssola z. St. (keine) *starke, tiefe* Spur (mögl. auch präd.): *Ψ* 504 (*ἅρματα*) *ἐπέτρεχον· οὐδέ τι -λλὴ ' γίνετ' ἐπισσώτρων ἁρματροχιὴ κατόπισθεν ' ἐν λεπτῇ κονίῃ* *weites* (nicht zu engmaschiges) Fadengerüst zur Herstellung *dichten* Gewebes (s. West z. St.): Op. 538 *στήμονι δ' ἐν παύρῳ -λλὴν κρόκα μηρύσασθαι* (Antith.) **1dϑ** zeitl. (vgl. 1aϑ. c) *μ* 407 (*ἡ*, sc. *νηῦς*) *ἔδει οὐ μάλα* ⸢*-λλὸν ἐπὶ χρόνον*⸣ *ο* 494 *καδδραθέτην δ' οὐ* ⸢ ⸣ *ἀλλὰ μίνυνθα*, dagg. (ohne *ἐπί*:) *πολὺν / πουλὺν / δηρὸν χρόνον* **1dι** akust. (vgl. 1aι) *Γ* 81 „*ἀνδρῶν δ' ἐν -λλῷ ὁμάδῳ πῶς κέν τις ἀκούσαι ' ἢ εἴποι*" *ι* 315 „*-λλῇ δὲ ῥοίζῳ* (*τρέπε μῆλα*, Kyklop)" **1dκ** sonst bei 'Abstr.' (vgl. 1aκ); Not: *η* 271 „*ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ ' -λλῇ*" *ξ* 215 „*με δύη ἔχει ἤλιθα -λλή*" *ψ* 250 „*ἀμέτρητος πόνος ἔσται, ' -λλὸς καὶ χαλεπός*" h. Merc. 373 „*μηνύειν δ' ἐκέλευεν ἀναγκαίης ὑπὸ -λλῆς, ' πολλὰ δέ μ' ἠπείλησε*" Schönheit, Ehre: *Ξ* 183 *χάρις δ' ἀπελάμπετο -λλή* = *σ* 298 (= Th. 583ex. codd. [in D])

Th. 418 *Ἑκάτην· -λλή τέ οἱ ἕσπετο τιμή* = Hes. fr. 141, 18ex. *vielfältige* 'geheimdienstl.' Erkenntnis (Information): *δ* 258 (*„πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ἦλθε) κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε -λλήν"* *viel (große)* Kraft: h. Merc. 117 (Hermes) *δύναμις δέ οἱ ἕπλετο -λλή* **1 d λ** bes.; präd. (s.a. *ι* 330 [d γ], *ε* 323 [d δ], Th. 861, *Ψ* 504? [d η]; s. G 2): *H* 156 (Nestor:) *„τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·* ' *-λλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα"* (s. *Ψ* 320 in 2 e β), sing. von einzelnem Menschen: Liegender als ausgedehnte Masse (s. Leaf u. Ameis-H. z.St.) *lag weiträumig in die Länge u. Breite, als eine große Masse,* vgl. (*Σ* 26+) *μέγας μεγαλωστὶ* ([s.d.] *τανυσθείς*), vgl. späteren Gebr. (s. LSJ s.v. *πολύς* I 2 b. c) *Θ* 186 *„νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον* (Pferde), *ἣν μάλα -λλὴν* ' *Ἀνδρομάχη (ὑμῖν ἔθηκεν")* *gab vielfach, reichlich Pflege* *Λ* 307 (Gl.:) *-λλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται* — Subst.: *τ* 450 *-λλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι* (Eber) *ein gutes Stück* Fleisch (vgl. *μέγα* Sc. 461) Th. 787 (*ὕδωρ*) *-λλὸν δὲ ὑπὸ χθονὸς (ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει)* *viel* (großer Teil) des Wassers

12 Pl., alleinstehend/subst. (*-λλά*), attr. u. (2 a α ff; a β ff; b α ff) präd./appos., (2 e:) Übergang zum Adv. **2 a** von Menschen **2 a α** *πολλοί/αί/ά*+ **2 a α aa** allein; am VA / Kolonanf.: *Λ* 179 *-λλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων* *M* 427. 429 *-λλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα ...* ' *...* ' *... -λλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος* + *λ* 40 Sc. 241 *-λλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἔτι (μάρναντ')* *I* 74 *„πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.* ' *-λλῶν δ' ἀγρομένων τῷ πείσεαι"*, part. Gen. > gen. abs. (s. Schwyzer II 398) *P* 393 (Gl.:) *δύνει δέ τ' ἀλοιφὴ* ' *-λλῶν ἑλκόντων* *Π* 747 *„-λλοὺς ἂν κορέσειεν"* *Θ* 344 *-λλοὶ δὲ δάμεν* = *O* 2 *θ* 17 *-λλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο* *π* 134 *„-λλοὶ γὰρ ἐμοὶ κακὰ μηχανόωνται"* *τ* 334 *„-λλοί τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον"* *ψ* 217 *„-λλοὶ γὰρ κακὰ κέρδεα βουλεύουσιν"* *I* 546 *„-λλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς"* *Z* 241 *εὔχεσθαι ἀνώγει* (Hektor die Troerinnen) ' *πάσας ἐξείης· -λλῆσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο* *Φ* 524 (Gl.:) *πᾶσι δ' ἔθηκε πόνον, -λλοῖσι δὲ κήδε' ἐφῆκεν* — im Versinneren sonst: *A* 242 *„εὖτ' ἂν -λλοὶ ὑφ' Ἕκτορος (πίπτωσι")* *ξ* 281 *„ἦ μέν μοι μάλα -λλοὶ ἐπῄϊσσον"* *φ* 367 *οὕνεκα -λλοὶ ὁμόκλεον* *N* 360 *τὸ -λλῶν γούνατ' ἔλυσεν* *τ* 239 *„ἐπεὶ -λλοῖσιν Ὀδυσσεὺς* ' *ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ ..."* *Φ* 102 *„καὶ -λλοὺς ζωοὺς ἕλον"* — am VE: *K* 236 *„ἐπεὶ μεμάασί γε -λλοί"* *P* 95 *„μή πώς με περιστήωσ' ἕνα -λλοί"* *υ* 313 *„χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα -λλούς"* *Ω* 608 *„φῆ δοιὼ τεκέειν* (Leto), *ἣ δ' αὐτὴ* (Niobe) *γείνατο -λλούς"* *X* 16 *„ἦ κ' ἔτι -λλοὶ* ' *γαῖαν ὀδὰξ εἷλον"* *ν* 239 *„ἴσασι δέ μιν μάλα -λλοί"* **2 a α bb** mit part. Gen.; am VA od. Kolonanf.: *Δ* 543 *-λλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ (ἐν κονίῃσι τέταντο)* *M* 14 *-λλοὶ δ' Ἀργείων οἱ μὲν δάμεν, οἱ ⌊δὲ λίποντο⌋*, zur Appos. s. Hahn (L 5) *δ* 495 (bis) *„-λλοὶ μὲν γὰρ τῶν γε θάνον, -λλοὶ ⌊ ⌋"* *M* 226 *„-λλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν"* *δ* 257 *„-λλοὺς δὲ Τρώων κτείνας"* *ρ* 596 *„-λλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν"* *Σ* 271 *„-λλοὺς δὲ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται* ' *Τρώων"* — sonst: *B* 161 *Ἑλένην, ἧς εἵνεκα ⌊-λλοὶ Ἀχαιῶν⌋ (ἀπόλοντο)* = 177 *Ω* 737 *„ἐπεὶ μάλα ⌊ ⌋* (fielen") *ξ* 271 *„ἔνθ' ἡμέων -λλοὺς μὲν ἀπέκτανον"* = *ρ* 440 **2 a α cc** neben Adj., *ἄλλοι*+ (geleg. attr. zum Nomen) *N* 709 *⌊-λλοί τε καὶ ἐσθλοὶ⌋* ' *λαοὶ ἕπονθ' ἕταροι* *θ* 110 *ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,* ' *μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι ⌊ ⌋* *E* 176 *„ἐπεὶ ⌊-λλῶν τε καὶ ἐσθλῶν⌋ γούνατ' ἔλυσεν"* = *Π* 425 *X* 44 *„ὅς μ' υἱῶν ⌊ ⌋ εὖνιν ἔθηκε"* Aristeas fr. 2 II, 2 p. 87 Dav. *(ἀνθρώπους) -λλούς τε καὶ ἐσθλοὺς κάρτα μαχητάς* *Λ* 483 *Τρῶες ἔπον -λλοί τε καὶ ἄλκιμοι* (≅ *Φ* 586med. in 2 a β bb) *π* 244 *„ἄνδρε δύω ⌊-λλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι⌋ μάχεσθαι"* *τ* 110 *„ἀνδράσιν ἐν ⌊ ⌋ν ἀνάσσων"* ≅ *ω* 26ex. (*„οὕνεκα -λλοῖσίν τε ...")* *T* 226 *„λίην γὰρ -λλοὶ καὶ ἐπήτριμοι (πίπτουσιν)"* *τ* 174 (*„Κρήτη*) *ἐν δ' ἄνθρωποι* ' *-λλοὶ ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόληες"* ≅ Hes. fr. 240, 4in. (*ἄνδρες*) *Δ* 538 *-λλοὶ δὲ περὶ κτείνοντο καὶ ἄλλοι* *α* 355 *„⌊-λλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι⌋ φῶτες ὄλοντο"* *ξ* 200 *„⌊ ⌋* ' *υἷες"* *α* 395 *„βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι* ' *-λλοὶ ἐν ... Ἰθάκῃ"* *φ* 251 *„εἰσὶ καὶ ἄλλαι -λλαὶ Ἀχαιΐδες"* Th. 363 (*αὗται*) *πρεσβύταται κοῦραι· -λλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι* *Φ* 88 *„τοῦ δ' ἔχε θυγατέρα Πρίαμος, -λλὰς δὲ καὶ ἄλλας (-λλῶν τε καὶ ἄλλων* v.l., s. van der Valk, Text. Crit. Od. 16)" *Λ* 514 *„ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ -λλῶν ἀντάξιος ἄλλων"* **2 a α dd** attr. zum Nomen, das (z.T. mit Sperrung) folgt (*θ* 58, *τ* 407 m. folg. Appos.); am VA od. Kolonanf.: *B* 803 *„-λλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι"* ≅ *Π* 448in. *Z* 227. 229 *„-λλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι* ' *κτείνειν ...* ' *-λλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν"* *H* 328 *„-λλοὶ γὰρ τεθνᾶσι ... Ἀχαιοί"* *θ* 58 *-λλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν, νέοι ἠδὲ παλαιοί* *τ* 379 *„-λλοὶ δὴ ξεῖνοι"* *α* 3 *-λλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,* ' *πολλὰ δ' ...* *λ* 516 *(πολὺ προθέεσκε) -λλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ...* ' *πάντας δ'* ≅ *χ* 229 *φ* 153 *„-λλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει"* h. Merc. 286 *-λλοὺς δ' ἀγραύλους ἀκαχήσεις μηλοβοτῆρας* *τ* 407 *„-λλοῖσιν γὰρ ἐγώ γε ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω,* ' *ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξίν"*, umfaßt Mask. u. Fem. *I* 395 *„-λλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσίν"* *Z* 151 *„-λλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν"* = *Y* 214 *Σ* 542 *-λλοὶ δ' ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ* *λ* 520 *„-λλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι"* *ο* 273 *„-λλοὶ δὲ κασίγνητοί τε ἔται τε"* *π* 473 *„-λλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ"* *ω* 68 (*„ἀλείφατι πολλῷ*) *-λλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοί (πολὺς δ' ὀρυμαγδός")* h. Merc. 203 *„-λλοὶ γὰρ ὁδὸν πρήσσουσιν ὁδῖται (κακὰ πολλά")* *B* 226 *„πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, -λλαὶ δὲ γυναῖκες* ' *εἰσίν"* *Z* 296 *-λλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί* *A* 3 *μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,* ' *-λλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν* ≅ *Λ* 55 (*κεφαλάς*) Hes. fr. 204, 118 *... π]ολλὰς Ἀΐδῃ κεφαλὰς ἀπὸ χαλκὸν ἰάψ[ει]ν* — im Versinneren sonst: *Γ* 183 *„ἦ ῥά νύ τοι -λλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν"* *N* 733 *„-λλοὶ (-λλο`ν* Ar. Byz.) *ἐπαυρίσκοντ' ἄνθρωποι"* *α* 176 *„ἐπὶ -λλοὶ ἴσαν ἀνέρες (ἄλλοι")* *θ* 217 *„εἰ καὶ μάλα -λλοὶ ἑταῖροι* ' *ἄγχι"* *ρ* 269 *„ὅτι -λλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίθενται* ' *ἄνδρες"* *ψ* 119 (*„ἕνα φῶτα*) *ᾧ μὴ -λλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες"* *O* 291 *„Ἕκτορ', ὁ δὴ -λλῶν Δαναῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν"* ≅ *ξ* 69ex. (*ἀνδρῶν*) = 236ex. *B* 483 *ἐκπρεπέ' ἐν -λλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν* *Φ* 188 *„τίκτε μ' ἀνὴρ -λλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι"* ≅ *ο* 240med. *δ* 3 *γάμον -λλοῖσιν ἔτησιν* *σ* 330 *„-λλοῖσι μετ' ἀνδράσιν"* = 390 h. Ap. 479 *„-λλοῖσι τετιμένον ἀνθρώποισιν"* ≅ 522ex. *τ* 235 *„ἦ μὲν -λλαί γ' αὐτὸν ἐθηήσαντο γυναῖκες"* — am VE: *κ* 529 *„ἔνθα δὲ -λλαὶ* ' *ψυχαὶ ἐλεύσονται"* Op. 763 (*φήμη*) *ἥντινα -λλοὶ* ' *λαοὶ φημίξουσι* *I* 97 *„οὕνεκα -λλῶν* ' *λαῶν ἐσσι ἄναξ"* 116 *„ἀντί νυ -λλῶν* ' *λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ ὅν τε ..."* *λ* 364 *„οἷά τε -λλοὺς (-λλὰ* v.l., s. van der Valk, Text. Crit. Od. 100) ' *βόσκει γαῖα ... ἀνθρώπους"* (= *ε* 422+ in 2 b α ff) *Z* 498 *κιχήσατο δ' ἔνδοθι -λλὰς* ' *ἀμφιπόλους* zum Mengenbegr.: *B* 128 *„-λλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο"* *Y* 326 (bis) *-λλὰς δὲ στίχας ἡρώων, -λλὰς δὲ καὶ ἵππων* **2 a α ee** attr. zum vorangest. Nomen *δ* 822 *„δυσμενέες γὰρ -λλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται"* *Φ* 236 *ὥσε δὲ* (Skam.) *νεκροὺς* ' *-λλούς* = 344 *γ* 212 *„μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα -λλούς"* *ι* 266 *„ἀπώλεσε λαοὺς* ' *-λλούς"* zum Mengenbegr.: *B* 91 *ὡς τῶν ⌊ἔθνεα -λλά⌋ (ἐστιχόωντο)* = 464 (vgl. *⌊ ⌋ B* 459. 469 in 2 b α aa) **2 a α ff** präd., appos. (zu Pron. u.ä.; vgl. 2 a β ff. 2 b α ff. 1 d λ); zur Kopula: *Θ* 253 *ἔνθ' οὔ τις πρότερος Δαναῶν -λλῶν περ ἐόντων* *β* 241 *„παύρους μνηστῆρας κατερύκετε -λλοὶ ἐόντες"* *in großer Zahl:* *χ* 384 *(τοὺς δὲ ἴδεν μάλα πάντας) πεπτεῶτας -λλούς* *E* 624 *οἳ -λλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν* *λ* 42 *οἳ -λλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος* *K* 227 *οἱ δ' ἔθελον*

Διομήδεϊ -λλοὶ ἕπεσθαι Ω 498 „*τῶν μὲν -λλῶν ... Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν*" *ω* 382 „*τῶ κέ σφεων γούνατ' ἔλυσα ' -λλῶν* (*βάλλων* pap., s. van der Valk, Text.Crit.Od. 78) *ἐν μεγάροισι*" zur 1.P.Pl.: *E* 383 „*-λλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν* (Götter)" *λ* 438 „*Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ' εἵνεκα -λλοί*" h.Ven. 119 „*-λλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι ... ' παίζομεν*"

2aβ *πολέες*+ (zum Akk. s. L2) **2aβaa** allein; am Kolonanf.: *Π* 661 *-λέες γὰρ ἐπ' αὐτῷ ' κάππεσον Ω* 421 „*-λέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν*" *E* 691 ⌞*-λέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο*⌟ ≅ *Π* 655 (*προτὶ ἄστυ*, ⌞ ⌟, Syniz.) *Π* 398 *-λέων δ' ἀπετίνυτο ποινήν I* 73 „*-λέεσσι δ'* (*-έσιν γὰρ* v.l., *-έσιν δὲ* ci., v. Hainsworth, Iliad ad l.) *ἀνάσσεις*" (≅ *A* 288ex. „*πάντεσσι*") *M* 399 *-λέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον Λ* 688 „*-λέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον*" Hes.fr.33a,21 *-λέας δὲ μελαίνῃ κηρὶ πέλασσε* — sonst: *Π* 262 *νηπίαχοι· ξυνὸν δὲ κακὸν -λέεσσι τιθεῖσι P* 236 *νήπιοι· ἦ τε -λέσσιν ἐπ' αὐτῷ θυμὸν ἀπηύρα Δ* 230 *-λέας διὰ κοιρανέοντα Π* 827 *ὣς -λέας πεφνόντα N* 734 („*πολλοὶ ἄνθρωποι*) *καί τε -λεῖς* (*-ὺς* West, v. in app.) *ἐσάωσε*" Hes.fr.144,3 (*πλείστων ἤνασσε*) *τῷ καὶ -λέων βασίλευεν* **2aβbb** mit part.Gen. *A* 559 „*ὡς Ἀχιλῆα ' τιμήσῃς* (Zeus), *ὀλέσῃς δὲ -λέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν*" (Syniz.; *-λὺς, -λεῖς* vv.ll., s.o. M Ende) ≅ *B* 4 *γ* 134 „*τῶ σφεων -λέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον*"

2aβcc neben Adj., *ἄλλοι*+ (z.T. appos. od. attr.) *Z* 452 „*οἵ κεν* ⌞*-λέες τε καὶ ἐσθλοὶ*⌟ (*πέσοιεν*") ≅ *Ω* 167ex. *ζ* 284 „*τοί μιν μνῶνται* ⌞ ⌟" + *χ* 204 h.Ap.392 *ἐν δ' ἄνδρες ἔσαν* ⌞ ⌟ *Δ* 298 *πεζοὺς δ' ἐξόπιθε στῆσεν* ⌞*-λέας τε καὶ ἐσθλούς*⌟ *Ω* 204 „⌞ ⌟ ' *υἱέας ἐξενάριξε*" = 520 *ω* 427 „*τοὺς μὲν σὺν νήεσσιν ἄγων* ⌞ ⌟" *Φ* 586 „*ἐν γάρ οἱ -λέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν*" (≅ *Λ* 483med. in 2aαcc) *β* 166 „*πάντεσσιν· -λέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται*" Hes.fr.33a,19 *-λέας δ' ἀπόλεσσε καὶ ἄλλους*

2aβdd attr. (z.T. am Kolonanf.) zum Nomen, das (meist mit Sperrung) folgt *B* 417 „*-λέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι*" = *Θ* 537ex. = *T* 5ex. *B* 610 *-λέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ ' Ἀρκάδες ἄνδρες* + 619, *Δ* 143 (' *ἱππῆες*), *O* 682 ('*ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες*) *Π* 550 *-λέες γὰρ ἅμ' αὐτῷ ' λαοὶ ἕποντ'* *P* 680 (*ὅσσε*) *δινεύσθην -λέων κατὰ ἔθνος ἑταίρων Y* 383 *Ὀτρυντείδην -λέων ἡγήτορα λαῶν* = Hes. fr.25,36ex. = 43a,58ex. = 136,18ex. ≅ 141,12ex. (*ἡγήτορας ἀνδρῶν*) *δ* 267 „⌞*ἤδη μὲν -λέων*⌟ *ἐδάην βουλήν τε νόον τε ' ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν*" = *λ* 416in. („⌞ ⌟ *φόνῳ ἀνδρῶν*") ≅ *ω* 87 *Δ* 388 „*μοῦνος ἐὼν -λέσιν μετὰ Καδμείοισιν*" ≅ *N* 661ex. (*Παφλαγόνεσσι*) ≅ *Π* 240ex. („*Μυρμιδόνεσσι*") = *Ψ* 60ex. = *λ* 495ex. *Π* 329 *-λέσιν κακὸν ἀνθρώποισιν Δ* 385 „*-λέας δὲ κιχήσατο* ⌞*Καδμείωνας*⌟ *E* 804 „*-λέας μετὰ* ⌞ ⌟" *O* 66 „*Ἰλίου προπάροιθε -λεῖς* (*-λέας* v.l.) *ὀλέσαντ' αἰζηούς*" *Ω* 479 (*χεῖρας*) *αἵ οἱ -λέας κτάνον υἷας* Hes.fr.302,17 *ἀγέτω -λέας Κενταύρους* = Vit. p.18,10 (*πολλοὺς* S) Op.580 *ἠώς, ἥ τε φανεῖσα -λέας* (*-λεῖς* testis) *ἐπέβησε κελεύθου ' ἀνθρώπους πολλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν* (Syniz.) Nomen folgt dir.: *E* 546 *Ὀρτίλοχον -λέεσσ'* ⌞*ἄνδρεσσιν ἄνακτα*⌟ *N* 452 „*ἐμὲ τίκτε -λέσσ'* ⌞ ⌟" *P* 308 *ναιετάασκε -λέσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων* Hes.fr.33a,2 *Πελίην -λέσιν λαοῖσι*[*ν ἄνακτας Φ* 59 „*οὐδέ μιν ἔσχε ' πόντος ἁλὸς πολιῆς, ὃ -λεῖς* (*-ὺς* West) *ἀέκοντας ἐρύκει*"

2aβee attr. zum vorangest. Nomen *Σ* 467 („*τεύχεα καλὰ*) *οἷά τις αὖτε ' ⌞ἀνθρώπων -λέων*⌟ *θαυμάσσεται, ὅς κεν ἴδηται*" *der Menschen, der zahlreichen ι* 352 „*πῶς κέν τίς σε* (Kyklop) *καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο ' ⌞ ⌟*", konz.: *so zahlreich sie auch sind* (Ameis-H.) *T* 274 „*Ζεὺς ' ἤθελ' Ἀχαιοῖσιν θάνατον -λέεσσι γενέσθαι*" *O* 258 „*νῦν ἱππεῦσιν ἐπότρυνον -λέεσσι*" *die Wagenkämpfer, die vielen* (Hampe) **2aβff** bes.; präd., appos. (vgl. 2aαff. 2bβcc. 2bαff. 1dλ): *E* 94 *οὐδ' ἄρα μιν μίμνον -λέες περ ἐόντες* = *I* 552ex. *Σ* 103 „*οἳ δὴ -λέες δάμεν Ἕκτορι*" *Λ* 708 („*οἱ πάντες ' ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε -λεῖς καὶ ... ἵπποι*" *υ* 30 *ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ... χεῖρας ἐφήσει, ' μοῦνος ἐὼν -λέσι — ⌞καὶ -λέες*⌟: *H* 232 „*εἰμὲν τοῖοι, οἷ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν ' ⌞ ⌟*" *K* 171 „*εἰσὶ δὲ λαοὶ ' ⌞ ⌟*

2b von Tieren, Pflanzen, Unbelebtem, 'Abstr.' **2bα** *πολλοί/αί/ά*+ meist attr. zum (folgenden od. vorangest.) Nomen (selten das Nomen wiederaufnehmend) **2bαaa** von Tieren (s.a. Besitz usw. in bb); Nomen folgt (z.T. mit Sperrg.): *I* 466. 467 („*πολλὰ λισσόμενοι*) ⌞*-λλὰ δὲ ἴφια μῆλ*⌟*α καὶ ... βοῦς ' ἔσφαζον, -λλοὶ δὲ σύες* (*τανύοντο*)" = *Ψ* 166 ≅ Hes.fr.198,11 (*-λλὰ μάλ' ἄργυφα*) ≅ *μ* 263in. (⌞ ⌟) *Ψ* 30. 31. 32 *-λλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ... ' σφαζόμενοι, -λλοὶ δ' ὄϊες καὶ ... αἶγες· ' -λλοὶ δ' ἀργιόδοντες ὗες Λ* 159 *-λλοὶ δ' ἐριαύχενες ἵπποι Π* 370 *-λλοὶ δ' ... ἐρυσάρματες ὠκέες ἵπποι* Sc.209 *-λλοί γε μὲν ἅμ μέσον αὐτοῦ ' δελφῖνες μ* 127 „*ἔνθα δὲ -λλαὶ ' βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα*" *Λ* 681 („*ἵππους*) *πάσας θηλείας, -λλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν*" Op.581 (*ἠώς*) *πολέας ἐπέβησε κελεύθου ' ἀνθρώπους -λλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν Ξ* 124 („*πολλοὶ ὄρχατοι*) *-λλὰ δέ οἱ πρόβατ' ἔσκε*" *ι* 45 (*πολλὸν μέθυ*) *-λλὰ δὲ μῆλα ' ἔσφαζον* 183 „*ἔνθα δὲ -λλὰ ' μῆλ', ὄϊές τε καὶ αἶγες, ἰαύεσκον*" *ω* 65 „*-λλὰ δ' ἐπ' αὐτῷ ' μῆλα κατεκτάνομεν*" h.Merc.232 *-λλὰ δὲ μῆλα ... βόσκετο ποίην* — Nomen vorangest. (Tiere) *in großer Zahl*: *ι* 470 „*καλλίτριχα μῆλα ' -λλ' ἐν νηῒ βαλόντας*" *ψ* 357 („*μῆλα δ', ἃ μοι μνηστῆρες ...*) *-λλὰ* (*λῆσσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ δώσουσ*") *β* 181 „*ὄρνιθες δέ τε -λλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο ' φοιτῶσ*" *B* 459 (Gl.:) *ὥς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν* ⌞*ἔθνεα -λλά*⌟ 469 (*ἔσταν μυρίοι*) *ἠΰτε μυιάων ἀδινάων* ⌞ ⌟ (vgl. ⌞ ⌟ *B* 91 = 464 in 2aαee) *π.* anaphor. nach Nomen: Th.583 (*δαίδαλα πολλά, κνώδαλ'*) *τῶν ὅ γε -λλ' ἐνέθηκε* **2bαbb** von Besitz, Gaben, Beute (s.a. + *μῆλα* in aa; in 2bβ. dα); Nomen folgt: *Σ* 449 „*καὶ -λλὰ περικλυτὰ δῶρ' ὀνόμαζον*" ≅ Hes. fr.22,6ex. *o* 537 „*φιλότητά τε -λλά τε δῶρα*" = *ρ* 164 = *τ* 310 Hes.fr.204,54 *μνᾶτο· -λλὰ δὲ δῶρα δίδ*[*ου*] (≅ 41in., s. III3) h.Cer.327 *καὶ -λλὰ δίδον περικαλλέα δῶρα Σ* 291 „*-λλὰ δὲ δὴ Φρυγίην ... ' κτήματα περνάμεν' ἵκει*" *γ* 312 „*-λλὰ κτήματ' ἄγων*" *λ* 340 „*-λλὰ γὰρ ὑμῖν ' κτήματ*" *β* 312 „*ἐκείρετε -λλὰ καὶ ἐσθλὰ ' κτήματ' ἐμά*" (s.u. *μ* 347+) *ξ* 385 „*-λλὰ χρήματ' ἄγοντα*" 285 „*-λλὰ δ' ἄγειρα ' χρήματ*" h.Ven.140 „*σὺ δὲ -λλὰ καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα*" Hes.fr.199,9 ⌞*-λλὰ δ' ἔεδγ*[*α*⌟ *δίδον* ≅ 200,4in. (⌞ ⌟, *κειμήλια γ*[*ὰρ μάλα πολλά*) *γ* 274 („*πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε* [s.u.]) *-λλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν*" *Z* 47 „*-λλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται, ' χαλκός τε χρυσός τε*" ≅ *Λ* 132 + *κ* 40 („*ἄγεται*"), *ρ* 527 („*ἄγει*") *N* 268 („*ἐμοὶ*) *-λλ' ἔναρα Τρώων*" *ξ* 513 „*οὐ γὰρ -λλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες*" h.Merc.250 (*πολλὸς δὲ χρυσός*) *-λλὰ δὲ φοινικόεντα ... εἵματα I* 482 „*-λλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι*" *X* 170 „*ὅς μοι -λλὰ βοῶν ἐπὶ* ⌞*μηρί' ἔκηε*⌟*ν*" *γ* 179 „*-λλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν*" 273 „*-λλὰ δὲ* ⌞ ⌟ (*πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν*" [s.o.]) *χ* 335 *ἔνθ' ἄρα -λλὰ ' ... βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκηαν υ* 349 „*ἔνθα σὺ -λλὰς ' ἔρδεσκες ... ἑκατόμβας*" — Nomen vorangest.: *E* 481 („*ἔλιπον*) *κἀδ δὲ* ⌞*κτήματα -λλ*⌟*ά*" *N* 626 „*ἄλοχον καὶ* ⌞ ⌟*ά*" + h.Ap.155 h.Ap.266 („*νηόν*) *καὶ* ⌞ ⌟ *ἐνεόντα*" *ι* 41 „*ἀλόχους καὶ* ⌞ ⌟*ὰ λαβόντες ν* 203 „*χρήματα -λλὰ φέρω τάδε*" + *o* 230 *Ω* 192 *ὅς γλήνεα -λλὰ κεχάνδει* (*κεχόνδει* rec. West) *δ* 33 „*ξεινήϊα -λλὰ φαγόντες ξ* 250 „*ἱερήϊα -λλὰ παρεῖχον*" *Σ* 560 *λεύκ' ἄλφιτα -λλὰ πάλυνον ε* 267 *ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα -λλά* (= *I* 227ex. = h.1,13ex. Hurst in 2dα) *α* 140 *εἶδατα -λλ' ἐπιθεῖσα* = *δ* 56 = *η* 176 = *κ* 372 = *o* 139 = *ρ* 95 *υ* 3 (*στόρεσ'*) *κώεα -λλ' ὀΐων γ* 349 „*ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ ῥήγεα -λλ' ἐνὶ οἴκῳ*" *Θ* 231 „*ἔσθοντες* ⌞*κρέα -λλὰ*⌟ *βοῶν*" *α* 112 ⌞ ⌟ *δατεῦντο μ* 19 *σῖτον καὶ* ⌞ ⌟ *ρ* 331 ⌞ ⌟ ' *δαιόμενος ω* 364 *ταμνομένους* ⌞ ⌟

Th. 418 *Ἑκάτην· -λλή τέ οἱ ἕσπετο τιμή* = Hes. fr. 141, 18ex. *vielfältige* 'geheimdienstl.' Erkenntnis (Information): *δ* 258 („*πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ἦλθε*) *κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε -λλήν*" *viel (große)* Kraft: h. Merc. 117 (Hermes) *δύναμις δέ οἱ ἔπλετο -λλή* **1dλ** bes.; präd. (s.a. *ι* 330 [dγ], *ε* 323 [dδ], Th. 861, *Ψ* 504? [dη]; s. G2): *H* 156 (Nestor:) „*τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·* ' *-λλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα*" (s. *Ψ* 320 in 2eβ), sing. von einzelnem Menschen: Liegender als ausgedehnte Masse (s. Leaf u. Ameis-H. z.St.) *lag weiträumig in die Länge u. Breite, als eine große Masse*, vgl. (*Σ* 26+) *μέγας μεγαλωστὶ* ([s.d.] *τανυσθείς*), vgl. späteren Gebr. (s. LSJ s.v. *πολύς* I2b. c) *Θ* 186 „*νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον* (Pferde), *ἣν μάλα -λλὴν* ' *Ἀνδρομάχῃ* (*ὑμῖν ἔθηκεν*") *gab vielfach, reichlich Pflege* *Λ* 307 (Gl.:) *-λλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται* — Subst.: *τ* 450 *-λλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι* (Eber) *ein gutes Stück* Fleisch (vgl. *μέγα* Sc. 461) Th. 787 (*ὕδωρ*) *-λλὸν δὲ ὑπὸ χθονὸς* (*ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει*) *viel* (großer Teil) des Wassers

I2 Pl., alleinstehend/subst. (*-λλά*), attr. u. (2aαff; aβff; bαff) präd./appos., (2e:) Übergang zum Adv. **2a** von Menschen **2aα** *πολλοί/αί/ά*+ **2aαaa** allein; am VA / Kolonanf.: *Λ* 179 *-λλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων* *M* 427. 429 *-λλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα ...* ' ... ' ... *-λλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος* + *λ* 40 Sc. 241 *-λλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἔτι (μάρνανθ')* *I* 74 „*πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.* ' *-λλῶν δ' ἀγρομένων τῷ πείσεαι*", part. Gen. > gen. abs. (s. Schwyzer II 398) *P* 393 (Gl.:) *δύνει δέ τ' ἀλοιφὴ* ' *-λλῶν ἑλκόντων* *Π* 747 „*-λλοὺς ἂν κορέσειεν*" *Θ* 344 *-λλοὶ δὲ δάμεν* = *O* 2 *θ* 17 *-λλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο* *π* 134 „*-λλοὶ γὰρ ἐμοὶ κακὰ μηχανόωνται*" *τ* 334 „*-λλοί τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον*" *ψ* 217 „*-λλοὶ γὰρ κακὰ κέρδεα βουλεύουσιν*" *I* 546 „*-λλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς*" *Z* 241 *εὔχεσθαι ἀνώγει* (Hektor die Troerinnen) ' *πάσας ἐξείης· -λλῇσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο* *Φ* 524 (Gl.:) *πᾶσι δ' ἔθηκε πόνον, -λοῖσι δὲ κήδε' ἐφῆκεν* — im Versinneren sonst: *A* 242 „*εὖτ' ἂν -λλοὶ ὑφ' Ἕκτορος (πίπτωσι)*") *ξ* 281 „*ἦ μέν μοι μάλα -λλοὶ ἐπήϊσσον*" *φ* 367 *οὕνεκα -λλοὶ ὁμόκλεον* *N* 360 *τὸ -λλῶν γούνατ' ἔλυσεν* *τ* 239 „*ἐπεὶ -λλοῖσιν Ὀδυσσεὺς* ' *ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ ...*" *Φ* 102 „*καὶ -λλοὺς ζωοὺς ἕλον*" — am VE: *K* 236 „*ἐπεὶ μεμάασί γε -λλοί*" *P* 95 „*μή πώς με περιστήσω' ἕνα -λλοί*" *υ* 313 „*χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα -λλούς*" *Ω* 608 „*φῆ δοιὼ τεκέειν* (Leto), *ἣ δ' αὐτὴ* (Niobe) *γείνατο -λλούς*" *X* 16 „*ἦ κ' ἔτι -λλοὶ* ' *γαῖαν ὁδὰξ εἷλον*" *ν* 239 „*ἴσασι δέ μιν μάλα -λλοί*" **2aαbb** mit part. Gen.; am VA od. Kolonanf.: *Δ* 543 *-λλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ* (*ἐν κονίῃσι τέταντο*) *M* 14 *-λοὶ δ' Ἀργείων οἱ μὲν δάμεν, οἱ ⌞δὲ λίποντο⌟*, zur Appos. s. Hahn (L5) *δ* 495 (bis) „*-λλοὶ μὲν γὰρ τῶν γε θάνον, -λλοὶ ⌞ ⌟*" *M* 226 „*-λλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν*" *δ* 257 „*-λλοὺς δὲ Τρώων κτείνας*" *ρ* 596 „*-λλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν*" *Σ* 271 „*-λλοὺς δὲ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται* ' *Τρώων*" — sonst: *B* 161 *Ἑλένην, ἧς εἵνεκα ⌞-λλοὶ Ἀχαιῶν⌟ (ἀπόλοντο)* = 177 *Ω* 737 „*ἐπεὶ μάλα ⌞ ⌟* (fielen") *ξ* 271 „*ἔνθ' ἡμέων -λλοὺς μὲν ἀπέκτανον*" = *ρ* 440 **2aαcc** neben Adj., *ἄλλοι*+ (geleg. attr. zum Nomen) *N* 709 *⌞-λλοί τε καὶ ἐσθλοὶ⌟* ' *λαοὶ ἕπονθ' ἕταροι* *θ* 110 *ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,* ' *μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι ⌞ ⌟* *E* 176 „*ἐπεὶ ⌞-λλῶν τε καὶ ἐσθλῶν⌟ γούνατ' ἔλυσεν*" = *Π* 425 *X* 44 „*ὅς μ' υἱῶν ⌞ ⌟ εὖνιν ἔθηκε*" Aristeas fr. 2 II, 2 p. 87 Dav. (*ἀνθρώπους*) *-λλούς τε καὶ ἐσθλοὺς κάρτα μαχητάς* *Λ* 483 *Τρῶες ἔπον -λλοί τε καὶ ἄλκιμοι* (≅ *Φ* 586med. in 2aβbb) *π* 244 „*ἄνδρε δύω ⌞-λλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι⌟ μάχεσθαι*" *τ* 110 „*ἀνδράσιν ἐν ⌞ ⌟ν ἀνάσσων*" ≅ *ω* 26ex. („*οὕνεκα -λλοῖσίν τε ...*") *T* 226 „*λίην γὰρ -λλοὶ καὶ ἐπήτριμοι (πίπτουσιν)*" *τ* 174 („*Κρήτη*) *ἐν δ' ἄνθρωποι* ' *-λλοὶ ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόλεες*" ≅ Hes. fr. 240, 4in. (*ἄνδρες*) *Δ* 538 *-λλοὶ δὲ περὶ κτείνοντο καὶ ἄλλοι* *α* 355 „*⌞-λλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι⌟ φῶτες ὄλοντο*" *ξ* 200 „*⌞ ⌟* ' *υἷες*" *α* 395 „*βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι* ' *-λλοὶ ἐν ... Ἰθάκῃ*" *φ* 251 „*εἰσὶ καὶ ἄλλαι -λλαὶ Ἀχαιΐδες*" Th. 363 (*αὗται*) *πρεσβύταται κοῦραι· -λλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι* *Φ* 88 „*τοῦ δ' ἔχε θυγατέρα Πρίαμος, -λλὰς δὲ καὶ ἄλλας* (*-λλῶν τε καὶ ἄλλων* v.l., s. van der Valk, Text. Crit. Od. 16)" *Λ* 514 „*ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ -λλῶν ἀντάξιος ἄλλων*" **2aαdd** attr. zum Nomen, das (z.T. mit Sperrung) folgt (*θ* 58, *τ* 407 m. folg. Appos.); am VA od. Kolonanf.: *B* 803 „*-λλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι*" ≅ *Π* 448in. *Z* 227. 229 „*-λλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι* ' *κτείνειν ...* ' *-λλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν*" *H* 328 „*-λλοὶ γὰρ τεθνᾶσι ... Ἀχαιοί*" *θ* 58 *-λλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν, νέοι ἠδὲ παλαιοί* *τ* 379 „*-λλοὶ δὴ ξεῖνοι*" *α* 3 *-λλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,* ' *πολλὰ δ' ...* *λ* 516 (*πολὺ προθέεσκε*) *-λλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ...* ' *πάντας δ'* ≅ *χ* 229 *φ* 153 „*-λλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει*" h. Merc. 286 *-λλοὺς δ' ἀγραύλους ἀκαχήσεις μηλοβοτῆρας* *τ* 407 „*-λλοῖσιν γὰρ ἐγώ γε ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω,* ' *ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξίν*", umfaßt Mask. u. Fem. *I* 395 „*-λλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσίν*" *Z* 151 „*-λλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν*" = *Y* 214 *Σ* 542 *-λλοὶ δ' ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ* *λ* 520 „*-λλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι*" *ο* 273 „*-λλοὶ δὲ κασίγνητοί τε ἔται τε*" *π* 473 „*-λλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ*" *ω* 68 („*ἀλείφατι πολλῷ*) *-λλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοί* (*πολὺς δ' ὀρυμαγδός*") h. Merc. 203 „*-λλοὶ γὰρ ὁδὸν πρήσσουσιν ὁδῖται* (*κακὰ πολλά*") *B* 226 „*πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, -λλαὶ δὲ γυναῖκες* ' *εἰσίν*" *Z* 296 *-λλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί* *A* 3 *μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,* ' *-λλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν* ≅ *Λ* 55 (*κεφαλάς*) Hes. fr. 204, 118 ... *π*]*ολλὰς Ἀΐδῃ κεφαλὰς ἀπὸ χαλκὸν ἰάψ*[*ει*]*ν* — im Versinneren sonst: *Γ* 183 „*ἦ ῥά νύ τοι -λλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν*" *N* 733 „*-λλοὶ* (*-λλο᾽ν* Ar. Byz.) *ἐπαυρίσκοντ' ἄνθρωποι*" *α* 176 „*ἐπεὶ -λλοὶ ἴσαν ἀνέρες (ἄλλοι*") *θ* 217 „*εἰ καὶ μάλα -λλοὶ ἑταῖροι* ' *ἄγχι*" *ρ* 269 „*ὅτι -λλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίθενται* ' *ἄνδρες*" *ψ* 119 („*ἕνα φῶτα*) *ᾧ μὴ -λλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες*" *O* 291 „*Ἕκτορ', ὁ δὴ -λλῶν Δαναῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν*" ≅ *ξ* 69ex. (*ἀνδρῶν*) = 236ex. *B* 483 *ἐκπρεπέ' ἐν -λλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν* *Φ* 188 „*τίκτε μ' ἀνὴρ -λλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι*" ≅ *ο* 240med. *δ* 3 *γάμον -λλοῖσιν ἔτησιν* *σ* 330 „*-λλοῖσι μετ' ἀνδράσιν*" = 390 h. Ap. 479 „*-λλοῖσι τετιμένον ἀνθρώποισιν*" ≅ 522ex. *τ* 235 „*ἦ μὲν -λλαί γ' αὐτὸν ἐθηήσαντο γυναῖκες*" — am VE: *κ* 529 „*ἔνθα δὲ -λλαὶ* ' *ψυχαὶ ἐλεύσονται*" Op. 763 (*φήμη*) *ἤντινα -λλοὶ* ' *λαοὶ φημίζουσι* *I* 97 „*οὕνεκα -λλῶν* ' *λαῶν ἐσσι ἄναξ*" 116 „*ἀντί νυ -λλῶν* ' *λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ ὅν τε ...*" *λ* 364 „*οἷά τε -λλοὺς* (*-λλὰ* v.l., s. van der Valk, Text. Crit. Od. 100) ' *βόσκει γαῖα ... ἀνθρώπους*" (= *ε* 422+ in 2bαff) *Z* 498 *κιχήσατο δ' ἔνδοθι -λλὰς* ' *ἀμφιπόλους* zum Mengenbegr.: *B* 128 „*-λλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο*" *Y* 326 (bis) *-λλὰς δὲ στίχας ἡρώων, -λλὰς δὲ καὶ ἵππων* **2aαee** attr. zum vorangest. Nomen *δ* 822 „*δυσμενέες γὰρ -λλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται*" *Φ* 236 *ὦσε δὲ* (Skam.) *νεκροὺς* ' *-λλούς* = 344 *γ* 212 „*μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα -λλούς*" *ι* 266 „*ἀπώλεσε λαοὺς* ' *-λλούς*" zum Mengenbegr.: *B* 91 *ὧς τῶν ⌞ἔθνεα -λλά⌟ (ἑστιχόωντο)* = 464 (vgl. ⌞ ⌟ *B* 459. 469 in 2bαaa) **2aαff** präd., appos. (zu Pron. u.ä.; vgl. 2aβff. 2bαff. 1dλ); zur Kopula: *Θ* 253 *ἔνθ' οὔ τις πρότερος Δαναῶν -λλῶν περ ἐόντων* *β* 241 „*παύρους μνηστῆρας κατερύκετε -λλοὶ ἐόντες*" *in großer Zahl:* *χ* 384 (*τοὺς δὲ ἴδεν μάλα πάντας*) *πεπτεῶτας -λλούς* *E* 624 *οἳ -λλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν* *λ* 42 *οἳ -λλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος* *K* 227 *οἱ δ' ἔθελον*

Διομήδεϊ -λλοὶ ἔπεσθαι Ω498 „*τῶν μὲν -λλῶν ... Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν*" ω382 „*τῶ κέ σφεων γούνατ' ἔλυσα ' -λλῶν* (*βάλλων* pap., s. van der Valk, Text. Crit. Od. 78) *ἐν μεγάροισι*" zur 1. P. Pl.: *E*383 „*-λλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν* (Götter)" λ438 „*Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ' εἵνεκα -λλοί*" h. Ven. 119 „*-λλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι ... ' παίζομεν*"

2aβ *πολέες*+ (zum Akk. s. L2) **2aβaa** allein; am Kolonanf.: *Π*661 *-λέες γὰρ ἐπ' αὐτῷ ' κάππεσον* Ω421 „*-λέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν*" *E*691 ⌊*-λέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο*⌋ ≅ *Π*655 (*προτὶ ἄστυ*, ⌊ ⌋, Syniz.) *Π*398 *-λέων δ' ἀπετίνυτο ποινήν* *I*73 „*-λέεσσι δ'* (*-ἐσιν γὰρ* v.l., *-ἐσιν δὲ* ci., v. Hainsworth, Iliad ad l.) *ἀνάσσεις*" (≅ *A*288ex. „*πάντεσσι*") *M*399 *-λέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον* Λ688 „*-λέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον*" Hes. fr. 33a,21 *-λέας δὲ μελαίνῃ κηρὶ πέλασσε* — sonst: *Π*262 *νηπίαχοι· ξυνὸν δὲ κακὸν -λέεσσι τιθεῖσι* *P*236 *νήπιοι· ἦ τε -λέσσιν ἐπ' αὐτῷ θυμὸν ἀπηύρα* Δ230 *-λέας διὰ κοιρανέοντα* *Π*827 *ὡς -λέας πεφνόντα* *N*734 („*πολλοὶ ἄνθρωποι*) *καί τε -λεῖς* (*-ὺς* West, v. in app.) *ἐσάωσε*" Hes. fr. 144,3 (*πλείστων ἤνασσε*) *τῷ καὶ -λέων βασίλευεν*

2aβbb mit part. Gen. *A*559 „*ὡς Ἀχιλῆα ' τιμήσῃς* (Zeus), *ὀλέσῃς δὲ -λέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν*" (Syniz.; *-λὺς*, *-λεῖς* vv.ll., s.o. M Ende) ≅ *B*4 γ134 „*τῶ σφεων -λέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον*"

2aβcc neben Adj., *ἄλλοι*+ (z.T. appos. od. attr.) *Z*452 „*οἵ κεν* ⌊*-λέες τε καὶ ἐσθλοὶ*⌋ (*πέσοιεν*") ≅ Ω167ex. ζ284 „*τοί μιν μνῶνται* ⌊ ⌋" + χ204 h. Ap. 392 *ἐν δ' ἄνδρες ἔσαν* ⌊ ⌋ Δ298 *πεζοὺς δ' ἐξόπιθε στῆσεν* ⌊*-λέας τε καὶ ἐσθλούς*⌋ Ω204 „⌊ ⌋ ' *υἱέας ἐξενάριξε*" = 520 ω427 „*τοὺς μὲν σὺν νήεσσιν ἄγων* ⌊ ⌋" Φ586 „*ἐν γάρ οἱ -λέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν*" (≅ Λ483med. in 2aαcc) β166 „*πάντεσσιν· -λέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται*" Hes. fr. 33a,19 *-λέας δ' ἀπόλεσσε καὶ ἄλλους*

2aβdd attr. (z.T. am Kolonanf.) zum Nomen, das (meist mit Sperrung) folgt *B*417 „*-λέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι*" = Θ537ex. = *T*5ex. *B*610 *-λέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ ' Ἀρκάδες ἄνδρες* + 619, Δ143 (' *ἱππῆες*), *O*682 ('*ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες*) *Π*550 *-λέες γὰρ ἅμ' αὐτῷ ' λαοὶ ἕποντ'* *P*680 (*ὅσσε*) *δινείσθην -λέων κατὰ ἔθνος ἑταίρων* *Y*383 *Ὀτρυντείδην -λέων ἡγήτορα λαῶν* = Hes. fr. 25,36ex. = 43a,58ex. = 136,18ex. ≅ 141,12ex. (*ἡγήτορας ἀνδρῶν*) δ267 „⌊*ἤδη μὲν -λέων*⌋ *ἐδάην βουλήν τε νόον τε ' ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν*" = λ416in. („⌊ ⌋ *φόνῳ ἀνδρῶν*") ≅ ω87 Δ388 „*μοῦνος ἐὼν -λέσιν μετὰ Καδμείοισιν*" ≅ *N*661ex. (*Παφλαγόνεσσι*) ≅ *Π*240ex. („*Μυρμιδόνεσσι*") = Ψ60ex. = λ495ex. *Π*329 *-λέσιν κακὸν ἀνθρώποισιν* Δ385 „*-λέας δὲ κιχήσατο* ⌊*Καδμείωνας*⌋ *E*804 „*-λέας μετὰ* ⌊ ⌋" *O*66 „*Ἰλίου προπάροιθε -λεῖς* (*-λέας* v.l.) *ὀλέσαντ' αἰζηούς*" Ω479 (*χεῖρας*) *αἵ οἱ -λέας κτάνον υἷας* Hes. fr. 302,17 *ἀγέτω -λέας Κενταύρους* = Vit. p. 18,10 (*πολλοὺς* S) Op. 580 *ἠώς, ἥ τε φανεῖσα -λέας* (*-λεῖς* testis) *ἐπέβησε κελεύθου ' ἀνθρώπους πολλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν* (Syniz.) Nomen folgt dir.: *E*546 *Ὀρτίλοχον -λέεσσ'* ⌊*ἄνδρεσσιν ἄνακτα*⌋ *N*452 „*ἐμὲ τίκτε -λέσσ'* ⌊ ⌋" *P*308 *ναιετάασκε -λέσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων* Hes. fr. 33a,2 *Πελίην -λέσιν λαοῖσι*⌊*ν ἄνακτας* *Φ*59 „*οὐδέ μιν ἔσχε ' πόντος ἁλὸς πολιῆς, ὃ -λεῖς* (*-ὺς* West) *ἀέκοντας ἐρύκει*"

2aβee attr. zum vorangest. Nomen *Σ*467 („*τεύχεα καλὰ*) *οἷά τις αὖτε ' ⌊ἀνθρώπων -λέων*⌋ *θαυμάσσεται, ὅς κεν ἴδηται*" *der Menschen, der zahlreichen* ι352 „*πῶς κέν τίς σε* (Kyklop) *καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο ' ⌊ ⌋*", konz.: *so zahlreich sie auch sind* (Ameis-H.) *T*274 „*Ζεὺς ' ἤθελ' Ἀχαιοῖσιν θάνατον -λέεσσι γενέσθαι*" *O*258 „*νῦν ἱππεῦσιν ἐπότρυνον -λέεσσι*" *die Wagenkämpfer, die vielen* (Hampe)

2aβff bes.; präd., appos. (vgl. 2aαff. 2bβcc. 2bαff. 1dλ): *E*94 *οὐδ' ἄρα μιν μίμνον -λέες περ ἐόντες* = *I*552ex. *Σ*103 „*οἵ δὴ -λέες δάμεν Ἕκτορι*" Λ708 („*οἱ πάντες ' ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε -λεῖς καὶ ... ἵπποι*" υ30 *ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ... χεῖρας ἐφήσει, ' μοῦνος ἐὼν -λέσι — ⌊καὶ -λέες⌋*: *H*232 „*εἰμὲν τοῖοι, οἷ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν ' ⌊ ⌋*" *K*171 „*εἰσὶ δὲ λαοὶ ' ⌊ ⌋*

2b von Tieren, Pflanzen, Unbelebtem, 'Abstr.' **2bα** *πολλοί/αί/ά*+ meist attr. zum (folgenden od. vorangest.) Nomen (selten das Nomen wiederaufnehmend) **2bαaa** von Tieren (s.a. Besitz usw. in bb); Nomen folgt (z.T. mit Sperrg.): *I*466. 467 („*πολλὰ λισσόμενοι*) ⌊*-λλὰ δὲ ἴφια μῆλ*⌋*α καὶ ... βοῦς ' ἔσφαζον, -λλοὶ δὲ σύες* (*τανύοντο*)" = Ψ166 ≅ Hes. fr. 198,11 (*-λλὰ μάλ' ἄργυφα*) ≅ μ263in. (⌊ ⌋) Ψ30. 31. 32 *-λλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ... ' σφαζόμενοι, -λλοὶ δ' ὄϊες καὶ ... αἶγες· ' -λλοὶ δ' ἀργιόδοντες ὗες* Λ159 *-λλοὶ δ' ἐριαύχενες ἵπποι* *Π*370 *-λλοὶ δ' ... ἐρυσάρματες ὠκέες ἵπποι* Sc. 209 *-λλοί γε μὲν ἅμ μέσον αὐτοῦ ' δελφῖνες* μ127 „*ἔνθα δὲ -λλαὶ ' βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα*" Λ681 („*ἵππους*) *πάσας θηλείας, -λλῆσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν*" Op. 581 (*ἠώς*) *πολέας ἐπέβησε κελεύθου ' ἀνθρώπους -λλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν* Ξ124 („*πολλοὶ ὄρχατοι*) *-λλὰ δέ οἱ πρόβατ' ἔσκε*" ι45 (*πολλὸν μέθυ*) *-λλὰ δὲ μῆλα ' ἔσφαζον* 183 „*ἔνθα δὲ -λλὰ ' μῆλ', ὄϊές τε καὶ αἶγες, ἰαύεσκον*" ω64 „*-λλὰ δ' ἐπ' αὐτῷ ' μῆλα κατεκτάνομεν*" h. Merc. 232 *-λλὰ δὲ μῆλα ... βόσκετο ποίην* — Nomen vorangest. (Tiere) *in großer Zahl*: ι470 „*καλλίτριχα μῆλα ' -λλ' ἐν νηῒ βαλόντας*" ψ357 („*μῆλα δ', ἅ μοι μνηστῆρες ...*) *-λλὰ* (*λῆισσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ δώσουσ*[*ν*]") β181 „*ὄρνιθες δέ τε -λλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο ' φοιτῶσ*[*ν*]" *B*459 (Gl.:) *ὥς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν* ⌊*ἔθνεα -λλά*⌋ 469 (*ἔσταν μυρίοι*) *ἠΰτε μυιάων ἀδινάων* ⌊ ⌋ (vgl. ⌊ ⌋ *B*91 = 464 in 2aαee) π. anaphor. nach Nomen: Th. 583 (*δαίδαλα πολλά, κνώδαλ'*) *τῶν ὅ γε -λλ' ἐνέθηκε*

2bαbb von Besitz, Gaben, Beute (s.a. + *μῆλα* in aa; in 2bβ. dα); Nomen folgt: *Σ*449 „*καὶ -λλὰ περικλυτὰ δῶρ' ὀνόμαζον*" ≅ Hes. fr. 22,6ex. *o*537 „*φιλότητά τε -λλά τε δῶρα*" = ρ164 = τ310 Hes. fr. 204,54 *μνᾶτο· -λλὰ δὲ δῶρα δίδ*[*ου*] (≅ 41in., s. III3) h. Cer. 327 *καὶ -λλὰ δίδον περικαλλέα δῶρα* *Σ*291 „*-λλὰ δὲ δὴ Φρυγίην ... ' κτήματα περνάμεν' ἵκει*" γ312 „*-λλὰ κτήματ' ἄγων*" λ340 „*-λλὰ γὰρ ὑμῖν ' κτήματ*[*α*]" β312 „*ἐκείρετε -λλὰ καὶ ἐσθλὰ ' κτήματ' ἐμά*" (s.u. μ347+) ξ385 „*-λλὰ χρήματ' ἄγοντα*" 285 „*-λλὰ δ' ἄγειρα ' χρήματ*[*α*]" h. Ven. 140 „*σὺ δὲ -λλὰ καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα*" Hes. fr. 199,9 ⌊*-λλὰ δ' ἔεδγ*[*α*]⌋ *δίδον* ≅ 200,4in. (⌊ ⌋, *κειμήλια γ*⌊*ὰρ μάλα πολλά*⌋) γ274 („*πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε* [s.u.]) *-λλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν*" *Z*47 „*-λλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται, ' χαλκός τε χρυσός τε*" ≅ Λ132 + κ40 („*ἄγεται*"), ρ527 („*ἄγει*") *N*268 („*ἐμοὶ*) *-λλ' ἔναρα Τρώων*" ξ513 „*οὐ γὰρ -λλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες*" h. Merc. 250 (*πολλὸς δὲ χρυσός*) *-λλὰ δὲ φοινικόεντα ... εἵματα* *I*482 „*-λλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι*" *X*170 „*ὅς μοι -λλὰ βοῶν ἐπὶ* ⌊*μηρί' ἔκηε*⌋*ν*" γ179 „*-λλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν*" 273 „*-λλὰ δὲ* ⌊ ⌋ (*πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν*" [s.o.]) χ335 *ἔνθ' ἄρα -λλὰ ' ... βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκηαν* *v*349 „*ἔνθα σὺ -λλὰς ' ἔρδεσκες ... ἑκατόμβας*" — Nomen vorangest.: *E*481 („*ἔλιπον*) *κὰδ δὲ* ⌊*κτήματα -λλ*⌋*ά*" *N*626 „*ἄλοχον καὶ* ⌊ ⌋*ά*" + h. Ap. 155 h. Ap. 266 („*νηόν*) *καὶ* ⌊ ⌋ *ἐνεόντα*" ι41 „*ἀλόχους καὶ* ⌊ ⌋*ὰ λαβόντες*" *v*203 „*χρήματα -λλὰ φέρω τάδε*" + *o*230 Ω192 *ὅς γλήνεα -λλὰ κεχάνδει* (*κεχόνδει* rec. West) δ33 „*ξεινήϊα -λλὰ φαγόντες*" ξ250 „*ἱερήϊα -λλὰ παρεῖχον*" *Σ*560 *λεύκ' ἄλφιτα -λλὰ πάλυνον* ε267 *ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα -λλά* (= *I*227ex. = h. 1,13ex. Hurst in 2dα) *a*140 *εἴδατα -λλ' ἐπιθεῖσα* = δ56 = η176 = *x*372 = *o*139 = ρ95 *υ*3 (*στόρεσ'*) *κώεα -λλ' οἴων* γ349 „*ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ ῥήγεα -λλ' ἐνὶ οἴκῳ*" Θ231 „*ἔσθοντες* ⌊*κρέα -λλὰ*⌋ *βοῶν*" *a*112 ⌊ ⌋ *δατεῦντο* μ19 *σῖτον καὶ* ⌊ ⌋ ρ331 ⌊ ⌋ ' *δαιόμενος* ω364 *ταμνομένους* ⌊ ⌋

πολύς, πουλύς, πολλός, πλε(ί)ων, πλεῖστος

h. Merc. 135 *δημὸν καὶ ⌊ ⌋ Σ482 ποίει ⌊δαίδαλα -λλά⌋* Th. 581 *τῇ δ' ἔνι ⌊ ⌋ τετεύχατο (κνώδαλ', πολλ') Ξ179 τίθει δ' ἐνὶ ⌊ ⌋ Σ400 „χάλκευον ⌊ ⌋"* h. 1,10 *ἀναστήσουσιν ⌊ἀγάλματα -λλ'⌋ μ347 „ἐν δέ κε θεῖμεν ⌊ ⌋ὰ καὶ ἐσθλά"* 4 *I330 „κειμήλια -λλὰ καὶ ἐσθλά (ἐξελόμην")* = *Ω381*[ex.] = *o159*[ex.] = *τ272*[ex.] (s.o. *β312*, Hes. fr. 200,4[ex.] suppl. in D) — Enjb. (s. G4): *Θ204 „δῶρ' ἀνάγουσι ' -λλά τε καὶ χαρίεντα"* = *I599*[in.] *I148 „ἐπὶ μείλια δώσω ' ⌊-λλὰ μάλ'⌋, ὅσσ' οὔ πώ τις"* = 290 *α278 „ἀρτυνέουσιν ἔεδνα ' ⌊ ⌋, ὅσσα ἔοικε"* = *β197 α292 „ἐπὶ κτέρεα κτερείΐξαι ' ⌊ ⌋, ὅσσα ἔοικε"* ≅ *β223 Ω556 „δέξαι ἄποινα ' -λλά"* **2ba cc** sonst 8 von Sachen (auch Pflanzen); Nomen folgt (*π.* meist am VA / 12 Kolonanf.): *O713 -λλὰ δὲ φάσγανα καλά (πέσον)* ≅ *P760*[in.] *(τεύχεα)* = *Φ301*[in.] Op. 427 *-λλ' ἐπικαμπύλα κᾶλα* h. Cer. 308 *-λλὰ δὲ καμπύλ' ἄροτρα ... βόες ἕλκον (πολλὸν δὲ κρῖ λευκόν)* h. Merc. 112 *-λλὰ δὲ κάγκανα κᾶλα (λαβών)* 16 *Π772. 774 -λλὰ δὲ ... ὀξέα δοῦρα πεπήγει ' ... ' -λλὰ δὲ χερμάδια μεγάλ' ... ἐστυφέλιξαν I541 (κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν) -λλὰ δ' ὅ γε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρά O314. 316 -λλὰ δὲ δοῦρα ... ' ... πήγνυτ' ... ' ⌊-λλὰ δὲ καὶ* 20 *μεσσηγύ⌋ (ἵσταντο)* = *Λ573* ⌊ ⌋ *ϑ279 (χέε δέσματα) -λλὰ δὲ καὶ καθύπερθε ... ἐξεκέχυντο* (anaphor.) *ρ231 „-λλά οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ... ' πλευραὶ ἀποτρίψουσι" K15 -λλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας δ522 „-λλὰ δ'* 24 *ἀπ' αὐτοῦ ' δάκρυα θερμὰ χέοντ'"* + *ω45 (χέον) Ξ123 -λλοὶ δὲ φυτῶν ἔσαν ὄρχατοι (πολλὰ πρόβατ') Λ494* (bis) (Gl.) *-λλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, -λλὰς δέ τε πεύκας ' ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετόν* (s. 1dγ) Sc. 376 (bis) *-λλαὶ δὲ* 28 *δρῦς ὑψίκομοι, -λλαὶ δέ τε πεῦκαι* ≅ Op. 509[in.] (Akk.) h. 7,39 *κατεκρημνῶντο δὲ -λλοὶ ' βότρυες* Hes. fr. 204,124 *-λλὰ δ' ... χαμᾶζε ' χεύετο καλὰ πέτηλα* fr. 204,135 *κεῖται -λλ' ἐπιεσσάμενος* (sc. *φύλλα*?) *φ12 -λλοὶ δ' ἔνεσαν στο-* 32 *νόεντες ὀϊστοί* = 60 Sc. 130 *-λλοὶ δ' ἔντοσθεν ὀιστοὶ ' ῥιγηλοί Δ77* (Gl.:) *τοῦ δέ τε -λλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται* h. Ap. 441 *τοῦ δ' ἀπὸ -λλαὶ ' σπινθαρίδες πωτῶντο Λ559 ᾧ δὴ -λλὰ περὶ ῥόπαλ' ... ἐάγη M22 ὅθι -λλὰ βοάγρια* 36 *(κάππεσον) O685 ἐπὶ -λλὰ θοάων ἴκρια νηῶν N555 καὶ ἐν -λλοῖσι βέλεσσιν ρ221 ὃς -λλῇς φλιῇσι παραστάς* — Nomen vorangest.: *H468 νῆες ... οἶνον ἄγουσαι ' -λλαί β293 „εἰσὶ δὲ νῆες ' -λλαί" Θ507 „ἐπὶ δὲ ⌊ξύλα -λλὰ⌋ λέ-* 40 *γεσθε"* ≅ 547 *τ64 νήησαν* ⌊ ⌋ + Op. 808, h. Merc. 108 *Θ509 „καίωμεν πυρὰ -λλά"* ≅ *I77*[in.] ≅ 234[in.] + *K12 Θ554 πυρὰ δέ σφισι καίετο -λλά* (562 *χίλια*) *E619 (δούρατ' ἔχευαν) σάκος δ' ἀνεδέξατο -λλά* (anaphor.) *α129 ἔνθα* 44 *περ ἄλλα ' ἔγχε' ... ἵστατο -λλά* Nosti. fr. 6,3 p. 69 Dav. *φάρμακα -λλ' ἕψουσα* (Medea) — *δ717 δίφρῳ ἐφέζεσθαι -λλῶν* (sc. *δίφρων*) *κατὰ οἶκον ἐόντων* (= *τ195*[ex.] = *ω272* in 2dα), part. Gen. > gen. abs. (s. Schwyzer II 398) **2baαdd** 48 von Orten, Begr. aus der Natur (*π.* vorangest. außer *B660, N797, ϑ232, ι23*) *B117* („Zeus) *ὃς δὴ -λλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα"* (Assonanz) = *I24 B131 „ἐπίκουροι ' -λλέων ἐκ πολίων"* (Syniz.) = *I544*[in.] *B660 πέρσας ἄστεα -λλά o492 „⌊-λλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε', ἀλώμενος"* = *τ170*[in.] 52 *π63 „⌊ ⌋α δινηθῆναι" ψ267 „ἐπεὶ μάλα ⌊ ⌋ ἄνωγεν ' ἐλθεῖν" B108 -λλῇσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν ι23 „ἀμφὶ δὲ νῆσοι ' -λλαὶ ναιετάουσι" A156 „ἐπεὶ ἦ μάλα -λλὰ μεταξὺ ' οὔρεα"* h. Merc. 95 *-λλὰ δ' ὄρη σκιόεντα καὶ αὐλῶνας Σ321* (Gl.:) *-λλὰ δέ τ' ἄγκε' ἐπῆλθε K66 „-λλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι" E92* (Gl.:) *-λλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν* (s. *ἔργον* B4b) 60 h. Ven. 122 *„-λλὰ δ' ἔπ' ἤγαγεν ἔργα (πολλὴν δ' ἄκληρον")* *Π390* (Gl.:) *-λλὰς δὲ κλιτῦς τότ' ἀποτμήγουσι χαράδραι* h. Ap. 143 *-λλοί τοι νηοί τε καὶ ἄλσεα ... ' πᾶσαι δὲ σκοπιαί X28* (Gl.:) *αὐγαὶ ' φαίνονται -λλοῖσι μετ' ἀστράσι* 64 *ϑ232 „ἐδαμάσθην ' κύμασιν ἐν -λλοῖς" N797 ἐν δέ τε -λλὰ ' κύματα παφλάζοντα* Zush. verloren: Hes. fr. 26,15 *νυ[ ] πολλὰ κ[ ]μῷγας ἴκοντο* (s. Erg. im App.) **2baee** von Zeitbegr. (s.a. h. 26,13 in αff) u. 'Abstr.' *I325 „-λλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον" τ341 „-λλὰς γὰρ δὴ νύκτας ... ' ἄεσα"* *π.* nachgest.: *τ153 „περὶ δ' ἤματα -λλ' ἐτελέσθη"* = *ω143* = Th. 59 — 'Abstr.'; Nomen folgt: *Ψ705 -λλὰ δ' ἐπίστατο ἔργα* (s. *ἔργον* B3b) Margites fr. 3 W. *-λλ' ἠπίστατο ἔργα, κακῶς δ' ἠπίστατο πάντα Ω142 -λλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον* (s.u. *B213*, wo *π.* nachgest.) *K391 „-λλῇσίν μ' ἄτῃσι (ἤγαγεν")* — Nomen vorangest.: *Y247 „ὀνείδεα μυθήσασθαι ' -λλὰ μάλ' (πολέες δ' ἔνι μῦθοι, πολὺς νομός") Γ242 „αἴσχεα δειδιότες ⌊καὶ ὀνείδεα -λλ'⌋ ἅ μοί ἐστιν" I460 „φάτιν ⌊ ⌋ ἀνθρώπων" Z351 „νέμεσίν τε ⌊καὶ αἴσχεα -λλ'⌋ ἀνθρώπων" τ373 „⌊ ⌋ ἀλεείνων" α229 „αἴσχεα -λλ' ὀρόων" μ440* (Gl.:) *κρίνων νείκεα -λλά χ169 „ἴν' ὑπερβασίας ἀποτείσῃ ' -λλάς" B213* (Thers.) *ὅς ἔπεα φρεσὶν ᾖσιν ἄκοσμά τε -λλά τε ᾖδη* (s.o. *Ω142 -λλὰ ... ἔπεα*) *τ285 „ὣς περὶ κέρδεα -λλὰ ... ' οἶδ' Ὀδυσεύς"* 203 *ἴσκε ψεύδεα -λλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα* ≅ Th. 27 *ϑ23 (ὥς κεν) ἐκτελέσειεν ἀέθλους ' -λλούς* **2baαff** bes. Stt.: präd., appos. Gebr. (vgl. 2aαff. 2aβff. 1dλ); mit Art.: *β58* („Od.' Besitz) *⌊τὰ δὲ -λλὰ⌋ κατάνεται"* = *ρ537 wird in Menge vertan* (Ameis-H.) *ρ457* („Speise) ⌊ ⌋ *πάρεστιν"* (vgl. 452 in 2dα) *χ273 (ἀκόντισαν ... δοῦρα)* ⌊ ⌋ *ἐτώσια θῆκεν 'Αθήνη diese in Menge* (Ameis-H.) Op. 655 *τὰ δὲ προπεφραδμένα -λλὰ ' ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες* h. 26,13 *(δὸς,* Dion.) *ἱκέσθαι, ' ἐκ δ' αὖθ' ὡράων εἰς τοὺς -λλοὺς ἐνιαυτούς di stagione in stagione, per molti anni ancora* (Càssola, vgl. 2bαee) — zum Rel.-Pr.: *I44 („νῆες) αἵ τοι ἔποντο Μυκήνηθεν μάλα -λλαί" die dir in großer Zahl* Sc. 316 *(κύκνοι) οἵ ῥά τε -λλοὶ ' νῆχον Ξ410 χερμαδίῳ, τά ῥα -λλὰ ... ἔχματα νηῶν (ἐκυλίνδετο)* Th. 995 *ἀέθλους, ' τοὺς -λλοὺς ἐπέτελλε ... βασιλεύς* h. Ven. 5 *θηρία πάντα, ' ἠμὲν ὅσ' ἤπειρος -λλὰ τρέφει ἠδ' ὅσα πόντος* — *οἷά τε -λλά* (Übergang zum Adv., vgl. 2e; s.a. *λ364* in 2aαdd): *ε422 („κῆτος) ⌊οἷά τε -λλὰ⌋ τρέφει ... 'Αμφιτρίτη"* Choer. fr. 9,2 p. 195 Ber. (= Suppl. Hell. 329,2) *ναυάγιον,* ⌊ ⌋ *' πνεῦμα Διωνύσοιο (ἔκβαλεν)*, v. Ber. in app. *ϑ160 „ἄθλων,* ⌊ ⌋ *... πέλονται" λ536 („οὔτ') οὐτασμένος,* ⌊ ⌋ *' γίνεται ἐν πολέμῳ"* + Op. 322 (> Adv.:) *ι128* („Kyklopen treiben keine Schiffahrt) ⌊ ⌋ *' ἄνδρες ... περόωσι θάλασσαν" wie häufig* (s. Ameis-H. z.St.) (vgl. *οἷά τε* allein *γ73*+, *η106, ξ63, οἷα ϑ365*) — Appos.: *δ230* (bis) *„Αἰγυπτίη, τῇ πλεῖστα φέρει ... ἄρουρα ' φάρμακα, -λλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, -λλὰ δὲ λυγρά"* Hes. fr. 302,5 (bis). 6 *εὖ δὲ μελανθεῖεν κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα, ' ... ' -λλὰ μὲν εἰν ἀγορῇ πωλεύμενα, -λλὰ δ' ἀγυιαῖς, ' -λλὰ δὲ κερδῆναι* **2bββ** *πολέες*+ (meist attr., Nomen nachgest. außer *O680* [Wiederaufnahme], Op. 119, *ϑ137*+, Vit. p. 10,10); von Tieren (vgl. 2bαaa): *Φ131 „ᾧ δὴ δηθὰ -λεῖς ἱερεύετε ταύρους" O680* (Gl.:) *ἐπεὶ ἐκ -λέων πίσυρας συναείρεται ἵππους,* anaphor. — Besitz, Sachen (vgl. αbb. cc): Op. 119 *(καρπὸν πολλόν τε καὶ ἄφθονον) ἥσυχοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν -λέεσσιν Güter* (s.v. *ἐσθλός*) *K262 -λέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν ' ἐντέτατο στερεῶς κύματα* (vgl. αdd): *ε54 -λέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς* — 'Abstr.' (vgl. αee): *Y248 („ὀνείδεα πολλὰ) στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, -λέες δ' ἔνι μῦθοι ' παντοῖοι"* (s. Dihle, Homer-Probleme 70f.) *λ379 „ὥρη μὲν -λέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου" Y313 „νῶϊ -λεῖς (-ὺς West) ὠμόσσαμεν ὅρκους" viele Eide* (steht für Stärke der Bindung, Verpflichtung) — Übel, Strapazen (vgl. 2bαff; 2c): *Γ126 (ἱστὸν ὕφαινε) -λέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους* (sc. Bilder) *γ262 „-λέας τελέοντες ἀέθλους"* (Syniz.) ≅ *δ170*[ex.] *(ἐμόγησεν) ψ350 „-λέων (πλεῖον* v.l.) *κεκορήμεθ' ἀέθλων"* (vgl. 2c:) *ϑ137 „κακοῖσι συνέρ-*

πολύς, πουλύς, πολλός, πλε(ί)ων, πλεῖστος

ρηκται -λέεσσιν" σ 123 „*κακοῖς ἔχεαι -λέεσσι*" = υ 200 — Vit. p.10,10 *Θεστορίδη, θνητοῖσιν ἀναΐστων -λέων περ ' οὐδὲν ἀφραστότερον πέλεται νόου ἀνθρώποιο*

2c *πολλά* von Übeln, Strapazen (*π.* subst. od. attr.; s.a. ϑ 137+ in 2bβ) **2ca** *πολλά* subst. od. attr. + *ἄλγεα, κακά*: *vieles / viele Leiden durchmachen* u.ä.; *πολλ(ά)*: Φ 82 „*-λλὰ παθών*" Χ 505 „*νῦν δ' ἂν -λλὰ πάθῃσι*" η 224 „*καί περ -λλὰ παθόντα*" Il.Parv.1,2 p.53 Dav. *ἧς πέρι -λλὰ πάθον Δαναοί* κ 465 „*ἐπεὶ ἦ μάλα -λλὰ πέποσθε*" ν 6 „*εἰ καὶ μάλα -λλὰ πέπονθας*" Χ 220 „*οὐδ' εἴ κεν μάλα -λλὰ πάθοι* (Ap.)" δ 95 „*ἐπεὶ ⌊μάλα -λλ' ἔπαθον⌋*" Ι 492 (bis) „*ὡς ἐπὶ σοὶ ⌊ ⌋ καὶ -λλ' ἐμόγησα*" ≅ ε 223 ≅ ϑ 155 ≅ Ψ 607 Ξ 67 „*ἦ ἔπι -λλ' ἔπαθον Δαναοί*" δ 81 „*ἦ γὰρ -λλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθείς*" (≅ ο 176, s.u. sowie 2eβ) ο 401 „*ὅς τις δὴ μάλα -λλὰ πάθῃ καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ*" Β 690 *ἐξείλετο -λλὰ μογήσας* = ε 449ex. ≅ η 147 = ο 489ex. = ψ 338ex. = Th.997ex. ω 207 *ἐπεὶ μάλα -λλ' ἐμόγησεν* Α 162 „*ᾧ ἔπι -λλ' ἐμόγησα*" ρ 118 „*Ἑλένην, ἧς εἵνεκα -λλὰ ' Ἀργεῖοι ... μόγησαν*" Ο 30 „*καὶ -λλά περ ἀθλήσαντα*" ϑ 182 „*-λλὰ γὰρ ἔτλην*" h.15,6 *-λλὰ δ' ἀνέτλη* (sc. *ἀτάσθαλα*, s. in 2cβ) — *ἄλγεα πολλά* (2× *π.* vorangest.; s.a. in 2cγ): α 4 (*πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα*) *-λλὰ δ' ὅ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ⌊ἄλγεα⌋* ν 90 *ὃς πρὶν μὲν μάλα -λλὰ πάθ' ⌊ ⌋* 310 „*πάσχειν ⌊ ⌋ -λλά*" ≅ π 189 ι 53 „*ἵν' ⌊ ⌋ -λλὰ πάθοιμεν*" β 343 *καὶ ⌊ ⌋ -λλὰ μογήσας* = γ 232ex. = τ 483ex. ≅ π 19ex. — *⌊κακὰ πολλά⌋* (Ω 518, γ 113 *π.* vorangest.; s.a. ϑ 137+ in 2bβ): ζ 175 „*⌊ ⌋ μογήσας*" = φ 207ex. = ψ 101ex. = 169 Γ 99 „*ἐπεὶ ⌊ ⌋ πέποσθε*" = ψ 53ex. ≅ ρ 284ex. ν 131 „*⌊ ⌋ παθόντα*" β 174 „*φῆν ⌊ ⌋ παθόντ'*" ε 377 „*⌊ ⌋ παθών*" = ϑ 184med. ο 176 „*ὡς Ὀδυσεὺς ⌊ ⌋ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθείς*" (≅ δ 81, s.o. sowie 2eβ) γ 113 „*ἄλλα τε -λλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά*" Ξ 89 „*ἧς εἵνεκ' ὀϊζύομεν ⌊ ⌋*" Ο 132 „*ἀναπλήσας ⌊ ⌋*" Ω 518 „*-λλὰ κάκ' ἄνσχεο*" Χ 61 „*φθίσει κακὰ -λλ' ἐπιδόντα*" **2cβ** *⌊κακὰ πολλ⌋ά* (*π.* vorangest. Σ 455. ξ 289, ρ 287. 474, 1e), *πολλὰ ... ἀτάσθαλα*; 'tun' usw.: Ε 175 „*⌊ ⌋ὰ ἔοργε*" = Π 424 = Θ 356ex. ξ 289 „*ὅς δὴ -λλὰ κάκ' ἀνθρώποισιν ἐώργει*" Χ 380 „*ὅς ⌊ ⌋ ἔρρεξεν*" ≅ Ι 540lin. = h.Ap.355lin. h.Ap.302. 303. 304 *ἦ ⌊ ⌋ὰ ' ἀνθρώπους ἔρδεσκεν ἐπὶ χθονί, -λλὰ μὲν αὐτούς, ' -λλὰ δὲ μῆλα* Σ 455 „*-λλὰ κακὰ ῥέξαντα*" σ 139 „*-λλὰ δ' ⌊ἀτάσθαλ'⌋ ἔρεξα*" χ 47 (bis) „*ὅσα ῥέζεσκον Ἀχαιοί, ' -λλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ⌊ ⌋α, -λλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ*" h.15,6 *-λλὰ μὲν αὐτὸς ἔρεξεν ⌊ ⌋α, πολλὰ δ' ἀνέτλη* (s. in 2cα) — ε 340 „*ὅτι τοι ⌊κακὰ -λλὰ⌋ φυτεύει*" ρ 287 („*γαστέρα*) *ἦ -λλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσι*" ≅ 474 Hes.fr.302,10 *⌊ ⌋ πορίζει* h.Merc.204 *τῶν οἱ μὲν ⌊ ⌋ μεμαότες, οἱ δὲ μάλ' ἐσθλά* Antim.Teius fr.2 p.79 Dav. *ἐκ γὰρ δώρων -λλὰ κάκ' ἀνθρώποισι πέλονται* **2cγ** sonst von *ἄλγεα* usw. (s.o. α 4+ in 2cα), *π.* nur 3× vorangest. Φ 585 „*ἦ τ' ἔτι -λλὰ τετεύξεται ἄλγε' ἐπ' αὐτῇ*" δ 164 „*-λλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει*" ζ 184 (*ὅθ' ὁμοφρονέοντε*) *ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· -λλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι* Τ 265 („*εἰ δέ*) *ἐμοὶ θεοὶ ἄλγεα δοῖεν ' -λλὰ μάλ'*" + λ 280 Ο 721 „*ἡμῖν πήματα -λλὰ θέσαν*" ε 5 *λέγε κήδεα -λλ' Ὀδυσῆος* η 242 „*κήδε' ἐπεί μοι -λλὰ δόσαν θεοί*" = ι 15 δ 813 „*παύσασθαι ... ὀδυνάων ' -λλέων*", Syniz. (s.o. M Ende) ζ 174 („*ὄφρα καὶ τῇδε πάθω κακόν*) *ἔτι -λλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν*" (sc. *κακά*)

2d sonst *πολλά*+ subst. od. attr. beim subst. Adj. (s.a. in 2cα) **2da** zus.fassend von Besitz, Gabe usw. (vgl. in 2baβb) Ι 639 („*παρίσχομεν*) *ἄλλα τε -λλ' ἐπὶ τῇσι*" ρ 422 „*ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι ἄλλα τε -λλά, ' οἷσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται*" = τ 78 = Op.37ex. (*ἀρπάζων*) Ι 364 „*ἔστι δέ μοι μάλα -λλά*" ξ 231. 232 „*καί μοι μάλα τύγχανε -λλά ' ... -λλὰ δ' ὀπίσσω ' λάγχανον*" Λ 684 „*οὔνεκά μοι τύχε -λλά*" ρ 452 „*ἐπεὶ πάρα -λλὰ ἑκάστῳ*" (vgl. 457 in 2baff) β 102 „*-λλὰ κτεατίσσας*" = τ 147 = ω 137 σ 16 „*καὶ -λλ' ἀνελόντα*" Ι 634 „*-λλ' ἀποτείσας*" β 132 „*-λλ' ἀποτίνειν*" Β 255 „*ὅτι οἱ μάλα -λλὰ διδοῦσιν*" Ι 519 „*αὐτίκα -λλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη*" Λ 243 *-λλὰ δ' ἔδωκε· ' πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν* = Φ 42ex. = η 264ex. ≅ Ω 685ex. + ϑ 269 τ 281 „*καί οἱ -λλὰ δόσαν*" Χ 51 „*-λλὰ γὰρ ὤπασε παιδί*" Ι 333 „*διὰ παῦρα δασάσκετο, -λλὰ δ' ἔχεσκεν*" τ 195 („*τὸν ἐὺ ἐξείνισσα*) *-λλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων*" (vgl. α 140+ *χαριζομένη παρεόντων*) = ω 272 (= δ 717ex. in 2bacc; s. G11) Th.447 *ἐξ ὀλίγων βριάει καὶ ἐκ (κάκ* rec. West) *-λλῶν μείονα θῆκεν* ρ 265 („*δώματα Ὀδυσῆος*) *ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἐν -λλοῖσιν ἰδέσθαι*" — zus.fassend (nach / vor Aufzählg.): ε 39 „*χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά τε δόντες, ' -λλ', ὅσ' ἂν ...*" = ν 137 ψ 304 (Freier) *οἳ ἔθεν εἵνεκα -λλά, βόας καὶ ἴφια μῆλα, ' ἔσφαζον, πολλὸς (οἶνος)* υ 391 (*δεῖπνον ἠδύ*) *ἐπεὶ μάλα -λλ' ἱέρευσαν* zu Adj.: Α 124 („*οὐδέ*) *ξυνήϊα κείμενα -λλά* (*ἀλλὰ δέδασται*") Ι 227 „*πάρα γὰρ μενοεικέα -λλὰ ' δαίνυσθ'*" = h.1,13ex. Hurst (= ε 267ex. *ὄψα*, s. in 2baβb) Λ 704 („*τῶν*) *ἐξέλετ' ⌊ἄσπετα -λλά⌋*" ≅ δ 75lin. („*ὅσσα τάδ' ⌊ ⌋*") δ 96 („*οἶκον*) *κεχονδότα -λλὰ καὶ ἐσθλά*" **2dβ** als Obj. zu 'mitteilen', 'wissen' (vgl. 2e), außer λ 83+, ι 281 paratakt. neben / attr. zu Adj. Ζ 169 „*πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρά, ' γράψας ἐν πίνακι ... θυμοφθόρα -λλά* (*ὄφρ' ἀπόλοιτο*") Υ 255 („*νεικεῦσ'*) *-λλ' ἐτεά τε καὶ οὐκί*" ϑ 505 „*τοὶ δ' ἄκριτα -λλ' ἀγόρευον*" λ 83 „*-λλ' ἀγόρευεν*" ≅ σ 329ex. ≅ ω 174ex. Op.402 *ἐτώσια -λλ' ἀγορεύσεις* α 337 „*Φήμιε, -λλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας, ' ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε (τῶν ἔν γε*") β 188 „*παλαιά τε -λλά τε εἰδώς*" = η 157ex. = ω 51ex. ι 281 „*ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα -λλά*" **2dγ** zeitl., mit part.Gen. Op.696. 697 (*ὡραῖος* heiraten) *μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα -λλ' ἀπολείπων ' μήτ' ἐπιθεὶς μάλα -λλά*

2e *πολλά*+ im Übergang zum Adv. (vgl. 2baff. 2dβ. 3) **2ea** bei 'raten' u.ä. *viel, vieles* (eff. Obj.) > *viel(fach)*, d.h. *oft* ~ *dringend* (s.o. B Vorbem. u. L6): (Ausführg. folgt:) Ε 197 „*ἦ μέν μοι μάλα -λλὰ γέρων ... ' ἐρχομένῳ ⌊ἐπέτελλ⌋ε (ἵπποισίν μ' ἐκέλευε ...*") Λ 782 „*τὼ δ' ἄμφω -λλ' ⌊ ⌋ον. ' Πηλεὺς ... ⌊ ⌋*'" (dir.R. od. Inf. folgt:) Π 838 „*μάλα -λλὰ μένων ⌊ ⌋ετ' ἰόντι· ' μή μοι πρὶν ἱέναι*" Ρ 668 *-λλὰ δὲ ... Αἰάντεσσ' ⌊ ⌋εν· ' „Αἴαντ'*" Δ 229 *τῷ μάλα -λλ' ⌊ ⌋ε παρισχέμεν* ≅ Ι 179lin. (*τοῖσι δέ ... πειρᾶν*) Ζ 207 „*καί μοι μάλα -λλ' ⌊ ⌋εν, ' αἰὲν ἀριστεύειν*" ≅ Φ 230ex. („*Τρωσὶ παρεστάμεναι*") ≅ μ 268ex. („*νῆσον ἀλεύασθαι*") = 273 γ 267 („*ἀοιδὸς*) *ᾧ -λλ' ⌊ ⌋εν* (*εὖρυσθαι ἄκοιτιν*") Ε 528 *Ἀτρεΐδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα -λλὰ κελεύων· ' „ὦ φίλοι, ἀνέρες ἔστε*" = Ρ 356ex. ρ 393 „*σίγα, μή μοι τοῦτον ἀμείβεο -λλ' ἐπέεσσιν*" Ι 109 „*μάλα γάρ τοι ἔγωγε ' -λλ' ἀπεμυθεόμην*" *riet dir vielfach (dringend) ab* — bei 'überlegen', seel. Regungen: (Obj.:) Π 647 (Zeus) *αἰὲν ὄρα καὶ φράζετο θυμῷ, ' -λλὰ μάλ' ἀμφὶ φόνῳ Πατρόκλου ⌊μερμηρίζ⌋ων, ' ἦ ἤδη ...* α 427 *-λλὰ φρεσὶ ⌊ ⌋ων* υ 10 *τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ... ' -λλὰ δὲ ⌊ ⌋ε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ' ἠὲ ...* Ο 82 (Gl.:) *μενοινήσῃσί τε -λλά* Κ 4 *-λλὰ φρεσὶν ὀρμαίνοντα* η 82 *-λλὰ δέ οἱ κῆρ ' ὤρμαιν' ἱσταμένῳ* = ψ 85ex. (Adv.:) Φ 551 *ἔστη, -λλὰ δέ οἱ κραδίη πόρφυρε μένοντι* ≅ δ 427 = 572 = κ 309 υ 218 „*αὐτὰρ ἐμοὶ τόδε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ... ' -λλ' ἐπιδινεῖται*" — bei 'tun', 'sich mühen': Ι 320 „*κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἀργὸς ἀνὴρ ὅ τε -λλὰ ἐοργώς*" 348 „*ἦ μὲν δὴ μάλα -λλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο*" Θ 22 „*οὐδ' εἰ μάλα -λλὰ κάμοιτε*" ξ 65 „*ὅς οἱ -λλὰ κάμῃσι*" **2eβ** räuml. *ins Weite* > *weit* (vgl. *-λλὴν ἐπὶ γαῖαν ἀληθείς* [ξ 380] u.ä. in 1dη) ξ 120 „*ἐπὶ -λλὰ δ' ἀλήθην*" δ 81 „*ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν* (s. 2cα) *καὶ -λλ' ἐπαληθείς*" ≅ ο 176 ≅ ο 401 π 205 „*παθὼν κακά, -λλὰ*

δ' ἀληθείς" α 1 πολύτροπον, ὃς μάλα -λλὰ ' πλάγχθη (πολλῶν δ' ἀνθρώπων ..., s. anderers. πολύτρ.) — entspr. Sg. πολλόν (metri gr., s. 3bβ): N592 -λλὸν ἀποπλαγχθεὶς ἐκὰς ἕπατο ... ὀϊστός ≅ ο382in („σῆς πατρίδος") Ψ320 („ὃς) ἀφραδέως ἐπὶ -λλὸν ἑλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα" (Opp. 323 στρέφει ἐγγύθεν) über e. weiten Raum hin (d.h. in weitem Bogen um das Ziel herum, Ameis-H.; zum VE vgl. H156, Y249, Ψ320, Z2)

13 Adv. (z.T. Übergang aus Obj. [3aα], räuml. Akk. u.ä. [s. 3bβ. 3cβ], s.a. in 2e) **3a** πολλά **3aα** vielfach > intensiv, eifrig (s.o. B Vorbem. u. L6); bitten u.ä. (oft folgt dir. R. od. Inf.): A35 -λλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ' ὁ γεραιός (Chryses; dann dir. R.) 351 -λλὰ δὲ μητρὶ ... ἠρήσατο I454 „-λλὰ κατηρᾶτο" (+ Inf.; s.u. I567) 183 -λλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ γ54 αὐτίκα δ' εὔχετο -λλὰ Ποσειδάωνι 393 -λλὰ δ' Ἀθήνῃ ' εὔχετ' + 445 E358 -λλὰ λισσομένη ≅ Φ368in ≅ X91in I464 „ἦ μὲν -λλὰ ἔται ... αὐτοῦ λισσόμενοι (πολλὰ δὲ μῆλα") 581 „-λλὰ δέ μιν λιτάνευε" 584. 585 „-λλὰ δὲ τόν γε κασίγνηται ... ' ἐλλίσσονθ' ... -λλὰ δ' ἑταῖροι" (vgl. 451 „αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων") + X239 („λίσσονθ' ... γουνούμενοι"), Ψ196 δ433 „-λλὰ θεοὺς γουνούμενος" + κ521 ≅ λ29 λ530 „ὁ δέ με μάλα -λλ' ἱκέτευεν" γ264 „-λλ' ... ἄλοχον θέλγεσκεν ἔπεσσιν" H130 -λλά κεν ἀθανάτοισι ... ἀνὰ χεῖρας ἀείραι + Aristeas fr.1,5 p.86 Dav. I568 („πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο, s.u.) -λλὰ δὲ καὶ γαῖαν ... χερσὶν ἀλοία ' κικλήσκουσ'" O456 -λλὰ δ' ἐπώτρυνε σχεδὸν ἴσχειν (ἵππους) P430. 431 (bis) -λλὰ μὲν ἄρ μάστιγι θοῇ ἐπεμαίετο θείνων, ' -λλὰ δὲ μειλιχίοισι προσηύδα, -λλὰ δ' ἀρειῇ — heftig, sehr: bei Emotionen u. deren Äußerungen: Λ764 „-λλὰ μετακλαύσεσθαι" Sc.92 „ἦ που -λλὰ μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω" P66 (Gl.:) -λλὰ μάλ' ἰύζουσιν ἀπόπροθεν h.Cer.203 -λλὰ παρὰ σκώπτουσ' 435 -λλὰ μάλ' ἀλλήλων κραδίην ... ἴαινον ' ⌊ἀμφαγαπ⌋αζόμεναι 439 -λλὰ δ' ἄρ' ⌊ ⌋ησε κόρην h.Merc.374 „-λλὰ δέ μ' ἠπείλησε βαλεῖν ἐς Τάρταρον" (beim Ptz.:) Λ557 ἤϊε -λλ' ἀέκων = P666in I567 „-λλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο (πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν χερσὶν ἀλοία", s.o.), aber zu ἠρᾶτο (s.o. I454) lt. Ameis-H. (z.St.) Z458 „-λλ' ἀεκαζομένη" ≅ ν277in ≅ h.Cer. 344in ≅ 432in Σ434 („ἔτλην εὐνήν) -λλὰ μάλ' οὐκ ἐθέλουσα" Ω328 -λλ' ὀλοφυρόμενοι ≅ ν221in — Π826 (Gl.:) -λλὰ δέ τ' ἀσθμαίνοντα (σῦν) **3aβ** vielfach ~ oft (vgl. πολλάκι[ς]) bei räuml. Bew. u. sonst B798 „ἦ μὲν δὴ μάλα -λλὰ μάχας εἰσήλυθον" Z2 -λλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' (vgl. in 2eβ) ἴθυσε μάχη Ψ116 -λλὰ δ' ἄναντα κάταντα πάραντα τε δόχμιά τ' ἦλθον Ω755 „-λλὰ ῥυστάζεσκεν (περὶ σῆμ'", sc. Hektors Leiche) ι465 „-λλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν" (sc. τὰ μῆλα) ≅ h.Merc.542in ν29 -λλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε h.Merc.360 -λλὰ δὲ χερσὶν ' αὐγὰς ὠμόργαζε Diotim.fr.2,1 p.213 Ki. -λλὰ κατὰ τριόδους πατέοντες (v. Suppl.Hell. p.181sq.) Ω391 („τὸν) μάλα -λλὰ μάχῃ ἔνι (ὄπωπα") ε389 -λλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον ξ67 „τῶ κέ με -λλ' ὤνησεν ἄναξ" P152 „ὅς τοι -λλ' ὄφελος γένετο πτόλεϊ" Op.498 -λλὰ δ' ἀεργὸς ἀνήρ ... ' χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ

3b πολλόν **3bα** beim Komp. u. Sup. (vgl. 3cα; bβ: η321); bei Wertbegr. viel (um vieles, bei weitem) besser usw.: Z479 „πατρός γ' ὄδε -λλὸν ἀμείνων" ≅ H114ex = Π709ex = Φ107ex ≅ Λ787ex („βίῃ") β180 „ταῦτα δ' ἐγὼ σέο -λλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι (ὄρνιθες δέ τε πολλοί") Op.19 (ἔριδα) ἀνδράσι -λλὸν ἀμείνω 320 χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα -λλὸν ἀμείνω γ250 „ἐπεὶ κτάνε -λλὸν ἀρείω" Op.207 „ἔχει νύ σε -λλὸν ἀρείων" (neg.:) H457 „ὃς σέο -λλὸν ἀφαυρότερος" bei Quantifizierg. u. sonst: Ψ587 „-λλὸν γὰρ ἔγωγε νεώτερός εἰμι" ξ17 -λλὸν παυρότεροι Op.417 -λλὸν ἐλαφρότερος — beim Sup. bei weitem der beste (vgl. ὄχ' ἄριστος): A91 „(Ag.) ὃς νῦν -λλὸν ⌊ἄριστος⌋ ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι" + ο521 (~ B82+ μέγ' [s.d. B III2] ⌊ ⌋) Sc.48 ἀνέρι -λλὸν ἀρίστῳ Op.279 (δίκη) ἡ -λλὸν ἀρίστη ' γίνεται **3bβ** bei Präp., Adv. der Distanz ein großes Stück (räuml. Akk.), weit (entfernt) von usw. (vgl. 3cβ) Π669 „-λλὸν ἀποπρὸ φέρων λοῦσον" ≅ 679 Ψ832 „εἴ οἱ καὶ μάλα -λλὸν ἀπόπροθι ... ἀγροί" = δ811med Ξ30 -λλὸν γάρ ῥ' ἀπάνευθε μάχης εἰρύατο νῆες = P403in P375 -λλὸν ἀφεσταότες Ψ378 οὐδέ τι ⌊-λλὸν ἄνευθ⌋' ἔσαν, ἀλλὰ μάλ' ἐγγύς τ575 „στὰς δ' ὅ γε ⌊ ⌋ε" ε350 „βαλέειν εἰς ... πόντον ' -λλὸν ἀπ' ἠπείρου" ζ40 „-λλὸν γὰρ ἄπο πλυνοί εἰσι πόληος" h.1,7 -λλὸν ἀπ' ἀνθρώπων ξ339 „ὅτε γαίης -λλὸν ἀπέπλω" I506 „πάσας ' -λλὸν ὑπεκπροθέει ("Ατη") Π710 ἀνεχάζετο -λλὸν ὀπίσσω Y178 „τί σὺ τόσσον ὁμίλου -λλὸν ἐπελθὼν ' ἔστης" (s. Dihle, Homer-Probleme 68; Ameis-H. z.St.) Ψ399 -λλὸν τῶν ἄλλων ἐξάλμενος — (s.o. 2eβ:) N592 -λλὸν ἀποπλαγχθείς ≅ ο382in Ψ320 „ἐπὶ -λλὸν ἑλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα" — beim Komp. (vgl. 3bα. cα): η321 „εἴ περ καὶ μάλα -λλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης" **3bγ** bei versch. Verben; weit hervorragen: Σ252 ἀλλ' ὁ μὲν ἄρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχει -λλὸν ἐνίκα γ121 „ἐπεὶ μάλα -λλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεύς (δόλοισι") Ψ743 (κρητήρ) κάλλει ἐνίκα ... ' -λλόν T219 „φέρτερος οὐκ ὀλίγον περ ' ἔγχει, ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην ' -λλόν" — weit zurückbleiben hinter, sehr Mangel haben an: E636 „-λλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν" P142 „Ἕκτορ, εἶδος ἄριστε, μάχης ἄρα -λλὸν ἐδεύεο" α253 „ἦ δὴ -λλὸν ... Ὀδυσῆος ' δεύῃ" φ185 -λλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν ≅ ω171 — sehr: I398 „μοι μάλα -λλὸν ἐπέσσυτο θυμός" T113 „-λλὸν ⌊ἀάσθη⌋" ≅ h.Ven.253ex („ἐπεὶ μάλα -λλόν ⌊ ⌋ν") Hes.fr.204,99 γένος ... ἀνθρώπων ' -λλὸν ἀϊστῶσαι, od. präd.? (s. in 1dα)

3c πολύ **3cα** beim Komp. u. Sup. (vgl. 3bα. β: η321); viel ... bei Quantifizierg.: I700 „μιν -λὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας" Ψ386 ⌊ἔτι καὶ -λὺ μᾶλλον⌋ ἰούσας + 429 (ἔλαυνε) Th.428 (οὐδ') ἧσσον θεὰ ἔμμορε τιμῆς ' ... ' ἀλλ' ⌊ ⌋ H268 -λὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας = ι537ex A167 „σοὶ τὸ γέρας -λὺ μεῖζον" + β48 δ698 „⌊ἀλλὰ -λὺ⌋ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο" B529 Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας ' μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας ' ⌊ ⌋ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην Δ507 ἴθυσαν δὲ -λὺ προτέρω + Ξ467 π246 (οὔτ' ἄρ δεκὰς) ἀλλὰ -λὺ πλέονες = χ353in P364 παυρότεροι δὲ -λὺ φθίνυθον — bei pos. Wertbegr., Überlegenheit u.a.: Σ109 („χόλος) ὅς τε -λὺ γλυκίων μέλιτος" γ358 „ἐπεὶ ⌊-λὺ κάλλιον⌋, οὕτω" = θ543ex ζ39 („σοὶ) ⌊ ⌋ ἠὲ πόδεσσιν ' ἔρχεσθαι" = ρ583in κ396 „καὶ -λὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι" E201 „ἦ τ' ἂν ⌊-λὺ κέρδιον⌋ ἦεν" = X103 = ι228 ≅ Γ41ex = λ358 = υ316 ≅ H28ex = υ381 ≅ P417ex = X108ex O226 „ἐμοὶ ⌊ ⌋ ἠδέ οἱ αὐτῷ" A229 „ἦ ⌊-λὺ λώϊόν⌋ ἐστι" Op.433 ἐπεὶ ⌊ ⌋ οὕτω A169 „ἐπεὶ ἦ -λὺ ⌊φέρτερ⌋όν ἐστιν" = μ109ex = φ154ex ≅ Δ56ex („⌊ ⌋ος") ≅ Θ144ex = 211ex ≅ Y135 ≅ K557ex = Y368ex = π89ex = χ289ex ≅ ι276ex ≅ X40ex ≅ Δ307ex („⌊ ⌋ον οὕτω") ≅ Z158ex („ἐπεὶ -λὺ ⌊ ⌋ος") = H105ex ≅ O165ex („βίῃ -λὺ ⌊ ⌋ος") = 181ex ≅ h.Cer.148 („δὴ γὰρ -λὺ ⌊ ⌋οι") Λ162 κείατο, γύπεσσιν ⌊-λὺ φίλτερ⌋οι ἢ ἀλόχοισιν Op.309 ἐργαζόμενος ⌊ ⌋ος ἀθανάτοισιν Sc.114 „τά σφιν ⌊ ⌋α θοίνης" θ221 „-λὺ προφερέστερον εἶναι" — bei Unterlegenheit: O641 τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς -λὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων Y434 „ἐγὼ δὲ σέθεν -λὺ χείρων" Ψ572 „οἵ τοι -λὺ χείρονες ἦσαν" ≅ 577ex λ621 „μάλα γὰρ -λὺ χείρονι φωτί" φ325 „ἦ -λὺ χείρονες ἄνδρες" Op.127 γένος -λὺ χειρότερον — beim Sup. (s.u. III) bei weitem die (am) meisten, ersten, besten usw.: B577

ἅμα τῷ γε -λὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ≅ 817 580 *οὕνεκ' ἄριστος ἔην, -λὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς* *O* 448 *-λὺ πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες* Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav. (*ὅς κ'*) *-λὺ πλεῖστον ... μέθυ πίνῃ* *H* 162 *ὦρτο -λὺ πρῶτος* ≅ *Ψ* 288 + *Θ* 256 = *ι* 449in. ≅ *θ* 197in., *α* 113 ≅ *ρ* 328 ≅ 31in. *B* 702 ⌊*-λὺ πρώτιστ*⌋*ον Ἀχαιῶν* *Ξ* 442 *ἔνθα* ⌊ ⌋*ος* ≅ *ξ* 220in. *λ* 239 *ὅς -λὺ κάλλιστος* ≅ 310in. *A* 581 „*ὁ γὰρ -λὺ φέρτατός* (*φέρτερός* rec. West) *ἐστιν*" ≅ *B* 769ex. + *θ* 129 *Δ* 51 „⌊*-λὺ φίλτατ*⌋*αί εἰσι*" + *E* 378 = *π* 445ex., *Z* 91 ≅ 272, *P* 411 = 655ex., *θ* 284, Hes. fr. 122,1 *X* 233 („*Δηίφοβ', μοι*) ⌊ ⌋*ος ἦσθα ' γνωτῶν*" *ω* 517 („Patron.ᵛ) *πάντων* ⌊ ⌋ *ἑταίρων*" ≅ *Ω* 748ex. („*ἐμῷ θυμῷ*") ≅ 762 ≅ Sc. 78ex. (vgl. *T* 287 in III 4) **3cβ** bei räuml. Präp. (vgl. 3bβ) *ein großes Stück* (räuml. Akk.), *weit vor* ... usw. *Δ* 373 „*ἀλλὰ -λὺ πρὸ ... ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι*" *Λ* 217 *ἔθελεν δὲ -λὺ προμάχεσθαι ἁπάντων* *P* 342 *καί ῥα -λὺ προμάχων ἐξάλμενος ἔστη* *X* 459 „*ἀλλὰ -λὺ προθέεσκε*" = *λ* 515 *Z* 125 „*-λὺ προβέβηκας ἁπάντων* (*θάρσει*") *ο* 96 *ἐπεὶ οὐ -λὺ ναῖεν ἀπ' αὐτοῦ* **3cγ** bei *πρίν* (temp.) *weit eher, viel früher* formelh. am VE *I* 250 „*ἀλλὰ -λὺ πρὶν ' φράζευ*" + *β* 167, *Λ* 236, *N* 161 **3cδ** bei 'komp.' Verben; *viel lieber wollen als,* entspr. ⌊*προβέβουλα*⌋ (+ Inf., *ἤ*): *A* 112 „*ἐπεὶ -λὺ βούλομαι* (s.d.) *αὐτὴν* (Chryseis) *' οἴκοι ἔχειν* (*Κλυταιμνήστρης* ⌊ ⌋") *P* 331 „*ἡμῖν δὲ Ζεὺς μὲν -λὺ βούλεται ἢ Δαναοῖσι ' νίκην*" *ρ* 404 „*αὐτὸς γὰρ φαγέμεν -λὺ βούλεαι ἢ δόμεν ἄλλῳ*" — *viel eher:* *N* 815 „*ἦ κε -λὺ φθαίη ... πόλις ὑμὴ ' (ἁλοῦσά τε περθομένη τε*")

II Komp. *πλέων*⁺ *mehr,* alleinstehend/subst., attr. u. (7× in II 1. 2) präd. (Op. 40 [in 2], *Ψ* 312, h. Merc. 548 [3], *ω* 464 [5] mit Gen. comp., *K* 252 [4] m. appos. Gen.) **1** von Männern, (*Λ* 395) Vögeln: *πλέονες*⁺ allein od. attr. zu je 1× (nachgest.) *μνηστῆρες, Παίονας,* (vorangest.) *γέροντας,* 2× *ἀνδράσι* (je 1× nach- u. vorangest.), 3× m. part. Gen. (vgl. II 4. 5, III 1), 4× präd. — *E* 531 „*αἰδομένων ἀνδρῶν* ⌊*πλέονες*⌋ *σόοι ἠὲ πέφανται*" = *O* 563 *ι* 48 („*Κίκονες*) *ἅμα* ⌊ ⌋ *καὶ ἀρείους*" *σ* 247 „⌊ ⌋ *κε μνηστῆρες*" (Syniz.) Sc. 241 *πολλοὶ μὲν κέατο,* ⌊ ⌋ *δ' ἔτι δῆριν ἔχοντες ' μάρναν θ'* *M* 412 „⌊*πλέονων*⌋ *δέ τοι ἔργον ἄμεινον*" Op. 379. 380 *ῥεῖα δέ κεν πλέονεσσι πόροι Ζεὺς ... ὄλβον· ' πλείων* (s.u. II 2) *μὲν* ⌊ ⌋ *μελέτῃ, μείζων δ' ἐπιθήκῃ* (Responsion v. *λε-*) *A* 281 „*φέρτερός ἐστιν* (Ag.), *ἐπεὶ* ⌊*πλεόνεσσι*⌋*ν ἀνάσσει*" 325 „*ἐλθὼν σὺν* ⌊ ⌋" *N* 739 „*οἱ δὲ μάχονται ' παυρότεροι* ⌊ ⌋", Opp. *παυρ.* *σ* 63 „*ἐπεὶ* ⌊ ⌋ *μαχήσεται*" + *β* 251 *β* 245 „*ἀνδράσι καὶ* ⌊ ⌋ *μαχέσσασθαι*" *O* 611 *Ζεύς, ὅς μιν* (Hektor) ⌊ ⌋ *μετ' ἀνδράσι μοῦνον ἐόντα ' τίμα* *π* 88 „*μετὰ* ⌊ ⌋*ν ἐόντα*" *χ* 13 *μοῦνον ἑνὶ* ⌊ ⌋ *Π* 651 *ἢ ἔτι καὶ* ⌊ ⌋*ν ὀφέλλειεν πόνον* *E* 679 *κ' ἔτι* ⌊*πλέονας*⌋ *Λυκίων κτάνε* ≅ *Φ* 211 *ξ* 498 „*εἰ* ⌊ ⌋ ... *ἐποτρύνειε*" *η* 189 „*ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ* ⌊ ⌋ *καλέσαντες*" *in größerer Zahl* *χ* 353 („*οὔ τι ἑκὼν*) ⌊*ἀλλὰ πολὺ πλέονες*⌋ (sc. Freier) *καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκῃ*" präd.: *π* 246 („*μνηστήρων δ' οὔτ' ἂρ δεκὰς*) ⌊ ⌋" *B* 129 „*τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν ' Τρώων*" *Λ* 395 „*οἰωνοὶ δὲ περὶ πλέες ἠὲ γυναῖκες*" *ι* 57 „*μένομεν πλεόνας περ ἐόντας*" **II 2** zu Sachen u. 'Abstr.': *πλεόνεσσι, πλείοσι(ν)* attr. (2× nachgest.), (3ᴴ) Sg. *πλείων*⁺ präd. *μ* 54 „*σ' ἐνὶ* (*ἔτι* ci.) *πλεόνεσσι τότε* (*τότ' ἐν* v.l.) ⌊*δεσμοῖσι, δεόντων*" = 164med. 196 „*πλείοσί μ' ἐν* ⌊ ⌋ *δέον*" nachgest.: *τ* 168 „*μ' ἀχέεσσί γε δώσεις ' πλείοσιν*⌋ *ἢ ἔχομαι*" *K* 106 „*κήδεσι μοχθήσειν καὶ* ⌊ ⌋" *noch mehr* als früher präd., Sg. (s.o. I 1): Op. 380 *πλείων μὲν πλεόνων* (s.o. II 1) *μελέτῃ* Th. 531 (*ὄφρα*) *κλέος εἴῃ ' πλεῖον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν,* präd. od. attr. Op. 40 *οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός* **II 3** von Wissen, (1ᴴ) Besitz: subst. Pl. *πλείονα*⁺, (1ʰ) Sg. *πλέον,* (*η* 213) attr. zu *κακά* (s.o. I 2c) *Ψ* 312 („*οὐδὲ*) ⌊*πλείονα*⌋ *ἴσασιν σέθεν*" *N* 355 „*Ζεὺς πρότερος γεγόνει καὶ* ⌊ ⌋ *ἤδη*" ≅ *T* 219ex. ≅ *Φ* 440 *μ* 188 (Sirenen:) „*τερψάμενος νεῖται καὶ* ⌊ ⌋ *εἰδώς*" *η* 213 „*καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον'* (*πλείω, μᾶλλον* vv.ll.) *ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην*" h. Merc. 548 („*ὃς δέ κε ἐθέλῃσι*) *νοέειν δὲ θεῶν πλέον* Op. 690 (*μηδ' ἅπαντα βίον*) *τίθεσθαι, ' ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι,* Subst. entspr. *μείονα* (od. attr. zu *βίον*) **II 4** vom 'größeren Teil' (vgl. 5: mit Art.): Sg., *πλέων* attr., *πλεῖον*⁺ subst. (z.T. mit part. Gen.), s.a. Op. 690 (in 3) *K* 252 „*παροίχωκεν δὲ πλέων* (*πλέω, πλέον, πλείων* vv.ll.) *νὺξ ' τῶν δύο μοιράων*" mit appos. Gen. (s. Ameis-H. z.St.), vgl. h. Merc. 98 (*νὺξ ' ἡ πλείων* [in 5]) Op. 419 *πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ* (Sirius) *θ* 475 *ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο* (*ὑός*) Op. 559 (im Winter) *τῶμισυ βουσίν, ἐπ' ἀνέρι δὲ πλέον εἴῃ ' ἀρμαλιῆς* **II 5** mit Art., z.T. + part. Gen. / gen. comp., 2× attr. zu VNᵉ; Sg. *der größere Teil, das meiste* (vgl. 4): *A* 165 („*οὐ μὲν ἴσον γέρας*) *ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον ... πολέμοιο*" h. Merc. 98 *ἐπαύετο ... νὺξ ' ἡ πλείων, τάχα δ' ὄρθρος,* vgl. *K* 252 (*πλέων νύξ* [in 4]) Pl. *die Mehrzahl, die große Masse:* *E* 673 *τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο* ≅ *K* 506 (*Θρῃκῶν*) *β* 277 „*παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, ' οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους*" *ω* 464 (*οἱ δ' ἄρ' ἀνήϊξαν*) *ἡμίσεων πλείους· τοὶ δ' ἀθρόοι αὐτόθι μεῖναν*

III Sup. *πλεῖστον/οι*⁺, alleinstehend/subst., attr., (2× in III 1:) präd., (in 4:) adv.; z.T. + *πολύ* (s.o. I 3cα) **1** von Männern, Scharen: allein od. attr. (zu nachgest. *λαοί, φάλαγγες, Τρῶες, Φρύγας ἀνέρας*; Sg. [2ⁱ] *ὅμιλον, λαόν*; 2ᴴ + part. Gen. *ἀνθρώπων*), 2ⁱ präd.; *die meisten,* (2ⁱ koll.) *die größte Schar:* *B* 577 *ἅμα τῷ γε* (Ag.) *πολὺ* ⌊*πλεῖστοι καὶ ἄριστοι*⌋ *' λαοὶ ἕποντ'* ≅ 817 *E* 780 *ὅθι* ⌊ ⌋ *' ἔστασαν* **8** *ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο* = *Π* 285ex. *Λ* 148 *ὅθι* ⌊*πλεῖσται, κλονέοντο φάλαγγες* = *O* 448ex. (*πολὺ* ⌊ ⌋) *ε* 309 „*ὅτε μοι πλεῖστοι ... δοῦρα ' Τρῶες ἐπέρριψαν*" Hes. fr. 22,5 *τὴν πλεῖστοι ... ἀνθρώπων ' μνήστευον* fr. 144,2 *καὶ πλείστων ἤνασσε ... ἀνθρώπων* *Ξ* 520 ⌊*πλεῖστους*⌋ *δ' Αἴας εἷλεν* *B* 580 *οὕνεκ' ἄριστος ἔην πολὺ δὲ* ⌊ ⌋ *ἄγε λαούς* koll. Sg.: *O* 616 *ᾗ δὴ* ⌊*πλεῖστον*⌋ *ὅμιλον ὄρα καὶ τεύχε' ἄριστα* *Π* 377 *ᾗ* ⌊ ⌋ *ὀρινόμενον ἴδε λαόν* m. VN: *Γ* 185 *ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας in größter Zahl* präd.: *M* 89 *οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν* = 197 **III 2** attr. (vorangest.) zu Sachen u. 'Abstr.'; 'Abstr.', Sg.: *δ* 697 („*εἰ*) *τόδε πλεῖστον κακὸν εἴῃ*" (s.o. I 2c) Op. 720 (*γλώσσης θησαυρὸς*) *ἄριστος ' φειδωλῆς,* ⌊*πλείστη*⌋ *δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης* = 723med. (*δαπάνη τ' ὀλιγίστη*) Th. 904 *ἧς* ⌊ ⌋*ν τιμὴν πόρε* koll. Sg. von Sachen: *N* 335 ⌊ ⌋ *κόνις* *T* 222 „⌊ ⌋*ν μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ' ἄμητος δ' ὀλίγιστος*" Pan. fr. 12,2 p. 120 Dav. (*ὅς κε*) *πολὺ πλεῖστον ... μέθυ πίνῃ* Pl.: *δ* 229 *τῇ* ⌊*πλεῖστα*⌋ *φέρει ... ἄρουρα ' φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ* (*πολλὰ δὲ λυγρά*) **III 3** von Besitz u. (2ᴴ) Wissen: *πλεῖστα* subst. u. (3×) attr. zu *κτήματα, δῶρα* *Z* 69 „⌊ ⌋ *φέρων*" (Beute) *π* 77 „⌊ ⌋ *πόρῃσιν*" (Brautgabe) = *υ* 335ex. („*ὅς τις ἄριστος ἀνήρ*") + *π* 392 („*καὶ μόρσιμος ἔλθοι*") = *φ* 162 Hes. fr. 200,8 ⌊ ⌋ *πορόντ'* ≅ fr. 204,87in. fr. 204,41 *μνᾶτο·* ⌊ ⌋ *δὲ δῶρα* ([*ἐδίδου*] ≅ 54in., s. I 2bαbb) *I* 382 *ὅθι* ⌊ ⌋ *δόμοις ἐν κτήματα κεῖται* = *δ* 127 Th. 887 *Μῆτιν,* ' ⌊ ⌋ *θεῶν εἰδυῖαν* (vgl. *πλείονα εἰδώς,* in II 3) ≅ Hes. fr. 343,15 **III 4** Adv. *πλεῖστον/α* *Δ* 138 (*μίτρῃ*) *ἥ οἱ* ⌊*πλεῖστον*⌋ *ἔρυτο* *T* 287 („*μοι*) ⌊ ⌋ *κεχαρισμένε θυμῷ*" (vgl. *Ω* 738⁺ in I 3cα) Th. 231 *Ὅρκον θ', ὃς δὴ* ⌊ ⌋ ... *ἀνθρώπους ' πημαίνει* Cert. p. 40,16 (*εὐδαιμονίῃ*) *λυπηθέντ' ἐλάχιστα θανεῖν ἠσθέντα* < *τε* > *πλεῖστα*

D Hes. fr. 75,11; 88,7; 141,22; 200,4; 211,2 suppl.; Cat. 8,16; 51 A,4; 92,1 (s. *ἄψ* D); 95 I,6 Trav.; Pan. fr. 23 p. 127 Dav. (bis; Paraphr.); Antim. Teius fr. dub. ap. Coll. Alex. p. 247; Cypr. fr. 9,12 p. 50 Ber. (= 7,12 p. 38 Dav.); Eumel. fr. 12,1 p. 101 Dav.; Pan. fr. 23 p. 127 Dav. (s. Rekonstr. bei

Matthews p.126); inc.auct.fr. Pap.Flor. (SIFC 27/28, 1956, 49) l.4; *B*798a, *Λ*272a, *N*808a, *Ξ*246a, *O*689a, *Ψ*223c, *β*107a, *κ*315d. 319b, *λ*343a — v.l. *A*404, *Γ*388, *Δ*171, *E*60. 443, *Θ*481, *Λ*724, *N*148, *Ξ*36. 320, *Σ*99, *Φ*492 (v. van der Valk, Text.Crit.Od., 15), *X*424, *α*154, *β*151, *γ*351, *δ*165, *ε*41. 445, *ι*118. 375, *ο*322 (48), *π*19, *σ*402, *φ*134, *χ*385, *ω*217, Th.582. 583, Op.116. 535, Sc.30, Hes.fr.343,6, h.Cer.258, h.Ap.55. 249 (-*λλοὶ* rec. West), h.Merc.91. 164. 352

G **1** meist adj. Gebr.: meist attr., auch alleinstehend od. präd. (s.u. 2); subst.: *Ψ*562 ≅ *ϑ*405 (in B I1b), *τ*450, Th.787 (1dλ), *Φ*82⁺, *I*364⁺ (2cα. dα); Adv. (I3, mit Übergang [s. 2e]) **2** präd., appos. (in B I1dα. γ. δ. η:) Hes.fr.204,99?, *ι*330, *ε*323, Th.861, *Ψ*504?, (1dλ:) *H*156⁺, (2aαff:) *Θ*253⁺, (2aβcc:) *Z*452⁺, (2aβff:) *E*94⁺, (2bαff:) *β*58⁺ (z.T. mit Art.), (II1:) *B*129, *Λ*395, *ι*57, *π*246, (2:) Th.531, Op.40. 380, (III1:) *M*89 = 197 — mit Art. (12bαff:) *β*58⁺, (II5:) *A*165⁺; sing. (I1dλ:) *H*156 -*λλὸς γάρ τις* **3** Stellung: oft betont am VA, Kolonanf., auch VE (einzelnes s. in M, B; s.a. L5); Vbd. (s. in M): *π.* + Nomen (z.B. -*λλ' ἄλγεα*, -*λλὰ κάκ'*; -*λὺ κάλλιον*, -*λλὸν ἀμείνων*), Nomen + *π.* (*ἄλγεα / κακὰ* -*λλά*), *π.* + Verb (-*λλὰ παθών*, -*λλ' ἐμόγησα* [alle in B I2c. 3] usw.) unmittelbar od. mit Sperrg. (Enjb. s.u. 4); nachgestelltes *π.* geleg. appos. (s. B I2aβee) **4** im Enjb.; Nomen im vorigen Vers: *H*468, *Θ*204 = *I*599ⁱⁿ, *K*171, *Π*110, *Φ*236 = 344, *Ω*556, *α*395, *β*293, *δ*813, *η*271, *ϑ*23, *ι*23. 266. 470, *κ*359, *τ*168, *φ*62, *χ*169, *ψ*250. 357, Th.531, Op.118. 677, h. Merc.98, Vit. p.18,25, (' -*λλὰ μάλ'*:) *I*148 = 290, *T*265, *Y*247, *α*278 = *β*197, *α*292 ≅ *β*223, *λ*280 — Nomen im folgenden Vers: *A*156, *B*610, *Δ*143, *Z*498, *I*97. 116, *O*80. 682, *N*797, *Π*550, *Σ*291, *Ψ*504. 520, *Ω*163, *β*312, *δ*267. 522, *ι*183, *κ*529, *λ*340. 364, *μ*127, *ν*349, *ξ*285, *ρ*269, *τ*407, *χ*335, *ω*45. 65, Op.580. 655. 763, Sc.209, Hes.fr.204,124, h.Ap.441, h.Merc.237, h.7,39 — s.a. *π.* + Verb im Enjb.: *T*219, *Ψ*743, *γ*393⁺, *η*82 = *ψ*85ᵉˣ, *ρ*118 u.ö. **5** mit Adv. (meist dir.R.): *ἤλιθα* -*λλήν/ή ε*483, *ι*330, *τ*443, *ξ*215 / *Λ*677; *λίην* -*λλοί T*226 — *μάλα* -*λλόν/οί/ήν/αί/ά/όν Ψ*245, *η*321, *μ*407 / *Ω*737, *ϑ*217, *ν*239, *ξ*281 / *Θ*186 / *I*44 / *A*156, *B*255. 798, *Δ*229, *E*197, *Z*207 ≅ *Φ*230ᵉˣ. ≅ *μ*268ᵉˣ. = 273, *Θ*22, *I*348. 364. 492, *Π*838, *X*220, *Ω*391, *α*1, *δ*95, *κ*465, *λ*530, *ν*6, *ξ*231, *ο*401, *υ*391, *ψ*267, *ω*207, Op.696. 697 / *I*398, *Ψ*832 = *δ*811ᵐᵉᵈ., *γ*121, *η*321, h.Ven.253; *μάλα* ... ' -*λλ' I*109; -*λλὰ μάλ' I*148 = 290. 183, *Π*647, *P*66, *Σ*434, *T*265, *Y*247, *α*278 = *β*197, *α*292 = *β*223, *λ*280, Hes.fr.198,11, h.Cer.435 — *οἷά τε* -*λλούς/ά λ*364, *ε*422⁺, (*ὅσα*) h.Ven.5 (in B I2bαff); *τόσσον* -*λλόν Y*178; s.a. -*λὺς/λλὸς*⁺ ... *ἔνθα καὶ ἔνθα Y*249 (in I1aη) = *H*156ᵉˣ. (in 1dλ) = *Ψ*320ᵉˣ. (in 2eβ), *Z*2 (u. *Ψ*116, in 3aβ) **6** mit Adj.: (in B I1:) -*λὺν* ... *ἀθέσφατον K*6, *πουλὺς* ... *μύριοι ϑ*109, *μενοεικέα* -*λλήν π*429, -*λλόν τε καὶ ἄφθονον* Op.118, -*λλὴν ἐπ' ἀπείρονα ο*79, -*λλὴ δὲ πελώρη* Th.861, (*ἀμέτρητος*) -*λλὸς καὶ χαλεπός ψ*250, -*λλὸν δὲ τρόφι Λ*307, s.a. *H*156, h.Ven.123; (2aα:) -*λλοὶ ἀπειρέσιοι τ*174⁺, -*λλοί τε καὶ ἄλκιμοι / ἐσθλοί Λ*483 / *N*709⁺, *E*624, -*λλοὶ καὶ ἐπήτριμοι T*226, -*λλοῖσι(ν τε) καὶ ἰφθίμοισι* / Akk. ohne *καὶ π*244⁺, *ω*26 / *A*3 ≅ *Λ*55, sowie m. *ἄλλοι*⁺ *Δ*538, *Λ*514, *Φ*88, *α*176. 355. 395, *ξ*200, *φ*251, Th.363; (2aβcc:) -*λέες τε καὶ ἄλκιμοι / ἐσθλοί Φ*586 / *Z*452⁺, -*λέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν β*166⁺; (2bαaa:) -*λλοί*⁺ m. *ἀργιόδοντες, ἀργοί, ἄργυφα, ἐριαύχενες, ἐρυσάρματες, ἴφια, καλλίτριχα*; (bb:) -*λλὰ καὶ ἀγλαά / ἐσθλά* h.Ven.140 / *I*330, *β*312, *μ*347⁺, -*λλά τε καὶ χαρίεντα Θ*204, *I*599, *μενοεικέα* -*λλά ε*267, sowie m. *λεύκ', περικαλλέα, περικλυτά* (cc:) m. *καλά O*713⁺, Hes.fr.204,124, *μακρά I*541, *ὑψίκομοι* Op.509⁺ u.a.; (ee:) *ἄκοσμα B*213, *πτερόεντ' Ω*142, *κάλ' E*92, *ἀύπνους I*325, *ἐσθλὰ* ... *λυγρά δ*230; (2bβ:) subst. *ἐσθλοῖσιν / κακοῖσι* -*λέεσσιν* Op.119, *ϑ*137⁺, *ἀνωΐστων* Vit. p.10,10, *παντοῖοι Y*248; (2c:) subst. *κακὰ* -*λλά* / -*λλὰ κάκ' ζ*175⁺, *ρ*287⁺, -*λλὰ δ'* (...) *ἀτάσθαλ(α) σ*139⁺; (2d:) *ἄκριτα / ἄσπετα / ἐτώσια / ϑυμοφθόρα / μενοεικέα* -*λλά ϑ*505 / *A*704 ≅ *δ*75ⁱⁿ. / Op.402 / *Z*169 / *I*227, *ε*267, h.1,13 Hurst, *παλαία τε* -*λλά β*188⁺, -*λλὰ καὶ ἐσθλά δ*96, -*λλ' ἐτεά Y*255, -*λλὰ* ... *ἄλλα* ... *θελκτήρια α*337, *ἄλλα τε* -*λλ(ά) I*639⁺, s.a. *A*124; (in B II:) *πλέονες καὶ ἀρείους / κρείσσονες ι*48, *χ*353, *πλείον'* ... *κακά* (subst.) *η*213; (III:) *πλεῖστοι καὶ ἄριστοι B*577 ≅ 817, *E*780, *M*89 = 197, *πλεῖστον κακόν* (subst.) *δ*697 **7** Antith.: *ἑνὶ παύρῳ* -*λλήν* Op.538, *ἕνα* -*λλοί/ούς P*95, *υ*313, *ψ*119, *μοῦνος ἐὼν* -*λέσι υ*30, *δοιώ* ... -*λλούς Ω*608, *δύω* -*λλοῖσι π*244, -*λλοῖσιν* ... *παῦροι τ*239, *παῦρα* ... -*λλά I*333, *ἐξ ὀλίγων* ... *κἀκ* -*λλῶν μείονα* Th.447, *οὐκ ὀλίγον* ... -*λλόν T*219, *οὐ* -*λλὸν ἐπὶ χρόνον ἀλλὰ μίνυνθα ο*494, *οὐδέ τι* -*λλὸν ἄνευθ'* ... *ἀλλὰ μάλ' ἐγγύς Ψ*378, *μοῦνον ἐνὶ / παυρότεροι πλεόνεσσι χ*13, *N*739, *O*611, *παῦροι* ... *πλέονες β*277, *οὐκ ἶσον* ... *τὸ μὲν πλεῖον A*165, *πλέω* ... *τὰ δὲ μείονα* Op.690, *ἐλάχιστα* ... *πλεῖστα* Vit. p.40,16, *πλείστῃ* ... *ὀλίγιστος*⁺ *T*222, Op.723, -*λλ'* ... *κακῶς δ'* Margites fr.3 p.73 W. **8** Parallelismus: *μήκιστον καὶ κάρτιστον* ... -*λλός H*156, *πουλύς* ... *μυρίοι ϑ*110, *μυρίοι* ... -*λλά*⁺ *A*3, *ρ*422 = *τ*78, *πᾶσι* ... -*λλοῖσι Φ*524, -*λλοὺς* ... *πάντας δ' λ*516, -*λλὰ* ... *ἄλλα δ' ψ*357, *πρότερος* ... *πλείονα N*355 ≅ *T*219ᵉˣ. ≅ *Φ*440, *πλείων* ... *μείζων* Op.380, *πλεόνων* ... *ἄμεινον M*412, *φέρτερος* ... *πλεόνεσσιν A*281, *πλεῖστον* ... *ἄριστα O*616, *ἄριστος* ... *πλείστους*⁺ *B*580, *υ*335, Op.720, *πλεῖστα* ... *μόρσιμος π*392 = *φ*162 **9** Wiederholung (Anapher, s. L5; Stt. nicht vollst.; * = *π.* 2× [„bis"] im selben Vers): *Z*227. 229. 452. 458, *I*73. 74. 464. 466. 467. 469. 492* ≅ *ε*223 ≅ *ϑ*155 ≅ *Ψ*607, *I*540. 541. 544. 546. 547. 567. 568. 581. 584. 585, *K*572. 574, *Λ*494* ≅ Sc.376, *Λ*495. 681. 684, *M*427. 429, *N*733. 734, *Ξ*123. 124, *O*80. 82. 314. 316. 682. 685, *Π*424. 425. 647. 651. 655. 709. 710. 772. 774. 826. 827, *P*430. 431*, *Y*247. 248. 249. 326*. 328, *Φ*549. 551. 585. 586, *Ψ*30. 31. 32. 520. 521, *Ω*518. 520, *α*1. 3. 4, *β*166. 167. 180. 181. 188, *γ*262. 264. 267. 273. 274, *δ*81* ≅ *ο*176 ≅ 401, *δ*95. 96. 229. 230*. 257. 258. 267. 268. 495*. 594. 603, *ϑ*109. 110. 182. 184. 217. 221, *ι*41. 45*. 48, *λ*40. 42. 364. 365. 515. 516. 520, *ξ*65. 67. 69. 231. 232, *ο*492. 494, *π*88. 89. 90. 244. 246 *ρ*265. 269. 284. 287. 328. 331, *τ*61. 64, *υ*313. 316, *χ*47*, *ψ*304. 305, *ω*65. 67. 68. 70. 171. 174. 176, Th.581. 583. 995. 997, Op.118. 119. 320. 322. 379. 380. 417. 419. 580. 581. 652. 655. 696. 697, Sc.241*, Hes.fr.22,5. 6; 33a, 19. 21; 144, 2. 3; 200,4 (suppl.)*. 8; 302,5*. 6, h.Cer.308. 309, h.Ap.302. 303. 304, h.Merc.203. 204. 249. 250. 373. 374, h.Ven.119. 122. 123, h.15,6*; s. noch -*λὺ πλέονες / πλεῖστοι*, (in B II. III) **10** Klangwiederh.: (*π.* – *Απόλλων* – *ἀπόλλυμαι/ὀλέσ.* – *πόλις* – *πόλεμος* – *πολιός*): *A*35f. 559 ~ *O*66ᵐᵉᵈ., *B*117 = *I*24, *B*131 = *I*544ⁱⁿ, *Γ*165, *Δ*371/3, *H*152, *Σ*452–455, *Φ*59, *ε*223f., *ζ*40, *ι*41. 265f., *τ*174, *φ*251f., Op.240. 763, h.Ap.440f., h.30,11f. **11** bes. Gen. (comp., appos.) s. in B II Vorbem.; part.Gen. > gen.abs. *I*74, *P*393, *δ*717 = *τ*195ᵉˣ. = *ω*272 (s. Schwyzer II 398; vgl. z.B. noch *K*483f. ≅ *Φ*20f., *χ*308f. ≅ *ω*184f., dazu Hahn [L5] 214)

H. W. Nordheider

πολυσημάντωρ [3ʰ] (nur h.Cer.) Beiw. des Hades, eher *großer Gebieter* (West: „Major General") als „Gebieter von Vielen" (Càssola: „signore di molti"), vgl. *πανδαμάτωρ, πολυπότνια*; gebildet zu ep. *σημάντωρ* (vgl. noch *ἀσήμαντος*, nur *K*485), viell. vom Dichter des h.Cer., vgl. dessen Vorliebe für *πολυ*-Komposita (Richardson p.61: *πολυάρητος*,

-δέγμων, -δέκτης, -εύχετος, -ήρατος, -λλιστος, -πείρων, -πήμων, -πότνια, -ώνυμος); anders Zumbach, Neuerungen 19 („lebendiger kultischer Ausdruck") h.Cer.31 *τὴν δ' ἀεκαζομένην ἦγεν ... ' πατροκασίγνητος -ωρ πολυδέγμων ' ἵπποις ἀθανάτοισι Κρόνου πολυώνυμος υἱός* (zum Verstyp s. Richardson z.St.) 84 (Hekate zu Dem.:) *„οὔ τοι ἀεικὴς ' γαμβρὸς ἐν ἀθανάτοις ⌊-ωρ 'Αϊδωνεὺς⌋ ' αὐτοκασίγνητος καὶ ὁμόσπορος"* 376 (*ἵππους*) *ἔντυεν ἀθανάτους ⌊ ⌋.* – Wortf.: s. *Ἅιδος* (I 275,70), *πολυώνυμος* (zu h.Cer.18)

M. Schmidt

πολύσκαρθμος [1¹] **Σχ** sch.D *B* 814: *πολυκινήτου. ταχείας διὰ τὸ πολλὰ ἐνεργεῖν αὐτὴν ἐν τῷ πολέμῳ· σκαρθμὸς γὰρ ἡ τῶν ποδῶν κίνησις. 'Μυρίνα' δὲ 'Αμάζονος ὄνομα*

L [1]Heubeck, Kl. Schr. 99–103; [2]F. Bader La langue des dieux, Pisa 1989, 198f.; [3]dies., LEC 58, 1990, 222–244

B (HG < *σκαίρω* [s.d.], Risch §19e. 75e:) *vielspringend, vielhüpfend* *B* 814 *τὴν* (sc. *κολώνην*) *ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, ' ἀθάνατοι δέ τε σῆμα -οιο Μυρίνης*, da *σκαίρω* etwa 'freudig hüpfen' (s.d. u. s.v. *εὐσκαρθμος*), scheint *π.* auf eine sonst unbek. Besonderh. in der Saga der *Μυρίνη* (s.d.) hinzuweisen; Kirk, Iliad z.St., denkt an rituelles Springen (Kriegs-, Siegestanz?), anders sch.D (vgl. Strab.12,8,6: mit Pferden; vgl. L³229ff.), zu L¹ s. *Βατίεια*

C. P. de Putter

πολύσκιος v.l. h.18,6 s. *παλί-*

πολύσμηνος [1ᵉ] hapax *in vielen Schwärmen* Choer. fr. r.2 Colace (= Suppl. Hell. 318f),2 *παρὰ δὲ κρήνας ἀρεθούσας ' μυρία φῦλ' ἐδονεῖτο -οισι μελίσσαις '* <*εἴκελα*> (suppl. Meineke), zum Bild vgl. *B* 87ff., *Π* 259ff.; zur mögl. Sit. (in den Persischen Kriegen) s. Colace u. Bernabé (fr.3,2 p.192) z.St. – Wortf.: *βοτρυδόν* (s.d.), *ἔθνος* (s.d.), *σμῆνος* (Th.594 'Stock'), *σίμβλος*

C. P. de Putter

πολυσπερ(ής) [1¹, 1°, 1ᴴ] **Σχ** sch.D *B* 804: *ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς γῆς διεσπαρμένων. πολυγενῶν. ἢ πολυεθνῶν*

B (from *σπείρω*:) lit. *much-sown*, i.e. *wide-spread, far-flung*, belonging to diff. geogr. dwelling-places, homelands Th.365 *τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανίσφυροι Ὠκεανῖναι, ' αἳ ῥα -ἐες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης ' πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι*, „kenning-artiger Gebr.", Dihle, Homer-Probleme 151 Hes.fr.150,22 (pursuit of Harpies over the whole world:) [(*οὗς τέκε Γῆ* Gr.-H.)]*φέρβουσα π[ολ]υσπερέας* (peoples) ⌊*πολύφορβος*⌋ (*πολυφύλους* Rzach), *πολυ- πολυ-*: see ⌊ ⌋ in ref. to foreigners: *λ* 365 (Alkin. to Od.:) *„οὔ τί σ' ἐίσκομεν εἰσορόωντες ' ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς ' βόσκει γαῖα μέλαινα -ἐας ἀνθρώπους ' ψεύδεά τ' ἀρτύοντας"* – *B* 804 (Polites-Iris to Hektor:) *„πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι, ' ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα -ἐων ἀνθρώπων· ' τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷσί περ ἄρχει"*, proverb? (Kirk, Iliad ad l.); *π.* here has been suspected because not 'world-wide' (see Ameis-H., Anh. ad l.; Jachmann, Hom. Schiffskat. 110. 113); cf. *Δ* 437f., *τ* 175 (*γλῶσσ' ἐμέμικτο*⁺); see *πολυηγερής, πολύκλητος*

W. Beck

πολυστάφυλος [2¹, 1ᴴ, 1ʰ] **Σχ** sch.D *B* 507: *πολυάμπελον*

B *having ⌊many grape(-cluster)s⌋, of the* ⌊ ⌋, epith. of place (2¹), of Dion. (h.26,11; also app. Hes.fr.70,6 [Ino nurse of Dion.]) *B* 507 *-ον Ἄρνην ἔχον* 537 (*Εὔβοιαν ἔχον*) *Χαλκίδα τ' ... -όν θ' Ἱστίαιαν* Hes.fr.70,6]; *-ον πο[λυγηθέα* h.26,11 *χαῖρε -' ὦ Διόνυσε.* – Wdfld.: *ἀμπελόεις, οἰνοπληθής*

J. N. O'Sullivan

πολύστονος [3¹, 1°] **Σχ** sch.D *A* 445: *πολλῶν στεναγμῶν αἴτια*

B 'having much groaning'. – Wdfld.: *στονόεις, δακρυόεις, πολύδακρυς/υος/υτος* **1** of things, Eris: *bringing / causing much groaning / sorrow* *A* 445 *'Αργείοισι -α κήδε' ἐφῆκεν* (Ap.) *O* 451 *αὐχένι ... οἱ ὄπισθε -ος ἔμπεσεν ἰός* *Λ* 73 *Ἔρις ... ἔχαιρε -ος εἰσορόωσα* (at the battle) **2** of pers. as victim: *of much groaning / sorrow* *τ* 118 *μάλα δ' εἰμὶ* (Od.-beggar) *-ος*

D suppl. Hes.fr.25,25; v.l. *Φ* 525

J. N. O'Sullivan

πολύτλας [5¹, 37°] **E** HG von *τλῆναι* (uridg. Wz. **telh₂-* 'aufheben, auf sich nehmen', s. LIV²622f.), wohl schwundstufig m. *-ι*-Suff. (Akz. u. ā äol.), s. Chantraine, Dict. 1088

M nur [⏑⏑–] in VE-Formel *π. δῖος 'Οδυσσεύς*; Vers außer *χ* 191 u. *ω* 348 immer ein Satz; 26× nach Verb.fin., 6× nach Verb.fin. + *δὲ*, 6× nach *ἔπειτα* u. 4× anders (*η* 139, *χ* 191, *ω* 176. 348) **1** *τὸν δ' αὖτε προσέειπε / ἠμείβετ' ἔπειτα ⌊π. δῖος 'Οδυσσεύς⌋ I* 676, *K* 248, *ξ* 148, *π* 90. 225. 258. 266, *ρ* 560 / *ο* 340, *π* 186, *ρ* 280; *τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε ⌊ ⌋ ω* 232; *τὴν ... γήθησε ⌊ ⌋ ε* 486 = *ω* 504; *τοῖσ' ἄρα μύθων ἦρχε ⌊ ⌋ χ* 261, *ω* 490 **2** *ὣς φάτο, ῥίγησεν / γήθησεν / μείδησεν δὲ ⌊ ⌋ ε* 171 / *η* 329, *θ* 199, *ν* 250, *σ* 281 / *ψ* 111; *ὣς ἔφατ', οὐδ' ἐσάκουσε ⌊ ⌋ Θ* 97 (vgl. *θ* 446); *ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθεῦδε / ἠρᾶτο ⌊ ⌋ ζ* 1, *η* 344 / *η* 1 **3** *αὐτὰρ ὁ βῆ ... / δέξατο ... / μερμήριξε ⌊ ⌋ η* 139 / *ω* 176 / *ε* 354; *δὴ τότε μερμήριξε ⌊ ⌋ σ* 90; (*αὐτὰρ*) *ὁ πῖνε καὶ ἦσθε ⌊ ⌋ ζ* 249, *η* 177; *αὐτὰρ ... ἄκουσε ⌊ ⌋ θ* 446 **4** *γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ⌊ ⌋ ν* 353, *φ* 414; *ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα / ... θηεῖτο ⌊ ⌋ τ* 102 / *η* 133 **5** *δεύτερος / κρητῆρ' αὖτ' ἀνάειρε ⌊ ⌋ Ψ* 729 / 778; *υἱὸς Λαέρταο ⌊ ⌋ χ* 191; *εἶλεν ... ⌊ ⌋ ω* 348; *σμερδαλέον δ' ἐβόησε ω* 537 s.a. s.v. *'Οδυσσεύς* III Sp.504,7–16

Σχ sch.Barn. *ε* 171: *πολλὰ ὑπομείνας*

L [1]B. Marzullo, Il problema omerico, Milano-Napoli ²1970, 24ff. 59–67; [2]G. Hunger, Die Odysseegestalt in Il. u. Od., Diss. Kiel 1962, 111–114; [3]W. Ingalls, Phoenix 26, 1972, 112f.; [4]P. Pucci, Odysseus Polutropos, Ithaca, N.Y. and London 1987, 44ff.; [5]Kullmann, Hom. Motive, Stuttgart 1992, 85. 122. 272f.; [6]É. Smoes, Le courage chez les grecs, Bruxelles 1995, 65–68

B Epith. des Od., nur in VE-Formel (s. M): *vielduldend*, in d. (wenigen) Il.-Stt. auch *vielwagend* mögl.: vgl. *τλῆναι, ταλασίφρων, (πολυ)τλήμων, τολμάω* m. beiden Konnot., ähnl. *πολύτροπος* (s.d. u. oben III Sp.518,20; s.a. L⁴49), zur Ambivalenz L¹, L⁴; d. ersten 6 Od.-Stt. (*ε* 171. 354. 486, *ζ* 1. 249, *η* 1) m. nahen Kontexten, die zu *vielduldend* deutl. passen; anderers. *π.* m. Gemütsverben *γήθησε(ν)* 8°, *μείδησεν* 1° ggüber *μερμήριξε* 2°, *ῥίγησεν* 1°; dir.R. nur *ω* 176 (Erz.); in REinl. 16×, in der Od. nur zu Od.' Anhängern (Eum., Tel., Phil., Dolios u.a.), vgl. *πολύμητις* (von 68° außer 3× dir.R., 2× Erz. immer in REinl.) u. (*πολυ*)*τλήμων, ταλασίφρων* (nicht in REinl.); die Einengg. der Adressaten bzw. der Vgl. m. *πολύμητις* deutet auf Kontexteinfluß (zur Verteilg. der Stt. in den Gedichten s. L¹24ff.). – Wortf.: *ἄτλητος*, (*πολυ*)*τλητός, ταλαπείριος* u. s. Od.-Epitheta oben III Sp.517f. metr. gleichw. *πολυμήχαν' 'Οδ.* in Vok., metr. untersch. Formeln am VE: *πτολίπορθος, πολύμητις* u. (m. allg. Epith.) *δῖος 'Οδ.* **1** nach verb.dic. in REinl. *προσέειπε I* 676 (zu Ag.) = *K* 248 (Diom.) = *ξ* 148 (Eum.) = *π* 90 = 225 = 258 = 266 (Tel.) = *ρ* 560 (Eum.), *μύθων ἦρχε χ* 261 (Tel. u. d. beiden Hirten) = *ω* 490 (Dolios u.a.) (nach *ἔπειτα*:) *ἠμείβετ' ο* 340 = *π* 186 (Tel.) = *ρ* 280 (Eum.), in RAbschl.-V. *ἠρᾶτο η* 1 **2** Reaktion Od.' auf dir.R. (außer *σ* 281, *Θ* 97, *θ* 446 spricht Od. anschließend) *ῥίγησεν ε* 171 (Kal.); *γήθησεν η* 329 (Alkin.) = *θ* 199 (Ath.) = *ν* 250 (Ath.) = *σ* 281 (Pen.) (vgl. *γήθησε(ν)* in *ε* 486⁺ u. *ν* 353⁺); *μείδησεν ψ* 111 (Pen.); *οὐδ' ἐσάκουσε Θ* 97 (Diom.; vgl. o. III Sp.521,34ff.) *ἄκουσε*

ϑ 446 (Arete) 3 sonstige dir. nach Verb: ε 486 = ω 504 (γήϑησε), ω 232 (ἐνόησε) ζ 1 = η 344 (καϑεῦδε) ε 354 (vgl. V. 362) ≅ σ 90 (μερμήριξε), ζ 249 ≅ η 177 (πῖνε καὶ ἦσϑε) η 133 (ϑηεῖτο) Ψ 729 ≅ 778 (ἀνάειρε), ω 537 (ἐβόησε) 4 nach ἔπειτα (vgl. ο 340+ in 1): ν 353 = φ 414 (γήϑησέν τ' ἄρ'), τ 102 (καϑέζετ') andere: η 139 (βῆ διὰ δῶμα), ω 176 (dir. R., δέξατο χειρί) χ 191 (kein Verb im V.), ω 348 (εἷλεν ἀποψύχοντα)

D v.l. K 423, ϑ 412, σ 51, τ 220 (vgl. West, Ptol. Pap. S. 272) C. P. de Putter

πολυτλήμων [1[1], 1[a]] E HG zu -τλῆναι, zur Bildg. Risch 12 § 22aβ; vgl. -τλας u. -τλητος

Σχ sch. D H 152: πολλὰ ὑπομένων L [1]Wathelet, Traits éoliens 225; [2]Cheyns, AC 50, 1981, 142; [3]J. Griffin, in: J. Bremer et al. (Hrsg.), Beyond Oral Poetry, Amsterdam 1987, 100 f.

B *vielwagend* (von Nestors Mut), *viel erduldend, ausdauernd* (von Od.); zur Ambivalenz s. πολύτλας; Selbstbez. in dir. R. H 152 (Nestor: „d. and. hatten Angst:) ⌊οὐδέ τις ἔτλη⌋·' ἀλλ' ἐμὲ ϑυμὸς ἀνῆκε -ων πολεμίζειν (m. Ereuthalion) ' ϑάρσεϊ ᾧ", 'vielwagend' in Ggsatz zu ⌊ ⌋ σ 319 (Bettler-Od. zu den Mägden:) „αὐτὰρ ἐγὼ τούτοισι (Freier) φάος πάντεσσι παρέξω. ' εἴ περ γάρ κ' ἐϑέλωσιν ... 'Ηῶ μίμνειν, ' οὔ τί με νικήσουσι· -ων δὲ μάλ' εἰμί, bewußtes Spiel mit ⌊πολύτλας⌋, seinem eigenen Epith. – Wortf.: s. ⌊ ⌋: ϑαρσαλέος, ϑρασύς, vgl. ϑαρσαλέον ἦτορ T 169, ϑαρσαλέοι + τλήμονες Φ 430 C. P. de Putter

πολύτλητ(ος) [1[a]] E HG zu τλῆναι, zur Bildg. Risch § 10a; vgl. -τλας u. -τλήμων

Σχ sch. Barn. λ 38: πολλὰ ὑπομείναντες L [1]Merkelbach, Odyssee 189; [2]B. Marzullo, Il problema omerico[2], Milano-Napoli 1970, 62 ff.; [3]J. Bremmer, The Early Gr. Concept of the Soul, Princeton 1983, 101 ff.; [4]Iles Johnston, Helios 21, 1994, 139

B *vieles erduldet habend*, 'abgezehrt' λ 38 (Erz.: „d. Seelen der Gestorbenen kamen auf das Blut zu) νύμφαι τ' ἠΐϑεοί τε -οί τε γέροντες ' παρϑενικαί τ' ἀταλαὶ νεοπενϑέα ϑυμὸν ἔχουσαι, ' πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν, (vv. 38–43 ath. Zen., Aristoph., Arist.) wahrsch. allg. Bezug auf Alter, das selbst beschwerlich ist (vgl. o. γῆρας) u. in dem schon die ganze Mühsal d. Lebens (auch Verlust von Angehörigen, vgl. V. 195 ff. oder E 24) erduldet ist (vgl. Ω 525 ff. u. s.o. s.v.: βρότος B Vorbem.), Ggs. νεοπενϑής (s.d.). Unwahrsch. u. im Kontext schwer erkennbar, Bezug auf bes. schlimmen Tod (Mord, Selbstmord) der Alten oder fehlende bzw. unzureichende Bestattg. (so L[3] u. L[4]); zur antiken Athetese s. Heubeck in Odyssey z. St. – Wortf.: s. δύσμορος, πολύτλας C. P. de Putter

πολυτρήρων [2[1]] **Σχ** sch. D B 502: πολλὰς περιστερὰς ἔχουσαν. τρήρωνες γὰρ καλοῦνται αἱ περιστεραὶ ἀπὸ τοῦ τρεῖν καὶ εὐλαβέσϑαι· δειλὸν γὰρ τὸ ζῷον

B (from τρήρων:) *abounding in doves* (LSJ), twice in formula before VE in Cat. of Ships B 502 Κώπας Εὔτρησίν ⌊τε -ωνά τε⌋ Θίσβην 582 Φᾶρίν τε Σπάρτην ⌊ ⌋ Μέσσην, see Visser, Katalog 270 (lost dove myth?). 316 ff. (verse structure) W. Beck

πολύτρητος [3[a]] *much-pierced, full of holes, porous* (LSJ), formulaic epith. of sponges α 111 (ϑεράποντες) οἱ δ' αὖτε ⌊σπόγγοισι -οισι⌋ τραπέζας ' νίζον χ 439 (order the women) ϑρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας ' ὕδατι καὶ ⌊ ⌋ καϑαίρειν ≅ 453. – Wdfld.: εὔ-, τρητός; πολυωπός W. Beck

πολύτροπος [2[a], 2[b]] **Σχ** sch. Barn. α 1: ἐπὶ πολλὰ τρέποντα τὴν διάνοιαν. συνετόν. ἢ πολλῶν ἔμπειρον τρόπων

L [1]I. Bekker, Hom. Blätter, Bonn 1863, 99 ff.; [2]Lehrs, Arist. 414–6; [3]Ebeling s.v. (survey of earlier disc.); [4]Kakridis, Glotta 11, 1921, 288–91; [5]Basset, AJPh 44, 1923, 339–48; [6]van Groningen, Mededelingen KNAW (Lett.) 9.8, 1946, 279–94; [7]Stanford, CPh 45, 1950, 108–10; [8]Rank, Etymologiseering 78 f.; [9]R. Pfeiffer, A History of Classical Scholarship, Oxford 1968, 4 f. 37; [10]Rüter, Od.-Interpr. 34–9; [11]B. Marzullo, Il problema omerico, Milan/Naples 1970, 58 ff.; [12]Parry, Homeric Verse 154–7; [13]D. N. Maronitis, 'Αναζήτηση καὶ Νόστος τοῦ 'Οδυσσέα, Athens 1973, 81–5; [14]M. Detienne – J.-P. Vernant, Les ruses de l'intelligence, Paris 1974, 47–9 (= Cunning Intelligence, Brighton 1978, 39 ff.); [15]Schmidt, Erklärungen 166 n. 28; [16]D. Frame, The Myth of Return in Early Gr. Epic, New Haven 1978, ix ff.; [17]S. C. Shelmerdine, The Hom. Hymn to Hermes, diss. Ann Arbor 1981, 54 ff. 100 f.; [18]Pucci, Arethusa 15, 1982, 50–7; [19]J. S. Clay, The Wrath of Athena, Princeton 1983, 25–34; [20]G. Giannantoni, Socraticorum reliquiae III, Rome 1985, 313–5; [21]Shelmerdine, TAPhA 116, 1986, 55–67; [22]P. Pucci, Od. Polutropos, Ithaca 1987, 24–6; [23]St. West, Odyssey I, 69 f.; [24]J. Peradotto, Man in the Middle Voice, Princeton 1990, 114–7; [25]S. Goldhill, The Poet's Voice, Cambridge 1991, 1–5; [26]Pardini, SIFC 84 (n.s. 9), 1991, 66–8; [27]Patzer, ICS 16, 1991, 24–6; [28]S. Grandolini, Canti e aedi nei poemi Omerici, Pisa 1996, 95 f.; [29]Keil, Lexikal. Raritäten 110–4; [30]de Jong, Narr. Comm. Od. 7; see also πολύμητις L, πολύκροτος L[1.3.7.10]

B (τρέπω:) *of many turns* (see below), epith. of Od. (1) and Hermes (2); only [υ⏑⏑] (cf. [*'Οδ.*] διίφιλος+ K 527, Λ 419. 473); formation cf. Ἀ-, ἀπό-, ὑπότροπος I Od. α 1 ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, -ον (v.l. -κροτον, q.v.), ὅς μάλα πολλὰ ' πλάγχϑη (+ πολλῶν ... πολλά, v. 3 f.) κ 330 (Kirke to Od.: „τίς πόϑεν εἰς ἀνδρῶν;) σοὶ δέ τις ... ἀκήλητος νόος ἐστίν. ' ἦ σύ γ' 'Οδυσσεύς ἐσσι -ος, ὅν τέ μοι αἰεὶ ' φάσκεν ἐλεύσεσϑαι ... 'Αργεϊφόντης ' ἐκ Τροίης ἀνιόντα", allusion to proem (metr. / gramm. structure; identification of Od.), suggesting that Kirke knows Od.'s character as well as the narr. does; cf. also ι 19 f., π 194, τ 474. – Ancient critics (sources at the end) understood π. in α 1 as referring primarily to Od.'s mental dexterity (*versatile, wily*, Germ. 'gewandt'; cf. τρέπειν / εσϑαι + νόος / φρήν / κραδίη 'to change [some]one's mind' α 60+, Z 61+; εὐτράπελος Aristot. EN 1128a+) but also, as the range of their glosses suggests, to the sum of total of his mental qualities: ἐπὶ πολλὰ τρέπων τὴν διάνοιαν, εἰς / ἐπὶ πολλὰ ⌊τρεπόμενος⌋, ὁραδίως ⌊ ⌋ καὶ μεταπηδῶν, ⌊ ⌋ πολλὰς ὁδοὺς / ἀτραποὺς βουλευμάτων ('of many ways'), οὐκ ἐφ' ἑνὸς ἑστώς (sc. σχήματος), εὐ⌊κίνητος⌋, πολυ⌊ ⌋ τῇ διανοίᾳ, ⌊ποικίλ⌋ος, ⌊ ⌋ὁφρων ('various-minded'), ⌊ ⌋ίαν ἤϑους ἔχων, παμ⌊ ⌋ος, πολύβουλος, -γνωμων, -ειδής, -μητις, -μήχανος, -νους, -πλοκος, -στροφος, -φρων, φρόνιμος, συνετός, ἐπιστήμων, σοφός, ἐπιχειρηματικός; Lat. *versutus* (Liv. Andron. fr. 1 W.), *providus* (Hor. ep. 1,2,19), *ingeniosus* (Ov. ep. 20,30); w. post-EGrE τρόπος = ἦϑος: πολλῶν ἔμπειρος τρόπων / ἠϑῶν (cf. v. 3 πολλῶν δ' ἀνϑρώπων ... νόον ἔγνω) or πρὸς πολλὰ ἤϑη μεταβαλλόμενος, εὔριπος ἢ χαμαιλέων τὸ ἦϑος, πολυήϑης, τὰ εἴδη διάφορος (rejected by Eust. [I 4,41 ff.] as anachronistic); neg. evaluation: δόλιος, παντοίοις δόλοις κεκοσμημένος, στρόφις, παλίμβολος τὸ ἦϑος, πανοῦργος, ψευδής, opp. ἁπλοῦς (elaborate disc. in ⌊sch. HMQR, Plat. Hp. Mi. 364c ff.⌋; cf. L[9.15.20], 'Οδυσσεύς col. 521,14 ff.); of verbal dexterity (partly w. post-EGrE τρόπος = 'figure of speech'): λόγιος, ἱκανῷ πηδαλίῳ τῇ γλώττῃ χρώμενος, ἐπιστάμενος πολλοὺς τρόπους λόγων (i.e. knowing which 'turns of

speech' (it audience and goal, cf. ⌊ ⌋, L[18.22]). Beside sch. ad l. and Eust. Od. I,4,34–6,8 (both *disertim*) see Eust. Il. I,737,3 ff., Hsch., EM s.v., and cf. the use of *π.* in h. Merc. (in 2), Hdt. 2,123 *ε*3, Th. 3,83,3, Pl. l.c., Q.S. 5,283, and *passim* (LSJ s.v. II and *-ία*). — Alt.: *of many wanderings* ('much-turning / turned-about / back'; Lat. *versatus*, Germ. 'vielgewandert'), i.e. = foll. *ὅς μάλα πολλὰ πλάγχθη*, structurally similar to *A* 2 *οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε* (and e.g. *α* 299 f., *γ* 383, *ε* 67, *B* 212 ff., *Θ* 527 f., *I* 124; see L[8]); cf. *πολύπλαγκτος, ἀπό-, ὑπότροπος, ο* 80 *τραφθῆναι ἀν' Ἑλλάδα*, h. Merc. 542 *πολλὰ περιτροπέων ... φῦλ' ἀνθρώπων*, sch. T: *τὸν μετὰ τὰ Τρωϊκὰ [ἐπὶ] πολλὰ τραπ[έντα] καὶ πλαν[ηθέντα]*, and the omission of 'pleonastic' *π.* in paraphrase sch. E (*εἰπέ μοι ἄνδρα, Μοῦσα, τὸν πλανηθέντα μετὰ τὸ πορθῆσαι τὴν Τροίαν*); perh. also Nonn. D. 1,366 (*πλαζομένῳ ... -ον*), 41,317 (*ἀπλανέες ... -α*). *Pace* many (older) critics (disc. esp. L[1–4.29]), this can hardly be *π.*'s primary force, because it is inconsistent w. post-EGrE usage and the bulk of ancient exegesis (above), and because the 'psychological' interpr. is more satisfactory both in *α* 2 (where one expects a term that genuinely characterizes the unnamed *ἀνήρ* [but does not actually identify him as a personalized epith. such as *πολύμητις* would have?]) and in *κ* 330 („*ἀκήλητος νόος, ergo* you must be *Ὀδυσσεὺς -ος*"). Yet it is attractive to think that *π.*, which 'replaces' the hero's name (*A* 1; see e.g. L[19.22.25]), is intentionally polyvalent and programmatically summarizes Od.'s characterizing *πολυ*-epithets, capturing the ⌊*πολύμητις*⌋ side of his character (see ⌊ ⌋ wdfld.) but also the *πολύτλας* side connected with his wanderings (v. 4; cf. *Ὀδυσσεύς* col. 518,20–6 and e.g. L[12.19]) — perh. w. the suggestion that Od.'s wanderings made him exceptionally versatile (cf. v. 3; Eust. *διὰ πολλὴν ἐμπειρίαν πολύφρων* and *διὰ ταῦτα* [sc. *τὴν πλάνην*] *πολυΐστωρ, πολυειδὴς τὴν ἐμπειρίαν*) and that his versatility allowed him to survive his wanderings

2 Hermes (for characteristics shared w. Od. see L[17.21.22], L[29] 114; *πολύμητις* B 2 introd.) h. Merc. 13 (Maia) *ἐγείνατο* ⌊*παῖδα -ον*⌋, *αἰμυλομήτην, ' ληϊστῆρ', ἐλατῆρα βοῶν*, after *α* 1 (⌊ ⌋ cf. *ἄνδρα -ον*): see L[20] 439 (Ap. to Hermes:) „*νῦν δ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, -ε Μαιάδος υἱέ*" *versed in many things*, as diverse as cattle-lifting (436–8, cf. 14) and singing (442); cf. *B* 173+ ⌊*πολυμήχαν*⌋' *Ὀδυσσεῦ* (sch. bT ad l.: ⌊ ⌋*ε' -ε*), *κ* 330 (dir. sp.), *α* 1 (*μοι ἔννεπε*) M. P. Cuypers

πολύυμνος [1[h]] (zu *ὕμνος*:) *mit vielen (reich an Preis-, Lob-)Liedern*, bzw. *vielbesungen*, vgl. *εὔυμνος* u. (Pi.) *πολυύμνητος*, die Muse *Πολύ(ύ)μνια* (seit Th. 78), sowie *πολύαινε* (Od.), (*οὐ*) *πολύμυθος* (präd. von Men., Tel.); von Dion. h. 26,7 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόνδε θεαὶ* (sc. *νύμφαι*) *-ον ἔθρεψαν colui che molti inni esaltano* (Càssola, s.d. Komm. mit lyr. Parall.), zus.fassend für die Fülle der über Dion. (hier spez. über seine Jugend? [*ἔθρεψαν*]) gesungenen Preisungen u. Göttergesch. (wie *πολυώνυμος* [s.d.] für die zahlr. Epiklesen), reflektiert auch die Sit. des (e. Hymnos vortragenden) Sängers (vgl. h. Ap. 19 Antith. *σ' ὑμνήσω - εὔυμνον* [s.d.] *ἐόντα* [≅ *ψ* 82[ex.] *πολύιδριν*]); zum Hymnos (Gattung, Aufführung usw.) s. Ludwich, Hymnenbau 160 ff., Càssola 1 ff., Kl. P. II 1268 f. H. W. Nordheider

Πολυφάντης cod. Hes. fr. 261 (Prosaref.), s. *Πολυφόντης*

πολυφάρμακος [1[i], 1[o], 1[H]] ⌊*having many (herbal)*⌋ *remedies / medicines* (1), ⌊ ⌋ *means of magic* (2) 1 of physicians *Π* 28 *τοὺς μέν τ' ἰητροὶ -οι ἀμφιπένονται* 2 of Circe as witch *κ* 276 ⌊*Κίρκη*⌋*ς ἴξεσθαι -ου ἐς ... δῶμα* Hes. fr. 302,15 *δεῦρο καὶ Ἠελίου θύγατερ -ε* ⌊ ⌋*' ἄγρια φάρμακα βάλλε* (cf. *β* 329 f.), *κάκου δ' αὐτούς τε καὶ ἔργα* J. N. O'Sullivan

Πολυφείδης [2[o]] E 2nd elem. < *φείδομαι*: see v. Kamptz 76 and cf. *Φείδιππος* L A. Fick, D. Entstehung der Odyssee, Göttingen 1910, 176; Sulzberger, REG 39, 1926, 396

B Argive, s. of Mantius and grands. of Melampus; brother of Cleitus; father of Theocl.; made seer by Ap. after death of cousin Amphiaraus; quarrels w. Mantius and moves to Hyperesia where he operates as seer: see in gener. *ο* 225–56 *ο* 249 *Μάντιος ... τέκετο -εά τε Κλεῖτόν τε* 252 *ὑπέρθυμον -εα μάντιν Ἀπόλλων ' θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον* J. N. O'Sullivan

πολύφημος [2[o]] L Rank, Etymologiseering 94; Fränkel, Wege u. Formen 159 w. n. 4; Rüter, Od.-Interpr. 233; Bakker, Colby Quarterly 38,2, 2002, 135–150 suggests (137–9) „rich in *φήμη* (= „utterance w. prophetic properties of which the speaker is unaware")" for *π.* at *β* 150 (B 1 below) and (142) „rich in *φῆμις* (= „unsubstantiated ... unheroic rumor")" for *χ* 376 (B 2 below)

B 1 *of much speech, of many speeches* *β* 150 *μέσσην ἀγορὴν -ον ἱκέσθην* (cf. use of *φῆμις ο* 468) 2 *having many themes / songs* *χ* 376 *-ος ἀοιδός* (i.e. *Φήμιος*, w. play on his name; n. Phemius' words in vv. 347 f.: *θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας ' παντοίας ἐνέφυσεν*; cf. use of *φῆμις ω* 201 + *ἀοιδή* v. 200) J. N. O'Sullivan

Πολύφημος [1[i], 4[o]] E 2nd elem. < *φήμη*, app. here in sense 'report, fame' (contrast *πολύφημος*); further v. Kamptz, Personennamen 88 (but *π.* in Pi. not 'berühmt'); Mühlestein (in L) 113 f.; Bakker (*πολύφημος* L) sees *Πολύ-* in rel. to *πολυ-* epiths. of Odysseus (esp. *πολυ-μῆτις*) and *-φημος* as hovering betw. *φῆμις* („detrimental [to *Π.*] disclosure") and *φήμη* (poem-shaping „prophetic wish" regarding Od.); cf. *Εὔφημος*

L see *Κύκλωψ* L[13–5]; also (w. further lit. cited in them): M. v. d. Valk, Beitr. zur NEKYIA, Kampen 1935, 47–50; Irmscher, Götterzorn 56 f.; B. Fellmann, D. ant. Darst.en d. Polyphemabenteuers, München 1972; Mühlestein, Hom. Namenstudien 113–19. 148. 159 n. 27. 191; E. F. Cook, The Odyssey in Athens, Ithaca and London 1995, 93–110; Snodgrass in New Comp. 578 f. (blinding of P. in art); Nieto Hernández, AJPh 121, 2000, 345 ff.; I. J. F. de Jong, A narratological commentary on the Odyssey, Cambridge 2001, 231–249; W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca and London, 2002, 289–301; for Near Eastern parallels: West, East 424 f.

B I Lapith, among those w. whom Nestor fought ag. Centaurs: *A* 264 *ἀντίθεον -ον* (cf. *α* 70 in II below); of Lapiths mentioned *A* 262–5 only P. missing from fuller list of Sc. 179–82 (see, caute, v. d. Valk [in L] 48)

II Cyclops, adversary of Od. in *ι*; on character, rôle etc. see *Κύκλωψ* B II 2; name *Π.* occurs *α* 70 (*ἀντίθεον -ον*, cf. *A* 264 in I above, w. Parry, Homeric Verse 185). *ι* 407 (*κρατερὸς -ος*) = 446[ex.]. 403 (-') J. N. O'Sullivan

Πολυφήτης [1[i]] E 2nd elem. < *φημί* 'speak, declare'; cf. *Εὐ-*, ⌊*Περιφήτης*⌋; ⌊ ⌋ suitable name of s. of messenger / herald Copreus in *O* 638, see also B below; further v. Kamptz 78 L Wathelet, Dict. II 882 f. 900 f. 1492

B Phrygian, among Tr. reinforcements recently come from Ascania; since P. in *N* 791 f. has some of same companions as *Περιφήτης* has in *Ξ* 513 ff., it has been suggested that we have same pers. in both passages, either involving a slip in use of

the names (+ related case of Hippotion: see Janko, Iliad on *N* 789–94) or textual error (*Περιφήτην* ci. in *N* 791) *N* 791 *ἀντίθεον -ην* (*Πολυφόντην* pap.) J. N. O'Sullivan

πολύφλοισβος [6ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 2ᵇ, 1ᵉ] M nur [⏑⏑–⏑⏑] ⟨*-οιο θαλάσσης*⟩: *παρὰ θῖνα / ἐπὶ θινὶ* ⟨ ⟩ *A* 34, *I* 182, *ν* 220, h. Merc. 341 / *Ψ* 59; (*κατὰ*) *κῦμα* ⟨ ⟩ *B* 209, *Z* 347, h. 6,4, Cypr. fr. 7,8 p. 38 Dav.; (*κύματα* ...) ⟨ ⟩ *N* 798, *ν* 85, Op. 648

Σχ sch. D *A* 34: *πολυήχου. πολυταράχου* L zum Formelgebr. bei 'Meer': s. *θάλασσα* L, B; sowie Schmiel, LCM 9, 1984, 36 ff. (Sit.untersch. zu *θαλάσσης εὐρυπόροιο*); Mureddu, Formula 67 ff.; Paraskevaides, Synon. 35; Nieto Hernandez, Res Publ. Litt. 20, 1997, 14. 35 (zur Sit.)

B (zu *φλοῖσβος*:) *viel (stark, laut; dauernd?) rauschend, brausend* (s. *πολύς* L 6: Quantität für Intensität, sowie B 1 a *ι*. 1 d *ι*: von akust. Phänomenen), nur in VE-Formel (*θῖνα*⁺, *κῦμα*⁺ [...], 1ᴴ *μέτρα*) *-οιο θαλάσσης* von Uferwellen, Brandung od. hoher See; dir. R. *Z* 347 (pathet. Selbstverfluchung), h. Merc. 341; Gl. *B* 209, *N* 798. – Wortf.: *ἐρίγδουπος, ἠχήεις, πολυηχής, -κλυστος* (s.a. Verben s.v. *βρέμω*, sowie Abll. zu *βρέμω* u. *κτυπεῖν*); von den *θάλασσα* + Epith.-Vbd. (s.d. M, L, B Vorbem.) ist ⟨*θαλάσσης*⟩ *εὐρυπόροιο* (s.d.) metr. gleichw. (nicht vorkommend ⟨ ⟩ *ἀτρυγέτοιο*, sondern *καὶ ἀτρυγέτοιο* ⟨ ⟩) 1 *θῖνα*⁺ *-οιο θαλάσσης* (s.d. B 1 a): von den *rauschend, tosend* auftreffenden Meereswogen, Brandung am Strand von Troia, Ithaka, Pylos (s.u. *ὅθι κύματα κλύζεσκον*, *B* 209 *ὅτε κῦμα αἰγιαλῷ βρέμεται*); Ort für abgesondert Trauernde, Unmutige, Betende (zur Sit. s. L): *Ψ* 59 (Gr. gingen schlafen) *Πηλεΐδης δ' ἐπὶ θινὶ -οιο θαλάσσης ' κεῖτο βαρὺ στενάχων πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν ' ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ' ἐπ' ἠϊόνος κλύζεσκον* (mit folgender Ausmalung) *A* 34 *βῆ δ' ἀκέων* (beleidigter Chryses) ⟨*παρὰ θῖνα -οιο θαλάσσης*⟩ ' *πολλὰ δ'* (*ἠρᾶθ' Ἀπόλλωνι*), Opp. *ἀκέων* (dazu Meier-Brügger, in: Die Wissenschaften vom Altertum am Ende des 2. Jt.s n.Chr. [Mommsentagung Marburg], Stuttgart 1995, 129 ff.) *ν* 220 (Od. ahnungslos in Ithaka) *ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν ' ἐρπύζων* ⟨ ⟩ ' *πόλλ' ὀλοφυρόμενος* Bittgesandte: *I* 182 *τὼ δὲ βάτην* ⟨ ⟩ ' *πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ* (*πεπιθεῖν*, sc. Ach.) Rinderdieb Hermes: h. Merc. 341 (Ap.:) „*ἐμὰς βοῦς ᾤχετ' ἐλαύνων ' ἑσπέριος* ⟨ ⟩ ' *εὐθὺ Πύλονδ' ἐλάων*" 2 *κῦμα*⁺ (...) *-οιο θαλάσσης* (s.d. B 2. 5. 6 b); *tosende* Brandung: *B* 209 (Gl.: *ἀγορήνδε ἐπεσσεύοντο*, Gr.) *ἠχῇ, ὡς ὅτε* ⟨*κῦμα -οιο θαλάσσης*⟩ ' *αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος*, vgl. (*Δ* 422) *ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχεῖ κῦμα θαλάσσης* – *rauschende* Woge(n) der hohen See: *Z* 347 (Hel.: „*ὥς μ' ὄφελ'*) *οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα ' εἰς ὄρος ἢ εἰς* ⟨ ⟩" h. 6,4 (Geburt der Aphr.) *ὅθι μιν Ζεφύρου μένος ὑγρὸν ἀέντος ' ἤνεικεν κατὰ* ⟨ ⟩ ' *ἀφρῷ ἔνι μαλακῷ* Cypr. fr. 7,8 p. 38 Dav. (= fr. 9,8 p. 50 Ber.) (Zeus verfolgt Nemesis) *ἄλλοτε μὲν κατὰ* ⟨ ⟩ ' *ἰχθύι εἰδομένην, πόντον πολὺν ἐξορόθυνεν, ' ἄλλοτ' ἀν' Ὠκεανὸν ποταμὸν καὶ πείρατα γαίης, ' ἄλλοτ' ἀν' ἤπειρον πολυβώλακα*(!) *N* 798 (Gl.: angreifende Tr. gingen) *ἀνέμων ἀτάλαντοι ἀέλλῃ, ' ἦ ῥά θ' ὑπὸ βροντῆς πατρὸς Διὸς εἶσι πέδονδε, ' θεσπεσίῳ δ' ὁμάδῳ ἁλὶ μίσγεται, ἐν δέ τε πολλὰ ' κύματα παφλάζοντα* ⟨*-οιο θαλάσσης*⟩ ' *κυρτὰ φαληριόωντα, πρὸ μέν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλα ν* 85 *ὣς ἄρα τῆς* (Phäakenschiff) *ῥύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθεν ' πορφύρεον μέγα θῦε* ⟨ ⟩ 3 *μέτρα* (s.d. B 1 b u. West z.St.) *-οιο θαλάσσης* Op. 648 (willst du Seehandel treiben, denk an die richtige Zeit, [641] *ἔργων ὡραίων*) *δείξω δή τοι μέτρα* ⟨ ⟩, Regeln, Expertenwissen (663 ff. folgt Schiffahrtskalender) H. W. Nordheider

Πολυφόντης [1ⁱ, 1ᴴ (prose)] E ⟨*-φόντης*⟩ < *θείνω*: 'Slayer of many'; further v. Kamptz 26. 78. 219; Heubeck, Kl. Schr. 253 f. sees ⟨ ⟩ as < root signifying 'swell, power' vel. sim. (cf., e.g., *εὐ-θέν-εια*); cf. Myc. *po-ru-qo-ta* (see DMic. II 152 f., Leukart, -tās 65)

L [1]Sulzberger, REG 39, 1926, 420; [2]Parke, Oracles of Zeus 167

B Theban, one of leaders of troop that ambush Tyd., who kills him and all but one of his companions; s. of Autophonus (names of P. [better than v.l. *Λυκο-*] and father suit each other and context) *Δ* 395 *υἱός τ' Αὐτοφόνοιο μενεπτόλεμος -ης* (cod. A, *Λυκοφόντης* vulg. recc. v. Thiel, West) [v. in app.] **Π** Hes. fr. 261 (prose; *Πολυφόντῃ* ci., based on Apollod. 2,8,5 [P. king of Messene who has murdered his predecessor and 2 of his sons; further L²], *-φάντῃ* cod.): king w. whom ⟨Melampus⟩ stays; killing of snake at sacrifice leads to ⟨ ⟩' receiving gift of prophecy (see *Μελάμπους* B 2 a)

D v.l. (pap.) *N* 791 J. N. O'Sullivan

πολύφορβος [3ⁱ, 3ᴴ, 1ʰ] E Poss.-Kompos. m. Verbalnomen *φορβή*, Risch § 74 b, 83 b

M viers. [⏑⏑–⏑⏑] *ὀψομένη -ου πείρατα γαίης Ξ* 200. 301; *-ου* h. Ap. 365; *Δήμητρος -ης ἐς λέχος ἦλθεν/ε* Th. 912, Hes. fr. 177,9; *-ην I* 568 [⏑⏑×] *-ος* Hes. fr. 150,22 **Σχ** sch. D *Ξ* 200: *πολυτρόφου*

B viel Weide (> *Nahrung*) *besitzend, fruchtbar*, stets Fem., Epith. der (1) *γαῖα / γῆ* (Formen: *-ος* [*γῆ*?, e ci.], *-ου, -ην*) u. (2) Dem. (*-ης*); nicht (wie im Falle anderer Adj. des Wortf., s.u.) von einzelnen Ländern od. Gebieten ‖ Paron.: *πολλὰ ... γαῖαν -ην I* 568, *φέρβουσα π̣[ολ]υσπερέας -ος* Hes. fr. 150,22 (die Glieder der Paron. mit ⟨*πολυ*⟩ sind im fgrE sonst meist synt. parallel, z.B. ⟨ ⟩*ρρηνες* ⟨ ⟩*βοῦται I* 154. 296, [+ *πολλοί*:] Hes. fr. 240,3; ⟨ ⟩*κτήμων* ⟨ ⟩*λήϊος E* 613; ⟨ ⟩*χρυσος/ν* ⟨ ⟩*χαλκος/ν K* 315, *Σ* 289; ⟨ ⟩*στάφυλον πο*[*λυγηθέα* Hes. fr. 70,6; ⟨ ⟩*σημάντωρ* ⟨ ⟩*δέγμων* h. Cer. 31; *Πολυκτορίδης Πόλυβός τε χ* 243; doch vgl. anderers. ⟨ ⟩*δέσμου πολλά η* 264; *πολλῆς ' πολλά* h. Merc. 373 f.). – Wortf. (ᴮᴰ = kommt ebenfalls in ähnl. Bed. vor buk. Dih. vor): *αἰγιβότος, βουβότος*ᴮᴰ, *ἐρίβωλος/βῶλαξ*ᴮᴰ, *εὔοχθος, ζείδωρος, ἱπποτρόφος*ᴮᴰ, *ἱπποβότος, κουροτρόφος*ᴮᴰ, *μηλοβότος, οὔθαρ ἀρούρης, πίων*ᴮᴰ, ⟨*πολύ*⟩*βοτρυς*ᴮᴰ, ⟨ ⟩*δένδρεος*ᴮᴰ, ⟨ ⟩*καρπος*, ⟨ ⟩*λήϊος*ᴮᴰ, ⟨ ⟩*μηλος*, ⟨ ⟩*πυρος*ᴮᴰ, ⟨ ⟩*στάφυλος*, ⟨ ⟩*τρήρων, πορτιτρόφος*ᴮᴰ, *πουλυβότειρα, πυρο/ηφόρος* (*πυρηφόρος*ᴮᴰ), *φερέσβιος*ᴮᴰ, *φυσίζοος* 1 *I* 568 (Phoinix: „Althaia) *πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν -ην χερσὶν ἁλοία ' κικλήσκουσ' Ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν ' πρόχυν καθεζομένη*" *Ξ* 200 (Hera:) „*εἶμι γὰρ ὀψομένη -ου πείρατα γαίης, ' Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν*" ≅ 301 (Hera, „*ἔρχομαι*") h. Ap. 365 (Ap.:) „*ἐνταυθοῖ νῦν πύθευ ἐπὶ χθονὶ βωτιανείρῃ, ' οὐδὲ σύ γε ζωοῖσι κακὸν δήλημα βροτοῖσιν ' ἔσσεαι, οἳ γαίης -ου καρπὸν ἔδοντες* (*ἀγινήσουσι ἑκατόμβας*)", vgl. *ἔδω* B 2 a Kontext uns.: Hes. fr. 150,22 (Völker) [(*οὗς τέκε γῆ* suppl. Gr.-H.)] *φέρβουσα π̣[ολ]υσπερέας -φορβος* (*πολυφύλους* Rzach) ' ... *παρ' Ἠριδανοῖ*]*ο βα*[*θυρ*]*ρ̣*[*ό*]*ου αἰπὰ ῥ̣έεθρα* 2 Th. 912 *αὐτὰρ ὁ* (Zeus) *Δήμητρος -ης ἐς λέχος ἦλθεν* ≅ Hes. fr. 177,9 *Δάρδαν*[*ον* ... ' *Ἠετίων*[*ά τε* ... ' *ὅς ποτε Δ*[*ήμητρος -ης ἐς λέχος ἦλθε*, vgl. *Ἠετίων* B IV

V. Langholf

πολυφραδέοντα [1ᴴ] hapax denom. < *πολυφραδής* (q.v.): *very wise*, w. partic. ref. to intellectual equipment required by poet Hes. fr. 310,1 *ἄνδρα -έοντα τιθεῖσι* (Muses) ' *θέσπιον αὐδήεντα* (n. foll. *εὔπορον ἐν λόγοις τὸν πολυφράδμονα λέγει* [sc. Hes.]) J. N. O'Sullivan

πολυφραδ(ής) [1H] 'characterized by much wise thought', *very shrewd*, of the successful scheme (Th. 475 ff.; n. also Rhea's request *μῆτιν συμφράσσασθαι* v. 471) of Earth to dupe Cronus; w. format. cf. *δολοφραδής, ἐπι-, εὐ-, περιφραδέως* Th. 494 *Γαίης ἐννεσίῃσι -δέεσσι δολωθεὶς* (v. exp. quidam) ' *ὃν γόνον ἅψ ἀνέηκε* (*Κρόνος*), cf. *Γαίης φραδμοσύνῃσιν* (v. 626+). — Wdfld.: *ἐπί-, περί-, πολύφρων; φραδής, φράδμων, πολυφραδέοντα*; opp.: *ἀφραδής, ἄφρων* (qq.v.)

J. N. O'Sullivan

πολύφρων [2i, 8a, 1H] **E** on *-φρων* see *ἄφρων* **E** **F** *-ονος* 3; *-ονα* 8 **M** [⏑⏑⏑] *-ονος* ⌊*Ἡφαίστοιο*⌋ *θ* 297. 327; ⌊ ⌋ ... *-ονος Φ* 367; *ὅς τ' ἐφέηκε -ονά περ* (*μάλ'*) *Σ* 108, *ξ* 464; *πολύφρονα* [*πε*]*ρ μάλ'* Hes. fr. 43a, 18; *-ονα α* 83 = *ξ* 424 = *υ* 239 = 329 = *φ* 204

Σχ sch. D *Σ* 108: *τὸν πάνυ σώφρονα. καὶ συνετόν* **L** [1]O. Kretschmer, Beitr. z. Charakteristik des hom. Od., Progr. Neunkirchen 1903, Leipzig 1903, 17; [2]Snell, Ph. 85, 1930, 144 and [3]H. 112, 1984, 132; [4]Rüter, Od.-Interpr. 35 f.; [5]Braswell, H. 110, 1982, 132; [6]R. Sacks, The trad. phr. in Hom., Leiden etc. 1987, 13–18. 147–9 (but n. *-ονα ϝόνδε α* 83+)

B 'having much mental capacity'. — Wdfld.: *ἀρτί-, δαΐ-, ἐπί-, ἐχέ-, περί-, σαόφρων; πολύβουλος, -ϊδρις, -μητις, -μήχανος, -παίπαλος, -τροπος, -φραδής*; see also *δόλος* and derivs. **1** *very shrewd, ingenious*, w. particular ref. to inventive, adaptable intelligence as epith. of Heph., Od., Sisyphus; special relevance to immediate context *θ* 297. 327 (hardly *Φ* 367 *pace* L[3]), Hes. fr. 43a, 18 (intelligence fails in sit.) *Φ* 367 *τεῖρε δ'* (sc. *ποταμόν*) *ἀυτμὴ* ' *Ἡφαίστοιο βίηφι -ονος* (n. *πολυμήτιος* v. 355) *θ* 297 *ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ* ' *τεχνήεντες ἔχυντο* ⌊*-ονος Ἡφαίστοιο*⌋ (n. *κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων* v. 273, *κλυτοτέχνην* v. 286) 327 *τέχνας εἰσορόωσι* ⌊ ⌋ *α* 83 *νοστῆσαι Ὀδυσῆα -ονα* (*δαΐφρονα* v.l.) *ὅνδε δόμονδε* = *ξ* 424 = *υ* 239 = 329 = *φ* 204 Hes. fr. 43a, 18 *ἀπά*]*τησε* (Mestra) *πολύφρονά* [*πε*]*ρ μάλ' ἐόντ*[*α* (app. Sisyphus) **2** *of much good sense*, ref. to capacity of mind to regulate behaviour properly *Σ* 108 (*ὡς ἔρις*) *ἀπόλοιτο* ' *καὶ χόλος*, ⌊*ὅς τ' ἐφέηκε -ονά περ*⌋ *χαλεπῆναι*, cf. *I* 553 f. (*πύκα περ φρονεόντων*, cf. *Ξ* 217) *ξ* 464 (*οἶνος*) ⌊ ⌋ *μάλ' ἀεῖσαι* (and laugh, dance, say what he shouldn't)

D v.l. Sc. 297 (*πολλύφρονος*) J. N. O'Sullivan

πολύχαλκος [3i, 2a] **Σχ** sch. D *E* 504: *στερεόν. λίαν ἰσχυρόν* **B** *bronzereich* **1** von Personen u. Städten (*K* 315 Dolon, *Σ* 289 Troja, *o* 425 Sidon; *K* 315 u. *Σ* 289 in Vbd. m. *πολύχρυσος*) *K* 315 *ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος υἱὸς* ' *κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος -ος* ≅ *Σ* 289ex (*Πριάμοιο πόλιν*), vgl. O. Tsagarakis, Form and Content in Homer, Wiesbaden 1982 (H. Einzelschr. 46), 45 *o* 425 *ἐκ μὲν Σιδῶνος -ου εὔχομαι* (Amme des Eum.) *εἶναι* **2** Beiw. d. Himmels in d. Formel ⌊*οὐρανὸν ἐς -ον*⌋ *E* 504 (Worfelgleichnis) *ὣς τότ' Ἀχαιοὶ* ' *λευκοὶ ὑπερθε γένοντο κονισάλῳ, ὃν ῥα δι' αὐτῶν* ' ⌊ ⌋ *ἐπέπληγον πόδες ἵππων* = *γ* 2im, vieldisk.; im wesentl. vier versch. Deutg.n: (1) wie **B** 1, vom Reichtum d. Himmels als Götterwohnung, vgl. S. West, Odyssey zu *γ* 2; (2) von der hell od. rötl. schimmernden Farbe der Bronze, so z.B. Körner, Sinnesempf. 8 ff.; (3) meist konkr. gedeutet als 'ehern' wegen hom. Vorstellg. d. Himmels als e. Metallgewölbes, wie *P* 425 *χάλκεον* ⌊*οὐρανόν*⌋ u. *o* 329 *σιδήρεον* ⌊ ⌋, s. Moulton, CPh 74, 1979, 284; B. Brown, Israel and Hellas [Bd. 1], Berlin-N.Y. 1995, 106 f. u. bes. Werner, F&F 33, 1959, 311–16; (4) metaph. als 'fest, hart, dauerhaft, unbarmherzig' wie schon die Scholien; s. auch s.v. *οὐρανός* **B** 11

G. Markwald

πολυχρόνι(ος) [1h] *viel / eine lange Zeit (über)dauernd*, Abl.-kompos. zu adv. *πολὺν* (s.d. **B** 11 a θ. c. d θ) *χρόνον*, zur Bildg. vgl. *πανημέριος, παν-, ἐννύχιος/χος* (zum Typ s. Risch § 69b; dens. MH 2, 1945, 19 = Kl. Schr. 116), sowie (*μετα*)*χρόνιος*, ferner *ἐνιαύσιος, ἡμάτιος* u.ä. h. Merc. 125 (Hermes' Rinderopfer:) *ῥινοὺς δ' ἐξετάνυσσε καταστυφέλῳ ἐνὶ πέτρῃ*, ' *ὡς ἔτι νῦν τὰ μέτασσα* ([q.v.] cod. M, *τὰ μετ' ἄσσα* [*ἄσσα*] cet.) *-οι πεφύασι* ' *δηρὸν δὴ μετὰ ταῦτα καὶ ἄκριτον* (*-τοι West*) *ove ancora adesso si trovano (sc. le pelli), dopo il lungo tempo trascorso, a una grande, incalcolabile distanza dal fatto* (Càssola), die Rinderhäute als Aition für eine *noch heute* sichtbare Felsbildung (s. Radermacher, Hermesh. S. 95, Càssola, Komm. z. St.)

H. W. Nordheider

πολύχρῡσος [4i, 1a, 6H, 2h] **M** **1** quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *-ος/ον πολύχαλκος/ον K* 315, *Σ* 289; *ἔργα* (...) ⌊*-ου Ἀφροδίτης*⌋, Op. 521, h. Ven. 1. 9; ⌊ ⌋ Hes. Th. 980 = fr. 253, 3, Sc. 8. 47, fr. 185, 17 **2** pentasyll. [⏑⏑⏑⏑⏑] (*βασιλῆα*) *-οιο Μυκήνης H* 180, *Λ* 46, *γ* 305 (304 Allen)

L Bethe, RhM 80, 1931, 223 f.; Bielefeld, Arch. Hom. C 64; Edwards, Lang. of Hes. 78; D. Dickmann Boedeker (*ἑλικοβλέφαρος* L) 26 f.; Mureddu, Formula 799 f.

B *having much gold, rich in gold*; epith. of city (Myc. 3× [in M 2 above], *Πρίαμοιο πόλιν Σ* 289), Dolon (*K* 315), Aphr. (*richly adorned with gold*, 8× [in M 1]; cf. *χρυσῇ* of Aphr. in Hom., see van Eck on h. Ven. 93).

D v.l. h. Ven. 18 (*πουλύχρυσα*) J. N. O'Sullivan

πολυώνυμος [1H, 3h] (zu *ὄνομα*:) (1) *mit vielen* od. (2) *mit großem (?) Namen, berühmt, vielgenannt, celebrated*, nur [⏑⏑⏑⏑⏑]; attr. außer h. Ap. 82; zu den *πολυ*-Kompos. s. Griffiths, Ph. 129, 1985, 195 (Bed.); Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 39 (Opposition von *ἀ-* u. *πολυ-*); Zumbach, Neuerungen 19, Richardson 61 (Beliebtheit in den Hymnen, Liste). — Wortf.: vgl. als Antonym *ἀν-, ν-*, sonst *δυσ-, ἐπ-, εὐ-, ὁμώνυμος*, (zu 2:) (*ὀνομα*)*κλυτός, κλέος*-Abll.; s.a. *πολύ-, εὔυμνος*, lautl. vgl. noch *πολυώδυνος* (lyr.) **1** von Göttern (Ap., Hades) *vielnamig* (Namenshäufg. als Ausdr. göttl.r Macht, faßt die vielfältigen [z.T. auf den zahlr. Kultorten beruhenden] Epiklesen u. Erscheinungsformen zus.; vgl. Kleanthes, Zeushymnus 1 *κύδιστ' ἀθανάτων, -ε παγκρατὲς αἰεί* [S. 227 Powell], Isis *μυριώνυμος* [Plu.], entspr. lat. *multinominis*, u. s. G. Meyer, Ph. Suppl. 16, 3, 1923, 49 ff.; Schmitt, Dichtersprache 183 f.) h. Ap. 82 (Delos: „Ap. soll) *τεύξειν περικαλλέα νηὸν* ' *ἔμμεναι ἀνθρώπων χρηστήριον, αὐτὰρ ἔπειτα* ' ... (lac. stat. Hermann) ' *πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἦ -ος ἔσται*" (vgl. 72 „*ἐπεὶ ἦ κραναήπεδός εἰμι*" als Opp.), prād. *sarà celebrato con molti nomi* (Càssola), *wird tausendfach genannt sein* (Weiher), die verheißene Vielnamigkeit wird erfüllt durch die Liste der Kultorte 179 ff. 143 ff. (*πολλοί τοι νηοί*), u. (im 2. Teil) durch die Kultnamen (373) *Πύθειος*, (386) *Τελφούσιος*, (496) *Δελφεῖος / Δελφίνιος* (dazu s. aber E. Drerup, Mn. III 5, 1937, 111 gg. die kompositor. Einheit des Hymnus) h. Cer. 18 (als Kore Blumen pflückte, *χάνε δὲ χθὼν*) *τῇ ὄρουσεν ἄναξ* ⌊*πολυδέγμων* ' *ἵπποις ἀθανάτοισι Κρόνου -ος υἱός*⌋ = 32 *τὴν δ'* (Kore) *ἀεκαζομένην ἦγεν Διὸς ἐννεσίῃσι* ' *πατροκασίγνητος πολυσημάντωρ* ⌊ ⌋ (vgl. 26 *Ἥλιος ... Ὑπερίονος ἀγλαὸς υἱός*), zu den (bei Unterweltsgöttern übl.) zahlr. euphem. Namen s. Richardson z. St., sowie Roscher I 2, 1782 ff., Kl. P. II 903 f. **2** vom Styx-Wasser *berühmt (vielgenannt)* Th. 785 (776 *Στύξ*: bei *ἔρις, νεῖκος, ψεῦδος* der Götter) *Ζεὺς δέ τε Ἶριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι* ' *τηλόθεν ἐν χρυσέῃ προχόῳ -ον* (*πολυόμβριμον* v.l. [pro *Στυγὸς ὄβριμον*? v. West in app.]) *ὕδωρ*, vgl. (metr. gleichw., aber mit vok. Anl.) *ὀνομάκλυτος*, s. West z. St. u. zu (409) *εὐώνυμος*

('whom it is good to speak of', antonym zu 171 *δυσώνυμος* ~ *οὐκ ὀνομαστός*); Schol. z.St. (s. di Gregorio, Aevum 45, 1971, 10): *-ον ὕδωρ· ἤγουν ὀνομαστόν. τίμιον, ἔνδοξον. ἢ πολλάκις ὑπὸ πολλῶν ὀνομαζόμενον, διὰ τοὺς ὅρκους. ἢ ἐν πολλοῖς τόποις ὄν* [s.o. 1]. *ἢ πολύχρουν* (*πολύρρουν*?)

D Hes. fr. dub. 388 *τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν -ον ἄντρον* H. W. Nordheider

πολυωπός [1°] *having many openings / meshes*, on deriv. see Risch 171 f. *χ* 386 (*ἰχθύας, οὓς θ' ἁλιῆες*) *ἔκτοσθε θαλάσσης ' δικτύῳ ἐξέρυσαν -ῷ* J. N. O'Sullivan

πομπ(εύς) [5°] **E** nb. älterem *πομπός*, zu *πομπεύω* od. *πομπή*?, später t.t. für Prozessionsteilnehmer; zur Bildg. Risch § 57b; Boßhardt, Nom. auf *-εύς* § 51. 461; Perpillou, *-εύς* S. 82 ff.; Szemerényi, Kratylos 8, 1963, 44; Moreschini Qu., SSL, 19, 1979, 122 **M** *-ῆες/ας*: [⏑̄–⏑̄] nur *δ* 362, sonst [–⏑̄⏑̆] 4°

B *Geleiter*, nur Pl., entspr. *πομπός* (s.d.), Epith. *ἀγαυοί* (*ν* 71); präd. außer *ν* 71, *υ* 364; dir. R. außer *ν* 71 **1** [–⏑̄⏑̆] von Pers.; präd. (*γ* 325 + Zielangabe) von Ath., Königssöhnen als Tel.s *Reisebegleitern*: *γ* 325 (Nestor zu Tel.:) *„ἀλλ' ἴθι νῦν σὺν νηῒ ...' ... (πεζός* od. mit *δίφρος*) *' πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοί, οἵ τοι -ῆες ἔσονται ' ἐς Λακεδαίμονα"* 376 (dies.: *„οὔ σε κακὸν ἔσεσθαι) εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ -ῆες ἕπονται"* (369 Ath.: *„πέμψον"*) *als Geleiter* — mit ep. rühmendem Epith. von der phäak. Schiffsmannschaft, die Od. *heimbringen* soll (vgl. die Phäaken allg. als *πομποὶ ἀπήμονες ἁπάντων θ* 566", anderers. *ἑταῖροι* [B 3 b] von Schiffsbesatzungen): *ν* 71 (*γυναῖκες* brachten Proviant) *αἶψα τά γ' ἐν νηῒ ... -ῆες ἀγαυοὶ* (s. I Sp. 48, 73) *' δεξάμενοι κατέθεντο* iron. Umdeutung von Eurym.' iron. verkapptem Hinauswurf, um trotz schwächerer Position Souveränität zu demonstrieren: *υ* 364 (Eurym. will Theokl. *hinausgeleiten*, d.h. *-werfen* lassen [361] *„δόμου ἐκπέμψασθε* [s.d. B II 2] *θύραζε"*, der antw.:) *„Εὐρύμαχ', οὔ τί σ' ἄνωγα ἐμοὶ -ῆας ὀπάζειν. ' εἰσί μοι ὀφθαλμοί ich brauche kein Geleit (danke, bemüh dich nicht; ich finde schon allein hinaus)"* **2** [⏑̄–⏑̄] präd. von *οὖροι*, die als gōttl. Naturmächte die Schiffe *geleiten* *δ* 362 (Od. erz.: *„οὐδέ ποτ' οὖροι φαίνονθ') οἵ ῥά τε νηῶν ' -ῆες γίνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης"*, vgl. (*κ* 79) *οὐκέτι φαίνετο πομπή* (vom Rudern bei Windstille), anderers. (Vit. p. 11, 5) *δὸς οὖρον ναύταις, οἳ νηὸς πομποί* (s.d.)

H. W. Nordheider

πομπεύω [1°] (nb. *πέμπω*, zu *πομπεύς*, s.dd. u. Risch § 115 b:) jem.m *das Geleit geben*, mit Akk. Obj., durat. *ν* 422 (Ath.:) *„αὐτή μιν* (Tel.) *-ον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο"*, prononciert, um Od.' Besorgnis u. Vorwürfe wegen Tel.s Gefährdung zu beschwichtigen: *ich selber war seine Geleiterin* (s. *αὐτός* B I 1 b), vgl. sachlicher (*α* 93) *„πέμψω* [s.d. B 3] *δ' ἐς Σπάρτην (πευσόμενον ... ἠδ' ἵνα μιν κλέος ...")*; später t.t. von Prozessionsteilnehmern H. W. Nordheider

πομπή [1[i], 25°, 1[h]] **F** *-ή* 5, *-ῆς* 9, *-ῇ* 3, *-ήν* 9; *-ῆσιν* 1[h] **M** **1** Stamm im longum [⏑̄⏑̆] *-ῇ ὑφ' η* 193 [⏑̄–] *-ὴ καὶ φίλα δῶρα θ* 545, *ν* 41; *-ῆς (καί) ζ* 290, *ν* 180; *-ὴν δ' (τ') ὀτρύνει⁺ θ* 30, *ι* 518, *λ* 357; *-ήν η* 317 [⏑̄×] Verb + *-ή/ήν κ* 79 / *ε* 233, *κ* 18; (*ἐποτρυνώμεθα*) *-ήν/ῆς θ* 31, *ν* 151; *-ῇ Z* 171; *-ῆς/ήν η* 191, *θ* 33, *τ* 313 / ≅ *ε* 173[α] **2** Stamm in den brevia **2a** zweis. [–⏑̄] *ἐκ -ῆς θ* 568 = *ν* 150 = 176 [–⏑̄] ⌞*-ὴ ... μελήσει*⌟ *λ* 332; *-ῇ ε* 32; *-ὴν ὀτρύνετε η* 151 [–⏑̄] ⌞ ⌟ *λ* 352 **2b** dreis. [–⏑̄⏑̆] *-ῇσιν ὕπ'* h. 15, 5

B (zu *πέμπω*, s. Risch § 5:) t.t. *Geleit* (Hilfe, Schutz, Führung, Ausstattung vor bzw. während der Reise, s. *πέμπω*, bes. B I 2 Vorbem., zur Sache H. van Wees, Status Warriors, Amsterdam 1992, 235. 398), überw. von Od. (u. allg.) durch die Phäaken: *Heimbringung* als Ziel der Phäakenbücher (2× durch Kal., je 1× Aiolos, *ι* 518 Pos., *κ* 79 Winde; 1[i]: *Z* 171 *θεῶν -ῇ* für Belleroph., vgl. *λ* 332 *θεοῖς ὑμῖν τε*), nur h. 15, 5 (Pl.) *Schikkung*, d.h. *Auftrag, Befehl* (sc. für Her. durch Eurystheus); dir. R. außer *ε* 233, h. 15, 5 Gebr.: Epith. *ἀμύμονι* (*Z* 171); gen. subi od. obi.: *θεῶν* (*Z* 171), *οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων* (*ε* 32), *ἀνθρώπων* (*ν* 151), *βροτῶν* (*ν* 180), vgl. *ἡμετέρῃ* (*η* 193); paratakt. nb. *φίλα δῶρα* (*θ* 545, *ν* 41, vgl. *λ* 357), *νόστοιο* (*ζ* 290) Wortf.: *νόστος, ὁδός* (vgl. *κ* 17 *ὁδὸν ᾔτεον, δ* 480 *δώσουσι θεοί, β* 253 *ὀτρυνέει Μέντωρ*); sowie (zu 4:) s.v. *ἐφετμή*; *π.* später t.t. für *Prozession* (vgl. lat. *pompa*) **1** im präp. Ausdr., instr. / mod. Dat. (s.a. h. 15, 5 in 4; *ε* 32 neg.) *Z* 171 (Glaukos erz. von Belleroph.:) *„βῇ Λυκίηνδε θεῶν ὑπ' ἀμύμονι -ῇ"* (von Od.:) *ε* 32 (Zeus zu Hermes: „sag Kal.) *βουλήν, ' νόστον Ὀδυσσῆος ... ὥς κε νέηται, ' οὔτε θεῶν -ῇ οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων (ἀλλ' ἐπὶ σχεδίης πήματα πάσχων")*, d.h. ohne Hilfe u. Ausstattung *η* 191. 193 (Alkin.: *„ξεῖνον ξεινίσσομεν) ἔπειτα δὲ καὶ περὶ -ῆς ' μνησόμεθ'* (vgl. in 3), *ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης ' -ῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται ' χαίρων (μηδέ τι πῆμα πάθῃσι")* (allg.:) *θ* 33 (Alkin.:) *„ἡμεῖς δ', ὡς τὸ πάρος περ, ἐποτρυνώμεθα -ήν* (s. 3 a) *·' οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται, ' ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει εἵνεκα -ῆς. ' ἀλλ' ἄγε νῆα ... ἐρύσσομεν"* 568 (Alkin.: „Vater sagte oft, Pos. zürne uns, *οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἁπάντων· Φαιήκων νῆα) ἐκ -ῆς ἀνιοῦσαν ἐν ... πόντῳ ' ῥαίσεσθαι"* = *ν* 150 (Pos. spricht) = 176 **2** als Subj. *θ* 545 (Alkin.:) *„εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται, ' -ὴ καὶ φίλα δῶρα, τὰ οἱ δίδομεν φιλέοντες"* *κ* 79 (Erz.: *„προτέρω πλέομεν) τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς ' ἡμετέρῃ ματίῃ, ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο -ή"*, nach Mißbrauch des Windsacks (s. *κ* 18 ff.) u. Zurückweisg. durch Aiolos (76 *ἀπέπεμπε*) zeigte sich keine Hilfe (u. kein günstiger Wind) mehr, (vgl. *δ* 360 f. *οὐδέ ποτ' οὖροι φαίνονθ'*), daher beschwerl. Rudern nötig *λ* 332 (Od. schließt se. Erz. mit erneutem Hinweis auf die erbetene *π.*: *„ὥρῃ εὔδειν) -ὴ δὲ θεοῖς ὑμῖν τε ⌞μελήσει⌟"* 352 (Alkin.: *„ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον) δωτίνην τελέσω. -ὴ δ' ἄνδρεσσι* ⌞ ⌟ *' πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί"* *ν* 41 (Od.: *„πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα, ἤδη γὰρ τετέλεσται) -ὴ καὶ φίλα δῶρα (θεοὶ ὄλβια ποιήσειαν, ἄκοιτιν νοστήσας εὕροιμι")*, s. B. Gundert, *τέλος* u. *τελεῖν* bei Hom., Diss. Kiel 1983, 64 ff. u.ö. **3** als Obj. **3a** Gastgeber *plant, betreibt, setzt ins Werk* usw. Od.' *π.* (4× [*ἐπ*]*ὀτρύνω/ομαι* [*η* 151 + *ἱκέσθαι, ι* 518 + *δόμεναι*], 2× *μήδομαι*, je 1× *τεκμαίρομαι, τεῦχε*, s.a. *η* 191 in 1) *ε* 173 (Od. zu Kal.:) *„ἄλλο τι δὴ σύ, θεά, τόδε μήδεαι οὐδέ τι -ήν, ' ἥ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν ... λαῖτμα θαλάσσης"* (161 Kal.: *„σε ἀποπέμψω")*, d.h. zur richtigen, erfolgreichen *π.* gehört d. erforderl. Ausstattung (vgl. *ε* 140 Kal.: *„πέμψω δ' οὔ, οὐ γάρ μοι νῆες"*, 32 *οὔτε θεῶν -ῇ* [s. 1] *ἀλλ' ἐπὶ σχεδίης*, anderers. aber [als 'Minimal-*π.*'] 263 *πέμπ'* mit *εἵματα* u. *ἀσκός*, *η* 264 *πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης*) 233 *'Ὀδυσσῆϊ ... μήδετο* (Kal.) *-ήν· ' δῶκε μέν οἱ πέλεκυν ... η* 151 (Od. zu den Phäaken:) *„ἐμοὶ -ὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ἱκέσθαι ' θᾶσσον"*, mit fin. Inf. 317 (Alkin.:) *„-ὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι (αὔριον ἔς")* *θ* 31 (Alkin.: *„ξεῖνος -ὴν δ' ὀτρύνει* [s. 3 b]) *ἡμεῖς δ', ὡς τὸ πάρος περ, ἐποτρυνώμεθα -ήν* (denn kein Fremder *δηρὸν μένει εἵνεκα -ῆς* [s. 1]") *ι* 518 (Kyklop arglistig:) *„δεῦρ', 'Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω, ' -ήν τ' ὀτρύνω δόμεναι ... ἐννοσίγαιον"* *damit ich dein Geleit betreibe, daß Pos. es gewähre*, (s. Ameis-H. z.St.:) *betreibe, daß Pos. dir Geleit gebe* *κ* 18 (Od. über Aeol.: *„ὅτε) ὁδὸν ᾔτεον ἠδ' ἐκέλευον ' πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνα-*

το, τεῦχε (*δῶκε* pap.) *δὲ -ήν.* ' *δῶκε δέ μ' ... ἀσκόν ...* λ 357 (Od.:) *„εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ' αὐτόθι μίμνειν* ' *-ήν τ' ὀτρύνοιτε καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε"* **3b** *ξεῖνος* (Od.) *erlangt, betreibt* die eigene *π.* (2x *τύχῃς*+, ϑ 30 *ὀτρύνει*) ζ 290 (Naus.:) *„ὄφρα τάχιστα* ' *-ῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμοῖο"* ϑ 30 (Alkin.:) *„-ὴν δ' ὀτρύνει καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι (ἐποτρυνώμεθα -ήν* [s. 3a]") τ 313 (Pen. zum Bettler:) *οὔτε σὺ -ῆς* ' *τεύξῃ* (denn es gibt keine *σημάντορες* wie Od., *ξείνους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι"*) **3c** Phäaken *hören auf* mit der 'professionellen' *Heimbringung* der (schiffbrüchigen) *ξεῖνοι* (vgl. *πομποὶ* [s.d. B4] *ἀπήμονες* ϑ 566+) ν 151 (Pos.: *Φαιήκων ἐθέλω νῆα ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν) ῥαῖσαι, ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ -ῆς* ' *ἀνθρώπων"* 180 (Alkin.:) *„-ῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται"* **4** Sondergebr.: metr. Pl. ‹-ῆσιν ὕπ', *im Auftrag* von h. 15,5 (Her.) *ὃς πρὶν μὲν κατὰ γαῖαν ... ἠδὲ θάλασσαν* ' *πλαζόμενος* ‹ › *Εὐρυσθῆος ἄνακτος (πλ. πημαίνετ' ἀεθλεύων* <*δὲ*> *κραταιῶς* cod. M) ' *πολλὰ μὲν αὐτὸς ἔρεξεν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἀνέτλη* (vgl. *T* 133) *errando agli ordini del re,* wie sonst erst später (s. Càssola z.St.), vgl. s.vv. *ἐννεσίη, ἐφετμή* (m. Wortf.) H. W. Nordheider

πομπίλος [1e] (zu *πομπός*:) Fischname *Lotsen-, Pilotfisch* (lat. *Naucrates ductor*), nb. dem Delphin als 'heilig' genannt Epim. fr. 3 p. 233 Ki. (Prosaref.) *ἱερούς* (s.d. B16) ... *εἶναι ἰχθύας δελφῖνας καὶ -ους,* zu Namen (*-ίλος*-Suff.), Vorkommen in der ant. Lit. u. Sage s. R. Strömberg, Studien zur Etym. u. Bildg. der griech. Fischnamen, Göteborg (Högskolas Årsskrift 49) 1943, 58 f.; Thompson, Fishes 208 f.; Locker, Gl. 22, 1934, 64; Athen., Deipnosoph. 7, 283a.e behandelt den Fisch u. den Seemann *Π.*, den Ap. bei der Verfolgung der Okyrhoë in e. Fisch verwandelt H. W. Nordheider

πομπός [8i, 4o, 1e] F *-ός* 3, *-όν* 5; *-οί* 3, *-οῖσιν* 2 M 1 Stamm im longum [⏑̄⏑] *-όν* δ 162 [⏑̄⏑] *τοῖος*+ *γάρ τοι*+ *-ός/όν* Ω 182 ≅ δ 826in. / Ω 153; *τοι -όν* Ω 439; *-οί* ϑ 566 = ν 174 [⏑̄⏑] *-ὸν ὄπασσεν* Ω 461 [⏑̄×] *ὤπασα -όν* N 416 2 Stamm in den brevia **2a** zweis. [-⏑̄] *-ός* Ω 437 [-⏑̄] *-οί* Vit. p. 11,5 **2b** dreis. [-⏑̄⏑] *-οῖσιν* Π 671 = 681 **Σχ** sch. D Ω 153 u.ö.: *σύνοδον. ὁδηγόν,* Π 671: *τοῖς παρακομίζουσιν αὐτὸν καὶ παραπέμπουσιν*

B (nb. *πομπεύς,* zu *πέμπω,* s. Risch §5:) *Geleiter(in), Führer(in), Guide et protecteur* (Germain, REG 84, 1971, 183), t.t. (s. bes. *πέμπω* B3, *πομπή*), δ 826 fem. (von Ath.: *τοίη*); 'führt' (Ω 153 *ἄξει*), 'begleitet' (Ω 182, δ 162 *ἅμ' ἕψεται*+, Ω 437 *ὁμαρτέων,* δ 826 *ἅμ' ἔρχεται*), 'steht bei' (δ 826 *παρεστάμεναι*), 'trägt' (Π 671+ *ἅμα φέρεσθαι*), 'gelangt' (Ω 437 *ἱκοίμην*), 'wird beigegeben' (N 416, Ω 153. 461 [*ἅμ'*] *ὀπάσσομεν*+). — Gebr.: Epith.: *ἀπήμονες* (ϑ 566 = ν 174), s.a. *τοῖος*+ (Ω 153. 182, *τοίη* δ 826); mit gen. obi. *ἀπάντων* (ϑ 566+), *νηός* (Vit. p. 11,5; nb. *ἀρχοί*); meist präd. (in 4. 5 zur Kopula); dir. R. außer Π 681. — Wortf.: *ἡγεμών* (s.d. 'Wegweiser', anderers. s.v. *ἀρχός*), *πομπεύς* 1 göttl., (δ 162) menschl. 'Reisebegleiter' ('Reisemarschall') in höherem Auftrag als Helfer bei einer 'Mission' auf fremdem Territorium (vgl. 'Gesandter'); Hermes in Zeus' Auftrag für Priam.: Ω 153 (Zeus zu Iris: „Priam. soll sich nicht fürchten) *τοῖον γάρ οἱ -ὸν ὀπάσσομεν* ‹*Ἀργειφόντη*›*ν,* ' *ὃς ἄξει* (zu Ach."), präd. Appos. zu *Ἀργ.* (Ameis-H. z.St.) 182 (Iris zu Priam.:) *„τοῖος γάρ τοι -ὸς ἅμ' ἕψεται* ‹ › *ς"* 437. 439 (Hermes zu Priam.:) *„σοὶ δ' ἂν ἐγὼ -ὸς καί κε ... Ἄργος ἱκοίμην,* ' *... ἐν νηῒ θοῇ ἢ πεζὸς ὁμαρτέων* ' *οὐκ ἄν τίς τοι -ὸν ὀνοσσάμενος μαχέσαιτο"* 461 (*„ἐγὼ θεὸς εἰλήλουθα) Ἑρμείας· σοὶ γάρ με πατὴρ ἅμα -ὸν ὄπασσεν"* (680 f. überlegt Hermes, *ὅπως Πρίαμον νηῶν ἐκπέμψειε*) Ath. mit Zeus' Einverständnis für Tel.: δ 826 (*εἴδωλον* zu Pen.: *„μηδὲ δείδιθι,* sc. um Tel.) *τοίη γάρ οἱ -ὸς ἅμ' ἔρχεται, ἥν τε καὶ ἄλλοι* ' *ἀνέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι, δύναται γάρ,* ' *Παλλὰς Ἀθηναίη"* (α 93 Ath.: *„πέμψω",* ν 422 *„πόμπευον"*) Peisistr. in Nestors Auftrag für Tel.: δ 162 (Peisistr. zu Men.:) *„ἐμὲ προέηκε ... Νέστωρ* ' *τῷ ἅμα -ὸν ἕπεσθαι"* **2** Hypnos u. Thanatos in Zeus' Auftrag als *Geleiter (Betreuer),* d.h. hier Träger von Sarp.s Leiche (vgl. dt. 'Trauergeleit') Π 671 (Zeus zu Ap.:) *„πέμπε δέ μιν -οῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι* ' *Ὕπνῳ καὶ Θανάτῳ (οἵ ῥά μιν θήσουσ' ἐν Λυκίης δήμῳ"*) = 681 (Ausführg. des Auftrags) **3** getöteter Feind als Gefolgsmann des Gefallenen in den Hades (ansch. alte Vorstellg. von Jenseitswanderg. u. durch Tötg. mitgesandten Helfern, vgl. den 'Hadesgang' *„σκηπτόμενον κατίμεν"* Ξ 457, andrers. die menschl. 'Bestattungsopfer' Ψ 175, aber auch *Ἑρμῆς* [s.d.] *Psychopompos;* s. Levy, AJPh 69, 1948, 420 f.) N 416 (Deïph. will Asios' Tod an Idom. rächen, trifft aber Hypsenor:) *„οὐ μὰν αὖτ' ἄτιτος κεῖτ' Ἄσιος, ἀλλά ἔ φημι* ' *εἰς Ἀϊδός περ ἰόντα ...* ' *γηθήσειν κατὰ θυμόν, ἐπεί ῥά οἱ ὤπασα -όν"* **4** Phäaken sind professionelle *Transporteure (Heimbringer)* der (schiffbrüchigen) *ξεῖνοι,* präd. zur Kopula, Epith. *ἀπήμονες,* + *ἀπάντων*(!) ϑ 566 (Alkin.:) *„Ποσειδάων' ἀγάσασθαι* ' *ἡμῖν, οὕνεκα -οὶ ἀπήμονές* (q.v. B2a; *ἀμύμονες* v.l.) *εἴμεν ἀπάντων (ἐκ πομπῆς,* [556] *ὄφρα σε τῇ πέμπωσι νῆες"*) = ν 174 **5** Seeleute sind ‹*νηὸς -οὶ ἠδ' ἀρχοί,* (s.d. B2a), präd. zur Kopula Vit. p. 11,5 (*κλῦθι Ποσειδάων*) ... ' *δὸς δ' οὖρον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόστον ἀρέσθαι* (Sud., *ἰδέσθαι* Hdt.) ' *ναύταις, οἳ* ‹ › *ἔασι,* ansch. Abwandlung von einers. (δ 362) *οὖροι* als *νηῶν πομπῆες,* anderers. (ν 71) phäak. Schiffsmannschaft als *πομπῆες ἀγαυοί* des Od., bzw. (ϑ 566+) allg. Phäaken als *-οὶ ἀπήμονες ἀπάντων,* um die Seeleute, von denen der Sprecher abhängig ist, ehrend in die Götterepiklese miteinzubeziehen; z.St. s. noch Markwald, Hom. Epigr. 127 f. H. W. Nordheider

πονέομαι [20i, 12o, 1H, 1b] F *-εώμεθα* 1, *-έοιτο* 1, *ἐ-εῖτο* 4, *ἀμφε-εῖτο* 2, *-εῖτο* 2, *-έοντο* 7, *-έεσθαι* 4, *-εύμενος/ε/ον* 1/1/1; Fut. *ἀμφι-ησόμεθ'* 1; Aor. *-ήσατο* 1, Konj. *-ήσομαι* 1, *-ησάμενος/οι* 4/2; Plqu. *πε-ητο* 1

M 1 dreis. [⏑̄⏑] *-εῖτο o* 222 [⏑̄×] *-εῖτο I* 12 2 viers. **2a** [⏑⏑̄⏑] *ἐ-εῖτο* Σ 380; *-έοντο E* 84 = 627 = *H* 442in. [⏑⏑̄⏑] *-έεσθαι* Ψ 245; *πε-ητο O* 447 [⏑⏑̄×] (*τοῖς*) *ἐ-εῖτο B* 409, Σ 413, π 13; *ἀμφε-εῖτο* Ψ 681, υ 307; *-έοντο* Ω 444, ϱ 258 = υ 281in., υ 159; *-έοιτο Y* 359; *-έεσθαι K* 116. 117. 121 **2b** [⏑̄⏑⏑] *-εύμενος/ε/ον N* 288, h. Merc. 436, Δ 374; *ἀμφι-ησόμεθ'* Ψ 159; *-ήσατο I* 348; *-ήσομαι* χ 377 **3** fünfs. **3a** [⏑⏑̄⏑⏑] *-εώμεθα K* 70 **3b** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ησάμενος/οι* (*κατά*) ι 250 = 310 = 343, Op. 432 / λ 9 ≅ μ 151

Σχ sch. D *B* 409 u.ö.: *ἐνήργει,* Δ 374: *μαχόμενον, K* 70: *κακοπαθῶμεν,* 116: *κάμνειν, N* 288: *πολεμῶν,* Σ 413: *οἷς εἰργάζετο,* Ψ 159: *ταῦτα ἀσχολησόμεθα*

L Trümpy, Krieg. Fachausdr. 149; Mawet, Douleur 378 f.; zu *πονεύμενος*: Bechtel, Vocalcontr. 160; zum Akk. bei trans. Gebr.: J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 184; s. noch Material bei: Schwartz (s.v. *πόνος* L) 154 ff.

B (Iter. zu *πένομαι*:) (I1) intrans. *sich mühen, arbeiten,* 5x (1b) im Kampf (+ *κατά, μετά, περί, ὅς, ὡς,* Σ 413+ Instr., od. abs.; υ 159 + *ἐπισταμένως*; probl. 1d), (2) trans. *etw. zustande, in Ordnung bringen, e. Arbeit tun* (4x + *κατά*); (II) Kompos. *ἀμφιπ.* + Akk. *sich beschäftigen mit.* — Wortf.: (*ἀμφι*)*πένομαι,* (*ἀμφι*)*ἔπω* (s.d.), *-πολεύω,* weiteres s.vv. *ἐργάζομαι, κάμνω, μογέω, μοχθέω, πόνος* (s.d. bes. *πόνον ἔχειν*) I Simplex 1 intrans. *sich mühen* (Präs.st., *O* 447 Plqu.) **1a** *sich zu schaffen machen, zu tun haben, arbeiten,* nicht dir. R.; im HS, mit Angabe des Bereichs (*περί, κατά* +

Akk.), zus.fassend mit ὥς (Essenmachen, Hausarbeit, Pferdelenkung, Befestigungsbau; υ159 + ἐπισταμένως): Ω444 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες -έοντο, vgl. (A467+) πόνου υ159 (αἱ μὲν βῆσαν ἐπὶ κρήνην) αἱ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως -έοντο (sc. δμῳαί) O447 (ἔβαλε Κλεῖτον) ἡνία χερσὶν ἔχοντα· ὁ μὲν πε-ητο καθ' ἵππους· ' τῇ γὰρ ἔχ' ἦ ..., Plqu. *war beschäftigt mit* H442 (τάφρον ὄρυξαν) σκόλοπας κατέπηξαν. ' ὡς οἱ μὲν -έοντο ... Ἀχαιοί 8
([444 ἔργον] = E84[im], s. 1b) im Rel.-Satz, ohne Bereichsangabe (2× mit Instr.): Σ413 ὅπλα τε πάντα ' λάρναχ' ἐς ... συλλέξατο (Heph.), ⌊τοῖς ἐ-εῖτο⌋ (379f. κόπτε δὲ δεσμούς, ὄφρ' ὅ γε ταῦτ' ἐ-εῖτο [s. 12]) *Geräte, mit denen er schaffte,* 12
arbeitete π13 ἐκ δ' ἄρα οἱ (Eum.) χειρῶν πέσον ἄγγεα ⌊ ⌋ ' κιρνὰς αἴθοπα οἶνον (Ausführg. folgt im Ptz.) (abs.:) ρ258 τῷ πάρα μὲν κρειῶν μοῖραν θέσαν οἳ -έοντο, ' σῖτον δ'... ταμίη παρέθηκε = υ281[ex] *die, welche bedienten* (vgl. ἀμφιέπω, -πένομαι, -πολεύω/ος, s.u. II) **1b** *sich mühen* im Kampf (dieser deutlich durch [2×] Angabe κατά od. sonst [bei dir.R.] durch Kontext; s. Trümpy [L]), 3× dir.R.; vgl. πόνος (B12): im HS zus.fassend mit ὥς: E84 ὡς οἱ μὲν -έοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην = E627 (= H442[im], s. 1a) als mod. Zusatz (s. Ameis-H. z.St.): Y359 (Ach.: „selbst ich kann nicht allein) τοσσούσδ' ἀνθρώπους ἐφέπειν καὶ πᾶσι μάχεσθαι· ' οὐδέ κ' Ἄρης ... οὐδέ κ' Ἀθήνη ' τοσσῆσδ' ὑσμίνης ἐφέποι στόμα καὶ -έοιτο· ' ἀλλ' ὅσσον μὲν ἐγὼ δύναμαι" π. nimmt μάχεσθαι auf im Ptz.: Δ374 („Tyd. wollte) δηΐοισι μάχεσθαι, ' ὡς φάσαν οἵ μιν ἴδοντο -εύμενον" N288 („μιγήμεναι ἐν δαὶ λυγρῇ) εἴ περ γάρ κε βλεῖο -εύμενος ἠὲ τυπείης ' οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέποι βέλος" *im Kampf* **1c** *sich mühen, plagen* mit den Pflichten, Lasten des Heerführers, spez. von Ag. u. Men., abs. sowie je 1× + ὡς, μετά, κατά (K117 + Ptz.), 4× dir.R. (K); vgl. πόνος (Z355, K164) B409 (als Ag. die Heerführer zus.rief, kam Men. αὐτόματος) ἧδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐ-εῖτο I12 (Ag. hieß die Herolde) κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον, ' ... αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι -εῖτο K70 (Ag. heißt Men.:) „ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον ' πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο (s.d.) θυμῷ, ' ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ -εώμεθα (Ζεὺς ἴει κακότητα βαρεῖαν") 116. 117 (Nestor zu Ag.:) „εὖδει (Men.), σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν -έεσθαι. ' νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας -έεσθαι ' λισσόμενος· χρειὼ γάρ" 121 (Ag. antw.:) „πολλάκι γὰρ μεθιεῖ (Men.) τε καὶ οὐκ ἐθέλει -έεσθαι ' οὔτ' ὄκνῳ εἴκων" (s. s.v. μεθήμων) **1d** ⌊-εύμενε⌋ in Anrede an Hermes h.Merc.436 (Ap.:) „βουφόνε μηχανιῶτα ⌊ ⌋ δαιτὸς ἑταῖρε (-εόμενε δ. ἑταίρην [sc. lyram] leg. West)" *umtriebiger, geschäftiger machinator (Macher, Ansteller), briccone sempre in faccende* (Càssola), zum Text s. noch Ludwich, Hymnenbau 129f., Radermacher, Hermesh. 150f. **I2** 48
trans. (Ψ245, I348, χ377 dir.R., sonst Apologe außer Σ380, ο222, 1[H]), s. noch 1d (m. West-Text); Präs.st. *Werk ausführen, Arbeit tun* (Σ380 + mod. Dat.): Ψ245 (Ach.:) „τύμβον δ' οὐ μάλα πολλὸν ἐγὼ -έεσθαι ἄνωγα" Σ380 τά ῥ' ἤρτυε (Heph.), κόπτε δὲ δεσμούς. ' ὄφρ' ὅ γε ταῦτ' ἐ-εῖτο (ταῦτα πον. v.l.) ἰδυίῃσι πραπίδεσσι (vgl. 413 in 1a), Schmiedearbeit ο222 (218 Tel.: „ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε'") ἦ τοι ὁ μὲν τὰ -εῖτο καὶ εὔχετο, Reisevorbereitg. — Aor. (Ptz. außer 2×) *etw. zustande, in Ordnung bringen, verrichten* (4× + κατὰ νῆα, οἶκον, δῶμα): I348 (Ach.:) „μάλα πολλὰ -ήσατο (Ag.) νόσφιν ἐμεῖο, ' καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον" Befestigungsbauten (Ausführg. folgt) λ9 ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα ⌊-ησάμεν⌋οι κατὰ νῆα ' ἤμεθα ≅ μ151 *nachdem wir die Geräte besorgt/gerichtet hatten* (zur Sache vgl. β390) Op.432 δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα ⌊ ⌋ος κατὰ οἶκον, ' αὐτόγυον καὶ πηκτόν ι250 (ἤλασε, ἤμελγεν, κατέθηκεν etc., Kyklop) αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σπεῦσε ⌊ ⌋ος τὰ ἃ ἔργα = 310 = 343 χ377 64
(Od.:) „ὄφρ' ἂν ἐγὼ κατὰ δῶμα -ήσομαι ὄττεό με χρή" (dann Befehl, das Haus zu reinigen)

II Kompos. ἀμφιπ. + Akk. der Sache od. (1[1]) Pers. *sich beschäftigen mit, tätig sein um* (1× Fut., 2× Präs.st.; 2× dir.R.), vgl. ἀμφιέπω, -πένομαι, -πολεύω/ος Ψ159 (Ach.:) „τάδε δ' ἀμφι-ησόμεθ' οἷσι μάλιστα ' κήδεός ἐστι νέκυος" *dies hier,* sc. Bestattg. 681 τὸν μὲν (Wettkämpfer) Τυδεΐδης ... ἀμφε-εῖτο ' θαρσύνων ἔπεσιν (βούλετο νίκην) υ307 (Tel. zu Freier:) „καί κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατὴρ τάφον ἀμφε-εῖτο ' ἐνθάδε" (vgl. Ω804 ἀμφίεπον τάφον)

D Hes.fr.204,80 ἄλλα πέρεσθαι (πονεῖσθαι suppl. Wil. e.g.) 266a,2] πονεοντες[v.l. ι247

G **1** mit Angabe des Bereichs u.a. (in B11a:) περὶ δόρπα (Ω444), κατὰ δώματ' (υ159), καθ' ἵππους (O447); mit ὥς (H442); mit Instr. (Σ413 = π13[ex]); abs. οἵ -έοντο (ρ258 = υ281[ex]) *die Bedienenden;* (in 1b:) ὥς, κατὰ ὑσμίνην (E84 = 627), (in 1c:) ὡς (B409), μετὰ πρώτοισι (K70), κατὰ πάντας ἀριστῆας (K117); (in B12:) κατὰ νῆα (λ9 ≅ μ151), κατὰ οἶκον (Op.432), κατὰ δῶμα (χ377)

H. W. Nordheider

πονηρός [3[H], 1[e]] **E** zu πόνος; vgl. μόχθος - μοχθηρός, zum Suff. Fraenkel, Nom.ag.I 129, Chantraine, Form. S. 232
M [⏑̄×] ἔργα -ά Hes.fr.302,20; Aristeas fr.1,3 p.86 Dav. [⏑̄⏑⏑̄] -ότατον καὶ ἄριστον Hes.fr.248,1; 249

B *mühevoll* (*having trouble > causing trouble,* Bolton [s.u.]) (1) von Her. (im Sup.) *mühebeladen* u. (2) ἔργα *mühselig (widrig, schlimm),* später moral. 'schlecht' u. soz. Klassenbegr. für die arbeitende Unterschicht im Ggs. zu den aristokrat. χρηστοί, καλοὶ κἀγαθοί; s. noch M. Bréal, Essai de sémantique, Paris 1897, 36 (= Semantics, New York 1964, 33). — Wortf.: πολύτλας / τλήμων, weiteres s.v. κακός (B3. 4) 32
1 von Her. Hes.fr.248,1 ὦ τέκος, ἦ μάλα δή σε -ότατον καὶ ἄριστον ' Ζεὺς τέκνωσε (Komm. z.St.: τὸ π. ἐπὶ τοῦ ἐπιπόνου τάττεται καὶ δυστυχοῦς, s. M.-W.) = 249[ex] (... αἱ Μοῖραί σε), wegen der ἄεθλοι für Eurystheus (T133 ἔργον ἀεικὲς ἔχοντα ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων), vgl. πολύτλας / -τλήμων Ὀδ. sowie von Ach. (A352. 417. 505) μ' ἔτεκές γε μινυνθάδιον, ὠκύμορος καὶ ὀιζυρὸς περὶ πάντων, ὠκυμορώτατος ἄλλων **2** von ἔργα (s.d. B3d. 4c) Hes.fr.302,20 αὐτοὶ δ' (Töpfer) οἰμώζοντες ὁρῶατο ⌊ἔργα -ά⌋· ' γηθήσω δ' ὁρόων αὐτῶν κακοδαίμονα τέχνην *die schlimmen Werke der Zerstörung* od. *die jämmerliche* (zerstörte) *Töpferware?* (wie ἔργα V.16. 19) Aristeas fr.1,3 p.86 Dav. ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν ἀπὸ χθονὸς ἐν πελάγεσσι· ' δύστηνοί τινές εἰσιν, ἔχουσι γὰρ ⌊ ⌋· ' ὄμματ' ἐν ἄστροισι, ψυχὴν δ' ἐνὶ πόντῳ ἔχουσιν, svw. ἔχ. πόνον (s.d. B11aγ: θ529, ν423 u.a.), s. J.D.P. Bolton, Aristeas of Proconnesus, Oxford 1962, 13f.; Ivantchik, AC 62, 1993, 48f. (zur Datierg.)

H. W. Nordheider

πόνος, Πόνος [π.: 44[l], 12[o], 9[H], 3[h]; Π.: 1[H]] **E** zu πένομαι (s. Frisk s.v.), nb. πενία. — Abl.: πονηρός **F** -ος 14, -οιο 9, -ου 11, -ον 26, Πόνον 1[H]; -ων 2, -οισι 4, -οις 1, -ους 1[h]

M **1** zweis. **1a** [⏑̄⏑⏑̄] καὶ -ος μ117 [⏑̄⏑⏑̄] καὶ -ος ἐστίν B291; -ος ἄλλος E517; -ον αἰπύν Λ601 [⏑̄⏑⏑̄] -ον Op.470 [⏑̄⏑⏑̄] ἐπεὶ -ος (ἄλλος) Z77, λ54; -ος X11; ἐκ -ου Ξ429 ≅ P718[im]; -ου οὐ K164; ἔχον[+] -ον (οὐδέ) E667, O416, ν423, Sc.305. 310; θεῖναι[+] -ον (οὐκ) Δ26 ≅ 57[ex]; χαλεπόν / Adj. + -ον (οὐδ') Sc.44 / Z525, P401; Πόνον ἀλγινόεντα Th.226; -ον οὐδ' N344 [⏑̄⏑⏑̄] Adj. + -ος εἴη[+] Π568, P41, ψ249; ὀφέλλειεν -ον (αἰπύν) Π651, β334; ἄμ -ον ἀνδρῶν N239 = Π726 = P82 **1b** [⏑̄⏑⏑̄] -ου/ων καὶ ὀιζύος Sc.351, Op.113; (ἔθηκε) -ον Φ524, Th.881; -ων

πόνος, Πόνος

δ 818; ἐν πάντεσσι -οις υ 48 [⏑̯] -ος/ον καὶ κήδε' Χ 488, Φ 525; -ος/ον/ους καὶ + Subst. Μ 348, Ρ 158, h.Ap.533; -ος Ζ 355, Ξ 480; παύσαντο -ου Α 467 = Β 430 = Η 319 ≅ π 478 = ω 384; -ου h.33,16; -ον θυμαλγέ' Th.629; ...σι -ον Ν 2 = θ 529ex.; -ον Β 420 [⏑̯] -ου καί η 192 [⏑̯] -ος Δ 456 2 dreis. [⏑̯⏑] -οιο Μ 356; ἐν πάντεσσι -οισι Κ 245. 279 ≅ ν 301in.med.; -οισι Κ 89 [⏑̯×] ἀναπνεύσωσι+ / παύσειε / ...ειε -οιο Ο 235, Τ 227 / Φ 137. 249 / Ε 567; χαλεποῖο / ὀϊζυροῖο -οιο Op.91, h.33,17; -οιο Λ 430

Σχ sch.D Β 420 u.ö.: κάματον, Ν 239: τὸν πόλεμον, Ε 517: ἐνέργεια ... τὴν κακοπάθειαν (s.a. Κ 89), Ν 2: τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ταλαιπωρίαν, Ε 567: τοῦ προκειμένου ἔργου, Ρ 41: ἔργον. πρᾶξις, Χ 11: Τρώων -ος· τὸ κατὰ Τρώων ἔργον, Α 467: τῆς περὶ τὴν εὐωχίαν ἀσχολίας

L Porzig, Satzinhalte 15. 260; Trümpy, Krieg. Fachausdr. 148ff. (122ff., 170f., 236 u.ö.); Mawet, Douleur 376ff. u.ö.; Rijksbaron, in: Atti Incontro Ling. Gr. (ed. E. Banfi), Trento 1997, 215ff. (Zus.fassg. 237ff.); s. noch Material bei: G.St. Schwartz, Certain selected Words denoting and connoting Ease and Difficulty in the Hom. and Hes. Corpora, Phil. Diss. Columbia Univ., Ann Arbor 1972, 124ff.; zur 'Arbeit' s.v. ἔργον (L)

B *Mühe, Arbeit, Mühsal* (*Plackerei, Bedrängnis, Not, Sorge* [Ζ 355 nb. φρένας]), (I 2) oft (39× von 69) spez. *Mühe* usw. des Kampfes, *(mühevoller) Kampf* (vgl. mhd. *arbeit*), bes. bei lok. Präp. ἐκ -ου, ἄμ -ον (in I 2b. c Ende) u. bei -ον ἔχειν (+ lok. Angabe) > *kämpfen an, um* (Ν 2+, s.u. in 2c sowie s.v. ἔχω: Bd. II Sp.844,39. 46ff.), (II) hes. Personif. Π.; oft in 'Synon.-Verkoppelung' (s. Trümpy [L] 122ff.), diese u. Epith. s.u. in G; nicht im Dat.Sg. (wie 15× καμάτῳ [s.d. B 1b], μόγῳ Δ 27 [+ πόνον]). – Wortf.: ἄεθλος, ἔργον, ἔργα πονηρά, μόγος (metr. gleichw.), μόχθος (s.dd.), weiteres s.vv. κακός/ότης, κάματος, κῆδος u. (zu I 2:) ἀϋτή (s.d. B 1c), δηϊοτής, μάχη, μόθος (s.d. Wortf.), μῶλος, πόλεμος, φόβος, φόνος (auch v.l.)

I πόνος **1** *Mühe* usw. (16 von 29 Stt. dir.R.) **1a** Sg. **1aα** Subj. (zu ἔσται+ τινί, ἔπειγε, ἀμφιβέβηκεν, vgl. anderers. -ον ἔχειν in 1aγ. 2c); (in Koppelung) *Mühsal u. Leid* (in Kampf [vgl. I 2] od. Sklaverei) steht bevor: Ξ 480 (Triumphrede nach Tötung:) „οὔ θην οἵοισίν γε -ος τ' ἔσεται καὶ ὀϊζὺς ' ἡμῖν, ἀλλά ... κατακτενέεσθε καὶ ὔμμες" Χ 488 (Androm. über ihren Sohn:) „ἦν περ γὰρ πόλεμόν γε φύγῃ ... ' αἰεί τοι τούτῳ γε -ος καὶ κήδε' ὀπίσσω ' ἔσσοντ' zu leistende *Aufgabe* steht bevor: λ 54 (Elpenors σῶμα κατελείπομεν) ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, ἐπεὶ -ος ἄλλος ἔπειγε, sc. Nekyia ψ 249 (Od. zu Pen.: „οὔ) πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων ' ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος -ος ἔσται, ' πολλὸς καὶ χαλεπός, τὸν ἐμὲ χρὴ πάντα τελέσσαι", sc. Wanderung (s. λ 121ff.) *Bürde* der Verantwortung, *Sorge* (Übers. Hampe) belastet 'seelisch' (φρένας): Ζ 355 (Hel. zu Hektor:) „ἐπεί σε μάλιστα -ος φρένας ἀμφιβέβηκεν ' εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης" (vgl. 77 in 2a, 525 in 2c sowie θ 541 ἄχος, weiteres s.v. βαίνω B II 1) **1aβ** Gen.; *e. Arbeit* (= Mahlbereitung) beenden (formelh. Koppelung, s.u. h.33,17; vgl. Th.881+ in 2c): Α 467 ἐπεὶ παύσαντο -ου τετύκοντό τε δαῖτα, ' δαίνυντ' = Β 430 = Η 319 ≅ π 478 = ω 384 die bisher aufgewendete *Mühe* vereiteln: Ε 567 (δίε) μή τι πάθοι (Men.), μέγα δέ σφας ἀποσφήλειε -οιο (s.u. Δ 26. 57 in 1aγ) *unermüdlich sein:* Κ 164 „σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ (Nestor)· σὺ μὲν -ου οὔ ποτε λήγεις", statt zu schlafen (vgl. μ 279f. οὐδὲ κάμνεις sowie s.vv. ἄατος, ἀκόρητος) (gekoppelt) *ohne Mühsal (Leid* od. *Arbeit)*: η 192 „μνησόμεθ', ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε -ου καὶ ἀνίης ([s.d.] πατρίδα ἵκηται, χαίρων") Op.91 πρὶν (vor Pandora) μὲν γὰρ ζώεσκον ... ' νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο -οιο ' νούσων τ' ἀργαλέων (Opp. ἐν κακότητι [≅ 113in., s. 1b]) – probl: h.33,16.17 (κατέπαυσαν ἀέλλας, κύματα δ' ἐστόρεσαν, Diosk.) ναύταις σήματα καλὰ -ου (vulg., κάλ' ἀπὸ νοῦ [sic Càssola], καλὰ πλόου ci.) σφίσιν (κρίσιν, λύσιν, σβέσιν, σχέσιν vel 'σήμ. ..., ἀπονόσφισιν [sic West] ci.)· οἱ δὲ ἰδόντες ' γήθησαν, παύσαντο δ' ὀϊζυροῖο -οιο (zum VE vgl. Α 467+, s.o.), s. Càssola z.St. **1aγ** Akk.Obj. (zu θεῖναι+, ὀφέλλειν [τινί], ἐχέμεν+) die aufgewendete *Mühe* fruchtlos machen, den *Lohn der Mühe* vereiteln (vgl. ἔργον B 4a, κάματος B 2): Δ 26 (Hera zu Zeus:) „πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι -ον ἡδ' ἀτέλεστον „ ' ἱδρῶ θ' ὃν ἵδρωσα μόγῳ, καμέτην δέ μοι ἵπποι" 57 „ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι -ον οὐκ ⏑̯ ⏑̯" (s.o. Ε 567) jem.m *Mühe, Arbeit machen* u.ä.: β 334 (Freier: „viell. stirbt Tel. auf See) οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν -ον ἄμμιν· ' κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα" *Mühe,* das Erbe zu teilen (schwarzer Humor) Op.470 (beim Pflügen u. Säen) δμῶος ἔχων μακέλην -ον ὀρνίθεσσι τιθείη ' σπέρμα κατακρύπτων (s. West z.St.) *Erschwernis* für die Saaträuber *Mühsal* (*u. Leid* [Koppelung]) zu ertragen haben als Sklave od. in der Fremde (vgl. Ε 667+ [in 2c], sowie ἔχουσι γὰρ ἔργα πονηρά [s.d.], πήματα πάσχειν u.ä.): θ 529 (GL:) εἴρερον εἰσανάγουσι (die Gefangene), -ον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζύν· ' ... ἄχεῖ (= Ν 2ex. in 2c) ν 423 (Ath.: „den Tel. πόμπευον) οὔ τιν' ἔχει -ον, ἀλλὰ ἕκηλος ' ἥσται (bei Men."), Opp. (418) ἀλώμενος ἄλγεα πάσχῃ **1b** Pl. (je 1× Gen. u. Akk., 5× Dat.), zur Präp. außer 1b, 2× in Koppelung Op.113 ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ' νόσφιν ἄτερ τε -ων (-ου v.L) καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι δειλὸν ' γῆρας ἐπῆν (τέρποντ', κακῶν ἔκτοσθεν [≅ 91in, s. 1aβ]), vgl. θεοὶ ῥεῖα ζώοντες h.Ap.533 (Ap.:) „νήπιοι ἄνθρωποι δυστλήμονες, οἳ μελεδῶνας ' βούλεσθ' ἀργαλέους τε -ους καὶ στείνεα θυμῷ" Κ 89 (Ag.: „ich) τὸν περὶ πάντων ' Ζεὺς ἐνέηκε -οισι διαμπερές, εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ (μένῃ. μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν"), vgl. dens. (71) „Ζεὺς ἴει κακότητα βαρεῖαν", sowie πονέομαι (B 1c) *in allen Mühen (Bedrängnissen, Nöten)* als Sit. der Bewährung, göttl.r Hilfe: Κ 245 (Diom.: „Od.) οὔ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ' ⏑̯ἐν πάντεσσι -οισ⏑̯ι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη (καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο") 279 (Od. betet zu Ath.:) „ἦ τέ μοι αἰεὶ ' ⏑̯ ⏑̯ι παρίστασαι" ≅ ν 301in. („ἠδὲ φυλάσσω") υ 48 (Ath. zu Od.:) „διαμπερὲς ἤ σε φυλάσσω ' ⏑̯ ⏑̯"

I 2 *Mühsal* usw. des Kampfes > *Kampf,* Sg. außer δ 818 -ων (s. in 2b), öfter in Synon.-Koppelung (s.u. G 2), 13 von 39 Stt. dir.R. **2a** als Subj.; ist, entsteht (aktuell): Δ 456 ὅς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε -ος (rec. van Thiel, φόβος vulg., rec. West, φόνος v.l.) τε ('Αντίλοχος ἔλεν) Μ 348 „εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι -ος καὶ νεῖκος ὄρωρεν (οἷος ἴτω") Π 568 Ζεὺς δ' ἐπὶ νύκτ' ὀλοὴν τάνυσε ... ὑσμίνῃ, ' ὄφρα ... περὶ παιδὶ μάχης ὀλοὸς -ος εἴη Ρ 41 (Angreifer:) „ἀλλ' οὐ μὰν ἔτι δηρὸν ἀπείρητος -ος ἔσται ' οὐδέ τ' ἀδήριτος ἠδ' ἀλκῆς ἠδὲ (ἤ τ' ... ἤ τε rec. West) φόβοιο", Gen. zu π. od. zu Adj.? (s. Edwards, Iliad z.St.) – lastet: Ζ 77 (Helenos zu Aen. u. Hektor:) „ἐπεὶ -ος ὔμμι μάλιστα (s.d. B III 7) ' Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριστοι (ἔστε)" (vgl. Ζ 355 in 1aα) läßt zu, ist Ggst. der Sorge: Ε 517 μετάλλησάν γε μὲν οὔ τι. ' οὐ γὰρ ἔα -ος ἄλλος, ὃν ... (ἔγειρεν, sc. Ap., Ares u. Eris) Χ 11 (Ap. zum irregeführten Ach.:) „ἦ νύ τοι οὔ τι μέλει (s.d. B 2bα) Τρώων -ος, οὓς ἐφόβησας", iron.: *kümmert dich nicht die Arbeit mit,* d.h. *der Kampf gg. die Troer* (gen.obi., s. Ameis-H. z.St. u. Σχ), eher als *die Bedrängnis der Tr.* μ 117 (Kirke zu Od., der Skylla angreifen will:) „σχέτλιε, καὶ δὴ αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε ' καὶ -ος, οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι" – probl.: Β 291 (Od.:) „ἦ μὴν καὶ -ος (πόθος Cauer) ἐστὶν († West) ἀνιηθέντα νέεσθαι", s. I Sp.906,8ff. u. Ameis-H., Kirk, Iliad z.St. (s.a. Disk. bei Ebe-

ling s.v.) **2b** Gen. (1° Pl.); sich erholen von, beenden (vgl. 1aβ): *O* 235 (Zeus:) „*ὥς κε καὶ αὖτις 'Αχαιοὶ ⌊ἀναπνεύσ⌋ωσι -οιο*" (vgl. *Λ* 382 *κακότητος*, *Λ* 801⁺ *ἀνάπνευσις πολέμοιο*) *T* 227 (Od.:) „*γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι νέκυν πενθῆσαι 'Αχαιούς· λίην γὰρ πολλοὶ) πίπτουσιν· πότε κέν τις ⌊ ⌋ειε -οιο:* (*ἀλλὰ χρὴ καταθάπτειν ἐπ' ἤματι δακρύσαντας, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον μαχώμεθα*"), nicht: *von der Mühsal des Fastens* (Leaf, Ameis-H.), sondern: *des Kampfes* (von dem man sich nicht erholen kann, wenn man fasten muß; s. Edwards, Iliad z.St.) — jem.n 'aufhören machen': *Φ* 137 *ὅπως παύσειε* (Skam.) *-οιο* (*φόνοιο* [fort. recte, sic van Thiel, West], *χόλοιο* vv.ll.) ' ... *'Αχιλλῆα, Τρώεσσι δὲ λοιγὸν ἀλάλκοι* = 249ᵉˣ (vgl. *ἀνδροκτασιάων E* 909, *ἀλκῆς O* 250⁺, *χάρμης M* 389⁻, *μάχης O* 15⁺, *πολέμοιο Σ* 125⁺) unersättlich, kundig: *Λ* 430 „*ὦ 'Οδυσεῦ πολύαινε δόλων ἆτ' ἠδὲ -οιο*", vgl. s.vv. *ἄατος, ἀκόρητος δ* 818 („Tel.) *νήπιος, οὔτε -ων εὖ εἰδὼς οὔτ' ἀγοράων*", s. s.v. *οἶδα* (B I 2 b β), vgl. Ggs. *ἔργον* (s.d. B 1 a) — *ἔπος* u.ä. Sc. 351 „*ἀνδράσιν, οἵ τε -ου καὶ ὀιζύος ἴδριες* (s.d.) *εἰμεν*" — räuml.: *Ξ* 429 (den verwundeten Hektor) *φέρον ἐκ -ου* (*ὄπισθε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο*) ≅ *P* 718 (Patr.), vgl. (*E* 664) *ἐξέφερον πολέμοιο* sowie *ἅμ -ον ἀνδρῶν* (2c Ende) *M* 356 „*ὄφρα -οιο μίνυνθά περ ἀντιάσητον*" ([s.d. B I 1 aα. 2a] vgl. 368⁺ „*ἀντιόω πολέμοιο*", *Y* 125 *μάχης*) **2c** Akk. (Obj., 3ⁱ *ἅμ -ον*); geben, steigern: *B* 420 *δέκτο* (Zeus) *μὲν ἱρά, -ον δ' ἀμέγαρτον* (*ἀλίαστον* Arist.) *⌊ὄφελλ⌋εν Π* 651 *ἢ ἔτι καὶ πλεόνεσσιν ⌊ ⌋ειεν* (Patr.) *-ον* (*φόνον* v.l., s. West im App.) *αἰπύν jähe Kampfnot ~ Tod* (vgl. *Λ* 601 [s.u.] sowie *αἰπὺς ὄλεθρος*, *P* 365⁺ *φόνον αἰπύν*) *P* 401 *τοῖον Ζεὺς ἐπὶ Πατρόκλῳ ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων* ' ... *ἐτάνυσσε κακὸν -ον* (zum vorangest. Gen. s. Schein, in: Festschr. Kullmann 2002, 193) 158 („*ἄνδρας*) *οἳ περὶ πάτρης* ' *ἀνδράσι δυσμενέεσσι -ον καὶ δῆριν ἔθεντο*" *Φ* 524. 525 (Gl.: *ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἄστεος αἰθομένοιο*) *πᾶσι δ' ἔθηκε -ον, πολλοῖσι δὲ κῆδε' ἐφῆκεν,* ' *ὣς 'Αχιλεὺς Τρώεσσι -ον καὶ κῆδε' ἔθηκεν* (*πολύστονα κήδεα θῆκεν* v.l. [≅ *A* 445ᵉˣ]) — haben > *kämpfen* (vgl. *θ* 529⁺ in 1aγ): *E* 667 (Tr. bargen Sarp.) *τοῖον γὰρ ἔχον -ον ἀμφιέποντες* (parall. *'Αχαιοὶ Τληπόλεμον ἐξέφερον πολέμοιο*) *Z* 525 (Hektor tadelt Paris: „Tr.) *ἔχουσι πολὺν -ον εἵνεκα σεῖο*" (vgl. 355 in 1aα) (mit lok. Angabe:) *N* 2 *Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσε,* ' *τοὺς μὲν ἔα παρὰ τῇσι -ον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζὺν* ' *νωλεμέως* (= *θ* 529ᵉˣ in 1aγ) *O* 416 *ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλησι μάχην ἐμάχοντο νέεσσιν* ' ... ' *τὼ δὲ* (Hektor u. Aias) *μιῇς περὶ νηὸς ἔχον -ον, οὐδὲ δύναντο* ' *οὔθ' ὁ τὸν ἐξελάσαι* ... (im Wettkampf:) Sc. 305 *πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον -ον, ἀμφὶ δ' ἀέθλῳ* ' *δῆριν ἔχον καὶ μόχθον* 310 *οἱ μὲν ἄρ' ἀίδιον εἶχον -ον* (*οὐδέ νίκη, ἀλλ' ἄκριτον εἶχον ἄεθλον*) (*π.* beim begleitenden Ptz.:) Th. 629 (Titanen u. Kroniden) *δηρὸν γὰρ μάρναντο -ον θυμαλγέ' ἔχοντες* ' *ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας* beenden (vgl. *A* 467⁺ in 1aβ): Th. 881 (*ἐπεί*) *-ον ... θεοὶ ἐξετέλεσσαν* Sc. 44 (*ὦς*) *'Αμφιτρύων χαλεπὸν -ον ἐκτολυπεύσας* (*δόμον εἰσαφίκανεν*) — räuml.: Getümmel der *sich mühenden Kämpfer ~ Kampf* (abstr. pro concr.) wird (mit Emotion) gesehen, betreten: *Λ* 601 (Ach. *ἑστήκει ἐπὶ πρυμνῇ νηί*) *εἰσορόων -ον αἰπὺν* (vgl. *Π* 651, s.o.) *ἰῶκά τε δακρυόεσσαν* (610 „*χρειὼ οὐκέτ' ἀνεκτός*") *N* 344 *μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη* ' *ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν -ον οὐδ' ἀκάχοιτο* (*ἄλγεα λυγρά*) — mit Präp. + *⌊ἀνδρῶν⌋* (vgl. *ἀν' ἀγῶνα, δηϊοτῆτα, ἰωχμόν, μάχην καὶ κλόνον, ὅμιλον, στρατόν* sowie *Ξ* 429⁺ in 2b Ende): *N* 239 *ἔβη θεὸς* (Pos.) *ἅμ -ον ⌊ ⌋* = *Π* 726 (Ap.) = *P* 82

II *Πόνος* kosmolog. Personif., Kind der Nyx-Tochter Eris (s. *Πόντος* I) Th. 226 *αὐτὰρ Ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα* ' *Λήθην τε Λιμόν τε καὶ Ἄλγεα δακρυόεντα* ' *Ὑσμίνας τε Μάχας τε Φόνους τ' Ἀνδροκτασίας τε* ' *Νείκεά τε Ψεύδεά τε Λόγους τ' Ἀμφιλλογίας τε* ' *Δυσνομίην τ' Ἄτην τε* ... ' *Ὅρκον θ'*, die Geschwister sind z.T. 'Synon.' (*Ἄλγεα, Ὑσμίνας τε Μάχας τε* ..., s.o. Wortf.)

D *P* 365 *ἀλεξέμεναι -ον* (vulg., *φόνον* [sic sch. T et edd.], *φόβον, χόλον* vv.ll.) *Ψ* 671 (P.Berol. 21339) [*ἐν πά*]*ντεσσι -οισι* (*ἔργοισι* vulg.) *δαήμο*[*να* v.l. *Γ* 241 (pro *μάχην*), *Z* 107, *T* 214 (pro *φόνος/οιο*), *M* 144 (pro *φόβος*, s.a. *Δ* 456 in B I 2 a), *N* 229. 234 (*μεθιέντα⁺ -οιο*), h. Ven. 20 (pro *πτόλις*) ci. Th. 635 (pro *μάχην*), Cypr. fr. 1,5 p. 21 Ki. (= p. 45 Ber.)

G **1** Epith. u.ä. (in B I 1 a:) *-ος ἄλλος λ* 54, *ἀμέτρητος -ος ἔσται* ' *πολλὸς καὶ χαλεπός ψ* 249; (1aβ:) *χαλεποῖο/ὀϊζυροῖο -οιο* ' Op. 91, h. 33,16; (1aγ [präd.]:) *ἄλιον θεῖναι -ον ἠδ' ⌊ἀτέλεστον⌋ Δ* 26, *ἐμὸν ... -ον οὐκ ⌊ ⌋* 57; (1b:) *ἀργαλέους τε -ους* h. Ap. 533, *ἐν πάντεσσι -οισ(ι) K* 245⁺; (2a [präd.]:) *ὁλοὸς -ος εἴη Π* 568, *οὐ ... ἀπείρητος -ος ἔσται* ' *οὐδέ τ' ἀδήριτος P* 41; (2c:) *-ον δ' ἀμέγαρτον/θυμαλγέ' B* 420, Th. 629, *-ον αἰπύν* ' *Π* 651, *Λ* 601, *κακὸν/πολὺν/χαλεπὸν -ον P* 401, *Z* 525, Sc. 44, *τοῖον/ἀΐδιον ... -ον E* 667, Sc. 310; (in B II:) *-ον ἀλγινόεντα* Th. 226 **2** Synon.-Koppelung, Parataxe (s. Trümpy [L] 122 ff.) (in B I 1 aα:) *καὶ ὀϊζύς Ξ* 480, *καὶ κῆδε' X* 488; (1aβ:) *παύσαντο -ου τετύκοντό τε δαῖτα A* 467⁺, *γήθησαν παύσαντο ... -οιο* h. 33,17, *μή τι πάθοι ... ἀποσφήλειε -οιο E* 567, *ἄνευθε -ου καὶ ἀνίης η* 192, *νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο -οιο* ' *νούσων τ'* Op. 91; (1aγ:) *-ον ...* ' *ἱδρῶ θ'* (+ *μόγῳ, καμέτην*) *Δ* 26, *-ον ... καὶ ὀϊζύν θ* 529 (= *N* 2ᵉˣ); (1b:) *-ων καὶ ὀϊζύος* (*οὐδὲ γῆρας*) Op. 113, *μελεδῶνας* ' ... *-ους καὶ στείνεα* h. Ap. 533; (2a:) *ἰαχή τε -ος τε Δ* 456, *-ος καὶ νεῖκος M* 348, *πολεμήϊα ἔργα* ... ' *καὶ -ος μ* 117; (2b:) *δόλων ἆτ' ἠδὲ -οιο Λ* 430, *οὔτε -ων εὖ εἰδὼς οὔτ' ἀγοράων δ* 818, *-ου καὶ ὀϊζύος ἴδριες* Sc. 351; (2c:) *-ον καὶ δῆριν P* 158, *καὶ κῆδε' Φ* 524. 525, *καὶ ὀϊζύν N* 2 (= *θ* 529ᵉˣ), *δῆριν ἔχον καὶ μόχθον* Sc. 305, *εἶχον ἄεθλον* 310, *-ον αἰπὺν ἰῶκά τε Λ* 601 (in B II:) *Λήθην τε Λιμόν τε καὶ Ἄλγεα* usw. **3** mit adnom. Gen. (in I 2:) *μάχης Π* 568, *ἠδ' ἀλκῆς ἠδὲ φόβοιο P* 41 (s. Iliad z.St.), *Τρώων (καὶ Λυκίων) Z* 77, *X* 11, *⌊ἀνδρῶν⌋ τε καὶ ἵππων P* 401, *⌊ ⌋N* 239⁺, s.a. *τῶν μισγομένων Δ* 456; im adnom. Gen. (in I 1:) *σήματα καλὰ -ου* h. 33,16 (probl.); mit Ptz.: *σπέρμα κατακρύπτων* Op. 470, *ἀμφιέποντες E* 667; beim Ptz.: *-ον ἔχοντες* Th. 629; 'wegen' od. lok. Angabe (in I 1 aα:) *εἵνεκ' ἐμεῖο καὶ ... Z* 355; (in I 2:) *ἐπὶ Πατρόκλῳ P* 401, *περὶ πάτρης* 158, *εἵνεκα σεῖο Z* 525, *περὶ παιδί Π* 568, (*-ον ἔχειν kämpfen:*) *παρὰ τῇσι* (sc. *νηυσί*) *N* 2, *περὶ νηός O* 416, *πὰρ δ' αὐτοῖς* Sc. 305; sonst mit Präp. (in I 1:) *ἄνευθε -ου η* 192, (*νόσφιν*) *ἄτερ ... -οιο/ων* Op. 91. 113, *ἐνέηκε -οισι K* 89, *ἐν πάντεσσι -οισ(ι) K* 245. 279 ≅ *ν* 301ⁱᵃ, *υ* 48; (in I 2:) *ἅμ -ον ἀνδρῶν N* 239 = *Π* 726 = *P* 82, *ἐκ -ου Ξ* 429 ≅ *P* 718

H. W. Nordheider

Ποντεύς [1°] E < *πόντος*; hardly, in view of the company it keeps in *θ* 111 ff., short for *Ποντόνοος* vel sim. (cf. ⌊Perpillou, *-εύς*⌋ 206); cf. Myc. *po-te-u* (see DMic. II 158; ⌊ ⌋ 214 f.); further v. Kamptz 28. 123. 219. 269; Neumann in Coll. Raur. 2,318

B *Seaman*, among expressive names of Phaeacians; takes part in games *θ* 113 (*ὦρτο 'Ακρόνεώς τε καί* ...) *-εύς τε Πρωρεύς τε κτλ.*

J. N. O'Sullivan

ποντιάνακτος f.l. Vit. p. 9,6; see *ποντοτίνακτος*

J. N. O'Sullivan

πόντιος [1ᵇ] *zum Meer (zur hohen See) gehörig*, in Epiklese von Pos. als *Meergott* (*θεὸν ... -ιον*; bzg. auf seine

Wohn- u. Wirkungsstätte: se. beim *δασμός* *O* 189 f. [*ἔλαχον πολιὴν ἅλα*] erlangte *τιμή* [s.d.] = 'Ressort'), am VA im Enjb.; vgl. *ἅλιος* 1 (+ *γέρων*, *θεαί*), *θαλάσσιος* (s.d. weitere), *χθόνιος*, ferner *Ὀλύμπιοι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν / Ὄλυμπον ἔχουσιν* u.ä. Götterepith. des Bereiches, dagg. *γαιήοχος*, *ἐννοσίγαιος*, *βαρύ-*, *ἐρίκτυπος* (s.dd.) u.a. als Ausdr. der göttl. Tätigk.; nur h. 22,3 *ἀμφὶ Ποσειδάωνα, θεὸν μέγαν, ἄρχομ' ἀείδειν, ' γαίης κινητῆρα καὶ ... θαλάσσης, ' -ον, ὅς θ' Ἑλικῶνα καὶ εὐρείας ἔχει Αἰγάς* (*διχθὰ θεοὶ τιμὴν* [s.o.] *ἐδάσαντο* [s.d. B 1 c], *ἵππων τε δμητῆρα σωτῆρά τε νηῶν*, s.a. A.-H.-S. z.St.), hier zusätzl. zum *δασμός* im *O* (s.o.) weitere Differenzierung durch Zweiteilung (*γαίης/ἵππων — θαλάσσης / νηῶν*); s. noch s.v. *Ποσειδάων* (L 1, B 2. 3) zu Pos. als Wasser- u./o. Erdgott H. W. Nordheider

ποντόθεν s. *πόντος*

Ποντομέδεια/ουσα poss. correction at Th. 249: see West ad l. and Wachter, WJA N.F. 16, 1990, 19–31 (21. 22 f. 26 ff.) J. N. O'Sullivan

Ποντόνοος [5°] E 2nd elem. prob. < *νέομαι* (cf. Mühlestein, Hom. Namenstudien 4), ref. to Phaeacians' funct. of bringing Od. safely home, rather than < *νόος* (for which v. Kamptz 75); for suggested division of *-νοος* compds. betw. ⌞*νέομαι* and *νόος*⌟ see ⌞ ⌟ E; see also compds. themselves

B Phaeacian ⌞*κῆρυξ*⌟ (P. certainly in quest. *η* 178, *ν* 49; further Garvie on *θ* 65 and vol. II 1412,56–9 above) *η* 179 (Alcin. to ⌞ ⌟:) „*-ε, κρητῆρα κερασσάμενος μέθυ νεῖμον ' πᾶσιν* (*ἵνα Διὶ σπείσομεν*") = *ν* 50 (*ὄφρ' εὐξάμενοι Διὶ τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἐὴν ἐς πατρίδα*) *η* 182 *-ος ... οἶνον ἐκίρνα, ' νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν* = *ν* 53 *θ* 65 *τῷ δ'* (Demod.) *ἄρα -ος θῆκε θρόνον* (*μέσσῳ δαιτυμόνων*, hung up lyre for him and provided him w. food and wine) J. N. O'Sullivan

Ποντοπόρεια [1^H] Nereid, 'she who fares over the sea' (cf. Fischer, Nereiden 130; hardly 'die, die Reise über das Meer befördert' w. Snell, Entretiens Hardt 1, 1952, 101); Th. 256. See also *ποντοπορεύω/έω/ος* J. N. O'Sullivan

ποντοπορεύω, ποντοπορέω [4°, 1^c] E zu *ποντοπόρος* (s.d.), zur Bildg. s. Risch § 115b, Kurt, Seem. Fachausdr. 53; zum att. *-ου-* (*λ* 11): van der Valk, Text. Crit. Od. 74; Sommer, in: Festschr. H. Krahe, Wiesbaden 1958, 146 ff.; Tucker, Greek Verbs 76. 81

F 1 *-ευέμεναι* 1, *-εύων* 2 2 *-εῖν* 1^a, *-ούσης* 1

B *das Meer durchfahren, überqueren*, von Schiffern (vgl. ⌞*ποντοπόρος*⌟ B 2) u. (nur *λ* 11) Schiff (vgl. ⌞ ⌟ B 1), am VA od. (nach buk. Dih.) am VE. — Wortf.: *περάαν* (*ἐπὶ*) *πόντον* (*B* 613, *ω* 118), *θάλασσαν* (*ζ* 272, s.d. B 5); *πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας* (Op. 635; s.d. B 2 b α aa); *πλείειν ἐπὶ πόντον* (s.d. B 1 1 a α) u.ä. 1 *-εύω* *ε* 277. 278 (*τὴν*, sc. *ἄρκτον*, *ἄνωγε Καλυψὼ*) *-ευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα* (Inf. füllt l. VH, zur Konstr. s. Ameis-H. z.St.). ' *ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέεν ἤματα -εύων, ' ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα durchquerte* (Verbwiederholung: Befehl u. Ausführung; Ptz. Auffüllung des Verses nach *πλέεν*, mit Aspekt *durch* [*ans Ende*], vgl. *πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας*, ferner *πόντον πολὺν ἐξορόθυνεν* [s.d. B 2]; wogegen *ἐπὶ πόντον* bloß 'über hin') ≅ *η* 267 („*πλέον*", sc. Od.) 2 *-έω*; vom Schiff: *λ* 11 „*τῆς δὲ* (*νηὸς*) *πανημερίης τέταθ' ἱστία -ούσης* (*ἡ δ' ἐς πείραθ'* ⌞*ἱκανε Ὠκεανοῖο*"), Ptz. mit att. *-ου-*, ad-hoc-Bildg. (statt des Übl. *ποντοπόροιο*), um dem präd. *πανημερίης* e. Verb zur Anknüpfg. zu schaffen (s. Sommer [E]) Vit. p. 39,4 *αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε καὶ ἔκπιον οἶδμα θαλάσσης ' -εῖν ἤμελλον ἐυσσέλμων ἐπὶ νηῶν* H. W. Nordheider

ποντοπόρος [13^i, 6°, 2^H, 1^h, 2^c] E zur Bildg. s. Risch § 74a, Porzig, Satzinhalte 305. — Abl.: *Ποντοπόρεια*, *ποντοπορεύω/έω*

F Mask. (Vok.) nur: *-οι* 1^c; sonst fem. (von *νηῦς*): *-ος* 5, *-οιο* 6; *-οισι(ν)* 12 M 1 viers. [⏑̣⏑⏑̣] *ναῦται -οι* Vit. p. 11,29 [⏑̣⏑⏑̣] Verb + *-ος νηῦς* *μ* 69 ≅ *ξ* 339^ex., *ν* 95. 161, h. Ap. 439 2 fünfs. [⏑̣⏑⏑̣⏑] *ἐν -οισι νέεσσι* *Γ* 46. 444 [⏑̣⏑⏑̣×] *νηὸς* + Verb + *-οιο* *A* 439, *O* 704, *ξ* 295, *ο* 284; *νηὸς πτερὰ -οιο* Op. 628, Hes. fr. 205,7; *νήεσσι* (*νηυσὶ*) + Verb / *κορωνίσι -οισι(ν)* *Γ* 283 = *Π* 205^ex., *H* 72, *Λ* 277, *N* 381. 628, Il. Parv. fr. 20,10 p. 59 Dav. / *B* 771 = *H* 229; *νέεσσ' ἔνι -οισι* *Γ* 240

Σχ sch. D *A* 439: *τῆς τὸν πόντον περώσης. θαλασσοπλόου* (so öfter)

L zu den Schiffsepith. (s.a. Liste s.v. *νηῦς* B Vorbem.): Düntzer, Hom. Abh. 514 f., 542 f.; Parry, Épithète 136 ff. (mit metr. Tabellen); J. S. Morrison — R. T. Williams, Gr. Oared Ships, Cambridge 1968, 45 (m. Gliederg. nach Häufigk. u. Sachgruppen); Alexanderson, Er. 68, 1970, 1 ff.; Sange, ZAnt 44, 1994, 40 ff. (Konnot., Bzhg. zur Sit.); Reisen: O. Becker, Bild des Weges (H. Einzelschr. 4, 1937) 9. 26 ff.

B *meerdurchfahrend, -überquerend*, außer 1^a (' *ναῦται -οι*) Epith. von *νηῦς*, vgl. *Überseeschiff* (im Nom., Gen. Sg., meist Dat. Pl.) vor- od. (meist) nachgestellt in VE-Formel (s. M); der Häufigk. nach hinter *θοή*, *γλαφυρή*, *κοίλη*, *μέλαινα* (s. Morrison in L). — Wortf.: *ὠκύπορος*, *-αλος* (vgl. *-πέτης* von Pferden) mit vok. Anlaut, (*λ* 11) *ποντοποροῦσης*, s.d. (vgl. korr. *θαλάσσης εὐρυπόροιο*, dazu *εὐρέα νῶτα / μέγα λαῖτμα θαλάσσης*, *εὐρέα πόντον* u.ä., *πεῖρε κέλευθον* *β* 434, *ὑγρὰ κέλευθα* *A* 312^+, *πόρους ἁλός* *μ* 259); *O* 704 folgt ' *καλῆς ὠκυάλου* im Enjb.; vgl. noch kasussupplet. *νηὶ μελαίνῃ* ', *μελαινάων / ἐυσσέλμων ἐπὶ νηῶν* '; weitere Epith. s. L, zur Bildg. vgl. noch *ἀκρο-*, *ὁδοιπόρος* 1 von *νηῦς* 1a Sg. (in Bericht od. Handlg.): *παρέπλω* (o.a. Bewegungsverb) *-ος νηῦς* (vorüberfahren, sich entfernen:) *μ* 69 (Kirke erz.:) „*κείνῃ γε παρέπλω* ⌞*-ος νηῦς*⌟ ' *Ἀργὼ πᾶσι μέλουσα*" ≅ *ξ* 339^ex. („*ἀπέπλω*") (sich nähern, landen:) *ν* 95 *νήσῳ προσεπίλνατο* ⌞ ⌟ + 161 (*σχεδὸν ἦλυθε*), h. Ap. 439 (*ἡ δ' ἀμάθοισιν ἐχρίμψατο*) *νηὸς* + Verb + *-οιο*: (von/an Bord gehen, bringen [sachl. u. metr. kontrast. Il. Parv. in 1b, wo Dat. Pl.]:) *A* 439 *ἐκ δὲ Χρυσηΐς νηὸς βῆ -οιο* + *ο* 284 (*ἂν ἐβήσετο*) *ξ* 295 (Od.:) „*ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηὸς ἐέσσατο* (*ἐφέσσ.* Rhian., *ἐφείσ.* Zen.) *-οιο*" (besitzergreifend packen:) *O* 704 *Ἕκτωρ δὲ πρυμνῆς νεὸς ἥψατο -οιο ' καλῆς ὠκυάλου* bei Segelmetapher (s. West z.St.): Op. 628 *εὐκόσμως στολίσας* ⌞*νηὸς πτερὰ -οιο*⌟ Hes. fr. 205,7 *πρῶτοι δ' ἱστί' ἔθεν* ⌞ ⌟ 1b Pl. (nur Dat.) *-οισι(ν)*, dir. R. außer *B* 771 + 1^c; Meerfahrt: *Γ* 46 (Hektor schilt Paris:) „*ἦ τοιόσδε ἐὼν ἐν -οισι νέεσσι ' πόντον ἐπιπλώσας*" = 444^ex. („*ἔπλεον*") 283 (Ag.:) „*ἐν νήεσσι νεώμεθα -σιν*" = *Π* 205^ex. („*σὺν νηυσί*") *Γ* 240 „*ἦ δεύρω μὲν ἔποντο* (Krieger) *νέεσσ' ἔνι -οισι*" Schiffe der Gr. vor Troia (Vbd. mit der Heimat in 'Übersee'): *H* 72 („*εἰς ὅ κεν*) *παρὰ νηυσὶ δαμείετε -οισιν*" ≅ *Λ* 277^ex. („*ἀμύνετε*") ≅ *N* 381^ex. („*ὄφρ' ἐπὶ ... συνώμεθα*") *N* 628 „*ἐν νηυσὶν μενεαίνετε -οισι ' πῦρ ... βαλέειν*" *B* 771 (Ach.) „*ἐν νήεσσι κορωνίσι -οισι ' κεῖτ' ἀπομηνίσας* = *H* 229 svw. 'im Schiffslager' (vgl. *B* 688 ohne Epith.) Il. Parv. fr. 20,10 p. 59 Dav. (= p. 81 Ber., v. in app.) *Αἰνείαν ἐν νηυσὶν ἐβήσατο -οισιν* (Neopt.), s.o. *ξ* 295 (in 1a) 2 Vit. p. 11,29 *ναῦται -οι, στυγερῇ ἐναλίγκιοι αἴσῃ*

D Il. Parv. fr. 13,10 p. 177 Be. (s. *γέρας* D) v.l. *μ* 186 (= 69^ex. in B 1a) H. W. Nordheider

πόντος [37ᶜ, 100ᵒ, 27ᶜ, 14ᵇ, 3ᶜ] E bereits myk. (s. DMic. II 163), verw. mit *πάτος*, lat. *pons*, also urspr. wohl *Fahrweg, -wasser* (dazu vgl. Abl. *ποντόπορος*), s. Szemerényi, in: Flexion u. Wortb. 334f.; Mayrhofer, EWAia II 81f.; Jamison, in: Festschr. Rix, Innsbruck 1993, 248ff. — Abl.: *Πόντος, Ἑλλήσποντος, Ποντεύς, πόντιος, Ποντόνοος, ποντοπόρος*, s.a. (?)*ποντιάνακτος / ποντοτίνακτος, Ποντομέδεια*

F *-ος* 16, *-οιο* 6, *-ου* 11, *-ῳ* 55, *-ον* 89, *-όφιν* 1, *-όθεν* 1, *-ονδε* 2

M 1 Stamm im longum **1a** zweis. **1aα** [⏑̄] *-ος Φ* 59; *-ῳ/ον ἐν/ἐπ' ἀτρυγέτῳ/ον* Th.241 / *β* 370, *ε* 84 = 158. 140, *η* 79, *ν* 419, *ρ* 289; *-ον ἐπ' ἰχθυόεντα T* 387, *δ* 516 = *ψ* 317 ≅ *ε* 420, *ι* 83; *-ον ἐπιπλ. Γ* 47, *ε* 284, *ϑ* 14; *-ον ἐλαύνοντες H* 6; [⏑̄] *-ον (ἰών) O* 219, *Ψ* 214 [⏑̄] *-ος ἀπείριτος κ* 195, Th.109; *καὶ -ῳ ἐν ἰχθυόεντι Π* 746; *ἐνὶ -ῳ ἐλαυνέμεν η* 109; *-ῳ ἐών μ* 264; *μείλανι -ῳ Ω* 79; *ἐπὶ οἴνοπα -ον α* 183; (*ἐπὶ*) *-ον ὀρίνετον / ... ἰχθυόεντα I* 4, *δ* 381 = 470 ≅ 390 = 424 = *κ* 540, h.Cer.34; *ἐπὶ/κατὰ/ὑπὸ/ἐς -ον ... κυμαίνοντα Ξ* 229 / *δ* 510 (*-ον ἀπείρονα κυμ.*) / *δ* 425 ≅ 570 = *λ* 253 / = *ε* 352ᵉᵃ; *ἐς/ἐπὶ/κατὰ -ον κ* 131 / *B* 665, *η* 239 / *Δ* 276. 278, *Ψ* 230, h.33,8; *καὶ -ον ἐπέπλως γ* 15; (*καὶ*) *-ον ε* 294 = *ι* 69 = *μ* 315, *ε* 304 [⏑̄] Verb + *-ος (ἀπείρων)* Th.678, *H* 64 = *μ* 406ᵉᵃ = *ξ* 304; *καὶ -ος ἀπήμων* Op.670; *ἐκ -ου ι* 285; *ἐνὶ -ῳ* Aristeas fr.1,4 p.86 Dav.; *ἐπ' εὐρέα / ἐπὶ -ον ἄγουσι⁻ I* 72 / *ν* 134 ≅ *π* 229; *ἰοειδέα / ἐπὶ -ον ὀρίνει⁺ Λ* 298, *ω* 48; (*πολὺν/χαλεπὸν ...*) *-ον H* 63, *Ξ* 254, Op.635. 677 — [⏑̄] *-ος B* 210, Th.964, h.Ven.5, h.28,11; *-ου* h.Cer.38; *ἐν/ἐπ'/ἐς ἠεροειδέϊ -ῳ* / Akk. *γ* 294, *ε* 281, *ϑ* 568 = *ν* 150 = 176, *μ* 285, Th.252, h.Ap.493 / *Ψ* 744, *β* 263, *γ* 105, *δ* 482, *ε* 164 / Th.873 ≅ Op.620; (*μέσῳ*) *ἐνὶ/ἐπὶ/εἰς οἴνοπι -ῳ* / Akk. *Ψ* 316, *ε* 132 = *η* 250 = *μ* 388ᵉᵃ = *τ* 172ᵉᵃ, *ε* 221, *τ* 274, Op.622 / h.Ap.391 / *B* 613, *E* 771, *H* 88 = *δ* 474ᵉᵃ, *Ψ* 143, *β* 421, *γ* 286, Hes.fr.43a,56, h.7,7 / *ε* 349, Op.817; *οἴνοπα -ον ζ* 170; *πολυκλύστῳ ἐνὶ -ῳ δ* 354, *ζ* 204, *τ* 277, Th.189; *εὐρέϊ -ῳ* / Akk. *α* 197 ≅ *δ* 498 ≅ 552, *β* 295 = *μ* 293ᵉᵃ ≅ *μ* 401, Op.507, h.Ap.318 / *Z* 291 ≅ Op.650ᵉᵃ, *ω* 118; *ἐνὶ -ῳ / κατὰ -ον δ* 821, *κ* 51, *ν* 168, *π* 367, *ψ* 234 / *ε* 377, Th.877, h.Cer.69; *ἔμβαλε/ἔμπεσε -ῳ Ξ* 258, *ε* 431 / *δ* 508, *ε* 50. 318; (*ἐπ'*) *ἀπείρονα / ἰοειδέα / μεγακήτεα -ον A* 350 / *λ* 107, Th.844 / *γ* 158; *-ον ε* 291, h.30,4 **1aβ** [⏑̄] *-ος τ' ἀτρύγετος* / Gen. Th.696 / Th.737 = 808; *-ος τ' ἰχθυόεις* h.27,9; *-ος* Th.841; *-ου Ἰκαρίοιο / κυμαίνοντος B* 145, Op.390; *-ῳ Δ* 424, *O* 740 [⏑̄] *ἐκ -ου ... ἰοειδέος ε* 56 [⏑̄] *ἐκ -ου δ* 436 **1b** dreis. [⏑̄⏑⏑] *-όθεν Ξ* 395 [⏑̄⏑⏑] *ἐκ -όφιν ω* 83 2 Stamm in den brevia **2a** zweis. [-⏑̄] *ἐν -ῳ* h.Ap.400; *ἐς -ον δ* 359, *μ* 253 [-⏑̄] (*ὑπὲρ*) *-ου ν* 257, Op.691; *ἐν -ῳ (... ἰχθυόεντι ') α* 4 ≅ *κ* 458ᵐᵉᵈ, *ε* 301, *ξ* 135 ≅ *ω* 291ᵐᵒ, Op.247, Cert. p.39,6; *ἐς -ον* Op.672 [-⏑̄] *-ος γ* 192; *-ου* Hes.fr.204,60; *ἐπ' ἀτρύγετον -ον O* 27; *-ον πολύν* Cypr.fr.7,9 p.38 Dav. **2b** dreis. [-⏑̄⏑] *ἐκ -οιο Π* 408 [-⏑̄⏑] *ἐκ/καὶ -οιο T* 375, *ε* 446, *ι* 486, h.Ap.459 / *Θ* 479; *-ονδε ι* 495 [-⏑̄⏑] *-ονδε κ* 48 — Hiat: [⏑̄] *B* 145 *-ου Ἰκαρίοιο* (*F*? s.d.); sonst mit correptio: [⏑̄⏑] Th.241; [⏑̄⏑] *Π* 746, *Ω* 79, *η* 109, *μ* 264; [⏑̄⏑] *ι* 285, Aristeas fr.1,4 p.86 Dav.

Σχ sch.D *A* 350 u.ö.: *-ον δὲ τὴν θάλασσαν* (s.a. sch.min. P.Strassb. inv.33 zu *A* 350)

L s. alle Titel s.v. *θάλασσα* L; sowie (allg.:) Buchholz, Realien I 1, 59f.; Moorhouse, CQ 34, 1940, 123ff. (Bed. aus *π. ἄξενος*, dazu Risch, Gl.35, 1956, 72). Sonst zur Etym., 'urspr.' Bed.: s.o. in E. (Suff. [s. B 1aϑ]:) Frisk s.v. *-δε*; Shipp, Studies 69f. (s. Index s.vv. *-θεν, -φι*). (Epith., Formeln:) Meister, Kunstspr. 18; Hinterlechner, Hom. Epith. 128ff.; G.S.Kirk, The Language and Background of Hom., Cambridge 1964, 55ff.; Mureddu, Formula 67ff.; Paraskevaides, Synon. 31ff.; R.Sacks, The Traditional Phrase in Hom., Leiden 1987 (s. Index). (*οἶνοψ* u.a. Farbwörter:) Dürbeck, Farbenbez. 157. 170; Càssola zu h.7,7; Donnadieu, Vilatte, DHA 22/2, 1996, 65f. (Konnot., Bzhg. zum Tod); K.Derderian, Leaving Words to Remember, Mn. Suppl.209, 2001, 88 A.86 (*ἐνὶ -ῳ*: Konn. 'danger or extremity', Vgl. mit Epigr.)

B *das Meer* (zu *Πόντος* als kosmolog.r Personif. s.d.), meist (140 von 181 Stt.) mit Präp. o.ä. (im Akk., Dat., selten Gen.; 4× m. Suff. [in 1aϑ]): meist insofern es befahren wird: (1aα) *die hohe See*, seltener (1bβ: 18 Stt.) *d. Meerestiefe*, (4) z.T. in 'Weltformel' (als Weltteil) u. sonst in Opp. zum 'Festland', (4b) 3× spez. mit geogr. Epith. (*Ἰκαρίοιο, Θρῃΐκιον, Ὠγυλίου*) von best. Meeren (so in Prosa, vgl. *Π.*, sc. *Εὔξεινος*; sonst später poet.); dir.R.: in Il. ca. 1/3, in Od. 4/5 der Stt. (z.T. Apologe). — Wortf.: *ἅλς (ἅλμη), θάλασσα, (θαλάσσης ἁλμυρὸν) ὕδωρ, κόλπος, κῦμα* (s.dd.); *π.* im Ggs. zu *θάλασσα* nur 6× im adnom. Gen. (s.u. 4aβ Ende; anderers. sing. m. Gen. *Φ* 59 *-ος ἁλὸς πολιῆς*), aber meist formelh. mit Epith. (103 + 3 geogr.); viel seltener *πέλαγος* ([s.dd.] *ε* 330, Th.190 *ἅμ πέλαγος* statt *ἐπὶ/κατὰ -ον*; Th.131f. 189f., Aristeas fr.1,2. 4 p.86 Dav. *πέλαγος — πόντ.* in variierender Abfolge); metr. gleichw. (aber z.T. mit versch. Anl.): *εὐρέϊ -ῳ* / (*ἐπ'*) *εὐρέα -ον* u. (*ἐνὶ, ἐπὶ⁺*) *οἴνοπι(α) -ῳ(αν)* (s.a. *μείλανι -ῳ Ω* 79); (*ἐν/ἐπ'/ἐς*) *ἠεροειδέϊ(α) -ῳ(ον)* u. (*ἐπ'*) *εὐρέα νῶτα θαλάσσης*; *ἰοειδέα / μεγακήτεα -ον, μέγα λαῖτμα θαλάσσης* u. *ἁλὸς εὐρέα κόλπον* (weiteres zum metr. System bei Paraskevaides, L); vgl. noch *πουλὺν ἐφ' ὑγρήν* (*K* 27), *ὑγρὰ κέλευθα* (*A* 312⁺), *πόρους ἁλός* (*μ* 259). — Epith.: (s. M, L): meist von Farbe: *ἠεροειδέϊ/α, ἰοειδέος/α, οἴνοπι/α*, (*Ω* 79) *μείλανι*; Weite: *εὐρέϊ/α, ἀπείριτος, ἀπείρων/ονα, μεγακήτεα* ([s.d.] *γ* 158), *πολύν* ([s.d. I1aη] Op.635, Cypr.fr.7,9 p.38 Dav.); Lebewesen: *ἰχθυόεις/εντι/α*; Wogen: *κυμαίνοντος/α, πολυκλύστῳ, ἀγάρροον* (h.Cer.34); sowie *ἀτρυγέτοιο/ῳ/ον, ἁλμυρός* (Th.107. 964), *ἀμείλιχον* (h.33,8); bes. Vbd.: *-ος ἁλὸς πολιῆς* (*Φ* 59 in 3)

Disposition 1 mit (meist) Präp. **1a** *die hohe See* (1aα-η: μιτ *ἐπί; κατά; ἐν* / Λοκ.; *ὑπέρ, διά, ἐπί*; *ἐκ*; μιτ Συφφ.; *ἀπόπροθι*) **1b** *d. Meer(estiefe*, μιτ *ἐς, κατά, ἐν*; *ἐκ)* **1c** σονστ μιτ *ἐν, ε(ἰ)ς* 2 μ Ακκ.Οβς., (*O* 740) Δατ. 3 αλσ Συβς. 4 βεσ. Ηβδ. (11× μιτ Πρäπ.) **4a** νβ. Ερδε υ./ο. Θιμμελ (ιν Ωελτφορμελ; *zu Lande u./o. zu Wasser* υ.α.) **4b** μιτ γεογρ. Επιτθ., βεστ. Μεερ

1 mit Präp. (außer *μ* 264⁺ [Lok.], *O* 219), 4× (in 1aζ) Suff. (= 129 Stt., dazu 11× mit Präp. in 4) **1a** *die hohe See* (s.a. in 2. 3. 4) **1aα** *ἐπί(-) πόντον* (s. Schwyzer II 471); *über das Meer hinfahren* u.ä. (vgl. *ἐπ' εὐρέα νῶτα / ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης* u.ä. [s.d. B 5]): *Γ* 47 „*ἐν ποντοπόροισι νέεσσι ' -ον ἐπιπλώσας (γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες*") ≅ *ε* 284ᵐᵒ *γ* 15 „*τοὔνεκα γὰρ καὶ -ον ἐπέπλως*" *H* 88 „*νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ⌞ἐπὶ οἴνοπα -ον⌟*" = *δ* 474ᵉᵃ + *α* 183 (VA) *Z* 291 *ἤγαγε Σιδονίηθεν ἐπιπλὼς εὐρέα -ον* ≅ Op.650ᵉᵃ *B* 613 (*δῶκεν*) *νῆας ἐϋσσέλμους περάαν ⌞ ⌟* (vgl. *ω* 118 *περήσαμεν εὐρέα -ον*, s. 2a) *γ* 286 „*ἰὼν ⌞ ⌟*" h.7,7 *ἀπὸ νηὸς ' λῃϊσταὶ προγένοντο θοῶς ⌞ ⌟*, s. Càssola z.St. (zu *ἀπὸ νηός* u. zum Epith.) *β* 263 „*καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ' ἠεροειδέα -ον (ἔρχεσθαι*") = *δ* 482ᵉᵃ *δ* 381 „*νόστον ϑ', ὡς ἐπὶ -ον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα*" = 470 ≅ 390 = 424 = *κ* 540 *ε* 140 („*ἐρρέτω*, sc. Od.) *-ον ἐπ' ἀτρύγετον*" = *ρ* 289ᵐᵒ („*νῆες ὁπλίζονται*") — *bringen: Ψ* 744 „*Φοίνικες δ' ἄγον ἄνδρες ⌞ἐπ' ἠεροειδέα -ον⌟*" *ε* 164 „*ὥς σε φέρῃσιν ⌞ ⌟*" *I* 72 („*νῆες 'Αχαιῶν) Θρῄκηθεν ἐπ' εὐρέα -ον ἄγουσι*" (sc. *οἶνον*) *ν* 134 „*οἱ δ' εὖδοντ'* (sc. Od.) *ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ -ον ἄγοντες ' κάτθεσαν*" ≅ *π* 229 Hes.fr.43a,56 (*τὴν ἐδάμασσε Ποσειδάων*) *τῆλ' ἀπὸ πατρὸς ἑοῖο φέρων ἐπὶ οἴνοπα πόν[τον] ' ἐν Κόῳ* — *verschlagen* (Subj. Götter, Naturgewalten): *O* 27 („den Her.) *πέμψας ἐπ' ἀτρύγετον -ον*" *T* 378 (Gl.:) *τοὺς δ'*

οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι ' ⌊-ον ἐπ' ἰχθυόεντα⌋ φίλων ἀπάνευθε φέρουσιν (vgl. *κ* 48 *φέρεν -ονδε*, s. 1aζ) = *δ* 516[in.] = *ψ* 317 ≅ *ε* 420 — *verschlagen werden* (*leiden*, s.a. *γ* 105 in 4aβ): *ι* 83 „*φερόμην ὀλοοῖσ' ἀνέμοισι ' ⌊ ⌋*" *β* 370 „*οὐδέ τί σε χρὴ ' -ον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν οὐδ' ἀλάλησθαι*" = *ν* 419[in.] *η* 239 „*ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκέσθαι*" *θ* 14 „*ἵκετο δῶμα ' -ον ἐπιπλαγχθείς*" — *sich ausbreiten* (sc. Naturphänomene): *H* 63 (Gl.:) *οἴη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο -ον ἔπι φρίξ* *Ξ* 254 „*ὄρσασ' ... ἀνέμων ἐπὶ -ον ἀήτας*" *β* 421 (*οὖρον ἴει 'Αθήνη*) *κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα -ον* *ω* 48 „*βοὴ δ' ἐπὶ -ον ὀρώρει*" — *aufs Meer fliehen, den Fuß setzen: B* 665 *βῆ φεύγων ἐπὶ -ον* *Ξ* 229 (Hera) *οὐδὲ χθόνα μάρπτε ποδοῖιν ' ἐξ 'Αθώ δ' ἐπὶ* (*ἐς* v.l. ant.) *-ον ἐβήσετο κυμαίνοντα, ' Λῆμνον δ' εἰσαφίκανε aufs Meer* (s. II Sp. 17,49 s.v. *βαίνω*) od. *übers Meer* (Hampe) *η* 79 (*ἀπέβη*) *'Αθήνη ' -ον ἐπ' ἀτρύγετον, λίπε δὲ Σχερίην* — *blicken: A* 350 (*ἕζετο*, sc. Ach.) *θῖν' ἔφ' ἁλὸς πολιῆς, ὁρόων ἐπὶ οἴνοπα* (vulg., *ἐπ' ἀπείρονα* Arist.) *-ον*, blickte von der *Meeresküste auf/über die hohe See E* 771 (Gl.:) *ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα -ον* ≅ *Ψ* 143[ex.] (*ἰδὼν*) *ε* 84 *-ον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο δάκρυα λείβων* (sc. Od.) = 158 **1aβ** *κατὰ πόντον* (s. Schwyzer II 476) *über das Meer hin* (s.a. *δ* 510 in 1bα, h. Cer. 69 in 4aα, *Ψ* 230 in 4b) *Δ* 276 (Gl.: *νέφος*) *ἐρχόμενον ⌊κατὰ -ον⌋* 278 *ἠΰτε πίσσα ' φαίνετ' ἰὸν ⌊ ⌋* h. 33,8 *ὅτε τε σπέρχωσιν ἄελλαι ' χειμέριαι ⌊ ⌋ ἀμείλιχον* *ε* 377 (Pos. über Od.:) „*οὔτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω ⌊ ⌋*" Th. 877 *οἳ κείνῃσι* (sc. *ἀέλλαις*) *συνάντωνται ⌊ ⌋* **1aγ** (*ἐν*) *πόντῳ auf dem, im Meer sein, tun* s.a. Aristeas fr. 1,4 [in 4aα], *α* 4[+] [in 4aβ. γ]); *sein: μ* 264 „*ἔτι -φ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ*" *auf der hohen See α* 197 („Od.) *ζωὸς κατερύκεται εὐρεῖ -φ ' νήσῳ ἐν*" ≅ *δ* 498 ≅ 552 *Π* 746 „*εἰ δή που καὶ -φ ἐν ἰχθυόεντι γένοιτο*" *γ* 294 („*ἔστι δέ τις αἰπεῖα*) *εἰς ἅλα πέτρη ' ἐσχατιῇ Γόρτυνος ἐν ἠεροειδέϊ -φ*" = *ε* 281[ex.] *τ* 172 „*Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι -φ*" *δ* 354 „*νῆσος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ -φ*" = *ζ* 204[ex.] Th. 241 (*Νηρῆος δ' ἐγένοντο τέκνα*) *-φ ἐν ἀτρυγέτῳ* — *tun: Ψ* 316 „*χυβερνήτης ἐνὶ οἴνοπι -φ ' νῆα ... ἰθύνει*" = Op. 622[ex.] *η* 109 („*ἴδριες*) *νῆα θοὴν ἐνὶ -φ ἐλαυνέμεν*" *μ* 285 („*ἀλάλησθαι*) *νήσου ἀποπλαγχθέντας, ⌊ἐν ἠεροειδέϊ -φ⌋*" Th. 252 *Κυμοδόκη θ', ἣ κύματ' ⌊ ⌋ ' πνοιάς τε* (*ῥεῖα πρηΰνει*) h. Ap. 493 (Ap.:) „*⌊ ⌋ ' εἰδόμενος δελφῖνι ... ὄρουσα*" 400 *ἐν -φ δ' ἐπόρουσε* — *zerstören* u.ä.: *θ* 568 („*νῆα*) *⌊ ⌋ ' ῥαίσεσθαι*" = *ν* 150 = 176 *ε* 132 („*νῆα*) *Ζεὺς ἐλάσας ἐκέασσε μέσῳ ⌊ἐνὶ οἴνοπι -φ⌋*" = *η* 250 = *μ* 388[ex.] + *ε* 221 („*τις ... θεῶν ⌊ ⌋*") *ψ* 234 (Gl.: Pos.) *νῆ' ἐνὶ -φ ' ῥαίσῃ τ* 274 („*ὤλεσε νῆα*) *⌊ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ⌋*" *ξ* 135 „*ἢ τόν γ'* (Od.) *ἐν -φ φάγον ἰχθύες, ὀστέα δ' αὐτοῦ ' κεῖται ἐπ' ἠπείρου*" (Opp. *ἐπ' ἠπείρου*, s.u. 4aβ. γ) ≅ *ω* 291[in.] („*ἢ ἐπὶ χέρσου*") *ν* 168 „*τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ' ἐνὶ -φ*" — *leiden, zugrunde gehen: ε* 301 „*ἐν -φ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι, ' ἄλγε' ἀναπλήσειν*" *κ* 51 („*ἠὲ*) *ἀποφθίμην ἐνὶ -φ*" *τ* 277 „*πάντες ὅλοντο πολυκλύστῳ ἐνὶ -φ*" Cert. p. 39,6 *ὀλέσθαι ' μηδέ ποτ' ἐν -φ* **1aδ** (je 1×) *ὑπὲρ, διὰ, ἐπὶ πόντου/ον/φ* (s.a. Hes. fr. 204,60 [in 4b]) *ν* 257 („*πυνθανόμην 'Ιθάκης*) *τηλοῦ ὑπὲρ -ου*" *überm, jenseits des Meeres* Op. 635 *καὶ τεῖδ' ἦλθε πολὺν διὰ -ον ἀνύσσας e. große Strecke (durchs) Meer zurücklegen* (vgl. Cypr. fr. 7,9 in 4aα) h. Ap. 391 *ἐνόησ' ἐπὶ οἴνοπι -φ ' νῆα auf dem Meer* **1aε** *ἐκ πόντοιο/ου vom, aus dem Meer* (s.a. 1bβ), meist mit Opp. 'Festland' (s. 1aζ; 4aγ) *T* 375 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ -οιο σέλας ναύτῃσι φανήῃ ' καιομένοιο πυρός* (Standort der Schiffer, s. Ameis-H. z.St.) *ε* 446 „*φεύγων ἐκ -οιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς*" *ι* 486 („*νῆα*) *αἶψ* (*ἆψ* v.l.) *ἤπειρόνδε παλιρρόθιον φέρε κῦμα, ' πλημυρὶς ἐκ -οιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι*" h. Ap. 459 „*ὁππόταν ἐκ -οιο ποτὶ χθονὶ νηῒ μελαίνῃ ' ἔλθωσιν*" *ι* 285 („*νέα κατέαξε Ποσειδάων πρὸς πέτρῃσι βαλὼν*) *ἄνεμος δ' ἐκ -ου ἔνεικεν*" *ε* 56 *ἔνθ' ἐκ -ου βὰς ἰοειδέος ἤπειρόνδε ' ἤϊεν* (Hermes) **1aζ** *ποντόθεν, ἐκ ποντόφιν, πόντονδε*, meist mit Opp. 'Festland' (s. 1aε; 4aγ); *von der See her: Ξ* 395 (Gl.:) *οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάᾳ ποτὶ χέρσον ' -όθεν ὀρνύμενον πνοιῇ ω* 83 („*τύμβον χεύαμεν*) *ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ -όφιν ἀνδράσιν εἴη*" *auf das Meer hin: ι* 495 („Kyklop) *ὃς καὶ νῦν -ονδε βαλὼν βέλος ἤγαγε νῆα ' αὖτις ἐς ἤπειρον*" *κ* 48 „*τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν -ονδε θύελλα* (*γαίης ἄπο πατρίδος*", vgl. *T* 378[+] *-ον ἐπ' ἰχθυόεντα*, in 1aα) **1aη** *πόντου ἀπόπροθι* Op. 390 *οἵ τε θαλάσσης ' ἐγγύθι ναιετάουσ' οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα ' -ου κυμαίνοντος ἀπόπροθι fern vom Meer* (Opp. *θαλάσσης ' ἐγγύθι*)

1b *d. Meer(estiefe)* **1bα** (*ἐ[ἰ]ς, ὑπὸ, κατὰ*) *πόντον, ἐν(-) πόντῳ; ins Meer hinabtauchen* (vgl. *θάλασσα* B 3): *O* 219 *δῦνε δὲ -ον ἰών* (Pos.) *ε* 352 (Ino) *αὐτὴ δ' ἄψ ἐς ⌊-ον ἐδύσατο κυμαίνοντα⌋ ' αἰθυίῃ εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμ' ἐκάλυψεν* *δ* 425 „*ὑπὸ ⌊ ⌋*" ≅ 570 = *λ* 253 *Ω* 79 (Iris) *ἔνθορε μείλανι -φ ... ' ἡ δὲ μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ὄρουσεν hineinwerfen, -fallen: μ* 253 (Gl.:) *ἐς -ον προΐῃσι βοὸς κέρας* (vgl. *Π* 408 *ἐκ -οιο θύραζε*, in 1bβ) *ε* 349 („Inos *κρήδεμνον*) *ἅψ ἀπολυσάμενος βαλέειν εἰς οἴνοπα -ον ' πολλὸν ἀπ' ἠπείρου*" *Ξ* 258 „*καί κέ μ' ἄϊστον ἀπ' αἰθέρος ἔμβαλε -φ* (Zeus den Hypnos)" *ε* 431 (*κῦμα*) *παλιρρόθιον δέ μιν* (Od.) *αὖτις ' πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε -φ* h. Ap. 318 „*ἔμβαλον εὐρεῖ -φ*" Th. 189 (*μήδεα*) *κάββαλ' ἀπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ -φ, ' ὡς φέρετ' ἄμ πέλαγος* (variiert, s.o. *ἐπὶ/κατὰ -ον*) *δ* 508. 510 „*τὸ δὲ τρύφος ⌊ἔμπεσε -φ⌋ '...' τὸν δ'* (Aias) *ἐφόρει κατὰ -ον ἀπείρονα κυμαίνοντα*" *ins Meer hinab, die Meerestiefe hinab* (Ameis-H., s. Schwyzer II 478) *ε* 318 (*ἰστὸν ἔαξε*) *θύελλα ' τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ⌊ ⌋* Op. 620 (*εὖτ' ἂν Πληιάδες*) *πίπτωσιν ἐς ἠροειδέα -ον* ([= Th. 873 in 1cα] *ἀνέμων θυίουσιν ἀῆται*), svw. 'Ok.' (vgl. V. 566), jon. Blickpunkt? (s. West z.Stt.) **1bβ** *ἐκ πόντοιο/ου Π* 408 (Gl.: *ὡς ὅτε τις*) *ἰχθὺν ' ἐκ -οιο θύραζε λίνῳ* (sc. *ἕλκε*), s.o. *μ* 253 (1bα) *δ* 436 „*ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον ' ... φωκάων ἐκ -ου δέρματ' ἔνεικε*", variiert

1c sonst *ἐν(-) πόντῳ, ἐ(ἰ)ς πόντον* **1cα** *aufs (ins) Meer hinab ε* 50 (Hermes) *Πιερίην δ' ἐπιβὰς ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε -φ· ' σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς* (*ὃς κατὰ κόλπους ἁλὸς πτερὰ δεύεται ἅλμῃ*) *stieß* (wie e. fischende Möwe) *aufs (ins) Meer herab* Th. 873 *αἱ δ' ἄλλαι μὰψ αὖραι ἐπιπνείουσι θάλασσαν*(!) *' αἳ δή τοι πίπτουσαι ἐς ἠροειδέα -ον* (= Op. 620[ex.] in 1bα), *' πῆμα μέγα θνητοῖσι* (*ναύτας φθείρουσι*), VE-Var., svw. *wühlen das Meer auf* (Parall. s. bei West z.St.) Op. 507 (*Βορέαο*) *ὅς τε διὰ Θρήκης ... εὐρεῖ -φ ' ἐμπνεύσας ὤρινε* (vgl. *I* 4 in 2b) **1cβ** *in See stechen: β* 295 „*ὦκα δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρεῖ -φ*" (s. II Sp. 1153,66) = *μ* 293[ex.] (*ἀναβάντες*) ≅ 401 — *Schiff zu Wasser lassen, ins Meer ziehen* (vgl. *εἰς ἅλα δῖαν A* 141[+], *ἁλὸς βένθοσδε* [s.d. B] *ἔρυσσαν δ* 780[+]): *δ* 359 („*ἐν δὲ λιμὴν, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας*) *ἐς -ον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ*" Op. 672 (*τῆμος -ος ἀπήμων* [s.u. 3], *τότε νῆα*) *ἑλκέμεν ἐς -ον φόρτον τ' ἐς πάντα τίθεσθαι* 817 *νῆα ... εἰς οἴνοπα -ον ' εἰρύμεναι* — aus den Klippen *das offene Meer gewinnen: κ* 131 „*ἀσπασίως δ' ἐς -ον ... φύγε πέτρας ' νηῦς*"

2 im Akk. Obj. (s.a. *ε* 294[+] in 4aα), (*O* 740) Dat. **2a** mit Verb der Bewegung *d. (hohe) See* 'erreichen, entkommen, durchqueren': *Ψ* 214 *αἶψα δὲ -ον ἵκανον ἀήμεναι ζ* 170 „*φύγον ... οἴνοπα -ον* (*κῦμα φόρει τε θύελλαι*") *λ* 107 „*προφυγὼν ἰοειδέα -ον*" *ω* 118 „*μηνὶ δ' ἂρ οὔλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα -ον*" (vgl. *B* 613 *περάαν ἐπὶ οἴνοπα -ον*

[in 1aα], ϑ561 *λαῖτμα ἁλὸς ἐκπερ.*, ε174 *περ. μέγα λαῖτμα ϑαλάσσης*, ζ272 *πολιὴν περ. ϑάλασσαν* [s.d. B5], γ174. 179 *πέλαγος τέμνειν, μετρήσαντες*) **2b** *d. Meer(esoberfläche) schlagen, aufwühlen, glätten* (s.a. Cypr.fr.7,9 in 4aα) *H*6 (Gl.:) *ἐλάτῃσι* ' *-ον ἐλαύνοντες* (vgl. *πολιὴν ἅλα τύπτον* δ580⁺) *I*4 (Gl.:) *ὡς δ' ἄνεμοι δύο -ον ὀρίνετον ἰχθυόεντα* (vgl. in 1cα) *Λ*298 (Gl.:) *ἶσος ἀέλλῃ*, ' *ἥ τε καϑαλλομένη ἰοειδέα -ον ὀρίνει* ε291 *σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ -ον* ' *χερσὶ τρίαιναν ἑλών* (Pos.) γ158 „*ἔπλεον, ἐστόρεσεν δὲ ϑεὸς μεγακήτεα -ον*" Op.677 (*Νότος, ὅς τ' ὤρινε ϑάλασσαν*) *χαλεπὸν δέ τε -ον ἔϑηκεν* **2c** Dat. *ans Meer(esufer) gedrängt, mit dem Rücken zum Meer* *O*740 („*ἐν Τρώων πεδίῳ*) *-ῳ* ⌞*κεκλιμένῃ*⌟*οι ἐκὰς ἥμεϑα πατρίδος αἴης*" (vgl. *Π*67f. / δ608, ν235 / *E*709 *ῥηγμῖνι ϑαλάσσης / ἀλὶ / λίμνῃ* ⌞ ⌟*ος*⁺)

3 als Subj. (s.a. Th.109⁺ in 4aα); *Meer* als feindl. Element: *Φ*59 „*οὐδέ μιν ἔσχε* ' *-ος ἁλὸς πολιῆς, ὃ πολέας ἀέκοντας ἐρύκει*", Alliteration u. Assonanz (s. Richardson, Iliad z.St.; vgl. noch μ236⁺ *ϑαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ*) γ192 „*οἶ φύγον ἐκ πολέμου, -ος δέ οἱ οὔ τιν' ἀπηύρα*" in Naturschilderg. (Gl.): *B*210 (Gl.:) *ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο ϑαλάσσης* ' *αἰγιαλῷ ... βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε -ος*, svw. tosende Brandung *H*64 (Gl.:) *οἴῃ δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο -ον ἔπι φρίξ* (s. 1aα) ' ... *μελάνει δέ τε* ⌞*-ος ὑπ' αὐτῆς*⌟ (Seesturm:) μ406 *ἤχλυσε δὲ* ⌞ ⌟ (sc. *νεφέλης*) = ξ304 Wetterregel: Op.670 *τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι καὶ -ος ἀπήμων* (s.d. B2a) 'umgibt grenzenlos': κ195 „*νῆσον, τὴν πέρι -ος ἀπείριτος ἐστεφάνωται*"

4 bes. Vbd. (11× mit Präp., vgl. 1) **4a** nb. 'Erde' u./o. 'Himmel' **4aα** in Weltformel *Erde* u./o. *Himmel u. Meer* u.ä. (s. *ϑάλασσα* L, B6); bei Struktur der Welt, Kosmologie (s.a. *Πόντος* I): *Θ*479 „*οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραϑ'* (s.d.) *ἵκηαι* ' *γαίης καὶ -οιο, ἵν' Ἰάπετός τε Κρόνος τε*" Th.737 (*ἔνϑα δὲ γῆς καὶ ταρτάρου*) *-ου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος* (*πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν*) = 808 109 *εἶπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο* ' *καὶ ποταμοὶ καὶ -ος ἀπείριτος οἴδματι ϑυίων* ' *ἄστρά τε ... καὶ οὐρανός* 964 (*χαίρετ'*) *νῆσοί τ' ἤπειροί τε καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοϑι -ος* — Seesturm, Aufruhr der Elemente: ε294 *σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε* (Pos.) ' *γαῖαν ὁμοῦ καὶ -ον* = ι69 = μ315 ε304 „*οἴοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν* ' *Ζεύς, ἐτάραξε δὲ -ον*" Th.678 *δεινὸν δὲ περίαχε -ος ἀπείρων*, ' *γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν* (*οὐρανός, Ὄλυμπος*) 696 *ἔζεε δὲ χϑὼν πᾶσα καὶ Ὠκεανοῖο ῥέεϑρα* ' *-ος τ' ἀτρύγετος* (*φλὸξ δ' ἠέρα* [codd., *αἰϑέρα* ci.] *δῖαν ἵκανεν*) 841 (*ἀμφὶ δὲ γαῖα σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανὸς*) *πόντος τ' Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης* (*Ὄλυμπος, γαῖα*) 844 *καῦμα δ' ... κάτεχεν ἰοειδέα -ον* — in Hymnen, ep. Fr.: h.Cer.34 *ὄφρα μὲν οὖν γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα* ' *λεῦσσε ϑεὰ καὶ πόντον ἀγάρροον ἰχθυόεντα* ' *αὐγάς τ' ἠελίου* 38 *ἤχησαν δ' ὀρέων κορυφαὶ καὶ βένϑεα -ου* (vgl. *A*358⁺ *ἐν βένϑεσσιν ἁλός*, 532 *εἰς ἅλα βαϑεῖαν*, α52⁺ *ϑαλάσσης* [s.d. B6d] *βένϑεα*) 69 „*πᾶσαν ἐπὶ χϑόνα καὶ* ⌞*κατὰ -ον*⌟ ' *αἰϑέρος ἐκ δίης καταδέρκεται* (sc. Helios) *ἀκτίνεσσι*" (zu ⌞ ⌟ s. 1aβ) h.Ven.5 *ϑηρία πάντα*, ' *ἡμὲν ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδ' ὅσα -ος* h.27,9 (*ἰαχεῖ δ' ὕλη*) *φρίσσει δέ τε γαῖα* ' *-ος τ' ἰχθυόεις* 28,11 (*ἐλελίζετ' Ὄλυμπος, γαῖα*) *ἰάχησεν, ἐκινήϑη δ' ἄρα -ος* ' *κύμασι ... κυκώμενος, ἔσχετο δ' ἄλμη* 30,3 *ἠμὲν ὅσα χϑόνα δῖαν ἐπέρχεται ἠδ' ὅσα -ον* ' *ἠδ' ὅσα πωτῶνται* Cypr.fr.7,9 p.38 Dav. *ἄλλοτε μὲν κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο ϑαλάσσης* ' *ἰχθύϊ εἰδομένη -ον πολὺν ἐξορόϑυνεν*, ' *ἄλλοτ' ἀν' Ὠκεανὸν ποταμὸν καὶ πείρατα γαίης*, ' *ἄλλοτ' ἀν' ἤπειρον* (vgl. 2b sowie *πολὺν διὰ -ον ἀνύσσας* Op.635 in 1aδ) — Aristeas fr.1,4 p.86 Dav. (= p.153 Ber.) *ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν ἀπὸ χϑονὸς* ⌞*ἐν πελάγεσσι*⌟ '...' *ὄμματ' ἐν ἄστροισι, ψυχὴν δ' ἐνὶ -ῳ ἔχουσιν*, variiert nach (am VE) ⌞ ⌟ (s.a. 1aγ sowie J.Bolton, Aristeas, Oxford 1962, 8ff.) **4aβ** *zu Lande* u./o. *zu Wasser* (bzw. umgekehrt) *leiden* u.ä. (zu *ἐν -ῳ* vgl. 1aγ, zu γ105 *ἐπὶ -ον* vgl. 1aα, zum Opp. vgl. ξ135 ≅ ω291ⁱⁿ· [1aγ]) *α*4 *πολλῶν δ' ἀνϑρώπων ἴδεν ἄστεα ...* ' *πολλὰ δ' ὅ γ' ἐν -ῳ πάϑεν ἄλγεα* δ821 „*δείδια μή τι πάϑῃσιν*, ' *ἥ ὅ γε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' οἴχεται, ἢ ἐνὶ -ῳ*" κ458 „*ἠμὲν ὅσ' ἐν -ῳ πάϑετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι*, ' *ἠδ' ὅσ' ... ἐπὶ χέρσου*" γ105 („*ὀϊζύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ δήμῳ ἀνέτλημεν*) *ἠμὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα -ον* ' *πλαζόμενοι κατὰ λῆιδ'* (*ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ*) Op.247 (*ἢ στρατὸν*) *ἀπώλεσεν* (Zeus) *ἢ ὅ γε τεῖχος* ' *ἢ νέας ἐν -ῳ* — im adnom.Gen. (s.a. *Θ*479, Th.737 = 808, h.Cer.38 in 4aα; *B*145 in 4b): Op.691 *δεινὸν γὰρ -ου μετὰ κύμασι πήματι κύρσαι*' ' *δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ...* **4aγ** sonst *das Meer (draußen)* als Opp. zum *Land* (zu [*ἐνὶ*] *-ῳ* vgl. 1aγ; Opp. s.a. sonst: bes. in 1aε.ζ) *Δ*424 (Gl.: *κῦμα ϑαλάσσης*) *-ῳ μέν τε πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα* ' *χέρσῳ ῥηγνύμενον* (*βρέμει, κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην*) π367 „*οὔ ποτ' ἐπ' ἠπείρου νύκτ' ἄσαμεν, ἀλλ' ἐνὶ -ῳ*" **4b** mit geogr. Epith., best. Meer (s. Moorhouse in L): *B*145 (Gl.:) *φὴ κύματα μακρὰ ϑαλάσσης*, ' *-ου Ἰκαρίοιο* (zum Hiat s.o. M Ende) *Ψ*230 (*ἄνεμοι*) *ἔβαν οἰκόνδε νέεσϑαι* ' *Θρηΐκιον κατὰ -ον* Hes.fr.204,60 *βῆ ὑπὲρ Ὠγυλίου -ου διὰ κῦμα κελαιγ*[*όν* (vgl. in 1aδ)

D Suppl.: Hes.fr.31,6 *ἔμ*[*πεσε πόντῳ* 145,10 *πολυκλύ*[*στου ἀπὸ πόντου*] 150,35 *ὑπὲρ πόντο*]*γ* Trav. (hellen.) *τηλοῦ ὑπὲρ π*[*όντου* (= ν257 in B1aδ) POxy.3698,22 *πόντοι* v.l. *Σ*207 (Arist.), δ435. 466, ι283, μ233, Th.199 (v. Rz.) H.W.Nordheider

Πόντος I [3ᴴ + prose] **L** F.Solmsen, Hes. and Aeschylus, Ithaca (New York) 1949, 63f.; Deichgräber, Musen 18; P.Walcot, Hes. and the Near East, Cardiff 1966, 41; J.Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythologie grecque, Berne 1971, 24–33

B primordial sea-god in Th., born of Earth alone *ἄτερ φιλότητος* (Th.131f.); identified w. *πέλαγος* (Th.131f.), distinct from ⌞Oceanus⌟ (⌞ ⌟ s. of Earth and Uranus: Th.133); by his own mother P. fathered *Νηρεύς* (q.v. B1a on mother) and 4 other children (Th.233–9), also *Αἰγαίων* acc. to Tit.Cycl.fr.3 p.17 Dav. (prose) Th.107 (poet to Muses: „celebrate the gods *οἳ Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ, Νυκτός τε*) *οὔς ϑ' ἁλμυρὸς ἔτρεφε -ος* 132 *ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν* (subj. Earth), *οἴδματι ϑυῖον*, ' *-ον, ἄτερ φιλότητος* 233 *Νηρέα ... γείνατο -ος*, ' *πρεσβύτατον παίδων* (+ Thaumas, Phorcys, Ceto, Eurybia *Γαίῃ μισγόμενος* [vv.237–9]) J.N.O'Sullivan

Πόντος II of Black Sea **D** inc.auct.POxy.2814 (= Choer.fr.23 Colace = Suppl.Hell.937),21 J.N.O'Sullivan

ποντοτίναχτος [1ᵉ] hapax *sea-shaken* Vit. p.9,6 *Σμύρναν ἁλιγείτονα -ον* (ci.; *ποντιάναχτον, ποτνιάναχτον* codd.), see Markwald, Hom.Epigr. 92f. J.N.O'Sullivan

(ὦ) πόποι [29ⁱ, 22ᵒ, 2ʰ] **E** onomatop., cf. mod. Gr. (*πο*)*ποπό*, non-EGrE *ποππύζω* and *παπαῖ, βαβαί, φεῦ* (all freq. explan. of *ὦ π.*), *ὀτοτοῖ, ἀταταί*, all oxyt. / perisp.: cf. Aesch.Pers.550 (mss.) *ποποῖ*, Hdn.3,503,1ff. Lentz, Eust. on *A*254; Hom. pap. sometimes have encl. *ποποι*, cf. *ὤ μοι*; w. accentuation *ὦ πόποι* cf. *ὦ πέπον* and ancient explan. *ὦ θεοί / δαίμονες* (imposs. e.g. *H*455 [god to god], cf. Arist. ap. Hdn. l.c.), *π.* being 'Dryopian' (i.e. pre-Gr., sch.E α32⁺), Scy-

(ὦ) πόποι

thian (*ἀγάλματα ὑπόγεα τῶν θεῶν*, EM s.v. *ὦ π.*), Persian (sch.rec. *A* 254) or *παρὰ τὸ ἐποπτεύειν πάντα* (sch.T *Φ* 54, Eust. l.c.); but interpr. as voc. is perh. orig. merely philol. play (Ruijgh, Élément achéen 101; Rengakos ZPE 102, 1994, 121 f.; cf. Lyc. 943, Euphor. fr. 136 Powell); see further Lehrs, Arist. 118–20; Ebeling s.v. *π.* (older disc.); Apion fr. 108 Neitzel, Ap. lex. p. 133, 19 ff. 169, 30 ff., Plut. aud. poet. 22c, Theognost. p. 2, 158 Cramer, and Hdn., Eust. ll.cc.; implausible Furnée, Vorgriech. 155. 340 (pre-Gr. because of alternation *π/β*, *ο/α*)

M always ⏑[⏑⏑] (correption) **1** foll. by voc.: ⸢*ὦ π., αἰγιόχοιο Διὸς τέκος*⸣ *Ἀτρυτώνη B* 157 (*οὕτω δή*) = *E* 714 (*ἦ ῥ'*) = *Φ* 420 (*καὶ δὴ αὖθ'*); ⸢ ⸣, *οὐκέτ(ι) Θ* 352. 427; *ὦ π., ἀργυρότοξε Διὸς τέκος, οὐ Φ* 229; ⸢*ὦ π., ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές*⸣, *οἷον ἔειπες H* 455 = *ν* 140 (*οὔ τι*); ⸢ ⸣, *οὐδέ νυ Θ* 201 **2** foll. by excl.: ⸢*ὦ π., οἷον*⸣ *ἔειπε ρ* 248; ⸢ ⸣ *δη νυ α* 32; ⸢*ὦ π., ὡς*⸣ *κ* 38, *π* 364, *σ* 26; ⸢ ⸣ *ἄρα ο* 381; *ὦ π., εἴθ' ἀπόλοιτο* h. Merc. 309 **3** *ὦ π., ἦ μέγα πένθος / θαῦμα / ἔργον A* 254 = *H* 124 / *N* 99 = *O* 286 (*οἷον*) = *Φ* 54 (*ἦ μάλα δή*) = *Y* 344 = h. Merc. 219 / *δ* 663 **4** ⸢*ὦ π., ἦ μάλ*⸣*α*: ⸢ ⸣*α δή με X* 297, *ι* 507 = *ν* 172; ⸢ ⸣*α δή X* 373, *δ* 169. 333 = *ρ* 124, *ε* 286, *λ* 436, *ν* 383; ⸢ ⸣*α με φ* 102; ⸢ ⸣, *Π* 745 (*ὡς*) **5** otherw.: *ὦ π., οὐκ ἄρα ν* 209, *ρ* 454; ⸢*ὦ π., ἦ*⸣, *ῥ(α) Ξ* 49, *O* 185, *Σ* 324, *Ψ* 103; ⸢ ⸣ *δή B* 272 (*μυρί'*). 337, *O* 467, *α* 253 (*πολλόν*); ⸢ ⸣*δη P* 629; ⸢ ⸣ *μοι ἄχος Y* 293, *φ* 249; ⸢ ⸣ *P* 171 (*τ'*), *X* 168, *Ψ* 782 (*μ'*), *φ* 131

Σχ sch. D *A* 254: *φεῦ παπαῖ. ἔστι δὲ ἐπίρρημα σχετλιαστικόν, ὅ ἐστι λύπης δηλωτικόν* (cf. sch. min. P.Strassb. inv. 33, sch. D *B* 157, sch. Barn. *α* 32)

B always w. *ὤ* [*ὦ*], dir. sp. (first words exc. *N* 99. *Ξ* 49, *P* 171, *ν* 209, h. Merc. 309 [starting new sequence of thought]), excl. of surprise (*ὅλως ἐπὶ καινοτέροις τισὶν ἐπιφωνεῖται*, Eust. on *O* 286), unpleasant exc. 3[i] ('pleasant surprise': mocking irony, in 6 below): dismay, reaction to a distressing experience, observation, thought, realisation, story, report; speaker is indignant, angry, disappointed, grieved, sad, baffled (sp. introd. *ὀχθήσας* [*H* 455+], *ἐπαλαστήσασα* [*α* 253] *ὑπόδρα ἰδών* [*P* 171], *χολωσάμενος* [*σ* 26, cf. *ε* 286], *ἀχνύμενος* [*δ* 663], *οἰμώξας* [*ι* 507], *στενάχων* [*Σ* 324]; sch. *σχετλιασμός, ὄνειδος, λύπη, θρῆνος, οἶκτος, ἔκπληξις*); often in speech that rebukes (or mocks) addressee(s) (or others) for inappropriate (and therefore 'surprising') behaviour or words, exhorts them to behave in accordance w. earlier promise, actions, sympathy, reputation, status, age (inappropriate behaviour *A* 254, *B* 157. 337, *E* 714, *H* 124, *Θ* 201. 352. 427, *N* 99, *Ξ* 49, *O* 286, *Φ* 229. 420, *δ* 333, *ε* 286, *ρ* 124; inappropriate words *H* 455, *O* 185, *P* 171, *ν* 140, *ρ* 248. 454, *σ* 26); regularly in speech diagnosing divine intervention, foul play (*O* 467, *P* 629, *Y* 344, *Φ* 54, h. Merc. 219, *X* 297, *Ψ* 782, *ε* 286, *π* 364; fulfilment of prophecy *ι* 507, *ν* 172); often foll. by clauses that motivate the surprise (e.g. *γάρ*-clause), express the expectation that is frustrated (e.g. negation or *ἔφην / ἐφάμην / ἔφασκον ... ἀλλά / νῦν δέ*). Spoken by god to god(s) 15×, mortal to mortal(s) 30×; mortal / god to self *Φ* 54, *Y* 344, *X* 297 / *ε* 286, h. Merc. 219; disguised god to mortals *N* 99, *α* 253; Od. to unmasked Ath. *ν* 383. Followed by *ἦ* ('if you ask me') 36×, (*ἦ*) *δή* ('it is evident') 15×, (*ὡς / οὐκ*) *ἄρα* / (*ἦ*) *ῥ(α)* ('it appears') 8×; voc.-formula (alw. god) 9×; excl. *οἷον* 5×, *ὡς* 5×, *εἴθε* 1×; (*ἦ*) *μέγα* 8×, (*ἦ*) *μάλα* 8×; neg. 7×; all instances in M. — Wdfld.: *ὤ μοι, ὦ πέπον*. — Disposition: as in M, but B 6 = 'pleasant surprise' (3[i] from M 4–5)

1 foll. by voc.-form. (always god) *B* 157 (Hera rebukes Ath.:) „⸢*ὦ π., αἰγιόχοιο Διὸς τέκος*⸣, *Ἀτρυτώνη*, ' *οὕτω δὴ οἰκόνδε ...* ' *Ἀργεῖοι φεύξονται* (we should be helping them") = *E* 714 („*ἦ ῥ' ἄλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ*, ' *Ἴλιον ἐκπέρσαντ' ... ἀπονέεσθαι*, if we let Gr.s be killed") = *Φ* 420 („*καὶ δὴ αὖθ' ἡ κυνάμυια* [Aphr.] *ἄγει ... Ἄρηα* ' *... ἐκ πολέμοιο*: go after her") ≅ *Θ* 352 („⸢ ⸣, *οὐκέτι νῶϊ* ' *ὀλλυμένων Δαναῶν* [cf. *Θ* 201, below] *κεκαδησόμεθ';*") ≅ 427 („⸢ ⸣, *οὐκέτ' ἐγώγε* ' *νῶϊ ἐῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζειν*") *Φ* 229 (Skam. rebukes Ap.:) „*ὦ π., ἀργυρότοξε Διὸς τέκος, οὐ σύ γε βουλὰς* ' *εἰρύσαο Κρονίωνος* (namely to assist Tr.s") *Θ* 201 (Hera rebukes Pos.:) „⸢*ὦ π., ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές*⸣, *οὐδέ νυ σοί περ* ' *ὀλλυμένων Δαναῶν* (cf. *Θ* 427, above) *ὀλοφύρεται ... θυμός;* (you should be helping them") *H* 455 (Zeus, *ὀχθήσας*, rebukes Pos.:) „⸢ ⸣, ⸢*οἷον ἔειπε*⸣*ς* (you should not be afraid to lose respect") = *ν* 140 („*οὔ τί σ' ἀτιμάζουσι θεοί*"), cf. *ρ* 248 in 2; *O* 185, *P* 171 in 5; *Θ* 152, *Π* 49 (*ὦ μοι* + voc. + ⸢ ⸣*ς*)

2 foll. by excl. *οἷον* (cf. *O* 286 in 3; *H* 455, *ν* 140 in 1) / *ὡς* (cf. *Π* 745 in 6, *ὦ πέπον, ὡς* Th. 544) / *εἴθε ρ* 248 (Mel. reacts to Eum.'s prayer for revenge:) „*ὦ π.*„⸢ ⸣ *κύων ὀλοφώϊα εἰδώς*" *α* 32 (Zeus to gods, recalling Aeg.:) „*ὦ π.*„ *οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.* ' *ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι*" *κ* 38 (anon. *ἑταῖρος*, jealous of Aeol.'s gift, to others:) „⸢*ὦ π., ὡς*⸣ *ὅδε* (Od.) *πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν* (he is carrying treasures, we return empty-handed") *ο* 381 (Od. reacts to Eum.'s life-story:) „⸢ ⸣ *ἄρα τυτθὸς ἐών, Εὔμαιε συβῶτα,* ' *πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος*", voc. cf. 1 *π* 364 (Antin. to suitors:) „⸢ ⸣ *τόνδ' ἄνδρα* (Tel.) *θεοὶ κακότητος ἔλυσαν* (otherwise he could not have escaped our watch") *σ* 26 (Iros *χολωσάμενος* after threat of beggar-Od.:) „⸢ ⸣ *ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει,* ' *γρηῒ καμινοῖ ἴσος* (*πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;*") h. Merc. 309 ('arrested' Hermes to Ap.:) „[2 vv.] ' *ὦ π.*„ *εἴθ' ἀπόλοιτο βοῶν γένος· οὐ γὰρ ἐγώ γε* ' *ὑμετέρας ἔκλεψα βόας*"

3 in expr. ⸢*ὦ π., ἦ μέγα πένθος*⸣ / *θαῦμα* (cf. *τ* 36) / *ἔργον A* 254 (Nestor rebukes assembly:) „⸢ ⸣ *Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει* (*ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος*, and other Tr.s *μέγα κεν κεχαροίατο*, if they knew Ach. and Ag. are fighting: stop!") = *H* 124 („*ἦ κε μέγ' οἰμώξειε Πηλεύς*, if he knew that Gr.s are afraid to fight Hector: volunteer!"), cf. *Y* 293, *φ* 249 in 5 *N* 99 (disguised Pos. rebukes Gr. warriors:) „[4 vv.] ' ⸢*ὦ π., ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι*⸣ ' *δεινόν, ὃ οὔ ποτ' ἐγώ γε τελευτήσεσθαι ἔφασκον* (cowardly Tr.s are attacking Gr. ships") = *O* 286 (Thoas rebukes Gr. warriors) „⸢ ⸣ ' *οἷον* (cf. 2 above) *δὴ αὖτ' ἐξαῦτις ἀνέστη κῆρας ἀλύξας* ' *Ἕκτωρ* (I thought Ajax had killed him: go fight him!") = *Φ* 54 (Ach. *ὀχθήσας* to himself:) „⸢ ⸣ ' *ἦ μάλα δή* (cf. 4 below) *Τρῶες ... οὓς περ ἔπεφνον* ' *αὖτις ἀναστήσονται* (*οἷον δὴ καὶ ὃδ' ἦλθε φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ*, Lykaon, whom I thought I had killed") = *Y* 344 (idem:) „⸢ ⸣ ' *ἔγχος μὲν τόδε κεῖται ἐπὶ χθονός, οὐδέ τι φῶτα* ' *λεύσσω* (Aen., whom I thought I had struck; apparently [*ἦ ῥα*] he *does* enjoy divine protection, though I thought [*ἔφην*] he was merely boasting") = h. Merc. 219 (Ap. to himself:) „⸢ ⸣ ' *ἴχνια μὲν τάδε γ' ἐστὶ βοῶν ...* ' *ἀλλὰ πάλιν τέτραπται*" *δ* 663 (Antin., *ἀχνύμενος*, angry, to suitors:) „*ὦ π.*„ *ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη* (Tel. has sailed to Pylos: *φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι*"), cf. *π* 346 f.

4 in expr. ⸢*ὦ π., ἦ μάλα δή*⸣, (*με*) / *μάλα με* (cf. *Φ* 54 in 3; *Π* 745, *X* 373 in 6) *X* 297 (Hector to himself:) „⸢ ⸣ *με θεοὶ θάνατόνδε κάλεσσαν*· ' *Δηΐφοβον γὰρ ἐγώ γ' ἐφάμην ... παρεῖναι*· ' *ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τείχει, ἐμὲ δ' ἐξαπάτησεν Ἀθήνη*" *ι* 507 (Polyph. *οἰμώξας* to Od., who has identified himself:) „⸢ ⸣ *με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει* (for a seer once told me that Od. would blind me; but I expected a large man, now he proves to be small") = *ν* 172 („*πατρὸς ἐμοῦ, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι* ' *ἡμῖν*", Alkin. to assembly after Pos. has 'frozen' Phaeacian ship) *δ* 169 (Men. after Peisistr. has confirmed that Tel. is Od.'s son:) „⸢ ⸣ *φίλου ἀνέρος*

υἱὸς ἐμὸν δῶ ' ἵκεθ' (a friend whom *ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχα πάντων 'Αργείων ... ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν ἀγάσσασθαι θεὸς αὐτός*"), cf. next instance, *X* 168 in 5; not „freudige Überraschung" (Ameis-H. ad l.): presence of Tel. 4 evokes sad memories of Od. 333 (Men. *ὀχθήσας* after Tel.'s report on suitors:) „ι „*κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ ' ἤθελον εὐνηθῆναι ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες*" = *ρ* 124 (Tel. reports to Pen.) *ε* 286 (Pos. angry [*ἐχώσατο*] to himself, noticing Od. at sea:) „ι „*μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως ' ἀμφ' 'Οδυσῆϊ ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος*" *λ* 436 (Od. to Ag., who has described his death:) „ι „*γόνον 'Ατρέος εὐρύοπα Ζεὺς ' ἐκπάγλως ἤχθηρε γυναικείας διὰ βουλάς*" *ν* 383 (Od. to [unmasked] Ath.:) „ι „ *'Αγαμέμνονος ... ' φθείσεσθαι κακὸν οἶτον* (*ἔμελλον*, had you not warned me of the suitors") *φ* 102 (Tel. to suitors, feigning to be surprised at his own behaviour:) „*ὦ π., ἦ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων* (my mother says she will remarry, and here I am laughing: let the contest begin"), cf. *φ* 131 in 5

5 other sequences: *οὐκ ἄρα* (cf. Th. 560, Sc. 357 *ὦ πέπον, οὐκ ἄρα / οὐ*) / *ἦ ῥ(α)* / *ἦ δή* (cf. *B* 272 in 6) / *ἤδη, ἦ μοι ἄχος, ἦ καί, ἦ μ', ἦ τ', ἦ* *ν* 209 (Od. to himself:) „*ὤ μοι ἐγώ, τέων αὔτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;* ' [8 vv.] ' „*ὦ π., οὐκ ἄρα, πάντα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι* ' *ἦσαν* (Phaeacians, *οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἦ τέ μ' ἔφαντο ἄξειν εἰς 'Ιθάκην, οὐδ' ἐτέλεσσαν*") *ρ* 454 (beggar-Od., scolded for begging, to Antin.:) „ι „ *σοί γ' ἐπὶ εἶδεϊ καὶ φρένες ἦσαν* (as I automatically assumed", cf. 415 f.) ‖ *Ξ* 49 (Ag. rebukes Nestor:) „[7 vv.] ' „*ὦ π., ἦ ῥ, α καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες 'Αχαιοὶ ' ἐν θυμῷ βάλλονται ἐμοὶ χόλον, ὥς περ 'Αχιλλεύς, ' οὐδ' ἐθέλουσι μάχεσθαι* (you should not have left the battle"); *Ξ* 49–51 secl. Hentze, West *Ψ* 103 (Ach. grieved [*ἔπος ὀλοφυδνόν*] to Gr.s:) „ι „*ά τίς ἐστι καὶ εἰν 'Αΐδαο δόμοισι ' ψυχὴ καὶ εἴδωλον* (*πανυυχίη γάρ μοι Πατροκλῆος ψυχὴ ἐφεστήκει*") *O* 185 (Pos. *ὀχθήσας* to Iris:) „ι „' *ἀγαθός περ ἐὼν* (Zeus) *ὑπέροπλον ἔειπεν* (cf. *P* 170, below), ' *εἵ μ' ὁμότιμον ἐόντα βίῃ ἀέκοντα καθέξει*", cf. *H* 455⁻ in 1 *Σ* 324 (Ach., sad [*στενάχων*] and angry [*χόλος*], to Myrm.s:) „ι „' *ἅλιον ἔπος ἔκβαλον ἤματι κείνῳ* (when I promised Menoit. I would bring back his son") ‖ *B* 337 (Nestor rebukes assembly:) „ι*ὦ π., ἦ δὴ π, αισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε* (you should be fighting Tr.s as sworn") *O* 467 (Teukros to Ajax after failure of bowstring:) „ι „*ἄγχυ* (*ὦ πέπον* v.l.) *μάχης ἐπὶ μήδεα κείρει ' δαίμων ἡμετέρης* (for the string was new, not supposed to snap") *α* 253 (Mentes-Ath. *ἐπαλαστήσασα* after Tel.'s report on the suitors:) „ι „*ολλὸν* (cf. *μέγα* in 3) *ἀποιχομένου 'Οδυσῆος ' δεύῃ*" ‖ *P* 629 (Ajax to Men.:) „*ὦ π., ἤδη μέν κε καὶ ὃς μάλα νηπιός ἐστι ' γνοίη ὅτι Τρώεσσι πατὴρ Ζεὺς αὐτὸς ἀρήγει* (for their *βέλεα* are all hitting target") *Y* 293 (Pos. to gods:) „ι*ὦ π., ἦ μοι ἄχος, ... Αἰνείαο, ' ὃς τάχα Πηλεΐωνι δαμεὶς "Αϊδόσδε κάτεισι*", cf. *A* 254⁺ in 3 *φ* 249 (Eurym. *ὀχθήσας* to suitors after his failure to string bow:) „ι „*περί τ' αὐτοῦ* (sc. *ἐμοῦ*) *καὶ περὶ πάντων* (esp. because we prove to be so much inferior to Od.") 131 (Tel. 'disappointed' to suitors after his 'failure' to string bow:) „ι*ὦ π., ἦ, καὶ ἔπειτα κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄκικυς, ' ἠὲ νεώτερός εἰμι καὶ οὔ πω χερσὶ πέποιθα*", cf. prev. instance and *φ* 102 in 4 *Ψ* 782 (Ajax to Gr.s after falling in footrace, spitting out dung:) „ι „*μ' ἔβλαψε θεὰ πόδας* (namely Ath., who always helps Od.") *P* 171 (Hector *ὑπόδρα ἰδών*:) „*Γλαῦκε, τίη δὲ σὺ τοῖος ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπες;* (cf. *O* 185, above) ' ι „ *τ' ἐράμην σὲ περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων* (*νῦν δέ σευ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οἷον ἔειπες*", cf. *H* 455⁺ in 1, *ρ* 248 in 2), v.l. *ὦ πέπον* (Zen., vulg.) weaker; unusual *τ'* (Chantraine, Gr. h. II 344 f.; Denniston, GP 532) replaces *ῥ'* (*O* 185⁺ above), precluded by context (diff. Edwards, Iliad ad l.) *X* 168 (Zeus to gods, watching Ach. chase Hector:) „ι „ *φίλον ἄνδρα* (cf. *δ* 169 in 4) *διωκόμενον ...* ' ... *ὁρῶμαι* (cf. *N* 99⁺ in 3) ' *ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ*"

6 [3ⁱ] 'pleasant surprise', mocking irony *B* 272 (anon. Gr. to others, laughing at Thers.:) „*ὦ π., ἦ δὴ μυρί'* (cf. *μέγα* in 3) *'Οδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε* (*νῦν δὲ τόδε μέγ' ἄριστον ἔρεξεν*, namely punishing Thers.") *Π* 745 (Patr. *ἐπικερτομέων* to 8 Kebr., fallen dead from chariot:) „ι*ὦ π., ἦ μάλ,' ἐλαφρὸς ἀνήρ, ὡς ῥεῖα κυβιστᾷ* (750 *ἦ ῥα καὶ ἐν Τρώεσσι κυβιστητῆρες ἔασιν*"), feigned admiration *X* 373 (anon. Gr. to others by Hector's corpse:) „ι „*α δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι ' "Εκτωρ ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησεν*"

D v.l. *I* 252 (*ὦ πέπον*; cf. *O* 467, *P* 171 in B 5; Ap. Rh. 1, 1337; 4, 1749), *χ* 132 (*ὦ φίλοι*) M. P. Cuypers

πόρδαλις v.l., s. *πάρδαλις*

πορεῖν [33ⁱ, 35ᵒ, 16ᴴ, 3ʰ, 8ᵉ] E zur idg. Wz. **per-* 'hindurchkommen, durchqueren' (s. LIV² 472; vgl. *πεῖραρ* E); 20 urspr.: 'bewirken, daß etw. irgendwohin durchkommt', vgl. *πορίζω* 'Durchfahrt geben = liefern, beschaffen' (L⁸ 167; L¹⁰ 17) u. lat. *portare*; s. auch L⁷; zur Wortbildg. vgl. Risch 242 u. 342; L¹⁰ 17

F *-ον* 5, *ἔ-εν* 3, *ἔ-(ε)* 3, *-εν* 18, *-ε* 29, *ἔ-ον* 2, *-ον* 2; 24 *-ῃσιν* 3, *-ῃ* 2, *-ωμεν* 1, *-ωσιν* 1; *-οις* 1, *-οι* 6, *-οιεν* 1; *-ε* 2; *-ών* 5, *-όντ(α)* 1, *-όντες* 1; Pf.: *πέπρωται* 2, *πέπρωτο* 2; *πεπρωμένον* (Mask. Akk.) 3, *πεπρωμένον* (Ntr. Nom.) 2

M 1 Stammsilbe im longum (nur *πεπρω-*) **1a** dreis.: 28 [–⏑⏑] *-ται/-το* *Σ* 329, Th. 464 [–⏑⏑] *-το* Th. 475 [⏑⏑×] *θανάτου δέ οἱ αἶσα -ται* Cypr. fr. 6,1 p. 37 Dav. (vgl. 1 b) **1b** viers.: [–⏑⏑⏑] *ὁπποτέρῳ / κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος -μένον ἐστίν* *Γ* 309, Cert. p. 41,34; *-μένον αἶσῃ* *O* 209, *Π* 441 = 32 *X* 179 **2** Stammsilbe in den brevia **2a** zweis.: **2aα** [⏑–] [⏑⏑] *πλεῖστα -όντ'* Hes. fr. 200,8; *πλεῖ[στ]α -ών* fr. 204,87 [⏑⏑] *-ον/οις ξεινήϊα/ον* *ω* 273, *ι* 267; *μυρία ἔ[δ]γα [πο]ρώ[ν* ... Hes. fr. 26,37; [⏑⏑] *-εν δέ οἱ ἀγλαόν/ά* *Π* 185, 36 Th. 412; *-εν/-ον/-ῃ δέ ἑ / οἱ / μοι* *δ* 617 = *ο* 117 / *δ* 745 / *χ* 7; ...*δε / δὲ -εν* *Z* 168, Th. 602; *-ε/ν* *ϑ* 477 / *K* 546, *δ* 228, Il. Parv. fr. 6,4 p. 55 Dav.; *-ον ξεινήϊα* *Z* 218; *-ῃ καὶ* *Z* 228; *πλεῖστα -οι καί* *π* 392 = *φ* 162; *-οι* Op. 379; *-ὼν ἀπερείσια ἔδνα* *Π* 178, *τ* 529; *-ών* *Φ* 80 [⏑⏑] *-ον* *Ω* 60 **2aβ** –[⏑⏑] [⏑⏑] *οἱ -εν* *Ψ* 540; *-ε* *I* 513, Hes. fr. 33a, 13 [⏑⏑] *οἱ -ε* *Ω* 30; *ε/ν* *κ* 302. 7 [⏑⏑] *ἐγὼ -ον*, *οἵ' τ* 255; ι 360; *τήν οἱ / ὅ τοι / τά οἱ -ε Φοῖβος 'Απόλλων* *A* 72, *Λ* 353 / *O* 441 / Hes. fr. 33a, 29; *-ε δῖος* PNⁿ *I* 667; *-ε/ν κάλλιμα / ἀγλαὰ δῶρα* *δ* 130, *ι* 201; *τά οἱ -ε δῖα* PNⁿ *ε* 321 ≅ 372; *τοι -ε πότνια* *Ψ* 92; *κ* 394; *τά/ἅ οἱ -ε* *H* 146, *ζ* 228; *ἐπεὶ -ε μυρία ἔδνα* *Π* 190, *X* 472, *λ* 282; *-εν οἵ' / ὡς ἐπειεκές* *T* 21, Hes. fr. 257,5; *-εν ὡς* h. Cer. 210; *-ε δίῳ* Eum. fr 2A,4 p. 97 Dav.; *-ε/ν* *κ* 494, Th. 904, Hes. fr. 43a, 84, fr. 229,14, fr. 234,3 / Il. Pers. fr. 1,3 p. 63 Dav.; *δ' ἔ-* "*Αρτεμις ἀγνή* *υ* 71; Hes. fr. 203,2 (ci.); *-οι "Αρτεμις ἀγνή* *σ* 202; *οἱ -οι ἀγλαὰ δῶρα* *τ* 413; *-οι* *ξ* 460 [⏑⏑] *-ε Χείρων* *Δ* 219, *Π* 143 = *T* 390; *Ψ* 277; *-ε/ν* *μ* 302, *τ* 512 / *ι* 460; *-ον* *Ω* 234 **2b** dreis.: [⏑⏑⏑] *δ' ἔ-εν* Il. Pers. fr. 4,1 p. 64 Dav.; *ἔ-ον* *P* 196 [⏑⏑⏑] *ἔ-ον/εν δέ μοι/τοι ἀγλαὰ δῶρα* *π* 230, h. Merc. 470; *ἔ-εν* Il. Parv. fr. 6,1 p. 55 Dav. [⏑⏑×] *ἀνὴρ καὶ πλεῖστα -ῃσιν*, *π* 77, *υ* 335; *β* 186; *-ωμεν* *Ψ* 893; *ἀγλαὰ δῶρα -ωσιν/-όντες* *Π* 86, *τ* 460; *-οιεν* h. Cer. 225 **3** metr. unbestimmbar: *-εν* inc. auct. fr. POxy. 2512 fr. 2,4

Σχ sch. D *A* 72: *-ε·* *παρέσχεν. ἐδωρήσατο*, *Γ* 309: *πεπρωμένον ἐστίν· ἀντὶ τοῦ πέπρωται. εἵμαρται*, *Z* 228: *-ῃ·* *περιποιήσῃ. παράσχῃ*, *Π* 441: *πεπρωμένον· πέρατος ἠξιωμένον. εἱμαρμένον* sch. T *Π* 185: *-εν δέ οἱ* <*ἀγλαὸν υἱόν*>· *Ἑρμῆς αὐτῇ ἀγαθὸν δῶρον ἔδωκε τὸν υἱόν· διὸ καὶ Εὔ-*

δωρος· μέγα γὰρ δῶρον <ἡ> παιδοποιΐα sch. min. PO-xy. 2405 zu *A* 72: *πόρε· ἔδωκεν*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre I 314f.; [2]E. Leitzke, Moira u. Gotth. im alten gr. Epos, Diss. Göttingen 1930; [3]Porzig, Satzinhalte 115ff.; [4]van der Valk, Text. Crit. Od. 15; [5]Onians, Origins 382ff.; [6]Dietrich, Death 265f.; [7]Strunk, Nasalpräs. 45f.; [8]Mawet, Douleur 167–70; [9]Di Lello Finuoli, SMEA 25, 1984, 281–3; [10]É. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994

B *verleihen, geben*, 35× von Göttern verliehen od. gegeben: Macht, Fähigkeiten, Gutes/Böses, Erfüllg. von Wünschen; aber auch Frauen, Waffen, Pferde u. anderes; 9× vom Schicksal (*πεπρω-*): fast nur Tod (vgl. L[6] u. L[2] 37f.); 49× von Menschen; 2× unbest.; selten Abstraktes, wie Ehre od. Böses, meist Gegenständliches, wie Ehren-, Brautgaben, Kleidg., Nahrg. u. anderes; auffällig ist d. häufige Gebr. in spez., feierl. u. förml. Sit.en (L[2] 37; L[9] 282f.; L[10] 19), so daß dt. Übers. *verleihen* vor *geben* oft d. Vorzug verdient; rein profanes, ganz banales Geben nur 9× (Kleidg. u. Nahrg. in 4d *α* u. *β*; nur Odyssee); in spez. Bed. *I* 513 (in 3) = Ehre *erweisen*, *Π* 185 (in 2e) = e. Sohn *schenken*, *κ* 394 (in 4d*β*) = Gift *verabreichen*; anderers. sind Verben wie *δίδωμι* (s.d.; *Z* 218, *δ* 130, *ι* 201. 267. 360, *τ* 413, *ω* 273, Th. 904, Hes. fr. 200,8, fr. 203,2), *ὀπάζω* (s.d. B 2; *P* 196), *ἐγγυαλίζω* (s.d.; *Ψ* 277) durchaus synon., auch in „feierl." Gebr. (vgl. L[3] 115; L[8] 168ff.). – Wortf.: s. *δίδωμι* u. *μείρομαι*; vgl. L[10] 16ff. – Gliederg.: 1 von Göttern (meistens Zeus) Göttern verliehen 2 von Göttern Menschen verliehen od. gegeben: 2a Eigenschaften u. Fähigkeiten 2b Gutes od. Böses 2c Erfüllg. von Wünschen 2d Waffen 2e anderes 3 von Menschen Göttern gegeben od. geschenkt 4 von Menschen Menschen gegeben od. geschenkt: 4a Gastgeschenke 4b Ehrengaben 4c Brautgaben 4d anderes 4dα Kleidung 4dβ Nahrung od. *φάρμακα* 5 vom Schicksal gegeben od. bestimmt

1 von Göttern (meistens Zeus) Göttern verliehen: Th. 412 *Ζεὺς ... τίμησε, -εν δέ οἱ* (Hekate) ⟨*ἀγλαὰ δῶρα*⟩ h. Merc. 470 (Hermes zu Ap.:) „*Ζεὺς* ' ... *ἔ-εν δέ τοι* ⟨ ⟩" Th. 904 *Μοίρας θ', ἧς πλείστην τιμὴν -ε μητίετα Ζεύς,* ' *Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵ τε διδοῦσι* ' *θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε* ‖ *κ* 7 *θυγατέρας -εν* (Aeol.) *υἱάσιν εἶναι ἀκοίτις*, vgl. L[10] 109 2 von Göttern Menschen verliehen od. gegeben: 2a Eigenschaften u. Fähigkeiten: *A* 72 *ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ* (Kalchas) *-ε Φοῖβος Ἀπόλλων Ω* 30 *τὴν* (Aphr.) *δ' ἥνησ'* (Paris) *ἥ οἱ -ε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν* (*ἐρατεινήν* v.l.), ant. Textkritik s. L[4] *κ* 494 *τῷ* (Teir.) *καὶ τεθνηῶτι νόον -ε Περσεφόνεια υ* 71 (Pen.:) „*μῆκος δ' ἔ-*' (d. Töchtern des Pand.) *Ἄρτεμις ἁγνή*" Il. Pers. fr. 1,3 p. 63 Dav. *τῷ* (Mach.) *μὲν κουφοτέρας χεῖρας -εν* (Pos.), *ἔκ τε βέλεμνα* ' *σαρκὸς ἑλεῖν* 2b Gutes od. Böses: h. Cer. 225 (Dem. zu Met.:) „*θεοὶ δέ τοι ἐσθλὰ -οιεν*" Hes. fr. 203,2 *ἀλκὴν μὲν γὰρ ἔδωκεν Ὀλύμπιος Αἰακίδῃσι,* ' *νοῦν δ' Ἀμυθαονίδαις, πλοῦτον δ' ἔ-*' (ci., codd. aliter) *Ἀτρεΐδῃσι* Op. 379 *ῥεῖα δέ κεν πλέονεσσι -οι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον* Th. 602 *ἕτερον δὲ -εν* (Zeus d. Menschen) *κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο* (vgl. *ι* 460 in 4d) *τ* 512 (Pen.:) „*ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτρητον -ε δαίμων*" 2c Erfüllg. von Wünschen: *Z* 228 (Diom. zu Glaukos:) „*κτείνειν* (Feinde) *ὅν κε θεός γε -η καὶ ποσσὶ κιχείω*" *χ* 7 (Od.:) „*αἴ κε τύχωμι, -η δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων* (sc. Antin. zu erschießen)" *σ* 202 (Pen.:) „*αἴθε μοι ὡς μαλακὸν θάνατον -οι Ἄρτεμις ἁγνή*" 2d Waffen: *H* 146 (Nestor:) „*τεύχεα δ' ἐξενάριξε* (Lykurgos), *τά οἱ* (Areïthoos) *-ε χάλκεος Ἄρης*" *P* 196 *ἃ* (Ach.s Rüstg.) *οἱ θεοὶ οὐρανίωνες* ' *πατρὶ φίλῳ ἔ-ον· ὁ δ' ἄρα ᾧ παιδὶ ὄπασσε T* 21 (Ach. zu Thetis:) „*μῆτερ ἐμή, τὰ μὲν ὅπλα θεὸς -εν*" *Λ* 353 *τήν* (Helm) *οἱ* (Hektor) ⟨*-ε Φοῖβος Ἀπόλλων*⟩ *O* 441 (Aias zu Teukros:) „*ποῦ νύ τοι ἰοὶ* ' *ὠκύμοροι καὶ τόξον, ὅ τοι* ⟨ ⟩," Hes. fr. 33a,29 *κλυτὰ τόξα, τά οἱ* (Her.) ⟨ ⟩ 2e anderes: *Π* 185 *-εν* (Hermes) *δέ οἱ* (Polymele) *ἀγλαὸν υἱὸν* ' *Εὔδωρον schenkte*, vgl. Schulze, QE 104 A. 1; so richtig, wie schon sch. z. St. (s. *Σχ*), „non puella deo" (van Leeuwen, Il. z. St.), auch L[10] 18 u. 91f.; and. oft in Übers.n, trotz Subj.wechsels (z. B. Schadewaldt: *und sie brachte ihm den prangenden Sohn*); vgl. sonst Iliad z. St. *Ω* 60 (Hera zu Ap.:) „*ἣν* (Thetis) *ἐγὼ αὐτὴ* ' *θρέψα τε καὶ ἀτίτηλα καὶ ἀνδρὶ -ον παράκοιτιν,* ' *Πηλέῖ*" Hes. fr. 33a,13 *ᾧ* (Periklymenos) *-ε δῶρα Ποσειδάων K* 546 (Nestor zu Od.:) „*ἦ τίς σφωε* (des Rhesos Pferde) *-εν θεὸς ἀντιβολήσας;*" *Ψ* 277 (Ach.:) „*Ποσειδάων δ' ἔπορ'* (*δὲ πόρ'* v.l.) *αὐτοὺς* (Pferde) ' *πατρὶ ἐμῷ Πηλῆϊ, ὁ δ' αὖτ' ἐμοὶ ἐγγυάλιξεν*" Hes. fr. 43a,84 *πα*]*τὴρ* (Pos.) *-ε Πήγασο*[*ν ἵπ*]*πον* (dem Belleroph.) *Ψ* 92 (Seele des Patr. zu Ach.:) „*χρύσεος ἀμφιφορεύς, τόν τοι -ε πότνια μήτηρ*" Il. Parv. fr. 6,1 p. 55 Dav. *ἄμπελον ἣν Κρονίδης ἔ-εν οὗ* (sc. Laomedon) *παιδὸς ἄποινα* Il. Parv. fr. 6,4 p. 55 Dav. *Λαομέδοντι -εν* (Zeus, d. goldenen Weinstock) *Γανυμήδεος ἀντί κ* 302 *-ε φάρμακον Ἀργεϊφόντης* (dem Od.) Hes. fr. 234,3 *τοὺς* (Leleger) ... ' *λεκτοὺς ἐκ γαίης ΛΑΟΥΣ -ε* (Zeus) *Δευκαλίωνι* Eum. fr. 2A,4 p. 97 Dav. (*χώρην*) *ἣν μὲν ἔχ' Ἀσωπός, ταύτην -ε* (Helios) *δίῳ Ἀλωεῖ* 3 von Menschen Göttern gegeben od. geschenkt: *I* 513 (Phoinix zu Ach.:) „*-ε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν* (sc. Litai) *ἕπεσθαι* ' *τιμήν*" *erweise* (vgl. Ameis-H. z. St.) h. Cer. 210 *κυκεῶ τεύξασα* (Met.) *θεᾷ* (Dem.) *-εν ὡς ἐκέλευε·* ' *δεξαμένη δ' κτλ. reichte* (V. 209 *δοῦναι*) 4 von Menschen Menschen gegeben od. geschenkt: 4a Gastgeschenke: *Z* 218 *ἀλλήλοισι -ον* (Oineus u. Belleroph.) ⟨*ξεινήϊα*⟩ *καλά·* ' *Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου κτλ. ω* 273 (Od. zu Laertes:) „*καί οἱ δῶρα -ον* ⟨ ⟩ *οἷα ἐέρκει.* ' *χρυσοῦ μέν οἱ δῶκ' κτλ.*" *ι* 267 (Od. zu Polyphem:) „*εἴ τι -οις ξεινήϊον ἠὲ καὶ ἄλλως* ' *δοίης δωτίνην, ἥ τε ξείνων θέμις ἐστίν*" *ι* 201 *ὁ* (Maron) *δέ μοι* (Od.) *-εν* ⟨*ἀγλαὰ δῶρα*⟩ ' *χρυσοῦ μέν μοι δῶκ' κτλ. π* 230 (Od. zu Tel.:) „*ἔ-ον* (Phäaken; *ἔδοσαν* v.l.) *δέ μοι* ⟨ ⟩, vgl. *ν* 135; Düntzer, Hom. Abh. 483 *δ* 130 (*Μενελάῳ δῶκε* [Polybos] *κτλ.*,) *χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ ἄλοχος* (des Polybos, Alkandre) *-ε κάλλιμα δῶρα Ω* 234 *δέπας περικαλλές, ὅ οἱ* (Priam.) *Θρῆκες -ον ἄνδρες* ' *ἐξεσίην ἐλθόντι, μέγα κτέρας δ* 617 *-εν δέ ἑ* (*κρητῆρα* dem Men.) *Φαίδιμος ἥρως = σ* 117 4b Ehrengaben: *Π* 86 (Ach. zu Patr.:) „*περικαλλέα κούρην* (Bris.) ' *ἄψ ἀπονάσσωσιν* (die Danaer), *ποτὶ δ'* ⟨ ⟩ *-ωσιν*" *τ* 413 (Autol.:) „*τῶν οἱ ἐγὼ δώσω ...*" ' *τῶν ἕνεκ' ἦλθ' Ὀδυσεύς, ἵνα οἱ -οι* ⟨ ⟩ 460 *τὸν* (Od.) *μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο* ' *εὖ ἰησάμενοι ἠδ'* ⟨ ⟩ *-όντες* Il. Pers. fr. 4,1 p. 64 Dav. *Θησεῖδαις δ' ἔ-εν δῶρα κρείων Ἀγαμέμνων* ' *ἠδὲ Μενεσθῆϊ Ψ* 540 *καί νύ κέ οἱ* (Eumelos) *-εν* (Ach.) *ἵππον* ⟨(als Kampfpreis)⟩ 893 (Ach zu Ag.:) „*δόρυ Μηριόνῃ ἥρωϊ -ωμεν*" ⟨ ⟩ 4c Brautgaben (zum Formelgebr. s. L[9] 281f.): *Π* 178 *ἀναφανδὸν ὄπυιε* (Boros Polydore) *-ὼν ἀπερείσια ἕδνα = τ* 529[ex.] *Π* 190 *τὴν* (Polymele) ... ' *ἠγάγετο* (Echekles) *πρὸς δώματ', ἐπεὶ -ε μυρία ἕδνα = X* 472[ex.] (Hektor) = *λ* 282[ex.] (Neleus) Hes. fr. 26,37 *μυρία ἕ*[*δ*]*να* [*πο*]*ρώ*[*ν* ... *π* 77 (Tel. zu Eum.:) „*ὅς τις ἄριστος* ' *μνᾶται ... ἄνηρ καὶ* ⟨*πλεῖστα*⟩ *-ῃσιν*" = *υ* 335[ex.] *π* 392 (Antin.:) „*ἦ δέ κ' ἔπειτα* ' *γήμαιθ' ὅς κε* ⟨ ⟩ *-οι καὶ μόρσιμος ἕλθοι*" = *φ* 162 (*-η* v.l., s. Wehrli, MH 37, 1980, 214) Hes. fr. 200,8 (*πολλὰ δ' ἕεδνα δίδου*) *οἷς μιν θυμὸς ἀνῆκεν ἐεδνώσ*[*ασθαι ἄκοιτιν*] ' ⟨ ⟩ *-όντ'* ≅ fr. 204,87[ex.] 4d anderes 4dα Kleidung: *ε* 321 *τά* ⟨(*εἵματα*) *οἱ* (Od.) *-ε*⟩ *δῖα Καλυψώ* ≅ 372 *ζ* 228 *ἃ* ⟨ ⟩ *παρθένος ἀδμής ξ* 460 *εἷ πώς οἱ* (Od.) *ἐκδὺς χλαῖναν -οι* (Eum.) *τ* 255 (Pen. zu Od.:) „*αὐτὴ γὰρ τάδε εἵματ' ἐγὼ -ον, οἷ' ἀγορεύεις*" 4dβ Nahrung od. *φάρμακα*: *δ* 745 (Eurykl. zu Pen.:) „*-ον δέ οἱ*

(Tel.), ὅσσ' ἐκέλευσε (cf. h.Cer.210, in B3), ' σῖτον κτλ." ϑ477 τοῦτο -ε κρέας, ὄφρα φάγῃσι, ' Δημοδόκῳ ι360 οἱ (Polyphem) αὖτις ἐγὼ (om. nonnulli codd.) -ον αἴϑοπα οἶνον· ' τοῖς μὲν ἔδωκα φέρων κτλ. μ302 (Od.:) „ἐσϑίετε βρώμην, τὴν ἀϑανάτῃ -ε Κίρκῃ" ‖ Δ219 ⌊τά (φάρμακα)⌋ οἷ (Mach.) ποτε πατρὶ φίλα φρονέων -ε Χείρων δ228 ⌊ ⌋ οἱ (Hel.) Πολύδαμνα -εν κ394 (φάρμακον) τό σφιν -ε πότνια Κίρκη verabreicht hatte 4dγ sonstiges: ι460 (Polyphem zum Widder:) „τά (κακά) μοι οὐτιδανὸς -εν Οὖτις" Hes.fr.257,5 καί μιν ὅ γ' ἥρως ' δέξατο καὶ κτεάνων μοῖραν -εν ὡς ἐπειϰές Ι667 τήν (Sklavin Iphis) οἱ (Patr.) -ε δῖος Ἀχιλλεύς β186 (Eurym. wirft dem Seher Halith. Bestechlichk. vor:) „σῷ οἴϰῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴ κε -ῃσιν (Tel.)" Ζ168 -εν δ' ὅ γε (Proitos dem Belleroph.) σήματα λυγρά Φ80 (Lykaon zu Ach.:) „νῦν δὲ λύμην τρὶς τόσσα -ών" (Lösegeld) Π143 Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ -ε Χείρων = Τ390 ‖ unbest.: Hes.fr.229,14]δι φίλην πόρε π[inc.auct.fr. POxy.2512 fr.2,4]δριπορενπαραϰ[(vgl. Ω60ex) 5 vom Schicksal gegeben od. bestimmt (nur Pf. Pass. πεπρω-; m. Subj.nom. od. als Obj.): Γ309 (Priam.:) „(Ζεὺς οἶδε) ὀπποτέρῳ ϑανάτοιο τέλος -μένον ἐστίν" = Cert.p.41,34ex. Cypr.fr.6,1 p.37 Dav. Κάστωρ μὲν ϑνητός, ϑανάτου δέ οἱ αἶσα -ται Σ329 (Ach.:) „ἄμφω γὰρ -ται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι" Th.464 οὕνεϰά οἱ (Kronos) -το ἐῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι 475 καί οἱ (Rhea) πεφραδέτην, ὅσα περ -το γενέσϑαι ‖ Ο209 (Pos. zu Iris:) „ὁππότ' ἂν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ -μένον αἶσῃ ' νεϰείειν ἐϑέλῃσι (Zeus) χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν" = Π441ex (Hera zu Zeus; vgl. Clark u. Coulson, MH 35, 1978, 69f.) = Χ179 (Ath. zu Zeus), s. L² 25; L⁵

D Hes.fr.211,8 ἦ -ε] ϱο[ι] Ψ83b (≅ Ψ92 [in B2e]), Th.210a (πεπρωμένον) v.l. Κ291, υ342, Th.141 ci. h.Merc.472 (vgl. Ludwich, Hymnenbau 136) G.Markwald

πορευϑῆναι [1e] L Stoessl, RE XVIII2 (1949) 876; Matthews 133 B (zu πόρος 'Furt, Passage':) *passieren, überqueren*, unep. Wort (: Batr.174), durch Klangwiederh. (ρε ΄ῦ) geadelt; in dir.R. Pan.fr.dub.3,1 p.128 Dav. πῷ[ς] δ' ἐπορ[εύϑ]ης ῥεῦμ' Ἀ[χ]ε̣ι̣[ω]ΐου ... ' Ὠϰεανοῦ ... [δι'] εὐρέος ὑγ[ρ]ὰ ϰέλευϑα; Verquickg. der Konstr. von Th.292, λ158 mit der von ϰ508 > Stesich.S17,3 p.161 Dav. – Wortf.: διαβαίνω, περάω R.Führer

Πορϑάων (Παρϑάων), Πορϑεύς [3(4)H / 1i] E prob. pre-Gr. (rather than < *πορϑός/ή < πέρϑω) name in early myth (cf., e.g., Ἀτρεύς, Θησεύς); w. variat. of form cf. -ᾶνες (-άϝονες)/εῖς in names of ethnic groups; further v.Kamptz 249, Boßhardt, Nom. auf -εύς 136. 151. 163f. L West, Cat. 46–8. 62. 173. 175

B ⌊father⌋ of Agrius, Melas, Oeneus (and so grand⌊ ⌋ of Tyd., Ξ115ff.); of these (Μέλαν') suppl.) and of Alcathous and Pylus, all 5 sons by Eureite, in Hes.fr.10a,49–54; ⌊ ⌋ by Laothoe of Eurythemiste, Stratonice, Sterope (fr.26,5–9); P.'s s. Alcathous among suitors killed by Oenomaus (fr.259a [prose], cf. 259b); further genealogy, disc. in L, see also articles on names of wives and children. Occurrences: Ξ115 (Πορϑεῖ), Hes.fr.10a,50 (Πορϑάων), fr.26,5 (-άονος). 8 (Παρϑᾶνος [-άονος pap.]), fr.259a (prose: Πορϑάονος) w. which cf. 259b,3 (Πορϑά]ρνος, n. Ἄλκα[ϑο [s. of P.] v.4 and Μά]ρμαχ[v.7, both among suitors killed by Oenomaus) J.N.O'Sullivan

πορϑέω [2i, 2e, 1b] F -εον 2, ἐ-ουν 1; -ήσω 1; διαήσας 1; zu Prosaformen s. D Σχ sch.D Δ308: ἔστρεφον

L Bechtel, Vocalcontr. 167; ⌊Chantraine,⌋ Gr.h.I 61; F. Sommer, in: Sybaris (Festschr. H.Krahe), Wiesbaden 1958, 159f.; Shipp, Studies 199. 242 (m. Rez. von ⌊ ⌋ RPh 29, 1955, 72)

B (Iter.-Intens. zu πέρϑω:) *zerstören, plündern*, vgl. poet. πέρϑω (Impf. nur Pass. Μ15); zum Alter von π. s. Kirk, Iliad zu Δ308; dir.R. außer Β691; Akk.-Obj. ON/πόλιας καὶ τείχεα (ONs), ἀγρούς, Ggst.e (h.Merc.180); vgl. πτολίπορϑος Β691 τὴν (Briseis) ἐϰ ⌊Λυρνησσ⌋οῦ ἐξείλετο (Ach.) πολλὰ μογήσας ' ⌊ ⌋ὸν δια-ήσας ⌊καὶ τείχε⌋α Θήβης, vgl. (zu Lyrnessos) Π57 (πέρσας), Τ60 (ὀλέσσας), (zu Theben) Α367 (διεπράϑομεν), Ζ415 (πέρσεν), Π56f., Τ60; δια- zielt auf d. Gründlichk. des Vorgangs, s. πέρϑω. Klangwiederh. (ϑ)ή(σ) Δ308 (Nestor zu Wagenkämpfern:) „ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας ⌊ ⌋' ἐ-εον (ἐ-ουν codd.plur.; ἔπερϑον ci. Fick) '", zur Syniz. s. L – ξ264 (Lügenerz.:) „(οἱ δ') αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ... ⌊περιϰαλλέας⌋ ἀγροὺς ' -εον, ἐϰ δὲ γυναῖϰας ἄγον καὶ νήπια τέϰνα, ' αὐτούς τ' ἔϰτεινον" = ρ433 h.Merc.180 „ἔνϑεν (aus dem Tempel in Delphi) ἅλις τρίποδας ⌊ ⌋ ἠδὲ λέβητας ' -ήσω καὶ χρυσόν (u. σίδηρον u. ἐσϑῆτα)", vgl. πέρϑω B2 (Α125 ἐϰ-); d. kleine Hermes benutzt ein Wort des Heldentums, zur ep. Parodistik hier s. G.Zanetto, Inni Omerici, Milano 2000, 268f. u. vgl. V.386 ὁπλοτέροισιν – Abl.: ἀπόρϑητος, Πορϑεύς. – Wortf.: s. πέρϑω.

Kompos.: δια- Β691

D in Prosa (wäre wohl meistens m. πέρϑω in Vbd. zu setzen): Cypr.ap.Procl.Chr. p.31,37; 32,48. 75. 81 Dav. (= p.80, 115; 81,126; 84,155. 161 Sev.): 3× von Städten u. 1× Pass. vom Epopeus C.P.de Putter

πορϑμεύς [1o, 1e] L A.Shewan, Homeric Essays, Oxford 1935, 92f.; Boßhardt, Nom. auf -εύς 33f. (§66); Kurt, Seem. Fachausdr. 214

B *ferryman* (in υ187 prob. exercising funct. ad hoc: a full-time professional ferry service between Ithaca and mainland hardly likely; cf. ἁλιεύς B1), one who conveys pers. and/or animals across sea-strait (see πορϑμός) or river υ187 -ῆες ... τούς (sc. Phil., heifer, goats) γε διήγαγον (from mainland to Ith.), οἵ τε καὶ ἄλλους ' ἀνϑρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίϰηται Minyas fr.1,2 p.144 Dav. (νέα) νεϰυάμβατον, ἣν ὁ γεραιὸς ' -εὺς ἦγε Χάρων. – Wdfld.: ἁλιεύς, ἐρέτης, κυβερνήτης, ναύτης J.N.O'Sullivan

πορϑμός [2o] E parall. form to πόρος (q.v., cf. πείρω) w. suff. -ϑμός (Chantraine, Form. 136ff.). – Deriv.: πορϑμεύς L Wace-Stubbings, Companion 404f. Σχ sch.min. P.Amh.18 on ο29: πρόϑμῳ· τῷ μεταξὺ τῆ[ς] Ἰϑάϰης τόπῳ καὶ τῆς Σάμου, sch.Barn. ο29: προϑμός ἐστι στενὴ ϑάλασσα ὑπὸ γῆς ⌊περιεχομένη⌋· ἰσϑμὸς δὲ στενὴ γῆ ὑπὸ ϑαλάσσης ⌊ ⌋

B *strait, sound* ο29 μνηστήρων σ' ... ἀριστῆες λοχόωσιν ' ἐν -ῷ Ἰϑάϰης τε Σάμοιό τε = δ671. – Wdfld.: στεινωπός (μ234) J.N.O'Sullivan

πορίζω [1H, 1e] *bring about, effect*, related to πόρος in sense 'way, means (of doing, providing)' not found in EGrE; effect may be good (Cert.) or bad (Hes.) Hes.fr.302,10 (poet threatens to summon Ὠμόδαμον) ὃς τῇδε τέχνῃ (of the potters) ϰαϰὰ πολλὰ -ζει (-ζοι v.l.) Cert. p.40,10 (διϰαιοσύνη and ἀνδρείη are able) ϰοινὰς ὠφελίας ἰδίοις μόχϑοισι -ζειν J.N.O'Sullivan

πόρις s. πόρτις

πόρϰης [2i, 1e] E unklar, s. Leukart, -τᾶς 261 Σχ sch.D Ζ320: περιέτρεχε δὲ καὶ ἐν ϰύϰλῳ περιέϰειτο, al.: ὁ

κρίκος ὁ συνέχων τὸν σίδηρον πρὸς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος, *Θ* 495: *δακτύλιος*

L [1]Helbig, Hom. Epos 340; [2]Nilsson, Homer and Mycenae 139

B *Speerring* zur Befestigg. der Metallspitze am Holzschaft, aus Gold, an d. Lanze Hektors (Il.) u. Memnons od. Ach.s (Il. Parv. fr. 5 p. 77 Ber.); zur Sache L[1] u. Bd. I Sp. 392,6 ff.; bei L[2] (m. Abb.) als Relikt aus min.-myk. Kulturkreis angesehen (zustimmend Lesky, RE Suppl. XI [1968] Sp. 746,4 ff.; vorsichtiger Snodgrass, Armour 174); nur am VE, Epith. ⌊χρύσεος⌋: *Z* 320 *πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς ' αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ* ⌊ ⌋ *θέε -ης* = *Θ* 495, s. Leaf u. Kirk, Iliad z.St. Il. Parv. fr. 5,1 p. 55 Dav. *ἀμφὶ δὲ -ης '* ⌊ ⌋ *ἀστράπτει καὶ ἐπ' αὐτῷ δίκροος αἰχμή* G. Markwald

Πόρκις m. [1[e]] Name einer der beiden Schlangen, die Laokoon u. seine Söhne erwürgten Il. Pers. fr. 3 p. 91 Ber. *Πόρκις καὶ Χαρίβοια*, Zuweisg. fragl. (vgl. Suppl. Hell. 562,11; zu Nic.); unwahrsch. nach Radke, RE XXII,1 (1953) Sp. 259 f. aus mißverstandener alter Handschriftenglosse *πόρτις* 'junge Kuh' entstanden G. Markwald

πόρος [4[i], 1[o], 1[H], 2[h]] E subst. corresp. to *πείρω* (cf. *περάω*), basic sense of root being 'pierce, go through', see *πορεῖν* E. – Deriv.: *ἔμ-*, *ἑπτά-*, *εὐρύπορος*, *πορευθῆναι*, *πορίζω*

F *-ον* exc. *μ* 259 (*-ους*) M 1 [⏑⏑]: ⁲[⏑⏑] *-ον ἴξον Ξ* 433 = *Φ* 1 = *Ω* 692 ⁲[⏑⏑] *-ον* Th. 292 ⁲[⏑⏑] *'Αλφειοῦ -ον ἴξον* h. Merc. 398 2 [⏑⏑] *'Αλφειοῖο -ον B* 592 = h. Ap. 423; *-ους μ* 259

Σχ sch. D *B* 592: ⌊*τὸ διαβατὸν ... μέρος*⌋ (so too *Ξ* 433, + *πορεύσιμον*), *Φ* 1: *-ον ποταμοῖο· ἤτοι τὸν ποταμὸν περιφραστικῶς. ἢ* ⌊ ⌋, *καθ' ὃ διαπορεύονται αὐτόν*

L [1]Becker (*εὐρύπορος* L), 23 ff. (esp. 23–8); [2]Porzig, Satzinhalte 258. 273. 312; [3]Elliger, Landschaft 50 f. w. n. 27

B *crossing place, way across* or *over*, sg. exc. *μ* 259; always w. dep. gen. (*ποταμοῖο* [i.e. Scam.], *'Αλφειοῖο/οῦ* in 1; *Ὠκεανοῖο*, *ἁλός* in 2); see also s.v. *πορίζω*. – W d f l d.: *κέλευθος* (q.v.: vol. II 1371,61 f.) 1 *ford* (so, particularly clearly, *B* 592 where ref. is to spec. place on river; cf. *περῶντα Φ* 283) of a river; w. *ἵκανε* (h. Ap. 423) / *ἴξον* exc. *B* 592 *Ξ* 433 *-ον ἴξον ... ποταμοῖο* (Scam.) = *Φ* 1 (*ῥόον* v.l.) = *Ω* 692 *B* 592 (*Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Θρύον, 'Αλφειοῖο -ον* = h. Ap. 423 h. Merc. 398 *ἐς Πύλον ... ἐπ' 'Αλφειοῦ -ον ἴξον* 2 *way across* or *over* (cf. uses of *περάω* L[1] 26 f.) Ocean, sea Th. 292 (Her. killed Geryoneus and drove off his cattle from the island of Erythea) *διαβὰς -ον* ⌊*Ὠκεανοῖο*⌋ *' Ὄρθον τε κτείνας καὶ* (*Εὐρυτίωνα πέρην* ⌊ ⌋), ref. to stretch between mainland and island where Her. made the crossing *μ* 259 (*οἴκτιστον κεῖνο ἴδον*) *πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα -ους ἁλὸς ἐξερεείνων passages* from place to place, *paths*, cf. use of *κέλευθα* in nautic. context J. N. O'Sullivan

πόρπη [1[i], 1[h]] E meist, wie auch *περόνη* (s.d.), zu *πείρω* 'durchstechen' (s.d.) gestellt, (vgl. L[3] 169); and. Furnée, Vorgriech. 163

L [1]Helbig, Hom. Epos 190 f. u. 274–9; [2]Nilsson, Homer and Mycenae 76 u. 123 ff.; [3]Marinatos, Arch. Hom. A 36; [4]Bielefeld, Arch. Hom. C 8; [5]Skoda, Redoublement 168 f.; [6]D. Vasilikos, *Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός*, Athen 1995, 277 f.

B *Spange, Brosche* zum Feststecken von Kleidungsstücken; eindeutige Abgrenzg. ggüber *ἐνετή* od. *περόνη* od. Zuweisg. zu einem Typ der zahlreichen Funde aus spätmyk. Zeit ist nicht mögl. (s. L[1] 275 f.; L[4] 6 ff.; zu d. Funden L[2,3,6]); vgl. auch oben, s.v. *περόνη*; zum Wortgebrauch auch außerhalb des [grE s. L[3] 168 *Σ* 401 (Heph.:) „*εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλά,' -ας τε γναμπτάς θ' ἕλικας κάλυκάς τε καὶ ὅρμους*" = h. Ven. 163 (vom Schmuck Aphr.s), s. Leaf u. Edwards, Iliad z.St. – W o r t f.: *ἐνετή*, *περόνη* G. Markwald

πορσύνω, πορσαίνω [1[i], 2[o], 3[H], 1[h]] E usu. connected w. adv. *πόρσω* (Pi., trag.; EGrE *πρόσ[σ]ω*), orig. sense being *to further*, cf. Eust. on *Γ* 411[+] and Chantraine, Dict. s.v. *πόρσω*; diff. L[6] (from pre-Gr. **πόρθυς/συς*), L[4] a.o. (w. Lat. *pariō*). On alternation *-υν-/-αιν-* (and on vv.ll.) see L[1–8]; poss. factors are euphony (L[1,7]), influence of ⌊*ἀρτύνω*, *ἐντύνω*⌋ (then *-αιν-* original, so L[3] 87; but *π.* is never glossed w. ⌊ ⌋). In later poetry as a rule (pres./aor./fut.) *-ῡν-/-ῠν-* (exceptions: pres. *-αιν-* Pi. Ol. 6,33, Isthm. 6,8, 4× Ap. Rh., Nic. fr. 74,54 [and sometimes v.l. in trag.]; fut. *-ανε-* 4× Ap. Rh.)

M 1 [⏑⏑] *-υνε γ* 403, *η* 347 2 [⏑⏑⏑] *-ανέουσα Γ* 411 [⏑⏑⏑×] *-αίνουσιν* h. Cer. 156; *-αίνεσκεν / -αίνουσ[αι / -ανέουσαι* Hes. fr. 43a,69. 70,8. 217,5

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2381 on *η* 347: *ἐκόσμει*, sch. D *Γ* 411: *ἑτοιμ*⌊*άσουσα*⌋. *παρασκευ*⌊ ⌋ (cf. sch. min. P. Mich. Schwender 11 on *Γ* 411)

L [1]B. K. Braswell, Fourth Pyth. Ode of Pindar, Göttingen 1988, 234 f.; [2]Chantraine, Gr. h. I 344; [3]Debrunner, IF 21, 1907, 13 ff. (esp. 65. 87); [4]Forbes, Gl. 36, 1958, 261; [5]Fraenkel, Denom. 4–66; [6]Furnée, Vorgriech. 260 f.; [7]Risch § 108c; [8]van der Valk, Researches II 79 f.

B *tend: prepare* (bed, 1), *manage household* (abs., 2), *look after* (person, 3), always of women catering to needs of husband, (grand)father 1 wife *prepares* bed (cf. *στόρνυμι η* 340[+] [*στόρεσαν ... λέχος ἐγκονέουσαι*], *ποιέω η* 342[+]) for husband, i.e. shares his bed; cf. Eust. on *Γ* 411 (*σεμνῶς ... δῆλον γάρ ... τὸ συγκοιτάζεσθαι*), *A* 31, *ψ* 289, Eur. Supp. 56. Hel. 59, Ap. Rh. 3,40. 1129, 4,1130, Theoc. 6,33, etc. *Γ* 411 (Hel.:) „*κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι ... ' κείνου* (Alex.) *-ανέουσα* (fut., *-υνέ-* v.l.) *λέχος*" *γ* 403 (Nestor *καθεῦδε*) *τῷ δ' ἄλοχος* ⌊*δέσποινα λέχος -υνε καὶ εὐνήν*⌋ *η* 347 (Alkin. *λέκτο*) *πὰρ δὲ γυνὴ* ⌊ ⌋ (*-αινε* Arist.), w. *πάρ* indicating that *π. λέχος* had become equiv. to *παρευνάζομαι* et sim. (cf. *εὐνάω* B II 2, Wdfld.; expression *λέκτρον π. σὺν ἀνδρί* Ap. Rh. 3,840 [w. Vian, ed. Budé vol. II, [2]1995, ad L], 4,1107. 1119), unclear whether impf. (sch. T ad L.: *ἠτρέπιζεν*) or aor. (so LSJ; cf. *λέκτο*, Hsch. *Π* 3062: *-υνε· διήγειρε, παρεσκεύασεν*) 2 (abs., after 1?) wife *manages household* h. Cer. 156 (Callidice to Dem.:) „*τῶν πάντων* (noblemen of our *δῆμος*) *ἄλοχοι* ⌊*κατὰ δώματα*⌋ *-αίνουσι*", tmesis (A.-S.-H. ad L) unlikely, because compd. unattested and ⌊ ⌋ formulaic (*υ* 122[+]) 3 (grand)daughter *takes care of, looks after* (grand)father Hes. fr. 43a,69 *αἰν]όμορον πατέρα ὃν* (sc. Erysichthon) *-αίνεσκεν* (sc. *Μήστρη*, q.v.) 70,8 *παρείατο -αίνουσ[αι ' Λεύκωνος κοῦρ]αι*, prob. *sat by* (cf. Call. fr. 497 Pf.) *and looked after* their mad grandfather Athamas (*'Αθάμαντι μανέντι* suppl. M.[-W.] ad l.) ‖ prob. similar (precise context unclear): Hes. fr. 217,5 *τε]θνηότα -ανέουσαι* M. P. Cuypers

πόρτις, πόρις, πόρταξ [1[i], 1[h] / 1[o] / 1[i]] E Myc. instr. pl. *po-ti-pi*, see DMic. II 163; usu. connected w. Arm. *ort'* 'calf', Skt. *pṛthuka-* 'young animal', 'child', 'calf', Germ. *Fārse* 'heifer'; *ι*-forms may go back to **p(o)rtH$_{(2)}$-*; alt.: old LW (cf. e.g. *μόσχος*); unconvincing: from **per-* 'bring forth' (Lat. *pariō*, etc.), i.e. 'young' (so e.g. Frisk s.v.); see J. Brands, Griekische Diernamen, diss. Nijmegen 1935, esp. 61 f.; Chantraine, Dict. II 928 f.; Mayrhofer, EWAia III 333; Petersson, ZVS 47, 1916, 271 f.; for popular etym. see Σχ. – Deriv. (*-τις*): *πορτιτρόφος*, *ὑπόπορτις*

Σχ sch. min. P.Strassb. inv. 162 on *E* 162: *-τιος· δαμάλεως*, P.Harris 177 on *E* 162: *νέας βοός*, sch. D *P* 4: *-ταχι· νεογνῇ βοΐ. οἱονεὶ πόριος. παρὰ τὸ νεωστὶ πορεύεσθαι καὶ βαίνειν* (cf. sch. A ad l.: *διὰ τὸ σκιρτητικὰ εἶναι*; Hsch. *Π* 3068)

B *calf, young cow or bull* (*-τις, -ις* f./m. [cf. *βοῦς*]; *-ταξ* m.? see also at the end); all instances in sim. (cf. later metaph. use = 'girl' and *ὑπόπορτις* Op. 603) *E* 162 *ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ* ' *-τιος* (*βουκόλου* Zen., sic) *ἠὲ βοός, ξύλοχον κάτα βοσκομένῳν* (*ὧς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων βῆσε*) *a calf or (even) a cow* (more difficult) h. Cer. 174 *ὥς τ' ἢ ἔλαφοι ἢ -τιες ἤαρος ὥρῃ* ' *ἄλλοντ' ἂν λειμῶνα κορεσσάμεναι φρένα φορβῇ* (so the girls raced back to Dem.), gambolling calves cf. next instance, Σχ, Theoc. 6,45 (etc.); Hsch. *Π* 3068 *πορτάζει· δαμαλίζεται* ‖ *κ* 410 (Od.:) *„ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄγραυλοι -ιες* (*-τιες* v.l., poss. w. syniz.) *περὶ βοῦς ἀγελαίας,* ' *ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται·* ' *πᾶσαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι· οὐδ' ἔτι σηκοὶ* ' *ἴσχουσ', ἀλλ' ἀδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέουσι* (so my men greeted me)", on constr. see Ruijgh, „*τε* épique" 637; Chantraine, Gr. h. II 356. 1458; cf. *M* 41, *ι* 6; w. image cf. Q.S. 6,341 ff. ‖ *P* 4 *ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ* (dead Patr.) *βαῖν'* (Men.), *ὥς τις περὶ -ταχι μήτηρ* ' ⌞*πρωτοτόκος, κινυρή, οὐ πρὶν εἰδυῖα τόκοιο*, w. image cf. e.g. *E* 299, *P* 132 ff., *υ* 14 f.; ⌟, *κινυρός* (q.v., w. lit.), and *-ταξ* hapax in EGrE; *-ταξ* also not found later: perh. 'Gelegenheitsbildung', either 'hypocoristic' (e.g. sch. *b*T ad l.; Chantraine, Form. 379 f.) or masc. opp. to *-(τ)ις* (Hsch. *Π* 3070 ff.: *-ταξ· ἄρρην βοῦς; -τάκι<ν>ον· μοσχίον; -ταχι· μόσχῳ;* but *-τις· δάμαλις*; contrast sch. D *P* 4). — Sch. mostly regard *-τις, -ις*, and *-ταξ* as synon. In later poetry *-τις* (frequent) and *-ις* (only Eur. Supp. 629. Ba. 737, Arat. 1120, Lyc. 184⁺) are often interchangeable with (non-EGrE) *δάμαλις* (also *-λη*, m. *-λης*) and *μόσχος*; when distinguished, difference betw. *-(τ)ις* and *μόσχος* is gender (f. vs. m.), betw. *-(τ)ις* and *δάμαλις* age (*δ.* older, cf. sch. Theoc. 1,75 [w. Ap. Rh. 4,1186], sch. Opp. H. 1,724); but *-(τ)ις can* be m. (Aesch. Supp. 41⁺), and *may* refer to heifers old enough to give birth (Eur. Ba. l.c., [Mosch.] Epit. Bion. 82, Opp. C. 1,387, Q.S. 10,441, sch. Theoc. 4,15; esp. confusing: Opp. C. 1,508 *τυτθαὶ δαμάλαι* gambolling around *-τιες οὐθατοέσσαι* vs. Antip. Sid. AP 9,722 *δάμαλις* nursing *-τις*). — W d f l d.: see *βοῦς* (esp. *ἧνις yearling* and *στεῖρα* = *ἄτοκος* [?]) M. P. Cuypers

πορτιτρόφος [1ᵇ] *nourishing calves* (*πόρτις, τρέφω*), cf. *ἱππο-, κουροτρόφος* (1ᴴ / 1ᵉ, 3ᴴ, 1ᵉ), non-EGrE *βοο-, θηρο-, μηλο-, πωλοτρόφος*, etc. (*π.* later only Bacchyl. 11,30; cf. also ib. 95. 114) h. Ap. 21 *πάντῃ ... τοι, Φοῖβε, νομὸς βεβλήαται ᾠδῆς,* ' *ἠμὲν ἀν' ἤπειρον -ον* (*παντοτρ-* v.l., cf. Aesch. fr. 186,4⁺) *ἠδ' ἀνὰ νήσους*, cf. v. 54 (*εὔβων*), h. Ven. 4 f., Cypr. fr. 7,12 p. 38 Dav., Th. 582; *Λ* 741. Islander Od. grazes his larger cattle on the mainland (*ξ* 96 ff., *υ* 185 ff. 209 ff.), a practice still common in Greece (so Stanford on *ξ* 100 f.) M. P. Cuypers

πορφύρεος [15ᵗ, 13ᵒ, 3ᵇ, 1ᵉ] **E** bereits myk., s. DMic. II 141; entweder (Hypoth. 1) zu *πορφύρα* 'Purpur-Meerschnecke', 'Purpurfarbstoff' (Lw. unbek. Herkunft? zum latenten Wortschatz des fgrE gehörig?), so ⁺Frisk; od. (Hypoth. 2) zu *πορφύρω* (s.d. E) 'wogen', 'wallen', so ⁺Chantraine, Dict., u. ⁺Tichy, Onomatop. Verb. 280–288 (Tichy 281 f. postuliert die Existenz eines von onomatop.em *πορφύρω* abgel.en Adj.s der Bed. „mit Schillern od. dunkelfarbigem Schimmer wogend" u. leitet auch *πορφύρα* von diesem ab; vgl. ⁺Perotti, Prometheus 10, 1984, 205–209); wechselseitige sem. Beeinflussg. zw. *π.* u. *πορφύρω* ist f. das fgrE wahrscheinlich (bei etym. Verw.schaft um so plausibler), f. die spätere Zt. sicher (LSJ; Tichy a.O. 280 f.; vgl. auch Eur. Fr. 670 *βίος δὲ -οῦς θαλάσσιος* 'unstet'[?]). — Vgl. *ἁλιπόρφυρος*

F *-εος* 4, *-έοισιν* 1, *-έοις* 1, *-έους* 1; *-έῃ* 2, *-έην* 9; Nom. *-εον* 5, *-έῳ* 1, Akk. *-εον* 3, *-έοισι* 1, *-εα* 1, *-ε(α)* 3

M 1 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ε' Ω* 645 = *δ* 298 = *η* 337 2 viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-εον μέγα φᾶρος ἔχων / ἑλών Θ* 221 / *θ* 84; *-εον δ' ἄρα κῦμα Φ* 326, *λ* 243; *-εον ν* 85, h. 7,6; *-έῃ* h. Merc. 217; *-έην θ* 373; *-έοις Ω* 796; *-εα κ* 353 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *δίπλακα -έην Γ* 126, *X* 441; *χλαῖναν -έην τ* 225, *δ* 115 = 154; *-εος E* 83 = *Π* 334 = *Y* 477 = Il. Parv. fr. 20,5 p. 59 Dav.; *-έους υ* 151; *-έῃ P* 551; *-έην Π* 391, *P* 547, *τ* 242; *-εον A* 482 = *β* 428; *-έῳ P* 361 3 fünfs. [⏑̄⏑⏑⏑] *-έοισι* h. 28,12 [⏑̄⏑⏑⏑×] *-έοισιν I* 200

Σχ von Textilien: sch. Barn. *δ* 135: *ἰοδνεφές· μέλαν ἢ -οῦν ἢ τὸ λεγόμενον ἰάνθινον* von Gewässern: sch. D *A* 482: (Meereswelle) *μέλαν, Φ* 326: (Flußwelle) *νῦν βαθύ* vom Tod: *E* 83: *μέλας. ἢ ὁ δι' αἵματος, Π* 334: *μέλας. σκοτεινός* vom Regenbogen: *P* 547: *νῦν ποικίλην. ἴριν δὲ λέγει νῦν τὸ γιγνόμενον περὶ τὸν ἀέρα πάθος ἥτις ἐστὶ νέφος ὑγρόν*

B unklare Bed. an allen Textstellen. Ursachen sind: die Uns.heit der Grundbed. (bezeichnet *π.* Farbe? Beweg.gszustand, Schillern, Glanz? vgl. E); die Beschränkg. auf den Gebr. als Epith. weniger Subst.e (oft in Szenen m. der Konnotation 'königl.', 'edel', 'unheiml.', 'tödl.'); sowie die Tatsache, dass Farben nur im Rahmen eines kulturell erlernten begriffl. u. sem. ⌞Referenzsystem⌟s wahrgenommen u. beschrieben werden können, u. dass die ⌞ ⌟e des Altertum verschieden von den heutigen waren (zu den sprachl. u. allg. kulturellen Grundlagen der Farbwahrnehmg. u. -beschreibg. ⁺Gipper, Gl. 42, 1964, 39–69 [eigene Befragg. von >100 Probanden ebd. 67 f.]; ⁺Dürbeck, Farbenbez. 3 ff.; zu *π.* bes. 129–137 u.ö.). —— Geht man von dem (unbewiesenen, aber durch die myk. Belege nicht unplausiblen) Szenario der Hypoth. 1 (s. E) aus, dass *π.* z. Zt. des fgrE (an allen Textstellen?) primär eine Farbe bedeutete u. als sem. verw. m. dem erst später belegten *πορφύρα* 'Purpur-Meerschnecke', 'Purpurfarbstoff' empfunden wurde, dann liefern Forsch.gen über die ant. Purpurfärberei Hinweise auf die Bed.: *purpurn* od. *dunkelpurpurn* passt in den Zush. jeder der Textstellen. Damit ist allerdings nur e. sehr vage Zuordn.g zu e. Farbton gegeben: rezente Textilien erhalten nach ⁺Steigerwald, Traditio 42, 1986, 1–57 durch reine Meerschnecken-Purpurfarbstoffe, je nach Spezies u. Färbetechnik, u.a. die Töne „rot", „rotviolett", „dunkle Rose", „dunkelblau wie der südl. Himmel", „dunkelblau mit rötlicher Nuance", „hellblau", „rauchblau", „Farbe ... wie der indische Amethystedelstein", „schwarzrot wie das geronnene, getrocknete Blut" (weitere Töne ergaben sich durch Mischg. m. anderen Farbstoffen; Blütenpigmente erwähnt in Cypr. fr. 4 p. 36 Dav.). „Vorhandene, echte, ausschließlich mit Schneckenpurpur gefärbte Purpurstoffe" aus archäol. Funden (Steigerwald ebd. 48–52, ältere Lit. referierend) haben darüber hinaus die Tön.gen „weinrot[e], bläulich nuanciert[e]", „auberginenfarben[er]", „bleu violet", „brun-pourpre", „brun-violet", „brun-rouge", „violet brun-foncé", „gris-violet", „tiefdunkelbraun"; doch „muß offen bleiben, ob die heutigen Farben der Textilien mit den ursprüngl. Farben übereinstimmen". —— Geht man hingegen von dem (ebenfalls unbewiesenen, aber ebenfalls nicht unplausiblen) Szenario der Hypoth. 2 aus, dass *π.* von einem anderen, durch *πορφύρω* 'wogen', 'wallen' repräsentierten Wort abgeleitet ist (Tichy a.O.), dann läßt sich für einige (nach Perotti a.O. sogar für alle, was jedoch gesucht erscheint) Textstellen die Bed. *bewegt; wogend, wallend* postulieren. —— Bei Annahme von Hypoth. 2 od. eines sek. Zus.flusses beider ursprüngl. getrennten

Wörter u. Bed.en (*purpurn*; *bewegt*) ergäbe sich des weiteren zwanglos die Bed. *(purpurn) schillernd, changierend, farbig glänzend*, die ebenfalls auf zahlreiche Textstellen paßte, zumal die sem. Kategorien 'Beweg.g', 'Glanz', 'Farbe' im fgrE auch sonst ineinander übergehen, s. *αἰόλος*, *ἀμαρύσσω* (auch *ἀμαρυγ-*), *ἀργός*, *ξουθός*; +Handschur, Farb- u. Glanzwörter 23–30. 111f. 127–133; Coll. Chantraine 91. — Allgemein stellt sich die Frage, ob Dichter / Publikum an allen Textstellen von *π.* ein präzises Bed.verständnis intendierten / hatten. — Das wohl dem latenten Wortschatz des fgrE angehörende *ἁλουργ-* (> hom. *ἁλιπόρφυρος*) könnte zu einer assoziativen Bed.übertragg. 'meerschneckenfarbig' > 'meerfarben' od. 'meerfarben' > 'meerschneckenfarbig' beigetragen haben. — Bereits Scholiasten versuchten, e. sem. Vbd. zw. *π.* u. *πορφύρω* herzustellen (s. dort, *Σχ*), allerdings auf andere Weise, näml. mittels der Beobachtg., dass die bewegte See dunkler als die ruhige erscheint (da ihre Oberfläche weniger Licht reflektiert). — Weitere neuere Lit.: +Schrier, Mn. ser. IV 32, 1979, 316–322; Edgeworth, Gl. 63, 1985, 220; +Brenk, CQ 40, 1990, 218–223. – Wortf.: *ἁλιπόρφυρος*, *γλαυκός*, *δαφοιν(ε)ός*, *ἐρυθρός*, *ἠεροειδής*, *ἰοδνεφές*, *ἰοειδής*, *κελαινός*, *κυάνεος*, *μαρμάρεος*, *μέλας*, *ξανθός*, *ξουθός*, *οἶνοψ*, *(παμ)ποικίλος*, *πολιός*, *φλόγεος*, *φοίνιος/φοινός*, *φοῖνιξ/κ-* 1 Artefakte 1a Textilien *purpurfarben? schillernd? wallend?* *Γ* 126 ‹*ἱστὸν ὕφαινε*) *δίπλακα -ένν* (*μαρμαρέην* v.l., s.d.› *Χ* 441 ‹ › *τ* 242 (Od.:) „(*οἱ*) *δίπλακα δῶκα* ' *καλὴν -ένν*" *Ω* 796 *τά γε* (Gebeine des Hektor) *χρυσείῃ ἐς λάρνακα θῆκαν ἑλόντες* ' *-έοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν* (vgl. Iliad zu *Ψ* 254; zu den Farben der Textilreste in den Gräbern von Vergina auch Steigerwald, Traditio 42, 1986, [1-57] 49) 645 (PN) *κέλευσε* ' *δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ* ‹*ῥήγεα καλὰ* ' *-ε*› *ἐμβαλέειν* = *δ* 298 = *η* 337 *κ* 353 (Od.: „Dienerin) *ἔβαλλε θρόνοισ' ἔνι* ‹ › *α καθύπερθ*'" *Ι* 200 (Ach. ließ die Besucher Platz nehmen) *ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε -έοισιν* *υ* 151 (Eurykl.: „auf die Sessel) *τάπητας* ' *βάλλετε -έους*" *Θ* 221 ‹*-εον μέγα φᾶρος*› *ἔχων ἐν χειρί* *θ* 84 ‹ › *ἑλὼν χερσί* h. 7,6 *φᾶρος δὲ περὶ στιβαροῖς ἔχεν ὤμοις* ' *-εον* *δ* 115 ‹(Tel. weinte) *χλαῖναν -ένν ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχών*› *δ* 154 (Men.:) „‹ › " *τ* 225 (Od.) „*χλαῖναν -ένν οὖλην ἔχε* (Od.)" 1b Ball *purpurfarben? farbig glänzend? flink?* (vgl. Plat. Phd. 110bc über die *δωδεκάσκυτοι σφαῖραι*, ausgestopfte Dodekaeder, deren Felder in verschiedenen Farben, u.a. *ἁλουργῆ*, voneinander abgesetzt waren; Anacr. fr. 358 P. *σφαίρῃ* ... *-ῇ βάλλων*; Hsch. s.v. *πάλλα*, vgl. LSJ; Hp. Art. 4, 84, 3–5 Li. = 2, 115, 1–3 Kw. *αἱ πάνυ σμικραὶ σφαῖραι καὶ σκληραί, οἷαι ἐκ πολλῶν σκυτέων ῥάπτονται*) *θ* 373 *σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἔλοντο,* ' *-ένν, τήν σφιν* PN *ποίησε δαίφρων* (Angabe des Verfertigers deutet Wert an) 2 Gewässer *dunkel? schillernd? wogend, wallend?* 2a Meer *Π* 391 *πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ' ἀποτμήγουσι χαράδραι,* ' *ἐς δ' ἅλα -ένν μεγάλα στενάχουσι ῥέουσαι* ‖ spez. von Welle d. Meeres Sg. *Α* 482 (der Wind blähte das Segel) *ἀμφὶ δὲ κῦμα* ' *στείρῃ -εον μεγάλ' ἴαχε νηὸς ἰούσης* = *β* 428 *ν* 85 *τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθεν* ' *-εον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης* ‖ Pl. h. 28, 12 *ἐκινήθη δ' ἄρα πόντος* ' *κύμασι -έοισι κυκώμενος* 2b Flußwelle (Sg.) *Φ* 326 ‹*-εον δ' ἄρα κῦμα*› *διϊπετέος ποταμοῖο* ' *ἵστατ' ἀειρόμενον* *λ* 243 ‹ › *περιστάθη οὔρεϊ ἴσον,* ' *κυρτωθέν, κρύψεν δὲ θεὸν θνητήν τε γυναῖκα* 3 von Unheimlichem, Tödlichem 3a Blut *purpurfarben? dunkel? wallend?* *Ρ* 361 *αἵματι δὲ χθὼν* ' *δεύετο -έῳ* 3b Tod durch blutige Verwundg. *blutig? dunkel, düster?* *Ε* 83 *τὸν δὲ κατ' ὄσσε / πεσόντα* ' *ἔλλαβε -εος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή* = *Π* 334 = *Υ* 477 = Il. Parv. fr. 20, 5 p. 59 Dav. 3c Regenbogen ≅ Wolke *schillernd? wallend? düster?* (zur unheilvollen Vorbed. d. Regenbogens Ruge, RE IX A [1916], 2038f.; Leaf II 252f.; Iliad V 115f.) *Ρ* 547. 551 *ἠΰτε -ένν Ἶριν θνητοῖσι τανύσσῃ* ' *Ζεὺς ἐξ οὐρανόθεν ...* ' (2 VV.) ' *ὡς ἦ* (Ath.) ‹*-ένν νεφέλῃ*› *πυκάσασα ἑ' αὐτὴν* ' *δύσετ' Ἀχαιῶν ἔθνος* (das Schol. zitiert Xen. fr. 21 B 32 *ἦν τ' Ἶριν καλέουσι, νέφος καὶ τοῦτο πέφυκε*) h. Merc. 217 (Ap. *ἐσσυμένως ἤϊξεν ἐς Πύλον*) ‹ › *κεκαλυμμένος εὐρέας ὤμους* V. Langholf

πορφύρω [2i, 3e] E Intensivbildg. zu *φύρω*? (Frisk; Chantraine, Dict.); od. onomatop.? (Tichy, Onomatop. Verb. 280–288). – Abl.: *πορφύρεος*?, s.d. **Σχ** sch. D *Ξ* 16: *μελαίνῃ. ταράσσῃ*

B *wogen, wallen.* – Wortf.: *ἁλύω*, *βυσσοδομεύω*, *θύ(ί)ω* (weiteres s.d.), *κινῆσαι*, *μερμηρίζω*, *ὄρνυμι*, *ὀροθύνω*, *ταράσσω* 1 vom Meer, im Gl. *Ξ* 16 (Nestor beobachtete das Flüchten u. Verfolgen der Heere) *ὡς δ' ὅτε -ῃ πέλαγος μέγα κύματι κωφῷ* ' ... ' *αὖτως, οὐδ' ἄρα τε προκυλίνδεται οὐδετέρωσε,* ' *πρίν τινα κεκριμένον καταβήμεναι ἔκ Διὸς οὖρον*' ' *ὡς ὁ γέρων ὥρμαινε δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν* ' *διχθάδι(α)* 2 metaph., stets [-⏑⏑] *πολλὰ δέ οἱ / μοι κραδίῃ -ε μένοντι / κιόντι* *Φ* 551 (Ap. hatte dem Agenor Mut zum Kampf eingegeben,) *αὐτὰρ ὅ γ' ὡς ἐνόησεν Ἀχιλλῆα* ... ' *ἔστη, πολλὰ δέ οἱ κραδίῃ -ε μένοντι* (er überdenkt sodann die eigenen Handlungsoptionen u. entscheidet sich) ‖ in Meer- u. Inselszenen *δ* 427 (Od.:) „*ὡς εἰποῦσ'* (Eidothea) ‹*ὑπὸ πόντον ἐδύσετο ...* ' *αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ...* ' *ἦια*' *πολλὰ δέ μοι κραδίῃ πόρφυρε κιόντι*›" = 572 (Od.:) „*ὡς εἰπὼν* (Proteus) ‹ › " *κ* 309 (Od.:) „(*ὡς ἄρα φωνήσας Ἑρμείας ἀπέβη πρὸς Ὄλυμπον,*) *ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης* ' *ἦια*' *πολλὰ δέ μοι κραδίῃ -ε κιόντι*" V. Langholf

πόσε [1i, 1e] **Σχ** sch. D *Π* 422: *ποῦ* **B** *whither, where?* in paraenetic formula w. *φεύγετε* (which appears without *π.* only at *ω* 54) *Π* 422 (Sarp.:) „*αἰδὼς ὦ Λύκιοι*' ‹*πόσε φεύγετε*›; *νῦν θοοὶ ἔστε.* ' *ἀντήσω γὰρ ἐγὼ τοῦδ' ἀνέρος*" *ζ* 199 (Naus.:) „*στῆτέ μοι ἀμφίπολοι*' ‹ › *φῶτα ἰδοῦσαι;*". – Wdf1d.: *ᾗ*, *ὅπῃ*, *πῇ*, *ἵνα*; Lejeune, Adv. en *-θεν* 291 ff. W. Beck

Ποσειδάων, Ποσειδέων, Ποσειδῶν [43i, 42e, 14H, 4h, 5e] E *-άων* ach. (s. DMic. s.v. *po-se-da-o*) / äol., (*-ήων* >) *-έων* ion., > *-ῶν* att. Formen < urgr. **Ποτειδᾱh-ων* (*-τ-* in westgr. Formen belegt, Übersicht der Dialektformen bei L[9] 446–9; das Fehlen des *-ϝ-* im Myk. weist korinth. *Ποσειδᾱϝων* als sek. aus); zur Wortbildg. u. Wechsel *-ει/οι/ι-* in der 2. Silbe (vgl. Abl.) s. Ruijgh, REG 80, 1967, 6–16 = SM I 229–39. – Abl.: *Ποσιδήϊον* (myk. *po-si-da-i-jo*). Etym. uns.; plausibelste Erkl.en: 1. (seit Kretschmer, Gl. 1, 1909, 27f.:) VG Vok. (**πότει*, vgl. *Iuppiter*) zu **πότις* > *πόσις* 'Gatte', 'Herr' (idg.), HG *-δᾱ-* (āg.?) = *-γᾱ-*, dann *Π.* = 'Herr der Erde' bzw. 'Gatte der (Erdgöttin) *Δᾱ*', vgl. *Δᾱ-μάτηρ* (Dem.) sowie myk. *e-ne-si-da-o-ne*, *Ἐννοσίδᾱς* (Pi.) nb. *Ἐννοσίγαιος*; d. ungew. Komposition (reg. wäre **Δᾱ-ποσις*) deutet L[14] 255–7 als Lehnübers. aus e.r nichtidg. Sprache (vgl. Ruijgh, a.o. 12: Stamm auf *-ᾱh-* vorgr.). 2. VG wie 1, *-δᾱ-* = 'fließendes Wasser', *Π.* = 'Herr der Gewässer' (so L[3]; Szemerényi, SM III 1602; Nyman, Arctos 4, 1980, 58f.), *-δάων* dann Gen. Pl. wie in *πότνια θηρῶν*

F *-άων* 61, *-έων* (v.l. *-ῶν*, *-άων*) 1H, *-ῶν* 1e; *-αον* 6, *-άων* 1; *-άωνος* 10; *-άωνι* 20, *-άων(ι)* 1i, *-άωνα* 5, *-άων(α)* 2e, uns. 1H; In allen Vok.stellen schwankt d. Überl. zw. *-αον* u. *-άων* (*Ξ* 357 [*-αον* erfordert metr. Dehng.], *Υ* 115, *γ* 55, *θ* 350, *ι* 528, h. 22, 6, Vit. p. 11, 1); s. zu dieser Frage Markwald, Hom. Epigr. 120–2; die hier verwendeten Ausgaben haben stets (außer Vit. p. 11, 1) *-αον*

M 1 dreis. [⏑̲⏑̲×] -*ε̣ῶν* Th.732; -*ῶν* Eumel.fr.12,2 p.101 Dav. 2 viers. [⏑̲–⏑̲] -*άων γαιήοχος* *N*43, *Y*34 ≅ *θ*322, *α*68; *κλῦθι* -*άων* Vit. p.11,1 (-*αον* v.l., s.u. *ι*528, *γ*55); -*άων* *O*51, *Y*149, *Ψ*307, *δ*505, *η*61, *ψ*234, h.7,20, Hes.fr.1,17, Pan.fr.16,2 p.123 Dav.; *κλῦθι* / *χαῖρε*, ⏑-*αον* (-*άων* v.l.) *γαιήοχε*, *κυανοχαῖτα* *ι*528 / h.22,6, *κλῦθι*, ⏑ ⏑ *γ*55, ⏑ ⏑ *θ*350; -*άων'* *Ω*26 [⏑̲–⏑̲] *κυανοχαῖτα*, -*άων* *Ξ*390, *N*563, -*άων* *A*400, *N*351 [⏑̲–⏑̲] -*άων ἐνοσίχθων* *H*445 = *Φ*287, *N*34. 65. 231 = *ν*146 ≅ *Y*132, *N*554, *Ξ*384, *O*41. 205 = *θ*354, *Y*63. 291. 318 = *ν*159, *Y*330, *α*74, *ε*339. 366, *η*56. 271, *ι*283, *λ*252, Op.667, Hes.fr.30,32, fr.33a,13, fr.43a,55, Heges.fr.3,1 p.166 Dav.; ⏑-*άων καὶ* ⏑ *Ἀπόλλων* *M*17. 34, h.Ven.24, Hes.fr.235,5, ⏑ ⏑ *Ἀθήνη* (vgl. unten *Y*115) *Φ*284; -*άων δὲ μεθήσει* / *πόρ' αὐτούς* *α*77 / *Ψ*277; -*άων ἐδάμασσεν* *N*434, *λ*399. 406 = *ω*109$^{med.ex.}$; -*άων ἐχολώθη* / *ἐτίναξε* / *ἐπέλασσεν* *N*206 / *Y*57 / *δ*500; -*αον* (-*άων*, -*άον*, *Ποσίδαον* vv.ll.) *καὶ Ἀθήνη* (vgl. oben *Φ*284) *Y*115; -*αον* (-*άων* v.l.) *ἐπάμυνε* *Ξ*357; -*άων'* *ἀγάσασθαι* *θ*565 = *ν*173$^{med.ex.}$ 3 fünfs. [⏑̲–⏑̲⏑̲] -*άωνος* *Φ*477, *α*20, Hes.fr.10a,102 = fr.43a,81; *Ποσει*]*δάωνος* fr.150,27, Chersias fr.2,1 p.165 Dav.; -*άωνι* *γ*333; -*άωνα μέγαν θεόν* *Θ*200; -*άωνα θεὸν μέγαν* h.22,1; -*άωνα* *θ*344, Th.15 [⏑̲–⏑̲⏑̲] -*άωνος* *N*19, *Y*67, *δ*386, *ε*446 -*άωνι ἄναχτι* (vgl. unten Akk.) *O*57. 158, *γ*43. 54, *ι*412. 526, *λ*130 ≅ *ψ*277, *ν*185, Hes. fr.43a,68, fr.136,17; -*άωνι μάχεσθαι* / *μιγῆναι* / *μιγεῖσα* *ν*341 / *λ*306 / *α*73; -*άωνι δὲ ταύρων* / *ταύρους* / *νίκην* *γ*178 / *ν*181 / *Φ*472; -*άωνα ἄναχτα* *O*8 (vgl. oben Dat.) [⏑̲–⏑̲×] *Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρν*⏑*ον δὲ* -*άωνι*, *B*479; *ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρ*⏑ ⏑ *Λ*728 4 uns. Hes.fr.31,1 – in Prosaref.: Hes.fr.17b. 19. 43c. 87. 148a. b. 149. 184. 188A. 223, Cypr. p.32,70 Dav., Theb.fr.6^{A-C} p.24f. Dav., Nosti fr.1 p.68 Dav.; Asius fr.7 p.90 Dav., Conon fr.1 p.142 Dav.

L 1 allg., religionsgeschichtl. [1]Nilsson, Griech. Feste 64–79; [2]ders., GrR 444–52; [3]Carnoy, MB 28, 1924, 175–8; [4]Wilamowitz, GlH I207–12, II142f., 329–32; [5]Otto, Götter Griechenlands 30. 155–7; [6]Robert, LEC 16, 1948, 201–20; [7]Schachermayr, Pos. u. d. Entstehung des gr. Götterglaubens, Salzburg 1950; [8]Schweitzer, Gn. 24, 1952, 385–95 (Rez. L[7]); [9]Wüst, RE XXII 1, 1953, 446–557; [10]van der Valk, BO 19, 1953, 253f. (Rez. L[7]); [11]Burkert, Kl.Schr. I105–16 = RhM 103, 1960, 130–44; [12]ders., GrR 214–9; [13]L.R.Palmer, Mycenaeans and Minoans, London 1961, 120–31; [14]ders., The Interpretation of Myc. Gr. Texts, Oxford 1963; [15]E.Simon, d. Götter der Gr., München 1969, 66–90; [16]dies., LIMC VI 2 446–9; [17]M.Détienne, RHR 178, 1970, 133–77; [18]W.Pötscher, Kl.P. s.v. Pos.; [19]ders., Aspekte u. Probleme der min. Rel., Zürich / New York 1990, 8f. 71–3; [20]ders., GB 17, 1990, 27–47; 2 Ilias [21]Kullmann, Wirken d. Götter; [22]Reinhardt, Ilias 278–307; [23]A.Paul, D. Barmherzigk. der Götter im gr. Epos, Diss. Wien 1969, 79–84; [24]Michel, Erläuterungen 24–66; [25]Erbse, Götter 102–15; [26]M.Schäfer, D. Götterstreit in d. Il., Stuttgart 1990; 3 Odyssee (s. auch L[11], L[23] 104) [27]Jörgensen, H. 39, 1904, 357–82; [28]M.van der Valk, Beiträge zur Nekyia, Kampen 1935, 19–50; [29]K.Reinhardt, Tradition und Geist, Göttingen 1960, 69–124; [30]Erbse, Beitr. Verst. Od. 24f. 144–8; [31]B.Fenik, Studies in the Odyssey (= H. Einzelschr. 30), Wiesbaden 1974, 208–32; [32]Lidov, Arethusa 10, 1977, 227–36; [33]Schwabl, WS 91 (N.R. 12), 1978, 5–28; [34]Ch.Segal, Singers, Heroes, and Gods in the Od., ⏑Ithaca & London⏑ 1994, 195–227; [35]E.Cook, The Od. in Athens, ⏑ ⏑ 1995

B Disposition: 1 Genealogie 1a Geburt 1b Sprosse 1c Enkel 1d Völker 1e Geliebte 2 Epith. u. Antonyme 2a bei Hom. 2b außerh. Hom.s 3 Religionsgeschichtl. Aspekte 3a Vorgeschichtliches 3b P. als Universalgott, Zeusrivale 3c Vbd. m. Hades 3d Vbd. m. Pferden / Wagen 3e Vbd. m. Stier 3f Vbd. m. Meer u. Meerestieren 3g Vbd. m. Erdbeben 3h Vbd. m. Mauern 3i Vbd. m. Medizin 3j Vbd. m. Verwandlungsfähigk. 3k Wohnsitz / heilige Stätten 3l Opfer an P. 3m Gebete an P. 3n P.s Insignien 4 P. in d. Ilias 4a akt. Auftreten in d. Handlung 4b außerhalb der Handlg. bzw. in passiver Rolle 4c Charakterisierung 4cα Stellung unter d. Göttern 4cβ Stellung im Troiakonflikt 5 P. in d. Odyssee 5a Handlung: Auflistung 5b Handlung: Auswertung 5bα *δ*499–511 5bβ *ε*282–381 5bγ *ν*125–164 5bδ *ν*131–3 5bε Anzeichen von P.s Handeln in dir.R. der Nichtolympier (einschl. *ι*–*μ*) 5c Charakterisierung 6 Hes. 7 Hymnen 8 ep. Fragmente

1 Genealogie: 1a Geburt: zweiter Sohn von Kronos u. Rheia (Th.453–7, *N*345, *O*187f.): urspr. nach Hades u. vor Zeus geboren, bei der 'zweiten Geburt' in umgekehrter Reihenfolge (Th.494, vgl. h.Ven.22f.) kommt er nach Zeus. Letztere Geburtsfolge ist f. Hom. maßgeblich (*N*355, *O*204, vgl. *Δ*59; zu *ν*142 s. 5c am Anf.) 1b Sprosse (29 Söhne, 4 Töchter, 2 Pferde) in alphab. Reihenfolge: Abas (m. Arethusa, Hes. fr.188A [Prosaref.], fr.244; s. West, Cat. 99); Aigaion = Briareos (*A*404 *πατρός* wahrsch. = P., s. s.v. *Αἰγαίων* sowie Kirk, Iliad, u. Basler Komm. z.St.; würde dann gg. seinen V. antreten); Aithousa (m. Alkyone 4, s.u. 8 am Ende); Ankaios, König der Leleger (m. Astypalaia, Asius fr.7 p.90 Dav.); Arion (m. Erinys, *Ψ*346f., Theb.fr.6^{A-C} p.24f. Dav.); Aspledon (m. Mideia, Chersias fr.2 p. 165 Dav.); Belleroph. (m. Eurynome od. Eurymede [s. West, Cat. 69 A.89] Hes.fr.43a,80f. bzw. m. Mestra, s. Schol. *Z*191b[1]; and. Kirk, Iliad z.St.); Boutes (Hes.fr.223 [Prosaref.]; s. West, Cat. 109); Briareos: s.o. Aigaion; Chrysaor: s.u. Pegasos; Ephialtes: s.u. Otos; Euphemos (m. Mekionike, Hes.fr.253,1–3); Euryp. (s.d. B II) m. Mestra, Hes.fr.43a,55–9; Eurytos u. Kteatos (d. Molionen/Aktorionen), m. Moline (s. s.v. *Μολίνη* u. *Μολίων*, *Λ*750f., *N*185 + 206f., Hes.fr.17a,13–6, fr.17b [Prosaref.]); Kyknos (M. unbek., s. s.v. *Κύκνος* B II); Hyperenor (⏑m. Alkyone 4, s.u. 8 am Ende⏑); Hyrieus (⏑ ⏑); Kymopoleia (M. unbek., Th.819); Lamia, M. der Sibylle (Eumel.fr.12 p.101 Dav.); Laestrygon? (s. West, Cat. 85, Hes.fr.150,27); Lykos (m. Kelaino, s.u. 8 am Ende); Mach. u. Podaleirios (Iliupers.fr.1 p.63 Dav.; sonst immer S.e von Asklepios); Nauplios (m. Amymone, Nosti fr.1 p.68 Dav.); Nausithoos (m. Periboia, *η*56f.); Nel. u. Pelias (m. Tyro, *λ*254, Hes.fr.30,32, fr.31,1; vgl. unten 3d zu *Ψ*307. 584); Oioklos (m. Askre, Heges.fr.3 p.166 Dav.); Orion (m. Euryale, Hes.fr.148a [Prosaref.], anders fr.148b [Prosaref.]; vgl. auch fr.149); Otos u. Ephialtes (d. Aloaden), m. Iphimedeia (*λ*305–8, Hes.fr.19 [Prosaref.]); Pelias: s.o. Nel.; Podaleirios: s.o. Mach.; Polyphem (m. Thoosa, *α*70–3); Pegasos u. Chrysaor (vermutl. nicht auch noch Echidna, s. West zu *ἡ δ'* Th.295) m. Medusa (Th.277–81); Triton (m. Amphitrite, Th.930f.); Name(n) unbek.: Hes.fr.10a,103, fr.136,17 (s.u. 6) 1c Enkel (soweit als solche im Kontext erwähnt bzw. relevant): Alkin. (S. des Nausithoos *η*63); Amphim. (S. des Molionen Kteatos, *N*185. 206f.); Geryoneus (S. des Chrysaor, Th.287); Periklymenos (S. des Nel., Hes.fr.33a,12); unbek. (Hes.fr.136,17–9, s.u. 6) 1d Völker (bzw. deren Stammväter): Phäaken (*ν*130, vgl. *η*56–66), die Schwarzen (*Μέλανες*), Aithiopen, die Unterirdischen (*Κατουδαῖοι*), Pygmäen (Hes.fr.150,17–9), Laestrygonen (Hes.fr.150,26f., s. s.v. *Λάμος*) 1e Geliebte des P. (vgl. Hes.fr.1,17): Amphitrite (Th.930); Amymone (Nosti fr.1 p. 68 Dav.); Arethusa (Hes. fr.188a [Prosaref.], fr.244,8); Askre (Heges.fr.3 p, 166 Dav.); Astypalaia (Asius fr.7 p.90 Dav.); Erinys (Theb.fr.6c p.25 Dav.); Euryale (Hes.fr.148a [Prosaref.]); Eurymede od. Eurynome (s. 1b zu Belleroph.); Iphimedeia (*λ*305f., Hes.fr.19 [Prosaref.], fr.43c); Kainis (Hes.fr.97 [Prosaref.]); Kanake?

(Hes. fr. 10a,102, s.u. 6); Manto? (Hes. fr. 136,17, s.u. 6); Medusa (Th. 278); Mekionike (Hes. fr. 253,2); Mestra (Hes. fr. 43a,55. 68, fr. 43c [Prosaref.], vgl. 1b zu Belleroph.); Mideia (Chersias fr. 2 p. 165 Dav.); Moline (s. 1b zu Eurytos); Periboia B II (η 56 f.); Pronoe? (Hes. fr. 136,17, s.u. 6); Thoosa (α 70–3); Tyro (λ 235–59, vgl. unten 6: Hes. fr. 30,32+)

2 Epith. u. Antonyme: **2a** bei Hom.: (verkürzte Fassung von Dee, Epith. for Gods 118–23): nur f. P. gebraucht (in versch. Formen u. Kombinationen, s. Dee u. s.vv. Abschnitt M): *Γαιήοχος* (⌞Großschreibg., weil stets Antonym od. Appos., nie Epith.⌟), *Ἑλικώνιος*, (Epith., Großschreibg., weil ON) *Ἐννοσίγαιος* (⌞ ⌟), *Ἐ/ἐνοσίχθων, εὐρυσθενής, πατροκασίγνητος*; auch f. andere gebraucht: *ἀδελφεός* (präd.), *ἄναξ, ἄριστος, αὐτοκασίγνητον καὶ δαέρα, θεός* (s.u.), *κλυτός, κραταιός, κρείων, Κ/κυανοχαίτης, μέγας, πατήρ, πρεσβύτατος, υἱός*; nicht bei Dee: *δαίμων* ε 421, viell. μ 169. 295; *θεός* als Bez. von Pos. (stets Antonym außer Θ 200; Stt. mit * nicht bei Dee; zu den Stt. m. ? s. 5bε): Θ 200, N 82. 239, Y 327, *Φ 299, *Ψ 364, γ 9. 158?. *173?, 183?. 420, ϑ 570, λ 101. 244. 246 *μ 38?, nicht δ 181 (*pace* Dee): Sprecher weiß nicht, welcher Gott (vgl. Z 191); sonst noch viell. (implizit) *Αἰγαῖος*, s. Kirk, Iliad zu A 403–4); präd. Adj.: *ὁμότιμος*. – *κλυτὸς Ἐννοσίγαιος* u. *κρείων Ἐνοσίχθων* metr. gleichw., erstere viell. aus Akk.form entstanden **2b** außerh. Hom.s (f. Hes. s. Mureddu, Formula 46–9, f. den Kat. Meier, Ep. Formel 43–6; im folg. nur die ausschl. f. P. verwendeten Bez. angeführt; stets VE-Formel, wenn nicht anders vermerkt; * = nichthom.): Nom.: *Κυανοχαίτης* Th. 278 (u. Hes. fr. 1,17?); **βαρύκτυπος* ⌞*Ἐννοσίγαιος*⌟ Th. 818; ⌞ ⌟ Hes. fr. 244,8; *-άων ἐνοσίχθων* Op. 667, Hes. fr. 30,32, 33a,13; 43a,55; **ταύρεος Ἐννοσίγαιος* Sc. 104; **-άων λ*[(*δ*[*αμασίχθων* Körte) Hes. fr. 31,1; **Ταυρών* ci. West Hes. fr. 145,14 Vok.: *⌞*Ἐννοσίγαιε*⌟ (vor troch. Zäs.) h. 22,4; **-αον γαιήοχε, κυανοχαῖτα* h. 22,6; *μάκαρ* ⏑[⏑⏑] h. 22,7; **-άων μεγαλοσθενές* ⌞ ⌟ Vit. p. 11,1 Gen.: **ἐρικτύπου Ἐννοσιγαίου* Th. 930; **γαιήοχου Ἐννοσιγαίου* Hes. fr. 17a,13; **κρείοντος Ἐρικτύπου* (vor buk. Dih.) Hes. fr. 150,19; **-άωνος ἐρισθενέος* [⏑⏑–⏑⏑⏑⏑⏑] Hes. fr. 150,27; **ἐρισφαράγου Γαιηόχου* (vor buk. Dih.) h. Merc. 187; vgl. noch Hes. fr. 244,13 *ἄ*]*νακτος* Dat.: *-άωνι ἄνακτι* Hes. fr. 43a,68, 136,17; **ἐρικτύπῳ* ⌞*Ἐννοσιγαίῳ*⌟ Th. 441, Hes. fr. 17a,15; *γαιήοχῳ* ⌞ ⌟ Hes. fr. 253,2; Akk.: **-άωνα γαιήοχον* ⌞*Ἐννοσίγαιον*⌟ Th. 15 (zu *γαῖ* s. West z.St.; metr. korrekte Altern. *θεὸν μεγάν* h. 22,1 u. *μέγαν θεόν* Θ 200); **ἐρίκτυπον* ⌞ ⌟ Th. 456; *-άωνα*, **θεὸν μέγαν* (vor buk. Dih.) h. 22,1; **γαίης κινητῆρα καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης* ' **πόντιον* h. 22,2 f.

3 Rel.geschichtliche Aspekte Vorbem.: P. als Meeresgott (3f) u. als (verdrängter) Zeusrivale (3a. b) sind d. einzigen zwei Aspekte, die f. d. P.-Gestalt der Il. u. Od. konstitutiv sind

3a Vorgeschichtliches: Nach L[7] entstand P. als Synthese e.s idg. pferdgestaltigen Gottes (vbd. m. Gewässer, Verwandlungsfähigk., Tod) u. e.s äg. Erdgottes ('Gatte der Erdmutter', s. E), dessen Tier d. Stier war; im 2. Jahrtausend war er Universalgott, bis er im Zuge der dor. Einwanderg. von Zeus (sowie als Gott d. Unterwelt von Hades) verdrängt wurde; sodann wurde P. von den auswanderndn Ioniern 'mitgenommen' und zum Meeresgott umgemünzt (<'Gott der Gewässer', od., da Salz- u. Süßwasser grundverschiedene Bed. haben [vgl. Nyman in E], <'See-Erschütterer' <'Erderschütterer'). Im wesentl. zustimmend zu dieser Darst. L[8, 10, 18–20], ablehnend L[2] (Gott der Gewässer, auch der unterird., daher Erderschütterer; nie höchster Gott), L[15, 16] (äg. Meeres- u. Erdgott, mußte sich mit dem idg. Zeus arrangieren), L[12]; Palmer (L[13, 14]) betont Beziehungen zu vorderoriental. Göttern, u.a. zum sumer. Enki (vgl. E). In hist. Zeit wurde P. bes. auf dem Peloponnes (Süden, Arkadien), in Böotien u. Ionien verehrt (vgl. 3k). Zum myk. Pos. s. Privitera, StudUrb 39, 1965, 180–238; Gérard-Rousseau, Mentions religieuses 181–5; Adrados, Minos 11, 1972, 170–202

3b P. als Universalgott, Zeusrivale, nach ihm zweitmächtigster Gott, mächtiger, kräftiger Gott: f. Hom. s.u. 4c, 5c; Hes.: s. West zu Th. 930; h. 22,1 *θεὸν μέγαν*; Epith. *μεγαλοσθενές* (s.d.) Vit. p. 11,1

3c Vbd. m. Hades, Unterwelt (vgl. unten 3g): Epith. *κυανοχαίτης* (sonst nur von Hades u. P.s Sproß Arion); vgl. Hades' Epith. *κλυτόπωλος* m. P. als Pferdegott (s. unten 3d); Einsperren der Titanen in Tartaros Th. 732; Sohn Triton 'hat Stamm des Meeres' (Th. 931 f., s. West z.St.);

3d Vbd. m. Pferden / Wagen: Wagenfahrt N 23 ff. (allerd. fahren auch Zeus, Hera u. Ath.: E 720 ff., Θ 41 ff. 374); P. schenkte Pel. unsterbl. Pferde (Ψ 277, kontrast. Π 867, P 443, s. Kullmann, Quellen 213); hat Antil. in Wagenrennen unterrichtet (Ψ 307), allerd. nb. Zeus; P. hier viell. eher als Stammv. u. Schutzgott der Neleiden (s. s.v. *Νέστωρ* B1ea) erwähnt? Ebs. Ψ 581–5: Men. läßt Antil. e.n Eid bei P. schwören u. dabei d. Pferde (od. den Wagen?) berühren; Ψ 346 f.: P. Vater des Arion (s.d. u. Richardson, Iliad z.St.). h. 22,5: Götter gaben P. zweifache *τιμή*: Pferde zu zähmen u. Schiffe zu retten; h. Ap. 230–8: Beschr. eines kult. Brauchs beim P.-Heiligtum in Onchestos (s.u. 3k); sonst keine kult. Vbd.en (es gab Pos.kult m. Pferdeopfern [L[9] 505], u. die der Teir.-Anweisung an Od. λ 119 ff. zugrundeliegende Sage [s. Lit. bei Heubeck, Odyssey z.St.] bezog sich auf P. Hippios, nicht auf den Seegott, s.u. 3f); Vbd. m. dem troj. Pferd (L[7] 189–203, Hölscher, Odyssee 61–3) nicht nachweisbar im fgrE (vgl. noch Bremmer, MusAfr 1, 1972, 4–8); In Y 223 begattet Boreas (nicht P.) Stuten; d. Bez. *ἁλὸς* ⌞*ἵπποι*⌟ δ 708 f. Schiffe nur Vgl. (⌞ ⌟ = Wagen), keine Anspielg. auf P. Hippios **3e** Vbd. m. Stier: Stiere als Opfertiere f. P.: s.u. 31; Epith. *ταύρεος* Sc. 104; *Ταυρών* ci. West Hes. fr. 145,14; Pos. schickt Stier an Minos Hes. fr. 145 (Wortlaut nicht erhalten)

3f Vbd. m. Meer u. Meerestieren (nie m. Flüssen / Quellen außer λ 241 [kontrast. ε 445 f.]; auch and. Götter können Wind u. Wogen beeinflussen, z.B. Ap. A 479, Kal. ε 268, Ath. ε 383–5; Aeol. $\varkappa$ 19 ff., Kirke λ 6–8 u. insbes. Zeus, s.d. B13b): Od. u.a. beten zu P. am Gestade I 182–4 (s.u. 4b); Ach. hofft I 362, daß P. gute Fahrt verleihen wird; Wagenfahrt übers Meer von Aigai (Palast auf Meeresboden) nach Tr. N 20–38 (vgl. ε 381); während P. den Kampf anführt, braust d. Meer auf Ξ 392; Verteilung der Welt zwischen Zeus, P. u. Hades (P. bekommt d. Meer) O 190 f., h. 22,2 f. 5. 7; zieht sich zurück ins Meer O 218 f. 222 f. (vgl. ϑ 361 f.); Rückkehr von dort auf Ol. Y 13 f.; Mentor-Ath. betet um Tel.' Heimkehr γ 60 f.; *θεός* (wohl = P., s.u. 5bε) rät zu (u. hilft bei) Überquerung der Ägäis (γ 173–9); Proteus kennt als Diener von P. alle Meerestiefen δ 386; P. bringt Aias an Land δ 500; erhebt Sturm gg. Od. ε 291–6. 366; hat Phäaken bes. Schiffahrt-Fähigk. gewährt η 34–6, bereut dies ϑ 557–66, ν 173 f. (s.u. 5bγ); 'Gott des Schiffbruchs' ι 283, λ 399. 406, ψ 234 f., ω 109; Od. soll dort, wo man das Meer nicht kennt, P. ein Opfer bringen λ 121 ff. (s.o. 3d); gg. Charybdis sogar P. machtlos μ 107; wird nb. Hek. von Seeleuten angerufen Th. 440 f.; P. See-Erschütterer h. 22,2; Epith. *πόντιον* h. 22,3; Götter gaben P. zweifache *τιμή*: Pferde zu zähmen u. Schiffe zu retten h. 22,5; P. möge Schiffahrende beschützen h. 22,7; P. möge gute Hin- u. Rückfahrt verleihen Vit. p. 11,4 f. Daß f. Hom. P. primär Meeresgott ist, geht aus der *δασμός*-Gesch. O 190 f. u. der Teir.-Anweisung (P.-Verehrung zu verbreiten bis ins Landesinnere) hervor. – Meerestiere: *κῆτεα* 'erkennen ihren Herrn' Od. fürchtet, e. *δαίμων* (wohl = P., s. ε 423) könnte e. N 27 f.; *μέγα κῆτον* auf ihn hetzen ε 421; das Y 147 erwähnte Meeres-

ungeheuer war von P. gesandt worden (was allerd. unerwähnt bleibt); d. *ἱερὸς ἰχθύς* *Π* 407 wohl dem P. heilig (s.u. 3l)

3g Vbd. m. Erdbeben (vgl. oben 3c; auch Art. läßt d. Erde beben h. 27,6–9 [vgl. Hera u. Hypnos *Ξ* 285], ebs. Zeus *A* 528–30, Th. 458): Epith. / Antonyme *ἐννοσίγαιος*, *ἐνοσίχθων*, *ἐρίκτυπος* (s.d. u. vgl. West zu Op. 667), *βαρύκτυπος*, *ἐρισφάραγος*, *κινητήρ*, viell. auch *γαιήοχος*; unter P.s Schritten bebt d. Erde *N* 17–9, *Y* 57–65 (kontrast. Ap. *A* 46 ff.); Erd- u. See-Erschüterer h. 22,2; erdbebenähnl. auch d. Beseitigen der gr. Mauer (*M* 27–9) u. d. Spalten e.s Felsen (*δ* 506 f.), jew. m. Dreizack; sein Vorsatz, den Phäaken *ὅρος πόλει ⌊ἀμφικάλυψαι⌋* (*ν* 152⁺) ist, je nach Auslegung von ⌊ ⌋ (s.d.), entweder ⌊als e. Art⌋ Erdbeben od. ⌊ ⌋ Mauerbau (s.u. 3h) zu verstehen

3h Vbd. m. Mauern (vgl. L⁹ § 16): troj. Mauer lt. *H* 452 f. (P. spricht zu Zeus) von P. u. Ap. erbaut (ebs. Hes. fr. 235,4 f.), dagg. lt. *Φ* 441–9 (P. spricht zu Ap.) von P. allein (vgl. Richardson, Iliad zu *Φ* 441–57 sowie unten 4a zu *H* 445–53); diesbezügl. unbestimmt Pan. fr. 16,2 f. p. 123 Dav. (16,3ᵉˣ ≅ *Φ* 444ᵉˣ); *H* 446 ff.: P. zeigt sich verärgert über d. gr. Mauer, die erbaut wurde ohne vorherige Hekatomben 'an d. Götter' (also nicht nur an ihn, was darauf hindeutet, daß d. 'Mauergott'-Aspekt in d. Il. nicht aktiv ist; kontrast. Gebet an 'Schützengott' Ap. *Ψ* 863 ff.), s. auch unten 4cβ; zerstört d. gr. Mauer (m. Zeus' Einverständnis *H* 459–462, zus. m. Ap. u. Zeus) nach Abzug der Gr. (*M* 13–35); *Y* 144–9: P. setzt sich auf d. 'Her.mauer' (daß diese weder von P. noch in seinem Sinne, sondern geradezu gg. ihn erbaut worden war, vgl. oben 3f, wird nicht thematisiert); zu *ν* 152⁺ *ὅρος πόλει ἀμφικαλύψαι* s.o. 3g; Th. 732 f.: P. baut bronzene Tore u. Mauer um Tartaros, um d. Titanen einzusperren (s. West z.St.); Sc. 104 f.: P. waltet über Thebens Mauer (s. *κρήδεμνον* B 2) u. schützt d. Stadt

3i Vbd. m. Medizin (s.o. 3a): *ι* 520 f.: d. geblendete Polyphemos hofft (doch Od. verneint 525), sein V. P. werde ihn, wenn er will, heilen 'und sonst keiner der Götter od. Menschen'; dieser Zusatz legt nahe, daß nur P. dazu imstande wäre (vgl. *μ* 107); auch der Rat der and. Kyklopen *ι* 412 scheint anzudeuten, daß P. 'Zeus' Krankh.' (Wahnsinn) heilen könnte. Il. pers. fr. 1 p. 63 Dav.: P. Vater der Brüder Mach. (Chirurg, ⌊vgl. oben zu *ι* ⌋520 f.) u. Podaleirios (Internist, ⌊ ⌋412) **3j** Vbd. m. Verwandlungsfähigk. (vgl. Ninck, Bed. des Wassers ..., Ph. Suppl. 14, 1921 [= Darmstadt 1967] 138 ff., bes. 153 A.1): P. schenkte sie seinem Enkel Periklymenos (Hes. fr. 33a,13 ff., 43c,10) u. seiner Geliebten *Μήστρη* (s.d.); P.s Diener Proteus hat sie inne. Anders d. Verwandlg. der P.-Geliebten Kainis in Kaineus (s.u. 6: einmalig, keine Fähigk.) sowie (in d. Il., s.u. 4a) P.s Verwandlg. in Kalchas, Thoas, e.n alten Mann (and. Götter verwandeln sich auch)

3k Wohnsitz / heilige Stätten: Bei Hom. befindet sich P. i.d.R. auf dem Ol.: *H* 443 ff., *Θ* 198 ff., *Ω* 26; P.s zeitweilige Abwesenh. *α* 22 ff., sofort von Ath. ausgenutzt, bestätigt dies nur, ebs. wie d. Umstände seines Rückzugs (*O* 218 f.) ins Meer (nach Aigai, s. *N* 21?), wo er bleibt, bis er *Y* 13 f. von dort wieder zum Ol. gebeten wird (vgl. Ares u. Aphr. *θ* 361–6, kontrast. Hera u. Ath. *Θ* 444 f. [bleiben auf d. Ol.], Thetis u. Hades [selten bzw. nie auf d. Ol.]). P.s heilige Stätten sind Aigai (s.d.; viell. noch zu ergänzen nach Vit. p. 11,1, s. Markwald, Hom. Epigr. 126 f.), d. Stadt Helike (s.d.), d. Berg Helikon (s.d.); Mykale (falls *Y* 403–5 tats. auf Panionienfest bezogen, s. s.v. *Ἑλικώνιος* u. Edwards, Iliad z.St.); Schutzgott von Theben (Sc. 104 f.); Orion gründet P.-Heiligtum bei Peloris auf Sizilien (Hes. fr. 149 [Prosaref.]); Onchestos (s.d. sowie Teffeteller, JHS 121, 2001, 159-66⁺); Gemeinsames Heiligtum für P. u. Gaia bei Delphi (Mus. fr. 11,2 p. 24 Diels); Verehrung in Pylos (*γ* 4 ff.) durch d. myk. Tafeln bestätigt (s.o. 3a am Ende); Korinth ist P. (u. Helios) geweiht (Eumel. fr. 12 p. 101 Dav.); ferner d. Länder jener Völker, deren Stammv. P. ist (s.o. 1d); viell. noch Geraistos (s.d.) sowie Sunion; fiktiv: Posideion auf Scheria (*ζ* 266)

3l Opfer an P.: 6× (1ⁱ, 5ᵒ), davon 3× im Rahmen e.s festen Brauchs (beim Panionienfest in Mykale *Y* 403–5, bei den Aithiopen *α* 25, in Nestors Pylos *γ* 4 ff.); 1× aus Dank für Gewährung guter Fahrt (Nestor, *γ* 178); 1× zur Unterstützung e.s Gebets, vgl. unten 3m (Phäaken, *ν* 181–7; in ihren Opfern bis dahin [*η* 179–81, *θ* 59 f., *ν* 24 f. 50–2] fand P. keine Erwähnung); 1× bei Ausführung e.r Anweisung (des Teir., *λ* 126–134 ≅ *ψ* 273–81). Geopfert werden ⌊Stiere⌋ (*Y* 403–5, *γ* 6–8 [9×9 ⌊ ⌋], *γ* 178, *ν* 181 f. [12 ⌊ ⌋]; ⌊ ⌋ u. Widder (*α* 25, Hekatombe); Stier–Widder–Eber (*λ* 126–134 ≅ *ψ* 273–81); Wein (*γ* 40–64, 332–4), vgl. auch *B* 550 (Stier- u. Widderopfer an den P. nahestehenden Erechtheus, s. s.v. u. L³⁵ 137). Pferdopfer ⌊nicht erwähnt⌋ (vgl. oben 3d); Thunfischopfer (s. L⁹ § 26; ⌊Thomson, Fishes⌋ 86) ebf. ⌊ ⌋, allerd. dürfte m. dem 'heiligen Fisch' *Π* 407 (s. *ἱερός* B I 6) d. Thunfisch gemeint sein, denn der zweite große u. mit P. vbd. 'Fisch', d. Delphin, wurde nicht gefangen (s. ⌊ ⌋ 53; Gl. schildert Fang m. Speer od. Dreizack, s. West zu Th. 442–3, ⌊ ⌋ 86)

3m Gebete an P. (h. 22 nicht mitgezählt): 5× (1ⁱ, 3ᵒ, 1ᵉ, dir. R. außer *I* 182–4), davon 2× m. Opfer vbd. (*γ* 55–61: Opfer primär; *ν* 180–7: Gebet primär), 3× m. Einzelanliegen: *I* 182–4 (Od. u.a.: Ach. möge sich überreden lassen, sich am Kampf zu beteiligen; zur Wahl von P. als Adressaten s.u. 5b), *ι* 528–35 (Polyphem: P. möge Od. strafen); *ν* 180–7 (Phäaken: P. möge nicht *ὅρος πόλει ἀμφικαλύψειν*), 2× mit mehrf. Wunsch: *γ* 55–61 (Ath. in Mentors Gestalt); Vit. p. 11 (s.u.); ⌊Hilfe bei Schiffahrt⌋ nur Vit. p. 11 (⌊ ⌋ bestimmend f. P. als Adressat) u. *γ* 60 (*νέεσθαι*) erbeten

3n Insignien: Dreizack (*τρίαινα*), P.s eigtl. Attribut, lt. Tit. Cycl. ap. Apollod. 1,2,1 (p. 6 Ki. [Prosaref.]) Geschenk der Kyklopen, bei Hom. 3× erwähnt u. eingesetzt: beim Beseitigen der gr. Mauer *M* 27–9, Spalten e.s Felsen *δ* 506 f., Aufwühlen der Meeresoberfläche *ε* 291 f.; m. dem Seherstab (*σκηπάνιον*) als Teil seiner Kalchas-Tarnung verleiht P. den Aianten *N* 59–61 Energie (wie m. e.m Zauberstab, vgl. *κ* 237 f. 318 f.; vgl. 4a z.St.); e. angsteinflößendes Schwert (*ἄορ*, s.d. B 3) schwingt P. im offenen Kampf (*Ξ* 384–7); vgl. noch das Ruder (*ἐρετμόν*), das Od. als Symbol des Meeres u. damit des P. ins Landesinnere tragen soll *λ* 121 ff., *ψ* 268 ff.

4 P. in der Ilias **4a** akt. Auftreten in d. Handlung: P.s Auftreten ist beschränkt auf kurze Wortwechsel in *H* und *Θ* sowie ein zweimaliges Eingreifen im Kampf auf gr. Seite: *N* 1–*O* 218 f. (gg. ⌊Zeus' Wille⌋), *Y* 1–*Φ* 520 (gemäß ⌊ ⌋); schließl. wird er *Ω* 26 noch einmal erwähnt. Auffällig ist seine Abwesenh. in *E* (s. L²⁶ 19 f.) *H* 445–53 beschwert sich P. bei Zeus, daß die Gr. ohne Hekatomben an die Götter eine Mauer errichtet haben u. daß diese d. von ihm u. Ap. erbaute troj. Mauer in den Schatten stellen könnte (dagg. bez. er *Φ* 446–9 ggüber Ap. d. Mauer als sein Werk; viell. bezieht er im *H* Ap. ein, um f. d. Götter im allg. sprechen zu können, vgl. V. 450). Es drohe also Statusverlust f. d. Götter insgesamt u. f. ihn u. Ap. insbes.; als Zeus antwortet, daß er d. Mauer der Gr. später, nach deren Abzug, zerstören kann (vgl. unten 4b), gibt P. sich damit offenbar zufrieden: *Θ* 200 ff. zeigt, daß er keinen Groll gg. d. Gr. hegt, ja diese Möglichk. wird nicht einmal erwähnt: offenbar war den Zuhörern von vornherein klar, daß P. auf gr. Seite stand. Auch *N* 1 ff. richtet P. den Zeitpunkt seines Eingreifens nicht nach dem Mauerdurchbruch in *M*, sondern nach Zeus' Sichabwenden (and. u.a. L²⁴, Irmscher, Götterzorn⁺); zu P. als 'Mauergott' s.o. 3h sowie Jackson Knight,

CPh 26, 1931, 415–7; Maitland, CQ 49, 1999, 1–13; zur ganzen Szene vgl. *ν* 128 ff. – Während Zeus den Kampf vom Ida-Gebirge aus verfolgt, fordert Hera *Θ* 200 ff. P. auf, den bedrängten Gr. aus Mitleid u. wegen deren Geschenke zu helfen (202–4). P. will sich aber (Rede *Θ* 209–11) nicht mit dem 'viel stärkeren' Zeus anlegen (vgl. dessen Drohungen 7 ff.). Als Hera u. Ath. sich später trotzdem auf den Weg machen, läßt Zeus sie durch Iris zum Ol. zurückholen u. kehrt selbst vom Ida auch dorthin zurück; P. spannt ihm bei seiner Ankunft d. Pferde aus. – Als Hektor (Ende *M*) die gr. Mauer durchbrochen hat, scheint d. Kampf um d. Schiffe bevorzustehen u. wendet Zeus (wieder auf dem Ida) beruhigt seinen Blick ab (*N* 1 ff.); P., der von der Insel Samothrake aus sowohl die Schlacht wie auch Zeus' Verhalten verfolgt, ergreift nun d. Gelegenh., den Gr. zu helfen (Motiv: Mitleid *N* 15, vgl. *Θ* 202); das großartige Bild seines Gangs nach Aigai u. seiner Fahrt von dort zur troj. Ebene (Stationen seines Weges geogr. uns.; West, East 381 f. führt sumer. Parallele an) entspricht der Würde des Gottes (s.u. 4cα) wie auch der Bed. seines Eingreifens f. d. Il.-Handlg. (ähnlich wie e. Rüstungsszene vor einer Aristie); kontrast. P.s schmachvoller Abgang (*O* 168–219). Bis dahin steht P. den Gr. in der Schlacht bei, zuerst heimlich (*λάθρῃ N* 357), mal in Menschengestalt, mal unsichtbar (so ganz verläßt er sich doch nicht auf Zeus' Wegschauen; andrers. erkennt Hera ihn *Ξ* 153–6 sofort; zu P.s Erscheinungsformen s. D. B. Seward, Divine Disguises in the Iliad, Diss. Pittsburgh 1991, 155–63; L[21] 123–5; L[26] 83), ab *Ξ* 361 (sobald er erfahren hat, daß Zeus schläft) offen (viell. wagt er sich allerd. schon *Ξ* 147–51 mit seinem Kampfruf vor, s.u.). Dank seiner Unterstützung sind die Gr. am linken Flügel nah dem Sieg (*N* 674–8). – *N* 43 ff.: In Kalchas' Gestalt spornt P. die in vorderster Front kämpfenden Aianten (Rede *N* 47–58 m. 'ironischen' Elementen: V. 54. 55. 58), flößt ihnen dann mittels des Seherstabs Energie ein u. gibt ihnen durch seinen schnellen Abgang (wie, nicht als, e. Falke) zu erkennen, daß er nicht der alte (vgl. *N* 95) Kalchas, sondern e. Gott ist (*N* 62–72, insbes. Aias' Rede V. 68 ff. [der den wohl ebf. ungewöhnl. Einsatz des Seherstabs, vgl. 3n, nicht erwähnt]; vgl. unten zum Ruf des 'alten Mannes' *Ξ* 147 ff.). Sodann spornt er (als Kalchas) die hinteren Reihen der Gr. u. deren 7 Anführer an (Rede *N* 95–124), die daraufhin den Kampf wieder aufnehmen. Einer von ihnen, Teukros, kann noch Hektors Speerwurf ausweichen, aber an seiner Stelle wird P.s Enkel Amphim. getötet (182 ff.). P. ist erzürnt, reagiert aber wieder nicht impulsiv, sondern zieht sich ganz nach hinten zu den gr. Schiffen zurück (206–9). Dort spornt er in Thoas' Gestalt (s. Janko, Iliad zu 216–18) Idom. zum Kämpfen an (Dialog *N* 219–38) u. leitet so dessen Aristie ein (206–45); Idom. tötet Othryoneus, Asios u. Alkathoos (letzteren m. P.s Hilfe: 434 ff.; P. hier u. später unsichtbar, nicht mehr in Thoas' Gestalt?). Nach Idom.' Abzug (514 ff.) beschützt P. Antil. (hilft ihm 'passiv'): 554 f. 562 f. Dann einigt Hektor aber d. Flügel der Armee, und von P. (sowie vom gr. Teilsieg) ist in *N* keine Rede mehr. – Währenddessen (zur Chronologie *Ξ* 1–152) beraten Nestor u. die verwundeten Ag., Od. u. Diom. über d. verzweifelte Lage. Sie wollen mindestens durch ihre Präsenz in der Schlacht u. durch Anspornen die Niederlage abwenden (*Ξ* 1–134). P. kommt in d. Gestalt e.s alten Mannes (136) hinzu u. spricht Ag. ermutigend zu (139–46). Anschließend ruft er 'wie 9000 od. 10000 Mann' u. stürmt in d. Schlacht, was den Gr. Auftrieb gibt (die außergew. Intensität des Aufschreis hebt seine Tarnung auf, vgl. oben zum Abgang des 'Kalchas' *N* 62 ff.; hier allerd. keine Erkennung); zur ganzen Szene s. Frazer, H. 113, 1985, 1–9. Hera sieht vom Ol., wie P. sich abmüht (*ποιπνύοντα* V. 155; ist sie aufmerksam geworden durch den Aufschrei? Zeus, der viel näher ist, reagiert nicht; viell. schaute sie zufällig hin u. erkannte P. sofort, wie Zeus *O* 8), u. um ihm zu helfen, beschließt sie, Zeus durch Liebeslist eingreifunfähig zu machen (*Ξ* 153–353). Heras Komplize Hypnos richtet P. (*Ξ* 354 ff.) aus, daß Zeus schläft u. P. die Gr. jetzt rückhaltlos (*πρόφρων*) unterstützen soll. Sofort spricht P. ihnen zu (*Ξ* 364–77; in eigener Gestalt, vgl. *ἐγών* 374?), macht ihnen Mut u. schlägt Waffentausch vor. Sodann geht er in d. Schlacht voran m. einem 'Wunderschwert'. P. u. Hektor ziehen jetzt das 'Seil des Krieges'; d. Meer braust mit auf (*Ξ* 388–93). Aias verwundet Hektor, Pos. führt die Gr. zum Sieg (*Ξ* 510). Als Zeus aufwacht, sieht er P. unter den Gr. (*O* 8) u. macht dafür Hera verantwortl. (14 f. 33, s. Janko, Iliad zu *O* 31–3). Diese schwört, P. nicht angestiftet zu haben; er habe wohl aus eigenem Antrieb, aus Mitleid m. den Gr., gehandelt. Auf ihren Vorschlag, sich als Vermittlerin einzuschalten, geht Zeus nicht ein. Stattdessen heißt er sie, ihm Iris u. Ap. zu schicken. Iris schickt er sodann zu P. Diesen empört bes. Zeus' Weigerung, ihn als Gleichrangigen (*ἶσον* 167. 183) anzuerkennen (vgl. oben 4cα): er führt d. Gesch. der Weltverteilung zw. Zeus, Hades u. ihm an, bei der d. Erde keinem zufiel. In 2. Instanz gibt P. doch nach (erkennt Zeus' überlegene Stärke u. Vorrechte als Erstgeborener implizit an), beharrt aber auf Isotimie (*O* 208–10) u. läßt ausrichten, daß d. Zorn der pro-gr. Götter unheilbar sein werde, falls Zeus Troja schonen sollte (Streit zw. Zeus u. P. zeigt Parallele zu jenem zw. Ag. u. Ach. in *A* auf, s. L[21] 284 f., Muellner, The Anger of Ach., Ithaca & London 1996, 29 f. 109 f. 113–6, Lowenstam, Scepter 73–6; vgl. L[26] 99–102 über rechtshist. Aspekte). Dann zieht er sich ins Meer zurück (*O* 218 f.; kontrast. sein großartiger Einzug *N* 17 ff.; *ἰών* suggeriert 'zu Fuß', das *N* 32 ff. abgestellte Gespann ist vergessen). *Y* 4 läßt Zeus d. Götter von Themis zus.rufen, und auch P. kommt (aus dem Meer, wo er seit *O* 219 verbleibt). P. spricht (*Y* 16–18) als erster (seiner Stellung als *primus inter pares* im nachfolgenden Geschehen entsprechend); Zeus ermuntert die Götter, sich am Krieg zu beteiligen. Aufzählg. der pro-gr. u. pro-troj. Götter (33–40). Ath. schreit auf gr., Ares auf troj. Seite, Zeus donnert, P. verursacht (57–65) e. Erdbeben (ohne erkennbare Vorteile f. d. Gr.). Aufstellg. der Götterpaare: P. gg.über Ap. (67 f., Forts. *Φ* 435) usw.; 79 ff.: Ap. hetzt Aen. gg. Ach., worauf Hera Unterstützg. f. Ach. fordert; P. findet das vorläufig unnötig (Rede 133–43); er möchte e.n Götterkampf vermeiden, d. Götter sollen zuschauen; sollten d. pro-troj. Götter es wagen, in den Kampf einzugreifen, werden wir sie schlagen (134 f. ~ *Θ* 210 f.). Er geht den pro-gr. Göttern vor zur Her.-Mauer, wo alle Platz nehmen; d. pro-troj. Götter lassen sich an and. Stelle nieder (sie haben offensichtlich P.s Worte gehört, denn sie helfen Aen. weiter nicht; auch Ap. scheint *Φ* 462–7 sich auf P.s Worte *Y* 134–7 zu beziehen; wenig später [*Y* 443 f.] entführt Ap. allerd. Hektor vom Schlachtfeld, um ihn vor Ach. zu retten). P. beschließt dann, selbst Aen. vor Ach. zu retten (Rede zu Hera 293–308); seine Motive: Mitleid, Aen.' Opferfreudigk. u. Vorbestimmung als Gründer e.s Herrschergeschechts (Zeus wäre verärgert, wenn er jetzt stürbe). Darauf antwortet ihm Hera: er soll tun, was er will; Ath. u. sie helfen keinem der Tr.; 318–40: P. bringt Aen. in Sicherh. u. heißt ihn, Ach. auszuweichen. – Als dann später Skam. Ach. angreift (*Φ* 233 ff.), kommt es doch noch (vgl. *Y* 138–143) zum Götterkampf (die Kampfpaare gemäß *Y* 67 ff.). P. u. Ath. helfen Ach. (*Φ* 284 ff.), wobei ihm P. Mut zuspricht (288–97), Hera setzt ihren S. Heph. gg. Skam. ein. Nach den Kämpfen Ath.-Ares u. Ath.-Aphr. meint P. zu Ap. (436–60), es wäre unehrenvoll, wenn sie sich jetzt heraushielten; als der jüngere (440 ~ *N* 355) soll Ap. anfangen; P. wirft ihm vor, daß er trotz Laomedons Betrug den Tr. hilft. Ap. erklärt, nicht wegen Menschen kämpfen zu wollen,

u. räumt das Feld, 'denn er scheute (od. fürchtete? So Richardson, Iliad z.St., vgl. Art.' Rede *Φ* 472–7 u. *O* 222 f., *ζ* 329–31) den Kampf m. seinem Oheim'. P. wird nicht weiter erwähnt; *Φ* 515–20 ziehen sich d. Götter auf den Ol. zurück. – *Ω* 26 wird P. nb. Hera u. Ath. als Gegner des Plans genannt, Hektors Leichnam von Hermes entführen zu lassen. Als Grund wird Parisurteil genannt (27–9), das für P. jedoch keine Bed. hat (Gg.stück zu dieser Sit.: *A* 400 in 4b unten, s.d. sowie Erbse, Gn. 47, 1975, 120). Als P.s wahre Gründe darf man vermuten, daß Hektor Laomedonide ist [s.u. 4c*β*] u. P.s Enkel Amphim. getötet hat (*N* 183–7. 206 f.: dort hält P. sich zurück).

4b (P. i.d. Il.:) außerhalb der Handlg. bzw. in passiver Rolle: *A* 400 Ach. zu Thetis: 'erinnere Zeus an deine Hilfe, als Hera, Ath. u. P. ihn fesseln wollten' (unbek. Mythos; nach L[21] 14–8 handelte es sich in d. urspr. Version um P. u. Ap., die dann als Strafe Frondienst f. Laomedon leisten mußten [Sit. wäre somit das Gg.stück zu jener in *Ω* 25 f., s.o. 4a: wie dort P. fehl am Platz, so hier Ath. u. Hera]; aber warum sollte Hom den Mythos abgeändert haben? D. Laomedon-Gesch. spielt e. Rolle im Epos, s.u. 4c*β*) *B* 479: Brust des Ag. verglichen mit der des P.; *I* 183: die Gesandten gehen entlang des Meeresufers u. beten vielfach zu P., daß es ihnen gelingen möge, Ach. umzustimmen; P. hier gewählt, weil der Strand seine Nähe suggeriert (vgl. *γ* 5 ff.; allerd. wird auch Ap. am Strand angebetet: *A* 34 ff.), viell. aber auch, weil man ihn als pro-gr. einschätzt (zu Recht, s.u. 4c*β*; kontrast. *Z* 297 ff.); 362 (Ach.): 'Ich werde morgen abfahren; wenn P. gute Fahrt schenkt, dürfte ich am 3. Tage Phthia erreichen'; *Λ* 728 (Nestor über seine Jugendtaten): 'wir erbrachten dem Zeus viele Opfer, dem Alpheios u. P. je e.n Stier, der Ath. e. Kuh' 751 (id.): 'Da hätte ich d. Molione getötet, wenn nicht ihr Vater P. sie in Nebel gehüllt hätte'; *M* 3–35: in e.r 'externen Prolepse' wird die *H* 459–63 geplante postiliad. Zerstörg. der gr. Mauer durch P. u. Ap. unter Mitwirkung von Zeus beschrieben (Schilderg. im Einzelnen unklar: leitet nur Ap. d. Flüsse um [vgl. V. 17 f. m. V. 24]? In welchem Sinne *ἡγεῖτ'* P. [V. 28]? Impliziert *ἔχων χείρεσσι τρίαιναν* [V. 27] deren Einsatz? Hainsworth, Iliad z.St. verneint dies, vgl. aber Verg. Aen. II 610, wo ⌞d. Zerstörg. der troj. Mauer⌟ beschrieben wird; wird hier auf ⌞ ⌟ angespielt [s. L' 202⁻]?); *Y* 404 f. (Vgl.): verletzter Tr. brüllt wie e. Stier, der dem P. Helikonios geopfert wird *Ψ* 277 Ach. über seine vortrefflichen Pferde, e. Geschenk von P. an Peleus; 307 (Nestor zu Antil.): „*σε ἐφίλησαν* (Zeus u. P.) *καὶ ἱπποσύνας ἐδίδαξαν* (v.l. *ἐδίδαξεν*) ' *παντοίας*", vgl. oben 3d 584 f. (Men. zu Antil.): 'fasse deinen Wagen an u. schwöre bei P., daß du meinen nicht behindert hast'

4c Charakterisierung (Grundlage der Deutung ist d. Handlungsrahmen der Ilias, vgl. oben 3 Vorbem. u. unten 5c am Anf.; e. eher rel.geschicht. / psychol. Deutg. in L[5], L[12] 219)

4cα Stellung unter den Göttern: als jüngerer Bruder von Zeus (*N* 355, *O* 204), hat er e. Zwischenposition zw. den um e. Generation jüngeren Göttern einers., denen er an Würde u. Macht überlegen ist, u. dem (geringfügig) älteren u. erheblich mächtigeren Zeus andrers. (vgl. *N* 355, *Φ* 440); P. sieht sich prinzipiell als gleichrangig m. Zeus (*ὁμότιμον* *O* 186, vgl. *O* 209); daß er sich ihm trotzdem unterordnet, hat e.n formalen Grund (Zeus ist der ältere: *N* 354–6, *O* 166 ≅ 182. 204) sowie e.n pragmatischen (Zeus ist viel stärker: *Θ* 18–27. 210 f., *O* 165 ≅ 181); letzterer Grund ist wohl ausschlaggebend (and. L[23] 106. 115): obwohl *N* 345 ff. nicht ausdrücklich genannt, wird er *Θ* 210 f. von P. Hera ggüber als einziges Argument angeführt. Zeus' Überlegenh. (primär physisch, aber auch geistig, s. *N* 355) ist f. P. ein prekärer Punkt, weil er seinen Status als Zeusgleicher in Frage stellt; als Iris zu P. 'frei' spricht (*O* 201–4), erwähnt sie nicht den Kraftunterschied (der P. ohnehin bewußt ist), sondern nur den Altersunterschied, womit sie P. einen Rückzug in Würde ermöglicht. Zeus selbst hatte dagg. den Kraftunterschied offen angesprochen u. P.s Gleichheitsanspruch explizit abgelehnt (*O* 164 ff. ≅ 183), ihn bewußt bruskierend, denn sonst nimmt er auf P.s Empfindlichk. Rücksicht (*H* 455–8; kontrast. *ἄλλος* *H* 456 m. *καὶ ἄλλοι* *O* 167; zwar behandelt er P. mit mehr Rücksicht als Hera u. Ath. in ähnl. Sit.: *Θ* 399 ff. 454–6. 477–83 [s. L[22] 185], aber vgl. *O* 196–8). Als Gegenleistg. f. diese Rücksicht erweist P. Zeus Respekt: *Θ* 440 f. schirrt er Zeus' Pferde ab, *Y* 301 rettet er Aen. (s.o. 4a z.St.), er opponiert in Götterversammlungen nie gg. Zeus, wendet sich an Zeus, um das Vorgehen wegen der gr. Mauer. abzustimmen (*H* 445 ff.) – Überlegenh. ggüber and. Göttern: s. Zeus' Versicherung *H* 455–8; impl. im Vgl. m. Zeus (*O* 222–8, *N* 345–60, ⌞'Dreiteilg. der Welt'⌟ *O* 187 ff.); er spricht f. d. Götter *H* 443 ff., *Y* 15 f.; als Zeus *Y* 24 ff. den Göttern erlaubt, sich am Krieg zu beteiligen, steht P. eindeutig an deren Spitze (sein Erdbeben symbolisiert dies; *Y* 56–65 Zeus–P.–Hades erinnert zudem an ⌞ ⌟): P. führt die pro-gr. Götter an (auch Hera fügt sich *Y* 132 ff. 309 ff.), d. pro-troj. Götter fürchten ihn (setzen sich ebf. *Y* 151 f., helfen Aen. nicht; Ap. vermeidet Kampf *Φ* 462 ff.); auf P.s Kraft deuten auch Vgl. *B* 479 u. Epith. *εὐρυσθενής*. – Aus dieser prekären Zwischenposition läßt sich auch P.s Vorsicht u. Besonnenh. erkl., durch die er sich von seinen Parteigängern Hera u. Ath. unterscheidet (s. bes. *Θ* 198–211 u. 350 ff., *Y* 293–317; kontrast. Vorgehen *N* 206 ff. m. Ares' Impulsivität *O* 113 ff.; dagg. steht seine Unversöhnlichk. gg.über den Laomedoniden: vgl. unten 4c*β*); Er meidet e.n offenen Konflikt m. and. Göttern sowohl bei Unterlegenh. (*Θ* 209–11) wie auch bei Überlegenh. (*Y* 132–4); ferner bringt seine Stellung als Zeusrivale u. -vertreter ein Verantwortungsbewußtsein für d. kosm. Ordnung mit sich (*H* 450 spricht er f. alle Götter, *Y* 301 f. f. *μοῖρα*, *Φ* 290 f. f. Zeus u. *αἶσα*). Ap.s Erkl. (*Φ* 462–7), nicht 'wegen Menschen' m. P. kämpfen zu wollen, appelliert an P.s hohe Auff. der Götterwürde. – Trotz seiner unbequemen Zwischenposition, seiner Empfindlichk. für mögl. Ehrverletzung (vgl. Adkins, JHS 92, 1972, 1–8: P. „seems to be of all the gods the most touchy about his *τιμή*"), seines mühsamen *ποιπνύειν* in *N* u. *Ξ* sowie seiner schmählichen Abberufung in *O* behält P. stets seine Würde, er wird nie lächerlich (kontrast. z.B. Ap. *Φ* 475–7).

4c*β* Stellung im Troiakonflikt: P. ist von Anfang an (*Θ* 204 *σφισι βούλεο νίκην*) pro-gr. (als Gott der Ionier [s.o. 3a]? vgl. allerd. *Y* 298 f.) u. anti-troj. (aufgrund des Laomedon-Betrugs *Φ* 441 ff. [Anspielungen auch *H* 454 f., *Y* 145–8, nicht in anti-troj. Kontext]); *O* 213–7 besteht er auf Trojas Vernichtung (wie Hera *Δ* 26–9. 57) u. Ruhm f. die Gr. (fehlt bei Hera); sein Protest gg. Mauerbau (*H* 445–53) nicht anti-gr. (s. 4a z.St.; vgl. noch 4b zu *I* 183), sondern durch P.s Empfindlichk. in Statussachen u. sein Bemühen um Aufrechterhaltg. der göttl. Ordnung bedingt (vgl. oben 4cα); Hera geht *Θ* 201–7 zu Recht davon aus, daß P. sich den Gr. verbunden fühlt (Mitleid, ihre Opfer); weil d. Laomedon-Betrug nicht Gegenstand des Krieges ist (im Ggs. zum Parisurteil > Helenaraub), kann P. (im Ggs. zu Hera u. Ath.) differenzieren zw. den Laomedoniden (unversöhnl. ggüber Hektor *Ω* 26, s.o. 4a z.St.) u. den anderen auf troj. Seite (Aen. rettet er nicht nur aus Rücksicht auf Zeus [*Y* 301–5], sondern auch aus Sympathie [293–9]; beides läßt Hera f. sich u. Ath. nicht gelten *Y* 310 ff.)

5 Odyssee im Ggs. zur Il. ist P.s Auftreten in der Od. schwer bestimmbar, daher das abweichende Verfahren: zuerst Auflistung aller Erwähnungen von P. (5a), sodann deren Auswertung im Hinblick auf sein Handeln (5b). **5a Handlung:** Auflistung *α* 20: P. grollte ständig dem Od.; 22–26: P. war

zu den Aithiopen (seine Nachfahren? s.o. 1d) gegangen, um e. Hekatombe von Stieren u. Widdern entgegenzunehmen u. am Bankett teilzunehmen; α 68. 73. 74. 77 (Zeus zu Ath.): P. grollt dem Od., weil Od. Polyphem, P.s Sohn mit Thoosa, geblendet hat; γ 6. 43. 54. 55: Opfer (Stiere, Wein) u. Gebete der Pylier (u. der dazugestoßenen Tel. u. Mentor-Ath.; letztere[r] richtet an P. ein Gebet für d. Pylier, Tel. u. sich selbst); γ 178 (Nestors Reisebericht): am Kap Geraistos Stieropfer an P. als Dank f. d. gute Überfahrt, so daß auch θεός+ 158. 173. 183 P. bez. dürfte (s.u. 5bε am Anf.); γ 333: Mentor-Ath. spornt Nestor an, das Abschlußopfer (Zungen der Stiere u. Wein) zu bereiten 'f. P. u. die and. Götter'; δ 386 (Men.' Reisebericht): Proteus kennt als -ωνος ὑποδμώς die Tiefen des gesamten Meeres; δ 500. 505 (Proteus erzählt): Rettung u. anschl. Tötung von Aias, S. des Oil., durch P. (s.u. 5bα); ε 282. 366: P. kehrt von den Aithiopen zurück, sieht Od., erhebt Sturm (Selbstgespräche 286–90. 377–9), fährt weg 380f. (nähere Beschr. in 5bβ); ε 339 (Leukothea, offens. unbemerkt von P., zu Od.): warum haßt P. dich so?; ε 423 (Selbstgespräch Od.): P. haßt mich; ε 446 (Od. an unbek. Flußgott): habe Mitleid mit mir, der ich vor P.s Zorn flüchte; ζ 326 (Od. betet zu Ath.): du hast mich nicht gehört, als P. mich quälte; ζ 330 (Dichter): Ath. vermied bis dahin Konfrontation m. ihrem Oheim (vgl. ν 341–3, Φ 468f.); η 35. 56. 61 (Phäakerin-Ath. zu Od.): P. gab Phäaken wunderschnelle Schiffe, zeugte ihren Stammv. Nausithoos m. Periboia; η 271 (Od. zu Arete): P. bescherte mir viel Elend; ϑ 322. 344. 350. 354 (Demod.' Lied von Ares u. Aphr.): P., Ap. u. Hermes (u.a.? s. V. 326–33) gehen m. Heph.; P. lacht als einziger nicht u. bewirkt Ares' Befreiung (Reden 347f. 355f.); ϑ 565 (Alkin.): Nausithoos sagte immer: P. ist verärgert, weil wir alle geleiten; ι–μ = Od.' Reisebericht: ι 283 (Od. zu ⌊Polyphem⌋): P. hat unser Schiff zerstört; ι 412 (Kyklopen zu ⌊ ⌋): bete zu deinem Vater P. (sc. um Heilung von deinem Wahnsinn); ι 518 (⌊ ⌋ zu Od.): komm! ich werde dann meinen V. um Geleit f. dich bitten; ι 525 (Od. zu ⌊ ⌋): nicht einmal P. wird dein Auge heilen; ι 526. 528. 536: ⌊ ⌋ betet zu P. um Rache u. wird erhört; λ 101. 102 ⌊(Teir. zu Od.)⌋: P. wird deine Heimreise qualvoll machen, weil du seinen S. geblendet hast; λ 130 (≅ Ψ 277 s.u.) ⌊ ⌋: nach Ankunft in der Heimat mußt du ins Landesinnere, wo das Meer unbekannt ist, dort sollst du P. e. *suovetaurilium* entrichten; λ 241. 252: Od. sah Tyro, ⌊die von Pos. geschwängert worden war⌋ (Rede: 248–252); λ 306: Od. sah Iphimedeia, ⌊ ⌋; λ 399 (≅ ω 109 s.u.). 406 (Od. zu Ag.): hat P. dich auf dem Meer getötet? Antw.: nein; μ 107 (Kirke zu Od.): aus Charybdis' Strudel könnte dich nicht einmal P. retten; ν 125. 140. 146: P. (der nicht verhindert, daß d. Phäaken Od. bequem u. reich beschenkt nach Ith. bringen) beschwert sich hinterher bei Zeus (Rede 128–38), daß d. Phäaken ihn nicht ehren u. somit sein Status unter den Göttern gefährdet ist. Zeus versichert ihm, daß dieser unangreifbar sei; was d. Menschen anbetrifft: er könne sie strafen, wie er nur will. Nach e.m weiteren Redewechsel (V. 147–58) versteinert P. das zurückgekehrte Schiff im Hafen von Scheria (Näheres unten 5bβ); ν 173. 181: Alkin. bezieht d. Schiffsversteinerung richtig auf Nausithoos' Worte (ϑ 565–70 ≅ ν 173–178) u. regt Stieropfer f. P. an, damit dieser keinen Berg über/um ihre Stadt legt; ν 341 (Ath. zu Od): ich wollte mich nicht deinetwegen m. P. anlegen (vgl. oben η 330); ψ 234 Gl.: wie sich e.r, dessen Schiff P. auf dem Meer zerschlagen hat, über den Anblick von Land freut, so Pen. über Od. ('Rollentausch', vgl. ϑ 523–31); Ψ 277 (Od.: Pen.) ≅ λ 130 (s.o.); ω 109 (Ag. zu Freiern) ≅ λ 399 (s.o.)

5b Handlung: Auswertung Angesichts der Ankündigung (α 20f. 68f.), daß P. unablässig zürnt, scheint er im Epos relativ abwesend zu sein. Allerd. hat sich d. Dichter auch kaum Möglichk. gelassen, ihn handelnd darzustellen: in der Odysseus-Handlung (ab ε) kehrt P. erst V. 282 von den Aithiopen zurück u. bereits ab ε 380 läßt er Od. endgültig in Ruhe (gemäß der αἶσα: ε 288f.); in der Tel.-Handlung ist P. (außer als Opferadressat in γ) abwesend; die νόστοι des Nestor (γ 103ff.), Men. (δ 333ff.) u. Od. (ι–μ) werden von ihnen selbst erzählt, u. da diese als Sterbliche keinen Einblick in die Götterhandlg. haben, kommt P. notwendigerweise auch hier nicht vor (L[27]); für d. Götterversammlungen in α u. ε ist P.s Abwesenh. Voraussetzg für. d. Handlungsverlauf. Trotz dieser Einschränkungen wird ein machtvoller Auftritt P.s dreimal (s.u. 5bα–γ) direkt dargestellt, u. auf weitere Aktivitäten während Nestors u. Od.' νόστοι läßt sich indirekt schließen (s.u. 5bδ–ε) **5bα** δ 499–511 (Proteus; zu seinem Wissen s. δ 386. 468): P. rettete Aias, S. des Oil., auf der Rückreise vor Ath.s Groll (d.h. vor e.m Sturm), indem er ihn ans Land brachte; als Aias dann aber prahlte, gg. den Willen der Götter entkommen zu sein, spaltete Pos. m. dem Dreizack den Felsen, auf dem Aias saß, so daß er ins Meer fiel u. ertrank **5bβ** ε 282–381: Beim Rückkehr von den Aithiopen sieht P. Od. auf dem Floß u. entfacht gg. ihn e.n Sturm. Dann wendet er sich ansch. ab (⌊Leukotheas⌋ Auftreten V. 333ff. entgeht ihm od. er ignoriert es, s.u. zu 375); er erzeugt dann nochmal e. große Welle (366) u. wendet sich ansch. wieder ab, denn als er wieder hinsieht (375), schwimmt Od. bereits (nackt bis auf ⌊ ⌋ Tuch, das P. ansch. nicht registriert), u. P. beläßt es so (Rede 377–9) u. fährt weg. Seine Absicht ist (290. 377–9), daß Od. noch einmal richtig leiden soll, u. dies erreicht er auch (trotz ⌊ ⌋ u. Ath.s [382ff.] Beistand) **5bγ** ν 125–164: P. beschwert sich bei Zeus über das Geleit, das d. Phäaken Od. gewährt haben (s.o 5a); er möchte das Schiff auf offenem Meer versenken μέγα δέ ⌊σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι⌋ 152 (καλύπτω B II 1b: 'umgeben'; πόλις B II 2eβ: 'bedecken'). Zeus rät ihm stattdessen, d. Schiff im Hafen, vor aller Augen, zu versteinern, jedoch μηδέ ⌊ ⌋ 158 (μηδέ Ar. Byz.; μέγα δέ vulg., Arist.). Welche La. richtig ist, läßt sich nur rückschließend aus dem Ausgang der Gesch. herleiten, denn es ist anzunehmen, daß P. Zeus' Rat befolgt (N.B.: der Ausgang ist also nicht vom Dichter offengelassen, sondern durch d. jew. La. bzw. ⌊d. Streichung des V. 158⌋ determiniert); für μηδέ (bzw. ⌊ ⌋) spricht (so auch Friedrich, AJPh. 110, 1989, 395–9; L[35] 124 A.36): – d. Änderung des 1. Teils der Strafe beabsichtigt, daß e. stets sichtbares Mahnmal den Phaiaken Respekt vor P. einflößt u. sie zum Einstellen ihrer Geleittätigk. veranlaßt, so daß ⌊der 2. Teil der Strafe⌋ entfallen kann. Da diese Absicht sich erfüllt (V. 180), entfällt ⌊ ⌋ wohl tats. – Zeus' Ethos legt e. mildere Strafe nahe: auch in α (in Zush. m. Aeg. u. Od.) sowie ω 481ff. (Ithak.) sucht er, menschl. Leiden zu vermeiden (s. Friedrich, GRBS 28, 1987, 375–400); – Der ohnehin abrupte Szenenwechsel ν 187 (J. Peradotto, Man in the Middle Voice, Princeton 1990, 81), wäre noch sing.er, wenn e. Teil der Handlg. (d. weitere Bestrafung) unerwähnt bliebe; – ν 64 ὁ δὲ νόσφι βεβήκει meint eher 'von Scheria' (ringkompositorisch V. 160 aufgreifend) als 'vom Schiff' (V. 162), vgl. P.s Abgang ε 380f. Gg. μηδέ (bzw. Streichung des V. 158) spricht nur die Überl.; daß der 2. Teil des Nausithoos-Spruchs ν 177 = ϑ 569 dann unerfüllt bliebe, wiegt nicht schwer, denn auch der 1. Teil erfüllt sich nicht, ebs. Teir.' u. Kirkes Prophezeiungen κακῶς νεῖαι λ 141 / μ 141 (vgl. ν 131–8); zudem ist P. ja nicht wirkl. verärgert, weil 'wir alle geleiten' [ϑ 566], sondern weil sie Od. geleiten u. reich beschenken, s. ν 127–38 (hätte Nausithoos Od. genannt [wie ι 507–12, κ 330–2], wäre d. Gastfreundsch. der Phäaken unerklärl.; zudem erfüllt d. Einstellen der Geleittätigk. e.n ätiol. Zweck: seitdem sind die Phäaken verschollen [vgl. d. parall.

Sit. *H*456–64 + *M*3–33]); **5bδ** *ν*131–3 besagen, daß P. nach Polyphems Gebet (*ι*526–36) bei Zeus vorstellig geworden ist u. ausgehandelt hat, daß Od. erst nach vielen Leiden (*ν*131f.) heimkehren würde (verborgene Götterhandlg., s.u. 5bε) **5bε** Anzeichen von P.s Handeln in dir. R. der Nichtolympier (einschl. *ι*–*μ*): da Nestor *γ*178 an P. opferte, war dieser wohl auch d. *θεός*, den er zuvor um e. Vorzeichen gebeten u. der ihm dieses u. gute Fahrt über d. Ägäis (173–6) gewährt hatte (sowie nachher gute Weiterfahrt nach Pylos: 183 *πρῶτα*); unklar ist nur, warum ihn Nestor nicht beim Namen nennt (anders G. François, Le Polythéisme ..., Paris 1957, 37–9) – In *κ* vermutet Od. (in seiner 'Erlebnisperspektive', vgl. Suerbaum, Poetica 2, 1968, 156f.) noch kein Wirken des P.; spätestens ab *λ*101 (Teir.-Weisung) ist er sich darüber im klaren. Auch Kirke dürfte *μ*38 m. *θεός* P. meinen, ebs. Od. *μ*169 m. *δαίμων* (bewirkt Windstille bei Sireneninsel); auch vor Thrinakia (Verbortheit der Gef. ⌊bewirkt durch⌋ *δαίμων* *μ*295), Gg.wind ebd. (⌊ ⌋ 'Zeus' 313–5), Od.' Einschlafen (⌊ ⌋ *θεοί* 338. 371–3); Als Od. nach Schiffbruch zu Charybdis zurückgetrieben wird (durch den *νότος* 427f.), dürfte P. am Werk sein. Schließl. dürfte er im Rückschluß auch in *κ* aktiv gewesen sein, zumindest in der Aeol.-Episode: vgl. parall. Sit. bei Thrinakia (Unvernunft der Gef., Od.' Einschlafen) u. d. Reaktion des Aeol. (*κ*72–5).

5c Charakterisierung (zum Ausgangspunkt der Deutg. s.o. 4c Vorbem.; P. wird häufig als arch. Gottestypus dargestellt, der gg.über dem gerechten Zeus das 'alte' Gewaltprinzip verkörpert [u.a. L[34, 35]]; diese Auff. übersieht u.a., daß P.s Parteilichk. u Zeus' Überparteilichk. durch d. Handlg. bedingt sind): der P. der Od. ist im wesentl. der der Il. (s.o. 4cα): zweitmächtigster und zweitältester Gott nach Zeus (*πρεσβύτατον καὶ ἄριστον*, sagt Zeus *ν*142, sich selbst ausklammernd [and. *πρεσβύτερος* B2a: elativ]); um Konsens (bes. m. Zeus) bemüht (hier noch stärker als in der Il., dem olymp. Harmoniemodell der Od. entsprechend [vgl. L[29]73]): s. *ν*147f. (auch Bestrafung des Od. m. Zeus abgesprochen, s.o. 5bδ); er findet sich offensichtl., wenn auch widerwillig, mit dem Beschluß der and. Götter ab, Od.' Heimkehr einzuleiten (*ε*286–90): sonst hätte er verhindert, daß Od. Scheria erreicht, jetzt macht er es ihm 'nur' noch einmal schwer; Als Hüter der *αἶσα* (*ε*288f., vgl. oben 4cα) behelligt er Od. ab *ε*380 nicht mehr, also nicht einmal auf 'seiner' Scheria (trotz Ath.s, nach Darst. des Dichters berechtigter, Vorsicht: *ζ*328–31). Zur Aufrechterhaltg. der göttl. Ordnung gehört auch d. Bestrafg. des götterverachtenden Aias (*δ*499ff.): Seine pro-gr. Gesinnung (weshalb er Aias zuerst vor Ath. rettete) ordnet P. einem höheren Wert unter, dem gebührenden Respekt der Sterblichen vor den Göttern (somit d. Gegenstück zur Rettung des Aen. in *Φ*; allerd. ist hier primär d. eigene Ehre betroffen, vgl. oben 4cα am Ende) – Seine Einstellung gg.über Od. läßt sich m. der gg.über den Tr. in der Il. vergleichen (L[29]123: „er ergrimmt, aber er haßt nicht"; allerd. wird sein Grimm gg. Od. von den übrigen Göttern als übermäßig empfunden: *α*64ff., *ε*339). Sein Groll hat e.n handfesten Grund (Blendung seines Sohnes, erschwert durch Od.' Hohn vgl. *ι*525 m. 520f.; vgl. *δ*505–10); Entsprechendes gilt f. seinen Zorn gg. d. Phäaken: aus Od.' eigener Erz. wußten sie von P.s Groll, u. P. durfte erwarten (auch wenn d. Gg.teil schon feststand: *ε*36–40), daß seine Nachkommen (*ν*130) u. Schützlinge Od. kühler aufnehmen würden (ähnl. wie Aeol. *κ*72–5; and. L[29]123); andere Götter grollen nicht weniger als P.: Ath. (*γ*130ff.), Helios (*μ*377ff.); und er ist nicht nur der zürnende Gott, er kann auch helfen (Aias *δ*500f., wohl auch *γ*173–9, s.o. 5bε). – Machtbereich: Auch wenn d. 'Märchenwelt' von Lotophagen bis Phäaken in gewissem Sinne zum 'Reich des P.' gehört (so u.a. L[27, 35]) u. er Stammv. der Kyklopen, Laestrygonen u. Phäaken ist (s.o. 1d,) bedeutet das nicht, daß and. Götter dort machtlos wären (s. z.B. Helios auf Thrinakia [*μ*], Hermes in Ogygia [*ε*] u. Aiaia [*κ*]), so wenig wie P. auf Ith. machtlos wäre: seine Zurückhaltung dort, wie schon auf 'seiner' Scheria, ist freiwillig, er richtet sich nach der *αἶσα* (*ε*288f.) bzw. der Vereinbarung m. Zeus (s.o. 5bδ); Beschränkung auf Meeresbereich auch angesichts der sonstigen Kontinuität m. der Theologie der Il. unwahrsch. – Wo sein Eingreifen geschildert wird, erzielt er mit wenigen Handlungen entscheidende Wirkung (*δ*505–10, *ε*291–6. 366, *ν*159–64; kontrast. d. emsige Kleinarbeit im Verborgenen in *N*–*O*). Obwohl P. bezügl. Od. sein Ziel nicht ganz erreicht, denn Od. kommt reich beschenkt zurück (*ν*131–8), sichern die Bestrafg. der Phäaken (*ν*159ff.) u. Od.' Verpflichtung zur Versöhng. (*λ*119ff., *ψ*248ff.) seine Macht u. Würde. – Auch im Demod.-lied von Ares u. Aphr. (*ϑ*266–366) zeigt P. d. gleichen Merkmale wie in der Il. (s.o. 4cα): würdig u. verantwortungsbewußt (als älterer Gott u. Zeusvertreter) nimmt er im Ggs. zu Ap. u. Hermes die Sache ernst u. ist bemüht, Frieden u. Ordnung aufrechtzuerhalten. Verm. darüber, warum P. hier an Zeus' Stellen tritt, bei de Jong, Narr. Comm. Od. 207 (P. als Hauptgott der Phäaken) u. L[11]115 (Zeus der Odyssee nicht komikfähig)

6 Hesiod: P. kaum handelnd dargestellt. Erwähnungen: Th. 15: wird besungen von Musen; 278: schläft m. Medusa (zeugt Chrysaor u. Pegasos); 441: wird von Seeleuten nb. Hek. angebetet; 456: zweiter S. (nach Hades) von Rheia u. Kronos; 732f.: baut bronzene Tore u. Mauer um Tartaros, um d. Titanen einzusperren; 817–9: gibt dem Briareos seine T. Kymopoleia; 930: Triton S. von P. u. Amphitrite; Op. 667: Schiffahrt während Spätsommer ungefährl., solange P. od. Zeus nicht eingreifen; Sc. 104 (Iolaos zu Her.): dich ehren Zeus und P., der Thebens Mauern u. Stadt beschützt; Frauenkat.: fr. 1,17: Sage mir, Musen, ⌊mit welchen Frauen⌋ Zeus geschlafen hat, ⌊ ⌋ P., ⌊ ⌋ Ares usw.; fr. 10a,102 Kanake? (s. West, Cat. 60f.) schlief m. P.; fr. 17a,13. 15, fr. 17b (Prosaref.): P. zeugte Kteatos u. Eurytos m. Moline; fr. 19 (Prosaref.): P. der eigentl. V. der Aloaden; fr. 30,32, fr. 31,1: P. umwirbt Tyro (vgl. *λ*235–59); Hes. fr. 33a,13: P. schenkte seinem Enkel Periklymenos ⌊Verwandlungsfähigk.⌋; 43a,55. 68: P., der Mestra (s.d.) ⌊ ⌋ geschenkt hatte (fr. 43c [Prosaref.]), zeugt m. ihr auf Kos Euryp. (s.d. BII); fr. 43a,81: P. zeugte (m. Eurynome? s.o. 1b) Belleroph. (nominaler V. Glaukos, s. s.v. BI); fr. 87 (Prosaref.): Kainis schlief m. P., der ihr versprach, ihren Wunsch zu erfüllen: sie wünschte sich, e. Mann (Kaineus) u. unverwundbar zu werden; fr. 136,17: P. erzeugte (m. Manto od. Pronoe? s. West, Cat. 81) e.n Helden (Name unbek.); fr. 145: P. schickt Minos e.n Stier (P.' Name nicht im Fr. erhalten); fr. 148a (Prosaref.): Orion S. von P. u. Euryale; fr. 148b (Prosaref., wohl nichthes.): Orion gezeugt, indem Zeus, P. u. Hermes in Rinderhaut urinierten, welche begraben wurde; fr. 149 (Prosaref.): Orion schüttete Land auf zwischen Sizilien u. Italien, gründete dort P.-Heiligtum; fr. 150,27: ... war Sohn des P. (Laestrygon? s. West, Cat. 85); fr. 188A (Prosaref.): P. schlief m. Arethusa, vgl. unten fr. 244,8; fr. 223 (Prosaref.): Boutes S. des P.; fr. 235,5: ... an jenem Tag, als P. u. Ap. d. Mauer bauten (sc. die troj., vgl. oben 3h); fr. 244,8: P. zeugte Abas (m. Arethusa, vgl. oben fr. 188A u. West, Cat. 99); Großer Frauenkat.: fr. 253,2: Mekionike schlief m. P. u. gebar ihm Euphemos

7 Hymnen: h. Merc. 187: Onchestos heiliger Hain des P.; h. Ven. 24: P. u. Ap. warben vergebl. um Hestia; h. 7,20 (Seeräuber über Dion.): dieser ist Zeus od. Ap. od. P.; h. 22 = Pos.hymnus

8 Ep. Fragmente: Cycl. ep. IG 14,1292 p. 4 Ki. (Prosaref.): Kontext unklar; Tit. Cycl. ap. Apollod. 1,2,1 p. 6 Ki. = West, Epic fr. 226 (Prosaref.): befreite Kyklopen schenken Zeus

Blitz, P. Dreizack, Pluto Tarnkappe f. den Kampf m. den Titanen; Cypr. ap. Procl. p.32,70 Dav.: Kyknos S. des P., von Ach. getötet; Theb. fr. 6^A–C p.24f. Dav.: Pferd Arion gezeugt von P. (s. s.v. *Ἀρίων* u. Richardson, Iliad zu *Ψ* 346–7), von ihm an 4 Kopreus geschenkt; Il. Pers. fr. 1,1 p.63 Dav.: P. V. des Mach. u. Podaleirios, die er m. ärztl. Fähigkeiten ausstattet; Nosti fr. 1 p.68 Dav. (Prosaref.): P. V. des Nauplios (m. Amymone); Telegonie ap. Apollod. Epit. 7,34 = West, Epic fr. 166 (Prosaref.): 8 Od. erbringt Sühneopfer an P. (s. *λ* 121–31) im Land der Thesproten Asius fr. 7 p.90 Dav. (Prosaref.): P. V. des Ankaios, König der Leleger (m. Astypalaia); Conon fr. 1 p.142 Dav. (= Cin. fr. 7 p.117 Ber. [Prosaref.]): P. besiegt Aigaion u. wirft ihn ins Meer (seitdem Ägäis); Eumel. fr. 12,2 p.101 Dav.: P. V. der Lamia (M. der Sibylle), gründet (m. Helios) d. isthm. Spiele, die aber nur P. Ehre einbringen (vgl. West, Epic fr. 234. 240); Pan. fr. 16,2 p.123 Dav.: P. u. Ap. dienten e. Jahr 16 lang als Tagelöhner (sc. bei Laomedon); Mus. fr. 11,2 p.24 Diels: Gemeinsames Heiligtum der Erdgöttin u. des P. zu Delphi, letzterer spricht mittels Diener Pyrkon; Chersias fr. 2,1 p.165 Dav.: P. V. des Aspledons (m. Mideia); Heges. fr. 3,1 p.166 Dav.: P. zeugt m. Askre Oioklos (s.d.); Vit. p. 11,1: 'Hom.' betet vor Schiffsreise P. an, er möge (auf der Fahrt nach Erythrai) Wind u. dann den Seeleuten gute Rückfahrt schenken, ihm selbst gute Aufnahme am Bestimmungsort u. d. Möglichk., Thestorides zu strafen, der gg. Zeus Xenios gesündigt hat; Atlantis(?) ap. Apollod. 3,111, s. Alpers, Abh. der Braunschweig. Wiss. Ges. 52, 2003, 23–35 (Prosaref.): P. zeugt m. ⌞Pleiade⌟ Kelaino S. Lykos, den er auf den Inseln der Glückseligen ansiedelt, u. m. ⌞ ⌟ Alkynoe T. Aithousa u. S.e Hyperenor u. Hyrieus

D Plusv.: *Θ* 54b, *Ξ* 241b *-άωνι*

G 1 Reden des P.: a Il. (16 Reden, insges. 174 Zeilen): 32 *H* 446–53 (zu Zeus); *Θ* 209–11 (zu Hera); *N* 47–58 (zu Aianten); 95–124 (zu 7 jüngeren gr. Anführern); 219f. 232–8 (zu Idom.); *Ξ* 139–46 (zu Ag.); 364–77 (zu Gr.); *O* 185–99. 206–17 (zu Iris); *Y* 16–8 (zu Zeus); 133–43 (zu Hera); 293–308 (zu pro-gr. Göttern); 332–9 (zu Aen.); *Φ* 288–97 (zu Ach.); 436–60 (zu Ap.) b Od. (4 + 3 Reden, insges. 25 + 9 Zeilen): *ε* 286–90. 377–9 (Selbstgespräche); *ν* 128–38. 147–52 (zu Zeus); ‖ im Demod.lied: *ϑ* 347f. 355f. (zu Heph.); in Od.' Erz.: *λ* 248–252 (zu Tyro) 2 P. beim Namen genannt (*Π.*, *Ἐννοσίγαιος*, *Ἐνοσίχθων*, *Κυανοχαίτης*, s.o. B 2a) in dir. R. (bei Hom.): a Il. (insges. 23×): 16× spricht e. Gott zu e.m Gott (*H* 455, *Θ* 201, *Ξ* 357, *O* 41. 51. 57. 158. 174. 201. 222, *Y* 20. 115. 310, *Φ* 462. 472. 477), stets bezogen auf d. Il.-Handlung; – 7× spricht e. Mensch (Ach. 3×, Nestor 3×, Men. 1×) zu e.m Menschen (außer *A* 400: Ach. zu Thetis), stets über d. voriliad. Zeit (*A* 400, *Λ* 728, *Ψ* 277. 307) u./o. im Zush. m. e.m 48 Wunsch (*I* 362), Opfer (*Λ* 728), Eid (*Ψ* 584) bzw. als *façon de parler* (Funktion / Bereich des Gottes): Pferdegott *Ψ* 277. 307. 584, Seegott *I* 362 b Od. (komplizierter als Il.: im Demod.-lied *ϑ* 266–366 nur V. 350, also nicht 322. 344. 354, als dir. R. gezählt; Gott in Menschengestalt [Ath. als Mentor in *γ*, als Phäakerin in *η*] als Mensch gezählt; bei Verschachtelung ist der Originalsprecher maßgeblich; der Wiedergebende in [ ] erwähnt): insges. 41×, davon spricht 6× e. Gott zu e.m Gott 56 (*α* 68. 73. 74. 77, *ϑ* 350, *ν* 140), stets bezogen auf d. Od.-Handlung außer *ϑ* 350 (Demod.lied); – 7× spricht e. Gott (*in persona*, s.o. 2b Vorbem.) zu e.m Menschen: *δ* 386. 500. 505, *ε* 339, *λ* 252, *μ* 107, *ν* 341; – 6× von P. als V. des ⌞Polyphem⌟, resultierend in Gebet des ⌞ ⌟ (Sprecher [Od.:] Kyklopen, ⌞ ⌟, 60 Od.): *ι* 412. 518. 525. 526. 528. 536; – 2× spricht e. Mensch zu e.m Gott (Od. *ε* 446 zu Flußgott, *ζ* 326 zu Ath.), 21× zu (e.m) Menschen: 7× über vorodyss. Zeit (*η* 35. 56. 61: Vorgesch. Phäaken, *ϑ* 565 ~ *ν* 173: Nausithoos-Vorhersage, *λ* 241. 306: Heroidenkat.); 7× im Rahmen von Opfer / Gebet (vgl. oben: Gebet des Polyphem): *γ* 43. 55. 178. (Nestor u. Söhne). 333 (Mentor), *λ* 130 ~ *ψ* 277 ([Od.:] Teir.), *ν* 181 (Alkin.); 4× als *façon de parler* (s.o. 2a am Ende), näml. Verursacher von Schiffbruch: *ι* 283, *λ* 399 ~ *ω* 109, *λ* 406; 3× bezogen auf d. aktuelle Handlung: *λ* 102 ([Od.:] Teir.), *ε* 423, *η* 271 (Od., belehrt von Ino *ε* 339, vgl. *ε* 446 [Od. an Flußgott], *ζ* 326 [Od. an Ath.] sowie *ι* 536 [Od. kennt Ausgang des Gebets, offens. aufgrund von späteren Informationen von Teir./Ino, vgl. *ι* 550–5]).

S. R. van der Mije

Ποσιδήϊος [1^i, 1°, 1^h] bereits myk., s. DMic. II 156; *-io-* Abl. von *Ποσειδάων*, s. Risch 57 A.50 I [1^i, 1^h] *poseidonisch, Poseidon-* (d.h. 'dem Pos. gehörend'), zum poss. Adj. im allg. u. dessen Konkurrenz m. dem Gen. poss. s. Wackernagel, Syntax II 68–75 (ferner Schwyzer II 176f., Chantraine, Gr. h. II 14); Kontext: Pos. heiligtum bei *Ὀγχηστός* (s.d.) *B* 506 *οἵ ϑ' Ὑποϑήβας εἶχον ... Ὀγχηστόν ϑ' ἱερόν, ⌞-ον ἀγλαὸν ἄλσος⌟* h. Ap. 230 (*Θήβης δ' εἰσαφίκανες* [Ap.]) *Ὀγχηστὸν δ' ἵξες, ⌞ ⌟* II *-ον* [1°] Subst. *Pos. heiligtum, 'Posideion'*, dieser im späteren Gr. (u. wohl auch zu Hom.s Zeiten) verbreitete Bildungstyp zur Bez. e.s Heiligtums (Heraion, Erechtheion usw.) wird im fgrE vermieden (nur hier bei Hom.), so Wackernagel, Syntax II 69f. *ζ* 266 (Naus. zu Od.:) „*ἔνϑα δὲ τέ σφ' ἀγορὴ καλὸν -ον ἀμφίς*", *νηούς ζ* 10 u. d. hohe Zivilisationsgrad der Phäaken im allg. sprechen dafür, daß hier an e. Gebäude (nicht bloß an e.n Altar im Freien) zu denken ist (vgl. Trojas Tempel; kontrast. oben I sowie V. 291 *ἀγλαὸν ἄλσος Ἀϑήνης*; Lage an *ἀγορή* u. Beiw. *καλόν* implizieren noch keinen Tempel, s. *Λ* 807f., *Θ* 238. 249; vgl. noch *νηός* B Vorbem. u. P. Belzner, Hom. Probleme I, Leipzig - Berlin 1911, 85–7); hier opfert man *ν* 185–7 dem Pos.

D Nosti fr. dub. 13 p.99 Ber. (Prosaref.)

S. R. van der Mije

πόσις I [21^i, 45°, 4^H, 1^h] E < uridg. **poti-*, s. Mayrhofer, EWAia II 73f. – Abl.: *δεσπότης*, *πότν(ι)α*, *Ποσειδάων* F *-ις* 30, *-ιος* 8, *-ει* 4, *-ιν* 28; *-ιας* 1

M 1 zweis. 1a ⌣[⌣⌣] *δν/ῆ -ιν κ* 115, *ψ* 71 ⌣[⌣⌣] *-ιν ἐσθλόν δ* 724 = 814; *-ις Ω* 763 ⌣[⌣⌣] *Ἑλένης -ις ⌞ἠϋκόμοιο⌟* Hes. fr. 200,2 = 204,43 = 204,55 ≅ 199,2; *-ις Ἥρης ⌞ ⌟ K* 5; *-ις X* 439 ⌣[⌣⌣] *Ἑλένης -ις/ν ⌞ ⌟ Γ* 329 = *H* 355 = *Θ* 82 ≅ *Λ* 369 ≅ 505 / *N* 766; (Od.) *φίλον -ιν α* 363 = *π* 450 = *τ* 603 = *φ* 357, *τ* 477 = *ψ* 2^ex, *ϑ* 523, *ψ* 86; *τεὸς / ἐμὸς / ἐμὸν / ἑὸν -ις/ν τ* 549 / *σ* 253 = *τ* 126 / *τ* 217 / *ω* 295; *ἔην -ις ψ* 239; *-ις Θ* 190, *ξ* 130 ⌣[⌣⌣] *ἐρίγδουπος -ις Ἥρης H* 411 ≅ *K* 329, *N* 154, *Π* 88, *ϑ* 465 = *ο* 180. 112; *λιλαιομένη -ιν εἶναι α* 15 = *ι* 30. 32, *ψ* 334; *-ις ἦεν Γ* 429; *-ιν εὗρεν ζ* 282 1b [⌣⌣] *ἀμφὶ -ει ρ* 555, *τ* 95; *-ιν η* 147, *τ* 264 [⌣⌣] *-ις ζ* 244 ≅ h. Ven. 242^ex, *ζ* 277; *-ιν Γ* 163. 427, *E* 414, *Z* 484, *δ* 137, *ω* 200; *-ει λ* 430 [⌣⌣] *-ιν δ* 263 2 dreis. [⌣⌣⌣] *-ιας Z* 240 [⌣⌣⌣] *-ιος σ* 162, *ψ* 181 [⌣⌣⌣] *-ιος π* 75 = *τ* 527, *ρ* 571, *σ* 204, *τ* 531, *ψ* 150 [⌣⌣⌣] *-ει ῷ E* 71

Σχ sch. D *Γ* 427: *τὸν ἄνδρα* (= sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu *E* 414) L [1]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 80ff.; [2]Gates, Kinship Terminology 18f.; [3]Ciantelli, SSL 12, 1972, 297f.; [4]Renehan, HSPh 87, 1983, 1–29 (bes. 21); [5]Steinthal, Gymn. 98, 1991, 503ff.; [6]S. W. Jamison, in: Greppin, Polomé (Hrsg.), Studies in Honor of J. Puhvel II (JIES Monogr. 21), Washington, D.C. 1997, 152ff.

B (legitimer) *Ehegatte, Mann*, in Vbd. m. weibl. Partner (meist *ἄλοχος*, auch *γυνή* u. *ἄκοιτις*, s.a. *δέσποινα*, vgl. L^2, L^3) Bzhg. läßt sich unter folg. Aspekten sehen: funktional: Hausherr *ψ* 150, Verteidiger *ϑ* 523, vgl. *κ* 115, Respektsperson *τ* 527, *ψ* 150, gewünschter Ehemann (Kal., Kirke) *α* 15, *ι* 30.

32, ψ334; emotional: in Abwesenh. vermißt *E*414, ρ555, σ204. 253, τ126, ψ239, beweint *X*439, α363, ϑ523, ξ130, π450, τ264. 603, φ357, ω295, ermordet λ430, ω200; Qualitäten: allg. δ263. 724. 814, σ204, Stärke *Γ*429; Aussehen *Ω*763, ζ244 (vgl. 276f.), h.Ven.242 (vgl. L[4]). Als *π.* bez. Pers. (Frau): Zeus (Hera), Ag. (Klyt.), Alex. (Hel.), Alkin. (Arete), Anch. (Aphr.), Ant. (Theano), Antiphates (*γυνή*), Diom. (Aigialeia), Hektor (Androm.), Men. (Hel., *πρότερος π.*), Od. (Pen., gewünscht von Kal. u. Kirke), Männer der tr. Frauen (Z240), mögl. Mann der Naus. (ζ244. 277. 282) m. Kind(ern) erwähnt *Z*484, δ263, τ531 (vgl. 264) Zugehörigkeit: Poss.Pron. *Γ*426, *E*71, ζ282, κ115, σ253, τ126. 217, υ549, ψ150, ω295, h.Ven.242; Pers.Pron.(Dat.) *Θ*190, *Ω*763; mit PN[s] (der Frau): *Ἑλένης Γ*329 = *H*355 = *Θ*82 ≅ *Λ*369 ≅ 505 / *N*766, Hes.fr. 200,2 = 204,43 = 204,55 ≅ 199,2; *Ἥρης H*411 ≅ *K*329.5, *N*154, *Π*88, ϑ465 = ο180. 112 Synt.: als Appos. zu PN: *H*411 ≅ *K*329, ϑ465 = ο180. 112; α363 = π450 = τ603 = φ357; κ115; σ253= τ126, zu Personenbez. N154; als Praed.nom.: *Γ*429, *Θ*190, *Ω*763 (zu PN), α15 = ψ334, ζ244. 277, ι30. 32, Hes.fr.200,2 = 204,43 = 204,55 ≅ 199,2, h.Ven.242; sonst anstelle PN als Subj.: *Z*484, *K*5, *X*439, ξ130, τ549, ψ239, (im a.c.i.:) τ477 ≅ ψ2, ψ71; als Obj. im Gen.: ψ181; im Dat.: *E*71, λ430; im Akk.: *Γ*163. 427, *Z*240, δ137. 263. 724 = 814, ζ282, η147, ϑ523, τ217. 264, ψ86, ω200. 295; zu Präp.: *πρός* (im Gen.) σ162, *ἀμφί* (im Dat.) ρ555, τ95; im Gen. zu Subst.: σ204 (*ἀρετή*), τ531, ψ150 (*δῶμα*), π75, τ527 (*εὐνή*), ρ571 (*ἦμαρ*); Beiw.: *ἐρίγδουπος* (s. M); *ἐσθλός* ⌊δ724. 814⌋; ϑαλερός *Θ*190; *θυμολέων* ⌊ ⌋; *κουρίδιος* (betont bes. die eheliche Legitimität und gebotene Treue) *E*414, ψ150, ω200, vgl. zu τ264; *πρότερος Γ*163. 429 Praed.nom.: *ἀσπαστός* ψ239. – Wortf.: s. *παρακοίτης*

1 dir.R. **1a** in Aussage einer Frau betr. ihres (ζ244: mögl.) Mannes: Men., Alex., Od., Anch., allg. *Γ*429 (Hel. zu Alex.:) „*ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι ' ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερος -ις ἦεν*", vgl. V.140 (*ἀνδρός τε προτέροιο*) *Ω*763 (Hel.:) „*ἦ μέν μοι -ις ἐστὶν 'Αλέξανδρος θεοειδής*" (VV.763–4 secl. West), vgl. *ἄκοιτις Γ*447 δ263 (Hel.: „*ἄτην δὲ μετέστενον*) *παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην θάλαμόν τε -ιν τε ' οὔ τευ δευόμενον, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι εἶδος*" 724 (Pen.: „ich jammere) *ἦ πρὶν μὲν -ιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα* (*ἀρετῇσι κεκασμένον, ἐσθλόν*, m. *κλέος εὐρύ*)" = 814 σ204 (Pen.:) „*ἵνα μηκέτ' ... ' αἰῶνα φθινύθω, -ιος ποθέουσα φίλοιο ' παντοίην ἀρετήν, ἐπεὶ ἔξοχος ἦεν 'Αχαιῶν*" 253 (Pen.:) „*μετὰ τοῖσι* (Gr.) *δ' ἐμὸς -ις ἦεν 'Οδυσσεύς* (nach Troia)" = τ126 τ95 (Pen. zu Melantho: „*εὖ ᾔδησθ') ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν ' ἀμφὶ -ει εἴρεσθαι*" 217 (⌊Pen. zu Bettler⌋: „*σευ, ξεῖνέ, πειρήσεσθαι, εἰ*) *ξείνισας ἐν μεγάροισιν ἐμὸν -ιν*" 527. 531 (⌊ ⌋.: „soll ich bei meinem S. bleiben u. den Besitz bewahren) *εὐνήν τ' αἰδομένη -ιος δήμοιό τε φῆμιν* (od. den besten Freier heiraten; solange mein S. nicht erwachsen war,) *γήμασθ' οὔ μ' εἴα -ιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν*" (527 = π75 in 1d) h.Ven.242 (Aphr. zu Anch.:) „*ἀλλ' εἰ μὲν τοιοῦτος ἐὼν εἶδός τε δέμας τε ' ζώοις, ἠμέτερός τε -ις κεκλημένος εἴης*", vgl. V.126f. (*κουριδίην ἄλοχον*). 148 (*ἄλοχος*) ζ244 (Naus.: „*θεοῖσιν ἔοικε* [Fremder]) *αἴ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε -ις κεκλημένος εἴη ' ἐνθάδε ναιετάων*", vgl. V.277. 282 (V.246 Wortspiel m. *πόσιν* 'Trank'?, vgl. Garvie z.St.) **1b** Aussage anderer Person zur Frau über ihren (potentiellen) Mann: Men., Alkin., Od. / allg. *Γ*163 (Priam. zu Hel.: „*φίλον τέκος, ἴζευ*) *ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε -ιν* (Men.) *πηούς τε φίλους τε*" η147 (Od. zu Arete:) „*σόν τε -ιν σά τε γούναθ' ἱκάνω ... ' τούσδε τε δαιτυμόνας*", vgl. V.66 (*ἄκοιτιν*) ψ71 (Eurykl. zu Pen.:) „*ἦ -ιν ἔνδον ἐόντα παρ' ἐσχάρῃ οὔ ποτε φῆσθα ' οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι*" ζ277. 282 (Leute über Naus. u. den Fremden:) „*ποῦ δέ μιν* (*καλός τε μέγας τε ξεῖνος*) *εὗρε; -ις νύ οἱ ἔσσεται αὐτῇ* ' 4 vv. ' *βέλτερον, εἰ καὐτή περ ἐποιχομένη -ιν εὗρεν ' ἄλλοθεν* (*τούσδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον Φαίηκας*)", vgl. *μνῶνται* V.284, L[6] **1c** Aussage vom Mann bzg. auf Verhältnis zu seiner Frau: Hektor, Od., Ag. *Θ*190 (Hektor zu Pferden: „Androm. gibt euch eher Weizen u. Wein) *ἦ ἐμοί, ὅς πέρ οἱ ϑαλερὸς -ις εὔχομαι εἶναι*", vgl. *παρακοίτης Z*430, *ἄλοχος Z*394 u.ö. ι30.32 (Od.:) „*αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψώ ... ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι,* ⌊*λιλαιομένη -ιν εἶναι*,⌋ ' *ὡς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ...* ⌊ ⌋" (V.30 = α15[+], s. 2 unten) ρ571 (Bettler zu Eum.:) „*καὶ τότε μ' εἰρέσθω* (Pen.) *-ιος πέρι νόστιμον ἦμαρ*" τ264 (Bettler zu Pen.: „*ὦ γύναι) μηκέτι νῦν χρόα ... ἐναίρεο μηδέ τι θυμὸν ' τῆκε -ιν γοόωσα*", vgl. *ἀλλοῖον ἄνδρ' κουρίδιον* (m. Kinder) V.265f. ω200 (Ag. über Klyt.:) „*κουρίδιον κτείνασα -ιν* (*χαλεπὴν φῆμιν ὀπάσσει θηλυτέρῃσι γυναιξί*)", vgl. *κουριδίης / οὐλομένης ἀλόχου*[+] *A*114 u.ö. von Klyt. **1d** Aussage dritter Person *E*414 (Dione zu Aphr. über Aigialeia [*ἰφθίμη ἄλοχος* des Diom., V.415]:) „*γοόωσα φίλους οἴκῆας ἐγείρῃ, ' κουρίδιον ποθέουσα -ιν τὸν ἄριστον 'Αχαιῶν*", Alliteration (s. Kirk in Iliad z.St.) *H*411[+] (s. M1a) *ἐρίγδουπος -ις Ἥρης*, Appos. zu *Ζεύς* bzw. (*N*154) *θεῶν ὤριστος* u. (*Π*88) Bez. d. Zeus in Reden von Ach., Ag., Hektor, Men., Od., Tel., vgl. *K*5 in 2, *ἀκοίτης O*91 (in R. der Themis) ξ130 (Eum. zu Od.: „*οἱ ὀδυρομένῃ* [Pen.] *δάκρυα πίπτει) ἦ θέμις ἐστὶ γυναικός, ἐπὴν -ις ἄλλοθ' ὄληται*", vgl. φ88 (*ἀκοίτην*) π75 (Tel.:) „*μερμηρίζει* (Pen.), *ἦ παρ' ἐμοί τε μένῃ καὶ δῶμα κομίζῃ, ' εὐνήν τ' αἰδομένη -ιος δήμοιό τε φῆμιν*" (= τ527 in 1a) ρ555 (Eum. zu Bettler:) „*μεταλλῆσαί τί ἑ θυμὸς ' ἀμφὶ -ει κέλεται*" τ549 (Pen. zu Bettler: „d. Adler sagte) '*νῦν αὖτε τεὸς -ις εἰλήλουθα*'" ψ150 (Vorbeigehender:) „*τις ἔγημε πολυμνήστην βασίλειαν· ' σχετλίη, οὐδ' ἔτλη -ιος οὗ κουριδίοιο ' εἴρυσθαι μέγα δῶμα*" ω295 (Laertes zu Od.:) „*κώκυσ'* (Pen.) *ἐν λεχέεσσιν ἑὸν -ιν, ὡς ἐπεφώκει*" (*ἄλοχος* V.294)

2 in Erz. u. ep. Darst. **2a** Erz. κ115 *ἦ δ'* (seine Frau [*γυνή* V.112]) *αἶψ' ἐξ ἀγορῆς* (⌊bei den Lästrygonen⌋) *ἐκάλει κλυτὸν 'Αντιφατῆα, ' ὃν -ιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον* λ430 *κείνῃ* (Klyt. [*γυνή* V.427]) *ἐμήσατο ἔργον ἀεικές, ' κουριδίῳ τεύξασα -ει φόνον*, vgl. ω200 in 1c **2b** in ep. Darst. *Γ*329 (*δῖος*) *'Αλέξανδρος Ἑλένης -ις* ⌊*ἠϋκόμοιο*⌋ = *H*355 = *Θ*82 ≅ *Λ*369 ≅ 505 *N*766 *εὗρε* (Hektor) *δῖον 'Αλέξανδρον Ἑλένης -ιν* ⌊ ⌋ *Γ*427 *-ιν δ' ἠνίπαπε* (Hel.) *μύθῳ E*71 *πύκα δ' ἔτρεφε* (den Meges) *δῖα Θεανὼ ' ἶσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη -εϊ ᾧ* (Ant.) *Z*240 *Τρώων ἄλοχοι ... ἠδὲ θύγατρες ' εἰρόμεναι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἔτας τε ' καὶ -ιας*, vgl. *Θ*156 484 (Androm. nimmt ihr Kind in den Arm, *δακρυόεν γελάσασα*) *-ις* (Hektor) *δ' ἐλέησε νοήσας* (V.482 *ἀλόχοιο*) *K*5 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ -ις Ἥρης ἠϋκόμοιο*, vgl *H*411[+] in 1d u. *Γ*329[+] in 2b *X*439 (*οὐ γάρ ἄγγελος ἤγγειλ'*) *ὅττί ῥά οἱ -ις* (Hektor) *ἔκτοθι μίμνε πυλάων*, vgl. zu *Θ*190 in 1b α15 (Kal. hält Od. fest) *ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι λιλαιομένη -ιν εἶναι* = ψ334[ex], vgl. ι30. 32 in 1c α363 (Pen. im Frauengemach) *κλαῖεν ἔπειτ' 'Οδυσῆα, φίλον -ιν* (bis sie einschläft) = π450 = τ603 = φ357 δ137 (REinl.) *ἥ γ' ἐπέεσσι -ιν ἐρέεινεν* (Hel.) *ἕκαστα*, vgl. Anrede V.138 (*Μενέλαε διοτρεφές*) ϑ523 (Od. weint) *ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον -ιν* (der bei der Verteidigung der Stadt gefallen ist) *ἀμφιπεσοῦσα* σ162 *ὅπως ... ' τιμήεσσα γένοιτο* (Pen.) ' *μᾶλλον πρὸς -ιός τε καὶ υἱέος* τ477 *πεφραδέειν ἐθέλουσα* (Eurykl. der Pen.) *φίλον -ιν ἔνδον ἐόντα* ≅ ψ2 (*δεσποίνῃ* Pen.) ψ86 *κῆρ ' ὥρμαιν', ἦ ἀπάνευθε φίλον -ιν ἐξερεείνοι ἦ* (*κύσειε*), vgl. *παράκοιτις* V.92 181 *ὡς ἄρ' ἔφη* (Pen.) *-ιος πειρωμένη*, vgl. Od.' Anre-

de V.183 (*ὦ γύναι*) 239 *ὣς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην -ις εἰσ-ορόωσῃ* Hes. fr. 200,2 (*μάλα δ' ἤθελε*) *'Αργείης 'Ελένης -ις ἔμμεναι*[*ι ἠυκόμοιο* = 204,43 = 204,55 ≅ 199,2 (*ἱμείρων*)

D *λ* 178b; Op. 165 ci. Hermann; Choer. fr. 23(= Suppl. Hell. 937),1 Colace C. P. de Putter-M. Schmidt

πόσις II [10ᵢ, 22ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] E abstr. from *πίνω*, q.v. E F *-ις* 14, *-ιος* 24, *-ιν* 6

M 1 disyll. 1a ⏑[⏑⏑] *οὐ -ις οὐδὲ βρῶσις T*210 1b [⏑⏑] *-ις καὶ βρῶσις* Sc. 395 [⏑⏑] *-ιν καὶ βρῶσιν ν*72 [⏑⏑] *νηὶ θοῇ βρῶσίς τε -ις τε κ*176, *μ*320; (*ἀμφιπόλῳ*⁺ ...) *βρῶσίν τε -ιν τε α*191, *ζ*209 = 246. 248, *ο*490 2 trisyll. [⏑⏑] *αὐτὰρ ἐπεὶ* ⌊*-ιος καὶ ἐδητύος*⌋ *ἐξ ἔρον ἕντο A*469 = *B*432 = *H*323 = *I*92 = 222 = *Ψ*57 = *Ω*628 = *α*150 = *γ*67 = 473 = *δ*68 = *θ*72 = 485 = *μ*308 = *ξ*454 = *ο*143 (v. om. F) = 303 = 501 = *π*55 = 480 = *ρ*99 = h. Ap. 513; ⌊ ⌋ *T*231. 320

Σχ sch. D *A*469: *ποτοῦ* sch. min. PSI inv. 1733 on *I*92: *-ιος· του ποτου*

L Holt, Noms d'action 80–82; Chantraine, BSL 59, 1964, 11–23; Jones, Gl. 51, 1973, 7–29 (18 f.)

B *(something to) drink* as category, type; form suggests orig. verbal force ('drinking'), but in EGrE concr. sense everywhere poss. (for *ἔρος* et sim. w. concr. obj. see, e.g., s.vv. *ἔρος* [e.g. w. *σίτοιο, δαιτός*], *ἵμερος* [B 2 b. c], *κορέννυμι*) and required everywhere exc. *A*469⁺, *T*231; always paired w. *βρῶσις/ιν* or *ἐδητύος*. 22x *αὐτὰρ ἐπεὶ* ⌊*-ιος καὶ ἐδητύος*⌋ *ἐξ ἔρον ἕντο* (see M 2 above; cf. [w. *ποτῆτος*] *ε*201⁺, *ι*87⁺, *ρ*603; further Arend, Typische Scenen 68–76 w. Tafeln 1. 3. 4) *T*231 *ὅσσοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται,* ' *μεμνῆσθαι* ⌊ ⌋ *ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ' *ἀνδράσι δυσμενέεσσι μαχώμεθα νωμελὲς αἰεί*, cf. *Ω*601 f. (*δόρπου, σίτου*) 320 *ἐμὸν κῆρ* ' *ἄκμηνον* ⌊ ⌋ *ἔνδον ἐόντων*, cf. v. 163 (*σίτοιο*) 210 (*πρὶν οὔ πως ἂν ἔμοιγε*) *κατὰ λαιμὸν ἱείη* ' *οὐ -ις οὐδὲ* ⌊*βρῶσις*⌋ Sc. 395 (*τέττιξ*) *ᾧ τε -ις καὶ* ⌊ ⌋ ... *ἐέρση κ*176 *ὄφρ' ἐν νηὶ* ... ⌊*βρῶσίς τε -ις τε*⌋ ' *μνησόμεθα βρώμης μ*320 (*ἐν νηὶ*) ⌊ ⌋ ' *ἔστιν α*191 *οἱ* ⌊*βρῶσίν τε -ιν τε*⌋ ' *παρ-τιθεῖ ζ*248 *πὰρ* ... *'Οδυσσῆϊ ἔθεσαν* ⌊ ⌋ 209 *δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ* ⌊ ⌋ = 246 *ο*490 *τοι* (Eum.) *παρέχει* (your master, regularly) ⌊ ⌋ *ν*72 (*τά γ' ἐν νηὶ κατέθεντο, -ιν καὶ βρῶσιν ἅπασαν* (n. *σῖτον καὶ οἶνον* v. 69). – W d f l d.: *ποτής, ποτόν, πότος*

D *δ*218a J. N. O'Sullivan

ποσσῆμαρ [1ᵢ] hapax **Σχ** sch. D *Ω*657: *πόσαις ἡμέραις*

B *wie viele Tage*, indir. Interr.-Pr., Kompos. m. pron. VG u. adv. HG, Analogiebildg. zu *αὐτῆμαρ* u. ä. (Leaf z.St.; vgl. oben Bd. I Sp. 1598,25 ff.; II Sp. 601,28 ff.) *Ω*657 (Ach. zu Priam.:) „*τόδε εἶπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,* ' *ποσσῆμαρ μέμονας κτερεϊζέμεν Ἕκτορα δῖον*", zur Wortbildg. s. auch Chantraine, Gr. h. I 212 f.; Leumann, Hom. Wört. 100 f.

G. Markwald

πόσσος [1ᵉ] *wie viele*, (indir.?) fragend Cert. p. 39,14 *τοῦτό ... κατάλεξον,* ' *πόσσοι ἄμ' 'Ατρείδῃσιν ἐς Ἴλιον ἦλθον 'Αχαιοί;* vgl. *π*236 oben, Bd. III, s.v. *ὅσ(σ)ος* B 1 b α u. *ω*288 unten, s.v. *πόστος*; Wackernagel, Synt. II 112 v.l. *ω*288, h. Ap. 339 G. Markwald

πόστος [1ᵒ] E Interr.-Pr. nach Analogie zu Ordinalia wie *ἐείκοστός* wahrsch. haplologisch aus **πόσοστος* (od. **ποσοστός*?) entstanden; s. Chantraine, Gr. h. 1262; Erbse, Beitr. Verst. Od. 211 f.; Risch 93; Heubeck, Odyssey z.St.

B *der wievielte?* *ω*288 (Laertes zu Od.:) „(sage mir:) *πόστον* (*πόσσον* v.l.) *δὴ ἔτος ἐστίν, ὅτε ξείνισσας ἐκεῖνον,* ' *σὸν ξεῖνον δύστηνον, ἐμὸν παῖδ' ...;*", att. Form, vgl. Erbse a. O.; Shipp, Studies 15; Dieterich, Gn. 49, 1977, 236

G. Markwald

ποταμός [80ᵢ, 34ᵒ, 15ᴴ, 8ʰ, 6ᵉ] E unclear; usu. assoc. w. *πίπτω*, by some w. *πετάννυμι*; further Perpillou, RPh 65, 1991, 185–93

F *-ός* 13, *-οῖο* 47, *-οῦ* 15, *-ῷ* 18, *-όν* 17, *-όνδε* 3; *-ω* (acc.) 1; *-οί* 11 (pro voc. *Γ*278), *-ῶν* 15, *-οῖς* 1, *-ούς* 2

M 1 trisyll. [⏑⏑] (*ἐκ/ἐς*) *-οῦ Φ*35, *ε*453, *λ*238; *ἐν -ῷ* (*δθι*) *B*861. 875, *Σ*521, *Ω*351; *ἐς -όν Φ*8, *ζ*59, *η*281; *πὰρ -όν Σ*576; *-όν* Op. 740; ⌊*καὶ -οὶ, καί Γ*278, Th. 109; ⌊ ⌋ *πλήθωσι* Cert. p. 43,8; *καὶ -οῖς* Th. 348 [⏑⏑] *-ός Λ*722, *Φ*130. 136. 192. 304; *καὶ -οῦ καί Π*397; *φεύγοντ'* ⌊*ἐκ -οῦ*⌋ *Φ*52; ⌊ ⌋ *ε*469, *ζ*224; *ἐν προχοῇς -οῦ λ*242; *-οῦ Φ*186; *ἐν -ῷ* (*ὅθ'/καί*) *ε*466, *ζ*210, *η*296; *-ῷ Φ*291; *φευγέμεναι* ⌊*-όν-δε*⌋ *Φ*13; ⌊ ⌋ *Φ*120, *κ*159; *ἐς -όν* (*ἁλιμυρήεντα*) *Φ*349, *ε*460; *πὰρ -όν* (*βαθυδινήεντα*) *B*522, *Φ*206. 603; *ἔκ θ' ἱερῶν -ῶν κ*351; *-ῶν* '*καὶ πίσεα / οὔτ' ἄγκεα*' *ποιήεντα Y*9 = *ζ*124 = h. Ven. 99 / h. Cer. 381; *-ῶν Y*7 [⏑⏑] *-ός Λ*492, *N*138, *Φ*270; *-οῦ ἄπο Σελλήεντος B*659 ≅ *O*531, *B*839 = *M*97; *-ῶν ἄπο* Op. 550; (*ἐπ' 'Αλφειῷ*) *-οῦ/ῷ βαθυ-δινήεντος*⁺ Asius fr. 1,2 p. 89 Dav., h. 1,3; *-ῷ* '*περιδινήεντι / ἐπὶ δινήεντι*' Pan. fr. 18,3 p. 124 Dav., *Θ*490; *-ὸν/οὺς* (*πάρα*) *δινήεντα*⁺ *ζ*89, h. 21,2 / Th. 337; *-ὸν πάρα O*691; *ἐυρρεῖος -οῦ* Danais fr. 1,2 p. 141 Dav.; *-ῷ πλήθοντι / ῥείοντι ἐοικώς E*87, Hes. fr. 293; *-ῷ/οί* (*θ'*) ⌊*ἅλαδε προρέοντ*⌋*ι*⁺ *E*598 / h. Ap. 23 = 145; *ἐν προχοῇς -ῶν* ⌊ ⌋*ων* Op. 757; *-οὶ* (*πλήθουσι*) *ῥέοντες Δ*452, *Π*389 = *τ*207ᵃᵐ, Th. 367; *μεγάλῳ -ῷ Φ*282; *-ῷ Ψ*142, *ξ*258 = *ρ*427; *Ὠκεανὸν -όν* (*καί*) *λ*639, Cypr. fr. 7,10 p. 38 Dav.; *ἐπ' 'Αλφειὸν -όν* h. Merc. 101; *-όν B*854; (*μεγάλοι*) *-οὶ/ῶν* '*καὶ δεινὰ / ἀλεγεινὰ*' *ῥέεθρα λ*157, *P*749; *-οὶ καί Φ*196; *-ῶν ἁλιμυρήεντων Φ*190; *-ῶν* (*ἐπί*) *M*118, *λ*239, Op. 737; *-ούς M*32 [⏑⏑] *μέγας* ⌊*-ὸς βα-θυδίνης*⌋ *Y*73, *Φ*329; *προσέφη* ⌊ ⌋ *Φ*212. 228; ⌊ ⌋ *Φ*143; *-ώ E*773; (*ῥοὰς*) *-ῶν ι*450, *κ*515 2 quadrisyll. [⏑⏑⏑] *ἐκ -οῖο Φ*274 [⏑⏑⏑] *πὰρ -οῖο Λ*499; *ῥοὰς -οῖο Λ*732; *-οῖο κατά Φ*25, *ε*441; *ἐκ -οῖο Φ*27; *-οῖο ῥόον / ῥοάων ζ*85, *κ*529; *ἐξ ἱεροῦ -οῖο* Th. 788; *Ὠκεανοῦ -οῖο* Pan. fr. 28,3 Matthews; *-οῖο Σ*607, *Φ*356, *μ*1 [⏑⏑⏑] *-οῖο Φ*185 [⏑⏑⏑] *-οῖο παρ' ὄχθας Δ*487, *Σ*533, Hes. fr. 13,1; *-οῖο ῥέεθρα Ξ*245, *ζ*317; *λοῦσον*⁺ *-οῖο ῥοῇσι Π*669 ≅ 679, *ζ*216; *ἐκ -οῖο ε*462; *-οῖο Φ*191. 352, *Ψ*73 [⏑⏑⏑x] *ἐκ -οῖο E*544, *Φ*144; *ἐυρρεῖος -οῖο Z*508 = *O*265, *Ξ*433 = *Φ*1 = *Ω*692; *κῦμα / Αἰγύπτοιο* ⌊*διιπέτεος -οῖο*⌋ *Φ*268. 326 / *δ*477. 581; ⌊ ⌋ *Π*174, *P*263, *η*284, Hes. fr. 320; *ὄχθῃσιν -οῖο ζ*97, Hes. fr. 343,12; *-οῖο Φ*560, Th. 242 ≅ 959, h. 34,4 (≅ Vit. p. 7,1)

L C. F. von Nägelsbach, Hom. Theologie, Nürnberg ³1884, 88 f.; A. Gruhn, Der Schauplatz der Ilias u. der Od., Berlin-Grunewald 1910, 98 ff.

B *river* as natural phenomenon, feature of landscape, or person. *river-god;* god may be manifested in the river itself (so there are 'fließende Grenzen' between the two uses in some contexts: the clash between Scam. and Ach. in *Φ*; *ε*441 ff.; cf. *Ξ*245 in context) or may take another form, appear as a separate entity (*Φ*212 Scam. as man; cf. *Y*7 river-gods come to house of Zeus; note also *ε*451–3); river-god(s) as object of prayer, sacrifice *Γ*278, *Φ*130, *Ψ*142 (cf. *ε*441, note vv. 444 ff.), as lover / (fore)father(s) *Φ*143, *λ*238 (beloved) / *E*544, *Π*174, *Φ*185. 186. 191, *κ*351, Th. 242 ≅ 959, Asius fr. 1,2 p. 89 Dav., cf. *Ξ*245, ⌊as offspring of⌋ Ocean and Thetys Th. 337. 367 (cf. *Φ*196 all rivers flow from Ocean), ⌊ ⌋ Zeus (ref. in *τέκετο* hardly, *pace* Janko, Iliad on *Ξ*433–4 [cf. Ameis-H. ad l.], to [regular] feeding with rain) *Ξ*433⁺, h. 34,4 (≅ Vit. p. 7,1);

some other instances of personificat.: *Y* 73, Th. 348 (shared tutelage of *κοῦροι*) and often in *Φ* (Scam.), cf. also *Φ* 190, Danais fr. 1,2 p. 141 Dav.; river as landmark vel sim. *B* 659⁺, *Λ* 722, *Ψ* 73, *κ* 515, *λ* 157; so of Scam. *E* 773, *Θ* 490, *Λ* 499, *Ξ* 433⁺, *Π* 397, *Φ* 603; w. verb of dwelling *B* 522. 854, Hes. fr. 13,1, Pan. fr. 18,3 p. 124 Dav., cf. h. 34,4 (≅ Vit. p. 7,1); as location of conception / birth *λ* 242, Hes. fr. 343,12, h. 1,3; (destructive) power of r. in flood *M* 18, so in sim. *Δ* 452, *E* 87 (cf. 598), *Λ* 492, *N* 138, *Π* 389, *P* 749; mist comes from river *ε* 466–9, Op. 550; r. in superstition Op. 737. 740. 757. — Epith.: *ἅλαδε προρέοντι⁺, εὐρὺ ῥέων⁺, καναχηδὰ ῥέοντες, ῥέοντε⁺; ἐύρροος⁺, βαθύρροον, καλλιρρόοιο, χειμάρροος⁺, ὠκυρόῳ; ἀλιμυρήεντα⁺; ἀενάων, αἰεναόντων; διπετέος; δινήεντος⁺, ἀργυροδίνης⁺, βαθυδίνης⁺, περιδινήεντι* (ci.); *δεινοῖο; ἐριδούπων, κελάδοντα; εὐρέος⁺; ἱεροῦ⁺; ἰφθίμων; μέγας⁺; ξανθοῦ* (h. 34,4; *θείου* Vit. p. 7,1); *πλήθων; τελήεντος*. — Wdfld.: *ῥέεθρα, ῥεῦμα, ῥοαί, ῥόος, χαράδρη*; see also *κρήνη* (w. wdfld.: s.v. B ad fin.), *προχοαί*; also *δίνη, κῦμα; θεός*; river-names: *Αἴγυπτος / Νεῖλος, Ἀλφειός, Ἀξιός, Ἀσωπός, Ἀχελῴϊος, Ἐνιπεύς, Ἕρμος, Καΰστριος, Κηφισός, Μινυήϊος, Παρθένιος, Πεῖρος, Πηνειός, Σελλήεις* (I and II), *Σίβρος, Σιμόεις, Σκάμανδρος / Ξάνθος, Σπερχειός, Τρίτων, Ὠκεανός*, further *M* 20–22, *κ* 513 f., Th. 337–45 1 of particular river(s) (sg. exc. *E* 773 [dual], *M* 18. 32, *Π* 389, *ι* 450, *κ* 351. 515, *λ* 157, *τ* 207), usu. named / known by name (name and *π.* often in appos.); here refs. to same river(s) brought together (order: Ocean, Scam. / Xanthus, other named rivers [in Gr. alphabetical order], unnamed rivers): Ocean: *Ξ* 245 (Sleep to Hera: *ἄλλον κεν θεῶν*) *ῥεῖα κατευνήσαιμι, καὶ ἂν -οῖο ῥέεθρα ' ⟨Ὠκεανοῦ⟩* Pan. fr. 28,3 Matthews *πῶ[ς] δ' ἐπορ[εύθ]ης ῥεῦμ' Ἀ[χελω]ίου ἀργυ[ρο]δίνα, ' ⟨ ⟩ ποταμο[ῖο δι'] εὐρέος ὑγ[ρ]ὰ κέλευθα; Σ* 607 *ἐν δ' ἐτίθει -οῖο ... σθένος ⟨Ὠκεανοῖο⟩ ' ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος μ* 1 *-οῖο λίπεν ῥόον ⟨ ⟩ ' νῆυς* Th. 242 (*Δωρίδος*) *κούρης ⟨ ⟩ τελήεντος -οῖο* ≅ 959 788 (*πολλὸν δ' ὑπὸ χθονὸς*) *ἐξ ἱεροῦ -οῖο ῥέει διὰ νύκτα* (⟨ ⟩ *κέρας*) *κ* 529 *ἀπονόσφι τραπέσθαι ' ἱέμενος -οῖο ῥοάων λ* 157 *μέσσῳ γὰρ μεγάλοι -οὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα, ' Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα* 639 *τὴν* (ship) *δὲ κατ' ⟨Ὠκεανὸν -ὸν⟩ φέρε κῦμα ῥόοιο* Cypr. fr. 7,10 p. 38 Dav. (Zeus pursued the fleeing Nemesis) *ἄλλοτ' ἀν' ⟨ ⟩ καὶ πείρατα γαίης, ' ἄλλοτ' ἀν' ἤπειρον* — Scam./Xanthus: *B* 861 ⟨*ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ*⟩ *Αἰακίδαο ' ἐν -ῷ⟩* 875 ⟨ ⟩ *Θ* 490 (*Τρώων ἀγορὴν ποιήσατο*) *-ῷ ἐπὶ δινήεντι Λ* 499 (*μάχης ἐπ' ἀριστερὰ μάρνατο*) *ὄχθας πὰρ -οῖο Σκαμάνδρου Ξ* 433 *πόρον ἶξον ἐυρρεῖος -οῖο ' Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς* = *Φ* 1 = *Ω* 692 (v. 693 om. quidam) *Π* 397 *μεσηγὺ ' νηῶν καὶ -οῦ καὶ τείχεος* (*κτεῖνε* [Patr., Trs.]) 669 (Zeus to Ap.: „*μιν* [dead Sarp.]) *λοῦσον -οῖο ῥοῇσι*" ≅ 679 *Φ* 560 (Agenor:) „*ἑσπέριος δ' ἂν ἔπειτα, λοεσσάμενος -οῖο* (*προτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην*)" *Y* 73 *ἄντα δ' ἄρ Ἡφαίστοιο μέγας ⟨-ὸς βαθυδίνης⟩ ' ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον* = *Φ* 329ᵉᵗᶜ. *Φ* 212 (*κ' ἔτι πλέονας κτάνε Παίονας*) *Ἀχιλλεύς, ' εἰ μὴ χωσάμενος προσέφη ⟨ ⟩ ' ἀνέρι εἰσάμενος* = 228ᵉᵗᶜ. 356 *καίετο δ' ἶς -οῖο ἔπος τ' ἔφατ'* 8 *ἡμίσεες δὲ ' ἐς -ὸν εἰλεῦντο βαθύρροον ἀργυροδίνην* 282 *με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι ' ἐρχθέντ' ἐν μεγάλῳ -ῷ* 25 *Τρῶες -οῖο κατὰ δεινοῖο ⟨ῥέεθρα⟩ ' πτῶσσον ὑπὸ κρημνούς* 352 *τὰ* (trees etc.) *περὶ καλὰ ⟨ ⟩ ἅλις -οῖο πεφύκει* 27 *ζωοὺς ⟨ἐκ -οῖο⟩ δυώδεκα λέξατο κούρους* 144 *ἀντίος ⟨ ⟩ ' ἔστη* 274 (*ὡς οὔ τίς με* [Ach.] *θεῶν*) *ὑπέστη ' ⟨ ⟩ σαῶσαι* 35 (*υἱεῖ Πριάμοιο συνήντετο*) *⟨ἐκ -οῦ⟩, φεύγοντι, Λυκάονι* 52 *τεῖρε* (obj. Lycaon) *γὰρ ἱδρὼς ' φεύγοντ' ⟨ ⟩* 120 *τὸν δ' Ἀχιλεὺς -όνδε λαβὼν ποδὸς ἧκε φέρεσθαι* 130 *οὐδ' ὑμῖν -ός περ ἐύρροος ἀργυροδίνης ' ἀρκέσει, ᾧ δὴ δηθὰ πολεῖς ἱερεύετε ταύρους, ' ζωοὺς δ' ἐν δίνῃσι καθίετε* (*ἵππους*) 192 *σοὶ* (Asteropaeus, descended from river Axius) *-ός γε πάρα μέγας, εἰ δύναταί τι ' χραισμεῖν* 136 *-ὸς δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον, ' ὥρμηνεν δ' ἀνὰ θυμόν, ὅπως παύσειε φόνοιο* (*Ἀχιλλῆα*) 206 *πὰρ -ὸν πεφοβήατο* (Paeonians) *⟨δινήεντα⟩* 603 (*τὸν πεδίοιο διώκετο*) *τρέψας πὰρ -ὸν βαθυ⟨ ⟩ Σκάμανδρον* 268 *μιν μέγα ⟨κῦμα διιπετέος -οῖο⟩ ' πλάζ' ὤμους καθύπερθεν* 326 ⟨ ⟩ *' ἵστατ' ἀειρόμενον, κατὰ δ' ῆρεε Πηλείωνα* 270 *-ὸς δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα ' λάβρος ὕπαιθα ῥέων* 291 (Pos. to Ach.:) „*οὔ τοι -ῷ γε δαμήμεναι αἴσιμόν ἐστιν*" 304 *οὐδέ μιν ἴσχεν ' εὐρὺ ῥέων -ός* 349 *ἐς -ὸν τρέψε* (Heph.) *φλόγα Ω* 351 *στῆσαν ἅρ ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν, ' ἐν -ῷ* — Scam. + Simoïs: *E* 773 *Τροίην ἶξον -ώ τε ῥέοντε, ' ἦχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος* — other rivers named or known by name: *δ* 477 (*οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους ἰδέειν*) *πρίν γ' ὅτ' ἂν ⟨Αἰγύπτοιο, διιπετέος -οῖο⟩ ' αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς* 581 *ἅψ δ' εἰς ⟨ ⟩ ' στῆσα* (Men.) *νέας ξ* 258 *στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ -ῷ νέας* = *ρ* 427 Danais fr. 1,2 p. 141 Dav. (*ὠπλίζοντο*) *Δαναοῖο θύγατρες ' πρόσθεν ἐυρρεῖος -οῦ, Νείλοιο ἄνακτος E* 544 *γένος δ' ἦν* (Diocles) *ἐκ -οῖο ' Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης Λ* 732 (*κατεκοιμήθημεν*) *ἀμφὶ ῥοὰς -οῖο* h. 1,3 *σ'* (Dion.) *ἐπ' Ἀλφειῷ -ῷ βαθυδινήεντι ' κυσαμένην Σεμέλην τεκέειν Διί* h. Merc. 101 *ἐπ' Ἀλφειὸν -ὸν Διὸς ... υἱὸς ' Φοίβου Ἀπόλλωνος βοῦς ἤλασεν Φ* 143 *τῇ* (Periboea) ... *μίγη -ὸς* (Ascius) *βαθυδίνης* 185. 186 (Ach. to dead Asteropaeus: „*χαλεπόν τοι*) *Κρονίωνος ' παισὶν ἐριζέμεναι, -οῖό περ ἐκγεγαῶτι. ' φῆσθα σὺ μὲν -οῦ γένος ἔμμεναι εὐρὺ ῥέοντος, ' αὐτὰρ ἐγώ ...*" Asius fr. 1,2 p. 89 Dav. (*Ἀντιόπη*) *Ἀσωποῦ κούρη -οῦ βαθυδινήεντος λ* 238 *-οῦ ἠράσσατ'* (Tyro) *Ἐνιπῆος θείοιο* 242 (*τῷ* [river Enipeus] ... *εἰσάμενος*) *ἐν προχοῇς -οῦ παρελέξατο* (Pos.) *δινήεντος* h. 34,4 *ἀμβρόσιον πίνοντες ὕδωρ ξανθοῦ* (*θείου* Vit.) *-οῖο ' Ἕρμου καλὰ ῥέοντος* (*δινήεντος* Vit.) *ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς B* 522 *πὰρ -ὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον* (leaders of Phocians) *Λ* 722 *ἔστι δέ τις -ὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων ' ἐγγύθεν Ἀρήνης B* 854 *ἀμφί τε Παρθένιον -ὸν ... δώματ' ἔναιον* Hes. fr. 13,1 *ᾤκεε δ' Ἑλλενίην πέτρην -οῖο πὰρ ὄχθας ' εὐρεῖος Πείροιο* h. 21,2 (*σὲ* [Ap.] *κύκνος*) *ἀείδει ' ὄχθῃ ἐπιθρῴσκων -ὸν πάρα δινήεντα ' Πηνειόν B* 659 *τὴν* (Astyocheia) *ἄγετ'* (Her.) *ἐξ Ἐφύρης ⟨-οῦ ἄπο Σελλήεντος⟩* ≅ *O* 531 *B* 839 (*Ἄσιος, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι*) ⟨ ⟩ (v. 839 om. pap. 643) = *M* 97 Pan. fr. 18,3 p. 124 Dav. (*ἔνθα δ' ἔναιε Τρεμίλης καὶ ἔγημε θύγατρα ' νύμφην Ὠγυγίην*) *Σίβρῳ ἐπ' ἀργυρέῳ -ῷ περιδινήεντι* (ci., *παρὰ δινήεντι* St. Byz., *βαθυδινήεντι* ci.) *Π* 174 (*Μενέσθιος*) *υἱὸς Σπερχειοῖο διιπετέος -οῖο Ψ* 142 *ἀπεκείρατο χαίτην, ' τήν ῥα Σπερχειῷ -ῷ τρέφε τηλεθόωσαν* Hes. fr. 343,12 *τὴν* (Ath.) *μὲν ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε ' πὰρ κορυφήν, Τρίτωνος ἐπ' ὄχθησιν -οῖο M* 18 *τεῖχος ἀμαλδῦναι, -ῶν μένος εἰσαγαγόντες, ' ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι* (8 river-names) 32 *-οὺς δ' ἔτρεψε* (Pos.) *νέεσθαι ' κὰρ ῥόον, ᾗ περ πρόσθεν ἵεν* (*ὕδωρ*) *κ* 515 (*ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι ' Κώκυτός θ'*) *πέτρῃ τε ξύνεσίς τε δύω -ῶν ἐριδούπων* (*ἐριμύκων* v. l.) *Ψ* 73 *οὐδέ μέ* (Patr.'s ghost) *πω μίσγεσθαι ὑπὲρ -οῖο ἐῶσιν* (the shades of the dead) — unnamed rivers: *ε* 441 *-οῖο κατὰ στόμα καλλιρρόοιο ἶξε νέων η* 281 *νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον ' ἐς -όν ε* 453 *τὸν* (Od.) *δ' ἐσάωσεν* (river-god) *' ἐς -οῦ προχοάς* 460 *τὸ* (Ino's veil) *μὲν ἐς -ὸν ἁλιμυρήεντα μεθῆκεν* (Od.) *ζ* 59 *ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι ' ἐς -ὸν πλυνέουσα ε* 462 *ἐκ -οῖο λιασθεὶς ' σχοίνῳ ὑπεκλίνθη η* 284 *ἐγὼ δ' ἀπάνευθε διιπετέος -οῖο ' ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον ε* 466 (Od.:) „*εἰ μέν κ' ἐν -ῷ ... νύκτα φυλάσσω, ' μή μ'*

ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση ' (δαμάσῃ)" ζ85 -οῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο 89 τὰς (mules) μὲν σεῦαν -ὸν πάρα δινήεντα ' τρώγειν ἄγρωστιν 97 δεῖπνον ... εἵλοντο παρ' ὄχθησιν -οῖο 210 (Naus. to maids:) „λούσατέ τ' ἐν -ῷ" η296 (Od. to Arete:) „λοῦσ' ἐν -ῷ" ζ216 ἤνωγον ... μιν λοῦσθαι -οῖο ῥοῇσι 224 ἐκ -οῦ χρόα νίζετο (ἅλμην) 317 λίπον (mules) -οῖο ῥέεθρα Σ521 ἵκανον ὅθι σφίσιν εἶκε λοχῆσαι, ' ἐν -ῷ, ὅθι τ' ἀρδμὸς ἔην πάντεσσι βοτοῖσιν 533 στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην -οῖο παρ' ὄχθας 576 ἐπεσσεύοντο (cattle) νομόνδε ' πὰρ -ὸν κελάδοντα ι450 (Polyphemus to ram:) „πρῶτος δὲ ῥοὰς -ῶν ἀφικάνεις" κ159 -όνδε κατήιεν (stag) ἐκ νομοῦ ὕλης ' πιόμενος 351 γίνονται δ' ἄρα ταί (Circe's maids) γ' ἔκ τε κρηνέων ἀπό τ' ἀλσέων ' ἔκ θ' ἱερῶν -ῶν, οἵ τ' εἰς ἅλαδε προρέουσι — of the river(s) in envisaged sit. in sim.: Ζ508 εἰωθὼς (horse) λούεσθαι ἐυρρεῖος -οῖο = Ο265 Π389 τῶν (i.e. of the [territory of] the unjust men) δέ τε πάντες μὲν ⌊-οὶ πλήθουσι ῥέοντες⌋ τ207 τηκομένης δ' ἄρα τῆς (snow) ⌊ ⌋ 2 ref. not to particular river(s): general / generic or indef. 2a of all (the) rivers in general (2aα) or generic, of river(s) as type of phenomenon (2aβ) 2aα Γ278 (Ζεῦ πάτερ, Ἠέλιός τ') ⌊καὶ -οὶ καὶ⌋ γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας ' ἀνθρώπους τίνυσθον, ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ, ' ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά Th.109 εἴπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο ' ⌊ ⌋ πόντος ἀπείριτος, οἶδματι θυίων, ' ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν (vv.108–10 exp. Ellger Wilam. alii) Φ196 Ὠκεανοῖο, ' ἐξ οὗ περ πάντες -οὶ καὶ πᾶσα θάλασσα ' καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν h.Ap.23 (πᾶσαι σκοπιαί τοι [Ap.] ἄδον καὶ πρώονες ἄκροι) ὀρέων -οί θ' ἅλαδε προρέοντες ' κτλ. (vv.23–73 om. M: λείπουσι στίχοι $\overline{\text{va}}$ m) = 145 λ239 πολὺ κάλλιστος -ῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι (Enipeus) Υ7 οὔτε τις ... -ῶν ἀπέην, νόσφ' Ὠκεανοῖο, ' οὔτ' ἄρα νυμφάων Th.337 Τηθὺς δ' Ὠκεανῷ -οὺς τέκε δινήεντας, ' Νεῖλόν τ' Ἀλφειόν τε κτλ. 367 τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι -οὶ καναχηδὰ ῥέοντες, ' υἱέες Ὠκεανοῦ, τοὺς γείνατο (Τηθύς) 348 (ἄνδρας κουρίζουσι [Tethys' daughters] σὺν Ἀπόλλωνι) καὶ -οῖς, ταύτην δὲ Διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι 2aβ 3× sg., 9× pl.: Φ191 κρείσσων ... Διὸς γενεὴ -οῖο τέτυκται ε469 αὔρη δ' ἐκ -οῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό (v. om. C) (ref. hardly confined to the river on Scheria) Op.740 ὃς -ὸν διαβῇ κακότητ' ἰδὲ χεῖρας ἄνιπτος, ' τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι (v.740 et pap.5: proscr. [una cum 741?] Arist.) Υ9 νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται ' καὶ πηγὰς -ῶν καὶ πίσεα = ζ124 = h.Ven.99 h.Cer.381 (ῥίμφα) κέλευθα διήνυσαν (horses of Hades), οὐδὲ θάλασσα ' οὔθ' ὕδωρ -ῶν οὔτ' ἄγκεα (ἵππων οὔτ' ἄκριες ἔσχεθον ὁρμήν, but they cut through the air above them) Cert. p.43,8 (ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα) τεθήλῃ ' καὶ -οὶ πλήθωσι, περικλύζῃ δὲ θάλασσα Φ190 κρείσσων μὲν Ζεὺς -ῶν ἀλιμυρηέντων Op.550 (ἀὴρ τέταται) ἐπὶ ἔργοις, ' ὅς τε ἀρυσσάμενος -ῶν ἀπὸ αἰεναόντων, ' ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ, ' ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον, ἄλλοτ' ἄησι 737 ⌊μηδέ ποτ'⌋ ἀενάων -ῶν ... ὕδωρ ' ποσσὶ περᾶν πρίν γ' εὔξῃ 757 ⌊ ⌋ ἐν προχοῇς -ῶν ἅλαδε προρεόντων ' μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν 2b indef., in sim. (9× sg., 2× pl.) Δ487 ἀζομένη κεῖται (felled poplar) -οῖο παρ' ὄχθας Ε87 θῦνε γὰρ ἂμ πεδίον -ῷ πλήθοντι ἐοικὼς ' ⌊χειμάρρ⌋ῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας Λ492 ὡς δ' ὁπότε πλήθων -ὸς πεδίονδε κάτεισι ' ⌊ ⌋ους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ, ' πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας ' ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει Ν138 ἦρχε δ' ἄρ Ἕκτωρ ' ἀντικρὺ μεμαώς, ὁλοοίτροχος ὡς ἀπὸ πέτρης, ' ὅν τε κατὰ στεφάνης -ὸς ⌊ ⌋οος ὤσῃ, ' ῥήξας Ε598 ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος πεδίοιο, ' στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ -ῷ ἅλαδε προρέοντι, ' ἀφρῷ μορμύροντα ἰδών Ο691 (ὥς τ' ὀρνίθων αἰετὸς) ἔθνος ἐφορμᾶται -ὸν πάρα βοσκομενάων Ρ263 ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προχοῇσι διπετέος -οῖο ' βέβρυχεν μέγα κῦμα ποτὶ ῥόον Φ13 ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ ῥιπῆς πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται ' φευγέμεναι -όνδε Hes.fr.293 -ῷ ῥείοντι ἐοικώς Δ452 ὡς δ' ὅτε χείμαρροι -οὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ' ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ ' κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης, ' τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν Ρ749 (πρών) ὅς τε καὶ ἰφθίμων -ῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα ' ἴσχει 3 unclear (context missing) Hes.fr.320 ἐν πλήμῃσι διπετέος -οῖο

D Hes.Cat.96c,8.11 Trav. (Hellen., see ἐλθεῖν D); Β855b; v.l. Ζ4 J.N.O'Sullivan

ποτάομαι, ποτέομαι [4ⁱ, 2ᵉ, 3ᴴ, 1ᵃ] E < πέτομαι, w. iter.-frequentative force; Tucker, Greek Verbs 130; aliter Redard, Mél. Chantraine 184f. (π. denom. < ποτή). — Deriv.: ποτητός, ἀερσιπότητος

F -ῶνται 1, ⌊-έονται⌋ 1, ἐκ⌊ ⌋ 1; ⌊ἐ-ᾶτο⌋ 1, ἀμφ⌊ ⌋ 1, -έοντο 1; -ώμεναι 1; πε-ηται 1, πε-ήαται 1; πε-ητο 1

M 1 trisyll. [⏑̲⏑] -ῶνται Β462 2 quadrisyll. 2a [⏑̲⏑⏑] -ώμεναι h.Merc.558 2b [⏑⏑̲⏑] -έονται ω7; ἀμφε-ᾶτο Β315; πε-ητο Sc.148 [⏑⏑̲×] ἐκ-έονται Τ357; ἐ-ᾶτο Sc.222; -έοντο Th.691; πε-ηται λ222 3 pentasyll. [⏑⏑̲⏑⏑] πε-ήαται Β90 L Laroche, Racine νεμ- 81

B *fly (about), flit, flutter*, w. iter.-frequentative force, at least mostly of erratic, shifting movement; subj. winged or not (so clearly Τ357, Th.691), swarms vel sim. Β90 (bees; cf. h.Merc.558 [n. δονέουσαι v.563]). 462, Τ357, ω7, Th.691; w. loc. adv.: ἔνθα (Β90 [ἔ. bis]. 462 [ἔ. καὶ ἔ.]), ἐντεῦθεν, ἄλλῃ (h.Merc.558); loc. prep.: ἀμφί + acc. (Β462), ἀπό (Th.691), ἐν (Β462), ἐπί + gen. (Sc.148); in sim. Β90. 462, Τ357, ω7 Β315 μήτηρ (sparrow) δ' ἀμφε-ᾶτο ὀδυρομένη ... τέκνα 462 (ὥς τ' ὀρνίθων [geese, cranes, swans] ἔθνεα πολλὰ) Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα ' ἔνθα καὶ ἔνθα -ῶνται ω7 (ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου) τρίζουσαι -έονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν ' ὀρμαθοῦ ἐκ πέτρης Sc.222 ὁ (Perseus on shield) δ' ὥς τ' νόημ' ἐ-ᾶτο (νόημα -ᾶτο v.l.) h.Merc.558 ἐντεῦθεν ... -ώμεναι ἄλλοτε ἄλλῃ ' κηρία βόσκονται (the Thriae) subj. inanimate: Τ357 ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκ-έονται Th.691 οἱ δὲ κεραυνοὶ ' ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ -έοντο (πετέοντο v.l.) ' χειρὸς ἀπὸ στιβαρῆς — pf., plqu. w. pres., impf. force: Β90 (βοτρυδὸν πέτονται [bees] ἐπ' ἄνθεσιν) αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πε-ήαται, αἱ δέ τε ἔνθα λ222 ψυχὴ δ' ἠύτ' ὄνειρος ἀποπταμένη πε-ηται Sc.148 (ἐπὶ μετώπου [of Φόβος]) Ἔρις πε-ητο κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν. — W d f l d.: πέτομαι, πωτάομαι; cf. also δονέω (s.v. B2)

Compd.: ἀμφι- Β315, ἐκ- Τ357, prevs. loc.

J.N.O'Sullivan

πότε, ποτέ L π/κ-: Cassio in Euboica, M. Bats, B. d'Agostino (edd.), Napoli 1998, 15f. w. ῥα: Delebecque, Cheval 30f. εἴ ποτ' ἔην γε: Kullmann, Poetica 2 (1968) 21. 24. 35; Hooker, AJPh 100, 1979, 393–5; Kirk, Il. on Γ180 Α106: Kullmann 25 Β797 (text): Pasquali, Storia d. tradizione, Firenze 1934, 243 Θ108: Roemer, Aristarchs Athetesen, Leipzig-Berlin 1912, 149f. (cf. ⌊Schol. Erbse⌋); ⌊Theiler, Unters. z. antiken Lit., Berlin 1970, 22⌋ Ξ45: Ω278: Delebecque, Cheval 28 Th.22 (digressive): Verdenius, Mn. 25, 1972, 231f. h.Cer.64: Richardson 172

Instances not in Gehring or Hofinger: (Hes. fr.388), POxy. 2509,8, Cypr. fr.7,2 p.37 Dav., Pan. fr.13,6 p.122 Dav., fr.29,4 Matthews, (Choer. fr.23,26. 35 Colace [Suppl. Hell. 937]), inc.

sed. fr. 11,2 p.108 Dav., inc. auct. fr. 8,1 p.161 Dav., inc. auct. fr. p.151 Allen, Vit. p.9,3, Cert. p.37,30. 39,6. 49,15 W. Beck

ποτέομαι s. *ποτάομαι*

πότερος [1i] E ererbt; Interr.-Pr., m. Suff. *-tero-* gebildet, das den Ggs. kennzeichnet (vgl. u.a. L[1-3] u. Risch 91 f.); zu evt. myk. Beleg s. DMic. II 209, s.v. *qo-te-ro*

Σχ sch. D *E* 85: *ἐν ὁποτέροις ἦν. ἐν ποίοις ὑπάρχει*

L [1]Wackernagel, Synt. II 112; [2]Monteil, Phrase relative 173 ff.; [3]Wittwer, Gl. 47, 1970, 54–110

B *welcher von beiden?* *E* 85 *Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνοίης -οισι μετείη, ' ἠὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέοι ἦ μετ' Ἀχαιοῖς*, vgl. Chantraine, Gr. h. II 293 ci. Th. 549 G. Markwald

ποτή [1°, 1b] rare poet. wd. E < *πέτομαι*. – Deriv.: *ποτηνός* (if not dir. < *πέτομαι* or *ποτάομαι*)

B *flight* *ε* 337 *αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα -ῇ* (*-ὴν* v.l.) *ἀνεδύσατο* (Ino) *λίμνης* (on status of v. see app. crit. and +S. West, Odyssey ad l.) h. Merc. 544 (Ap.:) „*ἐμῆς ὀμφῆς ἀπονήσεται ὅς τις ἂν ἔλθῃ ' φωνῇ τ' ἠδὲ -ῇσι* (*τ' ἠδὲ πότησι* M, *καὶ πτερύγεσσι* cet.; see Breuning 106) *τεληέντων οἰωνῶν*"

J. N. O'Sullivan

ποτηνός fr. dub. 'Homerus' 17,1 p.109 Dav. (= inc. sed. fr. 5,1 p.148 Allen; *flying, winged*, of Eros; form w. *-η-* only here), see Allen, CQ 1, 1907, 135 f., Labarbe, L'Homère de Platon 378 ff., Lohse, Homerzitate 21 ff. (Helikon 4, 1964, 25 ff.); further s.v. *ἀνάγκη* D (vol. I 771,52 ff.) and cf. *Πτέρως*

J. N. O'Sullivan

ποτήρι(ον) [1e] L W. Petersen, Gr. diminutives in -ION, Weimar 1910, 45. 47; Rüter u. Matthiessen, ZPE 2, 1968, 242; Risch, ZPE 70, 1987, 2 ('Nestor's cup')

B drinking-vessel, *cup* Alcmaeonis fr. 2,3 p.139 Dav. (*παρέθηκ' αὐτοῖσι*) *δαῖτα -ά τε*. – W d f l d.: *ἄλεισον, δέπας, κισσύβιον, κύλιξ, κύπελλον, σκύ(π)φος*

J. N. O'Sullivan

ποτής [2i, 8°, 1b] E from *πίνω*; on *πο*-form see *πίνω* E, on formation L[2,3]

F *-ῆτος* 10, *-ῆτα* 1° M [⏑⏓⏑] *οὐδὲ -ῆτα σ* 407 [⏑⏓×] *αὐτὰρ ἐπεὶ ⌜τάρπημεν⌝ ἐδητύος / σίτοιό τ' ἐπασσάμεθ'⌝ ἠδὲ ⌞-ῆτος⌟ Λ* 780 ≅ *ε* 201 / *ι* 87 = *κ* 58; *σίτοιο ... μηδὲ ⌞ ⌟ Τ* 306; *ἄπαστος ⌞ἐδητύος ἠδὲ -ῆτος⌟ δ* 788, h. Cer. 200; ⌞ ⌟ *κ* 384, *ρ* 603; *οὐδὲ -ῆτος κ* 379

L [1]Holt, Noms d'action 80 f.; [2]Szemerényi, Scripta minora III 1403 f. n.36 (= Minos N.S. 12, 1971, 312 n.36); [3]X. Mignot+, Recherches sur le suffixe -ΤΗΣ, -ΤΗΤΟΣ (= E&C 76), Paris 1972, 57 f. 60 f.

B *drink;* concr. sense (as opp. to activity of 'drinking') everywhere poss. (so too w. ⌞*τέρπομαι*⌟ [*Λ* 780+: cf. ⌞ ⌟ w. *σίτου Ι* 705 f. (+ *ἦτορ*), *ζ* 99], *ἄομαι* [*Τ* 306 (+ *σίτοιο, ἦτορ*: cf. *Ι* 705 above and uses of *θυμός/όν* below): cf. *Ε* 289+ (*αἵματος*), *Ι* 489 (*ὄψου*), *Λ* 574+ (*χροός*)], *πίμπλαμαι* [*ρ* 603 (+ *θυμόν*): (*ἐμ*)*πίμπλημι/αμαι* w. gen. of concr. obj. freq.; for use w. *θυμόν* cf. *κεκορήμεθα*+ *θ* 98 (*δαιτός*: cf. *Α* 468+), *ξ* 28 (*κρειῶν*); further s.v. *θυμός* B 5 (vol. II 1085,15 ff.)], *κεύθω* [*σ* 407 (for *θυμῷ* see s.v. *θυμός* B 13 aβ. bβ. cα, vol. II 1089 f.): here perh. 'drinking' (but this then = '[the effects of] the fact that you have been drinking') intended, but '(the effects of) drink' equally poss. and, in view of use of *π.* otherwise, preferable]) and required (6×) exc. *Λ* 780+, *Τ* 306, *ρ* 603, *σ* 407 (= 5×; see above); always paired w. a wd. for food (*ἐδητύος* 6×, *σίτοιο Τ* 306, *ι* 87+, *βρώμης κ* 379, *βρωτύν σ* 407); always gen. (*-ῆτος*) at VE exc. *σ* 407 (*-ῆτα* [⏑⏓⏑]); see also *πόσις* II B introd. *Λ* 780 *αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπημεν ⌞ἐδητύος ἠδὲ -ῆτος⌟* ≅ *ε* 201 *ρ* 603 *πλησάμενος ... θυμὸν ⌞ ⌟* (v. 603 om. U) *κ* 384 (*τίς κεν ἀνήρ*) *τλαίη πάσσασθαι ⌞ ⌟ ' πρίν ...;* *δ* 788 *κεῖτ'* (Pen.) *ἄρ ἄσιτος, ἄπαστος ⌞ ⌟* = h. Cer. 200[med.ex.] *ι* 87 *αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τ' ἐπασσάμεθ' ἠδὲ -ῆτος* = *κ* 58 (pro vv. 56–8 unum v. habet pap. 1081 sine *π.*) *Τ* 306 *μή με ... σίτοιο κελεύετε μηδὲ -ῆτος ' ἄσασθαι φίλον ἦτορ κ* 379 *βρώμης δ' οὐχ ἅπτεαι οὐδὲ -ῆτος;* *σ* 407 (Tel. to suitors:) „*μαίνεσθε καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ ' βρωτὺν οὐδὲ -ῆτα*". – W d f l d.: see *πόσις* II

J. N. O'Sullivan

ποτητ(ός) [1°] only here and Ap. Rh. 4,1240 *flying, winged* *μ* 62 *τῇ* (at the Planctae) ... *οὐδὲ -ὰ* (subst. = 'birds') *παρέρχεται*. – W d f l d.: *πετηνός, πετῆνα, ποτηνός* (in fr. dub.), *πτερόεις*; see also *ὄρνις* wdfld. J. N. O'Sullivan

ποτί s. *πρός*

ποτιδόρπιος [2°] *for supper*, of milk (*ι* 249), firewood (*ι* 234) *ι* 234 (*φέρε ἄχθος ὕλης*) *ἵνα οἱ -ον εἴη* 'of use in connection with his supper', i.e. to provide light and heat in the cave while Polyphemus prepared and had his evening meal: he did not cook his food 249 *ἥμισυ* (of the milk) ... *ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη ' πίνειν αἰνυμένῳ καί οἱ -ον εἴη* (v. 249 om. P) J. N. O'Sullivan

ποτιμάστιος D Epig. fr. spur. p. 27 Dav.+ = Epig. fr. fals. 8 p. 32 Ber.+ = Antim. Teius fr. dub. ap. Coll. Alex. p. 247 (nicht fgrE, sondern Soph. fr. 242 p. 237 Radt+) *-ον ἔσχεθε κοῦρον* *bekam einen (neu geborenen) Jungen an die Brust* Wortbildg. vom Typ *ποτιδόρπιος* (s.d.), viell. nach *ἀπροτίμαστος* (*Τ* 263 'Bris. blieb unangetastet', 'unberührt'; s.o. Bd. I Sp. 1116), umgedeutet als von *π(ρ)οτί* + *μαστός* abgeleitetes präp. Rektionskompos., 'nicht an Ach.s Brust gelegen' (vgl. *μεταμάζιος* *Ε* 19, *ἐπιμάστιος* Ap. Rh. 4,1734; *ἀ-* wie in *ἀπροσδιόνυσος, ἀπροσλόγως*) V. Langholf

ποτιφωνήεις [1°] **Σχ** sch. D *ι* 456: *ὁμόφωνος. λαλῆσαι δυνάμενος*

B *endowed w. address, capable of speech* *ι* 456 (Cyclops to ram:) „*εἰ δὴ ὁμοφρονέοις -εις τε γένοιο ' εἰπεῖν, ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει*", cf. *αὐδήεις* and see Heubeck, Odyssey ad l. and (wdfld.) P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, 62–64 W. Beck

πότμος [12i, 22°, 1H, 1e] E zu *πίπτω, πετ-*? (s. Risch § 19 b; Porzig, Satzinhalte 262; Bader, Suffixes § 5. 6) *Fall* des Loses, vgl. *casus*, anders (*Fall* des Körpers) Krause, Gl. 25, 1936, 143 ff. – Abl.: *ἄ-, νήποτμος*

F *-ος* 1, *-ον* 34, 1H Zush. verloren M 1 Stamm im longum [⏓⏑] *-ον* (*ἀναπλήσαντες*) *Λ* 263, Hes. fr. 204,155 [⏓⏑] *-ος ἑτοῖμος Σ* 96; *θάνατον καὶ -ον ⌞ἐπισπεῖν+⌟ Β* 359, *Ο* 495, *Υ* 337, *ω* 31; *θανεῖν+ / ὀλόμην καὶ -ον ⌞ ⌟ Η* 52, *δ* 562, *ε* 308 ≅ *ξ* 274, *λ* 389 = *ω* 22, *μ* 342 / *λ* 197; (*τοῖσιν*) *ἀεικέα -ον ἐφῆκε+ / ἐπίσποι+ Δ* 396, *δ* 339 = *ρ* 130, *δ* 340 = *ρ* 131, *τ* 550 / *β* 250, *χ* 317 = 416; (*αὐτοῦ*) *-ον ἐπίσπῃς+ / ἐφέψεις Ζ* 412, *Χ* 39, *γ* 16 = *δ* 714[ex.]. 196, *λ* 372 / *Φ* 588, *ω* 471; [⏓×] (*ἀδευκέα*) *-ον κ* 245, Vit. p. 9,13 2 Stamm in den brevia [-⏓] *ὃν -ον γοόωσα Π* 857 = *Χ* 363

Σχ sch. D *Δ* 396 u.ö.: *μόρον. θάνατον, Η* 52: *τὸ μοιρίδιον ἐπισπάσασθαι, Β* 359: *ἀναπληρώσῃ τὴν εἱμαρμένην*

L s.v. *μοῖρα* L; M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 1999, 231 ff. („The Personalities of Death"); metr. System: Paraskevaides, Synon. 43 ff.

B *Los*: *Todeslos* außer 2× (in 1 d), Akk. außer 1[i] (Nom., in 2), dir. R. (Erz.) außer ω 22. 471 (in 1 a), Λ 263, Π 857 = Χ 363 (in 1 c), meist warnend, voraussagend; später poet.; formal-metr. enger Anwendungsbereich: 29× (von 36) in [⏑̄] in Ausdr. für 'sterben, fallen' (23×: m. *ἐπισπεῖν*+, oft 'verdoppelnd' nach *θάνατον, θανέειν*), 'töten' (6×: *ἀεικέα -ον ἐφῆκε*+). — Epith.: (1 a. b:) 9× *ἀεικέα*, (1 d:) 1° *ἀδευκέα*, 1[e] *ἐμόν*, (1 c:) 2° *ὄν*. — Wortf.: s.vv. *θάνατος, μοῖρα, οἶτος*, s.a. *δαίμων* (B 3), s.u. D; metr. entspr. *ἀεικέα* (*ἀδευκέα*) *-ον / λοιγόν, ὀλέθριον ἦμαρ* sowie *θάνατον καὶ -ον / κῆρας*; s. System bei Paraskevaides (L) 43 ff. **1** Akk. Obj. **1 a** in VH/VE-Formel [⏑̄] für 'sterben, fallen': (*θάνατον καὶ / θανέειν*+ *καὶ / ἀεικέα*) *-ον* ⟨*ἐπισπεῖν*+⟩ *(seinen Tod u. / sterben u.) sein Los erreichen*, vgl. *κακὸν οἶτον* (γ 134) / *ὀλέθριον* (*αἴσιμον*) *ἦμαρ* (*T* 294+) ⟨ ⟩ ' (s.d. B 3 b), sowie mit and. Verb *θάνατόν τε μόρον τε* (ι 61+), *θάνατον / φόνον / κακὸν καὶ κῆρα*(ς) (β 283+, Γ 6+, Π 47+); 3° *ἀεικέα -ον* (vgl. *ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι*' *A* 341+), 2° *ὄν τινα*; dir. R. außer ω 22. 471; in VH-Formel ('verdoppelnd' nach *θάνατον / θανέειν*+) bei Drohung, Voraussage, Wunsch, Paränese: *B* 359 (Nestor: „wer heimkehren will) *ὄφρα πρόσθ' ἄλλων θάνατον καὶ -ον ἐπίσπῃ*" = *O* 495[ex.] = *Y* 337[ex.] ≅ ω 31[ex.] (*ἐπισπεῖν*) *H* 52 (Helenos zu Hektor: „*προκάλεσσαι μαχέσασθαι*) *οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν καὶ -ον ἐπισπεῖν*" = δ 562[ex.] = ε 308[ex.] (Od.: „*ὡς ὄφελον*", entspr. *ὄλοντο*) ≅ ξ 274 = μ 342[ex.] (*λιμῷ*) — von Vergangenem: λ 389 (Od. erz.: „Ag. u. die Seinen) *οὔκω ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ* ⟨*-ον ἐπέσπον*⟩" = ω 22 λ 197 (Od.' Mutter:) „*καὶ ἐγὼν ὀλόμην καὶ* ⟨ ⟩ (202 *πόθος θυμὸν ἀπηύρα*") 372 („*οἶ*) *Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο καὶ αὐτοῦ* ⟨ ⟩" (382 Od.: „[*ἀπ*]*ὄλοντο*") (Eventualis:) δ 196 „*κλαίειν, ὅς κε θάνῃσι βροτῶν καὶ* ⟨*-ον ἐπίσπ*⟩*ῃ* (199 *τέθνηκεν*") — in VE-Formel bei Voraussage, Warnung: *Z* 412 (Androm. zu Hektor:) „*ἐπεὶ ἂν σύ γε* ⟨ ⟩*ῃς*" = *X* 39[ex.] („*ἵνα μή*") Φ 588 (Agenor zu Ach.:) „*σὺ δ' ἐνθάδε* ⟨*-ον ἐφέψ*⟩*εις*" ω 471 *οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν* ' *ἄψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ* ⟨ ⟩*ειν* — mit Qualifizierg. (*ἀεικέα, ὅν τινα*); von Gegner, Freiern: β 250 (Freier: „Od. selber) *ἀλλά κεν αὐτοῦ* ⟨*ἀεικέα -ον ἐπ*⟩*ίσποι* (*οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες*") χ 317 „*τῶ καὶ ἀτασθαλίῃσιν* ⟨ ⟩*ἔσπον* (Freier)" = 416 fragend vom verschollenen Od.: γ 16 (Ath. zu Tel.:) „*ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι* ' *πατρός, ὅπου κύθε γαῖα καὶ* ⟨*ὅν τινα -ον ἐπέσπεν*⟩" δ 714 „*ὄφρα πύθηται* ' *πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον ἢ* ⟨ ⟩" (Opp. *νόστον*) **1 b** in VH-Formel [⏑̄] für 'töten' (kausat.) ⟨*ἀεικέα -ον ἐφ*⟩*ῆκε*+ (s. *ἵημι* I B 8 e) Gegnern: spez. den Freiern *ein häßliches (ugly) Los auferlegen (verdientes Ende bereiten)*, dir. R. (1[i] Bericht, 5° Prophezeiung) Δ 396 (Ag. zu Diom.:) „*Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν* ⟨ ⟩*ῆκε*· ' *πάντας ἔπεφν'*" δ 339. 340 (Men. [Gl.]: „wie Löwe den Hirschkälbern) ⟨ ⟩*ῆκεν*, ' *ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν* ⟨ ⟩*ήσει*" = ρ 130. 131 (Tel. erz.) τ 550 (Pen. erz. Traum: „*αἰετός / πόσις*) *ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν* ⟨ ⟩*ήσω*" (539 *αὐχέν' ἔαξε καὶ ἔκτανεν*) **1 c** bei Todesschilderung (von Vergangenem), 1[i] dir. R.; *se. Los erfüllen* (vgl. *κακὸν οἶτον / μοῖραν* ⟨*ἀναπλήσ.*⟩ *Θ* 34+, Δ 170, ⟨ ⟩ *κακὰ πολλά O* 132): Λ 263 (*κάρη ἀπέκοψε*) *ἔνθ' Ἀντήνορος υἷες ὑπ' Ἀτρεΐδῃ* ... ' *-ον* ⟨ ⟩*αντες ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω se. Los beklagen:* Π 857 (853 Patr. zu Hektor: „*θάνατος καὶ μοῖρα* dir nahe", darauf) *μιν ... τέλος θανάτοιο κάλυψε*· ' *ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει*, ' *ὃν -ον γοόωσα* (s.d. B 1 c), *λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην* (Hektor: „*τί νύ μοι μαντεύεαι αἰπὺν ὄλεθρον*") = *X* 363 (Hektors *ψυχή*) **1 d** nicht vom Tod, 1° + *ἀδευκέα* (s.d.); *das Los anderer* (sc. die Verwandlung der Gef. durch Kirke) *berichten:* κ 245 (Od. erz.: „Eurylochos kam) *ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ ἀδευκέα -ον*" probl.: Vit. p. 9, 13 *τῶν* (Kymäer) *μέν τε παθών τις φράσσεται αὐτίς*, ' *ὅ σφιν ὀνειδείῃσιν ἐμὸν διεμήσατο* (*διαμήσατο* ci. Ludwich) *-ον*. ' *κῆρα* (*τλήσομαι*) *Los*, sc. aktuelle Abweisung od. Blindheit? s. Disk. bei Markwald, Hom. Epigr. 98 ff. **2** Nom. nur Σ 96 (Thetis zu Ach.: „*ὠκύμορος*) *δή μοι, τέκος, ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις· αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα -ος ἑτοῖμος*" (Ach.: „*αὐτίκα τεθναίην*"), vgl. *θάνατος καὶ μοῖρα* (*τέτυκται* Γ 101+), *παρίσταται αἴσιμον ἦμαρ* (π 280), *ὅτε κεν δὴ μοῖρα παρεστήκῃ θανάτοιο* (h. Ven. 269), *αἰπὺς / λυγρὸς ὄλεθρος* (s.d. B 1) u.a. Nom. bei Paraskevaides (L) 43 f. **3** Zush. verloren Hes. fr. 204. 155 *πότμο*[

D v.l. Δ 170 *κε ... -ον ἀναπλήσῃς βιότοιο* (*μοῖραν* vulg., v. West, Transmission 189) Θ 166 *πάρος τοι -ον ἐφήσω* (Zen., *δαίμονα δώσω* vulg.) λ 196 *σὸν -ον γοόων* ([cf. Π 857+] sic van der Valk, Text. Crit. Od. 162. 176, van Thiel, *νόστον ποθέων* pars codd.) H. W. Nordheider

πότν(ι)α [49[i], 23°, 6[H], 21[b], 4[e]] **E** Bildung **poi-nih₂-* bereits uridg. als Fem. zu **poti-*, s. Mayrhofer, EWAia II 74 f.; dann myk., s. DMic. II 160–162 und Trümpy, in L[12] 411–21. — Abl.: *δέσποινα, πολυπότνια*

F *-ια* 82, *-ι'(α)* 2, *-α* 1, Voc. *-ια* 9, *-ι'(α)* 1, *-α* 3, *-ιαν* 5. — zum Nebeneinander von *πότνια* und *πότνα* s. Balles, Sprache 39/2, 1997, 155 und Hackstein, Sprachform 30

M **1** zweis. [⏑̄] *-ι'* *Z* 305; ⟨*-α θεά*⟩ ε 215 [⏑̄] ⟨ ⟩ ν 391, υ 61; *-ι'* α 14 [⏑̄] *καὶ -ι'* *E* 592; *ἀμείβετο* ⟨ ⟩*ων* h. Cer. 118 **2** dreis. [⏑̄⏑̄] *-ια Γῆ* Alcmaeonis fr. 3 p. 139 Dav., Vit. p. 11, 16; *-ια* h. Cer. 54. 492, h. 30, 6; *-ιαν ἦ/ἦν* Th. 926, h. Ven. 24 [⏑̄⏑̄] *μοι ἔστι / μοί ἐσσι* ⟨*πατὴρ καὶ -ια μήτηρ*⟩ *Z* 413. 429; *μὲν σοί γε* ⟨ ⟩ *Λ* 452 ≅ ζ 154, ⟨ ⟩ *I* 561, *N* 430, *T* 291, *X* 239. 341, ζ 30, σ 385, τ 462; *τε φίλος/η* ⟨*καὶ -ια μήτηρ*⟩ *Z* 471, *Ω* 710; ⟨ ⟩ *I* 584, σ 461, ω 333, Cert. p. 38, 15; *πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε* ⟨*-ια μήτηρ*⟩ *Λ* 795 = Π 37 ≅ 51; *ἀμείβετο* ⟨ ⟩ λ 180 = 215; *τὸ γὰρ θέτο* ⟨ ⟩ σ 5, h. Cer. 122; *τοῦ/τῆς δ' ἔκλυε* ⟨ ⟩ *A* 357, h. Cer. 39: *ἐγείνατο* ⟨ ⟩ φ 172; *καθέζετο* ⟨ ⟩ *Ω* 126; *πόρε* ⟨ ⟩ *Ψ* 92; *σφίσι* ⟨ ⟩ h. Cer. 185; *δὲ* ⟨ ⟩ Σ 35, λ 546; ⟨ ⟩ Σ 70, *X* 352, μ 134, φ 115; *-ια μῆτερ* *Z* 264; *ἔπειτα βοῶπις -ια Ἥρη*⟩ *A* 551 = Δ 50 = Π 439 = Σ 360 = *Y* 309, Ξ 159, *O* 49, Σ 357; *ὡς ἔφατ'* ...*σεν δὲ* ⟨ ⟩ *A* 568, *O* 34, Ξ 222; ⟨ ⟩ Θ 471, Ξ 263, Σ 239, h. Ap. 332. 348. 353; *προσηύδα* ⟨*-ια Ἥρη*⟩ Ξ 197 ≅ 300 = 329 = *T* 106; *ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσα καθέζετο / πάλιν κίε* ⟨ ⟩ *O* 100. 149; *δὲ* ⟨ ⟩ Θ 198, δ 513; ⟨ ⟩ Θ 218, *N* 826, *O* 83, h. Ap. 309; (*καὶ*) *-ιαν Ἥρην/αν* Th. 11, Epim. fr. 2, 3 Diels; *προσηύδα / πόρε / ἐπέφραδε* ⟨*-ια Κίρκη*⟩ μ 36, κ 394. 549; ⟨ ⟩ ϑ 448; ⟨*τέκε -ια*⟩ *Maῖα* h. Merc. 19; *καὶ -ια Maῖα* h. Merc. 183; ⟨ ⟩ h. 17, 3; *γείνατο -ια* Th. 368; *σφισι -ια* Δ 2; *καὶ -ια* Op. 73;; *-ια Ἠώς* h. Ven. 223. 230; *-ια Λητώ* h. Ap. 12. 49; *-ια νύμφη* ε 149, Hes. fr. 26, 25. 150, 31; *-ια* Φ 470, h. Cer. 47; *-ιαν* h. Cer. 203 — Hiat *-ια Ἥβη / Ἥρη / Ἠώς, -ια ἀγλαόδωρ'* (h. Cer. 492), vgl. dazu s. L[11]; kontrast. Elis. *-ι'* *Ἐνυώ* *E* 592, *-ι'* *ἔρυκε* α 14, *-ι'* *Ἀθηναίη* *Z* 305

Σχ sch. D (ähnl. sch. min P. Strassb. inv. 33) *A* 357: ⟨*σεβασμία*⟩ *ἔντιμος*, *Z* 305: ⟨ ⟩ *ἡ προσπίπτουσιν οἱ σεβόμενοι, ἢ εὔποτμος καὶ εὔμοιρος, ἢ εὐμοίρους καὶ εὐπότμους ποιοῦσα*, sch. Barn. α 14: *σεμνή. ἔντιμος*, ⟨ ⟩, ε 215: ⟨ ⟩. *τιμία*

L [1]Hinterlechner, Hom. Epith. 37 f.; [2]K. Hirvonen, Matriarchal Survivals, Helsinki 1968, 26 ff.; [3]Nagy, Greek Dialects, Harvard 1970, 116 f.; [4]Mureddu, Formula 76 ff. 85 f.; [5]Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 75 ff.; [6]Woronoff, La femme dans les sociétés antiques, in: Actes des colloques de ⟨Strasbourg⟩, éd. E. Lévy, ⟨ ⟩ 1983, 33–44 bes. 38 f.; [7]Beck, AJPh 107, 1986, 480–488; [8]W. Euler, in: Studien zum Indogermanischen Wortschatz (IBS 52, Hrsg. W. Meid), Innsbruck 1987, 35–56, bes. 43; [9]Hainsworth in: Iliad, Bd. III, 24 ff.; [10]S. Lowenstam, The Scepter and the Spear, Lanham 1993, 13–26; [11]Ruijgh, in: Homeric Questions, ed. J. P. Crielaard, Amsterdam 1995,

75ff.; [12]R. Laffineur – R. Hägg (Edd.), Potnia, Aegaeum 22, 2001

B *Herrscherin, Herrin, Ehrwürdige* (Subst.), *mächtig; ehrwürdig* (Adj.) – prägnante Verw. (Herrscherin über) nur *Φ* 470 *π. θηρῶν* (von Art., s. 1 a), sonst titelähnl. Bez. von Göttinnen, als Appel. oder Appos. zu GN (1 a), als Adj.-Attr. zu *θεά, νύμφη* (1 b), ⟨*μήτηρ*⟩ (1 cα), zu Pron./Art. (1 d) oder selbst. (nur h. 30,6, s. 2) u. von menschl. Frauen (nur als Adj. Attr. zu ⟨ ⟩, s. 1 cβ); häufige Vbd. mit *μήτηρ* (bei Göttinnen u. menschl. Frauen) kein Indiz für frühere matriarchale Gesellschaft (so L[8] u. L[2]), verweist auf die in der Familienordnung begründete Stellung der Mutter als Hausherrin (L[5]) u. die ihr von Kindern u. Mann geschuldete Ehrfurcht (vgl. *αἰδόϊος, αἰδοῖος*); auch nicht (wie *μνηστή* zu *ἄλοχος*) als Beiw. zu *μήτηρ* Bez. von „verheirateter" Mutter (so L[10] 24 f., vgl. zu *σ* 5 in 1 cβ); zu Mutterschaft im Kontext s. Vorbem. zu 1 a, 1 b, 1 c; überw. formelh. (und archaisierend wie z.B. *ἄναξ*). – Synt.: Nom.: [44[i], 20[o], 4[H], 16[h], 1[e]] *-ι' E* 592, *α* 14, *-α* h. Cer. 118, sonst *-ια*; außer *α* 14 am VE ([⏑⏑⏑] oder [⏑⏑]); oft Bezugswort *-η/-ω* am VEnde; Vok.: [5[i], 3[o], 3[h], 2[e]] außer *Z* 264 (Hektor zu Hekabe) immer Anr. an Göttinnen (Art., Ath., Gaia, Dem., Hera, Kal.), außer *Θ* 471, *O* 49 = *Σ* 471 u. h. Cer. 54 von Menschen bzw. Dichter, zu Hera formelh. am VE, sonst im 1./2. Fuß; Akk.: [2[H], 2[h], 1[e]] nur von Göttinnen (Ath., Dem., Hera, Hestia); dir. R. wahrsch. Epim. fr. 2,3 Diels; 3× (davon 2× Hera) VE, 2× VA (vor Rel.-Satz); mit Gen. *θηρῶν Φ* 470, *θεάων* h. Cer. 118. – Wortf.: *αἰδοῖος* (*X* 351), *ἄνασσα, δέσποινα, κεδνή, πολυπότνια, πρέσβα, φίλη*, vgl. zu *δῖος*, zu *μνηστός* 1 als Appos. 1 a titelähnl. zu GN (vgl. Liste in G), meist zweis. PN/Subst. (vgl. *δῖα*: + dreis. PN/Subst., s.d.); keine Beschränkung auf „Mutter"-Göttinnen; bei Hera u. Ath. offenkundig uralt (vgl. E), nur zu Art. mit Angabe des Herrschaftsbereichs (*θηρῶν*); mehrf. in Reihung von Epiklesen (*Z* 305, Th. 926, h. Cer. 54. 492, Alcmaeonis fr. 3 p. 139 Dav); in dir. R.: *Z* 305, *Θ* 471, *O* 49, *Σ* 357, *N* 826, *κ* 549 (in Erz.), h. Cer. 54. 492, Vit. p. 11,16, Alcmaeonis fr. 3 p. 139 Dav; in REinl. V *A* 551[+], *Ξ* 263. 197[+], *T* 106, *μ* 36, h. Ap. 332; in RAbschl.-V.: *A* 568[+], *Θ* 198, *O* 100[+], h. Merc. 183; im Zush. m. Mutterschaft: *τέκε*[+] *N* 826, *μ* 134, Hes. fr. 26,25. 150,31, h. Ap. 12, h. Merc. 19, h. 17,3, (*ἐ*)*γεῖνατο* Th. 368, *λαβοῦσα* h. Ap. 353 Hera: (24[i], 1[o], 1[H], 4[h], 1[e]), davon 14[i], 3[h] (s. M) in Formel (zu ihrer Verwendg. s. L') *βοῶπις* ⟨*ἥρη*⟩ (3× Vok. [in R. des Zeus: *Θ* 471, *O* 49, *Σ* 357], sonst Nom.), sonst 12× (s. M) Nom. ⟨ ⟩ (nur *N* 826 in menschl. R. [Hektor]) u. 2× Akk.: Th. 11 *ὑμνεῦσαι* (Musen) *Δία τ'... καὶ -ιαν Ἥρην* ' *Ἀργείην* Epim. fr. 2,3 Diels *ἀπεσείσατο* (Selene) *θῆρα λέοντα· ἐν Νεμέιαιαν* †*ἄγουσ'*† (*ἄγχουσ'* Diels, *ἀνάγουσ'* Bentley, al. al.) *αὐτὸν* (= den nemeischen Löwen) *διὰ -ιαν Ἥραν*, zu *διά* vgl. *θ* 520, z. Mythos s. *Σελήνη* Ath.: *Z* 305 (Theano:) „*-ι' Ἀθηναίη*, *ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων*", vgl. myk. *a-ta-na-po-ti-ni-ja* (DMic. I 111–3), zur troischen Stadtgöttin s. ⟨ ⟩ B 6 Th. 926 (*ἐκ κεφαλῆς*) *γείνατ'* (Zeus) *Ἀθήνην* (*Τριτογένειαν* v.l.), ' *δεινὴν ἐγρεκύδοιμον ἀγέστρατον ἀτρυτώνην*, ' *-ιαν, ἣ κέλαδοί τε ἄδον πόλεμοί τε μάχαι τε* – *-ι'* ⟨ ⟩ metr. gleichw. mit *Παλλὰς* ⟨ ⟩, das am VA (aber nie als Anrede) u. überw. am VE verw. wird, zu sonst. Epith. u. Epiklesen d. Ath. s. ⟨ ⟩ M; Dem.: h. Cer. 47 *ἐννῆμαρ μὲν ἔπειτα κατὰ χθόνα -ια Δηὼ* ' *στρωφᾶτ'* h. Cer. 54 (Hek.:) „*-ια Δημήτηρ* ⟨*ὠρηφόρε*⟩ *ἀγλαόδωρε* h. Cer. 492 (Schlußgebet) (*ἀλλ' ἄγ'*) *-ια ἀγλαόδωρ'* ⟨ ⟩ *Δηοῖ ἄνασσα* (u. Perseph.), vgl. h. Cer. 118 *πότνα θεάων*, 39 *πότνια μήτηρ* sowie spätere Titulatur (*αἱ Πότνιαι*) von Dem. u. Perseph. (s. Richardson zu h. Cer. 39). Sonst.: *Φ* 470 *τὸν δὲ* (Ap.) *κασιγνήτη μάλα νείκεσε -ια θηρῶν*, ' *Ἄρτεμις ἀγροτέρη*, zur *π. θηρῶν* vgl. PSI 1385A (= Suppl. Hell. 1385), 14 in D u. s. *θήρ* B 2 b α u. *Ἄρτεμις* B 2 a/b, sowie Nilsson, GrR I 274. 286. 454 ff., bes. Tafel 30 (Abb.en von Art. m. zwei, meist gleichartigen Tieren) u. LIMC s.v. Artemis u. vgl. Anacr. 348,3 P., Pi. Py. 4,213; zu den Epith. u. Epiklesen von Art. s.d. M Vit. p. 11,16 „⟨*-ια Γῆ*⟩ *πάνδωρε, δότειρα μελίφρονος ὄλβου*", zum viell. iron. Ton s. Markwald, Hom. Epigr. 141 ff. Alcmaeonis fr. 3 p. 139 Dav. ⟨ ⟩ „*Ζαγρεῦ τε θεῶν πανυπέρτατε πάντων E* 592 *ἦρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης καὶ -ι' Ἐνυώ*, ' *ἡ μὲν ἔχουσα Κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος*, zu *ἔχουσα* vgl. Kirk in Iliad z.St. *Δ* 2 *οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο* ' ... *μετὰ δέ σφισι -ια Ἥβη* ' *νέκταρ ἐοινοχόει* h. Ven. 223 (Eos erbittet und erhält von Zeus Unsterblichkeit für Tithonos) *νηπίη, οὐδ' ἐνόησε μετὰ φρεσὶ* ⟨*-ια Ἠώς*⟩ ' *ἥβην αἰτῆσαι, ξῦσαί τ' ἄπο γῆρας ὁλοιόν* 230 *τοῦ δ' ἦ τοι εὐνῆς μὲν ἀπείχετο* ⟨ ⟩ ('Dekl.' zu *Ἠῶ δῖαν I* 240[+], metr. gleichw. *φαινολίς* h. Cer. 51) *θ* 448 *ἐπὶ δεσμὸν ἵηλε* (Od.) ' *ποικίλον, ὅν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ* ⟨*-ια Κίρκη*⟩ *κ* 394 (*φάρμακον*) *τό σφιν πόρε* ⟨ ⟩ 549 (Erz., Od.:) *δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε* ⟨ ⟩ *μ* 36 (Erz., REinl.) *προσηύδα* ⟨ ⟩ h. 17,3 *τοὺς ὑπὸ Ταϋγέτου κορυφῆς τέκε -ια Λήδη* h. Ap. 12 *χαίρει δέ τε -ια Λητώ*, ' *οὔνεκα τοξοφόρον καὶ καρτερὸν υἱὸν ἔτικτεν* 49 *ἐπὶ Δήλου ἐβήσετο* ⟨ ⟩ h. Merc. 19 *τετράδι τῇ προτέρῃ τῇ μιν τέκε* ⟨*-ια Μαῖα*⟩ 183 *υἱός τ' αἰγιόχοιο Διὸς καὶ* ⟨ ⟩ (*μήτηρ* v.l.) (sprachen miteinander), vgl. *νύμφη* V. 4 Op. 73 *ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτές τε θεαὶ καὶ -ια Πειθώ* Th. 368 *υἱέες Ὠκεανοῦ, τοὺς γείνατο -ια Τηθύς*, vgl. *μητέρα Τηθύν Ξ* 302[+] ('Dekl.') **1 b** Appos. zu *θεά, νύμφη* **1 bα** *θεά* (Art., Ath., Kal.): *υ* 61 (Pen.:) „*Ἄρτεμι*, ⟨*-α θεά*⟩, *θύγατερ Διός*" *ν* 391 (Od. zu Ath.: „wenn du, *γλαυκῶπι*, mir beistehst) *καί κε ... ἐγὼν ... μαχοίμην* ' *σὺν σοί*, ⟨*-α θεά*⟩," *ε* 215 (Od. zu Kal.:) „⟨ ⟩ (*-ια* v.l., *-ι* ci. Schulze), *μή μοι τόδε χώεο*" **1 bβ** *νύμφη* (Kal., Pronoe): *α* 14 (*τὸν δ'* [= Od.]) *νύμφη -ι' ἔρυκε Καλυψώ*, ⟨*δῖα θεάων*⟩ (*λιλαιομένη πόσιν εἶναι*), nur hier nach dem Bezugsw. (vgl. metr. gleichw. *δῖα Καλ. ε* 263[+]) *ε* 149 *ἡ δ'* (Kal.) *ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα* ⟨*-ια νύμφη*⟩ ' *ἤϊ'* Hes. fr. 150,31 *οὗς* (= Kephallenier) *τέκεν Ἐρ*]*μάωνι Καλυψὼ* ⟨ ⟩ 26,25 *Μελ*[*αν*]*ῆϊ*, [*τὸν οὔρ*]*ε*[*σι*] *-ια νύμφη* ' O]*ἰτη*[*ἰ*]*ς Προ*[*ν*]*ό*[*η* [geboren hat] **1 c** zu *μήτηρ* [21[i], 13[o], 3[h], 1[e]], außer *Z* 264 (Vok.) immer Nom.; vgl. *φίλη μήτηρ*[+], *μῆτερ ἐμή*; 'Dekl.' zu *μητέρι/α κεδνῇ/ἤν*; metr. Verlängerg. von *μήτηρ*, s. zu *φ* 172; zu anderen Beiw. von *μήτηρ* s.d. u. L[10] 19 ff.; in dir. R. von eigener M.: *Z* 264 (Anrede). 413 (vgl. 429), *Π* 51, *T* 291, *X* 239. 341, *λ* 180 = 215, *ο* 461, *φ* 115, *ω* 333, h. Cer. 122; in dir. R. an S., T. d. M.: *Λ* 452, *Π* 37, *Ψ* 92, *X* 239, *X* 352, *ζ* 30. 154, *ο* 385, *φ* 172, Cert. p. 38,15(???); sonst in dir. R.: *Λ* 795. *λ* 546; in REinl. V. *λ* 180 = 215; M. als Hausherrin (vgl. *δέσποινα*) *ο* 461, *φ* 115, h. Cer. 185; Verlust, Trauer (von M. über Kind oder v.v.): *A* 357, *Σ* 35. 70, *Ω* 126, *Z* 413 (vgl. 429), *Λ* 452, *X* 341. 352, *Ω* 710, h. Cer. 39; ggseitige Liebe, Freude: *Z* 471, *N* 430, *ζ* 30. 154, *τ* 462; Geburt, Namensgebung, Verheiratung: *I* 561, *T* 291, *X* 352, *μ* 134, *σ* 5, *φ* 172, h. Cer. 122. 185 **1 cα** göttl. M.: Thetis: *A* 357 *ὣς φάτο* (Ach.) *δάκρυ χέων, τοῦ δ' ἔκλυε* ⟨*-ια μήτηρ*⟩ *Σ* 35 *σμερδαλέον δ' ᾤμωξεν* (Ach.)' *ἄκουσε δὲ* ⟨ ⟩ *Σ* 70 *τῷ δὲ βαρὺ στενάχοντι* (= Ach.) *παρίστατο* ⟨ ⟩ *Ω* 126 (Thetis findet Ach. *ἀδινά στενάχοντα*) *ἡ δὲ μάλ' ἄγχ' αὐτοῖο καθέζετο* ⟨ ⟩ *Λ* 795 (Nestor zu Patr.:) „*εἰ δέ* ... ' *καί τινά οἱ* (= Ach.) *πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε* ⟨ ⟩" ≅ *Π* 37 (Patr. zu Ach.) ≅ *Π* 51 (Ach. zu Patr. [*οὔτε*]) *Ψ* 92 (Patr. zu Ach.: „unsere Asche soll der gleiche *σορός* umhüllen, *χρύσεος ἀμφιφορεύς*) *τόν τοι πόρε* ⟨ ⟩" *λ* 546 (Erz.: ich führte mit Aias den Streit) *τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος· ἔθηκε* (als Preis) *δὲ* ⟨ ⟩ Neaira: *μ* 134 (Erz.) *τὰς μὲν* (= ihre Kinder, die Nymphen Phaetusa und Lampetie) *ἄρα θρέψασα τεκοῦσά τε* ⟨ ⟩ ' *Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε* Dem.:

h.Cer.39 (die geraubte Perseph. ruft um Hilfe [ἰάχησε V.20]) ἤχησαν δ' ὀρέων κορυφαὶ καὶ βένθεα πόντου ' φωνῇ ὑπ' ἀθανάτῃ, τῆς δ' ἔκλυε ⌊ ⌋ **1cβ** menschl. M. [13[i], 11[e], 2[h], 1[c]] von Antikleia λ 180 = 215, τ 462, ω 333; von Hekabe Z 264, X 239. 341. 352, Ω 710; in Vbd. mit πατήρ (meist formelh.) für Eltern (ζ 154 mit anderen Familienmitgl.), vgl. (am VE) μήτηρ τε πατήρ τε δ 224, θ 550, πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι κεδνῇ κ 8, sowie Ξ 502+), u.s. τοκῆες: Z 413 (Androm. zu Hektor:) „οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη ' ἔσται θαλπωρὴ ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπῃς ' ἀλλ' ἄχε'· οὐδέ μοι ἔστι ⌊πατὴρ καὶ -ια μήτηρ⌋" Z 429 (Androm. zu Hektor:) „σύ μοί ἐσσι ⌊ ⌋" Z 471 (Astyanax erschrickt vor den Waffen des Hektor) ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ -ια μήτηρ Ι 561 (Erz.) τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι ⌊ ⌋ ' Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον Λ 452 (Od. zum getöteten Sokos:) „ἆ δείλ' οὐ μὲν σοί γε ⌊ ⌋ ' ὅσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ" N 430 Ἱπποδάμειαν ' τὴν περὶ κῆρι φίλησε ⌊ ⌋ Τ 291 (Briseis:) „ἄνδρα μὲν ᾧ ἔδοσάν με ⌊ ⌋ (sah ich vor der Stadt fallen)" X 239 (Ath. als Deiph. zu Hektor:) „ἠθεῖ' ἦ μὲν πολλὰ ⌊ ⌋ (M. des Redners u. des Adressaten) ' λίσσονθ' ἑξείης γουνούμενοι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι, ' αὖθι μένειν" X 341 (sterbender Hektor zu Ach.:) „ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις χρυσόν τε δέδεξο ' δῶρα τά τοι δώσουσι ⌊ ⌋" ζ 30 (Ath. als Phäaken-Mädchen zu Naus.:) „ἐκ γάρ τοι τούτων (= schönen Kleidern) φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει ' ἐσθλή, χαίρουσιν δὲ ⌊ ⌋" ζ 154 (Od. zu Naus.:) „τρὶς μάκαρες μὲν σοί γε ⌊ ⌋ ' τρὶς μάκαρες δὲ κασίγνητοι" ο 385 (Bettler fragt Eum.:) „ἠὲ διεπράθετο πτόλις ἀνδρῶν εὐρυάγυια, ' ᾗ ἔνι ναιετάασκε ⌊ ⌋" τ 462 (Erz.: Autolykos u. Söhne schickten den geheilten Od. zurück) εἰς Ἰθάκην. τῷ μέν ῥα ⌊ ⌋ ' χαῖρον νοστήσαντι Cert.p.38,15 οὔ τἄρ σοί γε πατὴρ ἐμίγην ⌊καὶ -ια μήτηρ⌋ ' σῶμα τότε σπείραντε zu 'Eltern' vgl. auch u. X 352 mit anderen Familienmitgl. (ο 461 Dienerinnen), vgl. o. X 239 ἑταῖροι: Ω 710 πρῶται τόν γ' (den toten Hektor) ἄλοχός τε φίλη ⌊ ⌋ ' τιλλέσθην ἐπ' ἄμαξαν ω 333 (Od. zu Pen.:) „σὺ δέ με προΐεις ⌊ ⌋ (= Antikleia) ' ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον μητρὸς φίλον" Ι 584 (Erz.) πολλὰ δὲ τόν γε (= Meleager) κασίγνηται ⌊ ⌋ ' ἐλλίσσονθ' ο 461 (Erz. d. Eum.) τὸν μὲν (= von phön. Händler angebotenes goldenes Halsband) ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμῳαὶ ⌊ ⌋ ' χερσίν τ' ἀμφαφώοντο καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο, ' ὦνον ὑπισχόμεναι von M. allein: Z 264 (Hektor zu Hekabe:) „μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα -ια μῆτερ" X 352 (Ach. zum sterbenden Hektor: „auch wenn Priam. dich mit Gold aufwiegen wollte) οὐδ' ὧς σέ γε ⌊-ια μήτηρ⌋ ' ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται ὃν τέκεν αὐτή" λ 180 (Erz. d. Od.) ὣς ἐφάμην, ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο ⌊ ⌋ (Antikleia) = λ 215 φ 115 (Tel.: „wenn ich den Bogen spanne und mit dem Pfeil durch das Eisen schiesse) οὔ κέ μοι ἀχνυμένῳ τάδε δώματα ⌊ ⌋ ' λείποι ἄμ' ἄλλῳ ἰοῦσ'" φ 172 (Antin. zu Leiodes:) „οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο ⌊ ⌋ ' οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀϊστῶν", metr. Verlängerg. von γείνατο μήτηρ (s. III Sp.197,29 ff.), vgl. bes. N 777, ζ 25 h.Cer.185 βὰν δὲ δι' αἰθούσης ἔνθα σφίσι ⌊ ⌋ ' ἧστο παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο ' παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα νέον θάλος σ 5 Ἀρναῖος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο -ια (δειλή, οἵ ποτε vv.ll.) μήτηρ ' ἐκ γενετῆς, ⌊ ⌋ (wie Name A.?, s.d.) ironisch-heroisierend; Cauer, Grundfragen 455 (zögernd Ameis-H. z.St.) hält Namensgebg. (nur) durch M. (vgl. h.Cer.122, sonst Nennung von V. u. M. bei Namensgebg.: 561 f., θ 550 ff., ι 366 f., τ 406) für Hinweis auf unehel. Geburt, L[10] 25 f. für Hinweis auf legitime Ehe (π. 'verheiratet'), beides Überinterpretationen von Kontext oder Wortbed. h.Cer.122 (Dem. zu Mädchen:) „Δὼς ἐμοί γ' ὄνομ' ἐστί· τὸ γὰρ θέτο ⌊ ⌋", zum (fingierten) N. s. s.v. Δώς und vgl. πολυπότνια Δηώ V.211 **1d** zu Pron., Art.: h.Cer.118 ὥς ἔφαν (T. des Keleos), ἡ δ' ἐπέεσσιν ἀμείβετο -α ⌊θεάων⌋, *die Ehrwürdige unter den Göttinnen*, vgl γρηύ als (höfliche) Anr. V.113; zum part.Gen. ⌊ ⌋ vgl. δῖα ⌊ ⌋ (s. δῖος II 313,54 u. Chantraine Gr.h.II 59 f.); -α ⌊ ⌋ als 'combination formula' von -α θεά u. δῖα ⌊ ⌋ (Richardson z.St.) h.Ven.24 (Ἰστίῃ, ἣν πρώτην τέκετο Κρόνος) -ιαν, ἣν ἐμνῶντο (Pos. u. Ap.), vgl. δῖα θεάων V.28, πρέσβειρα V.32, πρεσβηΐδα τιμήν h.29,3; im ehelichen Kontext, aber ohne Heirat h.Cer.203 (Dem. grämt sich, πρίν γ' ὅτε ... μιν Ἰάμβη) ἐτρέψατο -ιαν ἀγνὴν ' μειδῆσαι, vgl. Δημήτερος ἀγνῆς V.439 u. 492 **2** selbst., Appell. (vgl. die Epiklesen [s. Vorbem. zu 1a]) h.30,6 ἐκ σέο (Gaia) δ' εὔπαιδές τε καὶ εὔκαρποι τελέθουσι, ' -ια, σεῦ δ' ἔχεται δοῦναι βίον ἠδ' ἀφελέσθαι ' ... ἀνθρώποισιν

D Hes.fr.37,14 suppl. Merk.; inc.auct.fr. PSI 1385A (= Suppl.Hell.1385),14 πό]τνια θηρῶν; Vit. p.9,6 ci. (vgl. Markwald 84); Ψ 83b; vv.ll. (zu θεὰ λευκώλενος:) Ξ 277, Ο 78. 92, Φ 377; (zu δῖα θεάων:) ε 242, κ 400

G als π. bez. Göttinnen: Art. (1a, 1bα); Ath. (1a, 1bα), Dem. (1a, 1cα, 1d), Enyo (1a), Eos (1a), Gaia (2), Hebe (1a), Hera (1a), Histie (1d), Kal. (1bα/β), Kirke (1a), Leda (1a), Leto (1a), Maia (1a), Neaira (1cα), Peitho (1a), Pronoe? (1bβ), Tethys (1a), Thetis (1cα); menschl. Frauen s. 1cβ

C. P. de Putter-M. Schmidt

ποτνιάνακτος f.l. Vit. p.9,6, s. ποντοτίνακτος

ποτόν [3[i], 7[e], 3[e]] **E** on πο- see πίνω **E** **M** **1** disyll. **1a** shape [⏑⏑]: ⏓[⏑⏑] θεῖον -όν β 341, ι 205; -όν Pan.fr.12,11 p.121 Dav. ⏓[⏑⏑] -όν Λ 630 **1b** shape [⏑–]: [⏑⏓] -όν ι 354 [⏑⏓] -όν ι 348 **2** trisyll. [⏑⏓×] -οῖο Α 470 ≅ Ι 175 = α 148 = γ 339 = φ 271, Pan.fr.13i,10 p.122 Dav., Phaedimus fr.1 p.214 Ki.

B *drink*; ref. to (mixed or unmixed) wine (Phaedimus fr.1 p.214 Ki.?) exc. Λ 630 (κυκε[ι]ών, which contained wine), Pan.fr.12,11 p.121 Dav. Α 470 κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο -οῖο ≅ Ι 175 = α 148 (v. susp.: see S.West, Odyssey ad l.) = γ 339 = φ 271 Λ 630 κρόμυον, -ῷ ὄψον β 341 (ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο) ἔστασαν, ἄκρητον ⌊θεῖον -ὸν⌋ ἐντὸς ἔχοντες ι 205 (δῶκε δέ μοι οἶνον) ἡδὺν ἀκηράσιον, ⌊ ⌋ 348 (πίε οἶνον) ὄφρ' εἰδῇς, οἷόν τι -ὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει ' ἡμετέρῃ 354 ἡδὺ -ὸν πίνων Pan.fr.12,11 p.121 Dav. ὅστις ἀπ' οἴνου ' θυμὸν ἐρητύσας πίνει -ὸν ἄλλ' ἐνεόφρων (ci., ἄλλο νεόφρων codd., alii alia) fr.13i,10 p.122 Dav. μέτρον ... ἔχεις γλυκεροῖο -οῖο Phaedimus fr.1 p.214 Ki. (= Suppl.Hell.669) σκύφος ... μελιζώροιο -οῖο. – Epith.: ἄκρητον, γλυκεροῖο, ἡδύ, θεῖον, μελιζώροιο. – W d f l d.: see πόσις II

D v.l. Λ 640 (ap. Plat., see Labarbe, L'Homère de Platon 102 ff.), δ 788 ⌊(for ποτῆτος)⌋, ε 201 ⌊ ⌋, ο 507 (f.l.)

J. N. O'Sullivan

πότος [3e] *drinking* (1), *round, draught* (2), always wine in quest. – W d f l d.: see πόσις II; μοῖρα **1** *drinking* Pan. fr.13i,15 p.122 Dav. παῦε πολὺν -ον **2** *round* (i.e. what one drinks at a helping / serving: cf. μοῖρα vv.2. 7. 12 of Pan.fr.13i) Pan.fr.13i,4 p.122 Dav. (to Aphr. and Dion. belongs the second μοῖρα) ἔνθα τε κάλλιστος -ος ἀνδράσι γίγνεται οἴνου (though perhaps sense is 'the drinking of wine') so prob. (ref. being to amount taken at a round / draught [the σκύπφοι θαμέες app. being seen as one big helping], so rendering conjectures [see vol.II 893,22–5] unnec.): Pan.fr.4,2 p.117 Dav. (τοῦ κεράσας κρητῆρα μέγαν) σκύπφους αἰνύμενος θαμέας -ον (so Ki., rightly; ποτὸν Kaibel, Dav. [there is no subst. ποτός: note masc. ἡδύν], which wrongly appears w. instances of the ntr. ποτόν in the index to Dav.'s ed.) ἡδὺν

PD / FFLCH / USP

ἔπινεν, cf. LSJ Rev.Suppl. (1996) s.v. (Nic.Al.59, where *ποτὸν* Gow-Scholfield, wrongly) J.N.O'Sullivan

ποῦ, που [76ᵢ, 100ᵖ, 3ᴴ, 5ʰ, 1ᵉ] **F** *ποῦ* 14, *που* 171 **M** (- = *που/πού*) **1** in longo [¹] *ποῦ δέ οἱ / τοι K*407, *N*772; *ποῦ νῦν K*406; *ποῦ τοι N*770; *ποῦ γ*249, *ω*299 [²] *ἤν / εἴ* ⌊*τινά* -⌋ *Δαναῶν H*39, *I*371; *ἤ / εἴ* ⌊ ⌋*Τρώων N*456, *O*571; *ἤ* ⌊ ⌋ *καί K*207; *ἦ ἵνα - καί ν*418; *ἦ / εἴ / ἤ* ⌊ ⌋ *ζ*278, *κ*380 / *ϑ*146, *ι*418 / *ρ*577; ⌊ ⌋ *Z*330; *ἦ / ἤ τίς - καί ϑ*584, *τ*239; *εἰ* ⌊*δή* -⌋ *καί / τινα Π*746, *δ*739; *ἦ* ⌊ ⌋ *μάλ' Φ*583; *ἦ μή* ⌊- *τινα*⌋ *ζ*200; ⌊ ⌋ *N*272; *ἤ ῥ'* ⌊*ἔτι* -⌋ *Λ*820; *ἀλλ'* ⌊ ⌋ *Τρώων Ξ*144; *ἀλλ' εἴ - ρ*475; (*ἀλλ'*) ⌊ ⌋ *ζωὸς κατερύκεται εὐρεῖ πόντῳ α*197, *δ*498; *ἤ ῥά* ⌊*νύ* -⌋ *φ*398; ⌊ ⌋ *κ*562; *ἤ νύ σέ - E*812; *ἦ ϑήν - τοι N*813; *ποῦ τοι E*171; *οὕτω* - (*καί*) *B*116 = *I*23 = *Ξ*69, *τ*370; *γάρ / μέν* -⌋ *τό γε οἶδε καὶ ἀϑάνατοι ϑεοὶ ἄλλοι ξ*119, *Γ*308; ⌊ ⌋ *κεῖνον Ω*488; *ποῦ δέ* (*νύ*) *α*407 ≅ *υ*193, *ζ*277; - *μέλλεις χ*322; - *καί ζ*173; - *τις Λ*292, *π*306; - *δ*74 [²] *εἰ δή - τις ρ*484; *δή - α*161; *εἰ* ⌊*μή - τι*⌋ *β*71, *ξ*373; ⌊ ⌋ *κακόν β*179, *σ*107, Op.88; ⌊ ⌋*ς N*293, *Ξ*130, *δ*775, *μ*300, *ω*462; *εἴ τινά - K*206; *ἀλλ' ἔτι* ⌊- *τις*⌋ *δ*756; (*ὅτε*) ⌊ ⌋ *υ*35, Th.416; *οὕτω* - (*μάλα*) *I*40, *ι*262, h.Ap.527; *ἤν - τι Π*39; *γάρ - Ξ*120; *καί - μ*212; *μάλα - ϑ*541; *ὅς*⁺ - *Π*514, *α*304; - (*νῦν*) *K*105, *M*272 [²] *ἦ - ζώει ω*263; *ἦ - τι O*245; *ὅϑι* - (*μέλλουσιν*) *K*326, *τ*411; *ὅτε - κ*486; - *μάλα Φ*317; - *ξ*227 [²] *βουληφόρε ποῦ τοι ἀπειλαί N*219, *Y*83; *ὅτε - τις σ*7; *μάλα - ζ*155; *ποῦ δέ οἱ K*407; - *O*440 **2** in brevibus **2a** long ¹[-] *εἴ / μή - τις καί Λ*366 = *Y*453, *K*511; *εἴ - P*681; *ἤ - τις Z*438, *ν*234, h.Ven.95; *ἦ / ἤ - Γ*43, Aristeas fr.1,5 p.86 Dav. / *λ*460; *καί - τις / σοι σ*382, *ζ*190; *ὅς*⁺ - *νῦν / τοι / τῆλ' I*628, *T*323 / *Π*838 / *υ*340; *οἵ - P*637; - *Π*842 ²[-] *μέν - μέλλεν δ*181; *δή / μέν - τις Σ*362, *Ω*46; *οἵ - κεῖνον α*199; *ὅν - τῆλε ω*290; *ὅς - νῦν λ*449; *γάρ - ι*419; *ἤ / ἤ - T*335, *ϑ*255; - *φ*317 ²[-] *εἴ - τοι η*320 = *κ*66; - *σοί A*178 ²[×] *γάρ - ρ*424 = *τ*80 **2b** short **2bα** ¹[⏑] *ἤ* / ⌊*εἴ - ἔτι ζώει*⌋ *καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο δ*833 ≅ *ξ*44 = *υ*207; ⌊ ⌋ ... *ἠελίοιο o*349; ⌊ ⌋⁺ *T*327, *λ*458; *ἤ - ἐπ*(*ί*) *ι*280, *o*442; *εἴ / ἤ / ἦ - Γ*450, *ρ*510 / *λ*459 / *ω*111; - *E*473 ²[⏑] *ἦ - Π*830, Sc.92; - *X*331 ²[⏑] *δή - Ξ*139, *Ω*739; - *Φ*83, *λ*139 ²[⏑] *εἴ / ἤν - ἐφεύροι*⁺ *Δ*88 = *E*168, *N*760, *ε*417. 439; *ἤν* / ⌊*εἴ* -⌋ *ἀκούσῃ*⁺ *α*94 ≅ *β*360, *γ*83 / *o*403, *ρ*106, h.Ven.111; ⌊ ⌋ *ὄπωπας γ*93 = *δ*323, h.Cer.71, h.Merc.199; ⌊ ⌋ *ν*415; *καί - Ὀδυσσεύς τ*358; - *ξ*42 **2bβ** ¹⏑[⏑] *ἀλλά - (ἐν) E*193, *O*43; *αἱ* ⌊*δέ* -⌋ *B*136; ⌊ ⌋ (*ἐν*) *P*102, *Ω*614, *δ*512, *χ*25 (*οὐδέ*); *ἠέ* - (*ἐν*) *σ*329, *ω*291; *εἴ τί - ζ*179; *νύ - ζ*125; - *ϑ*491 ²⏑[⏑] *εἴ* ⌊*τί - ἔστι*⌋ *δ*193; ⌊ ⌋*ν P*446; *νύ - β*320 ²⏑[⏑] ⌊*ἀλλά* -⌋ *αὐτοῦ / ἤδη δ*639 / *β*164, *ϑ*293; ⌊ ⌋ *N*225; *αἱ* ⌊*δέ* -⌋ *αὐτοῦ Ψ*460; ⌊ ⌋ *K*70 (*ὧδέ*), *π*34; *νύ - αὐτόν δ*110

Σχ sch.D: glossed w. *δή*: *A*178, *B*116, *Γ*43, *E*473

L Bolling, Lang. 5, 1929, 100–105; Verdenius, Mn. 9, 1956, 251f.; ⁺G.Wakker, Conditions and Conditionals, Amsterdam 1994, 357–360; Cassio (*π/κ*-), see *ποτέ*

B interr. and indef. particle: *where*? (1a), *somewhere* (1b), *probably* (2a), *possibly* (2b). In the following - = *που / πού*

Disposition: **1** local **1a** interr. *ποῦ* in dir. (never in indir.) quest. **1b** indef. loc. **1bα** w. ind. **1bβ** w. opt. and subj. in final cl. **2** modal, marking uncertainty **2a** in phrases w. ind. whose truth speaker holds to be prob. **2aα** formally explanatory **2aβ** in statements **2aγ** instances rel. to a and β **2b** w. diff. moods, expr. possibility **2bα** in final cl. **2bβ** w. *εἰ* and opt. expr. a wish **2bγ** in prohib. **2bδ** in cond. protasis **2bε** w. types of quest. **2bζ** in an inner deliberation **2bη** in descr. addressed to another **2bϑ** speculation on motivation of third pers. **2bι** specul. on state of third pers. **2bκ** statements descr. generic (im)possibility. Both 2a and 2b dir. derivable from 1b; dir.sp. exc. 1bαaa: *Λ*292 (sim.), *δ*639 (indir.sp.), *χ*25, 1bβ: *Γ*450, *Δ*88 ≅ *E*168, *N*760, *P*681, *ε*439, 2aα: *ι*419 (Od.'s narr. tog. w.) 2bαcc: *ι*418, 2bαaa: Op.88 (indir.sp.) ‖ *π.* characteristically w. *τίς/τις*⁺, w. *εἰ/ἤν* and in or w. disjunctive expressions (*εἰ/ἤ* ... *ἤ/ἦ* vel sim.) ‖ tog. w. particles/advs./prons.: *ἀλλὰ* (...) - 1bαaa: *δ*639, bb: *E*193, 2aα: *β*164 = *ϑ*293ᵉˣ, see ⌊M2bβ⌋; - *αὐτοῦ* 1bαaa: *Ψ*460, *δ*639, see ⌊ ⌋; *γάρ* (...) - 1bαaa: Th.416, 2aα: *Ξ*120, *ι*419, 2aγ: *ξ*119, 2bκ: *P*446; *ποῦ δαί* 1aβ: *ω*299; ⌊ (...[])*δέ* - 1bαaa: *Ψ*460, *Ω*614, *χ*25 (*οὐδέ*), 2aα: *K*70 (*ὧδέ*), 2aβ: *B*136, *π*34, bδaaγγ: *P*102, *ι*: *δ*512, see ⌊ ⌋; *δή* - 2aβ: *Φ*583, *Ξ*139, 2bαbb: *δ*739, δaaγγ: *Π*746, *ζ*: *Ω*736, *ι*: *α*161; *εἴ* - 1bαccαα: *γ*93 = *δ*323, *η*320 = *κ*66, *ρ*510, β: *P*681; *ἔτι* - / - (...) *ἔτι* 1bαaaαα: *α*197, *δ*498, 2aα: *Ξ*144, *δ*756, bεbbββ: *Λ*820 / 2bεaaαα: *T*327, ββ: *λ*458, bbββ: *o*349, *ι*: *T*335; *ἤν* (...) - 1bβ: *ε*417, 2bαaaαα: *H*39, *Π*39, *α*94 ≅ *β*360, *γ*83; *ϑήν* - 2aβ: *N*813; *ἵνα* - 2bαaaγγ: *ν*418; *καί* - 2aα: *ζ*190, *τ*358, aβ: *μ*212, cf. Th.416 (1bαaaαα) and *Σ*362 (2aβ), *σ*382; w. *μάλ*(*α*) 1bαaa: *Φ*317, 2aα: *ζ*155, *ϑ*541, aβ: *Π*838, *Φ*583, *α*304, see M1; *μέν* - 2aα: *Ω*46, aγ: *Γ*308, *δ*181, see M1.2a; *ποῦ* w. *νῦν/νυ* 1aα: *O*440, β: *K*406, *α*407 ≅ *υ*193; - w. *νῦν/νυ*(*ν*) 1bα: *Ω*614, Th.416, 2aα: *K*105 (only *νυν*), *Ξ*139, β: *T*323, *β*320, *δ*110, *κ*562, *λ*449, bδ: *δ*193, ε: *ζ*125, η: *E*812, ϑ: *φ*398; *ὅϑι* - 1bαaaββ: *τ*411, 2aα: *K*326; *ὅτε* - 1bαaaαα: *Λ*292, Th.416, 2bδ: *σ*7; *οὕτω* (...) - / - *οὕτω* ⌊2aα⌋: *B*116 = *I*23 = *Ξ*69, *ι*262, 419, h.Ap.527, aβ: *τ*370, bεbbββ: *I*40 / ⌊ ⌋: *N*225; next to *τίς / τις*⁺ (49×) 1aβ: *ω*299 / 1bα: 3×, 2aα: 3×, aβ: 3×, bα: 17×, β: 9×, δ: 3×, ε: 7×, ζ. ϑ. *ι*: 1× each, *κ*: 2× (41× in 2b); w. *τοι* 1aα: 8×, bαccαα: *η*320 = *κ*66, 2aβ: *N*813, *Π*838, see M1.2a — see also G; clear majority of these collocations contained in the Od. (ca. 55% in fewer total vv. than Il.); in Hes.: Th.416 (see G) and Op.88 (*τι*) only, in hymns: h.Ap.527 (*οὕτω*), h.Ven.95 (*τις*) — Wdf1d.: *πόϑι* (*ὅϑι, τόϑι*), *πῇ, πω*

1 local **1a** interr. *ποῦ where*? (*whither*? *N*219) in dir. questions, 8 of 14 in nom. phrase **1aα** w. *τοι* in ironic questions *E*171 (Aen.:) „*Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ ... ὀϊστοὶ ' καὶ κλέος; ᾧ οὔ τίς τοι ἐρίζεται ἐνϑάδε γ' ἀνήρ*" + *O*440 (*ποῦ νύ τοι*) *N*219 (Thoas-Pos. to Idom.:) „*Κρητῶν βουληφόρε ποῦ τοι ἀπειλαὶ ' οἴχονται, τὰς Τρωσὶν ἀπείλεον υἷες 'Αχαιῶν;*" = *Y*83ᵉˣ. *N*770. 772 *προσέφη* (Hektor to Paris *αἰσχροῖς ἐπέεσσι*) „*ἠπεροπευτά,* ' *ποῦ τοι Δηΐφοβός τε βίη ϑ' 'Ελένοιο ...* ' PN *τ'* PN *ἠδ'* PN*;* ' *ποῦ δέ τοι 'Οϑρυονεύς;*" **1aβ** normal questions *K*406. 407bis *ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα ...;* ' ⌊*ποῦ δέ οἱ*⌋ *ἔντεα κεῖται ...* ⌊ ⌋ *ἵπποι;* ' *πῶς δαὶ κτλ.*; *α*407 *ὀππόϑεν οὗτος ἀνήρ· ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι ' γαίης; ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα;* ≅ *υ*193 *γ*249 *πῶς ἔϑαν' ... 'Αγαμέμνων;* ' *ποῦ Μενέλαος ἔην; ζ*277 (*τίς* the stranger w. Naus.?) *ποῦ δέ μιν εὗρε; ω*299 *τίς πόϑεν εἰς ἀνδρῶν; πόϑι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;* ' *ποῦ δαὶ νηῦς ἔστηκε ...;* **1b** indef. local - *somewhere* **1bα** w. ind. **1bαα** statements **αα** concerning position of pers. after *ὅτε* (cf. 2bδbbββ) w. *τις*: *Λ*292 *ὡς δ'* ⌊*ὅτε - τις*⌋ *θηρητὴρ κύνας* (*σεύῃ ἐπὶ καπρίῳ ἠὲ λέοντι, ὣς κτλ.*) Th.416 *καὶ γὰρ νῦν,* ⌊ ⌋ (sacrificing rightly invokes Hekate) w. other loc. expressions: *Ω*614 *νῦν δέ - ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν,* ' *ἐν Σιπύλῳ, ὅϑι φασὶ* (*εὐνὰς νυμφάων, ἔνϑα* stone Niobe sorrows) *α*197. 199 (Od. isn't dead) *ἀλλ' ἔτι - ζωὸς κατερύκεται* ⌊*εὐρεῖ πόντῳ*⌋ ' *νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,* ' *ἄγριοι, οἵ - κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα δ*498 (Proteus:) „*εἷς δ' ἔτι - ζωὸς κατερύκεται* ⌊ ⌋" *υ*340 (Tel.:) „*ὅς* (Od.) - *τῆλ' Ἰϑάκης ἢ ἔφϑιται ἢ ἀλάληται*" *δ*639 *οὐ γάρ ἔφαντο ' ἐς Πύλον οἴχεσϑαι ...*

ἀλλά - αὐτοῦ ' ἀγρῶν ἢ μήλοισι παρέμμεναι ἠὲ συβώτῃ Ψ460 *αἱ δέ - αὐτοῦ ' ἔβλαβεν ἐν πεδίῳ, αἳ κεῖσέ γε φέρτεραι ἦσαν·* ' *ἤτοι γὰρ τὰς πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας,* ' *νῦν δ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν (ἔνθα μιν ἐκπεσέειν οἴω σὺν θ' ἅρματα ἆξαι)* **ββ** concerning position of thing(s) after *ὅθι*: *τ*411 (Autol.:) „*ὁππότ' ἂν ἡβήσας μητρώϊον ἐς μέγα δῶμα* ' *ἔλθῃ Παρνησόνδ', ὅθι - μοι κτήματ' ἔασι,* ' *τῶν οἱ ἐγὼ δώσω*" (intentionally vague: *where someplace* fits Autol.'s character) Cf. *K*326 in 2aα w. other local expr.: *E*193 (Pand.: „ I've no chariot here) *ἀλλά - ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι* ' *καλοὶ* ... ' ... *παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι*" (self-mocking irony) *θ*255 (*Δημοδόκῳ τις φόρμιγγα*) *οἰσέτω, ἥ - κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν Φ*317 (Skam.: „*οὔτε χραισμησέμεν*) *τὰ τεύχεα καλά* (of Ach.), *τά - μάλα νειόθι λίμνης* ' *κείσεθ' ὑπ' ἰλύος κεκαλυμμένα*" without loc. expr.: *χ*25 *ἀνόρουσαν ὁρινθέντες κατὰ δῶμα,* ' *πάντοσε παπταίνοντες* ... *ποτὶ τοίχους·* ' *οὐδέ - (πω* v.l.) *ἀσπὶς ἔην οὐδ'* ... *ἔγχος ἐλέσθαι* **1bαbb** in dir. questions ref. to persons: *δ*833 *κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,* ' *ἤ - ἔτι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,* ' *ἦ ἤδη τέθνηκε καὶ εἰν 'Αΐδαο δόμοισι* (modal meaning poss.: ≅ *ξ*44 = *υ*207 in 2bδaa = *ω*263[med.] in 2bεbb!) things: *ι*280 *ἀλλά μοι εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα,* ' *ἤ - ἐπ' ἐσχατιῆς ἦ καὶ σχεδόν, ὄφρα δαείω* **1bαcc** in indir. questions **αα** after *εἰ* of persons: *γ*93 (please) *κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ - ὄπωπας* ' ... *ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας* ' *πλαζομένου* = *δ*323 *ρ*510 *τὸν ξεῖνον ἄνωχθι* ' *ἐλθέμεν, ὄφρα τί μιν* ... *ἐρέωμαι,* ' *εἴ - 'Οδυσσῆος* ... *ἠὲ πέπυσται* ' *ἢ ἴδεν* ... *πολυπλάγκτῳ γὰρ ἔοικε* (cf. *ξ*321 *ἔνθα*) - is subject: *η*320 (they shall sail you to) *πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, εἴ - τοι φίλον ἐστίν* (*εἴ περ καὶ μάλα* beyond Euboea) = *κ*66 **ββ** without *εἰ* (persons): *τ*239 *οὐκ οἶδ', ἢ τάδε ἔστο* ... *οἴκοθ' 'Οδυσσεύς,* ' *ἦ τις ἑταίρων δῶκε* ... *ἰόντι* ' *ἤ τίς - καὶ ξεῖνος* — *ω*290 (Laertes:) „*δύσμορον· ὅν - τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης* (*ἠέ - κτλ.*", see 291 in 2bιaa below) **1bβ** w. opt. and subj. in final cl. (cf. 2bα) *Γ*450 (*ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα*) *εἴ - ἐσαθρήσειεν 'Αλέξανδρον Δ*88 (*κατέδυσεθ'* Ath. *ὅμιλον*, Pand.), *διζημένη* ⌞*εἴ - ἐφεύροι*⌟ (*εὗρε δὲ τόνδε* Zen. pap.[41], v. West in appar.). ' *εὗρε* ... ' *ἑσταότ'·· ἀμφὶ δέ μιν (στίχες)* ≅ *E*168 *N*760 (*ὁ Δηΐφοβόν τε κτλ.*) *φοίτα ἀνὰ προμάχους διζήμενος,* ⌞ ⌟ *ε*439 *νῆχε παρέξ, ἐς γαῖαν ὁρώμενος,* ⌞ ⌟ ' *ἠϊόνας τε* (*λιμένας τε*) *P*681 *ὡς τότε* ... *ὅσσε φαεινὼ* ' *πάντοσε δινείσθην πολέων κατὰ ἔθνος ἑταίρων,* ' *εἴ - Νέστορος υἱὸν ἔτι ζώοντα ἴδοιτο* deliberation: *ε*417 *εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἦν - ἐφεύρω* ' *ἠϊόνας τε* ... *λιμένας τε* ... ' *δείδω μή μ' ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα* ' *πόντον ἐπ'* ... *φέρῃ* (cf. *N*456 in 2bζ)

2 modal, marking uncertainty **2a** in phrases w. ind. (or equiv. ptc. or nom. phrase) whose truth the speaker holds to be probable *probably, I think, it seems, I assume* (often w. *μέλλω* q.v.) **2aα** formally explanatory ref. to divine decisions, plans, 'gifts' (cf. γ below): *B*116 *με κελεύει* ' *δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.* ' *οὕτω - Διὶ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,* ' *ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα* ' *ἠδ' ἔτι καὶ λύσει* = *I*23 = *Ξ*69 + *N*225, *Ξ*120, *Φ*83, *ι*262, *ρ*424 = *τ*80 — *δ*181 (Men.: „Od. and I might have ruled here tog.) *ἀλλὰ τὰ μέν - μέλλεν ἀγάσσασθαι θεὸς αὐτός,* ' *ὃς* ... *ἀνόστιμον οἶον ἔθηκεν*" *ξ*227 (I loved warfare) *ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε, τά - θεὸς ἐν φρεσὶ θῆκεν* — *O*43 (Hera to Zeus: „Pos. isn't aiding the Grs. at my will,) *ἀλλά - αὐτὸν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει* (*ἐλέησεν 'Αχαιούς*)", cf. *Z*438 in 2bθ — h.Ap.527 *ὦ ἄν', ἐπεὶ δὴ τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης* ' *ἤγαγες· οὕτω - τῷ σῷ φίλον ἔπλετο θυμῷ·* ' *πῶς καὶ νῦν βιόμεσθα; 'your own plan, I assume'* — *A*178 *εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός - σοὶ τό γ' ἔδωκεν K*70 *αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ - ἄμμι* ' *Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἴει κακότητα βαρεῖαν ζ*190 (Zeus gives as he wishes) *καί - σοὶ τά γ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης* 4 *λ*139 *Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ - ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί* ref. to humans (others' motivations, cf. 2bθ) *O*245 *τίη δὲ σὺ νόσφιν ἀπ' ἄλλων* ' *ἧσ' ὀλιγηπελέων; ἦ - τί σε κῆδος ἱκάνει;* — *ι*419 (Cyclops sat at entrance, hands outstretched) *οὕτω γάρ - μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι* (418 in 2bαcc, cf. *I*40 in 2bεbbββ below) 8 *φ*317 (Pen. to Antin.: „do you think that if the stranger succeeds, he'll marry me?) *οὐδ' αὐτός - τοῦτό γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔολπε*" — *P*637 (*φραζώμεθα μῆτιν*) *ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ* ... ' *χάρμα φίλοις ἑτάροισι γενώμεθα νοστήσαντες,* ' *οἳ - δεῦρ' ὁρόωντες ἀκηχέδατ'* *ζ*155 (your family members are *τοὶς μάκαρες*:) *μάλα - σφισι θυμὸς* ' *αἰὲν ἐϋφροσύνῃσιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο,* ' 12 *λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν θ*541 (throughout the song) *οὔ πω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο* ' *ὁ ξεῖνος· μάλα - μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν* Cf. *Ω*736 in 2bθ — *β*320 (I've neither ship nor rowers) *ὥς νύ - ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι* — *K*326 (*εἶμι*) *ὄφρ' ἂν ἵκωμαι* ' *νῆ' 'Αγαμεμνονέην, ὅθι - μέλλουσιν ἄριστοι* ' *βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν ἠὲ μάχεσθαι* (cf. 1bαaaββ and *ὅπου*) *Γ*43 *ἦ - καγχαλόωσι* ... *'Αχαιοί,* ' *φάντες ἀριστῆα πρόμον ἔμμεναι* (w. good-looks but no strength) Sc.92 (*ᾤχετο τιμήσων Εὐρυσθῆα*) *σχέτλιος· ἦ - πολλὰ μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω* ' *ἣν ἄτην ὀχέων Ω*46 *μέλλει μέν - τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι* (brother or son, but after weeping ceases), ironic *I suppose* — *β*164 *οὐ γὰρ 'Οδυσσεὺς* ' *δὴν ἀπάνευθε φίλων ὧν ἔσσεται, ἀλλά - ἤδη* ' *ἐγγὺς ἐὼν τοίσδεσσι φόνον καὶ κῆρα φυτεύει,* ' *πάντεσσιν* = *θ*293[ca] *τ*358 *νίψον σοῖο ἄνακτος ὀμήλικα· καί - 'Οδυσσεὺς* ' *ἤδη τοιόσδ' ἐστὶ πόδας τοιόσδε τε χεῖρας* in future: *Ξ*144 *σοὶ δ' οὔ πω μάλα πάγχυ θεοὶ* ... *κοτέουσιν,* ' *ἀλλ' ἔτι - Τρώων ἡγήτορες* (*κονίσουσιν πεδίον*) *δ*756 *οὐ γὰρ ὀΐω* ' *πάγχυ θεοῖς* ... *γονὴν 'Αρκεισιάδαο* ' *ἔχθεσθ', ἀλλ' ἔτι - τις ἐπέσσεται* (as heir) **2aβ** statements, positing state or action (often explanatory in wide sense) *K*105 *οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς* ' *ἐκτελέει, ὅσα - νυν ἐέλπεται* + *N*813 (*ἦ θήν - τοι*) *Φ*583 *ἦ δή - μάλ' ἔολπας ἐνὶ φρεσὶ* ... *'Αχιλλεῦ,* ' *ἤματι τῷδε πόλιν πέρσειν Τρώων* (*νηπύτι'*) *υ*35 (this is your home w. your wife) *καὶ πάϊς, οἷόν - τις ἐέλδεται ἔμμεναι υἷα* — *Ξ*139 *'Ατρεΐδη, νῦν δή - 'Αχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ* ' *γηθεῖ* (seeing our defeat) *Γ*323 *ὅς* (father) - *νῦν Φθίηφι* ... *κατὰ δάκρυον εἴβει* ' *χήτεϊ τοιοῦδ' υἷος α*304 *ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη* ' *ἠδ' ἑτάρους, οἵ - με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες* — *M*272 *νῦν ἔπλετο ἔργον* (*ἐν πολέμῳ*) *ἅπασι·* ' *καὶ δ' αὐτοὶ τόδε - γινώσκετε. μή τις ὀπίσσω* ' *τετράφθω σ*382 *καί - τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός,* ' *οὕνεκα πὰρ παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν ὁμιλεῖς E*473 (Sarp. rebukes Hektor:) „*φῆς - ἄτερ λαῶν πόλιν ἐξέμεν ἠδ' ἐπικούρων* ' *οἶος* (w. your relatives whom I can't see)" *Π*830 (Hektor to Patr.:) „*ἦ - ἔφησθα πόλιν κεραϊξέμεν ἀμήν,* ' *Τρωϊάδας δὲ* (*ἄξειν*)" 838. 842 (Ach. didn't save you) *ὅς - τοι μάλα πολλὰ μένων ἐπετέλλετ' ἰόντι·* ' *μή μοι πρὶν ἰέναι* ... ' *νῆας ἐπι* ... *πρὶν Ἕκτορος* ... ' ... *χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι.* ' *ὣς - σε προσέφη, σοὶ δὲ φρένας ἄφρονι πείθε X*331 (Ach. to Hektor:) „*ἀτάρ - ἔφης Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων* ' *σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' οὐδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα,* ' *νήπιε*" *κ*562 *φάσθε νύ - οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* ' *ἔρχεσθ'·· ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη* ' *εἰς 'Αΐδαο δόμους δ*110 *ὁδύρονται νύ* ' *ἀπτάλλω* ' *ἔδμεναι· αὐτὰρ κεῖνος ἐελδόμενός - ἐδωδῆς* ' *πλάζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε* (44 in 2bδaaββ) *χ*322 *εἰ μὲν δὴ μετὰ τοῖσι θυοσκόος εὔχεαι*

εἶναι, ' πολλάκι - μέλλεις ἀρήμεναι (that I not return and you marry my wife) — *B* 136 αἰ δέ - ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα ' εἴατ' ἐνὶ μεγάροις ποτιδέγμεναι + *I* 628 *Π* 514 κλῦθι, ἄναξ, ὅς - Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ ' εἷς ἦ ἐνὶ Τροίῃ · δύνασαι δὲ σὺ πάντσ' ἀκούειν ' ἀνέρι κηδομένῳ — *λ* 449 (πάϊς ἦν) νήπιος, ὅς - νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ, ' ὄλβιος *Σ* 362 (Hera to Zeus:) „καὶ μὲν δή - τις μέλλει βροτὸς ἀνδρὶ τελέσσαι, ' ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδε (why not I?)" Aristeas fr. 1,5 p.86 Dav. ἦ - πολλὰ θεοῖσι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες (seafairers) ' εὔχονται (seasick) — *τ* 370 οὕτω - καὶ κείνῳ ἐφεψιόωντο γυναῖκες ' ξείνων τηλεδαπῶν, ὅτε τευ κλυτὰ δώματ' ἵκοιτο, ' ὡς σέθεν αἱ κύνες αἵδε καθεψιόωνται ⌊speculation on⌋ own mental action (future): *μ* 212 ἀλλὰ καὶ ἔνθεν (Cyclops' cave) ἐμῇ ἀρετῇ βουλῇ τε νόῳ τε ' ἐκφύγομεν, καί - τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω, i.e. 'I think we'll survive' (see Heubeck, Odyssey ad l.) ⌊ ⌋ state of things: *δ* 74 Ζηνός - τοιήδε γ' ... αὐλή, ' ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά *π* 34 Ὀδυσσῆος δέ - εὐνὴ ' χήτει ἐνευναίων κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα **2aγ** instances rel. to both α and β *Γ* 308 (Priam refuses to await the duel:) „Ζεὺς μέν ⌊- τό γε οἶδε καὶ ... θεοὶ ἄλλοι⌋ ' ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν", offered at least partially as an explanation, seems to be oblique ref. to his fear for the guilty Paris (otherwise Kirk, Iliad ad l.) ≅ *ξ* 119 (Beggar-Od. to Eum.: „tell me your master's name:) Ζεὺς γάρ ⌊ ⌋ (if I can report on him)", Zeus' knowledge is a probability, the report a possibility (irony aside) **2b** w. diff. moods, expr. possibility *possibly, perhaps*; characteristic use w. alternatives, εἰ, τι (cf. 1b) **2bα** in final cl. (cf. 1bβ) **2bαaa** w. subj. **αα** after ἤν w. τι+: *H* 39 (ὄρσωμεν Hektor) ἤν τινά - Δαναῶν προκαλέσσεται (μαχέσασθαι) *Π* 39 (ἐμέ πρόες) ἤν - τι φόως Δαναοῖσι γένωμαι w. ἀκούω: *α* 94 (Ath.: „I'll send Tel. to enquire about Od.'s return) ἤν - ἀκούσῃ" ≅ *β* 360 + *γ* 83 **ββ** after μή and before τις/τι (cf. 2bγ below) *K* 511 (νόστου μνῆσαι νῆας ἐπι γλαφυράς) ⌊μή - τι⌋ς καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος + *Ξ* 130 *N* 293 μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα νηπύτιοι ὣς ' ... ⌊ ⌋ς ὑπερφιάλως νεμεσήσῃ + *δ* 775 in oath: *μ* 300 (ὀμόσσατε) ⌊ ⌋ς ... ' ἢ βοῦν ἠέ τι μῆλον ἀποκτάνῃ — *β* 179 (μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν) ⌊ ⌋ κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω *σ* 107 ἐνταυθοῦ νῦν ἦσο κύνας τε σύας τ' ἀπερύκων, ' μηδὲ σύ γε ξείνων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι ' λυγρὸς ἐών, ⌊ ⌋ κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃ + *ω* 462, Op. 88 **γγ** after ἵνα (in question) *ν* 418 (Od. to Ath.:) „τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ (to Tel.) ἔειπες .. πάντ' εἰδυῖα; ' ἦ ἵνα - ... ἄλγεα πάσχῃ (at sea?)" **δδ** after ὄφρα τι *ζ* 173 τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει ... ' ... νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων, ' ὄφρα τί - καὶ τῇδε πάθω κακόν **2bαbb** final w. ind. after εἰ (w. τινά) *δ* 739 (have Dolion inform Laertes) εἰ δή - τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας ' ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται **2bαcc** w. opt. after εἰ (w. τινά) *K* 206. 207 (can't someone go to the Tr. camp) εἴ ⌊τινά -⌋ δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα, ' ἤ ⌊ ⌋ καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο, ' ἅσσά τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν *ι* 418 εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο χεῖρε πετάσσας, ' εἴ ⌊ ⌋ μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε (419 in 2aα) **2bβ** simple wish w. εἰ and opt. *O* 571 εἴ τινά - Τρώων ἐξάλμενος ἄνδρα βάλοισθα **2bγ** in prohibition *ο* 442 (μή τίς με προσαυδάτω) ξυμβλήμενος ἢ ἐν ἀγυιῇ ' ἤ - ἐπὶ κρήνῃ (cf. 2bα above) **2bδ** in conditional protases **2bδaa** after εἰ (usu. expr. wish/indir. question) **αα** w. ind. (w. τι+ exc. *ξ* 44 = *υ* 207, *ρ* 475) w. τις+: *I* 371 (tell Ag. all) ἀμφαδόν, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται ... ' εἴ ⌊τινά -⌋ Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν *θ* 146 ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων, ' εἴ ⌊ ⌋ δεδάηκας · ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους *Λ* 366 (I'll slay you later) εἴ ⌊πού τις⌋ καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάρροθός ἐστι = *Y* 453 *ρ* 484 (suitor to Antin.:) „οὐ μὲν κάλ' ἔβαλες ... ἀλήτην. ' οὐλόμεν', εἰ δή ⌊ ⌋ ... θεός ἐστι" (ironic) w. τι: *δ* 193 καὶ νῦν, ⌊εἴ τί -⌋ ἔστι, πίθοιό μοι after imp. (cf. *I* 371, *δ* 193 above): *ζ* 179 δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι, ' ⌊ ⌋ εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα neg. after imp.: *β* 71 (leave me to sorrow alone) εἰ μή - τι πατὴρ ἐμὸς ... ' ... κάκ' ἔρεξεν ... 'Αχαιούς, ' τῶν μ' ἀποτεινύμενοι κακὰ ῥέζετε (cf. *ξ* 373 below) without indef. pron.: *ξ* 44 (ἐελδόμενός - [42 in 2aβ] ἐδωδῆς πλάζετ') εἴ - ἔτι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο = *υ* 207 (≅ *δ* 833 in 1bαbb and *ω* 263 in 2bεbb; ἔτι and τι in same cl. *τ* 323 f. only) *ρ* 475 ἀλλ' εἴ - πτωχῶν γε θεοὶ καὶ ἐρινύες εἰσίν, ' 'Αντίνοον πρὸ γάμοιο τέλος θανάτοιο κιχείη **ββ** w. subj. (μή) *ξ* 373 οὐδὲ πόλινδε ' ἔρχομαι, εἰ μή - τι ... (Pen.) ' ἐλθέμεν ὀτρύνῃσιν (cf. *β* 71 above) **γγ** w. opt. *Π* 746 εἰ δή - καὶ πόντῳ ἐν ἰχθυόεντι γένοιτο, ' πολλοὺς ἂν κορέσειεν ἀνὴρ ὅδε τήθεα διφῶν (ironic) *P* 102 εἰ δέ - Αἴαντός γε βοὴν ... πυθοίμην, ' ἄμφω κ' ... ἐπιμνησαίμεθα χάρμης **2bδbb** protasis is rel. cl. **αα** w. rel. pron. and opt. *Z* 330 σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ, ' ὅν τινά - μεθιέντα ἴδοις ... πολέμοιο **ββ** w. ὅτε (subj. and opt.) *κ* 486 (Od. to Kirke: „the companions wear me out requesting to leave) ὅτε - σύ γε νόσφι γένηαι" past: *σ* 7 Ἶρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες, ' οὕνεκ' ἀπαγγέλλεσκε (Iros) κιών, ὅτε - τις ἀνώγοι Cf. 1bαaaα above **2bε** w. types of questions w. ind. **2bεaa** after εἰ **αα** expr. indir. question (cf. 2bδ above) *T* 327 οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι, ' οὐδ' εἴ κεν τοῦ πατρὸς ἀποφθιμένοιο πυθοίμην ' 3vv. ' ἠὲ τόν, ὃς Σκύρῳ μοι ἐνιτρέφεται φίλος υἱός, ' ⌊εἴ - ἔτ⌋ι ζώει γε Νεοπτόλεμος *ν* 415 ᾤχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, ⌊ ⌋' εἴης *ο* 403 νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ - ἀκούεις, ' 'Ορτυγίης καθύπερθεν + h. Ven. 111 *ρ* 106 (οὐδέ μοι ἔτλης) νόστον σοῦ πατρὸς σάφα εἰπέμεν, εἴ - ἄκουσας **ββ** in imp. question w. ind. *λ* 458. 459. 460 μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, ' εἴ - ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο ' ἤ - ἐν 'Ορχομενῷ ἢ ἐν Πύλῳ ... ' ἤ - πὰρ Μενελάῳ h. Cer. 71 νημερτέως μοι ἔνισπε ... ⌊εἴ - ὄπωπας⌋ ' ὅς τις νόσφιν ἐμεῖο λαβὼν ἀέκουσαν ἀνάγκῃ ' οἴχεται ἠὲ θεῶν ἢ καὶ θνητῶν h. Merc. 199 ταῦτά μοι εἰπέ, γεραιὲ ..., ⌊ ⌋ ' ἀνέρα ταῖσδ' ἐπὶ βουσὶ διαπρήσσοντα κέλευθον **2bεbb** without εἰ **αα** indir. question *π* 306 (καί κε) πειρηθεῖμεν, ' ἡμὲν ὅ - (ὅπως v.l.) τις νῶϊ τίει καὶ δείδιε θυμῷ, ' ἠδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει, σὲ δ' ἀτιμᾷ τοῖον ἐόντα h. Ven. 95 (either Art. or Leto or Aphr. or Themis or Ath.) ἤ - τις Χαρίτων δεῦρ' ἤλυθες (ἤ τις νυμφάων) *ω* 263 (I asked) ἀμφὶ ξείνῳ ἐμῷ, ἤ - ζώει τε καὶ ἔστιν, ' ἦ ἤδη τέθνηκε καὶ εἰν 'Αΐδαο δόμοισιν (cf. *δ* 833 in 1bαbbαα, *ο* 349 in ββ below) **ββ** dir. questions (μή *ζ* 200) w. τις: *ζ* 200 πόσε φεύγετε φῶτα ἰδοῦσαι; ' ἦ μή - τινα δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν; *ν* 234 (τίς γῆ κτλ.) ἦ - τις νήσων ... ἦέ τις ἀκτὴ ' κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη ... ἠπείροιο; *θ* 584 (did some relative die at Troy?) ἦ τίς - καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ (ἐσθλός;) *κ* 380 (Kirke to Od.:) „ἦ τινά - δόλον ἄλλον ὀΐεαι; οὐδέ τί σε χρὴ ' δειδίμεν" *ρ* 577 οὐ σύ γ' ἄγεις, Εὔμαιε; τί τοῦτ' ἐνόησεν ἀλήτης; ' ἦ τινά - δείσας ἐξαίσιον ἦε καὶ ἄλλως ' αἰδεῖται κατὰ δῶμα; without indef. pron.: *I* 40 δαιμόνι', οὕτω - μάλα ἔλπεαι υἷας 'Αχαιῶν ' ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις; (cf. *ι* 419 in 2aα above) after imp.: *Λ* 820 (τόδε εἰπέ,) ἤ ῥ' ἔτι - σχήσουσι ... "Εκτορ' 'Αχαιοί, ' ἦ ἤδη φθείσονται ὑπ' αὐτοῦ ...; *ο* 349 (εἴπ') ἤ - ἔτι ζώουσιν (Od.'s parents) ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο, ' ἦ ἤδη τεθνᾶσι καὶ εἰν 'Αΐδαο δόμοισι (cf. *ω* 263 in αα above) *ω* 111 ἦ ὔμμ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν, ' ὄρσας ... ἀνέμους καὶ κύματα ... ' ἦ - ... ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου ' βοῦς περιταμνομένους ... ' ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι

ἠδὲ γυναικῶν; addressed to self: *ζ* 125 (*ἤ ... ἦε ...*) *ὥς τέ με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς ἀϋτή, ' Νυμφάων, ... ' ... ' ἦ νύ - ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;* **2bζ** in an inner deliberation, w. opt. *N* 456 *διάνδιχα μερμήριξεν, ' ἤ τινά - Τρώων ἐταρίσσαιτο ... ' ἢ ἀναχωρήσας, ἢ πειρήσαιτο καὶ οἶος* (cf. *ε* 417 in 1bβ) **2bη** in descr. addressed to another, w. ind. or ptc. *E* 812 *κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι· ' ἀλλά σευ ἦ κάματος ... γυῖα δέδυκεν, ' ἦ νύ σέ - δέος ἴσχει ϑ* 491 (*λίην κατὰ κόσμον 'Αχαιῶν οἶτον ἀείδεις*) *ὥς τέ - ἦ αὐτὸς παρεὼν ἢ ἄλλου ἀκούσας σ* 329 *οὐδ' ἐϑέλεις εὔδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών, ' ἠέ - ἐς λέσχην, ἀλλ' ἐνϑάδε πόλλ' ἀγορεύεις, ' ϑαρσαλέως* **2bϑ** speculation on motivation of another (cf. 2a), w. ind. *Z* 438 (Androm. to Hektor: „the Gr.s tried to attack there three times) *ἦ - τίς σφιν ἔνισπε ϑεοπροπίων εὖ εἰδώς, ' ἤ νυ καὶ αὐτῶν ϑυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει*" (cf. *O* 43 in 2aα) *Ω* 736 (Androm.: „some Gr. shall throw Astyanax from a tower) *χωόμενος, ᾧ δή - ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ ' ἢ πατέρ' ἠὲ καὶ υἱόν*" *φ* 398 *ἦ τις ϑηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἔπλετο τόξων· ' ἤ ῥά νύ - τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοϑι κεῖται, ' ἤ ὅ γ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν, ὡς ἐνὶ χερσὶ ' νωμᾷ ἔνϑα καὶ ἔνϑα* **2bι** speculation on state of a third person, w. ind. at pres.: *T* 335 *ἤδη γὰρ Πηλῆά γ' ὀίομαι ἢ κατὰ πάμπαν ' τεϑνάμεν, ἤ - τυτϑὸν ἔτι ζώοντ' ἀκάχησϑαι Ω* 488 (*μνῆσαι πατρὸς σοῖο*) *καὶ μέν - κεῖνον περιναιέται (τείρουσ') α* 161 *βίοτον νήποινον ἔδουσιν, ' ἀνέρος, οὗ δή - λεύκ' ὀστέα πύϑεται ὄμβρῳ ' κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει ω* 291 *ἠέ - ἐν πόντῳ φάγον ἰχϑύες, ἢ ἐπὶ χέρσου ' ϑηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ'* („kann lokal sein" Ameis-H. and *irgendwo* Schadewaldt, but *wohl* Hampe and *I fear* Shewring, cf. 290 in 1bαccββ) *ζ* 278 *πόσις νύ οἱ ἔσσεται αὐτῇ. ' ἤ τινά - πλαγχϑέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς ' ἀνδρῶν τηλεδαπῶν ... ' ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ πολυάρητος ϑεὸς ἦλϑεν* in past: *δ* 512 *σὸς δέ - ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς ἠδ' ὑπάλυξεν ' ἐν νηυσί (σάωσε δὲ Ἥρη)*, ironic: *perhaps, you might say* in view of his subsequent murder **2bκ** statements descr. generic (im)possibility, w. ind. *N* 272 (Mer. to Idom.:) „*ἄλλόν - τινα μᾶλλον 'Αχαιῶν ... ' λήϑω μαρνάμενος, σὲ δὲ ἴδμεναι αὐτὸν ὀΐω*" neg.: *P* 446 (Zeus to divine horses:) „*οὐ μὲν γάρ τί - ἐστιν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς ' πάντων, ὅσσά τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει*"

D *Π* 129a; v.l. *ποῦ A* 124, *ν* 203; - *Δ* 184, *Λ* 504 Leaf, *Λ* 797, *P* 422 Leaf, *Ω* 637 Leaf, *α* 196 (cf. *λ* 461). 261 POxy. 3544 (*γρ.* U[5]), *δ* 197 Plut., *η* 322, *κ* 174, *λ* 461 Arist. (cf. *α* 196), *ν* 123, *ξ* 283, *ρ* 587 Eust. *σ* 334, *ω* 88. 109 Op. 105; ci. *μ* 208 Stevens (AJPh 71, 1950, 290)

G long particle series B1bαaa: *ὡς δ' ὅτε - τις Λ* 292, *καὶ γὰρ νῦν ὅτε - τις* Th. 416, 2aβ: *καὶ μὲν δή - τις Σ* 362, 2bι: *οὐ μὲν γάρ τί - P* 446 W. Beck

πουλυβότειρα [14[i], 2[o], 4[H], 2[h]] F *-η* 15, *-αν* 7 M only [⏑⏑⏓⏓x]: *τεύχεα ... (κεῖται) ⸢ἐπὶ χθονὶ -η⸣, Γ* 89. 195; *κεῖντο ⸢ ⸣ Φ* 426; *⸢ ⸣ Z* 213, *Θ* 73, *M* 158, *μ* 191, Op. 157. 252; *χθονὶ -η Θ* 277 = *M* 194 = *Π* 418, *ϑ* 378, Op. 510; *-η Ψ* 368; *ἀποβάντες / ἀπέβησαν ⸢ἐπὶ χθόνα -αν⸣ Γ* 265, *Λ* 619; *⸢ ⸣* Th. 531, h. Cer. 305; *χϑόνα -αν Ξ* 272, h. Merc. 517; *-αν Λ* 770

Σχ sch. D *Γ* 89: *τῇ πολλοὺς τρεφούσῃ* L Edwards, Lang. of Hes. 63

B *that feeds many, many-feeding;* rare outside EGrE, epith. of *χθονί/α* exc. *Λ* 770 (*'Αχαιΐδα*); always VE, 20× in (*ἐπὶ*) *χθονὶ/α -η/αν*. Occurrences in M. – Wdfld.: *⸢βωτιάνειρ⸣α* (metr. equivalent; MSS divided between *π.* and *⸢ ⸣η/αν* h. Ap. 363, *τ* 408 [see D below]), *πολύφορβος*

D suppl. *Θ* 199a, Op. 173e; v.l. *τ* 408, *φ* 163 (?: suppl. in PGen. 338 [MH 37, 1980, 214], further Fernández-Galiano in Odyssey ad l.), h. Ap. 363 J. N. O'Sullivan

Πουλυδάμας [30[i]] E HG zu *δάμνημι* (s.d. und vgl. EN *Ἱπποδάμας* u. *ἱππόδαμος*); VG mit MD(?), da sonst 3 Kürzen (s. L1), vgl. *Πολύδαμνα*; s. aber auch DMic. II 145f. 151 s.v. *po-ro-du-ma-te* und *po-ru-da-ma-te*

F *-ας* 15, Vok. *-α* (*-αν* v.l.) 4, *-αντος* 3, *-αντι* 4, *-αντα/τ'* 3/1

M 1 viers. [⏑⏑⏓] *-ας* (SA) *Ξ* 453. 462, *O* 518, *X* 100; *-ας* (Enjb.) *Ξ* 425 (≅ *Π* 535[ex.]), *O* 454. 521 (*ὁ ... ' -ας*); *-α σὺ μέν M* 231 = *Σ* 285, *N* 751; *-αντ' ἔπι ⸢Πανϑοίδη⸣ν Π* 535 (≅ *Ξ* 425[ex.]) [⏑⏑⏓] *-ας* + Epith. + ... ' *⸢ ⸣ς Ξ* 449 ≅ *Σ* 249[in.]; *-ας M* 60 = 210 ≅ *N* 725, *M* 80 = *N* 748; *-α Ξ* 470 [⏑⏑⏓] *-ας O* 339 2 fünfs. [⏑⏑⏓⏑] *-αντος/ι* (... *Πανϑοίδαο* ') *O* 446, *Σ* 313 [⏑⏑⏓⏑] *-αντος/ι* (+ Epith.) *M* 109 ≅ *P* 600[in.] / *M* 196 [⏑⏑⏓x] *ἀμύμονι -αντι* / Akk. *M* 88, *Ξ* 469 / *Λ* 57 ≅ *N* 790; *Πανϑοίδην* + Epith. + *-αντα N* 756

L 1 Bildung, Formen: v. Kamptz, S. 83. 167. 219; (*Πουλ-* MD:) Leumann, Hom. Wört. 317 A. 107; Wyatt, Metr. Lengthening 195ff.; (Formen, Vok.:) Chantraine, Gr. h. I S. 60. 208; Gil, Em. 37, 1969, 378f. (mit Lit.); West, Ilias (praef.) XXXIV (Vok. *-α*, v.l. *-αν*) 2 Formel: Parry, Épithète 107. 169; Tsagarakis, H. Einz. 46, 1982, 29f. (zu Versbau, Enjb.: *-ας ... ' Πανϑοίδης*); Dee, Epith. for Heroes 379f. 3 Funktion in der Handlung (Bzhg. zu Hektor, Vogelschau), Herkunft; allg.: Wathelet, Dict. II 901ff. 1492f.; ders., Troyens S. 86ff. 168 (u. s. Index); Janko, Iliad zu *N* 673ff.; sowie: Wüst, RhM 98, 1955, 335ff. (typolog. zum Konflikt mit Hektor); Fr. J. Winter, Die Kampfszenen in den Gesängen *M N O* der Il., Diss. Frankf./M. 1956, 34ff.; Stockinger, Vorzeichen 32ff. 148 (zur Vogelschau); H. D. Kemper, Rat u. Tat, Diss. Bonn 1960, 19f. (zum Ggs. *μύϑοισιν – ἔγχεϊ Σ* 252 mit Parall.; dazu s.a. Janko, Iliad zu *O* 281–5); Reinhardt, Ilias 276 (P. aus Hektor „herausentwickelt", fast dessen „innere Gegenstimme"); Kullmann, Quellen 176. 180f. (voriliad.? der zweite nach Hektor, Kontrast zu Patr.); Austin, GRBS 7, 1966, 304 A. 16 (typolog. zur beglaubigenden Einführung *Σ* 249ff. mit Parall.; s.a. Edwards, Iliad z. St.); Michel, Erläuterungen (zum *N*) 87. 123ff.; J. M. Redfield, Nature and Culture in the Il. (The Tragedy of Hector), Chicago, London 1975, 143ff.; Schofield, CQ 36, 1986, 18ff. (19 A. 30 zu *M* 213); G. Ugolini, Unters. zur Figur des Sehers Teir. (Class. Monac. 12), München 1995, 182ff. (Struktur der Streitszenen in *M* u. *Σ*); H. Mackie, Talking Trojan, Lanham Md. 1996, 33ff. 132f. (Typologie des Ratgebers u. s. r Rede); Collins, in: ColbyQ 38, 2002, 36ff. (zur 'Oionomanteia' u. Hektors Kritik *M* 201ff. mit Parall.)

B Tr., Sohn des Panthoos (*Πανϑοίδης*[+], s.u. 3b) u. (*P* 40) der Phrontis, Bruder des Euphorbos u. Hyperenor (*Πάνϑου υἷες P* 23ff.); einer der tr. *ἄριστοι* (*Ξ* 425; *O* 454 *ἄναξ*, hier Ansvw. Wagenkämpfer); erstmals *Λ* 57 (in Namenreihe tr. r Ansführer; auch sonst oft in Aufz.; nicht im *B*); tritt auf als Anführer beim Angriff auf das gr. Schiffslager (*M* 88. 196), dabei haupts. 4× als Ratgeber / Warner (*M* 60 = 210 ≅ *N* 725, *Σ* 249, vgl. *X* 100; *M* 109 *βουλῇ πίϑοντο, Σ* 312f. *ἐσϑλὴν φράζετο βουλήν* im Ggs. zu *Ἕκτορι κακὰ μητιόωντι*), was der Rolle Nestors (auch Od.' u. Patr.') bei den Gr. entspr. (er verweist dabei *M* 200ff. auf Vogelzeichen, ohne aber expl. *ϑεοπρόπος* [228] od. *οἰωνοπόλος* zu heißen wie etwa Hektors Bruder[!] Helenos [s.d.] od. Kalchas); sonst bei Einzelkämpfen im *Ξ*, *O*, *Π* u. *Σ*; 'Gegenspieler' (*Σ* 251 *ἑταῖρος*) Hektors im *Ξ*, *O*, *Π* u. *Σ*; expl. Einführung erst *Σ* 249ff. (*οἶος* gg. über Paris *H* 347ff.); Gleichrangigkeit mit Hektor: *Gedra πρόσσω καὶ ὀπίσσω*,

burt 'in ders. Nacht', überlegen durch *μύθοισιν* wie Hektor *ἔγχεϊ*, vgl. *T*217 ff. Od.–Ach., zum Topos Kemper [L3]) vor s.m Rat zum Rückzug, dessen Mißachtung Hektor zu spät bereut (*X*100) 1 Wirken 1a erste Nennung (ohne Exposit.) in Aufz. der tr. Anführer *Λ*57 (*Τρῶες δ' ...* [sc. *ἐκοσμήθησαν*, V.51] ' *Ἕκτορά τ' ἀμφὶ μέγαν* ⌊*καὶ ἀμύμονα -αντα*⌋ [≅ *M*88 ~ 196, metr. vgl. *Λ*501] ' *Αἰνείαν θ' ... ' τρεῖς τ' Ἀντηνορίδας*); ebf. in Reihung von Kämpfern *N*790 (*ἀμφί τε Κεβριόνην* ⌊ ⌋ + 6 PN) 1b Von P.' vier Ratschlägen sind der erste u. dritte takt., auf Modifizierung des Angriffs zielend (der erste *M*60 ff., 19 Vv. dir.R.: die Wagen am Graben zurückzulassen u. zu Fuß anzugreifen [was sich durch Asios' Scheitern 108 ff. als richtig erweist], bzw. der dritte *N*725 ff., 22 Vv. dir.R.: vorerst die Angreifer in 2 Abteilungen zu gruppieren u. mit den *ἄριστοι* [740 ≅ 751ex.] den stockenden Angriff neu zu überdenken [auch mit der Möglichk. des Rückzugs]; vgl. *O*281 ff. Thoas' Ggüberstellg. [295 f.] *πληθύν – ἄριστοι*) u. werden von Hektor befolgt (*M*80 = *N*748 *ἄδε δ' Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων*); dagg. raten der zweite ⌊Ratschlag⌋ (*M*210 ff., 19 Vv. dir.R.: begründet mit Vogelzeichen 200 ff. u. Prestige des *θεοπρόπος* 228 f.) u. der vierte ⌊ ⌋ (*Σ*249 ff., 30 Vv. dir.R.: begründet mit Ach.s Rückkehr in den Kampf) zum Abbruch des Angriffs, bzw. (*Σ*) zum Rückzug in den Schutz der Stadt u. werden von Hektor (zu s.m Verhängnis *X*100) abgelehnt (*M*230–234 [≅ *H*357–360 Paris zu Antenor!] = *Σ*284 f., vgl. *Σ*312 f.; ferner *Z*75 ff. Helenos' Rat an Hektor u. Aen.; s. L3 zur Typologie des Ratgebers) 1c als Kämpfer beschirmt P. *Ξ*425 den vor Aias gestrauchelten Hektor (*περίβησαν ἄριστοι, ' -ας τε καὶ Αἰνείας καὶ δῖος Ἀγήνωρ* [≅ *Π*535ex.], ' *Σαρπηδών τ' ... καὶ Γλαῦκος*), tötet 449 ff., zum Schutz des verletzten Satnios, den Prothoenor (454–457 ⌊Triumphrede⌋, worauf Aias, P. verfehlend [462], den Archelochos trifft [470–474 Aias' ⌊ ⌋]); tötet *O*339, in tr. Siegesserie, den Mekistes (*Μηκιστῆ δ' ἔλε -ας, Ἐχίον δὲ Πολίτης*, zum Verstyp vgl. *χ*267 ≅ 284), rettet 446, als Teukros s.n *ἑταῖρος* u. Wagenlenker Kleitos (s. Bd. II Sp. 745,48) tötet, das Gespann (453 *ἄναξ*!) u. tötet 518, in e. Serie abwechselnder tr. u. gr. Siege, den *ἑταῖρος* Otos (zum Verstyp vgl. *Z*20+, anderers. *O*332); wird *Π*535 mit anderen Anführern von Glaukos zur Rettung von Sarp.s Leiche aufgefordert (*-αντ' ἔπι Πανθοίδην καὶ Ἀγήνορα δῖον* [≅ *Ξ*425ex.], ' *βῆ δὲ μετ' Αἰνείαν τε καὶ Ἕκτορα*); leitet *P*600 (nach Zeus' Eingreifen 593) die Flucht der Gr. ein durch Verwundung des Penelos (dann Hektor).

2 Charakter, Funktion, Verh. zu Hektor: P. (sonst überw. in Aufz.) bleibt außerhalb s.r Beraterfunktion blaß; diese entfaltet sich in vier Reden (s.o.1b): ggüber Hektors auf Zeus vertrauender Siegeszuversicht vertritt P. (komplementär bzw. antith., was zur Profilierung der Hektor-Figur beiträgt) Überlegung, Vorsicht u. Augenmaß (mit Blick auf den Wechsel des Kriegsglücks, Ach.s Rückkehr in den Kampf; s.e Umsicht, Übersicht: *Σ*250 *ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω* ≅ *ω*452 Halitherses, zum Ausdr. vgl. Kalchas *A*70 u. den *γέρων Γ*109 f.; kontrast. *A*343 Ag. u. die nicht über die Sit. hinausschauende *ἀτασθαλίῃ* [s.d.] Hektors od. der Freier), denen Hektor da folgt, wo sie der Verbesserung der Angriffstaktik dienen, die er aber ablehnt, wo P. zum Rückzug rät, zumal wenn P. von der militär. auf die 'höhere', Hektor nicht zugängl., Ebene des *θεοπρόπος* rekurriert. Der Konflikt mit P. (vergleichbar der schuldhaften Mißachtung des Sehers Kalchas durch Ag.; vgl. ferner noch Ant. gg. Paris *H*347 ff.) bereitet Hektors trag. Vereinsamung u. Erkenntnis, das Richtige nicht getan zu haben, im *X* vor (s. Reinhardt [L3]: P. fast als Hektors „innere Gegenstimme"). – P.' drei Ratschläge im *M* u. *N* dienen der Vorbereitung des entscheidenden vierten (dessen Mißachtung Hektor zum Verhängnis wird, *X*100), dem (erst hier) eine die Kompetenz des Sprechers beglaubigende Einführung vorangeht: (*Σ*249) *τοῖσι δὲ -ας πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν ' Πανθοίδης· ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω· ' Ἕκτορι δ' ἦεν ἑταῖρος, ἰῇ δ' ἐν νυκτὶ γένοντο, ' ἀλλ' ὁ μὲν ἂρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα· ' ὅ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο* (dagg. fallen die beglaubigenden Einführungen Kalchas' u. Nestors vor deren wichtigen Reden *A*68 ff. u. 247 ff. mit ihrem ersten Auftreten zus.; dazu Austin, Edwards [L3] sowie s.v. *Πάτροκλος* B3aα; s.a. *O*281 ff. Rat u. [erst hier] Einführg. des Thoas nach mehreren früheren Auftritten *B*638 u.ö.). In P.' die jew. Sit. übersteigenden, aber typolog. für beider Verh. aufschlußreichen Einleitungen s.r Ratschläge (wo er *M*211, *N*726 Hektor grundsätzl. Widerspenstigk. unterstellt [trotz *M*80, *N*748, aber als Vorbereitg. von *M*230 f. = *Σ*284 f.]), erscheint P.' Verh. zu Hektor als Konflikt (1) (in iron./ressentimenthafter Selbstverkleinerung *M*213) zw. *δῆμον ἐόντα* u. Anführer (s. s.v. *δῆμος* B4 u. West im App., sowie Ameis-H., Hainsworth [Iliad] z.St., Schofield [s.o.L3]; typolog. vgl. Ach. u. Thers. ggüber Ag. im *A*), (2) zw. Kriegsmann u. Berater (*N*727 ff. *πολεμήϊα ἔργα* u. *βουλή, νόον ἐσθλόν, M*212 *ἐσθλὰ φραζομένῳ*, vgl. Nestor sowie Od. u. Patr. ggüber Ach. sowie Kalchas ggüber Ag.; die dritte Klasse der Tänzer u. Musiker geht auf den *N*765 auftretenden Paris), (3) in Hektors scharfer Replik als Konflikt zw. Feigling u. Krieger. Der Konflikt wird sinnfällig veranschaulicht in beider zwillingshafter Gleichaltrigkeit (*Σ*251 *ἰῇ δ' ἐν νυκτὶ γένοντο*), die keinen entschärfenden Altersvorrang (wie beim Ratgeber Nestor od. Od., vgl. Patr.) kennt (zum Konflikt mit Hektor, auch typolog., s. in L3).

3 Formel, Epith. (s.o. M sowie s.v. *Πανθοΐδης* u. Dee [L2]) 3a *-ας* chorjamb. (dazu s.v. *Πάτροκλος* B5a); steht 13× am VA: *-ας*+ (davon 11× ohne Epith.), 5× am VE: *ἀμύμονα*+ / (*N*756) *ἀγαπήνορα -αντα(ι)*, 11× in [⏑̄⏑⏑̄⏑(⏑)], davon mit Epith. *-ας ἐγχεσπάλος / πεπνυμένος Ξ*449 ≅ *Σ*249in., *-αντος ἀμωμήτοιο M*109; sowie *O*339 (2-Opfer + 2-Täter-Vers, vgl. *χ*267 ≅ 284, wo *Τηλέμαχος* metr. entspr.); zum 3-Pers. Vers *Ξ*425 (≅ *Π*535ex.) vgl. (ebf. mit chorjamb. Anf.) *M*21, *Ω*251, *Z*197, *Σ*41. 44 3b sonst Epith. u. (5×) Koppelung mit Patron. ⌊*Πανθοίδ*⌋*ης*+ (das ebf. chorjamb.): im selben Vers (*-αντος ἑταῖρον ἀγαυοῦ* ⌊ ⌋*αο O*446, *-αντ' ἐπὶ* ⌊ ⌋*ην Π*535, ⌊ ⌋*ην ἀγαπήνορα -αντα N*756) od. Enjb. (*-ας ...* ' ⌊ ⌋*ης Σ*249 ≅ *Ξ*449in.); *Ξ*454 ersetzt *μεγαθύμου* ⌊ ⌋*αο* den EN (als Selbstbez. in Triumphrede), ähnl. *O*522 *Πάνθου υἱόν* (wo *-ας* vorherging); *O*454 *ἄναξ ...* ' *-ας* als Wagenkämpfer in Opp. zum (446) getroffenen *ἑταῖρος* (Lenker) 3c Vok. *-α* (*-αν* Zen., v. West [L1]) in Anr. durch Hektor (' *-α M*231 = *Σ*285 ≅ *N*751in.) od. Aias (*Ξ*470 als Interj.), *νήπιε* (*Σ*295 durch Hektor, kontrast. *πεπνυμένος Σ*249 u. folg. Einführg.) 3d *-ας*+ (als 'Gegenspieler' / 'Zweiter') oft nb. *Ἕκτορι/α* im selben Vers (gekoppelt bei ders. Aktion: *Λ*57, *M*88. [vorangest.:] 196; antith.: *M*60 = 210 ≅ *N*725, *M*80 = *N*748) od. in 2 Versen (*M*231 ≅ *N*751in. ≅ *Σ*285in. bei Anr. [*Ἕκτωρ*·] ' „*-α*", *Σ*313 Antith. ' *Ἕκτορι ...* '*-αντι, P*600) bzw. sonst in Namenreihe (*N*790 nb. *Κεβριόνην, Ξ*425 ≅ *Π*535ex. *Αἰνείας* u./o. *δῖος Ἀγήνωρ* / *Ἀγήνορα δῖον*) 3e adnom. Gen.: *M*109, *P*600 ' *βουλῇ* / *αἰχμὴ -αντος, O*446 ' *-αντος ἑταῖρον*

D *Θ*55a (= *Λ*57); v.l. *Λ*423 (pro *Χερσιδάμαντα*)

H. W. Nordheider

Πουλυκόων, (Πολυκάων) [1H (+ prose)] Hes. fr. 251a,4, fr. 251b (prose): var. forms (on *-κόων* see v. Kamptz 204) of name *χ*290, of same pers., s. of ⌊Boutes⌋ (connect., if any, w. Athenian ⌊ ⌋ [Hes. fr. 223] unclear: West, Cat. 109), brother of Polyereon (⌊fr. 251a,⌋8); married Aristaechme (so app. ⌊ ⌋4 f., but

Euaechme, her sister, acc. to Paus. [Hes. fr. 251b], doubtless confusing sisters' similar names) who bore him Deïmachus and Stephanus (⌊ ⌋6f.); connect. w. Ceyx (⌊ ⌋3) unclear. Prob. mentioned also Hes. fr. 71A though name lost (further West, Cat. 67)

D Mus. fr. 20 Diels (prose): *Πολυκάων* s. of Lelex and husband of Messene perh. occurred in Mus.' h. to Dem.

J. N. O'Sullivan

Πουλυνόη [1H] **E** poss. compd. from *πολύς* (*pace* L[2]) + *νόος* ('Verstand'; further v. Kamptz, Personennamen 74f.); on names of Nereids see *Νηρηΐς* B 1 d

L [1]Fischer, Nereiden 102f.; [2]Deichgräber, Musen 22; [3]Wyatt, Metr. Lengthening 198 (cf. Hoenigswald, Lang. 48, 1972, 931)

B Nereid Th. 258 *-νόη* (ci. [further West ad l.], *-νόμη* codd.) *τε καὶ Αὐτονόη*

J. N. O'Sullivan

Πουλυνόμη Th. 258 codd., s. *Πουλυνόη*

πουλύποδ- [1°, 1h, 1e] **E** bereits myk., s. DMic. II 152; zum HG s. Sommer, Nominalkompos. 28ff.; Risch, Kl. Schr. 116f.; zum VG s. Leumann, Hom. Wört. 317f. (MD; dagg. Wyatt, Metr. Lengthening 195f.: urspr. Lehnwort?); zur Sache Buchholz, Arch. Hom. J 133. 137; zur Bez. u. Funktion im Kontext M.-Chr. Leclerc, La parole chez Hés., Paris 1993, 286ff.; s.a. *ἀνόστεος*

B *Polyp* (d.i. *Oktopus*, so sch. Barn. zu *ε* 432); 2× in Naturschilderung in Vbd. mit Behausung (*θαλάμη*, s.a. *οἰκία*) bzw. nb. *φῶκαι*, 1e typolog.; *ε* 432 (Gl.: den schiffbrüchigen Od. *κῦμα*) *ἔμβαλε πόντῳ.* ' *ὡς δ' ὅτε* ⌊*-ος θαλάμης ἐξελκομένοιο*⌋ ' *πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται,* ' *ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι ... ἀπὸ χειρῶν* ' *ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν*, zur Konstr. (Gen. ⌊ ⌋ abh. von *κοτ.* > Gen. abs.) vgl. z.B. abs. *A* 88 (ebf. Ptz. *-ομένοιο*[1]), *Y* 405 ([1]*κούρων ἑλκόντων*) u. s. Chantraine, Gr. h. II 323f., Meier-Brügger, Gr. Sprw. I 162; realist. Beobachtung vom Tintenfischfang, zugleich Entsprechung zw. *π.* u. dem *πολύτροπος* / *πολύμητις* Od. (s. Odyssey z.St.) h. Ap. 77 (Delos fürchtet, Ap. werde sie „*ἀτιμήσας ὤσει ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν*) *-ες δ' ἐν ἐμοὶ θαλάμας φῶκαί τε μέλαιναι* ' *οἰκία ποιήσονται ἀκηδέα χήτεϊ λαῶν*", die Meerestiere (exemplar. als Bewohner menschenferner Wasserwüste) u. ihr 'Nestbau' als Ggs. zur versprochenen menschl. Kultversammlung (V. 57) u. der Errichtung des *νηός* (52. 56. 76) 'Hom.' fr. 3,1 p. 105 Dav. ([= 4,1 p. 25 Ber., s.d. Parall.] wohl Rat des Amphiaraos an s.n Sohn:) *-ός μοι, τέκνον, ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ'* (s.d.) *ἥρως,* ' *τοῖσιν ἐφαρμόζου* (*-ειν, -ων* vv.ll.), *τῶν κεν κατὰ δῆμον ἵκηαι*, der *P.*, der s.e Hautfarbe nach der jew. Umgebung ändert (wie etwa das Chamäleon), als tier. Prototyp des flexiblen Anpassers (vgl. den *πολύτροπος* Od.), s.a. Theogn. 215ff. u. zahlr. ant. Parall. bei Ber. (z.St.) u. Leumann, Hom. Wört. 317f.

H. W. Nordheider

πουλύς s. *πολύς*

(πούς) ποδ- [192i, 97°, 29H, 21h, 11e] **E** bereits myk., s. DMic. II 133; Erbwort, s. Mayrhofer, EWAia II 77; Ablaut m. starkem St. **pod-* u. schwachem St. **ped-*. – Abl.: *προποδίζω*; *Ποδῆς, -αλείριος, -αργος,* ⌊*-άρκης*⌋, *ποδάνιπτρα,* ⌊ ⌋, *-ηνεκής, -ήνεμος, -ώκης*; *ἀελλόπος, ἀ(ε)ρσίποδες, ἀνδραπόδεσσι, ἀνιπτόποδες, ἀργίποδας, ἀρτίπος, εἰλιπόδων, καναχή-, κραταίποδες, οὐλόποδ(α), πουλύποδος, ταναύποδα, τρίπος, χαλκόποδ(ε), χυτροπόδων, ὠκύποδες*; *κυλλοποδίων, Μελάμποδος, Οἰδιπόδαο*; *αἰγι-, ἑπτα-, ὀκτα-, τριπόδην*; *ἑκατόμπεδον, πέδαι, πέδιλα, πέδον, πέζα, πεζός, πηδόν*; s.a. *πηδάω*

F Sg. *-δός* 18, *-δί* 5, *-δα* 12, *-δ'* 1; Dual (dazu Wackernagel, Kl. Schr. III 1563f.) Gen. ⌊*-δοῖν*⌋ 7, Dat. ⌊ ⌋ 2; Pl. *-δες* 25, *-δῶν* 28, *-δεσσι(ν)* 31, *-σσί(ν)* 59, *-σσ'* 3, *-σί(ν)* 63, *-σ'* 1, *-δας* 95

M 1 St. (positions)lang (im longum u. nie im 4. Fuß bis auf 1bδ), nur Dat. Pl. (dazu Wathelet, Traits éoliens 263f.) **1a** [⏑̄] (*ἡ δ' ἔσσυτο*) *-σσ' ἁπαλοῖσιν* Th. 3, h. Cer. 287; *βοῶν ὑπὸ -σσ' Y* 497 **1ba** [⏑̄⏑] ⌊*-σσὶ(ν)* (*δ'*) *ὑπὸ*⌋ *λιπαροῖσιν / ἀθανάτοισι B* 44 = *K* 22 = 132 = *Ξ* 186 = *β* 4 = *δ* 309 = *υ* 126 = *ν* 225in. / *N* 19, Th. 842, ⌊ ⌋ Th. 195; *-σσὶ καταστρέψας* h. Ap. 73; *-σσὶ κόνι* < *ν* > Hes. POxy. 2509, 20; *-σσὶ περᾶν* Op. 738; (*δὲ* ') *-σσίν Π* 834, *Ψ* 792 [⏑̄⏑] ⌊*ἀμφὶ δὲ -σσὶ*⌋ *πέδιλα* Op. 541 [⏑̄⏑] ⌊ ⌋ *πέδας N* 36, ⌊ ⌋*ν* Sc. 220; *ταὶ δ' / τῷ δ' / τῶν* ⌊*ὑπὸ -σσὶ*⌋ *κατά / κονίσαλος / μέγα(ς)* h. Merc. 410, *Γ* 13 = *B* 784in., *Θ* 443, *δησάμενος δ'* ⌊ ⌋ *π* 155, (*ὡς εἰποῦσ' / ἔπειθ' / δ'*) ⌊ ⌋*ν ἐδήσατο α* 96 = *Ω* 340ex. = *ε* 44 ≅ *ρ* 2 = *ο* 550ex., h. Merc. 83; *πυκνὰ -σσὶν ἐπί* h. 19, 20; *μετὰ -σσί N* 579; *καὶ -σσὶ καί θ* 253; *τε -σσίν X* 160 [⏑̄⏑] *καναχὴν ἔχε -σσὶν ὑφ' ἵππων Π* 794; *ὁ δ' ἐπέσσυτο -σσὶ διώκειν Φ* 601; *δ' ὑπὸ / καὶ -σσὶ πέδιλα φ* 341, *π* 80; *-σσὶ περήσας* Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav.; *μετὰ -σσί T* 110; *καὶ -σσί Z* 228; *-σσί(ν) I* 124 = 266 = 269ex., *O* 356, *Φ* 269, *Ψ* 121, Pan. fr. 5 p. 117 Dav. **1bβ** [⏑̄×] *ἀμφὶ* ⌊*δὲ -σσὶν*⌋ ' *γαῖα λ* 586, *νέρθε* ⌊ ⌋ *H* 212, *N* 78, *ἐπερρώσαντο* ⌊ ⌋ Th. 8; ⌊*οὔτ' ἄρα*⌋ *-σσὶν* ' ⌊ ⌋ *χερσίν* h. Merc. 346; *-σσὶν* ' *ἀνδρῶν T* 363, *ψ* 146; *-σσίν* h. Cer. 183 **1bγ** [⏑̄–] *-σσίν τε θ* 148 **1bδ** [–⏑̄] *ἐλαφρότατος -σσὶ κραιπνοῖσι Ψ* 749; *-σσί* Sc. 431 **2** St. kurz (166× von 288 im 4. Fuß: 78× [⏑⏑̄], 3× [⏑⏑̄⏑], 84× ⏑̄[⏑⏑], 1H ⏑̄⏑[⏑]) **2a** ⏑̄[⏑] *πὰρ -δ' ἑόν H* 190 ⏑̄⏑[⏑] *κανάχιζε -σ'* Sc. 373 **2ba** ⏑̄[⏑⏑] *ἐκ -δὸς εἶλκ' Λ* 398; *ἦ -δὸς ἦ ρ* 480; *λὰξ -δὶ κινήσας K* 158, *ο* 45; *καὶ -δες* Th. 824; *πὰρ -σί(ν αἷμα...) N* 617, *Ξ* 411; ⌊*ἐς -δας*⌋ *ἐκ κεφαλῆς Σ* 353, *Ψ* 169, ⌊ ⌋ *αὐτάρ* Hes. fr. 145, 17; *τοῦ -δας ἐξαπένιζεν τ* 387 ⏑̄[⏑⏑] (*ὡς εἰπὼν*) *-δὸς εἶλκε N* 383 ≅ *P* 289; *-δα κ* 32; *ἦ τοι -δες εἰσί μ* 89; *λακτίζων -σὶ γαῖαν σ* 99; *-δας ὠκύν ν* 260 ⏑̄[⏑⏑] *-δὸς ἅψεται τ* 344; *-δα νείατον* Vit. p. 6, 29; *-δα δέ τ* 468; *-σὶ βήσετο E* 745 = *Θ* 389; *-σὶ καρπαλίμοισι μετασπών* Nosti fr. 8,1 p. 70 Dav.; *-σὶ δ(ἐ) χ* 87, *N* 325; *-σίν ε* 399, *μ* 434 ⏑̄[⏑⏑] *λαβὼν -δὸς ἐξ... / ἦκε / ὄφρ' K* 490, *Φ* 120, *σ* 101; *δῆσ/ἔχεν -δός* (*ἧς*) *Ψ* 854, *Π* 763; *-δός* (*αὐτάρ*) *Λ* 388, *Ψ* 877; (Adj. ⏑⏑)*ρφ -δί* (*ὄφρα*) *ι* 43, Arctin. fr. dub. 1,1 p. 165 Dav.; (*βοὸς*) *-δα χειρί υ* 299, Op. 497; *ὑπαὶ -δα νείατον B* 824; *πὰρ -δα, τῇ δέ... Ψ* 866; *ἔχει -δα* Heges. fr. dub. 3,4 p. 166 Dav.; *-δα* (*τὼ δέ*) *B* 217, Hes. fr. 59,4; *ταχέες -δες·* *ἦ E* 885; *-δες οὐδέ τι χεῖρες Ψ* 627; *ἁπαλοὶ -δες·* *οὐ T* 92; *κιχεὶς / βιβᾷ -σὶ καρπαλίμοισι Π* 342, h. Merc. 225, *ἔβη -σὶ καί* h. Cer. 188, *προσέβαν -σίν* h. Ap. 520; *-σὶν οὖδας ἱκέσθαι*+ *θ* 376, *χ* 467; (*μάρψαι*) *-σὶν οὐδ(ἐ) / οὔτ' X* 201, *σ* 241, Sc. 217; *παραὶ -σὶ κάππεσε O* 280; *-σὶ πάντας ἐνίκα Ψ* 756; *ἦ καὶ -σίν, οὐ θ* 206; *-σίν. αὐτάρ θ* 264; (Adj. ⏑)*οῖς -σίν* Hes. fr. 315, inc. auct. fr. 9,1 p. 161 Dav.; (*μετ/*⌊*προσέφη*⌋ / *Πηλῆος υἱός*) *-δας ὠκὺς Ἀχιλλεύς A* 58 = *T* 55 ≅ *A* 84ex. = *I* 307 = 606 = 643 = *Λ* 607 = *T* 145 = 198 = *Φ* 222 = *Ψ* 93 ≅ *A* 215 = *Σ* 187 = *Ω* 138 = *I* 196ex. = *A* 364ex. = *Σ* 78 = *Ω* 649ex. = *A* 148ex. = *X* 260 = 344 = *Ω* 559 = *Π* 48ex. = *T* 419 = *X* 14 ≅ *Σ* 97, *A* 489, *Λ* 112, *Ψ* 776, *Ω* 751, (⌊ ⌋ / *ἀπέβη*) *-δας ὠκέα Ἶρις B* 790 = *Γ* 129 = *Λ* 199 = *Ω* 87 = *B* 795ex., *Θ* 425 = *Λ* 210 = *Σ* 202 = *Ω* 188, Th. 780, ⌊ ⌋ *-δας T* 404; *κύνες -δας ἀργοὶ ἕποντο Σ* 578, *ρ* 62 = *υ* 145; *λιπαροὺς -δας εἰλαπινάζων Ξ* 241, *ρ* 410; *ἡμὲν -δας ἠδέ O* 642; (Adj. Nom. [– –]) *-δας* (*ὄν*) h. Ap. 317, Vit. p. 19,7; *-δας, ἦ Ψ* 782 ⏑̄[⏑⏑] *καὶ -δὸς ἕλκῃ σ* 10; *ὄν -δα* Op. 524; *-δες ἵππων E* 504, *Λ* 152; *καὶ -δες* (*εἶεν*) *μ* 78, *υ* 365; (*καὶ*) *ὑπὸ* (*δὲ*) *θρῆνυς/ν* ⌊*-σὶν ἦεν*⌋ / *ἥσει*+ *Σ* 390 = *κ* 315 = 367 ≅ *α* 131 = *δ* 136ex. / *Ξ* 240, *τ* 57; (*κιχήσ*)*εσθαι* ⌊ ⌋ / *-σὶν οἷσι Ξ* 521, *Φ* 605; *καὶ -σὶν ἵππων* Sc. 63; *ἐλαφρότεροι -δας εἶναι α* 164; *ἐς -δας*

*Π*640; *-δας N*281 **2bβ** [⏑̯] *ῥῖψε -δὸς τεταγὼν ἀπό A*591, Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav.; *ἕλκε -δός Λ*258; *-δί χ*20; *-δες με φέροιεν* Vit. p.7,22; *-δῶν ρ*357; *(κραιπν)ὰ -σὶ προβιβάς⁺ N*18 = *ρ*27[in.], *N*158, h.Merc.149, *(πυκν)ὰ -σὶν (βαίνουσα)* h.Merc.28, h.19,23; *-σὶ κραιπνῶς ϑ*247; *βὰν δὲ -σί* h.Ap.114; *οὔτ/δὲ -σί(ν) O*570, h.Ven.125; *σὺν ⌊δὲ -δας⌋ χεῖράς τε δέον⁺ χ*189, Hes.fr.239,3, *μη⌊ ⌋ I*523; *σε -δας νίψει⁺ τ*356. 376 [⏑̯] *-δός χ*290; *-δα P*299; *(αὐτοῦ) πρόσϑε -δῶν Π*742 = *χ*4[in.], *Φ*601; *χειρῶν ἠδὲ -δῶν* h.7,14; *-δῶν ἔλαβε Δ*463; *τε -δῶν καί* h.Ap.203; *χεῖράς τ' ἠδὲ -δας χ*477 [⏑̯] *-δός Λ*377; *(ταχέες δὲ / ONδε / ὦς εἰπόντα / προβιβάντα) -δες φέρον (ἐκ πολέμοιο) Z*514, *N*515 = *P*700[ex.], *O*405 = *Σ*148[ex.], *o*555; *⌊-δες καὶ⌋ γοῦνα Φ*611, *Ψ*444, *ἔνερϑε ⌊ ⌋ χεῖρες ὕπερϑε N*75; *τοι⌊οίδε -δες⌋ τοιαίδε τε χεῖρες δ*149, *ἁπαλ⌊ ⌋* h.Merc.273; *τε -δες ϑ' ὑπένερϑεν P*386; *ἐρρώσαντο, -δες δ' ὑπε... ψ*3; *-δες Y*59; *μετόπισ⌊ϑε -δῶν⌋ (ἠδέ / λάβε) N*71, *Σ*155, *X*396, *(δὲ) προπάροι⌊ ⌋ ('Αχιλῆος / πέσεν) Y*324, *Ω*510 / *N*205, *Y*441/456; *(δὲ) -δῶν (δ') ὕπο (δοῦπος⁺) π*10, Hes.Th.70 = fr.158[ex.] / *Ξ*285; *ἐσσεύοντο, -δῶν δ' ὑπένερϑε B*150; *-δῶν ἄψασθαι τ*348; *-δῶν ἕλκωσι π*276; *κονάβιζε -δῶν B*466; *-δῶν ἦν N*512; *-δῶν ἐπι... τ*343; *-δῶν Y*411, *ϑ*265, Th.682; *(Πηλέος υἱέ / κατόπισϑε / προσέβαινε) -σὶν ταχέεσσι διώκων⁺ / ⌊πεποιϑώς⌋ X*8. 173. 230 = *Θ*339[ex.] / Cypr.fr.13,2 p.40 Dav., *(ὦκα) -σὶ κραιπνοῖσι (μετασπών / ⌊ ⌋) Z*505 = *X*138[ex.], *P*190 = *ξ*33[ex.], *Φ*247; *-σὶν δ'/ϑ' ὑποδήματα δοῦσα⁺ o*369, *σ*361; *'Αχιλῆϊ, -σὶν δ' Φ*557; *-σὶν καὶ χερσίν O*364; *τε -σί Σ*572; *-σίν ϑ*230; *('Αχιλῆα⁺ / υἱέ / ἐόντα) -δας ταχύν⁺ N*348 = *P*709[med.] = *Σ*358[med.] ≅ 2[med.], *N*249. 482, *P*676, *Σ*354, Hes.fr.204,88; *συνέδησα -δας κ*168; *ἐστὶ -δας τοιόσδε τε χεῖρας τ*359; *⌊-δας καὶ⌋ γούνατ' O*269 ≅ *X*24, *(ἐλαφρά / ἔβαινε) ⌊ ⌋ χεῖρας ὕπερϑεν E*122 = *N*61 = *Ψ*772, *P*541, *Φ*453, *μ*248, *χ*173. 406, *καϑύπερϑε / δὲ ⌊ ⌋ χεῖρας⁺ μ*442, Op.114; *τε -δας τ' (ἐνέδησεν) ε*260, *τ*381; *-δας ψ*298 [⏑̯] *οἶσι -δες* Hes.fr.17a,16; *χερσίν τε -σίν τε Y*360, *λ*595; *χεῖράς τε -δας τε λ*497, *μ*50. 178, *χ*478, h.Merc.240 **2ca** [⏑̯⏑] *ἀμφὶ ⌊-δεσσιν⌋ ἑοῖς ξ*23; *σοῖσι ⌊ ⌋ ὑποστρέψειας Γ*407; *(καρπαλίμ)οισι -δεσσι X*166, *τ*228; *(ἤσπαιρ)ον δὲ -δεσσι Ψ*636, *χ*473; *...πτε -δεσσι Ψ*764 [⏑̯⏑] *τε -δεσσί τε καρπαλίμοισι Π*809; *-δεσσί γε οἷσι P*27; *-δεσσι δὲ πάντας ἑνίκα Y*410 **2cβ** [⏑̯×] *περὶ (τε) κτύπος ἦλϑε ⌊-δοῖιν⌋ π*6, *τ*444, *ἐλϑὲ ⌊ ⌋ Ψ*770; *(ὕφ)ἕλκε ⌊ ⌋ Ξ*477, *Σ*537 = Sc.158; *(μάρ)πτε ⌊ ⌋ Ξ*228, *Φ*271; *ἐκ δὲ ⌊ ⌋ O*18; *ταχέεσσι ⌊-δεσσιν⌋ (' καρπαλίμως) Y*189, *Φ*564, *ν*261; (Ptz. ⏑̯⏑⏑)*μένοισι ⌊ ⌋ (' αἷμα) Σ*599, *Ψ*696, (Adj.)*οισι ⌊ ⌋* Hes.fr.150,34; *ἤσπαιρε ⌊ ⌋ τ*231; *ἔστι ⌊ ⌋ ε*413; *ἐν δὲ / ἡ(δ)ὲ / οὐδὲ / ὦκα ⌊ ⌋ o*526 / *ζ*39, *ϑ*103 / *Φ*241, *Ψ*622 / h.Cer.317; *⌊ ⌋ K*346, *Λ*476, *Y*157, *ζ*318, *ϑ*120, *ξ*221, Hes.fr.62,2 nur 46× von 350 im 6. Fuß: 8× [⏑̯], 30× [⏑̯×], 8× [⏑̯×]

Σχ sch.D *Ψ*121: *-σσὶ δατεῦντο· ἐμέριζον βαδίζουσαι, I*523: *τὴν ἐνϑάδε ἄφιξιν, B*824: *τὰ ἔσχατα μέρη τῆς Ἴδης. -δα γὰρ τὸ κατώτατον μέρος ⌊μεταφορικῶς⌋. τουτέστιν ὃ καλοῦμεν ἡμεῖς* (vgl. [Plu.] De Hom.2,20,2) *ὑπώρειαν, Y*59: *τὰ καταλήγοντα τῶν ὀρῶν. νῦν ⌊ ⌋,* sch.Barn. *κ*32: *τὸν μεταγωγὸν ⌊τοῦ κέρατος⌋ κάλων. ἢ τὸ πηδάλιον,* sch.PQV *ε*260: *τοὺς σχοίνους τοὺς κάτωϑεν συνέχοντας τὴν ὀϑόνην. ἢ τοὺς μεταγωγοὺς ⌊ ⌋. ἕτεροι δέ φασι σχοινία οἷς συνέχεται ἀπὸ πρῴρας καὶ πρύμνης ὁ ἱστός (τὸ ἱστίον* Breusing, cf. Eusth.1534,25). *ἢ τὰ ἑτέρωϑεν δεδεμένα τοῖς ἀρμένοις σχοινία* (> †sch.Barn.)

L [1]J.E.Ellendt, Drei hom.Abh., Leipzig 1864, 13 = 'Homer' ed. Latacz 66f.; [2]F.Fischer, Über techn.Metaph. im Gr., Diss. Erlangen, Straubing 1900, 30f.; [3]E.Aßmann, D. Floß der Od., Berlin 1904, 9 Abb. 2g; [4]Delebecque, Cheval 56. 155; [5]Vivante, AATC 19 = n.s. 5, 1954, 77ff. u. PP 11, 1956, 116ff.; [6]J.S.Morrison & R.T.Williams, Gr. Oared Ships, Cambridge 1968, 56; [7]D.Gray, Arch.Hom. G101f.; [8]Kurt, Seem.Fachausdr. 170f.; [9]S.Laser, Arch.Hom. S8. 16ff. 151ff., T19ff. 32ff.; [10]Campanile, in: Festschrift Risch 355ff. (+ SCO 38, 1988, 155ff.)

B *Fμβ* als unterster Teil (vgl. Abl. *πεδόϑεν*, Ggs. *ὑπέρη/ϑεν*) des Körpers (I) bzw. Bergs (II1) od. fußähnl. Teil des Schiffs bzw. Segels (II2); 305× von 350 (= 87%) Pl. (21[h] ausschl.), davon 157× Dat. (s. I2b); in Vbd. m. Poss.-Pr. nur (1./2./3.P.) *τ*344 / *Γ*407 / *H*190, *P*27, *Φ*605, *ξ*23, Op.524 (in I1a, 1c, 2b), mit (auch pron.) Adj. *ἀϑανάτοισι N*19, Th.842, *ἀκάματοι* Th.824, *ἄκρους Π*640, *ἀμφοτέρ- / ἄμφω N*78f. 281, *X*396, *ε*413f., *χ*87 / *υ*365 (and. Numeralia s. I2d), *ἀπαλοί(⁺) T*92, h.Merc.273, *ἄωροι μ*89, *δεξιτεροῖο Λ*377, *διερῷ ι*43, *ἕτερον B*217, *λιπαροῖσιν⁺ B*44⁺, *Ξ*241⁺, *νείατον B*824, Vit. p.6,29, *οἴοισιν ϑ*230, *πάντες Y*59, *μ*89, *παχύν* Op.497, *πιδακόεντα* Heges.fr.dub.3,4 p.166 Dav., *προτέροισι τ*228, *προφόρῳ* Arctin.fr.dub.1,1 p.165 Dav., *ῥαδινοῖσιν* Th.195, h.Cer.183, *ταχέες(⁺) E*885, *Z*514, *τοιοίδε δ*149 u. s., auch zu (⁺), I2bγaa. — In assoz.Zush. m. *ἄγγελ- P*700f., *Σ*2, Th.780f.; *ἀέϑλια⁺ I*124⁺, *X*160, *Ψ*748f.; *ἀερϑείς⁺ B*150f., *Ξ*411, *Y*324f., *ϑ*375f., *μ*248f. 432ff.; *αἷμα (τόεις)⁺ N*617, *Π*639f. 794ff., *P*298f. 541f., *Y*497ff., *Ψ*696f.; *-αἵξ- N*512f., *Φ*564; *αἶψα Z*514, Sc.370/3, h.Ap.520, h.Merc.410, Cypr.fr.13,1f. p.40 Dav., Vit. p.7,22; 19,7; ' *ἄκρο(τάτ)- Ξ*228, *λ*595ff., Th.7f.; *ἀμείνων ' O*641f., *X*158ff.; *ἀνδρῶν Ξ*521f., *T*92f. 363f., *Y*157, *X*160, *τ*444, *ψ*146f., Vit. p.7,22; *ἀρετήν⁺ O*642, *Y*411; *ἀρίστους⁺ ' I*520/3, *Λ*258, *ϑ*247; *ἄψ O*364, *Y*440f., *Ψ*876f.; *(προσ)ἔβαινε⁺ T*92f., Hes.fr.315, h.Merc.28. 346f., Cypr.fr.13,2 p.40 Dav., Aor. *N*17f., *Ξ*228f., *μ*77f., *ψ*1ff., Th.194f., Arctin.fr. dub.1,1 p.165 Dav. u. 7× in I2bγbbαα/ββ (s.a. II Sp.22,48f.), *(ἐ)βεβήκει ' Z*513f., *N*156ff., *X*21/4, *ρ*26f. 61f., *υ*144f., *(προ)βιβάς⁺ H*212f., *N*18. 158, *o*555, *ρ*27, h.Ap.202f., h.Merc.149. 225; *βάλε⁺ H*190, *Λ*376f. 388f., *N*36, *O*356f., *Π*793f., *Ψ*866. 875ff., *χ*173f.; *βέλος⁺ Λ*376f. 388ff. 397f., *N*512f., *Π*639f., *Ψ*876f.; *ἔβλαψ- X*14f., *Ψ*782; *περὶ (...) βωμόν* Th.3f. > inc.auct. fr.9,1f. p.161 Dav.; *γαῖα* (B12c) *B*784, *Y*157, Th.69f. 841ff., *γαι-* (sonst) *Λ*377f., *Ψ*866/9. 876f., *λ*586f., *σ*99, Sc.370/3; *(ἔ)γνῶ(ν) H*189f., *N*71f., *τ*468; *(οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα) γυῖα E*122⁺, *N*512 = *Ψ*627[in.], Arctin. fr.dub1,1 p.165 Dav.; *γυνή⁺ Λ*388f., *T*110, *τ*344, *ψ*146f. 298; *(αἰνῶς) δείδ(ο)ι(κ)α (δ' ⌊ ⌋) N*481f., *ϑ*230, h.Ap.70/3; *δεσμά⁺ O*18f., Hes.fr.239,3f., h.Merc.409f., h.7,13f.; *δι(ὰ δ')αμπερές Λ*377, *Π*640, *χ*189f.; *(ἐρίγ)δοῦπο- Λ*152, *π*10, Th.70⁺; *-έδραμ- Ψ*636, h.Cer.317; *(οὐ) δύνατο⁺ Y*360, *X*201, *σ*241; *δῶμα⁺ Ω*510ff., *π*276, *ρ*479f., *ψ*146; *εἶκε⁺ ξ*221, *σ*10; *(ἀπ/ἐπ)ιόντος⁺ N*19. 71f. 482. 515f.; *ἐλαφρ- Ψ*627f. 749, *α*164; *(μεϑ)ἔλεσκε⁺ ϑ*376, *ξ*220f.; *ἐμπεδα⁺ N*512 = *Ψ*627[in.], *μ*434; *ἐοικώς⁺ ' Π*742, *Φ*600f., *σ*240f., *τ*381; *ἔπειτ(α) Z*505. 514, *Ω*340 = *ε*44 ≅ *ρ*2. 61f., *χ*478; *ἐξέρυσεν⁺ K*490, *Y*323f., *χ*476f.; *ἐρείπων⁺ O*356, *Y*456; *εὐρύς⁺ ν*260, Th.780f. 840ff., Sc.373; *ἔχε⁺ Ξ*241⁺, *Π*763. 794, *Φ*241f., *λ*497, *μ*433f., *ν*225, *o*526f., *ρ*62 = *υ*145, Sc.220; *ἤματι T*110, Op.524; *ϑόρε⁺* Sc.370/3, Pan.fr.5 p.117 Dav.; *ϑυμῷ⁺ H*189f., *N*73ff. 280f., *O*280, *τ*343, *χ*87; *(προέ)ῆκε⁺ (φέρεσϑαι) I*520/3, *N*204f., *Ξ*240, *O*18f., *P*299. 708f., *Y*360f., *Φ*120, *μ*442, *τ*468; *(ὄρρ') ἵκετ'⁺ (αὐλήν ') Y*440f., *Φ*557f., *ϑ*376 ≅ *χ*467[ex.], *o*555 ≅ *σ*101[ex.], Th.681f., h.Ap.520, Pan.fr.15,1f. p.123 Dav.; *ἵστατ(ο) B*150f., *Φ*240f., *παρ(α)στάς H*188ff., *K*157f. 489f.; *ἴχνια N*71, *Ψ*764; *καναχ- Π*794, *τ*468f., Sc.373; ' *καρπαλίμως K*346, *Y*189f., *X*159f., *ϑ*120ff.; *κασιγνητ- Λ*257f., *Ξ*477; *κιχείς⁺ Z*228, *Π*342, *P*189f., *Φ*605; *ἐκ κόλπου/οιο* Il.

Parv. fr. 20,3 f. p. 59 Dav., Pan. fr. 5 p. 117 Dav.; *ἐκόμιζ/σσε* *N* 579, Hes. fr. 204,88; *ἐν κονίῃσι(ν)* *N* 205. 617, *Π* 741 f., *σ* 98 f., *κονι-* *B* 150, *Γ* 13, *E* 503 f., *Λ* 151 f., *Π* 639 f. 794 ff., *Φ* 271, *Ψ* 764, *ϑ* 120 ff., Hes. Sc. 62 f., POxy. 2509,20; *κοπτο-* *χ* 477, Sc. 63; *κορυφαί*⁺ *Ξ* 228, *Y* 59 f.; *κρατερ-* *N* 383⁺, Th. 824; (*ἐπ/περ*)*ὶ κρήνην*⁺ Th. 3 > h. 19,20; *κτυπ-* *T* 363, *π* 6 ≅ *τ* 444ᵉˣ, Sc. 61 ff., h. Merc. 149; *κυλίνδω* B2b (s.d.); *λάξ/κτίζων* *K* 158⁺, *N* 617 f. / *σ* 99, *χ* 87 f.; *μαρναμένων/ουν* *N* 579, *Ξ* 411 / *P* 386 f.; *μάρπτε*⁺ *Ξ* 228, *Φ* 564, *X* 201, Op. 496 f.; *μέγα(ς)* *B* 784, *Θ* 443 = Th. 842ᵉˣ, *ψ* 146, *μεγα-* (*θυμ*)- *P* 299, *Y* 497 f., *Ψ* 168 f.; *μεμαώς* *Λ* 258, *Σ* 155 f., *τ* 231; ' *ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε* *O* 18, *Y* 188 f.; *νέοι*⁺ *O* 569 f., *Ψ* 756, *ρ* 479 f.; (*ἐ*)*νίκα* *Y* 410, *Ψ* 756, *ν* 261; *νύξε*⁺ *Π* 342 f., Sc. 62 f., Nosti fr. 8,1 f. p. 70 Dav.; ' *ἐν δ'* / *ἐξ ὀλίγ-* h. Merc. 240, Arctin. fr. dub. 1,1 p. 165 Dav.; Ol. *Γ* 407, *Θ* 443, *Σ* 148, Th. 680 ff. 842; *ὁμοῖος*⁺ *Ξ* 521, Op. 114, h. Ap. 114; (*κατ/μετ*)*ὄπισθε(ν)* *Θ* 339, *K* 490, *N* 71, *Σ* 155, *X* 396, *Ψ* 763 f., *χ* 173 f.; (*ἐφ*)*ὁρμ-* *N* 74 f. 512; *ὄρνυτο*⁺ *Γ* 13, *H* 211 f., *Λ* 151 f., *N* 78, *T* 363, *Y* 157 f., *Ψ* 754 ff., *Ω* 510 ff., Th. 70⁺. 842 f.; *-ορουσ-* *Φ* 246 f., *X* 138; *οὖδας*⁺ *T* 92, *ϑ* 376 ≅ *χ* 467ᵉˣ, h. Merc. 149; *οὔ πως ἔστι(ν)* [⏑–⏑⏑] *N* 325, *ε* 413; *ὀφθαλμοί*⁺ *Π* 741 f., *P* 386, *δ* 149 f., *υ* 365; *παλάσσετο*⁺ *P* 386 f., *χ* 406; ' *Παρνησσόν* h. Ap. 520 f., Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav.; *πάρος* *Ψ* 764. 782, *ϑ* 376; *πάντες*⁺ *Λ* 258, *O* 280, *Y* 59. 410, *Φ* 600 f., *Ψ* 756, *ϑ* 120 f., *μ* 89; *παχύ*⁺ *Ψ* 696 f., *υ* 299, Op. 497; *πεδίον*⁺ *B* 465 f. 784 f., *Γ* 13 f., *K* 344 ff., *Λ* 152, *Φ* 247. 557 f., *X* 23 f., *ϑ* 120 ff.; *πειρήσαντο*⁺ *ϑ* 120. 205 f. 376 f.; (*τρήρωνα*⁺) *πέλειαν*⁺ *Ψ* 853 f., *ο* 526 f., h. Ap. 114; *περᾶν*⁺ *Φ* 453 f., Op. 738, Pan. fr. 15,1 p. 123 Dav.; *πέτεσθαι*⁺ *Φ* 247, *ϑ* 120 ff.; *ἔπιπτον*⁺ *Δ* 463, *N* 205. 617, *O* 280, *Π* 741 f., *P* 299 f., *T* 110, *Y* 441, *σ* 98 f., h. 7,13 f.; (*πε*)*πληγ/ξ-* *E* 504, *K* 489 f., *ϑ* 264, *χ* 20; *ποίη*⁺ ' Th. 194 f., h. Merc. 27 f., h. 19,23/6; *πολεμίζειν* [⏑⏑–⏑] *N* 74 f., *Π* 834; *πόλιν*⁺ *Y* 59 f., *Φ* 611, *X* 165 f., *π* 155, Vit. p. 6,28 f.; 7,22; *Πριάμοιο* [⏑⏑–⏑] *X* 165 f. 173⁺; *πρόθυρον*⁺ *ξ* 33 f., *σ* 10. 101, Vit. p. 19,7; *προσφυ-* *μ* 433 f., *τ* 57 f.; *ῥεῖ(α)* *N* 71 f., *O* 356, *Σ* 599 f.; *ῥίμφα* *N* 515, *Y* 497; (*ἔρ*)*ῥῖψε* *A* 591⁺, *υ* 299; (*ἐπ*)*ἐρρώσαντο* *ψ* 3, Th. 8; *σείετο*⁺ *Ξ* 285, *Y* 59, Th. 680 ff.; *σεύατ'*⁺ *Z* 505, *N* 78 f., *Ξ* 227 f., *Y* 189. 324 f., *Φ* 601, *X* 22 ff., *ξ* 33 f., Sc. 373, h. Cer. 287; (-)*στοναχή/ιζε(το)* *Ω* 510 ff. / *B* 784, *ψ* 146, Th. 842 f.; *-στρεψ/φ-* *Γ* 407, *λ* 595 ff., *χ* 173. 189 f., h. Ap. 73 / *E* 504 f., h. Merc. 409 f.; *θάσσων* / *ταχ-* *O* 570 / *σ* 10, *χ* 3 f. u. 8×/9×/2ⁱ in I2bγaa/cγ/d; ([*κατ*]*ἔ*)*θῆκε(ν)* *E* 122⁺, *Y* 324, *Ψ* 748 f., *ρ* 356 f.; (*ἐ*)*τίνασσε(το)* *χ* 87 f., Th. 680 ff.; *τρέσσαι*⁺ *N* 515, *Ξ* 521 f.; *τρίς* *Σ* 155, *X* 165 f.; *τρυφάλεια(ν)* *N* 577 ff., *Π* 794 f.; *τύπτε* *Ψ* 764, *χ* 86 f.; *ὕδωρ* *λ* 586, Op. 737 f., Pan. fr. 15,1 f. p. 123 Dav.; *υἱός*⁺ *A* 489, *N* 249, *O* 641 f., *P* 288 f., *X* 8; *ὕπαιθα* / (*ἐφ/καθ*)*ὕπερθε(ν)* *Φ* 271 / *E* 122⁺. 503 f., *N* 75, *Φ* 269, *δ* 149 f., *μ* 442, Hes. Th. 840 ff., fr. 145,17; *ὕψι/ὄθεν/ὅσ(ε)* h. Ap. 202 f. / *O* 18 / *Y* 324 f., *Φ* 269, *ϑ* 375 f., *μ* 248 f. 432 ff., *χ* 467; *φεύγω*⁺ *Λ* 476 f., *Φ* 557 f., *ι* 43; *οὔ μ' ἔτι/δέ ἕ φημι* [⏑⏑–⏑⏑] *Y* 360 f., *P* 27; *χαμάδις/ἄζε/αί* *H* 190 / *P* 299 / *N* 578 f. 617 = *Π* 741ᵉˣ f.; *-χέοντο*⁺ *B* 465 f., *O* 364, *Φ* 610 f., *Ψ* 764, *χ* 3 f.; *χθών* ' *B* 465 f., *T* 362 f., Sc. 373, h. Merc. 273, *χθον-* *Ξ* 228, *Y* 324 f., *Ψ* 121, *ϑ* 375 f., *χ* 86 f., Sc. 61 ff., h. Merc. 410; *ὤθεσκε*⁺ *λ* 595 f., *χ* 20, h. Ap. 73; *ὦκα* *B* 784 f., *Γ* 13 f., *P* 190, *ξ* 33, *ο* 555, h. Cer. 317. – In / nach Gl. (Vgl.) *Θ* 339, *Λ* 476, *O* 364, *P* 676, *Y* 497, Sc. 431 / *B* 466. 784⁺, *E* 504, *Z* 514, *O* 269⁺, *X* 201, *χ* 406 (*Z* 514, *μ* 434), in REinl./Abschl. *A* 58⁺. 84⁺, *B* 790⁺, *H* 190, *K* 158⁺, *T* 404, *χ* 4 / *Θ* 425⁺, *N* 383, *O* 405, *α* 96, *ρ* 27, *υ* 299, in dir. R. (1. V. *N* 249, *X* 8, *Ψ* 770. 782, *σ* 10; letzter V. *N* 75, *Ξ* 241, *Ψ* 770. 792, *π* 10, *ρ* 480, *τ* 381) 107× (s.u. jew. Vorbem.), bes. I2bγcc, nicht I1c (: 2c u. *κ* 32 in I12). – Gehäuft *Z* 505/14, *Λ* 377/88/98, *N* 18/9. 61/71/5/8. 512/5, *Ξ* 240/1, *O* 356/64, *P* 289/99, *Σ* 353/4/8. 572/8, *Y* 410/1, *Φ* 269/71. 557/64. 601 bis/5/11, *X* 8/14. 160/6/73, *Ψ* 622/7/36. 749/56/64/70/2/6/82/92. 854/66/77, *ϑ* 264/5, *λ* 586/95, *μ* 434/42, *ν* 260/1, *ξ* 23/33, *ο* 550/5, *π* 6/10, *σ* 99/101, *τ* 228/31. 343/4/8. 356/9. 381/7, *χ* 467/73/8/9, *ψ* 477/8, Th. 3/8, Sc. 217/20, h. Cer. 183/8, h. 19,20/3; in fig. etym. m. *ἐπῆδα* *Φ* 269, *ποδάνιπτρα* *τ* 343, vgl. *προποδίζων* *N* 158, *πέδας* *N* 36, *πέδιλα* *ξ* 23, *π* 80, Op. 541, Sc. 220 u. 15× in BI2bαaa; mit *πο(σ)*-Assonanz *B* 44⁺. 465 f., *Γ* 406 f., *E* 504, *Z* 228, *Θ* 443, *N* 74 f. 158, *Ξ* 228 f. 285, *Π* 834, *Σ* 148. 572, *T* 363, *Y* 59 f., *Φ* 268–71. 611, *X* 138. 165 f., *Ψ* 782, *ζ* 39 f., *π* 6. 10. 155, *τ* 444, *χ* 290, Th. 70⁺. 195. 842, Op. 737 f., Sc. 373, h. Merc. 273, h. 7,13 f., Vit. p. 6,28 f.; 7,22 u. 8× in I2bβ (s.d.) sowie 13× *ὑπὸ ποσσ(ί[ν])* in I2bαaa

I *Fuβ* als Körperteil, den man wäscht (*τ* 343. 356. 376. 387. 468, *χ* 478, Hes. fr. 59,4, vgl. *ποδάνιπτρα*, *ἀνιπτόποδες*), beschuht (*ξ* 23, *ο* 369⁺, *π* 80, Op. 541, Sc. 220, Vit. p. 19,7 u. 16× in 2bαaa, vgl. *πέδιλα*), fesselt (*O* 18, *P* 289 f., *Φ* 453 f., *X* 396 ff., *Ψ* 854. 866, *κ* 168, *μ* 50⁺, *χ* 173. 189 = Hes. fr. 239,3ⁱᵐ, h. 7,14, vgl. *πέδη*), packt, um (bes. tote) Gegner wegzuschaffen (*A* 591⁺, *K* 490, *Λ* 258, *N* 383⁺, *Ξ* 477, *Π* 763, *P* 289, *Σ* 537⁺, *Φ* 120, *ρ* 480, *σ* 10. 101); untergliedert in *γυῖα* 'Gelenke' *N* 512, <*δάκτυλοι*> ≅ *π.* *ἄκροι* *Π* 640, *πτέρνη* *X* 396 f., *σφυρόν* *P* 289 f., *X* 396 f., *ταρσός* *Λ* 377. 388, *τένοντε* *P* 289 f., *X* 396; lokalisiert (*ἔ*)*νέρθε* *H* 212, *N* 75. 78 im Ggs. zu *κάρη* / *χαῖται* / *χεῖρες* (*ἐφ*)*ὕπερθε(ν)* ⌞Hes. fr. 145,17⌟ / *δ* 150 / *E* 122⁺, *N* 75; antith. zu *γούνατα* *ψ* 3, *κάρη* *X* 396 ff., ⌞ ⌟, h. Cer. 182 f. 188 f., *κεφαλή* *Π* 640. 762 f., *Σ* 353⁺, Hes. fr. 17a,16 f., *μέτωπον* *χ* 86 f., *ὄσσε* *N* 616 f., *ὀφθαλμοί* *Π* 741 f., *πρόσωπον* *H* 212, *χείρ* *N* 77 f., *O* 18 f., *Ψ* 627, *ν* 225, *ρ* 480, Hes. Th. 823 f., Op. 497. 738 f., fr. 17a,16 f., h. Merc. 346 f., *ὦμος* *B* 217, *Φ* 269, Th. 824, Sc. 220 f., gekoppelt m. *γλῶσσαν* Hes. fr. 239,3, *γοῦνα(τα)* *O* 269⁺, *P* 386, *Φ* 611, *Ψ* 444, *δέμας* *τ* 381, *κάρη* h. Merc. 240, *κνῆμαι*⁺ *N* 71, *P* 386, *νόος*⁺ *O* 642 f., *υ* 365 f., Hes. fr. 239,3, *οὔατα* *υ* 365, *ὀφθαλμοί*⁺ *P* 386 f., *δ* 149 f., *υ* 365, *σθένει* *Y* 360 f., *φωνήν* *τ* 381, *χαῖται* *δ* 149 f., *χεῖρες*⁺ (+ *π.* = *γυῖα* 'Gliedmaßen' *E* 122⁺, *Ψ* 627) *N* 75, *O* 364, *P* 386 f., *δ* 149, *λ* 595, *μ* 78, h. 7,14 u. 19× in I2cβ; immer (obj.) von außen gesehen (nb. *καγχαλόων* / *μειδιόων* *Z* 514 / *H* 212), nie (subj.) von innen empfunden (kontrast. Sol. fr. 24,4 W.); in 2bγcc u. 2cγ auch Funkt. des Körperteils als Einzeldisziplin von *ἄεθλα* (*ϑ* 145/8 nb. *χερσίν*) bzw. Einzelkomponente von *ἀρεταί* (*O* 642 nb. *μάχεσθαι*, vgl. *N* 325 nb. *αὐτοσταδίῃ*, *Π* 809 nb. *ἔγχεϊ ϑ' ἱππουρίῃ τε*, *Y* 360 nb. *χερσίν*); von Gotth. (u.a. Ap. *O* 356, *Φ* 453, h. Ap. 73. 203; Aphr. *Γ* 407, Th. 195; Ath. *E* 745⁺, *α* 96; Dem. h. Cer. 183. 188; Dion. h. 7,14, Pan. fr. 5 p. 117 Dav.; Heph. *A* 591, h. Ap. 317; Hera *Ξ* 186. 228. 285, *O* 18; Hermes *Ω* 340 = *ε* 44, h. Merc. 83. 149. 225. 240. 273. 346. 410; Iris h. Cer. 317, h. Ap. 114 u. 10× in 2cγ; Musen Th. 3. 8. 70; Pos. *N* 18. 19. 71, *Φ* 453; Zeus *Θ* 443, Th. 842), Menschen (u.a. Ach. *N* 325, *Y* 324. 456, *Φ* 120. 241. 269. 271. 601. 605, *X* 24. 166. 201, *Ψ* 792, *Ω* 510 u. 8×/35× in 2bγaa/cγ [s.d.]; Ag. nie [*Λ* 252 *κατὰ χεῖρα* verwundet]; Aias *H* 190. 212, *N* 61. 78. 325; Alex. *Z* 505. 514; Antil. *O* 570, *P* 700, *Σ* 2, *Ψ* 756; Diom. *E* 122, *Z* 228, *Λ* 377. 388. 398; Eum. *ξ* 23, *π* 155; Hektor *N* 205, *O* 269, *P* 190, *Y* 441, *X* 166; Idom. *N* 383. 512. 515; Kebr. *Π* 742. 763; Mel. *χ* 173. 189. 477; Mer. *N* 249, *Π* 342, *Ψ* 877; Nestor *Ψ* 622. 627. 636; Od. *K* 490, *Ψ* 764. 770. 772. 792, *ϑ* 230, *ι* 43, *ρ* 357. 480, *σ* 10. 101, *τ* 343. 344. 348. 444. 468, *χ* 4 u. 7× in 2cβ [s.d.]; Patr. *O* 405, *P* 289. 299, *Σ* 155. 353, *Ψ* 169; Tel. *ο* 550 ≅ *ρ* 2, *π* 6, *ρ* 27. 62 = *υ* 145), Tieren (Pferde [dazu L⁴] *B* 466, *E* 504, *I* 124⁺, *Λ* 152, *N* 36, *Π* 794. 834, *T* 404, *Ψ* 444, Sc. 63; Maulesel *Ψ* 121, *ζ* 318; Rinder *Y* 497, *υ* 299, *χ* 290; Löwe Sc. 431; Hunde *Θ* 339, *Σ* 578⁺, *τ* 228 [*προτέροισι*]. 444, Hes. POxy. 2509,20; *ἔλαφος* / *ἐλλός* *Λ* 476, *κ* 168 /

τ231; πτώξ P676; Taube Ψ854. 866; κίρκος ο526; Schildkröte h.Merc.28; ἀνόστεος Op.524); Wortst.: als adnom. Gen. ⌊dem Bezugsw. nachgest.⌋ (s. 1/2 jew. aβ; Ausn.: Y411, X396), als Akk. der Bzhg. konkr. ⌊ ⌋ (B217, λ497, τ359, χ406, h.Ap.317, Vit. p.19,7; Ausn.: P541, τ381, Op.114), abstr. ⌊vorangest.⌋ (s. 2cγ, darunter 8× metr. permutierbar -δας ταχύν/ς; Ausn.: O642, α164 nb. Komp.), sonst dem Verb nur tendenziell ⌊ ⌋ (s. bes. 1b, 2aγ, 2bβ, 2bγcc sowie 2d m. 6× metr. permutierbarem -δες φέρον). – Wortf.: γόνυ B3, γυῖα B1a, ἰσχίον, κνήμη, μηρός, νέρθε (Λ282), ὄνυξ, ὁπλή, ποδωκείη, ταχυτής, χηλή. **I1** Sg. (32×): *Fuß* (Λ377 δεξιτεροῖο, B217 ἕτερον) als Bestandteil des Körpers (B217 *Bein* miteinschließend), nur υ299, χ290 abgetrennt; von Gotth. nur A591 (kontrast. carm.pop.871,5 P., Call.h.2,107); nur 5× [2ⁱ, 1°, 1ᴴ, 1ᵉ] in Vbd. m. (stets vorangest.) Adj. (in aβ/b/cβ); antith. zu χείρ ρ480, Op.497 **1a** Gen. [12ⁱ, 5°, 1ᵉ]; von (männl.) Gotth. / Leiche / (* totem) Tier A591 / K490, Λ258, N383⁺, Π763, Φ120 / Ψ854, χ290*; von eigenem Fuß Λ398, in Vbd. m. Poss.-Pr. τ344; in dir.R. A591, Λ388, 4° (außer σ101) **1aα** abh. von Präp. ἀντί, ἐκ, πρόσθεν (vgl. 2aα) χ290 τοῦτό τοι (Speertreffer) ἀντὶ -δὸς ξεινήϊον, ὅν ποτ' ἔδωκας (dem Od.), s. υ299 in 1cβ Λ398 ⌊βέλος⌋ ἐκ -δὸς εἷλκ' Ψ877 ⌊ ⌋ ἂψ ἐπὶ γαίῃ ' πρόσθεν PNᵃ πάγη -δός **1aβ** adnom. (nachgest., vgl. 2aβ) Λ377 (βάλεν) ⌊ταρσὸν⌋, δεξιτεροῖο -δός 388 μ' ἐπιγράψας ⌊ ⌋ -δὸς εὔχεαι **1aγ** (part.) abh. von Verben (alphabet.), voran- u. nachgest. τ344 οὐδὲ γυνὴ -δὸς ἄψεται ἡμετέροιο (εἰ μή τις γρηῦς), vgl. 348 in 2aγ ('Konjug.') Ψ854 (ἱστὸν ἔστησεν, ἐκ δὲ) πέλειαν ' ... μηρίνθῳ δῆσεν -δός Λ258 (κασίγνητον) ἕλκε -δός N383 -δὸς εἷλκε κατὰ ... ὑσμίνην ≅ P289 σ10 (εἷκε) προθύρου, μὴ δὴ τάχα καὶ -δος ἕλκῃ ρ480 (μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ') ἢ -δὸς ἢ καὶ χειρός Π763 Ἕκτωρ μὲν κεφαλῆφιν ἐπεὶ λάβεν, οὐχὶ μεθίει· ' Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἔχεν -δός Φ120 τὸν δ' Ἀχιλεὺς ποταμόνδε ⌊λαβὼν -δὸς⌋ ἧκε φέρεσθαι K490 τὸν δ' Ὀδυσεὺς μετόπισθε ⌊ ⌋ ἐξερύσασκε (≅ Σ155ᵐᵉᵈ. in 2aγ) σ101 εἷλκε διὲκ προθύροιο ⌊ ⌋, Forts. von 99 in 2bγbbββ A591 (με) ῥῖψε -δὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ = Il.Parv.fr.20,4ⁱⁿ. p.59 Dav. (vgl. Ω735) **1b** (instr.) Dat. [K158, 3°, 1ᵉ]; χ20 von Todeszuckg., 2× in Vbd. m. Adj. (vgl. 2bγaa); dem Bezugs-Verb vorangest. bis auf 1ᵉ, von Ptz.Aor. abh. außer ι43 in dir.R. K158 (τὸν παρστὰς ἀνέγειρε) λὰξ -δὶ κινήσας = ο45ⁱⁿ., vgl. ξ485 χ20 ἀπὸ εἷο τράπεζαν ' ὦσε -δὶ πλήξας, vgl. V.87 in 2bγbbββ ι43 διε⌊ρῷ -δὶ⌋ φευγέμεν ἡμέας ' ἠνώγεα, 'Deklin.' zu E885 in 2d Arctin.fr.dub.1,1 p.165 Dav. ἐξ ὀλίγου διαβὰς (Iambos beim Speerwurf) προφό⌊ ⌋ **1c** Akk. [4ⁱ, 2°, 3ᴴ]; von Leiche / (* totem) Tier P299 / Ψ866, υ299*, Op.524; von eigenem Fuß H190 u. 4× am Ende, in Vbd. m. Poss.-Pr. / poss.Gen. H190, Op.524 / P299, υ299 **1cα** (lok.) abh. von Präp. (wie ὑπαί B824 in II1) πάρ (vgl. 2bαbb) H190 (γνῶ κλήρου σῆμα) τὸν μὲν ⌊πὰρ -δ⌋' ἐὸν χαμάδις βάλε Ψ866 μήρινθον βάλε ⌊ ⌋α, τῇ δέδετ' ὄρνις, s. 854 in 1aγ **1cβ** Obj. (4× voran-, 2× bei -ιψ-Aor. ⌊nachgest.⌋) od. B217 (⌊ ⌋) Akk. der Bzhg. (vgl. 2cβ am Ende); in Vbd. m. Adj. B217, Op.497, nb. χειρί⁺ P298f., τ467f., υ299, Op.497 P299 (starb) ἐκ δ' ἄρα χειρῶν ' Πατρόκλοιο -δα ... ἧκε χαμᾶζε ' κεῖσθαι τ468 (οὐλὴν γνῶ) -δα δὲ προέηκε φέρεσθαι· ' ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήμη ließ das Bein (s. V.450) los, der Fuß (s. II Sp.1466,33) fiel υ299 ἔρριψε βοὸς ⌊-δα χειρί⌋, s. Burkert, Kl.Schr. II 80 (West, East 434) u. vgl. Theb.fr.3,1 p.23 Dav. Hes.Op.497 (μή σε) ἀμηχανίη καταμάρψῃ ' σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν ⌊ ⌋ πιέζῃς 524 ὅτ' ἀνόστεος ὂν -δα τένδει, gg. L¹⁰ s. V.526 fr.59,4 (ἢ οἴη) νίψατο Βοιβιάδος λίμνης -δα, vgl. χ478 in 2cβ ‖ B217 φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον -δα auf einem Fuß / Bein hinkend

I2 Pl. (303×) u. Dual (9× [von Göttin Ξ228, O18], vgl. [nur von Menschen] ἀμφοτέρ- / ἄμφω N78f. 281, X396, ε413f., χ87 / υ365): *Füße*, z.T. auch *Beine* (etwa E122⁺, P27, Y360, Ψ627, δ149, ϑ148, λ497, μ248, σ241, τ359, 381, χ473, Hes.Th.824, Op.114, fr.17a,16, h.Ap.317); 56× in Vbd. m. (34× nach-, 22× vorangest.) Adj. (43× Dat.) **2a** Gen.Pl. (28×) u. Dual (7×); von Gotth. / Leiche / (Menschen u.) Tieren N71, Ξ285, O18, Th.70, 2ʰ / Δ463, Ξ477, Σ155. 537⁺, X396 / B466, τ444; von eigenen Füßen N512, Π742, Y411, ρ357, χ4, in Vbd. m. poss.Dat./Gen. N205. 512, Φ601 / B466, N71, Π742, Y324. 441, Ω510, τ348. 444, χ4, Th.70; in dir.R. N71, O18, π10. 276, τ343. 348 **2aα** abh. von Präp. (Präv.) ἀπό, ἐκ, προπάροιθε, πρόσθε, ὑπένερθε, ὑπό; 2× am Anf. nb. χειρῶν⁺ h.7,14 τὸν δ' οὐκ ἴσχανε δεσμά, λύγοι δ' ἀπὸ τηλόσ' ἔπιπτον ' χειρῶν ἠδὲ -δῶν O18 κρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ -δοῖιν ' ἄκμονας ἧκα δύω, περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα ‖ Y456 (PNᵃ οὗτα) ἤριπε δὲ ⌊προπάροιθε -δῶν⌋ N205 Ἕκτορι δὲ ⌊ ⌋ πέσεν (geschleuderter Kopf) ἐν κονίῃσι = Y441ᵐᵉᵈ. (δόρυ, αὐτοῦ) Y324 (μελίην) ⌊ ⌋ Ἀχιλῆος ⌊ἔθηκεν⌋ (Pos.) ≅ Ω510ᵉˣ. (ἐλυσθείς, Priam.) ρ357 (ἄρτον καὶ κρέας) ἐδέξατο καὶ κατ⌊ ⌋ ' αὖθι -δῶν προπάροιθε (ἐπὶ πήρης) ‖ χ4 ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς ' αὐτοῦ ⌊πρόσθε -δῶν⌋ = Π742ⁱⁿ. (ὀφθαλμοὶ πέσον, vgl. N616f. in 2bαbb) Φ601 (δόλῳ ἀποέργαθε Ap. den Ach.) αὐτῷ γὰρ ... Ἀγήνορι πάντα ἐοικὼς ' ἔστη ⌊ ⌋ (Forts. in 2bγbbββ) ‖ B150 νῆας ἐπ' ἐσσεύοντο, -δῶν δ' ὑπένερθε ⌊κονίη⌋ ' ἵστατ' ἀειρομένη Φ271 (ποταμὸς ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα) ⌊ ⌋ν δ' ὑπέρεπτε -δοῖιν B466 (ἐς πεδίον προχέοντο·) ὑπὸ χθὼν ' σμερδαλέον κονάβιζε -δῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων Ξ285 ἐπὶ χέρσου ' βήτην, ἀκροτάτη ⌊δὲ -δῶν ὕπο⌋ σείετο ὕλη, vgl. N18f. in 2bαaa Hes.Th.70 ἐρατὸς ⌊ ⌋ δοῦπος ὀρώρει ' νισομένων = fr.158ᵉˣ. ≅ π10ᵉˣ. (ἀκούω) **2aβ** adnom. (nachgest. bis auf Y411 u. [+ ἀμφοτέρων] X396) nb. Konkr.: N512 οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα -δῶν ἦν ὁρμηθέντι 71 (τις θεῶν) ἴχνια γὰρ ⌊μετόπισθε -δῶν⌋ ἠδὲ κνημάων ' ῥεῖ' ἔγνων ἀπιόντος, zum Verh. zu V.61. 75 (in 2cβ/d) D.Fröhder, Spudasmata 53, 1994, 256 A.1 X396 ἀμφοτέρων ⌊ ⌋ τέτρηνε τένοντε ' ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης nb. Abstr.: Y411 -δῶν ἀρετὴν ἀναφαίνων ' θῦνε διὰ προμάχων Th.682 (τινάσσετο Ol.) ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε ... ' Τάρταρον ... -δῶν π6 (νόησε Od.) σαίνοντάς τε κύνας, περί τε ⌊κτύπος ἦλθε -δοῖιν⌋ (sc. Tel.s), danach ungenau τ444 (σῦς) τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ ⌊ ⌋ ϑ265 ⌊μαρμαρυγ⌋ὰς θηεῖτο -δῶν, s. 264 in 2bγbbββ h.Ap.203 ἐγκιθαρίζει ' καλὰ καὶ ὕψι βιβάς, αἴγλη δέ μιν ἀμφιφαείνει ' ⌊ ⌋αί τε -δῶν καὶ (χιτῶνος) τ343 οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα -δῶν ἐπιήρανα, vgl. V.356. 376. 387 in 2cβ **2aγ** (part.) abh. von Verben (alphabet.), Pl. voran-, Dual nachgest. (metr. bedingt) τ348 τῇ δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι -δῶν ἄψασθαι ἐμεῖο, vgl. 344 in 1aγ ('Konjug.') Ξ477 (Tr. tötete Gr.) ἀμφὶ κασιγνήτῳ βεβαώς· ὁ δ' (Gr.) ὕφ⌊ελκε -δοῖιν⌋ Σ537 (Κὴρ) ἄλλον τεθνηῶτα κατὰ μόθον ⌊ ⌋ = Sc.158 π276 ἦν περ καὶ διὰ δῶμα -δῶν ἕλκωσι θύραζε, vgl. ρ480, σ101 in 1aγ Δ463 τὸν δὲ πεσόντα -δῶν ἔλαβε (ἕλκε δ') Σ155 μιν μετόπισθε -δῶν λάβε **2b** Dat.Pl. (157× von 350 = 45%) u. Dual (2ⁱ von/zu Göttin); in Vbd. m. poss.Dat./Gen. Θ443, N617, O280, Ψ770, ψ146 / B784⁺, N19. 579, Ξ411, Π794, T110. 363, Y157. 497, ψ146f., Th.842, Sc.63. 373, h.Cer.183, Poss.-Pr. Γ407, P27, Φ605, ξ23; nb. χερσί⁺ N77f., O364, Y360, ϑ148, λ595, ν225, π154f., Op.738f., h.Merc.346f. 409f.; 47× in dir.R. (bes. in γcc), s.u. jew. Vorbem. **2bα** lok.Dat. abh. von Präp.; in Vbd. m. Epith. B44⁺ u. (von Gotth.) N19, Th.195. 842, h.Cer.183; in dir.R. T110, λ586, τ228, φ341 **2bαaa** in Vbd. m. ὑπό Gotth. (außer Tel. ο550 ≅ ρ2): Th.195 (ἐκ

δ' ἔβη Aphr.) ἀμφὶ δὲ ποίη ' ⌊-σσὶν ὕπ⌋ο ῥαδινοῖσιν ἀέξετο *N*19 τρέμε δ' οὔρεα ... καὶ ὕλη ' ⌊ ⌋' ⌊ἀθανάτοισι⌋ GN[a] ἰόντος Th.842 -σσὶ δ' ὕπ' ⌊ ⌋ ... πελεμίζετ' Ὄλυμπος ' ὀρνυμένοιο ἄνακτος = *Θ*443[ex.] (τῷ δ' ⌊ὑπὸ -σσί⌋) h.Merc.410 χερσὶ περίστρεφε (Ap.) ... δεσμὰ ' ἄγνου· ταὶ δ' ⌊ ⌋ κατὰ χθονὸς αἶψα φύοντο *α*96 ⌊ ⌋ν ἐδήσατο ... ⌊πέδιλα⌋ ' ἀμβρόσια ≅ *Ω*340 = *ε*44 ≅ *ρ*2 ≅ *ο*550 = h.Merc. 83[med.] Menschen (außer Hera *Ξ*186): *B*44 -σσὶ δ' ὕπο λιπαροῖσιν ἐδήσατο ... ⌊ ⌋ = *K*22 = 132 = *Ξ*186 = *β*4 = *δ*309 = *υ*126 = *ν*225[in.], Verh. zur vorigen Perik. (ohne Epith.) wie *Λ*403[+] (Mensch) zu *P*200[+] (Gotth.) *π*155 εἵλετο χερσὶ ⌊ ⌋" ' δησάμενος ⌊δ' ὑπὸ -σσὶ⌋ πόλινδ' ἷεν *φ*341 δώσω ⌊ ⌋ πέδιλα *T*363 ὑπὸ δὲ κτύπος ὤρνυτο -σσὶν ' ἀνδρῶν *B*784 τῶν ὑπὸ -σσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα ' ἐρχ⌊ομένων⌋ = *Γ*13[in.] (κονίσαλος ὤρνυτ') Sc.373 ἀπ' ... δίφρων θόρον αἶψ' ἐπὶ γαῖαν ' (Her. u. Kyknos) ' ... ' τῶν δ' ὑπὸ σευ⌊ ⌋ ⌊κανάχ⌋ιζε -σ' εὐρεῖα χθών, Klangwiederh. ποσευ! Tiere (*Y*497 in Gl.): *Π*794 (ἀπὸ κρατὸς κυνέην βάλε Ap.) ἡ δὲ κυλινδομένη ⌊ ⌋ὴν ἔχε -σσὶν ὕφ' ⌊ἵππων⌋ Sc.63 (χθόνα δ' ἔκτυπον) ἵπποι ' νύσσοντες χηλῇσι, κόνις δέ σφ' ἀμφιδεδῆει ' κοπτομένη ... ὑφ' ἅρμασι καὶ -σὶν ⌊ ⌋ *Y*497 (κρῖ) ἐν ἀλωῇ, ' ῥίμφα τε λέπτ' ἐγένοντο βοῶν ὑπὸ -σσ' **2bαbb** in Vbd. m. ἀμφί, ἐν, παρ(αί), μετά; von Gotth. 1[h], Tier(en) *N*36, *ο*526 u. (+ προτέροισι) *τ*228 *λ*586 (ὕδωρ ἀπολέσκετ') ⌊ἀμφὶ δὲ -σσὶ⌋ ' γαῖα ... φάνεσκε *N*36 (ἵππους ἔστησε Pos.) ⌊ ⌋ πέδας ἔβαλε Op.541 ⌊ ⌋ πέδιλα (δήσασθαι) Sc.220 ⌊ ⌋ν ἔχεν (Perseus) πτερόεντα ⌊πέδιλα⌋ *ξ*23 ἀμφὶ -δεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε ⌊ ⌋ h.Cer.183 στεῖχε κατὰ κρῆθεν κεκαλυμμένη, ἀμφὶ δὲ πέπλος ' κυάνεος ῥαδινοῖσι θεᾶς ἐλελίζετο -σσίν ‖ *ο*526 (κίρκος) ἐν δὲ -δεσσι ' τίλλε πέλειαν ἔχων *in den Fängen*, vgl. V.161, Op.204 *τ*228 ἐν προτέροισι -δεσσι κύων ἔχε ... ἐλλόν *in den Vorderläufen*, vgl. sachl. Suppl.Hell.977,19 ‖ *O*280 τάρβησαν, πᾶσιν δὲ παραὶ -σὶ κάππεσε θυμός *N*617 οἱ ὅσσε ' ⌊πὰρ -σὶ⌋ν αἱματόεντα χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν (= *Π*741[ex.] in 2aα) *Ξ*411 (χερμαδίῳ, τά ῥα πολλὰ) ⌊ ⌋ ⌊μαρναμένων⌋ ἐκυλίνδετο, τῶν ἓν ἀείρας ‖ *N*579 (τρυφάλειάν τις) ⌊ ⌋ ⌊μετὰ -σσὶ⌋ κυλινδομένην ἐκόμισσε *T*110 ὅς κεν ἐπ' ἤματι τῷδε πέσῃ ⌊ ⌋ γυναικός *geboren wird*, vgl. Th.460, h.Merc.20 **2bβ** dat.comm.: *für die Füße* (von Gotth. *Ξ*240, *Σ*390); außer 1. u. letzter St. nb. ὑπό(...) Adv./Präv./Präf. (vgl. 2bαaa); dem Verb vorangest. außer *Ψ*770 (Dual) u. *π*80; in dir.R. außer *Σ*390 ≅ *α*131 = *δ*136[ex.], *τ*57 *Ψ*770 κλῦθι, θεά, ἀγαθή μοι ἐπίρροθος ἐλθὲ -δοῖιν, Ggs. V.782 in 2cγ *Σ*390 (τὴν καθεῖσεν ἐπὶ θρόνου) ⌊ὑπὸ δὲ θρῆνυ⌋ς -σὶν ἧεν = *κ*315 = 367 ≅ *α*131 = *δ*136[ex.] *Ξ*240 (τοι δώσω θρόνον) ⌊ ⌋ν -σὶν ἥσει (Heph.) ≅ *τ*57[ex.] *ο*369 (ἐμὲ εἵματ') ἀμφιέσασα, -σὶν δ' ὑποδήματα δοῦσα ' ἀγρόνδε προΐαλλε ≅ *σ*361 *π*80 (δώσω ξίφος) καὶ -σσὶ πέδιλα **2bγ** instr.Dat. (vgl. Sg. in 1b): *mit den Füßen* (nicht metaph. wie Alc.fr.129,22f. V. < Archil.fr.79a,13 D.), nur 2× (bbββ am Anf.) *von den Füßen = durch die Fußtritte* (vgl. 2bαaa); von Tänzer(inne)n (dazu Tölle, Reigentänze 61) *Σ*572. 599, *ϑ*264, *ψ*146, Th.3. 8, h.19,20. 23, inc.auct.fr.9,1 p.161 Dav.; in Vbd. m. Adj. 26× in aa (vgl. ἀμφοτέροισι *N*78f., *ε*413f., *χ*87 in bb, οἴοισιν *ϑ*230 in cc), mit Adv. εὖ *ζ*318, ἦκα h.Merc.149, καρπαλίμως *Y*189f., κοῦφα *N*158, κραιπνά/ῶς *N*18, *ρ*27 / *ϑ*247, μακρά *H*212f., πυκνά h.19,20. 23, ῥεῖα *O*356, *Σ*599f., σαῦλα h.Merc.28, ὦκα *ξ*33, h.Cer.317; nb. χερσίν h.Merc.346f. in bbαα u. je 2× in bbββ/cc (s.d.) **2bγaa** in Vbd. m. Adj. (alphabet.) [15[i], 2[o], 3[H], 2[h], 4[e]], bes. 'schnell' mit jew. metr. gleichw. Dubletten für [⏑⏑⏑⏑⏑⏑] (1[i] : 1[e]), [⏑⏑⏑⏑⏑] (4[i], 1[o] : 4[i], 1[e]) u. [⏑⏑⏑⏑⏑×] (2[i], 1[o] : 1[i], 1[h]); von Gotth. / Tier Th.3 (h.Merc.225) / *Θ*339 (in Gl.), von Ach. (vgl. 2cγ) *Y*189, *Φ*247. 564, *X*8. 138. 166. 173. 230, von (Wett-)Kämpfern (vgl. cc) *Π*809, *Ψ*749, *ν*261; dem Verb voran- u. nachgest.; in dir.R. *Y*189, *Φ*564, *X*8. 173. 230, *ν*261, h.Merc.225 Th.3 περὶ κρήνην ... ⌊-σσ' ἀπαλοῖσιν⌋ ' ὀρχεῦνται καὶ βωμόν (> inc.auct. fr.16 V.) h.Cer.287 ἡ δ' ἔσσυτο ⌊ ⌋ ' μητέρ' ἀναστήσουσα inc.auct.fr.9,1 p.161 Dav. (lokr. Jungfrauen) αἳ καὶ ἀναμπέχονοι γυμνοῖς -σὶν ἡύτε δοῦλαι ' ἠοῖαι σαίρεσκον GN[a] περὶ βωμόν, viell. hellen. *Σ*599 θρέξασκον ἐπισταμένοισι -δεσσι ' ῥεῖα μάλ' (im Kreis) Pan.fr.15,1 p.123 Dav. Παρνησσὸν ... θοοῖς διὰ -σσὶ περήσας ' ἵκετο Κασταλίης ... ὕδωρ (> Ap.Rh.1,9), vgl. Op.738 in bbββ ‖ *X*166 τρὶς Πριάμοιο πόλιν πέρι δινηθήτην ' ⌊καρπαλίμοισι⌋ -δεσσι *Π*809 Εὔφορβος, ὃς ἡλικίην ἐκέκαστο ' ἔγχεΐ θ' ἱππασύνῃ τε -δεσσί τε ⌊ ⌋ 342 PN[a] κιχεὶς -σὶ ⌊ ⌋ ' νύξ' ≅ h.Merc.225[ex.] (βιβῇ) Nosti fr.8,1 p.70 Dav. (PN[a]) -σὶ ⌊ ⌋ μετασπὼν (νύξε), Var. zur folg. St., metr. gleichw. m. *Ψ*749 (s.u.) ‖ *P*190 (ἐκίχανεν ἑταίρους) -⌊σὶ κραιπνοῖσι⌋ μετασπών = *ξ*33[ex.] (ἔσσυτ') *Z*505 (σεύατ') ἀνὰ ἄστυ -⌊ ⌋ πεποιθώς = *X*138[ex.] (ἐπόρουσε), vgl. (metr. gleichw.) *B*792 (nb. Impf.!) *Φ*247 ἐκ δίνης ἀνορούσας ' ἧϊξεν πεδίοιο -⌊ ⌋ πέτεσθαι *Ψ*749 (ἀέθλιον) ὅς τις ἐλαφρότατος -σ⌊ ⌋ πέλοιτο, vgl. V.740 ‖ Hes.fr.315 οὐκέτι δὴ βαίνουσι λαροῖς -σίν, zum Text s. ΠSp.9,73f. 150,34 ἀλλ' ἄρα καὶ τὰς (Sirenen) ' [e.g. ῥεῖα παρηΐξαντο (Harpyien verfolgende Boreaden) μετα]χρονίοισι -δεσσι (> Erg. 76,18, doch vgl. ISp.380,9) ‖ *Y*189 (σε βοῶν ἄπο) σεῦα κατ' Ἰδαίων ὀρέων ⌊ταχέεσσι -δεσσιν⌋ ' καρπαλίμως, metr. gleichw. m. *Π*342[+] (s.o.) *Φ*564 (μή) με μεταΐξας μάρψῃ ⌊ ⌋ *ν*261 (PN, ὃς ἀνέρας) νίκα ⌊ ⌋ Cypr.fr.13,2 p.40 Dav. αἶψα δὲ Λυγκεὺς ' Τηΰγετον προσέβαινε ⌊-σὶν ταχέεσσι⌋ πεποιθώς, metr. gleichw. m. *Z*505[+] (s.o.) *X*8 τίπτε με (Ap.) ... ⌊ ⌋ διώκεις ≅ 173[ex.] ≅ 230 = *Θ*339[ex.] (κύων) **2bγbb** (sonst:) konkr.-dingl.; dem Verb voran- u. nachgest. **2bγbbαα** Gotth. [6[i], 1[H], 8[h], 1[e]]; pleon. (vgl. χερσί) in Vbd. m. ἔβη[+] (: ἔβαινε) / θόρε 2[i], 2[h] / 1[e] am Ende (vgl. Stesich. S17,9 p.161 Dav.); in dir.R. *Γ*407, h.Ap.73, h.Merc.346 *O*356 ῥεῖ' ὄχθας καπέτοιο ... -σσὶν ἐρείπων ' ἐς μέσσον κατέβαλλε h.Ap.73 (δείδοικα μὴ νῆσον) -σσὶ καταστρέψας ὥσῃ ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν, vgl. Sapph. fr.105b,2 V. *Γ*407 θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους, ' μηδ' ἔτι σοῖσι -δεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον *Ξ*228 (σεύατ' ἐπ') ἀκροτάτας κορυφάς· οὐδὲ χθόνα μάρπτε -δοῖιν h.Cer.317 (Ζηνὶ) πείθετο καὶ <τὸ> μεσ(σ)ηγὺ διέδραμεν ὦκα -δεσσιν (< h.Ap.108), vgl. *B*790[+] in 2cγ Th.8 (Ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο) ἐπερρώσαντο δὲ -σσίν h.19,20. 23 (νύμφαι) φοιτῶσαι ⌊πυκνὰ⌋ -σσὶν ἐπὶ κρήνῃ ... ' μέλπονται ... ' δαίμων δ' ἔνθα καὶ ἔνθα χορῶν τοτὲ δ' ἐς μέσον ἕρπων ' ⌊ ⌋ -σὶν διέπει *N*18 (ἐξ ὄρεος κατεβήσετο) κραιπν⌊ὰ -σὶ προβιβ⌋άς (Forts. in 2bαaa) h.Merc.149 ἦκ⌊ ⌋ ⌊ῶν· οὐ γὰρ κτύπεν ὥς περ ἐπ' οὔδει 346 ⌊οὔτ' ἄρα⌋ -σσὶν ' ⌊ ⌋ χερσὶν ἔβαινε διὰ ψαμαθώδεα χῶρον h.Cer.188 ἐπ' οὐδὸν ἔβη -σὶ καί ῥα μελάθρου ' κῦρε κάρη, antith. wie 182f. in 2bαbb, doch vgl. *Δ*443 *E*745 ἐς δ' ὄχεα φλόγεα -σὶ βήσετο = *Θ*389, vgl. *N*17f. in aa, Sc.321–3 h.Ap.114 βὰν δὲ -σὶ τρήρωσι πελειάσιν ἴδμαθ' ὁμοῖαι (< *E*778) Pan.fr.5 p.117 Dav. ἐκ κόλποιο τροφοῦ θόρε -σσὶ Θυώνης **2bγbbββ** Menschen (k.o. *Ψ*696, *σ*99. 241, sterbend *χ*87. 473, tot *P*27); *O*364 (in Gl.) u. *λ*595 gekoppelt m. χερσίν (*mit Händen u. Füßen*); in dir.R. *Z*228, *K*346, *N*78, *P*27, *Φ*557, *ε*413, *ζ*39, *λ*595, *μ*434, *ξ*221, *σ*241, h.Ven.125 *ψ*146 (τοῖσιν) δῶμα περιστοναχίζετο -σσὶν ' ἀνδρῶν παιζόντων, vgl. *B*784 in 2bαaa *Y*157 κάρκαιρε δὲ γαῖα ⌊-δεσσιν⌋ ' ὀρνυμένων ἄμυδις ‖ Hes.fr.62,2 (Podarkes-V. Iphiklos) ἐπὶ πυραμίνων ἀθέρων δρομάασκε ⌊ ⌋, kontrast. (metr. gleichw.) *Ξ*228 in αα *K*346 εἰ δ' ἄμμε παραφθαίησι ⌊ ⌋ *wenn er uns davonläuft* *Φ*557 (εἰ) -σὶν δ' ἀπὸ τείχεος ἄλλῃ ' φεύγω

πρὸς πεδίον, vgl. Λ 476 f. in γγ ξ 221 (ἔλεσκον) δυσμενέων ὅ τέ μοι εἴξειε -δεσσι Χ 201 ὁ τὸν οὐ δύνατο μάρψαι -σίν, οὐδ' ὃς ἀλύξαι Ζ 228 κτείνειν ὅν κε θεός γε πόρῃ καὶ -σὶ κιχείω Φ 605 (δόλῳ ἔθελγεν Ap.) ὡς αἰεὶ ἔλποιτο κιχήσ⌜εσθαι -σὶν⌟ οἷσι Ξ 521 οὐ γάρ οἵ τις ὁμοῖος ἐπισπ⌜⌟ ἦεν ' ἀνδρῶν τρεσσάντων Φ 601 ὁ δ' ἐπέσσυτο -σσὶ διώκειν (VA in 2aα), vgl. 2bγaa am Ende N 78 μοι μένος ὤρορε, ⌜νέρθε δὲ -σσὶν⌟ ' ἔσσυμαι ἀμφοτέροισι, vgl. Χ 452 ('Deklin.') Η 212 (Αἴας ὦρτο μειδιόων) ⌜⌟ ' ἧϊε μακρὰ βιβάς ρ 27 διὰ σταθμοῖο βεβήκει ' κραιπν⌜ὰ -σὶ προβιβάς⌟ (= N 18in. in αα) N 158 κοῦφ⌜⌟ καὶ ὑπασπίδια προποδίζων Ο 364 (πάϊς ἐπεὶ ποιήσῃ ἀθύρματα) ἅψ αὖτις συνέχευε -σὶν καὶ χερσὶν⌟ ἀθύρων λ 595 σκηριπτόμενος ⌜⌟ τε -σίν τε ' λᾶαν ἄνω ὤθεσκε sich mit Händen u. Füßen dagg. stemmend, vgl. μελέων V. 600 Ρ 27 οὐδέ ἕ φημι -εσσί γε οἷσι κιόντα ' εὐφρῆναι ἄλοχον auf eigenen Beinen σ 241 οὐδ' ὀρθὸς στῆναι δύναται -σὶν οὐδὲ νέεσθαι ' οἴκαδ' gerade auf den Beinen stehen ε 413 ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔ πως ἔστι -δεσσι ' στήμεναι ἀμφοτέροισι mit beiden Füßen Φ 241 (ἀμφ' Ἀχιλῆα ἵστατο κῦμα) οὐδὲ -δεσσιν ' εἶχε ⌜στηρίξ⌟ασθαι μ 434 (hing am Baum) οὐδέ πῃ εἶχον ' οὔτε ⌜⌟αι -σὶν ἔμπεδον οὔτ' ⌜ἐπιβῆναι⌟ ε 399 νῆχε δ' ἐπειγόμενος -σὶν ἠπείρου ⌜⌟ Sc. 217 (ἐν δ' ἦν) Περσεύς, ' οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος -σὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ (οὐδαμῇ ἑστήρικτο) h. Ven. 125 (μ' ἥρπαξε Hermes) οὐδὲ -σὶ ψαύειν ἐδόκουν ... αἴης θ 376 (σφαῖραν) ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς ' ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ⌜-σὶν οὐδας ἰκ⌟έσθαι χ 467 (πεῖσμα) ὑψόσ' ἐπεντανύσας, μή τις ⌜⌟οιτο 473 ἥσπαιρον δὲ -δεσσι μίνυνθά περ zappelten m. d. Beinen 87 (χθόνα τύπτε μετώπῳ) -σὶ δὲ θρόνον ἀμφοτέροισι ' ⌜λακτίζων⌟ ἐτίνασσε, Steigerung ggüber Sg. V. 20 in 1b σ 99 κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών, σὺν δ' ἤλασ' ὀδόντας ' ⌜⌟ -σὶ (ποτὶ v.l.) γαῖαν Ψ 696 μιν ἄγον δι' ἀγῶνος ἐφελκομένοισι -δεσσιν ' αἷμα (πτύοντα) 764 θέεν ἐγγύθεν, αὐτὰρ ὄπισθεν ' ἴχνια τύπτε -δεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι θ 264 πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον -σίν Σ 572 ῥήσσοντες ὁμαρτῇ ' μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε -σὶ σκαίροντες ἕποντο Φ 269 (μιν κῦμα) πλάζ' ὤμους καθύπερθεν· ὁ δ' ὑψόσε -σσὶν ἐπήδα, vgl. V. 302 ζ 39 σοὶ ὧδ' (m. Maultiergespann) αὐτῇ πολὺ κάλλιον ἠὲ -δεσσιν ' ἔρχεσθαι zu Fuß (and. Thgn. 331) Op. 738 μηδέ ποτ' ... ποταμῶν ... ὕδωρ ' -σσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ (χεῖρας νιψάμενος) durchwaten h. Ap. 520 ἄκμητοι δὲ λόφον προσέβαν -σίν, αἶψα δ' ἵκοντο ' Παρνησσόν, pleon. (vgl. αα am Ende, kontrast. Cypr. fr. 13,2 p. 40 Dav. in aa am Ende) **2bγbbγγ** Tiere [3i, 2a, 2H, 1b]; in Gl. Λ 476, Sc. 431, dir. R. Π 834, τ 231 Π 834 (troj. Frauen) τάων δὲ πρόσθ' Ἕκτορος ... ἵπποι ' -σσὶν ὀρωρέχαται πολεμίζειν Ψ 121 (⌜Maultiere⌟) χθόνα -σσὶ δατεῦντο ζ 318 (⌜⌟) εὖ μὲν τρόχων, εὖ δὲ πλίσσοντο ⌜-δεσσιν⌟ Λ 476 τὸν μέν τ' (Jäger) ἤλυξε ⌜⌟ ' φεύγων (getroffener Hirsch) τ 231 ὁ (s. 228 in 2bαbb) ἐκφυγέειν μεμαὼς ἥσπαιρε ⌜⌟ Hes. POxy. 2509,20 π]οσσὶ κόνι<ν> (s.d. D) ἔχεον (Hunde des Aktaion) τι.[Sc. 431 πλευράς τε καὶ ὤμους ' οὐρῇ μαστιόων (Löwe) -σσὶ γλάφει h. Merc. 28 (Schildkröte) σαῦλα -σὶν βαίνουσα **2bγcc** abstr.-funktional von (milit. u. sportl.) Fähigk.: durch Schnellfüßigk. (≅ ποδωκείῃσι), im Laufen (Porzig, Satzinhalte 275), beim (nur Ι 124+ Pferde-) Wettrennen (nb. and. Disziplinen Ψ 622. 636, ⌜θ 103. 120. 206,. 230. 247, antith. zu νηυσίν ≅ ναυτιλίῃ θ 247. 253); reg. vorangest. ggüber Verb (bzw. Ο 570 Adj.), nur Υ 360, ⌜⌟. 253 (Aufz. bis auf θ 120) nachgest.; 2x am Ende gekoppelt m. χερσίν (mit Armen u. Beinen); in dir. R. bis auf Χ 160 (ἐπεί), Υ 410 (οὕνεκα), Ψ 756 (γάρ), θ 120 Ι 124 (ἵππους) ἀθλοφόρους, οἵ ⌜ἀέθλια⌟ -σσὶν ἄροντο = 266 = 269ex. im Rennen Χ 160 πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων ' καρπαλίμως, ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον οὐδὲ βοείην ' ἀρνύσθην, ἅ τε -σσὶν ⌜⌟ γίνεται ἀνδρῶν, vgl. Ψ (740.) 748 f. in aa Υ 410 -δεσσι δὲ ⌜πάντας ἐνίκα⌟ (Forts. in 2aβ), vgl. ν 261 in aa Ψ 756 νέους -σὶ ⌜⌟, vgl. Π 808 f. in aa Ο 570 οὔ τις σεῖο νεώτερος ... ' οὔτε -σὶν θάσσων, vgl. Σ 2 in 2cγ Ν 325 (οὐδ' ἂν) χωρήσειεν (Aias dem Ach.) ' ἔν γ' αὐτοσταδίῃ · -σὶ δ' οὔ πως ἔστιν ἐρίζειν Ψ 792 ἀργαλέον δὲ ' -σσὶν ἐριδήσασθαι (m. Od.) Ἀχαιοῖς, εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ 636 Ἴφικλον δὲ -δεσσι παρέδραμον besiegte ich im Wettlauf, kontrast. Hes. fr. 62,2 in bbββ θ 230 οἷοισιν δείδοικα -σὶν μή τίς με παρέλθῃ (233 γυῖα λέλυνται), vgl. Ψ 638 Ψ 622 οὐδὲ -δεσσι ' θεύσεαι θ 247 (οὐ πυγμάχοι εἰμὲν) οὐδὲ παλαισταί, ' ἀλλὰ -σὶ κραιπνῶς θέομεν καὶ νηυσὶν ἄριστοι 253 ⌜περιγινόμεθ' ἄλλων⌟ ' ναυτιλίῃ καὶ -σσὶ καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ 103 ⌜⌟ ' πύξ τε παλαισμοσύνῃ τε καὶ ἅλμασιν ἠδὲ -δεσσιν 206 (πειρηθήτω) ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ -σίν 120 ἐπειρήσαντο -δεσσι 148 (οὐ μεῖζον κλέος ἀνέρος) ἢ ὅ τι -σσίν τε ῥέξῃ καὶ ⌜χερσὶν⌟ ἑῇσιν, sc. Lauf/Sprung : Wurf/Ringen/Boxen Υ 360 (ὅσσον) δύναμαι ⌜⌟ τε -σίν τε ' καὶ σθένει, οὔ μ' ἔτι φημὶ μεθησέμεν mit der (Kampf-) Kraft meiner Arme u. Beine, vgl. Α 165 f. **2c** Akk. Pl. (94x); in Vbd. m. Epith. nur 2x in 2cβ (vgl. ἄκρους Π 640, ἀμφοτέρους Ν 281 in 2cα); 25x in dir. R., s.u. jew. Vorbem. **2cα** (lok.) abh. von Präp. ἐπ', ἐς; von Leichen 3i außer (in dir. R.) Ν 281 Ν 281 (δειλὸς) μετοκλάζει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους -δας ἴζει, distr., s. I Sp. 695,51–5 Π 640 βελέεσσι καὶ αἵματι καὶ κονίῃσιν ' ⌜ἐκ κεφαλῆς⌟ εἴλυτο (Sarp.) διαμπερὲς ἐς -δας ἄκρους Σ 353 ἐν λεχέεσσι δὲ θέντες ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν ' ἐς -δας ⌜⌟ = Ψ 169in. (dazu III Sp. 57,47 ff.) Hes. fr. 145,17 (Minotauros menschengestaltig) ἐς -δα[ς,]α ὑτὰρ ὕπερθε κάρη τα[ύροιο **2cβ** (sonst:) konkr.-dingl.; Obj. (2i, 4o, 1h am Anf. eigene, sonst fremde Füße, + poss. Gen. κ 168, μ 248, χ 477, σχ. κ. ὅλον λ 497, μ 50+, τ 356+) od. Akk. der Bzhg. (am Ende, 3x/5x von Verb / Adj. abh.), voran- u. nachgest.; von (männl.) Gotth. Ξ 241, Φ 453, h. Ap. 317, h. Merc. 240, Tier κ 168, sonst (τ 387, Hes. fr. 239,3 unbest.) Menschen (Ψ 772, μ 442, τ 356. 359. 376. 381, χ 406 Od.); in Vbd. m. Adj. Ξ 241+, Adv. λαιψηρά Ο 269+; 19x von 31 gekoppelt m. χεῖρε/ας (sowohl Hände u. Füße wie Arme u. Beine); abgesehen von 2H 15x in dir. R. (außer Ε 122+, Ο 269+, Ρ 541, ρ 410, τ 387, χ 189. 406. 477. 478, ψ 298, h. Merc. 240) Ο 269 λαιψηρὰ ⌜-δας καὶ⌟ γούνατ' ἐνώμα ≅ Χ 24 μ 442 (δοῦρα) ἐξεφαάνθη. ' ἦκα δ' ἐγὼ καθύπερθε ⌜⌟ χεῖρε φέρεσθαι ließ Hände u. Füße los, s. 432 ff. ⌜in 2bγbbββ⌟ ψ 298 παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο -δας, s. 146 f. ⌜⌟ Ξ 241 τῷ κεν ἐπισχοίης λιπαροὺς -δας εἰλαπινάζων (Forts. von 240 in 2bβ) = ρ 410ex. h. Merc. 240 ἐν δ' ὀλίγῳ συνέλασσε κάρη ⌜χεῖράς τε -δας τε⌟ χ 478 ἀπονιψάμενοι ⌜⌟, kult.-kathart. (L°S 151), vgl. V. 481 ‖ τ 356 (χρηΐς) σε -δας νίψει ≅ 376in. 387 (λέβηθ' ἕλε) τῷ -δας ἐξαπένιζεν χ 477 τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα ... ' τάμνον, μήδεά τ' ἐξέρυσαν ... ' χεῖράς τ' ἠδὲ -δας κόπτον, dazu Davies, CQ 88 = n.s. 44, 1994, 535 A.6 κ 168 συνέδησα -δας ... πελώρου μ 50 δησάντων σ' ἐν νηῒ ... ⌜χεῖράς τε⌟ -δας τε ≅ 178ex. Hände u. Füße Hes. fr. 239,3 ὅστις ἄδην πίνῃ, οἶνος δέ οἱ ἔπλετο μάργος, ' σὺν δὲ -δας ⌜⌟ δέει γλῶσσάν τε νόον τε ' δεσμοῖς ἀφράστοισι = χ 189in. (δέον, ⌜ἀποστρέψαντε⌟) χ 173 ⌜⌟ ⌜-δας καὶ χεῖρας ὕπερθεν⌟ ' ἐς θάλαμον βαλέειν Φ 453 σὺν μὲν ὅ γ' (Laom.) ἠπείλησε ⌜⌟ ' δήσειν, καὶ περάαν μ 248 τῶν ἐνόησα ⌜⌟ ' ὑψόσ' ἀειρομένων Arme u. Beine Ε 122 γυῖα δ' ἔθηκεν (Ath.) ἐλαφρά, ⌜⌟ = Ψ 772 = Ν 61 (Pos.) = Ρ 541ex. (αἱματόεις) = χ 406ex. (πεπάλακτο) ‖ τ 359 ἤδη ⌜τοιόσδ⌟' ἐστὶ -δας ⌜⌟ ⌜ε τε ⌜χεῖρας⌟ (≅ δ 149ex. in 2d) Op. 114 (οὐδὲ) γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ -δας καὶ ⌜⌟ ὁμοῖοι ' τέρποντ' λ 497 μιν (Pel.) κατὰ γῆρας ἔχει ⌜⌟ ⌜τε -δας τ⌟ε, vgl. Ψ 627 f. in 2d τ 381 δέμας φωνήν ⌜⌟ ' Ὀδυσῆϊ ἔοικας,

vgl. *X* 227, *Ψ* 66 f., *ω* 548 h. Ap. 317 (Heph.) *ῥικνὸς -δας*, vgl. *Σ* 411⁺ Vit. p. 19,7 *ἕστηκ' ἐν προθύροις ψιλὴ -δας, ἀλλὰ φέρ' αἶψα* **2cγ** abstr.-funktional (vgl. 2bγcc); (⌞nachgest.⌟) Obj. (2ⁱ) od. Akk. der Bzhg. abh. von ⌞ ⌟ (8× metr. gleichw.!) Adj. der Schnelligk. (alphabet.) u./o. (2× am Ende) vorangest. Komp.; 10× von Iris (vgl. *ποδήνεμος, ἀελλόπος*), 35× von Ach. (vgl. *ποδάρκης, -ώκης*), 5× von Tieren (vgl. *ἀργίποδας*); in dir. R. *I* 523, *N* 249. 482, *P* 709, *Σ* 358, *Ψ* 782, *Ω* 751, *α* 164, *ν* 260 *I* 523 (*ἐπιπροέηκεν ἀρίστους*) *τῶν μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξῃς ' μηδὲ -δας Mission*, vgl. *A* 77 u. s. M. Noé, Phoinix, Il. u. Hom., Leipzig 1940, 53 *Ψ* 782 *μ' ἔβλαψε θεὰ -δας hat mir das Rennen vermasselt* (sc. durch Ausrutschen, s. 774), vgl. 571, *X* 15, kontrast. *T* 166⁺ ‖ Tiere (*P* 676 in Gl.): *T* 404 *τὸν δ' ἄρ' ὑπὸ ζυγόφι προσέφη -δας αἰόλος ἵππος* *ρ* 62 *διὲκ μεγάροιο βεβήκει ' ἔγχος ἔχων, ἅμα τῷ γε κύνες -δας* (*δύω κύνες* v.l. < *β* 11) *ἀργοὶ ἕποντο* = *υ* 145 = *Σ* 578ᵉˣ, vgl. *Ω* 211 *P* 676 (*αἰετός, ὅν τε*) ⌞*-δας ταχὺς οὐκ ἔλαθε πτώξ* Menschen: *Σ* 2 *Ἀντίλοχος δ' Ἀχιλῆϊ* ⌞ ⌟*ς ἄγγελος ἦλθε*, form. Verh. zur folg. Perik. wie *Θ* 312 zu *M* 60⁺ *N* 348 *Ἀχιλῆα* ⌞ ⌟*ν* = *P* 709ᵐᵉᵈ. = *Σ* 358ᵐᵉᵈ. *Σ* 354 ⌞ ⌟*ν ἀμφ' Ἀχιλῆα* + Hes. fr. 204,88 (*Πηλείδην*), *N* 482 (*Αἰνείαν*) *N* 249 *Μηριόνη, Μόλου υἱέ,* ⌞ ⌟ *φίλταθ' ἑταίρων* *A* 489 *διογενὴς Πηλῆος υἱός,* ⌞*-δας ὠκὺς Ἀχιλεύς*, übr. St. s. M 2bα bzw. I Sp. 1754,34 ff. *ν* 260 PNᵃ ⌞ ⌟*ὕν* (Forts. in 2bγaa) (weibl.) Gotth.: *B* 790 *ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη* ⌞ ⌟*έα Ἶρις*, übr. St. s. M 2bα bzw. II Sp. 1221,5 ff. ‖ *O* 642 *υἱὸς ἀμείνων ' παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν -δας ἠδὲ μάχεσθαι,* ' *καὶ νόον ἐν πρώτοισι* VNᵃ *ἐτέτυκτο*, vgl. *Y* 411 in 2aβ *α* 164 *κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι -δας εἶναι*, vgl. *Ψ* 749, *O* 570 in 2bγaa/cc, *γ* 370 **2d** Nom. Pl. (24×); in Vbd. m. poss. Dat./Gen. *T* 92, *Ψ* 444, *υ* 365, Hes. fr. 17a,16 / *E* 504, *Λ* 152, *P* 386, *δ* 149, *μ* 78. 89, Th. 824, mit (z.T. präd.) Epith. (von Gotth. bis auf *Z* 514) *E* 885 ~ *Z* 514, *T* 92 ~ 1ʰ, *μ* 89, Th. 824 (vgl. *τοιοίδε δ* 149, *ἄμφω υ* 365 von Menschen), Num. *μ* 78. 89, Hes. fr. 17a,16; 7× nb. *χεῖρες* (sowohl *Arme / Beine* wie *Hände / Füße*); dem (6× metr. gleichw.!) Verb vorangest. außer *E* 885, *N* 75, *υ* 365 u. 3× am Ende; in Nom.satz / nb. *εἰσί*⁺ ⌞*T* 92, *Ψ* 627, *δ* 149, *υ* 365, 1ʰ / *μ* 78. 89⌟, 2ᴴ; 11× in dir. R. (*E* 885, *N* 75, *Ψ* 444, ⌞ ⌟, 1ᵉ) Gotth. (2× am Ende Monster): *E* 885 *μ' ὑπήνεικαν ταχέες -δες* *Σ* 148 *τὴν μὲν ἄρ' Οὔλυμπόνδε -δες φέρον* (≅ *O* 405, s.u.), Ankunft V. 369 *T* 92 (*Ἄτη*) *τῇ μέν θ'* ⌞*ἀπαλοὶ* ⌟*-δες* (*κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει*) h. Merc. 273 *χθὲς γενόμην,* ⌞ ⌟ *δὲ -δες, τρηχεῖα δ' ὑπὸ χθών* *μ* 89 (*Σκύλλη*) *τῆς ... -δες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι* Hes. Th. 824 (Typhoeus) *οὗ* ⌞*χεῖρες* ⌟ *μὲν* † ... ' *καὶ -δες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ* (*Φ* 611, *μ* 78 unbest.) Menschen: fr. 17a,16 (*γείνατο*) *Κτέα*]*τόν τε καὶ Εὔρυτον, οἷσι -δες*[*μὲν ' ἦν τέτορες, κ*]*εφαλαὶ δὲ δύω ἰδὲ* ⌞ ⌟*εεισ*[*μ* 78 (*οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτός*) *οὐδ' εἴ οἱ* ⌞ ⌟ *τε ἐείκοσι καὶ -δες εἶεν*, vgl. *λ* 595 in 2bγbbββ *N* 75 (*ἐμοὶ θυμὸς ἐφορμᾶται πολεμίζειν*) *μαιμώωσι δ' ἔνερθε -δες καὶ* ⌞ ⌟ *ὕπερθε Ψ* 627 *οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα ... -δες, οὐδ' ἔτι* ⌞ ⌟ ' *ὤμων ἀμφοτέρωθεν ἐπαΐσσονται ἐλαφραί* *δ* 149 *κείνου γὰρ τοιοίδε -δες τοιαίδε τε* ⌞ ⌟ ' *ὀφθαλμῶν τε βολαὶ κεφαλή τ' ἐφύπερθέ τε χαῖται* *P* 386 (*ἱδρῷ*) *γούνατά τε κνῆμαί τε -δες θ' ὑπένερθεν ἑκάστου* ' ⌞ ⌟ *τ'* ⌞*ὀφθαλμοί τε* ⌟ *παλάσσετο μαρναμένοιιν* *υ* 365 *εἰσί μοι* ⌞ ⌟ *καὶ οὔατα καὶ -δες ἄμφω* ' *καὶ νόος* *ψ* 3 (*γρηὺς ἀνεβήσετο*) *γούνατα δ' ἐρρώσαντο, -δες δ' ὑπερικταίνοντο* *Φ* 611 *ἐσέχυντο* ' *ἐς πόλιν, ὅν τινα τῶν γε -δες καὶ γοῦνα σαώσαι* *Σ* 514 (Alex.) *ἐβεβήκει* ' *καγχαλόων, ταχέες δὲ* ⌞*-δες φέρον* ⌟, vgl. V. 511 *N* 515 *ἐν σταδίῃ μὲν ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ,* ' *τρέσσαι δ' οὐκέτι ῥίμφα* ⌞ ⌟ *ἐκ πολέμοιο* = *P* 700ᵉˣ. (⌞Ankunft⌟ *Σ* 2) ≅ *O* 405ⁱⁿ. (⌞ ⌟ *Π* 2) ~ *o* 555ⁱⁿ. (+ ⌞ ⌟) Vit. p. 7,22 *αἶψα -δες με φέροιεν ἐς αἰδοίων πόλιν ἀνδρῶν* Tiere (nur Pferde): *E* 504 *λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν ' οὐρανὸν ἐς ... ἐπέπληγον* ⌞*-δες ἵππων* ⌟ *Λ* 152 *ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη ' ἐκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ...* ⌞ ⌟ *Ψ* 444 *φθήσονται τούτοισι -δες καὶ γοῦνα καμόντα ' ἢ ὑμῖν*

II metaph. von Unbelebtem; nur Akk. (Sg. ⌞außer *ε* 260⌟) u. *Y* 59 Nom. (Pl.), in Vbd. m. adnom. Gen. ⌞ ⌟ **II 1** geogr. [2ⁱ, 2ᵉ]: *Fuß* des (2ⁱ Ida-)Berges; dem Verb ⌞nachgest.⌟, stets in Vbd. m. (außer *πάντες Y* 59 ⌞ ⌟) Adj.; in dir. R. Vit. p. 6,29 *Y* 59 *πάντες δ' ἐσσείοντο -δες πολυ*⌞*πίδακο*⌟*ς Ἴδης ' καὶ κορυφαί bases et sommets* (Mazon) Heges. fr. dub. 3,4 p. 166 Dav. (*ἔκτισε*) *Ἄσκρην, ἥ θ' Ἑλικῶνος ἔχει -δα* ⌞ ⌟*εντα* *B* 824 *οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ* ⌞*-δα νείατον* ⌟ *Ἴδης*, vgl. *Y* 218 Vit. p. 6,29 *οἳ πόλιν ... Κύμης ... κούρην ' ναίετε, Σαιδήνης* ⌞ ⌟. – Wortf.: *κνημός, ῥίζα, ὑπώρεια* **II 2** naut. [2ᵉ]: Sg. *Steuerruder* als des Schiffes (*νηός*!) 'Fuß' = (Abl.!) *πηδάλιον* (wie *νηὸς πτερά* = *ἱστία* Hes. fr. 205,7 bzw. = *ἐρετμά λ* 125⁺, vgl. *ἁλὸς ἵπποι* = *νῆες δ* 708), Pl. *Schoten* als des Segels (*veli* Sen. benef. 2,34,2) 'Füße' ≅ *ὅπλα* (h. 7,33); dem Verb vorangest.; in dir. R. *κ* 32 *κ* 32 (schlief ein) *αἰεὶ γὰρ -δα νηὸς ἐνώμων*, vgl. *μ* 218, *ε* 270 ff., *γ* 281 > Verg. Aen. 5,852 *ε* 260 (*ἱστία τεχνήσατο*) *ἐν δ' ὑπέρας τε κάλους τε -δας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ* (sc. *σχεδίῃ*), vgl. Alc. fr. 208,12 V. – Wortf.: *οἰήϊα, ὅπλα, πηδάλιον*

D Hes. fr. 76,17 suppl., h. 1, fr. C 12 W. suppl., Margites fr. 9,16 W.² suppl.; *Θ* 65c suppl. (= *Σ* 537), *O* 21a; v.l. *γ* 496 (PKöln 40), *κ* 240 R. Führer

Πράκτιος [1ⁱ] Fluß in der Troas, der auf dem Ida entspringt u. nördl. von Abydos in den Hellespont mündet; im Machtbereich des Hyrtakiden Asios gelegen *B* 835 *οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ -ιον ἀμφενέμοντο ' καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην,* ' *τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν*, FN verbunden m. ON (zum Verstyp vgl. *B* 521 ≅ 853ᵉˣ. ≅ 574ᵉˣ. = 585ᵉˣ.); vgl. Str. 13.1.20s. p. 590; Identif. m. dem heutigen *Birgos-tschai* u. Beschreibg. bei Leaf, Troy 189 ff.; Burr 144; E. Meyer, RE Suppl. XIV (1974), 476 G. Markwald

Πράμνειος [1ⁱ, 1ᵉ] L Richter, Arch. Hom. H 129 f. B *Pramnian*, app. < LN (*Πράμνος/η* of unknown locat.), but already in Hom. wine so called does not come from a particular place, and *Π.* later refers to quality, not provenance of wine (usu. in medicinal context); in Hom. of wine used as basic ingredient of *κυκε(ι)ών* (q.v.) in Gr. camp (*Λ*) and on Circe's island (*κ*); see further L, also Ath. 1,30d–e (cf. Apion fr. 111 Neitzel in SGLG 3) *Λ* 639 (*ἐν τῷ* [cup] *κύκησε γυνὴ*) ⌞*οἴνῳ -φ*⌟ *κ* 235 (*ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι*) ⌞ ⌟ *ἐκύκα* (Circe) J. N. O'Sullivan

Πραξιδίκη s. *Πρηξι-*

Πραξιθέα (Πρηξιθέη) [1ᵉ] Name d. Frau, die durch ihre Neugier verhindert, daß Dem. den Knaben Demophon (Bd. II Sp. 279,5 ff.) durch Feuer unsterbl. macht Pan. fr. 21 p. 125 f. Dav. = fr. 13 p. 178 Ber. (Prosaref.), aus Apollod. 1,5,1 f., wo, ansch. im Widerspruch zu Z. 1 (Dav.), in Z. 5 u. 9 (Dav.) in d. handschr. Überl. der Name *Π.* statt *Μετάνειρα* (M. des Knaben; vgl. h. Cer. 231–74; Bd. III Sp. 167 f.) erscheint; versch. Lösungen sind denkbar: 1. Textänderg., z.B. *ἐπετήρησεν ἡ Μετάνειρα, τί πράξει θεά* (s. J. G. Frazer, Apollod. I [Loeb] p. 38; App. Ber. a.O.); 2. nicht die M. entdeckt Dem. bei ihrem Tun, sondern eine Schwester od. Amme des Knaben, namens *Π.* (so z.B. Frazer, Apollod. II p. 312); 3. Pan. gibt eine abweichende Sagenversion, in der die M. *Π.*

hieß, u. Apollod. referiert teils nach dieser, teils nach der and. (van der Kolf, RE XXII,2 [1954] Sp. 1811,12 ff.) G. Markwald

πραπίδες [9ⁱ, 2ᵉ, 7ᴴ, 1ʰ, 2ᵉ] E falls zu *πρέπω*, urspr. 'die sich (dunkel) abhebenden' (Lungenflügel); nach Balles, in: FS Neumann 2002, 16 *-íd*-Abl. von **pork'u̯-ó-* 'm. Rippen versehen', 'Brustkorb' F *-ες* 1ᴴ, *-ων* 6, *-εσσι(ν)* 12, *-εσσ'* 1ᴴ, *-ας* 1ᴴ

M 1 [⏑⏑̯] *ὑ/ἀπὸ -ων Λ* 579 = *N*412 = *P*349 / *Ω* 514 [⏑⏑̯] *-ες* Th. 656; *-ων* Hes. fr. 204,122 [⏑⏑̯] *ἀπὸ -ων X* 43; *πραπί[δεσσ'* Hes. fr. 129,13 [⏑⏑̯] *-ας* 43a,51 2 [⏑⏑̯⏑] *ἐν -εσσι* 25,38 [⏑⏑̯⏑] *-εσσιν* h. Merc. 49 [⏑⏑̯×] *ἰδυίῃσι -εσσιν A* 608 = *Y*12 ~ *η* 92, *Σ* 380. 482, Hes. fr. 141,5, Nosti fr. 6,2 p. 69 Dav.; (*ἐν* ...) *-εσσιν* ‹*θ* 547, Th. 608, Cypr. fr. 1,3 p. 35 Dav.› außer ‹ ›, Hes. Th. 656, fr. 25,38; 204,122, 1ʰ folgt Anl. (Posit. bildend) unmittelbar auf kurzen ausl. Vokal (7× *ι*, 5ⁱ *ο*, je 1ᴴ *ε/υ*)

Σχ sch. D *A* 608: *φρεσίν* (ebs. sch. min. P. Köln inv. 2281 z. St.). *διανοίαις*, *Λ* 579: *ὑπὸ τὰς* ‹*φρένας*›. ‹ › *δὲ* ... *ἐκάλουν τὸ διάφραγμα*, *X* 43: *τῶν φρενῶν*

L [1]Buchholz, Realien II 2, 244; [2]A. M. Frenkian, Le monde hom., Paris 1934, 53; [3]Schick, RSF 3, 1948, 227 f.; [4]Onians, Origins 26 (zustimmend Verdenius, Lampas 5, 1972, 102); [5]Cheyns, Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain 6.3–4, 1980, 163 ff.; [6]Laser, Arch. Hom. S 46; [7]Th. Jahn, Zetemata 83, 1987, 9. 26. 318 (dazu GGA 241, 1989, 148); [8]Darcus Sullivan, Gl. 65, 1987, 182 ff.; [9]Braswell zu Pi. Py. 4,281; [10]P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, 108 f.

B uns., etwa (? *Lunge* [L⁴] >) *Brust* (von innen gesehen im Ggs. zu *στέρνον* u. z. T. *στῆθος*) > *Geist*, sowohl Körperteil (3ⁱ, Formel-V.) wie innere Instanz ('Seelenorgan') als Sitz von Emotionen (2ⁱ, jew. Ach./Priam.-Kontext) od. (bes. göttl.) Verstand (6× Heph. [vgl. *παλάμῃ* B 3 b], 3× Zeus, je 1× Hermes, Sisyphos, Medea), synon. m. *φρένες* (vgl. ‹Hes. fr. 204,120 ff.›, dessen im Pl. unmetr., im Sg. ungebräuchl. (nur ‹ ›) Gen. *π.* suppliert (6×), im Dat. (13×) auch in Vbd. m. Epith. / Poss.-Pr. wie *φρ.* (kontrast. *παλάμῃ*): *ἰδυίῃσι* (6× Heph., 1ᵉ Medea), *πυκιναῖς* (1ᵉ Zeus) / *ἐῇσι* (1ʰ); in dir. R. *X* 43, *θ* 547, Th. 656; m. Klangwiederh. *ρα* Hes. fr. 129,13, ‹Nosti fr. 6,2 p. 69 Dav.›, *απ X* 43, *Ω* 514, ‹ ›, *ιδ(εσ)* Th. 656, *εσ* Hes. fr. 25,37 f. Gen. (5ⁱ von Präp. abh., 1ᴴ adnom.): *Λ* 579 (*ἀκόντισε καὶ βάλε* PNᵉ) *ἦπαρ ὑπὸ -ων, εἶθαρ δ' ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν* = *N*412 = *P*349, Zwerchfell (Σχ) mögl., doch vgl. *ι* 301, *λ* 578 f. ‖ *Ω* 514 (*ἐπεὶ γόοιο τετάρπετο* Ach.) *καί οἱ* ‹*ἀπὸ -ων*› *ἦλθ' ἵμερος ἠδ' ἀπὸ γυίων aus Brust* (vgl. *K* 9 f.) *u. Händen* (vgl. *Σ* 23/7, *O* 113 f.⁺) *X* 43 *τάχα κέν ἑ* (Ach.) *κύνες καὶ γῦπες ἔδοιεν ' κείμενον· ἦ κέ μοι αἰνὸν* ‹ › *ἄχος ἔλθοι*, vgl. *θ* 149 Hes. fr. 204,122 *ῥῦ πώ ποτε πατρὸς ἐπησθάνετο φρενὸ[ς] ὁρμῇς ' ... ' ... -ων δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ ' πα]τρὸς ... μεγάλ' ἀνδράσι μηδομένοιο* Dat. (2× von *ἐν* abh., sonst instr.): Cypr. fr. 1,3 p. 35 Dav. *Ζεὺς δὲ ἰδὼν ἐλέησε καὶ ἐν πυκιναῖς -εσσιν ' σύνθετο κουφίσαι (γαῖαν)*, vgl. *Ξ* 294, h. Ven. 38 Hes. fr. 25,38 (*'Αμφι‹άρηον›*) *ὅς ῥ' ἀγαθὸς μὲν ἔην ἀγορῇ, ἀγαθὸς δὲ μάχεσθαι, ' ἐ[σ]θλὸς* (s. d. B 1 g, vgl. 3 a α) *δ' ἐν -εσσι, φίλος δ' ἦν ἀθανάτοισιν* 129,13 *καλλι]π‹ › εὐ πραπί[δεσσ'] ἀρα[ρυῖα]ν*, vgl. *κ* 553, Archil. fr. 172 W., 2 f. Th. 608 (*ᾧ*) *γάμου μετὰ μοῖρα γένηται, ' κεδνὴν δ' ἔσχεν ἄκοιτιν ἀρηρυῖαν -εσσιν*, vgl. Op. 793 *θ* 547 *ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται ' ἀνέρι, ὅς τ' ὀλίγον περ ἐπιψαύῃ -εσσιν*, vgl. *H* 401, Emp. fr. 129,4 h. Merc. 49 (Schildkrötenschale) *ἀμφὶ δὲ δέρμα τάνυσσε βοὸς -εσσιν ἐῇσιν ' καὶ πήχεις ἐνέθηκ' mit seiner Kunstfertigkeit*, vgl. (metr. gleichw.) *β* 346 (*ἐῇσιν* nur noch *Ω* 165, *θ* 148) *A* 608 (*κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε, ἦχι ἑκάστῳ δῶμα* Heph.) *ποίησεν ‹ἰδυίῃσι -εσσιν›* = *Y*12 ~ *η* 92 = *Σ* 380ᵉˣ. = 482ᵉˣ. = Hes. fr. 141,5ᵉˣ., vgl. 343,3, Sc. 219. 319 f., Th. 579 f. Nosti fr. 6,2 p. 69 Dav. (*Αἴσονα θῆκε*) *κόρον ἡβώοντα ' γῆρας ἀποξύσασ<α>* ‹ › *' φάρμακα πόλλ' ἕψουσ'*, vgl. inh. *κ* 289, form. *Σ* 599 Nom./Akk. (2ᴴ, parall. m. *νόημα[τα]*): Th. 656 *ἴδμεν ὅ τοι περὶ μὲν -ες, περὶ δ' ἐστὶ ‹νόημα›*, vgl. *N* 631 Hes. fr. 43a,51 *ἀ]νδρῶν δὲ προὔχεσκε* (Sisyphos) ‹ › *τά τε πραπ[ίδας τε*. – Wortf.: *νόημα* B 2 b, *νόος* B 2 b, *παλάμῃ* B 3 b, *σοφίῃ, τέχνῃ, φρένες* R. Führer

πρασιή [2ᵉ] (zu *πράσον* 'Lauch'; Fellner 80–83; ⁺J. Wackernagel, Phil. 95, 1942/43, 192; Richel, Erde 310–312; Scheller, Oxytonierung 67; Arch. Hom. H 98, 124 A. 938. 126) spez. *Lauchbeet*? od. bereits allg. *Grün(zeug)beet* (vgl. später *πρασιά* 'Beet' u. *πράσι(ν)ος* 'grün')? in Beschr. (reihender Aufz.) von Gärten: *η* 127 (*ὄρχατος* [s. d.] des Alkin.:) *ἔνθα δὲ κοσμηταὶ -αὶ παρὰ νείατον ὄρχον* (s. d.) *' παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι ω* 247 (Od. zu Laert.:) „*εὖ τοι κομιδὴ ἔχει, οὐδέ τι πάμπαν, ' οὐ φυτόν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη, ' οὐκ ὄγχνη, οὐ ἠή τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον* (s. d.)" V. Langholf

πράττω s. *πρήσσω*

πραϋ- s. *πρηϋ-*

πρέμν(ον) [1ʰ] E uncertain; later usage (*bottom* of trunk, pillar, etc.) recalls *πρυμνός* (Chantraine, Dict. s. v.); altern.: w. Lat. *quernus* (Frisk s. v.; then originally *oak*)

B *trunk of tree, log of wood* h. Merc. 238 (when baby Hermes saw angry Ap.) *σπάργαν' ἔσω κατέδυνε ... ἠύτε πολλὴν ' -ων ἀνθρακιὴν ὕλης σποδὸς ἀμφικαλύπτει, ' ὣς Ἑρμῆς Ἑκάεργον ἰδὼν ἀλέεινεν* (*ἀνεείλε'* ci. [rec. West]; cf. vol. I 463,65 ff., Càssola and Rademacher, Hermesh. ad l.) *ἓ αὐτόν just as ashes cover a heap of embers from logs*, inexpert reworking of simile *ε* 488 ff. (Od. hides in bed of leaves); cf. also h. Cer. 239, Call. Epgr. 44,1 f. Pf. – Wdf1d.: *δαΐς, δαλός, κᾶλον, κορμός, ξύλον, τομή, ὕλη* M. P. Cuypers

πρέπω [10ⁱ, 8ᵉ, 3ᴴ, 4ʰ] E armen. Parall., s. LIV² 492. – Abl.: *ἀ-, ἀρι-, ἐκ-, μεταπρεπής, θεοπρόπος, πραπίδες*

M 1 [⏑⏑̯] ‹(Dat. Pl.)*σι*› *μετα-ω Π* 835; *ἐπι(τοι)-ει ω* 252, h. Cer. 214; (‹ ›) *μετα(δὲ)-ει ἀγρομένῃ/οισιν B* 481 / *θ* 172 = Th. 92; ‹ › *μετα-ει ὑ/ἡμετέροισιν κ* 525 ≅ *λ* 33, ‹ › *μετα-ει* Th. 430, ‹ › *μετα-ει/οι ἀθανάτοισιν* h. Ap. 315. 327 2 [⏑⏑̯] (Dat. Pl.)*σι ‹μετέ-ον›, ἡμετέροισιν Λ* 720, (*πᾶσιν δὲ*) ‹ › */εν ἡρώεσσιν Ψ* 645, *B* 579, (*πᾶσι*) ‹ › */ε(ν)* (*Μυρμιδόνεσσιν*) *ρ* 213 = *υ* 174 / Th. 377, *Π* 194 = 596ᵉˣ.; (Dat. Pl.)*σι ‹μετέ-ε›, ζ* 109, ‹ › *N* 175 = *O* 550; (*μετὰ*) *δ' ἔ-ε σ* 2, *M* 104; *πάντα διέ-εν* h. Merc. 351 stets vor buk. Dih., 16× von 25 vorletztes Wort im V., vor 2 Vollwörtern nur *ζ* 109, *σ* 2 (jew. *α ἑ ⏑ | α η*), h. Cer. 214

Σχ sch. D *B* 579: *μετέ-ε· διέ-ε* (ebs. 481, *M* 104). *ἐκδηλότατος ἦν, O* 550 *ἐκπρεπὴς ἦν*

L Buttmann, Lexil. I 20 f.; R. Thomas, Zur hist. Entw. der Metapher im Gr., Diss. Erlangen 1891, 78 ff.; Leumann, Hom. Wört. 94 f.; García-Ramón, Sprache 34,1, 1988–90, 45 ff.; H. Bernsdorff, Hypomnemata 97, 1992, 78

B *hervorragen*, sowohl (opt.) durch Aussehen (*B* 481, *ζ* 109, *κ* 525⁺, *ρ* 213⁺, *ω* 252, h. Cer. 214, h. Merc. 351) wie (übertr.) durch bes. (haupts. krieg., *Ψ* 645 sportl., *θ* 172⁺ rhet., Th. 377 geist.) Leistg. (*Π* 596 Reichtum), im Ggs. zu *καίνυμαι* (s. d.) auch von Tieren (5× in 3) u. Unbelebtem (1ʰ in 1); nur (bis auf h. Ap. 327 Ind.) Präs./Impf. (1. Sg. *Π* 835 / *Λ* 720, *Ψ* 645 in 3, sonst 3. P. [Sg. außer *ρ* 213⁺ in 3]), nur Kompos. (KSN [Postpos.] immer mögl. im Präs., gesichert [Präp.]

M 104, sonst KSV u. 2°, 1ᴴ, 1ʰ DSV); mit präp. Obj. in 1, Dat.-Obj. sonst (vgl. Abl. *Z* 477, *Σ* 370), abh. Inf. *Π* 194 f., *σ* 2 f. / *ω* 252 in 3/2. In assoz. Zush. m. *ἄριστος*⁺ *B* 579 f., *M* 103 f., *Γλαῦκος*⁺ *M* 102 ff., *Π* 593/6 f., *μετά* + (pers.) Akk. *M* 104, *Π* 194 f., (*εἰσ*)*ὁράασθαι*⁺ *ϑ* 172 f., *σ* 2 ff., *ω* 252, *πᾶσι*⁺ *B* 480 f. 579, *M* 104, *Π* 194, *ρ* 213⁺, Th. 377, h. Ap. 315, h. Merc. 351. In dir. R. *Λ* 720, *Π* 835, *Ψ* 645, *ϑ* 172, *κ* 525⁺, *ω* 252, 4ʰ, Gl. *B* 481, Kat. *B* 579, *Π* 194, Exk. zur Vorstellg. einer Pers. *N* 175⁺, *Π* 596, *σ* 2 (vgl. II Sp. 1275, 51 ff.). Gehäuft *B* 481/3 (Abl.), *ϑ* 172/6 (Abl.), h. Ap. 315/27. — Wortf.: *ἀριπρεπής* (s.d.), *ἀριστεύω*, *γεραρός*, *ἔπ*(*ειμ*)*ι*, *ὑπερέχω* (*Γ* 210, *ζ* 107), *ἐπιϑέω*, *καίνυμαι* (s.d.), *κεκριμένος*, *ὑπείροχος* 1 in Vbd. m. *διά* : *sich abheben* (*von* = Gen.), *distaccarsi*, jew. m. präp. Obj.; nur Impf. in Vbd. m. *πάντ-* *M* 104 (Sarp. *ἔλετο Γλαῦκον* u. Asterop.) *οἱ γάρ οἱ εἵσαντο διακριδὸν εἶναι ἄριστοι* ' *τῶν ἄλλων μετά γ' αὐτόν· ὁ δ' ἔ-ε καὶ διὰ πάντων zeichnete sich vor allen aus* (abh. Gen. nur hier) h. Merc. 351 (*ὄφρα*) *ἐδίωκε διὰ ψαμαϑώδεα χῶρον*, ' *ῥεῖα μάλ' ἴχνια πάντα διέ-εν ἐν κονίῃσιν zeichneten sich ab*, vgl. *Θ* 555 f., Ap. Rh. 1, 1281 2 in Vbd. m. *ἐπί* : *auffallen* (*an* = Dat.) i.S.v. als Charakteristikum sichtbar (*εἰσοράασθαι ω* 252) *anhaften*, jew. zweigliedriges Subj.; nur Präs. in Vbd. m. *τοι* (u. *βασιλη-*) *ω* 252 *οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπι-ει εἰσοράασθαι* ' *εἶδος καὶ μέγεθος·* ⟨*βασιλῆ*⟩*ϊ γὰρ ... ἔοικας*, vgl. *Γ* 44 f., *ϑ* 176 (and. Erbse, Beitr. Verst. Od. 208 f., doch s. folg. St.) h. Cer. 214 *ἐπί τοι -ει ὄμμασιν αἰδὼς* ' *καὶ χάρις, ὡς εἴ πέρ τε ...* ⟨*ε*⟩*ων*, vgl. *ζ* 237, Archil. fr. 196A, 28 W.², Sapph. fr. 138, 2 V., Pi. Ne. 8, 2 3 in Vbd. m. *μετά* : (*B* 481, *ζ* 109 räuml.) *herausragen* (*unter / aus* = Dat. Pl., nur *σ* 2 impl., 5ⁱ VN, *B* 579, *Π* 194, *ρ* 213⁺, Th. [120 in D] 377, h. Ap. 315 *πᾶ*[*ντεσ*]*σι*), *sich auszeichnen* (*durch* = Dat. Sg./Pl. 3ⁱ, 1° / 1ᴴ), von Tieren (1ⁱ, 4°), (*ζ* 109 weibl.) Menschen u. (h. Ap. 315 weibl.) Gotth. (1ᴴ [+ D], 2ʰ); in Rel.satz *Π* 194. 596, *κ* 525⁺, *ρ* 213⁺, Th. 377, h. Ap. 315. 327 (9× von 21) *ρ* 213 (Mel.) *αἶγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέ-ον αἰπολίοισιν*, ' *δεῖπνον μνηστήρεσσι* = *υ* 174, vgl. *φ* 266 ('Konjug.'), *υ* 163, *ξ* 106/8. 414, *ω* 215 *κ* 525 (*Τειρεσίῃ ὅν ἱερευσέμεν*) *παμμέλαν'*, *ὃς μήλοι*⟨*σι μετα-ει*⟩, *ὑμετέροισιν* ≅ *λ* 33, vgl. *ι* 432, *ν* 181 f., *Ψ* 453 ff. *B* 481 *ἠύτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων* ' *ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσ*⟨*σι*⟩ ⟨*ἀγρομέν*⟩*ησιν*, gesteigert Alcm. fr. 1, 46 ff. *ϑ* 172 *ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει* ' *αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ -ει* ⟨*ε*⟩*οισιν* = Th. 92 Th. 430 *ἔν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μετα-ει ὅν κ' ἐϑέλησιν* (Hek.), vgl. *I* 441 *Λ* 720 *ἱππεῦσι* ⟨*μετέ-ον* (Nestor)⟩, *ἠμετέροισιν* ' *καὶ πεζός περ ἐών*, vgl. *E* 2 f. *Ψ* 645 (*τότε*) ⟨*ε*⟩ ⟨*ἠρώεσσιν*⟩, s. 634 ff. *B* 579 *πᾶσιν δὲ μετέ-εν* (Ag.) ⟨*ε*⟩ ' *οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς*, vgl. V. 483, *Γ* 167 ff. *N* 175 *ἐς Ἴλιον ἦλϑε* (Schwiegersohn), *μετέ-ε δὲ Τρώεσσιν*, ' *ναῖε δὲ πὰρ Πριάμῳ* = *O* 550, vgl. *Z* 477, h. Ven. 103 *Π* 835 *ἔγχεϊ δ' αὐτὸς* ' *Τρωσὶ ... μετα-ω, ὅ σφιν ἀμύνω* ' *ἦμαρ ἀναγκαῖον*, vgl. V. 808 f. 194 (*Πείσανδρος ἡγεμόνευε*) *ὃς πᾶσι* ⟨*μετέ-ε Μυρμιδόνεσσιν*⟩ ' *ἔγχεϊ μάρνασθαι μετὰ* (Patr.) 596 (*Γλαῦκος ἔκτεινεν Βαϑυκλῆα, ὃς*) *ὄλβῳ τε πλούτῳ τε* ⟨*ε*⟩, vgl. *Ω* 535 f. *σ* 2 (*πτωχεύεσκε*) *μετὰ δ' ἔ-ε γαστέρι μάργῃ* ' *ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν* *ζ* 109 (wie Art. zw. Nymphen) *ὦς ἦ γ'* (Naus.) *ἀμφιπόλοι*⟨*σι μετέ-ε*⟩, vgl. *τ* 82 Th. 377 (*τέκεν Πέρσην*) *ὃς καὶ πᾶ*⟨*σ*⟩*ν ἱδμοσύνῃσιν* (sonst *π.* + Subst., Instr. im Sg.), vgl. Stesich. S 88 i 24 p. 184 Dav. h. Ap. 315 (Ath.) *ἦ πᾶσιν μακάρεσ*⟨*σι μετα-*⟩*ει* (≅ *Σ* 370ᵉˣ) 327 *τεχνήσομαι ὥς κε γένηται* ' *παῖς ἐμὸς ὅς κε θεοῖ*⟨*σ*⟩*οι*

D *N* 433b; v.l. Th. 120 (= h. Ap. 315ᵉˣ) R. Führer

πρέσαι s. *πρήϑω*

πρέσβη v.l., s. *πρέσβις*

πρεσβήϊον [1ⁱ] E formell zu *πρεσβῆες*, s. Risch § 46; vgl. *-ηΐς*

Σχ sch. D *Θ* 289: *πρεσβεῖον. ἀριστεῖον. λέγει δὲ τὸ ὑπὲρ τιμῆς δῶρον διδόμενον* L s. *πρέσβυς* L

B *Vorrangpreis*; kontrast. *λοισθήϊον ἄεθλον* (*Ψ* 785); vgl. *γέρας*: *γέρων* (L³ 919) u. s. *πρεσβηΐς* u. *πρέσβις* *Θ* 289 (Ag. zu Teukros: „*αἴ κέν μοι δώῃ Ζεύς ... Ἰλίου ἐξαλαπάξαι*) *πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ -ήϊον ἐν χερὶ θήσω* (*ἢ τρίποδ' ἠὲ δύω ἵππους ... ἠὲ γυναῖχ'*)", d. (Ag. charakterisierende) Einschränkg. *μετ' ἐμέ* unterstreicht den Rangbezug

C. P. de Putter

πρεσβηΐς [1ʰ] hapax E Fem. auf *-ίδ-* zu *-ήϊος*, vgl. *βασιληΐς* (*τιμή Z* 193), so u.a. Meier, *-ίδ-* 60; L³ 917 f.; vgl. *πρεσβήϊον* L s. *πρέσβυς* L

B *vorrangige* h. 29, 3 (*Ἑστίη, ἐν δώμασιν*) *ϑεῶν χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνϑρώπων* ' *ἕδρην αἰδίον ἔλαχες -ηΐδα τιμὴν* ' *καλὸν ἔχουσα γέρας καὶ τιμήν* (*ἀγνὴν, τίμιον, πίονα* cii.), vgl. L² 387, vgl. h. Ven. 22 ff. C. P. de Putter

πρέσβις [1ʰ] (zu *πρέσβυς*) *Anciennität, Rang* nur *κατὰ πρ.*, 'nach Altersrangfolge' h. Merc. 431 (*Μνημοσύνην μὲν πρῶτα ϑεῶν ἐγέραιρεν* [Hermes] *ἀοιδῇ*) *τοὺς δὲ κατὰ -ιν* (ci. Matthiae; codd. *-ην*) *τε καὶ ὡς γεγάασιν ἕκαστος* ' *ἀϑανάτους ἐγέραιρε ϑεούς* (*πάντ' ἐνέπων κατὰ κόσμον*), Alter u. Herkunft kombiniert (s.a. zu *πρέσβυς*, *-τερος*); zum Vokabular hier s. Zumbach, Neuerungen 11; vgl. *γεραρός* (*γεραίρω*) zu *γέρας* II Sp. 134, 32 ff. (u. zu *γέρων*) u. vgl. *πρεσβήϊον*; *κατὰ π.* sonst nur Pl., Lg. 855D. 924C. — Wortf.: *γῆρας, ἡλικίη* C. P. de Putter

πρεσβυγενής [1ⁱ] (zu [*πρέσβυς*]:) *ältestgeboren* *Λ* 249 *τὸν* (Ag.) *δ' ὡς οὖν ἐνόησε Κόων ἀριδείκετος ἀνδρῶν* ' *-υγενὴς Ἀντηνορίδης* (*ἑ πένθος ὀφϑαλμοὺς ἐκάλυψε κασιγνήτοιο πεσόντος*), f. die and. Brüder s. *Ἀντηνορίδης* u. *Ἀντήνωρ* B 2 aβ. γ; vgl. *Z* 24 (⟨*πρεσβύτατος*⟩). — Wortf.: ⟨ ⟩ (metr. gleichw.), *προγενέστερος* (nur Superl. von Verwandten), *πρόγονος, πρωτόγονος* (Tiere); Opp.: *νεώτατος, ὁπλότατος* C. P. de Putter

πρέσβυς [1ᵃ], **-α** [5ⁱ, 1°], **πρέσβειρα** [1ʰ], **πρεσβῆες** [1ᴴ] E evt. myk., s. Leukart, -tās u. DMic. II 105 s.v. *pe-re-ku-*; verm. Kompos. m. HG *-βυ-* < **-gʷhₓ-u-* zu verbalem **gʷehₓ-* (*ἔβην*) od. m. HG *-βυ-* < **gʷu-* zu nom. **gʷou̯-* (*βούς*): m. VG *pres-* (*πρός*) eigtl. *'der Vorangehende' (Frisk s.v.; vgl. Chantraine, Dict. 936 f.) od. *'Leitstier' (Frisk s.v., vgl Mayrhofer, EWAia II 147); m. VG **preti(s)-* eigtl. *'vorne stehend, Vorsteher, Ältester' u. *'entgegengehend, Gesandter' (Hackstein, Sprachform 109); anders L² (nichtgr. GN = myk. *pe-re-*82*). Zu den Fem. (neben älterem *-α* neueres *-ειρα* - wie zu *-ων*, vgl. Chantraine, Gr.h.I 252 f., L³ 911, Peters, Laryngale 189) u. Pl.-Formen (*-ῆες* oder *-ηες* wie zu Sg. *-εύς* oder *-ις*, s. Schwyzer I 573 u. Russo zu Sc. 245); zu den (Dialekt-)Formen mit *γ* und *ει* (*πρίσγυς, πρεῖγυς*) s. L¹, García Ramón, Em. 53, 1985, 51–80, L², L³ 927, sowie Meier-Brügger, Gr. Sprw. I 94. — Abl.: *-ήϊον, -ηΐς, -ις, -υγενής*

F *-υ* Vok. 1; *-α* Nom. 3, *-α* Vok. 3; *-ειρα* 1; *-ῆες* 1

Σχ sch. min. P. Oxy. 3158 zu *E* 721: *ἀντὶ τοῦ πρεσβία*, sch. D *E* 721: *-α· πρεσβυτάτη, τιμιωτάτη, ἐντιμωτάτη, τιμία*, ⟨*ἔ*⟩*ντιμο*⟩*ς*, *Ξ* 194: ⟨ ⟩*τάτη. συγκοπὴ του -ειρα* (Lascaris, cf. Eust. Il. 977, 2 et v.d. Valk ad l., *-εια* codd., cf. sch. (T) *Ξ* 194), *T* 91: ⟨ ⟩*ς*, sch. Barn. *γ* 452: *πρεσβυτέρα. ἢ* ⟨ ⟩*ς*

L [1]Lejeune, Mémoires I 239–253; [2]Quattordio Moreschini, SCO 37, 1987, 385–405; [3]Lamberterie, *-υς* 909–939

B *alt, ehrwürdig* (Adj.), *(ehrwürdige/r) Alte/r* (Subst.) - auch wenn wahrsch. Grundbed. „alt" von (Lebens-) Zeit, so gilt (wie bei *γέρων/γέρας*, s.d.) bei *π.* u. Abl.en immer: „être *π.* c'est être à la fois vieux et vénérable" (L[1]241); desw. „ehrwürdig" oft überw. oder alleinige Wortbed.; *π.* (und Abl.en) aber nie (wie oft *γέρων*) mit Aspekt der Gebrechlichkeit des Alters (L[1]241, L[3]911). – Wortf.: *γεραιός/γέρων, παλαιός, παλαιγενής, πρεσβύτερος/ύτατος/-ιστος, -ηίς, αἰδοῖος, δῖος, ἐρικυδής, κυδρός* (s.d. B2), *πότν(ι)α, προφερής* 1 Sg. **1a** *-υς* (Mask., Subst.): wahrsch. *ehrwürdiger Alter*, respektvolle Anrede an Älteren, Alten, vgl. *γεραιός* B1 Vorbem. u. *γέρων* B1aαbb, sowie Basler Komm. zu *A* 26 inc. auct. fr. 5 p. 160 Dav. = Cypr. fr. 16 p. 54 Ber. ([wahrsch.] Men. zu Nestor:) „*οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον, ταλαπείριε -υ*", s. Bernabé, Em. 50, 1982, 81 ff. u. vgl. Cypr. fr. 15 p. 41 Dav. (= fr. 17 p. 55 Ber.) u. Cypr. ap. Procl., Chrest. p. 80,112 ff. Sev. (= p. 31 Dav., p. 40 Ber.) **1b** *-α* (Fem., Adj.): *ehrwürdig*, viell. auch *älteste* (s. zu *γ* 452), nur als Beiw. zu PN bzw. zu Appos. (*θεά, θυγατήρ*) von PN (außer *γ* 452 nur GN, 4× in Formel zu Hera); bei Göttinen Bezug auf Rang, Würde, nicht auf Alter, bei Mensch auf Alter oder Würde; zu Hera titelhafte Anrede durch rangniedere, 'jüngere' Götter u. in (iron. ?) pathet. Kontrast zur Handarbeit der Göttin *Ξ* 194 (Aphr.:) „˹*Ἥρη -α θεὰ θυγάτ*˺*ερ μεγάλοιο Κρόνοιο* = *Ξ* 243 (Hypnos), vgl. Anreden Heras V. 190 an Aphr. (*φίλον τέκος*), V. 233 an Hypnos (*ἄναξ πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων*) *E* 721 *ἔντυεν ἵππους* ' ˹ ˺*ηρ μεγάλοιο Κρόνοιο* = *Θ* 383 *T* 91 (Ag.:)" *θεὸς διὰ πάντα τελευτᾷ*, ' *-α Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἣ πάντας ἀᾶται*, ' *οὐλομένη*, rhet. Hinweis auf Rang, um Macht der Göttin als unwiderstehl. zu kennzeichnen (vgl. sch. *T* 91c) *γ* 452 *αἱ δ' ὀλόλυξαν* ' *θυγατέρες τε νυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις* ' *Νέστορος, Εὐρυδίκη, -α Κλυμένοιο θυγατρῶν*, nur hier nicht zu Göttin, entweder „die ehrwürdige unter den Töchtern" (Gen. wie *θεῶν -ειρα* in 3) od. (wie *-υτάτη*) „die älteste der Töchter" des K. (so Ameis-H., West, Odyssey z. St.) **1c** *-ειρα* (Fem. Adj.): *ehrwürdig, in großem Ansehen* h. Ven. 33 *πᾶσιν δ' ἐν νηοῖσι θεῶν τιμάοχός ἐστι* (Hestia) ' *καὶ παρὰ πᾶσι βροτοῖσι θεῶν -ειρα τέτυκται*, wie *πρέσβα* „die Ehrwürdige unter den Göttern"; kein Superl. (so Solmsen, H. 88, 1960, 8 A.2; L[1]242 A.19), es geht nicht um Rang unter Göttern, sondern um Ausbreitung unter Menschen, u. auch kaum auf Alter bezogen (so van Eck z. St.), Hestia ist im h. Ven. älteste T. des Kronos, aber nicht älteste Göttin **2** Pl.: *-ῆες* (Mask., Adj.): *alte* Sc. 245 *ἄνδρες δ' οἱ -ῆες* (-*ηες* Buttmann) *ἔσαν γῆράς τε μέμαρπεν* ' *ἀθρόοι ἔκτοσθεν πυλέων ἔσαν, ἂν δὲ θεοῖσι χεῖρας ἔχον μακάρεσσι, περὶ σφετέροισι τέκεσσι*, vgl. *Θ* 518 u.a. (s. *γέρων* B1aβaa), Hes. fr. 321, *Σ* 515 (*γῆρας*)

D inc. auct. PSI 1385A (= Suppl. Hell. 953) 9 (*-ειρα*)

C. P. de Putter-M. Schmidt

πρεσβύτερος, πρεσβύτατος, πρέσβιστος [7[i], 1°, 4[H], 2[h]] **E** Komp. u. Superl. zu *-υς*, zur Bildg. von *-ιστος* vgl. L[1]242, Schwyzer I 539

F *-ύτερος* 1, *-υτέροισιν* 2; *-ύτατος* 1, *-ύτατον* 2; *-υτάτη* 3, *-υτάτην* 3, *-ύταται* 1; *-ίστην* 1

M **1** *-υ-* **1a** viers.: [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-τερος δὲ σύ ἐσσι Λ* 787, ˹*γαμβρὸς δ' ἦν* PN[H]' *-τάτην δ*˺*ὲ θύγατρ' Λ* 740, ˹ ˺' ... ˹*θυγατρῶν*˺ *N* 429, ˹ ˺ ' ˹*-τάτη*˺ *Φ* 143, *θυγάτηρ* ... ' ˹ ˺ Th. 777, *-ταται* Th. 363, *-τατον ν* 142, Th. 234, *-τατος Z* 24 [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-τάτην Δ* 59 [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$] *-τάτη τε* Sc. 260 **1b** fünfs. [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$⏑] ˹*-τέροισι(ν)*˺ *O* 204 [$^{\underline{2}}$⏑⏑$^{\underline{2}}$×] ˹ ˺ h. Merc. 457 **2** *-ι-*: [$^{\underline{1}}$–$^{\underline{2}}$] *-ίστην* h. 30,2 *πρ-* positionsbildend *Δ* 59 (wie *πρεσβήϊον Θ* 289 u. *πρέσβιν* h. Merc. 431, nicht *πρέσβυς* inc. auct. fr. 5 p. 160 Dav. = Cypr. fr. 16 p. 54 Ber.); metr. gleichw. am VA: *-γενής*

Σχ sch. min. p. Berlin 11518 zu *Δ* 59: [*-τ*]*άτην*' *ἐντι*[*μωτάτ*]*η*<*ν*> (= sch. D. z. St.), sch. D *O* 204: *-τέροισι*' *τοῖς προγενεστέροις*, sch. Barn. *ν* 142: *ἐντιμότατον. ἀλλαχοῦ γὰρ λέγει, „ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος ἐγεγόνει"* **L** s. *πρέσβυς*

B *älter, ältest, ehrwürdigst* nur von Pers.; Komp. nur von Alter, h. Merc. 457 (als Gegensatz zu *ὀλίγος*) fast verallg. *Erwachsene*, Superl. auch von Würde; meist Adj. Attr., *Δ* 59, *Λ* 787 u. Sc. 260 Präd. Nom. – Wortf.: *γεραίτερος, πρότερος γενόμην, προγενέστερος; πρεσβυγενής, προγενεστάτη*, s. *πρέσβυς* **1** Komp. [2[i], 1[h]] *älter* (= früher geboren); 1× von Geschwistern, 2× von Gesprächspartner; nur in dir. R.; vgl. *προγενέστερος* (von Nicht-Verwandten); Opp. *κουρότερος, νεώτερος, ὁπλότερος Λ* 787 (Menoit. zu Patr.:) „*γενεῇ μὲν ὑπέρτερός* (-*τατος* v.l.) *ἐστιν Ἀχιλλεύς*, ' *-τερος* (-*τατος* v.l.) *δὲ σύ ἐσσι· βίῃ δ' ὅ γε πολλὸν ἀμείνων* (aber sprich ihm gut zu"), zum Alter u. Redekunst vgl. u. a. *Δ* 323 u. *Φ* 439 f. *O* 204 (Iris rät Pos., sich dem Willen des Zeus zu fügen:) „*οἶσθ' ὡς -τέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται*", zu Zeus als dem Älteren (= Ältesten der Kroniden) s.o. *Ζεύς* B11 (Sp. 860,64 ff.) h. Merc. 457 (Ap. zu Hermes:) „*ἐπεὶ οὖν ὀλίγος περ ἐὼν κλυτὰ μήδεα οἶδας*, ' *ἶζε πέπον καὶ μῦθον* (ci., *θυμὸν* cod.) *ἐπαίνει -τέροισι*", als Gegensatz zu *ὀλίγος* die *Erwachsenen* (Wittwer, Gl. 47, 1969, 65) **2** Sup. **2a** *-ύτατος* [5[i], 1°, 4[H]]: *ältest* (= früher geboren), *meist, sehr geehrt*, bei Alter immer auf Geschwister bzg., 4× mit *θυγατήρ*; Vgl. entw. durch Gen. comp. od. durch attr. Stellung od. impl. **2aα** *ältest*, außer *Z* 24 immer auch mit Aspekt der Würde, des Rangs Z 24 (Euryalos tötet Söhne von Quellnymphe Abarbaree u. Boukolion) *Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ... Λαομέδοντος* ' *-τατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ*, zu *γενεή* s.d. B1 *Λ* 740 (Erz.) ˹*γαμβρὸς δ' ἦν*˺ *Αὐγείαο*, ' *-τάτην δὲ θύγατρ' εἶχε* (Mulios) ... *Ἀγαμήδην N* 429 ˹ ˺ *Ἀγχίσαο*, ' *-τάτην δ' ὤπυιε* (Alkathoos) ˹*θυγατρῶν*˺ *Ἱπποδάμειαν* (*πᾶσαν γὰρ ὁμηλικίην ἐκέκαστο*) *Φ* 143 *τὸν δ'* (= Pelegonos) *Ἀξιὸς εὐρυρέεθρος* ' *γείνατο καὶ Περίβοια Ἀκεσσαμενοῖο* ˹ ˺ ' *-τάτη* Th. 234 *Νηρέα δ' ... γείνατο Πόντος* ' *-τατον παίδων*, vgl. V. 326 *δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν*, V. 237 ff. folgen weitere Kinder in deutl. zeitl. Abfolge Th. 363 *αὗται* (= 41 Okeaniden [*θυγατέρων ἱερόν γένος* V. 346]) *ἄρ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο* ' *-ταται κοῦραι· πολλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι* (3000 Okean.), Altersreihenfolge = Rang **2aβ** *ehrwürdigst, meist geehrt*, auch Elativ *sehr hoch geehrt Δ* 59 (Hera zu Zeus:) „*γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί*, ' *καί με -τάτην τέκετο Κρόνος...* ' *ἀμφότερον γενεῇ τε καὶ οὔνεκα σὴ παράκοιτις* ' *κέκλημαι, σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις* (Vv. 60–1 secl. West post van Leeuwen, cf. *Σ* 365–366)", 'älteste' nur ohne V. 60 f. mögl., weil dort *π.* auch mit der vornehmen Ehe begründet wird, aber auch ohne V. 60 f. schwierig: Hera nirgends ältestes Kind d. Kronos, allenfalls älteste T. bei Reihenfolge nach Wiederausstoßen (vgl. West zu Th. 454); mit V. 60 f. „senior in dignity" (Leaf z. St.), *γενεῇ* „vermöge meiner Abkunft" (Ameis-H. z. St., vgl. Ariston. in sch. *Δ* 59a), nicht 'Alter' (anders oben s.v.) *ν* 142 (Zeus zu Pos.:) „*οὔ τί σ' ἀτιμάζουσι θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εἴη* ' *-τατον καὶ ἄριστον ἀτιμίῃσιν ἰάλλειν*", *le plus respectable* (Mazon, vgl. Cauer, Grundfragen 178 A.37: = *τιμιώτατον*), Pos. ist nirgends ältester S. des Kronos (entweder Zeus, od. [Th. 455] Hades), unwahrsch. auch, daß Zeus hier 'von sich absieht' (anders s.v. *Ποσειδάων* B5c, Ameis-H. u. Stanford z. St., vgl. o. I 1296,8 ff), er spricht für die (= alle) Götter Th. 777 *ἔνθα* (in der Unterwelt) *δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι*, ' *δεινὴ Στύξ, θυγάτηρ ... Ὠκεανοῖο* ' *-τάτη*, eher 'ehrwürdigste' als 'älteste' (anders West z. St.), vgl. V. 349 ff.: Styx in Auf-

zählung die letzte (jüngste?), aber *προφερέστατη* (V.361) **2aγ** unklar, ob auf Alter od. Würde bez. Sc.260 (Schildbeschreibg.) *Κλωθὼ καὶ Λάχεσίς σφιν* (gefallenen Kämpfern) *ἐφέστασαν· ἡ μὲν ὑφήσσων ' Ἄτροπος οὔ τι πέλεν μεγάλῃ θεός, ἀλλ' ἄρα ἥ γε ' τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν -τάτη τε* (V.258–263 interpol., cf. Russo ad l.) **2b** *-ιστος* h.30,2 *Γαῖαν παμμήτειραν ἀείσομαι ἠϋθέμεθλον ' -ην*, eher elat. *sehr würdig* od. *uralt* (Càssola z.St.; vgl. *παμμήτειραν*) als 'die älteste' C.P.de Putter-M.Schmidt

Πρέσβων [1ᵉ] PN (zur Wortbildg. Fraenkel, IF 28, 1911, 249; Scheftelowitz, IF 33, 1913/14, 156) S. des Phrixos Epim.fr.12 Diels (Prosaref.), weiteres (Vbd. zu Orchomenos u.a.) bei v.Geisau, RE XXII,2 (1954), 1838f. V.Langholf

πρέω s. *πρήθω*

πρήθω, ἔπρεσε [19ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 1ᵉ] **E** Wz. uridg., s. LIV² 489; im fgrE mit Suff. *-θω*, s. Risch §101; att. redupl. *πίμπρημι*, vgl. *πλήθω* nb. *πίμπλημι*; *πληθ-* statt *πρηθ-* manchmal v.l. (Arist.; *B*415, *I*242, umgekehrt *Y*471); *ἔπρεσε* Th.856 „artificielle ou fautive", s. Chantraine, Dict. 902. – Abl.: *εὔπρηστος, πρηστήρ*

F Präs.st. *ἐνέ-θον* 1 Fut. ⸢*ἐνι-σει*⸣ 1; ⸢ ⸣*ν* 2, *ἐμ-σειν* 1 Aor. *ἔ-σεν* 1, *-σε(ν)* 3, *ἔπρεσε* 1ᴴ, *ἐνέ-σεν* 2; ⸢*ἐνι-σω*⸣ 1, ⸢ ⸣*σι* 1; *-σαι* 1, *ἐνι-σαι* 4; *ἀνα-σας* 2, *-σαντες* 2

M (nur in 1a Stamm im longum) **1** zweis. **1a** [⏑̄] *-σε Π*350, *-εν* inc. sed.fr.12,1 p.108 Dav. **1b** [–̄] *ἐν δ' ἄνεμος -σεν A*481; *-σαι δὲ πυρὸς B*415; *ἐμ-σειν I*242; *δάκρυ' ἀνα--σας I*433, *β*81; ⸢*νῆας ἐνι-σαι*⸣*/ειν N*319, *O*702 [–̄] *πυρὶ* ⸢ ⸣*/ω Ξ*47 ≅ *Θ*182 [–̄] ⸢ ⸣*/ει* (*πυρὶ κηλέῳ*) *O*507, *Θ*235; *ἐνι-σαι/σειν πυρὶ νῆας*⁺ *O*417, *M*198 **2** dreis. **2a** [⏑⏑] *ἔπρεσε* Th.856 **2b** [–̄⏑] *ἐν δὲ πυρὶ -σαντες H*429 = 432ⁱⁿ·; *νῆας ἐνι-σωσι Π*82 **2c** [⏑̄–̄] *ἔ-σεν δ' ἄνεμος β*427 [–̄–̄] ⸢*ἐνέ-σεν πυρὶ κηλέῳ*⸣ *νῆας Θ*217 [⏑̄–̄] *νῆας* ⸢ ⸣ *X*374; *ἐνέ-θον μέγα ἄστυ I*589

Σχ sch.min. P.Cair.Masp.67331 zu *B*415: *πρῆσαι· φ[λέξαι*, sch.D *B*415: *ἐμπρῆσαι. καῦσαι, A*481: *-σεν· ἐνέ-σεν. ἐ*⸢*φύσησε*⸣ (vgl. sch.min. P.Oxy.3238 z.St.), *Π*350: *-σε· ἐξε*⸢ ⸣. *μετὰ πνεύματος ἐξέδωκεν, I*433: *ἀνα-σας· ἀναφυσήσας. ἢ ἀθρόον ἀναβαλών*, 589: *ἐνέ-θον· ἐνεπύριζον. ἔκαιον*, sch.Barn. *β*81: *δάκρυ' ἀνα-σας· δακρύων πλῆθος προέμενος*, 427: *ἔμ-σεν δ' ἄνεμος· πνεῦμα ἐπλήρωσεν. ἐκόλπωσεν. ἐφύσησεν. ὅθεν καὶ ὁ πρηστήρ*

L [1]Buttmann, Lexil. 105ff.; [2]Troxler, Sprache Hesiods 85 (zu Th.856); [3]Graz, Feu 44. (andere Verben aus Wortf. m. *πυρί/ός*) 223–233. 120f. (zu *πυρὶ κηλέῳ*), 249ff. (Wortf.); [4]Fehling, Wiederholungsfiguren 155

B (*durch Blasen*?) *expandieren machen:* einers. *schwellen, sprühen/spritzen lassen* (Obj. *ἱστίον; αἷμα, δάκρυα; μένος entfachen*), anderers. feste Körper *in Brand, in Flammen setzen* (Obj. *κεφαλάς, νεκρούς, ἄστυ, θύρετρα, νῆα*[*ς*]; hier meist m. Zusatz *πυρί/ός* [fig.etym. lt. L⁴], zum part.Gen. s. Schwyzer II 111); einschl. *A*481 (in II3: *ἄνεμος*) ≅ *β*427 (I3) u. inc. sed.fr. in I(?) immer pers. (männl.) Agens; *in Brand setzen* (insgesamt 17×, nie in Od.: was inhaltl. begründet ist lt. Hainsworth, JHS 78, 1958, 49–56, bes. 56 A.25), 12× von den gr. Schiffen durch Hektor od. die Tr. (das Feuer wird, u.a. *O*597f. 743f., durch Hereinwerfen einer Fackel entzündet); sonst nur von Priam.' *θύρετρα* (*B*415), von der Stadt der Aitoler (*I*589), vom Leichenverbrennen (*H*429. 432) u. von den Köpfen des Typhon (Th.856); alle Stt., die anderers. von *blasen* handeln, sind in Erz., was auf eine altertümlichere Bed. hinweisen könnte; Versuche, die beiden Hauptbed. zu vereinigen: mögl. Grundbed. (L³, vgl. Ameis-H. zu *B*415) *jaillir* über 'herausschlagen von Flammen' zu *anzünden, verbrennen;* L¹ aber gg. Vereinigung (vgl. auch Passow, Ebeling s.v. *πρήθω*); für eine urspr. Bed. (Expansionsbegriff, Ausdehnung?) spricht auch die Ähnlichk. (des Geräusches) vom blasenden Wind u. vom brennenden Feuer (*ἰωήν Π*127, *Λ*308, vgl. *ἀυτμή* vom Wind u. vom Feuer / Gluthauch sowie *ἴκελοι πυρὶ ἠὲ θυέλλῃ* vom herankommenden Kyknos u. Ares Sc.345; nach L³ ist Gebr. *π.* + *πυρί* weiter entfernt von Grundbed. als *π.* + *πυρός*. – Wortf.: s. zu *δαίω*

I Simplex trans.; nur Aor.; immer pers. (männl.) Agens; Obj. (Patiens) *θύρετρα, τό* (sc. *αἷμα*), *ἱστίον, ἀλκήν* **I1** ⸢*in Brand setzen*, *B*415 (Ag.:) „(*μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι*) *πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον ' αἰθαλόεν, -σαι* (*πλῆσαι* v.l., sic Kirk ad l.) *δὲ πυρὸς δηΐοιο θύρετρα*", Allit. *πρ-* (öfter in II), zum Part. *πυρός* vgl. *I*242 u. *Π*82; Bed. ⸢ ⸣ sonst in II1 u. II3; vgl. formal *Z*331 u. semantisch *Y*316f. **I2** *sprühen, spritzen Π*350 (Idom. trifft Erymas) *ἐκ δ' ἐτίναχθεν ὀδόντες, ἐνέπλησθεν*(!) *δέ οἱ ἄμφω ' αἵματος ὀφθαλμοί· τὸ δ'* (sc. *αἷμα*) *ἀνὰ στόμα καὶ κατὰ ῥῖνας ' -σε* (*πρῆσσε, πρῆσαι* vv.ll.) *χανών er spritzte Blut* (*Blut schoß ihm aus* ..., vgl. *χ*18 *αὐλὸς παχὺς αἵματος*), vgl. *ἀναπρήθω* (II.2) **I3** *schwellen lassen, blähen* Subj. Wind *β*427 *ἔλκον δ' ἱστία ... βοεῦσιν. ' ἔπρεσεν* (*ἐνπρηθσεν* Knight) *δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα ' στείρῃ ... ἴαχε* (≅ *A*481 in II3) **I4** *einblasen* inc. sed.fr.12,1 p.108 Dav. *-σεν ἐνὶ στήθεσφιν ἐρισθενέος Διὸς ἀλκὴν ' ⸢γνωμέναι*⸣, „obscure passage ... 'blew' or 'burned' ... synt. of ⸢ ⸣ is unclear" (de Lacy, Corp.Med.Gr. V4, 1.2 S.636 zu P.180), vgl. (*P*456) *ἐνέπνευσεν μένος*, aber auch (*P*212. 499) *πλῆσθεν*(!) *μέλε' ἀλκῆς*

II Kompos. trans.; außer (nur in II3) Impf. *I*589 u. 4× Fut. (*Θ*235, *I*242, *M*198, *O*702) immer Aor.; 4× DSV (Th.856, *A*481, *H*429. 432); mit Obj. *δάκρυ*(*α*) (II2) u. *ἱστίον* (II3), sonst *κεφαλάς* (II1), *νεκρούς, ἄστυ, νῆα*(*ς*) (II3) **II1** *ἀμφι-* *verbrennen* Th.856 (Zeus trifft Typhon) *ἀμφὶ δὲ πάσας ' ἔπρεσε* (*ἔπρεε* v.l., *πρῆσεν, ἔπρη* ci.) *θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου, ἀμφί* DSV, od. viell. adv. (so West z.St.) 'ringsherum'? (vgl. *ι*389)

II2 *ἀνα-* (nur Ptz. im Enjb., formelh.) in Tränen *ausbrechen* (vgl. *δάκρυ χέων* u.a. s.v. *ὀχθῆσαι* B Wortf.) *I*433 *ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ ' ⸢δάκρυ' ἀνα-σας*⸣ (*ἀναπλήσας* v.l.)· *περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν ἐπιδεύεν* (*ἐπιδεύεν* v.l.) *ἀνα-σας ἐν δὲ πόνοιο

‹ ›αι μενεαίνει;" 702 (*Τρωσὶν δ' ἔλπετο θυμὸς*) ‹ ›σειν *κτενέειν θ' ἥρωας Ἀχαιούς* – *νῆα(ς)* + *πυρί* (vgl. *I* 653, Sc. 18; zum Dat. s. L³ 233): *Θ* 182 (Hektor zu den Tr.n:) „*ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἔπι ... γένωμαι, ' μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω, ' ὡς ‹πυρὶ νῆα›ς ἐνι-σω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς ' Ἀργείους*" ≅ *Ξ* 47 (*ἐνι-σαι*) *M* 198 *μέμασαν δὲ μάλιστα ' τεῖχός τε ῥήξειν καὶ ἐνι-σειν* (*-σαι* v.l.) ‹ ›ς *O* 417 (*μιῆς περὶ νηὸς*) *οὐδὲ δύναντο ' οὔθ' ὁ* (Hektor) *τὸν ἐξελάσαι καὶ ἐνι-σαι* ‹ › (*νῆας* v.l.) *' οὔθ' ὁ* (Aias) *τὸν ἅψ ὤσασθαι* (vgl. *I* 653 *σμῦξαι πυρὶ νῆας* u. Sc. 18 *καταφλέγξαι*) *Θ* 217 (Hektor drängt die Gr.) *καί νύ κ' ἐνέ-σεν* (*κεν ἔ-σεν* v.l.) *‹πυρὶ κηλέῳ› νῆας ἐΐσας, ' εἰ μὴ κτλ.* *Θ* 235 (Ag.:) „*νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν ' Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνι-σει* ‹ ›", zur Authentizität des V. s. u.a. Kirk, Iliad z.St. *X* 374 (Worte nb. dem getöteten Gegner:) „*μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι ' Ἕκτωρ ἢ ὅτε νῆας ἐνέ-σεν* (*ἐνέ-θεν* v.l.) ‹ ›" – *νῆας* + *πυρός* (quasi partitive > gen. of material [Monro, H.Gr. 146], s. Schwyzer II 111, vgl. L³ 231): *I* 242 (Od. zu Ach.:) „*στεῦται γὰρ* (Hektor) *νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα ' αὐτάς τ' ἐμ-σειν* (*ἐμπλήσειν* Arist.) *μαλεροῦ πυρός*" *Π* 82 (Ach. zu Patr.:) „*ἔμπεσ' ἐπικρατέως, μὴ δὴ πυρὸς αἰθομένοιο ' νῆας ἐνι-σωσι* (Tr.)"

D v.l. *M* 90 (= 198), *Y* 471; ci. Hes. fr. 302, 11

C. P. de Putter

πρηκτήρ [1ⁱ, 1ᵉ] E nom. ag. zu *πρήσσω* (s.d.), 'Macher', m. Konnot. eines zielgerichteten Tuns; vgl. Benveniste, Noms d'agent 47; zum Suff. Risch 28 ff.; *ἄπρηκτος* Bd. I Sp. 1114

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2381 zu *θ* 162: *πλευστικοὶ ἀπὸ τοῦ π[ράττειν καὶ πε]ρᾶν τὴν θάλασσαν*, sch. D *I* 443: *ἀντὶ τοῦ διδάσκαλον ἐσόμενον λόγων ὧν δεῖ λέγειν, καὶ [ῥήτορα δραστικῶν] ἔργων ἃ δεῖ πράσσειν*

L [1]H. Knorringa, Emporos, Amsterdam 1926, 7; [2]M. Noé, Phoinix, Ilias u. Homer, Leipzig 1940, 25 f.; [3]Bravo, DHA 3, 1977, 33 f. u. 38 f.; [4]A. Mele, Il commercio greco arcaico, Neapel 1979, 58 f.; [5]Wickert-Micknat, Unfreiheit 101 A. 56⁺; [6]Bravo, DHA 10, 1984, 99–103, 130 f., 138 f.; [7]Mele, DHA 12, 1986, 71 ff.; [8]Kopcke, Arch. Hom. M 123 ff.; [9]É. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 69; [10]P. Schubert, Noms d'agent et invective, Göttingen 2000 (Hypomn. 133), 77 f.; [11]C. M. Reed, Maritime Traders in the Ancient Gr. World, Cambridge 2003, 66 ff.

B Grundbed. *Macher* (s. E) in d. Il. greifbar, in d. Od. zum *Geschäftemacher* spezialisiert (ähnl. *πρῆξις* [s.d.] z.B. in *Ω* 524 / *γ* 72. 82; L⁹); vgl. *δρηστήρ* u. *ἔμπορος* Bd. II Sp. 348 u. 568; Struck, Bedeutungslehre 25 1 *Vollbringer (von Taten)* *I* 443 (Phoinix zu Ach.:) „*τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, ' μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι -ῆρά τε ἔργων*", zum Verstyp vgl. z.B. *π* 242; weitere Beispiele für d. Begriffspaar „Geist / Leib" s. L² u. Griffin, Iliad IX z.St. 2 seefahrender *Händler* *θ* 162 (Euryalos schmäht Od.:) „*ὅς θ' ἅμα νηῒ πολυκλήϊδι θαμίζων, ' ἀρχὸς ναυτάων, οἵ τε -ῆρες ἔασι, ' φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ἦσιν ὁδαίων ' κερδέων θ' ἁρπαλέων· οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας*", Interpr. der St. und zum Seehandel in archaischer Zt. s. L¹, L³ 33 f., L⁸·¹⁰; zum soz. Status der *π.* (Unfreie / Nichtadlige / Adlige) s. L⁶ (in Auseinandersetzg. m. L⁴); zur Verachtg. d. Handels durch d. Aristokratie als nicht standesgemäß vgl. Odyssey zu *θ* 161–4 u. L⁸ 124; auch Plu. Sol. 2

G. Markwald

πρηνής [17ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ] E < **pr̥-h₂n-*, see Fritz, HS 109, 1996, 13; see also Myc. *pu-wa-ne*. – Deriv.: *κατα-*, *προπρηνής* F *-ής* 13; *-έα* 2; *-έες* 3, *-εῖς* 1; *-ές* 1

M 1 disyll. 1a [-⏑] *-ὴς* (*δ'*) *ἐν κονίῃσι(ν)* *Z* 43, Sc. 365; *-ής* *M* 396 1b [-⏑] *ἤριπε ‹δὲ -ής› E* 58, *χ* 296; ‹ ›/*εῖς* *ε* 374, *Λ* 179; *-ές* *B* 414 [-⏑] *δὲ -ής* *Ω* 11 [-⏑] *ὁ δὲ / δ' ἄρα ‹-ὴς ἐπὶ› γαίῃ / νεκρῷ* *Π* 310, *Φ* 118, *Π* 413 ≅ 579; ‹ › *νεκρῷ* *P* 300; *ὁ δ' ἄρα -ής* *O* 543 2 trisyll. [⏑⏑] *-έα* *Z* 307, *Ψ* 25; *-έες ἐν κονίῃσι(ν)* *B* 418, *Δ* 544; *-έες* *Π* 379

Σχ sch. D: glossed *B* 418, *Δ* 544, *E* 58, *Z* 43 w. *ἐπὶ στόμα* and/or *ἐπὶ πρόσωπον*, *Δ* 544: *ἀπὸ τοῦ πρόσω νενευκέναι*; sch. min. P. Vindob. Gr. inv. 39940 to *O* 543: *ἐπὶ* [ ]´π[*ρόσωπον*] L Leumann, Hom. Wört. 77 f.

B *face first, face down*, of pers. (1) or metaph. (2); predic. w. verbs of falling et sim. ([*ἐκ/κατα*]*πίπτω* 10×, *ἤριπε* 2×, *ἐξεκυλίσθη* *Z* 43, *ἐλιάσθη* *O* 543; *κατὰ ... βαλέειν* *B* 414), *τείνω / τανύω* (*Δ* 544, *Ψ* 25), (*κατά*)*κεῖμαι* (*Φ* 118 [+ *ταθείς*], *Ω* 11); otherwise only *B* 418 (agreeing w. subj. of trans. verb). – W d f l d.: *προπρηνής*, see also *καταπρηνής*; opp. *ὕπτιος* 1 lit. of pers. 1a of warrior(s; Ares Sc. 365) in battle *Z* 307 *αὐτὸν ' -έα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων* *M* 396 *ἑσπόμενος πέσε δουρὶ ' -ής* *Π* 310 *‹-ὴς ἐπὶ γαίῃ ' κάππεσ'›* 413 ‹ ›εν ≅ 579 (*‹ἐπὶ νεκρῷ›*) *P* 300 *πέσε -ὴς* ‹ › Sc. 365 *-ὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν* *E* 58 *‹ἤριπε δὲ -ής›* *χ* 296 ‹ › *χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ* *Λ* 179 *πολλοὶ δὲ -εῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων ' Ἀτρείδεω ὑπὸ χερσί* *Π* 379 *ὑπὸ δ' ἄξοσι* (of Patr.) *φῶτες ἔπιπτον ' -έες ἐξ ὀχέων* *Z* 43 *ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη ' -ὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα* *O* 543 (*αἰχμὴ στέρνοιο διέσσυτο*) *ὁ δ' ἄρα -ὴς ἐλιάσθη* *B* 418 *πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν* (Hector) *ἑταῖροι ' ‹-έες ἐν κονίῃσι›ν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν* *Δ* 544 ‹ › ... *τέταντο* *Ψ* 25 (*Ἕκτορα*) *ἀεικέα μήδετο ἔργα, ' -έα πὰρ λεχέεσσι Μενοιτιάδαο τανύσσας ' ἐν κονίῃς* *Φ* 118 *-ὴς ἐπὶ γαίῃ ' κεῖτο ταθείς* 1b in non-martial context *Ω* 11 *ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρὰς κατακείμενος, ἄλλοτε δ' αὖτε ' ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ -ής* *ε* 374 *-ὴς ἀλὶ κάππεσε (threw himself), χεῖρε πετάσσας, ' νηχέμεναι μεμαώς* 2 metaph. of built structure, *headlong, in headlong ruin* *B* 414 (*μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι*) *πρίν με κατὰ -ὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον*

D Mer. fr. 4,4 K.-M. (= Suppl. Hell. 903A, 16) *πρη[[μ]]νη[* (*πρημνη[*, my puncto deletum, pap.) v.l. *E* 294 (P. Bodmer I). 540

J. N. O'Sullivan

Πρηξιδίκη [1ᵉ] E 'Vollstreckerin d. Rechts u. Bestrafer in' (L² Sp. 1753, 39 ff.)

L [1]Stoessl, RE XVIII,3 (1949) Sp. 890 f.; [2]van der Kolf, RE XXII,2 (1954) Sp. 1751–60; [3]Huxley, GRBS 5, 1964, 29–33

B Frau des Tremiles, des Eponymos Lykiens; ihre Söhne sind Tlos, Pinaros u. Kragos, Eponyme lykischer Städte; sonstige geneal. Daten undeutl., da das Pan.-Fr. mehrere Deutungen zuläßt od. verdorben ist Pan. fr. 18,2 p. 124 Dav. (= fr. 23,2 p. 183 Ber.) *ἔνθα δ' ἔναιε μέγας Τρεμίλης καὶ ἔγημε θύγατρα* (*γυναῖκα, δάμαρτα, ὁ' ἤγαγε κούρην* cii.) <' PN⁸ (vgl. *α* 72)> ' *νύμφην Ὠγυγίην* (vgl. *α* 85/6), *ἣν -ην* (*Πρηξ.* ci., *Πραξ.* codd.) *καλέουσιν, ' Σίβρῳ ἐπ' ἀργυρέῳ ποταμῷ περιδινήεντι* (ci., *παρὰ δινήεντι* codd.). – Deutungsversuche L¹, L² (bes. Sp. 1757–60), L³

G. Markwald

Πρηξιθέη s. *Πραξιθέα*

πρῆξις [1ⁱ, 5ᵒ, 2ʰ] M [⏑⏑] *ἀλλ' ‹οὐ γάρ τις -ις› κ* 202 = 568 [⏑–] *-ις γ* 82 [-⏑] ‹ › *Ω* 524; *-ιν γ* 72 = *ι* 253 = h. Ap. 453. 397 **Σχ** sch. Barn. *κ* 568: *ἡ πρᾶξις*

L Porzig, Satzinhalte 195; A. Mele, Il commercio greco arcaico. Prexis ed emporie, Napoli 1979, 58 f. and DHA 12, 1986, 71 ff.; Bravo, DHA 10, 1984, 105. 129 ff.

B (from *πρήσσω*:) *affair, business, commerce* (1), *accomplishment, result, outcome* (2), corresponding to *πρήσσω* B 1. 2 and *πρηκτήρ* B 2 and 1 (qq.v.). – Deriv.: *Πρηξιδίκη* 1

business (in connection w. motion, cf. *πρήσσω* B1 and *πρηκτήρ* B2), 1× subj., 4× obj. of prep., dir.sp. exc. h.Ap.397; adjs. in *γ* 82. — W d f 1 d.: *κέρδος, χρεῖος; ἄνυσις, τέλος (some certain) business*: *γ* 72 (Nestor to Tel. and Mentor-Ath.:) „*πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;* ' *ἤ τι κατὰ -ιν ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε* ' *οἷά τε λῃϊστῆρες* ...;" (suspexit Arist.) = *ι* 253 (Cyclops to Od. and companions [ath. Ar.Byz.]) = h.Ap.453 (Ap. to Cretan merchants) *affair, matter*: *γ* 82 (Tel. responds:) „*ἐξ Ἰθάκης Ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν*· ' *-ις δ' ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύω.* ' *πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤν που ἀκούσω*" clearly *commerce* (in a certain place): h.Ap.397 *οἱ* (Cretans) *μὲν ἐπὶ -ιν καὶ χρήματα νηῒ μελαίνῃ* ' *ἐς Πύλον* (*ἔπλεον*), Wickert-Micknat, Unfreiheit 108f. w. n.82: „diese Bed. im Hymnos erreicht (w. lit.)", see Mele and Bravo in L 2 no *(good) result, profit*, formulaic aphorism in dir.sp. and Od.'s narr., evaluating weeping: *Ω* 524 (Ach. to Priam: „be seated,) *ἄλγεα δ' ἔμπης* ' *ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ*· ' ⟨*οὐ γάρ τις -ις*⟩ *πέλεται κρυεροῖο γόοιο*· ' *ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι* ' *ζώειν ἀχνυμένοις*" *κ* 202 *κλαῖον* (the companions) *δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες*· ' *ἀλλ'* ⟨ ⟩ *ἐγίνετο μυρομένοισιν* (v. om. aliquot) = 568, see Heubeck, Odyssey on 202 and cf. *δ* 544 (*ἄνυσις* vol. I 960,5ff.)

W. Beck

πρήσσω [13ⁱ, 13ᵒ, 1ᴴ, 4ʰ, 1ᵉ] E < *prā-*, cogn. w. *περάω* etc.; perh. denom. (Chantraine, Dict. 935); *-σσ-* not Euboean: Cassio in Euboica, M.Bats, B.d'Agostino (edd.), Napoli 1998, 15f. — Deriv.: *ἄπρηκτος, πρηκτήρ, πρῆξις*

F *-σσει* 2, *-σσουσιν* 2; *διέ-σσον* 1st p. sg. 1, 3rd pl. 3; *-σσεσκον* 1; *-σσῃσιν* 1, *-σσωμεν* 3, *δια-σσωσι* 1; *δια-σσοντα* 1, *-σσοντε* 2, *-σσοντες* 1, *-σσουσα* 2, *δια-σσουσα* 2; *-ξεις* 2, *-ξει* 1; *ἔ-ξας* 1; *δια-ξαιμι* 1; *-ξαι* 3; masc. *-ξαντα* 1; ntr. *πραχθεῖσιν* 1ᵉ

M 1 disyll. [⏑̣–] ⟨*-ξαι δ'*⟩ *ἔμπης οὔ τι δυνήσεαι*⁺ *A* 562, *β* 191, ⟨ ⟩ *π* 88 [–⏑̣] (*τι*) *-ξεις Ω* 550, Op.402; *ἔτι -ξει τ* 324 [–⏑̣] *οὔ τι -σσει Λ* 552 = *P* 661 2 trisyll. 2a [–⏑̣⏑] *οὔ τι δια-ξαιμι ξ* 197 [–⏑̣⏑] *δια-σοῦσα*⁺ ⟨*κέλευθον*⟩ *A* 483 = *β* 429. 213, h.Merc.200; *ῥίμφα -σσοντε*⁺ ⟨ ⟩ *Ξ* 282, *Ψ* 501, *ν* 83, h.Ven.67; *-σσουσα* ⟨ ⟩ h.Ap.421; *ἵνα / ὄφρα -σσωμεν*⁺ *ὁδοῖο Ω* 264, *γ* 476, *ο* 219 / 47; *ὁδὸν -σσουσιν ὁδῖται* h.Merc.203; *-σσεσκον θ* 259; *-σσοντες ι* 491; *-ξαντα γ* 60; *πραχθεῖσιν* Cert. p.40,14 2b [⏑̣–⏑̣] *ἔ-ξας Σ* 357 [⏑̣–⏑̣] *δ' ὦκα* ⟨*διέ-σσον*⟩ *πεδίοιο B* 785 = *Γ* 14, *Ψ* 364; ⟨ ⟩ *I* 326

Σχ 1 simplex sch.min. P.Amh.18 on *ο* 219: *-σσωμεν*· *ἀνύωμεν*, sch.D *Σ* 357: *ἀντὶ τοῦ ἐξετέλεσας δὴ καὶ ἤνυσας ὃ ἠβουλήθης*, sch.Barn. *γ* 476: *-σσῃσιν ὁδοῖο*· *πορεύηται εἰς τὴν ὁδόν*, *θ* 259: *ἔπραττον. ὑπηρέτουν*, *ι* 491: *διαπερῶντες*, *ο* 47 *περάσωμεν* 2 *δια-* sch.min. P.Oxy.3238 on *A* 483: *δια-σσουσα*· *διαπέρυσα*, sch.D *B* 785: *διεπέρων*, *Γ* 14: ⟨*διήνυον*⟩, *I* 326: ⟨ ⟩. *διετέλουν*, sch.Barn. *β* 213: *διαπερῶσι*, *ξ* 197: *διέλθοιμι*

L R.Thomas, Zur hist. Entwicklg. d. Metaph. im Gr., Diss. Erlangen 1891, 8. 84ff.; Mutzbauer, Tempuslehre II 73f.; Snell, Ph. 85, 1930, 152f. = Ges. Schr. 26ff.; O.Becker, Das Bild des Weges (H.Einzelschr. 4), Berlin 1937, 18. 23ff. 34. 52ff. 68

B *pass (over / through / on), traverse* (1), *achieve, effect* (2), always intentional (cf. *κατὰ πρῆξιν γ* 72+ contrasted w. *μαψιδίως ἀλάλησθε*, Porzig, Satzinhalte 195); for sem. development. see L; 16× dir.sp. + 1× (*ι* 491 in 1b) in Od.'s narr.; 9× *δια-* (app. equivalent to simplex, cf. *ἄνυμαι* B introd.); other advs.: *ὦκα* 3× (1aα), *ῥίμφα* 4×, *ἔνθα καὶ ἔνθα β* 213 (1aβ), acc. of ext. *ι* 491 (1b), *ἔνθάδε τ* 324, *ῥηϊδίως εἰς ἐνιαυτόν ρ* 197 (2a), *ἐΰ θ* 259 (2b); w. gen. and acc., w. obj.cl. *γ* 60 (2b), ⟨compl. ptc., w. acc. obj. *ξ* 197 (2a), *Σ* 357 (2b), otherwise w. ⟨ ⟩ *I* 326 (1b); temp. obj. *I* 326, temp. ref. *ξ* 197; no middle, pass. 1× in Cert. — W d f 1 d.: see *ἄνυμαι* (vol. I 958f. w. comparisons w. *π.*), further (1) *βαίνω, εἶμι, πλέω*, (2) *κραιαίνω, τελέω* and *ἀτελ-* 1 forward motion of pers. / ships w. expl. rel. to field, path, course 1a formulaic VE, w. *ὁδοῖο, πεδίοιο, κέλευθον* in metr. supplementation dep. on verb form; pres.stem 1aα w. gen. (see Chantraine, Gr.h. II 58) subjunct. w. *ὁδοῖο* in final cl. in dir.sp., ref. to beginning of travel *be on (start to pass on) our way*; see *ὁδός* B2cβ, West on Op.579 simplex: *γ* 476 (Nestor:) „*παῖδες ἐμοί, ἄγε Τηλεμάχῳ ... ἵππους* ' *ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ' ἄγοντες, ἵνα -σσῃσιν ὁδοῖο*", app. abbrev. of instances w. *δια-* (cf. *ποιητός* B introd.), for diametr. opp. view see Zsilka, AAntHung 12, 1964, 33. 36 *Ω* 264 (Priam to sons:) „*οὐκ ἄν δή μοι ἅμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα,* ' *ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα* ⟨*-σσωμεν ὁδοῖο*⟩ (sc. to Ach.);", cf. h.Merc.203 in b *ο* 47 (Tel. to Peisistr.:) „*ἵππους* ' *ζεῦξον ὑφ' ἅρματ' ἄγων, ὄφρα* ⟨ ⟩" 219 (Tel. to companions:) „*ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε',* *ἑταῖροι, νηῒ μελαίνῃ,* ' *αὐτοί τ' ἀμβαίνωμεν, ἵνα* ⟨ ⟩" ‖ **δια-**, impf. ind. in narr. *were passing over*, see *πεδίον* vol.III 1088,33ff. 1089,27ff. and Chantraine, Gr.h. II 58 (*πεδίοιο* has most instances of this gen.): *B* 785 *τῶν* (the Grs.) *ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα* ' *ἐρχομένων*· *μάλα δ'* ⟨*ὦκα διέ-σσον πεδίοιο*⟩ = *Γ* 14 (*τῶν* [the armies] *ὑπὸ ποσσὶ κονίσαλος ὄρνυτ' ἀελλὴς* ') *Ψ* 364 (they drove their horses) *ἐσσυμένως*· *οἱ δ'* ⟨ ⟩ ' *νόσφι νεῶν ταχέως*· *ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη* ' *ἵστατ' ἀειρομένη ὥς τε νέφος ἠὲ θύελλα* 1aβ w. acc. *κέλευθον*, ptc. exc. *ν* 83 (ind.) and *β* 213 (subj.), usu. w. mention of arrival simplex: *Ξ* 282 *τὼ* (Hera and Hypnos) *βήτην Λήμνου τε καὶ Ἴμβρου ἄστυ λιπόντε* ' *ἠέρα ἐσσαμένω* ⟨*ῥίμφα -σσοντε κέλευθον*⟩. ' *Ἴδην δ' ἱκέσθην κτλ.*, cf. h.Cer.380 (*ἄνυμαι* vol. I 959,6ff.) *Ψ* 501 *οἱ δέ οἱ* (Diom.) *ἵπποι* ' *ὑψόσ' ἀειρέσθην* ⟨ ⟩. ' *αἰεὶ δ' ἡνίοχον κονίης ῥαθάμιγγες ἔβαλλον* h.Ven.67 *σεύατ'* (Aphr.) *ἐπὶ Τροίης* ... ' *ὕψι μετὰ νέφεσιν ῥίμφα* ⟨*-σσουσα κέλευθον*⟩. ' *Ἴδην δ' ἵκανεν κτλ.* h.Ap.421 *παρὲκ Πελοπόννησον* ... *ἔχουσα* (Cretan ship) ' *ἤϊ' ὁδόν, πνοιῇ δὲ ... Ἀπόλλων* ' *ῥηϊδίως ἴθυν'*· *ἡ δὲ* ⟨ ⟩ ' *Ἀρήνην ἵκανε κτλ.* — *ν* 83 *ἡ δ'* (Phaeacian ship), *ὥς τ' ἐν πεδίῳ ... ἵπποι,* ' ... *ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῇσιν ...* ' *ὑψόσ' ἀειρόμενοι ῥίμφα -σσουσι* (*δια-* v.l.) *κέλευθον,* ' *ὥς ἄρα τῆς πρύμνη* (*ἀείρετο*) ‖ **δια-**, 2× dir.sp.: *A* 483 ⟨*ἀμφὶ δὲ κῦμα* ' *στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε νηὸς ἰούσης*· ' *ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα δια-σσουσα κέλευθον*⟩ (*ἵκοντο κατὰ στρατὸν Ἀχαιῶν*) *β* 429 ⟨ ⟩ (*γ* 4f. arrival at Pylos) h.Merc.200 (Ap.:) „*εἰπὲ γεραιὲ ... εἴ που ὄπωπας* ' *ἀνέρα ταῖσδ' ἐπὶ βουσὶ δια-σσοντα* ⟨*κέλευθον*⟩" (answer in b below) — *β* 213 (Tel. to Ithacans:) „*μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,* ' *οἵ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα δια-σσωσι* ⟨ ⟩. ' *εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον*" 1b non-formulaic, w. acc., 1× temp. (*δια-*), dir.sp. and Od.'s narr. *ι* 491 (Od.: „after being washed back to the island we rowed away) *ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἅλα -σσοντες* (*πλή-* Rhianus) *ἀπῆμεν*, (cf. v.473) ' *καὶ τότε δὴ Κύκλωπα προσηύδων*", cf. *δ* 357 (vol. I 958,72ff.), *ο* 294 (ib. 959,11ff.) h.Merc.203 (old man to Ap.:) „*ἀργαλέον μὲν δσ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτο* ' *πάντα λέγειν*· *πολλοὶ γὰρ ὁδὸν -σσουσιν ὁδῖται*", formula-related, see *Ω* 264 etc. in aα and cf. *γ* 496 (vol. I 958,76ff.) ‖ **δια-**, temp.: *I* 326 (Ach. to Od.:) „*ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,* ' *ἤματα δ' αἱματόεντα διέ-σσον πολεμίζων*" 2 *achieve, effect* mostly neg. usu. *οὔ τι* (2× w. *δύναμαι* + inf.) w. *τι* in var. gramm. functions, also *ἀργαλέον τι* (*π* 88), cf. *ἄπρηκτος* (q.v.) and *οὐ γάρ τις πρῆξις* (*Ω* 524, *κ* 202 = 568); 2× acc. subst. (*τ* 324, Op.402), w. obj.cl. *γ* 60; *δια-* *ξ* 197 (*finish* w. adverb. *τι*) 2a neg.

pres. in sim.: *Λ* 552 *ὁ* (lion) *δὲ κρειῶν ἐρατίζων* ' *ἰθύει, ἀλλ' οὔ π -σσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες* ' *ἀντίον ἀΐσσουσι* = *P*661 fut.: *Ω* 550 (Ach. to Priam:) „*ἄνσχεο, μηδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·* ' *οὐ γάρ τι -ξεις ἀκαχήμενος υἷος ἕθεν,* ' *οὐδέ μιν ἀνστήσεις*" w. acc. subst.: *τ* 324 (Pen. to beggar-Od.:) „*τῷ δ' ἄλγιον, ὅς κεν ἐκείνων* ' *τοῦτον* (Tel.) *ἀνιάζῃ θυμοφθόρος· οὐδέ τι ἔργον* ' *ἐνθάδ' ἔτι -ξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς*" Op. 402 (*ἐργάζευ, μή ποτε*) *ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας, οἱ δ' ἀμελῶσιν.* ' *δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς τάχα τεύξεαι· ἢν δ' ἔτι λυπῇς,* ' *χρῆμα μὲν οὐ -ξεις, σὺ δ' ἑτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις,* ' *ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός* (cf. *μηδὲν ἀνύσσῃς* v. 395) aor.: *A* 562 (Zeus to Hera:) „*δαιμονίη, αἰεὶ μὲν ὄΐεαι οὐδέ σε λήθω·* ' *-ξαι δ' ἔμπης οὔ π δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ* ' *μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται*" *β* 191 (Eurym. to Halith.: „if you incite Tel.) *αὐτῷ μέν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται,* ' *-ται εἵνεκα τῶνδε·* ' *σοὶ δὲ, γέρον, θῳὴν ἐπιθήσομεν*" – *ξ* 197 (beggar-Od. to Eum.:) „*ῥηϊδίως κεν ἔπειτα καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα* ' *οὔ τι δια-ξαιμι λέγων ἐμὰ κήδεα θυμοῦ,* ' *ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα*", cf. *ρ* 517 (see vol. I 958,50 ff.) – *π* 88 (Tel. to Eum.: „I won't let the beggar go to the suitors) *μή μιν κερτομέωσιν· ἐμοὶ δ' ἄχος ἔσσεται αἰνόν.* ' *-ξαι δ' ἀργαλέον τι μετὰ πλεόνεσσιν ἐόντα* ' *ἄνδρα καὶ ἴφθιμον, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσι*" **2b** not neg., iter. and aor., ref. to actions, 2× dir. sp. and pass. ptc. in Cert. iter., obj. is pronominal subst.: *θ* 259 *αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν,* ' *δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνα εὖ -σσεσκον ἕκαστα,* ' *λείηναν δὲ χορόν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα whose job it was to arrange things* aor. action expressed by accompanying ptc.: *Σ* 357 (Zeus to Hera:) „*ἔ-ξας καὶ ἔπειτα ...* ' *ἀνστήσασ' Ἀχιλῆα ... ἦ ῥά νυ σεῖο* ' *ἐξ αὐτῆς ἐγένοντο ... Ἀχαιοί*" w. obj. cl.: *γ* 60 (Mentor-Ath. prays to Pos.:) „*δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ -ξαντα νέεσθαι,* ' *οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα ...*" ' *ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα* – pass. ptc.: Cert. p. 40,14 *πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον χρέος ἄξιόν ἐστιν;* ' *οἷς αὐτοῖς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἔπηται*

Compd.: 9× *δια-*

D inc. auct. fr. PBerol. 21123 A5 (see *πλήσσω* D); v.l. h. Merc. 205 cod. M; ci. h. Merc. 348 Pierson W. Beck

πρηστήρ [1[H]] **E** nom. ag. zu *πρήθω* (*πίμπρημι*), eigtl. 'Bläser' u. 'Brenner'; vgl. Fraenkel, Nom. ag. I 1 f. u. L[4] **Σχ** sch. Th. 846: *-ων· τῶν διαπύρων τῶν φυσικῶν* (emendatio, codd. aliter)

L [1]Aly, RhM 68, 1913, 61 f. (= 'Hesiod' 93); [2]Seippel, Typhonmythos 111 ff. u. 131 ff.; [3]Worms, H. 81, 1953, 30 u. 36 f.; [4]L. Graz, Le feu dans l'Iliade, Paris 1965, 225; [5]Hall, JHS 89, 1969, 57 ff.

B *feuriger Wirbelsturm* Th. 846 (Zeus im Kampf gg. Typhoeus:) *καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον* ' *βροντῆς τε στεροπῆς τε πυρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου* ' *-ων ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.* – Durch appos. Stellg. zu *ἀνέμων* (L[3] 30 A. 1) als 'Wind' ausgewiesen, aus Etym. (s. E) u. Zush. (vgl. *Σχ*) m. Konnot. 'Feuer'; Zuweisg. der *πρηστῆρες* als „Waffe" zu Zeus od. Typhoeus (*καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων*) ist undeutl. u. umstritten; Stellg. im Vers vor *κεραυνοῦ* spricht f. Zeus (so West z. St., vgl. *B* 780 ff. u. L[2] 131 f.); für Typhoeus L[3] 36 f., wo m. chiast. Anordng. argumentiert wird (gg. Umstellg. u. Athetese 30); zur Bed. außerhalb des frgrE s. L[2] 111 ff. u. L[5]. – Wortf.: *ἄελλα, ἄνεμος, θύελλα, φῦσα* G. Markwald

πρηΰνω [2[H], 1[h]] (Kaus. zu *πρηΰς*:) *sanft machen* i.S.v. (Wildes) *besänftigen* (2× göttl. Subj. in Vbd. m. *ῥεῖα*), (Tiere) *zähmen* (1× menschl. Subj.) Op. 797 *τετρὰς* ' *μέσσῃ· τῇ δέ τε μῆλα καὶ ... βοῦς* ' *καὶ κύνα ... καὶ οὐρῆας ...* ' *-ειν ἐπὶ χεῖρα τιθείς*, vgl. Pi. Ol. 13,85 Th. 254 *Κυμοδόκη θ', ἣ κύματ' ...* ' *πνοιάς τε ...* ' *ῥεῖα -ει*, vgl. h. 33,14 f., *μ* 168 f. h. Merc. 417 *ῥεῖα μάλ' ἐ-εν ἐκηβόλον (ἐρατὸν κιθαρίζων)*, vgl. Th. 103. – Wortf.: *δάμνημι* B I 1 a α, *εὐνάζω* (*ε* 384), *ἰαίνω* B 2, *ἵλαμαι, κατηπιόωντο, κοιμάω* B 1 b, *μειλίσσω, παύω, στόρνυμι* (*γ* 158+); s.a. *ἥμερος, κτίλος* (Hes. fr. 323), *μαλακός* B 2 b R. Führer

πρηΰς [1[h]] **E** keine. Neue Lit.: Hamp, MSS 43, 1984, 52; L 434 ff. – Abl.: *πρηΰνω* **L** Lamberterie, *-υς* I 423 ff.

B *mild, sanft* h. 8,10 (*κλῦθι*) *-ὺ καταστίλβων* (Mars) *σέλας ὑψόθεν ἐς βιότητα* ' *ἡμετέρην καὶ κάρτος ἀρήϊον* (= 3× *ρη* + 2× in V. 12), Ggs. *ὀξύ* (V. 14 bzw. *μένος ὀξέος ἠελίοιο*), vgl. *Σ* 596. – Wortf.: *ἦκα, ἤπιος, καλός* (h. Merc. 141), *λιγύ* (*δ* 567) R. Führer

πρηών s. *πρών*

Πριαμίδης [34[i]] **E** Patron. zu *Πρίαμος* m. metr. Längung der 1. Silbe, vgl. *Πουλυδάμας* m. *Πολυδάμνα*. Abl. aus primär **Πειραμίδης* (Wyatt, Metr. Lengthening 153 f. § 22.2.1 [m. Lit.]) bzw. (äol.) **Περραμίδης* (Wathelet, Traits éoliens 207. 349) unnötig

F *-ης* 14, *-αο* 2, *-εω* 1, *-ῃ* 6, *-ην* 8, *-η* 2, *-ας* 1

M [⏑⏑⏑] *-ης, πρόσθεν δ' ἔχεν ἀσπίδα πάντοσ' εἴσην* *N* 157 = 803; *-ης μὲν ἔπειτα H* 258, *N* 586; *-ης B* 817, *Δ* 490, *Z* 76; *-η E* 684, *Y* 87; *-εω Y* 77; *-ῃ M* 438, *Ξ* 365, *O* 597; *-ην Λ* 490, *Y* 408; *-ας N* 433b [⏑⏑⏑] *Ἕκτωρ -ης Θ* 216 = *Λ* 300 = *T* 204, *Θ* 356, *Λ* 295, *N* 828, *P* 449; *-αο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' εἴσην Γ* 356 = *H* 250; *Ἕκτορι -ῃ, ἄμοτον μεμαῶτες / μεμαῶτι N* 40. 80; *H* 112; *Ἕκτορα -ην, (...) μάλα περ μεμαῶτα Ξ* 375, *O* 604; *N* 316, *P* 503, *Σ* 164; *-ην Ψ* 183; vgl. Wathelet, Dict. 917 f. *Πρ* nicht positionsbildend, vgl. *Ἕκτορι/α -ῃ/ην* Enjb. nach PN: Hektor *B* 817, *M* 438, *N* 157. 803, *Ξ* 365, *O* 597, *Y* 77, Doryklos *Λ* 490, Polydoros *Y* 408

B Sohn des *Πρίαμος* (s.d. B I 1 c α) **1** *Ἕκτωρ*, der *Π.* schlechthin: *B* 817, *E* 684, *H* 112. 250. 258, *Θ* 216. 356, *Λ* 295. 300, *M* 438, *N* 40. 80. 316. 803. 828, *Ξ* 365. 375, *O* 597. 604, *P* 449. 503, *Σ* 164, *T* 204, *Y* 77, *Ψ* 183 **2** and. Söhne: *Ἀλέξανδρος (Πάρις) Γ* 356 *Ἄντιφος Δ* 490 *Δηΐφοβος N* 157 *Δόρυκλος Λ* 490 *Ἕλενος Z* 76, (ohne PN) *N* 586 *Λυκάων Y* 87 *Πολύδωρος Y* 408 – Pl.: Söhne (ohne PN) *N* 433b G. Steiner

Πρίαμος [145[i], 8[o], 1[H], 5[c]] **E** PN (L[5]; L[28] 909), primär wohl Appell. (Titel) 'Vorderster, Fürst' (L[6]); äol.-lesb. *Πέρ(ρ)αμος* < **περίαμος/πέριαμος* (L[14] 216 A. 99; L[26]; L[27]; L[30]); **p(e)ri-amo-*, aus einer idg., aber nicht näher identifizierbaren (kleinas.?) Sprache (L[8]; L[13]; L[24] 1843 Lit.; L[26]); **p,ri-* 'bei, vor, o.ä.', *-amo-* (L[20]) wohl steigerndes Suff., vgl. ON *Πέργ-η* 'Höhe' mit ON *Πέργ-αμο-ς/ν* 'höchste (Stelle)' = *πάντα τὰ ὑψηλά* (Suda) ≅ *ἐν πόλει ἄκρῃ* (*Z* 88. 297. 317, *H* 345); sowie gr. *πρόμος* 'Vorderster, Anführer', lat. *primus* 'erster' (L[26]; L[31] 2940). Zur Bed. vgl. *πέρραμος* = *βασιλεύς* (Hsch., EM), sowie für Titel als PN *Ῥῆσος* (Thraker) = 'König(?)', *Πρύτανις* (Lykier) = 'Herrscher', *Κοίρανος* (Lykier; Kreter) = 'Gebieter'; (L[6]) *Μίνως* = '(Priester)König(?)' (s.d. E). Myk. *pi-ri-ja-me-ja* bzw.]*pi-ra₂-mo*[(L[11]; L[17]; L[18]; L[19]) kaum zugehörig (L[14] 97). Abl. aus dem luwischen PN "*pa-ri-ja-mu-wa* (belegt in Kizzuwatna/Kilikien) (L[9]) = **p(a)rija-muwa* '(der) hervorragenden Mut (besitzt), o.ä.' (L[3]; L[10]; L[21] 458; L[22] 305; L[28] 910. 945; L[29]) ist auszuschließen. Für **p(a)rija-* >

**pria-* wäre Länge der 1. Silbe zu erwarten (s. aber M). Die Komponente *-muwa-* erscheint in der späteren 'gr.' Überlieferung als *-μουας, -μοας, -μυας, -μυς, -μυους/-μυης, -μυων, -μως*, aber nicht als *-μος* (L[23]), u. PN mit dieser Komponente sind nur in der südl. Hälfte Kleinasiens 'von Lydien bis Ostkilikien' (L[34]) (vgl. oben) belegt, nicht in der Troas u. ihrer Umgebung

F *-ος* 38 (39), *-ε* 2, *-(ε)* 1, *-οιο* 75 (76), *-ου* 8, *-ῳ* 15, *-ον* 13

M (L[14]277 A.62; L[28]910–917) **1** zweis.: ⏑̯[⏑⏑] *γέρον -(ε)* *Ω*669 **2** dreis.: **2a** [⏑⏑⏑̯] ⌞*καὶ -ος*⌟ *καὶ λαὸς (ἐϋμμελίω Πριάμοιο)* *Δ*47 = 165 = *Ζ*449 = [*Θ*552] = 'Homerus' fr.18,2 p.109 Dav., *Ω*28 (L[4]) **2b** [⏑⏑⏑̯] ⌞ ⌟ *Ω*282 = 674; *Δαρδανίδης/η -ος/ῳ* *Η*366, *Χ*352 / *Ν*376; *τῷ/τὸν δ' ὁ γέρων -ος* *Ν*368, *Χ*25; *-ος* *Γ*161. 261, *Η*386, *Ω*469; *-ου* *Υ*181. 306; *-ῳ μεγαλήτορι (τοῖό τε παισίν)* *Ζ*283, *Ω*117. 145; *-ῳ* *Ν*176 = *Ο*551, *Ω*37. 278. 279; *-ον* *Γ*146, *Ω*169. 336. 447 **2c** [⏑⏑⏑̯] ⌞*Δαρδανίδη*⌟*ς/ν -ος/ν* *Γ*303, *Ω*629 / *Ω*631; (⌞ ⌟) *-ε φρεσί* *Ω*171. 563; *δ' ὁ γέρων -ος* *Φ*526, *Ω*777; *-ος/ν Πριάμοιό τε παῖδες* *Α*255, *Γ*288, *Δ*31 / 35 (L[4]); *-ος μέγας* *Η*427, *Ω*477; *-ος* *Υ*182. 240, *Φ*88, *Ω*485; *ἄστυ μέγα -ου* *Β*803, *Χ*251; *πόλιν -ου* *ξ*241; *-ου πόλιν/ς* *Β*37, *χ*230; *-ῳ καὶ Τρωσί* *Β*160 ≅ 176 ≅ *Δ*173, *Β*304; *-ῳ ... τοῖό τε παισίν* *Δ*28; *-ῳ* *Ν*460; *-ον* *Ω*353 **2d** [⏑⏑⏑̯] *τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα* ⌞*γέρων -ος θεοειδής*⌟ *Ω*372. 386. 405. 552. 659; *προσέειπε* ⌞ ⌟ *Ω*217. 634; *-ος/ν θεοειδής/έα* *Ω*299. 483; *-ος τέκε παῖδας* *Χ*234, Hes. Cat. 94,23 Trav.; *-ος* *Ω*583; *Πριάμου* *Χ*478; *-ον βασιλῆα* *Ω*680; *-ον* *Γ*117, *Ε*614, *Ω*598 **2e** [⏑⏑⏑̯] *Πρίαμόν* *Υ*237 **3** viers.: **3a** [⏑⏑⏑̯⏑] *-οιο ἄνακτος* *Μ*11 **3b** [⏑⏑⏑̯⏑] *παῖδες / γαμβροὶ κοιμῶντο -οιο ... ἀλόχοισι(ν)* *Ζ*246. 250; *υἱάσι δὲ -οιο* ⌞*διοτρεφέ*⌟*εσσι* *Ε*463; *υἱεῖς -οιο* ⌞ ⌟*ος βασιλῆος* *Ε*464; *ἔνθ' υἷας/υἷι -οιο ... Δαρδανίδαο* *Ε*159, *Φ*34; *υἱὸν -οιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον* *Ι*651, *Λ*197 = *Ο*239; *Ἕκτορ υἱὲ -οιο* *Η*47 = *Λ*200, *Ο*244; *υἱέϊ/υἷος δὲ -οιο* *Υ*81, *Ψ*746; *υἷε δύω -οιο* *Λ*102, *Μ*95; *υἱὸς -οιο* *Ζ*512, *Χ*158a; *υἱὸν ... -οιο* *Θ*303; *Ἕκτωρ δὲ/τε* ⌞*-οιο πάϊς*⌟ *Γ*134 / *Ε*704, *Σ*154; ⌞ ⌟ ... *Ἕκτωρ* *Θ*377; *-οιο φίλος παῖς* *Φ*97; *-οιο ... φαίδιμος υἱός* *Η*44; *-οιο νόθον/ην* *Δ*499, *Ν*173; *Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην* *Γ*124, *Ν*365; *-οιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν* *γ*130 = *ω*316, *λ*533; *-οιο πόλις/ν* *Μ*15, *Ν*14 / *Α*19, *Σ*288, *Χ*165; *ἄστυ μέγα / περὶ -οιο* *Ι*136 = 278 / *Χ*173 ≅ 229; *-οιο* *Γ*105, *Ζ*242. 317, *Ω*76. 160 **3c** [⏑⏑⏑̯⏑] *πόλις* ⌞*-οιο ἄνακτος*⌟ *Β*373 = *Δ*290. 18; *ἄστυ μέγα* ⌞ ⌟ *Η*296, *Ρ*160, *Φ*309, *γ*107; *ἄστυ μέγα -οιο* *Β*352, *Π*448; *ἄστυ ... -οιο* *ε*106; ⌞ ⌟ *Ζ*451; *Πρίαμος/ν -οιό τε παῖδες/ας* *Α*255, *Γ*288, *Δ*31 / 35; *-οιό γε παίδων* *Φ*105; *-οιο τέκεσσι(ν)* *Ε*535, *Χ*453; *υἷι -οιο* *Β*791; *-οιο θύρῃσι* *Β*788, *Η*346; *-οιο* *Β*414, *λ*421 **3d** [⏑⏑⏑̯×] *ἐϋμμελίω -οιο* *Δ*47 = 165 = *Ζ*449 = [*Θ*552] = 'Homerus' fr.18,2 p.109 Dav. (s. 2a oben); *ἀγακλῆος -οιο* *Π*738 Prosaref.: Il. Parv. fr. 17. 18 Dav., Il. Pers. p.62 Dav., Cycl. fr. 1 p.190 Be. — Formelhafte Vbd. an versch. Versstellen: *Δαρδανίδης/ην/η Πρίαμος/ον/ε* bzw. *Δαρδανίδῃ Πριάμῳ* (s. 2b.c); *(δ' ὁ) γέρων Πρίαμος* (s. 2b.c.d); *Πριάμοιο ἄνακτος* (s. 3a.c); *ἄστυ μέγα Πριάμου* (s. 2c) bzw. *ἄστυ μέγα / [⏑̯⏑] Πριάμοιο* (s. 3b/c); *πόλιν Πριάμου* (s. 2c) bzw. *πόλις Πριάμοιο* (s. 3c); *υἱ(...) Πριάμοιο* (s. 3b.c); *Πριάμῳ* [⏑⏑⏑̯⏑] / [⏑⏑] *τοῖό τε παισίν* (s. 2b.c)

L [1]Deger, Herrschaftsformen 121–130; [2]K. Deichgräber, Der letzte Gesang der Ilias, Mainz 1972, 32–118; [3]Eilers, AOF 17, 1954–56, 328f.; [4]Fehling, Wiederholungsfiguren 139; [5]Frisk 594 s.v. *Πρίαμος*; [6]A. Heubeck, Lydiaka, Erlangen 1959, 37 A.22 (m. Lit.); [7]Kalinka, ARW 21, 1922, 18–47; [8]Kullmann, in: Festschr. Maronitis 197; [9]E. Laroche, Les noms des hittites, Paris 1966, 137 Nr.939; [10]ders., Acta Myc. I 126 A.32; [11]Lejeune, BSL 71, 1976, 203; [12]Morris, in: New Companion 599ff., bes. 605; [13]Neumann, ÖAW, ph.-h. Kl. 236, 1993, 290f.; [14]Page, History; [15]Pokorny I 812 s.v. *p,ri-*; [16]Preißhofen, Greisenalter 28–31; [17]Risch, in: La transizione dal miceneo all' alto arcaismo. Dal palazzo alla città, Roma 1991, 238 §3.1b; [18]Ruijgh, Études 255 §219; [19]Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 32–45, bes. 36; [20]Schwyzer I 493f. (III 13.6); [21]Starke, Studia Troica 7, 1997, 447–487; [22]Stoevesandt, Der Neue Pauly 10, 305f. s.v. Priamos (m. Lit.); [23]Sundwall 160. 288 s.v. **muwa*; [24]van der Kolf, RE XXII 2 (1954) 1841–1906 s.v. Priamos 1; [25]v. Geisau, Kl. P. 4, 1127–1129 ⌞s.v. Priamos (m. Lit.)⌟; [26]v. Kamptz 343f. ⌞ ⌟; [27]Wathelet, Traits éoliens 207; [28]Wathelet, Dict. 906–946, 1493–1505; [29]Watkins, in: M.J. Mellink (Hrsg.), Troy and the Trojan War, Bryn Mawr 1986, 56f. (m. Lit.); [30]West, CQ 23, 1973, 191; [31]Weiszäcker, Roscher III 2936–2965, s.v. Priamos; [32]Williams, Electronic Antiquity 5/3, 2000; [33]G. Wöhrle, Telemachs Reise, Hypomnemata 124, Göttingen 1999, 73–83; [34]L. Zgusta, Anatolische Personennamensippen, Prag 1964, 157–172 §23, Karte 23

B PN, Priamos, Herrscher von *Ἴλιος/Τροίη* *Α*19. 255 (bis), *Β*37. 160. 176. 304. 322. 373. 414. 788. 791. 803, *Γ*105. 117. 124. 146. 161. 261. 288 (bis). 303. 314, *Δ*18. 28. 31 (bis). 35 (bis). 165 (bis). 173. 290. 499, *Ε*159. 463. 464. 535. 614. 704, *Ζ*242. 246. 250. 283. 317. 449 (bis). 451. 512, *Η*44. 47. 296. 346. 366. 386. 427, *Θ*303. 377. 552 (bis), *Ι*136. 278. 651, *Λ*102. 197. 200, *Μ*11. 15. 95, *Ν*14. 173. 176. 365. 368. 376. 460, *Ο*239. 244. 521, *Π*448. 738, *Ρ*160, *Σ*154. 288, *Υ*81. 181. 182. 237. 240. 306, *Φ*34. 88. 97. 105. 309. 526, *Χ*25. 158 var. 165. 173. 229. 234. 251. 352. 453. 478, *Ψ*746, *Ω*28. 37. 76. 117. 145. 160. 169. 171. 217. 278. 279. 282. 299. 336. 353. 372. 386. 405. 447. 469. 477. 483. 485. 552. 563. 583. 598. 629. 631. 634. 659. 669. 674. 680. 777. 803, [*Θ*552] = 'Homerus' fr.18,2 Dav., *γ*107. 130, *ε*106, *λ*421. 533, *ν*316, *ξ*241, *χ*230, Il. Parv. fr. 17.18 Dav., Il. Pers. p.62 Dav., Cycl. fr. 1 p.190 Bethe, Hes. Cat. 94,23 Trav. — Bezeichnungen ohne PN: *Δαρδανίδης, Λαομεδοντιάδης* (s. I1a. 4bα); *(ὁ) γέρων, ὁ γεραιός* (s. I4a); *πατήρ* (s. I4bβ), *ἑκυρός* (s. I4bγ)

I Einzeldaten (L[28]906f. 919f.) **1** Verwandtschaft (L[24]1844–1848; L[31]2936–2940) **1a** Genealogie (*Υ*215–237): (L[25]1127 m. Lit.) Abkömmling des *Δάρδανος*, s. *Δαρδανίδης* (ohne PN *Ω*354), über *Ἐριχθόνιος, Τρῶς, Ἴλος* u. (Vater) *Λαομέδων*, s. *Λαομεδοντιάδης* (ohne PN *Γ*250) **1b** Gattinnen (L[25]1128) **1bα** Hauptfrau: *Ἑκάβη* (*Ζ*451, *Χ*234. 430f., *Ω*193. 305. 474f.) **1bβ** Nebenfrauen: *Καστάνειρα* (*Θ*302–305), *Λαοθόη* (*Φ*84–88, *Χ*48) **1bγ** 'Harem': *πολλαὶ ἄλλαι* (*Φ*88), *ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες* (*Ω*497) **1c** Kinder **1cα** Söhne (L[25]) **1cαα** generell (vgl. M2c, 3b. c; B12c): runde Zahl 50 (*Ω*495), doch wohnen *Ἕκτωρ* u. *Ἀλέξανδρος/Πάρις* nicht in einem der 50 *θάλαμοι* im *δόμος* des P. (*Ζ*244–246), sondern haben je einen eigenen Haushalt (*Ζ*313–317); vgl. auch *παῖδες* (*Φ*105, *Χ*234), sowie *Ω*255. 493 „*τέκον υἷας ἀρίστους*", *Ω*542 „*σὰ τέκνα*", s. *-ίδης* **1cαbb** *γνήσιοι* **1cαbbα** von *Ἑκάβη*: 19 Söhne (*Ω*496, vgl. 751); davon namentl. genannt *Ἕκτωρ*, s. *-ίδης*, der offenbar älteste u. der wichtigste, vgl. *Ω*242 „*παῖδ' ... τὸν ἄριστον*", *Ω*499–501 „*ὃς δέ μοι οἶος ἔην ... ' ... ' Ἕκτορα*" (vgl. Leaf ad l.); sowie *ἐμὸς/σὸς πάϊς* (*Ω*408. 426. 638 / 385), *φίλον παῖδα* (*Ω*619), *υἷος ἑοῖο* (*Ω*422. 550), *φίλον υἱόν* (*Χ*35. 90, *Ω*146. 195. 237. 685), *ἐμὸν τέκος* (*Χ*56, *Ω*227), *φίλον τέκος* (*Χ*38); auch *Γ*314, *Ε*704, *Ζ*251. 451, *Η*47, *Θ*377, *Ι*651, *Λ*197. 200, *Ο*37. 239. 244, *Σ*154, *Υ*240, *Χ*158a. 430–437, *Ω*37. 76. 214. 388. 509f. 583. 593f. 585. 599. 710. 747f. *Ἀλέξανδρος/Πάρις*, s. *-ίδης* u. *υἱεῖ σῷ* (*Γ*174), *φίλον υἱόν* (*Γ*307), sowie *Ζ*317–319. 512, *Ω*249 *Ἀγάθων*,

vgl. Ω249; *Ἀντίφονος*, vgl. Ω250; *Ἀξίων*, vgl. Il. Parv.fr.18 Dav.; *Δηΐφοβος*, s. *-ίδης* u. M94f., X233f., Ω251; *Δῖος*, vgl. Ω251; *Ἕλενος*, s. *-ίδης* u. H44, M94f., Ω249; *Ἱππόθοος*, vgl. Ω251; *Μήστωρ*, vgl. Ω257; *Πάμμων*, vgl. Ω250; *Πολίτης*, vgl. B791, Ω250; *Τρωΐλος*, vgl. Ω257 **1caβββ** unsicher: von *Καστιάνειρα*: *Γοργυθίων*, vgl. Θ302–305; von *Λαοθόη*: *Λυκάων*, s. *-ίδης* u. Y81, Φ34. 84–89. 95–97, X46–48; Ψ746; *Πολύδωρος*, s. *-ίδης*, der jüngste u. P. der liebste, vgl. Y407–410, sowie Φ84–91, X46–48 **1caββγγ** unklar: *Ἄντιφος*, s. *-ίδης* u. Λ101f.; *Ἐχέμμων* u. *Χρομίος*, s. E159f. **1caαα** *νόθοι* (s. M3b): *Δημοκόων*, s. Δ499; *Δόρυκλος*, s. *-ίδης* *Ἴσος*, s. Λ101f.; *Κεβριόνης*, s. Π738 **1cβ** Töchter (s. M3b) verheiratet: runde Zahl 12 (Z247–250); namentl. genannt *Λαοδίκη* (Z251f.) ∞ *Ἑλικάων* (Γ122–124); *Μηδεσικάστη* (*νόθη*) ∞ *Ἴμβριος* (N171–176), vgl. 1gα unverheiratet: *Κασσάνδρη* (Ω699f., λ421f.), um die *Ὀθρυονεύς* wirbt (N363–369. 374–376) **1d** Enkel: vgl. *νήπια τέκνα* (X63), namentlich genannt nur *Ἀστυάναξ/Σκαμάνδριος*, S. des *Ἕκτωρ* (Z402f., X500. 506) **1e** andere Blutsverwandte Brüder: *Βουκολίων* (*υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος* Z23f.); *Τιθωνός* (Y237); *Λάμπος* (Y238), s. *Λαομεδοντιάδης* (O526f.); *Κλύτιος* (Y238); *Ἰκετάων* (Y238); s. Γ147 Neffen: *Αἴσηπος* u. *Πήδασος*, Söhne des *Βουκολίων* (Z21f.) *Δόλοψ*, S. des *Λάμπος* (O525f.); *Καλήτωρ*, S. des *Κλύτιος* (O419. 427); *Μελάνιππος*, S. des *Ἰκετάων* (O546f. 576), s. 1gα entfernter Neffe: *Αἰνείας*, über *Τρῶς*, *Ἀσσαρακός*, *Ἀγχίσης* (Y231f. 239f.), der P. zürnt, weil dieser ihn nicht ehrt (N460f., vgl. auch Y179–183) **1f** angeheiratete Verwandte Schwiegersöhne: runde Zahl 12 (Z247–250), vgl. 3b; namentl. genannt s. 1cβ Schwiegertöchter: anonym 50, die im Haushalt des P. leben (vgl. 1caαα); ferner (mit eigenem Haushalt) *Ἀνδρομάχη* ∞ *Ἕκτωρ* (Z371–502, X437–515); *Ἑλένη* ∞ *Ἀλέξανδρος/Πάρις*, vgl. 2cγ. 4b **1g** Personen, die wie die Kinder des P. geehrt werden von P., bei dem sie auch wohnen: *Ἴμβριος* (Schwiegersohn, s. 1cβ; N171–176); *Μελάνιππος* (Neffe, s. 1e) von den Troern: *Δηϊκόων*, S. des **Πέργασος* (E534f.)

2 Funktionen **2a** Herrscher (*ἄναξ* B373, Δ18. 290, Z451, H296, M11, P160, Φ309, γ107) von *Ἴλιος/Τροίη*, der „Stadt des P." (*ἄστυ μέγα -οιο ἄνακτος* H296, P160, Φ309, γ107; *ἄστυ* [*μέγα*] *-ου/-οιο* B332. 803, I136 = 278, Π448, X173. 229. 251, ε106 bzw. *πόλις -οιο ἄνακτος* B373, Δ18. 290; *π. -ου* ξ241; *-ου/-οιο π.* A19, B37, M11. 15, N14; Σ288, X165, γ130, λ533, ν316, χ230) und der *Τρῶες* (A255f., B160. 176. 304, Δ35f. 173, Z283, H296f. 346. 386), die auch als *λαός ... -οιο* bezeichnet werden (Δ47. 165, Z449, [Θ552] = 'Homerus' fr.18,2 p.109 Dav.), vgl. auch *-ος καὶ λαός* (Ω28), *-ῳ λαοῖσί τε* (Ω37), *λαοῖσιν* (Ω777), „*οἶσιν ἀνάσσεις*" (Ω202); vgl. L[1]; L[7]; L[21]461–464 **2b** Repräsentant der Herrschaft seiner *γενεή* auf Grund seiner *τιμή* (Y181), vgl. Y306f. (Pos.:) „*ἤδη γὰρ -ου γενεὴν ἤχθηρε Κρονίων· ' νῦν δὲ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει*" Y108–183 (Ach. zu Aen.: „(willst du mit mir kämpfen) *ἐλπόμενον Τρώεσσιν ἀνάξειν ἱπποδάμοισι ' τιμῆς τῆς -ου; ἀτὰρ εἴ κεν ἔμ' ἐξαναρίζῃς, ' οὔ τοι τούνεκά γε -ος γέρας ἐν χερὶ θήσει· ' εἰσὶν γάρ οἱ παῖδες*" **2c** Haupt der 'Familie' (*γενεή* Y306), vgl. (nur in dieser Funktion) Epith. *βασιλεύς* (E464, Ω680. 803) **2caα** P. und seine Söhne (vgl. 1cα) allgemein: vgl. *-ος/ον -οιό τε παῖδες/ας* (A255, Γ288, Δ31. 35), *-οιο ... παῖδες* (Γ105f., Δ28, Z244–246. 283), *-οιό γε παίδων* (Φ105) bzw. E613f. *ἀλλά ἑ μοῖρα ' ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ -όν τε καὶ υἷας* E463f. (Ares) *υἱάσι δὲ -οιο διοτρεφέεσσι κέλευσεν· ' „ὦ υἱεῖς -οιο διοτρεφέος βασιλῆος*" — bei der Eidleistung (vgl. II2) verlangen d. Griechen die Anwesenh. der *-οιο βίη* (Γ105, vgl. 117. 249–266), weil sie seinen Söhnen nicht trauen (Γ106–110) — er befiehlt se. Söhnen, wobei er sie beschimpft (Ω248–265) — er beklagt deren Tod: vgl. X44f. „(Ach.) *ὅς μ' υἱῶν πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκε ' κτείνων*" X423–426 „(Ach.) *τόσσους γάρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας. ' τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ... ' ὡς ἑνός, ... ' Ἕκτορος*" Ω498–501 (zu Ach.) „*τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν· ' ὃς δέ μοι οἶος ἔην, ... ' τὸν σὺ πρώην κτεῖνας ... ' Ἕκτορα*"; sowie Ω204f. ≅ 520f. (Ach.) „*ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς ' υἱέας ἐξενάριξε/α*"; vgl. Ω253–260. 493–501; Selbstbez. als *πανάποτμος* (Ω255. 493) — er löst d. Leiche Hektors aus (vgl. II2): wobei ihm zunächst d. Söhne u. Schwiegersöhne Geleit geben (Ω330f.), und veranstaltet für ihn das Totenmahl, vgl. Ω802f. *δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα ' δώμασιν ἐν -οιο διοτρεφέος βασιλῆος* **2cβ** P. beklagt das drohende Schicksal der Töchter, der *νήπια τέκνα* u. der Schwiegertöchter (X62–65) **2cγ** Relevanz für Hel. (als Schwiegertochter, vgl. 1f. 4b): B160f. (Here) ≅ 176f. (Ath.) ≅ Δ173f. (Ag.:) „*κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν -ῳ καὶ Τρωσὶ λίποιεν/τε/μεν ' Ἀργείην Ἑλένην*" (vgl. Γ156–160); Δ18f. (Zeus:) „*ἦ τοι μὲν οἰκέοιτο πόλις -οιο ἄνακτος, ' αὖτις δ' Ἀργείην Ἑλένην Μενέλαος ἄγοιτο*"; aber H345–378 **2cδ** 'Wert' des P.: falls er im Lager der Griechen entdeckt würde, müßten seine Söhne für ihn dreifach Lösegeld bezahlen (Ω684f.)

3 Wohnsitz **3a** der 'Palast' des P., vgl. *δόμος* (Z242), *δῶμα* (X478), *δώματα* (Ω281. 803), metaphorisch *μέλαθρον* u. *θύρετρα* (B424f.), befindet sich auf der 'Akropolis', vgl. *ἐν πόλει ἄκρῃ* (Z317, H345f.) bzw. *Πέργαμος* (vgl. Z512), u. besteht aus *δῶμα, αὐλή, θάλαμος* (vgl. Z316f.) u. den *μέγαρα* der *γυναῖκες* (vgl. Ω495) **3b** im 'Palast' des P. befinden sich auch 50 *θάλαμοι* für die Söhne u. deren Gattinnen sowie (in der *αὐλή*) 12 für die Töchter u. die Schwiegersöhne (Z242–250); jedoch haben *Ἀλέξανδρος/Πάρις* u. *Ἕκτωρ* eigene 'Paläste' mit *θάλαμος, δῶμα* u. *αὐλή*, vgl. *δῶματα* (Z313), *δόμοι* (Z497. 503), neben dem 'Palast' des P. (Z213–217) **3c** am Tor des 'Palastes', vgl. *ἐπὶ -οιο θύρῃσι*, ist der Platz der *ἀγορή* der Troer (B788f., H345f.)

4 Person **4a** Alter (vgl. L[16]; L[24]1849): P. ist (*ὁ*) *γέρων* (als Epith. N368, Φ526, X25, Ω217. 372. 386. 405. 552. 634. 659. 669. 777, vgl. M1, 2b. c. d; ohne PN Γ109. 181. 249. 259, X33. 37. 75. 77. 412, Ω164. 236. 248. 322. 326. 328. 332. 358. 361. 379. 411. 424. 457. 460. 471. 508. 515. 543. 546. 560. 569. 571. 577. 599. 640. 671. 683. 689. 715) bzw. (ohne PN) *ὁ γεραιός* (Γ191. 225, Ω162. 252. 279. 302. 390. 433. 618); vgl. auch *πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον* (X74, Ω516), *πολιὰς ... τρίχας* (X77); *ἐπὶ γήραος οὐδῷ* (X60); X419f. „*ἦν πως ἡλικίην αἰδέσσεται ἠδ' ἐλεήσῃ ' γῆρας*"; sowie (Hermes zu P.:) Ω362 „*πάτερ*" 371 „*φίλῳ δέ σε πατρὶ ἐΐσκω*" 363 „*οὔτ' αὐτὸς νέος ἔσσι*" (P. zu Hermes:) Ω373 „*φίλον τέκος*" 425 „*τέκος*" (Ach. zu P.:) Ω398 „(mein Vater) *γέρων δὲ δὴ ὡς σύ περ ὧδε*" **4b** Bezeichnung nach Verwandtschaftsverhältnissen nach Vorfahren: *Δαρδανίδης, Λαομεδοντιάδης* (s. 1a) zu seinen Kindern: (ohne PN) *πατήρ* (X238, Ω161. 265. 370), *πατὴρ φίλος* (X408, Ω594), *φίλον πατέρ'* (Ω700) zu Hel.: (ohne PN) *ἑκυρός* (Γ172, Ω770), Anrede an sie als „*φίλον τέκος*" (Γ161f. 191f.), sowie cδ **4c** Eigenschaften **4caα** allgemein: *ἀγακλέης* (Π738), *δῖος* (N460, Ω618), *μέγας* (H427, Ω447) **4cβ** 'Gottähnlichkeit': *θεοειδής* (Ω217. 299. 372. 386. 405. 483. 552. 634. 659), (ohne PN) *ἰσόθεος φώς* (Γ310), **διοτρεφὴς βασιλεύς* (E464, Ω803) **4cγ** physische Erscheinung: Γ172 (Hel.:) „*αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι ... δεινός τε*"

Ω 631 f. (Ach. bewundert P.) *εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων* **4cδ** psychische Eigenschaften Klugheit: vgl. Epith. *δαΐφρων* (*I* 651, *Λ* 197), *θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος* (*H* 366); sowie *H* 367 *ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε* *Y* 183 „*ὁ δ' ἔμπεδος οὐδ' ἀεσίφρων*" Ω 282. 674 (Idaios u. P.) *πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες* Mut: *μεγαλήτωρ* (*Z* 283, Ω 117. 145) Güte: Ω 770 (Hel.:) „*πατὴρ ὡς ἥπιος αἰεί*" Selbstüberwindung: Ω 478 f. (P. küßt die Hände Ach.) *αἴ οἱ πολέας κτάνον υἷας* 504–506 (P. zu Ach.:) „(ich bin mitleidswürdiger als dein Vater) *ἔτλην δ' οἷ' οὔ πώ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, ' ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι*" **4ce** Kriegskunst: *εὐμμελίης* (*Δ* 47. 165, *Z* 449, [*Θ* 552] = 'Homerus' fr. 18,2 p. 109 Dav.); vgl. L[14] 241 f. 275 f. A. 61

5 Bedeutung **5a** Reichtum und Ruhm: Ω 543–546 (Ach. zu P.:) „*καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι ' ὅσσον Λέσβος ἄνω, ... ἐντὸς ἐέργει ' καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων, ' τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι*" *Σ* 288 f. (Hektor) „*πρὶν μὲν γὰρ -οιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι ' πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον πολύχαλκον*"; sowie *X* 50 f. 340 f., Ω 228–235 **5b** der Krieg um *Ἴλιος/Τροίη* Cycl. fr. 1 p. 190 Be. fortunam Priami cantabo et nobile bellum retrospektiv (Odyssee): *γ* 107 f. (Nestor:) „*ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα -οιο ἄνακτος ' μαρνάμεθ'*" *ε* 106 f. (Hermes:) „*οἳ ἄστυ πέρι -οιο μάχοντο ' εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν πέρσαντες ...*" *ξ* 240 f. (Od.:) „*ἔνθα μὲν εἰνάετες πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν, ' τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν -ου πέρσαντες*" *λ* 533 (Od.:) „*αὐτὰρ ἐπεὶ / ἀλλ' ὅτε δὴ -οιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν*" ≅ *γ* 130 (Nestor:) = *ν* 316 (Od.:) *χ* 230 (Ath.:) „*σῇ δ' ἥλω βουλῇ -ου πόλις εὐρυάγυια*" **5c** Schicksal, mit dem das seiner Familie u. das von *Ἴλιος* u. der Troer verbunden ist **5ca** positiv: vgl. *Δ* 44–47 (Zeus zu Here:) „(von allen Städten) *τάων μοι περὶ κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρὴ ' καὶ -ος καὶ λαὸς ἐὐμμελίω -οιο*" **5cβ** negativ allgemein: *Δ* 164 f. (Ag.:) = *Z* 448 f. (Hektor:) „*ἔσσεται ἦμαρ ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ ' καὶ -ος καὶ λαὸς ἐὐμμελίω -οιο*" – von Seiten der Götter: vgl. *Y* 306 f. (s. 12b) *Δ* 26–28 (Hera zu Zeus:) „*πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον ἠδ' ἀτέλεστον, ' ἱδρῶ θ' ὃν ἵδρωσα μόγῳ, καμέτην δέ μοι ἵπποι ' λαὸν ἀγειρούσῃ, -ῳ κακὰ τοῖό τε παισίν*" *Δ* 31–36 (Zeus zu Hera:) „*τί νύ σε -ος Παριάμοιό τε παῖδες ' τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' τ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις ' Ἴλιον ἐξαλαπάξαι ἐὐκτίμενον πτολίεθρον; ' εἰ δὲ σύ γ' εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ ' ὠμὸν βεβρώθοις -ον -οιό τε παῖδας ' ἄλλους τε Τρῶας*" [*Θ* 552] = 'Homerus' fr. 18,1–2 p. 109 Dav. (die Götter lehnen das Opfer ab) *μάλα γάρ σφιν ⟨ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ ' καὶ -ος καὶ λαὸς⟩ ἐὐμμελίω -οιο* Ω 25–30 (Hera, Pos. u. Ath.) *ἔχον, ὥς σφιν πρῶτον ⟨ ⟩ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης* (weil er die beiden Göttinnen zugunsten von Aphr. beleidigt hatte) *Z* 282 f. (Hektor über Paris:) „*μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα ' Τρωσί τε καὶ -ῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν*" Ω 547 f. (Ach. zu P.:) „*αὐτὰρ ἐπεί τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες, ' αἰεί τοι περὶ ἄστυ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε*" – von Seiten der Griechen: vgl. *B* 303 f. (Od.:) „*ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν ' ἠγερέθοντο κακὰ -ῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι*" *X* 453 (Androm.:) „*ἐγγὺς δή τι κακὸν -οιο τέκεσσιν*"; sowie *X* 59–71

II Gesamtbehandlung **1** frühere Erlebnisse Kampf zus. m. d. Phrygern gg. d. Amazonen (*Γ* 184–189) Reise als Gesandter zu d. Thrakern (Ω 234 f.) Aufenthalt bei d. Mysern (Ω 277 f.) **2** Auftritte in der Handlung der Ilias (L[28] 907–909. 926–928. 935–939; L[31] 2944–2947) *Τειχοσκοπίη* (*Γ* 145–242); vgl. L[24] 1862 f. *ὅρκοι* (*Γ* 245–313, vgl. 105–110. 117); vgl. L[24] 1863 f. *Τρώων ἀγορή* (*H* 345–379); vgl. L[24] 1864 f. *νεκρῶν ἀναίρεσις* (*H* 427–432) Heerschau *ἐπὶ πύργου* (*Φ* 526–536); vgl. L[24] 1865 *Ἕκτορος ἀναίρεσις* (*X* 25–78. 90 f., 405–429); vgl. L[24] 1867 f. *Ἕκτορος λύτρα* (Ω 75. 117–119. 143–781. 801–803); vgl. L[2]; L[24] 1868–1881; L[32] **3** Tod des P. (Kyklos): Il. Parv. fr. 17 p. 58 Dav. u. Il. Pers. p. 62,19 Dav. P. wird von *Νεοπτόλεμος* vom Altar, an den er sich geflüchtet hatte, weggerissen u. an der Tür des Hauses getötet (L[24] 1887–1890; L[28] 925 f.)

D Il. Parv. arg. 2 p. 75 Ber. ... *καὶ κατὰ τὸν αὐ]τὸν καιρὸν [Εὐρύπυλος ὁ Τελέφου υἱὸς] ἐκ τῆς Μυ[σίας παραγίνεται βοηθῶν] τοῖς Τρωσ[ί ... Πριά]μω<ι> εἶτα ...[* (vel *πολέ]μω<ι>* ed. pr.) Hes. Cat. 94,5 Trav. ... *Πριά]μω<ι> βασιλῆι[*

G. Steiner

Πρίας [1[H] Prosa] PN einer der von Oinomaos getöteten Freier der Hippodameia, Hes. fr. 259a (Prosaref.; aus den *Μεγ. Ἠοῖαι*? Epim.?)

V. Langholf

πρίασθαι [4°] **E** isolierter Aor., bereits myk. als *qi-ri-ja-to* = *k^wriiato*, s. DMic. II 205; Verbalwurzel ererbt, s. LIV[2] 395 f.; zur Bildg. s. neben Frisk s.v. und Risch § 86b noch Strunk, Nasalpräsentien 47. 114; Ruijgh, Scripta minora I 612; Rix, Histor. Gr. § 231. – Abl.: *ἀπριάτην* **Σχ** sch. min. P. Amh. 18 zu *o* 483: *πρίατ[ο] · ἐ[υνήσα]το*

B *erwerben, kaufen* (durch Tausch), nur Aor. formelh. (umgangssprachl. t.t. aus Rechtsgeschäft?) vom Sklavenkauf + Instr. (wofür später Gen.) des Kaufpreises (= [bes. *ξ* 452] Betonung der eigenen Leistung, vgl. lat. *suo sumptu, de suo*), der *α* 430 spezifiz. wird (*ἐεικοσάβοια*), + *πὰρ Ταφίων* (*ξ* 452). – Wortf.: allg. *κτήσασθαι* (auch Sklaven *ξ* 4. 452 nb. *π.*), *κτεατίσσαι*, *ὠνεῖσθαι* (Op. 341 *κλῆρον*, *ξ* 202 *ὠνητή*, sc. *παλλακίς*, s.a. *ὦνος*), sowie 'verkaufen' *περάω* (Sklaven), *πέρνημι*; entspr. (aber aus ep. Milieu?) Formel *ὦνον* (d.i. Kaufpreis, Lösegeld) *ἔδωκε* (s. II Sp. 291, 61 ff.); s. Köstler, Hom. Recht 37 (Abgr. gg. Brautwerbung, s. *ἕδνα*), Wickert-Micknat, Unfreiheit 138 ff. 224 f. **1** Haus-, Grundherr *kauft* Sklaven/in; Gesch. der Eurykl. (bei Vorstellung = Erstauftritt): *α* 430 (dem Tel. *δαΐδας φέρε*) *Εὐρύκλει', Ἶδπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο, ' τήν ποτε Λαέρτης ⟨-ατο κτεάτεσσιν ἑοῖσι,⟩ ' πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν, ' ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ... ' εὐνῇ δ' οὔ ποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός* (s. dagg. *I* 450), mit Spezifizierung des Kaufpreises (vgl. *χ* 57; Eurykl. durch Stammbaum nobilitiert); entspr. in Gesch. = Erz. des Eum.: *o* 483 („Phöniker entführten mich nach Ithaka) *ἔνθα με Λαέρτης ⟨ ⟩*"; dagg.: *ξ* 115 (der Bettler fragt nach dem, von Eum. mehrfach angedeuteten, Grundherrn:) „*τίς γάρ σε ⟨ ⟩ ' ὧδε μάλ' ἀφνειὸς καὶ καρτερὸς ὡς ἀγορεύεις;*" (sc. V. 96 ff.), Frage setzt Status des Kaufsklaven voraus, die Antw. (hier 'Od.' als der aktuelle *ἄναξ* u. nicht der urspr. 'Erwerber', der Altenteiler Laertes) beiläufig erst V. 139. 144 **2** Sklave *kauft* e. Sklaven (Vorstellung der Nebenfigur Mesaulios) *ξ* 452 *σῖτον δέ σφιν ἔνειμε Μεσαύλιος, ὅν ῥα συβώτης ' αὐτὸς κτήσατο οἷος ἀποιχομένοιο ἄνακτος, ' νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο ... ' πὰρ δ' ἄρα μιν Ταφίων ⟨ ⟩ π.* nimmt *κτήσατο* auf, dabei mehrfache (lobende) Betonung der Eigenleistung (wie bei Eum. üblich, vgl. *ξ* 5 ff. 34 f., dazu s.v. *σκῦτος*)

H. W. Nordheider

πρίν L **1** allg.: A. Stummer, Über den Artikel bei Homer, Progr. Münnerstadt 1886, 36 f.; Monro, H. Gr. 201. 269. 283. 322; M. Sigall, De *πρίν* particulae usu Homerico, Progr. Czernowitz 1907, 3–28; Wackernagel, Synt. I 262 u. II 141; Schwyzer II 654 f.; García Ramón, Em. 53, 1985, 68 ff.; vgl. auch Meier-Brügger, Gr. Sprw. I 168 f. (Lit.) **2** Etym.:

C. Thiemann, Hom. Modus-Syntax 16f.; Pisani, SIFC n.s. 12, 1935, 293f.; Schwyzer I 631; Dunkel, in: Rekonstr. u. rel. Chron. 167 **3** Metrik: La Roche, HU I 256f.; Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 48 m. A.1; van Leeuwen, Enchir. 90; Schwartz, in: *Ἀντίδωρον* 62; Perrotta, SIFC n.s. 4, 1927, 246; Tsopanakis, Hom. Researches 163 m. A.60 **4** Syntax: La Roche, HU II 72f.; Thomas, CR 11, 1897, 377; Vandaele, Opt. 178–81; Chantraine, Gr.h. II 264f. u. 314f.; Pritchett, AJPh 76, 1955, 198f.; Burguière, Infin. 44–6; Wace - Stubbings, Companion 172f.; Bechert, Diathesen von *ἰδεῖν* I 87–90 u. 180–2; Ruijgh, Scripta minora II 586f. **5** Sonstiges: Hogan, CJ 71, 1975/6, 305–10; Wilson, Gl. 69, 1991, 175–83 **6** zu einzelnen Stellen: **6a** *E* 288, *P* 504ff., *Φ* 580: Leaf u. Iliad z.St. *ι* 65: Hermann, Sprachw. Komm. 52; *ν* 113: van der Valk, Text. Crit. Od. 59; *ο* 393f.: Wackernagel, Synt. II 164f.; *τ* 475: Stanford z.St.; Hes. Sc. 17: Russo z.St. **6b** die D-Schol. erklären *π.* an folg. St.n durch *πρότερον*: *A* 97, *B* 112. 344. 348, *Γ* 132, *Δ* 114, *E* 135. 288. 472 *I* 523, *P* 5; durch *πρὶν ἄν*: *B* 355

Stellen s. Gehring u. Hofinger, sowie J. R. Tebben, Concordantia Homerica I/II, Hildesheim usw. 1994/98; Nachtrag: inc. auct. fr. PSI 1386,13 (dub.) G. Markwald

πρῖνινος [1[H]] **E** von *πρῖνος* (s.d.) wie hom. *φήγινος* zu *φηγός* (*πύξινος* zu später bezeugtem *πύξος*) (Risch §35e, Debrunner, Wortb. 161)

B *von (Stein)eichenholz*, Baumaterial des *γύης* (s.d.) des Pfluges; für Eigenschaften s. *πρῖνος* u. West zu Op. 429 Op. 429 *φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἂν εὔρῃς, ' εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν, ' -ον* (*πρίνον* v.l.) *· ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν* C. P. de Putter

πρῖνος [1[H]] **E** unklar, Vorschläge: **brin-*, Machek (s. Frisk s.v.), Furnée, Vorgriech. 157; zu *πρίειν* H. Genaust, Etym. Wörterbuch der botanischen Pflanzennamen, Basel 1976, s.v. prínos; viell. Zush. m. myk. *pi-ri-ṇa-jo* (Ruijgh, Études §197 n.100), vgl. ON *Πρῖνος* (Paus. 8.6.4), *Πριανασσός* (Kleinasien); später bezeugtes Geschl. mask. u. fem. – Abl.: *πρίνινος*

L [1]Murr, Pflanzenwelt 3–12, bes. 11f.; [2]Olck, RE V (1905) 2013ff., bes. 2041f.; [3]Müller, Handwerk u. Sprache 19f.; [4]H. Baumann, Die gr. Pflanzenwelt in Mythos, Kunst u. Lit., München 1982, Abb. 8. 38. 39. 71 (letzteres nur f. andere Arten der jetzt in Griechenland wachsenden Eichen)

B wahrsch. (L[2]) *Steineiche, Quercus Ilex*, (kontrast. *δρῦς*, *φηγός*); wohl dunkle, immergrüne Blätter, spitz gezähnt? (L[1]); lieferte das Holz für das Krummholz, *γύης* s.d., eines Pfluges, vgl. *πρίνινος* Op. 429; da der *γύης* während des Pflügens die meiste Belastung trägt, soll das Material hart u. dauerhaft sein, Sch. Ar. Ach. 180 (vgl. *πυκνόν*, *ἰσχυρόν* Thphr. HP 3.16.1 [hier die Q. coccifera, Kermeseiche]), daher auch die spätere Verwendung für 'unbiegsamen' Charakter eines Menschen (Ar. V. 383. 877) Op. 436 *δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες. ' δρυὸς ἔλυμα, -ου δὲ γύης*, zum metr. Probl., s. West z.St.; hier *δρῦς* u. *π.* unterschiedl. Arten der Gattung Eiche C. P. de Putter

πριστός [2[o]] **E** zu *πρίω* (s. Frisk s.v., vgl. *πείρω*, auch *χρίω*), s. noch myk. *pi-ri-je-te* (DMic. II 124) und *pi-re-te* (DMic. II 126), dazu Ruijgh, Scripta minora II 166. 196

B *gesägt (geschnitzt)*, Epith. von *ἐλέφας* ([s.d.] sc. das Material, nicht das Tier) in VE-Formel, vgl. 'Verlängerung' *νεοπρίστου* (s.d. mit Lit., auch zur Technik); *τ* 564 im Ggs. zu *ξεστῶν κεράων*; vgl. weitere techn. Verbaladj. (*δινωτός*, *κεστός*, *κολλητός*, *πηκτός*, *πλεκτός*, *τρητός* u.a.) bei Ammann, in: *Μνήμης χάριν* 16; im Vgl. mit Pen.s weißer Haut (Schönheitsattr. bzw. sonst auch vom verwundeten Krieger, s. Irwin, Colour Terms 113 u. vgl. *K* 437 [*ἵπποι*] *λευκότεροι χιόνος*): *σ* 196 *καί μιν μακροτέρην καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι* (Ath. die Pen.), ' *λευκοτέρην δ' ἄρα μιν θῆκε ‹-οῦ ἐλέφαντος›*, gener. vom 'bearbeiteten' Material od. hier svw. *frisch geschnitten?* (s. *νεόπριστος*) da Elfenbein dann bes. weiß, später vergilbend (s. Irwin a.O.) in myth. / metaph. ('etym.') Zush. (s. s.vv. *ἐλεφαίρω*, *ἐλέφας* B 2b, s.d. Amory, dagg. [zur Formel] Lord, HSPh 72, 1968, 39f.): *τ* 564 (*δοιαὶ πύλαι ὀνείρων* aus *κεράεσσι* bzw. *ἐλέφαντι*) *τῶν οἳ μέν κ' ἔλθωσι διὰ ‹ „ ' οἳ ῥ' ἐλεφαίρονται* (*οἳ δὲ διὰ ξεστῶν* [s.d. B 3] *κεράων ἔλθωσι ἔτυμα κραίνουσι*) (bearbeitetes) *geschnitztes(?) Elfenbein* im Ggs. zum *polierten Horn*

H. W. Nordheider

πρό **L** **1** allg.: Monro, H. Gr. 191f.; Schwyzer II 505–8 **2** Etym.: Ruijgh, Scripta minora I 115 A.22 (vgl. s.v. *πρῶτος* in E); myk. nur als Präv. belegt: Hooker, ZAnt 26, 1976, 27–9; DMic. II 146ff.; CEG 6, 2001, 153 **3** Gebr.: **3a** allg.: F. Illek, Über d. Gebr. d. Präp.n bei Hes. T. I, Progr. Mähr. Trübau 1888, 22f.; Wackernagel, Synt. II 211; Porzig, Satzinhalte 168; Chantraine, Gr.h. II 130f.; Wace - Stubbings, Companion 144; Shipp, Studies 134 **3b** als Präf.: K. v. Garnier, Die Präp. als sinnverstärkendes Präf. in d. hom. Gedichten, Diss. Heidelberg, Leipzig 1906, 38f.; Wackernagel, Unt. 238f.; E. Fascher, *Προφήτης*, Gießen 1927, 5f.; Wackernagel, Synt. II 237ff.; Leumann, Hom. Wört. 99 m. A. 59; Hooker, ZAnt 26, 1976, 27–9; Dunkel, ZVS 96, 1982/3, 71f.; ders., in: Rekonstr. u. relat. Chronologie 155; García-Ramón, in: FS Beekes, Sound, Law, and Analogy, Amsterdam 1997, 54ff. **4** zu einzelnen Stellen: **4a** sch. D *Δ* 373: *πρὸ φίλων· ἔμπροσθεν τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ ἑταίρων*, *Θ* 57: *πρό τε παίδων· ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τέκνων* (vgl. *K* 286, *Ω* 734), *Π* 188: *πρὸ φόως δε „εἰς τὸ φῶς", „εἰς τὸ φανερόν". περισσεύει δὲ ἡ „προ" πρόθεσις*, *P* 667: *πρὸ φόβοιο· ἀντὶ τοῦ „ὑπὸ φόβου", ἢ πρὸ τοῦ ἀναγκασθῆναι φυγεῖν* **4b** zu *οὐρανόθι πρό* (*Γ* 3), *Ἰλιόθι πρό* (*Θ* 561, *K* 12, *N* 349, *ϑ* 581; vgl. J. Haubold, Homer's People, Cambridge 2000, 95), *ἠῶθι πρό* (*Λ* 50, *ε* 469, *ζ* 36): Leaf II Appendix H, 599 A.1; Ahrens, Kl. Schr. 87–9; Christ, ABAW München[2] 17, 1885, 109f.; Lejeune, Adv. en *-θεν* 203–9; Renehan, Gl. 50, 1972, 56; Iliad zu *Γ* 3; Odyssey zu *ϑ* 581 **4c** zu sonstigen: *Δ* 382: Leaf z.St. u. zu *Λ* 569; Wackernagel, Synt. II 206 u. 212; Chantraine, Gr.h. II 130; West zu Op. 579; Iliad z.St.; *K* 224: Leaf z.St.; Chantraine, Gr.h. II 131; Shipp, Studies 134; *P* 667: Leaf z.St.; Shipp, Studies 147; Iliad z.St.; Dunkel, IF 95, 1990, 162f.; vgl. oben (in 4a), sch. D z.St.; *α* 37: Wackernagel, Synt. II 238f.

Stellen s. Gehring u. Hofinger, sowie J. R. Tebben, Concordantia Homerica I/II, Hildesheim usw. 1994/98; Nachträge: Cert. p. 37,26; Choer. fr. 8,1 p. 270 Ki. = Call., Hec., fr. 238,22 Pf. (dub.)

πρό in Komposita m. Nomina u. Adverbien: *δια-* (s. s.v. *διά*), *περι-* (s. s.v. *περί* L 2); *-αλής*, *-βάδην*, *-βασις*, *-βατα*, *-βλής*, *-βολος*, *-γενέστερος*, *-γονος*, *-δοκή*, *-δομος*, *-ήκης*, *-θαλής*, *-θέλυμνος*, *-θοήνωρ* (PN), *-θοος* (PN), *-θόων* (PN), *-θυμίη*, *-θύραια*, *-θυρον*, *-ἴκτης*, *-ίξ* (nur *-ϊκός*), *-ἴωξις*, *-κλυτος*, *-κρις* (Hes. fr. 332), *-κρόσσαι*, *-λοχος* (PN), *-μαχος*, *-μηθεύς* (PN), *-μνηστῖνος*, *-μος*, *-νοος* (PN), *-παρ* (vgl. West zu Th. 518), *-πάροιθε(ν)*, *-πας/ν*, *-πολος*, *-πρηνής*, *-ρριζος*, *-σσω*, *-τερος*, *-τιάων* (PN), *-τμησις*, *-τονος*, *-τροπάδην*, *-φασις*, *-φερής/έστερος/έστατος*, *-φορος*, *-φρασσα/-φρων*, *-χνυ*, *-χοή*, *-χοος*, *-χυτός*, *πρύμνη*, *πρυμνός*, *πρῶϊ/πρωΐ*, *πρῶτος* ‖ *πρό* in Komposit. m. Verben (s.dd.): *-άγω*, *-βαίνω*, *-βάλλω*, *-βιβάς* / *-βιβάω*, *-βλώσκω*, *-βοάω*, *-βάοντε*

(v.l.ant. *M* 277), *-βέβουλα* (s. *βούλομαι*), *-γίγνομαι*, *-γιγνώσκω*, *-δαῆναι*, *-εέργω*, *εἰμί* (nur Ptz. *πρό τ' εὄντα*), *-ειπεῖν*, *-ερέσσω*, *-ερύω*, *-έχω*, *-θέω*, *-θορεῖν* (nur Ptz.), *-ιάλλω*, *-ιάπτω*, *-ιδεῖν*, *-ίημι*, *-ίστημι*, *-καλέω*, *-καλίζομαι*, *-κειμαι*, *-κυλίνδω*, *-λέγω*, *-λείπω*, *-μαχίζω*, *-μάχομαι*, *-μίσγω*, *-νοέω*, *-πέλαζε* (v.l. *λ* 583), *-πέμπω*, *-πίπτω*, *-ποδίζω*, *-ρέω*, *-τάμνω*, *-τεύχω*, *-τίθημι*, *-τρέπομαι*, *-τύπτω*, *-φαίνω*, *-φέρω*, *-φυγεῖν*, *-φράζω* (*προπεφραδμένα* Op. 655), *-φυλάσσω*, *-χέω* ‖ außerdem: mit *προκατ(α)-*: *ἔχω*, *ἵζω*; mit *προπρο-*: *κυλίνδω*; mit *ἀποπρο-*: *ἑλεῖν*, *ἵημι*, *λείπω*, *τάμνω*; mit *ἐκπρο-*: *καλέω*, *λείπω*; mit *ἐπιπρο*: *ἰάλλω*, *ἵημι*, *χέω*; mit *παρεκπρο-*: *φεύγω*; mit *ὑπεκπρο-*: *θέω*, *λύω*, *ῥέω*, *φεύγω* G. Markwald

προαλής [1[i]] **Σχ** sch. D ad l.: *καταφερεῖ* **B** (s. Frisk s.v., zu *προάλλομαι*, vgl. *προπετής*:) ansch. *abschüssig*, vgl. s.vv. *κλιτύς*, *ὄχθη*; im Gl. ('unep.' Sit. der Landarbeit) *Φ* 262 (Ach. vom Skam. verfolgt, wie *ἀνὴρ ὀχετηγός* beim Gräbenziehen *ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ*) *τὸ δέ τ'* (sc. *ὕδωρ*) *ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει* ' *χώρῳ ἐνὶ -εῖ* (*προάλεῖ* qu.), *φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα* (metr. vgl. *N* 473[+] *χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ* im Gl.), im Kontext zahlr. fachsprachl. hapax legomena (s. Keil, Lexikal. Raritäten 59 f.); später (erst wieder Ap. Rh. 3,73, umgedeutet) s. A. Rengakos, Ap. Rh. u. ant. Hom.erkl., Zetem. 92, 1994, 132 f. H. W. Nordheider

προβάδην [1[H]] of doing something *walking* Op. 729 (betw. sunset and sunrise) *μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ -ην οὐρήσεις* ' *μηδ' ἀπογυμνωθεὶς* (*ἑζόμενος δ' ὅ γε θεῖος ἀνὴρ ἢ ὅ γε πρὸς τοῖχον πελάσας αὐλῆς*), on arrangement of vv. see West on v. 728, on their authenticity on vv. 724–59 (pp. 333 f.) J. N. O'Sullivan

προβάοντε v.l. ant. *M* 277, s. *βοάω* B 1 b

πρόβασις [1°] **Σχ** sch. min. POxy. 3160 to *β* 75: *τὴν* [*τετραπό*]*δων κτῆσιν*[**L** Holt, Noms d'action 68; Benveniste, Vocabulaire I 43 f. 59 f.; Gangutia Elícegui, Em. 37, 1969, 75 f. 77. 82

B verb. noun used as concr. coll.: *livestock*, animals of flocks and herds opp. to ⌜*κειμήλια*⌟ (w. *π.* + ⌞ ⌟ cf. *βίοτος* [*β* 126. 142, + ⌜*κτήματα*⌟ v. 123; cf. ⌞ ⌟ v. 140], *οἶκος* [vv. 64. 238], *χρήματα* [vv. 78. 203]); only here in this sense *β* 75 (*ἐμοὶ* [Tel.] *κέρδιον*) *ὑμέας* (Ithacans) *ἐσθέμεναι* (see *ἐσθίω* / *ἔσθω* B I 3) *κειμήλιά τε -ίν τε* (n. v. 56). – W d f l d.: *πρόβατα*, further s.vv. *βοῦς*, *μῆλον* I J. N. O'Sullivan

πρόβατα [2[i], 1[H], 1[h]] **Σχ** sch. D *Ξ* 124: *πάντα τὰ τετράποδα ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ -α διὰ τὸ πρὸ τῶν ὀπισθίων βάσεων ἑτέρας ἐμπροσθίους ἔχειν, καθὰ καὶ Ἡσίοδος φησίν·* ⌜*χαλεπὸς*⌟ *-οις*, ⌞ ⌟ *δ' ἀνθρώποις*

L W. Wegener, D. Tierwelt bei Hom., Progr. Königsberg 1887, 3; Richter[+], Arch. Hom. H 53 f.; Benveniste, Vocabulaire 37 ff.

B *livestock*, animals of herds and flocks; n. separate mention of horses *Ψ* 550, cf. *caute* h. Merc. 571 where *π.* may be seen as resuming and extending *μήλοισι* *Ξ* 124 *ναῖε* (Tyd.) *δὲ δῶμα* ' *ἀφνειὸν βιότοιο, ἅλις δέ οἱ ἦσαν ἄρουραι* ' *πυροφόροι, πολλοὶ δὲ φυτῶν ἔσαν ὄρχατοι ἀμφίς,* ' *πολλὰ δέ οἱ -' ἔσκε* *Ψ* 550 *ἔστι τοι* (Ach.) *ἐν κλισίῃ χρυσὸς πολύς, ἔστι δὲ χαλκὸς* ' *καὶ -', εἰσὶ δέ τοι δμῳαὶ καὶ ... ἵπποι*, that might be given as a prize Op. 558 (the month Lenaeon is) *χαλεπὸς -οις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις* (n. *βουσίν* v. 559) h. Merc. 571 (*ταῦτ' ἔχε καὶ βοῦς, ἵππους τ' ἀμφιπόλευε καὶ ἡμιόνους* ... [lac.] ... *καὶ λέουσι καὶ σύεσσι καὶ κυσὶ καὶ μήλοισι*) *πᾶσι δ' ἐπὶ -οισιν ἀνάσσειν ... Ἑρμῆν.* – W d f l d.: see *πρόβασις* J. N. O'Sullivan

προβλής [3[i], 3°, 1[h]] **Σχ** sch. D *B* 396: ⌜*προβεβλημένῳ. ἐκκειμένῳ*⌟. *ὅ ἐστι προέχοντι εἰς θάλασσαν, Π* 407: ⌞ ⌟; sch. min. P. Harris 10 to *B* 396: *προ*]*βεβλημέ*[*νοι*]. *ἐξέχοντι*

B *projecting, jutting;* epith. of feature of rocky sea-shore (*σκοπέλῳ B* 396 [n. *ἀκτῇ* v. 395], *πέτρῃ Π* 407, 4× *ἀκταί*[+]), of buttress-posts of wall (*M* 259); in sim. *B* 396, *Π* 407 *B* 396 *μέγ' ἴαχον ὡς ὅτε κῦμα* ' *ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ* ... ' *-ῆτι σκοπέλῳ Π* 407 (*ἕλκε* [Patr. Thestor]) *ὑπὲρ ἄντυγος, ὡς ὅτε τις φὼς* ' *πέτρῃ* ⌜*ἐπὶ -ῆτι*⌟ *καθήμενος* ... *ἰχθὺν* ' *ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ* (*χαλκῷ*) (cf. *μ* 251) h. 7,3 (*ἐφάνη παρὰ θῖν' ἁλὸς*) *ἀκτῇ* ⌞ ⌟ *ε* 405 *οὐ ... ἔσαν λιμένες νηῶν ὄχοι οὐδ' ἐπιωγαί,* ' *ἀλλ'* ⌜*ἀκταὶ*⌟ *-ῆτες ἔσαν σπιλάδες τε πάγοι τε κ* 89 ⌞ ⌟ *δὲ -ῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν* ' *ἐν στόματι* (of harbour) *προὔχουσιν ν* 97 *δύο δὲ -ῆτες ἐν αὐτῷ* (harbour) ' ⌞ ⌟ *ἀπορρῶγες* – *M* 259 *στήλας ... -ῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ* ' *πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων* (cf. *προβάλοντο Ψ* 255). – W d f l d.: *πρόβολος*; *προέχω* (*ἔχω* B II 10 a); cf. *προβάλλομαι* (*Ψ* 255) J. N. O'Sullivan

πρόβολος [1°] a *projection* of rock, *projecting rock* on sea-shore *μ* 251 *ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ -ῳ ἁλιεὺς* (*ἐς πόντον προΐῃσι βοὸς κέρας*), cf. *Π* 407. – W d f l d.: see *προβλής* J. N. O'Sullivan

προγενέστερος, -τατος [3[i], 6°, 1[h]] **M** nur fünfs. 1 [⏑⏑⏓⏑⏑] *γενεῇ -τερος I* 161; *-τάτη* ⌜*ἦεν*⌟ h. Cer. 110 2 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-τερος* ⌞ ⌟ *B* 555, *η* 156 = *λ* 343; *-τερος εἴη δ* 205; *-τερός ἐστιν Ψ* 789; *-τεροί εἰσιν β* 29; *-τεροι ἦσαν ω* 160; *-τερος αὐτοῦ τ* 244

Σχ sch. D *B* 555: *-τερος ἦεν· παλαιότερος ὑπῆρχεν*, sch. Barn. *β* 29: *πρεσβύτεροι*

B *von früherer Geburt, früher/est geboren*, vgl. *εὐγενής*; *πρεσβύτερος*, *-τατος*, s. Risch § 34 d; außer Superl. (1[h]) nie von Geschwistern, nur von (männl.) Nicht-Verwandten in Ggs. zu *πρεσβύτερος*, *-ύτατος* (meist von Geschwistern); Ältersein bringt einen best. Status u. Respekt (tw. kraft der Erfahrg. [vgl. *δ* 205] des Älteren) m. sich; das impliziert eine Vorrangserwartg. in Konkurrenzfragen; Ag. kann Ach. vorwerfen, daß der ihm, dem Älteren, keinen Respekt zollt, den Ag. auf Grund des Älterseins verdient; deshalb wird Aias von den Göttern mehr geschätzt als Antil., u. Echeneos erlaubt, den höher geschätzten Alkin. zu mahnen. Man kontrast. den Fall Pulyd. und Hektor, wo die Gleichaltrigkeit ausschließt, daß der Altersvorrang entschärfend bzw. gesichtsrettend wirkt (s. *Πουλυδάμας* B 2 Ende); vgl. auch z. B. Diom.' Entschuldigung, wenn er dem älteren Ag. Rat geben will (*Ξ* 107 ff.) 1 Komp. [3[i], 6°] nur von Männern, außer *τ* 244 Präd.nom. m. *εἰμί*[+]; komparat. Funktion (1 a) m. Hinsicht auf rel. Alter, nur zw. Männern ohne Familienband; 2× m. komp. Gen. (*Ψ* 789, *τ* 244), 2× ohne gramm. expl. Vgl.sperson, wohl impl. (*B* 555, *I* 161); kontrastiv (1 b) m. Hinsicht auf abs. Alter: Sg.: der Ältere u. Klügere (*δ* 205, *η* 156 = *λ* 343); Pl.: 'die Älteren' als (soziale?) Gruppe (gegüber den jungen Männern, vgl. *νέοι* - *γέροντες I* 258 u.ö., *πρεσβῆες β* 29, *ω* 160) 1 a komp. Bed.: in Hinsicht auf d. rel. Alter; vgl. *πρεσβύτερος* (m. Wortf.) *I* 161 (Ag. zu Nestor betr. Versöhng. m. Ach.:) „*καί μοι ὑποστήτω ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι* ' *ἠδ' ὅσσον γενεῇ -τερος* (*προφερέστερος*- v.l.) *εὔχομαι εἶναι*", vgl. V. 58 u. *Z* 24 (von Geschwistern); anders Hainsworth, Iliad z. St.: „claim(s) of rank", *γενεῇ* wie in *Λ* 786 *Ψ* 789 (Antil.:) „*ἔτι καὶ νῦν* ' *ἀθάνατοι τιμῶσι παλαιοτέρους ἀνθρώπους.* ' *Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ* ⌜*ὀλίγον -τερός*⌟ *ἐστιν,* ' *οὗτος* (Od.) *δὲ προτέρης γε-*

νεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων· ' ὠμογέροντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι", zum Privileg des Älteren vgl. *O* 204 (*πρεσβυτέροισιν*), dort im Untersch. zu *Ψ* 789 innerh. der Familie *τ* 244 (Bettler-Od. zu Pen.:) „*καὶ μέν οἱ κῆρυξ* (Eurybates) ⌊ ⌋ 4 *αὐτοῦ* ' *εἶπετο* (*τίεν δέ μιν ἔξοχον 'Οδ.*)" 1 b kontrast. Komp. [5°]: 3× Sg. (älter u. weiser), 2× Pl. s.o. *B* 555 *Νέστωρ οἶος ἔριζεν* (m. Menesth. im Ordnen von Truppen)· *ὁ γὰρ -τερος ἦεν*, d. Erfahrg. wiegt die Vorzüglichk. des Menesth. 8 auf, zum (abs.) hohen Alter Nestors vgl. *A* 250 ff., zu seiner Befehlshaberskompetenz s. V. 362 ff.; zur Echtheit s. Basler Komm. z.St. – *δ* 205 (Men. zu Peisistr.:) „*ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ* ' *εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς -τερος εἴη* (wie dein Vater Nestor)" *η* 156 *ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως 'Εχένηος,* ' *ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν -τερος* (-*τατος* ci. Bekker) *ἦεν* ' *καὶ μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς* = *λ* 343, vgl. Nestor u. *γέρων Φοῖνιξ I* 432; 16 nach Ameis-H. u. Heubeck, Odyssey z.St. *ἀνδρῶν* Part.Gen. (vgl. *πρεσβύτατος*) Schadewaldt aber gen.comp., d.h. rel. (s. 1 a) ‖ *β* 29 (Aigyptios:) „*νῦν δὲ τίς ὧδ' ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει* ' *ἠὲ νέων ἀνδρῶν ἢ οἷ -τεροί εἰσιν; (τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν, ἠὲ τι δήμιον πιφαύσκεται ἠδ' ἀγορύει;)*", die Älteren, gute Ratgeber u. Redner ggüber den Jüngeren, *ω* 160 (Amphimedon im Hades zu Ag.:) „*οὐδέ τις ἡμείων δύνατο γνῶναι τὸν* (Od.) *ἐόντα* ' ... *οὐδ' οἷ -τεροι ἦσαν*", die Älteren der Freier 2 Superl. [1ʰ]; vgl. *πρεσβυτάτη* (Sc. 260 u.ö.) h. Cer. 110 (4 Töchter des Keleus treffen Dem.) *Καλλιδίκη καὶ Κλεισιδίκη Δημώ τ' ἐρόεσσα* ' *Καλλιθόη θ', ἣ τῶν -τάτη ἦεν ἁπασῶν*, Präd.nom., m. Personenbereich in Part.Gen.; vgl. Th. 79; nur hier von e. Frau im Vgl. m. Schwestern C. P. de Putter

πρόγονοι f. [1°] L [1]Calhoun, CPh 29, 1934, 197 f.; 32 [2]Marzullo, Maia 5, 1952, 277 ff.; [3]Chantraine, in: Corolla Linguistica (Festschr. Sommer), Wiesbaden 1955, 12 ff.; [4]Richter, Arch. Hom. H 55

Σχ sch. Barn. z.St.: *προγενέστεραι. παλαιότεραι. ἢ μεταγενέστεραι τῇ ἡλικίᾳ*

B (Risch § 74c) *die Vorgeborenen* (vgl. später 'Vorfahren'), d.h. *die Erstlinge* (die Lämmer u. Zicklein der ersten Geburtsgruppe des Jahres); metr. Var. zu *πρωτόγονος ι* 221 (*σηκοὶ ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων*) *διακεκριμέναι δὲ ἕκασται* ' *ἔρχατο, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,* ' *χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι*, zu mögl. Trennungsgrund L[4]: kultisch (vgl. ⌊*πρωτόγονος*⌋). – W o r t f.: *προγίγνομαι, προγενήστερος,* ⌊ ⌋; Opp.: *ὀψίγονος, μέτασσαι, ἕρσαι* v.l. *η* 323 C. P. de Putter

προδοχή [1ʲ] hapax **Σχ** sch. D *Δ* 107: *ἐν προδοχῇσι· τόποις πρὸς ἐνέδραν ἐπιτηδείοις προσκοπεῦσαι. ἀπὸ τοῦ δοκεῖν* 48 L Buchholz, Arch. Hom. J 73

B (Risch § 74c) *Anstand*, Ort wo Jäger den Tieren auflauern, vgl. ⌊*δεδεγμένος*⌋ *Δ* 107 *ἐσύλα* (Pandaros) *τόξον ἐΰξοον ἰξάλου αἰγὸς* ' *ἀγρίου, ὅν ... τυχήσας* ' *πέτρης ἐκβαίνοντα* ⌊ ⌋ *ἐν -ῇσι* (*βεβλήκει*), zu Jagd sonst s. L u. *κύων* B 1 c C. P. de Putter

πρόδομος [2ⁱ, 6°] E Risch § 76 b (Determ.-Kompos.); Schwyzer II 508 A.1 (hypostas. Kompos.) F nur *ἐν(ὶ) -ῳ*

M [⏑⏑²] *ἐνὶ -ῳ I* 473, *ξ* 5, *ο* 466, *υ* 143; *ἐν -ῳ Ω* 673 = *δ* 302, *ο* 5, *υ* 1

Σχ sch. D *I* 473: *τῷ προστόῳ τοῦ θαλάμου. διέχεε τὴν τάξιν. θάλαμος μὲν γὰρ ὁ ἔσω οἶκος τῆς αὐλῆς. τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ πρόδομος. αἴθουσα δὲ περίστυλον, τοῦτ' ἔστι πρὸς ἥλιον τετραμμένη στοὰ παρὰ τὸ αἴθεσθαι, Ω* 673: *τῷ πρὸ τοῦ θαλάμου οἴκῳ*, sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 5: *τ*]*ῶι πρὸ τοῦ κοιτῶνος τ*[*ό*]*πῳ*[*ι* L s. *πρόθυρον* L[3,4,5]

B *Vorhaus, Vorbau* nirgends architekton. beschrieben: *ἐν -ῳ δόμου Ω* 673 = *δ* 302; *ἐνὶ -ῳ πρόσθεν θαλάμοιο θυράων I* 473; ⌊mit *αἴθουσα* ortsgleich⌋ *δ* 302 (297), *Ω* 673 (644); für Feuerstelle geeignet u. nicht ⌊ ⌋ *I* 473 (472); (zum Verhältnis von *ἐν -ῳ* zu *ὑπ' αἰθούσῃ* L[4];) auch im ländl. Anwesen des Eum. vorhanden *ξ* 5, desgl. in der *κλισίη* des Ach., dort nicht von anderen Besuchern einsehbar u. Privatheit des Gastes gewährend *Ω* 673 (650) konkreter vorstellbar als das *πρόθυρον*, s.d., dessen Identität mit dem *πρ.* sich nicht erweisen läßt (L[4]; doch vgl. Odyssey III 217) meist nur als szen. Raum erwähnt: 1 vorwiegend in Beschr., wie Gäste des Hausherren übernachten *ο* 5 (Ath. fand Tel. u. Peisistr.) *εὕδοντ(ε) ἐν -ῳ Μενελάου υ* 1 *ἐν -ῳ εὐνάζετο* (Od.) 143 *ἔδραθ'* (Od.) *ἐνὶ -ῳ δ* 302 *οἱ μὲν ἄρ' ἐν -ῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο* (Tel. u. Peisistr.) = *Ω* 673 (Priam. u. Idaios; zu der Besonderheit, daß Achills *κλισίη* einen *πρ.* hat, s. Roth, Iterata 91–95; +Chr. Gill / N. Postlethwaite / R. Seaford, Reciprocity in Ancient Greece, Oxford 1998, 102) 2 in sonstigen Szenen: *ξ* 5 (Od. traf den Eum., der sich Schuhe verfertigte) *ἐνὶ -ῳ ... ἥμενον, ἔνθα οἱ αὐλὴ* ' *ὑψηλὴ δέδμητο* (W. Richter, Arch. Hom. H 24–26) *ο* 466 *εὗρε* (die Entführerin des Kindes Eum.) *δ'* *ἐνὶ -ῳ ἡμὲν δέπα ἠδὲ τραπέζας* ' *ἀνδρῶν δαιτυμόνων I* 473 *οἳ μὲν* (Bewacher des Phoinix) *ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη* ' *πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς,* ' *ἄλλο δ' ἐνὶ -ῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων*

D v.l. *ο* 461 *τ* 51 (≅ *υ* 1) V. Langholf

προήκης [1°] hapax *vorn scharf* *μ* 205 *ἔσχετο δ' αὐτοῦ* ' *νηῦς, ἐπεὶ οὐκέτ' ἐρετμὰ -εα* (*προήια, οὐκέτι χερσὶν ἐρετμὰ προήκασι χερσὶν* vv.ll.) *χερσὶν ἔπειγον*, s. Kurt, Seem. Fachausdr. 137 f. – W o r t f.: s. Bd. II Sp. 774, 71 ff. G. Markwald

προθαλής hapax [1ʰ] *aufblühend* (vgl. Wackernagel, Synt. II), *frühreif* (Zumbach, Neuerungen 22: „gut wachsend"; 36 zur Bildg. s. Bd. I Sp. 676, 51 ff.) h. Cer. 241 (Dem. fungiert als Amme des Demoph.) *τοῖς* (den Eltern) *δὲ μέγα θαῦμ' ἐτέτυκτο* ' *ὡς -ὴς τελέθεσκε* (der S.), *θεοῖσι δὲ ἄντα ἐφίκει.* – W o r t f.: s. Bd. II Sp. 776, 10 ff. G. Markwald

προθέλυμνος [3ⁱ] E unsicher; teils vorgr. Urspr. vermutet, teils zu ai. *dharúṇa–* n. 'Stütze, Grundlage, Boden' gestellt (contra: L[1] 61), s. Frisk u. Chantraine, Dict. ss.vv. *-θέλυμνος*; 44 vgl. lat. *profundus* u. *τετραθέλυμνος* (*O* 479 ≅ *χ* 122)

Σχ sch. D *I* 541: *πρόρριζα. ἢ ἐπάλληλα καὶ πυκνά, K* 15: *ἐπαλλήλους ἢ προρρίζους. θέλυμνα δὲ κυρίως οἱ θεμέλιοι, N* 130: *ἐπάλληλοι. πυκνοί. 'Ανδρόμαχος ἐν 'Ετυμολογικοῖς φησι κυρίως λέγεσθαι τὰ ἐπαλλήλους κλάδους ἔχοντα δένδρα διὰ τὸ θηλυμανεῖν*, sch. Ar. Pax 1210c: *φαίνεται καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ -ον ἀντὶ τοῦ πρόρριζον ἀκούειν ... 'Αρίσταρχος δὲ τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ* 52 *δηλοῦσθαί φησι* (*N* 130)

L [1]Solmsen, Beitr. 61 ff.; [2]Bechtel, Lexil. 282–4; [3]Wackernagel, Unt. 237–41; [4]Diller, Ph. 97, 1948, 361–3; [5]G. S. Kirk, The Songs of Homer, Cambridge 1962, 195 f.; [6]Danek, Dolonie 64–6; [7]Anselmi, Aevum(ant) 11, 1998, 70 f.

B unsicher; etwa: *'vordergrundig'* 1 *mit Stumpf und Stiel I* 541 *πολλὰ δ' ὅ γε* (kalydon. Eber) *-α χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ* ' *αὐτῇσιν ῥίζῃσι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων*, vgl. Leaf z.St. *K* 15 *αὐτὰρ ὅτ' ἐς νῆάς τε ἴδοι* (Ag.) *καὶ λαὸν 'Αχαιῶν,* ' *πολλὰς ἐκ κεφαλῆς -ους ἕλκετο χαίτας* ' *ὑψόθ' ἐόντι Διί, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ*, vgl. F. Klingner, Studien zur gr. u. röm. Literatur, Zürich u. Stuttgart 1964, 9 f. A.1; L[3] 196; Iliad z.St. 2 *mit der Fläche nach vorn* od. *geschichtet* *N* 130 *οἱ γὰρ ἄριστοι* ' *κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ*

Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον, ' *φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ -φ*, vgl. Leaf z.St.; Gray, CQ 41, 1947, 119 A.1; L[5]; Odyssey zu *χ* 122 s.v. *τετραθέλυμνον*; Iliad z.St. — Wegen d. Schwierigk., aus dem Befund der Stellen e. einheitl. Bed. zu gewinnen, kontrovers diskutiert; schon die Schol. schwanken zw. 'm. d. Wz. heraus' u. 'in dichter Folge' (s. Σχ); nach Reichel, Hom. Waffen 34 A.1: 'geschichtet, schichtenweise', zustimmend L[1], ablehnend L[2]: 'm. d. Grundfläche nach vorn', danach L[3]: 'dessen Grundlage weg ist' (nur in *Ι* 541 u. *Κ* 15, in *Ν* 130 *π.* = *τετραθέλυμνος* 'vierschichtig', ablehnend L[7] 71), vgl. Strömberg, Prefix Studies 11; L[4]: urspr. Bed. (in *Ι* 541 u. *Ν* 130) 'm. d. Fläche nach vorn', dann vom 'Doloniedichter' (*Κ* 15) fälschl. als 'm. d. Wz. heraus' gedeutet; zustimmend Risch, Gl. 33, 1954, 194; Chantraine, RPh 3. Ser. 47, 1973, 316 f.; L[7] 71; ablehnend Lloyd-Jones, N.S. CR 23, 1973, 199; Janko, CPh 81, 1986, 309 m. A.3 u. Iliad zu *Ν* 130; skeptisch L[6]

D *Λ* 272a v.l. Th. 742 G. Markwald

Προθοήνωρ [3[i]] E bereits myk. PN *to-wa-no* = T[h]oū̆nōr, s. DMic. II 372; zur Bildg. vgl. Sommer, Frage 38; Sommer, IF 55, 1937, 194. 217; Hoffmann, Gl. 28, 1940, 48; v. Kamptz § 2d, 2. 20b. 33b, 1. 35a, 4*α*. 66

B PN boiot. Heerführer *Β* 495 wohl identisch (Iliad zu *Ξ* 449—453) m. dem von Pulyd. getöteten *Π.*, S. des Arēilykos *Ξ* 450. 471 +⌞Kullmann⌟, Quellen 70. 122 f. 160; ⌞ ⌟, in: ⌞ ⌟ u. J. Althoff (Hrsgg.), Vermittlg. u. Tradierg. von Wissen in der gr. Kultur, Tübingen 1993, 132 V. Langholf

Πρόθοος [2[i]] E Sommer, Nominalkompos. 173 m. A.3; v. Kamptz § 16h. 22c, 1. 66

B PN S. des Tenthrēdon, Heerführer der Magneten *Β* 756, in 758 *Π- θοός* genannt (hierzu Rank, Etymologiseering 67; H.-J. Lingohr, Die Bed. der etym. Namenserklärungen in d. Gedichten Hom.s u. Hes.s u. in d. hom. Hymnen, Diss. phil. [masch.] Berlin 1954, 57) +Kullmann, Quellen 118; Burr 128; Giovannini 38; H.S.—L. 151 V. Langholf

Προθόων [1[i]] PN Tr., von Teukros getötet, *Ξ* 515 (*-όωνα*) v. Kamptz § 16h. 22c 1. 47b 2. 66; Wathelet, Dict. II S. 946. 1505; Wathelet, Troyens, S. 25. 34. 57. 72; zum Verstyp Visser, Hom. Vers. 79—102 V. Langholf

προθῡμί(η) [1[i]] L Porzig, Satzinhalte 205; Hoekstra, Mn. IV 31, 1978, 11 ff.

B (zu *πρόθυμος* [metr. bedingt nicht im fgrE, dafür *πρόφρων*]:) *Engagement* (Ggs. *μεθημοσύνη, ὄκνος*) *Β* 588 (laked. Kontingent) *ἐν δ' αὐτὸς* (Men.) *κίεν ῇσι -ῃσι πεποιθώς,* ' *ὀτρύνων πόλεμόνδε*, poet. Pl. (and. ⌞Chantraine, Gr. h.⌟ II 31 f.), vgl. V. 792 ggüber *Δ* 303, *Ζ* 510+ u. zu *ῇσι* (sonst nur in Vbd. m. *φρεσί[ν]* bis auf *βόεσσιν Λ* 674, *κυσίν Ω* 409) h. Ap. 320; zur seltenen correptio (⌞ ⌟ I 108 f.) vgl. an ders. VSt. *Ι* 91+, *μ* 205, zur MD Schulze, QE 291 ff. u. Wyatt, Metr. Lengthening 160 ff., zum poet. Pl. K. Witte, Sg. u. Pl., Leipzig 1907, 34 f. 40 f. R. Führer

προθύραια (n.) [1[h]] *Gebäudeteil vor der Tür, Torraum* (vgl. *πρόθυρον*; Zumbach, Neuerungen 24) h. Merc. 384 (Hermes:) „*μέγαν δ' ἐπιδαίομαι* (s. Bd. II Sp. 201 f.) *ὄρχον*' ' *οὐ μὰ τάδ' ἀθανάτων εὐκόσμητα -α*" V. Langholf

πρόθυρον [6[i], 18[o], 2[h], 1[e]] E Risch § 69a; Schwyzer II 508 (hypostas. Kompos.). — Abl.: *προθύραια*

F *-ον* 4, *-οιο* 9, *-ου* 3, *-οισι(ν)* 9, *-οισ'* (vor Vok.) 1, *-οις* (vor Kons.) 1

M dreis. [⏑⏑̲] *ἀνὰ -ον T* 212, *ξ* 34; *διὲκ -ου O* 124; *ἐν -οις* Vit. p. 19,7; *-ου σ* 10 [⏑⏑̲] *-ον υ* 355 [⏑⏑̲] *διὲκ -ου σ* 386; *-οισ' α* 103; *-ον χ* 474 viers. [⏑⏑̲⏑] *ἐκ δ' ἔλασε/αν -οιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου Ω* 323 / *γ* 493 = *ο* 146 = 191; *ἔσταν δ'⌞ἐν -οισι⌟ θεοί/ἄς θ* 325, *κ* 220; *ἔστη δ'* ⌞ ⌟ *θ* 304; *στῆσεν ἄρ'* ⌞ ⌟ *η* 4; ⌞ ⌟ *X* 71, *δ* 20; ⌞*διὲκ -οιο*⌟ *σ* 101; *ἐνὶ -οισι Λ* 777, *π* 12; *-οιο α* 119 [⏑⏑̲⏑] ⌞ ⌟ *σ* 386, h. Merc. 158; *-οιο* h. Merc. 271; *-οισιν Σ* 496

L [1]Th. A. Busink, Prothuron. Inleidende studie over het woonhuis in Oud-Griekenland, Batavia 1936 (behandelt Wohnarchitektur allg., u.a. auch das *πρ.*; der Titel 'Prothuron' ist jedoch metaph. gemeint, S. X); [2]van der Valk, Text. Crit. Od. 129; [3]H. Drerup, Arch. Hom. O, z.B. 11. 13. 17. 48 f. 70 f. 78. 83. 89—92 ('Vorhalle', 'Vorraum', 'Antenhaus'); [4]Hiller, WS 83, 1970, 14—21; [5]Veneri, Omero e il palazzo miceneo, in: D. Musti u.a. (Hrsgg.), La transizione dal miceneo all'alto arcaismo. Dal palazzo alla città, Rom 1991, 177—186

B *Gebäude-* od. *Hofteil vor der Tür, Torraum, Eingangsbereich* nirgends architekton. beschrieben topograph. Bzhg., meist unklar, zu *θύραι α* 119 (120), *κ* 220 (230); zu *θύραζε σ* 386, *υ* 355 (361. 367), *φ* 299; zu *οὐδός σ* 10 (17); zu *οὐδοῦ αὐλείου* u. *προπάροιθε θυράων α* 103 (104. 107); zu *προπάροιθε θυράων οὐδοῦ ἔπι σ* 10 (32 f.); zu *αὐλή σ* 101, *χ* 474; vgl. ferner *X* 71 (*πρώτῃσι θύρῃσιν* 66, *θυραωρούς* [v.l.] 69) sowie L[4] weniger konkret vorstellbar als der *πρόδομος*, s.d., dessen Identität mit dem *πρ.* sich nicht erweisen läßt (L[4]; doch vgl. Odyssey III 217) immer nur als Raum von meist typ. Szenen erwähnt (vgl. L[5]): 1 Szenen der Ankunft; die ankommenden Personen bleiben am *πρ.* stehen (stets *ἵστημι*; intrans. außer *η* 4; synon. *θύρῃσιν ἐρίστατο Λ* 644, *ἐν πρώτῃσι θύρῃσι σταίη α* 255 f., *ἔστην/αν δ' εἰνὶ θύρῃσι κ* 310 / *θ* 325 v.l.) sie sind meist Gäste od. Besucher; Hausbewohner nur in *η* 4, *θ* 304 *η* 4 *ὅτε δὴ οὗ πατρὸς ... δώμαθ' ἵκανε* (Naus.), ' *στῆσεν ἄρ'* (sc. *ἡμιόνους*) *ἐν -οισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφὶς* ' *ἵσταντ(ο)* (u. nahmen sie in Empfang) *π* 12 (Od.: „Die Hunde vor dem Hause des Eum. *περισσαίνουσι· ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω*"; sofort darauf) *ἔστη* (Tel.) *ἐνὶ -οισι* (Eum. begrüßt ihn u. bittet ihn hinein) Vit. p. 19,7 (ich, das in fremden Häusern Gaben heischende Kind) *ἔστηκ(α) ἐν -οις* (Markwald, Hom. Epigr. 245. 267—269) | **während des Wartens nehmen die Personen wahr, was drinnen geschieht** (vgl. 2); das Wahrnehmen ist bisweilen nicht expl. ausgedrückt: *Λ* 777 (Nestor: „in Peleus' Palast wurde geopfert) *νῶϊ δ' ἔπειτα* ' *στῆμεν ἐνὶ -οισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς,* ' *ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλών, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε*" *α* 103 *βῆ δὲ* (Ath. vom Ol.) ' *στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐπὶ -οισ' Ὀδυσῆος,* ' *οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου* u. erblickte die *προπάροιθε θυράων* (107) befindlichen Freier Reaktion des Tel. auf Ath.s Ankunft: 119 *εἴσιδ' Ἀθήνην,* ' *βῆ δ' ἰθὺς -οιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ* ' *ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στὰς* ' *χεῖρ' ἕλε δεξιτερήν δ* 20 (im Palast des Men. wurde gefeiert) *τὼ δ'* (Tel. u. Peisistr.) *αὖτ' ἐν -οισι δόμων αὐτώ τε καὶ ἵππω,* ' ... ' *στῆσαν* (danach wurden sie bemerkt u. hineingeführt; Men. kann sie von drinnen aus sehen, V. 26 *τώδε*) *θ* 304 (Heph. kehrte nach Hause zurück) *ἔστη δ' ἐν -οισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει* („ihr Götter, *δεῦθ', ἵνα ἔργ' ἀγέλαστα ... ἴδησθε*"; impliziert ist, daß er vom *πρ.* aus das Innere des Hauses sah, vgl. V. 307 u. die folg. St.) 325 *ἔσταν δ' ἐν -οισι* (v.l.) *θεοί ...* ' *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι* ' *τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο κ* 220 (Od.: „Wölfe u. Löwen vor d. Wohng. d. Kirke *περισσαίνοντες ἀνέσταν*, nach Art von Hunden; die Gefährten) *ἔσταν δ' ἐν -οισι* (v.l.) *θεα~ς ...* ' *Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ* ' *ἱστὸν ἐποιχομένης* (sie riefen ins Haus u. wurden hineingebeten)" 2 Szenen des Wahrnehmens (Se-

hens, Hörens) vom *πρ.* her das Wahrgenommene befindet sich **2a** innerhalb des Hauses s. 1 **2b** außerhalb des Hauses od. Grundstücks *Σ*496 (Schildbeschr.: Darst. von *γάμοι* m. Brautgeleit *ἀνὰ ἄστυ*, Tanz u. Musik,) *αἱ δὲ γυναῖκες ' ἱστάμεναι θαύμαζον ἐπὶ -οισιν ἑκάστη* **3** Szenen des Abreisens od. Aufbrechens in die Ferne *γ*493 *ἵππους τ' ἐζεύγνυντ' ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον, ' ἐκ δ' ἔλασαν ⟨-οιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου⟩* = *ο*146 = 191 *Ω*323 *ἐκ δ' ἔλασε ⟨ ⟩ Ο*124 *εἰ μὴ 'Αθήνη ... ' ὤρτο διὲκ -ου, λίπε δὲ θρόνον ἔνθα θάασσε* ähnlich *υ*355 (Theokl. in Vision:) *„εἰδώλων δὲ πλέον -ον, πλείη δὲ καὶ αὐλή, ' ἱεμένων Ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον"* | allgemeiner: Szenen des Sich-Hinausbewegens aus dem Hause *ξ*34 (*συβώτης*) *ἔσσυτ' ἀνὰ -ον* u. verscheuchte die Hunde, die den ankommenden Od. bedrohten *σ*386 (Od.: *„εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι, αἶψά κέ τοι τὰ θύρετρα*) *φεύγοντι στείνοιτο διὲκ -οιο θύραζε"* h. Merc. 271 *καί κεν δὴ μέγα θαῦμα ... γένοιτο ' παῖδα νέον γεγαῶτα διὰ -οιο περῆσαι ' βουσὶ μετ' ἀγραύλοισι* **4** Szenen des Aus-dem-Hause-Werfens od. -Führens missliebiger Personen (H. Bannert, Formen d. Wiederholens b. Homer, Wien 1988, 102.116f.) *σ*10 (Iros zu Od.:) *„εἶκε, γέρον, -ου, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ"* 101 (Od. den besiegten Iros) *ἕλκε διὲκ -οιο λαβὼν ποδός, ὄφρ' ἵκετ' αὐλὴν ' αἰθούσης τε θύρας* *φ*299 (Antin.:) *„ἥρωας* (Lapithen) *δ' ἄχος εἷλε, διὲκ -ου δὲ θύραζε ' ἕλκον* (PN[a]) *ἀναΐξαντες, ἀπ' ⟨οὔατα νηλεῖ χαλκῷ⟩ ' ῥῖνάς τ' ἀμήσαντες"* *χ*474 *ἐκ δὲ* (PN[a]) *ἦγον ἀνὰ -όν τε καὶ αὐλήν· ' τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ ⟨ ⟩ ' τάμνον* h. Merc. 158 (Maia zu Hermes:) *„νῦν σε μάλ' οἴω ' ... ' Λητοΐδου ὑπὸ χερσὶ διὲκ -οιο περήσειν, ' ... ' ἔρρε πάλιν"* (cf. 271) **5** Szenen der Aufbahrung od. des Daliegens von Toten *Γ*212 (Ach.:) *„ἑταίρου τεθνηῶτος ' ὅς μοι ἐνὶ κλισίῃ ... ' κεῖται ἀνὰ -ον τετραμμένος"* *Χ*71 (Priam.: „meine eigenen Hunde werden am Vordertor meinen Leichnam zerfleischen u. dann verstört) *κείσοντ' ἐν -οισι"* (Roth, Iterata 100f.)

D *κ*310 v.l. V. Langholf

προϊκός, Gen. [2°] **E** s. Frisk s.v. *προΐξ*, Risch §72b (Wurzelkompos.) sowie s.v. *προΐκτης* m.Lit.; nachhom. t.t. 'Mitgift', adv. *προῖκα* 'gratis' **Σχ** sch. Barn. *ρ*413: *τῆς δωρεὰν δόσεως* **B** *(wonach man die Hand ausstreckt:) Gabe*, nur im Gen.; zu 'genießen', im Part. (s. Schwyzer II 103): *ρ*413 (*οἱ δ' ἄλλοι δίδοσαν*, sc. Freier außer Antin.) *τάχα δὴ καὶ ἔμελλεν 'Οδυσσεὺς ' αὖτις ἐπ' οὐδὸν ἰὼν -ὸς γεύσεσθαι* (s.d.) *'Αχαιῶν, ' στῆ δὲ παρ' 'Αντίνοον* (V. 445 Beschimpfung, 462 Schemelwurf), Sit. entspr. 356ff. (*ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν*) *ἥσθιε δ'* (s. noch anders bei Stanford z.St.) — im Gen. des Werts (s. Schwyzer II 126, Odyssey z.St.) *für e. Gabe*(?) > *gratis* (wie att. *προῖκα*, ausf. zur Bed.-entw. Ameis-H., Anh. [1895] z.St.): *ν*15 (Alkin.: „wir Geronten wollen Od. beschenken u. dann die *δῶρα*) *δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον ' τεισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἕνα -ὸς χαρίσασθαι"* (dagg. *α*140, *ρ*452 *χαρ. παρεόντων, ἀλλοτρίων* Part.) *es wäre hart, wenn der einzelne ohne Entgelt gefällig wäre (wenn unsere Großzügigkeit ohne Kompensation bliebe).* — Wortf.: s.v. *δῶρον*, s.a. *προΐκτης*

H. W. Nordheider

προΐκτης [2°] **E** nb. *προΐξ* (s.d.), vgl. *ἱκέτης* (*ἵκμενος*, zum Spiritus Lehrs, Arist. 311) u.a. bei Risch §14c*α*; s. noch Schulze, QE 493; Bechtel, Lexil. 175. 284; Létoublon, E&C 98, 1985 (Verbes de mouvement) 149f. (zu *ἰκ-*) **B** *(wer die Hand ausstreckt:) Bettler* (s.o. Létoublon u. vgl. Archil. fr. dub. 296 W. *προτείνω χεῖρα καὶ προΐσσομαι*); nur dir. R. am VE (je 1× mit *ἀνδρί* bzw. [präd.] mit *θαρσαλέος καὶ ἀναιδής*); offenbar neutral, da in sympathisierendem, wie in beschimpfendem Kontext *ρ*352 (Eum. zu Od.: „Tel. heißt dich *αἰτίζειν*) *μνηστῆρας· ' αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθήν φησ' ἔμμεναι ἀνδρὶ -ῃ"* (≅ 347 *κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι* [*-ῃ* v.l.], s. Labarbe, L'Homère de Platon 210 A.4), redensartl., ansch. derb anschaulich (ermunternd, sympathisierend), zur Koppelung mit *ἀνήρ* vgl. noch *ξ*124, *τ*74, *φ*327 (s. I Sp. 862,73ff.) *ρ*449 (Antin. beschimpft u. bedroht den Bettler: *„πῆμα, δαιτὸς ἀνίην*) *ὅς* (*ὅς* v.l.) *τις θαρσαλέος καὶ ἀναιδής ἐσσι -ης"* (wirft V. 462 den *θρῆνυς*), Ton liegt viell. auf den neg. Epith. (wenn *π.*, wie V. 352, neutral). — Wortf. s. s.v. *πτωχός*, vgl. *αἰτέω/ίζω* 'heischen', korr. z.B. *δίδωμι*, *ὀρέγω* (z.B. *ρ*407) u.ä.

H. W. Nordheider

Προιτίδες s. *Προῖτος*

Προῖτος [5[i], (Prosaref. +) 4[H], (Prosaref.[e])] **E** < **Πρόιτος* zu *εἶμι* (vgl. lat. *praetor*) **M 1** Stamm im longum **1a** [$\frac{1}{2}$] *ὦ -(ε)* *Z*164 **1b** [$\frac{1}{2}$-] *-ος δ' αὖ Τίρυ*]*νθα* Hes. fr. 129,16 suppl. **2** Stamm im biceps (*Προϊτ-* mögl.) **2a** [-$\frac{1}{2}$] *ἴφθ*[*ι*]*μος -ος* Hes. fr. 37,12; *-ου Z*160; *-όν τ*]*ε καὶ 'Ακρίσιον ⟨βασιλῆα⟩* [Hes. fr. 129,8 suppl. [-$\frac{1}{2}$] *-ος Z*157; *-ον ⟨ ⟩ Z*163; *Προῖ*[*το*]*ν πά*[*ρα* Hes. fr. 37,10 **2b** [-$\frac{1}{2}$⏑] *παρὰ -οιο Z*177

L Pfeiffer, Ph. 92, 1937, 6 (= Ausgew. Schr. 30) ff.; Malten, H. 79, 1944, 3; v. Kamptz 58. 82. 219; Schwartz, Ps.-Hes. 369ff.; Henrichs, ZPE 15, 1974, 297ff.; West, Cat. 78f. 122f.; Steinrück, Maia 51, 1999, 398f.

B laut Nosti fr. 5 p. 68 Dav. E. des Sisyphos wie Belleroph. (s.d.), S. des Thersandros B I, V. der wie Belleroph.' T. Laodameia (s. *Z*196–205) von Zeus geschwängerten u. von Art. getöteten Maira B II; sonst E. des Lynkeus B I u. der Hypermestra, S. des Abas B 1, *βασιλεύς* (*Z*163, Hes. fr. 129,8) von Argos B II (*Z*157ff., Hes. fr. 37,10) bzw. Tiryns nach Herrschaftsteilung zw. ihm u. s. (Zwillings-)Bruder Akrisios (Hes. fr. 129,16, vgl. 10), als Mann der Anteia (*Z*160) Schwiegersohn (*Z*177, vgl. 170) des *ἄναξ Λυκίης* (*Z*173) wie später Belleroph. (vgl. *Z*192), als Mann der Stheneboia (⟨Hes. fr. 129⟩,18. 20) V. von Lysippe, Iphinoe I u. Iphianassa II (⟨ ⟩,24) = **Proitides** (vgl. LIMC s.v.): von *Πανέλληνες* umworben (⟨Prosaref. Hes. fr.⟩ 130), m. Wahnsinn geschlagen (Hes. fr. 37,15) von (?Dion. bzw.) Hera (⟨ ⟩ 131) u. f. *μαχλοσύνη* bestraft (Hes. fr. 132) m. *ἀλφός* (s.d.), *κνύος* (s.d.), Haarausfall (Hes. fr. 133), durch Melampus (s.d. B 2c) geheilt (⟨Hes. fr. 37⟩,14), der zus. m. s. Bruder Bias IV von *Π.* belohnt wird (⟨ ⟩, 11ff.)

D Hes. fr. spurium 381 R. Führer

Προΐωξις [1[H]] **E** hapax, Gg.bildg. analog zu *παλίωξις*, s.d. u. Risch §16a. 75f., sowie s.vv. *ἰω(κ)ή* (*E*740 Personif.); *-σι*-Wörter bei Holt, Noms d'action 93 **B** *Vorstürmen (Angriff)* Sc. 154 (Abb. auf Schild) *ἐν δὲ Προΐωξίς τε Παλίωξίς* (s.d. m. Lit.) *τε τέτυκτο, ' ἐν δ' Ὄμαδός τε Φόνος τ' 'Ανδροκτασίη τε δεδήει* (sowie [v. susp.] *Ἔρις, Κυδοιμός* u. *Κήρ* [*προΐωξις* ... Rzach]), Personif. od. nom. act.? (so Myres, JHS 61, 1941, 24)

H. W. Nordheider

προκαλίζομαι [4[i], 2°] **Σχ** sch. D *Γ*19: *προεκαλεῖτο* (so too *Δ*389, *E*807) **L** Bergold, Zweikampf 23 n.1; Laser, Arch. Hom. T 16–18

B *challenge* pers. (acc. or sc. acc.) to a fight, contest (w. inf. *Γ*19, *Δ*389, *θ*228; instr. *χερσί σ*20); only pres. stem *Γ*19 *'Αργείων -ετο* (Alex.) *πάντας ἀρίστους ' ἀντίβιον μαχέσασθαι* = *H*150[ex] *Δ*389 *ἀεθλεύειν* (sc. *Καδμείωνας*) ⟨*-ετο* (Tyd.), *πάντα δ' ἐνίκα⟩ E*807 *κούρους Καδμείων ⟨ ⟩*

ϑ 228 μιν (Ap.) -ετο (Eurytus) τοξάζεσθαι σ 20 (Od. to Irus:) „χερσὶ δὲ μή τι λίην -εο". – W d f l d.: προκαλέομαι (καλέω B 1 e α) J. N. O'Sullivan

προκ(άς) [1h] (nb. πρόξ, s.d.:) *Hirsch* o.ä., im Epith. (potentielle Beute) von Raubtieren bei Schilderung des Ida (μητέρα θηρῶν), nur: h. Ven. 71 (Tierfriede als Wirkung Aphr.s, die [zu Anch.] zum Ida kam) οἱ δὲ μετ' αὐτὴν ' σαίνοντες πολιοί τε λύκοι χαροποί τε λέοντες ' ἄρκτοι παρδάλιές τε θοαὶ ⌊-δων ἀκόρητοι⌋ ' ἤϊσαν, die Aggressivität (⌊ ⌋) im Ggs. zur folg. Pazifizierung (73 βάλ' ἴμερον, σύνδυο κοιμήσαντο), VE variiert (konkretisiert, s. κορέννυμι B 1 u. 2) den iliad. Formelgebr. (metr. gleichw. *M* 335 πολέμου ἀκορήτω, s.d. B 2 im Untersch. zu 1) H. W. Nordheider

πρόκλυτος [1i] hapax **Σχ** sch. D *Y* 204: -α· τὰ ὑπὸ τῶν προτέρων πεφημισμένα. παλαιά L [1]Greindl, κλέος 15 f.; [2]Leumann, Hom. Wört. 99 A. 59

B *schon berühmt* oder *allbekannt* *Y* 204 (Aen. zu Ach.:) „ἴδμεν δ' ἀλλήλων γενεήν, ἴδμεν δὲ τοκῆας ' πρόκλυτ' (πρὸ κλὺτ' L²) ἀκούοντες ἔπεα θνητῶν ἀνθρώπων", κλυτός auch in Kompos. a (vgl. bes. ἀγά-, περί-, τηλέ-) *berühmt*, πρό- dann entweder (1) *'vorberühmt', schon berühmt* (vgl. L² u. προακούω bei Hdt.; Ap. lex.: τὰ ἔμπροσθεν ἀκουσθέντα) od. (2) *'offenberühmt', allbekannt* (Ameis-H.; L¹ 16 „weithin berühmt"; vgl. Ξ 125 (τὰ δὲ μέλλετ' ἀκουέμεν, s.a. δ 94); and. 'heard of old' (Leaf, Edwards, Iliad z.St.), das auch dadurch nicht ganz paßt, da der Kontext zeigt, daß es hier um d. Eltern der beiden Kontrahenten geht; zu ἔπεα 'Geschichten' vgl. s.v. B 2 d β aa C. P. de Putter

Πρόκνη T. des Atheners Pandion, Frau des Thrakers Tereus, der ihre Schwester Philomela vergewaltigt u. dem sie ihren S. Itys zum Mahl vorsetzt; Hes. fr. 312 (Prosaref.) enthält nur eine zweifelh. Anspielung auf letzteres u. auf die Verwandlung der Schwestern (zur Strafe!) in ἀηδών (s.d. B II) bzw. χελιδών R. Führer

Πρόκρις [1o, Prosaref.H,e] **E** viell. Kurzform (L¹·³) zu Πρόκριτος L [1]Locker, Gl. 22, 1934, 47; [2]Merkelbach, Odyssee 189; [3]v. Kamptz 152 f.; [4]Schwartz, Ps.-Hes. 538 ff.; [5]Pade, C&M 34, 1983, 14; [6]West, Cat. 106 f.

B <T. des Erechtheus>, Frau des Atheners Kephalos (s.d.), der sie unabsichtl. tötet (⌊Prosaref.⌋ Cycl. fr. 1 p. 74 Dav.), etymologisiert παρὰ τὸ ... πρόκρισις (⌊ ⌋ Hes. fr. 332), zus. m. Phaidra u. Ariadne (aus d. att. Theseussage) von Od. in der Unterwelt erblickt (λ 321) R. Führer

πρόκροσσαι f. Pl. [1i] **E** zu κρόσσαι (s.d.), dazu Frisk, Risch § 50b. 83b; vgl. *ragen*, κρόξ? **Σχ** sch. D ad l.: ἄλλην πρὸ ἄλλης παραλλήλως ἀνείλκυσαν κλιμακηδὸν καὶ ἀνθυπέταξαν αὐτὰς ἀλλήλαις. κρόσσαι γὰρ καλοῦνται αἱ τειχομάχοι κλίμακες **B** *(vorragend?:)* ansch. svw. (adj.) *in Reihen (Rängen), gestaffelt* (s. Hdt. 7, 188), dagg. κρόσσαι (s.d.) von stufigen Ggst.; präd. ('prolept.' resultat.) von den bei Troia auf den Strand gezogenen Schiffen der Gr. Ξ 35 (weil der Strand nicht alle Schiffe [sc. in e. Reihe nebeneinander] fassen konnte) τώ ῥα -ας ἔρυσαν, καὶ πλῆσαν ἀπάσης ' ἠϊόνος στόμα μακρόν, ὅσον συνεέργαθον ἄκραι, die Position der Schiffe wird (ab V. 30) in 3 Ansätzen (3× ἐρύω) zunehmend präzisiert: (1) πολλὸν γὰρ ἀπάνευθε μάχης εἰρύατο νῆες ' θῖν' ἐφ' ἁλὸς ... (2) τὰς γὰρ πρώτας πεδίονδε ' εἴρυσαν, mit (3) -ας ἔρυσαν als abschließendem t.t.; s. noch Leaf u. Janko, Hainsworth (Iliad) z.St. u. zu *M* 258 H. W. Nordheider

Πρόλοχος *der vorher einen Hinterhalt legt*, ein Lapithe im Kampf gg. d. Kentauren (Sc. 180 -όν τε am VE in Viernamenvers) R. J. Allan

προμαχίζω [2i] **Σχ** sch. D *Γ* 16: προεμάχει L Latacz, Kampfparänese 145. 151

B (< πρόμαχος:) *figure in battle in front* of rest of army (*Γ* 16, w. dat. of own side), *fight in front* of the rest *against* enemy warrior (dat., *Y* 376), w. idea of a challenging personal initiative; only pres. stem *Γ* 16 Τρωσὶν μὲν -εν 'Αλέξανδρος (n. ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου v. 22, πρόμον v. 44; n. also προκαλίζετο v. 19) *Y* 376 Ἕκτορ, μηκέτι πάμπαν 'Αχιλλῆϊ -ε, ' ἀλλὰ κατὰ πληθύν (δέδεξο). – W d f l d.: προμάχομαι, see also προθέω (*X* 459+) J. N. O'Sullivan

πρόμαχ(ος) [38i, 2e] **F** -οι 3, -ων 18, -οισι(ν) 16, -οις 2, -ους 1

M 1 trisyll. [⏑⏑̯] βῆ δὲ ⌊διὰ -ων⌋ *Δ* 495 = *E* 562 = 681 = *P* 3 = 87 = 592 = *Y* 111, *E* 566, *P* 124; θῦνε ⌊ ⌋ *E* 250, *Λ* 342 = *Y* 412; ⌊ ⌋ *Λ* 358; -ων *O* 573; -οις ω 526; -ους *N* 760 [⏑⏑̯] -οι *Δ* 505 = *Π* 588 = *P* 316; ἴθυσεν δὲ διὰ -ων (⌊συὶ εἴκελος ἀλκήν⌋) *Π* 582, *P* 281; ἐνὶ -οις ⌊ ⌋ *Δ* 253; -ων *P* 342 [⏑⏑̯] μετὰ -ων *N* 291 2 quadrisyll. [⏑⏑̯⏑] ἐν -οισι φανέντα *Γ* 31 [⏑⏑̯⏑] ἐσθλὸν ⌊ἐνὶ -οισι⌋ *Δ* 458, *P* 590; ⌊ ⌋ *Σ* 456 = *T* 414; θύνοντ' / φεύγοντ' ἐν -οισι(ν) *Λ* 188 = 203 / *O* 342; μετὰ -οισιν *Λ* 744 [⏑⏑̯⏑] (ἐνὶ) -οισι μιγέντα *Δ* 354, σ 379; ἐνὶ -οισι *O* 522; (ἐξ)αὖτις ἰὼν ⌊-οισιν ἐμίχθη⌋ *E* 134, *N* 642, *O* 457; ἐὼν ⌊ ⌋ *Θ* 99 (cf. esp. *E* 134)

Σχ sch. min. P. Bodl. gr. inscr. 3017 to *Δ* 354: πρωταγωνισταῖς (cf. sch. min. P. Mich. Schwendner 11 to *E* 250), P. Vindob. Gr. inv. 39940 to *O* 342: πρωτοσάταις, sch. D: π. glossed w. πρωταγωνισταί+ *Δ* 354. 505, *N* 291

L [1]Latacz, Kampfparänese 129 ff. (esp. 141–63); [2]van Wees, CQ 82 (n.s. 38), 1988, 1–24; [3]Ulf, Gesellschaft 139–41; [4]Singor, Mn. 44, 1991, 19–62

B only pl. (contrast πρόμος), *those fighting* (incl. being about to fight: *Γ* 31, *Δ* 253) *in front* (pref. loc.: L¹ 143–9. 159 f., not implying an elite of chiefs: L¹ 149–60; cf. already R. J. Cunliffe, A lex. of the Hom. dialect, London etc. 1924 s.v.), of warriors fighting in (e.g. *Γ* 31, *Δ* 253), or in advance of (e.g. *Λ* 744), the front line of one or the other (friend [e.g. *Δ* 253, *Λ* 744, *O* 573, *P* 342] or foe [e.g. *Δ* 354. 505+, ω 526] from point of view of main subject of current narr.) of opposing armies, π. ref. to foremost fighters of both sides e.g. *N* 291 (details in L¹ 147–9. 159 f.; his analysis basically right, but he discusses only a few occurrences of π. in detail and seems to underestimate, though aware of [160], difficulty of assigning indiv. occurrences to categories in his scheme [160; in particular, too many instances included under his 6; so, e.g., π. appears rather to refer only to one side at *Δ* 495, *E* 134 (cf. v. 143), *P* 87. 124, *Y* 111]). – Adj.: πρώτοισιν (σ 379) *Γ* 31 (τὸν δ' ἐνόησεν 'Αλέξανδρος) ἐν -οισι φανέντα *Δ* 253 θωρήσσοντο· ' 'Ιδομενεὺς μὲν ἐνὶ -οις (n. opp. πυμάτας φάλαγγας v. 254) *Λ* 744 ἐς δίφρον ὀρούσας ' στῆν (Nestor) ῥα μετὰ -οισιν *Δ* 458 Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστήν, ' ⌊ἐσθλὸν ἐνὶ -οισι⌋ ... 'Εχέπωλον *P* 590 (σὸν ἔκτανε) ἑταῖρον ' ⌊ ⌋ Ποδῆν *Σ* 456 (Μενοιτίου) υἱὸν ' ἔκταν' (Ap.) ⌊ἐνὶ -οισι⌋ = *T* 414 *O* 522 οὐ γὰρ 'Απόλλων ' εἴα Πάνθου υἱὸν ⌊ ⌋ δαμῆναι 573 ἐκ δ' ἔθορε -ων καὶ ἀκόντισε δουρί *P* 342 πολὺ -ων (πρὸ φίλων v.l.) ἐξάλμενος ἔστη *Δ* 354 (ὄψεαι) Τηλεμάχοιο ... πατέρα ⌊-οισι μιγέντα⌋ ' Τρώων σ 379 κέ μ' (Od.-beggar) ἴδοις πρώτοισιν ἐνὶ ⌊ ⌋ *Θ* 99 Τυδείδης δ' αὐτός περ ἐὼν -οισιν ἐμίχθη ≅ *E* 134 = *N* 642$^{\text{med.ex}}$ = *O* 457^{ex} ω 526 ἐν δ' ἔπεσον -οις 'Οδυσεὺς καὶ ... υἱός *N* 291 πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ -ων ὀαριστύν *E* 250 μηδέ μοι

οὕτω ' θῦνε ⌊διὰ -ων⌋ Λ 342 πεζὸς ' θῦνε ⌊ ⌋, εἴως φίλον ὤλεσε θυμόν = Υ412 Π582 ἴθυσεν δὲ ⌊ ⌋ = Ρ281in. Λ 188 (ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ [Hector] Ἀγαμέμνονα) θύνοντ' ἐν -οισιν = 203 358 μετὰ δούρατος ᾤχετ' (Diom.) ἐρωὴν ' τῆλε ⌊διὰ -ων⌋ Δ 495 βῆ δὲ ⌊ ⌋ = Ε562 = 681 = Ρ3 = 87 = 592 = Υ111 = Ε566in. = Ρ124in. Ν760 (Ἄσιον) φοίτα ἀνὰ -ους διζήμενος Δ 505 χώρησαν δ' ὑπό τε -οι καὶ ... Ἕκτωρ = Π588 = Ρ316 Ο342 (Δηΐοχον δὲ Πάρις βάλε) ὄπισθε ' φεύγοντ' ἐν -οισι. – Wdfld.: πρόμος, πρῶτος; ἄριστος; see further μαχητής B ad fin. – Deriv.: προμαχίζω, Πρόμαχος, see also πρόμος E

D v.l. Μ324 J. N. O'Sullivan

Πρόμαχος [3i] Boeotian killed by Akamas Ξ476 ἔνθ' Ἀκάμας -ος βοιωτὸν οὔτασε δουρί (cf. Λ426, Ρ344 for verse structure) 482 (Akamas:) „-ος δεδμημένος εὕδει", unique expression, see εὕδω B1b and Janko, Iliad ad l. 503 (Peneleos to Trs.: „tell Iloneus' parents to mourn) οὐδὲ γὰρ ἡ -οιο δάμαρ Ἀλεγηνορίδαο ' ἀνδρὶ φίλῳ ἐλθόντι γανύσσεται", Π. „looks invented" (Janko on 475–8) and Ἀλεγην. may be invented from δάμαρ (ἀνήρ 'husband'; otherwise s.v. E) W. Beck

Προμηθεύς [6H + Prosa] E zu προμηθής 'vorbedacht, vorsichtig', aus πρό u. *μᾶθος n. (zu μαθεῖν); Einfl. v. μῆτις (m. altem η) unwahrsch. Ablaut μηθ- eher analog (s. L13. 19. 25), vgl. λαθ-:ληθ- (λαθεῖν:ἀληθής), s.a. L9 45ff.

L [1]A. Thomsen, ARW, 1909, 460–90; [2]M. Pohlenz, Die gr. Trag. (2. Aufl.), Göttingen 1954, II 30ff.; [3]Ed. Schwartz, SPAW, 1915, 133–148; [4]Kretschmer, WKPh., 1918, 237f.; [5]W. Kraus, RE s.v. Prometheus; [6]A. Olrik, Ragnarök, Berlin 1922 (kaukasische Herkunft des Mythos); [7]Trenscényi-Waldapfel, Acta Ethnogr. Acad. Scient. Hung. 4, 1955, 99–128; [8]O. Lendle, Die „Pandorasage" bei Hesiod, Würzburg 1957; [9]G. Fink, Pandora u. Epimetheus, Diss. Erlangen, 1958; [10]P. Walcot, Hes. and the Near East, Cardiff 1966; [11]Latacz, Gl. 49, 1971, 27–34; [12]J. Duchemin, Prométhée. Histoire du mythe de ses origines orientales à ses incarnations modernes, Paris 1974 [Parallele m. Atraḫasismythos]; [13]V. Schmidt, ZPE 19, 1975, 186–190; [14]M. Detienne - J.P. Vernant (Hrsgg.), La cuisine du sacrifice, Paris 1979; [15]Beall, JHI 52, 1991, 355–71; [16]Ch. Penglase, Greek Myths and Mesopotamia, London - New York 1994, 197–201; [17]Pötscher, Ph. 138, 1994, 159ff.; [18]Judet de La Combe, in: F. Blaise u.a. (Hrsgg.), Le métier du mythe, Lille 1996, 272ff.; [19]CEG 1, 130 s.v. προμηθής; [20]P. Dräger, Unters. zu d. Frauenkatalogen Hesiods, Stuttgart 1997, 36ff.; [21]West, East; [22]Ballabriga, RHR 215, 1998, 307–39; [23]C. Darbo-Peschanski (Hrsg.), Constructions du temps dans le monde grec ancien, Paris 2000, 81ff. 100f.; [24]EGrM I; [25]Hackstein, Sprachform 227f.

B *Prometheus*, Titan, S. des Iapetos u. der Klymene, Bruder von Atlas, Menoitios u. Epimetheus: Th. 510 (-έα); versucht Zeus zu überlisten beim Opfer in Mekone (s. L11. 14. 17): Th. 546 (-εύς), Op. 48 (-εύς); warnt Epim. vergebens, von Zeus keine Geschenke (= Pandora) anzunehmen; von Zeus wegen d. Diebstahls d. Feuers an eine Säule gebunden (im Kaukasus.?; s. L4–6): Th. 521 (-έα). 614 (-εύς); Der Adler, d. jeden Tag d. Leber v. P. frißt, wird von Her. getötet (s. Th. 527), wobei P. wohl nicht von seinen Fesseln befreit wird (vgl. Th. 616); P. als Stammvater der Menschh. in Hes. fr. 2 (Prosa): Söhne Deukalion m. Pand. (mögl. ältere Var. des P.mythos) u. Hellen m. Pyrrha (wohl korrupt); in Hes. fr. 4 (Prosa) Deuk.s M. †Πρυνείη (Προνόη ci., s.dd.), s. West, Cat. 50–53 u. L20 Der P.mythos liefert d. Begründg. f. d. festgelegte Verteilen der Opferteile sowie d. Erkl. f. d. Urspr. d. Feuers. Im Zush. m. P.' Namen, im Rahmen der Pandora-Gesch., steht d. Erkl. f. d. Urspr. der Frau u. d. Übels (bes. in Th.) u. Mühsales (in Op.) in dieser Welt. Dieser Mythos (ähnl. wie der über d. vier Geschlechter der Menschen) erzählt also vom Ende d. paradiesischen Zust.s, wobei d. zwei Mythen sich ggseit. ausschließen. Zu den orient. Parallelen des P.mythos s. L6. 7. 10. 12. 16. 21. Adj./Epith. (nicht alle in Juxtapos.): Th. 510f. ποικίλον αἰολόμητιν 521 ποικιλόβουλον 550 δολοφρονέων 614 ἀκάκητα (sonst von Hermes) 616 πολύϊδριν Th. 546, Op. 48 ἀγκυλομήτης Th. 528. 543. 559 = Op. 54. 614 Ἰαπετιονίδης s.a. Ἐπιμηθεύς

D Pisand. fr. dub. 5 p. 135 Dav. R. J. Allan

προμνηστῖνοι [2a] E uns., offenbar m. dems. Suff. wie ἀγχιστ-ῖνος (dazu West, Gl. 77, 2001, 118f.) von e. Kompos. m. dems. HG wie ἄντηστις (zum VG s. πρυμνός E)

Σχ sch. Barn. λ 232: ἤτοι ἐπὶ μίαν ἑξῆς. ἢ ἐπάλληλοι. ἢ ἐπὶ στίχον

B m. zeitl. Abstand *nacheinander* (jew. im expl. Ggs. zu ἅμα πάντες+ 'alle auf einmal'), präd. Adj. [⏑⏑] ⌊nb. Verb der Bew.⌋ [⏑⏑⏑], betont (anders als ἀμοιβηδίς h. Cer. 326 ⌊ ⌋ im Ggs. zu πάντας) die Diskontinuität wie umgekehrt ⌊ἐπασσύτερος⌋ (s.d.) die zeitl., ἑξείης (s.d. am Ende) die räuml. Kontinuität; in dir. R. (kontrast. ⌊ ⌋) φ 230 ἀλλὰ -οι ἐσέλθετε, μηδ' ἅμα πάντες, ' πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὔμμες, s. 242ff., vgl. 188ff., ρ 275ff. λ 233 οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἷμα ... ' αἱ δὲ -αι ἐπήϊσαν, ἠδὲ ἑκάστη ' ὃν γόνον ἐξαγόρευεν R. Führer

πρόμος [7i, 1a] E uncl. whether 1. sync. form of πρόμαχος (cf. Τήλεμος < Τηλέμαχος), so, e.g., L1.3.4; or 2. ordinal ('foremost' vel sim.; cf. *pri-mus*, ἕβδο-μος) from πρό, so, e.g., L2.5

M [⏑⏑] δὲ -ον Η116 [⏑⏑] -ος/ον ἔμμεναι Η75, λ 493 / Γ44; -ος ἵστατο+ Η136, Ο293 [⏑⏑] μηδὲ -ος ἵσταστο Χ85 [⏑⏑] δὲ -ον Ε533

Σχ sch. D Γ44: πρόμαχον, so too Η75 L [1]Bechtel, Lexil. 285; [2]Chantraine, Form. 152; [3]Schulze, Kl. Schr. 310; [4]Risch 230; [5]Latacz, Kampfparänese 152f. n. 54; [6]A. T. Edwards, QUCC 46, 1984, 61–80; [7]id., Ach. in the Od., Königstein/Ts. 1985, 59

B only sg. (contrast πρόμαχοι, but n. assoc. of προμάχιζεν [Γ16] w. π. [Γ44]), *foremost fighter* (1), *champion* (2). – Wdfld.: see πρόμαχος B ad fin. **1** *one fighting in front*, of a warrior fighting in, or in advance of (cf. λ 493), the front line of his army (cf. πρόμαχος B); adj. use Ε533 Ε533 ἀκόντισε (Ag.) δουρὶ ... βάλε δὲ -ον ἄνδρα (Deïcoön) Ο293 (οὐ γὰρ ἄτερ) Ζηνὸς ... -ος ἵσταται (Hector) (n. v. 279 ἐποιχόμενον στίχας ἀνδρῶν) λ 493 (Ach.'s shade to Od.: „μοι τοῦ παιδὸς μῦθον ἐνίσπες, ' ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον -ος ἔμμεναι ἠὲ καὶ οὐκί" (n. πολὺ προθέεσκε v. 515) **2** *champion*, challenging (n. προκαλίζετο Γ19, Η150) a warrior of other army to combat (Γ44, Η136) or accepting, facing such a challenge (Η75. 116; this is also more Hector's sit. in Χ85); complem. w. ἵσταται+ Η136, Ο236, Χ85 (cf. ἀναστήσουσιν Η116), w. ἔμμεναι Η75, λ 493, w. dat. of champion's own side Η136, of opponent Η75. 116, Χ85 **2a** self-appointed *champion*, operating off his own bat (w. Γ44, Η136 cf. L5 145; and cf. Ο573, Ρ342) Γ44 (Hector to Paris: „καγχαλόωσι) Ἀχαιοί, ' φάντες ἀριστῆα -ον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν ' εἶδος ἔπ' ..." (n. προμάχιζεν v. 16, contrast ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο v. 32; on synt. problem see vol. I 1285,42ff., L5) Η136 τοῖσι (Arcadians) δ' Ἐρευθαλίων ⌊-ος ἵστα⌋το Χ85 (Hec. to Hector: „ἄμυνε) δῆϊον ἄνδρα ' τείχεος ἐντὸς ἐών, μηδὲ ⌊ ⌋σο τούτῳ (Ach.)" **2b** chosen to represent army Η75 δεῦρ'

ἴτω ἐκ πάντων (Grs.) -ος ἔμμεναι Ἕκτορι 116 τούτῳ (Hector) δὲ -ον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί J. N. O'Sullivan

Προνόη [3H] *die den Sinn vorwärts (gerichtet) hat, umsichtig, klug* (vgl. Πρόνοος) I Nereide (ident. m. IV unten?), ihr N. bezieht sich wohl auf d. Weissagungsgabe des Nereus: Th. 261 -η; s. ferner Fischer, Nereiden 113 f. 147 (verbindet sie m. Προνόμη); altern. Deutg. *Vorwärtsströmende, Hervorquellende*, Dräger, Gymn. 99, 1992, 417 ff. II T. des Melampus u. der Iphianeira: Hes. fr. 136,5 -ην (vgl. D.S. 4,68,5), West, Cat. 80 f. 177 III M. des Melaneus: Hes. fr. 26,26 Ὀ]ἰτη[ΐ]ς Προ[ν]όη, s. West, Cat. 175 IV (= I?) von Prom. M. des Deukalion: Hes. fr. 4 ci. (Prosaref.), s. West, Cat. 50 ff.; Kj. richtig: P. Dräger, Unters. zu d. Frauenkatalogen Hesiods, Stuttgart 1997, 35 A.30 u. 37–41; EGrM I bei Hell. 6 (app.) R. J. Allan

Πρόνοος [1i] Lykier (vgl. Sarp.s Reaktion Π 419 f.), erstes Opfer in einer Tötungsreihe des Patr. Π 399 ἔνθ' ἤτοι -ον πρῶτον βάλε δουρὶ φαεινῷ, zur Versstruktur s. Visser, Hom. Vers. 61. 147. 225; Deutg.: *der den Sinn vorwärts (gerichtet) hat; umsichtig, klug*, s. v. Kamptz, § 16h; Wathelet, Dict. 946–7; anders Ruijgh, Etudes § 336–7 (zu Wz. **nes-* 'retten'); s.a. Heubeck, in: Studies in Myc. and Cl. Gr. pres. to J. Chadwick, J. T. Killen u.a. (Hrsgg.), Salamanca 1987 (= Minos 20–22), 233 R. J. Allan

πρό(ξ) [1°] E zu περκνός (s.d. u. Chantraine, Dict. s.v.), also 'gesprenkelt' (vgl. νεβρός), dazu (als metr. 'Verlängerung' statt unmetr. Gen. Pl. wie προπίδων statt φρενῶν) Abl. προκάς, s.d. (vgl. δόρξ – δορκάς, κεμάς); vgl. noch andere Wurzelnom. bei Risch § 3b B Tiername *(Dam)hirsch* o.ä., ant. Erkl. bei SGLG 3, Apion fr. 113; Rengakos, Zetem. 92, 1994 (Ap. Rh. u. ant. Hom.-Erkl.), 133 f.; zur Sache s. Buchholz, Arch. Hom. J 44 ff. in Serie (Trikolon) von jagdbaren Tieren: ρ 295 (den Hund Argos) πάροιθεν ἀγίνεσκον νέοι ἄνδρες ' αἶγας ἐπ' ἀγροτέρας ἠδὲ -κας ἠδὲ λαγωούς, vgl. das Paar (Γ 24+) εὐρὼν (Löwe) ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα. – Wortf.: s.v. ἔλαφος H. W. Nordheider

πρόπαρ [1H] *before, in front of* Th. 518 (Ἄτλας οὐρανὸν ἔχει) πείρασιν ἐν γαίης, π. Ἑσπερίδων ' [ἑστηὼς ...], West prints πρόπαρ' w. Sittl, „must be πρό-παρα" (West ad l., „*forte*" Solmsen); in ant. held to be short form of προπάροιθε(ν) q.v. (Ap. Dysc. Adv. 157,14; Lehrs, Arist. 141); in poetry only, 1× before consonant Aesch. Supp. 791, otherwise (only) Aesch. Ag. 1019, Eur. Ph. 120. 827. 1504, Ap. Rh. 1,454 = 4, 1288ex., D.P. 1003, Opp. C. 1,197; unhomeric tog. w. neglected *F-* (Edwards, Lang. of Hes. 134) W. Beck

προπάροιθε(ν) [35i, 18°, 3H, 7h] F -θε 47, -θεν 14 (3i before *F-), -θ' 2 M 1 trisyll. [⏑⏑̲] (δόμων / μὲν) -θ' Ὀδυσῆος ω 416. 447 2 quadrisyll. [⏑⏑̲⏑] ⌊δώδεκα δὲ -θε⌋ πυρῆς ἀποδειροτομήσω+ Σ 336, Ψ 22; ⌊ ⌋ νεῶν Ο 746; -θε νεῶν ὀρθοκραιράων Σ 3, Τ 344; κὰδ δ' ἔβαλε+ -θε νεός ι 482, κ 172; ἤριπε δὲ -θε (ποδῶν) Π 319, Υ 456; (αὐτοῦ) δὲ ⌊-θε ποδῶν⌋ πέσεν Ν 205, Υ 441; (μὲν) ⌊ ⌋ Ἀχιλῆος Υ 324 (cf. ρ 357), Ω 510; (αὐτοῦ δὲ) ⌊-θε θυράων⌋ α 107, π 344; (μὲν) ⌊ ⌋ ὑψηλάων γ 407, σ 32; δὲ -θε (καί) Π 218, h. Cer. 375, h. Merc. 299; στὰς+ (δ') ⌊ἵππων⌋ -θε καί Ψ 582, h. Cer. 63; στῆ δ' αὐτῆς / ⌊ ⌋ -θεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν Ξ 297, Ω 286, στῆ δ' ⌊ ⌋ / ⌊αὐτοῦ -θε⌋ ο 150, h. Ven. 81, ⌊ ⌋ φέρων ο 122; Ἰλίου -θε(ν) (πυλάων τε) Ο 66 (see Janko, Iliad p. 15 and ad l., Latacz, Troia u. Homer 319 ff. and vol. II 1188,48 f.), Φ 104, Χ 6; -θε πυλάων ὑψηλάων Μ 131; (οἱ) -θε πόλιος Β 811, Φ 567; οἱ -θεν δ 225; -θεν ὁμίλου Γ 22, Ψ 804; -θε δόμων h. Merc. 27; -θε(ν) Β 92, Δ 348, Κ 476, Λ 734, Ο 260, Σ 531, Χ 197, δ 355, κ 354, λ 483, ρ 282. 357, h. Cer. 385, h. Merc. 104 [⏑⏑̲⏑] -θε Ο 355 [⏑⏑̲⏑] (δὲ) -θε πυλάων Ζ 307, Χ 35; οἱ -θε θυράων ρ 297; -θε πόληος Sc. 285; -θε(ν) Ο 423, Σ 615, Th. 769, Op. 289 [⏑⏑̲×] -θε ρ 277 Making pos.: after δέ (9i, 1°, 2h, see above) and in Λ 734, Μ 131, Σ 3. 615, Τ 344, Ω 510, α 107, ι 482, ρ 277, h. Cer. 385 (in all 22 of 63×)

Σχ sch. D Β 92: ἔμπροσθεν, Κ 476: -εν ἰδών· πρότερος (= sch. min. P. Mich. inv. 3723b on Χ 197), Σ 531: ἱράων -εν· πρὸ τῶν ἀγορῶν, ὅ ἐστιν ἐκκλησιῶν L Lejeune, Adv. en -θεν 346 ff.

B (see πάροιθεν:) loc. *before, in front* (1), temp. *sooner, earlier* (3), loc.-temp. (2); prep. w. gen. in 1 exc. Ο 260. 355, Π 319, δ 225, Th. 769, h. Cer. 375, h. Merc. 299 (in all gen. easily suppl. from context), only 6× temp. adv. in 2 and 3; dir. sp. Δ 348, Ζ 307, Λ 734, Ο 66. 260, Σ 336, Τ 344, Φ 104. 567, Ψ 22. 582. 804, δ 355, λ 483, ρ 277. 282, ω 447; w. adv. (contrast gen. Υ 441, ο 122, h. Ven. 81) αὐτοῦ Χ 6, π 344, αὖθι ρ 357. Instances ordered acc. to verb, for formulaic use w. same genitives see M. – Wdfld.: see πάροιθε(ν), πρόπαρ (deriv.?), and L. 1 local 1a position of living beings (animals Th. 759, h. Cer. 379, h. Merc. 27) 1aα verb intrans. standing to fight (cf. Δ 348+ below): Μ 131 τὼ μὲν ἄρα ⌊-θε πυλάων⌋ ... ' ἔστασαν ὡς ὅτε τε δρύες Χ 35 ὁ (Hektor) δὲ ⌊ ⌋ ' ἑστήκει, ἄμοτον μεμαὼς Ἀχιλῆϊ μάχεσθαι Cf. Χ 6 below and 1aγ to address someone: Ξ 297 στῆ δ' αὐτῆς -θεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν ≅ Ω 286 (ἵππων -θεν; w. libation) + ο 150 h. Ven. 81 στῆ (Aphr.) δ' αὐτοῦ (Anch.) -θε h. Cer. 63 στὰν (Dem. and Hekate by Helios) δ' ⌊ἵππων -θε καὶ⌋ εἵρετο δῖα θεάων for oath: Ψ 582 (Men.:) „Ἀντίλοχ', εἰ δ' ἄγε δεῦρο ... ἢ θέμις ἐστί, ' στὰς ⌊ ⌋ ἅρματος κτλ." fighting, arming (cf. Μ 131+ above): Δ 348 (Ag. to Menesth. and Od.:) „νῦν δὲ φίλως χ' ὁρόφτε καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν ' ὑμείων -θε μαχοίατο" Φ 567 (Agenor to himself:) „εἰ δέ κέ οἱ (Ach.) -θε πόλιος κατεναντίον ἔλθω κτλ." Ψ 804 (Ach.: „I bid two men to arm) ἀλλήλων -θεν ὁμίλου πειρηθῆναι", cf. aγ falling in battle: Ζ 307 (Theano prayed to Ath.:) „πρηνέα δὸς πεσέειν (Diom.) Σκαιῶν -θε πυλάων" (see πύλαι B introd.) Ο 423 (ἐνόησεν ἀνεψιὸν) ἐν κονίῃσι πεσόντα νεὸς -θε Π 319 λαπάρης δὲ διήλασε χάλκεον ἔγχος· ' ⌊ἤριπε δὲ -θε⌋ Υ 456 (Δρύοπ' οὗτα) ⌊ ⌋ ποδῶν sitting: Σ 531 ἐπύθοντο πολὺν κέλαδον παρὰ βουσὶν ' εἰράων -θε καθήμενοι Τ 344 (Zeus to Ath.:) „-θε νεῶν ... ' ἧσται (Ach.) ὀδυρόμενος ἕταρον" π 344 ἐκ δ' ἦλθον (suitors) μεγάροιο παρὲκ μέγα τεῖχίον αὐλῆς, ' αὐτοῦ δὲ ⌊-θε θυράων⌋ ἑδριόωντο α 107 (playing) πεσσοῖσι ⌊ ⌋ θυμὸν ἕτερπον (suitors), ' ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι h. Merc. 299 χαμαὶ βάλε κύδιμον Ἑρμῆν. ' ἕζετο δὲ -θε καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο ' Ἑρμῆν κερτομέων crouching: Ω 510 κλαῖ' (Priam) ἀδινὰ -θε ποδῶν Ἀχιλῆος ἑλυσθείς waiting, staying: Χ 6 Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὁλοιῇ μοῖρα πέδησεν ' Ἰλίου -θε πυλάων τε Σκαιάων h. Cer. 385 στῆσε δ' ἄγων ὅθι μίμνεν ... Δημήτηρ ' νηοῖο -θε motion: Β 92 (λαοὶ) νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων ' ἠϊόνος -θε βαθείης ἑστιχόωντο (ἐς ἀγορήν) Γ 22 (Men. saw Paris) ἐρχόμενον -θεν ὁμίλου μακρὰ βιβάντα Ο 260 (Ap. to Hektor:) „ἐγὼ -θε κιὼν ἵπποισι κέλευθον ' πᾶσαν λειανέω" Sc. 285 -θε πόληος ' νῶϊ' ἵππων ἐπιβάντες ἐθύνεον ω 416 ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος ' ... ⌊δόμων⌋ -θ' Ὀδυσῆος (removing corpses) grazing: h. Merc. 27 (χέλυς) ἦ ῥά οἱ ἀντεβόλησεν ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι ' βοσκομένη -θε ⌊ ⌋ ἐριθηλέα ποίην, ' σαῦλα ποσὶν βαίνουσα quarrelling: σ 32 οἱ (beggar-Od. and Iros) μὲν -θε θυράων ὑψηλάων ' οὐδοῦ ἔπι ξεστοῦ πανθυ-

μαδὸν ὀκριόωντο appearing ω 447 (Medon to Ithacans:) „*θεὸς τοτὲ μὲν -θ' Ὀδυσῆος ' φαίνετο θαρσύνων*" **1aβ** verb trans. slaying, wounding (cf. 1aα beginning): *O* 66 (Zeus to Hera:) „*τὸν* (Patr.) *δὲ κτενεῖ ... Ἕκτωρ ' Ἰλίου -θε πολέας ὀλέσαντ' αἰζηούς*" (see M 2 [⏑⏑⏑⏑]) 746 ⌞*δώδεκα δὲ -θε*⌟ *νεῶν αὐτοσχεδὸν οὖτα* (Ajax) Σ 336 (Ach. to dead Patr.:) „⌞ ⌟ *πυρῆς ἀποδειροτομήσω ' Τρώων ἀγλαὰ τέκνα*" ≅ Ψ 22 δ 225 (recipient of drug would not shed a tear) *οὐδ' εἴ οἱ -θεν ἀδελφεὸν ἢ φίλον υἱὸν ' χαλκῷ δηϊόφρων* putting, placing, dropping, throwing (for use in wide sense exc. ι 482; cf. bα below): Σ 615 (*ὅπλα*) *μητρὸς Ἀχιλλῆος θῆκε -θεν* Υ 324 (Pos. *μελίην ἀσπίδος ἐξέρυσεν*) *καὶ τὴν μὲν -θε ποδῶν Ἀχιλῆος ἔθηκεν* ο 122 (*κρητῆρα*) *θῆκ' αὐτοῦ* (Tel.) *-θε φέρων* ρ 357 *ἐδέξατο* (food) *καὶ κατέθηκεν ' αὖθι ποδῶν -θεν, ἀεικελίης ἐπὶ πήρης* κ 354 *-θε θρόνων ἐτίταινε* (a maid) *τραπέζας* loc. symbolizing temp. (cf. 3): Op. 289 *τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ -θεν ἔθηκαν*, cf. Th. 767 (see *πρόσθεν* B 1bβ) ‖ *O* 355 (Trs. drove at the Gr. camp) *-θε δὲ* (Ap.) ... ' *ῥεῖ' ὄχθας καπέτοιο βαθείης ποσσὶν ἐρείπων ' ἐς μέσσον κατέβαλλε, γεφύρωσεν δὲ κέλευθον* (cf. *πρό* v. 360) κ 172 (*ἔλαφος*) *μέγα θηρίον ἦεν.* ' ⌞*κὰδ δ' ἔβαλ*⌟*ον -θε νεός* ι 482 *ἧκε δ' ἀπορρήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο,* ' ⌞ ⌟*ε -θε νεὸς κυανοπρῴροιο ' τύτθον, ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι* (Bérard, Intr. Od. III 21 ff.; poss. from 'viewpoint' of Cyclops or Od.) ρ 297 (Argos) *ἐν πολλῇ κόπρῳ, ἥ οἱ -θε θυράων ' ἡμιόνων τε βοῶν τε ἅλις κέχυτ'* fig.: Φ 104 (Ach. to Lykaon: „he must die) *ὅν κε θεός γε ' Ἰλίου -θεν ἐμῇς ἐν χερσὶ βάλῃσι*" find: Σ 3 *τὸν δ' εὗρε -θε νεῶν* guard: Th. 769 (there the House of Hades) *δεινὸς δὲ κύων -θε φυλάσσει* yoke: h. Cer. 375 *ἵππους δὲ -θεν ὑπὸ ... ὄχεσφιν ' ἔντυεν*, usu. *at the front of wagon* (West a.o.) but „openly" Evelyn-White, cf. ζ 72 ('outside') **1aγ** verb mid. refl. Π 218 *πάντων δὲ -θε δύ' ἀνέρε θωρήσσοντο ' ... ' πρόσθεν Μυρμιδόνων πολεμιζέμεν*, cf. Ψ 804 in aα **1b** of objects (w. intrans. verb) **1bα** cast in battle (cf. Σ 615⁺ in aβ) severed head: *N* 205 *ἧκε δέ μιν ... δι' ὁμίλου ' Ἕκτορι* ⌞*δὲ -θε ποδῶν πέσεν*⌟ *ἐν κονίῃσι* spear: *Y* 441 (Ath. blew the spear back) *τὸ δ' ἄψ ἵκεθ' Ἕκτορα δῖον,* ' *αὐτοῦ* ⌞ ⌟ **1bβ** topogr. position γ 407 *κατ' ἄρ' ἕζετ'* (Nestor) *ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,* ' *οἵ οἱ ἔσαν -θε θυράων* h. Merc. 104 *ἀδμῆτες* (cows) *δ' ἵκανον ἐς αὔλιον ... ' καὶ ληνοὺς -θεν ... λειμῶνος* **1c** geogr. / topogr. features *B* 811 *ἔστι δέ τις -θε πόλιος αἰπεῖα κολώνη,* ' *ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε* δ 355 (Men. to Tel.:) „*νῆσος ἔπειτά τις ἔστι ... ἐνὶ πόντῳ ' Αἰγύπτου -θε, Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι*" **2** loc.-temp., both aspects combined: *X* 197 (as often as Hektor tried to run to the walls) *τοσσάκι μιν -θεν ἀποστρέψασκε* (Ach.) *παραφθὰς ' πρὸς πεδίον* **3** temp. do something sooner than another: *K* 476 *τὸν δ' Ὀδυσεὺς -θεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν* ρ 277 (Eum. to beggar-Od.: „*σὺ πρῶτος ἔσελθε δόμους*) ⌞*ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ*⌟*· ' εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπίμεινον, ἐγὼ δ' εἶμι -θε* (*-θεν* v.l.). ' *μηδὲ σὺ δηθύνειν*" 282 (answer:) „*ἔρχευ -θεν,* ⌞ ⌟" happen before something else: *Λ* 734 (Nestor to Patr.:) „*ἀμφίσταντο* (Epeians) *δὴ ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες· ' ἀλλά σφι -θε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος· ' εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,* ' *συμφερόμεσθα μάχῃ*" 'any time before you': λ 483 (Od. to Ach.'s shade:) „*σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,* ' *οὔ τις ἀνὴρ -θε μακάρτερος οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω*"

D v.l. *A* 360, θ 524, ι 539 (West, Ptol. Pap. 245), σ 275

W. Beck

πρόπας [4ⁱ, 7°, 2ᴴ, 2ʰ] **M 1** ⁴[⏑⏑] (*ὡς τότε μὲν*) ⌞*-ν ἦμαρ* (*ἐ*⌟*ς ἠέλιον καταδύντα*) h. Cer. 434 = *A* 601ⁱⁿ· = τ 424 = ι 161 = 556 = κ 183 = 476 = μ 29 = *T* 162ᵉˣ· = *Ω* 713ᵉˣ· = Th. 596ᵉˣ· = h. Merc. 206ᵉˣ·, ⌞ ⌟ ω 41, Th. 525 **2** [⏑⏑x] *-σας B* 493 (Anl. nicht ⌞Posit. bildend nach *τε*⌟, dagg. ⌞ ⌟/*δέ* Th. 596, ω 41 in 1) Mit 2 vgl. ⌞*ἅπας* M⌟ 1b, mit 1 kontrast. ⌞ ⌟ 2b

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 zu *A* 601: *πᾶν*, sch. D *B* 493: *πάσας. ὅλας* (vgl. *A* 601). *περισσὴ ἡ* $\overline{\text{προ}}$ **L** Leumann, Hom. Wört. 99

B (Sg.) *ganz*, (Pl.) *alle*, Verstärkg. von *πᾶς* wie *ἅπας* (s.d.), ⌞*σύμπας*⌟, nur Akk. von Unbelebtem (kontrast. ⌞ ⌟): *den ganzen Tag* (essen *A* 601⁺, Th. 525, kämpfen *T* 162, ω 41, arbeiten Th. 596, h. Merc. 206, sich Emotionen hingeben *Ω* 713, h. Cer. 434) bzw. *alle Schiffe* (nennen i.S.v. beziffern *B* 493 in Kat.-Proöm.); in Gl. Th. 596, Exk. τ 424, dir. R. *T* 162, 6°, h. Merc. 206, RAbschl. h. Cer. 434; in Wiederh.figur m. *παν* (-Abl.) ω 41, Th. 524 f. *A* 601 *ὡς τότε μὲν -ν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα ' δαίνυντ(ο)*, übr. St. s. M 1 u. vgl. II Sp. 914, 12 ff., ferner *πᾶς* B 3bγ, ο 455, ω 118 *B* 493 *ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω νηάς τε -σας*, vgl. *Ξ* 79 (+ <*καί*> metr. gleichw.). 33 f.; komplementär II Sp. 497, 23 ff. 54 ff. (distr.). — **Wortf.**: *ἅπας, οὖλος, πᾶς* B 3bα/γ, *σύμπας, τελεσφόρος, τετελεσμένος*

R. Führer

προποδίζων [2ⁱ] **Σχ** sch. D *N* 158: ⌞*ὑπὸ τὴν ἀσπίδα*⌟ *ἠρέμα καὶ εὐρύθμως βαίνων. ἢ* ⌞ ⌟ *τοὺς πόδας τιθείς, τουτέστι περικαλύπτων αὐτοὺς τῇ ἀσπίδι κατὰ τὴν πορείαν* (Folgerung: Deiph. trage keine *ἀμφιβρότην ἀσπίδα*, dazu Janko, Iliad z.St.) **B** (Ptz.:) *den Fuß nach vorn setzend, Schritt(e) nach vorn machend* (+ *ὑπασπίδια*), als metr. 'Streckform' synon. mit *προβιβάς*⁺ (ersetzt am VE den Nom. von *προβιβῶντος/τι* [s.u. sowie s.v. *βιβάς*]), Ggt. (*N* 516) *βάδην ἀπιόντος* (s.a. s.v. *πάλιν*); vom schildtragenden Angreifer: *N* 158 (Deïph. *μέγα φρονέων ἐβεβήκει, πρόσθεν δ' ἔχεν ἀσπίδα*) *κοῦφα ποσὶ προβιβὰς καὶ* ⌞*ὑπασπίδια*⌟ (s.d.) *-ων* (Mer. *βάλεν κατ' ἀσπίδα*), wiederholt *ἐβεβ.* + *πρ. δ' ἔχεν ἀσπίδα*, 3 synon. Ausdr. für ostentatives (vgl. *H* 212 f.) 'Schreiten', die Differenzierung (Zugewinn an Information) liegt in der jew. adv./ptz. Bestimmg.; in ähnl. Sit. (Imponiergehabe) u. Wortmilieu: *N* 806 (Hektor *πρόσθεν δ' ἔχεν ἀσπίδα*) *πάντῃ δ' ἀμφὶ φάλαγγας ἐπειρᾶτο -ων,* ' *εἴ πώς οἱ εἴξειαν* ⌞ ⌟ *προβιβῶντι* (≅ *Π* 609ᵉˣ·), synon. Wiederaufnahme von *π.*; zu Bewegung u. Kampftechnik (Schild) s. noch: Reichel, Hom. Waffen 15 f.; Trümpy, Krieg. Fachausdr. 27; Kurz, Menschl. Bewegung 136 f.; Janko, Iliad z.Stt.

H. W. Nordheider

πρόπολος [1ʰ] (zu *πέλομαι*, s. Risch § 74a:) *wer jem.m vorausgeht u.ä.*, t.t., hier Fem. (zur Bildg. vgl. *ἀμφί-* u. nichtep. *πρόσ-, περίπολος*), von Hekate (s.d.) als göttl. Heroldin, Mittlerin, Interpretin Perseph.s, gekoppelt (im antithet. Begr.paar) mit *ὀπάων* (zu *ἕπομαι*) als Pendant h. Cer. 440 (aitiolog.: Hek. *ἀμφαγάπησε*, die zurückgekehrte Kore) *ἐκ τοῦ οἱ -ος καὶ ὀπάων ἔπλετ' ἄνασσα Heroldin u. Trabantin, compagna e battistrada* (Càssola), s. Richardson z.St.

D Hes. fr. 23a, 26 suppl. (s. s.v. *εἰνόδιος*) v.l. Op. 253 (*-οι* Max. Tyr. pro *φύλακες*)

H. W. Nordheider

προπρηνής [2ⁱ, 1°] **Σχ** sch. D *Γ* 218: *εἰς τοὔμπροσθεν* **L** Strömberg, Prefix Studies 11; Leumann, Hom. Wört. 78 f. (here and on *καταπρηνής* [78] hardly convincing)

B *face down* (1), *forward* (2); *προ-* redundant, perh. emph. (see ⌞*πρηνής*⌟ E, cf. ⌞*προπρο-*⌟ [in EGrE only in *κυλίνδομαι*]); predic. (cf. ⌞ ⌟) exc. χ 98. — **Wdfld.**: see ⌞ ⌟, cf. *κύπτω* and its wdfld. **1** of pers. (dead *Ω* 18), *face down* (*Ω* 18), *bent forward* (χ 98) *Ω* 18 *τόνδε δ' ἔασκεν ' ἐν κόνι ἐκτανύσας -έα*, cf. *Ψ* 25 χ 98 *δίε, μή τις 'Αχαιῶν ἔγχος ἀνελκόμενον* (Tel.) ... *ἢ ἐλάσειε ' φασγάνῳ ἀίξας ἠὲ -έα*

(-*εῖ* v.l., see van der Valk, Text. Crit. Od. 48) *τύψας* 2 of speaker's staff, predic. w. adv. force, *forwards* *Γ*218 *σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω οὔτε -ὲς ἐνώμα, ' ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν* J. N. O'Sullivan

πρόρριζος [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Λ* 157: *μέχρι τῶν ῥιζῶν* (sim. *Ξ* 415) ' *τῶν γὰρ κάτω γῆς τὸ πῦρ οὐχ ἅπτεται*

L Strömberg⁺, Prefix Studies 11; Wackernagel, Synt. II 238 ('entwurzelt')

B *forth from the roots*, of *δρῦς*, *θάμνοι*; predic. w. verb of falling; only (at VB) in sim. *Λ* 157 *οἱ δέ τε θάμνοι ' -οι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ* *Ξ* 415 (*ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ πληγῆς*) *Διὸς ἐξερίπῃ δρῦς ' -ος.* — W d f l d.: *προθέλυμνος* J. N. O'Sullivan

πρός, προτί, ποτί L 1 etym.: Myc. *po-si* DMic. II 155; Chantraine, Dict. 932 (*ποτί*) and 941 (*πρός* < *προτί*), otherwise Wyatt, SMEA 19, 1978, 122 (only *ποτί* inherited) 2 choice of form, metrics, case (and etym.): Bekker, Hom. Bl. I 33. 197 ff.; Benicken, Studien 1164–6; Chantraine, Gr. h. II 120. 131–4; Conti, Em. 67, 1999, 310; Fournier, Dire 128–30; M. A. Fritz, Die synt. u. sem. Relationen von Lokalpartikeln m. drei Kasus bei Hom., Diss. Berlin 1997, 393–431; B. Giseke, Gesänge der Ilias, Göttingen 1853, 157–63; F. Illek, Über d. Gebr. der Präpositionen bei Hes. II, Progr. Brünn 1889, 5 f.; Janko, Gl. 57, 1979, 24–9; La Roche, HU I 252 f.; Meillet, REG 31, 1918, 303–14; Meister, Kunstspr. 11; Schwyzer, Pers. Agens 18–26; Shipp, Studies 295; Wyatt, l.c. 89–123 (detailed theory); Wathelet, Traits éoliens 103 f. 3 particular instances *A* 239⁺: Leaf ad l.; Vos, Themis 9; *B* 60–70 Zen.: Nickau, Unters. 83; *B* 801: Düntzer, Zen. 136; Ludwich, Textkritik I 228; Kirk, Iliad ad l.; *Z* 82⁺ Beekes, Mn. 26, 1973, 389 f.; *Z* 456: Schwyzer, l.c. 22; Jankuhn, Pass. Bed. 102; Conti, l.c. 305; *K* 336: ⌊Wyatt, l.c.⌋ 101; *Λ* 831: ⌊ ⌋ 97; Conti, l.c. 306; *Π* 504: Ludwich, l.c. 410; Janko, Iliad ad l.; *P* 98. 104: S. Tromp de Ruiter, ΔΑΙΜΩΝ, Amsterdam 1918, 105 f.; E. Brunius-Nilsson, ΔΑΙΜΟΝΙΕ, Uppsala 1957, 127; *ε* 415: Tsopanakis, Hom. Researches 131; *μ* 59: v.d. Valk, Text. Crit. Od. 138; Heubeck, Odyssey ad l.; *ρ* 191: Shipp, Studies 344; *ρ* 379: La Roche, HU II 155; *υ* 128: Fournier, Dire 128

instances not in Gehring or Hofinger *πρός*: Hes. POxy. 2509, 15; inc. auct. fr. POxy. 2510, 4 (Choer.? see Debias, ZPE 143, 2003, 1 ff.); Choer. fr. 7 (= Suppl. Hell. 329), 3 Colace; Aristeas fr. 2ii, 2 p. 87 Dav.; Pan. fr. 13, 7 p. 122 Dav.; inc. auct. fr. PSI 1386, 24 *ποτί*: Hes. fr. 10a, 146 suppl.; Cat. 91, 1 Trav. (= POxy. 221 col. iii, 3) suppl.

D e r i v.: (compds.: Düntzer, Zen. 59; Levin, CPh 59, 1964, 182 f.; Fritz, l.c. 422 ff.) *προς-*: *-άγω*, *-αΐσσω*, *-αμύνω*, *-αναγκάζω*, *-αραρίσκω*, *-αυδάω*, *-βαίνω*, *-βάλλω*, *-γίγνομαι*, *-ειμι*, *-εἴμι*, *-ειπεῖν*, *-ελαύνω*, *-ιδεῖν*, *-κεῖμαι*, *-κλίνω*, *-κλύζω*, *-κύρω*, *-λέξομαι*, *-πελάζω*, *-πίλναμαι*, *-πλάζω*, *-πτύσσων*, *-στειχω*, *-τίθημι*, *-τρέπομαι*, *-φημί*, *-φύω*, *-φωνέω* — *ἀλλο-αλλος*, *-κηδής*, *-φατός*, *-φυής*, *-ωπον* *προτί*: *-άπτω*, *-βάλλομαι*, *-ειπεῖν*, *-μυθέομαι* *προτι-*: *Προτιάων* *ποτι-*: *-δέρκομαι*, *-δέχομαι*, *-κλίνω*, *-νίσομαι*, *-πτήξαι*, *-πτύσσω*, *-τέρπω* see also *πρέσβυς* E W. Beck

πρόσθε(ν) [72ⁱ, 18ᵒ, 12ᴴ, 5ʰ, 1ᵉ] E see Chantraine, Dict. s.v. F *-θε* 29, *-θεν* 53, *-θ'* 26

M 1 monosyll. **1a** [¹] *-θ' ἔκιον* Sc. 277. 284; *-θ' Υ* 481 [²] *στὰν* / ⌊*στῆ δὲ*⌋ *-θ' αὐτοῖο*⁺ *Ι* 193 / *Ε* 170, *η* 21; ⌊ ⌋ ⌊*-θ' ἵππων*⌋ *Θ* 100; *δὲ* ⌊ ⌋ *Θ* 134; ⌊ ⌋ *Ν* 385. 392 = *Π* 485; *-θ' ἄλλων Β* 359, *Δ* 304; *-θ' Λ* 397, *Ω* 698 **1b** ¹[-] *-θ'* Th. 746 ²[-] *-θ' ἵπποι Ψ* 487 ²[-] *ἀσπίδα μὲν -θ' ἔσχετο πάντοσ' ἐΐσην Μ* 294, *Φ* 581; *μὲν -θ' Ε* 595; *δὲ -θ' Π* 833; *-θ' ἵπποιν*⁺ *Ε* 107, *ο* 164; *-θ' Δ* 54 ²[-] *αὐτὰρ Τηλέμαχος -θ' ἡγεμόνευε(ν)* *χ* 400, *ω* 155 2 disyll. **2a** type ⏑⏑ [¹⏑] *-θεν ἔθεν φεύγοντα μετα-* *Ε* 56 = *Υ* 402, *Ε* 80; *-θε δέ οἱ Ε* 300 = *Ρ* 7, *Ε* 315, *ε* 452; *-θε δ'/μέν Γ* 346 / *Χ* 158, *Ψ* 133, *Ω* 324; *-θε(ν)* *Ε* 851, *Ζ* 17. 181 = Th. 323, *Τ* 13, *Υ* 163, *Ψ* 167, h. Merc. 321. 328, Danais fr. 1, 2 p. 141 Dav. [²⏑] *αὐτοῦ* ⌊*-θε ποδῶν*⌋ *Π* 742, *χ* 4; ⌊ ⌋ *Φ* 601; *καὶ -θε Φ* 587; *-θε βαλών*⁺ *Ψ* 572. 639; *-θε(ν)* *Υ* 95, *Φ* 7 [²⏑] *καὶ -θεν Η* 325 = *Ι* 94 = *ω* 52, *Υ* 28; (*οἵ*⁺) *οἱ* / *οἷ -θε(ν)* (*ἅμα*) *Α* 251, *Ν* 440 / Hes. fr. 121; *τὸ -θεν Μ* 40, *δ* 688; *-θε(ν)* *Γ* 317, *Ι* 524, *Μ* 33, *Ν* 66. 719, *χ* 432, *ψ* 223, Th. 899, Op. 175 [²⏑] *τὸ -θεν Ψ* 583, *λ* 629; *-θε(ν)* *Μ* 145, *ρ* 371, h. Merc. 77 **2b** type ⏑– **2ba** [¹–] *-θεν γάρ Μ* 116; *-θεν μέν Ζ* 242, Sc. 132; *-θεν Π* 220, *Ψ* 877 [²–] *-θε Δ* 129 **2bβ** [–¹] *τὸ -θε Η* 224; *-θε(ν)* *Π* 321; *ψ* 137, Op. 457 [–¹] *-θεν γάρ* Op. 98; *-θεν δέ Δ* 113, *Χ* 313, *Ω* 95, Th. 813; *-θεν δ' Ν* 157 = 803, *Ο* 307; *-θε(ν)* *Μ* 298. 446, *Χ* 464, *Ψ* 570, *θ* 524, *ι* 370, *ω* 540, h. Merc. 78 [–¹] *δὲ -θεν* h. 28, 7; *-θεν Ι* 473, *ρ* 7, Th. 767

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 on *Α* 251: *πρότερον*, sch. D *Α* 251: *οἷ οἱ -θεν ...* ' *ἀντὶ τοῦ οἷ πρὸ τούτου*, *Β* 359: *-θ' ἄλλων*· *πρότερον τῶν λοιπῶν. ἢ* ⌊*ἔμπροσθεν*⌋, *Γ* 317: *ὁπ-πότερος δὴ -θεν*· *ὅστις δὴ πρῶτος*, *Δ* 54: *-θ' ἵσταμαι*· *προΐσταμαι*, *ὑπερμαχῶ*, 113: *-θεν*· ⌊ ⌋ *αὐτοῦ*, *Ι* 524: *τῶν -θεν*· *τῶν πρὸ ἡμῶν*, *Ψ* 572: *-θε βαλών*· *προδραμών* L Lejeune, Adv. en *-θεν*, 335 ff.

B local prep. w. gen. and adv. *in front, before* (1), temporal adv. *earlier* (2); article ordered acc. to nature of spatial / temporal relationships, not (in 1) acc. to 'prep.' and 'adv.'. — W d f l d.: see *πάρος*, *πάροιθε*, *προπάροιθε*, *προτέρω*, *προτέρωσε*, *πρόσσω*, *πρόσσοθεν*, *πρό*, *πρίν* (all metr. different), see L 346 ff.; opp.: *π.* in context w. contrasting (1) *ἄνα...* (*Δ* 304), *ἔμπαλιν* (h. Merc. 77. 78), *κατόπισθε* (h. Merc. 321), *μετά* (*Ψ* 133), *μέσσος* (⌊*Ζ* 181 = Th. 323⌋, *Ψ* 133, Sc. 132), *ὄπι(σ)θε(ν)* (q.v., *Ε* 595, ⌊ ⌋, *Λ* 397, *Ν* 719, *Χ* 158, *Ω* 324, Sc. 132, h. Merc. 77. 78); (2) *δεύτερον/ς* (*Γ* 346, *Ε* 851), *ἔπειτα* (Op. 175), *νῦν* (*Υ* 28, *ζ* 242, Op. 175), *ὄπισθε* (*Μ* 33), *πύματος* (*ι* 370), *ὕστερος* (*ω* 155) 1 loc., 76x, 42x w. gen. (foll. by *π.* only *Δ* 54, *Λ* 397, *Μ* 145. 446, *Π* 833, Th. 746) and 6x w. equivalent adv. *π.* w. verb and eth. dat. (*Δ* 129, *Ε* 300 = *Ρ* 7, *Ε* 315, *Υ* 95, *ε* 452); w. prep. phrase 'in appos.' *Ι* 473 (bβ), Th. 813 (bαaaδδ); in dir. sp. (1a) *Υ* 95, *Ψ* 487. 572. 639, *ω* 155; (1b) *Β* 359, *Δ* 54. 304, *Ζ* 181, *Ι* 473, *Π* 833, *Φ* 587 **1a** describing motion **1aα** *a* before *b*, moving in same direction — flight w. gen.: *Ε* 56 (*μιν*) ⌊*-θεν ἔθεν φεύγοντα*⌋ *μετάφρενον οὔτασε δουρὶ* ' *ὤμων μεσσηγύς* = *Υ* 402 *Ε* 80 (*τὸν*) ⌊ ⌋ *μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον* ' *φασγάνῳ ἀΐξας* adv.: *Χ* 158 *τῇ ῥα παραδραμέτην, φεύγων, ὁ δ' ὄπισθε διώκων*· ' *-θε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων* — leading an attack w. gen.: *Ε* 595 *Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα,* ' *φοῖτα δ' ἄλλοτε μὲν -θ' Ἕκτορος,* ⌊*ἄλλοτ' ὄπισθε*⌋ *Ο* 307 *Τρῶες δὲ προΐτυψαν ἀολλέες, ἦρχε δ' ἄρ' Ἕκτωρ* ' *μακρὰ βιβάς*· *-θεν δ' ἔκι' αὐτοῦ Φοῖβος Ἀπόλλων* ' *εἰμένος ὤμοιιν νεφέλην, ἔχε δ' αἰγίδα θοῦριν* (cf. *ε* 452 in 1bαbb below) w. dat.: *Υ* 95 *ἦ κ' ἐδάμην ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλῆος καὶ Ἀθήνης,* ' *ἦ οἱ -θεν ἰοῦσα τίθει φάος ἠδ' ἐκέλευεν* ' *ἔγχεϊ ... Τρῶας ἐναίρειν* — leading a procession: *Ψ* 133 *-θε μὲν ἵππῆες, μετὰ δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν,* ' *μυρίοι*· *ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἑταῖροι* Sc. 277 (torches) *χερσὶν ἑνὶ δμῳῶν*· *ταὶ δ' ἀγλαΐῃ τεθαλυῖαι* ' ⌊*-θ' ἔκιον*⌋, *τῇσιν δὲ χοροὶ παίζοντες ἕποντο* 284 *τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ* ' [*τοί γε μὲν αὖ γελόωντες ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος*] ' ⌊ ⌋ — leading a journey, walk: *Ω* 95 *βῆ δ' ἰέναι, -θεν δὲ ... Ἶρις* ' *ἡγεῖτ'* h. Merc. 321 (Hermes *ἐσσυμένως*) *διὰ ψαμάθοιο βάδιζε* ' *-θεν, ἀτὰρ κατόπισθε* (Ap.) *χ* 400 *βῆ* (Eurykl.) *δ' ἴμεν*· *αὐ-*

τὰρ Τηλέμαχος -θ' ἡγεμόνευεν (cf. temp. *ω* 155 in 2aα) — leading a race: *Ψ* 487 (*ἵστορα*) *'Αγαμέμνονα θείομεν ἄμφω,* ' *ὀππότεραι -θ' ἵπποι* — pulling a wagon: *Ω* 324 (*ἐκ δ' ἔλασε* [Priam] *προθύροιο*) *-θε μὲν ἡμίονοι ⸢ἕλκον⸣ ... ἀπήνην,* ' *τὰς 'Ιδαῖος ἔλαυνε ... αὐτὰρ ὄπισθεν* ' *ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων ἐφέπων μάστιγι κέλευε* **1aβ** *a* moves away from stationary *b* (w. gen.) *X* 464 *τὸν* (slain Hektor) *δ' ἐνόησεν* ' *ἑλκόμενον -θεν πόλιος ... δέ μιν ἵπποι* ' ⸢ ⸣ ... *ἐπὶ νῆας* **1aγ** *a* moves toward moving *b* (w. gen.) *N* 385 *τῷ* (slain Orthryoneus) *δ' Ἄσιος ἦλθ' ἐπαμύντωρ* ' *πεζὸς ⸢-θ' ἵππων⸣* (*ἵετο 'Ιδομενῆα βαλεῖν*) **1aδ** *a* moves horizontally to *b* w. gen., flying in view: *o* 164 (*αἰετὸς χῆνα φέρων ἦμερον ἐξ αὐλῆς*) *ὁ δέ σφισιν ἐγγύθεν ἐλθὼν* ' *δεξιὸς ἤϊξε* ⸢ ⸣. *οἱ δὲ ἰδόντες* ' *γήθησαν* adv., wedging in from the side: *Ψ* 572 (*ποῖον ἔρεξας* [Antil.]) *βλάψας δέ μοι ἵππους* ' *τοὺς σοὺς ⸢-θε βαλ⸣ών, οἵ τοι πολὺ χείρονες ἦσαν* 639 *οἷοισίν μ' ἵπποισι παρήλασαν 'Ακτορίωνε* ' *πλήθει* ⸢ ⸣*όντες* **1aε** *a* moves vertically to *b* w. gen. lightning: *Θ* 134 *ἀφῆκ' ἀργῆτα ⸢κεραυνόν,* ' *κὰδ⸣ δὲ -θ' ἵππων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε* *ω* 540 *ἀφίει ψολόεντα* ⸢ ⸣ *δ' ἔπεσε -θε γλαυκώπιδος* arrows: *Ψ* 877 *διῆλθε* (through dove) *βέλος· τὸ μὲν ἂψ ἐπὶ γαίῃ* ' *-θεν Μηριόναο πάγη ποδός* *χ* 4 *ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς* ' ⸢*αὐτοῦ -θε ποδῶν*⸣ eyes: *Π* 742 *ὀφθαλμοὶ δὲ χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν* ' ⸢ ⸣ place at one's feet: *T* 13 *θεὰ κατὰ τεύχε' ἔθηκε* ' *-θεν 'Αχιλλῆος· τὰ δ' ἀνέβραχε δαίδαλα πάντα* w. gen. birth of Ath.: h.28,7 *ἡ δὲ -θεν Διὸς ...* ' *ἐσσυμένως ὤρουσεν ἀπ' ... καρήνου* ' *σείσασ' ὀξὺν ἄκοντα* **1b** location **1bα** of actions **1bαaa** and of subject **αα** stand, halt *before* to protect w. gen. (1× fig.): *Δ* 54 (Hera to Zeus: „destroy the cities you hate) *τάων οὔ τοι ἐγὼ -θ' ἵσταμαι οὐδὲ μεγαίρω*" *Π* 321 (*δουρὶ 'Αντιλόχῳ ἐπόρουσε*) *στὰς -θεν νέκυος* w. dat.: 129 *τοι -θε στᾶσα* (Ath.) *βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν* to converse: *E* 107 (*τὸν* [Diom.] *οὐ βέλος δάμασσεν, ἀλλ'*) *ἀναχωρήσας -θ' ἵπποιιν καὶ ὄχεσφιν* ' *ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη* 170 (*εὗρε* [Aen.] *Λυκάονος υἱόν*) ⸢*στῆ δὲ -θ'⸣ αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα* *Θ* 100 (Diom.) ⸢ ⸣ *ἵππων Νηληϊάδαο γέροντος,* ' *καί μιν ... προσηύδα* *I* 193 *τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος 'Οδυσσεύς,* ' *στὰν δὲ -θ' αὐτοῖο* (*ἀνόρουσεν* Ach.) *η* 21 (Od. about to enter town) *ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε ... 'Αθήνη* ' *παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι ...* ' ⸢ ⸣ *αὐτοῦ·* ⸢*ὁ δ' ἀνείρετο⸣* h.Merc.328 *ἔστησαν δ' Ἑρμῆς τε καὶ ... 'Απόλλων* ' *-θε Διὸς γούνων·* ⸢ ⸣ other purposes w. gen.: *Λ* 397 *τοῦ* (sc. wounded Diom.) *δ' 'Οδυσεὺς ... ἐγγύθεν ἐλθὼν* ' *ἔστη -θ'· ὁ δ' ὄπισθε καθεζόμενος βέλος ὠκὺ* ' *ἐκ ποδὸς ἕλκ'* *Φ* 601 *αὐτῷ γὰρ* (Ap.) *... 'Αγήνορι πάντα ἐοικὼς* ' *ἔστη -θε ποδῶν, ὁ* (Ach.) *δ' ἐπέσσυτο ποσσὶ διώκειν* Danais fr.1,2 p.141 Dav. *ὠπλίζοντο θοῶς Δαναοῖο θύγατρες* ' *-θεν ... ποταμοῦ, Νείλοιο ἄνακτος* **ββ** fight *in front* w. gen.: *Δ* 304 (*ἱππεῦσιν ἐπετέλλετο* Nestor) *μηδέ τις ...* ' *οἶος -θ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι,* ' *μηδ' ἀναχωρείτω* *M* 145 *ἐκ δὲ τὼ ἄξαντε πυλάων -θε μαχέσθην* *Π* 220 *πάντων δὲ προπάροιθε δύ' ἀνέρε θωρήσσοντο* (Patr. and Autom.) ' *... ἕνα θυμὸν ἔχοντες* ' *-θεν Μυρμιδόνων πολεμιζέμεν* (fig.:) *Π* 833 *τάων* (Tr. wives) *δὲ -θ' Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι* ' *ποσσὶν ὀρωρέχαται πολεμίζειν* *Φ* 587 *ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν,* ' *οἳ καὶ -θε φίλων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἱῶν* ' *Ἴλιον εἰρυόμεσθα* adv.: *Z* 17 *οἱ οὔ τις τῶν* (his former guests) *γε τότ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον* ' *-θεν ὑπαντιάσας* *N* 719 *οἱ μὲν -θε σὺν ἔντεσι ...* ' *μάρναντο Τρωσίν ...* ' *οἱ δ' ὄπισθεν βάλλοντες ἐλάνθανον* **γγ** die (*in view of*), lie dying w. gen.: *B* 359 *εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἴκόνδε νέεσθαι,* ' *ἀπτέσθω ἧς νηὸς ...* ' *ὄφρα -θ' ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ* (disputed, some think temp., cf. 2aα below) *θ* 524 *ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,* ' *ὅς τε ἑῆς -θεν* (*προπάροιθε* v.l.) *πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν* (*ἀμύνων*) (cf. *Π* 833, *Φ* 587 in ββ above) stricken warrior: *N* 392 *ὁ -θ' ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθείς,* ' *βεβρυχώς, κόνιος δεδραγμένος* = *Π* 485 **δδ** other actions w. gen. butcher: *Ψ* 167 (*μῆλα καὶ*) *βοῦς* ' *-θε πυρῆς ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον* labor: Th.746 (*Νυκτὸς οἰκία*) *τῶν -θ' Ἰαπετοῖο πάις ἔχει οὐρανὸν εὐρὺν* ' *ἑστηώς* (M.E. Pellikaan-Engel, Hes. and Parmenides, Amsterdam 1974, 28-30) adv. dwell: 813 (*μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός*) *-θεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων* ' *Τιτῆνες ναίουσι, πέρην χάεος* (W. Karl, Chaos u. Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 93: „unmittelbar *vor* <der> Schwelle" (inside Tartaros); see West on 767 proposing *beyond*) **1bαbb** of effect or direction of action adv. w. dat.: *ε* 452 *-θε δέ οἱ* (Od.) *ποίησε* (river-god) *γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν* without: *Φ* 7 *προχέοντο* (Tr.) *πεφυζότες, ἠέρα δ' Ἥρη* ' *πίτνα -θε βαθεῖαν ἐρυκέμεν* (cf. *O* 307 in 1aα) fig.: *Y* 481 (after Ach. wounded Deukalion's hand) *μιν μένε χεῖρα βαρυνθείς,* ' *-θ' ὀρόων θάνατον*, unique, see Edwards, Iliad ad l. **1bβ** simple location w. gen. fire: *I* 473 (*πῦρ*) *ἐνὶ προδόμῳ, -θεν θαλάμοιο θυράων* stone: *M* 446 *λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα πυλάων* ' *ἑστήκει -θε* adv. houses: Th.767 (there the houses of Sleep and Death) *ἔνθα θεοῦ χθονίου* (sc. Hades) *-θεν δόμοι ἠχήεντες* ' [...] ' *ἑστᾶσιν , ... κύων προπάροιθε φύλασσει* (cf. West ad. l.) **1bγ** position in contact **1bγaa** weapons (protection) held *ἔχω, φέρω, καλύψω* for another: *Δ* 113 *-θεν δὲ σάκεα σχέθον* (Pand.'s men as a blind) w. dat.: *E* 300 *ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ* (Pand.'s corpse) *βαῖνε* (Aen.) ... ' *-θε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε καὶ ⸢ἀσπίδα⸣* (to protect) = *P* 7 — *E* 315 *ἀμφὶ δ' ἐὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο* (Aphr.) *πήχεε λευκώ,* ' *-θε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν* ' *ἕρκος ἔμεν βελέων* (see *X* 313 below) for self: *M* 294 ⸢ ⸣ *μὲν -θ' ἔσχετο* ≅ *Φ* 581 *M* 298 *τὴν* (sc. ⸢ ⸣) *ἄρ' ὅ γε -θε σχόμενος, δύο δοῦρε τινάσσων,* ' *βῆ* *N* 157 *-θεν δ' ἔχεν* ⸢ ⸣ (*προβιβάς*) = 803 w. gen.: *Y* 163 ⸢ ⸣ *θοῦριν* ' *-θεν ἔχε στέρνοιο, τίνασσε ... ἔγχος* *H* 224 (*σάκος*) *τὸ -θε στέρνοιο φέρων ... Αἴας* ' *στῆ ῥα μάλ' Ἕκτορος ἐγγύς* — *X* 313 (*ὁρμήθη 'Αχιλεύς*) *-θεν δὲ σάκος στέρνοιο κάλυψε* (q.v. B I 3) **1bγbb** part of body: *Z* 181 (*Χίμαιρα*) *-θε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα* = [Th.323] h.Merc.77. 78 *δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης* ' *ἀντία ποιήσας ὁπλάς, τὰς -θεν ὄπισθεν,* ' *τὰς δ' ὄπιθεν -θεν* (*πρώτας* M), *κατὰ δ' ἔμπαλιν αὐτὸς ἔβαινε* of object, arrows: Sc.132 *-θεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δάκρυσι μῦρον,* ' *μέσσοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ ὄπισθε* ' *μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν*

2 temp. adv.; in dir.sp. (2a) *Y* 28, *Ψ* 570, *Z* 242, *ι* 370, *ρ* 7. 371, *χ* 432, *ψ* 137. 223, *ω* 52; (2b) *I* 524, *Ψ* 583, *δ* 688 **2a** without article (2× w. *πρίν*-cl. in βbb) **2aα** *first, before the other(s)*: (w. verb of motion:) *ω* 155 (*ἵκοντο προτὶ ἄστυ*) *'Οδυσσεὺς* ' *ὕστερος, αὐτὰρ Τηλέμαχος -(ε)* *ἡγεμόνευε.* ' *τὸν δὲ συβώτης ἦγε*, cf. *χ* 400 in 1aα and the problem at *I* 168 (*Φοῖνιξ πρώτιστα ἡγησάσθω*) w. following duals ‖ *Γ* 317 (*κλήρους ἐν κυνέῃ πάλλον*) *ὀππότερος δὴ -θεν ἀφείη ... ἔγχος* 346 (*σείοντ' ἐγχείας*) *-θε δ'* PN *προΐει* (*ἔγχος*) *E* 851 *ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,* ' *-θεν Ἄρης ὠρέξαθ' ὑπὲρ ζυγὸν ἡνία θ' ἵππων* ' *ἔγχεϊ* (*δεύτερος ὁρμᾶτο* Diom.) ‖ *N* 66 (disguised Pos. left them) *τοῖιν δ' ἔγνω -θεν 'Οἰλῆος ταχὺς Αἴας* *Ω* 698 *οὐδέ τις ἄλλος* ' *ἔγνω -θ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,* ' *ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρη* (*εἰσενόησεν*) ‖ *ι* 370 *Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷσ' ἑτάροισι,* ' *τοὺς δ' ἄλλους -θεν· τὸ δέ τοι ξεινήϊον ἔσται* See *B* 359 in 1bαaaγγ of events *before that* could happen: *M* 116 (Asios was not to return to Ilios) *-θεν γάρ μιν μοῖρα δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν* Th.899 *παῖδα*

θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν ' *ἤμελλεν* (Metis) *τέξεσθαι* ... ' *ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς -θεν ἐὴν ἐσκάτθετο νηδύν* Op. 98 (*αὐτόθι 'Ελπὶς*) *ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε* ' *ἐξέπτη* ' *-θεν γὰρ ἐπέμβαλε* (Pandora) *πῶμα πίθοιο* **2aβ** *earlier, before* **2aβaa** comparison w. past continuity: *H* 325 *τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν* ' *Νέστωρ, οὗ καὶ -θεν ἀρίστη φαίνετο βουλή* = *I* 94 = *ω* 52 contrast, *formerly*: *N* 440 (Idom. *ῥῆξεν οἱ ἀμφὶ χιτῶνα*) *ὅς οἱ -θεν ἀπὸ χροὸς ἤρκει ὄλεθρον* *Ψ* 570 *'Αντίλοχε, -θεν πεπνυμένε, ποῖον ἔρεξας;* (Opelt, Gl. 56, 1978, 176 lists similar reproaches, here indir. expression) *ζ* 242 *-θεν μὲν γὰρ δή μοι ἀεικέλιος δέατ' εἶναι,* ' *νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε* Hes. fr. 121 *οἷ -θε φανὴν ἔντοσθεν ἔκευθον* *ψ* 223 *τὴν* (Hel.) *δ' ἦ τοι ῥέξαι θεὸς ὤρορεν ἔργον ἀεικές* ' *τὴν δ' ἄτην οὐ -θεν ἑῷ ἐγκάτθετο θυμῷ* ' *λυγρήν* continuity and contrast: *Y* 28 *οὐδὲ μίνυνθ' ἕξουσι ποδώκεα Πηλεΐωνα.* ' *καὶ δέ τί μιν καὶ -θεν ὑποτρομέεσκον ὁρῶντες* ' *νῦν δὲ* (he might storm the city) *M* 33 *ποταμοὺς δ' ἔτρεψε* (Pos.) *νέεσθαι* ' *κὰρ ῥόον, ᾗ περ -θεν ἴεν καλλίρροον ὕδωρ.* ' *ὣς ἄρ' ἔμελλον* (Pos. and Ap.) *ὄπισθε* (*θησέμεναι*) **2aβbb** prospective w. explanatory *πρίν*-cl. *ρ* 7 *οὐ γάρ μιν* (my mother) *-θεν παύσεσθαι οἴω* ' *κλαυθμοῦ τε ... γόοιό τε ...* ' *πρίν γ' αὐτόν με ἴδηται* *ψ* 137 *μὴ -θε κλέος εὐρὺ φόνου κατὰ ἄστυ γένηται* ' *ἀνδρῶν μνηστήρων, πρίν γ' ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω* ' *ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον* **2aβcc** simple reference *A* 251 (*δύο γενεαὶ*) *ἐφθίαθ', οἵ οἱ -θεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο* ' *ἐν Πύλῳ ... μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν* *ρ* 371 *κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,* ' *τοῦδε περὶ ξείνου* ' *ἦ γὰρ μιν -θεν* (l. diff., *π. μιν* plerique, cf. *ρ* 7) *ὄπωπα* *χ* 432 *εἰπὲ γυναιξὶν* ' *ἐλθέμεν, αἵ περ -θεν ἀεικέα μηχανόωντο* **2aβdd** unreal wish Op. 175 *μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελλον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι* ' *ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ -θε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι.* ' *νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον* (cf. *N* 440+ βaa above) **2aβee** w. imp. inf. Op. 457 (*ἑκατὸν*) *δούρατ' ἀμάξης,* ' *τῶν -θεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήια θέσθαι* **2b** substantivation w. article (this kind of 'subst.' in Hom. only in expressions ref. to the past, see Wackernagel, Synt. II 141, also *πάροιθεν* B 12 and *ὄπισθεν* B 1a) of persons: *I* 524 *οὕτω καὶ τῶν -θεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν* ' *ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι* ' ' *δωρητοί τε πέλοντο παράρρητοί τ' ἐπέεσσι* (cf. ⟨2aβaa, and *δ* 688 below) adv. acc. *τὸ π. (in) the past*: *M* 40 *αὐτὰρ ὅ* (Hektor) *γ' ὡς τὸ -θεν ἐμάρνατο ἶσος ἀέλλῃ* *Ψ* 583 *ἰμάσθην* ' *χερσὶν ἔχε ῥαδινήν, ᾗ περ τὸ -θεν ἔλαυνες* (cf. ⟨ ⟩) — *δ* 688 *οὐδέ τι πατρῶν* ' *ὑμετέρων τὸ -θεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,* ' *οἷος 'Οδυσσεὺς ἔσκε;* *λ* 629 *ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴ τις ἔτ' ἔλθοι* ' *ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ -θεν ὄλοντο.* ' *καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας*

D Mer. fr. 3,3 p. 134 Ber. (= Suppl. Hell. 903A,10); v.l. *E* 96, *Λ* 244, *N* 502 Ar. Byz., *O* 451 Ar. Byz., *Ψ* 805 Ar. Byz., Vit. p. 13,11 W. Beck

προσκηδής [1°] **Σχ** sch. Barn. *φ* 35: *-έος* ' *τῆς ποιούσης κηδεμονικῶς ἔχειν πρὸς ἀλλήλους* **L** Levin, CPh 45, 1950, 110 f.

B *φ* 35 (Iphitos gab Od. den Bogen, den einst Eurytos getragen hatte) *τῷ δ' 'Οδυσεὺς ξίφος ὀξὺ καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,* ' *ἀρχὴν ξεινοσύνης -έος* (*περι-, εὐκηδέος* vv. ll.) ' *οὐδὲ τραπέζῃ* ' *γνώτην ἀλλήλω* (denn vorher hatte der Zeus-Sohn den Iphitos erschlagen), entweder (1) *vertraut, vertraut machend* als positiv wertendes Beiw. von *ξεινοσύνη*, i.S.v. 'sie gaben sich Geschenke, damit daraus eine vertrauensvolle Gastfreundschaft erwüchse' od. (als Kommentar des Dichters) (2) *schmerzbehaftet*, i.S. von 'sie gaben sich Geschenke; das war der Anfang einer schmerzlichen, dabei nie verwirklichten Gastfreundschaft'. Vgl. zu (1) *κήδειος, κήδιστος* 'vertraut', 'nahestehend' als Abl. von *κῆδος*, zu (2) z.B. *δυσκηδής*; für (das von Fernández-Galiano, Odyssey z.St. postulierte) **προσκήδομαι* als Vorstufe zu *π.* gibt es kein Indiz, vgl. *κήδω* B 2b. c zu (*περι*)*κήδομαι*. Für (1) spricht nachep. Bed. (Hdt.: 'verwandt'), für (2) Kontext: Bericht vom Tod des Iphitos (der kurz nach dem Treffen m. Od. stattgefunden haben muss), die Funktion seines Geschenks im Epos, vgl. *φ* 4 *τόξον μνηστήρεσσι θέμεν ... φόνου ἀρχήν.* — Wortf.: zu (1) s. *ἐρίηρες, ἐρίηρος*, zu (2) s. *λυγρός* M. Schmidt

πρόσσοθεν [1°] hapax **Σχ** sch. D *Ψ* 533: *ἔμπροσθεν* **B** (formation: Lejeune, Adv. en *-θεν* 324 f. 331, Chantraine, Dict. 942, see *πρόσσω*) *on in front*, nuance rather: *vor sich her* (Ameis-H., Schadewaldt, cf. vol. II 517,33 ff.) *Ψ* 533 *πανύστατος* (Eumelos) *ἤλυθεν ἄλλων* (yoke had broken and pole had fallen off 391–97) ' *ἕλκων ἅρματα καλά, ἐλαύνων -θεν* (*ὠκέας* Zen., *μώνυχας* recentiores ex 536) *ἵππους*, otherwise Arist. 'from in front': see Richardson, Iliad ad l.; cf. Delebecque, Cheval 122; see *προτέρωσε*, and *πρόσσω, πρόσθεν, προτέρω* W. Beck

πρόσ(σ)ω [15ⁱ, 3ᵉ] **E** **pro-tio-*, Dunkel, ZVS 96, 1982/3, 66 ff. — Deriv.: *πρόσσοθεν*

M 1 [⏑̯] (*δὲ*) *-σω φέρε* *ι* 542, *φ* 369; *-σω M* 274 [⏑̯] *-σω P* 598, *Σ* 388 **2** [̯–] *-σω ἱεμένοιο/η/οι N* 291, *O* 543, *Π* 382; *-σσω Π* 265. 611 = *P* 527. 734 [–̯] (–⏑)*ἴδης* ' *ὁ γὰρ οἷος ὅρ⟨α -σσω καὶ ὀπίσσω⟩ Σ* 250, *ω* 452, *ἅμ⟨ ⟩ A* 343, *Γ* 109; *-σσω Λ* 615 [̯×] *-σσω Λ* 572 ⟨lengthening preceding syll.⟩ *A* 343, *Γ* 109, not ⟨ ⟩ 4ⁱ, 2ᵃ; w. foll. hiatus: *M* 274, *N* 291, *O* 543, *Π* 382, *P* 734, *Σ* 388 (cf. *προτέρω*)

Σχ sch. min. P. Amh. 19 on *Λ* 572, P. Köln inv. 2281 and P. Strassb. inv. 33 on *A* 343: (*εἰς τὸ*) *ἔμπροσθεν*, sch. D *A* 343: *-σσω καὶ ὀπίσσω* ' *τὸ παρὸν ⟨καὶ τὸ μέλλον⟩* ' *τουτέστιν οὐκ οἶδεν προσκοπῆσαι τὴν ἀρχὴν τὴν ἀπόβασιν τοῦ πράγματος*, *Σ* 250: *εἰς τὸ παρῳχηκὸς ⟨ ⟩*, *Λ* 572: *ἐπὶ τὸ ἔ⟨μπροσθεν⟩*, *M* 274: *εἰς τοῦ⟨ ⟩*, sch. Barn. *ι* 542: *εἰς τοῦμπαλιν. πόρρω*

B *forward, onward*; usu. connot. 'striving', 'hastening' (cf. e.g. connection *ἴεμαι M* 274, *N* 291, *O* 543, *Π* 382 [w. *ἐμ-/μεμαώς Λ* 615, *P* 734, *μαιμάω O* 543], *παρ-/ἀΐσσω Λ* 615, *P* 734, *ὄρνυμαι Λ* 572); in dir. sp. *A* 343, *Γ* 109, *Λ* 615, *M* 274, *N* 291, *φ* 369. — Wdfld.: see *πρόσσοθεν* and *πρόσθεν, προτέρω, προτέρωσε* (all metr. different) **1** position, direction pointed to **1a** looking *Σ* 250 *Πουλυδάμας πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν* ' *Πανθοΐδης* ' *ὁ γὰρ οἷος ὅρα ⟨-σσω καὶ ὀπίσσω⟩* ≅ *ω* 452 ([Halith.] *Μαστορίδης*), loc., used metaphorically *'circumspect'*, Ger. *'umsichtig'*, cf. *ὀπίσσω* B 1a and *νοέω* B 11a, Leaf on *Σ* 250, and Edwards, Iliad ad l. („prob. proverbial"), and Kirk on *A* 343 who sees the abs. use here (others [*A* 343, *Γ* 109] w. foll. *ὅπ[π]ως* cl.) as original; taken as temp.: Σχ, Ameis-H. on *A* 343, Dunkel l.c. (in E); implies ability to foresee (used *ω* 452 of Halith. who prophesied at *β* 157 ff.), see Bechert, Diathesen von *ἰδεῖν* 390 f. on the loc./temp. ambivalence *A* 343 *ἦ γὰρ ὅ γ' ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει,* ' *οὐδέ τι οἶδε* (Ag.) *νοῆσαι ἅμα ⟨ ⟩* ' *ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο 'Αχαιοί* *Γ* 109 *αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται* ' ' *οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν, ἅμα ⟨ ⟩* ' *λεύσσει, ὅπως ὄχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται* **1b** facing *forward P* 598 *πρῶτος Πηνέλεως Βοιώτιος ἦρχε φόβοιο.* ' *βλῆτο γὰρ ὦμον δουρὶ -σω τετραμμένος αἰεὶ* ' *ἄκρον ἐπιλίγδην* **1c** ducking *forward Π* 611 *ὁ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος* ' *-σσω γὰρ κατέκυψε, τὸ δ'* *ἐξόπιθεν δόρυ μακρὸν* ' *οὔδει ἐνισκίμφθη* = *P* 527 **2** w. verbs of motion **2a** intrans. verb **2aα** subj. animate

2aαaa humans, attacking *M* 274 *τόδε που γιγνώσκετε. μή τις ὀπίσσω ' τετράφθω ποτὶ νῆας ὁμοκλητῆρος ἀκούσας, ' ἀλλὰ -σω ἴεσθε καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε N* 291 (if you are struck,) *οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐνὶ νώτῳ, ' ἀλλά κεν ἢ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε ' -σσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὁαριστύν P* 734 *τῶν* (Trs.) *δὲ τράπετο χρώς, οὐδέ τις ἔτλη ' -σσω ἀΐξας περὶ νεκροῦ δηριάασθαι. ' ὣς οἵ* (Men. and Mer.) *γ' ἐμμεμαῶτε νέκυν φέρον ἐκ πολέμοιο* **2aαbb** animals horses: *Λ* 615 *οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός· ' ἵπποι γάρ με παρήϊξαν -σσω μεμαυῖαι Π* 382 (attack) *ἀντικρὺ δ' ἄρα τάφρον ὑπέρθορον ὠκέες ἵπποι ' ἄμβροτοι ... ' -σσω ἱέμενοι* wasps (attack): 265 (sim.) *τοὺς δ' εἴ περ παρά τίς τε κιὼν ἄνθρωπος ὁδίτης ' κινήσῃ ἀέκων, οἱ δ' ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες ' -σσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι* **2aβ** subj. missile (animated inanimate) rushing: *Λ* 572 *τὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν ὄρμενα -σσω, ' πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ ... ' ἐν γαίῃ ἵσταντο λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι* penetrating, traversing: *O* 543 *αἰχμὴ δὲ στέρνοιο διέσσυτο μαιμώωσα, ' -σσω ἱεμένη* **2b** trans. verb: *Σ* 388 (Charis receiving Thetis:) *„ἀλλ' ἔπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω". ' ὣς ἄρα φωνήσασα -σω ἄγε δῖα θεάων* (cf. *προτέρω* B 1aβ) ‖ *ι* 542 *ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης· ' τὴν δὲ* (ship) ⌊*-σω φέρε*⌋ *κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι φ* 369 *ἄττα* (Eum.), ⌊ ⌋ *τόξα· τάχ' οὐκ εὖ πᾶσι* (sc. the suitors) *πιθήσεις*

D v.l. *Θ* 23 Ptol.Or., *χ* 400 (pap.) W. Beck

πρόσφατος [1ⁱ] **E** second element prob. from *θείνω* (*πεφνεῖν*) q.v., see Chantraine, Dict. 426 (w. full discussion) **Σχ** sch. D *Ω* 757: *νεωστὶ πεφονευμένος*

B *just killed, fresh (not decomposed)* *Ω* 757 (Hecuba to Hektor's corpse:) *„πολλὰ* (Ach.) *ῥυστάζεσκεν* (you) *ἑοῦ περὶ σῆμ' ἑτάροιο ' Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες ... ' νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ -ος ἐν μεγάροισι ' κεῖσαι, τῷ ἴκελος ὅν τ' ἀργυρότοξος 'Απόλλων ' οἷς ἀγανοῖσι βέλεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν" „wie eben gestorben"* Schadewaldt, Hampe; note that *π.* is 'bracketed' by *πεφνεῖν*; see *ἐε/ἐρσήεις* and thematic parallels listed by Richardson, Iliad ad l. W. Beck

προσφυής [1°] **Σχ** sch. Barn. *τ* 58: *προσπεφυκῖαν. ἡνωμένην* **B** *attached to*, footstool to armchair, see *θρῆνυς* B 1 *τ* 58 (Pen.'s) *κλισίην ... ' δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ· ἣν ποτε τέκτων ' ποίησ' 'Ικμάλιος, καὶ ὑπὸ θρῆνυν ποσὶν ἧκε ' -έ' ἐξ αὐτῆς*; see Arch. Hom. P 44 f. and cf. *πρόσφύς* (*Ω* 213, *μ* 433) and *προσαρηρώς* (*E* 725, Op. 431 at *ἀραρίσκω* B 3b) W. Beck

πρόσω s. *πρόσσω*

πρόσωπον [4ⁱ, 6°, 2ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] **E** < **proti-ōk*-o-*, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v.; cf. *μέτωπον*; further Hamp, BSL 68, 1973, 77–92 (83 f. 87) and Mayrhofer, EWAia II 177

F *-ον* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 2; *-α* 1, *-ασι* 1, *-α* 8, *-(α)* 1, *-ατα* 1

M 1 dissyll. [⏑⏓] *-(α)* Choer. fr. 4 (= Suppl. Hell. 320), 5 Colace 2 trisyll. [⏑⏓⏑] *ἀμφὶ -α Σ* 414 [⏑⏓⏑] *-ά τε νέρθε τε υ* 352 [⏑⏓×] *-ον* Hes. fr. 302, 22; *χαρίεν ... -ον Σ* 24, h. 31, 12; *-ῳ* h. 10, 2; *κάλυψε δὲ / καλύψατο* ⌊*καλὰ -α*⌋ *θ* 85, h. Ven. 183; ⌊ ⌋ *T* 285, *ο* 332; *ἀμφὶ -α σ* 173; *-α τ* 361, Op. 594 3 quadrisyll. [⏓⏑⏑] *-ασι νέρθε δέ H* 212; *-ατα σ* 192

L Jones, Poetic Pl. 22–5 (22 f.); Meister, Kunstspr. 23; L. Malten, D. Sprache d. menschl. Antlitzes im frühen Griechentum, Berlin 1961, 2. 6; Risch § 83b w. n. 41; Laser, Arch. Hom. S 20

B *face* of pers. (1) or animal (2); in Hom. (exc. *Σ* 24) always pl. (contrast *μέτωπον*: always sg. exc. *ζ* 107) even w. ref. (1aα below) to face of one pers.; 6× (incl. *σ* 192) in context of weeping, mourning. — Wdfld. (cf. *μέτωπον*): *παρειαί* 1 *face* of pers. — Epith.: *βλοσυροῖσι, ἱμερτῷ, καλά, πᾶν, τηλαυγές, χαρίεν* **1a** pl. **1aα** *face* of one pers. *H* 212 (*Αἴας ὤρτο*) *μειδιόων βλοσυροῖσι -ασι Σ* 414 *σπόγγῳ δ' ἀμφὶ -α καὶ ἄμφω χεῖρ' ἀπομόργνυ* (Heph.) ' *αὐχένα τε* (*καὶ στήθεα*) *T* 285 *χερσὶ δ' ἄμυσσε* (Bris.) ' *στήθεά τ' ἠδ' ... δειρὴν ἰδὲ* ⌊*καλὰ -α*⌋ *θ* 85 (*φᾶρος*) *κὰκ κεφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε* (Od.) *δὲ* ⌊ ⌋ h. Ven. 183 *χλαίνῃ ... καλύψατο* (Anch.) ⌊ ⌋ *τ* 361 *γρηὺς δὲ κατέσχετο χερσὶ -α, ' δάκρυα δ' ἔκβαλε σ* 173 *δακρύοισι πεφυρμένη* (Pen.) *ἀμφὶ -α* 192 *κάλλεϊ μέν οἱ* (Pen.) *πρῶτα -ατα* (*-ά τε* v.l.) *καλὰ κάθηρεν* (Ath.) ' *ἀμβροσίῳ* Op. 594 *ἀντίον ... Ζεφύρου τρέψαντα -α* **1aβ** *faces* *ο* 332 *λιπαροὶ* (the suitors' *ὑποδρηστῆρες*) *κεφαλὰς καὶ καλὰ -α υ* 352 *νυκτὶ μὲν ὑμέων* (suitors) ' *εἰλύαται κεφαλαί τε -ά τε νέρθε τε γοῦνα* **1b** sg. *Σ* 24 (*χερσὶν ἑλὼν κόνιν*) *χεύατο κὰκ κεφαλῆς,* ⌊*χαρίεν*⌋ *δ' ᾗσχυνε* (Ach.) *-ον*, cf. *Π* 798 h. 31, 12 *παρὰ κροτάφων τε παρειαὶ ' λαμπραὶ ἀπὸ κρατὸς* ⌊ ⌋ *κατέχουσι -ον* (of Helios) ' *τηλαυγές* Hes. fr. 302, 22 *ὃς δέ χ' ὑπερκύψῃ, περὶ τούτου πᾶν τὸ -ον ' φλεχθείη* h. 10, 2 *ἐφ' ἱμερτῷ δὲ -ῳ ' αἰεὶ μειδιάει* (Aphr.) 2 of animal; pl. of the flayed skins of the *faces* (≅ heads) of horses Choer. fr. 4 (= Suppl. Hell. 320), 5 Colace *ἵππων δαρτά -(ά) ἐφόρευν ἐσκληκότα καπνῷ*

D v.l. *ψ* 208 (cf. *ζ* 107), Sc. 147 J. N. O'Sullivan

πρότερος [49ⁱ, 21°, 10ᴴ, 3ʰ] **F** *-ος* 42, *-οιο* 1, *-ῳ* 2, *-ον* 1, *-οι* 10, *-ων* 6, *-οισι(ν)* 4, *-ους* 1; *-η* 5, *-ης* 1, *-ῃ* 4, *-ην* 3; *-ῳ* 1, *-(α)* 1, *-ων* 1, *-οισι* 1

M 1 dissyll. [⏑⏓] *-(α) τ* 504 2 trisyll. [⏑⏑⏓] *τὸν -ος* ⌊*προσέειπε*⌋ *βοὴν ἀγαθός Z* 122, *K* 36; *τὸν⁺ -ος/η* ⌊ ⌋*(ν) E* 276, *Z* 517, *H* 23, *Λ* 605, *Y* 177 = *Φ* 149, *X* 249, *Ω* 634, Sc. 349 / *γ* 13; *τὸν -ος προσέφη* GNᵃ *ἐρικυδέος υἱός* h. Merc. 89. 189; *τὸν -η ψυχὴ προσεφώνεε(ν) ω* 23. 105; *τῶν -ων Λ* 691 [⏑⏑⏓] *καὶ γενεῇ -ος· τοῦ / σὸν δ' οὐκ ὄθεται φίλον ἦτορ O* 166. 182; *ὑ/ἡμετέρου· -ος* ⌊*γὰρ ἀεικέα*⌋ *μήσατο ἔργα* Th. 166. 172; *-οι* ⌊ ⌋ *μηχανόωντο υ* 394; *ἐπεὶ -ος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα T* 219, *Φ* 440; *τις -ος Θ* 253, *P* 14; *-ος A* 548, *E* 15, *K* 124, *N* 355; *τοῦ/οὕνεκα σοὶ / οἱ -ῳ/ῃ δῶκε⁺ χρύσειον ἄλεισον γ* 50. 53; *-ῳ Φ* 5; *-ον Γ* 163; (*ἐπεὶ*) ⌊*-οι ὑπὲρ ὅρκια*⌋ *δηλήσασθαι⁺ Δ* 67 = 72. 236. 271; ⌊ ⌋ *Γ* 299; *δὲ -οι/ων Π* 569 = *P* 274 / *ο* 22; *οἱ -οι Δ* 308; *-οι Φ* 405; *-ους λ* 630; (*δὲ*) *-η/ης γενεή/ῆς* Op. 160, *Ψ* 790; *-η Ξ* 467; *τῇ -ῃ N* 794, h. Merc. 19; (*δὲ*) *-ην O* 157, Op. 17 [⏑⏑⏓] *τὸν καὶ* PN *-ος πρὸς μῦθον ἔειπε(ν) E* 632, *N* 306, *π* 460, *ρ* 74; *π]ρότερό[ς] τ' ἀπ[ὸ] μῦθον ἔειπε*[Hes. fr. 280, 7; *τῇ -ῃ π* 50; *-ην λ* 88 [⏑⏑⏓] *ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἅμα* ⌊*-ος καὶ ἀρείων*⌋ *B* 707 = *τ* 184; *δὲ* ⌊ ⌋ *Ψ* 588; *ἄνδρ' ἀπαρέσσασθαι / ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις -ος χαλεπήνῃ T* 183 / *Ω* 369 = *π* 72 = *φ* 133; *ἥν χ' ἤ/ὕμιν σάφα εἴποι/ω, ὅτε -ός γε πύθοιτο/μην β* 31. 43; *-ος Γ* 351. 429, Op. 708; (*ἐπὶ*) *-ων (τ')* ⌊*ἀνθρώπων*⌋ *E* 637 = *Ψ* 332ᵉˣ. 790, Th. 100; *-ων* Th. 486 3 quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] *-οισι τ* 228 [⏑⏑⏓⏑] (*δὲ*) *-οισι(ν) Θ* 188, *θ* 223; *δὲ -οιο Γ* 140 [⏑⏑⏓⏑] (*ἐπὶ*) *-οισι χ* 264, Th. 424

Σχ sch. D *Γ* 351: *πρῶτος, Δ* 308: *οἱ -οι· οἱ προγενέστεροι. παλαιότεροι. οἱ πρὸ ἡμῶν, T* 219: *-ος γενόμην· πρεσβύτερος ὑπάρχω*

B (from *πρό*:) *previous, first* (often as pred., like other temp. adjs., best transl. by an adv.), *earlier, former, elder*; 1× local *fore-/front-* *τ* 228 (hound's *πόδες* in 3); dispos.: persons (1), time units (2), miscellaneous (3); 37× dir. sp. (only *Λ* 691 in 2), 2× in Od.'s narr., 22× in sp. introd. (pers. addressed *O* 157); 2× quasi-subst. (pl.) *οἱ -οι Δ* 308 (1d), *τὰ -α τ* 504 (3), no adv. use (contrast *πρῶτος* B 13); sole comparative w. gen. comp. *K* 124 only (also unique w. *μάλα*; on gen. at *Θ* 253 f.

see πάρος B II), but cf. Ψ588, T219 (impl.), ⌊O166 ≅ 182⌋ (expl.); part. gen. A548, Θ253, P14; comp. using ἤ Θ188, Ξ467, οὐ π. πρίν λ88 (1 a α); w. dat. γενεῇ ⌊ ⌋ (1 b); w. τις A548, Θ253, P14 (neg. 1 a α), T183 = Ω369ex. = π72 = φ133 (1 a β). — W d f 1 d.: πάρος, πρίν, πρόσθεν, πρῶτος, opp. ὕστερος; παλαιγενής, παλαιός (w. Wortf.), πρεσβύτερος, προγενέστερος, opp. ὁπλότερος 1 of persons (and horses Θ188), usu. comparing individuals (contrast πρῶτος), sometimes groups (group w. indiv. Θ188) 1 a ref. to common action 1 a α 'before', usu. pred. competitive context: A548 (Zeus to Hera: „μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους εἰδήσειν) ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔ τις ἔπειτα ' οὔτε θεῶν -ος τόν γ' εἴσεται οὔτ' ἀνθρώπων" E15 ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες, ' PN ῥα -ος προΐει ... ἔγχος Θ253 ἔνθ' οὔ τις -ος Δαναῶν πολλῶν περ ἐόντων ' εὔξατο Τυδεΐδαο πάρος σχέμεν ὠκέας ἵππους ' τάφρου τ' ἐξελάσαι κτλ. (πάρος B II) P14 (Euphorbos to Men.:) „χάζεο, λεῖπε δὲ νεκρόν, ἔα δ' ἔναρα ... ' οὐ γάρ τις -ος Τρώων κλειτῶν τ' ἐπικούρων ' Πάτροκλον βάλε δουρί" — K124 (Ag.: „Men. often awaits my impulse to act) νῦν δ' ἐμέο -ος μάλ' ἐπέγρετο καί μοι ἐπέστη", only instance where a gen. comp. solely w. (or next to) π. (see introd. and cf. Θ253 above) and only appearance w. μάλα Π569 ὦσαν δὲ -οι Τρῶες ... 'Αχαιούς = P274 preferential treatment: Θ188 (Hektor to horses:) „ὑμῖν πὰρ -οισι ... πυρὸν ἔθηκεν (Androm.) ' οἶνόν τ' ... πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι, ' ἢ ἐμοί (her husband)", only other instance w. ἤ-comparison is Ξ467 (in 3) — γ50 (Peisistr. to Mentor-Ath.:) „νεώτερός ἐστιν (Tel.), ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ· ' τοὔνεκα σοὶ -ῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον (for libation)" ≅ 53 (οἷ [Ath.] -ῃ) λ88 (Od.'s narr.:) τὴν ... δάκρυσα ἰδὼν ἐλέησά τε ... ' ἀλλ' οὐδ' ὥς εἴων -ην (my mother), πυκινόν περ ἀχεύων, ' αἵματος ἄσσον ἵμεν πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι non-competitive: β31 (Aigyptios to Ithacans: „who summoned us?) ἠέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο, ' ἤν χ' ἡμιν σάφα εἴποι, ὅτε -ός γε πύθοιτο;" ≅ 43 1 a β of initiator, 'first to' — of harmful actions: Γ351 (Men.:) „Ζεῦ ἄνα, δὸς τείσασθαι ὅ με -ος (Paris) κάκ' ἔοργε" Op.708 μὴ δὲ κασιγνήτῳ ἴσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον· ' εἰ δέ κε ποιήσῃς, μή μιν -ος κακὸν ἔρξαι ' μηδὲ ψεύδεσθαι break oath: Γ299 (Grs. and Trs.: „Ζεῦ καὶ) θεοὶ ἄλλοι, ' ὁππότεροι ⌊-οι ὑπὲρ ὅρκια⌋ πημήνειαν, ' ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος" Δ67 (Hera to Zeus: „'Αθηναίῃ ἐπιτεῖλαι ἐλθεῖν) πειρᾶν δ' ὥς κε Τρῶες ... 'Αχαιοὺς ' ἄρξωσι ⌊ ⌋ δηλήσασθαι" = 72 + 236 = 271ex. υ394 (Ath. and Od. were about to give the suitors a most unpleasant dinner) -οι γὰρ ἀεικέα μηχανόωντο, cf. χ264 in 3 Th.166 (Gaia to children:) „πατρός κε κακὴν τεισαίμεθα λώβην ' ὑμετέρου· -ος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα" ≅ 172 w. χαλεπαίνω, first to rage: T183 (Od. to Ag.:) „οὐ μὲν γάρ τι νεμεσσητὸν βασιλῆα ' ἄνδρ' ἀπαρέσσασθαι, ⌊ὅτε τις -ος χαλεπήνῃ⌋", see Edwards, Iliad ad l. (adaptation of Ω369*) and cf. B378 (ἐγὼ δ' ἦρχον χαλεπαίνων) to offer violence: Ω369 (Hermes to Priam:) „οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ, ' ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ⌊ ⌋ (ἐγώ κε σεῦ ἀπαλεξήσαιμι)" = π72 = φ133 — in speech introds. first to speak: E276 τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἦλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους. ' τὸν -ος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός = Z122in. = K517in. = K36in. = Λ605in. = Y177in. = Φ149 = X249in. = Ω634in. = Sc. 349in. ≅ H23in. ≅ h. Merc. 89in. (προσέφη) ≅ 189 ≅ γ13in. (-η) E632 τὸν καὶ Τληπόλεμος -ος πρὸς μῦθον ἔειπε ≅ N306 ≅ π460 ≅ ρ74 ω23 τὸν -η ψυχὴ προσεφώνεε Πηλεΐωνος = 105in. Hes. fr. 280,7 (Meleager: „tell me why you descended to Hades)... ἄμ' ἕσπετο ⌊πισ[τὸς] ἑ[ταῖρος ']ε̣ι τί κατὰ χρέος ω[ ]ις;" ' ... π]ρότερό[ς] τ' ἀπ[ὸ] μῦθον ἔειπε[']ας ἐς ποιμένα λαῶν, unique phrase, Thes. answered first about his ἑταῖρος Peirith. Cf. ὑποφθαμένη o171 first to be addressed: O157 Ἶριν δὲ -ην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα (Zeus, cf. v.220 καὶ τότ' 'Απόλλωνα προσέφη) 1 b elder (and someway better) w. (ἐστί): B707 (Podarkes, brother of Protes.) ὁπλότερος γενεῇ· ὁ (Protes.) δ' ἅμα ⌊-ος καὶ ἀρείων⌋ = τ184 Ψ588 (Antil. to Men.: „πολλὸν) νεώτερός εἰμι ' σεῖο ... σὺ δὲ ⌊ ⌋" O166 (Zeus to Iris: „Pos. should not dare to fight me) ἐπεί ἑό φημι βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι ' καὶ γενεῇ -ος" ≅ 182 Ψ790 bis (Antil. to Grs.:) „ἀθάνατοι τιμῶσι παλαιοτέρους ἀνθρώπους. ' Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ' ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν, ' οὗτος δὲ -ης γενεῆς -ων τ' ἀνθρώπων· ' ὡμογέροντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι", on π. and (same) generation(s) Ulf, Gesellschaft 73 n.49 w. γίγνομαι: N355 ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος ἠδ' ἴα πάτρη, ' ἀλλὰ Ζεὺς -ος γεγόνει καὶ πλείονα (than Pos.) ᾔδη T219 (Od. to Ach.: „κρείσσων εἰς ἐμέθεν) ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην ' πολλόν, ἐπεὶ -ος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα" ≅ Φ440 (Pos. to Ap.) Op.17 τὴν δ' ἑτέρην ('Ἔριν) -ην μὲν ἐγείνατο Νὺξ ἐρεβεννή (ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω) 1 e previously holding a diff. relation / function familial / social: Γ163 (Priam to Hel.: „come sit before me) ὄφρα ἴδῃ -όν τε πόσιν πηούς τε φίλους τε" 140 θεὰ (Iris) γλυκὺν ἵμερον ἔμβαλε θυμῷ (sc. of Hel.) ' ἀνδρός τε -οιο (-ου v.l.) καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκήων, here π. ⌊'ἀπὸ κοινοῦ⌋ 429 (Hel. to Paris: „I wish you had been killed) ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς -ος πόσις ἦεν" o22 (Ath. to Tel.: „when a woman has remarried) παίδων δὲ -ων καὶ κουριδίοιο φίλοιο ' οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος", nearly ⌊ ⌋; having divine function, holding sway: Th.424 (Zeus did not revoke) ὅσσ' ἔλαχεν (Hek.) Τιτῆσι μέτα -οισι θεοῖσιν 486 σπαργανίσασα (Rhea) μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν ' Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι, θεῶν -ων (West, -ῳ codd., -ον ci. Peppmüller) βασιλῆι, unique in epic, see West ad l. 1 d ref. to previous time, era men of former times (when greater heroism; γενέη Op. 160): Δ308 (Nestor told how to fight from a chariot:) „ὧδε καὶ οἱ -οι πόλεας καὶ τείχε' ἐπόρθεον ' τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες." ' ὡς ὁ γέρων ὄτρυνε πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς E637 (Tlep. to Sarp.:) „πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν ' οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ -ων ἀνθρώπων· ' ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην ' εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμονα θυμολέοντα" θ223 (Od. to Phaeacians:) „τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι, ' ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες. ' ἀνδράσι δὲ -οισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω, ' οὔθ' Ἡρακλῆι οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆι, ' οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων" λ630 (Od.'s narr.: I waited) εἴ τις (sc. shade) ἔτ' ἔλθοι ' ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο. ' καί νύ κ' ἔτι -ους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ, ' Θησέα Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα before Hes.'s age (epic heroes): Th.100 (if someone sorrows, and a singer) κλεῖα -ων ἀνθρώπων ' ὑμνήσει μάκαράς τε θεοὺς ... ' αἴψ' ὅ γε δυσφροσυνέων ἐπιλήθεται Op.160 (Ζεὺς ποίησε δικαιότερον καὶ ἄρειον) ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται ' ἡμίθεοι, -η γενεὴ κατ' ἀπείρονα γαῖαν who lived earlier: Φ405 (Ath. λίθον εἵλετο) κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε, ' τόν ῥ' ἄνδρες -οι θέσαν ἔμμεναι οὖρον ἀρούρης· ' τῷ βάλε ... Ἄρηα Ψ332 (Nestor to Antil.: „ἔστηρε ξύλον ὅσον τ' ὄργυι' ὑπὲρ γαίης) λεῖος δ' ἱππόδρομος ἀμφίς· ' ἤ τευ σῆμα βροτοῖο πάλαι κατατεθνηῶτος, ' ἢ τό γε νύσσα τέτυκτο ἐπὶ -ων ἀνθρώπων" 2 units of time π. relative: Λ691 (Nestor to Patr.: „παῦροι) ἐν Πύλῳ ἦμεν· ' ἐλθὼν γάρ ῥ' ἐκάκωσε βίῃ Ἡρακληείη ' τῶν -ων ἑτέων, κατὰ δ' ἔκτανεν ὅσσοι ἄριστοι" N794 (the sons of Hippotion ἐξ 'Ασκανίης) ἦλθον ἀμοιβοὶ ' ἠοῖ τῇ -ῃ· τότε δὲ Ζεὺς ὦρσε μάχε-

σθαι Φ5 τοὺς μὲν πεδίονδ' ἐδίωκε ' πρὸς πόλιν, ᾗ περ Ἀχαιοὶ ἀτυζόμενοι φοβέοντο ' ἤματι τῷ -ῳ, ὅτ' ἐμαίνετο ... Ἕκτωρ π50 κρειῶν πίνακας παρέθηκε συβώτης ' ὀπταλέων, ἃ ῥα τῇ -ῃ ὑπέλειπον ἔδοντες 'date': h. Merc. 19 ἠῷος γεγονὼς μέσῳ ἤματι ἐγκιθάριζεν, ' ἑσπέριος βοῦς κλέψεν ... ' τετράδι τῇ -ῃ, τῇ μιν τέκε ... Μαῖα, fourth day of month, see A.-H.-S. ad l. 3 miscellaneous parts of body: Ξ467 τοῦ (Archelochos) δὲ πολὺ -η (-ον v.l. Eust.) κεφαλὴ στόμα τε ῥῖνές τε ' οὔδεϊ πλῆντ' ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος, cf. Θ188 (in 1aα) local: τ228 (beggar-Od. to Pen.:) „ἐν -οισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἐλλόν, ' ἀσπαίροντα λάων", unique also as regards πούς (q.v. B12bαbb) water: τ504 βεβήκει (Eurykl.) ' οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ -(α) ἔκχυτο πάντα misdeeds: χ264 (Od.:) „μνηστῆρων ἐς ὅμιλον ἀκοντίσαι, οἳ μεμάασιν ' ἡμέας ἐξεναρίζαι ἐπὶ -οισι κακοῖσιν", cf. υ394 in 1aβ

D v.l. B707 pap. 104, Γ443, E38 Leaf, O656 vulg. (cf. Dionys. Thrax, ed. Linke, SGLG 3, 48), ω436, h. Ap. 48

W. Beck

προτέρω [9ⁱ, 13ᵉ, 3ʰ] M [⏑⏑ᵢ] ἢ -ω E672, ω475 [⏑⏑ᵢ] τὼ δὲ βάτην -ω I192, K469; ἀλλ' ἔπεο -ω Σ387 = ε91; εἰ δέ κ' ἔτι -ω Ψ526, ε417; ἔνθεν δὲ -ω ι62 = 105 = 565 = κ77 = 133 = h. Ap.229ⁱⁿ· = 239 = 277; -ω Γ400, Ψ490, δ667, ι64, ξ356, ο109 [⏑⏑ᵢ] -ω ἄγε I199, δ36; -ω Δ507 w. foll. hiatus: I192. 199 = δ36ᵐᵉᵈ, Σ387, Ψ490, h. Ap. 229 = 239 = 227 (cf. πρόσσω, contrast προτέρωσε)

Σχ sch. min. P. Amh. 18 on ο109: π]ροσοτέρω (cf. P. Mich. Schwendner 11 on Γ400), sch. D Γ400: πορρωτέρω. ἐσωτέρω, sch. Barn. δ667: ἄρξει καὶ -ω ...· οἷον προκακώσει ..., ι62: εἰς τοὔμπροσθεν

B *further (on), onwards* loc. (1) and temp. (2), ref. to continuation of (1) previous motion (not necessarily direction; poss. exc. E672 in 1), (2) action. – verbs in 1: ἄγω Γ400, I199, δ36, βαίνω I192, K469, ο109 (βὰν ... ἰέναι), διώκω E672, ἕπομαι Σ387 = ε91, ἰθύω Δ507, κίον ι64, h. Ap.229 = 239 = 277, μαίομαι ξ356, παρανήχω ε417, πλέω ι62 = 105 = 565 = κ77 = 133 in 2: γίγνομαι Ψ490. 526, εἰμί δ667, τεύχω ω475. – advs./preps. (in context): διά K469, ο109, ἐς δ36, ἔτι Ψ490. 526, ε417, ἔνθεν see M, νυ Ψ490, ω475, πῃ Γ400, πολύ Δ507, πρόσω Σ387; prep. phrase in appos. K469, ο109, similar δ36 w. ἤ in alternatives Γ400, E672 (1), ω475 (2). – W d f l d.: like πρόσ(σ)ω, cf. ἑκαστέρω (cf. ἑκάς B1), προτέρωσε, πρόσθεν, ὕστερον/α 1 local, motion (see also Ψ526 in 2) pursuit, attack: Δ507 (Trs. retreated,) ἴθυσαν (Grs.) δὲ πολὺ -ω E672 (Od. μερμήριζε) ἢ -ω Διὸς υἱὸν (Sarp.) ... διώκοι, ' ἢ ὅ γε τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο (here rather just *forward*, cf. Iliad ad l., but *further* than the mass of Lycians) K469 τὼ δὲ βάτην -ω διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα, ' αἶψα δ' ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες (= I192ⁱⁿ· below) abduction: Γ400 (Hel. to Aphr.:) „ἦ πῇ με -ω πολίων εὖ ναιομενάων ' ἄξεις, ἢ Φρυγίης ἢ Μηονίης ἐρατεινῆς, ' εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος ...;" reception of guests: I192 (Ach. is singing when the embassy arrives) τὼ δὲ βάτην -ω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς, ' στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν (Ach.) *they went on in, Od. first* (= K469ⁱⁿ· above) 199 (Ach. greeted Od. and Ajax) ὣς ἄρα φωνήσας -ω ἄγε ... ' εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι Σ387 (Charis, wife of Heph.:) „τίπτε Θέτι ... ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ ' ...; πάρος γε μὲν οὔ τι θαμίζεις. ' ἀλλ' ἔπεο -ω, ἵνα τοι παρ ξείνια θείω". ' ὣς ἄρα φωνήσασα πρόσω ἄγε (and seated her) = ε918 (Kal. to Hermes [vers. susp.]) δ36 (Men. to Eteoneus:) „ἀλλὰ λύ' ἵππους ' ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς -ω ἄγε θοινηθῆναι" resumption of voyage / journey: ι62 (we lost six from each ship) ἔνθεν δὲ -ω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ, ' ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο = 105 = 565 = κ77 = 133 ι64 οὐδ' ἄρα μοι -ω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι, ' πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι, ' οἳ θάνον ἐν πεδίῳ Κικόνων ὕπο δηωθέντες ‖ h. Ap. 229 ἔνθεν δὲ (Thebes) -ω ἔκιες ἑκατηβόλ' Ἄπολλον, ' Ὀγχηστὸν δ' ἵξες = 239 = 277 other loc. instances: ε417 (Od. to himself:) „εἰ δέ κ' ἔτι -ω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω ' ἠϊόνας τε παραπλῆγας λιμένας τε ... ' δείδω μή μ' ἐξαῦτις ... θύελλα ' πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρῃ" *if I swim further on to the side* ξ356 (Od.'s false tale to Eum.: „I escaped from the ship and hid) οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες ' φοίτων· ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι ' μαίεσθαι -ω, τοὶ μὲν πάλιν αὖτις ἔβαινον ' νηὸς ἔπι" ο109 (Men. and Hel. went to the storeroom and chose presents) βὰν δ' ἰέναι -ω διὰ δώματος, εἷος ἵκοντο ' Τηλέμαχον 2 temporal (temp.-loc. Ψ526) Ψ490 ὣς ἔφατ' (Idom.), ὄρνυτο δ' αὐτίκ' Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας ' ... ἀμείψασθαι ἐπέεσσι· ' καί νύ κε δὴ -ω ἔτ' ἔρις γένετ' ἀμφοτέροισιν, ' εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς κτλ. 526 εἰ δέ κ' ἔτι -ω γένετο δρόμος ἀμφοτέροισι, ' τώ κέν μιν παρέλασσ', cf. pursuit in 1 δ667 (Antin to suitors: „if Tel. has accomplished this ag. our wishes,) ἄρξει καὶ -ω κακὸν ἔμμεναι" *he will start to be further trouble* ω475 (Ath. to Zeus: „τί νύ τοι νόος κεύθει;) ἢ -ω πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν ' τεύξεις, ἢ φιλότητα ... τίθησθα;"

W. Beck

προτέρωσε [1ʰ] hex. wd. *forward, onward* h. 32,10 (εὖτ' ἂν) Σελήνη ' ζευξαμένη πώλους ... ' ἐσσυμένως -σ' ἐλάσῃ ... ἵππους ' ἑσπερίη διχόμηνος, π. avoids hiatus (see προτέρως M end) and makes ωσ ωσ in otherwise alliterative passage; meaning: see πρόσσοθεν, cf. πρό, προπάροιθε, πρόσθεν, πρόσσω, προτέρω, and ἀμφοτερ-, ἑτερ-, οὐδετέρωσε (see G)

G adverbs in -(τέρ)ωσε: 11ⁱ, 4ᵒ, 0ᴴ, 1ʰ, 0ᵉ, 17× in Ap. Rh.: ἑτέρωσε 2, (ἐπι)π. 15

W. Beck

προτί s. πρός

Προτιάων [1ⁱ] L Macurdy, AJPh 51, 1930, 286; v. Kamptz 133. 161. 220; Heubeck, Praegraeca 56; Ruijgh, Minos 9, 1968, 112 = Scripta minora <I> 243; Mühlestein, SMEA 9, 1969, 79 = Hom. Nam. 40; Wathelet, Dict. II947f. 1506

B V. des Astynoos B II (s.d.); zum Patron. -άονος υἱέϊ (O455) vgl. O576, Δ89⁺. (an ders. VSt.:) 93 (u.ö. m. ἀγλαός dazw.)

R. Führer

πρότμησις [1ⁱ] Σχ sch. D ad l.: -ιν· τὸν κατὰ τὴν λαγόνα τόπον. κατὰ τὸν ὀμφαλόν, διὰ τὸ πρῶτον ἐν αὐτῷ τέμνεσθαι τεχθέντα τὰ παιδία, s. noch Linke, Dion. Thrax fr. 26 mit weiteren ant. Erkl. (τὴν ὀσφύν u.a.) B (zu πρότέμνω, s. Risch §16a:) meist erklärt als *Nabel(gegend;* eigtl. *Einschnitt vorn* am Unterleib), sonst nur bei Q.S.; zur Sache s. Körner, Ärztl. Kenntn. 23; als Ort tödl.r Verwundung: Λ424 ([chiast.:] Od.) οὔτασεν ὦμον ... ‹δουρί› '...' Χερσιδάμαντα δ' ἔπειτα ... ' ‹ › κατὰ -σιν (vulg., -τιν [sic Wackernagel, Unt. 236, West, v. in app.], -στιν vv.ll.) ὑπ' ἀσπίδος (νύξεν), zur 1. VH vgl. (χ295) δουρὶ μέσον κενεῶνα (ferner Λ144. 321). – W o r t f.: s.v. κενεών

H. W. Nordheider

πρότμητις v.l. Λ424, s. πρότμησις

πρότονοι, Pl. [1ⁱ, 3ᵒ, 1ʰ] Σχ sch. min. P. Bingen 8 zu A434: το[ῖ]ς πρῴρας [ἐ]χρ[μένοι]ς σχοιγίοις, sch. min. P. Oxy. 3238 zu A434: πρότονός ἐστι [τὸ σχοίνιο]ν ἀπὸ τῆς

τοῦ [ἱστοῦ κεφ]αλῆς ἐξη[μένον πρὸ]ς τὴν πρώραν, vgl. sch. min. P.Amh. 18 zu *o* 290, sch. D *A* 434: *-οισι· τοῖς προτεταμένοις κάλοις, οἵτινες τὸν ἱστὸν περιτείνουσι ἵνα ᾖ ὀρθός* L zur Bildg.: Porzig, Satzinhalte 287. 310; zur Sache: Miltner, RE Suppl. V (1931) 910; Gray, Arch. Hom. G 99f.; Kurt, Seem. Fachausdr. 18. 164f. 221f.; s. noch Casson, AJPh 91, 1970, 346f.: gg. die Deutg. 'shrouds' (so J.S. Morrison - R.T. Williams, Gr. Oared Ships, Cambridge 1968, 55; St. West in Odyssey zu *β* 425)

B (t.t., zu *τείνω*, nur Pl.:) *Vorspanner*, d.h. (die beiden) *Vordertaue, Vorderstagen (forestays)*, die den Mast mit dem Bug verbinden u. aufgerichtet halten; achtern entspr. der *ἐπίτονος* (s.d. u. s.v. *ἱστός* B Vorbem.); zur Bildg. vgl. noch *τέοντες* (Muskeln); je 2× formelh. im Instr. bei Landung bzw. Abfahrt, *μ* 409 (*ἀμφοτέρους*!) als Obj. (+ *ἱστοῦ*); vgl. kürzere Wendungen (ohne *π.*) bloß mit *ἱστός* (s.d. B 1) **1** beim Niederlegen des Mastes (Landemanöver): *A* 434 ('vollständiger' Ablauf bei der Ankunft von Od.' Schiff im Hafen von Chryse: *ἱστία μὲν στείλαντο) ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ πέλασαν -οισιν ὑφέντες* (*ἀφ-*, *ἐφ-* vv.ll.) ' ... *προέρεσσαν ἐρετμοῖς.* ' *ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν* (≅ *β* 425[ex], s.u.) = h. Ap. 504 (Ankunft der Kreter in Krisa; wobei der Handlungsschritt 'Rudern' ggüber *A* fehlt), vgl. noch (*o* 496) bloß *κὰδ' δ' ἕλον ἱστόν* (dann aber *προέρεσσαν*) **2** beim Aufrichten u. Festbinden des Mastes (Abfahrtsmanöver): *β* 425 (Tel.s Abfahrt von Ithaka: *ἱστὸν δ') ἔντοσθε μεσόδμης ' στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ -οισιν ἔδησαν* (≅ *A* 436[ex], s.o.), ' *ἕλκον δ' ἱστία ... βοεῦσιν* = *o* 290 ([*πρυμνήσι' ἔδ.* v.l.] Abfahrt von Pylos; s. Hoekstra, Odyssey z.St. zu Widersprüchen im Handlungsablauf 'Rudern-Segeln') **3** Sturm zerreißt die *Stagen*, so daß der Mast fällt *μ* 409 (Od. erz.:) „*ἱστοῦ δὲ -ους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα ' ἀμφοτέρους, ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν* (u. erschlug den Steuermann), *ὅπλα δὲ πάντα ' εἰς ἄντλον κατέχυνθ'* (423 *ἐπ* [*ἱστῷ*] *ἐπίτονος βέβλητο*), vgl. (*ε* 316) *ἱστὸν ἔαξε* H. W. Nordheider

προτροπάδην [1[i]] **Σχ** sch. D ad l.: *ἐπειγμένως καὶ ὁλοσχερῶς ἐντρέψαντες τὰ νῶτα* **B** (zu *προτρέπω*, s. Risch §128b:) *vorwärtsgewandt* > *überstürzt*, zu Bildung u. Lautung vgl. *ἐπιστροφάδην*, *-τροχάδην*, ferner *βάδην*, *φύγαδε*, auch (*κατ*)*ἀντικρύ*, *πρηνής* (s. noch Haas, in: *Μνήμης χάριν* 133); zum Ggt. s.v. *πάλιν* u. Abll.; von der noch nicht (!) stattfindenden Umkehr / Flucht (vgl. *O* 601 *παλίωξις*) der Tr. (Neg. u. Verb auf 2 Verse verteilt): *Π* 304 (keine *πολέμου ἐρωή* [s.d.]) *οὐ γάρ πώ τι Τρῶες ... ὑπ' Ἀχαιῶν ' -ην φοβέοντο μελαινάων ἀπὸ νηῶν, ' ἀλλ' ἔτ' ἄρ' ἀνθίσταντο, ⌊νεῶν δ' ὑπόεικον ἀνάγκῃ⌋*, Spezifizierung des verb. Vorgangs (zugleich choriamb. Komplettierung der 1. VH, vgl. Russo, YCIS 20, 1966, 236): *flohen noch nicht Hals über Kopf ... aber begannen doch schon zu weichen* (⌊ ⌋, sc. rückwärts gehend, s. *παλίνορσος*), vgl. (*E* 700, sc. Gr.) *οὔτε ποτε προτρέποντο μελ. ἐπὶ νηῶν* (wo verbales *προτρ.* [+ Neg. im selben Vers] entspr.; ebf. mit Ggs.: *ἀλλ' αἰὲν χάζοντο*) H. W. Nordheider

πρόφασιν [2[i], 1[H]] **E** *-si*-Abstr. von *προ-φαίνω*, s. Holt, Noms d'action 88 **L** H. R. Rawlings III, A Semantic Study of Prophasis to 400 B.C., Wiesbaden 1975 (H. Einzelschr. 33); REG 89, 1976, 317–342

B adv. Akk. (synt. vgl. *ἐπίκλησιν* Bd. II Sp. 639, bes. 36. 48f.; Chantraine, Gr. h. II 48): *offensichtlich, wie jeder merken kann* *T* 262 (Ag.:) „*μὴ μὲν ἐγὼ κούρῃ Βρισηΐδι χεῖρ' ἐπένεικα,* ' *οὔτ' εὐνῆς πρ. κεχρημένος οὔτέ τευ ἄλλου*" *(ich schwöre,) dass ich das Mädchen Bris. nicht angetastet u. von ihr, wie jeder merken konnte, weder das Bett noch sonst etwas verlangt habe*: die offensichtliche Richtigkeit des zu beschwörenden ⌊Sachverhalt⌋s dient zur Bekräftigg. des Schwurs (der ⌊ ⌋ war auffällig, vgl. die diplomat. Vorbereitg. des Schwurs *I* 132–134 ≅ 274–276: Ag. hat mit Bris. nicht geschlafen, obwohl es nach allgemeinem Brauch normal u. üblich gewesen wäre, vgl. *θέμις* Bd. II Sp. 992,44ff.) ‖ in doppelten (aber nicht notw. einander ausschließenden) Aussagen *T* 302 *ὣς ἔφατο* (Bris.) *κλαίουσ', ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες ' Πάτροκλον πρ., σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἑκάστη* *die Frauen klagten, wie jeder merken konnte*, (in öffentl. Ritus) *um Patr. u.* (zugleich, was nicht öffentl. zu merken war, auch) *eine jede um ihre jeweils eigenen Toten* (vgl. parallel *T* 339f.) Hes. fr. 204,99 *Ζεὺς) ἤδη δὲ γένος μερόπων ἀνθρώπων ' πολλὸν ἀϊστῶσαι σπεῦδε, πρ[ό]φασιν μὲν ὀλέσθαι ' ψυχὰς ἡμιθέω[ν ... ' ... ' ἀλλ'... offenbar* (od. *wie jeder merken sollte?*) *damit ... vernichtet würden* Text uns. u. Zush. unklar: bei fin. Inf. viell. der später geläufigen Bed. 'Grund' sich annähernd? – Wortf.: *ἀμφαδά*, *-δίην*, *-δόν*, *ἀναφανδά*, *-δόν*; *δῆλος*; *ἐπισχεσίη* V. Langholf

προφερέστερος, προφερέστατος [1[i], 3[o], 2[H]] **E** Abl. von *προφερής*; zur Bildg. s. Chantraine, Dict. 1189 **F** *-έστερον* 1, *-έστεροι* 1, *-έστεραι* 1; *-έστατος* 1, *-εστάτη* 2

Σχ *K* 352: *ταχύτεραι. κρείσσονες ἐν τῷ ἀροτριᾶν* **L** [1]Laser, H. 86, 1958, 411f.; [2]A. Laks, in: F. Blaise u.a. (Hrg.), Le métier du mythe, Lille 1996, 83ff.

B *besser, stärker*, urspr. Bed. strittig ('zutrāglicher' od. 'im Tragen leistungsfähiger'?, s. Frisk s.v. *φέριστος*); nur Komp. u. Sup., Pos. s.u. **D** *K* 352 (*ἡμιόνων*) *αἱ γάρ τε βοῶν -έστεραί εἰσιν ' ἐλκέμεναι ... ἄροτρον*, Interpr. s. L[1]; vgl. dagg. Iliad z.St. *θ* 128 *ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων -έστατος ἦεν·* ' *δίσκῳ δ' αὖ πάντων πολὺ φέρτατος* (*-έστατος* v.l.) *ἦεν Ἐλατρεύς* 221 (Od.:) „*τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ -έστερον* (*-έστατον* v.l.) *εἶναι*, ' *ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν*" *φ* 134 (Tel. zu d. Freiern:) „*ἀλλ' ἄγεθ', οἵ περ ἐμεῖο βίῃ -έστεροί* (*πολὺ φέρτεροί* v.l.) *ἐστε*" Th. 79 *Καλλιόπη θ'·* ' *ἡ δὲ* (*δὴ*, *καὶ* vv.ll.) *-εστάτη ἐστὶν ἁπασέων* (zur Sache s. L[2]) = 361[ex] (*Στύξ*). – Wortf.: *ἀμείνων*, *ἀρείων*, *βέλτερον*, *κρείσσων*, *κράτιστος*, *πέρι* (+ Kompos.), *ὑπέρτερος*, *ὑπείροχος*, *φέρτερος*, *φέρτατος*

D Sc. 260 *ἀλλ' ἄρα ἥ γε* (Atropos) ' *τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν πρεσβυτάτη τε*, Verse 258–63 interpol.; s. Russo z.St. v.l. *θ* 129 G. Markwald

προφερής s. s.v. *προφερέστερος*, *-έστατος* in D

πρόφορος *fortschreitend*, fr. dub.; Il. Pers. fr. 7,2 p. 92 Ber. (*Ἴαμβος*) *ἐξ ὀλίγου διαβὰς -ῳ ποδί*, s. G. L. Huxley, Greek Epic Poetry from Eumel. to Pan., London 1969, 159 G. Markwald

πρόφρων, πρόφρασσα, προφρονέως [22[i], 16[o], 6[H], 10[h], 2[e]] **F** Mask. *-ων* 24, *-ονι* 6, *-ονες* 1[i]; Fem. (dazu L[e]) *-ασσα* 3, Mask. *-ασσ'* 2[o], *-ων* 8, *-ον* 1[h], *-ονες* 1[h]; Adv. (dazu Schwyzer I 624) *-ονέως* 10

M **1a** [⏑̄] *-ον* h. 32,18 **1b** [⏑̄] *-ων δ' ἀντ' ᾠδῆς βίοτον θυμήρε' ὄπαζε* h. 30,18; *θυμῷ ' -ων* h. 30,8; *μοι ' -ων* *A* 543; *-ων Ξ* 357, *ξ* 406, h. Cer. 140 **1c** [-⏑̄] *-ων γε* Th. 419, Op. 667; *-ων δέ* h. 31,17; *τοι ⌊-ων ὑπο⌋δέξομαι* h. Cer. 226, *οἱ* ⌊ ⌋ *ε* 143; *ἐγὼ -ων δέχομαι Ψ* 647; *μ/⌊τοι -ων⌋ ἔπεσιν A* 77. 150, ⌊ ⌋ *θ* 498; *ἔπι -ων β* 230 = *ε* 8, *ι* 355; *-ων K* 244, *ν* 359 [-⏑̄] (*ὁ*) *-ων Δαναοῖσι*(*ν*) *Ξ* 71, *P* 353; *ἐγὼ -ων ἐθέλοιμι Θ* 23; *ὅπ μοι -ων Θ* 175; *-ων* Vit. p. 7,23 [-⏑̄] *ὅ μιν / ὁ δέ* ⌊*με -ων ὑπέδε⌋κτο υ* 372, *ψ* 314 / *I* 480, *ὅτι* ⌊ ⌋*ξο ξ* 54, ⌊*ὁ δέ οἱ -ων⌋ ὑπέδεκτο β* 387, ⌊ ⌋ *τ* 398; *τοι -ων* Cert. p. 39,30;

σὺν σοί, πότνα θεά, ὅτε μοι -ασσ' ν391; μάλα -ασσ' ε161 2a [⏑⏑] θυμῷ ' -ονι Θ40 = Χ184; -ονες ἀντ' ᾠδῆς βίοτον θυμήρε' ὀπάζειν h.Cer.494; -ονες εἰρύατο Χ303 [⏑⏑] εἰ δὴ ⌊-ονι θυμῷ⌋ Ω140 [⏑⏑] ⌊ ⌋ π257, Th.536. 661 2b [-⏑] μάλα -ασσα Φ500; εἰ δὴ -ασσα κ386 [-⏑] σὺν σοί, δῖα θεά, ὅτε οἱ -ασσα Κ290 3 [⏑⏑] ⌊-ονέως⌋ ἐθέλουσιν h.Merc.561; ⌊ ⌋ ῥύοισθε Ρ224; ⌊ ⌋ φιλ... h.Cer.138. 487; ⌊ ⌋ Ζ173, Th.677 [⏑⏑] σε / τοι ⌊ ⌋ Ε810. 816; (οἷ) ⌊ ⌋ Η160, Th.433 VG im biceps in 1c u. 2b, wobei Anl. Posit. bildet Ι480, Ξ71, Ρ353, Φ500, β230 = ε8. 161, ι355, ξ54 wie sonst nur Ε810 in 3

Σχ sch.min. P.Oxy.2405 zu Α77: προν[οῶν?], P.Turner 13 zu Α150: πρ[ό]θυμος, sch.D Α150. 543, Ε810, Η160: ⌊προθύμ⌋ως, Θ23: μετὰ ⌊ ⌋ίας, 40: -ονι· τῷ ἐκ φρονήσεως καὶ διαθέσεως, Κ244: ⌊πρόθυμος. ἢ⌋ προορατικός, 290: ⌊ ⌋ ἡ πειρῶσα προφράζεσθαι τὸ μέλλον

L [1]H.Düntzer, Das 1., 8. u. 9. Buch der Il., Paderborn 1862, 10 A.2; [2]M.Hoch, Progr. Gymn. Münstereifel 1874, 13f.; [3]Agar, CR 14, 1900, 433f.; [4]Ameis–H. zu ξ406; [5]Hoffmann, Eth.Term. 19; [6]Wackernagel, Kl.Schr. II1143f.; [7]Böhme, Seele u. Ich 41; [8]K.Keyßner, Gottesvorst. u. Lebensauff. im gr. Hymnus, Stuttgart 1932, 89; [9]Plamböck, Erfassen 81f.; [10]Long, JHS 90, 1970, 123 m. A.8; [11]Snell, Gl. 55, 1977, 44f. = Weg zum Denken 63f.

B *mit φρήν (nach) vorne* (Bahuvrīhi) > *engagiert* i.S.v. einers. (auf Subj. bzg.) *energisch* (Ε810, Η160, Θ23, Κ244, Ρ353, Th.677), *voll dahinterstehend* (Θ40 = Χ184, Ω140 in 3), *gerade heraus* (Α543, Ε816, Φ500, Ggs. κρυπτάδια φρονέων), andrers. (auf pers. Obj. bzg.) *sich für andre einsetzend* (ε143. 161, h.Cer.140. 226), *auf jem.s Seite stehend* (+ 'helfen' Α77, Κ290 ≅ ν391, Ξ71. 357, Ρ224, Χ303, π257, τ398, Th.661, Ggs. κακὰ / ὀλοὰ φρονέων), *gnädig* (+ 'gewähren' Θ175, ϑ498, ν359, Th.419. 433, h.Cer.494 ≅ h.30,18; 31,17), *gast(freund)lich* (Ζ173, Ι480, ξ54, υ372 = ψ314[ex]), *wohlgesonnen* (mit materiellem Effekt κ386, h.Cer.487, h.30,8. 18, Vit. p.7,23, nie bloß psychol.), abgeschw. ≅ πρόθυμος (nicht im fgrE) *bereitwillig* (Α150, Ψ647, β387, ι355, Th.536, h.Merc.561, Cert. p.39,30), z.T. mehrfache Zuordnung (bzw. Umdeutg.) mögl.; 33× von 56 (= 59%) von numinosen Wesen (Adv. erst nachhom., nur nb. 3.P.), außer Dat. (nb. θυμῷ) / Adv. (in 3.4) nur (1[h] Vok. u.) präd. Nom., Pl. nur (in 1) von Gotth. (kontrast. 4), ebs. (relig. Archaismus) -ασσα (2× elidiert vor ἀ/ἐ), wofür auch fem. -ων (3× vor οἱ/ὑ[ποθήσομαι ε143 in 1, vgl. ὑποδέξομαι h.Cer.226 in 2 u. 5× mask. -ων ὑπέδεκτο+ in M2c]), den unübl. Akk. (: Pi.Isthm.6,28) suppliert ἵλαος (s.a. ἀέκων BV2, μέμονα III Sp.122,8ff. 50ff.); starke Affinität (vgl. Häufigk. von 2.P. bzw. NS in 1) zu Gebetsstil (ξ406 nb. λιτοίμην): in Bitte* / Gebet Α77*, Κ290, Ξ357*, ι355*, κ386*, ν359, h.Cer.138*. 494 ≅ h.30,18; 31,17, in Hek.-'Hymnos' Th.419. 433, in Makarismos h.Cer.487, h.30,8, vor / nach Segenswunsch (Zeus / Götter δοίη+ / πόροιεν) Ψ647ff. / ξ53f., h.Cer.135ff. 225f.; rhet. in Frage / neg. Wunsch / Sarkasmus Α150 / β230+ / ξ406; auf 1.P. als (gramm./log.) Subj. bzg.: Ε816, ε143. 161, Th.661, h.Cer.226, Cert. p.39,30 (Fut.), h.Cer.140 (Konj.), Θ23, ξ406 (Opt.), Θ40 = Χ184 / Ψ647 (neg./illokut. ⌊Ind.Präs.⌋), aber nicht (⌊ ⌋) Ε810 (vielmehr auf Subj.-Akk., s.u. in 4); nb. verbum dicendi Α543, Ε816, Θ40 = Χ184, Φ500, Ω140, ε143, κ386, ξ406, h.Cer.138, h.Merc.561, Cert. p.39,30; in Rel.satz Κ244, Χ303, π257, υ372, ψ314, Th.419. 433, h.Cer.487, h.30,8, in NS mit αἴ ν359, εἰ δή Ω140, κ386, Op.667, ἵνα Ρ224, h.Cer.140, ὅτε Θ23, Κ290, Ξ71, ν391, ὅτι Θ175, ξ54, ὡς ϑ498, in Inf.-Konstr. Α77, Ε810; in Vbd. m. μάλα Φ500, ε161, Cert. p.39,30, γε Th.419, Op.667, δή Θ23, Ω140, κ386, Op.667. – In assoz. Zush. m. ἀγορεύειν+ h.Merc.561, Cert. p.39,30; ἀέξω+ Ρ224ff., ν359f.; ἀλλ(ά) Θ23, Φ500, π256f.; (ἐπ)ἄμυνε+ Ξ71. 357, π257; ἄναξ+/σσα Ζ173, Ι480, h.31,17 / h.Cer.492ff., h.32,17f.; ἀνέρες+ Α77f. 150f., ν390f., Th.432f., Op.666f., h.Cer.138ff., Vit. p.7,22f.; (ἐπιχθονίων) ἀνθρώπων+ ϑ497f., τ395/8, Th.416/9, h.Cer.487, h.30,7f.; (ἐπ)ἀρήγ- Α77, ν391; ἀ/αὐτάρ Θ175f., ν358f. / ε143, Cert. p.39,30; ' αὐτίκ(α) ϑ497f., ι355f.; αὐτός [⏑] Ω140, τ396ff.; βίη- Φ500f., Th.677; ' γινώσκω Ε815f., Θ175; (ὑπο)δέχομαι+ Ι480, Ψ647, β387, ξ54, υ372 = ψ314[ex], Th.419, h.Cer.226; δός+ Ψ647/50, ι355f., ν358f., ξ53f. 404ff., τ396ff., h.Cer.136ff. 487ff., h.30,6ff.; δῶμα+ h.Cer.138. 487f.; ἐθέλ- Θ23. 40 = Χ184, Κ290f., ξ54, Th.432f., Op.667f., h.Merc.561; πάρεστιν ' Th.419f., h.30,8; ἐρέω / εἰπεῖν+ (ἔπος [⏑⏑]) Α76f., Ε816 / Α543, β229f., ι355, Cert. p.39,30; (κεν +) ἔπειτα [⏑⏑] Θ23ff., ξ406, Th.536; ἔργον+ [⏑] Th.677, h.Cer.140; ἑταῖροι+ ε141ff., κ385ff.; εὐρέα+ Ζ173, ε142f. 161ff.; εὐχ- Φ500f., ν357ff., Th.419; ἤπιος εἶναι / ἔστω ' Θ40 = Χ184, β230 = ε8; θεά/ός/οί/οῖσι(ν) Ε815f., Κ290 ≅ ν391, Th.419. 432f., h.30,16ff.; 32,17f. / ϑ498, τ396ff. / Ψ647–50, ε7f., h.Cer.225f. / Ξ71f., Φ500; ἵκετο+ Ζ172f., Ι479f., ε143f., υ372, ψ314f., h.Cer.138; παρίστασο+ (u. φύλασσε+) Ε809f., Κ290f., ν389ff.; κέλομαι/εύεις Ε810 / κ386, h.Cer.226, Cert. p.39,29f.; οὐδ' ἐπικεύσω ' Ε816, ε143; Κρονίων(α) Θ175, ξ406; κῦδος Θ175f., Ξ357f., Th.433; λῦσον+ κ385ff., ν388/91; (Δαναοῖσι / Τρώεσσι) μάχεσθαι+ Α150f., Ε810, Ρ353, Φ498ff., ν390f.; μέγα(ν) Th.536, h.Cer.487f.; μέματ'+ Η160, ν389ff.; μυθέομαι+ Θ40 = Χ184, ϑ497f.; νίκην/ῆσαι Θ175f., Th.433 / Φ500f.; νόος+ Χ184f., Th.536f. 661; νῦν Κ290f., Ξ71f. 357, Χ303, β229f., ι355f., ν357ff., ξ406f., Th.416/9. 661; ξείνιον ι355f., ξ404ff.; ὄλβιος ὅν [⏑⏑] h.Cer.486f., h.30,7f.; ὄπαζε+ Ι480/3, Ξ357f., ϑ498, Th.419f. 433, h.Cer.494, h.31,17; πάρος [⏑] Χ302f., ν358f.; πᾶσιν+ Κ244f., ϑ497f., h.30,8; πατρίδ(α) ε143f., ψ314f.; (ἀπο-) πέμπ- ε142f. 161, ψ314f., h.Cer.487f.; Ποσειδάων+ [⏑⏑] Ξ357, Op.667; ῥύοισθε+ Ρ224, Χ303, Th.661f.; σεμναί+ h.Cer.486f., h.Merc.552/61, h.30,16ff.; τῖεν / τιμή(σῃς)+ Ζ173 / Α150–9, Ψ647ff., Th.418f., h.30,8. 16ff.; τλαίη+ Α543, κ384ff.; ' τῷ Ε816, Th.661; φιλεῖ+ Ι480f., Κ244f., h.Cer.487; φίλ(τερ)ον+ Α541ff., Ξ69ff., Χ301ff., ν359f., ξ405f., ψ314f., h.Cer.138; χαῖρε+ Α150/8, Ψ647, ι355f., ν358f., h.Cer.225f., h.30,17f.; 31,17; 32,17f.; χερσίν+ Α77, Th.677. – Überw. (s.u. jew. Vorbem.) in dir.R. (1.V. Ξ357, ι355; 2.V. Α150, Ε816, Θ40, Χ184, Ω140, β230 = ε8. 161, ξ54, h.Cer.226, Vit. p.7,23, Cert. p.39,30; vor ⌊letzter V.⌋ Φ500, Χ184, ε143, κ386, ν359; ⌊ ⌋ Α543, Η160, Θ40, Ω140, ϑ498, ν391, ξ54, π257, Vit. p.7,23); gehäuft Ε810/6, Θ23/40, ε143/61, ν359/91, Th.419/33. 661/77, h.Cer.138/40. 487/94 > h.30,8/18. – Wortf.: ἐθέλω B1eγ. 4a, ἑκών B2a, ἑνδυκέως, εὐμενής, εὔφρων B2, θυμός B12aα, ἵλαος, (ἐμ)μεμαώς, ὀτραλέως, προθυμίῃσι πεποιθώς, ἐὺ (B1) / ἰθὺς / φίλα φρονέων

1 von Gotth. [8[l], 8[o], 2[H], 5[h]], 11× männl. (5[l], 1[H] Zeus), 12× weibl. (5× -ασσ[α] nur hier), als Ausdr. göttl. Willkür / Allmacht (expl. Th.419f., Op.667ff., h.30,6ff.); außer 1[h] Vok. nur (präd.) Nom. (2× Pl. nur hier) nb. (κ386 u. 3[h] impl.) pers. Dat./Akk. des Begünstigten (⌊in Vbd. m.⌋ ὑποδέχομαι ψ314, Th.419) bis auf letzte 3 St. (⌊ ⌋ ἐθέλω Θ23, Op.667); Subj. 11× 2.P., 9× 3.P., 3× 1.P.; 10× in HS, 13× in NS, in (ψ314 in)dir.R. außer τ398 (Exk.), 2[H] u. 5[h] (4× Hymnenschluß) h.32,18 ⌊χαῖρε, ἄνα⌋σσα ... Σελήνη ' -ον ἐϋπλόκαμος gnädige 31,17 ⌊ ⌋ξ (Helios), -ων δὲ βί⌊ον θυμήρε' ὄπαζε⌋, vgl. h.22,7 30,18 -ων δ' (Ge) ἀντ' ᾠδῆς βίοτ⌊ ⌋ ≅ h.Cer.494 (-ονες) 30,8 ὁ δ' ὄλβιος ὅν κε σὺ (Ge) θυμῷ (s.d.

II Sp. 1083 f.) ' -ων (-ονι ci. L³ 434) τιμήσῃς volens, vgl. h. Cer. 486 f. in 4; gg. Kj.: in 3 wäre als Subj. sowohl Fem. wie 2. P. sing. Θ 498 (πᾶσιν μυθήσομαι) ὡς ἄρα τοι -ων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν begnadend Th. 419 κικλήσκει Ἑκάτην· πολλή τέ οἱ ἔσπετο τιμὴ ' ῥεῖα μάλ', ᾧ -ων γε θεὰ ὑποδέξεται εὐχάς, ' καί τέ οἱ ὄλβον ὀπάζει propitia, vgl. 432 f. (in 4). 443. 446; > Parm. fr. 1,22 X 303 (ἐγγύθι μοι θάνατος) τό γε φίλτερον ἦεν ' Ζηνὶ (u. Ap.) ... οἵ με πάρος γε ' -ονες εἰρύατο Gunst erweisend beschützten Θ 175 γινώσκω δ' ὅτι μοι (Hektor) -ων κατένευσε Κρονίων ' νίκην ... ἀτὰρ ⌊Δαναοῖσί⌋ γε πῆμα favens Ξ 71 (Διὶ φίλον ἀπολέσθαι Gr.) ᾔδεα μὲν γὰρ ὅτε -ων ⌊ ⌋ν ἄμυνεν, ' οἶδα δὲ νῦν ὅτε τοὺς μὲν (κυδάνει, ἡμέτερον δὲ μένος ἔδησεν) 357 -ων νῦν ⌊ ⌋, Ποσείδαον, ἐπάμυνε (εὔδει Ζεύς) rückhaltlos, s. V. 362 K 290 μέρμερα μήσατο (Tyd.) ἔργα ' ⌊σὺν σοί (Ath.) ... ὅτε⌋ οἱ -ασσα παρέστης, vgl. V. 291, E 116 ν 391 (καί κε τριηκοσίοισιν) μαχοίμην ' ⌊ ⌋ μοι -ασσ' ἐπαρήγοις, vgl. V. 389, h. 29,10 359 (δῶρα διδώσομεν) αἴ κεν ἐᾷ -ων με ... (Ath.) ' αὐτόν τε ζώειν καί μοι ... υἱὸν ἀέξῃ huldreich, vgl. h. Ven. 102 ff. τ 398 μηρία καῖεν (Autol. dem Hermes) ' ... ὁ δέ οἱ -ων ἅμ' ὀπήδει wohlgesinnt (abstr.), kontrast. Ω 438 (konkr.) ψ 314 ὡς Αἴολον ἵκεθ', ὅ μιν -ων ὑπέδεκτο gastlich, s. κ 14 ε 161 (μὴ ὀδύρεο) ἤδη γάρ σε μάλα -ασσ' ἀποπέμψω (Kal.) ganz kooperativ, vgl. κ 65, τ 243 143 (hab keine Schiffe) αὐτάρ οἱ -ων ὑποθήσομαι (ὥς κε πατρίδα ἵκηται) hilfreich κ 386 (τίς τλαίη πάσσασθαι, πρὶν λύσασθ' ἑτάρους;) ἀλλ' εἰ δὴ -ασσα πιεῖν φαγέμεν τε κελεύεις (Kirke), ' λῦσον, ἵν' (ἴδω ἑταίρους) wirkl. wohlgesonnen (Ggs. V. 317) A 543 (τοι φίλον) κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι (Hera) ' -ων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅττι νοήσῃς entgg. kommend (obj.), kontrast. V. 228 (subj.) ‖ Φ 500 (Λητοῖ, ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μαχήσομαι) ἀλλὰ μάλα -ασσα μετ' ... θεοῖσιν ' εὔχεσθαι ἐμὲ (Hermes) νικῆσαι rühm dich ruhig nach Herzenslust Θ 23 (Tauziehen) ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ (Zeus) -ων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι, ' αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ' ernsthaft Op. 667 (ὡραῖος πλόος· kein Schiffbruch) εἰ δὴ μὴ -ων γε Ποσειδάων ... ' ἢ Ζεὺς ... ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι on purpose (s. West z. St.), sc. außerhalb der Normalität (V. 648. 661), vgl. CEG I 5,5 2 von (3× Göttinnen als) Menschen [5ⁱ, 7ᵉ, 2ʰ, 1ᵉ], männl. bis auf 2ʰ; nur (präd.) Nom. nb. (Ψ 647, β 230⁺ impl.) pers. Dat./Akk. des (bis auf P 353, ξ 406) Begünstigten (6× in Vbd. m. [ὑπο]δέχομαι); Subj. 7× 3. P., 5× 1. P., nur 3× 2. P. (kontrast. 1); 11× in HS, 3× in NS, A 77 in Inf.-Konstr., in dir. R. außer P 353, β 387, υ 372 ξ 406 (wenn ich dich tötete) -ων κεν δὴ ἔπειτα Δία ... ⌊λιτοίμην⌋ (ἀ⌊ ⌋ v.l.), schön inbrünstig (iron.) A 77 ὄμοσσον ' ἦ μέν μοι ⌊-ων ἔπεσιν⌋ καὶ χερσὶν ἀρήξειν engagiert 150 πῶς τίς τοι (Ag.) ⌊ ⌋ πείθηται 'Αχαιῶν ' ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ... μάχεσθαι; gutwillig, vgl. V. 158 P 353 (πεσόντ' ἐλέησεν Asterop.) ἴθυσεν δὲ καὶ ὁ -ων Δαναοῖσι μάχεσθαι· ' ἀλλ' οὔ πως ἔτι εἶχε voller Eifer, vgl. X 143 (v.l. metr. gleichw.), N 135 β 230 μή τις ⌊ἔτι -ων⌋ ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω (βασιλεύς) = ε 8 soll sich noch Mühe geben, mild u. väterl. zu sein ι 355 δός μοι ⌊ ⌋ sei so gut u. schenk mir nochmal ein Ψ 647 τοῦτο δ' ἐγὼ (Nestor) -ων δέχομαι, χαίρει δέ μοι ἦτορ gern u. mit Vergnügen, vgl. V. 565 I 480 (ἐξικόμην ἐς Πηλῆα) ὁ δέ με ⌊-ων ὑπέδε⌋κτο, ' καί μ' ἐφίλησ' ὡς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα mit offenen Armen, vgl. Ψ 89 f. ξ 54 Ζεύς τοι δοίη ... ' ὅττι μάλιστ' ἐθέλεις, ὅτι με ⌊ ⌋ξο gastfreundlich, vgl. Semon. fr. 7,107 W. υ 372 (Theokl. ἐξῆλθε δόμων) ἵκετο δ' ἐς Πείραιον, ὅ μιν ⌊ ⌋κτο β 387 (Νοήμονα) ᾔτεε (Ath.) νῆα ... ὁ δέ οἱ ⌊ ⌋κτο ging bereitwillig darauf ein h. Cer. 226 παῖδα δέ τοι -ων ὑποδέξομαι ὥς με κελεύεις· ' θρέψω werd ich fürsorgl. in Pflege nehmen (Ggs. V. 227), vgl. V. 142, h. 26,3 f. 140 (Forts. von 138 in 4) ἵνα σφίσιν ἐργάζωμαι ' -ων οἷα γυναικὸς ἀφήλικος ἔργα τέτυκται treulich Cert. p. 39,30 ἑκόντα με ταῦτα κελεύεις ' εἰπεῖν· αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοι -ων ἀγορεύσω sehr gern (abgeschw. wie <πο> θέω V. 27) 3 auf (K 244 κραδίη +) θυμός bzg. [4ⁱ, 1ᵒ, 2ᴴ, 1ᵉ], 2× Nom. (als Präd. nom.) von Menschen, 6× Dat. von männl. Gotth. (3ⁱ Zeus) bzw. 1° unbest. Helfer; 3× (am Anf. u. Ende) in paarweiser Subst.-Adj.-Vbd.; Subj. 5× 3. P., 3× 1. P.; 5× in HS, 3× in NS, in dir. R. außer Th. 536 K 244 (Od.) οὔ πέρι μὲν -ων κραδίη ⌊καὶ θυμὸς⌋ ἀγήνωρ ' ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ (Ath.) dessen energischer Charakter u. hoher Mut unübertroffen ist, kontrast. Op. 340 Vit. p. 7,23 αἶψα πόδες με φέροιεν ἐς αἰδοίων πόλιν ἀνδρῶν· ' τῶν γὰρ ⌊ ⌋ -ων καὶ μῆτις ἀρίστη wohltätig ‖ X 184 θάρσει (Ath.) ... οὔ νύ τι θυμῷ ' -ονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι· ' ἔρξον ὅπῃ δή τοι νόος ἔπλετο = Θ 40 so ernst war's nicht gemeint Ω 140 νεκρὸν ἄγοιτο, ' εἰ δὴ ⌊-ονι θυμῷ⌋ Ὀλύμπιος αὐτὸς ἀνώγει ernstlich (and. II Sp. 1083,68 f.) π 257 (ἀμύντορα) φράζευ, ὅ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι ⌊ ⌋ engagiert (Ggs. V. 96 f.) Th. 536 βοῦν ⌊ ⌋ ' δασσάμενος προύθηκε (Prom.), Διὸς νόον ἐξαπαφίσκων premurosamente, vgl. T 316 f. 661 ἀτενεῖ τε νόῳ καὶ ⌊ ⌋ (pap., πρό] suppl. West, ἐπίφρονι βουλῇ codd.) ' ῥυσόμεθα κράτος ὑμόν (⌊Klangwiederh. ῡμ⌋!), vgl. V. 677, P 224 (ῥύοισθε, 226 ⌊ ⌋) in 4 4 Adv. [5ⁱ, 2ᴴ, 3ᵇ]; 5ⁱ, 1ᵇ von (1ᵇ weibl.) Menschen (je 3× Sg./Pl.), 2ᴴ, 2ʰ von (außer Th. 677 weibl.) Numina (Pl. außer Th. 433) incl. Orakelbienen (in Vbd. m. ἐθέλω Th. 433, h. Merc. 561); Subj. 5× 3. P., 4× 2. P., E 816 1. P.; 6× in HS (am HSA/E Z 173, h. Merc. 561 / Th. 677, h. Cer. 138), 3× in NS, E 810 in Inf.-Konstr., in dir. R. bis auf letzte 3 St. Z 173 (ὅτε Λυκίην ἵξε) ⌊-ονέως⌋ μιν (Belleroph.) τῖεν ἄναξ Λυκίης gastfreundlich, s. V. 174; (subj.) Einstellg. betonend (3. P.) im Ggs. zu (obj.) Behandlg. bei (metr. gleichw.) ἑνδυκέως ο 543 = ρ 56 (2. P.), τ 195 = ω 272 (1. P.), η 256 = ρ 111ᵢᵐ (3. P. + με) P 224 (ἥγειρα) ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους ... ' ⌊ ⌋ ῥύοισθε ... ὑπ' Ἀχαιῶν einsatzfreudig, vgl. V. 227 H 160 (ἀριστῆες) οὐδ' οἱ ⌊ ⌋ μέμαθ' Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν vor(wärts)drängend, vgl. V. 169, X 252 f. E 810 (σοὶ παρά θ' ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω (Ath.), ' καί σε (Diom.) ⌊ ⌋ κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι (Ggs. κάματος, δέος) frisch drauflos (vom Inf. abh.; and. Ω 140, κ 386 in 3/1), s. V. 124 u. vgl. zur Wortst. I 517 f., O 119 f., β 263 ff.; s. a. einers. II Sp. 1378,8 f. (sing.!), andrers. III Sp. 51,47 ff. (adde ἐμμενέως) 816 (γινώσκω σε) τῶ τοι ⌊ ⌋ ἐρέω ἔπος gerade heraus h. Cer. 138 (ὑμῖν μὲν + Segenswunsch) ἐμὲ δ' αὖτ' οἰκτίρατε, κοῦραι, ' <u. sagt mir> ' ⌊ ⌋, φίλα τέκνα, τέων πρὸς δώματ' ἵκωμαι (Forts. in 2) freundlich(erweise) ‖ h. Merc. 561 ὅτε μὲν θυίωσιν ἐδηδυῖαι μέλι ... ' ⌊ ⌋ ἐθέλουσιν ἀληθείην ἀγορεύειν menschenfreundl. (Ggs. V. 563 [545]), vgl. A 543 in 1, Th. 28 h. Cer. 487 μέγ' ὄλβιος ὅν τιν' ἐκεῖναι ' ⌊ ⌋ φίλωνται Th. 433 (im Krieg) θεὰ παραγίγνεται οἷς κ' ἐθέλῃσι ' νύκτην ⌊ ⌋ ὀπάσαι 677 (Hundertarmige Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαΐ) Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας ' ⌊ ⌋ χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ' ἀμφότεροι avec entrain (Mazon), vgl. B 588

D v.l. κ 19 (pap. 31, s. West, Ptol. Pap. 250)

G je 3×/2× in A Θ ε/E K Ξ P X β ν ξ, nicht in B–Δ, Λ–N, O Π, Σ–Y R. Führer

πρόχυν [2ⁱ, 1ᵒ] Σχ sch. I 570: εἰς γόνατα, Φ 460: ⌊παντελῶς⌋. πρόρριζοι, sch. Barn. ξ 69: νῦν ⌊ ⌋

L Wackernagel, Unt. 74; Vendryes, in: Mélanges Gustave Glotz, Paris 1932, II 851 ff.; Nussbaum, Head and Horn 267 ff.

B (zu γόνυ:) in die Knie gegangen, konkr. u. (nb. ἀπ[ὸ ...]ὀλέσθαι) metaph., nur in dir. R. in assoz. Zush. m. Todeswunsch (2ⁱ für παιδ/σί) I 570 (Althaia γαῖαν) ἀλοία ' κικλήσκουσ' Ἀίδην ... ' -υ καθεζομένη (παιδὶ δόμεν θάνα-

τον), vgl. *Ξ* 437, *N* 281 *Φ* 460 (*ὥς κε* Tr.) *ἀπόλωνται* ' *-υ κακῶς, σὺν παισὶ καὶ* ... *ἀλόχοισι*, vgl. Hdt. 3, 40, 3 u. mit umgekehrter Metaph. *ἄρδην* (z.B. Plat. R. 421 a 6) *ξ* 69 *ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι* ' *-υ, ἐπεὶ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσε.* — Wortf.: *κατ' ἄκρης, γνύξ, πάγχυ, πάμπαν*

D v.l. *ρ* 525 R. Führer

προχο(ή) [1ⁱ, 3°, 1ᴴ] **Σχ** sch. D *P* 263: *ταῖς εἰς θάλασσαν προχύσεσι καὶ ἐκβολαῖς τῶν ποταμῶν*

L Porzig, Satzinhalte 250; B. Braswell, A comm. on the fourth Pythian ode of Pindar, Berlin 1988, 90 f.

B only pl., lit. 'forth-pourings', ref. to waters at mouth of river (1), but also to waters of river(s) in more general way (2); always w. gen. *ποταμοῦ*⁺, *Ὠκεανοῖο*. — Wdfld.: to 1 *στόμα*; 2 *δίνη, κῦμα, ῥέεθρα, ῥοαί, ῥόος*, cf. also *πηγαί* 1 waters at *mouth* of river; cf. *προχέειν Φ* 219, *προρέοντα ε* 444 *P* 263 *ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ -ῇσι* ... *ποταμοῖο* ' *βέβρυχεν* (*κῦμα ποτὶ ῥόον*) *ε* 453 *τὸν δ' ἐσάωσεν* ' *ἐς* ⌞*ποταμοῦ*⌟ *-άς* (n. *ποταμοῖο στόμα* v. 441) *λ* 242 *ἐν -ῇς* ⌞ ⌟ *παρελέξατο* (Pos., by Tyro) (*κῦμα* [app. Pos.' wave: v. 243] and v. 253 suggest proximity to the sea) 2 flowing *waters* of river(s); see West⁺ on Op. 757 (Hes. WD p. 338); w. *προ-* cf. *προρέω E* 598, *M* 19, *Φ* 260. 360, *κ* 351 (*προχέει* at h. Ap. 241, cited by West, refers to out-pouring from source [cf. *προΐει* Hes. fr. 70, 18; *προρέει X* 151]) *υ* 65 (*μ' ἀναρπάξασα θύελλα* ...) *ἐν -ῇς δὲ βάλοι ἀψορρόου Ὠκεανοῖο* (improb. Pocock [*ἀψόρροος* L] 3; diff. picture of *Ὠκ.* Th. 791) Op. 757 *μηδέ πότ' ἐν -ῇς* (*-ῇ* v.l.) *ποταμῶν ἄλαδε προρεόντων* ' *μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν*

D Hes. Cat. 51 A, 5 Trav. (see Bartoletti, Festschr. Paoli 71 ff.) J. N. O'Sullivan

πρόχοος f. [1ⁱ, 7°, 1ᴴ] E Verbales Rektionskompos., HG zu *χέω*, bereits myk. als *po-ro-ko-wo*, s. L 26; Risch 197; DMic. II 148

F *-ος* 1, *-ῳ* 7, *-ον* 1 M [⏑⏑̄] *-ος σ* 397 [⏑⏑̄] *χέρνιβον/α δ' ἀμφίπολος -όν/ῳ Ω* 304 / *α* 136 = *δ* 52 = *η* 172 = *κ* 368 = *ο* 135 = *ρ* 91; *-ῳ* Th. 785

Σχ sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 135: *-ῳ· τῇ καταχύσει*, sch. D *Ω* 304: '*-ον' δὲ τὸν παρ' ἡμῖν καλούμενον ξέστην*, sch. Barn. *α* 136: *-ῳ· ἀγγείῳ προχυτικῷ. ἀπὸ τοῦ χέειν τὸ ὕδωρ, τῷ καθ' ἡμᾶς ξέστῃ* L Bruns, Arch. Hom. Q

B *Gießkrug*, überw. beim Händewaschen benutzt, indem e. Dienerin (*ἀμφίπολος*) dem Gast, der se. Hände über e. Waschbecken od. einen Kessel hält, (doch wohl) aus diesem Wasser m. d. *π.* darübergießt; and. nur Th. 785, wo Iris in einer *π.* Styxwasser für den Göttereid holt, u. *σ* 397, wo die *π.* offensichtl. zum Schöpfen von Wein gebr. wird, an Stelle e. *οἰνοχόη*; in der Götterwelt natürl. aus Gold (Th. 785), auch im Palast des Od., bei Bewirtg. Ath.s, danach formelh. auch sonst; s. L 41; s.vv. *οἰνοχόη* u. *οἰνοχόος Ω* 304 (Händewaschg. des Priam. vor Weinspende) *ἡ δὲ παρέστη* ' *χέρνιβον ἀμφίπολος -όν θ' ἅμα* (*-όν τ' ἐν* v.l.) *χερσὶν ἔχουσα α* 136 (Bewirtg. von Ath./Memes) *χέρνιβα δ' ἀμφίπολος -ῳ ἐπέχευε φέρουσα* ' *καλῇ χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,* ' *νίψασθαι* = *δ* 52 = *ο* 135 (Bewirtg. von Tel. u. Peisistr. durch Men.) = *η* 172 (Bewirtg. von Od. durch Alkin.) = *κ* 368 (Bewirtg. von Od. durch Kirke) = *ρ* 91 (Bewirtg. bei Ankunft Tels) *σ* 397 (Schemelwurf des Eurym.) *ὁ δ' ἄρ' οἰνοχόον βάλε χεῖρα* ' *δεξιτερήν·* *-ος δὲ χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα* Th. 785 (beim Göttereid) *Ζεὺς δέ τε Ἶριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι* ' *πηλόθεν ἐν χρυσέῃ -ῳ πολυώνυμον ὕδωρ,* ' *ψυχρόν*, s. West z.St. — Wortf.: *οἰνοχόη*

D *κ* 315 a G. Markwald

προχυτ(ός) [1ᴴ] (zu *χέω*:) *ausgegossen*, vgl. *χυτός*; von e. *Steinverschüttung*: h. Ap. 383 (Ap. zur Telph.: „*οὐκ ἄρ' ἔμελλες προρέειν καλλίρροον ὕδωρ*") *ἦ καὶ ἐπὶ ῥίον ὦσεν* ... ' *πέτρῃσι -ῇσιν* (*πετραίῃς προχοῇσιν* ci. Ruhnken), *ἀπέκρυψεν δὲ ῥέεθρα protusis lapidibus*, (Càssola:) *con una frana di macigni*, s. A.-H.-S. z.St.; vgl. (*Ψ* 256⁺) *χυτὴν ἐπὶ γαῖαν* (s.d. B I 1 a) *ἔχευαν*; s. noch Casevitz, RPh III 72, 1998, 207 ff. mit ritueller Erkl.: 'avec des pierres en guise de jets préalables/de prémices', vgl. (*προ*)*χοή, οὐλοχύται*

H. W. Nordheider

πρυλέες [5ⁱ, 1ᴴ] **Σχ** sch. D ↑ *E* 744: *ὅχλοις*, *E* 744: ⌞*πεζοῖς*⌟ *ὁπλίταις* (so reg. bis auf *Φ* 90: ⌞ ⌟)

L Hermann, Op. IV 288 ff.; Lorimer, CQ 32, 1938, 129 f.; Schadewaldt, Iliasstudien 40; Leumann, Hom. Wört. 286 f.; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 178 f.; Ruijgh, Elément achéen 96 f.

B (*Φ* 90 *πρώτοισι* vorderste) *Vorkämpfer* (Pl. [Nom., ⌞Gen., Dat.⌟], gleichbed. m. [metr. gleichw.] *πρόμαχοι* [nur ⌞ ⌟]) im Ggs. (*αὐτοί Λ* 49 = *M* 77) zu Wagenlenkern (*θεράποντες M* 76, *ἱππῆες Λ* 51 f.), außer *Λ* 49 nur auf tr. Seite (3ⁱ) od. Gotth. (emblemat.) zugeordnet (2×), soz. Gruppe (*πάντες M* 78), repräsentativ f. Polis (*E* 744, *O* 517), zus.gefaßt unter *ἡγεμών* (*O* 517) wie VN unter *ἀρχός* B 1 a (*O* 516. 519), Adressat militärischer Paränese (Sc. 193) wie *ἡγεμόνες* (*N* 489 ff.), *ἡγήτορες* (*Π* 532 ff.), *μήστωρες ἀϋτῆς* (*N* 91 ff.); in assoz. Zush. m. *'Α/ἀντ...* *O* 517, *Φ* 90 f., (...)*δάμαντ/σσα(ς)* ' *O* 516 f., *Φ* 90, *Ἕκτωρ*⁺ *M* 77 f., *O* 515 ff., *ἵπποι*⁺ *Λ* 48 f., *M* 76 f., Sc. 191 ff.; in dir. R. (von Tr.) *M* 77, *Φ* 90. — Wortf.: *ἀριστεύς* B 1, *ἄριστος* B 1 bβbb, *ἡγεμών* B 1, *ἱππεύς* B 1, *μήστωρ* B 2 b, *πρόμαχοι, πρῶτος* *E* 744 *κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο* (Ath.) *τετραφάληρον* ' *χρυσείην, ἑκατὸν πολίων -εσσ' ἀραρυῖαν*, vgl. *Ξ* 181 u.s. Ameis-H. z.St. *Λ* 49 (Wagenlenker sollten *ἵππους ἐρυκέμεν*) *ἐπὶ τάφρῳ,* ' *αὐτοὶ δὲ -ες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες* ' *ῥώοντ'* (vgl. *Δ* 428 f.) = *M* 77 (*Ἕκτορι πάντες ἑπώμεθ'*) *O* 517 *Αἴας δ' ἕλε Λαοδάμαντα* ' *ἡγεμόνα -ων, Ἀντήνορος ἀγλαὸν υἱόν*, vgl. *Λ* 746 (metr. gleichw.) *Φ* 90 *πρώτοισι μετὰ -εσσι δάμασσας* (Ach.) ' *ἀντίθεον Πολύδωρον* (s. *Y* 412), metr. Verlängerg. ggüber *O* 522 bzw. *P* 506, vgl. *σ* 379 Sc. 193 *Ἄρης* ' *αἰχμὴν ἐν χείρεσσιν ἔχων, -εσσι κελεύων*, vgl. *Y* 52, *Λ* 154. 165 ≅ *Π* 372, *N* 91 ff. R. Führer

Πρυμνεύς [1°] L v. Kamptz 269 B Phäake in Wettkämpfer-Kat. (*ϑ* 112 nb. *Ναυτεύς*, 'respondierend' m. *Πρῳρεύς ϑ* 113 nb. *Ποντεύς*) R. Führer

πρύμνη s. *πρυμνός*

πρυμνήσια [2ⁱ, 11°, 1ᴴ] F only acc. pl. *-ι'/ια* M 1 trisyll. [-⏑⏑̄] *κατὰ* ⌞*δὲ -ι'*⌟ *ἔδησαν A* 436 = *ο* 498; *τοὶ* ⌞ ⌟ *ἔλυσαν β* 418, *ο* 286. 552; *οὔτε -ι' ι* 137 2 quadrisyll. [-⏑⏑̄] *κοιμήσαντο / ἐπηρτύνοντο παρὰ -ια νηός A* 476, *μ* 32 / h. Cer. 128; *ἀνά τε -ια λῦσαι ι* 178 = 562 = *λ* 637 = *μ* 145 = *ο* 548

Σχ sch. D *A* 436: *τὰ ἀπόγεια σχοινία, οἷς ἐκ τῆς πρύμνης προσδεσμεῖται ἡ ναῦς πρὸς τῇ γῇ* L Kurt, Seem. Fachausdr. 19. 178 f.

B *stern-cables* for securing ship to shore; subst. adj., prob. orig. w. *δεσμά* (LSJ) or *πείσματα* (L 179); obj. of vb. of tying (*κατὰ* ... *ἔδησαν, ἀνάψαι* [*ι* 137]) or loosing (*ἔλυσαν, ἀνά* ... *λῦσαι*) or w. *παρά*. For occurrences see M. — Wdfld.: *πεῖσμα, δεσμός* (*ν* 100)

D v.l. *ι* 559, *ο* 290 J. N. O'Sullivan

πρυμνός, πρύμνη [32[i], 9[o], 2[h]] **E** unclear; often seen as < *πρό* (but *u* < *o* problematic [L[3] 109; explanations suggested L[1] 14, L[2]], as also sense [see B introd. below]) w. suff. *-mno-*. — Deriv.: *εὔπρυμνος, πρυμνήσια, πρυμνωρείη, Πρυμνεύς, Πρυμνώ*

F *-ός* 1, *-οῖο* 1, *-ον* 2, *-οῖσιν* 1; *-η* 1, *-ης* 4, *-ηθεν* 1, *-ῃ* 10, *-ήν* 2, *-ην* 2, *-ῃσι(ν)* 13, *-ας* 1; *-ον* (acc.) 3; *-ότατον* (m.) 1

M **1** disyll. **1a** [⏑̄] *-όν E*339 **1b** [⏑̄] *-ης ν*75, h.33,11; *-ήν M*149 **1c** shape [–⏑́]: [–⏑̄] *-ῃ o*285 [–⏑̄] *-ὸν δὲ βραχίονα* (cf. *N*532 in [–⏑̄⏑]) *Π*323; *-όν P*618; *-η ν*84; *νηὸς ἀπὸ -ης O*435; *Ἕκτωρ δὲ -ης O*704; *νηὶ ⌜παρὰ / δ' ἐνὶ⌝ -ῃ H*383, *K*35, *Π*286, *o*223 / *K*570, *β*417, *o*206; *-ην Π*124; *-ας A*409 [–⏑́] *-ός M*446; *-όν Π*314, *ρ*504; *ἐπὶ -ῃ Λ*600; *-ήν E*292 [–⏑́] *-ῃ μ*411; *-ην* h.7,48 **2** trisyll. **2a** shape [– – ⏑]: [–⏑̄⏑] *-οῖο βραχίονος* (cf. *Π*323 in [–⏑̄]) *N*532; *ἐπὶ -ῃσιν ἀλήμεναι / ἐείλεον Σ*76 / 447; *Ἕκτωρ δὲ -ηθεν O*716 [–⏑̄⏑] *ἐθέλουσι⁺ μάχεσθαι ⌞ἐπὶ -ῃσι νέεσσι⌟(ν) Ξ*51, *O*722; ⌞ ⌟*ν N*333, *T*135; *(δὴ) ⌞νηυσὶν ἐπὶ -ῃσι⌟(ν) Ἀχαιῶν / μάχονται N*762, *O*248 / *Ξ*65; ⌞ ⌟ *M*403; *⌞ἐπὶ -ῃσι⌟ μάχωνται⁺ Θ*475, *O*385; ⌞ ⌟*ν Ξ*32 **2b** [⏑̄–⏑̄] *-οῖσιν N*705 **3** quadrisyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ότατον ρ*463

Σχ freq. (sch. D *A*409, *E*292. 339, *M*149. 446, *Π*314) glossed w. form of *ἔσχατος*, further: sch. min. P. Amst. 5 on *E*292: *ἄκραν ἢ πλάγιαν*, sch. D *M*149: *ἐκ ῥιζῶν*, *N*532: *-οῖο βραχίονος· τοῦ ἐσχάτην ἔχοντος ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸν νῶτον*, 705: *-οῖσι κεράεσσι· τοῖς ἐσχάτοις μέρεσιν τῶν κεράτων τοῖς πρὸς τὴν ἔκφυσιν*, *Π*323: *-ὸν βραχίονα· τὸ ἀκρότατον τοῦ βραχίονος*

L [1]Forssman, ZVS 79, 1965, 11–28; [2]Hamp, MSS 29, 1971, 71–4; [3]Kurt⁺, Seem. Fachausdr. 108–10

B app. *at the base, at the root* vel sim.; deriv. (see E above) from *πρό* (would be 'forth from' here [not 'in front (of)', so that Frisk's objection s.v. invalid], cf. Strömberg, Prefix Studies 11) semantically not unproblematic: does not account for use w. *λᾶας* (*M*446: stone merely lying on ground) and view of ship's stern as somehow specially 'hervorkommend/tretend' ('aus dem festen Boden' L[1] 14 n.1; 'aus dem Wasser' L[3] 110) vel sim. is strained and improb.; usage suggests that *π.* (came to be) seen as designating the 'thick' end / base of anything (whether attached to something else or not) and then in general (so in nautical use) the opposite end from the point / front / 'business' end; this does not nec. exclude origin in *πρό* (which may be seen as favoured by suff. *-mno-:* L[1] 25), but would involve semantic shift away from it that took place before use of *πρύμνη* w. ref. to stern; used predic., defining part of noun it qualifies (cf. *ἄκρος, μέσ[σ]ος*), then as subst. (2b below); prob. adv. *E*339, *P*618 **1** non-nautical use **1a** ref. to part of body (animal *N*705) *E*292 *τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν -ὴν τάμε χαλκὸς (αἱχμὴ δ' ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα) N*532 *ἐξέρυσε -οῖο βραχίονος ... ἔγχος Π*323 (⌞*ἔφθη ὀρεξάμενος*⌟) *ὦμον ... -ὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ ' δρύψ' ἀπὸ μυώνων* 314 ⌞ ⌟*-ὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος ' μυὼν ἀνθρώπου πέλεται ρ*463 *(θρῆνυν ἑλὼν βάλε) ὦμον ' -ότατον κατὰ νῶτον* 504 *θρήνυι -ὸν βάλε ... ὦμον N*705 *(ἀμφί) σφι* (toiling oxen) *' -οῖσιν κεράεσσι ... ἀνακηκίει ἱδρώς* — prob. adv.: *E*339 *(δόρυ χροὸς [χρόα* ci.*] ἀντετόρησεν διὰ πέπλου) -ὸν ὑπὲρ* (*ὕπερ* if gov. a subst. *-όν*; against this use of *ὑπέρ* L[1] 12 n.1) *θέναρος at the root, base* of the hand (n. *χεῖρα* v.336 and see v.458) *P*618 *τὸν* (Coeranus) *βάλ'* (Hector) *ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντας ' ὦσε δόρυ -όν* (*-ούς* ci.), *διὰ δὲ γλῶσσαν τάμε μέσσην at, from the roots* (interpr. that take *π.* w. *δόρυ*, whether of base / socket or point, seem wrong) **1b** of part of thing next to, in contact w. (in? *M*149) the earth *M*149 *δοχμώ τ' αἴσσοντε* (wild boars) *περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην ' -ὴν ἐκτάμνοντες* 446 *(λᾶαν) ὅς ῥα πυλάων ' εἰστήκει πρόσθε, -ὸς παχύς, αὐτὰρ ὕπερθεν ' ὀξὺς ἔην* **2** nautical use, of *stern* (on accent L[3] 108 f.; West's practice differs from that adopted here) **2a** adj. w. form of *νῆυς* (corresp. pron. *Π*124) *H*383 *(τοὺς δ' εὗρ'* [Idaeus] *εἴν ἀγορῇ Δαναοὺς) ⌞νηὶ παρὰ -ῃ, Ἀγαμέμνονος K*35 *τὸν* (Ag.) *δ' εὗρ'* (Men.) *ἀμφ' ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ '* ⌞ ⌟ *Π*286 *(ἀκόντισε* [Patr.] *δουρὶ) ἀντικρὺ κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο, '* ⌞ ⌟ *... Πρωτεσιλάου o*223 *θῦε* (Tel.) *δ' Ἀθήνῃ '* ⌞ ⌟ *Λ*600 *εἰστήκει* (Ach.) *... ἐπὶ -ῃ ... νηὶ ' εἰσορόων πόνον N*333 *ἵστατο νεῖκος ⌞ἐπὶ -ῃσι νέεσσιν⌟ T*135 *Ἕκτωρ ' Ἀργείους ὀλέκεσκεν* ⌞ ⌟ *Ξ*51 *οὐδ' ἐθέλουσι* (Grs.) *⌞μάχεσθαι ἐπὶ -ῃσι νέεσσι⌟ O*722 *μ'* (Hector) *ἐθέλοντα* ⌞ ⌟*ν (ἰσχανάασκον* [Tr. elders]) *M*403 *Ζεὺς κῆρας ἄμυνε ' παιδὸς* (Sarp.) *ἑοῦ, μὴ ⌞νηυσὶν ἐπὶ -ῃσι⌟ δαμείη* (v. om. pap.) *Ξ*65 ⌞ ⌟*μάχονται N*762 *⌞νηυσὶν ἐπὶ -ῃσιν Ἀχαιῶν⌟* (*κέατο*) *O*248 *με* (Hector) ⌞ ⌟ *' οὓς ἑτάρους ὀλέκοντα (βάλεν Αἴας χερμαδίῳ) K*570 *⌞νηὶ δ' ἐνὶ -ῃ⌟ ἔναρα ... Δόλωνος ' θῆκ' Ὀδυσεύς β*417 ⌞ ⌟*κατ' ἄρ ἕζετο* (Ath. Mentor) *o*206 ⌞ ⌟ *(ἐπὶ* v.l.) *ἐξαίνυτο* (Peisistr.) *... δῶρα μ*411 *-ῃ ἐνὶ νηὶ ' πλῆξε* (falling mast) *κυβερνήτεω κεφαλήν O*435 *νηὸς ἀπὸ -ης χαμάδις πέσε* (stricken Gr.) 704 *Ἕκτωρ δὲ -ης νεὸς ἥψατο* (adj. here *pace* those edd. who show by their accentuat., as against e.g. v.435, that they take it as subst.; cf. *Λ*600 for wd.-order) *Π*124 *τὴν μὲν -ην (τῆς μὲν -ης* v.l.) *πῦρ ἄμφεπεν ν*75 *(κὰδ δ' ἄρ 'Οδυσσῆι στόρεσαν ῥῆγός νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν) ἵνα νήγρετον εὕδοι, ' -ης* (may be taken as subst. here) **2b** subst. *A*409 *τοὺς δὲ κατὰ -ας ... ἕλσαι* (subj. Zeus) *'Αχαιούς Σ*76 *(εὖχεο) πάντας ⌞ἐπὶ -ῃσι⌟ν ἀλήμεναι υἷας Ἀχαιῶν* 447 *'Αχαιοὺς ' Τρῶες* ⌞ ⌟*ν ἐείλεον Θ*475 *(πρὶν ὄρθαι παρὰ ναῦφι Πηλεΐωνα) ὅτ' ἂν οἱ μὲν* ⌞ ⌟ (subst. here, *pace* L[3] 108) *μάχωνται* (vv.475sq. ath. Arist.) ≅ *O*385[ex] *Ξ*32 *τὰς γὰρ πρώτας πεδίονδε ' εἴρυσαν, αὐτὰρ τεῖχος* ⌞ ⌟*ν* (i.e. the *sterns* of those first ships: see Janko, Iliad ad l.) *ἔδειμαν o*285 *ἐν -ῃ ... καθέζετο* (Tel.) h.7,48 *εἰς -ην ἐφόβηθεν, ' ἀμφὶ κυβερνήτην δὲ (ἔσταν) ν*84 (as chariot-horses start forward at the lash, *ὑψόσ' ἀειρόμενοι) ὣς ἄρα τῆς -η (-ης* v.l., *πρῴρη* [q.v. D] ci.) *μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθεν (θῦε)* h.33,11 *(οἱ δ' ἀπὸ νηῶν καλέουσι Διὸς κούρους) ἐπ' ἀκρωτήρια βάντες ' -ης* — adv. < subst. *-η: O*716 *Ἕκτωρ δὲ -ηθεν* (equiv. to gen.: cf. v.704) *ἐπεὶ λάβεν, οὐχὶ μεθίει, ' ἄφλαστον μετὰ χερσὶν ἔχων*

D v.l. *x*23 (see Allen) J. N. O'Sullivan

Πρυμνώ [1[H]] **L** Fischer, Nereiden 62 **B** Okeanide Th.350 (zu *πρυμνώρεια*, antith. nb. Uranie) R. Führer

πρυμνώρεια [1[i]] later only Pisand. Larandensis fr.7 p.46 Heitsch (*-α < ν >*) **Σχ** sch. D *Ξ*307: *-ας καλοῦσι τὰ κατώτατα καὶ ἔσχατα μέρη τῶν ὀρῶν*

L Porzig, Satzinhalte 218 f.; Risch 137 and id. MH 2, 1945, 18 (= Kl. Schr. 115)

B (< *πρυμνός* + *ὄρος*:) *mountain-foot* *Ξ*307 (Hera lying to Zeus on peak [vv.292 f. etc.] of Ida:) „*ἵπποι δ' ἐν -ῃ ... Ἴδης ' ἑστᾶσ'*", contrast use of *ἄκρος* in vv.157. 292. 352, of *κορυφῇσι⁺* in *Ξ*157. 332, *O*5. — W d f l d.: *ὑπώρειαι*, cf. *πούς* J. N. O'Sullivan

Πρυνείη laut Hes. fr.4 (Prosaref.) M. des Deukalion (s.d. B II) durch Prom. (statt 'gewöhnl.' Klymene, doch s.d. B II), wahrsch. korrupt (< *Π.....η*?) wie gleichbed. *Πανδώρη* Hes. fr.2, s. West, Cat. 50 f.; Dräger, Gymn. 99, 1992, 417 ff. = Palingenesia 61, 1997, 37 ff. R. Führer

πρυτανεύ(ω) [1h] (in Vbd. m. *μέγα*: *gewalt[iät]ig) dominieren*, pej. (vgl. *κοιρανέω*) ggüber *βασιλεύω* B 2 (metr. Altern., s. bes. Th. 883); in dir. R. h. Ap. 68 (*τρομέω· λίην γάρ τινά φασιν ἀτάσθαλον* Ap.) *ἔσσεσθαι, μέγα δὲ -σέμεν ἀθανάτοισι* (u. *βροτοῖσιν*), vgl. V. 29. 181, *B* 669, *M* 242, Th. 837. 403, *π* 265 u. s. Kroll, SIFC 27/8, 1956, 185 ff.; J. S. Clay, The Politics of Ol., Princeton 1989, 37 f. – Wortf.: *ἀνάσσω, βασιλεύω, κοιρανέω, κρατέω* B I 2 R. Führer

Πρύτανις [1i] E kleinasiat. Wort, später Appell. (wie *Πάλμυς*). – Abl.: *πρυτανεύω*

L v. Kamptz 361 f.; Wathelet, Dict. II 948 f. 1506 f.

B Lykier, von Od. getötet (*E* 678) zus. m. Koiranos II u.a. in 4-PN-V. (dazu Giseke, Hom. Forsch. 76 f.), 'respondierend' m. Chromios R. Führer

πρῴην, πρώην [2i] E Abl. zu *πρωΐ* (s.d.); erstarrter Akk. Fem. Sg. zu *πρώϊος*, s. La Roche, HU 219; Schwyzer I 621 u. II 70; CEG 6, 2001, 153; zum Iota s. Bechtel, Vocalcontr. 297 f. u. vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.

B *kürzlich* *E* 832 (Ath. zu Diom.:) „*ὃς* (Ares) *πρῴην* ⟨*πρώην* pars codd.⟩ *μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων ' Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν*" *Ω* 500 (Priam. zu Ach.:) „*τὸν σὺ πρῴην* ⟨ ⟩ *κτείνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, ' Ἕκτορα*", tatsächlich vor zwölf Tagen, vgl. Leaf u. Iliad z.St. v.l. Op. 90 G. Markwald

πρωθήβης [1i, 2o, 2h] E Nom.-kompos. aus *πρῶτος* u. *ἥβη* (s.d.), vgl. Risch § 83b u. L1

Σχ sch. D *Θ* 518: *παῖδας -ας· πρώτως ἡβῶντας νέους, τοὺς ὄντας πρὸ τῆς ἀκμῆς, ὅ ἐστιν ἡλικίας*, sch. Barn. *α* 431: *πρώτην ἀκμὴν ἡλικίας ἔχουσαν, θ* 263: *τὸ ἄκρον τῆς ἀκμῆς ἔχοντες, ὅ ἐστιν ἀκμάζοντες*

L [1]Leukart, -tās § 87. 104,4c. 109b; [2]Ulf, Gesellschaft, 53 f.

B *in erster Jugend* (1), *erstem Mannesalter* (2); außer *α* 431 (Appos. zu EN Eurykl.) nur zu jungen Männern, Appos. (als quasi-Adj. s. L1) zu *παῖς, κοῦρος*, (*νεηνίης*) *ἀνήρ*; zu den Lebensphasen s. Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 28 f. u. L2; außer *Θ* 518 immer [1-2] u. in Erz. – Wortf.: *ἡβητής, ἡβάω, ἡΐθεος, νεηνίης, νέος*; vgl. *ἥβη, νεότης* u. *κοῦρος/η, παῖς* 1 *in erster Jugend* (Bezug auf eingetretene Pubertät) *Θ* 518 (Hektor:) „*κήρυκες ... ἀγγελλόντων ' παῖδας -ας πολιοκροτάφους τε γέροντας ' λέξασθαι περὶ ἄστυ ... ἐπὶ πύργων*", zu *παῖς* (vgl. *νέος π. δ* 665), d. (noch) nicht kriegsfähigen Jugendlichen, vgl. *λ* 317 *α* 431 *τήν* (Eurykl.) *ποτε Λαέρτης πρίατο ... ' -ην ἔτ' ἐοῦσαν*, vgl. Op. 698: im 5. Jahr *ἐς ἥβη* heiratet eine Frau am besten (s. Arch. Hom. R 29) 2 *in erstem Mannesalter* *θ* 263 (Demodokos m. Leier) *ἀμφὶ δὲ κοῦροι ' -αι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο, ' πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν*, vgl. *Σ* 567 ff. (*παῖς* spielt Leier u. singt, [illegible] tanzen), h. Merc. 56 (*κοῦροι ἡβηταί* bei Festen), *N* 95 [illegible] Nosti fr. 6,1, p. 69 Dav. (*κ. ἡβώοντα*), u. *Ω* 347 f. (*κ. [illegible], πρῶτον ὑπηνήτῃ, χαριεστάτῃ ἥβῃ*) h. Ap. 450 [illegible] *εἰδόμενος αἰζηῷ τε κρατερῷ τε ' -ῃ, χαίτῃς εἰλιχθείσης εὐρέας ὤμους* (vgl. *νέος* ⟨zu *ἀνήρ*⟩ *β* 29 u.ö., *νεηνίης* [illegible] *ξ* 524) h. 7,4 (Dion.) ⟨*νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικώς*⟩ *' -ῃ* (*καλαὶ ἔθειραι κιάνεαι, στιβαροῖς ὤμοις*), vgl. *κ* 278 f. (⟨ ⟩ ≅ *Ω* 347 f. s.o.) C. P. de Putter

Πρωθώ v.l. / ci. Th. 243/8, jew. f. *Πρωτώ* (s.d.)

πρῶϊ, πρωΐ [3i, 1o, 2H] E Erbwort; gebildet aus **πρω* (vgl. dt. 'früh') u. Lok.endg. (and. Lejeune, Adv. en *-θεν* 207); zur Frage des Akz. s. Wackernagel, Kl. Schr. III 1585 f.; zur Disk. e. myk. Belegs s. DMic. II 151. – Abl.: *πρῴην, πρωϊζά, πρωϊηρότης, πρώϊον*

B *früh(zeitig), vor der Zeit* *Θ* 530 (Hektor:) „*ἀλλ' ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς· ' πρωΐ* (*πρῶϊ* v.l.) *δ' ὑπηοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες ' νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα*" = *Σ* 277 = 303 *ω* 28 (Seele Ach.s zu der Ag.s:) „*ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρωΐ* (*πρῶϊ* Allen, *πρῶτα* v.l.) *παραστήσεσθαι ἔμελλε ' μοῖρ' ὀλοή, τὴν οὔ τις ἀλεύεται, ὅς κε γένηται*" *vor der Zeit* Op. 461 *εὖτ' ἂν δὴ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανήῃ, ' δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ... ' αὔην καὶ διερὴν ἀρόων ἀρότοιο κάθ' ὥρην, ' πρωΐ μάλα σπεύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι*, vgl. West z.St. Hes. fr. 313 *πρωΐ μάλ' ἠΐθεον vor der Zeit*, s. M.-W. z.St. G. Markwald

πρωϊζά [1i] E Abl. zu *πρωΐ* (s.d.), Adv. zu *πρωϊζός*, nach *χθιζά* gebildet; zum Akz. s. LSJ s.v. **Σχ** sch. D *B* 303: *χθιζά τε καὶ -ά· χθές τε καὶ πρώην*

B *vorgestern* *B* 303 (Od. schildert das Sperlingsomen:) „*χθιζά τε καὶ -(α), ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν ' ἠγερέθοντο* (308 *ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα κτλ.*)", Verlegung e. lange zurückliegenden Ereignisses in d. jüngste Zeit durch lebhafte Vergegenwärtigung, s. Kullmann, Poetica 2, 1968, 22 f.; Kirk, Iliad z.St.; and. Leaf z.St.; zur Sprichwörtlichkeit der Wendg. *πρώην τε καὶ χθές* vgl. Treu, Homer 128; West, East 241 f. G. Markwald

πρωϊηρότης [1H] hapax, ci. E nom. ag., Kompos. m. adv. VG u. deverb. HG; spez. geschaffenes Ggs.wort zu ebf. künstl. *ὀψαρότης* 'spät pflügend' (vgl. Aly, in: 'Hesiod' 87; Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 38)

B *früh pflügend* Op. 490 (485: *εἰ δή κ' ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη·* wenn es im späten Frühjahr noch kräftig regnet,) *οὕτω κ' ὀψαρότης -ῃ* (ci. Kirchhoff; *προαηρότῃ, προηρότῃ, πρωτηρότῃ* codd.) *ἰσοφαρίζοι*, meist Akzeptanz der Kj Kirchhoffs (z.B. Solmsen; Fraenkel, Nom. ag. I 111 f.; Wilamowitz, Erga u. +West z.St.; Hofinger, Vocabulaire 40 f.), doch ist das überlieferte *πρωτηρότης* 'zuerst pflügend' nicht unmögl. (Troxler, Sprache Hesiods 216 A.97) G. Markwald

πρώϊον [1i] E Abl. zu *πρωΐ* (s.d.), adverbialisiertes Neutr.; vgl. Benveniste, Origines 98

Σχ sch. D *O* 470: *ἔωθεν. ὄρθρου. ἢ πρόσφατον*

B *heute früh* *O* 470 (Teukros, dem d. Bogensehne reißt:) „*νευρὴν ... νεόστροφον* (*ἐΰστροφον* v.l.), *ἣν ἐνέδησα ' πρώϊον* (*πρῴην* v.l.), *ὄφρ' ἀνέχοιτο θαμὰ θρώσκοντας ὀιστούς*" (Enjb., wie z.B. ' *αὔριον Γ* 429+), nach *Θ* 328 hatte Hektor d. Sehne durch e. Steinwurf zerrissen; vgl. Leaf u. Iliad z.St. G. Markwald

πρών, πρώων, πρηών m. [4i, 1H, 2h] E unklar; entweder urspr. *πρηών* > *πρεών* > *πρῶν* (*πρών*), dieses ep. zerdehnt zu *πρώων, -ώονες* (Wackernagel, Kl. Schr. III 1562 f.; Shipp, Studies 24), od. urspr. **πρώϝων*, wozu fem. **πρώϝειρα* erhalten ist in *πρῷρα* 'Bug' (Bechtel, Lexil. 286 f.; +Chantraine, Dict. s.v. *πρῶν*); vgl. ferner Peters, in: Lautgesch. u. Etym. 335 A.21 F *-ών* 1, *-ηῶνος* 1, *-ώονες* 4, *-ώονας* 1

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 11634 zu *Θ* 557: *πρώονες· ὑψώματα*, sch. D *Θ* 557: *οἱ προβεβλημένοι καὶ προνενευκότες τῶν ὀρῶν τόποι. παρὰ τὸ ἐξέχειν, M* 282: *προβολὰς ὀρῶν, Π* 299: *οἱ προνενευκότες τόποι τῶν ὀρῶν. αἱ ἐξοχαί, P* 747: *ὑλώδης τόπος. ἐξοχὴ ὄρους*

L [1]Roux, REG 77, 1964, 1–6; [2]Elliger, Landschaft 92 f.

B *Bergspitze*, in Gl. od. (h. Ap.) Götterepiklese, *πρώονες+ ἄκροι+* 5× VE *Θ* 557 *ἔκ τ' ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαὶ* ⟨*καὶ*

πρώονες ἄκροι ' καὶ νάπαι = Π 299 Μ 282 ὄφρα καλύψῃ ' ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους ' καὶ πεδία λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα h. Ap. 22 πᾶσαι δὲ σκοπιαί τοι ἄδον ' ὑψηλῶν ὀρέων (ἀκταί τ') ≅ 144, s. L¹ Ρ 747 νέκυν φέρον. αὐτὰρ ὄπισθεν ' Αἴαντ' ἰσχανέτην, ὥς τε πρὼν ἰσχάνει ὕδωρ ' ὑλήεις Sc. 437 ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρῃ πρηῶνος ὀρούσῃ ' ... ' ... πάγος (s.d.) δέ οἱ ἀντεβόλησεν, vom Zusammenprall Ares / Her.; vgl. H. Reinsch-Werner, Callimachus Hesiodicus, Diss. Berlin 1976, 183 f. – Wortf.: s. s.vv. κάρη, πάγος G. Markwald

Πρωνομέδεια ci. Th. 249, s. Πρωτομέδεια

πρῷρα [1°] E contr. fem. from *πρώϝων (πρών), see Peters, Laryngale 190. – Deriv.: κυανόπρῳρος/πρῴρειος, Πρῳρεύς L Kurt, Seem. Fachausdr. 92 f.

B prow μ 230 εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον ' -ης (appos.; „from where I would soonest catch sight of Scylla"); Opp.: πρύμνη

D ci. (very plausible) ν 84 J. N. O'Sullivan

Πρῳρεύς [1°] E Denom. zu πρῷρα 'Bug' (s.d. u. Risch 158) B 'Bugmann', Ggs. Πρυμνεύς (s.d.), 'Heckmann', wohl vom Dichter erfundener Name eines Phäaken, in e. Aufz. von 18 PN u. Patron. erscheinend, die alle m. d. Seewesen zu tun haben ϑ 113 ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε καὶ Ὠκύαλος καὶ Ἐλατρεὺς ' Ναυτεύς τε Πρυμνεύς τε καὶ Ἀγχίαλος καὶ Ἐρετμεὺς ' Ποντεύς τε -εύς (πρωτεύς v.l.) τε, Θόων Ἀναβησίνεώς τε ' Ἀμφίαλός ϑ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο ' ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος ... (ferner Ναυβολίδης, Ἅλιος, Κλυτόνηος), Π. assonant; 2 Verse m. je 4 PN (wie z.B. auch Μ 20, Φ 210 u. in d. Kat.n Σ 40 ff., Th. 77 ff.); zur Funktion des Appell. s. Boßhardt, Nom. auf -εύς 55; v. Kamptz 123; van der Kolf, RE XXIII, 1 (1957) Sp. 839; vgl. außerdem 269; Kurt, Seem. Fachausdr. 206; G. Neumann, in: Coll. Raur. 2, 318 G. Markwald

Πρωτεσίλαος [6¹, 1¹¹, 2ᵉ] E entweder als „sprechender" Name (viell. schon Β 702 gedeutet, vgl. Eust. in Σχ; L¹) aus Πρωτόλαος 'Erster d. Kriegervolkes', metr. erw. Πρωτεσίλαος nach Ἀρκεσίλαος u. ä. (L²; L³ Sp. 938; Risch 192); oder aus kret. Namen Πορτ(ϑ)εσίλας (VG zu προσίημι) m. metr. Dehng. Πωρτ- u. (nach πρῶτος) umgebildet zu Πρωτ- (L¹)

Σχ sch. D Β 701: Δάρδανος ἀνήρ· οἱ μὲν τὸν Αἰνείαν ἀπέδοσαν, ὅτι βασιλεὺς ἦν Δαρδανίων, οἱ δὲ τὸν Εὔφορβον, ἕτεροι Ἕκτορα. τινὲς δὲ Ἀχάτην λέγουσιν, ἑταῖρον τοῦ Αἰνείου, φονέα -ου. δύναται δὲ καὶ ἀνωνύμως ἕνα τινὰ τῶν Δαρδανίων λέγειν, Eust. 326, 14 ff.: τοῦτο δὲ καὶ φερωνυμίαν τινὰ παραλαλεῖ τῆς τοῦ -ου κλήσεως, ὡς μὴ ἁπλῶς πρώτου ἐν λαῷ τῷ Ἀχαϊκῷ, ἀλλὰ ὡς πολὺ πρωτίστου καὶ πηδήσαντος καὶ πεσόντος

L [1]Solmsen, Unt. 94 f.; [2]v. Kamptz 68 f.; [3]Radke, RE XXIII, 1 (1957) Sp. 932–9; [4]Jachmann, Hom. Schiffskatalog; [5]Kullmann, Quellen 163 f.; [6]F. Jouan, Euripide et les légendes des Chants Cypriens, Paris 1966, 317–36, bes. 328–33⁺; [7]H. S. - L.; [8]W. Burkert, Homo Necans, Berlin u. New York 1972 (RGVV 32), 269–73⁺; [9]K. A. Prieß, Der mythol. Stoff in d. Ilias, Diss. Mainz 1977, 109 f.⁺; [10]Finkelberg, Colby Quarterly 38, 2002, 152 f.

B 1 Genealogie: S. des Phylakiden Iphiklos (Bd. II Sp. 1261 f.), leibl. älterer Bruder des Podarkes Β 706. 708 Ποδάρκης, ὄζος Ἄρηος, ' Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο, ' αὐτοκασίγνητος μεγαϑύμου -ου ' ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἄρα (ἅμα v.l.) πρότερος καὶ ἀρείων ' ἥρως -ος ἀρήϊος, i.d. Aufz. der Freier der Hel. im Frauenkat. Hesiods (Hes. fr. 199, 5 f.) jedoch als S. Aktors bez. (Bd. I Sp. 444, 41 ff. u. Sp. 446, 20 f.) u. nur Podarkes als S. des Iphiklos, nach L⁵ viell. das Ursprüngliche 2 Mythos: führte Krieger von Phylake u. a. (Beschreibg. s. Reiches bei L⁷ 127 [Karte] u. 132 ff.) m. e. Kontingent von 40 Schiffen nach Troja (Β 698 u. 710; Ο 705 f.; vgl. Visser, Katalog 661 ff.), deren Führung nach se. Tod se. Bruder Podarkes übernahm (Β 704); d. Schiffe liegen im Lager nb. denen des Aias (Ν 681; vgl. A. Bougot, Étude sur l'Iliade d' Homère, Paris 1888, 65), se. Schiff wird von Hektor in Brand gesetzt (Π 122 f.; vgl. L⁴ 43 A. 46) u. ist heiß umkämpft (Π 285 f.); se. Tod Β 701 f. (τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ ' νηὸς ἀποϑρώσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν), Cypr. ap. Procl. Chr. 149 p. 83 Sev. (69 p. 32 Dav. u. sch. D (in Σχ), Anspielung auch Ο 705 ἦ (Schiff) -ον ἔνεικεν ' ἐς Τροίην, οὐδ' αὖτις ἀπήγαγε πατρίδα γαῖαν (and. Wecklein, Mißverständnisse 5 ff.); die außerep. Quellen zum Tod des P. bei L³ Sp. 933 f., dort auch zu d. schon in d. Antike disk. Frage, wer ihn tötete (nach Cypr. a.O. Hektor; vgl. sch. D in Σχ; L⁴ 121 f.; nach L⁵ 111 A. 4 Euphorbos; s. auch L⁶ 319 f. m. A. 1 u. 329 m. A. 7; L¹⁰); viell. ist Δάρδανος ἀνήρ in Β 701 koll. gemeint, i.S.v. 'der Feind'; zur religiösen Deutg. d. Todes des P. als eines „Opfertodes" s. É. Mireaux, Les poèmes homériques et l'histoire grecque, Bd. II, Paris 1949, 386 f.; L³ Sp. 934, 10 ff.; auf d. Selbstmord der Polydora (sonst Laodameia), der Witwe des P. (Cypr. fr. 18 p. 41 Dav. = fr. 26 p. 59 Ber. [Prosaref.]), wohl angespielt Β 700 f. (and. Leaf, Homer and History 124 f.; vgl. auch L⁹); mehr dazu s. L³ Sp. 934 ff. u. L⁶ 329 ff.; zum thess. P.-Kult s. Ch. Autran, Homère et les origines sacerdotales de l'épopée gr., Bd. II, Paris 1939, 18 f.; L³ Sp. 937 ff.; L⁶ 330 ff.; L⁸ G Epith.: ἀρήϊος (Β 698. 708), μεγαϑύμου (Β 706, Π 286; vgl. Parry, Épithète 108), ὑπερήνωρ (Hes. fr. 199, 6) G. Markwald

Πρωτεύς [2°] E umstritten; oft als Kurzform (etwa zu Πρωτόγονος, Πρωτογενής o.ä.; vgl. L¹²180 f. u. 214) aufgefaßt u., m. versch. Begründungen, zu πρῶτος gestellt (L⁶; v. Kamptz 122; L⁷ 941 f.; L⁸ 137 m. A. 1; ähnl. L¹⁴ 35 f. m. A. 41); daneben aber auch zu *πρωτόν = πεπρωμένον (Schulze, QE 22, A. 3; Risch 158) u. zu dem ägypt. Pharaonentitel *Prouti* (L³ 420 u. 433; vgl. L¹²181); auch kar. od. vorgr. Urspr. ist mögl. (L⁵ 204 A. 7; Germain, Odyssée 396); balt. nach L¹⁸; mögl. weise schon in myk. *po-ro-te-u* (PY Eq 146, 3) bezeugt (Ruijgh, Études 257 A. 116 u. 341; DMic. II s.v.)

L [1]C. F. v. Nägelsbach, Hom. Theol., Nürnberg 1884, 86 f. m. A. 55; [2]M. Ninck, D. Bed. d. Wassers im Kult u. Leben der Alten, Leipzig 1921 (Ph. Suppl. 14, Heft 2); [3]V. Bérard, Les navigations d' Ulysse, Bd. II, Paris 1928; [4]Fischer, Nereiden 115–9; [5]Ch. Autran, Homère et les origines sacerdotales de l'épopée grecque, Bd. II, Paris 1939; [6]Boßhardt, Nom. auf -εύς 128 f.; [7]Herter, RE XXIII, 1 (1957) Sp. 940–75; [8]O'Nolan, H. 88, 1960, 129–38; [9]K. Reinhardt, Trad. u. Geist, Göttingen 1960, 94–7; [10]H. W. Clarke, The Art of the Odyssey, Englewood Cliffs, N.J. 1967; [11]A. Schnaufer, Frühgr. Totenglaube, Hildesheim u. New York 1970 (Spudasmata 20), 84 f.; [12]Perpillou, -εύς; [13]Fauth, Poetica 7, 1975, 235–68⁺; [14]Bader, in: F. Jouan (Hrsg.), Mort et fécondité dans les mythol., Paris 1986, 19–37; [15]Steinrück, QUCC n.s. 42, 1992, 47–60; [16]Dietz, Symbolon 13, 1997, 40–43; [17]A. Ballabriga, Les fictions d'Homère, Paris 1998, 53 ff.; [18]Athanassakis in A. Hurst u. F. Létoublon (Hrsg.), La mythologie et l'Odyssée, Genf 2002, 45–56, bes. 48 u. 56

B 'Meergreis' in des Men. Reiseerz. 1 Charakter 1a allgemein (vgl. L¹⁶): δ 385 γέρων ἅλιος νημερτής, ' ἀϑάνατος, -εὺς Αἰγύπτιος, ὅς τε ϑαλάσσης ' πάσης βένϑεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς, V. der Eidothea: 365 -έος ἰφϑίμου

θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος, ' *Εἰδοθέη* (vgl. auch *δ* 387 *τὸν δέ τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι ἠδὲ τεκέσθαι* u. 437 *δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρί*, dazu Rüter, Od.-Interpr. 140); zur Geneal. außerhalb des fgrE s. L[7] Sp.943 f.; bei Homer gew. als *ἅλιος γέρων* (*δ* 349. 365. 384. 401. 542, davon 4× [außer 365] i.d. Formel *γέρων ἅλιος νημερτής*, am VE) od. nur als *γέρων* bezeichnet (*δ* 395. 410. 422. 450. 455. 460. 465. 485); nur *δ* 397 (*θεός*) u. durch die Epith. *ἀθάνατος* (*δ* 385) u. *θεῖος* (*δ* 395) 'Gott' u. 'göttl.' genannt (vgl. Dee, Epith. 123 f.), ausdrückl. 'Untergebener Poseidons' (*Ποσειδάωνος ὑποδμώς*, *δ* 386); damit ist er klar als untergeordneter Meeresgott definiert (vgl. Bd. III Sp.373, s.v. *Νηρεύς* B 1 b) **1 b** Eigenschaften: *Π.* ist wissend (*δ* 385 f. *ὅς τε θαλάσσης* ' *πάσης βένθεα οἶδε* [wie Atlas *α* 52 f.], 556 *τὸν* [Od.] *δ' ἴδον ἐν νήσῳ*) u. wahrsagend (vgl. L[2] 47 ff.), u. was er sagt, trifft zu (*νημερτής*, vgl. oben 1 a u. Bd. III Sp.363,35 ff.); anderers. verwandlungsfähig (vgl. Friedreich, Realien 658 f.; ähnl. auch Nemesis (Cypr. fr. 7 p.37 f. Dav.) u. Thetis (Ov., Met. 11, 243 ff.); zur Verwandlg. in Feuer u. Wasser, *δ* 418 u. 458, s. Merkelbach, Odyssee 45 A.2; zum Verwandlgs.motiv im *δ* Lonsdale, Lexis 1, 1988, 165–78) u. wandelbar (*δ* 455 *οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης*, 460 *ὀλοφώϊα εἰδώς* [auch 410]; vgl. L[2] 161 ff.), dadurch stark u. mächtig (*δ* 365 *ἴφθιμος*, s.d.) u. schwer zu e. Aussage zu bringen (vgl. L[2] 174 f.; über d. Unbestimmth. seiner Prophezeiungen [*δ* 492–569] J.S.Clay, The Wrath of Athena, Princeton, N.J., 1983, 150 f.) **1 c** allegor. Deutg.n: vor allem, im Anschluß an Heraclit., All. 64 ff. (vgl. L[7] Sp.969,32 ff.), Urstoff 'Wasser' als kosmogon. Element (vgl. sch. *δ* 384), wohl e. Erfindg. der Orphiker (vgl. Börtzler, ARW 28, 1930, 266; L[6]; J. Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythol. gr., Bern 1971, 21–4); and. Deutg.n: L[1] (Bild der Schiffahrt); L[4] (chthon. Gotth.); W.F.Jackson Knight, Many-Minded Homer, London 1968, 142 (myth. Personif. der wechselh. südl. See) **2** Heimat u. Mythos: Begegnung zw. Men. u. *Π.* findet auf d. Insel Pharos statt, e. Tagesreise vor d. Küste Ägyptens (*δ* 354 ff.), u. *Π.* wird *Αἰγύπτιος* genannt (*δ* 385, s. Bd. I Sp.261,37 ff.), ist also e. ägypt. Gott; nach and. Quellen in Thrakien beheimatet (vgl. Wilamowitz, HU 27 A.15; L[4] 116; L[7] Sp.946 f.), nach Lykophr. u.a. allerd. nur sein vorübergehender Aufenthalt (s. L[7] Sp.959 ff.); überh. weichen d. außerhom. Nachrichten z.T. so stark von den hom. ab (vgl. vor allem Stesich., fr.192. 193 in PMGFr. Dav. u. die 'ägypt.' P.-Gesch. bei Hdt. 2, 112–20 [bes. 119]; dazu L[5] 205–12 u. L[17]), daß d. Verm. naheliegt, der Od.dichter habe seine P.-Gesch. unter Verwendg. versch. Elemente u. Motive erfunden (L[7] Sp.949,34 ff.); zum Mythos allg. s. L[8]; zur Funktion der P. Gesch. innerh. der Od. s. L[10] 23 f. u. 37 f.; L[11]; L[15] 54 f.; zu Typol. u. Rezeption Combellack, CPh 69, 1974, 301; L[13] 251 ff.

D v. l.: *θ* 113 G. Markwald

πρωτηρότης s. *πρωϊηρότης*

πρώτιστος s. *πρῶτος*

πρωτόγον(ος) [4[i], 2[H]] **Σχ** sch. D *Δ* 102: *-ων· πρωτογεννήτων. πρωΐμων*; sch. min. P.Oxy.2405 zu *A* 66: *νέων*

L [1]Stengel, Opferbräuche 1 f.; [2]Michaelis, in: Festschrift Debrunner 314; [4]A.Corlu, Mots relatifs à l'idée de prière (E&C 44), Paris 1966, 63; [5]Richter, Arch. Hom. H 55; [6]Brehms neue Tierenzyklopädie Bd.3, Freiburg i.Br. 1974, 229 ff.

B *erstgeboren* von Lämmern u. Zicklein, also *Erstling*; nur *-ων*, metr. Var. zu ⟨*πρόγονοι*⟩ (s.d.); die Sacherkl. der Vorzüglichk. liefert West zu Op.543: *ἀπαρχαί* zus. m. Optimum an Größe u. Zartheit (vgl. ⟨ ⟩ u. L[5]) *Δ* 102 (Ath. zu Pandaros:) „*εὔχεο δ' Ἀπόλλωνι ... κλυτοτόξῳ* ' *ἀρνῶν -ων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην*" = 120 (Ausführg.) = *Ψ* 864 (Teukros unterläßt Gelübde) = 873 (Mer.) vgl. *A* 66 (*ἀρνῶν ... αἰγῶν τε τελείων*) Op.543 (in Jan./Febr.) *-ων δ'* ⟨*ἐρίφων*⟩, *ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ*, ' *δέρματα συρράπτειν* (*ὑετοῦ ἀλέην*) 592 (möge es im Juni geben: Wein, Milch) *καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μή πω τετοκυίης* ' *-ων τ'* ⟨ ⟩. – **Wortf.**: *γαλαθηνός, νεηγενής, νέος, πρόγονοι* (vgl. von Menschen: *νεογνός*)

D *A* 66a (P.Oxy.2405), *Ψ* 195a C. P. de Putter

Πρωτομέδεια [1[H]] Nereide, d.h. T. des Nereus u. der Doris (I) Th.249 *Νησαίη τε καὶ Ἀκταίη καὶ -α* (*Πρωνομέδεια* ci.), zur Konjektur s. West z.St.; zum Verstyp vgl. z.B. noch V.257 f.; zur Deutg. d. Namens s. Schol. z.St.; Gebhard, RE XXIII,1 (1957) Sp.985 f.; West z.St.; Feldman, SO 46, 1971, 14; nach Fischer, Nereiden 119 u. 147 urspr. chthon. Gottheit; s. außerdem Wachter, NAC 19, 1990, 44 f.; oben s.v. *Ποντομέδεια/ουσα* G. Markwald

πρωτοπαγής [2[i]] **E** Kompos. m. verb. HG (zu *πήγνυμι* 'zus.fügen'), s. Risch 82, vgl. *πρωτόπλοος*, ferner L[5] 251

Σχ sch. min. P.Harris 177 zu *E* 194: *-εῖς· κα[ι]νοί*, P.Strassb. inv.1015 zu *E* 194: *-εῖς· πρῴ[τως] .ῡγπ[ε]πηγ[μ]ε[ν]οι*, (Ariston. in) sch. *E* 194a: *ὅτι Ζηνόδοτος μετέθηκεν ὡς ταυτολογοῦντος -εῖς νεοτευχέες, ἀγνοῶν ὅτι ἐνίοτε παραλλήλως τάσσει τὰς ἰσοδυναμούσας λέξεις*, sch. D *E* 194: *πρώτως πεπηγότες. νεοκατασκεύαστοι* (s. Nickau), *Ω* 267: *πρώτως παγεῖσαν. ὅ ἐστιν ἐξόχως πρῶτον πεπηγυῖαν. ὅ ἐστι καινήν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν τάξεως, τὸ δὲ ποιότητος*

L [1]Reichel, Hom. Waffen 127; [2]Wiesner, Arch. Hom. F6. 12; [3]Nickau, Unters. 123 f.; [4]Kirk, Iliad zu *E* 194; [5]Plath, Streitwagen 251–4

B *zum ersten Mal zus.gesetzt, nagelneu* (von *δίφροι, ἄμαξα*), betont d. Qualität des (*E* 194 vermißten) Gegst.es (vgl. Iliad zu *Ω* 265-7); wegen des adv. VG wohl nicht, wie in d. Scholien intendiert, *soeben gebaut* (vgl. Giangrande, CR 17, 1967, 131), trotz *ἁρματοπηγός Δ* 485 'Wagenmacher' (s.o. Bd. I Sp.1320,25 ff.) u. späterem *ναυπηγός* 'Schiffsbauer', sondern nach L[1] (zustimmend L[2]) vom Zus.setzen d. einzelnen Teile d. Wagens vor d. jew. Gebrauch; vgl. L[5]; in Enjb.-Vbd. m. *καλός* (s.d., M 1 b γ; vgl. *ἀρνῶν πρωτογόνων Δ* 102[+]) *E* 194 (Pand., S. des Lykaon, bedauert s. Entschluß, ohne Streitwagen nach Troja gekommen zu sein:) „*ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι* ' *καλοὶ -εῖς νεοτευχέες*", die schon von Zen. monierte Tautologie (s. Σχ u. L[3]) ist emphatisch begründet (s. L[4] u. oben s.v. *νεοτευχής*; anders Leaf z.St.) *Ω* 267 *ἓκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν* (d. Söhne des Priam.) *εὔτροχον ἡμιονείην*, ' *καλὴν -έα* (*-ῆ* v.l.), *πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς κτλ.*, zur Metrik L[5] 252 f. G. Markwald

πρωτόπλοος [1[o]] *die erste Fahrt machend*, verbales Rektionskompos., s. Risch 198 *θ* 35 (Alkin. gibt d. Befehl, Od. heimzuführen:) „*νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν* ' *-ον, κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα* ' *κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν* (*ἦσαν* v.l.) *ἄριστοι*" (Enjb., choriamb. VA, metr. vgl. z.B. *πρωτοτόκος P* 5), Neuheit d. Schiffes u. Qualität d. Besatzg. sollen d. Heimgeleiteten ehren (vgl. *πρωτοπαγής*); Germain, Odyssée 315 vermutet rituellen Hintergrund; allgemeiner, auch zur späteren Bed.entw., s. Giangrande, CR N.S.17, 1967, 131 u. Kurt, Seem. Fachausdr. 55 f. G. Markwald

πρῶτος, πρώτιστος [199[i], 116[o], 46[H], 38[h], 7e] **E** Sup. zu *πρό* m. Suff. *-το-*, vgl. Meier-Brügger, Gr. Sprw. II 97, ferner Frisk u. Chantraine, Dict. ss.vv.; Schwyzer I 559; Deroy, AC

39, 1970, 377–84; hybride Form *-ιστος* vermutl. erst später von Adv. *-α/-ιστα* nach *τάχα/τάχιστα* gebildet (vgl. L²; zustimmend Fränkel, Gn. 24, 1952, 80). – Abl.: *πάμ-ος, πρωθήβης, Πρωτεσίλαος* (?), *πρωτηρότης* (?), *-όγονοι, Πρωτομέδεια, -οπαγής, -όπλοος, -οτόκος*

F *-ος* 60, *-ῳ* 12, *-ον* 25, *-ω* 3, *-οι* 5, *-οισι(ν)* 27, *-οις* 1, *-ους* 1; *-η* 9, *-ης* 1, *-ῃ* 6, *-ην* 11, *-αι* 5, *-έων* 1, *-ῃσι(ν)* 6, *-ας* 3; Nom. *-ον* 2, Akk. *-ον* 5, Akk. *-α* 3; Adv. *-ον* 77, *τὸ -ον* 19, *-α* 61, *-(α)* 10, *τὰ -α* 14, *τὰ -(α)* 3 ‖ *-ιστος* 3, *-ίστῳ* 2, *-ιστον* 1; *-ίστῃ* 1ᴴ, *-ιστον* 1ʰ (Fem. Akk., s. B II 1); Adv. *-ιστον* 6, *-ιστα* 18, *-ιστ(α)* 4

M I *πρῶτος*: **1** Stammsilbe im longum **1a** eins.: [⏑] *-(α) ἐλθὼν/όντ' Π*811, *κ*154; *-(α) Λ*244 [⏑] *τὰ -(α) θ*268 [⏑] *τὰ -(α)* Op.467; *-(α) Δ*301, Op.784 [⏑] *τὰ -(α) α*257, Hes.fr.43, 43a; *-(α) ρ*573 **1b** zweis.: [⏑⏑] ⌊*-ος ὄρουσ'*, ⌋ *ἕλε δ' / ἐγὼν ἕλον ἄνδρα Λ* 92. 738; ⌊ ⌋ *Λ* 217; *-ος/-α (δ') ἐγώ(ν) φ*231, *Β*73; *-ος Σ*92, *ι*463, h.Ap.313; *-η O*17; *-ῃ ἐν ὑσμίνῃ O*340, *Υ*395; ⌊*-ον, ἔπειτ*⌋*α δ(έ) Ζ*260, *Λ*176 = *P*64, *Π*229; ⌊ ⌋*(α) Κ*137, *β*39; *-ον Ω*348 = *κ*279, *ν*117. 127, Op.770; ⌊*-α μὲν*⌋ *ἐν/ἐς Φ*343, *α*284; ⌊ ⌋ *Π*495 ≅ 532, *λ*640, *χ*448, *ψ*131 ≅ 142, Theb.fr.2, 2 p.22 Dav.; *-α κ*519 = *λ*27 [⏑⏑] *-ος Π*812, *λ*511, *ρ*275; *ὡς τὰ -α* h.Merc.428 [⏑⏑] *ὃς -ος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν M*438, *Π*558; ⌊*Αἰνείας δὲ -ος*⌋ *ἀκόντισεν N*502; ⌊ ⌋ *Υ*161; *δὲ -ος ἀκόντισε Ξ*402, *Π*284; *δὲ -ος φ*144; *καὶ/μοι -ος O*454, *Φ*392 / *X*100; *-ος π*469; ⌊*τὸν μὲν ἐπὴν δὴ -ον*⌋ *ἴδῃ φάος ἠελίοιο* h.Ven.256; ⌊ ⌋ *ἴδῃς* h.Ven.278; ⌊ ⌋ h.Ven.274; *τὸ -ον ἴδῃ φάος ἠελίοιο* h.Ap.71; ⌊*ὡς τὸ -ον*⌋ *ὑπέστην καὶ κατένευσα Δ*267; ⌊ ⌋ *ἀπ'* Th.425; ⌊ ⌋ Th.188; *ἐγὼ* ⌊*τὸ -ον ἐν*⌋ h.Ap.493; ⌊ ⌋ h.Ven.179; *ἐπεὶ δὴ/οὖν* ⌊*τὸ -ον*⌋ *δ*13, *ξ*467; *δὴ* ⌊ ⌋ Op.679; ⌊ ⌋ *δ*159. 509, *ψ*214, Op.291, h.Merc.487; *μέν οἱ* ⌊*-ον ἀπὸ χροός*⌋ h.Ven.162; *μὲν* ⌊ ⌋ *Ξ*170; *μὲν -ον ἀπ'* h.Ap.216; *φᾶρος* ⌊*μέν οἱ/μοι*⌋ *-ον π*173, *τ*138; ⌊ ⌋*/τοι -ον β*190, *Ι*34, *δ*411; *Σειρῆνας/ἥνων* ⌊*μὲν -ον*⌋ *μ*39. 158; ⌊ ⌋ *Α*50, *Μ*191, h.Ven.270; *-ον ὑπέσχετο/εο καὶ κατένευσε/ας δ*6, *ν*133; *μέν σε -ον η*237 = *τ*104; *εὖτ' ἂν -ον T*158; *-ον ἀκοντίσατ' χ*252; *καὶ -ον κ*328; *-ον A*319, *N*285, *O*75. 297, *Ω*27, *γ*320, *κ*490, *ω*424; *μὲν* ⌊*-α κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα*⌋ *Δ*442; ⌊ ⌋ *Δ*424; ⌊*μὲν -α καὶ*⌋ *Αὐτόνοον καί Λ*301, *Π*694; ⌊ ⌋*/θεῶν A*459 = *B*422, *Θ*274 / h.Merc.429; *μὲν σὲ/οἱ -α ρ*595, *σ*192; ⌊*μιν/μὲν -α*⌋ *Ποσειδάων δ*500, *η*56; ⌊ ⌋ *K*344 / *Γ*330 = *Λ*17 = *Π*131 = *T*369, *Δ*297, *K*29, *Ψ*262, *η*53, *λ*158, Hes.fr.316, 1; *ἴστω νῦν Ζεὺς -α θεῶν T*258 = *τ*303 = *υ*230, *ξ*158 = *ρ*155; *τὸν μὲν ἐπὴν δὴ -α δ*414; *ὅς οἱ -α A*276; *ὡς -α* Th.617; *εὖτ' ἂν -α* Op.598; *σε* ⌊*-α καί*⌋ h.9, 8; ⌊ ⌋*/θεῶν ψ*224, *π*402; *σοὶ/τις -α I*32, *ο*420; ⌊*ὡς τὰ -α*⌋ *θεοὶ καί* Th.108; ⌊ ⌋ *θεά* h.Ven.185; ⌊ ⌋ Th.113, h.Cer.86; *ἀτὰρ* ⌊*τὰ -α*⌋ *(καί) Ψ*523. 538; *δὴ/ἐγὼ* ⌊ ⌋ *A*6, *Ψ*275; *γὰρ τὰ/τὰς -α P*612, *Ψ*462; ⌊*τὰ -α*⌋ *θεῶν* Th.202; ⌊ ⌋ *N*679, Op.387; ⌊*ἐπεὶ δὴ -α*⌋ *θεῶν/ός T*9, *γ*183; ⌊ ⌋ *A*235, *P*427; *ἐπεί κε/σε -α λ*221, *ν*228; *-α Υ*89, Th.741 [⏑⏑] *ἐπεί με -ον Ω*557; *καὶ -ον* Vit.p.13, 11; *-ον T*136; *ἐπὴν τὰ -α γένηται Ζ*489 ≅ *θ*553; *ἐπεὶ τὰ -α M*420; *τις -α γένοιτο* Th.156; *-α μ*230, Th.765 [⏑–] *-ος δ' ἐξερέεινε(ν) I*672, *K*543; *-ος/οι/η/ον δ(έ) Δ*457, *P*257, *Ψ*450, *ι*451 / Hes.fr.205, 7 / *λ*51 / *P*553, Th.497; *-ος τήν γ'/-αι τόν γ' χ*212, *Ω*710; *-ος/ῳ/ον/ω γάρ* Th.513, h.Merc.468 / *E*40 / *Δ*480 / 343; *-ός/-όν κ(εν) θ*216, *π*149; *-ος P*597, *γ*36; *-ον/ην μέν Ζ*179, *Ψ*237 ≅ 250 = *Ω*791, *ξ*528, *φ*120, Vit.p.13, 10 / Th.895, Pan.fr.13(i), 1 p.121 Dav.; *-ῳ/ον/η/ης/ην/ας Θ*289 / *ω*240, Op.567 / h.Ven.12, Phor.fr.3, 3 p.154 Dav. / *φ*422 / Th.482 / *M*260 **1c** dreis.: [⏑–⏑] *-ῃσιν Θ*411 **2** Stammsilbe in den brevia **2a** eins.: ⏑[–] *-(α) δ*119 = *ω*238 ⏑[–] *-(α) B*572 **2b** zweis.: [–⏑] *-ῳ Ψ*265; *-οι* Phor.fr.2, 5 p.154 Dav.; *τὸ -ον* Op.487, Sc.127; *ὃς -ον N*450; *-ον ι*14; *-ην ζ*176; *-οι λ*263; *-έων* (m. Syniz.) *O*656 [–⏑] ⌊*ἡγεμόνων· -ος δὲ*⌋ *ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων E*38; ⌊ ⌋ *Π*307; *-ος/η δέ ι*450, *Δ*128; *ὤρτο* ⌊*πολὺ -ος*⌋ *μὲν* ⌜ ⌝*/Εὔμηλος H*162, *Ψ*288; *τὴν/τὸν δὲ* ⌊ ⌋ *ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής α*113, *ρ*328; *ἀλλὰ* ⌊ ⌋ *Τρώων ἕλεν Θ*256; *ἀλλὰ* ⌊ ⌋ *ι*449; ⌜*Αἴας/Τεῦκρος δὲ*⌝ ⌊*-ος Τελαμώνιος*⌋ *ἄνδρα κατέκτα M*378, *N*170; *Αἴας δὲ/ὁα* ⌊ ⌋ *Ζ*5, *Ξ*511; ⌜ ⌝ *-ος N*809, *Ψ*862; *Νέστωρ/Γλαῦκος δὲ -ος K*532, *Π*593; *ὅς τις δὴ -ος Λ*219, *Ξ*509; *-ος/-ους A*386, *Δ*459 = *Ζ*9, *φ*148 / *δ*452; *ἄξαντ' ἐν -ῳ ὀυμῷ Ζ*40, *Π*371; *ἐνὶ -ῳ P*380; *-ῳ Φ*76, *φ*304; *-όν τε καὶ ὕστατον αἰὲν ἀείδει/ν* h.21,4, Th.34; *-οί τε καὶ ὕστατοι B*281; *οἱ δ' ἤ* ⌊*τοι -ον μέν*⌋ *θ*120; *οἳ δή τοι -οι* Hes.fr.205, 6; ⌊ ⌋ Th.126; *ὁ δὲ* ⌊*-ον μέν*⌋ *Λ*420; ⌊ ⌋ *Λ*628, Hes.fr.283, 2, h.Ap.158; *δὲ -ον B*53, h.Cer.314; *μὲν -ον Γ*315, *E*883 ≅ 458, *ω*331, Th.309, h.Ap.487 ≅ 503; *-ον δ(έ) O*546, Th.192, h.Ap.409; *ἔνθα τίνα -ον Τρώων ἕλε Θ*273; *ἔνθα με τὸ/τίνα -ον* Op.659, *E*703 ≅ *Λ*299 ≅ *Π*692; *ἐνθάδε μιν -ον* h.Ap.80; *ὅππως δὴ/τὸ -ον Π*113, *Ψ*324; *ἦ ὡς τὸ/ἦ ὥς σε -ον* h.Ap.214. 25; *ὅτε σε -ον Γ*443; *οἷον ὅτε -ον λίπον I*447; *ὅθι -ον λιπέτην/γενόμην Ξ*284, *ξ*141; *ὅθι/ὅτε -ον E*848, *τ*338; *ἀλλὰ πολὺ -ον θ*197; *Νέστορ'/Τεῦκρον ἔπι -ον K*18, *N*91; *-ον τέκετο Υ*215; *-ον/η γάρ ρ*516, *O*88; *-ον Ψ*683, *ι*16, *λ*106, *ψ*310; *Αἴαντε -ω N*46 = *Π*555; *ἐν -οις T*424; *τὸν δὲ πολὺ -η ρ*31; *δ' ἄρα -η* Th.397; *-η* Op.785; *δὲ μετὰ -ῃ T*50; *ἔπι -ῃ Ω*272; *αὐτὰρ ἐπὴν/ἐπεὶ -ην/-αι ο*36, h.Ven.228; *ἣν -ην τέκετο* h.Ven.22; *ἦ τοι -ην λ*235; *-ην Υ*275; *νῆες ὅσαι -αι εἰρύαται/το Ξ*75, *O*654 [–⏑] *Αἴαντος -ος* Il.Pers.1, 7 p.63 Dav.; *-ος ἴδεν X*25; *-ος/ην/ας φ*98, Th.886, *Π*394; *ἐπ' Ἄρηϊ -ῳ ἔχε μώνυχας ἵππους E*829. 841; *-ον δ' Υ*382; *-ον Π*399, Th.44; *μοι -ῃ θ*462 [–⏑] *-ῳ ἐν ὁμίλῳ P*471, *Υ*173; *ὅτε με/μιν -ον τέκε μήτηρ Ζ*345, *τ*355; *ὁ δὲ -ον μέν Υ*166; *ὃν δὲ -ον* Sc.252; *ὅπι -ον* Th.115; *-ῃ* h.29, 5; *σὺ δ' ἄρα -ην η*301; *γὰρ -ην ἐν K*462; *-αι Θ*83; *τὰς γὰρ -ας Ξ*31 **2c** dreis.: [–⏑⏑] *αὐτὸς/ίκα δ'* ⌊*ἐν -οισι, μέγα Λ*296, *Ξ*363; *Ἕκτωρ δ'* ⌊ ⌋ *Θ*337, *Λ*61; ⌊ ⌋*(ν) Λ*675 ≅ *M*306, *O*643; *μετὰ/ἐνὶ -οισι μάχην N*270, Th.713; *-οισι(ν) μετά/ἐνί Ζ*445, *σ*379; *ἤτοι ὁ μὲν -ῃσι καί O*634; *ἤτοι τὸν -οισι μετά Φ*90 [–⏑⏑] *Λυκίοισι* ⌊*μέτα -οισι*⌋*(ν) μάχονται/ἐόντας M*321. 315; *ἐπέοικε* ⌊ ⌋*ν ἐόντας Δ*341; *ἔοικε* ⌊ ⌋*ν ἐόντα ζ*60; ⌊ ⌋ *μαχέσθην/εσθαι E*575 / 536, *Υ*338; *δὲ/τε* ⌊ ⌋ *I*12, *Λ*64; ⌊ ⌋*ν T*151; *δ'/κεν* ⌊*αὐτὸς ἐνὶ -οισι*⌋ *μάχεσθαι/οίμην I*709, *M*324; *κ'* ⌊ ⌋*ν P*506; *ἐνὶ -οισιν Σ*194; *ἀλλ' ἐν -οισιν ὀΐω Θ*536, *θ*180; *ἐν/ἐπὶ* ⌊*-ῃσι θύρῃσι*⌋ *α*255, *χ*250; ⌊ ⌋ *X*66; *ἐν -ῃσι Σ*579

II *πρώτιστος*: **1** Stammsilbe im longum [⏑–⏑] *-ίστῳ B*228; *-η* Op.811 **2** Stammsilbe in den brevia **2a** zweis.: [–⏑] *μὲν/τὰ/δὴ -ιστ(α) ι*224 / *λ*168, h.Ap.237 / Op.458 **2b** dreis.: [–⏑⏑] *ἔνθα/ἀλλὰ πολὺ -ιστος Ξ*442, *ξ*220; *οἷον ὅτε* ⌊*-ιστον*⌋ *Ξ*295, *κ*462; *μοι* ⌊ ⌋ *ἐνί χ*491; ⌊ ⌋ *ἀπ'* h.Cer.457; ⌊ ⌋ *υ*60; *ὄφρ'/ἀλλ' ἤ* ⌊*τοι -ιστα, θεῶν/λέων γ*419, *δ*456; *Ἑρμῆς* ⌊ ⌋ h.Merc.25. 111; *Νέστορα/ι* ⌊*μὲν -ιστα*⌋ *καί B*405, *γ*57; *ἤτοι/οἶκον/οἶνος* ⌊ ⌋ Th.116, Op.405, h.7, 35; ⌊ ⌋ *I*168, Op.109; *αὐτὸς* ⌊*δὲ -ιστα*⌋ *ν*404 = *ο*38, *χ*113; ⌊ ⌋*/ῳ Σ*478, *Π*656; *με -ιστα θεαί* Th.24; *ὡς τὰ -ιστα* h.Ap.407; *-ιστα A*105 [–⏑⏑] *ὁ δ' ἄρα -ιστος τ*447; *σὺ δέ με* ⌊*-ιστον*⌋ h.Merc.35; *πολὺ* ⌊ ⌋ *B*702; ⌊ ⌋ h.Cer.157

Σχ sch.min. P.Berlin inv. 5014 zu *A*6: *τὰ -α· τὴν ἀρχήν* (vgl. Wilamowitz, H.23, 1888, 144), P.Mich. 15886 zu *A*6: *τὰ -τα· τὰ ἐν ἀρχ*]*ῇ*, P.Berlin 11634 zu *Θ*411: *-ῃσιν· ἄκραις* sch.D *A*6 u.ö.: *τὰ -α· τὸ -ον. καὶ τὴν ἀρχήν, A*105 u.ö.: *-ιστα· πρὸ πάντων, B*228: *-ίστῳ· -ῳ, ὡς βασιλεῖ, Δ*297: *-ους εἰκὸς εἰρῆσθαι τοὺς ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἑστῶτας, ὄπισθε δὲ τοὺς ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ, ὡς εἰκὸς μεταξὺ τετά-*

χθαι τοὺς δειλούς, al.: *τοὺς μὲν ἱππέας ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους*, *E* 575: *μετὰ -οισιν· ἐν τοῖς προμαχομένοις*, *Z* 40: *ἐν -ῳ ῥυμῷ· ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ῥυμοῦ*, *N* 285: *ἐπὰν ἅπαξ καθεσθῇ ἐν τῇ ἐνέδρᾳ τῶν ἀνδρῶν*, *Ξ* 75: *-αι· αἱ ἐν τῇ ἀρχῇ. αἱ ἄκραι*, *T* 158: *-ον· νῦν „καθάπαξ"*, *X* 66: *-ῃσι θύρῃσι· ... ταῖς προαυλίοις*, *Ψ* 523: *καί τοι πρότερον δίσκου βολῆς διάστημα ἀπολελειμμένος*, *Ω* 348: *-ον ὑπηνήτῃ· ἀρχομένῳ γενειάζειν*

L [1]La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 39f.; [2]Seiler, Steigerungsformen 105; [3]Alberti, Maia 11, 1959, 51–3; [4]Beye, HSPh 68, 1964; [5]Edwards, Lang. of Hes. 25ff.; [6]Latacz, Kampfparänese 83f. u. 151ff.; [7]de Jong, Narrators 51 m. A.26; [8]Race, YClS 29, 1992, 20–3; [9]Singor, in: J.P.Crielaard (ed.), Hom. Questions, Amsterdam 1995, 183ff.; [10]J.Kim, The Pity of Achilles, Lanham u.a. 2000, 65 A.58

B *erster* entspr. seiner Bildg. aus **πρό-ατος* (zur entgegensetzenden Funkt. des Suff. s. Chantraine, Gr.h. I 262; Ruijgh, Scripta Minora I 587; Risch 92f.) bezeichnet *π.* den zeitl. od. örtl. Anfang, übertr. auch den Rang, der sich aus der Anfangsposition ergibt, u. „kann sowohl den Beginn einer Entwicklung als auch eine absolute, nicht zu überbietende Priorität ausdrücken" (J.Bollack, in: Terror u. Spiel, München 1971, 70; vgl. Marg, Charakter 7 m. A.4; Verdenius, Mn. IV 21, 1968, 134 u. 22, 1969, 299), oft durch ein entspr. Pendant fortgeführt (in zeitl. Bed. durch *ἔπειτα* od. ähnl., in örtl. durch *ὕστατος* od. ähnl., beim Rang durch *δεύτερος* od. ähnl.; s. L³); zur nicht seltenen bed.smäßig engen Vbd. zw. *π.* u. einer NS-Konjunktion (Zus.stellg. unten in G) vgl. lat. *ubi primum* u. H.Fränkel, Gramm. u. Sprachwirklichk., München 1974, 437f.; zur Verwendg. in listenähnl. Aufzählg.n s. L⁴ 351f. u. 371 A.15; zur „*π.*-Formel als Selektionssignal" in Kampfszenen L⁶ 83f. u. L⁷, zur Gleichg. *-οι* = *πρόμαχοι* L⁶ 151ff.; zur Verwendg. im Hymnenanfang L⁸. – Wortf.: *πρόμαχος*, *πρόμος*, *πρότερος*; Opp.: *δεύτερος*, *μέσσος*, *ὕστατος*

Gliederung: I *πρῶτος*: **1** attr. **1a** m. ausgedrücktem Nomen **1b** ohne ausgedrücktes Nomen, d.h. substantiviert **1bα** örtl. **1bβ** Rang **2** präd. **2a** zeitl. **2aα** Nom. **2aαaa** Sg. **2aαaaαα** Mask. **2aαaaββ** Fem. **2aαbb** Pl. **2aβ** Dat. **2aγ** Akk. **2aγaa** Mask. Sg. **2aγbb** Fem. u. Neutr. Sg.; Dual u. Pl. **2b** örtl. **2bα** Nom. **2bβ** Gen. **2bγ** Dat. **2bδ** Akk. **2c** Rang **2d** präd. zur Kopula **3** adv., in d. Formen *-ον* (3a), *τὸ -ον* (3b), *-(α)* (3c), *τὰ -(α)* (3d) II *πρώτιστος*: **1** attr. **2** präd. **3** adv., in d. Formen *-ιστον* (3a), *-ιστ(α)* (3b) u. *τὰ -ιστ(α)* (3c)

I *πρῶτος*: **1** attr.: *der erste, vorderste* **1a** m. ausgedrücktem Nomen, örtl., Pl. außer Pan.fr.13(i), 1 p.121 Dav., meist Dat.: *Z* 445 (Hektor zu Androm.:) „*ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς ' αἰεὶ καὶ ⌊-οισι μετὰ⌋ Τρώεσσι μάχεσθαι*" (Rang? Vgl. Ameis-H. u. Iliad z.St.) *Φ* 90 *τὸν ⌊ ⌋ πρυλέεσσι δάμασσας, ' ... Πολύδωρον σ* 379 (Od. zu Eurym.:) „*τῶ κέ μ' ἴδοις -οισιν ἐνὶ προμάχοισι μιγέντα*" *M* 315 *τὼ νῦν χρὴ Λυκίοισι μέτα -οισιν ἐόντας ' ἑστάμεν* ≅ 321[med.] *O* 634 *ὁ* (der Hirte) *μὲν -ῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν ' αἰὲν ὁμοστιχάει, ὁ* (der Löwe) *δέ τ' ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας ' βοῦν ἔδει Σ* 579 *σμερδαλέω δὲ λέοντε δύ' ἐν -ῃσι βόεσσι ' ταῦρον ἐρύγμηλον ἐχέτην B* 281 (Ath. gebietet in Heroldsgestalt Schweigen) *ὡς ἅμα θ' οἱ -οί τε καὶ ὕστατοι υἷες 'Αχαιῶν ' μῦθον ἀκούσειαν O* 656 *'Αργεῖοι δὲ νεῶν μὲν ἐχώρησαν ... ' τῶν -έων* (*-ων*, *προτέρων* vv.ll.; cf. Meister, Kunstspr. 185) *Π* 394 *Πάτροκλος δ' ἐπεὶ οὖν -ας ἐπέκερσε φάλαγγας* Pan.fr.13(i), 1 p.121 Dav. *-ην μὲν Χάριτές τ' ἔλαχον καὶ εὔφρονες Ὧραι ' μοῖραν* **1b** ohne ausgedrücktes Nomen, d.h. substantiviert **1bα** örtl., nur Dat. Mask. Pl. (*ἐν[ὶ]/μετὰ -οισι[ν]*) *Θ* 337 *Ἕκτωρ δ' ⌊ἐν -οισ⌋ι κίε σθένεϊ βλεμεαίνων* 536 (Hektor:) „*ἀλλ' ⌊ ⌋ιν, ὄΐω, ' κείσεται οὐτηθείς*" *Λ* 61 *Ἕκτωρ δ' ⌊ ⌋ι φέρ' ἀσπίδα* 296 *αὐτὸς* (Hektor) *δ' ⌊ ⌋ι μέγα φρονέων ἐβεβήκει* 675 (Nestor:) „*ἔβλητ' ⌊ ⌋ιν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι*" ≅ *M* 306 *Ξ* 363 *αὐτίκα δ' ⌊ ⌋ι μέγα προθορὼν ἐκέλευσεν* (Pos., nachdem Zeus entschlummert war) *T* 424 *καὶ ⌊ ⌋ ἰάχων ἔχε μώνυχας ἵππους I* 709 (Diom.:) „*αὐτὸς ⌊ἐνὶ -οισι⌋ μάχεσθαι*", vgl. L⁶ 151f.; L⁹ *M* 324 (Sarp. zu Glaukos:) „*οὔτε κεν αὐτὸς ⌊ ⌋ μαχοίμην*" *P* 506 „*ἤ κ' αὐτὸς ⌊ ⌋ν ἁλοίη*" *Σ* 194 „*αὐτὸς ... ⌊ ⌋ν ὁμιλεῖ*" Th. 713 *οἱ δ' ἄρ' ⌊ ⌋ μάχην δριμεῖαν ἔγειραν Δ* 341 (Ag. tadelt Menesth. u. Od.:) „*σφῶϊν μέν τ' ἐπέοικε ⌊μετὰ -οισι⌋ν ἐόντας ' ἑστάμεν*" ≅ *ζ* 60[ex.] *E* 536 *ἐπεὶ θοὸς ἔσκε ⌊ ⌋ μάχεσθαι* = *Y* 338[ex.] ≅ *E* 575[ex.], vgl. L⁶ 153f. *Λ* 64 *ὡς Ἕκτωρ ὁτὲ μέν τε ⌊ ⌋ φάνεσκεν, ' ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι κελεύων N* 270 (Mer. zu Idom.:) „*⌊ ⌋ μάχην ἀνὰ κυδιάνειραν ' ἵσταμαι*" *T* 151 „*ὥς κέ τις αὖτ' 'Αχιλῆα ⌊ ⌋ν ἴδηται*" **1bβ** Rang *O* 643 *καὶ νόον ⌊ἐν -οισι⌋ Μυκηναίων ἐτέτυκτο* (Peripetes) *θ* 180 (Od. weist d. Kränkg. des Euryalos zurück:) „*ἀλλ' ⌊ ⌋ν ὄΐω ' ἔμμεναι, ὄφρ' ἥβῃ τε πεποίθεα χερσί τ' ἐμῇσι*" *I* 12 *αὐτὸς* (Ag.) *δὲ ⌊μετὰ -οισι⌋ πονεῖτο* (Sinn nicht klar: Ag. befiehlt d. Herolden, die Achäer einzeln zur Versammlung zu rufen; bemüht er sich selbst, wie ähnl. *K* 68–70, um die Ranghöchsten? Vgl. Ameis-H.; Leaf z.St.; E.Valgiglio, Il libro IX dell' Iliade, Rom 1955, z.St.; in d. älteren Kommentaren [z.B. La Roche, Homers Ilias, Berlin 1870, z.St.] wird ⌊ ⌋ adv. aufgefaßt = 'vor allen', 'besonders') ‖ *Ψ* 265 *θῆκε* (Ach.) *γυναῖκα ἄγεσθαι ... ' ... ' τῷ -ῳ· ἀτὰρ αὖ τῷ δευτέρῳ ἵππον ἔθηκεν dem Ersten*, i.S.v. *Sieger* (da im Wagenrennen d. Aspekt 'Rang' zugleich örtl. u. zeitl. ist) 275 (Ach.:) „*ἦ τ' ἂν ἐγὼ ⌊τὰ -α⌋ λαβὼν κλισίηνδε φεροίμην*" (ich würde m. meinen Pferden die ersten Preise erringen) 538 (Ach.:) „*⌊ ⌋ φερέσθω Τυδέος υἱός*"

2 präd. **2a** zeitl.: *als erster, zuerst*, in d. Bed. nicht od. kaum vom adv. Gebrauch (s. B I 3) unterschieden; oft durch *ἔπειτα* od. ähnl. fortgeführt **2aα** Nom. **2aαaa** Sg. **2aαaaαα** Mask.: *H* 162 *ὦρτο* (Ag.) *⌊πολὺ -ος⌋ μὲν* ≅ *Ψ* 288 *Θ* 256 *ἀλλὰ ⌊ ⌋* (Diom.) *Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστήν α* 113 *τὴν* (Ath.-Mentes) *δὲ ⌊ ⌋ ἴδε Τηλέμαχος* ≅ *ρ* 328 ≅ 31[in.] *ι* 449. 450. 451 (Polyphem:) „*τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο* (Widder) *μήλων ' ὕστατος; ... ' ἀλλὰ ⌊ ⌋ νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης ' μακρὰ βιβάς, ⌊-ος δὲ⌋ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις, ' ⌊ ⌋ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι ' ἐσπέριος, νῦν αὖτε πανύστατος*" *E* 38 *⌊ ⌋ ... ' ... PN*[a] *ἔκβαλε* (Ag.) *δίφρου Π* 307 *⌊ ⌋ Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς ' ... 'Αρηϊλύκου βάλε μηρὸν Δ* 457. 459 (Beginn d. Schilderg. d. Einzelkampfes, vgl. L⁶ 83f.) *⌊-ος δ'⌋ 'Αντίλοχος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν ' ... ' τόν ῥ' ἔβαλε -ος κόρυθος φάλον* = *Z* 9 *I* 672 *ἔκ τ' ἐρέοντο* (den Od. nach dem Erfolg der Gesandtschaft) *· ' ⌊ ⌋ ἐξερέεινεν* (Ag.) ≅ *K* 543[in.] *P* 257 *ἄκουσεν* (Men.s Aufforderg. zum Kampf um Patr.s Leiche) *'Οϊλῆος ταχὺς Αἴας· ' ⌊ ⌋ ἀντίος ἦλθε θέων ... ' τὸν δὲ μετ' 'Ιδομενεὺς κτλ. Ψ* 450 (beim Wagenrennen) *⌊ ⌋ 'Ιδομενεὺς ... ἐφράσαθ' ἵππους Z* 5 *⌊Αἴας δὲ -ος⌋ ... ' Τρώων ῥῆξε φάλαγγα* (vgl. V. 9) *M* 378 *⌊ ⌋ Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα* ≅ *N* 170 *N* 809 *⌊ ⌋ προκαλέσσατο, μάκρα βιβάσθων N* 502 *⌊Αἰνείας δὲ -ος⌋ ἀκόντισεν 'Ιδομενῆος Y* 161 (Zweikampf Aen., Ach.) *⌊ ⌋ ἀπειλήσας ἐβεβήκει K* 532 *Νέστωρ ⌊δὲ -ος⌋ κτύπον ἄϊε* (das Hufgetrappel der Zurückkehrenden) *Ξ* 402 *Αἴαντος ⌊ ⌋ ἀκόντισε φαίδιμος Ἕκτωρ ' ἐγχεϊ* ≅ *Π* 284[in.] *Π* 593 *Γλαῦκος ⌊ ⌋ Λυκίων ἀγὸς ἀσπιστάων ' ἐτράπετ'* (d.h. 'machte d. Flucht der Tr. rückgängig') *Ψ* 862 (Bogenschießen) *κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες, ' Τεῦκρος ⌊ ⌋ κλήρῳ λάχεν φ* 144 (Bogenprobe:) *Λειώδης ⌊ ⌋ ἀνίστατο A* 386 (Ach. zu Thetis:) „*ἐγὼ -ος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι· ' 'Ατρεΐωνα δ' ἔπειτα χόλος λά-*

βεν" *Λ* 92 ⌞*ἐν δ' Ἀγαμέμνων* ' *-ος ὄρουσ'*⌟ *ἕλε δ' ἄνδρα Βιήνορα* ... ' ... *ἔπειτα δ' ἑταῖρον* 217 ⌞ ⌟ *ἔθελεν δὲ πολὺ προμάχεσθαι ἀπάντων* 219 ⌞*ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι,* ... ' *ὅς τις δὴ -ος*⌟ *Ἀγαμέμνονος ἀντίον ἦλθεν*, vgl. Minton, TAPhA 93, 1962, 209f. *Ξ* 509. 511 ⌞ ⌟ *βροτόεντ' ἀνδράγρι' Ἀχαιῶν* ' *ἤρατ'* ... ' *Αἴας ῥα -ος Τελαμῶνιος Ὕρτιον οὖτα* (Aufzählungsbeginn) *Λ* 738 (Nestor:) „*-ος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα*" *M* 438 *ὃς -ος* (Hektor) *ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν* = *Π* 558 med.ex. (Sarp.) *O* 454 *ἄναξ δ' ἐνόησε τάχιστα* (den herrenlosen Wagen) ' *Πουλυδάμας,* ⌞*καὶ -ος*⌟ *ἐναντίος ἤλυθεν ἵππων* *Φ* 392 (Götterkampf) *ἦρχε γὰρ Ἄρης* ' *ῥινοτόρος,* ⌞ ⌟ *Ἀθηναίῃ ἐπόρουσε* *Π* 812 *ὅς* (Euphorbos) *τοι -ος* (vor Hektor) *ἐφῆκε βέλος, Πατρόκλεες ἱππεῦ,* ' *οὐδὲ δάμασσ'* (Patr. wird von Euphorbos nur verwundet, dann erst von Hektor getötet) *P* 597 *-ος Πηνέλεως Βοιώτιος ἦρχε φόβοιο* *Σ* 92 (Ach. zu s. M.:) „(Ich will nicht leben,) *αἴ κε μὴ Ἕκτωρ* ' *-ος ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃ*" *wenn nicht als erster* i.S.v. *bevor* (vgl. E. Balensiefen, Die Zeitgestaltg. in Hom.s Il., Diss. Tübingen 1956, 121) *X* 25 (die Achäer rücken gegen d. Stadtmauer vor) *τὸν* (Ach.) *δ' ὁ γέρων Πρίαμος -ος ἴδεν ὀφθαλμοῖσι* 100 (Hektor zu sich selbst:) „*εἰ μέν κε πύλας καὶ τείχεα δύω,* ' *Πουλυδάμας μοι -ος ἐλεγχείην ἀναθήσει*" *γ* 36 (Ankunft Tel.s u. Mentors in Pylos) *-ος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν* ' *ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα* *θ* 216 (Od. zu d. Phäaken:) „*-ός κ' ἄνδρα βάλοιμι ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ* ' *ἀνδρῶν δυσμενέων*" *ι* 463 *-ος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ' ἑταίρους* *λ* 511 (Od. zu Ach. über Neopt.:) „*ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλάς,* ' *αἰεὶ -ος ἔβαζε καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων*" *π* 469 (Eum. zu Tel.:) „*κῆρυξ, ὃς δὴ -ος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν*" *ρ* 275 (Eum. bei Ankunft vor d. Palast zu Od.:) „*ἠὲ σὺ -ος ἔσελθε δόμους* ... ' ... *ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ*" *φ* 98 *ἦ τοι ὀϊστοῦ γε -ος* (Antin.) *γεύσασθαι ἔμελλεν* ' *ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος* 148 *ὅς* (Leiodes) *ῥα τότε -ος τόξον λάβε* 231 (Od. zu Eum. u. Philoitios:) „*ἐσέλθετε,* ... ' *-ος ἐγώ, μετὰ δ' ὕμμες*" *χ* 212 *μνηστῆρες δ' ἑτέρωθεν ὁμόκλεον ἐν μεγάροισι·* ' *-ος τήν γ' ἐνένιπε* ... *Ἀγέλαος* Th. 513 (Epimetheus) *-ος γάρ ῥα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα am Anfang*, s. Verdenius, Mn. IV 24, 1971, 1f. h. Ap. 313 (Hera:) „*ὡς ἔμ' ἀτιμάζειν ἄρχει νεφεληγερέτα Ζεὺς* ' *-ος, ἐπεί μ' ἄλοχον ποιήσατο*" Il. Pers. 1, 7 p. 63 Dav. *ὅς ῥα καὶ Αἴαντος -ος μάθε χωομένοιο* ' *ὄμματά τ' ἀστράπτοντα βαρυνόμενόν τε νόημα* **2aα aaββ** Fem.: *Δ* 128 (Ath. wehrt den Pfeilschuß des Pand. ab) *οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε, θεοὶ* ... *λελάθοντο* ' *ἀθάνατοι, -η δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη* *O* 17 (Zeus tadelt Hera:) „*οὐ μὰν οἶδ' εἰ αὖτε κακορραφίης ἀλεγεινῆς* ' *-η ἐπαύρηαι καί σε πληγῆσιν ἱμάσσω*" *ob du als erste d. Früchte deines Betruges ernten sollst* 88 (alle Götter stehen auf, um Hera zu begrüßen) *-η* (Themis) *γὰρ ἐναντίη ἦλθε θέουσα* *λ* 51 *-η δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου* Th. 397 *ἦλθε δ' ἄρα -η Στὺξ ἄφθιτος Οὔλυμπόνδε* Op. 785 *οὐδὲ μὲν ἡ -η ἕκτη* (d.h. der sechste Tag im Monatsanfang) *κούρῃ γε γενέσθαι* ' *ἄρμενος* h. Ven. 12 *-η* (Ath.) *τέκτονας ἄνδρας ἐπιχθονίους ἐδίδαξε* Phor. fr. 3, 3 p. 154 Dav. (*Καλλιθόη*) *ἣ στέμμασι καὶ θυσάνοισι* ' *-η κόσμησε*<*ν*> *περὶ κίονα μακρὸν ἀνάσσης* (Hera) **2aα bb** Dual u. Pl. (Mask. u. Fem.): *Δ* 343 (Ag. tadelt Menesth. u. Od.:) „*-ω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο,* ' *ὁππότε κτλ.*" *λ* 263 *οἳ -οι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο* Hes. fr. 205, 6. 7 *οἳ δή τοι -οι ζεῦξαν νέας ἀμφιελίσσας,* ' <*-οι δ' ἱστί' ἔθεν νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο*> Phor. fr. 2, 5 p. 154 Dav. (*Ἰδαῖοι Φρύγες*) *οἳ -οι τέχνην πολυμήτιος Ἡφαίστοιο* ' *εὗρον ἐν οὐρείῃσι νάπαις* *Ω* 710 *-αι τόν* (Hektors Leichnam) *γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ* ' *τιλλέσθην* h. Ven. 228 (Eos erlangt von Zeus ewiges Leben für Tithonos) *αὐτὰρ ἐπεὶ -αι πολιαὶ κατέχυντο ἔθειραι* ' *καλῆς ἐκ κεφαλῆς* **2aβ** Dat.: *E* 40 *-ῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν* (Ag.) 829 (Ath. zu Diom.:) „*ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ -ῳ ἔχε μώνυχας ἵππους*" ≅ 841 *Φ* 76 (Lykaon bittet Ach., ihn am Leben zu lassen:) „*πὰρ γὰρ σοὶ -ῳ πασάμην Δημήτερος ἀκτὴν*", vgl. Leaf z.St. *φ* 304 *οἵ δ' αὐτῷ -ῳ κακὸν εὕρετο οἰνοβαρείων* (Peirithoos), zum Thema des *π. εὑρετής* vgl. Davies, Prometheus 27, 2001, 199f. m. A. 28 u. 207f. ‖ *θ* 462 (Naus. zu Od.:) „*μνήσῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι -η ζωάγρι' ὀφέλλεις*" h. 29, 5 *-η πυμάτῃ τε* ' *Ἑστίῃ ἀρχόμενος σπένδει μελιηδέα οἶνον* **2aγ** Akk. **2aγ aa** Mask. Sg. (11× in Tötungsszenen, 4× in Geburtsgenel.): *Δ* 480 *-ον γάρ μιν ἰόντα* (Simoeisios) *βάλε* (Aias) *στῆθος παρὰ μαζόν* *E* 703 *ἔνθα τίνα -ον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξαν* (Hektor u. Ares); ≅ *Λ* 299 ≅ *Π* 692 = *Θ* 273 in. *Λ* 420 *ὁ δὲ* (Od.) *-ον μὲν ἀμύμονα Δηϊοπίτην* ' *οὔτασεν* ... ' *αὐτὰρ ἔπειτα Θόωνα καὶ Ἔννομον ἐξενάριξε* *M* 191 *Ἀντιφάτην μὲν -ον ἐπαΐξας δι' ὁμίλου* ' *πλῆξ'* (Leonteus im Schwertkampf) *αὐτοσχεδίην* ... ' *αὐτὰρ ἔπειτα Μένωνα κτλ.* *Π* 399 *ἔνθ' ἤτοι Πρόνοον -ον βάλε* (Patr.) *δουρὶ φαεινῷ* ' ... ' ... *ὁ δὲ Θέστορα Ἤνοπος υἱόν,* ' *δεύτερον ὁρμηθείς*, vgl. Strasburger, Kleine Kämpfer 60 *Y* 382 *-ον δ' ἕλεν* (Ach.) *Ἰφιτίωνα* *ω* 424 *Ἀντινόου, τὸν -ον ἐνήρατο δῖος Ὀδυσσεύς* Sc. 252 *ὃν δὲ -ον μεμάποιεν* (Keren) ' *κείμενον ἢ πίπτοντα νεούτατον κτλ.* ‖ *N* 450 (Idom.:) „*ὅς* (Zeus) *-ον Μίνωα τέκε Κρήτῃ ἐπίουρον·* ' *Μίνως δ' αὖ τέκεθ' υἱόν*" *Y* 215 (Aen. zu Ach.:) „*Δάρδανον αὖ* (*ἄρ* v.l.) *-ον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεύς* Th. 126 *Γαῖα δέ τοι -ον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑωυτῇ* ' *Οὐρανόν* 309 *Ὄρθον μὲν -ον κύνα γείνατο* (Echidna) *Γηρυονῆϊ* (*Γηρυονῆος* ci.) ·' *δεύτερον αὖτις ἔτικτεν* ... ' *Κέρβερον* ‖ *K* 18 *ἀρίστη φαίνετο βουλή,* ' *Νέστορ'* ⌞*ἔπι -ον*⌟ *Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν* *N* 91 *Τεῦκρον* ⌞ ⌟ *καὶ Λήϊτον ἦλθε* (Pos.) *κελεύων* *K* 137 *-ον ἔπειτ' Ὀδυσῆα* ... ' *ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε* (Nestor) *O* 546 *-ον δ' Ἰκεταονίδην ἐνένιπεν* (Hektor) *P* 553 (Ath.) *-ον δ' Ἀτρέος υἱὸν ἐποτρύνουσα προσηύδα* *β* 39 *-ον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προσέειπεν* (Tel. i.d. Volksversammlg.) *ν* 117 *-ον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν* (d. Phäaken; 120: *ἔκ δὲ κτήματ' ἄειραν*) *ρ* 516 (Eum. zu Pen.:) „*-ον γὰρ ἔμ' ἵκετο* (Od.) *νηὸς ἀποδράς*" Th. 497 *-ον δ' ἐξήμησε* (Kronos; *ἐξήμεσσε* ci.) *λίθον, πύματον καταπίνων* (*καταπιών* ci., cf. West ad l.) h. Ven. 162 (Anch. entkleidet Aphr.) *κόσμον μέν οἱ -ον* (adv.?) *ἀπὸ χροὸς εἷλε φαεινόν* **2aγ bb** Fem. u. Neutr. Sg.; Dual u. Pl.: *ζ* 176 (Od. zu Naus.:) „*σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας* ' *ἐς -ην ἱκόμην*", s. M. Giordano, La supplica, Neapel 1999, 87f. u. 209f. *η* 301 (Alkin. zu Od.:) „*σὺ δ' ἄρα -ην* (Naus.) *ἱκέτευσας*" *λ* 235 *ἔνθ' ἦ τοι -ην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν* Th. 482 *ἔνθά μιν ἶκτο φέρουσα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,* ' *-ην* (vgl. West z.St.) *ἐς Λύκτον* 886 *Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς -ην ἄλοχον θέτο Μῆτιν* 895 *-ην μὲν κούρην γλαυκώπιδα Τριτογένειαν,* ' ... ' *αὐτὰρ ἔπειτ' κτλ.* h. Ven. 22 *Ἱστίῃ, ἣν -ην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,* ' *αὖτις δ' ὁπλοτάτην κτλ.* ‖ *ι* 14 (Beginn d. Erz. des Od.) *τί -όν τοι ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;* 16 (Od.:) „*νῦν δ' ὄνομα -ον μυθήσομαι*" *ξ* 528 *-ον μὲν ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις* *τ* 104 (Pen.:) „*ξεῖνε, τὸ μέν σε -ον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή*" = *η* 237 Th. 44 *αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι* ' *θεῶν γένος αἰδοῖον -ον* (adv.?) *κλείουσιν ἀοιδῇ* ' *ἐξ ἀρχῆς* 115 *ταῦτά μοι ἔσπετε, Μοῦσαι* ... ' ... *ὅπ -ον γένετ' αὐτῶν*, vgl. Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 50f. ‖ *N* 46 *Αἴαντε -ω προσέφη* (Pos.) = *Π* 555 *δ* 452 *ἐν δ' ἡμέας -ους λέγε* (Proteus) *κήτεσιν* *σ* 192 (Ath. verschönert Pen.) *κάλλεϊ μέν οἱ -α προσώπατα καλὰ κάθηρεν* ' *ἀμβροσίῳ*

2b örtlich: *als vorderster, an vorderster Stelle, ganz vorn* **2bα** Nom.: *Θ* 83 *βάλεν ἰῷ* ' ... ' *ἄκρην κὰκ κορυφήν, ὅθι τε -αι τρίχες ἵππων* ' *κρανίῳ ἐμπεφύασι* *Ξ* 75 *νῆες ὅσαι*

-αι εἰρύαται ἄγχι θαλάσσης, ' ἕλκωμεν ≅ O654in. **2bβ** Gen.: φ422 πελέκεων δ' οὐκ ἤμβροτε (Od.) πάντων ' -ης στειλειῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἦλθε θύραζε ' ἰὸς χαλκοβαρής *den Stielrand*, s. Ameis-H. z.St.; Odyssey, Introd. zu φ, p.146; and. u. unwahrsch. Gallavotti, SMEA 15, 1972, 19f.: *den ersten Stiel*, d.h., vom Schützen aus gesehen, den letzten **2bγ** Dat.: Z40 (ἵππω) ἀγκύλον ἅρμα ' ἄξαντ' ἐν -ῳ ῥυμῷ αὐτὼ μὲν ἐβήτην ' πρὸς πόλιν = Π371in. *ganz vorn* P380 ἀλλ' ἔτ' ἔφαντο (Thrasym. u. Antil.) ' ζωὸν (Patr.) ἐνὶ -ῳ ὁμάδῳ Τρώεσσι μάχεσθαι ⌊*an vorderster Stelle*⌋ 471 „οἷον πρὸς Τρῶας μάχεαι -ῳ ἐν ὁμίλῳ ' μοῦνος" = Y173ex. ⌊ ⌋ O340 Μηκιστῆ δ' ἕλε Πουλυδάμας, ... ' -ῃ ἐν ὑσμίνῃ = Y395in. T50 κὰδ δὲ μετὰ -ῃ ἀγορῇ ἵζοντο (Diom. u. Od.) κιόντες Ω272 (ζυγόδεσμον) καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκαν ἐϋξέστῳ ἐπὶ ῥυμῷ ' πέζῃ ἔπι -ῃ Θ411 -ῃσιν δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο X66 (Priam. zu Hektor:) „αὐτὸν δ' ἂν πύματόν με κύνες ⌊-ῃσι θύρῃσι⌋ν ' ὠμησταὶ ἐρύουσιν" α255 „εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν ⌊ ⌋ ' σταίῃ" χ250 „οἱ δ' οἷοι λείπονται ἐπὶ ⌊ ⌋" **2bδ** Akk.: Y275 βάλεν (Ach.) Αἰνείαο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' εἴσην, ' ἄντυγ' ὕπο -ην, ᾗ λεπτότατος θέε χαλκός ο36 „αὐτὰρ ἐπὴν -ην ἀκτὴν Ἰθάκης ἀφίκηαι", vgl. A.Shewan, Hom. Essays, Oxford 1935, 35 M260 (στήλας) ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ ' -ας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων Ξ31 (νῆες) τὰς γὰρ -ας πεδίονδε ' εἴρυσαν

2c Rang: *als erster, höchster* h.Merc.468 (Hermes zu Ap.:) „-ος γὰρ, Διὸς υἱὲ, μετ' ἀθανάτοισι θαάσσεις" Θ289 (Ag. lobt Teukros:) „-ῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χερὶ θήσω" K462 (Od. weiht Ath. die Waffen:) „σὲ γὰρ -ην ἐν Ὀλύμπῳ ' πάντων ἀθανάτων ἐπιβωσόμεθ' (ἐπιδωσόμεθ' v.l.)" **2d** präd. zur Kopula: θ197 (τὸ σῆμα beim Diskoswerfen) „ἐπεὶ οὔ τι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ, ' ἀλλὰ πολὺ -ον" *das bei weitem vorderste*

3 adv. zuerst, am Anfang, in d. Formen -ον (3a), τὸ -ον (3b), -(α) u. -α (3c), τὰ -(α) u. -α (3d); die Formen ohne u. mit Artikel scheinen ohne Bed.suntersch. gebraucht zu sein, vgl. Leaf zu Δ424 **3a** -ον: A50 οὐρῆας ⌊μὲν -ον⌋ ἐπῴχετο (Ap.) καὶ κύνας ἀργούς, ' αὐτὰρ ἔπειτ' κτλ. Γ315 (Hektor u. Od.) χῶρον ⌊ ⌋ διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα κτλ. E883 (Ares zu Zeus:) „Κύπριδα ⌊ ⌋ (-α v.l.) σχεδὸν οὔτασε (Diom.) χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ, ' αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο" Ξ170 (Hera putzt sich) ἀμβροσίῃ ⌊ ⌋ ἀπὸ χροὸς ἱμερόεντος ' λύματα πάντα κάθηρεν μ39 (Kirke zu Od.:) „Σειρῆνας ⌊ ⌋ ἀφίξεαι" ≅ 158in. ω331 (Od. zu Laertes:) „οὐλὴν ⌊ ⌋ τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσι, ' τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σῦς" h.Ap.216 Πιερίην ⌊ ⌋ ἀπ' Οὐλύμποιο κατῆλθες 487 (Ap. zu d. Seeleuten:) „ἱστία ⌊ ⌋ κάθετον λύσαντε βοείας, ' νῆα δ' ἔπειτα κτλ." ≅ 503 h.Ven.270 (Aphr. zu Anch.:) „ἀζάνεται ⌊ ⌋ ἐπὶ χθονὶ δένδρεα καλά" Z179 (Glaukos:) „⌊-ον μέν⌋ ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε (Proitos dem Belleroph.) ' πεφνέμεν" Λ628 ἥ σφωϊν ⌊ ⌋ ἐπιπροΐηλε (Hekamede) τράπεζαν ' ... αὐτὰρ ἐπ' αὐτῆς ' χάλκειον κάνεον Y166 ὁ δὲ (Löwe) ⌊ ⌋ ἀτίζων (die Jäger) ' ἔρχεται Ψ237 (Ach.:) „⌊ ⌋ κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ' αἴθοπι οἴνῳ ' ... αὐτὰρ ἔπειτα ' ὀστέα Πατρόκλοιο ... λέγωμεν" ≅ 250 = Ω791 θ120 οἱ δ' ἦ τοι ⌊ ⌋ ἐπειρήσαντο πόδεσσι (d. Söhne des Alkin.) φ120 ⌊ ⌋ πελέκεας στῆσεν (Tel.) Hes.fr.283, 2 ⌊ ⌋ „ὅτ' ἂν δόμον εἰσαφίκηαι, ' ἔρδειν ἱερὰ καλὰ h.Ap.158 αἵ τ' ἐπεὶ ἂρ ⌊ ⌋ Ἀπόλλων' ὑμνήσωσιν Vit.p.13, 10. 11 ⌊ ⌋ κυσὶ δεῖπνον ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι ' δοῦναι ... ὁ γὰρ καὶ -ον ἀκούει ' ἀνδρὸς ἐπερχομένου A319 οὐδ' Ἀγαμέμνων ' λῆγ' ἔριδος τὴν -ον ἐπηπείλησ' Ἀχιλῆϊ B53 βουλὴν δὲ -ον μεγαθύμων ἷζε γερόντων Γ443 (Paris zu Hel.: „Noch nie überkam mich solche Lust,) οὐδ' ὅτε σε -ον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς ' ἔπλεον ἁρπάξας" E848 (Ares) Περίφαντα ... αὐτόθ' ἔασε ' κεῖσθαι, ὅθι -ον κτείνων ἐξαίνυτο θυμόν Z260 (Hekabe zu Hektor:) „ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι ' -ον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίῃσθα" 345 (Hel. zu Hektor:) „ἥματι τῷ ὅτε με -ον τέκε μήτηρ" J34 (Diom. zu Ag.:) „ἀλκὴν μέν μοι -ον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι ' φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα" 447 (Phoinix zu Ach.:) „οἷον ὅτε -ον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα" *als ich zum ersten Mal* Λ176 τῆς (Kuh) δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε (Löwe) ... ' -ον, ἔπειτα δέ θ' αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει = P64 N285 (Idom. zu Mer.:) „οὔτέ τι λίην ' ταρβεῖ (der Tapfere), ἐπειδὰν -ον ἐσίζηται λόχον ἀνδρῶν" *nachdem einmal*, vgl. Leaf z.St. Ξ284 Ἴδην δ' ἱκέσθην (Hera u. Hypnos) ... ' Λεκτόν, ὅθι -ον λιπέτην ἅλα O75 (Zeus:) „ὥς οἱ (Ach.) ὑπέστην -ον" 297 (Thoas:) „εἴ κεν -ον ἐρύξομεν ἀντιάσαντες ' δούρατ' ἀνασχόμενοι" *ob wir nicht zuerst* Π113 ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι ... ' ὅππως δὴ -ον πῦρ ἔμπεσε νηυσὶν Ἀχαιῶν 229 τό (Becher) ῥα τότ' ἐκ χηλοῖο λαβὼν ἐκάθηρε (Ach.) θεείῳ ' -ον, ἔπειτα δ' ἔνιψ' ὕδατος καλῇσι ῥοῇσι T136 (Ag.:) „οὐ δυνάμην λελαθέσθ' Ἄτης, ᾗ -ον ἀάσθην" 158 (Od.:) „ἐπεὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται ' φύλοπις, εὖτ' ἂν -ον ὁμιλήσωσι φάλαγγες ' ἀνδρῶν" Ψ683 (Diom. bereitet Euryalos f. d. Faustkampf vor) ζῶμα δέ οἱ -ον παρακάββαλεν, αὐτὰρ ἔπειτα ' δῶκεν ἱμάντας Ω27 (Hera, Pos. u. Ath. sind unversöhnl.) ἀλλ' ἔχον ὥς σφιν -ον ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρή 348 (Hermes) κούρῳ αἰσυμνητῆρι ἐοικὼς ' -ον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη = κ279, zur Anspielg. bei Plat. Prt. 309ab s. Labarbe, L'Homère de Platon 260ff. Ω557 (Priam. zu Ach.:) „σὺ δὲ ... ἔλθοις ' σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεί με -ον ἔασας (-(α) ἐλέησας v.l.), vgl. Ameis-H., Leaf u. Iliad z.St.; L10 β190 (Eurym.:) „αὐτῷ μέν οἱ (Tel.) -ον ἀνιηρέστερον ἔσται, ' πρῆξαι δ' ἔμπης οὔ τι δυνήσεται οἶος ἀπ' ἄλλων" γ320 (Nestor zu Tel.:) „ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ ' ἐλθέμεν, ὅν τινα -ον (*wenn ihn erst einmal*) ἀποσφήλωσιν ἄελλαι ' ἐς πέλαγος μέγα τοῖον" δ6 ἐν Τροίῃ γὰρ -ον ὑπέσχετο καὶ κατένευσε ' δωσέμεναι (Men. dem Neopt. se. T.) 411 (Men. erzählt:) „φώκας μέν τοι -ον ἀριθμήσει καὶ ἔπεισιν (Proteus) ' ' αὐτὰρ ἐπὴν κτλ." κ328 (Kirke:) „οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη, ' ὅς κε πίῃ καὶ -ον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων" *wessen Zähne das Gift erst einmal passiert hat* (vgl. Odyssey z.St.) 490 (Kirke zu Od.:) „ἀλλ' ἄλλην χρὴ -ον ὁδὸν τελέσαι καὶ ἱκέσθαι ' εἰς Ἀΐδαο δόμους" λ106 (Teir. zu Od.: „du wirst heimkehren,) ὁππότε κεν -ον πελάσῃς εὐεργέα νῆα ' Θρινακίῃ νήσῳ" *sobald* ν127 ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ ' -ον ἐπηπείλησε (Pos.) 133 (Pos. zu Zeus:) „νόστον δέ οἱ (Od.) οὔ ποτ' ἀπηύρων ' πάγχυ, ἐπεὶ σὺ -ον ὑπέσχεο καὶ κατένευσας" *seitdem* ξ141 (Eum.:) „οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι ' οἶκον, ὅθι -ον γενόμην καί μ' ἔτρεφον αὐτοί" *am Anfang* π149 (Tel. zu Eum.: „Da kann man nichts machen;) εἰ γάρ πως εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσι, ' -όν κεν τοῦ (-ά κεν αὐτοῦ ci. I.J.Hartman, Epistola critica, Leiden 1896, 70f.) πατρὸς ἑλοίμεθα νόστιμον ἦμαρ" (präd. zu ἦμαρ?) 173 (Ἀθήνη) φᾶρος μέν οἱ (Od.) -ον εὔπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα ' θῆκ' ἀμφὶ στήθεσφι ≅ τ138in. τ338 (Od.:) „ὅτε -ον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα ' νοσφισάμην" 355 (Pen.:) „ὅτε μιν (Od.) -ον τέκε μήτηρ" χ252 (Agelaos feuert die Freier zum Kampf an:) „ἀλλ' ἄγεθ' οἱ ἓξ -ον ἀκοντίσατ'" ψ310 ἤρξατο δ', ὡς -ον Κίκονας δάμασ', αὐτὰρ ἔπειτα ' ἦλθεν Λωτοφάγων ἀνδρῶν κτλ. ω240 -ον κερτομίοις ἐπέεσσιν πειρηθῆναι (ἔπεσιν διαπειρηθῆναι v.l.; den V. Laertes) Th.34 σφᾶς δ' αὐτὰς -όν τε καὶ ὕστατον αἰὲν ἀείδειν ≅ h.21, 4 192 -ον δὲ Κυθήροισι ζαθέοισιν ' ἔπλητ' (Aphr.), ἔνθεν ἔπειτα περίρρυτον ἵκετο Κύπρον Op.567 δή ῥα τότ' ἀστὴρ ' Ἀρκτοῦρος ... ' -ον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκρο-

κνέφαιος 770 -ον ἔνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ h. Cer. 314 Ἴριν δὲ -ον χρυσόπτερον ὦρσε (Zeus) καλέσσαι ' Δήμητρ' ἠΰκομον h. Ap. 25 ἦ ὥς σε (Ap.) -ον Λητὼ τέκε χάρμα βροτοῖσι, ' ... ' Δήλῳ ἐν ἀμφιρύτῃ; am Anfang, vgl. Drerup, Mn. III 5, 1937, 115 A.2; A. M. Miller, From Delos to Delphi, Leiden 1986 (Mn., Suppl. 93), 71 80 (Insel Delos zu Leto:) „εἴ μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι, ' ἐνθάδε μιν -ον τεύξειν περικαλλέα νηὸν ' ... αὐτὰρ ἔπειτα κτλ." 409 -ον δὲ παρημείβοντο (die Seeleute) Μάλειαν h. Ven. 256 (Aphr. zu Anch.:) „τὸν (Aen.) μὲν, ἐπὴν δὴ -ον ἴδῃ φάος ἠελίοιο, ' νύμφαι μιν θρέψουσιν" = 274in. = 278in.

3b τὸ -ον: Δ 267 (Idom. zu Ag.:) „⌞ὡς τὸ -ον⌟ ὑπέστην καὶ κατένευσα" Th. 188 μήδεα δ'⌟ ἀποτμήξας ἀδάμαντι ' κάββαλ' κτλ., vgl. West z.St. 425 ἀλλ' ἔχει (Hek.), ⌟ ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμός wie zuerst am Anfang, vgl. Ω 27 in 3a h. Ap. 214 ἦ ⌟ χρηστήριον ἀνθρώποισι ' ζητεύων κατὰ γαῖαν ἔβης, ἑκατηβόλ' Ἄπολλον; wie er am Anfang, vgl. A. M. Miller, From Delos to Delphi, Leiden 1986 (Mn., Suppl. 93), 71 m. A.182 Ψ 324 (Nestor zu Antil.:) „οὐδέ ἑ λήθει ' ὅππως τὸ -ον τανύσῃ (die Pferde) βοέοισιν ἱμᾶσιν am Anfang, vgl. Ameis-H. u. Leaf z.St. Op. 679 ἦμος ⌞δὴ τὸ -ον⌟ ὅσσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη ' ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανήῃ δ 13 Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκέτ' ἔφαινον, ' ἐπεὶ ⌟ ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινήν, ' Ἑρμιόνην ξ 467 (Od. zu Eum.:) „(ἔπος) ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ⌞τὸ -ον⌟ ἀνέκραγον, οὐκ ἐπικεύσω" da ich die Geschichte einmal angefangen habe herauszuposaunen δ 159 (Peisistr. zu Men.:) „νεμεσσᾶται (Tel.) δ' ἐνὶ θυμῷ ' ὧδ' ἐλθὼν ⌟ ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν ' ἄντα σέθεν" 509 τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ, ' τῷ ῥ' Αἴας ⌟ ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη ψ 214 (Pen. zu Od.:) „μὴ νῦν μοι τόδε χώεο μηδὲ νεμέσσα, ' οὕνεκά σ' οὐ ⌟ ἐπεὶ ἴδον, ὧδ' ἀγάπησα" Op. 291 μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν (ἀρετήν) ' καὶ τρηχὺς ⌟ 487 ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι ' ⌟ 659 ἔνθα με (Hes.) ⌟ λιγυρῆς ἐπέβησαν (die Musen) ἀοιδῆς Sc. 127 ὁππότ' ἔμελλε (Her.) ' ⌟ στονόεντας ἐφορμήσεσθαι ἀέθλους h. Ap. 71 (Insel Delos zu Leto:) „ὁπότ' ἂν ⌟ ἴδῃ (Ap.) φάος ἠελίοιο" 493 (Ap. zu d. Seeleuten:) „ὡς μὲν ἐγὼ ⌟ ... ' εἰδόμενος δελφῖνι θοῆς ἐπὶ νηὸς ὄρουσα" wie ich am Anfang h. Merc. 487 (Hermes zu Ap.:) „ὃς δέ κεν αὐτὴν (Gitarre) ' νῆϊς ἐὼν ⌟ ἐπιζαφελῶς ἐρεείνῃ, ' μὰψ αὔτως κεν ἔπειτα μετήορά τε θρυλλίζοι (θρυαλίζοι codd.)" h. Ven. 179 (Aphr. zu Anch.:) „οἴην δή με ⌟ ἐν ὀφθαλμοῖσι νόησας;", zur Textkritik s. L' 40

3c -(α) u. -α: Β 572 καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος -(α) ἐμβασίλευσεν Δ 301 ἱππεῦσιν μὲν -(α) ἐπετέλλετο (Nestor) Λ 244 -θ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη ' αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς Π 811 (Euphorbos) -(α) ἐλθὼν σὺν ὄχεσφι διδασκόμενος πολέμοιο δ 119 (Men. fragt sich,) ἤέ μιν αὐτὸν (Tel.) πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι, ' ἦ -(α) ἐξερέοιτο ἕκαστά τε πειρήσαιτο = ω 238 κ 154 ὧδε ... δοάσσατο κέρδιον εἶναι, ' -(α) ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα ... ' δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι ρ 573 (Od. zu Eum.:) „οἶσθα καὶ αὐτός, ἐπεί σε -θ' ἱκέτευσα" da ich dich zuerst Op. 784 κούρῃ δ' οὐ σύμφορός ἐστιν (d. sechste Tag in der Mitte d. Monats) ' οὔτε γενέσθαι -(α) (gar nicht erst) οὔτ' ἄρ γάμου ἀντιβολῆσαι ‖ Α 235 (Ach. zu Ag.:) „(σκῆπτρον) ⌞ἐπεὶ δὴ -α⌟ τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν" Ρ 427 (ἵπποι δ' Αἰακίδαο) κλαῖον, ⌟ πυθέσθην ἡνιόχοιο ' ἐν κονίῃσι πεσόντος da sie zum ersten Mal Τ 9 (Thetis bringt Ach. d. neue Rüstg.:) „τέκνον ἐμὸν, τοῦτον (Patr.) μὲν ἐάσομεν ... ' κεῖσθαι, ⌟ θεῶν ἰότητι δαμάσθη" γ 183 (Nestor:) „οὐδέ ποτ' ἔσβη ' οὖρος, ⌟ (vgl. Ameis-H. z.St.) θεὸς προέηκεν ἀῆναι" δ 414 τὸν (Proteus) μὲν ἐπὴν δὴ -α κατευνηθέντα ἴδησθε, ' καὶ τότ' ἔπειθ' ὕμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε Α 459 αὐέρυσαν ⌞μὲν -α⌟ καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν = Β 422 Γ 330 ('Αλέξανδρος) κνημῖδας ⌟ περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε ' ... ' δεύτερον αὖ θώρηκα = Λ 17 = Π 131 = Τ 369 Δ 297 ἱππῆας ⌟ (-ιστα v.l.) σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι, ' πεζοὺς δ' ἐξόπιθε στῆσεν (Nestor) Ε 458 Κύπριδα ⌟ σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ, ' αὐτὰρ ἔπειτ' κτλ. Θ 274 (ἔνθα τίνα -ον Τρώων ἕλε) 'Ορσίλοχον ⌟ καὶ Ὄρμενον ἠδ' κτλ. Κ 29 παρδαλέῃ ⌟ μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε (Men.) ' ποικίλῃ, αὐτὰρ κτλ. Λ 301 (ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξεναρίξεν;) 'Ασαῖον ⌟ κτλ. ~ Π 694 Ψ 262 ἱππεῦσιν ⌟ ποδώκεσιν ἀγλά' ἄεθλα ' θῆκε (Ach.) η 53 (Ath. zu Od.:) „δέσποιναν ⌟ κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν" 56 „Ναυσίθοον ⌟ Ποσειδάων ἐνοσίχθων ' γείνατο καὶ Περίβοια" λ 158 μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα, ' Ὠκεανὸς ⌟ Hes. fr. 316, 1 ὥπτησαν ⌟ περιφραδέως δ' ἐρύσαντο h. Merc. 429 Μνημοσύνην ⌟ θεῶν ἐγέραιρεν ἀοιδῇ (Hermes) Π 495 (der sterbende Sarp. zu Glaukos:) „⌞-α μὲν⌟ ὄτρυνον Λυκίων ἡγήτορας ἄνδρας ' ... ' αὐτὰρ ἔπειτα κτλ." ≅ 532 Φ 343 ⌟ ἐν πεδίῳ πῦρ δαίετο (Heph.), καῖε δὲ νεκροὺς ' πολλούς α 284 (Ath. zu Tel.:) „⌟ ἐς Πύλον ἐλθὲ καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον, ' κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε" λ 640 τὴν (νῆα) δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο, ' ⌟ εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος χ 448 ⌟ οὖν νέκυας φόρεον κατατεθνηῶτας (452: αὐτὰρ ἔπειτα κτλ.) ψ 131 (Od.:) „⌟ ἂρ λούσασθε καὶ ἀμφιέσασθε χιτῶνας" ≅ 142 Theb. fr. 2, 2 p. 22 Dav. Πολυνείκης ' ⌟ Οἰδιπόδῃ καλὴν παρέθηκε τράπεζαν ' ... αὐτὰρ ἔπειτα κτλ. Κ 344 ἀλλ' ἐῶμέν ⌞μιν -α⌟ παρεξελθεῖν πεδίοιο ' τυτθόν· ἔπειτα δέ κτλ. δ 500 (Proteus:) „Γυρῆσίν ⌟ Ποσειδάων ἐπέλασσε ' πέτρῃσιν μεγάλῃσι" ψ 224 (Pen. zu Od.:) „ἐξ ἧς (aus der Verblendg. Hel.s) ⌞-α καὶ⌟ ἡμέας ὕνετο πένθος", s. Ameis-H. u. Odyssey z.St.: am Anfang h. 9, 8 αὐτὰρ ἐγώ σε (Artemis) ⌟ ἐκ σέθεν ἄρχομ' ἀείδειν Α 276 (Nestor:) „μήτε σὺ τόνδ' ... ἀποαίρεο κούρην, ' ἀλλ' ἔα, ὥς οἱ -α δόσαν γέρας υἷες 'Αχαιῶν" Β 73 (Ag.:) „-α δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι" Δ 424 (κῦμα) πόντῳ μέν τε -α κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα κτλ. = 442in. Ι 32 (Diom.:) „'Ατρεΐδη, σοὶ -α μαχήσομαι ἀφραδέοντι, ' ἢ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἀγορῇ", vgl. Ameis-H. u. Leaf z.St; dagg. Reeve, CQ 22, 1972, 2 A.4 Τ 258 (Ag.:) „ἴστω νῦν Ζεὺς -α, θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος" = τ 303 = υ 230 = ξ 158in. = ρ 155 Υ 89 (Aen.:) „οὐ μὲν γὰρ νῦν -α ποδώκεος ἄντ' 'Αχιλῆος ' στήσομαι, ἀλλ' ἤδη με καὶ ἄλλοτε δουρὶ φόβησεν ' ἐξ Ἴδης" Ψ 462 (Idom.:) „ἤτοι γὰρ τὰς (Pferde) -α ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας, ' νῦν δ' οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν" κ 519 -α μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ, ' τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι = λ 27 λ 221 ἀλλὰ τὰ μέν τε (σάρκας τε καὶ ὀστέα) πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο ' δαμνᾷ, ἐπεί κε -α λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός μ 230 ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην -α φανεῖσθαι ' Σκύλλην πετραίην ν 228 (Od. bei Ankunft auf Ith.:) „ὦ φίλ', ἐπεί σε -α κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ" da ich dich zuerst treffe ο 420 (Eum.:) „πλυνούσῃ τις -α μίγη κοίλῃ παρὰ νηῒ ' εὐνῇ καὶ φιλότητι" π 402 (Amphin.:) „ἀλλὰ -α θεῶν εἰρώμεθα βουλάς" ρ 595 (Eum. zu Tel.:) „αὐτὸν μὲν σε -α („zunächst, vor allem", Ameis-H. z.St.) σάω" Th. 156 καὶ τῶν μὲν ὅπως τις -α γένοιτο, ' πάντας ἀποκρύπτασκε 617 'Οβριάρεῳ δ' ὡς -α πατὴρ ὠδύσσατο θυμῷ ' ... δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ (am Anfang, vgl. West, z.St.) 741 χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν ' οὐδας ἵκοιτ', εἰ -α πυλέων ἔντοσθε γένοιτο (wenn ⌞erst einmal, vgl. West, z.St.⌟) 765 (Thanatos) ἔχει δ' ὃν -α λάβῃσιν ' ἀνθρώπων (wen er ⌟ ⌟) Op. 598 δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν ' δινέμεν, εὖτ' ἂν -α (sobald) φανῇ σθένος Ὠρίωνος

3d τὰ -(α) u. τὰ -α: α 257 (Ath. zu Tel.:) „τοῖος ἐὼν οἷόν μιν ἐγὼ τὰ -(α) ἐνόησα ' οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ" θ 268 ὡς

τὰ -(α) ἐμίγησαν (Ares u. Aphr.) ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι wie sie zum ersten Mal Op. 467 ἀρχόμενος τὰ -(α) ἀρότου, ὅτ' ἂν κτλ. Hes. fr. 43a, 43 οὐ γ]ὰρ δὴ μεταμειπ[τόν, ἐπὴν τὰ] -(α) [ἀποδώῃ A 6 ἐξ οὗ δὴ τὰ -α διαστήτην ἐρίσαντε, vgl. L[e] 21 || Th. 108 εἴπατε δ' ⟨ὡς τὰ -α⟩ θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο, zur Verstechnik s. L[3] 113 ἠδὲ καὶ ⟨ ⟩ πολύπτυχον ἔσχον Ὄλυμπον h. Cer. 86 (Αἰδωνεὺς) ἀμφὶ δὲ τιμὴν ' ἔλλαχεν ⟨ ⟩ (am Anfang) διάτριχα δασμὸς ἐτύχθη h. Merc. 428 (Hermes) κραίνων ἀθανάτους τε θεοὺς καὶ ... ' ⟨ ⟩ γένοντο h. Ven. 185 (Anch. beim Anblick Aphr.s:) „αὐτίκα σ' ⟨ ⟩ θεά, ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ' ἔγνων ὡς θεὸς ἦσθα" Z 489 (Hektor zu Androm.:) „μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, ' ... ἐπὴν ⟨τὰ -α⟩ γένηται" ≅ ϑ 553 wenn er erst einmal, sobald er M 420 οὔτέ ποτ' αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο ' τείχεος ἅψ ὤσασθαι, ἐπεὶ ⟨ ⟩ πέλασθεν N 679 ἀλλ' ἔχεν (Hektor) ᾗ ⟨ ⟩ πύλας καὶ τεῖχος ἐσᾶλτο P 612 πεζὸς γὰρ ⟨ ⟩ λιπὼν νέας ἀμφιελίσσας ' ἦλυθε Ψ 523 (Pferderennen) ἀτὰρ ⟨ ⟩ καὶ ἐς δίσκουρα λέλειπτο (Men.), ' ἀλλά μιν αἶψα κίχανεν Th. 202 τῇ (Aphr.) δ' Ἔρος ὠμάρτησε καὶ Ἵμερος ἕσπετο καλὸς ' γεινομένῃ ⟨ ⟩ θεῶν τ' ἐς φῦλον ἰούσῃ Op. 387 αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ ' φαίνονται (die Pleiaden) ⟨ ⟩

II -ιστος allererster, s. L[2] 1 attr.: Op. 811 -ίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν h. Cer. 157 (Kallidike zu Dem.:) „(ἄλοχοι) τάων οὐκ ἄν τίς σε κατὰ -ιστον (fem.; vgl. A.-H.-S. z.St.; West zu Th. 408 [s.v. ἀγανώτατον]; Richardson z.St.) ὀπωπὴν ' εἶδος ἀτιμήσασα δόμων ἀπονοσφίσσειεν, ' ἀλλά σε δέξονται" 2 präd.: als allererster, z.T. örtliche (bei weitem vorderster) od. rangbezogene Auffassg. (allerhöchster, nur B 228) mögl. Ξ 442 (nach d. Rückzug Hektors) ἔνθα ⟨πολὺ -ιστο⟩ς Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας ' Σάτνιον οὔτασε δουρί ξ 220 (Lügengeschichte; Od. zu Eum.:) „ἀλλὰ ⟨ ⟩ς ἐπάλμενος ἔγχει ἔλεσκον" B 702 τὸν (Protes.) δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ ' νηὸς ἀποθρῴσκοντα ⟨ ⟩ν Ἀχαιῶν τ 447 (Eberjagd) ὁ δ' ἄρα -ιστος Ὀδυσσεὺς ' ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ B 228 (Thers. zu Ag.:) „(γυναῖκες) ἅς τοι Ἀχαιοὶ ' ⟨-ίστῳ⟩ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν" Π 656 Ἕκτορι δὲ ⟨ ⟩ ἀνάλκιδα θυμὸν ἐνῆκεν (Zeus) 3 adv.: zuallerst, in d. Formen -ιστον (3a), -ιστ' u. -ιστα (3b), τὰ -ιστ' u. τὰ -ιστα (3c) 3a -ιστον: Ξ 295 οἷον ὅτε ⟨-ιστον⟩ (-όν περ v.l.) ἐμισγέσθην φιλότητι = κ 462[in.] υ 60 (Pen.) αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσατο ὃν κατὰ θυμόν, ' Ἀρτέμιδι ⟨ ⟩ ἐπεύξατο χ 491 (Od. nach d. Freiermord zu Eurykl.:) „πῦρ νῦν μοι ⟨ ⟩ ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω" (od. präd. zu πῦρ?) h. Cer. 457 ἔνθ' (dorthin) ἐπέβη (d. Götterbotin Rhea) ⟨ ⟩ ἀπ' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο h. Merc. 35 (Hermes beim Fund einer Schildkröte) „σὺ δέ με ⟨ ⟩ ὀνήσεις" (od. präd. zu με?) 3b -ιστ' u. -ιστα: ι 224 ἔνθ' ἐμὲ μὲν -ισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσι ' ... ἱέναι πάλιν, αὐτὰρ ἔπειτα κτλ. Op. 458 εὖτ' ἂν δὴ -ιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανήῃ || B 405 κίκλησκεν (Ag.) δὲ γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν, ' Νέστορα ⟨μὲν -ιστα καὶ⟩ Ἰδομενῆα ἄνακτα, ' αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴαντε δύω κτλ. γ 57 (Gebet an Pos.) Νέστορι ⟨ ⟩ υἱάσι κῦδος ὄπαζε, ' αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου I 168 (Nestor:) „Φοῖνιξ ⟨μὲν -ιστα⟩ Διὶ φίλος ἡγησάσθω, ' αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴας τε μέγας κτλ.", vgl. Focke, h. 82, 1954, 259; Pötscher, GB 19, 1993, 7 ff. Th. 116 ἤτοι ⟨ ⟩ Χάος γένετ'· αὐτὰρ ἔπειτα κτλ. Op. 109 χρύσεον ⟨ ⟩ γένος μερόπων ἀνθρώπων ' ἀθάνατοι ποίησαν 405 οἶκον ⟨ ⟩ γυναῖκά τε βοῦν τ' ἀροτῆρα (ποιήσασθαι) h. 7, 35 οἶνος ⟨ ⟩ θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν ' ἡδύποτος κελάρυζ' εὐώδης γ 419 (Nestor:) „ὄφρ' ἦ ⟨τοι -ιστα⟩ θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην" δ 456 ἀλλ' ἦ ⟨ ⟩ λέων γένετ' (Proteus) ἠϋγένειος, ' αὐτὰρ ἔπειτα δράκων κτλ. h. Merc. 25 Ἑρμῆς ⟨ ⟩ χέλυν τεκτήνατ' ἀοιδόν = 111[in.] Σ 478 (Heph.) ποίει ⟨δὲ -ιστα⟩ σάκος μέγα ... ' ... ' ... ἐκ δ' ἀργύρεον τελαμῶνα ν 404 (Ath. zu Od.:) „αὐτὸς ⟨ ⟩ συβώτην εἰσαφικέσθαι" = ο 38 = χ 113[in.] A 105 (Ag.) Κάλχαντα ⟨-ιστα⟩ κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε Th. 24 τόνδε δέ με ⟨ ⟩ θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον, Interpr. Hofmann, Gymn. 78, 1971, 94 f. 3c τὰ -ιστ' u. τὰ -ιστα λ 168 (Od. zu se. M.:) „ἐξ οὗ ⟨τὰ -ισθ'⟩ ἐπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ ' Ἴλιον εἰς εὔπωλον" h. Ap. 237 (Kultritus von Onchestos) ὡς γὰρ ⟨ ⟩ ὁσίη γένεθ' || 407 ἀλλ' ὡς τὰ -ιστα (-α v.l.; οἱ τὰ -α ed. pr.) κατεστήσαντο βοεῦσιν ' ὡς ἔπλεον

D Hes. fr. 1, 16 σπερμαίνων τὰ -α γένος κυδρῶν βασιλήων, s. Renehan, CPh 81, 1986, 221 f. fr. 357, 1 ἐν Δήλῳ τότε -ον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ ' μέλπομεν, vgl. B. Graziosi, Inventing Homer, Cambridge 2002, 33 f. fr. 372, 1 †ἄμφακες μὲν -ον στόμα καὶ κριται αντα καὶ θιοην† fr. 372, 13 ὀρκύνοιο τρίγωνα (Thunfischherzen), τά τ' <ἐν> στάμνοισι τεθέντα ' ἀμφαλλὰξ δείπνοισιν ἐνὶ -οισιν ὀπηδεῖ Eumel. fr. 12, 4 p. 101 Dav. Adesp. fr. 7, 2 p. 161 Dav. (= fr. adesp. 1168 Suppl. Hell.) Τελαμὼν ἀκόρητος ἀϋτῆς ' ἡμετέροις ἑτάροισι φόως -ιστος ἔθηκε Heges. fr. 1, 3 p. 144 Ber. (= fr. 3 p. 166 Dav.) ὃς -ος μετ' Ἀλωέος ἔκτισε παίδων ' Ἄσκρην Margites fr. 9, 13 πρ]ῶτον (M. L. West, Iambi et Elegi Graeci, Bd. 2, 2. Aufl., Oxford 1992, 77) Y 3a v.l. M 40, Ψ 805 (s. Eust. 1331, 6), Ω 400, ν 434, ω 28, h. Merc. 78 (s. Breuning 82) ci. Op. 90

G Gliederung 1 -ος od. -ιστος in enger Vbd. m. Nebensatzkonjunktionen 1a sobald 1b seitdem, wenn erst einmal 1c nachdem (wenn) erst einmal, da einmal 1d bevor 2 durch πολύ verstärkt 3 weitergeführt durch (αὐτὰρ) ἔπειτα 4 in Vbd. m. ἀρχή od. ἄρχειν 1 -ος od. -ιστος in enger Vbd. m. Nebensatzkonjunktionen: 1a sobald: τ 338 ὅτε -ον 355 ὅτε μιν -ον h. Ven. 185 αὐτίκα σ' ὡς τὰ -α M 420 ἐπεὶ τὰ -α λ 221 ἐπεί κε -α h. Ap. 158 ἐπεὶ ἄρ -ον h. Ven. 228 ἐπεὶ -αι Z 489 ἐπὴν τὰ -α = ϑ 553[ex.] δ 414 ⟨ἐπὴν δὴ⟩ -α h. Ven. 256 ⟨ ⟩ -ον = 274[in.] = 278[in.] Hes. fr. 43a, 43 ἐπὴν τὰ -(α) N 285 ἐπειδὰν -ον T 158 ⟨εὖτ' ἄν⟩ -ον Op. 458 ⟨ ⟩ δὴ -ιστ' 598 ⟨ ⟩ -α λ 106 ὁππότε δὴ -ον Th. 156 ὅπως τις -α Op. 679 ἦμος δὴ τὸ -ον h. Ap. 71 ὁπότ' ἂν τὸ -ον 1b seitdem, wenn erst einmal: A 6 ⟨ἐξ οὗ⟩ δὴ τὰ -α, s.o. B 3d λ 168 ⟨ ⟩ τὰ -ισθ' A 235 ⟨ἐπεὶ δὴ⟩ -α, vgl. Leaf z.St. δ 13 ⟨ ⟩ τὸ -ον ν 133 ἐπεὶ σὺ -ον 1c nachdem (wenn) erst einmal, da einmal: T 9 ⟨ ⟩ -α ≅ γ 183[in.] Ω 557 ἐπεί με -ον (vgl. L[10]) ξ 467 ἐπεὶ οὖν τὸ -ον Th. 188 ὡς τὸ -ον, ⟨(vgl. West z.St.)⟩ 741 εἰ -α, ⟨ ⟩ 1d bevor: Σ 92 αἴ κε μὴ ... ' -ος 1e in Vbd. m. Relativpronomen: γ 320 ὅν τινα -ον wenn ihn erst einmal κ 328 ὅς κε ... -ον, vgl. Odyssey z.St. Th. 765 ὅν -α wen er erst einmal, vgl. West z.St. 2 durch πολύ verstärkt: B 702, H 162 ≅ Ψ 288, Θ 256, Ξ 442, α 113, ϑ 197, ι 449, ξ 220, ρ 31. 328 3 weitergeführt durch (αὐτὰρ) ἔπειτα: A 50. 386, B 405, Γ 315, Δ 424 = 442[ex.], E 458. 883, Z 260, I 16, 8K 344, Λ 176 = P 64, Λ 244. 420, M 191, Π 229. 495 ≅ 532, Ψ 237 = Ω 791, Ψ 683, γ 57, δ 414. 456, ι 224, κ 519 = λ 27, λ 640, χ 448, ψ 310, Th. 116. 192. 895, h. Ap. 80. 487 ≅ 503, h. Merc. 487, Theb. fr. 2, 2 p. 22 Dav. 4 in Vbd. m. ἀρχή od. ἄρχειν: Th. 44. 115. 425. 513 (am Anfang, s. Verdenius, Mn. IV 24, 1971, 1 f.), Op. 467, h. Ap. 313, h. 9, 8

G. Markwald

πρωτοτόκος [1[i]] E verbales Rektionskompos. (s. Risch 198) m. adv. VG Σχ sch. D P 5: πρώτως τετοκυῖα. τῷ οὖν τόνῳ παροξυτόνως, ἵν' ᾖ ἐνεργητικόν. προπαροξυτόνως δὲ δηλοῖ ἡ λέξις τὴν πρώτως τεχθεῖσαν

B zum ersten Mal gebärend, zur Betonung s. Σχ u. Laum, Akzentuationssystem 342; vgl. auch Michaelis, in: Festschr. Debrunner 313 f. im Gl.: P 5 ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ (d. toten Patr.) βαῖν' (Men.) ὥς τις περὶ πόρτακι μήτηρ ' -ος κινυρὴ

οὐ πρὶν εἰδυῖα τόκοιο, sachl. vgl. Edwards, Iliad z.St.
G. Markwald

Πρωτώ [1[1], 1[H]] **L** s.o., s.v. *Πρωτεύς* **B** T. des Nereus u. der Okeanide Doris *Σ* 43 *Δωτώ τε -ώ τε Φέρουσά τε Δυναμένη τε* = Th. 248); Name z.T. (als Kurzform, z.B. zu *Πρωτομέδεια*) zu *πρῶτος* gestellt (Lesky, Thalatta 107; v. Kamptz 126; West z.St.; and. Heubeck, Kadmos 4, 1965, 143), u. *Π.* meist als d. „weibl. Gegenstück" zu *Πρωτεύς* (s.d.) angesehen (L[2] 8f.; L[6] 129; nach L[4] chthon. Gotth., wie auch *Πρωτεύς*); zu den Nereidenkat.n s. Wachter, NAC 19, 1990, 34–46 (vgl. auch ders., WJA N.F. 16, 1990, 19–31)

D Th. 243 *Π.* (*Πρωθώ* v.l.) da Doppelnennung im Kat. unwahrsch., wurden V. 248 Änderungen in *Πλωτώ* od. *Ῥωτώ* vorgeschlagen; s. Gebhard, RE XXIII,1 (1957) Sp. 979; West z.St.
G. Markwald

πρώων s. *πρών*

πταρεῖν [2°, 1[h]] **E** Schallwort, zum Verh. von *πτάρνυμαι* u. lat. *sternuo* s. Strunk, MSS 46, 1985, 221 ff.

B Aor. *(in) niesen (ausbrechen)*, 2× Kompos. *ἐπ- zu/im Anschluß an etw. niesen*, im Volksglauben als Bestätigung, Erfüllung verheißendes Omen; Material bei Pease, CPh 6, 1911, 429 ff., Roscher III 2, 3259, Handwörterbuch des dt. Aberglaubens VI, Berlin-Leipzig 1934/35 s.v. 'niesen' (bes. 1076 ff., Abschn. 4. 5) *ρ* 541. 545 (Pen. zu Eum.: *„εἰ δ' Ὀδ. ἔλθοι) αἶψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτείσεται ἀνδρῶν."* ' *ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ μέγ' ἔ-ρεν, ἀμφὶ δὲ δῶμα* ' *σμερδαλέον κονάβησε* (s.d.) ' *γέλασσε δὲ Πηνελόπεια* ' ([2 Vv.] u. sagte zu Eum.: *„τὸν ξεῖνον κάλεσσον)* ' *οὐχ ὁράᾳς, ὅ μοι υἱὸς* ⌊*ἐπέ-ρε*⌋ *πᾶσι ἔπεσσι;* ' *τῷ κε καὶ οὐκ ἀτελὴς θάνατος μνηστῆρσι γένοιτο"*, mit Schilderung der akust. Wirkung; zur Serie der Od. ankündigenden Omina s. Odyssey z.St., vgl. 'verbal omen' (*σ* 117[+]) *χαῖρεν δὲ κλεηδόνι* (s.d. mit Wortf.), (*β* 35) *φήμῃ* u.a. h. Merc. 297 (Ap. prophezeite Hermes: *„μετ' ἀθανάτοις γέρας ἕξεις, ἀρχὸς φιλητέων κεκλήσεαι"* u. faßte ihn, da *ließ* Hermes *einen fahren: οἰωνὸν προέηκεν)* *ἐσσυμένως δὲ μετ' αὐτὸν* ⌊ ⌋ (u. Ap. ließ ihn los), zwei Omina (das zweite bekräftigt das unkonventionelle erste), mit denen Hermes einers. Ap.s Prophezeiung bestätigt, sich anderers. seinem Zugriff entzieht; s. Radermacher, Hermesh. (zur derb komischen Obszönität der Szene), A.-H.-S. z.St.
H. W. Nordheider

πτελέη [3[i], 1[H]] **E** myk. *pe-te-re-wa*, nb. *pte-re-wa* (L[4], L[6]; vgl. Kirk, Language and Background, Cambridge 1964, 120); vgl. ON *Πτελεόν/ς* (Str. 9,433); lat. *tilia* liegt evt. nahe (gg. L[3]); zum Suff. *-εος* s. Risch §49a (auch *μηλέα, ἰτέα*); Anlautswechsel *π-* nicht in fgrE (wie *πτολίπορθος*), s. Chantraine, Dict. 946 u. A. Carnoy, Dict. étym. des noms grecs de plantes, Louvain 1959, 227

Σχ sch. D *Ζ* 419: *-α εἶδος δένδρου* **L** [1]Murr, Pflanzenwelt 26 f.; [2]Fellner 19; [3]M. Schuster, RE 2. Reihe IX (1961) 544 ff.; [4]Ruijgh, Études 30, 204 A.24, 207 A.52, 244; [5]H. Genaust, Etym. Wörterbuch der botanischen Pflanzennamen, Basel u.a. 1976, 515; [6]Chadwick, Minos 20–22, 1987, 301 A.18; [7]R. Meiggs, Trees and Timber in the Anc. Mediterranean World, Oxford 1982, 35. 263. 266. 426. 445 (haupts. zur späteren Verwendung des Holzes)

B *Ulme, Rüster* hier sehr wahrsch. *ulmus campestris* (s. Herzhoff, H. 112, 1984, 268 u. L[3]); beim Grab (*Ζ* 419) viell. wegen anscheinender Unfruchtbarkeit (vgl. Unterweltspflanzen *κ* 510, Leaf z.St.); *μεγάλη* „stattlich" (L[2]), *εὐφυής* m. großer Krone(?) u. tief verwurzelt (vgl. Richardson, Iliad zu *Φ* 242), mögl. Höhe 30 m (L[2]); am Ufer (des Skam.) / an feuchten Stt.n wachsend (*Φ* 242. 350), noch heutiges Ufergewächs in der tr. Ebene (s. *ἰτέη*); zur Verwendg. des (hellen) Holzes für Deichsel d. Pflugs (Op. 435) vgl. Thphr. HP 3,14,1 *Ζ* 419 (Androm.:) *„ἐπὶ σῆμ'* (des Eetion) *ἔχεεν* (Ach.) ' *περὶ δὲ -ας ἐφύτευσαν* ' *νύμφαι ὀρεστιάδες"* *Φ* 242 *ὁ δὲ* (Ach.) *-ην ἔλε χερσὶν* ' *εὐφυέα μεγάλην·* *ἡ δ' ἐκ ῥιζῶν ἐριποῦσα* ' *κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν* (u. hemmte den Fluß *ὄζοισιν πυκινοῖσι*) 350 *ἐς ποταμὸν τρέψε* (Heph.) *φλόγα παμφανόωσαν.* ' *καίοντο -αι τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ μυρῖκαι*, Bäume u. Kräuter jew. in eigenem Trikolon ‖ Material für Deichsel (*ἰστοβοεύς*) des Pfluges (vgl. Verg. G. 1,170): Op. 435 *δάφνης δ' ἢ -ης ἀκιώτατοι* (*ἀκιρώτατοι* v.l.) *ἰστοβοῆες.* ' *δρυὸς ἔλυμα, πρίνου δὲ γύης*, zur Brauchbarkeit Thphr. HP 5.4.3 sowie Sinclair z.St. u. I Sp. 415, 51 ff.
C. P. de Putter

Πτελεόν/ς [2[i]] ON (< *πτελέη*) **I** Stadt Messeniens ⌊im Gebiet des⌋ *Νέστωρ* (s.d. Sp. 337,37–45), nicht identif. od. lokalisiert Genus uns. *B* 594 (*-όν*), s. Burr 66; E. Meyer, RE XXIII 2 (1959), 1481; Giovannini 15; H.S.–L. 84–86. 153 m. A.1 (S. 171); Visser, Katalog 513 f. 519 u. Register **II** Stadt Thessaliens ⌊ ⌋ *Πρωτεσίλαος* Genus uns. (später *-όν*, doch spricht das Epith. *λεχεποίην* eher für Mask.) *B* 697 (*-όν*), s. Burr 95; [+]E. Kirsten, RE XXIII 2 (1959), 1481–1483; Giovannini 35 m. A.4. 37; H.S.–L. 85. 133 f.; Griechenl.-Lex. 573 f.; Visser, Katalog 667 u. Register. – **Epith.**: s.o. V. Langholf

πτέρνη [1[i]] **E** Erbwort, vgl. Mayrhofer, EWAia II 123 (zu Anl. vgl. *πόλις* E)

L [1]Wackernagel, Unt. 195 ff.; [2]Szemerényi, Scripta minora III 1481 f.; [3]Brixhe, BSL 74, 1979, 255 f.

B *Ferse* *X* 397 *ποδῶν τέτρηνε τένοντε* ' *ἐς σφυρὸν ἐκ -ης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἱμάντας,* ' *ἐκ δίφροιο δ' ἔδησε* (> Batr. 37), vgl. form. *Σ* 353 = *Ψ* 169[m].
R. Führer

πτερό(εις) [67[i], 60°, 4[H], 8[h]] **F** *-ντα* (masc.) 1[i]; *-ντες* 2[i]; neut. acc. *-ντα* 126, *-ντ'* 10 **M 1** trisyll. [⏑⏑̯] *πρὸς ἀλλήλους* ⌊*ἔπεα -ντ' ἀγόρευ*⌋*ον* *Γ* 155, *Ω* 142, *ν* 165; *ἐπευχόμενος*[+] ⌊ ⌋*ε(ν)* *Φ* 121. 427; *στὰς* ⌜*ἐν Ἀχαιοῖσιν / δ' ἄρ ἐν Ἀργείοις*⌝ ⌊ ⌋*ε(ν)* (*-ντα προσηύδα* v.l.) *Χ* 377, *Ψ* 535; (*ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος / ... ἀπαμειβόμενοι*) ⌊ ⌋*ε(ν)*[+] (*-ντα προσηύδα*[+] v.l.) *δ* 189, *ι* 409, *ρ* 349 **2** quadrisyll. **2a** shape [⏑⏑–⏑]: [⏑⏑⏑̯⏑] *-ντα* *Δ* 117; *-ντες* *Π* 773 [⏑⏑⏑̯⏑] *-ντες* *E* 171; *καί μιν* ⌊*φωνήσας/σασ' ἔπεα -ντα προσηύδα*⌋*δων* *A* 201 (*φωνήσας ... προσηύδα*) = *B* 7 = *Δ* 312 = 369 (v. om. A pap.) = *Θ* 101 = *K* 163 = *N* 750 = *Ξ* 138 = *Π* 6 = *P* 74 (v. om. T) = *Υ* 331 = *Φ* 73 (v. om. Arist.) = *Ψ* 601 = 625 (*-ντ' ἀγόρευε* v.l.) = *Ω* 517 = *α* 122 = *δ* 550 = *ε* 172 = *ϑ* 346 = 407 = *ν* 58 = 227 = 253 = *ξ* 114 = *ο* 259 = *π* 180 = *σ* 104 = *υ* 198 = *χ* 410 = *ω* 372 = 399 = h. Merc. 435 ≅ *O* 35 (*φωνήσασ' ... προσηύδα*) = 89 = *β* 269 = *ε* 117 = *η* 236 = *ϑ* 442 = 460 = *ν* 290 = *ψ* 34 = h. Cer. 320 ≅ *λ* 56 (*φωνήσας ... προσηύδων*) = 209 = 396 = *μ* 296; *καί σφεας* ⌊ ⌋ *Δ* 284 = 337 = *K* 191 (v. om. quidam) = *δ* 77 = h. Ap. 451 / *O* 145; *καί μιν / σφεας* ⌜*δάκρυ χέουσ' / θαρσύνουσ'* / *ἀνειρομένη*⌝ ⌊*ἔπεα -ντα προσηύδα*⌋ *X* 81 / Sc. 326 / h. Ap. 50; *αὐτίκ' / αἶψα δ' Ἀθηναίην* ⌊ ⌋ *Δ* 69 = *E* 713 = *Φ* 419 / *Θ* 351 = *T* 341; *αὐτίκ'* (*Ὀιλιάδην*) ⌊ ⌋ *M* 365, *T* 20; *Ἀσκληπιάδην* ⌊ ⌋ *Ξ* 2; *αἶψα* ⌜*δ(ὲ) / δ' ἄρ*⌝ PN[a] ⌊ ⌋ *E* 242 (*Τυδεΐδην*), *π* 7 (*Εὔμαιον*) = *ρ* 543. 591 (*Τηλέμαχον*) = *τ* 3 = *χ* 150 = *ψ* 112, *ω* 494 (*Ὀδυσσῆα*); *Ἀντίνοον* ⌊ ⌋ *ρ* 396; *ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος/η/αι* ⌊ ⌋*/ων* *Δ* 203 = *N* 462 = *Ξ* 356 (*προσεφη κλυτον Εννοσιγαιον* pap.) = *Π* 537 = *δ* 25 = *ρ* 552 = *χ* 100 ≅ *Δ* 92 (*προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη* v.l.) = *E* 123 = *Σ* 169 = *X* 215 = 228 ≅ h. Cer. 112; *ἄγχι παρισταμένη* ⌊ ⌋ *κ* 377; *καί ῥ' /*

μ' ὀλοφυρόμενος/η/οι ⌊ ⌋/ων E871 = Λ815 (aliter pap.) = π22 ≅ λ616 ≅ Σ72 = β362 = λ472 (*μ'* v.l.) = ρ40 = h.Cer.247 ≅ κ324 = λ154 ≅ κ418; (*καί*) *μιν ἀμειβόμενος ⌊ ⌋* H356, O48 = Ψ557 = Sc.117; *καί μιν / τοὺς ὅ γ' ἐποτρύνων ⌊ ⌋* o208 / N94 = 480 (v. om. quidam) = P219 (v. om. quidam); *καί μιν νεικείων ⌊ ⌋* σ9; ⌜*καί μιν / δεινὰ δ'*⌝ *ὑπόδρα ἰδὼν/οῦσ' ⌊ ⌋* ρ459 = σ388 (*χαλεπῷ ἠνίπατε μύθῳ* v.l.) / Sc.445; *δεινὰ δ' ὁμοκλήσας ⌊ ⌋* Π706 (*προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων* v.l. ant.), Y448; *καί οἱ ἐπευχόμενος/η ⌊ ⌋* Π829 (-*ντ' ἀγόρευε*[*ν*] v.l.), Φ409; (*καί μιν*) *λισσόμενος ⌊ ⌋* χ311 = 343 = 366 = h.Ven.184, Φ368; ⌜*εἰς ἓ καλεσσάμενος / ἐκπροκαλεσσαμένη ⌊ ⌋* χ436, h.Ap.111; ⌊ ⌋ O157; -*ντα* Sc.220 **2b** [⏑⏑̣×] -*ντα* E453 = M426, Y68

Σχ sch.min. P.Yale126 on A201: *τα επη πτηνα λεγει* [[*κ*]] *δια*{*ι*} <*το*> *ταχεας κατ οξυτατα διαφερεσθαι τ̣ο̣*[*υ*]*ς λογους*, P.Strassb. inv.33 on A201: *τ̣α̣χ̣ι̣ς̣* [*λ*]*ο̣γ̣ο̣υ̣ς̣*, P.Harris177 on E171: [*ε*]*π̣τ̣ε̣ρ̣ω̣*[*μενοι*] *η̣ τ̣α̣χ̣ε̣ι̣*[*ς*], P.Strassb. inv.Gr.1015 on E171: *ητοι οι ταχεις η οι πτερωμενοι παροσον πτερα εντιθεται τοις βελεσι ε*(*ι*)*ς το ταχειον αυτα φε̣*[*ρ*]*ε̣*(*σ*)*θ̣α̣ι̣*, sch.D A201: *λόγους ταχεῖς. λόγου γὰρ οὐδὲν ταχύτερον* (sim. B7), Δ117: ⌊*ἐπτερωμέν*⌋*ον. ἢ ταχέως φερόμενον*, E171: *τὰ ταχέα ἤτοι ⌊ ⌋α βέλη*

L [1]Combellack, CJ 46, 1950, 21–6; [2]D'Avino, Helikon 20–21, 1980–81, 87–117; [3]Russo[+] in Odyssey III22–4 (23f., on p.57; ref. to LfgrE is to *ἄπτερος*, q.v.); [4]R.P.Martin, The language of heroes, Ithaca-London 1989, 30–7; [5]S.Pulleyn, Homer: Iliad Book One, Oxford, 2000, 180f.

B *feathered* (1a), *winged* (1b), metaph. (2), unclear (3). – Wdfld.: *πετεηνός* **1** lit. **1a** *feathered, fitted with feathers*, of arrow(s) Δ117 *ἐκ δ' ἔλετ' ἰὸν* ' *ἀβλῆτα* -*ντα* (v. ath. Arist.) Π773 (*Κεβριόνην ἀμφ'*) *δοῦρα πεπήγει* ' *ἰοί τε* -*ντες* Y68 *ἔχων ἰὰ* -*ντα* E171 *τόξον ἰδὲ* -*ντες ὀιστοί* **1b** *winged* Sc.220 *ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχεν* (Perseus) -*ντα πέδιλα* **2** metaph. of *ἔπεα*; dispute on whether metaph. from *winged* birds or *feathered* arrows and on exact point of comp. (e.g. speed, accuracy); for disc. see L; n. esp. that *πτερόν* (so too *πτέρυξ*) usu. means 'wing', not 'feather' and that prim., natural assoc. of *πτερά* is w. birds, not arrows (sec., artificial, and hardly so strong that 'feathered' would immediately suggest 'like an arrow'); the *ἔπεα πτ.* of speeches so introd. are *in any case* 'spoken words' ('[laut] ausgesprochene Worte' Latacz 47 [see L[2–3]] = id., Erschließung der Antike, Stuttgart u. Leipzig 1994, 624), 'words that take flight (from the speaker's lips to the hearer's ear / understanding)', and so this not decisive between birds and arrows (reconstruct. of ancient thought offered to support arrows [Latacz 29f.] is tendentious fancy); perh. hint of right direct. seen in η36 where *νόημα* (within thinker's mind, but still related to *ἔπεα*, the vehicles of thought) and *πτερόν* ('wing') are assoc. in illustrat. of speed. Occurrences in M; foll. (w. ⌊intervening v[v].⌋ ρ591; so w. additional vb. of speaking ν165, cf. ν253 [⌊ ⌋ parenth.]) by dir.sp. exc. Ω142, h.Ap.111 **3** epith. of *λαισήϊα* E453 (*δῆουν*) *βοείας*, ' *ἀσπίδας εὐκύκλους λαισήϊά τε* -*ντα* = M426, sense unclear, ref. perh. to feathers or feather-like attachments on *λαισήϊα* (q.v., w. lit. cited there)

D inc.auct.POxy.2509,4; I224a, N218a (w. v.l.), κ265. 430. 482; v.l. A73, B109, Θ496, P684, α31, κ500, ξ439

J.N.O'Sullivan

πτερόν [4[i], 6[o], 2[H]] **E** related wds. for 'wing', 'fly' et sim. in various IE languages; cf. *πέτομαι*; see Chantraine, Dict. 947f., further Szemerényi, Scripta minora III1487. – Deriv.: *πτερόεις*; *ἄπτερος/ἔως*; *κυανό-*, *τανύ-*, *τανυσί-*, *χρυσό-*, *ὠκύπτερος*; *πτεροφύτωρ* ⌊(not EGrE)⌋; *Πτέρως ⌊ ⌋*; cf. *πτέρυξ* E

F -*όν* (nom.) 1[o]; pl.: -*ά* (nom.) 3[i], 2[o], -*ά* (acc.) 1[i], 3[o], 2[H]

M ⏑̣[⏑⏑] -*ά* T386 ⏑̣[⏑⏑] -*όν* η36; (*δὲ*) -*ὰ πυκνά* Λ454, Ψ879; *δὲ* -*ά* o527; *νηὸς* -*ὰ ποντοπόροιο* Hes.Op.628, fr.205,7; -*ά* Ω319, ε53, λ125 = ψ272 ⏑̣[⏑⏑] -*ὰ πυκνά* β151

L [1]Traina, RFIC 107, 1979, 257–75 (-*ὰ πυκνά* and its reception); [2]H.T.Wallinga, Ships and sea-power before the great Persian War (Mn. Suppl. 121), Leiden etc. 1993, 39 n.23

B *wing* (1; lit. or metaph.), *feather* (2); only nom. (sg., pl.) and acc. (pl.), contrast *πτέρυξ* (q.v., F). – Epith. (in 1a): *πυκ*(*ι*)*νά*. – Wdfld.: *πτέρυξ* **1** *wing* **1a** lit., *wing* of bird (so too doubtless T386, η36), 3× in sim., comp. Λ454 (*οἰωνοὶ*) *ἐρύουσι* (obj. dead Socus), *περὶ* ⌊-*ὰ πυκνὰ*⌋ *βαλόντες* Ψ879 *σὺν δὲ ⌊ ⌋* (of dying dove) *λίασθεν* β151 *τιναξάσθην* (eagles) *⌊ ⌋* (*πολλά* v.l.) (n. *πτερύγεσσιν* v.149) ε53 *ἰχθῦς ἀγρώσσων* (sc. *λάρος*) *πυκινὰ* -*ὰ* ('feathers' poss. here) *δεύεται ἅλμῃ* (in sim.) Ω319 (*ὅσσῃ θύρῃ θαλάμοιο τέτυκται*) *τόσσ' ἄρα τοῦ* (eagle) *ἑκάτερθεν ἔσαν* -*ά* T386 *τῷ* (Ach.) *δ' εὖτε* -*ὰ γίνετ'* (new armour), *ἄειρε δὲ ποιμένα λαῶν* η36 *τῶν* (Phaeacians) *νέες ὠκεῖαι ὡς εἰ* -*ὸν* (i.e. 'a bird on the wing') *ἠὲ νόημα* **1b** metaph. of oars (λ125[+]) or sails (Hes.fr.205) as *wings* of ship(s) λ125 *ἐρετμά, τά τε* -*ὰ νηυσὶ πέλονται* = ψ272 Hes.fr.205,7 *ἱστί' ἔθεν* (Myrm.) *νηὸς* (ci., *ἱστία θέσαν νεὼς* codd.) -*ά* Op.628 *στολίσας νηὸς* -*ά* (uncl. whether sails [West ad l.] or oars [L[2]]; see also Edwards, Lang. of Hes. 113 w. n.70) **2** *feather* (cf. ε53 in 1a above) o527 *ἐν δὲ πόδεσσι* ' *τίλλε* (hawk, in flight) *πέλειαν ἔχων, κατὰ δὲ* -*ὰ χεῦεν ἔραζε*

J.N.O'Sullivan

πτερόφοιτον v.l. (= 'ranging about on wings') in 'Homerus' fr.17,2 p.109 Dav.: see *πτεροφύτωρ*

J.N.O'Sullivan

πτερόφυτον v.l. s. *πτεροφύτωρ*

πτεροφύτωρ not EGrE: 'Homerus' fr.17,2 p.109 Dav. (= inc.sed.fr.5,2 p.148 Allen, qui -*φοιτον* rec.); -*φύτορ'* (Stob.; -*φυτον*, -*φοιτον* vv.ll.) = *wing-growing*, i.e. *causing wings to grow* required by context (lover's soul sprouts wings in response to beauty, to Eros' *ἀνάγκη*) in Plat.; further s.v. *ποτηνός*

J.N.O'Sullivan

πτέρυξ [3[i], 1[o], 3[H], 3[h]] **E** parall. form to (perh. <) *πτερόν* (q.v.). – Deriv.: *τανύπτερυξ*

F -*γος* 2; -*γων* 2; -*γεσσι*(*ν*) 6 **M** **1** trisyll. [⏑⏑̣] *ὑπὸ* -*γων* Op.584 [⏑⏑̣] -*γος* B316 [⏑⏑̣] *ὑπὸ* -*γος/γων* Ψ875, h.21,1 **2** quadrisyll. **2a** [⏑⏑̣⏑] ⌊-*γεσσι*⌋ Th.269, h.33,13 **2b** [⏑⏑̣×] *ἀγαλλόμενα*[+] *⌊ ⌋* B462, h.Merc.553; *τιταινομένω / καλυπτόμενοι ⌊ ⌋ν* β149, Sc.134

L anc. views on accent: La Roche, Textkritik 347f.; Lehrs, Arist. 297

B *wing* (1), *feather* (2). – Epith. (in 1): *ὠκείῃς*[+], *ξουθῇσι*. – Wdfld.: *πτερόν* **1** *wing* of bird or other being; of bird: B316 *τὴν* (sparrow) *δ' ... -γος* (*πτερύγος* v.l.: see L) *λάβεν* (sc. *δράκων*) 462 (*ὀρνίθων ἔθνεα, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων*) *ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα -γεσσι* Ψ875 *δινεύουσαν* (dove in flight) *ὑπὸ -γος βάλε* (Teucer w. arrow) *μέσσην* (*μέσσης* v.l.) β149 (*ἐπέτοντο* [eagles]) *τιταινομένω -γεσσιν* (n. *πτερά* v.151) h.21,1 *Φοῖβε, σὲ ... κύκνος ὑπὸ* ('to the accompaniment of') *-γων λίγ' ἀείδει* — Op.584 (*τέττιξ*) *καταχεύετ' ἀοιδὴν* ' *πυκνὸν ὑπὸ* ('from under') *-γων* h.Merc.553 *παρθένοι* (i.e. the Thriae [bees]) *ὠκείῃσιν ἀγαλλόμεναι* ⌊-*γεσσι*⌋ Th.269 *ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται* (Harpies) ' *ὠκείῃς ⌊ ⌋* h.33,13 *ἐφάνησαν* (Dioscuri) ' *ξουθῇσι ⌊ ⌋ δι' αἰθέρος ἀΐξαντες* **2** *feather* Sc.134 *ὄπισθε* ' *μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι* (arrows) -*γεσσιν*

D v.l. h. Merc. 544 J. N. O'Sullivan

Πτέρως [1ᵉ] *der geflügelte Eros* 'Homerus' fr. 17,2 p. 109 Dav. (= inc. sed. fr. 5,2 p. 148 Allen) *τὸν δ' ἤτοι θνητοὶ μὲν Ἔρωτα καλοῦσι ποτηνόν,* ' *ἀθάνατοι δὲ -τα διὰ πτεροφύτορ' ἀνάγκην.* — Die Verse bei Plat. Phdr. 252b als *ἀπόθετα* ('abgelegene') *ἔπη Ὁμηριδῶν* bezeichnet, aber offensichtl. ad hoc u. im Scherz vom Autor erfunden; s. H. Güntert, Von d. Sprache d. Götter u. Geister, Halle a. d. Saale 1921, 117 f.; Labarbe, L'Homère de Platon 378 ff.; Lohse, Helikon 4, 1964, 25 ff.; G. J. de Vries, A Commentary on the Phaedrus of Plato, Amsterdam 1969, 159 f. G. Markwald

πτῆξαι, πεπτηώς [4ⁱ, 5ᵉ, 1ᴴ] E < idg. **pi̯eh₂(k)*, s. Hackstein, Gl. 70, 2, 1992, 136 ff. u. LIV² 481 f.; dagg. Balles, Sprache 39, 1997, 150. — Abl.: (**pi̯oh₂-*) *πτοιῆσαι, πτώξ* (s.d.); (**pih₂-*) *αἰγυπιός*, s. Meier-Brügger, HS 108, 1995, 50 ff., dagg. Balles a.O.

M **1a** [⏑̯] *-ξε Ξ* 40 **1b** [–̯] *κατα-την / -ξας ὑπ(ό) Θ* 136, *X* 191 **2** [–̯] ⌊*πε-ώς*⌋ *χ* 362 [–̯] ⌊ ⌋ *ξ* 354 [–̯] *κατὰ δ' ἔ-ξαν ϑ* 190 (*δὲ -ξαν* mögl., vgl. 1b u. *Φ* 14) **3** [–̯×] *πε-ῶτες B* 312, *ξ* 474; *κατα*⌊*πε-υῖα*⌋ Sc. 265; ⌊ ⌋*ι ν* 98 St. im biceps außer 1a

Σχ sch. D *Ξ* 40: *εἰς δέος ἤγαγε, Θ* 136: *ἐφοβήθησαν, X* 191: *δειλιάσας*

B *niederdrücken*, konkr. (2) u. übertr. (1), 6× Ptz. Pf. (Simplex außer 1ᴴ), 4× Aor. (Kompos. ⌊außer *Ξ* 40⌋), ⌊ ⌋ intrans., komplementär zu Präs.st. *πτώσσω*, vgl. auch die Augm.losigk. *Θ* 136, *Ξ* 40 (u. *ϑ* 190?) m. *Φ* 26 u. kontrast. *σ* 340; Subj. tier. *B* 312, *Θ* 136, *X* 191, menschl. *Ξ* 40, 4ᵉ, unbelebt *ν* 98, göttl. 1ᴴ. — Wortf.: *δύνω* B II 9, (*καϑ*)*ἕζετο* (*X* 275, *σ* 395), *εἵλομαι* B I 1, *ἐντυπάς* (LIV² 641), *κλίνω* B II 3, (*κατα*)*κύψαι, λιάζομαι* B 2, *μετοκλάζω, πτώσσω, συγχέω* (*I* 612, *N* 808, *Ω* 358). **1** trans. (übertr. wie *πτώσσω* B 2): *niedergeschlagen machen Ξ* 40 *ἄχνυτο δέ σφι* (verwundeten Führern) ' *θυμὸς* ⌊*ἐνὶ στήθεσσιν*⌋. *ὁ δὲ ξύμβλητο γεραιός,* ' *Νέστωρ, -ξε* (*πῆξε, πλῆξε* vv.ll.) *δὲ θυμὸν* ⌊ ⌋ *Ἀχαιῶν* (Ag.: *δείδω* V. 44), vgl. *N* 808, Alc. fr. 283,3 f. V. **2** intrans. (konkr. wie *πτώσσω* B 1): *sich niederducken* (aus Angst / um sich zu verbergen außer letzten 2 St.), 3ᵉ in Vbd. m. *κείμην*⁺; m. präp. Obj. (2ᵉ *ποτί* + Gen./Dat.; 5× *ὑπό* + Dat./Akk.) außer *ξ* 354, 1ᴴ (abs.); 4× (am Anf. u. Ende) Kompos. (*ϑ* 190 DSV, sonst KSV); in Gl. *X* 191, dir. R. *B* 312, *ξ* 354. 474 *ϑ* 190 (Diskuswurf) *βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔ-ξαν ποτὶ γαίῃ* ' *Φαίηκες* ... ' *λᾶος ὑπὸ ῥιπῆς zogen die Köpfe ein Θ* 136 (*κεραυνὸν πρόσϑ' ἵππων*) *ἦκε χαμᾶζε·* ' *δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο,* ' *τὼ δ' ἵππω δείσαντε κατα-την ὑπ' ὄχεσφι unter dem Joch* (Ameis-H.) *X* 191 (*ὡς ὅτε νεβρὸν κύων δίηται*) *τὸν δ' εἴ πέρ τε λάθησι κατα-ξας ὑπὸ θάμνῳ,* ' *ἀλλά τ' ἀνιχνεύων θέει ἔμπεδον, ὄφρα κεν εὕρῃ,* vgl. *P* 677, *ε* 476/82, *ζ* 127 *B* 312 (*στρουθοῖο νεοσσοὶ*) *ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὕπο* ⌊*πε-ῶτες*⌋, vgl. *Ξ* 289, *τ* 520 *ξ* 474 (*κατὰ ῥωπήϊα*) *ἂν δόνακας καὶ ἕλος, ὑπὸ τεύχεσι* ⌊ ⌋ ' *κείμεϑα* (sc. im Hinterhalt), vgl. *N* 405 354 (entkam schwimmend) *ἔνϑ' ἀναβάς, ὅϑι τε δρίος ἦν ... ὕλης,* ' *κείμην πε-ώς* (Razzia erfolglos) *quatto χ* 362 (*ἤκουσε Μέδων*) *πε-ὼς γὰρ ἔκειτο ὑπὸ θρόνον, ἀμφὶ δὲ δέρμα* ' *ἕστο βοὸς* (*ἀλύσκων κῆρα*), vgl. V. 382 ‖ *ν* 98 (*λιμήν*) *δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ* ' *ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος πότι* ⌊*πε-υῖα*⌋*ι,* ' *αἵ τ' ἀνέμων σκεπόωσι* (*κῦμα ἔκτοσϑεν*) *auf der Hafenseite sich senkend* (Ameis-H.), vgl. h. Ap. 24 Sc. 265 (*Ἀχγὺς* [ci. West, ZPE 67, 1987, 18]) *χλωρὴ ἀϋσταλέη λιμῷ κατα*⌊ ⌋ ' *γουνοπαχής gebeugt*

Kompos.: *καταπ.* 4× in 2 (dagg. KSN, nicht KSV: *πότι ν* 98, *ὕπο B* 312) R. Führer

πτοιῆσαι [2ᵉ, 1ᴴ] E zu *πτῆξαι*, s.d. E u. Hackstein, Gl. 70, 1992, 151–3 **Σχ** sch. Barn. *χ* 298: *ἐν εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ ἐγένοντο*

B (Akt.) *aufscheuchen*, (Med.) *verstört / durcheinander sein*, Kaus. zu *πτώσσω* (s. *χ* 298/304), am (spond.) VE außer *σ* 340 (Kompos.) *σ* 340 („*Τηλεμάχῳ ἐρέω*) *ἵνα σ' αὖϑι διὰ μελεϊστὶ τάμῃσιν.*" ' *ὡς εἰπὼν ἐπέεσσι διε-ησε γυναῖκας.* ' *βὰν δ' ἴμεναι διὰ δῶμα, λύϑεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης* ' *ταρβοσύνῃ scheuchte auseinander χ* 298 *αἰγίδ' ἀνέσχεν* (Ath.) ' *ὑψόϑεν ἐξ ὀροφῆς· τῶν δὲ φρένες ἐ-ηϑεν.* ' *οἱ δ' ἐφέβοντο gerieten in Panik*, vgl. *O* 318–22 Op. 447 (40jähriger Pflüger, *ἐπὶ ἔργῳ θυμὸν ἔχων*) *κουρότερος γὰρ ἀνὴρ μεϑ' ὁμήλικας ἐ-ηται verliert den Kopf wegen*, vgl. V. 444. 29 u. zum Augm. statt Redupl. *ἐκτῆσϑαι* (ion.) *I* 402 (vgl. Hes. fr. 200,5, kontrast. Op. 437!), ferner (att.) Ruijgh, Scripta minora <I> 349 f., Mn. IV 56, 2003, 93. — Wortf.: *δειδίσσομαι, δονέω* (*χ* 300), *θέλγω* B 1a, *ἐκπατάσσω, ἐκπλήσσω, διατρέω, φέβομαι, φοβέω*

Kompos.: *διαπ. σ* 340 R. Führer

πτολεμ- s. *πολεμ-*

Πτολεμαῖος [1ⁱ] PN S. des *Πειραΐδης*, V. des ⌊*Εὐρυμέδων*⌋ (vgl. ⌊ ⌋I Bd. II Sp. 800,43–46) *Δ* 228 (*-αίου*), s. v. Kamptz 11d 5. 39f, 1. 66. 70a 1; spez. zum Anlaut: Masson, in: Acta Myc. II, 281–293 (284–287); vgl. ferner *πόλις* E V. Langholf

πτολίεθρον [23ⁱ, 8ᵉ, 3ᴴ, 3ᵇ, 2ᵉ] E zu *πόλις/πτόλις* - viell. „a poetic coinage" (S. West, Odyssey zu *α* 2) mit zu *πόλις* brauchbarem, bedeutungslosem Suffix (Risch § 18c: „merkwürdig") F *-ον* (Nom.) 2 (3?), *-ον* (Akk.) 33 (32?), *-α* (Akk.) 4

M [⏑⏑̯⏑] *-ον P* 407, *Σ* 512 ≅ *X* 121, h. Cer. 318 [⏑⏑̯⏑] ⌊*ἱερὸν -ον*⌋ *ἕλωμεν*⁺ *B* 228, *Δ* 239, *ι* 165; ⌊ ⌋ *α* 2, Cat. 94,10 Trav.; *-ον* h. Cer. 356; *-α I* 396, Hes. fr. 33a,4 [⏑⏑̯⏑] *εἶχον* ⌊*εὐκτίμενον -ον*⌋ *B* 505. 546 ≅ 569; *Τίρυνϑον/-α* ⌊ ⌋ Sc. 81, Hes. fr. 129,16; ⌊ ⌋ *B* 501, *Δ* 33 = *Θ* 288, *Φ* 433, *γ* 4, *ϑ* 283, *ω* 377; *ἐκπέρσωσ*⁺ ⌊*εὖ ναιόμενον -ον*⌋ *A* 164, *B* 133 ≅ *N* 380; ⌊ ⌋ *I* 402; *εὖ ναιόμενα -α I* 149 ≅ 291; *Πύλου* ⌊*αἰπὺ -ον*⌋ *γ* 485, *ο* 193; ⌊ ⌋ *B* 538, *κ* 81; *αἰπεινὸν -ον O* 257; *-ον B* 584, *I* 668, h. Ap. 410, Chersias fr. 2,2 p. 165 Dav. (= fr. 1,2 p. 143 Ber.)

Σχ sch. D *A* 164: *πόλισμα. πόλιν* (= sch. min. P. Strassb. inv. 33) L *L*ᵐ 66. 112

B *Stadt* — wie *πόλις* (in Bed. I, nicht 'Stadtgemeinde'), wird als metr. Variante ohne erkennbaren Bed.-Untersch., aber deutl. eingeschränkt, stark formelh., verwendet: *πτολ.* steht nur im Nom. u. Akk. (als Obj. nur weniger Verben), nur an drei Stellen im Vers (27 von 39 Stt. am VE). Die allg. Aussagen zu *πόλις* (s.d. B Vorbem.) gelten auch für *πτολ.* (in den Auflistungen dort wird jeweils *πτολ.* mitaufgeführt) Beiw.: *αἰπεινόν O* 257; *αἰπύ B* 538, *γ* 485, *κ* 81, *ο* 193; *ἀλιστέφανον* h. Ap. 410; *ἐπήρατον Σ* 512, *X* 121; *εὐκτίμενον B* 501, 505. 546. 569, *Δ* 33, *Θ* 288, *Φ* 433, *γ* 4, *ϑ* 283, *ω* 377, Sc. 81, Hes. fr. 129,16; *εὖ ναιόμενον A* 164, *B* 133, *I* 149. 291. 402, *N* 380, *Φ* 433; *εὐρύχορον* Chersias fr. 2,2 p. 165 Dav. (= fr. 1,2 p. 143 Ber.); *ἔφαλον B* 584; *ἱερόν α* 2, *ι* 165, Cat. 94,10; *κραναόν* h. Cer. 356 Syntax: ON als Appos. zu *πτολ.*: *I* 149 ≅ 291, *κ* 81, h. Ap. 410; *πτολ.* als Appos. zu ON: *B* 501. 505. 546. 569. 584, *I* 402. 668, *γ* 4, *ϑ* 283, *ω* 377, Sc. 81, Hes. fr. 129,16, h. Ap. 410; mit Gen. des ON: *Δίου B* 538, *Ἐλευσῖνος* h. Cer. 318. 356, *Ἰλίου B* 133, *Δ* 33, *Θ* 288, *N* 380, *Φ* 433, *Πύλου γ* 485, *ο* 193, *Τροίης α* 2; mit Gen. der Bewohner: *Κικόνων ι* 165, *Τρώων A* 164; mit Gen. des Herrschers, Gründ-

ers: *Ἐνυῆος* I 668, *Λάμου* κ 81, *Νηλῆος* γ 4; mit Zugehörigkeitsadj.: *Λαιστρυγονίην* κ 81 **1** Stadt innehaben, bewohnen/besitzen, beherrschen, beschützen *πτολ.* als Obj. von *ἔχω, ναίω, δίδωμι, ἔρυμαι* (vgl. *πόλις* B I 1 b α) *B* 501 (*οἵ τ'... εἶχον*) *Ὠκαλέην Μεδεῶνά τ', ⌊εὐκτίμενον -ον⌋* (zu *ἔχω* s. *πόλις* zu *B* 648) 505 *οἵ θ' Ὑποθήβας* (*ὑπὸ Θήβας* v.l.) *εἶχον, ⌊ ⌋* 546 *οἵ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον ⌊ ⌋ δῆμον Ἐρεχθῆος* (vgl. *πόλις* B Vorbem. 2.3) ≅ 569 (*Μυκήνας*) 538 (*οἵ δ'... ἔχον*) *Κήρινθόν τ' ἔφαλον Δίου τ'* (*Δῖόν τ'* Bekker) *αἰπὺ -ν* 584 *οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἕλος τ', ἔφαλον -ον* h. Cer. 356 *οὐδὲ θεοῖσι ' μίσγεται* (Dem.), *ἀλλ' ἀπάνευθε θυώδεος ἔνδοθι νηοῦ ' ἧσται, Ἐλευσῖνος κραναὸν -ον ἔχουσα*", *hat als Aufenthaltsort* Hes. fr. 33a, 4 *νόσφιν δ'] ἀλλήλων ναῖον* (Nel. u. Pelias) *πτολίεθρα ... ' [ἤτοι ὁ μ]ὲν* (sc. Nel.) *Πύλον εἶχε καὶ ἔκτισε γῆν [ἐρατεινὴν]* (die Stadt des Pelias ist Iolkos, s. fr. 37, 17), zu *ναίω* s. *πόλις* zu Sc. 474 129, 16 *Προῖτος δ' αὖ Τίρυ]νθα ⌊ ⌋ ' [νάσσατο]* (suppl. West) *I* 149 (Ag.:) „*ἑπτὰ δέ οἱ* (sc. Ach.) *δώσω ⌊εὖ ναιόμεν⌋α -α, ' Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν ' Φηράς τε ζαθέας ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον ' καλήν τ' Αἰπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν. ' πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἠμαθόεντος*" ≅ 291, zur Verfügbarkeit von Städten vgl. *δ* 176 396 (Ach.) *πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε ' κοῦραι ἀριστήων, οἵ τε -α ῥύονται,* zu *ἔρυμαι* s. *πόλις* zu h. Cer. 151 **2** Stadt birgt Schätze *πτολ.* als Subj. zu *κτήσασθαι* u. *ἔέργω* (vgl. *X* 118 in *πόλις* B I 1 c) *I* 402 (Ach.:) „*οὐ γὰρ ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον οὐδ' ὅσα φασὶν ' Ἴλιον* (*Ἰλίου* v.l.) *ἐκτῆσθαι ⌊ ⌋ον -ον*" *Σ* 512 (Schildbeschr.) *δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή, ' ἠὲ διαπραθέειν ἢ ἄνδιχα πάντα δάσασθαι ' κτῆσιν ὅσην -ον ἐπήρατον ⌊ἐντὸς ἔεργεν⌋* ≅ *X* 121 (v. om. papp. et codd. nonn.), nicht 'Mauerring', (so L[61] 27), sondern die *Stadt* hat etwas in sich, vgl. z. B. Op. 269 *οἴην ... δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει* (u. vgl. *ἐντός* B 1 a α) **3** Gott schützt Stadt *πτολ.* als Obj. zu *ἔρυμαι* (vgl. Sc. 105 in *πόλις* B I 1 d) *O* 257 (Ap. zu Hektor: „Zeus hat dir Ap. als Beschützer geschickt) *ὅς σε πάρος περ ' ῥύομ', ὁμῶς αὐτόν τε καὶ αἰπεινὸν -ον*" **4** Tätigkeiten, Bewegungen in Stadt, zur Stadt hin, aus der Stadt heraus (s. *πόλις* B I 2) **4a** Chersias fr. 2, 2 p. 165 Dav. (= fr. 1, 2 p. 143 Ber.) *ἐκ δὲ Ποσειδάωνος ἀγακλειτῆς τε Μιδείης ' Ἀσπληδὼν γένεθ' υἱὸς ⌊ἀν' εὐρύχορον -ον⌋*, Bezug von *⌊ ⌋* auf Geburt des Aspledon schwer erklärbar, viell. auf Verb in nicht überl. Vers (vgl. *ἀνά* I 750, 60), sonst vgl. *ἀνὰ πτόλιν Θ* 55 (in *πόλις* B I 2 a) **4b** in Stadt gehen, kommen *πτολ.* zu Präp. *ἐς* u. als Obj. von *ἱκάνω* (s. *πόλις* B I 2 c) *θ* 283 *εἵσατ'* (Heph.) *ἵμεν ἐς Λῆμνον, ⌊εὐκτίμενον -ον⌋, ' ἦ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη ἐστὶν ἁπασέων*, vgl. *Ξ* 230 (*Λῆμνον, πόλιν θείοιο Θόαντος*), zu *ἐς* vgl. *ν* 323 (in *πόλις* B I 2 c α bb) *γ* 4 *οἱ δὲ* (Tel. u. Gef.) *Πύλον, Νηλῆος ⌊ ⌋, ' ἷξον*, zu *ἱκάνω* vgl. *Ξ* 230 (in *πόλις* B I 2 c γ cc) *κ* 81 (Erz.) *ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου ⌊αἰπὺ -ον⌋, ' Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην o* 193 *αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο* (Tel. u. Peisistr.) *Πύλου ⌊ ⌋* h. Cer. 318 *ἵκετο* (Iris) *δὲ -ον Ἐλευσῖνος θυοέσσης* h. Ap. 410 *πὰρ δὲ Λακωνίδα γαῖαν ἁλιστέφανον -ον ' ἷξον καὶ χῶρον ... Ἠελίοιο ' Ταίναρον* **4c** Stadt verlassen *πτολ.* Obj. von *λείπω* (vgl. *πόλις* B I 2 d β zu *X* 383) *γ* 485 *τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην* (Tel. u. Peisistr.) *' ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου* (*Πύλον* v.l.) *⌊ ⌋* Sc. 81 *ὅτ' ἐϋστέφανον ποτὶ Θήβην ' ἦλθε* (Amphitryon) *λιπὼν Τίρυνθον, ἐϋκτίμενον -ον* **5** Stadt erobern, zerstören *πτολ.* Obj. zu *αἱρέω*, (*ἐξ*)*ἀλαπάζω*, (*ἐκ*)*πέρθω* (vgl. *πόλις* B I 3 b β) *A* 164 (Ach.:) „*οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας ὁππότ' Ἀχαιοὶ ' Τρώων ἐκπέρσωσ' ⌊εὖ ναιόμενον -ον⌋*" *eine Stadt der Troer*, zu (*ἐκ*)*πέρθω* vgl. *A* 19 (in *πόλις* a.O.) *B* 133 (Ag.:) „*οὐκ εἰῶσ' ἐθέλοντα ' Ἴλιον* (*Ἴλιον* v.l.) *ἐκπέρσαι ⌊ ⌋*" ≅ *N* 380 *P* 407 *οὐδὲ τὸ ἔλπετο* (Ach.) *πάμπαν, ' ἐκπέρσειν* (Patr.) *-ον ἄνευ ἔθεν, οὐδὲ σὺν αὐτῷ Φ* 433 (Ath., nachdem sie Aphr. zu Boden gestoßen hat: „wenn alle Verteidiger Troias so wären wie Aphr.) *τώ κεν δὴ πάλαι ἄμμες ἐπαυσάμεθα πτολέμοιο ' Ἰλίου* (*Ἴλιον* v.l.) *ἐκπέρσαντες ⌊εὐκτίμενον -ον⌋*" *α* 2 *ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν -ον ἔπερσε* (vgl. V. 3 *πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα*) *Δ* 33 (Zeus zu Hera: „was haben dir Priam. u. seine Kinder schlimmes getan) *ὅ τ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις ' Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ⌊ ⌋*" = *Θ* 288, zu (*ἐξ*)*ἀλαπάζω* vgl. zu *A* 129 in *πόλις* a.O. *B* 228 (Thers. zu Ag.: „in deiner Hütte sind viele ausgewählte Frauen) *ἅς τοι Ἀχαιοὶ ' πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν -ον ἕλωμεν*", zu *αἱρέω* vgl. zu *B* 12 in *πόλις* a.O. *Δ* 239 (Ag.: „Geier sollen die Haut der Troer fressen, ihre Frauen und Kinder aber) *ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν -ον ἕλωμεν*" *I* 668 *τήν* (= Iphis) *οἱ* (= Patr.) *πόρε δῖος Ἀχιλλεὺς ' Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος -ον ι* 165 (Erz.: es gab noch genügend Wein in den Schiffen) *πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι ' ἠφύσαμεν Κικόνων ἱερὸν -ον ἑλόντες ω* 377 (Laertes:) „*οἶος Νήρικον εἶλον, ⌊ ⌋, ' ἀκτὴν ἠπείροιο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων*" **6** ohne Kontext: Cat. 94, 10 Trav. [*ἱερ*]*ὸν -ον*

D *Y* 30b (= *B* 133), *X* 10a (= *Δ* 33⁺); v.l. *Δ* 416, *ω* 214

G Liste von Städten, die als *πτολ.* bez. werden, s. *πόλις* G 2

M. Schmidt

Πτολιπόρθης PN S. der Pen. Teleg. fr. 1 p. 73 Dav. ⌊(in Prosaref.)⌋ ≅ Thesprotis fr. 1 p. 189 Be. ⌊ ⌋, vgl. ebd. fr. 2 p. 190; s. ⁺K. Scherling, 'Poliporthes', RE XXI 2 (1952), Sp. 1390 f.; vgl. E. Wüst, 'Penelope', RE XIX 1 (1937), Sp. 480, 49 ff.; spez. zum Anlaut s. zu *Πτολεμαῖος*

V. Langholf

πτολίπορθος, πτολιπόρθιος [10ⁱ, 8°, 3ᴴ] **E** *-ος* verb. Rektionskomp. m. verbalem, o-stufigem HG, dazu Dublette auf *-ιος* (vgl. *ἄθεμιστος/ιος*), s. Ruijgh, Scripta minora II 545, Risch §40b. 74a; zum Anlaut s. *πόλις* E

M 1 *-ος* [⏑⏑⏓⏑] *ὁ ⌊-ος Ὀδυσσεύς⌋ B* 278, *K* 363; *⌊ ⌋, θ* 3, *π* 442, *χ* 283; *-ος Ἐνυώ E* 333 [⏑⏑⏓×] *Ἄρηα/ϊ -ον/ῳ Y* 152 / Th. 936; *Ἀχιλλῆα/ϊ -ον/ῳ Θ* 372 = *O* 77, *Φ* 550 / *Ω* 108; *Ὀδυσσῆα/ϊ -ον/ῳ σ* 356, *ω* 119 / *ξ* 447; *Ἡρακλῆϊ πτολιπόρθῳ* Hes. fr. 25, 23 suppl., 229, 17 suppl. *-ῳ B* 728, *Y* 384 **2** *-ιος* [⏑⏑⏓⏑⏑] *Ὀδυσσῆα -ιον ι* 504. 530 13× am VE, immer m. vorherigen EN ([⏑]⏓–⏓od. –⏓–⏓); 6× nach Hephthemimeres, gefolgt von bakcheischem EN; 2× (*-θιος*) vor buk. Dih. m. vorh. EN (nur Od.)

Σχ sch. D *B* 278: *ἀνὰ δ' ὁ -ος Ὀδυσσεὺς ἐστη· τὸ ἑξῆς· ἀνέστη ὁ τὰς ⌊πόλεις πορθ⌋ῶν ὁ πολεμικὸς διακείμενος Ὀδυσσεύς ... προκατεσκεύακεν δὲ αὐτωῖ ὁ ποιητὴς τὴν τῆς Ἰλίου πόρθησιν ..., ὡς καὶ ἀλγαχύσε τῆς ποιήσεως φησί 'σῆι δ' ἤλω βουλῆι πόλις Πριάμοιο ἄνακτος* (~ *χ* 230)'

L [1]Hinterlechner, Hom. Epith. 88; [2]Parry, Homeric Verse, bes. 90; [3]K. A. Priess, D. Mythol. Stoff der Il., Diss. Mainz 1977, 160 f.; [4]Erbse, H. 111, 1983, 5; [5]Wickert-Micknat, Unfreiheit 66; [6]H. Bannert, Formen des Wiederholens (WS Beih. 13), Wien 1988, 102; [7]Hölscher, Odyssee 56–75 (bes. 57. 59); [8]Oka, A&A 76, 1990, 18–34; [9]H. Bernsdorff, Zur Rolle des Aussehens (Hypomnemata 97), Göttingen 1992, 107 f.

B *städteerobernd, städtezerstörend* Epith. von Menschen (1): Od. (Il. u. Od.), Ach. (nur Il.) u. Her. (nur Hes.), je 1× (in Il.) Oil., Otrynteus, und Göttern (2): Ares, Enyo; — Ares, Ach., Od., Otrynteus, Oil. m. gleichlautenden Endungen (*-ηϊ*). — Wortf.: kontrast. *ἐρυσίπτολις* — metr. Varianten: *μεγάθυμος Δ* 467 u.ö., *πλήξιππος Λ* 93 u.ö., *πολύδακρυς Γ* 132 u.ö., *πολύμητις A* 311 u.ö., *πολυμήχανος B* 173 u.ö.; wenn

EN[a] dann oft θείοιο (metr. Var. zu θείου) 1 von Menschen Od. [2[1], 8°]: bzg. auf Troia, (s. χ 230, θ 494 ff. u. α 2); häufig zum Kontext passend / funktionell (s. L[1], L[3] 160 f., L[7]); vgl. metr. Varianten πολύμητις, πολυμήχανος (nur in Vok.Formel) u. Gen. Ὀδ. θείοιο B 278 (nachdem er Thers. zum Schweigen gebracht hatte) ἀνὰ δ' ὁ ⌊-ος Ὀδυσσεὺς⌋ ' ἔστη σκῆπτρον ἔχων, tadelt Ag. K 363 ὣς τὸν (Dolon) Τυδείδης ἠδ' ὁ ⌊ ⌋ ... διώκετον, nur diese beide Stt. in Il. m. Artikel: Titel von Od. (vgl. ι 504), mit dessen δόλος Troia eingenommen worden ist (s. Leaf u. Ameis-H. z.St., L[5]); funktionell, wo Od. zum Kampf anspornt (vgl. B 273), u. im Jagdkontext θ 3 ἂν δ' ἄρα διογενὴς ὦρτο ⌊ ⌋, der noch unbekannte (ι 19 ff.) χ 283 ἔνθ' αὖτ' Εὐρυδάμαντα βάλε ⌊ ⌋ ξ 447 σπείσας (Eum. beim Empfang) δ' αἴθοπα οἶνον Ὀδυσσῆϊ -φ ' ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, dem Eum. noch unbekannt σ 356 ἅμα τε προσέειπεν (Eurym.) ⌊Ὀδυσσῆα -ον⌋ · „ξεῖν', ἦ ἄρ κ' ἐθέλοις θητευέμεν ...", fast ironisch, vgl. V. 376 ff. in dir. R.: π 442 (Eurym. zu Pen.:) „καὶ ἐμὲ (nb. Tel.) -ος Ὀδυσσεὺς ' πολλάκι γούνασιν οἷσιν ἐφεσσάμενος" ω 119 (Ag. im Hades zu Amphimedon:) „σπουδῇ παρπεπιθόντες (Ag. u. Men., zur Teilnahme am tr. Krieg) ⌊ ⌋", metr. gleichw. μεγάθυμον ο 243, vgl. L[7] 59 ι 504 (Od. zu Polyphem:) „φάσθαι Ὀδυσσῆα -ιον ἐξαλαῶσαι, ' υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα", phonolog.-metr. Ähnlichk. zw. ἐξαλαῶσαι u. ἐξαλαπάξαι (Pazdernik, AJPh 116, 1995, 351) 530 (Polyphem zu Pos.:) „δὸς μὴ Ὀδυσσῆα -ιον (-ον v.l.) οἴκαδ' ἱκέσθαι" – Ach. [4[1]]: Bezug auf viele Städte, s. I 328, Σ 342; anders L[8] (Troia); vgl. μεγάθυμος Ἀχ. (VE ψ 168) u. Gen. Ἀχ. θείοιο (Γ 279.297) Θ 372 = O 77 (Ath. / Zeus zu Hera:) „λισσομένη (Thetis) τιμῆσαι ⌊Ἀχιλλῆα -ον⌋" Φ 550 ὡς ἐνόησεν (Agenor) ⌊ ⌋ ' ἔστη schaudert beim Anblick Ach.' (s. V. 566 u. bes. V. 583 ff.) Ω 108 (Zeus zu Thetis:) „ἐννῆμαρ δὴ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν ' Ἕκτορος ἀμφὶ νέκυι καὶ Ἀχιλλῆϊ -φ" – Her. [2[H]]: (s. auch D) vgl. am VE βίῃ Ἥρ. (Hes. fr. 25,18) u. Gen. Ἥρ. θείοιο O 25 u.ö.: Hes. fr. 25,23 suppl. ὁ δὲ δῶ]κεν ἄνακτι ' Ἀμφιτρυωνιά[δ]ῃ Ἡ[ρακλῆϊ πτολιπό]ρθῳ 229,17 suppl. Ἥρ]ακλῆϊ πτολι[πόρθῳ – andere: B 728 τόν (Medon) ῥ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' Οἰλῆϊ -φ, in Schiffskatalog oft Epith., die Tapferkeit betonen: s. μεγάθυμος, ὑπέρθυμος V. 706. 746; zu Oileus vgl. Ὀ. πλήξιππον (VE Λ 93) u. Gen. Ὀ. θείοιο (VE) Υ 384 (Ach. ergreift den ἐσθλὸν ἡγήτορα Iphition) ὃν νύμφη τέκε νηΐς Ὀτρυντῆϊ -φ (s. Ὀτρυντεύς) 2 von Göttern Enyo: E 333 (Diom. erkennt, daß Aphr. ἄναλκις ist u. nicht eine der Kriegsgöttinnen) οὔτ' ἄρ' Ἀθηναίῃ οὔτε -ος Ἐνυώ, vgl. E 592 πότνι' Ἐ. (VE) – Ares: Υ 152 οἱ δ' (troerfreundliche Götter) ... καθῖζον ἐπ' ὀφρύσι Καλλικολώνης ' ἀμφὶ σὲ ... Φοῖβε καὶ Ἄρηα -ον Th. 936 οἵ τ' (Φόβος u. Δεῖμος) ... κλονέουσι φάλαγγας ' ἐν πολέμῳ κρυόεντι σὺν Ἄρηϊ -φ, vgl. V. 933 f. (Ἀ.' ῥινοτόρῳ), u. metr. VE-Variante πολύδακρυν Ἀ. Γ 132 u.ö., sonstige Epith. von Ἀ. s.d. I Sp. 1265,33 f.

D Hes. fr. 259b,8 suppl. (vgl. fr. 25,23; 229,17)

C. P. de Putter

πτόλις s. πόλις

πτόρθος [1°, 1[H]] E unclear; further Furnée, Vorgriech. 152, Weitenberg, ZVS 89, 1975, 66 ff., Hiersche, ZVS 91, 1977/78, 51 ff., Szemerényi, Scripta Minora III 1486 f.

B *(leafy) branch* (ζ 128); Op. 421 perh. (see e.g. Porzig, Satzinhalte 50; contra: Frisk s.v.) verb. abstr. (-θμοῖο ci.), 'shooting, sprouting' (but do trees continue sprouting until autumn? Perh. 'being in leaf'?) ζ 128 ἐκ ... δ' ὕλης -ον κλάσε (φύλλων, to cover his genitals) Op. 421 φύλλα δ' ἔραζε χέει (sc. ὕλη, in early autumn), -οιό τε λήγει (cf. Z 146–9). – W d f l d.: θάλος, ὄζος I

J. N. O'Sullivan

πτύγμα [1[1]] Σχ sch. D E 315: ἀντὶ τοῦ διπλῷ πέπλῳ, sch. min. P. Amst. 5 zu E 315: π]τύχιον

L [1]Marinatos, Arch. Hom. A 12. 42. 49 f.; [2]A. Pekridou-Gorecki, Mode im ant. Griechenland, München 1989, 77 ff.; [3]Lorimer, Monuments, Plate XXXI 1; [4]M. M. Lee, The Myth of the classical Peplos, Diss. BrynMawr 1999

B uns., nach Wortbildg. (zu πτύσσω m. -μα-Suff., s. Risch § 21a) wahrsch. (wie πτυκτός, s.d.) „etwas zusammengefaltetes, in Schichten gelegtes", aber genaue Bed. weder durch Kontext noch aus nachep. Verwendg. erschließbar (vgl. L[1] 12) E 315 ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν (den von Diom. getroffenen Aen.) ἐχεύατο (Aphr.) πήχεε λευκώ, ' πρόσθε δέ οἱ ⌊πέπλο⌋ιο φαεινοῦ -α κάλυψεν ' ἕρκος ἔμεν βελέων, das ⌊ ⌋ιο -α, das den Aen. (wie sonst ein σάκος, vgl. καλύπτω B I 3 u. II 1 b) schützen soll, ist entweder (1) e. Teil des ⌊ ⌋ς (⌊ ⌋ιο als Gen.part.), u. zwar (1a) 'Überschlag', d. i. der obere Teil e. Kleides, das durch Überschlagen des Stoffes doppelt gelegt wird, od. (1 b) 'Falte' od. 'Faltenwurf' des ⌊ ⌋ς, od. (2) der ganze ⌊ ⌋ς (⌊ ⌋ιο als Gen. mat.), entweder (2a) weil wie Mantel (χλαῖνα, s. διπλόος B 1) doppelt od. mehrfach gelegt (s. sch. D), od. (2b) -α Bez. des Umlegens/Überschlagen des 'Peplos' (so viell. sch. E 315b τὸ περίσσευμα zu verst.). Disk.: zu 1a: viell. πτύξ/πτυχή nachep. mit dieser Bed.: Eur. Suppl. 979 πέπλων πτύχα, auch ἀπόπτυγμα (IG 2,652A,20); aber Sit. kaum vorstellbar (s. L[1] 42); zu 1b: außer viell. h. Cer. 176 (s. πτύξ B 3) weder πτύξ/πτυχή noch Abl. von πτύσσω bei Stoffen u. Kleidern 'Falten' (auch nachep. nicht), sondern Lagen, Schichten (Bez. von Falten an Kleid, 'Faltenrock' nachep. στολίς, -ίδες, στόλωμα); Bed. 'Falten' allerdings nicht ganz auszuschließen, da Falten in Kleidern durch Aufeinanderlegen von Teilen des Stoffes [od. durch irgendeine Form des Plissierens, vgl. L[2] 99] gemacht werden); 1a u. 1b aber nur mögl., wenn πέπλος 'Kleid', dagegen aber V. E 338 (Diom. trifft ἄκρην χεῖρα d. Aphr., εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν ' ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὃν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί, ' πρυμνὸν ὕπερ θέναρος), Aen. (in den Armen der Aphr.) u. Hand d. Aphr., also wohl Aphr. selbst, werden kaum von (faltenreichem) Kleid der Aphr. verdeckt, sondern eher von umgehängtem od. übergeworfenem Schleier od. Mantel (s. L[1] 42 u. allgemein zustimmend L[2], anders s.v. πέπλος B 1); desw. 2a od. 2b wahrsch. – W o r t f.: διπλόος / διπλῆ (s. sch. D), δίπτυχος, πτύξ, δίπλαξ, πτύσσω

C. P. de Putter-M. Schmidt

πτυκτός [1[1]] Σχ sch. D Z 169: διπλῷ L [1]Heubeck, Arch. Hom. X 141 f.; [2]Burkert, in: R. Hägg ed., The Gr. Renaissance of the Eighth Century BC, Stockholm 1983, 52 ff. (zu phön. δέλτος); [3]Kirk, Iliad z.St.; [4]É. Lalou (Hrsg.), Les tablettes à écrire de l'antiquité à l'époque moderne, Turnhout 1992 (Bibliologia 12); [5]West, East 25; [6]B. Powell, in: New Companion 26–8

B (zu πτύσσω:) *zusammengefaltet, zusammengelegt* vom (elfenbeinernen od. hölzernen) Täfelchen (πίναξ, s.d.) Z 169 πέμπε (Proitos) δέ μιν (Belleroph.) Λυκίηνδέ, πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρὰ ' γράψας ἐν πίνακι -ῷ (τυκτῷ(ι) u. πυκτῶι vv.ll., cf. Ruijgh, Études § 90) θυμοφθόρα πολλά, Zusammenlegung zum Schutz sowie (durch Versiegelg.) zur Geheimhaltg. des Geschriebenen; vgl. phön. δέλτοι (L[2]; Hdt. 7,29 δελτίον δίπτυχον [δίπτυκτον v.l.]); röm. pugillaris; zu versch. Auffassungen hinsichtl. der Schriftart s. L u. s.v. σῆμα

C. P. de Putter

πτύ(ξ) [6[1], 1°, 1[H], 3[b]] E Wz.nomen, s. Porzig, Satzinhalte 240 f.; Chantraine, Morph. hist. 273 u. Risch § 3c; die Wz. ist isoliert, s. Frisk s.v. πτύσσω u. Szemerényi, Scripta Minora III

1489 f. – Abl.: *δί-, πολύ-, τρίπτυχος, πτύγμα, πτυκτός, πτύσσω*

F *-χί* 3, *-χες* 2, *-χας* 6 M (nur zweis.) ⏑̄[⏑⏑] *διὰ -χας* *H* 247 ⏑̄[⏑⏑] *-χας ἤλασε* *Y* 270 ⏑̄[⏑⏑] *ὑπὸ -χὶ Παρνησοῖο* h. Ap. 269, h. Merc. 555; *-χὶ Οὐλύμποιο* *Y* 22; ⏑̄ ⏑̄*ες ἠλήλαντο* Sc. 143; *-χες* *Σ* 481; *-χας Οὐλύμποιο* *Λ* 77; *ἔλασσε διὰ -χας* *Y* 269; *-χας* *τ* 432, h. Cer. 176

Σχ sch. D *Y* 22: *-χί· ἀποκλίσει. ἐξοχῇ*, *Y* 269: *-ας· τὰ ἐλάσματα τῆς ἀσπίδος*, sch. Barn. *τ* 432: *τὰς ἀποκλίσεις*

L [1]Myres, JHS 61, 1941, 21 ff.; zum Schild (allg.): [2]Snodgrass, Armour 37 ff.; [3]van Wees, Status Warriors 17–21

B (1) *Schicht, Lage; Streifen* (von Schild); (2) wahrsch. *Gipfel, Höhe* (von Berg, Gebirge); (3) Teil e. Kleides, mögl. *Saum, Faltenwurf, Lage/Stoffbahn, Volant*, zu den Bed.en untereinander s. zu 1 bis 3 1 [4ⁱ, 1ᵃ] *Schicht, Lage; Streifen*, von Schild (nur zu *σάκος*), vgl. *τρίπτυχος* (vom Helm); in Il. stets m. Zahlwort; Aias' Schild: 7× Leder (kontrast. *τετραθέλυμνον* des Teukros *O* 479) + 1× Bronze; Ach.'s Schild: 5× Metall(?); 3× m. (*δι*)*ελαύνω*. – Wortf.: (*ἄντυξ*) *κύκλος, οἶμος*(?), *ῥινός* *H* 247 *καὶ βάλεν* (Hektor) *Αἴαντος δεινὸν σάκος ἐπταβόειον ' ἀκρότατον κατὰ χαλκόν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ. ' ἓξ δὲ διὰ -χας ἦλθε ... χαλκὸς ... ' ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο*, aus dieser Beschr. u. 219–23 (vgl. *Λ* 545 u.ö. sowie *βοῦς, βοέη / βοείη* von anderen Schilden: *H* 238, *M* 105. 137, *Π* 636, *P* 492 f.) geht hervor, daß die Schichten von Aias' Schild – sowie von and. Schilden – aus Leder sind, konzentr. m. nach außen abnehmendem Durchmesser (vgl. *Y* 275 f. von Aen.' *ἀσπίς*) übereinandergenäht (*M* 294–7, *ἀ.* von Sarp.) u. m. einer (hier 8.) Bronzeschicht abgeschlossen wurden (vgl. *ῥινοί* + *χαλκός* von Hektors *ἀσπίς* *N* 804 sowie 406 von Idom.' *ἀ.*) *Σ* 481 *πέντε δ' ἄρ' αὐτοῦ ἔσαν σάκεος -χες*, vgl. 479 f. (*ἄντυγα τρίπλακα*) *Y* 269. 270 *οὐδὲ τότ' Αἰνείαο ... ἔγχος ' ῥῆξε σάκος· χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο· ' ἀλλὰ δύω μὲν ἔλασσε (θλάσσε* v.l.) *διὰ -χας, αἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ' ἦσαν, ἐπεὶ πέντε -χας ἤλασε κυλλοποδίων, ' τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο, ' τὴν δὲ μίαν χρυσῆν, τῇ ῥ' ἔσχετο μείλινον ἔγχος* (*Y* 269–272 ath. Arist., dazu Edwards, Iliad z.St., L³ 19) Sc. 143 (*χερσί γε μὴν σάκος εἷλε παναίολον θαῦμα ἰδέσθαι*) *πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ τιτάνῳ λευκῷ τ' ἐλέφαντι ' ἠλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην χρυσῷ τε φαεινῷ ' λαμπόμενον, κυάνου δὲ διὰ -χες ἠλήλαντο* (v. susp.), *-χες* hier *'Streifen'* (aus *κύανος*, vgl. *οἶμοι κύανοιο* von Ag.s *θώρηξ* *Λ* 24) od. *„concentric bands of inlay"*, L¹

2 [2ⁱ, 1ᵉ, 2ᵇ] wahrsch. *Gipfel, Höhe* (von Berg, Gebirge), nur von Ol. (Il.) u. Parnaß (Od., h.), vgl. *πολύπτυχος* von Ol. u. Ida-Gebirge, *πολυδειράδος* vom Ol.; die (offenbar nachep.) Bed. 'Bergtal', 'Schlucht' paßt zu Ol. nicht u. ist auch bei Parnaß unwahrsch.; unklar aber Verh. von Bed. 'Gipfel', 'Höhe' zur offenbar urspr. (vgl. Denom. *πτύσσω*) Bed. 'Schicht', 'Lage', viell. über 'Falte' (s. zu 3 u. s.v. *πτύγμα*), dann 'Gipfel', 'Zacken' verstanden als Krümmung des Berges; außer *τ* 432 immer m. Gen., zur Ortsbest. 3x m. Präp. (*κατά, ὑπό*), 1× lok. Dat., nicht in Gl., 3x dir. R.; Beiw.: *ἠνεμόεσσα* – Wortf.: *γουνός* u. s. *κάρη* sowie *ἄκριες, ἄκρος* (s.d. B 6 e), *δειράς, κνημός, σκοπίη, τέθρον* u. vgl. *νῶτον* B 3 (*νῶτα θαλάσσης*); kontrast. s. *βῆσσα* *Λ* 77 (die anderen Götter waren nicht auf dem Schlachtfeld) *ἀλλὰ ἕκηλοι ' σφοῖσιν ἑνὶ μεγάροισι καθήατο, ἧχι ἑκάστῳ ' δώματα καλὰ τέτυκτο κατὰ -ας* (*στίχας* v.l.) *Οὐλύμποιο*, vgl. *A* 607 u. (zur Lage der Götterwohnungen) Th. 42 f. (*κάρη ... 'Ολύμπου ' δώματα τ' ἀθανάτων*), h. 29, 1 (*ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν*) u. vgl. o. s.v. *Ὄλυμπος* *Y* 22 (Zeus zu Pos.:) *„ἤτοι μὲν ἐγὼ μενέω -ὶ Οὐλύμποιο ' ἥμενος, ἔνθ' ὀρόων φρένα τέρψομαι"*, Zeus ist, wie üblich u. erst recht, um alles gut zu sehen, auf dem höchsten Gipfel des Ol. (vgl. *Y* 5 *κρατὸς ἀπ' Οὐλύμποιο πολυπτύχου*, *Θ* 3 [Ort der von Zeus anberaumten Versammlung] *ἀκροτάτῃ κορυφῇ*, h. Merc. 322 *τέρθρον*, Op. 8 *ὑπέρτατα δώματα*) *τ* 432 *αἰπὺ δ' ὄρος προσέβαν* (Od. u. Söhne d. Autolykos) *καταειμένον ὕλῃ ' Παρνησοῦ, τάχα δ' ἵκανον -ας ἠνεμοέσσας* (dann ging die Sonne auf, *οἱ δ' ἐς βῆσσαν ἵκανον* V. 435), *πτ.* u. *βῆσσα* nicht ident.: sie erreichen schnell die windigen *Höhen* (des steilen Berges) u. (von dort) kommen sie in ein Waldtal (wo an einer Stelle gar kein Wind hinkommt, V. 440) h. Ap. 269 (Telph. zu Ap. über Orakelstätte:) *ἐν Κρίσῃ ποίησαι ⏑̄ ⏑̄ὑπὸ -ὶ Παρνησοῖο⏑̄ ⏑̄, unterhalb des Gipfels, unterhalb der Erhebung des Parnaß*, vgl. V. 280 f.: vom Tal (*βήσσῃ*) d. Kephisos *προσέβης πρὸς δειράδα*, u. kommst nach Krisa *ὑπὸ Παρνησόν*, zu einem Ausläufer (*κνημός*) d. Parnaß h. Merc. 555 (Ap. zu Hermes:) *„οἰκία ναιετάουσιν* (die drei Bienenjungfrauen) ⏑̄ ⏑̄ *' μαντείης ἀπάνευθε διδάσκαλοι"*

3 viell. *Saum, Faltenwurf, Lage, Stoffbahn*, od. *Volant* (e. Kleides) h. Cer. 176 *αἱ δ'* (T. der Met.) *ὥς τ' ἢ ἔλαφοι ἢ πόρτιες ἤαρος ὥρῃ ' ἄλλοντ' ἂν λειμῶνα κορεσσάμεναι φρένα φορβῇ, ' ὡς αἱ ἐπισχόμεναι* (*ἀνασχόμεναι* ci.) *ἑανῶν -ας ἱμεροέντων ' ἤϊξαν κοίλην κατ' ἀμαξιτόν, ἀμφὶ δὲ χαῖται ' ὤμοις ἀΐσσοντο*, Sit. eindeutig (s. Richardson z.St., m. Hinweisen auf bildl. Darstellg.en), aber *π.* unklar, vgl. *πτύγμα*; viell. 'Saum' (Càssola: *lembi*), aber das, was die Mädchen 'festhalten' ist eigtl. nicht der Saum (den sie freilich vom Boden hochhalten), sondern höherer Teil des Kleides; zu 'Falte', 'Faltenwurf' s. *πτύγμα*; 'Stoffbahn', 'Lage' (aus denen Kleid hergestellt wird, vgl. L² 38) eher passend zu B 1, dann *ἑανῶν -ας* ≅ *ἑανάς*, od. Volant (Volantkleider schon aus myk. Zeit bekannt, s. L² 57 f.)

D v.l. h. Merc. 326 C. P. de Putter-M. Schmidt

πτύ(ον) [1ⁱ] E ererbt (*πτ.* sek., vgl. problem. *πτόλεμος, πτόλις*) od. Lehnwort? s. Frisk s.v., Risch § 5 f.; sowie Furnée, Vorgriech. 314, Szemerényi, Scripta minora III 1488 f.; zum 'ep.' *-φι* Schwyzer I 550 f., Meier-Brügger, Gr. Sprw. II 67; anders *πτύω* **Σχ** sch. D ad l.: *πτύον δέ ἐστιν, ἐν ᾧ τὰ ἠλοημένα γεννήματα ἀναβάλλουσι χωρίζοντες τοῦ ἀχύρου*, s. noch Hsch. s.v. *θρῖναξ*: *πτύον σίτου*

B *Wurfschaufel* zum 'Worfeln' von (Getreide u. hier) Hülsenfrüchten, im Gl., wohl landwirtschaftl. t.t., vgl. *λικμητήρ* (*λικμάω*), *λίκνον* u. (als Rätselwort, 'Kenning') *ἀθηρηλοιγός*, zur Sache s.d. u. Richter, Arch. Hom. H 122; Epith. *πλατύς* *N* 588 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ πλατέος -όφιν μεγάλην κατ' ἀλωὴν ' θρῴσκωσιν κύαμοι ... ἢ ἐρέβινθοι ' πνοιῇ ὑπό ... καὶ λικμητῆρος ἐρωῇ* (so prallte Helenos' Pfeil von Men.' Harnisch ab), s. Janko, Iliad z.St. u. Fränkel, Hom. Gl. 43 f. (der *ἀπὸ πλατέος* [sc. 'Fläche'] von *πτ.* [sc. Instr.] trennt); vgl. *E* 499–502 H. W. Nordheider

πτύσσω [1ⁱ, 10ᵉ, 1ᵇ] E < *πτύχ-ιω zu *πτύξ* (s.d.) F (- = *πτυ-*) Akt.: *-ξασα* 3, *-ξασ'* 1; Med.: Präs. *ποτι-σσοίμεθα* 1, *προσ-σσετο* 1, *ἐ-σσοντο* 1; Fut. *προσ-ξεται* 1; Aor. *προσ-ξατο* 1, *προσ-ξομαι* 3

M 1 Stamms. im longum 1a zweis. [⏑̄ ⏑̄] *-ξασ'* *τ* 256 1b dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ξομαι* *θ* 478, *ρ* 509; *-ξεται* *λ* 451; *-σσετο* h. Cer. 199 [⏑̄⏑⏑] *-ξομαι* *γ* 22; *-ξατο* *δ* 647 2 Stamms. in den brevia 2a dreis. [-⏑̄⏑] *-ξασα* *α* 439, *ζ* 252 [-⏑̄⏑] *-ξασα* *ζ* 111 2b viers. [⏑̄-⏑̄⏑] *ἐ-σσοντο* *N* 134 [-⏑̄⏑⏑] *-σσοίμεθα* *β* 77

Σχ sch. D *N* 134: *ἐ-σσοντο· εἰς τὸ αὐτὸ συνήγετο καὶ ἐκάμπτετο κραδαινόμενα*, sch. Barn. *α* 439: *-ξασα καὶ ἀσκήσασα· μετ' ἐπιμελείας διπλώσασα*, *β* 77: *προτι-σσοίμεθα· προστερνιζοίμεθα. παραβάλλοιμεν. ἢ ἀχώριστοι γινοίμεθα*, *ζ* 111: *-ξασα· διπλώσασα. ἢ διπλωθῆναι ποιήσασα*, *θ* 478:

προσ-ξομαι· φιλοφρονήσομαι, ρ 509: προσ-ξομαι· νῦν προσδέξομαι. γράφεται καὶ φθέγξομαι

L [1]Latacz, Kampfparänese, 55 ff.; [2]J. Elmiger, Begrüßung u. Abschied bei Homer, Diss. Freiburg/ Schweiz 1935; [3]van Wees, CQ 38, 1988, 8

B I Simplex [1[1], 4°] I 1 Akt. [4°] *zusammenfalten, zusammenlegen,* Form -ξασ(α), Obj. *εἵματα, χιτῶνα*; m. pers. (stets weibl.) Subj.; dir. R. nur *τ* 256 ⌞εἵματ⌟(α): *ζ* 111 *ἔμελλε* (Naus.) *πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι ' ζεύξασ' ἡμιόνους -ξασά τε* ⌞ ⌟*α καλά* (gerade gewaschen) 252 ⌞ ⌟*' ἄρα -ξασα* (Naus.) *τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης τ* 256 (Pen. zum Bettler:) *„αὐτὴ γὰρ τάδε* ⌞ ⌟*' ἐγὼ πόρον* (sc. dem Od.), *οἷ' ἀγορεύεις, ' -ξασ' ἐκ θαλάμου"* ⌞χιτῶνα⌟: *α* 439 (Tel. zieht sich abends zurück ins Schlafzimmer, *ἔκδυνε* ⌞ ⌟) *ἡ μὲν* (Eurykl.) *τὸν -ξασα καὶ ἀσκήσασα* ⌞ ⌟*' πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα* (*βῆ*) (*α* 438—439 om. codd. quidam) I 2 Med. [1[1]] *sich in Schichten legen N* 134 (d. Gr. hatten d. Schilder dicht zus.geschoben) *ψαῦον κόρυθες νευόντων* (vgl. *Π* 214 ff.), *ἔγχεα δ' ἐ-σσοντο* (*ἐπτήσσοντο* v.l.) *θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' σειόμεν' die* (von den Reihen der Soldaten jeweils hoch- bzw. nach vorn gestreckten) *Lanzen legten sich in Schichten übereinander,* vgl. F. Albracht, Kampf und Kampfschilderung bei Homer I, Programm Naumburg 1886, 37 f. (ebenso Ameis-H. und Janko in Iliad z.St.), abwegig „sie bogen sich" (s. Albracht a.O.)

II Kompos. *προσ/ποτιπτύσσομαι* [6°, 1[h]] *umarmen; begrüßen, sich wenden an* — Wortbildg. (eigentl. so etwas wie „sich anschmiegen") u. nachep. Verwendung machen Bed. „umarmen" *λ* 451 plausibel, obwohl sonst immer allg. vom Begrüßen, ohne Aspekt der körperlichen Berührung, mit instr. Dat. *ἔπεϊ, μύθῳ, ἔργῳ* oder adv. Akk. *τι*, m. Akk. der Person, die umarmt, begrüßt wird (*β* 77 u. *δ* 647 aus Kontext zu erg.); außer h. Cer. 109 immer dir. R. — Wortf.: begrüßen (mit Gebärden): *ἀγαπά(ζ)ω, ἀσπάζομαι, δειδέχαται* u.ä. (formell), *ἐν δ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἀμφιβάλλομαι χεῖρε/ας / πήχεε, ἀμφιχέομαι*; bitten: *αἰτέω,* (*ἀπ*)*αἰτίζω, λίσσομαι*; anreden, ansprechen: *προσαυδάω, προσειπεῖν, πρόσφημι, προσφωνέω* 1 *umarmen λ* 451 (Ag.s Seele zu Od.:) *„ἦ γὰρ τόν* (Tel.) *γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθών, ' καὶ κεῖνος* ⌞*πατέρα*⌟ *προσ-ξεται, ἣ θέμις ἐστίν"*, vgl. *π* 214 (*ἀμφιχυθεὶς* ⌞ ⌟) 2 *begrüßen, sich wenden an, ansprechen,* (vgl. lat. adplicare) h. Cer. 199 *δηρὸν δ' ἄφθογγος τετιημένη ἦστ'* (Dem.) *ἐπὶ δίφρου, ' οὐδέ τιν' οὔτ' ἔπεϊ προσ-σσετο οὔτε τι ἔργῳ*, m. Worten o. Gesten *γ* 22 (Tel.:) *„Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ προσ-ξομαι αὐτόν* (sc. Nestor); *' οὐδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν"* *θ* 478 (Od. zum Herold:) *"τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγῃσι, ' Δημοδόκῳ, καί μιν προσ-ξομαι, ἀχνύμενός περ"* *ρ* 509 (Pen. zu Eum.:) *„τὸν ξεῖνον* (Od.) *ἄνωχθι ' ἐλθέμεν, ὄφρα τί μιν προσ-ξομαι* (*προσφθέγξομαι* v.l.) *ἠδ' ἐρέωμαι" β* 77 (Tel. zu Ithak.n:) *„εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη· ' τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτι-σσοίμεθα* (*προτι-* v.l.) *μύθῳ ' χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη" mit Bitten an euch wenden,* zum Pl. vgl. *ἡμεῖς* V. 60 *δ* 647 (Antin. zu Noëmon: „sag mir, ob Tel. dir das Schiff mit Gewalt genommen hat) *ἦε ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσ-ξατο μύθῳ"*, vgl. V. 651 (*αἰτίζῃ*)

C. P. de Putter-M. Schmidt

πτύω [3[1], 1°, 1[H]] E Erbwort, vgl. lat. *spuere,* dt. *speien* u. *spucken*; Versuche, eine idg. Grundform herzustellen, schwierig u. umstritten, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.; auch L[2,3] u. L[5] 13 f.; mögl. weise auf einer onomatop. Interj. d. Ekels basierend, vgl. dt. *pfui,* s. L[4]; das kurze *υ* im Aor. ggüber dem langen *υ* im Präs. wohl analogisch zu erklären

Σχ sch. D *Δ* 426: *ἀπορρίπτει. ἐκβάλλει. ὁ δὲ τρόπος μεταφορά* L [1]Mutzbauer, Tempuslehre I 161; [2]Szemerényi, Scripta minora III 1486; [3]Morani, Aevum 54, 1980, 108; [4]Létoublon, in: Mél. Taillardat 149 f.; [5]Perpillou, RPh III 64, 1990, 13 ff. (= Recherches 95 ff.)

B *(aus)spucken,* Simplex nur *Ψ* 697, sonst *ἀπο-* (3×) u. *ἐκ-* (1×) *ausspucken, ἀπο-* *Δ* 426 u. Op. 726 metaph. gebraucht *Δ* 426 *ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας ' κυρτὸν ἰὸν* (*ἐὸν* v.l.) *κορυφοῦται* (Woge), *ἀπο-ει δ' ἀλὸς ἄχνην*, bildhaft: *verspritzt Ψ* 697 (Ende d. Faustkampfes zw. Epeios u. Euryalos) *φίλοι δ' ἀμφέσταν ἑταῖροι, ' οἵ μιν* (Euryalos) *ἄγον δι' ἀγῶνος ἐφελκομένοισι πόδεσσιν, ' αἷμα παχὺ -ὀντα, κάρη βάλλονθ' ἑτέρωσε* 781 *στῆ δὲ κέρας μετὰ χερσὶν ἔχων* (d. kleine Aias) *βοὸς ἀγραύλοιο, ' ὄνθον ἀπο-ων, μετὰ δ' Ἀργείοισιν ἔειπεν ε* 322 *ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ* (Od.), *στόματος δ' ἐξέ-σεν ἅλμην ' πικρήν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν* Op. 726 *οὐ γὰρ τοί γε* (d. Götter, wenn man ihnen m. ungewaschenen Händen spendet) *κλύουσιν, ἀπο-ουσι δέ τ' ἀράς verweigern,* vgl. West z.St.; nach Wilamowitz, Erga; Solmsen u.a. steht d. Vers in e. unechten Verspartie

D v.l. *ζ* 95 *ἦχι μάλιστα ' λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀπο-εσκε* (habent Von der Mühll et van Thiel, *ἀποπλύνεσκε* alii) *θάλασσα*, s. van der Valk, Text. Crit. Od. 39; Odyssey z.St.

G. Markwald

Πτῶ(ι)ος PN S. des Athamas u. der Themisto Asius fr. 3 p. 89 Dav. (Prosaref.), s. G. Radke, 'Ptoos', RE XXIII 2 (1959), Sp. 1889—1892 V. Langholf

πτωκά(ς) [1[a]] L Markwald, Hom. Epigr. 153 f. B (zu *πτώσσω*:) *sich (weg)duckend* (Simm. fr. 12 ap. Hsch.) > *untertauchend,* Beiw. von *αἴθυια* (s.d.) Vit. p. 11,30 *ναῦται ποντοπόροι, στυγερῇ ἐναλίγκιοι αἴσῃ ' -σιν αἰθυίῃσι, βίον δύσζηλον ἔχοντες*, Vgl.punkt Leben im Wasser, vgl. (Archil. fr. 213 W.) Call. fr. 178, 33 f. > AP VII 295, 2 R. Führer

πτώξ [2[i]] E Wz.nomen (Risch § 3b, Chantraine, Form. 2) zu *πτῆξαι* (wie *ῥώξ* zu *ῥήγνυμι, φώρ* zu *φέρω*). — Abl.: *πτωκάς, πτώσσω, πτωσκάζω, πτωχός*

Σχ sch. D *P* 676: *λαγώς* (*ἀπὸ τοῦ πτώσσειν*) ~ *X* 310 L C. Ulbricht, De animalium nominibus Aesopeis, Diss. Marburg 1908, 6 ff.; J. P. J. M. Brands, Grieksche Diernamen, Diss. Nijmegen 1935, 48; Wartelle, REG 113, 2000, 218; s.a. *λαγώς* L

B eigtl. *Ducker,* Kenning (vgl. [*πολυ*]*τρήρων, ἀνόστεος, φερέοικος, ἴδρις, φλεγύας*) f. *Hase* (wie 'Schlappohr' *λαγώς* E, att. *δασύπους*), m. Epith. ⌞*πόδας*⌟ *ταχύς* (vgl. *ὠκύ*⌞ ⌟ Sc. 302) od. als Epith. (...ωκ...!); nur in (Adler-)Gl. *P* 676 (⌞*ὥς τ' αἰετός*⌟) *ὅν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα πόδας ταχὺς οὐκ ἔλαθε -ξ ' θάμνῳ ὕπ' ... κατακείμενος*, vgl. *X* 191 *X* 310 (⌞ ⌟) *ἁρπάξων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν ἢ -κα λαγών*, Chiasmus (2× *αρ*, 3× *ω*). — Wortf.: *τρήρων, φυζακινός*

D f.l. *ρ* 295 (statt *πρόκας*) R. Führer

πτωσκάζω [1[i]] **Σχ** sch. D z.St.: *καταπτώσσειν. δειλιᾶν* L Chantraine, RPh III 5, 1931, 125

B *sich* (ängstl.) *im Hintergrund (zu) halten (pflegen),* Iter. zu *πτώσσω* B 2 (s.d.) u. zugleich metr. Verlängerg. wie *ἀκού(άζ)ω, ἀλύσκ(άζ)ω, ἠλάσκ(άζ)ω, μίμν(άζ)ω*; in dir. R. *Δ* 372 (*τί πτώσσεις;*) *οὐ μὲν Τυδεΐ γ' ὧδε φίλον -έμεν ἦεν, ' ἀλλὰ πολὺ πρὸ ... ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι* R. Führer

πτώσσω [10[i], 3°, 1[H]] M 1 St. im longum 1a [⏑̄] *-ον ὑπό Φ* 26 1b [⏑̄] *-ῃς* Op. 395; *-ειν E* 634 2 St. im biceps (vgl. *πτῆξαι*) 2a [–⏑̆] *τί -εις Δ* 371 [–⏑̆] *οὐδὲ κατα-ειν/οντ' E* 254, *Δ* 224 [–⏑̆] *ἀλλὰ -ειν/ων κατὰ δῆμον σ* 363 ≅ *ρ* 227 2b [–⏑̆⏑] *ἀλλὰ κατα-ουσι E* 476; *ἀλλή-*

*λους -οιμεν Y*427; *τίπτε κατα-οντες Δ*340; *-οντας ὑπ' H*129 [-⏑⏑] *-ουσι κατ' Φ*14; *-ουσαι χ*304

Σχ sch. min. P.Mich. Schwendner 11 zu *E*254: *-ειν· δειλιᾶν*, P.Bodl. gr. inscr. 3017 zu *Δ*371: *τί -εις· τί καταδ<ε>ιλιαίνεις*, sch. D *Δ*224: *ἀποδειλιῶντα* (vgl. 371, *E*476. 254). *ἀποφεύγοντα, Φ*26: *ἐφοβοῦντο* (vgl. *Y*427). *ἐ⟨κρύπτοντ⟩ο*, 14: *καταδύονται.* ⟨ ⟩*αι*

L E. Wentzel, Jahresbericht kathol. Gymn. Glogau 1840, 24 ff.; J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 137 f.; Kurz, Menschl. Bewegung 55 A.18

B (zu *πτώξ* 'Angsthase':) *sich (weg)ducken* > *sich (ver-) drücken*, konkr. (1) u. übertr. (2); Subj. (je 7× Sg./Pl.) 2× in 1 (Fem.) tier. (Insekten/Vögel), sonst (Mask.) menschl.; mit Angabe des Wo (*ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας, κατὰ δῆμον, ἐν πεδίῳ*) *Y*427, 3°, des Wohin 2ⁱ, 1ᴴ in 1, des Wovor 2ⁱ in 2; nur Präs.st. (komplementär zu *πτῆξαι / πεπτηώς*), 5× Ptz. (2ⁱ ⟨Kompos.⟩, 4× Ind. (1ⁱ ⟨ ⟩), 3× Inf. (1ⁱ ⟨ ⟩), 2× Konj./Opt.; überw. in dir. R. (2. V. *Δ*371, *E*634, vor ⟨letzter V.⟩ *σ*363, ⟨ ⟩ *Y*427), s.u. jew. Vorbem. — Wortf.: *ἀλυσκάζω, βρίζω, ἵημι* B I B 1 b α bb/β, *ἵστημι* B I B 4 c, *λανθάνω* B I 2 a α (am Anf.), *ὄκνος, πτῆξαι, πτωσκάζω, πτωχεύω, τέθηπα*, (*ὑπο*)*τρέω, φέβομαι, φεύγω* 1 konkr. [2ⁱ, 3°, 1ᴴ]: *sich* (in Panik) *flüchten* (Koll., in / nach Gl.), *sich* (bettelnd) *herumdrücken* (Indiv., in dir. R. / Paränese); *χ*304 mit voran ⟨gest. präp. Obj.⟩ (*ἐν*), sonst mit nach ⟨ ⟩ (*κατά / ὑπό* + Akk.) bzw. 1ᴴ Richtg.s-Akk. *Φ*14 *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ ῥιπῆς πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται ' φευγέμεναι ποταμόνδε· τὸ δὲ φλέγει ... πῦρ ' ... ταὶ δὲ -ουσι καθ' ὕδωρ* 26 (*ὡς ὑπὸ δελφῖνος ἰχθύες ἄλλοι φεύγοντες πιμπλᾶσι μυχοὺς δειδιότες*) *ὣς Τρῶες ποταμοῖο κατὰ ... ῥέεθρα ' -ον ὑπὸ κρημνούς χ*304 (*ὣς τ' αἰγυπιοὶ ἐπ' ὀρνίθεσσι θόρωσι· ' ταὶ μέν τ' ἐν πεδίῳ νέφεα* (s.d. III Sp. 351, 4 ff.) *-ουσαι ἵενται* (Akk. vom verb. fin. abh.), vgl. V. 299 ~ *Λ*172 *ρ*227 *οὐκ ἐθελήσει ' ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ -ων κατὰ δῆμον ' βούλεται αἰτίζων βόσκειν ἣν γαστέρ'* ≅ *σ*363 (*-ειν*) Op. 395 *ὥς τοι ἕκαστα ' ὥρι' ἀέξηται, μή πως τὰ μέταζε χατίζων ' -ῃς ἀλλοτρίους οἴκους καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς*, vgl. V. 400 2 übertr. [8ⁱ]: *sich* (ängstl.) *im Hintergrund halten* (Ggs. 'Vorkämpfer sein' *Δ*341 f. 373), *den Drückeberger spielen* (vgl. *N*459), von (*Δ*340, *Y*427: 2) Indiv. außer *E*476, *H*129 (Koll.); 2× (am Anf. u. Ende, jew. Hektor-Kontext) mit (nachgest.) präp. Obj. (*ἀνά* + Akk., *ὑπό* + Dat.), *Y*427 mit (vorangest.) Akk.-Obj., sonst abs. (davon 4× Kompos.); in dir. R. außer *Δ*224 (Komm. des Dichters) *Y*427 (*ἐγγὺς ἀνὴρ, ὅς μοι ἑταῖρον ἔπεφνε*) *οὐδ' ἂν ἔτι δὴν ' ἀλλήλους -οιμεν ἀνὰ ⟨πτολέμοιο γεφύρας⟩ einander aus dem Weg gehen*, vgl. *Φ*391 u. synt. Thgn. 1015 *Δ*371 *τί -εις, τί δ' ὀπιπεύεις* ⟨ ⟩; (Forts. s. *πτωσκάζω*) 340 *τίπτε κατα-οντες ἀφέστατε, μίμνετε δ' ἄλλους; ' σφῶϊν μέν τ' ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας ' ἑστάμεν ἠδὲ μάχης ... ἀντιβολῆσαι*, vgl. V. 243/6, *Z*443 ff. 224 (*ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις* PN°) ⟨*οὐδὲ κατα-⟩οντ' οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι, ' ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς E*254 (*μή τι φόβονδ' ἀγόρευ') οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι ' ⟨ ⟩ειν (τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ* Ath.), vgl. *Δ*372 476 (*τῶν οὔ τιν' ἰδέειν δύναμ') ἀλλὰ κατα-ουσι κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα· ' ἡμεῖς δὲ μαχόμεσθ'* 634 *τίς τοι ἀνάγκη ' -ειν ἐνθάδ' ἐόντι μάχης ἀδαήμονι φωτί; H*129 *τοὺς νῦν εἰ -οντας ὑφ' Ἕκτορι πάντας ἀκούσαι* (Pel.) *vor* (Zweikampf m.) *Hektor kneifen*

Kompos.: *καταπ.* 4ⁱ in 2

D v.l. *B*391

G je 3× in *Δ E* (in 2, jew. m. *μάχης⁺ / μάχεσθαι⁺* im näheren Kontext), 2× in *Φ* (in 1) R. Führer

πτωχεύω [5°] **M** [⏑–⏑] *-εύω/εύεσκ'* + Ortsang. *τ*73, *σ*2; *-εύσων ο*309 [⏑–⏑] *δαῖτα -εύῃ/ειν ρ*11 ≅ 19 **Σχ** sch. min. P.Amh. 19 zu *ο*309: *-εύσων· μεταιτήσων*, sch. Barn. *ρ*11: *τὰ πρὸς τροφὴν ἐπαιτεῖν*

B (zu *πτωχός* [s.d.]: *buckeln*) *betteln*, (2° + *δαῖτα*) e. Mahlzeit *erbetteln*, Präs.st., je 1× Fut. u. Iter., immer + Ortsang. (*κατὰ / προτὶ ἄστυ, ἀνὰ δῆμον* [vgl. *σ*1 *πτωχὸς πανδήμιος*], *ἐκεῖθι*: *sich in der Stadt* usw. *herumdrücken*, s. *πτώσσω* [*κατὰ δῆμον σ*363, *ρ*227, vorher 220 *πτωχός*!]), *σ*2, *τ*73, *ρ*19 nb. *πτωχός*, dir. R. außer *σ*2; von Od., der aus Not (*ο*309, *τ*73 *ἀνάγκῃ⁺*, s.d. B 3 b δ) u. Alter *bettelt* (der für Landarbeit zu alt, aber zu Hausarbeit bereit ist, s. *ρ*19 [and. *σ*366 ff.]) u. (als Ggs.) dem gefräßigen Nichtsnutz Iros (s. s.v. *ἄναλτος*): *σ*2 *ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ ' -εύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε ... ' ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν* (Iros), Iter. (vgl. 114 f.) *τ*73 (Od. zu Melantho: „warum beschimpfst du mich) *ἦ ὅτι δὴ ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι, ' -εύω δ' ἀνὰ ⟨δῆμον⟩; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει. ' τοιοῦτοι πτωχοὶ ...*" (s.d. B 1), vgl. noch (*ρ*558, *ν*14) „*αἰτίζων / ἀγειρόμενοι κατὰ* ⟨ ⟩" — Ggs. Stadt-Land: *ο*309 (Od. zu Eum.: „will morgen früh zur Stadt gehen) *-εύσων, ἵνα μή σε κατατρύχω καὶ ἑταίρους ' ...* (gib mir *ἡγεμόνα*) *' ... κατὰ δὲ πτόλιν αὐτὸς ἀνάγκῃ ' πλάγξομαι, αἴ κέν τις κοτύλην καὶ πύρνον ὀρέξῃ '* ([9 Vv.:] *εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν* [sc. Freier], kann auch für sie arbeiten [*κεν εὖ δρῷοιμι*], bin an *δρηστοσύνῃ* unübertrefflich, [322] *πῦρ τ' εὖ νηῆσαι, δαιτρεῦσαί τε, οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες*", [325] Eum. lehnt das ab u. verspricht [336] Gastgeschenke u. *πομπή* durch Tel.) *ρ*11 (Tel. zu Eum.:) „*τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι ' ⟨δαῖτα -εύ⟩ῃ· δώσει δέ οἱ ὅς κ' ἐθέλῃσι, ' πύρνον καὶ κοτύλην* (ich kann nicht alle *ἀνέχεσθαι*") ≅ 19 (Od. zu Tel.: „will nicht bleiben) *πτωχῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ πτόλιν ἠὲ κατ' ἀγροὺς ' ⟨ ⟩ειν· δώσει δέ μοι ...* (bin zu alt, um *ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν* u. *σημάντορι πάντα πιθέσθαι*"). — Wortf.: *πτώσσω* (s.d. B 1); *αἰτέω* (B I 2), *αἰτίζω* 'heischen', *ἱκετεύω, λίσσομαι/τομαι/ταινεύω* 'Bittsteller sein', s.a. *ἀλητεύω* (*σ*114 *ἐν δήμῳ*), *πλάγξομαι* (*ο*311 f. *κατὰ πτόλιν*) 'sich (als Bettler/Landstreicher) herumtreiben', *ἀγυρτάζω* (*τ*284 *χρήματα*)

H. W. Nordheider

πτωχός [22°, 2ᴴ] **E** nb. *πτώξ, πτώσσω* (s.d.), s. Risch § 5 d. 105. — Abl.: *πτωχεύω*

F *-ός* 6, *-ῷ* 7, *-όν* 3; *-οί* 4, *-ῶν* 3, *-ούς* 1

M 1 Stamm im longum 1 a [⏑⏑] *-ὸν/οὶ ἀνιηρόν/οί ρ*220 ≅ 377; *-όν σ*49 [⏑⏑] *ἄλλος* (*τις*) *-ός ξ*400, *φ*327 [⏑⏑] *ξεῖνος καὶ -ός φ*292 1 b [⏑–] *-ῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον⁺ π*273 = *ρ*202 = *ω*157 ≅ *ρ*337; *-ῷ ρ*18; *-όν ρ*387 [⏑–] *ξείνων καὶ -ῶν σ*106 2 Stamm in den brevia [–⏑] *καὶ -ός* Op. 26 [–⏑] *-ός σ*1; *-ῷ ἐναλίγκιον π*209; *-ῷ* Op. 26; *ξεῖνοί τε -οί τε ζ*208 = *ξ*58; *-οὶ καί ἀλήμονες τ*74; *-ῶν ρ*475, *σ*403; *-ούς σ*41 [–⏑] *-ός ρ*366

Σχ sch. Barn. *σ*1: *-ός· ἐπαίτης* (cf. *ρ*220), *πανδήμιος· ὁ κατὰ τὸν δῆμον ἐπαιτῶν. καὶ δι' ὅλης πόλεως ἐπιών*

L Friedreich, Realien 235 ff. (m. Material); Wickert-Micknat, Unfreiheit 171 f. u.ö.; Kloft, in: Soz. Randgruppen u. Außenseiter im Altertum, Graz 1988, 81 ff. (ebd. s.a. Wickert-Micknat, Ulf u.a. sowie grundsätzl. Einführg. ins Thema); Ulf, Gesellschaft 195. 202 f.; P. W. Rose, Sons of the Gods, Children of the Earth (Cornell Univ.) Ithaca, London 1992, 106 ff.; allg. s. noch: V. Haas (Hrsg.), Außenseiter u. Randgruppen, Beitr. zu einer Sozialgesch. des Alten Orients, (Xenia 32), Konstanz 1992 (m. Sachregister) — Körpersprache, Vgl. mit *ἱκέτης*: M. Giordano, La Supplica (AION, Quad. 3), Neapel 1999, 22 u.ö. — Epith., Formel: Paraskevaides, Synon. 115 — zu späterem Gebr. u. Synon.: Ruijgh, in Antidoron, Festschr. S. Antoniadis, Leiden 1957, 19

B *Bettler,* eigtl. *Ducker:* professionalisierende Nominalbildg. nb. *πτώσσω, πτώξ* (*Duckmäuser,* vom 'Hasen'): *wer sich duckt, den Kopf einzieht, sich zus.krümmt, herumdrückt,* um sein Leben zu fristen (*ρ* 220. 227 folgt *πτώσσων κατὰ δῆμον* als 'Etymologisierg.'; *τ* 67. 74 *πτ.* nb. *ὀπιπεύεις* wie *Δ* 371 *πτώσσεις*); allg., bzw. von Od. u. Iros, in Beschimpfung (s. 3b), aber auch wohlwollendem (s. 1) od. neutr. Zush.; dir. R. außer (in 1:) Op. 26 (bis), (2. 3a:) *ρ* 202 = 337. 366, *σ* 1. 41; nichtseßhaft (s. *ἄλη* u. vgl. *Landstreicher*) u. in fremden Häusern um Speisen bettelnd (*αἰτίζων, αἰτήσων ρ* 222. 365, *σ* 49), bzw. mit 'Monopol' für best. Revier (Iros bzw. der Sieger im Zweikampf *σ* 1. 41 ff., darf 'mitschmausen' 49), auch mit Gelegenheitsarbeiten für seine Wirte sein Brot verdienend (s. Iros' Botengänge *σ* 1 ff., den Schaukampf als 'Belustigung' *τερπωλή* für die Freier *σ* 37; Haus- u. Landarbeit bietet Od. *ο* 309 ff. *σ* 366 ff. [aber als Wettkampf parall. zum *πόλεμος*, and. *ρ* 20 f.] an [lehnt Eum. aber *ο* 325 ab], fordert Eurym. *σ* 357 ff., Mel. *ρ* 220 ff.); erscheint (bes. in der Gestalt des Od. als des Indikators für die Moralität seiner Mitmenschen) den einen als lästiger, arbeitsscheuer Schmarotzer (*ο* 309, *ρ* 387 + *τρύχω*; *ρ* 220 ff. *ἀνιηρός*, *τ* 66 ≅ *υ* 178 *ἀνιήσεις* im Ggs. zu *ο* 335 *οὔ τις ἀνιᾶται*, s.d. B 2), den anderen als Schützling der Götter (s. 1), dem als *ξεῖνος* (so auch i.d.R. die Anrede) Bewirtung, Gastgeschenke u. *πομπή* gebühren (*ρ* 337 ff. *ξ* 402 ff. *ο* 335 ff.); seine Attr. sind *πήρη, ῥάκος, σκῆπτρον*, erbettelt werden *δαίς, δόσις*, (*ο* 312, *ρ* 12) *κοτύλη καὶ πύρνον*, (*ρ* 222) *ἄκολοι* (s.d.) im Ggs. zu *ἄορας* u. *λέβητας* (s.a. Tel.' reichl. Brot- u. Fleischgabe *ρ* 343 f., dagg. den Wurf mit dem Rinderfuß als Perversion des *ξείνιον υ* 292 ff.). – Gebr.: Epith.: *λευγαλέῳ* (*π* 273⁺), *πανδήμιος* (*σ* 1), *κακοείμονας* (*σ* 41), *ἀνιηρόν*⁺ (*ρ* 220 ≅ 377), s.a. *ἄπαντες* (*ζ* 208⁺ [in 1]), *λυγρὸς ἐών* (*σ* 106), (*τις*) *ἄλλος* (*σ* 49⁺ [in 3b]); mit Subst.: *ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθών* (*φ* 327); paratakt. nb.: *ξεῖνος*⁺ (*ζ* 208 = *ξ* 58, *φ* 292, *σ* 106), *ἀλήμονες ἄνδρες* (*τ* 74), *γέροντι* (*π* 273⁺ [in 2]), (*μολοβρόν*) *δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα*⁺ (*ρ* 220 ≅ 377 [+ *ἀλήμονες ἄλλοι*]), Opp. *ἀνδρὶ νέῳ* (*π* 209); als adnom. Gen. zu: *θεοὶ καὶ ἐρινύες* (*ρ* 475), *κοίρανος* (*σ* 106); in präp. Ausdr. m. *ἀμφί, περί*: *σ* 41. 403; präd.: *ρ* 366; nb. Abl. *πτωχεύω* (*ρ* 18, *σ* 1). – Wortf.: *δ/Δέκτης, προΐκτης*; *ἱκέτης* (s.dd.), *ξεῖνος*; 'Vagabund', 'Landstreicher': *ἀλήμων/ήτης*, (*ζ* 208⁺) *ἀλώμενος, πλαγκτός*; *ὁδοιπόρος*; anders '(Wander)arbeiter' (so Wickert-Micknat, Ulf [L]), s. s.vv. *δημιοεργός, δμώς, θής*; s. noch Synon. bei Risch § 14c *α*

1 in allg. Aussage (dir. R. von Naus., Eum., Od.), 4× Pl.; genießen göttl. Schutz: *ζ* 208 (Naus. zu den Mägden: „kein *δυσμενής*) *ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος* (kontrast. *φ* 327 in 3b) *ἐνθάδ' ἱκάνει,* ' *τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἄπαντες* ' *ξεῖνοί τε -οί τε, δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε* (*δότε ξείνῳ βρῶσιν, λούσατε*") = *ξ* 58 (Eum. zu Od.: „*ξεῖν', οὔ μοι θέμις, ξεῖνον ἀτιμῆσαι*") *ρ* 475 (Od., von Antin. mißhandelt:) „*ἀλλ' εἴ που -ῶν γε θεοὶ καὶ ἐρινύες εἰσίν*" ([vgl. V. 485–7] 478 Antin.: „*ἔσθι' ἔκηλος, ξεῖνε*", 483 Freier: „*δύστηνον ἀλήτην*") – unterliegen best. Verhaltensregeln: *ρ* 18 (Tel. zu Eum.: „*τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι* ' ‹*δαῖτα πτωχεύειν*›, ich kann nicht *πάντας ἀνέχεσθαι*", Od. stimmt zu:) „-*ῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ πτόλιν ἠὲ κατ' ἀγροὺς* ' ‹ › *ειν· δώσει δέ μοι ὅς κ' ἐθέλῃσιν.* ' *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί,* ' *ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι*" *τ* 74 (Od. zu Melantho: „warum beschimpfst du mich) *ἦ ὅτι δὴ ὀυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,* ' *πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει.* ' *τοιοῦτοι -οὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι.* ' *καὶ γὰρ ἐγώ ποτε* (*ὄλβιος καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ*", Melantho hatte ihm [66] 'lästiges Herumlungern u. Spionieren' vorgeworfen: „*ἀνιήσεις* [s.d. B 2], *δινεύων, ὀπιπεύεις* [vgl. *Δ* 371 nb. *πτώσσεις*!]", dagg. Pen. [94]: „ich bestellte *τὸν ξεῖνον* her") – sind eine Last: *ρ* 387 (Eum. zu Antin.: „*τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ, εἰ μὴ τῶν οἳ δημιοεργοὶ ἔασι, μάντιν ἢ ἰητῆρα ἢ τέκτονα ἢ ἀοιδόν, οὗτοι γὰρ κλητοί*) -*ὸν δ' οὐκ ἄν τις καλέοι τρύξοντα ἑ αὐτόν*" (vgl. *ο* 309 Od.: „*μή σε κατατρύχω*") – sind Konkurrenten: Op. 26 (bis) (*ἀγαθὴ δ' Ἔρις ἥδε*) *καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,* ' *καὶ -ὸς -ῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ*, förderl. Rivalität (Alliteration, sprichwörtl., s. West z.St. mit Parall. u. Lit.) **2** Od. 'wie e. *Bettler* aussehend' / 'als ob er e. *B.* wäre' ([präd.] 5× von 6 formelh., 3× dir. R. des Od., der Freier; vgl. *δ* 244 ff., dazu Odyssey z.St. u. hier s.v. *δ/Δέκτης*); Aussehen (*σκηπτόμενος*, trägt *κακὰ, λυγρὰ εἵματα*, Opp. *ἀνδρὶ νέῳ* mit *καλὰ εἵματ'*): *π* 209 (Od. zu Tel.: „*με τοῖον ἔθηκεν*, sc. Ath.) *ἄλλοτε μὲν -ῷ ‹ἐναλίγκιον›, ἄλλοτε δ' αὖτε* ' *ἀνδρὶ νέῳ καὶ καλὰ περὶ χροῖ εἵματ' ἔχοντι*" (die Verwandlg. s. *ν* 397 ff. 432 *παλαιοῦ γέροντος*) 273 (dies.:) „*ἐμὲ προτὶ ἄστυ συβώτης ... ἄξει* ' -*ῷ λευγαλέῳ* ‹ › *ἠδὲ γέροντι.* ' *εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι*" = *ρ* 202 (trug *ἀεικέα πήρην ῥωγαλέην*) = 337 (*ἐδύσετο δώματ' Ὀδ., σκηπτόμενος, λυγρὰ εἵματα*, Tel. läßt ihm reichlich Brot u. Fleisch geben, heißt ihn *αἰτίζειν*) = *ω* 157 (*ψυχαί* der Freier erz., „*κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα*") – routiniertes, professionelles Verhalten (Heischegestus): *ρ* 366 (*ὄτρυν'* [Ath. den Od.], *ὡς ἂν πύρνα κατὰ μνηστῆρας ἀγείροι, γνοίη θ' ...*) *βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον,* ' *πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὡς εἰ -ὸς πάλαι εἴη.* ' *οἱ δ' ἐλεαίροντες δίδοσαν* **3** sonst **3a** in ep.. Handlung: Iros (zus. mit Od.) *σ* 1 *ἦλθε δ' ἐπὶ -ὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ* ' *πτωχεύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε ...* ' *ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν· οὐδέ οἱ ἦν ἴς* (*εἶδος δὲ μέγας*, hieß *Ἀρναῖος, Ἶρος* genannt, weil er Botengänge machte [*ἀπαγγέλλεσκε*], will Od. als Konkurrenten vertreiben; der appelliert vergeblich an se. Solidarität [15 ff.]: „es ist Platz für uns beide, wir sind beide *ἀλῆται*") 41 *ἀμφὶ δ' ἄρα -οὺς κακοείμονας ἠγερέθοντο* (Freier) **3b** in dir. R. der Gegner (Mel., Freier) bzw. des Od. *ρ* 220 (Mel. schilt Eum.:) „*ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.* ' *πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις ...* ' -*ὸν ἀνιηρόν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα* (s.dd.); ' *ὃς πολλῇς φλιῇσι παραστὰς φλίψεται ὤμους,* ' *αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ ἄορα οὐδὲ λέβητας* (könnte sich durch Stallarbeit für mich reichliches Essen verdienen, ist aber arbeitsscheu [*ἔργα κάκ' ἔμμαθεν*] u. drückt sich lieber als Schnorrer herum [227 *πτώσσων κατὰ δῆμον* als 'Etymologisierg.', *αἰτίζων*]") ≅ 377 ([Antin.: „haben wir noch nicht genug Landstreicher, *ἀλήμονες*, hier?] -*οὶ ...*,") *σ* 403 (Freier: „*αἴθ' ὤφελλ' ὁ ξεῖνος ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι*) *νῦν δὲ περὶ -ῶν ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι δαιτὸς* (*ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ*"), mit deutl. Konnot. des minderen Status, Pl. der Gattung 49 Antin.: „der Sieger im Zweikampf) *αἰεὶ δ' αὖθ' ἡμῖν μεταδαίσεται, οὐδέ τιν' ἄλλον* ' -*ὸν ἔσω μίσγεσθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα.*" *φ* 292 (Eurym., als Od. den Bogen erbittet:) „*οὐδέ τις ἄλλος* ' *ἡμετέρων μύθων ξεῖνος καὶ -ὸς ἀκούει.* ' *οἶνός σε τρώει*" 327 (Eurym. fürchtet Spott:) „*ἀλλ' ἄλλος τις -ὸς ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν* ' *ῥηϊδίως ἐτάνυσσε βιόν*" *irgendsoein hergelaufener Bettler* (konnte, was wir nicht konnten; kontrast. Naus.s mitleidiges „*δύστηνος ἀλώμενος*" als Opp. zu *δυσμενής*, s.o. 1) – Od. spricht: *ξ* 400 (zu Eum.: „wenn ich lüge, töte mich) *ὄφρα καὶ ἄλλος -ὸς ἀλεύεται ἠπεροπεύειν*" (der antw.: „*ξεῖν'*, keine *εὐκλείη τ' ἀρετή τε*, den Gast zu töten, [*σ' ἐς κλισίην ἄγαγον καὶ ξείνια δῶκα*]") *σ* 106 (setzt den besiegten Iros *ποτὶ ἐρκίον αὐλῆς* mit *σκῆπτρον*:) „*ἐνταυθοῖ νῦν ἧσο σύας τε κύνας τ' ἀπερύκων,* ' *μηδὲ σύ γε ξείνων καὶ -ῶν κοίρανος εἶναι* ' *λυγρὸς ἐών*"

H. W. Nordheider

Πυγμαῖοι [1[i], 1[H] + 1[H] in Prosaref.] E < *πυγμή*, wohl schon in der (erst im 4. Jh. direkt bezeugten) Bed. 'Elle'

L F. Bender, Die märchenhaften Bestandtheile der hom. Gedichte, Darmstadt 1878, 10f.; R. Henning, RhM (N.F.) 81, 1932, 20–24; Stith Thompson, Motif-Index of Folk-Literature III, Kopenhagen 1956, F535; E. Wüst, RE XXIII 2 (1959), 2064–2074; +P. Janni, Etnografia e mito. La storia dei Pigmei, Rom 1978 (dazu +H. Wölke, Gn. 55, 1983, 97–99); +A. Ballabriga, REA 83, 1981, 57–74; +F. Colin, AC 59, 1990, 193–197; +V. Dasen, LIMC VII (1994) 1, 594–601; 2, 466–486

B VN *Γ* 6 *αἴ τ'* (die Kraniche), *ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον, ' κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων ' ἀνδράσι -οισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι* das hier (Name, Sit.) implizierte Merkmal der geringen Körpergröße ist in Hes. fr. 150,9 (*-ων*). 18 (*-οι*) durch das Epith. *ἀμενηνοί* 'schwach' angedeutet und – indirekt – um das zusätzl. Merkmal dunkler Hautfarbe ergänzt: denn sie werden dort zus. m. den (wie die *Π.* von Gaia u. Pos. abstammenden) Völkern der *Μέλανες*, *Αἰθίοπες* u. *Κατουδαῖοι* ('Erdschachtbewohner', s.d. Bd. II Sp. 1352) erwähnt; zur Interpr. West, Cat. 84f. 131. 178 in Hes. fr. 153 (Prosaref.) sind die *Π.* zus. m. den Völkern der *Ἡμίκυνες* u. *Μακρο/Μεγαλοκέφαλοι* aufgeführt. – Epith.: s.o. V. Langholf

πυγμαχίη [2[i], 1[h]] L Porzig, Satzinhalte 210 B *fist-fighting, boxing,* competitive sport *Ψ* 653 *-ης ἀλεγεινῆς θῆκεν ἄεθλα* 665 (*ὤρνυτο*) *ἀνὴρ ἠύς τε μέγας τε, ' εἰδὼς -ης* h. Ap. 149 *σε* (Ap.) *-ῃ τε καὶ ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ* (*τέρπουσιν* [Ionians in Delos] *ὅταν στήσωνται ἀγῶνα*). – Wdfld.: *πυγμή* (*Ψ* 669) J. N. O'Sullivan

πυγμάχ(ος) [1°] *fist-fighter, boxer,* in context of competitive sport *θ* 246 *οὐ γὰρ -οι εἰμὲν* (Phaeacians) ... *οὐδὲ παλαισταί, ' ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν κτλ.* – Deriv.: *πυγμαχίη* J. N. O'Sullivan

πυγμή [1[i]] E w. *πυγ-* cf. Lat. *pug-nus* etc., see LIV² 480 w. n.1, further *πύξ* L; w. *-μή* cf., e.g., *παλά-μη, στιγ-μή.* – Deriv.: see *Πυγμαῖοι*

B *fist-fighting, boxing* as competitive sport *Ψ* 669 (*ἡμίονον* [prize] *οὔ φημί τιν' ἀξέμεν ἄλλον*) *-ῃ* (poss. 'w. the fist[s]') *νικήσαντ'.* – Wdfld.: *πυγμαχίη*

D Cycl. fr. 6 p. 193 Be. (prose account) J. N. O'Sullivan

πῦγοστόλος [1[H]] L Wackernagel, Unt. 225f.; Wilamowitz, Erga 85; Martinazzoli, PP 15, 1960, 208ff. 218ff.; Troxler, Sprache Hesiods 160; Vox, Gl. 58, 1980, 174ff.; Marquardt, CPh 77, 1982, 289 A.10

B (*πυγή* + *στέλλω*:) *den Hintern in Szene setzend,* entweder *mit aufgetakeltem Hinterteil* od. eher *mit dem Hintern schwänzelnd,* vgl. russ. *vertichvostka* 'Flittchen' (eigtl. 'Drehschwänzchen'), LSJ s.v. *στόλος* II Op. 373 *μηδὲ γυνή σε νόον -ος ἐξαπατάτω ' αἰμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν,* s. Sinclair, West u. Verdenius z. St. R. Führer

πυγούσιος [2°] E < *πυγών*, Gl. 49, 1971, 224f.; Risch § 44b, vgl. 24e

Σχ vgl. Ap. Rh. 3,1207, dazu A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Homererkl., München 1994, 136); sch. Barn. *κ* 517: *πυγωνιαῖον· πυγὼν δέ ἐστι τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τῶν δακτύλων κεκαμμένων διάστημα. αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου τὸ μὴ ἀνεῖσθαι μηδ' ἐπ' ἐξουσίας εἶναι τοὺς τετελευτηκότας ἀλλ' ὥσπερ ἔχεσθαι καὶ ἐγκεκλεῖσθαι*

B *eine Elle lang* *κ* 517 (Kirke zu Od.:) *„βόθρον ὀρύξαι ὅ⌊σον τε -ον ἔνθα καὶ ἔνθα⌋"* ≅ *λ* 25 (Od.:) *„βόθρον ὄρυξ' ὅσ⌊ ⌋"*. – Wortf. u. metrolog. Lit.: s. *ἐνδεκάπηχυς* V. Langholf

πύελος [1°] E < **πλυ-ελος* (zu *πλύνω*), att. *ῠ*, s. Risch § 39a, vgl. *μυελός* (auch zur uns. Quant.) B (urspr. *Wasch-*) *Trog,* hier für Gänsefutter (später auch *Badewanne,* vgl. Hsch. s.v.: *ἀσάμινθος* od. *λάρναξ*), vgl. *φάτνη* (von Pferden u. Rindern) *τ* 553 (Pen. nach Traumerz.:) *„χῆνας ἐνὶ μεγάροις ἐνόησα ' πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ -ον, ⌊ἦχι πάρος περ⌋"* *den Trog entlang* in e. Reihe stehend (Ameis-H.), ⌊ ⌋ geht auf (V. 536f.) *πυρὸν ἔδουσιν ' ἐξ ὕδατος aus dem Wasser des Trogs* (Hampe), dagg. Richter, Arch. Hom. H 84 'neben dem Schwimmbecken' (das für Gänsezucht nötig); zu Wortf. u. Bed. entw. (*ἀσάμινθος, λοετρά*) s. noch Renehan, CR 18, 1968, 133 H. W. Nordheider

Πύθειος [1[h]] *pythisch, delphisch,* Name des Ap. als Herr von *Πυθώ* (s.d.) h. Ap. 373 *οἱ δὲ ἄνακτα ' -ον* (Barnes, *-εῖον* Schulze, QE 254 rec. Càssola, *-θιον* codd. rec. West qui < *αὖ* > add.) *καλέουσιν ἐπώνυμον* R. J. Allan

πυθέσθαι s. *πεύθομαι*

Πύθιος s. *Πύθειος*

πυθμήν [2[i], 3°, 3[H]] E Erbwort (≅ dt. *Boden*), s. Mayrhofer, EWAia II 228 M 1 [⏑̯] *-έν'* Th. 932 [⏑̯] *⌊παρὰ -έν' ἐλαίης⌋ ν* 122 [⏑̯] *ὕπο / ⌊ ⌋ ψ* 204, *ν* 372 2 [⏑⏑] *ὑπὸ ... -ένι Σ* 375; *δ' ἐν -ένι* Hes. Op. 369, fr. 240,8; *δ' ὑπὸ -ένες Λ* 635

Σχ sch. Barn. *ν* 122: *ῥίζαν* L [1]Porzig, W&S 15, 1933, 113ff.; [2]Kretschmer, Gl. 22, 1934, 115ff.; [3]Furumark, Er. 44, 1946, 45. 47ff.

B *unterster Teil* i.S.v. *Fuß* eines Geräts / Baums (2[i] / 3°, 1[H]) bzw. russ. *dno* = (Gefäß-)*Boden* / (Meeres-)*Grund* (2[H]), hom. von außen, 3[H] von innen gesehen; außer *Λ* 635 (Nom. Pl.) nur Dat./Akk. Sg., von Präp. abh. bis auf *ψ* 204, Th. 932, + adnom. Gen. 3°, 2[H], in assoz. Zush. m. *θῆκε*+ *Σ* 375, *ν* 122, *ψ* 204, *χρύσε(ι)α(ι)* 2[i] (jew. 4 *υ* pro V.), Th. 932f.; in Exk. 2[i], dir. R. *ψ* 204 *Λ* 635 (*δέπας*) *οὔατα δ' αὐτοῦ ' τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ⌊ἕκαστ⌋ον ' ... δυὼ δ' ὑπὸ -ένες ἦσαν,* dazu Helbig, Hom. Epos 372ff., L²116f., L³, Bruns, Arch. Hom. Q 42f., Canciani, ebd. N 40 m. A. 171+ *Σ* 375 (*τρίποδας ἔτευχεν*) *χρύσεα δέ σφ' ὑπὸ κύκλα ⌊ ⌋φ -ένι θῆκεν* (Heph.), *' ὄφρα οἱ αὐτόματοι θεῖον δυσαίατ' ἀγῶνα ν* 122 (*κτήματα*) *παρὰ ⌊-έν' ἐλαίης⌋ ἀθρόα θῆκαν ' ἐκτὸς ὁδοῦ* + 372 (*καθεζομένω*) *ψ* 204 *οὐδέ τι οἶδα, ' εἴ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι ... λέχος, ἠέ τις ἤδη ' ... ἄλλοσε θῆκε ταμὼν ὕπο ⌊ ⌋*, s. 190ff. Hes. fr. 240,8 (*Δωδώνη πεπόλισται*) *ναῖον ⌊δ' ἐν -ένι⌋ φηγοῦ*, vgl. Cypr. fr. 13,5 p. 40 Dav. Op. 369 *ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι, ' μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ ⌊ ⌋ φειδώ* Th. 932 (*Τρίτων*) *ὅς τε θαλάσσης ' -έν' ἔχων παρὰ μητρὶ ... καὶ πατρὶ* (Pos.) ... *' ναίει*, vgl. V. 816. 728, *δ* 385f., *Σ* 36ff. u. s. West, East 584. – Wortf.: *ἄντλος, βένθος, ἔδαφος, ἕρμα* I B 1, *ἔχμα* B 1, *θέμεθλα, θεμείλια, πούς* B II 1, *ῥίζα*; vgl. *νείατος* R. Führer

πύθω [3[i], 2°, 3[H], 4[h]] E zur Verbalwz. s. Mayrhofer, EWAia II 155 u. LIV² 480f.

M 1a [⏑̯] *αὐτοῦ -σε* h. Ap. 374 [⏑̯] *-θευ* h. Ap. 363 [⏑̯] *ὀστέα -σει Δ* 174 1b [⏑̯] *αὐτοῦ κατέ-σ'* h. Ap. 371 1c [–̯] *αὐτοῦ ' -σει γαῖα* h. Ap. 369 1d [–̯] *μὴ -θῃ Διὸς ὄμβρος* Op. 626 2 [⏑⏑] *⌊-θεται⌋ Λ* 395 [⏑⏑] *οὐ κατα/ ὀ-*

στέα ⌊ ⌋ *ὄμβρῳ* Ψ328, α161, ⌊ ⌋ *αἴῃ* Sc.153 **3a** [⏑̄⏑⏑] *κατε-θετο* Hes.fr.314 **3b** [⏑̆⏑⏑̄] *-θομένων* μ46 **Σχ** sch.D Ψ328: *σήπεσθαι* (so reg.). *φθείρεσθαι*

B *verfaulen / vermodern / verrotten (machen)*, 7× Med. (nur Präs.st., 2× ⌊gleichbed. Kompos.⌋), 5× kausat. Akt. (bis auf Op.626 je 2× Fut./Aor., davon 1ʰ ⌊ ⌋), stärker als (von Haut u. Holz) *σήπομαι*, Patiens 6× Pers. (1ⁱ, 1ᵒ unbest., 4ʰ Monstrum), je 3× Knochen (des Men./Od./unbest. 1ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ) bzw. Holz (1ⁱ, 2ᴴ), Agens je 3× Erde / Regen / Sonne; außer 1.St. nur 3.P., Sg. außer Ptz. μ46 (3× zu Ntr.Pl.); in assoz. Zush. m. *αἴῃ/ης* Ψ327f., Sc.153, ' *ἀνέρος/δρῶν* α161, μ46, *γαῖα(ν)* Λ394f., h.Ap.369, *ἐπ' ἠπείρου* α161f., Op.624ff., ' *κείμεν(ου)* Δ174f., α161f., *κ/μελαιν-* Sc.153, h.Ap.369 (jew. zus. m. weiterer Subst.-Adj.-Vbd.), *λεύκ(ώ)* Ψ328f., α161, *μένος* Op.625f., h.Ap.371. 374, *νῆα/ῶν* Hes. Op.624ff., fr.314, *ὄμβρῳ/ος* Ψ328, α161 / Op.626, *ὀξύ/έος* Λ392/5, h.Ap.374, *ὀστέα/ὄφιν* Δ174, α161, Sc.152f. / μ45f., *περί* Λ395, μ46, Sc.152f., *ῥινοί(ο)* μ46, Sc.152f., *χθόνα/ί* Sc.151ff., h.Ap.363; hom. u. 2ʰ in dir.R. (nur μ46 als Tats., Ψ328 neg., sonst Vorst.; RAnf./Ende h.Ap.363/9, Λ395 in Triumph- bzw. Kampfrede) Patiens (sterbendes / totes) Indiv.: h.Ap.363 *ἐνταυθοῖ νῦν -θευ ἐπὶ χθονί*, vgl. Φ122 (128) 369 *σέ γ' αὐτοῦ ' -σει γαῖα ... καὶ ... Ὑπερίων* 371. 374 *τὴν δ' αὐτοῦ κατέ-σ' ἱερὸν μένος* ⌊*Ἠελίοιο*⌋ *' ἐξ οὗ νῦν Πυθὼ κικλήσκεται, οἱ δὲ ἄνακτα ' Πύθιον καλέουσιν ἐπώνυμον οὕνεκα κεῖθι ' αὐτοῦ -σε πέλωρ μένος ...* ⌊ ⌋, vgl. Ψ190f. Λ395 (mein *βέλος ἀκήριον αἶψα τίθησι*) *ὁ δέ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων ' -θεται, οἰωνοὶ δὲ περὶ πλέες ἠὲ γυναῖκες* μ46 (*Σειρῆνες*) *πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς ' ἀνδρῶν -θομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσι* (dessen) Knochen: Sc.153 *ὀστέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης ' Σειρίου ... -θεται αἴῃ* Δ174 *σέο δ' ὀστέα -σει ἄρουρα ' κειμένου ἐν Τροίῃ* α161 (*βίοτον*) *ἔδουσιν ' ἀνέρος οὗ δή που λεύκ'* (s.d. B3d) *ὀστέα* ⌊*-θεται ὄμβρῳ*⌋ *' κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει* Holz: Ψ328 *ἔστηκε ξύλον αὖον ὅσον τ' ὄργυι' ὑπὲρ αἴης, ' ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τὸ μὲν οὐ κατα*⌊ ⌋ Hes.Op.626 *νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι πυκάσαι τε λίθοισι ' πάντοθεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος ... ' χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ -θῃ Διὸς ὄμβρος* fr.314 *τῆλε γὰρ ἀξυλίῃ κατε-θετο κήλεα νηῶν*, vgl. *B*135. — Wortf.: *σήπομαι*

Kompos.: *καταπ.* Ψ328, Hes.fr.314, h.Ap.371

R. Führer

Πῦθώ, Πῦθών [2ⁱ, 2ᵒ, 3ᴴ, 6ʰ] **E** Etym. unklar, ant. zu *πύθομαι* 'verwesen', vgl. h.Ap.372—4 u. s. Chantraine, Dict. s.v.; West, East 55

F *-ώ* 1ʰ, *-οῖ* 5, *-οῖδε* 1ᴴ, *-ώ* 3, *-ώδ'* 1ᵒ, *-ῶνα* 2 (dazu Visser, Katalog 382)

M 1 zweis. **1a** [⏑̄⏑] *-οῖ ἐν* ⌊*ἠγαθέ*⌋*ῃ* θ80, Th.499, h.24,2; *-ὼ ἐς* ⌊ ⌋*ην* Hes.fr.60,2 **1b** [⏑̄–] *-ώδ'* λ581 [⏑̄–] *πρὸς -ὼ πετρήεσσαν* h.Ap.183 [–⏑̄] (*πρὸς*) *-ώ* h.Ap.372. 517 [–⏑̄] *-οῖ ἔνι πετρηέσσῃ* *I*405, h.Ap.390 **2** dreis. [–⏑̆⏑] *-οῖδε* Sc.480; *εἰς -ῶνα* h.Merc.178 [–⏑̄⏑] *-ῶνά τε πετρήεσσαν* *B*519

B früherer Name von *Δελφοί* (s.d.): Ap.s Sitz (als Orakelgeber θ79); Heiligtum (h.Merc.178, h.24,2, s. *δόμος* B4a) nebst berühmter Schatzkammer (*I*404f., h.Merc.178ff.) hinter dem *λάϊνος οὐδός* (*I*404, θ80). Einzelh.: der (Meteor-)Stein (vgl. Paus.10.24.6) Th.499; Hestia als Dienerin Ap.s h.24,2; Kreter als Kultdiener h.Ap.517. — Epith.: *ἠγαθέη, πετρήεσσα* *B*519 (die Phokäer hatten) *-νά τε* ⌊*πετρήεσσ*⌋*αν* *I*405 (Ach.: „keine Schätze wiegen mir das Leben auf) *οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ... ἐντὸς ἐέργει ' ... -οῖ ἔνι* ⌊ ⌋*ῃ*" = h.Ap.390ᵉᵃ. (Ap. erwog, wer dienen sollte) θ80 (Ap. verkündigte dem Ag. ein Orakel) ⌊*-οῖ ἐν ἠγαθέ*⌋*ῃ, ὅθ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν ' χρήσομενος* Th.499 (den Stein) *Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς ' ' ⌊ ⌋ γυάλοις ὕπο Παρνησσοῖο, ' σῆμ' ἔμεν ἐξοπίσω, θαῦμα θνητοῖσι* h.24,2 *Ἑστίη, ἥ ... Ἀπόλλωνος ... '* ⌊ ⌋ *ἱερὸν δόμον ἀμφιπολεύεις* λ581 (Tityos *Λητὼ ἕλκησε*) *-ώδ' ἐρχομένην* Sc.480 (Kyknos beraubte) *ἑκατόμβας ' ὅστις ἄγοι -οῖδε*(!) h.Ap.183 (Ap. *εἶσι φορμίζων*) *φόρμιγγι γλαφυρῇ* ⌊*πρὸς -ὼ*⌋ *πετρήεσσαν* 372 (den Drachen) *αὐτοῦ κατέπυσ' ἱερὸν μένος Ἠελίοιο ' ἐξ οὗ νῦν -ὼ κικλήσκεται* 517 (dem Ap.) *ῥήσσοντες ἔποντο ' Κρῆτες* ⌊ ⌋ *καὶ ἰηπαιήον' ἄειδον* h.Merc.178 *εἶμι γὰρ εἰς -ῶνα μέγαν δόμον ἀντιτορήσων* (um den Schatz zu rauben) Hes.fr.60,2 (*ἄγγελος ἦλθε κόραξ*) *-ὼ ἐς ἠγαθέην καί ῥ' ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα* (dem Ap.) ‖ myk. Siedlg., Kontinuität des Heiligtums aber uns., s. Burkert, GrR 92 (m. Lit.); Orakel wahrsch. erst um 800 v.Chr. entstanden, s. Townsend Vermeule, Arch.Hom. III 151ff. (m. Lit.); Bzhg. von Delphi sowie Ap. zu Kreta: s. Nilsson, GrR I 554f.; Burr 31. 111; H.S.-L. 40f.

R.J. Allan

πύκα [9ⁱ, 7ᵒ, 1ʰ] **E** idg. Wz. **puk'-* (/*peuk'-*) 'festmachen' (< 'stecken' < *'stechen'*), vgl. LIV² 480; zum Adv. s. Risch §127b. — Abl.: *ἄμπυξ, πυκάζω, πυκιμηδής, πυκ(ι)νός*; s.a. *πεύκη*

M 1 [⏑̆] *-(α)* *I*588 **2a** [⏑̆⏑] *-α ποιητοῖο* χ455; *-α* *E*70 [⏑̄⏑] *νόον -α περ φρονεόντων* *I*554, Ξ217; *-α θωρηκτάων* *M*317, *O*689. 739; *-α ποιητοῖο* Σ608, α333 = θ458 = π415 = σ209 = φ64 ≅ h.Cer.186, α436 **2b** [⏑̄] *-α* *M*454

Σχ sch.D *I*588: *συνεχῶς. πυκνῶς. ἢ* ⌊*ἐπιμελῶς*⌋ (so *E*70, *M*317), Σ608: ⌊ ⌋ *καὶ συνετῶς* (so Ξ217, ähnl. *I*554)

B *intensiv* (< *häufig* < *dicht* >) *kohärent, kompakt* (> *fest* > *solid* >) *gut* (vgl. ⌊*πυκ*[*ι*]*νός* B2⌋), nur 2ᵃ (am Anf.) nb. verb.fin. (kontrast. ⌊ ⌋), sonst nb. Ptz. (3ᵒ), Verbaladj. o.ā. im Gen. (11× von 14 [⏑̄–⏑̄×]), nur *M*454 (s. M2b, ebf. sing.) Akk.; in Rel.satz *E*70, *I*554⁺, *M*454, REinl. *M*317, dir.R. *I*554. 588, *M*317, *O*739 (kontrast. *πυκινῶς*, s.d. B2b); in assoz. Zush. (s.a. *πυκ*[*ι*]*νός*) mit *φιλ-* *E*70f., *I*554f., Ξ216f., Klangwiederh. *πυ-* *I*588, *M*454, Σ608 *E*70 (Ant.s S.) *ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, -α δ' ἔτρεφε ... Θεανὼ ' ἴσα ... τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ*, vgl. Π191f., Ψ90 u. metr. Ω663, *K*229 *I*588 (574 ⌊*πύργων*⌋ *βαλλομένων*) *θάλαμος -(α) ἐβάλλετο, τοὶ δ' ἐπὶ* ⌊ ⌋ *' βαῖνον* (*καὶ ἐνέπρηθον ἄστυ*), vgl. Π105, *N*718, Λ576, II Sp.968,54ff. u. metr. Π207, α143, *K*124 ‖ *M*454 *Ἕκτωρ ἰδὺς σανίδων φέρε λᾶαν ... ' αἳ ῥα πύλας εἴρυντο -α στιβαρῶς ἀραρυίας, ' δικλίδας dicht u. fest gefügt*, vgl. *I*475, *H*339⁺, χ128⁺, *E*466 317 *ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃ Λυκίων -α θωρηκτάων* (Selbstbild im Ggs. zu metr.gleichw. Feindbild Δ176) ≅ *O*689ᵉᵃ. (Tr.) ≅ 739ᵉᵃ, vgl. *O*529 Σ608 *ἐν δ' ἐτίθει* (Heph. den Ok.) ... ' *ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος* ⌊*-α ποιητοῖο*⌋ (vgl. *N*804) ≅ α333ᵉᵃ (*τέγεος*) = θ458 = π415 = σ209 = φ64 ≅ h.Cer.186 ≅ α436ᵉᵃ (*θαλάμου*) χ455 *λίστροισιν δάπεδον* ⌊ ⌋ *δόμοιο ' ξῦον*, vgl. h.Ven. 173, ν306, υ150 *I*554 *Μελάγγρον ἕδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων ' οἰδάνει ... νόον -α περ φρονεόντων* = Ξ217ᵉᵃ, vgl. ι445. — Wortf.: *αἰεί, ἐνδυκέως, εὖ* B6. 9, *θαμά, μάλα, πυκινῶς / πυκνά, ταρφέα*

R. Führer

πυκάζω [9ⁱ, 3ᵒ, 4ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **M 1a** [⏑̆⏑̄] *-σαι τε* λ320; *-σας* Ω581 [⏑̆⏑̄] *-σε(ν)* Θ124 = 316 ≅ *P*83, *K*271 [⏑̆⏑̄] *-σαι τε* Op.624 **1b** [⏑̄×] *-σας* Op.542 **2a** [⏑̆⏑̆] *-σασα ἑ αὐτήν* *P*551 **2b** [⏑̄–⏑̄] *-ζοιεν σφέας αὐτούς* μ225 **3** [⏑⏑̄⏑⏑] ⌊*πε-σμέν*⌋*ος* Ξ289, χ488, h.26,9; ⌊ ⌋*οι* Asius fr.13,2 p.91 Dav.; ⌊ ⌋*ῳ* Th.484; ⌊ ⌋*α* *B*777, Ψ503 [⏑⏑̄⏑⏑] ⌊ ⌋*ος* Op.793

Σχ sch. D *P* 551: *σκεπάσασα* (so reg.). ⌊*καλύψ*⌋*ασα* (vgl. *περι-* Θ 124), Θ 316: *συνέσχεν*. *ἐ*⌊ ⌋*εν*, Ψ 503: *κεκοσμημένα*

L A. Fulda, Unters. über d. Sprache d. hom. Gedichte, Duisburg 1865, 166f.; Mutzbauer, Tempuslehre II 114f.; Hahn, TAPhA 85, 1954, 258f.; I. Anastassiou, Zum Wortf. 'Trauer' i. d. Sprache Hom.s, Diss. Hamburg 1973, 52f. 62f. (dagg. Mawet, Douleur 296. 314); Plath, Streitwagen 176ff.

B *dicht machen* > *bedecken* (*mit* = Dat.), *einhüllen* (*in* = Dat.), *verbergen* (*sich* = Refl.-Pr. + *αὐτός*, s.d. I Sp. 1666, 1–13), bis auf μ 225 (Opt. Präs.) nur Aor. (4ⁱ Ind., 2× Inf., 3× Ptz.) u. Ptz. Pf. Pass. (8×, metr. gleichw. m. *κεκαλυμμένος*, *εἰλυμένος*, *καταειμένος*); Agens göttl. Ξ 289, *P* 551, 1ʰ, unbelebt Θ 124 = 316 ≅ *P* 83, *K* 271, λ 319f.; in Vbd. m. instr. Dat. Ξ 289, *P* 551, Ψ 503, λ 320, χ 488, Op. 542. 624, 1ʰ, 1ᵉ, Akk. der Bzhg. χ 488, Op. 793 (*σχ.κ.ὅλον P* 83⁺), Adv. *ἀμφί*(?) *P* 83, *ἐντόσ*(*θε*) μ 225, Op. 542, *εὖ B* 777, *πάντοθεν* Op. 624f. In assoz. Zush. (s.a. *πυκ*[*ι*]*νός*) mit (*ἐπ*)*ἄρμενα* Op. 542. 624/7, *εἵματ'*/*σι* [⏑̣⏑̣(⏑)] χ 487f., 1ᵉ, *ὑλήεντ-* Th. 484, ⌊h. 26, 8f.⌋, *φοίτ*(*ίζ*)*εσκ-* ⌊ ⌋, 1ᵉ, *χιτῶνα* Ω 580f., χ 487f. techn.: Op. 542 (*ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα*) *δήσασθαι*, *πίλοις ἔντοσθε -σσας* 624 *νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι -σαι τε λίθοισι* ' *πάντοθεν*, *ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος*, vgl. Ω 798 *B* 777 *ἄρματα δ' εὖ* ⌊*πε-σμένα*⌋ *κεῖτο ἀνάκτων* ' *ἐν κλισίῃς abgedeckt*, s. *E* 194f. Ψ 503 *ἄρματα δὲ χρυσῷ* ⌊ ⌋ *κασσιτέρῳ τε* ' *ἵπποις* ... *ἐπέτρεχον verkleidet*, vgl. *K* 438, Δ 226⁺, ψ 200 natürl.: λ 320 (Ap. *ὄλεσεν* Aloaden) *πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους* ' *ἀνθῆσαι -σαι τε γένυς εὐανθέϊ λάχνῃ* Th. 484 (Zeus-Grotte) *Αἰγαίῳ ἐν ὄρει* ⌊*πε-σμέν*⌋*ῳ ὑλήεντι*, vgl. ν 351⁺ h. 26, 9 (Dion. *φοιτίζεσκε*) *κισσῷ καὶ δάφνῃ* ⌊ ⌋*ος geschmückt*, kontrast. h. Ap. 450 Ξ 289 (*Ὕπνος εἰς ἐλάτην ἀναβάς*) *ἔνθ' ἧστ' ὄζοισιν* ⌊ ⌋*ος εἰλατίνοισιν*, vgl. Φ 245 künstl.: *P* 551 (Ath.) *νεφέλῃ -σασα ἓ αὐτὴν* ' *δύσετ' Ἀχαιῶν ἔθνος*, vgl. *E* 186, Ξ 162. 282⁺, *O* 308, θ 562⁺, ψ 372 μ 225 (*Σκύλλην οὐκέτ' ἐμυθεόμην*) *μή πώς μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι* ' *εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ -ζοιεν σφέας αὐτούς in Deckung gingen*, kontrast. *M* 43⁺ Ω 581 (*κὰδ δ' ἔλιπον δύο φάρε'* u.) ⌊*χιτῶνα*⌋ ' *ὄφρα νέκυν -σας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι*, vgl. V. 796 χ 488 *τοι χλαῖνάν τε* ⌊ ⌋ *τε εἵματ' ἐνείκω*, ' *μηδ' οὕτω ῥάκεσιν* ⌊*πε-σμέν*⌋*ος* ... *ὤμους* ' *ἕσταθ' angetan mit*, kontrast. ξ 349 u. (metr. gleichw.) Π 360⁺, *P* 492⁺ 'versteckt hinter' Asius fr. 13, 2 p. 91 Dav. (*φοίτεσκον*) *εἰς Ἥρας τέμενος*, ⌊ ⌋*οι εἵμασι καλοῖς K* 271 (*ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκεν. τήν ῥά ποτ' ἐξέλετ'* Autol.) *δὴ τότ' Ὀδυσσῆος -σεν κάρη ἀμφιτεθεῖσα umschloß* übertr.: *P* 83 *Ἕκτορα* ... *ἄχος -σε φρένας ἀμφὶ μελαίνας* ≅ Θ 124 (*ἠνιόχοιο*) = 316 *umfing*, vgl. *P* 591⁺, Λ 249f., *Y* 282, δ 716, Π 599 Op. 793 (*εἰκάδι*) *ἵστορα φῶτα* ' *γείνασθαι· μάλα γάρ τε νόον πε-σμένος ἔσται close-grown in thought* (West), vgl. *O* 461, ι 445. – Wortf.: *ἀσκέω* B 1b, *δαιδάλλω*, *εἰλύω* B 1b, (*κατα*)*ἔννυμι*, *ἐντύνω* B 2, (*ἀμφι*)*καλύπτω*, (*κατα*)*κρύπτω* B I 1

D Cat. 88, 11 Trav. (Pack² 526)]*πε-σμέν*[⏑̣̣× R. Führer

πυκιμηδής [1°, 1ʰ] **Σχ** sch. Barn. α 438: *συνετῆς* **B** (*πυκ*[*ι*]*νός* B 3b + *μήδεα* B 2:) *mit konzentrierten Gedanken, voll kluger Umsicht* α 438 *ἔκδυνε* ⌊*χιτῶνα*⌋ ' *καὶ τὸν μὲν γραίης -ός ἔμβαλε χερσίν aufmerksam, anstellig* (Ggs. Op. 315), vgl. τ 353 u. zur Assoz. m. ⌊ ⌋ χ 487f., Ω 580f. h. Cer. 153 *Τριπτολέμου -ός*, Anspielg. auf den Kulturbringer-Mythos? R. Führer

πυκινός, πυκνός [43ⁱ, 35°, 3ᴴ, 8ʰ, 2ᵉ / 17ⁱ, 16°, 3ᴴ, 5ʰ] **E** zu *πύκα* (s.d.) m. dems. Suff. wie (*ῥ*)*ἀδινός*, vgl. *θαμινά* (Pi. Ol. 1, 53) / *θάμνος* zu *θαμά* u. s. Risch § 35c. – Abl.: *πυκινόφρων*

F Mask. *-ινός* 2, *-ινοῦ* 1°, *-ινῷ* 1ʰ, *-ινόν* 10, *-νόν* 1ⁱ; *-νοί* 4, *-ινοῖσι*(*ν*) 5, *-νοῖσιν* 1ⁱ, *-ινούς* 3, *-νούς* 2; Fem. *-ινή* 1ⁱ, *-νή* 1°, *-ινῆς* 3, *-ινῇ* 1°, *-ινήν* 7, *-νήν* 2°; *-ιναί* 5, *-ναί* 2ⁱ, *-ινῇσ'* 1ⁱ, *-ιναῖς* 1ᵉ, *-νῇσιν* 2°, *-ινάς* 8; Ntr. Nom. *-ινόν* 1ⁱ, Akk. *-ινόν* 14, *-νόν* 3; Nom. *-νά* 2ⁱ, *-ινοῖσι*(*ν*) 4, Akk. *-ινά* 7, *-ίν'* 1ⁱ, *-νά* 21; Adv. *-ινῶς* 15

M **1a** ⏑̣[⏑⏑] *ὣς -ίν' K* 9 ⏑̣[⏑⏑] *-νὰ ποσσίν* h. 19, 20 **1b** [⏑̣⏑] *-νὸν ὑπό* Op. 584; ⌊*-νὰ μάλ*⌋*α στενάχων*⁺ Σ 318, Φ 417, ⌊ ⌋' h. Ap. 361; *-νὰ ποσίν* h. 19, 23 [⏑̣⏑] *ὣς ἄρα -νά* Λ 309 [⏑̣⏑] *ὣς -νοί N* 133 = Π 217; *-νὸν ὑπ' ὀ*... δ 153; *καὶ -νὸν ἀπό* h. Merc. 278 [⏑̣⏑] *διὰ / ἀνὰ δρυμὰ -νὰ καὶ ὕλην* Λ 118, κ 150. 197 / Hes. fr. 204, 131; *πτερὰ -νά* Λ 454, Ψ 879 **1c** [⏑̣×] *ὣς ἄρα -νοί/ή* ε 480, τ 442; *μάλα -νήν* ξ 529; *-ναί H* 61; *καὶ μήδεα -νά* Γ 202. 208; *πτερὰ -νά* β 151; *ἀνὰ / διὰ / κατὰ ῥωπήϊα -νά N* 199 / Ψ 122, h. 19, 8 / ξ 473 **1d** [⏑̣–] *-νὸν καί* Ξ 349; *-νοὶ/*⌊*οὺς καὶ*⌋ *θαμέες/ας* μ 92, ξ 12, *-νὴν/*⌊ ⌋ *μεγάλην/ους* ξ 521, *M* 57; *-ναὶ δέ* Ψ 716; *-νά* ν 438 = ρ 198 = σ 109, Op. 553 **2a** [⏑⏑⏑̣] ⌊*ἐκ -ινῆς*⌋ *δ' ὕλης* ζ 128 [⏑⏑⏑̣] *ὕλης* ⌊ ⌋ Σ 320; *καὶ -ινῆς I* 76; *-ινὴν νεφέλην* Π 298; *-ινήν N* 804; *-ιναὶ/ὰς δέ* (*θύρας*) ε 329, Ξ 167 = 339; *-ινῶς ἀκαχήμενον T* 312; *-ινῶς ὑποθήσομαι/εθ' αἴ κε πίθηαι* Φ 293, α 279 [⏑⏑⏑̣] *-ινὸς δέ οἱ O* 529; *-ινὸς/ῷ δόμος/ῳ* h. Cer. 280, h. Merc. 523; *-ινὸν δ'* Π 599; (*θύραι*) *-ινὸν δόμον K* 267, η 81. 88; (*εἰπέμεναι*⁺) *-ινὸν ἔπος H* 375, Λ 788, Ω 75. 744; (*στορέσαι*⁺) *-ινὸν λέχος I* 621 ≅ 659, η 340 = ψ 291. 177. 179; *Ἀργείων / ἀν*(*α*)*ερχομένῳ* ⌊*-ινὸν λόχον*⌋ / *δόλον* Ω 779, Δ 392, *Z* 187, *ἠμὲν ἀνακλῖναι* ⌊ ⌋ / *νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι* λ 525 / *E* 751, Θ 395; *Διὸς -ινόν O* 461; *-ινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες*⁺ κ 283, Op. 532; ⌊*ἐζομέν*⌋*η -ινούς* h. 23, 3; *ἐφ*⌊ ⌋*η -ινὰς φραζέσκ*⌊*ετο βουλ*⌋*άς* h. Ap. 346, *-ινὴν ἠρτύν*⌊ ⌋*ήν B* 55 = *K* 302; *-ινήν* Σ 216, ν 68; *-ινῇ* τ 439; *-ινή* Ω 480; *-ιναὶ δέ* τ 516; *-ιναὶ λάϊγγες* ε 433; *-ιναὶ/ὰς/ῇσ' ἐνέκυρσε / κίνυ/κλονέοντο/ουσι φάλαγγες/γας/ξι* Δ 281, *E* 93, Th. 935, *N* 145; *Δαναῶν -ινάς N* 680; *-ινὰς φρένας* (*ἀμφεκάλυψε*⁺) Ξ 294, h. Ven. 38. 243; *-ινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες*⁺ / *ἰδ*[*υι-*⁺ Ω 282 = 674, τ 353 / Hes. fr. 43a, 9, 'Hom.' fr. 28, 2 p. 111 Dav.; *-ινὰ πτερά* ε 53; *-ινῶς ἀκαχήμενος* υ 84 [⏑⏑⏑̣] *-ινὸν δόμον M* 301 = ζ 134; *θύρας -ινοῦ θαλάμοιο* ψ 229; *Κρονίδεω -ινήν* h. Cer. 414; *ἐν -ιναῖς* Cypr. fr. 1, 3 p. 35 Dav.; (*θαλάμοιο*) *θύρας/ην* ⌊*-ινῶς ἀραρυίας*⌋*/αν I* 475, φ 236 = 382, ψ 194 / χ 155. 258 = 275, *σανίδας/ες* ⌊ ⌋*/αι* Φ 535, β 344; *-ινῶς ἀκάχημ/ται* τ 95, ψ 360; *-ινόν περ ἀχεύων* λ 88; *-ινὰ φρονέοντι* ι 445 [⏑⏑⏑̣] *-ινὸν δῶ T* 355 **2b** [⏑̣–⏑̣] *-νοῖσιν λάεσσι* Ω 798; *-νῇσιν λιθάδεσσι*(*ν*) ξ 36, ψ 193 **3** [⏑⏑⏑̣⏑] *δέρμασιν* ⌊*ἐν -ινοῖσι*⌋*ν* β 291, h. 19, 43, ⌊ ⌋ ε 471; *-ινοῖσι Λ* 576, Φ 245, Ω 453 [⏑⏑⏑̣⏑] *ἀράρῃ -ινοῖσι λίθοισι* Π 212 [⏑⏑⏑̣×] *καθεζομένη* ⌊*-ινοῖσιν*⌋ τ 520, ⌊ ⌋ γ 23 *πυκν-* ([-] bis auf 1ʰ in 1a) in 1b–d u. 2b (18× am VA, 11× am VE)

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu *E* 93: *ὀχ*[*υρ*]*αί*. ⌊*ἀσφαλ*⌋*εῖς*, sch. D *M* 301: ⌊ ⌋*ῇ* (ebs. Ξ 167, *O* 529, *T* 355), *I* 475: *ἐπιμελῶς*. ⌊ ⌋*ῶς*, *K* 267: *ἰσχυρόν*, 9: *συνεχῶς*, Γ 202: *πολλά* (ebs. Δ 281). ⌊*συνετ*⌋*ά* (ebs. *I* 76, Ξ 294, *O* 461, *T* 312), *B* 55: ⌊ ⌋*ήν*. (ebs. sch. min. P. Oxy. 4631 ed. Spooner z. St.). *σώφρονα*, Ω 75: *-ινὸν ἔπος· ὅτι συμφέρει αὐτῷ δοῦναι ἵνα μὴ κλαίῃ*

L [1]Böhme, Seele u. Ich 29 A.6; [2]M. Riemschneider, Hom., Leipzig 1950, 153f.; [3]Patzer, H. 80, 1952, 322; [4]Hinterlechner, Hom. Epith. 157f. 164; [5]Szemerényi, Syncope 82–7; [6]Traina, RFIC 107, 1979, 257ff.; [7]P. Vivante, The Epith.s in Hom., New Haven / London 1982, 115f.; [8]R. P. Martin, The Language of Heroes, Ithaca / London 1989, 35ff.; [9]Roisman, RhM 137, 1994, 9 m. A.15

B *dicht*, sowohl räuml. *dicht nebeneinander* (auch übertr. auf Seelisch-Geistiges, s.u. 3b sowie Vorbem. zu 1a, 2a/b) wie

zeitl. *dicht hintereinander* (*πυκιν-* nur *K*9, *Λ* 576, *ε* 53, sonst *πυκν-*, s.u. Vorbem. zu 1a/b, 2a), präd. (1, ⌊überw. *πυκν-*⌋), adv. (2, ⌊ ⌋ in 2a, *-ινῶς* in 2b) u. attr. (3, überw. *πυκιν-*, bes. in 3b), urspr. (L[5], skept. Strunk, IF 73, 1968, 185f.) *πυκιν-* (formelh. [s. M2a] Archaismus / Poetizismus), allmähl. vordringend ([l]28%, [o]31%, [h]38%) *πυκν(ά* 23× von 41 statt ⏑⏑⏑ bzw. 7× statt *-ινὰ πτ/φρ-*, z.B. 3× ⌊*πτερὰ*⌋ *-νά* ggüber *ε* 53 *-ινὰ* ⌊ ⌋, *Γ*202[+] ⌊*μήδεα*⌋ *-νά* ggüber 5× *-ινὰ φρεσὶ* ⌊ ⌋); dem Bezugsw. überw. vorangest., s.u. Vorbem. zu 1. 2. 3, verstärkt durch *μάλα Σ*318[+], h.Ap.361 / *ξ* 529 in 2a/3a, m. abh. Dat. *N*804 in 3a; selten von Pers. (*N*133[+], *λόχον Δ* 392, *Ω* 779, *στίχες*[+] *H*61, *N*680, *φάλαγγες*[+] 4× in 3a am Ende) od. (nur tier.) Körperteilen (*ὀδόντες μ* 91f., *πτερά Ψ*879 u. 3× in 1b am Ende), was gg. d. Auff. von *φρένας* (3× in 3b am Ende) als 'Lungen' spricht (gg. Onians, Origins 28 vgl. Tate, CR 67 = n.s. 3, 1953, 32), in Zush. m. Gotth. bes. (16× von 27) in 3b, s.a. Vorbem. zu 2 u. 3a; in Ath./Zeus⌊-Kontext⌋ *E*751[+], *H*61, *T*355, *Φ* 293, *α* 279, *η* 81, *ν* 438 / *Ξ* 294. 349, *O*461, *Ω* 75, h.Cer.414, h.Ven.38, h.23,3, Cypr.fr.1,3, in Ach./Hektor⌊ ⌋ *I*621, *Λ* 788, *Π* 212. 217, *Σ* 216. 318. 320, *T*312, *Φ* 245. 293, *Ω* 75. 453. 480. 779 / *K*302, *Λ* 309, *N*133. 145. 680. 804, *O*461, *Ω* 744. 798, in Eum./Pen./Tel.⌊ ⌋ *ξ* 12. 36. 521. 529 (*πυκν-*!) / *τ* 95. 516. 520, *υ* 84 (*πυκιν-*!) / *α* 279, *β* 151. 344, *γ* 23, *δ* 153, *χ* 155. — In assoz. Zush. (einschl. *πύκα*[*ζω*]) mit *ἀλλήλοισι(ν)*[+] *N*133[+], *β* 149 ff., *ε* 329. 480 f.; (*ἐπ*)*ἀμοιβά(δί)ς ε* 480 f., *ξ* 521; (*βίας*) *ἀνέμων*[+] (*μένος ὑγρὸν ἀέντων*) *Λ* 308 f., *Π* 212 f., *Ψ* 713/6, *ε* 329 f. 478 ff. ≅ *τ* 440 ff., Op. 551 ff. [624 f.]; *ἀράρῃ*[+] *I*475[+], *K*265 ff., *M*56 f. (454), *Ξ* 167[+], *O*529 f., *Π* 212. 214/7, *Φ* 535, *β* 289 ff. 344, *χ* 155[+]; *ἁρπάσῃ*[+] *N*199, *Σ* 319 f., h.Cer.414; *ἄχος* / *ἀκαχήμενος*[+] / *ἀχεύων* / *ἄχνυται* [*Θ* 124[+]] *Π* 599, h.Ven.243 / *T*312, *τ* 95[+], *υ* 84 / *λ* 88 / *Σ* 320; *Βορέης*[+] *ε* 328 f., Op.553; *δενδρέῳ/ων* Op.583 f., *τ* 520; *διαμπερές ε* 480 ≅ *τ* 442, *ξ* 11 f.; ' *δικλίδες*[+] (*M*454 f.) *β* 344 f.; *δόλον*[+] *Γ*202, *Z*187; (*ὑπε*)*δύσετ(ο)*[+] [*P*551 f.] *ζ* 127 f., *η* 81; *ἔεργε*[+] *Ξ* 349, *η* 88, *κ* 283; (*ἐφ/καθ*)*έζομένη*[+] *H*59 ff., *Ψ* 878 f., *τ* 520, Op.583 f., h.Ap.346, h.23,3; ' *ἔνθ(α)* *I*659/62 [*Ξ* 289], *β* 151, *τ* 439, *ψ* 179; *ἔνθα καὶ ἔνθα ε* 329 f., *ξ* 11 f., *τ* 520/4, h.Ap.361, h.Merc.278 f., h.19,8. 22 f.; *εἴρυ(ν)το* (*M*454) *ψ* 229; *ἐρύουσι*[+] *Λ* 454 [Op.624]; *θαλαμ-* *I*475 (588), *Ξ* 166 f., (*α* 436) *β* 337/44, *ε* 432 f., *ψ* 177 f. 192 f.; *θρασειάων ἀπὸ χειρῶν Λ* 571/6, *N*133 f., *Ψ* 714 ff., *ε* 433 f.; *θύρ-* *I*475[+], *Ξ* 167[+], *Ω* 453, *η* 88, *ι* 444 f., *ψ* 229; (*ἀμφε*)*κάλυψεν*[+] *Ξ* 294[+], *Ω* 796 ff., *ε* 433 ff., h.19,42 f.; *κῖν-* *Δ* 281, *Π* 298; ' *κλῃϊ-* *Ξ* 167 f., *β* 344, *φ* 236 = 382; *κλονέ-* *E*93, Th.935, Op.553; *κυλινδ-* *Λ* 307 ff., h.Ap.359 ff.; *κῦμα*[+] *Λ* 307 ff., *ε* 53 f. 327 ff. 433 ff.; *λαχν-* *Ω* 451 ff., *ι* 445 [*λ* 320]; *κατέλεκτ(ο)* *I*659/62, *ξ* 520 f.; *μέγας*[+] *E*750 f.[+], *M*57, *Π* 297 f., *Ω* 452 f. 798, *ξ* 521, *τ* 439; *μέσ(σ)-* *K*265 ff., *O*528 f., *β* 150 f., *κ* 196 f., *μ* 92 f., h.19,22 f.; *μήδε(α)* *Γ*202[+], *Ω* 282[+], *ζ* 128 f.; *νεφ-* *E*751[+], *Λ* 305/9, *Ξ* 349 f., *Π* 298, Op.553; *νιφ-* *Γ*202/8/22, *K*7 ff.; *νόον* (*I*554[+]) *O*461 [Op.793]; ' *ᾤχετο T*355 f., h.Cer.414 f.; *ὀξέσιν*[+] *M*56 f., *τ* 516 f.; (*ὑπ'*) *ὀφρύσι δ* 153, h.Merc.278 f.; *πάντ'/ας/οσ'* [$^{\underline{5}}$(⏑)] *λ* 524 f., *I*75 f., *N*803 f.; *πεδίον*[+] (*O*739) *Ψ* 122, *ε* 329; (*πε*)*πειρη-* *M*301[+], *γ* 23; (*ἐς/ἐν*) *πολέμοιο*[+] *Δ* 281, *H*375 f., *O*529/33, *T*312 f., *Φ* 293 f., Th.935 f.; *πολλός*[+] *E*93 f., *K*6/9, *Λ* 307 ff., *N*804, *Σ* 320 f., *Ω* 479 f., *β* 291 ff., *ε* 53 f. 480/3, *τ* 442 f.; *ποσ(σ)ί(ν)* *Ψ* 121 f., h.19,20. 23; *πτερ-* *Λ* 454, *Ψ* 879, *β* 151, *ε* 53, Op.584; (*προσ*)*πτύξομαι*[+] *N*133 f., *γ* 22 f.; *πύλας* (*M*454) *N*679 f.; ' *ῥήξα(μενο)ς I*475 f., *N*680; *στήθεσσιν K*9, *Σ* 317 f.; *στίχες*[+] *H*61, *N*680, *Π* 211 f. [*P*83 f.]; *τεῖχος*[+] *N*679 f., *Σ* 215 f., *Φ* 293 ff., *ξ* 472 f.; *ὑποθέσθαι*[+] *Λ* 788, *Φ* 293[+]; *ὕλην/ς Λ* 118[+], *Σ* 320, *ζ* 128, h.Ap.360 f.; (*καθ*)*ὕπερθε(ν)* *M*55 ff., *Ω* 797 f., *ψ* 193; *ὕστερ/ατος Σ* 320, *ι* 444 f.; (*δώματος*[+]) *ὑψηλοῖο*[+] *H*60 f. (*M*454 f.), *Ξ* 293 f., *Π* 212 f. 297 f., *Ψ* 713/6, *Ω* 281 f.; *ὑψόσ(ε)* *Λ* 307 ff., *Ξ* 349; *ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης N*199 f., Op.551 ff.; *φοιτᾷ*[+] h.19,8. 20; *φρένας*[+] [*Θ* 124[+]] *K*9 f., *Ξ* 294[+], *Ω* 282[+]; (*καὶ ἔγχεσι*) *πεφρικυῖαι*[+] *Δ* 281 f., *H*61 f. [Op.540 ff.]; *φύλλων ε* 480/3, *ζ* 128 f., *τ* 442 f.; (*ἀπὸ*) *χθονός*[+] *Ξ* 349, *Ψ* 121 f., *κ* 149 f.; *χλαῖναν*[+] *δ* 153 f., *ξ* 520 f. 529 [*χ* 487 f.], *ψ* 179 f. — ⌊Vor / in / nach⌋ Gl. *H*61, *Σ* 318, *ζ* 128, *τ* 516 / *Λ* 118, *M*301, *N*199, *Π* 212. 298, *Σ* 320, *Ω* 480, *ε* 329. 433, *ζ* 134, *τ* 520 / *Δ* 281, *E*93, *K*9, *Λ* 309, ⌊ ⌋ Vgl. *Ξ* 294, h.Cer.280 / *ε* 53 / *κ* 283, in REinl./Abschl. *B*55[+], *ξ* 36 / *ζ* 127 f., *ρ* 197 f. = *σ* 108 f., h.Merc.278, in 1–2a selten, 3 häufig, 2b überw. in dir.R. (2.V. *Ω* 779, *γ* 23, *φ* 382, *χ* 155; vor⌊letzter V.⌋ *Λ* 454. 788, *Ξ* 339, *Φ* 535, *Ω* 744, *γ* 23, *ψ* 179. 229; ⌊ ⌋ *Γ*202, *κ* 197, *τ* 95), s.u. jew. Vorbem.; gehäuft *Γ*202/8, *Π* 212/7, *Σ* 318/20, *ε* 471/80, *ζ* 128/34, *η* 81/8, *ξ* 521/9, *τ* 439/42. 516/20, *ψ* 177/9. 193/4, h.19,20/3, in 'Responsion' m. *πύκασεν K*267/71 (*ἀδινῶς T*312/4, *πινυτῇ ψ* 360/1), vgl. Klangwiederh. *πυ...ας N*679/80, *πυ-* *Λ* 576, *λ* 88/9, *πυκα* 436/8, *-υκ-* *K*267, *γ* 22/3, *ε* 471/2, *υ* 84/5. — Wortf.: *ἀδινός, βαθύς* B3, *δασύς, ἐσθλός* B3a, *εὐερκής, θαμέες, ἰδυῖα, κολλητός* B3, *οὖλος* II, *πευκάλιμος, πολύς, ταρφέες, ὑγιής, χαλκοβατές* 1 präd.: *dicht, creber;* dem (nur 4× am Anf. [m. *ὥς*] fehlenden) Bezugsw. vorangest. außer *H*61 / *Λ* 454, *β* 151 in 1a/b; in dir.R. *Λ* 454, *δ* 153, *τ* 516, VgL./Gl. ⌊*ε* 53 / 329. 433⌋, *πυκιν-* nur *Λ* 576, ⌊ ⌋, *τ* 516, sonst *πυκν-* 1a [5[l], 6[o]] Mask./Fem., Pl. außer *τ* 442 (am Anf.), Nom. außer ⌊*Λ* 576, *ξ* 36⌋ (am Ende); zeitl. ⌊ ⌋, übertr. (vgl. 3b) *τ* 516; am SA + *δέ* ⌊*Ψ* 716, *τ* 516⌋, *ε* 329, vor weiterem (attr.) Adj. / (präd.) Ptz. ⌊ ⌋ / *H*61 *τ* 442 (*λόχμῃ. τὴν* ⌊*οὔτε ἠέλιος ἀκτῖσιν ἔβαλλεν οὔτ' ὄμβρος περάασκε*) *ὡς ἄρα*⌋ *-νὴ* ' *ἦεν*, vgl. V.439 in 3a *ε* 480 (*δοιοὺς θάμνους ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας. τοὺς* ⌊ ⌋ *-νοὶ* ' ⌊*ἀλλήλοισιν*⌋ *ἔφυν ἐπαμοιβαδίς*, vgl. V.471, *ζ* 128 in 3a *N*133 (*ψαῦον κόρυθες*) *φάλοισι* ' *νευόντων, ὡς -νοὶ ἐφέστασαν* ⌊ ⌋ = *Π* 217, vgl. *Π* 212 in 3a *H*61 *ἀνδράσι τερπόμενοι* (Ath. u. Ap.) ' *τῶν δὲ στίχες ἥατο -ναί,* ' *ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι*, vgl. *N*680 in 3a am Ende *Ψ* 716 (Ringkampf) *ῥέεν ἱδρώς,* ' ⌊*-ναὶ δὲ*⌋ *σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους* ' *αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον dichtgesät τ* 516 *-ι*⌊ ⌋ *μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ* ' *ὀξεῖαι μελεδῶναι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν*, vgl. *δ* 812 f., h.Merc.44 *ε* 329 *ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας* ' *ἅμ πεδίον, -ι*⌊ ⌋ *πρὸς ἀλλήλῃσιν* ⌊*ἔχονται*⌋ 433 *ὡς δ' ὅτε πουλύποδος θαλάμῃς ἐξελκομένοιο* ' *πρὸς κοτυληδονόφιν -ιναὶ λάϊγγες* ⌊ ⌋ *ξ* 36 *ὁμοκλήσας σεῦεν κύνας ἄλλυδις ἄλλον* ' *-νῇσιν λιθάδεσσιν mit einem Hagel von Steinwürfen* (and. *ψ* 193 in 3a) *Λ* 576 (*τὸν ἐνόησε*) *-ινοῖσι βιαζόμενον βελέεσσι*, vgl. V.552 (553 = 571[m]) u. (metr. gleichw.) *N*555 1b [2[l], 3[o], 1[H]] Ntr. (umdeutbar zu Adv., vgl. 2a), Pl. außer *δ* 153, Akk. ⌊außer *Λ* 309⌋ (Pass.); zeitl. ⌊ ⌋, Op.553 *δ* 153 *ὁ -νὸν* (*πικρὸν* v.l.) *ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε Λ* 309 (Gl.) *ὡς ἄρα -νὰ καρήαθ' ὑφ' Ἕκτορι δάμνατο λαῶν*, vgl. V.69. 158 f. Op.553 *-νὰ Θρῃκίου Βορέω νέφεα κλονέοντος*, vgl. *E*751[+], *Π* 298 in 3a *β* 151 (*αἰετὸ ὅτε μέσσην ἀγορὴν*) *ἱκέσθην*, ' *ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην* ⌊*πτερὰ -νά*⌋ (*πολλά* v.l.) *schlugen (in) schnell(er Folge) m. d. Flügeln* (and. *Ψ* 879 in 3a am Anf.), vgl. Sapph.fr.1,11; > Arat.969 > Verg.G.1,382 *Λ* 454 *οἰωνοὶ* ' *ὠμησταὶ ἐρύουσι* (sc. dich), *περὶ* ⌊ ⌋ *βαλόντες hastig m. d. Flügeln schlagend ε* 53 (*λάρῳ ἐοικώς, ὅς τε*) *ἰχθῦς ἀγρώσσων -ινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ quick-beating wings* („characteristic of a gull when pursuing fish", Boraston, JHS 31, 1911, 218) 2 adv.: *crebro < dicht > fest > gediegen > sehr; ν* 438[+] (in 2a) von Adj. abh., sonst von (in 2b nur 3 versch.) Verben (m. göttl. Subj. *Φ* 293[+]. 417, 3[h]), dem Bezugsw. vorangest. bis auf 1[H] 2a [3[l], 5[o], 1[H], 4[h]] Ntr. (< 1b), Pl. bis auf letzte 3 St.; zeitl. außer 5[o], übertr. (vgl. 3b) ⌊*ι* 445, *λ* 88⌋ (am Anf. u. Ende); in

dir.R. ⌊ ⌋, πυκιν- nur *K* 9, ⌊ ⌋, sonst πυκν- ι 445 (ἀρνειὸς) λάχνῳ στεινόμενος καὶ ἐμοὶ -ινὰ φρονέοντι unter der Last seines (sc. dichten) *Zottelkleids u. von mir mit meinen dichten*(!) *Gedanken* (humorist.?), vgl. *I* 554⁺ u. Abl. *K* 9 (Gl.) ὥς -ίν' ἐν στήθεσσιν ἀνε⌊στενάχ⌋ιζ' (Ag.) Σ 318 (ἐξῆρχε γόοιο) -νὰ μάλα ⌊ ⌋ων ὥς τε λὶς (Forts. in 3a) ≅ Φ 417[in.], vgl. Ω 123 ν 438 (Ath. gab Od.) ἀεικέα πήρην, ' -νὰ ῥωγαλέην = ρ 198 = σ 109 *an vielen Stellen* h. 19,20 (νύμφαι) φοιτῶσαι -νὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ ... ' μέλπονται con rapido batter di piedi (Càssola), vgl. β 151 in 1b; zur sing. Pros. Ludwich, Hymnenbau 248f. 23 δαίμων δ' ⌊ἔνθα καὶ ἔνθα⌋ χορῶν τοτὲ δ' ἐς μέσον ἕρπων ' -νὰ ποσὶν διέπει h. Ap. 361 καθ' ὕλην ' -νὰ μάλ' ⌊ ⌋ ἐλίσσετο (sterbende δράκαινα) h. Merc. 278 ὥς ἄρ' ἔφη καὶ -νὸν ἀπὸ βλεφάρων ἀμαρύσσων ' ὀφρύσι ῥιπτάζεσκεν ὀρώμενος ⌊ ⌋, ⌊vgl. δ 153 in 1b⌋ Op. 584 τέττιξ ' δενδρέῳ ἐφεζόμενος ... καταχεύετ' ἀοιδὴν ' -νὸν ὑπὸ πτερύγων, ⌊ ⌋ λ 88 τὴν μὲν (M.) ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν ... ' ἀλλ' οὐδ' ὥς εἴων προτέρην, -ινόν περ ἀχεύων, ' αἵματος ἄσσον ἵμεν, zur Vermeidg. von Überlänge statt -ινῶς, vgl. 2b am Anf. (u. Π 599 in 3b) **2b** [4[i], 11[e]] -ινῶς (ἀραρυῖαι⁺ [s.d. B 1aα] 2[i], 7[o] als 'Dekl.' zu πύκα ποιητοῖο ' 1[i], 6[o], 1[h]; sonst übertr., vgl. 3b); in dir.R. außer *T* 312, β 344, χ 258 = 275 (kontrast. πύκα) *T* 312 τέρποντες ⌊-ινῶς ἀκαχήμ⌋ενον υ 84 ⌊ ⌋ενος ἦτορ τ 95 ⌊ ⌋αι ≅ ψ 360[ex.] (3.P.) *I* 475 θαλάμοιο θύρας ⌊-ινῶς ἀραρυίας⌋ ' ῥήξας ἐξῆλθον = φ 236[ex.] = 382 = ψ 194[ex.] (κολλητάς) ≅ χ 155[ex.] = 258[ex.] = 275 Φ 535 αὖτις ἐπανθέμεναι σανίδας ⌊ ⌋ ≅ β 344[ex.], vgl. χ 128 = ψ 42[ex.], *M* 454, *I* 583 293 τοι -ινῶς ὑποθησόμεθ', αἴ κε πίθηαι ≅ α 279[ex.], vgl. Σ 216 in 3b 3 attr.; dem Bezugsw. vorangest. (formelh. [⏑⏑⏓] vor [⏑⏑], s. M 2a) außer Γ 202⁺, Ω 480, γ 23 in 3b, Λ 118⁺, *N* 199⁺, Σ 320, Φ 245, Ψ 879, Ω 453, β 291⁺, ε 471, ν 68, τ 439. 520 in 3a (bes. am Anf.) sowie * im folg. (bis auf ξ 529 in Enjb., davon 5x am VA, s. M 1d); gekoppelt m. ἀλεξάνεμον *ξ 529, (πάντοσ') εἴσην *N 803f., ἐσθλῆς *I 76, θαμέες⁺ *μ 92, *ξ 12, κυάνεαι Δ 281f., μαλακόν *Ξ 349, μεγάλους⁺ *M 57, Ω 798, *ξ 521, τρίστοιχοι *μ 91f., (ἔγχεσι) πεφρικυῖαι Δ 281f., gefolgt von (epex.) Rel.satz Ξ 349, *O* 529, Ω 744, ξ 521 **3a** [29[i], 24[o], 3[H], 4[h] (ca. 50%)] nb. Konkr. (natürl. gewachsen, künstl. verfertigt, milit. formiert): *dicht* (*gereiht M* 57*, Π 212, Ω 453. 798*, μ 92*, ξ 12*, ψ 193* [* = πυκν-, s.u.]), *fest* (*verschlossen* gg. Einbruch *K* 267⁺, ν 68, gg. Flucht κ 283, vgl. *I* 475, φ 236 = 382 in 2b), *massiert*: πυκν- Λ 118⁺, *M* 57*, *N* 199⁺, Ξ 349*, Ψ 879, Ω 798*, μ 92*, ξ 12*. 521*. 529*, ψ 193 (* = mit weiterem Adj. gekoppelt, s.o. 3 Vorbem.), sonst πυκιν-; in numinosem Zush. *E* 751⁺, Ξ 167⁺. 349, Π 298, *T* 355, η 81. 88, κ 283, μ 92, Th. 935, 4[h]; in Gl. Λ 118, *M* 301⁺, *N* 199, Π 212. 298, Σ 320, τ 520, dir.R. Δ 392, Ξ 339, Ω 779, β 291, ε 471, κ 150. 197. 283, λ 525, μ 92, ξ 473, τ 520, ψ 177. 179. 193. 229 Ψ 879 (getroffene Taube) αὐχέν' ἀπεκρέμασεν, σὺν δὲ πτερὰ -νὰ λίασθεν (s.d. B 3) *ließ den Kopf hängen, die dichtgefiederten Flügel sackten zus.* (and. 1b am Ende) μ 92 (Skylla) ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες ' -νοὶ καὶ θαμέες (s.d. II Sp. 968,72ff.) Ξ 349 (χθὼν φύεν) ὑάκινθον ' -νὸν καὶ μαλακόν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἔεργε τ 520 (ἀηδὼν) δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη ⌊-ινοῖσι⌋ν Φ 245 ἐπέσχε δὲ (gestürzte πτελέη) ... ῥέεθρα ' ὄζοισιν ⌊ ⌋ ε 471 (εἰ δέ κεν) θάμνοις ἐν ⌊ ⌋ καταδράθω (≅ η 285[med.]) *im dichten Gebüsch*, vgl. V. 480 in 1a ζ 128 (θάμνων ὑπεδύσετο) ⌊ἐκ -ινῆς⌋ δ' ὕλης πτόρθον κλάσε (φύλλων) *aus d. dicht(belaubt)en Gehölz*, vgl. Π 766 Σ 320 (λίς) ᾧ ῥά θ' ὑπὸ σκύμνους ἐλαφηβόλος ἁρπάσῃ ἀνὴρ ' ὕλης ⌊ ⌋ *aus d. Dickicht*, vgl. Φ 573 Λ 118 καρπαλίμως δ' ἤϊξε (Hindin) διὰ δρυμὰ -νὰ καὶ ὕλην = κ 150[ex.] = 197[ex.] ≅ Hes. fr. 204,131 (ἀνά) *N* 199 ὥς τε δύ' αἶγα λέοντε ... ' ἁρπάξαντε φέρητον ἀνὰ ῥωπήϊα -νά ≅ Ψ 122[ex.] (διά) = h. 19,8[ex.] ≅ ξ 473[ex.] (κατά) τ 439 ἐν λόχμῃ -ινῇ κατέκειτο μέγας σῦς, vgl. V. 442 in 1a, Λ 415 Op. 532 -ινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι (Waldtiere) *thick-set lairs* (West), and. κ 283 (s.u.) ‖ β 291 (ἄρσον ἄλφιτα) δέρμασιν ἐν -ινοῖσιν = h. 19,43[in.] (λαγωοῦ) ξ 521 (Od.) κατέλεκτ' ἐπὶ δὲ ⌊χλαῖναν⌋ βάλεν (Eum.) αὐτῷ, ' -νὴν καὶ μεγάλην, ἥ οἱ παρακέσκετ' ἀμοιβάς, vgl. δ 50 529 (Eum.) ⌊ ⌋ ἐέσσατ' ἀλεξάνεμον, μάλα -νήν, vgl. Π 224, *K* 133f., Op. 537f. *O* 529 (PN[s] σάκος οὔτασε) -ινὸς δέ οἱ ἤρκεσε θώρηξ, ' τόν ῥ' ἐφόρει γυάλοισιν ἀρηρότα *N* 804 πρόσθεν δ' ἔχεν ἀσπίδα πάντοσ' εἴσην, ' ῥινοῖσιν -ινήν, πολλὸς δ' ἐπελήλατο χαλκός (adnom. Dat. nur hier), vgl. V. 405ff. sowie (metr. gleichw.) *K* 262, *M* 295 ν 68 (τὴν) χηλὸν -ινὴν ἅμ' ὄπασσε κομίζειν, s. θ 438ff. *K* 267 ('Αμύντορος) ⌊-ινὸν δόμον⌋ ἀντιτορήσας (Autol.) + *M* 301 = ζ 134 (vgl. φ 389, Vit. p. 13,12), (Dat.) h. Merc. 523 (vgl. V. 178) η 81 δῦνε δ' Ἐρεχθῆος ⌊ ⌋ (s. *B* 549, vgl. *Z* 89) + 88, (Nom.) h. Cer. 280 (vgl. V. 186, χ 455) *T* 355 πρὸς πατρὸς ... -ινὸν δῶ ' ᾤχετο, vgl. *A* 426 Π 212 ὡς δ' ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀράρῃ -ινοῖσι λίθοισι ' δώματος ψ 193 (⌊θάλαμο⌋ν δέμον) -νῆσιν λιθάδεσσι (and. ξ 36 in 1a), vgl. metr. gleichw. Ω 798 (s.u.), κ 211⁺, h. Ap. 299 229 (ἀμφίπολος) ἣ νῶϊν εἴρυτο θύρας -ινοῦ ⌊ ⌋ιο, vgl. α 436 Ξ 167 (Hera ging ἐς ⌊ ⌋ν, τόν οἱ ἔτευξεν Heph.) -ινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσε ' κληῖδι κρυπτῇ = 339, vgl. ψ 194 (in 2b) κ 283 (Gef.) ἐνὶ Κίρκης ' ἔρχαται, ὥς τε σύες, -ινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες *festverschlossen* (s. V. 389), and. Op. 532 (s.o.) Ω 453 μεγάλην αὐλὴν ποίησαν ἄνακτι ' ⌊σταυρ⌋οῖσιν -ινοῖσι ξ 12 ⌊ ⌋οὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα, ' ⌊-νοὺς καὶ⌋ θαμέας *M* 57 (τάφρος) ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν ' ὀξέσιν ἠρήρει, τοὺς ἕστασαν (Gr.) ... ' ⌊ ⌋ μεγάλους Ω 798 (ὀστέα ἐς λάρνακα θῆκαν, ἐς κάπετον θέσαν,) ὕπερθε ' -νοῖσιν λάεσσι κατε⌊στόρεσαν⌋ μεγάλοισι η 340 ⌊ ⌋ -ινὸν λέχος ἐγκονέουσαι = ψ 291 ≅ *I* 621[med.] ≅ 659 ≅ ψ 177[med.] + 179 (ἐκθεῖσαι) *festgefügt*; and. (vom Bettzeug) Apion fr. 115 N., doch s. Laser, Arch. Hom. P 4f. λ 525 ἐμοὶ δ' (Od. im hölzernen Pferd) ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο, ' ἡμὲν ἀνακλῖναι ⌊-ινὸν λόχον⌋ ἠδ' ἐπιθεῖναι ≅ *E* 751 (νέφος) = Θ 395 + Π 298 (νεφέλην) ‖ Δ 392 (Καδμεῖοι) ἄψ ἀναερχομένῳ (Tyd.) ⌊ ⌋ εἶσαν ἄγοντες, ' κούρους πεντήκοντα, vgl. *Z* 187 in 3b Ω 779 (ἄξετε ξύλα, μηδέ τι) δείσητ' 'Αργείων ⌊ ⌋ · ἦ γὰρ (Ach. gab Zusicherg.), s. 799f. *N* 680 τεῖχος ἐσᾶλτο, ' ῥηξάμενος Δανα⌊ῶν -ινὰς⌋ στίχας ἀσπιστάων, vgl. *H* 61, Π (211—)217 in 1a Th. 935 (Phobos u. Deimos) οἵ τ' ἀνδρ⌊ ⌋ κλονέουσι φάλαγγας ' ἐν πολέμῳ ≅ *E* 93[ex.] (Nom., Pass.) ≅ Δ 281[ex.] (κίνυντο) + *N* 145 (Dat., ἐνέκυρσε), vgl. *N* (126—)133 in 1a **3b** [17[i](!), 2[o], 1[H], 5[h], 2[e]] übertr. (doch s. ἠρτύνετο *B* 55⁺, ὕφαινε *Z* 187) nb. Abstr. (alphabet.): *kompakt* > *überwältigend* (2[i] am Anf., von 'wirkender Macht', vgl. πυκάζω am Ende), *kohärent* > *überlegt, durchdacht, wohl erwogen* (von Plänen u. Äußerungen, Ω 75, 2[h] des Zeus, Σ 216 der Thetis, 1[h] der Hera), *konzentriert* > *überlegen, souverän, genial* (2[i], 2[h], 1[e] am Ende, von 'Seelenorgan' des Zeus bzw. 1[h] der Aphr., vgl. πευκάλιμος); Γ 202⁺ πυκν-, sonst πυκιν-; in Gl. Ω 480, REinl. *B* 55⁺, dir.R. Γ 202⁺, *Z* 187, *H* 375, *I* 76, Λ 788, Ω 75. 744, γ 23, τ 353, h. Cer. 414, h. Ven. 243 Ω 480 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη -ινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ ' φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον Π 599 δούπησεν δὲ πεσών · -ινὸν δ' ἄχος ἔλλαβ' ⌊'Αχαιούς⌋ (Var. zu Ξ 475), vgl. τ 516 in 1a, λ 88 in 2a am Ende, I Sp. 1776,60ff. *I* 76 τῷ πείσεαι (Ag.) ὅς κεν ἀρίστην ' βουλὴν βουλεύσῃ · μάλα δὲ χρεὼ πάντας ⌊ ⌋ ' ἐσθλῆς καὶ -ινῆς (nicht *πινυτῆς, da nur von Pers. vor Sol. fr. 4,39 W. u. Mus. fr. 11,1), vgl. *K* 43f., kontrast. ἀνεμώλιος B 2a *B* 55 (βουλὴν ἴζε γερόντων) τοὺς ὅ γε συγκαλέσας -ινὴν ἠρτύν⌊ετο βουλ⌋ήν = *K* 302 („ironical?" Bassett, TAPhA 65,

1934, 51), vgl. *B* 273, *Σ* 313 h. Ap. 346 (*οὔτε ποτ' εἰς θῶκον*) *αὐτῷ* (Zeus) *ἐφεζομένη* (Hera) *-ινὰς φραζέσκ⌊ ⌋άς Z* 187 *τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ* (Belleroph.) *-ινὸν δόλον* (s.d. B 1 b α/ β) *ἄλλον ὕφαινε* (*εἶσε λόχον*), vgl. *Δ* 392 in 3 a am Ende *Λ* 788 *εὖ οἱ* (Ach.) *φάσθαι* (Patr.) *⌊-ινὸν ἔπος⌋ ἠδ' ὑποθέσθαι ' καί οἱ σημαίνειν kluges Wort*, vgl. *Φ* 293⁺ in 2 b am Ende, kontrast. *ἄλιος* 2 B 2 am Ende *Ω* 744 *οὐδέ τί μοι εἴπες ⌊ ⌋, οὔ τέ κεν αἰεὶ ' μεμνῆμην* (Androm.) ≅ 75[med.] ≅ *H* 375[med.] (≅ 394!) *gewichtiges Wort Σ* 216 *στῆ δ' ἐπὶ τάφρον ἰὼν ἀπὸ τείχεος, οὐδ' ἐς 'Αχαιοὺς ' μίσγετο* (Ach.) *· μητρὸς γὰρ -ινὴν ὠπίζετ' ἐφετμήν Γ* 202 (Od.) *εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα -νά* ≅ 208[ex.], vgl. *ι* 445 in 2 a am Anf. Hes. fr. 43a,9 suppl. *⌊-ι⌋νὰ [φ]ρεσὶ μήδε', ἰδ[υι-* ≅ 'Hom.' fr. 28,2[ex.] p. 111 Dav. *Ω* 282 (*ζευγνύσθην*) *κῆρυξ καὶ Πρίαμος, ⌊ ⌋ ἔχοντες* = 674 ≅ *τ* 353[ex.] (*γρηΰς*, vgl. V. 346, *α* 438) h. Cer. 414 *μ' ἀναρπάξας Κρονίδεω -ινὴν διὰ μῆτιν ' ᾤχετο* (vgl. Th. 465. 572), Ggs. *K* 226 = *Ψ* 590[ex.] *γ* 23 *πῶς τ' ἄρ προσπτύξομαι αὐτόν; ' οὐδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι -ινοῖσιν*, vgl. V. 124, *α* 361⁺, Mus. fr. 11,1 *O* 461 (Teukros hätte Hektor getötet) *ἀλλ' οὐ λῆθε Διὸς -ινὸν νόον, ὅς ῥ' ἐφύλασσεν ' Ἕκτορ'*, rational im Ggs. zu metr. gleichw. *Ξ* 294 (s.u.) h. 23,3 (Zeus) *ὅς τε Θέμιστι ' ἐγκλιδὸν ἑζομένῃ -ινοὺς ὀάρους ὀαρίζει* Cypr. fr. 1,3 p. 35 Dav. *Ζεὺς δὲ ἰδὼν ἐλέησε καὶ ἐν -ιναῖς πραπίδεσσι ' σύνθετο κουφίσαι* (die Erde), vgl. *A* 608⁺, Hes. fr. 204,122 f. *Ξ* 294 *ὡς δ' ἴδεν* (Zeus die Hera), *ὥς μιν ἔρως ⌊-ινὰς φρένας⌋ ἀμφεκάλυψεν* (vgl. V. 165. 316) ≅ h. Ven. 243[ex.] (*ἄχος*), emotional im Ggs. zu metr. gleichw. *O* 461 (s.o.); auch prol. Auff. mögl., vgl. *P* 83. 591 u. II Sp. 1317,39 f. h. Ven. 38 (*Ζηνὸς*) *⌊ ⌋ ἐξαπαφοῦσα ' ῥηϊδίως συνέμιξε καταθνητῇσι γυναιξίν*, vgl. *Ξ* 160, Thgn. 1388

D v.l. *ε* 472 (< 471), *κ* 251 (= 150[ex.]), *ξ* 10 (= *Ω* 798[im.])

G 8× in *Ω*, 7× in *ψ*, 6× in *τ*, je 5× in *Λ N ε ξ*, nicht in *A P Y X θ o π ω* R. Führer

πυκινόφρων [1[H], 1[h]] *mit dichtgefügtem Verstand* (vgl. Op. 793, Ggs. *χαλίφρων*) > *klugsinnig*, vgl. einers. (Zeus') *⌊πυκινὰ⌋ς φρένας Ξ* 294 (> 1[h]), andrers. *⌊ ⌋ φρονέοντι ι* 445 (> 1[H]); 'Modernisierung' ggüber metr. gleichw. *πυκιμηδής* (s.d.) Hes. fr. 253,1 *ἢ οἵη 'Υρίῃ -ων Μηκιονίκη, ' ἣ τέκεν Εὔφημον* (dem Pos.), ⌊metr. Verlängerg. von⌋ *περίφρων* h. Merc. 538 (*ὤμοσα*) *μή τινα νόσφιν ἐμεῖο* (Ap.) ... ' *ἄλλον γ' εἴσεσθαι Ζηνὸς -ονα βουλήν, ⌊ ⌋ ἐπίφρονα β.*, vgl. h. Ap. 132 (metr. gleichw.). 346, h. Cer. 414, *O* 461 R. Führer

Πυλάδης [2[e] in Prosaref.] PN S. des *Στρόφιος* u. der *'Αναξιβίη* (s.d.), Enkel des *Κρῖσος* (s.d.) Asius fr. 5 p. 89 Dav. ⌊(in Prosaref.)⌋ Nosti Procl. p. 67,26 Dav. *⌊ ⌋* Lit.: ⁺A. F. Garvie, Aeschylus, Choephori, w. introd. and comm., Oxford 1986, 'General index' s.v. V. Langholf

πύλαι [59[i], 4[o], 6[H], 1[c]] E unklar, s. Frisk und Chantraine, Dict. s.v. — Abl.: *'Αστύ-, Δηΐ-, Εὐρύ-, Σί-, Τηλέπυλος, ἑκατόμ-, ἑπτά-, τρί-, ὑψίπυλος, εὐρυπυλής, Θερμοπύλαι, Πυλάδης, -αιμένης, -αιος, -άρτης, -άων, -ων, Πύλος, πυλάρτης, -αωρός, -ηδόκος*

F *-αι* 11, *-άων* 15, *-έων* 5, *-ῃσι(ν)* 12, *-ῃς* 2, *-ας* 25; zu *-έων* vgl. *θυρέων* (*φ* 191) u. s. Szemerényi, Scripta minora III 1434; Haug, Langue épique 122. 136

M 1 zweis. 1a ⁑[⏑⏑] *Σκαιαὶ -αι Γ* 145 1b [⏑⁑] *-αι* Sc. 272; *-ας Z* 392, *M* 454 [⏑⁑] *-αι μύκον E* 749 = *Θ* 393; (*ὑψηλαί τε*) *-αι Σ* 275, *τ* 562; *ἀμφὶ -ῃς/ας E* 466, *I* 573; *-ας H* 339 ≅ 438 [⏑⁑] *ἀμφὶ -αι μύκον M* 460; *-αι B* 809 = *Θ* 58. 15 ≅ Th. 811; (Syniz.:) *-έων ἔν/ἔκτοσθεν* Th. 741. 773; (*ἐν*) *Σκαιῇσι⁺ -ῃς/ας* (*καί φηγόν*) *Π* 712 / *Z* 237 = *I* 354[ex.] ≅ *Λ* 170; *-ας καὶ τεῖχος⁺ Δ* 34 = *X* 507[ex.], *M* 223, *N* 679, *X* 99; *-ας καὶ ... ὀχῆα⁺ M* 291 = *N* 124[ex.], *Φ* 537 = *Ω* 446[ex.]; *-ας καί ω* 12; *-ας 'Αΐδαο E* 646 ≅ *Ψ* 71[ex.] ≅ Cert. p. 37,8[ex.]; *-ας M* 466. 470, *Φ* 531, *X* 137 2 dreis. 2a [⏑⁑] *καὶ -έων M* 340 [⏑⁑] *-έων ἐξ... H* 1 [⏑⁑] *ἔκτοσθεν -έων* Sc. 246 2b [⏑⁑] (*ἐν δὲ*) *-ῃσι Θ* 411, *M* 127 [⏑⁑] (*πρὸ*) *-άων Δαρδανιάων / τε Σκαιάων E* 789, *X* 194. 413 / *X* 6; (*προπάροιθε*) *-άων* (*ὑψηλάων / πρόσθε*) *M* 131. 145. 171; *ἀγχοῦ ... -άων Ω* 709 [⏑⁑×] (*Σκαιῶν*) *προπάροιθε -άων Z* 307, *X* 35; *πρὸ -άων Z* 80, *K* 126, *Ω* 714; (*ἔκτοθι ...*) *-άων M* 445, *X* 439; (*ἐνὶ* u.a.) *Σκαιῇσι* / Adj. + *-ῃσι(ν) Γ* 149, *Σ* 453, *X* 360, Hes. fr. 212b,5 / *δ* 809; *'Αΐδαο -ῃσι(ν) I* 312 = *ξ* 156; *-ῃσιν M* 120. 175, *P* 405. — Syniz. (s.o. 1b): *-έων* Th. 741. 773

Σχ sch. min. P. Yale 127 (inv. 840) *E* 749: *-αι οὐρανοῦ· τὰ νέφη*, sch. D *E* 646: *-ας 'Αΐδαο· εἰς Ἅιδου, I* 312: *'Αΐδαο -ῃσι· τῷ θανάτῳ περιφραστικῶς*

L 1 (zu B 1:) Lit. hier s.v. *ἑπτάπυλος* sowie: W. Leaf, Troy, London 1912, 151 ff.; Jakovides, Arch. Hom. E 218 ff.; Korfmann, ST 1, 1991 u. ff. (Grabungsberichte zur sog. tr. 'Unterstadt' u. Stadtmauer; vorläuf. Zus.fassg. in AW, Sondernr. 1994 'Troia', bes. 91 ff.; zum ganzen hier s.v. *πόλις*; sowie Chr. Ulf [Hrsg.], Der neue Streit um Troia, München 2003); (spez. zu *Σκαιαὶ, Δαρδάνιαι -αι*:) Bassett, TAPhA 61, 1930, 134 ff.; Cuillandre, La Droite 267; Schwyzer, Kl. Schr. 656; Leaf, sowie Kirk, Iliad zu *B* 809, *Γ* 145; Mannsperger, in: J. Gamer-Wallert (Hrsg.), Troia, Tübingen 1992, 230 ff.; dies., ST 3, 1993, 193 ff. (mit Lit.); ST 5, 1995, 351 A. 13; (poetolog.:) Segal, HSPh 75, 1971, 38; Elliger, Landschaft 46 f. 2 (zu B 3:) Benicken, Studien II, 837; Leaf sowie Hainsworth (Iliad) zu *M* 120. 175; Morrison, GRBS 35, 1994, 213; Mannsperger, ST 8, 1998, 292 ff. 3 (zu B 5. 6. 7. 8:) Nagy, HSPh 77, 1973, 139 f.; Rank, Etymologiseering 104 ff.; Chr. Sourvinou-Inwood, 'Reading' Gr. Death, Oxford 1995, 64 f.; Odyssey zu *δ* 809, *τ* 562 (mit Lit.: Highbarger, Amory; sowie Chr. Walde, Die Traumdarstellg. in der gr.-röm. Dichtg., München-Leipzig 2001, 64 A. 51; Russo, in: La mythologie et l'Od., Homm. à G. Germain, ed. A. Hurst, Fr. Létoublon, Genève 2002, 223 f.), *ω* 12; (vorderoriental. Parall.:) G. Kittel, Theolog. Wb. zum NT, Stuttgart 1932 ff. s.vv. *πύλη, θύρα* ('Hadespforten', 'Himmelstür'); West, East 141 f. 156 f.; (*π.–θύραι* in Hes.s 'Tartaros-Topographie':) R. Foß, Die Ausbildg. der Jenseitsvorstellg. bei den Gr. bis Plato, Diss. Kiel 1994, 158 f. A. 13. 16; Cerri, PP 50, 1995, 454 ff. (Hades bei Hom., Hes., Parm.)

B *Tor(-anlage, -öffnung, -flügel)*, (1) der Stadtmauer von Troia (zur strittigen Frage der neu ergrabenen 'Unterstadt' s. L 1 sowie s.v. *πόλις* u., aus der Sicht der Ausgräber, Mannsperger ST 3, 1993, 196), (2) von Kalydon u. im Sc., (3) der gr. Lagermauer, sowie (der Bezirke) von (4) Himmel, (5) Tartaros u. (6) Hades u. von (7) Sonne u. (8) Träumen (die dadurch aus- u. eingehen); öfter (concr. pro abstr.) für 'Sicherheit, Schutz' der Stadt (*X* 507 u.ö. + *τείχεα*, s. G); immer im Pl. (für Dual der Paarigk., da 2 Torflügel, vgl. *θύραι*), so daß öfter zunächst unklar, ob 1 Tor (wie Arist. für Troia u. das gr. Lager annimmt, s.u.) od. mehrere gemeint, was allg. bei einer großen Stadt (s. *ἑκατόμ-, ἑπτάπυλος* [s.dd.] von Theben, Sc. 272 in 2) am plausibelsten (Mannsperger [s. L 1.2] unterscheidet bei Tr. [entspr. den 2 EN *Σκαιαὶ* u. *Δαρδάνιαι π.*, s.u. 1b. c] u. beim Schiffslager jew. 1 Haupt- u. 1 Nebentor, nb. zahlr. anonymen Toren, die aber keine bes. Rolle spielen; s. *B* 809 = *Θ* 58 bzw. *M* 175 als steigernde poet. Übertreibung?); öfter Vbd. *vor d. Tor(en)* u.ä., u. zwar (s. M 2b:) als metr. Altern.: (*Σκαιῶν*) *⌊προπάροιθε⌋, -άων'* (od. *-άων ὑψηλάων'*), *-άων πρόσθε, ἀγχοῦ ...*/*πρὸ -άων* (*Δαρδανιάων/τε Σκαιάων'*), (*Θ* 411, *M* 127) *πρώτῃσιν / ἐν δὲ -ῃσι*, (*Π* 712, *X* 360) *ἐν(ὶ) Σκαιῇσι -ῃσ(ιν')*, (*X* 439) *ἔκτοθι ... -άων'* (vgl. Hes. *ἔν/ἔκτοσθεν* nach u. vor *-έων*), die 'pars pro toto' svw. (*Γ* 292, *θ* 524) *πρὸ/*

πρόσθεν+ *π(τ)όλιος* (s.d. B I 2 e α aa; vgl. auch *O* 66+ *Ἰλίου* ⌊ ⌋): typ. Ort der Kampfsit. u.a., bes. in Vbd. mit Hektor u. bei Ach.s od. Diom.'(!) vorgestelltem Tod (s. *X* 360, *Z* 307 in 1 b β); zur Technik (genannt werden doppelte Brettflügel, gesichert durch Querbalken u. Schließbolzen: *σανίδες, ὀχῆα, κληῖς*, s.dd. sowie Mannsperger [L 2] 295) s.u. (in 1 a β:) *Σ* 275, (3:) *H* 339, *M* 120. 291. 454+ sowie Epith. in G; zur Vorstellung (u. spez. zu *B* 4 ff.) vgl. noch Parm. (28) fr. 1,11 D.K. (*πύλαι Νυκτός τε καὶ Ἤματος ... κελεύθων* mit *ὑπέρθυρον, λάινος οὐδός, θύρετρα, κληῖδες, ὀχεύς, ἄξονες ἐν σύριγξιν, γόμφοι, περόναι*). — Wortf.: s.v. *θύρη*; *σανίς*, (*H* 340) *ἱππηλασίη ὁδός*; vgl. Arist. (bei Lehrs 124): *-αι ἐπὶ τείχους, θύραι ἐπὶ οἰκίας*; s.a. s.vv. *πύργος, τεῖχος*, sowie (Th. 727) *δειρή* (s.d. u. West z.St.)

1 (Stadt-)*Tor(e)* von Troia (zur Frage, ob eins [so Arist.] od. mehrere, s.o. u. zu *B* 809 [in 1 a δ] sowie 1 b. c) **1 a** *Tor(e)*, (*Φ* 531. 537) *Torflügel*, meist bei Aktion der Tr., nur *Δ* 34, *E* 466, *P* 405 der Feinde, 7× (*Σ* 275+, *Z* 80, *X* 99, *Φ* 531) dir. R. **1 a α** einzelnes (sc. Skäisches) *Tor* (in konkr. Sit.) *H* 1 *ὣς εἰπὼν -έων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ* zum Tor hinaus *Ω* 709 *ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο -άων νεκρὸν* (Hektor) *ἄγοντι* (Tr. mit Priam.) 714 (*κεν*) *Ἕκτορα ... ὀδύροντο πρὸ -άων*, hier auch mögl. allg. *vor den Toren* (d.h. 'außerhalb der Stadt', vgl. *Z* 80+ in 1 a γ) **1 a β** *Tore;* schützen od. werden geschützt, umkämpft, von feindl. Gott betreten (allg. Sit., dir. [*P* 405 indir.] R.): *Σ* 275 (Pulyd. rāt:) *„νύκτα μὲν εἴν ἀγορῇ σθένος ἕξομεν, ἄστυ δὲ πύργοι ' ὑψηλαί τε -αι σανίδες τ' ἐπὶ τῇς ἀραρυῖαι* (s.d. B 3 b α) *' μακραὶ ἐύξεστοι ἐζευγμέναι εἰρύσσονται", σαν.* hier bes. 'Verstärkungsbretter' (? s. Leaf z.St. u. zu *M* 454) od. eher wie sonst (vgl. *M* 120 u.ö.; s. Übers. Schadewaldt:) *die den Tor(öffnung)en angepaßten Flügel*, (Hampe:) *Tore mit ... Flügeln* (s. noch *M* 340 in 3 c) *X* 507 (Androm. zum toten Hektor:) *„οἶος γάρ σφιν ἔρυσο ⌊-ας καὶ τείχεα⌋ μακρά"* *Δ* 34 (Zeus zu Hera:) *„εἰ δὲ σύ γ' εἰσελθοῦσα ⌊ ⌋ μακρὰ ' ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον"* *E* 466 (Ares zu den Tr.:) *„ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς; ' ἢ εἰς ὅ κεν ἀμφὶ -ῃς εὖ ποιητῇσι* (*εὐποιήτῃσι* rec. West, v. Il. praef. XXVIII sq.) *μάχωνται* (Gr.);" (zum Epith. vgl. *M* 470 in 3 a) *P* 405 (Ach. hoffte, daß Patr.) *ζωὸν ἐνιχριμφθέντα -ῃσιν ' ἄψ ἀπονοστήσειν* **1 a γ** der isolierte Hektor od. (*Z* 80) die Tr. *vor den Toren* usw. (allg.) od. (spez.) *vor dem* (sc. Skäischen) *Tor* (vgl. *Ω* 714 in 1 a α; 2× dir. R.): *X* 99 (Hektor:) *„ὤ μοι ἐγών, εἰ μέν κε ⌊ ⌋ δύω"* 35 *ὁ δὲ* (Hektor) *προπάροιθε -άων ' ἑστήκει ἄμοτον μεμαὼς Ἀχιλῆϊ μάχεσθαι* (≅ *Z* 307[ex.] [in 1 b β] ≅ *M* 131[ex.] [in 3 a]) 137 *ὀπίσω δὲ -ας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς* 439 *ὅττι ῥά οἱ πόσις ἔκτοθι μίμνε -άων* *Z* 80 (Helenos:) *„στῆτ' αὐτοῦ, καὶ λαὸν* (Tr.) *ἐρυκάκετε πρὸ -άων"* **1 a δ** *alle Tore* *B* 809 *πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο* (*ὠείγοντο* West, v. in app.) *-αι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός* (*προπάροιθε πόλιος*; s. Leaf, Kirk z.St. [gg. Arist., der nur ein Tor annimmt, das *ganz* ~ *ὅλαι*, d.h. mit *beiden Flügeln*, geöffnet worden sei; so auch Ameis-H. z.St.]) = *Θ* 58 (dagg. *M* 340 [in 3 c] *ἐπώχατο*) **1 a ε** die beiden *Torflügel* (sc. des Skäischen Tores) *Φ* 531 *ἀπὸ πύργου* (s.d. B 1 b) *βαῖνε* (Priam.) *χαμᾶζε ' ὀτρύνων παρὰ τεῖχος ... πυλαωρούς· ' „πεπταμένας ἐν χερσὶ -ας ἔχετ', εἰς ὅ κε λαοὶ ' ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες* (*αὖτις ἐπ' ἂψ θέμεναι* [vulg., *ἐπανθέμεναι* Arist.] *σανίδας, μὴ ἐς τεῖχος ἅλῃται* [Ach.]", vgl. *M* 120 in 3 a) 537 *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄνεσάν τε -ας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας· ' αἱ δὲ πετασθεῖσαι τεῦξαν φάος*

1 b expl. *Σκαιαὶ* (s.d.) *-αι*, EN für (best.) *Skäisches Tor:* Troias (süd-westl.?) zum Schlachtfeld gelegenes Haupttor (s. L 1, bes. Mannsperger; dies. [L 2]: „Zufluchtsort für zurückflutende Streitwagen", s. *Φ* 531 in 1 a ε; vgl. 3: beim gr. Lager; s.a. *πύργος* B 1 b), 'als Scharnier' (Vbd. u. Grenze) zw. Stadt u. Schlacht, oft in Zush. mit Hektor (u.a. Treffen mit Androm., s.a. in 1 a γ), Ort von Ach.s Tod (s. Elliger, Landschaft 46 f.), entspr. (*Γ* 263) nur *διὰ Σκαιῶν*; *I* 354, *Z* 307, *X* 360 dir. R. **1 b α** bei tr. Aktionen; dient als Aussichtsturm: *Γ* 145 (Hel. u. Dienerinnen) *αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανον ὅθι Σκαιαὶ -αι ἦσαν* 149 *εἵατο δημογέροντες* (um Priam.) *ἐπὶ Σκαιῇσι -ῃσι* (entspr. 153 *ἦντ' ἐπὶ πύργῳ*, vgl. noch Sc. 246 in 2) — wird von Hektor bzw. den fliehenden Tr. erreicht: *Z* 237 (86 Helenos: *„πόλινδε μετέρχεο"*, 113 *„ὄφρ' ἂν ἐγὼ βείω προτὶ Ἴλιον"*) *Ἕκτωρ δ'* (von draußen kommend) *ὡς ⌊Σκαίας τε -ας καὶ φηγὸν⌋* ([vulg., *πύργον* v.l., rec. West] vgl. *E* 693) *ἵκανεν* (umringten ihn die tr. Frauen) *Z* 392 (ders. *ἀπέσσυτο δώματος τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις*) *εὖτε -ας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ ' Σκαίας, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξίμεναι πεδίονδε* (begegnete ihm Androm.) *Λ* 170 (Tr. fliehen vor Ag.) *⌜ἀλλ' ὅτε δὴ⌝ ⌊ ⌋ ἵκοντο* (*ἵσταντο καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον*) (181 *⌜ ⌝ ... ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος*) — Hektor wagt sich nicht aus se. Schutz: *I* 354 (Ach.: „während er jetzt d. Schiffe angreift, wagte er zu meiner Zeit) *οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ, ' ἀλλ' ὅσον ἐς ⌊ ⌋ ἵκανεν· ' ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε"* *nur (soweit es ist) bis zur Eiche beim Sk. Tor* (vgl. *E* 789 in 1 c) — von Hektor als Zuflucht genutzt bzw. verschmäht: *Π* 712 (Patr. gg. d. Mauern) *Ἕκτωρ δ' ἐν*(!) *Σκαιῇσι -ῃς ἔχε ... ἵππους* (schwankte zw. Gegenangriff u. Rückzug *ἐς τεῖχος*) *im Tor(weg;* vgl. *X* 360 in 1 b β) *X* 6 (fliehende Tr. *κατὰ ἄστυ*, Gr. *τείχεος ἄσσον ἴσαν*) *Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὁλοιὴ μοῖρ' ἐπέδησεν ' Ἰλίου* (*Ἰλίοο* West) *⌊προπάροιθε⌋ -άων τε Σκαίαων* (137 *ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, φοβηθείς*, s. 1 a γ) **1 b β** wird umkämpft *Σ* 453 (Thetis erz. Heph.: *„πᾶν δ' ἦμαρ μάρναντο περὶ Σκαιῇσι -ῃσι· ' καί νύ κεν ... πόλιν ἔπραθον, εἰ μὴ* (Ap. den Patr. getötet hätte") — Angreifer fällt *vor* od. *im Sk. Tor:* *Z* 307 (Theano betet zu Ath.:) *„πρηνέα δὸς πεσέειν* (sc. Diom.) *Σκαιῶν ⌊ ⌋ -άων"* (≅ *X* 35[ex.] [in 1 a γ] ≅ *M* 131[ex.] [in 3 a]), also am Ort von Ach.s Tod (Steigerung von Helenos' Wunsch *Z* 94–96) *X* 360 (Hektor sterbend zu Ach.: *„ἤματι τῷ, ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος) ὀλέσωσιν ἐνὶ*(!) *Σκαιῇσι -ῃσιν"* (letztes Wort der Rede; vgl. *Π* 712 in 1 b α) **1 b γ** Hes. fr. 212b,5] *Σκαιῇσι -ῃσι*, im Zush. mit Patr.? **1 c** *-αι Δαρδάνιαι* (s.d.; anders:) lt. Mannsperger ST 3 (s. L 1) „ein kleines, dem Hinterland zugewandtes Hintertor als leicht bedienbare Ausfalls- u. Zufluchtspforte" (dagg. lt. Arist. ident. mit *Σκαιαὶ -αι*, metr. Var., s. Kirk, Iliad zu *Γ* 145), 1× dir. R. *E* 789 („solange Ach. kämpfte) *οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ ⌊-άων Δαρδανιάων⌋ ' οἴχνεσκον* (*νῦν δὲ ἑκὰς πόλιος*") *wagten sich nicht einmal vor die kleine Pforte* (s. aber auch *I* 354 in 1 b α) *X* 194 *ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε* (Hektor) *⌊ ⌋ ' ἀντίον ἀΐξασθαι ἐϋδμήτους ὑπὸ πύργους* (sc. um durch die *Pforte* hineinzuschlüpfen, 198 Ggs. *πρὸς πεδίον - ποτὶ πτόλιος*) 413 (*γέροντα* [Priam., der allerdings auf dem Skäischen Tor, vgl. *Φ* 526, *Γ* 149] *μόγις ἔχον*) *ἐξελθεῖν μεμαῶτα ⌊ ⌋* (als Ach. Hektors Leiche schleift; dagg. wird *Φ* 529 ff. das große Skäische Tor geöffnet, um die zurückflutenden Troer einzulassen)

2 (Stadt-)*Tore* von Kalydon u. auf Schild-Abb. *I* 573 (Phoinix erz.:) *„τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ -ας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει ' πύργων βαλλομένων"* von Stadt im Krieg u. im Frieden: Sc. 246 (Greise) *ἀθρόοι ἔκτοσθεν -έων ἔσαν, ἂν δὲ θεοῖσι ' χεῖρας ἔχον* (*δειδιότες, τοὶ δ' αὖτε μάχην ἔχον*), s. Russo z.St. u. vgl. (*Γ* 149 in 1 b α) die tr. Greise *ἐπὶ Σκαιῇσι -ῃσι* 272 (*παρὰ δ' εὔπυργος πόλις*) *χρύσειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι* (s.d. B 3 a α) *' ἑπτὰ -αι*, vgl. *ἑπτάπυλος* (s.d.) *Θήβη*

3 *Tor(e)* der griech. Lagermauer (14 von 20 Stt. im *M* [Ersatz für den in der Il. fehlenden Mauerkampf um Troia]; *M* 175+ expl. mehrere; *H* 339, *K* 126, *M* 223 dir. R.); Manns-

perger 1998 (s. L2) unterscheidet zw. 1 Haupt- u. (*M* 120) 1 linken (*ἐπ' ἀριστερά* [s.d. B1b] vom Lager aus gesehen) Neben- od. Fluchttor (für Wagen [s. *H* 340 *ἱππηλασίη ὁδός*], dessen nach links gekrümmte Gasse [die allerdings zunächst 4 nach rechts verläuft! s. Abb. a.O.] dem natürl. Linkstrend galoppierender Pferde entspreche u. die gefährdete linke Wagenseite schütze; vgl. oben 1b) **3a** bei Bau u. sonst: *H* 339 (Nestor: „*δείμομεν πύργους*) *ἐν δ' αὐτοῖσι -ας ποιήσομεν* 8 *εὖ* (*ἔπτ'* qu.) *ἀραρυίας* (s.d. B1aα), ' *ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη* (*ἔκτοσθεν δὲ τάφρον*"; s. Leaf u. Ameis-H. z.St.; Mannsperger, ST 5, 1995, 351 A.13) ≅ *H* 438 *K* 126 (Ag.:) „*κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ -άων ' ἐν φυλάκεσσ*'" 12 — im Kampf, 1 *Tor*(*öffnung, -anlage* in spez. Sit.) als Zuflucht, wird verteidigt, angegriffen: *M* 120 (*εἵσατο* [Asios] *νηῶν ἐπ' ἀριστερά* [s.o.], *τῇ*) *διήλασεν, οὐδὲ -ῃσιν ' εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα, ' ἀλλ' ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες* (sc. für d. fliehenden Gr.), zur Technik 16 vgl. *Σ* 275 (in 1aβ), *M* 454. 340 (s.u.), zur Sit. vgl. das Skäische ('Linke') Tor als Fluchttor (*Φ* 531⁺ in 1aε) u. s. Mannsperger (L2) 127 *ἐν δὲ -ῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους* (Verteidiger) 131 *τὼ ... προπάροιθε -άων ὑψηλάων ' ἔστασαν ὡς ὅτε τε δρύες* (≅ *X* 35ᵉᵃ [in 1aγ] ≅ *Z* 307ᵉᵃ [in 1bβ]) 145 *ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε -άων πρόσθε μαχέσθην* 171 *οὐκ ἐθέλουσι -άων καὶ δύ' ἐόντε ' χάσσασθαι* 445 *Ἕκτωρ' δ' ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα -άων ' ἑστήκει πρόσθε* (Forts. s.u. in b) 466 (ders.) *ὅτ' ἐσᾶλτο -ας* 470 *οἱ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ' αὐτὰς* (s.d. B12c) ' *ποιητὰς* (s.d. B2) *ἐσέχυντο -ας· Δαναοὶ δὲ φόβηθεν geradeswegs durch das Tor* (zum Epith. vgl. *E* 466 in 1aβ) *N* 679 *ἔχεν* (Hektor) *ᾗ τὰ πρῶτα -ας καὶ τεῖχος ἐσᾶλτο* **3b** die *Torflügel* (eines Tores) werden zerbrochen, geschützt (durch Verstärkungsbretter? *M* 454 probl.), geöffnet, dröhnen *M* 291 (*οὐδ' ἂν Τρῶες*) *τείχεος ἐρρήξαντο -ας καὶ μακρὸν ὀχῆα* ≅ *N* 124 (Erz.) 454 *ὣς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λαᾶν ἀείρας, ' αἳ ῥα -ας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας ' δικλίδας ὑψηλάς· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες ' εἶχον ἐπημοιβοί, μία δὲ κληῖς ἐπαρήρει*, probl. (s. *δικλίς* u. ISp. 1179,21 ff. s.v. *ἀραρίσκω*; vgl. *Σ* 275 [in 1aβ], *M* 120 [3a]. 340 [3c]) 460 (*ῥῆξε δ' ἀπ' ἀμφοτέρους θαιρούς*) *μέγα δ' ἀμφὶ -αι μύκον* (vgl. *E* 749⁺ in 4), *οὐδ' ἄρ' ὀχῆες ' ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν* (*ἔσθορε Ἕκτωρ*) *Ω* 446 *ἄφαρ δ' ὤϊξε -ας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας* (Hermes d. Priam. geleitend) — allg. (mehrere *Tore* mögl.): *M* 223 (Pulyd.:) „*εἴ πέρ τε -ας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν ' ῥηξόμεθα σθένεϊ*" **3c** expl. mehrere *Tore* bei Gesamtschau des Kampfes (poet. Stei- 44 gerg.?): *M* 175 *ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλληῃσι μάχην ἐμάχοντο -ῃσιν* (zur ant. Athetese u. Arist.s Annahme nur eines Tores s. West im App. u. Leaf. z.St.) 340 (*ἀϋτὴ βαλλομένων σακέων*) *καὶ -έων· πᾶσαι γὰρ ἐπώχατο* (*ἐπώχατο* Arist., sic West, 48 *πάσας γὰρ ἐπῴχετο* vulg., sic van Thiel), *τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς ' ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν alle Tore* (nicht *the whole gate*, so aber mögl. lt. Hainsworth, in: Estudios actuales sobre textos Griegos, Madrid 1989, 19, s. dens., Iliad z.St.) *waren geschlossen* (s. *ἔχω* BII6), d.h. die *Torflügel waren vorgelegt* (vgl. *M* 120. 454 [s.o.], *Σ* 275 [in 1aβ], dagg. *B* 809 [in 1aδ] *ὠΐγνυντο*)

4 *Tor*(*flügel*) des Himmels bzw. Olymps, zur Vorstellg. vgl. noch Parm. (28) fr. 1,11 ff. D.K. *E* 749 *αὐτόμαται δὲ -αι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι, ' τῆς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε ' ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι* = *Θ* 393, sc. Wolken (s. Schmidt, Erklärungen 76, West, East 141 f.: urspr. Konnot. Öffnen des Himmels, der Wolken > Regen); zu ‹ › s.d. (B2) m.Lit. (Weinreich: *π.* belebt [*μύκον*, vgl. *M* 460 in 3b], handeln 'selbsttätig') *Θ* 411 *πρώτῃσιν δὲ -ῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο ' ἀντομένη κατέρυκε* (Iris die Hera u. Ath.) *am vordersten Tor* (mehrteil. Toranlage?) od. svw. *vorn am T.* (Ameis-H. z.St.), vgl. (*X* 66⁺ *ἐν, ἐπὶ*) *πρώτῃσι θύρῃσι* (s.d. B2b), (*X* 71) *ἐν προθύροισι*, anderers. nachep. *προπύλαια* **5** *Tor* des Tartaros (sc. Gefängnis der Rebellen, s. L3), Hom. dir. R. *Θ* 15 (Zeus: „*ῥίψω ἐς Τάρταρον*) *ἔνθα σιδήρειαί τε -αι καὶ χάλκεος οὐδός* (*ἔνερθ' Ἀΐδεω*") ≅ Th. 811 (*δὲ μαρμάρεαί τε -αι*) Th. 741 (*χάσμα μέγ', οὐδέ κε*) *οὐδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα -έων ἔντοσθε γένοιτο*, Syniz. wie 773 (s. in 6, vgl. 732 f. *θύρας χαλκείας* des Titanengefängnisses), s. H.&A. Thornton, Time and Style, London 1962, 20; Foß, Cerri (L3) **6** des Hades (s.d. BI u. hier L3; urspr. der Ort, in den die Toten eingehen, vgl. *πυλάρτης, πολυδέγμων, -δέκτης, -ξενος*), *das Tor durchqueren* svw. *sterben* (vgl. *εὐρυπυλὲς* [s.d.] *Ἄϊδος δῶ, δόμον Ἄϊδος εἴσω* u.ä.), Hom. dir. R. *E* 646 „*ὑπ' ἐμοὶ δμηθέντα -ας Ἀΐδαο περήσειν*" *Ψ* 71 (Patr.:) „*θάπτε με ὅττι τάχιστα, ὡ* (*οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐάσιν*, sc. *ψυχαί*") Cert. p. 37,8 (*μὴ φῦναι ἄριστον*) *φύντα δ' ὅπως ὤκιστα αι* im Vgl.: *I* 312 (Ach.:) „*ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο -ῃσιν ' ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ*" = *ξ* 156 („*ὃς ἀπατήλια βάζει*") | Th. 773 (*ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ* [Kerberos], *ἀλλὰ*) *ἐσθίει, ὅν κε λάβῃσι -έων ἔκτοσθεν* (*-άων ἐκτός* v.l., v. West, CQ 14, 1964, 183) *ἰόντα ' [ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ... Περσεφονείης]*, Syniz. wie 741 (s.o. 5) **7** der Sonne (s. L3: West) *ω* 12 (*ψυχαὶ* der Freier, von Hermes geführt) *πὰρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα πέτρην, ' ἠδὲ παρ' Ἠελίοιο* (s.d. B1b) *-ας καὶ δῆμον* (s.d. B3a) *ὀνείρων ' ἦισαν* (s.u. 8 sowie 28 Nagy [L3], Odyssey z.St.; vgl. h. Merc. 14 f. *ἠγήτορ' ὀνείρων, πυληδόκον*) **8** der Träume (s. L3, Odyssey z.St., u. vgl. *δῆμον ὀνείρων* [in 7]); Vorstellg. vom Traumland, in das die Seele eingeht: *δ* 809 (*τὴν δ' ἡμείβετ' ... Πην.*) *ἠδὺ μάλα κνώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι -ῃσιν*, im Halbschlaf (Ameis-H. 32 z.St.) dagg. *π.* Durchgang der Träume: *τ* 562 (Pen.:) „*δοιαὶ γάρ τε -αι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων· ' αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι. ' τῶν οἳ μέν κ' ἔλθωσι διὰ ... ἐλέφαντος, ' οἳ ῥ' ἐλεφαίρονται* (die *διὰ κεράων* Gehenden 36 *ἔτυμα κραίνουσι*")

D Aeth. ap. IG 14, 1285 (p. 34 Ki., cf. p. 69 Ber. in app.) v.l. *E* 397 (*πύλῳ*, i.e. *πύλῃ* Arist., v. s.v. *Πύλος* et Iliad ad L et West in app.), *Φ* 607, *X* 462, *ω* 204, (pro *θύρας*:) *Ξ* 169, Th. 732

G **1** Epith u.ä.: (in B1a:) *ὑψηλαί Σ* 275, *εὖ ποιητῇσι* (*εὐπ.* rec. West) *E* 466, s.a. *πᾶσαι B* 809⁻, *πεπταμένας Φ* 531 44 (538 *πετασθεῖσαι*); (1b:) *Σκαιῇσι -ῃσι* usw.; (1c:) *-άων Δαρδανιάων*; (2:) *χρύσειαι ... ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι* (s.d. B1aα. 3aα. 3bα. β) *ἑπτὰ -αι* Sc. 272; (3:) *εὖ ἀραρυίας H* 339⁺, *στιβαρῶς ' δικλίδας ὑψηλάς M* 454, *αὐτὰς ' ποιητάς* 48 470, *ὑψηλάων* 131, s.a. *ἄλληῃσι* 175, *πᾶσαι* 340, *ἀναπεπταμένας* 122; (4:) *πρώτῃσιν Θ* 411, s.a. *αὐτόμαται E* 749; (5:) *σιδήρειαι / μαρμάρεαι Θ* 15 ≅ Th. 811; (8:) *ὀνειρείῃσι δ* 809, s.a. *δοιαί τ* 562 **2** paratakt. nb.: (in 1a:) *σανίδες Σ* 275, *τείχεα Δ* 34, *X* 99. 507, s.a. (zu and. Verb:) *ὀχῆας Φ* 537; (1b:) *Ἰλίου X* 6, *φηγόν Z* 237 (*πύργον* rec. West) ≅ *I* 354 ≅ *Λ* 170; (3:) *τεῖχος N* 679, *M* 223, *ὀχῆα⁺ M* 291 ≅ *N* 124, s.a. (zu and. Verb:) *M* 460, *Ω* 446, *σακέων ... τρυφαλειῶν ' καὶ -έων M* 340; (5:) *οὐδός Θ* 15 ≅ Th. 811; (7:) *δῆμον ω* 12 **3** mit adnom. Gen.: (in 3:) *τείχεος M* 291, s.a. *Ἀχαιῶν M* 223; (4:) *Οὐλύμποιο Θ* 411; (6:) *Ἀΐδαο E* 646⁺; (7:) *Ἠελίοιο ω* 12; (8:) *ὀνείρων τ* 562

H. W. Nordheider

Πυλαιμένης [3ᵢ] **E** v. Kamptz § 23b. 34a, 5α. 66; Stud. z. ant. Epos 44; vgl. *Πυλοιγενής*

B PN Heerführer der Paphlagonen, *ἐξ Ἐνετῶν* (s. folg. St. u. Art. *Ἐνεταί*(*οί*?)) *B* 851 (*-εος λάσιον κῆρ*, Periphr.

statt PN; zu der St. s. F. Bader, La mémoire du poète et l'oubli du guerrier, in: J. Jasanoff u.a. [Hrsgg.], Mír curad. Studies in honor of Calvert Watkins, Innsbruck 1998 [Innsbr. Beitr. zur Sprachwiss. 92], 1–16) von Men. getötet *E* 576 (-*εα*) sein S. *Ἀρπαλίων* wird von Mer. getötet *N* 643 (-*εος*, vgl. *B* 54[ex]), wobei *Π.* wiederum als lebend dargestellt ist (658 *πατὴρ κίε δάκρυα λείβων*) zu diesem Widerspruch s. Iliad Bd. IV 126 (mit Lit. u. Ref. antiker Erkl.en); ferner Majnarić, ZAnt 10, 1960, 7–15; +Michel, Erläuterungen 103 f. A. 161; +Tsagarakis, H. 104, 1976, 1–12; +Nickau, Unters. 165 f.; Wathelet, Dict. II, S. 949–951. 1507; Wathelet, Troyens S. 25. 31. 33. 50. 55. 70. 144. 146. 171 zu narr. Inkonsistenzen auch außerhalb der gr. Lit. C. Rothe, Die Il. als Dichtg., Paderborn 1910, 57 f.; +Gunn, AJPh 91, 1970, 192–203; V. di Benedetto, Nel laboratorio di Omero, Torino ²1998, 379

D *B* 865 (v.l.) V. Langholf

Πύλαιος [1[i]] PN Heerführer der Pelasger, aus *Λάρισ-(σ)α*, s.d. B I, S. des *Λῆθος*, Bruder des *Ἱππόθοος* (s.d.) *B* 842 (-*ος*), s. Burr 146; v. Kamptz § 4b, 2. d; 39 f, 1. 2; 66. 74. 80 b; Stud. z. ant. Epos 44; Wathelet, Dict. II, S. 952. 1907; Wathelet, Troyens, S. 26. 31. 60–62. 69. 73. 146; zum Verstyp vgl. *B* 512. 609 u. s. Basler Komm. z. Stt. V. Langholf

πυλαουρός v.l. pap. *Ω* 681, s. -*αωρός*

πυλάρτης [2[i], 1[e]] **E** VG zu *πύλη*, HG zu *ἀραρίσκω*: Fraenkel, Nom. ag. I 31 m. A. 2; Risch § 14a. 73b; Risch, Kl. Schr. 185 f.; Leukart, -tās 85 f. (mit mögl. myk. Beleg) s.a. PN *Πυλάρτης*

Σχ sch. D *Θ* 367: *ἰσχυρῶς συναρμόζοντος καὶ κλείοντος τὰς πύλας. διὰ τὸ μηδένα ὑποστρέφειν ἐξ ἍΙιδου* (ähnl. *N* 415), sch. min. P. Berlin inv. 11634 zu *Θ* 367: *ἰσχυρῶς τὰς πύλας [φ]ρου[ροῦντ]ος ὅ ἐστιν ὁρμάζοντος* (*sic*) *ῥύδ<ε>ὶς γὰρ <ε>ἰς ['Ερέβε]υς σκότους ἐλθὼν ἐξέρχεται*, ähnl. P. Ryl. 536 zu *N* 415 anders Apion fr. 116 Neitzel *τοῦ ταῖς πύλαις προσηρτημένου, ἢ πυλωροῦ ἰσχυροῦ* (s.a. Neitzel z.St.)

B uns.; Epith. des Gottes *Ἀΐδης*, nur [⏑̣–̣⏑̣] -*αο*: entweder Rektionskompos. *der das Tor dicht schließt, verschlossen hält, Torhüter* od. Poss.-Kompos. *mit dichtgefügtem Tor* vgl. Artt. *πύλαι* B 6 (des Hades); *ἀραρίσκω* B 1 a *α* (im Zush. m. 'Tor', 'Tür') nur bei 'gehen', 'schicken' *N* 415 *εἰς ἍΙϊδός περ ἰόντα* (Asios) ⟨-*αο κρατεροῖο*⟩ *λ* 277 *ἔβη* (Epikaste) *εἰς Ἀΐδαο* ⟨ ⟩ *Θ* 367 *εὖτέ μιν εἰς Ἀΐδαο -αο προὔπεμψεν* (Eurystheus den Her.) V. Langholf

Πυλάρτης [2[i]] **E** 'sprechender' Name in Kämpfen an den *Σκαιαὶ πύλαι* (vgl. *Λ* 170 f.) u. an der Mauer der *ὑψίπυλος Τροίη* (vgl. *Π* 698–705, 712–714)

L v. Kamptz § 24. 35a, 1*β*. 66; Mühlestein, Hom. Nam. 10 A. 49; ⟨Wathelet⟩, Dict. II 952 f. 1508; ⟨ ⟩, Troyens S. 25. 31. 50. 56 f. 146. 164; s.a. Adj. *πυλάρτης*

B PN Tr., verwundet od. getötet (*οὖτα*) vom Telamon. Aias, *Λ* 491 (-*ην*); getötet von Patr., *Π* 696 (-*ην*): als zwei homonyme Personen gedacht (so z.B. ⟨ ⟩)? Zur grundsätzl. Problematik der Identität von Kriegern in Aufzählg.en s. jedoch Iliad IV 398; zu narr. Inkonsistenzen auch Art. *Πυλαιμένης* B der Name *Π.* zus. m. dem nur im Gen. -*αο* vorkommenden Adj. *πυλάρτης* (s.d.) waren viell. Vorbilder für das morph. auffällige ⟨*Τρωξάρτ*⟩*αο* Batr. 28 (zu ⟨ ⟩*ης*), wo man *⟨ ⟩*οιο* (von **Τρώξαρτος*, zu *ἄρτος*) erwartet V. Langholf

Πυλαωνάων [1[ii]] PN S. des *Νηλεύς* (s.d.) u. der *Χλῶρις*, Bruder u.a. des *Νέστωρ* Hes. fr. 33a, 10 (-*ονα*); zur Morph.: Ruijgh, Scripta minora I, 244. 248 V. Langholf

πυλαωρ(ός) [3[i]] **E** vgl. *θυραωρός*; zur Bildg. Schulze, QE 18 f.; Leumann, Hom. Wört. 223 A. 20; Bader, RPh 46, 1972, 192. (bes.) 227 ff.; Risch § 78; Hackstein, Sprachform 131

Σχ sch. D *X* 69: *πυλωρούς. φύλακας*

B *Torhüter*, am VE Wortf.: *φύλακες -κτῆρες*, v.l. *θυραωροί*, s.a. *πυλάρτης* **1** von Troia u. dem gr. Lager, Epith.: *ἀγακλειτούς* (allg. preisend, Heroensphäre), *ἱερούς* (s.d. B 7 u. vgl. *K* 56 *φυλάκων ἱερὸν τέλος*; od. [s.d. B 2 b] wegen Dienst an den 'heiligen Mauern'?) *Φ* 530 *ἀπὸ πύργου* (s.d. B 1 b) *βαῖνε χαμᾶζε* (Priam.), ' *ὀτρύνων παρὰ τεῖχος ἀγακλειτοὺς -ούς*' ' *„πεπταμένας ἐν χερσὶ πύλας ἔχετ', εἰς ὅ κε λαοὶ* ' *ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες* (danach *αὖθις ἐπανθέμεναι σανίδας*, damit Ach. nicht mit eindringt"), am Skäischen Tor, offenbar Sonderabteilung, ihre Funktion (Regulierung der schweren Torflügel u. Querbalken) ausführl. beschrieben *Ω* 681 (Hermes überlegte nachts *ὅπως Πρίαμον*) *νηῶν ἐκπέμψειε λαθὼν ἱεροὺς -ούς* (*πυλαουρούς* pap.), entspr. (444) *φυλακτῆρες* (von Hermes eingeschläfert) **2** von den *Haus- u. Wachhunden* des Priam. (attr. od. präd.) *X* 69 (Priam. zu Hektor: „wenn du fällst, gehen wir alle zugrunde,) *με κύνες πρώτῃσι θύρῃσιν*(!) *ὠμησταὶ ἐρύουσιν*) *οὓς τρέφον ἐν μεγάροισι τραπεζῆας -ούς* (vulg., *θυραωρούς* [q.v.] Arist., rec. West)", hier Vulg.-La. *πυλ.* auch als l. diff. zu halten (s.a. Richardson, Iliad z.St.), auch wenn Priam.' *μέγαρον* strenggenommen *θύραι* hatte (s. z.B. *B* 788) u. hier sicher nicht das Stadttor gemeint (weshalb Arist. in *θυρ.* emendierte, s. s.v. *πύλαι* B Wortf.); in Abll. die Differenzierung 'Tor' gg. 'Tür' ansch. weniger streng (s.a. *πυληδόκος*); zur Sache vgl. *κύνες* des Eum. (*ξ* 29), Argos *προπάροιθε θυράων* (*ρ* 297) H. W. Nordheider

πύλη s. *πύλαι*

Πυληγενής Var., s. *Πυλοι-*

πυληδόκος [1[b]] hapax (-*δόκος* zu *δέχομαι* q.v.:) *der jem.n am Tor empfängt, erwartet* (*jem.m auflauert?* s. *δέχ.* B I 4. 5), *gate-lurker* (West), Epith. des Hermes in Aufz., in der die nächtl., trüger. Seite des Gottes überwiegt, offenbar absichtl. mehrdeutige, beziehungsreiche (s. Radermacher, Hermesh. z.St.) ad-hoc-Bildg.: h. Merc. 15 *ἐγείνατο* (Maia) *παῖδα πολύτροπον, αἱμυλομήτην,* ' *λῃϊστῆρ',* ' *ἐλατῆρα βοῶν, ἡγήτορ' ὀνείρων,* ' *νυκτὸς ὀπωπητῆρα, -ον, ὃς τάχ' ἔμελλεν* ' *ἀμφανέειν κλυτὰ ἔργα*, (1) zugrunde liegt wohl die Vorstellung von Hermes (*Προ*)*πύλαιος* (vgl. *Στροφεύς/αῖος*) als Hüter der Türen und Tore *der Zutritt gibt, introducteur* (s. Radke, RE XXIII 1 [1957] 836 s.v. *Προπύλ.*; Picard, RHR 135, 1949, 110; weitere Lit. bei Kl. P. II 1070; Garvie, BICS 17, 1970, 87); (2) damit vbd. (nb. *ἡγήτορ' ὀνείρων*): von Hermes *χθόνιος, ψυχοπομπός der am Tor* (des Hades die Seelen) *empfängt* (s. *ω* 1 ff. 12, dazu s.v. *πύλαι* B 7. 8 mit Lit.; Kl. P. II 1074; Brillante MD 24, 1990, 44 f.: Bzhg. zu Schlaf u. Träumen), vgl. noch Hades *πυλάρτης* (ferner *Ἄρες τειχεσιπλῆτα*); (3) zugleich (nb. *λῃϊστῆρ', νυκτὸς ὀπωπητῆρα*) mögl. Beiklang *Wegelagerer (Straßenräuber), der vor dem Tor* (außerhalb des Schutzes der Stadt) auf Passanten *lauert* (vgl. späteres *ὁδοιδόκος*, Belege bei Radermacher a.O.; so Càssola z.St.); (4) mögl. auch Wortspiel mit der Assonanz von *Ἑρμῆς* u. *ἕρμα/ίς* = *δοκός* 'Balken' (S. Shelmerdine, The Hom. Hymn to Hermes, Diss., Univ. of Michigan, 1981, 58) H. W. Nordheider

Πυλήνη [1[i]] zu *πύλη* m. Suff. -*ηνη* wie *Μεσσήνη*. Eine d. fünf Städte in Aitolien, in d. Nähe d. Korinthischen Golfs wahrsch. nicht weit entfernt von Pleuron gelegen, *B* 639 am VE. Von den thessalischen Aiolern (Str. 10.2.6) zugrunde ge-

richtet u. unter d. Namen Proschion schon Thuk. bekannt (3.102.5 u. 106.1 i. e. höhere Gegend verlegt). — Lit.: Pantoleon, Platon 7, 1955, 129—131; Burr 80; H.S.-L.108; Visser, Kat. 603. (zum Verstyp:) 56. 306. 319; EGrM I, 118, kontrovers; Lokalisierung bleibt ungewiß Th. Vlachodimitris

Πύλιοι [10[1], 4°] **F** *-οι* 1, *-ων* 9, *-οισι(ν)* 4 **M 1** [⏑⏑̯] *-ων* *o* 216 [⏑⏑̯] *-οι* *H* 134 *-ων* *Λ* 724. 737, *Ψ* 633, *γ* 31 [⏑⏑̯] *-ων* *Λ* 687 [⏑⏑̯] *λιγὺς/ν -ων ἀγορητής/ν* *A* 248, *Δ* 293; *-ων* *E* 545 **2** [⏑⏑̯⏑] *-οισι(ν)* *Λ* 753. *o* 227, *γ* 59 [⏑⏑̯⏑] *-οισιν* *P* 704

Σχ sch. D: *A* 248: *-ων· τῶν τὴν Πύλον κατοικούντων, ἔστι δε ὄνομα ἔθνους*

L [1]Meier *-ίδ-*; [2]W. Denecke, De vi atque usu dativi localis et temp. in Homeri carminibus, Diss., Leipzig, Braunschweig 1885, 22; [3]D. Vasilikou, *Ὁ Μυκηναϊκὸς Πολιτισμός*, Athen 1995, 379; [4]Finsler, Homer

B (Ethnikon) *Pylier*, Bewohner der Stadt Pylos u. des Herrschaftsgebiets dieser Stadt (= Gebiet *Πύλος*, s.d., Stt. s. M); Subst. (*γ* 31 als Appos. zu *ἄνδρες*, vgl. dazu *ἀνήρ* B III 4 aβ), meist von Männern (in Versammlung od. als Heer), Frauen viell. m. eingeschlossen, wenn auf ganze Bevölkerung (*E* 545, *o* 216. 227) bzg. (vgl. *λαός* II 1636,4 ff.); Bez. der Pylier sonst: *Ἀχαιοί* *Λ* 759, *τοι* in *γ* 5, *ἡμεῖς*+ u. Verbformen in der 1. P. Pl. in der Nestor-Erz. *Λ* 671—761; vgl. *δῆμος* *Λ* 704, *λαός* *Λ* 716 u. 758 (Heer). Pylier haben ein Land (*E* 545 *Ἀλφειοῦ, ὃς τ' εὐρὺ ῥέει -ων διὰ γαίης*), eine (Haupt-)Stadt (*o* 216 *-ων ἐς ἄστυ*), nicht weit davon entfernt Versammlungsplatz m. Sitzen (*γ* 31 *ἷζον ἐς -ων ἀνδρῶν ἄγυρίν τε καὶ ἕδρας*); in Nestor einen klangvollen Redner (*A* 248 *λιγὺς -ων ἀγορητὴς* ≅ *Δ* 293[ex.]), führende Männer, die Kriegsbeute verteilen (*Λ* 687 f. *-ων ἡγήτορες ἄνδρες* ' *δαίτρευον*), ihr Heer teilt sich in Fußvolk u. Wagenkämpfer (*Λ* 724 *ἱππῆες -ων — ἔθνεα πεζῶν*). Sie führen in der Nestor-Erz. (*H* 134 bzw. *Λ* 737. 753) Krieg m. den (benachbarten) Epeiern u. Arkadern, sind in dieser Erz. nb. Epeiern u. Aitolern bei Leichenspielen in Buprasion (*Ψ* 633), bilden in der Handlung der Il. ein Kontingent des gr. Heeres vor Troia (*Δ* 293, *P* 704, vgl. *B* 591—602), opfern in der Odyssee (*τοι* *γ* 5 [bzg. auf Bewohner der Stadt *Πύλος*], *-ων ἄγυριν* *γ* 31, *σύμπασιν -οισιν* *γ* 59), gerade bei der Ankunft Tel.s, in neun Sitzreihen zu je 500 geteilt, dem Pos. Stiere. (s. dazu *Πύλος* B II 3 a) Th. Vlachodimitris

Πυλοιγενής [2[i], 2[h]] **Σχ** sch. D *B* 54: *τοῦ ἐν τῇ Πύλῳ γεγενημένου* **B** *in Πύλος geboren*; im VG alter Lok. (s. Risch §80a), zum HG s. Debrunner, Wortb. §140 (vgl. noch *ὁδοιπόρος* *Ω* 375, *χοροιτυπίαι* *Ω* 261, *ὁλοοίτροχος*(?) *N* 137) *B* 54 *βουλήν ... ἷζε γερόντων* ' *Νεστορέῃ παρὰ νηὶ -έος* (*Πυλη-* v.l.) *βασιλῆος* (≅ *N* 643[ex.] *Πυλαιμένεος βασ.* *Ψ* 303 *-ἐες* (*Παλαιγενέες* v.l.) *δὲ οἱ ἵπποι* h. Ap. 398 ⌊*-ἐας*⌋ (*Πυλη-* codd. corr. Fick) *τ' ἀνθρώπους*⌋ ≅ 424 (⌊ ⌋ *πολυγενέας* ed. pr.) Th. Vlachodimitris

Πύλος [12[i], 36°, 3[H], 7[h], 1°] **E** zu *πύλη* 'Tor' (s. *πύλαι* u. vgl. Chantraine, Dict.), ON als Bez. von Stadt od. Palast m. Toren (vgl. Risch, MH 22, 1965, 195) od. urspr. 'Tor zur Unterwelt' (s. L[1] u. L[9] 2135, *Νηλεύς* B 5 bβ u. vgl. unten B II 3 zu *E* 397); anders L[29] 39 („vorgr."); myk. *pu-ro* (= Pulos), *pu-ro ra-wa-ra-ti-jo* (DMic. II 172 f.); vgl. ferner *ma-tu-ro-pu-ro* (DMic. I 431) = *matropulos*, s. dazu u. B I 1 a. — Abl.: *Πύλιος*, *Πυληγενής*, *Πυλοιγενής*

F *-οιο* 1[1], *-ου* 14, *-ῳ* 8 (davon 1° Pan. fr.), *-ον* 27, *-ονδε* 5, *-ονδ'* 3, *-όθεν* 1°

M 1 zweis. **1a** Typ ⏑⏑̯: ⏑̯[⏑⏑̯] *ἐκ -ου ἡμαθόεντος* *ω* 152; ⌊*ἐν -ῳ*⌋ *ἠγαθέῃ* *A* 252, *δ* 599; ⌊ ⌋ *E* 397; *ἐς -ον ἠγαθέην* *δ* 702 = *ε* 20, *β* 308, *ξ* 180, h. Merc. 216; *ἐς/καὶ -ον ἡμαθόεντα* h. Ap. 398 ≅ 424, h. Merc. 398; *ἐς/εἰς -ον* *δ* 639, *o* 236 / h. Ap. 470, h. Merc. 355 ⏑̯[⏑⏑̯] *ἐκ -ου* *β* 326; *ἐς -ον* *α* 284; *μ*]*ὲν -ον* Hes. fr. 33a,5 ⏑̯[⏑⏑̯] *οὔνεκά οἱ σῶς ἐσσι καὶ ἐκ -ου εἰλήλουθας* *o* 42 ≅ *π* 131; *πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται* ⌊*-ου ἡμαθόεντος*⌋ *I* 153 = 295; *νεάτη* ⌊ ⌋ *Λ* 712, ⌊ ⌋ *δ* 633, Sc. 360; *ἐν -ῳ ἡμαθόεντι* *λ* 257. 459, Pan. fr. 6a p. 117 Dav.; *εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον* ⌊ ⌋ *α* *β* 214 = 359 ≅ *α* 93; *ἐς/μοι -ον* *δ* 713, *ω* 430 / *o* 541 ⏑̯[⏑⏑̯] *ἐκ -ου* *A* 269; *ἐν -ῳ* *Λ* 689 **1b** Typ ⏑⏑̯: [⏑̯] *ἡ δὲ/οὔτε -ου* *λ* 285, *φ* 108; *οἱ δὲ/εὐθὺ -ον* *B* 591, *γ* 4 / h. Merc. 342; *ἠὲ -ονδ'* *β* 317 [⏑̯] *-ον* *ρ* 109, Hes. fr. 35,3 [⏑̯] *ονδ'* *γ* 182; *-ου αἰπὺ πτολίεθρον* *γ* 485, *o* 193; *-ῳ* *o* 226; *-ον/ονδ'* *Λ* 682. 716 / 760 **2** dreis. **2a** Typ ⏑⏑̯⏑: [⏑̯⏑] *-οιο ἄναξ* *B* 77; *-ονδε* *ν* 274 [⏑̯×] (*ἐπεὶ*) *ᾤχεο* ⌊*νηῖ -ονδε*⌋ *π* 24 = *ρ* 42, *π* 142; ⌊ ⌋ *δ* 656 **2b** Typ ⏑⏑̯-: [⏑⏑̯] *-όθεν* *π* 323

Σχ **1** zur Lokalisierg. (vgl. *ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλη/-ος* [Ar. Eq. 1058 f. m. sch.]): sch. D *B* 591: *-ος ὁ ὑπὸ Νέστορι τῆς Μεσσηνίας τὸ καὶ Κορυφάσιον, ὁ δὲ τῆς Ἀρκαδίας ἡ τοῦ Νέστορος πατρίς* (Lascaris, *ὅς ἐστι τῆς Μεσσηνίας, ὁ δὲ τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τῇ πατρίδι Ἄιαντος κορυφαῖος* codd. sec. van Thiel), *ὁ δὲ τῆς Ἠλείας παρὰ τὴν Ὠλενίαν πέτραν*, vgl. sch. *B* 591 u. sch. *Λ* 726 (Erbse) m. test., bes. sch. Pi. Py. 5,93: *καὶ ζαθέᾳ -ῳ: ἀπὸ τῆς -ου τὴν Μεσσήνην* (= Region) *σημαίνει. οἱ γὰρ νεώτεροι τὴν -ον, ἧς Νέστωρ ἡγεῖτο, οὐ περὶ τὴν Τριφυλίαν τῆς Ἀρκαδίας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μεσσήνην διδόασιν*, sch. Pi. Py. 6,35a: ⌊*Μεσσήν*⌋*ιον τὸν Νέστορά φασιν οὗτοι, ὅσοι ὑπέλαβον τὴν -ον τῆς* ⌊ ⌋*ης εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ τῆς κατὰ τὴν Ἀρκαδίαν Τριφυλίας ὁ μέντοι Ὅμηρος οἶδεν ὑποτεταγμένην τῇ Λακωνικῇ τὴν* ⌊ ⌋*ην*, sch. Pi. Py. 6,35c: *ἄλλως· καὶ Πίνδαρος τὸν Νέστορα ἐκ τῆς* ⌊ ⌋*ιακῆς -ου φησὶν εἶναι. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ -ων εἷς μέν ἐστιν ὁ περὶ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν ἐν Ἤλιδι -ος, ὃν καὶ ὑφ' Ἡρακλέος πεπορθῆσαι, ἕτερος δὲ ὁ Τριφυλιακὸς -ος, ἐν ᾧ ὁ Ἀμαθόεις ποταμός, τρίτος ἐν Μεσσήνῃ περὶ τὸ Κορυφάσιον. εἰσὶ δὲ οἵ φασι τοὺς τρεῖς -ους περὶ τὸ Κορυφάσιον ὑπὸ τὸν Νηλέα εἶναι· δοκεῖ δὲ τῷ Διδύμῳ ἐκ τοῦ Τριφυλιακοῦ -ου εἶναι τὸν Νέστορα, ἔνθα καὶ Ἀμαθόεις ἐστὶ ποταμὸς καθ' Ὅμηρον*; Str. 8,3,7: *οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν Μεσσήνιόν φασι τὸν Νέστορα ... οἱ δ' Ὁμηρικώτεροι, τοῖς ἕπεσιν ἀκολουθοῦντες, τοῦτον εἶναί φασι τὸν τοῦ Νέστορος -ον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός, διέξεισι δὲ τὴν Πισᾶτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν*, vgl. sch. D *E* 397a in 4; zur nachep. Lokalisierung vgl. Mimn. fr. 12,1, Pi. Py. VI 35, Hdt. 1,147,3, 5,65,15 f., Th. 4,3,2 ff., Ar. Eq. 1058, vgl. L[11.14.15.17.32.44]) **2** (Stadt u. Gebiet) Str. 8,3,1: (*Ὅμηρος εἴρηκε*) *τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι* (sc. *δυναστείαν*) *-ον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν φησίν, Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης* (*E* 545). *-ον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής· οἱ δὲ -ον, Νηλῆος εὐκτίμενον πτολίεθρον,* ' *ἷζον* (*γ* 4—5), Str. 8,3,3: *Ὅμηρος δὲ ταύτην ἅπασαν τὴν χώραν μέχρι Μεσσήνης καλεῖ -ον ὁμωνύμως τῇ πόλει* **3** (Gründung) sch. *γ* 4 ≅ sch. min. PSI 1173 z. St. (= Hellanikos fr. 124 Fowler) *Νηλεὺς μαχεσάμενος μετὰ Πελίου ἐξ Ἰωλκοῦ ἦκεν εἰς Μεσσήνην καὶ τὴν -ον ἔκτισε, Μεσσηνίων χώραν παρασχόντων*, vgl. sch. *λ* 281 (= Pherecydes fr. 117 Fowler), Apollod. 1,9,9, D. S. 4,68,3. 6 **4** sch. D *E* 397a: ⌊*ἐν -ῳ ἐν νεκύεσσιν*⌋· *ὁ μὲν Ἀρίσταρχος τὸν πύλον ἀκούει κατὰ μεταπλασμὸν ἀντὶ τοῦ πύλην ὡς ἀπὸ τοῦ 'πολύαρνι'* (*B* 106) *πολυάρνῳ. καὶ τὸ 'ἐν νεκύεσσιν' κυρίως ἀκούει ἔνθα αἱ τῶν τετελευτηκότων ἀναχωροῦσιν ψυχαί ... οἱ δὲ νεώτεροι Ὁμήρου ποιηταὶ τὸ 'ἐν -ῳ' κυρίως περὶ -ον τὸν Μεσσηνιακὸν ἤκουσαν τοῦτο πεπονθέναι αὐτόν, καθ' ὃν χρό-*

νον Ἡρακλῆς ἐπόρθησε -ον, καί προσεμυθεύσαντο ἴδιον διήγημα ..., sch. D *Λ* 690: *ὁ ἥρως* (= Her.) *ἐπόρθησε -ον, συνεμάχουν δὲ τῷ Νηλεῖ τρεῖς θεοί, Ποσειδῶν, Ἥρα, Ἀϊδωνεύς, ὡς καὶ ἐν τῇ* E *φησίν*, vgl. sch. Pi. Ol. 9,44a; sch. D *E* 397b ⟨ ⟩· *αντί τοῦ ἐν ⟨πύλῃ⟩ πρὸς τῇ* ⟨ ⟩. *οὐ γὰρ ἐν τῇ* ⟨ ⟩*τῶν Πυλίων λέγει. ἀλλ' ἐν τῇ* ⟨ ⟩ *τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν τοῦ Κερβέρου ἀναγωγήν*, vgl. sch. *E* 397 m. test. 5 sch. Barn. *γ* 7: *ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν· ἐννέα συνέδρια ἦν τῶν πόλεων, διὰ τὸ ἐννεάπολιν εἶναι τὴν -ον*

L [1]Kretschmer, Gl. 4, 1913, 308 f. (vgl. Gl. 12, 1923, 104 f.); [2]W. Dörpfeld, in: MDAI(A) 33, 1908, 295 ff.; 34, 1909, 269 ff.; 38, 1913, 97 ff.; [3]H. Rüter, Zeit u. Heimat der hom. Epen, Berlin 1937, 64–80; [4]R. Cantieni, Die Nestorerz., Diss. Zürich 1942, 9–23. 32 ff.; [5]Burr, 58 ff.; [6]Lorimer, Monuments, 25. 75. 123. 503 f. m. A.3; [7]Hampe, in: Vermächtnis der ant. Kunst, hrsg. v. R. Herbig, Heidelberg 1950, 11–70; [8]Meyer, MH 8, 1951, 119–136; [9]ders., RE XXIII 2, 1959, 2113 ff.; [10]ders., Kl. P. 4, 1975, 1249 ff.; [11]Marinatos, Altertum 1, 1955, 140–163; [12]ders., SMEA 3, 1967, 7 ff. 17 ff.; [13]Kiechle, Historia 9, 1960, 1 ff.; [14]Webster, Mykene; [15]ders., Die Nachfahren Nestors, München/Wien 1961; [16]Wace-Stubbings, Companion 293; [17]Blegen, EEAth 14, 1963–1964, 285–305; [18]ders.-M. Rawson, The Palace of Nestor at Pylos in Western Messenia I, Cincinnati 1966, 33. 303–305; [19]E. L. Bennet Jr., Mycenaean Studies, Madison 1964, 230–233; [20]L. R. Palmer, Mycenaean and Minoans, London 1965, 50. 95. 98. 242; [21]Heubeck, Lineartafeln 31 f. 35. 38. 41–54. 97; [22]E. Kirsten-W. Kraiker, Griechenlandkunde II, Heidelberg 1967, 429–439; [23]Ruijgh, Études 59. 179. 322 f. m. A.140; [24]L. Deroy, Les leveurs d'impôts dans le royaume mycénien de Pylos, Roma 1968, 70 f.; [25]Lesky, Homeros, RE Suppl. XI, 1968, 788; [26]Merkelbach, Odyssee 36 ff.; [27]Giovannini, 12. 20 f. m. Anm.; [28]H. S.-L., insbes. 153 ff.; [29]J. Kerschensteiner, Die myk. Welt in ihren schriftl. Zeugnissen, München 1970, 39. 49 ff. 71; [30]C. Lucchini, SMEA 13, 1971, 69 ff.; [31]Shipp, Studies 68–70; [32]Mess. Exp.; [33]Hiller, Pylos; [34]Hiller-Panagl, Frühgr. Texte; [35]Ventris-Chadwick, Docs 142 f. 286. 414 ff.; [36]G. S. Kirk, Gr. Mythen, Berlin 1980, 183; [37]J. V. Luce, Homer and the Heroic Age, London 1975, 24. 91 f.; [38]Burkert, GrR 50–90. 214 A.3; [39]J. Chadwick, The Mycenaean World, London 1976, 40 ff. 45. 182. 186; [40]ders., The Decipherment of Linear B, Cambridge 1976; [41]ders., Linear B and Related Scripts, Public. British Museum 1987 (gr. Übers., Athen 1992, 42. 45. 53 f.); [42]Heubeck, Minos 20–22, 1987, 227–238; [43]DMic. II 172 f.; [44]D. Vasilikou, *Ὁ Μυκηναϊκὸς Πολιτισμός*, Athen 1995, 19. 121. 143. 197–208; [45]J. T. Hooker, Linear B: An Introduction, Bristol 1980 (gr. Übers. m. Korr. u. Erg.n des Verf., Athen 1996, § 159. 294); [46]S. Deger-Jalkotzy, Myk. Herrschaftsformen ohne Paläste u. die Anfänge der gr. Polis, in: Laffineur-Niemeyer (Hrsg.), Politeia, Society and State in the Aegaen Bronze Age, Aegaeum 12, 1995, 367–88; [47]B. Eder, Argolis, Lakonien, Messenien: vom Ende der myk. Palastzeit bis zur Einwanderung der Dorier, Wien 1998; [48]Visser, Katalog

B (ON) *Pylos* (Stt. s. M) Stadt u. (in h. Merc. u. wahrsch. auch Hom.) Gebiet auf der Peloponnes – als Stadt Hauptort des Herrschaftsgebiets von Nel. u. Nestor, als Gebiet Herrschaftsbereich od. allg. Landschaftsname Gliederung: **I** myk. u. sonst. außerep. Überl. **1** myk. **1a** Ano Englianos **1b** Kakovatos **I2** sonst. Überl. **2a** in Messenien **2b** in Triphylien **2c** in Elis **II** fgrE: **1** Stadt od. Gebiet / Genus **1a** Stadt od. Gebiet **1b** Genus **II2** Befund im fgrE: **2a** Vorhom. u. Retrospektiven in Il. **2b** Il. **2c** Odyssee **2d** nachhom.: h. Ap., h. Merc. **II3** Charakteristisches: sonst. Bez. von Stadt u. Gegend, Beiw., Appos., Kennzeichen, Bewohner der Stadt, Kult, Sonderfall *E* 397 **II4** Lokalisierung von Stadt u. Gebiet im fgrE **4a** Il. **4b** Odyssee **4c** Hymnen **4d** Ergebnis

I myk. u. sonst. außerep. Überl. **I1** myk.: **I1a** Ano Englianos: 1939 wurde von Kourouniotis u. Blegen 9 km nördl. des klassischen P.-Koryphasion in Ano Englianos ein myk. Palast entdeckt, der von Blegen wegen der Trad. 'Anaktoron Nestors' genannt wurde. Die Forts. der Ausgrabung durch Blegen (1952–1963) u. die Entzifferung der Linear B-Schrift durch Ventris u. Chadwick ergab: Der Palast wurde um 1300 v. Chr. auf e.r älteren Anlage erbaut u. ca. 1200 von Feinden in Brand gesetzt, wodurch die Tontafeln des Archivs erhalten blieben. Palast u. die dazugehörige Stadt in Ano Englianos (vgl. L[17,18,22]) werden auf vielen der Tafeln als ON *pu-ro* = *Πύλος* gelesen (s. DMic. II 172); *wa-tu* = *ἄστυ* (s. DMic. II 409) ist offensichtl. die Bez. der Stadt einschl. des Palasts (L[46] 368, L[35,20] 98. 242, L[43]); ein zweiter ON als Kompos. *ma-to-ro-pu-ro* / *ma-to-pu-ro* = Matro-pulos / Mator-pulos (s. DMic. I 431) könnte e. ältere Stadt (als Mutterstadt?) bezeichnen (L[11], vgl. L[33] 167); ein dritter ON, *pu-ro ra-wa-ra-ti-jo* (DMic. II 232), ist wahrsch. Stadt gleichen Namens in anderem Distrikt. Auch die Umgebung von *pu-ro* = Pylos war dicht bewohnt (vgl. L[46] 368 A.10), dafür sprechen auch d. zahlreichen ausgegrabenen Tholosgräber, s. L[32] 100–170 m. Karten u. Lit. u. vgl. L[47] 141 ff.), wahrsch. lag der Hafen dieser Stadt nb. dem antiken Koryphasion. Das von P. aus beherrschte Territorium ist wegen des Aigaleon-Gebirges (*pe-ra₃-ko-ra-i-ja*, s. DMic. II 102 f.) in e. 'Diesseits-' u. e. 'Jenseits'-Provinz unterteilt u. diese entsprechend in 9 u. 7 Distrikte. Die genaue Lage der Distrikte u. ihrer Ortschaften ist nicht in jedem Fall feststellbar, auch die Grenzen des Territoriums sind nicht genau bestimmbar. Chadwick akzeptiert als nördl. Grenze den Fluß Neda, als südwestl. den Messen. Golf u. als östl. Arkadien, während E. Meyer den Alph. f. die nördl. Grenze hält u. andere anders (vgl. L[3] 64–80, L[10,32] 100–116, L[39] 40). Die Namen der 9 Städte der Distrikte der ersten Provinz sind nicht identisch m. denen der 9 Städte des hom. Schiffskat.s (s. L[16] 293, L[33], L[39] 40 ff., L[47] 179 ff.), die der 7 Städte der zweiten Provinz nicht m. den in *I* 150–2 = 292–4 genannten 7 messen. Städten, die Ag. dem Ach. geben will (vgl. L[47] a.O.) **I1b** Kakovatos: 1907–1923 wurden von Dörpfeld (s. L[2,3]) drei reiche Tholosgräber, deren Fundgegenstände aus dem 16. od. 15. Jh. v. Chr. stammen, u. die geringen Reste e.s großen Gebäudes (von L[44] 134 als *πρόδρομος, πρώϊμος μορφὴ ἀνακτόρου* charakterisiert) 2 km von der Küste entfernt beim heutigen Kakovatos im antiken Triphylien ausgegraben, u. von Dörpfeld u.a., bes. E. Meyer (L[8–10]), als das hom. P. angesehen

I2 sonst. Überl. (z.T. abh. vom fgrE): **2a** Messenien: Str. 8,4,2 *ἡ μὲν οὖν παλαιὰ -ος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ Αἰγάλεῳ πόλις ἦν, κατεσπασμένης δὲ ταύτης ἐπὶ τῷ Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν*; zur Gründung s. Σχ 3 u. unten B II 2a u. vgl. die Überl. über die Gründung der Stadt P. auf dem Kap Koryphasion durch *Πύλος τοῦ Κλήσωνος* (Paus. 4,36,1–6), der durch Nel. u. die aus Iolkos kommenden Pelasger vertrieben wurde (u. daraufhin das elische P. gründete) sowie über Aphareus, der König im messen. Oichalia war (Paus. 4,2,5), Nel. aufnahm u. ihm die Gegend *ἐπὶ θαλάσσῃ* (*ἐν οἷς ἄλλαι τε ἦσαν πόλεις καὶ ἡ -ος, ἔνθα καὶ ᾤκησε καὶ τὸ βασίλειον κατεστήσατο ὁ Νηλεύς*) gab. Weil Aphareus nach dem Tod s.r Söhne ohne männl. Erbe war, ging seine Herrschaft über den anderen Teil Messeniens auf Nestor über (Paus. 4,3,1) **2b** Triphylien: Diese Bez. der zw. den Flüssen Alph. u. Neda liegenden Landschaft m. einem im wesentlichen hafenlosen sandigen Küstensaum kommt erstmalig bei Xen. HG u. D. XVI,16 vor. In hist. Zeit war die kleine Stadt Lepreon das ökon. u. polit. Zentrum der aus Lemnos

hierher eingewanderten Minyer (vgl. Hdt. IV,148). Hier befand sich nach Str. (8,3,1; 3,14ff.; 3,26 u.ö.) in e.r nicht genau bekannten Lage (etwa bei Samikon) ein kleiner Hafen, ein *ἱερὸν Ποσειδῶνος* u. ein Dorf, welches den Namen P. trug u. von ihm als *-ος λεπρεατικός, ἀρκαδικός, τριφυλιακός* erwähnt wird (8,3,30, vgl. L[2.3.8–10]). Dieses P. lag nicht bei dem Ausgrabungsort beim heutigen Kakovatos (L[9] 2129f.) 2c ein P. in Elis wird erwähnt von Xen. HG 7,4,16 u. später öfter (z.B. D.S. 14,17,9; Paus. 4,36,1 u. 6,22,9f.). Es lag an der Mündung des elischen Flusses Ladon in den Peneios (beim heutigen Agrapidochori) u. ist teilw. ausgegraben; Ruinen (aus geom. bis röm. Zeit) liegen heute im Wasser eines künstl. Wasserbekkens (vgl. L[33]); zur mythogr. Überl. vgl. Paus. 4,36,1–6 (Gründung durch einen *Πύλος τοῦ Κλήσωνος* nach seiner Vertreibung durch Nel. aus Messenien)

II fgrE: **II1** Stadt u./o. Gebiet, Genus **1a** P. bezeichnet an folg. Stt. eindeutig e. Stadt: *γ* 4. 485, *ο* 193 (Appos. *πτολίεθρον*), *Λ* 682f. (Beiw. *Νηλήϊος* u. Appos. *ἄστυ*), *δ* 639 (Beiw. *Νηλήϊος*: die von Nel. gegründete Stadt, vgl. *γ* 4), *Β* 591 (Städte im Schiffskat.), *Λ* 716 (*-ον κάτα λαὸν ἄγειρεν* [sc. Ath.], Ath. kommt in die Stadt, wo sich die Pylier seit V. 682f. befinden, vgl. z.B. *β* 383), Hes. fr. 33a,5 (Obj. von *κτίζω*, s.u. II2); an den anderen Stt. ist P. wahrsch. meist Stadt, so als Wohn- u. Herrschaftssitz von Nel., seiner Frau Chloris (*λ* 285) u. von Nestor (*Β* 77), als Reiseziel Tel.s in der Odyssee (auch in Vbd. m. *Λακεδαίμων* [das auch die Stadt bezeichnen kann, s. s.v.]), als Reiseziel der kretischen Seeleute im h. Ap., m. den Beiw. *ἠγάθεος* u. *ἱερός* (s.u. II3); mögl. ist auch Bez. e.r Stadt durch Appos. *μητέρι μήλων* (*ο* 226) u. Beiw. *ἠμαθόεις*, die sich auf die Natur bzw. Landwirtschaft der Umgebung von P. beziehen (vgl. unten B II3), vgl. die Beiw. *ἀμπελόεις, βαθύλειμος, λεχεποίης, πετρήεις, ποιήεις, πολύμηλος, πολυστάφυλος, τρηχύς* zu Städtenamen, die die Zusammengehörigkeit von Stadt u. Umland deutl., aber nicht Städtenamen zu Ländernamen machen. P. bez. sicher Gebiet im h. Merc. (s. unten II2d), u. wahrsch. *Λ* 712 ≅ *Ι* 153[ex.] = 295, wo von 1 bzw. 7 Städten die Rede ist, die 'am äußersten Rand' von P. liegen: *Λ* 712 (Thryoessa) *τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, νεάτη ⌊-ου ἠμαθόεντος⌋ Ι* 153 (Ag. nennt 7 Städte, die er dem Ach. schenken will:) *πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται ⌊ ⌋* = 295, die Bez. als Stadt wäre hier nur mögl., wenn *νεάτη/αι* als 'weit entfernt von' aufgefaßt werden dürfte, wofür kein Beleg. Anderers. müßte P. *Ι* 153 = 295 ausschl. Landschaftsname sein (vgl. s.v. *νείατος*), weil Ag. nicht Städte verschenken kann, die Nestor gehören (dann viell. sogar *νέαται* 'zuunterst', d.h. am Meer, unterhalb des bergigen P.). Strittig, ob Stadt od. Gebiet: *Α* 269 (Nestor:) „*τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ -ου ἐλθών,* ' *τηλόθεν ⌊ἐξ ἀπίης γαίης⌋*", wegen ⌊ ⌋ viell. Gebiet (so L[33] 119, L[48] 522), aber auch *aus der (Stadt) P. kommend, von weit her, aus der Ferne* mögl. (vgl. Pulleyn z.St.) **1b** (zu Genus:) P. ist erkennbar Fem. zu *ἠγαθέη* u. *ἱερή*, wahrsch. auch zum zweiendigen *ἠμαθόεις*; da *Νηλήϊος* aber auch fem. Formen bildet (*Νηλήϊαι* [*-οι, -ον* vv.ll.] *ἵπποι Λ* 597), ist *-ον* (...) *Νηλήϊον* (*Λ* 682, *δ* 639) eher (wie nachep. häufig) Mask., P. also sowohl Mask. wie Fem.; zur Disk. Monro, H. Gr. 108, Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 69

II2 Befund im fgrE: **2a** Vorhom. u. Retrospektiven in Il.: Gründung der Stadt: Hes. fr. 33a,5 *νόσφιν δ'] ἀλλήλων ναῖον* (Pelias u. Nel.) *πτολίεθρα.[* ' *ἤτοι ὁ μ]ὲν -ον εἶχε καὶ ἔκτισε γῆν [ἐρατεινήν]* (suppl. West), nicht *γῆν* ist Obj. von *ἔκτισε* (so s.v. *κτίσσαι* u. s.v. *Νηλεύς*), sondern *-ον*; nur so u. durch Annahme eines hyst. prot. (Lobel in ed. pr. POxy. 2481) ist Impf. *εἶχε* zu erklären, auch die mythogr. Überl. spricht fast ausnahmslos von Nel. als dem Gründer der Stadt P. (s. Σχ 3); zur Appos., die auf die Gegend verweist, in der die Stadt liegt, vgl. *Α* 269 u. z.B. *β* 328 (*εἰς Ἐφύρην, πίειραν ἄρουραν*); P. deswegen *Νηλήϊος* bzw. *Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον* (*γ* 4), Nel.' Frau Chloris Königin (*-ου βασίλευε λ* 285); Eroberung u. Zerstörung der Stadt durch Her.: *Λ* 689–693, *Ε* 397(?), Hes. fr 33a–35, ferner Sc. 360, Pan. fr. 6a p. 117 Dav., vgl. dazu *Νηλεύς* B3c; Konflikt zw. P. u. Eleern, bei dem sich der junge Nestor hervortut (s. *Λ* 689ff.) u. zw. P. u. Arkadern (s. *Η* 133–56); m. P. hängen ferner zusammen die Sagen von Pero u. Melampus (s. *Νηλεύς*) . **2b** In der Il. ist P. Hauptort (von 9 Städten) des Herrschaftsgebiets des Nestor, der ein Kontingent von 90 Schiffen anführt (*Β* 591–602); zur Bez. des Kontingents s. *Πύλιοι*; Nestors Herkunft aus P. bzw. Zugehörigkeit zu den Pyliern wird mehrfach betont (*Α* 252 u. s. *Πύλιος* u. *Πυλοιγενής*) **2c** In der Odyssee ist P. der Ort, wo Nestor m. s.r Familie lebt (s. *Νέστωρ* B2bδ), Ziel der Schiffsreise des Tel. von Ith. aus (*β* 418–*γ* 5; Rückreise *ο* 286–300. 495ff.) u. Ausgangspunkt der Landreise von Tel. u. Peisistr. über Pherai zu Men. nach Sparta (*γ* 477–*δ* 1; Rückreise *ο* 182–193) **2d** nachhom.: in h. Ap. ist P. das ursprüngl. Ziel der Seereise von Kreta aus (h. Ap. 398 *ἐς -ον ἠμαθόεντα Πυλοιγενέας τ' ἀνθρώπους* ' *ἔπλεον*), dann aber fährt das Schiff an P. wie an anderen Orten vorbei (h. Ap. 424); im h. Merc. treibt Hermes die gestohlenen Rinder des Ap. zum Fluß Alph., der als zu P. gehörig beschrieben wird; Ap. geht auf der Suche nach den Rindern nach P. u. entdeckt dort ihre Spuren, schließlich kommen Ap. u. Hermes gemeinsam nach P. zum Fluß Alph. (*ἐς -ον ἠμαθόεντα ἐπ' Ἀλφειοῦ πόρον* V. 398)

II3 Charakteristisches (Bez. der Stadt, der Gegend, der Bewohner; Kennzeichen der Stadt, Beiw. u. Appos.) / Kult / Sonderfall *Ε* 397 Bez. der Stadt P. als *πτολίεθρον*: *γ* 4 (*Νηλῆος*). 485, *ο* 193, als *ἄστυ*: *Λ* 683f. (*Νηλήϊον*). 689/706, *ο* 216 (*Πυλίων*); des Herrschaftsgebiets: *Πυλίων γαίης Ε* 545; der Bewohner: s. *Πύλιος*; zur Herrschaft über P. (vgl. s.v. *Νηλεύς* u. *Νέστωρ*): Nestor herrscht über die Pylier (*Α* 252 *ἄνασσεν*), ist *-οιο ἄναξ* (*Β* 77), Chloris war Königin (*λ* 285 *-ου βασίλευε*), es gibt *ἡγήτορες ἄνδρες* (*Λ* 687), Nel. hat das Recht, sich als erster aus der Beute zu bedienen (*Λ* 696ff.). In der Nähe der Stadt ist am Strand ein Versammlungsplatz, wo bei Tel.s Ankunft (*γ* 5ff.) ein Opfer gefeiert wird, bei dem auf neun Sitzreihen je 500 Menschen sitzen (vielleicht Indiz f. Einteilung des 'Staatsgebiets' in neun Teile, vgl. die neun Städte im Schiffskat. u. die neun Distrikte der diesseitigen Provinz im myk. P., aber Neun auch typische Zahl, vgl. S. West in Odyssey zu *γ* 7–8); vor dem Haus des Nestor stehen (schon seit Nel.) Steinsitze, offenbar f. die Ratsversammlung (*γ* 406ff.). – Beiw. u. Appos. zu *Π.*: *ἠμαθόεις* (4[l], 8[e], 1[H], 3[h], 1[c] – nur 1× nicht f. *Π.*): Bezug auf Sandstrand wahrschl., aber viell. auch auf Landstriche (z.B. Anbauflächen von Wein), *ἠγαθέη* (1[l], 5[e], 1[h]) u. *ἱερή* (*φ* 108): 'heilig' wie andere Städte (s. *ἱερός* B), *μητέρι μήλων* (*ο* 226, vgl. [zu ON] *Β* 696, sonst *μήτηρ* B II3; zu Schafherden im myk. P. L[34] 135ff.) Kult: *γ* 5ff. werden Pos. (*ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ* V. 6) in e.r großen Versammlung schwarze Stiere geopfert (zu Pos. im Myk. s. *Ποσειδάων*), *γ* 419ff. der Ath. e. Kuh, deren Hörner vorher m. Gold umhüllt werden. – Sonderfall: *Ε* 397 *τλῆ δ' Ἀΐδης* ... ' ... ' *ἐν -φ* (*πύλῳ* Arist.) *ἐν νεκύεσσι*, entweder (1) *auf dem von Toten übersäten Schlachtfeld bei P.*, zu *ἐν νεκύεσσι* in dieser Bed. vgl. *Κ* 349, dann wahrsch. Erwähnung der Teilnahme des Hades (nb. anderen Göttern) bei der Verteidigung von P. gg. Her. (vgl. Σχ 4 u. oben II2a; die mythogr. Überl. aber wohl nur aus *Ε* 397, vgl. *Νηλεύς* B3c) od. (2) *beim Eingang* (der Unterwelt) *unter den Toten*, zu *ἐν νεκύεσσι* in dieser Bed. vgl. *μ* 383, der Gebr. von *πύλῳ* anstelle *πύλῃ* aber sehr ungew. (auch Sg. *πύλη* nicht im fgrE, s. *πύλαι*); zur Benennung des Eingangs in den Hades

sonst s. *πύλαι* B 5 u. 6, dann viell. Erwähnung der Entführung des Kerberos durch Her. u. e.s Versuchs des Hades, Her. am Verlassen der Unterwelt zu hindern (so Arist., s. Σχ), od. (3) e. Kombination von 1 u. 2 *in P., dem Tor zur Unterwelt* (s. E u. vgl. *Νηλεύς*), wegen myk. ON *pu-ro* nicht empfohlen

II 4 Lokalisierung von Stadt u. Gebiet im fgrE: Die Identifizierung des myk. *pu-ro* als Palastzentrum u. Hauptstadt e.s größeren Herrschaftsgebiets lassen keinen Zweifel daran, daß die ep. Tradition über P. u. sein Herrschaftsgebiet letztlich auf myk. Zeit u. den Namen der myk. Stadt zurückgeht (zu mögl. myk. Herkunft der EN *Νέστωρ* u. *Νηλεύς* s.d.). Daraus folgt aber nicht notwendigerweise, daß die (in der Gegenwart seit 1939 bekannte) Lage des myk. P. u. die (bis heute nicht eindeutig bestimmbaren) Grenzen des Herrschaftsgebiets des 13.Jh.s v.Chr. in der Entstehungszeit der Epen bekannt waren (zumal, anders als etwa in Mykene u. Troia, in Ano Englianos im 8. u. 7.Jh. wohl kaum Ruinen zu sehen waren) 4a II.: Die Städteliste im Schiffskat. (*B* 591 ff.) m. Thryoessa am Alph., der Vers *E* 545 (*εὐρὺ ῥέει* [Fluß Alph.] *Πυλίων διὰ γαίης*), die Nestor-Erz. über die Kriege zw. Pyliern u. den benachbarten Arkadern (*H* 133–56) sowie über die Kämpfe zw. Pyliern u. den benachbarten Eleiern (*Λ* 671–761) stimmen darin überein, daß sich das Herrschaftsgebiet der Pylier nach Norden bis hin u. über den Alph. erstreckt, geben aber f. das pylische Gebiet südl. od. östl. der Stadt P. keine sicher identifizierbaren ON an. Hingegen gehören nach *I* 149 ff. ≅ 291 ff. 7 Städte, die wahrsch. am messen. Golf lokalisiert werden können, zum Herrschaftsbereich des Ag. od. Men. Alle diese Angaben sind m. e.m Messen. P. vereinbar. Die Nestor-Erz. über den Konflikt zw. Eleiern u. Pyliern *Λ* 670–762 berichtet aber (s. dazu Hainsworth in Iliad z.St.): Nestor bringt Viehherden, die er auf elischem Gebiet, also wohl nördl. des Alph., erbeutet hat, während der folgenden Nacht in die Stadt P. (*Λ* 682 f.); drei Tage danach werden die Pylier in P. nachts von Ath. über den Angriff der Eleier auf die zum Gebiet der Pylier gehörige Stadt Thryoessa am Alph. informiert, versammeln sich am nächsten Morgen am Fluß Minyeios u. kommen von dort noch mittags od. im Lauf des Tages (*ἔνδιοι* V. 726) bis zum Alph. Wenn die Zeitangaben halbwegs genau sind, kann die Stadt P. nicht ca. 100 km südl. vom Alph. in Messenien liegen. Eine schon in der Antike (s. Σχ 1) als hom. P. bezeichnete Stadt in Triphylien paßt hingegen zu dieser Erz. (vgl. oben 12b). Entweder meint der Dichter im *Λ* also ein triphyl. P., od. er hat keine genaue Kenntnis von der Lage des messen. P., od. er geht zugunsten seiner Geschichte großzügig über die wirklichen geogr. Fakten hinweg. Auch die anderen Angaben zu P. in der Il. widersprechen e.m P. in Triphylien nicht. Dagegen spricht allerdings die Angabe der großen Flotte, m. der Nestor u. die Pylier nach Troia kommen. Denn an der südwestl. Küste der Peloponnes sind nur die Häfen von Sphakteria u. Voidokoilia (in der Nähe des messen. P.) f. e. solche Flotte brauchbar. U. die Angabe, daß die am Alph. liegende Stadt Thryoessa/Thryon *τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, νεάτῃ -ου ἡμαθόεντος* (*Λ* 712) gelegen sei, paßt auch eher zum messen. als zu e.m triphyl. P. (wenn auch in der Erz. die Behauptung e.r großen Entfernung zur Begründung der göttl. Hilfe dient, u. der Tagesmarsch dorthin auch nicht kurz ist) 4b In der Odyssee wird die Stadt P. weder als Reiseziel der Seereise des Tel. (von u. nach Ithaka) noch als Ausgangs- bzw. Endpunkt der Landreise nach Sparta/Lakedaimon so genau lokalisiert, daß daraus e. eindeutige Lokalisierung von P. möglich wäre. Aber nichts spricht gg. ein messen. P. als Ziel der Seereise des Tel. (zur schnellen Seefahrt s. *β* 420 ff. u. *ο* 292 ff.). Auch eine Landreise über Pherai (= das heutige Kalamata) nach Sparta ist vom messen. P. aus denkbar. Ein gut ausgebautes Straßennetz ist f. d. spätmyk. Zeit von P.-Ano Englianos über Chilia Choria (am westl. Rande des heut. Dorfes Soulinari) → Kazarma → Neromylos → Pherai festgestellt worden (L[19.32.33]). Eine Lokalisierung der Stadt P. der Odyssee in Triphylien ist hingegen m. den Angaben der Odyssee schwerer vereinbar, denn e. Reise von dort nach Pherai-Kalamata ist in e.m Tag ganz unmögl. u. wegen der geogr. Gegebenheiten auch schwer vorstellbar 4c Hymnen: die Stadt P. im h. Ap. ist nicht genau lokalisierbar (dennoch gehen A.-H.-S. u. Càssola von e.r triphyl. Stadt aus), die Liste h. Ap. 424 bietet die ON nicht in e.r geogr. Ordnung; im h. Merc. ist P. eine Landschaft, in der der Fluß Alph. liegt. Das kann aus Hom. entnommen sein u. sagt nichts über die Lage e.r Stadt P. aus 4d Ergebnis: Mit Ausnahme der Nestor-Erz. im *Λ* passen alle Angaben im fgrE zur Lage der Stadt P. in Messenien (im Umkreis des myk. u. nachep. P.). Diese Nestor-Erz. kann aber auch dafür angeführt werden, daß sich der Dichter der Il. die Stadt P. weiter nördl. vorgestellt hat, ungefähr dort, wo später das sog. triphyl. P. lag od. wo das heutige Kakovatos liegt. Aber keine dieser triphyl. Ortschaften hat vermutlich irgend etwas m. der mythischen Überl. von der Stadt des Nel. u. des Nestor zu tun. Die schon in der Antike (s. Σχ 1) entwickelte, u. neuerdings u.a. von L[33] zur Lösung der Schwierigkeiten der Lokalisierung entworfene Theorie, daß es zwei Städte P. gegeben habe (die eine weiter nördl., wohl in Triphylien, die andere in Messenien), die historisch aufeinandergefolgt seien, wovon wir im fgrE u. bei den antiken Mythographen noch Spuren fänden, hat zwei Schwierigkeiten: a) in Il. u. Odyssee ist Nestors P. immer auch die Stadt des Nel. Es gibt keine Differenz. b) Wenn die Nestor-Erz. im *Λ* der Il. von dem älteren, nördl. P. handelte, dann müßten wir uns vorstellen, daß sich in dieser Erz. Kenntnisse über die Geschichte der westl. Peloponnes des 14.Jh.s v.Chr. widerspiegeln. Denn der Palast in Ano Englianos ist offenkundig ca. 1300 v.Chr. erbaut. Vgl. aber zur Nestor-Erz. U. Hölscher, Das nächste Fremde, München 1994, 20 („reine dichterische Erfindung") u. allg. Willcock, CQ 58, 1964, 141–54

D Hes. fr. 11,6 suppl.; fr. 35,5 suppl.; *π* 337 v.l.

Th. Vlachodimitris

Πύλος [1[H]] PN, son of *Πορθάων* (q.v.) and *Εὐρείτη* Hes. fr. 10a,54 suppl. *ὁπλό]τατος δὲ Πύλ[ος γέν]ε̣τ' ἐν μεγάρῳ*, cf. Huys, Mn. 50, 1997, 202–204 W. Beck

Πύλων [1[1], 1[H]] s. v. Kamptz §47b 3. 66. 74 I Tr., von Polyp. getötet *M* 187 *αὐτὰρ ἔπειτα -ωνα ... ἐξενάριξεν* Lit.: F. Bader, in: Festschr. Watkins 13 II S. des Nel. u. der Chloris Hes. fr. 33a,10 *Ταῦρόν τ' Ἀσ]τέριόν τε -άονά τε μεγάθυμ[ον]*

D ci. Hes. fr. 26,31a Th. Vlachodimitris

πύματος [11[1], 6[o], 1[H], 2[h]] E unclear (cf. Skr. *púnar* 'back', see Mayrhofer, EWAia II 143, further Hamp, MSS 29, 1971, 72 f.); superl. form

M 1 trisyll. [⏑⏑̯] *-ῳ η* 138 [⏑⏑̯] *ἀλλ' ὅτε δὴ -ον τέλεον δρόμον Ψ* 373. 768; *-όν τε καὶ ὕστατον X* 203, *υ* 116, h. Merc. 289; *-ον X* 66, *ι* 369; *ἄντυξ/υγα ἦ/πὰρ -η/ην Z* 118, *Σ* 608; *-ης N* 616; *ὕστατα καὶ -α δ* 685, *υ* 13 [⏑⏑̯] *-ον Λ* 759, *β* 20; *-ης K* 475; *-ας Δ* 254 [⏑⏑̯] *-ον* Th. 497 [⏑⏑̯] *-ῃ* h. 29,5 2 quadrisyll. [⏑⏑̯⏑] *-οισι Λ* 65

Σχ sch. D: usu. explained w. form of *ἔσχατος*, further *X* 66: *τελευταῖον*

B *hindmost, outermost* (loc.: 1), *last* (temp.: 2). – W d f l d.: *ἔσχατος, νείατος, πρυμνός/ότατος, ὕστατος*, opp.: *πρῶτος*, also *μέσ(σ)ος* 1 loc., app. of what is farthest away as seen from the front or centre vel sim.; attr.

(subst. *Λ* 65) exc. *Z* 118 **1a** *hindmost* *Δ* 254 (*Ἰδομενεὺς μὲν ἑνὶ προμάχοις*) *Μηριόνης δ' ... -ας ὤτρυνε φάλαγγας* *Λ* 65 *Ἕκτωρ ὁτὲ μέν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν,* ' *ἄλλοτε δ' ἐν -οισι κελεύων* **1b** *outermost* *Z* 118 *ἄντυξ ἦ -η θέεν ἀσπίδος* *Σ* 608 (*ἐν δ' ἐτίθει*) *σθένος Ὠκεανοῖο* ' *ἄντυγα πὰρ -ην σάκεος* *K* 475 *ἵπποι* ' *ἐξ ἐπιδιφριάδος -ης ἱμᾶσι δέδεντο outermost, topmost* **1c** of the part (base, Wurzel) of the nose farthest from tip *N* 616 *προσιόντα μέτωπον* ' *ῥινὸς ὕπερ -ης* (sc. *ἤλασεν*) **2** temp. *last* **2a** adj., attr. (*Λ* 759, *Ψ* 373+, h. Merc. 289) or pred. (6×) *Λ* 759 *ἔνθ' ἄνδρα κτείνας -ον λίπον* *Ψ* 373 *-ον τέλεον δρόμον ... ἵπποι* ' *ἅῳ ἐφ' ἁλός* = 768in.med. h. Merc. 289 (Ap. to Hermes:) „*μὴ -όν τε καὶ ὕστατον ὕπνον ἰαύσῃς,* ' *ἐκ λίκνου κατάβαινε*" *X* 66 *αὐτὸν δ' ἂν -όν με* (Priam) *κύνες* (*ἐρύουσιν*) *β* 20 (*τὸν δ' ἔκτανε Κύκλωψ*) *-ον δ' ὠπλίσσατο δόρπον* *ι* 369 *Οὖτιν ἐγὼ -ον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι,* ' *τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν* Th. 497 *πρῶτον δ' ἐξήμεσσε λίθον, -ον καταπίνων* (*καταπιών* ci.) *η* 138 *Ἀργειφόντῃ,* ' *ᾧ -ῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου* h. 29,5 *οὐ γὰρ ἄτερ σοῦ* ' *εἰλαπίναι θνητοῖσιν ἵν' οὐ πρώτῃ -ῃ τε* ' *Ἑστίῃ ἀρχόμενος σπένδει* (*οἶνον*) **2b** ntr. sg. or pl. as adv. *for the last time*, always w. *ὕστατον/α* (cf. h. Merc. 289 in 2a above) *X* 203 *εἰ μή οἱ* ⌞*-όν τε καὶ ὕστατον*⌟ *ἤντετ' Ἀπόλλων* ' *ἔγγυθεν* *υ* 116 *μνηστῆρες* ⌞ ⌟ (*ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἑλοίατο δαῖτ'*) *δ* 685 ⌞*ὕστατα καὶ -α*⌟ *νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν* (suitors) *υ* 13 (*μνηστῆρσιν*) *μιγῆναι* (subj. maids) ' ⌞ ⌟

D v.l. *Λ* 712 (Str.), *O* 342 (v.l. ant.) J. N. O'Sullivan

πυνθάνομαι s. *πεύθομαι*

πύξ [4i, 4o, 1H] **E** see *πυγμή*; *πύξ* perh. orig. dat. pl. 'w. the fists' (cf. Risch p. 364 f., Szemerényi, SMEA 2, 1967, 24 n. 64). — Deriv.: *πυγμάχος/ίη*, see also *πυγμή*

M (- = *πύξ*) **1** in longo [⏑] - *τε* *θ* 103, Sc. 302; - *Ψ* 634. 660, *θ* 130 [⏑] - *γε* *Ψ* 621 [⏑] - *Γ* 237 = *λ* 300 **2** in brevibus ⏑[–] - *θ* 206

Σχ sch. D *Γ* 237: *ἐν πυγμῇ* **L** van Brock, Mél. Chantraine 263 ff.

B adv. *with the fists, in / at boxing*, in context of competitive sport (so too doubtless *Γ* 237+: n. *ἀεθλοφόρον*+ in place of *πὺξ ἀγαθόν*+ Hes. fr. 198,8+ [see *ἀεθλοφόρος* B 2]); 6× assoc. w. wrestling (+ other forms of sport) — quasi-instr. w. vb. of fighting vel sim.: *Ψ* 621 *οὐ γὰρ πύξ γε μαχήσεαι* (Nestor, too old) *οὐδὲ παλαίσεις* ' *οὐδέ τ' ...* Sc. 302 *οἱ δὲ* (on shield) *μάχοντο* ' *πύξ τε καὶ ἑλκηδόν* *Ψ* 634 *πὺξ μὲν ἐνίκησα* PN^a (PN^a *δὲ πάλῃ κτλ.*) 660 (*ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν*) *πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν* *θ* 206 (Od., challenging any Phaeacian who will: „*πειρηθήτω*) *ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν*" — w. expr. of (rel.) ability, expressing respect in which: *Γ* 237 *Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα* = *λ* 300 *θ* 130 (*δίσκῳ*) *προφερέστατος ἦεν* PN, ' *πὺξ δ' αὖ* PN (other sport-forms vv. 120–8 [wrestling 126]) 103 *περιγινόμεθ' ἄλλων* ' *πύξ τε παλαισμοσύνῃ τε καὶ ἅλμασιν ἠδὲ πόδεσσιν* J. N. O'Sullivan

πύξινος [1i] **E** unklar, s. Frisk, RPh 70 (1996) 130; zu *πύξος* (nicht im fgrE), vgl. *πρίνινος*; zum Labial-Wechsel *π/β* (lat. *buxus*) s. F. Biville, Les emprunts du latin au grec, Louvain-Paris 1990, 240 u. Furnée, Vorgriech. 157 (vgl. *πρῖνος* u. vorrom. **brin-*?); wahrsch. myk. *pu-ko-so*, s. DMic. II 169; vgl. ON *Πυξοῦς*

L [1]Murr, Pflanzenwelt 99 f.; [2]Fellner 25 f.; [3]M. C. P. Schmidt, RE III (1897) 985 f.; [4]R. Meiggs, Trees and Timber in the Ancient Mediterranean World, Oxford 1982, 280 ff. 426. (haupts. zur nachhom. Verwendg. des Holzes)

B *von Buchsbaumholz*, *πύξος* (att.) evt. *buxus sempervirens*, immergrüner Strauch, der Myrte ähnlich, m. kleinen ovalen, lederartigen Blättern (L[1], L[2]); das Holz ist gelbfarbig (vgl. Brockhaus); wächst, nach Thphr. HP 3.15.5, am Kythoros-Gebirge (Paphlagonien, Kleinasien) u. Berekynthos (Phrygien); „close, straight grain ... hard and strong ... pale colour ... never produces a thick trunk ... valuable wood for small objects ..., which had to be strong and might need delicate workmanship" (L[4] 280), wie (Musik)Instrumente (u.a. Ov. Fasti 6,695) u. Schreibtäfelchen (auch heutzutage verwendet für Drechslerei, Intarsien u. Holzschneidekunst wegen Härte u. Dichte); hier vom Joch für die Maultiere *Ω* 269 *κὰδ δ' ἀπὸ πασσαλόφι ζυγὸν ᾖρεον* (Söhne des Priamos) *ἡμιόνειον* ' *-ον ὀμφαλόεν εὖ οἰήκεσσιν ἀρηρός*, d. Holzart paßt auch zur Tats., daß die Zugtiere (V. 277 f.) des Wagens ein Geschenk von Mysiern aus Kleinasien waren; zur Wertlosigkeit des Buchsholzes vom Olymp s. Thphr. HP 5.7.7 C. P. de Putter

πῦρ n. [121i, 55o, 23H, 14h, 5c] **E** Erbwort, verw. mit ahd. *fuir*; daneben die Gruppe lat. *ignis*, ai. *agní-*; s. Risch §26c, Frisk und Chantraine, Dict. s.v. mit Lit. — Abl.: *ἄπυρος/ωτος*, *Δηί-*, *ἑπτάπυρος* (v.l.), *ἐμπυριβήτης*, *πυράγρη*, *-αίθουσα*, *-ακτέω*, *-αυγής*, *-ετός*, *-ή*, *-ήϊα*, *-καϊή*, *-παλαμῆσαι*, *-πολέω*, *-σοί*, *Πυραίχμης*, *Πυρῆς* (v.l. *T* 327), *Πύρις*, *Πύρρα/η/ος*, *πυριήκης*, *-καλλής* (v.l. h. Merc. 323), *-καυστος*, *Πυριφλεγέθων*

F *-ρ* 23, *-ρός* 70, *-ρί* 64, *-ρ* 54; Pl. *-ρά* 3i, (Akk.) 4i

M **1** eins. *πῦρ* **1a** ⏑[–] *-ρ κῆαι* *o* 97 ⏑[–] *-ρ δαῖεν* / *κεῖον* *E* 7, *φ* 176 ⏑[–] *-ρ ἄμφεπε(ν)* / *δαίετο* / *καίετο* / Verb *Π* 124, *Σ* 348 = *θ* 437 / *Φ* 343 / Th. 828 / *Π* 113, *Ψ* 182; *-ρ* *θ* 501, *τ* 446 ⏑[x] *αἰθόμενον* / *ἀκάματον* / *θεσπιδαὲς* / *δήϊον* / *ὀλοὸν* / Adj. + *-ρ* *Π* 293 / *E* 4, *O* 731, *Π* 122, *Σ* 225, *Φ* 13 ≅ *Ψ* 52ex., *Φ* 341, *υ* 123, *φ* 181 / *M* 177. 441, *O* 597, *Y* 490 ≅ *Φ* 342. 381, *Ψ* 216, *δ* 418 / *I* 347 ≅ 674, *Π* 301 ≅ *Σ* 13ex. / *O* 605 / Th. 319; *κειαμένω* / Verb (...) + *-ρ* *π* 2 / *Ω* 787, *η* 7, *χ* 481 **1b** [⏑] *-ρ μέγα καιόντων*+ / (*δ'*) *ἐπικαίοντες* *Θ* 521, *ψ* 51 / h. Ap. 491 ≅ 509; *-ρ ὀλοόν* *N* 629; *-ρ* *I* 211. 436. 472, *O* 420, *ε* 59, *o* 322, *τ* 63, *χ* 491, Sc. 72 [⏑] *-ρ κήαντο*+ / *ἀνέκαι(ε)* *I* 88 ≅ *ι* 231in. / *η* 13 ≅ h. Cer. 287in., *ι* 251 = 308in., h. Merc. 115; *-ρ ἀΐδηλον* *B* 455, *Λ* 155; *-ρ* *O* 718, *Σ* 469, Op. 50. 55, Hes. fr. 43a,87 [⏑] *-ρ ἑκάη* *I* 212; *-ρ* *P* 737, *χ* 493 ≅ Phor. fr. 2,7in. p. 154 Dav. [⏑] *-ρ ἀνέκαις* / *ἀμάρυσσεν*+ / Verb *κ* 358 / Th. 827, h. Merc. 415 / *I* 593, h. Merc. 111 **2** zweis. *πῦρός/ί/ά* **2a** ⏑[⏑⏑] *-ρὸς αἰθομένου* *X* 135; *σὺν -ρὶ κηλείῳ* *O* 744; (*ἐν*) *-ρὶ κήαιεν*+ *Φ* 361, *Ω* 38; (*ἐν*) *-ρὶ* (*νῆας*) *B* 340, *Θ* 182 ≅ *Ξ* 47, *Y* 372 (= 371ex.), *η* 154 ⏑[⏑⏑] *-ρὸς ... μένος* *P* 565; *ἐν -ρὶ βάλλεν*+ *Σ* 474, *γ* 341, *ξ* 429; *-ρὶ* (*ἶσον*) *θ* 426, Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav.; *καίωμεν*+ / Verb + *-ρὰ πολλά* *Θ* 509, *I* 77. 234 / *K* 12 ⏑[⏑⏑] *-ρὸς ἐσχάραι* *K* 418, Cert. p. 39,16; *-ρός* *Φ* 12, *τ* 506; *-ρὶ κηλέῳ* *Θ* 217; *-ρὶ λαμπ(ετόωντι)* *A* 104 = *δ* 662 ≅ Sc. 390, *N* 474, Sc. 145; (*λαμπ.*) *-ρί* *O* 623, *Ψ* 183, *τ* 55; *-ρὰ* (...) *καίετο* *Θ* 554. 562; *καιόντων -ρά* *Θ* 561 ⏑[⏑⏑] *δέμας* / *σέλᾳ*+ (...) ⌞*-ρὸς αἰθομένοιο*⌟ *Λ* 596 = *N* 673 = *Σ* 1 / *Θ* 563, Th. 867, Sc. 60, Hes. fr. 30,10; *δέμας* / *σέλᾳ -ρός* *P* 366, *φ* 246; (*ἐκ*) ⌞ ⌟ *K* 246, *Π* 81, *X* 150 = *τ* 39ex., *υ* 25; *μαλεροῦ*+ *-ρός/ί* *I* 242 / *Y* 316 = *Φ* 375; (*ἐκ*) *-ρός* *Σ* 412, *ι* 380, *π* 290 = *τ* 9 ≅ 20ex.; *ἐν -ρὶ* (*βάλλε*) *I* 220, *σ* 44; *-ρί* *M* 466, *Y* 371 (= 372in.), *Φ* 338, *Ψ* 45, *ρ* 572, *ω* 65, Sc. 345 ⏑[⏑⏑] *φαεινότερον -ρὸς αὐγῆς* *Σ* 610, h. Ven. 86; *ἐν -ρὸς αὐγῇ* *I* 206, *ζ* 305, *ψ* 89; *-ρὸς* (*ὁρμῇ*) *Λ* 157, *ξ* 518; (*φαεινῷ*) *ἐν -ρὶ βάλλων*+ / Verb *γ* 446 ≅ *ξ* 422 / *E* 215, *ι* 378; (⌞*ἐνιπρήσει*+⌟ / *ἐν*) *-ρὶ κηλέῳ* / *πολλῷ* *Θ* 235 ≅ *X* 374, *Σ* 346 ≅ *θ* 435, *X* 512, *ι* 328, Th. 865 / *Φ* 362, *μ* 237; (⌞ ⌟) *-ρὶ νῆας*+ / Subst. *I* 653, *M* 198 ≅ *O* 417ex. / *ι* 390, Sc. 18 **2b** [⏑⏑] *-ρὸς μένος* *Ψ* 177; *-ρὸς* (... *αἰθομέ-*

νοιο') Ξ396, ε490; ἐν δὲ / ἀμφὶ -ρί (πρήσαντες / στῆσαι) Η429 = 432[im.] / Σ344 ≅ θ434 = Χ443[im.] = Ψ40[im.] [⏑̯] καιομένοιο / αἰθομένου δὲ -ρός Τ376, Vit. p.17,11; ἄγχι / ἀντὶ -ρός λ191, h.Merc.117 / Th.570, Op.57; -ρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο λ220; -ρός ρ23, h.Cer.254 [⏑̯] μαλεροῖο -ρός Vit. p.9,5; -ρὸς μένος αἰθομένοιο / ἀκαμάτοιο Ζ182 = Th.324 / 563; -ρὸς μέγα δαιομένοιο h.Merc.114; -ρὸς μένος⁺ / σέλας Ψ238 = Ω792, h.Cer.239 / Τ366; (ἀκαμάτοιο) -ρὸς τηλέσκοπον αὐγήν Th.566. 569; -ρὸς δηΐοιο / τ' ὀλοοῖο Β415, Ζ331 ≅ Λ667[ex.], Θ181, Π127 / μ68; -ρός Η410, Ο350, Th.845, h.Merc.108. 137; (ἀμφὶ) -ρί Β780, Χ411, Th.694; -ρὶ φλεγ. Φ358. 365, Ψ197 [⏑̯] -ρός Ψ76; (Längg. [s.u.]:) -ρὶ ἔνι πολλῷ h.Cer.248 [⏑̯] -ρός Η79 = Χ342 — Zur Längg. von -ρί̆ h.Cer.248 s. Richardson z.St.

Σχ sch.D Φ338: ἴει -ρί· ... περίβαλλε πολλῇ φλογί

L Graz, Feu; Bremer, Licht u. Dunkel (s.d. Index); Schulze, Kl.Schr.195 (gr. Neutra πῦρ, ὕδωρ statt idg. Mask., Fem.; s. Feuergott Agni, m.); Hainsworth, JHS 78, 1958, 49ff. (π. u. φλόξ) — Formel, Epith.: Paraskevaides, Synon.74f. — Symbol, Motiv, Kulturgesch.: M.Detienne, J.P.Vernant, La cuisine du sacrifice en pays grec, Paris 1979, 63 u.ö. (s.d. Index); Bradley, Ramus 5, 1976, 138ff. (zu ε490, ζ305 = ψ89[ex.]); Hernández, Res Publ. Litt. (Fano) 20, 1997, 14ff. (in Il.); J.Goudsblom, Feuer u. Zivilisation, Frankfurt a.M., 1995 (= Die Entdeckung des Feuers, a.O. 2000) — zur 'Aura' des Kriegers (s. B1d): Rollinger, in: (Chr.Ulf, Hrsg.) Wege zur Genese griech.r Identität, Berlin 1996, 159ff. (mit vorderoriental. Parall.) — zu -ρ ἀμαρύσσων / δεδορκώς u.ä. (s. B1d) u. Bzhg. zu Pi.: Hubbard, Arethusa 35, 2002, 270 A.41 — zu Prom.' Feuerdiebstahl, Hermes' (interpolierter) Erfindung des Feuermachens u. Opfer (in B3): West, Càssola z.Stt.; Judet, Saintillan, in: (F.Blaise u.a. Hrsg.) Le métier du mythe, Lectures d'Hés. (Cahiers de Philol.16) Lille 1996, 291. 331 (zu Th.570. 563. 566); sowie s.vv. μελίη (L, B1b), πυρήϊα — zu Demophoon im Feuer: Richardson S.231ff. u. zu h.Cer.239; J.Str.Clay, The Politics of Olympus, Princeton N.J. 1989, 239; Mackie, CQ 48, 1998, 329ff. (Versuch der Unsterblichmachung wie bei Ach.); Griffith, ClAnt 17, 1998, 217 (Parall. im Isis-Mythos) — zur Leichenverbrenng.: Mylonas, AJA 52, 1948, 56ff.; Webster, Mykene 219ff.; Andronikos, Arch.Hom. W129f.; Stampolidis, in: Hom.Questions (ed. by J.P.Crielaard), Amsterdam 1995, 289ff. (archäolog.); West, East 254 (zu Ψ182 -ρ ἐσθίει mit vorderoriental. Parall.); sowie Lit. s.v. μέλι L u. Basler Komm. zu Α52 — zum Brandopfer: Burkert, GrR 112 — zu Küche u. Feuer bei Hom.: s.v. ἐσχάρη mit Lit. (Knox, Bruns)

B *Feuer*, entweder vernichtend als elementare Naturgewalt *Feuersbrunst, Waldbrand* (im Gl.), auch als (von Menschen gebrauchtes) Mittel der Vernichtung *Feuerbrand* (beim Kampf um die Schiffe, zur Totenverbrennung), od. gehegt *Herdfeuer* (meist Od.: zum Wassererhitzen, Braten einschl. Brandopfer, Schmiedearbeit, auch im Gl., τ63 φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι; von Prom. bzw. Hermes als Kulturbringern für die Menschen nutzbar gemacht, s. 3), spez. Pl. -ρά *Wachtfeuer* (s. 4); öfter (1d) im Vgl. (von einers. Glanz, anderers. unwiderstehlicher Macht, vgl. φλογὶ εὔκελος [s.d. B1a], ἴσος [B1bα]) u. als übernatürl. Aura, Emanation u.ä.; Epith. (s. M u. G1): vor- od. nachgestellt (s. z.B. -ρ ὀλοόν am VA ggüber αἰθόμενον / ὀλοὸν -ρ bzw. -ρὸς [...] αἰθομένοιο u.a. am VE); daneben Periphr. mit adnom.Gen. (s. 2 sowie M u. G2), z.T. als 'Parallelsystem': wirkt metr. als Streckung von bloßem πῦρ (dabei -ρός vor- od. nachgestellt: -ρὸς μένος⁺ [s.d.], anderers. σέλα -ρός [aber Τ366 -ρὸς σέλας], vor buk. Dih. [+ ⌞αἰθομένοιο⌟ / Th.563 ἀκαμάτοιο u.a.]; VE -ρὸς αὐγῇ⁺; auch mit Erw.: λ220 -ρὸς κρατερὸν μένος ⌞ ⌟, s.a. Ρ565; bzw. Th.566⁺ -ρὸς τηλέσκοπον αὐγήν u.a.). — Wortf.: ἀυτμή (B3), πυρή, πυρκαϊή, φλόξ z.T. metr. gleichw. (s. Hainsworth [L]), Ἥφαιστος (B1aβ); zu 'Licht' s.v. αὐγή

Gliederung: 1 Kasus außer adnom. Gen. **1a** als tätiges Subj. (außer 2x) **1aα** verzehrendes *Feuer*, Naturgewalt **1aβ** verzehrt die Leichen **1aγ** *Herdfeuer* **1aδ** als Verwandlung des Proteus (δ418) **1b** wird gehandhabt (meist Akk.Obj.) **1bα** (vernichtender) *Feuer(brand)* **1bβ** bei Leichenverbrennung **1bγ** *Herdfeuer* u.ä. **1bδ** sonst in Haus u. Hof **1c** lok. (mit Präp.), instr./part. od. als Dat.-Obj. **1cα** vernichtend **1cβ** bei Leichenverbrennung (u. Sonderfall h.Cer.) **1cγ** *Herd-* (od. *Schmiede*)*feuer* **1d** im Kurzvgl. / metaph. (*gleich dem / wie / von Feuer* u.ä.) u. übernatürl. 2 adnom. Gen. (μένος / σέλας -ρός, -ρὸς αὐγή u.a.) **2a** verzehrend **2b** *Herdfeuer* **2c** im Kurzvgl. 3 Sonderfall: Gewinnung des *Feuers* (durch Prom., Hermes) 4 Pl. πυρά *Wachtfeuer*

1 außer adnom. Gen. **1a** als tätiges Subj. u. (Ρ737, δ418) präd. **1aα** verzehrendes, vernichtendes *Feuer*, elementare Naturgewalt (10 Stt.:) je 2x m. ἀΐδηλον, θεσπιδαές (Μ177 + λάϊνον), Φ13 ἀκάματον, Ο605 ὀλοόν; *Feuersbrunst, Waldbrand (ent)flammt, durchrast* (im Gl.: von Waffenglanz, unwiderstehlicher Kampfeswut [μαίνετο Ο605], vgl. πυρὸς μένος Ρ565 in 2a, δέμας πυρὸς Λ596⁺, -ρὶ χεῖρας ἔοικεν Υ371 u.a. in 1d): Β455 ἠΰτε ⌞-ρ ἀΐδηλον⌟ ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην (ἔκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή, ὡς ἀπὸ χαλκοῦ αἴγλη) Λ155 ὡς δ' ὅτε ⌞ ⌟ ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ (θάμνοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ [s.u. 2a], ὣς ὑπ' Ἀγ. πῖπτε κάρηνα) Υ490 ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθέ' ἄγκεα θεσπιδαὲς -ρ (ἄνεμος φλόγα εἰλυφάζει, ὣς ὅ γε πάντῃ θῦνε, sc. Ach.) Ο605 μαίνετο δ' (Hektor) ὡς ὅτ' Ἄρης ... ἢ ὀλοὸν πῦρ ' οὔρεσι μαίνηται (vgl. Ρ565 in 2a) (mit Art.:) Φ13 (ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ ῥιπῆς πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται [s. 2a]) τὸ δὲ φλέγει ἀκάματον -ρ ' ὁρμενον ἐξαίφνης (ὣς ὑπ' Ἀχ.) Ρ737 ἐπὶ δὲ πτόλεμος τέτατό σφιν ' ἄγριος ἠΰτε -ρ (vgl. 1d), τό τ' ἐπεσσύμενον πόλιν ... ' ὁρμενον ἐξαίφνης φλεγέθει, μινύθουσι δὲ οἶκοι ' ἐν σέλαϊ — *Feuerbrand* (als Zerstörungsmittel im Krieg) vernichtet, erfaßt (ohne Epith.): Ι593 („wenn ἄστυ ἁλώῃ) ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε -ρ ἀμαθύνει" Π113 (ἔσπετε Μοῦσαι) ὅππως δὴ πρῶτον -ρ ἔμπεσε νηυσὶν Ἀχαιῶν 124 (ἔμβαλον ἀκάματον πῦρ [s. 1bα]) κέχυτο φλόξ. ' ὣς τὴν μὲν πρυμνὴν -ρ ἄμφεπεν (s.u. Σ348⁺ in 1aγ) — (probl.:) Μ177 πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς -ρ ' λάϊνον (δήϊον ci. Bentley), wohl metaph. ([s. 1d] da *Feuerbrand* erst beim Schiffskampf, s. Leaf; Hainsworth, Iliad z.St.): *Kampfgetümmel loderte* (vgl. πάντῃ [!] στέφανος/ἔρις πολέμοιο δέδηε Ν736, Ρ253, ἀμφὶ μάχη δεδήει ' τεῖχος [!] Μ35 u.a. s.v. δαίω B1, dazu Graz [L] 258f.; s.a. Vgl. von Ἄρης, πτόλεμος mit πῦρ Ο605, Ρ737 [s.o.]); schwierig die Bzhg. von λάϊνον (zu τεῖχος [aber Stellung], od. zu πῦρ? vgl. etwa *Steinhagel*, so schon C.E.Geppert, Über den Urspr. der hom. Gesänge, Leipzig 1840, 135): *Feuer von Wurfgeschossen?*, wäre ein ähnl. eigenwilliges Bild wie (Γ57) „λάϊνον ἔσσο χιτῶνα" für 'Steinigung' **1aβ** *Feuer* verzehrt die Leichen (je 1x ἀκάματον, θεσπιδαές): Φ343 (Hera: „τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ", Ἥφ. δὲ τιτύσκετο θεσπιδαὲς πῦρ, s. 1bα) πρῶτα μὲν ἐν πεδίῳ -ρ δαίετο, καῖε δὲ νεκρούς Ψ52 („ὕλην τ' ἀξέμεναι) ὄφρ' ἤτοι τοῦτον (Patr.' Leiche) μὲν ἐπιφλέγῃ ἀκάματον -ρ ' θᾶσσον ἀπ' ὀφθαλμῶν" 182 („δώδεκα Τρώων) τοὺς ἅμα σοὶ πάντας -ρ ἐσθίει· Ἕκτορα δ' οὔ τι (δώσω πυρὶ δαπτέμεν [s. 1cβ] ἀλλὰ κύνεσσιν"; s. West [L]) (brüllt auf:) Ψ216 ἐν δὲ πυρῇ πεσέτην (Winde), μέγα δ' ἴαχε θεσπιδαὲς -ρ (πυρῆς φλόγ' ἔβαλλον) **1aγ** *Herdfeuer* umzüngelt, um-

lodert, brennt (nieder), ε 59 + μέγα Σ 348 (τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ, s. 1cγ) γάστρην μὲν τρίποδος -ρ ἄμφεπε (s.o. Π 124), θέρμετο δ' ὕδωρ = θ 437 ε 59 -ρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο (bei Kal.) Ι 212 (πῦρ δαῖεν, Patr. bei Ach., s. 1bγ) αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ -ρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη (αὐτὰρ ἐπεὶ -ρὸς ἄνθος ἀπέπτατο / κατὰ -ρ ἐμαρήνατο παύσατο δὲ φλόξ vv.ll. ant., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 84f., Iliad ad l.; vgl. Ψ 228, Α 464+) — *Wachtfeuer* (vgl. πυρά, s. 4): Ι 472 „φυλακὰς ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη ' -ρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ ..." **1aδ** präd.: Proteus verwandelt sich *in Feuer* (als Element, Teil der Welt) δ 418 „πάντα δὲ γινόμενος πειρήσεται (Proteus), ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν ' ἑρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ καὶ ⌊θεσπιδαὲς -ρ⌋"

1b wird gehandhabt (als Akk.Obj. außer Θ 181, Ο 744, χ 491) **1bα** (vernichtender) *Feuer(brand)* 19 Stt.: 4/4/3× m. θεσπιδαές, δῆϊον, ἀκάματον, je 1× ἀΐδηλον, αἰθόμενον, ὀλοόν, δηΐοιο, κηλείῳ; werfen u.ä.: Μ 441 „νηυσὶν ἐνίετε ⌊ ⌋" Ο 597 ἵνα νηυσὶ ... ⌊ ⌋ ' ἐμβάλοι (Hektor) ἀκάματον 731 Τρῶας ἄμυνε νεῶν, ὅς τις φέροι ⌊ἀκάματον -ρ⌋ Π 122 τοὶ δ' ἔμβαλον ⌊ ⌋ ' νηί (κέχυτο φλόξ, πρυμνὴν πῦρ ἄμφεπεν, s. 1aα) Ν 629 („ἐν νηυσὶν μενεαίνετε) -ρ ὀλοὸν βαλέειν" Ο 420 (PN*) -ρ ἐς νῆα φέροντα ... βάλε δουρί (δαλὸς ἔκπεσε) 718 „οἴσετε -ρ" θ 501 ἀπέπλειον, -ρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες — *das Feuer* abwehren u.ä.: Ι 347 „φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι ⌊δῆϊον -ρ⌋" ≅ 674 Π 301 νηῶν μὲν ἀπωσάμενοι ⌊ ⌋ ' τυτθὸν ἀνέπνευσαν ≅ Σ 13ex. Ι 436 („οὐδέ ἀμύνειν νηυσὶ) -ρ ἐθέλεις ἀΐδηλον" — löschen: Π 293 κατὰ δ' ἔσβεσεν αἰθόμενον -ρ — Subj. ⌊Ἡφαιστος⌋(vgl. h.Merc.114 in 3): Φ 341. 342 („μηδὲ πρὶν ἀπόπαυε τεὸν μένος, ἀλλ' ...) τότε σχεῖν ἀκάματον -ρ" ' ... ⌊ ⌋ δὲ τιτύσκετο θεσπιδαὲς -ρ (πῦρ δαίετο, s. 1aβ) ≅ 381 (κατέσβεσε) Θ 181 (Hektor:) „μνημοσύνη τις ἔπειτα -ρὸς δηΐοιο ⌊γενέσθω⌋ (ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω", s. 1cα) *dann soll man an e. Feuer(brand) denken* (ihn zur Hand haben, vgl. χ 491 „πῦρ ⌊ ⌋", s. bδ) — *mit e. Feuerbrand*: Ο 744 (ὅς τις) ἐπὶ νηυσὶ φέροιτο ' σὺν -ρὶ κηλείῳ **1bβ** bei Leichenverbrennung Ω 787 ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον -ρ **1bγ** (meist *(Herd)feuer* machen, anzünden usw. (18 Stt.: je 2× m. ἀκάματον, μέγα, κ 358 πολλόν) Ι 211 -ρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα (αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, s. 1aγ) η 7 δαῖε δέ οἱ -ρ ' γρηῦς, in Naus.s θάλαμος(!), bes. *Feuer?* (s. s.v. ἐσχάρη mit Lit. u. Ameis-H. z.St.) 13 ἤ οἱ -ρ ἀνέκαιε (πυρὰν ἔκαιε v.l.) καὶ εἴσω δόρπον ἑκόσμει ≅ h.Cer.287in. κ 358 (ἀμφίπολος) ὕδωρ ἐφόρει καὶ -ρ ἀνέκαιε ' πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ' ὕδωρ υ 123 ἐγρόμεναι ἀνέκαιον ἐπ' ἐσχάρῃ ⌊ἀκάματον -ρ⌋ φ 176 „-ρ κῆον ἐνὶ μεγάροισι" 181 ὁ δ' αἶψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ⌊ ⌋ ι 251 καὶ τότε -ρ ἀνέκαιε (πυρὰν ἔκηε v.l., sc. Kyklop) καὶ εἴσιδεν = 308in. Θ 521 „γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάστη ' -ρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ" ο 97 τὸν -ρ κῆαι ἄνωγε π 2 ἐντύνοντ' ἄριστον ἅμ' ἠόϊ, κειαμένω -ρ — *Lager-, Wachtfeuer* (s. πυρά in 4): Ι 88 ⌊ἔνθα δὲ -ρ κείαντ⌋ο, τίθεντο δὲ δόρπα ἕκαστος — bei Brandopfer (u. Essen): ι 231 ⌊ ⌋ες ἐθύσαμεν ἠδὲ καὶ αὐτοὶ (φάγομεν) h.Ap.491 („βωμὸν ποιήσατ') -ρ < δ' > ἐπικαίοντες ἐπί τ' ἄλφιτα λευκὰ θύοντες" = 509 h.Merc.115 (λάμπετο δὲ φλὸξ τηλόσε φῦσαν ἱεῖσα πυρός, s. 3) ὄφρα δὲ -ρ ἀνέκαιε βίῃ κλυτοῦ Ἡφαίστοιο, Opfer (s. Càssola z.St., zum Subj. Heph. s.o. Φ 341+, zum Kontext s. in 3) **1bδ** *Feuer(holz)*, 1° μέγα ο 322 „-ρ τ' εὖ νηῆσαι διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι" — *Glut* der Leuchtpfannen: τ 63 -ρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων (s.d.) χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν ' νήησαν ξύλα πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι *für Licht u. Wärme* (2 Aspekte des gehegten Feuers) — *Feuer* (bringen) zum Ausschwefeln: χ 481 (Od.:) „οἶσε θέειον, γρηῦ, ... οἶσε δέ μοι -ρ" 493 ἤνεικεν δ' ἄρα -ρ καὶ θήϊον ψ 51 („θεειοῦται) -ρ μέγα κειάμενος" — Nom.: χ 491 (Od.:) „-ρ νῦν μοι πρώτιστον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω" (vgl. Θ 181 in bα)

1c instr. (part.) u. lok. ([ἐν] -ρί, ἀμφὶ/παρ[ἀ ...] -ρί, ἐκ / ἄγχι / ἀπάνευθε / ἀσσοτέρω -ρός, -ρὸς ἐγγύς, ἐς -ρ; υ 25 gen.abs.) (s.a. Μ 466+ in 1d; σέλᾳ -ρός, ἐν -ρὸς αὐγῇ u.a. in 2 sowie διὰ φλογὸς Ἥφ. Ι 468 = Ψ 33 [*διὰ πυρός wäre unmetr.]) **1cα** vernichtendes *Feuer*, 27 Stt.: 4× m. μαλεροῦ/ῷ, je 3× m. δηΐοιο u. κηλέῳ, 2× αἰθομένοιο, Ε 215 φαεινῷ; mit Präp. od. im Instr./part.Gen. *mit/im Feuer* verbrennen: (die Schiffe:) Θ 182 (Hektor: „μνημοσύνη πυρὸς γενέσθω, s. 1bα) ὡς -ρὶ νῆας ἐνιπρήσω" ≅ Ξ 47 Θ 217 καί νύ κ' ἐνέπρησεν ⌊-ρὶ κηλέῳ⌋ νῆας ἔΐσας 235 „νῆας ἐνιπρήσει ⌊ ⌋" ≅ Χ 374 Μ 198 τεῖχός τε ῥῆξειν καὶ ἐνιπρήσειν ⌊-ρὶ νῆας⌋ ≅ Ο 417ex. Ι 653 „κατά τε σμῦξαι ⌊ ⌋" (Dörfer:) Sc.18 μαλερῷ δὲ καταφλέξαι -ρὶ κώμας — zu intrans. Verb: Β 780 (Vgl.:) οἱ δ' ἄρ' ἴσαν ὡς εἴ τε -ρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο Υ 316 „μηδ' ὁπότ' ἂν Τροίη μαλερῷ -ρὶ πᾶσα δάηται ' καιομένη" = Φ 375 Χ 411 (Vgl.:) ἐναλίγκιον ὡς εἰ ἅπασα ' Ἴλιος ... -ρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης Φ 361 φῇ -ρὶ καιόμενος (Skam.), ἀνὰ δ' ἔφλυε ⌊καλὰ ῥέεθρα⌋ 365 (ὡς δὲ λέβης ζεῖ πυρὶ πολλῷ [s. cγ]) ὣς τοῦ ⌊ ⌋ -ρὶ φλέγετο, ζέε δ' ὕδωρ 358 (Skam. zu Heph.:) „οὐδ' ἂν ἐγὼ σοί γ' ὧδε -ρὶ φλεγέθοντι μαχοίμην" *feuerflammend* (vgl. Ρ 737 f., anderers. 1d; s.a. den Unterweltsfluß Πυριφλεγέθων κ 513) ι 390 (ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμή, dem Kyklopen) σφαραγεῦντο δέ οἱ -ρὶ ῥίζαι Th.694 (γαῖα) καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ -ρὶ (περὶ West) μεγάλ' ἄσπετος ὕλη — Wertloses *ins Feuer* werfen (Verwünschung): Β 340 (Nestor:) „πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἤμιν; ' ἐν -ρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο μήδεά τ' ἀνδρῶν ' σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν", s. Ameis-H. z.St. (lt. Krause, WS 55, 1937, 180 f. hier Schriftgebrauch vorausgesetzt) Ε 215 (Pand.:) „εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν -ρὶ θείην" — den Fluß *in Brand* setzen: Φ 338 (Hera zu Heph.:) „δένδρεα καῖ', ἐν δ' αὐτὸν (Skam.) ἔει -ρί" — gen.part. (dazu Schwyzer II 111) *im Feuer* verbrennen: Β 415 (Ag.: „βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον) πρῆσαι δὲ -ρὸς δηΐοιο θύρετρα" Ι 242 („νῆας) ἐμπρήσειν μαλεροῦ -ρός (πυρί v.l.)" Π 81 „μὴ δὴ -ρὸς αἰθομένοιο ' νῆας ἐνιπρήσωσι" (euphem., s. θέρομαι u. vgl. ρ 23 in cγ:) Ζ 331 „μὴ τάχα ἄστυ -ρὸς δηΐοιο θέρηται" ≅ Λ 667 („νῆες") — heil *aus dem Feuer* (dem sicheren Tod) zurückkehren: (Diom.: „Od. u. ich) καὶ ἐκ -ρὸς αἰθομένοιο ' ἄμφω νοστήσαιμεν" **1cβ** den Toten u. seinen Besitz verbrennen, Sonderfall h.Cer. (15 Stt.: Χ 512 m. κηλέῳ, h.Cer.248 πολλῷ) Χ 512 (Androm.:) „τάδε πάντα καταφλέξω -ρὶ κηλέῳ" Ψ 197 ἐλθέμεν (Winde), ὄφρα τάχιστα -ρὶ φλεγεθοίατο νεκροί Η 429 (νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπινήνεον) ἐν δὲ -ρὶ πρήσαντες ἔβαν = 432in. Ω 38 „κέ μιν ὦκα ' ἐν -ρὶ κήαιεν καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσαιεν" (auf den Scheiterhaufen legen:) Ψ 45 „πρίν γ' ἐνὶ Πάτροκλον θέμεναι -ρὶ σῆμά τε χεῦαι" — euphem.: Leichnam *des Feuers* teilhaftig werden lassen (~ verbrennen, ohne Epith., s. Part. in cα): Η 79 (Hektor: „σῶμα δὲ οἴκαδε δόμεναι) ὄφρα με ' Τρῶες ... λελάχωσι θανόντα" = Χ 342 + Ο 350 („οὐδέ") Ψ 76 (Patr.' ψυχή:) „οὐ γὰρ ἔτ' αὖτις ' νίσομαι ἐξ 'Αΐδαο, ἐπήν με -ρὸς λελάχητε" Η 410 „οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων ... ' γίνετ' ἐπεί κε θάνωσι -ρὸς μειλισσέμεν ὦκα" — den Leichnam *dem Feuer* zu verzehren geben: Ψ 183 (Ach.: „12 Troer πῦρ ἐσθίει, s. 1aβ) Ἕκτορα δ' οὔ τι ' δώσω ... -ρὶ δαπτέμεν (καεμεν pap.), ἀλλὰ κύνεσσιν" ω 65 („σ') ἔδομεν -ρί" — Sonderfall: Dem. birgt das Kind *im* (unsterbl. machenden) *Feuer*: h.Cer.248 („τέκνον) ξείνη σε -ρὶ ἔνι πολλῷ (πυρῇ ἔνι πολλῇ pap.suppl.) ' κρύπτει" (239 πυρὸς μένει, s. 2a) 254 ἐξανελοῦσα -ρὸς κοτέσασα **1cγ** *Herd-*

(od. *Schmiede-)feuer*, 32 Stt.: 4× m. *κηλέῳ*, 3× *πολλῷ/λέος* (+ *αἰθομένοιο* [gen.abs.] *υ* 25); Brandopfer (vor dem Essen) *ins Feuer* werfen: *I* 220 *ὁ δ' ἐν -ρὶ βάλλε θυηλάς γ* 341 *γλώσσας δ' ἐν -ρὶ βάλλον* 446 *εὔχετ' ... κεφαλῆς τρίχας* 4 *ἐν -ρὶ βάλλων* ≅ *ξ* 422 *ξ* 429 (*ὠμοθετεῖτο*) *καὶ τὰ μὲν ἐν -ρὶ βάλλε* — Würste, Wasser *im/am Feuer* erhitzen (vgl. *διὰ φλογὸς Ἥφ. I* 468⁺): *σ* 44 „*γαστέρες αἵδ' αἰγῶν κέατ' ἐν -ρί*" *Σ* 344. 346 ⌞*ἀμφὶ -ρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν*, ... '...' 8 *οἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν -ρὶ κηλέῳ* (*πῦρ ἄμφεπε* [s. 1aγ], *θέρμετο δ' ὕδωρ*) ≅ *θ* 434. 435 *X* 443 ⌟ ⌞ = *Ψ* 40[im.] *θ* 426 „*ἀμφὶ δέ οἱ -ρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ*" *μ* 237 (Vgl.: Charybdis) *λέβης ὡς ἐν -ρὶ πολλῷ* ' 12 *πᾶσ' ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη Φ* 362 (Gl.: Skam. *πυρὶ καιόμενος* [s. cα]) *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος -ρὶ πολλῷ* ([≅ *Λ* 157[ex.] *πυρὸς ὁρμῇ*] *ὡς πυρὶ φλέγετο*, s. cα) *kocht, vom starken Feuer auf Touren gebracht* (gen.abs., s. 16 *T* 376 in 2b): *υ* 25 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ πολέος -ρὸς αἰθομένοιο* (*ἔνθα καὶ ἔνθα αἰόλλῃ*) — Metall *im Feuer* schmelzen, Pfahlspitze härten, zum Glühen bringen: *Σ* 474 (Heph.) *χαλκὸν δ' ἐν -ρὶ βάλλεν ... κασσίτερόν τε* 20 (zur Technik s.d. u. AW, Sondernr. 1993, 20 'Corinthium aes') *ι* 328 (Od.: „*μοχλὸν*) *ἐπυράκτεον ἐν -ρὶ κηλέῳ*" 378. 380 („*ὅτε ὁ μοχλὸς*) *ἐν -ρὶ μέλλεν* ' *ἅψεσθαι, χλωρός περ ἐών, διεφαίνετο δ' αἰνῶς*, ' ... *ἆσσον φέρον ἐκ -ρός*" — 24 (dat.auct. / instr.:) Th. 865 (Gl.: *σίδηρος*) *δαμαζόμενος -ρὶ κηλέῳ* ' *τήκεται* (dann *σέλᾳ πυρός*, s. 2a) — (sonst lok. Akk., Gen.:) *Σ* 469 *τὰς* (*φύσας*) *δ' ἐς -ρ ἔτρεψε* (Heph.) Phor. fr. 2,7 p. 154 Dav. (*τέχνην Ἡφαίστοιο εὗρον*) *σίδηρον* ' 28 *ἤνεγκάν τ' ἐς -ρ* (Wilam., *ἐς -ρ τ' ἤνεγκαν* codd.) *καὶ ἀριπρεπὲς ἔργον ἔδειξαν Σ* 412 *φύσας μέν ῥ' ἀπάνευθε τίθει* (Heph.) *-ρός* h. Merc. 117 *βοῦς εἶλκε* (Hermes) *θύραζε* ' *δοιὰς ἄγχι -ρός* — Gast/Gastgeber(in) sitzt od. schläft 32 *beim Herdfeuer*, ohne Epith. (s. Knox, CQ 23, 1973, 5 u. vgl. *ἐν -ρὸς αὐγῇ I* 206⁺ in 2b): *η* 154 (Od. als *ἱκέτης*) *κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσι* ' *πὰρ -ρί ρ* 572 (Od.: „*μ' εἰρέσθω*, Pen.) *ἀσσοτέρω καθίσασα παραὶ -ρί*" *τ* 55 *τῇ* (Pen.) 36 *παρὰ μὲν κλισίην -ρὶ κάτθεσαν, ἔνθ' ἄρ' ἐφῖζε* (Gen.:) *τ* 506 *ἀσσοτέρω -ρὸς ἕλκετο δίφρον Ὀδυσσεύς λ* 191 („*εὕδει*, Laertes) *ἐν κόνι* ⌞*ἄγχι -ρός*⌟" *ξ* 518 *τίθει δ' ἄρα οἱ -ρὸς ἐγγὺς* ' *εὐνήν* (Eum. dem Od.) *ρ* 23 (Od.:) „*ἐπεί κε -ρὸς θερέω ἀλέη τε γένηται*" *am Feuer* (gen. part., s.o. *B* 415⁺ in cα)

1d im Kurzvgl. / metaph. u. übernatürlich, 27 Stt.: 4× m. *αἰθομένοιο/ου*, 3× *λαμπετόωντι*, 2× *ἀκάματον* (*Σ* 225 + 44 *δεινόν δαιόμενον*), 1[e] *μαλεροῖο*, 1[H] *ἀμαιμάκετον* (s.a. Gl. in 1aα, h. Cer. 248. 254 in 1cβ); übermenschl. Blick brennt *als* / leuchtet *wie Feuer* (Nom.): Th. 828 (*ὅσσε πῦρ ἀμάρυσσεν*, des Typhoeus, s.u.) *πασέων δ' ἐκ κεφαλέων -ρ καίετο δερκομένοιο* Sc. 72 (*ἄλσος λάμπεν ὑπαὶ δεινοῖο θεοῦ* [Ares] 48 *τευχέων τε*) *-ρ δ' ὡς ὀφθαλμῶν ἀπελάμπετο quasi ignis* (Russo z.St.) — Gen.: kämpfen *wie das lodernde Feuer* (vgl. *πυρὸς μένος P* 565 in 2a): *Λ* 596 *ὡς οἱ μὲν μάρναντο δέμας -ρὸς αἰθομένοιο* (zus.fassende Gesamtschau) = *N* 673 = 52 *Σ* 1 ≅ *P* 366 (ohne Epith.) (gen.comp.:) stärker *als das verzehrende Feuer:* Vit. p. 9,5 *ὁπλότεροι μαλεροῖο -ρὸς κρίνοντες Ἄρηα*, s. s.v. *μαλερός* u. Markwald, Hom. Epigr. 89 ff. 56 Priamel: Vit. p. 17,11 *αἰθομένου δὲ -ρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι*, s. Markwald 212 ff. — Dat.: im Vgl. vom Krieger (Eber, Phobos) bzw. s.n Augen (vgl. *φλογὶ εἴκελος/ἶσος, εἴκελος ἀστεροπῇ* [s.d. B1a] u. s. Rollinger [L]) *Y* 371. 372 60 (Hektor: „dem Ach.) *τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ* ⌞*εἰ -ρὶ χεῖρας ἔοικε*⌟*ν*, ' ⌞ „ *μένος δ' αἴθωνι σιδήρῳ*", unwiderstehlich (od. unberührbar? vgl. *χεῖρες ἄπτοι* [s.d.]) *wie das Feuer* (s. Fehling, Wiederhol. 185 u. vgl. *X* 127 f., *Ψ* 641 f.) Augen: 64 *A* 104 (Ag. zornig) *ὅσσε δέ οἱ -ρὶ λαμπετόωντι εἴκτην* = *δ* 662 (Antin.) ≅ Sc. 390 (wütender Eber) *M* 466 (Hektor im Angriff) *ἐσᾶλτο πύλας· -ρὶ δ' ὄσσε δεδήει* (vgl. Instr. in 1c) *N* 474 (Gl.: Eber) *ὀφθαλμὼ δ' ἄρα οἱ -ρὶ λάμπετον* Sc. 145 (*Φόβος*) *ἔμπαλιν ὄσσοισιν -ρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς* Waffenglanz (vgl. *X* 134 Ach.): *O* 623 (Hektor) *λαμπόμενος -ρὶ πάντοθεν ἔνθορ' ὁμίλῳ* (605 ff. *μαίνετο ὡς ὅτε πῦρ, ὅσσε λαμπέσθην*, s. 1aα; zum Ausdr. vgl. *Φ* 358 *πυρὶ φλεγέθων*, s. 1cα) unwiderstehlich: Sc. 345 (*μένος ἧκε Ἀθήνη*) *τοὶ δ' ἄμυδις προγένοντ' ἴκελοι -ρὶ ἠὲ θυέλλῃ* (Kyknos u. Ares) Wein nützlich gleich *dem Feuer* (vgl. 3): Pan. fr. 12,12 p. 121 Dav. *οἶνος γὰρ -ρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ* — Akk.: übernatürl. *Feuer(glanz, Aura*, s. Rollinger [L]) des Helden u. übertr. (vgl. *φλόγα Σ* 206, ferner h. Ap. 444): *E* 4 *δαΐῃ* (s.d. B2) *οἱ* (Ath. dem Diom.) *ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος* ⌞*ἀκάματον -ρ*⌟ ' *ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον* 7 *τοῖόν οἱ -ρ δαΐεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων Σ* 225 *ἔκπληγεν, ἐπεὶ ἴδον* ⌞ ⌟ ' *δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς* (*δαιόμενον*, sc. Ach.s, 205 ff. *νέφος ἔστεφε* [Ath.] *χρύσεον, αὐγή, σέλας*) — inn. Akk. *Feuerblick, -schnauben* von Ungeheuern, Hermes (vgl. *Z* 182⁺ in 2a): *τ* 446 *-ρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς* ([s.d. B I 1] umstellter Eber), vgl. (*β* 152) *ὄσσοντο δ'* (s.d. B I) *ὄλεθρον*(?) Th. 827 *ἐν δέ οἱ* (Typhoeus) *ὄσσε* (West, *ἐκ δέ οἱ ὄσσων* codd.) ' *θεσπεσίῃς κεφαλῆσιν ὑπ' ὀφρύσι* ⌞*-ρ ἀμάρυσσ*⌟*εν* (*πῦρ καίετο δερκομένοιο*, s.o.), s. West z.St. h. Merc. 415 *χῶρον ὑποβλήδην ἐσκέψατο* ⌞ ⌟*ων* ([*πύκν'* ci.] Hermes) Th. 319 *ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε πνέουσαν ἀμαιμάκετον -ρ* (zum Metrum West z.St., Solomon, H. 113, 1985, 21 ff.) Hes. fr. 43a, 87 *σὺν τῷ πῦρ* [*πνείουσαν .. Χίμαιραν*

2 adnom. Gen. (33 Stt., and. *τ* 39 in c; s. noch 7× in 3, 4[i] *δέμας -ρός* in 1d, *Θ* 181 in 1bα sowie Übersicht in G2), 10× m. *αἰθομένοιο*' (*X* 135 ...*ου*), je 1× *δηΐοιο, ὀλοοῖο*, '*καιομένοιο*; zu *σέλᾳ -ρός, ἐν -ρὸς αὐγῇ* u.a. vgl. lok. od. instr. [*ἐν*] *-ρί, ἄγχι -ρός* usw. (in 1c) **2a** verzehrendes *Feuer*; (elementare Natur-)*Gewalt des Feuers -ρὸς μένος* (s.d. B2bα u. hier 1a Vorbem.): *P* 565 „*ἀλλ' Ἕκτωρ -ρὸς αἰνὸν ἔχει μένος* (*δηϊόων*", vgl. 2c, *O* 605⁺ in 1aα) *Z* 182 „*χίμαιρα*, ' *δεινὸν ἀποπνείουσα -ρὸς* ⌞*μένος αἰθομένοιο*⌟" (vgl. inn. Akk. in 1d) = Th. 324 — (verzehrt den Leichnam):) *λ* 220 „*ὅτε τίς κε θάνῃσιν*, ' *οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν*, ' *ἀλλὰ τὰ μέν τε -ρὸς κρατερὸν* ⌞ ⌟ ' *δαμνᾷ*" (vgl. 1aβ) *Ψ* 177 *ἐν δὲ* ⌞*-ρὸς μένος*⌟ *ἧκε σιδήρεον ὄφρα νέμοιτο* (Ach. in Patr.' Scheiterhaufen, vgl. 1bβ) 238 („*κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ' οἴνῳ*) *πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε* ⌞ ⌟" (vgl. 251 *ὅσσον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε* sowie *π* 290⁺ in 2b) = *Ω* 792 — (verzehrt die Sterblichkeit:) h. Cer. 239 *νύκτας δὲ κρύπτεσκε -ρὸς μένει ἠΰτε δαλόν* (Dem. den Demophoon, vgl. 248⁺ in 1cβ Ende u. s. L) — *Waldbrand, Feuersbrunst* u.a.: *Λ* 157 (Gl.: *ὡς δ' ὅτε πῦρ* [s. 1aα] *ἐμπέσῃ ὕλῃ*) *θάμνοι* ' *πρόρριζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι -ρὸς ὁρμῇ* ([≅ *Φ* 362[ex.] *πυρὶ πολλῷ*, s. 1cγ] *ὡς ἄρ' ὑπ' Ἀγ.*) *Ξ* 396 (Gl.: *οὔτε θαλάσσης κῦμα*) *οὔτε -ρὸς τόσσος γε* († pos. West) *ποτὶ βρόμος αἰθομένοιο* ' *οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὅτε τ' ὤρετο καιέμεν ὕλην*· ' *οὔτ' ἄνεμος τόσσον γε Φ* 12 (Gl.:) *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ ῥιπῆς -ρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται* ' *φευγέμεναι ποταμόνδε* (*φλέγει πῦρ*, s. 1aα), s. Richardson, Iliad z.St. *Π* 127 (Ach.:) „*λεύσσω δὴ παρὰ νηυσὶ -ρὸς δηΐοιο ἰωήν*" (s.d. B1) *μ* 68 „*πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν* ' *κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι -ρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι*" '*Feuerstürme* im Märchenland' (Heubeck, WS N.F. 10, 1976, 33 A.4), Vulkanismus? Th. 845 (Zeus kämpft gg. Typhoeus) *καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ... πόντον* ' *βροντῆς τε στεροπῆς τε -ρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου* (*κεραυνοῦ φλεγέθοντος*, vgl. *φλόξ* 859 u. s. West z.St.) — Hitze: Th. 867 (wie *σίδηρος δαμαζόμενος πυρὶ κηλέῳ τήκεται*, s. 1cγ) *ὡς ἄρα τήκετο γαῖα* ⌞*σέλᾳ -ρὸς*⌟ *αἰθομένοιο* (vgl. ⌞ ⌟ *Θ* 563, *φ* 246 in 2b) — Blitz(?):

Hes. fr. 30,10 ... σέ]λ̣ας πυρὸς αἰθ[ο]μένοιο (s. M.-W. im App.) **2b** *Herdfeuer; im Schein des Herdfeuers* (d.h. im *vom Feuer* erleuchteten Raum [Adoneus], s. αὔγή B1aβ. γ): *I* 206 χρεῖον μέγα κάββαλεν (Patr.) ⌊ἐν -ρὸς αὐγῇ⌋, ζ 305 „ἥσται (Arete) ἐπ' ἐσχάρῃ ⌊ ⌋", (vgl. η 154 metr. gleichw. 'ἐν κονίῃσι' ' πὰρ πυρί, s. 1cγ) = ψ 89ex. (Pen., 'Οδ. ἐναντίον, zur Assoz. mit 'integrity of the family' s. Bradley [L]) (entspr. vom *Wachtfeuer*, vgl. πυρά, s. 4:) Θ 563 (χίλια πυρά) πὰρ δὲ ἑκάστῳ ' εἵατο πεντήκοντα σέλᾳ -ρὸς αἰθομένοιο — *Feuerstellen, -herde:* *K* 418 „ὅσσαι μὲν Τρώων -ρὸς ἐσχάραι" + Cert. p. 39,16 — die vom *Herdfeuer* aufsteigende rußige Heißluft (s. ἀϋτμή B3) schwärzt (anders h. Merc. 137 in 3): π 290 „κατῄκισται (τεύχεα), ὅσσον -ρὸς ἵκετ' ἀϋτμή" = τ 9 ≅ 20ex. (vgl. Ψ 238 in 2a) — weithin sichtbares *Licht einer Feuerstelle (Hirtenfeuer):* *T* 376 (Gl.:) ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ πόντοιο σέλας ναύτῃσι φανήῃ ' καιομένοιο -ρός (καίεται σταθμῷ ἐν), vgl. *T* 366+ (in 2c), Übergang zum gen. abs. (s. υ 25 in 1cγ) — *Hitze:* φ 246 τόξον ... ἐνώμα, ' θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα ⌊σέλᾳ -ρός⌋ (οὐδ' ἐντανύσαι δύνατο), vgl. ⌊ ⌋ Th. 867+ in 2a) **2c** im Kurzvgl. (s.a. 1d, *P* 565 in 2a, sowie Gl. in 1aα); *wie (von) / gleich dem Feuer(schein);* zu ὡς εἰ s. Kühner-Gerth II 492): *T* 366 (Ach. rüstet) ὅσσε ' λαμπέσθην ὡς εἴ τε -ρὸς σέλας, unheilverkündend (s. L) Sc. 60 (Ares u. Kyknos) τεύχεσι λαμπομένους σέλας ὡς ⌊-ρὸς αἰθομένοιο⌋, Waffenglanz *X* 135 (Ach.) ἀμφὶ δὲ χαλκὸς ἐλάμπετο εἴκελος αὐγῇ ' ἢ -ρὸς αἰθομένου ἢ ἠελίου ἀνιόντος *wie des Feuers > wie von Feuer:* *X* 150 (πηγὴ Σκαμάνδρου) ἀμφὶ δὲ καπνὸς ' γίγνεται ἐξ αὐτῆς ὡς εἰ ⌊ ⌋ τ 39 („μοι τοῖχοι μεγάρων καὶ κίονες) φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς ὡς εἰ ⌊ ⌋ ([gen. mat.] θεὸς ἔνδον"), übernatürl. Licht der göttl. Parousie (s. Ameis-H., Odyssey z.St.) — glänzender als (vgl. gen. comp. in 1d): Σ 610 τεῦξ' ἄρα οἱ (Heph. dem Ach.) θώρηκα ⌊φαεινότερον -ρὸς αὐγῆς⌋ h. Ven. 86 πέπλον μὲν γὰρ ἔεστο (Aphr.) ⌊ ⌋

3 Sonderfall: Gewinnung (Nutzbarmachung, Zähmung) des *Feuers* als Voraussetzung der Kultur (s. in L; vgl. Pan. fr. 12,12 in 1d; zu den adnom. Gen. [2× m. αὐγήν, je 1× μένος, τέχνην, φῦσαν, ἀϋτμῇ, σπέρμα] vgl. in 2; 2H ἀκαμάτοιο, 1h δαιομένοιο'); Prom. stiehlt für die Menschen *das Feuer:* Th. 563 (Zeus zürnte wegen Prom.' Betrug) οὐκ ἐδίδου μελίῃσι -ρὸς μένος ἀκαμάτοιο ' θνητοῖς, s. West z.St. 566 (aber Prom.) κλέψας ἀκαμάτοιο ⌊-ρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν⌋ ' ἐν κοίλῳ νάρθηκι (s.o. in L), hier svw. *(hellscheinendes) Feuer* (vgl. Op. 55 πῦρ κλέψας), aber prägnant, wo Zeus von weitem *den Schein des Feuers* erblickt: 569. 570 (ἐχόλωσε, Zeus) ὡς ἴδ' ἐν ἀνθρώποισι ⌊ ⌋ ' αὐτίκα δ' ⌊ἀντὶ -ρὸς⌋ τεῦξεν κακὸν ἀνθρώποισι, Pandora (Die Frau) ist Zeus' Strafe/Revanche für den Feuerdiebstahl (s. in L) Op. 50 ἀνθρώποισιν ἐμήσατο (Zeus) κήδεα λυγρά, ' κρύψε δὲ -ρ· τὸ μὲν αὖτις (ἔκλεψ', Prom.), vgl. (42) κρύψαντες θεοὶ βίον (s. West z.Stt.) 55 (Zeus zu Prom.:) „χαίρεις -ρ κλέψας" 57 (Zeus:) „τοῖς δ' ἐγὼ ⌊ ⌋ δώσω κακόν" — Hermes (s.d. B1aαcc) probiert (V. 111 erfindet) die *Kunst des Feuer(anzünden)s:* h. Merc. 108 (Hermes) σὺν δ' ἐφόρει ξύλα πολλά, -ρὸς δ' ἐπεμαίετο τέχνην 111 (v. dub.) 'Ἑρμῆς τοι πρώτιστα πυρῆϊα (s.d.) -ρ τ' ἀνέδωκε (s. Càssola z.St. u. zu V. 25) 114 λάμπετο δὲ φλὸξ ' τηλόσε φῦσαν (ci., φύσαν vel φύζαν codd.; cf. Ψ 217sq.) ἱεῖσα -ρὸς μέγα δαιομένοιο (πῦρ ἀνέκαιε βίῃ 'Ἡφ., s. in 1bγ), zum Opfer s. Càssola z.St. 137 (ξύλα) ἀείρας ' οὐλόποδ' οὐλοκάρηνα -ρὸς κατεδάμνατ' ἀϋτμῇ (s.d. B3c u. vgl. π 290+ in 2b), Hermes verbrannte *im Gluthauch des Feuers* — *Keim des Feuers:* ε 490 (Gl.: ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε) σπέρμα -ρὸς σῴζων (ὣς 'Οδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο), Feuer quasi lebendig, wird als *Keim* gehegt und wächst durch Nahrung (s. Bradley [L])

4 Pl. πυρά (πολλά, 1× χίλι') spez. *Wachtfeuer* der Troer (vgl. *I* 472 [in 1aγ], Θ 563 [2b], *I* 88 [1bγ]), mit καίειν (vortor: „ξύλα πολλὰ λέγεσθε, ὥς κεν παννύχιοι) καίωμεν ⌊-ὰ πολλά⌋, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκῃ" *I* 77 „καίουσιν ⌊ ⌋" 234 „κειάμενοι ⌊ ⌋ κατὰ στρατόν" *K* 12 θαύμαζεν ⌊ ⌋ τὰ καίετο 'Ἰλιόθι πρό Θ 554 -ὰ δέ σφισι καίετο πολλά 561. 562 (ὡς ἄστρα, τόσσα) Τρώων καιόντων -ὰ φαίνετο 'Ἰλιόθι πρό. ' χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ -ὰ καίετο (εἵατο σέλᾳ πυρός, s. 2b)

D inc. auct. fr. POxy. 2513,6].πυρ[fr. POxy. 2515. 1,9]πῦρ σελαγίζων fr. PSI 1385 A,15]ο̣ρ̣[ο]ν̣ πυρὸς ῥῦρεα μακρά Onomacr. fr. 1 p. 240 Ki. (Prosaref.) πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν (sc. πάντων εἶναι ἀρχήν) Hes. fr. 204,79 [ἑς] π̣ῦρ̣ fr. 267 (Prosaref.) fr. 302,22 (πυρί ci. pro περί) Λ 827a (πυρι κηλεω pap.) v.l. *M* 90 (= 198), Σ 207 ('Arist.'), Th. 847. h. Merc. 357 (διαπυρπαλάμησεν, q.v.)

G **1** Epith. (z.T. als metr. Altern. mit vok. od. kons. Anl.) **1a** Brennen: αἰθόμενον/οιο/ου 19×, κηλέ(ῖ)ῳ 9×, καιομένοιο *T* 376, (δεινὸν ...) δαιόμενον/οιο Σ 225, h. Merc. 114; Intensität: ἀκάματον/οιο 12×, θεσπιδαές 8×, ἀμαιμάκετον Th. 319; Vernichtung: δῃῖον/οιο 9×, μαλεροῦ/οῖο/ῷ 5×, ὀλοόν/οῖο 3×, ἀΐδηλον 3×, s.a. mit μένος (s.u. 2); Licht: λαμπετόωντι 3×, φαεινῷ *E* 215, s.a. mit αὐγή, σέλας (s.u. 2); quantif.: πολλόν/ῷ/ά (s.d. B1de. 2bαcc) 10×, πολέος (s.d. B1b) υ 25, μέγα 4×, χίλια Θ 562; sowie λάϊνον *M* 177 **1b** Verteilung: Nom./Akk.; am VA: -ρ μέγα / ὀλοόν 2i/1i, (gesperrt:) -ρ ... μέγα / ⌊ἀΐδηλον⌋ *I* 211, ε 59 / *I* 436, [ᾱ] -ρ ⌊ ⌋ 2i; am VE: (nach buk. Dih.:) αἰθόμενον / ἀκάματον / θεσπιδαὲς -ρ 1i/9/8×, sowie δῃῖον / ὀλοὸν / ἀμαιμάκετον -ρ 4i/1i/1H; sowie im Enjb.: (θεσπιδαὲς) -ρ ' ... ⌊ἀκάματον⌋ O 597, 'λάϊνον *M* 177, (⌊ ⌋) -ρ ' δεινὸν ... ' δαιόμενον Σ 225, 'πολλόν κ 358; — Gen.; VA: καιομένοιο / ⌊αἰθομένου⌋ δὲ -ρός 1i/1e, verschoben ἢ -ρὸς ⌊ ⌋ *X* 135; [ῡ] -ρὸς δηϊοῖο / τ' ὀλοοῖο 5i/1e; VE: -ρὸς (μένος u.a.) αἰθομένοιο / ⌊ἀκαμάτοιο⌋ / δαιομένοιο 16/1H/1h (υ 25 + πολέος), verschoben ⌊ ⌋ -ρός Th. 566; ferner μαλεροῦ/οῖο -ρός *I* 242, Vit. p. 9,5 — Dat.; VE: (ἐν) -ρὶ κηλέῳ / ... πολλῷ 7/3×, verschoben Θ 217, O 744 (κηλείῳ s.d.); sonst -ρὶ λαμπετόωντι 3× (s.a. *N* 474, Sc. 145), μαλερῷ (...) -ρί 2i + Sc. 18 (gesperrt), φαεινῷ ἐν -ρί *E* 215; — -ρὰ (...) πολλά 5× (Θ 554 gesperrt), χίλι' ... -ρά Θ 562 **2** als adnom. Gen., 44 Stt. (s.o. B Vorbem. sowie B2. 3): -ρὸς μένος/ει 9× (4× + ...οιο'; *P* 565, λ 220 mit Binnenerw.); -ρὸς αὐγῆς/ῇ/ήν' 8× (Th. 566 mit Binnenerw., *X* 135 umgest. im Enjb.); σέλας/ᾳ (...) -ρός 6× (3× + ...οιο', *T* 376 Enjb.); -ρὸς + Verb + ἀϋτμή/ῇ 4ab; (adv.) δέμας -ρός 4i (3× + ...οιο'); -ρὸς ἐσχάραι 2×; sowie je 1× (VE:) -ρός 4i (3× + ...οιο'); -ρὸς + Verb (μ 68, Π 127, Λ 157) u. -ρὸς (...οιο) θύελλαι / ἰωήν / ὁρμῇ' ...οιο' (Ξ 396), -ρὸς ... τέχνην' -ρὸς ... βρόμος ...οιο' (Θ 181), ῥιπῆς / (h. Merc. 108), μνημοσύνη ... -ρὸς ...οιο (Θ 181), σπέρμα -ρός (Φ 12, ε 490), φῦσαν ... -ρός ...οιο' (h. Merc. 114), καπνὸς / καῦμα ... -ρός (Enjb.: *X* 150, Th. 845) **3** bes. Gen. (gen. part., comp., mat.) s. in B1c. d; 2c; υ 25 (vgl. *T* 376) gen. abs. **4** Präp. (lok.) s. in B1c; σύν Φ 13, vgl. *P* 737f.

4 Präp. (lok.) s. in B1c; σύν O 744 (in 1bα) **5** Koppelung (in B1aα:) Ἄρης ... ἢ ὀλοὸν -ρ O 605; (1aγ:) -ρ ... καὶ φλόξ *I* 212, vgl. Ψ 228; (1bδ:) -ρ καὶ δῃῖον χ 493; (1d:) ἴκελοι -ρὶ ἠὲ θυέλλῃ Sc. 345; (2a:) καῦμα ... βροντῆς τε στεροπῆς τε -ρός τ' Th. 845; (2c:) αὐγῇ ... ἢ -ρὸς ... ἢ ἠελίου *X* 135; (3:) πυρῆϊα -ρ τ' h. Merc. 111 (s. noch 114 φλόξ ... φῦσαν ἱεῖσα -ρός) **6** Verb-Vbd. (dazu Graz [L] 133f.) s.o. B in den (nach Kasus gegliederten) einzelnen Gruppen **7** mit Art. (in B1aα:)

H. W. Nordheider

πῡράγρη [1[1], 1e] E verb. Rektionskompos. zu *ἀγρέω*, s. DMic. II 172 s.v. *pu-ra-u-to-ro* u. vgl. *αὕω* (*ε* 490); zur Bildg. s. Risch §74a. d, Chantraine, Études 44ff., Stolz, WS 25, 1903, 219; vgl. *πάναγρος* (s.d.) sowie spätere t.t. *κρεάγρα, ὀδοντάγρα* (mit Obj.angabe im VG) **Σχ** sch.D *Σ* 477: *τὸν χαλκευτικὸν καρκίνον. τὸν ὀξύλαβον. παρὰ τὸ ἐκ τοῦ πυρὸς ἀγρεύειν, ὅ ἐστι λαμβάνειν*

B (*Feuergreife, pince à feu* als Fingerersatz [s. Ameis-H. zu *γ* 434]:) *Zange* des Schmieds (Heph., *χαλκεύς*), vgl. später *θερμαστρίς*; zur Technik s. Arch. Hom.: Forbes K 15 mit Abb., Eckstein L 21, Canciani N 99; jew. in Aufz. von Werkzeugen (*ὅπλα χαλκήϊα, πείρατα τέχνης*) am VE: Heph. beginnt, Ach.s Waffen zu fertigen: *Σ* 477 (*χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν κασσίτερόν τε καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον*) *θῆκεν ἐν ἄκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, γέντο δὲ χειρὶ ' ῥαιστῆρα κρατερήν, ἑτέρῃφι δὲ γέντο -ην. ' ποίει δὲ πρώτιστα σάκος* (vgl. 412 f. *ὅπλα τε πάντα λάρνακ' ἐς ἀργυρέην συλλέξατο*) Schmied soll die Hörner des Opferrindes mit Gold umlegen (s. Eckstein, Canciani a.O.): *γ* 434 *ἦλθε δὲ χαλκεὺς ' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' εὐποίητόν τε -ην, ' οἷσίν τε χρυσὸν ἐργάζετο* (*χρυσὸν βοὸς κέρασιν περίχευεν*) H. W. Nordheider

πῡραίθουσα [1[11]] hapax, dub. Hes. fr. 302, 11 †*πεῖθε* (mss., *στεῖλαι* Sud., *πέρθε, πρῆθε, στεῖλε, σεῖε, παῖε* ci.) *πυραίθουσαν καὶ δώματα* (*πέρθε πυρ[ὶ] / περθέμεν αἴθουσαν καὶ δ., πεῖθε Πυραίθουσαν* [sc. daemonem fornacis] *κατὰ δ.* ci.), *σὺν δὲ κάμινος ' πᾶσα κυκηθείη*, Wortlaut u. Bed. unklar (s. ausf. Disk. bei Markwald, Hom. Epigr. 233 ff.): *π.* ansch. t.t. *Feuerstätte (Feuerung)* als Teil des Töpferofens, der od. dessen Inhalt zerstört werden soll (*κάμινος*, s.d. u. *αἴθουσα* s.v. *αἴθω* B II 4), nb. den *δώματα Brennkammern* für die Töpferware H. W. Nordheider

Πῡραίχμης [2[1]] Führer der *Παίονες* (s.d.): *B* 848 ([⏑̯–⏑̯] *-ης*) ~ *Π* 287 (*-ην*, getötet von Patr., der se. erschrockenen Krieger von d. Schiffen vertrieb: 292 *ἡγεμόνα κτείνας, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι*) Deutg.: *dessen Lanze von Feuer ist* (s. Wathelet, Dict. 954–6); als Kopulativkompos. 'm. Feuer u. Lanze' v. Kamptz, §31 d 3 (vgl. sch.D *Π* 287: *παρὰ τὸ πῦρ καὶ αἰχμὴν φέρειν ἐν τῇ νηί*) R. J. Allan

πῡρακτέω [1[e]] eher (zu *πυράζω*, s. Tucker, Greek Verbs 92:) *im Feuer härten* als (zu *ἄγω*:) *im Feuer hin u. her bewegen* (s. Frisk s.v., Risch §111 d), nur *ι* 328 (Od. erz.: *ῥόπαλον* des Kyklopen) *ἐθόωσα ... ' ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐ-εον ἐν πυρὶ κηλέῳ*, die Spitze wird zunächst gehärtet, später (375 ff.) noch einmal in heißer Asche glühend gemacht (*ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς, ' ἧος θερμαίνοιτο*, 379 *διεφαίνετο*, 387 *πυριήκεα* [s.d.], *θερμόν*) u. dem Kyklopen ins Auge gebohrt: das Ungeheuer wird mit archaischer Technik (vgl. *hasta praeusta* [Liv.]), nicht mit Metallwaffen besiegt (s. Heubeck, Odyssey z.St. mit Lit., sowie s.vv. *πυριήκης, πυρίκαυστος*) H. W. Nordheider

πῡράμινος [1[11]] E < *πυρός*, for *πύρινος* (not EGrE; cf. *κριθάμινος* = *κρίθινος*)

B *of wheat* Hes. fr. 62, 2 *ἐπὶ -ων ἀθέρων* (*-ους ἀθέρας* v.l.) *δρομάασκε* (Iphiclus) *πόδεσσιν ' καὶ οὐ σινέσκετο καρπόν* J. N. O'Sullivan

Πῥάσος [2[1]] I PN, von Ajas getötet *Λ* 491 *οὔτα δὲ Λύσανδρον καὶ -ον ἠδὲ Πυλάρτην*, vgl. *Φ* 209 (Verb + 3× PN[e]); vorgr. (Suff. *-ασος*), volksetym. wohl verbunden mit *πῦρ* (Wathelet, Dict. 956–7) II ON in der Achaia Phthiotis *B* 695 *-ον ἀνθεμόεντα*; viell. klass. Demetrion (Str. 9, 435), myk. Funde, s. H.S.-L. 132 R. J. Allan

πῡραυγής [1[h]] *(wie/von Feuer ...) feuerstrahlend, -leuchtend*, nur h. 8, 6 (an Ares) *ἠνορέης σκηπτοῦχε, -έα κύκλον ἑλίσσων ' αἰθέρος ἑπταπόροις ἐνὶ τείρεσιν* (*πῶλοι ζαφλεγέες*), von der Sphäre (s. *κύκλος* B 1 d) des roten Planeten, wobei dessen Licht auf den 'orbit' übertragen wird (s. Càssola, West z.St.); vgl. *αὐγή* von Gestirn (s.d. B 1 b. 2), anderers. *πυρὸς αὐγή*, sowie *πῦρ* im Vgl. (s.d. B 2. 1 d), ferner *λαμπρός* (s.d. mit Wortf.) von Gestirnen; zur Bildg. vgl. *τηλαυγής* (ebf. Neuerung, h. 31, 13, h. 32, 8 von Sonne u. Mond), *πυρσός/όεις* (*ἀστήρ* Theocr., Ap. Rh.), *Πυρόεις* Planet Mars (Aristot. u.a.) H. W. Nordheider

Πυργεύς [1[11] Prosa] PN Hes. fr. 265 in lat. Prosaref. *cum Lepreo Pyrgel filio* (der Nom. könnte also auch *Πυργέος* lauten) näheres im Art. '*Λεπρέος* (oder *Λεπρεύς*)', Bd. II Sp. 1664 Boßhardt, Nom. auf *-εύς* §311. 313 V. Langholf

πυργηδόν [3[1]] E zu *πύργος* (s.d.), zur Bildg. Risch §128b, Haas, in: *Μνήμης χάριν* 133 ff. M [⏑̯–⏑̯] *M* 43 ≅ *N* 152 [–⏑̯–] *O* 618

Σχ sch.D *O* 618: *πυκνῶς καὶ ἀσφαλῶς. ἐν τάξει καὶ δίκην πύργου*, vgl. Hsch. *Π* 4395 *κατὰ τάξιν τείχους*

B *wie ein Bollwerk*, von Männern (s. *πύργος* B 3), die sich bei Kampf, Jagd *zu einer dichten Reihe fest zus.schließen* (3× Ptz.), um den Durchbruch der Gegner, (im Gl.) den Ausbruch des eingekesselten Ebers zu verhindern (Übers. 'turmweise' ~ 'im Karree' also sowohl wegen der Sit., als auch wegen der Bed. von *πύργος* [s.d.] unpassend), 1× dir. R.; zu Ausdr. u. Taktik s. Hainsworth, Janko, Iliad z.Stt. (u. zu *M* 105 *ἀλλήλους ἄραρον*, *Π* 212 *ὡς δ' ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀράρῃ*, *N* 130 *φράξαντες δόρυ δουρί*, *O* 567 *φράξαντο ἔρκεϊ χαλκείῳ*). — Wortf.: vgl. ähnl. Bildungen zur Bez. von 'Schar', 'Formation' *ἀγελη-, βοτρυ-, ἰλα-, καταφυλα-, ὁμιλα-, φαλαγγηδόν*, sowie (*E* 590[+]) *κατὰ στίχας* u.ä. *M* 43 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι ' κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται ... ' οἱ δέ τε* ⌊*π. σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες*⌋ (s.d. B 1) ' *ἀντίον ἵστανται καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς ' αἰχμάς* (dann *στίχας*[+] *ἀνδρῶν, ἀν' ὅμιλον*), s. Leaf z.St. (u. zu *Δ* 334) *N* 152 (als Hektor [145] *πυκινῇς ἐνέκυρσε φάλαγξι*, ruft er paränet.: „*Τρῶες*) *παρμένετ'· οὔ τοι δηρὸν ἐμὲ σχήσουσιν 'Αχαιοὶ, ' καὶ μάλα* ⌊ „ *' ἀλλ', οἴω, χάσσονται*" *O* 618 (Hektor *ἔθελεν ῥῆξαι στίχας ἀνδρῶν, ἦ δὴ πλεῖστον ὅμιλον ὄρα*) *ἀλλ' οὐδ' ὧς δύνατο ῥῆξαι ... ' ἴσχον γὰρ π. ἀρηρότες* (s.d. B 1 a α), ⌊*ἠΰτε πέτρη*⌋ (*ἥ τε μένει*, sc. *ἀνέμους καὶ κύματα*) *mauerartig aneinander geschlossen* (Ameis-H. z.St.), zu *π.* u. ⌊ ⌋ vgl. (*Π* 212) *ὡς δ' ὅτε τοῖχον* H. W. Nordheider

πύργος [42[1], 2[e], 1[H], 2[e]] E t.t., vgl. *Burg, Πέργαμος, Berg;* genaue Herkunft umstritten, s. Krahe, Gn. 30, 1958, 250, Frisk und Chantraine, Dict. s.v. mit Lit., Risch §6e — Abl.: *εὔ-, πολύπυργος, πυργηδόν, -ῶσαι, Πυργεύς*

F *-ος* 4, *-ου* 8, *-ῳ* 5, *-ον* 9; *-οι* 4, *-ων* 11, *-οις* 1, *-ους* 5

M 1 Stamm im longum **1a** [⏑̯–] *-ῳ ἐφ. Γ* 384, *Z* 373, *X* 97 [⏑̯–] *ἐπὶ -ον ἔβη Z* 386 [⏑̯–] (*ἀνὰ*) *-ος/ον 'Αχαιῶν Δ* 334, *M* 333; *-ος Δ* 462, *λ* 556; *πρὸς -ον M* 332 [⏑̯–] (*ἐπὶ*) *-ον Γ* 154, *M* 373; *-οι 'Αχαιῶν Δ* 347 [⏑̯×] *πέρι -ος ζ* 262; (*εὐδμήτου, θείου*) *ἐπὶ/ἀπὸ -ου Π* 700, *Φ* 526 / *X* 447; *ἐπὶ -ῳ Γ* 153, *Z* 431; *ἠΰτε -ον H* 219 = *Λ* 485 = *P* 128; *-οι Σ* 274; *εὐδμήτων*[+] *ἀπὸ/ἐπὶ/ὑπὸ -ων/ους M* 154, Sc. 242, *X* 195; *θεοδμήτων ἐπὶ -ων Θ* 519; *ἐπὶ -ων I* 588, *M* 265; (*ἔνδοθι*) *-ων M* 36. 260, *Σ* 287 **1b** [⏑̯–] *-ων Θ* 165, *I* 574; *-ους ὑψη-*

λούς *H*338 = 437 [^{4}-] ἀπὸ -ου (βαῖνε) Θ213, Φ529, Ω735, Il. Parv. fr. 20,4 p. 59 Dav. **2** Stamm in den brevia [-^{2}] -ον *X*462; -οι *M*430; -ων *M*258; (ἄμ) -ους Σ278, Ω443 [-^{4}] ἀφ' ὑψηλοῦ -ου *M*386 [-^{2}] -οι Vit. p. 17,7; -οις *O*737

Σχ sch. D Γ153: ἐπὶ -φ· ἐπὶ τῷ τείχει, Δ334: -ος· τάξις

L (zu B 1. 2:) Jakovides, Arch. Hom. E 218 ff.; Mannsperger, ST 5, 1995, 351 A.12; dies. ST 8, 1998, 295 f. („Verteidigungsbastionen"); Leaf zu Δ334 u.ö.; Elliger, Landschaft 57 ff.; weiteres s.v. πύλαι; (zu B 3. 4:) Fr. J. Winter, Die Kampfszenen in ... *M N O* der Il., Diss. Frankfurt a.M. 1956, 40; Latacz, Kampfparänese 53 f.; Ulf, Gesellschaft, 145; van Wees, G&R 41, 1994, 1 ff. 149 A.52 (Il. & Hoplite Phalanx); Singor, in: Hom. Questions, ed. J. P. Crielaard, Amsterdam 1995, 184 f. 198; J. P. Franz, Krieger, Bauern, Bürger, Frankfurt a.M. 2002, 34 f.; (zum σάκος ἡύτε -ον noch:) Anselmi, Aevum (ant) 11, 1998, 51 ff.

B eher *Bollwerk* als *Turm:* u. zwar (Teil der) Stadtmauer (Troias u.a. [s.u. 1], im Sg. i.d.R. beim Skäischen Tor) od. der gr. Lagermauer (s.u. 2), also kein isoliertes Bauwerk, sondern eher 'erweiterte Stelle des Walls' (Winter [L]), *Bastion,* aus der Mauer herausfluchtend (*X*97) u. sie nicht unbedingt sehr überragend (van Wees [L] 149 A.52: „an impenetrable rather than ... a tall structure"), bietet auf seiner Plattform Platz für mehr Menschen (s. Ausguck in 1 b) als der schmalere Wehrgang der Mauer; aber auch (Ζ262 in 1 a, vgl. *H*338. 437 in 2 a, Θ213, *M*333 in 2 b) von der ganzen *Mauer, Befestigung;* zur Anlage s. *M*36 [in 2] δούρατα, 258 ff. κρόσσας, ἐπάλξεις, στήλας, ἔχματα (s. dd.), dazu Jakovides (L); (3) Formation von Kriegern vor dem Angriff (+ VN^{a}: π. Ἀχαιῶν); (4) als Vgl., Metapher (Aias' σάκος ἡύτε π., ders. π. Ἀχαιῶν); π. assoz. Höhe (+ ὑψηλός, im Vgl. Δ462 [s. 4] u. bei Funktion als Ausguck [1 b]: vgl. *Turm,* aber s.a. τείχεος ὑψηλοῖο), haupts. aber undurchdringl. Widerstand *(Bollwerk).* — Wortf.: s.v. ἕρκος, s.a. πύλαι, τεῖχος sowie techn. zugehörige Begr., (zu 3:) ἔθνος, λαός (s. dd. Wortf.), στίχες, φάλαγγες, στρατός, τέλος, (zu 4:) ἄλκαρ, ἕρμα I u.a. s.v. ἕρκος

1 von Troia u.a. Städten (*I*574. 588 Kalydon, Ζ262 Scheria, Sc. 242, Vit. p. 17,7 allg.) **1 a** als Schutz, Befestigg. der Stadt, meist in allg. Sit. (vgl. πύλαι, τεῖχος), Pl. außer Ζ262, 3× dir. R. *O*737 (Aias im Schiffskampf: „uns bleibt kein) τεῖχος ἄρειον, ὅ κ' ἀνδράσι λοιγὸν ἀμύναι. ' οὐ μέν τι σχεδόν ἐστι πόλις -οις ἀραρυῖα (s.d. B 3 aα), ' ᾗ κ' ἀπαμυναίμεσθ'", vgl. (ἐ)πύργωσαν Σ274 (Pulyd.:) „νύκτα μὲν εἰν ἀγορῇ σθένος ἕξομεν, ἄστυ δὲ -οι ' ὑψηλαί τε πύλαι σανίδες τ' (εἰρύσσονται") Ζ262 (Naus. zu Od.:) „αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβήομεν, ἣν πέρι -ος ' ὑψηλός" *hohe Befestigg., Bollwerk* (vgl. η44 f. τείχεα μακρὰ ' ὑψηλά; Wilamowitz, IuH 47: koll. Sg.) Vit. p. 17,7 ἀνδρὸς μέν παῖδες στέφανος, -οι δὲ πόληος **1 b** als Ausguck für die das Schlachtfeld beobachtenden Nichtkämpfer (Greise, Frauen u. Kinder, Π700 Ap.), 10× Sg., davon 9× beim Skäischen Tor, nur Θ519, Sc. 242 Pl. (allg.); Ζ386, Θ519 dir. R. Γ153. 154 τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἦντ' ἐπὶ -φ. ' οἱ δ' ὡς οὖν εἶδονθ' Ἑλένην ἐπὶ -ον ἰοῦσαν (149 ἥατο ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι) 384 τὴν δ' ἐκίχανε (Aphr. die Hel.) ' -φ ἐφ' ὑψηλῷ, περὶ δὲ Τρῳαὶ ἅλις ἦσαν Ζ373 -φ ἐφεστήκει (Androm.) γοόωσά τε μυρομένη τε 386 „ἀλλ' ἐπὶ -ον ἔβη (dies.) μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ' ἄκουσε ' τείρεσθαι Τρῶας (πρὸς τεῖχος ἀφικάνει") Θ519 (Hektor: „παῖδας) τε γέροντας ' λέξασθαι περὶ ἄστυ θεοδμήτων ἐπὶ -ων (φυλακή") Π700 (ἔνθα κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον, Gr.) εἰ μὴ Ἀπόλλων ... ἐϋδμήτου ἐπὶ -ου ' ἔστη τῷ (Patr.) ὀλοὰ φρονέων (702 τρὶς μὲν ἐπ' ἀγκῶνος βῆ τείχεος, Patr.; dagg. Hektor ἐν Σκαιῇσι πύλῃς 712) Φ526 ἐστήκει δ' ὁ γέρων Πρίαμος θείου ἐπὶ -ου, ' ἐς δ' ἐνόησ' Ἀχιλῆα (vgl. Γ149 ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι) 529 ὁ δ' οἰμώξας ἀπὸ -ου βαῖνε χαμᾶζε, ' ὀτρύνων παρὰ τεῖχος ... πυλαωρούς *X*447 (Androm. bei Hektors Tod zu Hause) κωκυτοῦ δ' ἤκουσε καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ -ου 462 αὐτὰρ ἐπεὶ -ον (-ων v.l.) τε καὶ ἀνδρῶν ἷξεν ὅμιλον (Σκαιάς] τε πύλ[ας καὶ] -ον ἵκανεν pap.), ' ἔστη παπτήνασ' ἐπὶ τείχεϊ χαλκέων ὀξὺ βόων **1 c** als Rückzugsort der Krieger (2× von Hektor abgelehnt), 2 von 5 Stt. Sg.: beim Skäischen Tor, 3× dir. R. *Z*431 (Androm. zu Hektor): „ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ -φ (λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν"), sc. des Skäischen Tors (s. 392 ff.) Σ278 (Pulyd.: „πρῶϊ δ' στησόμεθ' ἄμ -ους (ἄλγιον περὶ τείχεος ἄμμι μάχεσθαι") 287 (Hektor antw.: „κατὰ ἄστυ ἀλήμεναι) ἢ οὔ πω κεκόρησθε ἐελμένοι ἔνδοθι -ων;" *X*97 οὐχ ὑπεχώρει (Hektor), ' -φ ἔπι προὔχοντι ... ἀσπίδ' ἐρείσας, vgl. (6. 35) προπάροιθε πυλάων (Σκαιάων) 195 ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε (Hektor) πυλάων Δαρδανιάων ' ἀντίον ἀΐξασθαι ἐϋδμήτους ὑπὸ -ους, ' εἴ πώς οἱ καθύπερθεν ἀλάλκοιεν βελέεσσι, ' τοσσάκι μιν (ἀποστρέψασκε πρὸς πεδίον, sc. Ach.) **1 d** von den Feinden angegriffen bzw. erstiegen, 2 von 5 Stt. Sg. (bei Astyanax' Ermordung), 2× dir. R., 2× (*I*) ep. Erz. Θ165 (Hektor zu Diom.: „οὐκ) -ων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναῖκας ' ἄξεις" *I*574 τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει ' -ων βαλλομένων 588 πρίν γ' ὅτε δὴ θάλαμος πύκ' ἐβάλλετο, τοὶ δ' ἐπὶ -ων ' βαῖνον Κουρῆτες καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ Ω735 (Androm.:) „ἤ τις Ἀχαιῶν ' ῥίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ -ου" (sc. Hektors Sohn) Il. Parv. fr. 20,4 p. 59 Dav. (παῖδα) ῥίψε (Neopt.) ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ -ου

2 des gr. Schiffslagers, 9× Pl., 5× Sg. (probl. *M*332 f. π. des Menesth.), nur *H*338 dir. R. **2 a** Pl.; gebaut: *H*338 (Nestor:) „δείμομεν ὦκα ' -ους ὑψηλούς, ⌞εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.⌟ ' ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας, ' ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη" = 437 τεῖχος ἔδειμαν, ' -ους (-ους θ' v.l.) ὑψηλούς, ⌞ ⌟ *bauten Mauer,* (d.h.) *hohe Befestigung(en),* (nicht [wie v.l.] 'Mauer u. Türme'), *darin* (in der Befestigg.) *Tore,* s. Leaf z.St., Mannsperger (L); vgl. (449) τεῖχος ἐτειχίσσαντο u. Ζ262 (in 1 a) — umkämpft (der Kampf um das gr. Lager ist in der Il. 'poet. Ersatz' für den nicht stattfindenden Mauerkampf um Troia): *M*36 ἀμφὶ μάχη ... δεδήει ' τεῖχος ἐϋδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα -ων ' βαλλόμεν' 154 χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ -ων ' βάλλον ἀμυνόμενοι 258. 260 ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν πειρήτιζον (Tr.). ' κρόσσας μὲν -ων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις, ' στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ ' πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα -ων 265 ὀινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις ' βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας. ' ... δ' Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ -ων ' πάντοσε φοιτήτην, μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν 430 πάντῃ δὴ -οι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν ' ἐρράδατ' ἀμφοτέρωθεν — Ω443 (Hermes u. Priam.) ἀλλ' ὅτε δὴ -ους τε νεῶν καὶ τάφρον ἵκοντο (φυλακτῆρες) **2 b** Sg. Θ213 τῶν δ', ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ -ου τάφρος (ἀπὸ τάφρου -ος v.l. ant.) ἔεργε (ἔρυκε Arist.), d.h. der Raum *zw. Graben und Mauer* (s. Ameis-H., Disk. bei Leaf, Kirk [Iliad] z.St.; Wilamowitz, IuH 47: -ου koll. Sg.), vgl. (Σ215) ἀπὸ τείχεος *M*386 (Tr., getroffen von Stein, ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος) κάππεσ' ἀφ' ὑψηλοῦ -ου probl.: *Bollwerk, Mauer(abschnitt)* des Menesth. od. *die Schar/Reihe* der Verteidiger (s. 3) auf der Befestigung?: *M*332. 333 τοῦ γὰρ δὴ πρὸς -ον ἴσαν ... ' πάπτηνεν δ' ἀνὰ -ον Ἀχαιῶν, εἴ τιν' ἴδοιτο ' ἡγεμόνων, die angreifenden Tr. *rückten gg. den π. des Menesth. vor, aber der ließ den Blick suchend den π. entlang schweifen,* kaum allg. 'Heer' der Gr.; mögl. auch Bzhg. ⌞Ἀχαιῶν⌟ τιν' ἡγεμόνων (vgl. aber 352 παρὰ τεῖχος ⌞ ⌟ χαλκ. ⌟. Λ247 ἀν' ὅμιλον

⌊ ⌋, *P* 680 f. *κατὰ ἔθνος ἑταίρων,* ' *εἴ που ... ἴδοιτο*, s. Leaf, Hainsworth [Iliad] z.St., V.d. Mühll, Hypomnema 208) 373 *εὖτε Μενεσθῆος ... -ον ἵκοντο* (Helfer) ' *τείχεος ἐντὸς ἰόντες* (*οἱ δ' ἐπ' ἐπάλξεις βαῖνον*, Tr.) 4

3 von Formation(en) angreifender Krieger, Grundaufstellung zur folgenden Schlacht (s. Latacz, van Wees [L]) *dichtgeschlossene Reihe, serried line*, assoz. *Bollwerk*, so daß Übers. als t.t.: 'Kolonne', 'column' (vgl. 'Heeressäule', assoz. 'Turm', 'Angriffskeil'), aber auch 'Karree' mißverständl. (da *π.* nicht zu trennen von *πυργηδόν*, s. bes. *M* 43 von der 'Reihe'/'Kette' [nicht 'Kolonne' od. 'Karree'] der Jäger, s. Leaf z.St. u. zu *Δ* 334: „*π.* in Hom. means fortification, not tower"; für 'metaph.' Gebr. [u. gg. militär. t.t.] s. noch Singor [L], van Wees, in: New Comp. 673 A.7); vgl. noch *ἔθνος, στίχες, φάλαγγες*; nur *Δ*, 1 von 2 Stt. dir. R.; s.a. *M* 332 f. (in 2) *Δ* 334 (*μένοντες*, Menesth. u. Od.) *ὀππότε -ος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν* ' *Τρώων ὁρμήσειε* (330 *στίχες*, 332 *φάλαγγες*), s. Leaf z.St. 347 (Ag. tadelt:) „*καὶ εἰ δέκα -οι Ἀχαιῶν* ' *ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο*" 4 als Vgl., Metapher (*λ* 556 dir. R.); vom fallenden Krieger (vgl. *N* 389⁺ *ὡς ὅτε τις δρῦς ... ἢ ἀχερωΐς*): *Δ* 462 (Tr. Echepolos von Antil. getroffen) *ἤριπε δ' ὡς ὅτε -ος ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ* Aias als *Bollwerk* in der Schlacht (vgl. *ἔρκος* [s.d. B 2b mit weiterem] *Ἀχαιῶν Γ* 229⁺ von dems., sowie Theocr. 22,220: Ach. als *π. ἀϋτῆς*, Thgn. 233, anderers. *φάος, φόως Σ* 102, *Θ* 282⁺): *λ* 556 (Od. zu Aias:) „*τοῖος γάρ σφιν* (Gr.) *-ος ἀπώλεο*" von Aias' *σάκος* (s.d. sowie s.v. *ἀσπίς* L, B Vorbem.; Borchhardt, Arch. Hom. E 45; Leaf; Kirk [Iliad] z.St.; Ameis-H. zu *Z* 117; van Wees [L] 149): *H* 219 (Zweikampf mit Hektor:) *Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε -ον,* ' *χάλκεον ἑπταβόειον* (211 *ἔρκος Ἀχαιῶν*) = *Λ* 485 (hilft dem bedrängten Od.) = *P* 128 (schützt Patr.' Leiche)

D Epig. fr. dub. 7,2 p. 31 Ber. (p. 71 Ki.) *-ων δ' ἐξεχέοντο, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει* v.l. *Z* 237 (rec. West, *φηγόν* vulg.), *Λ* 371 (pro *τύμβῳ, ἔργῳ*), *η* 100 (pro *βωμῶν*, qu. *βουνῶν*)

G Epith.: (in B 1. 2:) *εὐδμήτων*⁺ *M* 154, *Π* 700, *X* 195, Sc. 242 (' *χαλκέων*), *θεοδμήτων Θ* 519, *θείου Φ* 526, *ὑψηλός*⁺ *M* 386, (nachgest.:) *Γ* 384, *H* 338 = 437, *ζ* 262, *μέγαν Z* 386, *προὔχοντι X* 97, *ἡμετέρων Θ* 165; s.a. (in 3:) *ἄλλος Δ* 334, *δέκα* 347; (paratakt.) nb.: (in 1. 2:) *ἐπάλξιες M* 430, *πύλαι σανίδες τ' Σ* 274, *ἀνδρῶν ὅμιλον X* 462, *τάφρον Ω* 443, s.a. *κρόσσας -ων* + *ἐπάλξεις* + *στῆλας M* 258, (*στέφανος*) *πόλης* Vit. p. 17,7; mit adnom. Gen..: (in 1. 2:) *Ἰλίου Z* 386, *τοῦ M* 332, *Ἀχαιῶν*(?) 333, *Μενεσθῆος* 373, *νεῶν Ω* 443; (3:) *Ἀχαιῶν Δ* 334. 347; im adnom. Gen. zu: (in 2:) *δούρατα M* 36, *κρόσσας* 258 H. W. Nordheider

πυργῶσαι [1°, 1ᵉ] E zu *πύργος* (s.d.), zur Bildg. s. Risch § 114a, Tucker, Greek Verbs 290, 298, 305. — Abl.: *ἀπύργωτος* B *befestigen, ummauern*, von Theben, Smyrna, nur Aor. *λ* 264 *Ἀμφιόνά τε Ζῆθόν τε,* ' *οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο* ' *-ωσάν τ', ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο* ' *ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην* (mit Opp. *ἀπύργ.*) Vit. p. 9,3 (Hom.:) *νήπιος ... ἐπὶ γούνασι μητρὸς ἄταλλον,* ' *ἦν ποτ' ἐ-ωσαν βουλῇ Διὸς ...* ' *λαοὶ Φρίκωνος* (*Σμύρνην*), s. Markwald, Hom. Epigr. 86 f. — Wortf.: *δέμω* (s.d.) + *πύργους, τεῖχος,* (*H* 449) *τεῖχος ἐτειχίσσαντο,* (453) *πολίσσαμεν* (vgl. späteres *περιτειχίζω*), (*O* 737) *πόλις πύργοις ἀραρυῖα* H. W. Nordheider

πῦρετός [1ᵉ] **Σχ** sch. D z.St.: *ἤτοι κυρίως ὡς ἡμεῖς λέγομεν ἢ τὴν τοῦ ἀέρος ἔκκαυσιν* B entw. *Gluthitze* der Hundstage od. (wie nachep. spez. t.t. für) *Fieber;* vgl. *ἀυτμή* (B 3), *καῦμα* (dort weitere), *φλέγμα* u. (zur Bildg.) *νιφετός, ὑετός*, wogegen aber *π.* (vgl. *παγετός*, Pi.) ohne Verbum (s. Porzig, Satzinhalte 245, Risch § 11b, Strömberg, Wortstudien 70 ff. 102, Vine, *-ετό-* 11); s. *πῦρ* (bes. *φ* 246, *ρ* 23 [in B 2b. 1cγ] zur 'Hitze'); nur *X* 31 (Gl.: unheilverkündender Anblick Ach.s, *παμφαίνονθ' ὥς τ' ἀστέρα, κύν' Ὠρίωνος, λαμπρότατος*) *κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,* ' *καί τε φέρει πολλὸν -ὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν, Fieber* lt. Arist. in sch. *X* 31 (zustimmend Leaf z.St., s. dagg. Fr. Kudlien, Der Beginn des medizin. Denkens bei den Gr., Zürich-Stuttgart 1967, 57) H. W. Nordheider

πῦρή [22ⁱ, 3°] E (zu *πῦρ*, s. Risch § 7b) F *-ή* 1, *-ῆς* 8, *-ῇ* 6, *-ήν* 9; *-αί* 1 M [⏑²] *-ή Ψ* 192; *πρόσθε -ῆς Ψ* 167; *ἐν δὲ -ῇ Ψ* 165 = *Ω* 787ⁱⁿ·, *Ψ* 216; (*ἀμφὶ*) *-ρήν Ψ* 210. 256 [⏑²] *ἀπάνευθε -ῆς Ψ* 141 = 194ⁱⁿ·; *ἀμφὶ -ήν H* 336. 434 = *Ω* 789ⁱⁿ·; *-ήν Ψ* 164; *-αί A* 52 [⏑²] *προπάροιθε -ῆς Σ* 336 ≅ *Ψ* 22; *-ῆς ἐπ. Δ* 99 ≅ *I* 546ᵉˣ, *Ψ* 217; *ἐνέβαλλε -ῇ Ψ* 172. 174; *ἐν ... -ῇ Ψ* 241; *-ήν κ* 523 = *λ* 31; *-ὴν πέρι ω* 69

Σχ sch. D *A* 52: *πυρκαϊαί, I* 546: *-ῆς ἐπέβησεν· ἀντὶ τοῦ πυρὸς ἐπεβίβασεν ἀνείλας αὐτούς*

B *Feuerstätte*, d.h. *Scheiterhaufen* zur Verbrennung von Leichen od. (2°) Totenopfern, s. *πῦρ* (B 1aβ. bβ. cβ; *Ψ* 177⁺ in 2a), Lit. s.vv. *μέλι, πῦρ*. — Gebr.: Subj. zu *κείομαι* (*A* 52, *Ψ* 192. 210 *ὄρσητε κείμεναι*), Obj. zu *ποιέω* (*Ψ* 164), *ἐμβάλλω* (*Ψ* 172. 174), *ἐπιβαίνω* (*Δ* 99, *I* 546), *ἐμπίμπλημι* (*κ* 523 = *λ* 31); in adnom. Gen. *-ῆς φλόγα Ψ* 217; zu Präp. *ἀμφί, ἀπάνευθε, ἐν, περί, προπάροιθε, πρόσθε* (s. M, s.a. *ἀμφ' αὐτήν H* 435). — Epith.: *θαμειαί* (*A* 52), *ἑκατόμπεδον* (*Ψ* 164), *ὑπάτῃ* (*Ψ* 165 = *Ω* 787ⁱⁿ·), *μέσσῃ* (*Ψ* 241), *ἀλεγεινῆς* (*Δ* 99 ≅ *I* 546ᵉˣ); mit adnom. Gen.: *νεκύων* (*A* 52), *Ἕκτορος* (*Ω* 789), *Πατρόκλου* (*Ψ* 192), *καιομένοιο* ([sc. *σέο*] *ω* 69, s. Ameis-H. z.St.). — Wortf.: *πῦρ, πυρκαϊή, φλόξ* 1 von vielen anonymen Toten; Schilderung der Pest im gr. Lager (einziger Pl.): *A* 52 *αἰεὶ δὲ -αὶ νεκύων καίοντο θαμειαί* (s. Basler Komm. z.St. m. Lit. zur Bestattung) Massenverbrennung der gefallenen Gr. u. Errichtung eines Grabmals: *H* 336 (Nestor: „*νεκροὺς κατακήομεν*) *τυτθὸν ἀποπρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος* ' *οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα* ... (vv. susp., v. Führer, Schmidt, GGA 253, 2001, 17)) ' ⌊*τύμβον δ' ἀμφ*⌋*ὶ -ὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες* ' *ἄκριτον ἐκ πεδίου*", s. Ameis-H., Kirk (Iliad) z.St., zum Aufkommen der Totenverbrennung s. Webster, Mykene 219 ff.; Crielaard, in: Omero tremila anni dopo (Atti Congr. Genova 2000, Hrsg. Fr. Montanari), Rom 2002, 246 ff. *H* 434 (*νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν*) *ἀμφὶ -ὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν* (≅ *Ω* 789 in 2), ' ⌊ ⌋' *αὐτὴν ἕνα ποίεον* 2 von Patr. (14× *Ψ*, 1× *Σ*) u. Hektor (2× *Ω*) *Σ* 336 (Ach.: „*οὔ σε κτεριῶ πρίν γ' Ἕκτορος ...*) *δώδεκα δὲ προπάροιθε -ῆς ἀποδειροτομήσω* ' *Τρώων ... τέκνα*" ≅ *Ψ* 22 *Ψ* 141 (Ach.) *στὰς ἀπάνευθε -ῆς ξανθὴν ἀπεκείρατο χαίτην* 164. 165. 167 *ποίησαν δὲ -ὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα,* ' ⌊*ἐν δὲ -ῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν*⌋ *ἀχνύμενοι κῆρ* (s.u. 241). ' *πολλὰ δὲ ... μῆλα καὶ ... βοῦς* ' *πρόσθε -ῆς ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον Ω* 787. 789 (*ἐξέφερον Ἕκτορα*) ⌊ ⌋ *ἐν δ' ἔβαλον πῦρ* ' ... (am Morgen) ' *τῆμος ἄρ' ἀμφὶ -ὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἔγρετο λαός* ([≅ *H* 434, s.o. 1] *κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν οἴνῳ*) *Ψ* 172. 174 (*πίσυρας δ' ἵππους*) *ἐνέβαλλε -ῇ* ⌊(*πυρὶ* v.l.)⌋ ... ' ... ' ... *ἐνέβαλλε -ῇ* ⌊ ⌋ *δύο* (*κύνας*) *δειροτομήσας* (*δώδεκα δὲ Τρώων*) 192. 194 *οὐδὲ -ὴ Πατρόκλου ἐκαίετο τεθνηῶτος* ' ... ' *στὰς* (Ach.) *ἀπάνευθε -ῆς δοιοῖς ἠρᾶτ' ἀνέμοισι* (*ἐλθέμεν, ὄφρα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί*) 210 (Iris:) „*ὄφρα -ὴν ὄρσητε κείμεναι, ᾗ ἔνι κεῖται* ' *Πάτροκλος*" 216. 217 *ἐν δὲ -ῇ* (*πυρὶ* vulg., v. West in app.) *πεσέτην, μέγα δ' ἴαχε θεσπιδαὲς πῦρ.* ' *παννύχιοι δ' ἄρα τοί γε -ῆς ἄμυδις φλόγ' ἔβαλλον* 241 (Ach.: „*κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ' οἴνῳ, ὀστέα Πα-*

τρόκλοιο λέγωμεν ἀριφραδέα) *ἐν μέσσῃ γὰρ ἔκειτο -ῇ* (s.o. 165), *τοὶ δ' ἄλλοι ἄνευθεν ' ἐσχατιῇ καίοντ'* (*ἐν χρυσέῃ φιάλῃ θείομεν, τύμβον πονέεσθαι ἄνωγα*") 256 *τορνώσαντο δὲ σῆμα θεμείλιά τε προβάλοντο ' ἀμφὶ -ήν· εἶθαρ δὲ χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν, ' χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον* (dann Leichenspiele) 3 von Ach. im Rückblick *ω* 69 (Ag. zu Ach.: „[*σ'*] *ἔδομεν πυρί, καίεο δ' ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν* ...) *τεύχεσιν ἐρρώσαντο* (Gr.) *-ὴν πέρι καιομένοιο* ([sc. *σέο*], *αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἤνυσεν, λέγομεν ὀστέα, τύμβον χεύαμεν*"), s. Ameis-H. z.St. 4 in Vbd. mit Verben zur Umschr. für 'sterben', 'töten' (vgl. 'in die Grube fahren', 'ins Gras beißen', anderers. [*Z* 464+] *κατὰ γαῖα καλύπτοι*, s.d. B II 5): *Δ* 99 („wenn Men.) *σῷ βέλεϊ δμηθέντα -ῆς ἐπιβάντ' ‹ἀλεγεινῆς›*", sarkast. (vgl. *εὐνῆς ἐπιβ.* [s. Bd. II Sp. 18,45], anderers. *Π* 742 ff., wo der Stürzende als selbsttätiger Akrobat *ἀρνευτήρ, κυβιστητήρ* verhöhnt wird) *Ι* 546 „*πολλοὺς δὲ -ῆς ἐπέβησ'* ‹ › (Eber)" 5 Verbrennung von Gaben für die Toten, als Gelübde (im Untersch. zu *Ψ*, *Ω* [s.o. 2] als sep. Totenopfer von der Leichenverbrennung getrennt) *κ* 523 (Kirke rät Od.: „*πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα, ἐλθὼν εἰς 'Ιθάκην βοῦν*) *ῥέξειν ἐν μεγάροισι -ήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν, ' Τειρεσίῃ δ'* ... *ὄϊν ἱερευσέμεν*" (s. Heubeck, Odyssey z.St.) = *λ* 31

D v.l. (pro *πῦρ, πυρί*) *η* 13, *ι* 251, h. Cer. 248 (v. A.-H.-S. ad l.). 287 (*πυράν* cod. M) H. W. Nordheider

πῦρήϊα [1h] (zu *πῦρ*:) Ntr. Pl. *Feuerzeug*, sc. zwei Hölzer, deren eines auf dem anderen gedreht wird, um (durch Reibung) Feuer zu entzünden, t.t., auch später meist im Pl.; zur Technik s. Ludwich, Hymnenbau 93 f.; A. Kuhn, Mytholog. Studien 1: Die Herabkunft des Feuers u. des Göttertranks, Gütersloh 1886, 35 f. (mit ant. Stt.); S. Ch. Shelmerdine, The Hom. Hymn to Hermes, Diss. Univ. of Michigan 1981, 125 ff.; sowie s.v. *μελίη* (L, B 1 b); nur h. Merc. 111 *πυρὸς δ' ἐπεμαίετο* (Hermes) *τέχνην. ' δάφνης* ... *ὄζον ἑλὼν ἐπέλεψε σιδήρῳ* (*ἐν δ' ἴλλε σιδείῳ* ci., sic Càssola) ' ... ' *Ἑρμῆς τοι πρώτιστα -ϊα πῦρ τ' ἀνέδωκε* (v. dub.), s. Càssola z.St., zu Hermes als Kulturbringer, Erfinder (*πρῶτος εὑρετής*) s. s.vv. *Ἑρμείας* (B 1 aαcc), *πῦρ* (B 3) H. W. Nordheider

Πῦρῆς PN *Τ* 327 (Ach.:) „*εἴ που ἔτι ζώει γε Νεοπτόλεμος θεοειδής*" (*Πυρῆς* [*Πύρης* Wil.] *ἐμός, ὃν κατέλειπον* v.l. ap. sch. *Τ* 327a [Did.], ath. Aristoph., Arist.); in Cypr. fr. 16 p. 41 Dav. = fr. 21 p. 57 Ber. lautet der Name *Πύρρος* s. West, Il., App. z.St. V. Langholf

πυρηφόρος s. *πυροφόρος*

πῦριήκης [1c] *mit im Feuer gebrannter Spitze*, mit echtem Dat. nach *πυρίκαυστος* (s.d. u. Risch § 80a, and. Debrunner, Wortb. § 32), von dem in Polyphems Auge gebohrten *μοχλός* (zum Vorgang s.v. *πυρακτέω*), nur *ι* 387 (wie beim Bohren) *ὡς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ -εα μοχλὸν ἑλόντες ' δινέομεν* (*θερμὸν ἐόντα*) H. W. Nordheider

πῦρίκαυστος [1i] **Σχ** sch. D z.St.: *πυρίκαυτος*(!) *δὲ ὁ πυρὶ κεκαυμένος. ὁ ἡμίφλεκτος* **B** *im Feuer gebrannt* (zur Bildg. s.v. *πυριήκης* mit Lit., Risch § 10c. 80a), im Vgl. vom durchs Feuer gehärteten, konservierten Palisadenpfahl (vgl. s.v. *πυρακτέω*), der in den Boden gerammt wird (s. Ameis-H. z.St.), nur *N* 564 (Lanze[nspitze] des Angreifers [*ὀξέϊ χαλκῷ, αἰχμήν*] blieb abgebrochen im Schild stecken) *αὐτοῦ μεῖν' ὥς τε σκῶλος -ος* (*-καυστος* vulg., *-καυτος* rec. West, v. Transmission 224) ' *ἐν σάκει 'Αντιλόχοιο, τὸ δ' ἥμισυ κεῖτ' ἐπὶ γαίης* (vgl. *X* 386+ Überl. *ἄκλαυ*[*σ*]*τος*, dazu Risch § 10b) H. W. Nordheider

Πύρις [1i] **E** PN, mögl. gr. (zu *πῦρ*, Kurzform, vgl. *Πυραίχμης*), s. Wathelet, Dict. 957; oder lyk.? s. v. Kamptz S. 113. 220. 362; Scherer, in: Stud. z. ant. Epos (Beitr. z. Klass. Phil. 72), Meisenheim 1976, 43; vgl. myk. *pu-ri* (DMic. II 172)

B Lykier, in Namenreihe (Tötungsserie) getötet von Patr. (s.d. B 3 aγ zur Gliederung der Patroklie) als Einl. zu s.m Hauptkampf gg. den Lykier Sarp. *Π* 416 (Patr. tötete ...) *Τληπόλεμόν τε Δαμαστορίδην 'Εχίον τε -ιν τε*, die übrigen PN der Neunergruppe sind griech. (daß sie Lykier sind, ergibt V. 419 ff.); s. noch Überblick über die hom. Lykiernamen (die meist griech., einige aber auch mit lyk. Parall.) bei Scherer (s.o. E); zum Verstyp (1 Patron. + 3 PN) vgl. z.B. *M* 140, *N* 692 ≅ *T* 239in, *Π* 695, (umgekehrt:) *Π* 417(!) H. W. Nordheider

Πυριφλεγέθων [1c] Name eines Unterweltflusses, der mit dem Kokytos in den Acheron (s.dd.) fließt *κ* 513 (Kirke zu Od.: „am Eingang in den Hades) *ἔνθα μὲν εἰς 'Αχέροντα -θων τε ῥέουσι* (Pl. zw. 2 Subj.!) ' *Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ, ' πέτρη τε ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων* (dort vollzieh das Totenopfer" [sc. *νεκρομαντεῖον* des Teir.]), Bed. *der Feuerflammende* im [grE lebendig ([zu den beiden anderen vgl. *ἄχος* u. *κωκύω*] s. Rank, Etymologiseering 131 u. vgl. *Φ* 365 ‹*πυρὶ φλέγε›το* [sc. Skam.]. 358 „*σοὶ* [Heph.] ‹ ›*θοντι*"; zu P. u. Skam. s. Mackie, AJPh 120, 1999, 497 f.); urspr. wegen Leichenverbrennung? (vgl. *Ψ* 197 *ὄφρα* ‹ ›*θοίατο νεκροί*, s. Rohde, Psyche I 53 f.); Lokalisierung in Kampanien (Str.) sek. (wie die von Acheron u. Kokytos in Thesprotien? s. Stanford z.St.; Tsagarakis, in: Homer's World [Papers Norweg. Inst. Athens 3], Bergen 1995, 123 ff.); pontisch (Halbinsel Kertsch), lt. West (mündl.); zu weiteren Überl. (unterird. Feuer / Vulkanismus > Straf- u. Reinigungsort) s. Eitrem, RE XX 1 (1941), 258 ff.; Wüst, RE XXIV (1963), 52 f. H. W. Nordheider

πυρκαϊή [9i] **E** zu **πυρκάος, καίω*, s. Risch § 41 b, Scheller, Oxytonierung 93 **F** *-ή* 1, *-ῆς* 4, *-ήν* 4

M [2⏑⏑2] *-ή Ψ* 228; (*ἀπὸ*) *-ῆς H* 428 = 431, *Ψ* 158 [2⏑⏑2] *ἀπὸ -ῆς Ψ* 231; *κατὰ / παρὰ -ήν Ψ* 237 ≅ 250 = *Ω* 791 / *Ψ* 225 **Σχ** sch. D *H* 428, *Ψ* 158: *πυρᾶς*

B *Feuer-, Brandstätte, Scheiterhaufen* zur Leichenverbrennung (6× *Ψ* Patr., 1× *Ω* Hektor, 2× *H* viele Tr. u. Gr.), 5× lok. mit Präp. (*ἀπό, ἐπι-, παρά*; vgl. *πυρή*), aber 4× mit 'ausgehen', 'löschen' (*ἐμαραίνετο* nb. *παύσατο δὲ φλόξ Ψ* 228, *κατὰ σβέσατ'* 237+) svw. *Stätte, wo es gebrannt hat* (+ *πᾶσαν ὁπόσσον, ὅσσον* ...). – Wortf.: *πῦρ, πυρή* (s.dd. mit Lit.), *φλόξ* 1 bei Massenverbrennung gefallener Tr. u. Gr. *H* 428 *νεκροὺς -ῆς ἐπενήνεον* (Tr.) *ἀχνύμενοι κῆρ, ' ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν* = 431 (Gr., 434 *ἀμφὶ πυρὴν ἔγρετο, τύμβον ἀμφ' αὐτὴν ποίεον*) 2 von Patr. u. (*Ω*) Hektor; lok. mit Präp.: *Ψ* 158 (Ach.:) „*νῦν ‹δ' ἀπὸ -ῆς› σκέδασον* (die Gr.)" 225 *'Αχιλεὺς* ... *ὀδύρετο ὀστέα καίων, ' ἐρπύζων παρὰ -ὴν ἀδινὰ στεναχίζων* 231 *Πηλεΐδης* ‹ › *ἑτέρωσε λιασθείς* – 'geht aus', 'wird gelöscht' (*πᾶσαν ὁπόσσον, ὅσσον* ...: *Stätte, wo es gebrannt hat*): *Ψ* 228 *τῆμος -ὴ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ*, vgl. (*I* 212) *κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη*, anderers. (h. Merc. 140) *ἀνθρακιὴν δ' ἐμάρανε* 237 (Ach.:) „*πρῶτον μὲν κατὰ -ὴν σβέσατ' αἴθοπι οἴνῳ ' ‹πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος›* (*ὀστέα λέγωμεν*") ≅ 250 (*σβέσαν, ὅσσον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε, βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη*, 256 *ἀμφὶ πυρήν*) = *Ω* 791 (‹ ›) H. W. Nordheider

Πύρχων [1e] PN *ἀμφίπολος* des Pos. im Orakel zu Delphi, Mus. fr. 11,2 (*-ων*) V. Langholf

πύρνον [3°] **F** sg. acc. *-ον* 2; pl. acc. *-α* 1 **Σχ** sch. min. P. Amh. 18 on *ο* 312: *τροφην*

L Richter, Arch. Hom. H 110; Neitzel in SGLG 3, 277 f.

B perh. < *πύρινος* (see *πυράμινος* E; further Frisk, Chantraine, Dict.), in which case '(a piece of) wheaten bread'; clearly in any case of (a piece of) food: coupled *ο* 312, *ρ* 12 w. *κοτύλη* of food and drink given to beggar *ο* 312 (Od.-Cretan to Eum.: „*κατὰ πτόλιν*) *πλάγξομαι, αἴ κέν τις* ⌊*κοτύλην*⌋ *καὶ -ον ὀρέξῃ*" *ρ* 12 (Tel. to Eum.: „*ξεῖνον*) *ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι* ' *δαῖτα πταχεύῃ · δώσει δέ οἱ ὅς κ' ἐθέλῃσι* ' *-ον καὶ* ⌊ ⌋" 362 *Ὀδυσῆα* ' *ὥτρυν*' (Ath.), *ὡς ἂν -α κατὰ μνηστῆρας ἀγείροι.* – W d f l d.: *ἄρτος, σῖτος, ψωμός*

J. N. O'Sullivan

πῡρός [3[i], 6°] **E** IE, see Frisk s.v. – Deriv.: *πολύπυρος, πυράμινος, πυρη/πυροφόρος*; cf. *πύρνον*

F *-όν* 5; *-οι* 2, *-ῶν* 1, *-ούς* 1 **M** 1 [⏑̄] *-όν τ* 553 [⏑̄] (*μελιηδέα*) *-ὸν ἔδοντες*+ *K* 569, *τ* 536; *μελίφρονα -όν Θ* 188; *-όν υ* 109 2 [⏑̄] *-οὶ/ῶν/οὺς καὶ/ἢ κριθαί*+ *Λ* 69, *ι* 110, *τ* 112; *-οί δ* 604

Σχ sch. D *Θ* 188: *καταχρηστικῶς τὰς κριθὰς νῦν* **L** [1]Seymour, Homeric Age 328; [2]Moritz, CQ n.s. 5, 1955, 129–134 (*π.* is naked wheat). 136–141; [3]Richter, Arch. Hom. H 109–111; [4]Shipp, Studies 344 n.4

B naked (L[2]) *wheat*; dist. from *κριθαί* (*Λ* 69, *ι* 110, *τ* 112), *κρῖ* (*δ* 604), *ζειαί* (*δ* 604); reaped (*Λ* 69); ground to flour (app. *ἀλείατα*) in mill to make food for men (*υ* 109); fed to horses (*Θ* 188, *K* 569, cf. *δ* 604), geese (*τ* 536. 553). – E p i t h.: *μελίφρονα/ηδέα Θ* 188 (Hector to his horses:) „*ὑμῖν πὰρ προτέροισι μελίφρονα -ὸν ἔθηκεν* (Androm.) ' *οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν* (*ἢ ἐμοί*") *K* 569 *φάτνῃ ... ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι* ' *ἕστασαν ... μελιηδέα -ὸν ἔδοντες τ* 536 *χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι -ὸν ἔδουσιν* ' *ἐξ ὕδατος* 553 *χῆνας ἐνὶ μεγάροις ἐνόησα* ' *-ὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον υ* 109 (*τῇσιν* [sc. mills] *ἐπερρώοντο γυναῖκες ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν*) *εὖδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλλεσσαν*, cf. *η* 104 (*μήλοπα καρπόν*) – pl. app. expr. idea of multiplicity of grain on the stalk, in the field (cf. L[3]): *Λ* 69 (sim.: *ἀμητῆρες*) *ὄγμον ἐλαύνωσιν ἀνδρὸς μάκαρος κατ' ἄρουραν* ' *-ῶν ἢ κριθῶν, τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει ι* 110 (in the land of the Cyclopes) *τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,* ' *-οὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι τ* 112 *φέρῃσι* (under a good king) *δὲ γαῖα ...* ' *-οὺς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ δ* 604 *πεδίοιο ἀνάσσεις* [Men.] ' *εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολύς, ἐν δὲ κύπειρον* ' *-οί τε ζειαί τε ἰδ' ... κρῖ.* – W d f l d.: *καρπός* J. N. O'Sullivan

πῡροφόρος, πῡρηφόρος (**πυρη-** metri gratia vor buk. Dih. *γ* 495, h. Ap. 228) [3[i], 1°, 2[H], 1[h], 1[c]] **E** < *πυρός* + (i.S.v. 'hervorbringen', 'produzieren') *φέρω*; zur Wortbildg. Risch § 74a. 78 **Σχ** sch. D *M* 314: *σιτοφόρου*, ähnl. *Ξ* 123

B *Weizen tragend.* – W o r t f.: s. *πολύφορβος* 1 von Ländern u. Landbesitz *Ἀσίη, Ἀσίς*: Hes. fr. 180,3 *πυ*]*ροφόρου Ἀσίης* (in fragmentar. Zush.) Choer. fr. 3 (= Suppl. Hell. 319),2 Colace *μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναιον* ' *Ἀσίδα -οφόρον* ‖ *ἀρούρῃ, ἄρουραι*: *M* 314 (Sarp. zu Glaukos: „*τίη*) *τέμενος νεμόμεσθα ...* ' *καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης -οφόροιο;*" *Ξ* 123 (Diom.: „Tyd.) *ναῖε δὲ δῶμα* ' *ἀφνειὸν βιότοιο, ἅλις δέ οἱ ἦσαν ἄρουραι* ' *-οφόροι*" ‖ *ἔργα* (= 'Felder', 'Kulturen'): Op. 549 v.l. (s.u. 2) *πεδίον*: *Φ* 602 *εἶος ὁ τὸν πεδίοιο διώκετο -οφόροιο γ* 495 *ἷξον δ' ἐς πεδίον -ηφόρον, ἔνθα δ' ἔπειτα* ' *ἦνον ὁδόν* h. Ap. 228 *οὐδ' ἄρα πω τότε γ' ἦσαν ἀταρπιτοὶ οὐδὲ κέλευθοι* ' *Θήβης ἄμ πεδίον -ηφόρον* 2 vom Nebel (*ἀήρ*) *Weizen bringend* Op. 549 *ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ...* ' *ἀὴρ -οφόρος* (*-οφόροις* v.l., approbante West ad l.) *τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις*, cf. Beall, AJPh 122, 2001, 161 f.

D *Z* 195 v.l. V. Langholf

(δια)πυρπαλαμῆσαι [1[h]] unklar, etwa *mit einer Feuerhand hantieren* (vgl. *feuerwerken, irrlichtern, jonglieren*), ansch. von schneller (schlauer) Tätigk., zu Bildg. (von *πυρπαλάμης*, vgl. **πύρχειρ*, dazu *εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν Y* 371) u. Bed. s. Stolz, WS 25, 1903, 251 f. (mit ant. Erkl.: Hsch., Sud.: *ταχέως, ἴσα πυρί*), zum Opp. vgl. *ἀπάλαμ(ν)ος* 'hilflos (ungeschickt)'; nur h. Merc. 357 (Ap. über Hermes' listige Täuschung beim Rinderdiebstahl:) „*αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τὰς μὲν* (sc. *βοῦς*) *ἐν ἡσυχίῃ κατέερξε* ' *καὶ διαπυρπαλάμησεν* (ci. Ilgen, *διαπῦρ παλ.* / *διὰ πῦρ μάλ' ἄμησεν* codd.) *ὁδοῦ τὸ μὲν ἔνθα τὸ δ' ἔνθα,* ' *ἐν λίκνῳ κατέκειτο*", mit Gen. *den Weg hindurch*, s. Radermacher, Hermesh. z. St. („als er Anfang u. Ende des Wegs mit [gleicher] Schläue vollendet hatte"), Càssola („ed ebbe completato i suoi trucchi da una parte e dall' altra della via")

H. W. Nordheider

πυρπολέων [1°] **Σχ** sch. Barn. ad l.: *πυρσεύοντας. πῦρ καίοντας. ἢ περὶ τὸ πῦρ ἀναστρεφομένους*

B *sich am Feuer aufhaltend* (*πέλω*, vgl. *ἀμφιπολεύω*, zum HG s.v. *αἰπόλος* E), od. *ein Feuer unterhaltend(?)*, später *verbrennen* usw., zur Bildg. s. Stolz, WS 25, 1903, 236, Risch § 111c, vgl. späteres *πυρπόλος* (akt. u. pass.); von der in Erscheinung tretenden Heimat (s. Bremer, Licht u. Dunkel 129), nur *κ* 30 (Od. erz.:) „*ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα,* ' *καὶ δὴ -έοντας ἐλεύσσομεν* (s.d.) *ἐγγὺς ἐόντας* (*ἐόντες* pars codd.)", sc. Hirten am Feuer, zur Sit. vgl. *T* 375 ff. (Gl.: von See sichtbares *σέλας καιομένοιο πυρὸς σταθμῷ ἐν οἰοπόλῳ*) H. W. Nordheider

Πύρρα [3[H] Prosaref.] (zu *πυρρός*:) PN ('die Rote'), Gattin des Sintflut-Heros Deukalion (s.d. u. v. Geisau, RE XXIV [1963], 77 f.), beide EN bereits myk. (s. DMic. I 168 und DMic. II 176; ferner Risch, in: La transizione dal miceneo all'alto arcaismo, Atti Conv. Roma 1988 (1991), 238; Neumann, AAWW 131, 1994, 156); in Prosaref. (Tochter des Epimetheus [s.d.], Mutter des Hellen) Hes. fr. 2. 3. 4 (s.d. u. im App. m. Var.); s. noch P. Dräger, Unters. zu d. Frauenkat. Hes.s. (Palingenesia 61), Stuttgart 1997, 34 (zum Stammbaum), Caduff, Ant. Sintflutsagen (Hypomn. 82), 1986, 73 ff.; Delcourt (s.v. *Πύρρος*)

H. W. Nordheider

Πύρρος [1[c] Prosaref.] (zu *πυρρός*, vgl. myk. *pu-wo*, s. DMic. II 176 f.; Ruijgh, Scripta minora I 606:) Prosaref. Cypr. fr. 16 p. 41 Dav. (= p. 57 Ber.): der Großvater Lykomedes habe Ach.s Sohn 'P.', Phoinix habe ihn 'Neoptolemos' genannt, der 2. Name im Hinblick auf den Vater (vgl. 'Tel.' wegen Od.), wie entspr. das Namenspaar von Hektors Sohn *Σκαμάνδριος* – *Ἀστυάναξ*, s.d. mit weiteren Beisp. zur Doppelnamigkeit (< urspr. 2 Pers.?) sowie s.vv. *ἐπίκλησις, ἐπώνυμος*; dazu u. zum weiteren Schicksal des Neopt. (Ermordung in Delphi) Bremmer, SSR 2, 1978, 7 ff. m. Parall. u. Lit. (Urspr. des Zweitnamens evt. aus Initiationsriten); der Name *Π.* steht wohl hinter *T* 327 v.l. *Πυρῆς ἐμός, ὃν κατέλειπον* (*Νεοπτόλεμος θεοειδής* vulg. [v. susp.], v. West in app.), dazu Kullmann, Quellen 197 A.2; Spekulat. über P. u. Pyrrha als Paar: M. Delcourt, P. et Pyrrha (Bibl. Philos. et Lettres Liège), Paris 1965 H. W. Nordheider

πυρσ(ός) [1[i] + Prosaref.] (zu *πῦρ*, s. Frisk s.v. zum Akz., Risch § 66a:) im Pl., spez. *Feuerbrände (-zeichen, -signale)*, vgl. als Spezialisierungen noch Pl. *πυρά* 'Wachtfeuer', anderers.

πυρή 'Scheiterhaufen'; zur Sache s. H. Diels, Ant. Technik, Leipzig/Berlin 1924, 77; im Gl. (mit Adj.) als Ankündigung der Rettung: *Σ* 211 (wie Rauch tags aus e. belagerten Inselstadt aufsteigt) *ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι* ' *-σοί τε φλεγέθουσιν ἐπήτριμοι* (s.d.), *ὑψόσε δ' αὐγὴ* ' *γίνεται ἀΐσσουσα περικτιόνεσσιν ἰδέσθαι,* ' ... (als Notsignal für Entsatzflotte) ' *ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας* ..., dem (V. 207) *καπνός* (sc. von den *πυρσοί*) am Tage (*πανημέριοι*) entspr. die *-σοί* (sc. deren *αὐγή*) bei Dunkelwerden, es folgt Schilderung der Wirkung (*αὐγή* ~ Ach.s *σέλας*), V. 219 entspr. *σάλπιγξ*; zum Gl. s. Fränkel, Hom. Gl. 50; Edwards, Iliad z.St. — Prosaref.: Sinon gibt der bei Tenedos wartenden gr. Flotte 'Feuersignale' (Il. Parv. fr. 11[c] p. 57 Dav.; Il. Pers. ap. Procl. p. 62,14 Dav. [p. 92 Sev.]) H. W. Nordheider

πω [66[i], 62[o], 7[H], 4[h]] **E** cf. Chantraine, Dict. 921 s.v. *πο-*; assigned by Deroy, ZA 37, 1987, 8f. to Myc. *qo* (- = *πω* / *πώ*)

M 1 in longo [[2]] ⌞*ἀλλ' οὔ* -⌟ *τοιόνδε / τοιοῦτον / τοίους B* 799, *δ* 269, *K* 550; ⌞ ⌟ *ποτε* Hes. fr. 204,120; ⌞ ⌟ *τι*(-*νά φημι*) *τ* 380, h. Merc. 453; ⌞ ⌟ *Ω* 767, *ρ* 517; *μὴ δή* - (*χάζεσθε*) *O* 426, *Ψ* 7; ⌞*οὐ γάρ* -⌟ *τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος α* 196, *λ* 461; ⌞ ⌟ *τινά φημι δ* 141, *χ* 313; ⌞ ⌟ *τινες ρ* 587; ⌞ ⌟ *τις / τι μ* 186, *τ* 365, h. Ap. 226 / *Λ* 719, *Π* 303; ⌞*οὐ γάρ* -⌟ *ποτέ μ' ὧδε Γ* 442, *Ξ* 315; ⌞ ⌟ *ποτ*(*ε*) *A* 154, Op. 650; ⌞ ⌟ *τοιόνδε / τοιοῦτον / τοίους* (*ἴδον*) *ψ* 18, *ζ* 160, *A* 262; ⌞ ⌟ *ἴδον γ* 221; ⌞ ⌟ *σάφα οἶσθ' B* 192; ⌞ ⌟ *H* 52, *K* 47, *Ω* 637, *ι* 163, *λ* 52. 166 = 481, *ω* 188; ⌞*οὐδέ τί* -⌟ *σάφα ἴδμεν B* 252; ⌞ ⌟ (*ἴδμεν*) *A* 124, *γ* 23, *ξ* 509; *οὐδέ μέ* - *Ψ* 73; ⌞*οὐδ' ἄρα* -⌟ *τότε γ'* h. Ap. 227, ⌞ ⌟ *τι N* 521; ⌞*οὐδ' ἄν* -⌟ *τότε γε M* 290, ⌞ ⌟ *χάζοντο Λ* 504; *τῷ*[+] ⌞*δ' οὔ* -⌟ *ποτε / τις μ* 98 / *B* 553, *μ* 66; *οἱ /σοὶ* ⌞ ⌟ (*μάλα*) *Σ* 513 / *Ξ* 143, *ν* 335; *σὸν* ⌞ ⌟ *τις λ* 184; *οὔ* - *ποτε / τις* h. Merc. 444, Sc. 10; *οὔ* - *Σ* 287. 513 [[2]] ⌞*οὐ γάρ* -⌟ *σφιν / τις*[+] *Δ* 331 / *α* 216, *μ* 208, *τ* 350, *ψ* 248, ⌞ ⌟ *κ* 174; *ὣς ἔφατ'/ν,* ⌞*οὐδ' ἄρα* -⌟ *οἱ / σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων B* 419, *Γ* 302; ⌞ ⌟ *τι X* 279; *οὐκ ἄρα* - Th. 560; *μάλ', οἷ' / ὅσσ'* ⌞*οὔ* - *τις*⌟ *T* 11 / *I* 148 = 290; *οἷ'* ⌞ ⌟[+] *Ω* 505, *β* 118, *δ'* ⌞ ⌟ *κ* 502; (*ἦν*) *οὔ* - *μάλα / ποτ*(*έ*) *Λ* 710 / *A* 106, *ψ* 328; *μή* - *τι*(*ς*) *Δ* 234, *P* 422, *ν* 123; *μή* - *Σ* 134, *ψ* 59; *δ' οὔτ' ἄρ* - *H* 433, *Y* 205; *δ' οὔτέ τί* - *A* 108; *οὐδέ νύ* - *M* 262, *Φ* 410; *τί* - *Δ* 184; - *τι σ* 36 [[1]] *οὔ* - *ἴδον Γ* 169 [[2]] *δ' οὔ* - *ποτ'* / *τι φ* 123 / *B* 122, *X* 437; *οὔ* - *σάφα O* 632; *μή* - Op. 591 [[1]] *οὐδ' ἄρα* - *τι P* 401; *οὐδέ νύ* - *X* 9; *οὐδέ τί* - *A* 542 **2** in brevibus **2a** [[1]][-] *μή* - (*τήν γ'*) *Ω* 553, *χ* 431; *οὔ* - *πᾶν εἴρητ*(*ο ἔπος, ὅτε*) *K* 540, *π* 11. 351; *οὔ* - *π* 143, Op. 521 [[2]][-] *ὦ γέρον, οὔ* - (*τόν γε*) *Ω* 411, *γ* 226; (*αὐ*)*τῷ*[+] *δ' οὔ* - *ζ* 329, *θ* 540; *ἐπεὶ οὔ* - (*τοῖον*) *Γ* 306, *ζ* 167; *καὶ οὔ* - *χ* 236; *ὃν οὔ* - *φημι ι* 455; *οὔ* - *I* 440, *P* 190, *ε* 358, *υ* 110, *ψ* 240 [[1]][-] *εἰμι καὶ οὔ* - *χερσὶ πέποιθα π* 71 ≅ *φ* 132; *ἐπεὶ οὔ* - *M* 270, *Y* 216; ⌞*καὶ οὔ* -⌟ *φησι / τις ψ* 116, *ω* 267; ⌞ ⌟ *A* 224, *M* 203; *ὃν οὔ* - *τις χ* 6; ⌞*δ' οὔ* -⌟ *P* 377, *γ* 160 [[1]][×] ⌞ ⌟ *Σ* 378 **2b** [[2]][⏑] *οὔ* - Op. 273 [[2]][⏑] *ἦν οὔ* - *K* 293 = *γ* 383; *οὐ γάρ* - *π* 192 **2c** [[1]]⏑[⏑] ⌞*οὐδέ* -⌟ *Π* 76 [[2]]⏑[⏑] ⌞ ⌟ *ψ* 315 [[1]]⏑[⏑] ⌞ ⌟ *Λ* 497, *λ* 161. 166 = 481. 373

Σχ sch. D *A* 106: *οὔ* - *ποτέ μοι* · *οὐδέποτέ μοι*, 108: *οὐδέ τί* - · *οὐδέποτε*, 154: *οὐ γὰρ πώποτε* · *οὐδέποτε γάρ μοι*, *B* 252: *οὐδέ τί* - · ⌞*οὐδαμῶς*⌟ *δέ*, *Γ* 306: *ἐπεὶ οὔπω* · *ἐπειδὴ* ⌞ ⌟ *Δ* 184: *μηδέ τί* - · *μηδέπω*, 331: *οὐ γάρ* - · *οὐδέπω γάρ*

L [1]Fontenrose AJPh 62, 1941, 65–79; [2]van der Valk, Text. Crit. Od. 146; [3]Stevens, AJPh 71, 1950, 290–5; [4]Verdenius on Op. 273; [5]Pucci, Arethusa 35, 2002, 21 n.8

B strengthening neg.: *nowise, not at all, by no means* (1), w. more temp. connot. *not ever* (*never*), *not yet* (2); in Hom. and Hes. still transitional (1) to later exclusively temp. use (2) *not yet* where connot. of expectency inherent in all negation evolved to the forefront. — in explanatory clauses w. *γάρ* 26×, *ἐπεί* 4×, *τόυνεκα ψ* 116, w. *ἀλλά* 10×, - followed by *ἀλλά*-cl. 18×; - w. *τι*(*ς*)[+] 41×; *δή Ψ* 7, *μάλα Λ* 710, *Ξ* 143, *ε* 358, *μέγα ψ* 59, *πάγχυ Ξ* 143, *χ* 236, *πάμπαν ψ* 240, *πᾶν K* 540[+] (see 2bβdd); *νυ M* 262, *Φ* 410, *X* 9, *πάρος σ* 36, *φ* 123, *ποτε* 9×, *τότε γε M* 290, h. Ap. 227; *παρὰ μοῖραν ξ* 509, *σάφα B* 192. 252, *O* 632, *τῆλε P* 190; in 2a (mainly 2aβ, cf. also *B* 192 in 2bαbb) often w. dem./rel. adjs./advs. of quality/quantity *τοῖος, τοιόσδε, τοιοῦτος, οἷος, ὁμοῖος, τόσσος, ὅσσος, οὕτω, ὧδε*; in nom. phrase *H* 52. 433, *M* 270, *λ* 373 — thematic groups listed in G. — Wdfld.: *οὐ*[+]/*μή*[+] w. *δή, πάγχυ, πάμπαν, πῃ, ποτε, που, πρόσθε*(*ν*)*, πως, τι*[+]*, οὐ* w. *δηθά, θην, μάν, μήν, πάρος, περ*

1 modal, strengthening neg. (use denied by L[1]) **1a** statement on pres./fut. **1aα** w. imp. *Δ* 184 *θάρσει, μηδέ τί* - *δειδίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν* · ' *οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ κτλ.* (explanatory) 234 *Ἀργεῖοι, μή* - *τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς* · ' *οὐ γὰρ κτλ. O* 426 *μὴ δή* - *χάζεσθε μάχης ἐν στείνεϊ τῷδε,* ' *ἀλλ' υἷα Κλυτίοιο σαώσατε ψ* 59 *μαῖα φίλη, μή* - *μέγ' ἐπεύχεο καγχαλόωσα.* ' *οἶσθα γὰρ κτλ. P* 422 *ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι* ' *πάντας ὁμῶς, μή* - *τις ἐρωείτω πολέμοιο* **1aβ** w. ind. (1× gnomic in nom. phrase) *M* 270 *ὦ φίλοι, Ἀργείων, ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις* ' *ὅς τε χερειότερος, ἐπεὶ οὔ* - *πάντες ὁμοῖοι* ' *ἀνέρες ἐν πολέμῳ, νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι* (cf. *α* 216 in 1bβ) — *A* 124 *πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας ... Ἀχαιοί;* ' *οὐδέ τί* - (*που* Arist., rec. West) *ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά* (on text L[2]) *μ* 208 *ὦ φίλοι, οὐ γάρ* - *τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν* · ' *οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν, ἢ ὅτε Κύκλωψ* ' *εἶλει ἐνὶ σπῆϊ Γ* 306 *εἶμι προτὶ Ἴλιον ...* ' *ἄψ, ἐπεὶ οὔ* - *τλήσομ'* (*σ*]*υγαρ κεν τλαιην* [*ποτ* pap. 40) *ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι* ' *μαρνάμενον φίλον υἱόν ... Μενελάῳ Ξ* 143 *σοὶ δ' οὔ* - *μάλα πάγχυ θεοὶ μάκαρες κοτέουσιν,* ' *ἀλλ' κτλ.* (w. Ameis-H., otherwise Janko, Iliad ad l.) *γ* 226 *ὦ γέρον, οὔ* - *τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀΐω* · ' *λίην γὰρ μέγα εἶπες* Op. 273 (bad, if the unjust get more justice) *ἀλλὰ τά γ' οὔ* - (*οὔπω* Solmsen) *ἔολπα τελεῖν Δία* (taken w. *ἔολπα*, see Verdenius ad l.) — *π* 143 *ἐξ οὗ σύ γε ᾤχεο νηῒ Πύλονδε,* ' *οὔ* - *μίν φασιν φαγέμεν καὶ πιέμεν αὔτως,* ' *οὐδ' ἐπὶ ἔργα ἰδεῖν* **1b** on past **1bα** impf. *A* 224 *ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν* ' *Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὔ* - *λῆγε χόλοιο* · ' *„οἰνοβαρές κτλ.“*, conative *was not trying to stop* *Σ* 513 *οἱ δ'* (the besieged) *οὔ* - *πείθοντο, λόχῳ δ' ὑπεθωρήσσοντο B* 419 *ὣς ἔφατ', οὐδ' ἄρα* - *οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων,* ' *ἀλλ' κτλ.* ≅ *Γ* 302 (not temp. L[5]) *Δ* 331 *οὐ γάρ* - *σφιν ἀκούετο λαὸς ἀϋτῆς,* ' *ἀλλὰ κτλ.*, cf. *Π* 76 below *ψ* 240 *ὣς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις εἰσορόωσῃ,* ' *δειρῆς δ' οὔ* - *πάμπαν ἀφίετο πήχεε* **1bβ** aor. (1× gnomic) *α* 216 (Tel.: „mother says I'm his son, but I) *οὐκ οἶδ'* · *οὐ γάρ* - *τις ἐὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω“* — *Π* 76 *οὐδέ* - *Ἀτρεΐδεω ὀπὸς ἔκλυον αὐδήσαντος (ἀλλ' κτλ.) X* 279 *ἤμβροτες, οὐδ' ἄρα* - *τι θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,* ' *ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν μόρον, ἤτοι ἔφης γε ξ* 509 *ὦ γέρον, αἶνος μέν τοι ἀμύμων, ὃν κατέλεξας,* ' *οὐδέ τί* - *παρὰ μοῖραν ἔπος νηκερδὲς ἔειπες Ω* 637 (*λέξον νῦν με τάχιστα*) *οὐ γάρ* - *μύσαν ὄσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,* ' *ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν*

2 instances where temporal transl. suitable **2a** *not ever, never (yet)*, on use w. dem./rel. see introd. **2aα** categoric **2aαα** generalizations (w. aor.) *A* 262 *οὐ γάρ* - *τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,* ' *οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε κτλ. ζ* 167 *κεῖνο ἰδὼν ἐτεθήπεα θυμῷ,* ' *δήν, ἐπεὶ οὔ* - *τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης,* ' *ὡς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε κ* 502 *ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;* ' *εἰς Ἄϊδος δ' οὔ* - *τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ*

— *μ* 98 *τῇ δ'* (Skylla) *οὔ - ποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται ' παρφυγέειν σὺν νηΐ* (cf. v.66) + *ψ* 328 **2aαbb** more personalized (w. aor.) *A* 106. 108 *μάντι κακῶν, οὐ - ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπες ' ... ' ἐσθλὸν δ' οὔτέ τί - εἶπες ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας* *A* 542 (Hera to Zeus:) „*οὐδέ τί - μοι ' πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅττι νοήσῃς*" *Ω* 767 (Helen to Hektor's corpse: „it's the 20th year since I came here) *ἀλλ' οὔ - σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφηλον*" *χ* 313 (spare me) *οὐ γάρ - τινά φημι γυναικῶν ἐν μεγάροισιν ' εἰπεῖν οὐδέ τι ῥέξαι ἀτάσθαλον· ἀλλὰ καὶ ἄλλους ' παύεσκον* (could also be in 1 above) *Y* 205 (we have heard of our lineages) *ὄψει δ' οὔτ' ἄρ - (πω)ς ἄρ* pap. 369) *σὺ ἐμοὺς ἴδες οὔτ' ἄρ' ἐγὼ σούς* *A* 154 *οὔ τί μοι αἴτιοί εἰσιν* (Trs.) *· ' οὐ γὰρ - ποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους, ' οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ... ' καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ* *τ* 365 (*ἦ σε περὶ Ζεὺς ' ἀνθρώπων ἤχθηρε*) *οὐ γάρ - τις τόσσα βροτῶν Διὶ ... ' πίονα μηρί' ἔκη' οὐδ' ἐξαίτους ἑκατόμβας, ' ὅσσα σύ* **2aβ** *never before* — but now (mainly w. aor.) *B* 799 (I've experienced many battles) *ἀλλ' οὔ - τοιόνδε τοσόνδέ τε λαὸν ὄπωπα* *φ* 123 *τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας, ' ὡς εὐκόσμως στῆσε* (the ax-heads) *· πάρος δ' οὔ - ποτ' ὀπώπει* *Γ* 169 *καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὔ - ἴδον ὀφθαλμοῖσιν, ' οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε* + *ζ* 160 *δ* 141 *οὐ γάρ - τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι* (*ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος υἷι ἔοικε*) + *τ* 350. 380 (*ἀλλ' οὔ -*) *K* 47 *οὐ γάρ - ἰδόμην, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος, ' ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ... μητίσασθαι, ' ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε* 550 *ἀλλ' οὔ - τοίους ἵππους ἴδον οὐδὲ νοήσα. ' ἀλλά τιν' ὔμμ' ὀΐω δόμεναι θεόν* *Γ* 442 *φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε· ' οὐ γάρ ⌜- ποτέ⌟ μ' ὧδέ γ' ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν, ' οὐδ' ὅτε κτλ.* + *Ξ* 315 h.Merc.444 *θαυμασίην γὰρ ... ὄσσαν ἀκούω, ' ἦν οὔ ⌜ ⌟ φημι δαήμεναι οὔτε τιν' ἀνδρῶν, ' οὔτε τιν' ἀθανάτων* *I* 148 *ἐπὶ μείλια δώσω ' πολλὰ μάλ', ὅσσ' ⌜οὔ - τις⌟ ἐῇ ἐπέδωκε θυγατρί* = 290 *T* 11 *τύνη δ' Ἡφαίστοιο πάρα κλυτὰ τεύχεα δέξο, ' καλὰ μάλ', οἷ' ⌜ ⌟ ... φόρησεν* *Ω* 505 *ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ, ' ἔτλην δ' οἷ' ⌜ ⌟ ... ἄλλος, ' ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι* *β* 118 *οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη, ' ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλὰς ' κέρδεά θ', οἷ' οὔ - τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν* (*αἳ πάρος ἦσαν, οὔ τις ὁμοῖα νοήματα ᾔδη*) *ρ* 587 *οὐ γάρ - (ποὺ* v.l.) *τινες ὧδε ... ' ... ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται* *σ* 36 *ὦ φίλοι, οὐ μέν - τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη, ' οἷην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα* *ψ* 18 *οὐ γάρ - τοιόνδε κατέδραθον, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς ' ᾤχετ'* *χ* 6 *νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὔ - τις βάλεν ἀνήρ, ' εἴσομαι, αἴ κε τύχωμι* h.Merc.453 *ἀλλ' οὔ - τί μοι ὧδε μετὰ φρεσὶν ἄλλο μέλησεν ' οἷα νέων θαλίης ἐνδέξια ἔργα πέλονται* **2aγ** *never* — except then (w. aor.) *B* 553 *τῷ* (Menesth.) *δ' οὔ - τις ὁμοῖος ... γένετ' ἀνὴρ ' κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας· ' Νέστωρ οἷος ἔριζεν* *γ* 221 *οὐ γάρ - ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας, ' ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο* (Ath.) *δ* 269 *ἀλλ' οὔ - τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ... ' οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ. ' οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη* *ω* 267 *καὶ ⌜οὔ - τις⌟ βροτὸς ἄλλος ' ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα* *μ* 66 *τῇ δ'* (by the Plagktai) *⌜ ⌟ νηῦς φύγεν ἀνδρῶν, ἥ τις ἵκηται* (exc. Argo) Op.650 *οὐ γάρ - ποτε νηῒ [γ'] ἐπέπλων εὐρέα πόντον, ' εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος* (for funeral games) Sc.10 *ἡ δὲ καὶ ὣς κατὰ θυμὸν ἑὸν τίεσκεν ἀκοίτην, ' ὡς οὔ - τις ἔτισε γυναικῶν*

2b *not yet* (rarely w. aor.) **2bα** w. ref. to 'now' **2bαaa** simple (cf. 1 above) *Ω* 411 *ὦ γέρον, οὔ - τόν γε κύνες φάγον οὐδ' οἰωνοί, ' ἀλλ' ἔτι κτλ.* Th.560 *Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς, ' ὦ πέπον, οὐκ ἄρα - δολίης ἐπελήθεο τέχνης* (cf. *M* 203 in 2bβaa) **2bαbb** — but soon (nom.phrase *λ* 373) *λ* 373 *νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρή, ἀθέσφατος, οὐδέ - ὥρη ' εὕδειν ἐν μεγάρῳ* *B* 192 *⌜οὐ γάρ - ⌟ σάφα οἶσθ' οἷος νόος Ἀτρεΐωνος· ' νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν* *ω* 188 *νῦν ' σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος· ' ⌜ ⌟ ἴσασι φίλοι κατὰ δώματ' ἑκάστου* *ε* 358 *ὤ μοι ἐγώ, μή τίς μοι ὑφαίνῃσιν δόλον ... ' ἀθανάτων, ὅ τέ με σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει. ' ἀλλὰ μάλ' οὔ - πείσομ', ἐπεὶ ἑκὰς ὀφθαλμοῖσι ' γαῖαν ... ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι* command: *χ* 431 *μή - τήν γ' ἐπέγειρε· σὺ δ' ἐνθάδε εἰπὲ γυναιξὶν ' ἐλθέμεν* **2bαcc** — but sometime in the future (nom.phrase *H* 52) *B* 252 *οὐδέ τί - σάφα ἴδμεν ὅπως ἔσται τάδε ἔργα, ' ἢ εὖ ἦε κακῶς νοστήσομεν* *ψ* 116 (now because I'm shabbily dressed) *τοὔνεκ' ἀτιμάζει με καὶ οὔ - φησι τὸν εἶναι* *λ* 184 *σὸν δ' οὔ - τις ἔχει καλὸν γέρας, ἀλλὰ κτλ.*, change of ruler as possibility *H* 52 *⌜οὐ γάρ⌟ - τοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν* *α* 196 *⌜ ⌟ - τέθνηκεν* (Od.) *... ' ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται* ≅ *λ* 461 *B* 122 *μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν ' ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν ... ' ... τέλος δ' οὔ - τι πέφανται* *γ* 23 *πῶς τ' ἄρ προσπτύξομαι αὐτόν; ' οὐδέ τί - μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν* *π* 71 *νέος εἰμὶ καὶ οὔ - χερσὶ πέποιθα ' ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ* ≅ *φ* 132 (cf. *Λ* 719 in 2bβcc below) Op.521 (*παρθενικήν*) *παρὰ μητέρι μίμνει, ' οὔ - (οὔπω* Solmsen) *ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης* *θ* 540 *ἐκ τοῦδ'* (sc. start of singing) *οὔ - παύσατ' ... γόοιο ' ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν* *λ* 166bis *οὐ γάρ - σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος οὐδέ - (πῃ* pap.) *ἀμῆς ' γῆς ἐπέβην, ἀλλ' κτλ.* = 481 *ψ* 248 *ὦ γύναι, οὐ γάρ - πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων ' ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται* **2bαdd** *not* even *yet* *Φ* 410 (Ath. to Ares:) „*νηπύτι', οὐδέ νύ - περ* (collocatio singul., *που* pap.12 S.West) *ἐπεφράσω ὅσσον ἀρείων ' εὔχομ' ἐγὼν ἔμεναι, ὅτι μοι μένος ἰσοφαρίζεις*" question: *X* 9 (Ap. to Ach.: „why do you pursue me?) *οὐδέ νύ - με ' ἔγνως ὡς θεός εἰμι;*" *λ* 161 *οὐδέ - ἦλθες ' εἰς Ἰθάκην οὐδ' εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;* — *Σ* 287 (Hektor to Pulyd.: „I don't want to go back into the town) *ἦ οὔ - κεκόρησθε ἐελμένοι ἔνδοθι πύργων;*" **2bαee** *not yet* — and never more *K* 293 (*σοὶ ῥέξω βοῦν ἦνιν*) *ἀδμήτην, ἣν οὔ - ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ* = *γ* 383 Op.591 (*εἴη*) *καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μή - τετοκυίης ' πρωτογόνων τ' ἐρίφων* **2bαff** — and perh. never more *ι* 455 (*ὀφθαλμὸν ἐξαλάωσε*) *Οὖτις, ὃν οὔ - φημι πεφυγμένον ἔμμεν ὄλεθρον* *ρ* 517 (he was my guest three nights and days) *ἀλλ' οὔ - κακότητα διήνυσεν ἣν ἀγορεύων* **2bαgg** — until imp.: *Ψ* 7 *μὴ δή - ... λυώμεθα ... ἵππους, ' ἀλλ' αὐτοῖς ἵπποισι ... ἄσσον ἰόντες ' Πάτροκλον κλαίωμεν* *Ω* 553 *μή - μ'* (*μέ* - vulg.) *... ἴζε ... ὄφρα κεν Ἕκτωρ ' κεῖται ... ἀκηδής, ἀλλὰ τάχιστα ' λῦσον* *Σ* 134 *μή - καταδύσεο μῶλον Ἄρηος, ' πρίν γ' ἐμὲ δεῦρ' ἐλθοῦσαν ... ἴδηαι* ind. (3× foll. by *πρίν*): *Ψ* 73 *θάπτε με ὅττι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω. ' τῆλέ μ' ἐέργουσι ψυχαί ... ' οὐδέ μέ -* (*πως* v.l.) *μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν* *κ* 174 *ὦ φίλοι, οὐ γάρ - (που, πως* vv.ll.) *καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοι περ, ' εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ* *ν* 335 *σοὶ δ' οὔ - φίλον ἐστὶ δαήμεναι οὐδὲ πυθέσθαι, ' πρίν γ' ἔτι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι* *μ* 186 *οὐ γάρ - τις τῇδε παρήλασε νηῦ ... ' πρίν γ' ἡμέων ... ὄπ' ἀκοῦσαι* opt.: *ν* 123 (his possessions) *θῆκαν ' ἐκτὸς ὁδοῦ, μή - (πώς, πού* vv.ll.) *τις ὁδιτάων ... ' πρὶν Ὀδυσῆ' ἐγρέσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιτο* **2bβ** then **2bβaa** simple *M* 203 *καὶ οὔ - λήθετο* (serpent) *χάρμης, ' κόψε γὰρ αὐτὸν* (eagle) *ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ δειρὴν ' ἰδνωθεὶς ὀπίσω* (like 1 above, cf. Th.560 in 2bαaa) *P* 190 *θέων δ' ἐκίχανεν ἑταίρους ' ὦκα*

μάλ', οὔ - τῆλε, ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπών **2bβbb** – but soon *H* 433 *ἦμος δ' οὔτ' ἄρ - ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ* (in nom. phrase) *π* 192 *Τηλέμαχος δ', οὐ γάρ - ἐπείθετο ὃν πατέρ' εἶναι, ' ἐξαῦτίς μιν ... προσέειπεν χ* 236 *καὶ οὔ - πάγχυ δίδου ἑτεραλκέα νίκην, ' ἀλλ' ἔτ'* (tested their strength) *Σ* 378 *οὔατα* (of the tripods) *δ' οὔ - ' δαιδάλεα προσέκειτο· τά ῥ' ἤρτυε, κόπτε δὲ δεσμούς* **2bβcc** – but later (10× w. pf./plqu., 10× impf. ⌊[1 irrealis]⌋, 2× aor. ⌊ ⌋) **αα** of lack of experience, knowledge *I* 440 (my father sent me to you) *νήπιον, οὔ - εἰδόθ' ... πολέμοιο ' οὐδ' ἀγορέων ... ' τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα Λ* 710 *Μολίονε θωρήσσοντο ' παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔ - μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς O* 632 (*ὥς τε λέων βουσὶν ἐπελθών*) *ἐν δέ τε τῆσι νομεὺς οὔ - σάφα εἰδὼς ' θηρὶ μαχέσσασθαι Λ* 719 *οὐδέ με Νηλεὺς ' εἴα θωρήσσεσθαι ... ' οὐ γάρ - τί μ' ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα* (cf. *φ* 132 in 2bαcc above) **ββ** lack of perception, information *Λ* 497 (Ajax routed his opponents) *οὐδέ - Ἕκτωρ ' πεύθετ', ἐπεί ῥα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ μάρνατο πάσης N* 521 *οὐδ' ἄρα - τι πέπυστο ... Ἄρης ' υἷος ἑοῖο πεσόντος ἐνὶ ... ὑσμίνῃ* + *P* 401 + 377 (⌊*οὔ* -⌋) + *X* 437 (⌊ ⌋ *τι*) Hes. fr. 204,120 *ἀλλ' ῥ' ἠώ ποτε πατρὸς ἐπῃσθάνετο φρενὸ[ς] ὁρμῇ[ς* **γγ** events in battle *Λ* 504 *οὐδ' ἄν - ⌊χάζοντο κελεύθου⌋ δῖοι 'Αχαιοί, ' εἰ μὴ 'Αλέξανδρος ... ' παῦσεν ἀριστεύοντα Μαχάονα M* 262 *ἔλποντο δὲ τεῖχος 'Αχαιῶν ' ῥήξειν· οὐδέ νύ - Δαναοὶ* ⌊ ⌋ 290 *οὐδ' ἄν - τότε γε Τρῶες καὶ ... Ἕκτωρ ' ... ἐρρήξαντο πύλας Π* 303 *πολέμου δ' οὐ γίγνετ' ἐρωή· ' οὐ γάρ - τι Τρῶες ... ὑπ' 'Αχαιῶν ' προτροπάδην φοβέοντο* **δδ** subsequent settlement h. Ap. 226. 227 *οὐ γάρ - τις ἔναιε βροτῶν ἱερῇ ἐνὶ Θήβῃ, ' οὐδ' ἄρα - τότε γ' ἦσαν ἀταρπιτοὶ οὐδὲ κέλευθοι ' Θήβης ἁμ πεδίον Y* 216 *κτίσσε δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὔ - Ἴλιος ἱρὴ ' ἐν πεδίῳ πεπόλιστο* **εε** return *γ* 160 *ἐρέξαμεν ἱρὰ ... ' οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔ - μήδετο νόστον, ' σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἔπι ψ* 315 *οὐδέ - αἶσα φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι ' ἤην, ἀλλά* (a storm came) **ζζ** other instances *ζ* 329 (Ath. heard his prayer) *αὐτῷ δ' οὔ - φαίνετ' ἐναντίη υ* 110 *αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὗδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν, ' ἡ δὲ μί' οὔ - παύετ', ἀφαυροτάτη δ' ἐτέτυκτο ι* 163 (we ate and drank) *οὐ γάρ - νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρός, ' ἀλλ' ἐνέην λ* 52 (*πρώτη ψυχὴ 'Ελπήνορος ἦλθεν*) *οὐ γάρ - ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονός* **2bβdd** was *not yet* finished (speech) *K* 540 *οὔ - πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτ' ἄρ' ἤλυθον αὐτοί* + *π* 11 + 351

D POxy. 3698,7; v.l. *A* 261 pap. 354 West, Ptol. Pap., *I* 39 Leaf, *N* 309, *Π* 707, *P* 643, *Y* 378 Leaf, *β* 26, *γ* 120, *δ* 775, *ι* 102, *κ* 190, *ν* 308, *π* 161, *φ* 172, *χ* 25 vulg.

G instances having to do w. knowledge: *A* 124, *B* 192. 252, *I* 440, *Λ* 710, *O* 632, *ω* 188, *Λ* 719, *P* 401, *X* 279, Op. 521, *Λ* 497, *P* 377 (cf. *ν* 335 below), *N* 521, *X* 437 ‖ *γ* 23 (cf. *μ* 208 below) ‖ h. Merc. 444 ‖ *X* 9, *α* 216 ‖ *Φ* 410 w. seeing: *A* 262, *B* 799, *Γ* 169, *K* 47 + hearing: *K* 550, *Y* 205, *γ* 221, *δ* 269 (see *λ* 161 below). 141, *τ* 380, *φ* 123, *χ* 6 (cf. *π* 143) hearing: *Π* 76, *Ω* 767, *ζ* 160, *Δ* 331, *β* 118 saying: *A* 108, *ξ* 509, *π* 11. 351, *A* 106, *χ* 313, *ψ* 116 obeying, believing: *Σ* 513, *ε* 358, *π* 192 enduring: *Γ* 306, *A* 542 (cf. saying) subjugating: *K* 293, *Ξ* 315 retreating, fleeing, escaping: *Λ* 504, *M* 262, *O* 426, *P* 422, *Δ* 234, *Π* 303 ‖ *ι* 455, *μ* 66. 98. 186, *ψ* 328 dying *α* 196, *λ* 461, *κ* 174 being, becoming: *ν* 335 (cf. know above), *ψ* 315 h. Ap. 227, *μ* 208 ‖ *B* 553 moving: *λ* 161, *λ* 166 bis = 481 *ψ* 248 (cf. *K* 540) ‖ *P* 190 W. Beck

πωλέομαι [8ⁱ, 7°, 2ᴴ, 3ʰ] **F** *-έαι* 1, ⌊*-εῖται*⌋ 3, *ἐπι*⌊ ⌋ 1ⁱ; *-εύμην* 1, *-εῖτ'* 2, *ἐπε-εῖτο* 4ⁱ; *-έσκετο* 3; ⌊*-εύμεν*⌋*οι* 2°, ⌊ ⌋*α* Akk. 1ᴴ; *-ήσομαι* 1, *-ήσεαι* 1

M 1a [⏑̄] *-έαι ἐπεί δ* 811 **1b** [⏑̄] Präp. + *ἄλλους/ων ' -εῖτ' (ἀλλ') ι* 189, h. Ven. 80 **2a** [-⏑̄] ⌊*-εῖται*⌋ *ἐπ'* Th. 781 **2b** [⏑̄-⏑̄] ⌊ ⌋ *δ* 384; *-εύμην χ* 352 [⏑̄-⏑̄] ⌊ ⌋ h. Ap. 170 [⏑̄-⏑̄] *ἐπι*⌊ ⌋ *στίχας ἀνδρῶν Γ* 196 **3a** [-⏑̄⏑̄] *εἰς ἀγορὴν* ⌊*-έσκετο*⌋ *A* 490, *ἐς πόλεμον* ⌊ ⌋ *E* 788, ⌊ ⌋ *λ* 240; ⌊*-εύμεν*⌋*οι β* 55 = *ρ* 534; *εἰν ἀγορῇ* ⌊ ⌋*α* Hes. fr. 302,5; *ἐς πόλεμον -ήσεαι E* 350; *-ήσομαι ἀλλ'* h. Ap. 329 **3b** [⏑̄-⏑̄] (*ἄλλ*)*ων ἐπε-εῖτο στίχας ἀνδρῶν Δ* 231. 250, *Λ* 264 = 540

Σχ sch. min. P. Oxy. 3160 zu *β* 55: *ἐρχόμενοι*, sch. D *E* 350 (u.ö.): *φοιτήσεις. παραγενήσῃ. ἢ ἀναστραφῇς*

L E. Wentzel, Jahresbericht kathol. Gymn. Glogau 1840, 15 f.; Chantraine, RPh III 14, 1940, 17 f.; Kurz, Menschl. Bewegung 136; Benveniste, Vocabulaire I 134

B (iter. Intens. zu *πέλομαι / τέλλομαι*:) *sich* in reg. Abständen (gewohnheitsmäßig) *immer wieder wohin begeben*, stets vom (abstr.) Kreislauf des Hin u. Zurück, kaum von wirkl. (konkr.) Kreisbew. (II u. h. Ven. 80 in I 1?), kontrast. Alc. fr. 130b,18 V. u. *πολέω* Hes. fr. 150,28; nur Präs.st. (3× Iter.) u. 2× Fut., (intrans./trans.) Med./Pass. (I 1, II / I 2) mit pers./dingl. Subj.; in assoz. Zush. m. *ἀγορήν*⁺ *A* 490, Hes. fr. 302,5, *ἀθανάτοισιν* Th. 781 f., h. Ap. 329 f., *ἄλλων*⁺ *Λ* 264⁺, *ι* 188 f., h. Ven. 79 f., *ἀπό*(*προθι/εν*) *δ* 811, *ι* 188 f., h. Ap. 329, h. Ven. 79 f., *θεῶν*⁺ Th. 777/81, h. Ap. 329 f., *καλά*⁺ *λ* 240, Hes. fr. 302,4 f., *οἶος ι* 188 f., h. Ven. 79 f., *πάντα β* 55⁺, Hes. fr. 302,3 ff., *πολλόν*⁺ *δ* 811, Hes. fr. 302,5; in RAbschl. *Δ* 250, in dir. (*δ* 384, h. Ap. 329 Göttinnen-)R. (2. V. *E* 788, *δ* 384. 811; vorletzter V. *E* 350, *χ* 352, h. Ap. 329) außer *A* 490, Th. 781, h. Ven. 80 u. 4ⁱ in II. – Wortf.: (*ἔπ*)*εἶμι*, *ἐλθεῖν* B I 3eβ/II 7c, *ἔρχομαι* B I 4/II 5b, *θαμίζω*, *οἰχνέω / ἐποίχομαι*, *πεπερημένος*, *περνάμενα*, *στρέφομαι* (h. Ap. 175), *φοιτάω* **I** Simplex **I 1** Med.: *wohin zu gehen pflegen*, mit Angabe des Wohin durch Präp. (7× *ἐ*[*ι*]*ς*, 2× *ἐπ'*, 1× *μετ'*) + Obj. (4× am Anf. nom. act.), lok. Adv. (1°, 2ʰ) od. (2× am Ende nb. temp. Adv.) impl.; in Vbd. m. Prädik. Th. 781 (and. West z. St.) u. h. Ap. 169 f., 4× von 13 neg. (u. *χ* 352 unfreiwillig) *A* 490 (*μήνιε νηυσὶ παρήμενος*) ⌊*οὔτε ποτ'*⌋ *εἰς ἀγορὴν -έσκετο ... '* ⌊ ⌋ *ἐς* ⌊*πόλεμον*⌋ *beteiligte sich nicht mehr an*, vgl. *ζ* 65. 157, h. 6,12 f. *E* 788 *ὄφρα μὲν ἐς* ⌊ ⌋ *-έσκετο* (Ach.) 350 *εἰ δὲ σύ γ'* (Aphr.) *ἐς* ⌊ ⌋ *-ήσεαι, ἢ τέ σ' ὀίω ' ῥιγήσειν* ⌊ ⌋ *γε* h. Ap. 329 *οὐδέ τοι εἰς εὐνὴν -ήσομαι, ἀλλ' ἀπὸ σεῖο ' τηλόθεν οὖσα θεοῖσι μετέσσομαι werde nicht mehr mit dir schlafen*, vgl. V. 344, h. Ven. 230 *β* 55 *εἰς ἡμετέρου -εύμενοι ἤματα πάντα, ' βοῦς ἱερεύοντες* (*εἰλαπινάζουσιν*) = *ρ* 534 (reg.) *aufsuchend* (⌊Pluralität⌋ der Handlg.), kontrast. *α* 176 (⌊ ⌋ des Subj.) *χ* 352 *οὔ τι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον ... ' -εύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαῖτας frequentierte* *λ* 240 (*ἠράσσατ'* ⌊*Ἐνιπῆος*⌋ u.) *ἐπ'* ⌊ ⌋ *-έσκετο καλὰ ῥέεθρα ging immer wieder zu ι* 189 *μῆλα ' οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους ' -εῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἤδη verkehrte nicht mit*, vgl. V. 112, *β* 207, *α* 175. 22 ‖ h. Ven. 80 *σταθμοῖσι λελειμμένος οἶος ἀπ' ἄλλων ' -εῖτ' ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρύσιον κιθαρίζων tänzelte*, vgl. h. 19,8. 22, h. Ap. 201 f. h. Ap. 170 (*τίς ὕμμιν*) *ἥδιστος ἀοιδῶν ' ἐνθάδε* ⌊*-εῖται*⌋ *besucht* (reg.) *Delos*, vgl. 168. 175 *δ* 384 ⌊ ⌋ *τις δεῦρο γέρων ἅλιος pflegt sich einzufinden*, s. V. 401. 450 811 *τίπτε, κασιγνήτη, δεῦρ' ἤλυθες; οὔ τι πάρος γε ' -έαι, ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι δώματα ναίεις hast nicht vorbeigeschaut*, vgl. *ε* 88, *π* 27; zum Text s. Scheindler, Textkrit. Erl. 111 u. S. West z. St. Th. 781 (*Στὺξ νόσφιν θεῶν*) *παῦρα δὲ ... Ἶρις ' ἀγγελίη* (s.d.) *-εῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης wird hingeschickt übers Meer*, vgl. *O* 640 **I 2** Pass. (zu att. *πωλέω*): *umgeschlagen / verkauft werden*, mit Angabe des Wo durch *εἰν* + Dat. Hes. fr. 302,5 *εὖ δὲ μελανθεῖεν κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα, ' φρυχθῆναί τε καλῶς, καὶ τιμῆς ὤνον ἀρέσθαι, '*

πολλὰ μὲν εἰν ἀγορῇ -εύμενα, πολλὰ δ' ἀγυιαῖς, vgl. *Σ* 292 (*Φ* 58)

II Kompos.: *ἐπιπ*. (KSV, and. KSN 2× in I 1) kontrollierend *abschreiten* (+ Ptz./Vgl.) od. (vgl. *E* 330, *K* 487 : *P* 356, *P* 285 : *N* 90, *Y* 454 : *o* 504) angreifend *heimsuchen* (+ instr. Dat. der Waffen), Subj. Ag. (5[i]) *Γ* 196 *κτίλος ὥς ἐπι-εῖται* ⌊*στίχας*⌋, vgl. V. 198, *O* 279 *Δ* 250 *κοιρανέων ἐπε-εῖτο* ⌊ ⌋ = 231[ex.] (vgl. 230. 272) = *Λ* 264[ex.] (*ἔγχεί τ' ἄορί τε*) = 540 (vgl. V. 367)

D v.l. (PGen. II 82) *φ* 156 (= *β* 55[ex.+])

G je 2× in *ΔΕδ* R. Führer

πῶλος [3[i], 1°, 3[h]] **E** Myc. *po-ro*, see DMic. II 145; IE, cf., e.g., Germ. *Fohlen* (proto-Germ. **fulan-*); relationship to *παῖς*, Lat. *puer* has been suggested, see Frisk and Chantraine, Dict. s.v. – Deriv.: *αἰολό-, εὖ-, κλυτό-, ταχύ-, Ἐχέπωλος*

B *foal* (Il.), *(young) horse* (outside Il.); masc. (h. Ap. 231, h. 32,9) or fem. (*Y* 222), cf. gender-variat. of *ἵππος*. – Wdfld.: see *ἵππος* (col. 1211,28 f.) 1 *foal* *Λ* 681 (*ἵπ-πους*) *θηλείας, πολλῇσι δὲ -οι ὑπῆσαν* *Y* 222 (*ἵπποι*) *θήλειαι, -οισιν ἀγαλλόμεναι ἀταλῇσι* (*ἀταλοῖσι* v.l.) 225 *ὑποκυσάμεναι* (mares impregnated by Boreas) *ἔτεκον δυοκαί-δεκα -ους* 2 *horse*, drawing chariot (of deity exc. h. Ap. 231); clearly young h. Ap. 231, cf. *ψ* 246 where prob. young horses of youthful Eos (Thieme in Schmitt [Hrsg.], Idg. Dichtersprache 147) *ψ* 246 (*ἵππους ζεύγνυσθ'*) *Λάμπον καὶ Φαέθονθ', οἵ τ' Ἠῶ -οι ἄγουσι* (*ἔασιν* v.l.) h. Ap. 231 *νεοδμὴς -ος ἀναπνέει ἀχθόμενός περ ' ἕλκων ἅρματα* (n. *ἵππους* v. 236) h. 8,7 (*αἰθέρος*) *ἐνὶ τείρεσιν ἔνθα σε* (Ares) *-οι ' ζαφλεγέες* (*αἰὲν ἔχουσι*) h. 32,9 (*εὖτ' ἂν*) *Σελήνη ' ζευξαμένη -ους ἐριαύχενας αἰγλήεντας* (*ἐλάσῃ ἵπποις*)

J. N. O'Sullivan

πῶμα [2[i], 4°, 2[H]] **E** isoliertes Verbalnomen auf *-mn̥*, vgl. Risch § 21a und s. Mayrhofer, EWAia II 112

Σχ sch. Barn. *β* 353: *-ασιν ἄρσον· πώμασον* **L** [1]Laser, Arch. Hom. P 68 ff. 74 f.; [2]Bruns, Arch. Hom. Q 54 f.; [3]N.I. Tenneson, Conflicts in Hesiods Works and Days, Diss. Univ. of Texas, Austin 1977, 217 f.

B *Deckel, Abdeckung* von Köcher, Kästen, Vorratsgefäßen; zu den Befestigungsmöglichkeiten sowie zusätzl. Sicherg. (*θ* 443. 447) s. L[1] 69. 74 f.; *π.* sicherl. an einem geöffneten Köcher noch angebunden, Ähnliches bei Amphoren mögl. (Vbd. zw. Henkeln u. Deckelknauf, vgl. L[2] Taf. Va); bei Kästen *π.* (je nach Bauart) verbunden o. separat (L[1]). Epith.: *μέγα* (Op. 94, vgl. *ι* 314) Synt.: Obj. Sg. zu *ἀφαιρέω, ἐπαρτύνω, ἐπεμβάλλω, ἀνοίγω, συλάω, ἐπιτίθημι*, dat. instr. Pl. zu *ἀραρίσκω* – in Gl. innerh. Od.' Erz.: *ι* 314, sonst 2× dir. R. – Wortf.: *ἐπίθημα, κρέδημνον* B 3; s.a. *δεσμός* B 6, *μέρμις* zu Köcher: *Δ* 116 *σύλα* (Pand.) *-α φαρέτρης, ἐκ δ' ἕλετ' ἰόν* *ι* 314 (Erz.:) „*ῥηϊδίως ἀφελὼν* (Polyphem) *θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα ' ἅψ ἐπέθηχ', ὡς εἴ τε φαρέτρῃ -' ἐπιθείη*", vgl. 240–3 (*ἠλίβατον πέτρην*) zu Kasten: *Π* 221 *χηλοῦ δ' ἀπὸ -' ἀνέῳγε* (Ach.) ' *καλῆς δαιδαλέης θ* 443 (Arete zu Od.:) „*αὐτὸς νῦν ἴδε -α,* ⌊*θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλ*⌋*ον, ' μή τίς τοι ... δηλήσεται*" 447 *αὐτίκ' ἐπήρτυε* (Od.) *-α,* ⌊ ⌋*ε*, s. *ἀρτύνω* B 2b zu Vorratsgefäß *β* 353 (Tel. zu Eurykl.: „*οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον*) *δώδεκα δ' ἔμπλησον καὶ -ασιν ἄρσον ἅπαντας*", s. *ἀραρίσκω* B 3 aβ, vgl. *ἀσκός* Op. 94 *γυνὴ χείρεσσι* ⌊*πίθου*⌋ *μέγα -' ἀφελοῦσα ' ἐσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά*, s. *πίθος* B 2; lt. L[3] *π.* metonym. f. Kleidg. der Frau, vgl. Ogden (*Πανδώρη* L) 216 ff. 98 (*Ἐλπὶς*) *ἔνδον ἔμεινε* ⌊ ⌋ *ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε ' ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε -α πίθοιο* C. P. de Putter

πώποτε s. *πω* M 1

Πῶρος v.l. ant. Hes. fr. 13,2 s. *Πεῖρος*

πῶς, πως **L** 1 etym. and form: Chatraine, Dict. 921; Cassio, in: M. Bats, B. d'Agostino (edd.), La cultura euboica e lo sviluppo dell'epica greca, Napoli 1998, 15 ff. 2 synt. predic.: ⌊Chantraine, Gr. h. II⌋ 9 w. other particles: Vandaele, Opt. 20 f.; ⌊ ⌋ 347; Wakker, in: 'Kühner' 337 f. 3 on particular instances *Π* 60: V. d. Mühll, Hypomnema 241 n. 9; *X* 202: Roth, Iterata 85 f.; *γ* 248: Beßlich, Schweigen 48 ff.; P. Bergmann, Atridenmythos, Erlangen-Nürnberg 1970, 216 n. 20; S. West, Odyssey ad l.

instances not in Gehring or Hofinger: Il. Parv. fr. 2[A],3 bis p. 53 Dav.; Cert. p. 40,2; Pan. fr. dub. 3,1 p. 128 Dav. Deriv.: *ὅπ(π)ως* W. Beck

πωτάομαι [1[i], 2[h]] **Σχ** sch. D *M* 287: *ποτῶντο* (sic) · *ἐπέτοντο. ἐφέροντο* **L** Chantraine, Gr. h. I 358; Risch § 112c

B *fly* (*about*, in different directions vel. sim.), w. iter.-frequentative force, cf. *ποτάομαι*; subj. animate and winged (h. 30,4) or not, consisting of many entities *M* 287 *ὡς τῶν ἀμφοτέρωσε λίθοι* ⌊*-ῶντο*⌋ *θαμειαί, ' αἱ μὲν ἄρ ἐς Τρῶας, αἱ δ' ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιούς, ' βαλλομένων* h. Ap. 442 *τοῦ* (Ap.) *δ' ἀπὸ πολλαὶ ' σπινθαρίδες* ⌊ ⌋ h. 30,4 (*ἠμὲν ὅσα χθόνα*) *ἐπέρχεται ἠδ' ὅσα πόντον ' ἠδ' ὅσα -ῶνται*. – Wdfld.: *πέτομαι, ποτάομαι/έομαι*

D v.l. *β* 182 J. N. O'Sullivan

πῶυ [5[i], 6°, 3[H]] **E** related to *ποιμήν*; cf. Skr. *pāyú-*, see Mayrhofer, EWAia II 121 **F** *-υ* (acc.) 4; *-εα* 1, *-εσι* 1, *-εα* 8

M 1 disyll. [⏑̯⏑] *-υ Γ* 198 [⏑̯⏑] *ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ* ⌊*-υ μέγ' οἰῶν*⌋ *O* 323, *μ* 299; *καὶ* ⌊ ⌋ *Λ* 696 2 trisyll. [⏑̯⏑⏑] (*βοῶν*) ⌊*ἀγέλας*⌋+ *τόσα -εα οἰῶν Λ* 678, *ξ* 100; *βοῶν* ⌊ ⌋ *καὶ* ⌜*πωεα καλά / πω*[*εα μήλων*⌝ *Σ* 528, Hes. fr. 180,9; *οἰῶν -εα καλά λ* 402 ≅ *ω* 112, *μ* 129; (*καὶ*) *-εα/εσι μήλων* Op. 786, *δ* 413; *-εα* Op. 516

Σχ sch. min. P. Hamb. 200 on *δ* 413: *πρ̣ο̣μ̣μ̣ν̣*[*ί*]*οις*, sch. D *Γ* 198: *ποίμνιον, Λ* 678: ⌊*ποίμνια*⌋ (*τὰ* ⌊ ⌋ *Σ* 528). *συβόσια δὲ τὰ χοιροτροφεῖα*

B *flock* of sheep (50 animals *μ* 129: Richter, Arch. Hom. H 56); w. *οἰῶν* (10× [*οἴων Σ* 528]) and (*Λ* 678, *ξ* 100) / or (Op. 786 [w. *μήλων*]. 516 [only here clearly without gen. *οἰῶν / μήλων*]) w. goats mentioned separately exc. *δ* 413 (w. *μήλων*), Hes. fr. 180,9 (*πώ*[*εα μήλων*); mentioned (exc. *Γ* 198, *δ* 413) w. (combinat. of) cattle (11×), goats (4×), horses (2×), pigs (2×); part of wealth (*ξ* 100), booty (5×), bride-price (Hes. fr. 180,9); prey to wild beast *O* 323; in sim. / comp. *O* 323, *δ* 413 / *Γ* 198; shepherd (always w. cattle in context exc. *δ* 413) called *ἐπιποιμήν* (*μ* 129 [131]), *μηλοβοτήρ* (*Σ* 528), *νομεύς* (3×), *σημάντωρ* (*O* 323). – Epith.: *μέγ(α)* 4×, *καλά* 4× (poss. also Hes. fr. 180,9) w. *οἰῶν*: *Γ* 198 (*ἀρνειῷ μιν* [Od.] *εἴσκω*) *ὅς τ' οἰῶν μέγα -υ διέρχεται Λ* 696 *ἐκ ... ἀγέλην τε βοῶν καὶ* ⌊*-υ μέγ' οἰῶν*⌋ *' εἵλετο O* 323 *ὅς τ' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ* ⌊ ⌋ *' θῆρε δύω κλονέουσι* = *μ* 299[med.ex.] *ξ* 100 (Od.'s wealth:) *δώδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀγέλαι·* ⌊*τόσα -εα οἰῶν*⌋ (*τόσσα συβόσια, τόσ' αἰπόλια βόσκουσι ξεῖνοι ...*) *Λ* 678 (*λῆΐδα συνελάσσαμεν*) *πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας,* ⌊ ⌋ *' κτλ. μ* 129 (cattle etc. of Sun:) *ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ'* ⌊*οἰῶν -εα καλά*⌋ *' πεντήκοντα δ' ἕκαστα λ* 402 (*ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ'*) *βοῦς περιταμνόμενον ἠδ'* ⌊ ⌋ *' ...; ≅ ω* 112 (*καὶ ὅϊς καὶ πίονας αἶγας* v.l.) *Σ* 528 *τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ -εα καλὰ* (*οἴων*) w. ⌊*μήλων*⌋: *δ* 413 *λέξεται* (Proteus) *ἐν μέσσῃσι* (seals), *νομεὺς*

ὥς -εσι ˌ ˌ Op. 786 (ἡ πρώτη ἕκτη) ἐρίφους τάμνειν καὶ -εα ˌ ˌ (ἤπιον ἦμαρ) unclear: Hes. fr. 180,9 (gold and horses +) βοῶν ἀγέλας καὶ πώ[εα μήλων without gen.: Op. 516 (Boreas penetrates hide of ox or goat) -εα δ' οὔτι, ' 4 οὔνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησι ' ῖς ἀνέμου Βορέω. – W d f l d.: ποίμνη, see also ὄϊς, μῆλον I; further ἀγέλη, αἰπόλιον, βουκόλιον, συβόσια

D κ 459a; v.l. h. Merc. 288

J. N. O'Sullivan

FFLCH

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 290860
Aquisição: DOAÇÃO / FAPLIVROS V
Proc. 05/03931-9 / BRAZIL BOOKS
N.F. 77741 / U$ 184,50 11/10/2007

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

21. LIEFERUNG

ῥα - τέκτων

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
Rutger J. Allan, William A. Beck, Helma Dik,
David van Eyndhoven, Rudolf Führer, Volker Langholf,
Georg Markwald, Hans Wilhelm Nordheider,
James N. O'Sullivan, Martin Schmidt

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2006

R. J. Allan mit *σείω*.

W. A. Beck mit *σπεύδω*, *τάλαρος*, (*δια*)*τάσσω*, *Τάφιοι*, *τάφος* m., *Τάφος* u. a.

H. Dik mit *ῥαίω*, *ῥήγνυμι*.

D. van Eyndhoven mit *ῥαθάμιγγες*, *ῥυστάζω*, *σιδήρεος*, *σίδηρος*, *Σμινθεύς*, *σόλος*, *σταδίη*, *στρεπτός*, *στρέφω*, *στρωφάω*, *σχεδίη*, *σχεδόν* u. a.

R. Führer mit *ῥέεθρα*, *ῥέω*, *σεύομαι*, *σκοπός*, *σμερδαλέος*, *σοφίη*, *στείχω*, *στέλλω*, *στιβαρός*, *στιχάομαι*, *σχέτλιος*, *ταλασίφρων*, *ταφών*, *τείρω* u. a.

V. Langholf mit *ῥίζα*, *ῥινός*, *σάφα*, *σῆμα*, *σῖτος*, *στέαρ*, *στενάχω*, *στένω*, *στεῦται*, *στήτη*, *στυγερός*, *στυγέω*, *ταρχύω*, *τέκτων* u. a.

G. Markwald mit *Ῥῆσος*, *Ῥόδος*, *σάκος*, *σαόω*, *Σεμέλη*, *Σμύρνη*, *σπένδω*, *σπέρμα*, *στρατός*, *τέκνον* u. a.

H. W. Nordheider mit *ῥῆγος*, *ῥοδοδάκτυλος*, *Σίσυφος*, *σκαιός*, *Σκύλλη*, *σκῦτος*, *σταθμός*, *στέρνον*, *στῆθος*, *συλάω*, *Σχερίη*, *Ταλθύβιος*, *τανύω*, *ταχύς*, *τέγος* u. a.

J. N. O'Sullivan mit *ῥάβδος*, *ῥάκος*, *ῥέζω*, *ῥεῖα*, *ῥηγμῖνος*, *ῥηΐδιος*, *ῥίμφα*, *ῥίπτω*, *σθένος*, *σκεδάσσαι*, *στιχός*, *συβώτης*, *σῦς*, *σφάζω*, *ταρβέω*, *ταῦρος*, *τάφρος*, *Τειρησίης* u. a.

M. Schmidt mit *Ῥαδάμανθυς*, *ῥόθος*, *Σειρῆνες*, *σκῆπτρον*, *στειλειή*, *στεφάνη*, *στέφανος*, *Στύξ*, *τάλαντον*, *τάμνω*, *Τάρταρος* u. a.

Holländische Stipendiaten der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap waren R. J. Allan, H. Dik und D. van Eyndhoven.

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, B. Schönefeld, N. Tichá-v.d. Mije und V. Yntema †.

ISBN 10: 3-525-25524-1
ISBN 13: 978-3-525-25524-7

© 2006, Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG, Göttingen / www.v-r.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk und seine Teile sind urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf der vorherigen schriftlichen Einwilligung des Verlages. Hinweis zu § 52a UrhG: Weder das Werk noch seine Teile dürfen ohne vorherige schriftliche Einwilligung des Verlages öffentlich zugänglich gemacht werden. Dies gilt auch bei der entsprechenden Nutzung für Lehr- und Unterrichtszwecke. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

DEDALUS - Acervo - FFLCH
20900047938

Livraria Canuto Desde 1964
Tel.: (011) 3259-5477
Fax: (011) 3258-1473
E-mail: info@canuto.com.br
www.canuto.com.br

P

ῥα, ῥ' s. *ἄρα*

ῥάβδος f. [2ⁱ, 10°, 2ʰ] **E** unclear, see Frisk s.v.; cf. *ῥαπίς*, and w. *-δος* cf. *κλάδος*; further Lith. *vìrbas*, Russ. *vérba*, Lat. *verbera, verbēnae*; W. Merlingen (Das „Vorgr." u. d. sprachwissenschaftl.-vorhist. Grundlagen, Wien 1955, 27; Eine ältere Lehnwörterschicht im Gr., Wien 1963, Teil I 87) suggests a link w. *ῥαφίς, ῥαμφή* and other words for things bent **F** *-ῳ* 7; *-ον* 6; *-οισι* 1 **M 1** disyll. **1a** [⏑̄] *-ον* κ 389 [⏑̄] *εἶχε δὲ -ον* h. Merc. 210 **1b** [⏑̄×] *περιμήκεϊ / περικαλλέα -ῳ/ον* κ 293, μ 251 / h. Merc. 529 **1c** [⏑̄-] *-ῳ πεπληγυῖα* κ 238. 319, π 456 **1d** [-⏑̄] *δὲ -ον* Ω 343 = ε 47 [-⏑̄] *(χρυσείῃ) -ῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη* ν 429, π 172 [-⏑̄] *ἔχε δὲ -ον* ω 2 **2** trisyll. [-⏑̄⏑] *χρυσείῃς -οισι* M 297

Σχ sch. D M 297: *τοῖς κανόσιν, οἷς εἴχοντο αἱ ἀσπίδες* L [1]Reichel[+], Hom. Waffen 23 ff.; [2]K. F. Johansen, Ajas u. Hektor (København 1961) 9 f.

B 1 *rod* Epith.: see pcps. — Wdfld.: *ῥόπαλον, σκηπάνιον, σκῆπτρον*, for 2 *κανών* (q.v. Σχ and B 1) **1a** non-magical *rod, stick* μ 251 *ἁλιεὺς περιμήκεϊ -ῳ ' ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων ' ἐς πόντον προΐῃσι βοὸς κέρας* fishing *rod* (light for small fish) h. Merc. 210 (*ἅμα βουσὶν ὀπήδει*) *εἶχε δὲ -ον stick* for driving cattle **1b** magic *wand* of: Hermes (see L[2]; cf. *χρυσόρραπις*): Ω 343 *εἵλετο δὲ -ον, ⌊τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει ' ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει⌋* (v. 344 om. pap. 1013) = ε 47 ω 2 *ἔχε δὲ -ον μετὰ χερσὶ ' καλὴν χρυσείην, ⌊ ⌋* h. Merc. 529 (Ap. to Hermes:) *„ὄλβου καὶ πλούτου δώσω περικαλλέα -ον ' χρυσείην τριπέτηλον, ἀκήριον ἥ σε φυλάξει, ' πάντας ἐπικραίνουσα θεμοὺς* (ci., *θεοὺς* codd.) *ἐπέων τε καὶ ἔργων ' τῶν ἀγαθῶν ὅσα φημὶ δαήμεναι ἐκ Διὸς ὀμφῆς"* (n. *χρυσόρραπι* v. 539) Circe (*ῥ.* here hardly mere 'rod for controlling her animals' *pace* Stanford on κ 238): κ 238 *⌊-ῳ πεπληγυῖα⌋* (obj. Od.'s comrades) *κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ* 319 *⌊ ⌋* (obj. Od.) *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν· „ἔρχεο νῦν συφεόνδε"* 293 *ὁππότε κεν Κίρκη σ'* (Od.) *ἐλάσῃ* ('strikes') *περιμήκεϊ -ῳ* 389 *διὲκ μεγάροιο βεβήκει ' -ον ἔχουσ' ἐν χειρί* (to release comrades) Ath.: ν 429 *⌊-ῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη⌋* (and changed Od. into a shabby old man) π 172 *χρυσείῃ ⌊ ⌋* 456 *Ὀδυσῆα ' -ῳ πεπληγυῖα πάλιν ποίησε γέροντα* **2** app. same word as in 1 above, though assoc. by poet w. *ῥάψε* (cf. *ῥαφαί* χ 186, also concerning a shield); prob. *wires* (< 'rods') of gold used to stitch layers of shield together (see L[1], also Leaf ad l.) M 297 *βοείας ῥάψε* (sc. *χαλκεύς*) *θαμειὰς ' χρυσείῃς* (*χρυσείοις* v.l.) *-οισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον* J. N. O'Sullivan

ῥαδαλόν v.l. Σ 576 Zen. (rec. West), s. *ῥοδανός*

Ῥαδάμανθυς [1ⁱ, 2°, 3ᴴ, 1ᵉ] **E** Suff. *-νθ-* verweist auf vorgr. Herkunft (Debrunner, Wortb. 196; Risch § 30 b δ); „appelativische Bed. unbekannt" (Frisk s.v., dort s. weitere Vermutungen); L[1] u.a. (L[3], L[6–8], L[11], L[15] 232) vermuten ägypt. Herkunft: *'amenti'* (vgl. Plu. Mor. p. 362D [De Iside et Osiride] *'Αμένθην*) = 'Westen', der jenseitige Aufenthaltsort der Pharaonen, dort Osiris göttlicher Richter; unbeweisbar, aber wie bei *'Ηλύσιον* (s.d. u. L[7,8,14], anders NPauly s.v. Elysion) nicht auszuschließen (mit vorgr.-min. Sprache als Zwischenstufe). Zur (ebenfalls ägypt.) Herleitung des Namens durch M. Bernal (Black Athena II, London 1991, 178–93) s. Jasanoff / Nussbaum, in: M. Lefkowitz / G. Maclean Roberts (Edd.), Black Athena revisited, Chapel Hill 1996, 190 f.

L [1]G. Zoega, De origine et usu obeliscorum, Rom 1797, 294 ff.; [2]F. Welcker, Kl. Schriften zur gr. Lit.geschichte II, Bonn 1845, 1–79 (teilw. aus RhM 2, 1833); [3]K. V. Müllenhoff, Deutsche Altertumskunde I, Berlin 1890 (von 1870), 65; [4]Malten, Elysion u. Rh., JDAI 28, 1913, 35–51; [5]Wilamowitz, GlH I 56 A.3; [6]V. Bérard, Les Phéniciens et l'Odyssée II, Paris 1927, 244; [7]Alford, JIES 19, 1991, 151–161; [8]E. Cook, JIES 20, 1992, 239–67; [9]Garvie zu η 321–26 (u. S. 21); [10]West, East (1997); [11]⌊Drew Griffith⌋, ClAnt 17, 1998, 217; [12]Cassio, AION (archaeol.) 12, 1998, 11–22; [13]Davidson, AC 68, 1999, 247–52; [14]⌊ ⌋, JIES 27, 1999, 79–85; [15]⌊ ⌋, Phoenix 55, 2001, 213–243

B PN, Rhadamanthys; nur [⏑⏑⏑×]; nach Hom. (Ξ 322 - im Kat. der Liebschaften des Zeus) u. Hes. (fr. 140 u. 141,13, vgl. fr. 286) wie Minos (Hom., Hes.) u. Sarp. (nur Hes., nicht Hom., vgl. *Σαρπηδών*) S. von Zeus u. Europa, nach Kinaithon (Cin. fr. 1 p. 92 Dav. = p. 116 Ber.) S. des Heph. (Phaistos?, vgl. L[4] 36 u. Bernabé z.St.); Beiw. *ἀντίθεος* Ξ 322, *δίκαιος* Hes. fr. 141,13, *ξανθός* η 323, δ 564, inc. auct. fr. POxy. 2510,3 (= Il. Parv. fr. 32 p. 85 Ber.) Rh. u. die elysische Ebene: δ 564 (Proteus zu Men.: „du wirst nicht sterben, sondern) *σ' ἐς 'Ηλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης ' ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ξανθὸς -υς"* *wo Rh. lebt / herrscht* ≅(=?) inc. auct. fr. POxy. 2510,3 (= Il. Parv. fr. 32 p. 85 Ber.) (unbek. Gott / Göttin zu Gr. über Schicksal des toten Ach.:) *ἐς μακάρων ν]ήσους ... ' ... πε]μψωσ[ι]ν, ὅθι ξανθὸς 'Ραδάμ[ανθυς]* Rh.' schon in Od. offenbar als bekannt vorausgesetzter Aufenthalt in der elysischen Ebene an den Grenzen der Erde nur erklärbar als der des gerechten 'Richters'; vgl. Beiw. *δίκαιος*; Hes. fr. 286 (*εἴ κε πάθοι, τά τ' ἔρεξε, δίκῃ κ' ἰθεῖα γένοιτο*, überl. als Rechtsspruch [*δίκαιον*] des Rh.), die nachep. Überl. zu Rh. als gerechten Mann u. 'Totenrichter' (u.a. Thgn., Pi. [s. L[4] u. Hainsworth, Odyssey zu η 323]) u. die Rolle seines Bruders Minos als Richter im Hades (s. λ 568 ff.) Rh. u. Euboia: η 323 (Alkin. zum fremden Od.: „unsere Männer werden übers Meer rudern u. dich in deine Heimat bringen) *εἴ περ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης· ' τὴν γὰρ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι οἵ μιν ἴδοντο ' λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν -υν ' ἦγον ἑποψόμενον Τιτυόν, Γαιήϊον υἱόν* (auch dort kamen sie hin u. zwar an einem Tag hin u. zurück"), *am weitesten entfernt* von den Phäaken liegt Euboia entweder am anderen Rand od. in der Mitte der von Menschen bewohnten Welt; Rh. muß zur Insel der Phaäken als dem Ausgangs- u. Endpunkt dieser Seereise gekommen sein, also wird enge Nachbarschaft od. Parallelität / Identität von Land der Phäaken u. elysischer Ebene vorausgesetzt, u. Phäaken verkehren m. ihren Schiffen offenbar als 'Fährleute' zw. den außerirdischen Inseln u. der bewohnten Welt (L[2], vgl. dazu jetzt L[8], L[9] [m. Lit.], L[10] 420 [vorderasiat. Parallele]; die Beziehung von Rh. zu Euboia sing. [s. *Εὔβοια*]; zur vermuteten Rolle von Euboia bei der Entstehung der hom. Epen s. West, JHS 108, 1988, 151–172, u. L[12] 11–22), in nachep. Überlieferung gibt es allenfalls Beziehungen zwischen Rh. u. Böotien (s. dazu West, Cat. 146 f. u. L[13]); auch Tityos sonst eher mit Böo-

SBD-FFLCH-USP
299821

tien als mit Euboia verbunden (s. *Τιτυός*); viell. Euboia Zwischenstation od. „Aulis opposite the Euboean town of Chalcis" Ziel der Reise (Hainsworth, Odyssey zu *η* 324); Zweck der Reise des Rh. unbekannt, viell. Richterspruch über den Frevler Tityos M. Schmidt

ῥαδινός [1ᵗ, 1ᴴ, 1ᵇ] **E** äol. *βράδινος*, Stamm also **u̯rad-*, dazu viell. Nbf. *ῥοδ-ανος* (Chantraine, Dict. s.v.), m. Calandschen Suff.n (Risch 99); s. auch Bechtel, Lexil. 276 f. (s.v. *περιρρηδής*) **Σχ** sch. D *Ψ* 583: *-ήν· εὐκίνητον. ἰσχνήν*

B *biegsam, schlank, beweglich*, synon. m. *ῥοδανός* (s.d.); in d. Il. Beiw. zur Peitsche, hier wohl eher die Biegsamk. bezeichnend (wie *ῥοδανός* [*ῥαδαλός* West] zu *δονακεύς Σ* 576 'schwankendes Schilf'); bei Hes. u. im Hymnos zu *ποσσίν*, beide Male von e. Göttin, dort wohl eher, wie im späteren Griechisch, die Schlankh. u. mögl.weise auch Beweglichk. (vgl. *διερῷ ποδί ι* 43) hervorhebend (vgl. LSJ s.v.) *Ψ* 583 (Men. zu Antil.:) „*αὐτὰρ ἱμάσθλην ' χερσὶν ἔχε -ήν*" Th. 195 *ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός* (Aphr.), *ἀμφὶ δὲ ποίη ' ποσσὶν ὑπὸ -οῖσιν ἀέξετο*, vgl. *πόσσ' ἁπαλοῖσι* (s.d. B 1 b) h. Cer. 183 *ἀμφὶ δὲ πέπλος ' κυάνεος -οῖσι θεᾶς* (Dem.) *ἐλελίζετο ποσσίν*, s. Richardson z.St.; Treu, Homer 147. – Wortf.: *διερός, περιρρηδής, ῥοδανός, ταχύς*

D v.l.: *Σ* 576 (?), West: *ῥαδαλόν* G. Markwald

ῥαθάμιγγες [3ᵗ, 1ᴴ] **E** uncertain, see Frisk s.v.; the suffix *-ιγγ-* is called „expressive" (L¹), possibly ind. of Mediterranean origin (L²; cf. *σύριγξ, φόρμιγξ*). The base would be **ῥάθαμος*, possibly **ῥαθμός* in the Hsch. gloss *ῥαθμίζεσθαι· ῥαίνεσθαι* (Frisk: *ῥαθμός*: *ῥαίνω* cf. *βαθμός*: *βαίνω*).

Σχ sch. D *Λ* 536: *ῥάνιδες* L ¹Chantraine, Form. 398; ²F. B. J. Kuiper, in: *Μνήμης χάριν* I 215–216

B *drops, specks* (*-ες* only, 3ᵗ VE formula w. *ἔβαλλον*). – Wdfld.: *ἐέρση, ψιάς* **1** of blood (2× subj.) *Λ* 536 (horses *στείβοντες νέκυας*) *αἵματι δ' ἄξων ' νέρθεν ἅπας πεπάλακτο καὶ ἄντυγες ... ' ἃς ἄρ' ἀφ' ἱππείων ὁπλέων ⟨-ες ἔβαλλον⟩ ' αἵ τ' ἀπ' ἐπισσώτρων* (*ὁπλαί* q.v. here only) = *Υ* 501 from castrated Ouranos: Th. 183 *ὅσσαι γὰρ -ες ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι, ' πάσας δέξατο Γαῖα* **2** of dust (subj.) *Ψ* 502 *ἵπποι ' ὑψόσ' ἀειρέσθην ῥίμφα πρήσσοντε κέλευθον. ' αἰεὶ δ' ἡνίοχον κονίης ⟨ ⟩* (*οὐδέ τι πολλὴ ' γίνετ' ἐπισσώτρων ἁρματροχίη κατόπισθεν ' ἐν λεπτῇ κονίῃ*), cp. *Λ* 282 (*ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίῃ*). Perh. *ῥαθά-* onomatop. of horses' hoofs (cp. Hsch.: *ῥάθαγος· τάραχος, ἦχος, θόρυβος*) D. van Eyndhoven

ῥαίνω [2ᵗ, 2ᵃ] **E** vgl. LIV² 291 Mitte m. Anm. 1; Kösling, Jotpräsentien 15. 262–264. 308. 316. 318; zu *ἐρράδαται/το* Floyd, Gl. 56, 1978, 14–21. – Abl.: *ῥανίς*; s.a. *ῥαθάμιγγες* **Σχ** sch. D *M* 431: *ἐρραμμένοι ἦσαν*

B *besprengen, bespritzen* **1** mit Flüssigk. **1a** akt.-trans. (ohne Dat.), (mit Wasser) zwecks Reinigung beim Ausfegen des Hauses *υ* 150 (Eurykl. befiehlt den Dienerinnen:) „*δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι ' ῥάσσατέ τ(ε)*" (hyst. prot.) **1b** pass., Aspekt des Beschmutztwerdens, m. dat. comitat. *⟨αἵματι⟩ M* 431 *πύργοι καὶ ἐπάλξεις ⟨ ⟩ φωτῶν ' ἐρράδατ' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ 'Αχαιῶν υ* 354 *⟨ ⟩ δ' ἐρράδαται τοῖχοι καλαί τε μεσόδμαι*, vgl. *αἷμα* B 1 c u. *αἱμοφόρυκτος* **2** pass., mit Staub *bedeckt werden* *Λ* 282 (die Pferde) *οὐκ ἀέκοντε πετέσθην· ' ⟨ἄφρεον⟩ δὲ στήθεα, -ο ντο δὲ νέρθε κονίῃ*, mit Konnot. von Flüssigk. (⟨ ⟩). – Wortf.: *δεύω* I, *διαίνω, διερός, εἰλύω, ἰκμάς, μιαίνομαι/ω, μυδαλέος, νότιος, παλάσσω, ῥαθάμιγγες* (vgl. Schol. D *Λ* 536, *Υ* 501), *ῥανίς, ῥέω, ὑγρός, ὕδωρ, φορύνομαι, φορύξαι, φύρω*

D *ι* 459 ci. Duentzer; doch s. Odyssey z.St. V. Langholf

ῥαιστήρ m. or f.? [1ᵗ] **E** nom. ag. of *ῥαίω* (q.v.); cf. Myc. *o-pi-ra-te-re* (DMic. II 42); for gender see B

Σχ sch. min. P. Aphrod. Lit. II on *Σ* 477: *τὴν σφῦραν παρ[ὰ τὸ ῥαίειν]*; sch. D ad l.: *σφῦραν σιδηρᾶν. παρὰ τὸ ῥαίζειν, ὅ ἐστιν ἐνεργεῖν*

B *a (metal) hammer*, such as a blacksmith uses *Σ* 477 *γένετο* (Heph.) *δὲ χειρὶ ' -α ⟨κρατερήν⟩* (*κρατερόν* pars codd., Zen.), *ἑτέρηφι δὲ γέντο πυράγρην* fem. perh. influenced by synon. *σφῦρα* (*γ* 434), metri gratia (see Edwards, Iliad ad l.) D. van Eyndhoven

ῥαίω [7ᵗ, 14ᵃ, 1ᴴ] **E** unklar, vgl. Frisk s.v.; Ruijgh, Scripta Minora I 614. – Abl.: *ῥαιστήρ, θυμοραϊστής / -ρραίστης*

F *διαρ-ουσι* 1, *-ῃσι* 1, *ἔρ-ε* 1; *ἀπορ-σει* 1, *διαρ-σει* 2, *διαρ-σουσι* 2, *-σέμεναι* 2, *ἀπορ-σειν* 1; *-σῃ* 1, *-σαι* 1, *ἀπορσαι* 1, *διαρ-σαι* 4 – *-οιτο* 1; *-ομένου* 1; *διαρ-σεσθαι* 1; *ἐρ-σθη* 1

M **1** zweis. **1a** [⏑̲⏑̲] *-σῃ ψ* 235; *-σαι ν* 151 **1b** [–⏑̲] *ἀπορ-σει α* 404; *διαρ-σει β* 49; *ἀπορ-σειν* Th. 393 [–⏑̲] *διαρ-σει I* 78 [–⏑̲] *ἀπορ-σαι π* 428; *διαρ-σαι μεμαῶτες B* 473, *Λ* 713. 733, *P* 727 **2** dreis. **2a** [–⏑̲⏑̲] *διαρ-ουσι μ* 290; *-ῃσι ε* 221; *-οιτο ι* 459 [–⏑̲⏑̲] *διαρ-σουσι α* 251 = *π* 128; *διαρ-σεσθαι Ω* 355 **2b** [⏑̲–⏑̲] *ἐρ-σθη Π* 339 [⏑̲–⏑̲] *ἔρ-ε ζ* 326 **3** viers. [⏑̲⏑̲⏑̲] *-σέμεναι θ* 569 = *ν* 177; *-ομένου ζ* 326

Σχ sch. min. PSI inv. 1733 on *I* 78: *δ[ι]ᾳρρα[ι]σει· διαφ[θ]ειρει*; sch. D *B* 473: *διαφθεῖραι, Π* 339: *διεφθάρη. ἐκλάσθη*

B *zerschmettern, zerreißen* u. (pass./intrans.) *zerschmettert werden / zerspringen* u.ä. (*ι* 459 + lok. *διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ*); nur in (1ᴴ in)dir. R. od. Gl. (*P* 727, *ψ* 235). – Wortf.: s. *ῥήγνυμι* (das jedoch andere Obj.e hat) **I** Simplex **I1** von Schiff(er) *scheitern lassen* (Agens Pos.) u. intrans. Med. *scheitern:* *ζ* 326 bis (Od. zu Ath.:) „*οὔ ποτε ἄκουσας -ομένου, ὅτε μ' ἔρ-ε*" *θ* 569 *φῆ ποτε Φαιήκων ... νῆα ' ... ἐν ... ⟨πόντῳ⟩ ' -σέμεναι* (*-σεσθαι, -σασθαι* vv.ll.) = *ν* 177 + 151 (*ἐθέλω -σαι*) *ψ* 235 (*ὧν τε*) *νῆ' ἐνὶ ⟨ ⟩ ' -σῃ* Agens unbenannt (Gott): *ε* 221 (Od. zu Kal.:) „*εἰ δ' αὖ τις -ῃσι θεῶν ἐνὶ ... ⟨ ⟩ ' τλήσομαι*" **I2** sonst intrans.; Schwert *zersprang* (Übers. Schadewaldt): *Π* 339 *ἀμφὶ δὲ καυλὸν* (*καλὸν* vulg., cf. *Γ* 362 sq.) ' *φάσγανον ἐρ-σθη* Gehirn *spritzt* (+ lok. Angabe): *ι* 459 (Polyph.:) „*τώ κέ οἱ ἐγκέφαλος* (s.d. and. Verben) *γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ ' θεινομένου -οιτο* (*ῥαίνοιτο* ci. Dünntzer) *πρὸς οὔδεϊ*"

II Kompos. **II1** *ἀπορ-* (jem.m etwas) *entreißen, rauben;* Bzhg. zum Simplex unklar. Kontamination mit *ἀπηύρων*? (vgl. Schulze, QE 87 A.1) – Wortf.: *ἀπηύρων, ἀφελεῖν*; mit dopp. Akk. bzw. (1ᴴ) Akk. u. sep. Gen.: *α* 404 *μὴ ἔλθοι ἀνήρ, ὅς τίς σ' ἀέκοντα βίηφι ' κτήματ' ἀπορ-σει π* 428 *τόν ῥ' ἔθελον φθῖσαι καὶ ἀπορ-σαι φίλον ἦτορ* Th. 393 (Zeus versicherte den Göttern, die ihm halfen,) *μή τιν' ἀπορ-σειν γεράων strike down from* (West)

II2 *διαρ-* *zerreißen, vernichten,* als starker, emotionaler Ausdr.(?) – Wortf.: *δαΐζω, ὄλλυμι, διαφθείρω, φθινύθω* **2a** von Tieren: *P* 727 *διαρ-σαι μεμαῶτες* (Jagdhunde einen Eber), s.u. *B* 473⁺ **2b** von Menschen: *Ω* 355 (Idaios zu Priamos:) „*ἄνδρ' ὁρόω, τάχα δ' ἄμμε διαρ-σεσθαι* (pass.) *ὀΐω*" *werden wir in Stücke gerissen* (Schadewaldt) express. Wiederaufn. von *φθινύθω*: *α* 251 (Tel. über die Freier:) „*φθινύθουσιν ... ' οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαρ-σουσι καὶ αὐτόν*" = *π* 128 (s.u. *β* 49) m. impliz. koll. Obj. (Tr. / belagerte Stadt): *B* 473 *διαρ-σαι μεμαῶτες* = *Λ* 713ᵉᵗᶜ. = 733ᵉᵗᶜ., s.o. *P* 727, vgl. *Γ* 379⁺ **2c** andere Subj.; *zerschmettern, zertrümmern:* *μ* 290 (Notos u. Zephyr.) *οἵ τε μάλιστα ' νῆα*

διαρ-ουσι (*διαρ–σουσι* v.l.) *vernichten:* *Ι*78 (Nestor:) „*νὺξ δ' ἤδ' ἠὲ διαρ-σει στρατόν ἠὲ σώσει*" (vgl. Antith. *σωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι Ι*230) *β*49 (Tel.: „*κακὸν πολὺ μεῖζον*, sc. die Freier) *τάχα οἶκον ἅπαντα ' πάγχυ διαρ-σει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει*" (s.o. *α*251+; vgl. *οἶκον* [s.d. B3aδ] *ἔδειν, κατακείρειν, μινύθειν, τρύχειν*, Opp. *ἀέξειν, ὀφέλλειν*) H. Dik

Ῥάκιος [1e] S. des Lebes (s.d.), aus Mykene, Epig. fr. 3 p. 27 Dav. = p. 30 Ber. (Prosaref.), heiratet Manto (s.d.), T. des Teir.; nach Paus. 7, 3, 1 Kreter (vgl. Roscher IV Sp. 87, 20 ff., gg. Fick, Vorgr. Ortsnamen 29); die sonstigen Quellen s. bei Roscher a.O. G. Markwald

ῥάκος [11e] E unclear, see Frisk; various IE connections suggested; cf. *Ῥάκιος*? F acc. *-ος* 4; *-έων* 2, *-εσιν* 2, *-έεσσι* 1, *-εα* 2

M 1 disyll. ⅔[⏑⏑] *-ος ν*434 ≅ *ξ*342 ⅔[⏑⏑] *δὲ κατὰ ˻-ος ἀμφι˼καλύψας ξ*349; ˻ ˼ *ζ*178 2 trisyll. [⏑⏑⅔] *-έων σ*74; *-εσιν σ*67, *χ*488; *-εα φ*221 [⏑⏑⅔] *-έων χ*1 [⏑⏑⅔] *-εα ξ*512 3 quadrisyll. [⏑⏑⅔⏑] *δὲ κατὰ -έεσσι κάλυψε τ*507

B 'shabby, worn 'item of clothing / cloth that may serve as such'". — Wdfld.: see *λαῖφος* 1 *worn cloth* (perh. itself worn garment) for which naked Od. asks Naus. *ζ*178 *δὸς δὲ -ος ἀμφιβαλέσθαι, ' εἴ τί που εἵλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα* 2 of clothing worn by Od. transformed by Ath. into shabby old man; pl. (referring to this clothing in gener.) exc. ˻*ν*434, *ξ*342˼. 349 where dist. from *χιτών* (w. which together = *ῥωγαλέα* ˻ ˼), also from *δέρμα ν*434; in *ξ*342 sg. corresponds to *χλαῖναν* of v. 341; in *ξ*342. 349 this *ῥ.* said by Od. in lying tale to have been put on him by Thesprotian Adj.: *κακόν ν*434+ *ν*434 *ἀμφὶ δέ μιν -ος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα, ' ῥωγαλέα ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ* (n. *λαῖφος* v. 399; cf. *υ*206) ≅ *ξ*342 349 *κεφαλῇ δὲ κατὰ -ος ἀμφικαλύψας* 512 *ἠῶθέν γε τὰ σὰ -εα δνοπαλίξεις σ*67 *ζώσατο μὲν -εσιν περὶ μήδεα, φαῖνε δὲ μηρούς* 74 (*Ἶρος*) *κακὸν ἕξει, ' οἴην ἐκ -έων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει τ*507 *οὐλὴν δὲ κατὰ -έεσσι κάλυψε φ*221 *-εα ... ἀποέργαθεν οὐλῆς χ*1 *γυμνώθη -έων* 488 *χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐνείκω, ' μηδ' οὕτω -εσιν πεπυκασμένος ... ὤμους ' ἔσταθ' ἐνὶ μεγάροισι*

J.N. O'Sullivan

Ῥαμνοῦς [1e] att. Demos m. altem Nemesiskult (s. *Νέμεσις* B II; zu Lage u. Gesch. d. Ortes s. +Griechenl.-Lex. 585) Cypr. fr. 8, Nr. 7 p. 160 Be. = Eratosth., Cat. 25 (Prosaref.), wonach, lt. dem att. Komödiendichter Kratinos, die Vergewaltigung der Nemesis durch Zeus in Gestalt eines Schwanes in R. stattgefunden habe; sonst vgl. fr. 8 p. 38 Dav., fr. 10 p. 50 f., fr. 11 p. 90 f. G. Markwald

ῥανίς [1e] (zu *ῥαίνω*:) *Tropfen* Choer. fr. 9 Colace (= Suppl. Hell. 330) *πέτρην κοιλαίνει -ὶς ὕδατος ἐνδελεχείῃ* vgl. schol. D zu *ῥαθάμιγγες*. — Wortf.: s. zu *ῥαίνω*; *κελαρύζω, νάω, ῥέω, χέω* V. Langholf

ῥᾶπας v.l. *ξ*49, s. *ῥῶπες*

ῥαπτός [2e] E Verbaladj. zu *ῥάπτω*, s.d. B *geflickt*, konkr. *ω*228. 229 *ῥυπόωντα δὲ ἕστο* (Laertes) *χιτῶνα, ' -ὸν ἀεικέλιον, περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας ' κνημῖδας -ὰς δέδετο* im Ggs. zu *ῥάπτω* in pej. Sinne; doch vgl. aus bäuerl. Milieu *δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός* Op. 544 V. Langholf

ῥάπτω [2i, 4e, 2H] E unklar, s. Frisk u. Chantraine s.v.; vgl. auch LIV² 690 u. Kösling, Jotpräsentien 107–111. 308. 314. 318. — Abl.: *ῥαπτός, ἐυρραφής, κακορραφίη, ῥαφαί*

M 1 ˻Stamm im˼ longum zweis. [⅔⏑] *-όν ω*228; [⅔–] *-εις π*422; [⅔–] *-ειν π*423; [⅔⏑] *ῥάψε M*296; [⅔×] *ῥάψαι Σ*367 dreis. [⅔⏑⏑] *-ομεν γ*118 viers. [⏑⅔⏑⏑] *ἐράπτομεν π*379 2 ˻ ˼ biceps zweis. [–⅔] *-άς ω*229; *συρράπτειν* Op. 544 dreis. [–⅔⏑] *ῥάψαντες* Hes. fr. 357,2 *ῥ-* nirgends Posit. bildend

Σχ sch. D *Σ*367: *μηχανήσασθαι. κατασκευάσαι*

B *(zusammen)nähen*, konkr. u. übertr. 1 konkr. handwerkl. *nähen* Material expl. 'Leder' (so auch bei *ῥαφαί* u. [dem pej. 'geflickt' bedeutenden] *ῥαπτός*, s.d.) außer *ω*228 (*χιτῶνα*). — Wortf.: *πλέκω* h. Merc. 80, *στρέφω, ὑφαίνω*. Nicht in dir. R. *M*296 (*ἀσπίδα χαλκείην ἐξήλατον,) ἣν ἄρα χαλκεὺς ' ἤλασεν, ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμειὰς ' χρυσείῃς ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον* (vgl. *κανών* B1 u. Iliad z.St.; Arch. Hom. E1 ff., bes. 2-4) Op. 544 *ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ, ' δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός* 2 übertr. nur in dir. R. 2a pej. (Übles) *planen, anzetteln*. — Wortf.: *ἀρτύ(ν)ω* (mehr s.d.), *μήδομαι, μηχανάω/ομαι, μενοινάω, μερμηρίζω, τεκταίνομαι* (s.d.), *ὑφαίνω, φράζομαι, φυτεύω*; später *κασσύω*. Nur in dir. R. *Σ*367 (Hera:) *οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη ˻κακὰ ῥά˼ψαι; γ*118 (Nestor:) *εἰνάετες γάρ σφιν* (den Tr.) ˻ ˼*πτομεν ἀμφιέποντες ' παντοίοισι δόλοισι π*422. 423 (Pen.:) *μάργε* (Antin.), *τίη δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε ' ῥάπτεις ... ' ... οὐδ' ὀσίη* ˻ ˼*πτειν ἀλλήλοισιν π*379 (Antin.:) *ἐρέει δ' ἐν πᾶσιν ἀναστάς* (Tel.), *' οὔνεκά οἱ φόνον αἰνὺν ἐράπτομεν οὐδ' ἐκίχημεν* 2b von der Tätigk. d. Sängers (s.a. LIV² 658 m. A.4 [?]) — Wortf.: *στέφει / περιστέφεται θ*170. 175; s.a. *ὑφαίνω*; später *εἴρω* 'aneinander reihen', *κρέκω, πλέκω* Hes. fr. 357,2 ('Hes.':) *ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ ' μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδὴν* ... GN[n], Selbstinterpr. (vgl. Boio bei Paus. 10,5,8 *Ὠλήν θ', ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας, ' πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτά˼νατ' ἀοιδ˼άν* ≅ h. Merc. 25 *Ἑρμῆς τοι πρώτιστα χέλυν τεκτή˻ ˼όν* ') H. Patzer, H. 80, 1952, 314–325; M. Durante, in: Idg. Dichtersprache 278–282; G. Tarditi, Maia 20, 1968, 137–145; Müller, Handwerk und Sprache 241–244; A. Ford, CPh 83, 1988, 300–307; G. Nagy, Poetry as Performance, Cambridge 1996 (Index unter *rhaps-*); s.a. *ὑφαίνω* L zu B2

Kompos.: *συρράπτω* s.o. Op. 544 in 1 V. Langholf

Ῥάριον [1h] sc. *πεδίον*, fertile plain near Eleusis where Rhea goes to meet Dem. h. Cer. 450 *εἰς δ' ἄρα -ον* (ci. Hermann, *ῥίον* M, *Ῥάριον* ci. Ruhnken) *ἵξε, ˻φερέσβιον, οὖθαρ ἀρούρης ' τὸ πρίν, ἀτὰρ τότε γ' οὔ τι* ˻ ˼ (*ἔκπλον, πανάφυλλον*, [≅ *Ι*141]); for spiritus, etym. (prob. from *Ῥαριάς*, epith. of Dem.; cf. Sud. *Ῥάρος· ἡ γαστήρ*), and mythol. see RE IA (1914) 251 f.; Richardson ad l. W. Beck

ῥάσσατε s. *ῥαίνω*

ῥαφαί [1e] *ῥ-* nicht Posit. bildend *Nähte* (in Lederriemen eines Schildes; Lit. zu Schildformen u. Herstellungstechnik s. *ῥάπτω* zu *M*296) *χ*186 (Mel. trug Laertes' *σάκος γέρον*pepalagménon *ἄζῃ*) *δὴ τότε γ' ἤδη κεῖτο, -αὶ δ' ἐλέλυντο ἱμάντων*, s. Odyssey z.St. — Wortf.: *ἁρμονίη, γόμφος; λίνον, νεῦρον, νῆμα* V. Langholf

ῥάχις f. [1i] E Anlaut evt. *ϝρ-* (allerd. ist das *ρ* metr. nicht längend, vgl. Bader, Demiourgos 7 A.16): verw. m. *ῥηχός* 'Dornengestrüpp' u. ir. *frace* 'Nadel', das viell. auch

Grundbed.; Verwandtsch. m. *ῥήγνυμι* zweifelh. (vgl. Solmsen, Beitr. 162f. m. A.1; Bechtel, Lexil. 292)

Σχ sch.D *I*208: *νῶτον. ψύαν. ἐπεὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ῥαχίζονται*

B *Lendenstück* *I*208 (Patr. legt zur Zubereitg. versch. Stücke Fleisch auf e. Fleischbank) *ἐν δὲ συὸς σιάλοιο -ιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ* (vor buk. Dih.; vgl. z.B. *I*467), das beste Stück vom Rücken, s. G. Bruns, Arch. Hom. Q48 u. Iliad z.St.; zum metaph. Gebr. in d. Sprache nach Homer vgl. Struck, Bedeutungslehre 37ff. G. Markwald

Ῥέα, Ῥέη, Ῥεῖα, Ῥείη [2ⁱ, 5ᴴ, 7ᵇ, 1ᶜ] **E** keine anerkannte idg. Herkunft, s. Frisk II 646f. **M 1** *-ε-* **1a** eins. ⏑̯[×] *τέκετο -α O*187 **1b** zweis. [⏑̯] *-η* h.Cer.459, *-ην* Th.467 **2** *-ει-* **2a** Stamms. im longum [⏑̯] *-ίη* Th.453; *-ίης ἠϋκόμου θυγάτηρ* h.Cer.60. 75, *-ίην ἠϋκομον* h.Cer.442 [⏑̯×] *τέκε -ίη* h.12,1 **2b** Stamms. in den brevia: *-ει-* [-⏑̯] *-ίη* h.Ven.43; *-ίας Ξ*203; *-ίαν* Th.135 [-⏑̯] *ἠύκομος -ίη* Th.625 ≅ 634 [-⏑̯] *Ῥείη τε* h.Ap.93 Prosa: Mus.fr.8 Diels

B GN *Rheia*, bei Hes. neben Theia, Themis, Mnemosyne u.a. T. von Uranos u. Gaia (Th.135), Gattin ihres jüngsten Bruders Kronos, von ihm M. von Hestia, Dem., Hera, Hades, Pos., Zeus (Th.453ff.). Wird von unablässiger Trauer ergriffen, als Kronos, um seine zukünftige Entmachtung zu verhindern, seine u. ihre Kinder immer gleich nach der Geburt verschlingt (Th.467). Erbittet vor der Geburt des Zeus Rat von ihren Eltern, wie sie vor Kronos bei der Geburt verborgen bleiben u. ihren Vater u. ihre von Kronos verschlungenen Kinder rächen könne (Th.468ff.). Uranos u. Gaia entsprechen der Bitte, schicken *Rh.* nach Kreta, wo sie Zeus zur Welt bringt, ihn in einer Höhle niederlegt u. damit der Gaia zur Ernährung und Pflege anvertraut (Th.474ff.). Nach Mus.fr.8 Diels (Prosaref.) wird Zeus von *Rh.* der Themis, von dieser der Amaltheia übergeben, deren Ziege Zeus ernährt. Dem Kronos aber händigt sie zum Fraß einen in Windeln gewickelten Stein aus (Th.485ff.). Der schnell zu Kraft gekommene Zeus besiegt dann Kronos, der zuerst den Stein, dann alle seine u. *Rh.s* Kinder wieder von sich gibt (Th.492ff.). Am weiteren Schicksal des Kronos (Kampf gg. Zeus, Verbannung in den Tart., Herrschaft auf den Inseln der Seligen) nimmt *Rh.* nicht teil, sie ist offenbar Bewohnerin des Ol.. In Il. nur in Reden ihrer Kinder: *O*187 von Pos. (Mutter von Pos., Hades, Zeus), *Ξ*204–6 von Hera, danach schickte *Rh.* während des Kampfes zw. Zeus u. Kronos ihr Kind Hera zur Ernährung u. Pflege zu Okeanos u. Tethys. In h.Cer. schickt Zeus *Rh.* m. e.r Botschaft zu Dem. (h.Cer441ff.). Sie kommt vom Ol. nach Rarion (V.450ff.), trifft dort ihre T. Dem. u. übermittelt ihr das Angebot des Zeus, das Dem. annimmt u. dann mit ihrer Tochter Perseph. ebenfalls in den Ol. zurückkehrt (V.460-86). Im h.Ap. gehört *Rh.* zu den Göttinnen (Dione, Themis, Amphitrite), die auf Delos bei Leto sind (h.Ap.92ff.) u., als sich die Geburt des Ap. verzögert, die Götterbotin Iris zum Ol. schicken, um Eileithyia zu holen M. Schmidt

ῥέα s. *ῥεῖα*

ῥεδανόν v.l. zu *ῥοδανόν Σ*576

ῥέεθρα (ῥεῖθρα) [19ⁱ, 4ᵒ, 4ᴴ, 4ᵇ] **F** Nom. *-α* 6, *-οις* 1ᵇ, *ῥείθροισιν* 1ᵇ, Akk. *-α* 23 **M 1** [⏑̯⏑̯] *(κατὰ) καλὰ -α Φ*352. 354. 365; *-α Φ*235 **2** [⏑̯×] *(Ἰαρδάν)ου ἀμφὶ -α H*135 = *γ*292ᵉˣ, *B*461. 533; *Ὠκεαν/ποταμ⌊οῖο -α⌋ Ψ*205, Th.695 / *Ξ*245, *ζ*317, *δειν⌊ ⌋ Φ*25; *(δ)ειν⌊ -α λ*157, *P*749, *Φ*218; *αἰπὰ -α Θ*369, *Φ*9, Hes.fr.150,23; *(κατὰ) καλὰ -α Φ*238. 244. 361. 382, *λ*240 ~ Hes.fr.30,35, Op.738; *-α Φ*311, h.Ap.383. 387; (Hydronym)*οῖο -οις* h.Ap.18 **3** [-⏑̯⏑̯] *ῥείθροισιν* h.19,9

Σχ sch.D *B*461 (u.ö.): *ἀμφὶ -α· περὶ τὰ ῥεύματα*

L A.Gruhn, D. Schauplatz der Il. u. Od. Fünftes Heft. D. Ebene von Troja, Berlin 1910, 37. 81; Rico, SCI 18, 1999, 1–19

B (*Wasserlauf* >) *die Wasser(fluten)* bzw. *Φ*311. 382 *das Bett* eines Flusses, in Vbd. m. poss.Gen. (*Βοαγρίου, Ἐνιπῆος, [Ἠριδανοῖ]ο, Ἰαρδάνου, Ἰνωποῖο, Καϋστρίου, ποταμοῖο/ῶν, Στυγός, Τελφούσης, Ὠκεανοῖο*, vgl. *ῥοαί* B2, *ῥόος* B3) u./o. Adj. (*αἰπά, ἀλεγεινά, δεινά, ἐρατεινά, καλά, μαλακοῖσιν, πάντα*) bis auf *Φ*311, h.Ap.383, mindestens 12x von Präp. (*ἀμφί, ἐπ', ἐς, κατά, περί, ὑπ'*) abh.; paral. m. *δῖναι Φ*238f. 353f., *ποταμοί λ*157, untersch. einers. von *κρημνοί Φ*25f., *ὄχθαι Φ*9f., andrers. von *κῦμα* B II 1 *Φ*311ff. 382, *ῥόος* B2 (s.d.) *P*749f., *Φ*218f.; in assoz. Zush. m. *βαθύρροον*⁺ *Φ*8f., Hes.fr.150,23, *ἔνθα καὶ ἔνθα Φ*9ff. 354, h.19,8f., *ἐρατεινά(ς) B*532f., *Φ*218, *(ἔ)ζεε Φ*365, Th.695, *καλλίρροον*⁺ Op.737f., h.Ap.383ff., *πᾶσα*⁺ *Φ*235. 311f., Th.695, *πέτρησι(ν)* h.Ap.383, h.19,9f., *ἐπ/κατέσσυτο Φ*234f. 382, *ὕδωρ*⁺ *Θ*369, *P*747ff., *Φ*311f. 365, Op.737ff., *ὠκυρόῳ H*133ff.; ⌊in / nach⌋ Gl. *B*461, *P*749 / *Φ*25. 365, ⌊ ⌋ dir.R. *H*135, *Θ*369, *Ξ*245, *Φ*218. 311, *Ψ*205, *γ*292, *λ*157. 240 / *Φ*361, h.Ap.383 *λ*240 (*Τυρὼ ἠράσσατ'* ⌊*Ἐνιπῆος*⌋) *καί ῥ' ἐπ'* ⌊ ⌋ *πωλέσκετο* ⌊*καλὰ -α*⌋ (vgl. V.242) ~ Hes.fr.30,35 (⌊ ⌋), vgl. Abl. *B*461 *Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ* (s.d. B B I 4a/II 3) *-α* ≅ 533ᵉˣ. (*Βοαγρίου*) ≅ *H*135ᵉˣ. (*Ἰαρδάνου*) = *γ*292ᵉˣ. h.Ap.18 (Leto, du gebarst Ap.) *ἀγχοτάτω φοίνικος ὑπ' Ἰνωποῖο -οις Ψ*205 *οὐχ ἕδος· εἶμι* (Iris) *γὰρ αὖτις ἐπ'* ⌊*Ὠκεανοῖο -α*⌋, ' *Αἰθιόπων ἐς γαῖαν*, vgl. *Γ*5 Th.695 *ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ* ⌊ ⌋ ' *πόντος τ'*, vgl. V.841 *Ξ*245 (*ἄλλον κεν θεῶν*) *ῥεῖα κατευνήσαιμι* (Hypnos), *καὶ ἂν* ⌊*ποταμοῖο*⌋ *-α* ' *Ὠκεανοῦ ζ*317 (*ἵμασεν*) *ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον* ⌊ ⌋ *-α*, vgl. V.85 *Φ*25 (Gl.) *ὡς Τρῶες* ⌊ ⌋ *κατὰ δεινοῖο -α* ' *πτῶσσον ὑπὸ κρημνούς P*749 *ὥς τε πρὼν ἰσχάνει ὕδωρ* ' ... ' *ὅς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγ⌊εινὰ -α*⌋ ' *ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον πεδίονδε τίθησι* ' *πλάζων λ*157 (*πᾶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον;*) *μέσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δ*⌊ ⌋ (Ok.) *Θ*369 (Wenn ich [Ath.] das damals gewußt hätte) *οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε* (Her.) *Στυγὸς ὕδατος* ⌊*αἰπὰ -α*⌋, Adj. geogr. prägnant, s. West zu Th.778–9 (and. W. Karl, Chaos u. Tartaros in Hes.s Th., Diss. Erlangen 1967, 92) Hes.fr.150,23 *παρ' Ἠριδανοῖ]ο βα[θυρ]ρ[ό]ου* ⌊ ⌋ (V.24]*ἠλέκτροιο*, vgl. fr.311) *Φ*9 *ἐς ποταμὸν εἰλεῦντο* (Tr.) *βαθύρροον ἀργυροδίνην*, ' *ἐν δ' ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ'* ⌊ ⌋, ' *ὄχθαι δ' ἀμφὶ περὶ μεγάλ' ἴαχον* 218 *πλήθει ... μοι νεκύων ἐρατεινὰ -α*, ' *οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα*, vgl. V.15f., *Π*71f. 311 *ἐμπίμπληθι -α* ' *ὕδατος ἐκ πηγέων, πάντας δ' ὀρόθυνον ἐναύλους*, ' *ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν* ⌊*ὄρινε*⌋ ' *φιτρῶν καὶ λάων, ἵνα παύσομεν* (Ach.) *d<ein>en Lauf* 235. 238 (Skam.) *ἐπέσσυτο οἴδματι θυίων*, ' *πάντα δ'* ⌊ ⌋ *-α κυκώμενος, ὦσε δὲ νεκροὺς* ' *πολλούς ...* ' *τοὺς ἔκβαλλε ...* ' *χέρσονδε· ζωοὺς δὲ σάω κατὰ* ⌊*καλὰ -α*⌋ 244 *ἐπέσχε δὲ* (gestürzte *πτελέη*) ⌊ ⌋ ' *ὄζοισιν πυκινοῖσι, γεφύρωσεν δέ μιν* 352. 354 *καίετο δὲ λωτός τε ἰδὲ θρύον ἠδὲ κύπειρον*, ' *τὰ περὶ* ⌊ ⌋ *ἅλις ποταμοῖο πεφύκει·* ' *τείροντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες οἳ κατὰ δίνας*, ' *οἳ κατὰ* ⌊ ⌋ *κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα* 361. 365 *φῆ πυρὶ καιόμενος, ἀνὰ δ' ἔφλυε* ⌊ ⌋ ' 3vv. Gl. ' *ὡς τοῦ* ⌊ ⌋ *πυρὶ φλέγετο, ζέε δ' ὕδωρ* 382 (Heph. *κατέσβεσε*) *πῦρ*, ' *ἄψορρον δ' ἄρα κῦμα κατέσσυτο* ⌊ ⌋ *Flußbett*, vgl. *M*33 Op.738 *μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ* ' *ποσσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ ἰδὼν ἐς* ⌊ ⌋ ' *χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ* h.Ap.383 *ἦ καὶ ἐπὶ ῥίον ὦσεν* (Ap.) ... ' *πέτρῃσι προχυτῇσιν, ἀπέκρυψεν δὲ -α* 387 *Τελφουσίῳ*

εὐχετόωνται ' οὕνεκα Τελφούσης ἱερῆς ἤσχυνε -α h.19,9 *φοιτᾷ δ'* (Pan) *ἔνθα καὶ ἔνθα διὰ ῥωπήϊα πυκνά, '* ⌞*ἄλλοτε*⌟ *μὲν ῥείθροισιν ἐφελκόμενος μαλακοῖσιν, '* ⌞ ⌟ *δ' αὖ πέτρῃσιν ἐν ἠλιβάτοισι διοιχνεῖ*, zur Kontr. vgl. *α* 186. — Wortf.: *δῖναι, ἔναυλος* B1, *ὄχθαι, προχοαί, ῥοαί, ῥόος*. — Abl.: *εὐρυ-, καλλιρέεθρος*

G 12× in *Φ* (9. 25 m. Styx-Assoz. laut Mackie, AJPh 120, 1999, 495) R. Führer

ῥέζω [56[i], 53[o], 6[H], 4[h], 1[c]] E see *ἔρδω* E, Hamp, MSS 46, 1985, 103–9 (104. 106–8). — Deriv.: *ἄρεκτος, ῥεκτήρ*, see also *ἀνεπίρρεκτος*

F *-ζω* 1, *-ζεις* 1, *-ζει* 1, *-ζετε* 1, *-ζουσι(ν)* 4, *-ζουσ'* 1; *-ζεσκον* 1, *ἔ-ζε* 1, *ἔ-ζον* 1, *-ζον* 1, *-ζεσκον* 2, *ἐπιρ-ζεσκον* 1; *-ζῃσι* 1; *-ζοι* 6; *-ζε* 1, *-ζετε* 1; *-ζειν* 4; *-ζων* 5, inc.auct.fr. PBerol.21123 A,4(?), *καρ-ζουσα* 1, *-ζουσαν* 2; *-ξω* 6, *-ξει* 1, *-ξουσι* 1; *-ξειν* 10; *ἔ-ξα* 4, *ἔ-ξας* 2, *ἔρ-ξε(ν)* 3, *ἔ-ξε(ν)* 11, *ἔ-ξ(ε)* 1, *-ξ(ε)* 1, *κατέ-ξε(ν)* 7, *ἐ-ξαμεν* 1, *ἔ-ξαν* 1; *-ξῃς* 1, *-ξῃ* 2, *-ξομεν* 4, *-ξωσι* 1; *-ξαιμι* 1, *-ξειε* 2; *-ξαι* 7; *-ξας* 7, *-ξαντι* 1, *-ξαντα* 2, *-ξαντες* 2, *-ξαντας* 1; *-χθέν* 2[i], *-χθέντος* 1[i]

M 1 stem in longo **1a** disyll. **1aα** [⏑̄] *-ξαι A* 444 [⏑̄] *κακὰ -ξαι Γ* 354; *τι -ξαι ἀτάσθαλον χ* 314 **1aβ** [⏑̆] *ἔργα δ' ἔ-ξ' K* 51 **1aγ** [⏑̆×] *αἴσυλα -ζεις/οι/ων Φ* 214 / *β* 232 = *ε* 10 / *E* 403; *αἴσιμα/παρακαίρια -ζειν/ων* Hes.fr. 302,23 / Op.329; *τάδε -ζει χ* 158; *ἱερὰ -ζον/ζων/ξας γ* 5 / *α* 61, inc.auct.fr. PBerol.21123 A,4 (?: *ὡς ἱερὰ ῥέζῳ*[] / *A* 147; *ὅτις/ἥτις τοιαῦτά γε -ζοι Ψ* 494 ≅ *ζ* 286, *α* 47, *χ* 315; *μέρμερα -ζε/ων Φ* 217 / *Λ* 502; *μέγα -ξαι* Th.209; *-ζειν X* 259; *-ξειν Y* 186; *δὲ -ξαι B* 802 **1aδ** [⏑̄] *-ξειν κ* 523 = *λ* 31, *ρ* 51 = 60; *-ξας ἱερὰ καλ(ὰ) δ* 473, *λ* 130; *-ξας ι* 553 **1b** trisyll. **1bα** [⏑̆⏑̆] *ἔ-ζε θεῶν B* 400; (*καὶ*) ⌞*ἔ-ξα*⌟ *τελήεσσας ἑκατόμβας δ* 352. 582; *καὶ* ⌞ ⌟ *I* 453; *ἀτάσθαλ'* ⌞ ⌟ *σ* 139; *τόδ'* ⌞*ἔ-ξε*⌟ *καί δ* 242 ≅ 271; *κάκ'* ⌞ ⌟*(ν) β* 72, *φ* 298; *ἢ/οἳ μέγα ἔργον* ⌞ ⌟*ν/αν ἀιδρείῃσι / ἀτασθαλίῃσι (νόοιο) λ* 272 / *ω* 458; ⌞ ⌟ *ἀτάσθαλα* h.15,6; *τά τ'* ⌞ ⌟ Hes.fr.286,2; ⌞ ⌟ *E* 373 = *Φ* 509; *χειρί τέ μιν κατέ-ξε(ν) A* 361 (⌞*ὀνόμαζε*⌟) = *Z* 485 = *Ω* 127 ≅ *E* 372 (⌞ ⌟*ν*) = *δ* 610 = *ε* 181, *ν* 288 **1bβ** [⏑̄⏑⏑] ⌞*-ξομεν*⌟ *ἱερά η* 191; ⌞ ⌟ *μ* 344 [⏑̆⏑⏑] *κακὰ -ζετε δυσμενέοντες β* 73, *υ* 314; *τί* ⌞ ⌟ *Λ* 838 [⏑̆⏑⏑] ⌞ ⌟ *H* 353 **1bγ** [⏑̆×] *ἔ-ζον ψ* 56; *ἔ-ξας Ψ* 570, *ι* 352; *ἐν 'Αργείοισιν ἔ-ξεν B* 274, *I* 647 **1c** quadrisyll. [⏑̆⏑⏑] *ἐ-ξαμεν ἱρά γ* 159

2 stem in brevibus **2a** disyll. [-⏑̄] *τε -ζειν ξ* 251; *-ζων Ω* 661; *ἐγὼ -ξω K* 292 = *γ* 382, *K* 294 = *γ* 384; *-ξει Ξ* 62; *-ξαι θεός ψ* 222; *μέγα -ξας X* 305; *οὔτε τινὰ -ξας δ* 690 [-⏑̄] (*οὔτε τί*) *σε -ζω/ξω* ⌞*κακόν*⌟*ά σ* 15 / *Ω* 370; *-ξῃ* ⌞ ⌟ *B* 195; *-ζειν κ* 527; *-ξω* h.Ven.101; *-ξειν κλειτὴν* ⌞*ἑκατόμβην*⌟ *Δ* 102 = 120 = *Ψ* 864 = 873; *-ξειν/ξῃς/ξαι θ' ἱερὴν*[+] ⌞ ⌟[+] *Ψ* 146 / *δ* 478 / *γ* 144; *τε -ξῃ καί θ* 148; *Διὶ -ξας καί I* 357; *-χθέν P* 32 = *Y* 198 [-⏑̄] *-ζουσ' Ψ* 206 **2b** trisyll. **2bα** [-⏑̆⏑̆] *ἱερά τε -ζουσι καί ε* 102, h.Ap.394; *τόσσα/πολλὰ κακὰ -ζουσιν/ξαντα Δ* 32 / *Σ* 455; *μή/οὔ τι κακὸν -ξωσι/ξαντα* (*καί*) *π* 381 / *ρ* 567; *ἄνθρωποι -ζουσιν/ξουσι* ⌜*ἀιδρείῃσι νόοιο / τελήεσσας ἑκατόμβας*⌝ Op.685 / h.1,12; *-ζεσκον/ζῃσι χ* 209 / Hes.fr.322; *καρ-ζουσα E* 424; ⌞*ἔρ-ξε*⌟ *Διός/ί I* 536 / *K* 49; *κακὰ πόλλ'* ⌞ ⌟*ν X* 380; *τί κεν -ξαιμι T* 90; *καὶ -ξειε, καί δ* 205; *Διὶ* ⌞*-ξαντες*⌟ *Λ* 727; ⌞ ⌟ *K* 525 [-⏑̆⏑̆] (*Ζηνὶ*) ⌞*-ζεσκον*⌟ *'Αχαιοί Θ* 250, *χ* 46; *ἐπιρ*⌞ ⌟ *ρ* 211; *τι κακὸν -ζουσαν E* 374 = *Φ* 510; *τί κεν -ξειε καί δ* 649; *κακὸν -ξαντι O* 586 **2bβ** [⏑̄-⏑̄] *-ξαντας μέγα ἔργον K* 282; *-χθέντος κακοῦ I* 250

Σχ *ῥ.* in sense *do* (B I 1 below) often ⌞glossed in D schol. w. form of⌟ *πράττω* (so too sch.min. P.Mich. Schwendner 11 on *E* 373. 374 and P.Mil. Vogl. 1181 on *α* 47), also *B* 195: *ποιήσῃ, E* 373: *τοιάδ' ἔ-ξεν· τοιαῦτα εἴργασται. ἢ ἔδρασεν* — *ῥ.* in context of sacrifice (B I 2) ⌞ ⌟ *ἱερουργέω* (⌞*A* 147. 444, *Δ* 102, *K* 292⌟), *θύω* (⌞ ⌟, *B* 400; so too sch.min. P.Oxy.2405 on *A* 66, P.Turner 13 on *A* 147, P.Köln 362 on *α* 61), (*ἐπὶ*)*τελέω* (*A* 444, *B* 400, *I* 535, so too P.Köln 362 on *α* 61) — *καταρ.* (B II 2): sch.min. P.Strassb. inv.33 on *A* 361: *καταρεξαι* (sic) '... *καταψησαι* (further Henrichs, ZPE 7, 1971, 144. 148), sch.min. P.Mich. Schwendner 11 on *E* 372: *κ*[*α*]*τε*[*ψησε*; sch.D *A* 361: *κατέψηξεν, E* 424: *καρρέζουσα· καταρέζουσα. πλησίον παρακαθίζουσα. καταψῶσα τῇ χειρί*

L [1]J.La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 181 f. 240 f.; [2]Locher, *ἱερός* 16 n.64, 18 f. 20–22. 26–30; [3]Bader, Demiourgos (see index s.vv. *ῥέζω/ξα/ξω*); [4]Casabona, Vocab. d. sacrifices 20 f. 30. 39–58. 63. 158 f. 328; [5]Jacquinod, Double accusatif 158 f. 166–70. 263

B I simple: *do, act* (1), *perform* sacrifice, *sacrifice* (2; see also II 1 below); on relationship between *ῥ.* and *ἔρδω* and for wdfld. see *ἔρδω* B introd. **I 1** *do, act;* w. acc. (sc. acc. [or adv.] *I* 453 in 1a below) of what is done (or pass.: *I* 250, *P* 32[+], cf. Jankuhn, Pass. Bed. 90) exc. *ψ* 56 (*κακῶς*: 1bγ below) and 1c below (*ὧδε/ὥς/οὐ κατὰ μοῖραν*); of doing what is evil/undesirable (usu.) or good/desirable from point of view of speaker (*ῥ.* mostly in dir.sp.), pers. affected or poet; what is done is expressed by subst. adj. (sg. or pl.) ⌞characterizing action⌟, by rel. pron. w. antecedent ⌞ ⌟ (*K* 49. 525, *δ* 205, *χ* 46), by (qual.) demonstr., interr. or indef. pron., or by *ἔργον* (always w. *μέγα, ἀεικές* [*ψ* 222]), *ἔργα* (*K* 51, + *ὅσα*; and note v.52[ex]); subj. of act. pers. exc. *Ξ* 62 (*νόος*), *O* 586 (animal); when expressed, pers. affected is in acc. (1bα. γ) exc. *υ* 314 (dat.: 1bβ); coupled w. verb of speaking *δ* 205 (1a). 690, *σ* 15, *χ* 314 (1bα); assoc. w. *παθεῖν P* 32[+], Hes.fr.286,2, w. (*ἀν*)*ἔτλη δ* 242[+], h.15,6 **1a** w. acc. of action alone (sc. acc. [or adv.: cf. 1c] *I* 453) *do*: what is bad, undesirable: *E* 374 ⌞*τι κακὸν*⌟ *-ζουσαν ἐνωπῇ* = *Φ* 510 (v. om. plerique) *π* 381 *μή* ⌞ ⌟*-ζωσι* (Ithacans) *καὶ ἡμέας* (suitors) *ἐξελάσωσι ' γαίης ρ* 567 (*μ' οὗτος ἀνὴρ*) *οὔ* ⌞ ⌟ *-ξαντα* (*-ζοντα* v.l.) *βαλὼν ὀδύνῃσιν ἔδωκεν O* 586 *ἔτρεσε* (Antil. before Hector) *θηρὶ κακὸν -ξαντι ἐοικώς, ' ὅς τε κύνα κτείνας ἢ βουκόλον* (*φεύγει*) *I* 250 *οὐδέ τι μῆχος ' -χθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν P* 32 (back off from fighting in) *πρίν τι κακὸν παθέειν· -χθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω* = *Y* 198 *Σ* 455 *'Απόλλων ' πολλὰ κακὰ -ξαντα Μενοιτίου ... υἱὸν ' ἔκταν' X* 380 *κακὰ πόλλ' ἔρ-ξεν* (*ἔρδεσκεν* v.l.), *ὅσ' οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι φ* 298 *μαινόμενος* (Eurytion) *κάκ' ἔ-ξε* (*ἔ-ζε* v.l.) *δόμον κάτα Πειριθόοιο* (v.298 om. C) *E* 403 *οὐκ ὄθετ'* (Her.) ⌞*αἴσυλα*⌟ *-ζων, ' ὅς τόξοισιν ἔκηδε θεούς Φ* 214 *περὶ δ'* ⌞ ⌟ *-ζεις ' ἀνδρῶν β* 232 *χαλεπός τ' εἴη* (king in future) *καὶ* ⌞ ⌟ *-ζοι* = *ε* 10 *σ* 139 *πολλὰ δ'* ⌞*ἀτάσθαλ*⌟*' ἔ-ξα βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων* h.15,6 *πολλὰ μὲν αὐτὸς* (Her.) *ἔ-ξεν* ⌞ ⌟*α, πολλὰ δ' ἀνέτλη* (*π. δ' ἀ.*: *ἔξοχα ἔργα* M) *χ* 46 *ὅσα -ζεσκον 'Αχαιοί* (i.e. suitors), *' πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν* ⌞ ⌟*α, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ Λ* 502 *μετὰ τοῖσιν* (Grs. on left of battle) *ὀμίλει* ⌞*μέρμερα*⌟ *-ζων* (Hector) *' ἔγχεϊ θ' ἱπποσύνῃ τε Φ* 217 *εἴ τοι* (Ach.) *Τρῶας ἔδωκε Κρόνου παῖς πάντας ὀλέσσαι, ' ἐξ ἐμέθεν* (Scam.) *γ' ἐλάσας πεδίον κάτα* ⌞ ⌟*-ζε* (*-ζειν, -ξαι* vv.ll.) Op.329 (the gods punish him) *ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ ' κρυπταδίῃς εὐνῆς ἀλόχου, παρακαίρια -ζων* — *ζ* 286 *ἄλλῃ νεμεσῶ* (Naus.), *ἤ τις τοιαῦτά* (associate w. men before marriage) *γε -ζοι* ≅ *Ψ* 494 (quarreling; *-ζῃ, -ζει* vv.ll.) = *α* 47[ex.] (as Aeg. did) = *χ* 315[ex.] (cf. vv.313 f.) *Ψ* 570 (Men. to Antil.:) „*πρόσθεν πεπνυμένε, ποῖον ἔ-ξας*" (hindering my chariot) *Y* 186 (Ach. to Aen.:) „*χαλεπῶς δέ σ' ἔολπα τὸ* (killing me) *-ξειν*" Op.685 *καὶ τὰ* (sailing in spring) *' ἄνθρωποι -ζουσιν ἀιδρείῃσι νόοιο χ* 158 (go and see) *εἴ τις ἄρ ἐστὶ γυναικῶν, ἥ τάδε* (bringing arms to suitors) *-ζει, ' ἢ* (*Μελανθεύς*) Hes.fr.286,2 *εἰ κακά*

τις σπείραι, κακὰ κέρδεά <κ'> ἀμήσειεν· ' *εἴ κε πάθοι, τά τ' ἔ-ξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο* δ 649 (Noemon to Antin.:) „*τί κεν -ξειε* (but give Tel. the ship) *καὶ ἄλλος,* ' *ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος* (*αἰτίζῃ;*") — λ 272 ⌞*μέγα ἔργον*⌟ *ἔ-ξεν* (Epicaste) *ἀιδρείῃσι νόοιο* ' *γηραμένῃ ᾧ υἷι* ω 458 *οἱ* (suitors) ⌞ ⌟ *ἔ-ξαν* (*ἔ-ζον* v.l.) *ἀτασθαλίῃσι κακῇσι,* ' *κτήματα κείροντες καὶ ἀτιμάζοντες ἄκοιτιν* ' *ἀνδρὸς ἀριστῆος* Th. 209 *φάσκε* (Uranus) *δὲ πιαίνοντας* (Titans) *ἀτασθαλίῃ μέγα -ξαι* ' ⌞*ἔργον*⌟ ψ 222 *τὴν* (Hel.) *δ' ἤτοι -ξαι θεὸς ὤρορεν* ⌞ ⌟ *ἀεικές* K 51 ⌞*ἔργα*⌟ *δ' ἔ-ξ'* (Hector) *ὅσα φημὶ* (Ag.) *μελησέμεν 'Αργείοισι* ' *δηθά* 525 *θηεῦντο* (Trs.) *δὲ μέρμερα* ⌞ ⌟ ' *ὅσσ' ἄνδρες* (sc. Od. and Diom.) *-ξαντες ἔβαν ... ἐπὶ νῆας* — I 453 (Phoenix: „my mother begged me to have sex with my father's concubine) *τῇ πιθόμην καὶ ἔ-ξα*" (sc. acc. pron. or adv.) ‖ what is good, desirable: Hes. fr. 302,23 *ὃς δέ χ' ὑπερκύψῃ, περὶ τούτου πᾶν τὸ πρόσωπον* ' *φλεχθείη, ὡς πάντες ἐπίστωντ' αἴσιμα -ζειν* — B 274 *τόδε μέγ' ἄριστον ἐν 'Αργείοισιν ἔ-ξεν* (Od.), ' *ὃς τὸν λωβητῆρα* (sc. Thers.) (*ἔσχ' ἀγοράων*) (n. *ἔοργε* v. 272) δ 242 *οἷον τόδ'* (i.e. entering Troy in disguise) *ἔ-ξε καὶ ἔτλη* (Od., *δήμῳ ἐνὶ Τρώων*) ≅ 271 (saving Grs. in Tr. horse from betraying themselves) 205 *τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνύμενος ἀνὴρ* ' *εἴποι καὶ -ξειε* Λ 838 *πῶς τ' ἄρ ἔοι τάδε ἔργα* (Patr.'s looking after wounded Euryp.); *τί* (i.e. the best course in the sit.) *-ξομεν, Εὐρύπυλ' ἥρως;* T 90 *τί κεν -ξαιμι* (Ag.); (but do as the *ἄτη* sent by the gods forced me to) θ 148 (*οὐ μεῖζον κλέος ἀνέρος*) *ἢ ὅ τι ποσσίν τε -ξῃ* (-ζη(ι), -ζει, -ξει vv.ll.) *καὶ χερσὶν ἑῇσιν* Ξ 62 *φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα,* ' *εἴ τι νόος -ξει* (*γ'/δ' ἔρξει* vv.ll.) *effeci* X 305 (Hector: „may I die) *μέγα -ξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι*" — K 282 (*ἐπὶ νῆας*) *ἀφικέσθαι* ' *-ξαντας* (Od. and Diom.) *μέγα ἔργον, ὅ κεν Τρώεσσι μελήσει* **1b** *do* something (bad exc. χ 209) to someone **1bα** w. double acc. B 195 *μή τι χολωσάμενος -ξῃ* (Ag.) ⌞*κακὸν*⌟ *υἷας 'Αχαιῶν* σ 15 *οὔτε τί σε -ζω* ⌞ ⌟ *οὔτ' ἀγορεύω* Γ 354 (Men.: „grant that I take vengeance on Alex. *ὄφρα τις ἐρρίγῃσι*) *ξεινοδόκον* ⌞*κακὰ*⌟ *-ξαι*" Ω 370 *οὐδέν σε -ζω* ⌞ ⌟ β 72. 73 (Tel. to Ithacans: „*σχέσθε, εἰ μή πού τι*) *'Οδυσσεὺς* ' *δυσμενέων κάκ' ἔ-ξεν* (*ἔ-ζεν* v.l., see v.d. Valk, Text. Crit. Od. 150) ... *'Αχαιούς,* ' *τῶν μ' ἀποτινύμενοι* ⌞ ⌟ *-ζετε δυσμενέοντες,* ' *τούτους ὀτρύνοντες*" Δ 32 (Zeus to Hera:) „*τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες* ' *τόσσα* ⌞ ⌟ *-ζουσιν ...;*" I 647 *μ'* (Ach.) *ἀσύφηλον ἐν 'Αργείοισιν ἔ-ξεν* ' *'Ατρείδης* δ 690 (*οἷος 'Οδυσσεὺς ἔσκε*) *οὔτε τινὰ -ξας ἐξαίσιον οὔτε τι εἰπὼν* ' *ἐν δήμῳ* χ 314 ⌞*οὐ γάρ*⌟ *πώ τινα φημὶ* (Leiodes) *γυναικῶν ἐν μεγάροισιν* ' *εἰπεῖν οὐδέ τι -ξαι ἀτάσθαλον* K 49 (⌞ ⌟ *πω ἰδόμην*) *ἄνδρ' ἔνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι,* ' *ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρ-ξε ... υἷας 'Αχαιῶν* ' *αὖτως* — E 373 *τίς νύ σε τοιάδ' ἔ-ξε ... Οὐρανιώνων* ' *μαψιδίως ...;* = Φ 509 ‖ χ 209 *σ' ἀγαθὰ -ξεσκον* **1bβ** w. acc. of things done and dat. of pers. υ 314 *μηκέτι μοι* (perh. ethical dat.) *κακὰ -ζετε δυσμενέοντες* (cf. β 73 in 1bα) **1bγ** w. adv. and acc. of pers. ψ 56 *κακῶς δ' οἵ πέρ μιν ἔ-ζον* ' *μνηστῆρες, τοὺς πάντας ἐτίσατο* **1c** *do, act* w. adv. (phr.) alone B 802 *σοὶ δὲ μάλιστ' ἐπιτέλλομαι, ὧδε δὲ -ξαι* (let each allied chieftain command his own men) H 353 *οὔ νύ τι κέρδιον ἦμιν* ' *ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ -ξομεν ὧδε* (sc. give back Hel., as I have proposed) Ω 661 (Priam to Ach.: „*εἰ μὲν δή μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἕκτορι*) *ὧδέ κέ μοι -ζων* (-ξας v.l.) *... κεχαρισμένα θείης*" X 259 (Hector to Ach.:) „*νεκρὸν 'Αχαιοῖσιν δώσω πάλιν· ὡς δὲ σὺ -ζειν* (-ξειν, -ξεις vv.ll.)" ι 352 *οὐ κατὰ μοῖραν ἔ-ξας*

I2 in context of sacrifice (always blood-sacrifice where clear, exc. I 536), *perform* sacrifice (where *ἱερά* may be taken = 'sacrifice, sacrificial rites': 2aα), *sacrifice* victims, w. god(s) in dat. when expressed; mostly in dir. sp.; for views on relationship between 1 and 2 see *ἔρδω* B2 introd. **2a** obj. *ἱ(ε)ρά* (+ *ἑκατόμβας* ε 102 in 2aβ) **2aα** where *ἱ(ε)ρά* may be taken = 'sacrifice' vel sim. A 147 (Ag. to Ach.: „take command of ship with hecatomb for Ap.) *ὄφρ' ἥμιν ἑκάεργον ἱλάσσεαι* ⌞*ἱερὰ*⌟ *-ξας*" (n. esp. vv. 443 f. 458 ff.) α 61 (Ath. to Zeus:) „*οὔ νύ τ' 'Οδυσσεὺς* ' *'Αργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο* ⌞ ⌟ *-ζων* ' *Τροίῃ ἐν εὐρείῃ;*" (n. *ἱρὰ θεοῖσιν ἔδωκε* vv. 66 f.) inc. auct. fr. PBerol. 21123 A,4]*ὡς* ⌞ ⌟ *ῥέζω*[(n. *ἱέρευσεν* v. 7) I 357 *ἱρὰ Διὶ -ξας καὶ πᾶσι* ⌞*θεοῖσι*⌟ (I will sail for home) γ 159 *ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες ἐ-ξαμεν ἱρὰ* ⌞ ⌟*ν,* ' *οἴκαδε ἱέμενοι* δ 473 *Διί τ' ἄλλοισίν τε* ⌞ ⌟ ' *-ξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν* (n. v. 582) η 191 *-ξομεν* (Phaeacians, seeing Od. off) ⌞*ἱερὰ καλά*⌟ (cf. ν 24 ff.) h. Ven. 101 *-ξω* (Anch.) *δέ τοι* (Aphr.) ⌞ ⌟ ' *ὥρῃσιν πάσῃσι* h. Ap. 394 (*Κρῆτες*) *οἵ ῥά τ' ἄνακτι* (sc. Ap.) ' *ἱερά τε -ζουσι* (*-ξουσι* v.l.) *καὶ ἀγγέλλουσι θέμιστας* **2aβ** where *ἱερά* more naturally taken = 'victims' Λ 727 *ἔνθα Διὶ -ξαντες* (Pylians) ... ⌞*ἱερὰ καλά*⌟ ' *ταῦρον δ' 'Αλφειῷ* (+ a bull to Pos., a heifer to Ath.) λ 130 *-ξας* (*ἔρξας* v.l.) ⌞ ⌟ *Ποσειδάωνι* (*ἀρνειὸν ταῦρόν τε συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον*) γ 5 *ἐπὶ θινὶ θαλάσσης* ⌞*ἱερὰ*⌟ *-ζον* (Pylians), ' *ταύρους* (*ἐνοσίχθονι*) ε 102 *οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵ τε θεοῖσιν* ' ⌞ ⌟ *τε -ζουσι καὶ ... ἑκατόμβας* **2b** obj. ⌞*ἑκατόμβην*⌟/*ας* (*ἀρνῶν* ⌞ ⌟ Δ 102+) (n. also ε 102 in 2aβ above ad fin.) A 444 *Φοίβῳ* ⌞*θ' ἱερὴν ἑκατόμβην*⌟ ' *-ξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὄφρ' ἱλασόμεσθα ἄνακτα* (n. v. 147; cf. vv. 458 ff.) Ψ 146 (Ach. to Sparcheius: „in vain Pel. swore that I) *σοί τε κόμην κερέειν -ξειν* ⌞ ⌟" (n. *ἱερεύσειν* v. 147) Δ 102 (*εὔχεο 'Απόλλωνι*) *ἀρνῶν ... -ξειν κλειτὴν ἑκατόμβην* = 120 = Ψ 864 (v. om. nonnulli; *οὐδ'* ⌞*ἠπείλησεν*⌟ *ἄνακτι*) = 873 (⌞ ⌟ *'Απόλλωνι*) γ 144 (*βούλετο* [Ag.]) *λαὸν ἐρυκακέειν -ξαι* (-ξειν v.l.) ⌞*θ' ἱερὰς ἑκατόμβας*⌟ (to appease Ath.) δ 478 (Proteus to Men.: „you shall not reach home *πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτου*) *ὕδωρ ἔλθῃς -ξῃς* ⌞ ⌟ (*θεοῖσι*") 352 (*Αἰγύπτῳ μ'* [Men.] *ἔτι θεοὶ*) *ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔ-ξα* ⌞*τελήεσσας ἑκατόμβας*⌟ = 582ex ρ 51 *εὔχεο πᾶσι θεοῖσι* ⌞ ⌟ ' *-ξειν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ* = 60 h. 1,12 *σοὶ* (Dion.) *πάντως τριετηρίσιν αἰεὶ* ' *ἄνθρωποι -ξουσι* ⌞ ⌟ Ψ 206 *Αἰθιόπων ἐς γαῖαν, ὅθι -ζουσ' ἑκατόμβας* ' *ἀθανάτοις* **2c** obj. a word denoting, referring to animal(s) of particular species K 292 *σοὶ* (Ath.) ... ⌞*ἐγὼ -ξω*⌟ *βοῦν* = γ 382 K 294 *τήν* (sc. *βοῦν*) *τοι* ⌞ ⌟ = γ 384 κ 523 (Circe to Od.: „promise the dead *ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην*) *βοῦν, ἥ τις ἀρίστη,* ' *-ξειν ἐν μεγάροισι πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν*" (⌞cf. *ἱερευσέμεν* v.⌟ 524) = λ 31 (⌞ ⌟ 32) μ 344 *'Ηελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας* ' *-ξομεν ἀθανάτοισι* (n. vv. 359 ff.) ι 553 (*τὸν* [sc. *ἀρνειόν*] *δ' ἐπὶ θινὶ* ' *Ζηνὶ*) *-ξας μηρί' ἔκαιον. ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν* κ 527 *ἔνθ' ὅιν ἀρνειὸν -ζειν* (*-ξον, -ξειν* vv.ll.) *θῆλύν τε μέλαιναν* (n. *ἐσφαγμένα* v. 532) **2d** ξ 251 ⌞*ἱερήϊα*⌟, *πολλὰ παρεῖχον* (Od.-Cretan to comrades) ' *θεοῖσίν τε -ζειν* (sc. ⌞ ⌟ or as 2e) *αὐτοῖσί τε δαῖτα πένεσθαι* **2e** without obj. *offer sacrifice, sacrifice,* w. dat. of deity exc. Hes. fr. 322 B 400 *ἄλλος* (of Grs.) *δ' ἄλλῳ ἔ-ζε θεῶν* (*εὐχόμενος θάνατον φυγεῖν*) (cf. *ἱέρευσε* v. 402) Θ 250 (*πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ*) *κάββαλε* (Zeus' eagle) *νεβρόν,* ' *ἔνθα ... Ζηνὶ -ζεσκον 'Αχαιοί* I 536 *ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ' ἑκατόμβας,* ' *οἴῃ δ' οὐκ ἔρ-ξε* (Oeneus) *Διὸς κούρῃ* (n. *οἱ οὔ τι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς Οἰνεὺς ἔρξ'* vv. 534 f.) Hes. fr. 322 *ὥς κε πόλις -ζῃσι, νόμος δ' ἀρχαῖος ἄριστος*

II compds. **II1** *ἐπι-, offer sacrifice upon* (altar: cf. Op. 136, h. Ap. 490 f.) ρ 211 (*βωμὸς*) *Νυμφάων, ὅθι πάντες ἐπιρ-ζεσκον ὁδῖται* **II2** *κατα-, stroke* pers. w. the hand; intimate, affectionate gesture in context of consolation of distressed child / wife (A 361, E 372, Ω 127 / Z 485), reassurance (δ 610, ε 181, ν 288 [+ admirat. for kindred spirit]) or wheedling in-

citement (*E* 424); subj./obj. man (*Z* 485, *δ* 610 / 5×) or female (6× / *E* 372–424, *Z* 485), human (*Z* 485, *δ* 610 / 7×) or goddess (6× / *E* 372) (never human subj. w. divine obj.); sem. relationship to B I unclear (despite L⁴ 44 f.), prev. surely 'down' *A* 361 *χειρί τέ μιν κατέ-ξεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε* = *E* 372 = *Z* 485 (*ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ* v.l. [= v. 406]; n. *ἐλέησε* v. 484) = *Ω* 127 = *δ* 610 = *ε* 181 = *ν* 288[in.] (*κατέ-ξε*) *E* 424 *τῶν τινα καρ-ζουσα* (Aphr., getting her to follow Trs.) *Ἀχαιϊάδων* (*πρὸς περόνῃ καταμύξατο χεῖρα*)

D simple: *A* 66a (see POxy. 2405 col. I 20), *Ψ* 195a; v.l. *Σ* 367, so for a form of *ἔρδω* *A* 39, *E* 650, *I* 535. 540, *ψ* 277, Op. 327, Cypr. fr. 24,1 p. 43 Dav.; *κατα-* *Θ* 38a; v.l. *Ξ* 263 (in second of 2 vv. substituted for v. 263), h. Merc. 356 (f.l.)

J. N. O'Sullivan

Ῥέη s. *Ῥέα*

ῥέθος n. [3ⁱ] **E** unbek.; versch. Vorschläge (z.B. L[1, 2, 5]), alle von vermuteter Bed. (s.u.) abh. u. wenig plausibel (vgl. Chantraine, Dict. s.v.; dazu L[9]); mögl.weise ist auszugehen von (verschollenem) Verbum *ῥέθω (vgl. *ἐπίρροθος*), wozu dann Ntr. *ῥέθος* = *'Lärm', 'Mund' (zu and. Neutra auf *-ος*, die Körperteile bezeichnen, s. Risch 79; zur Bed.sdisk. s.u., B)

Σχ sch. D *Π* 856: *ἐκ ⟨τῶν τοῦ σώματος μελῶν,⟩ X* 68: *-έων·* ⟨ ⟩ *ὅτι κατὰ παντὸς μέλους τὸ ζωτικὸν καὶ ψυχικόν ἐστι. -η δὲ τὰ ζῶντα μέλη, δι' ὧν ῥέζομέν τι. Αἰολεῖς δὲ τὸ πρόσωπον, καὶ ῥεθομαλίδας τὰς εὐπροσώπους φασί*

L [1]Schwyzer, Kl. Schr. 479–82; [2]Frisk, Kl.Schr. 291–4; [3]Snell, Entdeckung 19 ff.; [4]Leumann, Hom. Wört. 218–22; [5]Fraenkel, Gl. 32, 1953, 31 ff.; [6]Vivante, AGI 40, 1955, 41 f.; [7]A. Schnaufer, Frühgr. Totenglaube, Hildesheim-New York 1970, 203 f., A. 550; [8]Erbse, Gl. 71, 1993, 130–3; [9]G. C. Papanastassiou, Compléments au Dict. Etymol. du Grec Ancien de Pierre Chantraine, Thessaloniki 1994, 63 m. A. 64; [10]D. Sider, The Epigrams of Philodemos, Oxford-New York 1997, 180; [11]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 133 f.

B uns., Bed. schwankt zw. *Körpergliedern* (im fgrE nur Pl.) u. *Mund, Nase, Gesicht* *Π* 856 (vom Tod des Patr.) *ψυχὴ δ' ἐκ -έων πταμένη Ἀιδόσδε βεβήκει* (*κατῆλθεν* v.l.) = *X* 362 (vom Tod Hektors) *X* 68 (Priam. zu Hektor:) „*ἐπεί κέ τις ὀξέι χαλκῷ ' τύψας ἠὲ βαλὼν -έων ἐκ θυμὸν ἕληται*". – In den Schol. (vgl. Σχ) als Synon. zu *μέλεα* (wohl nach Anal. zu Formeln wie *N* 671 f. *ὦκα δὲ θυμὸς ' ᾤχετ' ἀπὸ μελέων*) erkl., aber auch auf „äol." Bed. = *πρόσωπον* (Sapph. fr. 22,3 Voigt) hingewiesen; diese schon von Dion. Thr. als Bed. f. alle Eposst.n gefordert (fr. 34 Linke); entspr. wurde in d. mod. Forschg., nach Beobachtg. bei L[3], daß die *ψυχή* beim Tode durch Mund od. Nase entweiche, der *θυμός* aber aus d. Körper, für *ῥ.* in *Π* 856 u. *X* 362 Bed. 'Gesicht' gefordert, in *X* 68 dagg. mißverstandener Gebr. angenommen (L[3] 'Mund'; L[4, 5] 'Nase'; L[7]; Roth, Iterata 101; dagg. L[11]: überall 'face'; vgl. auch L[10]: urspr. wohl 'Wangen'); anderers. Bed. 'Glieder' (= *μέλεα*) favorisiert, die „äol. Bed." z.T. f. einen Homerismus gehalten (L[6]; K. Linke, Dion. Th., SGLG 3 [1977] 57 f.; L[8]); and. Möglichk.n, sem. Brücken zw. d. beiden Bed.n zu schlagen, s. L[1, 2, 6]; auch, daß es sich um zwei versch. Wörter handelt, wurde erwogen (L[1]); zu ähnl. „Todesformeln" m. *ψυχή* bzw. *θυμός* s. L[4] 221 u. vgl. s.vv. *θυμός* (Bd. II Sp. 1080 f.) u. *ψυχή*. – Wortf.: *ἄψεα, γυῖα, μέλεα, πρόσωπον, ῥίς, στόμα*

G. Markwald

ῥεῖα, ῥέα [34ⁱ, 13ᵒ, 12ᴴ, 5ʰ] **E** no clear etym., see Frisk and Chantraine s.v. *ῥᾶ*; ep. *ῥεῖα* (= *ῥῆα*), *ῥέα* < **ϝρᾶα*; Att. and Dor. *ῥᾶ*. – Deriv.: *ῥηϊδίως* > *ῥηΐδιος*

F *ῥεῖα* 48, *ῥεῖ(α)* 4; *ῥέα* 12 **M 1** stem in longo **1a** monosyll. [⏑̄] *ῥέα διελεύσεσθαι N* 144, *Y* 263; *ῥέα μὲν γάρ P* 461, Op. 5; *ῥεῖ' ἔγνων*⁺ *N* 72, *ρ* 273; *ῥεῖ' O* 356, *α* 160 **1b** disyll. **1bα** shape [-⏑]: [⏑̄⏑] *ῥεῖα δι(έλθοιεν) B* 475, *K* 492; *⟨ῥεῖα μάλ'⟩, ὡς ὅτε τις O* 362, *Σ* 600; ⟨ ⟩ *ὡς Γ* 381 = *Y* 444; ⟨ ⟩ Hes. Th. 419, Op. 762, fr. 23a,22, h. Merc. 351. 417; *⟨ῥεῖα⟩ λαθών I* 477, *ρ* 305; ⟨ ⟩ *θεός γ' ἐθέλων καί K* 556, *γ* 231; *⟨ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ⟩ος*⁺ *O* 490, *δ* 207, *ζ* 108; ⟨ ⟩ *ἐστὶ καὶ ἄν / ἐν ζ* 300, *ρ* 265; *⟨ῥεῖα μετ⟩εισάμενος ... φάλαγγας N* 90, *P* 285; ⟨ ⟩*οχλίσσειε(ν) Ω* 567, *ψ* 188; *⟨ῥεῖα⟩ φέρει* Th. 438; ⟨ ⟩ *δέ* (*κ[εν]*) *Λ* 802 = *Π* 44, Op. 7. 325. 379; ⟨ ⟩ *δ'* Th. 443, Op. 6; ⟨ ⟩ *Ξ* 245, *P* 462 (*δ'*), *κ* 573, h. Cer. 167, h. Merc. 412. 485 [⏑̄⏑] *κε* ⟨ ⟩ *φέροι P* 70; ⟨ ⟩ *θέῃσι* (cf. ⟨ ⟩ *θεός K* 556⁺ in [⏑̄⏑]) *X* 23 [⏑̄⏑] ⟨ ⟩ *φέρει M* 451 [⏑̄⏑] ⟨ ⟩ *κυβιστᾷ Π* 745. 749 **1bβ** [⏑̄-] ⟨ ⟩ *β* 322, Th. 254 **2** stem in brevibus **2a** monosyll. ⏑̆[×] (*μιν*) *ῥέα M* 381, *Y* 101 **2b** [⏑⏑] (further Leumann, Hom. Wört. n. 10 pp. 18 f.) ⏑̆[⏑⏑] *κεν ⟨ῥέα⟩* (cf. *κε ῥεῖα* in [⏑̄⏑]) *M* 58; ⟨ ⟩ *Θ* 179 ⏑̆[⏑⏑] ⟨ ⟩ *δέ* Op. 5 ⏑̆[⏑⏑] *μιν* ⟨ ⟩ *E* 304 = *M* 449 = *Y* 287 **2c** disyll. [-⏑̆] *θεοὶ ῥεῖα ζώοντες Z* 138, *δ* 805, *ε* 122

Σχ sch. min. P. Mich. Schwendner 11 on *E* 304: *ευχ[ε]ρ[ω]ς*; sch. D *B* 475, *Γ* 381: *⟨ῥᾳδίως⟩. εὐκόλως, Z* 138: *ῥεῖα ζώοντες·* ⟨ ⟩ *καὶ ἀπόνως ζῶντες*

L [1]Hoekstra, Modifications 37; [2]Treu, Homer 77; [3]G. S. Schwartz, Certain selected words denoting and connoting ease and difficulty in the Hom. and Hes. corpora, Diss. Columbia 1972, 23–50 (unreliable); [4]Cozzo, QUCC 37, 1991, 53 f.

B *easily, without (great) effort* or *difficulty*, w. ref. to both physical and non-physical activities, procedures; often in dir. sp. – Wdfld.: *ῥηϊδίως*, further *ῥηΐδιος* wdfld., opp. also *μόγις* **1** subj. ([envisaged] agent *O* 490⁺ [w. *ἀρίγνωτος*⁺], *α* 160, h. Merc. 485) non-divine: human (pers. in gener. h. Merc. 485), horse(s) (*Θ* 179, *K* 492, *M* 58, *X* 23), thing(s) (*Y* 263, h. Merc. 351; for Th. 419, h. Merc. 412 see 2 below); in neg. pot. cl. *M* 58. 381, *Y* 101, *Ω* 567, *ψ* 188, virtually neg. *N* 144, *Y* 263 **1a** of physical activity, circumstance (h. Merc. 351) (often of loc. mot.) **1aα** (lack of) ease due to subj.'s (lack of) strength, physical prowess (enabling / preventive intervention of deity involved, envisaged *M* 449, Th. 438 / *Y* 101 [neg.]. 263; man [neg.] opp. to god *Ω* 567, *ψ* 188) *E* 304 *μιν* (rock) *ῥέα, πάλλε* (Diom.) *καὶ οἶος* = *M* 449 (cf. *ῥηϊδίως* v. 448, *ῥεῖα* v. 451) = *Y* 287 *M* 381 *οὐδέ κέ* ⟨ ⟩ ' *χείρεσσ' ἀμφοτέρῃς ἔχοι ἀνὴρ οὐδὲ μάλ' ἡβῶν, ' οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'* *ψ* 188 *ἀνδρῶν δ' οὔ κέν τις ζωὸς βροτός, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν, ' ⟨ῥεῖα μετοχλίσσειε⟩ν* (sc. *λέχος*) (cf. *ῥηϊδίως* v. 186, *χαλεπόν* v. 184) *Ω* 567 *οὐδὲ γὰρ ἂν φυλακοὺς λάθοι οὐδέ κ' ὀχῆας '* ⟨ ⟩ (mortal without a god's help) *θυράων N* 144 (*Ἕκτωρ ἀπείλει*) *ῥέα διελεύσεσθαι* (*ῥεῖα δ' ἐλεύσεσθαι* v.l.) *κλισίας καὶ νῆας* (*κτείνων*) *P* 285 *Αἴας ' ῥεῖα μετεισάμενος Τρώων ἐκέδασσε φάλαγγας* (n. *ῥηϊδίως ἐκέδασσεν* v. 283) *Y* 101 *εἰ δὲ θεός περ ' ἶσον τείνειεν πολέμου τέλος, οὔ κε μάλα ῥέα ' νικήσει* (Ach. Aen.) Th. 438 (*νικήσας δὲ βίῃ καὶ κάρτεϊ*) *ἆεθλον ' ⟨ῥεῖα⟩ φέρει* (athlete w. help of Hecate) *χαίρων τε* (cf. *ῥεῖα* vv. 419. 443, *ῥηϊδίως* v. 442) *β* 322 *ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσατ'* (Tel.) *Ἀντινόοιο ' ⟨ ⟩* – *Θ* 179 *ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται X* 23 *σευάμενος* (Ach. towards Troy) *ὥς θ' ἵππος ἀεθλοφόρος σὺν ὄχεσφιν, ' ὅς ῥά τε ῥεῖα θέῃσι τιταινόμενος πεδίοιο* – *Y* 263 (*φάτο* [Ach.]) *ἔγχος ' ῥέα διελεύσεσθαι* (*ῥεῖα δ' ἐλεύσεσθαι* v.l.) (sc. through shield) ... *Αἰνείαο* **1aβ** ease due to skill, care *B* 475 (*ὥς τ' αἰπόλια*) *αἰπόλοι ἄνδρες ' ῥεῖα διακρίνωσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν, ' ὥς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον Π* 745. 749 *ἦ μάλ' ἐλαφρὸς ἀνήρ, ὡς ⟨ῥεῖα κυβιστᾷ⟩ ' 3 vv. ' ὡς νῦν ἐν πεδίῳ ἐξ ἵππων*

⌊ ⌋ Σ600 θρέξασκον (dancers represented on shield) ἐπισταμένοισι πόδεσσι ' ⌊ῥεῖα⌋ μάλ', ὡς ὅτε τις τροχὸν (κεραμεὺς πειρήσεται, αἴ κε θέῃσιν) ρ305 νόσφιν ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ, ' ⌊ ⌋ λαθὼν Εὔμαιον h.Merc.485 παντοῖα νόῳ χαρίεντα διδάσκει (cithara) ' ⌊ ⌋ συνηθείῃσιν ἀθυρομένη μαλακῇσιν, ' ἐργασίην φεύγουσα δυήπαθον **1aγ** (lack of: M58) ease due (largely) to circumstances (incl. aid of immortal horses: P461. 462) (w. preventive intervention of deity P70) I477 ⌊ὑπέρθορον⌋ ἐρκίον αὐλῆς, ' ῥεῖα λαθὼν φύλακας (ῥ. wrongly taken by some w. ⌊ ⌋; cf. ρ305 and n. also proximity of ῥ. to λάθοι in Ω566f.) Λ802 ⌊ῥεῖα⌋ δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀυτῇ ' ὤσαισθε (Myrm.) προτὶ ἄστυ = Π44 M451 ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ⌊ ⌋ φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς ' χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον τέ μιν ἄχθος ἐπείγει, ' ὡς Ἕκτωρ (carried the rock, which Zeus made light for him) (cf. ῥηϊδίως v.448) P70 ἔνθα κε ⌊ ⌋ φέροι (Men.) ... τεύχεα Πανθοΐδαο (εἰ μή οἱ ἀγάσσατο Ἀπόλλων) 461. 462 ῥέα ... φεύγεσκεν (Autom. w. Ach.'s horses) ὑπὲκ Τρώων ὀρυμαγδοῦ, ' ⌊ ⌋ δ' ἐπαΐξασκε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων – K492 (τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν, ὅπως) ἵπποι ' ⌊ ⌋ διέλθοιεν μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ ' νεκροῖς ἀμβαίνοντες *without hindrance* M58 ἔνθ' οὔ κεν ῥέα ἵππος (as opp. to men on foot) ... ἅρμα τιταίνων ' ἐσβαίη (within the trench, n. ῥηϊδίη v.54, cf. ἀργαλέη v.63) — h.Merc.351 ⌊ ⌋ μάλ' ἴχνια ... διέπρεπεν ἐν κονίῃσιν (so that they could *easily* be seen) **1b** of non-physical procedures α160 τούτοισιν (suitors) μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή, ' ῥεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν Op.762 φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι ' ⌊ ⌋ (ρειη Π5) μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι (vv.762sq. om. D^ac) h.Cer.167 (Callidice to Dem.-Doso: „εἰ τόν γ' ἐκθρέψαιο) ⌊ ⌋ κέ τίς σε ἰδοῦσα γυναικῶν (ζηλώσαι, τόσα κέν τοι ἀπὸ θρεπτήρια δοίη" [Met.]), cf. v.222 (w. Richardson's app.crit.) — of perception (n. also that in I477, ρ305, h.Merc.351 in 1a above context involves [lack of] perception on part of pers. not subj. of verb that ῥ. modifies) N72 (ἴχνια μετόπισθε ποδῶν) ⌊ῥεῖ' ἔγνω⌋ν ἀπιόντος (Pos.) · ἀρίγνωτοι δὲ θεοί περ ρ273 ⌊ ⌋ς (obj. house of Od.), ἐπεὶ οὐδὲ τά τ' ἄλλα περ ἐσσ' ἀνοήμων O490 ⌊ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ⌋ος Διὸς ἀνδράσι γίνεται ἀλκή δ207 ⌊ ⌋ος γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων ' ὄλβον ἐπικλώσῃ ζ108 ⌊ ⌋η πέλεται (Art. among nymphs), καλαὶ δέ τε πᾶσαι (n. μετέπρεπε v.109, cf. h.Merc.351) 300 ⌊ ⌋' ἐστί (house of Alcin.) ρ265 ⌊ ⌋' ἐστὶ (house of Od.) καὶ ἐν πολλοῖσιν ἰδέσθαι

2 subj. (Verursacher Th.419, h.Merc.412) divine **2a** of intervention (actual or potential) in the world of man, nature (K556, Th.254. 443, h.Merc.412) or of god acting upon god (Ξ245, h.Merc.417); both of spec. physical act (e.g. Γ381+, O356. 362, Th.254; loc. mot. N90, κ573) and of more gener. exercise of power (e.g. Th.419, Op.5–7. 325. 379); never neg. (but n. except. of Zeus Ξ244ff.); assoc. w. (οὐκ) ἐθέλων+ K556 = γ231^in., κ573, Th.443, cf. ἔθελ' h.Merc.417 (n. also ἔκητι Op.4 [ῥ. vv.5ff.], βουλῇσι h.Merc.413) Γ381 τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη ' ⌊ῥεῖα⌋ μάλ' ὥς τε θεός = Y444 γ231 ⌊ ⌋ θεός γ' (κ' v.l.) ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι Hes.fr.23a,22 αὐτὴν (Iphimede) δ' ἐλαφηβό]λος ἰοχέαιρα ' ⌊ ⌋ μάλ' ἐξεσά[ωσε N90 ἐνοσίχθων ' ⌊ ⌋ μετεισάμενος (sc. among the Grs.) κρατερὰς ὤτρυνε φάλαγγας O356 Ἀπόλλων ' ῥεῖ' ὄχθας καπέτοιο ... ποσσὶν ἐρείπων ' ἐς μέσσον κατέβαλλε 362 ἔρειπε (Ap.) δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν ' ⌊ ⌋ μάλ', ὡς ὅτε τις ψάμαθον πάϊς ἄγχι θαλάσσης κ573 (ἀρνειὸν κατέδησεν [Circe] ὅν θῆλύν τε) ⌊ ⌋ παρεξελθοῦσα (sc. unseen) · τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ' ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα; Op.5 bis. 6. 7 ῥέα (⌊ ⌋ v.l.) μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει, ' ⌊ ⌋ δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει, ' ⌊ ⌋ δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει ' Ζεύς 325 ⌊ ⌋ δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκον ' ἀνέρι τῷ (who gains wealth wrongfully) (vv.325sq. om. Π5) 379 ⌊ ⌋ δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον Th.419 πολλή τέ οἱ ἔσπετο τιμὴ ' ⌊ ⌋ μάλ', ᾧ πρόφρων γε θεὰ (Hec.) ὑποδέξεται εὐχάς (ἐπεὶ δύναμίς γε πάρεστιν) — K556 ⌊ ⌋ θεός γ' ἐθέλων, καὶ ἀμείνονας ἠέ περ οἶδε, ' ἵππους δωρήσαιτ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσιν Th.254 (κύματ' ... πνοιάς τε ζαέων ἀνέμων) ⌊ ⌋ πρηΰνει (Nereid) 443 (ῥηϊδίως ἄγρην) ὤπασε (Hec. to fishermen) πολλήν, ' ⌊ ⌋ δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ (cf. ⌊ ⌋ vv.419. 438) h.Merc.412 αἶψα φύοντο (sc. λύγοι, see A.-H.-S. on v.409) ' αὐτόθεν ἐμβολάδην ἐστραμμέναι ἀλλήλῃσι ' ⌊ ⌋ τε καὶ πάσῃσιν ἐπ' ἀγραύλοισι βόεσσιν ' Ἑρμέω βουλῇσι — Ξ245 (ἄλλον μέν κεν ἔγωγε [Sleep] θεῶν) ⌊ ⌋ κατευνήσαιμι (Ζηνὸς δ' οὐκ ἂν ἔασσον ἰκοίμην) h.Merc.417 (Λητοῦς) υἱὸν ' ⌊ ⌋ μάλ' ἐπρήϋνεν (Hermes, by playing the cithara) ..., ὡς ἔθελ' αὐτός, ' καὶ κρατερόν περ ἐόντα **2b** of gods' living *at ease* (cf. ῥηΐδιος B1bβ), i.e. free of the toil and trouble character. of the life of mortals (cf. ῥηΐστη of life in Elysium δ565 [w. δ566 cf. ζ42f. of Ol.]; further s.v. ἀκηδής B1; n. also ι107–11 of life of Cyclopes), but in ε122 of Olympians as ag. minor goddess in love w. mortal Z138 τῷ (Lycurgus) μέν ... ὀδύσαντο ⌊θεοὶ ῥεῖα ζώοντες⌋ δ805 οὐ μέν σ' (Pen.) οὐδὲ ἐῶσι ⌊ ⌋ ' κλαίειν οὐδ' ἀκάχησθαι ε122 (Cal. to Hermes:) „οἱ (Eos) ἠγάασθε ⌊ ⌋ (and Art. slew Orion")

D v.l. M383, Y114 (Zen.) J.N.O'Sullivan

Ῥεῖα, Ῥείη s. *Ῥέα*

ῥεῖθρα s. *ῥέεθρα*

Ῥεῖθρον [1°] E zu *ῥέω*, kontr. aus *ῥέεθρον* (s.d.); att., d.h. „junge" Form (s. Bechtel, Vocalcontr. 239f.; A.Fick, Die Entst. der Od., Göttingen 1910, 147f.); zur Wortbildg. Risch 43

B Hafen von Ith. α186 (Mentes zu Tel.:) „νηῦς δέ μοι ἥδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος, ' ἐν λιμένι -φ, ὑπὸ Νηίῳ (ὑπονηίῳ v.l.) ὑλήεντι" (vv. ath. Ar. Byz., Arist.), s. Odyssey z.St; vgl. auch s.v. *Νήϊον* u. s.v. *Νήριτον*; m. d. heut. Hafen *Frikais* identif. von V.Bérard, Les navigations d'Ulysse I, Paris 1927, 255f. u. 288f.; d. Gebirgsbach, der ihm s. Namen gegeben habe, sei m. d. heut. *Dimosari* ident. (ders. 414); zur Athetese α185f. s. A.Rengakos, Der Homertext u. die hellenist. Dichter, Stuttgart 1993 (H. Einzelschr. 64), 166; zur Lage Bürchner, RE IA,1 (1914) Sp.551 G.Markwald

ῥεκτήρ [1^H] (from *ῥέζω*:) *doer* Op.191 κακῶν (cf. use of *ῥέζω* [B11a] w. κακόν+ as obj.) -ρα καὶ ὕβριν ' ἀνέρα τιμήσουσι (men of the fifth race). — Wdf1d.: *πρηκτήρ*

J.N.O'Sullivan

ῥέπω [3^i] E < **urep-*, s. LIV² 701, zu lat. *repente* Mutzbauer, Tempuslehre I113; nach Deroy, Kadmos 1, 1962, 120ff. myk. belegt (DMic. II413 *we-a-re-pe*), doch s. dagg. Ruijgh, Études 379, A.136. – Abl.: *καλαῦροψ, ῥόπαλον, ῥώψ*

Σχ sch.D Θ72: κατέρρεπε. κατεβάρει. καθείλκετο, Ξ99: ἐπιρ-ῇ(!) · ἐπηρτημένα. καταρρεπῆ. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ζυγοστατουμένων σωμάτων

B I Simplex *sinken*, von der Waagschale (des Todesloses, s. s.v τάλαντα); nur Θ72 (Zeus hält d. Waage) ἕλκε δὲ μέσσα λαβών · -ε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν. ' αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ' ἑζέσθην (ἔζεσθεν

v.l.), *Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν* ≅ *X* 212, vgl. Iliad z.St.; M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 255 f. m. A.55. Das Bild für Niederlage u. Tod (vgl. Struck, Bedeutungslehre 54; Giannakis, IF 103, 1998, 10 f.) beide Male an inhaltl. bedeutsamer St. (*X* 212 vom Tod Hektors); zum Vorgang d. Wiegens vgl. *M* 434. — Wortf.: *ἐρείπω* (s.d.), *ἡμύω* (s.d.), *ἐπημύω*, *πίπτω*

II Kompositum *ἐπιρρέπω* *sich herabsenken auf*, vom Tod; dem Bild der Waagschale entlehnt, vgl. B I u. Σχ *Ξ* 99 (Od. zu Ag., der d. Flucht ergreifen will:) „*ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ' Τρωσὶ μὲν εὐκτὰ γένηται ... ' ἡμῖν δ' αἰπὺς ὄλεθρος ἐπιρ-ῃ. οὐ γὰρ 'Αχαιοὶ ' σχήσουσιν πόλεμον* (*πολέμου* v.l.) *κτλ.*"
G. Markwald

ῥεῦμα [1e] *Fluten* (+ poss. Gen.), sing. statt gleichbed. hom. *ῥέεθρα*, *ῥοαί* B 2, *ῥόος* B 3 (s.dd.), viell. (vgl. III Sp. 1521,17 zu Sc. 373) wegen Klangwiederh. *ρευ* [^{2}] u. [^{3}] (u. *ευ* [^{4}] u. [^{5}] im folg. V.) Pan. fr. dub. 3,1 p. 128 Dav. *πῷ[ς]δ' ἐπορ[εύθ]ης -α 'Α[χ]ελ[ω]ΐου ἀργυ[ρο]δίνα, ' Ὠκεανοῦ ποταμοῖο[δι']εὐρέος ὑγ[ρ]ὰ κέλευθα;* v.l. *Φ* 240
R. Führer

ῥέω [47^{i}, 15°, 14^{H}, 4^{h}, 1^{e}] **E** Erbwort (m. Ablaut **sreu̯-/srou̯-/sru-* u. wahrsch. **srōu̯-*), vgl. LIV^{2} 588. — Abl.: *ῥεῦμα*, *ῥέεθρα*, *Ῥεῖθρον*, *βαθυρ-*, *ἐυρρείτης*, *Εὐρείτη*, *ἐυρρεής*; *ῥοαί*, *ῥόος*, *ἀγάρ-*, *ἀψόρ-*, *βαθύρ-*, *ἐύρ-*, *καλλί(ρ)-*, *χειμάρ-*, *ὠκύροος*; *ῥυδόν*, *?ἀλ]ίρ-*, *ἀμφί(ρ)-*, *ἀπόρ-*, *?ἐπ]ίρ-*, (*κοτυλή-* (s.d.),) *περίρ-*, *πολύρρυτος*; *ῥώομαι* (s.d.)

F Präs. *-ει* 9, *ἐπιρ-ει* 1, ⌊*προ-ει*⌋ 2, *ὑπεκ*⌊ ⌋ 1, *-ῖ* 3; *-ουσι* 1, *προ-ουσι* 2; Impf. *-ε(ν)* 18, *περιρ-ε* 1, *ἔρ-ε(ν)* 6, *ἔρ-ι* 1, *-εσκε* 1; *-ον* 3, *ἔρ-ον* 2, *ἐπέρ-ον* 1; Konj. *-ῃ* 1; Opt. *-οι* 1; Inf. *προ-ειν* 1; Ptz. *-ων* 4, *προ-ων* 1, *-οντος* 4, *προ-οντι* 1, *-οντα* 1, *προ-οντα* 1, Akk. *-οντε* 1, ⌊*-οντες*⌋ 5, *προ*⌊ ⌋ 2, *προ-όντων* 1; *-ουσαι* 1; *προ-οντος* 1, *καταρ-ον* 2; Aor. *ῥύη* 1

M **1** eins. **1a** [^{4}] *-ῖ* Hes. fr. 185,12 (Stamm im longum nur hier) **1b** ^{2}[-] *ἐκ στόματος -ῖ* Th. 84; *-ῖ ἄσπετος* h. Ven. 237 (-<*ε*>*ι* mögl., vgl. 2a) **2** zweis. **2a** ^{2}[⏑⏑] *-ε δ' αἷμα κελαινεφές λ* 36; *-εν* Sc. 314 ^{2}[⏑⏑] *-ε δ' αἵματι γαῖα μέλαινα O* 715, *Y* 494; *-εν ἄσπετος Σ* 403; *-ε* (*δ'*) *E* 339, *τ* 204 ^{4}[⏑⏑] *-ει/εν ἀγλαὸν ὕδωρ ι* 140, *B* 307; *-ει X* 149, Hes. fr. 229,19; *ἐπιρ-ει B* 754; *-ε δ' αἵματι γαῖα Δ* 451 = *Θ* 65; ⌊*χαμάδις -ε*⌋ *P* 438, *ἐγκέφαλος* ⌊ ⌋*/-οι* (⌊*δεῦε δὲ γαῖαν*⌋) *ι* 290, *Γ* 300, *αἷμα μέλαν -ε* ⌊ ⌋ *N* 655 = *Φ* 119; *αἷμα περίρ-ε ι* 388; *-ον ὕδατι ε* 70; *-ον M* 159, Sc. 267; (*μέλαν*) *αἷμα καταρ-ον ἐξ ὠτειλῆς Δ* 149, *E* 870 ^{2}[⏑⏑] (*ἀπὸ στό*)*ματος -ει αὐδή* Th. 39. 97 = h. 25,5; *-εν αὐδή A* 249; *κατὰ δὲ νότιος -εν ἱδρώς Λ* 811, *Ψ* 715; *-εν ὕδωρ ρ* 209 **2b** [⏑^{2}] *εὐρὺ -ων Φ* 304 [⏑^{2}] *ὑπεκπρο-ει ζ* 87; *τε -ῃ* Vit. p. 7,30; *προ-ειν Φ* 366; *-ων Φ* 256. 271; *προ-ων* Hes. fr. 339 [⏑^{4}] *εὐρὺ -ει E* 545; *τε -ει E* 340; *ποταμοῖο -ει* Th. 788; *προ-ει X* 151, Th. 792; *-ων E* 88; *μέλαν αἷμα ῥύη γ* 455 **2c** [^{2}-] *ἔρ-ι δ' αἷμα P* 86 (*ἔρ-ε* v.l., vgl. 3a) **3** dreis. **3a** [^{4}⏑⏑] *ἔρ-εν/ον ἐκ λ* 600, Hes. fr. 133,5 [^{2}⏑⏑] *δ' ἔρ-εν αἷμα κελαινεφές Δ* 140 (*δὲ -εν* mögl., vgl. 2a u. zum Posit. bildenden Anl. *Σ* 402) [^{4}⏑⏑] *ἔρ-εν Π* 110; *ἔρ-ον κ* 393; *ἐπέρ-ον Λ* 724 [^{2}⏑⏑] *ἔρ-εν αἷμα Ψ* 34; *ἔρ-ε δ' ἱδρώς Ψ* 688; *ἔρ-ε N* 539 **3b** [⏑^{2}⏑] *τ*⌊*ε προ-οντ*⌋*ος Φ* 260, *δ*⌊ ⌋*α καί ε* 444 [⏑^{4}⏑] *-εσκε δέ* Hes. fr. 204,125 **3c** [⏑^{4}×] (*ἀπ' / ἐξ 'Αξιοῦ*) *εὐρὺ -οντος B* 849 ≅ *Π* 288 ≅ *Φ* 157$^{ex.}$, 186; ⌊*ποταμοὶ*⌋ *καναχηδὰ / κατ' ὄρεσφι / πλήθουσι -οντες* Th. 367 / *Δ* 452 / *Π* 389, *τ* 207, ⌊ ⌋ *θ'/ῶν/ῷ* ⌊*ἅλαδε προ-*⌋*οντες/ων/ι* h. Ap. 23 = 145, Op. 757, *E* 598, ⌊ ⌋*ουσι M* 19, *κ* 351; *τε -ουσι κ* 513; (*ποταμώ*) *τε -οντε/α E* 773, *Z* 172; *-οντες P* 751; *-ουσαι Π* 391 Anl. Posit. bildend nur *M* 159

Σχ sch. D *A* 249 u.ö.: *ἔρρει. ἐφέρετο*, *E* 598: *ἅλαδε προ-οντι· εἰς θάλασσαν ἐμβάλλοντι*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre 1363 f.; [2]Forssman, Gl. 45, 1967, 11; [3]G. Wilhelmi, Unters. zum Bild vom Fließen der Sprache i. d. gr. Lit., Diss. Tübingen 1967, 4 ff. 36 ff.; [4]M. S. Silk, Interaction in poetic imagery, Cambridge 1974, 30 f. m. A. 9; [5]Chadwick, Lex. Gr. 247 ff.

B *fließen*, reg. (II 5. 6 ausschl.) von Gewässer (epex. nach *ῥέεθρα P* 749 ff., *Φ* 365 f., *ῥόον P* 750 f., *Φ* 258 ff. 303 f., *ζ* 85 ff., Abl.-Kompos. *B* 752 ff., *Δ* 452, *E* 88. 598, *ε* 441/4, *ρ* 206/9, Hes. fr. 229,18 f. [davor: 185,12]) bis auf II 1 (doch s. II 6 u. vgl. präp. Obj. m. *ἐκ*, s.u.), daneben von Blut (8^{i}, 1° in I, 5^{i}, 2° in II 1. 3. 4), Schweiß (1^{i} in I, 3^{i}, 1° in II 3) u. Hirn (1^{i} in I, 1° in II 1), ferner (nur in I) von Rotz (Sc. 267) u. (reichl.) Tränen (*P* 438, *τ* 204) sowie metaph. von Stimme (*A* 249, 3^{H}, 2^{h}); von Nichtflüssigem nur metaph. (*ἔθνεα πεζῶν Λ* 724 in II 2, *βέλεα M* 159) od. (nachiliad.) bei biolog. Dekomposition (*τρίχες κ* 393, *χαῖται* Hes. fr. 133,4 f., *καρπός* 204,125); trans. nur *B* 754, *ι* 388 (h. Ap. 380) in II 2/4 (D), m. instr. Dat. *αἵματι / ὕδατι* ⌊*Δ* 451^{+}, *O* 715^{+}⌋ / *X* 149, *ε* 70 in I 1a/b, bis auf ⌊ ⌋ von gerichteter Bew. (nie nach oben im Ggs. zu *ἀνηρόντιζε E* 113, *ἀνήνοθεν Λ* 266, *ἀνέδραμεν P* 297, *ἀνακηρκίει N* 705) mit Angabe des Woher durch Adv. *ὄθεν B* 307, *πάντοθεν Π* 110, *Ψ* 688 f., *ὑψόθεν ρ* 209 f. bzw. präp. Obj. (* = DSN in II 3) *κατὰ βλεφάρων P* 438, *ἀπὸ γλώσσης A* 249, *ἐκ / κατὰ** (*ὤμων καὶ*) *κεφαλῆς*$^{+}$ *Λ* 811*f., Hes. fr. 133,5, *ἐκ μελέων Π* 110, *Ψ* 688 f., *κ* 393, *λ* 600, *ἀπ' / ἐξ / κατ' ὄρεσφι*$^{+}$ *Δ* 452, *M* 19, *Π* 391 f., *ἐκ πέτρης ρ* 209 f., Th. 792, *ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο* Th. 788, *ἐκ ῥινῶν* Sc. 267, *ὑπὸ σπείους ι* 140 f., *ἀπὸ / ἐκ στόματος*$^{+}$ Th. 39 f. 84. 97^{+}, *ἐκ / κατὰ** *χειρός*$^{+}$ *M* 159, *N* 539*, *ἐξ / κατ' ὠτειλῆν*$^{+}$ *Δ* 140. 149^{+}, *P* 86, des Wohin durch Adv. *ἔραζε* Hes. fr. 204,125, *χαμάδις Γ* 300, *P* 438, *ι* 290 bzw. präp. Obj. (*ἐς δ' / εἰς*) *ἅλα(δε) E* 598, *M* 19, *Π* 391, *κ* 351, Hes. Op. 757, fr. 229,19, h. Ap. 23 = 145, *εἰς 'Αχέροντα κ* 513, *ἐς βόθρον* (impl.) *λ* 36, *Πυλίων διὰ γαίης E* 545, *ἀμφὶ δ' ἴτυν* Sc. 314, *πάντῃ δ' ἀμφὶ νέκυν Ψ* 34, *διὰ νύκτα* Th. 788, des Wie durch Adv. *ἀκαλά* Hes. fr. 339, *ἐπικάρ* (s.d.) *Π* 391 f., *εὐρύ* 6^{i} in I 1b, *καθύπερθεν B* 754, *καναχηδά* Th. 367, *ὄπισθε Φ* 256, *ὕπαιθα Φ* 271, *ὦκα E* 88, präd. Adj. *ἀκάματος* Th. 39, *ἄσπετος Σ* 403, h. Ven. 237, *γλυκερή*$^{+}$ *A* 249, Th. 97^{+}, *ἡδεῖα* Th. 39 f., *λάβρος Φ* 271, *μείλιχα* Th. 84, *πολύς*$^{+}$ *Π* 110, (am SA:) *ζ* 86 f., Th. 787 f., Vgl. *ἠύτ' ἔλαιον B* 754, (*ὡδε*) *ὡς ὅδε οἶνος Γ* 300, (*ὡς*) *ὡς ἄβρὴ παρθένος εἶσι* Hes. fr. 339; parall. zu *κατείβομαι Φ* 260 f., *κελαρύζω Λ* 811 ff., *Φ* 260 f., *ἀπολείβομαι* Sc. 267 f., *πίπτω M* 156/9, *χεύομαι* Hes. fr. 204,125, komplementär zu Kaus. *βάλλω M* 155/9, *ἵημι Φ* 157/8, Th. 39/43, (*ἐκ*)*χέω Γ* 296/300, *τ* 204/8, Th. 83/4, m. Folge *δεῦε / τήκετο δέ N* 655 = *Φ* 119, *ι* 290 / *τ* 204; in assoz. Zush. m. (*ἐς δ' / εἰς*) *ἅλα(δε) E* 598, *M* 19, *Π* 391, *κ* 351, Hes. Th. 791 f., Op. 757, fr. 229,19, h. Ap. 23 = 145, *ἄμβροτον E* 339. 870, *γλυκερή(ν)* Th. 83 f. 97^{+}, *ἀπὸ / ἐπὶ γλώσσῃ*$^{+}$ *A* 249, Th. 83 f., *δένδρεα*$^{+}$ Hes. fr. 204,124 f., Vit. p. 7,30, *διν-* *X* 148 f., *ι* 388, Th. 791 f., *ἐοικώς*$^{+}$ *E* 87 f., *X* 151, Sc. 314 (Hes. fr. 293 in D), *ἔραζ(ε) M* 156/9, Hes. Sc. 267 f., fr. 204,125, *θερμά*$^{+}$ *P* 438, *ι* 388, *ἀλλ' ὅτε δὴ ... ἶξε*$^{+}$ *E* 773, *Z* 172, *ε* 441—4, *ἴσχει*$^{+}$ *P* 750 f., *Φ* 303 f. 366, *καλλίρροον B* 752 ff., *ε* 441/4, *ρ* 206/9, Hes. fr. 185,12, *καλῇ*$^{+}$ *B* 307. 849 f., *Φ* 157 f. 365 f., *ζ* 87, *τ* 207 f., Hes. fr. 133,5; 204,125, ' *κεῖτο*$^{+}$ *N* 655 = *Φ* 119, *P* 86, *κονίῃ*$^{+}$ *Φ* 271, *λ* 600, *κρατός ι* 140, *λ* 600, *κρήνη*$^{+}$ *B* 305 ff., *Φ* 256 f., *ε* 70, *ι* 140 f., *κ* 350 f., *ρ* 205/9, *μέγα*$^{+}$ *Π* 391, *Φ* 256, Th. 792, *μέλαν*$^{+}$ *Δ* 149, *Λ* 811 ff., *N* 655 = *Φ* 119, *O* 715 = *Y* 494$^{ex.}$, *γ* 455, Th. 788, ' *ἀφρῷ μορμύρων*$^{+}$ *E* 598 f., *Σ* 403, *ὄρεσφι*$^{+}$ *Δ* 452, *M* 19, *Π* 391 f., *τ* 205 ff., (*νε*)*οὐτάτου*$^{+}$ *E* 336/9, *N* 539, *P* 86, *πλήθοντι*$^{+}$ (*ἐοικώς*) *E* 87 f., *Π* 389 = *τ* 207$^{ex.}$, Sc. 314, *Στυγὸς*$^{+}$ (*ὕδατός ἐστιν*

ἀπορρώξ) *B* 754 f., *κ* 513 f., Th. 776/88/92, *ὕδωρ*⁺ *B* 307. 752 ff. 849 f., *Δ* 452 f., *Φ* 157 f. 258 ff. 365 f., *X* 149. 151 f., *ε* 70, *ι* 140, *κ* 513 f., *ρ* 209, Hes. fr. 185,12, Vit. p. 7,30, *ὑψόσε/θεν Φ* 269 ff. 302 ff., *ρ* 209 f., *χαράδραι*⁺ *Δ* 452 ff., *Π* 389 f., *χείμαρροι*⁺ *Δ* 452, *E* 88, *χεῖρα*⁺ *E* 336/9, *M* 159, *N* 539, *χιών*⁺ *X* 151 f., *τ* 204 f., *χρώς*⁺ *Δ* 139 f., *τ* 204, Ok. *Σ* 402 f., Th. 367 f. 788 f., Sc. 314; in Vbd. m. (* Rel.-Pr. +) τε épique *B* 754, *E* 88*. 340*. 545*, *Π* 389, *X* 149, *κ* 351*, fig. etym. *Σ* 402 f., *Ψ* 34, Häufg. *Δ* 451 f., *E* 339 f., *Π* 389 ff., *Φ* 256/60, *X* 149 ff., Th. 788/92, Assonanz *ρε Δ* 452, *E* 340, *M* 19, *Π* 391 f. (3× *ρε*), *Φ* 271, *ε* 70, Hes. fr. 204,124 f. (2× *ρε*), Vit. p. 7,30, *ουσ Π* 391, Reim-'Responsion' (am VE) *οντες / έουσαι Π* 388 f./391 ff. – Wortf.: *ἀναχοντίζω* (*E* 113), *ἀναδραμεῖν* (*P* 297), *εἴβω* B 2, *ἐνήνοθε*, *ἐρωέω* (*A* 303⁺), *θυίω* (*λ* 420⁺), *ἵημι* B I A 2 aβ, *κελαρύζω*, *κηκίω*, *λείβω* B 2, *νάω*, *πίπτω*, *σεύομαι*, (*σ*)*κίδναμαι* (*B* 850, *η* 130), *χέομαι*

I Simplex I1 merkmallos: allg. von Flüssigk. 1a von (2× am Anf. dicker) Körperflüssigk. (s.a. I 2 am Anf.), bes. (*E* 339. 340 göttl., *Ψ* 34, *λ* 36 tier.) Blut (s.a. II 1. 3. 4 u. vgl. I Sp. 306,41 ff.), in Vbd. m. *αἷματι* (vgl. I Sp. 307,43 ff.) *von Blut triefen, im Blut schwimmen* (kontrast. *νάω* + Dat. 'überquellen' *ι* 222); in dir. R. *Γ* 300, *λ* 36 Sc. 267 (*Ἀχιλεύς*) *τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι -ον, ἐκ δὲ παρειῶν ' αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'*, s. *ω* 318 f. (+ *T* 284 f.) *Γ* 300 *ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις -οι ὡς ὅδε οἶνος* (dazu Rollinger, Historia 53, 2004, 6 ff.), vgl. *ι* 458 f., *ν* 395 *E* 339. 340 (*οὔτασε χεῖρα*) *-ε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο, ' ἰχώρ, οἷός πέρ τε -ει μακάρεσσι θεοῖσιν* *Ψ* 34 (*τάφον δαίνυ*) *πάντῃ δ' ἀμφὶ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρ-εν αἷμα* *λ* 36 (*μῆλα*) *ἀπεδειροτόμησα ' ἐς βόθρον, -ε δ' ⟨αἷμα κελαινεφές⟩* *Δ* 140 (*οἰστὸς ἐπέγραψε χρόα*) *αὐτίκα δ' ἔρ-εν ⟨ἐξ ⟨ὠτειλῆ⟩ς⟩*, s. V. 149 in II 3 u. vgl. *Φ* 166 f. *P* 86 (*ἔγνω*) *κείμενον· ἔρ-ι δ' αἷμα κατ' οὐταμένην ⟨ν⟩* *O* 715 (Nahkampf) *⟨-ε δ' αἷματι γαῖα⟩ μέλαινα* = *Y* 494^ex. (Gemetzel), vgl. *P* 360 f., *λ* 420⁺ (Batr. 229) u. Kaus. *δεῦε* 3× in II 1 *Δ* 451 *ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν ' ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ⟨ ⟩* (Forts. in 1b) = *Θ* 65 *Ψ* 688 (Boxkampf) *ἔρ-ε δ' ἱδρὼς ' πάντοθεν ἐκ μελέων*, s.a. II 3 1b von (fließenden) Gewässern: Alpheios, Axios, Kokytos + Pyriphlegethon, Skam., Ok. u.a. *ποταμοί* (geneal. *E* 544 f., *Φ* 157. 186, Th. 367 f.), 4× (am Ende) *ὕδωρ*, von Quellen (kontrast. *νάω* incl. Abl. *ν* 109, Op. 595) nur in Vbd. m. *ὕδατι* *X* 149 (s.a. 151 in II 5), *ε* 70 bzw. bei Subj. *ὕδωρ B* 307, *ι* 140 (s.a. *ρ* 209 in II 3); 16× Ptz. (6× in Gl., s.u.), 8× zeitloses Präs. (1^e *ἄν* + Konj., sonst Ind. ⟨in geogr. Beschr.⟩, vgl. *B* 754 / *X* 151, Th. 792 / *ζ* 87 in II 2/5/6), Impf. nur *B* 307, *ε* 70 (⟨ ⟩, vgl. *ρ* 209, *Σ* 403 in II 3/4), Sc. 314 (Schildbeschr.); in dir. R. *B* 307, *Z* 172, *Φ* 157. 186, *ι* 140, *κ* 513, Vit. p. 7,30, Gl. (nur hier u. 2^i in II 5) *Δ* 452, *E* 88, *Π* 389. 391, *P* 751, *τ* 207, Kat./Exk. *B* 849 / *X* 149, *ε* 70, Th. 788, Sc. 314 *X* 149 (*πηγαὶ δοιαί*) *ἡ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ -ει, ἀμφὶ δὲ καπνὸς ' γίνεται* (⟨Forts. in II 5⟩), kontrast. (metr. gleichw.) *ζ* 292 Th. 788 *πολλὸν δὲ ὑπὸ χθονὸς ... ' ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο -ει διὰ νύκτα ... ' Ὠκεανοῖο κέρας* (⟨ ⟩), vgl. V. 806 *Φ* 256 *φεῦγ'* (Ach.), *ὁ δ' ὄπισθε -ων ἕπετο* (Skam.) *μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ* (⟨ ⟩) 271 *⟨ποταμὸς⟩ δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα ' λάβρος ὕπαιθα -ων, κονίην δ' ὑπέρεπτε ποδοῖιν* 304 *τοῦ δ' ὑψόσε γούνατ' ἐπήδα ' πρὸς ῥόον ἀίσσοντος ἀν' ἰθύν, οὐδέ μιν ἴσχεν ' εὐρὺ -ων* ⟨ ⟩ 157 *ἐμοὶ γενεὴ ἐξ Ἀξιοῦ ⟨εὐρὺ -οντος⟩* ('Dekl.' zu V. 141) ≅ *Π* 288^ex. ≅ *B* 849 186 *φῆσθα σὺ μὲν ποταμοῦ γένος ἔμμεναι* ⟨ ⟩ *E* 545 *γένος δ' ἦν ἐκ ποταμοῖο ' Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ -ει Πυλίων διὰ γαίης* 88 *θῦνε γὰρ ἅμ πεδίον ποταμῷ ⟨πλήθοντι ἐοικώς⟩ ' χειμάρρῳ, ὅς τ' ὦκα -ων ἐκέδασσε γεφύρας* Sc. 314 *ἀμφὶ δ' ἴτυν -εν Ὠκεανὸς* ⟨ ⟩, vgl. *Σ* 402 f. in II 4 *τ* 207 (*ὡς δὲ χιὼν κατατήκετ' ἐν ὄρεσσιν*) *τηκομένης δ' ἄρα τῆς ⟨ποταμοὶ πλήθουσι -οντες⟩* *Π* 389. 391 *τῶν δέ τε πάντες μὲν* ⟨ ⟩ *' πολλὰς δὲ κλειτοῦς τότ' ἀποτμήγουσι χαράδραι, ' ἐς δ' ἄλα ... μεγάλα στενάχουσι -ουσαι ' ἐξ ὀρέων ἐπικάρ* (s.d.) *P* 751 (*ὥς τε πρὼν ἰσχάνει ὕδωρ*) *ὅς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα ' ἴσχει ... ' ... οὐδέ τί μιν σθένεϊ ῥηγνῦσι -οντες* Th. 367 (3000 *Ὠκεανῖναι*) *τόσσοι δ' αὖθ' ἔτε⟨ροι ποταμοὶ⟩ καναχηδὰ -οντες* (S. des Ok.) *Δ* 452 *ὡς δ' ὅτε χείμαρ⟨ ⟩ κατ' ὄρεσφι -οντες* (⟨*συμβάλλετον*⟩ *ὕδωρ*) *E* 773 (*ὅτε*) *Τροίην ἶξον ποταμώ τε -οντε, ' ἦχι ῥοὰς* (⟨ ⟩) ≅ *Z* 172 (*Ξάνθον*) *κ* 513 *εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε -ουσι ' Κώκυτός τ'* Hes. fr. 229,19 *⟨ο⟩υ -ει εἰς ἅ[λα δῖαν* 185,12 *?τῶ⟩γ ῥεῖ καλλίρροον ὕδωρ*, vgl. (Kaus.) *M* 33, *B* 752⁺ (u. h. Ap. 380 in D) *B* 307 (opferten) *καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν -εν ⟨ἀγλαὸν ὕδωρ⟩* *ι* 140 *ἐπὶ κρατὸς λιμένος -ει* ⟨ ⟩ *' κρήνη ὑπὸ σπείους* *ε* 70 *⟨κρῆναι⟩ δ' ἐξείης πίσυρες -ον ὕδατι λευκῷ, ῥ.* nb. ⟨ ⟩ (sonst + *νάω*) wegen *ὕδατι* (vgl. *X* 149 am Anf.) Vit. p. 7,30 *ἔστ' ἂν ὕδωρ τε -η* (*νάῃ* v.l.) *καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ*, kontrast. *Φ* 197 (> v.l.?) I2 merkmalh.: expressiv (von Tränen) u. metaph. (von Stimme u. Festem) *P* 438 *⟨δάκρυα⟩ δέ σφι* (Ach.s Rossen) *' θερμὰ κατὰ βλεφάρων χαμάδις -ε μυρομένοισιν ' ἠνιόχοιο πόθῳ tropften zur Erde*, vgl. *Ψ* 507 f., kontrast. *Ω* 794, *δ* 522 f. *τ* 204 *τῆς δ' ἄρ' ἀκουούσης -ε* ⟨ ⟩ *τήκετο δὲ χρώς strömten*, s. V. 207 in I 1b, kontrast. *ξ* 129 ‖ *A* 249 (Nestor) *τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων -εν αὐδή*, vgl. *Σ* 109, ferner LXX Ca. 4,11 Th. 39 (*Μουσάων*) *ἀκά⟨ματος -ει αὐδὴ⟩ ' ἐκ στομάτων ἡδεῖα*, vgl. V. 41 f. 65 u. Kaus. Sc. 396 (< Op. 583) 97 *ὅντινα Μοῦσαι ' φίλωνται· γλυκερή οἱ ἀπὸ στό⟨ ⟩* = h. 25,5 84 (*ὅντινα τιμήσωσι βασιλῆων*) *τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος -ῖ μείλιχα* (s. V. 90), danach h. Ven. 237 (Tithonos') *φωνὴ -ῖ* (-*ει* ci.) *ἄσπετος*, vgl. *Σ* 403 in II 4 u. Kaus. *τ* 521 ‖ *M* 159 (*χερμαδίοισιν βάλλον*) *νιφάδες δ' ὡς πῖπτον ἔραζε, ' ἅς τ' ἄνεμος ... ' ταρφειὰς κατέχευεν ... ' ὡς τῶν ἐκ χειρῶν βέλεα -ον regneten*, vgl. *E* 656 f. (: *Π* 403 f., *ω* 534) *κ* 393 *τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρ-ον, ἃς πρὶν ἔφυσε ' φάρμακον* (Kirkes) *fielen ab* Hes. fr. 133,5 *αἱ δέ νυ χαῖται ' ἔρ-ον ἐκ κεφαλέων, ψίλωτο δὲ καλὰ κάρηνα gingen aus* 204,125 *πολλὰ δ' ἀπὸ γλωθρῶν δενδρέων ἀμύοντα χαμᾶζε ' χεύετο καλὰ πέτηλα, -εσκε δὲ καρπὸς ἔραζε ' [π]ⲩείρ̣ⲩτος Βορέαο*, vgl. Vit. p. 12,18 (Kaus.), h. Ven. 271

II Kompos.: DSV in 1. 3. 4, KSV in 2–4 vor ⏑̣[⏑⏑] u. in 5/6 m. *προ-* als metr. Verlängerg. vor [⏑–(⏑̄)]; in dir. R. *Λ* 724, *Σ* 403, *ι* 290. 388, *κ* 351, *λ* 600, Gl. *E* 598, *Φ* 260, Kat./Exk. *B* 754 / *M* 19, *X* 151, *ρ* 209, Th. 792

II1 *ἐκ . . . ῥ .* [2^i, 2°] *herausfließen* *ι* 290 *ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ⟨-ε, δεῦε δὲ γαῖαν⟩*, vgl. *P* 297 *N* 655 *κεῖτο ταθείς· ἐκ δ' αἷμα μέλαν* ⟨ ⟩ = *Φ* 119 *γ* 455 (*λῦσεν βοὸς μένος*) *τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός ausgeblutet war* (Aor. nur hier)

II2 *ἐπιρρ .* [2^i] *darüberfließen* (trans.), übertr. *herbeiströmen* *B* 754 (Titaresios) *ὅς ῥ' ἐς Πηνειὸν προΐει ... ὕδωρ, ' οὐδ' ὅ γε Πηνειῷ συμμίσγεται ... ' ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρ-ει ἠύτ' ἔλαιον*, vgl. *θ* 365 *Λ* 724 (*ποταμός, ὅθι μείναμεν ἠῶ*) *ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέρ-ον ἔθνεα πεζῶν strömten herbei*, vgl. *B* 86 u. s. L⁴

ῥ . . . . ἐπικάρ s.d.

II3 *καταρρ ., κατὰ . . . ῥ .* [6^i, 2°] *herabfließen* (von = [*ἐξ* +] Gen.) *Δ* 149 *ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταρ-ον ἐξ ὠτειλῆς* ≅ *E* 870 (*ἄμβροτον*), vgl. *Λ* 266 *N* 539 *κατὰ δ' αἷμα νεουτάτου ἔρ-ε χειρός* *Λ* 811 *κατὰ δὲ νότιος -εν ἱδρὼς ' ὤμων καὶ κεφαλῆς, ἀπὸ δ' ἕλκεος (αἷμα κελάρυζε)* = *Ψ* 715^ex. (Ringer) *Π* 110 *κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς ' πάντοθ⟨εν ἐκ μελέων⟩, πολὺς ἔρ-εν* (v.l. < *Σ* 403^med.) *λ* 600 (Sisyphos) *κατὰ δ' ἱδρὼς ' ἔρ-⟨ ⟩ κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει* *ρ* 209 (*κρήνην, ὅθεν ὑδρεύοντο*) *κατὰ δὲ ψυχρὸν -εν ὕδωρ ' ὑψόθεν ἐκ πέτρης*

II4 περιρρ., περὶ . . . ῥ. [1ⁱ, 1ᵉ] *(her)umfließen*, vgl. Abl. περίρρυτος Σ403 (Heph. bei Euryn. u. Thetis) ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· περὶ δὲ ῥόος Ὠκεανοῖο ' ἀφρῷ μορμύρων -εν ἄσπετος ι388 (τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν) δινέομεν, τὸν δ' αἷμα περίρ-ε θερμὸν ἐόντα (KSV < DSN?), vgl. A303⁺

II5 προρ. [5ⁱ, 2ᵒ, 3ᴴ, 2ʰ] *hervorquellen, dahinschießen, vorwärtsströmen, hinstreben, weiter-, dahinfließen* (7× Ptz., 4× Ind., 1× Inf.), 3× ⌊am Anf.⌋ Simplex (s. I1b ⌊ ⌋) wiederaufnehmend (dazu allg. Renehan, Hypomnemata 43, 1976, 25, Dunkel, ZVS 92, 1978, 23f., Valgiglio, Prometheus 11, 1985, 14), vgl. Verh. von (Kaus.) προΐει (B752⁺) zu ἵεν / ἵησι (M33, Φ158) X151 ἡ δ' ἑτέρη (Quelle) θέρεϊ ⌊προ-ει⌋ εἰκυῖα χαλάζῃ, vgl. η130 Th.792 ἡ δὲ μί' (1/10 des Ok.) ἐκ πέτρης ⌊ ⌋ μέγα πῆμα θεοῖσιν, vgl. V.786 Φ260 (ὡς δ' ὅτ' ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ) τοῦ μέν τ⌊ε προ-οντ⌋ος ὕπο ψηφῖδες ἅπασαι ' ὀχλεῦνται· τὸ δέ τ' ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει ε444 (ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο ἷξε νέων) ἔγνω δ⌊ ⌋α καὶ εὔξατο *ihn an seiner Strömung* Φ366 τοῦ (Skam.) καλὰ ῥέεθρα πυρὶ φλέγετο, ζέε δ' ὕδωρ· ' οὐδ' ἔθελε προ-ειν, ἀλλ' ἴσχετο *weiterfließen* (Inf. nur hier [u. D]), vgl. V.219 M19 (ποταμῶν) ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ⌊ἄλαδε προ-⌋ουσι (+ Kat.) ≅ κ351ᵉˣ· (οἵ τ' εἰς) E598 (ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ) στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ⌊ ⌋οντι ≅ Op.757ᵉˣ· (Gen. Pl.) ≅ h.Ap.23ᵉˣ· (Nom. + ϑ) = 145 Hes.fr.339 ὡς ἀκαλὰ προ-ων ὡς ἀβρὴ παρθένος εἶσιν *dahinfließend*

II6 ὑπεκπρορ. [1ᵉ] *unterhalb vorbeifließen* ζ87 (πλυνοί) πολὺ δ' ὕδωρ ' καλὸν ὑπεκπρο-ει μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι, zum Präs. s. Hainsworth z.St.

D Hes.fr.293 ποταμῷ -<ί>οντι (πλήθοντι [= E87ᵉˣ] ci. Nauck, cf. Cert. p.43,8 v.l. ap. D.L.1,90) ἐοικώς, „ρει° für ρε° ... zweifelhaft" (L²), erst ab Ap.Rh.2,795 (Schulze, QE 67 A.3. 277) h.Ap.380 (Τελφοῦσ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες) προ-ειν καλλίρροον ὕδωρ (προχέειν ci. Barnes, cf. v.241), keine Parall. ist Ap.Rh.3,225 (s. 223f.), höchstens Orph.A.1137 v.l. Vit. p.7,2 R. Führer

Ῥήγιον [1ᵉ] Stadt an der Meerenge zw. Sizilien u. Italien; uns. von Diels in Epim.fr.7 Diels (Prosaref.) ergänzt (s. Bd.I Sp.1351,9ff.); zur Gesch. d. Stadt vgl. Kl. P., s.v. (Bd.IV Sp.1392f.) G. Markwald

ῥηγμῖνος (gen.) [5ⁱ, 11ᵒ, 3ᴴ, 1ᵉ] **E** < ῥήγνυμι, w. -ῖν- cf. θῖν **F** -νος 1; -νι 18; -να 1

M [-⏑⏑] ἐπὶ -νος Y229 [-⏑⏑] ἐπὶ ⌊-νι θαλάσσης⌋ A437 = o499 = h.Ap.405 ≅ ι150 = 547 = μ6, Θ501, δ430 = 575 = ι169 = 559 = κ186, h.Ap.490 ≅ 508; παρὰ ⌊ ⌋ B773, δ449, Pisand.fr.9ᴬ,2 p.133 Dav.; ⌊ ⌋ Π67; -να μ214

Σχ sch.D A437: ἐπὶ -νι· ἐπὶ ⌊τῷ αἰγιαλῷ⌋ (⌊ ⌋ also B773, Π67). οὕτως δὲ εἴρηται ἀπὸ τοῦ παραρρήσσεσθαι αὐτῷ τὰ κύματα

L [1]Heitsch, Aphroditehymnos 83f.; [2]Erbse, RhM 110, 1967, 14f.; [3]Heitsch, Kunstsprache 54ff.; [4]Förstel, Gl. 48, 1970, 170–2; [5]Frazer, Gl. 49, 1971, 24–7; [6]Hiersche in Studies Palmer 103–6; [7]Blößner, Iterata 90f.

B *breaking (of the) sea* whether on shore (1) or on surface of open sea (2). — Wdfld.: see ἠϊών, also ἀφρός, ἄχνη **1** on shore; that beach (on which, e.g., ships may be drawn up) in quest. clear from context exc. A437 (but cf. o499 + context, incl. v.553), Pisand.fr.9ᴬ,2 p.133 Dav. (shore at Thermopylae); always in VE form. ἐπὶ (14×) / παρὰ (3×) ⌊-νι θαλάσσης⌋ exc. Π67 (⌊ ⌋ VE), and ἐπὶ ⌊ ⌋ mostly in vv. iterati (6× disembarking, 5× sleeping; cf. L⁴170); ῥ. itself not = 'shore, beach', i.e. dry land just beyond breakers (as, e.g., schol., L³55): ἐπί = 'at, by' (not 'on'), παρά 'beside' A437 (λιμένος ἐντὸς ἵκοντο, τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρεσσαν, κατὰ) πρυμνήσι' ἔδησαν· ' ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ⌊ἐπὶ -νι θαλάσσης⌋ = o499 = h.Ap.505 ≅ ι150 = 547 (v. om. quidam) = μ6 (v. om. plerique) Θ501 κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα ' Ἀργείους καὶ νῆας ⌊ ⌋ δ430 κοιμήθημεν ⌊ ⌋ = 575 = ι169 = 559 = κ186 h.Ap.490 βωμὸν ποιήσατ' ⌊ ⌋ ≅ 508 B773 ⌊παρὰ -νι θαλάσσης⌋ ' δίσκοισιν τέρποντο (Myrm.) καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες δ449 ἑξῆς εὐνάζοντο (sc. φῶκαι) ⌊ ⌋ Pisand.fr.9ᴬ,2 p.133 Dav. (τῷ [Her.] δ' ἐν Θερμοπύλῃσι) Ἀθήνη ' ποίει θερμὰ λοετρὰ ⌊ ⌋ Π67 Τρώων νέφος ἀμφιβέβηκε ' νηυσὶν ... οἱ δὲ (Grs. under pressure) -νι θαλάσσης ' κεκλίαται, χώρης ὀλίγην ἔτι μοῖραν ἔχοντες **2** *breaking, broken water* on surface of open sea Y229 ὅτε δὴ σκιρτῷεν (fillies sired by Boreas) ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, ' ἄκρον ἐπὶ -νος (-να ci.) ἁλὸς πολιοῖο θέεσκον, despite L⁴172, the ref. here is surely to breaking wave-tops on the open sea (cf. L⁵·⁶); but notion (L¹·³) that the v. (whatever problems of interpretation its transmitted form presents: see, e.g., Edwards⁺ in Iliad ad l., L'91) is work (based on supposed misunderstanding of μ214) of an anc. poet whose memory was bad and whose Gr. was faulty is at best improb. (cf. L⁴) — μ214 (Od. to comrades, near Planctae and ⌊Scylla and Charybdis⌋:) „κώπῃσιν ἁλὸς -να βαθεῖαν ' τύπτετε", ῥ. usu. taken of turbulent water between ⌊ ⌋, but this problemat.: the sea is dead calm (vv.204f., as it has been since v.168) exc. for 1. the activity at the Planctae (to which v.202 [cf. vv.60. 68] refers, despite L¹84) and 2. the sporadic ⌊turbulence caused by Charybdis⌋, both of which Od.'s ship must avoid, and apart from overhead spray (vv.238f.), the text does not suggest (despite v.102) that the ⌊ ⌋ reached as far as Scylla, on the contrary: the whole point of hugging Scylla's σκόπελος (v.108) at the known cost of 6 men is to stay out of reach of the deadlier Charybdis (the view of Heitsch [clearest in L³56f.] that ῥ. refers to the 'gurgelnden Wassermassen' of Charybdis is patently false: Od. is not telling his men to take the ship right through the very place he is out to avoid); perh. ῥ. refers here to the surface broken by particularly powerful (n. v.124) rowing: the oars driven deep into the water (cf. s.v. βαθύς vol.II 4,48f.) will cast up spray as of breakers (cf. v.172 λεύκαινον ὕδωρ ἐλάτῃσιν, also ἀναρρίπτειν⁺ ἅλα πηδῷ η328, ν78) J. N. O'Sullivan

ῥήγνυμι [56ⁱ, 3ᵒ, 3ᴴ] **E** Anlaut urspr. *μr-, s. Chantraine, Dict. s.v., Ruijgh, Scripta Minora I 527. 614f., LIV²698. — Abl.: ῥηκτός, ἄρρηκτος, ῥηγμῖνος, ῥηξήνωρ, ῥηξίχθων, αἱμορραγής, (ἀπορ)ρώξ, ῥωγαλέος

F -γνῦσι 1 (zu Form u. Akz. s. Chantraine, Gr.h. I 471); -γνυσκε 1; -ξω 1, -ξειν 3; -ξε(ν) 13, -ξ(ε) 3, ἔρ-ξε(ν) 6, ἔρ-ξ(ε) 1, ἐξερ-ξε(ν) 2; ἀναρ-ξειε 1; -ξαι 3; -ξας 2, ἀναρ-ξας 1, ἀπορ-ξας 3, ἀναρ-ξαντε 1, -ξαντες 1 — -γνυνται 1, -γνυτο 1, -γνυντο 2; -γνυσθε 1; -γνυσθαι 1; -γνυμενον 1; -ξαντο 1, ἐρ-ξαντο 1; -ξόμεθα 1; -ξασθαι 1; ⌊-ξάμεν⌋ος 1, ⌊ ⌋ῳ 1, ⌊ ⌋οι 3; ὑπερράγη 2; συνέρ-κται 1

M **1** eins. **1a** [⏑] -ξ' O464 **1b** ⏑[-] -ξ' ὀστέον M185 ≅ Y399 **2** zweis. **2a** [⏑⏑] -ξε δὲ θώρηκος N507 = P314; -ξε δέ οἱ Θ328; -ξε δ' ἀπ'/φ' M459, O537; -ξε O537, Y268 = Φ165 [⏑⏑] -ξε φάλαγγα Z6; -ξεν Γ375 [⏑⏑] -ξε τένοντε E307 **2b** [⏑-] -ξεν δ' ὀστέον Π310; -ξας ἀσπέτῳ N139; -ξας I476; -ξειν M262 **2c** [-⏑] θώρηκας -ξειν B544; ⌊τεῖχος⌋ τε -ξειν M198; -ξαι Λ538, O615; ⌊ ⌋ ἀναρ-ξας H461; δεσμὸν ⌊ἀπορ-ξας⌋ Z507, O264; ⌊ ⌋ ι481 [-⏑] -ξω ... ὀστέ' Ψ673; -ξεν δ' ἀπὸ ... τένοντας Π587; -ξεν δέ οἱ N439; ἔρ-ξ' μ409; -ξαι O617 **3** dreis. **3a** [⏑⏑] -γνυτο Σ67 [⏑⏑] ὑπερράγη ἄσπετος Θ558 = Π300

3b [-⏑⏑] ἐξέρ-ξεν Ψ421; ἔρ-ξε Sc.140 [-⏑⏑] ἐξέρ-ξε *O*469; ⸢ἀναρ-ξ⸣ειε *Y*63; ⸢ ⸣αντε *Σ*582 [-⏑⏑] -γνῦσι *P*751; -γνυσκε+ φάλαγγας *H*141, *Λ*90, *N*718; -ξαντες *M*341; ⸢τεῖχος⸣ ... -ξασθαι *M*308; -γνυνται Sc.377; -γνυσθε δὲ ⸢ ⸣ *M*440; -γνυντο *Y*55 **3c** [⏑–⏑] -γνυσθαι ... τεῖχος *M*257 [⏑–⏑] ἔρ-ξεν *N*124 [⏑–⏑] συνέρ-κται *ϑ*137 **3d** [-⏑–] ἔρ-ξεν χαλκός *Γ*348 = *H*259 = *P*44 = Sc.415 **4** viers. **4a** [⏑⏑⏑⏑] -ξόμεϑα *M*224; -ξάμενος/οι *N*680, *O*409 [⏑⏑⏑⏑] -γνύμενον *Δ*425; τεῖχος ⸢-ξάμεν⸣οι *M*90 = 418; ⸢ ⸣ῳ *M*411 **4b** [⏑–⏑⏑] τείχεος ἐρ-ξαντο *M*291

Σχ sch.D *E*307: -ξε· ἀπέρρηξε, *Π*300: ὑπερράγη· διαφανὴς ἐγένετο, sch.Barn. *η*137: ⸢συνέρρηκται⸣· συμπέπτωκεν. ἠλάττωται. συγκέχυται, sch.min.P.Köln inv. 2381 zu *η*137: ⸢ ⸣· συνπέπτω[κε

L [1]Schmidt, Synonymik III, 303–312; [2]West, Ptol. Pap., 124

B *brechen, reißen,* meist mit Gewalt (*σϑένεϊ M*224, *P*751); mit Neg. 7× in I2, *M*291, *O*409. 617 in I4a (vgl. *M*411), *P*751 in I4b, *Y*63 in II1; Diathesen: Med. I3. 4a. 4c. II3, Pass. I1, II5. 6; dir.R. *H*461, *I*467, *M*224. 411. 440, *N*124, *O*469, *Ψ*673, *ϑ*137, Nestors Erz. *H*141, Od.s *ι*481, *μ*409. – Wortf.: *ἄγνυμι, συναρράσσω, δαΐζω, ἐρείκω, ϑλάω, ϑρύπτω, κλάω, ῥαίω* **I Simplex 1** *zerreißen, reißen lassen* u. (1[b]) Intrans. / Pass. (+ *ὑπό*); Obj. 'Sehne' u.ä.: *Θ*328 (*βάλεν λίϑῳ*) -ξε ... ⸢νευρήν⸣ (*νάρκησε χείρ*) *O*464 ἐνστρεφέα ⸢ ⸣ ... ' -ξ' (vgl. 469 in II4) *Γ*375 -ξεν (Aphr.) ἱμάντα (des Alex.) *μ*409 ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρ-ξ' ἀνέμοιο ϑύελλα Körperteile: *E*307 (*χερμάδιον βάλε*) ϑλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω -ξε ⸢τένοντ⸣ε *zerschnitt* *Π*587 (ἔβαλε αὐχένα) -ξεν δ' ἀπὸ (s.u. II2) τοῖο ⸢ ⸣ας *trennte ab* – Sc.377 αἴγειροι ... -γνυνται ὑπ' αὐτέων (Steinschlag) ' ῥίμφα κυλινδομένων *werden zerschmettert, brechen* **I2** *aufschlitzen, durchbohren* (vgl. *N*323 s.v. ῥηκτός); Panzer: *B*544 (αἰχμητὰς μεμαῶτας) ϑώρηκας -ξειν *N*439 -ξεν δέ οἱ ἀμφὶ χιτῶνα ' χάλκεον (= ϑώρηκα), cf. ἀμφί (Bd.I Sp.669,18) 507 (*βάλε γαστέρα*) -ξε δὲ ϑώρηκος γύαλον, διὰ δ' ἔντερα χαλκὸς ' ἤφυσ' = *P*314 Schild (Aktion immer erfolglos, neg., vgl. ἄρρηκτος): *Γ*348 (*βάλε κατ' ἀσπίδα*) οὐδ' ἔρ-ξεν χαλκός, ἀνεγνάμφϑη δέ οἱ αἰχμὴ ' ἀσπίδ' ἔνι = *H*259 = *P*44 = Sc.415 *Y*268 οὐδέ ... ἔγχος ' -ξε σάκος = *Φ*165 (οὐδὲ ⸢διαπρὸ⸣') Sc.140 οὐδέ τις αὐτὸ (sc. σάκος) ' οὔτ' ἔρ-ξε βαλὼν οὔτ' ἔϑλασε – Körperteile: *M*185 οὐδ' ... κόρυς ἔσχεϑεν, ἀλλὰ ⸢ ⸣ ' αἰχμὴ χαλκείῃ -ξ' ὀστέον (v. om. pap.217) ≅ *Y*399 (*δι' αὐτῆς*') *Π*310 (*βάλε μηρόν,* ⸢ ⸣ ἔλασσε) -ξεν δ' ὀστέον ἔγχος *Ψ*673 ἀντικρὺ χρόα τε -ξω σύν τ' ὀστέ' ἀράξω *reiße ich ihm die Haut auf* (Schadewaldt) **I3** refl. *sich brechen* *Δ*425 (⸢κῦμα ϑαλάσσης⸣) χέρσῳ -γνύμενον μεγάλα βρέμει *Σ*67 περὶ δέ σφισι (Nereiden) ⸢ ⸣ ' -γνυτο **I4** *(durch-, weg-)brechen* von Hindernissen **4a** *(sich) einen Durchbruch machen,* τεῖχος, πύλας, ϑύρας *durchbrechen* (Med. u. Akt.): *M*291 οὐδ' ἄν πω τότε ... ' τείχεος ἐρ-ξαντο ⸢πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα⸣ *N*124 ἔρ-ξεν (Hektor) δὲ ⸢ ⸣ *M*341 τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς (sc. πύλας) ' ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ -ξαντες ἐσελϑεῖν *I*476 ϑύρας ... ' -ξας ἐξῆλϑον *einreißen:* *M*90 ⸢μέμασαν δὲ μάλιστα ' τεῖχος⸣ -ξάμενοι ... ἐπὶ νηυσὶ μάχεσϑαι = 418 198 ⸢ ⸣ τε -ξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας 224 (Pulyd.:) „εἴ πέρ τε πύλας καὶ ⸢τεῖχος Ἀχαιῶν⸣ ' -ξόμεϑα σϑένεϊ μεγάλῳ" 257 τεράεσσι πεποιϑότες ἠδὲ βίηφι ' -γνυσϑαι (-ξασϑαι v.l. pap.217) μέγα ⸢ ⸣ πειρήτιζον 262 ἔλποντο δὲ ⸢ ⸣ ' -ξειν 440 (Hektor: „ὄρνυσϑ') -γνυσϑε δὲ τεῖχος ' Ἀργείων"; s.a. *H*461 in II1 – feindliche Linie *durchbrechen*: *Λ*90 -ξαντο (Gr.) ⸢φάλαγα⸣ς *N*718 τάρφεα βάλλοντες (Lokrer) -γνυντο ⸢ ⸣ς *O*409 οὐδέ ποτε Τρῶες Δαναῶν ἐδύναντο ⸢ ⸣ς ' -ξάμενοι κλισίῃσι μιγήμεναι *Z*6 Τρώων -ξε (Aias) ⸢ ⸣ *H*141 σιδηρείῃ κορύνῃ -γνυσκε (Ereuthalion) ⸢ ⸣ς *N*680 -ξάμενος (Hektor) Δαναῶν πυκινὰς ⸢στίχας⸣ *O*615. 617 ἔϑελεν -ξαι ⸢ ⸣ ... πειρητίζων ' ... ' ἀλλ' οὐδ' ὣς δύνατο -ξαι μάλα περ μενεαίνων – abs.: *M*411 ἀργαλέον ... ' μούνῳ -ξαμένῳ ϑέσϑαι παρὰ νηυσὶ κέλευϑον *Λ*538 ἵετο δῦναι ὅμιλον ' ... -ξαί τε μετάλμενος **4b** Naturgewalt in Gl. *N*139 (ὁλοοίτροχος, ὃν ποταμὸς ὤσῃ) -ξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ... ἔχματα πέτρης *P*751 οὐδέ τί μιν (sc. πρῶνα) σϑένεϊ -γνῦσι ῥέοντες **4c** übertr. *Y*55 ἐν δ' αὐτοῖς ἔριδα -γνυντο (die Götter) βαρεῖαν *entfesselten, ließen ausbrechen* (Ameis-H.) ohne Parallelen (vgl. ἔρις I2c und Chantraine, Gr.h. II 41)

II Kompos. (KSV bis auf 3[i] DSV in 2. 3) **1** ἀνα- *aufreißen* *H*461 (Zeus zu Pos.:) „τεῖχος ⸢ἀναρ-ξ⸣ας ... εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι" (s. I4a u. II3) *Y*63 (Hades fürchtete,) μή οἱ ὕπερϑε ' γαῖαν ⸢ ⸣ειε Ποσειδάων *spaltete* *Σ*582 (Löwen) ⸢ ⸣αντε βοὸς ... βοείην

II2 ἀπο- *abbrechen, abreißen* *M*459 -ξε (Hektor m. Steinwurf) δ' ἀπ' ἀμφοτέρους ϑαιρούς *O*537 (νύξ' ἔγχεϊ) -ξε δ' ἀφ' ἵππειον λόφον *Z*507 (Gl.:) δεσμὸν ⸢ἀπορ-ξας⸣ (sc. Pferd) = *O*264 *ι*481 (Polyph.) ἧκε δ' ⸢ ⸣ κορυφὴν ὄρεος; s. noch *Π*587 in I1

II3 δια- *durchbrechen* *M*308 Σαρπηδόνα ϑυμὸς ἀνῆκεν ' τεῖχος ἐπαΐξαι διά τε -ξασϑαι ἐπάλξεις (vgl. V.397–398: ἔπαλξιν ἑλὼν ... ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα, διαμπερές), s.a. *Φ*165+ in I2 (δι[απρό]), I4a (τεῖχος), *H*461 in II1

II4 ἐκ- *zerreißen* *O*469 (δαιμὼν) βιὸν ἔκβαλε χειρὸς ' νευρὴν δ' ἐξέρ-ξε (vgl. V.464 in I1) *Ψ*421 (ῥωχμὸς ἔην γαίης, ᾗ) ὕδωρ ' ἐξέρ-ξεν ὁδοῖο, βάϑυνε δὲ χῶρον *ein Stück herausgerissen hatte*

II5 συν- *ganz brechen* > *fertig machen* pass. *ϑ*137 (Phäake über Od.:) „κακοῖσι συνέρ-κται πολέεσσιν" (korr. V.139 ἄνδρα γε συγχεῦαι)

II6 ὑπο- (Himmel *reißt auf* u.) Äther *bricht herein* *Θ*558 (Gl.:) οὐρανόϑεν ... ὑπερράγη ἄσπετος αἰϑήρ = *Π*300 „the air is cleft beneath from heaven on high" Leaf Bd.II 601 Anm.

D v.l. Leaf *Δ*114, *Ψ*312 H. Dik

ῥῆγος n. [2[i], 13[a]] **E** deverb. -es-Ntr. zu ῥέζω (Hsch., EM s.v.) 'färben', s. Risch §31a, LIV[2] 587 u. Mayrhofer, EWAia II424

F -εϊ 1, -ος 2; -εα 4, -εσσι 1, -εα 7

M 1 Stamm im longum [⏑⏑⏑] καὶ -εϊ ⸢σιγαλόεντ⸣ι *ν*118; χλαῖναι+ καὶ -εα ⸢ ⸣α *λ*189 ≅ *τ*318 ≅ *ψ*180, *τ*337; καὶ -εα ⸢ ⸣α *ζ*38; ⸢χλαῖναι καὶ⸣ -εα πόλλ' *γ*349 [⏑⏑⏑] ⸢ ⸣ -εα καλά *γ*351; ϑέμεναι καὶ/ἔνι ⸢-εα καλά⸣ *Ω*644 = *δ*297 = *η*336 / *κ*352 **2** Stamm in den brevia **2a** [-⏑] -ός τε λίνοιο τε *I*661 [-⏑] -ός τε λίνον τε *ν*73 **2b** [-⏑⏑] καὶ ἐν -εσσι *υ*141

Σχ sch.D *I*661; -ος· τὸ βεβαμμένον ἱμάτιον. καὶ ῥηγεῖς οἱ βαφεῖς, *Ω*644: -εα· τὰ βαπτὰ στρώματα (ähnl. sch.Barn. *η*336)

L [1]K.Grashof, Jahresbericht Königl. Gymn. Düsseldorf 1857/58, 21ff.; [2]Buchholz, Realien II 2, 157ff.; Arch. Hom.: [3]H 58 (Richter), [4]P 1ff. (Laser); Rez. von [5]Snodgrass, Gn. 42, 1970, 160; [6]Holeschofsky, WS 82, 1969, 170; [7]Privitera, in: Festschr. Della Corte I, Urbino 1987, 47ff.; [8]Shelmerdine, in: Ages of Homer 99f.

B Textilie (13× als Schlaf-, *κ*352 als Sitzunterlage, *ζ*38 Teil der Wäsche), ep., 11× Pl. -εα [⏑⏑⏑] + σιγαλόεντα+, πόλλ', καλά (s. M), oft formelh. in typ. Szenen (sonst *υ*141 -εσσι, Sg. nur *I*661, *ν*73. 118): ansch. gefärbte (s. E) *Decke* aus Wolle (*I*661, *ν*73. 118 [kontrastierend?] nb. λίνον; Epith.

σιγαλόεντα [s.a. *καλά, πόλλ', Ω* 644+ + '*πορφύρε(α)*, s. M] auch von Wolle mögl., s. L[8] zur myk. Behandlung von Textilien mit Öl) od. *Polster, Kissen, Matratze* (was sachl. als Schlafunterlage, aufliegend auf Bettgestell [s. *ἱμάς* B 1 c] od. Schiffsplanken [*λ* 189], od. als *θρόνος*-Belag plausibel, aber *ζ* 38 bei Wäsche probl., weshalb L[2] dort *Kissenbezüge* annimmt; L[5] vermutet allg. beim Bettzubehör formelh., terminolog. unscharfen Gebr.); meist in Reihe ähnl.r Ggst. in typ. Beherbergungsszene: Ausdr. der Fülle, Konnot. von standesgemäßer Bequemlichk., Luxus des wohlhabenden Haushalts (s. 1 c), den man dem Gast bietet, den aber Trauernde u. Heimatlose (pathetisierend) verschmähen (s. Laertes u. Bettler in 1 b). — Wortf. (s.u. einzelne Vorbem.): *ῥ.* nb. *εὐνή, δέμνια, λέκτρον, λέχος* 'Bett/Bettgestell'; *τάπητες* (*ἐφύπερθε*); *ἄωτον, λίνον, λῖτα* (*α* 130), (zum Zudecken) *χλαῖναι*; (in B 3:) *ζῶστρα, πέπλοι*, s.a. *εἵματα, ἐσθής*; metr. entspr. *κώεα* (s.d., *ψ* 180 nb. *ῥ.*, *υ* 141 zus. mit *βοέη* als ärml. Gg.stück)

1 Teil des Bettzeugs, zus. m. versch. anderem Zubehör genannt: meist (außer *I* 661, *υ* 141, *ν* 73. 118) *ῥ.* + *χλαῖναι* 'Unterlage(n) + Zudecke(n)', sonst noch + *κώεα, τάπητες, λίνοιο ἄωτον* **1 a** in typ. Szene: Mägde usw. machen das Bett für den Gast, im Akk.; am ausführlichsten: *δέμνια* + *-εα καλά* + *τάπητας* + *χλαίνας*: *Ω* 644 (Ach. befahl *ἑτάροισιν ἰδὲ δμωῇσι* für Priam.) *δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ -εα καλὰ ' πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, ' χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὖλας καθύπερθεν ἔσασθαι (στόρεσαν δοιὼ λέχε')* = *δ* 297 (Hel. befahl, für Tel.) = *η* 336 (Arete, für Od.) — (*εὐνήν*: *λέχος* +) *δέμνια / κώεα* + *χλαίνας* + *-εα σιγαλόεντα*: *τ* 318 (Pen.:) „*ἀλλά μιν* (Od.), *ἀμφίπολοι, ἀπονίψατε, κάθετε δ' εὐνήν, ' δέμνια 'καὶ χλαίνας καὶ -εα σιγαλόεντα', ' ὥς κ' εὖ θαλπιόων χρυσόθρονον ἠῶ ἵκηται*" (≅ *λ* 189, s. 1 b) *ψ* 180 (Pen. zu Eurykl.: „dem Od. *στόρεσον* ⌊*πυκινὸν λέχος*⌋ *ἐκτὸς θαλάμου*) *ἔνθα οἱ ἐκθεῖσαι* ⌊ ⌋ *ἐμβάλετ' εὐνήν, ' κώεα* (*δέμνια* v.l. ant.) ⌜ ⌝" — *λέχος* + *κώεα* + *-ος* + *λίνοιο ἄωτον*: *I* 661 (Patr. ließ für Phoinix *στορέσαι* ⌊ ⌋ *αἱ δ' ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος*) *κώεά τε -ός τε λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον. ' ἔνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο*, s. L[3] **1 b** (bequemes, 'standesgemäßes') Bett wird abgelehnt, pathetisierend als Trauergestus (Laertes), Ausdr. der Entbehrung (Bettler), im Nom. od. Dat. Pl.; (*εὐναί*: *δέμνια* +) *χλαῖναι* + ⌊*-εα σιγαλόεντα*⌋: *λ* 189 (Mutter zu Od.: „*πατὴρ μίμνει ἀγρῷ*) *οὐδέ οἱ εὐναὶ ' δέμνια καὶ χλαῖναι καὶ* ⌊ ⌋ *' ἀλλ ὅ γε χεῖμα μὲν εὕδει ὅθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ, ' ἐν κόνι ἄγχι πυρός, κακὰ δέ χροῖ εἵματα εἶται* (im Sommer *φύλλων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί*", ≅ *τ* 318, s. 1 a) *τ* 337 (Od. zu Pen.:) „*ἤτοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ* ⌊ ⌋ *' ἤχθεθ'* (seit meiner Abreise von Kreta *πολλὰς νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ ἄεσα*") — *ἐν λέκτροισι* + *-εσσι*: *υ* 141 (Tel. fragt [129]: „*πῶς ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ εὐνῇ καὶ σίτῳ, ἢ αὖτως κεῖται ἀκηδής;*", Eurykl. antw.: „Pen. hieß *δέμνι' ὑποστορέσαι*) *αὐτὰρ ὅ γ', ὥς τις πάμπαν ὀιζυρὸς καὶ ἄποτμος, ' οὐκ ἐθέλ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν -εσσι καθεύδειν, ' ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσσιν οἰῶν ' ἔδραθ' ἐνὶ προδόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς*" **1 c** *χλαῖναι* + *-εα πόλλ'/καλά* (im Nom.) als Zubehör des wohlhabenden Haushalts *γ* 349. 351 (Nestor will Ath. u. Tel. beherbergen: „ihr sollt nicht zum Schlafen aufs Schiff gehen *παρ' ἐμεῖο*) *ὥς τέ τευ ἢ παρὰ ... ἀνείμονος ἠὲ πενιχροῦ, ' ᾧ οὔ τι χλαῖναι καὶ -εα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ, ' οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς οὔτε ξείνοισιν ἐνεύδειν. ' αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ -εα καλά* (*πολλά* v.l.)" **1 d** *-ος* + *λίνον* (im Akk., Dat. Sg.) von Od.' (bequemem, aber improvisiertem) Nachtlager auf dem Phäakenschiff (normalerweise übernachtete man bei Seereisen an Land), bleibt (als Gastgeschenk) in Od.' Besitz, so daß er bei der Landung nicht geweckt werden muß (vgl. als Unterlage: *K* 155 f. *ῥινὸν βοός, τάπης*, 152 als Ggstück *ὑπὸ κρασὶν ἀσπίδας*, *Λ* 843 *ὑπέχευε βοείας*, s.d. B 2 a) *ν* 73 *κὰδ δ' ἄρ 'Ὀδυσσῆι στόρεσαν* (Phäaken) *-ός τε λίνον τε ' νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν ... ἵνα νήγρετον εὕδοι, ' πρύμνης* (*αὐτὸς κατέλεκτο σιγῇ*) 118 (nach Landung auf Ithaka) *πρῶτον 'Ὀδυσσῆα ... ἐκ νηὸς ἄειραν ' αὐτῷ σύν τε λίνῳ καὶ -εῖ σιγαλόεντι, ' κὰδ δ' ἄρ ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν δεδμημένον ὕπνῳ*

2 *θρόνος*-Belag: *-εα καλὰ ' πορφύρεα* + (*ὑπένερθε*) *λῖθ'* von Kirkes Magd auf *θρόνοι* gelegt *κ* 352 *ἔβαλλε θρόνοις ἔνι -εα καλὰ ' πορφύρεα καθύπερθ', ὑπένερθε* (*καθύπερθεν ἔνερθε* v.l.) *δὲ λῖθ' ὑπέβαλλεν Decke* od. *Kissen, Polster* mögl., *over a protective undercover* (s. Odyssey z.St., anders hier s.v. *λῖς*), vgl. mit ähnl. Funktion *ὑπὸ λῖτα πετάσσας'* (*α* 130), '*κώεα* (*ρ* 32), *τάπητας*' (*υ* 150), *ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι* (*η* 96), u.s. *θρόνος* B Vorbem.

3 *ζῶστρα* + *πέπλους* + *-εα σιγαλόεντα* als Teil von Naus.s Wäsche (*ζ* 74 *ἐσθῆτα*, 252 *εἵματα*) *ζ* 38 (Ath. zu Naus.:) „*ἅμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγῃσι ' ζῶστρά* (*ζώνας* v.l.) *τε καὶ πέπλους καὶ -εα* ⌊*σιγαλόεντα*⌋" (zum Waschplatz, 26 *εἵματα ...* ⌊ ⌋), lt. L[2] hier statt *Polster*, die schwer waschbar, *Überzüge;* vgl. (*ψ* 290) *εὐνὴν ' ἐσθῆτος μαλακῆς*

H. W. Nordheider

ῥηθείς s. *εἴρω* I

ῥηΐδιος [15[i], 17[o], 8[H], 5[h]] **E** see *ῥεῖα* E; adv. *-δίως* seems prim. (Wackernagel, Kl. Schr. I 773)

F 1 adj.: *-δίη* 2; nom. ⌊*-διον*⌋ 3, ntr. acc. ⌊ ⌋ 2, nom. *-δι(α)* 1; comp. *-τεροι* 2; superl. *-στη* 1 **2** adv.: *-δίως* 32; superl. *-τατ(α)* 2

M 1 trisyll. **1 a** [⏑⏑̲] *-δι(α)* *Y* 265; *-τατ' ἐντανύσῃ βιόν* (cf. *φ* 328+ in [⏑̲⏑⏑̲]) *τ* 577 = *φ* 75 **1 b** [⏑̲–⏑̲] *-στη* *δ* 565 **2** quadrisyll. [⏑̲⏑⏑̲] ⌊*-διον*⌋/*τεροι*/*δίως γάρ* Op. 453 / *Ω* 243 / Op. 43, h. Merc. 396; ⌊ ⌋ *λ* 146 ≅ h. Ap. 534, *π* 211, Op. 454; *-δίη* *M* 54; ⌊*-δίως*⌋ *τοίη οἱ Δ* 390, *E* 808; ⌊ ⌋ *κεν/δὴ ἔπειτα ξ* 196, Op. 292; ⌊ ⌋ *ἐθέλων θείη π* 198, *ψ* 186; ⌊ ⌋ (*δ'*) *ἐτάνυσσε* (*βιόν*) (cf. *τ* 577+ in [⏑̲⏑⏑̲]) *φ* 328 ≅ *ω* 177, *φ* 407; ⌊ ⌋ *συνέαξε/ἔμιξε Λ* 114, h. Ven. 39; ⌊ ⌋ *I* 184, *M* 448, *Π* 690 ≅ *P* 178, *Π* 846, *P* 283, *X* 19. 140, *θ* 376, *ι* 313, *ξ* 254. 349. 358, *φ* 92, Th. 90. 442, Op. 215. 288, h. Ap. 421, h. 20,6 [⏑̲⏑⏑̲] *-τεροι* *Σ* 258

Σχ sch. D *Δ* 390: *-δίως·* ⌊*εὐκόλω*⌋*ς. ῥαδίως*, *M* 54: *-δίη· ῥαδίως.* ⌊ ⌋*ς*, *Σ* 258: *-τεροι·* ⌊ ⌋*τεροι ἐν τῷ πολέμῳ. εὐκαταγώνιστοι* L Troxler, Sprache Hesiods 131 f.; also *ῥεῖα* L[2], L[3] 51–75, L[4]

B *easy*, adv. *easily, without (great) effort* or *difficulty, at ease*, w. ref. to both physical and non-physical activities, procedures; often in dir. sp.; since ease belongs essentially to activity, adv. and adj. uses not treated separately here (on adj. see also G below). — Wdfld.: *ῥεῖα, ἅτερ σπουδῆς* (opp. *ἀργαλέος, χαλεπός*); for B 1 bβ *ἀκηδής, εὔκηλος, ἅτερ πόνων καὶ ὀιζύος* (Op. 113) **1** subj. ([envisaged] agent ⌊for whom act. [not] easy⌋ *Σ* 258, *λ* 146 ≅ h. Ap. 534, *φ* 92, Op. 288. 292. 453. 454 and w. dat. of pers. ⌊ ⌋ *Y* 265, *Ω* 243, *δ* 565 [see also *π* 211 in 2 below]; so w. horses understood *M* 54) non-divine: pers. (incl. those in Elysium *δ* 565, Polyphemus *ι* 313; helped / hindered by god[s] *Δ* 390 ~ *E* 808, *I* 184 [prayer], *δ* 565, Th. 90, h. 20,6 / Op. 43, cf. *Y* 265), animal(s) (*Λ* 114, *P* 283, *X* 140 [falcon], *M* 54); neg. *M* 54, *Y* 265, Op. 215, cf. *φ* 92, so in pot. cl. *M* 448 **1 a** of particular physical activities (loc. mot. *M* 54, *X* 140, *ξ* 254, cf. Op. 292) **1 aα** (lack of) ease due to subj.'s (lack of) strength, physical prowess (sometimes w. elem. of skill) *Δ* 390 *ἀεθλεύειν προκαλίζετο, πάντα δ' ἐνίκα ' ⌊-δίως⌋· τοίη οἱ ἐπίρροθος ἦεν 'Αθήνη* ~ *E* 808

(v. om. quidam) *M* 448 *τὸν* (sc. rock) *δ' οὔ κε δύ' ἀνέρε δήμου ἀρίστω* '⌊ ⌋ *ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν,* ' *οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'* (n. *ῥέα* v. 449) *ι* 313 (*ἄντρου ἐξήλασε* [Polyphemus]) *μῆλα,* '⌊ ⌋ *ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν* *τ* 577 (Pen.: „I shall marry the one) *ὃς δέ κε -τατ' ἐντανύσῃ βιὸν* (*καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων*) = *φ* 75 *φ* 328 ⌊*-δίως*⌋ *ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου* ≅ *ω* 177 *φ* 92 *οὐ γὰρ οἴω* '⌊ ⌋ *τόδε τόξον ... ἐντανύεσθαι* Op. 43 (gods keep *βίον* hidden from men) ⌊ ⌋ *γάρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο,* ' *ὥστε σε κεἰς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἐόντα* — *Λ* 114 (*ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο*) *τέκνα* '⌊ ⌋ *συνέαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν* *P* 283 *κύνας θαλερούς τ' αἰζηοὺς* '⌊ ⌋ *ἐκέδασσεν* (boar) (n. *ῥεῖα* v. 285) *X* 140 (*ἠύτε κίρκος*) ⌊ ⌋ *οἴμησε* (*καρπαλιμ*[*ως*] *ῥρμη*[pap.) *μετὰ τρήρωνα πέλειαν* **1aβ** ease due to skill *θ* 376 *ὑψόσ' ἀερθεὶς* '⌊ ⌋ *μεθέλεσκε* (dancer the ball), *πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι* *φ* 407 (*ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος*) ⌊ ⌋ *ἐτάνυσσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδήν* (n. *ἅτερ σπουδῆς* v. 409) **1aγ** (lack of) ease due (largely) to circumstances (incl. difficulty of gods' gifts for men: *Y* 265) *Σ* 258 (*ὄφρα μὲν οὗτος ἀνὴρ Ἀγαμέμνονι μήνιε*) *τόφρα δὲ* ⌊*-τεροι*⌋ *πολεμίζειν ἦσαν Ἀχαιοί* *Ω* 243 ⌊ ⌋ *γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε* ' *κείνου τεθνηῶτος ἐναιρέμεν* *Y* 265 *οὐ -δι' ἐστὶ θεῶν ... δῶρα* ' *ἀνδράσι* (*δαμήμεναι οὐδ' ὑποείκειν*) (cf. *ῥέα* v. 263) *ξ* 254 (*ἀπὸ Κρήτης*) *ἐπλέομεν βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραέϊ καλῷ* ' *-δίως, ὡς εἴ τε κατὰ ῥόον* — *M* 54 (*τάφρος*) *οὔτ' ἄρ ὑπερθορέειν σχεδὸν οὔτε περῆσαι* ' *-δίη* (for horses) (n. *ῥέα* v. 58) **1b** of (prim.) non-physical activity or procedure (1bα); of the conditions of life (1bβ, cf. *ῥεῖα* B 2b) **1bα** *I* 184 (*εὐχομένω*) *ἐννοσιγαίῳ* '⌊*-δίως*⌋ *πεπιθεῖν ... φρένας Αἰακίδαο* Th. 90 *λαοῖς* ' *βλαπτομένοις ἀγορῇφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι* (sc. *βασιλῆες*) '⌊ ⌋ *μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν* *λ* 146 ⌊*-διόν*⌋ *τοι* (Od.) *ἔπος ἐρέω* (Teir.) *καὶ ἐπὶ φρεσὶ θήσω* ≅ h. Ap. 534 (*-δίως* v. l.) Op. 453. 454 ⌊ ⌋ *γὰρ ἔπος εἰπεῖν·* „*βόε δὸς καὶ ἄμαξαν·*" ⌊ ⌋ *δ' ἀπανήσασθαι·* „*πάρα δ' ἔργα βόεσσιν*" *ξ* 196 ⌊*-δίως*⌋ *κεν ... καὶ εἰς ἐνιαυτὸν* (*οὔ τι διαπρήξαιμι λέγων ἐμὰ κήδεα*) Op. 215 *οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς* '⌊ ⌋ *φερέμεν* (sc. *ὕβριν*) *δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς* 288 *τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι* '⌊ ⌋ 292 *ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,* ' *-δίη δὴ ἔπειτα πέλει* (*φέρειν* ap. PL), *χαλεπή περ ἐοῦσα* (sc. *ὁδός*, road to *ἀρετή*) **1bβ** *δ* 565 *τῇ* (on the Elysian plain) *περ -στη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν* h. 20,6 (*νῦν δὲ* [as opp. to when men lived in caves] *δι' Ἥφαιστον*) *ἔργα δαέντες* ' *-δίως αἰῶνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν* ' *εὔκηλοι διάγουσιν ἐνὶ σφετέροισι δόμοισιν*

2 subj. (pers. for whom act. easy *π* 211) divine; of intervention (actual or envisaged) in the affairs of man, + world of nature (Th. 442, h. Ap. 421), or of god acting upon god (h. Merc. 396, h. Ven. 39); both of spec. physical effect (*Π* 846, *X* 19, *ξ* 349. 358, *π* 198, *ψ* 186, Th. 442, h. Ap. 421) and of more gener. exercise of power (*π* 211; this gener. statement in context of Ath.'s changing Od.'s appearance); (prim.) psychological intervention *Π* 690⁺, h. Merc. 396, cf. h. Ven. 39; never neg.; assoc. w. *ἐθέλων*⁺ *π* 198⁺, Th. 442 (+ *ῥεῖα*), cf. h. Ven. 39 (*εὖτε θέλοι*), n. also *Διὸς νόος* *Π* 688⁺ (*ῥ.* v. 690⁺) *Π* 690 *καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ* (Zeus) *καὶ ἀφείλετο νίκην* ' ⌊*-δίως*⌋ (vv. 689sq. om. quidam) ≅ *P* 178 *Π* 846 (*σοὶ ἔδωκε νίκην Ζεὺς*) *καὶ Ἀπόλλων, οἵ μ' ἐδάμασσαν* '⌊ ⌋ *X* 19 *ἐμὲ* (Ach.) *μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο* (Ap.), *τοὺς δ' ἐσάωσας* '⌊ ⌋ „*ἐπεὶ οὔ τι τίσιν γ' ἔδδεισας ὀπίσσω* *ξ* 349 *ἐμοὶ δεσμὸν μὲν ἀνέγναμψαν* ⌊*θεοὶ αὐτοὶ* ' *-δίως*⌋ 358 *ἐμὲ δ' ἔκρυψαν* ⌊ ⌋ *π* 198 *οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόῳτο* ' *ᾧ αὐτοῦ γε νόῳ,* ⌊*ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν* ' *-διώς ἐθέλων θείη*⌋ *νέον ἠὲ γέροντα* *ψ* 186 *χαλεπὸν δέ κεν εἴη* ' *καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ,* ⌊ ⌋ (sc. *λέχος*) *ἄλλῃ ἐνὶ χώρῃ* *π* 211 *-διον δὲ θεοῖσι* (*ἡμὲν κυδῆναι βροτὸν ἠδὲ κακῶσαι*) — Th. 442 (*εὔχονται Ἑκάτῃ καὶ*) *Ἐννοσιγαίῳ,* '⌊*-δίως*⌋ (⌊ ⌋ *δ'* v. l.) *ἄγρην κυδρὴ θεὸς ὤπασε πολλήν,* ' *ῥεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ* (cf. *ῥεῖα* vv. 419. 438) h. Ap. 421 (*πνοιῇ*) *Ἀπόλλων* '⌊ ⌋ *ἴθυν'* (sc. *νῆα*) — h. Merc. 396 ⌊ ⌋ *γὰρ ἔπειθε* (obj. Hermes) *Διὸς νόος* h. Ven. 39 (*τοῦ* [Zeus] *εὖτε θέλοι* [Aphr.]) *φρένας ἐξαπαφοῦσα* '⌊ ⌋ „ *συνέμιξε καταθνητῇσι γυναιξὶν* ' *Ἥρης ἐκλελαθοῦσα*

G adj. (usu. predic.; attrib. *λ* 146 ≅ h. Ap. 534, where *-διον* hardly adv. *pace* Troxler [L]) used to expr. idea that an action (either inf. [act. exc. *δαμήμεναι* *Y* 266] of resp. in which subj. [pers. or things(s)] [not] easy expr. [*M* 54, *Σ* 258, *Y* 265, *Ω* 243] or understood [*λ* 146 ≅ h. Ap. 534, Op. 292] or *ῥ.* predic. w. inf. / *βιοτή* as subj. [*π* 211, Op. 453. 454 / *δ* 565]) easy for pers. (dat. when expr.: *Y* 265, *Ω* 243, *δ* 565, *π* 211), horses (*M* 54); for forms see F above J. N. O'Sullivan

ῥηκτός [1ⁱ] **Σχ** sch. D z.St.: *σιδηρότρωτος* **B** (von *ῥήγνυμι*:) *zerbrechbar*, d.h. *(tödlich) verwundbar* *N* 323 (Mer. zu Idom.: „Aias wiche keinem, der) *θνητός τ' εἴη ...* ' *χαλκῷ τε -ὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν*", vgl. *ῥηξήνωρ* (V. 324) u. *ῥήγνυμι* B 12, ferner (*B* 540, *N* 212⁺, *T* 211⁺) *ἄβλητος καὶ ἀνούτατος / βεβλημένος / δεδαϊγμένος ὀξέϊ χάλκῷ*

W. Beck

ῥήμονες hapax *Redner*, v. l. für *ῥ' ἥμονες* (s. d.) *Ψ* 886, s. Leaf u. Iliad z. St. u. Bd. II Sp. 923,37–42; sch. *Ψ* 886a (Ariston.): *τινὲς δὲ ἀνέγνωσαν „ῥήμονες" οἰόμενοι τοὺς ῥήτορας. οὐκ ἔστι δὲ λογι<στι>κὸς ὁ ἀγών.* Vgl. Plu., Mor. 675a G. Markwald

Ῥήναια [1ʰ] E uns.; viell. zu **ῥήν* = 'Schafinsel', Frisk (s.v. **ῥήν*); vgl. Fick, Vorgr. Ortsnamen 57; Bürchner, RE IA,1 (1914) Sp. 598 f., dort auch zu and. Namensformen u. Namen; zur (später häufigeren) Namensform *-εια* s. Wackernagel, IF 25, 1909, 331 f.; viell. nicht gr. (Sommer, Nominalkompos. 67 A.1 u. 68 A.1); von V. Bérard, Les Phéniciens et les poèmes Homériques (RHR), Paris 1899, 26–8 zu hebräi. *rinea* 'Lärm' gestellt, damit auch uns. Lautg. *-αια/-εια* erklärt

B Kykladeninsel, Nachbarinsel 600 m westl. von Delos h. Ap. 44 (Ap. herrscht über) *Νάξος τ' ἠδὲ Πάρος -αιά* (*-αία* v. l.; *-ειά* ci.) *τε πετρήεσσα κτλ.*, zur Konjektur s. A.-H.-S. z. St.; Beschreibg. u. Gesch. Bürchner a. O.; ⁺Griechenl., Lex. 586; zum formelh. Gebr. von *πετρήεσσα*⁺ am VE vgl. o., s.v. *πετρήεις* B 1 G. Markwald

Ῥήνεια s. *Ῥήναια*

Ῥήνη [1ⁱ] Nebenfrau des Oileus, M. des *Μέδων* (s. d.; vgl. *N* 694 ff.) *B* 728 *ἀλλὰ* (*τοὺς δὲ* Zen.) *Μέδων* (als Ersatz f. Philoktet) *κόσμησεν Ὀιλῆος νόθος υἱός,* ' *τόν ῥ' ἔτεκεν -η ὑπ' Ὀιλῆι πτολιπόρθῳ*, gg. Basler Komm. z. St. bei Hyg. (fab. 97) als M. des lokr. Aias erwähnt; vgl. Roscher IV Sp. 97; v. Kamptz 377 G. Markwald

ῥηξηνορίη [1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. *ξ* 217: *τουτέστιν ῥήξειν τὴν ἠνορέαν, ὅ ἐστι τὴν ἀνδρείαν καὶ γενναιότητα τῶν πολεμίων*

L Eder, Kraft, Stärke u. Macht 75 f.; Coffey, BICS 3, 1956, 33

B *ability to shatter (the ranks of) one's opponents* (see *ῥηξήνωρ*), of physical prowess in battle (note *ξ* 220 f.) corresp. to *θάρσος* of spirit (cf. *ξ* 219) *ξ* 217 *θάρσος μοι* (Od. 'the

Cretan') *Ἄρης τ' ἔδοσαν καὶ Ἀθήνη ' καὶ -ίην.* — W d f l d.: *βίη* w. wdfld. (vol. II 58,37 f.) J.N. O'Sullivan

ῥηξήνωρ [4ⁱ, 1°, 1ʰ] **E** < *ῥῆξαι* + *ἀνήρ* (on form of 2nd elem. Kretschmer, Gl. 24, 1936, 246 f.), further L²; for improb. view that 1st elem. < **reg-* Müller, Mn. 46, 1918, 135–9. — Deriv.: *Ῥηξήνωρ, ῥηξηνορίη*

M only [-⏑⏑] *Ἀχιλλῆος/ι -ορος/ι δ 5 / N 324, Π 575;* (*μετ'*) ⟨*Ἀχιλλῆα -ορα*⟩ *θυμολέοντα H 228*, Th. 1007; *μετ'* ⟨ ⟩ *Π 146*

Σχ sch. D *H 228: τὸν ῥηγνύντα τῇ ἠνορέῃ, τουτέστι τῇ ἀνδρείᾳ.* ⟨*ἀνδρεῖον*⟩ (⟨ ⟩ also *Π 146*). *ἢ τὸν ῥέξαι τι ἢ πρᾶξαι τῇ ἠνορέῃ δυνάμενον, N 324: ⟨ἀνδρεί⟩ῳ. παρὰ τὸ ῥέζειν*, sch. Barn. *δ 5:* ⟨ ⟩*ου. τοῦ διὰ τῆς ἠνορέας ῥήσσοντος τὰς τάξεις*

L [1]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 35; [2]Knecht, Typ *τερψίμβροτος* 7 f.; [3]Sommer, Nominalkompos. 180; [4]F.B.J. Kuiper, *Νώροπι χαλκῷ*, Amsterdam 1951 (= Med. d. Kon. Nederl. Akad. van Wetensch., Afd. Letterkunde, N.R., Deel 4, No. 5), 5. 8 f.; [5]v. Kamptz, Personennamen pp. 65 f. 96 f. 100. 106. 221; [6]Risch, p. 64

B *men-breaking*, epith. of Ach. seen as shattering (the ranks of) his opponents; sense of 2nd elem. very prob. pl. (usu. view anc. and modern: cf. *ῥήγνυμι* w. obj. *φάλαγγα*[*ς*], *στίχας*, cf. *Λ 538* [sc. *ὅμιλον*]), not sg. (for which L¹, citing *N 323* f.; tending against this L²). Occurrences in M; note also assoc. of *ῥ.* w. *πέμπον*⁺ in *Π 575, δ 5*. — W d f l d.: *κρατερός* w. wdfld. (vol. II 1522,42 ff.) J.N. O'Sullivan

Ῥηξήνωρ [2°] **E** see *ῥηξήνωρ* **E** **B** Phaeacian, s. of Nausithous (s. of Pos.) and brother of Alkin.; father of Arete; died young without a son; see *η 63–6 η 63 Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν -ορά τ' Ἀλκίνοόν τε 146 Ἀρήτη, θύγατερ -ορος ἀντιθέοιο*, (cf. *Ἀγήν*⟨ ⟩ *Φ 595*) J.N. O'Sullivan

ῥηξίχθων [1ᵉ] *die Erde aufreißend*, unklar, ob von Schwein od. (pflügendem?, vgl. den PN *Ἐρυσίχθων*, s.d., Bd. II Sp. 722,65 ff.) Rind gesagt; fr. dub. bei Strato Com., fr. 1,19 (PCG, Kassel-Austin, Bd. VII p. 619) *-ον'* (*ἐρυσίχθον'* v.l.), der Zush. legt nahe, daß das Epith. in einem der kykl. Epen stand; weiteres s. Kassel-Austin a.O. G. Markwald

ῥῆσις [1°] (zu *εἴρω* I, *ἐρέω*:) *Gespräch(e) φ 291* (Antin. zu Od.:) „*ἀκούεις ' μύθων ἡμετέρων καὶ -ιος*". — W o r t f. (vgl. Fournier, Dire 211–232): *ἀγορή, ἀγορητύς, αἶνος, αὐδή, ἔπος, λόγος, μῦθος, ὀαριστύς, ὀπός* II, *ὄσσα, φάτις, φήμη, φωνή* V. Langholf

Ῥῆσος [4ⁱ, 1ʰ] **E** strittig; nach G. Neumann (Coll. Raur. 2, 316 u. La transizione del Miceneo all' alto arcaismo, Rom 1991, 170) Kurzform zu **Ῥησίδικος* (od. ähnl.; s. noch ders., HS 116, 2003, 113) u. damit gr.; Name sonst überw. f. thrak. gehalten (L² Sp. 625) u. dann meist zu idg. Wz. **reg-* gestellt (L⁶ 158 f.; Scherer, Stud. z. ant. Epos 40; L⁹ 960; L¹⁰) u. als urspr. Appell. 'König' gedeutet (R. Hiersche, Grundzüge d. gr. Sprachgesch., Wiesbaden 1970, 38; Scafa, SMEA 31, 1993, 55); wegen des gleichlautenden Flußnamens z.T. auch zu Wz. **ser-* 'fließen' gezogen; entweder wird f. Personen- u. Flußnamen gleiche (Kretschmer, Gl. 14, 1925, 103; vgl. L¹⁰; L⁹ 960), od. getrennte etym. Herkunft angenommen (Scherer, Stud. z. ant. Epos 40; L¹⁰; uns. L⁶ 344 f.)

L [1]R. Hercher, Hom. Aufsätze, Berlin 1881, 70–92; [2]Sittig, RE I A (1914) Sp. 625–30; [3]Leaf, JHS 35, 1915, 1–11; [4]Seure, RPh (3. Reihe) 2, 1928, 106–39; [5]Delebecque, Cheval 65 f. u. 78 ff.; [6]v. Kamptz 158 f. u. 344 f.; [7]B. Fenik, Iliad X and the Rhesus (Collection Latomus 73), Brüssel 1964; [8]Dihle, Homer-Probleme 34–41; [9]Wathelet, Dict. II 959–70 u. 1510–6; [10]Solta, Kratylos 35, 1990, 123 f.; [11]Brillante, MD 24, 1990, 34 ff.; [12]Williams, Electronic Antiquity 5,3, 2000, 11 ff.

B I Thrakerkönig, nur im *K*, S. des Eïoneus (s.d. Bd. II Sp. 902,19 ff.; sonst auch des Flußgottes Strymon, s. L² Sp. 626); Besitzer außergewöhnl. schöner, großer, schneeweißer u. windschneller Pferde, eines gold- u. silberbeschlagenen Wagens u. goldener Rüstg.: *K 435* (Dolon zu Od.:) „*ἐν δέ σφιν -ος βασιλεύς, παῖς Ἠιονῆος. ' τοῦ δὲ καλλίστους ἵππους ἴδον κτλ.*", sein Neffe (od. Cousin, s. Bd. I Sp. 821,48 ff.) heißt Hippokoon: 519 *ὦρσεν* (Ap.) *δὲ Θρῃκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα, ' -ου ἀνεψιὸν ἐσθλόν.* Eben als Verbündeter zu d. Tr. gekommen, wird Rh. in d. ersten Nacht schlafend (*K 474*) von Diom. getötet (*K 494* f., s. auch L¹¹), se. kostbaren Pferde werden von Od. geraubt (vgl. L⁵). ‖ Von d. Darst. der Dolonie weicht e. sog. „außeriliad." Fassg. in wesentl. Punkten ab (Ps.-Eur., Rh. u. a.; Quellen bequem bei L⁷ 5 ff.); zum Streit um d. urspr. Fassg. s. L⁷ (außeriliad., zustimmend H. van Thiel, Iliaden u. Ilias, Basel-Stuttgart 1982, 331 f.) gg. L⁸ (skept. Germain, REG 85, 1972, 237); auch d. Herkunft d. Rh.-Gestalt ist strittig; Meinungen variieren zw. Erfindg. durch d. Doloniedichter (L³; G. Schoeck, Ilias u. Aith., Zürich 1961, 14 A.6) u. altem thrak. Heros m. Heroenkult, dem in späterer Zeit verehrten thrak. Reiterheros verwandt (wichtige Quelle: Philostr., Her. 17, 3 ff.; L⁴; P. von der Mühll, Der große Aias, Basel 1930, 40 A.109; Georgijeva, Eirene 4, 1965, 116 f.; Gočeva, Altertum 31, 1985, 151 f.); zur Stellg. d. Dolonie im IL-Ganzen vgl. L¹²

II Fluß in der Troas, erster im Kat. der IL, in Vorschau m. d. and. genannten Flüssen zus. von Pos. u. Ap. zum Wegschwemmen der Lagermauer benötigt: *M 20 ὅσσοι* (*ποταμοί*) *ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι· ' -ος θ' Ἑπτάπορός τε Κάρησός τε Ῥοδίος τε ' Γρήνικός τε καὶ Αἴσηπος διός τε Σκάμανδρος ' καὶ Σιμόεις κτλ.*, s. Iliad z.St.; zu vorderorient. Parall.n (Flutmythos, zt.genöss. Zerstörg. Babylons) s. s.v. *τεῖχος* L 3 Th. 340 (Tethys gebar d. Ok.) *Φᾶσίν τε -όν τ' Ἀχελῷόν* < *τ'*> *ἀργυροδίνην ' Νέσσον τε Ῥοδίον θ' κτλ.*, nach späteren Autoren Nebenfluß des Grenikos (Bürchner, RE I A [1914] Sp. 630 f.), Identif. wohl künstl. (L¹, bes. 78–80; V. d. Mühll, Hypomnema 205); angesichts der Geneal. des gleichnamigen thrak. Heros (s.o. B I) ist eine, wie auch immer geartete, urspr. Vbd. m. d. Fluß nicht auszuschließen G. Markwald

ῥήσσω [3ⁱ, 1ʰ] **E** strittig; entspricht att. *ῥάττω* 'schlagen, stoßen' u. gehört viell. zus. m. *ἀράσσω* (s.d.; dagg. Chantraine, Dict. s.v. *ῥάσσω*); entweder zum Stamm *ῥηγ-* m. *ῥήγνυμι* 'brechen' (so Chantraine, Gr.h. I 335; Pokorny 1181; Shipp, Studies 92; Risch 283; Ruijgh, Scripta minora I 614; dann Präs. *ῥήσσω* statt **ῥήζω* über Aor. *ῥηξ-*, doch sem. schwierig); od. (besser?) davon zu trennen (auch von der späten Neubildg. *ῥήσσω*, s. LSJ, s.v. *ῥήγνυμι*; so Mutzbauer, Tempuslehre II 77; Fraenkel, Nom. ag. II 40 f.; Bechtel, Lexil. 292 f.; Frisk s.v. *ῥάσσω*; O. Kujore, Gr. Polymorph. Pres., Amsterdam 1973, 111 A.4; Leaf u. Iliad zu *Σ 571*)

Σχ sch. D *Σ 571: -οντες· ἀντὶ τοῦ κροτοῦντες σὺν ἁρμονίᾳ καὶ τύπῳ τοῖς ποσὶν τὸ ἔδαφος, Ω 454: ἐπέβαλλον. ἐπέκρουον ἢ μετετίθεσαν*

B I S i m p l e x: *stoßen*, nur beim Tanzen: *rhythm. den Takt (m. d. Fuß?) schlagen*, vgl. *χοροιτυπίη, Ω 261 Σ 571 ἄειδε ' λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ -οντες ἁμαρτῇ* (*ὁμαρτῇ* v.l.) *' μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἔποντο*, vgl. Kurz, Menschl. Bewegung 138 f.; Treu, Homer 243; Kösling, Jotpräs. 265 f.; and. Jernstedt, CRASR 1928, 109–14, der als

(v. om. quidam) *M* 448 *τὸν* (sc. rock) *δ' οὔ κε δύ' ἀνέρε δῆμου ἀρίστω* ' ⌞ ⌟ *ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν,* ' *οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'* (n. *ῥέα* v. 449) *ι* 313 (*ἄντρου ἐξήλασε* [Polyphemus]) *μῆλα,* ' ⌞ ⌟ *ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν* *τ* 577 4 (Pen.: „I shall marry the one) *ὃς δέ κε -τατ' ἐντανύσῃ βιὸν* (*καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων*) = *φ* 75 *φ* 328 ⌞*-δίως*⌟ *ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου* ≅ *ω* 177 *φ* 92 *οὐ γὰρ δίω* ' ⌞ ⌟ *τόδε τόξον ... ἐντανύεσθαι* Op. 43 (gods keep *βίον* hidden 8 from men) ⌞ ⌟ *γάρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο,* ' *ὥστε σε κεἰς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἐόντα* — *Λ* 114 (*ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο*) *τέκνα* ' ⌞ ⌟ *συνέαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῖσιν* *P* 283 *κύνας θαλερούς τ' αἰζηοὺς* ' ⌞ ⌟ *ἐκέδασσεν* 12 (boar) (n. *ῥεῖα* v. 285) *X* 140 (*ἠύτε κίρκος*) ⌞ ⌟ *οἴμησε* (*καρπαλιμ*[*ως*] *ορμη*[pap.) *μετὰ τρήρωνα πέλειαν* **1aβ** ease due to skill *θ* 376 *ὑψόσ' ἀερθεὶς* ' ⌞ ⌟ *μεθέλεσκε* (dancer the ball), *πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι* *φ* 407 (*ὡς ὅτ' ἀνὴρ* 16 *φόρμιγγος ἐπιστάμενος*) ⌞ ⌟ *ἐτάνυσσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδήν* (n. *ἄτερ σπουδῆς* v. 409) **1aγ** (lack of) ease due (largely) to circumstances (incl. difficulty of gods' gifts for men: *Y* 265) *Σ* 258 (*ὄφρα μὲν οὗτος ἀνὴρ Ἀγαμέμνονι μήνιε*) *τόφρα δὲ* ⌞*-τεροι*⌟ *πολεμίζειν ἦσαν Ἀχαιοί* *Ω* 243 ⌞ ⌟ *γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε* ' *κείνου τεθνηῶτος ἑταιρέμεν* *Y* 265 *οὐ -δι' ἐστὶ θεῶν ... δῶρα* ' *ἀνδράσι* (*δαμήμεναι οὐδ' ὑποείκειν*) (cf. *ῥέα* v. 263) *ξ* 254 (*ἀπὸ* 24 *Κρήτης*) *ἐπλέομεν βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραέϊ καλῷ* ' *-δίως, ὡς εἴ τε κατὰ ῥόον* — *M* 54 (*τάφρος*) *οὔτ' ἄρ ὑπερθορέειν σχεδὸν οὔτε περῆσαι* ' *-δίη* (for horses) (n. *ῥέα* v. 58) **1b** of (prim.) non-physical activity or procedure (1bα); of the conditions of life (1bβ, cf. *ῥεῖα* B2b) **1bα** *I* 184 (*εὐχομένω*) *ἐννοσιγαίῳ* ' ⌞*-δίως*⌟ *πεπιθεῖν ... φρένας Αἰακίδαο* Th. 90 *λαοῖς* ' *βλαπτομένοις ἀγορῇφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι* (sc. *βασιλῆες*) ' ⌞ ⌟ *μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν* *λ* 146 ⌞*-διόν*⌟ *τοι* (Od.) *ἔπος ἐρέω* (Teir.) *καὶ ἐπὶ φρεσὶ θήσω* ≅ h. Ap. 534 (*-δίως* v.l.) Op. 453. 454 ⌞ ⌟ *γὰρ ἔπος εἰπεῖν·* „*βόε δὸς καὶ ἄμαξαν·*" ⌞ ⌟ *δ' ἀπανήσασθαι·* „*πάρα δ' ἔργα βόεσσιν*" *ξ* 196 ⌞*-δίως*⌟ *κεν ... καὶ εἰς ἐνιαυτὸν* (*οὔ τι διαπρήξαιμι λέγων ἐμὰ κήδεα*) Op. 215 *οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς* ' ⌞ ⌟ *φερέμεν* (sc. *ὕβριν*) *δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς* 288 *τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι* ' ⌞ ⌟ 292 *ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,* ' *-δίη δὴ ἔπειτα πέλει* (*φέρειν* ap. Pl.), *χαλεπή περ ἐοῦσα* (sc. *ὁδός*, road to *ἀρετή*) **1bβ** *δ* 565 *τῇ* (on the Elysian plain) *περ -στη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν* h. 20, 6 (*νῦν δὲ* [as opp. to when men lived in caves] *δι' Ἥφαιστον*) *ἔργα δαέντες* ' *-δίως αἰῶνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν* ' *εὔκηλοι διάγουσιν ἐνὶ σφετέροισι δόμοισιν*

2 subj. (pers. for whom act. easy *π* 211) divine; of intervention (actual or envisaged) in the affairs of man, + world of 48 nature (Th. 442, h. Ap. 421), or of god acting upon god (h. Merc. 396, h. Ven. 39); both of spec. physical effect (*Π* 846, *X* 19, *ξ* 349. 358, *π* 198, *ψ* 186, Th. 442, h. Ap. 421) and of more gener. exercise of power (*π* 211; this gener. statement in context of Ath.'s changing Od.'s appearance); (prim.) psychological intervention *Π* 690⁺, h. Merc. 396, cf. h. Ven. 39; never neg.; assoc. w. *ἐθέλων*⁺ *π* 198⁺, Th. 442 (+ *ῥεῖα*), cf. h. Ven. 39 (*εὖτε θέλοι*), n. also *Διὸς νόος* *Π* 688⁺ (*ῥ.* v. 690⁺) *Π* 690 *καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ* (Zeus) *καὶ ἀφείλετο νίκην* ' ⌞*-δίως*⌟ (vv. 689sq. om. quidam) ≅ *P* 178 *Π* 846 (*σοὶ ἔδωκε νίκην Ζεύς*) *καὶ Ἀπόλλων, οἵ μ' ἐδάμασσαν* ' ⌞ ⌟ *X* 19 *ἐμὲ* (Ach.) *μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο* (Ap.), *τοὺς δ'* 60 *ἰσάωσας* ' ⌞ ⌟ *ἐπεὶ οὔ τι τίσιν γ' ἔδδεισας ὀπίσσω* *ξ* 349 *ἐμοὶ δεσμὸν μὲν ἀνέγναμψαν* ⌞*θεοὶ αὐτοὶ* ' *-δίως*⌟ 358 *ἐμὲ δ' ἔκρυψαν* ⌞ ⌟ *π* 198 *οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόωτο* ' *ᾧ αὐτοῦ γε νόῳ,* ⌞*ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς* 64 *ἐπελθών* ' *-δίως ἐθέλων θείη, νέον ἠὲ γέροντα* *ψ* 186 *χαλεπὸν δέ κεν εἴη* ' *καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ,* ⌞ ⌟ (sc. [illegible]) *ἐνὶ χώρῃ* *π* 211 *-διον δὲ θεοῖσι* (*ἡμὲν κυδῆναι* [illegible] *κακῶσαι*) — Th. 442 (*εὔχονται Ἐννο*[illegible] *Ἐννοσιγαίῳ,* ' ⌞*-δίως*⌟ (⌞ ⌟ *δ'* v.l.) *ἄγρην κυδρὴ θε*[illegible] *πολλήν,* ' *ῥεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσ*[illegible] (cf. *ῥεῖα* vv. 419. 438) h. Ap. 421 (*πνοιῇ*) *Ἀπόλλω*[illegible] *ἴθυν*' (sc. *νῆα*) — h. Merc. 396 ⌞ ⌟ *γὰρ ἔπ*[illegible] Hermes) *Διὸς νόος* h. Ven. 39 (*τοῦ* [Zeus] [illegible] [Aphr.]) *φρένας ἐξαπαφοῦσα* ' ⌞ ⌟ *συνέμιξε* [illegible] *γυναιξίν* ' *Ἥρης ἐκλελαθοῦσα*

G adj. (usu. predic.; attrib. *λ* 146 ≅ h. Ap. 534 *-διον* hardly adv. *pace* Troxler [L]) used to expr. [illegible] action (either inf. [act. exc. *δαμήμεναι* *Y* 266] of resp. [illegible] subj. [pers. or things(s)] [not] easy expr. [*M* 54, *Σ* 258, *Ω* 243] or understood [*λ* 146 ≅ h. Ap. 534, Op. 292] [illegible] dic. w. inf. / *βιοτή* as subj. [*π* 211, Op. 453. 454 / *δ* 565] for pers. (dat. when expr.: *Y* 265, *Ω* 243, *δ* 565, *π* 211; [illegible] (*M* 54); for forms see F above J.N.O'[illegible]

ῥηκτός [1ᵃ] **Σχ** sch. D z.St.: *σιδηρότρωτος* [illegible] *ῥήγνυμι*:) *zerbrechbar*, d.h. *(tödlich) verwundbar* [illegible] zu Idom.: „Aias wiche keinem, der) *θνητός τ' εἴη* [illegible] *τε -ὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν*", vgl. *ῥηξήνωρ* [illegible] *ῥήγνυμι* B 12, ferner (*B* 540, *N* 212⁺, *Γ* 211⁺) *ἄβλητος* [illegible] 24 *οὐτατος / βεβλημένος / δεδαϊγμένος ὀξεῖ χάλκῳ*

ῥήμονες hapax *Redner*, v.l. für *ῥ' ἤμονες* (s.d.) [illegible] Leaf u. Iliad z.St. u. Bd. II Sp. 923, 37—42; sch. [illegible] ton.): *τινὲς δὲ ἀνέγνωσαν „ῥήμονες" οἱόμενοι* [illegible] *ῥήτορας. οὐκ ἔστι δὲ λογι<στι>κὸς ὁ ἀγών.* [illegible] 32 Mor. 675a G. Mar[illegible]

Ῥήναια [1ᵇ] E uns.; viell. zu **ῥήν* = 'Schafrise' (s.v. **ῥήν*); vgl. Fick, Vorgr. Ortsnamen 57; Bürch[illegible] IA, 1 (1914) Sp. 598 f., dort auch zu and. Namensf[illegible] Namen; zur (später häufigeren) Namensform *-εια* s. [illegible] nagel, IF 25, 1909, 331 f.; viell. nicht gr. (Sommer, [illegible] kompos. 67 A.1 u. 68 A.1); von V. Bérard, Les Phéni[illegible] 40 les poèmes Homériques (RHR), Paris 1899, 26—8 zu [illegible] *nea* 'Lärm' gestellt, damit auch uns. Lautg. *-αια/-εια* [illegible]

B Kykladeninsel, Nachbarinsel 600 m westl. von [illegible] h. Ap. 44 (Ap. herrscht über) *Νάξος τ' ἠδὲ Πάρος* [illegible] v.l.; *-ειά* ci.) *τε πετρήεσσα κτλ.*, zur Konjektur s. [illegible] 44 z.St.; Beschreibg. u. Gesch. Bürchner a.O.; +Griechen[illegible] 586; zum formelh. Gebr. von *πετρήεσσα*⁺ am VE vgl. [illegible] *πετρήεις* B 1 G. Mar[illegible]

Ῥήνεια s. *Ῥήναια*

Ῥήνη [1ᵃ] Nebenfrau des Oileus, M. des Mé[illegible] 52 vgl. *N* 694 ff.) *B* 728 *ἀλλὰ* (*τοὺς δὲ* Zen.) *Μέδων* [illegible] f. Philoktet) *κόσμησεν Ὀιλῆος νόθος υἱός,* ' *τόν* [illegible] *-η ὑπ' Ὀιλῆι πτολιπόρθῳ*, gg. Basler Komm. z.St. [illegible] (fab. 97) als M. des lokr. Aias erwähnt; vgl. Roscher [illegible] 56 v. Kamptz 377 G. Mar[illegible]

ῥηξηνορίη [1ᵃ] **Σχ** sch. Bam. *ξ* 217: *τουτέστι* [illegible] *τὴν ἠνορέαν, ὅ ἐστι τὴν ἀνδρείαν καὶ γενναιότη*[illegible] *πολεμίων*

L Eder, Kraft, Stärke u. Macht 75 f.; Coffey, [illegible] 1956, 33

B *ability to shatter (the ranks of) one's opponents* (ῥηξήνωρ), of physical prowess in battle (note *ξ* 220 [illegible] to *θάρσος* of spirit (cf. *ξ* 219) *ξ* 217 *θάρσος μοι* [illegible]

Cretan') "Αρης τ' ἔδοσαν καὶ Ἀθήνη ' καὶ -ίην. — Wdfld.: βίη w. wdfld. (vol. II 58,37 f.) J.N. O'Sullivan

ῥηξήνωρ [4ⁱ, 1°, 1ᴴ] E < ῥῆξαι + ἀνήρ (on form of 2nd elem. Kretschmer, Gl. 24, 1936, 246 f.), further L⁵; for improb. view that 1st elem. < *reg- Müller, Mn. 46, 1918, 135–9. — Deriv.: Ῥηξήνωρ, ῥηξηνορίη

M only [-⏑⏑] Ἀχιλλῆος/ι -ορος/ι δ 5 / N 324, Π 575; (μετ') ⟨Ἀχιλλῆα -ορα⟩ θυμολέοντα H 228, Th. 1007; μετ' ⟨ ⟩ Π 146

Σχ sch. D H 228: τὸν ῥηγνύντα τῇ ἠνορέῃ, τουτέστι τῇ ἀνδρείᾳ. ⟨ἀνδρεῖον⟩ (⟨ ⟩ also Π 146). ἢ τὸν ῥέξαι τι ἢ πρᾶξαι τῇ ἠνορέῃ δυνάμενον, N 324: ⟨ἀνδρεί⟩ῳ. παρὰ τὸ ῥέζειν, sch. Barn. δ 5: ⟨ ⟩ου. τοῦ διὰ τῆς ἠνορέας ῥήσσοντος τὰς τάξεις

L [1]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 35; [2]Knecht, Typ τερψίμβροτος 7 f.; [3]Sommer, Nominalkompos. 180; [4]F.B.J. Kuiper, Νώροπι χαλκῷ, Amsterdam 1951 (= Med. d. Kon. Nederl. Akad. van Wetensch., Afd. Letterkunde, N.R., Deel 4, No. 5), 5. 8 f.; [5]v. Kamptz, Personennamen pp. 65 f. 96 f. 100. 106. 221; [6]Risch, p. 64

B *men-breaking*, epith. of Ach. seen as shattering (the ranks of) his opponents; sense of 2nd elem. very prob. pl. (usu. view anc. and modern: cf. ῥήγνυμι w. obj. φάλαγγα[ς], στίχας, cf. Λ 538 [sc. ὅμιλον]), not sg. (for which L¹, citing N 323 f.; tending against this L³). Occurrences in M; note also assoc. of ῥ. w. πέμπον⁺ in Π 575, δ 5. — Wdfld.: κρατερός w. wdfld. (vol. II 1522,42 ff.) J.N. O'Sullivan

Ῥηξήνωρ [2°] E see ῥηξήνωρ E B Phaeacian, s. of Nausithous (s. of Pos.) and brother of Alkin.; father of Arete; died young without a son; see η 63–6 η 63 Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν -ορά τ' Ἀλκίνοόν τε 146 Ἀρήτη, θύγατερ -ορος ἀντιθέοιο⟩ (cf. Ἀγήν⟨ ⟩ Φ 595) J.N. O'Sullivan

ῥηξίχθων [1°] *die Erde aufreißend*, unklar, ob von Schwein od. (pflügendem?, vgl. den PN Ἐρυσίχθων, s.d., Bd. II Sp. 722,65 ff.) Rind gesagt; fr. dub. bei Strato Com., fr. 1,19 (PCG, Kassel-Austin, Bd. VII p. 619) -ον' (ἐρυσίχθον' v.l.), der Zush. legt nahe, daß das Epith. in einem der kykl. Epen stand; weiteres s. Kassel-Austin a.O. G. Markwald

ῥῆσις [1°] (zu εἴρω I, ἐρέω:) *Gespräch(e)* φ 291 (Antin. zu Od.:) „ἀκούεις ' μύθων ἡμετέρων καὶ -ιος". — Wortf. (vgl. Fournier, Dire 211–232): ἀγορή, ἀγορητύς, αἶνος, αὐδή, ἔπος, λόγος, μῦθος, ὀαριστύς, ὀπός II, ὄσσα, φάτις, φήμη, φωνή V. Langholf

Ῥῆσος [4ⁱ, 1ᴴ] E strittig; nach G. Neumann (Coll. Raur. 2, 316 u. La transizione del Miceneo all' alto arcaismo, Rom 1991, 170) Kurzform zu *Ῥησίδικος (od. ähnl.; s. noch ders., HS 116, 2003, 113) u. damit gr.; Name sonst überw. f. thrak. gehalten (L² Sp. 625) u. dann meist zu idg. Wz. *reg- gestellt (L⁶ 158 f.; Scherer, Stud. z. ant. Epos 40; L⁹ 960; L¹⁰) u. als urspr. Appell. 'König' gedeutet (R. Hiersche, Grundzüge d. gr. Sprachgesch., Wiesbaden 1970, 38; Scafa, SMEA 31, 1993, 55); wegen des gleichlautenden Flußnamens z.T. auch zu Wz. *ser- 'fließen' gezogen; entweder wird f. Personen- u. Flußnamen gleiche (Kretschmer, Gl. 14, 1925, 103; vgl. L¹⁰; L⁹ 960), od. getrennte etym. Herkunft angenommen (Scherer, Stud. z. ant. Epos 40; L¹⁰; uns. L⁸ 344 f.)

L [1]R. Hercher, Hom. Aufsätze, Berlin 1881, 70–92; [2]Sittig, RE I A (1914) Sp. 625–30; [3]Leaf, JHS 35, 1915, 1–11; [4]Seure, RPh (3. Reihe) 2, 1928, 106–39; [5]Delebecque, Che[illegible] 78 ff.; [6]v. Kamptz 158 f. u. 344 f.; [7]B. Fenik, [illegible] Rhesus (Collection Latomus 73), Brüssel 1964; [8]Dihle, Homer-Probleme 34–41; [9]Wathelet, Dict. II 959–70 u. 1510–6; [10]Solta, Kratylos 35, 1990, 123 f.; [11]Brillante, MD 24, 1990, 34 ff.; [12]Williams, Electronic Antiquity 5,3, 2000, 11 ff.

B I Thrakerkönig, nur im *K*, S. des Eioneus (s.d. Bd. II Sp. 902,19 ff.; sonst auch des Flußgottes Strymon, s. L² Sp. 626); Besitzer außergewöhnl. schöner, großer, schneeweißer u. windschneller Pferde, eines gold- u. silberbeschlagenen Wagens u. goldener Rüstg.: *K* 435 (Dolon zu Od.:) „ἐν δέ σφιν -ος βασιλεύς, παῖς Ἠιονῆος. ' τοῦ δὲ καλλίστους ἵππους ἴδον κτλ.", sein Neffe (od. Cousin, s. Bd. I Sp. 821,48 ff.) heißt Hippokoon: 519 ὦρσεν (Ap.) δὲ Θρῃκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα, ' -ου ἀνεψιὸν ἐσθλόν. Eben als Verbündeter zu d. Tr. gekommen, wird Rh. in d. ersten Nacht schlafend (*K* 474) von Diom. getötet (*K* 494 f., s. auch L¹¹), se. kostbaren Pferde werden von Od. geraubt (vgl. L⁵). I Von d. Darst. der Dolonie weicht e. sog. „außeriliad." Fassg. in wesentl. Punkten ab (Ps.-Eur., Rh. u. a.; Quellen bequem bei L⁷ 5 ff.); zum Streit um d. urspr. Fassg. s. L⁷ (außeriliad., zustimmend H. van Thiel, Iliaden u. Ilias, Basel-Stuttgart 1982, 331 f.) gg. L⁸ (skept. Germain, REG 85, 1972, 237); auch d. Herkunft d. Rh.-Gestalt ist strittig; Meinungen variieren zw. Erfindg. durch d. Dolonie-dichter (L³; G. Schoeck, Ilias u. Aith., Zürich 1961, 14 A.6) u. altem thrak. Heros m. Heroenkult, dem in späterer Zeit verehrten thrak. Reiterheros verwandt (wichtige Quelle: Philostr., Her. 17, 3 ff.; L⁴; P. von der Mühll, Der große Aias, Basel 1930, 40 A.109; Georgijeva, Eirene 4, 1965, 116 f.; Gočeva, Altertum 31, 1985, 151 f.); zur Stellg. d. Dolonie im IL-Ganzen vgl. L¹²

II Fluß in der Troas, erster im Kat. der IL, in Vorschau m. d. and. genannten Flüssen zus. von Pos. u. Ap. zum Wegschwemmen der Lagermauer benötigt: *M* 20 ὅσσοι (ποταμοί) ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι· ' -ος θ' Ἑπτάπορός τε Κάρησός τε Ῥοδίος τε ' Γρήνικός τε καὶ Αἴσηπος διός τε Σκάμανδρος ' καὶ Σιμόεις κτλ., s. Iliad z.St.; zu vorderorient. Parall.n (Flutmythos, zu genöss. Zerstörg. Babylons) s. s.v. τεῖχος L 3 Th. 340 (Tethys gebar d. Olk.) Φᾶσίν τε -όν τ' Ἀχελῷόν <τ'> ἀργυροδίνην ' Νέσσον τε Ῥοδίον θ' κτλ., nach späteren Autoren Nebenfluß des Grenikos (Bürchner, RE I A [1914] Sp. 630 f.), Identif. wohl künstl. (L¹, bes. 78–80; V. d. Mühll, Hypomnema 205); angesichts der Geneal. des gleichnamigen thrak. Heros (s.o. B I) ist eine, wie auch immer geartete, urspr. Vbd. m. d. Fluß nicht auszuschließen G. Markwald

ῥήσσω [3ⁱ, 1ᴴ] E strittig; entspricht att. ῥάττω 'schlagen, stoßen' u. gehört viell. zus. m. ἀράσσω (s.d.; dagg. Chantraine, Dict. s.v. ῥάσσω); entweder zum Stamm ῥηγ- m. ῥήγνυμι 'brechen' (so Chantraine, Gr.h. I 335; Pokorny 1181; Shipp, Studies 92; Risch 283; Ruijgh, Scripta minora I 614; dann Präs. ῥήσσω statt *ῥήζω über Aor. ῥηξ-, doch sem. schwierig); od. (besser?) davon zu trennen (auch von der späten Neubildg. ῥήσσω, s. LSJ, s.v. ῥήγνυμι; so Mutzbauer, Tempuslehre II 77; Fraenkel, Nom. ag. II 40 f.; Bechtel, Lexil. 292 f.; Frisk s.v. ῥάσσω; O. Kujore, Gr. Polymorph. Pres., Amsterdam 1973, 111 A.4; Leaf u. Iliad zu Σ 571)

Σχ sch. D Σ 571: -οντες· ἀντὶ τοῦ χροτοῦντες· σὺν ἁρμονίᾳ καὶ τύπῳ τοῖς ποσὶν τὸ ἔδαφος. Ω 454: ἐπήλλοντο· ἐπάιρουσιν ἢ μετατίθεσαν

B I Simplex: stoßen, nur beim Tanzen: rhythm. den Takt (m. d. Fuß?) schlagen, vgl. χοροτυπίη, Ω 261 Σ 571 ' λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ -οντες ὀμαρῇ (ὁμαρῇ v.l.) ' πολιῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σπαίροντες ἔσαντο, vgl. Kurz,

Grundbed. 'werfen' postuliert (hier: 'die Glieder werfen') h. Ap. 516 (ἦρχε, Ap.) *φόρμιγγ' ἐν χείρεσσιν ἔχων ἐρατὸν κιθαρίζων ' καλὰ καὶ ὕψι βιβάς· οἱ δὲ -οντες (φρίσσοντες* v.l.; Breuning 79) *ἕποντο ' Κρῆτες πρὸς Πυθὼ καὶ ἰηπαιήον' ἄειδον*, vgl. Pagliaro, RicLing 2, 1951, 14; Fröhder, Spudasmata 53, 1994, 19. – Wortf.: *ἀράσσω, μέλπω, πλήσσω, τύπτω*

II Kompos.: *ἐπιρρήσσω (d. Riegel d. Tür) zustoßen, verriegeln Ω* 454. 456 *θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλῆς* (s.d.) *' εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρ-εσκον 'Αχαιοί, ' τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα* (s.d., B 1a) *θυράων, ' τῶν ἄλλων· 'Αχιλεὺς δ' ἄρ ἐπιρ-εσκε καὶ οἶος*, vgl. Σχ, Leaf u. Iliad z.St.

D v.l. *Ψ* 120 (*διαρ-οντες* für *διαπλήσσοντες*)

G. Markwald

ῥητήρ [1'] **Σχ** sch. D *I* 443: *ἀντὶ τοῦ διδάσκαλον ἐσόμενον λόγων ὧν δεῖ λέγειν*

B *Redner I* 443 (Phoinix zu Ach.: „Pel.) *με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, μύθων τε -ρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων*" *ῥ-* Posit. bildend Wortf.: *ἀγορητής* (Fournier, Dire 232 f.)

V. Langholf

ῥητός [1', 1^H] (zu *εἴρω* I, *ἐρέω*:) *besprochen*, u. zwar (1.) *abgemacht* (Lohn), (2.) *von denen man spricht, berühmt* (Menschen); *ῥ-* Posit. bildend *Φ* 445. – Wortf. zu 1: *μισθὸς εἰρημένος*; (*ἐπ*)*αινέω, ἐπευφημέω*; *ὑπέστην, ὑπίσχομαι*, „*μισθὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται*"; s. *μισθός* Bd. III Sp. 230,31–38; zu 2: *ἀγακλεής/κλειτός, εὔκλε(ι)ής, κλειτός, κλυτός, ὀνομάκλυτος, περικλυτός, πολύυμνος, φατός* 1 (sch. D *Φ* 445: *ἐπὶ ὡμολογημένῳ καὶ ὡρισμένῳ μισθῷ*) *Φ* 445 (Pos. zu Ap.:) „*Λαομέδοντι ' πὰρ Διὸς ἐλθόντες θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν ' μισθῷ ἔπι -ῷ* (*τὸν ὑποστὰς οὐκ ἐτέλεσσε* 457)" 2 Op. 4 (Zeus,) *ὅν τε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε, ' -οί τ' ἄρρητοί τε* (s. *ἄρρητος* Bd. I Sp. 1352,61–72)

V. Langholf

ῥήτρη [1°] (zu *εἴρω* I, *ἐρέω*:) *ritualisierte Abmachung, Abrede, Weite* (auf Leben und Tod), *Vertrag* eigtl. viell. das, mittels dessen / worin / wobei man etwas (verbindlich) sagt (vgl. die instr. u. lok. Deverbativa auf *-τρᾱ, -τρη* bei Chantraine, Form. 333; Schwyzer I 532) *ξ* 393 (Od. zu Eum.:) „*ἦ μάλα τίς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἄπιστος, ' οἷόν σ' οὐδ' ὀμόσας περ ἐπήγαγον οὐδέ σε πείθω. ' ἀλλ' ἄγε νῦν -ην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ ὄπισθεν ' μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν*" vgl. Od.' früheren Eid *ξ* 148–164. 171. – Wortf.: s. *ὅρκιον* Bd. III Sp. 774,7–9; *ὅρκος* ebd. 777,3–5

D Choer. fr. 23,35 Colace = 22,35 p. 205 Ber.

V. Langholf

ῥῖγεδανός [1'] **Σχ** sch. D z.St.: *χαλεπῆς. φρικτῆς* **B** (zur Bildg. Schwyzer I 529 f.) *ῥ-* nicht Posit. bildend ('was kalten Schauder verursacht' >) *schrecklich, Tod bringend T* 325 (Ach.:) „*ἀλλοδαπῷ ἐνὶ δήμῳ ' εἵνεκα -ῆς Ἑλένης Τρωσὶν πολεμίζω*", inhaltl. vgl. *B* 161 f. = 177 (ebf. dir. R.). – Wortf.: s. *στυγερός*

V. Langholf

ῥῖγέω [17', 4°, 1^H] **E** s. *ῥῖγος*. – Abl.: *ῥιγηλός* **M** 1 Stamm im longum dreis. [⏑–⏑] *-ησεν δ' / τ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν 'Αγαμέμνων Δ* 148, *Λ* 254; *-ησεν Δ* 150. 279; *-ήσειν E* 351 [⏑–⏑] ‹*ὦς φάτο, -ησεν δ,έ O* 34, *ε* 116. 171; ‹ › *Γ* 259 [–⏑⏑] *ἔρ-α P* 175 [⏑–⏑] *-ησέν τε Π* 119 2 Stamm im biceps zweis. [⏑–] *ἔρ-' H* 114 [–⏑] *-ησ' M* 331 dreis. [⏑–⏑] *ἐρ-γει ψ* 216 [–⏑⏑] *-ησε E* 596 = *Λ* 345 viers. [⏑–⏑⏑] *Αἴας / Τεῦκρος δ' ἐρ-ησε, κασίγνητον δὲ προσηύδα O* 436. 466; *ἐρ-ησαν M* 208; *ἐρ-ησι Γ* 353 [⏑–⏑⏑] *ἀπερ-ασι β* 52; *ἐρ-οντι* Sc. 228 *ῥ-* nicht ‹posit. bildend› *Γ* 259, *O* 34, *Π* 119, *ε* 116. 171; ‹ › nirgends

Σχ sch. D *Γ* 353: *εὐλαβηθῇ. φοβηθῇ, Δ* 148: *ἐφοβήθη. ἔφριξεν* (ähnl. *Γ* 259, *Δ* 279 u. sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu *E* 351)

B 'kalten Schauder empfinden', nie durch äußere Temperatureinwirkung, sondern (ähnl. *ῥιγεδανός, ῥιγηλός*) als psychosomat. Reaktion (anders als *ῥιγωσέμεν, ῥίγιον ρ* 191, *ῥῖγος*, s.d.; N. Zink, Griech. Ausdrucksweisen f. warm u. kalt im seel. Bereich, Diss. phil. Heidelberg 1962, 15–18; vgl. *στυγέω*); nur im Akt., nie im Präs. (in supplet. Ggs. zu *στυγέω*). – Wortf.: *ἄζομαι, αἰσχύνομαι, ἀλεείνω, ἀλέ(ύ)ομαι, ἀλυσκάζ/νω, ἀτύζομαι, δείδω, δειλός, (ἀπ)εχθαίρω/άνομαι, θαμβέω, κρυερός, (ὀ)κρυόεις, λιάζομαι, μισέω, ὀκνέω, παχνόομαι, ἐκπλήσσω, πτοιέω, πτώσσω, φοβέομαι, ταρβέω, τρέω, τρομέω, φρίσσω, χλωρὸς ὑπαὶ δείους*, opp. *ἰαίνομαι* (s.d.) I Simplex 1 Subj. Pers. **1a** ohne Akk., ohne Inf. *schaudern (einen Schreck, Schock bekommen)* **1aα** in schreckenerregender Sit. *Δ* 150 (‹nach Verwundg.› an seinem Oberschenkel) *-ησεν ... Μενέλαος· ' ὡς δὲ ἴδεν νεῦρόν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας ' ἄψορρόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη* (zu Ag.s Schreck s. V. 148 in 1aβ; zu *θυμός* unten 2) *Λ* 254 (‹ › am eigenen Arm) *-ησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν 'Αγαμέμνων* (= *Δ* 148 in 1aβ) *O* 436 (Lykophron fällt,) *Αἴας ‹δ' ἐρ-ησε, κασίγνητον δὲ προσηύδα· ' „...“›* 466 (Zeus zerriß während des Kampfes dem Teukros die Bogensehne) *Τεῦκρος ‹ ›* Sc. 228 (Perseus, mit dem Gorgonenhaupt auf dem Rücken, fliegt durch die Luft) *σπεύδοντι καὶ ἐρ-οντι ἐοικώς wie einer, der unter Schock steht und sich beeilt* (vgl. *Π* 119 in 1c *γνῶ δ' Αἴας ... -ησέν τε ' ἔργα θεῶν*, constr. *ἀπὸ κοινοῦ*) **1aβ** spez. nach od. bei visuellen Eindrücken *Δ* 148 (Men. ist verwundet,) *-ησεν δ' ἄρ' ἔπειτα ... 'Αγαμέμνων ' ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς* (zu Men.' Schreck s. V. 150 in 1aα) *M* 208 *Τρῶες δ' ἐρ-ησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν ' κείμενον ἐν μέσσοισι, Διὸς τέρας Δ* 279 (Gl.:) (*ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ μελάντερον ἠΰτε πίσσα,*) *ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν, ' -ησέν τε ἰδών* (*τοῖαι ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες πεφρικυῖαι*) *E* 596 ‹*τὸν δὲ* (den Hektor) *ἰδὼν -ησε ...* PN› = *Λ* 345 *M* 331 *τοὺς δὲ* (den Sarp. u. Glaukos) *ἰδὼν -ησ(ε) ...* PN **1aγ** spez. nach Anhören einer Rede *Γ* 259 *ὦς φάτο, -ησεν δ' ὃ γέρων O* 34 ‹*ὦς φάτο, -ησεν δέ* Epith. + PN› *ε* 171 ‹ › 116 *ὦς φάτο, -ησεν δέ* PN + Epith. **1b** m. Inf. *zurückschrecken, abgeschreckt sein* zu tun *Γ* 353 (Men.:) „(*Ζεῦ ἄνα, δὸς τείσασθαι 'Αλέξανδρον*) *ὄφρα τις ἐρ-ησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων ' ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι*" *H* 114 (Ag. zu Men.: „kämpfe nicht gegen Hektor;) *καὶ δ' 'Αχιλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ ' ἔρ-' ἀντιβολῆσαι, ὅ περ σέο πολλὸν ἀμείνων*" (vgl. *β* 52 *ἐς οἶκον ἀπερ-ασι νέεσθαι ' 'Ικαρίου* unter II) **1c** m. Akk. *vor etw. einen Schreck bekommen, abgeschreckt sein von E* 351 (Diom. zu Aphr.:) „*εἰ δὲ σύ γ' ἐς πόλεμον πωλήσεαι, ἦ τέ σ' ὀΐω ' -ήσειν πόλεμόν γε καὶ εἴ χ' ἑτέρωθι πύθηαι*" *P* 175 (Hektor zu Glaukos:) „*οὔ τοι ἐγὼν ἔρ-α μάχην οὐδὲ κτύπον ἵππων*" *Π* 119 *γνῶ δ' Αἴας κατὰ θυμὸν ἀμύμονα -ησέν τε ' ἔργα θεῶν* (constr. *ἀπὸ κοινοῦ*) **2** Subj. *θυμός ψ* 216 (Pen. zu Od.:) „*αἰεὶ γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν ' ἐρ-ει, μή τίς με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν ' ἐλθών*" *jedesmal schreckte mein Inneres vor dem Risiko zurück, dass...* vgl. *Δ* 150 in 1aα; *Π* 119 in 1c II Kompos.: *ἀπερρίγασι* m. Inf. *zurückschrecken* zu tun (vgl. 1b) *β* 52 (Tel. zum Volk: „Die Freier) *πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερ-ασι νέεσθαι ' 'Ικαρίου*"

D φ 353a Hes. fr. 165,4 ῥί[γησ]έν τε καὶ ἴδιε μῦ[θον] ἀκούσ[ας ' ἀθανά]των V. Langholf

ῥῖγηλός [1H] E zu ῥιγέω. — Abl.: ⌊καταρ(ρ)ιγηλά⌋
B ('was kalten Schauder verursacht', s. zu ῥιγέω >) *schrecklich* Sc. 131 κοίλην δὲ περὶ στήθεσσι φαρέτρην ' κάββαλεν ἐξόπιθεν· πολλοὶ δ' ἔντοσθεν ὀιστοὶ ' -οί, θανάτοιο λαθιφθόγγοιο δοτῆρες Epith. im Enjb. wie ὀϊστὸς ' ὀξυβελής Δ 125 f., vgl. Paraskevaides, Synon. 30 f. — Wortf. s. στυγερός
D ξ 226, s. ⌊ ⌋ V. Langholf

ῥῖγιον, ῥῖγιστα [4i, 2o, 1H] E < ῥῖγος, Chantraine, Morph. hist. 115; ders., Gr. h. 255 f.
M Stamm im longum [⏑⏑] τὸ δὲ ῥ-ιον Λ 405, υ 220 [⏑⏑] τό οἱ / τὸ δέ τοι καὶ ⌊-ιον ἔσται⌋ Α 325. 563; ⌊ ⌋ ρ 191; -ιον Op. 703 Stamm im biceps [-⏑] -ιστα Ε 873 ῥ- nicht ⌊posit. bildend⌋ Λ 405, ρ 191, υ 220; ⌊ ⌋ nirgends
Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 u. P. Köln inv. 1181 zu Α 325: φρικτόν, sch. D Α 325: φρικωδέστατον. χαλεπόν, 563: φρικτόν. φοβερόν, Ε 873: χαλεπώτατα. φρικτότατα
B *kälter* (Temperatur) (1), übertr. *unangenehmer, schlimmer* bzw. Superl. (2); bei Hom. nur in dir. R.; in unpers. Ausdr. außer Op. 703, Ε 873; 2× τινί *für jem.* 1 von der Temperatur *kälter* ρ 191 (Eum. zu Od.:) „μέμβλωκε μάλιστα ' ἦμαρ, ἀτὰρ τάχα τοι ποτὶ ἕσπερα -ιον ἔσται (im Vgl. zum Mittag)" 2 übertr., von Situationen 2a Komp. -ιον *unangenehmer, schlimmer* (zur Bed. vgl. ῥιγέω 'einen Schreck, Schock bekommen', dort auch Lit. zur Sem.), ῥιγεδανός, ῥιγηλός; stets im expl. od. impl. Vgl. Α 325 (Ag. zu Herolden: „bringt mir Bris.; wenn Ach. sie euch nicht gibt) ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι ' ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι· τό οἱ ⌊καὶ -ιον ἔσται⌋" 563 (Zeus zu Hera:) „ἀπὸ θυμοῦ ' μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι ⌊ ⌋" Λ 405 (Od. im Schlachtgetümmel zu seinem θυμός:) „μέγα μὲν κακὸν αἴ κε φέβωμαι ' πληθὺν ταρβήσας· τὸ δὲ -ιον αἴ κεν ἁλώω ' μοῦνος" υ 220 (Rinderhirt zu Od.: „μάλα μὲν κακὸν ἱκέσθαι ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς)· τὸ δὲ -ιον αὖθι μένοντα ' ... ἄλγεα πάσχειν" Op. 703 οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον ' τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ -ιον ἄλλο 2b Superl. -ιστα *das Unangenehmste, Schlimmste* Ε 873 (Ares zu Zeus:) „αἰεί τοι -ιστα θεοὶ τετλήότες εἰμὲν ' ἀλλήλων ἰότητι" V. Langholf

Ῥίγμος [1i] PN aus Thrakien, S. des Πείροος / Πείρως (s.d.), getötet von Ach. Υ 485 (-ον) Schwyzer I 492 ⌊(auch zur Überl. u. Schreibg.)⌋; Risch S. 47 (:ῥῖγος = θερμός: θέρος); Delebecque, Cheval 164; v. Kamptz § 49a. 61a 1. 68b 3. 70a 5 ⌊ ⌋; Stud. z. ant. Epos 41; Wathelet, Dict. II, S. 970 f., 1516 f. ⌊ ⌋; Wathelet, Troyens S. 26. 34. 47. 69; West, Ilias z. St. ⌊ ⌋ ähnl. Versstruktur wie in Ε 44, ε 395 V. Langholf

ῥίγνωτε ρ 375 v.l., s. ἀρίγνωτος (am Ende)

ῥῖγος [1o] E < **srīg-es-* = lat. *frīgus*, s. LIV² 587 f. — Abl.: ῥίγιον, -ιστα; ῥιγέω; ῥιγωσέμεν; ῥιγεδανός
B *Kälte* des Körpers durch äußere Temperatureinwirkung (im Ggs. zu ῥιγεδανός, ῥιγέω, ῥιγηλός, ῥίγιον außer ρ 191) ε 472 (Od. zu s. θυμός: „εἰ καταδράθω,) εἴ με μεθείη ' -ος καὶ κάματος ... ' δείδω μὴ θήρεσσιν ἕλωρ ... γένωμαι". — Wortf.: κρύος, κρύσταλλος, νιφετός, πάχνη, χεῖμα, χειμών, ψῦχος V. Langholf

ῥῖγωσέμεν [1o] (zu ῥῖγος:) entweder unpers. *es friert, es ist kalt* od. persönl., *frieren, Kältegefühl empfinden* (durch äußere Temperatureinwirkung, im Ggs. zu ῥιγέω, s.d.) ξ 481 (Od. zu Eum.:) „οὐκ ἐφάμην ῥ. ἔμπης" V. Langholf

ῥίζα [4i, 4o, 3H, 1h] E bereits myk., s. DMic. II 435 s.v. *wi-ri-za;* verw. m. lat. *rādīx*, dt. *Wurzel;* zum Gr. vgl. Vine in UCLA Indo-European Studies I, 1999, 5—30. — Abl.: ῥιζόω, πρόρριζος, τανύρριζος
F -ης 2, -η 1, -αν 1; -αι 3, -έων 1, -ησι(ν) 4
M 1 ⌊Stamm im⌋ longum zweis. [⏑–] -η κ 304; -αι μ 435 [⏑×] -αι ι 390 dreis. [⏑–⏑] -ησιν Μ 134 2 ⌊ ⌋ biceps zweis. [-⏑] -αι Th. 728 [-⏑] -ης ψ 196, h. Cer. 12 [-⏑] -αν Λ 846; -έων Φ 243 dreis. [-⏑⏑] -ησι Ι 542, Op. 19, Th. 812 ῥ- nicht ⌊Posit. bildend⌋ ι 390; ⌊ ⌋ Λ 846, h. Cer. 12 (herstellbar Ι 542)
B *Wurzel* — Wortf.: s. θέμεθλα; ἔρμα I (u. III?), ἐρμῖν(α), πεῖραρ, πηγαί, πυθμήν 1 von Pflanzen (Ggs. 'Blüte' Ι 542, κ 304, h. Cer. 12; Ggs. 'Zweige' Φ 243, μ 435, ψ 196) h. Cer. 12 ἀπὸ -ης (des νάρκισσος) ἑκατὸν κάρα ἐξεπεφύκει ‖ von Heil- u. Zauberpflanzen Λ 846 (Patr. dem Euryp. ἐκ μηροῦ τάμνε βέλος, ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα νίζ' ὕδατι λιαρῷ) ἐπὶ δὲ -αν βάλε πικρὴν ' χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἀπάσας ' ἔσχ' ὀδύνας· τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα κ 304 „πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης (mir, Od.) ' ἐκ γαίης ἐρύσας καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξε. ' -η μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος· ' μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί" ‖ von (stets 'großen') Bäumen ('große', 'lange' Wurzeln Μ 134, vgl. Th. 812 in 4; Entwurzelung Ι 542, Φ 243) Ι 542 (Phoinix: „der Eber verwüstete Oineus' Feld,) πολλὰ δ' ὅ γε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ ' αὐτῇσιν -ησι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων" Μ 134 (im Vgl., Kämpfer) ἕστασαν ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι, ' αἵ τ' ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα ' -ησιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαι Φ 243 (Ach.) πτελέην ἕλε χερσὶν ' εὐφυέα μεγάλην· ἣ δ' ἐκ -έων ἐριποῦσα ' κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν μ 435 (Od.:) „-αι γὰρ (des wilden Feigenbaums) ἑκὰς εἶχον, ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι" ψ 196 (Od. über seine Konstr. des Bettes:) „ἀπέκοψα κόμην τανυφύλλου ἐλαίης, ' κορμὸν δ' ἐκ -ης προταμὼν ἀμφέξεσα χαλκῷ" *von der Wurzel an aufwärts*, wobei der Stamm eingewurzelt blieb (V. 184 ff. 204; vgl. ξέω u. τάμνω B I 3) 2 des Auges ι 390 (Od.:) „πάντα δέ οἱ (dem Kykl.) βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμὴ ' γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ -αι" (vgl. D) 3 der Erde u. des Meeres Th. 728 ὕπερθε (des Tartaros) ' γῆς -αι πεφύασι καὶ ... θαλάσσης, vgl. πηγαὶ καὶ πείρατ(α) V. 738 = 809; die hier nur indir. e Vbd. von πηγαί u. -αι erscheint expl. in Aristot. Mete. II 1 (353a32—b1; Prosaref. aus fgrE?; West zu Th. 738); vgl. noch Stesich. fr. 184 p. 154 Dav. παγὰς ... ἀργυροῤῥίζους codd.; übertragen auf das Blut Hp. Flat. 7 (Bd. 6 p. 100 Littré = p. 112 Jouanna, vgl. ebd. p. 141) αἱ -αι καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ αἵματος; auf die τετρακτύς Vorsokr. fr. 58 B 15, 9 f. (1455 Diels; altpythagor.) ‖ der Erde (u. nicht des Meeres) Op. 19 θῆκε δέ μιν (die andere, ältere Eris) Κρονίδης ... ' γαίης τ' ἐν -ησι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω 4 Fundament des Tartaros-Tors samt Schwelle Th. 812 ἔνθα δὲ μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός, ' ἀστεμφὲς -ησι διηνεκέεσσιν ἀρηρώς, ' αὐτοφυής (vgl. die Bett-Konstr., oben zu ψ 196; doch vgl. auch ῥιζόω ν 163 in der weiteren Bed. des Verankerns in der Tiefe)
D Cat. 96C, 13 ὀ]φθαλμῶν -αι V. Langholf

ῥιζόω [2o] (zu ῥίζα:) 1 botan., *einwurzeln, pflanzen* pass. η 122 (Od.:) „ἔνθα δέ οἱ (Alkin.) πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζωται" *dort steht ein ⌊Weingarten⌋ eingewurzelt*, synon. πε-

φύκει, πεφύασιν (V.114. 128); sch. *η* 122 *πεφύτευται*; Pass.-Transformation eines eff. Obj.; kaum mit LSJ < aff. Obj. 'wo ein ⌊ ⌋(grundstück) bepflanzt ist'; *ἀλωή* (s.d.) hier ausweisl. des Epith. (vgl. *ω* 221) u. der Funktionsbeschr. = '⌊ ⌋' (viell. einschl. eines planierten Platzes, aber nicht 'Werkplatz' od. 'Tenne' allein; so jedoch Ure, CQ N.S. 5, 1955, 225–230 [226f.] 'gut fundamentierte Tenne'; vgl. unten 2) 2 übertr., *(in der Tiefe) verankern, (fest) gründen* akt., mit aff. Obj. *ν* 163 (Od.: „Pos.) *μιν* (das Schiff der Phäaken) *λᾶαν ἔθηκε καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθε ' χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας*" vgl. *ῥίζα* B4 u. oben 1 V. Langholf

ῥιχνός [1ᵃ] E nb. *ῥοικός*, s. Chantraine, Dict. s.v.

B *steif*, von den Füßen Heph.s h. Ap. 317 (Hera:) „*αὐτὰρ ὅ γ' ἠπεδανὸς γέγονεν μετὰ πᾶσι θεοῖσι ' παῖς ἐμὸς Ἥφαιστος -ὸς πόδας ὃν τέκον αὐτή*", vgl. Ap.Rh. 1,669. – Wortf.: *ἠπεδανός* G. Markwald

ῥῖμφα [15ᵗ, 5ᵒ, 2ᴴ, 5ᵇ] E unclear; suggested relationships in Szemerényi, Scripta minora III 1604

F *-α* 23, *-(α)* 4 M 1 stem in longo 1a monosyll. [⏑̄] *-(α) ἔφερον θοὸν ἅρμα Λ* 533 = *P* 458, Sc. 342, h. Cer. 89 1b disyll. [⏑̄⏑] *-α θέων K* 54, *θ* 193; *-α μάλ(α) N* 30, *X* 163; *-α διώκοντες⁻ μ* 182, *ν* 162; *-α κατά/διά Θ* 54, h. 9,4; *-α δ(έ) Ω* 691. 799, h. Cer. 171. 380, h. 19,42; *-α τε Y* 497; *-α Z* 511 = *O* 268, Sc. 378 [⏑̄⏑] *-α θέων⁺ Ψ* 766, *ν* 88 [⏑̄⏑] *-α N* 515 2 stem in brevibus [-⏑̆] *-α πρήσσοντε⁺ κέλευθον Ξ* 282 = *Ψ* 501ᵉᵃ ≅ *ν* 83

Σχ sch. D *Z* 511: *ῥᾳδίως*. ⌊*ταχέως*⌋ (⌊ ⌋ also *Θ* 54, *K* 54)

L Schwartz (*ῥεῖα* L²) 1–23

B *quickly*, of speed in execution (1), *quickly, soon*, of end of process (2); w. verb(al expr.; neg. *N* 515) of/involving (so *φέρω*) loc. mot. exc. ⌊*Θ* 54, *Y* 497, *Ω* 799⌋; verb pres. (incl. 9x ptc.) or impf. exc. ⌊ ⌋, h. Cer. 171. 380; connotation of ease (naturally suggested where speed effortless; cf. schol., L) often poss. (cf. *ῥεῖα, ῥηϊδίως*), but never nec. and sometimes out of place (so at least *Θ* 54, *K* 54, *Ψ* 501. 766, *Ω* 799, Sc. 378); in sim. 4ᵃ, 1ᵒ, 1ᴴ. – Wdfld.: *αἶψα, θοῶς, καρπαλίμως, κραιπνά/ῶς, τάχα/έως, ὦκα*; further *θοός* wdfld. (B introd.) 1 *quickly*, of speed shown in activity 1a speed of loc. mot.; of the movement of: horses (drawing chariot exc. *Z* 511⁺; incl. supernatural horses moving supernaturally over earth, sea): *Λ* 533 *πληγῆς ἀίοντες ' ⌊-(α) ἔφερον θοὸν ἅρμα⌋ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς* = *P* 458 (*ἵπποισιν ἐνέπνευσεν* [Zeus] *μένος*) Sc. 342 *ὑπ' ὁμοκλῆς ' ⌊ ⌋ κονίοντες πεδίοιο. ' ἐν γάρ σφιν μένος ἦκε ... Ἀθήνη* h. Cer. 89 *ὑπ' ὁμοκλῆς ' ⌊ ⌋ τανύπτεροι ὥς τ' οἰωνοί Z* 511 *-α ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων* (cf. *ταχέες πόδες φέρον· αἶψα ...* v. 514, also *ποσὶ κραιπνοῖσι* v. 505) = *O* 268 (cf. *λαιψηρὰ γούνατ' ἐνώμα* v. 269) *N* 30 *ἐπέτοντο ' ⌊-α μάλ⌋' (cf. ὠκυπέτα* v. 24) *X* 163 (*ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα*) *ἵπποι ' ⌊ ⌋α τρωχῶσι* (cf. *καρπαλίμοισι* v. 166, also *καρπαλίμως* v. 159) *Ψ* 501 *ἵπποι* (under whip) *' ὑψόσ' ἀειρέσθην -α πρήσσοντε κέλευθον* (n. *σπεύδοντε πετέσθην* v. 506) ≅ *ν* 83 (n. *ῥ.* v. 88 and see ad l. below) h. Cer. 380 *οὐκ ἀέκοντε πετέσθην. ' -α δὲ μακρὰ κέλευθα διήνυσαν* (over sea and land, *ἠέρα τέμνον ἰόντες*) (n. *ὁρμήν* v. 382), cf. h. Ap. 108 (*ταχέως*) *Ω* 691 *-α δ' ἄρ αὐτὸς* (Hermes) *ἔλαυνε* (obj. horses) *κατὰ στρατόν* h. 9,4 *-α διὰ Σμύρνης ... ἅρμα διώκει* (Art.) *' ἐς Κλάρον* — pers. (incl. 2x of supernatural movement of deities): *K* 54 *ἴθι νῦν Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον ' ⌊-α θέων⌋ παρὰ νῆας Ψ* 766 *κὰδ δ' ἄρα οἱ* (Aias) *κεφαλῆς χέ' ἀυτμένα ... Ὀδυσσεὺς ' αἰεὶ ⌊ ⌋* (n. *σπεύδοντι* v. 767) *N* 515 *τρέσσαι δ' οὐκέτι -α πόδες φέρον* (sc. Idom.) *ἐκ πολέμοιο Ξ* 282 (*τὼ* [Hera and Sleep] *βήτην*) *-α πρήσσοντε κέλευθον* h. 19,42 *-α δ' ἐς ἀθανάτων ἕδρας κίε* (Hermes) — ship: *μ* 182 ⌊*-α διώκο⌋ντες* (oarsmen) (n. *ὠκύαλος* v. 182) *ν* 162 (*σχεδὸν ἤλυθε*) *νηῦς* (of Phaeacians) *' ⌊ ⌋μένη* 88 (*θέεν* [Phaeacians' ship] ... *οὐδέ κεν ἵρης ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν*) *ὣς ἡ -α θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν* (n. horse-simile vv. 81 ff., *ῥ.* v. 83) — *θ* 193 *ὑπέρπτατο* (stone discus) *σήματα πάντων, ' -α θέων ἀπὸ χειρός* Sc. 378 *ῥήγνυνται* (trees) *ὑπ' αὐτέων* (boulders) *' -α κυλινδομένων* 1b speed of activity other than loc. mot. *Θ* 54 (*δεῖπνον ἕλοντο*) *'Ἀχαιοὶ ' -α κατὰ κλισίας Ω* 799 *-α δὲ σῆμ'* (of Hector) *ἔχεαν* (Trs.) (cf. *αἶψα* v. 797; time short: v. 800) 2 *quickly, soon*, ref. to end of a process *Y* 497 *-α τε λέπτ' ἐγένοντο* (grain) *βοῶν ὑπὸ πόσσ'* h. Cer. 171 (*φέρον ἄγγεα*) *-α δὲ πατρὸς ἵκοντο ... δόμον* (cf. *ὦκα* vv. 171. 172; cf. *αἶψα* v. 184)

D v.l. h. Ven. 67 (see van Eck ad l.) J.N. O'Sullivan

ῥῖν- [8ᵗ, 7ᵒ, 1ᴴ, 1ᵉ] E viell. zu *ῥίον*, s.d. LSJ u. LfgrE; ⁺Meier-Brügger, MSS 51, 1990, 125–128

F *-ός* 1, *-α* 3, *-ες* 1, *-ῶν* 2, *-ας* 10 ‖ die Formen des Nom. Sing., *ῥίς* od. (jon.: J.-H. Kühn / U. Fleischer [Hrsgg.], Index Hippocraticus, Göttingen 1989 ⌊s.v. *ῥίς*⌋; Aret., LSJ ⌊ ⌋) *ῥίν* nicht im fgrE

M 1 Stamm im longum [⏑̄⏑] *-ός N* 616; *-α E* 291; [⏑̄-] *-ας φ* 301 [⏑̄⏑] *-α σ* 86 [⏑̄⏑] *-α δ* 445; [⏑̄×] *-ας Π* 349 2 Stamm im biceps [-⏑̆] *-ῶν T* 39, Sc. 267; *-άς θ'· ὁ δέ / δ' Π* 503, *ε* 456; *-άς τε χ* 475; *-ας* 'Homerus' fr. 5c p. 106 Dav. (weniger wahrscheinl. [-⏑̆] od. [-⏑̆]) [-⏑̆] *αὐλὸς / θυμός, ἀνὰ -ας δέ οἱ ἤδη χ* 18, *ω* 318 [-⏑̆] *στόμα τε -ές/-άς τε Ξ* 467 / *Ψ* 395. 777 *ῥ-* nicht ⌊Posit. bildend⌋ *Π* 349, *δ* 445, *σ* 86; ⌊ ⌋ *Ξ* 467, *T* 39, *Ψ* 395. 777, *ε* 456, *χ* 18, *ω* 318, 'Homerus' fr. 5c p. 106 Dav.

Σχ sch. D *E* 291: *κατὰ τοῦ μυκτῆρος παρὰ τὸν ὀφθαλμόν*

L Laser, Arch. Hom. S 23 f.; Ingenkamp, RhM 115, 1972, 338 f.; Skoda, Les noms expressifs du nez en grec ancien, AFLNice 50, 1985, 149–157; s.a. E

B *Nase*: entweder die ganze einschl. der Nasenwurzel (⌊sem. sichere Stellen⌋ Sg. *E* 291, Pl. *Ξ* 467, *Ψ* 395); od. die *Nasenwurzel* allein (Sg. *N* 616 *-ὸς πυμάτης*); od. die Nasenspitze (Verstümmelg. durch Abschneiden Sg. *σ* 86, Pl. *φ* 301, *χ* 475); od. die *Nasenlöcher* (nur Pl.; ⌊ ⌋ *Π* 349, *T* 39, *Ψ* 777, *ε* 456, *χ* 18, Sc. 267) nur von Menschen außer Sc. 267 (*'Αχλύς*) Funktion des Riechens nur *δ* 445 (Sg.) Syntagmen: Subj. *-ες Ξ* 467; Akk. der Bzhg. *-ας Ψ* 777, *Π* 503, *Ψ* 395, des aff. Obj.s *-α σ* 86, *-ας φ* 301, *χ* 475, des Ziels *-α E* 291; bei Präp.: *ἀν(ὰ) -ας ε* 456, *χ* 18, *ω* 318, 'Homerus' fr. 5c p. 106 Dav.; *ἐκ -ῶν* Sc. 267; *κατὰ -ῶν T* 39, *κατὰ -ας Π* 349; *-ὸς ὕπερ N* 616; *ὑπὸ -α δ* 445; Epith. *πυμάτη N* 616 erwähnt m. anderen Körperteilen: 'Auge(n)' *E* 291, *N* 616, *Π* 349. 503, *Ψ* 395; 'Augenbrauen' *Ψ* 395; 'männl. Genitalien' *σ* 86, *χ* 475; 'Kopf' *Ξ* 467; 'Mund' *Ξ* 467, *Π* 349, *Ψ* 395. 777, *ε* 456; 'Ohren' *σ* 86, *φ* 301, *χ* 475; 'Stirn' *N* 616, *Ψ* 395; 'Wangen' Sc. 267. – Wortf.: Keine Synon.e im fgrE, doch vgl. den Art. *ῥέθος* 1 ⌊Verwundg., Verletzg.⌋ 1a ⌊ ⌋ (bei) der Nase *E* 291 *βέλος δ' ἴθυνεν 'Αθήνη ' -α παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας* zur Nase(n-Seite) beim Auge *N* 616 (*ἤλασεν*) *μέτωπον ' -ὸς ὕπερ πυμάτης Ψ* 395 *ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη στόμα τε -άς τε, ' θρυλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι* ‖ spez. Verstümmelg. durch Abschneiden der Nase *φ* 301 (Antin. zu Od.:) „*διὲκ προθύρου δὲ θύραζε ' ἕλκον* (die Lapithen den Eurytion) *ἀναΐξαντες, ἀπ' οὔατα νηλέϊ χαλκῷ ' -άς τ' ἀμήσαντες*" *σ* 86 (Antin. zu Iros: „*πέμψω σ' ἤπειρόνδε εἰς Ἔχετον βασιλῆα,*) *ὅς κ' ἀπὸ -α τάμῃσι ⌊καὶ οὔατα νηλέϊ χαλκῷ⌋ ' μήδεά τ'*

ἐξερύσας δώῃ κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι" χ 475 *ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρον ...* ' *τοῦ δ' ἀπὸ μὲν -άς τε* ⌞ ⌟ ' *τάμνον μήδεά τ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι* **1b** in Beschr. sonstiger Verwundg.en *Ξ* 467 *τόν ῥ' ἔβαλεν* 4 *κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν συνεοχμῷ,* ' *νείατον ἀστράγαλον, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε·* ' *τοῦ δὲ πολὺ προτέρη κεφαλὴ στόμα τε -ές τε* ' *οὔδεϊ πλῆντ' ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος Π* 503 *ὣς ἄρα μιν εἰπόντα* 8 *τέλος θανάτοιο κάλυψεν* ' *ὀφθαλμοὺς -άς θ'* i.S.v. *ὄψιν καὶ ἀναπνοήν* (Schol.) od. i.S. der *facies Hippocratica* (Hp. Prog. Bd.2 p.114 Littré) vgl. *Π* 349, χ 18 in **2** Ausscheidg., Abstoßg. von Flüssigem *ε* 456 (bei Od.) *θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ* ' *ἂν στόμα τε -άς θ'·* *ὁ δ' ἄρ'* 12 *ἄπνευστος καὶ ἄναυδος* ' *κεῖτ' ὀλιγηπελέων* Sc. 267 (*πὰρ δ' Ἀχλὺς* [*Ἀχνύς* ci. M.L. West, ZPE 67, 1987, 17–19] *εἰστήκει,*) *τῆς ἐκ μὲν -ῶν μύξαι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν* ' 16 *αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ(ε)* ‖ bei Verwundungen (vgl. oben 1b) *Π* 349 *ἐκ δ' ἐτίναχθεν ὀδόντες, ἐνέπλησθεν δέ οἱ* (Erymas) *ἄμφω* ' *αἵματος ὀφθαλμοί·* *τὸ δ' ἀνὰ στόμα καὶ κατὰ -ας* ' *πρῆσε χανών* χ 18 (den Antin. traf Od. mit Pfeil in den Hals,) *αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ -ας παχὺς ἦλθεν* ' *αἵματος ἀνδρομέοιο* **3** Einführg., Zuführg. von Substanzen *δ* 445 (Od.: „Eidothee rettete uns vor dem Gestank,) *ἀμβροσίην ὑπὸ -α ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα* ' *ἠδὺ* 24 *μάλα πνείουσαν, ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν Τ* 39 (Thetis) *Πατρόκλῳ δ' αὖτ' ἀμβροσίην καὶ νέκταρ ἐρυθρὸν* ' *στάξε κατὰ -ῶν, ἵνα οἱ χρὼς ἔμπεδος εἴη,* dazu Griffith, Gl. 72, 1994, 20–23 (ägypt. Mumifizierungsmethode) kontrast.: *Ψ* 777 (Aias glitt auf einem Kuhfladen aus,) *ἐν δ' ὄνθου βοέου πλῆτο στόμα τε -άς τε* **4** 'physiolog.' Beschreibg. eines seel. Affektes *ω* 318 *τοῦ δ'* (Od.) *ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ -ας δέ οἱ ἤδη* ' *δριμὺ μένος προὔτυψε φίλον πατέρ' εἰσορόωντι* 'Homerus' fr.5c p.106 Dav. (in Gefahren) *δριμὺ δ' ἀνὰ -ας μένος* V. Langholf

ῥῑνός, ῥῑνόν (zum Genus s. F) [13[i], 9[o], 4[H], 2[h]] **E** urspr. 36 Form **μῑνό-*, vgl. ⌞*ταλαύρινος*⌟; Abl. m. Suff. *-no-;* Wz. unklar; bereits myk., s. DMic. II 434 f. s.v. *wi-ri-no, wi-ri-ne-jo.* — Abl.: *ῥινοτόρος*, ⌞ ⌟

F *-ός* 1, *-οῖο* 3, *-οῦ* 3, *-ῷ* 2, *-όν* 5; *-οί* 3, *-οῖσι(ν)* 4, *-οῖς* 1, *-ούς* 4; *-όν* Ntr. Nom. 2 ‖ Fem., wo Genus erkennbar: *H* 248, *Y* 276, χ 278, Sc. 152; Ntr. *-όν* uns. *K* 155 (Synt., s. 1bβ), *ε* 281 (v.l., s. 1bε)

M **1** Stamm im longum **1a** zweis. [⏑̄] *-όν ἀπ'* ξ 134 44 [⏑̄] *-οῦ K* 262; *-οὶ ἀπ...* *ε* 435; *-ούς* h. Merc. 124 [⏑̄] *-όν* *ε* 281 **1b** dreis. [⏑̄ ‒ ‒] *-οῖσιν N* 804 **2** Stamm im biceps **2a** zweis. [‒⏑̄] *-ῷ* Th. 539 [‒⏑̄] *-οῦ Π* 636, Op. 515; *ἀπὸ -όν* *E* 308; *-οί* *μ* 395; *-οῖς H* 474; *-ούς Δ* 447 = *Θ* 61, *ε* 426 [‒⏑̄] *-ός Y* 276; *-όν K* 155. 334, χ 278, Sc. 427; *-ῷ H* 248 [‒⏑̄] *-οί* *μ* 46 **2b** dreis. [‒⏑̄] *οἵ* / *ὅ γε* ⌞*-οῖσι βοῶν*⌟ *M* 263 / *N* 406; ⌞ ⌟ *α* 108 [‒⏑̄] *-οῖο μ* 423, Sc. 152, h. Merc. 48. — *ῥ-* ⌞Posit. bildend⌟ *E* 308, *H* 474, *K* 155, *M* 263, *N* 406, *Π* 636, *ε* 426, *μ* 46, χ 278, Op. 515, Sc. 152, h. Merc. 48; nicht ⌞ ⌟ *ε* 281

Σχ (Leder:) sch. D *H* 248: *τῇ βύρσῃ τοῦ δέρματος,* *K* 155: *βύρσα,* 262: *ἐκ δέρματος γεγονυῖαν ἐσχοινορραφημένην* (Schild:) *Δ* 447: *τὰς ἀσπίδας. τὰς βύρσας,* sch. *ε* 281: *εἰ μὲν -ὸν ἀναγνωστέον, ἔσται 'ἐφάνη ὡς ἀσπίς', ὅ ἐστι 'βύρσα'·* *εἰ δὲ ἐρινόν, ἔσται 'συκέα'. οἱ δὲ λέγουσιν 'Ἰλλυριοὺς -ὸν λέγειν 'τὴν ἀχλύν'* (Menschenhaut:) sch. min. P. Mich. Schwendner 11 u. sch. D *E* 308: *τὸ δέρμα,* vgl. zu *ῥινοτόρος*

L [1]R. J. Cunliffe, A Lexicon of the Homeric Dialect, London 1924, s.v.; [2]Hermathena 55, 1940, 87–90; [3]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 20–39; [4]H. Borchhardt, Arch. Hom. E 52–56; [5]Renehan, CSCA 12, 1979, 275 f.

B *Haut, Fell, Leder* vgl. L[2,5] (Epith. nur in 1bβ u. 2a, s.d.) **Wortf.:** *δέρμα, χρώς; δορά, δορός, βοέ(ί)η, σκῦτος; αἰγίς, ἀσπίς, βοάγριον, κτίδεος, λαισήϊον, παρδαλέη, σάκος; ἀσκός, ἱμάς; κῶας* in assoz. Vbd. m. 'rauh', 'Stein(-Klippe)' *E* 308, *ε* 426; m. *κοτυλ-*, 'Stein(chen)', 'abschürfen' *E* 308, *ε* 435; m. *ὀστε-, πυθ-* 'verfaulen' *μ* 46, Sc. 152 **1** ⌞*Fell, Decke*⌟ von zumeist toten Tieren (von lebenden Sc. 427 in 1aα, viell. Op. 515 in 1bβ, vgl. L[5]) **1a** im Zush. m. menschl. Nahrung, Tiernahrung, Opfer **1aα** ⌞ ⌟ von unbest. Tieren Sc. 427 (*λέων ὥς, ὡς*) *μάλ' ἐνδυκέως -ὸν κρατεροῖς ὀνύχεσσι* ' *σχίσσας* (*θυμὸν ἀπηύρα*) **1aβ** ⌞ ⌟ von Rindern *μ* 395 (Od.:) „*θεοὶ τέρας προὔφαινον·* ' *εἶρπον μὲν -οί, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσ' ἐμεμύκει* (*βοῶν δ' ὡς γίνετο φωνή*)" Th. 539 *σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίονα δημῷ* ' *ἐν -ῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ* h. Merc. 124 *-οὺς δ' ἐξ-* 16 *ετάνυσσε καταστυφέλῳ ἐνὶ πέτρῃ α* 108 (Freier) *ἥμενοι ἐν -οῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί* (vgl. 1b, bes. *K* 155 in 1bβ) **1b** als Material von Gebrauchsgegenständen (vgl. *α* 108 in 1aβ) spez. *Leder* = *Schild* (L[5]) pars pro toto (Material statt Waffe, ähnl. [s.d.] *δόρυ, μελίη, χαλκός*) *Δ* 447 = *Θ* 61, *Π* 636 (dazu *E* 308 in 2a?). Diese Metonymie ist viell. sprachl. Reminiszenz einer ursprüngl. Kampftechnik, bei der eine gefaltete, unstabilisierte Lederdecke, über dem (linken) Unterarm geführt, als primitive Abwehrwaffe diente; so öfter in Vasenbildern m. myth. Szenen; ähnl. (Alex.) *παρδαλέην ὤμοισιν* 24 *ἔχων* (dazu *τόξα*, Schwert u. zwei Lanzen) *Γ* 17 f.; (Men.) *παρδαλέῃ ... μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε* ' *ποικίλῃ* (außerdem nur Helm u. Lanze) *K* 29–31; dazu L[4]; in *M* 263 (unten 1bβ) verstärken die Verteidiger Barrikaden mittels einfacher Rindshäute (kaum mittels Schilden); vergleichbar χ 362 f.; vgl. auch andere Wörter für 'Haut', die Schilde od. schildähnl. Defensivwaffen bezeichnen: *σάκος* (falls m. Skr. *tvác-* 'Haut' verwandt, s.d. E); *αἰγίς* 'Ziegenfell' (?, s.d.); *βοάγριον* 'vom erbeuteten Rind' > 'Rindshaut'; *βοείη*, sc. *ῥινός* (od. *ἀσπίς*?); ferner die sem. Entw. von *βοῦς* B II, 'Rind' > 'Rindshaut' (analog zu 36 letzterem 'Tiername' statt 'Haut des Tieres' *λέων* = *λεοντῆ* LSJ; *λεοντόχλαινος* LSJ; dt. 'Netz' statt 'Nerzmantel' usw.; entfernter vergleichbar *φῶκαι* i.S.v. 'Robbenfelle' *δ* 442 f., *δι' αἶγα* Op. 516); eine weitere sprachl. Reminiszenz neben der 40 obigen Metonymie dürfte der Gebr. von *πτύχες* 'Falten' für die Lederschichten od. Lagen des Schildes (s. Art. *πτύξ* B 2) sein: nicht ein Prozess des 'Faltens' bei der Produktion von Schilden kann hier gemeint sein, vielmehr erinnert der Ausdr. 44 viell. ebf. an dieselbe primit. Defensivtechnik, bei der das über dem Unterarm geführte Tierfell zur Verstärkung in mehreren Lagen gefaltet war. — Ähnl. sprachl. Konservativismus ist erschließbar bei *φάλαγγες* (s. *φάλαγξ*, ursprüngl. *'Speere' / 48 'Lanzen') *Leder, Fell* **1bα** von unbest. Tieren ⌞Material⌟ eines Eberzahnhelms (Hundsleder? vgl. Art. *κυνέη* Bd. II Sp. 1590, 20-30) *K* 262 *ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε* ' *-οῦ ποιητήν* ‖ ⌞ ⌟ von Schilden (Rindsleder?, vgl. 52 1bβ) *Δ* 447 *οἳ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,* ' *σύν ῥ' ἔβαλον -ούς* = *Θ* 61 *N* 804 *πρόσθεν δ' ἔχεν ἀσπίδα πάντοσ' ἐΐσην* ' *-οῖσιν πυκινήν,* aus mehreren Schichten zus.gesetzt **1bβ** von Rindern (Epith. *λεπτοτάτη* 56 *Y* 276, *ἑβδομάτη H* 248) *K* 155 *ὅ γ' ἥρως* ' *εὖδ', ὑπὸ δ' ἔστρωτο -ὸν βοὸς ἀγραύλοιο* (Schol. D [s.o. *Σχ*] erklärt m. Nom. '*βύρσα*', fasst *-όν* also als Nom. Ntr. und die Verbalform als Pass. auf; mögl. auch Akk. bei med. Verbalform 'legte für sich unter', vgl. Akt. in *ξ* 49, *π* 47 'für jem. anderen'), vgl. *α* 108 in 1aβ als ⌞ ⌟ von Schilden (vgl. *Δ* 447 = *Θ* 61, 64 *N* 804 in 1bα): *H* 248 (PN *βάλεν σάκος ἑπταβόειον,*) *ἐξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής,* ' *ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ -ῷ σχέτο N* 406 (*κρύφθη ὑπ' ἀσπίδι*) *τὴν ἄρ' ὅ γε -οῖσι βοῶν καὶ νώροπι χαλκῷ* ' *δινωτὴν φορέεσκε Y* 276 (*βάλεν*

κατ' ἀσπίδα.) ἦ λεπτότατος θέε χαλκός, ' λεπτοτάτη δ' ἐπέην -ὸς βοός Π636 (ὄρνυτο δοῦπος) χαλκοῦ τε -οῦ τε βοῶν als ⌊ ⌋ anderer Gegenstände: von Brustwehren (s.o.) M263 (Δαναοὶ) -οῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις ' βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους, vgl. Thuc. 2, 75 (die Mauer der Platäier) προκαλύμματα εἶχε δέρρεις καὶ διφθέρας, ὥστε τοὺς ἐργαζομένοις καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι (Distanzkampf mittels Feuers auch M441, N319f. 628f., O597f., Π122f.; gegen Löwen Λ552–554 ≅ P661–663) von Kleidung (od. lebenden Tieren?) Op.515 (der Boreas) διὰ -οῦ βοὸς ἔρχεται οὐδέ μιν ἴσχει, ' καί τε δι' αἶγα ἄησι τανύτριχα von Tauwerk μ423 (κλύδων ἱστὸν ἄραξε ποτὶ τρόπιν)· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ ' ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς -οῖο τετευχώς als Material allg. H474 ἔνθεν οἰνίζοντο ... Ἀχαιοί, ' ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ, ' ἄλλοι δὲ -οῖς, ἄλλοι δ' αὐτῇσι βόεσσιν **1bγ** Wolfsfell zur Kostümierung Dolons K334 Dolon ἕσσατο δ' ἔκτοσθεν -ὸν πολιοῖο λύκοιο **1bδ** Panzer der Schildkröte zur Herstellung der Leier h. Merc. 48 (Hermes πῆξε) ταμὼν δόναχας καλάμοιο ' πειρήνας διὰ (κατὰ ci.) νῶτα διὰ -οῖο (κραταιρίνοιο, λιθορρίνοιο et sim. ci.) χελώνης **1bε** ε281 ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα ' γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ· ' εἵσατο δ' ὡς ὅτε -ὸν ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ, zu Textvarianten s.o. Σχ; mehrere Inseln u. Vorgebirge trugen den Namen Ἀσπίς, s. RE II (1896), 1734f. s.v.; der Vgl. könnte also vorhomer. sein; Nachwirkg. der St. bei Fridtjof Nansen, In Nacht und Eis, Leipzig 1897, II, 178f. („Ich entdeckte an diesem Tage noch ein neues Land westlich von uns... Es lag wie ein Schild da, regelmäßig gewölbt..., erhob sich wenig über den Horizont", ähnl. 194f., 304) u. in dem mod. geolog. Begriff 'Schild' (*shield, bouclier* usw.); vgl. ferner Archil. fr. 21 West (Θάσος) ὥστ' ὄνου ῥάχις ' ἔστηκεν **2** *Haut* von Menschen **2a** von lebenden, im Zush. m. Verletzungen (Epith. ἄκρη χ278) E308 θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε· ' ὦσε δ' ἀπὸ -ὸν τρηχὺς λίθος (jedoch 'Schild' nach L[1-2]) ε426 τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρεν τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν. ' ἔνθα κ' ἀπὸ -οὺς ῥύφθη, σὺν δ' ὀστέ' ἀράχθη, ' εἰ μὴ ... 435 τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' -οὶ ἀπέδρυφθεν χ278 βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ ' λίγδην, ἄκρην δὲ -ὸν δηλήσατο χαλκός **2b** postmortal ξ134 (Eum.:) „τοῦ δ' (Od.) ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ ' -ὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι, ψυχὴ δὲ λέλοιπεν" im Zush. m. Verwesung d. Leichnams μ46 (Od.:) „(um die Seirenen) πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς ' ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ -οὶ μινύθουσιν" Sc.152 ὀστέα δέ σφι περὶ -οῖο σαπείσης ' Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ

D Suppl. Hell. 903 A, 18 (= Mer. fr. 5, 1 p. 134 Ber.)

V. Langholf

ῥῖνοτόρος [1[i], 1[H]] **Σχ** sch. D Φ392: ὁ τιτρώσκων καὶ διακόπτων τοὺς ῥινούς. ῥινοὶ δὲ καλοῦνται αἱ ἀσπίδες ὅτι ἐκ βοείων βυρσῶν εἰσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων δέρμα

B (zu ῥινός, τορεῖν:) *Hautdurchbohrer* Epith. des Ares: nur Ἄρης/ϊ ' -ον / -ῳ [⏑⏑⏑] die sch. D (s. auch Erbse) lassen die Entscheidung offen, ob entweder Haut (Leder) des Schildes (auch unaufgezogener Lederstücke als primitiver Abwehrwaffen, s. zu ῥινός) od. ⌊Haut des Körpers⌋ (vgl. ταμεσίχρως, nur von Waffen) gemeint seien: Ares' Rede an Ath. in Φ398f. erwähnt zwar Verletzung der ⌊ ⌋ („ἔγχος ἑλοῦσα ' ἰθὺς ἐμεῖ' ὦσας, διὰ δὲ χρόα ... ἔδαψας, dasselbe werde ich jetzt mit dir tun"), muss aber nicht die Bed. des Epith. ausdrücken Φ392 οὐκέτι δηρὸν ἀφέστασαν (die Götter vom Kampf)· ἦχε γὰρ Ἄρης ' -ος Th.934 αὐτὰρ Ἀρηϊ ' -ῳ Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτε, ' δεινούς, οἵ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι φάλαγγας (ῥινοτόμῳ v.l.; außerdem ῥινοφόρῳ 'Schildträger' als v.l. erschließbar aus dem bei H. Flach, Glossen u. Scholien zur Hesiodischen Theog., Leipzig 1876, 202 edierten Interpretament „τῷ φοροῦντι βύρσαν")

V. Langholf

ῥῖον [4[i], 2[a], 2[h]] **E** als ON bereits myk., s. DMic. II 251f.; -*io*-Adj. von **ser-* 'oben', s. Heubeck, Orbis 13, 1964, 266f.; dazu ev. auch ῥίς (s.d.), s. Meier-Brügger, MSS 51, 1990, 125–128

M [⏑⏑] -ον h. Ap. 382 [⏑⏑] -ον h. Ap. 139 [⏑⏑] -ον Οὐλύμποιο Θ25, Ξ225 = T114; -ου Ξ154; -ῳ ι191 [⏑⏑] -ον γ295 außer γ295 Posit. bildender Anl. (herstellbar Ξ225 = T114)

Σχ sch. D Θ25: περὶ τὸ ἄκρον. ἢ ῥῖον ἀπὸ τοῦ περιρρεῖσθαι τοῖς ὄμβροις, Ξ225: ὄρους ἀκρωτήριον (= T114, ähnl. Ξ154). παρὰ τὸ ῥαΐζειν καὶ καταλήγειν εἰς ὀξύ

B *Berg-, Felsvorsprung.* – Wortf.: ἄκριες, ἀπόρρωξ, δειράς, κάρηνα, κορυφή, πτύχες, σκόπελος **1** Aspekt des Ragens in die Höhe **1a** m. Gen. (ὀρέων, οὔρεος, Οὐλύμποιο) *Gipfel, Massiv* eines Berges / Gebirges allg. ι191 (der Kyklop war riesig, οὐδὲ ἐῴκει ἀνδρί,) ἀλλὰ -ῳ ὑλήεντι ' ὑψηλῶν ὀρέων, ὅ τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων h. Ap. 139 (Delos frohlockte, weil Ap. es als Wohnstatt gewählt hatte, und) ἤνθησ' ὡς ὅτε τε -ον (v.l.) οὔρεος ἄνθεσιν ὕλης (dazu Förstel, Apollonhymnos 123–128) | spez. des Ol. Θ25 (Zeus:) „σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ -ον ⌊Οὐλύμποιο⌋ ' δησαίμην, τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα (Erde, Meer) γένοιτο" des Ol. spez. als Aufenthaltsortes der Hera Ξ154 (Ἥρη εἰσεῖδε ὀφθαλμοῖσι) στᾶσ' ἐξ ⌊ ⌋ ἀπὸ -ου, vgl. Y22 225 Ἥρη δ' ἀΐξασα λίπεν -ον ⌊ ⌋ = T114, vgl. Δ74[+] **1b** ohne Gen. *Hügel, Berg* (aus Geröllschutt) h. Ap. 382 ἦ καὶ ἐπὶ -ον ὦσεν (Ap.) ... ' πέτρῃσι προχυτῇσιν, ἀπέκρυψεν δὲ ῥέεθρα (der Τελφοῦσα) **2** Aspekt des Ragens in das Meer hinein: *Vorgebirge, Kap* γ295 ἔστι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη ' ... ' ἔνθα νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν -ον ὠθεῖ, ' ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει (s. Odyssey z. St.)

D I539 v.l., ε281 v.l., h. Cer. 450 v.l.

V. Langholf

ῥῖπή [6[i], 1[a], 2[H], 1[h]] **E** < ῥίπτω – Deriv.: ῥιπίζω, cf. Εὔριπος

M 1 stem in longo [⏑⏑] -ῇ ὕπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' Th. 681. 849 **2** stem in brevibus [-⏑] λᾶος ⌊ὑπὸ -ῆς⌋. ὁ δ' M462, θ192; ⌊ ⌋ Φ12, h. Ap. 447; ὑπαὶ -ῆς O171 ≅ T358; -ῇ· ὁ δέ Θ355 [-⏑] -ή Π589

Σχ sch. D: glossed w. a form of φορά Θ355, M462, O171 (+ σφοδρᾶς); T358: ὑπαὶ -ῆς· ὑπὸ σφοδρότητος καὶ ⌊ὁρμῆς⌋, Φ12: ⌊ ⌋

L [1]Porzig, Satzinhalte 84f. 232; [2]Graz, Feu 301–6 (see also index s.v. ῥ.)

B *hurtling force, (on)rush,* of what has been hurled or is in violent, threatening motion as that of something hurled; always w. subj. gen. of thing (M462 + θ192, Π589, Φ12) or pers. (mortal Θ355, divine 5×, incl. Boreas O171[+]), gen. being of pers. or thing (πυρός Φ12; note assoc. w. fire also Th. 849, h. Ap. 447) moving under own impetus exc. stone (M462, θ192) or spear (Π589: '(hurtling) flight' as measure of distance); ⌊assoc. w.⌋ (ἀφ)ίημι Π589f. θ192 (189), never w. ῥίπτω (in M457 βάλε means 'struck', not 'threw'; cf. L[1] 84); ⌊ ⌋ verb of flying O171 (vv. 170. 172) ≅ T358 (357), θ192; ὑπὸ[+] -ῆς 4[i], 1[a], 1[h], -ῇ ὕπ' 2[H], eqivalent -ῇ Θ355, only once -ή Π589; in sim. 4[i] M462 (Hector hurls rock at gates) σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη ' ⌊λᾶος ὑπὸ -ῆς⌋ θ192 (Od. hurls discus, κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ Φαίηκες) ⌊ ⌋·

ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντων (n. ῥίμφα v.193) Π589 ὅσσῃ δ' αἰγανέης -ῇ ... τέτυκται, ' ἥν ῥά τ' ἀνὴρ ἀφέῃ πειρώμενος, ἤ ἐν ἀέθλῳ ' ἠὲ καὶ ἐν πολέμῳ Φ12 ὡς δ' ὅθ' ‹ὑπὸ -ῆς› πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται ' φευγέμεναι ποταμόνδε, τὸ δὲ φλέγει (πῦρ ὅρμενον ἐξαίφνης), cf. Π127 h.Ap.447 (Ap. φλόγα δαῖε and his σέλας filled Crisa, αἱ δ' ὀλόλυξαν Κρισάων ἄλοχοι) Φοίβου ‹ › (n. κῆλα v.444) O171 (ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ νεφέων πτῆται νιφὰς ἠὲ χάλαζα) ὑπαὶ -ῆς ... Βορέαο (cf. ῥίπτασκε λ592) ≅ T358, cf. Δ276 Θ355 (οἵ [Grs.] κεν) ὄλωνται ' ἀνδρὸς (sc. Hector) ἑνὸς -ῇ Th.681 (τινάσσετο) Ὄλυμπος ' ‹-ῇ ὕπ' ἀθανάτων› (n. hurling of missiles: vv.675. 683f.) 849 (Zeus and Typhoeus faced each other w. lightning and fire; καῦμα κάτεχεν πόντον, θυῖε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς περί τ' ἀμφί τε κύματα) ‹ ›. — Wdfld.: βόλη; ἐρωή, ἰωή, ἰωκή, ὁρμή; μένος; ἀήτη(ς), ἀϋτμή(ν), θύελλα, πνοιή (further ἄνεμος B2b)

D Θ202b (ῥιπ[ῇ]). 465a; v.l. Ξ414, Φ246. 355, Ψ692 (ant.); Eumel.fr.9,1 p.191 Ki. not genuine Eumel. (see s.v. βρυχηδόν) J.N.O'Sullivan

Ῥίπη [1c] (from ῥίψ?:) Arcadian place name in Catalogue of Ships (B606); like (rhyming) Ἐνίσπη (q.v.) in the same v., location unknown and not mentioned independently of the Catalogue (Myc.? see H.S.-L. 94. 158 and see s.v. Πετεών above; the other name in the v., Στρατίη [q.v.], perh. identifiable); see Basler Komm. ad l., further Visser, Katalog 542–4 W. Beck

ῥιπί(ζω) [1c] (from ῥιπίς [not EGrE] < ῥίψ, cp. ῥιπή:) *stir up* (unclear whether < 'set in violent motion' or, as later, 'fan [the flame of]') Cypr.fr.1,5 p.35 Dav. -ίσσας (Wolf: -ίσας, -ίσαι [τε] codd.) (Zeus, to reduce oppressive population of Earth) πολέμου ... ἔριν Ἰλιακοῖο J.N.O'Sullivan

ῥιπτάζω [1i, 1h] **Σχ** sch.D Ξ257: ῥίπτων. συνελαύνων L Ludwich, Hymnenbau 120f.; Schwyzer, Kl.Schr.747f.; Risch 298

B (iter. from ῥίπτω:) **1** *fling about* Ξ257 χαλέπαινε (Zeus), ' -ζων κατὰ δῶμα θεούς (cf. ἔμβαλε v.258) **2** of rapid up and down motion, *wiggle* with (dat.) h.Merc.279 πυκνὸν ἀπὸ βλεφάρων ἀμαρύσσων ' ὀφρύσι (ὀφρῦς ci.) -ζεσκεν (ῥιπάζεσκεν f.l. in M) (Hermes, playing innocent; cf. vv.387–415f.) ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα J.N.O'Sullivan

ῥῖπτω, ῥῖπτέω [13i, 11o, 5H, 2h, 1c] **E** unclear, see Frisk s.v.; perh. connected w. mid.LG *wrīven*, mid.HG *rīben*. — Deriv.: ῥιπή, ῥιπτάζω

F ‹-πτασκ›ον 1, ‹ ›ε 3, δια‹ ›εν 1, ‹ ›ον 1, ἀνερ-πτουν 1o; ἀναρ-πτειν 1; -ψω 2, -ψει 1; -ψειν 1; -ψ(α) 1, ‹ἔρ-ψ›ε(ν) 9, ‹ ›(ε) 1, -ψε 3, -ψ(ε) 2, ἀν‹έρ-ψαν› 1, ἐπ‹ › 1; ἀπορ-ψαι 1; ἀπορ-ψαντα 1. Form of -έω only ν78 (and v.l. η328); see Sommer, Nachlaß 270–8, Risch 332 n.78; on -ασκ- Leaf on Ψ827, Risch 276f.

M 1 stem in longo **1a** monosyll. [1] -ψ' ἐπιδινήσας Γ378, T268; -ψ' ἀνὰ χερσὶν ἑλοῦσα h.Ap.18 **1b** disyll. **1ba** [1⏑] -ψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ / πύργου A591, Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav.; -ψε ⏑⏑⏑⏑‹ὼν ἐς Τάρταρον› Th.868 **1bβ** [1–] -ψω ⏑⏑‹ › ἠερόεντα h.Merc.256; -ψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου Ω735; -ψειν Hes.fr.54a,5 **1bγ** [–1] τὸν δὲ λα]βὼν ἔρ-ψ' ἐς Τ[ά]ρταρον ἠερόεντα Hes.fr.30,22 **1c** trisyll. **1ca** [–1⏑] ‹ἔρ-ψε› μέγας Ψ842; (τὸν ...) ἔπειτ' ‹ ›(ν ἀπό) ζ115, ι398; ὡς εἰπὼν ‹ ›(ν ἀπ') T130, υ299; ‹ › Ψ845 [–1⏑] λαβὼν ‹ › μ254; ‹ › X406, Th.181 **1cβ** [1–1] -πτασκον τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ O23 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–1] ἑλὼν -ψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα Θ13 [–1] ἀπορ-ψαι Π282 [–1] ἀναρ-πτειν ἄλα πηδῷ η328 **2b** trisyll. **2ba** [–1⏑] μὲν ‹-πτασκε› μέγα Ψ827; τὰς⁺ (δ') ⏑⏑ος ‹ › ποτὶ νέφεα σκιόεντα θ374, λ592 [–1⏑] διαρ‹ › ν τ575; μὲν -πτασκον Sc.265; ἀπορ-ψαντα I517 **2bβ** [1–1] ἐπ‹ἔρ-ψαν› ε310 [1–1] ἀν‹ › κ130 [1–1] ἀνερ-πτουν ἄλα πηδῷ ν78

Σχ sch.D O23: ‹-πτασκ›ον· ἐρρίπτουν. παράγωγος ὁ τύπος, Ψ827: ‹ › ἀπόπροθι· ἔρ-πτεν μακράν, I517: ἀπορ-ψαντα· ἀποβαλόντα L Mutzbauer, Tempuslehre II4; Graz, Feu 301f.

B *fling, hurl, toss, cast* (II4), *shoot* (II3), usu. w. great force, violence; metaph. in II2; impf. -πτασκ- (6×) iter., ἀνερ-πτουν (ν78) inceptive; one-handed throw clearly T130, Ψ842 (cf. 827), ε310 (spear), and so app. υ299, Th.181 (cf. A591, Ω735, Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav., also Γ378, Ψ845), two-handed ι398 (taking χερσίν w. ἔρ-ψεν), h.Ap.318 (app.), and cf. II1 (w. oar); subj. pers. exc. λ592 (ἄνεμος), obj. to be thrown held in hand(s) exc. μ254 (angler) and II1 (oarsmen). 2 (metaph.), cf. Γ378 (helmet held by strap); obj. 12× (incl. Typhoeus Th.868) pers. (living exc. Sc.256), 20× (incl. all 8 passages in II) thing (incl. carcase of boar T268, hooked fish μ254); advs. (all but τηλόσε in I): πάλιν ... ἐξοπίσω (Th.181), ὀπίσσω (Sc.256), θύραζε (μ254), τῆλε μάλ' (Θ13), τηλόσε (X406 in II2), n. also ὅσσον (Ψ845); instr. dat. χειρί (υ299), χερσίν (ι398: χ. hardly w. ἀλύων), πηδῷ (η328⁺ in II1). — Wdfld.: βάλλω, ἰάλλω, ἵημι, (δι)οϊστεύω

I simple; prec. by swinging, whirling motion Γ378, T130. 268, and so prob. at least Ψ827 (cf. v.840). 845 (n. ἑλισσομένη v.846); assoc. w. verb (usu. ptc.) of seizing: λαβών μ254 (angler), υ299, Hes.fr.30,22 (λα]βών), h.Merc.256 (ci.), cf. O23 (λάβοιμι v.22), ἑλών⁺ Θ13, Ω735, h.Ap.318, Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav., cf. T130 (εἷλ' v.126), ϑ374 (ἕλοντο v.372), τεταγών A591, O23, Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav.; w. prep.: ἀπό A591, O23, T130, Ω735, Hes.fr.54a,5 (suppl.), Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav., so w. gen. of (part of) subj. Ψ842 (χειρός), ι398 (ἕο), ἐς Θ13, T268, Hes.Th.868, fr.30,22, fr.54a,5, h.Merc.256 (reading λαβών), μετά w. acc. Γ378, ζ115, ποτί ϑ374, λ592 **I1** both subj. (10× divine, incl. 7× Zeus) and obj. (9× divine) pers.: *fling, hurl* A591 (Heph.: „με) -ψε (Zeus) ποδὸς ‹τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ›" O23 δν (of gods) δὲ λάβοιμι, ' -πτασκον (Zeus) ‹ › ὄφρ' ἂν ἵκηται ' γῆν T130 ἔρ-ψεν (Zeus Ate, by head, hair) ἀπ' οὐρανοῦ (χειρὶ περιστρέψας, τάχα δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων) Θ13 μιν (disobedient god) ἑλὼν -ψω (Zeus) ‹ἐς Τάρταρον› (τῆλε μάλ') Th.868 -ψε (Zeus) δέ μιν (Typhoeus) ... ‹ › Hes.fr.30,22 τὸν (Salmoneus) δὲ λα]βὼν ἔρ-ψ' (Zeus) ἐς Τ[ά]ρταρον fr.54a,5 τόν (Ap.) ῥα [χ]ολω[σ]άμ[ενος]γα ' -ψειν ἤμελ[λεν (Zeus) ἀπ' Ὀλύμ]που ' Τ]άρταρον ἔς, see West, Cat. p.70 h.Merc.256 -ψω (Ap.) γάρ σε (Hermes) λαβὼν (ci., βαλὼν) ‹ › h.Ap.318 -ψ' (Hera Heph.) ἀνὰ (-ψα δὲ v.l.) χερσὶν ἑλοῦσα καὶ ἔμβαλον ... πόντῳ — Ω735 τις Ἀχαιῶν ' -ψει (obj. ‹Astyanax›) χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου Il.Parv.fr.20,4 p.59 Dav. παῖδα (‹ ›) δ' ἑλὼν ἐκ κόλπου ... τιθήνης ' -ψε (Neopt.) ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ πύργου Sc.256 φρένας εὖτ' ἀρέσαντο (Fates) ' αἵματος ἀνδρομέου, τὸν (dead man) μὲν -πτασκον ὀπίσσω **I2** subj. pers. (divine Th.181), obj. thing (live fish μ254) **2a** *fling, hurl* Γ378 τὴν μὲν (sc. τρυφάλειαν) ... μετ' ... Ἀχαιοὺς ' ‹-ψ' ἐπιδινήσας› T268 τὸν (dead boar) μὲν Ταλθύβιος ... ἁλὸς ἐς ... λαῖτμα ' ‹ › Ψ827 (σόλον) ὃν ... -πτασκε μέγα σθένος Ἠετίωνος (cf. ἧκε δινήσας v.840, ἀφέηκε v.841, ὑπέρβαλε vv.843. 847) 842 τὸ τρίτον αὖτ' ‹ἔρ-ψε› (sc. σόλον) ... Αἴας ' χειρὸς ἀπό (καὶ ὑπέρβαλε σήματα πάντων) (cf. ἧκε δινήσας v.840, ἀφέηκε v.841, ὑπέρβαλε v.847) 845 ὅσσον τίς τ' ‹ › καλαύροπα βουκόλος ἀνήρ, '

ἡ δέ θ' ἑλισσομένη πέτεται (n. *ὑπέρβαλε* v.847) *υ* 299 ⌊ ⌋ (suitor) *βοὸς πόδα χειρὶ παχείῃ ' κείμενον, ἐκ κανέοιο λαβών* — Th.181 (*ἀπὸ μήδεα πατρὸς*) *ἤμησε, πάλιν δ'* ⌊ ⌋ *φέρεσθαι ' ἐξοπίσω* (n. *κάββαλ'* v.189; cf. also *ἔκφυγε* v.182) — *ζ* 115 *σφαῖραν* ... ⌊ ⌋ *μετ' ἀμφίπολον βασίλεια* (n. *ἔμβαλε* v.116) *θ* 374 *τὴν* (sc. *σφαῖραν*) ... *-πτασκε ποτὶ νέφεα* (*ἰδνωθεὶς ὀπίσω*) — *ι* 398 *τὸν μὲν* (sc. *μοχλόν*) ... *ἔρ-ψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων* **2b** *fling, send flying* *μ* 254 *ἀσπαίροντα* (fish) ... *λαβὼν ἔρ-ψε* (angler) *θύραζε* **I3** subj. wind, obj. things *λ* 592 *τὰς* (fruits) *δ' ἄνεμος -πτασκε ποτὶ* (*κατὰ* v.l.) *νέφεα* (away from Tantalus' grasp), cf. *ῥιπῆς Βορέαο O* 171

II compds. **II1** *ἀνα-* *toss up, send flying up* *η* 328 (*εἰδήσεις*) *ὅσσον ἄρισται ' νῆες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναρ-πταιν* (*ἀναρριπτεῖν* v.l.) ⌊*ἅλα πηδῷ*⌋ *ν* 78 *ἀνακλινθέντες ἀνερ-πτουν* ⌊ ⌋ *κ* 130 *ἅμα* (*ἄρα, ἅλα* vv.ll.) *πάντες ἀνέρ-ψαν* **II2** *ἀπο-* (DPV *X* 406) *fling away, throw away* **2a** lit. *X* 406 *τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ ... ἔρ-ψε καλύπτρην ' τηλόσε* **2b** metaph. *I* 517 (Phoenix to Ach.: „if Ag. were not offering you gifts) *οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορ-ψαντα κελοίμην ' Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι*" *Π* 282 (*ἐλπόμενοι* [Trs.]) *Πηλείωνα ' μηνιθμὸν μὲν ἀπορ-ψαι, φιλότητα δ' ἐλέσθαι* **II3** *δια-* *send flying through, shoot through* *τ* 575 *διαρ-πτασκεν* (Od. through axes) *οἰστόν* **II4** *ἐπι-* *hurl at, cast at* (dat.) *ε* 310 (*μοι*) *δοῦρα ' Τρῶες ἐπέρ-ψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι*

D h.Merc.79 (codd., def. Radermacher ad l.)

J. N. O'Sullivan

ῥῖς s. *ῥῖν-*

ῥίψ f. [1°, 1ᵃ] **E** unklar, ohne außergr. Entsprechg., viell. zu *ῥίπτω*, s. Frisk s.v.

B *dünner, biegsamer Zweig*, geeignet, daraus Flechtwerk zu machen, z.B. aus Weidenruten (vgl. o., *οἰσύϊνος*); Od. fertigt daraus e. Geländer f. s. Floß an, Hermes Sandalen, um se. Spur zu verwischen *ε* 256 *φράξε* (Od.) *δέ μιν* (das Floß) *-πεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι ' κύματος εἶλαρ ἔμεν*, zur Sache vgl. Ameis-H. z.St. u. Forster, CR 50, 1936, 99 h.Merc.79 *σάνδαλα δ' αὐτίκα -ψὶν* (Postgate, *ἔριψεν* codd.) *ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσιν ' ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα διέπλεκε* (Hermes), zur Kj. s. A.-H.-S. u. Càssola z.St. — Wortf.: *λύγος* (s.d.)

G. Markwald

ῥοαί [13ⁱ, 5°, 1ᴴ, 2ᵇ] **F** *-αί* 1ᴴ, *-άων* 8, *-ῆσι* 4, *-ῆς* 2, *-άς* 6 **M 1** [⏑̣̣] *-ὰς ποταμοῖο Λ* 732; *-άς E* 774 [⏑̣̣] (Hydronym) *ου τε -άς B* 869 [⏑̣̣] ⌊*Ὠκεαν*⌋*οῦ τε -αί/άς* Th.841, *ω* 11, *ἐπ'/παρ'* ⌊ ⌋*οῖο -ὰς/ῆς* (*ἐπί*) *Σ* 240, h.Ven.227, *-ῆς ἔπι Π* 719; *-ὰς ποταμῶν ι* 450 **2** [⏑̣̣] *ποταμοῖο -άων κ* 529 [⏑̣̣×] *ἀπ'/ἐπ'/παρ' Ὠκεαν*⌊*οῖο -άων*⌋ *Γ* 1, *Γ* 5, *χ* 197, (Hydronym)⌊ ⌋ *Δ* 91, *Z* 4 = *Θ* 560ᵉᵃ, h.1,9; *λοῦσον⁺ ποταμοῖο -ῆσι Π* 669 ≅ 679, *ζ* 216; *-ῆσι Π* 229

Σχ sch.D *B* 869, *E* 774: ⌊*ῥεύματ*⌋*α, Δ* 91: ⌊ ⌋*ων καὶ ῥείθρων*

L Porzig, Satzinhalte 251 f.; J. Gagnepain, E&C 31, 1959, 71

B *(Wasser-)Fluten*, vgl. gleichbed. Pl. von russ. (**srouj̯ā* >) *strujá* '(Wasser-)Strahl, (Blut-)Strom, (Rauch-)Schwaden, (Luft-)Schwall, (Sand-)Gerinnsel usw.', Verbalsubst. zu *ῥέω* B I1b (*E* 773 f., *κ* 513/29 ⌊wiederaufgenommen⌋) wie *χοή* zu *χέω*, im Ggs. zu koll. Sg. *ῥόος* B2. 3 (*Λ* 726/32 ⌊ ⌋) nur distrib. (bes. in 1) Pl., außer *E* 774 reg. m. (bis auf *Λ* 732, *ι* 450 / *Π* 719 in 1/2 vorangest.) adnom. Gen.; in assoz. Zush. m. (in 2:) *γαίης* ' Th.841, h.Ven.227, *ναῖε(σκε) Π* 719, h.Ven.227, *ὄρος B* 868 f., h.1,8 f., (LN) *Φ...η/ης Π* 719, h.1,9, *φύλοπις⁺ αἰνή(ν)* ' *Z* 1/4, (in 1:) *Π* 677 ff.; in Gl. *Γ* 5, (*ζ* 216 in)dir.R. *Λ* 732, *Π* 669, *ι* 450, *κ* 529 (in 1), *χ* 197, h.Ven.227 (in 2). — Wortf.: *αὐλός* B4, *ὄχθαι, προχοαί, ῥέεθρα, ῥόος, ὕδωρ, χοή* **1** Verbalsubst. (vgl. *προχοαί, ῥόος* B2): *strömendes Naß, Wasserfluten*, ⌊außer *E* 774⌋, *Λ* 732, *κ* 529 zur Reinigg. (3ⁱ kult., nur hier *Π* 229 + Adj.) od. als Tränke, ⌊ ⌋ in Vbd. m. gen.mat./poss. *Π* 229 (*δέπας ἐκάθηρε θεείῳ* u.) *ἔνιψ' ὕδατος καλῆσι* (s.d. B1b) *-ῆσι m. reinen Wassergüssen*, vgl. S.OC 469 f. 669 *λοῦσον* (Ap. den Sarp.) ⌊*ποταμοῖο*⌋ *-ῆσι ' χρῖσόν τ' ἀμβροσίῃ* ≅ 679 ≅ *ζ* 216ᵉᵃ, vgl. *Φ* 560 *Λ* 732 (*κατεκοιμήθημεν*) *ἀμφὶ -ὰς* ⌊ ⌋ (s. V.726) *κ* 529 (*ὄϊν ῥέζειν*) *εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι ' ἱέμενος* ⌊ ⌋ *-άων* (s. V.513) *ι* 450 (*πρῶτος*) *-ὰς* ⌊*ποταμῶ*⌋*ν ἀφικάνεις E* 774 *Τροίην ἵξον* ⌊ ⌋ *τε ῥέοντε, ' ἦχι -ὰς Σιμόεις συμβάλλετον* (u. Skam.), vgl. *Δ* 453 **2** Dingbez. (vgl. *ῥέεθρα, ῥόος* B3): *die Wasser, die Fluten*, periphr. in Vbd. m. poss. Gen. (*Αἰγύπτοιο, Αἰσήποιο, Μαιάνδρου, Ξάνθοιο, Σαγγαρίοιο, Ὠκεανοῖο/οῦ*), von Präp. o.ä. (*ἀπ', ἐπ'⁺, με[σ]σηγύ[ς], παρ'⁺, σχεδόν*) abh. (vgl. *ἀμφί Λ* 732 in 1) außer *B* 869, Th.841 *Z* 4 *μεσσηγὺς Σιμόεντος ἰδὲ Ξάνθ*⌊*οιο -άων*⌋ ≅ *Θ* 560ᵉᵃ, vgl. *Φ* 337 h.1,9 (*Νύση ὄρος*) *τηλοῦ Φοινίκης σχεδὸν Αἰγύπτ*⌊ ⌋, vgl. *δ* 477 f. *Δ* 91 *λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήπ*⌊ ⌋ (Hiat < folg. St.?), vgl. *B* 825 *Γ* 5 (Kraniche) *πέτονται ἐπ'* ⌊*Ὠκεαν*⌋*οῖο -άων* (vgl. metr. gleichw. *Ψ* 205) ≅ *T* 1ᵉᵃ (*ἀπ'*) ≅ *χ* 197 (*παρ'*, 'Dekl.' zu *Π* 151 = *λ* 21ᵉᵃ) *Σ* 240 (*Ἠέλιον*) *Ἥρη ' πέμψεν ἐπ'* ⌊ ⌋*οῖο -ὰς ἀέκοντα*, vgl. *ψ* 244 h.Ven.227 (Tithonos) *ναῖε παρ'* ⌊ ⌋*οῖο -ῆς ἐπὶ πείρασι γαίης* Th.841 (*γαῖα κονάβησε καὶ οὐρανὸς*) *πόντος τ'* ⌊ ⌋*οῦ τε -αὶ καὶ τάρταρα γαίης*, vgl. V.695 *ω* 11 *πὰρ δ' ἴσαν* ⌊ ⌋*οῦ τε -ὰς*⌋ *καὶ Λευκάδα πέτρην B* 869 *οἳ Μίλητον ἔχον ... ' Μαιάνδρ*⌊ ⌋ *Π* 719 *ὃς Φρυγίῃ ναίεσκε -ῆς ἔπι Σαγγαρίοιο*, vgl. *Γ* 187

D Hes.fr.dub.363 = Suppl.Hell.474 (dazu Gl. 68, 1990, 171 ff.) h.1,20 Hurst nicht]. *ῥοάων με..*[(: Plate 27), sondern]*πρ̣ὸ̣λ̣ων ν..*[(West, ZPE 134, 2001, 10)

R. Führer

ῥοδανός [1ⁱ] hapax **E** s.o., *ῥαδινός* **Σχ** sch.min. P.Aphrod.Lit. II zu *Σ* 576: *ῥαδανος·* [*εὐκι*]*νη*[*τον*, sch.D *Σ* 576: *εὐδιάσειστον. εὐκίνητον. διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ πεφυκότας καλάμους*

B uns., wohl synon. m. *ῥαδινός* (s.d.), *schwankend*, ganz and. H. Brunnhöfer, Hom. Rätsel, Leipzig 1898, 107 f. *Σ* 576 *ἐπεσσεύοντο* (*βόες*) *νομόνδε ' πὰρ ποταμὸν κελάδοντα, παρὰ* (*διὰ* v.l.) *-ὸν* (*ῥαδαλόν, ῥαδηλόν, ῥεδανόν*?, *ῥαδινόν*? vv.ll.) *δονακῆα*, vgl. Leaf u. Iliad z.St.; auffällig d. Wechsel des *α* u. *ο*; zum Streit in d. Ant. um d. richtige La. s. Düntzer, Zen. 139, A.82; A. Nauck, Aristophanis Byzantii grammatici Alexandrini fragmenta, Halle 1848, 40; H.S. Anton, Etym. Erkl. hom. Wörter I, Erfurt 1882, 50 f.; Ludwich, Textkritik I 437 f.; Renehan, Gl. 46, 1968, 72; Risch 108; West, Gl. 77, 2001, 133 ff.; vgl. auch sch.min. in Σχ

G. Markwald

Ῥόδεια [1ᴴ, 1ᵃ] (PN zu *ῥόδον*:) 2× in ident. 2.VH (4-Pers.-V.) im Namenskat., vgl. *Ῥοδόπη* **1** Okeanide Th.351 *Ἰππώ τε Κλυμένη* ⌊*τε -ά τε Καλλιρόη τε*⌋, zur Überl. s. West z.St., *Ῥ.* u. (349) *Ἰάνθη* (s.d.) sind die einzigen 'Blumennamen' der Liste **2** Gespielin Perseph.s beim 'Blumenpflücken' h.Cer.419 (Perseph. erz.: „*ἡμεῖς ἀν' ἱμερτὸν λειμῶνα ...*) *καὶ Μελίτη Ἰάχη* ⌊ ⌋" (419 om. pap., Paus., *ῥόεια* M, corr. Ruhnken ex Th.), sc. (425) *παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν*, zum Vgl. beider Listen s. Fischer, Nereiden 146, A.-H.-S. z.St., Richardson zu h.Cer.417–424 ('shortened version' von Th.349 ff. m. einigen Hinzufügungen), Càssola z.St.

H. W. Nordheider

ῥόδ(εος) [1ʰ] (zu *ῥόδον*:) *zur Rose gehörig, Rosen-*, s. *ῥοδόεις* h. Cer. 427 (Perseph. erz. ihre Entführung: „*παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν, κρόκον*) *καὶ ἀγαλλίδας ἠδ' ὑάκινθον* ' *καὶ -έας κάλυκας καὶ λείρια* (*νάρκισσόν θ'*"), in 'Blumenliste' (419. 422 PN *'Ρόδεια, 'Ροδόπη*), Wiederaufnahme von (6) *ἄνθεά τ' αἰνυμένην ῥόδα καὶ κρόκον* ..., ansch. Neubildg., s. Zumbach, Neuerungen 14, Richardson z.St., S. Schmid, *-εος* u. *-ειος* bei den griech. Stoffadj., Diss. Zürich 1950, 47 m. lyr. Parall. H. W. Nordheider

'Ρόδιος [1ⁱ] Bewohner d. Insel Rhodos, Ethn. zum ON (Meier, *-ίδ-* 22); viell. schon myk. bezeugt (s. s.v. *'Ρόδος* E) *B* 654 *-ων ἀγερώχων* (VE), fuhren unter d. Führg. des Tlep. m. 9 Schiffen gg. Tr.; vgl. s.v. *'Ρόδος* G. Markwald

'Ροδίος [1ⁱ, 1ᴴ] Fluß in der Troas ('Rosenbach'?, vgl. Lehrs, Arist. 268 f.; Bürchner, RE I A [1914] Sp. 956,33), an beiden St.n (*M* 20, Th. 341) unter anderen zus. m. *'Ρῆσος* genannt (s.d., B II); an der Il.st. als vom Idagebirge ins Meer fließend bezeichnet (*M* 19); außerliiad. Angaben (Kritik bei R. Hercher, Hom. Aufsätze, Berlin 1881, 70 ff., bes. 80 ff.) u. Lokalisierg. s. W. Leaf, Troy, London 1912, 175; Bürchner, RE I A (1914) Sp. 956,29–49; zum Akzent (d. meisten Hs. schreiben *'Ρόδιος*) vgl. Lehrs, Arist. 267 ff. G. Markwald

ῥοδοδάκτυλος [5ⁱ, 22°, 1ᴴ] E Poss.-Kompos. aus *ῥόδον* (s.d.) u. *δάκτυλος* (s. Risch § 68b, zum Kompos.typ noch Schindler, in: Festschr. Risch 393 ff.), unmoviert (s. Schulze, Kl. Schr. 655), *ε* 121 Anl. Posit.bildend

M nur [⏑⏑⏑⏑] *-ος 'Ηώς A* 477 = *Ω* 788 = *β* 1 = *γ* 404 = 491 = *δ* 306 = 431* = 576* = *ε* 228 = *θ* 1 = *ι* 152* = 170* = 307* = 437* = 560* = *κ* 187* = *μ* 8* = 316* = *ν* 18 = *ο* 189 = *ρ* 1 = *τ* 428, *Z* 175*, *I* 707*, *Ψ* 109 ≅ *ψ* 241, *ε* 121*, Op. 610 (* = dir. R./Apologe; einzelnes s.u. B)

Σχ sch. D *A* 477: *ῥοδόχρους. διαυγής. πυρώδης γὰρ ὁ ἀὴρ ὄρθρου γίνεται ἐν τῇ ἀνατολῇ. ἀπὸ δὲ τοῦ σχήματος τῶν τῆς χειρὸς δακτύλων παρίστησι τὸ τῶν ἀκτίνων σχῆμα*, sch. Barn. *β* 1: *ἀπὸ τῆς πρωϊνῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ χρώματος ... καλή*

B *Rosenfinger (habend)*, Epith. der Eos: nur *-ος 'Ηώς*' (13× [von 28] in dir. R./ Apologen, s.o. M:) 22× im handlungsgliedernden Formelv. vom Tagesanbruch (s. *ἠώς* B 1 aα sowie M): *ἦμος δ' ἠριγένεια* ⌞*φάνη -ος 'Ηώς*⌟, bzw. abgewandelt (*Z* 175, *I* 707) *ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη / αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ -ος 'Ηώς*, (*Ψ* 109, *ψ* 241) *μυρομένοισι δὲ τοῖσι / καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισι* ⌞ ⌟ ([≅ *Ψ* 154⁺] allg. zur strukturierenden Funktion s. Basler Komm. zu *A* 477), od. bei Bez. der Jahreszeit (Op. 610) *εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ* ' *οὐρανόν, 'Αρκτοῦρον δ' ἐσίδῃ -ος 'Ηώς*; von der Göttin (s.d. B 3) als Jünglingsentführerin im myth. Exempel nur *ε* 121 (Kal. zu Hermes:) „*ὅτ' Ὠρίων' ἔλετο -ος 'Ηώς*, ' *τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοί*" (Posit. bildend wie h. 31,6); – metr. gleichw. (*ξ* 502⁺, *Ω* 785) *χρυσόθρονος(ον) / φαεσίμβροτος 'Ηώς(ῶ)*', (Th. 451) Gen. *πολυδερκέος 'Ηοῦς*' (vgl. auch Opp. *Ψ* 154⁺ [*ἔδυ*] *φάος ἠελίοιο*), in 1. VH entspr. (*Θ* 1⁺, h. Merc. 184) '*'Ηὼς μὲν κροκόπεπλος / δ' ἠριγένεια* (vgl. *Θ* 508⁺ Gen. am VE), (h. 31,6) '*'Ηῶ τε ῥοδόπηχυν*, weiteres s.v. *ἠώς* M. – Deutung hängt davon ab, ob man vom konkr. anschaul. Naturphänomen der aufgehenden Sonne ausgeht: „pattern of rays like a spread hand" od. auch „single sliver of red light at the horizon" (so comm. opinio: s. Ameis-H., Stanford, St. West [Odyssey] zu *β* 1, West zu Op. 610; Buchholz, Realien I 1,27; Vivante, Ramus 8, 1980, 125 ff. [zum „poetic value", konkr. Bildhaftigk. der Formel]; dazu passen die meisten [opt.] Epith. der Eos, s.d. M u. s.vv. *εὔθρονος, κροκόπεπλος* usw.) od. (ingeniös, aber schwierig u. viell. eher nachhom.) von der Pers. der jugendl. schönen Göttin, deren „sexual power" sich in der Hand manifestiere (A. Allen, Fr. of Mimn., Palingenesia 44, 1993, 101 f.; s. *'Ηώς* [B 3] als Liebhaberin junger Männer, hier nur *ε* 121; Nagy, HSPh 77, 1973, 162 zu arch. Parall. zw. Eos u. Aphr.; dazu vgl. das weibl. Schönheitsepith. [*ε* 390⁺] *εὐπλόκαμος ... 'Ηώς*'); Spekulat. über Herkunft der Formel u. ai. Parall. bei Durante, in: Idg. Dichtersprache 295 A.7; ägypt. Einfl. (von Echnatons „rayed sun-disk") vermutet Drew Griffith, Sileno 19, 1993, 91 ff.; vgl. noch (als Indiz für das Zurücktreten der konkr. Naturerscheinung zugunsten der liter. Konnot., s. Leumann, Hom. Wört. 18 A.9) *βροδοδάκτυλος* <*σελάν*> *να* (Sapph. fr. 96,8 Voigt; dazu Heitsch, H. 95, 1967, 390 ff.; Macleod, ZPE 15, 1974, 220; Renehan, HSPh 87, 1983, 17 ff.; s.a. h. 32,6 die *ἀκτῖνες* des Mondes), *δάκτυλος ἁμέρα* (Alc. fr. 346,1 Voigt), sowie als indir. Homerismen *ῥοδόπηχυς* (h. 31,6 '*'Ηῶ τε ῥοδόπηχυν*!) u. (Q.S.) *ῥοδόσφυρος, -πεπλος*, ferner die Analogiebildung (Aristot. Rhet.) *φοινικο-, ἐρυθροδάκτυλος*

D f.l. *Ω* 785 ([cf. 788] statt *φαεσίμβροτος* wegen Trauer-Kontext im Ggs. zu *Z* 175) H. W. Nordheider

ῥοδό(εις) [1ⁱ] E *-yent-*Abl. von *ῥόδον*, s. Risch § 56b; Schindler, in: Festschr. Risch 397; Oettinger, in: Festschr. H. Otten (edd. E. Neu, al.), Wiesbaden 1988, 284 ('Hethit. *-uant-*'); zur Bildg. vgl. *ἀνθεμόεις, ἰόεις, λειριόεις*, (Sapph.) *κροκόεις*, anderers. *ῥόδεος* sowie *ἄνθινος, ὑακίνθινος*, späteres *ῥόδινος*; bereits myk. *wo-do-we* = *yordoyen* + Öl-Ideogramm (s. DMic. II 439 f.) **Σχ** sch. D *Ψ* 186: *τῷ ῥοδινῷ* L [1]A. E. Kober, The Use of Color Terms in the Gr. Poets, Diss. Columbia Univ., New York 1932, 86 f. (m. lyr. Parall.); [2]G. S. Kirk, Language and Background of Hom., Cambridge 1964, 124; [3]Hoekstra, Modifications 142; [4]Heubeck, Lineartafeln 80; [5]S. Lilja, Treatment of Odours, Comm. Human. Litt. 49, Helsinki 1972, 21; [6]Panagl, BCH Suppl. 25, 1992, 509; [7]Shelmerdine, in: Ages of Homer 99

B *rosenhaltig, mit Rosen versehen*, vom mit Rosenaroma (Rosenöl) versetzten (Oliven-)Öl (Verfahren schon myk., s. E u. L[2,3,4,6]), durch das Aphr. Hektors Leiche gg. Ach.s Mißhandlung unempfindlich macht; Adj. u. Subst. durch Verb getrennt *Ψ* 186 (*κύνας ἄλαλκεν*) *-εντι δὲ χρῖεν ἐλαίῳ* ' *ἀμβροσίῳ, ἵνα μή μιν ἀποδρύφοι ἑλκυστάζων*, urspr. Bestattungsmittel? (s. L[3] m. Spekulat. über Herkunft der Formel), vgl. *T* 38 f. (s. L[7]); hier Vbd. von Aphr.s Sphäre (sinnl. Reiz, Luxus, s. L[5]) u. göttl.r Unsterblichk. (*ἀμβροσίῳ* im Enjb.) H. W. Nordheider

ῥόδ(ον) [1ʰ, 1ᵉ] E als *yordo-* bereits myk., s. s.v. *ῥοδόεις* E; äol. *βρόδον* (*Fρόδον*); Lw., vgl. armen. *vard*, altiran. **yr-da-*, zur Herkunft (iran., semit.?) s. Frisk s.v.; Masson, Kentron 2, 1986, 61 ff.; Burkert, The Orientalizing Revolution, Harvard Univ. Press 1992, 174 A.2; s. noch Ruijgh, Scripta minora I 615 u.ö.; Lw.-Liste bei Wace-Stubbings, Companion 320 f. – Abl. *'Ρόδεια, 'Ροδόπη, 'Ρόδος*?, *ῥόδεος, ῥοδοδάκτυλος, ῥοδόεις, ῥοδόπηχυς*

L Murr, Pflanzenwelt 78 ff.; Hehn, Kulturpflanzen 251 ff.; R. E. Shepherd, History of the Rose, New York 1954, 6 ff. 97 ff. 116 ff.; Irwin, in: Studies Woodbury (ed. D. E. Gerber), Chico CA 1984, 147 ff. (The Crocus and the Rose); Duhoux, in: Les phytonymes grecs et latins, Actes Coll. Nice 1992, 97 ff. (myk. Pflanzennamen)

B *Rose*, jew. in 'Blumenliste' (m. Oberbegr. *ἄνθεα*, s.d. B 1 c): als Ausdr. von Fülle, (erot.) Verführung, Duft; als Mittel der Verlockung bei der Entführung Perseph.s (Kultaition): h. Cer. 6 (*ἥρπαξεν*, Hades) *ἄνθεά τ' αἰνυμένην* ' *-α καὶ κρό-*

κον ἠδ' ἴα καλὰ ' ... καὶ ἀγαλλίδας ἠδ' ὑάκινθον ' νάρκισσόν θ', ὃν φῦσε δόλον ... ' Γαῖα (ἑκατὸν κάρα, ὀδμή), entspr. (425 ff. Perseph. erz.: „*ἄνθεα δρέπομεν ἐρόεντα*) *ῥοδέας κάλυκας*" — als Mittel zum Parfümieren (od. Färben? s. s.v. *βάπτω*) von Aphr.s Kleidern (erot. Reiz, s. s.vv. *ῥοδόεις, κρόκος, ἄνθος* B 1 c, *ἱμάς* B 1 b): Cypr. fr. 4,4 p. 36 Dav. = p. 47 Ber. (*εἵματα*) *ἔστο, τά οἱ Χάριτές τε καὶ Ὧραι ' ποίησαν καὶ ἔβαψαν ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν ' ... ἔν τε κρόκῳ ἔν θ' ὑακίνθῳ ' ἔν τε ἴῳ θαλέθοντι -ου τ' ἐνὶ ἄνθεϊ καλῷ, ' ἡδεῖ νεκταρέῳ, ἔν τ' ἀμβροσίαις καλύκεσσιν ' ἄνθεσι ναρκίσσου (τεθυωμένα εἵματα ἔστο)*, vgl. h. Ven. 61–64 H. W. Nordheider

Ῥοδόπη [1ᵇ] (PN aus *ῥόδον* u. *ὤψ*:) Gespielin Perseph.s beim 'Blumenpflücken' auf dem *Νύσιον* (s.d.) *πεδίον* (in Kat., 1. EN in 3-Pers.-V.) *Rosengesicht, rosy-faced* (Richardson z.St.), zur Bildg. vgl. einers. *Ῥόδεια*, anderers. *Καλλι-* (Th. 79), *Λειρι-, Παρθενόπη* etc., ferner *ῥοδοδάκτυλος, -πηχυς*; Eponymin(?) des gleichnam. thrak. Gebirges (dazu Murr, Pflanzenwelt 82 f.) h. Cer. 422 *καὶ -η Πλουτώ τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυψώ* (zur Versstruktur vgl. z.B. 423, Th. 247), Parall./Erw.(?) zu (419) *Ῥόδεια*, im Untersch. zu dieser nicht im Okeanidenkat. Th. 349 ff. (wie noch h. Cer. 418 ff. *Λευκίππη, Φαινώ, Ἰάχη* u. *Μελίτη*, die aber Th. 247 als Nereide), zum Vgl. beider Listen s. s.v. *Ῥόδεια* H. W. Nordheider

ῥοδόπηχυς [4ᴷ, 1ᵇ] E Poss.-Kompos. aus *ῥόδον* u. *πῆχυς* (s. Hofinger, Vocabulaire 161), hes. Neubildg. (indir. Homerismus) nach *ῥοδοδάκτυλος* (s.d. u. Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 35 mit weiteren)

B *Rosenarm(e habend)*, Epith. zum Lob weibl.r Schönheit von (Hes.:) Nereiden, Heroinen, (h. 31,6:) Eos, nur dort in 1. VH ('*Ἠῶ τε -υν*), sonst PN$^{\alpha/\beta}$ (+ *τε*) + *-υς/υν*', vgl. als Vorbild *ῥοδοδάκτυλος Ἠώς*' wohl vom Naturphänomen (zur gewandelten Funktion s. Treu, Homer 244), anderers. als Schönheitsattr. *λευκώλενος*, (*E* 314⁺) *πῆχεε λευκώ*, (h. 31,6 nb. *ῥ.*) *εὐπλόκαμος*; als VE in Namenliste: 3- bzw. 2-Pers.-V. (Typ: 3 PN + Epith., bzw. 2 PN + 2 Epith., vgl. ⌞*ἐρόεσσα*⌟, *χαρίεσσα* im Kontext): Th. 246 (Nereidenkat.) *Ἁλίη τ'* ⌞ ⌟ *' Πασιθέη τ' Ἐρατώ τε καὶ Εὐνίκη -υς ' καὶ Μελίτη χαρίεσσα* 251 *καὶ εὐειδὴς Γαλάτεια ' Ἱπποθόη τ'* ⌞ ⌟ *καὶ Ἱππονόη -υς* — in Genealogie (zum Zush. s. Hirschberger, Komm. 246 ff. 264 f.): Hes. fr. 35,14 suppl. (*τέκετο*]*Πολυκάσ*[*την*) *Νέστορος ἐν φιλότητι Ἀναξιβίη ῥοδό*]*πηχυς* fr. 64,13 *Φίλωνί*(?)]*ν τε ῥοδόπη*[*χυν* — in 1. VH von Eos(!): h. 31,6 *ἥ οἱ τέκε* (Euryphaessa dem Hyperion) *κάλλιμα τέκνα ' Ἠῶ τε -υν εὐπλόκαμόν τε Σελήνην ' Ἠέλιόν τ' ἀκάμαντ'*, Anl. Posit.bildend (wie *ε* 121) H. W. Nordheider

Ῥόδος f. [3ⁱ, 1ᵉ] E fragl., ob der Name d. Insel zu *ῥόδον* (s.d.) 'Rose' zu ziehen (so Murr, Pflanzenwelt 79; Georgacas, BN 6, 1955, 155) od. vorgr. ist (Fick, Vorgr. Ortsnamen 45); die Blume sicher in myk. *wo-do-we*, s. *ῥοδόεις* E, dagg. uns., ob myk. PN *wo-di-jo* > *ϝόρδιος* > *Ῥόδιος* (*Ῥοδίων*?) den Einwohner von Rh. meint (nach d. zahlreichen spätmyk. Funden auf d. Insel gut mögl., s.u. B); vgl. Ruijgh, Études 141; DMic. II 439. — Abl.: *Ῥόδιος*

L [1]Allen, Catalogue 102 f.; [2]v. Gaertringen, RE Suppl. V (1931) Sp. 731–840; [3]Page, History 15 ff.; [4]Von der Mühll, MH 20, 1963, 197–202; [5]V. R. d'A. Desborough, The Last Mycenaeans and their Succession, Oxford 1964; [6]H. S. - L. 117–20⁺; [7]Griechenl.-Lex. 588–93; [8]Visser, Katalog 619–29

B größte Insel der Dodekanes, im Schiffskat. m. 9 Schiffen unter Führg. des Herakliden Tlep. (s.d.) vertreten *B* 654. 655 (*Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης ...*) *ἐκ -ου ἐννέα νῆας ἄγεν -ίων ἀγερώχων, ' οἳ -ον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες, ' Λίνδον Ἰηλυσόν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον*, vgl. Basler Kommentar z.St. 667 *αὐτὰρ ὅ γ' ἐς -ον ἵξεν ἀλώμενος ἄλγεα πάσχων* (Tlep., der aus d. Heimat fliehen mußte, weil er s. Onkel getötet hatte). In die Insel teilten sich 3 Stämme (*καταφυλαδόν*, *B* 668; vgl. Bd. II Sp. 1350,4 ff.), m. d. *πόλεις* Lindos, Ialysos u. Kameiros (*B* 655 f., zu d. Städten s.o., s.vv.); d. Insel von Zeus geliebt u. m. Reichtum von ihm überschüttet (*B* 668–70; mögl.weise Anspielg. auf d. Mythos vom Goldregen des Zeus über Rh.; dazu u. zu and. rhod. Mythen s. Lehrs, Arist. 186; L⁴; L⁸ 622 A.27); nach Epim. fr. 18 Diels (Prosaref.) ist Rh. T. des Ok. (vgl. P., Ol. 7,14). — Abstammg. des Tlep. von Her. u. typ. dorische Dreiphyligk. scheint auf dor. Besiedlg. zur Zt. des Schiffskat. zu weisen, evtl. noch nicht lange erfolgt (z.T. skept.: L¹; Nilsson, Homer and Mycenae 262; Burr 84 f. u. 133 f.; Wace - Stubbings, Companion 295; Giovannini 31; L⁶; L⁸ 626 A.32; zu myk. bzw. protogeometr. Funden auf Rh. s. L⁵ 152–8; J. Bouzek, Hom. Griechenland, Prag 1969, 57; Parker, MH 52, 1995, 146 f.); zur Frage der Identif. von heth. *Ahhijawa* (Achaia) m. Rh. s. F. Schachermeyr, Hethiter u. Achäer, Leipzig 1935, 129–32; L³; L⁵ 219; L⁶ G. Markwald

Ῥόεια v.l. h. Cer. 419 (cod. unicus), s. *Ῥόδεια*

ῥόθιος [1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. *ε* 412 *-ον· ἀπὸ τοῦ γενομένου ἦχου τὸ σημαινόμενον. ἢ ῥοίζῳ φερόμενον. καὶ ὁρμητικόν*

B (zu *ῥόθος*:) *brandend, brausend*, von lärmender Bewegung *ε* 412 (Od. zu sich selbst:) „*ἔκβασις οὔ πῃ φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε· ' ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα ' βέβρυχεν -ον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη, ' ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα*" *ringsum brüllen die brandenden Wellen* zur Häufung von Schallwörtern vgl. z.B. *B* 207 ff. (u. vgl. Krapp, Akust. Phänomene 171 f.). — Wortf.: s. *ἐρίδουπος* u. *πολύφλοισβος*, sowie (im Kontext: *ε* 430) *παλιρρόθιος* 'zurückbrandend', zu Verben s. *βρέμω* M. Schmidt

ῥόθος [1ᴴ] E wohl onomatop. Bildung, keine gesicherte außergr. Entsprechung (L⁵, vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.). — Abl.: *ῥόθι*(*ος*), *παλιρρόθιος, Ἁλιρρόθιος, ἐπίρροθος, ἐπιτάρροθος*

L [1]Lehrs, Quaest. Ep. 240; [2]Mazon, Comm. 80 f.; [3]Wilamowitz, Erga 65–7; [4]Forssman, in: Lautgesch. u. Etymologie, Wiesbaden 1980, 181–4; [5]Tichy, Onomatop. Verb. 88 f.

B zugrundeliegende Bed. nach Ausweis nachep. Verwendg. u. der Abl.en (s. *ῥόθιος* u. *παλιρρόθιος*) wohl *(brausender) Lärm* in der Natur (Wellen, Wind), meist von lärmender Bewegung (vgl. L⁴⁻⁵), hier wahrsch. *Geschrei, Gezeter, Klageruf* (L²: *longue plainte indignée;* dazu passend die Erkl. von *ἐπίρροθος* als 'zu einem Hilferuf kommend' [Jones, CR 73, 1959, 132 f., anders oben s.v.]) Op. 220 *αὐτίκα γὰρ τρέχει Ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν· ' τῆς δὲ Δίκης -ος ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι ' δωροφάγοι, σκολιῇς δὲ δίκῃς κρίνωσι θέμιστας· ' ἡ δ' ἕπεται κλαίουσα πόλιν καὶ ἤθεα λαῶν, ' ἠέρα ἑσσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα, ' οἵ τέ μιν ἐξελάσωσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν es erhebt sich das Geschrei der Dike, die weggezerrt wird, wohin Männer sie führen, die Geschenke fressenden, die mit krummem Recht Urteile fällen. Sie aber folgt weinend durch die Städte u. Wohnsitze der Menschen, die sie verjagten u. kein gerades Recht zuerteilt haben*, sie schreit, ruft vergeblich um Hilfe, wie eine in Gefangenschaft u. Sklaverei weggezerrte u. vergewaltigte Frau (vgl. *Z* 465 *πρίν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι* [vgl. Verdenius z.St. u. E.A. Havelock, The Greek Concept of

Justice, Cambridge, Mass. 1978, 197ff. m. A.5] u. – zu *ἕλκω do violence* – λ 580 [s. *ἕλκω* B I 3 a]), ῥ. nimmt das Bild der vom Habicht geraubten, weinenden Nachtigall (V.206: *μύρετο*, V.207: *τί λέληκας*) auf, wird dann durch *κλαίουσα* V.222 wiederaufgenommen u. in anderem Bild weitergeführt: V.259ff. sitzt Dike bei Zeus u. meldet die ungerechten Absichten, die Menschen im Schilde führen (*γήρυετ' ἀνθρώπων ἀδίκων νόον*). Daß ῥ. nicht „von einem einzelnen" ausgehen kann (so L³), ist beim einmaligen Vorkommen im fgrE unbeweisbar u. wird durch Abl.en u. nachep. Verwendung von ῥ. nicht nahegelegt (vgl. z.B. Aesch. Pers. 406 *Περσίδος γλώσσης ῥ.* [L⁵: „das erregte Aufbrausen"] od. Pi. Pae. 6,129 [*ῥόθια* als Metapher für die eigene Dichtung]), erst recht nicht, wenn es sich hier um metaph. Gebrauch handelt. Auch daß ῥ. von anderen (Männern) ausgeht (L¹, Verdenius z.St.: „Tumult"; L³: „Murren des Volkes, das auf dem Markte dem Prozesse beiwohnt", ähnlich West z.St.), ist kaum mögl.: 1. *τῆς δὲ Δίκης ... ἑλκομένης* wäre kein Subjektsgen., sondern müßte als gen. absol. verstanden werden, von dem der dann folgende Nebensatz abhängig wäre. 2. 'Murren' kann ῥ. kaum heißen, es müßte schon ein 'Aufbrausen', ein Tumult sein, der dann folgenlos bliebe. 3. Die Rechtsbeugung wird als allgemeine beschrieben: s. V.221 *πόλιν καὶ ἤθεα λαῶν* u. vgl. V.260f. (das Volk [*δῆμος*] büßt für das von den Königen begangene Unrecht). Nirgends bei Hes. (vgl. aber ρ 425-9) wendet sich das Volk gegen die Herrschenden, nur der Dichter äußert Empörung über Unrecht (die von West z.St. angeführten Parallelen aus den Tragödien des 5.Jh. beweisen nichts für Hes.s Weltsicht u. Botschaft). 4. Die Allegorie der Verse 218ff. dient zum Beleg für den Satz (V.216f.), daß das Recht am Ende über die Gewalt siegt. Das wird dadurch dargestellt, daß sowohl *Horkos* als auch *Dike*, wenn sie durch Eidbruch / Meineid u. ungerechte Urteile geschädigt sind, die Sache nicht auf sich beruhen lassen, sondern für Bestrafung sorgen. Sie folgen den Tätern. In dieser Abfolge hat „öffentliche Unruhe" auf Seiten der Menschen keinen Platz. Die von Plu. bei Proklos (s. sch. Op. 220–1 Pertusi = Plu. Mor. VII, ed. Sandbach, fr. 34) überl. Erkl. von ῥ. als böotische Glosse für „schwer begehbaren Gebirgsweg", kann allg. stimmen (vgl. Nic. Ther. 672), hat aber kaum etwas mit Hes. zu tun M. Schmidt

ῥοιβδέω [5°, nur in μ] E zu nachep. *ῥοφέω*, gebildet viell. im Anklang an *ῥοιζέω* / *ῥοῖβδος*. Als Verb. simplex abs., als Kompos. *ἀνα-* (je nach metr. Erfordernis m. *-ρ-* od. *-ρρ-*) m. (μ 105 impl.) Akk.-Obj. *ὕδωρ*. Die weithin gebilligte Konj. *ῥυβδέω* (Blass, Die Interpolationen in der Odyssee, Halle 1904, 135; vgl. Bechtel, Lexil. 293; Wackernagel, Unt. 83; Scheibner, in: Miscellanea critica I, Leipzig 1964, 253; Frisk s.v. *ῥυβδέω*; Chantraine, Dict. s.v.; Heubeck, Odyssey zu μ 104; Irigoin, RPh 65, 1991, 134; die Ausgaben von Ameis-Hentze, Von der Mühll, van Thiel [anders Bérard, van Leeuwen, Allen, Stanford]) wird weder durch die Klangassoziation m. *Χάρυβδις* (μ 104. 236. 431, s.u. zu μ 104. 105) gefordert noch von der Überlieferung nahegelegt (van der Valk, Text. Crit. Od. 73: weder Scholien noch antike Lexika kennen *-ρυ-*; Tichy, Onomatop. Verb. 84: die „spärlichen handschriftlichen Zeugnisse" für *-ρυ-* sind „junge Fehlschreibungen")

Σχ sch. Barn. μ 105: *ἀναρ-εῖ· ἀνερροφεῖ, ἀναπίνει*, μ 236: *ἀνερ-ησεν· ἀνηκόντισεν*

B *schlürfen*, nur vom Einschlürfen des Meereswassers durch Charybdis (Wortwahl wegen Klangassoziation), Kompos. *ἀνα-* betont wahrsch. das *zurück*schlürfen (vgl. *ἀνά* Bd. I Sp. 752,55ff.) als Gegensatz zum *herauswerfen, ausspeien* (*ἀνίησιν* μ 106); Adv. *δεινόν* (s. μ 105. 236) betont das Furchterregende, Gefährliche des Vorgangs (vgl. *δεινή*, nb. *δῖα* u. *ὀλοή*, als Beiw. zu *Χάρυβδις*) 1 Simplex μ 106 (Kirke zu Od. über die Gefahr bei der Charybdis:) „*μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε -ήσειεν* (*ῥοβδήσειεν, ῥυβδήσειεν* vv.ll.) ' *οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπὲκ κακοῦ οὐδ' ἐνοσίχθων*", *wenn sie gerade schlürft*, zu *-οι-* vgl. *φύλλοισι* in V.103, jew. nach *ἴσ* in V.102. 105 (nb. *σεῖ* in V.102. 106 = *σπονδειάζοντες*) 2 Kompos. *ἀνα-*: (wieder) *einschlürfen, zurückschlürfen* Präs. μ 104. 105 (Kirke zu Od.:) „*τῷ δ'* (= Felsen ggüber dem der Skylla) *ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας ... ' τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναρ-εῖ* (*ἀναροιβδεῖ, ἀναρροβδεῖ, ἀναρυβδεῖ* vv.ll.) *μέλαν ὕδωρ. ' τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀνα-εῖ, ' δεινόν*", Präs. vom Verlauf (Mutzbauer, Tempuslehre II 285), zur Klangassoziation *-αρυβδ-/-αρροιβδ-* s. Rank, Etymologiseering 72f., Tichy, Onomatop. Verb. 84 A.27 236 (Erz.) *ἔνθεν γὰρ Σκύλλη, ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις ' δεινὸν ⟨ἀνερ-ησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ⟩* (V.237ff. folgt Detailschilderung: *ἦ τοι ὅτ' ἐξεμέσειε ... ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε ...*) ≅ μ 431 *ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον δεινήν τε Χάρυβδιν. ' ἡ μὲν ⟨ ⟩* (*ἀνερύβδησε, ἀνερρόβδησε* vv.ll.). – Wortf.: s. *βρόξαι* M. Schmidt

ῥοιζ(έω) [1ⁱ, 1ᴴ] F *-εσκ(ε)* 1ᴴ, *-ησεν* 1ⁱ **Σχ** sch. D *K* 502: *ἀνάρθρως ἐφώνησεν. ὃ ἡμεῖς συρίζειν λέγομεν* L Tichy, Onomatop. Verb. 92–94

B (from *ῥοῖζος*:) *make a whistling* or *hissing* (Th.) *sound* *K* 502 *-ησεν* (Od.) ... *πιφαύσκων* (giving him a signal to come on) *Διομήδεϊ* Th. 835 *ἄλλοτε δ' αὖ -εσχ'* (Typhoeus; *ῥοῖζος ἔσχ'* f.l. [unmetr.]) *hissed* (n. snake-heads v. 825). – Wdfld.: *σίζω* J. N. O'Sullivan

ῥοῖζος [1ⁱ, 1°] E onomatop. – Deriv.: *ῥοιζέω* **Σχ** sch. D *Π* 361: *ῥύμην. ὁρμήν. ἦχον* L see *ῥοιζέω* L

B of a loud 'shishing' sound, *zischen* (so ι 315 rather than 'whistling'), *whirring* (of arrows in flight, *Π* 361); fem. ι 315 *Π* 361 (*ἀσπίδι κεκαλυμμένος*) *ὤμους ' σκέπτετ' ὀιστῶν τε -ον καὶ δοῦπον ἀκόντων* ι 315 *πολλῇ* (*πολλῷ* v.l.) *δὲ -ῳ πρὸς ὄρος τρέπε ... μῆλα ' Κύκλωψ*. – Wdfld.: *φωνή*

D v.l. Th. 835 (see *ῥοιζέω* B ad L) J.N. O'Sullivan

ῥοιή [2°, 2ᵇ] E unbek. **B I** *Granatapfelbaum*, nur Pl. η 115 (Od: „im Garten des Alkin. waren große Bäume) ⟨*ὄγχναι καὶ -αὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι ' συκέαι τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι*⟩" λ 589 (Od.:) „*δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατὰ κρῆθεν* (des Tantalos) *χέε καρπόν, ' ⟨ ⟩*"

II *Granatapfel* (Frucht), nur Sg. h. Cer. 372 *ὅ γ' αὐτὸς* (*Aïdoneus*) ' ⟨*-ῆς κόκκον*⟩ *ἔδωκε* (der Perseph.) *φαγεῖν μελιηδέα λάθρῃ* 412 (Perseph.:) „*αὐτὰρ ὁ λάθρῃ ' ἔμβαλέ μοι ⟨ ⟩ μελιηδέ' ἐδωδήν, ' ἄκουσαν δὲ βίῃ με προσηνάγκασσε πάσασθαι*" Murr, Pflanzenwelt 50–55; +Richardson zu V. 372; +Faraone, Phoenix 44, 1990, 219–243 (235ff.) V. Langholf

Ῥοίτειον [2ᵉ] E uns.; schwerlich zu *ῥοῖζος* 'Brandungsgeräusch' (Bürchner, RE I A [1914] Sp. 1006,46ff.); viell. vorgr.

B Vorgebirge in d. nördl. Troas (Lage s. Bürchner a.O.), vor allem bek. durch d. Grabmal des Telamon. Aias (Il. Parv. fr. 3 p. 77 Ber.); zum Grab vgl. Str. 13,595; Paus. 1,35,5; Philostr., Her. 8,1; e. Hungersnot, die die von Palamedes zum Rh. herbeigeholten Oinotropen meisterten, war mögl.weise in d. Kyprien dargestellt (Cypr. fr. 29 [III] p. 60 Ber.; vgl. oben, s.v. *Παλαμήδης* B 1 u. Bethe, Homer III 201, Nr. 12) G. Markwald

Ῥοιώ [1ᵉ] Personif. d. Granatapfels (dazu Weicker, RE I A [1914] Sp. 1005f.; vgl. *ῥοιή*), in Cypr. fr. 19 p. 42 Dav. (Pro-

saref.) = fr. 29 p. 60 Ber.; T. des Dionysos-Sohnes Staphylos, wird von Ap. schwanger, daraufhin vom zornigen V. in e. Kiste aufs Meer ausgesetzt, die in Euböa antreibt, wo Rh. den Anios zur Welt bringt, den V. der Oinotropen; vgl. auch Roscher IV 121 ff. G. Markwald

ῥόος [16ⁱ, 11ᵉ, 1ᴴ] **F** *-ος* 4, *-οιο* 3, *-ον* 21 **M 1a** ⁱ[⏑⏑] *κὰρ / πρὸς -ον M* 33, *Φ* 303 ⁱ[⏑⏑] *ἱερὸν -ον 'Αλφει/ ⌊Ὠκεανοῖο⌋ Λ* 726, Op. 566, *-ον* ⌊ ⌋ *μ* 1, (10× m. posit. bildendem Anlaut:) *-ος* ⌊ ⌋ *Σ* 402, *παρὰ -ον* ⌊ ⌋ *Π* 151, *λ* 21, (*μέγα κῦμα⌋ πο)τὶ -ον P* 264, *Φ* 258, *δ' ἐφόρει / ἔφερεν* ⌊ ⌋ *⌊κατὰ -ον⌋ ε* 327. 461, ⌊ ⌋ *οὐδ(ἐ) / ἔσχετο δ' Φ* 147, *ξ* 254 / *μ* 204; *ἐμ/ἐὸν -ον ἔ(σχε δὲ) Φ* 369, *ε* 451; *-ος οὐδέ Φ* 241; *-ον M* 25, *Φ* 219 **1b** [⏑ⁱ] *-ος Φ* 16; *-ον ε* 449 [⏑ⁱ] *κῦμα -ος τε ι* 80 [⏑ⁱ] *-ον P* 750, *ζ* 85 **2** [⏑ⁱ×] *κῦμα -οιο Φ* 263. 306, *λ* 639

L Porzig, Satzinhalte 258; Bolelli, SIFC n.s. 24, 1950, 113 f.; Rico, SCI 18, 1999, 1–19

B *das Fließen(de)*, Verbalsubst. zu *ῥέω* B I 1 b/II 5. 6 (vgl. fig. etym. *Σ* 402 f., Wiederaufnahme *M* 19/25, *P* 750 f., *Φ* 258/60/63. 303 f., *ε* 444/9, *ζ* 85/7), nom. act. / rei actae / Dingbez. (1/2/3) ineinander übergehend (vgl. *M* 25/33, *ε* 449/51, *λ* 639 / *μ* 1); haupts. von Flüssen o.ä., nur 3ᵉ aufs Meer übertr. (s.u. jew. Vorbem.), parall. m. *κῦμα ε* 451, *ι* 80, *μ* 1 f.; in assoz. Zush. m. *Βορέης*⁺ *ι* 80 f., *ξ* 253 f., *ἐλέαιρε(ν) Φ* 147, *ε* 449 f., *ἵκοντο*⁺ *Λ* 726, *ζ* 85, *μ* 1 f., D, (*μέγα*) *κῦμα*⁺ *M* 25/8, *P* 264, *Φ* 240* f. 263. 306*, *ε* 327. 451**. 461**, *ι* 80, *λ* 639*, *μ* 1 f. 202 ff. (** auf Fluß bzg. wie * [Skam./Ok.] u. *λ* 243; and. II Sp. 1586,68 f.; 1587,24 f. 49), ' *νηῦς μ* 1 f. 204 f., *ποταμός*⁺ *M* 18/25. 32 f., *P* 263 f. 749 f., *Φ* 303 f., *ε* 441/9. 451 ff. 460 f., *ζ* 85, *λ* 639, *μ* 1, *προχοῆσι*⁺ *P* 263 f., *ε* 451 ff., *ὕδωρ*⁺ *P* 747/50, *Φ* 258, *ζ* 85 f., *ὑψόσ(ε) Φ* 302 f. 306 f.; nach / in Gl. (Vgl.) *Φ* 16. 263 / *P* 264. 750, *Φ* 258 (*ξ* 254), in dir. R. *Λ* 726, *Σ* 402, *Φ* 219. 369, *ε* 449, *ι* 80, *λ* 21. 639, *μ* 1. 204, *ξ* 254, gehäuft *M* 25/33, *Φ* 258/63. 303/6. — Wortf.: *δίνη, κῦμα, πόρος, προχοαί, ῥέεθρα, ῥοαί, ὕδωρ* **1** (*κατὰ -ον* mit der) *Strömung*, im Meer nur *ε* 327, *ι* 80 (vgl. *ἀγάρροος* B 1), sonst von Flüssen (in Gl./Vgl. *P* 264, *ξ* 254), nur *ε* 449. 451 in Vbd. m. Poss.-Pr. (vgl. 3), sonst ohne Zusätze, von Präp. abh. außer letzten 3 St. *P* 264 *ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προχοῆσι διιπετέος ⌊ποταμ⌋οῖο ' βέβρυχεν μέγα κῦμα ποτὶ -ον, ἀμφὶ δέ τ' ἄκραι ' ἠϊόνες βοόωσιν ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω* gg. *d. Strömung Φ* 303 *τοῦ δ'* (Ach.) *ὑψόσε γούνατ' ἐπήδα ' πρὸς -ον ἀίσσοντος ἀν' ἰθύν, οὐδέ μιν ἴσχεν ' εὐρὺ ῥέων* ⌊ ⌋*ός M* 33 ⌊ ⌋*οὺς δ' ἔτρεψε* (Pos.) *νέεσθαι ' κὰρ -ον, ᾗ περ πρόσθεν ἓν καλλίρροον ὕδωρ fluβabwärts im alten Bett*, vgl. *Φ* 382 *ξ* 254 (*ἐπλέομεν Βορέῃ*) *ῥηϊδίως, ὡς εἴ τε κατὰ -ον mit der Strömung ε* 327 (*σχεδίην*) *ἐφόρει ⌊μέγα κῦμα κατὰ -ον⌋ ἔνθα καὶ ἔνθα*, vgl. *ζ* 171 461 (*κρήδεμνον ἐς ποταμὸν*) *μεθῆκεν, ' ἂψ δ' ἔφερεν* ⌊ ⌋ *αἶψα δ' ἄρ' 'Ινὼ ' δέξατο downstream* (Shewring); and. Ameis-H. ‖ 449 *σόν τε -ον σά τε γούναθ' ἱκάνω* 451 *ὣς φάθ', ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν -ον, ἔσχε δὲ κῦμα, ' πρόσθε δέ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν ' ἐς ποταμοῦ προχοάς ι* 80 *με κῦμα -ος τε περιγνάμπτοντα Μάλειαν ' καὶ Βορέης ἀπέωσε* **2** (7ⁱ manipulierter) *Wasserstrom* (im Ggs. zu natürl. *ῥέεθρα P* 749 f., *Φ* 218 f.), von Flüssen (inkl. Ok. *λ* 639) bzw. *Φ* 258 Bewässerungskanal; 3× adnom. Gen. zu *κῦμα*; in Gl. *P* 750, *Φ* 258 *M* 25 *ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἄλαδε προρέουσι ' 4 vv. ' τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε* (Ap.) ... ' *ἐννῆμαρ δ' ἐς τεῖχος ἴει -ον lenkte er die Wassermassen P* 750 (*πρών, ὅς τε ποταμῶν*) *⌊ῥέεθρα⌋ ' ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι -ον πεδίονδε τίθησι ' πλάζων· οὐδέ τί μιν σθένεϊ ῥηγνῦσι ῥέοντες*, s. I Sp. 1698,15 *Φ* 219 (*πλήθει μοι νεκύων*) ⌊ ⌋ ' *οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν -ον εἰς ἅλα* (*στεινόμενος*), vgl. h. Ap. 241 *δεινὸν δ' ἀμφ' 'Αχιλῆα κυκώμενον ἵστατο κῦμα, ' ὦθει δ' ἐν σάκεϊ πίπτων -ος* 258. 263 (*ὡς ὅτ' ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης*) *ἅμ φυτὰ καὶ κήπους ὕδατι -ον ἡγεμονεύῃ ' 4 vv. ' ὣς αἰεὶ 'Αχιλῆα κιχήσατο ⌊κῦμα -οιο⌋* 306 (*ἔτι μᾶλλον χώετο*) *κόρυσσε δὲ* ⌊ ⌋ *' ὑψόσ' ἀειρόμενος* (Skam.), vgl. *I* 6 f., *Δ* 422 f. *λ* 639 (*νῆα*) *κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε* ⌊ ⌋ *' πρῶτα μὲν εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος* **3** (*κατὰ -ον* in den) *Fluten*, des Meeres nur *μ* 204, sonst von Flüssen (inkl. 5× Ok.); in Vbd. m. poss. Gen. bzw. *Φ* 369 Poss.-Pr. außer ersten 2 (von Präp. abh.) u. letzter St. (Nom.), nur hier in Vbd. m. Adj.: *ἄσπετος Σ* 402 f. (präd.), *ἱερόν Λ* 726, Op. 566, *κελάδων Φ* 16, *περικαλλέ' ζ* 85 *μ* 204 *ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἐρετμά, ' βόμβησαν δ' ἄρα πάντα ⌊κατὰ -ον⌋ ' ἔσχετο δ' αὐτοῦ ' νηῦς*, vgl. *A* 483⁺ *Φ* 147 (Skam.) *κεχόλωτο ... αἰζηῶν, ' τοὺς 'Αχιλεὺς ἐδάϊζε* ⌊ ⌋, vgl. V. 236 = 344 ‖ 16 (Gl.) *ὣς ὑπ' 'Αχιλλῆος Ξάνθου βαθυδινήεντος ' πλῆτο -ος κελάδων ἐπιμὶξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν*, vgl. V. 218 369 *Ἥρη, τίπτε σὸς υἱὸς ἐμὸν -ον ἔχραε κήδειν ζ* 85 (*ὅτε*) *ποταμοῖο -ον περικαλλέ' ἵκοντο*, vgl. V. 317, *E* 773, D *Λ* 726 *ἔνδιοι ἱκόμεσθ' ⌊ἱερὸν* (s.d. B I 5 a) *-ον⌋ 'Αλφειοῖο*, vgl. V. 732, s. *E* 545 Op. 566 (60 Tage nach der Wintersonnwende) *'Αρκτοῦρος προλιπὼν* ⌊ ⌋ *⌊Ὠκεανοῖο⌋ ' πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος*, vgl. *Σ* 489⁺, *γ* 1 *μ* 1 *ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν -ον* ⌊ ⌋ *' νηῦς, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης*, vgl. *Σ* 607 *Π* 151 *Ἅρπυια Ποδάργη, ' βοσκομένη λειμῶνι παρὰ -ον* ⌊ ⌋ = *λ* 21ᵉˣ (*ᾗομεν* ≠ „sail up the stream" [W. E. Gladstone, Studies on Homer III, Oxford 1858, 288] im Ggs. zu „downstream" *λ* 639 [M. West, CQ n.s. 55, 2005, 55]) *Σ* 402 (Heph. bei Thetis u. Euryn.) *ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· περὶ δὲ -ος* ⌊ ⌋ *' ἀφρῷ μορμύρων ῥέεν ἄσπετος*

D v.l. *Φ* 1 R. Führer

ῥόπαλον [2ⁱ, 4ᵒ] **E** < *ῥέπω*, on suff. *-αλο-* Chantr., Form. 244 ff.

Σχ sch. D *Λ* 559: *ξύλα. ἀπὸ τοῦ ῥαπίζειν. ἢ τῇ ῥοπῇ, ὅ ἐστι τῇ φορᾷ*

L ⌊Buchholz⌋ et al.⁺, Arch. Hom. J 97; ⌊ ⌋⁺ ib. E 319 ff.; Roisman, ICS 15, 1990, 232 f. (n. 37)

B *staff, stick;* used to beat ass (*Λ* 559. 561, sim.), prob. as shepherd's staff (*ι* 319), in the hunt (*λ* 575, app. used to kill animals in life [so 'club, cudgel'], but on *ἔχω* see Ameis-H. on v. 574), as walking-aid (*ρ* 195) which may also be used as a weapon (*ρ* 236); of wood (olive *ι* 319) exc. *λ* 575 (bronze). — Adj.: see *ι* 319 f., *λ* 575 *Λ* 559. 561 (*ὡς δ' ὅτ' ὄνος*) *ἐβιήσατο παῖδας ' νωθής, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ -(α) ἀμφὶς ἐάγη ' ... οἱ δέ τε παῖδες ' τύπτουσιν -οισι ι* 319 *Κύκλωπος ... ἔκειτο μέγα -ον παρὰ σηκῷ, ' χλωρὸν ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη ' αὐανθέν λ* 575 (*θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα* [Orion], *τοὺς κατέπεφνεν ἐν ὄρεσσι*) *χερσὶν ἔχων -ον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές ρ* 195 *δὸς* (Eum.) *δέ μοι* (Od.-Cretan), *εἴ ποθί τοι -ον τετμημένον ἐστί, ' σκηρίπτεσθ'* (n. *σκῆπτρον* v. 199) 236 *μερμήριξεν 'Οδυσσεύς, ' ἠὲ μεταΐξας* (at Mel.) *-ῳ ἑκ θυμὸν ἕλοιτο.* — Wdfld.: *καλαῦροψ, κορύνη, ῥάβδος, σκηπάνιον, σκῆπτρον*

D Pisand. fr. 1 p. 131 Dav. (prose; cf. testim. 1 p. 129 Dav.) J. N. O'Sullivan

ῥοχθέω [2ᵒ] **E** wahrsch. onomatop. Bildung, s. Tichy, Onomatop. Verb. 88–90

Σχ sch. Barn. *ε* 402: *ποιὸν ἦχον ἀπετέλει*

B *immerzu branden, brüllen*, iterat., vom weithin hörbaren Lärm von Meereswellen, die an felsiges Ufer aufprallen *ε* 402 *ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν* (Od., im Meer), *ὅσσον τε γέγωνε βοήσας, ' καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης· ' -ει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο ' δει-*

νὸν ἐρευγόμενον (Küste hat keinen flachen Strand, sondern nur vorspringendes Gestade, Klippen und Felsen) *μ* 60 (Kirke beschreibt die sog. Plankten:) „*ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς ' κῦμα μέγα -εῖ ... 'Αμφιτρίτης*". – Wortf.: s. *βρέμω* u. vgl. zu *δοῦπος* u. *πολύφλοισβος*
M. Schmidt

ῥυδόν [1°] **Σχ** sch. Barn. *o* 425: *-ὸν ἀφνειοῖο· ῥύδην πλοῦτον* ‹*ἔχοντος*›. *τουτέστι τῷ πλούτῳ χύδην πλουτοῦντος. ἢ ἐπίρροιαν* ‹ › *πλούτου. πλουσίου* L Porzig, Satzinhalte 267f.

B *abunde* (eigtl. *triefend*), Adv. zu *ῥέω* B I 2 wie *χύδην* (nicht im fgrE) zu *χέω*; sem. vgl. *πλοῦτος* zu *πλέω*, ferner *ι* 222, *η* 107 = h. 24,3^{ex} ~ *o* 332; in dir. R. *o* 426 *ἐκ μὲν Σιδῶνος πολυχάλκου εὔχομαι εἶναι, ' κούρη δ' εἶμ' 'Αρύβαντος ἐγὼ -ὸν ἀφνειοῖο*, vgl. (metr. gleichw.) *λ* 414^{+}. – Wortf.: *κάρτα, μάλα, μέγα*, s.a. *ὄχ'*
R. Führer

ῥῦμα v.l. ant. zu *X* 212; vgl. s.v. *ῥέπω* B I

ῥῦμαι s. *ἔρυμαι*

ῥῦμός [6'] E nom. ag. zu *ἐρύω*, s.d. u. L' 316f.; 'Zieher', vgl. Hermann, Sprachw. Komm. 68f.; L^{4}; Gagnepain, Noms 86

Σχ sch. min. P. Yale 127 *E* 729: *τὸ διῆκον μακρὸν ξύλον ἀπὸ τοῦ ἄξ*[*ονος*], sch. D *E* 729: *τὸ μέσον τῶν ἵππων ξύλον. ᾧ συνδέδεται ὁ ζυγός. ... ὁ προσηρτημένος τῷ ζυγῷ κανὼν εἰς ὀξὺ λήγων. τὸ μέσον ξύλον*, *Ψ* 393: *τὸ διῆκον ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἕως τοῦ ζυγοῦ ξύλον*

L [1]Buchholz, Realien II 1, 230–2; [2]Helbig, Hom. Epos; [3]Reichel, Hom. Waffen 128ff.; [4]Porzig, Satzinhalte 286ff.; [5]Delebecque, Cheval 178; [6]J. Wiesner, Arch. Hom. F; [7]Plath, Streitwagen 316–20

B *Deichsel*, der Teil d. Wagens, der (zus. m. d. Joch, vgl. s.v. *ζυγόν*) d. Vbd. zw. Gefährt u. Zugtieren herstellt, durch den also das Ziehen (vgl. E) gewährleistet wird, sowohl am Streit- (*ἅρμα, δίφρος* s.dd.) als auch am Transportwagen (*ἄμαξα, ἀπήνη* s.dd.); 4× von 6 m. Epith. (*ἀργύρεος, εὐξέστῳ*, 2× *πρώτῳ*, gefolgt von Hiat *Z* 40, *K* 505); Schilderg. d. Anschirrens e. Streitwagens *E* 720–32, vom Streitwagen der Hera, der e. silberne Deichsel hat (normalerweise aus Holz, vgl. unten *Ω* 271 *εὐξέστῳ ἐπὶ -ῷ*) *E* 729 *τοῦ* (sc. *δίφρου*) *δ' ἐξ ἀργύρεος -ὸς πέλεν*, s. L^{2} 143f.; Anschirren e. Transportwagens *Ω* 266–74, zur Aufnahme d. Leiche Hektors bestimmt *Ω* 271 *καὶ τὸ* (sc. *ζυγόν*) *μὲν εὖ κατέθηκαν εὐξέστῳ ἐπὶ -ῷ, ' πέζῃ ἔπι πρώτῃ*, vgl. dazu L^{2} 147–56; L^{3}; zur Prosodie L' 319; d. empfindlichste Stelle der Deichsel lag vorn, wo das Joch auflag; daher kommt es dort öfter zum Deichsel- bzw. Jochbruch *Z* 40 (*ἵππω*) *ἀγκύλον ἅρμα ' ἄξαντ' ἐν πρώτῳ -ῷ αὐτὼ μὲν ἐβήτην ' πρὸς πόλιν* = *Π* 371$^{lm.}$ *Ψ* 393 (beim Wagenrennen) *ἵππειον δέ οἱ* (Eumelos) *ἦξε θεὰ* (Ath.) *ζυγόν· αἱ δέ οἱ ἵπποι ' ἀμφὶς ὁδοῦ δραμέτην, -ὸς δ' ἐπὶ γαῖαν ἐλύσθη*, vgl. L^{1}; Leaf zu *Z* 40; L^{6} F 16f.; zur Syntax in *Π* 370f. s. L' 318. Auf Leichtigk. d. Streitwagens läßt der des Rhesos schließen, obwohl dieser (and. als normale) durch Gold- u. Silberbeschläge verziert ist (*K* 438, vgl. oben den Streitwagen der Hera) *K* 505 (Diom. überlegt) *ἢ ὅ γε δίφρον ἑλών, ὅθι ποικίλα τεύχε' ἔκειτο, ' -οῦ ἐξερύοι ἢ ἐκφέροι ὑψόσ' ἀείρας*, vgl. Leaf z.St.; Bd. II Sp. 725,57ff.; zur Konstr. vgl. Ameis-H. z.St.: *ob er den Wagen, (ihn) an der Deichsel fassend, herausziehen solle*, Typ: *χειρὸς ἑλών* (vgl. Bd. I Sp. 354,8ff.); zur Wortvbd. *-οῦ ἐξερύοι* (fig. etym.) s. L' 317. Zu myk., geometr. u. kypr. Zeugnissen s. L^{6} F 32–34. F 70–72. F 104–6
G. Markwald

ῥύομαι s. *ἔρυμαι*

ῥυπαρ(ός) v.l. *τ* 72

ῥυπ(άω), ῥυπόω [6°] F *-όω* 2, m. ‹*-όωντα*› 1, n. pl. ‹ › 2; pass. *ῥε-ωμένα* 1. Further Chantraine, Gr. hom. I 80. 357. 364; Tucker, Greek verbs 249 L Meister, Kunstspr. 86f.

B intrans. act. *be dirty* (1), pf. pass. (2); subj. pers. (2×), assoc. w. squalid dress, clothing (4×); 3× in dir. sp. – Wdfld.: see *μιαίνω* B introd., also *μεμορυγμένα* 1 intrans. act. (only pres.; 3× ptc. *-όωντα*, always w. v.l. *-όεντα*) *be dirty* *ζ* 87 (*ὕδωρ*) *ὑπεκπροῤῥέει μάλα περ* ‹*-όωντα*› *(things, clothes that are dirty) καθῆραι* *ν* 435 *ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα, ' ῥωγαλέα* ‹ › *κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ* *ω* 227 ‹ › *δὲ ἕστο* (Laertes, gardening) *χιτῶνα, ' ῥαπτὸν ἀεικέλιον* *τ* 72 *ὅτι δὴ -όω* (*ὅττ' οὐ λιπόω* v.l., see van der Valk, Text. Crit. Od. 39), ‹*κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἶμαι*› (*τοι ῥυπαρὰ κατὰ χροῒ* v.l.) *ψ* 115 *ὅττι -όω*, ‹ › 2 pf. ptc. pass. (of trans. act. 'make dirty') *dirty, soiled* *ζ* 59 (*ἵνα*) *εἵματ' ἄγωμαι ' ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥε-ωμένα κεῖται*
J. N. O'Sullivan

ῥυπό(εις) v.l. (*-όεντα* for *-όωντα*) *ζ* 87, *ν* 435, *ω* 227

ῥύπ(ος) [1°] E unknown. – Deriv.: *ῥυπαρός, ῥυπόεις, ῥυπάω/όω* B *dirt* *ζ* 93 *πλῦνάν τε* (sc. *εἵματα*) *κάθηράν τε -α πάντα stains*, pl. only here. – Wdfld.: *λῦμα*
J. N. O'Sullivan

Ῥυσιάνασσα *die rettende Herrin*, Kj. von Merkelbach f. *Λυσιάνασσα* (s.d.) in Th. 258 (s. H. Dahlmann u. R. Merkelbach [Hrg.], Studien zur Textgesch. u. Textkritik, Köln u. Opladen 1959, 166)
G. Markwald

ῥύσι(ον) [1'] E Dimin. zu *ῥυτός* (von *ἐρύω* 'ziehen', s.d.), s. W. Petersen, Gr. Dimin. in *-ιον*, Weimar 1910, 25; Risch 124

Σχ sch. D *Λ* 674: *-(α) ἐλαυνόμενος· ἀντὶ τοῦ ῥυσιάζων, ὅ ἐστιν ἐνέχυρα λαμβάνων. -ον δὲ τὸ ἐνέχυρόν φησιν*

B *Beute als Schadenersatz*, eigtl.: 'was man als Wiedergutmachung wegzieht', vgl. Σχ u. spätere Bed. 'Tribut, Pfand' (L. Deroy, Les leveurs d'impôts, Rom 1968, 25–7, wo auch sem. Vbd. zu myk. *-u-ru-to* betont ist); allg. u. ausf. s. Bravo, ASNP Ser. 3, X, 3, 1980, 757–92 (bes. 766–70) *Λ* 674 (Nestor:) „*ὅτ' ἐγὼ κτάνον 'Ιτυμονῆα ' ... ' -(α) ἐλαυνόμενος*", vgl. Leaf, Ameis-H. u. Iliad z.Stt.; außerdem Vester, Nestor 72–74. – Wortf.: *ἀνδράγρια, ἕλωρ, ἔναρα, κύρμα, λῆϊς*
G. Markwald

ῥυσίπτολι(ς) *Stadtschützerin*, v.l. ant. zu *ἐρυσίπτολις* in *Z* 305 (s.d.), wohl jünger u. zur Hiatvermeidg. gesetzt (Knecht, *τερψίμβροτος* 15; vgl. auch Ruijgh, Élément achéen 78); zum Sachlichen vgl. I. Espermann, Antenor, Theano, Antenoriden, Meisenheim am Glan 1980 (Beitr. z. Klass. Philol. 120), 40f.
G. Markwald

ῥῦσός [1'] E zu *ἐρύω* (Frisk)?, vgl. Σχ **Σχ** sch. D z.St.: *ῥυτίδας ἔχουσαι. ῥυτίδες δὲ καλοῦνται αἱ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ δέρματος συστροφαί*

L W. Merlingen, Eine ältere Lehnwörterschicht im Gr., Wien 1963, 18f.

B *runzelig, schrumpelig* – Wortf.: *ἀζαλέος, ἄζω, αὖος* (s.d.), *ἰσχαλέος, καρφαλέος, κάρφω, σκέλλω* *I* 503 (Phoinix:) „*Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο ' χωλαί τε -αί τε παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ*", Anl. Posit. bildend V. Langholf

ῥυστάζω [1ⁱ, 2ᵐ] E frequentative of (ἐ)ρύω 'to pull, to draw, to drag' (q.v.), see Chantraine, Frisk; cf. *νεύσταζω, νεύω* and *ἕλκυστάζω, ἕλκω*; *-σ-* extension also in *ἐ-ρυστός* (S. Aj. 730). – Deriv.: *ῥυστακτύς*

Σχ sch. D *Ω* 755: *εἵλκεν. ἔσυρεν*, sch. Barn. *π* 109: *ἕλκοντας. βιαζομένους. μεθ' ὕβρεως σπαράσσοντας*, *υ* 319: *τὸ μετὰ βίας ἕλκειν. παρὰ τὸ ἐρύω, ἢ ῥύω*

B *to drag about.* – W d f l d.: *ἁρπάζω* (q.v.); *ἀεικίζω, βιάζω* 1 lit. *Ω* 755 (Hekabe to Hektor's body:) *„πολλὰ -εσκεν* (Ach.) *ἑοῦ περὶ σῆμ' ἑτάροιο ' Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες"* 2 *to pull about, to mistreat* *π* 109 *τεθνάμεν ἤ τάδε γ' αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὁράασθαι, ' ξείνους τε στυφελιζομένους δμῳάς τε γυναῖκας ' -οντας ἀεικελίως κατὰ δώματα καλά* = *υ* 319, *ἀεικέα, ἀεικελίως* cp. *ἀεικισθήμεναι σ* 222, see *ῥυστακτύς* B D. van Eyndhoven

ῥυστακτύς [1ᵒ] hapax E nom. act. (*ῥυστάζω*); *-κ-* prob. due to dissimilation of **ῥυσταστύς*. For suffix *-τυ-* cp. lat. nom. act. in *-tus*; fem. gender in Greek prob. due to fem. nom. act. in *-ις, -μός*

Σχ sch. Barn. *σ* 224: *ἑλκυσμοῦ. αἰκίας*

B *mistreatment* (see *ῥυστάζω* B 2) *σ* 224 *πῶς νῦν, εἴ τι ξεῖνος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν ' ἥμενος ὧδε πάθοι -ύος ἐξ ἀλεγεινῆς;* – W d f l d.: *ἀεικείη* B 2 D. van Eyndhoven

ῥυτά s. *ῥυτός* B II

ῥῦτήρ I [1ⁱ, 2ᵒ] E nom. ag., deverb. zu *ἐρύω* (s.d.), also 'Zieher', vgl. DMic. II 423 s.v. *we-ru-ma-ta*; s. L² I 1. 7 f. A. 2; Ruijgh, Études 380 f. (auch Scripta minora I 82); L³; Risch 30; zur Länge des *-ῡ-* s. L⁶ 316 f.

Σχ sch. D *Π* 475: *-ῆρσι· χαλινοῖς. ἡνίαις. παρὰ τὸ ἐρύειν, ὅ ἐστιν ἕλκειν*, sch. Barn. *σ* 263: *τοξότας, φ* 173: *ἑλκυστῆρα τόξου*

L [1]Helbig, Hom. Epos 128 f.; [2]Fraenkel, Nom. ag.; [3]Benveniste, Noms d'agent 36; [4]Delebecque, Cheval 184; [5]L. Deroy, Les leveurs d'impôts, Rom 1968, 24 f.; [6]Plath, Streitwagen

B entsprechend der Herkunft (vgl. E) sowohl *Zuggurt* (nur in der Il., *Π* 475) als auch *Bogenschütze* (= einer, der den Bogen zieht, nur in der Od.). – W o r t f.: *ἡνία, εὔληρα, ἱμάς, λέπαδνα, ῥυτά*, weitere s. *πεῖραρ*, Wortf. (II), Bd. III Sp. 1105, 39 ff.; *τοξευτής* 1 *Zugriemen*, wohl sehr alter t.t. (vgl. myk. *we-ru-ma-ta*, das ebf. Teile d. Zuggeschirrs zu bez. scheint, in E), nb. gleichbed. *λέπαδνα* (*E* 730, *T* 393), dessen Etym. unklar ist (s.d.); vielf., wie auch in den Schol. (s. Σχ), entspr. d. späteren Bed. (s. LSJ s.v.), als *Zügel* gedeutet *Π* 475 *τώ* (die Pferde) *δ' ἰθυνθήτην, ἐν δὲ -ῆρσι* (*-ῆρι* v.l.) *τάνυσθεν*, s. L¹; Leaf u. Ameis.-H. z.St.; Hermann, Sprachw. Komm. 69; Holt, Gl. 27, 1939, 194: „Lenkseil"; L³·⁴; L⁶ 364–6 2 *Bogenschütze*, 'Zieher' d. Pfeile bzw. d. Bogens, also vom Ziehen d. Bogensehne zu verstehen (nicht vom Spannen d. Bogens); wohl älterer (viell. poet.?) Ausdr. nb. gleichbed. *τοξευτής* in *Ψ* 850 *σ* 262 (Pen.: „Od. sagte:) *Τρῶάς φασι μαχητὰς ἔμμεναι ἄνδρας, ' ἠμὲν ἀκοντιστὰς ἠδὲ -ῆρας ὀιστῶν ' ἵππων τ' ὠκυπόδων ἐπιβήτορας"*, vgl. Ameis.-H. z.St. *φ* 173 (Antin. zu Leodes, der d. Bogen des Od. nicht hatte spannen können:) *„οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ, ' οἷόν τε -ῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀιστῶν"*, vgl. Odyssey z.St. u. L³ G. Markwald

ῥῦτήρ II [2ᵒ] E nom. ag., deverb. zu *ἔρυμαι* 'abwehren' (s.d.; and. Odyssey zu *φ* 173), also 'Schützer', vgl. DMic. II 391 s.v. *-u-ru-to*; s. L² II, 12; zur Länge des *-υ-* s. L⁶ 316 f.

Σχ sch. Barn. *ρ* 187: *φύλακα* **L** s. *ῥῦτήρ* I

B *Deschützer (der Stallungen), Stallknecht*, dessen Aufgaben *ρ* 224 erkl. werden: den Stall zu fegen u. Futter zu holen *ρ* 187 (Eum. zu Od.:) *„ἦ σ' ἂν ἔγωγε ' αὐτοῦ βουλοίμην σταθμῶν (σταθμοῦ* v.l.) *-ῆρα λιπέσθαι (γενέσθαι* v.l.)" ≈ 223ᵃᵇ; vgl. Stanford zu *ρ* 187. – W o r t f.: *(ἐπ)ἀμύντωρ*, weiter s.d. (B Wortf.) G. Markwald

Ῥύτιον [1ⁱ] E nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 32 vorgr.; wenn gr., dann zu *ῥύομαι*, viell. (mit Bürchner, RE I A [1914] Sp. 1292; Burr 83) 'Abwehrburg' (vgl. Kirsten, RE Suppl. VII [1940] Sp. 1154, 39 ff.; Heubeck, Gn. 21, 1949, 199 Anm.); mögl.weise in myk. *ru-ta*, enthalten, vgl. DMic. II sv.; Milani, RIL 121, 1987, 187; zur Akzent. s. SGLG 3 (1977) 111 f.

B Stadt auf Kreta, im Schiffskat. erwähnt *B* 648 *Φαιστόν τε -όν τε, πόλεις εὖ ναιετοώσας*, zum Versbau Visser, Katalog 617; zur Lokalisierg., Lage, Charakterisierg. u. Gesch. s. Bürchner a.O.; Kirsten, a.O. 1153–5.; Burr 83 f.; H. S. - L. 114 f.⁺; Griechenl.-Lex. 580 (s.v. Pyrgos [Herakleion])⁺ G. Markwald

ῥῦτός [2ᵒ, 1ⁱⁱ] E Verbaladj. zu *ἐρύω* 'ziehen' (s.d.; vgl. Fraenkel, Nom. ag. II 76), allerd. nicht unbestritten: nach L² 281 zu *ῥυσός* 'runzlig', nach L³ vorgr.; vgl. LSJ, s.v. *ῥυτός* (A); Frisk u. Chantraine, Dict. s.vv.; zur Länge des *-υ-* s. Ruijgh, Scripta minora I 486 u. Plath, Streitwagen 316 m. A. 5; mögl.weise myk. indir. belegt: Ruijgh, Études 358 f. – Abl.: *ῥύσιον*

Σχ sch. Barn. *ζ* 267: *-οῖσι· τοῖς εἰλκυσμένοις, ἐκ δὲ τούτου μεγάλοις, ξ* 10: *... καὶ μὴ δυναμένοις διὰ χειρῶν βασταχθῆναι, λίθοις*

L [1]Helbig, Hom. Epos 96, m. A. 4; [2]Chamoux, REG 65, 1952, 281 ff.; [3]Deroy, REG 67, 1954, 35 ff.; [4]Ammann, in: *Μνήμης χάριν* I 16; [5]Richter, Arch. Hom. H 27 f.; [6]Knox, CQ 21, 1971, 29

B als Epith. zu 'Steinen' (*ζ* 267, *ξ* 10) uns.; Sc. 308 substantiviert in d. Bed. *Zügel (= Mittel zum 'Ziehen')* I t.t. f. e. best. Art von Steinen, Bed. uns. (s. L⁵); Deutungsversuche sind: *herbeigeschleppt* (Σχ; L¹; Odyssey zu *ζ* 267), *unbearbeitet* (L²·⁶) u. *aus d. Steinbruch gewonnen* (L⁴) *ζ* 267 *ἔνθα* (bei d. Phäaken) *δέ τέ σφ' ἀγορὴ καλὸν Ποσιδήιον ἀμφίς, ' ⌞-οῖσιν λάεσσι⌟ κατωρυχέεσσ' ἀραρυῖα*, s. Ameis.-H. u. Odyssey z.St.; dagg. L² 284 f. *ξ* 10 *αὐτὸς* (Eum.) *δείμαθ'* (sc. Hofmauer) *ὕεσσιν ... ' ... ' ⌞ ⌟ (πυκνοῖσιν* v.l.) *καὶ ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ*, s. Ameis.-H. u. Odyssey z.St.; s. auch L²·³

II *Zügel*, hapax, s.o., Vorbem. zu B. – W o r t f.: s. s.v. *ῥυτήρ* Sc. 308 *ἐπὶ δίφρων ' ἡνίοχοι βεβαῶτες ἐφίεσαν ὠκέας ἵππους ' -ὰ χαλαίνοντες*, vgl. Russo z.St.

D ci. h. Ap. 299, vgl. A.-H.-S. 243 G. Markwald

ῥωγαλέος [1ⁱ, 5ᵒ] E zu *ῥήγνυμι* (s.d.), m. Suff. *-αλέος*, vgl. *ῥώξ*, zur Wortbildg. s. Risch 104 (vgl. auch Graz, Feu 119)

Σχ sch. D *B* 417: *χαλκῷ -ον· σιδηρῷ διακοφθησόμενον. ἢ διεσχισμένον. γέγονε δὲ παρὰ τὸ ῥήσσω*

B *zerrissen*, 2× am VA (*ῥωγαλέα, ν* 435 u. *ξ* 343) m. Längg. der letzten Silbe, sonst (4×) [⏑⏑⏑]; *ῥ-* posit.bildend *ν* 438⁺ (**ϝρήγνυμι*) in d. Il. vom Gewand Hektors (*B* 417), in präd. Gebr., in der Od. nur vom Ranzen bzw. den Lumpen d. 'Bettlers' Od., in attr. Gebr. *B* 417 (Ag. betet zu Zeus:) *„Ἕκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι ' χαλκῷ -ον"*, zus. m. *δαΐξαι: daß ich entzwei reiße*, vgl. Leaf u. Iliad, z.St.; Bd. II Sp. 197, 11 ff. *ν* 438 *δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην, ' πυκνὰ -ην* = *ρ* 198 = *σ* 109, *vielfach zerrissen* *ν* 435 *ἀμφὶ δέ μιν* (Od.) *ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν* (Ath.) *ἠδὲ χιτῶνα, ' -α (σμερδαλέα, λευγαλέα* vv.ll.) *ῥυπόωντα*, zur Metrik s. Odyssey z.St. *ξ* 343 (Od. zu Eum.:) *„ἀμφὶ δέ με*

ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα, ' -α (*-ον* v.l.), *τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρηαι*", zur v.l. s. van der Valk, Text. Crit. Od. 107, zur Metrik Odyssey z.St. G. Markwald

ῥώξ f. [1ᵒ] hapax E zu *ῥήγνυμι*, also 'Riß' (vgl. *ἀπόρρωξ*; Holt, Gl. 27, 1939, 193; Risch 6); Bzhg. zu myk. *wo-ro-ki-jo-ne-jo* vermutet (vgl. Gérard-Rousseau, Mentions religieuses 251; DMic. II s.v.). Abl.: *ῥωγαλέος*

Σχ sch. Barn. χ 143: *ῥήγματα. θυρίδας. ἢ τὰς τῆς οἰκίας ὑπερῴας διόδους*

L [1]Joseph, Paläste 90–2; [2]V. Terret, Homère, Paris 1899, 455 f.; [3]van Leeuwen, Comm. Hom. 205; [4]Fraser, REHom 5, 1935, 39 ff.; [5]Wace, JHS 71, 1951, 210 f.; [6]Bérard, REG 67, 1954, 23 ff.; [7]Wace-Stubbings, Companion 497; [8]L. G. Pocock, Odyssean Essays, Oxford 1965, 28

B *Riß, Ritze, Spalt*, genaue Bed. umstritten, da das Wort (als hapax) nur aus etym. Herkunft (s. E) u. d. Kontext erklärbar; **ϝρ-* posit. bildend χ 143 *ὣς εἰπὼν ἀνέβαινε* (Mel.) ... ' *ἐς θαλάμους Ὀδυσῆος ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο.* – Trotz zahlreicher Vermutungen gibt es keine befriedigende Erkl. (Wilamowitz, HdO 64; L⁷; Lesky, RE Suppl. XI [1967] Sp. 747 f.); schon die Schol. vermuteten 'Breschen', 'Fenster' od. 'Gänge' (s. Σχ), entspr. den Neueren, die überw. unter *ῥῶγες* (der Etym. folgend) Öffnungen (im oberen Teil der Wand d. Megarons od. Korridors) verstehen: Licht- od. Lüftungsscharten (L³·⁴·⁸), Fenster (L⁶), Sichtvbd.n über e. Galerie od. dgl. im Thalamos d. Obergeschosses (L²·⁵·⁷); z.T. wurden die *ῥῶγες* auch m. der *ὀρσοθύρη* (s.d.) identif. (L¹; vgl. Wilamowitz, HdO 64) od. als 'Gänge' gedeutet (vgl. Merkelbach, Odyssee 125 A.1; etym. Vbd. m. neugr. *ρούγα* 'Gasse' ist unwahrsch., vgl. L¹ 92; L⁶ 23); nach d. Wortlaut χ 142 f. *ἀνέβαινε ... ἐς θαλάμους ... ἀνὰ* (Wilamowitz, HdO 64, liest *διὰ*!) *ῥῶγας μεγάροιο* scheint es am besten zu sein, in d. *ῥῶγες* 'Risse' od. 'Ritzen' (Lüftungsschlitze?) in d. Wand zu sehen, die Mel. hinaufklettert, u. so durch irgendeine (nicht genannte) Öffng. hinausgelangt. – Wortf.: *λαύρη, ῥωχμός* u. s. *ἔναυλος*

D v.l. χ 239 G. Markwald

ῥώομαι [8ⁱ, 3ᵒ, 2ᴴ, 3ʰ] E Iter. zu *ῥέω* wie *πλώω* (s.d.) zu *πλέω* F Impf. *-οντ'* 2, *-οντο* 3, ⸢*ἐρ-οντο*⸣ 2, *ἐπ*⸢ ⸣ 1; Aor. ⸢*ἐρ-σαντο*⸣ 5, *ἐπ*⸢ ⸣ 3

M 1 [⏑̄-] *-οντ'* Λ 50, Π 166 2 [-⏑̄⏑̆] ⸢*-οντο ἄ*⸣*ναχτι* Σ 417, ...*αι* ⸢ ⸣ Σ 411 = Υ 37 3 [⏑̄-⏑̄⏑̆] *δ' ἐρ-οντο* Ψ 367; (*δ'*) *ἐρ-σαντο π...* ψ 3, ω 69 [⏑̄-⏑̄⏑̆] ...*αι ἐπερ-οντο* υ 107; ...*αι* ⸢*ἐπερ-σαντο*⸣ *ἄνακτος* Α 529 = h. 1,14, ⸢ ⸣ Th. 8 [⏑̄-⏑̄×] ...*αὶ ἐρ-οντο* Sc. 230; ...*ον ἐρ-σαντο* Ω 616, h. Merc. 505, h. Ven. 261

Σχ sch. min. P.Oxy. 3238 zu Α 529: *ἐπεσ<ε>ίσθησαν* (= sch. D ≅ P.Erl. 3 z.St.), sch. min. P.Köln inv. 2281 zu Α 529: *ἐπεκ{ε}ινήθη<σα>σαν*, sch. D Ψ 367: ⸢*ἐκινοῦντο*⸣. *διεσείοντο*, Σ 411: *ὑπ*⸢ ⸣ *μετὰ κακοπαθείας*, Λ 50 (Π 166: *σπουδαίως*) ⸢*ὥρμων*⸣, Σ 417: *συνεξ*⸢ ⸣ *δὲ αὐτῷ*, Ω 616: *χορεύουσιν*, sch. Barn. υ 107: ⸢*ἐρρωμένως*⸣ *ἐνήργουν*, ψ 3: ⸢ ⸣ *ἐπορεύοντο*

L Mutzbauer, Tempuslehre II 286; Schadewaldt, Iliasstudien 40; Kurz, Menschl. Bewegung 139; Ruijgh, Lingua 51, 1980, 86 = Scripta minora I 615

B *Wellenbewegungen machen* (s. E) > *wallen* (*χαῖται* Α 529⁺, Ψ 367), *sich schwungvoll bewegen* (*γούνατα* ψ 3, *κνῆμαι* Σ 411⁺), (*ὑπό*: stützend) *zur Hand gehen* (*ἀμφίπολοι* Σ 417), (*ἐπ-*: an der Handmühle) *sich wellenförmig auf- u. niederbewegen* (*γυναῖκες* υ 107), *sich tummeln* (*πρυλέες* Λ 49 f., *ἡγήτορες ἀμφ'* Π 164 ff.), (*ἀμφ'* / *περι*: herum-)*tanzen* (Gr. ω 68 f., [gnom. Aor. + *τε* épique:] Nymphen Ω 616, h. Ven. 261, Musen Th. 8), (*πρός* / *μετ'*: wohin) *eilen* (Gotth. h. Merc. 504 f., Sc. 230); Glossenwort, stark def. (vgl. ⸢*ἐνήνοθε*⸣): nur (: D) 3. Pl. (: ⸢ ⸣ Sg.) Ind. (je 8× Impf./Aor.), 11× von 16 in gottl. Kontext (69%) außer Ψ 367 (tier.), Λ 50, Π 166, υ 107, ω 69 (menschl.), von rituellem Waffentanz (*πρύλις* Call. h. 1,52; 3,240) ω 68 ff. (3× *ρω*), in entspr. assoz. Zush. m. *ἵππῆες* Λ 50 ff., ω 69 f., (Quantor +) *ὀρυμαγδός*⁻ ω 69, Sc. 230 ff., *πρυλέες* Λ 49 f., (*σὺν*) *τεύχεσι(ν)* Λ 49 f., Π 156/66, ω 69: in dir. R. Ω 616, ω 69, h. Ven. 261, gehäuft Σ 411/7 Subj. Körperteile: Α 529 *νεῦσε Κρονίων·* ' *ἀμβρόσιαι δ' ἄρα* ⸢*χαῖται*⸣, *ἐπερ-σαντο ἄνακτος* ' *κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο* = h. 1,14 *wallten dabei hernieder* Ψ 367 (Pferderennen) *ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη* ' *ἵστατ' ἀειρομένη ...* ' ⸢ ⸣ *δ' ἐρ-οντο μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο flatterten*, vgl. Ζ 509 f. ψ 3 (*γρηὺς ἀνεβήσετο*) *γούνατα δ' ἐρ-σαντο, πόδες δ' ὑπερισταίνοντο holten aus* Σ 411 (Heph.) *ἀνέστη* ' ⸢*χωλεύων·* *ὑπὸ δ*⸢*ὲ κνῆμαι -οντο ἀραιαί* = Υ 37 (*κίε*) *wogten* > *humpelten;* and. *ποσσίν* Th. 8 (s.u.) Subj. (Σ 417 künstl.) Pers.: Σ 417 *βῆ δὲ θύραζε* ' ⸢ ⸣' *ἀμφίπολοι -οντο ἄνακτι* ' *χρύσειαι tummelten sich* (dienstfertig), s. V. 421 u. vgl. Nagler, Spontaneity 90 f. υ 107 (*μύλαι*) *τῇσιν δώδεκα πᾶσαι ἐπερ-οντο γυναῖκες* ' *ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα daran legten sich ins Zeug, incumbebant*, vgl. η 104 Λ 50 (Wagenlenker sollten *ἵππους ἐρυκέμεν*) *ἐπὶ τάφρῳ,* ' *αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες* (= Μ 77) ' *-οντ'* (~ Π 267) *drängten sich*, vgl. V. 724 Π 166 (VNᵃ *θώρηξεν* Ach.) VNᵉ *ἡγήτορες ...* ' *ἀμφ'* (Patr.) ... ' *-οντ'*, vgl. *ἀγεληδὸν ἴασιν* 160, kontrast. Λ 414 f. ω 69 (Gr.) *τεύχεσιν* ⸢*ἐρ-σαντο*⸣ *πυρὴν πέρι καιομένοιο* (Ach.s) Ω 616 (*ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ*) *εὐνὰς* ' *νυμφάων, αἵ τ' ἀμφ' Ἀχελῴιον* ⸢ ⸣ h. Ven. 261 (*νύμφαι*) *μετ' ἀθανάτοισι καλὸν χορὸν* ⸢ ⸣, (inn.) Akk. u. (gnom.) Aor. < folg. St. Th. 8 *Ἑλικῶνι χορὸς ἐνεποιήσαντο* ' ... *ἐπ*⸢ ⸣ *δὲ ποσσίν schwangen dabei die Beine*, vgl. Σ 572 h. Merc. 505 (Ap. u. Hermes) *ἄψορροι πρὸς Ὄλυμπον* ... ⸢ ⸣ ' *τερπόμενοι φόρμιγγι*, vgl. h. Ap. 515 ff. (~ 201 ff.!), Σ 570 ff. Sc. 230 *μετ' αὐτὸν* (Perseus) ' *Γοργόνες ... ἐρ-οντο* ' *ἱέμεναι μαπέειν*, vgl. 232 (*βαινουσέων*), Χ 140, s.a. „arch. Gorgonen im Knielaufschema" LIMC s.v. 232 ff. – Wortf.: *αἴσσω* B B II, *αἰωρέομαι, κατενήνοθεν* (h. Cer. 279), *ἵημι* B II A 2 b α/B 5, *μαρμαρυγαὶ ποδῶν, μέλπω* B 1, *ὀρχέομαι, παίζω, ποιπνύω, ῥήσσω, περισσείομαι* (h. 7,4), *σεύομαι, σκαίρω, σπεύδω, χέομαι* (Π 267, Τ 356)

Kompos.: *ἐπ- daran / dabei* υ 107 / Α 529 = h. 1,14, Th. 8 (Impf./Aor.)

D Arctinus fr. spur. 1,2 p. 165 Dav. (= Il. Pers. fr. 7,3 p. 92 Ber. = Aeth. fr. 5 p. 116 W.) *ἐξ ὀλίγου διαβὰς προφόρῳ ποδί, γυῖά οἱ ὄφρα* ' *τεινόμενα -οιτο* (*rauito* codd., corr. Scaliger), vgl. ψ 3 R. Führer

ῥῶπες f. [3ᵒ] E uns.; meist als Dehnstufe m. *ῥάβδος, ῥέπω* 'drehen, winden' in Vbd. gebracht, aber evt. vorgr. (Chantraine, Dict. s.v.). – Abl.: *ῥωπήιον*

Σχ sch. Barn. κ 166: *ἱμαντώδη φυτὰ ἐπιμήκεις καὶ εὐκάμπτους ῥάβδους ἔχοντα*

B *Zweige*, nur Akk. Pl.; Stellg. im Vers [-⏑̄] u. [-⏑̄]; κ 166 nach Abstreifen d. Blätter u. zus. m. *λύγοι* (s.d.) dazu benutzt, ein Seil zum Fesseln zu drehen; ξ 49 u. π 47, um e. Lager zu bereiten κ 166 (Od. hat e. Hirsch erlegt) *αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην -άς τε λύγους τε,* ' *πεῖσμα δ' ... εὔστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν* ' *πλεξάμενος κτλ.* ξ 49 *εἶσεν* (Eum. den Od.) *δ' εἰσαγαγών, -ας* (*ῥᾶπας* v.l.) *δ' ὑπέχευε δασείας,* ' *ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰονθάδος ἀγρίου αἰγός* π 47 *τῷ* (Tel.) *δὲ συβώτης* ' *χεῦεν ὕπο χλωρὰς -ας καὶ κῶας ὕπερθεν.* – Wortf.: s. *λύγος* u. vgl. *ῥωπήια* G. Markwald

ῥωπήια [3ⁱ, 1ᵒ, 1ʰ] E Abl. von *ῥῶπες* (s.d. u. vgl. Risch 127)

Σχ sch.min. P.Ryl. 536 zu *N* 199: [ῥ]ωπήια σύμφυτ[οι θάμνοι ?], sch.D *N* 199: *οἱ τόποι ἐν οἷς ῥῶπες φύονται. ῥῶπες δὲ πολύφυλλα καὶ ⸢ἱμαντώδη φυτ⸣ὰ δρυῶν*, *Φ* 559: ⸢ ⸣*ά, ἀφ' οὗ „τὰ δασέα τῆς ὕλης"*, *Ψ* 122: *διὰ τῶν δασέων καὶ θαμνωδῶν τόπων*

B *Sträucher*, nur Pl. u. fast nur (4x) in d. Vbd. *-α πυκνά* (immer VE), also: *Dickicht, Unterholz*, vgl. Σχ; Elliger, Landschaft 55; *ῥ-* posit.bildend *N* 199 *ὥς τε δύ' αἶγα* (*αἴγε* v.l.) *λέοντε κυνῶν ὕπο καρχαροδόντων ' ἁρπάξαντε φέρητον ἀνὰ ⸢-α πυκνά⸣*, vgl. Buchholz, Arch. Hom. J 3 *Ψ* 122 (Maultiere stampfen) *διὰ* ⸢ ⸣ = h.19,8" (Pan *ποιτῇ*) *ξ* 473 „*κατὰ* ⸢ ⸣", vgl. Seidensticker, Waldgesch. 114 *Φ* 559 (Agenor: „*εἰ δ' ἂν ἐγὼ*) *φεύγω* (vor Ach.) *πρὸς πεδίον Ἰλήιον* (*Ἰδήιον* v.l.), *ὄφρ' ἂν ἵκωμαι ' Ἴδης τε κνημοὺς κατά τε -α δύω*". – Wortf.: *λόχμη, ξύλοχος, ῥῶπες*; weiter s. *θάμνος* u. vgl. unten, G

G *-α πυκνά* ähnl. Wortvbd.n: *⸢βαθείης⸣ τάρφεσιν ὕλης* *E* 555, ⸢ ⸣ *ἐκ ξυλόχοιο Λ* 415, *Φ* 573, *διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην Λ* 118, *κ* 150, *θάμνῳ ὑπ' ἀμφικόμῳ P* 677, *ὕλης ἐκ πυκινῆς Σ* 320, *δρίος ... πολανθέος ὕλης ξ* 353, ⸢ ⸣ *βένθεσιν ὕλης ρ* 316, *ἐν λόχμῃ πυκινῇ τ* 439 G. Markwald

ῥωχμός [1] **E** nom act. ('Aufreißer' nach Porzig, Satzinhalte 288; vgl. Holt, Gl. 27, 1939, 193) zu *ῥήγνυμι* (vgl. auch Leaf zu *Ψ* 420 u. Risch 45 f.)

Σχ sch.D *Ψ* 420: *ῥῆξις. ἔστι δὲ τόπος κεχαραγμένος ὑπὸ ὀμβρίου ὕδατος*

B *Erdspalt, Graben*, zus. m. *γαίης*, eindeut. erklärt durch Etym. (s. E) u. Textzush., näml. id. m. *στεῖνος ὁδοῦ κοίλης* (*Ψ* 419) u. *στεινωπὸς ὁδός* (*Ψ* 427) *Ψ* 420 *στεῖνος ὁδοῦ κοίλης ἴδεν Ἀντίλοχος μενεχάρμης. ' -χμὸς* (*-γμὸς* v.l., s. Ludwich, Textkritik I 488; West, Transmission 270) *ἔην γαίης, ᾗ χειμέριον ἁλὲν ὕδωρ ' ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα* (*ἔνερθεν* v.l.), nach Leaf z.St. führt d. Weg durch e. ausgetrocknetes Flußbett, doch läßt d. Zush. wohl eher an e. erdrutschartige Ausspülg. durch Regengüsse denken (vgl. Σχ). – Wortf.: *ῥώξ* u. s. *ἔναυλος*, Bd. II Sp. 576,23 ff.

G. Markwald

ῥώψ s. *ῥῶπες*

Σ

Σαβάκτης hapax [1H] *Töpferdämon od. -kobold*, Hes. fr. 302,9; V. 8 als einer d. fünf *καμίνων* (*καμίνῳ* v.l., vgl. ⸢Markwald, Hom. Epigr.⸣ 231 ff.) *δηλητῆρες* bezeichnet; doch Überl. nicht fest: Varianten sind *Ἄβακτος* (Allen) u. *Ἄμακτος* (s.d.); *Σ.* ist (wie die der and. Töpferdämonen auch, vgl. ⸢ ⸣ 232, A.29) wohl „sprechender" Name u. gehört zu *σαβάζω* 'zerschlagen' (vgl. Boehm, RE I A [1920] Sp. 1531,30 ff.; LSJ s.v. *σαβάκτης*; O. Schönberger, Gr. Heischelieder [Beitr. z. Klass. Philol. 105], Meisenheim am Glan 1980, 7; D. Sider, The Epigrams of Philodemos, Oxford 1997, 181), aber wahrsch. nicht wortspieler. Augenblickserfindg. d. Dichters, sondern echter Dämon d. Volksglaubens (s. dazu Roscher IV Sp. 229 u. Boehm, RE I A [1920] Sp. 1531 f.) G. Markwald

Σαγγάριος [2l, 1H] E perh. Indo-Iranian, see P. Huyse, in: Grenzüberschreitungen. Formen des Kontakts zw. Orient u. Okzident im Altertum, M. Schuol, U. Hartmann, A. Luther (edd.), Stuttgart 2002, 221 f.; poss. Anatolian relatives: Zgusta, Kleinasiat. ON §1157

B river, Turkish *Sakarya*, rising in central Asia Minor, flowing through Phrygia into the Black Sea (Ruge, RE I A,2 [1920] 2269 f.), beside which Priam fought w. the Phrygians ag. the Amazons (*Γ* 187 *παρ' ὄχθας -οιο*), and where Hecuba's brother Asius dwellt (*Π* 719 *Φρυγίῃ ... ῥοῇς ἐπι -οιο*); acc. to Hes. (Th. 344 *-όν τε μέγαν*) offspring of Ok. and Tethys, mentioned w. other N.W. Anatolian rivers

D Pan. fr. dub. 5 p. 129 Dav. (Latin prose: Hygin.), clearly late myth, see Gundel, RE XVIII 1 (1939) 659–663 (w. many diff. myths of the Ophiuchus); v.l. *Ξ* 445 W. Beck

Σαιδήνη, Σαδήνη [1c] nach St. Byz. e. *ὄρος Κύμης*, wohl eponym nach einer Amazone *Σαιδήνη* (s. Ludwich, RhM 71, 1916, 50; Nawrath, RE I A [1920] Sp. 1757); überliefert ist d. Berg bzw. Gebirgszug Vit. p. 6,29 in d. Form *Σαδήνη* (s. Bürchner, RE a.O., Sp. 2497; Markwald, Hom. Epigr. 23 f. A.3) u., in Nebenüberl., h. 34,3 (Allen) unkenntl. als *ἐς ᾅδην ἧς* (*Σαδήνη* Wilamowitz [Vit. z.St.]; s. Ludwich a.O.; A.-H.-S. 442 f.; Markwald a.O. 22 ff.) G. Markwald

σαίνω [7o, 1H, 1h] E unknown, see Frisk F *-ει* 1H, *περισ-ουσι* 1; *-ον* 1, *περίσ-ον* 1; *-ωσ'* 1; ⸢*-οντες*⸣ 1h, *περισ*⸢ ⸣ 1, *-οντας* 1; *ἔσηνε* 1. On *-σσ-* see Hoekstra, Odyssey on *π* 4

M 1 stem in longo **1a** disyll. **1aα** [⏑̄] *-ει* Th. 771 **1aβ** [⏑̄–] *-ον* *κ* 219; *-ωσ'* *κ* 217 **1b** trisyll. **1bα** [⏑̄⏑̆] *γ' ἔσηνε* *ρ* 302 **1bβ** [⏑̄–⏑̄] *-οντες* h. Ven. 70, *-οντας* *π* 6 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑̆] *περίσ-ον* *π* 4 **2b** trisyll. [–⏑̆⏑̆] *περισ-ουσι* *π* 10 [–⏑̆⏑̆] *περισ-οντες* *κ* 215

Σχ sch. Barn. *π* 4: *περί-ον· ἔ-ον. ἐκολάκευον* (cf. *ρ* 302). *ἐσπάζοντο*

B *fawn* on pers., *engage in fawning behaviour* around pers.; subj. 6× dog(s), 3× (*κ* 215. 219, h. Ven. 70) wild beasts; of showing friendly (pretended Th. 771) or devoted disposit. towards pers. by behaviour (e.g. wagging of tail: instr. *οὐρῇ[σιν]* *κ* 215, *ρ* 302, Th. 771 [+ *οὔασιν*]), contrast hostility of *ξ* 29 ff. (cf. *π* 4 ff.), Th. 772 f. (as ag. v. 771); 5× *περι-* (*κ* 215, *π* 4. 10; w. acc. [*π* 4] or sc. acc.) or *ἀμφί* + acc. (*κ* 217. 219); simple w. acc. Th. 771, abs. *π* 6, *ρ* 302 (cf. h. Ven. 70 where abs. or sc. acc.) *κ* 215. 217. 219 (*οὐδ' ὡρμήθησαν* [Circe's lions and wolves] *ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ'*) *οὐρῇσιν ... περισ-οντες ἀνέσταν. ' ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα ' -ωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ, ' ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι ... ἠδὲ λέοντες ' -ον* *π* 4. 6. 10 *Τηλέμαχον δὲ περίσ-ον κύνες ὑλακόμωροι, ' οὐδ' ὕλαον προσιόντα. νόησε δὲ ... Ὀδυσσεὺς ' -οντας ... κύνας ... ' ... ' ... τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθαδ' ἑταῖρος ' ἢ καὶ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες οὐχ ὑλάουσιν, ' ἀλλὰ περισ-ουσι* *ρ* 302 ⸢*οὐρῇ*⸣ ... *ἔσηνε* (dog Argus on recognising Od.) *καὶ οὔατα κάββαλεν* Th. 771 *ἐς μὲν ἰόντας ' -ει* (hound of Hades) ... ⸢ ⸣ *τε καὶ οὔασιν* (but does not let them out again) h. Ven. 70 *μετ' αὐτὴν ' -οντες πολιοί τε λύκοι χαροποί τε λέοντες ' ἄρκτοι παρδάλιές τε* (*ἧϊσαν*, vv. 68–112 om. M)

Compd.: *περι-* 'around': see B introd. J.N. O'Sullivan

σαίρω I [1c] E cp. *σύρω*, *σάρον* 'broom', see Hackstein, Sprachform 216 f.

B *to sweep* inc. auct. fr. 9,2 p. 161 Dav. *ἠῦτε δοῦλαι ' ἠοῖαι -εσκον* (Locrian maidens at Troy) *Ἀθηναίης περὶ βωμόν* (= Euph. fr. dub. 192 v.Gr. = Coll. Alex. fr. 53) cp. *κορέω* D. van Eyndhoven

σαίρω II [1H] E unknown; poss. conn. w. *σάρμα* (EM), *σάραβος* and *σῆραγξ* (Hsch.) L Kretschmer, Gl. 34, 1955, 3

B *to part the lips so as to show the teeth, to grin (menacingly)* Sc. 268 *ἡ* (sc. *Ἀχλύς*) *δ' ἄπλητον σεσαρυῖα ' εἱστήκει*. — Wdfld.: *γελάω*, (*ἐπι*)*μειδῆσαι*, *μειδιάω* D. van Eyndhoven

Σαισάρα v.l. h. Cer. 109 f.; lt. Paus. 1,38,3 (nb. *Δισγένεια* [s.d.] u. *Παμμερόπη*) die dritte T. des Keleos u. sowohl von Pamphos als auch Homer genannt, während es h. Cer. 109 f. vier sind, die *Καλλιδίκη*, *Κλεισιδίκη*, *Δημώ* u. *Καλλιθόη* (s.dd.) heißen; A.-H.-S. 143 meinen, daß im Paus.-Text *Ὅμηρος* fälschl. f. *Ὀρφεύς* od. *Μουσαῖος* stehe, während Càssola z.St. m. einer and. hom. Hymnenversion rechnet; d. alte Name von Eleusis *Σαισαρία* (Hsch.) deutet nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 123 auf illyr. Urspr. G. Markwald

Σάκαι [1c] VN, asiat. Hirtenvolk skyth. Abstammg., Nachkommen von Nomaden; Lit. bei Ber. im textkrit. App., p. 193; dazu Kl. P. IV Sp. 1501 f. Choer. fr. 5,1 p. 193 Ber. (Suppl. Hell. fr. 319) *μηλονόμοι τε -αι, γενεῇ* (*γενεᾷ* codd.) *Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναιον ' Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποικοι* (*ἄνθρωποι ἀποίκων* codd.), *' ἀνθρώπων νομίμων*, vgl. Huxley, GRBS 10, 1969, 16 f. — Name, and. als im Altertum vermutet (s. Herrmann, RE I A [1920] Sp. 1771 f.), nicht zu gr. *σάκος* (= Erfinder d. Schildes, vgl. unten, s.v. *σάκος*, sch. D *Γ* 335 in Σχ), sondern sicher nichtgr., da sie sich auf Inschr.n selbst *Sakas* nennen; zu Deutungsversuchen d. iran. Namens (vgl. Hdt. 7,64: *οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι -ας*) s. van Windekens, BN 4, 1953, 90–4; Szemerényi, Scripta minora IV 2051–93 G. Markwald

σακέσπαλος [1i] **Σχ** sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu *E* 126: *σακος παλ.[.]ν* (*πάλλων*) ... *[.]ῃν ᾳσπιδα π(ερι)πφ..ων* (*περιφέρων*), ähnl. P. Aphrod. Lit. II zu *E* 126;

Σχ sch. min. P.Ryl. 536 zu *N* 199: [ῥ]ωπήια σύμφυτ[οι θάμνοι ?], sch. D *N* 199: οἱ τόποι ἐν οἷς ῥῶπες φύονται. ῥῶπες δὲ πολύφυλλα καὶ ⌊ἱμαντώδη φυτ⌋ὰ δρυῶν, *Φ* 559: ⌊ ⌋ά, ἀφ' οὗ „τὰ δασέα τῆς ὕλης", *Ψ* 122: διὰ τῶν δασέων καὶ θαμνωδῶν τόπων

B *Strāucher*, nur Pl. u. fast nur (4x) in d. Vbd. -*α πυκνά* (immer VE), also: *Dickicht, Unterholz*, vgl. Σχ; Elliger, Landschaft 55; ῥ- posit. bildend *N* 199 ὥς τε δύ' αἶγα (αἴγε v.l.) λέοντε κυνῶν ὕπο καρχαροδόντων ' ἁρπάξαντε φέρητον ἀνὰ ⌊-α πυκνά⌋, vgl. Buchholz, Arch. Hom. J3 *Ψ* 122 (Maultiere stampfen) διὰ ⌊ ⌋ = h. 19, 8[ex] (Pan φοιτᾷ) *ξ* 473 „κατὰ ⌊ ⌋", vgl. Seidensticker, Waldgesch. 114 *Φ* 559 (Agenor: „εἰ δ' ἂν ἐγὼ) φεύγω (vor Ach.) πρὸς πεδίον Ἰλήιον (Ἰδήιον v.l.), ὄφρ' ἂν ἵκωμαι ' Ἴδης τε κνημοὺς κατά τε -α δύω". – Wortf.: λόχμη, ξύλοχος, ῥῶπες; weiter s. θάμνος u. vgl. unten, G

G -*α πυκνά* ähnl. Wortvbd. n: ⌊βαθείης⌋ τάρφεσιν ὕλης *E* 555, ⌊ ⌋ ἐκ ξυλόχοιο *Λ* 415, *Φ* 573, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην *Λ* 118, *κ* 150, θάμνῳ ὑπ' ἀμφικόμῳ *P* 677, ὕλης ἐκ πυκινῆς *Σ* 320, δρίος ... πολανθέος ὕλης *ξ* 353, ⌊ ⌋ βένθεσιν ὕλης *ρ* 316, ἐν λόχμῃ πυκινῇ *τ* 439 G. Markwald

ῥωχμός [1] **E** nom act. ('Aufreißer' nach Porzig, Satzinhalte 288; vgl. Holt, Gl. 27, 1939, 193) zu ῥήγνυμι (vgl. auch Leaf zu *Ψ* 420 u. Risch 45 f.)

Σχ sch. D *Ψ* 420: ῥῆξις. ἔστι δὲ τόπος κεχαραγμένος ὑπὸ ὀμβρίου ὕδατος

B *Erdspalt, Graben*, zus. m. γαίης, eindeut. erklärt durch Etym. (s. E) u. Textzush., näml. id. m. στεῖνος ὁδοῦ κοίλης (*Ψ* 419) u. στεινωπὸς ὁδός (*Ψ* 427) *Ψ* 420 στεῖνος ὁδοῦ κοίλης ἴδεν Ἀντίλοχος μενεχάρμης. ' -χμὸς (-γμὸς v.l., s. Ludwich, Textkritik I 488; West, Transmission 270) ἔην γαίης, ᾗ χειμέριον ἁλὲν ὕδωρ ' ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα (ἔνερθεν v.l.), nach Leaf z.St. führt d. Weg durch e. ausgetrocknetes Flußbett, doch läßt d. Zush. wohl eher an e. erdrutschartige Ausspülg. durch Regengüsse denken (vgl. Σχ). – Wortf.: ῥώξ u. s. ἔναυλος, Bd. II Sp. 576, 23 ff.

G. Markwald

ῥώψ s. ῥῶπες

Σ

Σαβάκτης hapax [1H] *Töpferdämon od. -kobold*, Hes. fr. 302,9; V. 8 als einer d. fünf *καμίνων* (*καμίνῳ* v.l., vgl. ⌞Markwald, Hom. Epigr.⌟ 231 ff.) *δηλητῆρες* bezeichnet; doch Überl. nicht fest: Varianten sind *Ἄβακτος* (Allen) u. *Ἄμακτος* (s.d.); *Σ.* ist (wie die der and. Töpferdämonen auch, vgl. ⌞ ⌟ 232, A.29) wohl „sprechender" Name u. gehört zu *σαβάζω* 'zerschlagen' (vgl. Boehm, RE I A [1920] Sp. 1531,30 ff.; LSJ s.v. *σαβάκτης*; O. Schönberger, Gr. Heischelieder [Beitr. z. Klass. Philol. 105], Meisenheim am Glan 1980, 7; D. Sider, The Epigrams of Philodemos, Oxford 1997, 181), aber wahrsch. nicht wortspieler. Augenblickserfindg. d. Dichters, sondern echter Dämon d. Volksglaubens (s. dazu Roscher IV Sp. 229 u. Boehm, RE I A [1920] Sp. 1531 f.) G. Markwald

Σαγγάριος [2i, 1H] **E** perh. Indo-Iranian, see P. Huyse, in: Grenzüberschreitungen. Formen des Kontakts zw. Orient u. Okzident im Altertum, M. Schuol, U. Hartmann, A. Luther (edd.), Stuttgart 2002, 221 f.; poss. Anatolian relatives: Zgusta, Kleinasiat. ON §1157

B river, Turkish *Sakarya*, rising in central Asia Minor, flowing through Phrygia into the Black Sea (Ruge, RE I A,2 [1920] 2269 f.), beside which Priam fought w. the Phrygians ag. the Amazons (*Γ* 187 *παρ' ὄχθας -οιο*), and where Hecuba's brother Asius dwellt (*Π* 719 *Φρυγίῃ ... ῥοῇς ἔπι -οιο*); acc. to Hes. (Th. 344 *-όν τε μέγαν*) offspring of Ok. and Tethys, mentioned w. other N.W. Anatolian rivers

D Pan. fr. dub. 5 p. 129 Dav. (Latin prose: Hygin.), clearly late myth, see Gundel, RE XVIII 1 (1939) 659–663 (w. many diff. myths of the Ophiuchus); v.l. *Ξ* 445 W. Beck

Σαιδήνη, Σαδήνη [1e] nach St. Byz. e. *ὄρος Κύμης*, wohl eponym nach einer Amazone *Σαιδήνη* (s. Ludwich, RhM 71, 1916, 50; Nawrath, RE I A [1920] Sp. 1757); überliefert ist d. Berg bzw. Gebirgszug Vit. p. 6,29 in d. Form *Σαδήνη* (s. Bürchner, RE a.O., Sp. 2497; Markwald, Hom. Epigr. 23 f. A.3) u., in Nebenüberl., h. 34,3 (Allen) unkenntl. als *ἐς ᾅδην ἧς* (*Σαδήνη* Wilamowitz [Vit. z.St.]; s. Ludwich a.O.; A.-H.-S. 442 f.; Markwald a.O. 22 ff.) G. Markwald

σαίνω [7o, 1H, 1h] **E** unknown, see Frisk **F** *-ει* 1H, *περισ-ουσι* 1; *-ον* 1, *περίσ-ον* 1; *-ωσ'* 1; ⌞*-οντες*⌟ 1h, *περισ*⌞ ⌟ 1, *-οντας* 1; *ἔσηνε* 1. On *-σσ-* see Hoekstra, Odyssey on *π* 4

M **1** stem in longo **1a** disyll. **1aα** [⏑̄] *-ει* Th. 771 **1aβ** [⏑̄–] *-ον* *κ* 219; *-ωσ'* *κ* 217 **1b** trisyll. **1bα** [⏑̆⏑̆] *γ' ἔσηνε* *ρ* 302 **1bβ** [⏑̄–⏑̄] *-οντες* h. Ven. 70, *-οντας* *π* 6 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑̄] *περίσ-ον* *π* 4 **2b** trisyll. [–⏑̆⏑̆] *περισ-ουσι* *π* 10 [–⏑̆⏑̆] *περισ-οντες* *κ* 215

Σχ sch. Barn. *π* 4: *περί-ον· ἔ-ον. ἐκολάκευον* (cf. *ρ* 302). *ἐσπάζοντο*

B *fawn* on pers., *engage in fawning behaviour* around pers.; subj. 6× dog(s), 3× (*κ* 215. 219, h. Ven. 70) wild beasts; of showing friendly (pretended Th. 771) or devoted disposit. towards pers. by behaviour (e.g. wagging of tail: instr. *οὐρῇ*[*σιν*] *κ* 215, *ρ* 302, Th. 771 [+ *οὔασιν*]), contrast hostility of *ξ* 29 ff. (cf. *π* 4 ff.), Th. 772 f. (as ag. v. 771); 5× *περι-* (*κ* 215, *π* 4. 10; w. acc. [*π* 4] or sc. acc.) or *ἀμφί* + acc. (*κ* 217. 219); simple w. acc. Th. 771, abs. *π* 6, *ρ* 302 (cf. h. Ven. 70 where abs. or sc. acc.) *κ* 215. 217. 219 (*οὐδ' ὠρμήθησαν* [Circe's lions and wolves] *ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ'*) *οὐρῇσιν ... περισ-οντες ἀνέσταν. ' ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα ' -ωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ, ' ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι ... ἠδὲ λέοντες ' -ον* *π* 4. 6. 10 *Τηλέμαχον δὲ περίσ-ον κύνες ὑλακόμωροι, ' οὐδ' ὕλαον προσιόντα. νόησε δὲ ... 'Οδυσσεὺς ' -οντας ... κύνας ... ' ... ' ... τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθαδ' ἑταῖρος ' ἢ καὶ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες οὐχ ὑλάουσιν, ' ἀλλὰ περισ-ουσι* *ρ* 302 ⌞*οὐρῇ*⌟ *... ἔσηνε* (dog Argus on recognising Od.) *καὶ οὔατα κάββαλεν* Th. 771 *ἐς μὲν ἰόντας ' -ει* (hound of Hades) ... ⌞ ⌟ *τε καὶ οὔασιν* (but does not let them out again) h. Ven. 70 *μετ' αὐτὴν ' -οντες πολιοί τε λύκοι χαροποί τε λέοντες ' ἄρκτοι παρδάλιές τε* (*ἤϊσαν*, vv. 68–112 om. M)

Compd.: *περι-* 'around': see B introd. J.N. O'Sullivan

σαίρω I [1e] **E** cp. *σύρω*, *σάρον* 'broom', see Hackstein, Sprachform 216 f.

B *to sweep* inc. auct. fr. 9,2 p. 161 Dav. *ἠῦτε δοῦλαι ' ἠοῖαι -εσκον* (Locrian maidens at Troy) *'Αθηναίης περὶ βωμόν* (= Euph. fr. dub. 192 v.Gr. = Coll. Alex. fr. 53) cp. *κορέω* D. van Eyndhoven

σαίρω II [1H] **E** unknown; poss. conn. w. *σάρμα* (EM), *σάραβος* and *σῆραγξ* (Hsch.) **L** Kretschmer, Gl. 34, 1955, 3

B *to part the lips so as to show the teeth, to grin (menacingly)* Sc. 268 *ἡ* (sc. *'Αχλύς*) *δ' ἄπλητον σεσαρυῖα ' εἱστήκει*. – **W d f l d.**: *γελάω*, (*ἐπι*)*μειδῆσαι*, *μειδιάω* D. van Eyndhoven

Σαισάρα v.l. h. Cer. 109 f.; lt. Paus. 1,38,3 (nb. *Διογένεια* [s.d.] u. *Παμμερόπη*) die dritte T. des Keleos u. sowohl von Pamphos als auch Homer genannt, während es h. Cer. 109 f. vier sind, die *Καλλιδίκη*, *Κλεισιδίκη*, *Δημώ* u. *Καλλιθόη* (s.dd.) heißen; A.-H.-S. 143 meinen, daß im Paus.-Text *Ὅμηρος* fälschl. f. *'Ορφεύς* od. *Μουσαῖος* stehe, während Càssola z.St. m. einer and. hom. Hymnenversion rechnet; d. alte Name von Eleusis *Σαισαρία* (Hsch.) deutet nach Fick, Vorgr. Ortsnamen 123 auf illyr. Urspr. G. Markwald

Σάκαι [1e] VN, asiat. Hirtenvolk skyth. Abstammg., Nachkommen von Nomaden; Lit. bei Ber. im textkrit. App., p. 193; dazu Kl. P. IV Sp. 1501 f. Choer. fr. 5,1 p. 193 Ber. (Suppl. Hell. fr. 319) *μηλονόμοι τε -αι, γενεῇ* (*γενεᾷ* codd.) *Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναιον ' 'Ασίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποικοι* (*ἄνθρωποι ἀποίκων* codd.), *' ἀνθρώπων νομίμων*, vgl. Huxley, GRBS 10, 1969, 16 f. – Name, and. als im Altertum vermutet (s. Herrmann, RE I A [1920] Sp. 1771 f.), nicht zu gr. *σάκος* (= Erfinder d. Schildes, vgl. unten, s.v. *σάκος*, sch. D *Γ* 335 in Σχ), sondern sicher nichtgr., da sie sich auf Inschr.n selbst *Sakas* nennen; zu Deutungsversuchen d. iran. Namens (vgl. Hdt. 7,64: *οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι -ας*) s. van Windekens, BN 4, 1953, 90–4; Szemerényi, Scripta minora IV 2051–93 G. Markwald

σακέσπαλος [1i] **Σχ** sch. min. P. Strassb. inv. 1015 zu *E* 126: *σακος παλ.[.]ν (πάλλων) ... [.]ῃν ᾳσπιδα π(ερι)πφ..ων (περιφέρων)*, ähnl. P. Aphrod. Lit. II zu *E* 126;

sch. D *E* 126: *πολεμικός. ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ σάκος καὶ κινεῖν τὴν ασπίδα. εἴρηται δὲ σάκος ἐπειδὴ παρὰ πρώτοις εὑρέθη Σάκεσιν. Σάκες δέ εἰσιν μοῖρα Θράικης*

B *schildschwingend, Schildschwinger,* aus *σάκος* (s.d.) u. *πάλλω* (s.d.) gebildet (vgl. *ἐγχέσπαλος*; Risch 218); zum Akz. s. Ruijgh, Élément achéen 95; Epith. zu Tyd., dem V. des Diom., der selber als *ἀσπίς*-Träger erscheint (Ausn. *K* 257, s. s.v. *σάκος*, Vorbem. u. B 1 a *δ*); das ist zwar e. Indiz, aber kein sicherer Beweis f. d. Altertümlichk. des *σάκος* (vgl. Arch. Hom. E[1] 5 u. 47); d. Schwingen d. Schildes setzt e. Handgriff voraus u. ist im fgrE sonst nur Sc. 321 (von Her.) erwähnt (vgl. Lorimer, Monuments 189 f.; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 28; zur Handhabg. sonst s. s.v. *σάκος*, Vorbem.) *E* 126 (Ath. zu Diom.:) „*ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε -ος ἱππότα Τυδεύς*". – Wortf.: *ἀσπιδιώτης, ἀσπιστής, ταλαύρινος* G. Markwald

σάκκος v.l. für *σάκος*, s.d. in D

σάκος n. [67[i], 12[o], 11[H]] **E** meist m. Skr. *tvác-* 'Haut' verbunden (Risch 79; L[29] s.v.); dagg. H. Nowicki, D. neutr. s-Stämme im indo-iran. Zweig des Indogermanischen, Diss. Würzburg 1976, 56; vgl. Mayrhofer, EWAia I 684. – Abl.: *σακέσπαλος, φερεσσακής*

F *-ος* 5, *-εος* 8, *-ευς* 2, *-ει* 3, *-εῖ* 6, *-ος* 51, *-έων* 3, *-εσιν* 3, *-εσσι* 2, *-έεσσι* 1, *-εα* 1, *-ε'* 5

M **1** zweisilbig **1a** [⏑⏑] [⏑⏓] *-ος Y* 268 = *Φ* 165 [⏑⏓] PN *δὲ -ος N* 606, *Y* 261; *-ος Y* 289, Sc. 315 [⏑⏓] ⌊*ἀμφ' ὤμοισι -ος θέτο*⌋ *τετραθέλυμνον O* 479, *χ* 122; ⌊ ⌋ *K* 149; *-ος μέγα τε στιβαρόν τε Γ* 335 = *Π* 136 = *T* 373, *Σ* 478. 609, Sc. 319; *ὄπιθεν δὲ* / ⌊*δουρὶ -ος*⌋ *βάλεν Λ* 545, *Φ* 164; ⌊ ⌋ *N* 130; *πρόσθεν δὲ -εα/ος Δ* 113, *X* 313; *-ος E* 619, *Y* 260, Sc. 232; *γυμνωθέντα -ευς ὕπο δαιδαλέοιο* Sc. 334. 460; [⏓] *-ος Σ* 193 **1b** -[⏑⏑] ⏓[⏑⏑] *καὶ -ος K* 257, *ξ* 277; *-ει N* 565 ⏓[⏑⏑] ⌊*-ος εὐρὺ / εἶλε*⌋ *παναίολον N* 552, Sc. 139; ⌊ ⌋ *N* 608, *χ* 184 / *Ξ* 9; *-ος ξ* 482 ⏓[⏑⏑] *-ος εἴη / οἴσω καὶ δύο δοῦρε σ* 377, *χ* 101; *-ος αἰόλον H* 222, *Π* 107; *-ει Y* 259, Sc. 414; *-ε' ὤμοισι κλίναντες Λ* 593 = *N* 488, *X* 4; *μὲν -ε' χ* 110. 144 ⏓[⏑⏑] *καὶ* / *τῷ βάλεν Αἴαντος δεινὸν -ος ἐπταβόειον H* 245. 266; *ὅς ῥα τότ'* / *τότε* PN[s] ⌊*μέσον -ος οὔτασε δουρί*⌋ *N* 646, *O* 528; ⌊ ⌋ *H* 258; PN[s] ⌊*μέσον -ος*⌋ *X* 290; ⌊ ⌋ *Λ* 565, *N* 561; *-ος εὐρύ P* 132; *οἱ -ος Θ* 331 = *N* 420. 710; *-ος H* 219 = *Λ* 485 = *P* 128, *Θ* 268, *Λ* 527, *χ* 279 ⏓[⏑⏑] *καὶ -ος ὤμων/ῳ O* 125. 474; *-ος ὤμῳ Ξ* 376 **2** dreisilbig [⏑⏓⏑] *-εσσι π* 474 [⏓⏑⏑] *-εσσι P* 354 [⏑⏑⏓] *ἐν -εῖ μεγάλῳ* Sc. 455 [⏑⏑⏓] *-εος, ὁ* / *τὸ δέ Ξ* 405, Sc. 363; ⌊*ἐν -εῖ μεγάλῳ Λ* 572; ⌊ ⌋ *Φ* 241; *-έων* / *-εσίν τε καί M* 339, *Δ* 282; *-εσιν P* 268 [⏑⏑⏓] *-εος Σ* 481. 608, *T* 379, *X* 291, Sc. 217; *-εῖ Θ* 267. 272; *-εσιν ξ* 479 [⏑⏑⏓] *ὑπὲρ -εος* / *-έων Ψ* 820, Sc. 24; *-εῖ N* 130; *-έων N* 342 **3** viersilbig [⏑⏑⏓⏑] *-έεσσι ξ* 477

Σχ sch. min. P. Amh. 19 zu *Λ* 565: *σάκ[ος· ὅ]πλον*, zu 572: [*σάκει·*] *τῷ ὅπλῳ*, sch. D *Γ* 335: *τὴν ἀσπίδα. εἴρηται δὲ -ος, ἐπεὶ παρὰ πρώτοις τοῖς Σάκαις ηὕρηται. Σάκαι δὲ μέρος Θράκης, Δ* 113. 282, *E* 619: *ἀσπίς. ὅπλον, Λ* 593: ⌊*-ε' ὤμοισι κλίναντες·*⌋ *ἐρείσαντες τοὺς ὤμους ταῖς ἀσπίσιν, Ξ* 376: *ὀλίγον -ος· ἀντὶ τοῦ μικρὰν ἀσπίδα. ἔστι δὲ ποσότης ἀντὶ πηλικότητος, X* 4: ⌊ ⌋ *τοὺς ὤμους ταῖς ἀσπίσι καλύψαντες*

L [1]Kiene, Ph. 25, 1867, 577–606; [2]Buchholz, Realien II 1, 361–5; [3]Lammert, RE II A (1921) Sp. 420–7; [4]Myres, JHS 61, 1941, 17–38; [5]Lorimer, Monuments 187–92; [6]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 20–39; [7]Page, History 232–5; [8]Webster, Mykene 138 ff. u. 283 ff.; [9]Wace - Stubbings, Companion 510–3; [10]Lesky, RE Suppl. XI (1967) Sp. 746; [11]Mühlestein, SMEA 2, 1967, 48–50; [12]J. Bouzek, Hom. Griechenland, Prag 1969, 40–43; [13]W. Whallon, Formula, Character and Context, Cambridge (Mass.) 1969, 11–14 u. 34–54; [14]J. Th. Kakridis, Homer Revisited, Lund 1971, 108–24;+ [15]K. Fittschen, Arch. Hom. N 1–24; [16]H.-G. Buchholz, Arch. Hom. E Teil 1, bes. E 1–5 u. E 44–52; [17]C. Calame - B. Mader, *Ἀσπίς*, in LfgrE I, Sp. 1425–33; [18]M. Negri, Miceneo e lingua omerica, Florenz 1981, 69 f.; [19]Papini, AFLS 4, 1983, 261–73; [20]Samonà, SMSR 7,1, 1983, 161–82; [21]Paraskevaides, Synon. 83–6; [22]Hardie, JHS 105, 1985, 11–31; [23]M. W. Edwards, Homer. Poet of the Iliad, Baltimore u. London 1987; [24]M. Eichberg, Scutum, Frankfurt/M. u.a. 1987, 23 ff.; [25]R. O. A. M. Lyne, Words and the Poet, Oxford 1989, 101–105, bes. 104 f.; [26]Hubbard, Arion 2, 1992, 16–41; [27]J. P. Crielaard, Hom. Questions, Amsterdam 1995, 217–24; [28]R. Drews, The End of the Bronze Age, Princeton (N.J.) 1993, 177 f.; [29]G. C. Papanastassiou, Compléments Chantraine Dict. *Λ-Ω*, Saloniki 1994; [30]A. S. Becker, The Shield of Achilles, Lanham (MD) 1995, bes. 87 ff.; [31]A. B. Lord, The Singer Resumes the Tale, Ithaka u. London 1995, 85 ff.; [32]Anselmi, Aevum (ant.) 11, 1998, 51–126; [33]V. Di Benedetto, Nel laboratorio di Omero V, Turin 1998[2], 402 f.; [34]A. Snodgrass, Homer and the Artists, Cambridge 1998, 40 ff.; [35]Franz, Krieger 48–51. 332. – Siehe auch L in L[17] (LfgrE I)

B *Schild,* Schutzwaffe, dementspr. im fgrE weit häufiger schützend dargestellt als versagend (vgl. L[17] Sp. 1433, 11 ff.); schützt s. Träger bzw. e. Verwundeten od. Toten (24×): *E* 619, *H* 245 (Lanze bleibt in d. 7. Schicht stecken). 258 (Lanzenspitze verbiegt an d. ehernen Schildmitte), *Θ* 331 (den verwundeten Bruder), *Λ* 565 (auf d. Flucht hinten getragen). 572. 593 (den verwundeten Euryp.), *N* 420 (den verwundeten Hypsenor), 552. 561 (Schildmitte). 565 (Lanze bleibt stecken u. zerbricht). 608. 646 (Schildmitte), *P* 132. 268 (u. 354, den toten Patr.), *Y* 268. 289, *Φ* 165, *X* 290. 291 (Lanze prallt an d. Schildmitte ab), Sc. 363 (Ares, der aber zu Boden fällt). 414. 455 f.; schützt s. Träger nicht (4×): *O* 528 (wird i. d. Mitte durchbohrt, vgl. L[17] Sp. 1428, 53 ff.), *Φ* 241 (behindert Ach. im Wasser), *χ* 279 f. (in 1 a *ε*), Sc. 460 f. (Ares von Her. am Schenkel verwundet); ferner liefert das fgrE präzise Angaben über Handhabg. (vgl. L[9]; L[16] E 4; L[28]) u. Beschaffenh. (vgl. L[16] E 2 ff.; L[35]); Handhabung: Anlegen (um d. Schulter) u. Abnehmen, meist i. Vbd. m. d. ganzen Rüstg.: *Γ* 335, *K* 149 (nur Schild), *O* 474 (nur Lanze u. Schild). 479, *Π* 136 = *T* 373, *χ* 122, Sc. 139; *O* 125 (Ath. nimmt Ares d. Rüstg. ab), *ξ* 277 (mitsamt d. Rüstg.); Schild wird beim Angriff vor d. Brust getragen: *H* 222, *X* 313 f.; im Kampf um d. linke Schulter getragen: *Λ* 527, O 479, *Π* 106 f.; oberer Schildrand befindet sich beim Kampf in Hals- od. Kinnhöhe: *Ψ* 820 f., Sc. 24; im Kampf Entblößg. d. Schenkels mögl.: Sc. 460; während d. Flucht auf d. Rücken geworfen: *Λ* 545. 565; m. d. Arm vom Körper weg gehalten: *Y* 261; als Deckg. f. Bogenschützen benutzt: *Δ* 113, *Θ* 267. 272; ein wenig beiseite gerückt: *Θ* 268; wird geschwungen: Sc. 319; in d. Phalanxbildg.: *Δ* 282, *N* 130; zum Zudecken beim Schlafen benutzt: *ξ* 479; zu arch. Kriegstechnik u. Kampfesart s. L[6. 8. 12]; Pavese, SMEA 21, 1980, 343 f.; Beschaffenheit: 2 Schilde, beide von Heph. hergestellt, haben inhaltl. u. durch d. Umfang ihrer Verzierungen u. deren Beschreibg. bes. Bed.: der Ach.s (*Σ* 478-608; Interpr. z.B. L[1]; L[15] N 1–17; L[14. 19. 20. 22]; L[23] 278–86; L[24.25.30.34]) u. der des Her. (Sc. 139-320; s. Russo; Interpr. z.B. L[4]; L[15] N 18–23); ausf.er beschrieben wird ferner d. Schild des Aias (*H* 219–23; vgl. unten 1 a *α*; V. d. Mühll, Ausgew. kl. Schr. 442 f. u. 468 f.; L[11.32]), zu Beginn d. Zweikampfs zw. diesem u. Hektor: Aias trägt ihn wie einen Turm (*H* 219 *φέρων -ος ἠύτε πύργον*, auch *Λ* 485 = *P* 128); Schild besteht aus 7 Rindshautschichten, nur die 8., äußere, ist aus Erz (*H* 245 f.), daher Epith. *χάλκεον, αἰόλον, ἐπταβόειον*, u. vom *σκυτοτόμος* (s.d.) hergestellt (dagg.

Sarp.s *ἀσπίς* von e. *χαλκεύς* hergestellt, *M* 294 f.; L[17] Sp. 1428,36 ff.); auch Schildbuckel i. d. Mitte ist aus Erz (*H* 258 f. u. 267, nur hier f. *σ.* erwähnt, sonst scheint *ὀμφαλός* kennzeichnend f. *ἀσπίς* zu sein; s. L[17] Sp. 1428,28 f. u. 59 f.); Schild ist groß (*εὐρύ*) u. f. Aias charakterist. (*Λ* 527), schwer (*N* 710 f., *Π* 106 f.), m. Wehrgehenk versehen (*Ξ* 404 f., das Ach.s aus Silber: *Σ* 480, das des Laertes m. gelösten Nähten: *χ* 186); d. Angaben über die and. Schilde stimmen überein (einzige Ausnahme *Ξ* 376, *ὀλίγον -ος*!): Schild ist groß (*N* 552. 608, *Y* 260, *χ* 184) u. fest (*Π* 136: *μέγα τε στιβαρόν τε*), besteht aus mehreren Schichten: *N* 130 (*προθέλυμνον*), *O* 479, *χ* 122 (*τετραθέλυμνον*, s.d.), *Σ* 481, *Y* 268-270 (*πέντε πτύχες*), ist tw. od. ganz aus Metall (Epith. *αἰόλον* u. *ποικίλον* z.T. auch als 'scheckig, gesprenkelt' aufgefaßt u. auf d. nicht enthaarte Rinderfell d. myk. Schildes bezogen: L[11]; L[16] 47 f.): *N* 341 f. (ehern leuchtend). 552, Sc. 139, *Ξ* 9-11 (*παναίολον, χαλκῷ παμφαῖνον*), *T* 373 ff. (leuchtet wie Mond u. Leuchtfeuer), *Y* 268–72 (Ach.s Schild besteht aus 5 Schichten, d. beiden ersten aus Erz, die 3. aus Gold, d. beiden letzten aus Zinn), *M* 339 (Lärm d. getroffenen Schilde), *Y* 260 (dröhnt vom Lanzenstoß), Sc. 232; die **Aufteilung** (*σ.*- ggüber *ἀσπίς*-Trägern) auf Einzelpersonen od. Personengruppen ist im wesentl., m. nur wenigen Ausn., stimmig durchgeführt: immer *σ.*-Träger bzw. -Besitzer (ohne Ausn., d.h. nie m. *ἀσπίς* erwähnt) ist Aias Telamonios (22×, s. 1 a α), auch d. Nestorsöhne Antil. u. Thrasym. (s. 1 a δ), Teukros, Meges, Laertes (s. 1 a ε), ferner Ares u. Her. (s.u. 3), zusätzl. Tyd. (durch Epith. *σακέσπαλος*, s.d.); dann folgen Ach. (17×, s. 1 a β; *Π* 136 d. alte Schild, dieser allerd. 704 u. 803 als *ἀσπίς* bez., sonst der neue, nur *Σ* 458 von Thetis *ἀσπίς* genannt), Od. (8×, s. 1 a γ; *Λ* 434. 435. 457 im Zweikampf m. Sokos u. *α* 256 von Ath./Mentor m. *ἀσπίς* dar- bzw. vorgestellt) u. Men. (3×, s. 1 a ε; allerd. *Γ* 347. 349 im Zweikampf m. [dem *σ.*-Träger!] Paris u. *P* 7. 43 bei Verteidigg. des toten Patr. m. *ἀσπίς*); dagg. sind *ἀσπίς*-Träger (vgl. L[17] Sp. 1428,63 ff. u. Sp. 1430 ff.) unter anderen Diom. (*E* 4), Nestor (*Θ* 192, *Ξ* 11; s. beiden Söhne haben dagg. *-εα*!), Ag. (*Λ* 32, vgl. Csajkas, Iterata 27, m. A. 42, m. Lit.), Idom. (*N* 264. 405; d. Kreter tragen dagg. *-εα*!, s.u. 1 b γ); probl. der Mykenäer Periphetes *O* 645 (s. L[17] Sp. 1429,6 ff.; L[23] 167); ähnl. sind im Pl. die *-εα* best. Gruppen zugewiesen, m. 6 Ausn. (diese 1 b α), bei denen aber in 2 Fällen (im Kampf um d. toten Patr. *P* 268. 354) eine inhaltl. Vbd. m. dem typ. *σ.*-Träger Aias besteht: es sind überw. (5×) Krieger des Aias (1 b β), sonst Kreter (1 b γ), Freier u. Böoter (1 b δ), wobei d. Freier die *-εα* allerd. aus des Od. Besitz haben, während *τ* 32 u. *χ* 25 ihre eigenen Schilde *ἀσπίδες* genannt werden; die Tr. tragen *ἀσπίδες*, als Einzelkämpfer (so bes. Hektor [z.B. *Λ* 61, probl. *Z* 117 f., s. L[17] Sp. 1429,4 ff.; L[23] 167], Aen. [z.B. *E* 297], Sarp. [*M* 294, von einem *χαλκεύς* hergestellt!], Lykaon [*Φ* 50]) u. allg. (*Ξ* 428; *ἄνδρες ἀσπισταί*, s. L[17] Sp. 1434 f., 77–3; *N* 264 erwähnt Idom. viele erbeutete troj. *ἀσπίδες* in se. Besitz), doch nicht ausnahmslos (s.u. 2): Alex. legt *Γ* 335 f. im Zweikampf m. Men. *σ.* um (Formelvers!), kämpft aber 356 f. m. *ἀσπίς* (vgl. auch *Z* 322); *Δ* 113 besitzen d. Gefährten des Pand. *-εα*. **Fazit**: die Aufteilg. ist im Prinzip streng durchgeführt; die rel. wenigen Ausnahmen mögen z.T. auf metr., z.T. auf traditionellen od. kulturellen Gründen beruhen; vgl. L[16] E 4 f.; L[18]; zus.fassend zu synon. bzw. nichtsynon. Gebr. von *ἀσπίς* u. *σ.* u. zu Versuchen, die Begr. best. archäol. bezeugten Schildformen zuzuweisen, s. L[17] Sp. 1427–30; außerdem: L[7. 10]; L[16] E 1–52; Hurwit, ClAnt 4, 1985, 121–6; Dickinson, G&R 33, 1986, 28; Deger-Jalkotzy in Coll. Raur. 2, 147 f.; zu ähnl. terminolog. Ggs. lat. *clipeus* (Rundschild ~ *ἀσπίς*) u. *scutum* (Langschild = *θυρεός*, 'türförmig') in frühröm. Zeit vgl. L[24], zum poet. Gebr. dieser lat. Begr., bes. bei Verg., L[25] (*clipeus* poet., *scutum* eher pros.); zu **Formelgebrauch u. Epitheta** s. L[6]; L[7] 270 f. A. 35; L[13.21.31]. – **Wortf.**: *ἀσπίς, βοάγρια, βοείη, βοῦς, λαισήιον, ῥινόν, ῥινός* **Gliederg.**: Träger (od. Besitzer) sind: **1** Achäer **1 a** einzelne **1 a α** Aias Telamonios **1 a β** Ach. **1 a γ** Od. **1 a δ** Antil., Nestor, Diom. **1 a ε** Men., Teukros, Patr., Meges, Laertes, Eum. **1 b** insgesamt od. Gruppen **1 b α** Achäer allg. **1 b β** Krieger des Aias **1 b γ** Kreter unter Idom. **1 b δ** Freier u. Böoter **2** Tr. (Alex. u. Gefährten des Pand.) **3** Ares u. Her. Träger (od. Besitzer) sind: **1** Achäer (77 St.n) **1 a** einzelne **1 a α** Aias Telamonios (22 St.n): *E* 619 *-ος δ' ἀνεδέξατο πολλά* (*δούρατα*) *H* 219 *Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων -ος ἠΰτε πύργον* ' *χάλκεον* ⟨*ἐπταβόειον*⟩ *ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων* ' *σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων* = *Λ* 485 = *P* 128 *H* 222 *ὅς* (*Τυχίος*) *οἱ ἐποίησεν -ος αἰόλον* ⟨ ⟩ ' *ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν* 245 *προΐει* (Hektor) *δολιχόσκιον ἔγχος,* ' *καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν -ος* ⟨ ⟩ ' *ἀκρότατον κατὰ χαλκόν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ.* ' *ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής,* ' *ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο* ≅ 266 (*λίθῳ μέσσον ἐπομφάλιον*) 258 *μέσον -ος οὔτασε* (Hektor) *δουρί,* ' *οὐδ' ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή* *Θ* 267. 268 *στῆ* (Teukros) *δ' ἄρ' ὑπ' Αἴαντος -εῖ Τελαμωνιάδαο.* ' *ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν -ος* 272 *ὁ* (Aias) *δέ μιν* (Teukros) *-εῖ κρύπτασκε φαεινῷ* 331 *θέων περίβη* (Aias) *καί οἱ* (Teukros) *-ος ἀμφεκάλυψε* *Λ* 527 (Kebr. zu Hektor, daß er Aias im Kampfgetümmel erkenne:) „*εὐρὺ γὰρ ἀμφ' ὤμοισιν ἔχει -ος*" 545 (Aias flieht) *ὄπιθεν δὲ -ος βάλεν ἐπταβόειον* 565 (die Tr.) *νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον -ος αἰὲν ἔποντο* 572 *ἄλλα* (sc. *δοῦρα*) *μὲν ἐν -εῖ μεγάλῳ πάγεν ὄρμενα πρόσσω,* ' *πολλὰ δὲ κτλ.* *N* 710 (*Τελαμωνιάδῃ*) *λαοὶ ἔπονθ' ἕταροι, οἵ οἱ -ος ἐξεδέχοντο* ' *ὁππότε μιν κάματός τε καὶ ἱδρὼς γούναθ' ἵκοιτο* *Ξ* 405 (Hektor trifft) *τῇ ῥα δύω τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην,* ' *ἤτοι ὁ μὲν -ος, ὁ δὲ φασγάνου ἀργυροήλου* ' *τώ οἱ ῥυσάσθην τέρενα χρόα* *Π* 107 *ὁ δ' ἀριστερὸν ὦμον ἔκαμνεν* (Aias) ' *ἔμπεδον αἰὲν ἔχων -ος αἰόλον* *P* 132 *Αἴας δ' ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ -ος εὐρὺ καλύψας* ' *ἑστήκει* *Σ* 193 (Ach. zu Iris, daß kein Ersatzschild f. ihn in Frage komme) „*εἰ μὴ Αἴαντός γε -ος Τελαμωνιάδαο*" *Ψ* 820 (Zweikampf zw. Aias u. Diom.) *Τυδεΐδης ... ὑπὲρ -εος μεγάλοιο* ' *αἰὲν ἐπ' αὐχένι κῦρε* **1 a β** Ach. (nur d. neue, von Heph. angefertigte Schild [d. vorherige nur *Π* 136, von Patr. getragen, s.u., 1 a ε]; 17 St.n): *Σ* 478. 481 *ποίει* (Heph.) ... ⟨*-ος μέγα τε στιβαρόν τε*⟩ ' *πάντοσε δαιδάλλων, περὶ δ' ἄντυγα βάλλε φαεινὴν* ' *τρίπλακα μαρμαρέην, ἐκ δ' ἀργύρεον τελαμῶνα.* ' *πέντε δ' ἄρ' αὐτοῦ ἔσαν -εος πτύχες* 608. 609 *ἐν δ' ἐτίθει* (Heph.) *ποταμοῖο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο* ' *ἄντυγα πὰρ πυμάτην -εος πύκα ποιητοῖο.* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τεῦξε* ⟨ ⟩ *T* 373 ⟨ ⟩ ' *εἵλετο* (Ach.), *τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἠΰτε μήνης* 379 *ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος -εος σέλας αἰθέρ' ἵκανε* ' *καλοῦ δαιδαλέου* *Y* 259. 260. 261 *ἦ ῥα καὶ ἐν δεινῷ -ει ἤλασεν* (Aen.; *-εῖ ἔλασ'* v.l., cf. West, Transmission 256 f.) ⟨*ὄβριμον ἔγχος*⟩ ' *σμερδαλέῳ· μέγα δ' ἀμφὶ -ος μύκε δουρὸς ἀκωκῇ.* ' *Πηλεΐδης δὲ -ος μὲν ἀπὸ ἕο χειρὶ παχείῃ* ' *ἔσχετο ταρβήσας* 268 *οὐδὲ τότ' Αἰνείαο δαΐφρονος* ⟨ ⟩ ' *ῥῆξε -ος· χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο·* ' *ἀλλὰ δύω μὲν ἔλασσε διὰ πτύχας, αἳ δ' ἄρ' ἔπι τρεῖς* ' *ἦσαν, ἐπεὶ πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων* = *Φ* 165 *Y* 289 *ἔνθά κεν Αἰνείας μὲν ἐπεσσύμενον βάλε πέτρῳ* ' *ἢ κόρυθ' ἠὲ -ος* *Φ* 164 *καί ῥ' ἑτέρῳ μὲν δουρὶ σάκος βάλεν* (Asteropaios) 241 *ὤθει δ' ἐν -εῖ πίπτων ῥόος* (Skam.) *X* 290. 291 *καὶ βάλε* (Hektor) *Πηλεΐδαο μέσον -ος οὐδ' ἀφάμαρτε·* ' *τῆλε δ' ἀπεπλάγχθη -εος δόρυ* 313 *πρόσθεν δὲ -ος στέρνοιο κάλυψε* (Ach. beim Angriff auf Hektor) ' *καλὸν δαιδάλεον* **1 a γ** Od. (8 St.n): *K* 149

'Οδυσσεὺς ' ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι -ος θέτο ξ 277 ⌜(Od. zu Eum. in Lügengesch.:)⌝ *„ἀπὸ κρατὸς κυνέην ... ἔθηκα ' καὶ -ος ὤμοιϊν"* 482 ⌜ ⌝ *„ἀλλ' ἑπόμην -ος οἶον ἔχων καὶ ζῶμα φαεινόν"* σ 377 (Od. als Bettler zu Eurym.:) *„αὐτὰρ ἐμοὶ -ος εἴη κτλ."* χ 101 (Tel.:) *„ὦ πάτερ, ἤδη τοι -ος οἴσω κτλ."* 110 *ἔνθεν τέσσαρα μὲν -ε' εἵλετο* (Tel., aus des Od. Waffenkammer; *ἕξελε* v.l.) ~ 144 (Mel. holt 12 Schilde aus Waffenkammer) 122 *αὐτὸς* (Od.) *δ' ἀμφ' ὤμοισι -ος θέτο τετραθέλυμνον* **1aδ** Antil. (4×), Nestor (1×, von Thrasym. entliehen, vgl. L[33]). Diom. (1×, von Thrasym. entliehen): *N* 420 *θέων περίβη* (Antil.) *καί οἱ -ος ἀμφεκάλυψε* (= *Θ* 331 in 1a*α*) 552 *οὔταζον* (Tr.) *-ος εὐρὺ παναίολον* (des Antil.), *οὐδὲ δύναντο ' εἴσω ἐπιγράψαι τέρενα χρόα* 561 *ὅς* (Adamas) *οἱ* (Antil.) *οὖτα μέσον -ος ὀξέϊ χαλκῷ* 565 *τὸ* (Lanze) *μὲν αὐτοῦ μεῖν' ὥς τε σκῶλος πυρίκαυστος ' ἐν -ει 'Αντιλόχοιο, τὸ δ' ἥμισυ κεῖτ' ἐπὶ γαίῃ* ‖ *Ξ* 9 *-ος εἷλε* (Nestor) *τετυγμένον υἷος ἑοῖο ' κείμενον ἐν κλισίῃ Θρασυμήδεος ... ' χαλκῷ παμφαῖνον· ὁ δ' ἔχ' ἀσπίδα πατρὸς ἑοῖο K* 257 *Τυδεΐδῃ μὲν δῶκε ... Θρασυμήδης ' φάσγανον ...* ' *καὶ -ος* **1aε** Men. (3×, zusätzl. vgl. *Γ* 339), Teukros (2×); Patr. (Schild von Ach. entliehen), Meges, Laertes, Eum. (jew. 1×) *N* 606. 608 *Πείσανδρος δὲ -ος Μενελάου ...* ' *οὔτασεν,* ⌜*οὐδὲ διὰ πρὸ δυνήσατο χαλκὸν ἐλάσσαι*⌝ ' *ἔσχεθε γὰρ -ος εὐρύ, κατεκλάσθη δ' ἐνὶ καυλῷ ' ἔγχος* 646 *'Ατρεΐδαο μέσον -ος οὔτασε* (Harpalion) *δουρὶ ' ἐγγύθεν,* ⌜ ⌝ ‖ *O* 474 (Aias zu Teukros:) *„χερσὶν ἑλὼν δολιχὸν δόρυ καὶ -ος ὤμῳ ' μάρναό τε Τρώεσσι κτλ."* 479 *ἀμφ' ὤμοισι -ος θέτο* (Teukros) *τετραθέλυμνον* (≅ χ 122 in 1aγ) ‖ *Π* 136 (Patr. legt Rüstg. Ach.s an) *αὐτὰρ ἔπειτα -ος μέγα τε στιβαρόν τε* (= *T* 373 in 1a*β*) ‖ *O* 528 *Φυλεΐδαο* (d.h. des Meges) *μέσον -ος οὔτασε* (Dolops) *δουρὶ ' ἐγγύθεν ὁρμηθείς· πυκινὸς δέ οἱ ἤρκεσε θώρηξ* ‖ χ 184 *τῇ δ' ἑτέρῃ* (sc. *Μελάνθιος, χειρὶ φέρων*) *-ος εὐρὺ γέρον, πεπαλαγμένον ἄζῃ, ' Λαέρτεω ἥρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκε· ' δὴ τότε γ' ἤδη κεῖτο, ῥαφαὶ δ' ἐλέλυντο ἱμάντων,* zu *γέρον* s. Odyssey z.St.; auf eine Parall. im Myk. weist O. Panagl in Mykenaïka 506f. ‖ χ 279 *Κτήσιππος δ' Εὔμαιον ὑπὲρ -ος ἔγχεϊ μακρῷ ' ὦμον ἐπέγραψεν* (d. Schild stammt aus des Od. Besitz, vgl. χ 110 in 1aγ) **1b** insgesamt od. Gruppen (15×): **1bα** Achäer allg. (6×): *Ξ* 376 (vgl. auch 371; Pos. ordnet bei den Achäern Waffentausch an:) *„ὃς δέ κ' ἀνὴρ μενέχαρμος, ἔχει δ' ὀλίγον -ος ὤμῳ, ' χείρονι φωτὶ δότω, ὁ δ' ἐν ἀσπίδι μείζονι δύτω" P* 268 (im Kampf um Patr.s Leiche, in dem Aias Vs. 279ff. d. führende Rolle übernimmt) ⌜*αὐτὰρ 'Αχαιοὶ '*⌝ *ἔστασαν ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ ἕνα θυμὸν ἔχοντες ' φραχθέντες -εσιν χαλκήρεσιν* 354 *-εσσι γὰρ ἔρχατο πάντῃ ' ἑσταότες περὶ Πατρόκλῳ, πρὸ δὲ δούρατ' ἔχοντο. ' Αἴας γὰρ μάλα πάντας ἐπῴχετο πολλὰ κελεύων κτλ. X* 4 ⌜ ⌝ *τείχεος ἆσσον ἴσαν -ε' ὤμοισι κλίναντες,* vgl. Σχ *ξ* 477. 479 (Lügengesch., die in Troja spielt) *καὶ -έεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος. ' ἔνθ' ἄλλοι πάντες ... ' εὗδον δ' εὔκηλοι, -εσιν εἰλυμένοι ὤμους* **1bβ** Krieger des Aias od. in dessen Umgebg. (5×): *Δ* 282 (Musterg. der Aianten durch Ag.) *τοῖαι ἅμ' Αἰάντεσσι διοτρεφέων αἰζηῶν ' δῆϊον ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες ' κυάνεαι, -εσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι Λ* 593 *οἱ* (wohl Gefährten des Aias) *δὲ παρ' αὐτὸν* (Euryp.) *' πλησίοι ἔστησαν -ε' ὤμοισι κλίναντες ' δούρατ' ἀνασχόμενοι,* vgl. Σχ *M* 339 (Menesth. will d. ⌜beiden Aianten⌝ zu Hilfe rufen, kann sie aber m. se. Stimme nicht erreichen) *τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν ... ' βαλλομένων -έων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν N* 130 bis (d. Phalangen der ⌜ ⌝) *οἳ γὰρ ἄριστοι ' κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον, ' φράξαντες δόρυ δουρί, -ος -εϊ προθελύμνῳ· ' ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ* (vgl. Cert. p. 41, 1 ff.) **1bγ** Kreter unter Idom. (2×; vgl. Bowra, Gl. 38, 1960, 59): *N* 342 (Idom. u. Mer. im Abwehrkampf) *ὅσσε δ' ἄμερδεν ' αὐγὴ χαλκείη κορύθων ἄπο λαμπομενάων ' θωρήκων τε νεοσμήκτων -έων τε φαεινῶν* 488 (die Kreter Askalaphos, Aphareus, Deipyros, Mer., ferner Antil. [vgl. oben in 1a*δ*], von Idom. im Kampf gg. Aen. zu Hilfe gerufen) *πλησίοι ἔστησαν, -ε' ὤμοισι κλίναντες* (= *Λ* 593, oben in 1b*β*) **1bδ** Freier u. Böoter (jew. 1×): *π* 474 (Eum. zu Tel.:) *„βεβρίθει* (d. Schiff) *δὲ -εσσι καὶ ἔγχεσιν"* ‖ Sc. 24 *Βοιωτοὶ πλήξιπποι, ὑπὲρ -έων πνείοντες* **2** Tr. (2 St.n: Alex. u. Gefährten des Pand., jew. 1×): *Γ* 335 (Alex. legt Rüstg. an, zumindest d. Brustpanzer ist Leihgabe s. Bruders Lykaon) *αὐτὰρ ἔπειτα -ος μέγα τε στιβαρόν τε* (= *Π* 136 = *T* 373, s.o., 1a*ε* u. 1a*β*) ‖ *Δ* 113 (Gefährten geben Pand. Sichtschutz vor se. Schuß auf Men.) *πρόσθεν δὲ -εα σχέθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι ' μὴ πρὶν ἀναΐξειαν* (*υἷες 'Αχαιῶν*), zur Syniz. vgl. Chantraine, Gr.h. I 56 **3** Ares (außer *O* 125 nur Sc.; insgesamt 4×) u. Her. (nur Sc., 7×): *O* 125 *τοῦ* (Ares) *δ' ἀπὸ μὲν κεφαλῆς κόρυθ' εἵλετο* (Ath.) *καὶ -ος ὤμων* Sc. 334 (Ath. zu Her.:) *„ἔνθα κε γυμνωθέντα* (Ares) *-ευς ὕπο δαιδαλέοιο ' ... ἴδῃς, ἔνθ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ"* ≅ 460 (*μηρὸν γυμνωθέντα*) 363 (Her. zu Kyknos:) *„τρὶς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἠρείσατο* (Ares) *γαίῃ ' οὐταμένου -εος, τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρὸν"* ‖ Sc. 139 (Her. legt Rüstg. an) *χερσί γε μὴν -ος εἷλε παναίολον, οὐδέ τις αὐτὸ ' οὔτ' ἔρρηξε βαλὼν οὔτ' ἔθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι* (anschließend Beschr.) 217 *οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων* (Perseus) *-εος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ* 232 *ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος ' βαινουσέων* (Gorgonen) *ἰάχεσκε -ος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ ' ὀξέα καὶ λιγέως* 315 (*κλυτὰ ἔργα περίφρονος 'Ηφαίστοιο*) *πᾶν δὲ συνεῖχε* (Ok.) *-ος πολυδαίδαλον* 319 *οὗ* (Zeus) *διὰ βουλὰς ' 'Ηφαιστος ποίησε -ος μέγα τε στιβαρόν τε* 414 (*Κύκνος*) *-ει* ⌜*ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος,* '⌝ *οὐδ' ἔρρηξεν χαλκός, ἔρυτο δὲ δῶρα θεοῖο* 455 (Ares will se. S. Kyknos rächen) ⌜ ⌝... ' *ἐν -εϊ μεγάλῳ. ἀπὸ δὲ γλαυκῶπις 'Αθήνη ' ἔγχεος ὁρμὴν ἔτραπ'*

D fr. dub. Eumel. 19,2 p. 114 Ber.; v.l.: h. Ven. 13, Sc. 364. 461; ci.: Sc. 415 G. Markwald

Σαλαμίς [2[i], 1[H], 1[h]] **E** wie *Σαλμώνη* (Stadt des *Σαλμωνεύς*, s.d.), *Σαλμακίς* (Quelle u. Burg von Halikarnass), *Σάλμος* (Stadt in Böotien) u. *Σόλυμοι* (s.d.) „vorgr.-kleinas. Herkunft verdächtig" (v. Kamptz 302, nach Fick; vgl. Lewy, Fremdw. 222–4 [vgl. semit. *Salomo*]; Zgusta, Kleinasiat. ON § 1358 [lyd. u. lyk. EN]), aber m. griech. Suffix -(*μ*)*ιν* (vgl. Risch § 22d; Heubeck, Kadmos 11, 1972, 89)

Σχ sch. D *B* 557: *νῆσος πρὸ τῆς 'Αττικῆς ὅθεν ἦν Αἴας ὁ Τελαμῶνος*

B ON **I** Insel im saronischen Golf u. (Haupt-)Stadt (der Insel). Zu ident. Namen von Insel u. Insel-'Hauptstadt' s. *πόλις* B Vorbem. 1.4 (Bd. III Sp. 1351, 22ff.); spätestens seit myk. Zeit besiedelt, in arch. Zeit zu Megara gehörig, im 6. Jh. von Athen erobert, seitdem Teil des attischen Gemeinwesens (s. DNP s.v. m. Lit.); im fgrE nur erwähnt als Heimat des Aias: im Schiffskat., m. Angabe des Anführers u. der Größe des von S. gestellten Kontingents *B* 557 *Αἴας δ'* ⌜*ἐκ -ῖνος*⌝ *ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας* (stellt sich neben dem Kontingent der Athener auf). Zur Echtheit von *B* 558 s. Basler Kommentar z.St. *H* 199 *„οὐδ' ἐμὲ* (=Aias) *νήϊδά* (sc. in der Kriegskunst) *γ' οὕτως ' ἔλπομαι ἐν -ῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε"* (vv. 195–9 ath. Arist., 196–9 damn. Wilamowitz); Hes. fr. 204,44 (Freierkat. der Hel.) *Αἴας δ'* ⌜ ⌝ (*ἐξαλαμεινος* Pap.) (bietet Rinder u. Schafe) **II** Stadt an der Ostküste Zyperns (in der Nähe des heutigen Famagusta/Magusa), besiedelt seit spätestens dem Ende der Bronzezeit, in der Antike zeitweise Hauptstadt Zyperns (s. DNP s.v. Salamis Nr. 2 m.

Lit.): h.10,4 (an Aphr.) *χαῖρε, θεά, -ῖνος ἐϋκτιμένης* (*μάκαιρα Κυθήρης εὐκτιμένης* v.l.) *μεδέουσα*

D Choer. fr. 23 (= fr. 22 Ber. = Suppl. Hell. 937), 17 Colace (zu I) M. Schmidt

Σαλμωνεύς [1°, 5^H] E zu ON (belegt zuerst Str. 8,3,31. 32) *Σαλμώνη* (od. ON von EN), der wie *Σαλαμίς* u.a. ON „vorgr.-kleinas. Herkunft verdächtig" (v. Kamptz 302), s. *Σαλαμίς* E L Hirschberger 232 ff.

B S. des Aiolos (Hes. fr. 10a, 5 ff.) u. (wahrsch.) der Ainarete (s. West, Cat. 59 f.), Brüder Kretheus, Athamas, Sisyphos, Perieres u. wahrsch. Deion u. Magnes (s. Hirschberger 186 zu Hes. fr. 10a, 28); V. der Tyro (*λ* 235 f., Hes. fr, 30, 24 ff., fr. 38 vgl. Hes. fr. 31, 7, Teleg. fr. 1 Ki.); Herrscher über Stadt (*πόλις* Hes. fr. 30, 21) in Elis (vgl. Apollod. I, 9, 7; ON nicht überl., viell. *Σαλμώνη* [s. E] od. = Elis [s. *Ἦλις*]); S. u. Brüder als *βασιλῆες* bez. (Hes. fr. 10a, 25 ff., s. *βασιλεύς* B 1 a α [dort noch als Hes. fr. 10, 1 ff.]), S. als *βασιλεύς* (Hes. fr. 30, 17. 19, s. *βασιλεύς* B 1 a γ). Zu mögl. hist. od. religonsgesch. Hintergrund s. Heubeck, in: Odyssey zu *λ* 235–59 u. DNP s.v. Salmoneus. Bei Hes. fr. 15 u. 30 (vgl. Apollod. I, 11, 7) myth. Frevler: will sich an Zeus' Stelle setzen, ahmt Blitz u. Donner nach, wird dafür von Zeus m. Blitz erschlagen u. in Tartaros geworfen, seine Stadt wird (durch Überschwemmung?) zerstört. Auch die Bewohner der Stadt büßen für Taten des Königs, getötet wird auch seine Familie, außer Tyro, die sich gg. sein Verhalten gestellt hatte. In Nekyia der Od. darauf kein Bezug (dazu s. M. van der Valk, Beiträge zur Nekyia, Kampen 1935, 107; P. Dräger, Argo Pasimelousa, Stuttgart 1993, 64 ff.; A. Ballabriga, Les fictions d' Homère, Paris 1998, 193; Hirschberger, in: M. Paisi-Apostolopoulou [Hrsg.], Eranos, Ithaka 2001, 133 f. 146 ff.) — Beiw.: (Hes.:) *ἄδικος* (fr. 10a, 27), *ἀτάσθαλος* (fr. 30, 16), (in Odyssee:) *ἀμύμων* (*λ* 236 m. v.l. *ἀτάσθαλος*, s. sch. *λ* 236), Tochter Tyro *εὐπατέρεια* (*λ* 235)

D ci. Hes. fr. 31, 7 (= Cat. 5, 7 Trav.); viell. S. erwähnt in Hes. fr. 116 (vgl. R. Merkelbach, Die Hes.fragmente auf Papyrus, Leipzig 1957, 20; Hirschberger 236) M. Schmidt

σάλπιγξ [1^i] E wie andere Musikinstrumente auf *-ιγξ* (s. *σύριγξ, φόρμιγξ*) wohl Lehnwort aus vorgr. od. oriental. Sprache; Vbd. zu *σάλπη* (zuerst erwähnt bei Aristot.: kleiner Meeresfisch aus Familie der Meerbrassen [sarpa salpa], dt. 'Goldstrieme', frz. *saupe*) unklar; zur Verw. des Suffixes vgl. W. Merlingen, Eine ältere Lehnwörterschicht im Griechischen I: Lautgeschichte, Wien 1963, 34 ff. — Abl.: *σαλπίγξαι*

Σχ sch. D *Σ* 219: *ἀπὸ τῶν ἰδίων χρόνων ὁ ποιητὴς ὠνόμακε τὴν σάλπιγγα, ἐπεὶ οὐδέπω ἠῦρητο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, κόχλῳ δὲ θαλασσίῳ ἐσάλπιζον* (vgl. Schmidt, Erklärungen 250 f.)

L Duysinx, Didaskalikon 38, 1977, 21; Wegner, Arch. Hom. U, 18 f. 24 f.; M.L. West, Ancient Greek Music, Oxford 1994, 118; West, East 31; J.G. Landels, Music in Ancient Greece and Rome, London 1999, 78 ff.

B *Trompete,* Musikinstrument für militär. (Angriffs-)Signal, nur 1× in Gl., sonst wahrsch. archais. vermieden (s. Σχ), vgl. *σαλπίγξαι* *Σ* 219 (Gl.) *ἔνθα στὰς ἤυσ'* (Ach.), *ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη ' φθέγξατ'· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν. ' ὡς δ' ὅτ' ˌἀριζήλη φωνή„ ὅτε τ' ἴαχε -ιγξ* (*σάλπιξ* v.l.) *' ἄστυ περιπλομένων δηΐων ὕπο θυμοραϊστέων, ' ὣς τότ' ˌ ˌ γένετ' Αἰακίδαο,* durch den Vergleich (zum 'Schreien' s. *ἰάχω* B 4 am Ende) m. der Trompete wird Ach.s von Ath. unterstützter Aufschrei zum Angriffssignal (vgl. Krapp, Akust. Phänomene 337 ff.), das die Tr. sofort verstehen. Zur Geschichte der Trompete s. L; aus V. 222 *ἄϊον* (Tr.) *ὄπα χάλκεον* ergibt sich nicht notw., daß an eine bronzene Trompete gedacht ist (so Edwards in Iliad z.St.), vgl. die sonst. metaph. Verw. von *χάλκεος* (s.d. B 6) u. *χαλκεόφωνος*, u. s. *σαλπίγξαι* M. Schmidt

σαλπίγξαι [1^i] **Σχ** sch. D *Φ* 388: *ἀμφὶ δὲ σάλπιγξ ἴαχε περιήχησεν δὲ ἡ σάλπιγξ. δῆλον δὲ ἐξ ὧν προείρηται* (cf. sch. D *Σ* 219 s.v. *σάλπιγξ*), *ὅτι ἀπὸ τῶν ἰδίων χρόνων ὠνόμακε τὴν σάλπιγγα ὁ ποιητής.* Zur ant. Diskussion von *Φ* 388 s. Richardson, Iliad z.St. L s. *σάλπιγξ*

B *trompeten,* nur *Φ* 388 *σὺν δ' ἔπεσον* (Götter) *μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ' εὐρεῖα χθών, ' ἀμφὶ δὲ -ιγξεν* (vulg., *-ιζεν, δ' ἐ-ιζεν* vv.ll.) *μέγας οὐρανός* (Zeus im Olymp sitzend hört es u. lacht vor Freude *ὅθ' ὁρᾶτο θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας*). Vom Himmel ausgehendes Angriffssignal für den Götterkampf, viell. Metapher für knallenden Donner (vgl. *Λ* 45 f. u. Richardson, Iliad *Φ* 388) M. Schmidt

Σάμη, Σάμος [1^i, 10°, 1^h] E wahrsch. vorgr. für 'Anhöhe', vgl. Frisk s.v. F untersch. Wortform auch in vv.ll.: *B* 634 *-ον* (*-ην* Zen.), *ο* 367 *-ηνδ'* (*-ον δ'* v.l.), *α* 246 *-ῃ* (*-ῳ* v.l.), *π* 249 *-ης* (*-ου* v.l.), *ι* 24 *-η* (*-ος* v.l.)

M [⏑̲] *-ης π* 249 [⏑̲] *-η/-ῃ ι* 24 = h. Ap. 429 ≅ *α* 246 = *π* 123 = *τ* 131; *-ηνδ' ο* 367 [⏑̲] *-ῃ υ* 288 ⏑̲[⏑⏑] *-ον B* 634 [⏑̲⏑] *Ἰθάκης τε -οιό τε παιπαλοέσσης δ* 671 = *ο* 29 ≅ *δ* 845

B Insel im ion. Meer (Stellen s. M), fast sicher ident. mit hist. Kephallenia, heute Kefallonia, *ο* 367 u. *υ* 288 viell. gleichnam. Stadt (s.v. *Σάμος* B I). Für Identität m. Kephallenia spricht (vorausgesetzt Identität von hom. m. hist. Ithaka, s. *Ἰθάκη* B Vorbem., Basler Komm. zu *B* 632), daß S. als am Seeweg von Ithaka nach Pylos, also südlich von Ithaka gelegene, größere (doppelt so viel Freier wie aus Ithaka, s.u.) Insel beschrieben wird. Die andere südlich gelegene größere Insel ist die m. hom. *Ζάκυνθος* (s.d.) sicher ident. heutige Insel Zakynthos. Auch paßt die Beschreibung einer Meerenge zw. Ithaka u. S. (*δ* 671, *ο* 29, *δ* 845) nur zum Gg.über von Ithaka u. Kephallenia. Weitere Argum.: Bez. des Kontingents des Od. vor Troia als *Κεφαλλῆνες* (s.d.); hist. Stadtname *Σάμη* (Str. 10,2,13; *Σαμαῖοι* Th. 2,30) auf Kephallenia; S. fast immer nb. Zakynthos genannt (s.u.), also wohl in dessen Nähe. Dagg. spricht allenfalls, daß das hom. *Δουλίχιον*, das i.d.R. m. der hist. Insel Leukas gleichgesetzt wird (s.d. u. Basler Komm. zu *B* 625) mit Kephallenia identisch sein könnte, weil *ξ* 334 ff. scheinbar südlich von Ithaka lokalisiert. Aber die Beschreibung im *ξ* wohl ohne genaue geogr. Kenntnisse (vgl. *Ἰθάκη* B 1 a m. Lit.), viell. auch „imaging two islands instead of a single one", also hom. Dulichion = westl. Teil, hom. S. = östl. Teil von Kephallenia (Hoekstra, in: Odyssey zu *ξ* 335, m. Lit.; A. Ballabriga, Les fictions d' Homère, Paris 1998, 175). Ep. Handlung: Männer aus S. gehören nb. denen aus Zakynthos u. anderen Inseln (Städten) zum Kontingent des Od. vor Troia (*B* 634); S. wird von Od. bei den Phäaken nb. Dulichion u. Zakynthos als Insel nahe seiner Heimatinsel beschrieben (*ι* 24); wird von Tel. (*α* 246 = *π* 123. 249) u. von Pen. (*τ* 131) nb. Dulichion u. Zakynthos u. Ithaka selbst als Herkunftsort von Freiern genannt; aus S. kommen 24 Freier (*π* 249), darunter Ktesippos (*υ* 288); nach S. wird Schwester des Od., Ktimene, verheiratet (*ο* 367). Beiw. *παιπαλόεις*

D Plusvers: *β* 51 b (= *α* 246⁺) M. Schmidt

Σαμίη I [1^a] PN, nach Asius fr. 7 p. 90 Dav. = p. 129 Ber. (Prosaref.), in samischer (zu *Σάμος* III) Genealogie, T. des Flusses Mäander (s. *Μαίανδρος*), Ehefrau des Ankaios (s. *Ἀγκαῖος* B 2) und M. von vier Söhnen (*Περίλαος, Ἔνουδος, Σάμος, Ἀλιθέρσης*) u. der T. *Παρθενόπη* M. Schmidt

Σαμίη II [1c] (Adj.) *samisch*, zu Samos (*Σάμος* III) gehörig Choer. Suppl. Hell. 322 (= fr. 6 Colace = fr. 8 p. 195 Ber.) *νηῦς δέ τις ὠκύπορος -η συὸς* (*-α ὑὸς* cod.) *εἶδος ἔχουσα* - zur Art des samischen Schiffes s. Colace u. Ber. z.St. (m. Lit.) M. Schmidt

(Σάμιοι) [1c] wahrsch. Bez. der Bewohner von Samos III bei Asius, vor den von Athen. nach Duris überlieferten Versen (*περὶ δὲ τῆς Σαμίων τρυφῆς*): Asius fr. 13 p. 91 Dav. = p. 130 Ber. *οἱ δ'* (=die Samier) *αὔτως κτλ.* M. Schmidt

Σαμοθρηίκη s. *Σάμος* D

Σάμος [3i, 2h, 1c] **E** s. *Σάμη*. – Abl.: *Σάμιος, -ίη* **M 1** [⏑⏑̣] *-ος* h. Ap. 34; *-ου Ω* 78 **2** ̣[⏑⏑] *-ος* h. Ap. 41; *-ον Ω* 753 ̣[⏑⏑] *-ου N* 12

Σχ (zu B II) sch. D zu *N* 12: *Σάμου οὖν Θρηϊκίης, τῆς Σαμοθρηΐκης. τὸ μέντοι ἐν αὐτῇ ὄρος Σαώκη καλεῖται*

B Name mehrerer Inseln (I–III) u. PN (IV): **I** Insel im ion. Meer, s. *Σάμη, Σάμος* [1i] **II** [3i, 1h] Insel im Norden der Ägäis (*N* 12 v.l. *Σάου*) = hist. Samothrake, heute Samothraki; Beiw. *Θρηϊκίη* (im fgrE nie *Σαμοθρηΐκη*, vgl. Ariston. in sch. *N* 12d u. Testim. bei Erbse z.St.) *N* 12 u. h. Ap. 34, in Il. viell. zur Unterscheidung von I (sch. *N* 12–13) u. vom (bekannten, aber nicht erwähnten) III (Kullmann, Gn. 73, 2001, 660), in h. Ap. wahrsch. zur Unterscheidung von III; zur geogr. Lage vgl. *Θρῆϊξ* G1; Beiw. *ὑληέσση* (*N* 12) entspricht den Gegebenheiten; m. hohem Berg (höchste Erhebung 1600 m), von dessen Gipfel aus Pos. das troische Schlachtfeld besichtigen kann (*N* 12); zw. S. u. Imbros taucht, vom Ol. kommend, Iris ins Meer ein, um zur Höhle / Grotte der Thetis zu kommen (*Ω* 78, vgl. *Ψ* 230 [thrak. Meer]); von Hekabe nb. ⌊Imbros u. Lemnos⌋ als e. der Örtlichkeiten genannt, wohin Ach. kriegsgefangene Tr. verkauft hat (*Ω* 753), wird im Troerkat. nicht erwähnt, gehört also offenbar zu den ggüber den Gr. neutralen Inseln wie ⌊ ⌋ (s. *Ἴμβρος, Λῆμνος*); h. Ap. 34 in Liste der Örtlichkeiten, die es nicht wagen, die schwangere Leto aufzunehmen

III [1h, 1c] Insel im Südosten der Ägäis, vor der kleinasiat. Küste Ioniens am Mykalegebirge (s. *Μυκάλη*), auch heute = Samos; Beiw. *ὑδρηλή* entspricht den Gegebenheiten; nicht Hom., s. aber zu II; h. Ap. 41 in Liste der Örtlichkeiten, die es nicht wagen, die schwangere Leto aufzunehmen; Heimat der Dichter Asios (s. Paus. 7,4,1, vgl. u. IV u. *Σαμίη* I) u. Choirilos (s. *Σαμίη* II u. Choer. test. 1 Col. = Suppl. Hell. 315)

IV PN, nach Asius fr. 7 p. 90 Dav. = p. 129 Ber. (Prosaref.), in samischer Genealogie (zu III), S. des *Ἀγκάϊος* B2 u. der *Σαμίη* I, der T. d. Flusses Mäander

D Samothrake viell. erwähnt Hes. fr. 177,16 (vgl. Hirschberger 346) M. Schmidt

σάνδαλ(ον) [3h] **E** *-νδ-/-μβ-* variat. in *σ.* and dial. var. *σάμβαλον* suggests loan-word of perh. Orient. orig., see Frisk

B *sandals*, here of improvised track-disguising footwear made of leafy branches by Hermes (we hardly have to do w. two diff. pairs of sandals, *pace* Radermacher, Hermesh. ad v. 79 w. n. 2 p. 81 [after Ludwich, Hymnenbau 3. 90 f.]) h. Merc. 79 *-α δ' αὐτίκα ῥιψὶν* (ci., *αὐτίκ'* [om. x] *ἔριψεν* codd.) *ἐπὶ ψαμάθοις* (*ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα διέπλεκε*) 83 *τῶν* (sc. *ὄζων*) ... *συνδήσας νεοθηλέαν ἀγκάλῳ ὥρην* (see app. crit.) *' ἀβλαβέως ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο -α κοῦφα ' αὐτοῖσιν πετάλοισι* 139 *-α ... προέηκεν ἐς 'Αλφειόν.* – W d f l d.: *πέδιλα* J.N. O'Sullivan

σανίς [6i, 7o] **E** unerklärt, t.t., Lw.?, zur Bildg. s. Frisk s.v., Risch § 51c, Meier, *-ίδ-* 57 **F** *-ίδος* 1o; *-ίδες* 5, *-ίδων* 1, *-ίδεσσιν* 2, *-ίδας* 4 **M 1** dreis. [⏑⏑̣] *-ίδες δὲ* + Verb *M* 461 [⏑⏑̣] Attr. + *-ίδος* + Verb *φ* 51; *-ίδες δ' ἔχον εὖ / τ' ἐπὶ τῆς* ⌊*ἀραρυῖα*⌋ *χ* 128, *ψ* 42 / *Σ* 275; *-ίδες πυκινῶς* ⌊ ⌋ / Akk. *β* 344, *Φ* 535; (*ἰθὺς*) *-ίδων/ας* (*δ'*) + Verb *M* 453, *χ* 174; Verb (+ *κολλητὰς*) + *-ίδας I* 583, *M* 121 **2** viers. [⏑⏑̣x] *κολλητῇσιν ἐϋξέστῃς -ίδεσσιν φ* 137 = 164 **Σχ** sch. D *I* 583 u.ö.: *τὰς θύρας*

B *Brett*, (1) Pl. *(die) Tor(-), Tür(-flügel)* als *Bretter*konstr., (2) Sg. *(erhöhte) Bühne* u.ä. nur *φ* 51, (3) probl. *χ* 174. – W o r t f.: s.vv. *θύρη, πύλαι* (beide ebf. materiell, aber auch von der Öffnung, s. *θύρη* B2 sowie die durch *-ίδες* verschließbaren *πύλαι M* 121, *Σ* 275) **1** *Tor, Tür(-flügel)* von Troia, gr. Lager sowie von Phoinix' bzw. Od.' *θάλαμος* u. *μέγαρον* (*χ* 128 der *ὀρσοθύρη*); schließen die Toröffnung (*M* 121 *ἐπικεκλιμένας* + Opp. *ἀναπεπταμένας, Σ* 275 *ἐπὶ τῆς* [sc. *πύλαις*] *ἀραρυῖαι, Φ* 535 *ἐπ' ἄψ θέμεναι, β* 344 *ἔπεσαν*), werden attackiert (*I* 583 *σείων, M* 453 *ἰθὺς φέρε λᾶαν*) u. bersten (*M* 461 *διέτμαγεν*), schützen u. schließen ein (*Σ* 275 *εἰρύσσονται, χ* 128 = *ψ* 42ex. *ἔχον*). – E p i t h. (s. Odyssey z.St.) von Zimmermannstechnik, Holzkonstr.: *πυκινῶς / εὖ ἀραρυῖαι*+ ([s.d. B1aα u.ö.] *Φ* 535, *β* 344 / *χ* 128+ wie auch von *θύραι, πύλαι*), *κολλητῇσιν* (*ἐϋξέστῃς*)+ (*φ* 137+, *I* 583), *μακραὶ ἐϋξεστοι ἐζευγμέναι* (*Σ* 275) od. von der Türfunkt.: *κληϊσταὶ δικλίδες* (*β* 344; vgl. *πύλας / θύραι δικλίδες*+ *M* 455, *ρ* 268) **1a** von Troia, *(M)* gr. Lager; *Torflügel sind der Toröffnung* (*πύλαι*) *angepaßt, aufgesetzt:* *Σ* 275 (Pulyd.:) „*ἄστυ δὲ πύργοι ' ὑψηλαί τε πύλαι -ίδες τ' ἐπὶ τῆς ἀραρυῖαι ' μακραὶ ἐϋξεστοι ἐζευγμέναι* (s.d. B2) *εἰρύσσονται*", s. Bd. I Sp. 1183, 25 ff. sowie Edwards (Iliad) z.St. – *Torflügel (u. Riegel) an die Toröffnung anlegen* (d.h. *die Tore schließen*, vgl. vom 'Türschließen' *θύρην ἀγκλίνας χ* 155, *ἐπίθες*+ 157. 201, anderers. vom 'Einbauen' *πυκινὰς δὲ θύρας ἐπῆρσε Ξ* 167, *θύρας δ' ἐπέθηκε φ* 45, Th. 732): *Φ* 535 (531 Priam.: „*πεπταμένας ἐν χερσὶ πύλας ἔχετ'*) *αὐτὰρ ἐπεί κ' ἐς τεῖχος ἀναπνεύσωσιν ἀλέντες* (sc. flüchtende Tr.), *' αὖτις ἐπ' ἄψ θέμεναι -ίδας πυκινῶς ἀραρυίας*", mit *πύλας* abwechselnd *M* 121 *οὐδὲ πύληισιν ' εὖρ'* (Asios) *ἐπικεκλιμένας -ίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα, ' ἀλλ' ἀνα*⌊*πεπταμένας*⌋ *ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων* (*σάωσειαν*), entspr. (*Φ* 531 [s.o.]) „⌊ ⌋ *ἐν χερσὶ πύλας ἔχετ'*" – bei Angriff: *M* 453 *ὡς Ἕκτωρ ἰθὺς -ίδων φέρε λαᾶν ἀείρας, ' αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας ' δικλίδας ὑψηλάς· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες*, schwierig (s. I Sp. 1179, 21 ff.), da wie *-ίδων* so auch *πύλας* hier *Torflügel* (u. nicht Toröffnung) sein müssen: *gg. die Bretterkonstr., die die Torflügel schützte (= ausmachte, bildete?* kaum bes. 'Verstärkungsbretter' wie Leaf zu *Σ* 275) 461 *ῥῆξε δ' ἀπ' ἀμφοτέρους θαιρούς· πέσε δὲ λίθος εἴσω ' βριθοσύνῃ, μέγα δ' ἀμφὶ πύλαι μύκον, οὐδ' ἄρ' ὀχῆες ' ἐσχεθέτην, -ίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη ' λᾶας ὑπὸ ῥιπῆς· ὁ δ' ἄρ' ἔσθορε* **1b** von Phoinix' bzw. Od.' *θάλαμος* u. *μέγαρον* (*χ* 128 der *ὀρσοθύρη*) *I* 583 („*λιτάνευε*, Vater den Meleager) *οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ... θαλάμοιο ' σείων κολλητὰς -ίδας γουνούμενος υἱόν*", vgl. (*χ* 394) *κινήσας δὲ θύρην β* 344 (Od.' *θάλαμος*) *κληϊσταὶ δ' ἔπεσαν -ίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι, ' δικλίδες*, vgl. (*ζ* 19) *θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί*, (*M* 455, *ρ* 268) *πύλας / θύραι δικλίδες*+ *χ* 128 (*ὀρσοθύρη ἔσκεν παρ' οὐδὸν μεγάροιο*) *ἣν ὁδὸς ἐς λαύρην*⌊ *-ίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖα*⌋ *ψ* 42 (Eurykl.:) „*μυχῷ θαλάμων εὐπήκτων ' ἥμεθ' ἀτυζόμεναι* ⌊ ⌋" (sc. während des Freiermordes), vgl. (*η* 88) *θύραι δόμον ἐντὸς ἔργον φ* 137 (*τόξον*) *κλίνας* (Tel.) *κολλητῇσιν ἐϋξέστῃς -ίδεσσιν* ([s. Odyssey z.St.] 124 *στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών*) = 164 (Leiodes), vgl. (*χ* 120) *πρὸς σταθμὸν ... ἔκλιν'* **2** Sg. *Brett (Planke): er-*

höhte (ὑψηλῆς) *Bühne, Bank, Boden* im Vorratsraum zum Aufstellen von χηλοί φ 51 (42 Pen. kam zum θάλαμος, οὐδὸν προσεβήσετο, öffnete die Tür) ἡ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς -ίδος βῆ (vgl. V. 5) ' ἔνθα δὲ χηλοὶ ' ἕστασαν, ἐν δ' ἄρα τῇσι ... εἵματ', s. Odyssey z.St. 3 probl. χ 174 (Od.: „den Mel.) ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν ' ἐς θάλαμον βαλέειν, -ίδας (-ίδος ci.) δ' ἐκδῆσαι ‹ὄπισθε› (ἱμάντι γρ., versum om. pap., del. pars edd.), ' σειρὴν δὲ (ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε κίον' ἀν' ἐρύσαι πελάσαι τε δοκοῖσιν") *bindet* (d.h. *schließt*) *die Tür hinter euch zu* (Schadewaldt; schwierig: sachl. u. wegen ‹ ›, weswegen Var. ἱμάντι [s.d. B 1 c]; wäre korr. zu V. 157 [Tel.:] „θύρην ἐπίθες θαλάμοιο"); od. (mit Odyssey z.St.:) *bindet ihn an d. Brett/Bühne*? (Kj. -ίδος, sc. ὑψηλῆς -ίδος φ 51 in 2 [vgl. noch χ 465 f.]; aber dann Anschluß von V. 175 schwierig), s. noch Hahn-Tisserant, Kτêma 20, 1995, 287 ff. (mit Hinw. auf Abb.) H.W. Nordheider

(σάος), σόος, σῶς [13[i], 7°] E urgr. **saṷo-*, nicht verw. m. lat. *salvus* (Ahrens, Kl. Schr. 455 f.); Erbwort, wenn verw. m. altind. *tavi-* 'stark', vgl. gr. ταῦρος; s. Lamberterie, -υς I 171–8; vgl. Mayrhofer, EWAia I 638 f. (s.v. *TAV*), LIV[2] 640 A.1; zu den ep. Formen σάος, σόος, σῶς s. L[1. 2]; L[3] II 124. 236 f.; L[4. 5]. – Abl.: σαόφρων, σαοφροσύνη, σαόω

F (- = σό) -ος 2, -ον 7, -οι 4, -η 1, -α 2, σῶς 3, σαώτερος 1

M (- = σό) 1 eins.: [1] σῶς *X* 332 2 [-] οἱ σῶς ἐσσι/ εἰμι καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθα/ς *o* 42, *π* 131 4 [-] νῦν τοι/ μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος *N* 773, *χ* 28 / *ε* 305 2 zweis.: [⏑2] -ον *Π* 252 [⏑4] -η/ος καί *O* 497, *τ* 300; -οι *A* 344 2 [⏑⏑] λαὸν -ον ‹ἔμμεναι› ἢ/οὐδ' ἀπολέσθαι *A* 117, *Θ* 246; -ον/-οι ‹ › *P* 367, *δ* 98 4 [⏑⏑] -οι *E* 531 = *O* 563 2 [⏑⏑] -ον *H* 310; ἵνα περ τάδε τοι -α μίμνῃ *Ω* 382, *ν* 364 3 viers.: [⏑4⏑⏑] σαώτερος *A* 32

Σχ sch. D *A* 32: σαώτερος· σῶος. ὑγιής (so auch *A* 344, *E* 531 [τὸ σο μικρὸν διὰ τὸ μέτρον], *H* 310), *N* 773: νῦν οὐδὲν ἐλλείπει σοι πρὸς ἀπώλειαν, *O* 497: σωτήριος, *X* 332: σωθήσεσθαι, sch. min. POxy. 2405 col. V 159 zu *A* 117: ρ̣λοχ̣λ̣η[ρον]

L [1]A. Nauck, Krit. Bem. n III, in: Mélanges Gréco-Romains II, St. Petersburg 1866, 423 f.; [2]ders., Krit. Bem. n VII, in: Mélanges Gréco-Romains IV, St. Petersburg 1880, 131–4; [3]Ludwich, Textkritik; [4]Chantraine, Gr.h. I 33. 82; [5]M. Leumann, Kl. Schr., Zürich 1959, 266–72;

B *gesund, unversehrt* (- = σό), meist von Personen od. Personengruppen (14:6 St.n). – Wortf.: ἀκήρατος 1 Personen 1a einzelne *A* 32 (Ag. weist Chryses ab:) „ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι", *damit du wohlbehalten heimkehrst* (Wittwer, Gl. 47, 1970, 56 f.) *H* 310 ἦγον προτὶ ἄστυ ἀελπτέοντες -ον (Hektor) εἶναι *Π* 252 -ον (Patr.; σάον v.l.) δ' ἀνένευσε (Zeus) μάχης ἐξ ἀπονέεσθαι *X* 332 (Ach.:) „Ἕκτορ, ἀτάρ που ἔφης Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων ' σῶς (ζὼς ci.) ἔσσεσθ' (σάος ἔσεσθ' ci.)", zu den Kj.n s. L[1]; Leaf z.St.; Stolz, WS 25, 1903, 224; Bechtel, Vocalcontr. 220 f.; L[4] 33 *o* 42 (Ath. zu Tel.:) „οὕνεκά οἱ (Pen.) σῶς ἐσσι καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθας" ≅ *π* 131 *τ* 300 (Od. zu Pen.:) „ὁ (Od.) μὲν οὕτως ἐστὶ -ος καὶ ἐλεύσεται" 1b mehrere *A* 344 (Ach.:) „ὅππως οἱ (Ag.) παρὰ νηυσὶ -οι (σάοι ci.) μαχέοιντο Ἀχαιοί" *E* 531 (Ag.:) „αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες -οι (σάοι ci.) ἠὲ πέφανται" = *O* 563 (Aias, σάοι ci.) *Θ* 246 νεῦσε (Zeus) δέ οἱ (Ag.) λαὸν -ον (σάον ci.) ἔμμεναι οὐδ' ἀπολέσθαι (ἀπολεῖσθαι v.l.) ≅ *A* 117 (σῶν, σάον vv.ll.) *O* 497 (Hektor feuert die Tr. an:) „ἀλλ' ἄλοχός τε -η (σάη ci.) καὶ παῖδες ὀπίσσω (καὶ νήπια τέκνα v.l.), ' καὶ οἶκος καὶ κλῆρος ἀκήρατος" *δ* 98 (Men.:) „οἱ δ' ἄνδρες -οι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο" 2 Gegenständliches (Sonne, Mond, Schätze): *unversehrt* *P* 367 (Kampf um Patr. Leiche) οὐδέ κε φαίης ' οὔτε ποτ' ἠέλιον -ον (σῶν v.l.) ἔμμεναι οὔτε σελήνην *Ω* 382 (Hermes zu Priam.:) „ἵνα περ τάδε (Schätze) τοι (τοι τάδε περ v.l.) -α (σάα ci.) μίμνῃ" = *ν* 364[ex.] (Ath.) 3 in d. Redewendg. νῦν τοι/μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος, nach Schulze, Kl. Schr. 378 A.2: *das grause Verhängnis* (σῶς = σοός, zu σεύω), vgl. Bechtel, Lexil. 306; aber besser Leaf zu *N* 773 u. Odyssey zu *χ* 28: *jetzt ist dir sicher das jähe Verderben*, vgl. oben sch. D *N* 773 in Σχ *N* 773 (Hektor zu Paris:) „νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος" = *ε* 305[ex.] (Od.) = *χ* 28[ex.] (Freier)

D *κ* 268 (vgl. L[2] 131 f.; L[3] I 180) ci.: *I* 230, *N* 96

G. Markwald

Σάος f. -ου v.l. ant. *N* 12 für Σάμου, s. Σάμος II

σαοφροσύνη [2°] E Abl. von σαόφρων (s.d.), zur Wortbildg. s. Risch 150 f. L [1]Buchholz, Realien III 2, 213–6; [2]Hoffmann, Eth. Term. 56; [3]Kollmann, WS 59, 1941, 12–34; [4]Porzig, Satzinhalte 220 ff.; [5]de Vries, Mn. III 11, 1943, 81–101; [6]Krarup, C&M 10, 1948, 11 f.; [7]North, CPh 43, 1948, 1–17; [8]U. Wyss, Die Wörter auf -σύνη, Diss. Zürich 1954; [9]H. North, Sophrosyne, Ithaca-New York 1966; [10]I. Papadopoulou-Belmehdi, Le chant de Pénélope, 1994 (éditions Belin [ohne Ort]), 191

B *gesundes Denken, Vernunft*, 1× Sg., 1× Pl.; die Grundbed. wird durch *ψ* 13 bestimmt, wo χαλιφροσύνη impl. als Ggs.begr. erscheint; da dieser Begr. (χαλιφροσύνη *π* 310, χαλίφρων *δ* 371 u. *τ* 530) eigtl. d. lebensunerfahrene Naivität e. Kindes bez. (*δ* 371 u. *τ* 530 in Vbd. m. νήπιος; *τ* 530 e. Kind, *δ* 371 des Men. kindl.-törichtes Verhalten charakterisierend), meint der Ggs.begr. σ. das lebenskräftige u. -erhaltende Denken des Erwachsenen, das sich u.a. gerade auch in Selbstbeherrschg., Bescheidenh. u. Mäßigg. ausdrückt (vgl. u., σαόφρων, u. d. unbeherrschte Verhalten des Antil. *Ψ* 589); zur σ. Pen.s vgl. L[10]; zur Bed.sverengg. in späterer Zeit s. L[2.5.7]; Struck, Bedeutungslehre 160 f.; L[8] 32 u. 66 f.; L[9] *ψ* 13 (Pen. zu Eurykl.:) „μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἵ τε δύνανται ' ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα, ' καί τε χαλιφρονέοντα -ης ἐπέβησαν· ' οἵ σέ περ ἔβλαψαν· πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα (αἴσιμα οἶσθα v.l.)", *haben schon* (gnom. Aor.) *einen Toren zur Vernunft gebracht*, vgl. V. 52: εὐφροσύνης ἐπιβῆτον (ebf. VE); L[5] 83–5; Odyssey z.St. *ψ* 30 (Eurykl. zu Pen.:) „Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν (Od.) πάλαι ᾔδεεν ἔνδον ἐόντα, ' ἀλλὰ -ῃσι νοήματα πατρὸς ἔκευθεν, ' ὄφρ' ἀνδρῶν τίσαιτο βίην ὑπερηνορεόντων", vgl. Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 12. – Zu den St.n s. L[1]; Hirzel, Themis 170 A.1; L[3] 12–4; L[4] 221 f.; L[9] 1–9. – Wortf.: ἐπιφροσύνη, φραδμοσύνη, Ggs.: ἀφροσύνη, λεπτὴ μῆτις, χαλιφροσύνη (vgl. L[6])

G. Markwald

σαόφρων [1[i], 1°, 1[b]] E Poss.-Kompos. aus σάος (s.d.) u. φρήν ('Verstand', s.d.), s. Risch § 83a. – Abl.: σαοφροσύνη

Σχ sch. D *Φ* 462: σώφρονα. φρόνιμον L s. σαοφροσύνη

B *gesund denkend, vernünftig*, zur Grundbed. s.o., s.v. σαοφροσύνη Vorbem. in B; das 'gesunde Denken' manifestiert sich an den 3 St.n in d. Selbstbeherrschg.: *Φ* 462 in d. Mäßigg. Ap.s, *δ* 158 in d. zurückhaltenden Bescheidenh. Tel.s u. h. 7, 49 in d. Besonnenh. d. Steuermanns *Φ* 462 (Ap. zu Pos.:) „οὐκ ἄν με -ονα μυθήσαιο ' ἔμμεναι, εἰ δὴ σοί γε βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζω", *bei Verstand*, vgl. L[2]; L[5] 83–5; Iliad z.St. *δ* 158 (Peisistr. zu Men.:) „ἀλλὰ -ων ἐστί (Tel.), νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ ' ὧδ' ἐλθὼν τὸ πρῶτον ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν ' ἄντα σέθεν", vgl. L[9] 5 h. 7, 49 εἰς πρύμνην ἐφόβηθεν (Seeleute vor Dion.), ' ἀμφὶ κυβερνήτην δὲ -ονα θυμὸν ἔχοντα '

ἔσταν ἄρ' ἐκπληγέντες, vgl. L³ 14 A.4. – Zu den St.n s. L¹; Hirzel, Themis 170 A.1; L³ 12–4; L⁴ 221f.; L⁹ 1–9. – Wortf.: *ἀρτίφρων, ἐπίφρων, περίφρων, πυκ(ι)νός, πυκινόφρων, φρένας αἴσιμος*, Ggs.: *ἄφρων, μάργος, νήπιος, χαλιφρονέων, χαλίφρων*

D v.l. Sc. 119 G. Markwald

σαόω, σώω, σῴζων [41¹, 20ᵉ, 2ᴴ, 1ʰ] E Denom. zu *σάος* 'gesund' (s.d.) F (- = *σα*) *σόῃς* 1, *σόῃ* 1, *σόωσι* 1; *-ω* 2 (Impf.: *Π*363, *Φ*238); *-ου* 1, *-ω* 3 (Imp.: *ν*230 [bis], *ρ*595); *-ώσω* 1, *-ώσεις* 2, *-ώσει* 2, *-ώσετον* 2, *-ώσομεν* 4, *-ώσετε* 1, *-ωσέμεναι* 1, *-ωσέμεν* 2; *ἐ-ωσα* 1, *ἐ-ωσας* 1, *ἐ-ωσε(ν)* 9, *ἐ-ωσ'* 1, *-ωσε* 3, *ἐξε-ωσε(ν)* 2, *ὑπεξε-ωσεν* 1, *ἐ-ωσαν* 1, *-ωσαν* 1, *-ώσῃς* 1, *-ώσῃ* 1, *-ώσειας* 1, *-ώσαι* 3, *-ώσειαν* 1, *-ωσον* 2, *-ώσατε* 1, *-ῶσαι* 2; *-ώσεαι* 1; *ἐ-ωθεν* 1, *-ωθήτω* 1, *-ωθῆναι* 2; *σώοντες* 1, *σώεσκον* 1, *σῴζων* 1

M Stammsilbe immer im breve od. (nur *Θ*363, *ε*490, *ι*430) in den brevia; - = *σα* 1 zweis.: [⏑̯] *-ω ν*230 [⏑̯] *ἤ κέ σφιν / ὅππως κεν νῆάς τε σόῃ/ῃς καὶ λαὸν 'Αχαιῶν Ι*424. 681; *-ω δ' Π*363, *ν*230; *-ω/ου Φ*238, *ρ*595 / h.13,3 [–̯] *σῴζων ε*490 2 dreis.: [⏑⏑̯] *ἐ-ωσ' Σ*395 [⏑̯⏑] *σόωσι Ι*393; *-ωσον Λ*828; *-ῶσαι Φ*274 [⏑̯⏑] *-ωσε δέ Ε*23, *δ*288. 513 [⏑̯×] *ἠδὲ -ώσω/-ώσει κ*286, *Κ*44; *-ώσεις/-ώσει/-ωσαν Α*83, *Ρ*144 / *Ι*78 / *Φ*611; *-ώσῃς/ῃ/ον Χ*56 / *Ρ*692 / *δ*765; (*καὶ*) *ἐκ/ὑπὲκ θανάτοιο -ώσαι δ*753, Hes.fr.307,1; *-ώσαι/-ῶσαι γ*231, *Ω*35 [–̯⏑] *σώεσκον Θ*363 [–̯⏑] *σώοντες ι*430 3 viers.: [⏑̯⏑⏑] *Αὐτομέδοντα / Μέδοντα -ώσετον/ομεν Ρ*452, *χ*357; *ἐκ θανάτοιο -ώσομεν Χ*175; *δὲ -ώσετον/-ωσέμεν Ε*224, *Ι*230; *-ώσομεν/έμεν Ε*469, *Τ*408 / 401; *-ώσετε/ατε Ν*47, *Ο*427; *-ώσεαι φ*309 [⏑̯–̯] *-ωθήτω Ρ*228; *-ωθῆναι καί Ο*503 [⏑̯–̯] *-ωθῆναι καί κ*473; *-ώσειας/ν μεθ'/μετά Ρ*149, *Μ*123 [⏑⏑̯⏑] *ἐ-ωσα/ωθεν ε*130, *γ*185; *ἐ-ωσε μάλιστα Ν*734; *ἐ-ωσε καὶ δ*444; *ἐ-ωσε Λ*752, Hes.fr.30,28; *ἐξε-ωσεν Δ*12 [⏑⏑̯⏑] *ἐ-ωσε μάλιστα Θ*500; *ἐ-ωσε καί Ξ*259; *ἐξε-ωσε δ*501; *ὑπεξε-ωσεν Ψ*292 [⏑⏑̯×] *ἐρ(ρ)ύσατο καί ἐ-ωσεν Ο*290, *χ*372; *τοὺς/τὸν δ' ἐ-ωσας/εν Χ*18, *ε*452; *ἐ-ωσαν Σ*405 4 fünfs.: [⏑̯⏑⏑̯] *-ωσέμεναι Ν*96

Σχ sch.min. POxy. 2405 zu *Α*83: *σαωσις· σωσεις* (ähnl. sch.min. P.Mich.Schwendner 11 u. P.Harr.177 zu *Ε*224, P.Berlin inv.11634 zu *Θ*363), P.Strassb. inv. 1018 zu *Ε*224: *σᾳῳσετον· σῳσουσι δυϊκως*, sch.D *Α*83: *εἴ με -ώσεις· ὅπως με σώσῃς, Ο*427: *-ώσατε· ἀνακομίσατε. τῆς μάχης σώσατε*

L [1]A.Steitz, D. Werke u. Tage Hes.s, Leipzig 1869, 114f.; [2]A.Nauck, Krit. Bem.n VII, in: Mélanges Gréco-Romains IV, St. Petersburg 1880; [3]Monro, H. Gr.; [4]Schulze, QE 397f.; [5]Bechtel, Vocalcontr. 146–8; [6]Mutzbauer, Tempuslehre II 286f.; [7]Meister, Kunstspr.; [8]Chantraine, Gr.h. I; [9]Strunk, Äolismen 87 A.200; [10]M.Leumann, Kl. Schr., Zürich u. Stuttgart 1959; [11]Jankuhn, Pass. Bed. 100; [12]O.Kujore, Gr. Polymorph. Presents, Amsterdam 1973; [13]W.Haas, Tyrannion u. Diokles (Sammlg. gr. u. lat. Grammatiker, Bd.3), Berlin–New York 1977, 122–24

B *retten, bewahren*, d.h. eigtl. *unversehrt erhalten* (- = *σα*); zu d. Formen *-ω* (*Π*363, *Φ*238, *ν*230 [bis], *ρ*595; s. L² 134–36; L³ 20; L⁵ 146f.; L⁷ 115 m. A.2; Schwyzer I 728 A.2; L⁸ 307 u. 364; L⁹; L¹⁰ 267) u. *σόῃς, σόῃ, σόωσι* (*Ι*681. 424. 393; s. Bekker, Hom. Bl. I 49; L² 136f.; L³ 73; L⁴; L⁵ 148; L⁷ 80 m. A.2; L⁸ 365; L¹⁰ 266 A.3; L¹³). – Wortf.: *ἀκέομαι, ἀλθέσθαι, (ἐπ)ἀμύνω, ἰάομαι, ῥύομαι* I Simplex 1 Rettg. von Göttern durch Götter *Ξ*259 (Hypnos zu Hera:) „*καί κέ μ' ἄϊστον ἀπ' αἰθέρος ἔμβαλε* (Zeus) *πόντῳ, ' εἰ μὴ Νὺξ δμήτειρα θεῶν ἐ-ωσε καὶ ἀνδρῶν· ' τὴν ἱκόμην φεύγων*" *Σ*395 (Heph.:) „*ἤ* (Thetis) *μ' ἐ-ωσ', ὅτε μ' ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα*" 405 (Heph.:) „*ἀλλὰ Θέτις τε καὶ Εὐρυνόμη ἴσαν, αἵ μ' ἐ-ωσαν*" 2 Rettg. von Menschen 2a durch Götter (vgl. Kullmann, Wirken d. Götter 59) *Ε*23 *ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο, -ωσε δὲ νυκτὶ καλύψας* (den Idaios) *Θ*363 (Ath. zu Hera:) „*οὐδέ τι τῶν μέμνηται* (Zeus), *ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν* (Her.) ' *τειρόμενον σώεσκον* (*-όεσκον* ci. L² 138; L⁸ 365) *ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων*", vgl. *ὑπεκ-όω*, unten II2 *Ι*393 (Ach.:) „*ἦν γὰρ δή με σόωσι* (*σοῶσι, σαῶσι* vv.ll.; vgl. Vorbem. u. L⁴ 398) *θεοὶ καὶ οἴκαδ' ἵκωμαι*" *Ο*290 (Thoas nach Ohnmacht Hektors:) „*ἀλλά τις αὖτε θεῶν ἐρρύσατο καὶ ἐ-ωσεν* ' *Ἕκτορ*'" *Φ*238 (Skam.) *ζωοὺς δὲ -ω* (Impf., *-ου* ci.) *κατὰ καλὰ ῥέεθρα, ' κρύπτων ἐν δίνῃσι Χ*18 (Ach. zu Ap.:) „*νῦν δ' ἐμὲ μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο, τοὺς* (die Tr.) *δ' ἐ-ωσας*" *Ω*35 (Ap. schilt d. Götter:) „*τὸν* (Hektor) *νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα -ῶσαι*" *γ*231 (Mentor/Ath. zu Tel.:) „*ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων* (*κε θέλων* v.l.) *καὶ τηλόθεν ἄνδρα -ώσαι*" *δ*444 (Men.:) „*ἀλλ' αὐτὴ* (Eidothea) *ἐ-ωσε καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ*" 513 (Proteus zu Men. über d. Schicksal Ag.s:) „*σὸς δέ που ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς ἠδ' ὑπάλυξεν ' ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· -ωσε δὲ πότνια Ἥρη*" 765 (Pen. betet zu Ath.:) „*καί μοι φίλον υἷα -ωσον, ' μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε*" *ε*130 (Kal.:) „*τὸν* (Od.) *μὲν ἐγὼν ἐ-ωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα*" 452 *πρόσθε δέ οἱ ποίησε* (e. unbek. Gott) *γαλήνην, τὸν* (Od.) *δ' ἐ-ωσεν ' ἐς ποταμοῦ προχοάς κ*286 (Hermes zu Od. vor Kirke-Abenteuer:) „*ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι ἠδὲ -ώσω*" Hes.fr.30,28 *τούνεκά] μιν* (Tyro) *ἐ-ωσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* h.13,3 *χαῖρε θεὰ* (Dem.) *καὶ τήνδε -ου* (*-ω* ci.) *πόλιν*, zur Kj. vgl. Càssola z.St. 2b durch Menschen 2ba Rettg. von Lebenden 2baaa von einzelnen: *Α*83 (Kalchas zu Ach.:) „*σὺ δὲ φράσαι εἴ με -ώσεις* (vor d. Zorn Ag.s)" *Λ*828 (der verwundete Euryp. zu Patr.:) „*ἀλλ' ἐμὲ μὲν σὺ -ωσον ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν, ' μηροῦ δ' ἔκταμ' ὀϊστόν κτλ.*" *ν*230 (Od. zur menschengestaltigen Ath.:) „*-ω* (Imp.; *-ου* ci.) *δ' ἐμέ*" *χ*357 (Tel. zu Od.:) „*καὶ κήρυκα Μέδοντα -ώσομεν*" 372 (Od. zu Medon:) „*θάρσει, ἐπεὶ δή σ' οὗτος* (Tel.) *ἐρύσατο καὶ ἐ-ωσεν*" 2babb von mehreren od. der Gesamth. (Schiffe, *πόλις* usw.): *Ν*734 (Pulyd. zu Hektor:) „*καί τε πολεῖς* (*πολέας* v.l.) *ἐ-ωσε* (der vernünftige Mensch; gnom. Aor.) *Μ*123 (die Achäer halten d. Tor offen,) *εἴ τιν' ἑταίρων ' ἐκ πολέμου φεύγοντα -ώσειαν μετὰ νῆας Π*363 *ἀλλὰ καὶ ὥς ἀνέμιμνε, -ω* (Hektor; *-ου* ci.) *δ' ἐρίηρας ἑταίρους versuchte zu retten* (Impf., vgl. Leaf z.St.)" || *Ι*230 (Od. zu Ach.:) „*ἐν δοιῇ δὲ -ωσέμεν* (*σάας* [*σάους, σόας*] *ἔμεν* cii.) *ἢ ἀπολέσθαι ' νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν*" *Rettg. od. Verlust d. Schiffe sind im Ungewissen* (*ἐν δοιῇ* [s.d.] viell. vom Bild d. Waage); z.St. u. zu den Kj.n s. Ameis-H.; Leaf; Iliad; Griffin, Iliad; L² 133f.; Wackernagel, Kl. Schr. III 1583; Wecklein, Textkrit. Stud. II. 20; V. d. Mühll, Hypomnema 170 A.30 *Ν*47 (Pos. in Gestalt des Kalchas:) „*Αἴαντε, σφὼ μέν τε -ώσετε λαὸν 'Αχαιῶν ' ἀλκῆς μνησαμένω*" 96 (Pos. feuert die Achäer an:) „*ὔμμιν ἔγωγε ' μαρναμένοισι πέποιθα -ωσέμεναι* (*σάας ἔμεναι* ci.) *νέας ἁμάς*" *Ρ*144 (Glaukos zu Hektor:) „*φράζεο νῦν, ὅππως κε πόλιν καὶ ἄστυ -ώσεις* (*-ώσῃς* v.l.)" *Χ*56 (Priam. zu Hektor:) „*ἀλλ' εἰσέρχεο τεῖχος, ἐμὸν τέκος, ὄφρα -ώσῃς ' Τρῶας καὶ Τρῳάς*" *δ*288 (Men.:) „*-ωσε* (Od.) *δὲ πάντας 'Αχαιούς*" 2bacc sich retten (außer *ρ*595 Med./Pass.; vgl. L¹¹), meist m. Ggs.begr. (*ἀπολέσθαι* od. ähnl.): *ρ*595 (Eum. zu Tel.:) „*αὐτὸν μέν σε πρῶτα -ω* (Imp.; *-ου* v.l.)" *φ*309 (Antin. droht Od.:) „*ἔνθεν* (von *Ἔχετος*) *δ' οὔ τι -ώσεαι*" *Ο*503 (Aias ‚feuert s. Leute zum Kampf an‚:) „*νῦν ἄρκιον ἢ ἀπολέσθαι ' ἠὲ -ωθῆναι καὶ ἀπώσασθαι κακὰ νηῶν*" *Ρ*228 (Hektor ‚ ‚:) „*τῷ τις νῦν ἰθὺς τετραμμένος ἢ ἀπολέσθω '*

ἠὲ -ωθήτω" γ185 (Nestor zu Tel.:) „οὐδέ τι οἶδα ' κείνων, οἵ τ' ἐ-ωθεν 'Αχαιῶν οἵ τ' ἀπόλοντο" κ473 (d. Gefährten zu Od.:) „εἴ τοι θέσφατόν ἐστι -ωθῆναι καὶ ἱκέσθαι ' ... σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν" **2bβ** von Gefallenen O427 (Hektor zu den Tr.:) „ἀλλ' υἷα Κλυτίοιο -ώσατε, μή μιν 'Αχαιοὶ ' τεύχεα συλήσωσι" P149 (Glaukos zu Hektor:) „πῶς κε σὺ χείρονα φῶτα (als Sarp.) -ώσειας μεθ' ὅμιλον (ὁμίλου v.l., καθ' ci.);" 692 (Men. zu Antil.:) „εἰπεῖν (den Tod des Patr. dem Ach.), αἴ κε τάχιστα νέκυν ἐπὶ νῆα -ώσῃ (Ach.; -ώσει, -ώσαι vv.ll.) ' γυμνόν" **2c** Rettg. durch Pferde(gespann) E224 (Aen. zu Pandaros:) „τὼ καὶ νῶϊ πόλινδε -ώσετον" *das Pferdegespann wird uns in die Stadt retten* T401 (Ach. zu s. Pferden:) „ἄλλως δὴ φράζεσθε -ωσέμεν ἡνιοχῆα ' ἄψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον" 408 (d. Pferd Xanthos:) „καὶ λίην σ' ἔτι νῦν γε -ώσομεν, ὄβριμ' 'Αχιλλεῦ" **2d** durch anderes: Θ500 (Hektor:) „ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐ-ωσε μάλιστα ' ⌊'Αργείους καὶ νῆας⌋" I78 (Nestor:) „νὺξ δ' ἤδ' ἠὲ διαρραίσει στρατὸν ἠὲ -ώσει" 424 (Ach.:) „ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω, ' ἤ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ (σαῷ, σοῷ, σόῳ, σόοι vv.ll.) καὶ λαὸν 'Αχαιῶν" ≅ 681, zu d. Formen s. Vorbem.; vgl. auch Leaf zu I424 K44 (Ag. zu Men.:) „ἤ τίς (βουλή) κεν ἐρύσσεται ἠδὲ -ώσει ' ⌊ ⌋ Φ611 (allg. Flucht d. Troer in d. Stadtmauern) ὅν τινα τῶν γε πόδες καὶ γοῦνα -ωσαν (-ωσεν, ώσαι vv.ll.) ι430 (Rettg. aus Polyph.s Höhle durch Schafe) ὁ (Schaf) μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκε, ' τὼ δ' ἑτέρω (Schafe) ἑκάτερθεν ἴτην σώοντες (σάοντες, σώζοντες vv.ll.; σαόοντες ci.; vgl. L² 138; L⁸ 365) ἑταίρους **3** Rettg. von Gütern: ε490 (Gl.) σπέρμα πυρὸς σῴζων (σαόων ci. L² 138) *Glut zu bewahren suchend*, vgl. Hermann, NAWG 15, 1943, 635; Graz, Feu 318f. ν230 (Od. zu Ath., die ihm in Gestalt e.s jungen Schafhirten begegnet:) „ἀλλὰ -ω (Imp., -ου ci.) μὲν ταῦτα (πάντα v.l.; die Schätze)"

II Composita: **II1** ἐκσαόω *aus etw. heraus, vor etw. retten*, 4× aus d. Kampf, 2× aus d. Wasser, 2× vor d. Tod KSV: Δ12 (Zeus:) „καὶ νῦν ἐξε-ωσεν (Aphr. Paris aus d. Kampf m. Men.) ὀιόμενον θανέεσθαι" δ501 (Proteus erzählt Men. vom Schicksal des lokr. Aias:) „Γυρῆσίν μιν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε ' πέτρῃσιν μεγάλῃσι καὶ ἐξε-ωσε θαλάσσης" DSV: E469 (Ares, in Gestalt des Akamas, zu den S.n des Priam.:) „ἀλλ' ἄγετ' ἐκ φλοίσβοιο -ώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον (Aen.)" Λ752 (Nestor erzählt:) „ἐκ πολέμου ἐ-ωσε (Pos. d. Aktorionen) καλύψας ἠέρι πολλῇ" P452 (Zeus zu sich selbst nach Tod des Patr.:) „σφῶϊν (Ach.s Pferdegespann) δ' ἐν γούνεσσι βάλω μένος ἠδ' ἐνὶ θυμῷ, ' ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα -ώσετον ἐκ πολέμοιο ' νῆας ἐπὶ γλαφυράς" Φ274 (Ach., von Skam. bedrängt:) „Ζεῦ πάτερ, ὡς οὔ τίς με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη ' ἐκ ποταμοῖο -ῶσαι" X175 (Zeus zu den Göttern:) „ἠέ μιν (Hektor) ⌊ἐκ θανάτοιο⌋ -ώσομεν, ἠέ μιν ἤδη ' Πηλεΐδῃ 'Αχιλῆϊ δαμάσσομεν" δ753 (Eurykl. zu Pen.:) „ἠ (Ath.) γάρ κέν μιν (Tel.) ἔπειτα καὶ ⌊ ⌋ -ώσαι"

II2 ὑπεκσαόω *(eben noch) aus etw. heraus, vor etw. retten*, 1× KSV (aus d. Kampf), 1× DSV (vor d. Tod) Ψ292 οὔς (Pferde) ποτ' ἀπηύρα (Diom.) ' Αἰνείαν, ἀτὰρ αὐτὸν ὑπεξε-ωσεν 'Απόλλων Hes. fr. 307,1 εἰ μὴ 'Απόλλων Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσαι ' ἦ αὐτὸς Παιήων, ὃς ἀπάντων φάρμακα οἶδεν (vom Schlangenbiß?)

D v.l.: P692; ρ595,; δ364; ι430; ξ279; Op.376 (vgl. L¹; L² 138 A.12; Hoekstra, Mn. IV3, 1950, 91) ci.: I230; N96; Π363, Φ238, ι430, ν230

G **1** m. Ortsangabe **1a** auf d. Frage „wo?": Θ500 ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης I424 νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς Φ238 κατὰ καλὰ ῥέεθρα **1b** auf d. Frage „woraus?" (zusätzl. zu BII): κ286 κακῶν Θ363 ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων φ309 ἔνθεν **1c** auf d. Frage „wohin?": E224 πόλινδε M123 μετὰ νῆας P149/T401 μεθ'/ἐς ὅμιλον P692 ἐπὶ νῆα ε452 ἐς ποταμοῦ προχοάς **2** in Vbd. m. inhaltl. verw. Begr.n: E23 ἔρυτο K44 ἐρύσσεται O290, χ372 ἐρ(ρ)ύσατο δ501. 513 ἔκφυγε κῆρα(ς) ... ἠδ' ὑπάλυξεν I393 οἴκαδ' ἵκωμαι κ473 ἱκέσθαι ' οἶκον (καὶ ἐς πατρίδα) Λ828 ἄγων ἐπὶ νῆα M123 ἐκ πολέμου φεύγοντα O503 ἀπώσασθαι κακά δ765 ἀπάλαλκε 444 ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ κ286 κακῶν ἐκλύσομαι **3** in Vbd. m. Ggs.begr.n: I230, O503, P228 ἀπολέσθαι/ω γ185 ἀπόλοντο Δ12 θανέεσθαι I78 διαρραίσει G. Markwald

σαρδάνιον [1°] (σαρδόνιον v.l. ant.) **E** unkl.; σαρδόνιον viell. adj. Abl. von Adv. *σαρδόν 'mit gefletschten Zähnen' (σαίρω, Stamm σαρ-); zur Bildg. des Adv. vgl. (ἐξ)αναφανδόν/νδά, χανδόν; Risch S.365

Σχ sch. υ302: σεσηρός. σαρκαστικόν. ἐπίπλαστον. παρὰ τὸ μόνον σεσηρέναι τὰ χείλη, μὴ μέντοι γελᾶν

B υ302 (Od. wich dem auf ihn gezielten Wurf aus) μείδησε δὲ θυμῷ ' -ον μάλα τοῖον *und lächelte vor Zorn* (od. *in seinem Innern?*) *so recht mit gefletschten Zähnen* (über θυμῷ s. Russo, Odyssey z.St.; über μάλα τοῖον, „mit entsprechendem Gestus gesprochen", s. Ameis-H. zu γ321) vgl. die Beschr. eines gezwungenen, künstlichen, auf die Lippen beschränkten Lächelns: ('Ἥρη) ἐγέλασσε ' χείλεσιν, οὐδὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι ... ' ἰάνθη 'blieb kalt, angespannt' O101f. W. Brachmann, Die Gebärde bei Homer, XXXIV. Jahresber. des Königl. Gymnasiums zu Dresden-Neustadt, Dresden 1908, 10f.; Kretschmer, Glotta 34, 1955, 1–9; ⌊D. Arnould⌋, BAGB 1985, 178–182 ≅ ⌊ ⌋ Le rire et les larmes dans la littérature grecque d'Homère à Platon, Paris 1990, 223–227; ⁺Lateiner, Nonverb. Beh. 193–195 V. Langholf

Σαρδήνη v.l., s.o. Σαιδήνη

σαρδόνιον s. σαρδάνιον

σάρξ [2ⁱ, 4°, 3ᴴ, 1ᵇ, 1°] **E** rel. to Avest. *θwarδs-*, 'cut, shape' et sim. (cf. Lat. *caro* rel. to κείρω), see Chantraine, Dict. s.v.

F -κός 4; -κες 1, -κεσσι 2, -κας 4 **M** **1** stem in longo [⏑̄] -κός Il. Parv. fr. 1,4 p.63 Dav.; -κας h. Merc. 122 [⏑̄⏑] διὰ δὲ μέγα -κὸς ἄραξα⁺ Sc. 364. 461; -κός τ450 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [-⏑̄] -κες σ77; ⌊-κας τε καὶ⌋ ὀστέα ι293, λ219; ⌊ ⌋ Th. 538 **2b** trisyll. [-⏑̄⏑] -κεσσι Θ380 = N832

L Sandoz, Forme 40f.; Laser, Arch. Hom. S 10

B *flesh* as type of bodily substance (1), and so in pl. parts / pieces consisting thereof (2). — **Wdfld.**: κρέας, μυών **1** sg. *flesh* (thigh specified in context ⌊exc. Il. Pers. fr. 1,4 p.63 Dav.⌋) of living pers. (human or divine [Ares]; of particular pers. ⌊ ⌋); always of part gashed, wounded; distinct from ὀστέον τ450 τ450 (μιν) ἔλασεν σῦς ' γουνὸς ὕπερ, πολλὸν δὲ διήφυσε -κὸς ὀδόντι (οὐδ' ὀστέον ἵκετο) Sc. 364 (ἥλασα μηρὸν [cf. Ares]) ⌊διὰ δὲ μέγα -κὸς⌋ (σάκ[κ]ος v.l.) ἄραξα 461 (μηρὸν [cf. Ares] οὔτασ') ⌊ ⌋ ἄραξε ' δούρατι νωμήσας Il. Parv. fr. 1,4 p.63 Dav. ἔκ τε βέλεμνα ' -κὸς ἑλεῖν τμῆξαί τε **2** pl. *(parts consisting of) flesh*; dist. from αἷμα h. Merc. 122, γαστήρ Th. 538, δημός Θ380⁺, Th. 538, ἔγκατα ι293, Th. 538, ἶνες λ219, νῶτα h. Merc. 122, ὀστέα ι293, λ219, Th. 538, ὀϊνόν Th. 538, h. Merc. 122, χολάδες h. Merc. 122, cf. μέλεα σ77 **2a** *flesh* of one or more (ι293) pers., living (σ77) or dead; as food for animals / Cyclops Θ380⁺ / ι293 Θ380 τις καὶ Τρώων κορέσει κύνας ἠδ' οἰωνοὺς ' δημῷ καὶ -κεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσίν (v.380 om. O) = N832 ι293 (τοὺς δὲ διὰ με-

λεϊστὶ ταμών [Polyph.] ... *ἤσθιε δ' ὥς τε λέων) οὐδ' ἀπέλειπεν,* ' *ἔγκατά τε -κας τε καὶ ὀστέα* (n. *κρέ[α]* vv. 297. 347) *λ* 219 (shade of Anticleia to Od.:) *οὐ γὰρ ἔτι -κας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,* ' *ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς (μένος δαμνᾷ, ψυχὴ δ' ἠύτ' ὄνειρος ἀποπταμένη πεπότηται) σ* 77 *-κες* (of Irus in fear) *δὲ περιτρομέοντο μέλεσσιν* **2b** *flesh* of one or more *βόες*, as (sacrificial) food Th. 538 *τῷ* (Zeus) *μὲν ... -κας τε καὶ ἔγκατα πίονα δημῷ* ' *ἐν ῥινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ* (and for men the bones in fat) h. Merc. 122 (*ταμὼν κρέα πιόνα δημῷ· ὤπτα δ' ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα) -κας ὁμοῦ καὶ νῶτα ... καὶ ... αἷμα* ' *ἐργμένον ἐν χολάδεσσι* J.N. O'Sullivan

Σαρπηδών I PN [41[i], 1[e]] **F** *-ών* 16, *-όνος* 8, *-οντος* 2, *-όνα* 11, *-όν(α)* 1, *-όνι* 2, *-οντι* 1, *-ον* 1

M **1** erste Silbe im longum **1a** dreis. [⏑̄–⏑̄] *-ὼν δ' ἦρχεν / -ὼν τ' ἀρχὸς Λυκίων καὶ Γλαῦκος ἀμύμων B* 876 / *Ξ* 426; *-ὼν Διὸς υἱός E* 683, *Π* 522; *-ὼν δ' M* 101. 397, *Π* 419. 466; *-ών E* 658, *Π* 559; *-ον E* 633 [⏑̄–⏑̄] *ὣς φάτο -ών E* 493. 655; *ἔνθ' αὖ -ών E* 471, *Π* 477; *-ών E* 647, *Π* 541 **1b** viers. [⏑̄–⏑̄⏑] *-οντος M* 379; *-οντι M* 392; [⏑̄–⏑̄⏑] *-οντος Ψ* 800 **2** erste Silbe im biceps **2a** dreis. [–⏑̄⏑] *-όν' P* 150 viers. [–⏑̄⏑⏑] *-όνος ἔντεα / ἔντε(α) P* 162, *Π* 663; *-όνος Π* 327. 464. 496 = 533. 553, Cert. p. 38, 23; *ἀντιθέῳ -όνι E* 629, *Π* 649; *ἀντίθεον -όνα E* 663 = 692, *Z* 199, *M* 307; *ἐκ βελέων -όνα Π* 668. 678; *-όνα M* 292, *Π* 433. 445 [–⏑̄⏑⏑] *-όνα δῖον O* 67 = *Π* 638

L neuere Lit. in Auswahl: v. Kamptz § 59b, 63b 1, 80b, 82; G. Nagy, On the Death of Sarpedon, in: C. A. Rubino et al., Approaches to Homer, Austin (Texas) 1983, 189–217; Wathelet, Dict. II, S. 973–989. 1518–1521; Wathelet, Troyens, S. 27. 33. 37. 45. 63. 71. 80–84. 179. 181–183. 204 (⁺Index); Ages of Homer 145; C. Higbie, Heroes' Names, Homeric Identities, New York / London 1995, 93 f. ‖ späterer Heroenkult des S. (u. Glaukos) in Lykien (z.B. Tituli Asiae min. II 1, Nr. 265, 7 [Anf. 1. Jh. v. Chr.] *-όνι καὶ Γλαύκωι ἥρωσι*): ⁺L. Robert, Opera minora selecta VII, Amsterdam 1990, 412 f. ‖ antike bildl. Darstellungen: Lowenstam, TAPhA 122, 1992, 165–198 (auch zum Verh. der Bilder zum fgrE; bes. 175); M. Reichel, Fernbeziehungen in der Ilias, Tübingen 1994, 258–263; ⁺LIMC VII 1, 696–701. VII 2, 519–523

B **I** PN (Stellen außer Hes. fr. 140 [Prosaref.] s. M; gehäuft *E* 471–692, *M* 101–397. *Π* 327–678) bei Hom. Sohn des Zeus (Sohnschaft in Schmährede bestritten durch Tlep. *E* 635–646) u. der Laodameia (T. des Belleroph.) *Z* 196–199 (Vetter des Glaukos *Z* 191–206); bei Hes. Sohn des Zeus u. der Europe Hes. fr. 140 (Prosaref.), vgl. **D** Herrscher (⌞zus. m. Glaukos⌟) über das (ferne, *τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος B* 876 f. ≅ *E* 479) Lykien, Verbündeter (*ἐπίκουρος*) der Tr. *E* 478, *M* 101 f. charakt. als *Λυκίων ἀγός / ἀρχὸς Λυκίων E* 647, *Π* 541 / *Ξ* 426, *ἄναξ Π* 464, *ἀνὴρ ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν Π* 558 f., *βουληφόρος E* 633, *Διὸς υἱός / παῖς E* 683, *Π* 522 / Cert. p. 38, 22 f. (vgl. *M* 292/*O* 67 *υἱὸν ἐόν / ἐμόν*), *ἀντίθεος E* 629. 663. 692, *Z* 199, *M* 307, *Π* 649, Cert. p. 38, 23, *δῖος Π* 678, *ξεῖνος καὶ ἑταῖρος* des Hektor *P* 150 in Lykien, wo er Frau, kleinen Sohn u. gr. Besitztümer zurückgelassen hat (*E* 480 f., 688), ⌞ ⌟ gottgleich geehrt durch auszeichnenden Sitzplatz (*ἕδρη*), Speise, Trank u. *τέμενος M* 310–321 ‖ wirft Hektor u. dessen Verwandten Mangel an Kampfaktivität vor *E* 472–492 tötet Tlep. *E* 657–659 u. wird dabei von ihm am Schenkel verwundet *E* 660–662 (Beschr. der Wunde 661 f., seines Transports aus der Schlacht 663–667, 692 f., seiner Ohnmacht beim Entfernen des Speers 694–698) Anführer (⌞ ⌟ u. Asterop.) des lyk. Kontingents beim Kampf gg. die Befestigungsanlage der Gr. *M* 101–104, dabei von Zeus angetrieben *M* 290–293 u. geschützt 402 f. (zuvor von Ath. im Kampf geschützt *E* 674–676) Beschr. seines Schildes *M* 294–297 tötet Alkmaon *M* 394–396 reißt die *ἔπαλξις* der Gr. mit den Händen nieder u. bahnt vielen Tr. den Weg *M* 397–399 schützt ⌞ ⌟ u. anderen den verwundeten Hektor *Ξ* 423–428 ‖ Zeus sagt voraus, dass S. durch Patr. fallen werde (u. Patr. durch Hektor, Hektor durch Ach.) *O* 64–68 Zeus verwirft die Option, ihn lebend aus der Schlacht nach Lykien zu entführen *Π* 431–458 (läßt ihm zu Ehren Bluttropfen regnen *Π* 459) Tod u. Bestattung S.s *Π* 419 ff.: Kampf S.s gegen Patr. (Tod 502 ff.) 419–505, Kampf um S.s Leichnam (Glaukos' Wunde durch Ap. wunderbar geheilt 508–531) 508–640, Flucht der Tr. u. der Lykier 644–662, Erbeutung der ⌞Waffenrüstung S.s⌟ durch Patr. 663–665, Auftrag des Zeus mittels Ap.s an *Ὕπνος* u. *Θάνατος*, S.s Leichnam nach Lykien zu bringen, damit er dort bestattet werde 666–683 Vorwürfe des Glaukos an Hektor, den S. im Stich gelassen zu haben *P* 140–168 ⌞ ⌟ ist Kampfpreis bei Patr.' Leichenspielen *Ψ* 798–800 Verbrennung der Leiche S.s (in Lykien? Troja?) Cert. p. 38, 23

D Hes. fr. 141, 14 (Wortlaut uns., doch vgl. fr. 140; Europe gebar dem Zeus) [*Μίνω τε κρείοντα*] *δίκαιόν τε Ῥαδάμανθυν* ' [*καὶ -όνα δῖον*] *ἀμύμονά τε κρατερ*[*όν τε*] V. Langholf

Σαρπηδών II f.(?) [1[e]] Felseninsel im *Ὠκεανός*, Wohnsitz der *Γοργόνες* Cypr. fr. 26, 2 p. 44 Dav. V. Langholf

Σάρρα [1[e]] 'Homerus' fr. 23 p. 110 Dav. (lat. Prosaref.), gr. Umschrift des hebrä. Namens d. phönik. Stadt Tyros, vgl. Eißfeldt, RE VII A (1948) Sp. 1876, 31 ff.; s.a. *Τύρος* G. Markwald

σατίναι [1[h]] (nur Pl., vgl. *ὄχεα, ἅρματα*:) t.t. für spez. *Wagen*, Fremdwort (phryg., lyd.? s. Frisk s.v. u. ähnl. Bildungen bei Chantraine, Form. S. 205); sonst. Vorkommen (Sapph. fr. 44, 13 Voigt, Anacr. fr. 388, 10 P., Eur. Hel. 1311, vgl. Hsch. s.v.: *αἱ ἅμαξαι*) läßt auf bes. *Luxuswagen* für Frauen schließen (*Kutsche, Equipage*, s. Leumann, H. 68, 1933, 359 f. = Kl. Schr., Zürich 1959, 206 f.; Heitsch, Aphroditehymnos 25; Càssola z.St.) h. Ven. 13 (*οὐ γάρ οἱ* [Ath.] *εὔαδεν ἔργα Ἀφροδίτης ἀλλ'*) *ἔργον Ἄρηος,* ' ⌞*ὑσμῖναί τε μάχαι τε*⌟ *καὶ ἀγλαὰ ἔργ' ἀλεγύνειν,* ' *πρώτη τέκτονας ἄνδρας ... ἐδίδαξε* ' *ποιῆσαι -ίνα*<*ς τε*> (suppl. Barnes, *σάτινα* M, *σκύτινα* v.l.) *καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ*, im (polaren) Begr.-paar nb. *ἅρματα* (dies Oberbegr. [u. dem Verständnis des raren *σ.* dienend], mögl. aber auch kontrast. Opp. 'Streitwagen', s. s.v. *ἅρμα* B Vorbem.): für die Gesamtheit aller Wagen (vgl. V. 11 Kontrast ⌞ ⌟ *τε καὶ ἀγλαὰ ἔργ'* 'Krieg u. Weberei') H.W. Nordheider

Σατνιόεις [3[i]] **E** wahrsch. m. Suff. *-u̯ent-* 'reich an' (vgl. Risch § 56b, v. Kamptz § 80a), wahrsch. zu *σατάνειος* (Neumann, WJA 23, 1999, 18; HSF 112, 1999, 276 f.): nach Thphr. HP 3, 12, 5, eine von drei Mistelarten aus der Troas (*ὡς οἱ περὶ τὴν Ἴδην διαιροῦσι*), und viell. zur bislang nicht identifizierten hethit. Pflanzenbez. *satayan* (Neumann a.O.); anders Georgiev, BN 8, 1957, 150 ('reich an Salz', zu idg. *ἅλς* / sal); J. Tischler, Kleinasiat. Hydronomie, Wiesbaden 1977, 131 u. Zgusta, Kleinasiat. ON § 1178 (vgl. m. ON *Σάταλα*)

Σχ sch. D *E* 34a: *-έντος· ποταμὸς Τροίας, E* 34b: *Σατνιόεις ποταμὸς Φρυγίας, E* 34c: *ὄνομα ποταμοῦ καὶ κύριον*

B Fluß in Kleinasien, nach Str. 13,1,50 später *Σαφνιόεις* genannt, heute im Unterlauf Tuzla Cay (Neumann a.O. 276 Anm. 12, vgl. Georgiev a.O. u. Leaf, Troy 213 [versch. Namen in versch. Abschnitten]). An ihm (*ἐπὶ Σατνιόεντι Φ* 87, bei v.l. *ὑπό* müßte *Σ*. Berg sein, vgl. dazu Str. a.O) liegt von Ach. zerstörte Stadt Pedasos (*Z* 34, *Φ* 87, vgl. s.v. *Πήδασος* B I), die Heimat des von Ag. getöteten Elatos (*Z* 34); an seinen Ufern werden Rinderherden geweidet (*Ξ* 445, v.l. *Σαγγαρίοιο*); Fluß-/Quell(?)-Nymphe (s. *Νηΐς*) gebiert dem Enops (s. *Ἕνοψ* I) Sohn Satnios (*Ξ* 445) M. Schmidt

Σάτνιος [1ⁱ] (wahrsch. aus Flußnamen *Σατνιόεις* entwickelter eponymer) PN. – S. des Enops u. der / einer Flußnymphe des Satnioeis (*Ξ* 444 f.), wird von Aias Oil. m. dem Speer an den Weichen getroffen (*Ξ* 442 f. 446 f.) u. fällt (*ἀνετράπετ'* *Ξ* 447); um ihn (s. Leichnam?) entbrennt Kampf zw. Gr. u. Tr. (vgl. Wathelet, Troyens 2, 989–991) M. Schmidt

Σάτυρ(ος) [1ʰ] **E** nach Frisk II 681 f. u. Chantraine, Dict. s.v. unbek., vgl. aber die „explication 'sexuelle'" (**σαροτυρος* = qui prend, saisit les pudenda muliebria) von van Windekens, Dict. 203–4

L s. DNP s.v.; E. Simon, LIMC VIII 1, 1108–33 (s.v. Silenen)

B *Satyr* halbgöttliches Wesen, wie Nymphen u. Kureten, (s. *κουρῆτες* III) entstanden aus Verbindung von menschl. Frauen m. Göttern, anders als diese u. wie Satyrn später, als Taugenichts charakterisiert (*οὐτιδανοί* u. *ἀμηχανοεργοί*); keine Angaben über Aufenthaltsort (wie ‿) allg. dem Bereich „der Natur zugehörig", vgl. Hirschberger zu Hes. fr. 10a [= 5 Hi.], 17–19), Aussehen (vgl. dazu Hirschberger a.O. u. Simon a.O.) u. Vbd. mit Silenen (s. *Σιληνός*); Herkunft von Doros viell. Hinw. auf peloponnesische Herkunft (Simon a.O. 1109) Hes. fr. 10a, 18 (Nachkommen des Doros) *οὔρειαι Νύμφαι θεαὶ ἐξεγένοντο* (aus der Vbdg. von Iphthime m. Hermes od. der ihrer fünf Töchter m. versch. Göttern) ' *καὶ γένος οὐτιδανῶν -ων καὶ ἀμηχανοέργων* ' *Κουρῆτές τε θεοὶ φιλοπαίγμονες ὀρχηστῆρες*, vgl. dazu Prosaref. Hes. fr. 10e (*αἳ τοῖς θεοῖς μ[ιχθεῖσαι* ...] ... *καὶ -ους ἐγέν[νησαν*]), zur Genealogie s. Hirschberger z.St. M. Schmidt

σαῦλα [1ʰ] **E** „schon wegen der unklaren Bed. etym. schwer bestimmbar" (Frisk s.v.), vgl. *σαύρα* 'Eidechse' (Solmsen, Beitr. 129 ff.)

L S.C. Shelmerdine, The Homeric Hymn to Hermes. A Commentary (1–114) with Introduction., Diss. phil., Univ. of Michigan, 1981, 63 f.

B wahrsch. *tänzelnden Schrittes*, nur h. Merc. 28 *οἱ* (= dem Hermes) *ἀντεβόλησεν* (Schildkröte) *ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι* ' *βοσκομένη προπάροιθε δόμων ἐριθηλέα ποίην*, ' *σαῦλα ποσὶν βαίνουσα*, viell. m. Aspekt *angeberisch, protzend, stolzierend;* vgl. nachep.: Semon. fr. 18 W. (Vgl. m. stolzem Pferd), Anacr. fr. 411. 458 P. (von Frauen), Eur. Cyc. 40 (von Satyrn) M. Schmidt

σαυρωτήρ [1ⁱ] **E** evt. m. *σαῦρος* 'Eidechse' zu verbinden (vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. *σαύρα*)

Σχ sch. D *K* 153: *ὄρθ' ἐπὶ -ῆρος*· *ὀρθὰ ἐπὶ τοῦ κρόσφου. οὕτω γὰρ καλεῖται τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιδορατίδος σίδηρον*

B *Lanzenschaftende*, genaue Beschaffenh. schwer zu bestimmen; wohl spitz u. m. Metallbeschlag versehen; viell. erinnerte d. Form an e. Eidechsenschwanz (vgl. E u. das gleichbed. *οὐρίαχος* 'Schwänzchen' [s.d.]); s. Helbig, Hom. Epos 340 f.; Lammert, RE II A (1921) Sp. 265; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 52 u. 58; Buchholz, Arch. Hom. J 85 f.; J. K. Anderson, in: Hoplites, ed. V. D. Hanson, London & New York 1991, 24; Franz, Krieger 67; zum archäol. Material s. Snodgrass, Armour 133 *K* 153 *ἔγχεα δέ σφιν* (den schlafenden Männern des Diom.) ' *ὄρθ' ἐπὶ -ῆρος* (-*ῆρας* v. l.) *ἐλήλατο steckten aufrecht m. d. Ende im Boden*, vgl. auch Leaf u. Iliad z.St. G. Markwald

σάφα [9ⁱ, 12ᵒ, 2ʰ] **E** unbek.; fragwürdig Puhvel, JAOS 94, 1974, (291–)295 = Analecta Indoeuropaea, Innsbruck 1981, (262–)266 („The idea of 'sight' is inherent"; jedoch s.u. B). – Abl.: *σαφής*

M ⁲[‿‿] *ἥν χ' ἤ/ὕμιν -α εἴποι/ω* *β* 31. 43; *οὐ -α οἶδα/εν* *ρ* 373/153; ˹*οὐ γάρ / δέ τι*˺ *πω -α* ˹*οἶσθ(α)* / *ἴδμεν*˺ (+ indir. Frage) *B* 192/252; *-α οἶδε* *ω* 404 ⁲[‿‿] *-α εἰπέμεν* *γ* 89, *ρ* 106; *-α E* 183, *H* 226 ⁲[‿‿] *-α Y* 201 = 432 ⁲[‿‿] *-α εἰδώς O* 632, *α* 202, h. Ven. 167; *ἐπιστάμεναι / ὃς -α θυμῷ* *δ* 730, *M* 228; (*οὐ*) *-α οἶδα* *ρ* 307, h. Ven. 113; *ἦ -α ἤδη* *β* 108 = *ω* 144; *ἐπιστάμενος -α εἰπεῖν* *Δ* 404 nie elid.; stets vor **F*- außer *E* 183, *M* 228, *δ* 730

Σχ sch. D *B* 192: ‿*σαφῶς*.‿ *ἀκριβῶς* (ähnl. *Δ* 404), *E* 183: ‿ ‿ *ἀληθῶς*. *ἀσφαλῶς* **L** Luther, Wahrh. u. Lüge 61–63

B adv., *auf zuverlässige (> kompetente), genaue, klare Weise* nur bei Verben des Wissens/Können s (*οἶδα* 17×, *ἐπίσταμαι* 1×) und Sagens (*εἰπεῖν* 5×) nur in dir. R. außer *O* 632 (Gl.), h. Ven. 167 nur im Zush. m. der 1. u. 3. Sg. außer *B* 192, *Δ* 404, *H* 226, *ρ* 106 (2. Sg.); *B* 252 (1. Pl.); *δ* 730 (2. Pl.) neg. *οὐ* (*οὔτε*) *σ*. *B* 192. 252, *E* 183, *O* 632, *α* 202, *γ* 89, *ρ* 153. 307. 373, h. Ven. 167 die Bed. *mit Zuverlässigkeit* liegt allen Stellen zugrunde u. dürfte die ursprüngl. sein; im fgrE ist folgende Bed.entwicklung greifbar: *auf zuverlässige (> kompetente) Weise (wissen,* auch i.S.v. *können) > auf zuverlässige (> genaue, zutreffende, klare) Weise (sagen)* (die Zuverlässigk. des Wissens u. Könnens äußert sich beim Reden durch Genauigkeit, Wahrhaftigkeit u. Klarheit; Bd. II Sp. 1501, 21–25); seit Hymnen Adj. *σαφ(ής)* m. *σαφέ(ω)ς* (s.d.; Leumann, Hom. Wört. 112 A.77), das später auch in Vbd. m. substantiv. Abstr. u. Konkr. (z.B. *λόγος, χρησμός, τέκμαρ, κτύπος, ἄγγελος, φίλος*; vgl. LSJ) gebraucht werden konnte; an vielen dieser Stellen paßt, anders als die Wörterbücher suggerieren, die Bed. 'zuverlässig'; vgl. W. S. Barrett, Euripides, Hippolytos, Oxford 1964, zu V. 346. – **Wortf.** (jeweils einschl. Abl.en): 'zuverlässig', 'wahr' u.ä.: *ἀληθής, ἀσφαλής, ἀτρεκής, ἔμπεδος, ἐτεός, ἔτ(ήτ)υμος, ἔτυμος, εὖ* (vgl. *οἶδα* B, Anf.), *κατ(ὰ) αἶσαν / κόσμον / μοῖραν* (reden), *μάλα* (vgl. *οἶδα* B, Anf.), *νημερτής, πιστός* (Ggs. *ἀπάτη, ἀπαφίσκω, δόλος, ἐπίκλοπος, κέρδος, κεύθω, κλόπιος, κρύπτω, μεταμώνια* [‿weitere Synon., s.d.], *ψεῦδος*); 'genau' u.ä.: *ἕκαστα* (‿ ‿ s. Bd. II Sp. 498, 14 ff.), *πάντα*; 'klar' u.ä.: *ἀριπρεπής, ἀριφραδής, δέελος* (hapax, falls nicht vielmehr = 'Bündel', s.d.), *δῆλος* (s.d.), *διαπρύσιος* (‿ ‿ s.d.), *λίγα*; kombiniert: *εὖ μάλα πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω* (*ω* 123) **I** bei Verben des Wissens **Ia** bei *οἶδα* **Iaα** bei der Bez. punktuellen Wissens, *m. Zuverlässigkeit, m. Genauigkeit* (informiert sein) abs. [3ᵒ, 1ʰ]: *β* 108 *τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἥ σ. ἤδη* = *ω* 144 *ρ* 153 *ἦ τοι ὅ γ' οὐ σ. οἶδεν, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον*· ' *ἀτρεκέως γάρ τοι μαντεύσομαι οὐδ' ἐπικεύσω* h. Ven. 167 *ἀθανάτῃ παρέλεκτο θεᾷ βροτός, οὐ σ. εἰδώς* (Peter Smith, Nursling of Mortality, Frankfurt/Main 1981, 122 f. A.67) m. Akk. + Ptz.: [1ᵒ]: *ω* 404 *καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' ἐὺ εἰδῶ*, ' *ἦ ἤδη σ. οἶδε* (Pen.) ' *νοστήσαντά σε δεῦρ'* m. Akk. u. indir. Frage: [2ᵒ]: *ρ* 307 *τόδε γ' οὐ σ. οἶδα*, ' *ἦ δὴ ...* (*ἦ ...*) 373 *αὐτὸν δ' οὐ σ. οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι* m. indir. Frage [4ⁱ]: *B* 192 *οὐ γάρ πω σ.*

οἶσθ' οἷος νόος 'Ατρείωνος 252 *οὐδέ τί πω σ. ἴδμεν ὅπως ἔσται τάδε ἔργα* *E*183 *σ. δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν* *H*226 *σ. εἴσεαι οἰόθεν οἷος ' οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι* **1aβ** bei der Bez. allg.er (auch 'berufl.') Kenntnisse od. 4
Fähigkeiten, *m. Zuverlässigkeit (> Kompetenz), m. Genauigkeit* (wissen, wie man kämpft, redet, wahrsagt = kämpfen usw. können) m. Akk. od. Inf. [3ⁱ, 1ᵇ]: *O*632 *νομεὺς οὔ πω σ. εἰδὼς ' θηροὶ μαχέσσασθαι* *Y*201 *ἐπεὶ σ. οἶδα καὶ αὐτὸς ' ἡμὲν κερτομίας ἠδ' αἴσυλα μυθήσασθαι* = 432 h.Ven.113 *γλῶσσαν δ' ὑμετέρην* <*τε*> *καὶ ἡμετέρην σ. οἶδα* (aufgenommen V.116 *εὖ οἶδα*) m. Gen.: [1ⁱ, 1ᵉ]: *M*228 *ὧδέ χ' ὑποκρίναιτο θεοπρόπος, ὃς σ. θυμῷ ' εἰδείη τεράων* *α*202 12
(*μαντεύσομαι*) *οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σ. εἰδώς* **1b** bei *ἐπίσταμαι*, abs. bei der Bez. punktuellen Wissens, *m. Zuverlässigkeit, m. Genauigkeit* (informiert sein) [1ᵉ]: *δ*730 *σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστῃ ' ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σ. θυμῷ, ' ὁππότε κεῖνος ἔβη ... ἐπὶ νῆα* **2** bei *εἰπεῖν* [1ⁱ, 4ᵉ]: *m. Zuverlässigkeit, m. Genauigkeit, die Wahrheit* (reden) abs. *Δ*404 *'Ατρεΐδη, μὴ ψεύδε' ἐπιστάμενος σ. εἰπεῖν* m. Akk.: *β*31 *ἠέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο, ' ἤν χ' ἤμιν σ. εἴποι* ≅ 43 *ρ*106 (Pen. zu Tel.: *οὐκ ἔτλης*) *νόστον σοῦ πατρὸς σ. εἰπέμεν, εἴ που ἄκουσας zuverlässig, wahrheitsgetreu* (vgl. V.108 *ἀληθείην*) m. indir. Frage: *γ*89 *οὐ γάρ τις δύναται σ. εἰπέμεν ὁππόθ' ὄλωλεν* (Od.), ' *εἴ θ' ὅ γ'* (... *εἴ τε καὶ* ...) *verlässlich* V. Langholf

σαφές, σαφέως [2ᵇ] **E** s. *σάφα* **B** *zuverlässig, genau* 28
h.Cer.149 *ταῦτα δέ τοι -έως ὑποθήσομαι ἠδ' ὀνομήνω ' ἀνέρας* (vgl. *σάφα* B2, *ἀτρεκ(ής)* B1c–f) h.Merc.208 *παῖδα δ' ἔδοξα, φέριστε, -ὲς δ' οὐκ οἶδα, νοῆσαι* (vgl. *σάφα* B1aα) V. Langholf 32

Σαφνιόεις v.l. *Z*34; nach Str. 13,606 and. Name f. den Fluß Satnioeis (s.d.) G. Markwald

Σαώ [1ᴴ] Nereide, T. des Nereus u. der Doris (Th.243); Kurzname, viell. anal. zu *Σαώτης* (Beiname des Zeus u. Dion., vgl. Paus. 9, 26, 7; 2, 31, 5) u. Erfindg. von Hes., also: *Retterin (aus Seenot)* (Snell, Fondation Hardt 1, 1952, 101); s. Zwicker, 40
RE I A (1920) Sp.2302f.; Fischer, Nereiden 134
G. Markwald

σβέννυμι [8ⁱ, 1ᵉ, 1ᴴ] **E** IE, see LIV² 541–543; further 44
Schmidt, Sprache 22, 1976, 40–7; Hackstein, Sprachform 144ff. – Deriv.: *ἄσβεστος*
F (- = *σβεσ*) act. *ἔ-εν* 1, *κατέ-ε* 1, *-αν* 2; *-ατ(ε)* 1; *-σαι* 2; 2nd aor. *ἔσβη* 2; med.-pass. *σβεννυμενάων* 1ᴴ 48
M **1** stem in longo [⏑⏑⏑×] *σβεννυμενάων* Op.590 **2** stem in brevibus **2a** disyll. **2aα** ⏑[⏑⏑] *-αν/ατ' αἴθοπι* *Ψ*250 = *Ω*791 ≅ *Ψ*237 **2aβ** [⏑×] *ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη* *I*471, *γ*182 **2aγ** [-⏑] *-σαι* *I*678, *Π*621 **2b** trisyll. [⏑⏑⏑] 52
(*κατ*)*έ-ε*(*ν αἰθόμενον*) *πῦρ* *Π*293, *Φ*381
Σχ sch.D *I*471: *ἐπαύσατο. ἐσβέσθη*, 678: ⟨*σβέσαι*⟩ [sic]; *καταπαῦσαι. ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἡ μεταφορά*, *Π*621: ⟨ ⟩ *μένος· καθελεῖν τὴν δύναμιν. κτεῖναι* L Graz, Feu 259f. 56
295
B *quench* fire (1a), *go out, die out* (1a. b), *dry up, go dry* (1c), metaph. w. abstr. obj. (2); only *-σ(σ)-* and *-ην*-aor. exc. Op.590; assoc. w. ⟨*μένος*⟩ *I*678, *Π*621 (⟨ ⟩ obj.), *Ψ*237, 60
*Ω*791 (further L, also s.v. *ἄσβεστος* B2); 4x in dir.sp. – Wdfld.: *μαραίνω, κατακαίομαι* (*I*212); *δάμνημι, λήγω, (ὑπο)λύω, παύω, πίπτω* **1** of concrete, physic. effect **1a** *quench, put out* fire *Π*293 *κατὰ δ' ἔ-εν* (Patr.) ⟨... *πῦρ*⟩ (on 64
the ship) *Φ*381 *Ἥφαιστος δὲ κατέ-ε* ⟨ ⟩ *Ψ*237 *κατὰ πυρ-καϊὴν -ατ' ... οἴνῳ ' πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος* ≅ 250 (*-αν*) = *Ω*791 – intrans. *-ην*-aor. w. fire as subj., *go out, die out* *I*471 *φυλακὰς* ⟨*ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη*⟩ ' *πῦρ* **1b** *γ*182 *Πύλονδ'* ⟨ ⟩ ' *οὖρος die down, die away* **1c** mid. of mother-goats ceasing to give milk, *dry up, go dry* Op.590 *γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων* **2** w. abstr. obj., *quench, extinguish* metaph. *I*678 *οὐκ ἐθέλει* (Ach.) *-σαι χόλον* *Π*621 (Mer. to Aen.: „*χαλεπόν σε*) *πάντων ἀνθρώπων -σαι μένος*" *quell*
Compd.: *κατ-* *Φ*381, *κατά* (DP) *Π*293, *Ψ*237⁺ in 1a, w. intens. force J. N. O'Sullivan

Σβῆσσα v.l. für d. Stadt *Βῆσσα* *B*532 (s.d.)

σέβας [1ⁱ, 5ᵒ, 4ᵇ, 1ᵉ] **M** **1** ⏑[⏑⏑] *θεῶν / Διὸς -ας* 16
h.Cer.479, Vit. p.12,1 **2** [⏑⏑] *-ας τε* h.Cer.190 [⏑⏑] (*οὔτ' ἄνδρ' οὔτε γυναῖκα*) *-ας μ' ἔχει εἰσορόωσαν/ντα* *δ*142 / ≅ *ζ*161, *γ*123, *δ*75, *θ*384, *-ας δ' ἔχε πάντας ὁρῶντας* h.28,6, *-ας τό γε πᾶσιν ἰδέσθαι* h.Cer.10; *-ας δέ* *Σ*178
Σχ sch.D *Σ*178: *αἰδοῦς καὶ σεβασμοῦ ἄξιον*, sch.Barn. *γ*123: *ἔκπληξις*
L Porzig, Satzinhalte 301; Quattordio, SCO 23, 1974, 40; Mawet, Douleur 131f.; Markwald, Hom.Epigr. 163 m. A.33; Cheyns, CILL 16.2–4, 1990, 115–37; D.L.Cairns, Aidōs, Oxford 1993, 137f. 157 A.36; G.Zanker, The Heart of Ach., Ann Arbor 1994, 16f.
B (zu *σέβομαι*:) *awe: ehrfürchtiges Staunen* (vor Wunder 28
m. kosm. Dimensionen h.Cer.10ff., h.28,6ff., wie vor etw. Numinosem *δ*74f., *ζ*161ff.), *religiöse Scheu* (*vor* [Tabubruch / Gotth.] = A.c.I./Gen. ⟨1ⁱ / M1: 1ᵇ, 1ᵉ⟩), bis auf ⟨ ⟩ als Folge von (⟨h.Cer.190⟩ impl.) opt. Wahrnehmg., laut ⟨ ⟩ stärker als *αἰδώς* 'Respekt', schwächer als *δέος* 'Furcht'; reg. Nom. (wirkende Macht) in (z.T. periphr.) Vbd. m. *ἱκέσθω, εἶλεν, ἔχε(ι), ἰσχάνει*, vgl. I Sp.349,49ff., II Sp.844,5ff. u. 1173,44ff., nur 2x 32
am Ende (inn./appos.) Akk.; in assoz. Zush. m. ' *ἀθανάτοις/ους* h.Cer.10f., h.28,6f., *ἀνθρώποις/ων* ' h.Cer.10f. 479f., (*οὐ*) *γάρ* (*πω*) *γ*123f., *δ*141f., *ζ*160f., h.Cer.479, Vit. p.12,1f., *ἐοικότα/ες* *δ*141, *γ*123f., *Ζην/Διό(ς)* *δ*44 ~ 74f., Vit. p.12,1, *θεῖον/οιο* *δ*43 ~ 72–5, h.Cer.189f., *ἴδον/ἔσθαι* *ζ*160f. / *δ*141f., h.Cer.10 (190 *ἰδέ*), ' *σεμνά/ῆς* h.Cer.478f., h.28,5f.; bis auf 4ᵇ in dir.R. (1ⁱ, 1ᵉ auf 2.P. Pl., 5ᵒ auf 1.P. Sg. bzg.; *δ*75 ⟨entspr. *θαύμαζ*⟩*ον* 44 in Erz., *θ*384 [REnde] ⟨ ⟩*ε* 265 in Erz.), vgl. *σέβομαι*, kontrast. *τάφος* n. *Σ*178 *ἄνα, μηδ' ἔτι κεῖσο· -ας δέ σε* (Ach.) *θυμὸν ἱκέσθω ' Πάτροκλον Τρῳῇσι κυσὶν μέλπηθρα γενέσθαι· ' σοὶ λώβη*, vgl. *P*254f. u. zur Konstr. *P*336f., *Γ*156f., zur Periphr. *Θ*181 h.Cer.190 (Dem.) *μελάθρου ' κῦρε κάρη, πλῆσεν δὲ θύρας σέλας θείοιο. ' τὴν δ'* (Met.) *αἰδώς τε -ας τε ἰδὲ ... δέος εἶλεν*, vgl. V.281f. 293 u. Richardson 306f. *γ*123 *εἰ ἐτεόν γε ' κείνου* (Od.) *ἔκγονός ἐσσι* (Tel.)· *-ας μ'* (Nestor) *ἔχει εἰσορόωντα. ' ἤτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες* = *δ*75ᵉˣ (Tel. in Men.' Palast) = *ζ*161ᵉˣ (Od. vor Naus.) = *θ*384ᵉˣ (Od. über phäak. Tänzer) ≅ *δ*142 (Hel. über Tel.s Ähnlichk.), vgl. *κ*326 h.28,6 (Ath. geboren *σεμνῆς ἐκ κεφαλῆς*) *-ας δ' ἔχε πάντας ὁρῶντας ' ἀθανάτους*, vgl. Hes.fr.75,8, Th.588 h.Cer.479 (*ὄργια*) *σεμνά, τά τ' οὔ πως ἔστι παρεξ[ίμ]εν οὔ*[*τε*]*πυθέσθαι ' οὔτ' ἀχέειν· μέγα γάρ τι θεῶν -ας ἰσχάνει αὐδήν reverence for the gods* (Richardson, m. trag. Parall.) Vit. p.12,1 *αἰδεῖσθε ξενίοιο Διὸς -ας* (*δεινὴ γὰρ μέτοπις ξενίου Διός, ὅς κ' ἀλίτηται*), inn.Akk. zu *αἰδ.*, vgl. *αἰδώς τε -ας τε* h.Cer.190 (s.o.), gefolgt von *δέος* (~ *δεινή*) h.Cer.10 (*νάρκισσον, ὃν φῦσε Γαῖα*) *θαυμαστὸν γανόωντα, -ας τό γε πᾶσιν* ⟨*ἰδέσθαι*⟩ (*θεοῖς* u. *ἀνθρώποις*) *ein überwältigender Anblick* (stärker als *θαῦμα* ⟨ ⟩), „here transferred to the object for the first time" (Richardson) m. Klangwiederh. *αστό*, wie-

deraufgenommen durch *θαμβήσασ'* V. 15. – Wortf.: *ἄγη, αἰδώς, δέος, θάμβος, θαῦμα, τάφος* n. R. Führer

σέβομαι, σεβάσσασθαι [3i] E urspr. 'zurückweichen' < idg. **tieg^{u}-* > ai. *tyájati* 'verläßt', 'geht fort' (Mayrhofer, EWAia I 673), vgl. kaus. (nicht im fgrE) *σοβέω* 'scheuchen' < 'fortgehen machen' (LIV² 643). – Abl.: *σέβας, σεμνός*

Σχ sch. D *Δ* 242: *οὐκ ἐντρέπεσθε. οὔτε αἰδεῖσθε, Ζ* 167: *ἐνετράπη. διὰ τὸ ἱκέτην εἶναι* (s. Apollod. II 3,1 u. vgl. Bd. II Sp. 1175,68 ff.; ähnl. sch. Erbse z.St.: *ὡς ξένον*) *ἀσεβὲς ἡγήσατο*

L [1]Benveniste, Vocabulaire II 203; [2]Burkert, GrR 408; [3]J. T. Hooker, G&R II 34, 1987, 125 = Scripta minora, Amsterdam 1996, 525 = Homer edd. I. McAnslan & P. Walcot, Oxford 1998, 17f.; [4]Cheyns, CILL 16.2–4, 1990, 119 ff. 123; [5]G. Zanker, The Heart of Ach., Ann Arbor 1994, 8 f.

B innerlich (*θυμῷ* 2×) *Skrupel haben, sich scheuen* (vor unedlem Verhalten), abs. (Präs.) od. (Aor.) m. Akk.-Obj. *τό γε*, das einen Inf. vertritt (vgl. *ἄζομαι Ζ* 267, *ι* 478 f., *αἴδ[έ]ομαι Η* 93, *Φ* 468 f., *Ω* 90 f. 435 f., *ζ* 66. 221 f., *ξ* 145 f., *υ* 343, *δείδω* B 15, *ῥιγέω Γ* 353 f., *Η* 114); in dir. R. (RAnf. *Δ* 242) *Δ* 242 *Ἀργεῖοι ἰόμωροι, ἐλεγχέες, οὔ νυ -εσθε;* ' *τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠύτε νεβροί* (Klangwiederh. *εβ*), vgl. *Ο* 561 f., *Π* 544, Callin. fr. 1,2 W. *Ζ* 167 *κτεῖναι μέν ῥ'* (*F'* ci. Brandreth) *ἀλέεινε* (Proitos den Belleroph.), ⌞*-ἄσσατο γὰρ τό γε θυμῷ*⌟ ' *πέμπε δέ μιν Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρά*, wahrsch. (Σχ; and. L⁴ 120 f. 135 A.10) Gastfreundschaftstabu, vgl. *φ* 28, *Γ* 353 f., *Ν* 623 ff., ferner *ι* 199 f., *Ξ* 261 (u. zur Vbd. m. *θ*. *Σ* 178) 417 *κατὰ δ' ἔκτανεν* (Ach.) *Ἠετίωνα,* ' *οὐδέ μιν ἐξενάριξε,* ⌞ ⌟ ' *ἀλλ' ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἕντεσι*, vermiedene Handlg. erlaubt, aber weniger edel („generous respect" L⁵ 9), vgl. *α* 263 (u. allg. *Η* 242 f.). – Wortf.: *ἄζομαι, αἴδ(έ)ομαι, αἰσχύνομαι, δείδω* B 15, *νεμεσίζομαι* B 3, *νεμεσσάομαι* B 2 R. Führer

σειρή [3i, 2°] E wohl Abl. von **tiuerH-* 'fassen', s. LIV² 656 m. Anm. 1; vgl. auch Frisk s.v.; Risch §61; Scheller, Oxytonierung 39 A. 3

Σχ sch. D *Θ* 19: *-ὴν χρυσείην· ἅλυσιν ... οἱ δὲ ἀλληγορικῶς τὸν ἥλιον, Ψ* 115: *ὑστριχίδας*, sch. Barnes *χ* 175: *πλέγμα. χοινίον*

B *Seil, Strick*, im Akk. Sg. u. (*Ψ* 115) Pl. (zu 'binden', 'halten' u.ä.), nur am VA mit (außer *Θ* 25) Epith. *πλεκτήν, εὐπλέκτους* (also aus Textil od. Leder) u. (*Θ* 19, da im göttl. Bereich) *χρυσείην* > *goldene Kette?* – Wortf.: *δεσμός, ἱμάς* (s.d.), *μήρινθος, πεῖσμα, βρόχος*; beim Transportieren (Schleifen) von Baumstämmen: *Ψ* 115 (für Patr.' Scheiterhaufen) *οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες* ' *-άς τ' εὐπλέκτους· πρὸ δ' ἄρ' οὐρῆες κίον αὐτῶν* (*δρῦς τάμνον, τὰς ἔκδεον ἡμιόνων*) – beim Binden u. Aufhängen e. Gefangenen: *χ* 175 (Od. befiehlt: „den Mel.) *σφῶϊ δ' ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν* ' *ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας* ([q.v.] *σανίδος* ci.) *δ' ἐκδῆσαι ὄπισθεν.* ' *-ὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε* ' *κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι πελάσαι τε δοκοῖσιν,* ' *ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν χαλέπ' ἄλγεα πάσχῃ*" = 192 (Ausführg. des Befehls), vgl. (*χ* 465 Erhängung der Mägde) *πεῖσμα νεὸς κίονος ἐξάψας* – in phantast. Sit. bei Kraftprobe zw. Zeus u. den Göttern: *Θ* 19. 25 (Zeus:) „*γνώσετ' ἔπειθ', ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.* ' *εἰ δ' ἄγε πειρήσασθε ...* ' *-ὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες* ' *πάντες τ' ἐξάπτεσθε ...* ' *ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε* ' *Ζῆν' ὕπατον μήστωρ' ...* ' *ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,* ' *αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ' αὐτῇ τε θαλάσσῃ·* ' ⌞*-ὴν μέν*⌟ *κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο* ' *δησαίμην, τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο.* ' *τόσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν περί τ' εἴμ' ἀνθρώπων*", zu Geogr. u. Assonanz (*αὐτῇ κεν ...* ⌞ ⌟) s. Kirk, Iliad z.St.; zum Hintergrund (Konfrontat. von Erde u. Himmel) s. Whitman, HSPh 74, 1970, 37 ff.; zur späteren allegor., kosmolog. Deutgung s. Leaf z.St.; P. Lévèque, Aurea catena Homeri, Ann. litt. Univ. Besançon 27, Paris 1959; (s.a. E. Wolff, Die goldene Kette, Hamburg 1947: Nachleben in der engl. Lit.); W. Theiler, Unters. zur ant. Lit., Berlin 1970, 19; Reiche, RhM 114, 1971, 296 ff.; Treloar, Gl. 50, 1972, 24; vgl. Zeus' *δεσμὸν χρύσεον ἄρρηκτον* (*Ο* 19 bei der *κόλασις Ἥρης*), ferner Heph.' bzw. Hypnos' Konfrontat. mit Zeus u. Sturz vom Himmel (*Α* 589 ff., *Ξ* 247 ff.) H. W. Nordheider

Σειρῆνες [8°, 3H] E unbek., zahlr. Vermutungen (s. Frisk II 687 f. u. III 177, Chantraine, Dict. 994), u.a. zu hebr. *šīr ḥēn* (vgl. West, East 428: Äquivalent zu *χαρίεσσα ἀοιδή*); thrak.-phryg. Herkunft (vgl. Hsch.: *Σειρήνη· Ἀφροδίτη ἐν Μακεδονίᾳ*); zu *σείριος / Σείριος*; zu *σειρήν* (wilde Bienenart); zu *σειρή* (vgl. Bader, in: D. Conso [Ed.] Mélanges F. Kerlouégan, Paris 1994, 17 f.). Myk. *se-re-mo-ka-ra-a-pi* wahrsch. Bez. eines 'sirenen'-köpfigen Ornaments der Lehne e.s Sessels, s. DMic. II 287 m. Lit. u. Heubeck, in: Odyssey zu *μ* 39–54

M 1 dreis.: [ⁱ⁻²] *-ήνων* ⌞*μὲν πρῶτον*⌟ *μ* 158; *-ήνων μ* 42, Hes. fr. 150,33 (suppl.); *-ῆνας* ⌞ ⌟ *μ* 39 [²⁻³] *-ῆνες μ* 44; *-ήνων μ* 198, *ψ* 326 2 viers.: [²⁻³⁻⁴] ⌞*-ήνοιῖν*⌟ *μ* 167 [²⁻³×] ⌞ ⌟ *μ* 52 Prosaref. bzw. Kontext Hes. fr. 27 u. 28

Σχ sch. Barn. *μ* 39: *Σειρῆνας μὲν πρῶτον· κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς ... κατὰ δὲ Ὅμηρον δύο, Σειρήνοιῖν γὰρ λέγει* (= sch. V. ap. Dind.)

L [1]B. Andreae, Odysseus. Mythos und Erinnerung, Ausstellungskatalog München 1999; [2]A. Ballabriga, Les fictions d'Homère, Paris 1998, 163–72; [3]H. G. Buchholz, in: Transizione 67–84; [4]The Distaff Site Od.; [5]H. Eisenberger, Studien zur Odyssee, Wiesbaden 1973, 193–8; [6]S. Grandolini, Canti e Aedi nei poemi Omerici, Rom 1996, 150 ff.; [7]Gresseth, TAPhA 101, 1970, 203–18; [8]Gropengiesser, AA 1977, 582 ff.; [9]Heubeck, in: Odyssey zu *μ* 39–54; [10]E. Hofstetter, Gr. Sirenen im arch. u. klass. Griechenland, Würzburg 1990; [11]Hofstetter, in: LIMC VIII 1, 1997, 1093–1104 (s.v. Seirenes); [12]Iriarte, Métis 8, 1993, 147–59; [13]Kaiser, MH 21, 1964, 109–36; [14]Pucci, Arethusa 12, 1979, 126 ff.; [15]P. Pucci, Odysseus Polutropos, Ithaca & London 1987, 209–13; [16]Weicker, in: Roscher IV 601–39; [17]Zwicker, Sirenen, RE III A 1, 1927, 288 ff.

B *Sirenen* (= S.) nach Hom. zwei (Dual *-ήνοιῖν μ* 52. 167, *νωϊτέρην ὄπ'*[*α*] *μ* 185) Wesen m. menschl. Stimme, die auf Insel zwischen Aiaie u. Skylla, Charybdis bzw. den Plankten (*μ* 55 ff.) leben, dort auf blumenreicher Wiese sitzend (*μ* 45. 159). Nach Hes. drei (fr. 27), u. zwar Töchter der Sterope (fr. 26,9 = fr. 17,9 Hi. m. Komm.) u. des Acheloos (vgl. M.-W., Anm. zu fr. 27 u. Hirschberger zu fr. 27 = 18 Hi.), m. Namen *Ἀγλαόφωνος, Θελξιόπη* (od. *Θελξινόη*) u. *Μόλπη* (fr. 27 = 18 Hi., zur Überl. dieser u. anderer Namen s. Hirschberger z.St.; L¹⁷ 291 f.; de Sanctis, SIFC 96, 2003, 197–206); Zeus hat ihnen die Insel Anthemoessa als Ort zum Leben zugewiesen (fr. 27), wahrsch. nachdem sie von Aphr. in vogelähnl. Wesen verwandelt wurden (sch. *μ* 39, vgl. M.-W. zu fr. 27; Hirschberger 230, vgl. L² 171) u. damit ihrer natürlichen Lebensumstände verlustig gegangen sind; die Verwandlung notwendiger Bestandteil der Gesch. bei Hes. – Hauptkennzeichen der S. ist ihr Gesang (*ἀοιδή* [*λιγυρή*] *μ* 44. 183. 198), ihre Stimme (*ὄψ μ* 52. 160. 185. 187 [*μελίγηρυς*]. 192 [*κάλλιμος*], Hes. fr. 150,33 [*λίγεια*]; *φθόγγος μ* 41. 159. 198, *ψ* 326); darauf bezieht sich wahrsch. Beiw. *θεσπέσιος μ* 158 (L¹⁰ 13; anders s.v. B 5: göttliches Wesen, vgl. aber dort B 3 *θεσπέσιος* als Qualität von Gesang) u. *ἀδινός ψ* 326 (entweder von der Lautstärke [so

s.v.] od. von der Dauer [L⁹ zu ψ326, L¹⁰14 m. A.30: 'pausenlos']); m. ihrem Gesang betören (θέλγουσι μ40. 44) sie die Vorbeifahrenden, die sich daran erfreuen (τέρπομαι μ52. 188); wer sich ihnen nähert u. dort an Land geht, kehrt nicht mehr heim (es ist aber nicht, wie ι94ff. bei den Lotophagen, vom Vergessen der Heimat die Rede), sondern kommt dort (verhungernd?) um (μ41ff. [Kirkes Warnung], vgl. μ156f. Im Lockruf der S. umgekehrt [μ188]: wer uns gehört hat, kommt heim, hoch beglückt u. an Wissen reicher); die Leichen der Seefahrer modern auf der Wiese rings um die S. (μ45f.). Wahrsch. auch auf ihren Gesang bezieht sich die Eigenschaft / Fähigkeit, die Winde zu besänftigen (θέλγειν Hes.fr.28 = 18 Hi.). Kein Hinw. auf mögl. Verwendung von Instrumenten, wie auf bildl. Darstellungen u. in nachep. mythograph. Tradition (z.B. Apollod. Epit.7,18).

Ep. Handlung: Hom.: Kirke teilt Od. mit (μ39ff.), daß er (bei seiner Heimfahrt von Aiaie aus) zuerst zu den S. kommen werde, beschreibt die ihm dabei drohende Gefahr u. erklärt ihm, daß er an ihnen (heil) vorbeifahren könne, wenn er die Ohren seiner Gef. m. Wachs verklebe, so daß sie nichts hören könnten, er selbst sich aber von ihnen an den Mast (od. Mastschuh, s. ἱστοπέδη) binden lasse, damit er m. Vergnügen den Gesang hören könne. Wenn er die Gef. aber anflehen würde, ihn loszubinden, dann sollten sie ihn noch stärker fesseln. Nach der Abfahrt gibt Od. diese Mitteilung (ohne den Hinw. auf das Wachs für die Ohren) an die Gef. weiter (μ158ff.). Als das Schiff zur Insel der S. kommt, hört plötzlich der Wind auf, die Gef. raffen die Segel u. setzen sich an die Riemen (μ166–72). Kirkes Rat wird ausgeführt (μ173–79). Das Schiff rudert weiter, die S. bemerken sein Herannahen, u. beginnen zu singen (μ181–3). Der Gesang richtet sich direkt an Od., der namentlich angesprochen wird, die S. fordern ihn auf, m. dem Schiff anzulegen, um sie (besser) zu hören. Sie locken m. ihrer Allwissenheit u. m. einem Lied über Troia (μ184–191). Od. fordert die Gefährten auf, ihn (von seinen Fesseln) zu lösen, sie aber rudern nur heftiger weiter u. Perimedes u. Euryl. binden ihn fester. Als sie die Stimmen der S. nicht mehr hören können, nehmen sich die Gef. das Wachs von den Ohren u. binden Od. los (μ192–200). Auch ggüber Pen. berichtet Od., daß er die Stimme der S. hörte (ψ328). – Hes. (zur Geneal. u. zur Verwandlung s.o.): die Harpyien u. die sie verfolgenden Boreaden fliegen auch an den S. vorbei, sind offenbar immun gg. die Verführung ihres Gesangs (fr.150,33).

Einzelne Aspekte (später Überliefertes kann, aber muß nicht auf Älterem, nicht notwendig Einheitlichem, fußen; Hom. erzählt nur soviel, wie er für seine Gesch. braucht):

1. Die begrenzte Zahl bei Hom./Hes. ist Indiz für Herkunft aus mytholog. Tradition, die unterschiedl. Zahl für alte Sagenvariante. Das Nebeneinander von Pl. u. Dual bei Hom. zeigt, daß Hom. nur zwei S. kennt, nicht zwei von vielen auf einer Insel lokalisiert (so L¹⁰304 A.12 u. L¹¹1093), auch Hes. kennt nicht viele, wie arch. Vasenmalerei, sondern nur drei

2. Jede Beschreibung des Aussehens der S. fehlt bei Hom., auch der erzählende Od. berichtet nur, daß er sie gehört, nicht daß er sie gesehen hat (μ183ff., ψ328). Da aber alle bildl. Darstellungen der S.-Episode der Odyssee (seit 1. Hälfte 6.Jh., vgl. L¹⁰33f.; Camporeale, LIMC VI 1, 962 [s.v. Odysseus] Nr.151) S. als ⌊Vogelwesen m. Menschenkopf⌋ darstellen, andererseits solche ⌊ ⌋ auch in anderem Zusammenhang als S. bezeichnet werden (L¹⁰94 zu Abb. A 88, vgl. LIMC VIII 2, 736 Nr.50), spricht nichts gg. die Annahme, daß auch bei Hom. an ⌊ ⌋ gedacht ist (L⁷211, L¹⁰304 A.19: den Zuhörern geläufig); auch die Verwandlung von Mädchen in Mischwesen aus Vogel u. Mensch, die bei Hes.fr.27 zugrundeliegt, dient der mythograph. Einordnung der als ⌊ ⌋ bekannten S. Ganz unwahrsch. ist jedenfalls, daß in der Odyssee als Menschen gedachte S. in der frühesten Rezeptionsgesch. durch oriental. Einfluß in ⌊ ⌋ verwandelt wurden (so L⁵195; L¹¹1103).

3. Die Weiblichkeit der S. stellt sie in eine Reihe m. den anderen Frauenfiguren, die die Heimkehr des Od. verzögern (Kal., Kirke), ist aber nicht „fundamentally sexual" dargestellt (so Schein in L⁴21 u. Doherty ebd. 84, unter Berufung auf θέλγω, τέρπομαι u. λειμών).

4. Die Wiese ist als numinoser *locus amoenus* (s. λειμών B Vorbem.; L⁷208f.) einziger mögl. Hinw. auf alten Zusammenhang m. Unterwelt, aber bestimmt nicht „scene of sexual activity" (Schein in L⁴21, Doherty ebd. 84); Name Ἀνθεμόεεσσα bei Hes.fr.27 offenkundig aus Hom. (μ159).

5. Die Verursachung der Windstille in der Nähe der S.-Insel wird vom erzählenden Od. auf e.n δαίμων zurückgeführt, d.h. er kennt die Ursache nicht (vgl. δαίμων II Sp.199,33ff.). Deswegen kein Widerspruch zur bei Hes.fr.28 überl. Fähigkeit der S., die Winde zu besänftigen (zur poet. Funktion der Windstille s. L⁷210 u. L⁹ zu μ167–9).

6. Daß nicht Od., sondern Kirke die Ohren der Gef. m. Wachs verschmiert (Alcm.fr.80 Page), setzt die hom. Vbd. des S.-Abenteuers m. der Abfahrt von Kirke voraus (vgl. Hölscher, Odyssee 155, anders L²166); das Fehlen einer Ankündigung des Zuschmierens der Ohren in der Rede des Od. μ158ff. ist kein Indiz für Kirke, sondern vom Zweck der Rede her erklärbar, s. de Jong, Narr. Comm. Od.301

7. Ob das hom. S.-Abenteuer in einem früheren Argonautenepos vorgebildet war, ist strittig, auch dann, wenn grundsätzlich Argo-Epos als vorhom. angesehen wird (allg. s. Hölscher, Odyssee 170ff. u. Danek, Epos u. Zitat 252–5 [gesamter Fahrtabschnitt von Kirke bis Thrinakie in Argonautenepos vorgebildet]). Strittig auch, ob eine bildl. Darstellung aus der 1. Hälfte des 6.Jh. Orpheus oder Ap. nb. den S. darstellt (L¹⁰86f.; L²167).

8. Der Selbstmord der S. aus Zorn über den Mißerfolg bei Od. ist literar. erst hellen. (Lyc.714), bildl. ab ca. 500 v.Chr. (L¹⁰122 [zu Abb. A 178]) überl. u. kann zur alten, von Hom. im Detail vermiedenen, Sage gehören (vgl. K.Reinhardt, Tradition u. Geist 61); fraglich aber, ob in e.m vorhom. Argonauten-Epos (nach Niederlage der S. gg. Orpheus' Gesang) vorgebildet (Danek, Epos u. Zitat a.O.: Überleben der S. bei Hom. als ausdrückliche Konkurrenzvariante zum tödlichen Ende bei den Argonauten - aber bei Hom. keine positive Aussage über Überleben).

9. S. u. Musen: Sowohl die ihnen zugeschriebenen Fähigkeiten (s.o.) wie bes. die von ihnen selbst formulierten Ansprüche (μ184–91) sind denen der Musen u. der Sänger bei Hom. u. Hes. ähnlich. Sie wissen alles (vgl. *B*485), sie kennen wie Demod. eine Troia-Dichtung (vgl L¹⁴·¹⁵), sie erfreuen die Zuhörer, u. sind so, wegen der tödl. Folgen ihres Gesangs für die Zuhörer, eine Art negativer Musen (zur Wirkung der Musen s. Μοῦσα B2bγ). Aber von einem über die Wirkung des Gesangs hinausgehenden Zauber (wie bei Kirke) ist nicht die Rede

10. Herkunft: Auch die plausible Vbd. m. „Vogelwesen der gr. Sepulkralkunst" (L¹288f.) gibt keine direkte Erklärung der Herkunft der Erzählung von den S. Zu den versch. Hypothesen s. Kaiser 111 A.7 m.Lit.: „Mittagsdämonen" (Crusius, Callois, Latte, opp. Brommer), „Seelenvögel" (Weicker, Buschor, Andreae, Iriarte), „Musen des Jenseits" (Buschor), „Musen der Magie" (Marót) od. „musenähnl. Nymphen" (Koller).

M.Schmidt

Σείριος [5ᴴ] E < **ι(r)i-Hstr-io-* 'zum Dreigestirn gehörig' nach H.Fischer, MSS 26, 1969, 19–26

B *Sirius* zur Bez. od. Charakterisierg. von Jahreszeiten. – Wortf.: *ἀστήρ* (s.d. B1aα), *Κύων* (s.d. Sp.1600,60f.; s.a. unten D), *Μαῖρα* **1** im Zush. m. Hochsommer: Op.587 (im Sommer, wenn die Zikade singt) *κεφαλὴν καὶ γούνατα ⌞-ος ἄζει⌟ ' αὐαλέος δέ τε χρὼς ὑπὸ καύματος*, ähnl. Sc.397 *ὅτε τε χρόα ⌞ ⌟* 153 (die Leichname der Kämpfer) *-ου* (gen.temp.) *ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ* **2** im Zush. m. Herbst Weinlese: Op.609 *εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ -ος ἐς μέσον ἔλθῃ ' οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δὲ ἴδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς* Ende der Vegetationsperiode: Op.417 *μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρὼς ' πολλὸν ἐλαφρότερος· δὴ γὰρ τότε -ος ἀστὴρ ' βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς ... ἀνθρώπων ' ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ* Kopp, Phys. Weltbild 196–199; Scherer, Gestirnnamen 109–116, 190 u.ö. (Register); +O. Wenskus, Astronomische Zeitangaben von Homer bis Theophrast, Stuttgart 1990 (H. Einzelschr. 55), 45–48; +J.C.B. Petropoulos, Heat and Lust: Hesiod's Midsummer Festival Scene Revisited, Lanham (Maryland) 1994 (passim) Gebr.: *-ος ἀστήρ* Op.417; *-ος ἄζει* Op.587, Sc.397 ≅ *-ου ἀζαλέοιο* Sc.153; in Vbd. m. *γούνατα* Op.587. 609; m. *κεφαλή* u. *χρώς* Op.417. 587; m. *Ὠρίων* u. *Ἀρκτοῦρος* Op.609; Sc.397 (393ff.) ist Imitat von Op.587 (582ff.)

D Hes. fr.371 [spur.] (in Prosaref., *ante Canis ortum*)

V. Langholf

σείω [15[i], 3[e], 3[H], 3[h]] **E** < uridg. **tṷeis-* 'erregen, erschüttern', s. LIV²654. – Abl.: *δορύσσοος*? (so Wackernagel, Gl. 14, 1925, 54)

F Akt. *ὑποσ-ουσιν* 1; Impf. 3.P. *-ον* 2; *ἀνασ-ασκε* 1; *ἐπισ-ῃσιν* 1; *-ων* 3, *ἐπισ-ων* 1, *-οντ(ε)* 1,; Aor. *-σ(ε)* 1 Med. Impf. *-ετο* 2, *-οντο* 1, *περισ-οντο* 3; Ptz. *-όμενος* 3, *-όμενον* 1, *-όμεν(α)* 1; Aor. *-σατο* 1; *-σασ(α)* 1, *ἀνασ-σασα* 1

M **1** [⏑̄] *-σ' O*321 **2** zweis. [⏑̄-] *-ων E*563, *I*583, *X*133; *-οντ' Γ*345; *-σασ'* h.28,9 [-⏑̄] *ἐπισ-ων O*230 [-⏑̄] *-ον γ*486 = *o*184 **3** dreis. **3a** [⏑̄⏑⏑] *-όμεν' N*135; *-σατο Θ*199 [⏑̄⏑⏑] *-ετο N*805, *Ξ*285 (s. L[1]) **3b** [-⏑̄⏑] *ἐπισ-ῃσιν Δ*167; *ἀνασ-ασκε* h.Ap.403; *ἀνασ-σασα* Sc.344 [-⏑̄⏑] *περισ-οντο T*382 ≅ *X*315[ex.] = h.7,4[ex.]; *ὑποσ-ουσιν ι*385 **4** viers. [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-όμενος* Th.680; *-όμενον N*558 [⏑̄-⏑̄⏑] *ἐσ-οντο Y*59

Σχ sch.D *E*563: *κινῶν* (so reg., *O*230 + *ἐπάνωθεν*), *I*583: *τινάσσων*, *Θ*199: *διεκινήθη. ἐτινάχθη*, sch.Barn. *γ*486: *-ον ζυγόν· παρεκδοχικῶς, ἀπὸ τοῦ παρεπομένου τὸ προηγούμενον, ἀντὶ τοῦ ὤδευον*

L [1]Leaf (*Ξ*285); [2]Mutzbauer, Tempuslehre 287; [3]McKenzie, CQ, 1925, 210; [4]Van der Valk, Text. Crit. Od. 141; [5]Ruijgh, Études §354

B Akt. *hin- u. herbewegen, schütteln, schwingen, in Rotation versetzen*; Med. *sich rhythmisch hin- u. herbewegen, vibrieren* (Ggs. *ἔχ' ἀτρέμα(ς) N*557, *O*318), probl. (s. I2bα) von Speeren (*rotieren*?). *σ.* drückt regelmäßige, rhythm. Bewegung aus (nicht 'flattern': (*ἀμφὶ*) *ἀΐσσομαι, ῥώομαι* u.a.), nie (außer h.Ap.403) von dir. gewaltsamer / zerstörender Handl.g (vgl. dgg. *Δ*472 *δνοπαλίζω, ε*363 *τινάσσω*). – Wortf.: (*ἀμφὶ*) *αἰόλλω, ἀΐσσομαι, αἰωρέομαι, δινέω/εύω, δνοπαλίζω, ἐλελίζω, ἐλίσσω, ἠερέθομαι, κινῆσαι, κίνυμαι, κραδαίνω, κραδάω, κυλίνδω, νεύω, νωμάω, πάλλω, πελεμίζω, ῥώομαι, στρέφω, στρωφάω, τινάσσω, ταράσσω, τρέμω, τρέπω*

I Simplex **1** Akt. *hin- u. herbewegen, schütteln, schwingen* **1a** Obj. Speere (drohend od. den Wurf vorbereitend, indem der Kämpfer auf den Gegner losgeht), vgl. 2bα u. II1.2 *Γ*345 (Alex. u. Men.) *ἐγγὺς στήτην ... ' -οντ' ἐγχείας E*563 (Men.) *βῆ δὲ διὰ προμάχων ... ' -ων ἐγχείην X*133 *ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἦλθεν Ἀχιλλεὺς ' ... ' -ων Πηλιάδα μελίην κατὰ ... ὤμον* h.28,9 (Ath.) *ὤρουσεν ἀπ' ἀθανάτοιο καρήνου ' -σασ' ὀξὺν ἄκοντα· μέγας δ' ἐλελίζετ' Ὄλυμπος* **1b** Obj. die Aigis (hat magische, oft apotropäische Wirkung, vgl. II1.2, *P*595 *τινάσσω, B*450 *παιφάσσω*?) *O*321 (Ap. *αἰγίδα ἔχ' ἀτρέμα*) *αὐτὰρ ἐπεὶ κατ' ἐνῶπα ἰδὼν Δαναῶν ... ' -σ' ... ἄυσε μάλα μέγα (θυμὸν ἔθελξε, λάθοντο ἀλκῆς)* **1c** Subj. Pferde, Obj. Joch *schütteln* (beim Laufen) *γ*486 *οἱ δὲ πανημέριοι -ον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες* = *o*184 **1d** Obj. Tür *rütteln I*583 (Oineus) *-ων σανίδας* **12** Med. **2a** von Pers.: *sich hin- u. herbewegen Θ*199 (Hera in Zorn) *-σατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον* (v. susp. Schadewaldt) **2b** von Sachen **2bα** im Krieg: *erbeben, schütteln, vibrieren, (rotieren?)* Subj. Helm: *N*805 *ἀμφὶ δέ οἱ κροτάφοισι -ετο πήληξ* (cf. Alc.fr.388V. *λόφον τε -ων*) Subj. Speere: *N*135 *ἔγχεα δ' ἐπτύσσοντο θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' -όμεν'* (mögl. pass. *geschüttelt werden*) *vibrieren* od. viell. *rotieren* (vgl. *Ψ*846 geworfener Hirtenstab *ἐλισσομένη πέτεται, H*268f. *λᾶαν ἧκ' ἐπιδινήσας*) 558 *οὐδέ οἱ ἔγχος ἔχ' ἀτρέμας, ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ ' -ομενον ἐλέλικτο*, Bed. *rotieren* wohl pleon. m. *ἐλέλικτο* **2bβ** in der Natur: *erbeben* Subj. Baumwipfel: *Ξ*285 (Hera u. Hypnos schritten über das Festland) *ἀκροτάτῃ δὲ ποδῶν ὕπο -ετο ὕλη* Subj. Ida-Gebirge: *Y*59 (Pos. erschüttert die Erde) *πάντες δ' ἐσ-οντο πόδες πολυπίδακος Ἴδης ' καὶ κορυφαί*, vgl. Epith. *ἐνοσίχθων*, später *σεισίχθων* Subj. der Himmel: Th.680 (bei der Titanenschlacht) *ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρὺς ' -όμενος* **2bγ** Reihe Weinstöcke am Schild: *schütteln (schimmern)* Sc.299 (*ὄρχος χρύσεος*) *-όμενος φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃσι κάμαξι, ' βριθόμενος σταφυλῇσι* (Versreihenfolge im Kontext: s. III Sp.828,37ff.)

II Komposita **1** *ἀνα-* (Akt.) *in die Höhe schwingen, schütteln*, Obj. die Aigis: Sc.344 *ἐν γάρ σφιν μένος ἦρε* (Ath.) *' αἰγίδ' ἀνασ-σασα*, m. muterweckender Wirkung, vgl. *B*447ff., *O*232 Obj. Pers. *erschüttern*: h.Ap.403 (Ap., denjenigen, der ihn zu sehen wünscht) *πάντοσ' ἀνασ-ασκε, τίνασσε δὲ νῆϊα δοῦρα*, zur Bildg: Zumbach, Neuerungen 33

II2 *ἐπι-* *entgegenschütteln, schwingen* (Akt.); Obj. die Aigis *Δ*167 (Zeus gg. die Tr.) *ἐπισ-ῃσιν ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσι O*230 (Zeus zu Ap.: „nimm die Aigis) *τῇ μάλ' ἐπισ-ων* (schrecke die Gr.)"

II3 *περι-* (nur Med.) *ringsumher sich bewegen, wippen*, Subj. Helmbüsche *T*382 *περισ-οντο δ' ⌞ἔθειραι⌟ X*315 (Ach. nickt m. dem Helm) *καλαὶ δὲ περισ-οντο ⌞ ⌟* = h.7,4[ex.]

II4 *ὑπο-* (Akt.) *von unten in Rotation versetzen*, Obj. Bohrer *ι*385 *ὡς ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νῆϊον ἀνὴρ ' τρυπάνῳ, οἱ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσ-ουσιν ἱμάντι ' ἀψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰεί* (zur Rotation vgl. 384 *δίνεον, τρυπῷ*, 386 *τρέχει*; z.St. s.a. Bd.I 1122,62ff.; nach L[3] zu *ἔσσευα*)

D Cat.92,11 Trav.]*καλὰς -ουσιν ἐθείρας*; *γ*494a; v.l. *Π*75 pap. (Haslam, BASP 28, 1991, 33f.), *γ*11, Sc.295

R.J. Allan

σελαγίζω **D** inc. auct. P.Oxy.2515 fr.1,9 = Suppl.Hell. 910 q.v.]*πῦρ -ζων*

J.N. O'Sullivan

Σέλαγος [1[i]] **E** wahrsch. zu *σέλας* 'der Glänzende', vgl. v.Kamptz 230; anders Wathelet [nach Scherer], Dict. 991: asiat. Name *σε-λαγος*

B PN V. des Amphios aus Paisos, der (A.) von Aias getötet wird (*E*612 *-ου* [v.l. *Ἔλατου*], s. sch.*B*830a [Ariston.] u. vgl. Kirk, in: Iliad z.St.)

M. Schmidt

Σελάγων nach Did. in sch.*E*695a von Ptol. Pindarion überl. v.l. zu *Πελάγων E*695

M. Schmidt

σέλας [11[i], 2[o], 3[H], 5[h]] E unbekannt. – Abl.: *σελαγίζω*, *σελήνη* (s.d.)

F Nom. *-ας* 12, *-αος* 1[h], *-αϊ* 1[i], *-αι* (L[2]) > *-α* (att.) 3, Akk. *-ας* 4

M **1a** ⏑̯[⏑⏑] *-ας ὡς πυρὸς αἰθομένοιο* Sc.60; *-ας* *O*600, h.Cer.52, h.8,10 ⏑̯[⏑⏑] *ὡς εἰ (τε πυρὸς) -ας* *T*17. 366; *δαΐδων -ας* σ354, Sc.275; *-ας αἰθέρ' ἵκανε* Σ214 ≅ *T*379; *-ας* h.Ap.445 **1b** [⏑̯] *-ας* Θ76 [⏑̯] *-ας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκη*[+] Θ509, h.Ap.442; *-ας* *T*374. 375; ...*α -α πυρὸς (αἰθομένοιο)* Θ563 = Th.867[ex], φ246 **2** [⏑⏑] *-αϊ* *P*739 [⏑⏑] *-αος* h.Cer.189 2/3 im 4.Fuß

Σ1 sch.D Σ214, *T*366: *λαμπρότης*, *O*600: ⟨*λαμπηδ*⟩*όνα*, Θ509: *πῦρ.* ⟨ ⟩*ὼν* (⟨sch.min. P.Berlin inv.11634 z.St.⟩: *φῶς λαμ.*[.]*α*), 563: *φῶς. πυρά* (⟨ ⟩: *τῇ πυρᾷ*), 75: *τὸ ... κεραύνιον πῦρ. οἱ δὲ τὴν ἀστραπήν*, sch.Barn. φ246: *τῇ φλογί*

L [1]Graz, Feu 87. 242f. 247. 310–5; [2]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 82ff.; [3]M.G.Ciani, *Φάος* e termini affini nella poesia gr., Firenze 1974, 14–8. 92f. 97; [4]Bremer, Licht und Dunkel 34f. 38. 80. 82f.; [5]Heubeck, MSS 37, 1978, 72; [6]R.A.Prier, Thauma idesthai, Tallahassee 1989, 48ff.; [7]Rollinger, in: Wege zur Genese gr. Identität ed. Ch.Ulf, Berlin 1996, 160ff.; [8]West, East 113f.

B (meist expl. *Feuer-)Schein* (*δαιόμενον* Θ75f., *νηὸς* ⟨*καιομέν*⟩*ης* *O*600, [⟨ ⟩*οιο*] *πυρὸς* [⟨*αἰθομέν*⟩*οιο*] Θ563, *T*366. 375, φ246, Th.867, Sc.60, D, [⟨ ⟩*ων*] *δαΐδων* σ354, Sc.275) bzw. göttl. (3[h] Epiphanie-)*Glanz* (*μήνης* *T*374, vgl. Abl., kontrast. *αὐγή* B2), erzeugt von Ath. Σ214, Heph. *T*374/9, Zeus Θ76, Th.867, weitreichend (*ἀπάνευθε* *T*374, *τῆλε* Sc.275, [*εἰς*] *οὐρανὸν / αἰθέρ' ἵκ*[*αν*]*ε*[+] Θ509[+], Σ214[+]); Epith. (falsch L[2]): *θείοιο* h.Cer.189, *μεγάλῳ* *P*739 (jew. ⟨nachgest.⟩), *πρηΰ* h.8,10, adnom.Gen. (s.o.) ⟨ ⟩ außer *O*600, *T*366 (vgl. *δέμας* B2, kontrast. *μένος* B2bα). In assoz. Zush. m. *δέος* Θ76f., h.Ap.445ff., *ἠύτε* *P*737ff., *T*374, *ἔκτυπε*[+] Θ75f., Sc.60f., *ὀφθαλμοῖσιν* *O*600, h.Cer.52/7, *πάντας* (ergriff Furcht) Θ76f., *T*14/7, *ἔτλη* *T*14/7, Sc.60/73, *ὑψόθεν*/*θ*(*ι*)/*σε* Σ211/4, *T*375f., h.8,10, (*δαΐε*) *φλόγα* (*δαΐε*) Σ206/14, h.Ap.444f., (*ἐν*) *χε*(*ἰ*)*ρ*(*εσ*)*σὶν* (*ἔχων*[+]) *T*17f., Sc.275f., h.Cer.52; in dir.R. Θ509, σ354, in / nach Gl. (Vgl.) *P*739, *T*375 (*T*17. 366. 374, Sc.60) / Θ563, Σ214 ≅ *T*379, Th.867 (h.Ap.442), gehäuft *T*366. 374/5/9, h.Ap.442/5 Θ509 *ξύλα πολλὰ λέγεσθε, ' ὥς κεν παννύχιοι ... ' καίωμεν πυρὰ πολλά, -ας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκῃ, ' μή πως καὶ διὰ νύκτα* (Gr. fliehen) ≅ h.Ap.442[ex], Beleuchtungseffekt 563 *χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἑκάστῳ ' ἥατο πεντήκοντ*⟨*α -α πυρός*⟩, vgl. (metr. Altern.) ζ305[+] φ246 (*τόξον*) *ἐνώμα* (Eurym.), ' *θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθ*⟨ ⟩, Wärmeeffekt Th.867 (Zeus' Blitz bezwang den Typhoeus) *τήκετο γαῖ*⟨ ⟩ (*πυρὸς μένε*[*ι* v.l.), Hitzeeffekt Θ76 (Zeus) *ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ ' ἦκε -ας μετὰ λαὸν 'Αχαιῶν* *O*600 (*μένε*) *Ζεὺς ' νηὸς καιομένης -ας ... ἰδέσθαι* ‖ *P*739 (*πῦρ ἐπεσσύμενον πόλιν*) *φλεγέθει, μινύθουσι δὲ οἶκοι ' ἐν -αϊ μεγάλῳ in e. riesigen Feuersbrunst* *T*17 *ὡς εἶδ'* (Ach. den Schild), *ὥς μιν μᾶλλον ἔδυ χόλος, ἐν* ⟨*δέ οἱ ὄσσε*⟩, ' *δεινὸν ὑπὸ βλεφάρων ὡς εἰ -ας ἐξεφάανθεν·* ' *τέρπετο δ'*, sein Blick hält dem göttl. Glanz stand u. strahlt ihn zurück, vgl. *A*200, *M*466, ζ131f. 366 (*κορύσσετο* Ach.) *τὼ* ⟨ ⟩ ' *λαμπέσθην ὡς εἴ τε* ⟨*πυρὸς*⟩ *-ας*, vgl. *A*104, *N*474, *O*607f., Sc.72 Sc.60 (Her. *εὗρε* Kyknos u. Ares) *τεύχεσι λαμπομένους -ας ὡς* ⟨*πυρός*⟩, vgl. *T*398, *X*134f. *T*374. 375. 379 (*σάκος*) *εἵλετο, τοῦ δ' ἀπάνευθε -ας γένετ'* (s.d. B I 1 eβ) *ἠύτε μήνης.* ' *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ πόντοιο -ας ναύτῃσι φανήῃ* ' *καιομένοιο* ⟨ ⟩, *τό τε καίεται ὑψόθ' ὄρεσφι* ' 2vv. ' *ὣς ἀπ' 'Αχιλλῆος σάκεος -ας αἰθέρ' ἵκανε* ≅ Σ214 (*κεφαλῆς*), vgl. Σ211f. 225. 610, δ45[+], *T*362, *B*458 σ354 *ἔμπης μοι δοκέει* ⟨*δαΐδων -ας*⟩ *ἔμμεναι αὐτοῦ ' κὰκ κεφαλῆς, ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι τρίχες* ‖ Sc.275 *τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων* ⟨ ⟩ *εἰλύφαζε*, vgl. *B*456 h.Cer.52 *ἤντετό οἱ* (Dem.) *'Εκάτη -ας ἐν χείρεσσιν ἔχουσα*, vgl. V.48 ≅ 61 ≅ η101 (metr. gleichw.), Ω647[+] 189 *ἐπ' οὐδὸν ἔβη* (Dem.) *ποσὶ καί ῥα μελάθρου ' κῦρε κάρη, πλῆσεν δὲ θύρας -αος θείοιο*, vgl. V.278ff. h.Ap.445 *ἐς δ' ἄδυτον κατέδυσε ... ' ἔνθ' ἄρ' ὅ γε φλόγα δαΐε πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα, ' πᾶσαν δὲ Κρίσην κάτεχεν -ας* h.8,10 *πρηὺ καταστίλβων* (Mars) *-ας ὑψόθεν ἐς βιότητα ' ἡμετέρην.* – Wortf.: *αἴγλη* B I, *ἀκτῖνες, ἀμαρυγαί, -γματα, αὐγή* B1, *δαΐς, δάος, μένος* B2bα, *πῦρ, σπινθαρίδες, -θῆρες, φάος, φέγγος, φλόξ, χάρις*

D Hes.fr.30,10 suppl. (Salmoneus) *σέ*]*λας πυρὸς αἰθ*[*ο*]*μένοιο*, vgl. Θ563[+], Sc.60

G 3× in Θ, je 1× in *OPΣ*, 5× in *T* R. Führer

σελήνη, Σελήνη [3[i], 4[o], 4[H], 6[h], 3[e]] E < **selās-nā* zu *σέλας* (*T*374!) wie *γαλήνη* < **ĝ̥lh₂s-nā* zu *γελασ-*, vgl. **louks-nā* > lat. *lūna*, russ. *luna*

F Nom. *-η* 6, Vok. *-η* 1[h], *-ης* 6, *-ῃ* 1[o], *-ην* 6

M [⏑̯-] *-ης* Epim.fr.2,1 Diels; ⟨*ἠέλιό*⟩*ν τ' ... -ην τε* Σ484 [⏑̯×] ⟨ ⟩*ς τ' ...* ⟨*λαμπρά*⟩ *τε -η* Vit. p.8,1, ⟨ ⟩ *δ' ἐπέ...ε -η* Il.Parv.fr.11 p.56 Dav., (*'Ηῶ τ'*) *'Ηέλιόν τε μέγαν* ⟨ ⟩*ν τε -ην*⟩ Th.19. 371, *'Ηῶ τε ...* ⟨ ⟩ h.31,6, (*ὥς τε γὰρ*) *ἠελίου*/*ῳ*/*ον ... ἠὲ / οὔτε -ης*/*ῃ*/*ην* δ45 = η84, ω148, *P*367, *οὐδὲ -η* ι144, *ὡς δὲ -η* h.Ven.89; *ἰκέλην φαέεσσι -ης* Hes.fr.252,4 ≅ 23a,8[ex], *φόως ἐπέ...ε -ης* h.Merc.141; *δῖα -η* h.Merc.99, h.32,8. 17; *-ην* Θ555

L Wilamowitz, GlH I 116 A.2. 257f.; Kopp, Phys. Weltbild 180ff.; F.W.Hamdorf, Gr. Kultpersonif.en der vorhellenist. Zeit, Mainz 1964, 21

B *Mond(göttin)*, gleichbed. m. M/*μήνη* (s.d.), gekoppelt m. *'Η*/*ἠέλιος*[+] (s.d. B I 1 c. 4, II Sp.897,2ff.) 2[i], 3[o], 2[H], 1[h], 1[e]; Epith.: *δῖα* 3[h], *εὐπλόκαμον*/*ς* 2[h], *ἠϊκόμοιο* 1[e], *λαμπρά*(*ν*) 2[H] / 2[e] (dazu Pavese, HSPh 98, 1998, 81f.), *λευκώλενε* 1[h], *πλήθουσαν* 1[i], *πρόφρον* 1[h], *φαεινήν* 1[i] (präd. Adj.: *ἐσπερίη διχόμηνος* h.32,11); Gen. stets adnom. (abh. von *αἴγλη* 2[o], *φόως*[+] 2[H], 1[h], *γένος* 1[e]). In assoz. Zush. m. *ἀήρ*[+] *P*367f., ι144, *αἰθήρ*[+] Θ555f., *P*367/71, *ἀμφί* Θ555, h.Ven.88ff., *ἄνακτος*/*σσα* h.Merc.99f., h.32,17, *Γ*/*γαῖαν*[+] *P*367–73, Σ483f., Th.18f., *κατέχοντο*[+] *P*367f., ι144f., ' *'Η*/*ἠέλιόν τ' ἀκάμαντ*(*α*) Σ484, h.31,6f., *θαῦμα*(*ζον*) δ44f., h.Ven.89f., *καλόν*[+] h.Merc.141, h.Ven.89, h.32,7f., *λάμπῃ*[+] h.Merc.141, h.Ven.89f., Vit. p.8,1, *μακρά* ι144/7, Vit. p.7,30f., *νέφος*[+] *P*367/72, ι144f., *νύξ*[+] ι143f., Il.Parv.fr.11 p.56 Dav., *οὐρανῷ*[+] Θ555, Σ483f., ι144f., h.32,8/13, *παννύχιος*[+] Θ554f., h.Merc.141, *πᾶσαι*[+] Θ555ff., *P*367/72, *πέλεν*[+] Θ555f., δ45[+], *φαειν-* Θ555, Th.371f., h.Ven.87ff., *φαίνετ'*[+] Θ555ff., *P*367/72, ι144f., h.31,6ff., Cert. p.43,9; in dir.R. ι144, ω148, 2[e] (ähnl. h.32,17), in Gl./Vgl. Θ555 / *P*367, δ45[+], ω148, h.Ven.89, 2[H] I [3[i], 4[o], 2[H], 1[h], 2[e]] Appell.: *Mond* (s.a. 2[h] am Anf. von II), ohne Epith. außer 2[i], 2[e] (am Anf.), in Gl. (wie *μήνη* 2[i]) bzw. Vgl. (s.o. Vorbem. am Ende) außer ersten 4 St. Σ484 *ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν, ' ἠέλιό*⟩*ν τ' ἀκάμαντα -ην τε πλήθουσαν* Vit. p.8,1 (≅ Cert. p.43,9) *ἔστ' ἂν ὕδωρ τε ῥέῃ καὶ δένδρεα ... τεθήλῃ, '* ⟨ ⟩*ς τ' ἀνιὼν λάμπῃ* ⟨*λαμπρά*⟩ *τε -η*, s. West, East 514f. Il.Parv.fr.11 p.56 Dav. *νὺξ μὲν ἔην μέσση,* ⟨ ⟩ *δ' ἐπέτελλε -η* ι144 (*νύκτα δι' ὀρφναίην*) *οὐδὲ -η ' ⟨οὐρανόθεν προὔφαινε, κατείχετο δὲ νεφέεσσιν*, vgl. ξ457 ‖ Θ555 *ὡς δ' ὅτ' ἐν* ⟨ ⟩*ῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ -ην ' φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθήρ*, kontrast. Sapph. fr.34 V. *P*367 *μάρναντο δέμας πυρός, οὐδέ κε φαίης ' οὔτε ποτ' ἠέλιον σῶν ἔμμεναι οὔτε -ην· ' ἠέρι γὰρ κατέχοντο*, pol. Ausdr. δ45 (*θαύμαζον*) *ὥς τε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν*

ἠὲ -ης ' δῶμα κάτ' (Men.') = η 84 (Alkin.'), vgl. T 374 u. s. West, East 251 f. ω 148 φᾶρος ἔδειξεν (Pen.) ὑφήνασα ... ' πλύνασ', ἠελίῳ ἐναλίγκιον ἠὲ -ῃ, vgl. τ 234, Ξ 185 h. Ven. 89 (εἶχε δ' ἔπι ἕλικας κάλυκάς τε φαεινάς, ὅρμοι δ' ἀμφὶ δειρῇ ἦσαν χρύσειοι) ὡς δὲ -η ' στήθεσιν ἀμφ' ... ἐλάμπετο, vgl. Ξ 183, Th. 583, T 381 u. s. West, East 204 Hes. fr. 252,4 (Leipephile Ἱππότην) ἔτικτε ' Θηρώ τ' εὐειδέα ἰκέλην φαέεσσι -ης ≅ 23a,8[ex.] (= 30,25[med.]), s.a. D

II [2[H], 5[h], 1[e]] GN: *Selene*, T. (zus. m. Eos u. Helios) von Hyperion u. Theia (Th. 371–4) bzw. Euryphaessa (h. 31,4–7) od. aber des Pallas (h. Merc. 99 f.), M. des nemeischen Löwen (Epim. fr. 2 Diels) <bzw. der Nemea (sch. Pi. Ne. p. 3,21 f. Drachm.), liebt Endymion (Sapph. fr. 199 V.)>, m. Epith. außer 1. St. (~ I) h. Merc. 141 παννύχιος· καλὸν δὲ φόως ἐπέλαμπε (κατ- v.l., cf. λ 16 ≅ Th. 760) -ης, vgl. A 605+, P 650 99 νέον σκοπιὴν προσεβήσατο ⌊δῖα -η⌋ ' Πάλλαντος θυγάτηρ Μεγαμηδείδαο ἄνακτος, vgl. H 421 = τ 433, B 48 h. 32,8 εὖτ' ἂν ἀπ' Ὠκεανοῖο λοεσσαμένη χρόα καλόν, ' εἵματα ἑσσαμένη τηλαυγέα ⌊ ⌋ ' ζευξαμένη πώλους ... ' ... ἐλάσῃ ... ἵππους ' ἑσπερίῃ διχόμηνος 17 χαῖρε, ἄνασσα θεὰ λευκώλενε ⌊ ⌋ ' πρόφρον ⌊εὐπλόκαμο⌋ς h. 31,6 (τέκε) Ἠῶ τε ῥοδόπηχυν ⌊ ⌋ν τε -ην ' ⌊Ἠέλιόν τ⌋' ἀκάμαντ' Th. 19 (ὑμνεῦσαι) Ἠῶ τ' ⌊ ⌋ε μέγαν λαμπράν τε -ην ≅ 371 (γείνατ'), sc. αμ ἄν ε ε ἠν ην, zum Epith. (> 2[e] in I am Anf.) vgl. II Sp. 1624,29 f. Epim. fr. 2,1 Diels καὶ γὰρ ἐγὼ γένος εἰμὶ -ης ἠϋκόμοιο, ' ἣ (ἀπεσείσατο λέοντα· ἐν Νεμέᾳ δ'), sc. 'Etym.' f. Ἀπέσας (s.d.), vgl. 'Demod.' Heraclea p. 142 Dav.

D Cat. 16,20 Trav. (Pack² 530) ἐπιείκε]λον ἠελίοιο ']ἠὲ -η ' ἔ]νδυνε χιτῶνα, vgl. ω 148 Hes. fr. 30,25 v.l. (≅ 23a,8)

R. Führer

Σεληπιάδης [1[i]] E uns.; wohl fremdländ., evtl. Übertragung eines Fremdnamens ins Gr.; vgl. v. Kamptz 377; Wathelet, Dict. II 991 f.

B *Sohn des Selepios*, Patron., = Εὐηνός (s.d., Nr. III) B 693 κὰδ δὲ Μύνητ' ἔβαλεν (Ach.) καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους, ' υἱέας Εὐηνοῖο -αο ἄνακτος, vgl. auch Ἐπίστροφος, Μύνης; zur Ath. der Vs. 686–94 vgl. Wathelet a.O. 1523 Nr. 4

G. Markwald

σέλῖνον [1[i], 1[o]] E unbek.; bereits myk., s. DMic. II 288; ant. Etym. sch. A B 776 ἐξ ἕλους σευόμενον (ausführlicher Eust. z. St.: 540,3–7 τὸ δὲ 'ἐλεόθρεπτον σέλινον' τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός· σέλινον γὰρ σύγκειται ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι ἐν ἕλει... ἔστιν οὖν ἐτυμολογία σελίνου τὸ ἐλεόθρεπτον), ähnl. sch. ε 72 (wobei σεύεσθαι erkl. als τρέφεσθαι, 'aufschießen')

B wild in feuchten Niederungen (s. ἕλος) wachsende Wiesen- u. Weidepflanze, *Sellerie* (*Apium graveolens* od. *nodiflorum*), s. Herzhoff, H. 112, 1984, 267; Kl. P. 2, 335 ⌊s.v. Eppich⌋; DNP IV 29 f. ⌊ ⌋ B 776 (ἵπποι) λωτὸν ἐρεπτόμενοι ἐλεόθρεπτόν τε -ον, vgl. Basler Komm. ε 72 (auf Kal.s Insel gab es vier κρῆναι dicht bei einander,) ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου ἠδὲ -ου

V. Langholf

Σελλήεις [4[i]] Name (mind.) zweier versch. Flüsse (nach Bürchner, RE II A [1923] Sp. 1320 mögl.weise zu ἕλος: 'Moorfluß', doch wohl eher nichtgr. u. morpholog. gräzisiert: Krahe, BN 2, 1950/1, 234), der eine (I) in Elis, der and. (II) in d. Troas; nur in der Formel ποταμοῦ ἀπὸ -εντος, am VE

I Fluß, an dem Ἐφύρη (s.d., Bd. II Sp. 828,55 ff.) liegt (B 659 ≅ O 531), woher sich Her. Ἀστυόχεια (als Beute) holte, die ihm Tlep. gebar (B 657–60; vgl. Basler Komm. z. St.); an der and. St. (O 531) geht es um e. bes., m. Platten besetzten, Brustpanzer, den Phyleus als Gastgeschenk von Εὐφήτης (vgl. diesen), König (ἄναξ ἀνδρῶν) von Ephyre, erhalten habe; da es mehrere Orte u. Flüsse m. den Namen Ἐφύρη u. Σ. gab, ist d. Lage unbestimmt; Str. 8,338 bezieht vermutungsweise (δοκεῖ λέγεσθαι) beide Homerst.n auf d. Fluß in Elis, Arist. auf den in Thesprotien (Lehrs, Arist. 230; sch. O 531a); s. E. Mireaux, Les poèmes Homériques et l' histoire Grecque II, Paris 1949, 71 ff.; Hiller, Pylos 114–7

II Fluß in der Troas, nach d. Stadt Arisbe bestimmt (B 839 = M 97), deren Lage allerd. zweifelhaft ist (s.d.), zum Herrschaftsbereich des Hyrtakiden Asios gehörig

G. Markwald

Σελλοί nur Π 234, s. s.v. Ἑλλοί

Σεμέλη [2[i], 4[H], 6[h], 1[e]] E zu phryg. ζεμέλω 'Mutter Erde', s. L[1] 259; L[3] 66; L[4]; vorsichtiger Burkert, GrR 253; M. Vasmer, Russ. Etym. Wörterbuch I, Heidelberg 1976, 453

M [⏑⏑̲] -η h. 7,57; (καὶ) -ης ἐρικυδέος ἀγλαὸς/ν υἱὸς/ν Hes. P. Oxy 2509,6 / h. 26,2; -ης h. 7,58, Ξ 323; -ῃ h. 1,21; -ην τεκέειν h. 1,4; καὶ -ην Th. 976 [⏑⏑̲] ⌊Διώνυσον⌋, -η τέκε Ξ 325; -η τέκε Th. 940; (⌊ ⌋) -ης ἐρικυδέος h. 7,1; Prosaref.: Hes. fr. 217 A (ed. Solmsen-Merkelbach-West³, 1983); Eum., Europia, fr. 1 p. 102 Dav.

L [1]Nilsson, Griech. Feste; [2]Keune, RE II A (1923), Sp. 1341–5; [3]W. F. Otto, Dionysos, Frankfurt a. M. 1933, 62–70; [4]D. Detschew, Die thrak. Sprachreste, Wien 1957, 429

B Tochter des Kadmos (Th. 940, h. 7,57) u. der Harmoniē (Th. 975); ihre Schwestern sind Ino, Agaue u. Autonoē (Th. 976 f.), ihr Bruder ist Polydoros (Th. 978); von ihrem Neffen Aktaion umworben (Hes. fr. 217 A); Mutter des Dion. (Ξ 325, h. 7,1. 56–58; vgl. Bd. II Sp. 311,35 ff.) von Zeus (Hes. P. Oxy 2509,6; h. 1,4; 26,2; Eum., Europia, fr. 1 p. 102 Dav.) als dessen Geliebte (Ξ 323); zunächst sterbl., dann zur Göttin erhoben (Th. 942); auch Θυώνη (s.d.) genannt (h. 1,21) ‖ Σ. ist urspr. Erdgöttin (vgl. E; L[1] 259 u. 279; dagg. L[3]); zu Mythos u. Kult s. L[1] 286–8; L[2, 3] Epith.: Καδμείη, Καδμηΐς (Th. 940, h. 7,57), ἐρικυδής (h. 7,1, h. 26,2 vor buk. Dih.), εὐῶπις (h. 7,58 vor buk. Dih.)

G. Markwald

σεμνός [7[h]] E Abl. von σέβομαι (s.d.); vgl. Erffa, αἰδώς 27 f.

B *Ehrfurcht gebietend*, nur in relig. Bereich verwendet, 4× als Attr. zu weibl. Gottheiten, 1× vom Haupt des Zeus (h. 28,5), 1× als Epith. zu ὄργια (h. Cer. 478). – Wortf.: ἁγνός, αἰδοῖος, ἱερός, ὁσίη 1 Attr. zu weibl. Gottheiten (Dem., Perseph. u. Gaia) h. Cer. 1 Δήμητρ' ἠΰκομον -ην θεὰν ἄρχομ' ἀείδειν = h. 13,1 h. Cer. 486 ἔνθα δὲ ναιετάουσι (Dem. u. Perseph.) παραὶ Διὶ τερπικεραύνῳ ' -αί τ' αἰδοῖαί τε, vgl. Richardson 16 u. z. St. h. Merc. 552 -αὶ (Μοῖραι v.l., Θριαί, Σμῆναι cii.) γάρ τινες εἰσὶ κασίγνηται γεγαυῖαι ' παρθένοι ... ' τρεῖς, z. St. u. zum Problem der 'Bienenmädchen' s. A.-H.-S. u. Càssola; Ludwich, Hymnenbau 145; Radermacher, Hermesh. 169–174; Scheinberg, HSPh 83, 1979, 14 f.; Cheyns, CILL 16, 1990, 128 ff.; Larson, GRBS 36, 1995, 341–43; vgl. παλάσσω B 2 h. 30,16 οὔς κε σὺ τιμήσῃς -ὴ θεὰ (Gaia) ἄφθονε δαῖμον 2 anderes (vgl. D. Fröhder, Spudasmata 53, 1994, 240 m. A. 2) h. 28,5 τὴν (Ath.) αὐτὸς ἐγείνατο μητίετα Ζεὺς ' -ῆς ἐκ κεφαλῆς h. Cer. 478 καὶ ἐπέφραδεν (Dem.) ὄργια πᾶσι (καλά cod.), ' ... ' -ά, τά τ' οὔ πως ἔστι παρεξ[ίμ]εν [οὔτε πυθέσθαι], vgl. A.-H.-S. 179 u. Richardson z. St.

G. Markwald

Σεργῖνος v.l. h. Ap. 297 (falsche Worttrennung), s. Ἐργῖνος

σεύομαι, ἔσσευα [87', 32°, 4[H], 7[h]] E = ai. *cyávate / -cyuta-* < idg. **kjeu̯- / kjou̯-* (s. Abl.) / *kju-* (vor Kons.) bzw. *kiu̯-* (vor Vokal) > *κίε* (s.d.), vgl. die Wiederaufnahme von *-συ-* durch *κι-* *H*1f., *X*460f. (and. Harðarson, Wurzelaor. 192, wogg. Strunk, Kratylos 39, 1994, 66; s.a. LIV[2]394). – Abl.: *δορυ-, λαο-, πολισσόος, πανσυδίῃ*, vgl. *ἐπασσύτερος*; dagg. *ἐπί⌊σσωτρο⌋ν, ἐύ⌊ ⌋ς* wohl < idg. **kjeh₁-* nb. **kjeh₁-* (dazu Mayrhofer, EWAia I551) > *σῆς* (Pi.+), *σεός*(?) u. **kih₁-* > *κῖς* (s. *κῖων* E), *κίνυμαι, κῖνῆσαι* (u. *κίε*?) (and. LIV[2]346)

F Akt. Aor. *-α* 1, *ἔσ-α* 1, *-ε(ν)* 4, *ἔσ-ε(ν)* 3, *ἐπέσ-εν* 3°, *συνέ-ε* 1[h], *-αν* 1°; *-η* 1, *ἐπισ-η* 1°; *-ας* 1, *ἐπισ-ας* 1°; Med. Präs. *⌊ἐσ-ονται⌋ο* 7, *ἐπ⌊ ⌋' 1, ἐπ⌊ ⌋ο* 6, *μετ⌊ ⌋ο* 1; *ἐπισ-εσθαι* 1; *-ομένων* 1[H]; (*α*-)Aor. I *-ατ'* 5, *-ατο* 1[h], *ἐσ-αντο* 2; *-ωνται* 2; *-αιτο* 3; *-ασθαι* 1[h]; *-άμενος* 1; (Wz.-)Aor. II *ἔσσυο* 2, *σύτο* 1, *ἔσσυτ'* 4, *⌊ἔσσυτο⌋* 4, *ἀν⌊ ⌋* 1, *ἀπ⌊ ⌋* 3, *δι⌊ ⌋* 6, *ἐξ⌊ ⌋* 4, *ἐπ⌊ ⌋* 12, *κατ⌊ ⌋* 1, *μετ⌊ ⌋* 2, *ἀπ⌊εσσύμεθ'⌋* 2°, *ἐπ⌊ ⌋* 1°; (*θη*-)Aor. III *ἐξεσύθη* 1, *ἀπέσσυθεν* 1[H]; Pf. *ἔσσυμαι* 1, *⌊ἔσσυται⌋* 1°, *ἐπ⌊ ⌋* 3; *⌊ἐσσύμεν⌋ος* 5, *ἐπ⌊ ⌋ος* 3, *⌊ ⌋ον* 6, *ἐπ⌊ ⌋ον* 6, *⌊ ⌋οι* 1, *ἐπ⌊ ⌋οι* 1°, *⌊ ⌋ους* 2, *ἐπ⌊ ⌋ους* 2, *⌊ ⌋ην* 1, Nom. *ἐπ⌊ ⌋ον* 3; *⌊ ⌋ως* s.d.

M 1 zweis. **1a** [⏑⏑] *σύτο δ' αἷμα Φ*167 **1b** [⏑] *-α/ε κατ' Y*189, *Z*133; *-ε* h.Cer.379; *-η / ⌊-ατ' ἐπ⌋(ί) Λ*293 / *Ξ*227, h.Ven.66, *⌊ ⌋ειτ' Z*505, *H*208, *ε*51; *ἔσσυτ' ἀνά*(...) / *ἐπ*(')... *ξ*34, *τ*448 / *Ξ*519, Sc.458 **1c** [⏑] *-ας O*681 **1d** [–] *-αν ζ*89; *ἐπισ-ας βαλέειν ξ*399 [–] *-ε(ν)* (*Τρῶας*) *Λ*294, *ξ*35 [–] *ἐπισ-η μέγα δαίμων ε*421 **2** dreis. **2a** [⏑⏑] *-ατο δ' ὥς τ'* h.Cer.43; (*αὐτῷ* [1]) *ἔσσυ(τ)ο P*678, *Π*585; *ἔσσυμαι N*79 [⏑⏑] *ἡ δ' ⌊ἔσσυτο⌋ πόσσ'* h.Cer.287, ...*θέντος ἀν⌊ ⌋ Λ*458, ...*θέντος* / *αὖτις* / *ὁ δ' ἀπ⌊ ⌋* (*τοῖο* / *τὸν δ'*) Th.859, *O*572, *Z*390, (*αἰχμὴ δὲ* / [*μεγάρ*]*οιο*) *δι⌊ ⌋* (*λαόν* / *τοὶ δ'* / *μαι*...) *B*450, *E*661 = *O*542[ex], *X*460 = *δ*37[med], *K*194, (...*ων*) *ἐξ⌊ ⌋ H*1, *μ*366, *ι*438, (*ὄνειρον* / *ὁ δ'*) *ἐπ⌊ ⌋* (*ποσσί*) *δ*841, *Φ*601. 234, *E*438 = *Π*705 = 786 = *Y*447 = *E*459[ex] = 884 = *Φ*227[ex], *I*398, *ζ*20, *κατ⌊ ⌋ Φ*382, (*δὲ*) *μετ⌊ ⌋ Φ*423, *Ψ*389; (Ptz.)*ντες ἀπ/ἐπεσσύμεθ' ι*236 = 396[in] / *δ*454; *ἀπέσσυθεν αἷμα*... Th.183; *θυμὸς ἐπέσσυται* (*ὥς τε*) *A*173, *Z*361, *I*42 [⏑⏑] *ἔσσυο ι*447; *ἐκ δ' ⌊ἔσσυτο⌋ λαός B*809 = *Θ*58, *δ' ἐξ⌊ ⌋ ι*373; *ἔσσυται κ*484 **2b** [⏑⏑] *αἰχμὴ δ' ἐξεσύθη παρά E*293 **2c** [⏑⏑] *συνέ-ε* h.Merc.94 **2d** [–⏑] *ἔσ-α ⌊βαλών⌋ E*208, (...*ον*) *δ'* (*ὥς*) *ἔσ-ε(ν ἀπό* / *⌊ ⌋*) *Ξ*413 ≅ *Λ*147[ex], *Y*325; *νηυσὶν ἐπισ-εσθαι O*347; (*⌊τε*) *-αιτο⌋* (*ἀπ'*) *Y*148, *Ψ*198 [–⏑] *ὅ⌊ ⌋ P*463 **2e** [–] (*αὐτὸν* [1]) *-ωνται Γ*26, *Λ*415; *-ασθαι* h.8,12 [–] *ἐπεσ-ον τ' ἐπεί N*757 [–] (*ὀνείρατ'*) *ἐπέσ-εν κακὰ δαίμων υ*87, *σ*256 = *τ*129 **3** viers. **3a** [⏑⏑] *-άμενος ὥς τ' X*22 [⏑⏑] *-ομένων* Sc.373; *καὶ ⌊ἐσσύμεν⌋όν περ N*57, *ἐπ⌊ ⌋ον* (*βάλε*) *M*388 / *ε*314. 431, *⌊ ⌋ους πολέμου/ίζειν Ω*404, *Λ*717 [⏑⏑] *καὶ ⌊ἐσσύμενόν⌋/ός/οί περ* (*ὀδοῖο*) *δ*416 / 733 = h.Merc.299[ex] / *N*630, *καὶ ⌊ ⌋ πολέμοιο/ίζειν N*315. 787, *καὶ* (*ὅς* / *τ'*) *⌊ ⌋/ην κατερύκει*+ *Z*518, *ο*73 / *Π*9, *ἐπ⌊ ⌋/ος πεδίοιο X*26, *Ξ*147, *ἐπ⌊ ⌋ βάλε(ν)* (*πέτρῳ*) *Δ*527, *Π*511. 411 = *Y*288[ex]; *⌊ἐπεσσύμεν⌋ος λάβε* (*πέτρης*) *ε*428, *χ*310, *⌊ ⌋ον P*737, *⌊ ⌋οι χ*307, *⌊ ⌋ους M*143 ≅ *O*395 [⏑⏑] *ἐσσύμενός περ Λ*554 = *P*663, *N*142 **3b** [–⏑] *ἐσ-αντο Λ*549 = *O*272 [–⏑] *αὖτις / νηυσὶν*+ *ἐπ⌊εσ-οντο⌋ B*208 / 150, *O*593, *ν*19 [–⏑] *ἐπ⌊ ⌋* (*δὲ λαοί*) *B*86, *Σ*575, *δὲ μετ⌊ ⌋ Z*296 [–⏑×] (*ἐπὶ* / *σὺν τεύχεσιν/εα* [*δ'*]) *⌊ ⌋* (' *Τρῶες*) *B*808 ≅ *ω*466[ex] ~ *I*80[ex], *Λ*419. 167, *X*146, *ξ*456 Anl. (**ki̯* > *σσ*) Pos. bildend (s. bes. *O*347, *P*463, *Ψ*198 in 2d) außer *E*293, h.Merc.94, Sc.373 in 2b. c, 3a

Σχ 1 Simplex; sch.D *Λ*554: *⌊ἐσσύμενός περ⌋· καίτοι προθυμούμενος* (ebs. *Z*518), *N*142: *⌊ ⌋· καίπερ ὁρμῇ πολλῇ χρώμενος, Ψ*198: *-αιτο· ὁρμὴν λάβοι. ἐπειχθῇ, N*79: *ἔσσυμαι· ὥρμηκα* (so reg., s.a. sch.min. P.Aphrod.Lit. II zu *E*208 u. P.Berlin10508 zu *Ξ*227). *ἐσπούδακα, Y*148: *-ατο· κατηπείγετο διωκόμενος, Γ*26: *-ωνται· διώκωσιν* (entspr. *Z*133, *Λ*549, *O*272, *Y*189. 325), *Φ*167: *σύτο· ἀνηνέχθη. ἐρρύη* (vgl. sch.min.P.Mich.inv.6619 z.St.), *E*208: *ἔσ-α· ῥυῆν⌊αι ἐποίησ⌋α* (vgl. sch.min. P.Strassb. inv.1015 z.St.), *Ξ*413: *ἔσ-ε· κινεῖσθ⌊ ⌋εν* 2 Kompos. (Präv. i.d.R. ident.); sch.D *Λ*458: *ἀνηκόντισεν, Δ*527: *ἀπαλλασσόμενον. ἀπερχόμενον, B*450: *διῄει. διήρχετο, E*661: *διῆλθεν, O*542: *διεξῆλθεν, I*80: *ἐξῆεσαν* (entspr. *B*809, *Θ*58). *ἐξώρμων* (entspr. *H*1), *B*150. 208: *ἐπήρχοντο. ἐπηκολούθουν* (vgl. 86), *A*173: *ἐφορμᾶται* (so reg., auch sch.min. P.Oxy.4631 zu *B*86, aber sonst Akt., s.a. sch.min. P.Hamb.200 zu *δ*454). *ἐπιθυμεῖ, Z*296: *μετὰ ταύτης ὥρμων, Ψ*389: *μετῄει*

L [1]J.La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 117. 131; [2]ders., HU II47; [3]A.Fulda, Unters.en über d. Sprache d. hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 75; [4]Mutzbauer, Tempuslehre I366ff.; [5]Scheindler, Textkrit. Erl. 35ff.; [6]P.Friedländer, Gn. 2, 1926, 346f. = Studien zur ant. Lit. u. Kunst, Berlin 1969, 61f.; [7]Shipp, Studies 107; [8]Zsilka, AAntHung 13, 1965, 21; [9]Strunk, Nasalpräsentien 89ff. 101f.; [10]Hettrich, MSS 35, 1976, 47ff. (dagg. Peters, Sprache 23, 1977, 215); [11]García Ramón, in: Früh-, Mittel-, Spätidg., edd. G.E.Dunkel u.a., Wiesbaden 1994, 55ff. 63ff.; [12]G.Kloss, ⌊Hypomnemata⌋ 105, 1994, 110f.; [13]H.Pelliccia, ⌊ ⌋ 107, 1995, 59ff.; [14]Ruijgh, Mn. IV51, 1998, 219

B *(se) lancer: sich stürzen, stürmen, dahinschießen (machen),* gerichtete (vgl. *ἅλλομαι, δραμεῖν*, kontrast. *αἴσσω κ*495) horizont. (Ausn. 2[H] in II3; kontrast. [oft *ἀν*]*αίσσω Σ*212. 506, *ἅλλομαι* BI1aγ, *ἀναδραμεῖν, θρώσκω*, [*ἀν*]*ὀρούω*) Bew., nie rezipr. (kontrast. I Sp.537,61ff.; 539,30ff.), m. expl. Ausdr. der (*ι*447f. mit *ὧδε* u. *ὕστατος* verwundert negierten) Geschwindigk. bzw. drängenden Dynamik durch Ptz. *ἐπειγομένη Ξ*519, *ἱέμενοι/η Λ*167f., *O*542f., *μαιμώωσα E*661+, Adv. *καρπαλίμως Y*189f., *ῥίμφα Z*505/11, h.Cer.379f., h.Ven.66f., *τάχιστα Ψ*197f., (*μάλα δ'*) *ὦκα Ψ*389, *ξ*33f., Instr. *ποσὶ κραιπνοῖσι Z*505, *ξ*33f., *ταχέεσσι πόδεσσι Y*189, Vgl. *δαίμονι ἶσος E*438+, *μαινάδι ἴση X*460, *λείουσιν ἐοικότες O*592f., *λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς ε*51, *στρόμβον δ' ὥς Ξ*413, *ἀνέμου ὡς πνοιή ζ*20, *ὥς τ' οἰωνός* h.Cer.43, Begleitumstand 'Fallenlassen' *Z*133f., *ξ*34, nur im Pf. beginnender Übergang (L[3]) > verbum desiderandi, mit Subj. *θυμός* 4[i]/1° ⌊in II6dα/I2c⌋α, Adv. *ἤδη Z*361, *κ*484 *⌊ ⌋α, μάλ*(*α πολλόν*) *I*398, *Λ*717 *⌊ ⌋β*, Gen.-Obj. *N*315 (*⌊ἀπὸ κοινοῦ⌋*). 630, *Ω*404 (*⌊ ⌋*), *δ*733+ (*ὁδοῖο*) in I2cβ, womögl. sek. entw. aus umgedeutetem Gen. des Bereichs (vgl. *πεδίοιο Ξ*147+ in II6dβ) od. durch synt. Umgliederg.; Subj. der Bew. (> Obj. des Kaus.) oft (u. charakteristischerweise) Tiere (*Γ*26, *Λ*293. 415. 549. 554+, *O*272. 681, *P*678, *Σ*575, *ε*421, *ζ*89, *ι*438. 447, *ξ*35, h.Cer.379, h.Merc.94), meist (außer *Π*9, *X*460, h.Cer.287 männl.) Menschen (einschl. deren *θυμός*, s.o.), auch (8× von 12 weibl.) Gotth. (*B*450, *Φ*423, *Ψ*389, *ζ*20 Ath., andere *Z*133, *Ξ*147, Sc.458, h.Merc.299 u. 4× in I2aα am Ende), selten (: * = *θη*-Aor. wie *αἴσσω* BF/GIII [: JIII] nur) Unbelebtes (z.T. belebt gedacht): *κῦμα Φ*382 (vgl. Skam. 234), *ε*314. 431, *πῦρ / φλόξ P*737, Th.859, Brennholz *Ψ*198, *αἰχμή* (*μαιμώωσα, ἱεμένη*) *E*293*. 661 = *O*542[ex], *ψυχή* (*ἐπειγομένη*) *Ξ*518, Blut(stropfen) *E*208, *Λ*458, *Φ*167, Th.183*, Erbrochenes *ι*373, *ὕπνος μ*366, *ὄνειρον/ατ' δ*841, *υ*87, *κακ*(*ότητ*)*ά σ*256 = *τ*129, h.8,12; in Vbd. m. Gen. des Bereichs (nur Ptz.Pf.) *Ξ*147+ (*πεδίοιο*), *δ*733+ (*ὁδοῖο*), inn.Akk. *Z*390f. (*ὁδόν*), *ἀνά Z*505 (*ἄστυ*), *ξ*34 (*πρόθυρον*), *κατά Ξ*518f. (*ὠτειλήν*), *Λ*167 (*πεδίον*), *Z*133 (*Νυσήϊον*). 390f. (*ἀγυιάς*), *X*146 (*ἀμαξιτόν*), *Φ*382 (*ῥέεθρα*), *χ*307 (*δῶμα*), *παρά E*293 (*ἀνθερεῶνα*), *Λ*166f.

(σῆμα), *X* 145 f. (ἐρινεόν), *Σ* 575, *ζ* 89 (ποταμόν), ὑπέκ 'unterhalb' *X* 146, mit Herkunftsangabe ἀπό *Σ* 575 (κόπρου), *Y* 188 f. (βοῶν). 148 (ἠϊόνος) u. s. II 3, (δι)έκ⁺ *O* 681 (πεδίοιο), *ε* 421 f. (ἀλός), h. Cer. 379 (μεγάρων) u. s. II 4. 5, κατά *Y* 189 (ὀρέων), mit Richtungsangabe ἄλλυδις *ξ* 35, ...δε *B* 207 f. (ἀγορήν), *Y* 148 (πεδίον), *Σ* 575, *ι* 438 (νομόν), *ν* 19 (νῆα), oft ἐπί (s. II 6 u. 4× in I 2 aα), ἐς nur *N* 756 f. (PN^a) in II 6 c u. 2° in II 3 (kontrast. ἀίσσω B J, ἄλλομαι B I 2 aβ, θρώσκω B II [4.] 6, ἵημι B II B 5, ὀρούω B I/II 1), ἰθύς *Π* 584 f. (VN^a), nie (auch nicht *O* 681) πρός (kontrast. ἀίσσω B N), mit abh. fin. Inf. (vgl. L²) *I* 42 (+ ὥς τε). 398 ff., *Λ* 147. 717, *P* 463, *Φ* 601, *Ψ* 198, *δ* 416, *ζ* 89 f., Ptz. Fut. h. Cer. 287; extrem def. poet. Archaismus (66× von 130 im 4. Fuß, s. M): Präs.st. (nur mit pl. Subj.) selten, 15× von 17 3. Pl. *Impf.* (ἐκ.../ἐπ/μετ)ἐσ-οντο in komplem. Distr. zur 3. Sg. (sonst nur 2× ἔσσυο, 3° ἀ/ἐπεσσύμεθ') Wz.-*Aor.* (ἐξ/ἐπ/μετ)ἔσσυτο (: ἀπέσσυθεν Th. 183 zu ἀπέσσυτο) wie kausat. 3. Pl. *Med.* ἐσ-αντο (Arist., ἐσ-οντο codd.) *O* 272, *Λ* 549 zur 3. Sg. *Akt.* (ἐπ)ἔσ-ε(ν) (: -αν *ζ* 89 zu -ε[ν]), Pf. 30× von 35 Ptz. m. äol. Akz. (+ 27× Adv., s.d.); (steigernde) Wiederaufnahme von ἀίσσων⁺ *Λ* 417 ff. (gg. I Sp. 377, 65 s. Fränkel, Hom. Gl. 68), *P* 460–3, ἐπάλμενοι *χ* 305 ff., ἐπέδραμεν *Δ* 524/7, ἰέναι *Z* 296, μέτελθε *Φ* 422 f., θόρον⁺ *χ* 303/7, Sc. 370/3, h. Cer. 285 ff., ἱέμενον *o* 69/73, ἰθύει⁺ *Λ* 552⁺ ff., *Π* 582/5, μαιμῶσιν *N* 78 f., (ἐμ)μεμαώς⁺ *N* 137/42. 785 ff., *Y* 284/8. 442/7, *δ* 416, ὤρορε *N* 78 f., ἐπόρουσε *E* 436 ff. = *Π* 784 ff. = *Y* 445 ff. 284/8, ἔστειχε *ι* 444/7, wiederaufgenommen durch ἀίσσονται *Λ* 415 ff. (s.o.), ἔδραμε *Ξ* 413, εἶσι(ν) *B* 86 f., *H* 208 f., *X* 26 f., ἐπιόντα⁺ *Φ* 423 f., Sc. 458, ἔρχεται⁺ *B* 86 ff., *Z* 390 ff., *H* 208, *I* 42 f., θέῃσι⁺ *Z* 505 ff., *X* 22 f. 26/32, ἀποθρώσκωσιν Sc. 373 ff., κί⁺ *H* 1 f., *X* 460 f., μεμαώς *N* 315 ff., *τ* 448 f., ὁρμήν⁺ *ε* 314/20, h. Cer. 379/82, ὤρτο *H* 208/11, ὀρούσας *Y* 325 ff., πέτονται⁺ *B* 86/9, *O* 681/4, h. Cer. 379. – In assoz. Zush. m. ἄγειρεν⁺ *B* 86/94, *Λ* 716 f., ἀγορήν(δε) *B* 207 f. 808, ἀείρας ' *Ξ* 411 ff., *Y* 325, (οὐκ) ἀέκων⁺ *Λ* 554⁺/7. 716 f., h. Cer. 379, ἀλαλητῷ *B* 149 f., *ω* 463/6, (ὑπ)ἀλύξαι⁺ *δ* 416, *ε* 430 f., ἅμα *Z* 133, *H* 1 f., *K* 194, *Π* 8 f., *X* 460 f., ἀμφοτέροι(σ)ι(ν) *E* 207 f., *N* 79, Ἄρη(ο)ς ' *H* 208, *N* 630, ἀνὰ / προτὶ / περὶ ἄστυ *Z* 505, *O* 681, *X* 21 f., *Ω* 402 ff., αὖτις *B* 208, *Z* 390 f., *O* 572, *ε* 430 f., ἄϋσεν⁺ *Ξ* 147, *O* 346 f., βαλών/ἔειν [(⏑)⏓] *E* 208, *Ξ* 413, *ι* 235 f. / *ξ* 399, βασιλῆες *B* 86, *K* 194 f., *Ω* 404, βοῶν [⏑⏓] (ἄπό) *Λ* 548 f., *Y* 188 f., h. Merc. 94, διώκειν ' *P* 463, *Φ* 601, δῶμα⁺ *Z* 390, *χ* 307, ἐγείρει⁺ *E* 208, *N* 57 f., *O* 593 f., Ἕκτωρ⁺ *B* 807 f., *Z* 359 ff. 390. 515/8, *H* 1, *Λ* 294 f., *N* 54/7. 315 f. 757, ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα *Γ* 24 ff., *O* 271 f., ἔσσατο⁺ (in I 2 aα) *H* 207 f., h. Ven. 64 ff., ἦ ῥα / καί *Z* 390, *Φ* 233 f., θέει⁺ *Z* 505 ff., *N* 141 f., *Π* 8 f., *X* 22 f. 26/32, θυμόν/ῷ ' *Λ* 458, *P* 678 / *Φ* 423, ἰάχων⁺ *Π* 785 f., *Y* 285/8. 443/7, *δ* 454, ἱέμενοι⁺ *Λ* 167 f., *O* 542 f., *o* 69/73, ἵκανον⁺ *Z* 296 f., *X* 460 ff., (ἔ)στῆ *Φ* 601, *ζ* 20 f., (ἐπ)ἀνέστησαν⁺ *B* 85 f., h. Cer. 287 f., κάρηνα⁺ ' h. Merc. 94, h. 8, 12, (ἐ)κέκλετο *O* 346 f., *δ* 37, κέλευθα/ον h. Cer. 379 f., h. Ven. 66 f., κῆτος *Y* 147 f., *ε* 421, κρειῶν *Λ* 551/4, *ξ* 456, κυλίνδε- *Λ* 147, *N* 142, κῦμα *Φ* 382, *ε* 51. 313 f. 429 ff., κύνας/ες (θαλεροί τ' αἰζηοί) *Λ* 292 f., *ξ* 35 / *Γ* 26, *Λ* 414 f. 549 = *O* 272, λαβών [⏑⏓] *P* 678, h. Cer. 378 f., λαιψηρὰ ... γούνατ' ἐνώμα *O* 269/72, *X* 22 ff. 144 ff., λαός⁺ *B* 86. 450. 809⁺, *Λ* 716 f., *Ψ* 389, μαιμῶσιν⁺ *E* 661⁺, *N* 78 f., μαιν(ομένῃ⁺) *Z* 132 f. 389 f., *X* 460, μέγα⁺ *Γ* 23/6, *Ξ* 147, *O* 681, *X* 21 f., *ε* 313 f. 421. 429 ff., *ξ* 399, Sc. 373 f., (διὲκ) μεγάρων/οιο (δι-) *X* 460, *δ* 37, h. Cer. 379, μενεαίνων⁺ *E* 436 ff., *N* 628 ff., *Y* 442/7, μένειν⁺ *A* 173 f., *Λ* 418 f., *δ* 733, μένος *N* 78 f., *Ψ* 389 f., νέεσθαι ' *B* 84 ff., *I* 42, *o* 72 f., ὁδόν/οῖο *Z* 390 f., *O* 681 f. / *δ* 733⁺, ὁμοκλήσας *E* 438 f. = *Π* 705 f. = *Y* 447 f., *ξ* 35, τὸν/οὺς δ' ὀρόθυνεν ' *O* 572. 593 ff., ὄρεα⁺ *Ξ* 227, *Y* 189, Sc. 373 f., h. Merc. 94 f., ' ὀτρύνουσ' ἰέναι *B* 86/94. 450 f., οὖτα⁺ *Δ* 525 ff., *E* 458 f. = 883 f., *Ξ* 518 f., *τ* 448 f., Sc. 458/61, πᾶσαι⁺ *B* 149 f. 809⁺, *Z* 133, *H* 207 f., *N* 757, (*Ξ* 413,) Th. 183 f., πεδίον⁺ *Λ* 167, *Ξ* 147, *O* 681, *Y* 148, *Φ* 601 f., *X* 22 f. 26, πέτρης ' *N* 139/42, *ε* 428, *ξ* 399, ' Πιερίην δ' ἐπιβάς⁺ *Ξ* 226 f., *ε* 50 f., ' πλῆξεν/γέντος *ε* 431, Th. 859 ff., (νέρθε δὲ) ποσ(σ)ί *Z* 505, *H* 208/12, *N* 78 f., *Φ* 601, *ξ* 33 f., Sc. 373, h. Cer. 287, πόδεσσι/οῖιν *Ξ* 227 f., *Y* 189, (ἔστη / ἕζετο δὲ) προπάροι/πρόσθε (ποδῶν) *Y* 324 f., *Φ* 601, h. Merc. 299, πῦρ⁺ *N* 629 f., *P* 737, *Φ* 381 f., *Ψ* 197 f., h. Cer. 287, στέρνον⁺ *Δ* 527 f., *O* 542, ταχέες⁺ *Γ* 26, *Z* 505/14, *Y* 189, *Ψ* 197 f., τεῖχ(ε)ος *M* 143⁺. 388, *Π* 511 f., *Y* 145/8, *X* 146, τεύχεα⁺ *B* 808⁺, *Z* 504 f., *H* 207 f., *I* 80, Τρῶες⁺ *Z* 361 f., *Λ* 294. 419 f., *M* 143⁺ f., *O* 346 f. 592 f., ὑψ- *M* 388, *N* 140 ff., *P* 676 ff., *Y* 325, Sc. 373 f., h. Ven. 66 f., φλεγέθει⁺ *P* 737 f., *Ψ* 197 f., χαῖρε⁺ *Γ* 26 f., *Φ* 423, χειρί⁺ *Λ* 146 f. 553 f., *N* 77 ff., *Y* 325 ff., *Φ* 166 f. 423 f., *δ* 454, *ε* 428, *ξ* 34, *τ* 448, Th. 182 f., h. Cer. 378 f., ὦκα *P* 678, *Ψ* 198. 389, *ξ* 33 f., ὣς εἰπών / φαμένη⁺ / (ἔ)φάτ' *H* 1, *K* 194, *Ξ* 147, *O* 572, *Φ* 227, *X* 21 f. / *E* 290/3, *X* 460 / *I* 79 f., *Φ* 381 f. 423, *δ* 37, *ω* 463/6. – Vor R Einl. *χ* 310 u. (göttl. Subj.:) *ζ* 20, h. Merc. 299, in dir. R. (1. V. *Z* 518, *ι* 447, vor letzter V. *N* 57. 79, *ξ* 399, [illegible] *E* 459, *N* 787, *Ω* 404) nb. Ind. Pf. (5× in I 2 cα/II 6 dα) bes. Ptz. Pf. (10× in I 2 cβ, kontrast. II 6 dβ) u. kausat. Akt. (2ⁱ/5° in I 1 a/II 6 a), sonst nur sporadisch: 4ⁱ, 7° (*δ* 454 Men.-Erz., 5× *ι*, *μ* 366) in II 3–6, nach R Abschl. (vgl. II Sp. 15, 58 f.) *B* 86. 208. 808, *Z* 390, *H* 1, *I* 80, *K* 194, *Ξ* 147, *O* 572, *Φ* 227. 234. 382. 423, *X* 22. 460, *δ* 37, *ε* 314, *ω* 466, h. Merc. 94; vor / in (ungenau L⁷) / nach (außer * Tier-)Gl. *B* 86, *Z* 505, *H** 208, *X* 22. *26, *ε* 51, Sc. 373 / *Γ* 26, *Λ* 293. 415. 549. 554⁺, *N** 142, *O* 272. 681, *Π** 9, *P* 678. *737 / *B** 150, *Λ* 294. 419, *Π* 585, *χ* 307; gehäuft *B* 808/9, *Λ* 293/4. 415/9. 549/54, *Φ* 227/34. 601/10, *X* 22/6, *ε* 428/31, *ι* 438/47, *ξ* 34/5, *χ* 307/10 (s.a. Th. 181/3), mit (* = 'respondierender') εσ(σ)-Assonanz *Z* 361 f., *I* 42, *N* 315 f. 787, *O* 346 f. *592 f., *Φ* 227, *ι* 236⁺, *o* 72 f., ποσευ-Klangwiederh. Sc. 373. – **Wortf.**: ἀίσσω, ἅλλομαι, βαίνω B II 8 d, δίημι, διώκω, δραμεῖν, ἐέλδομαι, εἶμι B II 5, ἐλαύνω, ἐπείγω, ἐρωέω B I/II 2, θέω, θρώσκω, ἵημι, ἰθύω, κίε, λιλαίομαι, μαιμάω, μαίομαι, μέμονα, οἰμῆσαι, οἴχομαι, ὀρέγομαι, ὁρμάω, ὄρνυμι, ὀρούω, ὀτρύνω, πέτομαι, ῥέω, ῥῖψαι, ῥώομαι, ἀποσκεδάσαι, σπέρχω, σπεύδω, τρέχω, τρωχάομαι, φέρομαι, ἐκ/προχέομαι

I **Simplex** (s.a. II Vorbem.) **I 1 kausat.** (nur Aor., s.a. II Vorbem., kontrast. βαίνω B III): ***rennen machen*** > ***scheuchen*** (6× von 12 Tiere), ***fortjagen, in*** (schnelle) ***Bewegg. versetzen, in hohem Bogen fliegen lassen*** (*Λ* 147, *Y* 325 in 1 a am Ende); außer 2ⁱ in 1 b mit Angabe des Wie (Vgl. *Λ* 147, *Ξ* 413), Woher (ἀπό *Y* 148. 188 f. 325, [δι]ἐκ *O* 681, 1ᵇ) u./o. Wohin; Ind. 4ⁱ mit, 5× ohne Augm.; in dir. R. *Z* 133, *Y* 189, Gl. *Γ* 26, *O* 272. 681 **1 a** Akt., außer *ζ* 89 nur (*Y* 189 1., sonst 3. P.) Sg., s.a. II 5. 6. 9; *Y* 325, 1ᵇ göttl. Subj. wie 4°/1ᵇ in II 6 a/9 (nie beim kausat. Med., s. I 1 b, im Ggs. zum intrans., s. I 2 aα) *Y* 189 σε βοῶν ἄπο μοῦνον ἐόντα ' -α κατ' Ἰδαίων ὀρέων ταχέεσσι πόδεσσι ' καρπαλίμως *jagte (hinab von)*, kontrast. Med. 'wegscheuchen' in II 3 *Z* 133 (Λυκόοργος) Διωνύσοιο τιθήνας ' -ε κατ' ... Νυσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι ' θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν *ξ* 35 ὁμοκλήσας -εν κύνας ἄλλυδις ἄλλον ' πυκνῆσιν λιθάδεσσιν *verscheuchte* *ζ* 89 (ἡμιόνους) -αν ποταμὸν πάρα (τρώγειν ἄγρωστιν) ‖ m. Bez. der bewirkten Bew.: *O* 681 (ὡς ὅτ' ἀνὴρ) ἵππους ' -ας ἐκ πεδίοιο ... προτὶ ἄστυ δίηται ' ... καθ' ὁδόν (οἱ δὲ πέτονται) h. Cer. 379 (Dem. ὀχέων ἐπέβη, παρὰ δὲ Hermes ἡνία λαβὼν) -ε διὲκ μεγάρων· τὼ δ' οὐκ ἀ<ε>κοντε πετέσθην, Obj. impl. (and. L°96: 'stob'), vgl. *o* 191 f. (= *γ* 493 f.), kontrast. *P* 463 in 2 aα *Ξ* 413 (τὸν χερμαδίῳ στῆθος βεβλή-

κει) ἀγχόθι δειρῆς, ' στρόμβ⌊ον δ' ὥς ἔσ-ε⌋ βαλών, περὶ δ' ἔδραμε πάντῃ versetzte in (kreiselnde) Bew. Λ 147 (τὸν) ἐξενάριξε ' χεῖρας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας ἀπό τ' αὐχένα κόψας, ' ὅλμι⌊ ⌋ κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου schleuderte, vgl. N 204, Φ 120, Γ 378 Υ 325 ⌊Αἰνεία⌋ν δ' ἐσ-εν (Pos.) ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀείρας. ' πολλὰς δὲ στίχας ... ' ⌊ ⌋ς ὑπερᾶλτο θεοῦ ἀπὸ χειρὸς ὀρούσας ließ einen Satz machen 1b (dat.) Med. ('im eigenen Interesse'), außer Υ 148 nur (3. P.) Pl. in Gl., s.a. II3 Ο 272 ὥς τ' ἢ ἔλαφον ... ἢ ἄγριον αἶγα ' ἐσ-αντο ⌊κύνες⌋ τε καὶ ἀνέρες (= Λ 549 in II3) aufscheuchen Γ 26 (ὥς τε λέων ἐχάρη ἐπὶ σώματι κύρσας) μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴ περ ἂν αὐτὸν ' -ωνται ... ⌊ ⌋ (u. αἰζηοί), vgl. Σ 161 f. Υ 148 (τεῖχος) ὄφρα τὸ κῆτος ὑπεκπροφυγὼν ἀλέαιτο (Her.), ' ὁππότε μιν -αιτο ἀπ' ἠϊόνος πεδίονδε, vgl. Φ 3 f. 12 intrans. (nur Med.); Aor. (2a) nur Sg. (: II3. 6b), Präs.st. (2b) nur Pl. (s.a. II1. 6c. 8) = „distr. Iteration" (L[11] 66 A.35, vgl. II Sp. 13,71 f.; 17,7 ff., A. Svensson, Zum Gebr. d. erz. Tempora im Gr., Lund 1930, 119, de Boel, IF 92, 1987, 34 ff.), Pf. (2c) N 630, Λ 717, Ω 404 Pl., sonst Sg.; außer 2c ausschl. in Erz. 2a Aor. (nur Sg.); ingr. α- (2aα, vgl. II1) u. eff. Wz.-Aor. (2aβ, vgl. II2–8), die am VA metr. gleichw. Formen 5× σεύατ' / 3× ἔσσυτ' (vgl. Sc. 458 ⌊in II6b⌋) bzw. h. Cer. 43. 287 σεύατο / ἔσσυτο (vgl. Ρ 678 ⌊ ⌋) sind sem. differenziert, s. Chantraine, Gr. h. I 385 (and. L[2]) 2aα α-Aor. (refl. Med. im Ggs. zu 1b): *sich in* (schnelle) *Bewegg. setzen, loseilen, dahinjagen* (ingr. im Ggs. zu 2aβ), auch i.S.v. *im Wagen fahren* (Ρ 463) bzw. *schweben / fliegen* (göttl. Subj. 4× am Ende, vgl. II Sp. 15,60 f.); m. abh. Inf. (2[i]), abs. (2[i]) od. (5×) m. nachgest. präp. Obj. (ἀνά / ἐπί, kontrast. II6); Ind. (6× von 9) stets ohne Augm. (kontrast. I1); 4× vor (2[i] ἵππος-)Gl. Ρ 463 (Autom. μάχεθ' ἵπποις αἴσσων) ἀλλ' οὐχ ἧρει φῶτας, ὅ⌊τε -αιτο⌋ διώκειν (allein), vgl. Φ 601 in II6b, kontrast. h. Cer. 379 in 1a Ψ 198 (Ach. ἠρᾶτ' ἀνέμοισι·) λιτάνευεν ' ἐλθέμεν, ὄφρα τάχιστα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί, ' ὕλη ⌊ ⌋ καήμεναι stürmisch Feuer fange, s. V. 216, vgl. V. 210 (Kaus.), Ξ 397 Χ 22 (προτὶ ἄστυ) ἐβεβήκει, ' -άμενος ὥς θ' ἵππος ἀεθλοφόρος Ζ 505 (ἐπεὶ κατέδυ τεύχεα) ⌊-ατ' ἔπειτ'⌋ ἀνὰ ἄστυ ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς (+ Gl.) Η 208 (ἐπεὶ) ἔσσατο τεύχεα, ' ⌊ ⌋ (+ Gl.) ε 51 ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ· ' ⌊ ⌋ ἐπὶ κῦμα (+ Gl.) Ξ 227 ⌊-ατ' ἐπ⌋' ... ὄρεα ... ' ἀκροτάτας κορυφάς· οὐδὲ χθόνα μάρπτε ποδοῖιν h. Ven. 66 (ἐσσαμένη) ⌊ ⌋ὶ Τροίης ... ' ὕψι μετὰ νέφεσιν ῥίμφα πρήσσουσα κέλευθον h. Cer. 43 -ατο δ' ὥς τ' οἰωνὸς ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν ' μαιομένη, vgl. V. 383 2aβ Wz.-Aor.: *hervorschießen, sich stürzen* auf (eff. im Ggs. zu 2aα); nur Ind. (5× von 6 m. Augm.) Φ 167 (μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε) σύτο δ' αἷμα, kontrast. metr. gleichw. λ 36, Ε 339 Ξ 519 ψυχὴ δὲ κατ' ... ὠτειλὴν ' ἔσσυτ' ἐπειγομένη, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε (dazu Warden, Phoenix 25, 1971, 98), vgl. (metr. gleichw.) N 672 = Π 607, kontrast. Ρ 86 ξ 34 (Eum.) ὦκα ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπὼν ' ⌊ἔσσυτ' ἀνὰ⌋ πρόθυρον, σκῦτος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός, vgl. π 12 f. τ 448 (Od.) ⌊ ⌋σχόμενος ... δόρυ χειρὶ ... ' οὐτάμεναι μεμαώς· ὁ δέ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς Π 585 (Gl.) ὥς ἰθὺς VN[a] ... ' ἔσσυο (Patr.), vgl. V. 754, Υ 172 h. Cer. 287 (Demophoons Schwestern sprangen vom Bett: ἡ μὲν ... ἡ δ' ...) ἡ δ' ἔσσυτο πόσσ' ἀπαλοῖσι ' μητέρ' ἀναστήσουσα ... ἐκ θαλάμοιο 2b Präs.st. (nur Pl.): *rennen, eilen, stürmen*, dur. (Χ 146 αἰέν) schildernd, Subj. VN / Zweikampfpaar Λ 167 (παρ' Ἴλου σῆμα) μέσσον κὰπ πεδίον παρ' ἐρινε⌊ὸν ἐσ-οντο⌋ (Tr.) ' ἱέμενοι πόλιος, in suppl. Verh. zu metr. gleichw. Präs. αἴσσουσι(ν) 2[i], 1° Χ 146 παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ... ' τείχεος αἰὲν ὑπὲκ κατ' ἀμαξιτ⌊ ⌋ (Ach. u. Hektor), vgl. V. 157. 163, h. Cer. 177 Sc. 373 (Her. u. Kyknos sprangen vom Wagen) τῶν δ' ὑπὸ -ομένων κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών (+ Gl.), 2× ποσευ 2c Pf.: *im Zustand der* (energischen) *Bewegtheit sein*, (Bewegg.s-)*Drang verspüren;* 2× Ind. (2cα), 15× Ptz. (2cβ, vgl. 27× Adv., s.d.) 2cα Ind.; Subj. θυμός (1°, vgl. 3[i] in II6dα) bzw. 'ich mit meinen Beinen' (1[i]); in dir. R. N 79 (ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες) μαιμῶσιν, καί μοι μένος ὤρορε, νέρθε δὲ ποσσὶν ' ἔσσυμαι meine Beine bersten vor Energie, s. V. 75, vgl. Π 834 κ 484 (τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν) οἴκαδε πεμψέμεναι· θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη ' ἠδ' ἄλλων ἑτάρων ist schon auf dem Sprung, vgl. II6dα, ο 66 2cβ Ptz. (≅ μεμαώς), außer Λ 717 (μάλ') u. Ω 404 konz. (+ καί u./o. περ bis auf Π 9, ο 73), abs. od. m. abh. Inf. Λ 717, δ 416 bzw. Gen. N 315. 630 (⌊metr. Altern. zu ἐπειγόμενος⌋ Τ 142[+]), Ω 404, δ 733[+] (⌊ ⌋ α 309[+]); 5× in N, in Gl. (Λ 554[+], N 142, Π 9) od. dir. R. (kontrast. II6dβ) außer 1[h] Λ 554 (Löwe) κρειῶν ἐρατίζων ' ἰθύει, ἀλλ' οὔ τι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες ' ἀντίον ἀίσσουσι ... ' καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ ⌊ἐσσύμενός περ⌋ = Ρ 663 obwohl voller Drang, vgl. (metr. gleichw.) ἱέμενός[+] περ (nur nach Neg. od. als Obj. von ἔσχεθεν) N 142 (ὀλοοίτροχος ὕψι ἀναθρώσκων πέτεται) ἧος ἵκηται ' ἰσόπεδον, τότε δ' οὔ τι κυλίνδεται ⌊ ⌋ 57 τῷ κε ⌊καὶ ἐσσύμενόν⌋ περ (Hektor) ἐρωήσαιτ' ἀπὸ νηῶν ' ... εἰ καί μιν (Zeus ἐγείρει), vgl. Ι 655, Ξ 375, χ 172, ferner μένος B1c Ζ 518 σε ⌊ ⌋ κατερύκω ' δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες; (s. V. 361 in II6dα) ≅ ο 73[ex.] (vgl. V. 69, α 315) ≅ Π 9[ex.] (Fem.) *in Eile (b)ist* N 787 πὰρ δύναμιν δ' οὐκ ἔστι ⌊ ⌋ πολεμίζειν + Λ 717 (μάλ', Pl., Inf. vom Ptz. abh.) 315 μιν ἄδην ἐλόωσι ⌊ ⌋ ⌊πολέμ⌋οιο ' Ἕκτορα (ἀπὸ κοινοῦ wie Ι 655), vgl. V. 317, Γ 133, Π 494 Ω 404 (Gr. ἀσχαλόωσι) καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται ' ἴσχειν ἐσσυμένους ⌊ ⌋ου βασιλῆες, ἀπὸ κοινοῦ (II Sp. 1256,29 f.), vgl. ω 531 N 630 (ἐν νηυσὶν μενεαίνετε πῦρ βαλέειν) ἀλλά ποθι σχήσεσθε ⌊καὶ ἐσσύμενο⌋ί περ Ἄρηος, vgl. V. 197, Ρ 181 f., Τ 142[+] δ 416 αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα (Proteus) ⌊ ⌋ν περ ἀλύξαι 733 κεν μεῖνε (Tel.), ⌊ ⌋ς περ ὁδοῖο = h. Merc. 299[ex.], vgl. α 309[+]. 315

II Kompos.; DSV (3[i] in II5) u. KSV (dabei ἀπ/ἐπ-Textvar. Δ 527, Th. 859), auch KSN bei Voranst. (Ausn. Υ 189, Ξ 519 in I1a/2aβ) von (nicht mehr [: I2b] als 1) präp. Obj. (vgl. II Sp. 9,52 ff.), Ausn. m. Nachst. Λ 293 (: 294 Voranst.), Sc. 458 (wiederaufgenommen durch Synon. m. KSV), h. 8,12 (nicht fgrE); kausat. Akt./Med. (vgl. 6[i], 2°, 1[h] / 3[i] in I1a/b) nur Ε 208, Λ 293. 294, 5°, 1[h] / Λ 549, 1[h] in II5. 6. 9 / 3 (jew. am Anf.), intrans. med. α-Aor. nur Λ 415 (< Γ 26 in I1b?) in II1, Präs.st. nur in II1. 6. 8, Pf. nur in II6d

II1 ἀμφί (s.d. BAI1/BI1b; KSN): *schwärmen um* (= Akk.), *umringen, umzingeln;* in / nach Gl. Λ 415. 419 ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες ... (u.) αἰζηοὶ ' -ωνται ... ' ... ' ἀμφὶ δέ τ' αἴσσονται ... ' ... ' ὥς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα ... ἐσ-οντο ' Τρῶες, vgl. κ 413, Σ 220

II2 ἀνά (KSV): *hervorschießen* (Blut), sc. an die Oberfläche (vgl. Ψ 716 f., Β 267), nicht (vgl. B Vorbem.) 'nach oben' (I Sp. 760,7), da Schürfwunde (s. Λ 437, vgl. Φ 166 f.) Λ 458 (ἔγχος ἔξω χροὸς ἕλκε) αἷμα δέ οἱ σπασθέντος ἀνέσσυτο, vgl. Φ 167 in I2aβ, Th. 183 in II3 u. Kaus. Ε 208 in II5, ferner (metr. gleichw.) Λ 266, Ρ 297

II3 ἀπό (KSN/V bei kausat./intrans. Med.): *sich davonstürzen, forteilen (machen = wegscheuchen)*, 2[H] auch (vertikal, vgl. B Vorbem.) *wegspritzen* (Blutstropfen), *schlagen aus* (Flamme); nur (kausat. α- / intrans. Wz.-)Aor. (4× von 8 Pl.), 4× + abh. Gen., 2° + ἐς, Ο 572, Th. 183 abs.; in Gl. Λ 549, dir. R. 2° (ähnl. 1[h]) Λ 549 (ὡς) λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο ' ἐσ-αντο κύνες τε καὶ ἀνέρες (= Ο 272 in I1a) *wegscheuchen*, vgl. Ρ 110, s.a. Υ 148. 189 in I1b/a h. 8,12 ὥς κε δυναίμην ' -ασθαι κακότητα ... ἀπ' ἐμοῖο κορήνου, vgl. θ 149 ‖ ι 236 (Kyklop warf Holzlast in d. Höhle) ἡμεῖς δὲ

δείσαντες ⌊ἀπεσσύ⌋μεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου = 396[in.] *Z*390 *ὁ δ'* ⌊ ⌋*το δώματος Ἕκτωρ τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις ... κατ' ἀγυιάς* *O*572 *ὁ μὲν* (Men.) *αὖτις* ⌊ ⌋*το* (*ἀπέστιχε* v.l.), *τὸν δ'* (Antil.) *ὀρόθυνεν*, vgl. *N*239+, *λ*627 Th.859 *φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος* ⌊ ⌋*το τοῖο ἄνακτος ' οὔρεος ἐν βήσσῃσιν* 183 (*μήδεα πατρὸς ἔρριψε οὔ τι ἐτώσια*) *ὅσσαι γὰρ ῥαθάμιγγες* ⌊ ⌋*θεν αἱματόεσσαι, ' πάσας δέξατο Γαῖα*

II4 *διά* (*ι*447 KSN, sonst KSV): *hindurchschießen, durchbohren* (*αἰχμή*), *durcheilen, (hinaus)eilen durch,* nur *διέσσυ(τ)ο*, von Kurz⌊streckenbew.⌋ im Ggs. zu (metr. gleichw.) *διέδραμε/πτατο* von Lang⌊ ⌋; *E*661 abs., sonst m. abh. Gen. (...*οιο*) bzw. *B*450, *ι*447 Akk.; 1° in dir.R. *E*661 (*μηρὸν ἔγχεϊ*) *βεβλήκει, αἰχμὴ δὲ* ⌊*διέσσυτο*⌋ *μαιμώωσα, ' ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα* = *O*542[ex.] (*στέρνοιο*), vgl. *E*99 *X*460 *μεγάροιο* ⌊ ⌋ *μαινάδι ἴση, ' παλλομένη κραδίην· ἅμα δ' ἀμφίπολοι κίον αὐτῇ* (vgl. *Z*388 f.) = *δ*37[med.] *K*194 *τάφροιο* ⌊ ⌋*· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο B*450 *σὺν τῇ* (Aigis) *παιφάσσουσα* ⌊ ⌋ (Ath.) *λαὸν* VN[B] *' ὀτρύνουσ' ἰέναι*, vgl. *N*128 (Abl.) *ι*447 (*κριὲ*) *τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων ' ὕστατος;* vgl. V.438 in II5

II5 *ἐκ* (3[i] DSV, *E*208 KSN, 5× KSV): *herausströmen* (*machen*), *hinauseilen, wieder austreten* (*αἰχμή*); 3× abs., 4× + abh. Gen., 2× + Richtungsangabe; *I*80 Impf. Pl., sonst Aor. Sg.; in dir.R. *E*208, 3° *E*208 (*δοιοῖσιν ἐφῆκα*) *ἐκ δ' ἀμφοτέροιιν ' ἀτρεκὲς αἶμ' ἔσ-α βαλών, ἤγειρα δὲ μᾶλλον* ‖ *I*80 *ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσ-οντο*, vgl. *Π*259 (metr. gleichw.). 267, *B*465, kontrast. I Sp.546,27 ff. (vertikal) *B*809 *πᾶσαι δ' ὠίγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός* = *Θ*58, vgl. *Σ*29 f., Opp. *Φ*610 *H*1 *πυλέων* ⌊*ἐξέσσυτο*⌋ (Hektor) ... *' τῷ δ' ἅμ'* (Alex. *κί'*), vgl. *M*462[ex.] *ι*438 *νομόνδ'* ⌊ ⌋ ... *μῆλα*, vgl. V.447 in II4 *μ*366 *μοι βλεφάρων* ⌊ ⌋ ... *ὕπνος*, vgl. *B*71+ *ι*373 *φάρυγος δ'* ⌊ ⌋ *οἶνος ' ψωμοί τ' schoß hervor aus, ἐξ ἔ.* mögl., vgl. *Φ*259, *Ω*743, *κ*96, *ο*19, *ρ*335, *E*64, *Ω*617 (*Y*129, *B*84, *Π*13, *Φ*213, *Ψ*477, II Sp.298,49 f., III Sp.327,1 ff.; 431,16 ff.) *E*293 (er traf *ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν*) *αἰχμὴ δ' ἐξεσύθη* (v.l. v. *λύω* D, cf. *ἐλθεῖν* D) *παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα*, vgl. *P*310, *Y*416, *E*67, *N*652, *Π*346 f. u. zum *θη*-Aor. Th.183, zum einkons. Anl. Sc.373, h.Merc.94

II6 *ἐπί* (KSN *Λ*293. 294 / *P*678, Sc.458 / *B*808+, *ξ*456 in 6a/b/c, sonst KSV, *B*150, *O*347. 593 in 6c auf KSN mit Postpos. zurückführbar); kausat. (6a) u. intrans. (6b–d): Aor. (6b) nur Sg. bis auf *δ*454, Präs.st. (6c) nur Pl. (Impf. bis auf *O*347 Inf.), Pf. (6d) nur *M*143, *χ*307 Pl., sonst Sg. **6a** (kausat.) *α*-Aor. (nur Sg. Akt.): (*Λ*294, *ξ*399 *Τρ/δμῶας*, *Λ*293, *ε*421 Tiere) *hetzen auf* (= Dat., *ξ*399 impl.), übertr. *auf den Hals hetzen, senden* i.S.v. *heimsuchen mit;* in / nach Gl. (2[i]) od. in dir.R. (5°) *Λ*293. 294 (*ὡς*) *θηρητὴρ κύνας ... ' -η ἐπ' ... καπρίῳ ἠὲ λέοντι, ' ὣς ἐπ' Ἀχαιοῖσιν -ε Τρῶας ... ' Ἕκτωρ ξ*399 *εἰ δέ κε μὴ ἔλθησιν* (Od.) ... *' δμῶας ἐπισ-ας βαλέειν ... κατὰ πέτρης* (sc. mich), vgl. Op.597. 459 *ε*421 (*δείδω μή*) *τί μοι καὶ κῆτος ἐπισ-η μέγα* ⌊*δαίμων*⌋ *' ἐξ ἁλός σ*256 *ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσ-εν κακὰ* ⌊ ⌋ = *τ*129 = *υ*87[ex.] (*ὀνείρατ'*) **6b** (intrans.) Wz.-Aor. (s.a. *I*398 in 6dα): *anstürmen, sich stürzen auf,* 2° (Ath. bzw. von ihr gesandtes Traumbild) *eilen zu;* 5×/2× + abh. Dat./Akk., sonst abs.; in Gl. *P*678, dir.R. *E*459 = 884, *δ*454 *δ*454 (Proteus *λέκτο*) *ἡμεῖς δὲ ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ', ἀμφὶ δὲ χεῖρας ' βάλλομεν*, 'Konjug.' zu *Ξ*421[med.], vgl. Sc.436 *Φ*234 (Ach. *μὲν*) *ἔνθορε μέσσῳ* (Skam.) *' κρημνοῦ ἀπαΐξας· ὁ δ'* ⌊*ἐπέσσυτο*⌋ *οἴδματι θυίων*, stärker als metr. gleichw. *ἐπέδραμε(ν)* *Δ*524, *E*617 601 (Ap. als Agenor) *ἔστη πρόσθε ποδῶν, ὁ δ'* (Ach.) ⌊ ⌋ *ποσσὶ διώκειν*, vgl. *K*359 *E*438 (*τρὶς μὲν ἐπόρουσε*) *ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον* ⌊ ⌋ *δαίμονι ἴσος* = *Π*705 = 786 = *Y*447 = *E*459[ex.] (*μοι*) = 884 = *Φ*227[ex.] (*Τρώεσσιν*), vgl. *Φ*18, *Λ*747, *Ψ*817 *ζ*20 *ἀνέμου ὡς πνοιὴ* ⌊ ⌋ (Ath.) *δέμνια κούρης, ' στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς* (+ REinl.) *δ*841 *οἱ ἦτορ ἰάνθη, ' ὥς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον* ⌊ ⌋ *νυκτὸς ἀμολγῷ*, vgl. *ψ*342 f. *P*678 (*ὥς τ' αἰετός, ὅν τε οὐκ ἔλαθε πτώξ*) *ἀλλά τ' ἐπ' αὐτῷ ' ἔσσυτο, καί τέ μιν ὦκα λαβὼν ἐξείλετο θυμόν*, vgl. *X*142 Sc.458 (Ares *ἐρυσσάμενος ἄορ*) *ἔσσυτ' ἐφ' Ἡρακλέα ...· τὸν δ' ἐπιόντα* (verwundete Her.), vgl. V.452 **6c** Präs.st.: *anstürmen gg.* (= Dat. 2[i]), *(hin)stürzen zu* (= Akk. 4×, + *ἐς* / ...*δε* 4×), *herbeiströmen* (abs. *B*86); nur 3. Pl. Impf. (in Erz. bzw. *Σ*575 Exk.) u. *O*347 Inf. (in indir.R.); Subj. (*B*150, *Σ*575 lärmende) Massen außer *ξ*456 *O*347 *Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο ... ' ⌊νησὶν ἐπ⌋ισ-εσθαι, ἐᾶν δ' ἔναρα* 593 *Τρῶες δὲ* (+ Vgl.) ... ' ⌊ ⌋*εσ-οντο*⌋, vgl. V.743, *P*725 f. *B*86 *βουλῆς ἐξ ἦρχε νέεσθαι, ' οἱ δ' ἐπανέστησαν ... ' ... βασιλῆες· ἐπ*⌊ ⌋ *δὲ λαοί* (+ Gl., 93 *εἰς ἀγορήν*) *strömten herbei*, vgl. *Z*296 in II8 150 *τοὶ δ' ἀλαλητῷ ' νῆας ἐπ*⌊ ⌋ ≅ *ν*19[in.] (*νῆάδ'*) 208 *ἀγορήνδε ' αὖτις ἐπ*⌊ ⌋ 808 *λῦσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ'* ⌊ ⌋ ≅ *ω*466[ex.] *ξ*456 *ἐπὶ κοῖτον ' σίτου καὶ κρειῶν κεκορημένοι* ⌊ ⌋ *Σ*575 (*βόες*) *μυκηθμῷ δ' ἀπὸ κόπρου ἐπ*⌊ ⌋ *νομόνδε ' πὰρ ποταμόν N*757 *οἱ δ' ἐς ... Πουλυδάμαντα ' πάντες ἐπεσ-οντ', ἐπεὶ Ἕκτορος ἔκλυον αὐδήν* **6d** Pf. (*I*398 in 6dα Wz.-Aor.) **6dα** Ind. (vgl. I2cα): *drängen* (*etw. zu tun* = fin. NS/Inf.), nur übertr. in Vbd. m. Subj. *θυμός* u. poss. Dat. *μ/τοι*; in dir.R. *A*173 *φεῦγε μάλ', εἴ τοι* ⌊*θυμὸς ἐπέσσυται*⌋ (*ἐέλδεται* v.l.), *οὐδέ σ' ἔγωγε ' λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν Z*361 (*μή με κάθιζ'*) *ἤδη γάρ μοι* ⌊ ⌋ *ὄφρ' ἐπαμύνω ' Τρώεσσ'*, vgl. *κ*484 in I2cα u. zur Konstr. I Sp.657,44 f. *I*42 *εἰ δέ τοι αὐτῷ* ⌊ ⌋ *ὥς τε νέεσθαι, ' ἔρχεο* 398 *μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ... ' γήμαντα ... ' κτήμασι τέρπεσθαι*, vgl. *N*73 f. **6dβ** Ptz. (vgl. I2cβ): *anstürmen* (*gg.* = *τεῖχ[ε]ος* 3[i]), *dahinstürmen* (*über* = *πεδίοιο* 2[i]), *sich heranwerfen* (2° + *λάβε*); Subj. *πῦρ* 'Feuerwalze' / *μέγα κῦμα* 'Brecher' 1[i]/2° am Anf., sonst menschl.; vor / in / nach Gl. *X*26 / *P*737 / *χ*307 *P*737 *πῦρ, τό τ'* ⌊*ἐπεσσύμενο*⌋*ν πόλιν* (*φλεγέθει*), vgl. *Λ*155 ff. *ε*314 (*μιν*) *ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης, ' δεινὸν* ⌊ ⌋*ν* + 431 (*παλιρρόθιον*) 428 *χερσὶν* ⌊ ⌋*ς λάβε πέτρης, ' τῆς ἔχετο* ≅ *χ*310[ex.] (*γούνων*, vgl. V.342+) *Ξ*147 *μέγ' ἄϋσεν,* ⌊ ⌋*ς πεδίοιο* ≅ *X*26[ex.] (Akk.), vgl. *Φ*247. 602, *N*64, kontrast. *Ψ*122 *χ*307 *μνηστῆρας* ⌊ ⌋*ι κατὰ δῶμα ' τύπτον ἐπιστροφάδην*, 'Dekl.' zu *M*191+ f., vgl. *N*541 f. *M*143 (*ἐπεὶ τεῖχος* ⌊ ⌋*υς ἐνόησαν ' Τρῶας* (vgl. V.137 f. 443. 308) ≅ *O*395 388 (*Τεῦκρος Γλαῦκον*) *ἰῷ* ⌊ ⌋*ν βάλε τείχεος*, s. V.375, vgl. *E*98, *Θ*327 *Π*511 *ἕλκος, ὃ δή μιν Τεῦκρος* ⌊ ⌋*ν βάλεν ἰῷ ' τείχεος* ≅ 411[ex.] = *Y*288[ex.] ≅ *Δ*527

II7 *κατά* (KSV): *sich hinunterstürzen* (+ Akk.), Subj. *κῦμα Φ*382 (Heph. *κατέσβεσε*) *πῦρ, ' ἄψορρον δ' ἄρα κῦμα κατέσχετο* (*κατέσχετο* v.l.) ... *ῥέεθρα das Flußbett hinunter*, vgl. Kaus. *M*32 f.; and. *Ξ*519 in I2aβ

II8 *μετά* (KSV): *hinterhereilen*, abs. od. + Akk.; Impf. Pl. od. Aor. Sg., Subj. weibl. (2× Ath.) *Z*296 *βῆ δ' ἰέναι* (Hekabe), *πολλαὶ δὲ μετεσ-οντο γεραιαί*, vgl. *B*86 in II6c *Φ*423 (Ath.) *δὲ* ⌊*μετέσσυτο*⌋ (sc. hinter Art. her; schlug sie) *Ψ*389 (Ap. entzog Diom. d. Peitsche, Ath. merkte es) *μάλα δ' ὦκα* ⌊ ⌋ *ποιμένα λαῶν, ' δῶκε δέ οἱ μάστιγα*

II9 *σύν* (KSV): kausat. *zus.scheuchen* h.Merc.94 *συνέ-ε* (*ἔσ-ε* ci.) *βοῶν ... κάρηνα, ' πολλὰ δ' ὄρη* (*διήλασε*), vgl. V.106

D <Hes.> fr.*39,10 Hi. *ἐπέσσυθεν* v.l. *O*279

G 10× in *Λ*, je 7× in *NOΦ*, je 6× in *BEZΠ* (nie in *T*, *α–γ ηθ λ πρ φ ψ*) R. Führer

σηκασθῆναι [1[i]] **Σχ** sch.D *Θ*131: *ὡς εἰς σηκὸν κατεκλείσθησαν* (foll. by attempted etym. of *σηκός*)

B *pen in, coop up*, metaph. of men *Θ* 131 *καί νύ κε -σθεν* (Trs., if Zeus had not checked Diom.) *κατὰ Ἴλιον ἠύτε ἄρνες* (see *σηκός* B introd.), i.e. 'would have been driven into and cooped up in'. – Wdfld.: see *ἐέργω* wdfld.

J.N. O'Sullivan

σηκοκόρος [1ᵃ] hapax L Heubeck, Kl. Schr. 450f. (orig. 1967/8): Ramming, Dienerschaft 32. 100. 122

Σχ sch. Barn. *ρ* 224: *ἐπιμελετὴν ἐπαύλεως. ἢ τὸν σαίροντα τοὺς σηκούς. σηκοὶ δὲ λέγονται αἱ μάνδραι καὶ οἱ τόποι ἔνθα συγκλείονται αἱ αἶγες καὶ τὰ πρόβατα*

B *one who sweeps out* (see *κορέω*) *pens, Stallknecht* *ρ* 224 (Mel. to Eum.:) „*τόν* (Od.-beggar) *κ' εἴ μοι δοίης σταθμῶν ὀυτῆρα γενέσθαι* ' *-ον τ' ἔμεναι θαλλόν τ' ἐρίφοισι* (n. also goats v. 213) *φορῆναι*". – Wdfld.: *δμώς*

J.N. O'Sullivan

σηκός [1ⁱ, 5ᵒ, 1ᴴ] E unclear, perh. rel. to *σάττω*, see Frisk. – Deriv.: *σηκασθῆναι, σηκοκόρος*

Σχ sch. D *Σ* 589: *περιβόλους, ἐν οἷς βοσκήματα ἵσταται*

B *enclosure, pen* for animals ([young] sheep and/or goats [incl. 4x in *ι*; n. also lambs *Θ* 131 (*σηκασθῆναι*), kids *ρ* 224 (*σηκοκόρος*)] exc. *κ* 412 [calves], but n. also specifying adj. *ποιμνήιον* Op. 787); in *βήσσῃ* (*Σ* 589 + *σταθμοί* [cf. *ρ* 224], *κλίσιαι*), Cyclops' cave (*ι*), farmyard (*κ* 412) *Σ* 589 (*ἐν δὲ νομὸν ποίησε* [Heph., on shield] ... *ἐν βήσσῃ οἰῶν*) *σταθμούς τε κλισίας τε* ... *ἰδὲ -ούς* *ι* 219 *στείνοντο δὲ -οὶ* ' *ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται* ' *ἔρχατο, χωρὶς μὲν πρόγονοι κτλ.* 227 (*ἐπὶ νῆα*) *ἐρίφους τε καὶ ἄρνας* ' *-ῶν ἐξελάσαντας* 319 (*Κύκλωπος ἔκειτο*) *ῥόπαλον παρὰ -ῷ* 439 *θήλειαι δὲ μέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ -ούς* *κ* 412 *οὐδ' ἔτι -οὶ* ' *ἴσχουσ'* (sc. *πόριας*, but they frisk about the cows returning to farmyard) Op. 787 *-όν* ... *ἀμφιβαλεῖν ποιμνήιον*. – Wdfld.: *αὐλή, ἔπαυλος* J.N. O'Sullivan

σῆμα [33ⁱ, 20ᵒ, 5ᴴ, 5ʰ, 2ᶜ] E unbek.; Vorschlag bei H.C. Melchert, in: Festschr. Hamp II (JIES Monograph 25, 1997) 41. – Abl.: *ἀρίσημος, Σῆμος* (?); *σημαίνω, σημάντωρ, ἀσήμαντος, πολυσημάντωρ*

F Nom. *-α* 9, *-'* 1, *-ατος* 1, *-ατι* 1, Akk. *-α* 31, *-'* 5, Nom. *-ατ'* 1, Akk. *-ατα* 11, *-ατ'* 5

M Stamm stets im longum **1** eins. [¹] *-(α)* Th. 500 [²] *-' ἔχεεν/αν* *Z* 419, *Ω* 799 [³] *-(α)* Sc. 477 [⁴] ⌞*περὶ -' ἑτάροιο*⌟ *Ω* 51 [⁵] ⌞ ⌟ *Ω* 755 **2** zweis. [¹⏑] *-ά τέ οἱ χεύωσιν / χεῦαι* *H* 86 / *α* 291 ≅ *β* 222 (*χείω*); *-ά τέ μοι χεῦαι* *λ* 75; *-ά τί μοι* *ω* 329; *-α δέ μοι* *ψ* 273 ≅ *λ* 126 = *Ψ* 326; *-α τιθείς* *Θ* 171, Sc. 385; *-α* h. Merc. 136; *-αθ(α)* *ψ* 110; *-ατ(α)* *τ* 250 = *ψ* 206 ≅ *ω* 346, h. Merc. 509 [²⏑] *-α βροτοῖο* ⌞*πάλαι κατατεθνηῶτος*⌟ *Ψ* 331; *-α* *N* 244, *Ψ* 455 [²⏑] *ἀλλ' / εἰ δ' ἄγε τοι καὶ -α ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἴπω / δείξω* *ψ* 73, *φ* 217; *χεύαντες δὲ τὸ -α πάλιν κίον· αὐτὰρ 'Αχιλλεύς / ἔπειτα* *Ψ* 257, *Ω* 801; *τόδε -α* ⌞ ⌟ *H* 89; *τόδε -α* *ψ* 202; *μέγα -α* *B* 308, *Ω* 349; *περὶ -α* *Ω* 16. 416; *τε -α* *B* 814, Op. 450; *-α* *Z* 178, *H* 189, *Λ* 166, *Φ* 322, *Ψ* 255; *-ατ(α)* *ψ* 225 [²⏑] *-α τέτυκται* *X* 30, *ψ* 188, h. 32, 13; *-α τετύχθω* *φ* 231; *-α* *Z* 176, *K* 466, *Ψ* 45, *υ* 111 [²×] *-α* *θ* 195 **3** dreis. [²⏑⏑] *-ατα* h. 33, 16, Theb. fr. 6a p. 24 Dav. (ci.) [²⏑⏑] *ἐναίσιμα / παραίσια / ἐνδέξια / ἀριστ]ερὰ* ⌞*-ατα φαίνων,* *B* 353 / *Δ* 381 / *I* 236 / Hes. fr. 141, 25; ⌞ ⌟ *φ* 413, h. 7, 46; *-ατα πάντων* *Ψ* 843, *θ* 192; *-ατα* *Z* 168; *-ατος* Cert. p. 43, 6; *-ατι* *K* 415

Σχ sch. min. P. Oxy. 4633 zu *B* 308: *σημεῖον*, sch. D *B* 308: *σημεῖον ἐφάνη ὑπὸ τοῦ Διὸς πεμφθέν*, *Δ* 381: *σημεῖα φανερὰ ποιῶν. δεικνύς*, *H* 189: *νῦν σημεῖον* (ebs. *Ψ* 326; ähnl. *B* 353), *Z* 419: *τάφον* (ähnl. *K* 415), *Ω* 349: *παρήλασαν τὸν Ἴλλου τόπον ἢ τάφον*, *B* 814: *νῦν τάφον. ἄλλοτε δὲ σημεῖον*, sch. Barn. *θ* 192: *σημεῖα. τινὲς δὲ βήματα*

B *Zeichen: distinktives Merkmal* (1), *Grabmal* (2), *Denkmal* (3), *(Schrift?-)Zeichen* (4) m. Adj. (auch präd.) od. Ptz.: *ἀιδής* Sc. 477; *ἀριστερός* Hes. fr. 141, 25; *ἀριφραδής* *Ψ* 326, *λ* 126, *φ* 217, *ψ* 73. 225. 273, *ω* 329; *δέελος* *K* 466; *ἔμπεδος* *τ* 250, *ψ* 206, *ω* 346; *ἐναίσιμος* *B* 353; *ἐνδέξιος* *I* 236; *κακός* *Z* 178, *X* 30; *καλός* h. 33, 16; *κεκρυμμένος* *ψ* 110; *λευκός* *Ψ* 455; *λυγρός* *Z* 168, Theb. fr. 6a p. 24 Dav.; *μέγας* *B* 308, *Ω* 349, *ψ* 188; *παραίσιος* *Δ* 381 m. Verben: *ὑπερβάλλω* *Ψ* 843; *γινώσκω* *H* 189; *ἀναγιγνώσκω* *τ* 250 = *ψ* 206 ≅ *ω* 346; *δείκνυμι* *N* 244, *φ* 217; (*παρα*)*δέχομαι* *Z* 178; *διακρίνω* *θ* 195; *εἰμί* *ψ* 110; *εἰπεῖν* *ψ* 73. 273, *ω* 329; *ἐρέω* *Ψ* 326 = *λ* 126; *ἰδεῖν* *Z* 176, *H* 189; *κεύθω* *ψ* 273; *λανθάνω* *Ψ* 326 = *λ* 126; (*κατα*)*λέγω* *ψ* 225; *μίσγω* *θ* 195; *οἶδα* *ψ* 110; *ὑπερπέτομαι* *θ* 192; *πιφαύσκω* *ψ* 202; *πορεῖν* *Z* 168; *τεύχω* pass. *Φ* 322, *X* 30, *Ψ* 455, *φ* 231, *ψ* 188, h. 32, 13; *τίθημι* *Θ* 171, *K* 466; Sc. 385; *φαίνω, ἐφάνη* *B* 308. 353, *Δ* 381, *I* 236, *φ* 413, Hes. fr. 141, 25, h. 7, 46; *φέρω* Op. 450, Theb. fr. 6a p. 24 Dav.; *φράζω* *τ* 250 = *ψ* 206 ≅ *ω* 346; im Zush. m. Gräbern *χέω* *Z* 419, *H* 86, *Ψ* 45. 257 ≅ *Ω* 801. 799, *α* 291 ≅ *β* 222, *λ* 75; *ποιέω* Sc. 477; *τεύχω* *Φ* 322; spez. *τορνώσαντο* *Ψ* 255 ‖ poet. Pl. *B* 353, *Δ* 381, *I* 236, *K* 466, *φ* 413, Hes. fr. 141, 25, h. 7, 46, h. 33, 16, h. Merc. 509. – Wortf.: *τέκμωρ*; *γιγνώσκω*⁺ (s.d.) spez. zu 1a: *στίγμα*; zu 1c: *μνῆμα* zu 1e: *οἰωνός, τέρας*; *δείκνυμι, νεύω, νευστάζω* zu 2: *ἠρίον, κάπετος, ταφή, τάφος, τύμβος, χυτὴ γαῖα* zu 3: *μνῆμα* zu 4: (*ἐπι*)*γράφω* **1** *distinktives Merkmal, Zeichen* (entweder absichtlich geschaffen od. als vorhanden vorausgesetzt), das Objekte (a), Orte (b), Personen (c), 'Kalender'-Zeiten (d), Situationen (e) bezeichnet, markiert, zu unterscheiden und zu identifizieren hilft **1a** ⌞*Merkmal* zur Unterscheidung eines Objekts Mal eines Pferdes: *Ψ* 455 *φράσσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα* ... ' *ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ* ' *λευκὸν -α τέτυκτο περίτροχον ἠΰτε μήνη* eingeritztes (*ἐπιγράψας* *H* 187) Zeichen auf einem Los: *H* 189 *γνῷ δὲ κλήρου -α ἰδών* **1b** ⌞ ⌟ Ortes *K* 466 (Diom. legte Dolons Waffen) *ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ' ἐπὶ -ατ' ἔθηκε* ' *συμμάρψας δόνακας μυρίκης τ' ἐριθηλέας ὄζους* (*als Zeichen*, um die Stelle wiederzufinden) *Ψ* 326 (Nestor:) „*-α δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει*" (= *λ* 126, s.u. 1e), folgt topogr. Beschr. ‖ *Marke*, die ein im Wettkampf geworfenes Objekt im Boden hinterläßt, als *Zeichen* der Wurfweite *Ψ* 843 (als dritter warf PN den *σόλος*) *χειρὸς ἄπο στιβαρῆς, καὶ ὑπέρβαλε* ⌞*-ατα πάντων*⌟ *θ* 192 (der steinerne *δίσκος*) *ὑπέρπατο* ⌞ ⌟ 195 (Ath.:) „*καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ -α* ' *ἀμφαφόων, ἐπεὶ οὔ τι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,* ' *ἀλλὰ πολὺ πρῶτον*" **1c** *Merkmal* zur od. bei der Identifikation einer Person, nur spez.: *Erkennungszeichen*, das die Wiedererkennung des heimgekehrten Od. ermöglicht 7x dir. R., 3x Erz. Narbe: *φ* 217 (Od.:) „*εἰ δ' ἄγε δὴ καὶ -α ἀριφραδὲς ἄλλο τι δείξω,* ' *ὄφρα μ' ἐὺ γνῶτον πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ,* ' *οὐλήν*" *ψ* 73 (Eurykl. zu Pen.:) „*ἀλλ' ἄγε τοι καὶ -α ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἴπω,* ' *οὐλήν*" *ω* 329 (Laert. zu Od.:) „*-ά τί μοι νῦν εἰπὲ ἀριφραδές, ὄφρα πεποίθω*" 346 *ὣς φάτο* (Od.), *τοῦ δ' αὐτοῦ* (Laert.) *λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,* ' *-ατ' ἀναγνόντος, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ(ε)* Bett: *ψ* 188 (Od.:) „*ἀνδρῶν δ' οὔ κέν τις* ... ' *ῥεῖα μετοχλίσσειεν, ἐπεὶ μέγα -α τέτυκται* ' *ἐν λέχει*" 202 (Od.:) „*οὕτω τοι τόδε -α πιφαύσκομαι*" 206 *ὣς φάτο, τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα* ... ' *-ατ' ἀναγνούσῃ* 225 (Pen.:) „*νῦν δ', ἐπεὶ ἤδη -ατ' ἀριφραδέα κατέλεξας* ' *εὐνῆς ἡμετέρης*" ähnl. *ψ* 110 (Pen.:) „*ἔστι γὰρ ἥμιν* ' *-αθ', ἃ δὴ καὶ νῶϊ κεκρυμμένα ἴδμεν ἀπ' ἄλλων*" ‖ Sonstiges: in Od.' Lügengeschichte *τ* 250 *ὣς φάτο* (Od.), *τῇ δ'* (Pen.) *ἔτι μᾶλλον ὑφ'*

ἵμερον ὦρσε γόοιο ' -ατ' ἀναγνούσῃ, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ(ε) (εἵματ' Ap. Lex. 35,30, cf. M. W. Haslam, CPh 89, 1994, 20 A.51) **1d** *Zeichen* des Jahreslaufs *X* 30 *λαμπρότατος μὲν ὅ γ' ἐστί* (Sirius), *κακὸν δέ τε -α τέτυκται* (*φέρει πολλὸν πυρετὸν βροτοῖσιν*, das Bezeichnen nicht streng geschieden vom Bewirken, vgl. *Θ* 171, h. 33,16 in 1d) h. 32,13 (der Vollmond) *τέκμωρ δὲ βροτοῖς καὶ -α τέτυκται* ähnl. Op. 450 *εὖτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς ' ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης, ' ἥ τ' ἀρότοιό τε -α φέρει καὶ χείματος ὥρην ' δεικνύει ὀμβρηροῦ* vgl. 1e 'Omen, Vorzeichen' **1e** *Zeichen* für die Beurteilung einer Situation od. als Auslöser von Handlg. *φ* 231 (Od.:) „*τόδε -α τετύχθω*· (die Freier werden mir Bogen u. Köcher verwehren; das nimm zum Anlaß,...)" h. Merc. 509 (Hermes u. Ap. sind befreundet) *-ατ' ἐπεὶ κίθαριν μὲν Ἑκηβόλῳ ἐγγυάλιξεν nachdem Hermes als Zeichen (der Freundschaft)* (*-α τ'* v.l.) Theb. fr. 6a p. 24 Dav. *-ατα* (ci. pro *εἵματα*; Beck, MH 58, 2001, 137–139) *λυγρὰ φέρων σὺν Ἀρίονι κυανοχαίτῃ Signal des auf dem Schlachtfeld erlittenen Todes* ‖ *Omen, Vorzeichen* Donner des Zeus: *Θ* 171 (*τρὶς ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε*) *-α τιθεὶς Τρώεσσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην* (Angezeigtes ≅ Bewirktes, vgl. h. 33,16 unten in 1e; *X* 30 oben in 1d) *φ* 413 *ἔκτυπε -ατα φαίνων* ‖ zus. m. Blutregen Sc. 385 *μέγα δ' ἔκτυπε ... ' κὰδ δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανόθεν ψιάδας βάλεν αἱματοέσσας, ' -α τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ ... παιδί* Blitz des Zeus: *B* 353 (Nestor:) „*ἀστράπτων ἐπιδέξι' ἐναίσιμα -ατα φαίνων*" *I* 236 (Od.:) „*ἐνδέξια -ατα φαίνων ' ἀστράπτει*" *N* 244 (Gl.) (*βῆ δ' ἴμεν ἀστεροπῇ ἐναλίγκιος, ἥν τε Κρονίων ἐτίναξεν ἀπ' Ὀλύμπου*) *δεικνὺς -α βροτοῖσιν· ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαί* Stimme, Laut: *λ* 126 (Teir.:) / *ψ* 273 (Od.:) „*-α δέ τοι ἐρέω μάλ' / μοι τόδ' ἔειπεν ἀριφραδές, οὐδέ σε, λήσει / κεύσω· ' ὁππότε κεν δή τοι / μοι συμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης ' φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν...*" (*λ* 126 = *Ψ* 326 in 1b) *υ* 111 *ἥ* (eine Magd) *ῥα μύλην στήσασα ἔπος φάτο, -α ἄνακτι*, vgl. Op. 450 in 1d 'Zeichen des Jahreslaufs' sonstiges: *B* 308 (Od.:) „*ἔνθ' ἐφάνη μέγα -α· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς ' σμερδαλέος, τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἦκε φόωσδε*" *Δ* 381 (Ag.:) „*λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους· ' οἱ δ' ἔθελον δόμεναι ... ' ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε παραίσια -ατα φαίνων*" Hes. fr. 141,25 *ἀριστ]ερὰ -ατα φαίνων* h. 7,46 (Dion. *λέων γένετ' ἔνδοθι νηὸς,*) *ἐν δ' ἄρα μέσσῃ ' ἄρκτον ἐποίησεν λασιαύχενα -ατα φαίνων (ominöses) Zeichen (seiner Stärke)* h. 33,16 (die Dioskuren *κατέπαυσαν ἀέλλας, κύματα δ' ἐστόρεσαν,*) *ναύταις -ατα καλά* (v.l., cf. Càssola, App.) (vgl. zu *Θ* 171 oben in 1e) **2** *Grabmal* (Coll. Raur. 2, 49 f.; ⌊J. P. Crielaard⌋, in: ⌊ ⌋ [Hrsg.], Homeric Questions, Amsterdam 1995, 271 f.; Chr. Sourvinou-Inwood, 'Reading' Greek Death, Oxford 1995, bes. 108–140) **2a** Grab des Patr. (Planung, Bau, sonstige Erwähnung) *Ψ* 45 (Ach.:) „*οὐ θέμις ἐστὶ λοετρὰ καρήατος ἆσσον ἱκέσθαι ' πρίν γ' ἐνὶ Πάτροκλον θέμεναι πυρὶ -ά τε χεῦαι*" 255. 257 *τορνώσαντο δὲ -α θεμείλιά τε προβάλοντο ' ἀμφὶ πυρήν· εἶθαρ δὲ χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν, ' χεύαντες δὲ τὸ -α πάλιν κίον* (V. 257 ≅ *Ω* 801, s.u. 2b*β*) *Ω* 16 *τρὶς δ' ἐρύσας* (den Hektor) *περὶ -α* 51 (Ap.:) „*Ἕκτορα δῖον ... ' ἵππων ἐξάπτων περὶ -' ἑτάροιο φίλοιο ἕλκει*" 416 (Hermes:) „*ἦ μέν μιν περὶ -α ἑοῦ ἑτάροιο φίλοιο ' ἕλκει ἀκηδέστως*" 755 (Hekabe:) „*σεῦ δ'* (Hektor) *ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ... , ' πολλὰ ῥυστάζεσκεν ἑοῦ περὶ -' ἑτάροιο*" **2b** sonstige Gräber (Stellen alphab. nach PN) **2ba** gewünschte od. in der Vorstellg. antizipierte Gräber nur dir. R. Grab des Ach.: *H* 86. 89 (Hektor:) „*τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ... ἀποδώσω, ' ὄφρά ἑ ταρχύσωσι ... Ἀχαιοί, ' -ά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ. ' καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων ' ... ' 'ἀνδρὸς μὲν τόδε -α πάλαι κατατεθνηῶτος'*" *Φ* 322 (Skam.:) „*αὐτοῦ οἱ καὶ -α τετύξεται, οὐδέ τί μιν χρεὼ ἔσται τυμβοχόης, ὅτε μιν θάπτωσιν Ἀχαιοί*" des ⌊Elpenor⌋: *λ* 75 (⌊ ⌋ zu Od.:) „(verbrenne meinen Leichnam mitsamt Waffen,) *-ά τέ μοι χεῦαι πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης* (*πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμόν*, weil ich zu Lebzeiten ein Seefahrer war)" des Od.: *α* 291 (Ath. zu Tel.:) „*εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς μηδ' ἔτ' ἐόντος, ' νοστήσας δὴ ... ' -ά τέ οἱ χεῦαι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερείξαι*" ≅ *β* 222 (Tel., „ich") **2bβ** im Erzählzush. erbaute od. bereits existierende Gräber des Eëtion: *Z* 419 (Androm.:) „*μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν ' ἠδ' ἐπὶ -' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν ' νύμφαι ὀρεστιάδες*" des Hektor: *Ω* 799. 801 *ῥίμφα δὲ -' ἔχεαν ... ' ... ' χεύαντες δὲ τὸ -α πάλιν κίον* (V. 801 ≅ *Ψ* 257, s.o. 2a) des Ilos: *K* 415 (Dolon:) „*Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν, ὅσοι βουληφόροι εἰσί, ' βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ -ατι Ἴλου*" *Λ* 166 *οἳ δὲ* (Tr., flüchtend) *παρ' Ἴλου -α παλαιοῦ Δαρδανίδαο ' μέσσον κὰπ πεδίον παρ' ἐρινεὸν ἐσσεύοντο* *Ω* 349 *οἳ δ'* (Priam. u. Idaios) *ἐπεὶ οὖν μέγα -α παρὲξ Ἴλοιο ἔλασσαν, ' στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους* des Kyknos: Sc. 477 *τοῦ δὲ τάφον καὶ -' ἀιδὲς ποίησεν Ἄναυρος ' ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων* des Midas: Cert. p. 43,6 *χαλκῇ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ -ατος ἦμαι* (*-τι κεῖμαι* v.l.; Markwald, Hom. Epigr. 35–38. 45), cf. V. 11 *σημανέω παριοῦσι Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται* der Myrine: *B* 814 (*κολώνη*) *τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, ' ἀθάνατοι δέ τε -α πολυσκάρθμοιο Μυρίνης* ‖ anonymes Grab: *Ψ* 331 (Nestor: „*λᾶε ἐρηρέδαται δύο λευκὼ ἐν ξυνοχῇσιν ὁδοῦ,*) *ἤ τευ -α βροτοῖο πάλαι κατατεθνηῶτος, ' ἤ τό γε νύσσα τέτυκτο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων*" **3** *Denkmal* Th. 500 (den Stein *Ζεὺς στήριξε Πυθοῖ*) *-' ἔμεν ἐξοπίσω, θαῦμα* (*βροτοῖσι*) *Trophäe* h. Merc. 136 (Hermes *δημὸν καὶ κρέα μετήορα ἀνάειρε,*) *-α νέης φωρῆς* **4** Pl.: *(Schrift?-)Zeichen* auf einer Falttafel, die eine Botschaft enthalten (4a); im selben Textzush. Sing.: *Zeichenbotschaft, Zeichenkomplex*, aus der Falttafel u. den darauf stehenden (Schrift?-)Zeichen bestehend (4b) Lit.: s. *γράφω* B 2; *πίναξ* B 1; B. B. Powell, Homer and the Origin of the Greek Alphabet, Cambridge 1991, 198–200; Ages of Homer 41 f. 104; M. Dickie, in: Ø. Andersen u. M. Dickie (Hrsgg.), Homer's World, Bergen 1995, 30 f.; ⌊J. P. Crielaard⌋, in: ⌊ ⌋ (Hrsg.), Homeric Questions, Amsterdam 1995, 213 f.; C. Brillante, QUCC N.S. 52, 1996, 31–45; J. M. Foley, Homer's Traditional Art, University Park (Pa.) 1999, 1–3 **4a** (Glaukos:) *Z* 168 „*πέμπε δέ μιν* (Proitos den Belleroph.) *Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅ γε -ατα λυγρά ' γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά*" **4b** 176. 178 „*καὶ τότε μιν* (der Schwiegerv. den Belleroph.) *ἐρέεινε καὶ ἤρετο -α ἰδέσθαι ' ὅττί ῥά οἱ γαμβροῖο πάρα Προίτοιο φέροιτο. ' αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ -α κακὸν παρεδέξατο γαμβροῦ ...*"

D v.l. *μ* 15 v.l. Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav. V. Langholf

σημαίνω [12i, 3a] E zu *σῆμα*. – Abl.: *-άντωρ, πολυ-άντωρ, ἀσήμαντος* M 1 *σημ-* im longum: [⏑̄–] *-αιν'* *A* 296 [⏑̄–⏑̄] *-ανέω μ* 26; *-αίνει K* 58; *-αίνειν Ξ* 85, *Π* 172, *χ* 427 [⏑̄–⏑̄] *-αίνειν A* 289, *Λ* 789 [⏑̄–⏑̄] *-αίνων Φ* 445 [⏑̄–⏑̄⏑̆] *-αίνουσιν* ⌊*ἕκαστος*⌋ *P* 250 [⏑̆–⏑̄⏑̆] *ἐ-ήναντο* ⌊ ⌋ *H* 175 2 *σημ-* in den brevia: [–⏑̄⏑̆] *-ηνε Ψ* 358 = 757 [–⏑̄⏑̆] *-αινε χ* 450 [–⏑̄⏑̆⏑̆] *-αινέτω B* 805

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *A* 296: *ἐπίτασσε* (ähnl. P. Palau Rib. 8 zu *A* 289), sch. D *A* 289: *-αίνειν· προστάσσειν, B* 805: *-αινέτω· προστασσέτω. κελευέτω, H* 175: *ἐ-ήναντο· ἐ-ειώσαντο. ἐξ οὗ δηλοῖ, ὅτι οὐ γράμματα ἤιδεισαν οἱ ἥρωες, K* 58: *-αίνει· προστάττει. ἄρχει, Ξ* 85: *-αίνειν· νῦν ἄρχειν*

L [1]J.-H. Sautel, Les notions d' ordonner dans l' Iliade, Paris 1985, II 449–57; [2]D. Tadmor, Writings in Philology, Jerusalem 1985, 24

B (1) *be-, kennzeichnen;* (2) *kommandieren, Kommando innehaben; Herrschaft ausüben, befehligen; Anweisungen / Anordnungen geben* – in 2 nicht allg. *herrschen,* sondern spez. *befehligen,* aber nicht von einzelnen Befehlen, sondern von Besitz u. Ausübung der Befehlsgewalt / des Kommandos (L²24, L¹454); außer *H*175 (refl. Med.) immer Akt., 1× Fut. (*μ*26), 3× Aor. (Akt. *Ψ*358 = 757, Med. *H*175), sonst Präs.St. (in 2 immer); Subj.: außer *μ*26 (Kirke) nie von Göttern; Syntax: in 1 m. Akk.-Obj., in 2 meist m. Dat. d. Pers., 1x m. Gen. (*Ξ*85 *στρατοῦ*, vgl. *ἀνάσσω*), sonst abs. – Wortf.: zu 1: *δείκνυμι* (*μ*26 im Kontext); zu 2: *ἄγω, ἀνάσσω* (im Kontext: *A*289, *Ξ*85, *Π*172), *ἄνωγα* (im Kontext: *χ*450), s. *ἄρχω* (im Kontext: *B*805, *Π*172), *ἡγέομαι, ἡγεμονεύω* (im Kontext: *Π*172, *κρατέω* (im Kontext: *A*289, *Π*172), *κοσμέω* (im Kontext: *B*805), (*ἐπι*)*τέλλω* (im Kontext: *A*296, *Φ*445), (*ὑπο*)*τίθημι* (im Kontext: *Λ*789); *σ.* im Kontext nb. *πείθομαι*: *A*289. 296, *K*58, *Λ*789 **1** *bezeichnen, kennzeichnen* *μ*26 (Erz., Kirke:) „*δείξω ὁδὸν ἠδὲ ἕκαστα* ' *-ανέω, ἵνα μή τι κακορραφίῃ ἀλεγεινῇ* ' *ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε πῆμα παθόντες*" *werde genau angeben,* der Ankündigung folgt V.37ff. Ausführung *Ψ*358 *στὰν δὲ* (die Gespanne beim Wettkampf) *μεταστοιχί, -ηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεὺς* ' *τηλόθεν ἐν λείῳ πεδίῳ* = 757 (die Wettläufer – *τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος*) *bezeichnete* *H*175 *κλῆρον ἐ-ήνατο ἕκαστος,* ' *ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ jeder macht ein Zeichen* (auf einem der als Los dienenden Stückchen Holz od. Tonscherben, s. *κλῆρος*) *für sich,* d.h. jeder sein eigenes; die Darstellung der je spezif. Kennzeichnung der Lose u. das Erkennen nur des jeweils eigenen Loses (V.185ff.) vermeidet offenkundig die Erwähnung der Schrift (vgl. *Σχ*)

2 *kommandieren, Kommando innehaben; Herrschaft ausüben, befehligen; Anweisungen / Anordnungen geben* **2a** im milit. Kontext: *kommandieren, Kommando innehaben* (außer *A*289 [allg.] immer vom Kommando über ⌞Kontingent⌟ / bes. Abteilg. / Unterabteilung e.s ⌞ ⌟s der Heere vor Troia) *A*289 (Ag.:) „*ἐθέλει* (Ach.) *περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,* ' *πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,* ' *πᾶσι δὲ -αίνειν, ἅ τιν' οὐ ⌞πείσεσθαι οἴω⌟,*", Ag. wirft Ach. Usurpation seiner (Ag.s) Funktionen vor, die vier sinnverwandten Verben gehen vom Allgemeinen zum Besonderen (vgl. Pulleyn z.St.): *über allen sein / alle majorisieren* (vgl. *κρατέω* B I 1) / *über alle den Oberbefehl haben / alle kommandieren* 296 (Ach. zu Ag.: „ich wäre ein Feigling u. nichtswürdig) *εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι ὅττί κεν εἴπῃς·* ' *ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο,* ' *μὴ γὰρ ἔμοιγε* ' *-αιν'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ* ⌞ ⌟ (v. ath. Arist.)", die Verben (auch in Bezug auf vorhergeh. Rede des Ag.) nicht gänzlich synon.: *andern magst du solche Befehle* (*ταῦτ'*, bezogen auf *πᾶν ἔργον* 'in jeder Sache') *erteilen, mir aber hast du nicht(s) zu kommandieren* (*σ.* absolut); Athetese (s. sch. *A*295a m. Testim.) deswegen unbegründet *K*58 (Ag.:) „*κείνῳ* (= Nestor) *γάρ κε μάλιστα πιθοίατο· τοῖο γὰρ υἱὸς* ' *-αίνει φυλάκεσσι* (u. Mer.)" *hat das Kommando über die Wachen* *Ξ*85 (Od. zu Ag.:) „*αἴθ' ὤφελλες ἀεικελίου στρατοῦ ἄλλου* ' *-αίνειν, μὴ δ' ἄμμιν ἀνασσέμεν*" *Π*172 *πέντε ... ἡγεμόνας ποιήσατο* (Ach.) *τοῖς ἐπεποίθει* ' *-αίνειν· αὐτὸς δὲ μέγα κρατέων ἤνασσε Kommando innehaben* über je eine der fünf Heeresabteilungen (vgl. *ἦρχε* V.173. 196, *ἡγεμόνευεν* V.179. 193) *P*250 (Men.:) „*ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,* ' *οἵ τε παρ' Ἀτρεΐδῃς, Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,* ' *δήμια πίνουσιν καὶ -αίνουσιν ἕκαστος* ' *λαοῖς· ἐκ δὲ Διὸς τιμὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ*" *B*805 (Iris–Polites zu Hektor: „*πολλοὶ ... κατὰ ἄστυ ... Πριάμου ἐπίκουροι*) *τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ -αινέτω οἷσί περ ἄρχει,* ' *τῶν δ' ἐξηγείσθω κοσμησάμενος πολίτας*" **2b** ggüber Bedien-steten *Herrschaft ausüben, Leitung innehaben* *Φ*445 (Pos. zu Ap.: „denkst du nicht mehr daran) *ὅτ' ἀγήνορι Λαομέδοντι* ' *πὰρ Διὸς ἐλθόντες θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν* ' *μισθῷ ἐπι ῥητῷ· ὁ δὲ -αίνων ἐπέτελλεν*" *il était notre maître, il nous donnait des ordres* (Mazon, vgl. L¹454), vgl. *-άντωρ* *ρ*21, zum verabredeten Dienstvertrag s. *θητεύω* *χ*450 *νέκυας φόρεον* (Dienerinnen) *κατατεθνηῶτας,* ' *κὰδ δ' ἄρ' ὑπ' αἰθούσῃ τίθεσαν ... αὐλῆς,* ' *ἀλλήλοισιν ἐρείδουσαι· -αινε δ' Ὀδυσσεὺς* ' *αὐτὸς ἐπισπέρχων· ταὶ δ' ἐκφόρεον καὶ ἀνάγκῃ hatte die Leitung inne,* vgl. V.437 (Od. zu Tel.: „*ἄνωχθε γυναῖκας*") zur Einzelanweisung 427 (Eurykl. zu Od.:) „*νέον μὲν ἀέξετο* (Tel.), *οὐδέ ἑ μήτηρ* ' *-αίνειν εἴασκεν ἐπὶ δμῳῇσι γυναιξίν*" *ließ ihn noch nicht die Funktion des Hausherrn ausüben,* sc. als Herr über (zu *ἐπί* vgl. z.B. *ποιμαίνων θ' ἐπ' ὄεσσι* *Z*24f., s. s.v. *ποιμαίνω*, u. s. Fernández-Galiano, in: Odyssey z.St.; Fritz, Lokalpartikeln 84ff.) die weibl. Dienerinnen **2c** allg.: *Λ*789 (Nestor zu Patr.: „Men. trug dir auf) *εὖ οἱ* (= Ach.) *φάσθαι πυκινὸν ἔπος ἠδ' ὑποθέσθαι* ' *καί οἱ -αίνειν· ὁ δὲ πείσεται εἰς ἀγαθόν περ*" (die drei sinnverwandten Verben als Steigerung:) *ihm gut ein kluges Wort zu sagen / ihm gut zureden* (s. *εἰπεῖν* B II 5) *u. ihm gegenüber* (m. der Autorität des Älteren) *auch Anordnungen zu geben* (= ihn zu leiten), vgl. *εἴποις ... αἴ κε πίθηται* V.791, *παρειπών* (u. *παραίφασις*) V.793

D Vit. p.8,3 ≅ Cert. p.43,11 (Grabepigramm) *αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου* (*πολυκλαὺτῳ ἐπὶ τύμβῳ* Cert.) ' *ἀγγελέω* (Vit., *-ανέω* Cert.) *παριοῦσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται*, sowohl wegen Bed. ('verkünden') u. Syntax (folg. Nebensatz m. *ὅτι*) nachep. (vgl. Markwald 56)

M. Schmidt

σημάντωρ [3ⁱ, 2ᵒ, 2ᴴ, 3ʰ] **M** [-ᾰ⏑⏑] *-ορος* *Θ*127, *O*325; *-ορι πάντα* *ρ*21; *-ορες* *τ*314, h.Ap.542; *-ορας* *Δ*431, h.Cer.131 [-ᾰ⏑⏑] *Κρονίωνι ⌞θεῶν -ορι πάντων⌟* Sc.56 ≅ h.Merc.367 (Akk.); ⌞ ⌟ Hes.fr.5,2

Σχ sch.D *Δ*431: *-ορας· ἡγεμόνας,* *Θ*127: *-ορος· τοῦ ἡνιοχήσαντος,* *O*325: *-ορος· ἄρχοντος, νῦν δὲ φύλακος, νομέως*, sch.Barn. *ρ*21: *-ορι· τῷ ἐπιτάσσοντι ἢ ἐπιστάτῃ,* *τ*314: *-ορες· οἱ κελευόμενοι, δεσπόται*

B *Anführer, Herr,* (1)Menschen, jeweils prägn. Funktionsbez. von Heerführer (1a), Hausherr (1b), Aufseher (1c), Sklavenhändler (1d), Hirte (1e), Wagenlenker (1f), Herr über Heiligtum (1g); (2) Zeus, als Herr aller Götter zur außerep. Verw. s. *ἀρχός* B Vorbem. u. Fraenkel, Nom. ag. I 217f. – Wortf.: allg. s. *ἀρχός* I 1373,8ff., sonst s.u. **1** Menschen **1a** Heerführer, vgl. *ἀρχός* *Δ*431 *κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος* ' *ἡγεμόνων· οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν ...* ' ... ' *σιγῇ δειδιότες -ορας* **1b** Hausherr, vgl. *οἶκος* B3 Vorbem. *τ*314 (Pen. zu Bettler:) „*οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς* ' *τεύξῃ, ἐπεὶ οὐ τοῖοι -ορές εἰσ' ἐνὶ οἴκῳ,* ' *οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴ ποτ' ἔην γε,* ' *ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι*", beschreibt Qualitäten von Od. als Hausherr, nicht als König von Ithaka **1c** Aufseher als Herr von Lohnarbeiter, vgl. *σημαίνων* *Φ*445 u. vgl. allg. *θητεύω* *ρ*21 (Bettler zu Tel.: „für einen Bettler ist es in der Stadt besser) *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί,* ' *ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ -ορι πάντα πιθέσθαι*", *σ.* bez. hier nur Funktion, nicht Titel od. Stand (Bauer / Gutsherr selbst od. Bediensteter, auch Sklave, kann Aufsicht ausüben) **1d** Sklavenhändler / Seeräuber als Herr von geraubten Frauen h.Cer.131 (Dem. als alte Frau: „ich bin von Seeräubern aus Kreta verschleppt worden, die in Thorikos an Land gingen) *λάθρῃ δ' ὁρμηθεῖσα δι' ἠπείροιο μελαίνης* ' *φεῦγον ὑπερφιάλους -ορας, ὄφρα κε μή με* ' *ἀπριάτην περάσαντες ἐμῆς ἀποναίατο τιμῆς*", ihre aktuellen, sich die Herrschaft über die geraubten Frauen *anmaßenden Herren* **1e** *Hirte* als

Herr einer Viehherde, vgl. *ποιμήν* Wortf. u. *ἀσήμαντος* *O* 325 (Gl.: wenn zwei Raubtiere eine Rinder- od. eine Schafherde in Panik versetzen) *νυκτὸς ἀμολγῷ ' ἐλθόντ' ἐξαπίνης -ορος οὐ παρεόντος* **1f** Wagenlenker als Herr eines Pferdegespanns, vgl. *ἡνίοχος* m. Wortf. *Θ* 127 (Hektors Wagenlenker wird tödlich getroffen) *ὁ δ'* (= Hektor) *ἡνίοχον μέθεπε θρασύν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ' ἵππω δευέσθην -ορος* (er fand schnell den Archeptolemos, *δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν*) **1g** Herr über die Kreter im delph. Heiligtum h. Ap. 542 (Ap. zu den Kretern:) *„ἄλλοι ἔπειθ' ὑμῖν -ορες ἄνδρες ἔσονται, ' τῶν ὑπ' ἀναγκαίῃ δεδμήσεσθ' ἤματα πάντα"*, vgl. v. 479. 483. 501 *ἕξετε* (*πίονα νηόν*) **2** Herr aller Götter, (nachhom., vgl. *βασιλεύς*) Beiw. von Zeus, zum Alter der Formel vgl. Meier, Ep. Formel 12 Sc. 56 (Alkm. gebiert zwei Söhne) *τὸν μὲν βροτῷ ἀνδρὶ μιγεῖσα, ' τὸν δὲ Διὶ Κρονίωνι ⌊θεῶν -ορι πάντων⌋* Hes. fr. 5,2 *Πανδώρη Διὶ πατρὶ ⌊ ⌋ ' μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραικὸν* h. Merc. 367 *ἐν ἀθανάτοισιν ἔειπε* (Herm.), *' δείξατο δ' εἰς Κρονίωνα θεῶν -ορα πάντων*

M. Schmidt

σήμερον [7ⁱ, 3ᵒ, 2ʰ] E < **k'ī-āmer-o-*, Abl.skompos. m. pronominalem **k'ī-* (vgl. *κιδνόν· ἐνθάδε* Hsch.) 'dieser' u. *āmer-* (vgl. *ἦμαρ*) 'Tag', vgl. Hermann, Sprachw. Komm. 56; L¹ 1 ff.; Rix, Histor. Gr. 91

M nur [¹⏑⏑]: *⌊-ον· ὕστερον αὖτε⌋ μαχήσοντ'/ὁμεθ' εἰς ὅ κε H* 30. 291; *⌊ ⌋ Θ* 142, *Y* 127; *-ον Λ* 431, *T* 103, *Y* 211, *ρ* 186. 252, *σ* 377, h. Merc. 371. 466 L ¹Brugmann, BSG 69, 1917, Heft 1; ²Treu, Homer 130 f.

B *an diesem (am jetzigen) Tage*, immer durch Stellg. (nur VA, 9× Enjb., *-ον ἤ ... ἤ Λ* 431) u. inhaltl. (4× i. Vbd. m. *νῦν*) stark betont (vgl. L²); nur in dir. R. **1** m. gegensätzl. Zeitbegr. *ὕστερον αὖτε* (nie *αὔριον*, vgl. Bd. I Sp. 1562,55 ff.) *H* 30 (Ap. zu Ath.:) *„νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα ' ⌊-ον· ὕστερον αὖτε⌋ μαχήσοντ'* (*μαχήσομεθ'* v.l.)" ≅ 291 *Θ* 142 (Nestor zu Diom.:) *„νῦν μὲν γὰρ τούτῳ* (Hektor) *Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει ' ⌊ ⌋ καὶ ἡμῖν ... ' δώσει"* *Y* 127 (Hera zu Pos. u. Ath.:) *„(Οὐλύμποιο κατήλθομεν,) ἵνα μή τι μετὰ Τρώεσσι πάθῃσι* (Ach.) *' ⌊ ⌋ τὰ πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα ' γιγνομένῳ ἐπένησε λίνῳ ὅτε μιν τέκε μήτηρ"* **2** ohne gegensätzl. Zeitbegr. *Λ* 431 (Sokos zu Od.:) *„-ον ἤ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι ' ... ' ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς"* *T* 103 (Zeus vor versammelter Götterschar:) *„-ον ἄνδρα φώωςδε μογοστόκος Εἰλείθυια ' ἐκφανεῖ"* *Y* 211 (Aen. zu Ach.:) *„τῶν* (von unseren Eltern) *δὴ νῦν ἕτεροί γε φίλον παῖδα κλαύσονται ' -ον· οὐ γάρ φημ' κτλ."* *ρ* 186 (Eum. zum Bettler Od.:) *„ἐπεὶ ἄρ δὴ ἔπειτα πόλινδ' ἵμεναι μενεαίνεις ' -ον"* 252 (Mel. zu Eum.:) *„αἴ γὰρ Τηλέμαχον βάλοι ἀργυρότοξος Ἀπόλλων ' -ον ἐν μεγάροις"* *σ* 377 (Od. zu Eurym.:) *„εἰ δ' αὖ καὶ πόλεμόν ποθεν ὁρμήσειε Κρονίων ' -ον, αὐτὰρ ἐμοὶ κτλ."* h. Merc. 371 (Hermes zu Zeus:) *„ἦλθεν* (Ap.) *ἐς ἡμετέρου* (*ἡμέτερον* ci.) *διζήμενος εἰλίποδας βοῦς ' -ον ἠελίοιο νέον ἐπιτελλομένοιο"* 466 (Hermes will Ap. teilhaben lassen an seiner Kunst:) *„τέχνης ἡμετέρης ἐπιβήμεναι οὔ τι μεγαίρω. ' -ον εἰδήσεις"*

G. Markwald

Σῆμος Kj. von Boeckh in Hes. fr. 49 (*Σῆρος* codd.) wegen Pi. Ol. 10,70: *Σᾶμ < ος ὁ > Ἀλιρ(ρ)οθίου* (*Σῆμος, Σῆρος* vv.ll. in Schol. Pi. Ol. 10,83); s. s.v. *Σῆρος* G. Markwald

σήπομαι [3ⁱ, 1ᴴ] E unbek. **Σχ** sch. D *B* 135: *διασέσηπε ἐκ τοῦ χρόνου*

B *verfaulen, verwesen* **1** von menschl. Körpergewebe **1a** *χρώς T* 27 (Ach.: „ich fürchte, dass Fliegen in die Wunden des gefallenen Patr. eindringen u. dort Maden erzeugen,) *κατὰ δὲ χρόα πάντα σαπήῃ"* *Ω* 414 (Hermes: „Hektor liegt bereits seit 12 Tagen tot,) *οὐδέ τί οἱ χρὼς -εται, οὐδέ μιν εὐλαὶ ' ἔσθουσ(ι)"* **1b** *ῥινός* Sc. 152 *ὀστέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης ' Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ* (bei den gefallenen Kämpfern,) *nachdem ringsherum* (um die Knochen) *die Haut (> das Fleisch) verwest ist* **2** von Holz *morsch werden* *B* 135 (Ag.: „neun Jahre haben wir vor Tr. verbracht,) *καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται"*. – Wortf.: *πύθω, λύω; ἄζη, εὐρώεις; ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε* (*H* 99; andere Beschr. des Vergehens eines Leichnams *ξ* 133–136)

Kompos.: *κατασήπομαι*, s.o. 1a V. Langholf

Σῆρος [1ᴴ] Sohn des *Ἀλιρρόθιος* (s.d.), Bruder des *Ἀλάζυγος* (s.d.) Hes. fr. 49 *ἤτοι ὁ μὲν -ον* (*-ος* codd., *Σῆμον* ci. Boeckh) *καὶ Ἀλάζυγον* (*Ἀλάζογον* v.l., *Ἀλαγονόν* ci.) *υἱέας ἐσθλούς*. Sonst ist *Σῆρος* (bzw. *Σῆμος*), S. des Halirrhothios, völlig unbek. (vgl. Schwartz, Ps.-Hes. 397), ein *Σῆρος* (als Grammatikbeispiel) nur noch Hdn., de prosod. 3, 1, 190 Lentz; die Kj. *Σῆμος* stützt sich auf den (im Scholion zitierten) Diphilos-Vs. (West, Iambi et elegi Gr. 61): *τρέψας* (*στρωφᾷς* v.l.) *δὲ πώλους ὡς ὁ Μαντινεὺς Σῆμος* (*ἥρως* v.l., haplograph. aus **Σῆρος?*); cf. s.v. *Σῆμος* G. Markwald

σησαμόεις [1ᵉ] (Abl. von *σήσαμον*; dieses bereits myk., s. DMic. II 284; im fgrE nur indir. in *σ.* u. ev. im ON *Σήσανος/ν*): *sesamhaltig, mit Sesam* Vit. 19,1 *νῦν μὲν κριθαίην, εὐώπιδα, -εσσαν* sc. *μᾶζαν*? Text od./u. Kontext verstümmelt, vgl. Markwald, Hom. Epigr. 259–262 V. Langholf

Σήσαμος (Σήσαμον?) [1ⁱ] (zur Form s. Pape-Benseler s.v.) (Abl. von *σήσαμον*?; Sommer, Nominalkompos. 122; doch vgl. L. Zgusta, Kleinasiat. Personennamen, Prag 1964, § 1435) ON Stadt d. Paphlagonier *B* 853 (*-ον*) W. Leaf, Troy, London 1912, 279 f.; Giovannini 32 f.; Basler Komm. z.St. V. Langholf

Σηστός [1ⁱ] Stadt auf d. thrak. Chersonesos, Name nicht gr., wohl thrak; gramm. Geschlecht mask. od. fem. (s. Oberhummer, RE II A [1923] Sp. 1892); nur im Tr.-Kat. u. nb. Abydos (s.d.) genannt *B* 836 *καὶ -ὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην*, ggüber Abydos gelegen; wie dieses, zum Herrschaftsbereich des Asios (s.d., Bd. I Sp. 1399,61 ff.) gehörig, s. Jachmann, Hom. Schiffskatalog 180, A 248: „befremdlich"; zur Lage s. Leaf, Troy 354 ff.; Burr 144; Basler Komm. z.St. G. Markwald

Σθεινώ s. *Σθεννώ*

σθεναρός [1ⁱ] **Σχ** sch. D *I* 505: *ἰσχυρά* L Eder, Kraft, Stärke u. Macht 29

B *strong*, of Ate *I* 505 *ἡ δ' Ἄτη -ή τε καὶ ⌊ἀρτίπος⌋, οὕνεκα πάσας* (sc. *Λιτάς*) *' πολλὸν ὑπεκπροθέει*, note physic. character of descript. (*⌊ ⌋*, running: cf. *σθένος* in athletic context *θ* 136) and contrast w. *Λιταί* who are *χωλαί* (cf. *Y* 36 f.) and *ῥυσαί* (cf. assoc. of *σθένος* [q.v. B 1 introd.] w. *ἥβη*) J.N. O'Sullivan

Σθενέβοια [2ᴴ (+ prose)] E 1st elem. < *σθένος*, on 2nd elem. see *Μελίβοια* E; other names in *-βοια* s.v. *βοῦς* E ad fin.

L Preller-Robert II 1,182 w. n.6; F. Brommer, Vasenlisten zur gr. Heldensage, Marburg ¹1956, 171 f., ³1973, 297; West, Cat. 78. 177. 179; T. Gantz, Early Gr. Myth, Baltimore and London 1993, 311–16

B daughter of Arcadian *Ἀφείδας* (q.v. B II, also *Ἀρκασίδης* B 1) and ⌞wife of Proetus⌟ (Hes. fr. 129,18 *καλ[λι]πλόκαμον Σ[θ]ενέβοι[αν*; in *Z* 160 ⌞ ⌟ is Lycian *Ἄντεια* [q.v.]; Probus on Verg. Ecl. 6,48 gives Amphidamas [see *Ἀμφιδάμας* B 5] as father of S.), to whom she bears Lysippe, Iphinoe and Iphianassa (Hes. fr. 131 [prose], w. which see fr. 129,20 *Σθεν[έ]βοια βοῶπις*–24) J. N. O'Sullivan

Σθενέλᾱος [1[i], 1[c] prose] **Σθένελος** [11[i], 2[H]] E < *σθένος* + *λαός*, app. modelled on *Μενέλαος* (as if *μενε-* < *μένος*), *-λος* being short form, further L[2] (*Σ.* = 'mit starken Mannen'; taken as 'qui a la force du peuple en armes' by L[4]; perh. thought of as 'strength of the host')

F *-λος* 8, *-λοιο* 1[i], 1[H] (*Σθε]νέλοι[ο*), *-λου* 1, *-λον* 2, *-λαον* 1[i] (B III below; see also B IV)

M 1 trisyll. [⏑⏑ᵘ] *καὶ -λος Καπανῆος ... φίλος υἱός B* 564 [⏑⏑ᵘ] *ὣς ἄρ ἔφη / φαμένη -λος/ον ... ἵππων ... χαμᾶζε E* 111 / 835; *-λος Καπανήϊος ἀγλαὸς υἱός E* 241; *ἴφθιμος -λός (τε) Θ* 114, *Ψ* 511; *-λός τε I* 48, Hes. fr. 135,7; *καὶ -λον ... Καπανήϊον υἱόν E* 108 [⏑⏑ᵘ] *-λος Καπανήϊος υἱός Δ* 367; *-λου ⌞Περσηϊάδαο⌟ T* 116 2 quadrisyll. [⏑⏑ᵘ⏑] *-λοιο ... ⌞ ⌟ T* 123; *-λαον* PN[B] *φίλον υἱόν Π* 586 [⏑⏑ᵘ⏑] *Σθε]νέλοι[ο ἄν]ακτος* Hes. fr. 190,9

L [1]Strasburger, Kleine Kämpfer 107; [2]v. Kamptz, Personennamen 68. 102. 221; [3]Kullmann, Quellen 89. 121. 150 (w. n. 1). 151 n. 1. 277 n. 1; [4]Wathelet, Dict. II 992 f. w. nn. p. 1523; [5]Gantz (*Σθενέβοια* L) 311. 522–4

B I 9[i] (n. also *υἱὸς Καπανῆος Δ* 403, *E* 319, *Καπανηϊάδη E* 109): s. of Capaneus; leader w. Euryalus and Diom. (who had overall command) of contingent from Argos and Tiryns (*B* 564); one of the Epigonoi (*Δ* 405 ff., further L[3], L[5] 522–4); functions as Diom.'s charioteer (see w. contexts *Δ* 367, *E* 108. 111. 241 [261 ff.]. 319 [+ 327 ff.]. 835, *Ψ* 511 [513]; Diom.'s *θεράπων Θ* 109. 114), temporarily ousted by Ath. *E* 835; proudly rejects Ag.'s reproach and is silenced by Diom. (*Δ* 403 ff.); draws arrow from Diom.'s shoulder (*E* 111 ff.) at his urging (*E* 108 ff.); his advice to retreat before Aen. and Pand. rejected by Diom. (*E* 241 ff.); drives off horses of Aen. (*E* 319 ff.) ⌞in acc. w. Diom.'s instructions⌟ (*E* 261 ff.); tends (w. Eurymedon, ⌞ ⌟ [*Θ* 109]) Nestor's horses while Nestor drives Diom.'s chariot (*Θ* 114); takes and gives to comrades Diom.'s prize in race and unyokes horses (*Ψ* 511 ff.); Diom. declares (*I* 48 f.) that he and S. will stay and take Troy even if the other Grs. go home (on notion 'pair of warriors take Troy' see Kakridis, Gymn. 78, 1971, 509 f.); as ag. Diom.'s displeasure when rebuking S. (*Δ* 411 ff., *E* 251 ff.), he calls S. *πέπον* (*E* 109, cf. *τέττα Δ* 412) and S. adresses him as *ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ* (*E* 243); epith. *ἴφθιμος* (*Θ* 114, *Ψ* 511) plays on *Σθενε-*

II s. of Perseus (*Περσηϊάδαο T* 116. 123) + Andromeda (Hes. fr. 135,5–7, *Σ]θένελος*); married *Νικίππη* (q.v. for evidence); father of *Εὐρυσθεύς* (*T* 123; w. *-σθεύς* cf. *Σθενε-*); further L[5] 311

III Tr. or Lycian, s. of *Ἰθαιμένης* (w. *-μένης* cf. *Σθενε-*); killed by Patr. (*Π* 586 *-λαον*)

IV one of 8 sons of Melas killed by Tyd. for plotting ag. Oeneus (Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. [prose: *-λαον*])

J. N. O'Sullivan

Σθεννώ [1[H]] (nb. Euryale u. Medusa) eine der drei Gorgonen Th. 276 *-νώ* (*Σθεινώ, Σθενώ* vv. ll., vgl. West z. St.)

M. Schmidt

σθένος [37[i], 4[a], 9[H], 1[h]] E < **sg*-μen-es-* (w. **sg*-* from *ἔχω*), see now A. J. Nussbaum in Mír Curad, Studies in Honor of C. Watkins, Innsbruck 1998, 525 f. – Deriv.: *δορυ-, ἐρι-, εὐρυ-, εὐ-, μεγαλο-, μεγασθενής, περισθενέω, σθεναρός; Ἀγα-, Πλεισθένης, Βορυσθενίς; Σθεινώ, Σθενέβοια, Σθενέλαος/ελος*

F *-ος* 16, *-εος* 5, *-εῖ* 13, *-ει* 2, *-ος* 14; case unclear Hes. fr. 75,22 (prob. acc.: part of envisaged bride-price)

M 1 disyll. ⏑̯[⏑⏑] *καὶ -ος, ἀθανάτων⁺ δὲ θεῶν⁺ Σ* 420, Op. 62; *καὶ -ει Y* 361 ⏑̯[⏑⏑] *τε -ος ὦρσεν E* 139 ⏑̯[⏑⏑] *-ος Ἕκτορος / ἀνέρος I* 351, *Φ* 308; *-ος Σ* 274, Op. 619 ⏑̯[⏑⏑] *τῶν τε / γὰρ ⌞-ος οὐκ⌟ ἀλαπαδνόν E* 783 = *H* 257, *σ* 373 / Op. 437; ⌞ ⌟ (*ἀλαπαδνόν*) *Θ* 32 ≅ 463; *τῶν δὲ -ος Λ* 827; (*μέγα*) *-ος Ἰδομενῆος N* 248, Hes. fr. 204,56 (*Ἰδομ[ενῆος*); ⌞*μέγα -ος⌟ Ὠκεανοῖο / Ἠετίωνος Σ* 607, *Φ* 195 / *Ψ* 827; ⌞ ⌟ *ἔμβαλ' ⌞ἑκάστῳ⌟ Λ* 11 ≅ *Ξ* 151; *δὲ -ος ὦρσεν* ⌞ ⌟ *B* 451; (*τε*) *-ος Ὠρίωνος Σ* 486 ≅ Op. 615. 598; *μέγα γὰρ / τε -ος* (*ἔμβαλ'/πεσε*) *Φ* 304, Sc. 420, *ϑ* 136; *δὲ -ος/ει N* 678, h. Ap. 268 ⏑̯[⏑⏑] *ὠκυπόδων -ος ἵππων* Hes. Sc. 97, fr. 75,22 (*ὠκυ]πόδων*) 2 trisyll. [⏑⏑ᵘ] *ἀλκῆς ⌞καὶ -εος⌟ P* 212. 499; ⌞ ⌟ *περιρήσομαι φ* 282; *-εός τε χ* 237; (*δέ μιν*) *-εῖ μεγάλῳ M* 224, *N* 193; ⌞*κάρτεί⌟ τε -εί τε O* 108, *P* 329; ⌞ ⌟ *καὶ -εῖ P* 322 [⏑⏑ᵘ] *-εος περιρώμενος O* 359; *τέ μιν -εῖ P* 751 [⏑⏑ᵘ] *πρώτοισι / τοῖσι κίε ⌞-εῖ βλεμεαίνων⌟ Θ* 337, *Y* 36; (*μέγα / τε*) ⌞ ⌟⁺ *I* 237, *M* 42, *P* 22. 135 [⏑⏑ᵘ] *καὶ -εῖ Π* 542

Σχ sch. D *Θ* 337: *-εῖ βλεμεαίνων· σφοδρῶς ἐπιρρωννύμενος. ἔνιοι δὲ τῷ βλέμματι φοβῶν οἷον τὴν δύναμιν καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἐνδεικνύμενος*, also glossed w. *δύναμις⁺ B* 451, *Θ* 32, *N* 678, *Π* 542, *P* 329, and so sch. min. P. Aphrod. Lit. II on *E* 226 and P. Alex. inv. 28759 on *Λ* 11

L Eder, Kraft, Stärke u. Macht 22–30. 82 f. 88; W. Körner, D. Gottesvorstellg. i. d. Sprache der hom. Epen, Diss. Innsbruck 1948, 52–6. 62 f.; Gruber, Abstr. Begriffe 49 f.; Graz, Feu 97–101. 172; Snell, Tyrtaios 17. 42 ff.; Mader, Tempusgebrauch 216–18. 229; Snell, Entdeckung 28 w. n. 52 p. 298; Athanassakis, TAPhA 101, 1970, 51–61; Melena, Em. 44, 1976, 432 f.

B bodily *strength* (1), *vital force* (2), a *force* of men (3) 1 bodily *strength*, physical *power;* of immanent quality (e.g. *Π* 542, *P* 322. 329, *Y* 361, *ϑ* 136, *φ* 282; also 1 a α bb, 1 a β. γ [exc. *E* 139] and 1 b below), of potential that can be roused (*ὄρνυμι B* 451, *E* 139, *Λ* 827), and of what may be bestowed by deity (*ἐμβάλλω Λ* 11, *Ξ* 151, *Φ* 304; *πίμπλημι P* 212. 499); basis of prowess in physical conflict (w. not. of dynamic drive that overwhelms [see e.g. *εἴκουσι M* 48, *ὦσε N* 193, *στιχὸς εἶμι διαμπερές Y* 362, *οὐ μενέουσιν Φ* 310; *Θ* 337 ff.] / breaks [*M* 224, *P* 751] adversary / obstacle unless checked [*I* 351, *P* 751 (*ἰσχάνει* v. 747), *Φ* 304. 308]) or contest (*O* 359, *Ψ* 827, *ϑ* 136, *φ* 282); paired w. *ἀλκή P* 212. 499, *χ* 237, *κάρτος O* 108, *P* 322. 329 (+ *ἠνορέη, πλῆθος*); assoc. w. *ἥβη ϑ* 136 (cf. *φ* 282 ff.), Op. 437 (oxen), n. also *P* 22 (*ἥβη* v. 25) and w. *O* 359 cf. *Ψ* 432; affected by circumstances *φ* 282; assoc. w. parts of body: ⌞*χεῖρες⌟ Y* 361, *ϑ* 136, *φ* 282, cf. *Θ* 463 (⌞ ⌟ *ἄπτοι* v. 450), *πόδες Y* 361 (cf. *ὠκυπόδων -ος ἵππων* Hes. Sc. 97, fr. 75,22), *κνῆμαι Y* 36, *ϑ* 136, *μηροί ϑ* 136, *μέλεα P* 212, *αὐχήν ϑ* 136, n. also *γούνατ(α) Φ* 302 (*σϑ.* v. 304); a feature of *φυή ϑ* 136; connected w. *καρδίη B* 451, *Λ* 11, *φρένες P* 499, n. also *θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι -εῖ βλεμεαίνει P* 22; for further assoc. see pcps. and remarks thereon. – Adj.: *μέγα/ἄλφ* 11×, *ὄβριμον* Op. 619; predic. *οὐκ 'ἀλαπαδνόν / ἐπιεικτόν' E* 783⁺, *Θ* 463 / 32, *μέγιστον* h. Ap. 268. – Wdfld.: see *βίη* B introd., also *κῆρ* B 2 c; w. B 3 cf. s. v. *λαός* col. 1636,17–20 1 a non-periphr. 1 aα *strength* of pers. 1 aα aa human, whether of indiv. or group (*Λ* 827, *M* 224, *P* 322. 329, cf. of 2 men *χ* 237) *I* 351 *οὐδ' ὅς* (w. wall and trench) *δύναται* (Ag.) *-ος Ἕκτορος ... 'ἴσχειν' Φ* 308 *-ος ἀνέρος* (Ach.) *ἀμφότεροί περ 'σχῶμεν* (Scam. and Simoïs) (n. *βίην* v. 316) *O* 359 *ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς*

ἐρωὴ ' γίνεται, ὁππότ' ἀνὴρ -εος πειρώμενος ἧσι φ 282 (Od.-beggar to suitors: „*μοι δότε τόξον, ὄφρα) χειρῶν καὶ -εος πειρήσομαι, εἴ μοι ἔτ' ἐστὶν ' ἷς*" (cf. *χερσίν τε βίηφί τε* v.315) *Υ* 361 *ὅσον μὲν ἐγὼ* (Ach.) *δύναμαι χερσίν τε* 4 *ποσίν τε ' καὶ -ει, οὔ μ' ἔτι φημὶ μεθησέμεν* (n. *ἰφθίμῳ* v.356) *θ* 136 (*φυήν*) *οὐ κακός ἐστι,* (Od.) ' *μηρούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν ' αὐχένα τε στιβαρὸν μέγα τε -ος· οὐδέ τι ἥβης ' δεύεται* (n. *καρτερός* v.139) 8 *Ν* 193 *ἀσπίδος ὀμφαλὸν οὖτα* (Aias), ' *ὥσε δέ μιν* (Hector) *-εῖ μεγάλῳ* Sc.420 (Her. struck Cyc. in neck w. spear-thrust, *ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε) μελίῃ· μέγα γὰρ -ος ἔμπεσε φωτός* (n. *βίη Ἡρακληείη* v.416, *ἐπικρατέως* v.419) *Π* 542 *Λυκίην εἴρυτο* (Sarp.) *δίκῃσί τε καὶ -εῖ ᾧ*, i.e. he protected his kingdom from internal dissension by wise judgements and from external enemies by his *strength* in battle as military leader *χ* 237 *-εός τε καὶ ἀλκῆς πειρήτιζεν* (Ath.) ' *ἡμὲν Ὀδυσσῆος ἠδ' υἱοῦ* (cf. *μένος ... ἀλκή* v.226, *χεῖρας ἀάπτους* v.248) *Μ* 224 *εἴ πέρ τε πύλας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν ' ῥηξόμεθα -εῖ μεγάλῳ*, cf. *Ρ* 751 in 1aγ below *Ρ* 322 *κε κῦδος ἕλον* (Grs.) *καὶ ὑπὲρ Διὸς αἶσαν ' κάρτεϊ καὶ -εῖ σφετέρῳ* 329 *ἴδον ἀνέρας ἄλλους ' κάρτεί τε -εί τε πεποιθότας ἠνορέῃ ' πλήθεί τε σφετέρῳ, καὶ ὑπερδέα δῆμον ἔχοντας* in ⟨*εῖ βλεμεαίνων*⟩ (⟨ ⟩+ also *Υ* 36 in 1aαbb, *Μ* 42, *Ρ* 22. 135 in 1aβ below); suggested interpretations s.v. *βλεμεάινω* (but 'beruht nur auf der ant. Etym.' grossly misrepresents Athanassakis' argument); it seems inadvisable to interpret the obscure vb. in any way that would impose an unusu. sense on *σθ.*: *Θ* 337 *Ἕκτωρ δ' ἐν πρώτοισι κίε* ⟨ ⟩ (cf. *μένος* v.335) *Ι* 237 *Ἕκτωρ δὲ μέγα* ⟨ ⟩ ' *μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διί* roused (n. also *Ε* 139 in 1aβ below) et sim. (explicitly through influence of deity [Ath., Ares, Eris, Zeus, Pos.] exc. *Λ* 827): *Λ* 827 *κέαται* (the best 32 Grs.) *βεβλημένοι οὐτάμενοί τε ' χερσὶν ὑπὸ Τρώων· τῶν* (*τοῦ* v.l. [sc. Hector]) *δὲ -ος ὄρνυται αἰέν Β* 451 *ἐν δὲ -ος ὤρσεν* (Ath., urging Grs. to battle) ⟨*ἑκάστῳ ' καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν*⟩ *Λ* 11 *Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα -ος ἔμβαλ'* (Eris) ⟨ ⟩ ≅ *Ξ* 151 (Pos.) *Φ* 304 (*οὐδέ μιν* [Ach.] *ἴσχεν) ποταμός· μέγα γὰρ -ος ἔμβαλ' Ἀθήνη* (n. *γούνατ'* v.302) *Ρ* 212 (*δῦ μιν* [Hect., donning Ach.'s armour] *Ἄρης, πλῆσθεν δ') οἱ μέλε' ἐντὸς ' ⟨ἀλκῆς καὶ -εος⟩* 499 *εὐξάμενος Διὶ πατρὶ ' ⟨ ⟩ πλῆτο* (Autom.) *φρένας* **1aαbb** divine (incl. 3× Zeus, whose pos. among gods based on his *σθ.*, his ability to dominate them physically, e.g. w. *κεραυνός* [see pcps.]) *Θ* 32 (Ath. ⟨to Zeus:) „*εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι -ος οὐκ⟩ ἐπιεικτόν*" (cf. Zeus' threats of physical violence and depiction of his own strength vv.12–27, n. *πληγείς* [sc. *κεραυνῷ*] v.12; n. *κάρτιστος* v.17) 463 (Hera ⟨ ⟩ *ἀλαπαδνόν* (*ἐπιεικτόν* v.l.)" (cf. *μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι* v.450, *κεραυνῷ* v.455) *Ο* 108 *φησὶν* (Zeus) *γὰρ ἐν*) *θεοῖσι ' κάρτεί τε -εί τε διακριδὸν εἶναι ἄριστος* (n. ref. to *κεραυνός* v.117, *κυδοιμήσων* v.136, *μάρψει* v.137) h.Ap.268 (Telphusa to Ap.: „*εἰ δή τι πίθοιο* then do as I suggest), *σὺ δὲ κρείσσων καὶ ἀρείων ' ἐσσὶ ἄναξ ἐμέθεν, σεῦ δὲ -ος ἐστὶ μέγιστον*" (vv.261–289 om. ET), Telph. must prevail by persuasion (cf. *ἔπει/βίῃ* contrast *Ο* 106) *Ν* 678 *ὤτρυν'* (Pos.) *Ἀργείους, πρὸς δὲ -ει αὐτὸς ἄμυνεν Υ* 36 *ἅμα τοῖσι κίε* (Heph.) *-εῖ βλεμεαίνων ' χωλεύων* (see *σθεναρός* B), *ὑπὸ δὲ κνῆμαι ῥώοντο* **1aβ** *strength* of animal(s); in sim., compar. exc. *σ* 373, Op.437; cf. 1bβ below *Ε* 139 *τοῦ* (lion) *μέν τε -ος ὤρσεν* (shepherd, by wounding him) (cf. *μένος* v.136, *ἐμμεμαώς* v.142) 783 (*λείουσιν ἐοικότες*) *ἦ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε ⟨-ος οὐκ ἀλαπαδνόν⟩* (v. om. pap.) = *Η* 257 *σ* 373 (*βόες*) *ἥλικες ἰσοφόροι, τῶν τε* ⟨ ⟩ Op.437 *βόε δ' ἐνναετήρω ' ἄρσενε κεκτῆσθαι· τῶν γὰρ* ⟨ ⟩ ' *ἥβης μέτρον ἔχοντε· τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω Μ* 42 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι ' κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται ⟨-εῖ βλεμεαίν⟩ων* (so Hector went *ἀν' ὅμιλον* of Trs.) *Ρ* 22 *οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον μένος οὔτε λέοντος ' οὔτε συὸς κάπρου ὀλόφρονος, οὗ τε μέγιστος ' θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ* ⟨ ⟩*ει, ' ὅσσον Πάνθου υἷες ... φρονέουσιν* (cf. *βίῃ Ὑπερήνορος* v.24, *ἥβης* v.25, *μένος* v.29, *ἀλκῆς* v.81) 135 ⟨ ⟩*ει* (lion w. cubs, confronting hunters), ' *πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται ὅσσε καλύπτων* **1aγ** *power* of rivers in flood, in sim. *Ρ* 751 *οὐδέ τέ μιν* (ridge) *-εῖ ῥηγνῦσι ῥέοντες* (n. *ἰφθίμων* v.749), cf. *Μ* 224 in 1aαaa above **1b** periphr. w. gen. of PN (1bα), animals (1bβ): 'the *σθ.* of X' = '(the) strong X' (cf. *βίη* B1 4, *ἷς* I B1bβ, *μένος* B2bβ, *κῆρ* B2c); *σθ.* relevant in context *Φ* 195, *Ψ* 827, cf. Op.619 **1bα** *Ν* 248 *τὸν δὲ προσέφη -ος Ἰδομενῆος* Hes.fr.204,56 *ἐμνᾶτο μέγα σθένος Ἰδομ*⟨*ενῆος ' Δευκαλίδης Σ* 607 *ἐν* (on shield) *δ' ἐτίθει* (Heph.) *ποταμοῖο ⟨μέγα -ος Ὠκεανοῖο⟩ Φ* 195 (*οὐκ ἔστι Διὶ μάχεσθαι, ' τῷ οὐδὲ ... Ἀχελώιος ἰσοφαρίζει, ' οὐδὲ ...* ⟨ ⟩ (v. om. quidam) *Ψ* 827 (*σόλον*) *ὃν ... ῥίπτασκε μέγα -ος Ἠετίωνος* (cf. *Λεοντῆος κρατερὸν μένος* v.837) *Σ* 486 (*ἐν* [on shield] *μὲν γαῖαν ἔτευξ') ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται, ' Πληϊάδας θ' Ὑάδας τε τό τε ⟨-ος Ὠρίωνος⟩ ' Ἄρκτον θ'* ≅ Op.615 (nom.) (*ἐπήν*) 598 *εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ* ⟨ ⟩ 619 *εὖτ' ἂν Πληϊάδες -ος ὄβριμον Ὠρίωνος ' φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ... πόντον* **1bβ** Hes.Sc.97 (Her. to Iol.:) „*ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα καὶ ὠκυπόδων ⟨-ος ἵππων⟩*" fr.75,22 *ὠκυ*]*πόδων* ⟨ ⟩ **2** *vital force*, the *vigour of life* *Σ* 420 *τῇς* (Heph.'s handmaids of gold) 28 *ἐν μὲν νόος ἐστὶ μετὰ φρεσίν, ἐν δὲ καὶ αὐδὴ ' ⟨καὶ -ος⟩* Op.62 (Zeus ordered Heph. to fashion clay into a woman) *ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν ' ⟨ ⟩* **3** a *force* of warriors *Σ* 274 (Polydamas to Trs.: „*εἰ δ' ἂν ἐμοῖς ἐπέεσσι πιθώμεθα) νύκτα μὲν εἴν ἀγορῇ -ος ἕξομεν*", sense-development eased by use of *σθ.* in *Μ* 224, *Ρ* 322 (1aαaa above); further Edwards in Iliad ad l.

D Hes.fr.136,1]*μεγαςθ*[, Cat.97,11 Trav. (= Tit.Cycl. 36 fr.5,11 p.13 Ber.)]*τα γε σθεν*.[, 'Hom.' fr.5a p.106 Dav. (= inc. sed. fr.9 p.149 Allen; see *μένος* D on fr.5b); v.l. *Ψ* 280

J.N.O'Sullivan

σίαλος [2ⁱ, 8°] **E** unknown, already Myc., see DMic.II 40 290

M **1** trisyll. [⏑⏑ᵗ] *-ους υ* 163 [⏑⏑ᵗ] *-ους ξ* 81 [⏑⏑ᵗ] *ζατρεφέων -ων ξ* 19; ⟨*δὲ σύας -ους⟩ ρ* 181 = *υ* 251; *-ους β* 300 [⏑⏑ᵗ] ⟨ ⟩ *ξ* 41 **2** quadrisyll. [⏑⏑⏑] *δὲ συὸς -οιο Ι* 208; *-οισιν κ* 390 [⏑⏑ᵗ×] *ἀπαλοτρεφέος -οιο Φ* 363

Σχ sch.D *Ι* 208, *Φ* 363: *εὐτραφοῦς. λιπαροῦ* **L** [1]Richter, Arch. Hom. H 64ff.; [2]Shelmerdine in Jane B.Carter and 48 Sarah P.Morris (edd.), The Ages of Homer, Austin 1995, 101

B *fat pig*, ready for slaughter (always in context of slaughtering, eating vel sim., exc. *κ* 390 [and nine-year-old swine hardly ideal for human consumption; cf. *ξ* 419]); in Od. (exc. *κ* 390) of pigs eaten by suitors (who eat the males: *ξ* 14ff.), contrasted w. *χοίρε(α* sc. *κρέα*) *ξ* 80f.; w. (1ⁱ, 4°) and without 52 (1ⁱ, 4°) a form of *σῦς*. — **Adj.**: *ἀπαλοτρεφέος Φ* 363, *ζατρεφέων ξ* 19, *ἐννεώροισιν κ* 390, n. also *-οιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ Ι* 208. — **Wdf1d.**: *σῦς, ὗς, χοῖρος*, cf. 56 *κάπρος* **1** w. *σῦς* (cf. *caute βοῦς* + *ταῦρος Β* 481, *Ρ* 389, *σῦς* + *κάπρος Ε* 783, *Η* 257, *Ρ* 21) *Ι* 208 *ἐν* (sc. on the *κρεῖον*) ... *νῶτον ἔθηκ' ὄιος καὶ πίονος αἰγός, ' ἐν δὲ συὸς -οιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ ξ* 41 *ἄλλοισιν ⟨δὲ σύας -ους⟩* 60 *ἀπιτάλλω* (Eum.) ' *ἔδμεναι ρ* 181 (*ἱέρευον ὅις καὶ*) *αἴγας, ' ἱέρευον* ⟨ ⟩ *καὶ βοῦν* (v. ath. Ar.Byz., Arist.) (*δαῖτ' ἐντυνόμενοι*) = *υ* 251 (same pigs as in v.163 in 2 below) *ξ* 81 (Eum. to 64 disguised Od.: „*ἔσθιε, ὦ ξεῖνε*) *χοίρε'· ἀτὰρ -ους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν*" **2** without *σῦς Φ* 363 (*ὡς λέβης ζεῖ*

ἔνδον) κνίσην μελδόμενος ἀπαλοτρεφέος -οιο β300 (εὗρε) μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν ' αἶγας ἀνιεμένους -ους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ ξ19 (τοὺς [sc. the boars] μινύθεσκον ἔδοντες) μνηστῆρες, ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης ' αἰεὶ ζατρεφέων -ων τὸν ἄριστον ἀπάντων (n. σῦν v.27, also ὕεσσιν v.8, συσίν' vv.14. 15. 25) υ163 ἐπὶ δέ σφισιν ἦλθε συβώτης ' τρεῖς -ους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι (same pigs as in v.251 in 1 above) κ390 ἐκ δ' ἔλασεν (Circe) -οισιν ἑοικότας (comrades) ἐννεώροισιν (n. συῶν+ vv.239. 243. 283. 338. 433) J.N.O'Sullivan

Σίβρος [1c] Fluß-N., anderer (späterer) Name des lyk. Flusses Xanthos (s. Ξάνθος B1 u. Basler Komm. zu *B*877) Pan.fr18,3 p.124 Dav. (= 23 p.183 Ber. = 24 p.212 W.) (Tremiles wohnt) Σίβρῳ (Σίμβρῳ v.l., Σίρβει W. dub.) ἐπ' ἀργυρέῳ, ποταμῷ βαθυδινήεντι (ci.Meineke, περιδινήεντι Schneider, Köchly, παραδινήεντι Tzschirner, παρὰ δινήεντι codd.), Namen sonst überliefert als Σίρβις / Σίβρις vel. Σίρμις (s. Ξάνθος m. Lit.; Zgusta, Kleinasiat. ON 590; West, in: Mélanges F.Vian, Alessandria 2003, 154) M.Schmidt

σῖγα D v.l. κ52 (West, Ptol.Pap.252f. σῖ]γα) G.C.Papanastassiou, Compléments au Dictionnaire Etymologique de Pierre Chantraine, Thessalonique 1994, 70; dem verbalen σίγα (s. σιγάω) liegt viell. urspr. adv. σ. zugrunde V.Langholf

σῖγαλόεις [8i, 15o, 2h] E unklar; s. Brugmann, IF 39, 1921, 143 u. Szemerényi, Scripta minora III 1374–6 (vgl. Papanas.); kaum zu σίαλος (m. sem. Betonung 'fettigen Glanzes', so Helbig 165 A.9; Parry 97f. A.3); zur Wortbildg. s. Schmid; Risch 155

F -εντι 1, -εντι 1; -εντα (Mask.) 2, -εντα (Ntr.) 6 (Nom.), 15 (Akk.)

M nur [⏑⏑⏑⏑×] 1 καὶ ῥήγεϊ -εντι ν118; -εντι ε86; δέμνια καὶ χλαῖναι/ας ⌊καὶ ῥήγεα -εντα⌋ λ189, τ318; καὶ χλαίνας ⌊ ⌋ ψ180; χλαῖναι ⌊ ⌋ τ337; ⌊ ⌋ ζ38; μάστιγα καὶ ⌊ἡνία -εντα⌋ *E*226, *P*479, ζ81; χειρῶν φύγον ⌊ ⌋ Θ137, Λ128; ἔλαβ'/λάβ' ⌊ ⌋ *E*328, Θ116; (εἰσ)αναβᾶσ' ⌊ὑπερώϊα -εντα⌋ π449, χ428; κατ/ἀνέβαιν' ⌊ ⌋ σ206, τ600; περὶ χροΐ -εντα ο60, τ232; εἵματα -εντα *X*154, h.Ven.85. 164; (δέσματα) -εντα *X*468, ζ26

Σχ sch.min. P.Aphrod.Lit.II zu *E*226: ποικίλα τῇ κατασκευῇ – λαμπρά, P.Strassb., inv. 1015, zu *E*226: ᾳ πεποικιλμένα, sch.D *E*226: ἤτοι εὐδιάσειστα. ἢ λαμπρὰ καὶ ποικίλα τῇ κατασκευῇ. ἢ τὰ μεγάλως καὶ ποικίλως κατεσκευασμένα τὰ θαυμαστὰ καὶ σιωπὴν ἐκ τοῦ θαύματος ἐντιθέμενα. οἱονεὶ -εντά τινα ὄντα, Θ137: ἀνθηρά. λαμπρά

L [1]Helbig, Hom. Epos; [2]A.Roemer, Aristarchs Athet. in d. Hom.kritik, Leipzig u. Berlin 1912, 337f.; [3]Leumann, Hom. Wört. 214, A.8; [4]S.Schmid, -εος u. -ειος bei den gr. Stoffadj., Diss. Zürich 1950, 47; [5]Delebecque, Cheval; [6]H.Fahrenholz, Farbe, Licht u. Dunkelh. im älteren gr. Epos, Diss. Hamburg 1958, 99–101; [7]E.Abrahams, Ancient Gr. Dress, Chicago 1964, 19f.; [8]Marinatos, Arch.Hom. A4f.; [9]Laser, Arch.Hom. P13f.; [10]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 84f.; [11]Parry, Blameless Aeg. 97f. A.3; [12]P.Vivante, The Epith. in Homer, New Haven and London 1982, 124; [13]Szemerényi, Scripta minora III 1374–6; [14]Austin, Arion 1, 1991, 238f.; [15]Papanastassiou, Compléments DE Chantraine, 1994, 70; [16]Shelmerdine, in: Ages of Homer 99–101

B *(fett?)glänzend*, Bed. ebenso uns. wie die Etym. (s. o. E), schon die Schol. raten aus d. jew. Kontext (s. Σχ); formelh. Charakter des Epith. (nur am VE, nach buk. Dih.) spricht f. Altertümlichk.; Mehrzahl der St.n u. Parallelen (s. u.) legen Bed. *glänzend* nahe, nachhom. Bed. *fettig, ölig* (s. LSJ s.v.) weist auf 'fettigen Glanz', wozu St.n wie Σ595f. u. η107 (von Geweben) stimmen; anderers. ist auch an den typ. 'seidigen Glanz' kostbaren Leinens zu denken (L[12]; relativierend L[8]; vgl. s.v. λίνον B3 u. s.v. ὀθόναι); zu νεοσίγαλος Pi., Ol. 3, 4 s. L[3]; Epith. σ. überw. zu Textilien od. textilähnl. Stoffen (Lederzügel, Kleider, Decken usw.; s.u. B1 u. 2); sonst zu θρόνος u. ὑπερώϊα (B3), bei denen an Stoffbezug od. Ausstattg. m. Teppichen gedacht werden könnte (L[11]); auch übertragene Bed.n wie *prächtig* (L[6]) od. *strahlend sauber* (L[7]) sind nicht auszuschließen; allg. vgl. L[10]. – Wortf.: ἀργύφεος, παμφανόων, φαινόμενος metr. gleichw. am VE, sonst: ἀργεννός, ἀργής, λαμπρός, λευκός, λιπαρός, μαρμάρεος, νηγάτεος, στίλβων, φαεινός (vgl. auch L[16]100) 1 Zügel (d. Streitwagens, ζ81 von einer ἀπήνη), vgl. L[5]62 u. 183; L[3]: „Goldbeschlag" (χρυσοήνιος); auch L[11]: „Zügel mußten geölt werden" *E*226 (Aen. zu Pand.:) „νῦν μάστιγα καὶ ⌊ἡνία -εντα⌋ ' δέξαι" ≅ *P*479 (Autom. zu Alkim.) *E*328 ὧν ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ' ⌊ ⌋ Θ116 Νέστωρ δ' ἐν χείρεσσι λάβ' ⌊ ⌋ (φοινικόεντα v.l. rec. van Thiel, West; cf. Sc.95), ' μάστιξεν δ' ἵππους 137 Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγον ⌊ ⌋ (φοινικόεντα v.l. rec. West) ≅ Λ128 ζ81 ἡ δ' (Naus.) ἔλαβεν μάστιγα καὶ ⌊ ⌋ ' μάστιξεν δ' ἐλάαν 2 Textilien; Material z.T. sicher Leinen, wobei Epith. σ. meist als Hinw. auf e. Behandlg. d. Gewebes m. Öl gedeutet wird (L[1]170; L[8,9,11,16]) 2a ῥήγεα (6×, in Vbd. m. ζῶστρα, κώεα, λίνον, πέπλοι, χλαῖναι) ζ38 (Ath. zu Naus.:) „ἥ κεν (ἄμαξα) ἄγῃσι ' ζῶστρά (ζώνας v.l.) τε καὶ πέπλους ⌊καὶ ῥήγεα -εντα⌋" λ189 (Antikleia zu Od.:) „οὐδέ οἱ (Laertes) εὐναὶ ' δέμνια καὶ χλαῖναι ⌊ ⌋" ≅ τ318 (Pen.) ≅ 337 (Od. zu Pen.) ≅ ψ180 (Pen. zu Od.) ν118 ἐκ νηὸς ἄειραν (d. Phäaken den Od.) ' αὐτῷ σύν τε λίνῳ καὶ ῥήγεϊ -εντι 2b εἵματα (4×, in Vbd. m. πέπλος, ζώνη), χιτών (2×), δέσματα (1×) *X*154 ὅθι ⌊εἵματα -εντα⌋ ' πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι, vgl. Leaf u. Iliad z.St. ζ26 (Ath. zu Naus.:) „εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα -εντα", vgl. L[2]; Bremer, Licht und Dunkel 117f.; Odyssey z.St.; L[14] h.Ven.85 θαύμαινέν (θάμβαινέν v.l.) τε (Anch.) ' εἶδός τε μέγεθος καὶ ⌊ ⌋. ' πέπλον μὲν γὰρ ἔεστο (Aphr.) φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς 164 λῦσε (Anchises) δέ οἱ (Aphr.) ζώνην ἰδὲ (ἠδ' v.l.) ⌊ ⌋ ‖ ο60 σπερχόμενός (Tel.) ῥα χιτῶνα περὶ χροΐ -εντα ' δῦνεν = τ232[ex.] (m. Zwiebelschale verglichen u. μαλακός, λαμπρὸς δ' ἦν ἠέλιος ὥς, vgl. Bd.II Sp.1548,16ff.) ‖ *X*468 τῆλε δ' ἀπὸ κρατὸς χέε (βάλε v.l.; Androm., beim Anblick d. Schändg. d. Leiche Hektors) δέσματα -εντα, ' ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμην ' κρήδεμνόν θ', wo δέσματα wohl Oberbegr. f. d. nachstehenden Teile d. Kopfschmucks, vgl. Ameis-H. z.St. u. Bd.I Sp.771f. 3 anderes: θρόνος (1×), ὑπερώϊα (4×, nur von Pen.s Wohnung) ε86 (Καλυψώ) ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα (den Hermes) φαεινῷ -εντι, vgl. L[1]121 u. s.o. Vorbem. ‖ π449 ἡ μὲν ἄρ' εἰσαναβᾶσ' (Pen.) ⌊ὑπερώϊα -εντα⌋ (vgl. δ72ff.) ≅ χ428 (Eurykl. zu Od.; vgl. Seymour, Homeric Age 200; L[11]; s.o. Vorbem.) σ206 ὡς φαμένη κατέβαιν' ⌊ ⌋ ≅ τ600

D v.l.: ε264 (vgl. Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 11f.); σ302, Sc.95 G.Markwald

σῖγάω [1i, 4o, 1h] E nach der Vermutung von Schwyzer, Kl.Schr.482–485 (danach Neuere) sind sowohl σίγα (daraus σιγᾶν) als auch adv. σιγῇ (s.d.) aus σῖγα (s.u.) gebildet; aus σιγῇ sodann das im fgrE nicht bezeugte σιγή; weiteres bei G.-J.Pinault, in: D.Conso u.a. (Edd.), Mélanges F.Kerlouégan, Besançon / Paris 1994, 501–526

F nur Imp. -ᾶ u. (1h) Inf. -ᾶν L +S.Montiglio, Silence in the World of Logos, Princeton 2000

B *schweigen* so dass Information vorenthalten wird (diff. σιωπάω 'schweigen, so dass Stille herrscht'; vgl. σιγῇ;

Krischer, Gl. 59, 1981, 93–107 „homerisches *σιωπᾶν* negiert die Handlung des Redens, nicht aber die inhaltliche Mitteilung... *Σιγᾶν* ist ... auf den Inhalt der Rede bezogen"; vgl. auch Pinault in E); nur von Menschen in dir. R. in imp. Sinn: bei Hom. nur [⏑̄–] Imp. *-ᾱ* (< Interj. *σῖγᾰ* 'still!' [s.d.] in troch. VA od. m. MD?, s.o. E) m. final. *μή* außer *τ* 42; sonst im fgrE (1[h]) nur imp. Inf. (vgl. hiermit den häuf. Gebr. von *σιγῇ* bei Imp., Wunsch-Opt. u. Adhort.) *Ξ* 90 ⌞*-α, μή τίς τ'* *ἄλλος, 'Αχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ ' μῦθον τ* 486 ⌟ *ἐνὶ μεγάροισι πύθηται ξ* 493 *-α νῦν, μή τίς σευ 'Αχαιῶν ἄλλος ἀκούσῃ ρ* 393 *-α, μή μοι τοῦτον* (Antin.) *ἀμείβεο πόλλ' ἐπέεσσιν halt dich zurück (sc. mit dem, was du sagst)* (*ἄττα* v.l.; hierzu Krischer [s.o.] 103 f.) *τ* 42 *-α καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε* h. Merc. 93 (Aufford.:) *καί τε ἰδὼν μὴ ἰδὼν εἶναι καὶ κωφὸς ἀκούσας, ' καὶ -ᾶν.* – Wortf.: *ἀκέων, ἀκήν, ἄναυδος, ἄνεω, ἄπτερος ἔπλετο μῦθος, ἔχω ἐν φρεσὶ μῦθον, κατὰ σὸν νόον ἴσχανε, κεύθω, κρύπτω, σῖγα, σιγῇ, σιωπῇ, φωνὴν ἐξείλετο, χεῖρ' ἐπιμασσάμενος φάρυγος λάβε δεξιτερῆφι, καί τε ἰδὼν μὴ ἰδὼν εἶναι καὶ κωφὸς ἀκούσας*

D v.l. *o* 440 *σίγα* V. Langholf

σῖγῇ [6[l], 8°, 1[H]] E u. Abl. s. *σίγα* M 1 ⌞Stamm im⌟ longum [⏑̄–] *-ῇ νῦν o* 391. 440; *-ῇ Γ* 420, *Δ* 431, *H* 195, *ν* 76, *φ* 388, Op. 104 [⏑̆–] *ἀλλ' ἄγε / ἴθι -ῇ τοῖον δ* 776, *η* 30; *ἀλλ' ἔχε / ὅ γε -ῇ τ* 502, *σ* 142 [⏑̆×] *-ῇ T* 255 2 ⌞ ⌟ biceps [–⏑̆] *-ῇ Γ* 8 [–⏑̆] *-ῇ Γ* 134

Σχ sch. D *Γ* 8: *σιωπῇ* (ebs. *Γ* 134, *Δ* 431) L s. *σιγάω* L

B nur adv. Dat. Sg. (zu *o* 440 v.l. s.u. 1) *unter Schweigen, schweigend* meist m. dem situat. Aspekt von 1 (s.u.); vgl. die Bed.diff. *σιγάω / σιωπάω*; nur von Menschen; auch von anthropomorphen *νοῦσοι* Op. 104; häufig (an 47% der Stellen, 1[l], 6°, davon bis auf *o* 391 alle in 1) bei Imp. u.ä. (vgl. E): *H* 195, *η* 30, *o* 391, *τ* 502 Imp., *σ* 142 Wunsch-Opt., *δ* 776 Adhort., *o* 440 abs. *-ῇ νῦν still jetzt!*; bei Ausdr. f. Tätigkeiten: 'gehen', 'sich fortbewegen' *Γ* 420, *η* 30, *ν* 76, *φ* 388, Op. 104; spez. 'in den Kampf ziehen' *Γ* 8, *Δ* 431; 'sitzen' *Γ* 134, *T* 255, *o* 391; 'liegen' *ν* 76; 'Wein trinken' *o* 391; 'zuhören' *T* 255, *o* 391; *ἀναστάντες τελέωμεν μῦθον δ* 776; *δειδιότες Δ* 431; *εὔχεσθε Διί H* 195; *ἔχε -ῇ μῦθον τ* 502; *δῶρα θεῶν ἔχοι σ* 142; *μένεα πνείοντες Γ* 8; in Vbd. m. *τοῖον δ* 776, *η* 30; m. fin. *μή H* 195, *o* 440. – Wortf.: s. *σίγα*

1 m. dem situat. Aspekt des Vorenthaltens von Information *Γ* 420 *βῆ δὲ* (Hel.) *κατασχομένη ἑανῷ ... ' -ῇ, πάσας δὲ Τρῳὰς λάθεν H* 195 (Aias:) „(*ἀλλ' ἄγετ(ε) ὑμεῖς εὔχεσθε Διὶ*) *-ῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται*" *δ* 776 (Antin.:) „*ἀλλ' ἄγε -ῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν ' μῦθον*" *η* 30 (Naus.:) „*ἀλλ' ἴθι -ῇ τοῖον ... ' μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο μηδ' ἐρέεινε*" *o* 440 (Magd d. Ktesios:) „*-ῇ* (*σιγὴ, σίγα* vv.ll.) *νῦν· μή τίς με προσαυδάτω ἐπέεσσιν ' ὑμετέρων ἑτάρων*" *σ* 142 (Od.:) „*μή τίς ποτε πάμπαν ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη, ' ἀλλ' ὅ γε -ῇ δῶρα θεῶν ἔχοι, ὅττι διδοῖεν*", sc. um die Götter nicht zu reizen, vgl. *χ* 411 f. *τ* 502 (Od.:) „*ἔχε -ῇ μῦθον*" *φ* 388 *-ῇ δ' ἐξ οἴκοιο Φιλοίτιος ἆλτο θύραζε* Op. 104 (*νοῦσοι αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ φέρουσαι*) *-ῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς*, sie kündigen sich nicht an, kommen überraschend

2 m. dem situat. Aspekt der Stille *Γ* 134 (Iris:) „*οἱ δὴ νῦν ἔαται -ῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται*" 8 *οἱ δ' ἄρ' ἴσαν -ῇ μένεα πνείοντες 'Αχαιοὶ ' ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν Δ* 431 *ἀκὴν ἴσαν, οὐδέ κε φαίης ' τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ' ἐν στήθεσιν αὐδήν, ' -ῇ δειδιότες σημάντορας T* 255 *πάντες ἐπ' αὐτόφιν εἵατο -ῇ ' 'Αργεῖοι κατὰ μοῖραν ἀκούοντες βασιλῆος ν* 76 *ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο* (Od.) *καὶ κατέλεκτο ' -ῇ o* 391 (Eum.:) „*-ῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο πῖνέ τε οἶνον, ' ἥμενος*" V. Langholf

σίδειος cl. h. Merc. 109 Radermacher, Ludwich, s. Radermacher, Hermesh. 91 f.: *σίδη* „böot. Wasserpflanze"; Càssola *di melograno* (s. z. St.)

σιδήρεος, σιδήρειος [9[i], 7°, 2[H]] E see *σίδηρος*; suff. *-ειος* [6[i]] prob. due to ML and/or analogy w. adjs. in *-ειος* like *κήδειος* < **κήδεσ-yος* (L[a]) or *βαθεῖα* next to *βαθέα*; IE suffix of material adj. **-eyos* > *-εος* in Gr., cf. Lat. *aur-eus* and Myc. *-e-jo* or *-i-jo* alternating w. *-e-o* (Risch § 48–49, L[6]). The forms w. *-ε-* would often constitute a cretic, unless correption could take place (L[7]). Hes. has *-έη* w. syniz. (cp. *χάλκεον* w. syniz. [in the arsis] in the same verse)

F (*-ει-* only Il.) *-εος* 2, *-ειος* 1, *-έῳ* 1, *-εον* 2; *-έῃ* 2, *-είῃ* 1, *-είῃ* 1, *-ειαι* 1; *-εον* 2, *-ειον* 2, acc. *-εον* 1, nom. *-εα* 2

M 1 trisyll. [⏑̆–] *-έῃ* Th. 764 2 tetrasyll. 2a [⏑̆⏑⏑] *-εος X* 357, *ε* 191; *-έῳ E* 723; *-εον o* 329 = *ρ* 565; *-έῃ δ* 293; *-εον Ψ* 177, *ψ* 172, Op. 176; *-εα α* 204, *μ* 280 2b [⏑̆–⏑̆] *-είῃ H* 144; *-είῃ H* 141; *-ειαι Θ* 15 [⏑̆–⏑̆] *-ειος P* 424; *-ειον Ω* 205 = 521

Σχ sch. D *P* 424: *-ειος δ' ὀρυμαγδός· ἤτοι στερρός. ἢ ἀπὸ ὅπλων φοβερὸς ψόφος, Ψ* 177: *νῦν ἰσχυρόν, Ω* 205: *-ειον ἦτορ· ἰσχυρὰ ψυχή, ἐξ οὗ ἀπηνὴς καὶ σκληρά*, sch. Barn. *o* 329: *ἰσχυρόν* (cp. *ψ* 172)

L [1]Brown, Mn. 51, 1998, 385–410; [2]Fontenrose, CPh 69, 1974, 7 f.; [3]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 94; [4]Krapp, Akust. Phänomene 22; [5]Lindeman, SO 40, 1965, 27–38; [6]Marg, Charakter 49 n. 14; [7]Ruijgh, Etudes § 200; [8]S. Schmid, *-εος* u. *-ειος* bei den gr. Stoffadjektiven, Diss. Zürich 1950

B *made of iron* iron was famed for its strength and durability: (1) when objects are literally made of iron: in the context of the Tr. war this stresses their exceptionality (see *σίδηρος* B introd.), in the supernatural world their being enduring, inviolable and hence 'everlasting' (cp. *ἀδάμας* in Hes., bronze castles of Heph. and Alkin.: a heightening beyond mere mortal stone castles, see Hera's metal chariot in 1a, cp. Ach.' golden armour); (2) the primary 'neutral' metaphoric hardness (2a, cp. our 'men of iron' and *Λ* 241 *χάλκεον ὕπνον*, of the sleep of death: while silver and gold in metaphor refer to shine, 'baser' metals bronze and iron mainly refer to toughness, L[3]) can sometimes have a negative nuance (2b, cp. Th. 764 *χάλκεον ἦτορ* [see 2b], our 'iron discipline'); by Hom.'s time, when iron was the metal par excellence for weapons and sharp tools like the axe, the nuance 'unswerving, relentless' (2c, cp. 'iron will' and *E* 704 *χάλκεος Ἄρης*) had developed (see L[6]). – Wdfld.: (1) *χάλκεος*, (2) *ἀτειρής, νηλής* 1 lit. *σ.* describes: the axle of Hera's chariot, the mace of Areithoos, the gates of Tartaros, fetters, the heavens *E* 723 (*Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι βάλε κύκλα*) *χάλκεα ὀκτάκνημα -έῳ ἄξονι ἀμφίς* Hera's chariot is fabulous; besides bronze wheels and iron axle, the felloe and other trappings are made of gold (cp. *χάλκεος ἄξων N* 30 of Poseidon's chariot, contr. *E* 838 *φήγινος ἄξων*) *H* 141 (*'Αρηΐθοος*) *οὐ τόξοισι μαχέσκετο δουρί τε μακρῷ, ' ἀλλὰ -είῃ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας* 144 *στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνῃ οἱ ὄλεθρον ' χραῖσμε -είῃ* (the mace [*κορύνη*, q.v.] is an exotic, Eastern weapon) *Θ* 15 (Zeus to the Gods: „*ἐς Τάρταρον*) *ἔνθα -ειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός*", the gates of Tartaros are fabulous, but also hard; the schol. reminds us that Tartaros is a prison *o* 329 (Eum. to Od.: „*μνηστήρων*) *τῶν ὕβρις τε βίη τε -εον οὐρανὸν ἵκει*" = *ρ* 565, cp. *χάλκεον* ⌞*οὐρανόν*⌟ *P* 425 (see 2c), ⌞ ⌟ *πολύχαλκον γ* 2; since *χάλκε(ι)ος* and *σιδήρε(ι)ος* never refer to colour and seldom to brightness

(only *αὐγὴ* [q.v. B1aα] *χαλκείη* *N*341, s. L³): poss. metal 'dome' of heaven, or only metaph. 'everlasting' (see introd.), or 'pitiless' (Edwards, Il. p.104, cp. 2b) *α* 204 (Ath.-Mentes to Tel.:) „*οὔ τοι ἔτι δηρόν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης* ' *ἔσσεται* (Od.), *οὐδ' εἴ πέρ τε -εα δέσματ' ἔχῃσι*", proverbial, cp. 2 **2** metaph. (freq. in dir.sp.) *σ.* describes: the din of battle, the human spirit or heart, and one of Hesiod's races **2a** (*κραδίη, ἦτορ*) *hard: tough, enduring, never weary* *δ* 293 (Tel. to Men.: „that didn't save him) *οὐδ' εἴ οἱ* (Od.) *κραδίη γε -ίη ἔνδοθεν ἦεν*" *ψ* 172 (Od. to Pen.:) „*ἦ γὰρ τῇ γε -εον ἐν φρεσὶν ἦτορ*" *Ω* 205 (Hekabe to Priam:) „*-ειόν νύ τοι ἦτορ*" = 521 (Ach. to Priam), or reproachful? cp. *B* 490 (*χάλκεον ἦτορ*) 'everlasting', rather than 'ruthless' (cp. Th. 239 *Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν*) but see Th. 764 in 2b **2b** *hard: unfeeling, ruthless*, said of the *κραδίη, θυμός*, or the whole (of) man(kind) Th. 764 (*Θάνατος*) *τοῦ δὲ -ίη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ* ' *νηλεὲς* (!) *ἐν στήθεσσιν* *X* 357 (Hektor to Ach.:) „*ἦ γὰρ σοί γε -εος ἐν φρεσὶ θυμός*" *ε* 191 (Cal. to Od.:) „*οὐδέ μοι αὐτῇ* ' *θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι -εος*" *μ* 280 (Euryl. to Od.) „*ἦ ῥά νυ σοί γε -εα πάντα τέτυκται*" Op. 176 *νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ -εον* Hesiod's iron race of men: iron as common metal, but also hard, unfeeling; for Near Eastern parallels s. L²; L¹ points to physical qualities of various metals in rel. to races: gold can practically be used as found and never wears off (golden race finds its food and never grows old), iron is hard to work and is always grey (iron race has to labor hard and children are born grey-haired) **2c** *unstoppable, relentless* (cp. *σίδηρος* 1bβ) *P* 424 *ὣς οἱ μὲν μάρναντο, -ειος δ' ὀρυμαγδὸς* ' *χάλκεον οὐρανὸν ἶκε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο*, not ref. to the din of iron weapons clashing (they were made of bronze at the time of the Trojan war!), but to the unrelenting, warlike sound (s. L⁴) *Ψ* 177 *ἐν* (sc. into the pyre) *δὲ πυρὸς μένος ἦκε -εον ὄφρα νέμοιτο*, cp. *Y* 372 (s. *σίδηρος* 2b)

D suppl. h.1 fr.C,17 W. *θυμὸ]ν ἄρ' εἰσώμεσθα σιδήρ[εον εἴ τι μαλάξει*; v.l. Op. 417 D. van Eyndhoven

σίδηρος [14ᵃ, 18ᵉ, 6ᶜ, 4ᵇ, 2ᵉ] **E** unclear, prob. non-IE LW (cp. *χαλκός, χρυσός*) that was introd. from East tog. w. the metal (cp. Cauc. *zido*?). The connexion w. Lat. *sidus* and *σίδη* 'pomegranate' is probl. (Frisk, Chantraine)

F -ος 13, -ου 10, -ῳ 9, -ον 12 **M** [⏑̯⏑̯] -ος Vit. p.12,20 [⏑̯⏑̯] -ος Th. 864 [⏑̯–] -ου *ι* 393 [⏑̯⏑̯] -ος *Z* 48 = *K* 379 = *Λ* 133 = *φ* 10 ≅ *ξ* 324 (-ον); -ος *Δ* 510, *π* 294 = *τ* 13. 211. 494, *φ* 61, Op. 151; *διοιστεύσειν*ˆ *τε -ου φ* 97 = 127 ≅ *τ* 587 ≅ *φ* 114; *πολιοῖο -ου* h. Merc. 41; *-ου Ψ* 884, *φ* 328 = *ω* 177, Op. 387; *αἴθωνι -ῳ Δ* 485, *H* 473, *Y* 372; *αἴθωνα -ον α* 184, h. Merc. 180; *-ῳ Σ* 34, *Ψ* 30, Op. 420, h. Merc. 109, h. Ven. 268; *πολίον τε -ον I* 366 = *Ψ* 261, *φ* 3 = 81 = *ω* 168; *ἰόεντα -ον Ψ* 850, Phor. fr. 2,6 p. 154 Dav.; *-ον Δ* 123, Sc. 128 prose ref.: Hes. fr. 282

Σχ sch. D *Δ* 123: *τὴν ἀκμὴν τοῦ βέλους*; sch. Barn. *α* 184: *αἴθωνα -ον· μέλανα, ἀντὶ τοῦ ἀνέργαστον. ἢ λαμπρόν, ἀπὸ τοῦ ἄιθωνος πυρός*, *π* 294: *αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα -ος· πρόχειρος γὰρ ἀνὴρ πρὸς φόνον, παρακειμένου -ου*, *ι* 393: *-ου γε κράτος ἐστίν· τὸ βάψαι ψυχρῷ τὸ πεπυρωμένον -ον. ἰσχυρὸν γὰρ αὐτὸν ποιεῖ*, *φ* 114: *τῶν πελέκεων*

L on the bow contest: see *στειλειή* on iron in general: ¹R. J. Forbes, Ancient Technology IX, Leiden 1964, 262–275; ²Gray, JHS 74, 1954, 1–15; ³Laser, Arch. Hom. T 24. 58 A.333; ⁴Sherratt, Antiquity 64, 1990, 810f.

B *iron* the mentioning of iron in Homer reflects different 'time-layers': the Myc. age, when iron was a novelty (therefore exotic and valuable, cp. 1a) and bronze was the everyday metal, a time of which the poet has only indir. knowledge and which he blends w. the heroic and mythical (for the latter see Hes. fr. 282 [prose-ref.: Idaean Dactyls]; also Phor. fr. in 1bα [end] and Vit. p.12,20 in 1bβ), and the time the poet lived, when iron was common (cp. Hes.'s Bronze and Iron Race, see below 1bα. 2c and *σιδήρειος* L¹); iron therefore freq. in metaphors and similes (cp. 1bα–γ), since these tend to reflect the everyday life of the poet and his audience. Similarly, 'household' tools will often be made of iron (cp. 2), but weapons only seldom (although weapons were of course made of iron in Homer's time, cp. 1bβ: the poet is consciously archaising), because these belong in the mythical, heroic past. If iron is mentioned in the context of the Tr. War, it always has an exotic quality (cp. the mentioning of *ἀδάμας* [q.v.] in Hes.'s iron-age world). The relative novelty of iron is demonstrated in that a) bronze is mentioned about three times as often as iron (L⁴), and b) 'formulas' for bronze show a far greater variety and flexibility (see Paraskevaides, Synon. p.20–30). See also L⁵ᵃᵇ epith.: *αἴθων, ἰόεις, μέλας, πολιός, πολύκμητος*. – W d f 1 d.: *ἀδάμας, κασσίτερος, χαλκός*; *λίθος*

1 the material itself **1a** as having intrinsic value, as a precious metal: as ransom, spoils of war, prize, treasure, votive offering or for barter *H* 473 (*οἰνίζοντο*) *ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι -ῳ* ' *ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτῇσι βόεσσιν* ' *ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσι* *I* 366 (Ach.: „*χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν*) *ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολιόν τε -ον* ' *ἄξομαι, ἄσσ' ἔλαχον γε*" = *Ψ* 261, spoils of war offered as *ἄεθλα* in 259, cp. *φ* 61 f. (2a) and the *σόλος* (q.v.) *αὐτοχόωνος* *Ψ* 826 (1bα below) h. Merc. 180 (Hermes to Maia: „I'll rob Ap.'s shrine) *λέβητας* ' *πορθήσω καὶ χρυσόν, ἅλις τ'* ⌞*αἴθωνα -ον*⌟" (or weapons?) *α* 184 (Ath.-Mentes: „*πλέων*) *ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ'* ⌞ ⌟" – *Z* 48 (Adrestos offers ransom:) „*χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε -ος*" (working iron is laborous compared to working bronze, see L³) = *K* 379 (Dolon) = *Λ* 133 (Peisandros, Hippol.) = *φ* 10 ≅ *ξ* 324 (Od.) always ref. to *κειμήλια* (q.v.), mainly riches won in contests and wars, often offered (in dir.sp.) as *ἄποινα* (q.v.) **1b** as a utilitarian material: hard, enduring **1bα** of which tools are made (cp. 2) *Ψ* 834 (about the *σόλος αὐτοχόωνος*, the iron „bloom" which Ach. offers as a prize for the one who can throw it the furthest as if it were a discus [s. L³], Ach.: „*οὐ*) *ἀτεμβόμενός γε -ου* ' *ποιμὴν οὐδ' ἀροτὴρ εἶσ' ἐς πόλιν* ' *ἀλλὰ παρέξει*", L⁶ points out that the poet seems to have added *Ψ* 831–35 in order to explain a lump of iron used as a prize (cp. 1a!) *ι* 393 (a sim. about the stake that is plunged into Polyph.'s eye) *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον* ' *εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα* ' *φαρμάσσων· τὸ γὰρ αὖτε -ου γε κράτος ἐστίν* (see **Σχ.**) h. Merc. 41 (Hermes makes a lyre out of a tortoise) *γλυφάνῳ πολιοῖο -ου* ' *αἰῶν' ἐξετόρησεν ὀρεσκῴοιο χελώνης* Th. 864 (a sim.) *ἐτήκετο* (*γαῖα*) *κασσίτερος ὥς* ... ' ... *ἠὲ -ος*, *ὅ περ κρατερώτατός ἐστιν* (*πυρὶ κηλέῳ τήκεται*) Op. 151 *μέλας δ' οὐκ ἔσκε -ος* (Hesiod's Bronze Race, see *σιδήρειος* L¹) Phor. fr. 2,6 p. 154 Dav. (*Ἰδαῖοι Φρύγες*) *εὗρον ἐν οὐρείῃσι νάπαις ἰόεντα -ον* ' *ἤνεγκάν τ' ἐς πῦρ* **1bβ** of which weapons are made *τ* 13 (Od.:) „*αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα -ος*" = *π* 294, a proverb, see **Σχ** Vit. p.12,20 *ἔνθα* (Kebrenia near Mt. Ida) *-ος Ἄρης* (*ἄριστος* v.l.) *ἐπιχθονίοισι βροτοῖσιν* ' *ἔσσεται* (see Markwald, Hom. Epigr. 176) – used generically (cp. also 1bγ) *Y* 372 (Hektor:) „*εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε* (Ach.), *μένος δ' αἴθωνι -ῳ*", cp. *μένος σιδήρεον* *Ψ* 177 **1bγ** as a proverbially hard material (hard = unfeeling, unchanging), often dir. sp. (cp. *σιδήρειος* 2) *Δ* 510 (Ap. to the Tr.:) „*μηδ' εἴκετε χάρμης* ' *Ἀργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ -ος* ' *χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα*

βαλλομένοισιν" τ 494 (Eurykl. to Od.:) „*οἶσθα μέν, οἷον ἐμὸν μένος ἔμπεδον οὐδ' ἐπιεικτόν·* ' *ἔξω δ' ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος (ἠΰτε περ κρατερὴ δρῦς* v.l. Plut.) *ἠὲ -ος*" 211 (*θυμῷ μὲν ἐλέαιρε*) *ὀφθαλμοὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἕστασαν ἠὲ -ος* ' *ἀτρέμας* (cp. *ἀδάμαντος θυμόν* Op. 147, Th. 239, in contr. to *ἀδάμας* B I 1 eternal rather than ruthless) **2** meton.: an iron cutting instrument, an iron tool (7× instr.) **2a** axe(s) Δ 485 (*αἴγειρος ὥς*) *τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι -ῳ* ' *ἐξέταμ'* Ψ 30 *πολλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ὀρέχθεον ἀμφὶ -ῳ* ' *σφαζόμενοι* Op. 420 *τμηθεῖσα -ῳ* ' *ὕλη* h. Ven. 268 (*ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες*) *τὰς δ' οὔ τι βροτοὶ κείρουσι -ῳ* — esp. in Od.'s bow-contest, used collectively for 'the axes' τ 587 (Od.:) „*νευρήν τ' ἐντανύσαι διοϊστεῦσαί τε -ου*" ≅ φ 114 (Tel.) ≅ 127 = 97 (cp. *διοϊστεύσῃ πελεκέων* τ 578, see *στειλειή*, also Pand.'s bowshot Δ 123 [s. 2e] and Ψ 850 below) φ 328 *ῥηϊδίως ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἧκε -ου* = ω 177 (both dir. sp.) φ 61 *ὄγκιον, ἔνθα -ος* ' *κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος* (cp. 1a) **3** *τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε -ον* ' ... *ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν* = 81 = ω 168, cp. next instance Ψ 850 (Ach. at Patr.' funeral games) *τοξευτῆσι τίθει ἱόεντα -ον,* ' *κὰδ δ' ἐτίθει δέκα μὲν πελέκεας, δέκα δ' ἡμιπέλεκκα* (*πελέκεις* poss. measures of weight or value, see L[5], cp. 1a) **2b** a sickle (?) or (pruning) knife Op. 387 (the Pleiades) *φαίνονται τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο -ου when you sharpen your sickle*, i.e. at sunrise (West) h. Merc. 109 (Hermes discovers fire) *δάφνης ἀγλαὸν ὄζον ἑλὼν ἐπέλεψε -ῳ* (*ἐνίαλλε* v.l., *σιδείῳ* Ludwich, *ἐν δ' ἴλλε σιδείῳ* Radermacher) **2c** a knife (?) Op. 743 (*μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο*) *αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι -ῳ* (about cutting your nails on holy days) Σ 34 *δείδιε* (Antil.) *γὰρ μὴ λαιμὸν ἀπαμήσειε* (Ach.) *-ῳ* **2d** a sword Sc. 128 *θήκατο* (Her.) *δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα -ον* (*χαλκός* is used this way in Homer, contrast 2a–c; *ἀρῆς ἀλκτήρ* in Hom. only said of people, Σ 100, cp. Ξ 485 and Σ 213, see LfgrE *ἀρή*, cp. Sc. 29) **2e** an arrowhead (cp. Θ 86 *χαλκῷ*) Δ 123 (Pand. shoots at Men.) *ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια* ' ' *νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ -ον* possibly because P. is a Lycian and the bow is an Eastern weapon, his arrowhead is made of an exotic material D. van Eyndhoven

Σιδόνες s. *Σιδών*

Σιδόνιος [2[i], 4°] **E** Abl. von *Σιδών*, s.d. **L** s.v. *Σιδών*; dazu: [12]Patzek, Münstersche Beitr. zur ant. Handelsgesch. 15/2, 1996, 13 f.

B I *sidonisch* Z 290 *πέπλοι παμποίκιλα* (*παμποίκιλοι* v.l.) *ἔργα γυναικῶν* ' *-ων, τὰς* (*τοὺς* ci.) ... ' *ἤγαγε* (Alex.) *Σιδονίηθεν* (s. III), adj. Charakter offensichtl., auch betont durch Enjb.; daher Bechtel, Vocalcontr. 120 abwegig; zur Kj. vgl. V. d. Mühll, Hypomnema 119 f. u. Iliad z.St.; zur Sache Holeschofsky, WS 82, 1969, 171 f. u. L[10] 127 f.; zur vieldiskut. Divergenz zw. dieser Il.-St. u. den Kyprien (laut Hdt. 2, 116; vgl. Cypr. ap. Procl. p. 31, 25 ff. Dav.) L[2]; Huxley, GRBS 8, 1967, 25 ff.; L[9]; Iliad z.St.

II *Sidonier* (vgl. s.v. *Σιδόνες*), „Bewohner d. Stadt Sidon, heute Saida, also nicht allg. Phoiniker" (L[10] 127, vgl. auch 133; and. L[6] 6 A.8); s. auch L[4] δ 84 (Men.:) „*ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον,* ' *Κύπρον Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς,* ' *Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην καὶ -ους καὶ Ἐρεμβοὺς* (*Ἄραβάς* τε v.l. et aliae, cf. s.v. *Ἐρεμβοί*) ' *καὶ Λιβύην*", „Reiseroute" des Men. schon in d. Ant. vieldisk. Problem: Odyssey z.St.; Bérard, Intr. Od. I 276; v. Soden, WS 72, 1959, 26–9; L' 184; L[11] 229 618 *Φαίδιμος ἥρως,* ' *-ων βασιλεύς*, macht e. kostbaren Krater zum Geschenk = ο 118, vgl. Odyssey z.Stt.; L[3 5]; L[10] 129; L[12]

III *Sidonien*, d. Gebiet d. Stadt Sidon (vgl. L[6] 4 A.5) ν 285 (Od. zu Ath.:) „*οἱ* (*Φοίνικες*, V. 272) *δ' ἐς -ην εὖ ναιομένην* (*ἐυκτιμένην* v.l.) *ἀναβάντες* ' *ᾤχοντ'*", Odyssey z.St.; L[10] 132 f. Z 291 *τὰς* (vgl. oben I) ... ' *ἤγαγε* (Alex.) *-ηθεν aus Sidonien*, vgl. L[10] 127; Bd. I Sp. 118, 77 ff.; zur Bildg. vgl. Lejeune, Adverbes 58 G. Markwald

Σιδών f., **Σιδόνες** [1', 1°, 1[e]] **E** semit.; *ῑ* dort naturlang, wie auch bei Hom. in *Σιδών* u. *Σιδόνιος*, außer in *Σιδόνες* (Ψ 743); s. L[8] 112 m. A.4; vgl. *Τῑτῆνες/τῑτανος, Τῑτυρος/Τῑτυός, Τῑθωνός/τῑθήνη*. — Abl.: *Σιδόνιος*

L [1]Nilsson, Homer and Mycenae 130–4; [2]Kullmann, Quellen 204–6; [3]Webster, Mykene 95; [4]J. A. Lencman, D. Sklaverei im Myk. u. Hom. Gr., Wiesbaden 1966, 272–4; [5]V. Karageorghis, Salamis, Bergisch Gladbach 1970, 59 f.; [6]Gschnitzer, Chiron 1, 1971; [7]A. Ballabriga, Le Soleil et le Tartare, Paris 1986, 184; [8]Roth, Iterata 112 f.; [9]A. Schnebele, D. ep. Quellen des Sophokl. Philoktet, Diss. Tübingen 1988, 32–5; [10]J. Latacz, Erschließg. d. Ant. (KL Schr.), Leipzig u. Stuttgart 1994, 125–35; [11]J. P. Crielaard, Hom. Questions, Amsterdam 1995, 229 ff.

B Stadt in Phönizien u. (PL) deren Bewohner **I** *Sidon*, Stadt in Phönizien, reich an Bronze ο 425 (Amme des Eum., in Erz. des Eum.:) „*ἐκ μὲν -ῶνος πολυχάλκου εὔχομαι εἶναι*", s. L[10] 129 f. u. L[11] 229 f.; zum hist. Verh. zw. S. u. Tyros vgl. L[1, 3] Cypr. (ap. Procl.) p. 31, 26 Dav., vgl. oben, s.v. *Σιδόνιος* B I (Z 290)

II *Sidoner*, Einwohner von Sidon, synon. m. *Σιδόνιοι* (s.d.); hervorragende Kunsthandwerker (vgl. s.vv. *πολυδαίδαλος, Φοῖνιξ* VN) Ψ 743 *κάλλει ἐνίκα πᾶσαν ἐπ' αἶαν* ' *πολλόν, ἐπεὶ -όνες πολυδαίδαλοι εὖ ἤσκησαν* (*ἀργύρεον κρητῆρα*, V. 741), zur Kürze des Stamm-*ι* (s. E; dagg. MD in *Σικανίης* ω 307 ggüber *Σικελούς* υ 383) u. Unterscheidg. zw. „Sidonern" als Kunsthandwerkern u. „Phöniziern" als Händlern s. Leaf u. Iliad z.St.; auch L' 184 m. A. 88 u. L[10] 128; zur sing. Bildg. *Σιδόνες* ggüber *Σιδόνιοι* s. L[8], wo Analogie nach *Λαιστρυγόνες / Λαιστρυγονίη, Παίονες / Παιονίη* vermutet wird; zur „sidon." Metallkunst vgl. L[5]

D Hes. fr. 405 G. Markwald

σίζω [1°] **E** onomatop., further L[3] **Σχ** sch. Barn. ι 394: *ὀνοματοπεποίηται ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ λίπος γινομένου σισμοῦ, ὅ ἐστι συνηχείας*

L [1]Ruijgh, Études 382 n. 154; [2]Perpillou, REG 95, 1982, 242; [3]Tichy, Onomatop. Verb. 122 f.

B *make a hissing sound* ι 394 (*ὡς ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν εἰν ὕδατι βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα φαρμάσσων*) *ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.* — **W d f l d.:** *ἰάχω, ῥοιζέω*, cf. also *σφαραγέομαι* J. N. O'Sullivan

Σικανίη [1°] **Σχ** sch. Barn. ω 307: *Σικανίης· Σικελίας, ᾤκησαν γὰρ αὐτὴν Ἴβηρες, ἐλθόντες ἀπὸ Σικανοῦ, τοῦ ποταμοῦ*

L D'Ippolito, in: *Φιλίας χάριν*, Misc. ... in onore di E. Manni, Rom 1980, III 763–783

B *Sizilien* (nach D'Ippolito Bez. nur eines Teils Siziliens, weil ganz Sizilien den Gr. noch nicht bekannt gewesen sei, vgl. aber zur Identität Hdt. 7, 170), nur erwähnt ω 307, in Lügenerz. des angeblichen Eperitos aus Alybas, den es m. seinem Schiff gg. seinen Willen *ἀπὸ -ίης* nach Ith. verschlagen habe; vgl. *Σικελοί* (Bez. des Ortes nach Bewohnern) u. *Σικελίη* (uns.) sowie *Σικελή*; zur Identität m. *Θρινακίη* s.d. M. Schmidt

Σικελή [3°] *aus Sizilien, sizilisch* Zugehörigkeitsadj., nur zu *ἀμφίπολος, γρηΰς, γυνή*, die m. ihrer Familie als Haushälterin auf dem Hof lebt, auf den sich der alte Laertes zurückge-

zogen hat (ω 389), dessen Pflegerin sie ist (ω 211. 366. 390); Mutter von 6 Söhnen des Dolios (ω 389. 497), wahrsch. also Ehefrau des Dolios (Eheschließung von Sklaven in Odyssee nicht ausgeschlossen, vgl. ξ 64, φ 214 ff. u.s.v. *πολυμνήστη*) u. wahrsch. auch Mutter von Mel. u. Melantho (s. *Δόλιος*); Sklavenstatus des Dolios u. Benennung nach Herkunftsland (vgl. *γυνὴ Φοίνισσ(α)* o 417, *γρηῦς Ἀπειραίη* η 8) machen Sklavenstatus für diese *Sizilische* evident (vgl. Wickert-Micknat, Unfreiheit 122. 135. 209); zur Vbd. Siziliens m. Sklavenhandel s. *Σικελοί*. Ep. Handlung (zur Art der poet. Vorstellung der Person s. Heubeck, in: Odyssey zu ω 211 u. de Jong, Narr. Comm. Od. 575) ω 211 (Od. kommt zum Haus des Laertes) *ἐν δὲ γυνὴ -ἡ γρηῦς πέλεν, ἥ ῥα γέροντα ' ἐνδυκέως κομέεσκεν* 366 *Λαέρτην μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ ' ἀμφίπολος -ἡ λοῦσεν καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ, ' ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν καλὴν βάλεν* 389 *ἦλθ' ὁ γέρων Δολίος, σὺν δ' υἱεῖς τοῖο γέροντος, ' ἐξ ἔργων μογέοντες, ἐπεὶ προμολοῦσα κάλεσσε ' μήτηρ, γρηῦς -ή, ἥ σφεας τρέφε καί ῥα γέροντα* (= Laertes, s.o. 211) ' *ἐνδυκέως κομέεσκεν* M. Schmidt

Σικελίη [2H] uns. Insel Sizilien erwähnt zu Hes. fr. 150, 25–26 (Prosaref. bei Str. I,2,14, aus Eratosth.), aber unklar, ob u. mit welchem Namen Sizilien wirklich genannt wurde (mögl. auch *Σικελοί*, s.d.); ähnl. Hes. fr. 256 (Prosaref. bei Ant. Lib. 23) M. Schmidt

Σικελοί [1e] E viell. in der Liste der sog. Seevölker, die ca. 1180 v. Chr. Ägypten angegriffen haben (Lehmann, in: Coll. Raur. 2 120)

Σχ sch. Barn. υ 383: *ἐγινώσκετο ἄρα τὰ κατὰ τοὺς Σικελούς. οὐκ εἰκὸς οὖν ἐκεῖ τὴν πλάνην γεγονέναι. διαφέρουσι δὲ Σικελιῶται Σικελῶν· οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες, οἱ δὲ βάρβαροι*

B die *Sikeler* = *Sizilier*, hier metonym. Benennung des Orts (Sizilien) nach Bewohnern υ 383 (Freier zu Tel.:) „*τοὺς ξείνους* (= Bettler u. Theoklym.) *ἐν νηῒ ... βαλόντες ' ἐς -οὺς πέμψωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἄλφοι*", wie die Erwähnung Siziliens ω 307 (s. *Σικανίη*) u. der 'Sizilierin' (s. *Σικελή*) Indiz für (Sklaven-) Handel zw. Sizilien u. Ith. / Griechenland (vgl. Wickert-Micknat, Unfreiheit 122; Crielaard, in: J.P. Crielaard [ed.] Hom. Questions, 232; Ø. Andersen/M. Dickie [edd.], Homer's World, Bergen 1995, 35); vgl. σ 84 (*πέμψω δ' ἤπειρόνδε*, zum König Echetos)

D s. *Σικελή* M. Schmidt

σικυός [1c] E als Name einer alten Kulturpflanze wohl Lw. (nb. *σικύα* 'Flaschenkürbis'), zahlreiche Vorschläge, s. Frisk II 704, Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *Σικυών* (ON u. PN)

B *Gurke* (zur Kulturgeschichte s. DNP s.v.) Il. Parv. fr. 23 p. 82 Ber. (= fr. 31 p. 140 West = fr. dub. 3 p. 61 Dav.) *ὡς δ' ὅτ' ἀέξηται -ὸς δροσερῷ ἐνὶ χώρῳ* M. Schmidt

Σικυών I [2l] **Σχ** sch. D *B* 572: *ἔστι δὲ καὶ αὕτη πόλις Ἄργους*

B ON (zu *σικυός*: 'Gurkenstadt'), Stadt am Golf von Korinth, nb. Korinth im Schiffskat. (*B* 572) zum Herrschaftsbereich des Ag. gehörig (zur Einordnung im Schiffskat. vgl. Basler Komm. z.St. m. Lit.; West, Studies 181), früherer Königssitz des Adrestos (*B* 572), Wohnort des Echepolos (*Ψ* 299), der als reicher Mann sich durch Geschenk e.r Stute an Ag. vom Wehrdienst beim Troia-Feldzug freikauft. – Beiw.: *εὐρύχορος* M. Schmidt

Σικυών II [1H, 2e] (nur Prosaref.) PN, Eponym der gleichnam. Stadt, nach Hes. fr. 224 S. d. Erechtheus, nach Asius fr. 11 p. 90 Dav. (= p. 129 Ber. = p. 260 W.) S. des Metion u. Enkel des Erechtheus, nach Eum. fr. 5 p. 99 Dav. (= fr. 4 p. 110 Ber. = fr. 19 p. 238 W., vgl. Eum. fr. 1 a Fowler) S. des Marathon M. Schmidt

Σιλην(ός) [1h] E „etym. dunkel" (Frisk II 705 m. Lit.) L Hedreen, JHS 114, 1994, 47–9; E. Simon, LIMC VIII 1, 1108–33 (s.v. Silenen); DNP s.v. Silen (m. Lit.)

B *Silen*, in der Natur (Wald) lebendes nichtmenschl. Wesen. Silenen pflegen zus. m. Hermes geschlechtl. Umgang m. (Wald-)Nymphen; keine Angaben über Herkunft, (pferdegestaltiges?) Aussehen u. Vbd. m. Satyrn od. zu Dion. h. Ven. 262 *τῇσι δὲ* (sc. den Nymphen, die weder göttl. noch menschl. sind) *-οί* (*Σειληνοί, Σεληνοί* vv.ll.) *τε καὶ εὔσκοπος Ἀργειφόντης ' μίσγοντ' ἐν φιλότητι μυχῷ σπείων ἐροέντων* M. Schmidt

Σίλλος v.l. für *Ἴλλος*, einen d. Kerkopen (s.d.), bei Diotim. fr. 2,3 p. 214 Ki. = Suppl. Hell. fr. 394,3 p. 182; vgl. Roscher s.v.; zum Namen L. Zgusta, Kleinasiat. PN, Prag 1964, 465 A. 73; zum Autor Wissowa, RE V (1903) Sp. 1149 (Nr. 16) G. Markwald

σίμβλος [1H] E bislang unerklärt; s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. **B** *Bienenstock* Th. 598 *αἱ μέν* (Arbeitsbienen) *τε πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα ' ἠμάτιαι σπεύδουσι τιθεῖσί τε κηρία λευκά, ' οἱ δ'* (Drohnen) *ἔντοσθε μένοντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους ' ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται*, zu *ἐπηρεφής* ('überhängend' oder 'überdacht', weil Höhlen) vgl. *κατηρεφής* als Beiw. zu *σμῆνος* (Th. 594) u. zu *σπέος* (ι 182, ν 349). Vgl. Troxler, Sprache Hesiods 157 u. zur Bienenkultur Richter, Arch. Hom. H 85 Wortf.: *σμῆνος* M. Schmidt

Σιμόεις [7i, 1H] E uns.; gern m. gr. *σῖμός* 'stumpfnasig' verbunden u. *Σῖμόεις* dann als 'der Windungsreiche' gedeutet (L4 98; vgl. L. Zgusta, Kleinasiat. PN, Prag 1964, 465 A. 74), doch stört die Quantität des Stammvokals (and. L6 333 A. 1); daher auch nichtgr. Uspr. vermutet (L8; Sommer, Aḫḫijavāfrage 67 A. 1; Krahe, BN 2, 1950/1, 234); vgl. aber *Γονόεσσα* (s.d.), zu *γουνός* 'Krümmung', 'Hügel'; in L11 vom N. d. Fisches *σῖμος* abgeleitet (vgl. CEG 5, 2000, 282, s.v. *σῖμός*); zur Wortbildg. s. Leumann, Hom. Wört. 299 ff.; Risch 153. – Abl.: *Σιμοείσιος*

F *-εις* 3, *-εντος* 2, *-εντι* 2, *-ῦντα* 1 **M** Stamms. immer im breve 1 dreis.: [⏑⏑̯] *-εις M* 22 [⏑⏑̯] *-εις E* 774 [⏑⏑̯] *-εις E* 777 [⏑̯×] *-ῦντα* Th. 342 2 viers.: [⏑⏑̯⏑] *-εντος/ι Z* 4, *Y* 53 [⏑⏑̯⏑] *-εντι Φ* 307 [⏑⏑̯×] *-εντος Δ* 475

L [1]R. Hercher, Hom. Aufsätze, Berlin 1881, 29–49 u. 58–63; [2]A. Bougot, Etude sur l'Iliade d'Homère, Paris 1888, 50–60; [3]Robert, H. 42, 1907, 107–12; [4]A. Gruhn, Der Schauplatz der Il. u. Od., Berlin 1910; [5]Leaf, Troy 27 ff.; [6]Wilamowitz, IuH; [7]O. Mey, Das Schlachtfeld von Troja, Berlin u. Leipzig 1926, 22–24; [8]Bürchner, RE III A (1927) Sp. 160 f.; [9]Elliger, Landschaft 48–51; [10]M. Korfmann u. D. Mannsperger, Troia, Stuttgart 1998; [11]Neumann, HS 112, 1999, 273 ff.

B Fluß in d. Troas, vom Idagebirge ins Meer fließend (*Δ* 475, *M* 22), wie auch *Ῥῆσος, Ἑπτάπορος, Κάρησος, Ῥοδίος, Γρήνικος, Αἴσηπος* u. *Σκάμανδρος* (s. dd.; *M* 20 f.), m. denen Pos. u. Ap. d. Befestigungsanlagen der Achäer nach d. Eroberg. Trojas ins Meer schwemmen; beim Hügel *Καλλικολώνη* (s.d.) vorbeifließend (*Y* 53); bei Hom. wohl als S. des Zeus vorgestellt, da *Φ* 307 f. von Skam. (s.d.) als 'Bruder' be-

zeichnet (C. F. v. Nägelsbach, Hom. Theologie, Nürnberg 1884, 88 f.); auch in Hes.s Flußkat. genannt (Th. 342; zur Form vgl. Edwards, Lang. of Hes. 139 A.53), dort allerd. als e. d. Flüsse, die Tethys dem Ok. gebar; bildet, zus. m. Skam. / Xanthos, d. seitl. Begrenzungen des Schlachtfeldes (*Z* 4; s. L[9]; zum Text van der Valk, Text. Crit. Od. 23); trifft m. d. Skam. an e. Stelle zus., wo er Heras u. Ath.s Pferden göttl. Futter (*ἀμβροσίην*) bietet (*E* 774. 777; vgl. L[4] 42 ff. u. 49; L[5] 40 f.; L[6] 333). ‖ Vieldisk. ist d. Topographie (in Vbd. m. dem Skam., daher s. auch diesen), allerd. m. uns. Ergebnissen u. schwankender Identif. (L[2,3]; L[4] 20 ff.; van Leeuwen, Comm. Hom. 16; L[5] 27 ff.; L[7–9]), z.T., weil eine beträchtl. Verlandg. d. trojan. Ebene unberücksichtigt blieb (L[10] 23. 44 [Abb.n]); am wahrsch.sten ist Identif. m. d. heutigen *Dümrek* (L[5. 9. 10]). – Epith. nur Th. 342 (*θεῖον*)
G. Markwald

Σιμοείσιος [3[i]] E Abl. zum Flußnamen *Σιμόεις* (s.d.); zur Wortbildg. vgl. Risch 125

L [1]Fränkel, Hom. Gl. 36 f.; [2]Strasburger, Kleine Kämpfer; [3]v. Kamptz 40 f. u. 302; [4]R. Spieker, Die Nachrufe in d. Il., Diss. Münster 1958, 41–45; [5]Elliger, Landschaft 94 f.; [6]Schein, Er. 74, 1976, 1–5; [7]Scherer, in: Stud. z. ant. Epos 33; [8]Wathelet, Dict. II 993 f.; [9]W. H. Friedrich, Vom Wohlstand der Gl.se, Stuttgart 1996, 6 f.

B S. des *Ἀνθεμίων* (*Δ* 473, s.d.), daher auch als *Ἀνθεμίδης* bezeichnet (*Δ* 488, s.d.; zum Verstyp Parry, Épithète 69); erhielt s. Namen, weil ihn s. M. am Simoeis geboren hatte (*Δ* 474–7; dazu Sulzberger, REG 39, 1926, 411; Zwicker, RE III A [1927] Sp. 162, 16 ff.; Bowra, Tradition 78; L[3] 40 f.; L[7]); vom Telamon. Aias getötet (*Δ* 473–89; L[4]; vgl. Iliad z.St.) u. nur in diesen Versen vorkommend (474, 477, 488); fällt sehr jung (*ἡΐθεος θαλερός* 474, vgl. Vv. 477–79; L[6]) u. wird m. e. gefällten Pappel verglichen (482–7; L[1]; L[2] 29. 37; L[5.9])
G. Markwald

Σιμοέντιος [1[c]] hapax E Adj.bildg. (nb. *Σιμοείσιος* q.v., m. *-ti-* statt *-si-*) zu *Σιμόεις* (s.d.), vgl. bar *Ποίᾱς* - *Ποιάντιος* (vgl. Risch 125); zur Etym. s. s.v. *Σιμόεις* in E

B *zum Simoeis gehörend* Cert. p. 38,24 *ἡμεῖς δ' ἄμ πεδίον -ον* (*σιμοούντιον* v.l.) *ἥμενοι*, *Simoeis-Ebene*, d.h. das Schlachtfeld in Troja; zum Simoeis als seitl. Begrenzg. d. Schlachtfelds vgl. s.v. *Σιμόεις* in B G. Markwald

σῖνις D Antim. Teius fr. dub. ap. Coll. Alex. p. 247
V. Langholf

σίνομαι [1[i], 4[o], 2[H], 1[c]] E < **tinie-* zu **teh₂-* 'stehlen' nach Hollifield, JIES 6, 1978, 174. – Abl.: (*σίνος*), *σίνις*, *σίντης*, *ἀσινής*; vgl. *Σίνων*, *Σίντιες*

Σχ sch. D *Ω* 45: *βλάπτει*, sch. Barn. *ζ* 6: *ἐκάκουν. ἠδίκουν. ἔβλαπτον*

B *Schaden antun* 1 ⟨als Tätigk.⟩ von Räubern u.ä. *ζ* 6 (die Phäaken wohnten einst *ἀγχοῦ Κυκλώπων,*) *οἵ σφεας -έσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν* *λ* 112 (Teir.:) „*εἰ δέ κε -ηαι* (den Viehbestand), *τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον*" = *μ* 139 (Kirke) *μ* 114 (Od.:) „*εἴ πως ... κ' ἀμυναίμην* (die Skylla), *ὅτε μοι -οιτό γ' ἑταίρους*" Diotim. fr. 2 (= Suppl. Hell. 394), 2 p. 214 Ki. *Κέρκωπες, τοὶ πολλὰ κατὰ τριόδους πατέοντες ' Βοιωτῶν -οντο* 2 ⟨ ⟩ des Iphiklos Hes. fr. 62,3 *ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέεν οὐδὲ κατέκλα, ' ... ' <...?> καὶ οὐ -έσκετο καρπόν* (Stellg. im Vers unbek.) 3 als Wirkung der *αἰδώς*: *Ω* 45 (Ap.:) „*αἰδὼς ' ... ⟨ἥ τ' ἄνδρας μέγα -εται ἠδ' ὀνίνησι⟩*" ≅ Op. 318 *αἰδώς*, ⟨ ⟩
V. Langholf

σίντης [3[i]] **Σχ** sch. D *Λ* 481, *Π* 353: ⟨*βλαπτικόν*⟩, *Υ* 165: ⟨ ⟩. *κακοῦργον*

B (zu *σίνομαι*:) *Räuber* nur von Raubtieren, in Gl., stets am VA in Enjb. Löwen: *Λ* 481 *ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων ' -ην* *Υ* 165 *ἑτέρωθεν ἐναντίον ὦρτο* (Ach.) *λέων ὡς ' -ης* ‖ Wölfe: *Π* 353 *ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον ἢ ἐρίφοισι ' -αι*
V. Langholf

Σίντιες [1[i], 1[o]] E ⟨< *σίνομαι*⟩? zu den ant. etym. Erkl.en (⟨ ⟩; od. nicht etymologisierbar) S. Neitzel, Apions *Γλῶσσαι Ὁμηρικαί*, SGLG 3 (1977), 196 f. 205. 278 f.; vgl. die PN *Σίντυς*, *Σίντων* bei L. Zgusta, Kleinasiat. Personennamen, Prag 1964, § 1433

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 zu *A* 594: *οἱ τὴν Λῆ[μ]νον κατ[οι]κοῦντες κα[τ]' ἐκε~μν[ο]ν τὸν [χ]ρόνον*, sch. D *A* 594: *οἱ Λήμνιοι. ἀπὸ τοῦ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν ὄντας πειρατάς. ἢ ὅτι δοκοῦσιν αὐτοὶ πρῶτοι ἐπινενοηκέναι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ὅπλα. ταῦτα γὰρ ὁμολογουμένως βλάπτει*

B Volk auf *Λῆμνος* (s.d.; Bzhg. zu Heph. ebd.), 'wild (nicht griech.) redend' (s. Art. *ἀγριόφωνος*; vgl. *ἀλλόθροος*, *βαρβαρόφωνος*) *A* 594 (Heph.:) „(vom Ol. hinab) *κάππεσον ἐν Λήμνῳ, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν ' ἔνθά με -ες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα*" *θ* 294 (Ares:) „*οὐ γὰρ ἔθ' Ἥφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη ' οἴχεται ἐς Λῆμνον μετὰ -ας ἀγριοφώνους*"
V. Langholf

Σίνων (zu *σίνομαι*?) PN Spion der Gr. in Troia Il. Parv. fr. 11c p. 57 Dav. (Prosaref.) *ὁ Σ., ὡς ἦν αὐτῷ συντεθειμένον, φρυκτὸν ὑποδείξας τοῖς Ἕλλησιν κτλ.* Il. Pers. ap. Procl. Chr. p. 62,14 Dav. (Prosaref.) *Σ. τοὺς πυρσοὺς ἀνίσχει τοῖς Ἀχαιοῖς*, als Signal zur Eroberung; anders Verg., Aen. 6,518 f. (Hel.; s.a. Il. Parv. ap. Procl. Chr. p. 52,20 f. Dav.) Zwicker, RE III A (1927), 248–252
V. Langholf

Σινώπη [1[c]] PN T. d. *Ἀσωπός* (beide Namen vorgr.: *Σ-*, *-σ-*), von Ap. geraubt u. nach Pontos verbracht; nach ihr die Stadt benannt Eumel. fr. 7 p. 99 Dav. (Prosaref.) P. Friedländer, Stud. z. ant. Lit. u. Kunst, Berlin 1969, 20 f.; Huxley, GRBS 3, 1960, 21
V. Langholf

σίον ci. ant. *ε* 72, s. *ἴον* u. Hainsworth, Odyssey z.St.

Σίπυλος [1[i]] E lt. Zgusta, Kleinasiat. ON § 1224: ohne kleinas. Parall., zu *σιπύη/ίς* 'Topf' u.ä., also Bez. nach d. Aussehen

B Name eines Berges (danach einer Stadt) in Lydien (*ἐνὶ Φρυγίῃ* Call. h. 2,23, doch s. Williams z.St.) am Acheloios (s.d. E u. B I), in Ach.s Niobe-Paradigma: Ort, wo Niobe versteinert um ihre Kinder trauert *Ω* 615 (Ach. zu Priam. [601]: „*μνησώμεθα δόρπου*, wie Niobe es tat) *νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν, ' ἐν -φ ⟨ ⟩ ὅθι φασὶ⟩ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς ' νυμφάων, αἵ τ' ἀμφ' Ἀχελώϊον* ([q.v.] *Ἀκελήσιον* leg. West) *ἐρρώσαντο, ' ἔνθα λίθος περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει*" ([vv. ath. Ar. Byz., Arist., 'fort. recte': West ad l.; sed v. Richardson, Iliad ad l.] ≅ *B* 783 *εἰν Ἀρίμοις ⟨ ⟩ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς*, in Gl.; s. Basler Komm. z.St. zum Verstyp), am VA als präzisierende Wiederaufn. nach vorhergehender allg. Ortsangabe (vgl. z.B. *ζ* 102 f., Th. 483 f., h. Ap. 16–18, zur Wiederholg. von *ἐν* noch *Λ* 479 f., *Χ* 503 f.); s. *νύμφη* (B I 1 d α: Berge als Nymphenorte), *εὐνή* (B 2); zum Niobe-Sohn S. als Eponym des Berges s. Zwicker, RE III A (1927) 281
H. W. Nordheider

Σίρβις ci. West, Pan. fr. 18,3 Dav. = 24,3 West, s. *Σίβρος*

Σισυφίδης [1[H]] Patron. *Sisyphossohn*, sc. Glaukos (B I), nur Hes. fr. 43a, 80 (Sisyphos [s.d. D, *Γλαῦκος* suppl. Merkelbach 1957] wirbt für Glaukos[?] um Euronyme od. Mestra[? s.dd.]: *Ζεὺς ἀ[νένευσε]) μή ποτ' ὀπ..[(ὀπίσ[σω]* vel *ὀπάσ[σαι]* vel *ὀπάτ[ρους]) ' ἔσσεσθαι .[.....·]ητου Σισυφίδαο. ' ἡ δὲ* (gebar dem Pos., nominell dem Glaukos, den Belleroph.), s. Hirschberger, Komm. 282 f.; Schwartz, Ps.-Hes. 271 ff.; R. Merkelbach, Die Hes.-fr. auf Pap., Leipzig 1957, 5 mit Erg.; zum Patron. (Adoneus) am VE vgl. z.B. *'Αγαμέμνονος/μένος 'Ατρείδαο* (*A* 203[+], *Λ* 268[+]) H.W. Nordheider

Σίσυφος [2[i], 1°, 2[H] + 4[e] Prosaref.] E redupl. Bildg. nb. *σοφός*? (mit *ῑ* wie *Τιθωνός, Τιτῆνες, Τίτυρος*), s. v. Kamptz §36b. 68; aber *Z* 153 (Rel.-S.) wohl keine etym. Erkl. des Namens (Rank, Etymologiseering 94). – Abl.: *Σισυφίδης*

L 1 Typ: R. Carpenter, Folk Tale, Fiction and Saga in the Hom. Epics, Berkeley 1956, 125 ff.; W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca & London 2002, 72 f. 243 ff. 405 ff.; Sage: Bethe, RE III A (1927), 371 ff.; Philippson, MH 4, 1951, 18; Kullmann, Wirken d. Götter 41 A.1; Bzhg. zu Lykien *(Z)*: s.a. *Βελλεροφόντης* m. Lit. 2 zu *λ*: Rohde, Psyche I 63 A.1; N. Tsouyopoulos, Strafe im frühgriech. Denken, Freiburg 1966, 54 ff.; A. Schnaufer, Frühgriech. Totenglaube, Spudasmata 20, 1970, 107; Sourvinou-Inwood, BICS 33, 1986, 37 ff. (m. Lit.); dies., 'Reading' Gr. Death, Oxford 1995, 66 ff. 3 zu Hes.: Schwartz, Ps.-Hes. 271 ff. 330. 526 u.ö. (s.d. Index); Brillante, MD 10/11, 1983, 12 ff. 18 ff. 23 f. (zur Mestra-Eöe); P. Dräger, Unters. zu den Frauenkat. Hes.s (Palingenesia 61), Stuttgart 1997, 44 ff. (zum Stemma); Hirschberger, Komm. (z.Stt.); zu Pan.: Matthews m. Komm. z.St.; zu Eumel.: Wilisch 23; Nachleben: Halton, CF 29, 1975, 141 ff. (von Hom. zu Camus); s. noch Davies, BICS 36, 1989, 16 ff.

B berühmte Gestalt der 'Vorgesch.', seine 'Gerissenheit' (Epith. *κέρδιστος* [s.d.] *ἀνδρῶν Z* 153, *αἰολομήτης* Hes. fr. 10a, 26, s.a. *πολύφρονα* in D), u. also auch die diesen Ruf begründende Sage, werden als bekannt vorausgesetzt; in der Il. (s.u. 1) genannt als *Αἰολίδης* (Sohn des Eponyms der Äolier), in Ephyre (s.d. B I 1 a, zur Konkurrenz zw. dem thessal. Sagenhintergrund u. Korinth s. Bethe, Philippson [L 1]), durch den der Lykierfürst(!) Glaukos (s.d. u. s.v. *Βελλεροφόντης* m. Lit.) festlandgriech. Herkunft beansprucht; im 2. Teil der 1. Nekyia als eine der Berühmtheiten von Od.' 'Hadesschau'; weitere Nennung (s. 2) bei Hes. (fr. 10a seine Brüder Kretheus, Athamas, Salmoneus u. Perieres [s. Philippson L 1], sowie in der Mestra-Eöe) u. sonst (s. 3) als Stammvater der Maira, Leda u. in Vbd. mit Korinth (mögl. sek.); typolog./charakterl. Nähe zum 'Meisterdieb' Autolykos (s.d. u. Carpenter [L 1]) u. zu Od. (s.d. B 1 b), zu dessen biolog. Vater (statt des mytholog. blassen Laertes, s.d.) ihn die Sage macht (mögl. urspr., s. Philippson, Kullmann [L 1]) 1 Hom., in dir. R. bzw. Apologen 1 a im Stammbaum als Ururgroßvater des Lykierfürsten(!) Glaukos (in dessen Rede an Diom.): *Z* 153. 154. (145 „*τίη γενεὴν ἐρεείνεις;*) *ἔστι πόλις 'Εφύρη μυχῷ "Αργεος ... ' ἔνθα δὲ -ος ἔσκεν, ὃ ⌊κέρδιστος⌋ γένετ' ἀνδρῶν, ' -ος Αἰολίδης. ὁ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν*" (die weitere Abfolge Belleroph. > Hippol. > Glaukos II), zu ⌊ ⌋ s.d. B 2, zur Epanalepse vgl. (*B* 837 f.) *"Ασιος 'Υρταχίδης* u.a. bei Fehling, Wiederhol. 184 1 b als berühmter Leidender (nach Tityos u. Tantalos; dann folgt Her.' *εἴδωλον*) in Od.' 'Hadesschau' bei der sprichwörtl. 'S.-arbeit' *λ* 593 ([576] *καὶ Τιτυὸν εἶδον Γαίης υἱόν.* [582] *καὶ μὴν Τάνταλον ⌊εἰσεῖδον ... ἄλγε' ἔχοντα⌋) καὶ μὴν -ον ⌊ ⌋ ' λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν* (der, oben angekommen, immer wieder herunterrollt), die drei Leidenden (in der Reihenfolge Gigant – Zeussohn – Mensch) keine exemplar. Prototypen einer Klasse von büßenden Sündern (die es im Hades nicht gibt), sondern exzeptionelle Opfer göttl.r Strafe für Übergriffe, S.' Leiden trägt Züge der Oberwelt (wie Her.' *εἴδωλον*), s. L 2 (Rohde u. ff., anderers. Sourvinou-I. zur typolog. Entsprechg. von „crime and punishment": S.' mehrfacher „attempt to escape death" werde mit dauerndem „upwards ... and down" des rollenden Felsens bestraft) 2 Hes. (s. Hirschberger, Komm. 180. 185. 272); genealog. mit (Vater u.) Brüdern: fr. 10a, 26 *Αἰολίδαι δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες ' Κρηθεὺς τ' ἠδ' 'Αθάμας καὶ -ος αἰολομήτης ' Σαλμονεύς τ' ἄδικος καὶ ὑπέρθυμος Περιήρης ' [Δηϊών] τε μέγ[ας*, zum Epith. (nb. *ἄδικος* u. *ὑπέρθυμος*!) vgl. *ποικιλομήτης* (später auch *-φρων*) von Od. u. Hermes, (Th. 511) Prom. *ποικίλον αἰολόμητιν* – in der Mestra-Eöe (S. wirbt für Sohn Glaukos um Mestra [s.d.], die nach Zahlung des Brautpreises verschwindet; darauf Streit mit dem Vater): fr. 43a, 37 *ἔρις καὶ ν[εῖκος] ἐτ[ύχθη] ' -ῳ ἠδ' Αἴθωνι τανισφύρ[ου εἵ]νεκα [κούρης*, zum Zush. s. Merkelbach, ZPE 3, 1968, 134 f.; Hirschberger, Komm. 272; s. noch Erg. in D 3 sonst im fgrE; ansch. (anders als im *λ*) Strafe der Überflutung durch Styx-Wasser: Pan. fr. 30 p. 138 Matthews (= p. 127 Dav.) *ὡς ἄρα μιν εἰπόντα* (= *ε* 313[im.]) *κατασ[τέγασε Στυγὸς] ὕδωρ*, s. Komm. z.St. – Prosaref.: Nosti fr. 5 p. 68 Dav. (genealog. Abfolge: S. > Thersandros > Proitos > Maira) Eumel. Corinth. fr. 3a p. 98 Dav. (Medeia [s.d. B 3 a sowie West p. 243 z.St.] habe S. die Herrschaft über Korinth gegeben), fr. 6 p. 99 Dav. (Gräber des S. u. Neleus bei Korinth, S. habe nicht einmal dem Nestor das Grab des Neleus gezeigt), fr. 8 p. 99 Dav. (S.' Sohn Glaukos u. Panteidyia Eltern der Leda)

D Mestra-Eöe (s.o. B 2), suppl. Merkelbach, West: Hes. fr. 43a, 18 *-ον ἐξαπά]τησε πολύφρονά [πε]ρ μάλ' ἐόντα*, s. Hirschberger, Komm. 274 – V. 33 (nach Mestras Rückkehr zum Vater) *μετῆλθ[ε δὲ -ος ἥρως* – unklar, ob im Zush. mit Mestra od. Eurynome ([s.d. D] für letztere jetzt Hirschberger, Komm. 272): V. 75 *τῆς μὲν -ο]ς Αἰολίδης πειρήσατο βουλέων ' βοῦς ἐλάσα[ς* H.W. Nordheider

σῖτέσκοντο [1°] (zu *σῖτος*:) *pflegten die Mahlzeiten einzunehmen* *ω* 209 (Laertes hatte ein Haus,) *περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ, ' ἐν τῷ σ. καὶ ἵζανον* (hyst. prot.) *ἠδὲ ἴαυον ' δμῶες ἀναγκαῖοι*, prosaischer (von Sklaven) als *δαίνυντο*, vgl. *ἁρμαλιή*. – Wortf.: s. *βιβρώσκω* V. Langholf

σῖτος [16[i], 53°, 2[H], 4[h]] E unbek.; gleiche Wz. wie in *σίαλος*?; bereits myk., s. DMic. II 298. – Abl.: *ἄσιτος, σιτέσκοντο, σιτοφάγος*

F *-ος* 3, *-οιο* 8, *-ου* 21, *-ῳ* 6, *-ον* 37 M 1 Stamm im longum 1 a zweis. 1 a α [[1]-] *-ος ρ* 533, *χ* 21; *τράπεζαι ' ⌊-ου καὶ κρειῶν⌋ ι* 9, *ο* 334,; ⌊ ⌋ *ξ* 456, *ρ* 412; *⌊-ου καὶ οἴνο⌋ιο ξ* 46, *Ι* 706 = *Τ* 161; ⌊ ⌋*υ υ* 378; *-ου Λ* 89, *Ω* 619, *δ* 60, *ρ* 418. 457, *υ* 137; *-ῳ* h. Ven. 232; *⌊-ον καὶ⌋ μέθυ ἡδύ δ* 746, *η* 265; ⌊ ⌋ *μ* 19; *-ον ⌜δέ / μέν⌝ σφιν ⌜ἔνειμε / ἀφεῖλε⌝ Μεσαύλιος ξ* 449, 455; *-ον δέ σφ' ἐπένειμε Φιλοίτιος υ* 254; *-ον δέ σφ' δ* 623; *-ον δέ α* 147; *-ον δ' π* 51, *α* 139 = *δ* 55 = *η* 175 = *κ* 371 = *ο* 138 = *ρ* 94 = 259; *-όν τ' Θ* 507 ≅ 547 [[2]-] *-ου Ω* 613; *-ον η* 295 1 a β [[2]⏑] *⌜οὐ γὰρ / οὔτ' οὖν⌝ -ον ⌜ἔδουσ'/ων⌝, οὐ Ε* 341, h. Cer. 236 [[2]⏑] *-ος ν* 244; *-ον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ Ι* 216 ≅ *Ω* 625; *-ον ἔχον μ* 327 [[2]⏑] *⌜ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν / οἵ τινες ἀνέρες εἶεν⌝ ἐπὶ χθονὶ -ον ἔδοντες θ* 222 / *ι* 89, *κ* 101; *⌊καὶ -ον⌋ ἔδοντας π* 110; ⌊ ⌋ *π* 83; *-ον ρ* 335 1 a γ [[2]×] *-ου Ω* 602, Op. 604; *οὔτέ τι -ου Ω* 129; *οὐδέ τι -ον* Op. 146; *οὐδ' ἐπὶ -ῳ κ* 375; *-ῳ κ* 235. 290

1b dreis. [⏑–⏑] *-οιο* h. Ap. 461 **2** Stamm im biceps **2a** zweis. [–⏑] *-ου υ* 313 [–⏑] *-ου Ω* 641, *ζ* 99; *-φ υ* 130, *ω* 395; *-ον ε* 165, *ν* 69, *ρ* 558, *σ* 360, *τ* 61 [–⏑] *-ον γ* 479 **2b** dreis. [–⏑⏑] *-οιό τ' ι* 87 = *κ* 58; *-οιο ω* 489 ≅ h. Ap. 499, *T* 163. 306 [–⏑⏑] *-οιο T* 44 **Σχ** sch. D *T* 306: *ἄρτου*

B *Getreideart(en?)* (*Weizen, Emmer, Gerste* od. andere? +W. Richter, Arch. Hom. H 109; +Sallares, DNP IV [1998], 1029–1038), im weiteren Sinne *Getreide, Brot, Nahrung, Essen.* Da Etym. u. Grundbed. unbek. u. die Bed. im fgrE meist nicht präzise bestimmbar sind, lässt sich eine Bed.entw. (Verengg. wie bei lat. *frumentum?* Erweiterg. wie später bei *ἄρτος?*) nicht erkennen; eine engere Bed. (enger als *Nahrung, Essen*) liegt an den Stellen vor, die den Verzehr von *σ.* (also *Getreide, Brot*) als charakterist. f. die 'heutigen' Menschen bezeichnen: die des ehernen Zeitalters aßen noch keinen *σ.*, Op. 146 (vgl. *ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν / οἵ τινες ἀνέρες εἶεν' ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες ϑ* 222 / *ι* 89, *κ* 101 in 3a; Art. *σιτοφάγος*); die Götter nehmen weder *σ.* noch Wein zu sich, was Ursache dafür ist, dass sie *ἰχώρ* statt Blut haben *E* 341, vgl. h. Cer. 236 (bei den Menschen 'sind' *σ.* und Wein *μένος καὶ ἀλκή T* 161 [= *I* 706], m. 'physiolog.' Erklärg.); eine ebenfalls engere Bed., viell. *Brot* (od. *Gebäck*), könnte *σ.* dort haben, wo vom Servieren des *σ.* aus einem *κάνεον* ('Korb', aber auch 'Schüssel' o.ä.; s.d.) die Rede ist, denn an allen diesen Stellen wird Fleisch gesondert serviert (außer *π* 51 sogar durch andere Personen, *I* 216 ≅ *Ω* 625, *ρ* 335, *υ* 254), kann mit *σ.* also nicht mit gemeint sein; es könnten sich allerdings auch andere Speisen als Brot im *κάνεον* befunden haben; in *γ* 479 wird *σ.* als Picknickproviant neben *ὄψα* getrennt aufgeführt, umfasst hier also keine *ὄψα*; an anderen Stellen jedoch, die von Reiseproviant handeln, scheint *σ.* die *ὄψα* u. andere feste Speisen mit zu bedeuten, denn Zerealien können nicht die einzige feste Nahrung gewesen sein (*σ.* m. Wasser u. Wein *ε* 165, m. Wein *η* 265, *μ* 327, *ν* 69); dass *σ.* nicht unbedingt in Form von Backwaren mitgenommen wurde, sondern als unverarbeitetes Getreide od. Mehl, lehrt *β* 290 *ἄλφιτα δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν.* An den Stellen, an denen *σ.* zus. m. 'Fleisch' erwähnt wird, kann es ebenfalls nicht die weiteste Bedeutung haben (außer den im Zush. m. *κάνεον* erwähnten sind es *Θ* 507 ≅ 547, *δ* 623, *ι* 9, *μ* 19, *ο* 334, *ρ* 412, *υ* 313, *χ* 21; *σ.* u. Fleisch gesondert durch versch. Personen serviert/angeliefert *α* 139 = *δ* 55, *ξ* 449. 455. 456, *ο* 138, *ρ* 259 / *δ* 623); an allen sonstigen Stellen des fgrE (wie auch einigen der vorgenannten) kann *σ.* die weiteste Bed. *Nahrung, Essen* haben: so in *α* 139 = *δ* 55 = *η* 175 = *κ* 371 = *ο* 138 = *ρ* 94 (wo *σ.* der Oberbegr. zu *εἴδατα πολλ(ά)* zu sein scheint); in *κ* 235. 290 (wo der *κυκεών* versch. Zutaten, u.a. *ἄλφιτα*, enthält); u. schließl. an den Stellen, die von Nahrungsverweigerung handeln (*T* 306, *Ω* 129 [stattdessen *σὴν ἔδεαι κραδίην*], *κ* 371. 375, *υ* 137 [Warten *ω* 395]); auch *ἄσιτος, σιτέσκοντο* (s.d.) bez. 'Nahrung' allg. Tier-*Futter* (f. Hund) bez. *σ.* nur Op. 604 (wie *φορβή*, s.d.; *ἐδωδή Θ* 504; *δεῖπνον* Vit. p. 13, 10). – Wortf.: *ἀκτή* I, *ἀλείατα, ἄλφιτα, ζειαί, κρῖ, κριθαί, ὄλυραι, οὐλ(οχύτ)αι, πυρός; ἄρτος, κυκε(ι)(ών), μᾶζα, πλακοῦς, πύρνον; βορή, βρώμη, βρῶσις, ἐδητύς, ἐδωδή, εἶδαρ, ἤϊα* I, *ὄνειαρ* (pl.), *ὄψον; χοῖνιξ; ἄριστον, δαίς, δεῖπνον, δόρπον, εἰλαπίνη, ἔρανος, θοίνη* der Sprachgebr. von *σ.* ist beschränkt auf die folgenden Verbalbegriffe 1 bis 5 **1** 'vorhanden sein', 'besitzen' nur dir. R. *ι* 9 (Od.: „Es ist schön, einem Sänger zuzuhören, wenn) *παρὰ … πλήθωσι ⌊τράπεζαι ' -ου καὶ κρειῶν⌋ μέθυ δ' … '* *οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ*" *ο* 334 (Eum.: „Im Palast zu Ith.) ⌊ ⌋ *ἠδ' οἴνου βεβρίθασιν*" (vgl. *ρ* 457 in 2b) *ν* 244 (Ath.:) „*ἐν μὲν γάρ οἱ* (auf Ith.) *-ος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος ' γίνεται*" *ρ* 533 (Pen.: „Der Freier) *κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ, ' -ος καὶ μέθυ*" *μ* 327 (Od.: „Die Gefährten auf Thrinakie) *εἶος μὲν -ον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρόν, ' τόφρα βοῶν ἀπέχοντο*" **2** 'bringen', 'heranschaffen', 'zur Verfügung stellen', 'geben' **2a** als Reiseproviant *γ* 479 *ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους. ' ἐν δὲ γυνὴ ταμίη -ον καὶ οἶνον ἔθηκεν ' ὄψα τε, οἷα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες* *δ* 746 (Eurykl.:) *ἤδε' ἐγὼ τάδε πάντα, πόρον δέ οἱ, ὅσσ' ἐκέλευσε, ' -ον καὶ μέθυ ε* 165 (Kal.: „Auf das Floß) *ἐγὼ -ον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν ' ἐνθήσω … ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι, ' εἵματά τ' ἀμφιέσω*" *η* 265 (Od.: „Kal.) *πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, πολλὰ δ' ἔδωκε, ' -ον καὶ μέθυ (καὶ εἵματα)*" 295 (Od.: „Naus.) *μοι -ον δῶκεν ἅλις ἠδ' αἴθοπα οἶνον ' καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκε*" *μ* 19 (Od.: „Kirke) *μάλ' ὦκα ' ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα δ' ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ ' -ον καὶ κρέα πολλὰ καὶ … ⌊οἶνον ἐρυθρόν⌋,*" *ν* 69 *ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ* ⌊ ⌋ *T* 44 (*οἵ τε*) *ταμίαι παρὰ νηυσὶν ἔσαν -οιο δοτῆρες, ' καὶ μὴν οἵ τότε γ' εἰς ἀγορὴν ἴσαν* 'Proviantmeister', 'Purser' **2b** als sonstige Verpflegung ⌊als Lebensunterhalt⌋ allg.: *π* 83 (Tel. zu Eum.:) „*εἰ δ' ἐθέλεις, σὺ κόμισσον ἐνὶ σταθμοῖσιν ἐρύξας· ' εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ πέμψω καὶ -ον ἅπαντα ' ἔδμεναι, ὡς ἂν μή σε κατατρύχῃ καὶ ἑταίρους*" ⌊ ⌋ für Tithonos: h. Ven. 232 *τοῦ δ' ἦ τοι εὐνῆς μὲν ἀπείχετο πότνια Ἠώς, ' αὐτὸν δ' αὖτ' ἀτίταλλεν ἐνὶ μεγάροισιν ἔχουσα ' -φ τ' ἀμβροσίῃ τε καὶ εἵματα καλὰ διδοῦσα* ⌊ ⌋ für *θής*: *σ* 360 (Eum. zu Od.:) „*ἔνθα κ' ἐγὼ σῖτον μὲν ἐπηετανὸν παρέχοιμι, ' εἵματα δ' ἀμφιέσαιμι ποσίν θ' ὑποδήματα δοίην*" ⌊ ⌋ für Wachhund: Op. 604 *κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν, μὴ φείδεο -ου, ' μή ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήματ' ἕληται* ⌊als Beitrag zu⌋m Festmahl: *δ* 623 *δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου βασιλῆος. ' οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' … οἶνον· ' -ον δέ σφ' ἄλοχοι … ἔπεμπον* ⌊ ⌋r Nachtwache: *Θ* 507 (Hektor: „*ἐκ πόλιος ἄξεσθε βόας καὶ μῆλα, οἶνον δὲ οἰνίζεσθε) -ὸν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε*" ≅ 547 (Erz.), Zeugma (vgl. *υ* 313 in 3a) als Bettelgut: *ρ* 412 (die Freier) *πάντες δίδοσαν, πλῆσαν δ' ἄρα πήρην ' -ου καὶ κρειῶν* 418 (⌊Od. zu Antin.:⌋ „Du bist der beste der Freier,) *τῷ σε χρὴ δόμεναι καὶ λώϊον ἤ περ ἄλλοι ' -ου*" 457 (⌊ ⌋) „*ἀλλοτρίοισι παρήμενος οὔ τί μοι ἔτλης ' -ου ἀποπροελὼν δόμεναι· τὰ δὲ πολλὰ πάρεστιν*" 558 (Eum.:) „*-ον δὲ καὶ αἰτίζων κατὰ δῆμον ' γαστέρα βοσκήσεις· δώσει δέ τοι ὅς κ' ἐθέλῃσι*" **2c** 'servieren' (auch Ggs. 'abservieren', s. am Ende) als Speise zur Mahlzeit (*ἐπι*)*νέμω*: *I* 216 *Πάτροκλος μὲν ⌊-ον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ ' καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς⌋ Ω* 625 *Αὐτομέδων δ' ἄρα* ⌊ ⌋ *ξ* 449 *-ον δέ σφιν ἔνειμε* PN ≅ *υ* 254[in] ‖ *παρανήεω*: *α* 147 *-ον δὲ δμῳαὶ παρενήεον ἐν κανέοισι* ≅ *π* 51[ex] ‖ (*παρα*)*τίθημι*: *ρ* 335 *τῷ δ' ἄρα κῆρυξ ' μοῖραν ἑλὼν ἐτίθει κανέου τ' ἐκ -ον ἀείρας α* 139 ⌊*-ον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα⌋ ' εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων* = *δ* 55 = *η* 175 = *κ* 371 = *ο* 138 = *ρ* 94 259 ⌊ ⌋ ' *ἔδμεναι* ‖ *τιμάω*: *υ* 130 (Tel.:) „*μαῖα φίλη, πῶς ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ ' εὐνῇ καὶ -φ, ἦ αὔτως κεῖται ἀκηδής;*" ‖ 'abservieren': *ξ* 455 *-ον μέν σφιν ἀφεῖλε* PN *τ* 61 (*δμῳαὶ*) *ἀπὸ μὲν -ον πολὺν ῆρεον ἠδὲ τραπέζας ' καὶ δέπα* **3** 'essen', 'genießen' *ἔδω, ἐσθίω*: *ι* 89 (Od.:) „*οἵ τινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ -ον ἔδοντες*" = *κ* 101 ≅ *ϑ* 222[ex] *π* 110 (Od.: „Freier) *-ον ἔδοντας ' μὰψ αὔτως ἀτέλεστον, ἀνηνύστῳ ἐπὶ ἔργῳ*" ‖ negiert *E* 341 (*ῥέε ἰχώρ, οἷος ῥέει θεοῖσιν*) *οὐ γὰρ -ον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον* Op. 146 (dem ehernen Geschlecht *Ἄρηος ἔργ' ἔμελε,*) *οὐδέ τι -ον ' ἤσθιον* h. Cer. 236 (Dem. zog Demophon auf,) *ὁ δ' ἀέξετο δαίμονι ἶσος ' οὔτ οὖν σῖτον ἔδων, οὐ θησάμενος πάσ(σ)ασθαι:* *T* 161 (Od. zu Ach.:) „*πάσασθαι ἄνωχθι … Ἀχαιοὺς ' -ου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή*" (= *I* 706, s.u.)

Ω641 (Priam.:) „νῦν δὴ καὶ -ου πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον ' λαυκανίης καθέηκα" ι87 (Od.: „δεῖπνον ἕλοντο ἑταῖροι) αὐτὰρ ἐπεὶ -οιό τ' ἐπασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος, ' δὴ τότ(ε)..." = κ58 πίνω (in Zeugma): υ313 (Tel.:) „ἔμπης τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν εἰσορόωντες, ' μήλων σφαζομένων οἴνοιό τε πινομένοιο ' καὶ -ου", Zeugma (vgl. Θ507 ≅ 547 in 2b) κορέννυμαι, ἄσασθαι: ξ 46 (Eum. zu Od.: „κλισίηνδ' ἴομεν ὄφρα) -ου καὶ οἴνοιο κορεσσάμενος κατὰ θυμόν ' εἴπῃς, ὀππόθεν ἐσσί" 456 οἱ δ' ἐπὶ κοῖτον, ' -ου καὶ κρειῶν κεκορημένοι, ἐσσεύοντο Τ306 (Ach.:) „μή με πρὶν -οιο κελεύετε μηδὲ ποτῆτος ' ἄσασθαι φίλον ἦτορ" ἅπτεσθαι -ου, χεῖρας ἰάλλειν: δ60 (Men.:) „-ου θ' ἅπτεσθον καὶ χαίρετον" κ375 (Od.:) „Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον οὐδ' ἐπὶ -ῳ ' χεῖρας ἰάλλοντα..." μιμνήσκομαι, μέδομαι -ου: Ω602. 613 ⌊(Ach. zu Priam.:)⌋ „νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου. ' καὶ γάρ τ(ε) ... Νιόβη ἐμνήσατο -ου, ' τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο ' (9vv) ἢ δ' ἄρα -ου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα 619 ⌊ ⌋ „ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα ... ' -ου" 'genießen', 'Bedürfnis befriedigen': Ι706 (Diom.:) „νῦν μὲν κοιμήσασθε τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ ' -ου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή" (= Τ161, s.u.) ζ99 (δεῖπνον εἵλοντο·) αὐτὰρ ἐπεὶ -ου τάρφθεν δμῳαί τε καὶ αὐτή ω489 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν -οιο μελίφρονος ἐξ ἔρον ἕντο ≅ h.Ap.499 (dir.R.) 4 'Verlangen haben', 'entbehren', 'fasten' Λ89 (Gl. über Holzfäller) -ου τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ ≅ h.Ap.461 (-οιο) Τ163 (Od.:) „οὐ γὰρ ἀνὴρ πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα ' ἄκμηνος -οιο δυνήσεται ἄντα μάχεσθαι" Ω129 (Thetis zu Ach.:) „σὴν ἔδεαι κραδίην μεμνημένος οὔτέ τι -ου ' οὔτ' εὐνῆς" υ137 (Eurykl.: „Od. οἶνον πῖνε καθήμενος) -ου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι" 378 (Freier:) „ἀλήτην ' -ου καὶ οἶνου κεχρημένον" ω395 (Od. zu Dolios: „ἴζ' ἐπὶ δεῖπνον) δηρὸν γὰρ -ῳ ἐπιχειρήσειν μεμαῶτες ' μίμνομεν ἐν μεγάροισ', ὑμέας ποτιδέγμενοι αἰεί" 5 'vergiften', 'besudeln' κ235 (Od.: „Κίρκε) ἀνέμισγε δὲ -ῳ ' φάρμακα λυγρ(ά) 290 (Hermes in Od.' Erz.:) „πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης. ' τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐν φάρμακα -ῳ" χ21 (der vom Pfeil getroffene Antin. τράπεζαν ὦσε) ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε· ' -ός τε κρέα τ' ὀπτὰ φορύνετο

G gehäuft Ω602-641 Epith. ἀθέσφατος ν244; -ῳ τ' ἀμβροσίῃ τε h.Ven.232; ἅπαντα π83; γλυκερός Λ89, h.Ap.461; ἐπητανός σ360; μελίφρων ω489, h.Ap.499; πολύς τ61 ⌊Erwähng.en von σ. in Vbd. m.⌋ Getränken: 'Wasser' ε165; 'Wein' Ε341, Θ507. 547, Ι706 = Τ161, Ω641, γ479, δ746, η265. 295, κ235, μ19. 327, ν69. 244, ξ46, ο334, π51. 110, ρ533, υ137. 313. 378, h.Ap.499 (durch versch. Personen getrennt serviert/angeliefert α147, ι9, ξ449. 455, ο138, υ254 / δ623); 'Getränk' allg. Τ306, η175, ι87, κ58, ρ94, τ61 ⌊ ⌋ Fleisch u.a. Speisen: s.o. B (Anf.) ⌊ ⌋ sonstigem: m. ἀμβροσίῃ h.Ven.232; m. 'Bett' Ω129, ξ455, υ130. 137; m. 'Kleidung' ε165, η265. 295, ν69, π83, ρ558, σ360, h.Ven.232; m. 'Zaubergift' (φάρμακον) κ235. 290

D κ315c ⌊(= α139 = δ55 = η175 = κ371 = ο138 = ρ94 = 259)⌋, κ319a ⌊ ⌋ V. Langholf

σῖτοφάγος [1°] E zum Kompos. (m. VG σῖτος u. HG φαγεῖν) s. Risch §74d (Tabelle) B *Halmfrucht essend* ι191 (Od.: „Der Kyklop) θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον, οὐδὲ ἐῴκει ' ἀνδρί ⌊γε -ῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι⌋", nicht im Widerspruch zu 108–111 (πυροί, κριθαί u. Reben wachsen den Kyklopen spontan ohne Kultivierung zu), sondern als Merkmal von normalen Sterbl. wie σῖτ⌊ον ⌊ἔδοντες⌋ θ222 = ι89ᵉᵗᶜ. = κ101, (ἀρούρης) καρπ⌊ ⌋ Φ465, h.Ap.365 (noch Simon.fr.542,25 P. ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός); hier spez. von (sterbl., s. ἀνήρ ζ5, ι187. 214. 494; θνητοί Hes.fr.52) Riesen

D Ι539a ap. Aristot.HA 578b1f. ≅ POxy.2744,3ff. θρέψεν (ὦρσεν pap.) ἔπι χλούνην σῦν ἄγριον, οὐδὲ ἐῴκει ' θηρί (ἀνδρί pap. < ι191) ⌊ ⌋ V. Langholf

σιφλόω hapax [1ⁱ] E Denom. v. nachep. σιφλός (E unbek.), vgl. Frisk u. Chantraine s.v.; Tucker, Greek verbs 289

Σχ sch.D Ξ142: σιφλώσειεν· τυφλώσειεν. ἐπίψογον ποιήσειεν, σιφλὸς γὰρ καλεῖται καὶ ὁ ψόγος

L Keil, Lex. Raritäten 208f.; Leaf zu Ξ142; A. Rengakos, Ap.Rh. u. die ant. Homererklärung, München 1994, 137f.; van der Valk, Researches I491–3

B unklar Ξ142 (Pos. als alter Mann zu Ag.: „Ach. wird sich jetzt wohl freuen, wenn er Untergang u. Flucht der Gr. sieht) ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι φρένες οὐδ' ἠβαιαί. ' ἀλλ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλοιτο, θεὸς δέ ἑ σιφλώσειε" (v. ath. quidam, fort. Arist.), die Verwünschung zielt darauf, daß ein Gott (die Menschen sind ihm ggüber zu schwach) Ach. so 'schädigt', daß dadurch der Wunsch ὡς ἀπόλοιτο (*mag er doch zugrunde gehen*) erfüllt wird (anders Ameis-H. z.St.: „nach dem allg. ἀπόλοιτο die bes. Verwünschung"). Also wäre eine Bed. *bezwingen* (wie von δάμνημι) od. *bestrafen* zu erwarten (vgl. La Roche z.St.). „Blind machen" (Ameis-H.) wäre allenfalls i.S.v. verblenden angebracht, 'verkrüppeln' (häufige Übers., nach Ap.Rh.) fehl am Platz. Die versch. hellen. Verwendungen von σιφλός sind vermutl. alle der Homerexegese geschuldet (vgl. van der Valk, Rengakos, Keil), u. wie die in Schol. u. ant. Lexika überl. Erklärungen zu bewerten M. Schmidt

σιωπάω [2ⁱ, 1°] E < σιωπή (im fgrE nicht bezeugt) < adv. σιωπῇ (s.d.) anders G.-J. Pinault, in: D. Conso u.a. (Edd.), Mélanges F. Kerlouégan, Besançon / Paris 1994, 501-526

B *schweigen*, im Aor. *verstummen* so dass Stille herrscht, in Versammlungen (diff. σιγάω 'schweigen, so dass Information vorenthalten wird' [s. dazu]; vgl. σιωπῇ) in d. Il. nur mit 'befehlen' σιωπ- stets [⏑⏓] Volksversammlg.: Β280 εἰδομένη (Ath.) κήρυκι -ᾶν λαὸν ἀνώγει Ψ568 κῆρυξ ' χειρὶ σκῆπτρον ἔθηκε, -ῆσαί τε κέλευσεν ' Ἀργείους Versammlg. d. Freier: ρ513 (Eum.:) „εἰ γάρ τοι, βασίλεια, -ήσειαν Ἀχαιοί· ' οἷ' ὅ γε μυθεῖται, θέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ" V. Langholf

σιωπῇ [17ⁱ, 11°] E unbek. Abl.: σιωπάω (s.d.)

M [⏑⏓-] -ῇ Δ412 [⏑⏓×] κατέ⌊νευσε -ῇ⌋ ο463; ⌊ ⌋ Ι620; ἄειδε περικλυτός / παρήμενος, ⌊οἱ δὲ σιωπῇ⌋ α325, 339; ⌊ ⌋ Η427; -ῇ Γ95 = Η92 = 398 = Θ28 = Ι29 = 430 = 693 = Κ218 = 313 = Ψ676 = θ234 = λ333 = ν1 = π393 = υ320 ≅ η154, Ζ404, Ι190, Ξ310, Σ556, κ140, ν309

Σχ Γ95 ἀκὴν ... -ῇ· ἐπ' ἄκρας ἡσυχίας ἐγένοντο. ἀκὴ γὰρ καλεῖται ἡ ὀξύτης

B nur adv. Dat.Sg. *unter Schweigen* meist am VE (s. M) meist m. dem situat. Aspekt von 1; vgl. die Bed.diff. σιωπάω / σιγάω Gebr.: nur von Menschen u. (Ξ310) Göttin bei Ausdr. f. Tätigkeiten: 'sitzen' Δ412, Ι190, α325; 'zunicken' Ι620, ο463; 'bestatten' Η427; 'gehorchen' Δ412; 'lächeln' Ζ404; 'landen' κ140; 'leiden' ν309; 'weggehen' Ξ310; 'Wein trinken' α339; 'zuhören' α325; ἀκὴν ἐγένοντο 16× (s. B1a); βασιλεὺς σκῆπτρον ἔχων ἑστήκει ἐπ' ὄγμου Σ556. – Wortf.: s. σιγῇ 1 m. d. situat. Aspekt der Stille 1a ⌊in Szenen de⌋s Zuhörens Ι190 (Ach. sang) Πάτροκλος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἦστο -ῇ, ' δέγμενος Αἰακίδην ὁπότε λήξειεν ἀείδων α325 (der Sänger sang vor den Freiern) οἱ δὲ -ῇ ' εἵατ' ἀκούοντες 339 (Pen.:) „(sing einen anderen Gesang) οἱ

δὲ -ῇ ' οἶνον πινόντων" Δ412 (Diom.:) *„τέττα, -ῇ ἦσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ"* ohne Widerrede ⌊ ⌋r Nachwirkung eines Vortrags od. einer Rede (Person Jr., GRBS 36, 1995, 327–339; J.M. Foley, QUCC 79 = n.s. 50, 1995, 7–26) Θ28 ⌊*ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο -ῇ*⌋ ' *μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε(ν) / ἀπέειπεν* = I693/430 Λ333 ⌊ ⌋ ' *κηληθμῷ δ' ἔσχοντο* = ν1 H398 ⌊ ⌋ ' *ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε* PN = υ320 = H92 ≅ η154 I29 ⌊ ⌋ ' *δὴν δ' ἄνεω ἦσαν* Γ95 ⌊ ⌋ = K218 = 313 = Ψ676 = ϑ234 = π393 **1b** in sonstigen Szenen Z404 *ὃ μὲν* (Hektor) *μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα -ῇ* H427 *οὐδ' εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας· οἳ δὲ -ῇ ' νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπινήνεον* Σ556 *βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι -ῇ ' σκῆπτρον ἔχων ἑστήκει ἐπ' ὄγμου* **2** m. dem situat. Aspekt des Vorenthaltens von Information I620 *ἦ* (Ach.) *καὶ Πατρόκλῳ ὅ γ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε -ῇ ' Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος* („um nicht durch einen laut erteilten Befehl die Gäste zu deutlich an den Aufbruch zu mahnen" Ameis-H.; ähnl. Iliad z.St.) Ξ310 (Hera:) „(ich komme zu dir, Zeus,) *μή πώς μοι μετέπειτα χολώσεαι, αἴ κε -ῇ ' οἴχωμαι"* ohne es dir zu sagen ν309 (Ath. zu Od.:) (*„σὺ δὲ τετλάμεναι μηδέ τῳ ἐκφάσθαι*) *οὕνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος, ἀλλὰ -ῇ ' πάσχειν ἄλγεα πολλά"* ο463 (Eum.:) *„ὁ δὲ τῇ κατένευσε -ῇ. ' ἦ τοι ὁ καννεύσας κοίλην ἐπὶ νῆα βεβήκει, ' ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα δόμων ἐξῆγε θύραζε"* κ140 (Od.:) *„ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηὶ κατηγαγόμεσθα -ῇ"* kaum nur „in banger Spannung" (Ameis-H.), sondern aus Vorsicht

D χ43a. 255 v.l. V. Langholf

σκάζω [2ⁱ] **E** Erbwort, s. LIV² 555 **B** *hinken* (sch. D Λ811: *χωλεύων*) nur im Ptz. Präs. (Kurz, Menschl. Bewegung 137; Kösling, Jotpräsentien 270f. 309. 315. 319) Λ811 *ἔνθα οἱ* PN *βεβλημένος ἀντεβόλησε ' ... κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ, ' -ων ἐκ πολέμου* Τ47 *τὼ δὲ δύω -οντε βάτην ...* ' (2 PN) ' *ἔγχει ἐρειδομένω* V. Langholf

σκαιός [3ⁱ, 1°, 1ᴴ] ererbt, ident. m. lat. *scaevus*, s. Risch §62b; s.a. *Σκαιαί*

M 1 [⏑̄-] *-ῇ δεξιτερῇ δ' (ἀρ')* A501, Φ490, Th.179; *-ῇ -⏑⏑- ἑτέρηφι δέ* Π734 **2** [-⏑̄] *ποτὶ -ὸν ῥίον* γ295

Σχ sch. min. P.Oxy. 3238 u. sch. D A501: *ἀριστερᾷ*

B *link(s)*: (1) Subst. *die Linke* (sc. Hand, 4ⁱ·ᴴ, nur Instr.), (2) attr. zu geogr. Bez. (1°). — Wortf.: *ἀριστερός* (euphemist., nicht von *χείρ*, s.a. nichtep. *εὐώνυμος* [anders Th.409], *λαιός*), *ἕτερος* (B1c), Opp. *δεξιός/ιτερός* (s. dd.) **1** formelh. am VA in Koppelung mit Opp. (vorangest.): *faßte mit der Linken, mit der Rechten* / (1ⁱ) *anderen aber ...*, Voranstellg., weil meist mit der Linken die nur knapp benannte Neben-, dagg. mit der Rechten die weiterführende Hauptaktion ausgeführt wird; daher hier nicht die metr. ebenfalls mögl. Folge **δεξιτερῇ, σκαιῇ δέ* (s. West zu Th.179; ders., East 260f.; W. Bühler, Die Europa des Moschos, Wiesbaden 1960, 167f. mit Parall. zur übl. Voranstellg. der Linken; zum Ggt. s. aber Σ476f., τ480f.) A501 *λάβε γούνων* (Thetis des Zeus) ⌊*-ῇ, δεξιτερῇ δ'*⌋ *ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα ' λισσομένη προσέειπε Δία* Φ490 *ἀμφοτέρας ... χεῖρας ἔμαρπτε* (Hera der Art.) ' ⌊ ⌋ *ἄρ' ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα, ' αὐτοῖσιν δ' ἄρ' ἔθεινε παρ' οὔατα* Th.179 *ἐκ λοχέοιο πάις* (Kronos) *ὠρέξατο χειρὶ ' ⌊ ⌋ὲ ... ἔλλαβεν ἄρπην (ἀπὸ μήδεα πατρὸς ἤμησε)* abgewandelt: Π734 *ἑτέρωθεν ἀφ' ἵππων ἆλτο* (Patr.) *χαμᾶζε ' -ῇ ἔγχος ἔχων· ἑτέρηφι δὲ λάζετο πέτρον (ἦκε δ')* **2** *gg. das linke* (d.h. *gg. die linke Seite des*) *Vorgebirge(s)*, vom Meer (d.h. hier von Süden) her gesehen (also hier svw. 'westl.') γ295 (Nestor erz.: „an der [Süd]küste Kretas *ἔστι δέ τις πέτρη ἐσχατιῇ Γόρτυνος) ἔνθα νότος μέγα κῦμα ποτὶ -ὸν ῥίον ὠθεῖ, ' ἐς Φαιστόν"*, s. Ameis-H., Odyssey z.St.; Mannsperger, ST 8, 1998, 293 mit A.46; vgl. ⌊*ἐπ' ἀριστερ*⌋*ὰ* (s.d. B1b. c) *μάχης, νηῶν, χειρός* (svw. *⌊ ⌋*ἠν μάχην κτλ.*)

D Hes. fr. 76,1 suppl. H.W. Nordheider

Σκαι(ός) [12ⁱ, 1ᴴ + Prosaref.] **F** *-αί* 1, *-ῶν* 2, *-άων* 1, *-ῇσι(ν)* 5, *-άς* 4

M 1 Stamm in den brevia **1a** [-⏑̄] *διὰ -ῶν* (abs.) Γ263; *-άς τε πύλας* Z237 ≅ I354 ≅ Λ170 [-⏑̄] *-ῶν προπάροιθε πυλάων* Z307 [-⏑̄] *-αὶ πύλαι* Γ145 **1b** [-⏑̄⏑] *ἐν ⌊-ῇσι πύλῃς⌋* Π712 [-⏑̄⏑] (*ἐπὶ/περὶ/ἐνὶ*) ⌊ ⌋*ι(ν)* Γ149, Σ453, X360, Hes. fr. 212b,5 [-⏑̄×] *προπάροιθε πυλάων τε -άων* X6 **2** Stamm im longum [⏑̄-] *πύλας ... ' -ἁς* Z393 **L** s.v. *πύλαι* L1.2 (bes. Mannsperger)

B (wohl zu *σκαιός*:) *Skäisch*, EN des (Haupt[?]-)Tors von Troia, in Vbd. *-αὶ πύλαι* ([s.d.] vorangest. außer Z393 [Enjb.], X6), Γ263 abs.; nb. (als Opp. gebildet zu / lt. Arist. ident. mit?) *πυλάων Δαρδανιάων* ([s.d. u. s.v. *πύλαι* B1c] 3ⁱ am VE; dagg. *Σκ.* in allen Kasus; für metr. Altern. [u. nur 1 tr. Tor entspr. Arist.] s. Kirk, Iliad zu Γ145; dagg. Basler Komm. zu B809 für mehrere Tore wie bei Theben); — Bed.: das *Linke Tor*: im Untersch. zu e. Rechten Tor? (vgl. Sit. bei der gr. Lagermauer, s.v. *πύλαι* B3 mit Lit.; s. noch N308. 312 *μέσσος*; s. noch Griffith, Phoenix 55, 2001, 225: „west of Troy", entspr. γ295 [s.v. *σκαιός* B2]); oder wegen (von außen gesehen) *linksgerichteten* Zugangsweges (der die ungeschützte Rechte der Angreifer [s. *δεξιός* B2b] den Verteidigern auf der Mauer aussetze? [entspr. Vitruv 1,5,2 „uti portarum itinera ... scaeva", sc. beim Fußkampf]; dagg. lt. Mannsperger, ST 8, 1998, 292ff. [m. Abb.] von innen gesehen, mit Funktion als „Zufluchtstor" u. Schutz für die ungedeckte Linke der „zurückflutenden Streitwagen" bzw. Bedrohung für die Verfolger, s. M120, Φ531, s.v. *πύλαι* B3a. 1aε); zu anderen Erkl. (Name nach Erbauer *Σκαιός* [Schol.] od. vom thrak. Stamm der *Σκαιοί* entspr. dem Tor der 'Dardaner') s. Bürchner, RE III A1 (1927), 424; Wilamowitz, IuH 332 (zur Beliebtheit von Tornamen in ep. Trad.); Malten, ARW 29, 1931, 39; Gindin, Linguistique Balkanique 21, Sofia 1978, 21; die Stt. s.o. in M sowie s.v. *πύλη* B1b (s.d. auch B Vorbem., 1c u. Lit.): (Z307) *-ῶν προπάροιθε πυλάων*, (Π712, X360) *ἐν/ἐνὶ -ῇσι πύλῃσι(ν)* sind metr. Altern.; dazu abs. (ellipt.) Gebr. Γ263 *τὼ δὲ* (Priam. u. Ant. zum Eidopfer vor Zweikampf) *διὰ -ῶν πεδίονδ' ἔχον ... ἵππους (ὅτε δή ῥ' ἵκοντο μετὰ Τρῶας καὶ 'Ἀχαιούς ...)* — Prosaref.: Ort von Ach.s Tod durch Paris u. Ap. (entspr. X359f.): Aeth. ap. IG 14, 1285 p.46 Dav. = p.66 Ber. (cf. p.69 Ber. [in app.] et Aeth. ap. Procl. Chr. [suppl. ex Apollod.] p. 112 West)

D v.l. X462 H.W. Nordheider

σκαίρω [1ⁱ, 1°] **E** < **skr̥-ie-* (s. LIV² 556) nb. **sker-* (dt. *sich scheren*) u. **skor-* (russ. *skoryj* 'schnell'). — Abl.: *εὐ-, πολύσκαρθμος, σκιρτάω* (s.d.)

Σχ sch. D Σ572: *σκιρτῶντες. ἢ πυκνῶς κινούμενοι*, sch. Barn. κ412: *σκαρίζουσι. σκιρτῶσι*

B *hüpfen* (Kälber), *springen* (Tanzende), Hin-u.-Her-Bew. im Ggs. zu (metr. gleichw.) *σκιρτάω* (s.d.), nur Präs. in Gl. (in dir. R.) / Exk. (vgl. II Sp. 1067,22f.) κ412 (*ὡς ὅτ' ἂν πόριες περὶ βοῦς πᾶσαι ἅμα -ουσιν ἐναντίαι (ἀμφιθέουσι μητέρας)*, vgl. Λ417, h. Cer. 174f. Σ572 (*παῖς κιθάριζε, λίνον δ' ἄειδε*) *τοὶ δὲ* (Weinleser[innen]) *ῥήσσοντες ὁμαρτῇ ' μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ* (s.d. B12bγbbββ) *-οντες ἔποντο*, Ptz.-'Responsion' m. 571 u. Klangwiederh. *οντ* [⏑̄⏑̄] (vgl. Δ446 = Θ60, H133, Θ345 ≅ O367 = 3ᵉˣ, I574 = Σ448ᵉˣ, M468,

Σ150 = Ψ2[c1], T50. 338, Th.327, Sc.277. 308, h.Ap.516). – Wortf.: *αἴσσω, ἅλλομαι, θρώσκω, ὀρχέομαι, πηδάω*

D h.30,15 ci. (*παρθενικαὶ χοροῖς*) *παίζουσ<α>ι -ουσι* (*χαίρουσι* codd.) *κατ' ἄνθεα ... ποίης* R.Führer

σκαλμ(ός) [1[b]] E zu **σκάλλω* 'spalten', 'abschneiden', m. idg. Verwandtschaft, s. Chantraine, Dict. 1010, Frisk II 716

L Kurt, Seem. Fachausdr. 143

B *Ruderpflock, 'Dolle'*, nur Pl., bedeutungsgleich mit nachhom. nicht mehr gebräuchlichem *κληΐς* (s.d. B2) h.7,42 (bei der Epiphanie des Dion.) *ἀμφ' ἱστὸν δὲ μέλας εἰλίσσετο κισσὸς ' ἄνθεσι τηλεθάων, χαρίεις δ' ἐπὶ καρπὸς ὁρώρει · ' πάντες δὲ -οὶ στεφάνους ἔχον* M.Schmidt

Σκαμάνδριος [4[i]] **Σχ** sch.min. P.Oxy.4635 zu *B*465: *τὸ παρ[ὰ τωι Σκ]αμάνδρωι πεδί[ον*, sch.D *B*465: *τὸ τῷ Σκαμάνδρῳ ποταμῷ παρακείμενον πεδίον*

B I *skamandrisch*, Adj. zum Fluß Skam. (s.d.), nur *B*465 *ἐς πεδίον προχέοντο -ιον* u. 467 *ἔσταν δ' ἐν λειμῶνι -ίῳ ἀνθεμόεντι*, in ders. metr. Konfigurat. ([⏑⏓⏑⏑]); beide Male zur Bez. der Ebene, in der das Heer der Achäer aufmarschiert u. sich zur Schlacht formiert, vgl. Basler Komm. z.St.

II tr. Kämpfer, S. des Strophios (s.d.); guter Jäger u. Pfeilschütze, von Art selbst in d. Jagdkunst unterwiesen, doch nutzlos, da ihn auf d. Flucht d. Speer des Men. in d. Rücken trifft *E*49 *υἱὸν δὲ Στροφίοιο -ιον* (*καμάνδριον* v.l.) *αἵμονα θήρης ' Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι ' ἐσθλὸν θηρητῆρα*, vgl. Strasburger, Kleine Kämpfer 33; v. Kamptz 302; Mühlestein, Hom. Nam. 36; Wathelet, Dict. II 994–7

III Sohn Hektors, von diesem so genannt, d.h., es ist sein eigtl. Name (ob theophor od. rein top., läßt sich nicht entscheiden, vgl. Wilamowitz, GlH II 99, A.1; v. Kamptz 40), während die anderen ihn *Ἀστυάναξ* (s.d.) nennen *Z*402 *τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε -ιον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι ' Ἀστυάνακτ' · οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.* – Zu Doppelnamigk. u. Schicksal des Skamandrios s. s.v. *Ἀστυάναξ*; außerdem H.Güntert, Von d. Sprache d. Götter u. Geister, Halle 1921, 114; Labarbe, L'Homère de Platon 334–37; Smith, HSPh 85, 1981, 53–58; Wathelet, Dict. I 345–53 G.Markwald

Σκάμανδρος [12[i], 1[H]] E unklar, jedenf. nicht gr., wenn auch im HG mögl.weise gräzisiert (wie auch *Μαίανδρος*, vgl. L[2]; Risch 227 A.42); zu Doppelnamigk. *Σκ. / Ξάνθος* u. Deutungen s. L[3,6] u. Bd.III Sp.458,61 ff.; Name viell. im heutigen *Menderes* assoz. weiterbestehend (ähnl. *Μαίανδρος*), L[10] 156; s. auch L[11] 998. 1525. – Abl.: *Σκαμάνδριος* (s.d.)

F *-ος* 4, *-ου* 3, *-ῳ* 1, *-ον* 4, *-ε* 1 M zweite Silbe immer im longum [⏑⏓⏑] *-ος Φ*305 [⏑⏓⏑] *-ε Φ*223 [⏑⏓-] *-ου Λ*499, *X*148 [⏑⏓×] *τε -ος/ον M*21, Th.345; *-ος E*774, *Φ*124; *-ου E*77; *-ῳ, E*36; *-ον H*329, *Y*74, *Φ*603 || *Σκ-* nicht positionsbildend, vgl. Chantraine, Gr.h. I 110 u. Var. *κάμανδρος* (vgl. L[1]; West, Il. p.XXXV)

L [1]W.Hartel, Hom. Studien I, Wien 1871, 30f.; [2]H.Güntert, Von d. Sprache d. Götter u. Geister, Halle a.d.S. 1921, 107–9; [3]Heubeck, Kl. Schr. 95–99 (= WJA 4, 1949/50, 198–202); [4]Reinhardt, Ilias 423–45; [5]V. d. Mühll, Hypomnema 335f.; [6]W.Merlingen, Eine ältere Lehnwörterschicht im Gr. II, Wien 1967, 28f.; [7]T.Krischer, Form. Konventionen d. hom. Epik, München 1971, 27; [8]Nagler, Spontaneity 147–53; [9]Elliger, Landschaft; [10]Ernst Meyer, GB 4, 1975, 155–69; [11]Wathelet, Dict. II; [12]M.Schäfer, D. Götterstreit in d. Il., Stuttgart 1990, 129–33; [13]O.Taplin, Hom. Soundings, Oxford 1992; [14]R.Rollinger, in: Chr.Ulf (Hrg.), Wege zur Genese gr. Identität, Berlin 1996, 190–4

B *Hauptfluß der Troas*, zur Identif. m. d. heutigen *Menderes su* s. nb. J.Levillain, Etude sur la localisation d'Ilion, Istanbul 1962, passim, auch die Lit. s.v. *Σιμόεις* (dort: L[1] 29–69; L[2–4]; L[5] 31–42; L[7] passim; L[10] 23. 44 [Abb.n]); Skam. erhält in seiner Ambivalenz als Fluß u. Gott z.T. märchenh. Züge (z.B. Redebegabg.), so vor allem im Kampf m. Ach.; s. L[4,7,8]; L[9] 71–73; L[12]; L[13] 224–29; zum Flußkampf im Vergleich m. altoriental. Vorbildern s. L[14] 1 in der Darstellg. als Fluß; Darstellg. u. Ephith. lassen erkennen, daß es sich um e. nicht kleinen Fluß handelt, m. nennenswerten Uferböschungen: *E*36 *ἐπ' ἠϊόεντι -ῳ* (das Epith. im fgrE nur hier, s.d.) *Λ*499 *ὄχθας πὰρ ποταμοῖο -ου*, m. starker Strömg., d.h. auch, reichl. Wasser führend: *H*329 *ἐΰρροον ἀμφὶ -ον* (vgl. Bd.II Sp.796,5 ff.) *Y*73 *μέγας ποταμὸς βαθυδίνης Φ*124 *-ος ' ... δινήεις* 305 *εὐρὺ ῥέων ποταμός ... ' ... ος ... ' ... κόρυσσε δὲ κῦμα ῥόοιο* 603 *πὰρ ποταμὸν βαθυδινήεντα -ον X*148 *-ου δινήεντος* || hat 2 Quellteiche in Stadtmauernähe (*κρουνώ* Bd.II Sp.1552,21 ff.), einen warmen u. einen kalten, die, in Stein gefaßt, den Troerinnen als Waschplätze dienten: *X*148 *ἔνθα δὲ πηγαὶ ' δοιαὶ ἀναΐσσουσι -ου*, vieldisk., meist als poet. Fikt. erklärt, so L[4] 426; L[5]; L[9] 58f.; L[13] 236f.; and. Fraser, CJ 33, 1938, 487f.; fließt vom Idageb. ins Meer (im Widerspruch zur vorigen St.; vgl. die dort angegebene Lit.): *M*21 (*ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι*) *δῖός τε -ος Φ*124 *-ος ' οἴσει ...* (den toten Lykaon) *εἴσω ἁλὸς εὐρέα κόλπον.* Stößt m. d. Fluten des Simoeis zus. (im Mündungsbereich?): *E*774 *ἦχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ -ος*, vgl. die St. s.v. *Σιμόεις*, m. Lit. 2 als Gott Th.345 (Tethys gebar dem Ok.) ... *θεῖόν τε -ον* (in Widerspruch m. *Ξ*434, wo als V. Zeus erscheint, s. Bd.III Sp.459,37 ff.; vgl. auch Epith. *δῖος* [*M*21] u. *διοτρεφής* [*Φ*223]); sein Priester heißt Dolopion: *E*77 *Δολοπίονος, ὅς ῥα -ου ' ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ.* Nimmt als Gegner des Heph. am Kampf d. Götter teil, von denen er Xanthos genannt wird (zur Doppelnamigk. vgl. noch Bowra, Tradition 152–54; MacKay, Wrath of Homer 106f.; L[10] 164; auch Aristot. HA 519a16): *Y*74 *ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ -ον.* Kämpft gg. Ach., gg. den er seinen Bruder Simoeis (s.d.) zu Hilfe ruft *Φ*223 (Ach. zum Skam.:) „*ἔσται ταῦτα, -ε διοτρεφές, ὡς σὺ κελεύεις*" 305 *οὐδὲ -ος ἔληγε τὸ ὃν μένος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ' χώετο Πηλεΐωνι κτλ.*

D v.l. *Z*4; zu e. ep. Vs. auf e. att. Vase (Anf. 5. Jhdt. v. Chr.) s. Chamoux, RPh 44, 1970, 1–10 G.Markwald

Σκάνδεια [1[i]] ON, Hafenort auf der Insel Kythera, heute Kastri (vgl. DNP s.v.), Heimat des Amphidamas, dem Autol. die Eberzahnkappe nach S. schickt (*K*268) und der sie seinerseits dem Molos, dem V. des Mer. schenkt; zum Fehlen von S. und ganz Kythera im Schiffskatalog s. *Κύθηρα*, zur Besiedlung seit min.-myk. Zeit s. H.S., Gaz. 56 M.Schmidt

σκαπτήρ [1[e]] (nom.ag. zu *σκάπτω*:) *zappatore* Margites fr.2,1 W. *τὸν δ' οὔτ' ἄρ -α θεοὶ θέσαν οὔτ' ἀροτῆρα ' οὔτ' ἄλλως τι σοφόν · πάσης δ' ἡμάρτανε τέχνης*, vgl. Hippon. fr.26 W.,4f. – Wortf.: *ἀλετρίς, ἁλιεύς, ἀμαλλοδετήρ, ἀμητήρ, ἀροτήρ, βοτήρ, βώτωρ, δρηστήρ, εἰροκόμος, κεραμεύς, λικμητήρ, νομεύς, ποιμήν, πορθμεύς, σηκοκόρος, τέκτων, τρυγητήρ, χαλκεύς* R.Führer

σκάπτω [2[h]] E Erbwort (Einzelh. unklar), s. LIV[2] 549. – Abl.: *σκαπτήρ, σκάφος, σκαφίδες*; vgl. *κάπετος* L Solmsen, Beitr. 196f. 199 ff.

B *(auf)hacken, häufeln, (um)graben* (m. aff.Obj. im Ggs. zu *ὀρύσσω* m. eff.Obj.); in dir.R. h.Merc.207 (*πρόπαν ἦμαρ*) *ἔ-ον περὶ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο*, vgl. *α*193,

Op. 572, kontrast. *I* 540 90 *ὦ γέρον ὅς τε φυτὰ -εις ἐπικαμπύλος ὥμους (πολυοινήσεις)*, vgl. V. 87, *ω* 227. 242. — Wortf.: *δέμω* B4, *ἀμφιλαχαίνω*, *λιστρεύω*, *ὀρύσσω*

R. Führer

Σκάρφη [1ⁱ] ON, im Schiffskat. unter den zahlreichen Ortschaften des lokrischen Kontingents (*B* 532). ident. mit hist. Skarpheia (H. S.-L. 48; DNP s.v. Skarpheia) M. Schmidt

σκαφί(ς) [1ᵉ] E dimin. of *σκάφη* (not EGrE, < *σκάπτω*) **Σχ** sch. Barn. *ι* 223: *ὑποκοριστικῶς αἱ σκαφαί*

L Porzig, Satzinhalte 352; Richter, Arch. Hom. H 62 f.; Bruns, ibid. Q 41 f.

B type of vessel into which Cyclops milked sheep, goats and in which milk left to curdle, *bowl* vel sim.; doubtless of hollowed wood, in keeping w. technologically primitive life of Cyclops *ι* 223 *ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα, ' γαυλοί τε -δες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.* — Wdf1d.: *ἄγγος, γαυλός, πέλλα* J.N. O'Sullivan

σκάφος [1ᴴ] L Porzig, Satzinhalte 244 f. (for masc. gender cf. LSJ s.v.)

B *digging* Op. 572 (when the snail climbs off the ground) *τότε δὴ -ος οὐκέτι οἰνέων, ' ἀλλ' ἅρπας ... χαρασσέμεναι time for digging* over soil around vines J.N. O'Sullivan

σκέδασις [2ᵉ] L [1]Porzig, Satzinhalte 29. 196; [2]Krarup, C&M 10, 1949, 5; [3]Jones, Gl. 51, 1973, 12. 17

B a *scattering* of persons, *driving off in different directions*, cf. ⸢(σ)κεδάσσαι B I, 3 *α* 116 (*ὀσσόμενος* [Tel.] *πατέρ') ἐνὶ φρεσίν, εἴ ποθεν ἐλθὼν ' μνηστήρων τῶν μὲν -ιν κατὰ δώματα θείη*, L[1] compares *Ψ* 162 (see ⸢ ⸣1) ≅ *υ* 225 (dir. sp.) J.N. O'Sullivan

(σ)κεδάσσαι, σκίδν(ημι), (σ)κίδναμαι [29ⁱ, 14ᵉ, 3ᴴ, 2ʰ, 2ᵉ] E IE, see LIV² 550 f.; w. *σκίδνημι*, *ἐσκέδασα* cf., e.g., *πίτνημι* + *ἐπέτασα*, *κίρνημι* + *ἐκέρασα*. — Deriv.: *σκέδασις*

F *διασκιδνᾶσι(ν)* 2; *ἐκέδασσε(ν)* 6, *ἀπ⸢εσκέδασ⸣εν* 1, ⸢ ⸣' 2, *ἀπ⸢ ⸣'* 1, *δι⸢ ⸣'* 3, *⸢σκέδασ⸣εν* 2, ⸢ ⸣' 2; *δια⸢ ⸣ειεν* 1; ⸢ ⸣*ον* 3; *ἀπο⸢ ⸣αι* 1; mid.: *⸢κίδναται⸣* 1, *ἐπι⸢ ⸣* 4; *σ⸢ ⸣* 2; *ἐ⸢κίδνατο⸣* 2, ⸢ ⸣ 1; *σ⸢ ⸣* 1, *⸢σκίδνα⸣τ'* 1, *ἐ⸢ ⸣ντο* 4, *ἐ⸢ ⸣ντ'* 1; ⸢ ⸣*σθ(ε)* 1; ⸢ ⸣*σθαι* 1, *ἀπο⸢ ⸣σθαι* 1; ⸢ ⸣*μένῃ* 1; *⸢κέδασθ⸣εν* 1; ⸢ ⸣*έντες* 2, ⸢ ⸣*είσης* 2 *σκ-* at VB *Λ* 308, *Π* 375, *η* 130, Th. 42, h. Cer. 278; *κ-* at VB h. Merc. 232; *σκ.* in other pos. where *κ-* metr. poss. *Y* 341, *Ψ* 158, *ϑ* 149, so in *μὲν σκ-* *P* 649, *T* 171, *Ψ* 162, *β* 252

M **1** *(σ)κιδν* in longo **1a** disyll. [⏑̄] *σκίδνατ' Π* 375 **1b** trisyll. [⏑̄⏑⏑] *σ⸢κίδνατ⸣αι Λ* 308, *η* 130; *σ⸢ ⸣ο* h. Cer. 278; ⸢ ⸣*ο* h. Merc. 232 [⏑̄⏑⏑] *(ἐπι)⸢ ⸣αι ἠώς H* 451 = Cert. p. 41, 32 ≅ *H* 458, *Ψ* 227; *ἐπι⸢ ⸣αι B* 850 **1c** quadrisyll. **1ca** [⏑⏑⏑⏑] *ἐ⸢ ⸣ο Θ* 1 ≅ *Ω* 695 **1cβ** [⏑⏑⏑⏑] *σκιδναμένῃ* Th. 42 **2** *(σ)κεδ, σκιδν* in brevibus **2a** disyll. **2aα** [⏑⏑] *⸢σκεδασ'⸣ ν* 352 [⏑⏑] ⸢ ⸣ *Y* 341 **2aβ** [⏑̄] *ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' β* 252 **2b** trisyll. **2bα** [⏑⏑⏑̄] *αὐτίκα (λαὸν) μὲν ⸢σκέδασ⸣εν (καί) P* 649, *Ψ* 162; *(ἀλλ' ἄγε) (λαὸν μὲν)* ⸢ ⸣*ον (καὶ δεῖπνον ἄνωχθι) T* 171 = *Ψ* 158ᵉˣ, *ϑ* 149 [⏑⏑⏑̄] *ἀποσκεδάσαι* Cypr. fr. 15,2 p. 41 Dav. **2bβ** [⏑̄⏑⏑] *ἐ⸢ ⸣' H* 330, Op. 95 [⏑̄⏑⏑] *ἀπ/⸢διεσκέδασ'⸣ ἄλλυδις ἄλλῃ ε* 369, *λ* 385; ⸢ ⸣*· αὐτάρ ε* 370, *η* 275 **2bγ** [⏑̄⏑] *κέδασθεν O* 657 **2bδ** [–⏑̄⏑] *διασκιδνᾶσι(ν) E* 526, Th. 875; *(ἀπο)⸢σκίδνα⸣σθαι (ἄνωχθι) Ψ* 4, *α* 274 **2bε** [⏑̄–⏑̄] *ἐ⸢ ⸣ντ' Ω* 2 **2c** quadrisyll. **2cα** [⏑⏑⏑̄⏑] *⸢ἐκέδασσε⸣ν P* 283 [⏑⏑⏑̄⏑] *νήεσσι, θεὸς δ'* ⸢ ⸣*ν 'Αχαιούς γ* 131 = *ν* 317, *ξ* 242; ⸢ ⸣ *E* 88, *P* 285; *διασκεδάσειεν ρ* 244 **2cβ** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἀπεσκέδασεν T* 309 **2cγ** [⏑̄–⏑̄] *οἱ μὲν ἄρ ⸢ἐσκίδναντο⸣ ἑήν/ἑά ... ἕκαστος T* 277 = *Ψ* 3 / *β* 258; ⸢ ⸣ *A* 487 **2cδ** [⏑̄–⏑̄] *⸢κεδασθ⸣έντες κατὰ νῆας B* 398, *N* 739; ⸢ ⸣*είσης O* 328 = *Π* 306

Σχ sch. min.: P. Strassb. inv. 1015 on *E* 88: *εκεδα[σσε· εσκεδασσ]εν. εσκορπισεν*, P. Vindob. Gr. inv. 39940 on *O* 328: *[κεδασθείσης ὑσμίνης· δια]λυθείσης τῆς μάχης*, sch. D *B* 398: *διαμερισθέντες. σκορπισθέντες* (forms of *σκορπίζω/ομαι* also *A* 487, *H* 330, *Θ* 1, *O* 328. 657, *P* 283, *T* 171, *Y* 341), *B* 850: *ἐπισκίδναται· ἐπικλύζει. ἐπιρρεῖ*, *E* 88: *διεσκόρπισε*, 526: *διασκιδνᾶσιν· διασκορπίζουσιν*, *O* 328: *διαλυθείσης. ἀλλαχοῦ ἄλλου τραπέντος*, 657: *ἐχωρίσθησαν*, *Π* 375: *ἀνηκοντίζετο*, *T* 309: *ἀπεσκέδασεν· ἀπεσκόρπισε*

L Mutzbauer, Tempuslehre I 289, II 226. 230. 288; Shipp, Studies 43 (on *σκ-* and *κ-*); on Op. 95: J. Blusch, Formen u. Inhalt von Hesiods individuellem Denken (Abh. zur Kunst-, Musik- u. Literaturwissenschaft, Bd. 98), Bonn 1970, 101 f. 106 f. 124 n. 180; Neitzel, H. 104, 1976, 387 ff. (esp. 388–96)

B *scatter, disperse* (trans. act. [I 1. 3, II 2. 3, *H* 330 in II 1 a], intrans. mid. [I 1, *Λ* 308 in II 3 b]) w. or without not. of force, *(be) spread out* (mid., *-ϑην* aor.; I 2, II 1); subj. of act. pers. (I 1. 3 [exc. *P* 283], II 1 a [*H* 330]. 2 a. b [exc. Cypr. fr. 15,2 p. 41 Dav.]. 3 [Op. 95]) human or divine, animal (*P* 283 in I 3), natural forces (wind[s] *E* 526, *ε* 369 in II 3 a, *η* 275, Th. 875 in II 3 b; wave *ε* 370 in II 3 a; river *E* 88 in II 3 b), wine (Cypr. fr. 15,2 p. 41 Dav. in II 2 b); usu. a plurality of indiv. persons or groups of persons (I), a plurality of things (concrete II 3 a, abstract II 2 b. c) or a (quasi-)mass (II 2 a, *Λ* 308 in II 3 b, cf. *H* 330 in II 1 a) or a structure (II 3 b: 3×) breaks up into its constituents, which separate in diff. directions, but sometimes a liquid (*B* 850, *η* 130 in II 1 a) or (quasi-)mass (II 1 b. c) expands, spreads out so as to unfold its effect; on obj. of act., subj. of intrans. mid. see further in (sub-)divisions below; in sim. *P* 283 (I 3), *E* 526, *ε* 369 (II 3 a), *E* 88, *Λ* 308 (II 3 b); 17× in dir. sp.; for advs., preps. see G below. — Wdf1d.: *πίτνημι, ῥήγνυμι, στόρνυμι, σχίζω*, cf. *ἄητο* h. Cer. 276 **I** obj. of act., subj. of intrans. mid. persons (+ dogs *P* 283 in I 3) **I 1** *(cause to) depart in their several directions*, from assembly vel sim.: *disperse*, w. opposed *μένω O* 657 (+ *ἀθρόοι*), *T* 309, *Ψ* 158. 162 *A* 487 *ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε T* 277 (*λῦσεν* [Ach.] *ἀγορήν* [of Grs.]) *⸢οἱ μὲν ἄρ ἐσκίδναντο⸣ ἑὴν ἐπὶ νῆα ἕκαστος* = *Ψ* 3 *β* 258 (*λῦσεν* [suitor] *ἀγορήν* [of Ithacans]) ⸢ ⸣ *ἐὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος, ' μνηστῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν ('Οδυσῆος) O* 657 *αὐτοῦ δὲ παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν ' ἀθρόοι, οὐδὲ κέδασθεν ἀνὰ στρατόν· ἴσχε γὰρ αἰδὼς ' καὶ δέος B* 398 *ἀνστάντες δ' ὀρέοντο κεδασθέντες κατὰ νῆας T* 309 (*αὐτὸν ἀμφὶ γέροντες ἠγερέθοντο*) *ἄλλους μὲν ἀπεσκέδασεν* (Ach.) *βασιλῆας, ' δοιὼ δ' 'Ατρείδα μενέτην καὶ ... Ψ* 4 *Μυρμιδόνας δ' οὐκ εἴα ἀπο⸢σκίδνασθαι⸣ 'Αχιλλεύς α* 274 (Ath.-Mentes to Tel.:) „*μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα* ⸢ ⸣ *ἄνωχθι*" — *T* 171 (Od. to Ach.:) „⸢*λαὸν μὲν σκέδασ⸣ον καὶ δεῖπνον ἄνωχθι ' ὅπλεσθαι*" *Ψ* 162 ⸢ ⸣*εν* (Ag.) *κατὰ νῆας* (*κηδεμόνες δὲ παρ' αὖθι μένον*) 158 (Ach. to Ag.:) „*νῦν δ' ἀπὸ πυρκαϊῆς σκέδασον* (sc. *λαὸν 'Αχαιῶν*) *καὶ δεῖπνον ἄνωχθι ' ὅπλεσθαι* (*ἀγοὶ μενόντων*)" *Ω* 2 *λῦτο δ' ἀγών, λαοὶ δὲ ... ἐπὶ νῆας ἕκαστοι ' ἐσκίδναντ' ἰέναι β* 252 (suitor to assembled Ithacans:) „*λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος*" **I 2** *be scattered, be spread out* (*-ϑην* aor.) in context of fragmented battle, subj. persons (*ὑσμίνη O* 328⁺); one side spread out by lack of numbers (*N* 739), scattered in rout (*O* 328⁺) *N* 739 *μάχονται* (some of Trs., within Gr. wall) ' *παυρότεροι πλεόνεσσι, κεδασθέντες κατὰ νῆας O* 328 (*ἐφόβηθεν 'Αχαιοί*) *ἔνθα δ' ἀνὴρ ἕλεν ἄνδρα κεδασθείσης ὑσμίνης* = *Π* 306 (n. *διέτμαγεν* v. 354) **I 3** *drive apart, scatter*, subj. attacking obj. vel sim. *P* 283 *κύνας θαλερούς τ' αἰζηοὺς ' ῥηϊδίως ⸢ἐκέδασ-*

σε,ν (wild boar) ἑλιξάμενος διὰ βήσσας 285 Αἴας ' ῥεῖα μετεισάμενος Τρώων ‹ › φάλαγγας, ' οἳ περὶ Πατρόκλῳ βέβασαν γ131 βῆμεν (Grs. after sacking Troy) δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ‹ ›ν 'Αχαιούς = ν317 = ξ242$^{med.ex.}$ λ385 ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ (ἄλλην v.l.) (Περσεφόνεια γυναικῶν) *drove away in different directions*

II ‹obj. (subj. of mid.)› thing **II1** ‹ › (quasi-)liquid, what pours, flows as does a liquid **1a** of a liquid, *flow* so as to extend itself, spread (water), *pour, shed* (blood *H*330) *B*850 ἀπ' 'Αξίου εὐρὺ ῥέοντος, ' 'Αξίου, οὗ κάλλιστον (pred.) ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν (cf. *Φ*158) *flow over* η130 ἐν δὲ δύω κρῆναι· ἡ μὲν ἀνὰ κῆπον ἅπαντα ' σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι ' πρὸς δόμον *flow* (in various channels), 'run dispersed' (Cunliffe) *H*330 τῶν (dead Grs.) νῦν αἷμα κελαινὸν ἐύρροον ἀμφὶ Σκάμανδρον ' ἐσκέδασ' ... Ἄρης *shed in streams*, perh. 'spatter' **1b** *spread out* (intrans.), of an expanding (quasi-)mass (dust, voice, scent) *Π*375 ὕψι δ' ἀέλλη ' σκίδναθ' ὑπαὶ νεφέων (from beneath horses' hooves) Th.42 (γελᾷ δώματα Ζηνὸς) θεᾶν (sc. Muses) ὀπὶ λειριοέσσῃ ' σκιδναμένῃ· ἠχεῖ δὲ κάρη ... 'Ολύμπου (δώματά τ' ἀθανάτων) (n. ῥέει v.39) h.Cer.278 ‹ὀδμὴ δ' ἱμερόεσσα› θυηέντων ἀπὸ πέπλων ' σκίδνατο h.Merc.232 ‹ › δι' οὔρεος ἠγαθέοιο ' κίδνατο **1c** (ἐπι)-κίδναται+, *spread out, pour out (over)*, of light of dawn *H*451 τοῦ ... κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπι‹κίδναται ἠώς› = Cert. p.41,32 ≅ *H*458 Ψ227 κροκόπεπλος ὑπεὶρ ἅλα ‹ › Θ1 ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν ≅ Ω695 **II2** *scatter, disperse* so as to get rid of, make to disappear, obj. a mass (ἠέρα, ἀχλύν) or abstr. pl. *P*649 ἠέρα μὲν σκέδασεν (Zeus) καὶ ἀπῶσεν ὁμίχλην ν352 θεὰ (i.e. Ath.) ‹σκέδασ'› ἠέρα, εἵσατο δὲ χθών Υ341 'Αχιλῆος ἀπ' ὀφθαλμῶν ‹ › (Pos.) ἀχλύν — θ149 (Phaeacian to Od.:) „σκέδασον δ' ἀπὸ κήδεα θυμοῦ" Cypr.fr.15,2 p.41 Dav. (οἶνον θεοὶ ποίησαν ἄριστον) ἀνθρώποισιν ἀπο‹σκεδάσ›αι μελεδώνας ρ244 (Eum. to Mel.:) „κέ τοι ἀγλαΐας γε δια‹ ›ειεν (Od.) ἀπάσας, ' τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις" **II3** *scatter, disperse* by force (exc. Op.95), obj. a plurality, collection (3a); *break up, shatter* ('*scatter* the components of'), obj. structure(s), subj. of mid. a mass (ἄχνη Λ308) (3b); subj. of act., agens natural force(s) (exc. Op.95); 5x δι(α)- **3a** *E*526 ἀνέμων, οἵ τε νέφεα ... ' πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες (n. opp. not. in [ἐ]μένον vv.522. 527) ε369. 370 ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἤων θημῶνα τινάξῃ ' καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε ‹διεσκέδασ'› ἄλλυδις ἄλλῃ (ἄλλα v.l.), ' ὣς τῆς (sc. σχεδίης) δούρατα μακρὰ ‹ › (sc. κῦμα) — Op.95 (γυνὴ χείρεσσι πίθου) πῶμ' ἀφελοῦσα ' ἐσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά, understood obj. app. κακά (v.91), see West and Verdenius ad l. **3b** *E*88 θῦνε (Diom.) γὰρ ἅμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς ' χειμάρρῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας η275 τὴν μὲν (sc. σχεδίην) ... θύελλα διεσκέδασ' Th.875 ἄλλοτε δ' ἄλλῃ ἄεισι (winds from Typhoeus) διασκιδνᾶσί τε νῆας ' ναύτας τε φθείρουσι prob. *shatter* each ship rather than 'scatter' them Λ308 ὑψόσε δ' ἄχνη (from waves) ' σκίδναται ἐξ ἀνέμοιο ... ἰωῆς· ' ὣς ἄρα πυκνὰ καρήαθ' ὑφ' Ἕκτορι δαμνᾶτο λαῶν 'flies apart, sprays'

Compd.: ἀπ(ο)- 'away *from*' *T*309, Ψ4 in I1, λ385 in I3, Cypr.fr.15,2 p.41 Dav. in II2, ἀπό in DPV θ149 in II2; δι(α)- reinforcing not. of dispersal *(apart)* ρ244 in II2, *E*526, ε369. 370 in I3a, η275, Th.875 in II3b; ἐπι- of extension *over* *B*850 in II1a, *H*451+ in II1c

D fr. adesp. vel dub. 5 p.160 Dav. (= Cypr. fr.16 p.54 Ber.); v.l. *Π*347, ζ44 (ἐπι-); suppl. Ψ160a σκεδ[On Cat.92,2 Trav. see ἄψ D

G **1** advs.: temp. αὐτίκα Ψ162, νῦν Ψ158 in BI1; loc. ἄλλυδις ἄλλῃ in I3 (λ385), II3a (ε369), ὕψι in II1b (*Π*375), ὕψοσε in II3b (Λ308); modal ῥηϊδίως / ῥεῖα in I3 (*P*283/285) **2** w. preps. (loc., often loc.-distr.; for prevs. see compd. above, B ad fin.) **2a** ἀμφί *H*330 (Σκάμανδρον) in BII1a **2b** ἀνά 'throughout' *O*657 (στρατόν) in I1, η130 (κῆπον) in II1a **2c** ἀπό Ψ158 (πυρκαϊῆς) in I1, h.Cer.278 (πέπλων) in II1b, *Y*341 (ὀφθαλμῶν) in II2 **2d** διά 'throughout', 'over' h.Merc.232 (οὔρεος) in II1b **2e** ἐπί w. acc. **2eα** 'to' *T*277+ (νῆα ἕκαστος), Ω2 (νῆας ἕκαστοι), α274 (σφέτερα), β252 (ἔργα ἕκαστος) in I1 **2eβ** 'over' distr. Θ1+ (αἶαν) in II1c **2f** κατά 'among' distr., w. νῆας / νέας *A*487 (+ κλισίας), *B*398, Ψ162 in I1, *N*739 in I2 **2g** πρός β258 (δώμαθ' ἕκαστος) in I1 **2h** ὑπαί *Π*375 (ὕψι ... ὑπαὶ νεφέων) in II1b **2i** ὑπείρ 'over' distr. Ψ227 (ἅλα) in II1c

J.N.O'Sullivan

σκέλλω s. σκῆλαι

σκέλος [1^{i}] **E** verw. m. σκολιός, σκάζω; bereits myk., s.DMic.1347

Σχ sch.D: τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ -ους, sch.bT: τὸ ἔσχατον ὡς πρὸς τὸν μηρόν. λέγει δὲ τὴν γαστροκνημίαν. (Es folgen Erörterungen, warum diese Wunde tödlich ist.)

B ‹*Bein*› (die Gliedmaße) *Π*314 PN δ' PN^{a} ἐφορμηθέντα δοκεύσας ' ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν -ος, ἔνθα πάχιστος ' μυὼν ἀνθρώπου πέλεται· περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ ' νεῦρα διεσχίσθη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε proximaler Teil des ‹ ›s, d.h. oberer ‹Oberschenkel› (anders Körner, Ärztl. Kenntn.20, den Schol. folgend) ob mit dem 'dicksten Muskel' der des Gesäßes (*m. gluteus max.*) gemeint ist (so Janko, Iliad, z.St.), bleibt zweifelh.; viell. eher der des ‹ ›s? gg. die Vermutg. (Iliad ebd.), dass σ. im fgrE vulgäre od. pej. Bed. habe, spricht seine geläuf. Verwendg. im Corpus Hippocraticum (Frequenz > 300) als (wenig präziser) t.t. — Wortf.: πούς; μηρός, ἐπιγουνίς; αἰδοῖα; γόνυ, ἰγνύη, κώληψ, κνήμη, σφυρόν, πτέρνη, ταρσός; vgl. ὑπερικταίνοντο E

V. Langholf

σκέπαρνον [2°] **E** uns.; viell. Lw. (vgl. Solmsen, Beitr. 210f.; Chantraine, Form. 208f.; L), viell. aus *σκέρπανον (vgl. Risch 99); auch Genus strittig: wohl eher Ntr.; Mask. -ος beruht haupts. (vgl. LSJ s.v.) auf Hdn. II, Leipzig 1870, 939,13 Lentz (Text nicht ganz klar, Kj.n von Lehrs; s. Soph., fr.797 Radt); s. dagg. Bechtel, Lexil. 299f.

Σχ sch.Barn. ε237: τὸ ἔριον. διὰ τὸ σκέπειν τὰ ἄρνα. ἀλλὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τὸ δόρυ ἄλλοι λέγουσιν, ἢ μᾶλλον ἀμφίστομον πέλεκυν L Kurt, Seem. Fachausdr. 202

B *Beil*, Werkzeug f. Holzarbeiten; an beiden St.n in Vbd. m. dem größeren (μέγας) πέλεκυς 'Axt' (s.d.) genannt; aus ε242ff. ist zu schließen, daß Od. d. Bäume m. d. größeren Werkzeug fällte u. behaute (πελέκκησεν 244) u. m. dem kleineren σ. d. Stämme glättete (ξέσσε 245); vgl. Friedreich, Realien 324; Helbig, Hom. Epos 111–14; L, m. Rez. Latacz, Kratylos 31, 1986, 121; zur Metrik vgl. Chantraine, Gr.h. I 110 ε237 δῶκε (Kal. dem Od.) δ' ἔπειτα -ον ἐύξοον ι391 (Gl. im Zush. m. d. Blendg. Polyphems) ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν ἠὲ -ον ' εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα. — Wortf.: ἀξίνη, πέλεκυς

G. Markwald

σκέπας [5°, 1^{H}] **E** viell. zu σκέπτομαι, vgl. bes. *Π*361 (u. allg. Geste des Augenabschirmens beim 'Spähen'). — Abl.: σκεπάω, ἀνεμοσκεπής **F** Nom. -ας 4, Akk. -ας 1; Akk. -α 1^{H}

B natürl. *Schutz* vor (= Gen.) Witterungsunbilden; in dir.R. ζ210 (REnde), η282, μ336 ε443 χῶρος ἄριστος, ' λεῖος πετράων, καὶ ‹ἐπὶ -ας› ἦν ἀνέμοιο = η282 ≅ μ336^{ex}

(ὅθ') ≅ ζ210ex. (ἔστ') *windgeschützt*, vgl. ξ533 (Ggs. Op.599) ζ212 κὰδ δ' ἄρ' 'Οδυσσῆ' εἶσαν ‹ „ ὡς ἐκέλευσε (Naus.) *à l'abri* Op.532 (Tiere im Winter ἀνὰ δρία) φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ... μέμηλεν ' οἶ -α μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχωσι ' κὰκ γλάφυ πετρῆεν, s. III Sp.8,13ff. u. zur Pros. W. Haas, SGLG 3 (1977) 162ff. zu Tyrannion fr.52 (and. Benveniste, Origines 93) R. Führer

σκεπάω [1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: ... κωλύουσι. σκέπας παρέχουσι

B (zu σκέπας:) *abschirmen, abhalten* ν99 (Φόρκυνος λιμήν) δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ ' ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος πότι πεπτηυῖαι, ' αἵ τ' ἀνέμων (s.d. B2bγ) -όωσι δυσαήων μέγα κῦμα ' ἔκτοθεν R. Führer

σκέπτομαι [2ⁱ, 1°, 3ʰ] **E** Erbwort (< **sk'epje-* < **spek'je-*, s. LIV² 575f.), vgl. lat. *speciō*, dt. *spähen*. – Abl.: σκέπας(?), περίσκεπτος; σκοπιή, σκοπός, ἄ-, ἐπί-, εὐ-, θηρο-, μηλο-, τηλέσκοπος; σκώψ

Σχ sch. D Π361: προε-πτετο. ἐφυλάσσετο, P652: ὅρα, sch. Barn. μ247: ἐπιδών. θεασάμενος

L Prévot, RPh 61 = III 9, 1935, 239ff. 243f.; Bloch, Supplet. Verba 95ff.; R. A. Prier, Thauma idesthai, Tallahassee 1989, 33ff.

B *(er)spähen* (vgl. E), spez. von subj.-intentionaler Anstrengg. vor obj.-spontanem Wahrnehmungsvorgang (νόησε⁺ P652/82, μ247f.); abs. P652, m. präp. Obj. μ247, h. Cer. 245, trans. Π361, h. Merc. 360. 415; 2ⁱ Präs.st., 1°/3ʰ (Ptz./Ind.) Aor.; in dir. R. P652, μ247, h. Merc. 360 Π361 (Αἴας ἐφ' Ἕκτορι) ἵετ' ἀκοντίσσαι· ὁ δὲ ἰδρείῃ πολέμοιο ' ἀσπίδι ... κεκαλυμμένος ... ' -πτετ' ὀϊστῶν τε ῥοῖζον καὶ δοῦπον ἀκόντων *achtete auf* > *schützte sich vor* (s.a. σκέπας), vgl. X274, H254 P652 -πτεο νῦν ... αἴ κεν ἴδηαι ' ζωὸν ἔτ' Ἀντίλοχον *halt Ausschau*, vgl. V.674, M333 μ247 (Σκύλλη ‹ἑταίρους› ἓξ ἕλετο) -ψάμενος δ' ἐς νῆα ... καὶ μεθ' ‹ › ' ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας καὶ χεῖρας ... ' ὑψόσ' ἀειρομένων *spähend*, vgl. V.232f. 244 h. Cer. 245 (εἰ μὴ ἀφραδίῃσιν) νύκτ' ἐπιτηρήσασα ... ἐκ θαλάμοιο ' -ψατο (Met.) · κώκυσεν δέ *geluchst hätte* h. Merc. 360 ἐν λίκνῳ κατέκειτο ... νυκτὶ ἐοικὼς ' ἄντρῳ ἐν ... κατὰ ζόφον, οὐδέ κεν αὐτὸν ' αἰετὸς ὀξὺ λάων ‹ἐ-ψατο› *hätte erspäht*, vgl. P676 415 χῶρον ὑποβλήδην ‹ › πῦρ ἀμαρύσσων (Hermes scheinheilig nach mirakulöser Rinderfesselung), vgl. V.278f. – Wortf.: ἀθρέω, ἀλέομαι, ἰδεῖν, λεύσσω, ὁράω (Ψ323, h.7,26), παπταίνω, φράζομαι R. Führer

σκευάζω [1ʰ] **E** denom. Sekundärbildg. zu σκεῦος (nicht im frgrE)

B *werken, sich zu schaffen machen* h. Merc. 285 (Ap. bez. Hermes als Einbrecher:) „-οντα κατ' οἶκον ἄτερ ψόφου" *lautlos werkend im Hause, 'packing'* A.-H.-S., *'saccheggiando'* Càssola; vgl. Radermacher, Hermesh. 130; Zumbach, Neuerungen 37 G. Markwald

σκῆλαι [1ⁱ, 1ᵉ] **E** zu idg. **skelh₁-*, s. LIV² 553. Aor. σκήλειε gebildet wie von σκάλλω. – Abl.: ἀσκελής I, σκληρός (?)

Σχ sch. D Ψ191: -ειε· σκελετεύσῃ. ξηράνῃ. ἔνθεν καὶ τὸ σκελετός **L** Kösling, Jotpräsentien 272f.

B *trocknen*, trans. *trocknen, verdorren lassen* u. intrans. *verdorren*, nur Aor. – Wortf.: s. ξηραίνω **1** trans. Ψ191 (Ap. breitet eine Wolke über den Platz, wo der Leichnam Hektors liegt) μὴ πρὶν μένος ἠελίοιο ' -ει' (-ειε, -η vv.ll., σκείλει' Fick) ἀμφὶ περὶ χρόα ἵνεσιν ἠδὲ μέλεσσιν **2** intrans. Choer., fr.4 (= Suppl. Hell. 320 = fr.6 p.194 Ber.),5 ἵππων δαρτὰ πρόσωπ' ἐφόρευν (ein Heereskontingent bei Xerxes' Feldzug) ἐσκληκότα καπνῷ, umstritten die Frage der Identität des Volks, das Pferdekopfhäute als Kopfschmuck trägt, s. Colace z.St. M. Schmidt

σκηπάνιον [2ⁱ] **Σχ** sch. D N59: -ῳ· σκήπτρῳ. παρὰ τὸ σκηρίπτεσθαι, ὅ ἐστιν ἐπερείδεσθαι **L** s. σκῆπτρον

B (= σκῆπτρον) *Stock, Stab*, Amtsinsignie von Seher u. von König, an beiden Stellen Auffassung als einfacher Wanderstab (L¹³276 m. A.9) nicht auszuschließen, aber unwahrsch.; sem. Differenz zu σκῆπτρον (Wilamowitz, IuH. 219 A.2: nur von Zivilisten) nicht ersichtlich (vgl. Michel, Erläuterungen 35 A.72) **1** *Stab eines Sehers, Priesters* (siehe σκῆπτρον B2a) N59 ἦ (Pos. als Kalchas), καὶ -ίῳ γαιήοχος ἐννοσίγαιος ' ἀμφοτέρω (= die Aias) κεκόπων πλῆσεν μένεος κρατεροῖο, ' γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν, Wirkung nicht eines Zauberstabs, wie bei Kirke (κ238 ῥάβδος), sondern durch göttl. Berührung **2** *Zepter* des Königs (vgl. σκῆπτρον B2b), viell. auch nur Gehstock des alten Mannes (vgl. σκῆπτρον B1), aber die mögl. handfeste Verwendung spricht nicht gg. königl. 'Zepter', vgl. σκῆπτρον B2b Ω247 ἦ (Priam.), καὶ -ίῳ δίεπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω ' σπερχομένοιο γέροντος (der seine Söhne schilt) M. Schmidt

σκηπτοῦχος [3ⁱ, 5°, 1ʰ] **E** < **σκηπτροῦχος* **M** [⏑̲–⏑̲] -ος βασιλεύς A279, β231 = ε9; -ος Ξ93; -οι βασιλῆες B86, θ41; -οι θ47; -ων δ64 [–⏑̲⏑] -ε h.8,6

Σχ sch. D A279: -ος· σκηπτροφόρος, so auch sch. min. P. Strassb. inv. 33, P. Oxy. 3237 u. 4631 zu A279, ähnl. sch. min. P. Palau Rib. 8 zu A279: σκη]πτοφόρος **L** s. σκῆπτρον

B *zeptertragend*, nicht aktuell 'ein Zepter tragend', sondern vom polit. Rang, dem Recht, ein Zepter zu tragen (vgl. L¹³408 A.12), aber Ξ93 prägnant i. S. v. 'Befehle erteilend', 1× Götterepiklese, an 6 (von 9 Stellen) als (nicht distinktives) Beiw. zu βασιλεύς, -ῆες **1** Sg. A279 (Nestor zu Ach.:) „μήτε σύ ... ἔθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ (= Ag.) ' ἀντιβίην, ἐπεὶ οὔ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς ' -ος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν", 'kein anderer zeptertragender König', der König Ag. (βασιλῆϊ V.277 nicht 'ein König', sondern 'der König', der oberste Heerführer) wird nicht (jedenfalls nicht nur) mit den anderen βασιλῆες der Gr. vor Troia (s.u. B86) verglichen (so Basler Komm. z.St.), sondern mit anderen monarch. Königen; Ach. soll nicht deswegen nachgeben, weil Ag. Chef ist bzw. von Zeus dazu gemacht wurde, sondern weil er über die Zeiten (ποθ') hinweg der von Zeus am meisten geehrte König, also zu Recht 'der König' im gr. Heer ist; σ. kein Unterscheidungsmerkmal ggüber Ach. (so Ameis-H.). β231 (Mentor in Volksversammlung:) „μή τις ἔτι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω ' -ος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς, ' ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη καὶ αἴσυλα ῥέζοι, ' ὡς οὔ τις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο" = ε9 (Ath. in Göttervers.), Bezug auf Od. als den (monarch.) König von Ithaka Ξ93 (Od. zu Ag.: „schweige, damit keiner der Achäer hört) μῦθον, ὃν οὔ κεν ἀνήρ γε διὰ στόμα πάμπαν ἄγοιτο, ' ὅς τις ἐπίσταιτο ἧσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν ' -ός τ' εἴη, καί οἱ πειθοίατο λαοὶ ' τοσσοίδ' ὅσσοισιν σὺ μετ' Ἀργείοισιν ἀνάσσεις", σ. komplem. zu πειθοίατο, wird durch ἀνάσσεις wiederaufgenommen h.8,6 (an Ares) δικαιοτάτων ἀγὲ φωτῶν, ' ἡνορέης -ε **2** Pl. B86 (Ag. verläßt die Sitzung des Rats) οἱ δ' ἐπανέστησαν πείθοντό τε ποιμένι λαῶν (= Ag.) ' -οι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί, es sind die Ratsmitglieder des wie eine polit. Einheit beschriebenen Heeres der Gr. vor Troia (s. βασιλεύς B2aθ) θ41 (Alkin.: „junge Leute sollen ein Schiff für die Heimkehr des Fremden richten u. dann wieder zum Mahl

kommen) *κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι ' -οι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ ' ἔρχεσθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν*", zu den Ratsmitgliedern der Phäaken s. *ἀρχός* B5, *βασιλεύς* B2aγ 47 *ἡγήσατο* (Alkin.), *τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο ' -οι· κῆρυξ δὲ μετῴχετο θεῖον ἀοιδόν* δ64 (Men. zu Tel. u. Peisistr.:) „*οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων, ' ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ διοτρεφέων βασιλήων ' -ων, ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούσδε τέκοιεν*"

M. Schmidt

σκῆπτρον [26', 9°, 4[11]] E wie *σκηπάνιον* zu *σκήπτομαι*; zur mögl. Bed.-Entw. vgl. Benveniste, Vocabulaire II, 29ff., zur idg. Verw. Fisher, in: D. Disterheft u.a. (Hrsg.), Studies in Honor of Jaan Puhvel I, Washington 1997, 49–70; offenbar poet. Wort, nachep. selten (dafür *βακτηρία* u.a.). — Abl.: *σκηπτοῦχος*

F *-ον* (Nom.) 2, *-ου* 1, *-ῳ* 8, *-ον* (Akk.) 26, *-α* (Akk.) 2

M 1 Stamms. im longum: [⏑̄] *-ον ἔχων* Σ557, γ412, Hes.fr.37,18 [⏑̄] *-ον* Γ218, *I*99; *-ου* *B*268; *-ῳ* *I*38; *-α* Σ505 [⏑̄] *χρύσεον* ⌊*-ον ἔχων*⌋ / *ἔχοντα* λ91 / 569; *ἔστη* ⌊ ⌋ *B*101. 279; *-ον* Ψ568, Th.30 [⏑̄] *τὸ -ον ἀνέσχεθε* / *ἀνάσχεο* *H*412 / *K*321 [⏑̄] *-ον* Hes.fr.272,3 2 Stamms. in den brevia: [-⏑̆] *-ῳ* *B*199 [-⏑̆] *-ῳ* *A*15 = 374, *B*265; *I*156 = 298; *ἔχων -ον* Hes.fr.144,3; *-ον* *A*234, *B*46 ≅ 186 [-⏑̆] *-ον δέ οἱ ἔμβαλε χειρί* β37, σ103; *-ον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός* ξ31; *-ον* *A*28, *K*328, Σ416, ν437, ρ199; *-α σχέθον* *H*277 [-⏑̆] *-ον βάλε* *A*245 ≅ β80; *-ῳ* *Z*159

Σχ sch. D A15: *χρυσέῳ ἀνὰ -ῳ· περὶ τῷ κεχρυσωμένῳ -ῳ, ὅ ἐστι τῇ χρυσῇ ῥάβδῳ τῇ βασιλικῇ* (ebenso sch. min. P.Achmîm 2 u. P.Oslo 2 z.St.), 234· *ἰστέον δὲ ὅτι διὰ τοῦ -ου ὄμνυσιν αὐτὸν τὸν ἔφορον τῆς βασιλείας θεόν*, Γ218: *σημειωτέον ὅτι ἕκαστος τῶν ἡγεμόνων -ον εἶχεν ἴδιον, ὡς καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ Α ὄμνυσι κατ' αὐτοῦ*, Σ416: *-ον παχύ· τὴν βακτηρίαν*, Ψ567: *παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ δημηγοροῦντες -α ἐκράτουν* — zur ant. Disk. s. Schmidt, Erklärungen 250

L [1]Carlier, Royauté 190–4; [2]Combellack, CJ 43, 1948, 209–17; [3]Deger, Herrschaftsformen 80ff.; [4]Easterling, in: M. Mackenzie / C. Roueché (Hrsg.), Images of Authority, Cambridge 1989, 104–21; [5]Griffin, Life and Death 9–12; [6]Hornblower, in: H. van Wees (Hrsg.), War and Violence in Ancient Greece, Swansea 2000, 57–82; [7]Kirk, in: Iliad, zu *B*109; [8]Melena, CFC 3, 1972, 321–56; [9]Mondi, Arethusa 13, 1980, 203–16; [10]G. Nagy, Greek Mythology and Poetics, Ithaca yyyy London 1990, 52f.; [11]Patzer, in: N. Holzberg / F. Maier (Hrsg.), Ut poesis pictura II 2, Bamberg 1993, 83–98; [12]F. Ruzé, Déliberation et pouvoir dans la cité grecque de Nestor à Socrate, Paris 1997, 48–52; [13]van Wees, Status 276–80; [14]S. West, in: Odyssey zu β37

B *Stock* zum Gehen (1), *Stab, 'Zepter'*, Amtsinsignie, Würdezeichen öffentl. Ämter u. Funktionen (2), von Priester, Seher (2a), von monarch. (s. *βασιλεύς* B1) König, Herrscher, auch metonym. = *Herrschaft* (2b), Symbol von anderen öffentl. Ämtern u. Funktionen (2c), von öffentlicher Rede in Versammlung (2cα), von Amtsgewalt von Geronten als Richtern (2cβ), Amtsgewalt von Herolden (2cγ), öffentl. Schwursymbol (2cδ), Stab von Dichter (2d, nur Hes.). Zu Material u. Größe: „mehrfingerdicker, fast mannshoher Baumast" (L[11]84); bei 1: einfacher Holzstock, Gehstock (s. zu ρ199), Beiw. *παχύ* (Σ416); 2d: Ast / Zweig von Lorbeerbaum (Th.30); 2a–c: von Ach. verwendetes σ. aus Holz (s. *A*234) m. goldener Verzierung (s. *A*245); Ag.s σ., von Heph. verfertigt (s. *B*101) viell. ganz aus Gold (Beiw. ⌊*χρύσεον*⌋ *B*268, *ἄφθιτον αἰεί* *B*46. 186), stabil genug, um sich darauf zu stützen (zu *B*101), einen damit zu verprügeln (s. *B*199. 265); sonst Beiw. ⌊ ⌋ (ganz aus Gold od. nur m. gold. Verzierungen) für σ. des Chryses, Teir. u. Minos (*A*15 = 374, λ91. 569); das σ. des Chryses m. Wollband (s. *στέμμα*) geschmückt. — Synt.: Subj. zu (*ἐκ*)*πίπτω*, *πεσεῖν* ξ31, *χραισμέω* *A*28; im instr. Dat. zu *ἀΐσσω* Σ505, *ἐλάυνω* *B*199, (*δι*)*ἔπω* Ω247 (*σκηπάνιον*), *ἐρείδω* *B*109 (zu *B*101); *κόπτω* *N*59 (*σκηπάνιον*), *πλήσσω* *B*265, *τιμάω* *I*38; Akk.-Obj. zu *ἀείρω* Hes.fr.272,3 (s. Bd.I Sp.168,59); *αἱρέω*, *ἑλεῖν* *B*46, Σ416; (*ἐμ*)*βάλλω* *A*245, β37. 80; *δέχομαι* *B*186; *δίδωμι* ν437, ρ199, Th.30 (wohl präd.), *B*102. 103. 104. 105, zu *B*101; *ἐγγυάλιζω* *I*99; *ἔχω*/(*ἀν*)*ἔ*. *B*101. 279, Γ218, *H*277, Σ505. 557, γ412, λ91. 569, Hes.fr.37,18. 144,3 (Hes.fr.272,3??) / *H*412, *K*321; *κάμνω* *B*101, zu *B*101, *λαμβάνω* *K*328; *λείπω* *B*106, zu *B*101; *νωμάω* Γ218; *τεύχω* *B*101, zu *B*101; *τίθημι* Ψ568; *φορέω* *B*107, zu *B*101; zu Präp.: im Gen. zu *ὕπο* *B*268, im Dat. zu *ἀνά* *A*15 = 374, zu *σύν* *B*186, zu *ὑπό* *Z*159, *I*156 = 298. — Beiw.: *ἄφθιτον*, *θυμαρές*, *πατρῴϊον*, *παχύ*, *χρύσειον* σ. in pleonast. Vbd.: *-ον καὶ στέμμα θεοῖο* *A*28, *-ὸν τ' ἠδὲ θέμιστας* *I*99. — Wortf.: s. *ῥόπαλον* u. vgl. *ἔγχος*

1 *Stock*, als Stütze zum Gehen für Bettler u. alte Leute (vgl. *ἔγχος* bei verwundeten Kriegern, s. *ἐρείδω* Bd.II Sp.685,72ff.), potentiell auch zum Verprügeln geeignet, s. zu ρ199 (vgl. auch *σκηπάνιον* Ω247); in dieser Verwendung wahrsch. poet., nicht alltägl. Wort (L[6]61–3), beim Bettler Od. viell. m. poet. Ironie verwendet (vgl. Nagler, Spontaneity 123ff.; de Jong, Narr. Comm. Od.415) Σ416 (Heph., als Besuch kommt) *δῦ δὲ χιτῶν', ἕλε δὲ -ον παχύ, βῆ δὲ θύραζε*, der Gehbehinderte (s. *Ἥφαιστος* B1b) braucht einen stämmigen Stock ν437 (Ath. verwandelt Od. in alten Bettler) *δῶκε δέ οἱ -ον καὶ ἀεικέα πήρην* ξ31 *οἱ μὲν* (Hunde des Eum.) *κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ' ἕζετο κερδοσύνῃ, -ον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός* ρ199 *Εὔμαιος δ' ἄρα οἱ* (= Bettler, der um Stock [*ῥόπαλον τετμημένον*] gebeten hatte, um sich beim Gehen auf dem abschüssigen Weg zu stützen) *-ον θυμαρὲς ἔδωκε*, vgl. V.203 ~ 338 *σκηπτόμενον/ς*, V.236 *ῥοπάλῳ* (zum Verprügeln des Mel. geeignet — der Stock, den Athene ihm gab, liegt offenbar noch immer am Hoftor) σ103 *μιν* (= Iros) *ποτὶ ἑρκίον αὐλῆς ' εἷσεν* (Bettler) *ἀνακλίνας, -ον δέ οἱ ἔμβαλε χειρί*, den Stock, den er von Eum. erhielt?

2 *Stab, 'Zepter'* — Amtsinsignie, Würdezeichen öffentl. Ämter u. Funktionen 2a Amtsinsignie von Priester, Seher (vgl. *μάντις* Bd.III Sp.32,67), Zeichen der Immunität des Trägers gegüber Gewalt, vgl. L[8]322ff., Basler Komm. zu *A*14–5 u. zu *A*28; vgl. *σκηπάνιον* *N*59 (Pos. als der Seher Kalchas) *A*15 (Chryses kam zu Gr., um s.e Tochter loszukaufen) *φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα, ' στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος ' χρυσέῳ ἀνὰ -ῳ* = 374, zu *στέμμα* s.d. 28 (Ag. zu Chryses: „daß ich dich ja nicht wieder treffe) *μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ -ον καὶ στέμμα θεοῖο*", „this is downright blasphemous" (Pulleyn z.St.) λ91 (Erz.) *ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, ' χρύσεον -ον ἔχων*, zu Teir. vgl. Apollod.3,5,7 hierher viell. Hes.fr.272,3, s.u. 2b

2b Amtsinsignie von (monarch.) König, Herrscher, auch als Heerführer, u. von Minos als Richter in der Unterwelt; mehrfach σ. fast = (metonym.) *Herrschaft* (s. *Z*159, *I*99. 156 = 289, Hes.fr.144,3); dient auch zum Verprügeln (s. *B*199. 265 u. *σκηπάνιον* Ω247, vgl. dazu L[6]63ff.) u. als Stütze beim Stehen (*B*109), viell. auch beim Gehen (s. *B*46). Bei Ag. u. Minos von Zeus verliehen, wie allg. die vom σ. symbolisierte Königsherrschaft (vgl. *βασιλεύς* Bd.II Sp.41,46 u. *Ζεύς* B4a); zur rechtsprechenden Funktion vgl. *βασιλεύς* Bd.II Sp.41,62; zur wahrsch. oriental. Herkunft von Zepter (samt Ableitung königl. Macht von Göttern) s. L[3], L[1]192, West, East 17. 134f. 540. 563 *B*46 *εἵλετο δὲ* (Ag.) ⌊*-ον πατρῴϊον, ἄφθιτον αἰεί· ' σὺν τῷ ἕβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν*⌋, viell. als Stock zum

Gehen verwendend, vgl. *τῷ ὅ γ' ἐρεισάμενος* V.109 101 *ἀνὰ δὲ κρείων 'Αγαμέμνων ' ἔστη -ον ἔχων τὸ μὲν "Ηφαιστος κάμε τεύχων* (Heph. gab es Zeus, der dem Hermes, Hermes dem Pelops, Pelops dem Atr., Atr. hinterließ 4 es Thyestes) (V.107: *αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' 'Αγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι, ' πολλῆσιν νήσοισι καὶ "Αργεϊ παντὶ ἀνάσσειν. ' τῷ ὅ γ' ἐρεισάμενος ἔπε' 'Αργείοισι μετηύδα* (zur ep. Ironie hier vgl. L⁴) 186 *αὐτὸς δ'* (= Od.) *'Ατρεΐδεω* 8 *'Αγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν ' δέξατό οἱ ˌ ˌ*, Od. übernimmt aktuell m. dem *σ.* von Ag. die Kommandogewalt als Heerführer (vgl. *βασιλεύς* B1) 199 *ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι* (Od.) *βοόωντά τ' ἐφεύροι, ' τὸν -ῳ* (*σκῆπτω* v.l.) *ἐλάσασκεν ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ* 265. 268 *-ῳ δὲ μετάφρενον* 12 *ἠδὲ καὶ ὤμω* (sc. des Thers.) *' πλῆξεν* (Od.) *· ὁ δ' ἰδνώθη ... ' σμῶδιξ δ' αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη ' -ου ὕπο χρυσέου* zu *B* 279 s. 2c *H*412 *„ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω,* 16 *ἐρίγδουπος πόσις "Ηρης."* ' *ὣς εἰπὼν* (Ag.) *τὸ -ον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν*, Ag. schwört nicht (wie Hektor, s. 2cδ) 'bei dem Zepter', sondern hält Amtsinsignie bei Anrufung des Gottes (wie bei Gebet) nach oben *Σ* 557 (Schildbeschr., Ernteszene) *παῖδες δραγμεύοντες ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες ' ἀσπερχὲς πάρεχον · βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι σιωπῇ ' -ον ἔχων* 20 *ἑστήκει ἐπ' ὄγμου γηθόσυνος κῆρ* (daneben *κήρυκες*), zum 'König' s. L¹143 A.22 u. *βασιλεύς* Bd.II Sp.45,54 *γ*412 *Νέστωρ αὖ τότ'* (nach Nel.' Tod) *ἐφῖζε* (auf den Steinen des Versammlungsplatzes) *Γερήνιος, οὖρος 'Αχαιῶν, ' -ον ἔχων*, zu Nestors Herrschaft s. *Νέστωρ* B1b, das *σ.* hier offenkundig Erbe s. Vaters Nel. *λ* 569 (Erz.) *ἔνθ' ἦ τοι Μίνωα ἴδον,* 28 *Διὸς ἀγλαὸν υἱόν, ' χρύσεον -ον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσσιν, ' ἥμενον · οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα*, auch wenn Minos in der Unterwelt nicht Herrscher, sondern Richter ist (s. dazu *δίκη* B2 u. *Μίνως* B3b), ist sein *σ.* wohl 32 das, das er zu Lebzeiten hatte: Hes.fr.144,3 *βασιλεύτατος †γένετο θνητῶν βασιλήων ' καὶ πλείστων ἤνασσε* (Minos) *περικτιόνων ἀνθρώπων ' Ζηνὸς ἔχων -ον · τῷ καὶ πολέων βασίλευεν*, im Rel.-Pr. *τῷ* (sc. *βασίλευεν*) ist *σ.* kaum noch 36 Gegenstand, sondern schon von Zeus verliehene *Autorität, Vollmacht;* zur Herrschaft über Kreta (u. darüber hinaus?) u. zu Minos als Zeus' Sohn u. Vertrauter s. *Μίνως* u. *ὁαριστής* fr.37,18 *αὐτὰρ ὅ γ' αὐτοῦ μ[ίμνεν ἐν εὐρυχόρῳ* 40 *'Ιαωλκῷ] ' σκῆπτρον ἔχων [Πελίης*, zu Pelias als rechtmäßigem Herrscher s. Hirschberger 252 fr.272,3 *καὶ τότε μάντις* (= Melampous) *μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν, ' 'Ιφικλος δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμαίετο · τῶι δ' ἐπ' ὄπισθεν ' σκύπ-* 44 *φον ἔχων ἑτέρῃ, ἑτέρῃ δὲ -ον ἀείρας ' ἔστειχεν Φύλακος καὶ ἑνὶ δμώεσσιν ἔειπεν*, Funktion des *σ.* nicht sicher; wahrsch. treiben Melampus, Iphiklos u. Phylakos das Rind zum Schlachtopfer (s. *Μελάμπους* B2b), Zepter also entweder 48 das von Phylakos, dem König von Phylake, od. wie Becher eigentl. zu Melamp. als Seher gehöriges Utensil für Opfer *Z* 159 *ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασσεν* (Proitos, sc. den Belleroph.), *ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν, ' 'Αργείων · Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ -ῳ ἐδάμασσε hatte ihn* (sc. Belleroph.) *unter seinem* (des Proitos) *Zepter untertan gemacht* *I*38 (Diom. zu Ag.:) *„σοὶ δὲ διάνδιχα* 52 *δῶκε* (Zeus) ... ' *-ῳ* (*-ον* v.l.) *μέν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων* (aber keine Kampfkraft)" *aufgrund des Zepters* = der dir verliehenen Herrschaft, vgl. Ameis-H. z.St. 99 (Nestor zu Ag.:) *„λαῶν ἐσσι ἄναξ καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε ' ˌ-όν τ' ἠδὲ θέμιστας„ ἵνά σφισι βουλεύῃσθα"*, ˌ ˌ pleonast.: *hat dir* 60 *Zepter u. Ordnungsgewalt verliehen, damit du eine Entscheidung für sie triffst* (*σφισι* auf *λαῶν* bzg.), vgl. *θέμις* B3 156 (Ag.: „ich will Ach. sieben Städte geben) *ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι ... ' οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι θεὸν ὡς τιμήσουσι ' καί οἱ ὑπὸ -ῳ* 64 *λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας"* = 298 *unter seinem Zepter* = unter seiner Herrschaft, vgl. *θέμις* B7

2c Symbol von anderen öffentl. Ämtern u. Funktionen; von öffentlicher Rede in Versammlung (2cα), von Amtsgewalt von Geronten als Richtern (2cβ), von Herolden (2cγ), öffentl. Schwursymbol (2cδ) – an allen Stellen in 2c könnten die Redner auch als 'Könige' angesehen werden, u. zwar als monarch. Könige (wie 2b) od. zur Gruppe der *βασιλῆες* gehörig (s. *βασιλεύς* B2, *σκηπτοῦχος*; L¹³277: „monarchs" u. „all heads of princely families"), die das Zepter qua (Königs-)Amt haben bzw. von ihrem je eigenen Herold bekommen (so sch.D *Γ*218, L⁹·¹³·¹²); die Herolde in *γ* dann als königl. Amtsdiener (L¹³409 A.16). Plausibel aber auch die Annahme von zwei bei Hom. nicht gänzlich harmonisierten Ebenen: Neben monarch. Herrschaft kollekt. Amtsträger, 'Geronten' als Ratsmitglieder (s. *βασιλεύς* B2, *γέρων* B3), nb. der Wahrung des Rechts durch monarch. König (s. *βασιλεύς* Bd.II Sp.41,62, L¹190ff. u. vgl. *Μίνως*) auch Gericht als Kollegialgremium, nb. den Herolden als königl. Diener auch die Repräsentanten u. Amtsdiener des Gemeinwesens (L.Gernet, Anthropologie de la grèce antique, Paris 1976, 240: „ministre de la collectivité"; vgl. *κῆρυξ* B1a). Also *σ.* nicht nur Symbol der monarch. Königsherrschaft, sondern auch „sign of the community's delegated authority" (L⁴107) 2cα Symbol öffentl. Rede in Versammlung – *σ.* wird *Ψ*568, *β*37 u. viell. *B*279 (wie *Σ*505 in 2cβ u. viell. *K*328 in 2cδ) von Herold überreicht, von Ach. u. Tel. jeweils am Ende von Rede im Zorn zu Boden geworfen, vgl. *Θ*494–6 (*ἔγχος*); viell. Symbol für Redefreiheit (vgl. L⁸ 327), allerdings kein Indiz im fgrE (bei Rede des Diom. *I*32ff. kein Zepter erwähnt), jedenfalls aber für Öffentlichkeit. Daß bei Hom. Sitte zugrundeliegt, wonach in öffentl. Versammlungen das Zepter von den Herolden dem gereicht wird, der damit das Wort erhält (so in Antike [s.Σχ] u. Moderne [für früheres s. L²216 A.4, sonst u.a. Finley, World of Od., 2.Aufl., 1977, 80, L⁷·⁵·¹, Hölkeskamp, in: Omero tremila anni dopo 312; dagg. L²] vorherrsch. Meinung), ist mögl., aber nicht eindeutig. Contra: *σ.* nur bei wenigen Rednern erwähnt (im *A* der Ilias z.B. nur bei einer von 13 Reden), noch seltener Herold, der *σ.* überreicht, nie Weitergabe od. Rückgabe an Herold. Pro: auch wenn bei typ. Szenen Selbstverständliches oft übergangen wird (vgl. allg. Arend, Typische Scenen passim; Basler Komm. zu *A*54), das Zepter nur bei „remarks of peculiar seriousness and importance" (L²210) erwähnt wird, erklärt die Annahme einer solchen Sitte die Verwendung von Zepter in Reden am besten. *B*279, *Ψ*568 u. *β*37 ist der Zeptertragende offenbar 'Antragsteller'; kein Unterschied bei Gr. u. Tr. (s. zu *Γ*218) *A*234 (Ach.: „Ich will einen großen Schwur leisten) *ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον* (das nie wieder ausschlagen wird, seitdem es einst im Bergland geschnitten u. abgeschält wurde"), weiter V.237–9 (*„νῦν αὐτέ μιν υἷες 'Αχαιῶν ' ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας ' πρὸς Διὸς εἰρύαται"*), nichts dazu, ob Ach. das *σ.* seit Beginn seiner Rede (nachdem er das Schwert in die Scheide gesteckt hat V.220) in der Hand hält (so Ameis–H.) od. es sich für den Eid nahm bzw. von Herold geben ließ; auch nichts dazu, ob es sein *σ.* ist (L¹³280: „family sceptre") od. e.m Herold gehört; der Hinweis auf die *δικασπόλοι* jedoch, zu denen sich Ach. offensichtlich selbst zählt, zeigt, daß das *σ.* nicht (wie das Zepter des von ihm angegriffenen Ag.) monarch. Königsherrschaft, sondern Rechtsprechung durch mehrere symbolisiert. Zur Verwendung e.s Zepters bei Eid s.u. 2cδ 245 *ὣς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ -ον βάλε γαίῃ ' χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον*, poet. Kontrastierung: Gold versus Schmutz *B*279 *ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος 'Οδυσσεὺς ' ἔστη -ον ἔχων · παρὰ δὲ γλαυκῶπις 'Αθήνη ' εἰδομένη κήρυκι σιωπᾶν λαὸν ἀνώγει*, Herold Indiz, daß neue Versammlung beginnt u. Od. somit nicht mehr Ag.s Zepter hat, sondern ein allgemeines für

Redner (L²212 – anders L⁴110 u. Basler Komm. z.St.: immer noch Ag.s Zepter) *Γ*218 (Ant.:) „*ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς, ' στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, ' -ον δ' οὔτ' ὀπίσω οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα, ' ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς*, Halten des Zepters charakterisiert (auch für den Troer Ant.) Redner, also Zepter als typisch bei Reden vorausgesetzt; *σ.* kann aber das der offiziellen gr. Gesandtschaft (L²212) sein, das Od. entweder selber trägt od. für die Rede von einem ihn begleitenden Herold erhält (vgl. *κῆρυξ* B2f) *Ψ*568 (Men. steht auf, um zu reden) *ἐν δ' ἄρα κῆρυξ ' χειρὶ -ον ἔθηκε, σιωπῆσαί τε κέλευσεν ' Ἀργείους*, der Herold verwandelt durch die Übergabe des Zepters an Men. die vorher eher private Unterhaltung in öffentl. Versammlung *β*37 *στῆ δὲ* (Tel.) *μέσῃ ἀγορῇ· -ον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ ' κῆρυξ Πεισήνωρ*, Tel. ist erster Redner, nachdem Aegyptios den Grund für die Versammlung erfragt hatte; Zepter bei keinem der folgenden Redner erwähnt, auch nicht bei Tel.s zweiter Rede (V.208f.). Also hat entweder nur Tel. ein Zepter (als Königssohn bzw. einer der Geronten? vgl. V.14, od. weil 'Antragsteller') od. *σ.* wird wegen der Bedeutung seiner Rede nur bei Tel. genannt 80 *ὣς φάτο* (Tel.) *χωόμενος, ποτὶ δὲ -ον βάλε γαίῃ, ' δάκρυ' ἀναπρήσας* (vgl. zu *A*245) **2cβ** *σ.* als Symbol der Amtsgewalt von Geronten als Richtern: *Σ*505 (Gerichtsszene in Schildbeschr.) *οἱ δὲ γέροντες ' εἷατ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοις ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ, ' -α δὲ κηρύκων ἐν χέρσ' ἔχον ἠεροφώνων· ' τοῖσιν ἔπειτ' ἤϊσσον, ἀμοιβηδὶς δὲ δίκαζον hielten die Zepter der Herolde, die durch die Luft* (od.: *die Frühe*) *rufen, in der Hand. Damit sprangen sie auf u. plädierten der Reihe nach,* die Geronten (zur mögl. Zahl vgl. *βασιλεύς* B2), sitzen auf ihren (Themis od. Zeus, s. *ἱερός* Bd.II Sp.1141,52) heiligen, festen Plätzen; jeder (so das beschriebene Bild) hat (als Amtsinsignie) ein Zepter in der Hand (*ἔχον* kann sich nicht auf die streitenden Parteien beziehen, so L²), das sie von den Herolden erhalten haben; nichts dazu, ob die Zepter eigentlich den Herolden gehören od. den Geronten, von denen dann jeder seinen eigenen Herold hätte (so L¹³277). Subj. zu *ἤϊσσον* nicht die streitenden Parteien (so Leaf z.St., L², Edwards, Iliad z.St.), von denen schon V.499ff. die Rede war, sondern die vorher Sitzenden (*εἷατ'* V.504); wegen Mehrzahl von Herolden (V.503. 505) u. wegen *τοῖσιν* kann Pl. *-α* nicht nur ein Zepter meinen, das jeweils weitergereicht wird (so Leaf, ähnlich L¹191 A.255 u.a.); die *-α*, verwaltet von den die Versammlung organisierenden Herolden, sind Symbole der Autorität des Gerichts in der Stadtgemeinde (vgl. *πόλις* BII Vorbem. 6), nicht von persönl. königl. Herrschaft **2cγ** *σ.* als Symbol der Amtsgewalt von Herolden, wie bei Priestern (s.o. 2a) Zeichen der Immunität, vgl. *κῆρυξ* B2c (dort auch zum 'Urherold' Hermes, der kein *σ.*, sondern Zauberstab' [*ῥάβδος*] hat) u. L³324 *H*277 (um den Zweikampf zw. Aias u. Hektor zu beenden, kommen die Herolde) *Ταλθύβιός τε καὶ Ἰδαῖος, πεπνυμένω ἄμφω· ' μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων -α σχέθον, εἰπέ τε μῦθον ' κῆρυξ Ἰδαῖος*, angesichts der unabhängigen Rolle u. Amtsausübung der Herolde ist es unwahrsch., daß ihre Zepter nur die ihrer 'masters' sind (so L¹³409 A.16), vgl. ferner *Σ*505 in 2cβ **2cδ** *σ.* als ein Gegenstand, bei dem man einen Eid leistet (vgl. *ὄμνυμι* G), vgl. *A*234 (Ach.) in 2cβ u. *H*412 (Ag.) in 2b *K*321 (Dolon zu Hektor:) „*ἀλλ' ἄγε μοι τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον*", Bezug von *τό* unklar, entweder hält Dolon während s.r Rede (so Leaf z.St.) od. ein Herold (L² 213) od. Hektor selbst ein *σ.* 328 *ὁ* (= Hektor) *δ' ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε, καί οἱ ὄμοσσεν*

2d Symbol der Dichtkunst Th.30 *μοι -ον ἔδον* (Musen) *δάφνης ἐριθηλέος ὄζον ' δρέψασαι* (*-ασθαι* v.l.), *θητόν* (u. verliehen mir die Sangesgabe), vgl. West z.St. m. Lit.; zu *δρέψασαι/-ασθαι* s. *δρέπω* u. *δίδωμι* Bd.II Sp.290,19ff.; Stock nicht Gegensatz zu (bei Hes. noch fehlender) Lyra (so West z.St., s. aber *κιθαρισταί* V.95, zu denen der Dichter sich selbst zählt), sondern offenbar für 'Rhapsoden' normal als Symbol u. Stütze (L¹¹ 92ff.); als Lorbeerzweig ein auf Ap. (vgl. V.94f.) weisendes Symbol der Dichtkunst (Aly, in: 'Hesiod' 51; vgl. Dihle, Homer-Probleme 137ff.; zum Gegensatz des lebendigen Zweigs zum sonst [z.B. *A*234ff.] toten Holz e.s Zepters s. L¹¹84–6, M.-C. Leclerc, La parole chez Hésiode, Paris 1993, 176f., Hainsworth, in: López Férez [Hrsg.], Desde los poemas homéricos hasta la prosa griega del siglo IV d.C., Madrid 1999, 15f.); anders u.a. L¹⁰53, m. Verweis auf Th.80–93: „indicates that the poet will speak with the authority of a king", ähnl. K. Stoddard, The Narrative Voice in the Theogony of Hes., Mn. Suppl. 255, 2004, 184f.: *σ.* Symbol für königl. „authority to judge"; aber V.94ff. wird zw. Funktionen von Dichtern u. von Königen untersch., u. König hat, auch in richterl. Funktion, keinen Lorbeerzweig (vgl. Ballabriga, in: F. Blaise u.a. [Hrsg.], Le métier du mythe. Lectures d' Hésiode, Lille 1996, 90)

D v.l. *B*206 (≅ *I*99) M. Schmidt

σκήπτ(ω) [1ⁱ, 3°] **E** Erbwort, vgl. lat. *scāpus*, dt. *Schaft*. – Abl.: *σκηπάνιον, σκηπτοῦχος, σκῆπτρον, σκηρίπτομαι*

Σχ sch. min. P.Berlin inv. 10508 zu *Ξ*457: *ἐπεριδόμενον*, sch. D *Ξ*457: *σκηριπτόμενον*. ⌊*ἐπερειδόμενον*⌋, sch. Barn. *ρ*203: ⌊ ⌋

B *sich stützen auf* (nur Ptz. Med.), *Ξ*457 m. Dat.obj., sonst Obj. 'Stab' vorausgesetzt, aber nicht ausgedrückt; vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II 5; Benveniste, Vocabulaire II 31f. *Ξ*457 (Pulyd. hat Prothoenor m. d. Speer durchbohrt:) „*καί μιν ὀίω ' αὐτῷ* (Speer) *-όμενον κατίμεν δόμον Ἄιδος εἴσω*", vgl. Levy, AJPh 69, 1948, 421 *ρ*203 *ὁ* (Eum.) *δ' ἐς πόλιν ἦγεν ἄνακτα ' πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι, ' -όμενον*, sc. *σκήπτρῳ* (V.199) = *ω*158 ≅ *ρ*338 (*-ος*). – Wortf.: *ἐρείδω* (s.d.), *κλίνω*, *σκηρίπτομαι*

G. Markwald

σκηρίπτομαι [2°] **Σχ** sch. Barn. *λ*594: ⌊*ἐπερειδ*⌋*όμενος*, *ρ*196: ⌊ ⌋*εσθαι*

L Bechtel, Lexil. 300f. (dazu Wackernagel, Unt. 131 A.1); McKenzie, CQ 15, 1921, 47; Specht, ZVS 61, 1934, 142 (dazu Kretschmer, Gl. 24, 1936, 87); Gonda, Mn. IV 9, 1956, 134f.

B *sich dagg.stemmen / aufstützen* (expressiver als *σκήπτομαι*), nur Inf./Ptz. (Präs.) in dir.R. *λ*595 (Sisyphos) *-όμενος χερσίν τε ποσίν τε ' λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον*, vgl. *Ψ*735, h.Ap.117f., kontrast. *Φ*241f., *μ*434 *ρ*196 (*ἴομεν*) *δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστί, ' -εσθ', ἐπεὶ ἦ φατ' ἀρισφαλέ' ἔμμεναι οὐδόν*, 'Konjug.' zu V.203 ≅ 338 (in Erz.), vgl. *ω*158, *Ξ*457 (in dir.R.). – Wortf.: *ἐρείδω, κλίνω* B12/II8b, *σκήπτομαι, στηρίξαι* R. Führer

σκιά(ζ)ω [1ⁱ, 8°, 2ᴴ] **F 1** *-α*-forms: *κατε-αον* 1°; *-όωντα* 7° **2** *-ασ*-forms: *ἐ-ασαν* 1ᴴ; *-άσῃ* 1ⁱ; *συ-άσαι* 1ᴴ

M 1 trisyll. [⏑⏑⏓] *συ-άσαι* Op.613 [⏑⏑⏓] *-άσῃ* *Φ*232 **2** quadrisyll. **2a** [⏑⏑⏓⏑] *-όωντο* *β*388 = *γ*487 (v. om. pap.) = 497 = *λ*12 = *ο*185 = 296 = 471 (v. om. B) **2b** [⏓⏑⏑⏓] *κατε-αον* *μ*436; *ἐ-ασαν* Th.716

Σχ sch. min. P.Amh.18 on *ο*185: *ἐσκιάζοντο*

L ¹Moreux, Phoenix 21, 1967, 247f.; ²Treu, Homer 119. 120; ³Handschur, Farb- u. Glanzwörter 203f.; ⁴Bremer, Licht u. Dunkel 57

B *cause to be covered in shade, cast shadow on,* the obj. (subj. of med.-pass.) being in the rel. darkness that prevails where direct sunlight does not reach due to an intervening

body (the 'Erdscheibe' itself Φ 232, and so prob. β 388+ where there is no reason to see *πᾶσαι ἀγυιαί* as in towns and so in the shadows of buildings w. L²120); clearly of casting shadow ('Schlagschatten') in 2a below 1 where shade of evening in quest.: (*cause to* [Φ 232]) *be enveloped in shade* Φ 232 *εἰς ὅ κεν ἔλθῃ ' δείελος ὀψὲ δύων, -άσῃ δ' ... ἄρουραν* β 388+ *δύσετό τ' ἠέλιος -όωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί* (see M 2a above) 2 particular shadows, shade in quest. 2a *cast shadow on, overshadow* μ 436 *ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι ' μακροί τε μεγάλοι τε, κατε-αον δὲ Χάρυβδιν* Th. 716 *τριηκοσίας πέτρας ... ἀπὸ χειρῶν ' πέμπον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐ-ασαν βελέεσσι ' Τιτῆνας* 2b *put under shade* Op. 613 *ἀποδρέπεν οἴκαδε βότρυς, ' δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκα τ' ἤματα καὶ δέκα νύκτας, ' πέντε δὲ συ-άσαι*

Compd. (in B 2): *κατα-* (intens.) μ 436, Th. 716 (DPV); *συ-* Op. 63, prev. intens. (cf. *συνάγνυμι, συρρήγνυμι*)

J.N. O'Sullivan

(σ)κίδναμαι s. *(σ)κεδάσσαι*

σκιερός [1ⁱ, 1°, 1ᴴ] **Σχ** sch. D Λ 480: *τῷ σκιαζομένῳ ὑπὸ πλήθους τῶν δένδρων*

L [1]Moreux, Phoenix 21, 1967, 247; [2]Treu, Homer 118 f.; [3]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 203; [4]Buchholz et al., Arch. Hom. J 2; [5]Elliger, Landschaft 91. 183; [6]Dürbeck, Farbenbez. 139. 150. 155. 159. 160

B *shady.* — Wdfld.: *βαθύ-, δάσκιος* (q.v. B introd.), *σκιόεις* 1 of a wood, grove (even if the sense is 'dark' [really admissible only Λ 480] rather than the less sinister [see 2 below] 'shady', 'Schlagschatten' surely not excluded [cf. L¹ ag. L²·⁵]; and *σ.* hardly as gloomy as *βαθύ-, δάσκιος*) Λ 480 (sim.) *μιν* (stag that has succumbed to wound) *θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν ' ἐν νέμεϊ -ῷ* υ 278 (*ἀγέροντο*, to offer sacrifice) *ἄλσος ὕπο -ὸν ... Ἀπόλλωνος* (ag. L² the prep. cannot determine sense of adj.) 2 *shady, in the shade* Op. 574 *φεύγειν δὲ -οὺς θώκους* (no reason to see this as referring spec. to houses w. L⁶159; cf. v. 493) *καὶ ἐπ' ἠόα κοῖτον ' ὥρῃ ἐν ἀμήτου*

J.N. O'Sullivan

σκιή [2°, 2ᴴ, 1ʰ] E corresp. wds. for 'shadow' in various IE languages, see Mayrhofer, EWAia I 559 f. — Deriv.: *βαθύ-, δά-, δολιχό-*(?), *κατά-, παλί-, πολύσκιος* (v.l.); *σκιά(ζ)ω*; *σκιερός, σκιόεις*

M 1 ⏑̲[⏑⏑] *ἐν -ῇ* Op. 593, h. Cer. 100 ⏑̲[⏑⏑] *-ῇ* λ 207 ⏑̲[⏑⏑] *-αί* κ 495 2 [⏑̲⏑̲] *-ή* Op. 589

L [1]Moreux, Phoenix 21, 1967, 244–9; [2]Wyatt, Metr. Lengthening 183 n.1; [3]Treu, Homer 118. 121 f.; [4]A.H.M. Kessels, Studies in the dream in Gr. lit., Diss. Utrecht (typescr.) 1973, 160. 162; [5]Bremer, Licht u. Dunkel 56 f. 136

B *shadow.* — Wdfld.: *σκότος; εἴδωλον, ψυχή* 1 *shadow* of, *shade* from sun provided by, object (rock, tree) Op. 589 (in the hot season) *εἴη πετραίη τε -ὴ καὶ βίβλινος οἶνος ' μάζα τ' κτλ.* 593 *ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον ' ἐν -ῇ ἑζόμενον* h. Cer. 100 *ἕζετο δ' ἐγγὺς ὁδοῖο ... τετιημένη ἦτορ ' Παρθενίῳ φρέατι ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται, ' ἐν -ῇ, αὐτὰρ ὕπερθε πεφύκει θάμνος ἐλαίης* 2 *shadow* as insubstantial, yet visible image (here of pers.); soul(s) of dead likened to (λ 207) or metaph. referred to (in epex. appos.) as (κ 495) *shadow(s);* L¹ right ag. L³ ([1]1955) κ 495 *τῷ* (Teir.) *καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια ' οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ* (the rest of the dead) *δὲ -αὶ ἀίσσουσιν* 'the others flit about, *(mere) shadows*' λ 207 *μοι ἐκ χειρῶν -ῇ εἴκελον ἢ καὶ ὀνείρῳ ' ἔπτατ'* (sc. mother's *ψυχή*), cf. Ψ 100 f.

J.N. O'Sullivan

(ἐνι)σκίμπ(τω) [3ⁱ] **Σχ** sch. D Π 612: *ἐγκατεσχέθη. ἐνεπάγη,* P 437: *ἐμπελάσαντες. ἐμπεσόντες*

L Solmsen, Beitr. 206 ff.; Braswell zu Pi. Py. 4, 224(e)

B *ein(ge)ramm(t werd)en,* im Boden *stecken bleiben,* nur Aor. (HVformel) in Erz. Π 612 *κατέκυψε, τὸ δ' ἐξόπιθεν δόρυ ... ' ⌞οὔδει ἐνι-⌟φθη, ἐπὶ δ' οὐρίαχος πελεμίχθη* = P 528, vgl. Φ 168 ~ Λ 574+. 378, λ 129 ≅ ψ 276, Th. 498 P 437 (Ach.s Pferde *μένον ἀσφαλέως*) ⌞ ⌟*ψαντε καρήατα* (weinten) *regungslos* (*ὥς τε στήλη* 434) *aufstützend* (sc. wie eingerammt), vgl. Ψ 283 f., Γ 217. — Wortf.: *ἐρείδω* B I 2/II, *ἵστημι* B I A 1a am Ende, (*ἐπι*)*κέλσαι*, (*κατα*)*πήγνυμι*, (*ἐν-*)*στηρίξαι, τρίβω* (ι 333), *χρίμπτομαι* (h. Ap. 439) R. Führer

σκιό(εις) [4ⁱ, 11°, 1ᴴ, 8ʰ] F *-εντας* 2ʰ; ntr. pl.: nom. *-εντα* 5, acc. *-εντα* 17

M [⏑⏑̲⏑̲] *οὔρεά / ἄλσεά τε -εντα* Λ 157 / h. Ven. 20; *Μέγαρα -εντα καί* Hes. fr. 204, 48; *ὄρη -εντα καί* h. Merc. 95, h. 27, 4 [⏑⏑̲⏑̲] (*κοιμήσαντο*) *κατὰ -εντας ἐναύλους* h. Ven. 74. 124; ⌞*νέφεα -εντα*⌟ M 157 [⏑⏑̲⏑̲] *ῥίπτασκε ποτὶ* ⌞ ⌟ ϑ 374, λ 592; ⌞ ⌟ E 525, Λ 63; *ὄρεα -εντα* ε 279 = η 268, h. Ap. 34, h. Merc. 70; *ἀνὰ* ⌞*μέγαρα -εντα*⌟ α 365 = δ 768 = σ 399, h. Cer. 115; *κοιμήσαντο / ἔσχοντο / εὐνάζοντο κατὰ* ⌞ ⌟ κ 479 / λ 334 = ν 2 / ψ 299

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 on A 157: *συν*]*δενδρ*[*α*, P. Turner 13 on A 157:]*δενδρα*, sch. D A 157: *σύσκια. σκιὰν ἀποτελοῦντα,* E 525: *μέλανα σκιὰν ποιοῦντα,* Λ 63: *σκιὰν παρέχοντα· ταῦτα γὰρ συσκιάζει τὸν ἀέρα*

L [1]Debrunner in *Ἀντίδωρον* 28–30; [2]Moreux, Phoenix 21, 1967, 246–8. 271; [3]Treu, Homer 115–8. 121; [4]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 204–6; [5]Elliger, Landschaft 183; [6]Bremer, Licht u. Dunkel 57 n. 110. 88. 113; [7]Meier, Ep. Formel 178 f.; [8]Dürbeck, Farbenbez. 139. 150. 153. 155. 159. 166. 167; [9]P. Vivante, The epithets in Hom., New Haven and London 1982, 125

B *rich in shadow: shaded, covered in shadow* (1), *shady, full of shadow* (2); on problems of closer interpr. see L²248; it is unsafe to press contexts [e.g. day / night: see pcps.] too closely, as e.g. L³ does. — Wdfld.: see *σκιερός* 1 *shaded, covered in shadow,* of a surface not in sunlight (cf. *σκιάζω* B 1): of mountains A 157 *ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ ' οὔρεά τε -εντα θάλασσά τε ἠχήεσσα* ε 279 *ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη* ⌞*ὄρεα -εντα*⌟ *' γαίης Φαιήκων* = η 268 h. Ap. 34 (*ὅσσους Κρήτη τ' ἐντὸς ἔχει καὶ ...*) *Θρῃκίη τε Σάμος Ἴδης τ'* ⌞ ⌟ h. Merc. 70 (*ἠέλιος ἔδυνε*) *Ἑρμῆς ' Πιερίης ἀφίκανε θεῶν* ⌞ ⌟ 95 *πολλὰ δ'* ⌞*ὄρη -εντα καὶ*⌟ *αὐλῶνας κελαδεινοὺς ' καὶ πεδί' ἀνθεμόεντα διήλασε ... Ἑρμῆς* (in the night) h. 27, 4 *κατ'* ⌞ ⌟ *ἄκριας ἠνεμοέσσας ' ἄγρῃ τερπομένη* (*τόξα τιταίνει* [Art.]) — of clouds (in sim. 3ⁱ) E 525 (Grs. held their ground *νεφέλῃσιν ἐεικότες* that [acc.] Zeus *ἔστησεν ἀτρέμας* on mountain-tops) *ὄφρ' εὔδῃσι μένος Βορέαο καὶ ἄλλων ' ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵ τε* ⌞*νέφεα -εντα*⌟ (*διασκιδνᾶσιν*) Λ 63 *οἶος δ' ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ ' παμφαίνων, τοτὲ δ' αὖτις ἔδυ* ⌞ ⌟ (at night) M 157 *νιφάδες δ' ὡς πῖπτον* (stones) *ἔραζε, ' ἅς τ' ἄνεμος ζαής,* ⌞ ⌟ *δονήσας, ' ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονί* ϑ 374 *τὴν* (sc. *σφαῖραν*) ... ⌞*ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα -εντα*⌟ λ 592 (Od. to Phaeacians:) „*τὰς* (fruit) *δ' ἄνεμος* ⌞ ⌟" 2 *shady, full of shadow* 2a h. Ven. 20 (*τῇ* [Art.] *ἅδε τόξα καὶ ...*) *ἄλσεά τε -εντα δικαίων τε πτόλις ἀνδρῶν,* cf. υ 278 — 74 *σύνδυο κοιμήσαντο* (wild animals) ⌞*κατὰ -εντας ἐναύλους*⌟ (n. *οὔρεος* v. 69) 124 *ἄκτιτον* (sc. *γῆν*), *ἣν διὰ θῆρες ' ὠμοφάγοι φοιτῶσι* ⌞ ⌟ 2b of interior of building (*μέγαρα*) α 365 *μνησῆρες δ' ὁμάδησαν* ⌞*ἀνὰ μέγαρα -εντα*⌟ = δ 768 = σ 399 (in light of torches: vv. 306 ff.) h. Cer. 115 *ἔνθα γυναῖκες* ⌞ ⌟ *' τηλίκαι ὡς σύ περ ὧδε καὶ ὁπλότεραι γε-*

γάασιν κ 479 (*ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ*) *κοιμήσαντο* ⌊*κατὰ μέγαρα -εντα*⌋ (vv. 475–9 om. nonnulli) ψ 299 *εὐνάζοντο* ⌊ ⌋ (at night) λ 334 (*ὥρη εὕδειν* ...) *κληθμῷ δ' ἔσχοντο* ⌊ ⌋ = ν 2 (... *κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε* v. 17) 2c Hes. fr. 204,48 (*οἱ γὰρ ἔχον Τροιζῆνα* ...) *καὶ Μέγαρα -εντα καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον*, dependent on 2b above (further L[7])

D v.l. Ξ 227 J. N. O'Sullivan

σκῖρος v.l. zu Ψ 333, in e. Vers, den Arist. an Stelle von Ψ 332 f. las: (Nestor zu Antil.:) „*ἠὲ -ος ἔην, νῦν αὖ θέτο τέρματ' Ἀχιλλεύς*", Bed. uns.; vermutl. *kleine Erhebg. im (flachen) Gelände, Baumstumpf od. -wurzel* od. ähnl.; vgl. LSJ s.v.; nach Lewy, Fremdw. 54 f. phöniz., verw. m. hebr. *sahor* 'weiß'; näheres s. Iliad z.St.; Ludwich, Textkritik I 487,10 ff.; Ed. Schwartz, in: *Ἀντίδωρον* 66 f.; Erbse, testim. zu sch. Ψ 232 f.; Nagy, HSPh 77, 1973, 144 A.30 G. Markwald

σκιρτάω [2[1]] E zu *σκαίρω* (s.d.), Einzelh. unklar, s. Szemerényi, Scripta minora III 1524 ff.

B *(dahin)sprengen* (Pferde), gerichtete Bew. im Ggs. zu (metr. gleichw.) *σκαίρω* (s.d.), jew. wiederaufgenommen (wie *σεύομαι* Z 505 ff., X 22 f. 26/32 u. *σκαίρω* κ 412 f.) durch *θέω*; in dir. R. Y 226. 228 *αἱ δ'* (Wunder-Stuten) *ὅτε μὲν -ῶεν ἐπὶ ... ἄρουραν, ' ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέον οὐδὲ κατέκλων· ' ἀλλ' ὅτε δὴ -ῶεν ἐπ' ... νῶτα θαλάσσης, ' ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς ... θέεσκον*. – Wortf.: *θέω* B I 1 a, *πέτομαι, σεύομαι, τρωχάω*

D Hes. fr. 143,29 ' *σκιρ*[*τ* R. Führer

σκληρός [1[H]] E ohne sichere außergriech. Entsprechg.; LIV[2] 553

B *harsch* adv. Akk., Bez. e.er Klangqualität (ähnl. *αὖον, καρφαλέον*, s.d.) Th. 839 *-ὸν δ' ἐβρόντησε* (Zeus) *καὶ ὄβριμον* (so dass Erde, Himmel, Meer, Tartaros erdröhnten) Hes. fr. 54a,7 *σκ*]*ληρ*[*ὸν*] *δ' ἐβ*[*ρόντησε* (Zeus) vgl. Hes. fr. 30,13 in D. – Wortf.: s. *στερεός*

D Hes. fr. 30,13, Mer. fr. 2,3 p. 133 Ber. (= Suppl. Hell. 903 A, 5) V. Langholf

σκολιός [1[1], 8[H]] E nb. *σκέλος* 'Schenkel' (vgl. lat. *scelus* u. dt. *scheel*; L[4]); zum Akzent s. Risch 113

F *-όν* 1, *-οῖς* 1, *-έων* 1, *-ῆς* 1, *-ῆσι* 2, *-άς* 1, *-ῶς* 2 M dreis.: [⏑⏑̲] *-οῖς ἐνέπων* Op. 194; *-ῆς/-έων δὲ δίκης/έων* Op. 221. 264 [⏑⏑̲] *-όν* Op. 7; *-άς* Π 387 [⏑⏑̲] *-ῶς ἐνέποντες* Op. 262; *-ῶς* Op. 258 viers.: [⏑⏑̲⏑] *-ῆσι δίκησιν* Op. 219. 250

Σχ sch. D Π 387: *-ἀς· ἀδίκους. ἀπὸ τοῦ εὐθέος καὶ ὀρθοῦ παρατετραμμένας ἐπὶ τὸ ἄδικον. ὅ ἐστι στρεβλάς*

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 106; [2]Luther, Wahrh. u. Lüge 144–48; [3]Muth, AAHG 4, 1951, 185–89; [4]Struck, Bedeutungslehre 128 f.; [5]Verdenius, Entretiens Hardt 7, 1960, 117 A.3; [6]N. Tsouyopoulos, Strafe im fgr. Denken, Freiburg/München 1966, 17; [7]Bertelli, AAT 101, 1966/7, 389 ff.; [8]Hommel, Palingenesia 4, 1969, 26–9; [9]J. P. Levet, Le vrai et le faux dans la pensée grecque archaïque, Paris 1976, 222 f.; [10]C. J. Rowe, Essential Hesiod, Bristol 1978, 102; [11]West, East 230; [12]Blümer, Interpretation II 20 ff.

B *krumm, gebeugt* (nach L[6] urspr. Bed. 'schief stehend', 'wackelig'), von e. Menschen nur Op. 7 (vgl. aber West z.St.; L[10]), sonst immer metaph., i.S.v. 'Rechtsbeugung' (vgl. L[1. 2. 8]; Bd. II Sp. 304,1–3), Epith. zu: *δίκαι* (4×), *θέμιστες* (1×), *μῦθοι* (1×); zu frühen semit. Parall. n s. L[11]; zum Formelgebr. s. L[7] Op. 7 *ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει* (Zeus) *καὶ ἄδηλον ἀέξει, ' ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει -ὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει*, s. Vorbem.; vgl. auch L[3. 5. 12] ‖ Π 387 (Zeus zürnt d. Männern) *οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ -ὰς κρίνωσι θέμιστας, ' ἐκ δὲ δίκην ἐλάσωσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες*, vgl. Iliad z.St. u. L[8. 9] Op. 194 *βλάψει (βλάπτει* v.l.) *δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα ' μύθοισι -οῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται* 219 *αὐτίκα γὰρ τρέχει Ὅρκος ἅμα* ⌊*-ῆσι δίκησιν*⌋ 250 *ὅσοι* ⌊ ⌋ *' ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες* 221 (*ἄνδρες*) *δωροφάγοι, -ῆς δὲ δίκης κρίνωσι θέμιστας* 264 (*βασιλῆς*) *δωροφάγοι, -έων δὲ δικέων* (*-ῶν δὲ δικῶν* codd., cf. West, Hes. Theogony 83 A.4) *ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε* 258 *ὁπότ' ἄν τίς μιν* (*Δίκην*) *βλάπτῃ -ῶς ὀνοτάζων* 262 *οἳ* (*βασιλῆες*) *λυγρὰ νοεῦντες ' ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας -ῶς ἐνέποντες*. – Wortf.: *ἀγκύλος, ἄδικος, αἱμύλος, ἀπάτη, πάρφασις, ποικίλος*, Opp. *ἰθύς*

D ci. Op. 39 G. Markwald

σκόλο(ψ) m. [8[1], 1[a]] E zu *σκάλλω* 'hacken', verw. m. lat. *scalpo* 'schneiden'; vgl. Bechtel (s.u. L) u. LIV[2] 552

M 1 dreis.: [⏑⏑̲] *-πας* Θ 343 = O 1 [⏑⏑̲] *-πες* M 63; *δὲ -πας* H 441 ≅ I 350 2 viers.: [⏑⏑̲⏑] *-πεσσι(ν)* Σ 177, O 344, η 45 [⏑⏑̲×] *δὲ -πεσσιν* M 55

Σχ sch. D H 441: *ὀξέα ξύλα, ἅπερ ἐπήγνυον περὶ τὸ τεῖχος*, Θ 343 (≅ I 350): *τὰ ἀποξυσμένα ξύλα* L [1]Bechtel, Lexil. 301; [2]Iakovides, Arch. Hom. E 1, 218–21

B *(Spitz)pfahl* (Grundbed. 'etwas Zugespitztes', vgl. E), nur Pl.; außer Σ 177 (vgl. aber Friedreich, Realien 372; Ameis-H. u. Leaf z.St.) nur als Befestigungswehr in Vbd. m. e. Mauer u. (in d. Il.) nur in Vbd. m. der um d. Schiffslager gezogenen Mauer, zur Abwehr in d. Graben gerammt, nahe bei d. Mauer (genaueste Beschr. M 63); zu den hom. Befestigungsbauten s. L[2]; Epith.: *ὀξέες* (2×), *πυκνοί, μεγάλοι*. – Wortf.: *δόρυ, ξύλον, σκῶλος, σταυρός* 1 zur Befestigung M 63 (Pulyd.:) „*ἡ* (*τάφρος*) *δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· -πες γὰρ ἐν αὐτῇ* (*ἀν' αὐτὴν* v.l.) *' ὀξέες ἑστᾶσιν, ποτὶ δ' αὐτοὺς τεῖχος Ἀχαιῶν, ' ἔνθ' οὔ πως ἔστιν καταβήμεναι οὐδὲ μάχεσθαι*" H 441 *βαθεῖαν ... τάφρον ὄρυξαν ' εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν* (*περὶ* v.l.) *δὲ -πας κατέπηξαν* ≅ I 350 (Ach.) Θ 343 *ἐπεὶ διά τε -πας καὶ τάφρον ἔβησαν* (Achäer) *' φεύγοντες* = O 1 M 55 *ὕπερθεν δὲ -πεσσιν ' ὀξέσιν ἠρήρει* (*τάφρος*), *τοὺς ἵστασαν υἷες Ἀχαιῶν ' πυκνοὺς καὶ μεγάλους δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν*, vgl. Leaf z.St. O 344 *Ἀχαιοὶ ' τάφρῳ καὶ -πεσσιν ἐνιπλήξαντες ὀρυκτῇ ' ἔνθα καὶ ἔνθα φέβοντο*, vgl. Iliad z.St. ‖ η 45 (*θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς*) *τείχεα μακρὰ ' ὑψηλά, -πεσσιν* (*σκοπέλοισιν* v.l.) *ἀρηρότα*, s. Disk. s.v. *τεῖχος* B 3 b sowie Odyssey z.St. 2 zu and. Gebr. Σ 177 (Iris zu Ach.:) „*κεφαλὴν δέ ἑ* (Hektor) *θυμὸς ἄνωγε ' πῆξαι ἀνὰ -πεσσι ταμόνθ' ἁπαλῆς ἀπὸ δειρῆς*", gemeint sind wohl nicht d. Palisaden d. Stadtmauer od. gar d. Schiffslagers (vgl. Vorbem.), sondern d. Pl. ist poet.

D Σ 156a, vgl. Leaf z.St. G. Markwald

σκόλυμος [1[H]] E unbek., versch. Hypothesen, s. Frisk II 736

B wahrsch. *Goldwurzel, span. Golddistel*, e. Distelart (*scolymus hispanicus L.*, engl. *golden thistle*, frz. *scolyme d'Espagne*), von Thphr. HP 6,4,7 beschr., blüht spät (d.h. nicht im Frühjahr, sondern erst im Sommer) m. gelben Blüten; Wurzel von Thphr. als wohlschmeckend beschrieben, wird auch heute in Mittelmeerländern gegessen (im Geschmack der Schwarzwurzel ähnl.), sowohl als Wildkraut wie (bes. in Spanien u. Südfrankreich) kultiviert (vgl. Amigues, in: Thphr., HP ed. S.A., III, Paris 1993, 174 A.23; H. Baumann, Die gr. Pflanzenwelt in Mythos, Kunst u. Lit., München 1982, 126) Op. 582 *ἦμος δὲ -ός τ' ἀνθεῖ καὶ ἠχέτα τέττιξ ' δενδρέῳ ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν ' πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὥρῃ*, ähnl. Alc. fr. 347,4 Voigt M. Schmidt

σκόπελος [1ⁱ, 8ᵉ] **E** *-elo*-Abl. von *σκοπός* („qui guettait les navigateurs" L 204)

M 1 [⏑⏑²] *δὲ -ου ἐπι... μ* 220; *δ' ἐν -φ μ* 80; *-φ B* 396; *-ον μ* 101; *-οι μ* 73 [⏑⏑⁴] *Σκύλλης -φ/ον* ⌊108. 430⌋; *-ον μ* 95 2 [⏑⏑²⏑] *-οισιν ἐπ' μ* 239 Anl. bildet Pos. außer *μ* 73(?). ⌊ ⌋

Σχ sch. Barn. *μ* 73: *ὑψηλαὶ πέτραι*, 80: ⌊*ὑψηλῷ τό*⌋*πῳ*, sch. D *B* 396: ⌊ ⌋*πῳ, ἀφ' οὗ*⌋ *περισκοπῆσαι καὶ ἀπιδεῖν ἐ-στιν πάντα* (vgl. sch. min. P. Harris 10 z. St.:]⌊ ⌋[ ) **L** Vendryes, CRAI 1932, 203 ff.

B (zu *σκέπτομαι* [s. E]: herausschauende) *Klippe* (im Ggs. zu unsichtbarem *ἕρμα* Alc. fr. 73 V., 5 f., Anacr. fr. 403 P. bzw. *χοιράς* Archil. fr. 231 W., Thgn. 576, Hdt. 2, 29, 5) i. S. v. *faraglione*, 1ⁱ in Gl., 8ᵉ in dir. R. ausschl. vom Skylla- u./o. (⌊*μ* 73. 239⌋ / 101) Charybdis-Felsen, ⌊ ⌋ distr. Pl., sonst indiv. (vgl. *τὸν δ' B* 396, *ὁ μέν μ* 73) Sg., kontrast. (metr. gleichw.) koll. Pl. *σπιλάδες*; abh. von Präp. *ἐν μ* 80, *ἐπί B* 395 f., *μ* 239. 430, Präv. *ἐπι... μ* 220, Postpos. *πέρι μ* 95 (dagg. gleichbed. *πέτρῃ* von *παρά* / *πρός*⁺ *μ* 121. 233. 255), m. Adj. *ἄκροισι μ* 239, *ἀμφοτέροισιν μ* 239, *ἕτερον μ* 101, *μέσσῳ μ* 80, *προβλῆτι B* 396, *χθαμαλώτερον μ* 101; in assoz. Zush. m. *ἔνθα B* 396 f., *μ* 80/5, *κῦμα*⁺ *B* 394 ff., *μ* 219 f., *μέσσῃ*⁺ *μ* 80. 93 ff., *νῆα μ* 108 f. 220, *ὑψ... B* 395 f., *μ* 238 f. *B* 396 *μέγ' ἴαχον* (Gr.), *ὡς ὅτε κῦμα ' ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσῃ Νότος ἐλθών, ' προβλῆτι -φ· τὸν δ' οὔ ποτε κύματα λείπει ' παντοίων ἀνέμων, ὅτ' ἂν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται*, vgl. *O* 618 f., *γ* 293–6, *ε* 405 *μ* 73 (*ἔνθεν μὲν* Plankten) *οἱ δὲ δύω* (*δύο* v. l.) *-οι ὁ μὲν οὐρανὸν ... ἱκάνει ' ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε* (unbesteigbar, glatter Fels), vgl. V. 233 80 *μέσσῳ δ' ἐν -φ ἐστὶ σπέος* (*ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει*) 95 (*μέσσῃ κατὰ σπείους δέδυκεν, ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλάς*) *αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ, -ον πέρι μαιμώωσα, ' δελφῖνας* (u. a.), vgl. Verg. Aen. 4, 255 101 *τὸν δ' ἕτερον -ον χθαμαλώτερον ὄψει ... ' πλησίον ἀλλήλων* (*τῷ δ' ὑπὸ* ⌊*Χάρυβδις*⌋), vgl. *πέτρῃ* V. 241 239 (⌊ ⌋ *ἀνερροίβδησε ὕδωρ*) *ὑψόσε δ' ἄχνη ' ἄκροισι -οισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν*, vgl. *πέτρας* V. 260 220 *καπνοῦ καὶ κύματος* (sc. ⌊ ⌋) *ἐκτὸς ἔεργε ' νῆα, σὺ δὲ -ου* (*-ων* v. l.) *ἐπιμαίεο*, zur v. l. s. II Sp. 1328, 43–8 108 ⌊*Σκύλλης*⌋ *-φ πεπλημένος ὦκα ' νῆα παρὲξ ἐλάαν* 430 *ἦλθον ἐπὶ* ⌊ ⌋ *-ον δεινήν τε Χάρυβδιν*. – Wortf.: *λίθος* B 2, *πέτρη* B 2 a, *σπιλάδες*

D v. l. *η* 45 R. Führer

σκοπιάζω [2ⁱ, 1ᵉ] **Σχ** sch. D *K* 40: *σκοπεῖν* **B** *(aus-) spähen*, spez. milit. von (*ἐπί*)*σκοπός* (s. d.) *K* 40 (trans.), sonst allg. von (*Ξ* 58 fiktivem) Beobachter (abs.), 2ⁱ Inf./Ptz., 1ᵉ Impf., in dir. R. (*κ* 260 REnde) *K* 40 *ἦ τιν' ἑταίρων ' ὀτρύνεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ... ' δείδω μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον ' ... δυσμενέας -έμεν οἶος ἐπελθὼν ' νύκτα δι' auszuspähen*, vgl. V. 388. 451 *Ξ* 58 *οὐδ' ἂν ἔτι γνοίης μάλα περ -ων ' ὁπποτέρωθεν 'Αχαιοὶ ὀρινόμενοι κλονέονται, ' ὣς ἐπιμὶξ κτείνονται angestrengt schauend*, vgl. *P* 652 *κ* 260 (*ὑπέμεινα ὀϊσάμενος δόλον*) *δηρὸν δὲ καθήμενος ἐ-ον hielt Ausschau* (sc. nach verschwundenen Gef.), vgl. *θ* 302. – Wortf.: *ὀπιπεύω, διοπτεύω, παπταίνω, σκέπτομαι, διασκοπιάομαι, σκοπιὴν ἔχω, φυλάσσω* (*δ* 670) R. Führer

(δια)σκοπιάομαι [2ⁱ] **Σχ** sch. D *P* 252: *διασκέπτεσθαι* **B** (m. Präv. *δια-*, vgl. *γιγνώσκω* B II 2, *δέρκομαι* B II 2, *εἴδομαι* B II, *κρίνω* B II 2 c, *-οπτεύω* B 1:) vielerlei *spähend ausmachen* (in milit. Zush.), nur Inf. (vgl. *K* 40) in HVformel, in dir. R. (*K* 388 vorletzter V.) *K* 388 *σ' Ἕκτωρ προέηκε* ⌊*δια-ᾶσθαι ἕκαστ*⌋*α ' νῆας ἔπι ...; alles auszukundschaften*, vgl. V. 40. 451, *ι* 218, Cypr. fr. 13, 3 p. 40 Dav. *P* 252 (*ὦ ἡγήτορες*) *ἀργαλέον δέ μοί ἐστι* ⌊ ⌋*ον ' ἡγεμόνων· τόσση γὰρ ἔρις πολέμοιο δέδηεν jeden auszumachen*, vgl. V. 652, *Ψ* 469 f. – Wortf.: s. *σκοπιάζω* R. Führer

σκοπιή [6ⁱ, 7ᵉ, 5ʰ] **F** *-ῆς* 2, *-ῇ* 2, *-ήν* 8; *-αί* 4, *-άς* 2

M [⏑⏑²] *ἀπὸ -ῆς εἶδε*(*ν*) *Δ* 275, *δ* 524; *ἐν -ῇ E* 771, h. Ven. 100; *κατὰ -ήν* h. Merc. 65; (*δὲ*) *-ήν ἐς παιπαλόεσσαν κ* 97 = 148 ≅ 194; *-ήν καί X* 145; *-ήν Y* 137, h. Merc. 99; *πᾶσαι δὲ -αί* h. Ap. 22 ≅ 144 [⏑⏑⁴] *-ήν θ* 302; *πᾶσαι -αὶ καί* ⌊*Θ* 557 = *Π* 299⌋; *κατὰ -άς ξ* 261 = *ρ* 430 Anl. bildet Pos. außer ⌊ ⌋, *θ* 302

Σχ sch. min. P. Yale 127 zu *E* 771: *ὑψηλῷ τόπῳ*, ebs. reg. sch. D (*Δ* 275 + *ἀφ' οὗ ἐστιν περισκοπῆσαι καὶ ἰδεῖν*, *E* 771 + *ἀποσκόπῳ*)

L ¹Scheller, Oxytonierung 82 f.; ²Roux, REG 77, 1964, 2 ff.

B (zu *σκέπτομαι*, vgl. *look-out*): *Ausschau, Warte*, (1) nom. act. (nur *θ* 302 u. D), (2) Dingbez. (vgl. *σκόπελος*); in Gl. *Δ* 275, *E* 771, *Θ* 557⁺, sonst in dir. R. (āhnl. h. Ap. 22⁺) außer *X* 145, h. Merc. 65. 99; in assoz. Zush. m. *ἥμενος / καθεζώμεσθα*⁺ *E* 771 / *Y* 136 f., *δ* 524, *φαίνετο*⁺ *Θ* 557⁺, *κ* 97 f., h. Ven. 100. – Wortf.: *ἄκριες, δειράς, κολώνη/ός, κορυφή* B 1, *λόφος* B 3, *περιωπή, πρ*(*η*)*ών, πτύχες* (*τ* 432), *ῥίον, φυλακή*. – Abl.: *ἀλαοσκοπίη; σκοπιάζω, -σκοπιάομαι* 1 *Ausschau* (halten), nom. act. (abh. von *ἔχω* B I 1 aβdd in periphr. Konstr.) *θ* 302 (Heph. kam zurück) *'Ἥλιος γάρ οἱ -ὴν ἔχεν εἶπέ τε μῦθον hatte f. ihn Ausschau gehalten*, vgl. V. 285⁺ (zur VSt. Th. 466) u. (metr. gleichw.) Hes. fr. 294, 4 2 *Ausfug, Luginsland, Aussichtspunkt, Beobachtungsposition, Warte, (strateg.) Anhöhe*, Dingbez. (8x am Anf. noch in Zush. m. 'Sehen'), von Präp. (bzw. h. Merc. 99 Präv.) abh. bis auf 4x Nom. (Pl. wie nur noch *ξ* 261⁺); in Antith. zu *ἐκ πάτου / μεγάροιο Y* 137, h. Merc. 65, aber nie 'hoch' (Adj. nur *παιπαλόεσσαν, πᾶσαι*, s. M), kontrast. *Y* (137 :)146, h. Ap. (22⁺ :)23⁺, *Ψ* 451, *ἄκρος* B 6/7, *κορυφή* B 1, *ὄρος* G 2 *ξ* 261 *ὀπτῆρας δὲ κατὰ -ὰς ὤτρυνα νέεσθαι* = *ρ* 430, vgl. *π* 365 *δ* 524 *τὸν δ' ἄρ'* ⌊*ἀπὸ -ῆς εἶδε*⌋ *σκοπός, ὃν ῥα καθεῖσεν* (Aeg.), vgl. *π* 471 ff. *Δ* 275 *ὡς δ' ὅτ'* ⌊ ⌋*ν νέφος αἰπόλος* (*ἐρχόμενον κατὰ* ⌊*πόντον*⌋) *E* 771 *ὅσσον δ' ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ... ' ἥμενος ἐν -ῇ, λεύσσων ἐπὶ ...* ⌊ ⌋ *κ* 97 *ἔστην δὲ -ὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών* = 148 ≅ 194 (*εἶδον*), vgl. V. 146 II *Y* 137 (wir Götter) *καθεζώμεσθα κιόντες ' ἐκ πάτου ἐς -ήν, πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει*, s. 144 ff., vgl. *Ψ* 451 *X* 145 *παρὰ -ὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα ' τεῖχεος αἰὲν ὑπὲκ κατ' ἀμαξιτὸν ἐσσεύοντο, ' κρουνὼ δ' ἵκανον*, vgl. *π* 365 h. Ven. 100 *σοὶ δ' ἐγὼ ἐν -ῇ, περιφαινομένῳ ἐνὶ χώρῳ, ' βωμὸν ποιήσω*, vgl. *N* 179, h. Cer. 272 = 298ᵉᵃ h. Merc. 65 *κρειῶν ἐρατίζων ' ἆλτο κατὰ -ὴν ... ἐκ μεγάροιο, ' ὁρμαίνων δόλον* 99 *νέον -ὴν προσεβήσατο ... Σελήνη*, vgl. *B* 48, *τ* 432, h. Ap. 281 *Θ* 557 (sternklare Mondnacht) *ἔκ τ' ἔφανεν πᾶσαι -αὶ* ⌊*καὶ πρώονες ἄκροι*⌋ *' καὶ νάπαι* = *Π* 299, vgl. *M* 282 h. Ap. 22 *πᾶσαι δὲ -αί τοι ἄδον* ⌊ ⌋ ≅ 144, dazu L² 6

D v. l. *K* 515, *N* 10, *Ξ* 135 (*θ* 285 ci., Th. 466 ci.) s. *ἀλαοσκοπιή* R. Führer

σκοπός [7ⁱ, 7ᵉ, 1ᴴ, 1ʰ] **F** *-ός* 5, *-οῦ* 2ᵉ, *-όν* 6; *-οί* 3

M ²[⏑⏑] *-ός ἐσσι χ* 396; *-ὸς/οὶ ἴζε/ον B* 792, *π* 365; *-ὸν ἄλλον / Ἄργον χ* 6, Hes. fr. 294, 1 ²[⏑⏑] *-ὸς ἔσσομαι K* 324; *-οῦ φ* 425; *-όν K* 561 ²[⏑⏑] ⌊*δὲ -ὸς*⌋ *ἦεν χ* 156, *εἶ*⌊ ⌋ *δ* 524; *-οῦ λ* 344; *-όν K* 526, h. Cer. 62; (*περὶ δὲ*) *-οὶ ἥατο Ω* 799, *Σ* 523 ²[⏑⏑] *παρὰ δὲ -ὸν εἶσεν Ψ* 359 Anl. bildet Pos. außer *B* 792, *χ* 396, h. Cer. 62 (s. u. B 1 Vorbem.), *Σ* 523, *φ* 425

Σχ sch. D Ψ359: *ἐπί⟨σκοπον⟩. παρατηρητήν*, K526: *κατά⟨ ⟩* (so reg.)

B (zu *σκέπτομαι*:) *Späher*, (anvisiertes) *Ziel*, (1) nom. ag., (2) Dingbez. (auch metaph.); in assoz. Zush. m. *ἐπ' ἀκρ...* B792 f., *π*365, *ἤμβροτον φ*425, *χ*154 ff., ' *δέγμενος*⁺ *ὀππότε* B792 ff., Σ523 f., *οὐδ' ἀπὸ δόξης* ' K324, *λ*344, (*καθ*)*εῖσεν* Ψ359, *δ*524, *προέηκε / ἐπὶ ... ἴει* K561 ff., Hes. fr. 294,1, (*ὅτε δή ῥ'*) *ἷκ(αν)ον(το)* K526, Σ520/3, h. Cer. 62; in dir. R. K324 u. (alle) 7° (I. V. *λ*344, 2. V. *π*365, *φ*425, *χ*6. 396). – Wortf.: *αἰσυμνήτης, διοπτήρ, ἐπιόπτης, ἐπίουρος, ὀπτήρ, ταμίη, φύλαξ*. – Abl.: *σκόπελος*

1 nom. ag.: (6ⁱ, 2° milit.) *Späher* (davon 3× in K *Spion*), (Ψ359 sportl.) *Beobachter*, (2° / 1ᴴ, 1ᵇ ziviler / göttl.) *Aufpasser*(in *χ*396), präd. B792, K324, Ψ359, Hes. fr. 294,1, in Vbd. m. adnom. Gen. (poss.:) K526 (Sg., sonst Pl.), B792, Σ523, *χ*156, h. Cer. 62, (gen. obj.:) *χ*396; ähnl. wie *λόχος* (s.d. II Sp. 1713,71 f., adde Σ513/[20]/22) in charakt. Syntagma (je 2×) m. (3) Verben des Sitzen(machen)s (s. M u. vgl. II Sp. 409,21 f.; 410,38 f.; 911,32. 34; 1146,53 ff.) B792, Σ523, Ψ359, Ω799, *δ*524, *π*365 (s.a. *κ*260, ferner *φ*425 in 2 unten, *ζ*212) K324 *σοὶ δ' ἐγὼ οὐχ ἅλιος -ὸς ἔσσομαι οὐδ' ἀπὸ δόξης weder* (obj.) *erfolglos noch* (subj.) *enttäuschend*, vgl. V. 515⁺ (von Gotth.), ferner *λ*344 in 2 unten 526 (*ὅτε*) *ἵκανον ὅθι -ὸν Ἕκτορος ἔκταν* 561 *τὸν τρισκαιδέκατον -ὸν εἵλομεν ἐγγύθι νηῶν*, ' *τόν ῥα διοπτῆρα στρατοῦ* ("*Ἕκτωρ προέηκε*), vgl. V. 388 Σ523 (*ὅθι σφίσιν εἶκε λοχῆσαι ἵζοντ'*) *ἀπάνευθε δύω ⟨-οὶ ἦατο⟩ λαῶν*, ' *δέγμενοι ὀππότε μῆλα ἰδοίατο* Ω799 *σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ ⟨ ⟩ πάντῃ*, ' *μὴ πρὶν ἐφ⟨ορμηθεῖεν* (Gr.)⟩ B792 (*Ἶρις εἵσατο*) *Πολίτῃ*, ' *ὃς Τρώων -ὸς ἷζε ...* ' *τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ* PN⁸ (*δέγμενος ὀππότε ναῦφιν ἀφ⟨ ⟩*) *π*365 *ἤματα μὲν -οὶ ἷζον ἐπ' ἄκριας ...* ' *αἰὲν ἐπασσύτεροι δ*524 *τὸν δ' ἀρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε -ός, ὅν ῥα καθεῖσεν* (Aeg.) Ψ359 (*σήμηνε τέρματ'* Ach. *πηλόθεν*) *παρὰ δὲ -ὸν εἶσεν* ' ... *Φοίνικα ...* ' *ὡς μεμνέφτο δρόμους καὶ ἀληθείην ἀποείποι*, dazu Laser, Arch. Hom. T82 m. d. Berichtigg. III Sp. 219,44 ff. h. Cer. 62 *Ἠέλιον δ' ἵκοντο θεῶν -ὸν ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν* (71 „*ἔνισπε*"), vgl. *θ*302 u. s. Schmitt, Idg. Dichtersprache 163 *χ*156 (*ἤμβροτον*) *ὃς θαλάμοιο θύρην ...* ' *κάλλιπον ἀγκλίνας· τῶν δὲ -ὸς ἦεν ἀμείνων* 396 (*δεῦρο, γρηῦ*) *ἥ τε γυναικῶν* ' *δμῳάων -ός ἐσσι κατὰ μέγαρ'* Hes. fr. 294,1 *καί οἱ* (Io) *ἐπὶ -ὸν Ἄργον ἴει* (Hera, + Beschr., *φυλακὴν δ' ἔχεν ἔμπεδον αἰεί*) **2** Dingbez. [3°]: *Ziel*, metaph. *λ*344 (nur hier von Präp. abh.) *φ*425 *οὐδέ τι τοῦ -οῦ ἤμβροτον οὐδέ τι τόξον* ' *δὴν ἔκαμον τανύων χ*6 *νῦν αὖτε -ὸν ἄλλον, ὃν οὔ πώ τις βάλεν ἀνήρ*, ' *εἴσομαι αἴ κε τύχωμι λ*344 *οὐ μὰν ἤμιν ἀπὸ -οῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης* ' *μυθεῖται* (Arete) *weder das* (obj.) *Ziel verfehlend noch die* (subj.) *Erwartung enttäuschend* (> Emp. fr. 62,3), vgl. inh. *I*56, *ρ*580, X. Smp. 2,11, Plat. R. 470b 10, formal *X*126, s.a. Tabachovitz, Hom. *εἰ*-Sätze 142 A.1 (att. Parall.)

D v.l. K38 (342) s. *ἐπίσκοπος* R. Führer

σκορπίος [1ᴴ] *Skorpion* Hes. fr. 148a,15 (in Prosaref. aus Ps.-Eratosth.) *θυμωθεῖσα δὲ αὐτῷ* (dem Orion) *Γῆ ἀνῆκε -ον εὐμεγέθη, ὑφ' οὗ τῷ κέντρῳ πληγεὶς ἀπώλετο*, Zeus versetzte sowohl den *σκ.* als auch sein Opfer unter die Sterne V. Langholf

σκότιος [1ⁱ] **E** Abl. von *σκότος* (s.d.; vgl. Risch 112)
Σχ sch. min. P. Haun. 3 zu Z24: [*σκότι*]*ον· ... λαθρα*[, sch. D Z24: *λαθραίως καὶ μοιχιδίως ⟨γεγεννημένον⟩. ἐκ λαθραίας μίξεως τὸν λάθρα ⟨ ⟩. καὶ οὐκ ἐκ τῆς κατὰ νόμον γαμηθείσης. τὸν ἐξ ἀδαδουχήτων γάμων*

B *in dunkler Vereinigg., als Bastard* Z24 *Βουκολίων* (s.d.) *δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος* ' *πρεσβύτατος γενεῇ, -ιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ*, vgl. Lehrs, Arist. 131 f.; Leumann, Hom. Wört. 284; A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Hom. erkl., 1994 (Zetemata 92), 138; Keil, Lex. Raritäten 197 ff.; Iliad z. St. – Wortf.: *κρύβδα, λάθρῃ, νόθος, παρθένιος*; Oppos. *ἀμφάδιος, γνήσιος* G. Markwald

σκοτόεις [1ᴴ] **E** Abl. von *σκότος* (s.d.), parall. zu *σκιόεις* gebildet (vgl. Handschur, Farb- u. Glanzwörter 208; Risch 152)

B *dunkel*, wahrsch. Neubildg. (Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 39) Op. 555 *τὸν* (Boreas) *φθάμενος ...*, ' *μή ποτέ σ' οὐρανόθεν -όεν νέφος ἀμφικαλύψῃ*, ' *χρῶτα δὲ μυδαλέον θήῃ* (*θείῃ* codd.). – Wortf.: s. *ἐρεβεννός* G. Markwald

σκοτομήνιος [1°] hapax **E** Kompos. von *σκότος* (s.d.) u. *μήνη* (s.d.), vgl. ⟨Meister, Kunstspr. 13⟩ A.1; Sommer, Nominalkompos. 57; Handschur, Farb- u. Glanzwörter 207; Risch 228

B *mondlos*, vor buk. Dih. (vgl. ⟨ ⟩) *ξ*457 *νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ -ιος· ὗε δ' ἄρα Ζεὺς* ' *πάννυχος, αὐτὰρ ἄη Ζέφυρος μέγας αἰὲν ἔφυδρος*, trotz *ξ*161 f. wegen des erkl. *ὗε δ' ἄρα Ζεύς* doch wohl eher auf d. wolkenverhangenen Himmel zu beziehen (wie *ι*143–45) als auf d. Neumondphase (and. Odyssey z. St.); and. St.n zur Mondlosigk. s. Buchholz, Realien I, 34. – Wortf.: *νὺξ ὀρφναίη*

D Hes. fr. 66,5 *τῷ νύκτ*[*ες τε φίλαι σκοτο*]*μήνιοι ὕων* [*τε Ζεύς* (erg. West, doch s. Führer, GGA 229, 1977, 3 A.15) G. Markwald

σκότος m. [15ⁱ, 1°, 1ᵇ] **E** Erbwort, verw. m. dt. 'Schatten', s. Frisk s.v.

F *-ος* 16, *-ον* 1 **M** nur zweis.: ⁴[⏑⏑] *τὸν / τὴν / κατὰ δὲ -ος ὄσσε κάλυψε(ν)* Δ461 = Z11 = Δ503. 526 = Φ181, N575, Ξ519, O578, Π316, Y393. 471 / h. Ap. 370 / Π325; *δὲ -ον τ*389 ‖ ⁴[⏑⏑] *στυγερὸς δ' ἄρα μιν -ος εἶλε(ν)* E47, N672 = Π607

L [1]Kopp, Phys. Weltbild 241–3; [2]Smerdel, ZAnt 7, 1957, 85–91; [3]Amberg, Helikon 1, 1961, 458–83; [4]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 207 f.; [5]Bremer, Licht und Dunkel; [6]Dürbeck, Farbenbez. 144 ff.; [7]Donnadieu & Vilatte, DHA 22, 1996, 61; [8]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 241 f.

B *Dunkelheit*, fast nur von der die Augen verschließenden Dunkelh. im Augenblick d. Todes od. schwerer Verwundg. (B1), immer in d. Formeln *τὸν δὲ*⁺ *-ος ὄσσε κάλυψε(ν)* (13×; vgl. auch E659: *τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε* u. Y417: *νεφέλη δέ μιν ἀμφεκάλυψε* ' *κυανέη*, ähnl. Formeln s. L[1.2.6.8]) od. *στυγερὸς δ' ἄρα μιν -ος εἶλε(ν)* (3×); s. M; vgl. L⁴; L⁵ 40–43; L⁷; nur *τ*389 von natürl. Dunkelh. (B2); zur (späteren) Heterokl. s. Egli, Heteroklisie 64–69 u. 122. – Wortf.: *ἀήρ, ἀχλύς, ζόφος, κνέφας, νεφέλη, νέφος, νύξ* **1** Dunkelh. d. Todes Δ461 (*πέρησε*) *αἰχμὴ χαλκείη· ⟨τὸν δὲ -ος ὄσσε κάλυψε(ν)⟩* 503 = Z11 Δ526 *ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι* ' *χύντο χαμαὶ χολάδες, ⟨ ⟩* = Φ181 N575 *οἱ ἐκ χροὸς ἔγχος ἀνεσπάσατ' ...* ' *ἥρως Μηριόνης· ⟨ ⟩* Ξ519 *ψυχὴ δὲ κατ' οὐταμένην ὠτειλὴν* ' *ἔσσυτ' ἐπειγομένη, ⟨ ⟩* O578 *βάλε στῆθος παρὰ μαζόν*. ' *δούπησεν δὲ πεσών, ⟨ ⟩* (*ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ*, in nonnullis deest) = Π325 Π316 *περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ* (*ὁρμῇ* v.l.) ' *νεῦρα διεσχίσθη· ⟨ ⟩* Y393 *ὡς ἔφατ'* (Ach.) *εὐχόμενος* (*ὡς φάτ'* *ἐπευχόμενος* v.l., cf. h. Ap. 370 infra), ⟨ ⟩ 471 *ἐκ δέ οἱ ἦπαρ ὄλισθεν, ἀτὰρ μέλαν αἷμα κατ' αὐτοῦ* ' *κόλπον ἐνέπλησεν* (*ἐνέπρησεν* v.l.) · ⟨ ⟩ h. Ap. 370 *ὡς φάτ'* (Ap.) *ἐπευχόμενος, τὴν* (Pytho) *δὲ -ος ὄσσε κάλυψε* ‖ E47 *νύξ' ... κατὰ δεξιὸν ὦμον*· ' *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ⟨στυγερὸς δ' ἄρα μιν -ος*

(μόρος v.l.) εἶλε(ν)‚, vgl. Mühlestein, SMEA 9, 1969, 74f. *N*672 ὦκα δὲ θυμὸς ' ᾤχετ' ἀπὸ μελέων, ‚ ‚ (στυγερὸν v.l.) = *Π*607 (ἀπ' ἐκ v.l.) 2 natürl. Dunkelh. *τ*389 (Fußwaschg.) *'Οδυσσεὺς ' ἷζεν ἀπ' (ἐπ' v.l.) ἐσχαρόφιν, ποτὶ δὲ -ον ἑτράπετ' αἶψα*, vgl. d. Formel *ἀνὰ / κατὰ μέγαρα σκιόεντα* (St.n Bd. III Sp. 62,39 ff.; vgl. auch Moreux, Phoenix 21, 1967, 248); L[5] 154

D *M*183b G. Markwald

σκυδμαίνω [2[1]] E uns., zu *σκύζομαι* (s.d.), wie *ἐριδμαίνω* zu *ἐρίζω*; zur Wortbildg. s. Chantraine, Gr.h. I 343; Frisk; Risch 290

Σχ sch. D *Ω*65. 592: durch *ὀργίζεσθαι* (u. *σκύζεσθαι*) erkl. L s. *σκύζομαι*

B *jmdm. böse sein, grollen*, ohne offenen Wutausbruch (s. L[2]); nur in *Ω*. — Wortf.: s. *σκύζομαι* I Simplex (m. Dat.-obj.): *Ω*592 (Ach. bei Übergabe d. Leiche Hektors an Priam.:) „*μή μοι Πάτροκλε -έμεν, αἴ κε πύθηαι ' εἴν Ἄϊδός περ ἐών, ὅτι Ἕκτορα δῖον ἔλυσα*"

II Kompos.: *ἀπο-* (hapax) *sich entzweien* (m. Dat.obj.); 'grolle abseits' L[1] 87; 'verzürne' Schadewaldt; vgl. Leaf zu *ἀπομηνίσας* (*B*772) *Ω*65 (Zeus:) „*Ἥρῃ μὴ δὴ πάμπαν ἀπο-ε θεοῖσιν*" G. Markwald

σκύζομαι [7[1], 2°] E uns., gew. zu lit. *skund'u* 'nervös werden' u. lett. *skundet* 'murren' gestellt; ant. (zu *ἐπισκύνιον* bzw. *σκύμνος*, s. EM s.v. *σκυδμαίνειν*) u. and. Erkl.sversuche s. L[2]; viell. urspr. onomatop. (so L[4]); zur Wortbildg. vgl. Risch 296

F *ἐπι-ζωνται* 1, *-ζευ* 1, *-ζεσθαι* 2, *-ζομένῳ* 1, *-ζομένη* 2, *-ζομένης* 1, *ἐπι-σσαιτο* 1

M 1 zweis.: [⏑̄–] *-ζευ ψ*209 2 dreis.: [–⏑̄⏑] *ἐπι-ζωνται I*370; *ἐπι-σσαιτο η*306 [⏑̄–⏑̄] *-ζεσθαί οἱ εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων Ω*113 ≅ *Ω*134 4 viers.: [⏑̄⏑⏑⏑̄] ‚–ζομέν‚η/ ς *Δ*23 = *Θ*460 / 483 [⏑̄⏑⏑⏑̄] ‚ ‚φ *I*198

Σχ sch. D *Δ*23 u.ö. durch *ὀργίζεσθαι* erkl., vgl. auch sch. D zu *ἐπισκύνιον* (s.d.), sch. min. P. Köln inv. 2381 zu *η*306: *ὀργισθείη*, P. Berlin 11518 zu *Δ*23: *σ[κ]υζομένη· μεμφομένη*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 86; [2]Irmscher, Götterzorn 17–19; [3]de Lamberterie, REG 107, 1994, 29f. u. 40–44; [4]Perpillou, Recherches 12

B *jmdm. böse sein, grollen* I Simplex: nur Präs., außer *Θ*483 immer m. Dat.obj.; mehrmals in Vbd. m. *χολόομαι* od. *χόλος*, e. verhaltenes Zürnen ohne offenen Wutausbruch (vgl. L[2]; L[3] 29f.). — Wortf.: *ἀκαχίζω, ἀλύ(σσ)ω, ἄχνυμαι, ἄχομαι, κοτέω* (s.d.) *Δ*23 (*'Αθηναίη*) *-ζομένη Διὶ πατρί, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει* = *Θ*460, vgl. L[3] *Ω*113 (Zeus zu Thetis:) „*-ζεσθαί οἱ* (Ach.) *εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων ' ἀθανάτων κεχολῶσθαι*, (weil er d. Leichnam Hektors nicht freigibt)" ≅ 134 *I*198 (Ach. zu d. Abgesandten:) „*χαίρετον· ... ' οἵ μοι -ζομένῳ περ* (*παρ'* v.l.) *'Αχαιῶν* (*παν-αχαιῶν* v.l.) *φίλτατοί* (*φιλτάτω* v.l. ant.) *ἐστον*", vgl. Segal, GRBS 9, 1968, 110; Iliad z.St. *ψ*209 (Pen., im Moment d. Wiedererkenng.:) „*μή μοι, 'Οδυσσεῦ, -ζευ*", m. Paron. (zum Namen „Od." vgl. Bd. III Sp. 516,57 ff.), van der Valk, Text. Crit. Od. 63 ‖ *Θ*483 (Zeus zu Hera:) „*οὔ σευ ἔγωγε ' -ζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο*", vgl. L[3]; Spanoudakis, Mn. Suppl. 229, 2002, 376 (etym. Wortspiel?)

II Kompos.: *ἐπι-* *wegen etw. grollen*, pers. Obj. nicht ausgedrückt *I*370 (Ach.:) „*ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπι-ζωνται 'Αχαιοί* (über d. Unverschämth. Ag.s)" *η*306 (Od. zu Alkin.:) „*μή πως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπι-σσαιτο* (*ἐπι-ζοιτο* v.l.) *ἰδόντι· ' δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων*"

G. Markwald

Σκύθαι, Σκύθης [2[H], 1e + Prosaref.] E lt. Szemerényi, Kl. Schr. 4, 2051 ff. zu idg. **skeud-* (engl. *shoot*): *shooter, archer;* s. noch in L

L [1]Kretschmer, RE III A (1921), 923 ff. (zu Geogr., Herkunft, [925f.] 'uns. Etym.'); [2]ders., Gl. 24, 1936, 30 ff.; [3]van Windekens, BN 1, 1949, 101; [4]Huxley, GRBS 10, 1969, 16f.; [5]Kothe, Klio 51, 1969, 15 ff.; [6]Lévy, Ktèma 6, 1981, 57 ff.; [7]Sergent, Metis 6, 1991, 223 ff. („le statut de l'arc"); zu Aristeas: [8]Bolton 5f. u.ö. (s.d. Indizes); s. noch s.v. *Ἴστρος*

B nichtgriech. Volk u. dessen eponymer Stammvater (PN erg.) 1 in Weltbeschr.; Hes.: VN durch Epith. *ἱππημολγούς* (s.d. u. vgl. *γ(α)λακτοφάγος, εὔιππος, ἱππόπολος, μηλονόμος*, s.u.) charakterisiert als (nördl. reiternomad.) Exoten (s. Richter, Arch. Hom. H 70. 76 + Anm.), zu ihrer 'Rechtlichkeit' s.u. (im Kontext:) *νόος γλώσσης καθύπερθεν, δικαιοτάτων, νομίμων* u. (Bd. I) s.v. *Ἄβιοι*, sowie Lévy (L[6]) — PN (erg.) sowie VN (in Reihung von VN, als Station auf dem Fluchtweg der Harpyien): Hes. fr. 150, 15. 16]*τῶν μέν τε νόος* [*γλ*]*ώσσης καθ*[*ύπ*]*ερθεν* (*iustos homines* ... v. app. ad l.), ' *Αἰθίοπάς* (s.d. B6) *τε Λίβυς τε ἰδὲ -ας ἱππημολγούς*. ' [*Σκύθης μὲν γ*]*ένεθ' υἱὸς ὑπερ*[*μ*]*ενέος Κρονίωνος* ([suppl. Merk.: 'v. aceph.'; vel 'Her.'?] dann *Μέλανες, Αἰθίοπες*, [*Κατου*]*δαῖοι* u. *Πυγμαῖοι* mit Abstammg. vom *'Ερίκτυπος* [s.dd.] = Pos.; [21] *ἔθνε'... 'Υπερβορέων εὐ-ίππων*[!]); zu *-ᾶς* vor buk. Dih. s. Edwards, Lang. of Hes. 150 A.22; Hirschberger, Komm. 320 ff. (s.d. auch zur Kj. 'Her.' u. zum Zush. [die Völker aber Pos.-Nachkommen!]); genannt sind also südl. u. nördl. Randvölker als polare Opp. für die Weite des durchmessenen Fluchtwegs (zum erg. PN s. Kretschmer, Gl. [L[2]]: *Skythes* als Sohn von Her. u. Echidna: ansch. Gräzisierung des skyth.n Königsmythos); vgl. noch die Reihung nördl.r Völker (*N*3 ff. Zeus wendete die Augen) *νόσφιν ἐφ' ἱππο πόλων Θρῃκῶν καθορώμενος αἶαν ' Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων καὶ ‚ἀγαυῶν 'Ιππημόλγων ' γλακτοφάγων„ 'Αβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων* (mit uns. Verteilg. der VN u. Epith. [s. s.vv.; West im App.; Janko, Iliad z.St.]), wo die *Skythen* wegen ihrer ungriech. Eßgewohnh. ‚ ‚ (s.o. Hes.) heißen 2 sonst: Choer. fr. 3,1 p. 35 Colace (= Suppl. Hell. 319,1 = p. 193 Ber.) *μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναιον ' 'Ασίδα* (s.d.) *πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποικοι, ' ἀνθρώπων νομίμων*, s. Huxley (L[4]) — Prosaref.: Aristeas fr. 3 A p. 87 Dav. = p. 151 Ber. (= Hdt. 4,13): Wanderung von aneinander angrenzenden Nordvölkern (Hyperboreern, Arimaspen, Issedonen, Skythen, Kimmeriern [s.dd.]), die (außer den Hyp.) in e. Kettenreaktion nacheinander jew. ihre Nachbarn verdrängt hätten (s. Bolton, L[8]) H.W. Nordheider

Σκυθίη Cypr. fr. 23 p. 58 Ber. (= p. 195 Be.): Art. versetzte Iphigenie vom Opferaltar in Aulis in ihren Tempel *ἐν Ταύροις τῆς Σκυθίας* (vgl. Procl. Chr. p. 83,141 sq. Sev. [= p. 41 Ber., cf. West p. 74 n. 6]: *εἰς Ταύρους*) — Pisand. fr. 5 p. 132 Dav. = p. 170 Ber.: *τοὺς ὄρνιθας* (sc. die stymphal.?) *εἰς Σκυθίαν ἀποπτῆναι* H.W. Nordheider

σκύλαξ f. [3°, 1[H]] E zur Bildg. Risch § 59a (s.d. auch andere Tierbez.n), Frisk s.v. m. Lit.; Brands, Griekische Diernamen, Diss. Nijmegen 1935, 34f.; außergriech. Entsprechg. uns.; s. aber Szemerényi, Kl. Schr. III 1606; vgl. *σκύμνος, Σκύλλη*, ferner (DMic I 406) myk. *ku-re-we?*

B *Tierjunges*, spez. *junger Hund* (zum Gebr. s. Ar. Byz. fr. 179 A–C Slater), Epith. *ἀμαλῇσι, νεογιλλῆς*; nur in Gl., Vgl. zur Veranschaulichung von Schutzbedürftigkeit, Wehrlosigkeit, (bei Stimme von Ungeheuern:) scheinbarer Harmlosigkeit (vgl. *νεβρός*), jew. im Ggs.: zum kämpfer. Muttertier (*κύων*), zupackenden Riesen, bzw. (bei Stimmenvgl.)

Furchtbarkeit des Ungeheuers: υ 14 (Od. sieht die Mägde zu den Freiern gehen) *κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει. ' ὡς δὲ κύων ἀμαλῇσι περὶ -εσσι βεβῶσα ' ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει μέμονέν τε μάχεσθαι*, zum Schutzgestus s. *βαίνω* (B II 13) ι 289 (Kyklop) *ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε, ' σὺν δὲ δύω μάρψας ὥς τε -ακας ποτὶ γαίῃ ' κόπτ'* (*ἤσθιε δ' ὥς τε λέων ὀρεσίτροφος*), wie (neugeborene) *Hündchen*, die man (als überzählig) auf den Boden schmettert, zu Größenunterschied u. Griff von oben vgl. die von Skylla wie Fische geangelten Gef. (μ 255) (Stimmenvgl. von Ungeheuern:) μ 86 (Kirke zu Od.:) „*ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει ⌊δεινὸν λελακυῖα⌋· ' τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν ὅση -ακος νεογιλλῆς ' γίνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν*", Assonanz: 'etym.' Erkl. des Namens, der (scheinbare) Widerspruch zw. ⌊ ⌋ u. V. 86 führte zu (irriger) Athetese (s. van der Valk, Text. Crit. Od. 189; Bruno, Helikon 7, 1967, 344; Heubeck, in: Odyssey z.St.) Th. 834 (Typhoeus mit hundert Köpfen, darin [829] *φωναὶ παντοίην ὄπ' ἰεῖσαι ἀθέσφατον: ὥς τε θεοῖς συνιέμεν, ταύρου, λέοντος) ἄλλοτε δ' αὖ -εσσιν ἐοικότα, ⌊θαύματ'⌋ ἀκοῦσαι, ' ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζεσχ'*, zu Vorstellung u. ant. Parall. s. West z.St., Tierbez. im Sg. außer Pl. *-εσσιν*: vgl. (*Γ* 151, *M* 146, *Π* 259, *P* 725, *ξ* 21, *E* 782⁺, *H* 59) *τεττίγεσσιν, σύεσσιν, σφήκεσσιν, κύνεσσιν, θήρεσσιν*, (aber auch) *λείουσιν, ὄρνισιν* (usw.) *ἐοικότε(ς)* (alle vor buk. Dih.), dazu vgl. noch Pl. ⌊ ⌋ metri gr. H.W. Nordheider

σκῦλεύ(ω) [1ᴴ] **E** zu latentem *σκῦλα/ον* 'Waffenbeute' (s. Frisk s.v.), nb. *συλάω/εύω* (zu *σῦλα/ον*?), verw. m. *σκύτος, σκῦτος, ἐπισκύνιον*

B dem getöteten Gegner die Waffen *abziehen* (ihn *spoliieren*), mit dopp. Akk. d. Pers. u. Sache, nur: Sc. 468 *υἱὸς δ' Ἀλκμήνης καὶ κυδάλιμος Ἰόλαος ' Κύκνον -σαντες* (pap.⁺, *ἐσκύλευσαν καὶ* v.l., *συλήσαντες* Byz.) *ἀπ' ὤμων τεύχεα καλὰ ' νίσοντ'* (3x *κυ-*), wuchtiger spond. VA, das geläufigere *συλάω* (s.d. u. v.l., vgl. '*τεύχεα συλήσας*⁺ *H* 78⁺) hier gemieden zur Kontrastierung ggüber der 'Räuberei' des Kyknos (479 f. *ὅτι ῥα κλειτὰς ἑκατόμβας ' ὅστις ἄγοι Πυθοῖδε βίῃ σύλασκε*[!] *δοκεύων*); s. noch Bravo (L 1 s.v. *συλάω*) 709 H.W. Nordheider

Σκύλλη [12ᵃ + Prosaref.] **E** zu *σκύλαξ* od. zu *σκύλλω* (also 'Zersauserin') od. semit. (phönik.) Fremdw.?, s. Frisk II 741 f.; Joh. Schmidt, RE III A 1 (1927), 658; Lewy, Fremdw. 206 (s.a. West, East 59 n. 248, 428); Bérard, RHR 39, 1899, 435 ff.

F *-η* 4, *-ης* 3, *-ην* 5 **M** 1 [1-] *-ην δ' οὐκέτ'* μ 223. 445; *-ην τ'* (*αὐτίκ'*) μ 261, ψ 328; *-ην* μ 231 2 [-2] (*ἔνθα δ' ἐνὶ* u.ä.) *-η* μ 85. 235. 245; *-η* 310; (*ἐπὶ*) *-ης σκόπελον*⁺ 108. 430; *τῆς -ης* 125 + Hes. fr. 262 (Prosaref.)

B (gehört, mit Sirenen u. Helios-Rindern u. vor Ogygia, zur letzten Gruppe von Od.' Abenteuern:) Ungeheuer mit Stimme e. 'Hündchens' (dichter. Etymologisierung mit *σκύλαξ* [vgl. ι 289]; kontrast. Th. 311 *Κέρβερον χαλκεόφωνον*), 12 Beinen u. 6 langhälsigen Köpfen mit je 3 Reihen Zähnen, das aus e. Felsenhöhle hoch über dem Meer nach Seetieren u. Schiffern fischt u. dem Od. 6 Gef. raubt; besetzt, ggüber der in der Tiefe hausenden Charybdis (s.d.), die eine Seite einer Meerenge (*δύω σκόπελοι, πλησίον ἀλλήλων, στεινωπόν* μ 73. 102. 234), bei deren Passieren der Schiffer, die eine meidend, notwendig der anderen zum Opfer fällt (beide seither sprichwörtl. als Gefahrenpaar, s. μ 235 *ἔνθεν ... ἑτέρωθι*), wobei aber - durch Kirkes Warnung - Kalkül der Schadensbegrenzung mögl. (Sk. kostet [= entspr. ihren 6 Köpfen] nur 6, Charybdis alle Schiffer das Leben, s. μ 109 f.); – entspr. ist die Meerenge mit Sk. u. Char. ein geringeres Übel als die - ohne göttl. Geleit absolut tödl. - Plankten, die hier als altern. Route (μ 57 ff. *ὁπποτέρη ὁδός, ἀμφοτέρωθεν*) aus älterer Argonautendichtg. zitiert (s. s.v. *Ἀργώ*, sowie K. Meuli, Od. u. Argonautika, Berlin 1921, 85; Von der Mühll, Ausgew. kl. Schr. 69 ff.; Kullmann, in: Coll. Raur. 2, 449 = Hom. Motive, Stuttgart 1992, 125) u. zugleich vom Od.-Dichter überboten werden (durch Meerenge mit 2 Ungeheuern statt der 2 Felsen): beide Ungeheuer deutl. als Pendants gebildet, was effektvolle Schilderung ermöglicht - pointierter Ggs.: während alle das Verderben von Char. aus der Tiefe erwarten, packt Sk. aus der Höhe zu (μ 244 f.), überraschend trotz Vorwissen (zu Genese u. Aufbau des Sk.-Abenteuers s. Danek, Epos u. Zitat 255 mit Lit. [dort auch zu den 'argonaut.' Plankten u. Sirenen]; zur 'Visualisierung' P. Vivante, The Hom. Imagination, London 1970, 109 f.); – daher rationalist. Kritik von 'Widersprüchen' („Seeungeheuer sitzt ... auf dem Trockenen" Mülder, Ph. 65, 1906, 219 ff., s.a. 320) ebenso müßig wie Identifizierung mit Realien (als Meeresströmung bzw. atlant. Riesenpolyp; s. Mülder a.O.; Klotz, Gymn. 59, 1952, 297 ff.) od. geogr. Lokalisierung (schon ant. in Straße von Messina, aber auch bei Gibraltar [Teneriffa?] od. [urspr.] Byzanz; s. Klotz a.O.; Philipp, RE Suppl. V [1931], 980 f.); zur Herkunft aus Schiffermärchen (evt. schon min. Prototyp) s. Lesky, Thalatta, Wien 1947, 141 f. 273 (mit Abb. von Siegelabdruck aus Knossos); min. Urspr.: Marinatos, AD 10, 1926, 51 ff.; in der Kunst: B. Cohen (Hrsg.), The Distaff Side, Oxford Univ. Press 1995, 34 ff., 175 ff. (s.a. Index); – zu Genealogie (μ 124 Mutter Krataiis [s.d.; als Helferin entspr. der Argo-Geleiterin Hera? s.u. 1 Ende], bzw. Hekate [= Lamia?], Vater Phorbas, d.h. Phorkys? Hes. fr. 262 [s.u. II]) u. anderen Sagenversionen / Aition (megar. Sk., in Hund[!] verwandelt, da sie ihren Vater Nisos an Minos verriet) s. Schmidt (E), 647 ff., Kl. P.-V s.v. – Gebr.: Epith.: (μ 85) *δεινὸν λελακυῖα*, (231) *πετραίην* (vgl. 79 *πέτρη λίς*, 260 *πέτρας*), vgl. noch (87) *πέλωρ κακόν*, (118) *ἀθάνατον κακόν κτλ.*, (125) *πῆμα βροτοῖσιν*, (223) *ἄπρηκτον ἀνίην*; Koppelung (235) *ἔνθεν γὰρ -η, ἑτέρωθι ... Χάρυβδις*, (430) *ἐπὶ -ης σκόπελον ⌊δεινήν τε Χάρυβδιν⌋*, (261) *πέτρας ... ⌊ ⌋ ' -ην τ'*, (ψ 328) *Πλαγκτὰς πέτρας ⌊ ⌋ ' -ην τ'*; im adnom. Gen. (1x m. Art.): (μ 108. 430) *-ης σκοπέλῳ*⁺, (125) *μητέρα τῆς -ης*

I Od. 1 Voraussage; ausführl. Beschr. (Exposition für μ 223–259) in Kirkes Warnung an Od.: μ 85 („nach [39] Sirenen u. [55] Plankten [73] *δύω σκόπελοι*, des einen Gipfel himmelhoch, wolkenumhüllt u. unersteigbar für jeden [78 *οὐδ' εἴ οἱ χεῖρές τε ἑείκοσι*[!] *καὶ πόδες εἶεν*, wie Einstimmg. auf das folgende 12-füßige Ungeheuer], *πέτρη λίς*, in dessen Mitte, selbst dem Bogenschuß unerreichbar, *σπέος ἠεροειδές, πρὸς ζόφον εἰς Ἔρεβος τετραμμένον* [Himmelsrichtg. mit Konnot. des Totenreichs], *ᾗ περ ἂν νῆα ἰθύνετε*) *ἔνθα δ' ἐνὶ -η ναίει δεινὸν λελακυῖα· ' τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν ὅση σκύλακος νεογιλλῆς ' γίνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν· οὐδέ κέ τίς μιν ' γηθήσειεν ἰδών, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειε. ' τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι* (s.d.), ' *ἓξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες, ἐν δὲ ἑκάστῃ ' σμερδαλέη κεφαλή, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες, ' πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο* ([86-88 damn. Arist.] steckt zur Hälfte [*μέσσῃ δέδυκεν*] in der Höhle u. fischt mit ihren 6 Köpfen umherstöbernd Meerestiere [*ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα δελφῖνάς τε κύνας τε* [! s.d. B II] u.a. *κήτεα*, ist nicht ohne Verlust [*ἀκήριοι*] zu passieren, [99 f.] *φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ φῶτ' ἐξαρπάξασα νεός* [als Vorbereitg. von 245 f.]; es folgt [101] die Beschr. der Charybdis: *ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ...*"), dramatisierende Schilderg. (3x menschl. Unvermögen als steigerndes Adynaton: 77. 83. 98 [~ ψ 328], vgl. 75); dem EN folgt 'Etymologisierg.' (*φωνὴ ὅση*

σκύλακος νεογιλλῆς [über der man aber nicht das πέλωρ κακόν vergessen darf], aber kein Widerspruch zu δεινὸν λελακυῖα, s. δεινός B 2a; Bruno, Helikon 7, 1967, 343 ff.; Odyssey z.St.; zur 'Etym.' mit Parall.: Rank, Etymologiseering 67 f. + Anm.; Risch, Kl. Schr. 303); zur Stimme als 'Manifestation von Identität u. Macht' s. αὐδήεις (B 3. 2) von Kirke, Kal., Ino, dazu Nagler, Spontaneity 34 (n. 10) μ 108 (Sk. geringeres Übel als Charybdis:) „ἀλλὰ μάλα -ης σκοπέλῳ πεπλημένος ὦκα ' νῆα παρὲξ ἐλάαν (kostet nur 6 Gef. u. nicht alle") 124 („Gegenwehr ist unmögl. [affekt., redundant], 118) ἡ δέ τοι οὐ θνητή, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστι, ' δεινόν τ' ἀργαλέον τε καὶ ἄγριον οὐδὲ μαχητόν· ' οὐδέ τίς ἐστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς· ' ([3 Vv.] Zögern würde 6 weitere Gef. kosten, darum rudere kräftig) ' ... βωστρεῖν δὲ Κράταιϊν (s.d.), ' μητέρα (s.u. II) τῆς -ης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν· ' ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὁρμηθῆναι" ([125-26 damn. Arist., v. V.d.Mühll in app. ad l. et Ausgew. kl. Schr. 71] dann nächste Station: Thrinakia), die Anrufung der 'Mutter' (ad hoc-Erfindung?) entspr. dem Göttergeleit für die Argo bei den Plankten (μ 72 Ἥρη παρέπεμψεν) 2 Konfrontation μ 223 (Od. nach den Sirenen, um die Charybdis zu vermeiden, zum Steuermann [220]: „σκοπέλου [sc. Skyllas] ἐπιμαίεο") -ην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην 231. 235. 245 (Od.: „trat, gg. Kirkes Warnung, gerüstet an den Bug) ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι ' -ην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ' ἑτάροισιν ' (2 Vv.) ' ... στεινώπον ἀνεπλέομεν γοόωντες· ' ἔνθεν γὰρ -η (μὲν γὰρ Σκύλλ' vulg., van der Valk, Text. Crit. Od. 72), ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις ' δεινὸν ἀνερροίβδησε ... ' ([8 Vv.] während wir von der Charybdis den Untergang erwarteten) ' τόφρα δέ μοι -η ... ἐκ νηὸς ἑταίρους ' ἓξ ἕλεθ' (folgt Angler-Gl.: ὡς ἁλιεὺς ῥάβδῳ ... ὧς οἵ γ' ἀσπαίροντες ἀείροντο ποτὶ πέτρας, u. Sk. κατήσθιε κεκλήγοντας"), vgl. den Kyklopen (ι 289 σὺν δὲ δύω μάρψας ὥς τε σκύλακας [!] ποτὶ γαίῃ κόπτ' u. Gl. vom fressenden Löwen) 3 Rückblick μ 261 (Zus.fassg.:) „αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας (sc. σκοπέλους [vgl. 73. 79. 101. 430] od. Plankten [wie ψ 327]? s. Odyssey z.St.) φύγομεν δεινήν τε Χάρυβδιν ' -ην τ' (folgt Thrinakia") 310 (Rückblick: „Gef. nach dem Essen μνησάμενοι) ἔκλαιον ἑταίρους, ' οὓς ἔφαγε -η ... ἐκ νηὸς ἑλοῦσα 4 erneute Konfrontation, wobei jetzt Charybdis tätig μ 430. 445 (nach Thrinakia Od. allein, schiffbrüchig:) „ἦλθον ἐπὶ -ης σκόπελον δεινήν τε Χάρυβδιν. ' ἡ μὲν ἀνερρύβδησε ... ' ([13 Vv.] hing am Feigenbaum über dem Strudel, dann ἑζόμενος [sc. ἐπὶ δούρασι] διήρεσα) ' -ην δ' οὐκέτ' ἔασε πατὴρ (sc. Zeus, ἐσιδέειν" [445sq. damn. Arist.]) 5 Abenteuer-Kat. (indir. R. des Od.) für Pen. (nennt die nicht erlebten Plankten [!] nb. den tatsächl. bestandenen Gefahren:) ψ 328 (321 κατέλεξε ...) ἠδ' ὡς Σειρήνων ... φθόγγον ἄκουσεν, ' ὧς θ' ἵκετο Πλαγκτὰς πέτρας δεινήν τε Χάρυβδιν (~ μ 260) ' -ην θ', ἣν οὔ πώ ποτ' ἀκήριοι ἄνδρες ἄλυξαν (~ μ 98) · ' ἠδ' ὡς Ἠελίοιο βόας ...

II Abstammung (Prosaref.) Hes. fr. 262 (= sch. Ap. Rh. Δ 828, wo Sk.s Eltern Phorkos u. Hekate, i.e. Κράταιις [s.d. B II sowie hier μ 124, s.o. 11]) ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις Φόρβαντος καὶ Ἑκάτης ἡ Σκύλλα, wohl Verwechselung mit Phorkys/os (s. Th. 270-336 dessen Kinder mit Keto, wo aber Sk. fehlt), s. Acus. fr. 42 (EGrM I), sowie Schmidt (s.o. E) 647; s.d. auch zu Phorbas, sowie Ed. Meyer, Forschungen z. Alten Gesch. I, Halle a.S. 1892, 95 A.3; Hirschberger 453

H.W. Nordheider

σκύλος n. [1ᵉ] E zu σκύλλω (s.d. bei Frisk, Heubeck, Kl. Schr. 98 A. 6; vgl. σκύλος, σκῦλον, σῦλον, σκῦτος, ἐπισκύνιον, anderers. μιστύλλω), s.a. Σκύλλη?

B abgezogene (Menschen-)*Haut*, sc. des Koers Asteros, sonst (erst hellenist.) meist 'Tierhaut' (s. LSJ s.v., sowie H. Lloyd-Jones, Gr. Ep., Lyr. and Trag., Oxford 1990, 27) — Wortf.: s.v. δέρμα (B Vorbem.); als (sonst unbek.) Aition von Ath.s Aigis: Mer. fr. 6, 1 K.-M. (= Suppl. Hell. fr. 903A, 20 = p. 135 Ber.; Ath. hilft Her. gg. die Meropen [s.d.], tötet den Asteros) ἔγδε[ιρεν δ' ἄρ'] ἅπαν -ος ἄλκιμον. [αἶψα δὲ] πέπλ<ος> ' αὐάνθη (Ath. konserviert sie durch Ambrosia, trägt sie dann περὶ σῶμα δ' ἑλίξα[μένη] ... αὐταῖς σὺν χ[είρεσσι καὶ] εὐρήεσσι πεδίλοις), vorher (fr. 5) entspr. ῥιγόγ, zum Zush. s. Komm. z.St. (K.-M.: *Haut* des 'Asteros' = 'Sternengewand'; andere Version der Herkunft der Aigis s. Suppl. Hell. z.St.), zur Sache vgl. Her.' Löwenfell (s. Hes. fr. 250), zum Epith. (Γ 338⁺, Π 209⁺) ἄλκιμον ἔγχος, ἦτορ

H.W. Nordheider

σκύμν(ος) [1ᵃ] Σχ sch. D Σ 319: -ους· ὀξυτονουμένης τῆς πρώτης συλλαβῆς 'τὸ τοῦ λέοντος ἔγγονον', βαρυνομένης δὲ τὰ τῶν ἄλλων ζώων (= P. Aphrod. Lit. II z.St.), zum Gebr. s. noch Ar. Byz. fr. 172A—180 Slater

B (s. Frisk s.v., Risch §23, DMic I 406 *ku-re-we*[?]:) *Tier-*, hier spez. *Löwenjunges*, vgl. σκύλαξ, im Gl. Σ 319 (Ach. klagte um Patr.) ὥς τε λὶς ἠϋγένειος, ' ᾧ ῥά θ' ὑπὸ -ους ⟨ἐλαφηβόλος⟩ ἁρπάσῃ ἀνήρ, Gl. veranschaulicht die Bzhg. Ach.-Patr. (entspr. Ψ 222 ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται ... νυμφίου, vgl. Ι 323 „ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι") u. Ach.s (Σ 322) δριμὺς χόλος; s. Edwards (Iliad) z.St. mit Parall. (zu Klage u. Löwen-Gl.) im Gilgamesch-Epos; Stehlen von Löwenjungen wohl kein übl. Jagdbrauch, sondern Zufallsaktion eines ⟨ ⟩; s. dagg. die Gl. mit wehrloser ἔλαφος u. νεβροί (Λ 113 ff. [Reaktion τρόμος αἰνός 117], δ 335 ff.)

H.W. Nordheider

Σκῦρος [3ᵢ, 1ᵒ, 1ʰ, 1ᵉ + Prosaref.] L ¹Kullmann, Quellen 190 ff. 266. 339 u.ö. (s. Register); ²ders., Hom. Motive, Stuttgart 1992, 111. 191 f.; s. noch V.d. Mühll, Hypomnema 180 + A. 56 (Neopt. auf Sk. u. die 20-jähr. Kriegsdauer)

B Insel (u. deren Hauptort) östl. von Eubōia; Epith. αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον; zum Namen s. Fick, Vorgriech. Ortsnamen 68; Zgusta, Kleinasiat. ON §1238; vgl. DMic I 406 (*ku-re-we*?); bei Hom. genannt im Zusammenhang mit Ach. u. Neopt. (wobei die Teuthran. Expedit. des Kyklos vorausgesetzt scheint, s.u. 2 sowie L¹·²; L¹ auch zur Sagenversion von Ach. unter den Lykomedestöchtern auf Sk. u. zur Erfindung eines phryg. Sk. in den Schol.); sonst (h. Ap.) in ON-Kat. 1 Hom. (zur Sage, Bzhg. zum Kyklos s. L¹); Rückblick auf voriliad. Eroberung durch Ach.: Ι 668 (Patr. schlief mit der Beutefrau Iphis, die ihm Ach. gegeben hatte) -ον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος ⟨πτολίεθρον⟩; zur Nennung des Gründers (s.d.) vgl. (γ 4, κ 81, Β 538) Πύλον Νηλῆος ἐυκτίμενον / Λάμου / anderers. Δίου τ' αἰπὺ ⟨ ⟩, zum Epith. noch (γ 485⁺) Πύλου αἰπὺ ⟨ ⟩ u. ON s.v. αἰπύς (B II) — (Mit Il.-Handlg. gleichzeitiger) Aufenthaltsort des Neopt.: Τ 326. 332 (Ach.: „Patr.' Tod ist so schlimm wie der von Vater od. Sohn) ὃς -ῳ μοι ἔνι τρέφεται φίλος υἱός· ' (ich hatte gehofft, du [Patr.] würdest nach meinem Tod den Neopt. [5 vv.]) ' ⟨-όθεν⟩ ἐξαγάγοις καί οἱ δείξειας ἕκαστα (sc. in Phthia [vv. susp., v. West in app.])", zu ⟨ ⟩ (entspr. abl. Gen.) s. Lejeune, Adv. en -θεν 77 f.; s. noch zus.fassend Edwards (Iliad) z.St.; zum Klagetopos („Distance and Separation") Chr. Tsagalis, Epic Grief (Unters. zur ant. Lit. u. Gesch. 70), Berlin 2004, 86 — Nachiliad.: λ 509 (Od. erz. Ach. in der Unterwelt: „den Neopt.) ἤγαγον ἐκ -ου μετ' ... Ἀχαιούς (wo er sich hervortat", 1. VH ≅ Τ 326ᵢᵐ, λ 508ᵉˣ ≅ Τ 331ᵉˣ), entspr. Il. Parv. (in 2) 2 ep. Kyklos: Il. Parv. fr. 4A p. 54 Dav. = p. 82 Ber. (= sch. Τ 326

[s.o.]) *Πηλείδην δ' Ἀχιλῆα φέρεν -όνδε θύελλα*, wohl nach der ⌊Teuthran. Expedit.⌋, s. L¹190 – Prosaref.: Cypr. ap. Procl. Chr. 129 p. 82 Sev. (= p. 32 Dav.): Bei der Rückkehr von der ⌊ ⌋ heiratet Ach. auf Sk. Deidameia, die Tochter des Lykomedes – (Nachiliad.:) Il. Parv. ap. Procl. Chr. 217 p. 89 Sev. (= p. 52 Dav., cf. p. 74 Ber.): Od. holt Neopt. von Sk. nach Troia, entspr. λ (in 1) 3 sonst h. Ap. 35 (im ON-Kat. von Letos Itinerar: [30] *ὅσσους Κρήτη <τ'> ἐντὸς ἔχει καὶ δῆμος Ἀθηνῶν*) *-ος* (*σκύρος* v.l.) *καὶ Φώκαια καὶ Αὐτοκάνης ὄρος αἰπὺ* ([45] *τόσσον ἐπ' ἵκετο Λητώ*), zur Auswahl u. Reihenfolge der ON s. Càssola (zu V. 30-44), anders (V. 35 nach 37) West; zum 3-ON-Verstyp vgl. im Kontext

D Cypr. fr. dub. 40 p. 63 Ber. (= fr. ep. adesp. 17 p. 294 West) *ἔπλεον εἰς -ον Δολοπῆδα* H.W. Nordheider

σκυτάλη viell. erschließbar(?) in Pisand. fr. 1 p. 131 Dav. (= p. 167 Ber.; Prosaref.) von Her.' *Keule*, s.a. *δορά* (im Kontext), zur Sache s. *ῥόπαλον* H.W. Nordheider

σκῦτος n. [1°] E uns., viell. urspr. 'Bedeckung' u. verwandt mit ahd. *hūt (Haut)*, lat. *cūtis* u.a. (die aber ohne *s*-)? vgl. *σκῦλον, ἐπισκύνιον, κεύθω, scutum*; s. Frisk s.v., Risch S. 80. – Abl.: *σκυτοτόμος* Σχ sch. Barn. ad l.: *δέρμα. ῥινόν*

B *Leder(stück)*, hier vom Rind, für Sandalenfertigung, nur ξ 34 (Od. trifft Eum. an, wie er [23]) *αὐτὸς δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε πέδιλα,* ' *τάμνων* ⌊*δέρμα βόειον εὐχροές*⌋ ... ' (als die Hunde Od. bedrohen [9 Vv.]) ' *ἔσσυτ'* (Eum.) *ἀνὰ πρόθυρον, -ος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός* (≅ 31 *σκῆπτρον*, sc. Od.), Wiederaufnahme von ⌊ ⌋; Tätigkeit charakterisiert Eum. gleich bei der Einführung als fleißigen, haushälter. Diener seines Herrn, der im Rahmen der weitgehend autarken Hofwirtschaft auch spez. Handwerksarbeiten ausführt (dem entspr. die selbstgebaute *αὐλή* ξ 5 ff., anderers. Od.' Bett ψ 177 f.; vgl. dazu ferner den *σόλος* Ψ 826 ff.; s.a. Eum.' Eigenleistung ξ 449 ff.), im Ggs. zum (teil-)spezialisierten *σκυτοτόμος* (s.d. u. s.v. *δημιοεργός*); zum Material vgl. noch *δέρμα* (B 2, mit Wortf.), *ῥινός, βοέη, κῶας, ἱμάς*, ferner (ω 229 f.) Laertes' *βοείας κνημῖδας* u. *χειρῖδας*, u. s. Marinatos, Arch. Hom. A 14; O. Lau, Schuster u. Schusterhandwerk in der griech.-röm. Lit. u. Kunst, Diss. Bonn 1967, 2 ff.; sprachl./typolog. (zur Schreckreaktion) vgl. (V. 31) *σκῆπτρον* / (sowie bei Verwundg., Tod χ 17, Δ 493, Θ 329⁺, O 421) *δέπας* / *νεκρὸς* / *τόξον* / *δαλὸς δέ οἱ* ⌊*ἔκπεσε*⌋ (s. s.v. *πίπτω* B II 4) *χειρός*', (X 448) *χαμαὶ δέ οἱ* ⌊ ⌋ *κερκίς*', (Θ 137⁺) *ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία*, sowie (π 13 freudige Überraschg. des Eum.) *ἐκ ... χειρῶν πέσεν ἄγγεα* H.W. Nordheider

σκυτοτόμος [1ᵉ] Σχ sch. D ad l.: *σκυτέων* (zur späteren Verteilg. beider s. Perpillou, *-εύς* § 301 ff.)

B (zu *σκῦτος*, s. Risch § 74c:) *Lederschneider* (zur Bildg. vgl. *δρυ-, ὑλοτόμος, ῥινοτόρος* u.a.), hier vom *Schildmacher* (s.a. *χαλκεύς*) in Ekphrasis bei Erstnennung von Aias' berühmtem 'Turmschild' H 221 (Aias trat gg. Hektor zum Zweikampf an) *φέρων σάκος ἠύτε πύργον,* ' *χάλκεον ἑπταβόειον* (cf. s.v. *ταύρειος*), *ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων,*' *-ων* ⌊*ὄχ' ἄριστος*⌋ *Ὕλῃ* (*Ὑδῇ* v.l., cf. West in app., Kirk [Iliad] ad l., et E 708. Y 385) *ἔνι οἰκία ναίων,* ' *ὅς οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον ἑπταβόειον* ' *ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν*, formelh. Handwerkerlob zur Einführung u. Steigerung des Helden u. seiner charakterist. Waffe vor wichtigem Kampf: (1) Zur 1. VH vgl. (A 69, Z 76 Kalchas, Helenos) *οἰωνοπόλων* ⌊ ⌋, (E 843⁺, P 307, Ψ 357 von herausragenden Kriegern) *Αἰτωλῶν / Φωκήων / Τυδείδης* ⌊ ⌋⁺); zur 2. VH vgl. (N 664, Π 595, P 584, δ 555⁺. 798) *Κορινθόθι / ὃς Ἐλλάδι / Ἀβυδόθι / Ἰθάκῃ ἔνι / Φερῆς ἔνι οἰκία ναίων*. (2) Zum Herstellertopos vgl.: (B 101, Θ 195, T 368 *σκῆπτρον*, Waffen) *τὸ μὲν⁺ Ἥφαιστος κάμε τεύχων,* (ϑ 373 *σφαῖραν*) *τὴν σφιν Πόλυβος ποίησε δαίφρων,* (τ 56 f. *κλισίην*) *ἣν ποτε τέκτων* ' *ποίησ'* *Ἰκμάλιος,* (Z 314 f. *δώματ'*) *ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν οἳ τότ' ἄριστοι* ' *ἦσαν ... τέκτονες ἄνδρες,* (Ψ 743 *κρητήρ*, den) *Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὖ ἤσκησαν*. (3) Zu EN von Handwerkern vgl. noch (z.T. mit redenden Namen): (E 59 f.) den Schiffsbauer *Φερέκλον Τέκτονος υἱὸν Ἁρμονίδεω,* (γ 425) *χρυσοχόον* (~ *χαλκεύς* 432) *Λαέρκεα,* (ϑ 114) *Ἀμφίαλός θ' υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο*, ferner (γ 282 *κυβερνήτην*) *Φρόντιν Ὀνητορίδην*, sowie die (lt. ρ 383 ff. ebf. zu den *δημιοεργοί* [s.d. m. Lit.] gehörenden) *ἀοιδοί* Demodokos u. Phemios. (4) der *σκ.* fertigt hier auch die eherne Schicht (wie umgekehrt M 295 der *χαλκεύς* auch *βοείας ῥάψε χρυσείῃς ῥάβδοισι*), wohnt u. arbeitet in *Ὕλη* in Böotien (der wegen Rinderzucht geeigneten Gegend für Lederproduktion; s. A. Riedenauer, Handwerk u. Handwerker in d. hom. Zeiten, Erlangen 1873, S. 138 ff.; Eckstein, Arch. Hom. L 3. 25 mit Liste von Handwerkerbez.; O. Lau, s.v. *σκῦτος* B), auch für auswärtige Besteller wie den Salaminier Aias, dessen berühmter Schild natürl. e. prominente Herkunft hat (vgl. Heph. als Fertiger von Ach.s Waffen; zur Herkunftsbez. die 'thrak.' Schwerter N 577, Ψ 807 f. [s. Bd. I Sp. 1442,9 ff.], den 'sidon.' [= phönik.] *κρητήρ* Ψ 741 ff., sowie neuzeitl. z.B. Toledo-Klingen, Augsburger Silber, Pariser Mode od. heutige Designer-Markenartikel) H.W. Nordheider

σκύφος n., **σκύπφος** m. [1°, 2ᴴ, 1ᵉ] E verw. mit *σκάφος*? s. Risch § 63a; zum Genuswechsel Egli, Heteroklisie 75 f. (der aber ξ 112 *-φον* m. liest); *-πφ-*Dehng. metri gr., s. Troxler, Sprache Hesiods 34

B *Trinkgefäß: Becher*, rustikal (bei Eum.), derb (1ᵉ Her. als Zecher beim Kentauren?), aber auch kostbar (1ᴴ *ἀργύρεον*, 1ᵉ nb. *κρητῆρα χρυσοῖο*). – Wortf.: *ἀλεισον, δέπας (ἀμφικύπελλον), κισσύβιον, κοτύλη, κύλιξ, κύπελλον*, s.dd., sowie Brommer, H. 77, 1942, (356 ff.) 360 f.; Bruns, Arch. Hom. Q 35 f. 42 ff.; Venit, CW 92, 1998, 120 ff. 1 *-φος* (n.) im rustikalen, ärml. Haushalt des Eum. bei der Bewirtung des Gastes: ξ 112 (Od.) *κρέα τ' ἤσθιε πῖνέ τ' οἶνον* ' ... ' *αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε* (Od.) ... ' *καί οἱ πλησάμενος δῶκε* (Od.?) *-φος* (Ar. Byz., vulg., *-φον* Arist., v.l., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 106; Ludwich, Textkritik I 605), *ᾧ περ ἔπινεν* (*ἔπινον* pap.), ' *οἴνου ἐνίπλειον* ' (–) *ὁ δ' ἐδέξατο* (Eum.?), *χαῖρε δὲ θυμῷ* (–) ' *καί μιν φωνήσας* (Od.) ... *προσηύδα* (≅ Hes. fr. 271, 2ⁱⁿ·, s.u.), Pers. verteilg. strittig (s. Odyssey z.St.): sachl. plausibel wäre *δῶκε* (sc. Eum. als Gastgeber, entspr. V. 447 f. *σπείσας δ' οἶνον Ὀδυσσῆι ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν*) ... *ὁ δ' ἐδέξατο* (sc. Od. als Gast); aber viell. umgekehrt (da Subj.-wechsel von *δείπνησε* zu *δῶκε* schwierig u. [V. 112] *ἔπινεν* passend als Wiederaufnahme von [109] *πῖνε* [sc. Od.]); vgl. (I 224) *πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ'* (ebf. der Gast! sc. Od.) *Ἀχιλῆα*, sowie *δῶκε⁺* (s.d. B I 1 b) + *δέπας* (Σ 546 bei der Ernte), anderers. + *χρύσειον ἄλεισον* bzw. *καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον* (γ 53. 63 beim reichen Nestor) 2 *-πφος* (m.), 2× VA, nichthom. Hes. fr. 271,2 *τῷ δὲ Μάρης* (s.d. zum Zush.) ... ' *πλήσας δ' ἀργύρεον -πφον φέρε, δῶκε δ' ἄνακτι* (≅ ξ 112ⁱⁿ·) fr. 272,3 (relig. Ritus:) *τῷ δ' ἐπ' ὄπισθεν* ' *-πφον ἔχων ἑτέρῃ, ἑτέρῃ δὲ σκῆπτρον ἀείρας*, zum Zush. s.v. *Ἴφικλος* Pan. fr. 4,2 p. 117 Dav. *τοῦ κεράσας κρητῆρα μέγαν χρυσοῖο φαεινὸν* ' *-πφους* ⌊*αἰνύμενος*⌋ *θαμέας ποτὸν ἡδὺν ἔπινεν*, von starkem Zechen, Zush. viell. Her.' Besuch beim Kentauren Pholos (s. Matthews z.St.); metr. vgl. (ι 225⁺. 249. 429, χ 500, h. Cer. 6) *τυρῶν / πίνειν / σὺν τρεῖς / χεῖράς τ' / ἄνθεά τ'* ⌊ ⌋⁺

D Phaedimus fr. 1 p. 214 Ki. (= Suppl. Hell. fr. 669) ‹δουράτεον› -ος εὐρὺ μελιζώροιο ποτοῖο, metr. vgl. (θ 512) ‹ › μέγαν ἵππον, zum Material s.v. κισσύβιον H.W. Nordheider

σκώληξ [1[i]] E m. Dehnstufe nb. σκέλος, σκολιός; s. Luis Gil Fernandez, Nombres de insectos en Griego antiguo (Man. y anejos de Em. 18), Madrid 1959, 146 u.ö.; zum Suff. s. Risch § 59a: vgl. z.B. ἴρηξ, σφήξ

B *Wurm*, im Kurzvgl. vom Verwundeten, der sich im Todeskampf (gekrümmt) erst auf den Boden 'kauert' (ἑζόμενος, s.d. B I 1 b; II 3 a γ) u. dann 'ausgestreckt liegt' (κεῖτο ταθείς, vgl. altern. τανυσθείς Σ 26, N 392+); der unheroische, drastische Vgl. entspr. der bes. schmerzhaften Verwundung: N 654 (Mer.' Pfeil durchbohrte Harpalions Unterleib) ἑζόμενος δὲ ... ' θυμὸν ἀποπνείων ὥς τε -ηξ ‹ἐπὶ γαίῃ› ' ‹ › κεῖτο ταθείς. ἐκ δ' αἷμα μέλαν ῥέε, metr. vgl. (Φ 118/Π 310. 413) ὁ δὲ+ πρηνὴς ‹ › κεῖτο ταθείς/κάππεσ', (P 58) καὶ ἐξετάνυσσ' ‹ ›, sowie (N 564 Lanze) ὥς τε σκῶλος (!) περίκαυστος', anderers. (M 167) ὥς τε σφῆκες, (Γ 23+, E 299+) ὥς τε λέων, λέων ὥς bei Angriff usw.; zur Szene s. noch Friedrich, Verwundung 97 ff. (sowie Saunders 152 f.); zum späteren Gebr. s. Capelle, RhM 98, 1955, 153; M. Davies-J. Kathirithamby, Greek Insects, London 1986, 96. 102 A. 60 H.W. Nordheider

σκῶλος [1[i]] E wohl zu σκόλοψ (s.d.), im übrigen s. Frisk u. Risch 110

Σχ sch. D N 564: σκόλοψ. ἢ ἀκάνθης εἶδος, ἢ πυρωθεῖσα εὐτονωτέρα γίγνεται

B uns.; viell. *Spitzpfahl* (vgl. E) od. *Stachel* (wie z.B. Ar., Lys. 810; vgl. Σχ) N 564 (Adamas trifft m. d. Speer) καὶ τὸ (αἰχμή = δόρυ) μὲν αὐτοῦ μεῖν' ὥς τε -ος πυρίκαυστος ' ἐν σάκει Ἀντιλόχοιο, τὸ δ' ἥμισυ κεῖτ' ἐπὶ γαίῃς, s. Iliad z.St.; vgl. ι 375 ff.; zur ant. Disk. s. Neitzel, SGLG 3 (1977), 205. 279 f. 318 f.; z.St. bes. Fränkel, Hom. Gl. 56. — Wortf.: σκόλοψ, μοχλός (weiter s. dd.) G. Markwald

Σκῶλος [1[i]] (wohl zu σκῶλος:) Ort in Böotien, genannt im Kat. B 497 (494 Βοιωτῶν ... ἦρχον) οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν ' Σχοῖνόν τε -όν τε πολύκνημόν τ' Ἐτεωνόν (509 τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον), Assonanz Σχ-, Σκ-; nach einl. (V. 496) 2-ON-V.; zur (häufigen) Versstruktur (2 ON + Epith. + ON) vgl. z.B. B 498. 537. 561; zu Geogr., Gesch., Stellg. im Kat. s. Burr 21 f.; Giovannini 24. 33; H.S.-L. 21 (zu myk. Resten); Visser, Katalog 254. 283. 297 ff. (zur Versstruktur). 324 u.ö. sowie Basler Komm. z.St.; allg. s. noch Geyer, RE III A 1 (1927), 567, mit ant., Griechenl.-Lex. 226. 468 mit moderner Lit. H.W. Nordheider

σκώπτω s. παρασκώπτω

σκώ(ψ) [1[o]] E wohl nicht zu σκώπτω, sondern als Wurzelnomen zu σκέπτομαι (wegen der 'Glotzaugen'), Nebenform κώψ, zur Bildg. Risch § 3b, vgl. noch κλώψ — κλέπτω

Σχ sch. Barn. ad l.: ὄρνεα νυκτονόμα κακόφωνα. σκαιῶπες οὖν τινες

B *Eule*nart (Gattungsbez. γλαῦξ hom. latent, s.a. κύμινδις?), nistet, nb. anderen, im Hain bei Kal.s Grotte: ε 66 ὕλη δὲ σπέος ἀμφὶ πεφύκει τηλεθόωσα, ' κλήθρη τ' αἴγειρός τε καὶ εὐώδης κυπάρισσος. ' ἔνθα δέ τ' ‹ὄρνιθες τανυσίπτεροι› εὐνάζοντο, ' -ές (κῶπες Aristot.) τ' ἴρηκές τε τανύγλωσσοί τε κορῶναι, ' εἰνάλιαι, nach Oberbegr. ‹ ›, zum Verstyp (3 Vogelbez. + Epith.) vgl. (V. 64) die Baumserie, sowie (B 460 [s. Basler Komm. z.St. mit Lit. zum Trikolon] = O 692) χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων, ferner die Blumenverse (h. Cer. 6. 426 f.); zur Sache Odyssey z.St.; Boraston, JHS 31, 1911, 218 f.; Thompson, Birds 262 ff.; Meillier, REA 72, 1970, 23 ff.; J. Pollard, Birds, in: Gr. Life and Myth, Plymouth 1977, 54; Nebeneinanderwohnen versch.r Vorgelarten keine hom. Phantasievorstellung, sondern realist.: s. Körner, Hom. Tierwelt 67; ders., in: Festschr. J. Geffken, Heidelberg 1931, 57 ff. H.W. Nordheider

σμαραγέω [3[i], 1[H]] E onomatop., nach L[5] 177 ff. verw. m. σφαραγέω (s.d.). — Abl.: σμαραγίζω

Σχ sch. D B 210. 463, Φ 199: durch ἠχέω erkl., auch sch. min. P.Oxy. 3832 zu B 210 u. P.Oxy. 4635 zu B 463

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 143; [2]Körner, Sinnesempf. 47; [3]Krapp, Akust. Phänomene 180—83; [4]H. Reinsch-Werner, Call. Hesiodicus, Berlin 1976, 177 ff. u. 233 f.; [5]Tichy, Onomatop. Verb. 175 ff.; [6]S. A. Nimis, Narrative Semiotics in the Epic Tradition: The Simile, Bloomington & Indianapolis 1987, 77 ff.

B *dröhnen*, 2x im Gl. (vgl. L[6]), zur Bez. d. Lärms, den die Sammlg. d. Heeres macht (Meeresrauschen u. Vogelgeschrei), dort Präs.; sonst vom Donner (L[3]) od. dem Lärm d. Titanenschlacht, beide Male ingr. Aor. (vgl. L[1]); zur Rezept. bei Call. s. L[4] B 210 (ἐπεσσεύοντο ἠχῇ) ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης ' αἰγιαλῷ μεγάλῳ (μεγάλα v.l.) βρέμεται, ‹-εῖ δέ τε› πόντος 463 (vom Lärm gewaltiger Vogelscharen:) κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, ‹ › λειμών (γαῖα v.l.), vgl. Ap. Rh. 4, 1301 f. (βρέμεται), Verg. Aen. 7, 701 (*sonat*); L[2] ‖ Φ 199 (Ach. zum toten Asterop.:) „ἀλλὰ καὶ ὅς (Ok.; ὧς v.l.) δείδοικε Διὸς μεγάλοιο κεραυνὸν ' δεινήν τε βροντήν, ὅτ' ἀπ' οὐρανόθεν -ήσῃ" Th. 679 (Titanomachie:) δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων, ' γῆ δὲ μέγ' ἐ-ησεν κτλ. — Wortf.: vgl. ἀραβέω, ἀύω, σφαραγέω u. s. βρέμω Bd. II Sp. 94, 11 ff.

D v.l.: Th. 693. 840 (zur letzteren vgl. West, CQ 12, 1962, 180); ci.: ι 390 (vgl. Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 13) G. Markwald

σμαραγίζω [1[H]] E Abl. von σμαραγέω (s.d.) B *dröhnen*, vom Lärm d. Titanenschlacht (wie -έω, s.d.) Th. 693 ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐ-ιζε (ἐ-ησε v.l.) ' καιομένη sonst nur Q.S. 14, 558 G. Markwald

Σμάραγος [1[H]] hapax E onomatop., vgl. ‹σμαραγέω›, σμάραγος Ap. lex. s.v.; nach Porzig, Gl. 25, 1937, 194—97 verw. m. σμάραγδος 'Blitzstein' (vgl. Frisk s.v.). — Abl.: ‹ ›, σμαραγίζω (vgl. Furnée, Vorgriech. 227)

B *Kracher*, einer von 5 Töpferdämonen, vgl. Tichy, Onomatop. Verb. 177; Markwald, Hom. Epigr. 231 ff. m. A. 29 Hes. fr. 302, 9 συγκαλέω δῆπειτα καμίνων (καμίνῳ v.l.) δηλητῆρας, ' Σύντριβ' ὁμῶς -όν (σφάραγον v.l.) τε κτλ., vgl. auch s.v. Σαβάκτης G. Markwald

σμερδαλέος [27[i], 9[o], 3[H], 4[h]] E zus. m. σμερδνός (s.d.) *l/n*-Abl. (Benveniste, Origines 45 f.) zu (LIV[2] 570) russ. (*smerd* 'Bauer' <) *smerdet'* 'stinken' (> *smorodina* 'Johannisbeere'), lat. *merda*, s. H. Brunnhofer, Hom. Rätsel, Leipzig <1899>, 111, Fay, AJPh 26, 1905, 173 m. A. 2, L[1] 46 u. vgl. zur Bed.-entw. *cacāre* / κακός (s.d. E)

F Mask. -ος 3, -ῳ 2, Nom. -ω 1; Fem. -η 1[o], -ης 1[H], -ην 1; Ntr. -ῳ 1, (adv.) Akk. -ον 23, Nom. -(α) 1, (adv.) Akk. -α 9

M 1 [⏑⏑⏑] -(α) Y 65 2 [⏑⏑⏑²] -α κτυπέ/ἰάχων H 479 / E 302 = Θ 321 = Y 285, Π 785, T 41, Y 382. 443, χ 81; ἀμφὶ δὲ γαῖα ' -ον ἰάχ/‹κονάβησε› h. 28, 11, Th. 840, ἀμφὶ δὲ δῶμα ' -ον ‹ › /ιζε (γέλασσε δέ / θεὰ δ') ρ 542, κ 399, ἀμφὶ δὲ πήληξ ' -ον (‹ › O 648. 609, -ον ‹ › (γέλασσε δέ / θεὸς δ') h. Merc. 420. 54 = 502, Φ 593; ἀμφὶ δὲ νῆες ' -ον κονάβησαν B 334 = Π 277; (ἐπὶ / περὶ στήθεσσι

δὲ χαλκὸς ') -ον κονάβιζε(ν) Φ255, N498, B466; -ον δ' ἐβόησε(ν) Θ92, ϑ305, ω537; -ον (δ') ἵπποισιν ἐκέκλετο T399, Sc.341; ⌜-ον δ(ὲ⌟ μέγ)' ᾤμωξεν ι395, Σ35, ⌜ ⌟ X95; -ῳ μέγα δ' Y260; χαλκῷ ' -ῳ (τόν) N192, M464; -ος τόν B309; -ω/ος δ(έ) Σ579 / λ609, ζ137; -η μ91; -ης Th.710; -ην ἥν Φ401

Σχ sch. D B309: καταπληκτικός (so reg., auch sch. min. P.Oxy. (Spooner) 4633. 4634 zu B309 u. P.Mich. Schwendner 11 zu E302). φοβερός (entspr. B334, E302)

L [1]Bolling, in: Studies Collitz, Baltimore 1930, 43 ff.; [2]Scully, HSPh 101, 2003, 32 m. A.12

B (etym. [s.a. ν435 v.l. in D] 'stinkend' >) *widerwärtig, abscheulich* (nur Y65, ζ137), *gräßlich, grausig, schrecklich, furchterregend*, in 2 (Adv.) auch abgeschw. *furchtbar laut, dröhnend*, poet. Glossenwort (nur am VA, vor epex. Rel.satz B309, M464, Y65, Φ401, λ609 f.), in Zush. m. göttl. Behausungen Y65, Körperteilen μ91, (unzerstörbaren Defensiv-)Waffen Y260, Φ255. 401. 593, Aktivitäten B309, H479 (jew. ominös wie ρ542), ϑ305, Th.710. 840, h.Merc.54. 420. 502, h.28,11, in Ach./Aen./Hektor/Od.-Kontext Σ35, T41. 399, Y260. 285. 382. 443, Φ255. 593 / E302, Y260 / Θ321, M464, N192, O609. 648, X95 / Θ92, ζ137, χ81, ω537. – In assoz. Zush. m. αἰγίδ(α) Φ400 f., Sc.341/4 (s.a. P593 f. in D, vgl. E738/42), αἰετός+ Φ252/5, ω537 f., ᾖρει ' H479, ϑ304 f., ἤιξεν+ B309 f., Φ254 f., ἄλλυδις ἄλλη M461/4, ζ137 f., ἅλμη+ ζ137, h.28,11 f., ἀμφί Y260, Φ592 f., λ609 u. s. M, ἀντιάσειε/βολήσας μ88/91, M464 f., ἀτάλαντος M463 f., Π784 f., βαῖνε / βῆ E299–302 / Θ321 f., T40 f. 397 ff., γαῖα(ν) Y63 ff., Th.839 f., h.28,10 f., γέλασσε δὲ Π/Φ... Φ401/8, ρ542 ≅ h.Merc.420, γυμνός+ ζ136 f., λ607 ff., δείσας E298/302, Y62/5, δεινόν+ Y259 f., λ608 f., μ85/91 (vgl. E742), δράκων B308 f., X93 ff. (vgl. Λ26 v.l. in D), ἐ(ο)ικώς Φ254 f., λ606/8 f., ἔργα+ λ609 f., Th.710, ἐρύκακεν+ M464 f., Φ593 f., Zeus B309, H479, Th.840, θεά/ός+ κ399 / M464 ff., Y65, Φ593 f., ϑ305, μ88/91, h.Merc.54, θεῶν ἔριδι ξυνιόντων Y65 f., Th.705/10, (ἔσ)θορε M462 ff., Y381 f., ἴαχε+ B333 f., ι395 u. s. M, κακά / κεκακωμένος H478 f., X94 f. / ζ137, κεραυνός+ Φ401, ω537 ff., κροτάφοισι O609. 648, (κατα)κτάμεναι E301 f., Y442 f., λάμπε(σθην) M463 f., O608 f., (ὥστε) λέων+ (ὥς) E299/302, Σ579, ζ130/7, λ609 ff., (ἐμ)μεμαώς E301 f., Y284 f. 442 f., νυκτί M463 f., λ606/9, διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ Θ92 f., ω537/42 (Di Benedetto, Prometheus 28, 2002, 209 f.), (ἀν/ἀπ/ἐπ)ὄρουσε(ν) B309 f., E297/302, Π784 f., T396/9, Y284 f. 442 f., Φ251/5. 593, (ὑπὸ +) ποδῶν+ B466, Th.840 ff., (περὶ) στήθεσσι(ν) N497 f., Φ254 f., λ609, φάνη+ B308 f., Y64 f., ζ137, χαλκός+ M463 f., N191 f., Φ593, χόλος X94 f., ϑ304 f. – In / nach Gl. X95 / ζ137, nach / vor Vgl. E299–302, M463 f., Π784 f., Φ252–5, λ606–9 / ω537 f., in REinl. T399, ϑ305 (vgl. O732), in dir.R. (des Od.:) B309, ι395, κ399, λ609, μ91, (des Demod.:) ϑ305, nach RAbschl. B333 f., Π275 ff., Y259 f., Φ400 f., ρ541 f., χ79 ff. – Wortf.: ἀργαλέος B1b. hα, δεινός B1a. d/2, εὐρώεις, λευγαλέος, μέγας BIII1a, μιαρός, ὑυπόων, σμερδνός, στυγερός, φθισίμβροτος 1 Adj. [7[i], 3[o], 1[H]]; nur Y65, ζ137 olfaktor., sonst visuell (kontrast. 2); 6× Nom. (4× belebt), 5× cas.obl. (1[H] Abstr.); ζ137 präd., nur Σ579 (Exk.), λ609, μ91 (dir.R.), Th.710 voran-, sonst (m. Enjb.) nachgest. (gekoppelt m. δαφοινός B308 f., δεινῷ [vgl. E742] Y259 f., εὐρώεντα Y65, θυσσανόεσσαν Φ400 f.); bei Hes. m. (am VA metr. gleichw.) ἀργαλέος permutiert, s. 1. u. letzte St. u. vgl. ζ137 v.l. Y65 (Hades δείσας, μή οἱ γαῖαν ἀναρρήξειε Pos.) οἰκία δὲ ... φανείη ' -(α) εὐρώεντα (s.d.), τά τε στυγέουσι θεοί περ (> Th.739 = 810) μ91 ἐξ δέ τέ οἱ (Skylla) δειραὶ περιμήκεες, ἐν δὲ ἑκάστῃ ' -η κεφαλή, ἐν δὲ (ὀδόντες πλεῖοι θανάτοιο), vgl. E741 f. B309 ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων δαφοινός, ' -ος, τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε, ' βωμοῦ ὑπαΐξας Σ579 -ω (κυάνεοι Zen.) δὲ λέοντε δύ' ἐν πρώτῃσι βόεσσι ' ταῦρον ... ἐχέτην, visueller Eindruck betont (bildl. Darst., s.a. Λ26 v.l. in D), kontrast. (am VA metr. gleichw.) ὠμοφάγοι Λ479 (θῶες), nachgest. Π157 (λύκοι), h.Ven.124 (θῆρες), am VE von Löwen E782+ ζ137 (Löwen-Gl.: ὦς) κούρῃσιν ... ἔμελλε ' μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών ... ' -ος (λευ/ἀργαλέος vv.ll.) δ' αὐτῇσι φάνη κεκακωμένος ἅλμῃ, ' τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη *monströs* (von menschl. Wesen nur hier) λ609 -ος δέ οἱ (Her.) ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτὴρ ' χρύσεος ἦν τελαμών, ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο (+ Aufz.) ‖ M464 (ἔσθορε Ἕκτωρ) λάμπε δὲ ⌜χαλκῷ ' -ῳ⌟, τὸν ἕεστο N192 οὔ πῃ χροὸς εἵσατο, πᾶς δ' ἄρα ⌜ ⌟ κεκάλυπτ(ο) Y260 ἐν δεινῷ σάκει (Ach.s) ἤλασεν (Aen.) ... ἔγχος, ' -ῳ· μέγα δ' ἀμφὶ σάκος μύκε Φ401 οὔτησε (Ares) κατ' αἰγίδα (Ath.s) θυσσανόεσσαν ' -ην, ἥν οὐδὲ Διὸς δάμνησι κεραυνός, vgl. E738 f. Th.710 (θεῶν ἔριδι ξυνιόντων) ὄτοβος δ' ἄπλητος ὀρώρει ' -ης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων, vgl. P384 f. 2 (inn.Akk. >) Adv.; nur 2[i] am Anf. optisch nb. δέρκομαι B11, τινάσσομαι, sonst akust. nb. βοάω B1b/3a, ἰαχεῖν B1b/4, κέλομαι B5, κοναβῆσαι/ίζω (s.d. alle St.), κτυπέω B1b, οἰμώζω (gekoppelt m. μέγ' ι395) X95 (δράκων βεβρωκὼς κακὰ φάρμακ') -ον δὲ δέδορκεν, inn.Akk., vgl. τ446 O609 ἀμφὶ δὲ πήληξ ' -ον κροτάφοισι τινάσσετο μαρναμένοιο (Verbum in 2. VH nur hier u. T399+, s.u.), kontrast. V.648 f., Π104 f., vgl. N805, Γ337+ ϑ305 χόλος δέ μιν (Heph.) ἄγριος ᾖρει· ' -ον δ' ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσι = ω537[in.] (Od.) = Θ92[in.] (Diom. zu Od.), vgl. O687 E302 (κτάμεναι μεμαώς) -α ἰάχων (Aen.) = Θ321 (Hektor) = Y285 (Ach.) = 382[in.] = 443[in.] = T41[in.] = Π785[in.] (Patr.) = χ81[in.] (Eurym.) h.28,11 (Ath.s Geburt) ἀμφὶ δὲ γαῖα ' -ον ἰάχησεν, vgl. Th.839 f. 678 T399 -ον δ' ἵπποισιν ἐκέκλετο (Ach.) πατρὸς ἑοῖο ≅ Sc.341[in. med.] 13× in Vbd. m. κονάβιζε(ν)/ησε/ησαν (s.d.), vgl. κ122 H479 πανύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο ... Ζεὺς ' -α κτυπέων· τοὺς δὲ ... δέος ᾖρει Σ35 (Ach. ἔστενε) -ον δ' ⌜ᾤμωξεν⌟· ἄκουσε δὲ (Thetis) ι395 -ον δὲ μέγ' ⌜ ⌟ (geblendeter Kyklop), περὶ δ' ἴαχε πέτρη

D v.l. Λ26, P594, ν435, Th.739

G 5× in Y

R. Führer

σμερδνός [3[i], 1[h]] **Σχ** sch. D E742: καταπληκτική (vgl. s.v. σμερδαλέος). ⌜φοβερ⌟ά, O687: δεινόν. ⌜ ⌟όν

B gleichbed. m. σμερδαλέος (s.d.), E742 Adj. (gekoppelt m. δεινή, vgl. Y259 f.), 3× Adv. (in REinl. O732) E742 (Aigis) ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου, ' δεινή τε -ή τε, vgl. μ91, Aesch. Prom.355 O687 φωνὴ δέ οἱ (Aias) αἰθέρ' ἵκανεν, ' αἰεὶ δὲ -ὸν βοόων Δαναοῖσι κέλευεν (+ indir.R.) = 732 (+ dir.R.), vgl. Θ92, Bacchyl.c.11,56 h.31,9 -ὸν δ' ὅ γε (Helios) δέρκεται (s.d. BI1) ὄσσοις ' χρυσῆς ἐκ κόρυθος, vgl. X95

R. Führer

σμῆν(ος) n. [1[H]] **E** unknown; w. -νος cf. ἔθνος. – Deriv.: πολύσμηνος, Σμῆνος(?)

L Troxler, Sprache Hesiods 157; Richter, Arch. Hom. H85

B *bees' nest* or *hive* (see West ad l.) Th.594 (in sim.) ἐν -εσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι ' κηφῆνας βόσκουσι. Cf. σίμβλος

J.N. O'Sullivan

Σμῆνος **D** Fluss in Lakonien, s. Geyer, RE IIIA,1 (1927) 710 inc.auct. fr.ep. ap. Lasserre, MH 26, 1969, 86 vgl. Fick, Vorgr.Ortsnamen 92. 114

V. Langholf

σμήχω [1ᵃ] E < *σμήω* (not in EGrE, of unclear etym.); cf. *σμῶδιξ*. — Deriv.: *νεόσμηκτος* **Σχ** sch. Barn. *ζ* 226: *ἐκάθαιρεν*

B *wipe off* *ζ* 226 (*ἐκ ποταμοῖο χρόα νίζετο ἅλμην*) *ἐκ κεφαλῆς δ' ἔ-εν ἁλὸς χνόον*. — W d f l d.: see *ὁμοργάζω*

D v.l. *X* 411 J. N. O'Sullivan

σμικρός s. *μικρός*

Σμινθεύς [1ⁱ] E Attested in Myc. *si-mi-teu* (DMic. II 294); unclear, usu. deriv. dir. from pre-Gr. ('Mysian', schol. ad loc.) *σμίνθος* 'mouse' (Hsch.) or indir. from *Σμίνθη*, a town in the Troad (Ar.), but cp. Etr. *isminθians*, attribute of the god Mars, cogn. w. Georg. *cminda* 'clean' (Frisk)?

Σχ sch. D A 39: *ὦ Σμίνθιε ... Σμίνθος γὰρ τόπος τῆς Τρῳάδος ... κατὰ τὴν ἐγχώριον αὐτῶν διάλεκτον οἱ μύες σμίνθοι καλοῦνται* ... (acc. to others) *οἱ γὰρ Κρῆτες τοὺς μύας σμίνθους καλοῦσιν* ...

L [1]Bowra, Tradition 220; [2]Krappe, CPh 36, 1941, 133–41; [3]Nilsson, Griech. Feste 142; [4]M. Riemschneider, Von Olympia bis Ninive im Zeitalter Homers, Heidelberg 1964, 115 f.; [5]M. W. de Visser, Die nicht menschengestaltigen Götter der Griechen, Leiden 1903, § 218. 279

B cult-name of Ap. in the prayer of Chryses *A* 39 *κλῦθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας ' Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις, ' -εῦ*, either an ethnicon (cp. *A* 37–8, see E), or because Ap. (had) protected from mice-plagues (cp. Ap. Parnopios, so the Sch., s. L[3.5]), or, least probable, a totemistic name (cp. Ap. Lukeios, s. L[2]; mice and rats as carriers of the plague [L[1]]?; concept of ⌊'totemism'⌋ problem. for Anc. Greece: see Burkert, Gr. Rel. [Index s.v. ⌊ ⌋]). For biblical parallels of God shooting his deadly arrows of disease among an army, see L[4] D. van Eyndhoven

Σμύρνη [1ʰ, 2ᵉ] E unklar, aber nicht gr., viell. verw. m. semit. *μύρρα* 'Myrrhe' (vgl. L[10]); nach L[4] 276 ff. kleinasiat.-vorgr., ident. m. *Σάμορνα*, dem alten N. f. Ephesos; sonst s. Frisk, s.v. *μύρρα* u. *σμύρνη* (auch Bd. III); Chantraine, Dict.; L[8]

L [1]Murr, Pflanzenwelt 76 f.; [2]Türk, ⌊RE III A (1927)⌋ Sp. 727–30; [3]Bürchner, ⌊ ⌋ Sp. 730 ff.; [4]Heubeck, BN 1, 1949/50, 270–82; [5]Webster, Mykene 198 f.; [6]Huxley, GRBS 2, 1959, 106 f.; [7]J. Bouzek, Hom. Griechenland, Prag 1968; [8]Furnée, Vorgriech. 206; [9]Markwald, Hom. Epigr. 91–94; [10]J. P. Brown, Israel and Hellas I, Berlin–New York 1995, 95

B Name zweier Heroinen, nach gr. Mythentrad. namengebend für d. *Myrrhen*baum (I) u. d. kleinasiat. Küstenstadt (II); s. L[1] I Tochter d. Assyrerkönigs Theias (s. s.vv. *Θείας*, *Ἄδωνις*): Pan. fr. 22 A p. 126 Dav. = fr. 27 p. 185 Ber. (Prosaref.); and. Ov. u. Hyg.! (s. L[2] Sp. 728 ff., wo auch d. and. Mythenvar. u. Quellen)

II Stadt an d. kleinasiat. Küste, am Meles-Fluß h. 9,4 *ἥ θ'* (Art.) *ἵππους ἄρσασα βαθυσχοίνοιο ⌊Μέλητος⌋ ' ῥίμφα διὰ -ης ... ἅρμα διώκει ' ἐς Κλάρον* Vit. p. 9,6 *Αἰολίδα -ην* (*-αν* v.l.) *ἁλιγείτονα ποντοτίνακτον* (ci.!), *' ἥν τε δι' ἀγλαὸν εἶσιν ὕδωρ ἱεροῖο ⌊ ⌋*, zu Text u. Epith. s. L[9]; zur Lage L[3] Sp. 742 ff., zur Gesch. L[5.6]; L[7] 131 u. 140 (Rekonstrukt. 171); zu Smyrna als Geburtsstadt Homers s. Bd. III Sp. 679 f. (B 1 b)

D ci. Vit. p. 9,17; vgl. L[9] 107 G. Markwald

σμῦχω [2ⁱ] E IE, cf. e.g. Irish *much*, Anglo-Saxon *smēocan*, see Frisk s.v.

Σχ sch. D *I* 653: *κατα-ξαι· κατακαῦσαι* L [1]Graz, Feu 250 ff.; [2]Lohse, Helikon 5, 1965, 261 f.

B *burn, char* vel sim. (but here not of slow burning without flame, as L[2]), w. instr. *πυρί* *I* 653 (*πρὶν Ἕκτορα ἐπὶ νῆας ἱκέσθαι*) *κατά τε -ξαι* (*φλέξαι* v.l. ap. Plat.) *πυρὶ νῆας* *X* 411 *ὡς εἰ ἅπασα ' Ἥλιος ... πυρὶ -χοιτο* (*σμήχοιτο* v.l.) *κατ' ἄκρας*. — W d f l d.: see *καίω* J. N. O'Sullivan

σμῶδιξ f. [2ⁱ] E cf. *σμή(χ)ω*; *-ιξ*, *-ιγγ-* also in other medical terms **Σχ** sch. D *B* 267: *ὁ ἐκ πληγῆς ὕφαιμος μώλωψ*

B *weal, raised bruise* *B* 267 *-ιξ δ' αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη ' σκήπτρου ὕπο* *Ψ* 716 *πυκναὶ δὲ -ιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους* (of wrestlers) *' αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον* J. N. O'Sullivan

Σόλοι [1ᵏ] E uns.; nach älterer Verm. semit., zu hebr. *sela* 'Fels' (L[1-2]); nach neuerer Meinung gr. (z. B. L[4]: „ein zum ON erhobenes plur. *σόλος*")

L [1]Lewy, Fremdw. 145; [2]Bérard, RHR 39, 1899, 215 f.; [3]Ruge, RE III A (1927) Sp. 935–8; [4]Heubeck, Gn. 57, 1985, 498

B Stadt in Kilikien, wo Amphilochos von Ap. getötet wurde (Hes. fr. 279 Prosaref.); s. Bd. I Sp. 680, 66 ff.; zu Lage u. Gesch. d. Stadt vgl. L[2.3]; in d. Ant. wurde d. Gründg. d. Stadt (wie auch des kypr. Soloi: Plut., Sol. 26, 2–4) Solon zugeschrieben; dazu u. zum Begr. *Solözismus* s. D. L. 1, 51 G. Markwald

σόλος [3ⁱ] E unclear, poss. cogn. w. Hitt. *sulais* 'lead', cp. city name *Σόλοι* (Cyprus and Cilicia)?

Σχ sch. D *Ψ* 826: *δίσκον. διαφέρει δὲ -ος καὶ δίσκος, ὅτι ὁ μὲν δίσκος πλατύς ἐστιν καὶ κυκλοτερής, ὁ δὲ -ος στρογγύλος καὶ σφαιροειδής*

L [1]Decker, Zum Urspr. d. Diskuswerfens, Stadion II, 1976, 196; [2]Forbes, Anc. Techn. IX, Leiden 1964, 262–275; [3]Forbes, Arch. Hom. K 14. 30; [4]Laser, ibid. T 58 f.; [5]Riemschneider, Von Olympia bis Ninive im Zeitalter Homers, Heidelberg 1964, 91 f.; [6]Sherratt, Antiquity 64, 1990, 810 f.

B *a lump of metal, a bloom*; 3× in *Ψ* only, serving both as instrument and prize 826 *Πηλεΐδης ὕπερεν -ον αὐτοχόωνον ' ὃν πρὶν μὲν ῥίπτασκε μέγα σθένος Ἠετίωνος*, prize for the one who can throw it the furthest. Acc. to sch. *Ψ* c *αὐτοχόωνος* (q.v.) ref. to bronze not iron, although 834 (*ἀτεμβόμενος σιδήρου*) suggests iron; L[6] suggests that 831–5 were added to explain 826 (the *σ.* seems to stem from a muddled trad., s. *σίδηρος* B introd. and 1 b α). Other spoils of war from Eetion (q.v.; from Cilicia, see E and L[1]) are a phorminx (*I* 186–8) and the horse Pedasos (*Π* 152 f.), s. Kullmann, Quellen, 287–91 839 *-ον δ' ἕλε δῖος Ἐπειός, ' ἦρε δὲ δινήσας· γέλασαν δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί* the *σ.* is treated like a discus (s. L[1], L[6]), cp. Odysseus' discus-throw (*ϑ* 189 *περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός, ' βόμβησεν δὲ λίθος*), whence prob. sch. *Ψ* 826 b that *σ.* is a metal *δίσκος*; perh. Epeios is ridiculed because he lacks the proper technique? (cp. 670 f.) 844 *-ον εἷλε ... Πολυποίτης, ' ὅσσον τίς τ' ἔρριψε καλαύροπα βουκόλος ἀνήρ, ' ἡ δέ θ' ἑλισσομένη πέτεται διὰ βοῦς ἀγελαίας· ' τόσσον παντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε* here the *-ος* is compared to a *καλαῦροψ* (q.v.), a hapax leg., app. something like a throwing-stick that the herdsman uses. Seventh among the eight funeral games, where last three show incongruities (held in less esteem? s. L[5]); here only instance where the instrument also serves as the prize, and where there is only one prize

D Eum. fr. falsum 9,1 p. 191 Ki., see *βρυχηδόν* D. van Eyndhoven

Σόλυμοι [2ⁱ, 1ᵒ, 1ᵉ] E unbek.; L. Zgusta, Kleinasiat. Ortsnamen, Heidelberg 1984 (Beitr. z. Namenforschung, Beih. 21),

§1244 erwähnt weitere ähnl. Namen; AW 20, 1989, 2–11; Bzhg. zu semit. (s.u. II) *slm* u. (vor)gr. *σαλαμάνδρα, Σαλαμίς, Σαλμακίς, Σαλμωνεύς*? stets [⏑⏑̯(⏑)]

B I Volk im südl. Kleinasien östl. v. Lykien *Z* 184. 204 ⟨*-οισι*⟩: Belleroph. kämpfte von Lykien her gg. die *Σ*. 'und nannte dies seine härteste Schlacht'; Isandros, sein S. mit einer T. des lyk. Königs, fiel eine Generation später im Kampf m. ihnen *ε* 283: auf s. Rückweg von den Aithiopen erblickt Pos. das Floß des Od. *τηλόθεν ἐκ -ων ὀρέων*, also vom ostlyk. Küstengebirge aus II Choer. fr. 6,3 p. 194 Ber.: ein and. Volk, das *ἐν -οις ὄρεσι πλατέῃ* (= 'salzig') *ἐπὶ λίμνῃ* siedelte und 'phoinikisch' sprach; s. Ber.s +App. z. St. („describit Aethiopes orientales")

D Hes. Cat. 8,15 Trav. (hellen., s. *αὐτίκα* D) V. Langholf

σόος s. *σάος*

σορός f. [1ⁱ] **E** unclear: suggested IE connections (based on **tu̯oró-*), see Frisk s.v. and LIV² 656

L ¹Andronikos, Arch. Hom. W 29 f.; ²Haslam, TAPhA 121, 1991, 36 f. w. n.4

B *funerary container* for cremated remains *Ψ* 91 (Patr.'s ghost to Ach.:) „*ὀστέα νῶϊν ὁμὴ -ὸς ἀμφικαλύπτοι, ' χρύσεος ⟨ἀμφιφορεύς⟩, τόν τοι πόρε ... μήτηρ*" (v. 92 [≅ *ω* 74ⁱⁿ·; work of Heph.: 75] om. quidam; further s.v. ⟨ ⟩ B 2 b and D; L² above). – Wdf1d.: see *λάρναξ*

D II. Parv. fr. 3 p. 54 Dav. (prose: *coffin* for uncremated body of Ajax; see Holt, AJPh 113, 1992, 319 w. n.1)

J.N. O'Sullivan

σός (s.a. *ἑός/ὅς, τεός* m. Lit., *σύ* [*σέο, σέθεν* usw.]) **L** (Zahlen sind Seiten) 1 Bildg., Formen: Buttmann, Lexil. I 90 ff. (*ἑῆος, ἑῆος, ἑοῖο*, s.a. hier *ἑός* B Vorbem.); Monro, H. Gr. 220 ff.; Hermann, Sprachw. Komm. 118; Chantraine, Morph. hist. 143; ders., Gr. h. I 271 ff.; Lejeune, Adv. en *-θεν* 43; Traité de phon. 92; Schwyzer I 600 ff., II 198. 204; Nussbaum, Studies 85 ff. 2 Myk.: Milani, Aevum 39, 1965, 415 f., s.a. DMic. (s.v. *wo-jo ~ σϝοῖο ~ οἷο / ἑοῖο*) 3 Konstr., grammat. Funktion: Wackernagel, Synt. II 80 (Poss.-Pron. svw. gen. obi., z.B. *T* 321); Chantraine, Gr. h. II 14; Schwyzer II 177 (m. Appos. im Gen.); Heitsch, Aphroditehymnos 21 (zu h. Ven. 150) 4 Textkritik: öfter innere Varianten (Stellen ex. gr.; dazu Lit. s.o., sowie s.vv. *ἑός, ἑός* B Vorbem.) *σοῖο / σεῖο* (*Σ* 335, *Ω* 486), *ἑῆος / ἑοῖο / τεοῖο* (*A* 393, *Ω* 422. 550), *ἑόν / σόν / τεόν* (*A* 207, *ψ* 8, *σ* 270 [v. V.d.Mühll in app. ad l.]), *σῶν / σέων* (*E* 818, s. Bechtel, Vocalcontr. 120; Ludwich, Textkritik I 261), *οἷσιν / σοῖσιν* (*α* 402), *ἧσιν / σῇσιν* (*T* 174, Op. 381, s. West z.St.); zu *ρ* 455 *σῷ ἐπιστάτῃ* s.d.; – sowie: *P* 145a (= *E* 474), *ι* 412a (≅ 519), Hes. fr. 283,2 (contra metr.), Cat. 95, II 6 Trav.; v.l. *Ψ* 82 ≅ *δ* 399, *γ* 368 (Zen., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 92), *ν* 303, h. Ap. 148

Stellen s. Gehring u. Hofinger sowie J.R. Tebben, Concordantia Hom. I. II, Hildesheim 1994/98; dazu: Cert. p. 40,1; 43,15 H.W. Nordheider

Σούνιον [1ᵉ] **Σχ** sch. Barn. *γ* 278: *ἀκρωτήριον τῆς 'Αττικῆς* **B** ON *Sunion*, Vorgebirge (Kap) im Südosten Attikas (*ἄκρον 'Αθηνέων*), *heilig* wegen Tempel des Pos. (u. Ath.?); nur erwähnt *γ* 278 als markanter Punkt bei Seefahrt von Troia zur Peloponnes (dort trennten sich die Schiffe von Men. u. Nestor), nicht im Schiffskat. (wie auch anderen Orte Attikas, vgl. dazu Basler Komm. zu *B* 546–56) M. Schmidt

(σ)οῦσον *Schiffstau*, aus Papyrusbast (*βύβλινον*), v.l. *φ* 390 (viell. auch *ξ* 346) für *ὅπλον* vulg., s. Bd. III Sp. 740,22 ff.; Anlaut uns., bedingt wahrsch. durch versch. Wortabtrenng. in *ΑΙΘΟΥΣΗΣΟΥΣΟΝ*; auch Dittographiefehler nicht auszuschließen; zum Gesamtproblem s. Powell, CR 33, 1919, 90 f.; Antim. fr. 57 Wyss = fr. 68 Matthews (Mn. Suppl. 155, 1996, 207–11); Alex. Aet. fr. 3,21 p. 174 f. Magnelli (m. Lit.); van der Valk, Text. Crit. Od. 82, m. Add. 287; Leumann, Hom. Wört. 45; West, Ptol. Pap. 260–3; Odyssey z.St.; ägypt. Urspr. vermutet Griffith, Phoenix 55, 2001, 221 (vgl. auch d. Hieroglyphenzeichen f. *šs* 'Schnur', M. C. Betrò, Heilige Zeichen, 1996 Bergisch Gladbach, 181); sonst Frisk; Chantraine, Dict. s.vv. G. Markwald

(σοφίζω) σεσοφισμένος [1ᴴ] **L** Aly, RhM 68, 1913, 61 = 'Hesiod' 93; Rosen, ClAnt 9, 1990, 101 f.

B *eingeweiht* (*in* = Gen.), *sachverständig* Op. 649 (*δείξω τοι μέτρα* [s.d. B 1 b]) *θαλάσσης, ' ⟨οὔτε τι ν⟩αυτιλίης σε-σμένος ⟨ ⟩ηῶν· ' οὐ γάρ πώ ποτε νηῖ γ' ἐπέπλων ... πόντον kein Experte*, vgl. V. 660, *α* 202; > Ibyc. S 151,23 p. 242 Dav. ('kunstsinnige' Musen), Call. Jov. 70 f., fr. 178,33; zur Assoz. m. *μέτρα* vgl. Stesich. S 89,8 p. 186 Dav., Sol. fr. 13,52 W., Thgn. 876. – Wortf.: *αἴμων, δαήμων, εἰδώς, ἔμπαιος, ἐπίκλοπος* (*φ* 397), *ἐπιστάμενος* (*φ* 406), *ἴδρις, ἴστωρ, τεχνήεις* (*η* 110) R. Führer

σοφίη [1ⁱ, 1ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] **L** Snell, Ausdrücke 5 ff.; B. Gladigow, Sophia u. Kosmos (Spudasmata 1), 1965, 9 ff.; Hieronymus, *Μελέτη* 23 f.; Friedrich Maier, Der *σοφός*-Begr., Diss. München, Augsburg 1970, 13 ff.

B *Kunstfertigkeit, handwerkl. Geschick*, 1ᵉ *Weltklugheit*, h. Merc. 483 Dat., sonst (h. Merc. 511, Cert. p. 40,11 adnom.) Gen.; in assoz. Zush. m. (*δε*)*δαήμο/ένος*⁺ ⟨*O* 411 f., Hes. fr. 306, h. Merc. 483⟩, *πάσ/ντοίης*⁺ ⟨ ⟩f., *τέκμαρ/τονος* Cert. p. 40,11, *O* 411 f., *τέχνῃ*⁺ h. Merc. 483. 511 *O* 412 *ὥς τε στάθμη δόρυ νηΐον ἐξιθύνει ' τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης ' εὖ εἰδῇ -ης ὑποθημοσύνῃσιν 'Αθήνης*, vgl. Stesich. S 89,7 f. p. 186 Dav., *ζ* 233 f., *E* 60 f. Hes. fr. 306 *τὸν κιθαριστὴν Λίνον 'παντοίης -ης ⟨δεδαη⟩κότα' εἰπών*, vgl. *O* 642 h. Merc. 483 *ὅς τις ἂν αὐτὴν* (Kithara) *' τέχνῃ καὶ -ῃ ⟨ ⟩μένος ἐξερεείνῃ, ' φθεγγομένη παντοῖα νόῳ χαρίεντα διδάσκει* 511 *ἑτέρης -ης ἐκμάσσατο τέχνην· ' συρίγγων ἐνοπὴν ποιήσατο τηλόθ' ἀκουστήν* Cert. p. 40,11 *τῆς -ης δὲ τί τέκμαρ ἐπ' ἀνθρώποισι πέφυκεν;* – Wortf.: *οὐκ ἀδαημονίη, τέχνη* (s.d.)

D *ρ* 233a R. Führer

σοφός [2ᵉ] **E** keine (pace Puhvel, JAOS 94, 1974, 294 f. = Analecta Indoeuropaea, Innsbruck 1981, 265 f., vgl. *σάφα* E); viell. vorgr. wie *Σίσυφος* (*Τίτυρος, Τιτῆνες*), vgl. *ἀσύφηλος*. – Abl.: *σοφίη, σεσοφισμένος*

B *fachkundig*, unep. Wort, in assoz. Zush. m. *τέκτων/χνης* sowie *ἥρα* (3×) u. *αρ* (4×) 'Hom.' fr. 2 p. 105 Dav. *ἐπεὶ -ὸς ἤραρε τέκτων* (≅ *Ψ* 712ᵉˣ), vgl. klangl. *Δ* 110, inh. Archil. fr. 211 W., Alcm. fr. 2,1 p. 35 Dav. Margites fr. 2,2 W. *τὸν δ' οὔτ' ἄρ σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν οὔτ' ἀροτῆρα ' οὔτ' ἄλλως τι -όν· πάσης δ' ἡμάρτανε τέχνης*, vgl. *υ* 378 f., *Ψ* 670 f. – Wortf.: *δαήμων, ἐπιστάμενος, ἴδρις* R. Führer

σπαίρω v.l. *κ* 124. 412; see *ἀσπαίρω* D J.N. O'Sullivan

σπαργανί(ζω) [1ᴴ] *wrap, swathe* as a baby Th. 485 *τῷ δὲ -ίσασα ... λίθον* (in place of new-born Zeus) *ἐγγυάλιξεν* (Gaia) *' Οὐρανίδῃ* J.N. O'Sullivan

σπαργανιώτης [1ʰ] hapax **L** on the ending *-ιώτης* see Redard, Noms grecs en *-της* 9

B *babe in swaddling-clothes* h. Merc. 301 (Ap. *κερτομέων* to Hermes:) „*θάρσει, -ιῶτα*" J.N. O'Sullivan

σπάργανον [5ʰ] **E** see *σπάρξαι* E. — Deriv.: *σπαργανίζω, σπαργανιώτης*

B loose cloth *wrapper* from baby (always Hermes). — Epith.: *θυήεντ(α)* h. Merc. 151 *-ον ⌊ἀμφ' ὤμοις⌋ εἰλυμένος ἠΰτε τέκνον ' νήπιον ἐν παλάμῃσι περὶ γνυσὶ λαῖφος ἀθύρων ' κεῖτο* 306 *-ον ⌊ ⌋ιν ἐελμένος* (*ἐλ/ἑλιγμένος* vv.ll.; see *εἰλέω* I D) 268 *ὕπνος ἐμοί γε μέμηλε καὶ ἡμετέρης γάλα μητρός, ' -ά τ' ⌊ ⌋ιν ἔχειν καὶ θερμὰ λοετρά* 388 *τὸ -ον εἴχεν ἐπ' ὠλένῃ οὐδ' ἀπέβαλλε* 237 -(*α*) *ἔσω κατέδυνε θυήεντ'* J.N. O'Sullivan

σπαρν(ός) [1ʰ] **E** < *σπείρω* **B** app. *scanty, sparse* Hes. fr. 66,6 (*'Αργειφόντη[ι] ' τῶι νύκτ[ες τε φίλαι*]) *-αί τε χ[λαῖναι*]*ες τε χιτῶνες*, see Hirschberger pp. 268 f. — Wdfld.: *λεπτ(αλέ)ός, μινυνθάδιος, ὀλίγος, σμικρός* J.N. O'Sullivan

σπάρξαι [1ʰ] hapax **E** app. rel. to *σπεῖρα, σπάρτον* etc., putative *-γω* unexplained, see Frisk s.v.; rel. nomin. form *σπάργανον*

B *wrap, swathe* a baby h. Ap. 121 (*σε* [new-born Ap.] *θεαὶ λόον*) *-ξαν δ' ἐν φάρεϊ* (*περὶ δὲ στρόφον ἧκαν*) J.N. O'Sullivan

σπάρτα Pl. [1ⁱ] **E** wahrsch. zu *σπαρτός* ('Pfriemenginster', *spartium iunceum L.*), einer zur Herstellung von Stricken verwendeten Pflanze (vgl. Marinatos, Arch. Hom. A 16), vgl. Frisk II 758 u. III 180, Chantraine, Dict. 1033

Σχ sch. D *B* 135: *-α· σπαρτία. σχοινία* **L** [1]C. Dougherty, The Raft of Odysseus, Oxford 2001, 28; [2]Kurt, Seem. Fachausdr. 163 f.; [3]J.S. Morrison / R.T. Williams, Greek Oared Ships, Cambridge 1968, 50

B *Stricke, Seile* *B* 135 (Ag. klagt über den Zustand der Schiffe, die schon neun Jahr am Strand liegen:) „*καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ -α λέλυνται*", entweder (1) von der Takelage von Schiffen (so zögernd L² u. Basler Komm. z.St.) od. (2) vom ⌊Zusammenbinden der Schiffsplanken⌋ (so Leaf z.St.; L²³). Pro 1: ⌊ ⌋ durch Taue/Stricke sonst im fgrE nicht erwähnt, auch Od. verwendet beim Bau seines Schiffes keine Stricke zum ⌊ ⌋; contra 1: Takelage wird sonst anders benannt (s. *ὅπλον* B 2 aβ), wird jeweils zur Fahrt aufs Schiff gebracht, u. wäre, wenn veraltet, leichter ersetzbar; pro 2: *λέλυνται* passt nur für Stricke, deren 'Sich-auflösen' das Schiff unbrauchbar macht; wie *δοῦρα σέσηπε* beschreibt *σπάρτα λέλυνται* das Verrotten der Schiffskörper. — Wortf.: s. *ὅπλον, πεῖσμα* M. Schmidt

Σπάρτη [2ⁱ, 8°, 1ʰ, 2ᵉ] **E** bislang nicht sicher erklärt, s. Frisk s.v.

M 1 zweis.: [-⏑̄] *-η τε καί* Δ 52; *-ην τε καί* α 93 ≅ β 214 = 359; *-ην τε* *B* 582 [-⏑̄] *-ην ἐς καλλιγύναικα* ν 412, Hes. fr. 26,3 [-⏑̄] *-η* λ 460 2 dreis.: [-⏑⏑] *-ηνδε* α 285; *-ηθεν* β 327, δ 10. Prosaref.: Cypr. ap. Procl. p. 31,18 Dav., Cypr. fr. 11 p. 39 Dav.

Σχ sch. D *B* 581: *Λακεδαίμονα δὲ τὴν χώραν λέγουσιν, τὴν δὲ πόλιν Σπάρτην, ἕτεροι δὲ καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως τὸ μέν τι Λακεδαίμονα, τὸ δὲ Σπάρτην καλοῦσιν* **L** B. Eder, Argolis, Lakonien, Messenien. Wien 1998

B ON, Stadt (Δ 52 u. [ohne EN:] *o* 183, Hes. fr. 196,4 als *πόλις*, Γ 140 als *ἄστυ* bez.) in Landschaft *Λακεδαίμων*, fast sicher ident. m. dem antiken (unweit des heutigen) Sparta, Hauptstadt des Herrschaftsgebiets des Men. (s. *Μενέλαος* B 1 b). In Il. namentl. erwähnt: *B* 582 (Schiffskatalog) als e. von neun Ortschaften von Lakedaimon, dessen Kontingent Men. anführt, Δ 52 in Rede der Hera ggüber Zeus nb. Argos u. Mykene als eine von drei Städten genannt, deren zukünftiger Zerstörung Hera zustimmt. In Odyssee: α 93. 285, ν 412; β 214. 359. 327 (z.T nb. Pylos) als Ziel der (von Athene geplanten) Reise des Tel. u. als ⌊Wohnort des Men.⌋, λ 460 in Rede des Ag. als ⌊ ⌋ u. nb. Orchomenos u. Pylos e. der möglichen Aufenthaltsorte des Orest, δ 10 als Wohnort des Alektor, dessen T. Frau des Men.-S.s Megapenthes wird. In Cypr. ap. Procl. p. 31,18 Dav. (= p. 79,96 Sev. = p. 39,13 Ber. = p. 68 West) u. Cypr. fr. 11 p. 39 Dav. (= fr. 14 p. 52 Ber., fr. 14 p. 92 West) als ⌊ ⌋ u. der Hel., wohin Alex. kommt u. von wo er mit Hel. nach Troia fährt. In Hes. fr. 26,3 Ort, wohin sich ein sonst unbek. Amphimachos m. e.r Frau (Iphianeira?) begibt, die ihm einen Sohn gebiert. — Beiw.: *καλλιγύναικα* ν 412, Hes. fr. 26,3. Ob es in myk. Zeit den ON *Σ.* gegeben hat, ist (anders als bei *Λακεδαίμων*, s. *ra-ke-da-no* [**Λακεδλανωρ*] DMic. II 216 u. EN *ra-ke-da-mo-ni-jo* [in den neuen theban. Tafeln]) bislang unbek.; wenn, dann Ort *Σ.* wahrsch. nicht an der Stelle des wohl im 10. Jh. v.Chr. gegründeten hist. Sparta (vgl. H. S.-L. 74 ff.; Eder a.O. 114 ff.); im fgrE ohne Schwierigkeiten immer als ON zu verstehen, wie umgekehrt *Λακεδαίμων* immer als Landschaftsname (vgl. S. West, in: Odyssey zu δ 1; anders o. s.v. m. Bezug auf Hiller, Pylos 120 A. 30); zu Indizien für mögl. Lokalisierung auch von Ag.s Wohn- u. Herrschaftssitz in Sparta in Il. u. Odyssee s. *Λακεδαίμων*; zur Lesung Zen.s in α 93 (*πέμψω δ' ἐς Σπάρτην* [*Κρήτην* Zen.] *τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα*) u. α 285 (*πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον, ' κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον* [*δ' ἐς Κρήτην τε παρ' Ἰδομενῆα ἄνακτα* Zen.]) s. S. West, in: Odyssey zu α 93; Danek, Epos u. Zitat 47 ff. (m. poet. Ausflügen in die Vorgesch. der Odyssee) M. Schmidt

σπάω [13ⁱ, 5°, 1ʰ] **E** unbek.; viell. zu toch. B *pāss-* '(d. Haut) abziehen' u. wahrsch. verw. m. lat. *spatium* 'Strecke' u. dt. 'spannen', vgl. Frisk s.v. und LIV² 575; zur Wortbildg. vgl. Risch 320 u. L⁴. — Abl.: *ἐπί-στος*

F *ἔ-σε* 1, *ἔ-σεν* 2, *-σεν* 1, *ἐξέ-σε* 1, *-σάμην* 1, *ἐ-σατο* 1, *ἐ-σατ'* 3, *-σατ'* 1, *-σσατο* 1, *ἀνε-σατ'* 1, *-σσασθε* 1, *-σσάμενος* 3, *ἐκ-σσαμένω* 1, *-σθέντος* 1

M 1 Stamms. im longum: [⏑̄⏑⏑] *-σσατο* Λ 240 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σσάμενος* Π 473 = κ 439 = λ 231 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐκ-σσαμένω* *H* 255 2 Stamms. im breve: 2a zweis.: ⏑̄[⏑⏑] *-σεν* *E* 859 ⏑̄[⏑⏑] *-σατ'* β 321 2b dreis.: [⏑̄⏑⏑] *ἔ-σε* h. Merc. 85; *ἐ-σατ'* *E* 621 = *N* 510 [⏑̄⏑⏑] *νύξ', ἐκ δ' ἔ-σεν ἔγχος· ὁ δ'* *M* 395, *N* 178 [⏑̄⏑⏑] *ἐξέ-σε* *Z* 65; *ἀνε-σατ'* *N* 574 [⏑̄⏑⏑] *ἐ-σατ' ἔγχος* *T* 387 [⏑⏑⏑̄] *-σάμην* κ 166 2c viers.: [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐ-σατο* Δ 530 3 Stamms. in d. brevia: [-⏑⏑] *-σσασθε* χ 74; *-σθέντος* Λ 458

Σχ sch. D *E* 621: *ἀνείλκυσεν* **L** [1]Mutzbauer, Tempuslehre 1161; [2]van der Valk, Text. Crit. Od.; [3]M. Forderer, Anfang u. Ende d. abendländ. Lyrik, Amsterdam 1971, 212; [4]G. C. Papanastassiou, Compléments au Dictionnaire Étymologique du Grec Ancien de Pierre Chantraine, Saloniki 1994, 73

B *ziehen*, immer Aor. (vgl. L¹); überw. in Vbd. m. Präpos. *ἐκ* (in KSV u. DSV, s. B II), auch m. *παρά* od. *ἕξω*; prägnanter Gebr. nur χ 74 (wie dt. 'e. Schwert ziehen', i.S.v. 'zücken'), s. B I 1; nur κ 166 u. h. Merc. 85 ohne Angabe des „woher" (i.S.v. 'abreißen', s. B I 2); Λ 240. 458 in Vbd. m. *ἕλκω*, Δ 530, κ 166 m. *ῥύομαι*. — Wortf.: s. *ἕλκω* 1 Simplex: 1 *(heraus)ziehen*, Schwert, Dolch, Lanze (4x Med., 1x Pass.) Π 473 (*Αὐτομέδων*) *-σσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ* = κ 439 = λ 231 χ 74 (Eurym. zu d. and. Freiern:)

„φάσγανά τε -σσασθε καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας ' ἰῶν ὠκυμόρων" zücki d. Schwerter ‖ Λ 458 Σώκοιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος ' ἔξω τε χροὸς ἕλκε (Od.) ... ' αἷμα δέ οἱ (οὗ v.l.) -σθέντος ἀνέσσυτο, zur Konstr. vgl. L³ 2 *abreißen* κ 166 τῷ (dem erlegten Hirsch) δ' ἐγὼ ἐμβαίνων δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς ' εἰρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι κατακλίνας ἐπὶ γαίῃ ' εἴασ'· αὐτὰρ ἐγὼ -σάμην ῥῶπάς τε λύγους τε, um e. Seil daraus zu drehen h. Merc. 85 ὑπὸ ποσσὶν ἑδήσατο σάνδαλα κοῦφα ' αὐτοῖσιν πετάλοισι, τὰ κύδιμος Ἀργειφόντης ' ἔ-σε Πιερίηθεν ὁδοιπορίην ἀλεείνων (ἀλεγύνων ci.), inhaltl. schwierig: *d. Laubwerk, das er abgerissen hatte*; and. Gemoll z.St.: 'schleifen'; zu d. versch. Deutg.n des VE vgl. Càssola z.St., auch Ψ 422 u. LSJ s.v. ἁματροχιά 2

II Kompos.: ἐκ- *herausreißen*, 2× in KSV, 9× in DSV; 4× Akt., 5× Med. (ohne erkennb. Bed.suntersch.) 1 Lanze aus e. Getöteten od. Verwundeten: Ε 859 ἐκ δὲ δόρυ -σεν αὖτις (Diom. dem Ares) Ζ 65 λᾶς ἐν στήθεσι βὰς ἐξέ-σε μείλινον ἔγχος (Ag. dem Adrestos) Μ 395 νύξ' (Sarp. den Thestorides), ἐκ δ' ἔ-σεν ἔγχος· ὁ δ' ἐσπόμενος πέσε (δὲ σχόμενος περὶ v.l.) δουρὶ ' πρηνής κτλ. = Ν 178ⁱⁿ· ‖ Δ 530 ἐκ δ' ὄβριμον ἔγχος ' ἑ-σατο στέρνοιο (Thoas dem Peiroos), ἐρύσσατο δὲ ξίφος ὀξύ Ε 621 ὁ λᾶς προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος ' ἑ-σατ' (Aias dem Amphios) = Ν 510 (ἐκ μὲν νέκυος δολιχόσκιον ἔγχος) 2 (nur Med.) aus Boden, Schild, Hand, Köcher; auch Hand aus Hand: Η 255 τὼ (Aias u. Hektor) δ' ἐκ-σσαμένω δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἅμ' ἄμφω Λ 240 καὶ τό γε χειρὶ λαβὼν εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων ' ἕλκ' ἐπὶ οἷ μεμαὼς ὥς τε λίς, ἐκ δ' ἄρα χειρὸς ' -σσατο· τὸν (Iphidamas) δ' ἄορι πλῆξ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα Τ 387 ἐκ δ' ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἑ-σατ' (Ach.) ἔγχος (ἔγχος ἔρυσσεν v.l.) ‖ β 321 ἐκ χειρὸς χεῖρα -σατ' (Tel., als feindseliges Zeichen; -σεν v.l., cf. L² 128) Ἀντινόοιο

ἐξανα- *nach oben herausreißen*, ἐξ in DSV: Ν 574 ὄφρα οἱ (Adamas) ἐκ χροὸς ἔγχος ἀνε-σατ' ἐγγύθεν ἐλθὼν ' ἥρως Μηριόνης

D v.l. ι 320, vgl. L² 24 G. Markwald

σπεῖρα f. [1°] E Erbwort; Abl. (wie auch σπεῖρον, s.d.) zu e. verschollenen Verb, das 'winden' bedeutete, s. Frisk s.v.; vgl. lat. *spira* u. dt. *Spirale*; auch CEG 5, 2000, 283

Σχ sch. Barn. ζ 269: νῦν τοὺς μεγάλους κάλως δι' ὧν ἕλκονται αἱ νῆες

B *Strick, Tau*, Art nicht genauer zu bestimmen: viell. dass. wie πεῖσμα, dann Hendiadyoin; viell. aber auch t. t., etwa *Netzmasche*; auch die v.l. σπεῖρα (Ntr. Pl.; vgl. s.v. σπεῖρον in D) etwa = 'Segeltücher' ist erwägenswert (Kurt, Seem. Fachausdr. 54; dagg. Scheindler, Textkrit. Erl. 121) ζ 269 (Naus. zu Od.:) „νηῶν ὅπλα ... ἀλέγουσι, ' πείσματα καὶ -ας (σπεῖρα v.l.), καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά". — Wortf.: βοεύς, ἱμάς, κάλος, μέρμις, μήρινθος, ὅπλον (weitere s.d., Bd. III Sp. 739,50), σειρή, σπάρτον

D ci. Th. 335, vgl. Arrighetti, Athenäum 39, 1961, 273 G. Markwald

σπεῖρον [6°] E ererbt; Abl. aus dems. Grundwort wie σπεῖρα (s.d.), eigtl. 'Umwindung' (Frisk), 'Verschlungenes'

Σχ sch. Barn. δ 245: ἱμάτια. προσέθηκε δὲ κακά, ἵνα δηλώσῃ ῥάκη, ε 318: νῦν τὸ ἄρμειον, sch. min. P.Oxy. 3160 zu β 102: ἱμ[ατίου]

B *Tuch*, als Gewand, Leichentuch u. Segel. — Wortf.: εἵλυμα, ἱστίον, λαῖφος, ῥάκος, φᾶρος 1 Gewand δ 245 (Hel.:) „-α κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών (Od.), οἰκῆϊ ἐοικώς, ' ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν" ζ 179 (Od. zu Naus.:) „δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι, ' εἴ τί που εἵλυμα -ων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα" 2 Leichentuch (in β 97 ff. erkl. durch φᾶρος ταφήιον) β 102 (Pen. zu d. Freiern, in Erz. des Antin.:) „μή τίς μοι ... Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ, ' αἴ κεν ἄτερ -ου (σπίρου v.l.) κεῖται (Laertes) πολλὰ κτεατίσσας" = τ 147 = ω 137 3 Segel (vgl. Kurt, Seem. Fachausdr. 154 f.; and. [= Segeltau] J. S. Morrison - R. T. Williams, Greek Oared Ships, Cambridge 1968, 56) ε 318 τηλοῦ δὲ -ον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ

D ζ 269, s. s.v. σπεῖρα G. Markwald

σπείρω [4ᴴ, 1ᵉ] E Erbwort, aber ohne klare außergr. Entsprechg.; lt. Szemerényi, Scripta minora III 1606 nächstverw. m. hethit. *ispar-* 'hinbreiten', doch s. dagg. Frisk s.v. — Abl.: σπέρμα, σπερμαίνω, Σπερμώ

B *säen* (von Getreidesamen), nur Cert. metaph. = *zeugen* Op. 391 γυμνὸν -ειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν, ' γυμνὸν δ' ἀμάειν, vgl. West z.St. 463 νειὸν δὲ -ειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν (ἀρότρῳ ci. Solmsen in app. crit.) Sc. 399 [τούς (sc. κέγχρους) τε θέρει -ουσιν], zur Interpolat. s. Russo z.St. Hes. fr. 286,1 εἰ κακά τις -αι, κακὰ κέρδεα <κ'> ἀμήσειεν ‖ Cert. p. 38,16 σῶμα τότε -αντε (Eltern, τό γ' ἐ-αντο cod.) διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην *zeugen*. — Wortf.: γείνασθαι, τίκτω, φυτεύω G. Markwald

Σπειώ [1ⁱ, 1ᴴ] E zu σπέος (Heubeck, Kadmos 4, 1965, 141 f.; Risch 160), viell. MD wie Κλειώ zu κλέος (Werner, η u. ει vor Vokal 17; v. Kamptz 126); and. Schol. (zu ἕπομαι, vgl. di Gregorio, Aevum 45, 1971, 390)

B Nereide, T. des Nereus u. der Doris; 'Grottennymphe' (Snell, Entretiens Hardt 1, 1952, 101); in d. Nereidenkat.n bei Hom. u. Hes. an metr. gleicher St. ([-⏑]) u. in fast gleichen Vs.n Σ 40 Νησαίη -ώ τε Θόη θ' Ἁλίη τε βοῶπις Th. 245 Κυμοθόη -ώ τε θοὴ Θαλίη (Θόη θ' Ἁλίη v.l., so Solmsen) τ' ἐρόεσσα, s. West z.St.; zum Text u. zur Nereidenzahl vgl. Fischer, Nereiden 8 f. (auch 147), allg. 104 (urspr. chthon. Gottheit) G. Markwald

σπένδω [9ⁱ, 27°, 3ʰ, 1ᵉ] E kult. Erbwort, verw. m. hethit. *sipand- / ispand-* u. lat. *spondere*; s. L¹⁰ 45 u. 71; L¹³; von L¹¹ auch tochar. *spänt-* 'vertrauen' herangezogen. — Abl.: σπονδή

F -νδει 1, -νδῃσθα 1, -νδῃ 1, -νδων 2, απο-νδων 3, -νδοντ(α) 1, -νδοντες 1, -νδοντας 1, -νδεσκε 1, -νδεσκον 1, ἔ-ισαν 1, -ῖσαν 9, -ίσῃς 2, -ίσομεν 2, -ῖσον 1, -ῖσαι 2, -ίσας 3, -ίσαντες 6, -ίσασκε 1; zu den vom Aor.stamm abgeleiteten Iterativformen s. Chantraine, Gr. h. I 325; Risch 276 f.

M 1 Stamms. im longum 1a zweis.: [⏑⏑] -νδῃ θ 432; -ῖσαι γ 47 [⏑–] -νδων/-ίσας δ' αἴθοπα οἶνον Λ 775, ξ 447; -νδοντ' ο 258 1b dreis.: [⏑⏑⏑] -ίσομεν η 165 = 181 [⏑–⏑] ἔ-ισαν μακάρεσσι ν 55; -νδοντας/-ίσαντες η 137 / Ι 657, γ 334 [⏑–⏑] ὄφρα κατακ/θείομεν σ 419, φ 264 2 Stamms. in den brevia 2a zweis.: [–⏑] καὶ -ῖσαν/ι μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν h. Ap. 512. 498; -ίσῃς/-ῖσον Διὶ πατρὶ καί Ζ 259, Ω 287 [–⏑] αὐτὰρ ἐπεὶ -ῖσάν τ' ἔπιόν θ' ὅσον ἤθελε θυμός Ι 177 = γ 342 = 395 = η 184 = 228 = σ 427 ≅ φ 273; αὐτὰρ ἐπεὶ -ῖσάν τε καί, Cert. p. 39,3; αὐτὰρ ἐπὴν -ίσῃς γ 45; -ίσας Π 253; καὶ -νδων/-ίσας Ψ 196, σ 151; ἀπο-νδων γ 394 [–⏑] -νδει h. 29,6 [–⏑] ὤμοσε/ὤμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ἀπο-νδων ἐνὶ οἴκῳ ξ 331, τ 288 2b dreis.: [–⏑⏑] -νδοντες/-ίσαντες μ 363 / Ι 712, ν 39; -νδεσκε/ον Π 227, η 138 [–⏑⏑] -νδῃσθα/-ίσασκε θεοῖσιν δ 591, θ 89

L [1]K. Bernhardi, Das Trankopfer bei Homer, Schulprogr. Leipzig 1885, 1–11; [2]Mutzbauer, Tempuslehre I 96; [3]Stengel, Opferbräuche; [4]Arend, Typische Scenen 76–78; [5]Hanell, RE VI A (1937) Sp. 2131–6; [6]A. Citron, Sem. Unters. zu σπένδεσθαι - σπένδειν - εὔχεσθαι, Diss. Winterthur 1965, bes. 49–64; [7]Casabona, Voc. d. sacrifices 231–36; [8]Benveniste, Vocabu-

laire II; [9]L. C. Muellner, The Meaning of Homeric EYXOMAI through its Formulas, Innsbruck 1976; [10]Burkert, GrR+; [11]Anreiter, ILing 9, 1984, 27–39; [12]Kadletz, GRBS 25, 1984, 99–105; [13]B. Forssman, in: 'In honorem Holger Pedersen', hrg. von J. E. Rasmussen, Wiesbaden 1994, 93–106; [14]Colesanti, MD 43, 1999, 41–75; [15]M. Vetta, La civiltà dei Greci, Rom 2001, 31 f.; [16]Csajkas, Iterata 50 ff.

B *ein Trankopfer spenden*, d.h. (vor dem Trinken) einen Teil seines Getränks ausgießen (vgl. d. Formel *αὐτὰρ ἐπεὶ -ῖσάν τ' ἔπιόν θ' ὅσον ἤθελε θυμός* in B I 2 b; auch *Z* 259 in B I 4; vgl. L[7] 232 f.; L[14] 45 ff.; nur *Λ* 775 u. h. 29,6 m. Akk.obj., auch *ξ* 447 (?, vgl. Ameis-H. z.St. u. L[16]), sonst abs. gebr., eindeutig intrans. nur *μ* 363 (*ὕδατι -νδοντες*); zu Wesen u. Sinn d. Spende s. L[1] 1; L[8] 209 ff. 220 f. 243; L[9] 36; L[10] 121 ff.); gespendet wird m. Wasser gemischter Wein (L[1] 7; L[3] 178 f.; Ausnahme: *μ* 363, aber ausdrückl., weil kein Wein vorhanden [in B I 3]; bei Eidopfern ungemischter Wein: *σπονδαί τ' ἄκρητοι*, *B* 341 = *Δ* 159, s. L[6] 49 ff. u. s.v. *σπονδή*); Gefäß ist e. Becher (*ἄλεισον, δέπας* [*ἀμφικύπελλον*], *κύπελλον*, bei Eum. d. einfache *σκύφος* [*ξ* 112], vgl. L[1] 9 f.), meist ein bes. schöner od. kostbarer (vgl. B I 1, dort auch Ach.s Becher, nur zur Zeusspende bestimmt); Adressaten d. Spende meist genannt, oft sind es d. Götter allg. (*ἀθάνατοι, θεοί, Ὀλύμπιοι, Οὐρανίωνες*), u. zwar 8× (*δ* 591, *θ* 89, *μ* 363, *ν* 39. 55, *σ* 419, h. Ap. 498. 512), nicht selten diese in Vbd. m. Zeus, 3× (*Z* 259, *θ* 432, *ξ* 447); doch auch spez. Göttern gilt d. Spende, natürl. abhängig vom Anlaß: 7× an Zeus (*I* 177, *Λ* 775, *Π* 227. 253, *Ω* 287, *η* 165. 184), jew. 3× an Ath. (*γ* 394. 395, *ο* 258) u. Pos. (*γ* 45. 334. 342), jew. 1× an Boreas u. Zephyros (*Ψ* 196), Hermes (*η* 137), Hestia (h. 29,6); zu der untrennbaren Vbd. von Spende u. Gebet s. L[3] 54 f.; L[6] 116 ff.; L[8] 233 f.; vgl. Bd. II Sp. 821; zur Erzähltechnik der Trankopferszenen s. L[4]. – Wortf.: *θύω, λείβω, ῥέζω, χέω*, davon *λείβω* mehrmals (vgl. Bd. II Sp. 1653 B 1 a) synon. gebraucht

I Simplex **1** allgemein (meist m. bes. Betonung d. Gefäßes) *Π* 227 *οὔτέ τεῳ -νδεσκε* (Ach., aus dem betr. Becher) *θεῶν, ὅτε μὴ Διὶ πατρί*, zur Satzkonstr. (Subjektswechsel!) vgl. Ameis-H., Leaf, Iliad z.St. *δ* 591 (Men. zu Tel.:) *„δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα -νδῃσθα θεοῖσιν“* *θ* 432 (Alkin. will Od. goldenen Trinkbecher schenken:) *„ὅφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα ' -νδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διί τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν“* Cert. p. 39,3 (Scherzvers) *ἐπεὶ -ῖσάν τε καὶ ἔκπιον οἶδμα θαλάσσης* **2** in Vbd. m. einem Mahl, gew. vor od. am Ende (vgl. L[1] 6 f.) h. 29,6 *οὐ γὰρ ἄτερ σοῦ* (Hestia) *' εἰλαπίναι θνητοῖσιν ἵν' οὐ πρώτῃ πυμάτῃ τε ' Ἑστίῃ ἀρχόμενος -νδει μελιηδέα οἶνον*, s. L[1] 22 f., ferner A.-H.-S. u. Càssola z.St. **2a** zu Beginn od. während d. Mahls *θ* 89 (Od. weinend, während des Demod. Gesang) *καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλὼν -ίσασκε θεοῖσιν* *ξ* 447 (in Vbd. m. e. Opferzeremonie) *ἄργματα θῦσε* (Eum.) *θεοῖς αἰειγενέτῃσι, ' -ίσας δ' αἴθοπα οἶνον Ὀδυσσῆϊ πτολιπόρθῳ ' ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν*, vgl. L[12] h. Ap. 498 (Ap. zu Kretern:) *„καὶ -ῖσαι μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν“* ≅ 512 **2b** am Ende d. Mahls bzw. vor d. Schlafengehen *I* 177 (vor Aufbruch d. Bittgesandtschaft) *ἐπεὶ -ῖσάν τ' ἔπιόν θ' ὅσον ἤθελε θυμός* = *γ* 342 = 395 = *η* 184 (dem Zeus) = 228 = *σ* 427 (synon. m. *λείβω*), vgl. Führer/Schmidt, GGA 253, 2001, 22 m. A. 127 *I* 712 (in Ag.s Zelt, ⟨vor dem Schlafengehen,⟩) *-ίσαντες ἔβαν κλισίην δὲ ἕκαστος* *η* 137. 138 (Phäaken, dem Hermes) ⟨ ⟩ *-νδοντας δεπάεσσιν ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ, ' ᾧ πυμάτῳ -νδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου* (dazu L[9] 36 A. 50, vgl. auch h. 29,6, oben in B 2) *ν* 55 (Od.s Gebet an Zeus um glückliche Heimkehr, Spende aller an d. himml. Götter) *οἱ δὲ θεοῖσιν ' ἔ-ισαν μακάρεσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν, ' αὐτόθεν ἐξ ἑδρέων*, vgl. L[14] 57 f.; L[15] *σ* 419 *ὄφρα -ίσαντες κατακείομεν οἴκαδ' ἰόντες* **3** in Vbd. m. einem Opfer(mahl), vgl. L[1] 1–5 *γ* 45. 47 (dem Pos., Peisistr. zu Ath./Mentor:) *„ἐπὴν -ίσῃς τε καὶ εὔξεαι, ἣ θέμις ἐστί, ' δὸς καὶ τούτῳ* (Tel.) *ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου ' -ῖσαι“* 334 (Abschluß d. Pos.opfers, Ath./Mentor zu Nestor:) *„ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι ' -ίσαντες κοίτοιο μεδώμεθα“* *μ* 363 (Gef. auf Thrinakia, da kein Wein vorhanden, Spende m. Wasser, synon. m. *λείβω*) *οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσιν, ' ἀλλ' ὕδατι -νδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα* *ο* 258 (Gebet u. Opfer an Ath. [V. 222], vor gefährl. Heimfahrt von Pylos zu Schiff) *τὸν* (Tel.) *δ' ἐκίχανε* (Theokl.) *' -νδοντ' εὐχόμενόν τε θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ*, vgl. L[3] 63 m. Anm. 1, and. L[12] 101 f. **4** zu bes. Gelegenh.n *Z* 259 (synon. m. *λείβω* [Vs. 266], Gebet an Zeus [um Sieg?], Hekabe zu Hektor:) *„ὡς -ίσῃς ⟨Διὶ πατρὶ⟩ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι ' πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίῃσθα“* *I* 657 (Abschluß d. Bittgesandtschaft) *-ίσαντες* (*λείψαντες* v.l., cf. West, Transmission 209) *παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν* *Ω* 287 (synon. m. *λείβω* [V. 285], Hekabe zu Priam. vor dessen Abfahrt zu Ach.:) *„τῇ, -ῖσον ⟨ „ καὶ εὔχεο οἴκαδ' ἱκέσθαι ' ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν“* *Π* 253 (Gebet Ach.s an Zeus f. Patr.) *ἤτοι ὁ μὲν -ίσας τε καὶ εὐξάμενος ⟨ ⟩* *Ψ* 196 (Ach. bittet Boreas u. Zephyros um gutes Brennen d. Scheiterhaufens) *πολλὰ δὲ καὶ -νδων* (*ἀπο-νδων* v.l., cf. Iliad ad l.) *χρυσέῳ δέπαϊ*, lt. L[1] 11 mögl.weise ein Totenopfer *η* 165 (Anlaß ist des Od. Ankunft bei d. Phäaken; Echeneos zu Alkin.:) *„ἵνα καὶ Διὶ τερπικεραύνῳ ' -ίσομεν, ὅς θ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ“* = 181 *ν* 39 (Od. zu Alkin., f. glückl. Heimkehr:) *„πέμπετέ με -ίσαντες ἀπήμονα“* *σ* 151 (Od. warnt Amphin., der ihm Wein bringt) *καὶ -ίσας ἔπιεν μελιηδέα οἶνον* *φ* 264 (Freier nach mißlungener Bogenprobe Antin. zu Eurym.:) *„ὄφρα -ίσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα“* 273 *ἐπεὶ οὖν -ῖσάν τε πίον θ', ὅσον ἤθελε θυμός*

II Kompos. *ἀπο-* (nur in KSV) *als Opferspende vergießen*, d.h. *ganz ausgießen*, so L[3] 3 f.; and. L[1] 22 u. L[2] 246 f.: *vom Mischkrug spenden* *γ* 394 (Nestor aus Mischkrug, vor dem Abendessen) *πολλὰ δ' Ἀθήνῃ ' εὔχετ' ⟨ἀπο-νδων⟩* *ξ* 331 (in Vbd. m. e. Schwur, vgl. L[6] 51) *ὤμοσε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ⟨ ⟩* (*ἐπι-νδων* v.l.) *ἐνὶ οἴκῳ* ≅ *τ* 288, vgl. van der Valk, Text. Crit. Od. 18; Odyssey z.St.

ἐπι- (in DSV) *als Opferspende auf etwas gießen*, and. Leaf z.St. *Λ* 775 (Pel. opfert Zeus, in Nestors Erz.) *ἔχε δὲ χρύσειον ἄλεισον, ' -νδων αἴθοπα οἶνον ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσι*, synon. zu *λείβω* (s.d.) in *μ* 362 gebr., vgl. L[16]

D v.l. *σ* 426 G. Markwald

σπέος [6[i], 37°, 2[H], 1[h]] **E** evt. i.S.v. 'Wölbung' zu uridg. Wz. **speH-* 'zunehmen', s. Meier-Brügger, RPh 65, 1991, 179–184; verw. m. *σπήλαιον* u. lat. *spelunca*; oft als vorgr. betrachtet (vgl. Furnée, Vorgriech. 146; auch W. Merlingen, Eine ältere Lw.schicht im Gr. I, Wien 1963, 52); in myk. *ne-wo-pe-o*? (vgl. Ruijgh, Études 183, A. 429; DMic. I 473)

F *-έος* 7, *-είους* 6, *-ῆϊ* 6, *-έος* 14 *-εῖος* 1; *-είων* 1, *-έσσι* 7, *-ήεσσι* 4. – Zu den (häufig als fälschl. Schreibg.n od. Deutg.n erkl.) Formen s. L[1–6]; zu *-είους* L[7.8.10]; vgl. *K* 376: *χλωρὸς ὑπαὶ δείους*

M **1** Stamms. im longum: [⏑̄] *-ῆι ἔνι γλαφυρῷ* Th. 297 **2** Stamms. im breve ⏑̆[⏑⏑] *δέ τι/τοι -έος εὐρύ* *N* 32, *ν* 349; *δέ οἱ -έος* Th. 301; *-έος ε* 63 ⏑̆[⏑⏑] *αὐτὰρ ὅ γ'/ αὐτίκα δ' ⟨εἰς εὐρὺ -έος⟩, ἥλασε πίονα μῆλα* *ι* 237. 337; *αὐτίκ' ἄρ' ⟨ ⟩ -έος ε* 77; *-έος ε* 57, *ι* 182 ⏑̆[⏑⏑] *-έος ἠεροειδές* *μ* 80, *ν* 366; *-έος· αἱ δ'/δέ* *Σ* 50. 65; *⟨τε -έος⟩, ἥλασε (μῆλα)* *Δ* 279; *⟨ ⟩* *τ* 188; *κοῖλον -έος εἰσ...* *μ* 84. 317; *διὰ -έος ι* 447. 458; *-έος ι* 402, *κοῖλον -έος εἰσ...* *μ* 84. 317; *διὰ -έος ι* 447. 458; *-έος ι* 402, *ν* 367 **3** Stamms. in den brevia **3a** zweis.: [-⏑̆] *ἐν ⟨-ῆϊ γλαφυρῷ⟩* *Σ* 402, *β* 20; *ἐν -έσσι γλαφυροῖσι* *α* 15 = *ι* 30,

α 73, ε 155, ι 114, ψ 335 [-⏑̄] ἐν/ἰ ⏑ κρατερῇφι βίηφι ι 476, μ 210; ἐνὶ ⏑ Ω 83; κατὰ ⏑-είους⏑ ι 330; ⏑ ι 141; -εῖος γλαφυρόν ε 194 [-⏑̄] κατὰ ⏑ μ 93 [-⏑̄] περὶ/⏑μυχῷ -εί⏑ους γλαφυροῖο ε 68. 226; ⏑ ⏑ων h. Ven. 263; -είους ι 462; ὑπὸ -έσσι γλαφυροῖσιν δ 403 **3b** dreis.: [-⏑̄⏑] ἐν -ήεσσι ι 400, κ 404 ≅ 424, π 232

Σχ sch. D Δ 279: ὑπὸ τὸ σπήλαιον, N 32: ἀφώτιστον οἴκημα πλατὺ παρὰ τὴν σβέσιν τοῦ φωτός

L zu den Formen: [1]Hermann, Sprachw. Komm. 76. 91 f.; [2]Bérard, Intr. Od. I 210; [3]Chantraine, Gr.h. I 7; 11; 101; [4]Werner, η u. ει vor Vokal 36–40; [5]Ruijgh, Élément achéen 126 f.; [6]Wyatt, Gl. 72, 1994, 148; zu -είους: [7]Meister, Kunstspr. 178; [8]Wyatt, Metr. Lengthening 273, A.3; sonst: [9]R. Hercher, Hom. Aufsätze, Berlin 1881, 21 ff.; [10]Bowra, JHS 54, 1934, 65 f.; [11]Elliger, Landschaft 69 f.; [12]Mühlestein, A&A 25, 1979, 153 f.

B *Höhle, Grotte*, Behausg. von „niederen" Göttern od. Ungeheuern, nie von Menschen; von diesen (aber auch von Göttern) als geleg. Unterschlupf od. Unterstellmöglichk. gebr.; Höhle als Behausg. anderers. auch als δῶμα bez. (s. Bd. II 372,41 ff.); vgl. L[11]; Epith. s. G. – Wortf.: ἄντρον (vgl. ι 237 in 2c; L[10]), γλάφυ, δώματα (vgl. Th. 301 in 2d) **1** allg. (als Ortsbestimmg.) ι 141 (Grotte auf e. fruchtbaren Insel gg. über d. Kyklopen, wo Od. landet) ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ, ' κρήνη ὑπὸ -είους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν **2** als (urtüml.) Behausg.; nie von Menschen, nur von untergeordneten Gottheiten (Thetis, Kal., Najaden) od. Ungeheuern (Kyklopen, Skylla, Echidna) **2a** der Thetis (im Meer) Σ 50 (Nereiden versammeln sich bei Thetis) τῶν δὲ καὶ ἀργύφεον πλῆτο -έος 65 (Thetis) λίπε -έος· αἱ (Nereiden) δὲ σὺν αὐτῇ κτλ. Ω 83 εὗρε (Iris) δ' ἐνὶ -ῇϊ γλαφυρῷ Θέτιν **2b** der Kal. ε 57 ἤϊεν (Hermes), ὄφρα μέγα -έος ἵκετο, τῷ ἔνι νύμφη ' ναῖεν 63 ὕλη δὲ -έος ἀμφὶ πεφύκει τήλεθόωσα, ' κλήθρη τ' αἴγειρός κτλ. 68 ἡ (ἐν v.l.) δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ -είους (-έεος ci.) γλαφυροῖο ' ἡμερὶς ... ' κρῆναι δ' ἐξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ, vgl. Odyssey z.St. 77 εἰς εὐρὺ -έος ἦλυθεν (Hermes) 194 ἷξον δὲ -εῖος γλαφυρὸν θεὸς (Kal.) ἠδὲ καὶ ἀνήρ (Od.) 226 τώ γε μυχῷ -είους γλαφυροῖο ' τερπέσθην φιλότητι (Od. u. Kal.) α 15 ἔρυκε (sc. den Od.) Καλυψώ, δῖα θεάων, ' ⏑ἐν -έσσι (-έσι, -έεσι vv.ll.) γλαφυροῖσι⏑ = ι 30, vgl. Odyssey zu α 15 ε 155 νύκτας μὲν ἰαύεσκεν (Od.) καὶ ἀνάγκῃ ' ⏑ παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ ψ 335 (Od. erz. Pen., in indir. R.) ὥς θ' ἵκετ' (Od.) ... Καλυψώ (Akk.), ' ἣ δή μιν κατέρυκε, λιλαιομένη πόσιν εἶναι, ' ⏑ **2c** Polyphems u. der Kyklopen β 20 τὸν (Antiph.) δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ ' ἐν -ῇϊ (-ἐεῖ ci.) γλαφυρῷ ι 182 (Od. sieht vom Meer aus Polyphemhöhle) ἐπ' ἐσχατιῇ -έος εἴδομεν (εὕρομεν ci.) ἄγχι θαλάσσης, ' ὑψηλόν, δάφνῃσι κατηρεφές, zur Kj. vgl. L[1] 104 237 ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου. ' αὐτὰρ ὅ γ' (Polyphem) εἰς εὐρὺ -έος ἤλασε πίονα μῆλα ≅ 337 330 ἥ (sc. κόπρος) ῥα κατὰ -είους (-εῖος v.l.) κέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή 402 ἱστάμενοι (die and. Kyklopen) δ' εἴροντο περὶ -έος, ὅττι ἑ (Polyphem) κήδοι 447 (Polyphem zu Widder:) „τί μοι ὧδε ⏑διὰ -έος⏑ ἔσσυο μήλων ' ὕστατος;" 458 (dto.) „τῷ κέ οἱ (Od.) ἐγκέφαλός γε ⏑ ἄλλυδις ἄλλῃ ' θεινομένου ῥαίοιτο" 462 ἐλθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ -είους τε καὶ αὐλῆς 476 (Od. zu Polyphem:) „οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους ' ἔδμεναι ἐν -ῇϊ (-ἐεῖ ci.) γλαφυρῷ" ~ μ 210 (Od. zu Gefährten, -εῖι v.l.) ‖ ι 114 οἵ γ' ⏑(Kyklopen)⏑ ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα ' ἐν -έσσι (-έσι, -έεσι vv.ll.) γλαφυροῖσι 400 οἵ ⏑ ῥά μιν (Polyphem) ἀμφὶς ' ᾤκεον ἐν -ήεσσι (-εέεσσι ci.) δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας **2d** der Skylla, Echidna μ 80 ⏑(Kirke zu Od.:)⏑ „μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ -έος ἠεροειδές, ' πρὸς ζόφον εἰς Ἔρεβος τετραμμένον" 84 ⏑ „οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ ' τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον -έος εἰσαφίκοιτο" 93 ⏑ „μέσσῃ μέν τε κατὰ -είους κοίλοιο δέδυκεν" ‖ Th. 297 (Keto gebar) -ῇϊ ἔνι (ἐν -ῇι, ἐν -ἐεῖ cii.) γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' Ἐχιδναν, ⏑vgl. West z.St.⏑ 301 ἔνθα δέ οἱ (Echidna?, ⏑ ⏑) -έος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ ' τηλοῦ ... ' ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν **2e** als Kultort (der Najaden, Eileithyia); s. Burkert, GrR 55 ff. ν 349 (Ath. zu Od.:) „τοῦτο δέ τοι -έος εὐρὺ (ἐστὶ v.l.) κατηρεφές, ἔνθα σὺ πολλὰς ' ἕρδεσκες Νύμφῃσι τελήεσσας ἑκατόμβας", über (verfehlte) Wiederentdeckungsversuche d. Grotte L[9]; Interpr. L[12]; zum Kult vgl. L in Bd. III Sp. 356, s.v. Νηΐς ‖ τ 188 (Od. in Lügenerz. zu Pen.:) „στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε -έος Εἰλειθυίης", vgl. Odyssey z.St. **3** als Zufluchts- u. Unterbringungsort **3a** als Stätte d. Zuflucht (vor Gewitter, als Versteck, zum Schlaf u. Beischlaf [vgl. auch oben, 2b]) Δ 279 (Gl.: Krieger wie Gewitterwolke, vor der e. Hirt Zuflucht sucht) ῥίγησέν τε ἰδών, ὑπό τε -έος ἤλασε μῆλα, vgl. Iliad z.St. Σ 402 (Heph. erz. von se. Versteck:) „τῇσι (Euryn. u. Thetis) παρ' εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλά, ' ... ' ἐν -ῇϊ γλαφυρῷ", in Thetis-Höhle (?), vgl. L[11] δ 403 (Eidothea zu Men.:) „ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται (Proteus) ὑπὸ -έσσι (-έεσι v.l.) γλαφυροῖσιν" α 73 (Zeus zu Ath.:) „Θόωσα δέ μιν (Polyphem) τέκε νύμφη, ' ... ' ἐν -έσσι (-έσι, -έεσι vv.ll.) γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα" h. Ven. 263 (Aphr. zu Anch.:) „τῇσι (Nymphen) δὲ Σειληνοί τε καὶ εὔσκοπος Ἀργειφόντης ' μίσγοντ' ἐν φιλότητι μυχῷ (χυμῷ v.l.) -είων ἐροέντων" **3b** als Unterbringungsort (von Pferden, Schiff, Ausrüstg., Wertsachen) N 32 ἔστι δέ τι -έος εὐρὺ βαθείης βένθεσι λίμνης ' ... ' ἔνθ' ἵππους ἔστησε (Pos.), vgl. L[11] μ 317 (auf Heliosinsel) νῆα μὲν ὡρμίσαμεν (ἐκέλσαμεν, ἐρύσαμεν vv.ll., ἐλκύσαμεν ci.), κοῖλον -έος εἰσερύσαντες· ' ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλοὶ χοροὶ ἠδὲ θόωκοι κ 404 (Kirke zu Od.:) „κτήματα δ' ἐν -ήεσσι (δὲ -εἰεσσι v.l.) πελάσσατε ὅπλα τε πάντα" ≅ 424 ν 366. 367 δῦνε (Ath.) -έος ἠεροειδές, ' μαιομένη κευθμῶνας ἀνὰ -έος, Najadenhöhle auf Ith., wo Od. se. Schätze unterbringt; vgl. L[12] π 232 (Od. zu Tel.:) „τὰ (Schätze) μὲν ἐν -ήεσσι θεῶν ἰότητι κέονται"

D Hes., POxy. 2509,2: Χείρωνος δ' ἵκανε μέγα -έος ἐν σπῇϊ fr. ep. ap. Hellan. FGrHist 4 F 19b (lt. Alpers, Abh. Braunschweig 52, 2003, 26. 32. 35) ci.: h. 19,14

G Epith.: γλαφυρός (16×): Σ 402, Ω 83, α 15. 73, β 20, δ 403, ε 68. 155. 194. 226, ι 30. 114. 476, μ 210, ψ 335, Th. 297 εὐρύς (5×): N 32, ε 77, ι 237. 337, ν 349 κοῖλος: (3×) μ 84. 93. 317 ἠεροειδής (2×): μ 80, ν 366 (δάφνῃσι) κατηρεφής (2×): ι 182, ν 349 ἀργύφεος: Σ 50 ἐρόεις: h. Ven. 263 μέγας: ε 57 ὑψηλός: ι 182 ‖ in Vbd. m. μυχῷ (2×): ε 226, h. Ven. 263 in Vbd. m. κευθμῶνες: ν 367 **G. Markwald**

σπέρμα [1ᵃ, 4ᴴ, 2ʰ] **E** myk. als *pe-mo* od. *pe-ma* oft bezeugt (s. DMic. II 98 f. u. L); Abl. zu σπείρω (s.d.), eigtl. 'das Gesäte' (s. Risch 49 f.). – Abl.: σπερμαίνω, Σπερμώ

M [⏑̄] -(α) h. Cer. 307. 353 [⏑̄⏑] -α ε 490, Op. 471 [⏑̄⏑] -α Hes. fr. 43a,54 [⏑̄⏑⏑] -ατος Op. 781; -ατα 446

L [1]D. M. Gaunt, Surge and Thunder, London 1971, 23 f.; zu myk. *pe-mo*: Will, REA 59, 1957, 25 f.; Heubeck, Linearta-feln 55; Ruijgh, Etudes 70 f., 314, 344 ff.

B *Same, Saat, Sproß*, Ausgangsbed. *Samenkorn* (Pl. nur Op. 446) führte zu versch. naheliegenden übertr. Bed.n (B 2 u. 3); vgl. Struck, Bedeutungslehre 46. – Wortf.: κρῖ λευκόν, γένος (s. Bd. II Sp. 130,75 f.) **1** als Saatgut (1× Pl., 3× koll. Sg.): Op. 446 τοῦ (sc. ein Vierzigjähriger) δ' οὔ τι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων ' -ατα δάσσασθαι καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι, vgl. s.v. ἐπισπορίη 471 (beim Säen) δμῶας ἔχων μακέλην πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη ' -α κατακρύπτων h. Cer. 307 οὐδέ τι γαῖα ' -(α) ἀνίει· κρύπτεν γὰρ (Dem.) *ließ nicht auf-*

gehen, V.309 durch *κρῖ λευκόν* erkl. 353 -(α) *ὑπὸ γῆς κρύπτουσα* (Dem.) *verborgen haltend*, sachl. dass. wie 307 2 *das Säen* Op.781 *μηνὸς δ' ἱσταμένου τρεισκαιδεκάτην ἀλέασθαι* ' -*ατος ἄρξασθαι* (-*ατα δάσσασθαι* v.l.) 3 metaph. als *Aschenglut*, die das Feuer erneuert, od. *Nachkomme*, der den Bestand d. Geschlechts erhält *ε*490 *ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ* ' ... ' -*α πυρὸς σῴζων*, vgl. Graz, Feu 318–20; L[1] Hes.fr.43a,54 (Sisyphos wußte nicht) *ὡς οὔ οἱ δοῖεν Γλαύκῳ γένος Οὐρανίωνες* ' *ἐκ Μήστρης καὶ* -*α μετ' ἀνθρώποισι λιπέσ*[*θαι*, vgl. *σπερμαίνω*, Hes.fr.1,16 G. Markwald

σπερμαίνω [2[H]] *zeugen* (zu *σπέρμα*), vgl. H. Reinsch-Werner, Call. Hesiodicus, Berlin 1976, 155f. Op.736 *μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα* ' -*ειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός Nachkommenschaft zeugen*, vgl. West z.St. Hes.fr.1,16 Solmsen[3] 1990 *ὅσσ*[*αι*]*ς δὴ παρελ*[*έξατ' Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεὺς*] ' [*σ*]*περμ*[*αί*]*νων τὰ* [*πρῶτα γένος κυδρῶν βασιλήων* (ap. Max. Tyr. 35,2, v. Renehan, CPh 81, 1986, 221f.) G. Markwald

Σπερμώ [1[c]] eine der drei Oinotropen, T. des Anios Cypr.fr.19 p.42 Dav. = fr.29 p.60 Ber. (Prosaref.); s. s.v. *Οἰνότροποι* G. Markwald

Σπερχειός [4[i]] E überw. zu *σπέρχω* gestellt (s.d.): 'der Eilende' (Kerényi, Gl. 22, 1934, 35; v. Kamptz 120; Risch 131; nach Ruijgh, Études 261 A.133 vorgr., evtl. volksetymol. gräzisiert); zur Wortbildg. vgl. Kretschmer, Gl. 24, 1936, 54

B *Fluß(gott)* im Kernland d. Reiches des Pel. (vgl. Leaf, History 114f.; H. S. - L. 128–30); Epith. *ἀκάμας* u. *διιπετής* (s.d.) passen zum Namen (vgl. E) 1 als Gott: V. des Menesthios (s.d.) *Π*174. 176 *Μενέσθιος αἰολοθώρηξ* ' *υἱὸς -οῖο διιπετέος ποταμοῖο*· ' *ὃν* (*τὸν* v.l.) *τέκε Πηλῆος θυγάτηρ καλὴ Πολυδώρη* ' -*ῷ ἀκάμαντι γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα*, vgl. Iliad z.St.; zum Verstyp *B*847 2 als göttl. Fluß m. Kult: *Ψ*142. 144 *ἀπεκείρατο* (Ach.) *χαίτην*, ' *τήν ῥα -ῷ ποταμῷ τρέφε τηλεθόωσαν*· ' ... *εἶπεν ἰδὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον*· ' „-(*ε*), *ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεὺς κτλ.*", zum Haaropfer s. Buchholz, Realien I, 70; Iliad *Ψ*127–53 (p.182f.) G. Markwald

σπερχνόν adv. [1[H]] *heftig* (zu *σπέρχω*) Sc.454 (VA) -*ὸν* (-*ῶς* v.l.) *παιδὸς ἑοῦ κοτέων* (Ares dem Her. wegen Kyknos) *περὶ τεθνηῶτος*, s. Russo z.St. – Wortf.: *ἀσπερχές*, vgl. Wortf. zu *νωλεμέ*(*ως*) G. Markwald

σπέρχω [7[i], 7[e], 1[h]] E Erbwort; zu iran. *a-sperezatā* u. altind. *sprhayati*, beides etwa = 'eifern', s. Mayrhofer, EWAia II775; uns. ist Vbd. m. dt. *springen*. – Abl.: *Σπερχειός*, *σπερχνόν*

F *ἐπι-ουσι* 1, -*ωσιν* 2, -*οιεν* 1, *ἐπι-ων* 2; -*οίατ'* 2, -*όμενος* 4, -*ομένοιο* 1, -*ομένους* 1, -*ομένῃ* 1

M 1 Stamms. im longum 1a viers.: [⏑⏑⏓] ⟨-*όμενος*⟩ *δ' Λ*110, *Ψ*870, *Ω*322; ⟨ ⟩/*ους*/*η* *ο*60, *ι*101, *ν*115 1b fünfs.: [⏑⏑⏓⏑] -*ομένοιο* *Ω*248 2 Stamms. in den brevia 2a zweis.: [–⏓] *ἐπι-ων* *Ψ*430, *χ*451 2b dreis.: [–⏓⏑] *ἐπι-ουσι δ' ἄελλαι* *ε*304; *ὁπότε*/*ὅτε τε -οιεν*/⟨-*ωσιν ἄελλαι*⟩ *γ*283, h.33,7; ⟨ ⟩ *N*334; *ὁπότε -οίατ' T*317, *ν*22

Σχ sch. D *Λ*110: *κατεπειγόμενος. σπεύδων*, *Ω*248. 322, *T*317: *ταρασσόμενοι ἐπείγοιντο*, *Ψ*430: *ἐπι-ων*· *ἐπισπουδάζων. ἀναγκάζων*, sch. min. P.Amh. 18 zu *ο*60: *ἐπειγ*[*ό*]*μενος*

L [1]A. Hildebrand, De verbis et intransitive et causative apud Homerum usurpatis, Diss. Halle a.d.S. 1889, 42f.; [2]Mutzbauer, Tempuslehre I 89; [3]Shipp, Studies 199; [4]Neuberger-Donath, SCI 2, 1975, 19–21; [5]H. Reinsch-Werner, Callimachus Hesiodicus, Berlin 1976, 242f.; [6]B. K. Braswell, A Commentary on Pindar Nemean One, Freiburg i. d. Schweiz 1992, 60

B *stürmen*, von Winden, Akt. (intrans., s. L[13,4]); *hasten, rasen*, bei Pers.n u. (*ν*115) Schiff im Med.; hier 2× als verb. fin., sonst als Ptz. (7×), wo Bed. *hastig* bzw. *rasend*. – Wortf.: *ἄΐσσω*, *ἐπείγομαι*, *θέω*, *ἵεμαι*, *κίω*, *οἰμάω*, *πέτομαι*, *σεύομαι*, *σπεύδω*, *τρέχω* I Simplex 1 *stürmen*, von Winden (intrans. Akt. u. im iter. Temp.satz) *N*334 (Gl.) *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ λιγέων ἀνέμων -ωσιν ἄελλαι* (Staub aufgewirbelt wird) = h.33,7[ex.] (*κατὰ πόντον*) *γ*283 (in Erz. Nestors) *ἐκαίνυτο* ... ' *νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε -οιεν* (-*οίατ'* v.l., cf. Scheindler, Textkrit. Erl. 45f.) *ἄελλαι* 2 *hasten*, von Pers.n (Med.) 2a verb. fin. u. im iter. Temp.satz (m. Inf. bzw. instr. Dativ) *T*317 (Ach. klagt um Patr.:) „(*δεῖπνον ἔθηκας*) ⟨*ὁπότε -οίατ'*⟩, *Ἀχαιοὶ* ' *Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν Ἄρηα*" *ν*22 *μή τιν'* (*τις* v.l.) *ἑταίρων* ' *βλάπτοι* (sc. die unter d. Ruderbänken f. Od. verstauten Geschenke) *ἐλαυνόντων*, ⟨ ⟩ *ἐρετμοῖς* 2b als (handlungsbegleitendes) Ptz.: *hastig, rasend*, L[2] 'eilends', L[4] 20 'wuchtig' *Λ*110 ⟨-*όμενος*⟩ (Ag.) *δ' ἀπὸ τοῖιν* (Priamiden Isos u. Antiphos) *ἐσύλα τεύχεα καλά* *Ψ*870 ⟨ ⟩ *δ' ἄρα Μηριόνης ἐξείρυσε χειρὸς* (sc. des Teukros) ' *τόξον* *Ω*322 ⟨ ⟩ *δ' ὁ γέρων* (Priam.) *ξεστοῦ ἐπεβήσετο δίφρου*, ' *ἐκ δ' ἔλασε κτλ.* *ο*60 ⟨ ⟩ (Tel.) *ῥα χιτῶνα περὶ χροῖ σιγαλόεντα* ' *δῦνεν* *ι*101 *τοὺς ἄλλους κελόμην* (Od.) *ἐρίηρας ἑταίρους* ' -*ομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων* *Ω*248 *οἱ* (Tr.) *δ' ἴσαν ἔξω* ' -*ομένοιο γέροντος* (Priam.; gen. abs., vgl. Schwyzer II 398) *rasend*, L[5] 'aufbrausend, wütend'; vgl. L[6] (zu Nem. 1,40) 3 Schiff der Phäaken, Ptz. *in rasender Fahrt* *ν*115 *ἡ μὲν ἔπειτα* ' *ἠπείρῳ ἐπέκελσεν ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης*, ' -*ομένη*· *τοῖον γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων*, L[2] 'dahinstürmend'; zur Sache s. Odyssey z.St.

II Kompos.: *ἐπι-*, nur Akt.; intrans. nur *ε*304 *heranstürmen*, sonst trans. *antreiben* (wie Aesch., Sept. 689) *ε*304 (Od. zu sich selber in Seenot:) „*οἴοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν* ' *Ζεύς, ἐτάραξε δὲ πόντον, ἐπι-ουσι δ' ἄελλαι* ' *παντοίων ἀνέμων*", zum intrans. Gebr. vgl. L[3] ‖ *Ψ*430 (während d. Wagenrennens) *Ἀντίλοχος δ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἔλαυνε* ' *κέντρῳ* ⟨*ἐπι-ων*⟩ *χ*451 (Sklavinnen säubern d. Schlachtsaal) *σήμαινε δ' Ὀδυσσεὺς* ' *αὐτὸς* ⟨ ⟩ (*ἐπιστείχων*, *ἐπιστείλων* vv.ll.)

D v.l.: *Φ*378, *Ψ*317 G. Markwald

σπεύδω [16[i], 5[e], 8[H], 2[h]] E rel. to Lith. *spáusti*, *spáudžiu*, see Frisk II 765; LIV[2] 581. – Deriv.: *σπουδή*

F -*δει* 1, -*δετον* 2, -*δουσι*(*ν*) 2; -*δε* 1; -*δειν* 3, -*δέμεν* 1; -*δων* 3, -*δοντι* 3, -*δοντα* 3, -*δοντ'* 1, nom. -*δοντε* 2, -*δόντων* 1, -*δόντεσσιν* 1, -*δοντας* 1; -*δουσ*(*α*) 1; aor. -*σε* 3; subj. -*σομεν* 1; imp. -*σατε* 1; fut. -*σομαι* 1

M 1 disyll. 1a [⏑⏓] -*σε* *ι*250 = 310 = 343 1b [⏓–] -*δειν* *N*236, Op.673; -*δουσ'* *Λ*119 [–⏓] -*δει* Op.22; -*δειν καί* Op.576; (*μάλα*) -*δων* Op.461, Sc.364, h.Merc.233; -*δοντ'* Op.24 [–⏓] *σπεῦδε* Hes.fr.204,99 2 trisyll. 2a [⏓⏑⏑] -*σομεν* *P*121; -*σατε* *Ω*253; -*σομαι* *O*402 [⏓⏑⏑] *ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ -δετον* *Θ*191, *Ψ*414 [⏓⏑⏑] *μάλα δὲ* ... -*δέμεν* *ω*324 2b [–⏓⏑] -*δουσι*(*ν*) *τ*137, Th.597; *μὲν* ⟨-*δοντι*⟩/*ας* *Σ*472, *Δ*232; (*τὼ δ'* ...) ⟨ ⟩/*ε καί* Sc.228, h.Merc.397; *μάλα -δοντα* *Δ*225 [–⏑] *μάλα δὲ -δοντι* *Ψ*767; (*τὼ*) *με* / *δὲ -δοντα*/*ε* *Θ*293, *Ψ*506 2c [⏓–⏓] -*δοντα*/*ων* *Σ*373 ~ *E*667 3 quadrisyll. [⏓–⏓×] -*δόντεσσιν* *P*745

Σχ sch. D *Θ*293: *ἐσπουδακότα* (glosses, in A: *προθύμως ἐνεργοῦντα*. in T: *κακοπαθοῦντα*), *N*236: *κακοπαθεῖν* (simi-

lar sch. Barn. ι 250). ἐνεργεῖν sch. Barn. ω 324: ἐπείγεσθαι L. Mutzbauer, Tempuslehre I 369 f.

B *to make a serious effort, to be eager, strive for* and consequently *to hasten, hurry* (cf. Σχ and σπουδή B introd.); strongly intentional, contr. urgent ἐπείγω, propellant σεύω, phenomenal-descriptive σπέρχω (metr. doublet: see G), see wdfld. below: in dir. sp.: imp./imp. expr. Θ 191 = Ψ 414[in.], Ω 253 / hort. subj. P 121, inf. N 236, ω 324 (χρή), Op. 576. 673, ptc. 461: ref. to 1st p. Θ 293, O 402, 3rd p. τ 137; notable in narr. instances: sim. Λ 119, P 745, 1st p. Sc. 364; ref. to animals: in 1 Th. 597 bees, in 2b Θ 191, Ψ 414. 506 horses, Λ 119 doe, P 745 mules: tog. w. sweat: in 2a Σ 373 Heph., in 2b Λ 119, P 745, Ψ 506 animals synt.: w. acc.: N 236 (ταῦτα), τ 137 (γάμον); w. final construction (3[i], 4[B]): inf. Op. 22. 673, Hes. fr. 204, 99, αἴ κε / ἵνα / ὄφρα + subj. N 236 / O 402, Op. 461 / Θ 191 adverbials: ἡμάτιαι Th. 597, ὅττι τάχιστα Ψ 414, Op. 673, πρωὶ μάλα Op. 461, τημοῦτος Op. 576, παντὶ μένει Sc. 364: w. prep.: εἰς / ἐς O 402, Op. 24 (ἄφενος), cf. h. Merc. 397 f. / Δ 225, περὶ + gen. P 121, cf. Σ 372 f. (acc.); w. verb of motion: Λ 119, Ψ 506, Op. 673, h. Merc. 233; abs. (ptc.) Δ 232, E 667. – Wdfld.: see ἐπείγω, σεύομαι, σπέρχω (wdflds.), ἵεμαι (ἵημι B II), ἰσχανάω B 2 and ἀσπουδί, σπουδῇ: synon. in context: ἀμφιέποντες E 667, ἐγείρει Op. 22, ἐμμεμαῶτε P 745, ἔχον πόνον ἀμφιέποντες E 667, opp. in context: βρίζοντα, καταπτώσσοντα, οὐκ ἐθέλοντα Δ 225, μεθίημι Δ 232, N 236, ἔντοσθε μένοντες Th. 597 – see also Delebecque, Cheval 58. 157

1 emphasis on characteristic behavior, attitude, *strive (for)* Op. 22. 24 ἤ (Good Eris) τε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει · ' εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἴδεν ἔργοιο χατίζων ' πλούσιον, ὃς -δει μὲν ἀρώμεναι ἠδὲ φυτεύειν ' οἶκόν τ' εὖ θέσθαι · ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων ' εἰς ἄφενος -δοντ' Th. 597 κηφῆνας βόσκωσι (bees), κακῶν ξυνήονας ἔργων · ' αἱ μέν τε πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα ' ἡμάτιαι -δουσι πιθεῖσί τε κηρία λευκά, ' οἱ δ' ἔντοσθε μένοντες ἐπηρεσίας κατὰ σίμβλους ' ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται (cf. Op. 576 in 2) more specific (w. acc.): τ 137 οἱ δὲ (suitors) γάμον -δουσιν · ἐγὼ δὲ (Pen.) δόλοις τολυπεύω, for acc. cf. Chantraine, Gr. h. II 41, ἐπειγόμενοι γάμον (β 97+ at ἐπείγω B 2a), sc. (ἐκ)τελέειν (cf. δ 7, Hes. fr. 204, 85. 211, 5 f., h. 19, 35), opp. διατρίβω

2 σ. in connection. w. extended action / motion **2a** w. action (cf. 2c) work: Op. 461 (δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι to plough) καθ' ὥρην, ' πρωὶ μάλα -δων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι Op. 576 (come out) ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει · ' τημοῦτος -δειν καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγινεῖν ' ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη (cf. Th. 597 in 1) ι 250 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ -σε (Polyph.) πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα ... = 310 = 343 Σ 373 τὸν (Heph.) δ' εὖρ' (Thetis) ἱδρώοντα ἑλισσόμενον περὶ φύσας, ' -δοντα · τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν 472 φῦσαι δ' ἐν χοάνοισιν ... ἐφύσων ' ... ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσαι, ' ἄλλοτε μὲν -δοντι παρέμμεναι, ἄλλοτε δ' αὖτε, ' ὅππως Ἥφαιστός τ' ἐθέλοι καὶ ἔργον ἄνοιτο (see Edwards, Iliad ad l.) ingr. aor.: Ω 253 ὁμοκλήσας ἐκέλευε (Priam his sons) · ' -σατέ μοι κακὰ τέκνα κατηφόνες (265 ff. preparing wagon) *hurry (at last)* war: N 236 (Idom. to Mer.: „may he die) ὅς τις ἐπ' ἤματι τῷδε ἑκὼν μεθίῃσι μάχεσθαι. ' ἀλλ' ἄγε τεύχεα δεῦρο λαβὼν ἴθι · ταῦτα δ' ἅμα χρὴ ' -δειν, αἴ κ' ὄφελός τι γενώμεθα" Δ 232 οὓς μὲν -δοντας ἴδοι (Ag.) ... ' τοὺς μάλα θαρσύνεσκε ... ἐπέεσσιν · ' Ἀργεῖοι μή πώ τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς (242 οὓς τινας αὖ μεθιέντας ἴδοι ...) P 121 (Men.:) „Αἴαν δεῦρο πέπον, περὶ Πατρόκλοιο θανόντος ' -σομεν, αἴ κε νέκυν περ Ἀχιλλῆϊ προφέρωμεν ' γυμνόν", imprecise transl. Hampe („zum Patr."), see Schadewaldt and Chantraine, Gr. h. II 128 Θ 293 (Teukros to Ag.:) „τί με -δοντα καὶ αὐτὸν ' ὀτρύνεις; οὐ μέν τοι ὅση δύναμίς γε πάρεστι ' παύομαι" ω 324 (Od. to Laertes:) „ἴσχευ κλαυθμοῖο γόοιό τε δακρυόεντος. ' ἐκ γάρ τοι ἐρέω · – μάλα δὲ χρὴ -δέμεν ἔμπης · ' μνηστῆρας κατέπεφνον" Sc. 364 (thrice I struck his shield) τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρὸν ' παντὶ μένει -δων, διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξα „*eifernd* mit aller Gewalt" von Scheffer motionless, divine destruction: Hes. fr. 204, 99 ἤδη δὲ γένος μερόπων ἀνθρώπων ' πολλὸν ἀϊστῶσαι σπεῦδε (Zeus), πρ[ό]φασιν μὲν ὀλέσθαι ' ψυχὰς ἡμιθέω]ν **2b** w. (linear) motion (cf. 2c) war: Δ 225 ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον ' οὐδὲ καταπτώσσοντ' οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι, ' ἀλλὰ μάλα -δοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν (parked chariot, went on foot) O 402 (οὔκετι δύναμαι [Patr.] παρμενέμεν) αὐτὰρ ἔγωγε ' -σομαι εἰς Ἀχιλῆα, ἵν' ὀτρύνω πολεμίζειν Θ 191 (Hektor to horses: „you have the best care) ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ -δετον ὄφρα λάβωμεν ' ἀσπίδα Νεστορέην" (= Ψ 414[in.] below) flight: E 667 (as they carried Sarp. from the fight) τὸ μὲν οὔ τις ἐπεφράσατ' οὐδὲ νόησε ' μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον, ὄφρ' ἐπιβαίη, ' -δόντων · τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες Λ 119 καρπαλίμως δ' ἤϊξε (doe) διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην ' -δουσ' ἱδρώουσα κραταιοῦ θηρὸς (lion) ὑφ' ὁρμῆς Sc. 228 αὐτὸς δὲ -δοντι καὶ ἐρρίγοντι ἐοικὼς ' Περσεὺς ... ἐτιταίνετο (pursued by the Gorgons) race: Ψ 414 (Antil. to horses:) „ὔμμε κατακτενεῖ (Nestor) ... ' αἴ κ' ... φερώμεθα χεῖρον ἄεθλον. ' ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ -δετον ὅττι τάχιστα" (= Θ 191[in.] above) 506 τὼ δὲ (horses) -δοντε πετέσθην. ' στῆ δὲ μέσῳ ἐν ἀγῶνι, πολὺς δ' ἀνεκήκιεν ἱδρὼς ' ἵππων 767 ἴαχον δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοὶ ' νίκης ἱεμένῳ (Od. in footrace), μάλα δὲ -δοντι κέλευον others: P 745 (like mules dragging a large timber) ἐν δέ τε θυμὸς ' τείρεθ' ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἱδρῷ -δόντεσσιν · ' ὡς οἵ γ' ἐμμεμαῶτε νέκυν φέρον h. Merc. 233 ἔνθα τότε -δων κατεβήσατο (Ap. in pursuit) λάϊνον οὐδὸν ' ἄντρον ἐς ἠερόεν 397 τὼ δ' ἄμφω -δοντε (v.l. -δοντο) Διὸς ... τέκνα ' ἐς Πύλον ... ἐπ' Ἀλφειοῦ πόρον ἶξον (sc. to find the cows) **2c** equally action (business) and motion (voyage) Op. 673 (sail w. your cargo in mid-summer) -δειν δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι ' μηδὲ μένειν οἶνόν τε νέον (and bad weather)

D σπεῦδε? Hes. fr. 204, 99; Cat. 51B, 2 Traversa suppl. Croenert (vgl. Bartoletti, Festschrift Paoli 71)

G comp. w. metr. equivalent σπέρχω: latter almost always used abs. (fin. inf. T 317, prep. phrase h. 33, 7, no acc.), mostly mid., ptc. 9× of 16, no imp., inanimate subj. ἄελλαι 3×; mainly with ρ and/or χ ‹assonance,; ‹ › w. σ. usu. ‹corresponding, to ending, but 9× w. ‹ › -(ε)υ- asson. in ᾱ (Σ 373, Ψ 767, τ 137, Th. 597, Op. 22 / Θ 293, Σ 472, Op. 461, h. Merc. 233) **W. Beck**

(***σπίδας, σπίδεος** od.) ***σπιδύς, σπιδέος** [1[i]] **Σχ** sch. D z.St.: ἤτοι ἐπιμήκους καὶ μακροῦ. ἢ πλατέος καὶ περιφεροῦς (ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς ἀσπίδος). ἢ ἐν ᾧ τῶν ἀνῃρημένων αἱ ἀσπίδες ἔκειντο

L [1]Leumann, Hom. Wört. 58 ff.; [2]Lamberterie, -υς I 249–53

B uns. (Glossenwort), entweder (L[1]) durch dichtersprachl. Umdeutg. (vgl. κατ' ἄκνηστιν, κατὰ κρῆθεν) aus Π 774 gewonnenes Subst. (vgl. Abl. σπιδόθεν Antim. fr. 114 wie πεδόθεν zu πέδον u. zur Endg. οὖδας) i.S.v. 'Fläche' (problemat. wegen Gen. häufg.) od. (L[2], vgl. Σχ) Adj. (vgl. Abl. σπίδιον Aesch. fr. 378 R., σπιδνόν, σπιδόεν Hsch.) unklarer Bed. ('weit'?) u. Morphol. (Nom. -ύς od. -ής?); in dir. R. Λ 754 ἑπόμεσθα διὰ -έος (ἀσπιδέος v.l.) πεδίοιο ' κτείνοντες (bis

Buprasion), vgl. *E* 597, *Δ* 244 ≅ *Ψ* 521[ex]. 475. 359, *Ξ* 145, *δ* 602 f., h. Merc. 491, h. Ap. 228, *I* 478, *λ* 581 R. Führer

σπιλάδες [3°] **Σχ** sch. Barn. *γ* 298: *παραλίοις ˹πέτραι˺ς (παρὰ τὸ ἐσπιλῶσθαι). ἢ ταῖς κατὰ θάλασσαν περιειλημέναις ἐν ὀλίγῳ ὕδατι, ε* 401: *ὑφάλοις ˹ ˺ς*, 405: *αἱ διεσχισμέναι καὶ κεκοιλωμέναι ˹ ˺ ὑπὸ τῆς πλήξεως τῶν κυμάτων*

L Apion fr. 125 Neitzel; Bechtel, Lexil. 302; A. Rengakos, Zetemata 92, 1994, 140 f.

B *Klippen* (koll. Pl.) als allg. Küstenformation im Ggs. zu bes. Landmarke *σκόπελος* (Einzelexemplar, vgl. *λίθος* B 2, *πέτρη* B 2); stets [⏑⏑ᵗ(⏑)] (+ redundantes VE außer *γ* 298), *ε* 401/5 gehäuft, von (respondierendem) *ποτί* abh. *γ* 29(5/)8, *ε* 401(f.) („deux éolismes" Wathelet, Eikasmos 14, 2003, 20); außer *γ* 298 in Erz. (kontrast. *σκόπελος*) *γ* 298 *ἤλυξαν ὄλεθρον ' ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ˹ποτὶ -εσσι˺ν ἔαξαν ' κύματ'*, vgl. *ε* 415. 425, *μ* 71 *ε* 401 *δοῦπον ἄκουσε ˹ ˺ θαλάσσης· ' ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο*, vgl. V. 415 u. zum adnom. Gen. 418 (Ameis-H.; and. II Sp. 960, 11–17) 405 *οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες ... οὐδ' ἐπιωγαί, ' ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν -ες τε πάγοι τε*, vgl. V. 411 u. formal zum VE *H* 128⁺, *ι* 61⁺, *π* 144. — Wortf.: *ἀκτή* II, *ἄκρη* B 16 f, *πάγοι, πέτρη* B 2, *σκόπελος*

R. Führer

σπινθαρίδες [1ᵇ] hapax **E** see *σπινθήρ* **B** *sparks* as from a shooting 'star' h. Ap. 442 (*ἐκ νηὸς ὄρουσεν*) *'Απόλλων ' ἀστέρι* (q.v. B 1 a γ) *εἰδόμενος μέσῳ ἤματι· τοῦ δ' ἀπὸ πολλαὶ ' -ες πωτῶντο, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκεν*, cf. *Δ* 77 *σπινθῆρες*. — Wdfld.: *σπινθήρ* J. N. O'Sullivan

σπινθ(ήρ) [1ⁱ] **E** cf. Lith. *spindžiù/ěti*, 'gleam' vel sim., which perh. < **spndh-* (cf. Latvian *spuôdrs*); in this case the *-ι-* an innovat. in Gr., see Frisk s.v.; by-form *σπινθαρίδες* (q.v.) **L** Latacz, Freude 87

B *spark* from a shooting 'star' *Δ* 77 (*οἷον δ' ἀστέρα* [q.v. B 1 a γ] *ἧκε Κρόνου παῖς*) *λαμπρόν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ -ῆρες ἵενται· ' τῷ εἰκυῖ' ἤϊξεν* (Ath.) *ἐπὶ χθόνα*. — Wdfld.: *σπινθαρίδες* J. N. O'Sullivan

σπλάγχνα [3ⁱ, 6°, 1ᴴ, 1ᵉ] **E** ererbt, aber nicht eindeutig herleitbar; sicher verw. m. *σπλήν* 'Milz' (vgl. engl. *spleen*); s. L⁵ 44 f. und Mayrhofer, EWAia II 196 f.

M 1 Stamms. im longum **1 a** eins.: [ᵗ] ˹-(α) *ἐπάσαντο˺ γ* 9 [ᵗ] ˹ ˺ *A* 464 = *B* 427 = *γ* 461 = *μ* 364 **1 b** zweis.: [ᵗ⏑] *-α δ' ἄρ' ἀμπείραντες/ὀπτήσαντες B* 426, *υ* 252 **2** Stamms. in d. brevia **2 a** zweis.: [-ᵗ] *-ων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευε(ν) γ* 40, *υ* 260 [-ᵗ] *-οις* Hes. fr. 343, 13 **2 b** dreis.: [-ᵗ⏑] *-οισι* Aristeas fr. 1, 6 p. 86 Dav.

Σχ sch. D *A* 464: *ἤπατα*, sch. Barn. *γ* 9: *ἐγεύσαντο* **L** [1]Stengel, Opferbräuche 73 ff.; [2]Körner, Ärztl. Kenntn.; [3]Ziehen, RE XVIII (1939) Sp. 616–9; [4]K. Meuli, in: Festschr. V. d. Mühll, Basel 1946, 268 ff.; [5]Egli, Heteroklisie 44–47; [6]Bruns, Arch. Hom. Q 47 ff.; [7]Burkert, GrR; [8]ders., Wilder Urspr., Berlin 1990, 22 m. A. 51; [9]Ivantchik, AC 62, 1993, 50 f.

B *Innereien, Eingeweide*, vor allem Herz, Leber, Lunge (L² 48; L⁶ 47; L⁷; L⁸ 102 f.); außer beim Zechen der Freier nur in Vbd. m. e. Opfermahl (zum Ritual L[1.3.4.]; L⁷ 102 f. 105; L⁸); Oppos. *κρέ' ὑπέρτερα* (*γ* 65 = 470; vgl. L⁶ 49); zum Plurale tantum s. Wackernagel, Synt. I 87; allg. s. L⁵; Hes. fr. 343, 13 u. Aristeas fr. 1, 6 p. 86 Dav. vom (nicht eßbaren) Inneren, s. B 2. — Wortf.: s. *ἔγκατα* **1** als Nahrung, geröstet u. gegessen **1 a** kult. (beim Opfer) *A* 464 (Chryses beim Opfermahl f. Ap.) *νέοι ... ἔχον πεμπώβολα χερσίν. ' αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ -(α) ἐπάσαντο (-α πάσαντο* v.l., v. West, Il., praef. p. XXVI), *' μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα κτλ.* = *B* 427 = *γ* 461 = *μ* 364 *B* 426 (Ag. betet um Erfolg) *-α δ' ἄρ' ἀμπείραντες ὑπείρεχον 'Ηφαίστοιο γ* 9 (Opfer f. Pos.) *εὖθ' οἱ -(α) ἐπάσαντο (ἐδάσαντο, -α πάσαντο* vv.ll.), *θεῷ δ' ἐπὶ μηρία καῖον* 40 (Peisistr. beim Opfermahl f. Pos.) *δῶκε δ' ἄρα ˹-ων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευε˺ ' χρυσείῳ δέπαϊ* **1 b** profan (Mahl der Freier) *υ* 252 *-α δ' ἄρ' ὀπτήσαντες ἑνώμων, ἐν δέ τε οἶνον ' κρητῆρσιν κερόωντο* 260 *πὰρ δ' ἐτίθει* (Tel.) ˹ ˺ν **2** nicht als Nahrung: *Gedärme* Hes. fr. 343, 13 (Geburt der Ath. aus Zeus) *Μῆτις δ' αὖτε Ζηνὸς ὑπὸ -οις λελαθυῖα ' ἦστο, 'Αθηναίης μήτηρ*, s. L⁹⁺ Aristeas fr. 1, 6 p. 86 Dav. (= fr. 11, 6 p. 153 Ber.) *ἦ που πολλὰ θεοῖσι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες ' εὔχονται* (Seeleute) *-οισι κακῶς ἀναβαλλομένοισι (ἀναπαλλομένοισι* ci.), s. J. D. P. Bolton, Aristeas of Proconnesus, Oxford 1962, 14 f.; L⁹; sowie hier Bd. I Sp. 754, 27 ff.; II Sp. 27, 36 ff.

D *A* 464a (= *B* 426) v.l. *γ* 447 (= *A* 464⁺)

G. Markwald

σπόγγος [1ⁱ, 4°] **E** cf. Arm. *sunk, sung*, Lat. *fungus*, see Frisk s.v. **L** Körner, Hom. Tierwelt 94 f.

B *sponge*, used (always instr. dat.; + *ὕδατι χ* 439⁺) to wipe (*Σ* 414, *υ* 151), wash (*α* 111), cleanse (*χ* 439⁺) parts of one's body (sweating *Σ* 414), tables (+ *θρόνους χ* 439⁺). — Epith.: *πολυτρήτοισι Σ* 414 *-ῳ δ' ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω χεῖρ' ἀπομόργνυ* (Heph., after work) *' αὐχένα τε ... καὶ στήθεα (δῦ' δὲ χιτῶν'*, n. *ἱδρώοντα* v. 372) *α* 111 ˹-οισι πολυτρήτοισι˺ *τραπέζας ' νίζον χ* 439 *θρόνους ... ἠδὲ τραπέζας ' ὕδατι καὶ ˹ ˺ καθαίρειν* ≅ 453 *υ* 151 *-οισι τραπέζας ' πάσας ἀμφιμάσασθε* J. N. O'Sullivan

σποδελόν v.l. *λ* 539; see vol. I 1467, 44 ff. J. N. O'Sullivan

σποδιή [1°] **Σχ** sch. Barn. z. St.: *κονίᾳ. σποδῷ* **L** Scheller, Oxytonierung 67

B (Glut bedeckende) *Asche*, Koll. zu gleichbed. *σποδός* (s.d.), abh. von Präv. u. m. Epith. am VE, in Gl. *ε* 488 *ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν -ῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ* (s.d. B 1 e) ' ... ' *σπέρμα πυρὸς σῴζων, ᾧ μὴ πάρα γείτονες*, vgl. h. Merc. 238, kontrast. Call. Dian. 69. — Wortf.: s. *σποδός* R. Führer

σποδός f. [1°, 1ᵇ, 1ᵉ] **E** keine. — Abl.: *σποδιή* **B** (1°, 1ᵇ Glut bedeckende) *Asche* (im Ggs. zu verunstaltender *κόνις / τέφρη Σ* 23/5), stets ˢ[⏑⏑], außer 1ᵇ (Nom. + adnom. Gen.) abh. von Präp. u. m. Epith. am VE, in assoz. Zush. m. *ἠ⏑⏑πολλῆς⁺* ' (vgl. *ἤλιθα*) 1° (dir. R.), 1ᵇ (Gl.) h. Merc. 238 *ἠύτε πολλὴν ' πρέμνων ἀνθρακιὴν ὕλης -ὸς ἀμφικαλύπτει*, vgl. V. 140, *ε* 488 *ι* 375 *μοχλὸν ὑπὸ -οῦ ἤλασα πολλῆς, ' εἷως θερμαίνοιτο*, > Theoc. 11, 51; 24, 88 Cert. p. 38, 21 *δεῖπνον δειπνήσαντες ἑνὶ -ῷ αἰθαλοέσσῃ* (s.d. B 1 b) ' *σύλλεγον ὀστέα* (Sarp.s), vgl. *Ψ* 251. — Wortf.: *Ἄσβολος, κονίη* B 1 a, *κόνις, σποδιή, τέφρη* R. Führer

σπονδή [2ⁱ, 2ᴴ] **E** s.o., s.v. *σπένδω*; trotz zahlreicher Funde min.-myk. Libationsgerätschaften (L⁵ 2131), ist das Wort bis jetzt nicht in Linear B bezeugt: s. Ruijgh, Études 262 m. Anm. 137 u. DMic. I 355 s.v. *ke-u-po-da*

Σχ sch. D *B* 341: *σπονδαί τ' ἄκρητοι· καὶ αἱ δι' ἀκράτου οἴνου γενόμεναι θυσίαι*

L s.o., s.v. *σπένδω*; dazu: [17]R. Rollinger/Chr. Ulf (Hrg.), Gr. Archaik, Berlin 2004, 404 u. 408 f.

B *Trankopferspende*, außer Op. 338 (s.u.) nur in Vbd. m. einem Eidopfer, bei dem, im Ggs. zur „normalen" Spende, ungemischter Wein verwendet (*B* 341 = *Δ* 159; and. *Γ* 269 f.?, s.

L'186 u. Iliad z.St.) u. d. Getränk ganz ausgegossen wurde (s.o., s.v. *σπένδω* in Vorbem. zu B; zum vorderoriental. zeitgenöss. Eidopferritus vgl. auch L'[7]): *B* 341 (Nestors Tadel nach d. beinahe mißglückten *πεῖρα*:) „*ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο μήδεά τ' ἀνδρῶν* ' *-αί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν*", nach Ameis-H. u. Leaf z.St. (m. Hinweis auf Verg., Aen. 4,426) gew. auf das Opfer in Aulis (*B* 303 ff.) bezogen, viell. ist aber auch d. eidl. Verpflichtg. der Freier Hel.s gemeint (unten, Hes. fr. 204,80); vgl. noch Iliad z.St.; = *Δ* 159 (nach d. Pfeilschuß des Pand. u. auf das Eidopfer *Γ* 245–313 bezogen) Hes. fr. 204,80 (Tynd. läßt die Freier Hel.s schwören) *ὁ]μνύμεναί τ' ἐκέλευσ[ε] καὶ [..]π .. ἀράασθαι* ' *-ῇ, μή τιν' ἔτ' ἄλλον [ἄ]νευ ἔθεν ἄλλα πέγεσθαι* ' *ἀμφὶ γάμῳ κούρης* ‖ Op. 338 *ἄλλοτε δὲ -ῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,* ' *ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ καὶ ὅτ' ἂν φάος ἱερὸν ἔλθῃ,* ' *ὥς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν*, also das Trankopfer zur Besänftigg. d. Götter (vgl. L[6] 209 ff. u. 220 f., auch oben, Bd. II Sp. 1092,38 f.), vor d. Schlafengehen (vgl. oben, s.v. *σπένδω* B 12b) u. nach d. Erwachen; s. L[6] 56, L'111. – Wortf.: *λοιβή* (s.d.) G. Markwald

σπουδαῖος [1[h]] (zu *σπουδή*:) *wichtig, interessant* h. Merc. 332 (Zeus: „*Φοῖβε πόθεν ἐλαύνεις*) *παῖδα νέον γεγαῶτα φυὴν κήρυκος ἔχοντα;* ' *-ον τόδε χρῆμα θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἦλθε*" V. Langholf

σπουδή [7[i], 5[o], 1[h]] E vgl. litauisch *spaudà* 'Druck', 'Presse', 'Schriftum'; *spūdà* 'Gedränge', 'Andrang', 'Druck'; Frisk s.v. *σπεύδω*; LIV[2] 581. – Abl.: *ἀσπουδί, σπουδαῖος*

M 1 Stamm im longum [⏑̄] *-ῇ παρπεπιθόντες Ψ* 37, *ω* 119; *-ῇ B* 99, *Λ* 562, *N* 687, *ν* 279, *ο* 209, h. Merc. 305 2 Stamm im biceps [-⏑̆] *-ῆς φ* 409 [-⏑̆] *-ῇ E* 893, *γ* 297 [-⏑̆] *-ῆς H* 359 = *M* 233

Σχ sch. D *E* 893: *μόγις, B* 99: *μόλις. δυσχερῶς* (ebenso *Λ* 562), *Ψ* 37: *μόλις καὶ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας πείσαντες, H* 359: *ἀπὸ φροντίδος καὶ ἐπιμελείας, M* 233: *ἀπὸ κρίσεως*

B nur adv. *-ῇ, ἄτερ -ῆς, ἀπὸ -ῆς* die Bed.entw. scheint von *mit Anstrengung* ausgegangen zu sein; daraus sek. ⟨*mit Schnelligkeit* u. *im Ernst*⟩ (denn was man *mit Anstrengung* tut, tut man je nach Sit. auch ⟨ ⟩) 1 *-ῇ / ἄτερ -ῆς mit / ohne Anstrengung / Mühe* 1a *-ῇ* 1aα bei phys. Aktivitäten *N* 687 (Kämpfer der Gr. *ἐπαΐσσοντα Ἕκτορα*) *-ῇ ... νεῶν ἔχον, οὐδὲ δύναντο* ' *ὦσαι ἀπὸ σφείων versuchten mit Anstrengung (mit aller Kraft), ihn fernzuhalten Λ* 562 (Gl.; den Esel im Saatfeld) *παῖδες* ' *τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν·* ' *-ῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς* ⟨*nur) mit Mühe gelang es*⟩ *ihnen, ihn hinauszutreiben ν* 279 *-ῇ δ' ἐς λιμένα προερέσσαμεν* ⟨ ⟩ *uns, in den Hafen zu rudern γ* 297 (die Schiffe) *ἔνθ' ἦλθον, -ῇ δ' ἤλυξαν ὄλεθρον* ' *ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν* ' *κύματ(α)* ⟨ ⟩ *den Männern, dem Verderben zu entkommen* ‖ zusätzl. Bed.aspekt *mit Schnelligkeit* an folgenden 3 Stellen: *ο* 209 (Peisistr.:) „*-ῇ νῦν ἀνάβαινε κέλευέ τε πάντας ἑταίρους,* ' *πρὶν ἐμὲ οἴκαδ' ἱκέσθαι*" *streng dich an, geh (schnell) an Bord und befiehl* (vgl. *ἐποτρύνων* V. 208. 217; *αἶψα* 221) *B* 99 (in der Volksversammlg.) *-ῇ δ' ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθ' ἕδρας* ' *παυσάμενοι κλαγγῆς mit Mühe, mit Gedränge, so schnell es ging* h. Merc. 305 *ὁ δ' αὖτ' ἀνόρουσε θοῶς Κυλλήνιος Ἑρμῆς* ' *-ῇ ἰών gab sich Mühe / beeilte sich, zu laufen* (vgl. *ἐσσύμενος/ως* V. 299. 320; *θοῶς* V. 304; *αἶψα* V. 322) 1aβ beim Überreden *E* 893 (Zeus:) „*τὴν* (Hera) *μὲν ἐγὼ -ῇ δάμνημ' ἐπέεσσι*" ⟨*nur) mit Mühe*⟩ *Ψ* 37 *Πηλεΐωνα* ' *εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον βασιλῆες Ἀχαιῶν* ' *-ῇ παρπεπιθόντες* ⟨ ⟩ *ω* 119 (*ψυχή* des Ag.:) „*-ῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα*" ⟨ ⟩ 1b *ἄτερ -ῆς φ* 409 (wie ein Phorminx-Spieler *ῥηϊδίως* eine Saite aufzieht,) *ὡς ἄρ' ἄτερ -ῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὀδυσσεύς ohne Mühe, lässig, routiniert* 2 *ἀπὸ -ῆς aus (ernster) Bemühung heraus, im Ernst H* 359 (Alex.:) ⟨„*σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·* ' *οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.* ' *εἰ δ' ἑτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ -ῆς ἀγορεύεις,* ' *ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί*"⟩ = *M* 233 ⟨ ⟩ V. Langholf

σταδίη [5[i]] E < *stă-* 'to stand' (see *ἵστημι*); for *-δ-* extension cp. adv. *στάδην* '(standing) still or straight up' and *ἀποσταδόν* (q.v.) 'at a distance' (cp. Risch § 43a)

Σχ sch. D *H* 241: *τῇ συστάδην μάχῃ* (sim. *N* 713) L [1]Reichel, Hom. Waffen 35; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 112–114. 162 f.; [3]Willcock, The Fighting in the Iliad, in: ΣΠΟΝΔΕΣ 141–7

B *close, stationary (combat)*, always characterising warriors, their fighting ability and tactic; fem. loc. dat. only: 2× adj. (*ἐν*) *σταδίῃ ὑσμίνῃ* (1), 3× elliptically substantivised *ἐν(ὶ) σταδίῃ* (2) as opp. to that from afar, w. (throwing-)spears and bow and arrow (no single corresponding technical term, but cp. *ἀποσταδόν*), and the rout (*φόβος*) where one party chases the other (L[3]); this opp. is always made expl.; contrast *ταχύς* of Ach. and Oilean Ajax (also *ποδώκης* etc) w. the static Ajax *ἔρκος Ἀχαιῶν*. Cp. also *αὐτοσταδίη*, (*αὐτο*)*σχεδίη* (qq.v.), L[2]. – Wdfld.: see *μάχη* 1 adj. *N* 314 (Idom. to Mer.:) „*Τεῦκρός θ', ὃς ἄριστος Ἀχαιῶν* ' *τοξοσύνῃ, ἀγαθὸς δὲ καὶ ἐν* ⟨*-ῇ ὑσμίνῃ*⟩", cp. *O* 283 in 2 *N* 713 *οὐ γάρ σφι* (light-armed Locrians) ⟨ ⟩ *μίμνε φίλον κῆρ·* ' *οὐ γὰρ ἔχον* (arms, but bows and slings) 2 noun *H* 241 (Hector to Ajax: „*εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε*) *οἶδα δ' ἐπαΐξαι μόθον ἵππων ὠκειάων·* ' *οἶδα δ' ἐνὶ -ῇ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρηϊ*" *N* 514 (*οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα ποδῶν ἦν*) *τώ ῥα καὶ* ⟨*ἐν -ίῃ*⟩ *μὲν ἀμύνετο* (Idom.) *νηλεὲς ἦμαρ,* ' *τρέσσαι δ' οὐκ ἔτι ῥίμφα πόδες φέρον ἐκ πολέμοιο O* 283 (*Θόας*) *Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστος ἐπιστάμενος μὲν ἄκοντι* ' *ἐσθλὸς δ'* ⟨ ⟩ *·ἀγορῇ δέ ἑ παῦροι* (*νίκων*), cp. *N* 314 in 1 D. van Eyndhoven

στά(ζω) [3[i], 1[o], 1[H]] Σχ sch. Barn. *β* 271: *ἐνέστακται· ἔνεστι. πέφυκεν*

B *(ein)träufeln, einflößen*, in Vbd. m. *ἐν(ί) / κατά* + Gen. von göttl. Wundermitteln (Aor. Akt.) bzw. [1[o]] übertr. von *μένος* (Pf. Pass.); in dir. R. (von Gotth.) *T* 348, *β* 271 *T* 348 (Ach.) *ἄπαστος.* ' *ἀλλ' ἴθι* (Ath.) *οἱ νέκταρ τε καὶ* ⟨*ἀμβροσίην*⟩ ... ' *-ξον ἐνὶ στήθεσσ', ἵνα μή μιν λιμὸς ἵκηται* 354 *ἡ δ' Ἀχιλῆϊ* ' *νέκταρ ἐνὶ στήθεσσι καὶ* ⟨ ⟩ ... ' *-ξ', ἵνα μή μιν λιμὸς* (*ἵκοιτο*) 39 *μένος ... ἐνῆκε* (Thetis dem Ach.), ' *Πατρόκλῳ δ' αὖτ'* ⟨ ⟩ *καὶ νέκταρ ...* ' *-ξε κατὰ ῥινῶν, ἵνα οἱ χρὼς ἔμπεδος εἴη* ≅ Hes. fr. 23a,23 (Art. der Iphimede *κατὰ κρῆ*[*θεν*, vgl. *ζ* 235[+], *ψ* 156), s. Griffith, Gl. 72, 1994, 20 ff. *β* 271 (*οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι*) *εἰ δή τοι* (Tel.) *σοῦ πατρὸς ἐνέκται μένος* (s.d. B 1aα) *angeboren ist*, vgl. Pi. Ne. 10,80 ff. – Wortf.: *ἐμβάλλω, ἐνίημι, ἐπόρνυμι, ἐμπνέω, ἐντίθημι, καταχέω*

Kompos.: *ἐν* - (KSV) *β* 271 R. Führer

στάθμη [1[i], 5[o]] E zu *ἵστημι*; *-η* zu *-ός* wie *δέσμη* zu *δεσμός* (s. [+]Frisk s.v.); Wortbildg. s. Risch 46

Σχ sch. D *O* 410: *ἐργαλεῖον τεκτονικόν, ἡ καὶ κατευθυντηρία λεγομένη. τούτῳ δὲ κανονίζεται τὰ ξύλα. ἔστι δὲ καὶ σχοινίον λεπτὸν ἐρυθρῷ ἢ μέλανι χρώματι κεχρισμένον*, sch. Barn. *ε* 245: *κανόνα. ὑπεμεμιλτωμένον σχοινίον. ἢ τεκτονικὴν σπάρτον*

L [1]Gagnepain, Noms 87; [2]Eckstein, Arch. Hom. L 23 f. m. A.129 u. 134; [3]Müller, Handwerk und Sprache 41 f. 46 ff. 71 ff.; [4]Basch, AC 47, 1978, 10 u. 16; [5]Kurt, Seem. Fachausdr. 203; [6]Csajkas, Iterata 70 f.

B *Richtschnur,* Zimmererwerkzeug zum Begradigen (immer [ἐξ]ιθύνω, s.d. B 1) von Holzbalken; and. Verwendg. nur φ 121 (Ziehen e. geraden Furche im Boden); Gebr. erkl. bei Eust. zu O 410; vgl. L[1-3]; L[5] O 410 (Gl.: d. Phalangen stehen wie nach d. Richtschnur; keine gibt nach) ὥς τε -η δόρυ νήϊον ἐξιθύνει ' τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, s. Leaf z.St.; L[3] 71 ff.; L[6] ε 245 (Od. beim Floßbau) ξέσσε δ' ἐπισταμένως (roh behauene Balken) καὶ ἐπὶ -ην ἴθυνε (vgl. L[4]) ≅ ρ 341 (σταθμὸς κυπαρίσσινος, Verwendg. als Lot? Vgl. L[3] 71 ff.) = φ 44 (οὐδὸς δρυΐνος) ≅ ψ 197 (Bettpfosten) ≅ φ 121[ex.] (Tel. zieht Furche f. Äxte). – Wortf.: σταφύλη

G. Markwald

σταθμός [12[l], 32°, 2[H], 4[h], 1[e]] E zu ἵστημι, nb. στάθμη, s. Debrunner, Wortb. S.155, Risch §19e; myk. *ta-to-mo* (s. DMic II 321; s.a. I 369 *ki-wo* κίων)

F -οῖο 7, -ῷ 8, -όν 14, -όνδε 1; Dual -οῖϊν 1; -οί 1, -ῶν 3, -οῖσι(ν) 10, -ούς 6

M 1 Stamm im longum **1a** zweis. **1aα** [⏑̯] -ῷ ἐν (+ Adj.) Π 642, Τ 377, π 45, Th. 294 [⏑̯] -όν Μ 434 [⏑̯] παρὰ -ῷ ξ 32; (πρὸς) -ὸν ἐυσταθέος μεγάροιο χ 120. 257 = 274; πρὸς -όν π 66; -οί η 89 **1aβ** [⏑̯] -ῶν ἐκ Eumel. Europia fr. 2,2 p. 102 Dav.; -ούς Ε 557 (... κεραΐζετον), Σ 589 [⏑̯] -ούς φ 45 **1b** dreis. [⏑̯] -οῖϊν ἑκάτερθε ζ 19 **2** Stamm in den brevia **2a** zweis. [-⏑̯] (ἐνὶ) -ῷ ο 306, ρ 340; παρὰ -ὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο α 333 = ϑ 458 = π 415 = σ 209 = φ 64 ≅ h. Cer. 186; κατὰ -όν/ούς Β 470, Ε 140; -όν ρ 200; -όνδε ι 451 [-⏑̯] -ῷ ἐπ. ξ 358; -ῶν ῥυτῆρα ρ 187 ≅ 223[ex.] [-⏑̯] παρὰ -ὸν μεγάροιο ρ 96; κατὰ -ούς π 318; -ούς κεραΐζων Π 752 **2b** dreis. [-⏑̯] (ἀπὸ) -οῖο δ 838, π 156, h. Ven. 69; ἐν/ἐπὶ -οῖσι Th. 444, ρ 20; -οῖσι h. Ven. 76 ≅ 79[ex.] [-⏑̯] (ἀπὸ) -οῖο δίωνται+ Μ 304, Ρ 110; διὰ/διὲκ -οῖο + Verb π 163, ρ 26; (ἑκάτερθε) ἐνὶ/παρὰ -οῖσι(ν) ξ 405, π 82 / κ 62, χ 181; -οῖσιν ἐπ. Ξ 167 = 339

Σχ sch. min. P.Oxy. 4635 zu Β 470: ἔπαυλιν, ebenso P.Amh. 18 zu ο 306, sch. D Β 470 u.ö.: κατὰ τὴν ἔπαυλιν (vgl. Π 642: τῇ τῶν βοσκημάτων στάσει. ἐπαύλει), Ξ 167: παραστάσι νῦν, Ρ 110: νῦν τῆς ἐπαύλεως. ἢ τῆς αὐλείου θύρας

L Holt, Gl. 27, 39, 192 ff. (Hom. Nom. act. auf -μός); J. Gagnepain, E&C 31, 1959 (Noms gr. en -ος et en -α), 86 f.; Chadwick, Lex. 253 ff.; zu B 1: Richter, Arch. Hom. H 25. 31. 61; Knox, CQ 21, 1971, 27 ff.; zu B 2 (Abgr. gg. κίων): Drerup, Arch. Hom. O 114 („archäolog. Typenscheidung": -ός *Pfosten*–κίων *Säule*); Baumbach, Minos NS 12, 1971, 395 ff.; Knox, CQ 23, 1973, 5 f. (Disk. von ρ 96, α 333+); zu B 3: Baumbach, Gl. 49, 1971, 180 (Gebr. 'balance, weight' viell. schon im Myk.)

B (*Stand* o.ä.; einers. lok. gebr. [überw. mit Präp.]: vgl. dt. *Stall* [zu *stellen*], 'Standort', 'Station'; anderers. 'akt.' Gebäudeteil: *Ständer / Stütze*) u. zwar: (1) *Hirtengehöft,* (2) *Pfosten,* (3) im fgrE sing. (später übl. t.t.:) *Gewicht* (*Steller?*) zum Abwiegen von Wolle (Ntr. -όν? s.u.); Epith. u.a. s. G. – Wortf.: (zu 1:) αὐλή, μέσσαυλος, δόμος / δῶμα, (Σ 589 zus. mit) κλισίαι, σηκοί; (zu 2:) ἀμείβοντες (Ψ 712), δοκός, κίων (s.dd.)

1 *Hirtengehöft* (sc. [urspr.] *Stall?* vgl. αὐλή 'Hof' vom Teil u. *pars pro toto* vom ganzen 'Gehöft', s.d. B Vorbem.; Σ 589 -ούς als Oberbegr. nb. κλισίας 'Hirtenhütten' u. σηκούς 'Tierpferche'); für Schafe, Ziegen (s. Epith. in G 3), Rinder (Th. 444), Schweine (s.u. 1b); draußen auf dem Lande (ρ 20 κατ' ἀγρούς im Ggs. zu κατὰ πτόλιν, Σ 589 ἐν καλῇ βήσσῃ 'Weidegrund', Τ 377 ὑψόθ' ὄρεσφι, h. Ven. 69 δι' οὔρεος); **1a** im Gl. u. je 1× in Weltbeschr. (Σ) u. allg. (1[b]) (vgl. αὐλή B 1a); Sg.: Β 470 (ἠΰτε μυίαων ἔθνεα) αἵ τε κατὰ -ὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν ' ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει, *Viehhof* (Schadewaldt), *Stall des Herdenviehs* (Basler Komm.) Π 642 οἱ δ' αἰεὶ περὶ νεκρὸν ὁμίλεον, ὡς ὅτε μυῖαι ' -μῷ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ πέλλας ' Τ 377 (ὡς δ' ὅτ' ἂν) σέλας ναύτῃσι φανήῃ ' καιομένοιο πυρός, τό τε καίεται ὑψόθ' ὄρεσφι ' -μῷ ἐν οἰοπόλῳ Μ 304 (299 ὥς τε λέων, κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἐς πυκινόν δόμον [s.d. B 4aγ] ἐλθεῖν) εἴ περ γάρ χ' εὕρῃσι ... βώτορας ἄνδρας ' σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα, ' οὔ ῥά τ' ἀπείρητος μέμονε -οῖο δίεσθαι, ' ἀλλ' ὅ γ' ἄρ' ἢ ἥρπαξε μετάλμενος (vgl. s.v. αὐλή B 1a), ἠὲ καὶ αὐτὸς ' ἔβλητ' Ρ 110 (ἀνεχάζετο) ἐντροπαλιζόμενος ὥς τε λὶς ... ' ὅν ῥα κύνες τε καὶ ἄνδρες ἀπὸ -οῖο δίωνται ' ἔγχεσι καὶ φωνῇ (ἀέκων δέ τ' ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο [~ 657]), Wiederaufnahme von -οῖο durch ⏑ (spez. / pars pro toto) – Pl.: Ε 140 (ὥς τε λέοντα, ὃν ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' οἴεσσι) χραύσῃ μέν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσῃ · ' τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει, ' ἀλλὰ κατὰ -οὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται · ' ... ' αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς, Subj. entw. Löwe (*dringt ins Gehöft* [poet. Pl.], s. δύνω B II 6; entspr. 143 ὥς Τρώεσσι μίγῃ); od. Hirt (*versteckt sich im Gehöft ~ Hütte?* [vgl. δύνω B I 1b δ]; Schadewaldt: *taucht in die Ställe,* was aber als Zuflucht unstimmig), so Kirk, Iliad z.St. mit Disk. u. hier s.v. ἐρῆμος Ε 557 (οἷω τώ γε λέοντε ...) τὼ μὲν ἄρ' ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα ' -οὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον *die Gehöfte der Menschen* Π 752 (ἐπὶ Κεβρίονῃ βεβήκει, Patr.) οἶμα λέοντος ἔχων, ὅς τε -οὺς ⏑ ⏑ ων ' ἔβλητο πρὸς στῆθος Schildbeschr.: Σ 589 (ἐν δὲ νομὸν ποίησε, Heph.) ἐν καλῇ βήσσῃ μέγαν οἰῶν ἀργεννάων, ' -ούς τε κλισίας τε κατηρεφέας ἰδὲ σηκούς, (Oberbegr.:) '*sheep-station* including *huts* and *folds*' (s. Leaf; anders Ameis-H. z.St.; Richter [L] 25 + A. 138) sonst allg.: Th. 444 (Hestia) ἑσθλὴ δ' ἐν -οῖσι σὺν Ἑρμῇ λῃΐδ' ἀέξειν, ' βουκολίας τ' ἀγέλας (δὲ βοῶν West) τε καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν ' ποίμνας τ' ... ὀίων **1b** einzelnes *Gehöft* in konkr. Sit. (allg. evt. ρ 20): des Eum., Mel., Od. (vgl. αὐλή B 1b); Sg.: π 66 (Eum. zu Tel. über Od.: „πλαζόμενος) ἦλυθ' ἐμὸν πρὸς -όν" (~ ξ 381, s.u. D) ξ 32 (ἐπέδραμον, Eum.' Hunde) ἔνθα κεν ᾧ παρὰ (πὰρ v.l.) -ῷ ἀεικέλιον πάθεν ἄλγος (Od.) · ' ἀλλὰ συβώτης (ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον) 358 (Od.:) „ἐμὲ δ' ἔκρυψαν θεοὶ αὐτοὶ ' ῥηϊδίως, καί με -ῷ ἐπέλασσαν ἄγοντες ' ἀνδρὸς ἐπισταμένου (sc. Eum.)" ο 306 μετέειπε (Od.), συβώτεω πειρητίζων, ' ἤ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι μεῖναί τε κελεύοι ' αὐτοῦ ἐνὶ -ῷ ἡ ὀτρύνειε πόλινδε π 45 (Tel. zu Od.:) „ἦσο, ξεῖν'· ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δήομεν ἔδρην ' -ῷ ἐν ἡμετέρῳ" 156 (Eum. wollte) πόλινδ' ἴεν. οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην ' λῆθεν ἀπὸ -οῖο κιών 163 κνυζηθμῷ δ' ἑτέρωσε διὰ -οῖο φόβηθεν (Hunde bei Ath.s Erscheinen; s.u. D) ρ 26 Τηλέμαχος δὲ διὲκ -οῖο (μεγάροιο v.l.) βεβήκει, ' ... ' αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκανε δόμους (sc. ἄστυδε, ἐς πόλιν [V. 5. 10]) 200 τὼ βήτην (Od. u. Eum.), -ὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες ' ῥύατ' ὄπισθε μένοντες. ὁ δ' ἐς πόλιν ἦγεν ἄνακτα – Pl.: best. *Gehöft* (s. bes. π 82) od. versch. *Gehöfte* (ρ 20?, π 318): ρ 187 (Eum. zu Od.: „ἐπεὶ πόλινδ' ἵμεναι μενεαίνεις, σ') αὐτοῦ βουλοίμην -ῶν ῥυτῆρα λιπέσθαι" (Pl. ersetzt -οῖο), vgl. noch ἀρῆς+ ἀλκτῆρα λιπέσθαι / γενέσθαι (Ξ 485, Σ 100) 223 (Mel. zu Eum. über Od.:) „τόν γ' εἴ μοι δοίης ⏑ γενέσθαι ' σηκοκόρον τ' ἔμεναι θαλλόν τ' ἐρίφοισι φορῆναι" π 82 (Tel. zu Eum. über Od.:) „εἰ δ' ἐθέλεις, σὺ κόμισσον ἐνὶ -οῖσιν ἐρύξας" (78 ἐπεὶ τὸν ἵκετο δῶμα) ξ 504 (Od.: „ὦς νῦν ἐρύξας" (78 ἐπεὶ τὸν ἵκετο δῶμα) ξ 504 (Od.: „ὦς νῦν ἠβώοιμι) δοίη κέν τις χλαῖναν ἐνὶ -οῖσι συφορβῶν" ρ 20 (Od.:) „πτωχῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ πτόλιν ἠὲ κατ' ἀγροὺς '

δαῖτα πτωχεύειν ... ' *οὐ γὰρ ἐπὶ -οῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί* (*ὡς σημάντορι πιθέσθαι*"), konkr.: *(hier) auf dem Hof* (Schadewaldt), od. allg. *draußen auf den Höfen*? (Hampe), jedenf. im Ggs. zur Stadt *π* 318 (Tel. zu Od.: „prüfe die Mägde) 4 *αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι* ... ' *ἀνδρῶν δ' οὐκ ἂν ἐγώ γε κατὰ -οὺς ἐθέλοιμι* ' *ἡμέας πειράζειν*" (314 *τοὶ δ' ἐν μεγάροισιν*, sc. Freier) *über die Höfe hin* (s. *ξ* 100 ff. Od.' zahlr. Herden) **1c** des Kyklopen *ι* 451 (Kyklop zum Leitwidder:) „*πρῶτος δὲ -όνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι* ' *ἐσπέριος, νῦν αὖτε πανύστατος*", svw. 'nach Hause' (447 *διὰ σπέος*; s.a. *αὐλή* B1c) **1d** des Anch. h. Ven. 69 *βῆ δ'* (Aphr.) *ἰθὺς -οῖο δι' οὔρεος* 76. 79 *αὐτὴ δ' ἐς κλισίας εὐποιήτους ἀφίκανε*· ' 12 *τὸν δ' εὗρε -οῖσι* ⌊*λελειμμέν*⌋*ον οἶον ἀπ' ἄλλων* ' *Ἀγχίσην* ... ' *οἱ δ' ἅμα βουσὶν ἕποντο νομοὺς κάτα ποιήεντας* ' *πάντες, ὁ δὲ -οῖσι* ⌊ ⌋*ος οἶος ἀπ' ἄλλων* ' *πωλεῖτ'* (*κιθαρίζων*) *im Gehöft* (Pl. ersetzt -ῷ), 'zu Hause' vs. 'draußen auf 16 den Weiden' **1e** des Geryoneus Th. 294 (Her. tötete [287] Ger. *βουσὶ παρ' εἰν Ἐρυθείῃ*) *Ὄρθον τε κτείνας καὶ βουκόλον Εὐρυτίωνα* ' *-ῷ ἐν ἠερόεντι πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο* (vgl. 982 f.), zum Epith. vgl. die ebf. am Okeanos lebenden 20 Kimmerier (*λ* 15) *ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι*

2 *Ständer: Pfosten, Stütze* (vgl. *κίων*, s.d. u. hier [L] Drerups [hypoth.] Unterscheidg.) **2a** (nb. *θύραι, οὐδός, κληίς*:) *Türpfosten* (von Heras, Pen.s, Naus.s Schlaf- u. Od.' Vorrats- 24 *θάλαμος*; Alkin.', Od.' u. Aiolos' *μέγαρον*); echter Pl. (bei Paarigkeit): *Ξ* 167 *βῆ δ' ἴμεν* (Hera) *ἐς θάλαμον, τόν οἱ* ... *ἔτευξεν* ' *Ἥφαιστος, πυκινὰς δὲ θύρας -οῖσιν ἐπῆρσε* ' *κληῖδι* (s.d.) *κρυπτῇ* = 339 (dir. R. Heras) *φ* 45 *οὐδόν τε δρύϊνον προσεβήσετο* (des *θάλαμος*, sc. Pen.), *τόν ποτε τέκτων* ' *ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν*, ' *ἐν δὲ -οὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς* (44 = *ρ* 341), Assonanzen *η* 89 (Alkin.' Palast: *χρύσειαι δὲ θύραι*) *ἀργύρεοι δὲ* 32 *-οὶ* (codd., *ἀργύρεοι -οὶ δ', -οὶ δ' ἀργ.* ci.; v. Hainsworth, Odyssey ad l.; West in: Editing Texts [ed. G. W. Most], Göttingen 1998, 101) *ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ*, ' *ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσέη δὲ κορώνη* (vgl. *δ* 72 ff. die 'Zeus-gleiche' 36 Metallpracht bei Men. sowie s.v. *Φοίνικες*) *ζ* 19 (Naus. schlief im *θάλαμος*) *πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι* ... ' *-οῖιν ἑκάτερθε*· *θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί zu beiden Seiten der Türpfosten* (Ameis-H.) *χ* 181 (*βὰν δ' ἴμεν ἐς θάλαμον*) *τὼ δ' ἔσταν* 40 *ἑκάτερθε παρὰ -οῖσι μένοντε*. ' *εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος* ... *κ* 62 *ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα* (des Aiolos) *παρὰ -οῖσιν ἐπ' οὐδοῦ* ' *ἑζόμεθ'* (Od. u. Gef. als Bittende), vgl. (*η* 153 = 160[e]) *κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσι* — 44 Sg. (einzelner *Pfosten*): *ρ* 340 *ἷζε δ'* (Od. als Bettler) *ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ ἔντοσθε θυράων* ' *κλινάμενος -ῷ κυπαρισσίνῳ, ὅν ποτε τέκτων* ' *ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε* (341 = *φ* 44) *δ* 838 (*εἴδωλον*) *-οῖο παρὰ* 48 *κληῖδα* (s.d. B1a) *λίασθη* ' *ἐς πνοιὰς ἀνέμων durch den Türspalt* (sc. von Pen.s *θάλαμος*) **2b** formelh. (Sg.) + *μεγάροιο, τέγεος Stütze des Daches* (*τέγεος*) = *tragender Pfosten* des Megaron (vgl. *κίων*); in typ. Auftrittsszene Pen.s (Pen. hält Distanz; zum Ggt. s.u. *θ* 458 *βὰς ἄνδρας μέτα*, sc. Od.): *α* 333 *ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν* (Pen.), ' *στῆ ῥα* ⌊*παρὰ -ὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο*⌋, ' *ἄντα παρειάων σχομένη* ... *κρήδεμνα*, zwar würde Posit. an der Tür zu Pen.s 56 Auftritt passen, aber wg. *τέγεος* ('roof', nicht 'building') am plausibelsten (St. West, Odyssey z.St.:) „here *one of the central pillars*" (u. zwar der dem Eingang nächste; dagg. Ameis-H.: *Türpfosten des Baues*) = *π* 415 = *σ* 209 = *φ* 64, s. noch Chaston, CW 96, 2002, 4 f. 16 (zur symbol. Bed. des Ortes: „to give authority to her words") (andere Sit.:) *θ* 458 *ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μέτα οἰνοποτῆρας* ' *ἤϊε* (Od.) · *Ναυσικάα δὲ* ... ' *στῆ ῥα* ⌊ ⌋ ' *θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα* (s. Hainsworth, 64 Odyssey z.St.) Platz der Hausherrin: h. Cer. 186 *αἶψα δὲ δώμαθ' ἵκοντο* ... *Κελεοῖο*, ' *βὰν δὲ δι' αἰθούσης, ἔνθα σφίσι πότνια μήτηρ* ' *ἧστο* ⌊ ⌋ ' *παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα* (abgewandelt:) *ρ* 96 ([90] *ἔκ ῥ' ἀσαμίνθων βάντες ἐπὶ κλισμοῖσι καθῖζον* [Tel. u. Theokl.], *σῖτον δὲ ταμίη παρέθηκε*) *μήτηρ δ' ἀντίον ἷζε παρὰ -ὸν μεγάροιο κλισμῷ κεκλιμένη, λέπτ'* ⌜*ἠλάκατα στρωφῶσ'α an einem der Pfosten des Saales* (vgl. *ζ* 305 Arete *ἐπ' ἐσχάρῃ* ⌜ ⌝; dagg. Ameis-H. z.St.: 'nb. 8 der Tür zum *θάλαμος*') ähnl. Formel (mit Binnenerw. [2x *σταθ.*!]; nb. *θύρην, ἐν τοίχῳ, ἐνώπια* [Od. schießt vom *οὐδός* aus *χ* 2]): *χ* 257 (Speere der Freier gehen fehl) *τῶν ἄλλος μὲν -ὸν ἐϋσταθέος* ⌊*μεγάροιο*⌋ ' *βεβλήκειν, ἄλλος δὲ* 12 *θύρην* (*ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε*) = 274 (vgl. noch *Σ* 374 *τοῖχον ἐυσταθέος* ⌊ ⌋ *φ* 236[+], *χ* 239 ⌊ ⌋ *θύρας* / *μέλαθρον*) *χ* 120 (als Od. die Pfeile ausgingen) *τόξον μὲν πρὸς -ὸν ἐϋσταθέος* ⌊*μεγάροιο*⌋ ' *ἔκλιν' ἑστάμεναι, πρὸς ἐνώπια* (s.d.) *παμφανόωντα* (in 'mündl.' addierendem / modifizierendem Nacheinander, s. Schadewaldts Übers.:) *lehnte* ... 16 *an den Pfosten der Halle, daß er dort stünde, an die Seitenwände* (dagg. Ameis-H. z.St. sachl. [hyper-]korrekt: *Türpfosten*); zur dopp. lok. Bestimmg. s. noch Ferrari, MD 44, 2000, 29 f. **2c** im Kult (zus. mit *κίων*) Eumel. Europia fr. 2,2 p. 102 Dav. (= fr. 12,2 p. 113 Ber.) *ὄφρα θεῷ δεκάτην ἀκροθίνιά τε κρεμάσσαιμεν* (s.d. B1aα mit Parall.) ' *-ῶν ἐκ ζαθέων καὶ κίονος ὑψηλοῖο Tür-(?)Pfosten* des Tempels (pars pro toto: *steading* West, Epic fr. p. 247) u. (*κίων*) *Kultbild* (Sg.!) der 24 Gottheit (s. *κίων* B3 u. Ber. z.St., zum Säulenidol Ap.s noch M. Untersteiner, Scritti minori, Brescia 1971, 171 f.)

3 (*Steller* o.ä.:) *Gewicht*, mit dem die Spinnerin Wolle wiegt, indem sie auf der Waage die Wolle gg. das *Gewicht* 'ausbalanciert' / 'austariert', d.h. (die Waage) 'ins Gleichgewicht *stellt*' (s. *Τ* 247[+] *στῆσαι*, auch später t.t.; s. LSJ s.vv. *σταθμός* III, *ἵστημι* A IV), im Gl.: *Μ* 434 *ἀλλ' οὐδ' ὦς ἐδύναντο φόβον ποιῆσαι Ἀχαιῶν*, ' *ἀλλ' ἔχον, ὥς τε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθής*, ' *ἥ τε -ὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει* ' *ἰσάζουσ'* (*ὣς ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο*), vgl. *Θ* 72 u. s. 36 hier s.vv. *ἵστημι* (B[ed.:] II A 4), *στάθμη, ἰσάζω* sowie Chadwick (L) 260, der hier Ntr. *-όν* annimmt

D v.l. *ξ* 381 ([~ *π* 66, s.o. in B1b], rec. V.d. Mühll, *ἐμὰ πρὸς δώματ'* plerique, rec. van Thiel), *π* 165 (statt *μεγάροιο*, vgl. 163 in B1b; s. St. West, Ptol. Pap. S. 265 f.). 453 unmetr. statt *ἐπισταδόν*

G 1 m. Präp.: (s.o. B1:) *ἀπὸ/διὰ/διὲκ/ἰθὺς -οῖο, -οῖο δι(ά); ἐνὶ/πὰρ -ῷ, -ῷ ἐν(ί)/ἐπ.; -όνδε* (*ι* 451)*; κατὰ/πρὸς -όν; ἐν(ὶ)/ἐπὶ -οῖσι; κατὰ οὔς*; Lok. *-οῖσι* (h. Ven. 76. 79); Akk.-Obj. *-όν* (*ρ* 200), *-οὺς* (*Ε* 557, *Π* 752, *Σ* 589); (B2:) *παρὰ/πρὸς -όν, -οῖιν ἑκάτερθε, -ῶν ἐκ, παρὰ οἶσιν, -οῖσιν ἐπ.*; Obj. *-όν/οὺς* (*χ* 257[+], *φ* 45); Dat. *-ῷ* (*ρ* 340); (B3:) *-όν* 2 adnom. Gen.: *-ῶν ῥυτῆρα* (*ρ* 187. 223), *-οῖο παρὰ κληῖδα* (*δ* 838) — mit Gen., Poss.-Pron.: (s.o. B1:) *-οὺς ἀνθρώπων* (*Ε* 557), *-ῷ ἐπ. ἀνδρὸς ἐπισταμένου* (*ξ* 358), *ἐμὸν πρὸς* / *ῷ παρὰ -όν/ῷ* (*ξ* 381 ≅ *π* 66, *ξ* 32), *-ῷ ἐν ἡμετέρῳ* (*π* 45); (B2:) *-ὸν* ... *μεγάροιο* (*χ* 120[+]), *τέγεος* (*α* 333[+]) — Koppelung *-ῶν ἐκ καὶ κίονος* (1[e]); paratakt. nb.: *ἐνώπια* (*χ* 120), *θύρην, ἐν τοίχῳ* (*χ* 257[+]) **3** Epith.: (s.o. B1:) *ποιμνήϊον* (*Β* 470), *οἰοπόλῳ* (*Τ* 377), *ἠερόεντι* (Th. 294); (B2:) *ἀργύρεοι* (*η* 89), *κυπαρισσίνῳ* (*ρ* 340); (B3:) *ζαθέων* (1[e]) H.W. Nordheider

σταμίνεσσι [1°] **E** zu *ἵστημι*, m. *-μῖν*-Suffix, m. (wahrsch. metr.) Vokalkürzung

Σχ sch. Barm. *ε* 252: *τοῖς ἐπιμήκεσι ξύλοις, ἃ παρατίθεται τοῖς ἰκρίοις ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν πρὸς τὸ ἑστάναι. ἢ τοῖς ὀρθοῖς ξύλοις, οἷς τὰ πηδάλια ἐμπήσσεται*

B *'Ständer'* *ε* 252 *τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσαι' Ὀδυσσεύς.* ' *ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι,* ' *ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα er stellte die*

Plattform her, indem er sie aufstellte, sie mit dichten Ständern zusammenfügend, die σ. sind wahrsch. die Hölzer, auf denen die Plattform steht (vgl. E. Assmann, Das Floß des Odysseus, Berlin 1904, 10; Latacz, Kratylos 31, 1986, 119 u. 121 f.; s. ἴκρια B 3). Anders Gray, Arch. Hom. G 112 u. Kurt, Seem. Fachausdr. 126 f.: „Spanten" als Teile des Schiffsrumpfes (Schiffsrippen), mit anderer Erkl. von ἴκρια. Dagg. spricht, daß die σ. nur beim Bau der Plattform genannt werden, vgl. ἀραρίσκω Bd. I Sp. 1180,31 ff. M. Schmidt

στατός [2ⁱ] only *Z* 506 = *O* 263, see ἵστημι B I A 3 (vol. II 1241,45 ff.); pass. in sense acc. to Ammann in *Μνήμης χάριν* I 17, contrast Delebecque, Cheval 158, Richter, Arch. Hom. H 72 n.518, Leukart, Minos 20–22, 1987, 345 J. N. O'Sullivan

σταυρ(ός) [1ⁱ, 1ᵉ] E Abl. zu Wz. *sta-* (ἵστημι), s. στέαρ E, vgl. lat. *staurare*; Chantraine, Form. 222

Σχ sch. D *Ω* 453: *-οῖσιν· ὀξέσιν ξύλοις. σκόλοψιν*, sch. Barn. *ξ* 11: *τὰ ὀρθὰ καὶ ἀπεξυσμένα ξύλα*

B *Pfahl*, im Pl., zur (auch zusätzl., *ξ* 11) Befestigg. e. Hofumfassg., *ξ* 11 aus entrindeten Eichenstämmen; wohl in d. Sache unterschieden von *σκόλοψ* (s.d.), nicht notw. oben zugespitzt (s. dagg. sch. D in *Σχ*) *Ω* 453 *ἀμφὶ δέ οἱ* (Ach.) *μεγάλην αὐλὴν ποίησαν ἄνακτι* ' *-οῖσιν πυκινοῖσι ξ* 11 (Eum.) *-οὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε* (vgl. Bd. II Sp. 518,58 ff.) *διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα* ' *πυκνοὺς καὶ θαμέας, τὸ μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσσας*, zu des Eum. Hof vgl. s.v. *αὐλή* B 1 b, zu *ἔνθα καὶ ἔνθα* s.d., Bd. II Sp. 590 f. – Wortf.: s. *σκόλοψ* G. Markwald

σταφυλή [1ⁱ, 4ᵒ, 1ᴴ, 1ᶜ] E unclear. – Deriv.: *ἐρι-, πολυστάφυλος*; *Στάφυλος* L Richter, Arch. Hom. H 129 n.993 and 131 n.1005

B *cluster of grapes;* (assoc.) w. *μέλανες⁺/ἄνθησαν* 3×, *(ἐπι)βρίθω/ομαι* 3×; exc. *η* 121 (2×), *ω* 343, dat. pl. (of means, cause) w. *βρίθουσαν⁺* (*Σ* 561, Sc. 300), *τεθήλει* (*ε* 69), *κομοῶντες* (inc. auct. fr.) *Σ* 561 (on shield) *-ῇσι μέγα βρίθουσαν ἀλωήν* (*μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν*, n. *καρπόν* v. 568) Sc. 300 (*ὄρχος χρύσεος ἦν*) *βριθόμενος -ῇσι· μελάνθησάν γε μὲν αἴδε* (n. *βότρυας* v. 294) *ε* 69 (*τετάνυστο περὶ σπείους* [of Cal.]) *ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ -ῇσι η* 121 bis (in Alcin.'s *ὄρχατος*) *ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,* ' *αὐτὰρ ἐπὶ -ῇ -ή, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ* (n. *πολύκαρπος ἀλωή* v. 122, *ὄμφακες* v. 125) *ω* 343 (in Laertes' *ἀλωή, κῆπος*) *διατρύγιος δὲ ἕκαστος* (sc. *ὄρχος* = 'row of vines') ' *ἦην· ἔνθα δ' ἀνὰ -αὶ παντοῖαι ἔασιν,* ' *ὁππότε δὴ Διὸς ὧραι ἐπιβρίσειαν ὕπερθεν* inc. auct. fr. ap. Cratetem gramm. fr. 109 Broggiato *αὐτῇσι -ῇσι μελαίνῃσιν κομόωντες* (see Allen's app. crit. to h. 1,19), now West (Loeb) h. 1 fr. B

D Hes. fr. 381 (spur.) in unmetr. reconstr. of each of two corrupt versions of obscure v. J. N. O'Sullivan

σταφύλη [1ⁱ] E basically same word as *σταφυλή*, q.v.

Σχ sch. D *B* 765: *-η ἐπὶ νῶτον ἐίσας· οὕτως ἴσας καὶ ἀναλόγους τοῖς νώτοις ὡς ὑπὸ στάθμῃ· -η γὰρ ὁ τεκτονικὸς διαβήτης, ἥντινα στάθμην λέγουσιν. ἔστι δὲ σχοινίον λεπτὸν χριόμενον μίλτῳ ἢ μέλανι ᾧ σημειούμενοι ἀπορθοῦσι τὰ ξύλα*

L Fr. Fischer, Über techn. Metaphern im Griech. (Diss. Erlangen 1899), Straubing 1900, 52

B stonemason's *level* (app. so called from its hanging plummet of lead) *B* 765 (*ἵπποι ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο, τὰς Εὔμελος ἔλαυνε*) *-η ἐπὶ* (*ἔπι* West) *νῶτον ἐίσας*, see Leaf ad l., Delebecque, Cheval 155 f. – Wdfld.: *στάθμη* J. N. O'Sullivan

Στάφυλος Cypr. fr. 19 p. 42 Dav. (prose): s. of Dion. (note also n. of granddaughters *Οἰνότροποι* [*-τρόφοι* ci.], among them *Οἰνώ*); father of *Ῥοιώ*, whom, pregnant with Anius by Ap., he sets adrift on the sea in a *λάρναξ*; unclear whether S. mentioned in Cypr. J. N. O'Sullivan

(ὑπο)σταχύομαι [1ᵒ] **Σχ** sch. Barn. *υ* 212: *ὑποσταχύωτο· ἐπαύξοιτο* **B** *gedeihen, sich vermehren,* eigentl. 'wie Ähren aufsprossen, sich entfalten', vgl. *θάλλω* (mit Wortf.), nur *ὑπο-υ* 212 (Phil. zum Bettler über die Rinderherden des Od.:) *„νῦν δ' αἱ μὲν γίνονται ἀθέσφατοι, οὐδέ κεν ἄλλως* ' *ἀνδρί γ' ὑποσταχύοιτο* (*ὑποσταχύωτο* v.l.) *βοῶν γένος εὐρυμετώπων"* M. Schmidt

στάχυς s. *ἄσταχυς*

στέᾱ(ρ) [2ᵒ] E Ntr. auf **-u̯ar/-u̯at-* < **-u̯r̥-/-u̯n̥(-t)-*, s. Risch § 26b: *stéār* < **stéăr* < **stā́-u̯r̥* < **stéh₂-u̯r̥* 'das Stehen' (abstr., auch konkr.). Dazu *σταυρός* q.v. < **steh₂-ur-ó-* '*das Stehen besitzend'. Sem. vgl. späteres *συνίστημι/αμαι* (A V u. B V LSJ), vgl. Art. *τρέφω* Einl. zu B

M 2× *δὲ -ατος*, entweder zweis. -[⁻̆⏑] (Wyatt, Metr. Lengthening 21.4.1; LSJ-Rev. Suppl. s.v.; m. Syniz. aus *-ἔᾱτος*, Shipp, Studies 32); od., weniger wahrsch., dreis. ⏑[⏑̆⏑] (West, Hes. Theogony S. 98)

B *Talg* (m. rel. hohem Schmelzpunkt) von Rind, Schaf u./od. anderen Wiederkäuern, im Haushalt vorrätig gehalten in Form großer runder Scheibe (vgl. die aus Bienenwachs, die zu Od.' Schiffsinventar gehörte, *κηροῖο μέγαν τροχόν μ* 173, u. die radförmige Laibform v. rezentem Hartkäse; Arch. Hom. H 87), zum Einfetten von Od.' Bogen (u. zwar des Bogen-Körpers, nicht, wie Fernández-Galiano, Odyssey III, S. 139. 167 fälschl. meint, der Sehne) nb. eigens dazu entzündetem Feuer benutzt, um das Bespannen mit der Sehne zu erleichtern *φ* 178 (Antin. zu Mel.:) „(*πῦρ κῆον,*) ‹*ἐκ δὲ -ατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος,*› ' *ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,* ' *τόξου πειρώμεσθα*" 183 (Mel. *αἶψ' ἀνέκαιε πῦρ,*) ‹ › (vgl. 245 f. PN *δ' ἤδη τόξον μετὰ χερσὶν ἐνώμα* ' *θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλᾳ πυρός*) dieser Bogen bestand ganz od. zu wesentlichen Teilen (neben Holz) aus Horn, V. 395, dazu W. McLeod, The Bow and the Axes, in: K. J. Rigsby (ed.), Studies Presented to Sterling Dow, Durham 1984 (Greek, Roman, and Byzantine Monographs 10), 204 f.; Fernández-Galiano, Odyssey III 138. 199; *Δ* 105–110, dazu Kirk, Iliad 1341 f.; Arch. Hom. N 34 m. A. 127. N 103 f.; nach briefl. Auskunft von John S. Barnes (Abbey Horn Ltd, Kendal, Cumbria, England) wird noch heute erhitzter Talg benutzt, um Horn zu erweichen, das sich so leichter biegen lasse; vgl. Aristot. HA 8, 595b 12 ff., wo allerdings vom Erwärmen der Hörner lebender Kälber u. von Wachs die Rede ist: *τὰ δὲ κέρατα τῶν νέων* (sc. *βοῶν*) *χλιαινόμενα τῷ κηρῷ ἄγεται ῥᾳδίως ὅπου ἄν τις ἐθέλῃ* (dies, um Hufschmerz [!] zu vermeiden, vgl. 8, 604a 16 f.; als alternative Mittel erwähnt er Öl u. Pech); weitere Details bei Plin. NH 11, 45 (§ 127). – Wortf.: *ἄλειφαρ, ἀλοιφή, ἔλαιον, κηρός, πῖαρ*; *λιπαρός*

G in Prosa häufig, in 'hoher' Dichtung sonst nicht belegt (aber 5× in Komöd. u. stilist. verwandten Texten) V. Langholf

στεγάζω s. *κατα-*

στείβω [2ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ, 1ᵇ] E < idg. **steiḃ-* 'steif machen' (LIV² 592) nb. gleichbed. **steip-* (LIV² 594) u. **steiḃʰ-* (*στῖφος*, russ. *stebel'* 'Stengel'). – Abl.: *στιβαρός, στιβάς, στίβος*; vgl. *στίβη* (MD?)

Σχ sch. D Λ 534: *πατοῦντες* (entspr. Υ499). *βαροῦντες (ὅθεν καὶ ἡ πεπιλημένη ὁδὸς στίβος εἴρηται)* L Saerens, MSS 39, 1980, 177 ff.

B *treten* (vgl. Abl.) i.S.v. *zertrampeln* (Subj. Pferde 2[i]), m. d. Füßen *stampfen* (Subj. Frauen sonst), „un mot poétique" (L 181), hom. am VA, nachhom. in Rel.satz; in assoz. Zush. m. *θοόν/ῶς* u. *ἔφερον / προφέρουσαι* Λ 533 f., ζ92. – Wortf.: *πατέω, ῥήσσω, τραπέω, (δια)τρίβω* Υ499 (wie Ochsen dreschen, so Ach.s) *ἵπποι ' -ον ὁμοῦ νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας* ≅ Λ 534 (*-οντες*), „erreur de fait" (Delebecque, Cheval 97) ζ92 (*εἵματα ἕλοντο καὶ ἐσφόρεον*) *ὕδωρ, ' -ον δ' ἐν βόθροισι θοῶς ἔριδα προφέρουσαι*, rhythmisch Hes. fr. 26,20 suppl. (Porthaons Töchter) *αἵ ῥα τότ' ... ' ἀμφὶ περὶ χρ.'...[... ' ἠέριαι στ<ε>ῖβρ[ν ... ἐέρ]ᾳην ' ἄνθεα μαι[ό]μεν[αι*, tanzend, vgl. inc. auct. fr. 16 V., kontrast. Th. 10 h. 19,4 (Nymphen) *αἵ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης -ουσι κάρηνα pedibus pulsant*, vgl. θ264, Ω261 sowie Andrisano, MCr 13–14, 1978–9, 9–15

Kompos.: *κατα-* (DSV, vgl. KSV Sapph. fr. 105b,2 V.) 1[h] (s.o. am Ende)

D Hes. fr. 302,11 ci. R. Führer

στειλεή, στειλειόν [2°] **E** zu *στέλλω* **Σχ** sch. Barn. ε236: *στειλειὸν ἡ λαβὴ τοῦ πελέκεως*, φ422: *πρώτης στειλειῆς· διὰ πρώτης γὰρ ὀπῆς τῶν πελεκέων διηνεκῶς ἦλθεν*

L [1]C. Blinkenberg, Arch. Studien, Kopenhagen 1904, 31–47; [2]Brian/ Skinner, G&R 25, 1978, 55–8; [3]Burkert, GB 1, 1973, 69–78 = Burkert, Kl.Schr. I 72–79; [4]Decker, Kölner Beiträge zur Sportwissenschaft 6, 1977, 149–53; [5]W. Decker, Sport in der gr. Antike, München 1995, 36–38; [6]E. Delebecque, in: Le Monde Grec (Festschr. Préaux) 1975, 56–67; [7]Fernández-Galiano, Odyssey III 141–7; [8]Gallavotti, SMEA 15, 1972, 17–24; [9]Germain, Odyssé 18 ff.; [10]Goebel, Jb. f. class. Phil. 113, 1876, 169–73 = A. Goebel, Lexilogus zu Homer u. den Homeriden I, Berlin 1878, 448–54; [11]Helbig, Hom. Epos 348–53; [12]Laser Arch. Hom. T, 64 ff.; [13]McLoud, in: Studies Dow (GRBS Monogr. 10), Durham 1984, 203–210; [14]S. Morris, in: New Companion 621 f.; [15]D.L. Page, Folktales in Homer's Odyssey, Cambridge/Mass. 1972, 95–113; [16]Pocock, AJPh 82, 1961, 346–57 = L.-G. Pocock, Odysssean Essays 1965, 12 ff.; [17]Stanford CR 63, 1949, 3 ff.; [18]Stubbings, in: Companion 534

B (*-όν* u. *-ή* wahrsch. ident.) *Schaft, Stiel* einer (metallenen) Axt, unwahrsch. *-ή* 'Loch', Öhr' zum Einpassen des Schafts; Schaft ist beim Zimmermannswerkzeug, das Od. von Kal. bekommt, aus Holz (e.s Ölbaums), bei den Äxten, die beim Bogenschieß-Wettkampf verwendet werden, eher aus Metall (u. m. Öhre od. Haltering versehen) ε236 *δῶκε μέν* (Kal.) *οἱ* (= Od.) *πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι, ' χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ ' -ὸν περικαλλὲς ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός, der Schaft* als Geschenk der Göttin 'besonders schön' u. 'gut passend' φ422 *ἧκε δ'* (Od., sitzend) *ὀϊστὸν ' ἄντα τιτυσκόμενος, πελέκεων δ' οὐκ ἤμβροτε πάντων ' πρώτης στειλειῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἦλθε θύραζε ' ἰὸς χαλκοβαρής von allen (zwölf) Äxten verfehlte er nicht zuoberst den Schaft, sondern ganz hindurch fuhr der Pfeil nach draußen* (σ. ist Obj. von *ἤμβροτε, πελέκεων ... πάντων* von σ. abh. Gen.; zur lok. Bed. von *πρῶτος* s.d. B 2b), wenn der Pfeil 'durch den Schaft / Stiel' von 12 Äxten fliegt, dann natürlich nicht durch das Material (Holz od. Metall) von 12 Stielen (so van Leeuwen z.St.), sondern durch tunnelbildende Höhlung (Loch im Stiel od. Ring am Ende des Stiels), aus dem er am Ende wieder heraus (*θύραζε*) kommt; σ. ist aber deswegen nicht 'Loch', 'Öhr', sondern bleibt Bez. von *Schaft / Stiel*. Diese Erkl. paßt sowohl zu den sonst. Angaben über die Äxte u. den Bogenschuß als auch zum archäol. Befund u. ist allg. plausibel (vgl. grundsätzlich L[15]): der Schaft wird sonst als Teil der Axt nicht bes. erwähnt (*οὐκ ἤμβροτε -ῆς* entspricht *διοϊστεύειν πελέκεων* τ578 = φ76, bzw. *σιδήρου* τ587 ≅ φ97 = 127 ≅ 114); das Aufstellen u. Feststampfen der Äxte durch Tel. (φ120 ff.) ist nur sinnvoll, wenn nicht die Schäfte im Boden stecken, sondern die Axtblätter, also ragen die Schäfte m. Aufhängevorrichtungen (archäol. bek., s. L[1], L[15] 110 f.) nach oben; unklar bleibt, ob Schaft aus Holz (wie ε236) gedacht ist od. aus Metall. Für Metall spricht *διοϊστεύειν σιδήρου* (*σίδηρος* als Bez. der Halte-Ringe [so Ameis-H. zu φ97] wg. der sonst. Verwendung von *σίδηρος* unwahrsch., s.d.); es sind offenbar nicht normale Zimmermannsäxte, sie werden als 'Sportgerät' (*ἀέθλια*, s. *ἄεθλον* B 4) bez. u. im Dutzend aus der Schatzkammer geholt, wo die *κειμήλια* des Od. aufbewahrt werden (vgl. die 10 Äxte als Wettkampfpreis Ψ851+, s. *πέλεκυς* B 3a); daß dieser Bogenschuß „ballistisch völlig unmögl." ist (so DNP s.v. Bogenschießen, nach L[3] 71 [„nach physikal. Gesetzen unmögl."], L[12]), ist durch L[2] widerlegt (dort auch Disk. zu den mögl. Maßen u. Abständen). Die nirgendwo sprachl. archaisierende Plausibilität der Szene spricht nicht gegen e. mögl. Vorgesch. der Bogenprobe in indogerm. od. oriental. / ägypt. Tradition (s. L[3,4,9,15]), die aber nicht dafür herhalten kann, daß die „bei Homer unverständliche Szene" sich nur als „Deformation einer bronzezeitlichen Bild- u. Erzähltradition" (L[3] 78, ähnl. DNP a.O.) verstehen ließe. Eine Bed. 'Loch', 'Öhr' (so fast alle ant. Erkl.en [s. Σχ], Ameis- H. [vor der 10. Aufl., 1911] z.St., Stanford zu τ572 ff., L[6,17,18]) für *-ή* ist zwar von der Wortbildung her nicht prinzipiell auszuschließen (Fem. *-η* als Bez. einer m. Neutr. *-ον* eng zusammenhängenden Sache, vgl. L[17]), aber nachep. nur als Erkl. von φ422 belegt (sonst bez. *-ή* wie *-όν* immer *Schaft, Stiel*, s. L[15] 96 f.) u. kann hier weder als 'Loch im Schaft' verstanden werden noch als 'Loch für den Schaft'; bei Äxten ohne Schaft müßte ein Bogenschütze auf dem Boden liegen; zu den zur Lösung dieses Problems entstandenen zahlreichen phantasievollen Konstruktionsvorschlägen s. bes. L[3,10])

M. Schmidt

στείνομαι [2[i], 3°, 1[H]] **E** < latent *στε(ι)νός* (Lamberterie, -υς § 109 f.), s. *στεῖνος, στεινωπός*

Σχ sch. D Ξ34: ⌊*ἐστενοχωροῦντο*⌋ *διὰ τὸ πλῆθος*, sch. D Φ220: *στενούμενος*, sch. Barn. ι219: ⌊ ⌋, 445: *βαρυνόμενος*, σ386: *οὕτως ταρασσόμενος διὰ τῶν θυρῶν φύγῃς, ὡς δοκεῖν στενοχωρεῖσθαι*

B 1 von Orten (vgl. die personifiz. Orte Skam. Φ220 u. *Γαίη* Th. 160 in 2a) *eng, voll sein* σ386 (Od. zu Eurym.: „wenn Od. heimkehrt,) *αἰψά κέ τοι τὰ θύρετρα, καὶ εὐρέα περ μάλ' ἐόντα, ' φεύγοντι -οιτο διὲκ προθύροιο θύραζε*" ι219 (Od.:) *ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, -οντο δὲ σηκοὶ ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων*" **2** von Lebewesen *beengt, eingeengt werden* **2a** personifiz. Orte Φ220 (Skam. zu Ach.: „ich kann nicht mehr zur See abfließen) *-όμενος νεκύεσσι, σὺ δὲ κτείνεις ἀϊδήλως*" Th. 160 (Uranos barg die Kinder der Gaia in deren Leib,) *ἡ δ' ἐντὸς στοναχίζετο ... ' -ομένη* **2b** sonstige Lebewesen Ξ34 *οὐδ' εὐρύς περ ἐὼν ἐδυνήσατο πάσας ' αἰγιαλὸς νῆας χαδέειν, -οντο δὲ λαοί* ι445 (Od.:) „*ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε, ' λάχνῳ -όμενος καὶ ἐμοὶ πυκινὰ φρονέοντι*" 'der Widder *quetschte sich* mit seiner Wollmasse und mir samt meinen konzentrierten Gedanken durch den Ausgang'

D v.l. Op. 178; ψ41 v.l. *-ομένων* (P. Mich. inv. 1589 col. II, BASP 41, 2004, 78), zur Assonanz ('fig. etym.') vgl. Th. 160 oben B

V. Langholf

στεῖνος n. [4[i], 1°, 1[h]] **E** < latent στε(ι)νός, s. στείνομαι, στεινωπός

Σχ sch. min. P.Berlin inv. 11634 zu Θ 476: στενῷ τόπῳ. [ ]τῆς τὸ στειν[ ], sch. D Θ 476: στενώματι. στεῖνος γὰρ εἴωθε λέγειν τὴν στενὴν ὁδόν. λέγει δὲ τὴν ὑπὸ πολλοῦ πλήθους ⌊στενοχωρ⌋ίαν, O 426: ⌊ ⌋ίαν ἔχοντι τόπῳ. ἢ τῇ μάχῃ τῇ ⌊ ⌋ούσῃ καὶ πανταχόθεν πεπυκνωμένῃ, Ψ 419: στένωμα τόπου (ähnl. M 66, sch. Barn. χ 460)

B *Enge* **1** lokal *enge Stelle* **1a** bei der Schlacht (nur dir. R.) Θ 476 (Zeus:) „ὅτ' ἂν οἱ μὲν ἐπὶ πρύμνῃσι μάχωνται ' -ει ἐν αἰνοτάτῳ περὶ Πατρόκλοιο θανόντος" M 66 (Pulyd.: „in dem Graben bei der Mauer) οὔ πως ἔστιν καταβήμεναι οὐδὲ μάχεσθαι ' ἱππεῦσι· -ος γάρ, ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω" O 426 (Hektor:) „μὴ δή πω χάζεσθε μάχης ἐν -εῖ τῷδε, ' ἀλλ' υἷα Κλυτίοιο σαώσατε" **1b** beim Wagenrennen Ψ 419 -ος ὁδοῦ κοίλης ἴδεν Ἀντίλοχος ... ' ῥωχμὸς ἔην γαίης, ᾗ χειμέριον ἀλὲν ὕδωρ ' ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα, vgl. 416. 427 στεινωπός **1c** in Gebäudekomplex χ 460 (δμῳὰς μεσσηγὺς θόλου καὶ ἕρκεος αὐλῆς) εἴλεον ἐν -ει, ὅθεν οὔ πως ἦεν ἀλύξαι **2** übertr. *Bedrängnis* h. Ap. 533 (Ap.:) „νήπιοι ἄνθρωποι δυστλήμονες, οἳ μελεδῶνας ' βούλεσθ' ἀργαλέους τε πόνους καὶ -εα θυμῷ" V. Langholf

στεινωπός [3[i], 1°] **E** < latent στε(ι)νός (s. στείνομαι, στεῖνος) + latent ὀπή

Σχ sch. D H 143: στενῷ τόπῳ. στενῇ ὁδῷ, sch. Barn. μ 234: στενὴν θάλασσαν

B nur in dir. R. **1** Adj. *eng* (stets bei ὁδός) Ψ 416 (Antil.:) „ταῦτα δ' ἐγὼν αὐτὸς τεχνήσομαι ἠδὲ νοήσω, ' -ῷ ἐν ὁδῷ παραδύμεναι" (beim Wagenrennen den Men.) *in der Wegverengung zu überholen* 427 (Men.:) „Ἀντίλοχ', ἀφραδέως ἱππάζεαι, ἀλλ' ἄνεχ' ἵππους· ' -ὸς γὰρ ὁδός" H 143 (Nestor:) „PN PN[a] ἔπεφνε δόλῳ, οὔ τι κράτεῖ γε, ' -ῷ ἐν ὁδῷ" (wo dem Opfer die Keule nichts nützte) **2** -όν Subst. *Meerenge* zw. Skylla u. Charybdis μ 234 „ἡμεῖς μὲν -ὸν ἀνεπλέομεν" V. Langholf

στεῖρα I [1[i], 1°] **E** ererbt; 'die starr Aufragende', von idg. Wz. *ster-*, wie auch στεῖρα II, στερεός, στέριφος, lat. *sterilis*, dt. *starr*; s. L[2]; vgl. auch L[4], wo als Nom. -η postuliert

Σχ sch. min. P.Oxy. 3238 zu A 482: -α ἐστι τὸ ἔξεχον ... τοῦ κατὰ τὴν πρώραν τῆς τρόπ[ε]ως ξύλον διὰ τὸ στερεὸν εἶναι, sch. D A 482: τῇ τρόπιδι τῆς νεώς, ἐπεὶ στερεωτέρα τῶν σανίδων ὑπάρχει· ἐπὶ γὰρ τὸ ξύλον τοῦτο ὥσπερ εἰς θεμέλιόν τινα ἐποικοδομεῖται τὰ ἄλλα ξύλα τῆς νεώς, sch. Barn. β 428: τῇ τρόπιδι, διὰ τὸ στερρὰν εἶναι

L [1]J. S. Morrison - R. T. Williams, Greek Oared Ships, Cambridge 1968, 50 f.; [2]Eichner, Sprache 20, 1974, 36 ff.; [3]Gray, Arch. Hom. G 98; [4]Kurt, Seem. Fachausdr. 89 f.; [5]A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Hom. erkl., München 1994 (Zetemata 92), 142

B *Schiffskiel*, d.h. wohl der Teil des Kiels, der, in eine Spitze auslaufend, an od. knapp unterhalb der Wasseroberfläche das Wasser rauschend durchpflügt; vgl. L[1,3,4] A 482 ἀμφὶ δὲ κῦμα ' -η πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε νηὸς ἰούσης = β 428. – Wortf.: τρόπις G. Markwald

στεῖρα II [3°] **E** zur idg. Wz. *ster-*, s. στεῖρα I in E; Mayrhofer, EWAia II 757 s.v. *starí*; vgl. auch Leumann, Gl. 42, 1964, 118

Σχ sch. Barn. κ 522: εἰς τὸ ὅμοιον. ἄγονα γὰρ καὶ στεῖρα τὰ τῶν νεκρῶν

B *ohne Nachwuchs*, junge Kuh, die noch nicht gekalbt hat κ 522 (Kirke zu Od.:) „ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην -αν βοῦν, ἥ τις ἀρίστη, ' ῥέξειν (den Toten)" = λ 30 *unfruchtbar?*, vgl. Schol.; Rohde, Psyche I 58 υ 186 βοῦν -αν μνηστῆρσιν ἄγων (Phil.), vgl. Stanford z.St. – Wortf.: ἧνις G. Markwald

στείχω [6[i], 12°, 4[H], 3[h], 1[e]] **E** Erbwort (= dt. *steigen*), s. LIV[2] 593. – Abl.: στίχες, στιχάομαι, μεταστοιχί, τρίστοιχοι

F Präs. ἔ-ε(ν) 3, -ε(ν) 2, -ον 2; -ησι 1, -ησ' 1; -ε 1[e]; -ειν 2, ἀπο-ειν 2; -ων 1, -οντα 1, -οντες 2; (σ-) Aor. I περίστειξας 1; (themat.) Aor. II ἀπέστιχον 1, ἀπ⌊έστιχε⌋ς 1[h], παρ⌊ ⌋ς 1[h], ἀπ⌊ ⌋ 1, προσ⌊ ⌋ 1, ἔστιχον 1; ἀπόστιχε 1

M **1** zweis. **1a** [⏑̄] ἀπόστιχε A 522 **1b** [⏑̄] -ε κατά/παρά h. Cer. 182, Pan. fr. 13,11 [⏑̄] -εν Hes. fr. 165,10 **1c** [⏑̄] -ειν B 833 = Λ 331 **1d** [–⏑̄] -ον I 86, Th. 10; ἀπο-ειν λ 132 = ψ 279; -ων ψ 136; περίστειξας δ 277 [–⏑̄] ὅτε -ησ' η 72 **2** dreis. **2a** [⏑̄⏑⏑] ἔστιχον ὄφρ' Π 258 [⏑̄⏑⏑] ἀνὰ νῆσον ἀπ⌊έστιχε⌋ον (ὄφρα) μ 143. 333, ἀπ⌊ ⌋ς h. Cer. 114, παρ⌊ ⌋ς h. Ap. 217, προσ⌊ ⌋ υ 73 **2b** [–⏑̄⏑] ἔ-ε Th. 690; ὁπότ' ἂν -ησι λ 17; -οντες B 287, ρ 204 [–⏑̄⏑] ἔ-ε / -οντα θύραζε ι 444. 418 **2c** [⏑̄–⏑̄] ἔ-εν Hes. fr. 272,4 17× von 26 in 1. VH; Pos. bildender Anl. (: Inl. 13×) nur B 287, I 86, η 72

Σχ sch. Barn. δ 277: περιῆλθες, ἀπὸ τοῦ -ειν ὅ ἐστι ⌊πορευ⌋θῆναι (entspr. m. ⌊ ⌋ η 72, ι 418. 444, λ 17), λ 131: ἀπιέναι (entspr. μ 143), sch. min. P.Köln inv. 2281 zu A 522: ἀπο⌊ ⌋ου, sch. min. P.Oxy. 3238 z.St.: ἀπότρεχε, sch. D z.St.: ἀπαλλάσσου. ἀναχώρει, B 833: ⌊ ⌋εσθαι, Λ 331: ⌊παρα⌋γίγνεσθαι, sch. min. P.Oxy. 4633 zu B 287: παραγενό[μεν]ο̣ι̣, sch. D z.St.: ἐν τάξει ⌊ ⌋ενόμενοι (vgl. στιχάομαι Σχ)

L Burkert, Ph. 103, 1959, 180; F. Létoublon, E&C 98, 1985, 168 ff.

B *gehen* (bzw. B 287 *fahren*), nur in Vbd. m. πρός (2° in I/II jew. am Ende) *steigen* (: E), in Vbd. m. Ptz./prād. Adj. ἔχων+ I 86, Hes. fr. 272,3 f., κεκαλυμμένη+ Th. 9 f., h. Cer. 182, στεινόμενος ι 444 f., τετιημένη h. Cer. 181 f. / ἐννύχιαι Th. 10, ὕστατος ι 444 (in I) auch (gravitätisch) *schreiten*, als Ausdruck von Trauer (interpretierbar) h. Cer. 181 f. (ι 444–53); nie m. temp./mod. (kontrast. II Sp. 9,29 ff.; 57,17), nur m. lok. Adv.: οἴκαδ' λ 132 = ψ 279 (in II 1), (in I:), ἐνθάδ' B 287, θύραζε ι 418. 444, ὄπισθε(ν) Hes. fr. 272,2 ff., h. Cer. 181 f.; 8× (2[i], 4°, 2[h]) Aor. (in II außer Π 258), 7× (1[i], 1°, 4[H], 1[h]) Impf. (in I), 11× (3[i], 7°, 1[e]) sonst. Präs.st. (in I außer λ 132+), davon je 4× (wie βλώσκω ausschl.) Inf./Ptz. zu βαίνειν (nur mit Präv., s. II Sp. 6,57 f.) bzw. βαίνων+ (Mask. nur in B II 7/6 s.v.: N 618, Π 503 [⏑̄×], δ 653 [–⏑̄(⏑)] / Δ 107, ε 415, η 278, κ 161 [–⏑̄⏑], dagg. Fem. in B I 1 s.v.: Sc. 232 [⏑̄–⏑̄], h. Merc. 28 [–⏑̄⏑], vgl. Mask. -ων+ ψ 136 [–⏑̄], B 287, ρ 204 [–⏑̄⏑], ι 418 [–⏑̄⏑], bis auf 1[i] metr. durch βαίνων+ ersetzbar). In assoz. Zush. m. δῖα μ 143, υ 73, Ol. υ (55 in D) 73, Th. 689 f. – Wortf.: βαίνω, βιβάς, βλώσκω, εἶμι, ἐλθεῖν B II 3. 10, ἔπομαι, ἕρπω, ἔρρω B 2, ἔρχομαι, κίε, (ἀπο)νέομαι, νίσομαι, πολεύω, σεύομαι

I Simplex; Präs.st. bis auf Π 258 am Anf., 2[i] Inf., 4× Ptz., 2° Konj. (abh. von [ὁπ]ὅτε), 1[e] Imp., sonst Inf.; stets belebtes Subj. 7× pl. (: II), 10× sg., ι 444 tier., 4× am Ende gōtl., η 72, Th. 10, h. Cer. 182 weibl., reg. mit Angabe des Wohin, Woher (nur ἀπ' B 287, Th. 689 f.), Wo (vgl. ἔρχομαι B 13) durch präp. Obj./Adv. bzw. des Wie durch Ptz./prād. Adj.; in dir. R. B 287 u. 5° (außer ρ 204) milit. (vgl. Abl.): Π 258 οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ ... θωρηχθέντες ' ἔστιχον, ὄφρ' ἐν Τρωσὶ (ὄρουσαν) *marschierten*, vgl. Δ 432 (VE) I 86 ἔπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ ' κοῦροι ἅμα -ον δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες (2× χον, 3× χε, s.a. τείχεος in 87 [z.T. 'respondierend' wie VE]), vgl. M 87+ B 833 ᾗδε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε ' -ειν ἐς πόλεμον (τὼ δέ

οἱ οὔ τι πειθέσθην) = Λ 331 *in den Krieg ziehen*, vgl. φ 39, Λ 684, Β 872 Β 287 ὑπόσχεσιν ἥν περ ὑπέσταν ' ἐνθάδ' ἔτι -οντες ἀπ' Ἄργεος (s.d. BVI1) *noch auf dem Weg hierher*, vgl. Θ 239, Ι 364, Ω 400 Hes.fr.165,10 (Auge gebar Telephos μιχθε]ῖσ' ἐν φιλότητι m. Her.) εὖτε μεθ' ἵ]ππους -εν ... Λαομέδοντο[ς *als er hinterher war* alltägl.: Pan.fr.13,11 p.122 Dav. μέτρον γὰρ ἔχεις ... ποτοῖο, ' -ε παρὰ ... ἄλοχον, κοίμιζε δ' ἑταίρους geh (sc. *heim*, s. V.5), vgl. λ 132+, Λ 522 in II1 ι 418 χεῖρε πετάσσας ' εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι -οντα ˻θύραζε˼, *der sich inmitten der Schafe davonstiehlt*, vgl. V.462, ζ 53, Th.750f., kontrast. (metr. gleichw.) ο 451 444 ἴστατος ἀρνειὸς μήλων ἔ-ε ˻ ˼ (στεινόμενος, 2× στει) *schlich hinaus*, vgl. V.448(ff. Ggs.) η 72 μίν ῥα (Arete) θεὸν ὡς εἰσορόωντες ' δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε -ησ' ἀνὰ ἄστυ *spazierte*, vgl. θ 173, χ 223, π 466 ρ 204 ὅτε δὴ -οντες ὁδὸν κάτα (ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν) *camminando / walking*, vgl. κ 103, ο 472 ψ 136 ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων ' ἢ ἀν' ὁδὸν -ων ἢ οἳ περιναιετάουσι *ein Passant od. Nachbar*, vgl. Π 263, Κ 339 Hes.fr.272,4 τῷ δ' (Iphiklos) ἐπ' ˻ὄπισθε˼ν ' σκύπφον ἔχων ἑτέρῃ, ἑτέρῃ δὲ σκῆπτρον ἀείρας ' ἔ-εν Φύλακος καὶ ἐνὶ δμώεσσιν ἔειπεν *schritt* göttl. Subj.: h.Cer.182 ἡγεῦνθ', ἡ δ' ἄρ' ˻ ˼ ... τετιημένη ἦτορ ' -ε κατὰ κρῆθεν ˻κεκαλυμμέν˼η, ἀμφὶ δὲ πέπλος ' κυάνεος ... θεᾶς ἐλελίζετο ποσσίν (s.d. B12bαbb), kontrast. (metr. gleichw.) h.Ven.156, vgl. Ν 658, β 406+ Th.10 (Helikon) ἔνθεν ἀπορνύμεναι, ˻ ˼αι ἠέρι ... ' ἐννύχιαι -ον ... ὄσσαν ἱεῖσαι, vgl. V.68. 71 690 (Zeus) φαῖνε βίην· ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' ˻οὐρανο˼ῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου ' ἀστράπτων ἔ-ε συνωχαδόν λ 17 (Helios bescheint Kimmerier nicht) οὔθ' ὁπότ' ἂν -ησι πρὸς ˻ ˼ν ... ' οὔθ' ὅτ' ἂν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ... προτράπηται *steigt*, vgl. μ 380f., Th.761

II Kompos. (KSV); (außer Α 522 Ind.) Aor. bis auf λ 132+ am Anf., vor buk. Dih. (themat. Aor.) außer δ 277 (σ-Aor.); Subj. stets sg., göttl. Α 522, μ 143, υ 73, h.Ap.217, weibl. außer Od. 3° in II1 u. Ap. 1ʰ in II2; in dir.R. bis auf h.Ap.217 (hymn. Du-Stil)

II1 ἀπο - *weggehen* (Α 522, μ 143 Szenenabtritt von Göttinnen, vgl. II Sp.10,27ff.; 15,60ff., η 80, θ 362, υ 55), *sich entfernen*, (Präs.st.:) *heim- (u. zurück)kehren*, vgl. βαίνω BII3b, εἶμι BII2, ἐλθεῖν BII3, σεύομαι BII3; Α 522 abs., sonst m. Richtungsangabe λ 132 (τότε) οἴκαδ' ἀπο-ειν ἔρδειν θ' (ἑκατόμβας) = ψ 279 *absolviere den Heimweg* (vgl. Hinweg λ 121f. ~ ψ 267ff.), 'Konjug.' zu (präs.losem) νοστῆσαι (s.d. III Sp.430,3f. 7ff.), vgl. Ι 418+, π 467 Α 522 νῦν αὖτις ἀπόστιχε (Thetis), μή σε νοήσῃ ' Ἥρη, kontrast. Ο 572 (s.a. D), vgl. ψ 20 μ 143 ˻ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχ˼ε (Kirke; Od. ἐπὶ νῆα κιών), kontrast. (metr. gleichw.) Ζ 390 333 ˻ ˼ον, ὄφρα θεοῖσιν ' εὐξαίμην, vgl. ἀπάνευθε κιών Α 35, β 260f. h.Cer.114 τίπτε δὲ νόσφι πόλης ἀπέστιχες οὐδὲ δόμοισι ' πιλνᾷς; vgl. formal Δ 340

II2 παρα - *vorbeigehen* (an = Akk.), *passieren* (das Gebiet von = [διὰ] VN°), vgl. εἶμι BII8, ἐλθεῖν BII10, ἔρχομαι BII8, κίε BII3 h.Ap.217 Λεκτόν τ' ... παρέστιχες ἠδ' Αἰνιῆνας ' καὶ διὰ Περραιβούς, vgl. V.430, ω 11ff., λ 581

II3 περι - *herumgehen* (um = Akk.), *umschreiten*, kontrast. θέω BII3 δ 277 τοὶς δὲ περίστειξας (Hel.) κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα (2× ρίσ, 2× λο), zum sing. <ion.> σ-Aor. vgl. Herod. 5,50

II4 προσ - *hinaufsteigen* (auf = Akk.), vgl. βαίνω BII15 υ 73 (εὖτ' Aphr.) προσέστιχε ... Ὄλυμπον (αἰτήσουσα), vgl. Β 48

D v.l. Ο 572 (≅ Α 522ᵐᵉᵈ.), υ 55 (= μ 143ᵉˣ.), χ 451

R. Führer

στέλλω [5ⁱ, 6°, 1ᴴ] **E** < **stel-/stol-/stl̥-*, außergr. Verw. zweifelh., viell. zu russ. *stelju, stlat'* '(flach) ausbreiten', *stol* 'Tisch'. Neue Lit.: Hamp, Eirene 22, 1985, 35f. — Abl.: ἐπιστολάδην, (†μογο-,) πυγοστόλος, στολίζω; στειλειή, -όν; στήλη (s.d.)

M **1** [⏑̯] -ῖλαν γ 11 [⏑̯] -ῖλα ξ 248 [⏑̯] -ῖλαν Δ 384 **2a** [⏑̯⏑⏑] ἐστάλατ' Sc.288 **2b** [⏑⏑⏑̯] -λέω β 287 **2c** [-⏑̯] σὲ -λλοιμι Μ 325; δὲ -λλεσθε κατά Ψ 285; ˻-λλοντα˼ καί Δ 294; ἱστία τε ˻ ˼ς / μὲν ˻-ίλαντ˼ο π 353, Α 433; ˻ ˼α ξ 247; περι-ίλασα ω 293 Anl. bildet Posit. außer Δ 294. 384, β 287 u. 2× am VA

Σχ sch.min. P.Aphrod.Lit. II zu Δ 294: ἑτοι[μάζοντα], sch.D Δ 294: ἑτοιμάζοντα. διατάσσοντα, Ψ 285: ˻παρασκεύαζ˼εσθε. ὁρμᾶτε, Μ 325: ˻ ˼οιμι. πέμποιμι, Δ 384: ... ἔπεμψαν ... ἀπ˻έστειλαν˼, Α 433: συν˻ ˼. καθεῖλον, sch. Barn. ω 292 (sic): περικαλύψασα

B (ξ 247 εὖ gut) *in Ordnung bringen*, nur 2ⁱ in I1 in Vbd. m. ἐπί/ἐς wohin *delegieren*; Akt. (3× Präs., 1× Fut., 5× Aor.) u. 3× (in I1/2 refl./dat.) Med. (Präs. / Aor. / Plqu.), 4× von 12 Ptz. (Akt.). In assoz. Zush. m. αὐτός/οί Α 433/7, Μ 324f., β 287, γ 11, Ἀχαιοί+ ' Δ 384, Ψ 285, ἕτα(ῖ)ρος+ Δ 294, β 286f., ξ 247, θοήν/ῶς β 287, ξ 248, μάχεσθαι+ Δ 294, Μ 324f., νηός/ί/α(ς) Α 433, 5° in I2; in dir.R. 7× von 12 (s.u. jew. Vorbem.), fig. etym. Sc.287f., gehäuft ξ 247/8, m. Flexionsreim (Ptz.) Δ 294, π 353. — Wortf.: ἀείρω (I Sp.168,37ff.), ἀραρίσκω B3aβ (α 280), ἵημι BIB10e, κοσμέω B1, μηρύομαι, (ἐφ)ὁπλίζω, ὀτρύνω BI1d, πέμπω BI1, σκευάζω **I** Simplex (incl. gleichbed. ἐπὶ ... σ. Δ 384); 3× (am Anf./Ende) Med., sonst Akt. **I1** [4ⁱ] m. pers. Obj. (bzw. Ψ 285 refl. Med.: *sich*) *aufstellen / ordnen* (~ κοσμέω), *losschicken / entsenden* (~ πέμπω) i.S.v. *beordern / abordnen;* (mod./schilderndes) Präs. außer Δ 384 (hist. Aor.), in dir.R. außer Δ 294 (Ag.s Sicht) Ψ 285 (ich nehme nicht am Wagenrennen teil) ἄλλοι δὲ -λλεσθε κατὰ στρατόν, ὅς τις Ἀχαιῶν ' ἵπποισίν τε πέποιθε καὶ ἅρμασι *tretet an, macht euch fertig*, s. V.294. 301. 351. 358 Δ 294 (Ag. Νέστορ' ἔτετμε) οὓς ἑτάρους -λλοντα καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι, s. V.297ff., vgl. Β 554 384 ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ (Kontr. nur hier) -ῖλαν Ἀχαιοί (κιχήσατο Καδμείωνας) *schickten auf Botschaftsmission* (vgl. II Sp.539,23f.), s. Ε 803f., Κ 286 Μ 325 (wären wir unsterbl.) οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην ' οὔτε κε σὲ -λλοιμι μάχην ἐς, vgl. Ο 59, Σ 237f. **I2** m. dingl. Obj. (je 3× νῆα(ς) / ἱστία): (2× dat. Med.: *für sich*) *zurechtmachen* i.S.v. Schiff *ausrüsten / bemannen* (3° in dir.R.), Segel *einholen / reffen* (3× in Erz.), Chiton *hochschürzen* (1ᴴ in Schildbeschr.); (eff.) Aor. bzw. β 287 Fut. außer π 353 (Ptz.Präs. abh. von Wahrnehmungsverb wie Δ 294 in I1), 1ᴴ (Plqu.) ξ 247. 248 Αἴγυπτόνδε με θυμὸς ἀνώγει ναυτίλλεσθαι, ' νῆας ἐὺ -ίλαντα, σὺν ... ἑτάροισιν. ' ἐννέα νῆας -ῖλα, θοῶς δ' ἐσαγείρετο λαός, vgl. α 280, θ 51ff. β 287 (τοι ἑταῖρός) εἰμι, ' ὅς τοι νῆα ... -λέω καὶ ἅμ' ἕψομαι, s. V.384ff. ‖ Α 433 ˻(λιμένος ἐντὸς) ἱστία˼ μὲν -ίλαντο, θέσαν δ' ἐν νηΐ, vgl. h.Ap.503, ι 72 π 353 (ἴδε νῆα) ˻ ˼ τε -λλοντας ἐρετμά τε χερσὶν ἔχοντας γ 11 οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο ἰδ' ἱστία νηὸς ... ' -ῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν Sc.288 ἀροτῆρες ' ἤρεικον χθόνα ... ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας ' ἐστάλατ', vgl. Op.391

II Kompos. **II1** ἐπί (DSV) Δ 384 in I1 **II2** περι - (KSV) Toten rit. *herrichten* i.S.v. *umhüllen / drapieren;* in dir.R. ω 293 οὐδέ ἑ (S.) μήτηρ ' κλαῦσε περι-ίλασα, vgl. V.59. 295f., Φ 123f.+, Χ 86f., Stesich. POxy.3876 fr.62,4 u. s. Andronikos, Arch.Hom. W7ff.

D v.l. Ε 857, Ο 249 (= Δ 294ⁱⁿ.), ψ 361, Hes.fr.302,11

R. Führer

στέμμα [3i, 1c] **E** zu *στέφω* **Σχ** sch. min. P.Achmîm 2 zu *A* 14: *τὰ ἱκετήρια*, P.Köln inv. 2281 zu *A* 373: *ἱκετηρίαν*, sch. D *A* 14: *στεφανώματα*

L [1]Ameis-H. (5. Aufl. von 1894) zu *A* 14 u. Ameis-H., Anh. I (von 1896) 40; [2]Servais, AC 36, 1967, 415 ff.; [3]Basler Komm. ⟨zu *A* 14⟩; [4]Pulleyn ⟨ ⟩

B wahrsch. *Band* aus gewebter Wolle *(vitta)* od. Wolle einbindend *(infula)*, als Schmuck von (auch anikon.) Götterbild; unwahrsch. 'Kranz', 'Gebinde' aus Zweigen; *Band* bei 2 eindeutig, bei 1 strittig (vgl. Lit. bei L² 417–9, L³), aber diese Bed. nachep. durch liter. u. ikonograph. Überl. hinreichend gestützt (L² passim) u. nicht aus sch. Soph. OT 3 'herausgesponnen' (L³); gg. Bed. 'Kranz', 'Gebinde aus Lorbeerzweigen' spricht, daß *σ.* auch nachep. nicht so verwendet wird, allenfalls (bei Eur.) für 'Zweig', 'Kranz m. Wollbinde' (s. L² 431 [dort 423 A. 33 auch zu Ar., Plu. 39, von L³ als Beleg für *σ.* = Lorbeergebinde angeführt]) **1** als Schmuck des Ap.(-Bildes) *A* 14 (Priester Chryses kam zu den Gr., um seine Tochter loszukaufen) *φέρων τ' ... ἄποινα,* ' *-ατ'* (*-ά τ'* v.l.) *ἔχων ἐν χερσὶν ... 'Απόλλωνος* ' *χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ* = 373 *fuit infula Apollinis ... e lana alba confecta, quam sacerdos capiti detractam, scipione gerit* (Giseke ap. Ebeling s.v.; vgl. Overbeck, Geschichte der gr. Plastik I, Leipzig 1857, 45; L¹, L² 451 Anm. 108); Gen. poss. *'Απόλλωνος* (wie *θεοῖο* V. 28) nicht bezogen auf Ap. allg. heiligen, sondern als ihm (= s. Götterbild) gehörigen Gegenstand, vgl. die Paraphr. bei Plat. R. 2 p. 393 E *τὰ τοῦ θεοῦ -ατα* u. den Bericht Plut.s (Mor. 251 E) über eine (Bitt-)Demonstration von Priesterinnen des Dion. in Elis (*-ατα*) *τῶν ἀπὸ τοῦ θεοῦ λαβοῦσαι* (L² 447); auch *ἔχων ἐν χερσίν* eher m. Wollbändern als m. Lorbeer'gebinde' vereinbar *A* 28 (Ag. zu Chryses: „daß ich dich ja nicht wieder treffe) *μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ -α θεοῖο*", Sg. hier verallg. vom ganzen als (einheitl.) Schmuck **2** als Schmuck an (anikon.) Götterbild ('Säule') der Hera, vgl. s.v. *θύσανος* Phor. fr. 3,2 p. 154 Dav. (= fr. 4,2 p. 120 Ber.) *-ασι καὶ θυσάνοισι* ' *πρώτη κόσμησε* < *ν* > (Kallithoe) *περὶ κίονα μακρὸν ἀνάσσης* (= Hera) M. Schmidt

στεναχή dub. in *Ω* 512. 696, *ε* 83, s. *στοναχή*

στεναχίζω, στοναχίζω [8i, 9o, 4H] **E** s. *στένω* E; an allen St.en gibt es Textzeugen (unterschiedl. Gewichts) f. beide Formen außer *ω* 317 (nur *στεν-*?); doch sind die Präferenzkriterien unklar: morpholog. sind beide gleichermaßen plausibel, *στοναχίζω* denom. < *στοναχή* (West, Ilias II, p. XXXV; dazu GGA 253, 2001, 24), *στεναχίζω* deverb. < *στενάχω* (Risch § 110)

M **1** viers. [⏑⏑⏓⏑] *-ε* Th. 858 [⏓⏑⏑⏓] *ἀνε-'* *K* 9 [⏑⏑⏓×] *ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ⟨*ὀδυρόμενος -ω*⟩ *ι* 13, *λ* 214, *π* 195; ⟨ ⟩ *α* 243; *ἀδινὰ -ων* *Ψ* 225, *ω* 317; *μεγάλα -ων* *Ψ* 172; *-ων* *T* 304, *π* 188 **2** fünfs. [⏓⏑⏑⏓⏑] *ὑπε-ε* *B* 781 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ετο* Th. 159 [⏓⏑⏑⏓⏑] *ἐπε-ε* Th. 843; *μετε-ετ'* Sc. 92 [⏑⏑⏓⏑⏑] *περι-εται* *κ* 10; *-ετο* *Γ/γαῖα* *B* 95. 784; *-ετο* *H* 95, *κ* 454, *ψ* 146

Σχ sch. min. P.Hamb. inv. 736 zu *B* 95; [*ἐ*]*στενοῦτο*, P.Oxy. 4631 z.St.: *ἐστεν*[(*αζ*)*ε*], P.Köln inv. 53 z.St.: *ἦχον ἀπ*[*ετέλει*] (suppl. Spooner), sch. D *B* 95: ⟨*ὑπέστενεν*⟩ *δὲ ἡ γῆ καὶ ἦχον ἀπετέλει*, 781: ⟨ ⟩ *καὶ ἤχει*, *H* 95: *ἔστενεν. ἐκακοπάθει*, sch. Barn. *κ* 10: *περιηχεῖται*, 454: *περιήχει*

B (vgl. *στενάχω, στένω, στοναχῆσαι*) wie im Falle von *στένω* (s.d. B, Einl.) fallen zwei in der Etym. distinkte Bed.en weitgehend zus.: *stöhnen* (unten 1) und *tönen, dröhnen* (2): an mehreren St.en wird beides ununterscheidbar zum Ausdr. gebracht (3) Gebr.: nur Präs.st., meist Akt.; Med. *B* 95. 784, *H* 95, *κ* 10. 454, *ψ* 146, Th. 159, Sc. 92 m. Adv.: *ἀδινά* *Ψ* 225; *ἐντός* Th. 159; *ω* 317; *θυμῷ* *H* 95; *μᾶλλον* *ι* 13 ≅ *λ* 214 ≅ *π* 195; *μέγα, μεγάλα* *B* 784, *H* 95, *Ψ* 172, *ψ* 146; *ὀπίσσω* Sc. 92; *πολλά* Sc. 92; *πυκινά* *K* 9. – Wortf. u. Lit. zur Bed. s. *στένω* **1** *stöhnen, seufzen* (Bed. eines 'innerlichen' unhörbaren Stöhnens nirgends plausibel) [5i, 6o, 1H] konstruierbares Motiv stets Trauer, Zorn od. Frustration **1a** im Ptz. (stets *-ων* [⏑⏑⏓×]) **1aα** bei finit. verb. dic.: *T* 304 (um Ach. *γέροντες 'Αχαιῶν ἠγερέθοντο*) *λισσόμενοι δειπνῆσαι·* *ὁ δ' ἠρνεῖτο -ων·* „..." **1aβ** bei anderen verba finita: *Ψ* 172 (Ach. *πίσυρας ἵππους*) *ἐσσυμένως ἐνέβαλλε πυρῇ μεγάλα -ων* 225 (wie ein Vater die Gebeine seines Sohnes einäschert,) *ὣς 'Αχιλεὺς ἑτάροιο ὀδύρετο ὀστέα καίων,* ' *ἑρπύζων παρὰ πυρκαϊὴν ἀδινὰ -ων* *ω* 317 (Laertes *ἀμφοτέρῃσι χερσὶν ἑλὼν κόνιν*) *χεύατο κὰκ κεφαλῆς πολιῆς, ἀδινὰ -ων* *π* 188 (Od.:) „*πατὴρ τεός εἰμι, τοῦ εἵνεκα σὺ -ων* ' *πάσχεις ἄλγεα πολλά*" **1b** in finiten Formen: *K* 9 (wie wenn Zeus es blitzen lässt,) *ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνε-' 'Αγαμέμνων* ' *νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός* (*πολλὰς ἐκ κεφαλῆς ἔλκετο χαίτας, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ*) *H* 95 Men. *ἀνίστατο καὶ μετέειπε* ' *νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ -ετο θυμῷ·* „..." Sc. 92 (Her. verließ Heim u. Eltern u.) *ᾤχετο τιμήσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα,* ' *σχέτλιος·* *ἦ που πολλὰ μετε-ετ' ὀπίσσω* ' *ἣν ἄτην ὀχέων* ‖ *α* 243 (Tel.: „Od. *ἐμοὶ ὀδύνας τε γόους τε κάλλιπεν·*) *οὐδέ τι κεῖνον* ⟨*ὀδυρόμενος -ω*⟩ ' *οἷον*" *π* 195 (Tel.:) „*οὐ σύ γ' 'Οδυσσεύς ἐσσι πατὴρ ἐμός, ἀλλά με δαίμων* ' *θέλγει, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ⟨ ⟩" ≅ *ι* 13 (Od.:) „*σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα* ' *εἴρεσθ', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ⟨ ⟩" ≅ *λ* 214 (Od.: „*μῆτερ ἐμή,*) *ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια* ' *ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον* ⟨ ⟩" **2** *dröhnen, hallen* [2o] *κ* 10 (Od.:) „*παρὰ δέ σφιν* (den Aioloskindern) *ὀνείατα μυρία κεῖται,* ' *κνισῆεν δέ τε* ⟨*δῶμα*⟩ *περι-εται αὐδῇ*" (vgl. 227. 398 f., *ρ* 541 f.; *αὐλῇ* v.l., vgl. Bd. I Sp. 1552, 29–42) *ψ* 146 *τοῖσιν δὲ μέγα* ⟨ ⟩ *περι-ετο ποσσὶν* ' *ἀνδρῶν παιζόντων καλλιζώνων τε γυναικῶν* **3** *dröhnen, hallen* in Vbd. m. *stöhnen, seufzen* [3i, 2o, 3H] *κ* 454 (Od.:) „*κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ -ετο* ⟨ ⟩" *B* 95 (*οἱ δ' ἀγέροντο·*) *τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δὲ -ετο Γ/γαῖα* ' *λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ' ἦν* 784 *ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα -ετο Γ/γαῖα* ' *ἐρχομένων* 781 *οἱ δ' ἄρ' ἵσαν ὡς εἴ τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·* ' *Γ/γαῖα δ' ὑπε-ε Διὶ ὣς τερπικεραύνῳ* ' *χωομένῳ ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωέϊ γαῖαν ἱμάσσῃ* Th. 843 (bei Zeus' Kampf m. ⟨Typhoeus,⟩) *ποσσὶ δ' ὕπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος* ' *ὀρνυμένοιο ἄνακτος·* *ἐπε-ε* (*ὑπε-ε* v.l.) *δὲ Γ/γαῖα* 858 ⟨ ⟩ *ἤριπε γυιωθείς, -ε δὲ* ⟨*Γ/γαῖα πελώρη*⟩ 159 (Uranos barg alle Kinder *Γαίης ἐν κευθμῶνι,*) *ἡ δ' ἐντὸς -ετο* ⟨ ⟩ ' *στεινομένη*

Kompos. m. *ἀνά* *K* 9 (s.o. 1b); *ἐπί* Th. 843 (3); *μετά* Sc. 92 (1b); *περί* *ψ* 146, *κ* 10 (2). 454 (3); *ὑπό* *B* 95. 781 (3)

D Sc. 344 (v.l. s. *στοναχῆσαι*) V. Langholf

στενάχω [31i, 14o] **E** < *στένω* (s.d.) m. Suff. *-χω*, Risch § 102

F *-ουσι* 1, *ἀνα-ουσιν* 1; *-εσχ'* 1; *-οντο* 10, *ἀνε-οντο* 2, *ἐπε-οντο* 1; *-ων* 12, *-οντος* 2, *-οντι* 1, *-οντα* 11, *-οντες* 3; Augment nur in Kompos.

M **1** dreis. [⏑⏑⏓] *τὴν* / *τὸν* / *τοῖς δὲ* ⟨*βαρὺ -ων*⟩, *προσέφη*⁺ *A* 364 = *Σ* 78 / *Π* 20 / *Δ* 153; *ὣς ὁ* ⟨ ⟩ *I* 16, *Σ* 323; *Ψ* 60; *-ων* *Π* 489, *Σ* 318, *ε* 429, *ι* 415; *αἰεὶ -ω* / *-εσχ'* ⟨ ⟩ *Ω* 639, *T* 132 **2** viers. [⏑⏑⏓⏑] *-οντο* *Ψ* 1; *-οντι* *Σ* 70; *-οντα* *Φ* 417, *Ω* 123; *-οντες* *ι* 306 = 436 [⏑⏑⏓⏑] *ὣς ἔφατο κλαίων,* *Χ* 429; *ὣς ἔφατο* ⟨*ἐπὶ δὲ -οντο*⟩ *γέροντες* / *πολῖται* *T* 338 / *ἐπὶ δὲ κλαίουσ'*, ⟨ ⟩ *γυναῖκες* *T* 301, *Χ* 515, *Ω* 746; ⟨ ⟩ *γυναῖκες* *Ω* 722; *-οντο* *Π* 393, *ι* 467, *κ* 55; *-ουσι* *Π* 391, *ἀνα-ουσιν* *Ψ* 211; *-οντος* *θ* 95 = 534; *-οντα* *η* 274 [⏑⏑⏓×] *φέρεν* ⟨*βαρέα*⟩ *-οντα*⟩ *δ* 516 = *ψ* 317 ≅ *ε* 420; *φερέτην* ⟨ ⟩ *Θ* 334 = *N* 423;

φέρον ⌊ ⌋ *N*538 = *Ξ*432: ⌊ ⌋ *κ*76; *μεγάλα -οντες ξ*354 3 fünfs. [⏑⏑⏑⏑] *Πάτροκλον ἀνε-οντο γοῶντες Σ*315. 355, *ἐπε-οντο Δ*154

Σχ sch. D *A*364: *βαρέως* ⌊*στενάζων*⌋, *Δ*153: *μεγάλα* ⌊ ⌋ 4

B (vgl. *στεναχίζω / στοναχίζω, στένω, στοναχῆσαι*) *stöhnen, seufzen; donnern* (Bed. eines 'innerlichen' unhörbaren Stöhnens nirgends plausibel) meist Akt.; Med. (stets *-οντο* [⏑⏑⏑⏑] außer *Ψ*1, s. M2) nur *Δ*154, *Π*393, *Σ*315 ≅ 355, 8 *T*301 ≅ 338, *X*429 ≅ 515 = *Ω*746, *Ψ*1, *Ω*722, *ι*467, *κ*55 ‖ m. Adv.: *ἀδινά Ω*123, *η*274; *αἰεί T*132, *Ω*639; *βαρύ, βαρέα A*364 = *Σ*78, *Δ*153, *Θ*334 = *N*423, *I*16, *N*538 = *Ξ*432, *Π*20, *Σ*70. 323, *Ψ*60, *δ*516 = *ψ*317 ≅ *ε*420, *ϑ*95 = 534, *κ*76, ; *κατὰ πτόλιν Ψ*1; *μεγάλα Π*391. 393, *ξ*354; *πυκνὰ μάλα Σ*318, *Φ*417; vgl. *ἀνά, ἐπί* (St.en in II) ‖ in der REinl. *A*364, *Δ*153, *I*16, *Π*20, *Σ*78. 323 ‖ am RAbschl. *T*301. 338, *X*429. 515, *Ω*746, *κ*76 ‖ Wortf. u. Lit. zur Bed. s. 16 *στένω* **1** *stöhnen, seufzen* Motiv Trauer, Zorn, Frustration **1a** im Ptz. **1aα** vor finit. Verb. dic. (stets *-ων* [⏑⏑⏑], s. M1) *A*364 *τὴν δὲ βαρὺ -ων προσέφη*, PN = *Σ*78 *Π*20 *τὸ* ⌊ ⌋ PN' *Δ*153 *τοῖς δὲ βαρὺ -ων μετέφη* (Ag., *ἐπε-οντο δ' ἑταῖροι Δ*154, s.u. 1bα) *I*16 ⌊*ὦς ὁ βαρὺ -ων*⌋ (*γε δάκρυ χέων* v.l.) *ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα Σ*323 ⌊ ⌋ *μετεφώνεε Μυρμιδόνεσσιν* **1aβ** bei anderen Verba finita: *Σ*318 (Ach. *ἀδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο*) *πυκνὰ μάλα -ων ὥς τε λίς* (Forts. s.o. *Σ*323) *Ψ*60 (Ach. *ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ' κεῖτο βαρὺ -ων πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν ι*306 (Od.:) „*ὦς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν 'Ηῶ δῖαν*" = 436 *ξ*354 (Od.: „ich stieg aus dem Wasser u. versteckte mich;) *οἱ δὲ* (die Thesprotenmänner) *μεγάλα -οντες ' φοίτων*" ‖ *Σ*70 *τῷ δὲ* (dem Ach.) *βαρὺ -οντι παρίστατο πότνια μήτηρ Ω*123 (Thetis kam vom Ol. zu Ach.s Zelt;) *ἔνθ' ἄρα τόν γε ' εὗρ' ἀδινὰ -οντα ϑ*95 ⌊*'Αλκίνοος δέ μιν* (Od.) *οἶος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν ' ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ -οντος* (*-οναχ-* v.l.) *ἄκουσεν*⌋ = 534 ⌊ ⌋ **1b** in finiten Formen **1bα** an der Versst. [(⏑)⏑⏑⏑] (stets Med. *-οντο*, stets [außer *ι*467] Kompos. *ἀνε/ἐπε-*) *T*338 ⌊*ὦς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δὲ*⌋ *-οντο* (*-οναχ-* v.l.) *γέροντες X*429 ⌊ ⌋ *-οντο πολῖται T*301 ⌊*ὦς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δὲ -οντο*⌋ (*-οναχ-* v.l.) *γυναῖκες* = *X*515 = *Ω*746 *Ω*722 *παρὰ δ' εἶσαν ἀοιδοὺς ' θρήνων ἐξάρχους, οἵ τε στονόεσσαν ἀοιδὴν ' οἱ μὲν ἄρ' ἐθρήνεον, ἐπὶ δὲ -οντο γυναῖκες Δ*154 (*τοῖς δὲ βαρὺ -ων μετέφη* Ag., s. *Δ*153 in 1aα) *ἐπε-οντο δ' ἑταῖροι·* „..." *Σ*315 *'Αχαιοὶ ' παννύχιοι* ⌊*Πάτροκλον ἀνε-οντο γοῶντες*⌋ ≅ 355 (*Μυρμιδόνες*) ‖ *ι*467 (*ἀσπάσιοι ἑτάροισι φάνημεν, ' οἵ φύγομεν θάνατον·*) *τοὺς δὲ -οντο γοῶντες* **1bβ** an anderen Versst.en (Med. nur *Ψ*1) *Ψ*1 (*ὦς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δὲ -οντο* [s.o. *X*515 in 1bα] *γυναῖκες.*) *ὦς οἱ μὲν -οντο* (*-οναχ-* v.l., Tr.) *κατὰ πτόλιν· αὐτὰρ 'Αχαιοὶ...* ‖ *Ω*639 (Priam.:) „*αἰεὶ -ω καὶ κήδεα μυρία πέσσω ' αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον*" *T*132 (Ag.: „Zeus warf Ate aus dem Himmel;) *τὴν αἰεὶ -εσχ' ὅθ' ἑὸν φίλον υἱὸν* (Her. im Dienste des Eurystheus) *ὁρῷτο*" *Ψ*211 (Iris: „... Scheiterhaufen,) *ᾗ ἔνι κεῖται ' Πάτροκλος, τὸν πάντες ἀνα-ουσιν 'Αχαιοί*" **2** *stöhnen, seufzen* Motiv Kriegs-, Kampfverwundg., Kampfesmühen, Mühen auf See (nur Ptz. im Akt. außer *κ*55 *-οντο*) *κ*55 (Od.: „unsere Schiffe *ἐφέροντο*) *αὖτις ἐπ' Αἰολίην νῆσον, -οντο δ' ἑταῖροι*" (zur Versst. vgl. *Δ*154 in 1bα) *Φ*417 *τὸν δ'* (Ares) *ἄγε χειρὸς ἑλοῦσα ... 'Αφροδίτη ' πυκνὰ μάλα στενάχοντα η*274 (Od.: „Pos. *ὄρινεν θάλασσαν ἀθέσφατον,*) *οὐδέ τι κῦμα ' εἴα ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ -οντα* (*-οναχ-* v.l.) *φέρεσθαι*" *ε*429 (Od. *λάβε πέτρης,*) *τῆς ἔχετο -ων, εἶος μέγα κῦμα παρῆλθε ι*415 (Od.:) „*Κύκλωψ δὲ -ων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι* (*ἀπὸ λίθον εἶλε θυράων*)" *Π*489 (Gl.: wie wenn ein Löwe einen Stier tötet,) *ὤλετό τε -ων ὑπὸ γαμφηλῇσι λέοντος*, (so ...) ‖ *βαρέα στενάχοντα '*⌋: *δ*516 (*μιν*, Ag.) *ἀναρπάξασα θύελλα ' πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν* ⌊ ⌋ = *ψ*317 ≅ *ε*420 (*μ*(*ε*), *φέρῃ*) *Θ*334 (*τὸν μὲν* PN + PN) *νῆας ἔπι γλαφυρὰς φερέτην* ⌊ ⌋ = *N*423 *N*538 (Pferde, Wagenlenker, Wagen) *οἷ τόν γε* (Deïph.) *προτὶ ἄστυ φέρον* ⌊ ⌋ = *Ξ*432 *κ*76 *ὦς εἰπὼν ἀπέπεμπε δόμων* ⌊ ⌋ (Aeol. den Od.) **3** *donnern, dröhnen* (herabstürzende Wildwasser, Pferde im Lauf) *Π*391. 393 (*πάντες ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες,*) *ἐς δ' ἅλα πορφυρέην μεγάλα -ουσι ῥέουσαι ' ἐξ ὀρέων ἐπικάρ ... ' ὦς ἵπποι Τρῳαὶ μεγάλα -οντο θέουσαι*

Kompos.: **1** *ἀνα-* *Σ*315. 355 (*ἀνε-οντο*) s.o. I1bα; *Ψ*211 s.o. I1bβ **2** *ἐπι-, ἐπί . . .* *Δ*154 (*ἐπε-οντο*), *T*301. 338, *X*429. 515, *Ω*722. 746 (*ἐπὶ δὲ -οντο*) s.o. I1bα

D *T*77a V. Langholf

Στέντωρ [1ⁱ] **E** < *στένω* (s.d.), 'Brüller'; Fraenkel, Nom. ag. I14; v. Kamptz § 10a 1. 64. 70a 11

B PN *E*785 (*ἤϋσε Ἥρῃ*) *-ορι εἰσαμένῃ μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ, ' ὃς τόσον αὐδήσασχ' ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα*, s. Kirk, Iliad z.St. V. Langholf

στένω [6ⁱ, 2ᵒ, 1ʰ] **E** Zus.fall zweier Wurzeln, **sten-* 'stöhnen' u. **(s)tenh₂-* 'donnern': LIV² 596f., Mayrhofer, EWAia II s.v. STAN S. 752f. – Abl.: *Στέντωρ, στενάχω, στεναχίζω, στόνος*

M zweis. [⏑⏑] *-ει ἄλκιμον ἦτορ Y*169; *περι-ει* h. 19,21 dreis. [⏑⏑⏑] (meist nach *δ'*) *μέγα δ'* ⌊*ἔ-ε κυδάλιμον κῆρ*⌋ *K*16, *φ*247; *ὁ δ'* ⌊ ⌋ *Σ*33; *ὁ δ' ἔ-εν οἴδματι θύων Ψ*230; *ἐπὶ δ' ἔ-ε Ω*776; *ἐπέ-ε δ'* Th. 679; *μετέ-ον δ*261 [⏑⏑] *περι-εται Π*163 zur eingeschränkten metr. Verwendbarkeit und zur Ersetzg. durch *στε/οναχ-* Tichy, Onomatop. Verb. 194f.

Σχ sch. min. P. Aphrod. Lit II zu *Y*169: *στενά*[*ζει*], sch. D *Π*163: *περιστενοχωρεῖται. περιτείνεται, Y*169: *στενάζει. ἢ στενοχωρεῖται*

B (vgl. *στεναχίζω / στοναχίζω, στενάχω, στοναχῆσαι*) *stöhnen, seufzen* (Bed. eines 'innerlichen' unhörbaren Stöhnens nirgends plausibel, auch nicht in *K*16, *Σ*33, Y169, *φ*247); *tönen, donnern* diese beiden in der Etym. distinkten Bed.en fallen im fgrE weitgehend zus.: nb. St.en, die eindeutig das *Stöhnen* als menschl. Affektäußerg. bei Bestürzung, Trauer u. (seel.) Schmerz bezeichnen (*K*16, *Σ*33, *δ*261, *φ*247), gibt es solche, die nur das *Tönen* ausdrücken (das den Bergesgipfel *umtönende* Echo h. 19,21 ist zwar viell. personifiziert gedacht, die fröhl. Sit. des Singens u. Tanzens ist aber mit 'stöhnen' unvereinbar), od. die beides zugleich ununterscheidbar zum Ausdr. bringen: *Οὐ/οὐρανός* Th. 679 *stöhnt* ⌊angesichts des schweren Kampfes⌋ u. *tönt* od. *dröhnt* zugleich, weil er erbebt; der (m. menschl. Motivation ausgestattete) Löwe *Y*169 *stöhnt* vor Schmerz ⌊ ⌋ u. *brüllt* zugleich; das (ebf. vermenschlichte?) Thrakische Meer *Ψ*230 *rauscht*, u. zugleich *stöhnt* es aus Trauer über Patr.' Tod; der *δῆμος* der Tr. *Ω*776 *stimmt hörbar zu* und *stöhnt* dabei zugleich in schmerzh. Erinnerg.; ähnl. ist die Sit. im Falle der Abl.en von *στ.*: außer den Stellen, die nur 'Stöhnen' ausdrücken, gibt es folgende Bed.(skombination)en (s. die Artt.): *στενάχω*: 'dröhnen' *Π*391. 393 *στοναχῆσαι*: 'dröhnen', 'aufrauschen' in Vbd. m. 'stöhnen' *Ω*79 (vgl. V. 85 *κλαῖε*) *στο/εναχίζω*: 'dröhnen' *κ*10, *ψ*146; 'stöhnen' in Vbd. m. 'dröhnen' *B*95. 781. 784, *κ*454, Th. 159. 843. 858 *στονόεις*: 'Stöhnen verursachend', zugleich 'mit Lärm verbunden' *Θ*159 = *O*590, *λ*383, Th. 684, h. 27,6 *στόνος*: 'Stöhnen', 'Brüllen' von Männern bei Empfang der (tödl.) Verwundung (alle Stellen) Gebr.: meist Akt.; Med. *Π*163; nur in finit. Formen; m. Adv.: *ἐν κραδίῃ Y*169; *κῆρ K*16, *Σ*33, *φ*247; *μέγα K*16, *φ*247; vgl. *ἐπι-, μετα-, περι-* in II. –

Wortf. (‹vgl. Krapp, Akust. Phänomene›, Index): 'stöhnen': *ἄχνυμαι, βρυχάομαι* (s.d.), *γοάω, δακρυπλώω, δάκρυ/α χέω / λείβω / βάλλω* u.ä. (s. *δάκρυ* B1b), *δακρύω, θρηνέω, ἰάχω* (s.d.), *κλάζω, κλαίω, κωκύω, μινυρίζω, μυκάομαι* (s.d.), *μύρομαι, ὀδύρομαι, οἰμώζω, ὀλοφύρομαι, πενθέω, σφαραγέομαι/ίζω, τετίημαι*; 'tönen': s. zu *βραχεῖν, βρέμω, μυκάομαι*; ‹ › (passim) I Simplex I1 Agens ist Person, m. Akk. *κῆρ* 'im Herzen' (an 2 St.en *μέγα* 'laut'): *im Herzen stöhnen* (allerdings so, dass es hörbar ist) *Σ*33 (Antil. *ὀδύρετο δάκρυα λείβων, χεῖρας ἔχων 'Αχιλῆος·*) *ὁ* ‹*δ' ἔ-ε κυδάλιμον κῆρ*› wohl ebenso zu konstruieren (falls nicht *κῆρ* Subj.-Nom., vgl. I2 *ἦτορ*): *K*16 (Ag. *πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζε νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός, πολλὰς ἐκ κεφαλῆς ἕλκετο χαίτας*) *μέγα* ‹ › *φ*247 (Eurym. *τόξον οὐδ' ὥς ἐντανύσαι δύνατο*) *μέγα* ‹ › (*ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπεν· „ὦ πόποι, ἦ μοι ἄχος"*) I2 Agens ist *ἦτορ*: *Y*169 (Gl., Löwe kommt heran) *περί τ' ἀφρὸς ὀδόντας ' γίγνεται, ἐν δέ τέ οἱ κραδίῃ -ει ἄλκιμον ἦτορ das Herz stöhnt ihm im Inneren* (kaum lautlos; vgl. *Π*163 *περι-εται* in II) I3 Agens ist Meer: *Ψ*230 *οἱ δ' ἄνεμοι πάλιν αὖτις ἔβαν οἴκόνδε νέεσθαι ' Θρηΐκιον κατὰ πόντον· ὁ δ' ἔ-εν οἴδματι θύων rauschte stöhnend* (s.o. Vorbem. zu B)

II Kompos. *ἐπιστένω* Agens ist Person (Koll.): *Ω*776 *ὣς ἔφατο* (Hel.) *κλαίουσ', ἐπὶ δ' ἔ-ε δῆμος ἀπείρων stimmte mit hörbarem Stöhnen zu* Agens ist ‹*Οὐ/οὐρανός*›: Th.679 (*περίαχε πόντος, γῆ*) *ἐσμαράγησεν, ἐπέ-ε δ'* ‹ › *εὐρὺς ' σειόμενος* (*τινάσσετο μακρὸς Ὄλυμπος, ἔνοσις δ' ἵκανε Τάρταρον*) *dröhnte / donnerte stöhnend dazu*

μεταστένω nachträglich beklagen (m. Obj.-Akk., 'über') Agens ist Person: *δ*261 (Hel.:) *„ἐμὸν κῆρ ' χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νεέσθαι ' ἄψ οἰκόνδ', ἄτην δὲ μετέ-ον, ἣν 'Αφροδίτη ' δῶχ'"*

περιστένω / ομαι Agens ist ‹*'Η/ἠχώ*›, m. Obj.-Akk.: h.19,21 (*νύμφαι ... πυκνὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ*) *μέλπονται, κορυφὴν δὲ περι-ει οὔρεος* ‹ › *umtönt* Agens ist *γαστήρ*: *Π*163 (Gl.: vollgefressene Wölfe wollen Wasser saufen,) *ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος· ἐν δέ τε θυμὸς ' στήθεσιν ἄτρομός ἐστι,* ‹*περι-εται*› *δέ τε γαστήρ* zwei Möglichk.en der Deutg. von ‹ ›: entweder (1) < *στένω* (das allerd. medial im fgrE sonst nicht bezeugt ist, doch vgl. *στενάχω, στο/εναχίζω*) *ihr Bauch gibt (beim Auswürgen des Blutes) ringsum hörbare Geräusche von sich* (s.o. I1+2 *ἔ-ε κῆρ, ἦτορ*); od. (2) < *στε(ι)νός* (so sch. D) '*ihr Bauch ist ringsum beengt*', wobei *ε* statt *ει* schwierig zu erklären (vgl. zu *ξεν-* ggüber *ξειν-* Bd. III Sp.463,15 f.) unabh. von dieser Altern. lässt auch *θυμός* zwei (bei Wölfen sachl. kaum versch.e) Deutg.en zu: 'ihre Kampfeslust ‹ist ohne Wanken›' (s. *θυμός* Bd. II Sp.1081,51 ff.; *ἄτρομος* Bd. I Sp.1516,1 ff.; Iliad z.St. unter Verweis auf u.a. *T*145–237, z.B. *T*167–169 *ὃς δέ κ' ἀνὴρ ... κορεσσάμενος ... πολεμίζῃ, θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ ἐνὶ φρεσίν*); oder 'ihr Appetit ‹ › (*θυμός* Bd. II Sp.1085,15–22); vgl. jedoch auch *γαστήρ* Bd. II Sp.122,2 f. ('es regt sich kein Appetit, denn der Magen ist voll')

D v.l. *H*127 V. Langholf

στερεός [6ⁱ, 3°, 2ʰ] E Erbwort; verw. m. *στεῖρα* 'Vorderkiel', s.d. E; auch *στηρίζω*?

F *-οῖς* 1; *-ή* 1, *-ῆσι* 1; *-ωτέρη* 1; *-ῶς* 7

M dreis. [⏑⏑⏓] *-ῶς K*263, *Ψ*715 [⏑⏑⏖] *-ῶς Ψ*42, *ξ*346, h.Cer.330; *-ή τ*494 [⏑⏑⏓] *-ῶς ἀποείπῃ / ἀπέειπεν I*510, h.Ven.25; *-οῖς M*267 viers. [⏑⏑⏓⏑] *-ῆσι P*493 fünfs. [⏑⏑⏖⏑⏑] *-ωτέρ᾽η ψ*103

Σχ sch. D *I*510: *ἰσχυρῶς. σκληρῶς, M*267: *ἐπιτεταμένοις. σκληροῖς*

B *hart* Wortf.: *σκληρός; ἀζαλέος, καρφαλέος, τρηχύς, χέρσος; ἀσκελής, ἀστεμφής, ἀσφαλέ(ω)ς, ἀτειρής, ἀτέραμνος, ἔμπεδος, καρ/κρατερός, νωλεμέ(ω)ς, σιδήρε(ι)ος, χαλεπός; ἀμείλικτος/ιχος, ἀπηνής, βίαιος, ἀντίβιος,* konkr. *P*493 *τὼ δ' ἰθὺς βήτην βοέῃς εἰλυμένω ὤμους ' αὔησι -ῆσι· πολὺς δ' ἐπελήλατο χαλκός* 1b übertr. *M*267 (*ἀμφοτέρω δ' Αἴαντε*) *ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον -οῖς ἐπέεσσι ' νείκεον* im Vgl. m. Phys.–Konkr.: *τ*494 (Eurykl. zu Od.:) *„οἶσθα μέν, οἷον ἐμὸν μένος ἔμπεδον οὐδ' ἐπιεικτόν· ' ἔξω δ' ὡς ὅτε τις -ὴ λίθος ἠὲ σίδηρος"* *ψ*103 Adv. *-ῶς* 2a von phys. Traktion *hart, stramm, mit Kraft* mittels Riemen, Seil: *K*263 *κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε ' ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν ' ἐντέτατο -ῶς war hart festgezurrt*, vgl. Art. *πῖλος ξ*346 (Od.:) *„ἔνθ' ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηῒ ' ὅπλῳ ἐϋστρεφέϊ -ῶς"* mittels der Arme: *Ψ*715 (im Ringkampf) *τετρίγει δ' ἄρα νῶτα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ' ἑλκόμενα -ῶς* 2b übertr. *hart, starr* 'zurückweisen', 'ablehnen', 'verweigern' *I*510 (Phoinix:) *„ὅς δέ κ' ἀνήνηται* (sc. *τὰς Λιτάς*) *καί τε -ῶς ἀποείπῃ,..." Ψ*42 *ὅ γ'* (Ach.) *ἠρνεῖτο -ῶς, ἐπὶ δ' ὅρκον ὄμοσσεν* h.Cer.330 *οὔ τις πεῖσαι δύνατο φρένας οὐδὲ νόημα* (der Dem.) *' θυμῷ χωομένης, -ῶς δ' ἠναίνετο μύθους* h.Ven.25 *ἡ δὲ ('Ιστίη) μάλ' οὐκ ἔθελεν, ἀλλὰ -ῶς ἀπέειπεν, ' ὤμοσε δὲ μέγαν ὅρκον* V. Langholf

στερέσαι, στέρομαι [1°, 1ʰ] L Wilamowitz, Herakl. II 36 f. B *vorenthalten* (L), *um* etw. *bringen* bzw. (Med.) *kommen*, m. Akk. der Pers. (> Nom. bei Passivtransformat.) u. Gen. der Sache, nur *ἔ ἔ ἀι* nach *με/τε*, in assoz. Zush. m. *ἐθέλῃ*⁺ u. *πάσ* [ᾱ], in dir.R. *ν*262 (*κατέκτανον* Idom.' S.) *οὕνεκα με -έσαι τῆς λῃΐδος ἤθελε πάσης ' Τρωϊάδος*, vgl. Th.393 Op.211 *ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν· ' νίκης τε -εται πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει Sieg ist ihm versagt* (Hallof), vgl. *Π*689⁺, *X*18, *Θ*237, *O*462. 595. – Wortf.: *αἴνυμαι* B II1β, *αἰρέω* Bd. I Sp.362,58–62. 65–75; 363,53–65; 370,54 ff., *ἀμέρδω, ἀπηύρων* B3, *ἀτέμβω, εὖνιν θεῖναι / ποιῆσαι, κεκαδ-* B1, *ἀπορραίω* R. Führer

στέρνον [16ⁱ, 3°, 1ʰ] E zahlr. idg. Verw.: u.a. dt. *Stirn*, lat. *stratum*, vgl. *στόρνυμι*; zur Bildg. Risch §35bα. – Abl.: *βαθύ-* (f.l. *βαρύ-*), *δασύ-, εὐρύστερνος*, s.a. *Στέρνοψ*

F *-οιο* 11, *-ον* 4; *-ων* 1, *-οισι(ν)* 4 M 1 1. Silbe im longum [⏓⏑] *-ον Δ*528 [⏓–] *-ον Π*312 = 400 2 2. Silbe im longum 2a [–⏓] *-ων N*290 [–⏖] *-ον B*479 2b [–⏓⏑] *ὑπὸ -οιο Λ*842; *πρόσθε(ν ...) -οιο H*224, *Y*163; *-οιο Δ*530, *O*542 [–⏓⏑] *ὑπὸ/ἀπὸ/διὰ -οιο* (+ Verb) *Δ*106, *ε*346 ≅ 373 / *Ψ*508 / h.Merc.43; *πρόσθεν ... -οιο* + Verb *X*313; *ὑπὸ δὲ -οισι* + Subst. *Ψ*365; *-οισι(ν)* + Verb *Γ*194, *N*282, *ι*443

Σχ sch. min. P.Oxy.4635 zu *B*479, sch. D *B*479 u.ö.: *-ον· τὸ στῆθος*

B *Brust* von Männern (*B*479 Pos.s) u. (*Δ*106, *Ψ*365. 508, *ι*443) Tieren: (1) äußerer Körperbereich, auch (*Δ*528 ff., *O*542) *Brustkorb* (18x) u. (2) innerer *Brustraum* (nur 2x) als Ort von *κραδίη* u. *νόημα*; 5x Pl. (*Γ*194, *N*282. 290 bed.gleich mit Sg.: urspr. Pl. der Paarigk. od. koll. Pl. des Bereichs? [s. *στῆθος*]; dagg. *Ψ*365, *ι*443 *ὑπὸ -οισι* von mehreren Tieren, umgekehrt *Ψ*508 *ἀπὸ -οιο* von mehreren); nie mit Epith. (kontrast. *στῆθος* G1). – Wortf.: s. *στῆθος*, z.T. metr. gleichw. (aber *στέρνοιο* ersetzt den dort seltenen Gen., anderers. häufiges *ἐν[ὶ] στήθεσσιν* u.ä. [s.d. B2] überw. vom *Brustraum* wie hier nur je 1x *ἐν -οισι, διὰ -οιο* [s.u. 2]; *Δ*106. 108 wird *ὑπὸ -οιο τυχήσας'* wiederaufgenommen

durch '*βεβλήκει πρὸς στῆθος*); Opp. (*N* 289 f. [vgl. *O* 541 f.]) „*οὐκ ἐν αὐχέν' ὄπισθε οὐδ' ἐνὶ νώτῳ* (dagg. Verwundung von vorn *ἢ στέρνων ἢ νηδύος* ehrenvoll") **1** *Brust* von außen (vgl. *στῆθος* B 1) **1a** *Brust* wird attackiert, durch den Schild gedeckt (*τινά* + *-ον, ἐκ/διὰ/πρόσθε -οιο, -ων ἀντι...*) *Δ* 528. 530 (*τὸν δὲ*) *βάλε δουρὶ* ' *-νον ὑπὲρ μαζοῖο, πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός* ' ... *ἐκ δ' ὄβριμον ἔγχος* ' *ἐσπάσατο -οιο* *Π* 400 (*Πρόνοον βάλε δουρὶ*) *-νον γυμνωθέντα παρ' ἀσπίδα* (Akk. der Bzhg. zu *γυμν.*) = 312 (*οὖτα*) *O* 542 *βάλε δ' ὦμον ὄπισθεν*· ' *αἰχμὴ δὲ -οιο διέσσυτο* *N* 290 „*οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐνὶ νώτῳ,*' *ἀλλά κεν ἢ -ων ἢ νηδύος ἀντιάσειε* ' *πρόσσω ἱεμένοιο*", Pl. nb. Sg., mit Opp. – *H* 224 *τὸ* (*σάκος*) ⟨*πρόσθε*⟩ *-οιο φέρων* (*Αἴας*) (vgl. *Ψ* 761. 763 *ἄγχι στήθεος*) *Y* 163 (Aen., *ἀσπίδα*) ⟨ ⟩*ν ἔχε -οιο* *X* 313 (Ach.) ⟨ ⟩*ν δὲ σάκος -οιο κάλυψε* (s.d. B 13) **1b** Bereich *unter der Brust* wird getroffen, berührt (⟨*ὑπὸ -οιο*⟩) *Δ* 106 (*αἰγὸς*) *ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς* ⟨ ⟩ (*-οισι* v.l. ant.) *τυχήσας* ' ... ' *βεβλήκει* (Pand.) *πρὸς στῆθος* (s.d. B 1 aα) *Λ* 842 *καὶ* ⟨ ⟩ *λαβὼν ἄγε ποιμένα λαῶν* (Patr. den Euryp.) *ε* 346 (Ino zu Od.:) „*τόδε κρήδεμνον* ⟨ ⟩ *τανύσσαι*" (*-οισι 'διχῶς'* Arist., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 150) ≅ 373 **1c** etw. geschieht *unter der Brust*, d.h. 'unter dem Tier', bzw. *von der Brust weg* (*ὑπὸ -οισι, ἀπὸ -οιο*) *Ψ* 365 (*ὦκα διέπρησσον πεδίοιο*, Pferde) *ὑπὸ δὲ -οισι κονίη ἵστατ' ἀειρομένη* *ι* 443 *ὅς οἱ ὑπ' ... ὀΐων -οισι δέδεντο* (Od.' Gef.) *Ψ* 508 *ἀνεκήκιεν ἱδρὼς* ' *ἵππων ἔκ τε λόφων καὶ ἀπὸ -οιο χαμᾶζε*, Sg. nb. Pl. (metr. bedingt) **1d** (Beschaffenh. der) *Brust* als charakterist. körperl. Merkmal im Vgl. (*-ον* als Akk. der Bzhg., *-οισιν* als limitat. Dat.) *B* 479 (Ag.) *ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ* ... ' *Ἄρεϊ δὲ ζώνην, -νον δὲ Ποσειδάωνι* (s.d. B 3e u. Basler Komm. z.St.), dann Stier-Vgl. *Γ* 194 (Priam.:) „*ὅς τις ὅδ' ἐστί*· ' *μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος* ... ' *εὐρύτερος δ' ὤμοισιν ἰδὲ -οισιν ἰδέσθαι*" (2× ...*οισιν ἰδέ*) **2** *Brust* von innen (vgl. *στῆθος* B 2), als Ort von *κραδίη* u. *νόημα* (nur je 1× *ἐν -οισι, διὰ -οιο*; s. dagg. häufiges *ἐνὶ στήθεσσιν* u.ä., s.d.) *N* 282 „(Feiger im *λόχος*) *ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα -οισι πατάσσει* ' *κῆρας ὀϊομένῳ*" (vgl. *H* 216, *A* 189, *π* 275⁺ *θυμὸς, ἦτορ, κῆρ ἐν*[*ὶ*] *στήθεσσι*[*ν*] [s.d. *B* 2 bα] *πάτασσεν* u.a. [s.d. B 1], ferner *πνεύμονι* *Δ* 528) h. Merc. 43 (Gl.) *ὡς δ' ὁπότ' ὠκὺ νόημα διὰ -οιο περήσῃ* ' *ἀνέρος* (vgl. *Ω* 41⁺ *νόημα ἐνὶ στήθεσσιν* [s.d. B 2 bα]; zum Gl. *O* 80), s. A.-H.-S. z.St. mit Parall.

D *Θ* 54d (= *B* 479), *M* 189a (= *Δ* 528)

G **1** gekoppelt: (s.o. B 1a.:) *ἢ -ων ἢ νηδύος* (Pl. nb. Sg.! *N* 290), s.a. *-ον ὑπὲρ μαζοῖο ... ἐν πνεύμονι* (*Δ* 528), Ggs. *ὦμον ὄπισθεν ... -οιο* (*O* 542); (1c:) *ἐκ τε λόφων καὶ ἀπὸ -οιο* (Sg. nb. Pl.! *Ψ* 508); (1d:) *ὄμματα καὶ κεφαλήν, ζώνην, -ον* (*B* 479), *κεφαλῇ, ὤμοισιν ἰδὲ -οισιν* (*Γ* 194) **2** lok. Bestimmungen: (s.o. B 1a:) *-ον ὑπὲρ μαζοῖο* (*Δ* 528), *παρ' ἀσπίδα* (*Π* 400⁺); adnom. Gen. (1c:) *ὀΐων* (*ι* 443), (2:) *ἀνέρος* (h. Merc. 43); kontrast. *στῆθος* mit Gen. (s.d. B 2 aγ Ende) H.W. Nordheider

Στέρνοψ [1ᵉ] PN, nach (Prosaref. bei Apollod.) Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. (p. 34 Ber., p. 60 West) einer der 8 Söhne des Melas I, die von Tyd. getötet werden, weil sie dem Oineus nachgestellt hatten (*Στέροψ* ci. Heyne) M. Schmidt

στεροπή s. *ἀστεροπή*

Στερόπη [1ᴴ (2ᵉ Prosaref.)] E < *στεροπή*, s. *ἀστεροπή*

B **I** T. des Porthaon, Hes. fr. 26,9 (*Στ*[*ε*]*ρόπην*), s. West, Cat. 48. 175 **II** T. des Atlas, Pleiade, Cycl. fr. 7 p. 194 Bethe (*Στερ-*, Prosaref.), ident. m. *Ἀστερ-* Hes. fr. 169,2 (s.d.), s. West, Cat. (s. Index) **III** Mähre des Helios, Tit. Cycl. fr. 7 p. 14 Ber. = Eumel. fr. 11 p. 230 W. (Prosaref.:) *feminae iugariae: Bronte...; Sterope...*, vgl. Th. 285 f. (Pegasos *βροντήν τε στεροπήν τε φέρων*) sowie die Kyklopenbrüder *Βρόντης* u. *Στερόπης*; s.d. und *Βροντή*; Studi Castiglioni I, 481; J. Dörig / O. Gigon, Der Kampf der Götter u. Titanen, Olten 1961, S. XVIII V. Langholf

στεροπηγερέτα [1ⁱ] E Komp. aus *στεροπή* (s. *ἀστεροπή*) u. *ἀ/ἐγείρω* (s.u.), vgl. *νεφεληγερέτα, μητίετα*; Risch § 15a; Risch, Kl. Schr. 332–340; Wathelet, Traits éoliens 229–234

Σχ sch. D *Π* 298: *ἀστραπτικέ*

B *Blitzesammler* (*ἀγείρω*) od. *Blitzemacher* (*ἐγείρω*, Fraenkel, Nom. ag. I 32 m. A. 1), Epith. des Zeus *Π* 298 (im Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο* ' *κινήσῃ πυκινὴν νεφέλην -α Ζεύς, κτλ.*, „the regular *νεφεληγερέτα* is obviously impossible" (Leaf). – Wortf.: *Ζεὺς ἀργι/τερπικέραυνος / ἀστεροπητής* (einander metr. gleichw.; Parry, Épithète 48); *ἐρίγδουπος, ἐρι/ὑψιβρεμέτης* V. Langholf

Στερόπης [1ᴴ (1ᵉ Prosaref.)] (< *στεροπή*; zur Maskulinisierg. s. Fraenkel, Nom. ag. II, 121) Th. 140 (*Γαῖα γείνατο Κύκλωπας*) *Βρόντην τε -ην τε καὶ Ἄργην* ... ' *οἳ Ζηνὶ βροντήν τ' ἔδοσαν τεῦξάν τε κεραυνόν* Th. Cycl. ap. Apollod. 1,1 p. 5 Ki. = p. 9 Ber. (Prosaref.: *Γῆ* gebar dem Uranos erst die Hunderthänder, danach) *Κύκλωπας*· *Ἄργην, -ην, Βρόντην, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἕνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς δήσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε*, vgl. Studi Castiglioni I, 481; s.a. Art. *Κύκλωψ* V. Langholf

στεῦται [6ⁱ, 2ᵒ] E s.u. B L [1]Wackernagel, Unt. 201–204; [2]Sturtevant, Lang. 4, 1928, 4–5; 6, 1930, 31; [3]Leumann, Hom. Wört. 211; [4]Erbse, Beitr. Verst. Od. 228 f.; [5]⟨J. Puhvel,⟩ AJPh 104, 1983, 217–221; [6]⟨ ⟩ Hittite Etymological Dictionary, Bd. II, 483 ff., Berlin 1984; [7]Mayrhofer, EWAia II 757 f.; [8]LIV² 600 f.

M **1** Stamm im longum **1a** eins. [⏑̄] *-τ' Ε* 832 **1b** zweis. [⏑̄–] *-ται γάρ Γ* 83, *I* 241 [⏑̄⏑̆] *-το γάρ B* 597, *Σ* 191; *-το δέ λ* 584; *-το δ' Φ* 455 **2** Stamm im biceps zweis. [–⏑̄] *-ται ρ* 525

Σχ sch. D *Γ* 83: *διαβεβαιοῦται γάρ. ὑπισχνεῖται λόγον* (ähnl. *B* 597, *I* 241, *Φ* 455), *E* 832: ⟨ ⟩*ο. κατὰ διάνοιαν ἵστατο καὶ οἱονεὶ διωρίζετο. τάσσει δὲ τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ τῆς* ⟨*σ*⟩*τάσεως τῶν ποδῶν* ⟨„*στεῦτο δὲ διψάων*"⟩, sch. Barn. *λ* 584: *ἵστατο. νῦν ἐπὶ τῶν ποδῶν. κέχρηται δὲ τῇ λέξει ὁ διασκευαστὴς παρὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ συνήθειαν* (cf. sch. A *B* 597, *I* 241)

B *offensichtlich sein, deutlich sein*; *deutlich machen* gramm. Befund: Formen nur *-ται* (2ⁱ, 1ᵒ) u. *-το/τ'* (4ⁱ / 1ᵒ); Subj. stets eine einzelne (außer Thetis *Σ* 191 männl.) menschl. od. göttl. Pers.; nirgends, auch nicht außerhalb des fgrE, m. (pro)nom. Akk.-Obj.; pers. Dat. *E* 832 (falls nicht zu *ἀγορεύων* gehörig); Konstr.en: m. syntakt. abh. Ptz. Präs. (1ᵒ) od. Ptz. Präs. + Inf. Fut. (2ⁱ), s.u. 1; m. Inf. Fut. (4ⁱ), s.u. 2; m. Inf. Aor. (1ᵒ), s.u. 3; außerhalb des fgrE m. Inf. Präs. Ap. Rh. 2, 1204 ‖ nach trad. Auffassg. ist die Grundbed. von *σ.* ≅ 'zum Ausdruck bringen', so als sei es lediglich ein verb. dic. od. declarandi; dieses Bed.konstrukt geht auf die ant. Schol. zurück (s. Σχ) u. liegt auch der etym. Deutung von Wackernagel (L¹) zugrunde, der *σ.* an indoiran. *STAV* 'preisen', 'loben', 'anrufen', 'besingen' anknüpfte (vgl. L⁷) u. „als Grundbedeutung ... die der feierlichen öffentlichen Kundgebung" postulierte; hierbei bleibt allerdings *λ* 584 (s.u. 1) *-το διψάων* abseits und ist nur durch Hilfshypothesen erklärbar (Korruptel

vermutete Bothe; L[3, 4] versuchten, den Sprachgebr. aus dem in *B* 597 u. *E* 832 abzuleiten; diese beiden Stellen sind jedoch, wenn trad. gedeutet, redundant, da zwei verb. dic. enthaltend); auch bleibt der sem. Abstand zu *σ.* beträchtlich ‖ plausibler als das Postulat, *σ.* gehe auf ein ursprüngl. verb. dic. zurück, ist der von Sturtevant (L[2]) vorgeschlagene zusätzl. etym. u. sem. Einbezug von hethit. *iš̄tuχa-* 'offenkundig werden', *iš̄tuχāri* 'ist offenbar' (s.a. L[5, 6]); diese intrans.-stative Bed. trägt dem auffälligen Fehlen von Akk.-Obj.en (s.o.) Rechnung; die an den meisten Stellen des fgrE erkennbare Konnot. 'zum Ausdruck bringen' wäre dann eine sek., schon vorgr. Entw. (analog z.B. im Dt. 'er war / wurde deutlich, dass er gehen werde' > 'er machte deutlich, dass'; Entw. analog wie im Idg. viell. bei 'glänzen' > 'sprechen' (gr. *φαίνω/φημί*) LIV[2] 68–70); das verwandte indoiran. *STAV* hätte eine frühe sem. Spezialisierung erfahren. – Wortf.: s. *δοκέω* (Ggs. *λανθάνει*); s.a. *εἰπεῖν*, *λέγω* **1** m. Ptz. Präs.: *Λ* 584 (Od.:) „*Τάνταλον εἰσεῖδον χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα, ' ἑσταότ' ἐν λίμνῃ ...* ' *-το δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι*" *(er war deutlich in seinem Durst / er gebärdete sich deutlich als dürstender >) es war deutlich, dass ihn dürstete* m. Ptz. Präs. + Inf. Fut.: *B* 597 Thamyris *-το γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν* (im Gesang) *εἴ περ ἂν αὐταὶ ' Μοῦσαι ἀείδοιεν er war / machte in seinem Prahlen deutlich, dass er...* (zu der bei trad. Übers. an dieser u. der folg. Stelle auftretenden Redundanz s.o.) *E* 832 (Ath.: „Ares) *ὃς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ -τ' ἀγορεύων ' Τρωσὶ μαχήσεσθαι ... ' νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ*", m. pers. Dat. *der mir u. Hera ggüber in seiner Rede deutlich war / machte, dass er...* **2** m. Inf. Fut. (zerstören *I* 241, verstümmeln *Φ* 455, Waffen bringen *Σ* 191, reden *Γ* 83; vgl. oben 1 besiegen *B* 597, kämpfen *E* 832) *(er [sie] ist [war] deutlich, dass... >) macht(e) deutlich, dass...* (die von der trad. Übers. 'zum Ausdruck bringen' u.ä. abgel.en Bed.nuancen 'versprechen' (*E* 832, *Σ* 191), 'prahlen' (*B* 597), 'drohen' (*I* 241, *Φ* 455), 'Anstalten machen' (*Γ* 83) sind zu eng u. liegen nicht im Verb, sondern in den Sit.en) die durch *σ.* ausgedrückte 'Offensichtlichk.' kann genauer bestimmt sein durch (2a) zugesetzte verb. dic. od. (2b) Beschr. einer Sit., die Unterredg. voraussetzt od. (2c) durch Beschr. nonverbaler Wahrnehmung **2a** m. ⟨verb. dic.⟩ **2aα** ⟨ ⟩ im Ptz. s.o. 1 **2aβ** ⟨ ⟩ in finit. Formen (*ἀρᾶται*, *ἠπείλησε*) *er ist (war) / macht(e) deutlich, dass er...; er macht(e) deutliche Anstalten zu...* *I* 241 (Od.: „Hektor) *ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι 'Ηῶ δῖαν·* ' *-ται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα ' αὐτάς τ' ἐμπρήσειν (... δῃώσειν)*" *Φ* 455 (Pos.: „Laom. *ἠπείλησε δήσειν ... περάαν·*) *-το δ' ὅ γ' ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν οὔατα χαλκῷ*" **2b** in einer Sit., die Unterredg. voraussetzt *Σ* 191 (Ach.: „Thetis) *-το γὰρ 'Ηφαίστοιο πάρ' οἰσέμεν ἔντεα*" *sie war deutlich / hatte erkennen lassen, dass sie...* **2c** in Beschr. nonverbaler Wahrnehmung *Γ* 83 (*Ἕκτωρ ἐς μέσσον ἰὼν Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες*, woraufhin Ag.:) „*ἴσχεσθ', 'Αργεῖοι, μὴ βάλλετε ...* ' *-ται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος Ἕκτωρ*" *er gebärdet sich so, dass deutlich ist / er macht deutlich, er wolle reden* **3** m. Inf. Aor. *ρ* 525 (Eum.: „der Bettler) *-ται δ' 'Οδυσῆος ἀκοῦσαι ' ἀγχοῦ, Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ, ' ζωοῦ*" *er gab sich so, dass man klar annehmen musste, er habe über Od. gehört* V. Langholf

στεφάνη [5[i], 1[H], 1[h]] **E** wie *στέμμα* u. *στέφανος* zu *στέφω*; zum Suff. *-ανη/ανος* vgl. Mader, Tempusgebrauch 237 A.3. – Abl.: viell. *στέφανος* u. (teilw.?) die s.v. *στέφανος* E angeführten Adj.

M [⏑⏑̲] *-η Λ* 96; *-ης H* 12, *N* 138; *-ην* Th. 578 [⏑⏑̲] *-ην K* 30, h. 6,7; *-ας Σ* 597 (außer h. 6,7 u. *Σ* 597 dient *στ.* zur Bildung einer Positionslänge, vgl. Gray, CQ 41, 1947, 115)

Σχ sch. D *H* 12: *-η· εἶδος ⟨περικεφαλαία⟩ς. ἔστι δὲ καὶ κόσμος γυναικεῖος. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ ὄρους ἐξοχῆς* 'N 138': *K* 30: *-ην· λείαν ⟨ ⟩ν*, *N* 138: *-ης· ... νῦν δὲ λείας πέτρας*, *Σ* 597: *-ας· κόσμους γυναικείους χρυσοῦς περί κεφαλὴν κειμένους*

L M. Blech, Studien zum Kranz bei den Gr. (RGVV 38), Berlin 1982

B *Helm* od. *Helmkranz* [3[i]] (1), *Spitze, Kuppe* e. Felsens [1[i]] (2), als Schmuck von Frauen: *Diadem*, viell. auch *Kranz* [1[i], 1[H], 1[h]] (3) – die versch. Bed.en von *σ.* lassen sich kaum unter eine 'Grundbed.' subsumieren, ein Deverb. zu *στέφω* (s.d.) kann vielfältige Bed. haben (vgl. *στέμμα* u. die nachep. Verwendungen von *σ.*), nicht nur 'Kranz', 'Kreis' (wie dann *στέφανος* u. Abl., vgl. aber *στεφανόω*); mögl. auch eine Art 'Kopfbedeckung' (Kappe?, Kuppe?). – Beiw.: *εὔχαλκος* (v.l. *εὔκυκλος*), *χαλκοβάρεια*, *χάλκειος; εὔτυκτος*, *καλός*, *χρύσεος* **1** *Helm* u./od. als Teilstück von Helm *Helmkranz, Helmrand.* – Bed. *Helm* 1× (*K* 30) zwingend, sonst mögl., dann *σ.* entweder allg. synon. m. *κόρυς*, *κυνέη*, *τρυφάλεια*, *πήληξ* (s.d.) od. Bez. best. Helmsorte, viell. entstanden als *pars pro toto* aus Bez. eines Helmteils (Helbig, Hom. Epos 217; Borchardt, Arch. Hom. E 58); *H* 12 u. *Λ* 96 auch Bez. von best. Helmteil mögl., viell. ein wie ein Kranz „den Helm verstärkender, umlaufender Metallstreifen am Helmrand" (Borchardt, Arch. Hom. E 59; ähnlich schon Reichel, Hom. Waffen 100 f. [bronzener Rand an Lederhelm]; Lamer, RE XI 2 [1922], 2485 f. 2497; Lorimer, Monuments 243). Ein archaeolog. nachweisbarer Helmtyp, bei dem ein „waagrechtes Bronzeband" die Metallschirme unter der Helmkalotte zusammenhält, könnte die Illustration für *σ.* liefern (S.-G. Gröschel, AMI 19, 1986, 63 ff., ohne ⟨Bezug auf *σ.*⟩; Franz, Krieger 56, mit ⟨ ⟩). Aber nachep. kein Indiz für Bez. solcher Helmteile als *σ.*, u. allg. die Assoziation zu 'Kranz' nicht zwingend *H* 12 *'Ἱππονῆα βάλ'* (Hektor) *ἔγχεϊ ὀξυόεντι ' αὐχέν' ὑπὸ -ης εὐχάλκου* (*εὐκύκλου* v.l.) entweder *unterhalb des Helms* o. *unterhalb des Helmrands*, bei Verwundungen des Halses sonst keine Erwähnung von Helm (vgl. *Π* 339 *ὑπ' οὔατος*, Sc. 418: mitten zwischen Helm [*κόρυς*] u. Hals) *Λ* 96 *τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ὀξέϊ δουρὶ ' νύξ'* (Ag.), *οὐδὲ -η δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια, ' ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου*, entweder wird Helm allg. od. ein best. Teil des Helms durchbohrt; bei sonst. Beschreibung des Durchstoßens von Helm durch Speer gibt es beides: *Δ* 459 = *Z* 9, *N* 614 f. (Stirn getroffen durch *κόρυθος φάλον* hindurch), *Π* 797 ff. (Stirn geschützt durch *πήληξ* [= *κυνέη* V. 793, *τρυφάλεια* V. 795]), *M* 183. 184 (≅ *Y* 397. 398). 384 (Speer durchstößt *κυνέη / κόρυς*) *K* 30 *παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε* (Men.) ' *ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ -ην κεφαλῆφιν ἀείρας ' θῆκατο χαλκείην, δόρυ δ' εἵλετο χειρὶ παχείῃ*, Bed. diff. zu den vorigen Stt. nur, wenn dort *σ.* = Helmteil, deswegen weder Mißverständnis von *H* 12 u. *Λ* 96 noch Abhängigkeit von Th. 578 (so u.a. Ramersdorfer, Iterata 36 f.) beweisbar (vgl. Danek, Dolonie 71 u. Hainsworth, Iliad z. St.)

2 wahrsch. *Kuppe* (von Felsen): *N* 138 (Gl.) *ὀλοοίτροχος ὥς ἀπὸ πέτρης, ' ὅν τε κατὰ -ης ποταμὸς χειμάρροος ὥσῃ ' ῥήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης*, der winterlich reißende Fluß hat das, was den Felsen festhielt, gebrochen (unterhöhlt) u. damit den Felsbrocken von oben herabgestoßen (ins Rollen gebracht), *σ.* deswegen kaum 'Rand', allenfalls *Kante*, aber jedenfalls *oberer Teil*

3 *Diadem* als kunstvoll gefertigter Kopfschmuck von Frauen (vgl. Bielefeldt, Arch. Hom. C 3) Th. 578 *ἀμφὶ δέ οἱ* (= Pandora) *στεφάνους νεοθηλέας, ἄνθεσι ποίης ' ἱμερτοὺς περίθηκε καρήατι Παλλὰς 'Αθήνη·* ' *ἀμφὶ δέ οἱ -ην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε, ' τὴν αὐτὸς ποίησε, περικλυτὸς*

'Αμφιγυήεις ' ἀσκήσας παλάμῃσι, χαριζόμενος Διὶ πατρί h.6,7 (Schmückung der Aphr.) *περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν* (Horen), *' κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ -ην εὔτυκτον ἔθηκαν ' καλὴν χρυσείην, ἐν δὲ τρητοῖσι λοβοῖσιν ' ἄνθεμ' ὀρειχάλκου χρυσοῖό τε τιμήεντος*

4 *Kranz, Girlande,* als Schmuck tanzender Mädchen in der Hand getragen; zum archaeolog. Befund s. Fittschen, Arch. Hom. N 16, Blech a.O. 35 ff. *Σ* 597 (Schildbeschr., Reigentanz) *αἱ μὲν λεπτὰς ὀθόνας ἔχον, οἱ δὲ χιτῶνας ' εἵατ' ἐϋννήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ· ' καί ῥ' αἱ μὲν καλὰς -ας ἔχον, οἱ δὲ μαχαίρας ' εἶχον χρυσείας ἐξ ἀργυρέων τελαμώνων* M. Schmidt

στέφανος [1[i], 1[H], 2[h], 3[c]] E zu *στέφω* (od. zu *στεφάνη*?). – Abl.: *ἁλι-, ἐυ-, ἰο-, καλλι-, φιλο-, χρυσοστέφανος, στεφανόω*

M [⏑⏑̲] *-ου* h.32,6; *-ους* Th.576, Cypr. fr.5,2 p.37 Dav. [⏑⏑̲] *-ος N* 736, Vit. p.17,7; *-ους* h.7,42, Alcmaeonis fr.2,3 p.139 Dav.

Σχ sch. D *N* 736: *πάντῃ γάρ σε περὶ -ος πολέμοιο δέδηε· πανταχόθεν γάρ σε περιεκυκλώσαντο οἱ πολέμιοι*, zur ant. Debatte über *-ος, -η* vgl. Schmidt, Erklärungen 215–8

L s. *στεφάνη*

B *(Blumen-)Kranz* (1), metaph. *Schmuck, Zierde* (2), *Kreis* (der Schlacht) (3), *Kreis* (des Mondes) (4). – Wortf.: s. *κόσμος* 1 [1[H], 1[h], 3[c]] *(Blumen-)Kranz,* außer h.7,42 (göttl. Wunder) als Kopfschmuck, vgl. die zahlreichen, meist auf Kränze von Frauen (Göttinnen) bezogenen Adj.e (*ἐυ-* [[i], [o], [H], [h]], *ἰο-* [[h]], *καλλι-* [[h] u. 'Nestorbecher'], *φιλο-* [[h]], *χρυσοστέφανος* [[H], [h]]), zu ikonograph. Belegen s. Blech a.O. 35 ff. u. Fittschen, Arch. Hom. N 16 Th.576 *ἀμφὶ δέ οἱ* (sc. Pandora) *-ους νεοθηλέας, ἄνθεσι ποίης, ' ἱμερτοὺς περίθηκε* (Ath.) *κορήατι ... ' ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε* Cypr. fr.5,2 p.37 Dav. (= p.48 Ber.) *πλεξάμεναι -ους εὐώδεας, ἄνθεα γαίης, ' ἂν κεφαλαῖσιν ἔθεντο* (Nymphen, Chariten u. Aphr.), vgl. Ath.15,682d (Cypr. test.8 p.37 Ber.) Alcmaeonis fr.2,3 p.139 Dav. (= p.33 Ber.) *παρέθηκ'* (Alkmaion?) *αὐτοῖσι* (sc. Leichen) *θάλειαν ' δαῖτα ποτήριά τε, -ους δ' ἐπὶ κρασὶν ἔθηκεν* h.7,42 *ἀμφ' ἱστὸν δὲ μέλας εἱλίσσετο κισσὸς ' ἄνθεσι τηλεθάων, χαρίεις δ' ἐπὶ καρπὸς ὀρώρει· ' πάντες δὲ σκαλμοὶ -ους ἔχον* 2 [1[c]] metaph./ abstr. *Schmuck, Zierde* Vit. p.17,7 *ἀνδρὸς μὲν παῖδες -ος* (*-ος παῖδες* Cert. p.43,21), *πύργοι δὲ πόληος*, vgl. Markwald 209 f. 3 [3[i]] *Kreis* der Schlacht(?), vgl. *στεφανόω* 'sich rings erstrecken' *N* 736 (Pulyd. zu Hektor:) *„πάντῃ γάρ σε περὶ -ος πολέμοιο δέδηε" um dich herum lodert die Schlacht im Kreis von allen Seiten,* vgl. *περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη ξ* 270 ≅ *ρ* 439, zum 'Brennen' des Kriegs s. *πόλεμος* III 1336,21 ff. u. *δαίω* B I 4 [1[h]] *Kreis* (des Mondes) h.32,6 *ἧς* (sc. Selene) *ἄπο αἴγλη γαῖαν ἑλίσσεται ... ' κρατὸς ἀπ' ... πολὺς δ' ὑπὸ κόσμος ὄρωρεν ' αἴγλης λαμπούσης· στίλβει δέ τ' ἀλάμπετος ἀὴρ ' χρυσέου ἀπὸ -ου, ἀκτῖνες δ' ἐνδιάονται* 'erglänzt vom goldenen *(Mond-) Kreis* her' M. Schmidt

Στέφανος [1[H]] PN, S. des *Πουλυκόων* (s.d.) u. der *'Αρισταίχμη* Hes. fr.251a,7 M. Schmidt

στεφανόω [4[i], 1[o], 3[H], 1[h]] M (- = *στεφάν*) [⏑⏑̲⏑̲×] *περὶ δ' ὄλβος / ἀμφὶ ὅμιλος ἀπείριτος ⟨ἐ-ωτο⟩* Sc.204, h. Ven.120; ⟨ ⟩ *Λ* 36, *O* 153; *ἀπείριτος ⟨ἐ-ωται⟩ κ* 195; *τά τ' οὐρανὸς* ⟨ ⟩ *Σ* 485, Th.382; ⟨ ⟩ *E* 739 [⏑⏑̲⏑̲×] *-ωσαν* Hes. fr.185,5

Σχ sch. D *E* 739: ⟨ ⟩· *ἐν κύκλῳ περίκειται*, sch. min. P.Alex. inv.28759 zu *Λ* 36: *ἐπέκειτο*, sch. D *Λ* 36: *ἐ-ωτο· κύκλῳ περιέκειτο. περιεῖχε, Σ* 485: *τά τ' οὐρανὸς* ⟨ ⟩· *οἷς κεκόσμηται ὁ οὐρανός*

L Mutzbauer, Tempuslehre II 290; Ramelli, Aevum (Ant.) 9, 1996, 243–8; Tucker, Greek Verbs 291

B *umgeben, schmücken;* (Med.-Pass.) *sich rings erstrecken, sich schmücken* – von bildl. Darstellung auf Schild u. Aegis (1), den Sternen am Himmel (2), dunkler Wolke um Zeus (3), Meer um Insel (4), Zuschauer um Tanzplatz (5), Anmut (6); daß 'Kranz' in der Wortbed. assoziiert wird, ist *Σ* 485 u. Hes. fr.185,5 mögl., aber (auch sonst) nicht zwingend, obwohl *-όω* Denom. von *στέφανος*; außer Hes. fr.185,5 immer im Med.-Pass.; außer *Λ* 36 (lok. Dativ) u. *Σ* 485, Th.382 (Akk. d. Bez.) immer m. *περί* od. *ἀμφί* (+ Akk. Obj. *E* 739, *O* 153, *κ* 195) 1 von bildl. Darstellungen [2[i], 1[H]] *E* 739 *ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ'* (Ath.) *αἰγίδα ... ' ... ἣν περὶ μὲν πάντῃ Φόβος ἐ-ωται* (*-ωτο* v.l.), *' ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή, ἐν δὲ ... Ἰωκή, ' ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλή rings herum laufend* (Gorgonenhaupt in der Mitte) *Λ* 36 *ἐν δέ οἱ* (sc. Ag.s Schild) *ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο ' λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο. ' τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ ... ἐ-ωτο ' ... περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε, rundete sich* (Schadewaldt), Gorgo (wie *E* 739) in der Mitte Sc.204 (Schildbeschr.) *θεῶν δ' ἔδος ... Ὄλυμπος· ' ἐν δ' ἀγορή, περὶ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐ-ωτο ' ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι* (wird mit Tanz u. Lied ausgeführt)

2 von den Sternen am Himmel (*-οω* zwar *Σ* 485 in Bild, aber nicht bildbeschreibend wie in 1) [1[i], 1[H]] *Σ* 485 (Heph. bildet auf Schild Erde, Himmel, Sonne u. Mond ab) *ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα, ⟨τά τ' οὐρανὸς ἐ-ωται⟩ (-ὸν ἐ-ωκε* Arist., *-ὸν ἐστήρικται* Zen.) (folgen Pleiaden, Hyaden, Orion u. Bär / Wagen), entweder *m. denen der Himmel wie m. einem Kranz geschmückt ist / sich ... geschmückt hat* (so Bd. III Sp.870,47 ff. wie Edwards, Iliad z.St.) od. (ohne Assoziation 'Kranz') *m. denen der Himmel sich schmückt* (vgl. Ramelli a.O. 247) Th.382 *τοὺς δὲ μέτ' ἀστέρα τίκτεν Ἠωσφόρον Ἠριγένεια ' ἄστρα τε λαμπετόωντα,* ⟨ ⟩

3 von einer Wolke [1[i]] *O* 153 *εὖρον δ'* (Iris u. Ap.) ... *Κρονίδην ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ ' ἥμενον· ἀμφὶ δέ μιν θυόεν νέφος ἐ-ωτο*, vgl. *νέφος χρύσεον / νεφέλη ... χρυσείη Ξ* 343 f. / 350 f. 4 vom Meer (rings um Insel) [1[o]] *κ* 195 (Erz.:) *εἶδον γὰρ σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν ' νῆσον, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐ-ωται* 5 von Zuschauern (rings um Tanzplatz) [1[h]] h. Ven.120 (Aphr: „Hermes hat mich geraubt *ἐκ χοροῦ 'Αρτέμιδος) πολλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι ... ' παίζομεν, ἀμφὶ δ' ὅμιλος ἀπείριτος ἐ-ωτο"*, vgl. *Σ* 603 *περιίσταθ'* 6 (ein Mädchen) *schmücken, m. Anmut versehen* [1[H]] Hes. fr.185,5 ...]*γον· περὶ γὰρ χάριτι -ωσαν* (Subj. viell. die vorher genannten Perseph. u. Hades) M. Schmidt

στέφω [3[i], 6[o], 1[H]] E vgl. LIV[2] 589. – Abl.: *στέμμα, στεφάνη, στέφανος* (*στεφανόω*); *ἐπιστεφής, ἀμφιστεφής* (v.l.)

M 1 zweis. [⏑̲⏑] *στέφον* Op.75 [⏑̲⏑] *περι⟨στέφει⟩ ε* 303; ⟨ ⟩ *θ* 170 2 dreis. [⏑̲⏑⏑̲] *ἔστεφε Σ* 205 [⏑⏑̲] *ἀμφιπεριστέφεται θ* 175 3 viers. [⏑̲–⏑̲⏑] *ἐπεστέψαντο A* 470 ≅ *I* 175 = *α* 148 = *γ* 339 = *φ* 271

Σχ sch. min. P.Oxy.3238 zu *A* 470: *ἐπεστέψαντο· πλήρεις ἐποίησαν τοῦ οἴ[[κ]]νου τοὺς κρατῆρας*, sch. D *A* 470: *ἐπεστέψαντο· ἄχρι τῆς στεφάνης ἐπλήρωσαν, ὅ ἐστι μέχρι χείλους, Σ* 205: *ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλὴν νέφος ἔστεφε· τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ νέφει ἐκάλυπτεν*, sch. Barn. *ε* 303: *περιστέφει· περιλαμβάνει, περικαλύπτει, θ* 170: *στέφει· κοσμεῖ*, 175: *περιστέφεται· παρακολουθεῖ. πάρεστιν* L Buttmann, Lexil. I 96–100

B *festmachen,* (Kompos.: *ἀμφι-, περι-*) 'drumherum festmachen' = *umhüllen, umkränzen,* (Kompos.: *ἐπι-*) *füllen* –

'bekränzen' (vgl. *στεφανόω*) sicher nur Hes., sonst nie evident; Obj. Gegenstand, der m. etwas anderem umgeben, gefüllt, bekränzt wird (*οὐρανόν ε* 303, *τήν* Op. 74 f., *κρητῆρας A* 470+), od. das, womit etwas anderes umgeben wird (*νέφος Σ* 205, *μορφήν θ* 170, *χάρις* als Subj. zu Med.-Pass. *θ* 175); außer *θ* 175 (Med.-Pass. *ἀμφιπεριστέφεται*) immer Akt.; außer Formelvers *A* 470+ (Aor.) immer Präs.-St. — Wortf.: s. *καλύπτω* u. vgl. *ἐρέφω, πυκάζω* I Simplex *festmachen* *θ* 170 (Od.:) „*ἄλλος μὲν γὰρ εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ, ' ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν ' τερπόμενοι λεύσσουσιν, ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει, ' αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν*" *macht auf seinen Worten* ⌞*Anmut / Glanz*⌟ *fest, stattet sie aus mit* ⌞ ⌟, *μορφή* ≅ *χάρις* V. 175 (s. II), nicht wie 'Kranz' (so Stanford, Hainsworth [in: Odyssey] u. Garvie z.St.), sondern 'eine Art Überzug' (s. *μορφή*)

II Kompos.: II1 *ἀμφι-, περι-* (1× DSV, 3× KSV): *umhüllen, umkränzen* *Σ* 205 *ἀμφὶ δέ οἱ* (sc. Ach.) *κεφαλῇ* (*-ὴν* v.l.) *νέφος ἔστεφε* (Ath.) ... ' *χρύσεον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν* (folgt Gl.) *um den Kopf hüllte sie eine Wolke, eine goldene,* hier Vorstellung von 'Kranz' mögl., aber die Wolke kein Schmuck, sondern Umhüllung, Schutz (s. *νέφος* B 2), vgl. *P* 551 (*πυκάζω*), *Γ* 381+ (*καλύπτω*) *ε* 303 (Od.:) „*οἵοισιν νεφέεσσι περιστέφει* (*περιστρέφει* v.l.) *οὐρανὸν εὐρὺν ' Ζεύς, ἐτάραξε δὲ πόντον, ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι ' παντοίων ἀνέμων*" *mit welchen Wolken Zeus den Himmel rings umhüllt* (= verdunkelt), Bezug auf *ε* 293 f. (*σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν* [Pos.] *γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ*) *θ* 175 (Od.:) „*ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν, ' ἀλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται* (*-στρέφεται* v.l., *ἀμφὶ περιστέφεται* edd.) *ἐπέεσσιν, ' ὡς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπές ... ' ... νόον δ' ἀποφώλιός ἐσσι*" *Anmut ist nicht rings an seine Worte geheftet, liegt über seinen Worten,* vgl. *μορφή* V. 170 (s. I) Op. 75 *ἀμφὶ δέ οἱ* (sc. Pandora) ... ' *ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν* (Chariten u. Peitho) *χροΐ· ἀμφὶ δὲ τήν γε ' Ὧραι ... στέφον ἄνθεσι εἰαρινοῖσιν* *umkränzten sie mit Frühlingsblumen*

II2 *ἐπί-* (KSV): *füllen, voll machen* *A* 470 *ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο, ' κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο, ' νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν* ≅ *I* 175 (*αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν*) = *α* 148 = *γ* 339 = *φ* 271, Gen. *ποτοῖο* wie zu (*ἐμ*)*πίμπλημι*; wie *ἐπιστεφής* (s.d. u. vgl. Archil. fr. 21 *ἐπιστεφής* [Insel voll von Urwald], Alcm. fr. 19,2 *ἐπιστεφοίσαι* [Tische voll von Brot]) keine Assoz. von 'Kranz', 'bekränzen', etwa daß Wein bis zum Rand (= Kranz des Bechers) eingefüllt würde (so sch. D u.a., s. testim. zu sch. *A* 470 b Erbse), od. mit dem Einfüllen des Weines ein (Schaum-)Kranz entstünde (so u.a. Basler Komm. zu *A* 470); sicher falsch 'in der Runde verteilen' (Delroy), denn die Jünglinge verteilen nicht die Mischkrüge (*κρητῆρας*), sondern den Wein in die Trinkgefässe (*δεπάεσσιν*) M. Schmidt

στῆθος n. [138^{i}, 53°, 15^{H}, 9^{h}, 4^{e}] E unklar, zu armen. *stin?*, s. Frisk s.v.; vgl. *πλῆθος*, kaum zu *στῆ-ναι*, s. Risch § 31 ea

F 183× (von 219) Pl. (davon 162× Dat. Pl.), nur 5× Gen., dafür 11× *-εσφι(ν)* (kontrast. *στέρνοιο* 11× [von 20]); Sg. u. Pl. bed. gleich, metri gr. (urspr. Pl. d. Paarigk. od. koll.?, s. Malten [L]); im einzelnen: *-ος* 3, *-εος* 3, *εῖ* 1, *-ος* 29; *-εα* 1, *-έων* 2, *-εσσι(ν)* 150, *-εσσ'* 2, *-εσι(ν)* 10, *-εα* 7, (*ἀμφὶ, ἀπὸ, διὰ, ἐκ*) *-εσφι(ν)* 11; in Hes. (außer fr. 69,1 *-έων*), Hymnen, Ep.-fr. nur Dat. Pl.

M 1 1. Silbe im longum 1a [⏑̯] *-ος ξ* 351 [⏑̯] *βεβλήκει*+ / Verb + *πρὸς -ος Δ* 108 = *χ* 286$^{in.}$ ≅ *Π* 753$^{in.}$, *Λ* 144 / *ι* 301; *πρὸς -ος O* 250 1b [⏑̯–] *-ος* (*βεβλήκει*) *Ξ* 412, *υ* 17; Syniz. (vgl. 2a) *-έων ἐκ... K* 95 1c [⏑̯⏑̯] *-εος Ψ* 761. 763; *-εῖ δ' ἐν O* 650; *-εα τ(ε)/ἠδ'* + Adj. *Γ* 397, *T* 285, *σ* 69; *-εα πεπλήγοντο Σ* 31. 51; *-εσι* + Verb *Λ* 100, *X* 452; *-εσιν* (*ἀμφ'*) *Π* 163, h. Ven. 90 [⏑̯⏑̯] ⌞*λὰξ ἐν -εσι*⌟, *βάς Z* 65 (s.u. *N* 618+) [⏑̯⏑̯] *καὶ/πρὸς -εα/εσιν* (*λαχνήεντα*) *Σ* 415, *Φ* 424, h. 6,10 [⏑̯⏑̯] *ἐκ -εος Γ* 221; ⌞ ⌟ *βαίνων N* 618 = *Π* 503$^{ex.}$ (s.o. *Z* 65); *ἐν -εσι(ν) ...ἦν Δ* 430, *Y* 20 1d [⏑̯–⏑̯] *-εσσιν λασίοισιν A* 189 2 2. Silbe im longum 2a [–⏑̯] *ἀλλ' ἔβαλε -ος μεταμάζιον E* 19; *ἐπὶ -ος B* 218; *-ος Θ* 326, *χ* 404; *ἐνὶ -εσσ' T* 348; (Syniz. [vgl. 1b]:) *-έων* Hes. fr. 69,1, *-εα Λ* 282 [–⏑̯] (Ptz.^{a} +) *-ος μέσον οὔτασε δουρί N* 438, *O* 523, *Π* 597; *-ος* (*χόλον*) *Δ* 24 = *Θ* 461, *σ* 21 [–⏑̯] (Ptz.^{a} +) *βάλε* (*δὲ* 1°) *-ος* ⌞*παρὰ μαζόν*⌟, *Δ* 480, *Θ* 121. 313 ≅ *O* 577 (= *N* 186$^{in.}$), *χ* 82; (Ptz.^{a} +) *κατὰ -ος* ⌞ ⌟ / *δειρήν P* 606, *M* 204; (Ptz.^{a} +) ⌞*κατὰ -ος*⌟ *βάλε(ν) δουρί / ἱῷ Λ* 108, *N* 186 (= *O* 577$^{in.}$), *O* 420 / *Θ* 303, *N* 586; ⌞ ⌟ *Ξ* 180; *περὶ -εσσ' ἀπαλοῖσι* Hes. fr. 75,10 2b [–⏑̯⏑̯] ⌞*ἐν -εσσι(ν)*⌟ *ἔθηκε*+ / *ὄρινε / ἔθελξε / μένῃ P* 470 = h. Ap. 519$^{in.}$, *β* 125 / *ρ* 47 / *O* 322 / *I* 610 = *K* 90; ⌞ ⌟ *A* 83, *β* 304 — [–⏑̯⏑̯] *θυμὸς*+ *ἐνὶ -εσσιν ἀνώγῃ / ὀρίνετον I* 703, *φ* 87; *θυμὸν*+ / Subst. + *ἐνὶ -εσσι(ν)* (*βαλών*+) *I* 637, *Ξ* 39. 316, *P* 22, *Σ* 113 = *T* 66, *ε* 191 / *E* 317 = 346, *T* 353, *υ* 62; Verb + ⌞*ἐνὶ -εσσι(ν)*⌟ *Ξ* 140, Th. 611, inc. sed. fr. 12,1 p. 108 Dav.; ⌞ ⌟ *νόον*+ / *χόλον ν* 255, inc. sed. fr. 11,1 p. 108 Dav. / Hes. fr. 318; ⌞ ⌟ *Γ* 63, *Ω* 41, *δ* 549; ⌞Verb + *ἐν -εσσι(ν)*⌟ *νόον I* 554, Th. 122; (Adj. +) *ἐν* (...) *-εσσι μένος E* 125. 513, h. Cer. 361; ⌞ ⌟ *I* 256, *ε* 222 ≅ *π* 275$^{in.}$, *υ* 22, Th. 61; Subst. + ⌞*ἐν -εσσι(ν)*⌟ *υ* 366, h. Merc. 434; (Adj. +) ⌞ ⌟ (*θέτο*+) *I* 629, *N* 732, Th. 765; ⌞ ⌟ *βάλ'* / Verb h. Ven. 73 / *K* 9, *Σ* 110 ≅ Th. 641$^{in.}$; *ἐν ... -εσσι* Op. 77; *ἀμφὶ / ἀπὸ / ἐκ -εσφι(ν) π* 174 / *Λ* 374, *Ξ* 214 / *Ξ* 150 — [–⏑̯⏑̯] *θυμὸς* ⌞*ἐνὶ -εσσι(ν)*⌟ *κελεύει / ἀνώγει*+ / *ἐώλπει H* 68 = 349 = 369 = *Θ* 6 = *η* 187 = *θ* 27 = *ρ* 469 = *σ* 352 = *φ* 276 = Th. 645 = Hes. fr. 75,14 / ≅ *T* 102, *π* 141 / *T* 328, *υ* 328, *φ* 96; ⌞ ⌟ *ἔολπε T* 328, *υ* 328, *φ* 317; *θυμὸν* ⌞ ⌟ *ἔπειθεν*+ / *ὄρινε I* 587, *Z* 51, *η* 258 = *ι* 33 = inc. sed. fr. 11,2 p. 108 Dav. ≅ *ψ* 337 ≅ Hes. fr. 22,8 / *B* 142 ≅ *Γ* 395 = *ρ* 150 ≅ *Δ* 208 = *Λ* 804 = *N* 468; Verb + *θυμὸς*+ ⌞*ἐνὶ -εσσι φίλοισι(ν)*⌟ *θ* 178, *υ* 9 ≅ h. Ap. 524, *λ* 566, Hes. fr. 317; *θυμὸς* ⌞ ⌟ *Δ* 313. 360, *N* 73, *υ* 217, *ψ* 215; *θυμὸν ἔπειθεν* ⌞ ⌟ h. Ap. 113; *θυμὸς*+ ⌞*ἐνὶ -εσσι(ν)*⌟ *Ἀχαιῶν / ἐμοῖσιν I* 8 = *O* 629, *N* 808, *Ξ* 40, *β* 90 / *T* 271, *ξ* 169; ⌞ ⌟ *ἐμοῖσι T* 202; *θυμὸν*+ ⌞ ⌟ *ἀνῆκεν* / Verb *Π* 691 / *Δ* 152. 289. 309, *H* 216, *N* 494, *P* 68, *κ* 461; *θυμός μοι* ⌞ ⌟ + Verb *ψ* 105; *θυμὸς* ⌞ ⌟ + Nomen *O* 701, *ξ* 391, *ο* 20; (*θάρσος*) ⌞ ⌟ *ἔθηκε(ν)* h. Ap. 462, II. Pers. fr. 1,5 p. 63 Dav.; (*θάρσος* / Subst.+) ⌞ ⌟ *ἐνῆκεν / ὀρούσας* / Verb *P* 570 / *Φ* 182 / *P* 139, *γ* 18; ⌞ ⌟ *φίλον κῆρ / νόημα α* 341, *η* 309 = *ν* 330$^{med.}$ ≅ *ρ* 403; *ἀμφὶ / ἐπὶ* (*δὲ*) *-εσσι* + Nomen *E* 452 = *M* 425 / *Δ* 420, *Ψ* 727; (*χαλκὸς*) *ἐπὶ* / ⌞*περὶ -εσσι*⌟, *φαεινός*+ *M* 151. 401; *ἐπὶ* / ⌞ ⌟ *δὲ χαλκός Φ* 254, *N* 497; *χιτῶνα / θώρηκα* ⌞ ⌟ *δαΐξαι / ἔδυνε(ν) B* 416 ≅ *Π* 841 / *Γ* 332 = *Λ* 19 = *Π* 133 = *T* 371 = Sc. 124; (*ἔνδυνε*) ⌞ ⌟ ⌜*χιτῶνα*⌝ *K* 21. 131; *ἐπὶ -εσσι* ⌜ ⌝ *I* 490; (Verb +) ⌞ ⌟ (+ Verb / Nomen) *N* 245 = *X* 32, *Ξ* 404, Sc. 129; *ἀμφὶ* ⌞ ⌟ *λ* 609; *-εσσιν* + Gen. *Σ* 317 = *Ψ* 18; *διὰ δὲ / διὰ -εσφιν E* 41 = 57 = *Θ* 259 = *Λ* 448 = *χ* 93 / ≅ *X* 284$^{ex.}$ [–⏑̯×] *ἀμφὶ -εσσι / εσφιν B* 544. 388 — Syniz. s.o. in 1b. 2a

Σχ sch. D *A* 189: *-εσσι λασίοισι· ... νῦν δὲ περὶ τοῦ θυμοειδοῦς μέρους τῆς ψυχῆς ... ὑπὸ γὰρ τὰ στέρνα κεῖται ἡ καρδία, ἐν ᾗ ἐστι τὸ πυρῶδες καὶ θερμὸν καὶ μανικὸν τῆς ψυχῆς*

L Pl., Formen: K. Witte, Sg. u. Pl., Leipzig 1907, 18. 64 ff. 86 u.ö.; ders., Gl. 1, 132 ff. (Statistik von *στήθεα* u. *πήματα*); Cauer, Grundfragen 138; L. Malten, Die Sprache d. menschl. Antlitzes im frühen Griechentum, Berlin 1961, 7 (koll. Pl.

'ganze Brustpartie'); Chantraine, Gr.h. 238 (*-εσφι* nur m. Gen.-Präp.). 63. 56 (Syniz. *-έων, -εα*); Shipp, Studies 130f. (u.ö.); zur Bzhg. ('jem.n an e. best. Stelle verwunden', s. B1): Hahn, TAPhA 85, 1994, 223 (*P*606, *M*401 'partit. Appos.') — zu B2 (*στ.* als Gehäuse für Körperorgane, Kräfte): Th. Jahn, Wortf. 'Seele-Geist', Zetem. 83, 1987, 17f. 252ff. 318ff.; zu B2e: S. Lilja, Treatment of Odours, Comm. Human. Litt. 49, Helsinki 1972, 19. 62 — vorderoriental. Parall. bei West, East 233 A.51 (zu *θυμὸς ἐνὶ -εσσι*). 342 (zum Klagegestus *Σ*317)

B *Brust* (Sg. u. Pl. der Paarigk. od. koll.: des Bereichs?) von Pers. (Männern, Frauen, Göttinnen, 1i Pos.s) od. Tieren (s.u. G3). (1) äußerer (frontaler) Körperbereich (88x von 219), der verwundet, berührt, bekleidet, gesehen wird usw., u. (2) innerer *Brustraum* (131x) als Sitz von Körperorganen, vitalen, geist.-seel. Funktionen (Dat. Pl. außer 6x in 2bβ u. ff.: meist [*θυμὸς/ὸν* u.a.] *ἐνὶ -εσσιν* + Verb: oft bloß als metr. Erw., dazu vgl. z.B. *περὶ χροΐ, ἐν[ὶ] μεγάρῳ/οισιν*). — Wortf.: *στέρνον, χρώς* (bes. *περὶ χροΐ* u.ä.), Opp. (in 1:) *μετάφρενον* (s. *E*41+: Speer dringt vom 'Rücken' durch die 'Brust'); z.T. als vers-komplettierende adv. Bestimmg. (s.u. 2) funktionsgleich (aber nicht durchweg synon. [s. nächstens s.v. *φρένες*]): *θυμός, φρένες, ἦτορ, κῆρ, κραδίη, πραπίδες* (s. Jahn [L] 252ff.); zu *θυμὸς ἐνὶ -εσσιν* vgl. *ἔνδοθι θυμός*+

1 *Brust* von außen: als frontaler Bereich des Körpers (vgl. *στέρνον* B1, ferner *χρώς*; Epith. s.u. G1) **1a** *Brust* des Gegners wird attackiert: *στ.* als Obj. od. im dopp. Akk. bzw. als adv. Bestimmung (*τινὰ [πρὸς / κατὰ] -ος*:) zu *βάλλω, οὐτάζω*, (*M*204) *κόπτω*, (*O*650) *πήγνυμι*, (*σ*21) *φύρω*, od. (*πρὸς -εα, ἐν[ὶ] -εσσι/εσι, διὰ δὲ -εσφιν*:) *ἐλαύνω, βάλλω, βαίνω, ὄρουσα* (z.T. + Instr.); vgl. (*N*501+) *ταμέειν χρόα* u.ä. **1aα** Sg.: (*πρὸς / κατὰ*) *-ος*, (*O*650) *-εῖ δ' ἐν*; in 1. VH: *Ξ*412 (*χερμαδίῳ*) *-ος ⌊βεβλήκει⌋ ὑπὲρ ἄντυγος ἀγχόθι δειρῆς* *Δ*108 (*ὃν [αἶγα] 'ὑπὸ στέρνοιο' τυχήσας*) ⌊ ⌋ ⌊*πρὸς -ος*⌋ (Wiederaufn. von ' ') = *χ*286in. (+ PNa) *Π*753 (wie Löwe, *ὃς*) *ἔβλητο* ⌊ ⌋ *Λ*144 (PNa) *δουρὶ βαλὼν* ⌊ ⌋ *ι*301 („*τὸν*, sc. Kyklopen) *οὐτάμεναι* ⌊ ⌋, *ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι* (vgl. *Π*481 *ἔνθα ... φρένες ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ*), also *φρένες* in den *-εα* (s. Jahn [L] 18) *O*250 („*με*) *βάλεν Αἴας* ' *χερμαδίῳ* ⌊ ⌋" *E*19 *ἀλλ' ἔβαλε -ος μεταμάζιον* *O*650 *-εῖ δ' ἐν δόρυ πῆξε* — in 2. VH: *Π*597 *τὸν μὲν ἄρα Γλαῦκος -ος μέσον οὔτασε δουρὶ* = *N*438ex. = *O*523ex. (*Κροίσμου -ος*) *Δ*480 (*μιν*) *βάλε ⌊-ος παρὰ μαζὸν⌋* ' *δεξιόν* (*δι' ὤμου ἔγχος ἦλθεν*) = *Θ*121ex. = 313ex. ≅ *O*577 (= *N*186in., s.u.) *χ*82 *βάλε δὲ* ⌊ ⌋ (*ἐν ἤματι πῆξε βέλος*) *P*606 (PNa) *βεβλήκει θώρηκα κατὰ* ⌊ ⌋ *M*204 *κόψε γὰρ* (Schlange den Adler) *αὐτὸν* (*αὖ τὸν* leg. West) *ἔχοντα ... ⌊κατὰ -ος⌋ παρὰ δειρὴν* *Λ*108 *τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο* ⌊ ⌋ *βάλε δουρί* = *N*186ex. (= *O*577in., s.o.) = *O*420ex. ≅ *Θ*303ex. (*ἰῷ*) = *N*586ex. — andere Wendg.: *σ*21 (Od. zu Iros:) „*μή σε γέρων περ ἐὼν -ος καὶ χείλεα φύρσω* ' *αἵματος*" *Θ*326 (*τὸν δ'*) *ὦμον, ὅθι κληῖς ἀποέργει* ' *αὐχένα τε -ός τε* (*βάλεν*) **1aβ** Pl.: *πρὸς -εα, ἐνὶ -εσσιν, ἐν -εσι, διὰ* (*δὲ*) *-εσφιν* *Φ*424 *πρὸς -εα χειρὶ παχείῃ* ' *ἤλασε* (Ath. die Aphr.) *E*317 (Gott beschirmt Schützling, *μή τις*) *χαλκὸν ἐνὶ -εσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕλοιτο* = 346 ≅ *υ*62 („*ἰόν, ἕλοιο*", Art.) *E*41 *⌊μεταφρένῳ ἐν δόρυ⌋ πῆξεν* ' *ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ -εσφιν ἔλασσε* = 57 = *Θ*259 = *Λ*448 = *χ*93 *X*284 „*οὐ μέν μοι φεύγοντι* ⌊ ⌋ *πήξεις*, ' *ἀλλ' ἰθὺς μεμαῶτι διὰ -εσφιν ἔλασσον*" *Z*65 *⌊λὰξ ἐν -εσι⌋ βὰς ἐξέσπασε ... ἔγχος* *Π*503 *ὁ δὲ* ⌊ ⌋ *βαίνων* ' *ἐκ χροὸς ἕλκε δόρυ* = *N*618ex. (*⌊ἐξενάριξε⌋*) *Φ*182 *Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐνὶ -εσσιν ὀρούσας* ' ... ⌊ ⌋

1b *Brust* des Freundes wird berührt, die eigene *Brust* geschlagen: *-εα/ος, ἐπ' ... -εσσιν*; Gestus der Totenklage: *Σ*317 *χεῖρας ἐπ' ... θέμενος* (Ach.) *-εσσιν ἑταίρου* (Patr.') = *Ψ*18, dass. tut Gilgamesch bei Enkidu (s. West, East 342) *Σ*31 *χερσὶ δὲ πᾶσαι* ' *-εα πεπλήγοντο* = 51in. (dann Subj.-Wechsel: *Θέτις δ' ἐξῆρχε γόοιο* [s.d. B1 zum übl. Formeltyp]) *T*285 *χερσὶ δ' ἄμυσσε* (Bris.) ' *-εά τ' ἠδ' ἀπαλὴν δειρὴν ἰδὲ καλὰ πρόσωπα* Appell zur Selbstbeherrschung: *υ*17 (Od.) *-ος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ* ' ' „*τέτλαθι δή*", „wie zur wirksamen Unterstützung s.r Worte" (Ameis-H. z.St.; vgl. noch s.v. *καταπρηνής*: h. Ap. 333 [340], ferner *πεπλήγετο μηρώ* [s.d. B1aγ]); zum Menschenbild s. Russo (Iliad) z.St.

1c *Brust* von Waffen, Kleidg. u.ä. bedeckt (bei An-, Auskleiden, Kampf u. sonst); *ἀμφὶ, ἐπὶ, περὶ -εσσι(ν)* i.d.R. als Bestimmung zum Verb, zumindest *M*401, *B*388 (*-σφι*, in Sperrg. vom Verb) zum *τελαμών*; vgl. *περὶ χροῖ ἔσσατο* u.ä. (*H*207+): *E*452 *δῆσουν* (Tr. u. Gr.) *ἀλλήλων ⌊ἀμφὶ -εσσι⌋ βοείας*, ' *ἀσπίδας* = *M*425 (+ *οὐτάζοντο κατὰ χρόα*) *B*544 (*μεμαῶτες*) *θώρηκας ῥήξειν δηΐων* ⌊ ⌋ 416 „*Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα ⌊περὶ -εσσι⌋ δαΐξαι* ' *χαλκῷ*" ≅ *Π*841 *Γ*332 (*κνημῖδας περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε*) *δεύτερον αὖ θώρηκα* ⌊ ⌋*ν ἔδυνεν* ([s.d. B11bγ] *ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος*) = *Λ*19 = *Π*133 = *T*371 = Sc. 124 *K*21 *ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε* ⌊ ⌋ *χιτῶνα*, ' *ποσσὶ δ' ὑπὸ* (*ἐδήσατο πέδιλα*) ≅ 131 *I*490 (Phoinix:) „*μοι κατέδευσας ἐπὶ -εσσι χιτῶνα*" *N*245 *ὡς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε* ⌊ ⌋ *θέοντος* = *X*32 *Ξ*404 *δύω τελαμῶνε* ⌊ ⌋ *τετάσθην* Sc. 129 (*θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν σίδηρον*) ⌊ ⌋ *φαρέτρην* ' *κάββαλεν ἐξόπιθεν* *λ*609 (Her.' Eidolon) *οἱ ἀμφὶ* ⌊ ⌋*ν* (*-εσφιν* POxy. 2260 col. I 20) *ἀορτὴρ* ' *χρύσεος ἦν τελαμών* *M*401 *βεβλήκει τελαμῶνα* ⌊ ⌋ (*-εσφι* v.l.) *φαεινόν* (s.u. *B*388) *N*497 ⌊ ⌋ *'δὲ χαλκὸς* ' *σμερδαλέον κονάβιζε'* *Φ*254 *⌊ἐπὶ στήθεσσι⌋* ' ' *Δ*420 *δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς* ⌊ ⌋*ν ἄνακτος*, schreckerregend (dagg. *Δ*504+ *ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ* vom Fallenden) *M*151 *ὡς τῶν κόμπει χαλκὸς* ⌊ ⌋ *φαεινὸς* ' *ἄντην βαλλομένων* — *ἀμφὶ, ἀπὸ -εσφι(ν)*: *Λ*374 (*θώρηκα* + PNa) *αἴνυτ'* *⌊ἀπὸ -εσφι⌋ παναίολον ἀσπίδα τ' ὤμων* *Ξ*214 ⌊ ⌋*ν ἐλύσατο κεστὸν ἱμάντα* ([s.d.], sc. Aphr.) *π*174 *φᾶρος μέν οἱ ... ἠδὲ χιτῶνα* ' *θῆκ' ἀμφὶ -εσφι* (*-εσσι* v.l., rec. pars edd.) (Ath. dem Od.) *B*388 „*ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ -εσφιν* ' *ἀσπίδος ... περὶ δ' ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται*" (s.o. *M*401)

1d bei versch. Tätigkeiten; als Akk.-Obj.: *Σ*415 *σπόγγῳ δ' ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω χεῖρ' ἀπομόργνυ* (Heph.) ' *αὐχένα τε στιβαρὸν καὶ -εα λαχνήεντα* *ξ*351 (Od.: „*κεφαλῇ δὲ κατὰ ῥάκος ἀμφικαλύψας*) *ἐπέλασσα θαλάσσῃ* ' *-ος* (*νηχόμενος*) - in adv. Bestimmg.: *Ψ*727 (Ringkampf:) *κὰδ δ' ἔβαλ' ἐξοπίσω* ([sc. Od. den Aias] vulg., *ἔπεσ' ἐξ.* ['fiel rücklings hin', sc. Aias] v.l., rec. West) *ἐπὶ δὲ -εσσιν* (sc. des Aias od. die eigene?) *'Οδυσσεὺς* ' *κάππεσε* 761. 763 (Od.) *ἄγχι μάλ', ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ...* ' *-εός ἐστι κανών ...* ' *... ἀγχόθι δ' ἴσχει* ' *-εος·* *ὣς 'Οδυσεὺς θέεν ἐγγύθεν* (vgl. *H*224+ *πρόσθε στέρνοιο*) *Ξ*180 (Hera) *χρυσείῃς δ' ἐνετῆσι κατὰ -ος περονᾶτο* gg. die Brust zu, an der Schulter (Ameis-H. z.St.)

1e bei Beschr. von körperl. Gestalt, Zustand *B*218 *τὼ δέ οἱ* (Thers.) *ὤμω* ' *κυρτὼ ἐπὶ -ος συνοχωκότε* gg. die Brust hin zus.gehalten (Ameis-H. z.St.), Mißgestalt (zum Ggt. s. *B*479) *Λ*282 (*ἵπποι*) *ἄφρεον δὲ στήθεα, ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίῃ* (Akk. d. Bzhg., 2x Syniz.) *χ*404 (wie Löwe) *πᾶν δ' ἄρα οἱ -θός τε παρῄϊά τ' ἀμφοτέρωθεν* ' *αἱματόεντα πέλει* *Λ*100 *καὶ τοὺς μὲν* (getötete) *λίπεν αὖθι* (Ag.) ... ' *-εσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας*, iron. Veränderung von (*Z*513, *T*398) *τεύχεσι*, (*Ξ*11) *χαλκῷ παμφ.* (s. Ameis-H. z.St.) — als Zeichen von Kraft: *σ*69 *ζώσατο μὲν* (Od.) *ῥάκεσιν περὶ μήδεα, φαῖνε δὲ μηροὺς* ' ... *φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὦμοι* ' *-εά τε στιβαροί τε βραχίονες* — als Bestandteil

weibl.r Schönheit: *Γ397 καί ῥ' ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς* (Aphr.s) *περικαλλέα δειρὴν ' -έα θ' ἱμερόεντα καὶ ὄμματα μαρμαίροντα* h.Ven.90 (*ὅρμοι δ' ἀμφ' ἁπαλῇ δειρῇ περικαλλέες ἦσαν*) *ὡς δὲ σελήνη ' -σιν ἀμφ' ἁπαλοῖσιν* (Aphr.s) *ἐλάμπετο* h.6,10 *δειρῇ δ' ἀμφ' ἁπαλῇ καὶ -εσιν ἀργυφέοισιν ' ὅρμοισι (ἐκόσμεον)* Hes.fr.75,10 ... *πε]ρὶ -εσσ' ἁπαλοῖσι '*

2 *Brust* von innen: *Brust(raum, Inneres)* als Sitz (Gehäuse) von Körperorganen, vitalen, geist.-seel. Funktionen (geleg. prägnant *verborgenes Inneres* im Ggs. zum 'wahrnehmbaren Äußeren', s. z.B. *A* 189 [mit Basler Komm. z.St.], *ν* 255); als adv. Bestimmg. außer 2ⁱ (*-ος*): meist *ἐν(ὶ) -εσσι(ν)/εσι(ν)* (nur 4× [in 2bβ. d:] *ἐκ -έων/εος/εσφιν*; 2ⁱ Nom. [in c]; vgl. *στέρνον* B2); meist ⌞*θυμὸς*⁺ *ἐνὶ -εσσι(ν)*⌟ u.ä. (ohne Epith. [s. nur *φίλοισιν, ἐμοῖσιν* in 2aγ], lok. Bestimmg. zum Verb, auch wenn ⌞ ⌟ als Einheit empfunden; gleichwohl je nach Verbalvorgang versch. Nuancen der Zugehörigk.: vgl. etwa dt. 'ihm hüpfte das Herz in der Brust' [adv.] u. 'frag dein Herz in der Brust' [attr.]): z.T. metr. Erw. von bloßem *θυμός* (s.d. bes. B4. 6c. 7a: z.B. *θυμὸς ἄνωγεν / κελεύει / ἐώλπει, θυμὸν ἔπειθε / ὄρινε* usw. ohne *ἐνὶ -εσσιν*; vgl. *ἔνδοθι θυμός A*243⁺); anderers. *ἐν(ὶ) -εσσιν* z.T. funktionsgleich mit *ἐνὶ, ἐπὶ μετὰ φρεσίν; κατὰ φρένα* usw., die offenbar ebf. als umhüllend vorgestellt werden (vgl. z.B. *θυμὸς ἐνὶ φρεσίν* u.ä. *I*462, *K*232, *N*280. 487, *T*178, *X*357; *ἦτορ P*111, *T*169; *κραδίη Π*435; *μένος Φ*145; *νόος Σ*419; *πένθος Σ*88, *Ω*105; *χόλος B*241; sowie *φρένα τέρπετο A*474⁺ u.a. Emotionen) u. mit *θυμός* (s.d. B12 *θυμῷ*; je nach metr. Erfordernis kann der Dichter wählen zw.: [*μοι*] *θυμὸς* ⌞*ἐνὶ -εσσιν*⌟ *ἐώλπει T*328⁺, *αὐτὸς* ⌞ ⌟ *ἔολπε φ*317, [*τις*] *ἔλπετο θυμῷ P*404 od. *ἔολπας ἐνὶ φρεσίν Φ*583; bzw. *τινὸς/ὶ κῆρ γηθεῖ* ⌞*ἐνὶ -εσσι*⌟ / *θυμὸς* ⌞ ⌟ *γεγήθει Ξ*139f., *N*494, [*τις*] *γήθησε*⁺ *δὲ θυμῷ / φρένα H*189, *Λ*683; s. Jahn [L] 253): diese oft bei dir. pers. Verbalhandlung (pers. Subj. statt Nomen des Organs od. der Funktion: ⌞*φρεσὶν ᾖσι*⌟ *χάρη N*609, *γεγήθει δὲ φρένα Λ*683, *χωόμενος* ⌞ ⌟ *T*127; *στοναχίζετο/ γήθησε δε θυμῷ H*95. 189) wie hier nur 2bγ (kontrast. *Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ ' γηθεῖ* ⌞*ἐνὶ -εσσι*⌟*ν Ξ*140, *Αἰνείᾳ θυμὸς* ⌞ ⌟ *γεγήθει N*494); 76× (von 131) dir.R.

2a *θυμὸς/ὸν* (...) *ἐν(ὶ) -εσ(σ)ι(ν)* u.ä. (s. vorderoriental. Parall.. bei West, East 233 A.51) **2aα** am VA *I*703 *„ὁπ-πότε κέν μιν ' ⌞θυμὸς ἐνὶ -εσσι⌟ν ἀνώγῃ"* *Ξ*39 *ἄχνυτο δέ σφι '* ⌞ ⌟*ν P*22 (*κάπρος*) *οὔ τε μέγιστος '* ⌞ ⌟ *περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει ε*191 (*„οὐδέ*) ⌞ ⌟ *σιδήρεος"* *I*637 (*„σοὶ κακὸν*) ⌞*θυμὸν ἐνὶ -εσσι*⌟ *θεοὶ θέσαν"* *Ξ*316 (*„οὐ μ' ἔρος*) ⌞ ⌟ (*ἐδάμασσεν"*; vgl. *I*496 *„θυμὸν μέγαν ... ' νηλέες ἦτορ"*, sowie *I*256 [s.u. 2aδ], Th.122 *ἐν -εσσι νόον* [s.u. 2bα]) *Σ*113 *„*⌞ ⌟ *φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ"* = *T*66 *φ*87 (*„τί νυ*) *γυναικὶ* ⌞ ⌟*ν ὀρίνετον"* **2aβ** in Posit. [-⏑̄⏑], Verb am VE *H*68 *„κέκλυτέ μευ, Τρῶες καὶ ... Ἀχαιοί, ' ὄφρ' εἴπω τά με* ⌞*θυμὸς ἐνὶ -εσσι*⌟ *κελεύει"* = 349 = 369 = *Θ*6 = *η*187 = *θ*27 = *ρ*469 = *σ*352 = *φ*276 = Th.645 = Hes.fr.75,14 ≅ *T*102 (*ἀνώγει*) ≅ *π*141ᵉᵃ. (s.u. noch in D) *T*328 *„πρὶν μὲν γάρ μοι* ⌞ ⌟*ν ὄρινε ἐώλπει"* + *υ*328, *φ*96 (vgl. *φ*317 in 2bγ) *I*587 *„ἀλλ' οὐδ' ὧς τοῦ* ⌞*θυμὸν ἐνὶ -εσσι*⌟*ν ἔπειθον"* ≅ *η*258 = *ι*33 = inc.sed.fr.11,2 p.108 Dav. ≅ *ψ*337 ≅ Hes.fr.22,8 *B*142 *τοῖσι δὲ* ⌞ ⌟*ν ὄρινε* ≅ *Γ*395 = *ρ*150 ≅ *Δ*208 = *Z*51 = *Λ*804 = *N*468 *Δ*152 *ἄψορρόν οἱ θυμὸς ἐνὶ -εσσιν ἀγέρθη* (vgl. *X*475⁺ *ἐς φρένα*) + 289 (*„γένοιτο"*), *H*216 (*πάτασσεν*, vgl. *N*282 *ἐν κραδίῃ στέρνοισι*), *N*494 (*γεγήθει*, vgl. *Θ*559⁺ *φρένα*), *P*68 (*ἐτόλμα*, vgl. *K*232 *ἐνὶ φρεσὶ θυμός*) *Δ*309 *„τόνδε νόον καὶ* ⌞ ⌟*ν ἔχοντες"* (vgl. *N*487, *O*710⁺ *ἕνα* [*φρεσὶ*] *θυμὸν ἔχοντες*) + *Π*691 (*ἀνῆκεν*), *κ*461 (*„λάβητε"*) **2aγ** (wenn Verb im Enjb. folgend od. vorangestellt) *φίλοισι(ν), ἐμοῖσιν* am VE (*ξ*391 Adj.): *Δ*313 (Ag. zu Nestor:) *„εἴθ' ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν, ' ὥς τοι γούναθ' ἕποιτο"* = 360ᵉᵃ. (*„ἥπια δήνεα οἶδε*, vgl. 163 *„οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν"*) = *N*73ᵉᵃ. (*„ἐφορμᾶται"*) = *υ*217ᵉᵃ. (*„ἐπιδινεῖται"*) ≅ *ψ*215 (*„ἐρρίγει"*) *ξ*169 *„ἦ γὰρ θυμὸς ἐνὶ -εσσιν ἐμοῖσιν ' ἄχνυται"*, (vgl. *Z*524 *ἄχνυται ἐν θυμῷ*) *T*271 *„οὐκ ἂν δή ποτε* ⌞*θυμὸν ἐνὶ -εσσι*⌟*ν ἐμοῖσιν ' Ἀτρεΐδης ὤρινε"* (vgl. *Ξ*459⁺ *θυμὸν ὄρινε*) *θ*178 *„ὤρινάς μοι* ⌞ ⌟ *φίλοισιν"* *υ*9 *τοῦ δ'* ⌞*θυμὸς ἐνὶ -εσσι*⌟ *φίλοισι* ≅ h.Ap.524 (vgl. 113 in 2aδ) *λ*566 *ἀλλά μοι ἤθελε* ⌞ ⌟ *φίλοισι* (*ψυχὰς ἰδέειν*, vgl. *I*177, *Π*255⁺ *ἤθελε θυμός/ῷ*) Hes.fr.317 *τοῦ{δε} γὰρ ἀέξετο* ⌞ ⌟ *φίλοισι* — *Ἀχαιῶν* / Gen. am VE: *O*701 *Τρωσὶν δ' ἤλπετο* ⌞ ⌟*ν ἑκάστου* (vgl. *O*288, *P*404⁺ *ἔλπετο θυμὸς* [*ἑκάστου*] / *θυμῷ*) *I*8 *ὥς ἐδαΐζετο* ⌞ ⌟*ν Ἀχαιῶν* = *O*629 *N*808 *ἀλλ' οὐ ⌜σύγχει θυμὸν⌝ ἐνὶ -εσσιν Ἀχαιῶν* (vgl. *I*612 ⌜ ⌝) + *Ξ*40 (*πτῆξε*), *β*90 (*„ἀτέμβει"*) *ο*20 *„οἶσθα γὰρ οἷος* ⌞ ⌟ *γυναικός"* — Adj. am VE: *ξ*391 *„ἦ μάλα τίς τοι* ⌞ ⌟*ν ἄπιστος"* **2aδ** mit Sperrg., (*O*322, *Π*163) Enjb. (*ἐνὶ/ἐν -εσσι[ν], ἐν ... -εσιν*): *δ*549 *„αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ' αὖτις* ⌞*ἐνὶ -εσσι*⌟ *καὶ ἀχνυμένῳ περ ἰάνθη"* (vgl. *Ψ*600, *Ω*321 *μετὰ / ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη*) *ψ*105 *„θυμός μοι* ⌞ ⌟ *τέθηπεν"* h.Ap.113 *τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἔπειθεν* ⌞ ⌟ *φίλοισι* (vgl. *X*78⁺ *θυμὸν ἔπειθεν*⁺ am VE) *O*322 *τοῖσι δὲ θυμὸν '* ⌞*ἐν -εσσι*⌟*ν ἔθελξε* (vgl. *σ*212 *θυμὸν ἔθελχθεν* am VE) *ε*222 *„τλήσομαι* ⌞ ⌟*ν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν"* *I*629 *„ἄγριον* ⌞ ⌟ *θέτο* (Ach.) *μεγαλήτορα θυμόν"* (vgl. *N*732 *τιθεῖ νόον* in 2bα) 256 *„σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν ' ἴσχειν* ⌞ ⌟*"* h.Merc.434 *τὸν δ' ἔρος* ⌞ ⌟*ν ἀμήχανος αἴνυτο θυμόν* Th.641 *πάντων <τ'>* ⌞ ⌟*ν ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ Π*163 (*λύκοι*) *ἐν δέ τε θυμὸς ' -εσιν ἄτρομός ἐστι*

2b andere Funktionen, Emotionen, Körperorgane **2bα** (in der Reihenfolge der Stt.:) *ἦτορ, κῆρ, ἀυτμή, νόος* (*καὶ βουλή, μῆτις*), *νόημα, μῆτις, βουλή, μένος* (*καὶ θυμός*), *θάρσος, ἵμερος, κότος, χόλος, πένθος, ἀνίη, ψεύδεα, ἔργον τε ἔπος τε, ἀοιδή, ἀκριβέα πάντα* (nicht *φρένες*, s. aber *ι*301 Verwundg. *πρὸς -ος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι* [1aα], Hes.fr.69,1 *-έων φρένας ἐξέλετο* [2bβ]), als Subj.: sind (tätig; *A*189 *ἦτορ μερμήριξεν*), od. als Obj.: werden eingegeben, affiziert usw. ⌞*ἐν -εσσι*⌟*(ν) / εσι(ν),* ⌜*ἐνὶ -εσσι*⌝*(ν)* (: Bestimmung zum Verb, zum Obj. [in Sperrg.] nur *Y*20 *„ἔγνως ... ἐμὴν ἐν -εσι βουλήν"*; dagg. mit pers. Subj. ohne Nomen der Funktion od. des Organs: s. 2bγ), vgl. *στέρνον* (B2) — *A*189 *ἐν δέ οἱ ἦτορ ' -εσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν*, Basler Komm. z.St.: „prägnant '*in* Ach.s *Innerem* verborgen'" (vgl. zum Subj.: *Θ*413⁺ *ἐνὶ φρεσίν, N*282 *κραδίῃ ἐν στέρνοισι*; zum Verb: *π*73⁺ [vgl. *Φ*386] *θυμὸς ἐνὶ φρεσί*, sowie mit pers. Subj.: *E*671⁺ *μερμ. κατὰ φρένα* [*καὶ κατὰ θυμόν*], *α*427⁺ [*ἐνὶ*] *φρεσὶ μερμ.*) *X*452 *„ἐν δ' ἐμοὶ αὐτῇ ' -εσι πάλλεται ἦτορ ἀνὰ στόμα"* *ρ*47 *„μηδέ μοι ἦτορ ' ⌞ἐν στήθεσσι*⌟*ν ὄρινε"* *υ*22 *ὧς ἔφατ',* ⌞ ⌟ *καθαπτόμενος φίλον ἦτορ* Th.765 *τοῦ δὲ σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ ' νηλεὲς* ⌞ ⌟*ν π*275 *„σὸν δὲ φίλον κῆρ ' τετλάτω* ⌞ ⌟*"* (vgl. *σ*345 *ὄρμαινε φρεσὶν ᾗσιν*) *Ξ*140 *„Ἀχιλλῆος* ⌞ ⌟*"* (vgl. *Ξ*316 *„Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ ' γηθεῖ ⌜ἐνὶ -εσσι⌝"* *α*341 (*„ἀοιδῆς*) *ἦ τέ μοι ὀλοὸν κῆρ ' γηθεῖ ⌜ἐνὶ -εσσι⌝"* *α*341 (*„ἀοιδῆς*) *ἦ τέ μοι* ⌜ ⌝ *αἰὲν* ⌜ ⌝ *φίλον κῆρ ' τείρει"* *η*309 *„οὔ μοι τοιοῦτον φίλον κῆρ ' μαψιδίως κεχολῶσθαι"* *I*610 *„εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' φίλον κῆρ ' μαψιδίως κεχολῶσθαι"* *I*610 *„εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' μένῃ"* = *K*90 *I*554 (*„χόλος*) *οἰδάνει* ⌞ ⌟ *νόον"* (vgl. *ξ*490 *ἐνὶ θυμῷ, Σ*419 *μετὰ φρεσίν*) *κ*329 *„σοὶ δέ τις* ⌞ ⌟*ν ὀφθαλμοί ...*) *καὶ ἀκήλητος νόος ἐστίν"* *υ*366 (*„εἰσί μοι ὀφθαλμοί ...*) *καὶ νόος* ⌞ ⌟ *τετυγμένος"* *N*732 (*„ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα*) *ἄλλῳ δ'* ⌞ ⌟ *τιθεῖ νόον"* (vgl. *I*629 *θυμόν*) *β*125 (*„νόον*) ⌞ ⌟ *τιθεῖσι θεοί"* Th.122 (*Ἔρος πάντων*) *β*125 (*„νόον*) ⌞ ⌟ *τιθεῖσι θεοί"* Th.122 (*Ἔρος πάντων*) *δάμναται* ⌞ ⌟ *νόον καὶ ... βουλήν* (vgl. *Ξ*316 *θυμὸν* ⌜*ἐνὶ -εσσι*⌝) *Γ*63 *„ὦς σοὶ* ⌜ ⌝*ν ἀτάρβητος νόος ἐστί"* *ν*255

αἰὲν ⌜ ⌝ νόον πολυκερδέα νωμῶν inc.sed.fr.11,1 p.108 Dav. *ἄλλο δ' ⌜ ⌝ νόος καὶ μῆτις ἀμύμων* (*οὔποτε θυμὸν ⌜ ⌝ν ἔπειθεν* [s.o. 2aβ]) *Ω*41 („*ῷ*, Ach.) *οὔτε νόημα ' γναμπτὸν ⌜ ⌝ν*330 „*αἰεί τοι τοιοῦτον ⌜ ⌝ νόημα*" ≅ *ρ*403 *γ*18 „*εἴδομεν ἤν τινα μῆτιν ⌜ ⌝ κέκευθε* (s.d. B12)" *Υ*20 („*ἔγνως*) *ἐμὴν ἐν -εσι βουλήν* (vgl. *H*44f. *σύνθετο θυμῷ ' βουλήν*) *P*470 „*τίς τοί νυ θεῶν νηκερδέα βουλὴν ' ⌞ ⌟ν ἔθηκε*" *E*125 „*ἐν γάρ τοι -εσσι μένος πατρώϊον ἧκα*" (vgl. *α*320 *ἐνὶ θυμῷ'*) 513 *καὶ ⌞ ⌟ μένος βάλε ποιμένι λαῶν* (vgl. *Φ*145+ *ἐν φρεσί*) h.Cer.361 „*ἥπιον ⌞ ⌟ μένος καὶ θυμὸν ἔχουσα*" *T*202 „*καὶ μένος οὐ τόσον ἧσιν ⌜ἐνὶ -εσσι⌝ν ἐμοῖσι*" *P*570 *καί οἱ μυῖης θάρσος ⌜ ⌝ν ἐνῆκεν* ≅ h.Ap.462 (*ἔθηκε*) h.Ven.73 *καὶ τοῖς ⌞ ⌟ βάλ' ἵμερον A*83 „*εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ' ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ ' ⌞ ⌟ν ἑοῖσι*" *Σ*110 („*χόλος, ὅς*) *ἀνδρῶν ⌞ ⌟ν ἀέξεται*" (vgl. *Π*206 *θυμῷ*) Hes.fr.318 *οἷον ⌜ ⌝ χόλον θυμαλγέ' ἔχουσα P*139 *μέγα πένθος ⌜ ⌝ν ἀέξων* Th.611 *ζώει ⌜ ⌝ν ἔχων ἀλίαστον ἀνίην ' θυμῷ καὶ κραδίῃ* Op.77 *ἐν δ' ἄρα οἱ* (Pandora) *-εσσι* ([*-εσφι* v.l.] *ψεύδεα τεῦξε*, Hermes; kontrast. 73f. *ἀμφὶ χροΐ*) *β*304 „*μή τί τοι ἄλλο ' ⌞ ⌟ κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε*" h.Ap.519 (*οἷσι*) ⌞ ⌟ν *ἔθηκε θεὰ ... ἀοιδήν* (vgl. *N*121, *ξ*227+ *ἐν φρεσὶ θέσθε/θῆκε*+, *O*561+ *ἐνὶ θυμῷ*, vgl. noch Assonanz *P*569 *ἐν γούνεσσιν ἔθηκε'*) Th.61 *ἧσιν ἀοιδὴ ' μέμβλεται ⌞ ⌟ν* Il. Pers.fr.1,5 p.63 Dav. *τῷ δ' ἄρ' ἀκριβέα πάντα ⌜ ⌝ν ἔθηκεν*

2bβ (*ἐκ*) *-έων* (Syniz.) *K*95 („*οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον*) *κραδίη δέ μοι ἔξω ' ⌞-έων⌟ ἐκθρώσκει*" Hes.fr.69,1 *καὶ τότε δὴ ⌞ ⌟ 'Αθάμα ⌞φρένας ἐξέλετο Ζεύς⌟*, vgl. *Κρονίδης ⌞ ⌟* (*Z*234)

2bγ *ἐν(ὶ) ⌞-εσσιν⌟* nur bei pers. Subj. + Verb *K*9 *ὣς πυκίν' ἐν ⌞ ⌟ ἀνεστενάχιζ'*, vgl. *στεναχίζετο θυμῷ* (*H*95) *φ*317 „*οὐδ' αὐτός που τοῦτό γ' ἐνὶ ⌞ ⌟ ἔολπε*" (vgl. *T*328+ *θυμὸς ἐνὶ -εσσιν ἐώλπει*, s.o. 2aβ) unklar: inc. sed.fr.12,1 p.108 Dav. *πρῆσεν ἐνὶ ⌞ ⌟ ... Διὸς ἀλκὴν ' γνωμέναι*

2c Nom. *-ος* nur (s. noch *χ*404 in 1e) *Δ*24 *Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε -ος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα* = *Θ*461 (vgl. *A*81ff. *χόλον καταπέψῃ, ἔχει κότον ἐν -εσσιν, Σ*110 *κότος ἐν -εσσιν ἀέξεται* [s.o. 2bα], *B*241 *οὐ χόλος φρεσίν, I*436. 675 *χόλος ἔμπεσε θυμῷ / ἔχει θυμόν* u.ä.)

2d menschl. (od. göttl.) Stimme *ἐν -εσιν* od. *ἐκ -εος/εσφιν Δ*430 *ἀκὴν ἴσαν, οὐδέ κε φαίης ' τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ' ἐν -εσιν αὐδήν Γ*221 „*ἀλλ' ὅτε δὴ ὄπα τε μεγάλην ἐκ -εος εἴη* (Od.) ' *καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν*" *Ξ*150 *τόσσην ἐκ -εσφιν ὄπα κρείων ἐνοσίχθων ' ἧκεν*

2e *Brust* als Lebenszentrum wird mit göttl. Speise infiltriert *ἐνὶ -εσσ(ι) T*348 „*οἱ νεκτάρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν ' στάξον ⌞ἐνὶ -εσσ'⌟* (Ath. dem Ach.), *ἵνα μή μιν λιμὸς ἵκηται*" (s. Lilja [L], kontrast. *T*38f. *στάξε κατὰ ῥινῶν* bei Leichenkonservierung; vgl. ägypt. Mumifizierung) 353 *'Αχιλῆϊ ' νέκταρ ⌞ ⌟ι (στάξ')*

D *-ος*: Amph.Ex.fr.1,1 ap. Coll.Alex. p.246; Mer.fr.4,2 K.-M. (= p.134 Ber. = Suppl.Hell.903A,14); *-έων*: inc. sed.fr.13 p.149 Allen; *-εσσι*: *Γ*86a. 304a (≅ *H*68+ [in B2aβ]) v.l. *H*74 (cf. *I*703), *I*612, *o*379

G 1 Epith. u. Begr.paare (s.o. in B1): *-εά τ' ἠδ' ⌞ἀπαλ⌟ὴν δειρὴν ἰδὲ καλὰ πρόσωπα* (*T*285), *εὐρέες ὦμοι ' -εά τε στιβαροί τε βραχίονες* (*σ*69), *-εά θ' ἱμερόεντα καὶ ὄμματα μαρμαίροντα* (*Γ*397), *αὐχένα τε στιβαρὸν καὶ -εα λαχνήεντα* (*Σ*415), *αὐχένα τε -ός τε* (*Θ*326), *-ός τε παρῃϊά τ'* (*χ*404), *-ος καὶ χείλεα* (*σ*21), *πε*]*ρὶ -εσσ' / -εσιν ἀμφ' ⌞ἀπαλ⌟οῖσι(ν)* (Hes.fr.75,10, h.Ven.90), *δειρῇ δ' ἀμφ' ⌞ἀπαλ⌟ῇ καὶ -εσιν ἀργυφέοισιν* (h.6,10); (sonst nur in B2aγ:) *ἐμοῖσιν, φίλοισιν*; Opp. *μεταφρένῳ ἐν ... διὰ δὲ -εσφιν* (*E*41+ in 1aβ); *ἐξοπίσω* 'rücklings' (*Ψ*727 in 1d) 2 lok. Bestimmungen (s.o. in B1:) *ὑπὲρ ἄντυγος ἀγχόθι δειρῆς* (*Ξ*412), (*κατὰ -ος*) *παρὰ δειρήν* (*M*204), *μεταμάζιον* (*E*19), (*κατὰ -ος*) *παρὰ μαζόν* (*Δ*480+), *ὑπὲρ μαζοῖο* (*κατὰ -ος Λ*108), *μέσον* (*Π*597+), *ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι* (*ι*301), *ἀπὸ -εσφι ... τ' ὤμων* (*Λ*374); (B2bα:) *ἀνὰ στόμα* (*X*452) — s. noch (in B2aγ Ende:) *θυμὸς ἐνὶ -εσσιν* + Gen. 3 von Frauen (s.o. in B1:) *Σ*31. 51, *T*285, *Ψ*761. 763, *υ*62, Hes.fr.75,10, sowie geleg. in B2; von Göttinnen: *Γ*397, *Δ*24 = *Θ*461, *Ξ*180. 214. 404, *Σ*415, *Φ*424, h.Ven.90, h.6,10; Pos.s: *Ξ*150; von Tieren: *Δ*108, *Λ*282, *M*204, *Π*163. 753, *P*22, *χ*404 H.W. Nordheider

στήλη [6ᵢ, 1°, 1ᶜ] **E** uns.; wohl eher zu *στέλλω* (aus **stálnā-*) als zu *ἵστημι*, s. L²; Chantraine, Dict. s.v.; Risch 110; L⁶

M 1 Stamms. im longum [⏑̄–] *-η Λ*371; *-αι τ'* inc. auct. fr. 6 p.160 Dav.; *-ας τε M*259 2 Stamms. in d. brevia [–⏑̄] *ἀλλ' ὥς τε στήλη/ν P*434, *N*437; *-η τε Π*457 = 675 [–⏑̄] *-ην μ*14

Σχ sch.D *M*259: *-ας· ὀρθοὺς λίθους παρὰ τὸ ἵσταθαι. λέγει δὲ τοὺς θεμελιαίους. ὅθεν καὶ προβλῆτας αὐτούς φησι παρὰ τὸ προκαταβεβλῆσθαι*

L [1]Rohde, Psyche I 24; [2]Lejeune, Traité de phon. 192; [3]E. Vermeule, Greece in the Bronze Age, Chicago and London 1964, 90–94; [4]Andronikos, Arch. Hom. W33f.; [5]D.C. Kurtz & J. Boardman, Gr. Burial Customs, London 1971, 219f.; [6]Rix, Histor. Gr. 67; [7]B. Mannsperger, Studia Troica 8, 1998, 289 m. A.10

B *(Stein)pfeiler, Grabstein.* — Wortf.: *δοκός, κίων, σῆμα, σταθμός, φιτρός* 1 *Pfeiler*, als stützendes Element od. Grenzmarkierg. *M*259 *-ας τε προβλῆτας ἐμόχλεον* (Tr.), *ἃς ἄρ' 'Αχαιοὶ ' πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔγματα πύργων*, aus Holz od. Stein (vgl. Leaf, Iliad z.St.; Buchholz-Wiesner, Arch. Hom. E 218 [Holz]; L⁷ [Stein]) inc. auct. fr. 6 p.160 Dav. *-αι τ'* (ci.; cod. *τὴν*) *Αἰγαίωνος ἁλὸς μεδέοντι Γίγαντος*, d.h. 'Säulen des Her.', als Marken f. d. Ende d. Welt 2 *Grabstein*, Bestattungsbräuche L¹·⁴, archäol. Zeugnisse L³·⁵ *N*437 (Gl.; Idom. tötet Alkathoos) ⌞*ἀλλ' ὥς τε -η⌟ν ἢ δένδρεον ὑψιπέτηλον ' ἀτρέμας ἑσταότα στῆθος μέσον οὔτασε δουρί*, wohl *Grabstein* gemeint, auch wegen des gleichen VA in *P*434; vgl. Iliad z.St. *P*434 (Gl.; Pferde Ach.s nach Tod des Patr.) ⌞ ⌟ *μένει ἔμπεδον, ἥ τ' ἐπὶ τύμβῳ ' ἀνέρος ἑστήκῃ τεθνηότος ἠὲ γυναικός*, „ominöser Vergleichsgegenstand" (Michel, Erläuterungen 62 m. A.228) *Λ*371 (Paris zielt auf Diom.) *-η κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ* (*ἔργῳ, πύργῳ* vv.ll.) ' *Ἴλου Δαρδανίδαο Π*457 (Hera zu Zeus über d. Leiche Sarp.s) „*ἔνθα ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε ' τύμβῳ τε -η τε*" = 675 (Zeus zu Ap.) *μ*14 (Bestattg. Elpenors) *τύμβον χεύαντες καὶ ἐπὶ -ην ἐρύσαντες*, vgl. Odyssey z.St. G. Markwald

στήμων [1ᴴ] **E** zu *ἵστημι*, vgl. lat. *stamen*; zur Wortbildg. s. Benveniste, Origines 122f.

B *Aufzug am Webstuhl* Op.538 *-ονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι*, vom Herstellen warmer Winterkleidg., vgl. Bd.II s.v. *κρόκα*. — Wortf.: *ἱστός* G. Markwald

στηρί(ζω) [5ᵢ, 1°, 3ᴴ, 1ʰ] **E** unbek. **F** *ἐ-ιξε* 1, *-ιξε* 2, *-ίξαι* 1, *-ίξασθαι* 1; *ἐ-ικται* 1, *ἐ-ικτο* 3, *ἐνε-ικτο* 1

M 1 *στη-* im longum **1a** dreis. [⏑̄–⏑̄] *-ίξαι μ*434 **1b** viers. [⏑̄–⏑̄⏑̆] *-ίξασθαι Φ*242 2 *στη-* im biceps **2a** dreis. [–⏑̄⏑̆] *-ιξε Λ*28, Th.498 **2b** viers. [⏑̄–⏑̄⏑̆] *-ιξε Δ*443; *ἐνε-ικτο Φ*168 [⏑̄–⏑̄×] *οὐρανὸν ἐ-ικται* Th.779; *οὐρανῷ ἐ-ικτο* h.Merc.11; *οὐδαμῇ ἐ-ικτο* Sc.218; *ἐ-ικτο Π*111

Σχ sch. D *Φ* 242: *οὐδὲ ἠδύνατο στῆναι τοῖς ποσίν*, 168: *ἐνεπάγη*, *Λ* 28: *ἔστησεν. ἤδρασεν*, *Δ* 443: *προσεπέλασεν. ἤγγισεν*

B *stehend Halt haben* (I 1), trans. *aufstellen* (I 2); m. dat. instr. *πόδεσσιν*, *ποσίν Φ* 242, *μ* 434 (ähnl. Sc. 218); m. lok. Adv.: *γαίῃ Φ* 168, *οὐρανῷ Δ* 443, h. Merc. 11, *κακῷ Π* 111, *ἐν νέφεϊ Λ* 28, *κατὰ χθονός* Th. 498, *οὐδαμῇ* Sc. 218, *πρὸς οὐρανόν* Th. 779. – Wortf.: *ἔχομαι*, *ἵστημι*, *ὀρθῶσαι*, *πήγνυμι*, *σκηπτόμενος*, *σκηρίπτομαι*, *ψαύω* **I** Simplex: **I 1** Akt. intrans. u. Med.-Pass. **1a** Subj.e sind Menschen *(mit den Füßen am Boden) Halt haben, finden* **1aα** Akt. intrans. *μ* 434 (Od.: „ich klammerte mich an den wilden Feigenbaum u. hing an ihm) *ὡς νυκτερίς· οὐδέ πῃ εἶχον ' οὔτε -ίξαι ποσὶν ἔμπεδον οὔτ' ἐπιβῆναι*" **1aβ** Med.-Pass. *Φ* 242 (Ach. im Skam.) *οὐδὲ πόδεσσιν ' εἶχε -ίξασθαι* Sc. 218 *ἐν δ' ἦν ... Περσεύς, ' οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ, ' θαῦμα μέγα φράσσασθ', ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐ-ικτο (ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχεν πτερόεντα πέδιλα)* **1b** Subj.e sind Dinge *Φ* 168 (die Lanze des Asterop. flog über Ach. hinaus u.) *γαίῃ ἐνε-ικτο λιλαιομένη χροὸς ἆσαι blieb (mit der Spitze) in der Erde stecken* Th. 779 (Styx) *νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει ' μακρῇσιν πέτρῃσι κατηρεφέ' ἀμφὶ δὲ πάντῃ ' κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐ-ικται steht fest gegründet zum Himmel empor* (vgl. West z. St.) Mond: h. Merc. 11 *τῇ δ'* (Maia) *ἤδη δέκατος μεὶς οὐρανῷ ἐ-ικτο stand am Himmel* seit der Empfängnis bis zur Geburt des Hermes ‖ metaph., Subj. Abstr. *Π* 111 (Aias kämpfte hart) *οὐδέ πῃ εἶχεν ' ἀμπνεῦσαι· πάντῃ δὲ κακὸν κακῷ ἐ-ικτο Unheil war getürmt auf Unheil* (vgl. *βυσσοδομεύω*, *τεκταίνομαι*, *φυτεύω*; Iliad z. St.) **I 2** Akt. trans. Th. 498 (Kronos *ἐξήμησε λίθον·*) *τὸν μὲν Ζεὺς -ιξε κατὰ χθονὸς ... ' Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ stellte den Stein fest auf der Erde auf Λ* 28 (auf Ach.s Panzer waren dargestellt *κυάνεοι δράκοντες τρεῖς*) *ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων ' ἐν νέφεϊ -ιξε (ἐ-ιξε* v.l.) *die der Kronide aufstellt Δ* 443 (Eris) *ὀλίγῃ μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ' οὐρανῷ ἐ-ιξε κάρῃ καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει sie trägt ihr Haupt himmelhoch*

II Kompos: *ἐν-* s.o. B I 1 b *Φ* 168

D *E* 522a, *Σ* 485 v.l. V. Langholf

Στησιχόρη v.l. Th. 78, viell. älterer Musenname f. *Τερψιχόρη*; s. Schulze, Kl. Schr. 702; Wachter, MH 48, 1991, 107 f. G. Markwald

στήτη f.l., falsche Erkl. von *A* 6 (*διαστήτην ⟨ἐρίσαντ⟩ε*) als *διὰ στήτην ⟨ ⟩ο* 'wegen einer Frau' (Bris., i.S.v. *εἵνεκα κούρης*, Bd. II Sp. 1506,5–7; *διά* wie *λ* 282), ⟨Sch. zu Dion. Thr. 11,24 ff.⟩, 452,28 f. Hilgard (vgl. Erbse zu sch. *A* 6). Von dieser Erkl. des Verses viell. unabh. (so Eust. 21,42–46; vgl. 918,54–57) ist dor. *στήτᾱ* in Theoc. Syrinx 14, Dosiad. Ara 1 (od. abh.?, so ⟨ ⟩ u. Leumann, Hom. Wört. 112). Dass *σ.* ein spontan nur mechanisch, ohne zusätzl.e Motivation, aus falscher Worttrenng. von *A* 6 hervorgegangenes *ghost-word*, ein *Mondegreen* ist (P. S. Welby, The Slaying of Lady Mondegreen, Being a Study of French ... Speech Segmentation, Diss. Ohio State University [Online-Ausgabe] 2003, m. Lit.; A. Hacke / M. Sowa, Der weiße Neger Wumbaba, München 2004), scheint wenig plausibel (so jedoch Nauck, s.u.); mehrere andere Wege, wie die f.l. entstanden sein könnte, sind denkbar: sie könnte (1) auf einem sprachgeschichtl. authentischen, aber nur als Glosse überlieferten Wort (Glossenwort) od./u. (2) auf einem Scherz od. (3) auf der Verschlimmbesserg. einer sinnvollen v.l. beruhen **1** falls *σ.* ein auf die Interpretation von *A* 6 angewandtes, bereits zuvor existierendes Glossenwort ist, wäre es etym. anzuknüpfen an ⟨*στῆ-θος*⟩, **στῆ-νος* > *στήνιον*, so dass *στή-τη* formal ≅ *mamm(e)ata* 'mit Brüsten'; Risch § 31e *α* vergleicht m. ⟨ ⟩ die Verbalstämme *πλῆ-θος* vs. *plē-nus* (zum Bildg.styp ebd. § 10e); s.a. Mayrhofer, EWAia II 752 s.v. *stána-*; ders., KEWA III 510 f. s.v. *stánah* 'weibliche Brust', 'Zitze'; ⟨ ⟩ i.S.v. *mamma* gut bezeugt, s. J.-H. Kühn, U. Fleischer (Hrsg.), Index Hippocraticus, Göttingen 1989 s.v.; sem. Analogien 'Frau' < 'den Säugling Stillende' sind *θῆλυς* u. *fēmina*, ähnl. auch *τιθήνη*, *τίτθη*, *τροφός* ‖ für die Anwendg. od. Neukonstruktion (beides lässt sich nicht systemat. scheiden) von Glossenwörtern bei der Interpretation der schriftl. Epentexte gibt es Parallelen, die an das ⟨Leumann, Hom. Wört.⟩ für die Phase der Entstehg. der hom. Gedichte postulierte Verfahren erinnern ‖ Beispiele: unter mögl. Einwirkg. eines (angeblich dryopischen, viell. aber konstruierten) Glossenwortes entstand die bei hell. Dichtern bezeugte Deutg. von *ὦ πόποι* als 'o ihr Götter', Sch. zu *Φ* 54, *α* 32, s.a. LSJ; ⟨ ⟩ 33 ‖ ebenfalls glossematisch verstand Philetas *B* 269 *ἀλγήσας δ' ἀχρεῖον ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ* i.S.v. *ἰδῶν* (= *ἰδεῶν*) = *ὀφθαλμῶν* (Sch. z. St.; Philetas fr. 56 Kuchenmüller: „pro oculo sicut ... *ἀκοή* pro auri"; vgl. Hsch. *ἴδοι· ὀφθαλμοί*) ‖ ⟨*ἀλοσύδνη*⟩*ς Y* 207, *δ* 404 erklärt Hsch. auf zwei Weisen mit den Glossenwörtern *ὕδναι· ἔγγονοι, σύντροφοι* u., alternativ, mit *ὕδνης· εἰδώς, ἔμπειρος*, beides viell. Grammatikerkonstrukte; doch vgl. die weiteren Hsch.-Stellen bei Chantraine s.v. ⟨ ⟩ ‖ das Wort *ποτιμάστιος* (s. den Art.) scheint auf einer falschen Deutg. des bei Hom. einmal vorkommenden *ἀπροτίμαστος* zu beruhen ‖ durch glossemat. Einwirkg. eines PN darf man sich die Entstehg. der für Posidipp (Suppl. Hell. 701) bezeugten LA *αὐτὰρ ὁ Βήρῖσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξενάριζεν* (*Λ* 101, statt richtig *βῆ ῥ' Ἴσόν ... ἐξενάρίζων*, s. die Sch. z. St.) vorstellen: vgl. den thrak. PN *Βηρῖσάδης*, RE s.v. (*ῑ*: Macho fr. 11,141. 146 Gow) ‖ glossematisch überlieferte Namen, kaum eigene Erfindg., dürften den folgenden Erkl.en bei Ptol. Chenn. (Phot. Bibl. 190, p. 147a10–13. 150a12–19. 152a12–22 Bekker; Hinweise von G. Markwald) zu Grunde liegen: *Οὖτις* (*ι* 366 ff., s. Bd. II Sp. 884) sei ein früherer Name des Od., wegen dessen großer Ohren; *ἐξ Ἀλός* (*λ* 134) bedeute 'von (der Zauberin) *Ἄλς*'; das Epith. *ποδάρκης* sei davon abgeleitet, dass Ach. an den Füßen die Flügel der gefiederten *Ἄρκη*, Schwester der *Ἶρις*, gehabt habe ‖ spontane od. auf glossematisch überlieferten PN beruhende Missverständnisse sind *Τύνη* Op. 10 u. *Δῖον γένος* Op. 299 (⟨Hinweis von Chr. Caspers⟩; zur zweiten Stelle s. s.v. *δῖος* B Ende u. *γένος* B 3 b [lies 'Op. 299']; zu beiden Stellen s. West; vgl. auch die Artt. *Δ/δέκτης* u. *Τ/τέκτων*) ‖ allg. zum Prozess des 'Hineinlesens' von Glossen in den Text vgl. die analoge Fehldeutg. *ἀνήρεις* (erkl. als *ἀνάνδρους*) < *ἀνὴρ εἷς* Sch. zu S. Tr. 460 (s.a. Aesch. fr. 218 Radt), die auf das Glossenwort *ἀναριεῖς* (Hp. *A* ēr. 238,9 Jouanna, vgl. den krit. App.; ähnl. *ἐναρ-* Hdt., ebd. 337) zurückgehen könnte (anders jedoch A. Nauck, der *A* 6 als Analogie heranzieht u. in *ἀνήρεις* wie dort ein „kindische[s] Missverständniss" sieht [Krit. Bem.en II, in: Bull. de l'Acad. Imp. des sciences, Bd. II, 355 f., St.-Pétersbourg 1859–1866]; mehr Beispiele von Missverständnissen ant.er Homerexegeten bei van Leeuwen, Enchir. 24 ff. **2** alternativ lässt sich *σ.*, wie auch einige der unter 1 aufgeführten Deutg.en, als ein philolog. Scherz, ein Kalauer verstehen (Slater, CQ 32, 1982, 336–349; Ruijgh, Elément achéen 100 f.): ebenso die Erfindg. einer Ehefrau Hesiods namens *Ἠοίη* bei Hermesian. frg. 7,24 Powell (⟨ ⟩); vgl. ferner s.v. *οὐρή* D **3** denkbar ist schließlich (W. Beck), dass eine unbezeugte f.l. *διὰ κτητήν* 'wegen einer Sklavin' (ähnl. s.v. *κτήσασθαι* B 2) zu der überlieferten f.l. geführt hat (Majuskeln *AC* > *AK*), vgl. *I* 343 ⟨*δουρικτητή*⟩*ν* (Bris.); Art. ⟨ ⟩ Bd. II Sp. 343,63–70 u. *κτητός* ebd. 1565,34–4 V. Langholf

στιβαρός [21ⁱ, 12°, 8ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **F** Pos. Mask. -ῷ 1, -όν 2; -οί 1°, -οῖς 3; Fem. -ῆς 6; -έων 1ᴴ, -ῇσι(ν) 8, -ῇς 1ᴴ, -άς 1°; Ntr. Nom. -όν 2, Akk. -όν 11; -οῖσι 3ᴴ; Adv. -ῶς 1; Komp. Mask. -ώτερον 1°; Superl. -ώτατοι 1ᵉ

M 1 [⏑⏑̯] χειρὸς ἄπο -ῆς Ξ455, Ψ843, Th.692; χεῖράς τε -άς ε454; ὤμῳ ἔνι -ῷ Ε400; (ἔγχος ') βριθὺ μέγα -όν Ε746 = Θ390 = α100, Π802. 141 = Τ388; αὐχένα τε -όν Σ415, ϑ136; τε -οί τε σ69 [⏑⏑̯] ⌊-ῆς ἀπὸ χειρός⌋ ⏑ουσ× Ν505, Ο126; -ῇς ἐν χερσίν Th.675 [⏑⏑̯] ⌊ ⌋ ϑ189; -έων ἀπὸ χειρῶν Th.715; ἐπὶ / περὶ -οῖς βάλετ' / ἔχεν ὤμοις ο61, ξ528, h.7,5; -ῶς Μ454 [⏑⏑̯] σάκος ⌊μέγα τε -όν τε⌋ Γ335 = Π136 = Τ373, Σ478. 609, Sc.319, ⌊ ⌋ Χ307 2 [⏑⏑̯⏑] χερσὶ -ῇσι(ν)⌋ Ψ686, μ174; ἐπὶ -οῖσι μέλεσσιν Th.152 = 673 = Op.149 [⏑⏑̯×] ἑλὼν ⌊ ⌋ Μ397, δ506, ϑ84, ⌊ ⌋ Ψ711, σ335, Hes.fr.212b,4 3 [⏑⏑̯⏑⏑] -ώτερον ϑ187 [⏑⏑̯⏑⏑] -ώτατοι Aristeas fr.2iii,2 p.87 Dav. 14× von 43 in 1.VH

Σχ sch.D Γ335, Ε746: ἰσχυρόν **L** [1]M.Riemschneider, Homer, Leipzig 1950, 152; [2]Treu, Homer 49; [3]Hainsworth, in: 'Homer' ed. Fenik 46; [4]Bannert, WS 97 = N.F. 18, 1984, 27ff.; [5]Eide, SO 61, 1986, 6. 10f.

B (zu στείβω: etym. 'gedrungen' >) *massig* > *stark, kräftig* (vgl. μεγάλη⁺ ἷς / σθένος / βίη μ174f. [epex.], ϑ136, Op.148f., κρατερὴ [s.d. B2b] ἷς / ἰσχύς Ψ711/20, Th.152f., βίην ὑπέροπλον Th.670/3), bes. im Zush. m. Gotth. (Ε400. 746 = Θ390 = α100, Ο126, Σ415. 478. 609, δ506, Th.152⁺. 675. 692. 715, Sc.319, h.7,5) od. außergewöhnl. Menschen (Ach. Π141, Σ478. 609, Τ373. 388, Aias Ψ711. 843, Od. Ψ711, ε454, ϑ84. 136. 187. 189, μ174, σ69) bzw. Schicksalen (kurz vor Patr.' / Hektors Ende Π802, Χ307 in 1, s.d.); in Relsatz m. ' αἵ / οἵ / τό Μ454, Χ307, Th.674f. 715, in assoz. Zush. m. ἅλιον Ν505, Ξ455, ἀμφί [⏑̯⏑] Σ414f., σ335, ἄμφω Σ414f., Ψ686, ε453f., ϑ135f., ἀνδρῶν [⏑̯×] Ε746⁺, Aristeas fr.2iii,2 p.87 Dav., ἔγχος Ε745f. = Θ389f., Ο126, Π141f. 801f., Τ387f., α99f., ἥλασε⁺ Ε400, δ506f., ἑλών⁺ Μ397⁺, Ο126, Π140f., Τ373f., α99f., εἰρυ- Μ454, Χ306f. (in 1, jew. Hektor-Kontext), ἔχεν⁺ Th.675, h.7,5, Aristeas fr.2iii,1f. p.87 Dav., D, καλά⁺ ϑ84f., σ68f., κεφαλῆς⁺ ϑ84f., Ο125f., Th.151f. 672f., μέγα⁺ Γ335⁺, Ε746⁺ (s. M1), δ504ff., ϑ84. 136, ο61, σ68f., Op.148f., μηρούς ϑ135f., σ67ff., ξίφος Γ334f. = Π135f. = Τ372f., ξ528, ὀξύ⁺ Χ306f., α99f., ξ528, (ὑπέρβαλε/πτατο σήματα) πάντων⁺ Π801f., Ψ843, ϑ189/92, Aristeas fr.2iii,2 p.87 Dav., Epith. [(⏑) α ὅμο ο] + Patron. [⏑̯⏑ίδαο] Ξ454f., Π140f., πέμπον⁺ σ335f., Th.715f., πέτρην⁺ δ506f., Th.675. 715, πορφύρεον ϑ84, h.7,5f., πρόσωπα Σ414f., ϑ84f., σάκος Γ335⁺ (s. M1), Ο125f., στήθεα Σ415, σ69, φᾶρος⁺ ϑ84. 186f., ο61, h.7,5, χάλκεον⁺ Ο126f., Op.149f., χαλκῷ α99f., Op.149ff., χεῖρ'⁺ Π801f., Σ414f., ϑ135f., Th.150ff. 671ff., Op.148f. u. s. M, ὤμοι⁺ Γ334f. = Π135f. = Τ372f., Ε400, Ο125f., ξ528 ≅ ο61ᵉˣ, σ68f., Th.152⁺, h.7,5; gehäuft Π136/41, Τ373/88, ϑ187/9, Th.673/5, στ-Alliterat. Σ415, σ69, Klangwiederh. αρ Μ454, ῃσι σ335f., Hes.fr.212b,4f. — Wortf.: βαρύς B1a, βριαρός*, γναμπτός* B3, εὐρύς B2a, θρασύς B1bβ, ἴφθιμος B3, κρατερός* B3, ὄβριμος, παχύς B4, πηγός, πύκα ποιητός, σθεναρός* (* = metr. gleichw.). 1 von Unbelebtem: *massiv, wuchtig, stark, fest,* außer Μ454 (Adv., + πύκα) Offensiv-/Defensiv-Waffe (Ntr., kontrast. metr. gleichw. βριαρός: nur Fem.) bzw. Sportgerät ϑ187 (Mask. Komp.), Akk. bis auf Π802, Χ307 (s.o. Vorbem.), ggüber Bezugsw. nachgest., reg. gekoppelt m. μέγα / μείζονα (außerdem ἀκαχμένον u. ἄλκιμον α99f., βριθύ 6×, δολιχόσκιον u. κεκορυθμένον Π801f., ὀξύ Χ306f., πάχετον ϑ187) Μ454 Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας, ' αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα -ῶς ἀραρυίας *dicht u. fest,* metr. Verlängerung von Φ535 (Η339) ‖ ϑ187 λάβε δίσκον ' μείζονα καὶ πάχετον, -ώτερον οὐκ ὀλίγον περ ' ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον *größer, dick, wuchtiger* Ε746 λάζετο δ' (Ath.) ἔγχος ' βριθὺ μέγα -όν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν = Θ390 = α100 = Τ388ⁱⁿ· (Ach.) = Π141 (Patr. οὐχ ἕλετ') = 802ⁱⁿ· (ἄγη, dazu L⁴) *schwer, groß, stark* Χ307 εἰρύσσατο (Hektor) φάσγανον ὀξύ, ' τό οἱ ὑπὸ λαπάρην τέτατο ⌊μέγα τε -όν τε⌋ *groß u. massiv* Γ335 (ἀμφὶ ὤμοισιν βάλετο) σάκος ⌊ ⌋ = Π136 = Τ373 = Σ478ᵉˣ· (ποίει Heph.) = 609ᵉˣ· = Sc.319ᵉˣ·, vgl. Γ349⁺ 2 von Belebtem: *muskulös, stark, kraftvoll,* außer VN 1ᵉ am Ende (Superl.) männl. (: παχύς Φ403. 424, φ6) Körperteil (17× Fem., 7× Mask., nur 3ᴴ Ntr., kontrast. 1), haupts. (dynam.) Hand / Arm (Kraft ausübend bis auf Ο126, ϑ84, ⌊ε454, σ69⌋ [⌊ ⌋ in Aufz. wie Σ415, ϑ136]), danb. (stat.) Nacken / Schultern, ggüber Bezugsw. (+ Postpos. Ε400, Σ415 = ϑ136ⁱⁿ·) nachgest. (vgl. 1) außer σ69 u. (in Vbd. m. Präp.) Ν505, Ο126, ϑ189, ξ528, ο61, Th.152⁺. 675. 715, h.7,5; in dir.R. Ξ455, μ174 (jew. auf 1.P. bzg.), Ε400, δ506, ϑ136, σ335 Ξ455 (οὐ μὰν οἴω) χειρὸς ἄπο -ῆς ἅλιον πηδῆσαι ἄκοντα (vgl. Φ590) = Ψ843ⁱⁿ· (σόλον ἔρριψε, vgl. υ299) = Th.692ⁱⁿ· (κεραυνοὶ ποτέοντο) Ο126 ἔγχος δ' ἔστησε -ῆς ⌊ἀπὸ χειρ⌋ὸς ἑλοῦσα (Ath. dem Ares, vgl. h.Ap.7) + Ν505 (αἰχμὴ ὄρουσεν, vgl. V.410), ϑ189 (δίσκον ἧκε) Th.715 (Hekatoncheiren) οἵ ῥα τριηκοσίας πέτρας -έων ⌊ ⌋ῶν ' πέμπον ἐπασσυτέρας + 675 (-ῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες) Μ397 Sarp. ἔπαλξιν ἑλὼν ⌊χερσὶ -ῇσιν⌋ ' ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο = δ506ᵉˣ· (Pos. τρίαιναν) = ϑ84ᵉˣ· (Od. φᾶρος) Ψ711 ἀγκὰς δ' ἀλλήλων λαβέτην (Ringer) ⌊ ⌋ (vgl. 714) + 686 (Boxer, vgl. 687), σ335 (κάρη κεκοπώς, vgl. V.56f.), μ174 (Wachs πίεζον, vgl. δ287f.), Hes.fr.212b,4 ε454 γούνατ' ἔκαμψε ' ⌊χεῖράς⌋ τε -άς· ἀλὶ γὰρ δέδμητο ‖ ϑ136 φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστι, ' μηρούς τε κνήμας τε καὶ ... ⌊ ⌋ ... ' ⌊αὐχένα τε -όν⌋ μέγα τε σθένος Σ415 (πρόσωπα καὶ) χεῖρ' ἀπομόργνυ (Heph.) ' ⌊ ⌋ καὶ ⌊στήθεα⌋, vgl. ι372 σ69 φαῖνε δὲ μηροὺς ' καλούς τε μεγάλους τε, φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὤμοι ' ⌊ ⌋ τε -οί τε βραχίονες, kontrast. metr. gleichw. Ν532, Π323 Ε400 (τλῆ 'Αΐδης, von Her. getroffen) ὀϊστὸς ' ὤμῳ ἔνι -ῷ ἠλήλατο ο61 φᾶρος ἐπὶ -οῖς βάλετ' ὤμοις ≅ ξ528ᵉˣ· (περί) ≅ h.7,5ᵉˣ· (ἔχεν), vgl. Σ203f. Th.152 κεφαλαὶ δὲ ⌊ἑκάστῳ πεντήκοντα ' ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ -οῖσι μέλεσσιν = 673 = Op.149 (γένος χάλκειον, vgl. 145), dazu III Sp.102,46ff. ‖ Aristeas fr.2iii,2 p.87 Dav. ὀφθαλμὸν δ' ἕν' ⌊ ⌋ος ἔχει χαρίεντι μετώπῳ, ' χαίτῃσι λάσιοι, πάντων -ώτατοι ἀνδρῶν

D inc.auct.fr. POxy.2513,32 σ]τιβαρῆ<ι>ς ἔ[[σ]]χο[ν ⏑̯×, vgl. h.7,5 Π615 (= Ν505), Sc.76 (= Th.152⁺); Eumel.fr.9,1 p.191 Ki. unecht, s. βρυχηδόν **R. Führer**

στιβάς [1ᵉ] **L** Harrison, CR 9, 1895, 427f. **B** (zu στείβω:) am Boden aufgeschüttetes (u. festgestampftes, vgl. S.Ph.33) *Lager* aus Laubstreu Alcmaeonis fr.2,2 p.139 Dav. νέκυς δὲ χαμαιστρώτου ἔπι τείνας ' εὐρείης -άδος παρέθηκ' αὐτοῖσι θάλειαν ' δαῖτα, vgl. λ194, ε487. — Wortf.: εὐνή B2, χύσις **R. Führer**

στίβη [2°] **Σχ** sch.Barn. ε467: ἡ πάχνη (κατὰ ἀντίφρασιν). ἢ τὸ ἑωθινὸν ψῦχος (vgl. Apion fr.126 Neitzel), ρ25: ὁ παγετὸς ὁ ὀρθρινός

B (falls zu στείβω [s.d. E], etym. 'Reif' >) gefährl. *Morgenkälte,* Subj. von μή με δαμάσ(σ)ῃ, jew. + Adj. als/u. Zeitangabe; poet. Glossenwort (> Call.epigr.31,4, vgl. fr.260,64); in dir.R. (des vorsichtigen Od.) ε467 εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ ... νύκτα φυλάσσω, ' μή μ' ἄμυδις -η τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση ' ... δαμάσῃ ... ' αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό, vgl. ξ475f. ρ25 ἐμὲ δ' ἄξει (Eum.) ... ' αὐτίκ'

ἐπεί κε πυρὸς θερέω ἀλεή τε γένηται ' ... μή με δαμάσσῃ ' -η ὑπηοίη, vgl. V.191. — Wortf.: *κρύος, πάχνη, πηγυλίς, ῥῖγος, ψῦχος*

D Hes. fr. 26,20 suppl. R. Führer

στίβος [2h] (zu *στείβω*:) *Piste* i.S.v. *Trampelpfad, Viehtrift, Fußspur, Stapfen*, vor buk. Dih. m. vorangest. adnom. gen. obi./subi. h. Merc. 352. 353 (*ἴχνια διέπρεπεν*) *αὐτὰρ ἐπεὶ ψαμάθοιο μέγαν* (*πολὺν* v.l.) *-ον ἐξεπέρησεν, ' ἄφραστος γένετ' ὦκα βοῶν -ος ἠδὲ καὶ αὐτοῦ ' χῶρον ἀνὰ κρατερόν.* — Wortf.: *ἀταρπ(ιτ)ός, βήματα, ἴχνια, κέλευθος* B3, *ὁδός* B1a α/ε, *πάτος* R. Führer

στίγμ(α) [1H] E < *στίζω* (not in EGrE) B *markings* on snakes Sc. 166 *-ματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰδεῖν δεινοῖσι δράκουσι ' κυάνεοι κατὰ νῶτα, μελάνθησαν δὲ γένεια* (on shield) J.N. O'Sullivan

στιγμ(ή) ci. (*-αὶ* Hermann for *-ατα*, further Rzach [ed. mai. 1902] ad l.) Sc. 166 J.N. O'Sullivan

στίλβω [2i, 2°, 3h] E unerklärt. — Abl.: *στιλπνός* F *-ει* 1, *-ουσι* 1, *-ων* 2, *κατα-ων* 1, *ἀπο-οντες* 1, *-οντας* 1

M Stamm in den brevia 1 zweis. [-⏑̄] *-ων Γ*392; *κατα-ων* h. 8,10 [-⏑̄] *-ει* h. 32,5; *-ων ζ*237 2 dreis. [-⏑̄⏑] *-ουσι* h. 31,11; *ἀπο-οντες γ*408 [-⏑̄⏑] *-οντας Σ*596

Σχ sch. D *Γ*392: *λάμπων* L [1]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 85 f.; [2]C. W. Shelmerdine, in: Ages of Homer 99–107 (über die Behandlg. von Textilien m. Öl, um sie glänzend u./od. duftend zu machen)

B *glänzen, strahlen* nur Präs. Akt. (Hom. nur Ptz., sonst auch Indik.) gedankl. Assoz. u.a. m. körperl. Schönh. *Γ*392, *Σ*596, *ζ*237, h. 31,11. 32,5; Bad *ζ*237, h. 32,5; Öl *Σ*596, *γ*408, *ζ*237; Kleidung *Γ*392, *Σ*596, *ζ*237, h. 31,11. 32,5; Gold *ζ*237, h. 8,10. 31,11. 32,5, vgl. *Ξ*351 (*στιλπνός*); Kranz *Σ*596, h. 32,5; Jugendalter *Σ*596, h. 8,10; *χορός Γ*392, *Σ*596 Assoz. m. Wörtern des Glänzens: *αἴγλη, αἰγλῆεν* h. 31,11. 32,5; *αἰθήρ* h. 8,10; *ἀκτῖνες* h. 31,11. 32,5; *δέρκεται* (*ὄσσοις*) h. 31,11; *ζαφλεγής* h. 8,10; *λαμπρός, λάμπω* h. 31,11. 32,5; *λευκός γ*408; *πυραυγής* h. 8,10; *σέλας* h. 8,10; *τηλαυγής* h. 31,11. 32,5; *φαέθων, φαίνω* h. 31,11. — Wortf.: *δαίω, λαμπετάω, λάμπω, μαρμαίρω, παμφαίνω / παμφανόων, πρέπω, φα(ε)ίνω; ἀγλαός, αἰγλήεις, αἴθοψ / αἴθων, αἰόλος, ἀργεννός, ἀργῆτι, ἀργός, λαμπρός, λιπαρός, παναίολος, πίων, σιγαλόεις, φαεινός, φαίδιμος* I Simplex intrans. 1 Personen ⟨als Subj.⟩, m. Dat.: *Γ*392 (Aphr.:) „(Alex. ist *ἐν θαλάμῳ*) *κάλλεί τε -ων καὶ εἵμασιν*" *ζ*237 (Od. setzte sich) *ἐπὶ θῖνα θαλάσσης, ' κάλλεϊ καὶ χάρισι -ων· θηεῖτο δὲ κούρη* 2 Kleidung ⟨ ⟩ (vgl. L[2]), m. Dat.: *Σ*596 (die Tänzerinnen *λεπτὰς ὀθόνας ἔχον*, die Tänzer) *χιτῶνας ' εἵατ' ἐϋννήτους, ἦκα -οντας ἐλαίῳ* 3 Funktion von Gestirnen, m. *ἀπό*: *ἀήρ* ('dunstige Luft', Bd. I Sp. 191,16 ff.) ⟨ ⟩: h. 32,5 *-ει ... ἀλάμπετος ἀὴρ ' χρυσέου ἀπὸ στεφάνου* Halobildung (?) des Mondes (zur Konstr. vgl. *γ*408 unten II) Strahlen ⟨ ⟩: h. 31,11 *λαμπραὶ δ' ἀκτῖνες ἀπ' αὐτοῦ* (Sonne) ' *αἰγλῆεν -ουσι* II Kompos. *ἀπο -*, m. Gen. (zur Konstr. vgl. h. 32,5 oben I3): *γ*408 (Nestor) *κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν, ' οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων ' λευκοί, ἀπο-οντες ἀλείματος κατα -*, m. eff. Obj.: h. 8,10 (*Ἄρες, κλῦθι*) *πρηὺ κατα-ων σέλας ὑψόθεν ἐς βιότητα ' ἡμετέρην καὶ κάρτος ἀρήϊον (Planet Mars,) der du Glanz herabscheinen lässt* V. Langholf

στιλπν(ός) [1i] E < *στίλβω* (s.d.); zur Alternanz *β/π* Furnée, Vorgriech. 106 A.19 („expressiv") Σχ sch. D *Ξ*351: *στίλβουσαι. λαμπραί*

B *glänzend* *Ξ*351 (Zeus u. Here lagerten sich,) *ἐπὶ δὲ νεφέλην ἕσσαντο ' καλὴν χρυσείην· -αὶ δ' ἀπέπιπτον ἔερσαι.* — Wortf. s. *λαμπρός* V. Langholf

στίξ s. *στιχός*

στιχάομαι [9i, 1c] Σχ sch. D *B*92. 516: *ἐν τάξει παρεγένοντο* (vgl. sch. min. P. Oxy. 4631 zu *B*92), 602: *κατὰ τάξιν ἐπορεύοντο*

L Leumann, Hom. Wört. 185 f.; Kurz, Menschl. Bewegung 136; Kirk, in: 'Homer' ed. Fenik, 35 ff.; A. Rengakos, Zetemata 92, 1994, 143 f.

B *aufmarschieren*, von Schiff(sbesatzung)en (in Kat.), milit. Formationen (nach Gl.), (4) Hirten (in Exk.) u. Repräsentantenpaaren; nur *ἐ-όωντο* (am VE bis auf [⏑̄⏑⏑⏑̄] *Σ*577), in Vbd. m. Adv./Präv. 1c, präp. Obj. 4i am Ende *B*516 *τοῖς δὲ τριήκοντα ... νέες ⟨ἐ-όωντο⟩* = 680 = 733 ≅ 602, vgl. V. 524+. 509 u. s. Visser, Katalog 353 ff. Cert. p. 44,7 (= *B*568a) *ἐν δ' ἄνδρες πολέμοιο δαήμονες ⟨ ⟩ ' Ἀργεῖοι*, vgl. *B*610 f. 719 f. *Δ*432 (*κίνυντο φάλαγγες*) *ἀμφὶ δὲ πᾶσι ' τεύχεα ... ἔλαμπε, τὰ εἰμένοι ⟨ ⟩ B*92 *ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο ... ' ἠιόνος προπάροιθε ... ⟨ ⟩ ' ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν Σ*577 *νομῆες ἅμ' ⟨ ⟩ βόεσσι ' τέσσαρες*, vgl. *O*635, *o*397, h. Ven. 78, *I*86, *Π*257 f. *Γ*266 *ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα ... ' ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ⟨ ⟩* (Priam. u. Ant.) = 341 (Alex. u. Men.). — Wortf.: *βαίνω* B II 7 bβ, *ἕπομαι* B I 1 aδ/2, *κίε, ὁμοστιχάει, στείχω* B I R. Führer

Στιχίος [3i] L v. Kamptz 269 B Athener (*N*196. 689), Gef. / Gefolgsmann / Unterfeldherr (*O*331, *N*690. 196) des Menesth. (s.d. III Sp. 131,31–5), ersch. [⏑⏑⏑̄] (τε) nur zus. m. anderen: im Nom. (Pos. bildend) vor Menesth. bei Leichenbergg. (*N*195 [*Σχεδίος* v.l.] f.) u. zw. Pheidas u. Bias II als *προλελεγμένοι* (*N*689 ff.), im Akk. vor Arkesilaos I (Böoter) bei Tötg. durch Hektor (*O*329) R. Führer

στιχός (gen.), **στίχες** [42i, 1°, 1H] E rel. to *στείχω*, q.v. — Deriv.: *Στιχίος*; see also *ὁμοστιχάει, στιχάομαι*

F *-ός* 2i; *-ες* 10i, 1H, *-ας* 30i, 1° M ⏑̄[⏑⏑] *-ός Π*173, *Y*362; *-ες εἵατ' H*65; *δὲ -ες/ας Π*211 / *E*461, *Y*326; *ἐπὶ -ας Y*353 ⏑̄[⏑⏑] *τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων -ες ἤλυθεν Δ*221 = *Λ*412, *P*107; *-ες* Sc. 170; *-ας ἀνδρῶν πειρητίζων M*47, *O*615; *-ας B*525 ⏑̄[⏑⏑] *-ες/ας ἀσπιστάων Δ*90 = 201 / *N*680; *δὲ -ες εἵατο H*61; *-ες Δ*330; *ἐπὶ -ας B*687, *Γ*113, *O*353, *Σ*602; (*ἐ*)*νόησε ⟨κατὰ -ας⟩, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτούς E*590, *Λ*343; ⟨ ⟩ *Γ*326, *Λ*91, *Π*820, *P*84 ⏑̄[⏑⏑] *-ες/⟨ας ἀνδρῶν⟩, M*48 / *E*746 = *Θ*390 = *α*100, *O*279, *P*505. 510; (*ἀυτὸς / αὐτὰρ ὁ*) ... (*ἐὼν / ἄλλων / κοιρανέων*) *ἐπεπωλεῖτο*+ *-⟨ ⟩, Γ*196, *Δ*231. 250, *Λ*264 = 540; *ἀλαπάζοντα / ἐναίροντα -⟨ ⟩, E*166 / *Λ*188 = 203

Σχ sch. D: *σ.* regularly glossed w. a form of *τάξις* L [1]Fanta, 36 f.; [2]F. Albracht, Kampf u. Kampfschilder. g bei Hom., Programm Naumburg / Saale 1886, 112; [3]Delebecque, Cheval 90 f. 202; [4]Kirk, Songs 187; [5]H. S.-L. 2 f.; [6]Leumann, MSS 33, 1975, 79–84; [7]Latacz+, Kampfparänese 45 ff. 61 f.; [8]Van Wees, CQ 80, 1986, 292–5; [9]id., G&R 41, 1994, 3; [10]id. in New Companion 674 f.; [11]Singor, Mn. 44, 1991, 17–62 (esp. 23–7); [12]id. in Homeric Questions ed. J.P. Crielaard, Amsterdam 1995, 193 f. 197

B *line, Reihe* (horizontal, i.e. so that one *σ.* in front of or behind, not beside, the next) (1), problemat. (2); pl. exc. *Π*173

(2 below), *Y*362 (1aαbb); always ref. to animate beings (humans [on chariots see 1aα introd. below]; Sc.170 animals). — Epith.: see 1aαaa below. — Wdfld.: *πύργος, φάλαγξ* **1** *line(s:* pl. exc. *Y*362 in 1aαbb) of warriors (1aα), hunters facing animal (1aβ), animals facing animals (1aγ), of dancers (1b) **1a** in context of battle, violent confrontat.; often w. gen. of persons, animals (Sc.170) **1aα** *line(s)* (L[8–10] for 'columns' [L[8]293] vel sim. in keeping w. van Wees' general view of Hom. warfare; cf. L[6] „*στίχες* 'Trupp' und 'Reihe'". W. sense *line[s]* cf. *μεταστοιχ[ε]ί, τρίστοιχος/εί* and later *στίχος, στοῖχος*) of warriors (usu. on foot; [+] horses and chariots *Γ*113, *Y*326, see also *O*353) **1aαaa** pl.; usu. ref. to the forces of one side (of one contingent on one side *B*525. 687, *Δ*90 = 201. 330, *Π*211); at least prob. ref. to both sides *Γ*113. 326, *E*590, *H*61. 65, *Λ*343, *Π*820, *P*84 (note also Sc.170 in 1aγ, *Σ*602 in 1b below). — Epith.: *κρατεραί, οὐκ ἀλαπαδναί, πολλάς, πυκινάς*; pred. *πυκναί* (*H*61, + *ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι*) in context of preparing (see also 2 below) for battle vel sim. (regrouping *O*279): *B*525 *οἱ μὲν* (Schedius and Epistrophus) *Φωκήων -ας ἵστασαν ἀμφιέποντες* 687 (The Myrm. had no thought of fighting) *οὐ γὰρ ἔην ὅς τίς σφιν ἐπὶ -ας ἡγήσαιτο* *Δ*231 *πεζὸς ἐὼν ἐπεπωλεῖτο* (Ag.) ‹-ας *ἀνδρῶν*› = 250[ex.] (*κοιρανέων*) *O*279 *ἶδον* (Grs.) *Ἕκτορ' ἐποιχόμενον* ‹ › (Trs., urging them on, cf. vv.269f.) *Δ*330 (*πλησίον ἐστήκει*) *Ὀδυσσεύς, ' πὰρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ -ες οὐκ ἀλαπαδναὶ ' ἕστασαν* *Π*211 *μᾶλλον δὲ -ες* (of Myrm.) *ἄρθεν, ἐπεὶ βασιλῆος ἄκουσαν* (... *ὡς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισι*) *Y*326 *πολλὰς δὲ -ας ἡρώων, πολλὰς δὲ καὶ ἵππων ' Αἰνείας ὑπερᾶλτο θεοῦ ἀπὸ χειρὸς ὀρούσας*, at end of Aen.-Ach. confrontation 353 *ἐπὶ -ας ἆλτο* (Ach.), *κέλευε δὲ φωτὶ ἑκάστῳ* pause for single combat: *Γ*113 *ἵππους μὲν ἔρυξαν* (Grs. and Trs.) *ἐπὶ -ας* 196 *κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται* (Od.) *-ας ἀνδρῶν* (cf. *πῶυ διέρχεται* v.198) *Δ*90 (Ath. found Pand.) *ἑστάοτ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ -ες ἀσπιστάων ' λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήποιο ῥοάων* = 201 (Talth. found Mach.) *Γ*326 *ἵζοντο κατὰ -ας, ἦχι ἑκάστῳ ' ἵπποι* (*καὶ τεύχε' ἔκειτο*) *H*61 *τῶν δὲ ‹-ες ἕατ›ο πυκναί, ' ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι* 65 ‹ › *'Αχαιῶν τε Τρῶων τε ' ἐν πεδίῳ* — advancing (cf. 1b below) ag. enemy (indiv. enemy *Λ*412, *P*107): *Δ*221 (*ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο*) *Μενέλαον, ' ‹τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων -ες ἦλυθον› ἀσπιστάων* *Λ*412 (*ἧος ταῦθ' ὥρμαινε* [Od.]) ‹ › *ἀσπιστάων, ' ἕλσαν δ' ἐν μέσσοισι* *P*107 (*ἧος ταῦθ' ὥρμαινε* [Men., alone by corpse]) ‹ › *O*353 (*μάστιγι*) *ἤλασεν* (Hector) *ἵππους ' κεκλόμενος Τρώεσσι ἐπὶ* (*κατὰ* v.l.) *-ας*, resumption of attack — in engaged battle (cf. 1aαbb and 1aβ.γ below): *E*166 *τὸν* (Diom.) *δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα ‹-ας ἀνδρῶν› 746* (*λάζετο* [Ath.] *ἔγχος*) *τῷ δάμνησι* ‹ › *' ἡρώων* = *Θ*390 = *α*100 *Λ*188 (*ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ* [Hector] *'Αγαμέμνονα*) *θύοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα* ‹ › *' τόφρ' ἀναχωρείτω* = 203 264 *τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο* (Ag.) ‹ › *' ἔγχεϊ* = 540 (Hector, *Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην*) *P*505 (*οὐ ... Ἕκτορα μένεος σχήσεσθαι οἴω* [Autom.], *πρίν γ' ἐπ' 'Αχιλλῆος*) *βήμεναι ἵππω ' νῶϊ κατακτείναντα, φοβῆσαί τε* ‹ › *' 'Αργείων* 510 (*οἳ ἄριστοι*) *ἀμύνεσθαι* ‹ › (from corpse) *O*615 *ἔθελεν* (Hector) *ῥῆξαι* ‹ › *περητίζων ᾗ δὴ πλεῖστον ὅμιλον ὄρα* (but the Grs. held *πυργηδὸν ἀρηρότες ἠΰτε πέτρη ἠλίβατος*) *N*680 *ἔχεν* (Hector) *ᾗ τὰ πρῶτα πύλας καὶ τεῖχος ἐσᾶλτο ' ῥηξάμενος Δαναῶν πυκινὰς -ας ἀσπιστάων* *E*461 *Τρῳὰς* (*Τρώων* v.l.) *δὲ -ας ... Ἄρης ὤτρυνε μετελθών* 590 *τοὺς* (Men. and Antil.) *δ' Ἕκτωρ ἐνόησε ‹κατὰ -ας› Λ*343 *Ἕκτωρ ... νόησε* (obj. Diom. and Od.) ‹ › 91 *σφῇ ἀρετῇ Δαναοὶ ῥήξαντο φάλαγγας* (of Trs.) *' κεκλόμενοι ἑτάροισι* ‹ › *Π*820 *ἀγχίμολόν ῥά οἱ* (Patr.) *ἦλθε* (Hector) ‹ › *οὖτα δὲ δουρὶ P*84 *πάπτηνεν* (Hector) ... ‹ › (along the), *αὐτίκα δ' ἔγνω* (obj. Men. despoiling Euphorbus) **1aαbb** sg. *Y*362 *-ὸς* (sc. *Τρώων*) *εἶμι* (Ach.) *διαμπερές* (cf. *ῥῆξαι' N*680, *O*615 above), *οὐδέ τιν' οἴω ' Τρώων χαιρήσειν, ὅς τις σχεδὸν ἔγχεος ἔλθῃ*, app. the front *line* of the enemy **1aβ** of ‹hunters› in sim. *M*47. 48 (*πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες ἀντίοι ἵστανται* [‹ ›]) *στρέφεται* (lion or boar) *-ας ‹ἀνδρῶν› περητίζων' ' ὅππῃ τ' ἰθύσῃ, τῇ εἴκουσι -ες* ‹ › *' ' ὡς Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον* (of Trs.!) *ἰών* ... (v.47 om. H homoearcho, post 48 fert T) **1aγ** of animals Sc.170 *τῶν* (boars and lions facing each other on shield) *καὶ ὁμιληδὸν -ες ἤϊσαν, οὐδέ νυ τώ γε ' οὐδέτεροι τρεέτην* **1b** of dancers *Σ*602 *θρέξασκον* (dancing youths and girls) *ἐπὶ -ας ἀλλήλοισι* **2** in sg. of a division (one fifth; = crews of 10 ships = 500 men: see *Π*168ff.) of the Myrm. under its own commander, preparing to go into battle; L[7] (60–62) sees ref. as being to a 'line' of 10 ships in an original ship-catalogue context *Π*173 *τῆς μὲν ἰῆς -ὸς ἦρχε Μενέσθιος*

D v.l. *Λ*77

G **1** w. verbs **1a** *-ες* subj. of *ἄρθεν* (*Π*211), *εἴκουσι* (*M*48), *ἤϊσαν* (Sc.170), *ἐπί* ... *ἤλυθον* (*Δ*221[+], *P*107), *εἵατ(ο)* (*H*61. 65), *ἀμφί* ... *ἔστασαν* (*Δ*330; cf. *Δ*90[+]) **1b** *-ας* obj. of *ἐναίροντα* (*Λ*188[+]), *ἀλαπάζοντα* (*E*166), *ἀμύνεσθαι* (*P*510), *δάμνησι* (*E*746[+]), *ἵστασαν* (*B*525, + *ἀμφιέποντες*), *ὤτρυνε* (*E*461), *περητίζων* (*M*47; +‹*ῥῆξαι*› *O*615), *ῥηξάμενος* / ‹ › (*N*680 / *O*615 [+ *περητίζων*]), *φοβῆσαι* (*P*505); *ἦρχε* w. gen. sg. (*Π*173) **2** obj. (pl. exc. *Y*362) of prep. or prev. **2a** *ἐπί/ἐπ(ι)-*, obj. *-ας* **2aα** loc. 'along' vel sim. *O*353 (*κατά* v.l.; cf. *Λ*91 in 2b below), *Y*353 / *ἐπεπωλεῖτο*[+] *Γ*196, *Δ*231[+], *Λ*264[+], *ἐποιχόμενον O*279 **2aβ** 'in(to)' vel sim. (so as to form, forming) *B*687, *Γ*113, *Σ*602 **2b** *κατὰ -ας* **2bα** loc. 'along' vel sim. *E*590 + *Λ*343. 91 (cf. *O*353 in 2aα above), *Π*820, *P*84 **2bβ** distr. 'in' (forming) *Γ*326 **2c** *διαμπερές* 'right through' *Y*362 *-ος* **2d** *ὑπερ-* loc. 'over' *Y*326 *-ας* ... *ὑπερᾶλτο*

J.N. O'Sullivan

στολίζ(ω) [1[H]] (zu *στέλλω*:) *in Ordnung bringen, sistemare* Op.628 (*νῆα ἐρύσαι*) *ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐγκάτθεο οἴκῳ ' εὐκόσμως -σας νηὸς πτερά ordentl. zus.gelegt*, vgl. V.471, *A*433, *ζ*252, *α*439 (440 ~ Op.629), *I*213. — Wortf.: *ἀραρίσκω* B1c, *κοσμέω* B2, *πτύσσω, στέλλω, στόρνυμι, κατατίθημι*

R. Führer

στόμα [20[i], 8[o], 8[H], 3[h], 1[e]] **E** Nussbaum, Head and Hom, 52 A.10; myk. im Ochsennamen *to-ma-ko* = Stómargos, s. DMic.II 360. — Abl.: *στομαλίμνης, στόμαχος, ἐπιστομίη*

F *-α* 25, *-(α)* 3, *-ατος* 4, *-ατι* 1, *-ατ(α)* 2, *-άτων* 4 **M** **1** eins. [2][⏑] ‹-(α)› *Π*410 [2][⏑] ‹ › *B*250 [2][⏑] ‹ › *λ*426 **2** zweis. [1][⏑⏑] *-α ε*456 [2][⏑⏑] *-α Ξ*36 [2][⏑⏑] *-α O*607, *T*313, h.Ven.252; *-ατ' M*24 [1][⏑⏑] *-α τε ῥῖνάς/ές τε Ψ*395. 777 / *Ξ*467; *ἀνὰ -α καὶ κατὰ ῥῖνας Π*349; *ἀνὰ -α X*452, *σ*97; *κατὰ -α εἰμένα / νηλέϊ χαλκῷ O*389, *Π*345; *κατὰ -α ε*441; *διὰ -α K*375, *Ξ*91, Th.65; *-α Z*43, *K*8, *Y*359, *Ω*506, Sc.146. 389 [2][⏑⏑] *-α χ*137; *-ατ' B*489 **3** dreis. [⏑⏑[2]] *-απ κ*90; *-άτων* Th.40 [⏑⏑[2]] *-ατος* Th.84; *-άτων* Sc.279 [⏑⏑[1]] *-ατος ε*322 [⏑⏑[2]] *ἀπὸ -άτων μ*187, h.32,20, Choer.fr.4 (= Suppl.Hell.320), 1; *-ατος* Th.97 = h.25,5

Σχ zu 1aβ ‹sch. D› *Z*43: *δηλωτικὸν τοῦ πρηνής* zu 1aγ ‹ › *B*250: *διὰ -ατος ἔχων. λοιδορῶν. διὸ οὐκ ἐχρῆν ἀεί σε τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ -ατος ἔχειν καὶ λοιδορεῖν* zu 2 ‹ › *Ξ*36: *τὴν ἀρχήν. τὴν εἰσβολὴν τοῦ αἰγιαλοῦ*, sch.Bam. *ε*441: *τὴν εἴσοδον, χ*137: *ἀρχή* zu 3 sch.min. P.Vindob.Gr. inv.39940 zu *O*389: [*μετ*]*αφορικῶς κατὰ φησι τὴν ἀρχήν*, ‹ › *O*389: *νῦν 'κατὰ τὴν ἀρχὴν' μεταφορικῶς. 'εἰμένα' δὲ*

'χαλκῷ'· ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄκρον σεσιδηρωμένα zu 4 ⌊ ⌋K 8: ἤτοι μεταφορικῶς τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου. ἢ περιφραστικῶς ὅλον αὐτὸν διότι πάντων δαπανητικός, Y359: τὴν σύστασιν

B *Mund* (1 a), *Maul* (1 b), *Mündung* (2), *Spitze* (von Stangen, 3), *Front* (der Schlacht, 4) m. Präp.: ἀνά, ἄν ⌊m. Akk.⌋ B250, Π349, X452, ε456, σ97; ἀπό μ187, Th.97, h.25,5. 32,20, Choer. fr.4 (= Suppl. Hell. 320), 1; διά ⌊ ⌋ K375, Ξ91, Th.65; ἐκ / ἐξ Th.40. 84 / Sc.279, vgl. ε322; ἐν κ90; ἐπί ⌊ ⌋ Z43, Π410; κατά ⌊ ⌋ O389, Π345, ε441; περί ⌊ ⌋ O607, Sc.389; ποτί ⌊ ⌋ Ω506 Epith.: ἀπαλός Sc.279, ἀργαλέος χ137, δέκα B489, μακρός Ξ36, μέγα K8 gehäuft Th.40-97. — Wortf.: στόμαχος; κάρη, κεφαλή; πρόσωπον; ἀνθερεών, γένειον; χεῖλος; ὀδούς; ἀσφάραγος, αὐχήν, δειρή, λαιμός, λαυκανίη, μάσταξ, φάρυξ; ἀγορητύς, ἀοιδή, αὐδή, γλῶσσα, ἔπος, ὄσσα, ὄψ, φωνή; κυβιστάω, κύμβαχος, πρηνής; εἰσίθμη, εἴσοδος, θύρετρα, θύρη, πύλη, σανίδες, στεινωπός; ἀκωκή, χαλκήρης 1 *Mund, Gesicht* 1a anthropomorph (von Göttern nur 1aβ Anf.) 1aα *Mund* (Z43 = *Gesicht?*) von Menschen beim Kampf / Wettkampf / Schwimmen; Verletzg. u.ä., Speien von Blut od. Wasser: Π345. 349 PN δ(ὲ) PN[a] κατὰ -α νηλεῖ χαλκῷ ' νύξε ... ' 2vv. ' ... τὸ δ' (αἷμα) ἀνὰ -α καὶ κατὰ ῥῖνας ' πρῆσε χανών 410 (PN traf PN[a] mit der Lanze im Kiefer) ἕλκ' ἐκ δίφροιο κεχηνότα δουρὶ φαεινῷ, ' κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ -' ἔωσε Ξ467 (PN hieb PN[a] ins Genick) ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε· ' τοῦ δὲ πολὺ προτέρη κεφαλὴ -α τε ῥῖνές τε ' οὔδεϊ πλῆντ' ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος Z43 ⌊αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο ... ἐξεκυλίσθη⌋ ' πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ -α σ97 αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ -α (des Iros) φοίνιον αἷμα Ψ395 ⌊ ⌋ ' ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη ⌊-α τε ῥῖνάς τε⌋ 777 ἐν δ' ὄνθου βοέου πλῆτο ⌊ ⌋ ε322 ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, -τος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην 456 θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ ' ἂν -α τε ῥῖνάς τ(ε) 1aβ *Mund* zum Reden od. Singen: der Gottheiten: Th.40 τῶν δ' (Musen) ἀκάματος ῥέει αὐδὴ ' ἐκ -ων 65 ἐρατὴν δὲ διὰ -α ὅσσαν ἱεῖσαι ' μέλπονται μ187 (Sirenen: „οὐ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ) πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ -άτων ὄπ' ἀκοῦσαι" h.Ven.252 (Aphr.:) „οὐκέτι μοι -α χείσεται ἐξονομῆναι ' τοῦτο" *Mund* der Sänger: B489 (πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι) οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ -ατ' εἶεν Sc.279 (χοροὶ παίζοντες) ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἵεσαν αὐδὴν ' ἐξ ἀπαλῶν -άτων h.32,20 (κλέα φωτῶν ᾄσομαι ἡμιθέων ὧν κλείουσ' ἔργματ' ἀοιδοὶ) ἀπὸ -άτων ἐροέντων *Mund* der Sänger u. Könige: Th.97 γλυκερή οἱ ἀπὸ -ατος ῥέει αὐδή = h.25,5 Könige: Th.84 τοῦ δ' ἔπε' ἐκ -ατος ῥεῖ μείλιχα Ξ91 (Od.:) „... μῦθον, ὃν οὔ κεν ἀνήρ γε διὰ -α πάμπαν ἄγοιτο (ὅς τις σκηπτοῦχος εἴη)" *Mund* des Thers.: B250 (Od. zu Thers.:) „οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ -' ἔχων ἀγορεύοις, ' καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις" *Mund* allg.: Choer. fr.4 (= Suppl. Hell. 320), 1 γλῶσσαν ... Φοίνισσαν ἀπὸ -των ἀφιέντες 1aγ sonstige Stellen *Mund* Ω506 (Priam.:) „⌊ἔτλη⌋ν δ' οἴ' οὔ πώ τις ... ἄλλος, ' ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ -α χεῖρ' ὀρέγεσθαι", gemeint wohl das Küssen von Ach.s Hand durch Priam., vgl. V.478 (so W. Pötscher, WJA N.F. 18, 1992, 5–16, wo andere mögl. Auffassungen diskutiert sind; abweichend auch Art. ὀρέγω Bd. III Sp.762,43 ff.) λ426 (Ag.:) „(Klyt. οὐδέ μοι ⌊ ⌋) χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἐλέειν σύν τε -' ἐρεῖσαι" bei seel. Reaktionen K375 (Dolon) ἔστη τάρβησέν τε ' βαμβαίνων· ἄραβος δὲ διὰ -α γίγνετ' ὀδόντων O607 (PN μαίνετο,) ἀφλοισμὸς δὲ περὶ -α γίγνετο X452 (Androm.:) „ἐν δ' ἐμοὶ αὐτῇ ' στήθεσι πάλλεται ἦτορ ἀνὰ -α, νέρθε δὲ γοῦνα ' πήγνυται" 1b Tier-*Maul, Rachen* Sc.146 ἐν μέσσῳ δὲ δράκοντος (δ' ἀδάμαντος v.l.) ἐὴν φόβος ... ' ... ' τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο -α λευκαθεόντων 389 (im Gl.: κάπρος θήγει ὀδόντα,) ἀφρὸς δὲ περὶ -α μαστιχόωντι ' λείβεται 2 *Mündung* M24 (von allen Flüssen des Ida) ὁμόσε -ατ' ἔτραπε (Ap.) ε441 (Od.) ποταμοῖο κατὰ -α καλλιρόοιο ' ἵξε νέων ‖ e.es Hafens / e.er Bucht κ90 ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν ' ἐν -τι προὔχουσιν, ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν Ξ36 (die Schiffe der Gr.) πλῆσαν ἁπάσης ' ἠϊόνος -α μακρόν, ὅσον συνεέργαθον ἄκραι ‖ e.es Korridors (vgl. λαύρη) χ137 (Mel.:) „ἄγχι γὰρ αἰνῶς ' αὐλῆς καλὰ θύρετρα, καὶ ἀργαλέον -α λαύρης" 3 *Spitze* von Stangen (LSJ III 1, vgl. ebd. στόμωμα, στόμωσις, στομόω; hebr. *pāh* 'Mund'; 'Schneide [des Schwertes]') O389 (Tr. μάχοντο) ξυστοῖσι, τά ῥά σφ' ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο ' ναύμαχα κολλήεντα, κατὰ -α εἱμένα χαλκῷ 4 metaph., *Front* der Schlacht, wohl von den starrenden Speerspitzen, die an Zahnreihe eines Raubtiers erinnern mochten (vgl. Hainsworth, Iliad III 157; später t.t., LSJ s.v. III 2) K8 Gl. (Zeus τεύχων ἢ ὄμβρον ἠὲ χάλαζαν ἢ νιφετὸν) ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα -α ⌊πευκεδαν⌋οῖο *Maul* der Wunden reißenden Schlacht (s. ⌊ ⌋ός) Γ313 οὐδέ τι θυμῷ ' τέρπετο (Ach.), πρὶν πολέμου -α δύμεναι αἱματόεντος Y359 (Ach.:) „οὐδέ κ' Ἄρης ... οὐδέ κ' Ἀθήνη ' τοσσῆσδ' ὑσμίνης ἐφέποι -α καὶ πονέοιτο"

D Hes. fr.372,1 V. Langholf

στομαλίμνη (Στομαλίμνη) v.l. sch. Z4a/b Appell. od. ON *Lagune, Haff* West, Ptol. Pap. 71–73; +A. Rengakos, Der Homertext u. die hellenist. Dichter, Stuttgart 1993, 25. 154 f.; s.a. Bürchner, RE IV A (1931) 63 f. V. Langholf

στόμαχος [3[i]] **Σχ** sch. D P47: κατὰ τὴν θέσιν, ὅ ἐστι 'τὸν βρόγχον', Γ292: φάρυγγας. λαιμούς. ἐπεὶ συνέζευκται ὁ -ος τῷ λαιμῷ, Γ266: λαιμόν

B *Kehle, Schlund* 1 e.es Menschen P47 (PN) ἂψ ἀναχαζομένοιο κατὰ -οιο θέμεθλα ' νύξ'... ' ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή 2 von Opfertieren, bei Eidesleistung Γ292 ⌊(Ag. sprach es schwörend) καὶ ἀπὸ⌋ -ους ἀρνῶν τάμε νηλεῖ χαλκῷ Γ266 ⌊ ⌋ -ον κάπρου τάμε νηλεῖ χαλκῷ. — Wortf.: ἀσφάραγος, αὐχήν, δειρή, λαιμός, λαυκανίη, τράχηλος, φάρυγξ V. Langholf

στοναχή [5[i], 8[o]] **E** zu στόνος, στενάχω (s.d.); Tichy, Onomatop. Verb. 194 f. — Abl.: στοναχῆσαι, στοναχίζω

M dreis.: [⏑⏑̯] -ῆς φ237 = 383, χ501; -ῇ ω416 [⏑⏑̯] -ή Ω512 [⏑⏑̯] -ῇ π144 [⏑⏑̯] -ῇ τε Ω696; ἄλγεά τε -άς τε B39, ξ39; -άς τε B356 ≅ 590 viers.: -ῇσι ε83 = 157

Σχ sch. D B39: καὶ στεναγμούς (ebenso B356. 590 u. sch. min. P.Oxy. 4630 zu B39)

B *Stöhnen, Seufzen* wohl stets hörbar (Bed. eines 'innerlichen' unhörbaren Stöhnens nirgends plausibel): -ὴ κατὰ δώματ' ὀρώρει Ω512, ἦν δέ τις ἢ -ῆς ἠὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ φ237 = 383 kombin. m. kongr. Subst.en: κλαυθμοῦ καὶ -ῆς χ501; ⌊-ῇ τε⌋ γόῳ τε π144; μυχμῷ τε ⌊ ⌋ ω416; οἰμωγῇ τε ⌊ ⌋ Ω696; δάκρυσι καὶ -ῇσι καὶ ἄλγεσι ε83 = 157; ἄλγεά ⌊τε -άς τε⌋ B39, ξ39; ὀρμήματά ⌊ ⌋ B356 = 590; kombin. m. Verben: κλαῖε θυμὸν ἐρέχθων, δάκρυα λείβων ε83 = ähnl. 157; ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστέοφι χρώς π144; γλυκὺς ἵμερος ᾕρει -ῆς χ501; von Göttern den Menschen auferlegt: θήσειν ... ἐπ' B39, δόσαν ξ39; assoz. m. 'sitzen' ε83. 157, ξ39, π144 nirgends zur Bez. eines bloßen Geräuschs i.S.v. 'Tönen'; stets lässt sich ein psychol. Motiv der durch στ. ausgedrückten Handlg. konstruieren (beides im Ggs. zu στένω, s.d.). — Wortf. u. Lit. zur Bed. s. στόνος Motiv Trauer: Ω512 (Ach. u. Priam. weinten) τῶν δὲ -ῇ (στεν- v.l.) κατὰ δώματ' ὀρώρει 696 (Priam. u. Idaios) εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε -ῇ (στεν- v.l.) τε ' ἵππους, ἡμίονοι

δὲ νέκυν φέρον ω 416 *ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος* ' *μυχμῷ τε -ῇ τε δόμων προπάροιθ' Ὀδυσῆος,* ' *ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον* π 144 (Eum.: „Man sagt, Laertes habe weder gegessen noch getrunken noch seine Pflanzg. besorgt,) *ἀλλὰ -ῇ τε γόῳ τε* ' *ἧσται ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς*" ξ 39 (Eum.:) „*καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε -άς τε·* ' *ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων* ' *ἦμαι*" Motiv Heimweh: ε 83 Od. *ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος ...* ' ‹*δάκρυσι καὶ -ῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων*› (*στεν-* v.l.) = 157 Od. *ἤματα δ' ἂμ πέτρῃσι καὶ ἠιόνεσσι καθίζων* '‹ › Motiv Anstrengung u. Schmerz im Kampf (vgl. *στόνος*): *B* 39 (*Ζεὺς μήδετο ἔργα·*) *θήσειν γὰρ ἔτ'* ‹*ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε -άς τε* ' *Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας*› (vgl. [*θησέμεναι γ*]*ὰρ* ‹ › *Γ* 302b in D) φ 237 (Od.:) ‹„*ἦν δέ τις ἢ -ῆς ἠὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ* ' *ἀνδρῶν* (*μή τι θύραζε προβλώσκειν*)"› = 383 (Eum.:) ‹ › ‖ ebenso zu deuten viell. *B* 356 (Nestor:) „*μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἴκόνδε νέεσθαι* ' *πρίν τινα πὰρ Τρώων ἁλόχῳ κατακοιμηθῆναι,* ' *τείσασθαι δ'* ‹*Ἑλένης ὁρμήματά τε -άς τε*›" ≅ 590 Men. *ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ* ' *τείσασθαι* ‹ › Kriegsmühen u. *Kampfgestöhn* (der Gr.) um Hel. (sch. *B* 356 u. LSJ; zu *τείσασθαι* vgl. *A* 42; altern. Deutg. s. *ὁρμήματα* Bd. III Sp. 787) Motiv Freude (?, dazu Fernandez-Galiano, in: Odyssey III 310: „emotional longing for release after a climax of suffering"): χ 501 *τὸν δὲ* (Od.) *γλυκὺς ἵμερος ἥρει* ' *κλαυθμοῦ καὶ -ῆς*

D *Γ* 302b (West, Ptol. Pap. 43. 53; Wortlaut s.o. zu *B* 39 in B) ε 204a (= ε 83⁻) V. Langholf

στοναχῆσαι [2ⁱ, 1ᴴ] **E** < *στοναχή* (s.d.); Tichy, Onomatop. Verb. 194 f.; Tucker, Greek Verbs 106. 236

Σχ sch. D *Σ* 124: *στενάξαι* **L** Krapp, Akust. Phänomene 29 ff.

B *drōhnen, stöhnen* Wortf. u. Lit. zur Bed. s. *στένω* **I Simplex** *stöhnen* *Σ* 124 (Ach.: „*νῦν δὲ κλέος ἐσθλὸν ἀροίμην καί τινα Τρωϊάδων*) *ἀδινὸν -ῆσαι ἐφείην*"

II Kompos. *ἐπι-*: *dröhnen, aufrauschen* ‹in Vbd. m. *stöhnen*› (Meer) *Ω* 79 (*ὦρτο Ἶρις, μεσσηγὺς δὲ Σάμου τε καὶ Ἴμβρου*) *ἔνθορε μείλανι πόντῳ· ἐπε-ησε δὲ λίμνη* (vgl. 85 *κλαῖε*, Thetis) *περι-*: *drōhnen* ‹ › (Erde) Sc. 344 (die Pferde *ῥίμφ' ἔφερον ἅρμα,*) *περι-ησε* (-*εναχιζ-*, -*οναχιζ-* vv.ll.) *δὲ Γ/γαῖα*

D -*ήσεται* h. Ven. 252 codd. V. Langholf

στοναχίζω s. *στεναχίζω*

στονόεις [4ⁱ, 7°, 5ᴴ, 2ᵇ] **M** [⏑⏑⏓⏑] -*εντα* Op. 146, h. 27,6; -*εντας* Sc. 127 [⏑⏑⏓⏑] *τελέσας -εντας ἀέθλους* Th. 951. 994; *βέλεα -εντα Θ* 159 = *O* 590; -*εντες ὀϊστοί φ* 12 ≅ 60; -*εντα βέλεμνα ω* 180; -*εσσαν ἀοιδήν* / *ἀϋτήν Ω* 721, *λ* 383; -*εσσα ρ* 102 = *τ* 595 [⏑⏑⏓×] *βέλεα -εντα P* 374, Th. 684, h. Ven. 152; -*εντα ι* 12 **Σχ** sch. D *Θ* 159: *πολλῶν στεναγμῶν αἴτια*

B *(Todes-)Stöhnen verursachend, mit Seufzen verbunden* **1** (Wurf-)Geschosse **1a** *ὀϊστοί φ* 12 (*ἔνθα τόξον κεῖτο ἠδὲ φαρέτρη*) ‹*πολλοὶ δ' ἔνεσαν -εντες ὀϊστοί*› ≅ 60 (*φαρέτρην*) ‹ › **1b** *βέλεα* / *βέλεμνα P* 374 *μεταπαυόμενοι δὲ μάχοντο* ' *ἀλλήλων ἀλεείνοντες* ‹*βέλεα -εντα*› h. Ven. 152 (Anch.: „Niemand wird mich hindern,) *οὐδ' εἴ κεν ... Ἀπόλλων* ' *τόξου ἀπ' ἀργυρέου προϊῇ* ‹ ›" ω 180 (*ψυχή* des Amphimedon: „Od. *ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς, βάλε δ'* PNᵃ) *αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισ' ἐφίει -εντα βέλεμνα* (*βέλεα στονόεντα* v.l.)" ‖ zusätzl. auch: *mit Lärm verbunden, Lärm verursachend?*: *Θ* 159 *ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ* ' *ἠχῇ θεσπεσίῃ* ‹ › *χέοντο* = *O* 590 Th. 684 (*περίαχε πόντος, γῆ ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' Οὐ/οὐρανὸς εὐρὺς* ' *σειόμενος, τινάσσετο μακρὸς Ὄλυμπος, ἔνοσις δ' ἵκανε Τάρταρον·*) *ὣς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοις ἵεσαν* ‹ › h. 27,6 (Art., *ἦ κατ' ὄρη τόξα τιταίνει*) *πέμπουσα -εντα βέλη· τρομέει δὲ κάρηνα* ' *ὑψηλῶν ὀρέων, ἰαχεῖ δ' ἔπι δάσκιος ὕλη* ' *δεινὸν ὑπὸ κλαγγῆς θηρῶν, φρίσσει δέ τε γαῖα* ' *πόντος τ'* **2** *ἀϋτή mit (Todes-)Stöhnen verbundenes Kampfgeschrei λ* 383 (Od.:) „(*ἑτάρων,*) *οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον -εσσαν ἀϋτήν,* ' *ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο*", vgl. Bd. I Sp. 1596,2 ff. **3** bei and. Subst.en (alphabet.) *ἄεθλοι*: Th. 951 (*Ἥβην*) *ἧς Ἡρακλῆος* ‹*τελέσας -εντας ἀέθλους*› (*αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν*) 994 (Iason *κούρην Αἰήταο*) *ἦγε παρ' Αἰήτεω* ‹ › Sc. 127 (Her. legte Panzer an, den ihm Ath. geschenkt hatte) *ὀππότ' ἔμελλε* ' *τὸ πρῶτον -εντας ἐφορμήσεσθαι ἀέθλους ἀοιδή*: *Ω* 721 *παρὰ δ' εἶσαν ἀοιδοὺς* ' *θρήνων ἐξάρχους, οἵ τε -εσσαν ἀοιδὴν* ' *οἱ μὲν ἄρ' ἐθρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες ἔργα*: Op. 146 (ehernes Geschlecht) *οἶσιν Ἄρηος* ' *ἔργ' ἔμελε -εντα καὶ ὕβριες εὐνή*: ρ 102 ‹(Pen.:) „*λέξομαι εἰς εὐνήν, ἤ μοι -εσσα τέτυκται,* ' *αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη*"› *seufzerreich* = *τ* 595 ‹ › *κήδεα*: *ι* 12 (Od. zu Alkin., bezieht sich auf *θ* 521 ff.:) „*σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο -εντα* ' *εἴρεσθ', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω*"

V. Langholf

στόνος [4ⁱ, 3°] **E** < *στένω*, s.d. — Abl.: *στονόεις*; *ἀγάστονος, πολύστονος*; s.a. *στοναχή*

M [⏑⏑] *κτεῖνε δ' / τύπτε δ' / τύπτον / κτεῖνον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ -ος ὄ(ὤ)ρνυτ' ἀεικής K* 483 / *Φ* 20 / *χ* 308 / *ω* 184; -*ον ψ* 40 [⏑⏑] -*ος*/-*ον ἀνδρῶν T* 214, *Δ* 445 **Σχ** sch. D *Δ* 445: ‹*στεναγμό*›*ν. λύπην*, K 483: ‹ ›*ς*

B *Stöhnen, Brüllen* von Männern bei Empfang der (tödl.) Verwundung Wortf.: *μυχμός*; s.a. *γόος*; Krapp, Akust. Phänomene 29 ff. *K* 483 *κτεῖνε* (Diom.) ‹*δ' ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ -ος ὄρνυτ' ἀεικὴς* ' *ἄορι θεινομένων, ἐρυθαίνετο δ' αἵματι*› *γαῖα Φ* 20 Ach. *τύπτε* ‹ › *ὕδωρ χ* 308 *τύπτ*‹*ον* (sc. *μνηστῆρας*) *ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ -ος ὤρνυτ' ἀεικὴς* ' *κράτων τυπτομένων, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν*› *ω* 184 (*ψυχὴ Ἀμφιμέδοντος*:) „*κτεῖν*‹ ›" *Δ* 445 (*Ἔρις σφιν νεῖκος ἔμβαλε*) *ἐρχομένη καθ' ὅμιλον ὀφέλλουσα -ον ἀνδρῶν T* 214 (Ach.: „mich kümmern nach Patr.' Tode nicht Trank noch Speise,) *ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἷμα καὶ ἀργαλέος -ος ἀνδρῶν*" *ψ* 40 (Eurykl.: „Den Totschlag der Freier) *οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ -ον οἷον ἄκουσα*"

V. Langholf

στόρνυμι [8ⁱ, 14°, 3ᵇ] **E** IE, cf. e.g. Lat. *sterno*; on development of forms, vocalisat. see Frisk, Chantraine, Dict., and LIV² 599 s.v.; further **L** below. — Deriv.: *εὔ/χαμαίστρωτος, στρωτός*; also *στρατός*

F (- = *στορεσ*) *καστορνῦσα* 1; *ἐ-εν* 2, -(*ε*) 1; *ἐ-αν* 3, *κατε-αν* 1, -*αν* 4; -*αιμι* 1; -*ον* 2; -*αι* 5, *ὑπο-αι* 1; -*ας* 2; *ἔστρωτο* 1; *ἐστρωμένον* 1

M **1** disyll. [⏑⏑] -(*ε*) *υ* 2 **2** trisyll. **2a** shape [⏑⏑⏓]: [⏑⏑] -*αν*/*ον*/*αι πυκινὸν λέχος η* 340 = *ψ* 291 / 177 / *I* 621 ≅ 659; -*ας I* 213, *τ* 599 [⏑⏑] -*αν*/*ον λέχος I* 660, *ψ* 171; -*αν ν* 73; -*αι Ω* 645 = *δ* 298 = *η* 337 [⏑⏑] *ὑπο-αι υ* 139 **2b** [-⏑] *καστορνῦσα ρ* 32 **2c** [⏓-⏓] *ἔστρωτο K* 155 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑⏓] -*αιμι* h. Cer. 143 **3b** shape [-⏑⏑-]: [⏓⏑⏑] ‹*ἐ-εν*› *ξ* 50 [⏓⏑⏑] ‹ ›/*αν γ* 158 / *Ω* 648, *δ* 301, h. 33,15 [⏓⏑⏑] *κατε-αν Ω* 798 **3c** [-⏓⏑] *ἐστρωμένον* h. Ven. 158

Σχ sch. D *I* 213: -*ας· καταστρώσας*, 621: -*αι· στρῶσαι*

L Strunk, Nasalpräsentien 53. 74 w. n. 177. 112. 113 f. 120–22; Narten, Sprache 14, 1968, 131 ff.; Anziferowa, AAntHung 26, 1978, 281 ff.

B *spread*, both of spreading a cover over something (1 a metaph. 1 b) and of spreading a bed / grave w. bed-clothes / flagstones (2 a/b); for advs., preps. closely w. σ. see 1 a, instr. dat. 2 below. — W d f l d.: *ἐμ/ἐπιβάλλω, ἐντύ(ν)ω, πετάννυμι, ποιέω, τανύω, τείνω* **1** *spread* something out (as a cover over something else 1 a) **1 a** *spread* rug(s), hide vel sim. on bed (*δέμνια Ω* 645+; cf. *I* 660 in 2 a below) or seat (*ρ* 32, cf. *ξ* 50) or as bedding on ground (*K* 155, *υ* 2; obj. understood *τ* 599), ship's deck (*ν* 73); adv., prep. expressing 'over', 'on': (*ἐφ*)*ύπερθε*(*ν*) *Ω* 645+, *υ* 2 (also *Ω* 798 in 2 b below), *ἐπί ν* 73, *ξ* 50, *ἐνί ρ* 32; n. also *χαμάδις τ* 599 *K* 155 *εὖδ'* (on ground), *ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς* (*ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο*) *Ω* 645 (*ἑτάροισιν ἷδὲ δμῳῇσι κέλευσε δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ ῥήγεα*) *ἐμβαλέειν, -αι τ' ἐφύπερθε τάπητας, ' χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι* = *δ* 298 = *η* 337 *ν* 73 *κὰδ δ' ἄρ 'Οδυσσῆϊ -αν ῥῆγός τε λίνον τε ' νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν* (*ἵνα εὕδοι*) *ξ* 50 (*εἷσεν· ῥῶπας δ' ὑπέχευε*) *ἐ-εν δ' ἐπὶ δέρμα ... ἀγρίου αἰγός, ' αὐτοῦ ἐνεύναιον ρ* 32 *κώεα καστορνῦσα* (*καστρων*(*ν*)*ῦσα* v.l.) *θρόνοις ἐνί υ* 2 (*ἐν προδόμῳ εὐνάζετο*, on ground) *κὰμ μὲν ... βοέην -*(*ε*), *αὐτὰρ ὕπερθεν ' κώεα πόλλ' ὀίων* (*Εὐρυνόμη δ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι*) (cf. vv. 141–3) *τ* 599 *λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ, ' ἢ χαμάδις -ας* (sc. bedding) *ἤ τοι κατὰ δέμνια θέντων* **1 b** metaph. *spread out, flatten out, smooth out* (as happens with a cover one spreads) *I* 213 (*ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη*) *ἀνθρακιὴν -ας ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε spread out flat γ* 158 *ἐ-εν δὲ θεὸς ... πόντον make flat, smooth*, so *calm* h. 33, 15 *ἀνέμων κατέπαυσαν ἀέλλας, ' κύματα δ' ἐ-αν* (the Dioscuri) *λευκῆς ἁλὸς ἐν πελάγεσσι* **2** obj. (subj. of pass.) *λέχος, δέμνια* (2 a), grave-pit (2 b); instr. dat. h. Ven. 158 (2 a), *Ω* 798 (2 b) **2 a** *spread* a bed with bed-clothes, obj. 10× *λέχος* (here best taken as bedstead; so certainly the *πυκινὸν λ.* of *ψ* 177, also h. Ven. 158; but perh. a development towards sense 'make by spreading', cf. special case *I* 660 where *κώεα* etc. in [part-]appos. to *λέχος*), 2× *δέμνια* (cf. *Ω* 645+ in 1 a above) *I* 621 (*Πατρόκλῳ νεύσε*) *Φοίνικι -αι* ⟨*πυκινὸν λέχος*⟩ (same *λέχος* as vv. 659. 660) ≅ 659 660 *-αν λέχος, ὡς ἐκέλευσε, ' κώεά τε ῥῆγός τε λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον* (cf. *ψ* 179 f.) *η* 340 *-αν* (maids) ⟨ ⟩ (n. *δέμνι'* v. 336) = *ψ* 291 (*ἔντυον εὐνὴν ἐσθῆτος μαλακῆς*) 177 *οἱ -ον* ⟨ ⟩ *Εὐρύκλεια, ' ἐκτὸς ... θαλάμου* (*ἐκθεῖσαι λέχος ἐμβάλετ' εὐνήν, κώεα κτλ.*) 171 *μαῖα, -ον* ⟨*λέχος*⟩ *ὄφρα καὶ αὐτὸς ' λέξομαι* (cf. *τ* 317 f.) h. Cer. 143 *κε* ⟨ ⟩ *-αιμι* (Dem.-Doso) *μυχῷ θαλάμων* (*δεσπόσυνον*) h. Ven. 158 (*'Αφροδίτη ἕρπε*) *ἐς* ⟨ ⟩ *εὔστρωτον, ὅθι περ πάρος ἔσκεν ἄνακτι ' χλαίνῃσιν* (*δίνησι* v.l.) *μαλακῆς ἐστρωμένον· αὐτὰρ ὕπερθεν ' ἄρκτων δέρματ' ἔκειτο βαρυφθόγγων τε λεόντων Ω* 648 *αἶψα δ' ἄρ ἐ-αν* (*ἄρα -αν* v.l.) *δοιὰ λέχε'* (cf. *δέμνια* v. 644 and use of σ. in v. 645 in 1 a above) — *δ* 301 *δέμνια δ' ἐ-αν* (maids) (same *δέμνια* as in v. 297 [see 1 a above]) *υ* 139 (*ὅτε ὕπνου μιμνήσκοιτο* [Od.-beggar]) *δέμνι' ἄνωγεν* (Pen.) *ὑπο-αι δμῳῇσιν* (cf. *τ* 599 in 1 a above) **2 b** *spread, cover* a (coffin in a) grave-pit with flags of stone *Ω* 798 *ἐς κοίλην κάπετον θέσαν* (sc. *λάρνακα* w. Hector's bones), *αὐτὰρ ὕπερθε ' πυκνοῖσιν λάεσσι κατε-αν μεγάλοισι*

C o m p d s. (both pref. loc. in sense): *κατ*(-, DPV ⟨*ν* 73, *υ* 2⟩ ⟨ ⟩, *ρ* 32 in 1 a, *Ω* 798 in 2 b; *ὑπο*(-) *K* 155 (DPV) in 1 a, *υ* 139 in 2 a J.N. O'Sullivan

στρατιή [1ᵉ] *Heer*, zu *στρατός*, vgl. Scheller, Oxytonierung 84 f. Theb. fr. 7 p. 25 Dav. (= Pi., Ol. 6, 16) *ποθέω στρατιᾶς ὀφθαλμὸν ἐμᾶς*. Ob die Worte wirkl. in der Theb. gestanden haben, ist uns.; vgl. auch Theb. fr. 10 p. 28 Ber.

D Choer. fr. 22, 25 p. 204 Ber. (23, 25 Colace; Suppl. Hell. 937, 25) G. Markwald

Στρατίη [1ⁱ] Ort in Arkadien, zu *στρατός*, urspr. Bed. viell. 'Feldlager' *B* 606 *'Ρίπην τε -ην τε καὶ ἠνεμόεσσαν 'Ενίσπην*, Lage, wie auch die von Rhipe u. Enispe (s.d.), schon in d. nachhom. Ant. unbek., was vermuten läßt, daß Myk. reflektiert wird (H. S. - L. 94 u. 158); Versuch einer Lokalisierg., allerd. sehr uns., bei Burr 69 u. Visser, Katalog 542 f., wo auch zum Verstyp; ant. Quellen bei Bölte, RE IV A (1931) Sp. 256 G. Markwald

Στρατίος [2ᵒ, 2ᴴ] **E** Abl. von *στρατός* (s.d.); Kurzname (v. Kamptz 11, 22 ff. u. 269; Risch 118); zur Akzent. vgl. Lehrs, Arist. 266 f. m. A. 181; zu myk. *ta-ra-to* (PN *Στράτον*?) vgl. DMic. II 318 s.v. u. G. Neumann, in: Coll. Raur. 2, 321

B Sohn Nestors u. der Eurydike, der ältesten Tochter des Klymenos (lt. *γ* 452); Bruder des Peisistr. (vgl. v. Kamptz 11 u. 22); führt m. seinem Bruder Echephron zus. d. Rind an d. Hörnern zum Schlachtopfer, während ihr Bruder Aretos d. Weihwasser bringt (*γ* 439); bei Hom. m. Echephron, bei Hes. m. Aretos zus. in einem Vers: *γ* 413 ⟨*'Εχέφρων*⟩ *τε -ος τε* 439 *-ος καὶ δῖος* ⟨ ⟩ ‖ Hes. fr. 35, 11 *-ος τε καὶ 'Αρητος*] *κ*[*α*]*ὶ* ⟨ ⟩ = 36, 2 suppl. G. Markwald

Στρατονίκη [3ᴴ] PN im Frauenkat., T. des Porthaon u. der Laothoë (vgl. Bd. II Sp. 1632, 45 f.; A. Ballabriga, Les fictions d'Homère, Paris 1998, 170 f.), ihre Schwestern sind Eurythemiste u. Sterope (Hes. fr. 26, 9, Dreinamenvers); Ap. gab sie seinem S. Melaneus zur Frau, dem sie Eurytos gebar (Hes. fr. 26, 23. 27); am VE: [*εὔζωνον*] *-ην / καλλίζωνος -η*

D Gattin des Chairesilaos (nach e. Verm. Lobels) u. M. des Poimandros, Hes. fr. 251 a, 10; s. Hirschberger, Komm. 450 f. G. Markwald

στρατόομαι [3ⁱ] **E** fakt. (od. instrumentat.?, vgl. ⟨Fraenkel, Denom. 77 A. 2⟩) Denom. zu *στρατός* (s.d.)

F nur Impf. 3. Pl.: *ἐ-όωντ*(*ο*) 2, *ἀμφε-όωντο* 1; zur Frage, ob *-όομαι* od. *-άομαι* als Grundform anzusetzen ist, s. ⟨ ⟩ u. 114; Chantraine, Gr. h. I 80 u. 364 (pro *-όομαι*); O. Kujore, Greek Polymorphic Presents, Amsterdam 1973, 116 A. 12; Risch 320 (pro *-άομαι*); and. Meister, Kunstspr. 87 (direkt aus *-ός* „zerdehnt"); vgl. auch *δῃϊόωντο* u. *κατηπιόωντο* (Bd. II Sp. 269 u. 1350); zu Aesch., Ag. 135 *-ωθέν* s. Ed. Fraenkel, Aesch. Ag. II, Oxford 1950, 79 f. m. A. 1 **Σχ** sch. D *Γ* 187 *ἐστρατοπεδεύοντο*

B eigtl. Bed. ist ***heeren* (wie mhd. *hern*, nhd. nur noch im Kompos. ver*heeren*), etwa gleich: *mit einem Heer sein*; vgl. Leumann, Hom. Wört. 185–87; W. Boeder, Studien zum gr. Medium, Freiburg i. Br. 1961, 62. — W o r t f.: *πόλεμον ἐγείρειν/ὁρμαίνειν, πολεμίζειν; ἐς πόλεμον θωρήσσεσθαι, ἰέναι, πωλεῖν, στείχειν* **1** *ein Heerlager haben* (*παρά, Γ* 187), *sich auf einem Feldzug befinden* (*πρός, Δ* 378) *Γ* 187 (Priam.: *„ἴδον Φρύγας) οἵ ῥα τότ' ἐ-όωντο* (*ἐ-όοντο* ci.) *παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο" Δ* 378 *οἳ* (Tydeus u. Polyneikes auf d. Suche nach Verbündeten f. ihren Feldzug gg. Theben) *δὲ τότ' ἐ-όωνθ'* (*ἐ-όονθ'* ci., *τότε -όωντο* Hsch.) *ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης, waren auf e. Feldzug gg.* (vgl. Leaf z. St.)

II K o m p o s.: *ἀμφιστρ. umlagern Λ* 713 (*Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνῃ*) *τὴν ἀμφε-όωντο* (*-όοντο* ci., sive *τὴν ἀμφ' ἐ-όωντο*?) *διαρραῖσαι μεμαῶτες* G. Markwald

στρατός [60ⁱ, 5ᵒ, 1ᴴ, 1ᵉ] **E** strittig; altes Verbaladj.; äol. *στρότος*, kret. *σταρτός*, meist zu ***sterh₂-* 'ausbreiten' (LIV² 599 s. *στόρνυμι, στρωτός*) gestellt, dann urspr. Bed. 'Heerlager' (Frisk III, Chantraine, Dict. s.vv.; Kramer, WS 109, 1996, 237 f.; vgl. *στρατὸν εὐρύν*); and. Strunk, Nasalpräsentien 62. 109 ff., der Abl. von alter Wz.variante ***ster-* 'niederstrecken'

(LIV² 597, vgl. lat. *prosternere*) annimmt; urspr. Bed. dann z.B. 'Niederstrecker' (zustimmend Rix, Kratylos 14, 1969, 187; Risch 25); zum Myk. vgl. Ruijgh, Études 158 m. A.316 u. 252 f. m. A.94; DMic. II 371, s. s.vv. *to-te-ja* u. *to-ti-ja*; auch den PN *ta-ra-ta*, ebd. 318. – Abl.: *ἀγχέ-, Ἱππό-, Νικό-, Πεισί-, φοβέ-, -εύ/όομαι, στρατιή, Στρατίη/ος, Στρατονίκη*

F *-ός* 1, *-οῦ* 9, *-ῷ* 6, *-όν* 49, *-οί* 1, *-όφι* 1 **M** Stamms. immer im biceps, das Wort immer zweis. ([⏑⏑]), außer *K* 347 1 zweis.: **1a** ⏑[⏑⏑] *ἐς -όν Ω* 566 **1b** ⏑[⏑⏑] *αἶψα μάλ' ⌞ἐς -ὸν⌟ ἐλθέ Δ* 70, *Ω* 112; ⌞ ⌟ *ἦλθε* inc.sed.fr.1 p.105 Dav.; ⌞ ⌟ *K* 325; *ἀνὰ -ὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν A* 384; *ἀνὰ -όν A* 10; *-ὸν εὐρύν* Op.246 **1c** ⏑[⏑⏑] *ἠέ / οὔτε τιν' ἀγγελίην -οῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο β* 30. 42; *-οῦ K* 562; *ἀνὰ -ὸν ᾤχετο A* 53; *-ὸν Δ* 179 **1d** ⏑[⏑⏑] *-ὸς/ὸν αἰχμητάων ω* 81 / *Θ* 472, *λ* 559; *ἐπὶ/κατὰ νῆας ἀπὸ -οῦ/ἀνὰ -ὸν ἔρχεται οἶος K* 385. 82 ≅ 141; *ἀπὸ -οῦ ἔρχεται* 341; *νῆας ἀπὸ -οῦ* 336; *-οῦ N* 308. 326; *ὅσσοι/αι ἄριστοι/αι ⌞ἐνὶ -ῷ⌟ O* 296, *Ξ* 371; *ἄριστος ⌞ ⌟ A* 91; *-ῷ εὑρεῖ Δ* 76; *μετὰ -ῷ X* 49; *-ῷ· αὐτὰρ υ* 89; *⌞δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο⌟ / ἑλόμεσθα κατὰ -ὸν ἐν τελέεσσιν H* 380, *Λ* 730; ⌞ ⌟ *κατὰ -ὸν· αὐτὰρ Σ* 314; (*δόρπον*) *ἕλεσθε κατὰ -ὸν ἐν τελέεσσι Σ* 298; *κατὰ / μετὰ / ἀνὰ / ἔσω ⌞-ὸν εὐρὺν⌟ Ἀχαιῶν A* 229. 484, *B* 439, *T* 196 / *A* 478 / *Δ* 209 / *Ω* 199; *ἀνὰ ⌞ ⌟ Δ* 436; *ἀνὰ / κατὰ -όν οὐδ(έ) N* 117 / *A* 318, *B* 779, *I* 234, *Ω* 691; *-ὸν οὐδέ K* 417; *ἀνὰ -όν K* 66, *O* 657; *κατὰ / ἐς -ὸν ᾤχετ(ο) E* 495 = *Z* 104 = *Λ* 212 / *N* 38; *⌞κατὰ -όν⌟, οἷ / ἦ / ἦ I* 302, *Λ* 658 / *T* 352 / *N* 329; ⌞ ⌟ *N* 357, *Ψ* 285; *-ὸν· οἱ B* 207; *δὲ -ὸν E* 589, *Π* 73; *-ὸν I* 78, *K* 221; *-οί Σ* 509 **1e** ⏑[⏑⏑] *-οῦ Ξ* 84 **2** dreis.: [⏑⏑⏑] *ἐπὶ νῆας ἀπὸ -όφι K* 347

Σχ sch.min. P.Berlin inv. 5014 zu *A* 10: *ἀνὰ τὸ στράτευμα* (vgl. Wilamowitz, H. 23, 1888, 144), ähnl. P.Oslo 12, POxy. 3207, sch.D *A* 10: *ἀνὰ -όν· κατὰ τὸ -όπεδον*, so auch 53. 91. 229. 318, *A* 478: *μετὰ -ὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν· ἐπὶ τὸ πολύ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων*

L [1]A. Mele, in: Storia e civiltà dei Greci, Mailand 1978, 33–40; [2]Sale, TAPhA 117, 1987, 24 ff.

B *Heer(lager)*, überw. abstr., wie dt. 'Heer', nur 3× eindeutig bzw. höchstwahrsch. in konkr. Bed. 'Lager' (s. B 2); dabei ist, je nach Handlungsverlauf, konkretisierende Bed.svorst. als 'kämpfende' od. 'sich lagernde Truppe' oft nicht auszuschließen; auffällig ist d. häufige auch metr. bedingte (vgl. *κλόνος*) Vbd. m. Präp.n, die auf räuml. Vorst. weist, ebenso wie auch die Epith. *εὐρύς, πᾶς, πολύς*, während die Vbd. m. (definierendem) Gen.attr. eher den abstr. Charakter d. Wortes betont (19×, s. G); zum Formelgebr. s. L², zu Zus.setzg. u. Struktur d. Achäerheeres L¹. – Wortf.: *λαός, (κλισίαι καὶ) νῆες* **1** *Heer* **1a** ohne Präp. (17×): *ω* 81 (Ag.:) *„μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον* (f. Ach. u. Patr.) *' χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς -ὸς αἰχμητάων"*, vgl. Locher, *ἱερός* 57 f.; II Sp. 1140,29 ff. *Σ* 509 *τὴν δ' ἑτέρην πόλιν ἀμφὶ δύω* (*δύο* v.l.) *-οὶ ἦατο λαῶν ' τεύχεσι λαμπόμενοι*, vgl. Schadewaldt, Homers Welt 483 f.; Effenterre, Kadmos 16, 1977, 49 *K* 562 *τόν* (Dolon) *ῥα διοπτῆρα -οῦ ἔμμεναι ἡμετέροιο N* 308 *ἦ ἐπὶ δεξιόφιν παντὸς -οῦ, ἦ ἀνὰ μέσσους, ' ἦ ἐπ' ἀριστερόφιν* 326 (Idom. zu s. Wagenlenker Mer.:) *„ἐπ' ἀριστέρ' ἔχε -οῦ⁻ Ξ* 84 (Od. zu Ag.:) *„οὐλόμεν' αἴθ' ὤφελλες ἀεικελίου -οῦ ἄλλου ' σημαίνειν" β* 30 *ἠέ τιν' ἀγγελίην -οῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο* ≅ 42 *Δ* 76 (Ath. kommt wie e. Stern vom Himmel) *ἢ ναύτῃσι τέρας ἠὲ -ῷ εὐρεῖ λαῶν ' λαμπρόν B* 207 *ὡς ὅ γε κοιρανέων δίεπε* (Od.) *-όν Δ* 179 *ὡς καὶ νῦν ἄλιον -ὸν ἤγαγεν* (Ag.) *ἐνθάδ' Ἀχαιῶν Θ* 472 (Zeus zu Hera:) *„ὀλλύντ'* (Zeus) *Ἀργείων πουλὺν* (*πολὺν* codd. plerique) *-ὸν αἰχμητάων"*, 2× *„λυν"* (*πολλόν* ergäbe 2× *„ολλ"*) *I* 78 *νὺξ δ' ἥδ' ἠὲ διαρραίσει -ὸν ἠὲ σαώσει K* 221 (Diom. will) *ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι -ὸν ἐγγὺς ἐόντων* (*ἐόντα* v.l.) *' Τρώων* 417 (Dolon:) *„οὔ τις κεκριμένη* (sc. *φυλακὴ*) *ῥύεται -ὸν οὐδὲ φυλάσσει" λ* 559 *ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν -ὸν αἰχμητάων ' ἐκπάγλως ἤχθηρε* (*ἔχθαιρε* ci.) Op.246 *τῶν γε -ὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν* (Zeus) **1b** m. Präp. (46×) **1ba** *ἀπό: K* 336 *βῆ* (Dolon) *δ' ἰέναι ποτὶ* (*προτὶ, πρὸς, κατὰ, ἐπὶ* vv.ll.) *νῆας* (der Gr.) *⌞ἀπὸ -οῦ⌟* (der Tr.) 341 (Od. zu Diom.:) *„οὗτός τοι* (*τις* v.l.), *Διόμηδες, ⌞ ⌟* (der Tr.) *ἔρχεται ἀνήρ"* 385 (Od. zu Dolon:) *„πῇ δ'* (*τίφθ'* v.l.) *οὗτως ἐπὶ νῆας ⌞ ⌟ ἔρχεαι οἶος;"* 347 (Od. zu Diom.:) *„αἰεί μιν* (Dolon) *ποτὶ* (*ἐπὶ* v.l.) *νῆας ἀπὸ -όφι προτιειλεῖν", zum Schiffslager hin vom Heer der Tr. weg*; zur Form vgl. Chantraine, Gr.h. I 238 **1bβ** *ἅμα, ἑνί, μετά* (m. Dat.): *υ* 89 (Pen.:) *„τοῖος ἐὼν, οἷος ἦεν* (Od.) *ἅμα -ῷ"* ‖ *Ξ* 371 *ἀσπίδες* (*ἀσπίδας* v.l.) *ὅσσαι ἄρισται ἐνὶ -ῷ* ≅ *O* 296^med. ~ *A* 91 ‖ *X* 49 (Priam. zu Hektor:) *„ἀλλ' εἰ μὲν ζώουσι* (Lykaon u. Polydoros) *μετὰ -ῷ* (der Gr.)" **1bγ** *ἀνά: A* 10 *νοῦσον ⌞ἀνὰ -ὸν⌟* (der Gr.) *ὄρσε* (Ap.) *κακήν* 53 *ἐννῆμαρ μὲν ⌞ ⌟ ᾤχετο κῆλα θεοῖο* (Ap.) 384 *τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο ' πάντῃ ⌞ ⌟ εὐρὺν Ἀχαιῶν = Δ* 209^ex. *Δ* 436 *ὡς Τρώων ἀλαλητὸς ⌞ ⌟ εὐρὺν ὀρώρει K* 82 (Nestor zu Ag.:) *„τίς δ' οὗτος κατὰ νῆας ⌞ ⌟ ἔρχεαι* (*ἔρχεται* v.l.) *οἶος;"* ≅ 141 *N* 117 (Pos.:) *„πάντες ἄριστοι ἐόντες ⌞ ⌟" O* 657 (*'Αργεῖοι*) *παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν ' ἀθρόοι, οὐδὲ κέδασθεν ⌞ ⌟* **1bδ** *κατά* (m. Akk.): *A* 229 (Ach. zu Ag.:) *„πολὺ λώϊόν ἐστι ⌞κατὰ -ὸν⌟ εὐρὺν Ἀχαιῶν ' δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι"* = 484^ex. = *B* 439^ex. = *T* 196^ex. *A* 318 *ὡς οἱ μὲν τὰ* (Darbringen von Opfern) *πένοντο ⌞ ⌟* (der Gr.) *E* 495 *πάλλων* (Hektor) *δ' ὀξέα δοῦρα ⌞ ⌟* (der Tr.) *ᾤχετο πάντῃ = Z* 104 = *Λ* 212 *H* 380 *δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο ⌞ ⌟ ἐν τελέεσσι = Λ* 730^ex. = *Σ* 298^ex. ≅ 314^med.; vgl. Z. P. Ambrose, The Homeric and Early Epic Telos, Princeton 1963, 81 f. A.200; B. Gundert, *Τέλος* u. *τελεῖν* bei Homer, Diss. Kiel 1983, 183 f. *I* 234 *κηάμενοι* (Tr.) *πυρὰ πολλὰ ⌞ ⌟* 302 (Od. zu Ach.:) *„σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς ' τειρομένους ἐλέαιρε ⌞ ⌟" Λ* 658 *ὅσσον* (*πένθος*) *ὄρωρε ⌞ ⌟ N* 329 *ἀφίκοντο* (Idom. u. Mer.) *⌞ ⌟* 357 *λάθρῃ δ' αἰὲν ἔγειρε* (Pos. die Krieger) *⌞ ⌟ ἀνδρὶ ἐοικώς T* 352 *αὐτὰρ Ἀχαιοὶ ' αὐτίκα θωρήσσοντο ⌞ ⌟ Ψ* 285 (Ach. fordert zum Wagenrennen auf:) *„ἄλλοι δὲ* (*ἀλλ' ἄγε δὴ* v.l.) *στέλλεσθε ⌞ ⌟, ὅς τις Ἀχαιῶν κτλ." Ω* 691 *ῥίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς* (Priam.) *ἔλαυνε ⌞ ⌟* (der Gr.) **1bε** *ἐς, ἔσω, μετά* (m. Akk.): *Δ* 70 (Zeus zu Ath.:) *„⌞ἐς -ὸν⌟ ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς"* = *Ω* 112^in. (Dolon zu Tr. u. Hektor:) *„K* 325 *τόφρα γὰρ ⌞ ⌟ εἶμι διαμπερὲς ὄφρ' ἂν ἵκωμαι νῆ'* (des Ag.)" *N* 38 *ὁ* (Pos.) *δ' ⌞ ⌟ ᾤχετ' Ἀχαιῶν Ω* 566 (Ach. zu Priam.:) *„οὐ γάρ κε τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν, ' ⌞ ⌟"* inc.sed.fr.1 p.105 Dav. *φήμη δ' ⌞ ⌟ ἦλθε* ‖ *Ω* 199 (Priam. zu Hekabe:) *„θυμὸς ἄνωγε ' κεῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω ⌞-ὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν⌟"* ‖ *A* 478 *ἀνάγοντο μετὰ ⌞ ⌟ E* 589 *τοὺς* (Pferde) *ἵμασ' Ἀντίλοχος, μετὰ δὲ -ὸν ἤλασ' Ἀχαιῶν* **2** *Heerlager B* 779 *φοίτων* (Myrm.) *ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ -ὸν* (⌞Heerlager der Gr.⌟) *οὐδὲ μάχοντο K* 66 *πολλαὶ γὰρ ἀνὰ -ὸν* (⌞ ⌟) *εἰσι κέλευθοι Π* 73 (Ach. zu Patr.:) *„νῦν δὲ -ὸν ἀμφιμάχονται"* (die Tr. ⌞ ⌟, s. Ameis-H. z.St.)

D Choer. fr. 23 Colace (= Suppl. Hell. 937), 9. 28. 36; v.l.: *B* 82, *H* 370; ci.: *H* 477, *Θ* 55 (s. van Leeuwen, Comm. Hom. 138 f.)

G m. poss. Gen. bzw. (*K* 562) Poss.-Pron. (19×): *'Αχαιῶν A* 229. 384. 478. 484, *B* 439, *Δ* 179. 209, *E* 589, *N* 38, *T* 196, *Ω* 199; *'Αργείων/Δαναῶν αἰχμητάων Θ* 472, *λ* 559, *ω* 81; *λαῶν Δ* 76, *Σ* 509; *ἀνδρῶν δυσμενέων K* 221; *ἡμετέροιο K* 562; *τῶν* Op.246 G. Markwald

στρεπτός [5^i, 1^H] **E** see *στρέφω* **Σχ** sch.min. P.Strassb. inv.1015 on *E* 113: *στρεπτοῖο χιτῶνος* (*χιτῶνες* pap-) *· ἤτοι τοῦ ἀλυσιδωτοῦ* (*ἀ̣λ̣υ̣δ̣υ̣[..]σιω̣τ̣ο̣υ̣* pap.) *[θ]ώ̣ρ̣ακος ἢ τοῦ*

[ύ]πενδύτου, cf. P.Aphrod. Lit. II ad l., sch. D *E* 113: *-οῖο χιτῶνος· τοῦ ἀλυσιδωτοῦ σιδήρου, I* 497: ⌊εὐμετάστρεπτοι⌋. εὐμετάβλητοι. εὔπιστοι, *O* 203: ⌊ ⌋. εὔπιστοι εἰς τὸ ἀγαθόν, *Y* 482: εὐκίνητος. μεταβολλὰς πολλὰς ἔχουσα. καὶ ἄλλοτε ἐπ' ἄλλον μεταβαίνουσα, *Φ* 31 εὐ-οισι χιτῶσιν· ἤτοι εὐκλώστοις. ἢὲ νεοῖς, οὓς εἶχον πρὸς τὸ χρωτί

L [1]Drew Griffith, AJPh 116, 1995, 3; [2]Helbig, Hom. Epos 183 f.; [3]Kirk, Iliad on *E* 113; [4]Lohse, Helikon 5, 1965, 272 f.; [5]Marinatos, Arch. Hom. A 7. 8; [6]Seymour, Homeric Age 161

B 1 *twisted* **1a** of a bowstring (cp. ἐυστρεφής, στρέφω B 3) Hes. fr. 33,36 τάνυσεν χείρε[σσι φίλῃσι ' τόξον, καὶ τα]χὺν ἰὸν ἐπὶ -ῆσ[ ] νευρῆς **1b** of a chiton: either ref. to the torsion of the material, whether wool, linen (L[6]), leather (cp. 2a and ἱμᾶσι *Φ* 30 below) or metal (on the θώρηξ in *E* 99 'changing' into a χιτών in 113 below, see L[2], L[3]), or to the garment itself ('flexible'? or referring to the pleats or wrinkles in the material, caused by the girdle): complete discussion in L[3]. See also L[5] *E* 113 βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου· ' αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ -οῖο χιτῶνος *Φ* 31 δῆσε δ' ὀπίσσω χεῖρας ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι, ' τοὺς αὐτοὶ φορέεσκον ἐπὶ -οῖσι χιτῶσι **2** *turnable, movable* **2a** 'persuadable' (of the gods, the mind: cp. στρέφω B 2a *ι*; only in dir. sp.) *I* 497 (Phoinix to Ach.:) „οὐδέ τί σε χρὴ ' νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· -οὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί" (Plato paraphrases στρ. w. λιστοί, cp. λισσόμενοι v. 501, see L[4]) *O* 203 (Iris to Pos.) „ἦ τι μεταστρέψεις; -αὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν", cp. *N* 115 **2b** 'movable' (of the tongue; on the tongue as 'door' to the mouth see L[1]) *Y* 248 (Aen. to Ach.:) „-ἡ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι μῦθοι ' παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα", contrast Op. 719 f. D. van Eyndhoven

στρεύγομαι [1[i], 1[o]] **E** unklar, vgl. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. D *O* 512: ταλαιπορεῖν. κακοπαθεῖν. οἱονεὶ στραγγίζεσθαι καὶ ἐκλείπειν· καθόλου γὰρ ὡς ἀπὸ τῆς στραγγός ἐξ οὗ τὸ καταπονεῖσθαι δηλοῖ, sch. Barn. *μ* 351: κατά στράγγα, ὅ ἐστι κατ' ὀλίγον ὑπορρεῖν. – Zur ant. Erkl. vgl. Dyck, HSPh 91, 1987, 156 f.; A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Homererkl., München 1994, 144–5; Tosi, Eikasmos 8, 1997, 225–7

B uns., als Gegensatz zu 'schnellem Sterben' wahrsch. *(langsam) aufgerieben werden, sich quälen,* viell. (wenn zu στράγξ 'Tropfen') 'tropfenweise verschmachten'; nachep. Verwendungen alle homerisierend *O* 512 (Aias:) „βέλτερον, ἤ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι, ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι (στρεύεσθαι v.l.) ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι ' ὧδ' αὖτως παρὰ νηυσὶν ὑπ' ἀνδράσι χειροτέροισιν" *μ* 351 (Euryl.: „wenn Helios unser Schiff vernichten will) βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι (στρέγγεσθαι, στρεύεσθαι vv.ll.) ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ" (nach Csajkas, Iterata 72 ff. wäre *O* 512 von *μ* 351 abh., unbeweisbar) M. Schmidt

στρεφεδινηθῆναι [1[i]] **E** hybrid form of στρέφω and δινέω (q.v.), cp. *λ* 618 ἡγηλάζω < ἡγέομαι + ἐλάζω, see Bechtel, Lexil. 150, Shipp, Studies 108, Struck, Bedeutungslehre 79. Acc. to Risch 181 denom. < *στρεφεδίνης

B *roll round, whirl* (intrans. medio-passive, act. presumably 'cause to spin round') *Π* 792 (Ap. approaches Patr.) στῆ δ' ὄπιθεν, πλῆξεν δὲ μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω ' χειρὶ καταπρηνεῖ, -ηθεν δέ οἱ ὄσσε D. van Eyndhoven

στρέφω [43[i], 15[o], 2[H], 8[h]] **E** either **streb^h-* or **streg^wh-*; no clear cognates in other IE lang. (see L[1], LIV[2] 603, DMic. *to-ro-qe-jo-me-no, ku-su-to-ro-qa*)

F 1 act. pres. -φει 1; impf. ἔ-φον 1, ἔ-φε 1, περί-φε 1, ὑπέ-φε 1; fut. μετα-ψεις 1, ptc. ἀπο-ψοντας 1; aor. -ψ' 1, ἐξέ-ψε 1, -ψαν 1, ἀπο-ψασκε 2, -ψασκον 1; subj. μετα-ψωσιν 1, ὑπο-ψωσι 1; opt. ὑπο-ψειας 1, ἀπο-ψειεν 1, μετα-ψειε 1, ἀν-ψειαν 1; inf. -ψαι 2; ptc. -ψας 1, ἀπο-ψας 1, ἐπι-ψας 1, κατα-ψας 1, περι-ψας 2, ὑπο-ψας 2, -ψαντα 1, ἀπο-ψαντε 2, -ψαντες 1, ἀπο-ψαντες 1 **2** med.-pass. pres. ἀνα-φομαι 1, -φεται 4, ἀν-φεται 1, ἐν-φεται 1, ἐπι-φεται 2, -φόμεσθα 1; impf. ἐ-φετ' 1; fut. inf. -ψεσθ' 1, ὑπο-ψεσθαι 1; aor. ptc. -φθείς 4, μετα-φθείς 3, ὑπο-φθείς 1, -φθέντος 1, -φθέντι 2, μετα-φθέντι 2, μετα-φθέντα 1, μετα-φθέντε 1, μετα-φθεῖσα 1; pf. ptc. ἐστραμμέναι 1

M 1 stem in longo **1a** monosyll. [⏑̄] -ψ' *o* 205 **1b** disyll. [⏑̄⏑] -ψεσθ'/⌊-φθείς⌋ ἐκ χώρης *Z* 516, *π* 352, ⌊ ⌋ *O* 645, *Π* 598 **1c** trisyll. [⏑̄⏑⏑] ἐξέ-ψε *P* 58 **1d** tetrasyll. [⏑̄⏑⏑⏑] ἐστραμμέναι h. Merc. 411 **2** stem in brevibus **2a** long stem **2aα** disyll. [⏑̄⏑] -φθεῖσ' *Σ* 139 [⏑̄⏑] μετα-ψεις *O* 203; -ψαι *Θ* 168, *N* 396; -ψας *κ* 528; ἀπο-ψας h. Merc. 76; ἐπι-ψας *Γ* 370; κατα-ψας h. Ap. 73; περι-ψας *T* 131, *ϑ* 189; αὖτις ὑπο-φθείς/ψας *ϑ* 301 / *Λ* 567; -φθείς *ι* 435; μετα-φθείς *Λ* 595 = *O* 591 = *P* 114 [⏑̄⏑] -ψαν *δ* 520 [⏑̄⏑] μετα-ψῃ *K* 107; αὖτις ὑπο-ψας *Λ* 446 **2aβ** trisyll. [⏑̄⏑⏑] ἀπο-ψῃσιν *O* 62; μετα-ψωσιν *β* 67; ὑπο-ψωσι *M* 71; μετα-ψειε *O* 52; ἀν-ψειαν *Ψ* 436; -ψαντα μετάφρενον *Y* 488; -ψαντες *Σ* 544; ἀπο-ψαντες *γ* 162; ἀπο-ε *χ* 173. 190; (μετα)-φθέντι μεταφρένῳ/α *E* 40, *Θ* 258 = *Λ* 447 / *M* 428; -φθέντος *Π* 308; -φθέντε *E* 575; μετα-φθεῖσα h. Ven. 156 [⏑̄⏑⏑] ἀπο-ψοντας *K* 355; ὑπο-ψεσθαι *σ* 23; -ψασκον *Σ* 546; ἀπο-ψασκε *X* 197, *λ* 597; ὑπο-ψειας *Γ* 407; ἀπο-ψειεν h. Ap. 106; μετα-φθέντα/ε *N* 545, *P* 732 **2b** short stem **2bα** disyll. ⏑̄[⏑⏑] -φει *Ψ* 323 ⏑̄[⏑⏑] περί-φε h. Merc. 409 **2bβ** trisyll. **2bβaa** [⏑̄⏑⏑] ὑπὸ δ' ἔ-φον *E* 505; ἔ-φε *P* 699; ὑπέ-φε *E* 581; ἐ-φετ' *Ω* 5 **2bβbb** [⏑⏑⏑̄] ⌊γαῖαν⌋ ἀνα-φομαι *ν* 326, ⌊ ⌋ ἐπι-φεται Th. 753; -φεται *M* 47, *Σ* 488 = *ε* 274; ἀν-φεται Th. 763 ἐν-φεται *E* 306; ἐπι-φεται h. 27,10 [⏑⏑⏑̄] -φεται *M* 42 **2bγ** tetrasyll. [⏑⏑⏑̄⏑] -φόμεσθα h. Ap. 175

Σχ sch. D *E* 40: στραφθέντι· ἐς φυγὴν τραπέντι. φεύγοντι, *K* 355: ἀπο-ψοντας γὰρ ὀπίσω καλέσοντας, *O* 52: μετα-ψοις· μεταβάλοις; sch. Barn. *β* 67: μετα-ψωσιν· μεταβάλλωσιν, *ϑ* 189: τόν ῥα περι-ψας· ὁ δίσκος ἐκ μέσου σχοῖνον εἶχε, *ι* 435: -φθείς· περι-φθείς. περι-ψας τὰς χεῖρας

L [1]Baumbach, Gl. 49, 1971, 180; [2]Delebecque, Cheval 64. 194; [3]Greenhalgh, Warfare 177 n. 59

B *turn (around)* more freq. in Il. than in Od. because it describes steering horses (L[2]) and turning to flight, or to face the enemy, of men in battle ([μετα-/ὑπο-] -φθείς/έντος+, see M 2aα–β); the pres. stem-forms indicate a continuous or gradual turning or steering (medial intrans. 'to turn [to and fro]' > 'to tour, to wander, to direct one's steps toward', cp. Lat. *versari* from *vertere*, Dutch *wandelen* [= Germ. *spazieren*], Engl. *wander* and Germ. *wandern* from root **wend-* 'to turn', cp. Germ. *wenden*: see στρωφάω B 2), and refer primarily to a circular movement, whereas the aor. stem-forms mean 'to turn around', i.e. in a semi-circle (exc. περι-, see II 8b). The four fut. forms are obviously formular variants of the aor. and behave in the same way. When act. forms appear to be used intransitively, the obj. is, in most cases, 'uniquely retrievable' (quasi-intrans., because real intrans. is expressed by med.-pass.): an obj. 'the horses' or 'the troops', 'a course (of action)' should be supplied (mostly aor. forms w. ὑπο-, used similarly in Hdt., which rules out metr. causes, apart from the fact that -ψας and -φθείς are metr. identical). But note that an intrans. med.-pass. ind. aor. is missing in Homer (we only find ptc. -φθείς+), and that after Homer we only find ἐστράφη, which would have been hard to fit in the

verse, whereas *στραφείς*+ would have been impossible. The described movement is often a forceful, physical one (cp. other *στρ-* verbs) and requires control of the agent ('agentive'), which is always (considered) animate, mostly human. Prepositional constr. (*ἀνά, εἰς, ἐκ, ἐν, ἐπί*) as well as the adv. *ἄψ* are treated under simplex, all w. aor. forms (exc. *ἐν M*42 in I2aα), see I1bβ–δ, I2bαcc. With the pres. stem we find the prefixes *ἀνα-, ἐν-, ἐπι-, περι-, ὑπο-*; w. the aor. stem *ἀν(α)-, ἀπο-, ἐξ-, ἐπι-, μετά-, περί-, ὑπό-*. – advs.: *αἶψα O*52 (II7aα), *αὐτόθεν* h. Merc. 411 (I2c), *αὐτοῦ Σ*488 = *ε*274 (I2aα); *ἄψ* 3× (I1bγ), *ἐγγύθεν Ψ*323 (I1a), *ἔνθα καὶ ἔ. Ω*5 (I2aα), *ἐξαπίνης Π*598 (I2bαbb), *P*58 (II5), *σχεδόν P*699 (I2aα); *π* 2× (II7aβ), *γαῖαν ν*326 (II1b), Th. 753 (4b). – (I1a); Wdfld.: *δινέω, ἑλίσσω, κυλίνδω, τρέπω*

I simplex (also prep. *εἰς, ἐκ, ἐπί, ἀνά* and the adv. *ἄψ*) **1** act. (exc. *δ*520 [1aβaa, obj. the wind] in Hom. only of charioteers [see L³] and other 'animal guiding', obj. horses, oxen, once a sheep) **1a** pres. stem *Ψ*323 (who relies on his horses *ἐπὶ πολλὸν ἑλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα, ἵπποι δὲ πλανόωνται ἀνὰ δρόμον*) *ὃς δέ κε κέρδεα εἰδῇ ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους, ' αἰεὶ τέρμ' ὁρόων -φει ἐγγύθεν* (*καὶ τὸν προύχοντα δοκεύει*) *steers close to the turning point* (note that *-φει ἐγγύθεν* is echoed in 334 by *ἐλάαν σχεδόν*; *δοκεύει* cp. *Σ*488 in 2aα) *P*699 *τὰ δὲ τεύχε' ἀμύμονι δῶκεν ἑταίρῳ, ' Λαοδόκῳ, ὅς οἱ σχεδὸν ἔ-φε μώνυχας ἵππους steered close to him* (see also *ὑπο-* in II9a) **1b** aor. stem *turn around* **1bα** no prep. or adv. *Θ*168 *διάνδιχα μερμήριξεν* (Diom.) *' ἵππους τε -ψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι Σ*544 (shield of Ach.: field) *πολλοὶ δ' ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ ' ζεύγεα δινεύοντες ἐλάστρεον ἔνθα καὶ ἔνθα. ' οἱ δ' ὁπότε -ψαντες ἱκοίατο τέλσον ἀρούρης* (*τοῖσι δέπας οἴνου δόσκεν ἀνὴρ ἐπιών*), cp. *βουστροφηδόν*: the *τέλσον* is the starting point on one side of the field, *-ψαι* denotes the turning on the opposite side, see 546 in: **1bβ** w. prep. *ἀνά to turn along* (iter., cp. *ἀνα-φομαι* in II1b) *Σ*546 *τοὶ δὲ -ψασκον ἀν' ὄγμους, ' ἱέμενοι νειοῖο βαθείης τέλσον ἱκέσθαι* (see 544 in 1bα) **1bγ** w. *ἄψ* (horses, the wind) *turn back N*396 *οὐδ' ὅ γ' ἐτόλμησεν δηΐων ὑπὸ χεῖρας ἀλύξας ' ἄψ ἵππους -ψαι, τὸν δ' Ἀντίλοχος* (*δουρὶ περόνησε*) *Y*488 *ὁ δ' Ἀρηΐθοον θεράποντα ' ἄψ ἵππους -ψαντα μετάφρενον ὀξέϊ δουρὶ ' νύξ' δ*520 (Proteus tells Men. how Ag. a.o. were blown off the coast initially:) *„ἄψ δὲ θεοὶ οὖρον -ψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο“* **1bδ** w. *εἰς, ἐπί* (a sacrificial sheep, horses) *turn towards* w. *εἰς* (contrast w. *τραπέσθαι*): *κ*528 (Circe to Od.:) *„ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν θῆλύν τε μέλαιναν ' εἰς Ἔρεβος -ψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι ' ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων“* w. *ἐπί*: *ο*205 *-ψ' ἵππους ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης*

I2 med.-pass. (always w. intrans. meaning) **2a** pres. stem (*M*47, *Σ*488+ accompanied by *τ(ε)*: 'generic', cp. *ἐν-φεται* in II3) **2aα** *turn to and fro, turn round, turn circles Ω*5 (Ach. trying to sleep) *οὐδέ μιν ὕπνος ᾕρει πανδαμάτωρ, ἀλλ' ἐ-φετ' ἔνθα καὶ ἔνθα* w. prep. *ἐν* (in group): *M*42. 47 (surrounded animal) *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι ' κάπριος ἠὲ λέων -φεται σθένεϊ βλεμεαίνων ' 4vv. ' ταρφέα τε -φεται στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων* (*ὡς Ἕκτωρ ἂν ὅμιλον ἰὼν ἑλίσσεθ' ἑταίρους*) *αὐτοῦ*: *Σ*488 (constellation) *Ἄρκτόν θ', ἣν καὶ Ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν, ' ἥ τ' αὐτοῦ -φεται καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει* = *ε*274 (cp. *Ψ*323ff. in 1a and *N*545 in II7b) **2aβ** *tour, visit* (cp. *ἀνα-φομαι, ἐπι-φομαι*) w. goal-obj. *πόλεις* h. Ap. 175 (rhapsode) *ἡμεῖς δ' ὑμέτερον κλέος οἴσομεν ὅσσον ἐπ' αἶαν ' ἀνθρώπων -φόμεσθα πόλεις εὐναιεταώσας* **2b** aor. (and fut.) stem (aor. only pass. ptc.; only once in Od., in diff. meaning, see 2bβ) **2bα** *turn around* (2× w. prep. *ἐκ* [*χώρης*], once fut., see 2bαcc) **2bαaa** away from enemy to flight *E*40 *πρώτῳ γὰρ -φθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν ' ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε* (cp. *μετα-* in 7b) *M*428 *πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα νηλέϊ χαλκῷ, ' ἠμὲν ὅτεῳ -φθέντι μετάφρενα γυμνωθείη ' μαρναμένων, πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς Π*308 *αὐτίκ' ἄρα -φθέντος Ἀρηϊλύκου βάλε μηρόν* (*ὁ δὲ πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ κάππεσ'*) **2bαbb** toward enemy (from flight) *E*575 *αὐτὼ δὲ -φθέντε μετὰ πρώτοισι μαχέσθην O*645 (fleeing Hector Periphetes turns, trips on the rim of his shield and falls on his back, in his shield) ‹-φθεὶς› *γὰρ μετόπισθεν ἐν ἀσπίδος ἄντυγι πάλτο, ' τὴν αὐτὸς φορέεσκε ποδηνεκέ' ἔρκος ἀκόντων* (*πέσεν ὕπτιος*) *Π*598 *τὸν μὲν ἄρα Γλαῦκος στῆθος μέσον οὔτασε δουρὶ ' ‹ἐξ›απίνης, ὅτε μιν κατέμαρπτε διώκων* **2bαcc** different *Σ*139 *ὣς ἄρα φωνήσασα πάλιν τράπεθ' υἷος ἑοῖο, ' καὶ -φθεῖσ' ἀλίῃσι κασιγνήτῃσι μετηύδα* (note *τράπεθ'*) w. *ἐκ χώρης turn (one's heels) on the spot*: *π*352 *οὔ πω πᾶν εἴρηθ', ὅτ' ἄρ' Ἀμφίνομος ἴδε νῆα, ' -φθεὶς ‹ἐκ χώρης› λιμένος πολυβενθέος ἐντός* (fut:) *Z*516 *εὖτ' ἄρ' ἔμελλε ' -ψεσθ' ‹ › ὅθι ἧ ὁάριζε γυναικί* **2bβ** *turn upside down* ι435 *τοῦ* (sc. ram) *κατὰ νῶτα λαβών, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἐλυσθεὶς ' κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο ' νωλεμέως -φθεὶς* (*-ψας* v.l. pap., West, Ptol. Pap. p.240) *ἐχόμην*, more prob. than '(hands) wrapped (in the wool)' (Ameis-H.), perh. '(body) twisted' vel sim. **2c** pf. *twisted, tangled* h. Merc. 411 (*δέσμα ἄγνου*, see 1aβ) *ταὶ δ' ὑπὸ ποσσὶ κατὰ χθονὸς αἶψα φύοντο ' αὐτόθεν ἐμβολάδην ἐστραμμέναι ἀλλήλῃσι ' ῥεῖά τε καὶ πάσῃσιν ἐπ' ἀγραύλοισι βόεσσιν*

II compounds 1 *ἀνα-* **1a** act. (only aor. stem; see also I1bβ) *turn over Ψ*436 (chariot) *μή πως συγκύρσειαν ὁδῷ ἔνι μώνυχες ἵπποι, ' δίφρους τ' ἀν-ψειαν ἐϋπλεκέας* **1b** med. (only pres. forms) *to travel, walk* (the earth) *ν*326 (Od.:) *„οὐ γὰρ οἴω ' ἥκειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον, ἀλλά τιν' ἄλλην ' γαῖαν ἀνα-φομαι“* Th. 763 (*ὕπνος*) *γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης ' ἥσυχος ἀν-φεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι*

II2 *ἀπο-* (act. exc. *K*355 fut.) **2a** *turn around, turn back, pull back, retrieve* (2× iter. forms, 1× fut.; obj. persons, Sisyphos' stone, ships) *O*62 (Zeus' orders for Ap.:) *„αὐτις δ' ἐμπνεύσῃσι* (sc. *Ἕκτορι*) *μένος ... αὐτὰρ Ἀχαιοὺς ' αὖτις ἀπο-ψῃσιν* (*ὑπο-* v.l. Leaf) *ἀνάλκιδα φύζαν ἐνόρσας“ γ*162 *οἱ μὲν ἀπο-ψαντες ἔβαν νέας* (heading back to Ag.) h. Ap. 106 *μή μιν ἔπειτ' ἐπέεσσιν ἀπο-ψειεν ἰοῦσαν* fut.: *K*355 (Dolon) *ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀπο-ψοντας ἑταίρους ' ἐκ Τρώων ἱέναι πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος* iter. (cp. *-ψασκον* I1bβ): *X*197 *ὀσσάκι δ' ὁρμήσειε* (Hector) *πυλάων Δαρδανιάων ' ἀντίον ἀΐξασθαι ... ' ... ' τοσσάκι μιν προπάροιθεν ‹ἀπο-ψασκε› (Ach., παρα- v.l.) παραφθὰς ' πρὸς πεδίον λ*597 (Sisyphos) *ἀλλ' ὅτε μέλλοι ' ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ‹ › Κραταιΐς* (q.v.) *' ' αὖτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής* **2b** *turn back, twist back* (hands and feet; see Fernández Galiano, Odyssey 250–2), *reverse* (hoofprints) *χ*173 (Od.:) *„σφῶϊ δ' ‹ἀπο-ψαντε, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν ' ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὄπισθε, ' σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε ' κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι“* 190 (executing order:) *σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον θυμαλγέϊ δεσμῷ ' εὖ μάλ' ‹ › διαμπερές* h. Merc. 76 (Hermes leads away Ap.'s cows backwards) *πλανοδίας δ' ἤλαυνε ... ' ἴχνι' ἀπο-ψας ... ' ἀντία ποιήσας ὁπλάς, τὰς πρόσθεν ὄπισθεν, ' τὰς δ' ὄπιθεν πρόσθεν, κατὰ δ' ἔμπαλιν αὐτὸς ἔβαινε*

II3 *ἐν-* *turn round in E*306 (thighbone in hipbone) *ἔνθά τε μηρὸς ' ἰσχίῳ ἐν-φεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι*

II4 ἐπι- **4a** act. *turn, steer towards* (cp. I1bδ; only act. aor.) Γ370 ἦ, καὶ ἐπαΐξας κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης, ' ἕλκε δ' ἐπι-ψας μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς, note that Men. uses Paris' helmet crest practically as reins to 'steer' him to the Greeks like a horse **4b** med.-pass. *turn one's steps towards, visit* (only pres. stem; cp. ἐπίστροφος, ἐπιστροφάδην, I2aβ) Th.753 (day and night) ἀλλ' αἰεὶ ἑτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα ' γαῖαν ‹ἐπι-φεται› ἡ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα ' μίμνει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἵκηται h.27,10 (Art.) ἡ δ' ἄλκιμον ἦτορ ἔχουσα ' πάντῃ ἐπι-φεται θηρῶν ὀλέκουσα γενέθλην

II5 ἐξ- *turn out from, uproot* (cp. ἀνα- in 1; for prep. see I2bα and μετα- 7aα; only act. aor.) P58 (ἔρνος, a sapling) ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ ' βόθρου τ' ἐξέ-ψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ

II6 κατα- *turn over, turn downwards, trample* (νῆσον ποσσί; cp. meaning 'submit', from Hdt. on; only act. aor.) h.Ap.73 (Delos to Leto about Ap.: „μὴ νῆσον ἀτιμήσας) ποσσὶ κατα-ψας ὥσῃ ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν"

II7 μετα- [10ⁱ, 1°, 1ʰ] aor. exc. O203 in aβ **7a** act. [3ⁱ, 1°] *turn around, turn back* (μετα- denoting change): always dir.sp. and metaphor. meaning (contrast 7b): twice w. expl. obj. 'the mind' (νόον, ἦτορ: cp. horses) and prep. group denoting dir. to (μετά) / from (ἐκ), twice w. 'uniquely retrievable' obj., i.e. a course of action (see introd.) **7aα** w. expl. obj.: w. prep. group μετά *change (the direction of) his mind toward, bring his mind in accord with* O52 (Zeus to Hera:) „τώ κε Ποσειδάων γε, καὶ εἰ μάλα βούλεται ἄλλῃ, ' αἶψα μετα-ψειε νόον μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ" w. prep. phrase ἐκ *turn his mind around from, abstain from*: K107 (Nestor to Ag.) „εἴ κεν Ἀχιλλεὺς ' ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μετα-ψῃ φίλον ἦτορ" **7aβ** w. uniquely retrievable obj. (cp. ὑπο-φω in 9a, see introd.) *turn around one's course (of action), have second thoughts* O203 (Iris to Pos.:) „ἦ τι ‹μετα-ψ›εις; στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν", fig.etym. β67 (Tel. to Ithacans:) „θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν, ' μή τι ‹ωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα" (less prob. κακὰ ἔργα as obj. to μεταστρ. 'turn back upon them') **7b** med.-pass.: *turn around* (never metaph., contrast 7a; cp. -φθείς I2b, ὑπο- 9b) **7bα** *turn away* (from enemy, exc. h.Ven.) Θ258 ὁ μὲν φύγαδ' ἔτραπεν ἵππους· ' τῷ δὲ μετα-φθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν› Λ447 ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει, ‹ › N545 Ἀντίλοχος δὲ Θόωνα ‹μετα-φθ›έντα δοκεύσας ' οὔτασ' ἐπαΐξας, ἀπὸ δὲ φλέβα πᾶσαν ἔκερσεν, ' ἥ τ' ἀνὰ νῶτα θέουσα διαμπερὲς αὐχέν' ἱκάνει, cp. Σ488 in I2aα h.Ven.156 (Aphr. turns away bashfully) ὣς εἰπὼν λάβε χεῖρα· φιλομμειδὴς δ' Ἀφροδίτη ' ἔρπε ‹ › εἶσα κατ' ὄμματα καλὰ βαλοῦσα ' ἐς λέχος εὔστρωτον **7bβ** *turn toward* the enemy Λ595 στῆ δὲ ‹ › εἴς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων = O591 = P114 P732 (ὡς Τρῶες ἔποντο) ἀλλ' ὅτε δή ῥ' Αἴαντε ‹ › ἔντε κατ' αὐτοὺς ' σταίησαν, τῶν δὲ τράπετο χρώς

II8 περι- [1ⁱ, 1°, 1ʰ] (only act. forms) **8a** pres. stem *wind round* h.Merc.409 (Ap. binds Hermes) χερσὶ περί-φε χαρτερὰ δεσμά **8b** aor. stem *swing round* (Ate, a discos; only this aor. compd. describes not a semi-circle, but the completion of several circles, cp. 8a) T131 ὣς εἰπὼν ἔρριψεν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος ' χειρὶ περι-ψας· τάχα δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων θ189 τόν ῥα περι-ψας ἧκε (Od.) στιβαρῆς ἀπὸ χειρός· ' βόμβησεν δὲ λίθος

II9 ὑπο- *turn back, return* [6ⁱ, 2°] (act. 1× trans., 5× quasi-intrans., see introd., cp. 9b; Γ407 w. goal-obj.) **9a** act. [5ⁱ, 1°] **9aα** pres. stem E581 ὁ δ' ὑπέ-φε μώνυχας ἵππους 505 ἵππων ' ἅψ ἐπιμισγομένων, ὑπὸ δ' ἔ-φον ἡνιοχῆες (quasi-intrans., sc. ἵππους, cp. 581 above) **9aβ** aor. stem: all quasi-intrans. Λ446 ἦ, καὶ ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ‹ὑποψ›ας ἐβεβήκει, ' τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν (note μεταστρ., see 7b) M71 (Pulyd. to Hector:) „εἰ δέ χ' ‹ › ωσι, παλίωξις δὲ γένηται ἐκ νηῶν" (note παλίωξις, v.74 ἐλιχθέντων) θ301 (Heph. catches Ares and Aphr.) αὐτις ‹ › ας πρὶν Λήμνου γαῖαν ἱκέσθαι w. goal-object *return to* (cp. σ23 in 9b) Γ407 (Hel. to Aphr.:) „θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους, ' μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ‹ › ειας Ὄλυμπον" **9b** med.-pass. [1ⁱ, 1°] Λ567 αἰὲν ἕποντο (Tr.). ' Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν μνησάσκετο θούριδος ἀλκῆς ' αὖτις ὑπο-φθείς, καὶ ἐρητύσασκε φάλαγγας ' Τρώων ἱπποδάμων· ὁτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν [ut. *return*: σ23 (Od. to Iros:) „οὐ μὲν γάρ τί σ' ὑπο-ψεσθαι ὀΐω ' δεύτερον ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος"

D v.l. E903, Λ156, M249 (rec. West), Σ469, Y256 (rec. West), η149, ο80, Op.316. 594 D.van Eyndhoven

στρόμβος [1ⁱ] **E** „volkstümliche Nebenform" (Frisk) of root *στρεφ- (see στρέφω) w. nasal-infix and -β- for -φ- (as θάμβος: τάφος), cp. (not EGrE) στρεβλός, στραβός

Σχ sch.min. P.Berlin inv.10508 on Ξ413: [ῥ]όμβον, sch.D Ξ413: ὡς ῥόμβον περιφερῆ. λέγει δὲ τὸν καλούμενον βέμβηκα. δίκην οὖν -ου ἐποίησεν αὐτὸν στρέφεσθαι σφοδρῶς πλήξας

B *(whipping) top* (see Arch. Hom. T83) Ξ413 (Aias throws one of the stones that function as ἔχματα for the ships at Hector) τῶν ἓν ἀείρας ' στῆθος βεβλήκει ὑπὲρ ἄντυγος ἀγχόθι δειρῆς, ' -ον δ' ὡς ἔσσευε βαλών, περὶ δ' ἔδραμε πάντῃ D.van Eyndhoven

στρουθός [3ⁱ] **E** rel. to various bird-names in other IE languages; further Szemerényi, Scripta minora III 1606

L F.Robert, Les noms des oiseaux en grec ancien, Neuchatel 1911, 26–30; Körner, Hom. Tierwelt 73f.; Erbse⁺, H. 125, 1997, 232–4

B *sparrow*, f. (resumed w. αὐτήν B317. 326) of the female (masc. of mother and young in Cypr.); nests on top of plane-tree; has eight young, which she tries to the death to defend against snake B311. 317. 326 ἔνθα (in plane-tree) δ' ἔσαν -οῖο νεοσσοί ... ' ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ ... ' 4 vv. ' ‹... κατὰ τέκν' ἔφαγε (snake) -οῖο καὶ αὐτήν› ' 8 vv. ' ‹ ›. Same portent (τὰ περὶ τὸν δράκοντα καὶ τοὺς -οὺς γενόμενα) in Cypr. ap. Procl.Chr.45 p.32 Dav. (prose) J.N.O'Sullivan

Στροφάδες (see στρέφω:) '*Turning Isles*', now called *Strofadia*, two small islands 44km south of Zacynthus, where (Hes.fr.156 [w. 155] prose) the pursuit of the Harpies by the Boreads was *turned back* (the S. said to have been previously called the Πλωταί), see Hirschberger 328f.; West, Cat. 148 („the Echinades" [fr.155]); vol. I col. 1350,69ff. above; Creutzburger, RE IVA1 (1931) 374f. W.Beck

στροφαί v.l. ο404, s. τροφή

στροφάλιγξ [2ⁱ, 1°] **E** prob. built on στρόφαλος (only attested late) 'top' < στρέφω (q.v.), cp. ῥόπαλον < ῥέπω; for suffix -ιγγ- cp. στρόφιγξ 'hinge', Ψ502 ῥαθάμιγξ (κονίης). Cp. also Cypr. (Kafizin) *strophing-*. – Deriv.: στροφαλίζω

Σχ sch.D Π776: συστροφῇ

B *whirl (of dust)*, always ‹-γι κονίης› ω39 (shade of Ag. to shade of Ach.:) „σὺ δ' ἐν ‹ › ' κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων", see Heubeck, Odyssey ad l., cp. Σ26 (Ach. mourns Patr. ἐν κονίῃσι) Π775 (fight for Kebr.' corpse) ὁ δ' ἐν ‹ › ' κεῖτο μ. μ., λ. ἱ., see Janko, Iliad ad l., cp. Kullmann, Quellen 38. 330 Φ503 Λητὼ δὲ συναίνυτο καμπύλα τόξα ' πεπτεῶτ' ἄλλυδις ἄλλα μετὰ ‹ › D.van Eyndhoven

στροφαλίζω [1°] **E** prob. denom. of *στροφάλιγξ* (q.v.) < **στροφαλίγγ-γω* (Debrunner, Wortb. 139; Kujore, Greek Polymorphic Presents, Amsterdam 1973, 87). Acc. to Bechtel, Lexil. 304. 318, who compares (*ἐν-, μετα-*) *τροπαλίζομαι*, dimin. of deverb. in *-άζω*

B *twirl, spin* (wool on the distaff, cp. *στρωφάω* B1a) *σ*315 (Od. to *δμῳαί*:) „*ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' αἰδοίη βασίλεια·* ' *τῇ δὲ παρ' ἠλάκατα -ετε, τέρπετε δ' αὐτὴν* ' *ἥμεναι ἐν μεγάρῳ*". – W d f l d.: *ἑλίσσω, στρωφάω*

D. van Eyndhoven

στροφάω v.l. *I*463, s. Chantraine, Gr.h. I 358

Στροφίος [1ᵗ] **E** prob. hypocor., cp. *Ἐπίστροφος, Ἀγάστροφος* (q.v.): see v. Kamptz, Personennamen §39a2.c2; Wathelet, Troyens II 1000; differently Mühlestein, Hom. Nam. 34. 36; accent Risch §41d

B **I** Tr., father of Skamandrios, slain by Men. (*E*49) **II** son of Krisios, father of Pylades (Asius fr.5 p.89 Dav. prose ref.)

D Cycl. fr. dub. 8 p.197 Be. D. van Eyndhoven

στρόφος [3°, 2ᵇ] **E** nom. ag. > rei actae of root **στρεφ-* (see *στρέφω*). Concrete sense '(something) twisted' often contrasted w. nom. actionis *στροφή* (first in Aesch.): Chantraine, Form. 21; Porzig, Satzinhalte 254. Contra Gagnepain, Noms 74; Szemerenyi, Kratylos 8, 1963, 43f.

Σχ sch. Barn. *ν*438: *ἐκ σχοινίου ἐστραμμένος. ἢ ἱμὰς περιεστραμμένος*

B *(twisted) cord or band* (on a leather pouch; to hold swaddling clothes together) *ν*438 (*δῶκε δέ οἱ*) *ἀεικέα πήρην,* ' *πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ -ος ἦεν ἀορτήρ* = *ρ*198 = *σ*109 h. Ap. 122. 128 (young Ap. is clothed) *σπάρξαν δ' ἐν φάρεϊ λευκῷ* ' *λεπτῷ νηγατέῳ· περὶ δὲ χρύσεον -ον ἧκαν* ' 4vv. ' *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ Φοῖβε κατέβρως ἄμβροτον εἶδαρ,* ' *οὔ σέ γ' ἔπειτ' ἴσχον χρύσεοι -οι ἀσπαίροντα,* ' *οὐδ' ἔτι δέσματ' ἔρυκε, λύοντο δὲ πείρατα πάντα* (the *δέσματα* seem to be the swaddling clothes, not the *-οι*) D. van Eyndhoven

Στρῦμών [1ᴴ] **E** thrak., aber verw. m. idg. **sreu̯-* 'fließen' (mit t-Einschub), vgl. gr. *ῥέω*, russ. *o-strov* 'Insel' ≅ *ἀμφί-(σ)ρο(ϝ)ος, ἀμφιρύτη* u. dt. *Strom* (mit *-mo-Suff.); s. L¹ 390f.; L² 27; L³; auch Frisk (Bd. II 651) u. Chantraine, Dict. s.vv. *ῥέω*

L ¹Oberhummer / Türk, RE IVA (1931) 390ff.; ²J. Wiesner, Die Thraker, Stuttgart 1963, 27f.; ³R. Hauschild, Die idg. Völker u. Sprachen Kleinasiens, Berlin 1964, 71 A.3

B Fluß(gott); S. der Tethys u. des Ok., Th. 339 (in Kat.-dichtg., *-όνα Μαίανδρόν τε καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον*, vgl. *καλλιρέεθρος* u. *Ῥῆσος* s.vv.); Grenzfluß zw. Makedonien u. Thrakien, daher in außerep. Lit. häufig erwähnt (heute *Struma*); geogr. Lage s. L¹·²; zum Flußgott L¹ 393f. G. Markwald

στρωτός [1ᴴ] **E** verb. adj. of *στόρνυμι*, further Strunk, Nasalpräsentien 111–113. – Deriv.: *εὔστρωτος*

B *spread*, of *λέχεα* (see *στόρνυμι* B1a. 2a) Th. 798 *κεῖται* (god who swears falsely by Styx) *ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος* ' *-οῖς ἐν λεχέεσσι* (of one bed). See also *εὔστρωτος*

J.N. O'Sullivan

στρωφάω [4ᵗ, 6°, 2ᴴ, 2ᵇ] **E** deverb. of *στρέφω* (q.v.) w. iter. value, see Schwyzer I 717f., cp. LIV² 23 (4b)

M **1** stem in longo **1a** disyll. [⏑̄-] *-ᾶτ' N*557, h. Cer. 48 **1b** trisyll. [⏑̄-⏑̄] *-ᾶται* Op. 528 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [-⏑̄] *ἠλάκατα -ῶσ' ζ*53 = 306ᵢᵐ; *πάντῃ ἀνα-ῶν/ᾶν φ*394, Sc. 121; *-ᾶσθ' Y*422 [-⏑̄] *-α Θ*348 **2b** trisyll. [-⏑̄⏑̆] *ἐπι-ῶσι ρ*486, h. Merc. 44 [-⏑̄×] *ἠλάκατα -ῶσιν/α η*105, *ρ*97; *-ᾶσθαι I*463

Σχ sch. min. P. Ryl. 536 on *N*557: *ἀνεστρ[έφετο]*, sch. D *Θ*348: *ἀμφιπερι-α· πανταχοῦ περιεστρέφετο, ὅ ἐστιν ἐνεργῶν περιήλαυνε I*463 *-ᾶσθαι· ἀναστρέφεσθαι. διάγειν*; sch. Barn. *ζ*53: *-ῶσα· στρέφουσα. ἐργαζομένη, ρ*486: *ἐπι-ῶσι· ἐπέρχονται*

B *turn (round and round, to and fro)*, med.-pass. *roam, while* (because of Aktionsart only pres./impf.: see *στρέφω* B introd.) **I** simplex **1** act.: only of wool on the distaff (*ἠλάκατα*; the thread is rolled on the leg sitting down, see A. Pekridou-Gorecki, Mode im antiken Griechenland, München 1989, 20): *twist ζ*53 *ἡ μὲν ἐπ' ἐσχάρῃ ἧστο... '* ⏑̄ *ἠλάκατα -ῶσ* ⏑̆ *' ἀλιπόρφυρα* ≅ 306 *ρ*97 *μήτηρ δ' ἀντίον ἷζε ... '... λέπτ'* ⏑̄ ⏑̆ *α η*105 (*δμῳαί*) *αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ* ⏑̄ ⏑̆ *ιν' ἥμεναι* **2** med.-pass. **2a** with adv. *ἑκάς Y*422 (Hector) *οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη* ' *δηρὸν ἑκὰς -ᾶσθ', ἀλλ' ἀντίος ἦλθ' 'Αχιλῆϊ* **2b** w. prep. *ἐπί* (of the sun) *visit, travel to* (cp. *ἐπίστροφος*, see II3 below and *στρέφω* BI2aβ and II4b) Op. 528 (*ἠέλιος*) *ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε* ' *-ᾶται, βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει* **2c** w. prep. *κατά* **2cα** *to turn along* (a circle of people) *N*557 (Antil. is surrounded, *περισταδόν* 551) *οὐ μὲν γάρ ποτ' ἄνευ δηΐων ἦν, ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς* ' *-ᾶτ'· οὐδέ οἱ ἔγχος ἔχ' ἀτρέμας, ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ* ' *σειόμενον ἐλέλικτο*, cp. *ἐπιστροφάδην, στρέφω* BI2aα *M*42 **2cβ** *to roam (over)* (the earth, a palace) h. Cer. 48 *ἐννῆμαρ μὲν ἔπειτα κατὰ χθόνα πότνια Δηὼ* ' *-ᾶτ' I*463 (Phoinix:) „*ἔνθ' ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμὸς* ' *πατρὸς χωομένοιο κατὰ μέγαρα -ᾶσθαι* (*στροφάασθαι, στραφεσθαι* vv.ll.)"

II compds. only act. forms, *ἐπι-* intrans. w. goal-object (II3b; see *στρέφω* B introd. and II9) **1** *ἀμφιπερι-* (horses, see Σχ and Heitsch, Aphroditehymnos 24) *turn all around Θ*348 *Ἕκτωρ δ' ἀμφιπερι-α ... ἵππους*, s. Führer, GGA 253, 2001, 24 (adv. *ἀμφὶ περί*!)

II2 *ἀνα-* (a bow, a horse: both w. *πάντῃ/-η*) *turn round and round, to and fro φ*394 *ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα '* ⏑̄ *πάντῃ ἀνα-* ⏑̆ *ῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,* ' *μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν ἀποιχομένοιο ἄνακτος* Sc. 121 (Her. to Iol.:) „*ὦς καὶ νῦν μέγαν ἵππον 'Αρίονα ...* ' ⏑̄ ⏑̆ *ᾶν*"

II3 *ἐπι-* quasi-intrans. w. goal-obj. *visit, frequent* (of gods, troubles: cp. *ἐπίστροφος, ἐπιστρέφομαι*, see *στρέφω* BII4b) *ρ*486 (a suitor to Antin.:) „*καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,* ' *παντοῖοι τελέθοντες, ἐπι-ῶσι πόληας,* ' *ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες*" h. Merc. 44 *ὡς δ' ὁπότ' ὠκὺ νόημα διὰ στέρνοιο περήσῃ* ' *ἀνέρος ὅν τε θαμειναὶ ἐπι-ῶσι μέριμναι*

D. van Eyndhoven

στυγερός [18ᵗ, 26°, 4ᴴ, 2ᵇ, 1ᶜ] **E** < *στυγέω* (s.d.); Bader, Suffixes §61. – Abl. *στυγερώπης*

F *-ός* 7, *-οῖο* 2, *-οῦ* 3, *-ῷ* 4, *-όν* 5, *-οί* 1; *-ή* 5, *-ῆς* 2, *-ῇ* 4, *-ήν* 6, *-ῆσιν* 1, *-άς* 2; *-ῷ* 2, *-όν* 2, *-οῖσιν* 2; *-ῶς* 3

M **1** dreis. [⏑⏑⏑̄] *-ὸν θάνατον ω*414; *-οὶ θάνατοι μ*341; *-ῷ T*336; *-όν* Th. 211; *νοῦσος ἐπὶ -ή ο*408; *νοῦσόν τε -ήν N*670; *-ή Ψ*79, Th. 226; *-ῆς γ*310; *-ῇ η*216, *λ*201; *τῶ κε τάχα -ῶς (πολέμου) Π*723 / *ψ*23 ≅ *φ*374 [⏑⏑⏑̄] *ὀχέων / μελέων, -ὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἶλεν E*47 / *Π*607 = *N*672; *-ὸς δ' χ*470; *-ὸς δέ οἱ ἔπλετο / ἔχραε Ξ*158, *ε*396; *-ὸς γάμος σ*272; *ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται / ἠρνεῖτο -ὸν γάμον οὔτε τελευτήν / τελεύτα α*249, *π*126 / *ω*126; *-όν κ*376, h. Ven. 233; *ὥς κε / οἵ τε πανημέριοι -ῷ κρινώμεθ' / κρίνονται Ἀρηϊ B*385 / *Σ*209; *Εὐρύλοχος / ἀρχὸς -ῷ* ⌜*μ' ἠμείβετο*⌝ / ⌜*ἠνίπαπε*⌝ *μύθῳ μ*278 / h. 7,25; *-ῷ X*483; *-ή* Th. 775; *-ῆς* Hes. fr. 132; *-ῇ Ψ*48, Vit. p. 11,29; *-ὴν ὁδὸν εὐρύ-*

οπα Ζεύς γ 288, *ξ* 235; *-ήν Γ* 404; *-ὰς ἀρήσετ' / δ' ἐπεκέκλετ' Ἐρινῦς β* 135, *Ι* 454; [⏑⏑⏓] *οὔς τινας αὖ / ὅν τινά που μεθιέντα(ς) ἴδοι(ς) -οῦ πολέμοιο Δ* 240, *Ζ* 330; *-οῦ Θ* 368; *-ή ω* 200; *-ήν λ* 326, *υ* 81 **2** viers. [⏑⏑⏓⏑] *-οῖο ρ* 8; *-ῇσιν υ* 78 [⏑⏑⏓⏑] *-οῖο Τ* 230 [⏑⏑⏓×] *-οῖσιν λ* 81 = 465

Σχ sch. D *Γ* 404: *μισητήν* (vgl. sch. min. P.Mich. Schwendner 11 z.St.), *Β* 385: *μισητῷ. φοβερῷ* (ähnl. *Δ* 240), *Ζ* 330: *φρικτοῦ, Ε* 47: *μισητός. φρικτός* (ähnl. *Ι* 454), *Ξ* 158: *καταπληκτικός. μισητός. ἢ στυγνοποιός. τὸ γὰρ μὴ κεχαρισμένον αὐτῇ ἐποίει.*

B *wovon man* (aus Respekt, vgl. *στυγέω* B I 1 a, od. aus anderen Gründen, ebd. b) *Distanz hält* > *schauerlich, schaurig, schrecklich, grässlich* m. expl. Anklang an *Στύξ Θ* 368, ‹Th. 775›; m. Dat. *-ἠ θεὸς ἀθανάτοισιν* ‹ › meist attr. (meist vorangestellt [sogar m. Hiat *Θ* 368, *Χ* 483, *η* 216, h. Cer. 395, h. 7, 25, Vit. p. 11, 29] außer *Ν* 670, *Τ* 230. 336, *γ* 310, *λ* 81. 201. 465, *ο* 408, *ρ* 8, *υ* 81, Th. 226, Hes. fr. 132, viell. *Ψ* 79 [präd.?]); präd. nur *Ξ* 158, *μ* 341, viell. *Γ* 404, *Ψ* 79. – Wortf.: *στ.* könnte wie ‹*κρυερός*, (*ὀ*)*κρυόεις*›, *ῥιγεδανός*, (*καταρ*)*ριγηλός* ursprünglich 'kalt', 'Kälteschauer verursachend' bedeutet haben (s. *στυγέω* E; B, Einl.), u. wie diese Adjj. könnte *στ.* diese Grundbed. zugunsten der im fgrE allein (od. vorwiegend?, vgl. die Artt. ‹ ›) bezeugten 'metaphorischen' eingebüßt haben (vergleichbar ist die Entw. bei *σμερδαλέος*, urspr. 'stinkend', und *κακός*, verw. m. lat. *cacāre*, s. die Artt.); weiteres zur Synonymik bei *δεινός* (Bd. II Sp. 236,4–12), *κρυερός* (ebd. 1552,57 f.), *λυγρός* (ebd. 1715,64–71) **1** Tod, Todesgötter, Unterwelt(sgötter) *μ* 341 (Euryl.:) „*πάντες μὲν -οὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι, ' λιμῷ δ' οἰκτιστον θανέειν*" *ω* 414 *ὅσσα ... ' μνηστήρων -ὸν θάνατον καὶ κῆρ' ἐνέπουσα*" *Ε* 47 *-ὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἶλεν* ≅ *Ν* 672ex. = *Π* 607 *υ* 81 (Pen.:) „*ὄφρ' Ὀδυσῆα ' ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὕπο -ὴν ἀφικοίμην*" *Ψ* 79 (Patr.:) „*ἐμὲ μὲν Κὴρ ' ἀμφέχανε -ή, ἥ περ λάχε γιγνόμενόν περ*" Th. 211 *Νὺξ δ' ἔτεκε -όν τε Μόρον καὶ Κῆρα μέλαιναν ' καὶ Θάνατον Θ* 368 (Ath.: „Zeus sandte Her. in die Unterwelt) *ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα -οῦ Ἀΐδαο*", vgl. (metr. gleichw.) Op. 153 Th. 775 *ἔνθα δὲ ναιετάει -ὴ θεὸς ἀθανάτοισι, ' δεινὴ Στύξ* **2** Kampf, Krieg(sgott) (nur Il.) *Β* 385 (Ag.:) „... *ὥς κ*‹*ε πανημέριοι -ῷ κριν*›*ώμεθ' Ἄρῃι*" *Σ* 209 (Gl.) ... *οἵ τ*‹ › *ονται Ἄρῃϊ Δ* 240 *οὔς τινας αὖ μεθιέντας ἴδοι -οῦ* ‹*πολέμοιο*› „ ' *τοὺς μάλα νεικείεσκε* ≅ *Ζ* 330 (Hektor zu Alex.) *Τ* 230 (Od.:) „*ὅσσοι δ' ἂν* ‹ › *περὶ -οῖο λίπωνται* (die sollen Trank u. Speise zu sich nehmen)" **3** sonstige Götter (s.a. B 1 *Ἀΐδης Θ* 368; *κ/Κήρ Ψ* 79, *ω* 414; *Μόρος* Th. 211; *Στύξ* Th. 775; in B 2 *Ἄρης Β* 385 ≅ *Σ* 209) *Ξ* 158 *Ζῆνα δ' ... ' ἥμενον εἰσείδε* (Here), ‹*-ὸς δέ οἱ ἔ*›*πλετο θυμῷ ε* 396 (Gl.: wie ein Familienvater,) *ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων, ' ...* ‹ › *εχραε δαίμων* Th. 226 *Ἔρις -ὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα* (u.a.) ‖ *Ι* 454 (Phoinix:) „*πατὴρ δ' ἐμὸς αὐτίκ' οἴσθεὶς ' πολλὰ κατηρᾶτο, -ὰς δ' ἐπεκέκλ*‹*ετ' Ἐρινῦς*›" *β* 135 (Tel.: „Wenn ich die Mutter aus dem Hause schicke,) *ἐκ ... τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων ' δώσει, ἐπεὶ μήτηρ -ὰς ἀρήσ*‹ › *' οἴκου ἀπερχομένη*" *υ* 78 (Pen.:) „*τὰς κούρας* (des Pand.) *Ἅρπυιαι ἀνηρέψαντο ' καί ῥ' ἔδοσαν -ῇσιν Ἐρινύσιν ἀμφιπολεύειν*" **4** Trauer, Klagen *Χ* 483 (Androm. zum toten Hektor: „*νῦν Ἀΐδαο δόμους ἔρχεαι,*) *αὐτὰρ ἐμὲ -ῷ ἐνὶ πένθεϊ λείπεις ' χήρην*" *κ* 376 (Od.:) „*Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον ... ' ... -ὸν* (*κρατερὸν* v.l.) *δέ με πένθος ἔχοντα ...*" *ρ* 8 (Tel. zu Eum.:) „*οὐ γάρ μιν* (Pen.) *πρόσθεν παύσεσθαι ὀΐω ' κλαυθμοῦ τε -οῖο γόοιό τε δακρυόεντος, ' πρίν γ' αὐτόν με ἴδηται*" **5** Krankheit *Ν* 670 *ἅμα τ' ἀργαλέην θωὴν ἀλέεινεν Ἀχαιῶν ' νοῦσόν τε -ήν, ἵνα μὴ πάθοι ἄλγεα θυμῷ λ* 201 (Antikleia zu Od.:) „*οὔτε τις οὖν μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥ τε μάλιστα ' τηκεδόνι -ῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν*" *ο* 408 (Eum.: „Auf Syrie) *πείνη δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη ' νοῦσος ἐπὶ -ὴ πέλεται ... βροτοῖσιν*" **6** Menschen *Γ* 404 (Hel.:) „*Ἀλέξανδρον Μενέλαος ' νικήσας ἐθέλει -ὴν ἐμὲ οἶκαδ' ἄγεσθαι*", vgl. *Γ* 180, *Ζ* 344. 356, *δ* 145 *γ* 310 (Nestor: „Or.) *δαίνυ τάφον Ἀργείοισι ' μητρός τε -ῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο*" *λ* 326 (Od.:) „*Μαῖράν τε Κλυμένην τε ἴδον -ήν τ' Ἐριφύλην*" **7** Rede, Gesang *λ* 81 (Od.:) „‹*νᾶϊ μὲν ὡς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω -οῖσιν* › *' ἤμεθ(α)*" = 465 (Od.:) „‹ › *ἔσταμεν ἀχνύμενοι*" *μ* 278 (Od.:) „*-ῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ ' σχέτλιός εἰς, Ὀδυσεῦ*" ≅ h. 7, 25ex. (*ἠνίπαπε*) ‖ *ω* 200 (Ag.: „Klyt.) *κακὰ μήσατο ἔργα, ' κουρίδιον κτείνασα πόσιν, -ὴ δέ τ' ἀοιδὴ ' ἔσσετ' ἐπ' ἀνθρώπους*" **8** Pen.s befürchtete Wiederverheiratg. *σ* 272 (Pen.:) „*νὺξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ -ὸς γάμος ἀντιβολήσει ' οὐλομένης ἐμέθεν*" *α* 249 (Tel. über Pen.:) „*ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται -ὸν γάμον οὔτε τελευτὴν ' ποιῆσαι δύναται*" = *π* 126 ≅ *ω* 126 (Schatten Amphimedons) **9** Sonstiges (alphab.) Vit. p. 11, 29 *ναῦται ποντοπόροι, -ῇ ἐναλίγκιοι αἴσῃ ' πτωκάσιν αἰθυίῃσι* (Markwald, Hom. Epigr. 150 ff.) *η* 216 (Od.:) „*οὐ γάρ τι -ῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο ' ἔπλετο*" *Τ* 336 (Ach.: „*Πηλῆά γ' οἴομαι) τυτθὸν ἔτι ζώοντ' ἀκάχησθαι ' γήραι ... -ῷ*" h. Ven. 233 *ὅτε δὴ πάμπαν -ὸν κατὰ γῆρας ἔπειγεν* (den Tithonos) *Ψ* 48 (Ach.:) „*ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν -ῇ πειθώμεθα δαιτί*" *χ* 470 (Gl.:) *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἢ κίχλαι ... ἠὲ πέλειαι ' ἔρκει ἐνιπλήξωσι, τό θ' ἑστήκῃ ἐνὶ θάμνῳ, ' αὖλιν ἐσέμεναι, -ὸς δ' ὑπεδέξατο κοῖτος, ' ὣς ...* Hes. fr. 132 (über die Proitiden) *εἵνεκα μαχλοσύνης -ῆς τέρεν ὤλεσεν ἄνθος γ* 288 (Nestor:) „*τότε δὴ -ὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς ' ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε ' κύματά τε*" ≅ *ξ* 235ex. (Od.) **10** Adv. *-ῶς Π* 723 (Ap. in Gestalt des Asios: „Hektor, kämpfe weiter! Wäre ich stärker als du,) ‹*τώ κε τάχα -ῶς*› *πολέμου ἀπερωήσειας*" *φ* 374 (Tel.: „Wäre ich doch stärker als die Freier!) ‹ › *τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι ' ἡμετέρου ἐξ οἴκου*" ≅ *ψ* 23 (Pen. zu Eurykl.:) „*εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε γυναικῶν, αἵ μοι ἔασι, ' ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἤγγειλε καὶ ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε, ' ‹ › μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι ' αὖτις ἔσω μέγαρον*" V. Langholf

στυγερώπης (zum Akz. West) [1H] *mit schauerlichem Auge* Op. 196 *Ζ/ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ... ' δυσκέλαδος κακόχαρτος ὁμαρτήσει -ης* (vv.ll. *-ής, -ις*) Th. Rakoczy, Böser Blick, Macht des Auges und Neid der Götter, Tübingen 1996, 53. 64 V. Langholf

στυγέω [8i, 3o, 4H, 1h] E unbek.; ähnl. slaw. Wörter drücken den Begr. des 'Kalten' aus; die Herleitg. von idg. **(s)teug-* 'in heftige Bewegung geraten' (so LIV² 602) ist sem. problemat. (Frisk s.v.). – Abl. *στυγερός, στυγερώπης*

M **1** dreis. [⏑⏑⏓] *-γέει Θ* 370 [-⏓⏑] *-ξαιμι λ* 502 [⏓⏑⏑] *ὥς ἔφατ', Ἀντίλοχος / Οἰνῑ́ῑδης δὲ κατέ-γε μῦθον ἀκούσας Ρ* 694 / Hes. fr. 280, 24 [⏓⏑⏑] *κατὰ δ' ἔ-γον κ* 113 [⏑⏑⏓] *-γέῃ δὲ καὶ ἄλλος Α* 186 **2** viers. [⏑⏑⏓⏑] *-γέῃσιν ν* 400 [⏑⏑⏓⏑] *σμερδαλέ' / ἀργαλέ' εὐρώεντα, τά* ‹*τε -γέουσι θεοί περ*› *Υ* 65 / Th. 739 = 810; *ὅ*‹ › h. Ven. 246; *Ἕκτορι Πριαμίδῃ / ἶσον ἐμοὶ φάσθαι / ἶσόν οἱ φάσθαι, τόν τε -γέουσι καὶ ἄλλοι Η* 112 / *Ο* 167 / 183; *-γέῃσι καὶ ἄλλος Θ* 515; *-γέουσιν* Op. 310

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. 33 zu *Α* 186: *φοβηθήσῃ*, sch. D *Α* 186: *μισήσῃ. εὐλαβηθῇ, Η* 112: ‹*φοβοῦνται. μισοῦσιν, Υ* 65: *δεδοίκασι.* ‹ › *, Ρ* 694: *κατεστύγνασεν. ἐν στυγνότητι καὶ κατηφείᾳ ἐγένετο*

B nur im Akt.; außer in den Formen *στύξαιμι* (s.u. I 3) und *κατα-* (s.u. II) nur im habituelle Haltungen ausdrücken-

den Präs. (dies in suppletivem Ggs. zu ῥιγέω, s.d., das nie im Präs. vorkommt); im Präs. in dir.R. außer *P*694 ≅ Hes.fr.280,24, *Y*65, Op.310, Th.739 = 810; im Relativsatz: τόν τε -γέουσι καὶ ἄλλοι *H*112, *O*167 ≅ 183; τά ⌊τε -γέουσι θεοί περ⌋ *Y*65 ≅ Th.739 = 810; ὅ ⌊ ⌋ h.Ven.246; ὅ κεν -γέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος *ν*400; im Finalsatz: ὄφρ(α) ... -γέῃ δὲ ⌊καὶ ἄλλος⌋ (+ Inf.) *A*186, ἵνα τις -γέῃσι ⌊ ⌋ (+ Inf.) *Θ*515; in Vbd. m. στυγερός u. Στύξ *Θ*368–370 ‖ die Bed.en von στ. im fgrE lassen sich erklären, wenn man von einer ⌊hypoth. Grundbed.⌋ 'Kältegefühl empfinden', 'sich kalt fühlen' ausgeht; auf diese in den Texten nicht bezeugte ⌊ ⌋ führen die Etym. (vgl. E) und die Bed.en von σ/Στύξ als Appell. u. Gewässername, die mit der Vorstellg. der phys. Kälte ('Kaltwasser' > Unterweltsfluss > Göttereid > 'schauerlich, unheimlich') assoziiert sind (s. LSJ); schon früh könnte eine sem. Spezialisierung stattgefunden haben, die (ähnlich wie im Falle von ῥιγέω; s.u. στυγερός) dazu führte, dass στ. nie vom Kältegefühl durch äußere Temperatureinwirkung, sondern nur von seel. Erleben gebraucht wurde: einerseits (s.u. 11, II) vom psychosomat. Erlebnis des Kaltwerdens bei der Konfrontation mit Furchterregendem, insbes. auch beim Erlebnis der Inferiorität ggüber sozial höhergestellten Pers. (dt. in Ausdrücken wie 'kalter Schauer läuft über den Rücken', 'kalte Füße bekommen', 'kalter Schweiß'; von hier aus sem. Annäherg. an Begriffe wie 'zurückschrecken vor'); andererseits (s.u. 12) von der Vorstellg., eine Pers. verhalte sich 'kalt', 'abweisend' (sem. Annäherg. an Begriffe wie 'hassen'); allg. N.Zink, Griech. Ausdrucksweisen f. warm u. kalt im seel. Bereich, Diss.phil. Heidelberg 1962 (wo στ. jedoch nicht erwähnt) I Simplex **11** m. dir. Obj. **11a** *aus Respekt Distanz halten vor einer soz. höheren od. an Kräften stärkeren Pers. > als überlegen anerkennen* (vgl. κατὰ δ' ἔ-γον αὐτήν *κ*113 in II) *H*112 (Ag. zu Men.:) „μηδ' ἔθελ(ε) ... μάχεσθαι ' Ἕκτορι Πριαμίδῃ, τόν τε -γέουσι καὶ ἄλλοι" *O*167 (Zeus:) „τοῦ (Pos.) δ' οὐκ ὄθεται φίλον ἦτορ ' ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, τόν τε -γέουσι καὶ ἄλλοι" ≅ 183 (Iris zu Pos.) **11b** *aus anderen Gründen Distanz halten von einer Pers. od. Sache > hassen, verachten, kalt stellen* **11bα** Obj. ist Pers. *Θ*370 (Ath.: „Her.) οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα. ' νῦν δ' ἐμὲ μὲν -γέει (Zeus), Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλάς" *„Now, though I saved his son from that hateful realm and those hateful waters, it is me he hates"*, Iliad z.St. Ggs. φίλος Op.310 ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν ' ἔσσεαι ἠδὲ βροτοῖς· μάλα γὰρ -γέουσιν ἀργούς (versus deest in aliquot libris) 'sind mehr auf der Seite von' vs. *wollen absolut nichts zu tun haben mit* (vgl. 299f. ἐχθαίρῃ 'hält sich fern' vs. φιλέῃ 'ist auf deiner Seite') **11bβ** Obj. ist Sache (Unterwelt) / ein Abstr. (γῆρας) *Y*65 (Hades') οἰκία ... ' σμερδαλέ' ⌊εὐρώεντα, τά τε -γέουσι θεοί περ⌋ ≅ Th.739 (ἔνθα) πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν, ' ἀργαλέ' ⌊ ⌋ = 810, vgl. στυγεροῦ Ἀΐδαο *Θ*368 ‖ h.Ven.246 (Aphr.:) „γῆρας ὁμοίιον ... ' νηλεές ... ' οὐλόμενον καματηρόν, ὅ τε -γέουσι θεοί περ" **11c** in Konstr. ἀπὸ κοινοῦ *ν*400 (Ath. zu Od.: „ich werde dich in ein Lumpengewand kleiden,) ὅ κεν -γέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα" **12** m. Inf. *respektvoll Abstand nehmen zu tun > sich hüten zu tun*, in Finalsätzen *A*186 (Ag. zu Ach.:) „ὄφρ' ἐῢ εἰδῇς ' ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, -γέῃ δὲ καὶ ἄλλος ' ἶσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην" *Θ*515 (Hektor:) „ἵνα τις -γέῃσι καὶ ἄλλος ' Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν Ἄρηα" **13** ⌊στύξαιμι⌋ fakt. *λ*502 (Schatten Ach.s: „Käme ich auch nur kurze Zeit aus der Unterwelt in das Haus meines Vaters,) τῷ κέ τεῳ ⌊ ⌋ μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους" *würde ich manchem Respekt beibringen ⌊vor meiner Kraft und meinen Händen⌋, würde ich manchen das Fürchten lehren* ⌊ ⌋ **II** Kompos. κατα- *erstarren > sich entsetzen* *P*694 ὡς ἔφατ' (Men.), 'Αντίλοχος δὲ κατέ-γε μῦθον ἀκούσας· ' δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή Hes.fr.280,24 ὡς ἔφατ'·] Οἰνείδης δὲ κατέ-γε μῦθον ἀκούσας ‖ m. dir. persönl. Obj. *κ*113 (Od.:) „τὴν δὲ γυναῖκα ' εὗρον ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν, κατὰ δ' ἔ-γον αὐτήν" *sie schauderten vor ihr zurück.* — Wortf.: μισέω, ὀδύσασθαι; s. ῥιγέω

V. Langholf

Στύμφηλος [1ⁱ + 1ᵉ Prosaref.] L zu Etym. (uns., vorgriech.?), Geogr., Gesch.: [1]Bölte, RE IV A1 (1931), 436ff.; [2]Griechenl.-Lex.639; [3]Visser, Katalog 545f.; Basler Komm. z.St.

B Ort in Arkadien, erscheint (in jon. Form) im *B*, sonst bekannt durch Her.' (s.d. B3) Tötung der stymphal. Vögel *B*608 (603 οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην) -όν τ' εἶχον καὶ Παρρασίην ἐνέμοντο, ' τῶν ἦρχ' (Ἀγαπήνωρ), vorher (V.607) sowie 574 ähnl. Verstyp, dazu weiteres bei L³ 57. 103. 304 — Prosaref.: Pisand.fr.5 p.132 Dav. (= p.168 Ber.): ἐπὶ δὲ τῷ ὕδατι τῷ ἐν Στυμφάλῳ tötete Her. die Vögel, dazu L³ 545 A.35; s. noch Hecat. fr.29a, Hellanic. fr.104a (EGrM I); sowie Charax (FGrH 103) F 5 (cf. p.103 Ber.) mit Bericht über Agamades (s.d.), Herrn über St., u. s.n Stiefsohn Trophonios (von Epikaste) u. ihr Schatzhaus H.W. Nordheider

Στύξ [4ⁱ, 2ᵒ, 6ᴴ, 4ʰ, 2ᵉ] E zu στυγεῖν - der Vbd. Στυγὸς ὕδωρ kann στυγὸς ὕδωρ „Wasser des Grausens" (Schulze, QE442) zugrundeliegen, mit στυγός als stoffl. Gen. (wie z.B. ἀνέμοιο θύελλα), wovon dann EN Στύξ (u. Göttin als Personif.). Aber EN Στύξ kann auch alt sein („Wasser des Flusses Styx", wie Τροίης πτολίεθρον). Spekulativ Erkl. (in Assoziation zu ὅρκος) von Στύξ als „Gegenstand, welcher den so verpflichteten hemmt" (Buttman, Lexil. II 53) oder von Στυγὸς ὕδωρ als „Wasser von der Styx kommend" (mit Gen. der Herkunft), dabei Στύξ als urspr. Bez. eines „weltumfassenden Gehege", dessen Spur noch im Unterwelt-Felsen, aus dem Fluß Styx entspringt (Th.786f., 792) zu finden wäre (Bollack, REG 71, 1958 1–35, bes. 18f., Rollant 240ff. - vgl. dazu s.v. ὅρκος)

M (- = Στύξ) **1** im longum [⏑̄] - Th.383 **2** in den brevia **2a** eins. ⏑̄[-] καὶ - Th.361, h.Cer.423 ⏑̄[-] - ἄφθιτος Th.389. 397 **2b** zweis. ⏑̄[⏑⏑] Στυγὸς ὕδωρ *O*37 = *ε*185 = h.Ap.85; ⌊Στυγὸς ὕδατος⌋ ἐστιν ἀπορρώξ *B*755, *κ*514; ⌊ ⌋ *Θ*369 ⏑̄[⏑⏑] Στυγὸς ἄφθιτον / ὄβριμον ὕδωρ Th.805, h.Merc.519 ⏑̄[⏑⏑] Στυγὸς ὕδωρ *Ξ*271, h.Cer.259, Pan.fr.30 Matthews **3** Prosaref.: Epim.fr.6 Diels

Σχ sch.D *B*755: Στύξ· κρήνη ἐν ᾅδου ὅρκος θεῶν (vgl. sch.min. P.Berlin inv.11634 zu *Θ*369), *Θ*369: Στυγός· Στύξ μία τῶν Ὠκεανοῦ θυγατέρων, ἣν ὁ Ζεὺς φρικωδέστατον ὅρκον τῶν θεῶν ἐποίησε, τιμήσας αὐτήν, ὥς φησιν Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ· ἔστι δὲ καὶ κρήνη ἐν Ἅιδου, vgl. sch.D *O*37

L [1]Nägelsbach-Authenrieth, Hom. Theologie, 3.Aufl., Nürnberg 1884, 42f. u. 216f.; [2]R.Hirzel, Der Eid, Leipzig 1902, 171–6; [3]Leumann, Hom.Wörter 81f.; [4]Bollack, REG 71, 1958, 1–35; [5]J.Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythologie grecque, Bern 1971; [6]H.Scharfe, ZVS 86, 1972, 116–20; [7]N.Rollant, ΟΡΚΟΣ et sa famille. Le rituel de la prestation du serment dans l'Iliade et l'Odyssée d'Homère, Univ. Nice, Fac. des Lettres, Centre de Rech. Comp., Doc. Nr.4, 1979, 240ff.

B **1** in Vbd. Στυγὸς ὕδωρ Unterweltsfluß (1a) u. (bei Eid von Göttern) Schwursymbol bzw. Garantin des Eids (1b) - zur Bez. von Στυγὸς ὕδωρ (und der Göttin Styx, s. u.) als ὅρκος s.o. s.v. ὅρκος B Vorbem. u. s.v. ὄμνυμι; zur Vbd. von

Eid u. Wasser vgl. H. Lüders, Varuna, Göttingen 1951/59 I 28–34 u. II 667–70, H. Scharfe, ZVS 86, 1972, 116–20 u. (mit heth. Parall.) Starke, Studia Troica 7, 1997, 483; zum arkadischen Gebirgsbach Styx (Name entw. vom mythischen Unterweltsfluß abgeleitet oder auf diesen übertragen) s. Bölte, RE IV A [1931], 457ff. – Beiw.: (zu *Στυγὸς ὕδωρ*:) *ἀάατον, ἀμείλικτον, ἄφθιτον, κατειβόμενον, ὄβριμον, ὠγύγιον* **1a** Unterweltsfluß (*Θ* 369, Grenze zwischen irdischer und unterird. Welt?), viell. auch metonym. für „Unterwelt" (in Schwurformel *O* 37 = *ε* 185 = h. Ap. 85, s.u. in 1b) u. für „Wasser im Hades" (Pan. fr. 30 Matthews - bedeckt den [mit Her.?] redenden Sisyphos); hat unterirdischen Nebenfluß Kokytos (*κ* 514) u. (in Epirus) oberirdischen Nebenfluß Titaresios (*B* 755); fließt unterirdisch als Flußarm (*κέρας*) u. 10. Teil des die Welt umfließenden Okeanos (Th. 787ff.), sein eiskaltes Wasser stürzt steil aus Felsen (Th. 786f., 792, vgl. *αἰπὰ ῥέεθρα Θ* 369), es dient Göttern zur Libation bei Eid (Th. 793), zur Bez. als *ὅρκος* s. 1b. Andere Unterweltsflüsse: *Ἀχέρων, Κώκυτος, Πυριφλεγέθων* u. vgl. *Ὠκεανος Θ* 369 (Ath.:) „*οὐκ ἂν ὑπερέφυγε* (Her.) *Στυθὸς ὕδωρ αἰπὰ ῥέεθρα*" **1b** (wie *Στύξ* in 2) Schwursymbol, - garant, d.h. eidbekräftigende, Meineid bestrafende Macht (vgl. s.v. *μάρτυρος*), nur bei Eid von Göttern (zur Frage, ob mit *μέγας ὅρκος* oder *ὅρκος θεῶν* ein Eid unter Anrufung der Styx gemeint ist, s. s.v. *ὅρκος*) **1ba** in Eidformel bzw. Aufforderung zu Eidesleistung *O* 37 (Hera zu Zeus:) „*ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε* ' *καὶ τὸ κατειβόμενον* ⟨*Στυγὸς ὕδωρ*⟩, *ὅς τε μέγιστος* ' *ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι*" = *ε* 185 (Kal. zu Od.) = h. Ap. 85 (Leto zu Delos), neben Erde und Himmel ⟨ ⟩ „Repräsentant des Totenreichs" (Nägelsbach 43) wie in anderen Schwurformeln Unterweltsgötter (*Γ* 278f., *Ξ* 273f.) bzw. Erinyen (*T* 259) neben anderen Göttern; *ὅς τε*... Ausdruck der Furcht/Abscheu der Götter vor der Unterwelt (Nägelsbach 216) nicht Charakterisierung der ganzen Schwurformel (so Leumann 82, für den ⟨ ⟩ als bes. Schwursymbol innerep. Mißverständnis aus *O* 37f.; dagegen spricht feste Verbindung von ⟨ ⟩ u. Eid in Il., Od. und Th., vgl. Shipp, Studies 41: Th. 805 „apparently independent of Homer"; auch Schilderung des Götterschwurs [Th. 780ff.] und Göttin *Στύξ* bei Hes. setzen religiöse Tradition voraus); *κατειβόμενον* wie *καταλείβεται* (Th. 786) auf Bild von aus Felsen fliessendem Wasser (am Rand der Unterwelt) bezogen oder wie *ἀπολείψας* (Th. 793) auf Libation bei Eid (vgl. *B* 339, *Γ* 295f., *Δ* 155, *ξ* 331 = *τ* 288, Hes. fr. 204, 79 u. West zu Th. 793) oder auf beides h. Cer. 259 (Dem.:) „*ἴστω γὰρ θεῶν ὅρκος ἀμείλικτον* ⟨ ⟩" *Ξ* 271 (Hypnos zu Hera:) „*νῦν μοι ὄμοσσον ἀάατον* ⟨ ⟩" h. Merc. 519 (Ap. zu Hermes:) „*ἀλλ' εἴ μοι τλαίης γε θεῶν μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,* ' *ἢ κεφαλῇ νεύσας ἢ ἐπὶ Στυγὸς ὄβριμον ὕδωρ*" **1aβ** sonst Th. 805 (Abschluß der Beschreibung von Eid-Zeremonie und Folgen von Meineid) *τοῖον ἄρ' ὅρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ,* ' *ὠγύγιον*, vgl. Th. 400 (*αὐτὴν* [sc. Styx] *μὲν γὰρ ἔθηκε* [Zeus] *θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὅρκον*) u. *B* 755 (*ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν* [Titaresios] *ἀπορρώξ*) **2** (Personif. von 1 - nicht Hom., vgl. *Ὅρκος*) älteste T. von Okeanos u. Thetys (Th. 346ff. [361], 776f., Epim. fr. 6 Diels - vgl. Th. 389 [*Ὠκεανίνη*] u. h. Cer. 423 [eine der Okeaninen]), Gattin d. Pallas u. von ihm Mutter von Zelos u. Nike, Kratos u. Bie (Th. 383ff.) - nach Epim. fr. 6 Diels von Peiras M. der Echidna; kommt Zeus beim Kampf gegen die Titanen als erste der nicht-olympischen Götter mit ihren Kindern zu Hilfe (Th. 397ff.), weswegen Zeus sie zum „großen Eid der Götter" macht (V. 400, vgl. V. 805 [s. 1b]) u. ihre Kinder für immer zu seinen Dienern (V. 401); lebt (als Unterweltsfluß/ Eidwasser, vgl. Th. 792) fern von den Göttern (vgl. Richardson, Dem. 40) unter/jenseits der Erde (Th. 775ff.), von dort holt Iris im Auftrag des Zeus Wasser für Eidesleistung von Göttern mit strafender Wirkung bei Meineid (*μέγα πῆμα θεοῖσιν* Th. 792). – Beiw.: *ἄφθιτος, δεινή*

D *Στυγὸς ὕδωρ Ξ* 279a (oder v.l. *Ξ* 278, vgl. sch. *Ξ* 278–9 u. Eust. 985,34) M. Schmidt

Στύρα [1] Stadt im Süden Euboias, an der Westküste gegenüber Marathon, ca. 20 km von Karystos entfernt, unweit des mod. Styra; zählt wie Karystos im Schiffskat. zu den 7 Ortschaften, die von Abanten bewohnt, zum Kontingent des Elephenor gehören; myk. Besiedlung bisher nicht nachgewiesen (H.S.-L. 53f.); zur ant. Geschichte s. DNP s.v (m. Lit.); Name viell. ≅ *Ἄστυρα* zu sem. *Astarte* (Lewy, Fremdw. 148) *B* 539 *οἵ τε Κάρυστον ἔχον ἠδ' οἳ -α ναιετάασκον*

M. Schmidt

στυφελίζω [1[i], 5[o]] E uns., viell. zu *τύπτω*, ahd. *stioben* < *steu̯bʰ- (Pisani, FS Neumann 273, vgl. Rix, Kratylos 30, 1985, 75), vgl. *(s)teu̯d- 'stoßen' (LIV² 601), < *(s)teu̯p- (LIV² 602); Denom. zu *στύφλος* ('hart', also *σ.* = 'hart behandeln'), wohl nach *ἐλελίζω* gebildet, danach dann *στυφελός* (s. L² u. Frisk; Chantraine, Dict. s.vv.) – Abl.: *καταστύφελος* ('hinunterstoßend'?)

F Akt. Präs. *-ζετε* 2, *-ζειν* 1; Aor. (s. L²) *ἐ-ξε(ν)* 3, *-ξε* 3, *ἀπε-ξεν* 1, *ἐ-ξαν* 1, *ἀπε-ξαν* 1; *-ξῃ* 1, *-ξαι* 1; Pass. *-ζομένους* 2

M 1 viers.: [⏑⏑⏓⏑] *-ξε Φ* 512; *-ξαι·* ὁ *A* 581 [⏑⏑⏓⏑] *-ξε H* 261 = *M* 405 [⏑⏑⏓×] *-ζειν/-ξῃ Φ* 380, *Λ* 305 2 fünfs.: [⏓⏑⏑⏓] *ἐ-ξε E* 437; *ἀπε-ξαν·* ὁ *Σ* 158; [⏓⏑⏑⏓] *ἀπε-ξεν Π* 703 [⏓⏑⏑×] *ἐ-ξεν/αν X* 496, *ρ* 234 / *Π* 774 [⏑⏑⏓⏑] *-ζετε σ* 416 = *υ* 324 3 sechss.: [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ζομένους π* 108 = *υ* 318

Σχ sch. min. P. Köln inv. 2281 zu *A* 581: *μετακεινῆσαι*, sch. D *A* 581: *-ξαι· ἀποκινῆσαι. ἀναστρέψαι, E* 437: *-ξε· διέσεισεν. διεκίνησεν, Λ* 305: *-ξῃ· διασείσῃ. πλήξῃ*, M 405: *-ξε· ἀπετίναξε, Φ* 380: *-ζειν· ταράσσειν. λυπεῖν, X* 496: *-ξεν· μετὰ πληγῶν ὕβρισεν*, sch. Barn. *π* 108: *-ζομένους· ὑβριζομένους ἢ προπηλακιζομένους, σ* 416: *-ζετε· διώκετε. ὑβρίζετε*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 292; [2]Leumann, Hom. Wört. 269; [3]Schmoll, Verba auf *-ίζω* 182; [4]Ruijgh, Elément achéen 84–6; [5]Arena, Helikon 6, 1966, 125–73; [6]Jankuhn, Pass. Bed. 90f.

B *schlagen, stoßen.* – Wortf.: oft im Kontext durch bed.sgleiche od. -verwandte Verben erläutert: *νύξεν / νύσσων* (*H* 260 = *M* 404, *Π* 704), *τύπτων* (*Λ* 306), *ἔθεινε παρ' οὔατα* (*Φ* 491), *χερσὶν πεπληγώς* (*X* 497), *ῥυστάζοντας ἀεικελίως* (*π* 109 = *υ* 319), *λὰξ ἔνθορεν* (*ρ* 233), *κακὰ ῥέζετε* (*υ* 314); Opp. *μένω* (*ρ* 235); weiteres s. s.vv. *ἐλαύνω* u. *θείνω* I Simplex: 1 von Pers. od. Göttern: *schlagen, e. Stoß versetzen* **1a** Kontrahenten auf gleicher Ebene *E* 437 *τῇς δέ οἱ* (Diom.) *ἐ-ξε φαεινὴν ἀσπίδ' Ἀπόλλων Φ* 380 (Hera beendet d. Kampf zw. Heph. u. Skam.) „*οὐ γὰρ ἔοικεν* ' *ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτῶν ἕνεκα -ζειν*" 512 (Art. zu Zeus:) „*σή μ' ἄλοχος -ξε, πάτερ, λευκώλενος Ἥρη*" *ρ* 234 *οὐδέ μιν* (Od.) *ἐκτὸς ἀταρπιτοῦ ἐ-ξεν* (Mel.), ' *ἀλλ' ἔμεν' ἀσφαλέως* **1b** Brachialgewalt gg. sozial Schwächere *π* 108 (Od.: „ich würde nicht sehen wollen) *ξείνους τε -ζομένους δμῳάς τε γυναῖκας* ' *ῥυστάζοντας ἀεικελίως*" = *υ* 318, s. Ameis-H. z.St.: „lebhafter Wechsel zw. pass. u. akt. Struktur"; L[6]: „echtes Passiv" *σ* 416 (Amphin. nach d. Schemelwurf des Eurym.) „*μήτε τι τὸν ξεῖνον -ζετε μήτε τιν' ἄλλον* ' *δμώων*" = *υ* 324 (nach d. Wurf m. d. Kuhfuß) 2 von Gegenständen u. Naturgewalten: *durch Schlag od. Stoß erschüttern H* 261 *Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος·* ἡ δὲ *διαπρὸ* ' *ἤλυθεν ἐγ-*

χείη, -ξε δέ μιν (Hektor) *μεμαῶτα* = *M* 405 *Π* 774 *πολλὰ δὲ χερμάδια μεγάλ' ἀσπίδας ἐ-ξαν* (*ἐ-ξεν* v.l.) ‖ *Λ* 305 (Gl. zum Wüten Hektors) *ὡς ὁπότε νέφεα Ζέφυρος -ξῃ ' ἀργεστᾶο Νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων peitscht*

II Komposita: *ἀπό* (in KSV) *zurückstoßen (von)* *Π* 703 *τρὶς δ' αὐτὸν* (Patr. beim Versuch, d. Mauer zu erklimmen) *ἀπε-ξεν 'Απόλλων ' χείρεσσ' ἀθανάτῃσι φαεινὴν ἀσπίδα νύσσων* *Σ* 158 (Kampf um Patr.s Leiche) *τρὶς δὲ δύ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν, ' νεκροῦ ἀπε-ξαν* (den Hektor)

ἐκ (in DSV) *aus etw. verstoßen* *A* 581 (Heph. über Zeus:) „*εἴ περ γάρ κ' ἐθέλῃσιν 'Ολύμπιος ἀστεροπητὴς ' ἐξ ἑδέων -ξαι*", Aposiopese, vgl. Basler Komm. z.St.: *m. Schlägen vertreiben* *X* 496 (Androm.s Klage:) „*τὸν* (d. bettelnden Astyanax) *δὲ καὶ ἀμφιθαλὴς ἐκ δαιτύος ἐ-ξεν, ' χερσὶν πεπλήγων*"

D v.l. *Φ* 463 G. Markwald

στυφελός f.l. cod. M h. Merc. 124 (*κατὰ -ῃ ἑνὶ πέτρῃ*); s. Bd. II s.v. *καταστύφελος*, vgl. aber Radermacher, Hermesh. z.St.; ferner Leumann, Hom. Wört. 269 f.; Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 109 G. Markwald

σύ L 1 allg.: Strunk, Äolismen 70; M. Negri, Miceneo e lingua omerica, Florenz 1981, 66 f.; 2 Etym. u. Morphol.: Pedersen, in: *'Αντίδωρον* 112; Meillet, Gl. 25, 1937, 182 f.; Chantraine, Morph. hist. 136 f.; Lejeune, Traité de phon. 56 u. 79; Debrunner, Kratylos 3, 1958, 32; W. Merlingen, E. ältere Lw.schicht im Gr. I, Wien 1963, 99 f.; (zu *σέθεν, σεῖο* u. *τύνη*:) Kuiper, Gl. 21, 1933, 276–78; Chantraine, Gr.h. I 243 u. 263 f.; Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 17; Wathelet, Traits éoliens 134. 140. 286 f. 3 Akzent u. Enklise: Laum, Akzentuationssystem 257 f. 281 ff. 383; (zu *σοί, τοι, σε*:) La Roche, Textkritik 349 ff.; Wackernagel, Kl. Schr. II 1178 A.2; ebd. III 1866 f. 4 Gebr. (zu *σέθεν*:) Wackernagel, Synt. I 300; Lejeune, Adverbes 27 ff.; (zu *τοι*:) Hermann, Sprachw. Komm. 118; (bzg. auf Rel.-Pr.:) Monteil, Phrase relative 63 u. 72; (Ggs. *ἐγώ/σύ*:) M. Alexiou, The Ritual Lament in Gr. Trad., Cambridge 1974, 171 ff.; (zur Wendg. *σε χρή*:) S. Levin, Europa (FS Grumach), Berlin 1967, 199 ff. 5 zu einzelnen St.n 5a *Θ* 37. 468 (*τεοῖο*): Bekker, Hom. Bl. I 75; W. Christ, Homer od. Homeriden, München 1885, 107; Chantraine, REG 47, 1934, 285; B. Marzullo, Il probl. omerico, Florenz 1952, 95 f.; V.d. Mühll, Hypomnema 146 A.11 5b and. St.n (zu *Z* 454:) La Roche, HU II 108; (zu *τεῖν Λ* 201:) Leaf z.St.; (zu *Ω* 486 u. *γ* 50:) Ludwich, Textkritik I 503 u. 528 f.; (zu *γ* 98:) Bérard, Intr. Od. I 117 f.; (zu *γ* 218:) van der Valk, Text. Crit. Od. 93 f.; Merkelbach, Odyssee 38 A.3; (zu *ν* 385:) Erbse, Beitr. Verst. Od. 116; (zu *χ* 348:) Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 59; (zu Op. 44:) Burguière, Infin. 83; (zu Op. 424:) Edwards, Lang. of Hes. 34; (zu Op. 714:) van Groningen, Mn. III 9, 1941, 275 f.

Stellen s. Gehring und Hofinger; Nachträge: *σύ* Cert. p. 37,27; p. 43,15; inc. auct. fr. POxy. 2510,13 = Il. Parv. fr. dub. 32,13 p. 86 Ber.; *σου* (*σευ* ci.) Vit. p. 12,18; *σοί* Cert. p. 38,15; *σοι* inc. auct. fr. PSI 1386,11; *τοι* Cypr. fr. 15,1 p. 41 Dav.; Vit. p. 13,9; Vit. p. 19,6; Cert. p. 39,30; p. 41,34; p. 43,14; inc. auct. fr. P. Harris 6,3; *σ(έ)* Pan. fr. 12,17 p. 121 Dav.; fr. 13(i),13 p. 122 Dav.; *σε* h. 1 fr. C,14 W.; fr. C,6 W. suppl.; Cert. p. 39,24 G. Markwald

συβόσια [1[1], 1°] E 2nd elem. belongs to *βόσκω*-family, cf. *συβώτης*; further L[2]

L [1]Schulze, QE 255 f.; [2]W. Petersen, Gr. Diminutives in -ION, Weimar 1910, 50 f.; [3]Bowra, Tradition 56; [4]Richter, Arch. Hom. H 66 f.

B only pl., *herds of swine*, domesticated; dir. sp. *Λ* 679 *τόσσα* (i.e. 50) *συῶν -ια*, among booty (‹also cattle, sheep, goats›, horses) from plain of Elis = *ξ* 101 (12 herds, among animals [‹ ›] Od. keeps on mainland; *βόσκουσι ξεῖνοί τε καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες*) J.N. O'Sullivan

σῦβώτης [70°] F *-ης* 33, *-εω* 2, *-ῃ* 3, *-ην* 12, *-α* 20 M 1 [⏑̲⏑] *-α ρ* 375 2 [⏑̲×] *ἥν/ὅν ῥα -ης ξ* 7. 449; *οὐ‹δὲ -ης›/ῃ ξ* 420. 524; *τῷ/τὸν ‹ › π* 46, *ρ* 238; *Τηλέμαχος*, PN ‹ › *χ* 267. 284; ‹ ›/*ῃ ξ* 432, *χ* 103; *μήτε/μή ἑ -ης π* 302. 457; *ἠὲ -ης/ῃ χ* 359, *δ* 640; *ἠδὲ -ης/ην χ* 454 = *ψ* 297 ≅ *χ* 435 ≅ *ψ* 367 ≅ *ω* 359 ≅ 363; *ἀνὰ δῶμα -ης φ* 378; *-ης ξ* 18. 427, *ο* 556, *π* 12. 49, *υ* 162. 253, *ω* 150; *προσέειπε -ην ρ* 5. 263. 342; *-ην ρ* 374; *τὸν/τὴν δ(ὲ) ... προσέφης*, ‹*Εὔμαιε -α›, ο* 325, *χ* 194, *ξ* 55 = 165 = 360 = 442 = 507 = *π* 60 = 135 = 464 = *ρ* 272 = 311 = 380 / *ρ* 512 = 579; ‹ › *ο* 381; *πῇ δὴ ... ἄγεις / φέρεις, ἀμέγαρτε -α ρ* 219, *φ* 362; *-α υ* 191 3 [⏑̲–] *τὸν δὲ -ης ω* 156; *-ης ὦκα ξ* 33 [⏑̲–] *προσέειπε ‹-ης›, ὄρχαμος ἀνδρῶν› ο* 351 = 389 = *π* 36; ‹ › *ξ* 22. 121, *ρ* 184; *εἶπε -ης ἄγχι παραστάς π* 388; *-ης π* 272, *ρ* 372; *μετέειπε, -εω πειρητίζων ξ* 459 = *ο* 304; *κατὰ δῶμα -ην, ὦκα ρ* 329; *-ην ἄγχι παραστάς υ* 190; *-ην ν* 404 = *ο* 38 L Ramming, Dienerschaft 11–14

B (< *σῦς* + *βόσκω*:) 'one who feeds pigs', *swineherd*; always ref. to *Εὔμαιος* (q.v. [also G, where add *ο* 381] regarding character etc.); in context of specific role as *swineherd* *ξ* 7. 18. 22. 524, *ο* 556, *υ* 162, n. also *ν* 404 = *ο* 38 (*ὑῶν ἐπίουρος* in *ν* 405 = *ο* 39), further s.v. *Εὔμαιος* B 1 d δ. – Adjs.: pred. *ἐσθλός* (q.v. B 1 aβ, vol. II 735,46–8) *ο* 556; deprecatory in address by enemy: *ἀμέγαρτε ρ* 219, *φ* 362, *ἀρίγνωτε ρ* 375. – Wdf1d.: *συ-, ὑφορβός*, see also *Εὔμαιος*. Within the foll. sections passages are grouped as far as poss. by sphere of activity w. singularities at end in each sect. 1 *-ης*; 33×, of which 7× w. vb./expr. of addressing (cf. use of voc. w. *προσέφης* in 5 below and acc. as obj. of vbs. of addressing in 4 below), addressee 4× disguised Od. *ξ* 7 (*αὐλὴ ὑψηλὴ δέδμητο*) *ἥν ῥα -ης ' αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν ἀποιχομένοιο ἄνακτος, ' νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο* 18 (*τοὺς* [boars] *μινύθεσκον ἔδοντες*) *μνηστῆρες, ἐπεὶ προΐαλλε -ης ' αἰεὶ ζατρεφέων σιάλων τὸν ἄριστον* 22 (*πὰρ* [by the boars] *δὲ κύνες*) *ἴαυον ' τέσσαρες, οὓς ἔθρεψε -ης, ὄρχαμος ἀνδρῶν ο* 556 *ἵκετ'* (Tel.) *αὐλήν, ' ἔνθα οἱ ἦσαν ὗες μάλα μυρίαι, ᾗσι -ης ' ἐσθλὸς ἐὼν ἐνίαυεν, ἀνάκτεσιν ἤπια εἰδώς υ* 162 *ἦλθε -ης ' τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι* (for suitors' feast) – *ξ* 121 *τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ‹-ης, ὄρχαμος ἀνδρῶν› ο* 351 *τὸν δ' αὖτε προσέειπε ‹ › =* 389 = *π* 36 *ρ* 184 *τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε ‹ › π* 338 *Πηνελοπείῃ δ' εἶπε -ης ἄγχι παραστὰς ' πανθ' ὅσα οἱ ... υἱὸς ἀνώγει μυθήσασθαι ρ* 238 *τὸν* (Mel., who has kicked disguised Od.) *δὲ -ης ' νείκεσ' ἐσάντα ἰδών, μέγα δ' εὔξατο* – *ξ* 427 *ὁ δ' ὠμοθετεῖτο -ης, ' πάντων ἀρχόμενος μελέων, ὃς πίονα δημόν κτλ.* 432 *ἂν δὲ -ης ' ἵστατο δαιτρεύσων· περὶ γὰρ φρεσὶν αἴσιμα ᾔδη π* 49 *τοῖσιν* (disguised Od., Tel.) *δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκε -ης ' ὀπταλέων* (+ bread, mixed wine) *υ* 253 *κύπελλα δὲ νεῖμε -ης* (to suitors for feast), n. also *ω* 359. 363 in 4 below – *π* 272 (Od. to Tel.:) „*ἐμὲ πρὸ τὶ ἄστυ -ης ... ἄξει ' ‹πτωχῷ (ἐναλίγκιον)›*" *ω* 156 *τὸν δὲ -ης ἦγε ... ' ‹ › ἠδὲ γέροντι, ' σκηπτόμενον ρ* 372 (Mel. to suitors:) „*οἱ δεῦρο -ης ἡγεμόνευεν*", n. also *ρ* 219. 375 in 5 below – *π* 302 (Od. to Tel.:) „*μήτ' οὖν Λαέρτης ἴστω τό* (that Od. is back) *γε μήτε -ης ' μήτε τις οἰκήων μήτ' αὐτὴ Πηνελόπεια*" 457 *λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε* (Ath.) *περὶ χροΐ, μή ἑ* (Od.) *-ης ' γνοίη ἐσάντα ἰδὼν καὶ ... Πηνελοπείῃ ' ἔλθοι ἀπαγγέλλων μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο*, n. also *υ* 190 (4 below). 191 (5 below) – *φ* 378 *τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ*

δῶμα -ης ' ἐν χείρεσσ' 'Οδυσῆϊ (θῆκε) χ 267 PN[a] *μὲν 'Οδυσσεύς, '* PN[a] *δ' ἄρα Τηλέμαχος, 'Ἔλατον δὲ -ης, '* PN[a] *δ' ἄρ ἔπεφνε ⌊βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ⌋* 284 (PN[a] *βάλε*) *'Οδυσσεύς, '* PN[a] *δὲ Τηλέμαχος, Πόλυβον δὲ -ης· '* PN[a] *δ' ἄρ ἔπειτα ⌊ ⌋ ' βεβλήκει* 359 (Tel. to Od.: *„Μέδοντα σαώσομεν) εἰ δὴ μή μιν ἔπεφνε Φιλοίτιος ἠὲ -ης, ' ἠὲ σοὶ ἀντεβόλησεν ὀρινομένῳ κατὰ δῶμα"*, n. also φ 362 (5 below), χ 103 (3), ψ 367 (4) — *ξ 33 -ης ὦκα ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπὼν ' ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον, σκῦτος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός* (and he saves disguised Od. from dogs) *π 12 ἔστη* (Tel., back from Sparta) *ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσε -ης ξ 420 οὐδὲ -ης ' λήθετ' ἄρ ἀθανάτων, φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῆσιν*, cf. vv. 435 f. 449 *σῖτον δέ σφιν ἔνειμε Μεσαύλιος, ὅν ῥα -ης αὐτὸς κτήσατο οἶος ἀποιχομένοιο ἄνακτος, ' νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο π 46 τῷ* (Tel.) *δὲ -ης ' χεῦεν ὕπο χλωρὰς ῥῶπας καὶ κῶας ὕπερθεν* (as a seat in hut) *χ 454 Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ -ης ' λίστροισιν δαπέδον ... δόμοιο ' ξῦον* (and the women are hanged, cf. χ 435 in 4 below) = *ψ 297 (παῦσαν ὀρχηθμοῖο πόδας, παῦσαν δὲ γυναῖκας) ω 150* (Amphimedon in underworld:) *„'Οδυσῆα κακός ποθεν ἤγαγε δαίμων ' ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε -ης"*, cf. ν 404 in 4 below **2** *-εω ξ 459 ⌊τοῖς δ' 'Οδυσεὺς μετέειπε, -εω πειρητίζων, ' εἴ⌋ πώς οἱ ἐκδὺς χλαῖναν πόροι ἤ τιν' ἑταίρων ' ἄλλον ἐπο-* 24 *τρύνειεν, ἐπεί ἑο κήδετο λίην ο 304 ⌊ ⌋ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι μεῖναί τε κελεύοι ' αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ ἢ ὀτρύνειε πόλινδε* **3** *-η δ 640 (οὐ γὰρ ἔφαντο ἐς Πύλον οἴχεσθαι* [Tel.]) *ἀλλά που αὐτοῦ ' ἀγρῶν ἢ μήλοισι παρέμμεναι ἠὲ* 28 *-η*, note that *σύεσσι* would fit, further E. Belzner, Hom.-Probleme, Leipzig u. Berlin 1912, II 44 *ξ 524 οὐδὲ -η ' ἤνδανε αὐτόθι κοῖτος, ὑῶν ἄπο κοιμηθῆναι χ 103 αὐτός τ' ἀμφιβαλεῦμαι* (Tel.) *ἰών, δώσω δὲ -η ' καὶ τῷ βουκόλῳ ἄλλα* 32 (arms) **4** *-ην*; 12×, obj. of vb. (5× vb. of addressing, + χ 435; *εἰσαφικέσθαι ν 404*[+]), cf. 2 above *ν 404* (Ath. to Od.:) *„αὐτὸς δὲ πρώτιστα -ην εἰσαφικέσθαι, ' ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος, ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε, ' παῖδά τε σὸν φιλέει καὶ (Πηνελόπειαν)"* = *ο 38* (Ath. to Tel.) — *ρ 5 ἐὸν ⌊προσέειπε -ην⌋* (Tel.'s instructions to take Od.-beggar to town) 263 *χειρὸς ἑλὼν* (disguised Od.) *⌊ ⌋* (surely this is Od.'s house) 342 *ἐπὶ οἷ καλέσας* (Tel.) *⌊ ⌋* (take food to Od.-beg- 40 gar) 329 (*τὸν ἴδε Τηλέμαχος*) *ἐρχόμενον κατὰ δῶμα -ην, ὦκα δ' ἔπειτα ' νεῦσ' ἐπὶ οἷ καλέσας* (Eum. sits at Tel.'s table) *χ 435 Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ -ην ' εἰς ἓ καλεσσάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα* (Od., instructions 44 re. cleansing of hall and killing of maids) *ρ 374 ἔπεσιν νείκεσσε* (Antin.) *-ην* (for bringing Od.-beggar to city) *υ 190 ἐρέεινε* (Phil.) *-ην* (about Od.-beggar) — *ω 359* (Od. to Laertes:) *„ἔνθα δὲ ⌊Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ -ην⌋ ' προὔπεμψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι"* 363 *εὗρον* (Od. + Laertes) *⌊ ⌋ ' ταμνομένους κρέα (κερῶντάς τ' οἶνον)* — *ψ 367 ὦρσε* (Od.) *δὲ ⌊ ⌋ (ἔντε' ἄνωγεν ἑλέσθαι)* **5** *-α*; 20× (16× *⌊Εὔμαιε -α⌋*, of which 15× *προσέφης*, *⌊ ⌋* [addres- 52 see disguised Od. 8×, Tel. *π 60. 135. 464*, Pen. *ρ 512. 579*, Antin. *ρ 380*, Mel. *χ 194*]) *ξ 55 τὸν δ' ἀπαμειβόμενος ⌊προσέφης, Εὔμαιε -α⌋* = 165 = 360 = 442 = 507 = *π 60* = 135 = 464 = *ρ 272* = 311 = 380 ≅ *ρ 512* = 579 *ο 325 τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας ⌊ ⌋ χ 194 τὸν* (suspended Mel.) *δ' ἐπικερτομέων ⌊ ⌋* — *ρ 219* (Mel.:) *„πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις, ἀμέγαρτε -α, ' ...;"* 375 (Antin.:) *„ὠρίγνωτε -α, τίη δὲ σὺ τόνδε πόλινδε ' ἤγαγες;"* — *ο 381* (Od.:) *„ὡς ἄρα τυτθὸς ἐών, Εὔμαιε -α, ' πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκήων"* *υ 191* (Phil.:) *„τίς δὴ ὅδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, -α, ' ἡμέτερον πρὸς δῶμα;"* *φ 362* (a suitor:) *„πῇ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε -α, ' πλαγκτέ;"* 64

J. N. O'Sullivan

συκέη [4°] **E** zu *σῦκον* (s.d.); bereits myk., s. DMic. II 307

B *Baum der Speisefeige* (m. Syniz. η 116 = λ 590, ω 341) η 116 (Od.: „In Alkin.' Garten wuchsen Bäume,) *⌊ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ... ' -έαι τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι⌋*" λ 590 (Od.: „Bäume warfen ihre Früchte über Tantalos ab,) *⌊ ⌋*" ω 246 (⌊Od. zu Laertes:⌋ „In deinem Garten ist nichts ungepflegt,) *οὐ φυτόν, οὐ -ῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη, ' οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασιή"* 341 (*⌊ ⌋*) *„ὄγχνας μοι δῶκας τρεισκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας, ' -έας (συκᾶς* v.l.) *τεσσαράκοντ'"*. — Lit.: s. *σῦκον*

V. Langholf

σῦκον [2°] **E** Lw. von unbek. Herkunft; in Abl. bereits myk., s. DMic. II 303. — Abl.: *συκέη*

B *Feige* (Frucht) η 121 bis (im Garten des Alkin.) *ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ, ' αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλή, -ον δ' ἐπὶ -φ* Olck, RE VI (1909), 2100 ff.; Reichmann, RLAC 7, 640 ff.; Richter, Arch. Hom. H 142; H. Baumann, Die griech. Pflanzenwelt, München 1982, 151 f.

V. Langholf

σῦλάω [22[i], 1[H]] **E** zu *σῦλον / σκῦλον*?, vgl. *σκύλλω*; nb. *συλεύω*, s.a. *σκυλεύω*; s. Bravo, Heubeck u.a. (L 1. 2; dort auch nichtgr. Etym.); Risch § 115 b (112)

F *ἐ-α* 7, *-α* 1, *-ήτην* 1 (s.u. L 3); *-ασκε* 1[H]; Fut. *-ήσετε* 1, *-ήσειν* 1, *-ήσων* 4; Aor. Konj. *-ήσω* 1, *-ήσωσι* 2, *-ήσειε* 1, *-ήσας* 3

M **1** *συλ-* im longum **1a** zweis. [⏑̄-] *αὐτὰρ ὁ -α ⌊+* Nomen⌋ *Δ 116* **1b** dreis. **1ba** [⏑̄-] *αὐτίκ' ἐ-α ⌊ ⌋ Δ 105* [⏑̄-] *ἐ-α τεύχεα Λ 110* [⏑̄×] (*⌊ἀπ' ὤμων⌋*) *τεύχε' ἐ-α E 164, Z 28* = *O 524*[ex] = *X 368*[ex], *P 60* **1bγ** [⏑̄-⏑̄] *τεύχε' ⌊ ⌋ ' -ήσειν O 545; -ήσας N 641* [⏑̄-⏑̄] *τεύχεα -ήτην/ήσων/ήσας N 202 / E 618, O 583 / H 78. 82; -ήσων K 343* = 387 [⏑̄-⏑̄] *-ήσω κλυτὰ τεύχε' X 258* **1c** viers. [⏑̄-⏑̄⏑̄] *τεύχεα -ήσωσι/ήσειε O 428* = *Π 500, Δ 466* **2** *συλ-* in den brevia [-⏑̄⏑̄] *-ασκε* Sc. 480 [-⏑̄⏑̄⏑̄] *-ήσετε Z 71*

Σχ sch. D *Δ 466: -ήσειε· σκυλεύσῃ. ὅ ἐστιν τὰ ὅπλα ἀποδύσῃ*, (Form:) *N 202: -ήτην. ἢ Δώριόν ἐστιν. ἢ παρὰ τὸ συλησάτην*, (zu B 2:) *Δ 105: ἐ-α· ἐγύμνου. ἐξέβαλε τῆς θήκης*, 116: *ἐ-α* (v.l.) *πῶμα· ἀφῄρει τῆς βελοθήκης τὸ πῶμα*

L **1** Allg., Bed.entw.: Bravo, ASNP Ser. III 10,3, 1980, 705 ff. **2** Etym., Bildg.: Buttmann, Lexil. II 263 f.; Ruipérez, Em. 15, 1947, 67 f.; Heubeck, WJA 4, 1949/50, 201 A. 6 (= Kl. Schr. 98); Bravo (L 1) 705 ff.; (nichtgr.:) Lewy, Fremdw. 181; Pisani, Sprache 5, 1959, 143 ff. **3** Form (*-ήτην*): Bechtel, Vocalcontr. 183; Chantraine, Gr. h. I, 357; Strunk, Äolismen 64 A. 147, 87; Giangrande, H. 98, 1970, 259 f.; Wathelet, Trait éoliens 352 f.; (*-ασκε*:) ders., AC 42, 1973, 387; Kimbell, Gl. 58, 1980, 44 ff. **4** Konstr.: La Roche, Hom. Studien (Akk.), Wien 1861, 235 f.; Zsilka, AAntHung 13, 1965, 324; de Boel, in: Coll. Chantraine 67 **5** sachl. (Spoliation als Kriegsmotiv): E. Fr. Bruck, Totenteil u. Seelgerät im gr. Recht, München 1970, 42; Longo, DHA 22, 1996, 25 ff. (hom. Krieger u. se. Waffen bilden „un tout indivisible"); nachep. (jurist. t.t. 'beschlagnahmen'): K. Latte, RE IV A,1 (1931), 1035 ff. (= Kl. Schr., München 1968, 416 ff.); Bravo (s. L 1) 675 ff.

B *ab-(aus-)ziehen:* (18× von 23 [s.u. 1] mit Sach-Obj.) die Waffen (sc. dem getöteten Gegner, dieser 4× genannt im dopp. Akk., s.u. 1bα. β [sowie Sc. in 3]; 4/1/1× *ἀπ[ὸ] ὤμων / τοῖν / χροός*), bzw. (2× nur pers. Akk.) Leichen 'spoliieren' (im *K*, s.u. 1bγ); bzw. (2) e. eigene(n) Waffe(nteil; *Δ 105* probl., von wo), od. (3) sonst Beute (= *rauben*, + *βίῃ* [!], Sc.); Sach-Obj. 16× *⌊τεύχε⌋α* (5× in VE-Formel *⌊ ⌋ ἐ-α* [anders

Λ 110, *N* 202]: als tatsächl. Handlung[sschritt]; 8× ⌊ ⌋*α -ήσ.* [Fut. od. mod. Aor., Inf., Ptz.] am VA [anders *O* 545]: bei Absicht, Erwartung, hier 8× dir. R.), je 1× (*Z* 69, *N* 641) *τά* (sc. *ἔναρα*), *τὰ ἔντε(α)*; bzw. (s. 2) *τόξον, πῶμα φαρέτρης* (wohl Gen. sep.), (s. 3) *ἑκατόμβας*; Subj. (in 1) i.d.R. der Sieger (*O* 545 zwei, *O* 428 = *Π* 500 alle Gr.), der (wohl urspr. rituell) unmittelbaren Anspruch auf Waffen (u. Körper, s. *Π* 577 *ἀπτόμενον νέκυος*) des von ihm Getöteten erhebt (s. z.B. *Π* 545. 559 *τεύχε' ἑλέσθαι* + *ἀεικίσσαι*, anderers. *H* 78⁺ Hektors mäßigenden Vorschlag, auf die Leiche zu verzichten), bzw. (*N* 202, *Δ* 466) andere am Kampf Beteiligte; dagg. geht es *Z* 71 um das (bis nach dem erhofften Sieg aufzuschiebende) spätere Spoliieren der auf dem Schlachtfeld liegenden anonymen Leichen (*νεκρούς*) durch die Masse der Gr., bzw. (*K* 343 = 387 *τινα νεκύων*) durch e. einzelnen nächtl. Schleicher ('Leichenfledderer'), u. Sc. 480 (s.u. 3) um e. Wegelagerer (*δοκεύων*), der Opfergesandtschaften ausraubt.

Wortf.: Aspekte: (a) 'entwaffnen': *ἐναρίζω* (s.d. Wortf. u. B 1; metr. Visser, Hom. Vers. 59. 161 ff.; nb. *ἐναίρω*), *ἀφοπλίζομαι* (*Ψ* 26 eigene Waffen); jem.n 'ausziehen': *ἀποδῦσαι* (s.d. B II 2); (b) 'wegnehmen': (*ἀπ*)*αἴνυμαι* (s.d. B II), (*ἀφ*)*ἑλέσθαι* (s. Bd. I Sp. 362,21 ff.), *ἀπηύρα* (s. Bd. I Sp. 1021,40 ff. mit Synon.) + vor- od. nachgest. *τεύχε'* (*ἀπ' ὤμων*) in VE-Formel; (c) ('heraus-, weg)ziehen': *ἕλκω* (B I 4c), *ἐρύω* (B I 1 b), *σπάσσασθαι* (s.u. 2 Vorbem.); (d) 'packen, rauben': (*ἀφ*)*ἁρπάζω* (s.d. B Vorbem. u. 4), *ληΐζομαι*; s.a. *γυμνοῦσθαι* (s.o. Σχ); korr. *καλύπτω*; s. noch Bravo (L 1, 709) zur mögl. Bed.entw. (*écorcher, dépouiller* [s. 1] > *enlever des biens* [*συλεύειν Ω* 436] > *prendre avec énergie* [s. 2] > *ravir* [Sc. in 3]); s.a. *σῦλεύω*

1 (dem Gegner) die Waffen, bzw. (1 b γ) den Toten *ab-, ausziehen* **1 a** im Prät. **1 a α** ⌊*τεύχε' ἐ-α*⌋ am VE (*Λ* 110) variiert; 4× in Tötungsserie jew. als nächster Handlungsschritt nach Tötungsverb, 3× bei Serien von 'Gegnerpaar'en, meist Wagenkämpfer u. -lenker: 'A tötete B (u. C) ([*O* 524] der fiel) u. nahm die Waffen ab' (3× + *ἀπ' ὤμων*, *Λ* 110 *ἀπὸ τοῖιν*): *E* 164 (145 ff. Diom. tötete 3 ⌈ ⌉e: [Gl.] *ὣς τοὺς ἀμφοτέρους* [sc. Priam.-Söhne] *ἐξ ἵππων*) *βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ* ⌊ ⌋ *' ἵππους δ' οἷς ἑτάροισι δίδου* (dann Gegenhandlg.: Aen.) *Λ* 110 (91 ff. Ag. tötete ⌈ ⌉ [100 *περίδυσε χιτῶνας*], dann 2 Priam.-Söhne) *ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων. ' σπερχόμενος δ' ἀπὸ τοῖιν ἑ-α τεύχεα καλὰ ' γιγνώσκων* (dann 2 Antim.-Söhne, [147] *τοὺς μὲν ἔασ'*) *Z* 28 (12 ff. gr. Tötungsserie von ⌈ ⌉en: *τῶν ὑπέλυσε*) *γυῖα ' Μηκιστηϊάδης καὶ ἀπ' ὤμων* ⌊ ⌋ (*και τευ*]*χε ε*[*σ*]*υλ*[*α*] *α*[*π ωμων* PSI II. 15, v. M. Manfredi, Pap. dell' Il., Firenze 2000, 39) *O* 524 (518 Pulyd. *Ὦτον ἐξενάριξεν* [~ *ἔλεν* 516], Meges traf statt seiner den Kroismos) *δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἀπ' ὤμων* ⌊ ⌋ – *X* 368 (als Abschluß der Tötung Hektors [vorher Redepaar]: Ach. *ἐκ νεκροῖο ἐρύσσατο ἔγχος*) *ὁ δ' ἀπ' ὤμων* ⌊ ⌋ *' αἱματόεντ'* (*περίδραμον*, Gr.) *P* 60 (Men. rächt Patr., ausführl. Schilderg. mit Gl.: *τοῖον Εὔφορβον*) *Μενέλαος ἐπεὶ κτάνε* ⌊ ⌋ (dann 2. Gl., [70] *κε φέροι*, [85] Hektor sah *τὸν μὲν ἀπαινύμενον κλυτὰ τεύχεα*) **1 a β** (*τεύχεα*, bzw. *ἔντεα* im Enjb. + *ἀπὸ χροός*) *σ.* am VA *N* 641 (Men. tötete Peisandros, [619] *τεύχεά τ' ἐξενάριξεν*, dann Triumphrede) *ὣς εἰπὼν τὰ μὲν ἔντε' ἀπὸ χροὸς αἱματόεντα ' -ήσας ἑτάροισι δίδου* (*αὐτὸς δ' αὖτις προμάχοισιν ἐμίχθη*) 202 ([170] Teukros tötet Imbrios, [182] will *ἀπὸ τεύχεα δῦσαι*; Hektor trifft statt seiner Amphim., [189] wird von Aias gehindert, den Helm *κρατὸς ἀφαρπάξαι*; Gr. erbeuten beide Leichen; Gl.) *ὣς ῥα τὸν* (Imbrios) *ὑψοῦ ἔχοντε δύω Αἴαντε κορυστὰ ' τεύχεα συλήτην· κεφαλὴν δ'* (*ἀπὸ δειρῆς κόψεν 'Οἰλιάδης*), zur Form s.o. L 3 **1 b** beabsichtigt od. befürchtet (8× von 12 dir. R.) **1 b α** (*τεύχεα* [*O* 545 Enjb.]) *σ.* am VA (*X* 258 variiert); *O* 428 = *Π* 500, *X* 258 (alle dir. R.) zusätzl. mit Akk. d. Pers. (s.u. in β. γ), vgl. *ἀπο-, ἐκδύνω* (s.d. B II 2. 3) u.a. Verben des 'Ausziehens' bei Schwyzer II 82 *O* 545 (Meges u. Men. töten Dolops) *πρηνὴς ἐλίασθη. ' τὼ μὲν ἐεισάσθην χαλκήρεα τεύχε' ἀπ' ὤμων ' -ήσειν· Ἕκτωρ δὲ* (*ἐνένιπεν·* [555] „*Δόλοπος περὶ τεύχε' ἔπουσιν*", Gr.) *E* 618 *δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπέδραμε ... Αἴας ' ⌊τεύχεα⌋ -ήσων* (*ἐκ νεκροῦ ἔγχος ἐσπάσατ'*, aber die Tr. hinderten ihn, ⌊ ⌋ *καλὰ ὤμοιϊν ἀφελέσθαι*) = *O* 583 in. (Antil., von Hektor gehindert) *Δ* 466 *ἕλκε δ' ὑπὲκ βελέων* (Elephenor den von Antil.[!] getöteten Echepolos), *λελιημένος ὄφρα τάχιστα ' ⌊ ⌋ -ήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένετ' ὁρμή O* 428 (Aias tötet Kaletor, Hektor ermahnt die Tr.:) „*σαώσατε, μή μιν 'Αχαιοὶ ' ⌊ ⌋ -ήσωσι* (*Αἴαντος ἀκόντισε*) = *Π* 500 (Sarp. sterbend zu Glaukos: „*εἴ κέ μ' 'Αχαιοὶ ...*", 545 Ap.: „*μὴ ἀπὸ τεύχε' ἕλωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν*" ~ 559 f., vgl. 650. 663) *H* 78. 82 (Hektor schlägt Bedingung für Zweikampf vor: „*Ζεὺς δ' ἐπιμάρτυρος*) *ἔστω· ' εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ... χαλκῷ, ' ⌊ ⌋ -ήσας φερέτω ... ἐπὶ νῆας, ' σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι ... '* (für Bestattung) *' εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ μοι εὖχος 'Απόλλων, ' ⌊ ⌋ -ήσας οἴσω προτὶ Ἴλιον* (*καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν 'Απόλλωνος*[!], *τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἀποδώσω*") *X* 258 (ähnl. ders. zu Ach.: [255] „*θεοὶ μάρτυροι ἔσσονται*) *ἁρμονιάων· ' οὐ γὰρ ἐγώ σ' ἔκπαγλον ἀεικιῶ, αἴ κεν ἐμοὶ Ζεὺς ' δώῃ καμμονίην, σὴν δὲ ψυχὴν ἀφέλωμαι· ' ἀλλ' ἐπεὶ ἄρ κέ σε -ήσω κλυτὰ τεύχε' ... ' νεκρὸν 'Αχαιοῖσιν δώσω πάλιν· ὣς δὲ σὺ ῥέζειν*" (schon das *σ.* ist *ἀεικίζειν*, s. Ameis-H. z.St.), Gedankengang (ggüber *H* 77 ff.) verkürzt **1 b β** sonst mit dopp. Akk. *Z* 71 (Nestor: „keiner soll zurückbleiben *ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος*) *ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ* (sc. *ἔναρα*) *ἕκηλοι ' νεκροὺς ἅμ πεδίον -ήσετε τεθνηῶτας*" *danach könnt ihr* (Ameis-H.: zusicherndes Fut.) **1 b γ** im *K* nur mit Akk. d. Pers. (s.o. dopp. Akk. in α. β) *K* 343 (Od. zu Diom.: „da kommt jem. [sc. Dolon], *οὐκ οἶδ' ἢ ἐπίσκοπος*) *ἦ τινα -ήσων νεκύων*" = 387 (dies. Altern. in Od.' Frage an Dolon)

2 e. Ggst. *ab-, herausziehen (strip off)*, 2× in ähnl. Wendung u. Position im selben Kontext (in minutiöser Schilderung von Pand.' verhängsnisvollem Bogenschuß) *Δ* 105. 116 (Ath. stiftet Pand. an [100]: „*ὁίστευσον Μενελάου*", mit neg. Wertung:) *φρένας ἄφρονι πεῖθεν. ' αὐτίκ' ἑ-α τόξον ἐύξοον ... αἰγός '* ([10 Vv.] Gesch. der Herstellung des Bogens, 112 *καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος*. 116) *' αὐτὰρ ὁ -α* (*ἑ-α* v.l.) *πῶμα φαρέτρης, ἐκ δ' ἕλετ'*(!) *ἰόν* (*ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει κτλ.*), (105) *nahm den Bogen ab* ([Schadewaldt, Hampe] sc. von der Schulter [Ameis-H.], ellipt., wie *Φ* 490 *ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα*?, vgl. auch *E* 209, *φ* 53 Pand. bzw. Pen. *ἀπὸ πασσάλου* [*αἴνυτο*] *τόξον* [vgl. h. Ap. 9 sowie die Phorminx *θ* 67 = 105], was aber hier im Freien [V. 89 f.] unmögl.; od. *löste den B.* vom Köcher [Lorimer, Monuments 292]?) od. (mit Leaf; Kirk, Iliad z.St.; Bergold, Zweikampf 153 A.3) *zog den B. heraus* (sc. aus der Umhüllung, s. *γωρυτός* u. vgl. *ἐκ δ' ῆρεε τόξον φ* 56, *ἐκ σύριγγος ἐσπάσατ' ἔγχος T* 387, *ἕλκετο ἐκ κολεοῖο ξίφος A* 194, *ἐρυσσάμενος M* 190⁺, s. Bd. II Sp. 724,31 ff.) u. (116) *zog den Deckel vom Köcher* (*φαρ.* eher sep. als adnom. Gen.); also Obj. (1) das Umhüllte, (2) das Umhüllende (s. *καλύπτω* [B Vorbem.] u. Leaf z.St.); bes. Gebr. (statt *ἐκ δ' ῆρεε* u.ä. [s.o.]) hier mit Konnot. des Gewaltsamen, Widerrechtl.? (vgl. Sc. in 3; *prendre avec énergie* lt. Bravo [L 1] 708) 3 Beute *rauben*, Iter. + *βίῃ*, impl. dopp. Akk., vom Räuber Kyknos Sc. 480 (Ap. ließ Kyknos' Grabmal zerstören [vgl. *H* 461 ff.]) *ὅτι ῥα κλειτὰς ⌊ἑκατόμβας⌋ ' ὅστις ἄγοι Πυθοῖδε βίῃ -ασκε δοκεύων*, Obj. ⌊ ⌋ *ἀπὸ κοινοῦ*, s. dagg. zur Markierung des Unterschiedes (468) *σκυλεύσαντες* (s.d.) von der 'rituellen' Spoliierung des Übeltäters durch Her. u. Iolaos

D v.l. Sc. 468 (v. s.v. *σκῦλεύω*) H.W. Nordheider

συλεύω [2ⁱ] **Σχ** sch.D *E* 48 (cf. *Ω* 436): *ἑ-ον· ἐσύλουν. ἐσκύλευον. ὅ ἐστιν ἐγύμνουν*

B jem.n *ab-(aus)ziehen,* nur mit pers. Akk., metr./formal supplet. zu *συλάω* (s.d.) im Inf.Präs. (VA) bzw. in 3.P.Pl. Impf., 1× dir.R.; ⌊*θεράποντες*⌋ 'spoliieren' den Getöteten stellvertretend für ihren Herrn (wie sonst dieser selber, s. *συλάω* B 1 a, anderers. z.B. *Π* 663 ff.): *E* 48 (43 *Φαῖστον ἐνήρατο, νύξ',* sc. Idom.) *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων ... ' τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενῆος ἑ-ευον* ⌊ ⌋ ([≅ *π* 326ᵉˣ], dann PNᵃ + PNᵉ *ἔλ'*) – 'Ach.s *θεράπων'* (d.i. Hermes) will s.n Herrn nicht eines Geschenkes (das diesem als Lösegeld zusteht) *berauben* (um dieses Geschenk *verkürzen,* Ameis-H. z.St.): *Ω* 436 (zu Priam.: *„πειρᾷ ἐμεῖο* [= 390ⁱⁿ·]) *ὅς με κέλῃ σέο δῶρα παρὲξ Ἀχιλῆα δέχεσθαι. ' τὸν μὲν ἐγὼ δείδοικα καὶ αἰδέομαι ... ' -εύειν (μωμεύειν* pap.), *μή μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται"*, ansch. von der Spoliierung übertr.: beide Male wird die Intaktheit (Ehre) der Pers. verletzt durch Wegnahme eines für das Prestige unverzichtbaren Attr.; vgl. *ἀφαιρεῖσθαι⁺ γέρας, δῶρα, κούρην, ἄεθλον* (*A* 161. 230. 275, *Ψ* 544), sowie (*X* 256 ff.) Hektors Versprechen betr. Ach.s Leiche (*„αἴ κεν σὴν ψυχὴν ἀφέλωμαι*[!], *συλήσω, ἀλλ'*) ⌊*οὐκ ἔκπαγλον*⌋ *ἀεικιῶ"* (⌊ ⌋, weil die Spoliierung selber schon *ἀεικίζειν* ist, s. Ameis-H. z.St.) u.s. *ἀτιμάω* B 1 a; s.a. Bravo (L 1 s.v. *συλάω*) 708 f. H.W. Nordheider

Σύλλος v.l., s. *Σίλλος*

σύμβολον [2ᵇ] *Zeichen* (1), *Vertrag* (2), vgl. *σῆμα* (zu 1), *ὅρκιον* B Vorbem. (zu 2) **1** h.Merc. 30 (Hermes im Anblick der Schildkröte:) *„-ον ἤδη μοι μέγ' ὀνήσιμον, οὐκ ὀνοτάζω"* **2** h.Merc. 527 (Ap. zu Hermes:) *„ἐκ δὲ τέλειον ' -ον ἀθανάτων ποιήσομαι ἠδ' ἅμα πάντων ' πιστὸν ἐμῷ θυμῷ καὶ τίμιον"*, zum Übergang von indir. zu dir.R. im V. 236 s. Càssola z.St., die Annahme e.s Mask. *-ος* 'Botschafter' (Illgen, vgl. 'transactor' bei Ebeling s.v.) widerspricht der folgenden Rede (bes. V. 533 ff.) u. der nachep. Verwendung des Wortes (vgl. Càssola z.St. u. s. *πιστός* B 2 b) M. Schmidt

Σύμη [1ⁱ] kleine, ansch. kärgliche, Insel (evt. mit kar. Namen, s. Fick, ON 50. 119) vor der kleinasiat. (kar.) Westküste, genannt nur im Schiffskat. (nach Kreta, Rhodos u. vor den südl. Sporaden: Nisyros, Karpathos, Kasos, Kos; zur Reihenfolge s. Visser, Kat. 619) als Heimat des Nireus ([s.d.] mit dem kleinsten Schiffskontingent), dessen (außeriliad.) mytholog. Bed. offenbar wichtiger als geogr. Einzelheiten (s. Visser, Kat. 434. 629 ff.; H.S.-L. 124; sachl. u. typolog. zum Ganzen s. Basler Komm. z.St.) *B* 671 ⌊*Νιρεὺς*⌋ *δ' αὖ -ηθεν ἄγε τρεῖς νῆας εἴσας, '* ⌊ ⌋ *Ἀγλαΐης υἱός ... '* ⌊ ⌋, *ὃς κάλλιστος ... (ἀλαπαδνός, παῦρος εἴπετο λαός)*, zum Verstyp vgl. *B* 557. 748 (dazu Visser, Kat. 362. 447 f. 668); zum Lokalsuffix vgl. (*I* 72. 664) *Θρῄκηθεν/Λέσβοθεν ἦγε⁺* u.a., (*B* 557. 654. 748. 849) *ἐκ Σαλαμῖνος/Ῥόδου/Κύφου/Ἀμυδῶνος ἄγεν⁺* (s. Lejeune, Adv. en *-θεν* 58. 73) H.W. Nordheider

σύμμικτος [1ᴴ] *(gut) gemischt,* von den für Mensch u. Vieh als Lebensmittel geigneten 'gemischten', vielfältigen Früchten der Erde (vgl. West z.St.) Op. 563 (über die Einteilung von Futter für Tiere u. Lebensmitteln im Winter, s. *ἰσόομαι* u. vgl. Sinclair u. West z.St.) *ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν ' ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα, εἰς ὅ κεν αὖτις ' γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν -ον ἐνείκῃ* M. Schmidt

σύμπας, ξύμπας [4ⁱ, 4ᵒ, 1ᴴ, 1ʰ] **E** bereits myk. (DMic. 1411), viell. < Univerbierung von (DSV, vgl. *M* 384 f., *Ω* 420, Hes.fr. 302,11 f.) *σὺμ πάνθ'* (*ὅπλα λαβών* h.7,27), vgl. *σὺν τρεῖς* (*αἰνύμενος ι* 429) > *σύνδυο* (s.d.), *ξυνεείκοσι*

M **1** [⏑̄–] *-ντ(α)* h.7,27 **2a** [–⏑̄⏑̆] *καὶ ξ-σα* Op. 240; *ξ-ντα η* 214 = *ξ* 198 [–⏑̄⏑̆] (*καὶ*) *-ντες γ* 217, *X* 380 **2b** [⏑̄–⏑̄] *-ντων δ'/Δ... B* 567, *A* 90; *-σιν γ* 59; *-ντας A* 241

Σχ sch.D *A* 90. 241: *ὁμοῦ πάντων⁺* **L** Leumann, Hom. Wört. 75 f.; Ruijgh, Elément achéen 104 f.

B (1ᴴ Sg.) *ganz,* (sonst Pl.) *alle zus. / miteinander* (antith. zu Einzelindiv. *A* 90, *X* 380, *γ* 59. 217, vgl. Sol.fr. 11 W., 5 f.), *sämtliche,* in dir.R. (3ⁱ Ach.s) o.ä. (1ᴴ) ⌊außer *B* 567⌋ (Kat.), 6× Mask. + (*A* 241 vorangest., *X* 380 impl.) VN (vgl. *πᾶς* B 1 b β cc γγ) ⌊ ⌋, 1ᴴ Fem. (⌊*ξ-* metr. nicht notw.⌋) + *πόλις*, 3× Ntr. (2ᵒ ⌊ ⌋, 1ʰ DSV mögl.); in assoz. Zush. m. *ἄλλοι(σι) X* 380, *γ* 58 f., *Ἀχαιοί⁺ A* 240 f., *γ* 217, *θεοί⁺ X* 379 f., *η* 214⁺, *κακά⁺ X* 380, *η* 213 f., Op. 240, *ὅσ(σ)α X* 380, *η* 214⁺, *πολλά(κι) X* 380, Op. 240, *υἷας/άσι A* 240 f., *γ* 57 ff. *B* 567 (*ἡγεμόνευε* Diom. u. Sthen., *ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν*) *-ντων δ' ἡγεῖτο* (Diom.) *über alle zus. hatte den Oberbefehl* (die and. 2 nur Unterführer wie *M* 101 f.), vgl. formal V. 638. 851, inhaltl. *A* 288 *A* 90 *οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος ... ' σοὶ* (Kalchas) ... *βαρείας χεῖρας ἐποίσει ' -ντων Δαναῶν, οὐδ'* (Ag.) *von allen Gr. ohne Ausn.,* vgl. *Π* 85 241 *ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν ' -ντας alle miteinander* (Enjb. nur hier), vgl. *Σ* 76, Callin.fr. 1,18 W. *X* 380 (Hektor) *ὃς κακὰ πόλλ' ἔρρεξεν, ὅσ' οὐ -ντες οἱ ἄλλοι* (sc. Tr.) *alle anderen zus.genommen,* vgl. (nach **οὐχ* metr. gleichw.) ⌊*ἅμα πάντες*⌋ *Z* 59, *Ω* 253, kontrast. ⌊ ⌋⁺ *μ* 110, *φ* 230, *χ* 251. 269 'alle auf einmal' *γ* 59 *Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε* (Pos.), *' αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν ' -σιν Πυλίοισιν ... ἑκατόμβης* 217 *τίς δ' οἶδ' εἴ κέ ποτέ σφι βίας ἀποτείσεται ἐλθών, ' ἢ ὅ γε μοῦνος ἐών, ἢ καὶ -ντες Ἀχαιοί;* vgl. *Y* 166 Op. 240 *πολλάκι καὶ ξ-σα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα*, vgl. *Γ* 50 (*Π* 69), Callin.fr. 1,18 W. ‖ *η* 214 *ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην, ' ὅσσα γε δὴ ξ-ντα θεῶν ἰότητι μόγησα* (vgl. 220 f.) = *ξ* 198 (vgl. 196) h.7,27 *ἱστίον ἕλκεο νηὸς ' -νθ' ὅπλα λαβών*, vgl. *μ* 410, Stesich.fr. 222b,222 p. 214 Dav. – Wortf.: *ἅπας, πᾶς, πρόπας*

D v.l. *Π* 248, *Φ* 105

G je 2× in *A γ* R. Führer

συμπλαταγῆσαι [1ⁱ] (als Kompos. hapax) **E** zu *πάταγος* (s.d.) / *πατάσσω* mit Assoziation zu *πλήσσω*, vgl. Frisk u. Chantr., Dict. s.v.; Tucker, Greek verbs 106 **Σχ** sch.D *Ψ* 102: *συμπατάγησεν· ψόφον ἐποίησεν. συνεκρότησεν*

B *einen klatschenden Lärm erzeugen, χερσί σ. in die Hände klatschen* (vgl. Tichy, Onomatop. Verb. 180 f.) *Ψ* 102 *ταφὼν* (sc. über das Verschwinden der *ψυχή* d. Patr.) *δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς ' χερσί τε συμπλατάγησεν* (*συμπατάγησεν* v.l., cf. Σχ), *ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν*, zum Wortf. s. *πατάσσω* M. Schmidt

συμφερτή [1ⁱ] rare **Σχ** sch.D *N* 237: *ἀντὶ τοῦ συμφορητή. τὸ δὲ ὅλον. καὶ ἡ τῶν δειλῶν καὶ ἀνάνδρων καὶ μάλα λυγρῶν δύναμις εἰς ταὐτὸ συνελθοῦσα ἀρετὴν γεννᾷ* (cf. *ἀρετή* col. 1229,47 ff.). ... *καὶ μάλα δὲ λυγρῶν ἀνδρῶν -ἡ γίγνεται ἀρετή*

L Neitzel, SGLG 3, 206; Neuberger-Donath, GB 9, 1980, 1 n.1

B *united, combined;* fem. verb. adj. of *συμφέρω* ('bring together') *N* 237 *-ἡ δ' ἀρετὴ* (*δὲ βίη* Zen., Ar.Byz.) *πέλει ἀνδρῶν καὶ μάλα λυγρῶν* J.N. O'Sullivan

σύμφορος [3ᴴ] **E** < *συμφέρω* – Deriv.: *ἀσύμφορος* (q.v.) **L** P. Pucci, Hes. and the language of poetry, Baltimore and London 1977, n.59 pp. 125 f.

B not. of 'match, fit' always present (so never just 'accompanying, companion' as LSJ s.v. I). — Wdfld.: see *ἀσύμφορος* B (col. 1464,39 ff.) 1 'going (well) with, belonging (naturally) with' and so *suitably* (Th. 593) or *naturally* (Op. 302) *accompanying* Th. 593 (*πῆμα μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν* [women]) *πενίης οὐ -οι* (subst.?), *ἀλλὰ κόροιο* (*ἀλλ' ἀκόρεστοι* v.l.) *fit companion* Op. 302 *Λιμὸς ... πάμπαν ἀεργῷ -ος ἀνδρί natural companion* 2 'in accord with' and so *suitable, favourable* Op. 783 *κούρῃ δ' οὐ -ός* (*οὐ σύμφ.*: *ἀσ/ἀξύμφ.* vv.ll.) *ἐστιν* (sc. *ἕκτη ἡ μέσση*) ' *οὔτε γενέσθαι πρῶτ' οὔτ' ἂρ γάμου ἀντιβολῆσαι* (n. *ἄρμενος* v. 786, cf. *ἀσύμφορος* v. 782)

D v.l. Op. 782 (see *ἀσύμφορος* B, col. 1464,35 ff.)

J. N. O'Sullivan

συμφράδμ(ων) [1i] **Σχ** sch. D z.St.: *σύμβουλοι* **B** (zu *συμφράζομαι*:) *Ratgeber*, vgl. *φραδμοσύνη* (*σύμβουλος* nicht im fgrE, erst Anacr. fr. 357,10 P., vgl. *συμβουλεύω* Hippon. fr. 118,6 W.); in dir. R. *B* 372 *ἀγορῇ νικᾷς* (Nestor [s.d. B1gαbb] die Gr.) ... ' *αἳ γὰρ* ... ' *τοιοῦτοι δέκα μοι -ονες εἶεν Ἀχαιῶν*, vgl. *I* 374, *δ* 462, Th. 471. — Wortf.: *βουληφόρος* B1, (*δημο*)*γέρων* B3, *ὀαριστής* R. Führer

σύμφων(ος) [1h] *harmonious* h. Merc. 51 *ἑπτὰ δὲ -ους* (v.l. *θηλυτέρων* ap. Antig.; further A.-H.-S. lxvii) *οἴων ἐτανύσσατο* (Hermes, making *φόρμιγξ* [= *λύρη, κίθαρις*]) *χορδάς*, hardly 'zugleich ertönend' as Zumbach, Neuerungen 24 J. N. O'Sullivan

σύν, ξύν **L** 1 allg.: B. Giseke, D. allmäl. Entstehg. der Gesänge der Il., Göttingen 1853, 169 f.; F. Holzweissig, Progr. Gymn. Burg 1885, 11. 16; F. Illek, Jahresbericht Gymn. Mähr.-Trübau, 1888, 8–10 (Hes.); T. Mommsen, Beiträge z. d. Lehre von den gr. Präp., Berlin 1895, 54 ff. 173 ff.; Porzig, Satzinhalte 168; Chantraine, Gr. h. II 134–6; Neuberger-Donath, GB 14, 1987, 23–34 2 *ξύν/σύν*: Wackernagel, Unt. 39 f.; Wathelet, AC 46, 1977, 158–64; Janko, HHH 236 f.; ders., Iliad IV 139 zu *N* 738 3 Etym.: E. Leumann, in: Festgabe H. Blümner, Zürich 1914, 296–302; Sánchez Ruipérez, Em. 15, 1947, 61–70; Dunkel, Gl. 60, 1982, 55–61 4 Adv. / Kompos.: Wilamowitz, Herakl. II 182; Leumann, Hom. Wört. 73 ff. 5 Instr.: Leaf zu *Π* 156; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 251 A. 194; Wathelet, Traits éoliens 125; Braswell zu Pi. Py. 4,39(c) 6 *σὺν δαίμονι / θεῷ*: E. Brunius-Nilsson, *Δαιμόνιε*, Uppsala 1955, 126

Stellen s. Gehring u. Hofinger; Nachträge: h. 1,A 11 West suppl.; Theb. fr. 6^ p. 24 Dav.; Cypr. fr. 5,1 p. 37 Dav.; c. Naup. fr. 7^,4 p. 148 Dav.; Mus. fr. 11,2 Diels; Vit. p. 18,25; v.l.: *Z* 323 (pap. 270), *α* 19, *δ* 82 (cf. v.l. *B* 74 [POxy. 2747], *T* 331), *η* 300 (< 304), Th. 592

Verbalkomposita mit *συν-* (s. unter den einzelnen Verben): *ἀγείρω, ἄγνυμι, ἄγω, ἀείρω, αἴνυμαι, αἱρέω, ἀντάω, ἄντομαι, ἀραρίσκω, ἀρήγω* (Choer. fr. 23[= Suppl. Hell. 937],8 Colace), *βάλλω, δέω, δραμεῖν, ἔεργω, εἰμί, εἶμι, ἐλαύνω, ἐνεῖκαι, ἔχω, θέω, ἵημι, ἵστημι, καλέω, κλονέω, κύρω, λαβεῖν* (h. 7,27?), *λέγω, μάρπτω, μητιάομαι, μίσγω, οἴσω, ὀρίνω, παταγῆσαι* (v.l.), *πήγνυμι, πλάσσω, πλαταγῆσαι, ῥάπτω, ῥήγνυμι, σεύω, σκιάσαι, τίθημι, τρίβω, φέρω, φράζω, χέω*

R. Führer

συναΐγδην [1H] *aufeinanderprallend* (im Kampf), zu *συναΐσσω* (nicht im fgrE, doch vgl. Q.S. 2,456, *βάλλω* B III 2e, *εἶμι* B II 11, *πίπτω* B II 10) Sc. 189 *-ην ὡς εἰ ζωοί περ ἐόντες* ' *ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο* (Lapithen u. Kentauren) R. Führer

συναρωγός [1h] **E** see *ἀρωγός* **B** *helper, ally* h. 8,4 (Ares adressed as) *-γε Θέμιστος*, see *Ἄρης* B1bδ (vol. I 1251,10 ff.). — Wdfld.: see vol. I 1237,23 ff., further *ἐπαμύντωρ* wdfld. J. N. O'Sullivan

σύνδυο [1h] **L** [1]Leumann, Hom. Wört. 75 f.; [2]Ruijgh, Elément achéen 104

B *jew. zu zweit, paarweise*, aus (kaum dichtersprachl., s. L[1] 322 A.1 u. L[2] 104 f.) Univerbierung von (DSV) *σὺν τρεῖς* (*αἰνύμενος*, s.d. B II 3a) *ι* 429, vgl. *K* 224, *ι* 289+ h. Ven. 74 *τοῖς* (wilden Tieren) *ἐν στήθεσσι βάλ'* (Aphr.) *ἵμερον, οἱ δ' ἅμα πάντες* ' *σ. κοιμήσαντο κατὰ σκιόεντας ἐναύλους*

R. Führer

συνεοχμῷ [1i] hapax **E** expansion of **συνοχμός* or perh. based on pf. **ἔοχα*; further Risch 46 and id., Gl. 35, 1956, 73

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 10508 on *Ξ* 465: *συνοχῇ ἰνίου*, sch. D *Ξ* 465: *ἐν -ῷ· ἐν τῇ συναφῇ τοῦ ἰνίου. ἐν τῷ συνδέσμῳ*

B place of *joining* *Ξ* 465 *τόν ῥ' ἔβαλεν* (spear) *κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν -ῷ*, ' *νείατον ἀστράγαλον, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε* J. N. O'Sullivan

συνέρῑθος [1e] **E** see *ἔριθος* **L** Seymour, Homeric Age 264 f.; Richter, Arch. Hom. H 19; Wickert-Micknat, ibid. R 79

B voluntary ad hoc *helper* *ζ* 32 (Ath., in guise of girlfriend [on status and relationship to Naus. note vv. 22 f.], to sleeping Naus.: „let us go and wash clothing for your coming marriage) *καί τοι ἐγὼ -ος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα* ' *ἐντύνεαι*". — Wdfld.: see *ἔριθος, συναρωγός*, further s.v. *ἐπαμύντωρ* J. N. O'Sullivan

σῡνεχ(ής) [1i, 1e, 1H] **Σχ** sch. D *M* 26: *-ές· -ῶς*. *ἐπιμόνως* **L** Wyatt, Metr. Lengthening 237 n.3

B only temp. adv. (2× *-ές*, 1H *-έως*; always w. long *-υ-* and v.l. *-νν-*, on which see West on Th. 636), *continuously* *M* 26 *ὗε ... Ζεὺς* ' *-ές* *ι* 74 *ἔνθα* (on shore during storm) *δύω νύκτας δύο τ' ἤματα -ὲς αἰεὶ* ' *κείμεθ'* Th. 636 (*ἀλλήλοισι*) *-έως* (*-έες* v.l.) *μάρναντο* (Solmsen, *ἐμάχοντο* codd.) *δέκα πλείους ἐνιαυτούς*. — Wdfld.: *αἰεί, ἀσκελές/έως, ἀσπερχές, διαμπερές, ἐμμενές/έως, ἔμπεδον, νωμελές/έως, συνωχαδόν*, cf. *δήν* (+ wdfld.)

D suppl. Hes. fr. 30,27 J. N. O'Sullivan

συνηθεί(η) [1h] *Vertrautheit, Intimität* zw. Musiker u. (personif.) Instrument, in dir. R. h. Merc. 485 *εὐμόλπει μετὰ χερσὶν ἔχων λιγύφωνον ἑταίρην* ' *καλὰ καὶ εὖ κατὰ κόσμον ἐπισταμένην ἀγορεύειν*. ' 4 vv. ' *φθεγγομένη παντοῖα νόῳ χαρίεντα διδάσκει*, ' *ῥεῖα -ῃσιν ἀθυρομένη* (s.d. B2b) *μαλακῇσιν*, ' *ἐργασίην φεύγουσα δυήπαθον mit sanfter Vertrautheit gespielt* (and. III Sp. 27,62 f.), vgl. 483 (Ggs. 487) u. s. Kaimio, Arctos 8, 1974, 39 R. Führer

συνήθ(ης) [1H] 'beieinander wohnend' (Porzig, Satzinhalte 219, vgl. Th. 64) > miteinander *vertraut, verbunden* durch gemeinsame Lebensweise (*ἦθος*, vgl. *ὁμήθεας* Call. fr. 178,5), von Personif. (wie Abl.) Th. 230 (*Ἔρις τέκε*) *Δυσνομίην τ' Ἄτην τε, -εας ἀλλήλῃσιν die Hand in Hand gehen* (vgl. Op. 219. 195 f.; and. H. Fränkel, in: Festschrift Reitzenstein 9: „das gleichartige Verhalten ... betont", „Oberbegriff des regelwidrigen Handelns"). — Wortf.: *ὁμότροφος, σύμφορος, συνοπηδός*. — Abl.: *συνηθείη* R. Führer

συνημοσύναι [1i] (sonst [außer Hom.-Erkl.] nur bei Ap.Rh., s. dazu Rengakos, Ap.Rh. u. die ant. Homererklärung, München 1994, 145)

Σχ sch.D *X*261: *-ας ἀγόρευε· ἀντὶ τοῦ μή μοι περὶ συνθηκῶν διαλέγου*

B (zu *συνίεμαι*, s. *ἵημι* B II B 6) *Abmachung, Vertrag*, vgl. *ὅρκιον* B Vorbem. (Wortf.) u. *σύμβολον* *X*261 (Ach.:) „*Ἕκτορ, μή μοι, ἄλαστε, -ας ἀγόρευε· ' ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά, ' οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν*", Bezug auf Vertragsvorschlag Hektors V.254f. (*θεοὺς ἐπιδώμεθα* / Götter als *μάρτυροι* u. *ἐπίσκοποι ἁρμονιάων*) M.Schmidt

συνήορος [1o] E zu (*συν-*) *ἀείρω* I, vgl. *παρήορος* **Σχ** sch.Barn. *θ*99: *-ός· συνηρμοσμένη* (vgl. sch.min. P.Köln inv.2381 z.St.)

B (unklar, ob Adj. od. Subst.) *beigesellt* od. *Begleiterin*, vgl. *ἑταίρη* u. *συνοπηδός* *θ*99 (Alkin. zu den Phäakenführern:) „*ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἕίσης ' φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ -ός ἐστι θαλείῃ*" M.Schmidt

συνήωρ v.l. Th.601 (*ξ-*), ci. 595 Sittl

συνθεσί(η) [2i] **Σχ** sch.D *B*339: *αἱ συνθῆκαι. τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀρίστων ἐπὶ μνηστείαν τῆς Ἑλένης παρόντων* ... (oaths sworn to Tynd. that unsuccessful suitors would help Hel.'s future husband *ἀδικουμένῳ περὶ αὐτήν*), *E*319: *συνθηκῶν. ἐντολῶν* (= sch.min. P.Mich. Schwendner 11 ad l.)

L Porzig, Satzinhalte 85. 199; Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 188. 190

B *agreement, commitment* *B*339 (Nestor to Grs., ag. idea of returning home without taking Troy in fulfilment of their promise to Ag. [n. vv.286ff.]:) „*πῇ δὴ -αι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν;*" (n. *ὑπόσχεσιν* v.286, *σπονδαί τε ... καὶ δεξιαί* v.341) *E*319 *οὐδ' υἱὸς Καπανῆος ἐλήθετο -αων ' τάων ἃς ἐπέτελλε* (Diom., in vv.261–264, which ~ 321–324), i.e. what he had implicitly agreed, committed himself to do in acc. w. Diom.'s instructions (*σ.* itself does not mean 'instructions' *pace* e.g. LSJ s.v. I2, cf. schol. above). – Wdfld.: *ἀρθμός, ἁρμονίαι, δεξιαί, ἐγγύη, ὅρκια, ῥήτρη, σπονδαί, συνημοσύνη, ὑπόσχεσις* J.N.O'Sullivan

συνοπηδός [1H, 1c] *Begleiter, Gefährte*, vgl. *ἑταίρη, ἑταῖρος* (m. Wortf.) Hes.fr.26,10 (Eurythemiste, Stratonike u. Sterope, die drei Töchter von Porthaon u. Laothoe) *τα]ὶ δρ [ ] Νυμφάων καλλιπ[λο]κάμ[ω]γ -οὶ ' ... Μο[υ]σέων τε [κα]τ' ο[ὖρεα] βη[σ]ᾳήεντα* Pan.12,13 p.121 Dav. *οἶνος γὰρ πυρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ ' ἐσθλόν, ἀλεξίκακον, πάσης -ὸν ἀοιδῆς* M.Schmidt

σύντρεις f.l. *ι*429 (s. *σύνδυο*)

Σύντριψ [1H] hapax viell. *Brecher*, zu *συντρίβω* (vgl. Markwald, Hom. Epigr. 232 A.29); der erste der fünf Töpferdämonen der *Κάμινος*, Hes.fr.302,9 (*σύντριβ' ὁμοσμάραγον* Ps.Hdt., *συντρίψω, συντρῖψαι σμάραγον* vv.ll.); vgl. s.vv. *Σαβάκτης* u. *Σμάραγος*; lt. Ludwich, RhM 71, 1916, 210f. ist *σὺν Τριβαλῷ* zu lesen, da der böot. Kerkop gemeint sei; s. dazu Markwald, a.O. 231f. A.28 G.Markwald

συνωχαδόν [1H] only here and 1× in Q.S. (< *συνέχω*:) *continuously* Th.690 *ἀπ' Ὀλύμπου ' ἀστράπτων ἔστειχε* (Zeus) *-όν* (goes w. *ἀστρ.*), *οἱ δὲ κεραυνοὶ ' ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο ' χειρὸς ἄπο στιβαρῆς.* – Wdfld.: see *συνεχής* wdfld. J.N.O'Sullivan

σῦριγξ [3l, 1H, 1h] E wie andere Musikinstrumente auf *-ιγξ* (s. *σάλπιγξ, φόρμιγξ*) wohl Lehnwort aus vorgr. od. orient. Sprache, s. Frisk s.v. – Abl.: *συρίζω*

Σχ sch.D *T*387: *-γγος· τῆς δορατοθήκης* L B.P.Aign, Die Geschichte der Musikinstrumente des äg. Raumes bis um 700 v. Chr., Diss. phil., Frankfurt/Main 1963, 297f.; Duysinx, Didaskalikon 38, 1977, 20; Wegner, Arch. Hom.U19; Neubecker, Lustrum 32, 1990, 130f.; West, Ancient Greek Music, Oxford 1994, 109ff.; D.Fröhder, Die dichterische Form der homerischen Hymnen, Hildesheim 1994, 319 A.2; J.G.Landels, Music in Ancient Greece and Rome, London 1999, 69–71

B 1 *Rohrpfeife, Panflöte*, aus Holz- oder Schilfröhren hergestelltes Musikinstrument (vgl. *δονάκων ὕπο* h.19,15), nach h.Merc. von Hermes erfunden, wird benutzt von Hirten (Schildbeschr. Il.), (neben Aulos) für nächtl. Musik im troischen Heer (Il., Buch *K*), als Begleitinstrument für Gesang von Stadtbürgern (Schildbeschr. Sc.); verursacht *ἐνοπή* (s.d. B3). Beiw.: *λιγυρός* *Σ*526 (Schildbeschr.) *οἱ δὲ* (Rinderherden) *τάχα προγένοντο, δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες ' τερπόμενοι -γξι* *K*13 *ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε* (Ag.), *' θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ ' αὐλῶν -γγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων* Sc.278 (*χοροὶ παίζοντες*) *τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν -γγων ἴεσαν αὐδὴν ' ἐξ ἁπαλῶν στομάτων, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ· ' αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα* h.Merc.512 (Hermes überreicht dem Ap. die Zither) *αὐτὸς δ' αὖθ' ἑτέρης σοφίης ἐκμάσσατο τέχνην· ' -γγων ἐνοπὴν ποιήσατο τηλόθ' ἀκουστήν*

2 (röhrenartiger) Behälter für Speer, nur *T*387 *ἐκ δ' ἄρα -γγος πατρῴϊον ἐσπάσατ'* (Ach.) *ἔγχος ' βριθὺ μέγα στιβαρόν*, vgl. *δουροδόκη, δόναξ* u. ähnl. Verwendg. von *αὐλός* (s.d. B3) M.Schmidt

σῡρίζω [1b, 1c] *pfeifen*, vom Pfeifen durch den Mund (dabei mit intensiv. Präv. [in KSV] *ἀπο-*) u. vom 'Schwirren' e.s durch die Luft fliegenden Speers, vgl. *κλάζω* B4, *ἰάχω* B4, *ῥοῖζος* h.Merc.280 *πυκνὸν ἀπὸ βλεφάρων ἀμαρύσσων ' ὀφρύσι ῥιπτάζεσκεν* (Hermes) *ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα, ' μάκρ' ἀπο-ζων*, Hermes kann noch nicht reden, aber schon *pfeifen*, vgl. H.Pellicia, Mind, body and speech in Homer and Pindar, Göttingen 1995, 74 inc.sed.fr24, p.110 Dav. *-ζουσα Μακηδονὶς ἵπτατο λόγχη* (nach Serv. von Verg. mit *stridunt* imitiert)

Kompos.: *ἀπο-*, s. h.Merc.280 M.Schmidt

Συρίη [1o] **Σχ** sch.Barn. *o*403: *μία τῶν Κυκλάδων νήσων καλεῖται* L Bérard, RHR Jg.19, Bd.39, 1899, 175–228. 419–60; Tréheux, BCH 70, 1946, 560–76; Stanford zu *o*403.; Huxley, GRBS 3, 1960, 17–23; Hoekstra, in: Odyssey zu *o*403; Brown, CJ 80, 1985, 292–6; van der Valk, Ath. 64, 1986, 85; A.Ballabriga, Le Soleil et le Tartare, Paris 1986, 17ff.; ders., Les fictions d'Homère, Paris 1998, 99ff.

B Name e.r Insel, in Erz. des Eum. dessen Heimat, liegt oberhalb der Insel Ortygia (*Ὀρτυγίης καθύπερθεν*), dort, wo die Sonnenwenden sind (*ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο*), wird von taph. Seeräubern auf dem Weg von Phönizien her (*o*427f.) u. von phön. Händlern (*o*415ff.) angefahren; utopische Beschr. (*o*405ff., vgl. *δ*85ff. [Libyen], *η*112ff. [Phäakeninsel]): nicht übervölkert, reichlich Vieh u. Früchte des Ackers, kein Hunger u. keine Krankheiten, friedl. Tod (durch Pfeile von Ap. u. Art.); auf der Insel zwei Städte, die vom König *Κτήσιος* (V. des Eum.) regiert werden (vgl. *πόλις* B Vorbem. 5.2); genaue Lokalisierung u. Identifikation mit hist. Insel wie für *Ὀρτυγίη* (s.d.) strittig (s. L); vorgeschlagen werden: Kykladeninsel Syros

od. Paros, Insel im Schwarzen Meer, Insel bei Syrakus, Stadt u. Gebiet an der syrischen Küste; nach Art u. Weise der Einführung (Eum. vermutet, daß auch der vielgereiste Bettler sie kaum kennt) und utopischer Ausgestaltung eher poet. Erfindung (viell. mit Assoz. zu realer Insel [Syros?]) als geogr. Realität (vgl. Wickert-Micknat, Unfreiheit 120) *o* 403 *νῆσός τις Συρίη κεκλήσκεται, εἴ που ἀκούεις,* ' *Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο*, metr. zu lesen entweder ⏑⏑– od. (m. Synizese von *ιη*) –– (vgl. Stanford z.St. u. Scheller, Oxytonierung 90) M. Schmidt

συρφετός [1[H]] E wie *κολοσυρτός* zu *σύρω* (vgl. *-ὸν* Callim. Ap. 109), aber „likely to be of denom. origin ... cf. *σύρραξ* ... *σύρφη*" (Vine, Deverbative *-*eró-* 14)

B (koll. Sg.) pflanzl. *Abfälle* (als winterl. Viehfutter nb. Heu), s. West z.St. Op. 606 *χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ -όν, ἄχρα τοι εἴη* ' *βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπητανόν.* — Wortf.: *ἀσυσυρτός, ἄχνη* B1, *ἀχυρμιαί, ἤϊα* II, *θαλλός, κελάμη, κολοσυρτός* (Th. 880), *ποίη, χόρτος* R. Führer

σῦς [15[S], 38[S], 2[H], 1[A], 1[C]] E see *ὗς*; initial *σ*-obscure (for hypotheses see Chantraine, Dict. s.v.). — Deriv.: *συβώτης* (< *σιβύσια*), *σιφεός, συφορβός*

F *σῦς* 9, *συός* 6, *συΐ* (Meister, Kunstspr. 181) 3[1], *σῦν* 4; *σύας* 9, *συῶν* 9, *σύεσσι(ν)* 5, *συσί(ν)* 3, *σύας* 6[a], *σῦς* 3[a]

M 1 *σῦ* in longo [$\frac{1}{2}$] *σῦν* *ξ* 27, *π* 454 [$\frac{1}{2}$] *σῦν* *Π* 823; *σῦς* *κ* 338 2 *σῦ* in brevibus 2a monosyll. 2aα shape [–]: $\frac{1}{2}$[–] *ἦ σῦς* *κ* 433 $\frac{1}{2}$[–] *σῦς* *ξ* 107 $\frac{1}{2}$[–] *σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι* *τ* 393 = *ψ* 74 ≅ *φ* 219; *σῦς* *N* 471; *σῦν ἄγριον* *I* 539 $\frac{1}{2}$[–] *ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι* *τ* 465, *ω* 332 2aβ $\frac{1}{2}$[×] *μέγας σῦς* *δ* 457, *τ* 439; *ἔλασεν σῦς* *τ* 449 2b disyll. 2bα shape [⏑⏑]: $\frac{1}{2}$[⏑⏑] *ἦ συσὶ κάπροισιν* *E* 783 = *H* 257 $\frac{1}{2}$[⏑⏑] *συὸς ἠ ἀγρίου / καπρίῳ ἠὲ λέοντος/ι* *Θ* 338, *Λ* 293 $\frac{1}{2}$[⏑⏑] *συός* Choer. fr. 6 Colace (= Suppl. Hell. 322); *προμάχοις*[+] *συὶ εἴκελος ἀλκήν* *Δ* 253, *P* 281; *σύες* *ξ* 532; *συσίν* *ξ* 14 2bβ shape [⏑–]: [⏑$\frac{1}{2}$] *ἐν δὲ συὸς σιάλοιο* *I* 208; (*ἐν*) *δὲ συῶν* *κ* 239, Sc. 168; *συὸς κάπρου* *P* 21; *συός* *I* 548; *συῶν* *Λ* 679 = *ξ* 101. 108 [⏑$\frac{1}{2}$] *σύες χαμαιευνάδες* *κ* 243, *ξ* 15; *δὲ σύες τε* *ξ* 410; *τε σύες* *κ* 283; *δὲ σύας σιάλους* *ρ* 181 = *υ* 251; *συῶν* *ω* 215 [⏑$\frac{1}{2}$] *συὸς/ες ὥς* *λ* 413, *σ* 29; *δὲ σύες* *I* 467; (*ἀγρότεροί*) *τε σύες χαροποί τε λέοντες* *λ* 611, Sc. 177; *τε συῶν τ'* *λ* 131 = *ψ* 278; *συῶν* *ξ* 412; *δὲ σύας σιάλους* *ξ* 41; *σύας τε* *σ* 105; (*γε*) *σύας* *ξ* 81, *ρ* 593 2c trisyll. 2cα [⏑$\frac{1}{2}$⏑] *γε* ⌞*σύεσσι*⌟ *ν* 407; *ἀγροτέροισι* ⌞ ⌟*ν* *M* 146 2cβ [⏑$\frac{1}{2}$×] *ἅμ' ἀγρομένοισι* ⌞ ⌟(*ν*) *ξ* 25, *π* 3; ⌞ ⌟ h. Merc. 569

Σχ sch. D *Θ* 338: *συὸς ἀγρίου· συάγρου· σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διῃρημένως λέγει ὡς τὸ ἄγριον αἶγα,* *I* 208: *χοίρου,* *Λ* 293: *ἀγροτέρῳ συΐ· ἀγρίῳ χοίρῳ. τῷ κάπρῳ ἀεὶ δὲ διῃρημένως ὁ ποιήτης λέγει*

L Richter[–], Arch. Hom. H 64–69 (w. Combellack, CPh 66, 1971, 41); Buchholz et al.[*], Arch. Hom. J 12. 14. 30–39; Jamison, Cl. Ant. 18, 1999, 264–268; Sergent in Mythologies du porc. Actes du colloque de Saint-Antoine l'Abbaye / Isère (4 et 5 avril 1998). Études réunis par Ph. Walter, Grenoble 1998, 9–39 (9 f. 24–28. 35–39); Létoublon ibid. 41–49

B *pig*, whether wild (1) or domesticated (2) — Adjs.: in B1 *ἄγριον*[+], *ἀγροτέρῳ*[+], *ἀκάμαντα, ἀργιόδοντα*[+], *καπρίῳ, μέγας, ὀλοόφρονος, χλούνην*[+], n. also *κάπροισιν*[+] in appos.; in B2 *ἀργιόδοντες, ἐνιαύσιον, θαλέθοντες ἀλοιφῇ, λῃϊβοτείρης, χαμαιευνάδες*, n. also *σ. σιάλοιο*[+]. — Wdfld.: *κάπρ(ι)ος, σίαλος, ὗς, χοῖρος* 1 wild (n. *ἄγριον*[+] *I* 539, *Θ* 338; *ἀγροτέρῳ*[+] *Λ* 293, *M* 146, *λ* 611; *καπρίῳ* *Λ* 293, *P* 281, *κάπροισιν*[+] *E* 783[+], *P* 21) *boar;* found in mountains *M* 146, *N* 471, *Π* 823, *P* 281, *τ* 393 (etc. in 1b: on Parnassus); assoc. w. lion(s) *E* 783[+], *Θ* 338, *Λ* 293, *P* 21 (+ ⌞*πάρδαλις*⌟), *δ* 457 (+ *δράκων*, ⌞ ⌟), *λ* 611 (+ bears), h. Merc. 569 (+ various other animals), fighting w. lion(s) *Π* 823, Sc. 168. 177; hunted w. dogs (n. also *I* 543–5 ⌞of Calydonian boar⌟) *Θ* 338, *Λ* 293, *M* 146, *N* 471 (n. v. 475), *τ* 393 (etc.: n. vv. 436. 438. 444); faces / rounds on pursuers (n. also *I* 546 ⌞ ⌟) *M* 146, *N* 471, *τ* 445 ff. / *Θ* 338, *P* 281; characterized by *ἀλκή* (*Δ* 253, *P* 281, cf. *ἀλκὶ πεποιθώς* *N* 471), *μένος* *P* 21, *σθένος* *E* 783[+] (n. also *P* 21 *μέγιστος θυμός ... περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει*) 1a general or indef.: general: h. Merc. 569 (Ap. to Hermes: „*βοῦς ἵππους τ' ἀμφιπόλευε καὶ ἡμιόνους*) <lac.> *καὶ ... λέουσι καὶ ἀργιόδουσι σύεσσι* ' *καὶ κυσὶ καὶ μήλοισιν* (*πᾶσι δ' ἐπὶ προβάτοισιν ἀνάσσειν*)", prob. wild in one v. w. lions, despite domestic animals of context. — indef. in sim. (boar hunted *Θ* 338, *Λ* 293, *M* 146, *N* 471, *P* 281), comp.: *Δ* 253 *Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις* ⌞*συὶ εἴκελος ἀλκήν*⌟ (*ὤτρυνε φάλαγγας*) *P* 281 *ἴθυσεν* (Aias) *δὲ διὰ προμάχων* ⌞ ⌟ ' *καπρίῳ, ὅς τ' ἐν ὄρεσσι κύνας θαλερούς τ' αἰζηοὺς* ' *ῥηϊδίως ἐκέδασσεν ἑλιξάμενος διὰ βήσσας* *E* 783 (*ἔστασαν ἀμφὶ βίην Διομήδεος εἰλόμενοι, λείουσιν ἐοικότες*) *ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν* (v. 783 om. pap. 765) = *H* 257 (Hector and Aias) *P* 21 *οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον μένος οὔτε λέοντος* ' *οὔτε συὸς κάπρου ὀλοόφρονος, οὗ τε μέγιστος* ' *θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει,* ' *ὅσσον Πάνθου υἷες* (*φρονέουσιν*) *Λ* 293 *ὡς δ' ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας* ' *σεύῃ ἐπ' ἀγροτέρῳ συΐ καπρίῳ ἠὲ λέοντι* (so did Hector set the Trs. at the Grs.) *Θ* 338 *ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου ἠὲ λέοντος* ' *ἅπτηται κατόπισθε* (*ἐλισσόμενόν τε δοκεύει*, so Hector pressed on the fleeing Grs.) *M* 146 *ἐκ δὲ τὼ ἀίξαντε πυλάων πρόσθε μαχέσθην* (Lapiths) ' *ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ' ἐν ὄρεσσιν* ' *ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται κολοσυρτὸν ἰόντα* (uproot trees; clatter of tusks) *N* 471 *ἀλλ' ἔμεν'* (Idom., before Aen.), *ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθώς* (facing men; bristling; flashing eyes; sharp tusks) *Π* 823 *ὡς δ' ὅτε σῦν ἀκάμαντα λέων ἐβιήσατο χάρμῃ,* ' *ὅ τ' ὄρεος κορυφῇσι μέγα φρονέοντε μάχεσθον* ' *πίδακος ἀμφ' ὀλίγης, ἐθέλουσι δὲ πιέμεν ἄμφω·* ' *πολλὰ δέ τ' ἀσθμαίνοντα λέων ἐδάμασσε βίηφι* (so Hector killed Patr.) Choer. fr. 6 Colace (fr. 8 p. 195 Ber., Suppl. Hell. 322) *νηῦς ... Σαμίη, συὸς* (ci., *ὑὸς* codd.) *εἶδος ἔχουσα* 1b particular: Calydonian *boar*: *I* 539 *ὦρσεν* (Art.) *ἔπι* (i.e. ag. Oeneus, Aetolians) *χλούνην σῦν ἄγριον ἀργιόδοντα,* ' *ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν* 548 (*ἀμφ' αὐτῷ θῆκε* [Art.] *πολὺν κέλαδον*) *ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι* — *boar* that wounded Od.: *τ* 393 *ἔγνω* (Eurycl.) ' *οὐλήν, τήν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι* = *ψ* 74 ≅ *φ* 219 (vv. 219–20 om. quidam) *τ* 465 *κατέλεξεν* ' *ὥς μιν θηρεύοντ'* ⌞*ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι*⌟ *ω* 332 (*οὐλὴν*) *τὴν ἐν Παρνησῷ μ'* ⌞ ⌟ *τ* 449 *μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς* ' *γουνὸς ὕπερ, πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι* ' *λικριφὶς ἀίξας* 439 *ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς* (vv. 445 ff.: faces hunters, bristling, flashing w. eyes) — representations in works of art: *λ* 611 *τελαμών, ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,* ' *ἄρκτοι τ' ἀγρότεροί* ⌞*τε σύες χαροποί τε λέοντες*⌟ ' ... Sc. 177 (*ἔτι μᾶλλον ἐγειρέσθην κοτέοντε μάχεσθαι*) *χλοῦναί* ⌞ ⌟ 168 *ἐν* (on shield) *δὲ συῶν ἀγέλαι χλούνων ἔσαν ἠδὲ λεόντων* ' *ἐς σφέας δερκομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε* (*οὐδέτεροι τρεέτην· φρῖσσον αὐχένας ἄμφω,* n. *κάπροι* v. 172) — *δ* 457 (*πρώτιστα λέων γένετ'* [Proteus]) *ἔπειτα δράκων καὶ πάρδαλις ἠδὲ μέγας σῦς*

2 domesticated *pig*; expl. fem. *ν* 407, *ξ* 15. 107. 412, *σ* 29, sows also *λ* 131[+]; clearly of boars *ξ* 532 and *I* 208 etc. in 2b ad fin.; sows kept for breeding (*ξ* 15 f.), fatted males eaten (*ξ* 16 ff. et saepe; for sacrifice of boar to Pos. see *κάπρος* *λ* 131[+]); herd

kept by Eum. (looked after by him, 4 swineherds, 4 dogs: ξ 21 ff.) consists of 600 sows (+ young), 360 fatted hogs (ξ 13 ff.); mentioned w. other livestock Λ 679+ (cattle, sheep, goats[, horses]), as meat Ι 467 (μῆλα, cattle), ρ 181+ (sheep, goats, heifer); part of wealth, booty Λ 679+, λ 413; pot. destructive, nuisance σ 29. 105 **2a** general (only sows λ 131+) or indef.: gener.: κ 239 (κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ) συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς φωνήν τε τρίχας τε ' καὶ δέμας (πόδας v.l.) 243 τοῖσι δὲ Κίρκη ' παρ' ἄκυλον βάλανόν τ' ἔβαλεν καρπόν τε κρανείης ' ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν 283 (ἔταροι) ἐνὶ Κίρκης ' ἔρχαται ὥς τε σύες ... κευθμῶνας ἔχοντες λ 131 (ῥέξας ἱερὰ Ποσειδάωνι) ἀρνειὸν ταῦρόν τε συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον = ψ 278 σ 105 (Od. to defeated Irus:) „ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο σύας τε κύνας τ' (κύνας τε σύας τ' v.l.) ἀπερύκων" — indef. in sim.: λ 413 (περὶ δ' ἑταῖροι) κτείνοντο σύες ὡς ἀργιόδοντες, ' οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο ' ἢ γάμῳ ἢ ἐράνῳ ἢ εἰλαπίνῃ σ 29 χαμαὶ δ' ἐκ πάντας ὀδόντας ' γναθμῶν (of Od.-beggar) ἐξελάσαιμι (Irus) συὸς ὡς λῃϊβοτείρης **2b** particular Λ 679 (λῃΐδα ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν) πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν, ' τόσσα συῶν συβόσια, τόσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν ' ἵππους δέ ... = ξ 101 (v. om. M; Od.'s wealth on mainland) κ 338 σῦς μὲν ἔθηκας (Circe) ... ἑταίρους 433 ἤ (Circe) κεν ἅπαντας ' ἢ σῦς ἠὲ λύκους ποιήσεται ἠὲ λέοντας, ' οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ (v. 434 applies only to wolves and lions, cf. vv. 212 ff.) — of pigs in Eum.'s care (exc. where eaten, for which see below): ν 407 (Ath. to Od.:) „δήεις τόν (Eum.) γε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται (... ἔσθουσαι βάλανον καὶ ὕδωρ πίνουσαι)" ξ 14. 15 ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει (Eum.) ' πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσίν· ἐν δὲ ἑκάστῳ ' πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο, ' θήλειαι τοκάδες (v. 15 om. M) 25 ᾤχοντ' (Eum.'s fellow swineherds) ἄλλυδις ἄλλος ⟨ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν⟩ π 3 ἔκπεμψαν (Eum. and disguised Od.) ... νομῆας ⟨ ⟩ ξ 107 σῦς τάσδε φυλάσσω (Eum.) τε ῥύομαί τε 410 ἀγχίμολον δὲ σύες τε καὶ ἀνέρες ἦλθον ὑφορβοί 412 κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὤρτο συῶν αὐλιζομενάων 532 βῆ (Eum.) δ' ἴμεναι κείων, ὅθι περ σύες ἀργιόδοντες ' πέτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ εὗδον, βορέω ὑπ' ἰωγῇ ρ 593 ἄπειμι (Eum.) σύας καὶ κεῖνα φυλάξων, ' σὸν καὶ ἐμὸν βίοτον — fatted (n. 5× σιάλους+) males eaten (n. also λ 413 in 2a above): Ι 208 ἐν (on meat-block) δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄιος καὶ πίονος αἰγός, ' ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ ξ 41 ἄλλοισιν ⟨δὲ σύας σιάλους⟩ ἀτιτάλλω (Eum.) ' ἔδμεναι ρ 181 (ἱέρευον [suitors] ὄις καὶ) αἶγας, ' ἵρευον ⟨ ⟩ καὶ βοῦν (δαῖτ' ἐντυνόμενοι) = υ 251 (v. om. M) ξ 81 (Eum. to disguised Od.: „ἔσθιε) χοίρε'. ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν" Ι 467 (πολλὰ μῆλα καὶ) βοῦς ' ἔσφαζον (Phoenix's people), πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ ' εὐόμενοι τανύοντο διὰ φλογός ξ 27 τὸν δὲ τέταρτον (swineherd) ἀποπροέηκε (Eum.) πόλινδε ' σῦν ἀγέμεν μνηστῆρσιν ... ἀνάγκῃ, ' ὄφρ' ἱερεύσαντες κρειῶν κορεσαίατο θυμόν 108 σφι (suitors) συῶν τὸν ἄριστον ἐὺ κρίνας ἀποπέμπω (Eum.) ω 215 (Od. to Tel. and servants:) „δεῖπνον ... συῶν ἱερεύσατε ὅς τις ἄριστος" (at Laertes' farm) π 454 (δόρπον) ὠπλίζοντο (Eum. etc.), ' σῦν ἱερεύσαντες ἐνιαύσιον (453–4 om. G)

D v.l. (Zen.) Σ 154 J.N. O'Sullivan

σῦφε(ι)ός [5°] **E** -φεός unclear; -ει- κ 389 metr. lengthening; further Chantraine, Dict. s.v. σῦς

L Richter, Arch. Hom. H 26; Wyatt, Metr. Lengthening 225

B *pigsty* κ 238 κατὰ -εοῖσιν ἐέργνυ (⟨Circe⟩ men transformed into pigs) 320 (⟨ ⟩ to Od.:) „ἔρχεο νῦν -εόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων" 389 (Κίρκη διὲκ μεγάροιο βεβήκει) θύρας δ' ἀνέῳξε -ειοῦ ξ 13 ἔντοσθεν (ἔκτοσθεν v.l.) δ' αὐλῆς -εοὺς δυοκαίδεκα ποίει (Eum.) ' πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσίν (50 brood sows in each [w. young: v. 73] τοὶ δ' ἄρσενες ἐκτὸς ἴαυον) 73 βῆ (Eum.) δ' ἴμεν ἐς -εούς, ὅθι ἔθνεα ἔρχατο χοίρων. — Wdfld.: see ἦθος wdfld., also ἔπ/μέσσαυλος, σηκός J.N. O'Sullivan

σῦφορβός [1ⁱ, 7°] **M** [⏑⏑] βῆ δὲ -ός ρ 348 = 551 = 574; βουκόλος/ε ἠδὲ / καὶ σύ, -ός/έ φ 189 / 193; -όν π 154 [⏑⏑×] -όν Φ 282; -ῶν ξ 504

Σχ sch. D Φ 282: χοιροβοσκόν **L** Moussy, τρέφω 34 f.; Ramming, Dienerschaft 11

B (< σῦς + φέρβω:) 'one who feeds pigs', *swineherd;* 7° of Εὔμαιος (q.v.; + fellow-swineherds ξ 504 [includes Eum.: cf. vv. 460 f.]), Φ 282 indef., notional in sim. Φ 282 (λευγαλέῳ θανάτῳ) ἁλῶναι ' ἐρχθέντ' ἐν μεγάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα -όν, ' ὅν ῥά τ' ἔναυλος ἀποέρσῃ χειμῶνι περῶντα ξ 504 (ὡς νῦν ἡβώοιμι [disguised Od.]) δοίη κέν τις χλαῖναν ... -ῶν π 154 ὤρσε (Tel.) -όν (ὤρσεν ὑφορβόν v.l., see West, Ptol. Pap. 264) (to bear news to Pen. of Tel.'s return) ρ 348 ὦς φάτο (Tel.), βῆ δὲ -ός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν = 551 (Pen.'s ⟨instruction⟩) = 574 (Od.'s ⟨ ⟩) φ 189 (ἐξ οἴκου βῆσαν) βουκόλος ἠδὲ -ὸς Ὀδυσσῆος 193 (Od., revealing his true identity:) „βουκόλε καὶ σύ, -έ, ἔπος τί κε μυθησαίμην, ' ἢ αὐτὸς κεύθω;". — Wdfld.: συβώτης. See also ὑφορβός

D v.l. ο 556 J.N. O'Sullivan

σφάζω [5ⁱ, 10°, 1ᴴ, 1ᵇ] **E** unknown, see Frisk s.v.; West, East 40 f., cf. also Myc. *pa-ke-te-ri-* DMic. II 71 **F** -ζουσι 2, ἔ-ζον 3; -ζειν 1; -ξεν 1, -ξ' 1, ἔ-ξαν 4, -ξαν 1; ⟨-ξόμεν⟩οι 1, ⟨ ⟩ων 1; ἐ-γμένα 2

M **1** stem in longo **1a** monosyll. [⏑] -ξ' Ω 622 **1b** disyll. [⏑⏑] -ξαν Hes. fr. 23a, 17 [⏑–] -ζειν h. Ap. 536 **1c** trisyll. [⏑–⏑] ⟨ἔ-ζον⟩, πολλοὶ+ δὲ (σύες) Ι 467, ψ 305; ⟨ ⟩ι 46 [⏑–⏑] καὶ ⟨ἔ-ξαν⟩ καὶ ἔδειραν Α 459 = Β 422, μ 359; ⟨ ⟩ ξ 426 **1d** quadrisyll. **1dα** [⏑⏑⏑] ⟨-ζόμεν⟩οι, πολλοὶ δ' ὄιες Ψ 31 [⏑⏑⏑] ⟨ ⟩ων υ 312 **1dβ** [⏑⏑⏑] ἐ-γμένα κ 532 = λ 45 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑] -ξεν γ 454 **2b** trisyll. [–⏑⏑] -ζουσι α 92 = δ 320

L Casabona, Vocab. des sacrifices 21 f. 155–9. 195 f. 328 ff.; Jankuhn, Pass. Bed. 91 f.; Bruns, Arch. Hom. Q 46; Kösling, Jotpräsentien 276–8

B *(slaughter by) cut(ting) the throat of;* often in sacrificial context; obj. animal (1), human (2, non-Hom.). — Wdfld.: see ἔρδω B introd. **1** obj. animal(s: sheep [Ψ 31, Ω 622], goats [Ψ 31], μῆλα, cattle, pig[s: ξ 426, cf. Ι 467, Ψ 31]), in sacrifice (κ 532+, where victims burned, not eaten; and note importance of blood in context) or for meal (funeral feast Ψ 31) w. (Α 459+, γ 454, μ 359, ξ 426, h. Ap. 536) or without (so app., e.g., where suitors subj., agent: α 92+, υ 312, ψ 305) sacrificial prelude; of cutting throat of, bleeding an animal just killed, felled by other means γ 454 (heifer, n. v. 455ᵉᵗᶜ.), ξ 426 (boar) Α 459 ἐπεί ῥ' εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο, ' αὐέρυσαν μὲν πρῶτα ⟨καὶ ἔ-ξαν καὶ ἔδειραν⟩ (obj. hecatomb) = Β 422 (bull) μ 359 ἐπεί ῥ' εὔξαντο ⟨ ⟩ (obj. cattle from Helios' herd) Ι 467 (πολλὰ μῆλα καὶ) βοῦς ' ἔ-ζον, πολλοὶ δὲ σύες (⟨εὐόμενοι τανύοντο διὰ φλογός⟩, πολλὸν μέθυ πίνετο) Ψ 31 (τοῖσι τάφον δαίνυ. πολλοὶ μὲν βόες) ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ ' -ζόμενοι, πολλοὶ δ' ὄιες καὶ (αἶγες, πολλοὶ δ' ὗες ⟨ ⟩ ' πάντῃ δ' ἀμφὶ νέκυν ἔρρεεν αἷμα) ψ 305 (ἔθεν [Pen.] εἵνεκα πολλά, βόας καὶ) μῆλα, ' ἔ-ζον (suitors),

πολλὸς δὲ πίθων ἠφύσσετο οἶνος Ω 622 (ὄιν) Ἀχιλλεὺς ' -ξ' (-ζ' V) · ἕταροι δ' ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον α 92 οἱ (Tel.) αἰεὶ ' μῆλ' ἀδινὰ -ζουσι (suitors) καὶ ... βοῦς = δ 320 ι 46 πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα ' ἔ-ζον (καὶ βοῦς) κ 532 ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι ' μῆλα (ram + ewe: vv. 527. 572), τὰ δὴ κατάκειτ' ἐ-γμένα ... χαλκῷ, ' δείραντας κατακῆαι (v. 532 om. pap. 1092c; n. ῥέζειν v. 527) = λ 45 (n. ἀπεδειροτόμησα v. 35) υ 312 (Tel. to suitors: „τάδε) τέτλαμεν εἰσορόωντες, ' μήλων -ζομένων οἴνοιό τε πινομένοιο ' καὶ σίτου" h. Ap. 536 (Ap. to Cretans:) „δεξιτερῇ μάλ' ἕκαστος ἔχων ἐν χειρὶ μάχαιραν ' -ζειν αἰεὶ μῆλα· τὰ δ' ἄφθονα πάντα παρέσται, ' ὅσσα ἐμοί κ' ἀγάγωσι" — animal already killed, felled: γ 454 (Thrasym. λῦσεν βοὸς μένος with axe; οἱ μὲν ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς) ἔσχον· ἀτὰρ -ξεν Πεισίστρατος (τῆς δ' ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός) ξ 426 τὸν (boar struck with oak billet) δ' ἔλιπε ψυχή· τοὶ δ' ἔ-ξάν τε καὶ εὖσαν 2 obj. human sacrificial victim Hes. fr. 23a, 17 Ἰφιμέδην μὲν -ξαν ... Ἀχαιοὶ ' βωμῶ[ι ἔπ' Ἀρτέμιδος]

D Hes. fr. 259b, 6 σφ]αζον[τ- J. N. O'Sullivan

σφαῖρα [4°] E suggested connect. w. σπαίρω; w. -ρα cf. e.g. μάχαι-ρα. Cf. σφυρόν? — Deriv.: σφαιρηδόν L Laser, Arch. Hom. T 90–93

B *ball*, used in game by girls (ζ), as implement by male dancers (ϑ) ζ 100 -η ... ἔπαιζον 115 -αν ... ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον ϑ 372 ⌊ἐπεὶ ...⌋ -αν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο, ' πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων κτλ. 377 ⌊ ⌋ -η ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο, ' ὀρχείσθην (ποτὶ χθονί, ταρφέ' ἀμειβομένω) J. N. O'Sullivan

σφαιρηδόν [1ⁱ] Σχ sch. min. P. Ryl. 536 on N 204: [σφαιρη]δον· περ[ιστρεφθεντα], sch. D N 204: δίκην σφαίρας

B *like a ball* N 204 ἧκε δέ μιν (severed head of enemy) -ὸν ἑλιξάμενος δι' ὁμίλου J. N. O'Sullivan

(σφάλλω) σφῆλαι [3ⁱ, 2°] E viell. zu idg. **(s)p(h)el-* 'spalten' (KEWA II 393, Lejeune, Phonétique historique 32, Hamp, ZA 31, 1981, 94), vgl. σφέλας; and. LIV² 543 f.: **(s)gᵘʰh₂el-*. — Abl.: ἀ(ρι)σφαλής, Σφῆλος

Σχ sch. D Θ 311 (E 567): ⌊(ἀπο)σφαλῆναι⌋ καὶ ἀποτυχεῖν ἐποίησεν(⁺...), sch. Barn. γ 320: ἀποκρουσθῆναι καὶ ⌊ ⌋ ποιήσωσιν, ρ 464: ... ἔσεισεν

L Wahrmann, Gl. 6, 1915, 150 ff.; Margadant, Weekblad voor Gymnasiaal en Middelbaar Onderwijs 23, 1927, 1646 f.; Thieme, ZVS 69, 1951, 175 f.; M. S. Silk, Interaction in Poetic Imagery, Cambridge 1974, 196 f.

B *aus dem Gleichgewicht bringen* (I), *abdrängen* (II), nur Aor. [-⏑̄/⏑̄–⏑̄/–⏑̄⏑̆] in (γ 320 Nestor-)Erz., Subj. göttl. Θ 311, menschl. 2ⁱ, unbelebt 2° (ἄελλαι, βέλος), (Akk.-)Obj. Pers. (Ψ 719 impl.) bis auf Θ 311 in II 2 (Pfeil impl.); in assoz. Zush. m. Anti(l./n.) E 565 ff., ρ 464, (ἔ)βάλε(ειν) Θ 310 f./313, Ψ 719/27, ρ 462 ff., μέγα E 567, γ 320 f(f)., Men. (in II 1) E 561/7, γ 317/20. — Wortf.: βλάπτω B 1, οὔδει πελάσσαι, ἀπο-, παραπλάζω, στυφελίζω, παρατρέπω I Simplex: (einen Stehenden) *zu Fall bringen, kippen*, nur neg. in Od.-Kontext Ψ 719 οὔτ' Ὀδυσσεὺς δύνατο -αι οὔδει τε πελάσσαι, ' οὔτ' Αἴας δύνατο *aushebeln*, vgl. V. 726 f. ρ 464 (θρῆνυν ἑλὼν βάλε ὤμον) ὁ δ' ἑστάθη ἠύτε πέτρη ' ἔμπεδον, οὐδ' ἄρα μιν -εν βέλος (Antin.') *brachte aus dem Gleichgewicht*, vgl. V. 234 f.

II Kompos.: (Geschoß / Seefahrer, übertr. Heereszug) *von der Bahn abbringen*, II 1 ἀπο- konkr. *verschlagen* (kausat. zu ἀποπλαγχθῆναι), übertr. *zurückwerfen, um die Früchte* (von = Gen.) *bringen*, Konj./Opt. in dir. R. / innerl. abh. γ 320 (Men. εἰλήλουθεν) ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ ' ἐλθέμεν, ὅν τινα πρῶτον ἀπο-ωσιν ἄελλαι ' ἐς πέλαγος μέγα, vgl. ϑ 573, ι 259. 81, τ 187 E 567 περὶ γὰρ δίε (Antil.) ... ' μή τι πάθοι (Men.), μέγα δέ σφας ἀπο-ειε πόνοιο, vgl. B 132

II 2 παρα- (als Gotth.) *vorbeilenken*, (Pfeilschuß) *abfälschen* (Kausat. zu παρεπλάγχθη, παραὶ ... ἐτράπετ') Θ 311 (Τεῦκρος ὀϊστὸν ἵαλλεν Ἕκτορος ἀντικρύ) ἀλλ' ὅ γε καὶ τόθ' ἁμαρτε· παρέ-εν γὰρ (Ap., traf ἡνιοχῆα), vgl. Λ 233 = N 605, O 464 f. R. Führer

σφαραγέομαι, σφαραγίζω [2°/1ᴴ] E verw. m. ai. *sphúr-j(áy)ati* 'donnern, prasseln, aufplatzen (vor Fülle)', s. Mayrhofer, KEWA III 545 f., EWAia II 778 u. vgl. LIV² 586. — Abl.: ἐρι⌊σφάραγος⌋ (vgl. ἀ⌊ ⌋?)

Σχ sch. Barn. ι 440: ἐπεπλήρωντο, 390: διε⌊τείνοντο⌋. περι<ε>⌊ ⌋. ἢ (< Heliodor, s. L¹) κατεπονοῦντο. ἢ ἐσπαράσσοντο (μετὰ ἤχου add. sch. B, νοεῖται δὲ κατά τινα ἦχον Eusth. p. 1636, 8, vgl. ἐψόφουν L¹), sch. Th. 706: ... ἐποίουν. ἠχοῦντες συνετάρασσον

L ¹Apion fr. 129 Neitzel; ²West zu Th. 706; ³Tichy, Onomatop. Verb. 176 ff.

B uns., etwa *zus.pressen* (zu ἀσφάραγος wie *iugulāre* zu *iugulum*?) > *platzen (machen)*, Schallwort (ι 440 unmögl.) höchstens sek. (vgl. Σχ, kontrast. E) ⌊im Ggs. zu⌋ (unter d. Einfluß von?) σμαραγέω, vgl. Abl. (s.u. zu Th. 706) ⌊ ⌋ ἐρισμάραγος ι 440 νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα, ' θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς· ' οὔθατα γὰρ -εῦντο *drohten zu platzen*, zur evtl. Herleitg. aus Schallwort (s. E) vgl. dt. *krepieren* aus lat. *crepāre*, russ. *buchnuí* 1. 'krachen', 2. 'schwellen', lat. *bucca* 390 (τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν δινέομεν) πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμὴ ' γλήνης καιομένης· -εῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι (394 σίζ' ὀφθαλμός) *wurden (zerquetscht >) verschmort*; and. Mutzbauer, Tempuslehre II 293 ('schwollen heraus'), Cressey, LCM 1, 1976, 86 ('swell up and burst') Th. 706 θεῶν ἔριδι ξυνιόντων. ' σὺν δ' ἄνεμοι ἔνοσίν τε κονίην τ' ἐ-ιζον ' βροντήν τε στεροπήν τε καὶ ... κεραυνόν (φέρον δ' ἰαχήν τ' ἐνοπήν τε ἐς μέσον ἀμφοτέρων) *verquirlten* (zu e. Chaos), vgl. Abl. (≅ ἐννοσίγαιος / ἐνοσίχθων), κυκάω B 2/3

Kompos.: σύν (DSV) 1ᴴ R. Führer

σφάραγον v.l. T 266 (f. στόμαχον), X 328 (f. ἀσφάραγον), jew. [⏑⏑⏑̄] nach ἀπό (in DSV zu τάμε ⏑̄[⏑⏑])

σφεδανόν [3ⁱ] E zus. m. (ablautendem) σφοδρῶς (s.d.) *r/n*-Abl. (Benveniste, Origines 20) von unbek. Wz. — Abl.: σφενδόνη? σφονδύλιον

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 10511 zu Λ 165: κατ' ι..ων ....., sch. D z.St.: ἐπεικτικόν. σφοδρόν. ⌊ἢ καταπληκτικ⌋όν, Φ 542: ... ἐσπευσμένως. ⌊ ⌋ῶς

L Apion fr. 131 Neitzel; I. Espermann, Beitr. z. klass. Philol. 120, 1980, 146

B *vehementer*, nur adv. Akk. Ntr. Sg. vor/nach ἔφεπ' / ἕπετο, in assoz. Zush. m. αἰέν⁺ Λ 154/65/68/78, Φ 542 f. Φ 542 (Tr.) φεῦγον· ὁ δὲ (Ach.) -ὸν ἔφεπ' ἔγχεϊ, λύσσα δέ οἱ κῆρ ' αἰὲν ἔχε (3× φε, 2× χε), vgl. O 742, X 188 Λ 165 (Flucht der Tr., Hektor entrückt) Ἀτρείδης δ' ἕπετο -ὸν Δαναοῖσι κελεύων (s.d. B 4c, vgl. V. 154) ≅ Π 372 (Patr.), vgl. P 356. — Wortf.: ἀσπερχές B 1c, ἐμμενές, ἐπικρατέως, κραιπνῶς*, κρατερῶς*, σφοδρῶς* (* = metr. gleichw.)

R. Führer

σφ(εῖς); σφός L 1 etym. Chantraine, Dict. 1075f., also: K. Brugmann, Ein Problem der hom. Textkritik, Leipzig 1876, 14f.; Solmsen, Unt. 199f. 211; Kretschmer, Gl. 22, 1934, 214, Gl. 32, 1953, 176; Lejeune, Adv. en *-θεν* 196 n.1; Schwyzer I 601. 604; Erhart, SPFB E2 VI, 1957, 135–40; Rix, Histor. Gr. §192f.; Meier-Brügger, Gr. Sprw. II 92f.; (Myc. *pe-i*:) Nagy, GRBS 4, 1963, 204f.; S. Levin, Linear B-Decipherment Controversy, New York 1964, 200f.; Ruijgh, Etudes §71. 263; C. Milani, Aevum 39, 1965, 406–13; Kazansky, Hyperboreus 7, 2001, 17–23; retrospective: Meyer, HSF 110, 1997, 93–108 2 form Chantraine, Gr. h. I 267f. (and 56. 63); Buttmann, Lexil. I 60; La Roche, Textkritik 355; Bechtel, Vocalcontr. 22f. 29f. 133 n.3; Hermann, Sprachw. Komm. 46; Wackernagel, Unt. 4ff.; Meister, Kunstspr. 146. 187f.; Laum, Akzentuationssystem 275. 285; Giangrande, H. 98, 1970, 273f.; Wathelet, Traits éoliens 289; Ruijgh, in: Hom. Questions 21 n.63 3 general Meister, l.c. 187f.; Kullenberg, RhM 74, 1925, 64ff.; Schwyzer I 600ff.; Chantraine, Gr. h. I 267f. 4 particular instances (see also commentaries) *B* 93 etc.: Kazansky l.c. 17ff.; *E* 567: Ludwich, Textkritik II 356; *H* 478: R. Dahms, Ilias u. Achilleis, Berlin 1924, 30; V. d. Mühll, Hypomnema 143 n.6; *K* 398 (cf. Op. 2): Ludwich I 319; Chantraine 274; *Λ* 111: Brugmann 19ff.; A. Rengakos, Der Homertext u. d. hellen. Dichter, Stuttgart 1993, 119 n.1; *Λ* 142: Ludwich I 326; *Λ* 151: Wackernagel, Kl. Schr. 1628; *T* 265: Edwards, Iliad ad l.; *Ω* 423: Düntzer, Hom. Abh. 355f.; *δ* 62: see *σφώ*; Buttmann II 268; Erbse, Beiträge, 46 n.12; Th. 398 (sg.): ⌊Brugmann⌋ 23; Schwyzer II 204; West ad l.; Sc. 113: ⌊ ⌋ 18; h. 19, 19: ⌊ ⌋ 17f.; Ludwich, Hymnenbau 247f. 293; D. Fröhder, Die dichter. Form der Hom. Hymnen, Zürich-New York 1994, 324 n.1; h. 30, 9; ⌊ ⌋ 18 – see also ⌊ ⌋ 117f.

instances not in Gehring und Hofinger: Il. Pers. fr. 1,1 p.63 Dav.; Teleg. fr. nov. (?), ZPE 122, 1998, 2 = fr. 2 W.; 'Homerus' fr. 18,1 p.109 Dav.; Vit. p.9,13; Aristeas fr. 2(i),1 ci. p.87 Dav.; Mus. fr. 11,1 Diels W. Beck

σφέλας [2°] E „viell. zu *σφαλός*" (Frisk s.v.) **Σχ** sch. Barn. *ρ* 231a: *-α· τὰ ὑποπόδια ἢ τὰ ἀντινάγματα καὶ δυνάμενα σφῆλαι, ὅ ἐστι κινῆσαι*, *ρ* 231b: *τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐξοχὰς καὶ ἐπαναστάσεις ἔχοντα ἢ ἴσως παρὰ τὸ ἀπὸ σφηνῶν συμπῆχθαι. σφῆνες δὲ τὰ μικρὰ ξύλα, σφέλα δὲ τὰ μικρὰ ὑποπόδια*, *σ* 394: *-ας· τὸ ὑποπόδιον ἢ τὸ βλῆμα, τὸ σφῆλαι δυνάμενον*

L Bucholz, Realien II 2, 146

B viell. allg. ein *Holzblock* (vgl. E u. Wahrmann, Gl. 6, 1915, 145–9), in Odyssee aber verwendet als Synon. zu *θρῆνυς* (s.d.), also *Fußschemel*, nur vom Werfen nach Bettler im Haus des Od. *ρ* 231 (Mel. zu Eum.:) *„αἴ κ' ἔλθῃ* (Bettler) *πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο, ' πολλά οἱ ἀμφὶ κάρῃ -α ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων ' πλευραὶ ἀποτρίψουσι δόμον κάτα βαλλομένοιο"* *σ* 394 *ὣς ἄρα φωνήσας -ας ἔλλαβεν* (Eurym.) *· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ' Ἀμφινόμου πρὸς γοῦνα καθέζετο Δουλιχιῆος, ' Εὐρύμαχον δείσας. ὁ δ' ἄρ' οἰνοχόον βάλε χεῖρα*, zur Syntax der beiden Stellen s. Russo, in: Odyssey zu *ρ* 213–2 M. Schmidt

σφενδόνη [1ⁱ] E unclear; cf. *ἀγχ-όνη, βελ-όνη, περ-όνη*

L A. Lang, Hom. and the epic, London 1893, 375f.; Lorimer, Monuments 301; Korfmann, Schleuder u. Bogen in Südwestasien (Antiquitas, Reihe 3, Bd. 13), Bonn 1972; Buchholz et al.⁺, Arch. Hom. J 100f.

B *sling*, app. weapon used as improvised bandage; for weapon (without wd. *σ*.) see also *N* 716 (= 599ᵉᵃ) *N* 600 *αὐτὴν* (Helenus' wounded hand) *δὲ ξυνέδησεν* (Agenor) *εὐστρόφῳ οἰὸς ἀώτῳ ' -ῃ, ἣν ἄρα οἱ θεράπων ἔχε ποιμένι λαῶν* J. N. O'Sullivan

σφέτερος [7ⁱ, 3°, 11ᴴ, 2ʰ] E refl. Poss.-Pr., von *σφε-* m. Suff. *-tero-* gebildet, wie *ἡμέτερος* (vgl. dieses)

F *-ῳ* 1, *-ον* 2; *-ων* 1, *-οισι* 1, *-ους* 1; *-ης* 2, *-ην* 1; *-άων* 1, *-ῃσι(ν)* 3; *-ου* 1, *-ῳ* 2, *-ον* 2; *-οισι* 3, *-α* 1 Akk., *-(α)* 1 Akk.

M Stamms. immer im breve 1 zweis.: ⏑̯[⏑⏑] *ἐπὶ -(α)* *ξ* 91 2 dreis.: [⏑⏑⏑̯] *-όν τε* Sc. 90; *ἐπὶ -ης* h. 7,10; *-ης/-ου/-ῳ* Sc. 239, *Σ* 210, *P* 330; *ἄστυ πότι -ον ἐρύειν/ἐρύσαι καὶ κῦδος ἀρέσθαι* *P* 287. 419 [⏑⏑⏑̯] *-ον/-ῳ/-ην* Op. 2 / Th. 155, *P* 322 / Th. 599; *ἐπὶ -α* *α* 274 [⏑⏑⏑̯] *-ων/-ους τε τοκήων/ῆας* Sc. 239. 90 3 viers.: [⏑⏑⏑̯⏑] *-ῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο* *Δ* 409, *α* 7 [⏑⏑⏑̯⏑] *-οισι τέκεσσι* Sc. 247, Hes. fr. 204,121, 266a,10; *-οισι/-ῃσι* h. 20,7, Op. 152 [⏑⏑⏑̯×] *-άων* *I* 327

Σχ sch. D *Δ* 409: *'-ῃσιν' δὲ ἰδίαις ἁμαρτίαις*, *I* 327: *-άων· ἰδίων*, sch. Barn. *α* 7: *-ῃσι· ταῖς ἑαυτῶν*

B *eigen*, refl. (außer *I* 327!) Poss.-Pr. der 3. P. (m. Ausn. von Op. 2, wo an Stelle von *ὑμέτερον*, vgl. Wackernagel, Synt. II 95; Troxler, Sprache Hesiods 79f.); außer Sc. 90 (bis) immer auf ein Subj. im Pl. bezogen; meist d. Zugehörigk. bes. betonend (z.B. „aus eigener Kraft"), 1× (*α* 7) durch *αὐτῶν* verstärkt. – Wortf.: *ἴδιος, ὅς* (*ι* 28 u. *ν* 320 refl. gebr.), *φίλος* 1 bezogen auf Heim(at) u. Eltern 1a substantiviert (*ἐπὶ -α*): das Zuhause *α* 274 (Ath. zu Tel.:) *„μνηστῆρας μὲν ἐπὶ -α* (*-ας* v.l.) *σκίδνασθαι ἄνωχθι"* *ξ* 91 (Eum. zu Od.:) *„οὐκ ἐθέλουσι* (Freier) *δικαίως ' μνᾶσθαι οὐδὲ νέεσθαι ἐπὶ -(α)"* 1b Stadt, Vater, Frau, Kinder, Haus *I* 327 (Ach. zu Od.:) *„ἀνδράσι μαρνάμενος* (*μαρναμένοις* ci.) *ὀάρων ἕνεκα -άων"*, vgl. Iliad z.St. *P* 287 *φρόνεον* (Tr.) *δὲ μάλιστα ' ἄστυ πότι -ον ἐρύειν* (den Leichnam des Patr.) ≅ 419 *Σ* 210 (Gl.: Kampf von Inselbewohnern aus ihrer Stadt heraus gg. Feinde) *οἵ τε πανημέριοι στυγερῷ κρίνονται Ἄρηϊ ' ἄστεος ἐκ -ου* Th. 155 *δεινότατοι παίδων* (von Gaia u. Uranos), *-ῳ δ'* (*γ'* ci.) *ἤχθοντο τοκῆϊ* Op. 2 (*Μοῦσαι*) *Δί'* (*δή* v.l.) *ἐννέπετε, -ον πατέρ' ὑμνείουσαι*, s. West z.St. (m. Lit.) u. vgl. Vorbem. Sc. 90 (bis) (Her.:) *„ὅς* (Iphikles) *προλιπὼν -όν τε δόμον* (*δῶμα* v.l.) *-ους τε τοκῆας"*, vgl. Russo z.St.; Floyd, Gl. 47, 1969, 122 A.9 239 (bis) *τοὶ μὲν ὑπὲρ -ης πόλιος -ων τε τοκήων ' λοιγὸν ἀμύνοντες* 247 *χεῖρας ἔχον* (Greise) *μακάρεσσι, περὶ -οισι τέκεσσι ' δειδιότες* Hes. fr. 204,121 *ἀ]λλά τε κῆρ' ἀλεείνοντες -οισι τέκεσσι ' .]..ποντ'* (*τέρποντ'* ci.) *ἄνθρωποι* = 266a,10ᵉᵃ h. 20,7 (*δι' Ἥφαιστον κλυτοτέχνην*) *εὔκηλοι διάγουσιν* (die Menschen) *ἐνὶ -οισι δόμοισιν* 2 bezogen auf anderes *P* 322 *Ἀργεῖοι δέ κε κῦδος ἕλον καὶ ὑπὲρ Διὸς αἶσαν ' κάρτεῖ καὶ σθένεῖ -ῳ* 330 (Ap. zu Aen.:) *„κάρτεί τε σθένεί τε πεποιθότας ἠνορέῃ τε ' πλήθεί τε -ῳ"* *Δ* 409 (Sthen. zu Ag.:) *„κεῖνοι* (Thebaner) *δὲ ⌊-ῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο⌋"* *α* 7 *αὐτῶν* (*αὐτοὶ* v.l.) *γὰρ ⌊ ⌋* (Gef. des Od.), s. Hermann, Sprachw. Komm. 27 (z.St.); Odyssey z.St. Th. 599 *ἀλλότριον κάματον -ην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται* (Drohnen) Op. 152 *καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὑπὸ -ῃσι δαμέντες* (Heroen d. ehernen Zeitalters) h. 7,10 *αἶψα δ' ἑλόντες ' εἶσαν* (Räuber den Dion.) *ἐπὶ -ης νηὸς κεχαρημένοι ἦτορ*

D *σφέτε[ρ]ος* inc. auct. fr. P.Oxy. 2513,25 ci.: Op. 378 (s. K. Brugmann, Ein Probl. d. Hom. Textkritik u. d. vgl. Sprachwissensch., Leipzig 1876, 23f.) G. Markwald

σφηκόωμαι [1ⁱ] **Σχ** sch. D *P* 52: *ἐσφήκωντο· ἐσφιγμένοι ἦσαν. ἐδέδεντο. ὅθεν καὶ σφήκωμα εἴρηται. ἢ ὅτι πεπλεγμένοι ἦσαν*

L Buchholz, Realien I 2, 103 u. 316; Marinatos, Arch. Hom. B 2 f.; Eckstein, Arch. Hom. L 10

B (zu σφήξ, s. Tucker, Greek Verbs 293) *wie eine Wespentaille formen*, von Zöpfen od. Haarlocken eines Mannes, die m. Hilfe von goldenen u. silbernen Broschen od. Spiralen eng wie ein Wespenleib geflochten werden; viell. zusätzlich farbl. Assoz. von Gold u. Silber m. Wespenleib *P* 52 *αἵματί οἱ* (= Euphorbos) *δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι ' πλοχμοί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο* (*-οντο, -ωνται, ἐσφηκῶντο, εὖ ἤσκηντο* vv.ll.), vgl. Edwards, in: Iliad z.St.

M. Schmidt

Σφῆλος [1ⁱ] PN, V. des von Aen. getöteten Atheners Iason, S. od. Enkel des Bukolos (*Σφήλοιο ... Βουκολίδαο*) (*O* 338, v. om. pap. 223); zum Namen (zu *σφάλλω* = 'der einen zu Fall bringt') s. v. Kamptz § 67b 1 S. 233 M. Schmidt

σφή(ξ) [2ⁱ] E uns., zur Bildg. vgl. *μύρμηξ, σκώληξ*, s. Risch § 59a, Luis Gil Fernandez (s.v. *σκώληξ* E) 29 u.ö. — Abl.: *σφηκόομαι*

Σχ sch. D *Π* 259: *-εσσιν ἐοικότες· σφηξὶν ὅμοιοι. διὰ τὸ θερμὸν αὐτῶν καὶ πληκτικόν*

B *Wespe*, Epith. *μέσον αἰόλοι* (~ *ἔντομοι*), *εἰνοδίοις*, nb. *μέλισσαι*; nur Pl. im Gl. (1× dir. R.; von hartnäckiger Verteidigung, Angriffsgeist der Gr.): anschaulich werden ihre *οἰκία* 'am Wege', die sie samt ihren 'Kindern' in menschl. Weise voll 'Kampfgeist' (*ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες*) gg. Eindringlinge 'verteidigen': *M* 167 (Asios angesichts der das Tor verteidigenden [V. 129 f.] Polyp. u. Leonteus: „*οὐκ ἐφάμην Ἀχαιοὺς σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος*) *οἱ δ', ὥς τε -ες μέσον αἰόλοι ἠὲ μέλισσαι ' οἰκία ποιήσωνται ὁδῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ, ' οὐδ' ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον, ἀλλὰ μένοντες ' ἄνδρας θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ τέκνων, ' ὣς οἵ γ' οὐκ ἐθέλουσι* (*χάσσασθαι*"), überrascht den Gegner (V. 125 *ἔφαντο γὰρ* [Tr.] *οὐ σχήσεσθαι*), sachl. / typolog. u. sprachl. zum Gl. ('wohl ohne neg. Konnot.') s. Hainsworth, Iliad z.St.; entspr. Gl. (V. 132) *ἔστασαν ὡς ὅτε δρύες*, (146 f.) *ἀΐξαντε σύεσσιν ἐοικότε*; zum Ausdr. vgl. noch (*N* 654) *ὥς τε σκώληξ Π* 259 (Beginn des Entlastungsangriffs der Myrmidonen) *αὐτίκα δὲ -εσσιν ἐοικότες ἐξεχέοντο ' εἰνοδίοις, οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες ' αἰεὶ κερτομέοντες ὁδῷ ἔπι οἰκί' ἔχοντας, ' νηπίαχοι. ξυνὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι. ' τοὺς δ' εἴ περ παρά τίς τε κιὼν ἄνθρωπος ὁδίτης ' κινήσῃ ἀέκων, οἱ δ' ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες ' πρόσσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι. ' τῶν τότε Μυρμιδόνες κραδίην καὶ θυμὸν ἔχοντες ' ἐκ νηῶν ἐχέοντο*, sachl. / typolog. s. Janko, Iliad z.St.; zum Ausdr. vgl. (*M* 146, Th. 834) *σύεσσιν, σκυλάκεσσιν* (s.d. weitere) *ἐοικότε*⁺ (vor buk. Dih.); zum Gl. s. Kakridis, H. 88, 1960, 250 ff. (für Einheitlichk.: gg. H. Fränkel, Jachmann), Kirk, Oral Trad. 7 (anthropomorphe Heroisierung); zur Sache Körner, Hom. Tierwelt 80; Buchholz, Arch. Hom. J 183; M. Davies – J. Kithirithamby, Gr. Insects, London 1986, 75 ff. H.W. Nordheider

Σφίγξ s. *Φίξ*

σφοδελός vv.ll. *λ* 539. 573 = *ἀσφοδελός*, s.d. (Bd. I Sp. 1467, 44 ff.)

σφοδρῶς [1ᵒ] *energisch, kraftvoll*, in dir. R. *μ* 124 *μάλα -ῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κράταιϊν, ' μητέρα τῆς Σκύλλης aus Leibeskräften* (hapax wie *β*., zus. *ωσ*-Assonanz), vgl. 108 f. 220, (metr. gleichw.) *Y* 468 R. Führer

σφονδύλιον [1ⁱ] E Dimin. < *σφόνδυλος* (latent) **Σχ** sch. D *Y* 483: *σφονδύλων. οἵ εἰσιν κδ' ἐν τῇ ῥάχει.*

B *Halswirbel* *Y* 483 *ὁ δὲ φασγάνῳ αὐχένα θείνας ' τῆλ' αὐτῇ πήληκι κάρη βάλε· μυελὸς αὖτε ' -ων ἔκπαλθ'*, dazu medizin. Komm. von K. B. Saunders in: Wolf-Hartmut Friedrich, Wounding and Death in the Iliad. Homeric Techniques of Description, transl. by G. Wright and P. Jones, London 2003, 149 f. (Appendix). — Wortf.: *ἀστράγαλος* (s.d. B 1); *ἀσφάραγος, αὐχήν, δειρή, λαιμός, λαυκανίη, μάσταξ, τένοντε(ς), φάρυγξ; κνῆστις* V. Langholf

σφός s. *σφεῖς*

σφῦρα [1ᵒ, 1ᴴ] E viell. (wie *σφαῖρα*?) zu *σπαίρω*, s. Frisk u. Chantraine s.v.

B *Hammer, Schlägel*, bei Hes. als landwirtschaftl. Werkzeug aus Holz, wahrsch. zum Zerschlagen der Erdschollen (vgl. Mazon, Comm. 102; West zu Op. 425); in Odyssee als Teil der Geräte e.s Goldschmieds aus Eisen (zur Unangemessenheit von Eisenwerkzeugen für diese Arbeit s. Gray, JHS 74, 1954, 12 f.; S. West, in: Odyssey z.St.; Eckstein, Arch. Hom. L 21). — Wortf.: *ῥαιστήρ* (Hammer des Heph. *Σ* 477); Auflistung von Handwerkszeug s. Canciani, Arch. Hom. N 99 ff. *γ* 434 *ἦλθε δὲ χαλκεὺς ' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε -άν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην, ' οἷσίν τε χρυσὸν ἐργάζετο* Op. 425 (Längenmaße für versch. Werkzeuge, die aus Baumstamm geschnitten werden können) *ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν, ' ἄξονα δ' ἑπταπόδην ... ' εἰ δέ κεν ὀκταπόδην, ἀπὸ καὶ -άν κε τάμοιο. ' τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ* M. Schmidt

σφυρόν [5ⁱ, 1ᵉ] E Erbwort, verw. m. nhd. *Sporn*, engl. *spur*, s. Frisk s.v. — Abl.: *εὐσφυρος, καλλίσφυρος, τανίσφυρος, τανύσφυρος; ἐπισφύριον*

Σχ sch. D *Δ* 147: *τὰ ἀπολήγοντα μέρη πρὸς τῷ ἀστραγάλῳ καὶ ἐκ πλαγίων ἐξέχοντα τῆς κνήμης καὶ τῆς περόνης. εἴρηται δὲ μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν χαλκευτικῶν σφυρῶν, X* 397: *ἀντὶ τοῦ 'ἀπὸ σφυροῦ ἕως πτερνῶν'*

B *Knöchel* *Z* 117 *ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ· ' ἀμφὶ δέ μιν -ὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινὸν, ' ἄντυξ ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος* bei Verwundungen: *Δ* 147 *μιάνθην αἵματι μηροὶ ' εὐφυέες κνῆμαί τε ἰδὲ -ὰ κάλ' ὑπένερθε* (des Men.) 518 *ἔνθ(α)* PN[a] *μοῖρ' ἐπέδησε· ' χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ -ὸν ὀκριόεντι ' κνήμην δεξιτερήν* (*ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἄχρις ἀπηλοίησεν*) Aeth. ap. Procl. Chr. p. 47, 20 Dav., kombiniert m. Apollod. Epit. 5, 3 *εἰς τὸ -όν* (Prosaref.: Tod Achills), s. Burgess, ClAnt 14, 1995, 225 Schleifen von Leichnamen (vgl. *ἕλκω* B 1 a) mittels Riemen am *σφ.*: *P* 290 (Hippoth.) *ποδὸς ἕλκε* (den toten Patr.) *κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην ' δησάμενος τελαμῶνι παρὰ -ὸν ἀμφὶ τένοντας ' Ἕκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος X* 397 (Ach. *Ἕκτορα ἀεικέα μήδετο ἔργα·*) *ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε ' ἐς -ὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἱμάντας.* — Wortf.: *κνήμη, πούς, πτέρνη, ταρσός, τένων* V. Langholf

σφώ, σφῶϊ, σφωέ; σφωΐτερος L 1 etym. see *σφεῖς*; Chantraine, Dict. 1079 2 form (cf. *νῶϊ, νωΐτερος*) Buttmann, Lexil. I 48–62 (51 f. *-ΐτερος*); Wackernagel, Unt. 150; Laum, Akzentuationssystem 277. 279 f. 289 n.5; Schwyzer I 603 n.2, II 200 3 textual criticism Düntzer, Zen. 57; La Roche, Textkritik 319. 356–8; O. Carnuth, Aristonici *περὶ σημειῶν Ὀδυσσείας*, Leipzig 1869, 159; Ludwich, Textkritik I 175. 190. 279. 322 f. 346 4 particular instances *A* 216

(-ίτερος): Buttmann l.c.; van Leeuwen, Enchir. 208; Nickau, Unters. 90; A. Rengakos, Der Homertext u. die hellen. Dichter, Stuttgart 1993, 118; δ 62 (-ῶν / -ῷν): La Roche, HU I 190; Ludwich, Textkritik I 538; Ameis-H., Anh.; Bechtel, Vocal-contr. 298; Wackernagel, Unt. 147–50; van Leeuwen, Enchir. 204; Schwyzer I 603; van der Valk, Text. Crit. Od. 139 f.; Nickau, Unters. 258 W. Beck

σχεδίη [14°] E prob. built on σχεδόν (sc. νηῦς): (for) close (battle) > immediate, hasty > improvised (cp. Ger. *Stegreif*); or directly from root σχ- 'to hold' (σχεδίη = „something that holds (together)" Chantraine); poss. understood as „for nearby (σχεδόν) goals (not for the high seas)" (L⁴); but at the base might be a Sem. loanword (Ugar. *tkt*, Eg. *skty* 'travel over water'; s. L⁹)

M [⏑⏑ᵗ] ⟨ἐπὶ -ης⟩ πολυδέσμου ε 33, η 264; ⟨ ⟩ ε 338, η 274; ἀπὸ -ης ε 315; -ης ε 324; -ῃ ε 174; ⟨εὐρεῖαν -ην⟩ ε 163 [⏑⏑ᵗ] -ης ε 357; ἐπ' ⟨ ⟩ ε 251; -ην ε 343. 363 [⏑⏑ᵗ] -ης ε 177; -ην ε 314

Σχ sch. Barn. ε 33: λείπει νεώς, τῆς αὐτοσχεδίως πηχθείσης, 163: τὴν εἰκαίως κατασκευασθεῖσαν ναῦν λέγει

L raft: [1]Gaheis, JÖAI 31, 1938–9, 28–32; [2]Gray, Arch. Hom. G 109–114; [3]M. and C. J. M. Quennell, Everyday Things in Anc. Greece (39, illust. 18); [4]Latacz, Kratylos 31, 1986, 121–2 boat: [5]Casson, AJPh 85, 1964, 61–4 = Casson, Ships 217–19 (s. also illust. 162 and 163); [6]Casson, Nautical Archaeology 21, 1992, 73–4; [7]Kurt, Seem. Fachausdr. 21 f.; [8]Mark, AJA 95, 1991, 441–5; [9]Szemerényi in Festschr. Risch 447

B *a raft or crudely constructed vessel* (unclear whether raft or boat; for boat 'shell-first' see L⁵) tied together (? πολυδέσμου ε 33, L⁹, refuted L⁶); poss. having a deck (? ἴκρια ε 163. 251, see Frisk and L³, contra L², L¹); contr. w. ship ε 174; as broad as a freighter (φορτίς ε 251). construction descr. ε 234–61 (see West, Odyssey ad l.): twenty δούρατα, put together w. γόμφοι and ἁρμονίαι, fitted w. ἴκρια (see s.v. σταμίνεσσι) and finished w. ἐπηγκενίδες, a ἱστός w. ἐπίκριον, and a πηδάλιον, 'walled' w. ῥῖπες, 'filled' w. ὕλη, fitted w. ἵστια w. ὑπέραι, κάλοι and πόδες attached to it (qq.v.) 1 construction ε 163 (Kal. to Od.:) „ἀλλ' ἄγε δούρατα μακρὰ ταμὼν ἁρμόζεο χαλκῷ ' εὐρεῖαν -ην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς ' ὑψοῦ, ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον" 251 ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' φορτίδος εὐρείης ... ' τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν -ην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς. ' ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι, ' ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα (see also v. 361) 2 on sea ε 33 (Zeus to Hermes:) „ἀλλ' ὅ γ' ἐπὶ -ης πολυδέσμου πήματα πάσχων ' ἤματι εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο" 174. 177 (Od. to Kalypso:) „ἦ με κέλεαι -ῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης ' ... τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες εἴσαι ' ὠκύποροι περόωσιν ... ' οὐδ' ἂν ἐγώ γ' ἀέκητι σέθεν -ης ἐπιβαίην" 314. 315 ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης, ' ... περὶ δὲ -ην ἐλέλιξε. ' τῆλε δ' ἀπὸ -ης αὐτὸς πέσε, πηδάλιον δὲ ' ἐκ χειρῶν προέηκε 324 ἀλλ' οὐδ' ὣς -ης ἐπελήθετο ... ' ἀλλὰ μεθορμηθεὶς ἐνὶ κύμασιν ἐλλάβετ' αὐτῆς, ' ἐν μέσσῃ δὲ καθῖζε 338 (Ino, seanymph) ἷζε δ' ἐπὶ -ης καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε 343 (Ino to Od.:) „-ην ἀνέμοισι φέρεσθαι ' κάλλιπ'" 357. 363 (Od. to himself: „I hope it is not a trick of a god) ὅ τέ με -ης ἀποβῆναι ἀνώγει. ' 3 vv. ' ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ, ' τόφρ' αὐτοῦ μενέω ... ' αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι -ην διὰ κῦμα τινάξῃ, ' νήξομ'" η 264 ⟨Od. to Alkin.:⟩ „πέμπε (Kal.) δ' ἐπὶ -ης πολυδέσμου" 274 ⟨ ⟩ „οὐδέ τι κῦμα ' εἴα ἐπὶ -ης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι. ' τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ'"

D. van Eyndhoven

σχεδίην [1¹] E acc. sg. f. (sc. μάχην, s. L) used adverb. of adj. σχέδιος, built on σχεδόν (q.v.); for form. cp. σταδίη (q.v.) L Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 98. 113 and n.303

B *at close quarters* (cp. s.v. σχεδόν B 1 a, αὐτοσχεδίη, αὐτοσχεδόν) E 830 (Ath. to Diom.:) „ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους, ' τύψον δὲ -ην, μηδ' ἄζεο θοῦρον Ἄρηα"

D. van Eyndhoven

Σχεδίος [3¹] E prob. hypocor. for unattested Σχεδιόμαχος or the like (cp. ἀγχέμαχος, L¹): see σχεδόν, σχεδίην, αὐτοσχεδίη

L [1]v. Kamptz, 39 c 3. 66; [2]Mülder, Ilias u. ihre Quellen 95; [3]Schadewaldt, Iliasstudien 59 n.1; [4]Visser, Katalog 379

B I ⟨leader of the Phocians⟩, B 517 (Ὀδιο[ς] pap. 104) son of Iphitos, brother of Ἐπίστροφος, P 306 killed by Hektor (home identified as Panopeus, cp. B 520)

II ⟨ ⟩, son of Perimedes, O 515 (-έ- v.l.) killed by Hektor – sch. T (N 195, O 516) show that a scholar tried to solve the problem of two Phocians called Schedios by making this one ἄρχος Ἀθηναίων, therefore changing Stichios in N 195 to Schedios (L³); acc. to L² O 515 is the source of B 517

D. van Eyndhoven

σχεδόθεν [3¹, 5°] E see σχεδόν M [⏑⏑ᵗ] -θεν τ 447 [⏑⏑ᵗ] ⟨-θεν δέ οἱ⟩ ἦλθεν Ἀθήνη β 267, ν 221, υ 30; ⟨ ⟩ ἦλθεν ἀνήρ ο 223; ⟨ ⟩ ἦεν Π 800; -θεν Π 807 [⏑⏑ᵗ] -θεν P 359

B *(from) close by* (cp. s.v. ἐγγύθεν, s. Lejeune, Adv. en -θεν, 321) 1 w. poss. 'ablative' sense Π 807 ὄπιθεν δὲ μετάφρενον ὀξέϊ δουρὶ ' ὤμων μεσσηγὺς -θεν βάλε (n.b. σχεδόν B 3 c only contr. w. βάλλω) P 359 (Αἴας) οὔτέ τιν' ἐξοπίσω νεκροῦ χάζεσθαι ἀνώγει ' οὔτέ τινα προμάχεσθαι ... ' ἀλλὰ μάλ' ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν -θεν τε μάχεσθαι i.e. *from close by* the corpse 2 as var. of σχεδόν ('from close by' imposs. in υ 30 because of οὐρανόθεν), but never w. hostile intentions 2a -θεν οἱ ἦλ(υ)θεν 'appeared before him' β 267 (Tel.) ὣς ἔφατ' εὐχόμενος, ⟨-θεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη⟩ ' Μέντορι εἰδομένη ν 221 (Od.) πόλλ' ὀλοφυρόμενος. ⟨ ⟩ ' ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ υ 30 (μερμηρίζων) ⟨ ⟩ ' οὐρανόθεν (!) καταβᾶσα, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί ο 223 εὔχετο (Tel.), θῦε δ' Ἀθήνῃ ' νηὶ πάρα πρυμνῇ· -θεν δέ οἱ ἦλυθεν ἀνὴρ ' τηλεδαπός ... μάντις 2b + gen. τ 447 (ὁ δ' [σῦς] ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο) στῆ ῥ' αὐτῶν -θεν 2c temp. Π 800 τότε δὲ Ζεὺς Ἕκτορι δῶκεν ' ἦ κεφαλῇ φορέειν, -θεν δέ οἱ ἦεν ὄλεθρος, cp. 582 ff., Σ 132 f. 96 D. van Eyndhoven

σχεδόν [48¹, 22°, 3ᴴ, 2ᵃ] E from root σχ- (> ἔχω) 'to hold' (for formation cp. [ἀπο-, παρα-]στα-δόν, see Risch 365 f. and L¹); original meaning '(held) against' > 'within reach, close, near (at hand)'; after Hom. > 'nearly, almost', cp. Germ. *fast* (see L²). – Deriv.: αὐτοσχεδόν, σχεδόθεν

M ²[⏑⏑] οἱ δ'/⟨ἀλλ' ὅτε δὴ -ὸν⟩ ἦσαν Γ 15 = E 14 = 630 = 850 = Z 121 = Λ 232 = N 604 = Π 462 = Y 176 = Φ 148 = X 248 / Ψ 816; ⟨ ⟩ ἦα κ 156 = μ 368; ὃς δή τοι / σφι(ν) ⟨-ὸν ἐστι⟩ P 202 / β 284 ≅ Sc. 113ᵃᵇ; ⟨ ⟩ O 737, ζ 27; -ὸν ἦλθε⁺ N 810, λ 166 = 481, π 157 ²[⏑⏑] -ὸν ἐλθέμεν -ὸν ἦλθε⁺ N 810, λ 166 = 481, π 157 ²[⏑⏑] -ὸν ἐλθέμεν Δ 247, K 308 = 320 ≅ 395, Sc. 432; μάλα ⟨-ὸν ἦλυθεν⟩ N 402, ν 161; ⟨ ⟩ Sc. 435; -ὸν εἶαται K 100. 422; -ὸν οὔτασε E 458 = 883 ≅ P 601; -ὸν ἄορι θυμὸν ἀπηύρα Y 290 ≅ Φ 179; -ὸν N 817, O 456, Π 828, P 699, λ 142, h. 1, 9 ²[⏑⏑] μάλα -ὸν Λ 116, ι 23, κ 441; μάλα ⟨-ὸν ἦλθε⟩/ἤλυθον⁺ (αὐτῶν⁺) Ψ 499 / δ 439, E 607; ⟨ ⟩ Φ 64 ≅ X 131, ν 162; -ὸν ἤλασε(ν) Λ 488, N 576; -ὸν εἴσιδε ε 392, ω 493; -ὸν ὁρμηθῆναι⁺ N 559, Ψ 817; -ὸν ἄορι τύψῃ⁺ Y 378, Y 462; -ὸν M 53, N 268, Y 363, Ψ 334, ε 288. 475, ζ 125, ι 117. 280, σ 146, ω 491, h. Ap. 3 ²[⏑⏑] -ὸν ἔλθοι⁺ I 304, P 600

[illegible] sch.D N268: ἀλλ' οὐ -όν ἐστιν ἑλέσθαι· ἀλλ' οὐκ [illegible] λαβεῖν (see B1d)

1 [illegible] Haas, in: Μνήμης χάριν 142–4; ²Szemérenyi in [illegible] Risch 447; ³Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 92. 98

B [illegible] *near (at hand)* (adv.) w. subjective, physical con[illegible] hands on' (see E); mostly w. human subj. in (close) com[illegible] context: *within reach of someone* (Germ. *'zum Greifen nah'*), i.e. w. hostile intentions, cp. (αὐτο-)σχεδίην, αὐτοσχε[illegible] see L). Other adverbs denoting nearness are sometimes used in this way, but in metrically diff. syntagmata (verb [illegible] ἰών/ἔασι, ἆσσον ἰών; w. same verb frame (see 4 below) but verse-initial ἐγγύθεν ὁρμηθείς; metr. sim. δ' [illegible] (see 3a below) / τάχ' ἐγγύθεν ⌞ἦλθε(ν)⌟ [2⏑⏑] (cp. [illegible] μάλα -όν ⌞ ⌟ in diff. pos.): perh. ἐγγύθεν does not suggest imminent confrontation? Unlike ἐγγύθεν, -όν can be construed as a prep. w. gen. (see 1b. 3b below); w. dat. (see [illegible] -όν is adv. Often μάλα -όν, see M, 19× w. δή. Mostly [illegible] assoc. w. verb (exc. ι 117. 280, h.1,9) which usu. follows [illegible] (exc. Λ116, Ψ334, ζ125, ι23, κ441, λ142) and begins w. a vowel (exc. Υ378. 462). – Wdfld.: ἄγχι, ἀγχόθι, ἀγχοῦ, [illegible], ἐγγύθεν, πέλας, πλησίον, σχεδόθεν. – Disposition: 1. -όν εἰμι (and other 'stative' verbs), 2. -όν [illegible] 3. -όν ἐλθεῖν, 4. -όν ὁρμηθῆναι, 5. -όν οὔτασε (⌞and other verbs of⌟ killing/wounding), 6. -όν ἤλασε (⌞ ⌟ steer[illegible] -όν εἴσιδε (⌞ ⌟ perception)

1 -όν εἰμι (and sim. 'stative' verb frames): contr. w. [illegible] ἀπόσσεσθαι· β284, σ146, (ἀπο)τηλοῦ ⌞ι117, h.1,9⌟; w. [illegible] subj. = geogr. near Ο737, ι23, ⌞ ⌟; b. c only in [illegible] (in Hom.); w. dat. (1c) mostly temp.; once w. εἰμι as [illegible] (1e) **1a** abs. Γ15 οἱ δ' ὅτε δὴ -όν ἦσαν ἐπ' [illegible] ἰόντες = Ε14 = 630 = 850 = Ζ121 = Λ232 = [illegible] = Π462 = Υ176 = Φ148 = Χ248 ≅ Ψ816 ω491 [illegible] ἐξιδόν τις ἴδοι, μὴ δὴ -όν ὦσι κιόντες" Λ116 [illegible] fawns) ἢ (sc. ἔλαφος) δ' εἴ πέρ τε τύχῃσι μάλα [illegible] σφι ' χραισμεῖν σ146 (Od. to Amphin. [illegible] self:) ⌞-όν οὐκέτι φημὶ φίλων καὶ πατρίδος αἴης ' [illegible] ἀπόσσεσθαι· μάλα δὲ -όν" w. inanimate subj.: [illegible] Ajax:) ⌞-ού μέν τι -όν ἐστι πόλις πύργοις ἀραρυῖα, ' [illegible] ἐπιμεσθ" **1b** (prep.) + gen. (non-hostile) [5°, [illegible] (Od. to himself:) „ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ -όν [illegible] ε288 (Pos. to himself about Od.:) „καὶ δὴ [illegible] -όν, ἔνθα οἱ αἶσα ' ἐκφυγέειν" ι117 (Od.:) [illegible] λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται, ' γαίης [illegible] οὔτε -όν οὔτ' ἀποτηλοῦ" h.1 fr.A,10 W. ἔστι [illegible] ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλῃ ' τηλοῦ Φοινίκης [illegible] ὁρόων κ156 (Od.:) „ἀλλ' ὅτε δὴ -όν ἦα [illegible] ... ' καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο" = μ368 [illegible] – dat. (commodi) **1cα** spatial [1°, 1ᴴ] Sc.113 [illegible] ἀλλά μιν (sc. Ares) οἴω ' φεύξεσθαι δύο [illegible] Ἀλκείδαο, ' οἳ δή σφι -όν εἰσι, λιλαιόμε[illegible] ' ὀλόπιδα στήσειν" ι23 (Od. to Alcin.) [illegible] Τύφωνα εἰδείλον ... ἀμφὶ δὲ νῆσοι ' πολλαὶ [illegible] -όν ἀλλήλῃσι" **1cβ** temp. [3ⁱ, 2°]: in [illegible] sp.: *near (at hand)*, cp. Eng. '(the day) is [illegible] (Zeus to Hector putting on Ach.' armour:) „[illegible] τοι θάνατος καταθύμιός ἐστιν ' ὃς δή τοι -όν ἐστι [illegible] εἶσι ⌞L⌟", cp. Σ133 (ἐγγύθεν), Π853 (ἄγχι) β284 (Ath.-Mentor to Tel.:) „οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν, ' ὃς δή σφιν -όν ἐστιν ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι. ' σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι ὀηρὸν ἀπέσσεται ἣν σὺ μενοινᾷς" Ν817 (Ajax to Hector:) „σοὶ δ' αὐτῷ φημὶ -όν ἔμμεναι ὀππότε φεύγων ' ἀρήσῃ Διὶ πατρί" ζ 27 (Ath. to Naus.:) „σοὶ δὲ γάμος -όν ἐστιν" **1d** + consec. inf. [2ⁱ] *it is within reach to ...* (w. inanimate subj.) Ν268 (Mer. to Idom.) „καί τοι ἐμοὶ παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ ' πόλλ' ἔναρα Τρώων· ἀλλ' οὐ -όν ἐστιν ἑλέσθαι", cp. Σχ, but one could take ἐστιν as 'it is possible' or 'it is there' and -όν adv. w. ἑλέσθαι *to grab at close range, at once ('for grabs')*, cp. -όν οὔτασε (4 below): in this case -όν w. animate subj. Μ53 (horses hesitated) ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος ' εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ' ὑπερθορέειν -όν οὔτε περῆσαι ' ῥηϊδίῃ· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν ' ἔστασαν ἀμφοτέρωθεν, ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν (ἠρήρει): parallel constr. -όν and ῥηιδίῃ (so sch.bT)? Leaf a.o. takes both infinitives w. ῥηϊδίῃ (see Parry, Homeric Verse 461–4 on necessary enjb.) and -όν as adv. (n.b. after the verb) w. ὑπερθορέειν *not easy to jump at close range, at once* i.e. w. a standing jump **1e** -όν πηός εἰμι *to be closely related* κ441 (Od. about Euryl.:) „(ἄορ) τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὐδάσδε πελάσσαι, ' καὶ πῇ περ ἐόντι μάλα -όν"

2 -όν ἧμαι **2a** abs. *to be encamped nearby* Κ100 (Ag. to Nestor:) „δυσμενέες δ' ἄνδρες ⌞-όν εἴαται⌟" 422 (Dolon: „ἐπίκουροι) οὐ γάρ σφιν παῖδες ⌞ ⌟ οὐδὲ γυναῖκες" **2b** + gen. (-όν follows verb!) *to sit close to* λ142 (Od. to Teir.:) „ἡ (sc. ψυχή of his mother) δ' ἀκέουσ' ἧσται -όν αἵματος" **3** -όν ἐλθεῖν **3a** abs. [4ⁱ, 2°, 1ᴴ, 1ʰ] Δ247 (Ag. to Grs. μεθιέντας πολέμοιο [240]:) „ἦ μένετε Τρῶας -όν ἐλθέμεν" Ν810 (Ajax to Hector:) „δαιμόνιε, -όν ἐλθέ· τί ἢ δειδίσσεαι αὔτως ' Ἀργείους;" Ρ600 (Pulyd.) ὁ γάρ ῥ' ἔβαλε -όν ἐλθών Sc.432 (an eating lion) οὐδέ τις αὐτὸν ' ἔτλη ἐς ἄντα ἰδὼν -όν ἐλθέμεν οὐδὲ μάχεσθαι· ' τοῖος ἄρ' (Her.) ... ' ἀντίος ἔστη Ἄρηος, note the coordination w. μάχεσθαι, ἐς ἄντα ἰδών, ἀντίος ἔστη, all having to do w. close combat, the only combat that counts in epic ‖ non-hostile: h.Ap.3 (Ap.) ὅν τε θεοὶ κατὰ δῶμα Διὸς τρομέουσιν ἰόντα· ' καί ῥά τ' ἀναΐσσουσιν ἐπὶ -όν ἐρχομένοιο ' πάντες ἀφ' ἑδράων Ψ499 (the horse race) Τυδείδης δὲ μάλα -όν ἦλθε διώκων, ' μάστι δ' αἰὲν ἔλαυνε π157 (οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην λῆθεν Εὔμαιος) ἀλλ' ἥ γε -όν ἦλθε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί, cp. (metr. equivalent) δ' ἐγγύθεν ἦλθεν (Η219, θ62, see introd. above) w. inanimate subj.: ν161 (Pos.) βῆ ῥ' ἴμεν ἐς Σχερίην ... ' ἔνθ' ἔμεν'· ἡ δὲ μάλα -όν ἤλυθε ποντοπόρος νηῦς (see v.162 in 3b) **3b** (prep.) + gen. [6ⁱ, 4°] Ε607 Τρῶες δὲ ⌞μάλα -όν⌟ ἤλυθον αὐτῶν. ' ἔνθ' Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν Ν402 Δηΐφοβος ⌞ ⌟ ἤλυθεν Ἰδομενῆος ... καὶ ἀκόντισε non-hostile: δ439 ἡμεῖς δὲ ⌞ ⌟ ἤλθομεν αὐτῆς (Eidothea) close to something: Υ363 (Ach.:) „ἀλλὰ μάλα στιχὸς εἶμι διαμπερές, οὐδέ τιν' οἴω ' Τρώων χαιρήσειν, ὅς τις -όν ἔγχεος ἔλθῃ", only here the syntagma -όν ἐλθ- is split, but cp. 7b Κ308 (Hector to the Trs.:) „ὅς τίς κε τλαίη ... ' νηῶν ὠκυπόρων -όν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι" = 320 ≅ 395 ν162 (see v.161 in 3a) (νηῦς) τῆς δὲ -όν ἦλθ' ἐνοσίχθων, ' ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθε non-hostile: λ166 (Od. to his mother:) „οὐ γάρ πω -όν ἦλθον Ἀχαιΐδος οὐδέ πω ἁμῆς ' γῆς ἐπέβην" = 481 (Od. to Ach.) **3c** (adv.) + dat. (only pron. τοι/οἱ) [3ⁱ, 1ᴴ] Ι304 (Od. to Ach.:) „νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι -όν ἔλθοι ' λύσσαν ἔχων ὀλοήν" Χ131 ⌞ὁ δέ οἱ -όν⌟ ἦλθεν Ἀχιλλεὺς ' ἶσος Ἐνυαλίῳ Sc.435 (see v.432 in 3a) (Her. ἀντίος ἔστη Ἄρηος) ⌞ ⌟ ἤλυθεν ἀχνύμενος κῆρ. ' ἀμφότεροι δ' ἰάχοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν non-hostile, as a suppliant: Φ64 (Lycaon comes to Ach.) ⌞ ⌟ ἦλθε τεθηπώς, ' γούνων ἅψασθαι μεμαώς

4 -όν ὁρμηθῆναι Ν559 τιτύσκετο δὲ φρεσὶν ᾗσιν ' ἤ τευ ἀκοντίσσαι, ἠὲ -όν ὁρμηθῆναι (contrast!) Ψ817 (see above 816 in 1a) τοὶς μὲν ἐπῄξαν, τοὶς δὲ -όν ὡρμήθησαν, cp. Ν496 (αὐτοσχεδόν) **5** + verb of killing or hurting: *at close range* (cp. σχεδόθεν) [9ⁱ] Ε458 (Ap. to Ares: „Tyd.) Κύπριδα μὲν πρῶτα -όν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ" = 883 ≅ Ρ601 – Π828 Ἕκτωρ Πριαμίδης -όν ἔγχεϊ ⌞θυμὸν ἀπ-

πύρα, Υ290 Πηλείδης -ὸν ἄορι ⌊ ⌋ ≅ Φ179 – 378 (Ap. to Hector:) "Ἕκτορ, μηκέτι πάμπαν Ἀχιλλῆϊ προμάχιζε ... ' μή πώς σ' ἠὲ βάλῃ ἠὲ -ὸν ἄορι τύψῃ", (note contrast βάλε : -ὸν τύψε) Υ462 ἐφορμηθεὶς (Ach.) ἐξ ἵππων ὦσε χαμᾶζε, ' τὸν μὲν δουρὶ βαλών, τὸν δὲ -ὸν ἄορι τύψας – Ν576 Δηΐπυρον δ' Ἕλενος ξίφεϊ -ὸν ἤλασε κόρσην (see also Λ488 in 6) 6 + verb of steering (horses, once a ship: ἐλάω [aor. and pres.], ἴσχω, στρέφω) Λ488 (τὸν ἔξαγ' ὁμίλου) εἷος θεράπων -ὸν ἤλασεν ἵππους (cp. Ν576 in 5) Ψ334 (Nestor to Antil. before the horserace:) „(σῆμα) καὶ νῦν τέρματ' ἔθηκε (Ach.) ' τῷ σὺ μάλ' ἐγχρίμψας ἐλάαν -ὸν ἅρμα καὶ ἵππους" (-όν follows verb) – -ὸν ἴσχειν (see E) Ο456 (Pulyd.) πολλὰ δ' ἐπότρυνε -ὸν ἴσχειν εἰσορόωντα ' ἵππους· αὐτὸς δ' αὖτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη w. a ship as object: ι280 (Polyph. to Od.:) „ἀλλά μοι εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα, ' ἤ που ἐπ' ἐσχατιῆς ἢ καὶ -όν, ὄφρα δαείω" – Ρ699 (Antil.) βῆ δὲ θέειν, τὰ δὲ τεύχε' ἀμύμονι δῶκεν ἑταίρῳ ' Λαοδόκῳ, ὅς οἱ -ὸν ἔστρεφε ... ἵππους, cp. Ψ323 (ἐγγύθεν) 7 w. verbs of perception (-όν w. obj.) ω493 ἐκ δ' υἱὸς Δολίου κίεν ... ' ... τοὺς δὲ ⌊-ὸν εἴσιδε⌋ πάντας (cp. 495 ἐγγύς, see ω491 in 1a) w. inanimate obj.: ε392 (Od.) ὁ δ' ἄρα ⌊ ⌋ γαῖαν ' ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς – ε475 (Od.) βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ -ὸν ὕδατος εὗρεν ' ἐν περιφαινομένῳ (+ gen.), cp. μ306 (ἄγχ')

D. van Eyndhoven

σχεράς v.l. Φ319; Mißdeutg. σχεράς, -άδος f. aus χέραδος n. 'Geröll'; s. Leumann, Hom. Wört. 161 f. m. A.10

G. Markwald

Σχερίη [4°] E mögl. zu σχερός 'Küste', s. Frisk s.v.; od. phönik. = 'Handelsplatz'?

L 1 Realien: zur geogr. Identifizierg. (seit der Antike meist mit Kerkyra [s. z.B. EGrM I: Hellanic. fr. 77; Thuk. 1,25; Hoekstra, Odyssey zu ν125 ff.; I. Malkin, The Returns of Od., Berkeley 1998, 111 u.ö., s. Index], aber auch mit Trapani, Tartessos, sogar Helgoland u.a.): A. Shewan, Hom. Essays, Oxford 1935, 242 ff. (mit Zus.fassg. älterer Lit.); grundsätzl. ablehnend ggüber solchen Spekulationen: Lesky, RE Suppl. XI (1968) 799; zur Identifizierg. mit Elysium (od. Hades) noch: Cook, JIES 20, 1992, 239 ff.; – zu Vegetation u. Landwirtschaft: Richter, Arch. Hom. H 91 + A.643; zum 'Staat der Phäaken': s.v. ἀρχός B5; P. Carlier, Homère, Paris 1999, 222 ff.; H. Haubold, Homer's People, Cambridge 2000, 115 ff.; zum hist. Hintergrund, Gründungsbericht (ζ4 ff.) mit versch. zeitl. Ansatz: Nilsson, Homer and Mycenae 137 (Kolonie); Finley, PCA 71, 1974, 25; Greenhalgh, Warfare 163 ff. (Entsprechg. zu geometr. Periode um 1000); J.P. Crielaard, in: ders. (Hrsg.), Hom. Questions, Amsterdam 1995, 236 ff. (Reflex der griech. West- [nicht früheren Jonien-]Kolonisierung des 8. Jh.); – mytholog. noch: A. Ballabriga, Les Fictions d' Hom., Paris 1998, 189 ff. 213 ff.; Sergent, in: La mythologie et l' Od. (Homm. à G. Germain, éd. A. Hurst, Fr. Létoublon), Genève 2002, 199 ff. 2 poet. Funktion der Sch.-Episode (Übergang von der Märchenwelt zur Realität, Gegenwelt zur Kyklopeninsel u. zu Ithaka): Segal, Arion 1, 1962, 17 ff.; Rüter, Od.-Interpr. 229 ff.; Vidal-Nacquet, in: M.I. Finley (Hrsg.), Problèmes de la terre en Grèce ancienne, Paris–Den Haag 1973, 285 ff. (Sch. ist 'die erste Utopie der griech. Lit.'); Finley (s.o. L1); Krischer, H. 116, 1988, 6 ff.; de Jong, Narr. Comm. Od. 149 ff.; Fr. Ahl, H. Roisman, The Od. Re-Formed, Ithaca-London 1996, 43 ff.; Luther, Zetemata 125, 77 ff. (bzg. auf Euböa) B einer der Hauptschauplätze der Odyssee: Land u. Stadt (πόλις) der Phäaken (i.d.R. als Insel verstanden, aber nie expl. so genannt, mögl. an sich auch e. gegen das Hinterland unzugängliche Küstenregion [vgl. die Kyklopenküste, nicht -insel]), wohin Od., nach μοῖρα / göttl. Plan (ε29 ff.), am 20. Tag schiffbrüchig von Kal. gelangt, um von dort reich beschenkt nach Ithaka gebracht zu werden ('Leitmotiv' der Phäakenbürcher ist die πομπή [s.d.]; worauf Pos. ν149 ff. mit Versteinerung des Schiffes u. [nicht mehr geschildertem, aber vorausgesagtem] ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι reagiert, um zukünft. phäak. Passagierfahrten zu unterbinden, ν151 „ἵν' ... ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς ἀνθρώπων"); Zwischen- u. Erholungsstation nach der Märchen- u. Abenteuerwelt der Irrfahrten (die er ι1 ff. – μ453 den Phäaken erzählt) u. vor der Rückkehr nach Ithaka in die Realität; Hauptmerkmale sind die Lage 'fern von den Menschen' (ζ8. 201; Od. erreicht Sch. von dem ebf. 'fernen' [ε55] Ogygia aus in 20 Tagen [ε34], wird dann von e. phäak. Zauberschiff in 1 Nacht schlafend [!] nach Ithaka gebracht [ν70 ff.]), üppige Fruchtbarkeit u. reiches, sorgloses, götder Bewohner (ζ201, η112, θ245 ff.), sowie bes. deren (an die Phöniker [s.d.] erinnerndes) Seefahrermetier (ζ270 f., η34 ff., θ247 νηυσὶν ἄριστοι [η109 f. die Frauen entspr. in der Webereil]) mittels übernatürl. 'gedankenschneller' Schiffe (η36. 321 ff. [als exemplar. 'Non plus ultra' Fahrt mit Rhadamanthys nach Euböa u. zurück am selben Tag], θ557 ff., s. Odyssey z.St., Luther [L2]; vgl. noch die sprechende 'Ἀργώ'); wogegen paradoxerweise, u. im Ggs. zur dann dem Od. bereitwillig angebotenen πομπή, Isoliertheit (mit Zügen von 'splendid isolation') u. Xenophobie infolge ihrer Randlage stehen (ζ205, η30 ff.). Sch. ist e. ins Ideale gesteigerte utop. Gegenwelt (s.o. L2), im Ggs. einerseits zu den ungastlichen, unzivilisierten Kyklopen (so expl. ζ4 ff.; s. auch die behaglich geschilderte Sit. ι1 ff. als Folie für die folgende Erz. der Abenteuer), anderers. zum für Od. gefährdeten Ithaka; weshalb, trotz realist. Einzelzüge (zum Kolonie-Charakter u. Reflex der gr. Kolonisierung, sowie zur Herrschaftsform s.o. L1; zum durch Pos. versteinerten Schiff als Aition für e. Felsen vor Kerkyra s. Odyssey zu ν125 ff.), geogr. Lokalisierungsversuche vergeblich sind (s.o. L1, bes. Leskys Urteil); – abseitige Lage u. späteres Verschwinden (ν171 ff. durch Pos. [s.o.]) sprechen für „Nicht-Bekanntheit" in der vorhom. Trad. (s. Danek, Epos u. Zitat 130), also für Autoschediasma des Dichters (vgl. z.B. die griech. Lagermauer der Il., die der Dichter erfunden hat u. [nachiliad.] ebf. von Pos. [u. Ap.] beseitigen läßt: s. Η446 ff. ~ ν128 ff. sowie s.v. τεῖχος [B2 Vorbem.])

Einzelnes: Epith. (ε34) ἐρίβωλον, (η79) ἐρατεινήν (VE, s.d. B1aα, sowie Visser, Katalog 123 f., 127 f.: 'locus amoenus') von Fruchtbarkeit und Ersehntheit; an Einzelheiten werden deutl. (verteilt auf versch. Erzählebenen:) (a) geogr., bei Od.' Annäherung: (ε400 ff.) Brandungsküste mit Klippen, die die Landung unmögl. macht, (441) Flußmündung als rettender Zugang, (463) Ufersumpf u. (475) anschließender Wald als Übernachtungsmöglichkeit für Od.; (b) kulturell – 'hist. or.', (ζ3 ff.) zunächst im Rückblick auf die Gründungsgesch. ([in Bericht des Dichters:] Übersiedlung durch den κτίστης Nausithoos von Hypereia ἄγχι Κυκλώπων [!]; η54 ff. [in Ath.s Bericht:] das Königspaar mit Abstammung von Pos.): Gemeinde u. Stadt (δῆμος u. πόλις [s.d. B Vorbem. 4: mit weiteren Merkmalen der Phäakenstadt]) der Phäaken mit Stadtmauer, Häusern, Heiligtümern u. Äckern (vgl. die Gesch. u. Beschr. von Karthago in Verg., Aen. 1335 ff.); dann (in Naus.s Beschr. ζ262 ff.:) die πόλις mit hoher Mauer (die lt. 201 ff. eigtl. überflüssig wäre, aber typolog. zu e. Stadt gehört), (Doppel-)Hafen ἑκάτερθε πόληος (die also ansch. auf e. Halbinsel liegt), Werften, gepflasterter Agora u. Pos.-Heiligtum, u. außerhalb der Stadt (291 ff.) Ath.s ἀγλαὸν ἄλσος mit κρήνη

u. *λειμών*, sowie Alkin.' *τέμενος* u. *τεθαλυῖα ἀλωή*, dann se. hervorgehobener *δόμος* (mit *δόμοι, αὐλή, μέγαρον*); schließl. (in der 'Fließhandlung' von Od.' Eintritt *η* 43 [*θαύμαζεν δ' 'Οδ.*]. 81 ff.) der (metall-)glänzende prächtige Palast des Alkin. (Materialien: *χαλκός, ἄργυρος, χρυσός, κύανος*; 91 ff. goldene u. silberne Hunde u. Jünglingsstatuen mit Fackeln sowie *θρόνοι* als Zeichen der Gastlichkeit; vgl. *δ* 71 ff. die 'Zeus-ähnliche' Metall-Pracht bei Men., sowie *Ψ* 741 ff., *ο* 425 [*Σιδῶνος πολυχάλκου*, s.d.] Silber u. Erz der Sidonier / Phönizier [s.d.]) u. (103 ff.) 50 mahlende u. webende Dienerinnen sowie (112 ff.) *ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς* der ganzjährig tragende Fruchtgarten mit zwei Quellen (für Interpol. von *η* 103-131 [Präs.!] aus *ζ* [Naus.s Erz.] s. Ameis-H. z.St.; West, AAntHung 40, 2000, 479 ff., der hier [wie ferner noch in den Dualen *I* 182 ff.] e. Indiz für schriftl. Abfassung sieht)

die Stt.: *ε* 34 (in Vorausschau-Befehl des Zeus an Hermes: „verkünde Kal., daß Od. heimkehren soll *οὔτε πομπῇ, ἀλλ' ἐπὶ σχεδίης*) *ἤματι κ' εἰκοστῷ -ην ἐρίβωλον ἵκοιτο*, ' *Φαίηκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγαάσιν* (*μιν τιμήσουσι, πέμψουσιν δ' ἐς πατρίδα*, mit vielen Geschenken") *ζ* 8 (Gründungsgesch.: Ath. *βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων δῆμόν τε πόλιν τε*, die ihr König Nausithoos von Hypereia [*ἀγχοῦ Κυκλώπων*!] umgesiedelt hatte) *εἶσεν δὲ -η, ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων*, ' *ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους*, ' *καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας* (nach dessen Tod herrschte jetzt Alkin.), zur Wanderung s. Hainsworth, Odyssey (zu *ζ* 4–10) *η* 79 (Ath. führte Od. zu Alkin.' *δόμος* u. *ἀπέβη*) *πόντον ἐπ' ἀτρύγετον, λίπε δὲ -ην ἐρατεινήν* ([s.d. u. Visser, Kat. 123 f.], kam dann nach Athen) *ν* 160 (nach Zeus' Einverständnis, Pos.) *βῆ ῥ' ἴμεν ἐς -ην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν* (= *ζ* 3[in.] ≅ *Π* 221[in.] ≅ *B* 18[in.]), ' *ἔνθ' ἔμεν'* (u. machte das Phäakenschiff zu Stein, drohte [158 ≅ 177] „*ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι*", s.o. B Vorbem. [Ende])

H.W. Nordheider

σχέτλιος [13[i], 18°, 7[H], 2[b]] F *-ος* 15, *-ε* 8, -' 2, Nom. *-οι* 3, Vok. *-οι* 1; Nom. *-η* 3, Vok. *-η* 1, Vok. *-αι* 1; (adv.) Akk. *-ον* 1[b], Nom. *-α* 2, Akk. *-α* 3

M 1 [⏑̄] *-(ε), ἐπεί P* 150, *ι* 478 **2a** [⏑̄⏑⏑] *-ός ἐσσι / εἰς K* 164, *μ* 279; *-ος·* ἦ *Σ* 13, Sc. 92; *-ος, ὅς* (*ῥ'*) *B* 112 ≅ *I* 19, *γ* 161; ⌞*-ος, οὐδὲ*⌟ *θεῶν ὄπιν φ* 28, ⌞ ⌟ *I* 630, Th. 488; *-ος E* 403, *Θ* 361, *X* 41. 86, *κ* 69; *-ε ποικιλομῆτα ν* 293, h. Ap. 322; *-ε, τίπτ' ἐτ/θ...* *λ* 474, *ι* 494; *-ε, καί μ* 116, *υ* 45; *-ε Π* 203, *ι* 351; *-οί ἐστε, θεοί, δ/ζηλήμονες Ω* 33, *ε* 118; *-οι, οἵ μ* 21; *-οι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν* Op. 187; *-η, ἤ ῥα* Sc. 149; *-η, οὐ(δ')* *ψ* 150, Op. 15; *-αι, οὐδ' δ* 729; *-ον οὐκ* h. Ven. 254; *-α ἔργ' ι* 295 [⏑̄⏑⏑] ⌞*-α ἔργα*⌟ *ξ* 83 [⏑̄⏑⏑] *καὶ* ⌞ ⌟ *χ* 413, Op. 238. 254 **2b** [⏑⏑⏑̄] *-η Γ* 414

Σχ sch. D *B* 112: *ὁ τοῦ* ⌞*σχετλιά*⌟*ζειν καὶ δυσφημεῖν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος λύπας αὐτοῖς διδούς* (*ὁ γὰρ* ⌞ ⌟*σμὸς ἐπίρρημα λύπης δηλωτικόν*), sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu *Γ* 414: *τλή*]*μων αὐτή*, sch. D *Γ* 414: ⌞ ⌟*σμοῦ καὶ μίσους ἀξία*, *K* 164: *δεινός. ἦ* ⌞ ⌟*σμοῦ ἄξιος.* ⌞*ἀγνώμων*⌟ (beides auch *Σ* 13, *ὡς πρὸς ἑαυτὸν δέ*). *ἦ καρτερικώτατος, E* 403: ⌞ ⌟. *ἄδικος, Θ* 361: *νῦν ἐπισχετικός*

L Apion fr. 132 Neitzel; Hoffmann, Eth. Term. 60; E. Brunius-Nilsson, *Δαιμόνιε*, Uppsala 1955, 46 f.; Edwards, AJPh 89, 1968, 264; Horowitz, SL 29, 1975, 99 ff. (dagg. Mayrhofer, EWAia 1427); Opelt, Gl. 56, 1978, 180; I.M. Hohendahl-Zoetelief, Mn. Suppl. 63, 1980, 53–62. 95–8; N. Yamagata, Mn. Suppl. 131, 1994, 7 f. m. A.6. 7; Vanséveren, in: Quaestiones Homericae 253-73

B (1) Mask./Fem. (nur Nom./Vok.) *(der) schreckl. (Mensch)* als entrüsteter Ausruf (nicht übelgenommen *I* 630/45, *K* 164/9, iron. *ν* 293, *υ* 45), (2) Ntr. (nur *-α ἔργα* 3°, 2[H] u. adv. *-ον* 1[b]) *schrecklich / ruchlos* als moral. Verurteilung (im Zush. m. Vergeltg. *χ* 413, Op. 238, vgl. *ι* 478 in 1); gekoppelt m. *ἀλιτρός** *Θ* 361, *δεινή* Sc. 148 f., *δισθανέες μ* 21 f., *νηλής*[+] *I* 630 ff., *Π* 203 f., *ὀβριμοεργός** *E* 403, *οὐκ ὀνομαστόν** h. Ven. 254, *ποικιλομῆτα** *ν* 293 = h. Ap. 322[in.] (* = vor Zäs. *κ. τρ. τρ.* im Mund von Göttinnen, s.u.); bis auf *φ* 28 (Exk., vgl. Sc. 149) u. 6[H] (außer Sc. 92) in 1bβ u. 2 nur in dir. R. (1. V. *Γ* 414, *Π* 203, *ι* 494, *μ* 116, *υ* 45 u. 4× in 1bα; 2. V. *λ* 474, *ψ* 150; vor⌞letzter V.⌟ *Σ* 13, *ι* 351. 494; ⌞ ⌟ *κ* 69) seitens (außer *δ* 729, *ψ* 150 männl.) Menschen u. (außer *Ω* 33 weibl.) Gotth. (*Γ* 414, *E* 403*, *Θ* 361*, *ε* 118, *μ* 21. 116, *ν* 293*, *υ* 45, h. Ap. 322*, h. Ven. 254* [* s.o.]). – In assoz. Zush. m. *ἄασαν*[+] *κ* 68 f., h. Ven. 253 f., *ἄγριον I* 629 f., *ι* 494, *ἄνδρα*[+] *X* 84 ff., *ε* 118 f., *ι* 494, Sc. 148 f., *ἀλιτ-* *Θ* 361, Sc. 91 f., *ἀμηχαν-* [⏑̄⏑⏑(⏑̄)] *K* 164/7, *ι* 295, *ἄτῃ*[+] *B* 111 f., Sc. 92 f., *βαρείῃ/αν* ' *B* 111 f., Op. 15 f., *δίκην*[+] (in 2) *ξ* 83 f., Op. 238 f. 254, *ἐόντα Ω* 33 ff., *φ* 27 f., *ἔργα*[+] *ι* 295. 477 f., *λ* 474, *μ* 116, *φ* 26 ff., *χ* 413, *ἔρεθ(ιζ)ε(μεν) Γ* 414, *ι* 494, *ἑταῖρον*[+] *I* 630, *Π* 203 f., *P* 150, *ι* 475/8, *κ* 68 f., *υ* 45, *εὐνάζεσθαι/ηθεῖσα* ' *ε* 118 f., h. Ven. 254 f., *ἔχε(ις) Π* 203 f., *ι* 295, *Ζεύς*[+] *B* 111[+] f., *γ* 160 f., *ι* 294 f. 478 f., *ξ* 83/6, Op. 238 f. 253 f., Sc. 89/92. 149 f., ' *ἦ μάλα δή Σ* 12 f., *ψ* 149 f., *θεοί*[+] *E* 403 f., *X* 41, *Ω* 33[+], *ι* 478 f., *μ* 116 f., *ξ* 83, *υ* 45 ff., *φ* 28, *χ* 413, Op. 187, *θυμόν*[+] *Θ* 358/61, *I* 629 f., *δ* 729 f., *ι* 295, (*τε*) *κακοί*[+] *γ* 161, *ι* 477 f., *κ* 68 f., Op. 14 f., *κατέκτανεν*[+] *X* 86, *φ* 27 f., (neg.) *λήγεις*[+] *K* 164, *ν* 293 f., *μαίνε(τ)αι (οὐκέτ' ἀνεκτῶς) Θ* 355/60 f., *ι* 350 f., *οὐκ ἄρ' ἔμελλες ι* 475/8, *ν* 293, *μέμηλε μ* 116, Op. 238, *μένος*[+] *Θ* 358/61, *μ* 279, *μήδετο*[+]/*εα* [⏑̄⏑⏑] *γ* 160 f., *λ* 474 / *υ* 45 f., *νηλής*[+] *I* 630 ff., *Π* 203 f., *παρὰ νηυσίν* [⏑⏑⏑̄⏑] *I* 630 f., *Π* 203 f., *νόον*[+] Sc. 149, h. Ven. 254, *οὔ νυ* (vgl. Ruijgh, Élément achéen 61 Va) *K* 164 f., *Ω* 33, *ξεῖνον*[+] *P* 150, *ι* 478, *φ* 27 f., *'Οδυσ(σ)εῦ λ* 473 f., *μ* 279, *(σ)ῷ ἐνὶ οἴκῳ* ' *ι* 478, *φ* 27 f., *ὄπιν/δα ξ* 82 f., *φ* 28, Op. 187, *πόνος*[+] *K* 164, *μ* 116 f., *πῶς P* 149 f., *ι* 351, *λ* 474 f., h. Ap. 322 f., *σαῶσαι*[+] *P* 149 f., *Ω* 33 ff., *τιμῶσι*[+] Op. 15 f., Sc. 91 f., *τίουσι*[+] *I* 630 f., *ξ* 83 f., *χ* 413 f., *ἔτλης*[+] *Ω* 33 ff., *λ* 474 f., *ψ* 150, h. Ap. 322 f., *φιλεῖ*[+] *Γ* 414 f., *ξ* 83, Op. 15, *φρεσί / φρένας Θ* 360 f., *δ* 729, *λ* 474, *ξ* 82 f., Th. 488 / Sc. 89/92. 149, *χε(ί)ρ(εί)ονι/α P* 149 f., *υ* 45; m. *σχετ-*Assonanz *B* 112[+], *ι* 294 f. (jew. etym. Spiel, vgl. *ι* 350 f. ≅ *Θ* 355[ex.]/61, *Π* 203 f.). – Wortf.: *ἀεικής* B1cγ/δ, *ἀήσυλος, ἀίδηλος* B II, *αἴσυλος, ἀμήχανος* B1, *ἀνεκτός* B1, *ἀνσχετός, ἀτάσθαλος* B1/3, *δαιμόνιος, δεινός* B1b/c, *κακός* B4k, *μέρμερα, νηλεής* B1a, *ὀβριμοεργός* 1 Mask. (29×) bzw. (5× jew. am Ende) Fem. von Personen (auch Gotth., s.u. jew. Vorbem.), nur Vok./Nom. (1a/b), am VA ⌞bis auf *Γ* 414⌟ (sing., s.a. M2b), ⌞ ⌟, *Θ* 361, *X* 41, *κ* 69 gefolgt von Begründg. durch *ἄρα Π* 203, *ν* 293, *γάρ X* 86, *ἐπεί P* 150, *ι* 478, *ἦ Σ* 13, Sc. 92, *καί μ* 116, *υ* 45, *οὐδέ I* 630, *δ* 729, *φ* 28, *ψ* 150, Th. 488, Op. 187, Rel.satz *B* 112[+], *E* 403, *Π* 203 f., *X* 41–4, *γ* 161, *ε* 118 f., *μ* 21, Sc. 149, dir. Fragesatz *ι* 351. 494, *λ* 474, h. Ap. 322, sonst. Asynd. Op. 15 u. 3× in 1bα **1a** Vok. [3[i], 9°, 1[b]], vgl. *νήπιος* B2c; alleinstehend außer *Π* 203 (+ Patron.) am Anf. u. *λ* 474 (nach Ganzvers-Anr.) sowie *ν* 293 = ⌞h. Ap. 322⌟[in.] (+ Adj., vgl. *Π* 203 f., *μ* 21 f.), nur ⌞ ⌟ von Gotth. (3[i] Ach., Hektor, Hel., 2° Kyklop, 5° Od., 2° Pl.) *Π* 203 *-ε Πηλέος υἱέ, χόλῳ ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ*, ' *νηλεές, ὃς παρὰ νηυσὶν ἔχεις ἀέκοντας ἑταίρους P* 150 *πῶς κε σὺ* (Hektor) *χείρονα φῶτα σαώσειας ...* ' ⌞*-(ε), ἐπεὶ*⌟ *Σαρπηδόν(α κάλλιπες) ι* 478 *σέ γ' ἔμελλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα*, ' ⌞ ⌟ *ξείνους οὐχ ἅζεο (ἐσθέμεναι)*, vgl. V. 295 in 2 351 *μαίνεαι οὐκέτ' ἀνεκτῶς.* ' *-ε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο* 494 *-ε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα; μ* 116 ⌞*-ε, καὶ*⌟ *δ* <*ἢ*> *αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε* (*; οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι;* Skylla unsterbl.) *υ* 45 ⌞ ⌟ *μέν τίς*

τε χερείονι πείθεθ' ἑταίρῳ (ἐγὼ θεός εἰμι) ν 293 ⌊-ε, ποικιλομῆτα⌋, δόλων ἆτ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες (λήξειν ἀπατάων) h.Ap. 322 ⌊ ⌋, τί νῦν μητίσεαι ἄλλο; ' ⌊πῶς ἔτλης⌋ (τεκέειν Ath.) λ 474 -ε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ... μήσεαι ἔργον; ' ⌊ ⌋ Ἀϊδόσδε κατελθέμεν || μ 21 -οι, οἵ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο, ' δισθανέες δ 729 (Tel. weg) -αι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε (μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα ὁππότε κεῖνος ἔβη) Γ 414 μή μ' ἔρεθε, -η, μὴ χωσαμένη σε μεθείω (Aphr.), ' τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω ὡς νῦν ἔκπαγλα φίλησα

1b Nom. **1ba** prād. [2ⁱ, 2ᵉ], vgl. νήπιος B 2a; von Nestor, Od. u. 2× θεοί K 164 -ός ⌊ἐσσι, γεραιέ⌋· σὺ μὲν πόνου οὔ ποτε λήγεις. ' οὔ νυ καὶ (νεώτεροι, οἵ κεν ἐγείρειαν; σὺ δ' ἀμήχανός ⌊ ⌋) μ 279 -ός εἰς ... οὐδέ τι γυῖα ' κάμνεις (οὐκ ἐάᾳς γαίης ἐπιβήμεναι) Ω 33 -οί ἐστε, θεοί, δ⌊ηλήμονες⌋· οὔ νύ ποθ' ὑμῖν ' Ἕκτωρ μηρί' ἔκηε βοῶν ...; ' τὸν νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι = ε 118ⁱⁿ· (ζ⌊ ⌋, οἵ τε θεαῖς ἀγάασθε παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι) **1bβ** appos. [8ⁱ, 4ᵒ, 5ᴴ] (E 403, ψ 150 Asynd. am SA), vgl. νήπιος B 2b; alleinstehend außer E 403, Θ 361 (+ Adj., vgl. I 630 ff., Sc. 148 f.), von Gotth. (4× Zeus, 1ᴴ Kronos, κ 69 Hypnos; 2ᴴ Eris) am Anf. u. Ende (4ⁱ Ach., Hektor, Patr., 2× Her., 1ᴴ Iphikles, 1ᵒ Pen., 1ᴴ Pl.) Θ 361 (mein V. μαίνεται) -ος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐμῶν (Ath.s) μενέων ἀπερωεύς, vgl. Γ 365 B 112 Ζεύς με (Ag.) ... ἄτῃ ἐνέδησε ... ⌊' -ος, ὅς⌋ πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο (Il. Pers.) ≅ I 19, vgl. M 164 γ 161 Ζεὺς δ' οὔ πω μήδετο νόστον, ⌊ ⌋ ῥ' ἔριν ὤρσε (ἔπι) κ 69 (ἄασάν μ' ἔταροι u.) Ὕπνος ' -ος. ἀλλ' ἀκέσασθε (Aeol. u.a.), vgl. Th. 759, μ 372 Th. 488 (λίθον) ἐσκάθετο νηδύν, ⌊' -ος, οὐδ⌋' ἐνόησε (ὥς οἱ υἱὸς λείπετ') I 630 (Ach. ἄγριον θέτο) θυμόν, ⌊ ⌋ὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων (νηλής) X 41 (Ach. φέρτερος) -ος· αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο ' ὅσσον ἐμοί (Priam.) 86 μηδὲ πρόμος ἵστασο (Hektor) τούτῳ (Ach.), ' -ος· εἴ περ γάρ σε κατακτάνῃ (σε κύνες κατέδονται) Σ 13 (τέθνηκε Patr.) ⌊-ος· ἦ⌋ τ' (*ϝ'?) ἐκέλευον ἀπωσάμενον (πῦρ ἂψ ἴμεν μηδ' Ἕκτορι μάχεσθαι) Sc. 92 (Iphikles' φρένας ἐξέλετο Ζεύς, ὃς) ᾤχετο τιμήσων ... Εὐρυσθῆα, ' ⌊ ⌋ που (bereute, ἣν ἄτην ὀχέων) E 403 (Her.) -ος, ὀβριμοεργός, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων, ' ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεούς φ 28 (Her.) ὅς μιν (Iphitos) ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ... ' -ος, ⌊οὐδὲ θεῶν ὄπιν⌋ αἰδέσατ' οὐδὲ τράπεζαν || Op. 187 (ἀτιμήσουσι τοκῆας) -οι, ⌊ ⌋ εἰδότες ψ 150 (τις ἔγημε) βασίλειαν· ' -η, οὐδ' ἔτλη πόσιος (εἴρυσθαι δῶμα) Op. 15 (die eine Eris) πόλεμόν τε ... καὶ δῆριν ὀφέλλει, ' -η· οὔ τις τήν γε φιλεῖ Sc. 149 (Φόβος, ἐπὶ δὲ) μετώπου ' δεινὴ Ἔρις πεπότητο κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν, ' -η, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ φρένας εἵλετο φωτῶν ' οἵ τινες (gg. Her. kämpfen) **2** Ntr. [3ᵒ, 2ᴴ, 1ᵇ] von Handlungen (nur ἔργα u. 1ᵇ adv.) ι 295 κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διὶ χεῖρας ' -α ἔργ' ὀρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν, s. V. 478 f. in 1a u. vgl. E 872, K 524, π 107, σ 143 ξ 83 οὐ μὲν ⌊-α ἔργα⌋ θεοὶ ... φιλέουσιν, ' ἀλλὰ δίκην τίουσι χ 413 τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν καὶ ⌊ ⌋· ' οὔ τινα γὰρ τίεσκον (ἀτασθαλίῃσιν πότμον ἐπέσπον), vgl. β 236 Op. 238 οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε ... καὶ ⌊ ⌋, ' τοῖς δὲ δίκην (τεκμαίρεται Ζεύς), vgl. E 876 254 (Ζηνὸς φύλακες) οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ ⌊ ⌋ || h. Ven. 254 ἀάσθην ' -ον, οὐκ ὀνομαστόν, ἀπεπλάγχθην δὲ νόοιο, ' παῖδα δ' ὑπὸ ζώνῃ ἐθέμην βροτῷ εὐνηθεῖσα

D Op. {124} (= 254) R. Führer

σχῆμα [1ᵉ] **L** z.St.: 'Lebedev, Ph. 142, 1998, 3 ff. m. Lit.; West, JHS 122, 2002, 117; sowie allg.: Koller, Gl. 37, 1958, 5 ff.; Renehan, CPh 58, 1963, 37; Cl. Sandoz, Les noms gr. de la forme, Diss. Neuchâtel 1971, 78 ff.; Rez. v. Latacz, Kratylos 21, 1976, 132 f.

B (zu ἔχω, vgl. nachep. ἕξις, σχέσις, anderers. ἕχμα:) *Gestalt, Figur* (auch spez. bei Tanz, Astronomie, s. LSJ s.v. 7 f.), im Pl., probl.: Tit. Cycl. fr. 6,2 p. 18 Dav. (= p. 15 Ber.; vom Kentauren Cheiron als Religions- u. Kulturbringer [s. L¹ 8]:) εἴς τε δικαιοσύνην θνητῶν γένος ἤγαγε δείξας ' ὅρκους καὶ θυσίας ἱλαρὰς ([q.v.] ἱερὰς, καλὰς ci.) καὶ ⌊-ατ' Ὀλύμπου⌋ (σήματ', ἰαχὰς κώρχήματ' [v. L¹ 7] Ὀλ. ci. [cf. fr. 5 ὠρχεῖτο, sc. Zeus]), s. Lit. bei Ber. (im App. z.St.), Trikolon, Vbd. ⌊ ⌋ schwierig (zudem σχ., bes. Gebr. von Ὄλυμπος [s.d. B III], sowie δικαιοσύνη u. ἱλαρός im fgrE [fast] singulär; daher generelle Bedenken gg. fr. 6 bei Döring-Gigon, s. Ber. z.St.; L¹ 5 A.11): wohl kaum svw. μορφὰς od. ἰδέας θεῶν (s. L¹ 6 A.19); jetzt meist verstanden als *Konstellationen (Sternbilder)*, wobei Ὀλύμπου (s.d. B III) i.S.v. οὐρανοῦ 'Himmelsgewölbe' (s. L¹ 5 f. + A.14 ff.) u. die Astronomie als Weg zur δικαιοσύνη vorausgesetzt (s. West p. 233 z.St.; sowie L¹ 6 A.15); dagg. Koechlys Deutung *Tanzfiguren* erneuert durch Lebedevs Kj. κώρχήματ' (s. L¹ 5 ff.), wonach Cheiron die Tänze (u. ἰαχαί 'Päane') der Götter an die Menschen übermittelt habe; s. dagg. schon Kranz, in: Studi in onore di L. Castiglioni I, Firenze 1960, 484. – Wortf.: δέμας, εἶδος, μορφή, s.a. ἁρμονίη H.W. Nordheider

σχίζα [2ⁱ, 2ᵉ] **Σχ** sch. D A 462: ἐπὶ -ῃς· ἀντὶ τοῦ ἐπὶ σχιζῶν

B (gespaltenes Holz) *Holzscheit, Spreissel; Kloben*, Beiw. ἄφυλλος. – Wortf.: κάγκανος, ξύλον (s.d.) **1** als Brennholz für Feuerbock (dazu Bruns, Arch. Hom. Q 31–4), Beiw. ἄφυλλος verweist auf Zweige / Äste, deren Blätter entfernt wurden A 462 (beim Brandopfer) καῖε δ' ἐπὶ -ῃς ὁ γέρων (= Chryses), ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον ' λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν = γ 459 (-ῃσ' v.l.) B 425 καὶ τὰ μὲν ἂρ -ῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον, ' σπλάγχνα δ' ἄρ' ἀμπείραντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο **2** als Kloben, Prügel zum Erschlagen e.s Ebers ξ 425 κόψε δ' ἀνασχόμενος σχίζῃ (-ων v.l.) δρυός, ἣν λίπε κείων (beim Holzhacken, vgl. V. 418 κέασε ξύλα) M. Schmidt

σχίσσαι, σχισθῆναι [1ⁱ, 2ᵒ, 1ᴴ, 1ᵇ] **E** zur umfangreichen idg. Verwandtschaft s. Frisk II 839; Chantraine, Dict. 1082; LIV² 547 f.; Kösling, Jotpräsentien 189 f. – Abl.: σχίζη

B trans. *(ab)spalten, zerreißen, zerteilen*, intrans. (Med.-Pass. Π 316) *zerreißen*. – Kompos.: ἀπό (DSV) δ 507, δια- (KSV) Π 316, ι 71; außer h. Merc. 128 immer vom gewaltsamen Zerstören (Agens göttl. Macht [dann kausat.: ließ zerbrechen], Wind, wilder Löwe, Speerspitze) – Wortf.: s. κόπτω, ῥήγνυμι, (zu zerteilen:) τάμνω B 2 **1** Akt.: δ 507 τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν ' ἤλασε (Pos.) Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔ-σεν αὐτήν· ' καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος (auf das Aias sich gesetzt hatte) ἔμπεσε πόντῳ, zum Präv. s. ἀπό Bd. I Sp. 1050, 16 ff. ι 71 (Erz.) αἱ μὲν (Schiffe) ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δέ σφιν ' τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέ-σεν ἴς ἀνέμοιο. ' καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν, δείσαντες ὄλεθρον Sc. 428 (Gl.) λέων ὣς σώματι κύρσας, ' ὅς τε μάλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατεροῖς ὀνύχεσσι ' -σσας ὅττι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπηύρα h. Merc. 128 εἰρύσατο (Hermes) πίονα ἔργα (= das gebratene Fleisch von den Spießen) ' λείῳ ἐπὶ πλαταμῶνι καὶ ἔ-σε δώδεκα μοῖρας ' κληροπαλεῖς **2** Med.-Pass. Π 316 ὄφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος ' μυὼν ἀνθρώπου πέλεται· περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ ' νεῦρα δι-σθη M. Schmidt

Σχοινεύς [2ᴴ] (zu σχοῖνος, s. Boßhardt, Nom. auf -εύς § 334:) Eponym des böot. Σχοῖνος u. Vater der Atalante (s.dd.;

zu Sage, Zush. u. Einordnung der Fragmente s. Hirschberger, Komm. 458ff.), erscheint bei deren Wettlauf mit Hippomenes im hes. Kat. Hes.fr.75,12 *Σχ]οινεὺς δ' ἐγέγωνε βοήσας* ([s.d. M1b zum Verstyp] nennt die Wettkampfbedingungen) – in Patron.: fr.76,9 (Hippomenes:) „‹ὦ θύγατερ› -ῆος, ἀμ[είλιχον ἦτορ ἔχουσα", ‹ › am VA singulär (s.d. M, vgl. anderers. 'ὦ γύναι ρ152⁺), s. noch fr.72 (Prosaref.: Jasos od. Mainalos [bei Eur.] als Alternativ-Väter)

D Hes.fr.73,1 (suppl. West e.g.) *ἡ οἴη Σχοινῆος ἀγακλε]ιτοῖο ἄνακτος* ' ... *ποδώκης δῖ' Ἀταλάν[τη*, Hirschberger, Komm. 458 H.W. Nordheider

σχοῖνος [1ᵉ] **E** unkl., voridg.? s. Frisk, s.v. (mit Bd. III), DMic. I 376 sq. s.v. *ko-no (ko-i-no)?* s. Liste myk.r Pflanzennamen bei Duhoux, in: Les phytonymes gr. et lat. (Coll. Univ. de Nice) 1993, 112. – Abl.: *βαθύσχοινος, Σχοῖνος, Σχοινεύς*

Σχ sch. ad l. Barn.: *εἶδος πόας. ἢ χοῖνος*

B *Röhricht* am sumpfigen Flußufer (s. *βαθύσχοινος*), an der Phäakenküste *ε*463 (Od. rettet sich aus dem Meer [453] *ἐς ποταμοῦ προχοάς*) *ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς* ' *-ῳ ὑπεκλίνθη* (s.d. B II 9), *κύσε δὲ ‹ζείδωρον* (s.d.) *ἄρουραν›* (dann [470] *ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην*), deutl. Abfolge Fluß – Ufersumpf – bewaldete Uferböschung (s. s.v. *Σχερίη* B Vorbem.); zu ‹ › s. Odyssey z.St.; zum Ausdr. vgl. metr. gleichw. (*O*626 Schiff) *ἄχνῃ ὑπεκρύφθη*, sowie (*E*709, *O*740, *ν*235, *δ*608) *λίμνῃ / πόντῳ / κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη*⁺ (s.d. B I 3b); zur Sache (Wortf.) vgl. die überw. in Niederungen wachsenden *δόναξ, θρύον, κάλαμος, κύπειρον, ὄροφος, σέλινον*, anderers. 'Gras' *ἄγρωστις, ποίη*; dazu Murr, Pflanzenwelt 280f.; Fellner 48f. H.W. Nordheider

Σχοῖνος [1ⁱ] (zu *σχοῖνος*:) Ort in Böotien (vgl. dort Fluß *Σχοινοῖς* u. s. *Σχοινεύς* als Eponym), genannt im Kat.: *B*497 (*οἳ θ' ἐνέμοντο*) *-όν τε Σκῶλόν τε πολυκνημόν τ' Ἐτεωνόν*, zu Assonanz u. Versstruktur, Geogr. u. Stellung im Kat. s.v. *Σκῶλος* (Visser u.a.) sowie Basler Komm. z.St.; s. noch Zwicker, RE II A 1 (1921), 617 H.W. Nordheider

σῴζω s. *σαόω*

σῶκος [1ⁱ] **E** uns., nb. *σωκεῖν* (Trag.) 'stark sein'; s. Bechtel, Lexil. 306; Frisk s.v. mit Lit.; Risch §59b; Merlingen, Kratylos 6, 1961, 172 (Rez. van Windekens); Kroll, RE III A 1 (1927), Sp. 803 mit ant. Etym.; anderers. Wilamowitz, IuH 191 A.3 (aus **σόϝακος der Hurtige?*); s. noch Reece, Gl. 75, 1999, 85ff. mit Übers. über ant. u. moderne Deutungen (der dagg. „conflation and misdivision" aus *Ἑρμείας ὠκύς / ἐριούνιος*-Formeln annimmt; s. dens., CW 93, 1999, 198f.) – Abl.: PN *Σῶκος*

Σχ sch. D ad l.: *-ος· ἤτοι ἰσχυρός. σώκειν γὰρ τὸ ἰσχύειν. σοούμενος ὠκέως· τουτέστιν ὁρμῶν ταχέως. ἄγγελος γὰρ ὁ θεός*; s. noch Tyrannion fr.47 Haas; Apion fr.133 Neitzel (auch zum Akz.)

B uns., der Etym. nach ansch. svw. *stark*, Epith. des Hermes (fragl., ob wirklich Epiklese) nur im Götterkampf (in epith.-reicher 8 Vv.-Aufz. von GN vom Typ: 'gg. A trat B an') *Υ*72 *Ἥρῃ ‹δ' ἀντέστη› χρυσηλάκατος κελαδεινὴ* ' (Art.) ... ' *Λητοῖ ‹ › -ος* (*σωκὸς, σῷκος* vv.ll.) *‹ἐριούνιος› Ἑρμῆς*, mit Längung *-ος*, Erw. der VE-Formel ‹ › *Ἑρμῆς* (wogegen Form *Ἑρμειάς* meist am VA), metr. gleichw. (h. Merc. 145. 28. 304, h. Cer. 407) *Διὸς δ' ‹ › Ἑρμῆς / υἱός, θοῶς Κυλλήνιος Ἑρμῆς, ‹ › ἄγγελος ὠκύς*; zur evt. Bedeutung vgl. (*Π*181⁺) *κρατύς* (nur +) *Ἀργειφόντης*' (s.dd.), u. s. Orgogozo, RHR 136, 1949, 150 (149ff. Besprechung der Epith.) H.W. Nordheider

Σῶκος [5ⁱ] **E** uns.; viell. Kzf. zu **Σαοκράτης* od. **Σαοκλέης*, s. Frisk; Chantraine, Dict. s.v. *σῶκος*; v. Kamptz 142 u. 233; Risch 230

L [1]Strasburger, Kleine Kämpfer 61; [2]Wathelet, Dict. II 1001–4, 1526f.

B Tr., Hippaside, d.h. S. des Hippasos (*Λ*450 *ὦ Σῶχ' Ἱππάσου υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο*), Bruder des Charops, wohlhabend (*Λ*427 *αὐτοκασίγνητον εὐηφενέος -οιο*); nur im *Λ*, im Abwehrkampf des Od. gg. d. Übermacht der Tr.; geht gg. Od. an (*Λ*428 *-ος ... ἰσόθεος φώς*, am VE) u. verwundet ihn seitl. an d. Rippen (nicht tödl. [*Λ*437ff.], da von Ath. geschützt), aus Rache, weil er se. Bruder getötet hat; wird dann ebenf. von Od. getötet, durch e. Speerwurf in den Rükken; Od. prophezeit dem Toten Nichtbestattg., zieht sich d. Lanze aus d. Wunde (*Λ*456 *-οιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος* ' *ἔξω τε χροὸς ἕλκε*) u. muß sich aus d. Kampf zurückziehen. – *Σ.* gehört lt. L' nb. *Κόων* (s.d.), der Ag. durch Verwundg. aus d. Kampf ausschaltet, ebf. aus Rache f. se. Bruder (Motivdopplg.), „zu den gleichgültigsten Personen" (trotz Epith. *δαΐφρων* u. Bez. *ἰσόθεος φώς*?); vgl. dagg. auch L²

G. Markwald

σῶμα [5ⁱ, 3ᵒ, 2ᴴ, 2ᶜ] **E** zu idg. **stiₑH-* 'steif werden'?, LIV² 603

M zweis. [⏑̄] *-α H*79 = *X*342, *λ*53, Cert. p.38,16; *-τ' ω*187 [⏑̄×] *-α* Op.540 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ατος Σ*161 [⏑̄⏑⏑] *-ατι κύρσας Γ*23, Sc.426; *-ατα Ψ*169, *μ*67; *-ασιν* Cert. p.40,8

Σχ sch. D *A*115 (zu *οὐ δέμας*): *σῶμα δὲ καλεῖ τὸ ἄψυχον ἐπεὶ σῆμά τί ἐστι τοῦ ποτε ζῶντος, Γ*23: *μεγάλῳ ζῴῳ ἐπιτυχών. νεκροῦ γάρ φασιν σώματος μὴ ἅπτεσθαι λέοντα*, ähnl. *Σ*161

L Snell, Entdeckung 16–18; Vivante, AGI 40, 1955, 39–50; Herter, in: K. Schauenburg (Hrsg.), Charites, Bonn 1957, 206–217; Krafft, Untersuchungen 25–31. 34f. 39f.; West, Hes. WD 295; Renehan, CSCA 12, 1979, 269–282

B *Leichnam, Kadaver; lebender Körper* bei Hom. außer *Ψ*169 nur in Gl. od. dir. R. – Wortf.: *νεκρός, νέκυς*; Ptz. Pass. von Verben f. 'töten' (s. *θείνω* Bd. II Sp. 985,19ff.) u. 'sterben' (ebd. 1045,51ff.); *ἄψεα, γυῖα, δέμας, μέλεα, ῥέθεα, χρώς*; *φυή, εἶδος*; *αὐτός* (Bd. I Sp. 1652,24ff.) **1** *Leichnam, Kadaver* **1a** *menschl. Leichnam λ*53 (Od.:) „*-α γὰρ* (des Elpenor) *ἐν Κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς* ' *ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγε*" *H*79 ‹(Hektor, prospektiv:) „*-α δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με* ' *Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα*", = *X*342 ‹ › *ω*187 (Schatten Amphimedons, retrospektiv:) „*ὡς ἡμεῖς ... ἀπωλόμεθ', ὧν ἔτι καὶ νῦν* ' *-ατ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροισ' Ὀδυσῆος*" **1b** *tier. Kadaver Ψ*169 (Ach. nahm aus allen Opfertieren das Fett heraus u. umhüllte damit den Leichnam des Patr.) *ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, περὶ δὲ δρατὰ -ατα νήει* **2** Bed. uns. **2a** *menschl. Leichnam? lebender Mensch? μ*67 (Kirke > Od.:) „*ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ -ατα φωτῶν* ' *κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι*" **2b** *tier. Kadaver? lebendes Tier? Γ*23 (Gl.) *ὥς τε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ -ατι κύρσας* ' *εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα* ' *πεινάων* (so freute sich Men., vgl. ≅ Sc.426) **2c** *tier. Kadaver / lebendes Tier? menschl. Leichnam / lebender Mensch?* als Beute von Löwen, im Gl. Sc.426 (Her. blickte) *λέων ὡς -ατι κύρσας* (vgl. ≅ *Γ*23) *Σ*161 *ὡς δ' ἀπὸ -ατος οὔ τι λέοντ' αἴθωνα δύνανται* ' *ποιμένες ἄγραυλοι μέγα πεινάοντα δίεσθαι* (so ...) **3** *lebender Körper des Menschen* Op.540 (winters sich warm anziehen) *ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι* ' *μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ -α* Cert. p.38,16 *οὔ τἄρ σοί γε πατὴρ ἐμίγην καὶ πότνια μήτηρ* ' *-α τότε σπείραντε διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην* 40,8 *φρένες ἐσθλαὶ -ασιν ἀνδρῶν*

D Suppl. Hell. 903 A,22 (= Mer. fr. 6,3 p. 135 Ber.)
V. Langholf

σωρός [1H] E vgl. σῶμα, evt. σῶς? s. Frisk s.v. — 4
Abl.: Ἐύσσωρος?
B *Haufen* (von Vorrat, Getreide), in Umschr. (Kenning) für Spätsommer (s. Marg, Hesiod S. 387) Op. 778 (am 12. Tag vgl. νήματ') ἀράχνης ' ἤματος ἐκ πλείου, ὅτε τ' ἴδρις (sc. Ameise) -ὸν ἀμᾶται (s.d. u. vgl. V. 775 καρπὸν ἀμᾶσθαι, Th. 599 [Drohnen] κάματον ἐς γαστέρ' ἀμῶνται), vgl. noch πλῆθος/ύς
H.W. Nordheider

σῶς s. σάος

σωτήρ [2h] L G. Herzog-Hauser, Soter. D. Vorstellg. d. Retters im altgr. Epos, Wien 1931, esp. 51 f.
B *saviour, rescuer,* w. obj. gen.; of Pos. (h. 22,5) and Διὸς κοῦροι (q.v. B introd. and 1; h. 33,6) as rescuers at sea h. 22,5 διχθά τοι, Ἐννοσίγαιε, θεοὶ τιμὴν ἐδάσαντο, ' ἵππων τε δμητῆρ' ἔμεναι -ρά τε νηῶν h. 33,6 (Κάστορα καὶ Πολυδεύκεα, τοὺς) -ρας τέκε (Leda) παῖδας ... 8
ἀνθρώπων ' ὠκυπόρων τε νεῶν (in storms). — W d f l d.: see L 5 f. (w. Pfister, PhW 33/34, 1933, 936 f.), add βοηθόος, οὖρος, ῥυτήρ
J.N. O'Sullivan

12

σώω s. σαόω

T

ταγός v.l. Ψ160 Arist. codd.; rec. van Thiel et al.; v. Linke, SGLG 3 (1977) 21. 48sq., Chantraine, RPh 47, 1973, 321, Richardson ad l.; aliter West et al., v. supra s.v. *ἀγός* B I et Wackernagel, Unt. 222, cf. etiam infra (*δια*)*τάσσω*

Ταίναρον [1ʰ] E unknown; Bölte, RE IV A,2 (1932) 2032 (pre-Greek) B *Cape Tainaron*, southernmost promontory of the Peloponnese; gender here unclear, T. usu. ntr. but also (*-ος*) masc. and fem. (Bölte 2031) h.Ap.412 *πὰρ δὲ Λακωνίδα γαῖαν ἁλιστέφανον πτολίεθρον ' ἵξον* (Cretans and Ap.-dolphin) *καὶ χῶρον τερψιμβρότου 'Ηελίοιο ' -ον, ἔνθα τε μῆλα βαθύτριχα βόσκεται αἰεὶ ' 'Ηελίοιο ἄνακτος, ἔχει δ' ἐπιτερπέα χῶρον* (and sailed on), myth of Helios and his sheep at T. only here (Bölte 2042); Wilamowitz, HU 168 (source for *Θριναχίη*); Nakassis, TAPhA 134, 2004, n.53 (Helios and gate to Underworld — latter described by Waterhouse and Hope Simpson, BSA 56, 1961, 123f.) W. Beck

ταλαεργός [3ⁱ (Ψ), 2°, 3ᴴ, 1ʰ] M [⏑⏑⏓⏑] ⌞*ἡμίον*⌟*ον -ὸν ἄγων* Ψ654. 662 [⏑⏑⏓–] *δ'* ⌞ ⌟*ου -οῦ* Ψ666 [⏑⏑⏓×] *δ'* ⌞ ⌟*οι -οί* δ636 = φ23; *καὶ* ⌞ ⌟*ων/ους -ῶν/ούς* Op.46, h.Merc.568; (*καὶ*) *οὐρῆας* (...) *-ούς* Op.796. 791

Σχ sch.D Ψ654 (= 662): *ὑπομενητικὸν* (entspr. sch.Barn. δ636) *περὶ τὰ ἔργα* L W. Richter, Arch.Hom. H78ff.

B *Arbeit aushaltend* > *robust, zäh, unverwüstlich,* ausschließl. Beiw. von Maultieren (vgl. *P*742ff., *K*352f.); in assoz. Zush. m. *ἀδμήτην*⁺ ⌞Ψ654f. (nur hier Fem. kenntl.), δ636f.⌟, *δαμάσασθαι*⁺ ⌞ ⌟, *δ(υ)ώδεκα*(*τῃ*) δ636⁺, Op.791, Paron. m. *ἔργα* Op.46; bis auf φ23 (Exk.) vor / in dir.R. (2ⁱ / Ψ662, 1°, 1ʰ) o.ä. (3ᴴ) St. s. M. — Wortf.: *ἀκάμας, ἄοκνος, ἀτειρής* (λ270), *ἐντεσιεργός, πολυτλήμων* (σ319)

D Hes.fr.43a,46 suppl. R. Führer

Ταλαιμένης [1ⁱ] E falls nicht vorgr. wie *'Αχαιμένης* (so L²), Poss.-Kompos. aus *τλῆναι* u. *μένος*, vgl. (nicht im fgrE) *Τλησιμένης*

L ¹v.Kamptz 103; ²Scherer, in: Stud.z.ant.Epos 44; ³Wathelet, Dict. II 1005

B V. (*B*865ⁱⁿ·) m. < *νύμφη νηΐς* > (vgl. *Y*384 vor 390f. ~ *B*865ᵉˣ·) der beiden Anführer des Maioner-Kontingents (III Sp.209,30ff.) R. Führer

Ταλαϊονίδης [2ⁱ] L v.Kamptz 257 B S. des Talaos (s.d.), Patron. (des Adrēstos B1 Pi.Ol.6,15 [< Theb.fr.7 p.25 Dav.] u.) des Mēkisteus B I *B*566 (*Εὐρύαλος*) *ἰσόθεος φώς, ' Μηκιστέως υἱὸς -αο ἄνακτος* = Ψ678, vgl. I Sp.782,12ff. (bes. μ176), III Sp.1104,11ff. R. Führer

ταλακάρδιος [1ᴴ] *mit standhaftem Herzen* (vgl. einers. *ταλασίφρων*, andrers. *θρασυκάρδιος*), Beiw. von Her. (vgl. λ270) Sc.424 *Διὸς -ος υἱός*, vgl. V.448 (metr. gleichw.), Th.532, 'Dekl.' zu Hes.fr.33a,28 R. Führer

τάλαντον [12ⁱ, 5°, 1ʰ] E zu *ταλάσσαι, τλῆναι*, s. Chantraine, Dict. 1088f., Frisk s.v.; Sg. sek.; myk. *ta-ra-si-ja* 'Arbeitspensum'(?), s. DMic. II 317f. — Abl.: *ἡμιτάλαντον, ἀτάλαντος*

F *-ον* (Akk.) 1, *-α* (Nom.) 2, *-α* (Akk.) 15 M [⏑⏑⏓] *χρυσοῖο -ον ϑ*393; *χρυσοῦ δοιὰ -α* δ526; *-α M*433 [⏑⏑⏓×] *τρίποδας, δέκα δὲ* ⌞*χρυσοῖο -α*⌟ *I*122 = 264, δ129; *δύω* ⌞ ⌟ *Σ*507, Ψ269. 614; *-α Θ*69 = *X*209, *Π*658, *T*223. 247 ≅ *Ω*232, ι202 ≅ ω274, h.Merc.324

Σχ sch.D *Θ*69: *-α λέγει δὲ τὴν τοῦ Διὸς διάνοιαν, I*122: *-ον. τὰ νῦν ἑξακισχίλια λέγει παρ' 'Αθηναίοις. διαφόρως δὲ νοεῖται, ἦν γὰρ καὶ βραχύ τι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. καὶ ὁ ποιητὴς δὲ δῆλον ἡμῖν τοῦτο ποιεῖ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ Πατρόκλου λέγων ... 'Ψ 262–9'. εἰ γὰρ περὶ τοῦ -ου τῶν 'Ελλήνων ἔστιν, βραχύ τι τὸ -ον τοῦ χρυσίου ἦν παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ Δίφιλος ἐν 'Αναγύρῳ 'βραχύ τι ἐστὶ τὸ -ον' φησί* (fr.11 K.-A.). *-ον δὲ οὐ -α. ταῦτα δέ ἐστι χρυσίου -ον, M*433: *-ον παρὰ τὸ ταλαὸν καὶ ὑπομονητικὸν τοῦ βάρους, Π*658: *Διὸς ἱρὰ -α· τὰ τοῦ Διὸς ζυγά, ὅ ἐστι προστάγματα, Ω*232: *-α. νῦν χρυσοῦ* — zur ant. Debatte s. Schmidt, Erklärungen 247 u. testim. zu sch. Ψ269a/b Erbse

L ¹Björck, Er. 43, 1945, 58–66; ²Bortolotti, in: Commentationes philologae in honorem Th.Mommsenii, Berlin 1877, 282–90; ³Brown, JHS 118, 1998, 165–72; ⁴Egli, Heteroklisie 43f.; ⁵Heitsch, Ph. 136, 1992, 143–57 = Ges. Schriften I, München 2001, 232–246; ⁶Hultsch, Metrologie 128f.; ⁷Macrakis, in: Studies Presented to Sterling Dow, Durham 1984, 211–5; ⁸Ridgeway, JHS 8, 1887, 133–58; ⁹R. Ruggiero, SIFC 17, 1999, 94f.

B (die beiden Schalen einer) ⌞*Waage*⌟ (1); ⌞ ⌟ als Symbol e.r Entscheidung (2); (gewogenes Objekt als Gewichts- = Werteinheit) *Barren, Talent* (3), außer *ϑ*393 nur im Pl. — Epith.: *ἱερός, πᾶς, χρύσειος*; zu Zahlen s. zu 3, m. abh. Gen. *δίκης, Διός, χρυσοῦ, -οῖο* 1 *Waagschalen, Waage,* Bez. e.r Hebel- bzw. Balkenwaage (vgl. DNP s.v. Waage); Obj. zu (*ἀν*)*έλκω, ἔχω, ἰσάζω, κλίνω λαμβάνω, τιταίνω*; Subj. zu *ἕζομαι*, (*πρόσ*)*ἀείρω* (II) 1a zum Auswiegen von Wollpensum e.r Spinnerin *M*433 (Tr. konnten Gr. nicht in die Flucht treiben) *ἀλλ' ἔχον* (Gr.) *ὥς τε -α γυνὴ χερνῆτις ἀληθής, ' ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει ' ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται*, die Frau hält die Waage (zur zweifachen Bed. von *ἔχον* s. Bd.II Sp.839,71ff.) an dem nicht benannten Mittelteil u. hebt sie hoch (s. *ἕλκω* B II 1b) m. dem (das Tagespensum festlegenden) Gewicht in der einen Schale, u. der das Gleichgewicht herstellenden (rohen od. gesponnenen, s. *εἴριον* u. *ἰσάζω*) Wolle in der anderen 1b Waage des Zeus, der sich auf Berg Ida bzw. Olymp befindet; m. ihr wird über (zeitweiligen) Sieg od. Niederlage im Kampf vor Troia u. über Zeitpunkt der Niederlage (u. damit des Todes) Hektors gg. Ach. entschieden; keine absolute, sondern temporale Entsch. (vgl. Zeus' Überlegung u. Entscheidung über Patr. verbleibende Lebensdauer *Π*644ff.), eher Urteilsverkündung als Schicksalsfindung; die m. Waage herbeigeführte Entscheidung wird umgesetzt, ist verbindlich; auch der metaph. Sprachgebrauch (s.u. *Π*658 in 2) fußt auf Zeus' Entscheidungskompetenz als 'Kriegsherr' (vgl. *Ζεύς* B6c); Waage des Zeus wahrsch., obwohl in Inhaltsangabe bei Prokl. nicht erwähnt, auch in Szene der Aeth. erwähnt, m. Entscheidung über Ausgang des Zweikampfs zw. Ach. u. Memnon (Schadewaldt, H. u. H. 155ff.; L³151ff. = 240ff. m. Lit.; Irvine, ZPE 115, 1997, 44. Zu Bewertung u. Priorität s. einerseits Schadewaldt a.O.; Kullmann, Quellen 32–4. 316–8; L³ — andererseits

Reinhardt, Ilias 383 ff. 457 ff.; Hölscher, Gn. 27, 1955, 392–3; Dihle, Homer-Probleme 13–17); Bild der Waage des Zeus sicher nicht abh. von poet. Szene in Aeth. od. Il. (vgl. L[1] 59; Dietrich, RhM 107, 1964, 125); zu den myk., oriental. u. ägypt. Analogien u. mögl. poet. Vorbildern s. Dietrich a.O. 110 ff.; Bernal, in: K. Raaflaub (Hrsg.), Anfänge politischen Denkens in der Antike, München 1993, 254 f.; West, East 393 f. (m. Lit.) Θ 69 *τότε δὴ* (am Mittag) *χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε -α· ' ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο* (der Tr. u. Gr.) = X 209 (*κῆρε* von Ach. u. Hektor), *τιταίνω* (s.d.) offenbar t.t. für Aufstellen der Waage, Zeus hebt sie hoch, in der Mitte anfassend (*εἷλκε δὲ μέσσα λαβών* Θ 72, X 212), d. in den Schalen befindlichen Todeslose sinken zu Boden bzw. heben sich zum Himmel (Θ 73–4 [ath. Arist., vgl. III 872,29 ff.] *ἐπὶ χθονὶ ἑζέσθην, πρὸς οὐρανὸν ἄερθεν*); Ergebnis u. Folge der Wägung: Zeus setzt m. Donner u. Blitz die Gr. in Schrecken Θ 75 ff.; sofort verläßt Ap. den Hektor, unterstützt Ath. den Ach. *X* 213 f. *T* 223 (Od.:) „*αἰψά τε φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν, ' ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ' ἄμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὴν κλίνῃσι -α ' Ζεύς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται*" *die Waagschalen sich neigen läßt* = eine Entscheidung herbeiführt, impliziert notw. Sieg bzw. Niederlage für je eine Seite, aber *κλίνῃσι* deswegen hier nicht notw. „Ausdr. der Niederlage" (so *κλίνω* B I 1 a), vgl. Edwards, Iliad z.St. (m. Lit.)

2 Zeus' *Waage* als Symbol für Entscheidung, über krieger. Erfolg, für Urteil in Rechtsstreit zw. Ap. u. Hermes *Π* 658 *φύγαδ' ἔτραπε, κέκλετο δ'* (Hektor) *ἄλλους ' Τρῶας φευγέμεναι· γνῶ γὰρ Διὸς ἱρὰ -α*, Hektor erkennt, daß Zeus aktuell entschieden hat (vgl. s.v. *γιγνώσκω* B 4 b), nicht, daß er eine Waage hat od. dabei ist zu benützen h. Merc. 324 (Hermes hat Ap. vorgeschlagen, ihren Streit von Zeus schlichten zu lassen [V. 312 *δὸς δὲ δίκην καὶ δέξο παρὰ Ζηνί*], sie kommen zum Ol.) *κεῖθι γὰρ ἀμφοτέροισι δίκης κατέκειτο -α* (nach den Plädoyers der beiden entscheidet Zeus, V. 391 *ἀμφοτέρους δ' ἐκέλευσεν*), entweder 'Waage der Gerechtigkeit' (so *δίκη* B 3 u. Bühler, Zenobii Athoi proverbia V, Göttingen 1999, 262 f.) od. besser 'die Entscheidung des Rechtsstreits, des Prozesses' (vgl. *δίκη* B 7)

3 (gewogenes Obj. als Gewichts- = Werteinheit) *Barren, Talent,* außer *θ* 393 immer Pl. (von mehreren), nur aus Gold (immer m. Gen. *χρυσοῦ, -οῖο, ι* 202 u. *ω* 274 m. Beiw. *εὐεργέος, θ* 393 *τιμήεντος*), zur hist. Form von Goldbarren s. Forbes, Arch. Hom. K 24; offenbar festes, auch teilbares (s. *ἡμιτάλαντον*) Gewicht, aber nicht als Währungseinheit verwendet (dafür *βοῦς*, s.d. B I 5); genauer Wert lässt sich weder im Verhältnis zu 'Rind' bestimmen (*Ψ* 267 ff. sind zwei Talente weniger wert als ein guter Kessel, *Ψ* 885 ein Kessel so viel wie ein Rind; *Ψ* 750 ein halbes Talent weniger wert als ein Rind, anders L[8.7] [1 Ochse = 1 Talent]) noch absolut als Gewicht (so L[2.6] m. Hilfe von [Ps.-?]Hero, Geom. 23,58 p. 411 ed. Heiberg = Metrolog. Script. Rell., ed. F. Hultsch I, Leipzig 1864, 300 f. ⟨ein hom. Talent Gold = ⟩ 16,8 Gramm [= 1 phön. Shekel], od. L[8.7]: ⟨ ⟩ 8–9 Gramm, s. dazu L[3] 166 A. 13. 14); außer *δ* 526 (Belohnung [*μισθός*] für erfolgreichen Dienst) immer Geschenk od. Angebot bzw. Preis im Wettkampf; Zahlangaben: je 1 Talent (also insgesamt 13) als Gastgeschenk eines jeden der Könige der Phäaken für den Gast (*θ* 393, nb. je 1 Mantel u. 1 Hemd); 10 Talente: im Angebot des Ag. an Ach. (*I* 122 = 264, *T* 247, nb. 7 Dreifüßen, 20 Kesseln, 12 Pferden u. 7 Weibern); im 'Lösegeld' des Priam. an Ach. (*Ω* 232, nb. je 12 Frauenkleidern, Mänteln, Teppichen, Leinentüchern u. Hemden sowie 2 Dreifüßen, vier Kesseln, einem wertvollen Becher); ⟨in den Gastgeschenken⟩ des Ägypters Polybos an Men. (*δ* 129, nb. je 2 silbernen Badewannen u. Dreifüßen); 7 Talente: ⟨ ⟩ des Ap.-Priesters Maron an Od. (*ι* 202, nb. einem silbernen Mischkrug u. 12 Krügen edlen Weins); ⟨ ⟩ an Od. in Lügenerz. (*ω* 274, nb. einem silbernen Mischkrug u. je 12 Mänteln, Teppichen, Hemden u. vier Weibern); 2 Talente: Preis für den besten Urteilsvorschlag in Gerichtsszene (*Σ* 507); als Kampfpreis für den vierten Platz im Wagenrennen (*Ψ* 269. 614) nb. Frau + Dreifuß als erstem Preis, trächtiger Stute als zweitem, Kessel als drittem, Bratpfanne als fünftem; Lohn für den Seher, der für Aeg. Ausschau hält (*δ* 526) *Σ* 507 (Schildbeschr., Gerichtsszene) *ἀμοιβηδὶς δὲ δίκαζον* (Geronten als Richter). ' *κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύω ⟨χρυσοῖο -α⟩ ' τῷ δόμεν ὃς μετὰ τοῖσι δίκην ἰθύντατα εἴποι* *δ* 129 (Erz.) *ὅς* (= Ägypter Polybos) *Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους, ' δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ ⟨ ⟩ ι* 202 (Erz.) *μοι πόρεν* (Maron) *ἀγλαὰ δῶρα· ' χρυσοῦ μέν μοι δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ -α* (usw.) ≅ *ω* 274 (Lügenerz.) *I* 122 (Ag.:) „*δῶρ' ὀνομήνω* (sc. für Ach.) ' *ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ ⟨χρυσοῖο -α⟩* (usw.)" = 264 *Ψ* 269 (Kampfpreise für Wagenrennen) *τῷ δὲ τετάρτῳ θῆκε* (Ach.) *δύω ⟨ ⟩ θ* 393 (Alkin. fordert die Phäakenführer auf, Gastgeschenke für den Fremden zu bringen:) „*τῶν οἱ ἕκαστος φᾶρος ἐυπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα ' καὶ χρυσοῖο -ον ἐνείκατε τιμήεντος*" (sie schicken 'Herolde', das zu holen V. 398 f.), diese Talente subsumiert unter *χρυσός θ* 440, *ν* 218. 368, *κτήματα ν* 120. 203, *χρήματα ν* 203. 215 *Ψ* 614 *ἀνάειρε δύω ⟨ ⟩* (Mer. als vierter im Wagenrennen) *δ* 526 *τὸν δ' ἄρ'* (Ag.) *ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπός, ὃν ῥα καθεῖσεν ' Αἴγισθος δολόμητις ἄγων, ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν ' χρυσοῦ δοιὰ -α T* 247 *χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα -α ' ἦρχ', ἅμα δ' ἄλλοι δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιῶν* ≅ *Ω* 232 (Priam.) M. Schmidt

Ταλαξαύρη f.l. h. Cer. 423 statt *Γ-*

Ταλαός [1[H]] S. (Hes. fr. 37,8) von Pērō u. Bias IV, V. (Patron. *B* 566[+]) von Mēkisteus B I (, Adrēstos B 1 u. Eriphyle) R. Führer

ταλαπείριος [5°, 1[b]] E verb. Rekt.s-Kompos. aus *τλῆναι* u. Wz. **per-*, vgl. (nicht im fgrE) ⟨*παλαίπωρος*⟩

Σχ sch. Barn. *η* 24: *'Αρίσταρχος μὲν ἀντὶ τοῦ ⟨ ⟩· τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ ξένος. καὶ πόρρωθεν πεπερακώς. ἢ μακρόθεν ἀφιγμένος* (> *ζ* 193) L Sommer, Nominalkompos. 118

B *wer Fährnisse durchgemacht hat, in der Fremde herumgekommen,* [⏑⏑⏑⏑] außer [⏑⏑⏑⏑] 1[b] (: v.l.), D, Beiw. von *ἱκέτην ζ* 193[+], sonst *ξεῖνος*[+] (: 1[b] v.l., D), stets in Vbd. m. Bew.verb (vgl. noch Ibyc. S151,8 p. 242 Dav.); 1[b] / *ρ* 84 in REinl./Abschl., sonst in dir. R. (bedauernd od. *η* 24 Mitleid erregend) *ζ* 193 (*οὔτ'*) *ἐσθῆτος δευήσεαι οὔτε τευ ἄλλου, ' ὧν ἐπέοιχ' ἱκέτην -ον ἀντιάσαντα* = *ξ* 511, vgl. *ε* 447 f. *ρ* 84 *ξεῖνον -ον ἦγεν ἐς οἶκον*, vgl. V. 10 *τ* 379 (*πολλοὶ*) *ξεῖνοι -οι ⟨ἐνθάδ'⟩ ἵκοντο*, vgl. *θ* 28 *η* 24 *ξεῖνος -ος ⟨ ⟩ ἱκάνω ' τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης*, vgl. *ζ* 206 h. Ap. 168 (*ὁππότε κέν τις*) ⟨ ⟩ *ἀνείρηται ξεῖνος -ος ⟨ἐλθών⟩* (*-ος ἄλλος ἐπ⟨ ⟩* v.l.), vgl. h. Ven. 281, *ι* 502 f. u. zum Text Förstel, Apollonhymnos 135 f. – Wortf.: *ἀλώμενος, δύστηνος, πόλλ' ἐπαληθείς, πολλὰ μογήσας, τάλας*

D adesp. fr. 5 p. 160 Dav. = 7 p. 290 W. = Cypr. fr. 16 p. 54 Ber. *οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον* (s.d.), *-ε πρέσβυ* (s. III Sp. 1531,64 ff.), fr. com.? R. Führer

ταλαπενθής [1°, 1°] **Σχ** sch. Barn. z.St.: *ὑπομενητικόν* L I. Anastassiou, Zum Wortf. 'Trauer' i.d. Sprache Hom.s, Diss. Hamburg 1973, 200 f.; Mawet, Douleur 283 f.; P. Pucci, Od. Polutropos, Ithaca/London 1987, 45. 48 f.

B *Leid aushaltend* (ε 222 f. epex. zu VG u. HG), in dir. R. ε 222 *εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ ... πόντῳ, ' τλήσομαι ἐν στήθεσσιν ἔχ⌊ων -έα⌋ (ταλασίφρονα* v.l.) *θυμόν· ' ἤδη γὰρ μάλα πολλὰ πάθον* (3× [α]λαπ!), vgl. ρ 284 (285 = ε 224), σ 319, *E* 670, (metr. gleichw.) Tyrt. fr. 5,5 W. (~ v.l.) Pan. fr. 12,5 p. 121 Dav. *ἶσον δ' ὅς τ' ἐν δαιτὶ καὶ ἐν πολέμῳ θοὸς ἀνὴρ ' ὑσμίνας διέπ⌊ ⌋ς*, entweder *Schlacht < reih > en* (vgl. *B* 476 f.) od. abgeschw. *leidvolle* (vgl. Bacch. c. 16,26) *Kämpfe* (vgl. Xenoph. B 1,21). — Wortf.: *ταλασίφρων, (πολυ)τλήμων, τολμήεις* R. Führer

τάλαρος [1ⁱ, 3°, 2ᴴ] **E** see *τλῆναι, ταλάσσαι* (Chantraine, Dict. 1089; sch. δ 125)

Σχ sch. Barn. δ 125: *κάλαθον*, 131: *-ον ὑπόκυκλον· κύκλον ἔχοντα. ἢ ὑπότροχον*

B *open basket* (handle not mentioned) of wicker-work (*πλεκτός*, Arch. Hom. Q 36. 40, J.F. Forbes, Stud. in Anc. Technol. IV, Leiden 1964, 149–82) for gathering grapes (represented on shields): *Σ* 568 *τῇ νίσοντο φορῆες, ὅτε τρυγόῳεν ἀλωήν. ' παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι ... ' πλεκτοῖς ἐν -οισι φέρον μελιηδέα καρπόν* Sc. 293. 296 *οἱ δ' ἐτρύγων οἶνας ... ' ⌊οἱ δ' αὖτ' ἐς -ους ἐφόρευν⌋ ὑπὸ τρυγητῆρων ' ... βότρυας μεγάλων ἀπὸ ὄρχων ' ... ' ⌊ ⌋. παρὰ δέ σφισιν ὄρχος ' χρύσεος ἦν* for making cheese, *crate* (drain): ι 247 *ἥμισυ μὲν θρέψας* (Polyph.) *λευκοῖο γάλακτος ' πλεκτοῖς ἐν -οισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν*, same (function) as *ταρσός* (q.v.) v. 219; on cheese-making and τ. see Panagl, ZAnt 22, 1972, 76–81; Arch. Hom. H 64 ‖ of silver, holding wool: δ 125. 131 *Φυλὼ δ' ⌊ἀργύρεον⌋ -ον φέρε, τόν οἱ* (Hel.) *ἔδωκεν ' Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς ' Αἰγυπτίῃς ...* ' 3 vv. ' *χρυσῆν τ' ἠλακάτην -όν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν ' ⌊ ⌋ χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο. ' τόν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρέθηκε φέρουσα ' νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ ' ἠλακάτη τετάνυστο ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα*, metal basin / bucket (on stand) w. wheels, Phoenician rather than Egyptian: see West, Odyssey ad l.; Helbig, Hom. Epos 108 n. 13; J.B. Carter, in: Ages of Homer 297 ff.; Forbes 164: 5th c. depiction of (wheelless) 'wool-bucket' ('*κάλαθος*', cf. Carter 300) W. Beck

τάλας [2°] **E** urspr. Ptz. zu *τλῆναι* wie *τάλαντα* (s.d.), vgl. *Ἄτλας* **Σχ** sch. Barn. σ 326: *ἄθλιε*

L Leumann, Hom. Wört. 158 f.; E. Brunius-Nilsson, *Δαιμόνιε*, Uppsala 1955, 60; Wilson, AJPh 92, 1971, 294 f.; Chadwick, Lex. Gr. 262 ff.

B *wer sich etw. traut > herausnimmt* (z. Bed.entw. vgl. *τολμ-*), *frech*, nur Vok. in Vbd. m. *ξεῖνε*, in dir. R. (Melanthos) σ 327 *ξεῖνε -ν, σύ γέ τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί*, s. 329 ff., vgl. φ 288 τ 68 (*ξεῖν'*) *ἔξελθε θύραζε, -ν, καὶ δαιτὸς ὄνησο*. — Wortf.: *ἀδεής* B b, *ἀκριτόμυθος, ἀμέγαρτος* B 1, *ἀναιδής* B 1, *δειλός* B 2 b, *δύστηνος, θαρσαλέος* B 2, *σχέτλιος* B 1 a R. Führer

ταλασίφρων [2ⁱ, 11°, 3ᴴ, 1ᵉ] **M** [⏑⏑⏑̄⏑⏑] *Ὀδυσσ⌊ῆος -ονός⌋ (εἰσιν / ἔσκε / ὅν ῥά ποτ' / ὅν ποτέ φασι / οὔ ποτ' ἔφασκε) Λ* 466, α 129. 87 = ε 31, γ 84, δ 241. 270, ρ 114. 292. 510. 34 = σ 311ⁱⁿ, Hes. Th. 1012, ⌊ ⌋ fr. 35,6; *-ονος ὅστις* Pan. fr. 12,10 p. 121 Dav.; *-ονα Δ* 421 [⏑⏑⏑̄⏑⏑] *-ονα* Hes. fr. 33a,28

Σχ sch. D *Δ* 421: *καὶ τὸν πάνυ καρτερικὸν καὶ γενναῖον*

L O. Kretzschmar, Jahresbericht Progymn. Neunkirchen, Leipzig 1903, 21 ff.; Knecht, *τερψίμβροτος* 27 § 36

B *(mit) standhaft(em Sinn), hart im Nehmen, leidensfähig* (gefolgt von *ἔτλη* δ 241 f.), 15× im Gen. ⌊als Beiw. des⌋ *πολύτλας* Od. (vgl. *E* 670, *K* 231 f.) *Λ* 466, 11°, Th. 1012 (u. noch Alcm. fr. 80 p. 98 Dav.) in 'Dekl.' (außer metr. gleichw. δ 143 [< *B* 641]) m. (doppelkons. anl.) *μεγαλήτορι/α* (s.d. M), des Neleus Hes. fr. 35,6 (vgl. metr. gleichw. *B* 641) u. allg. von 'Mensch' 1ᵉ (vgl. h. Ap. 190 ff.), nur 2× im Akk. ⌊ ⌋ *ταλακάρδιος* Her. Hes. fr. 33a,28 (vgl. metr. gleichw. Sc. 424) bzw. subst. *Δ* 421 (+ *περ*, vgl. *ταλάφρων N* 300); hom. (u. 1ᵉ) ⌊in dir. R.⌋ außer *Δ* 421 (Komm. des Dichters), α 129, ρ 292. 34 = σ 311ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ (= 313ⁱⁿ· ⌊ ⌋) St. s. M. — Wortf.: *πολύτλας, -τλήμων, ταλακάρδιος, -πενθής, -φρων, τλήμων, τολμήεις*

D v.l. δ 143, ε 222 R. Führer

ταλάσσαι s. *τλῆναι*

ταλαύρῖνος [4ⁱ] **E** verb. Rekt.s-Kompos. aus *τλῆναι* u. (**F*)*ῥινός* m. 'äol.' (dagg. Strunk, Äolismen 39–41, Wathelet, Traits éoliens 152) Lautg.

Σχ sch. min. P. Amst. 5 ⌊zu *E* 289⌋: *τλητικόν. ὑπομενητικόν* (≅ sch. D *H* 239), P. Aphrod. Lit. II ⌊ ⌋: *καρτερικόν*, P. Mich. Schwendner 11 ⌊ ⌋: *τολμηρόν. πολεμ{ε}ι[κ]όν*

L Helbig, Hom. Epos 328 f.; Reichel, Hom. Waffen 28. 55 A. 1; Bechtel, Lexil. 307; Stanford, ⌊Hermathena⌋ 54, 1939, 120–3; Richardson, ⌊ ⌋ 55, 1940, 87–90; Leumann, Hom. Wört. 196–202 (dagg. Tabachovitz, Hom. *εἰ*-Sätze 143)

B *schildtragend* (s. E), Archaismus, nur in HV formel in dir. R. (*E* 289 R Ende) *E* 289 *οὐ μὲν σφῶί γ' ὀίω ' πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα ' αἵματος ἆσαι Ἄρηα, ⌊-ον πολεμι⌋στήν* = *X* 267 = *Y* 78, vgl. *O* 605, *Y* 38, *X* 132 *H* 239 *οἶδ' ἐπὶ δεξιά, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ' ἀζαλέην, τό μοί ἐστι ⌊ ⌋ζειν*. — Wortf.: *ἀσπιδιώτης, ἀσπιστής, λεύκασπις, σακέσπαλος, φέρασπις, φερεσσακής* R. Führer

ταλάφρων [1ⁱ] **Σχ** sch. D z. St.: *καρτερικὸν καὶ ὑπομονητικὸν φρόνημα ἔχοντα. ἀνδρεῖον*

B *(mit) standhaft(em Sinn)*, vgl. gleichbed. *ταλασίφρων* (u. trag. *ταλαίφρων*) *N* 300 (*Φόβος*) *ὅς τ' ἐφόβησε -ονά περ πολεμιστήν*, vgl. einerseits ψ 12, andrers. *E* 289⁺. — Abl.: *ἀταλάφρων* R. Führer

Ταλθύβιος [9ⁱ] **E** redender PN (Poss.-Kompos. zu **θαλθύς* [hom. *θαλερός*] u. *βίη*) 'mit strotzender Kraft', s. v. Kamptz S. 87. 222; Basler Komm. zu *A* 320

M 1 [¹⏑⏑] -(ε) *Δ* 193 **2** [²⏑⏑²] *-ος* (*τε καὶ Ἰδαῖος*) *H* 276, *T* 196; *-φ κήρυκι Ψ* 897 [²⏑⏑²] *-ος T* 250. 267; *ἀλλ' ὅ γε / αὐτὰρ ὁ -όν* (*τε καὶ Εὐρυβάτην*) *A* 320, *Γ* 118; *-ον θεῖον κήρυκα Δ* 192

L zur Funktion: s. vv. *κήρυξ* (s.d. B 4 weitere PN von Herolden), *ἄγγελος* (B 3 a. d: zu *Δ* 192), *θεράπων* (B 3 a: zu *A* 321, vgl. σ 424); sowie (zur poet. Funktion) Bergold, Zweikampf 54. 92 + A. 2; zur mögl. vorhom. Herkunft des T.: Kullmann, Quellen 130. 199. 267; zum Nachleben in spartan. Heroenkult, Tragödie: Farnell, Cults 326 ff.; v. Geisau, RE IV A. 2 (1932), 2088 ff.; zur Funktion beim Eidopfer: Nilsson, GrR I 139 f.

B Herold (königl. 'Amtsdiener', s. *βασιλεύς, κήρυξ* B Vorbem.) des Ag., eingesetzt für 'öffentl.', rituelle (s. 2. 3) u. eher 'private', dienende Aufgaben (s. 1. 4), bei denen aber ebf. der überpersönl., göttl. legitimierte Status des *κήρυξ* respektiert wird (s. *A* 334, dazu entspr. 278 f. vom königl. Status); im Paar einers. (*A* 320) mit Eurybates (der *I* 170 nb. *Ὀδίος*), anderers. (*H* 276) mit dem Tr. Idaios, bzw. in Entsprechg. (*Γ* 118) zu *δύω κήρυκας* der Tr.; Bez. (s. M) *κήρυκι, θεῖον κήρυκα*, sowie (*A* 321) *κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε*, (*A* 334, *H* 274) *κήρυκες Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν*, (*H* 276, vgl. 278) *πεπνυμένω ἄμφω*, (*T* 250) *θεῷ ἐναλίγκιος αὐδήν* 1 kon-

fisziert in Ag.s Auftrag die Bris. (*A*), bzw. übernimmt (*Ψ*) den versöhnenden Kampfpreis (zur komplementären Funktion beider Szenen s. Richardson, Iliad zu *Ψ* 895 ff.), mit Vorstellung bei Erstnennung: *A* 320 *ἀλλ' ὅ γε* (Ag.) *-όν τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε, ' τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε* („geht zu Ach., um Bris. zu holen"; folgt Ausführg. im Dual: [327] *ἀέκοντε βάτην* [≅ *I* 182, dazu Hainsworth, Iliad z.St.], *ταρβήσαντε καὶ αἰδομένω*. Ach. respektiert ihre überpersönl. Funktion: *„χαίρετε κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν. οὐ ὔμμες ἐπαίτιοι ἀλλ' Ἀγ."* u. ruft sie [338] als Zeugen des Unrechts an; vgl. in D), s. Basler Komm. z.St. (zu Namen, Funktion, auch Typik des 'Botengangs') *Ψ* 897 (Ach. spricht die Preise im Lanzenkampf ohne Wettkampf Ag. u. Mer. zu, *οὐδ' ἀπίθησεν*, sc. Ag. [= *B* 441]) *δῶκε δὲ Μηριόνῃ δόρυ ... αὐτὰρ ὅ γ' ἥρως* (sc. Ag., wohl nicht Ach.) ' *-ῳ κήρυκι δίδου περικαλλὲς ἄεθλον* (sc. *κλισίηνδε φέρεσθαι*, Ameis-H. z.St.), s.o. 2 assistiert beim (tr.-griech., bzw. innergriech.) Eidopfer (s. Nilsson [L]): *Γ* 118 (Zweikampf Paris – Men. soll den Krieg entscheiden) *αὐτὰρ ὁ -ον προίει κρείων Ἀγαμέμνων* (*ἄρν' οἰσέμεναι. ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησ'*, entspr. schickt Hektor [V. 116] *δύω κήρυκας*. Ausführg. 245. 268 ff.: *κήρυκες ...*) *T* 196 (Ag. betreibt die Versöhnung mit Ach. [190] *„ὅφρα κε δῶρα ἔλθῃσι καὶ ὅρκια τάμωμεν) -ος δέ μοι ὦκα κατὰ στρατὸν ... ' κάπρον ἑτοιμασάτω ταμέειν Διί τ' Ἠελίῳ τε"* 250 (Bris. u. Geschenke werden gebracht) *ἂν δ' Ἀγαμέμνων ' ἵστατο. -ος δὲ θεῷ ἐναλίγκιος αὐδὴν ' κάπρον ἔχων ... παρίστατο* (Ag. schwört, Bris. sei unberührt, u. schlachtet den Eber) 267 *τὸν μὲν* (sc. *κάπρον*) *-ος* (*ἀλὸς ἐς λαῖτμα ῥῖψ' βόσιν ἰχθύσιν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς μετηύδα*) 3 unterbricht als 'Schiedsrichter' den Zweikampf Hektor – Aias: *H* 276 (es wäre zum Nahkampf mit Schwertern gekommen) *εἰ μὴ κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν, ' ἦλθον, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ' Ἀχαιῶν ... ' -ός τε καὶ Ἰδαῖος πεπνυμένω ἄμφω ' μέσσῳ* (*σκῆπτρα σχέθον*, u. Idaios sagte: *„μηκέτη, παῖδε φίλω, πολεμίζετε"*) 4 fungiert als Bote Ag.s: *Δ* 192. 193 (nach Men.' Verwundung verlangt Ag. e. Arzt) *ἦ καὶ -ον θεῖον κήρυκα προσηύδα ' „-(ε), ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον"* (V. 198 Ausführg.: *οὐδ' οἱ κήρυξ ἀπίθησεν*)

D Cypr. fr. 23 p. 58 Ber. (Prosaref.): Ag. ließ die, von Kalchas als Opfer bezeichnete, Iphigenie durch Od. u. T. von Klyt. holen, unter dem Vorwand der Vermählung mit Ach.; zur Motiv-Parall. mit *A* 320 (Abholung der Bris.) s. Kullmann (L) 199 H.W. Nordheider

Τάλως PN in kret. Genealogie Cin. ep. fr. 1 p. 92 Dav. = p. 116 Ber. (Prosaref.): Sohn des Kres, Vater des Phaistos (corr. Malten, 'Heph.' codd.), Großvater des Rhadamanthys; s. van der Kolf, RE IV A,2 (1932), 2080 ff.; Laser, Arch. Hom. S 41 f.; zur Namensform Furnée, Vorgriech. 188 H.W. Nordheider

Τάμασιν v.l. *α* 184 pro (*ἐς*) *Τεμέσην* ([q.v.] vulg.), v. Odyssey ad l.

ταμεσίχροα (Akk. Sg.) [3ⁱ] **Σχ** sch. D *Δ* 511: *τέμνοντα τὸν χρῶτα* **B** *hautdurchschneidend*, Beiw. von Lanze (*χαλκός, ἔγχος*), vgl. *τάμνω* B 11 a. – Wortf.: s. *περιπευκές, ῥινοτόρος* *Δ* 511 (Ap.:) *„ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες, μηδ' εἴκετε χάρμης ' Ἀργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος ' χαλκὸν ἀνασχέσθαι -οα βαλλομένοισιν"* *N* 340 *ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι ' μακρῇς, ἃς εἶχον -οας* *Ψ* 803 (Ach.:) *„ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν, ὅ περ ἀρίστω, ' τεύχεα ἐσσαμένω -οα χαλκὸν ἑλόντε ' ἀλλήλων προπάροιθεν ὁμίλου πειρηθῆναι. ' ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν"* M. Schmidt

ταμίη [3ⁱ, 18ᵃ, 1ᵇ] **E** bei der meist (s. Frisk, Chantraine) angenommenen u. sem. möglichen Zuordnung zu *τάμνω* (vgl. s.v. B 2 'zerteilen') „la morphologie reste obscure" (Chantraine, vgl. die komplizierten Ausführungen bei Frisk s.v. od. bei Peters, Laryngale 133 A. 21); aber Zuordnung zu *τημελεῖν* 'sorgen' (Fick, Boisacq) wenig plausibel; Notlösung: *„ταμία* un terme emprunté au vocabulaire préhellénique relatif à l'hiérarchie palatiale" (Ruijgh, Scripta minora I 619); zum myk. s. *ταμίης*; auch nachep. im Gebrauch (auch in Abl.), also wahrsch. lebendiger Terminus auch der außerep. Sprache (Wickert-Micknat, Unfreiheit 198). – Abl.: *ταμίης* (od. umgekehrt)

F *-η* 18, *-ην* 3, *-αι* 1 **M** [⏑⏑̲] *γυνὴ -η Z* 390, *γ* 479; *Εὐρυνόμη -η λοῦσεν ψ* 154; *-η γ* 392; *ἀμφίπολον -ην ὀτρυνέμεν π* 152; *-αι* h. Cer. 104 [⏑⏑̲] *γυνὴ -η β* 345; *Εὐρυνόμη -η πρὸς μῦθον ἔειπεν, ρ* 495 = *σ* 169; [⏑ ⏑̲] *Z* 381; *-η λούσασθαι θ* 449; *-η α* 139 = *δ* 55 = *η* 175 = *κ* 371 = *ο* 138 = *ρ* 94 = 259, *η* 166; *Εὐρυνόμην -ην πρὸς μῦθον ἔειπεν τ* 96; *ἀμφίπολον -ην ὄτρυν' Ω* 302 [⏑⏑̲] *-η ι* 207

Σχ sch. D *Z* 381: *-η ' προστάτις, Ω* 302: *-ην ' προστάτην*, sch. Barn. *α* 139: *-η ' ταμιοῦχος. φύλαξ* L Ramming, Dienerschaft, passim, bes. 48–50

B *Verwalterin (der Vorräte), Obermagd* – die 'Schaffnerin' (Voss) ist nicht allg. 'Hausverwalterin', sondern, soweit (bes. bei Eurykl.) erkennbar, als 'senior female house-servant' (S. West, in: Odyssey zu *β* 345) nb. eigener Arbeit m. der Leitung der Arbeit der weibl. Dienerinnen im Haus (vergleichbar der Leitungsfunktion der 'Oberhirten' Eum., Mel. u. Phil. ggüber Schweine-, Kleinvieh- u. Rinderhirten) u. der Verwaltung (Schlüsselgewalt) der Vorratsräume betraut. Von den beiden namentl. bekannten *τ*. ist Eurykl. sicher, Euryn. sehr wahrsch. Sklavin (s. s.vv.), sonst keine Angaben über Status; Junktur *ἀμφίπολος -η* viell. zur Kennzeichnung als (unfreie) Dienerin im Ggs. zu freiem Verwalter (Gschnitzer, Sklaverei 27). Gehört zu den *ἀμφίπολοι*, bzw. wird als *ἀμφίπολος* bez.: *Z* 381, *Ω* 302, *π* 152; viell. *κ* 371; zu den *δμῳαί*: *Z* 381 (vgl. L 101 f.); in Aufz. (Formelv. *α* 139⁺) nach *ἀμφίπολος* u. meist vor *δαιτρός* u./od. *κῆρυξ*; unterschieden von *δμῳαί* u. *ἀμφίπολοι*: *ι* 207; nach (vier) *ἀμφίπολοι* gesondert aufgeführt: *κ* 371 (Heubeck, in: Odyssey z.St., anders s.v. *ἀμφίπολος* Bd. I Sp. 686, 56 ff.). Tätigkeiten u. Funktionen (vgl. dazu s.v. *ἀμφίπολος, Εὐρύκλεια, Εὐρυνόμη* u. Ramming [s.L.] 102): Aufseherin über die Dienerinnen, allg. u. bei Anleitung bei einzelnen Tätigkeiten: *θ* 449 u. s.v. *δμῳή*; Repräsentantin u. Wortführerin der Dienerinnen: *Z* 381; Helferin von Herrin / Herrn bei religiöser Zeremonie (Libation): *Ω* 302; vertrauliche Dienstleistungen für Herrin *π* 152; „in charge of the bedroom" der Herrin (vgl. *θαλαμηπόλος*): Euryn.; Verwalten der Vorratsräume: Eurykl. (*ἣ πάντ' ἐφύλασσε β* 346), *γ* 392, *ι* 207, vgl. h. Cer. 142 (*δώματα τρήσαιμι*); Auftragen von Brot u. anderen Speisen für Gäste (Fleisch wird meist gesondert von Mann serviert, vgl. Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 53): *α* 139 = *δ* 55 = *η* 175 = *κ* 371 = *ο* 138 = *ρ* 94 = 259 (vgl. *ἀμφίπολος, δαιτρός, κῆρυξ*); Bereiten des Essens für Gast: *η* 166 (vgl. V. 175); Besorgen von Reiseproviant (Brot, Wein u. Speisen): *γ* 479, vgl. *β* 349 fff.; Besorgen von Stuhl, Bett u. Bad für Gast bzw. Hausherrn: *θ* 449 u. vgl. *τ* 97, *ψ* 154. Erhält Aufträge: Eurykl. (von Tel. *τ* 15 ff., *υ* 128 ff., *φ* 381 ff., *χ* 394 ff., von Od. *χ* 480 ff.), Euryn. *τ* 96; erteilt (nb. der Herrin, vgl. *θ* 433 u. s.v. Pen. passim) Befehle *θ* 449, *υ* 147 ff. Nicht zur Funktion e.r *-η* gehört das Aufziehen der Kinder (s. *τροφός*). – Wortf.: s. *ἀμφίπολος, δμῳή, σκοπός*

1 als Subst., m. Epith. *ὀτρηρή, αἰδοίη* Z381 (Hektor trifft in seinem Haus Androm. nicht an, nur die Dienerinnen u. spricht die als *δμῳαί* an, V.376) *τὸν δ'* (= Hektor) *αὖτ' ὀτρηρὴ -η πρὸς μῦθον ἔειπεν*, V.498f. trifft Androm. dieselben (= *ἀμφίπολοι*) im Haus α139 (eine Magd [*ἀμφίπολος*] bringt Handwasser zum Waschen für Tel.s Gast) *παρὰ δὲ ... ἐτάνυσσε τράπεζαν. ' σῖτον δ' αἰδοίη -η παρέθηκε φέρουσα, ' εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων* (*δαιτρός* bringt Platten m. Fleisch, *κῆρυξ* schenkt Wein ein) = δ55 (‹für Tel. u. Peisistr. bei Men.›) = η175 (für Od. bei Phäaken) = κ371 (für Od. bei Kirke) (vv.368–72 om. pap., codd. nonnulli) = ο138 (‹ ›) = ρ94 (für Theokl. als Tel.s Gast) = 259 (für Mel., bei den Freiern), vgl. Arend, Typische Scenen 68ff. u. Bruns, Arch. Hom. Q 45ff. γ392 *τοῖς δ'* (Söhnen, Schwiegersöhnen u. Gästen) *ὁ γέρων* (= Nestor) *ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν ' οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ ' ὤιξεν -η* (*δὲ θύρας* v.l.) *καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσε* η166 (Echeneos zu Alkin.: „*κήρυκες* sollen Wein mischen) *ἵνα καὶ Διὶ ... ' σπείσομεν, ὅς θ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ· ' δόρπον δὲ ξείνῳ -η δότω ἔνδον ἐόντων*" θ449 (*δμῳαί* machen auf Befehl von Arete Badewasser für Gast heiß) *αὐτόδιον δ' ἄρα μιν* (= Od.) *-η λούσασθαι ἀνώγει ' ἕς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'* (waschen ihn, V.454) ι207 (Erz.:) *οὐδέ τις αὐτὸν* (sc. den Aufbewahrungsort des edlen Weins des Maron) *' ἠείδη δμώων οὐδ' ἀμφιπόλων ἑνὶ οἴκῳ, ' ἀλλ' αὐτὸς ἄλοχός τε φίλη -η τε μί' οἴη*

2 als Beiw. zu EN (metri gratia nur *Εὐρυνόμη*, vgl. u. in 3) ρ495 *τὴν δ'* (Pen.) *αὖτ' ‹Εὐρυνόμη -η› πρὸς μῦθον ἔειπεν* = σ169 τ96 *ἦ ῥα* (Pen.), *καὶ Εὐρυνόμην -ην πρὸς μῦθον ἔειπεν* ψ154 *αὐτὰρ Ὀδυσσῆα ... ᾧ ἐνὶ οἴκῳ ' ‹ › λοῦσεν καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ, ' ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος ... βάλεν ἠδὲ χιτῶνα*

3 als Beiw. zu *γυνή, ἀμφίπολος*: Z390 *ἦ ῥα ‹γυνὴ -η› ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ*, s.o. Z381 in 1 β345 *ἐν δὲ* (sc. *θάλαμος* d. Od.) *‹ › νύκτας τε καὶ ἦμαρ ' ἔσχ', ἦ πάντ' ἐφύλασσε νόου πολυϊδρείῃσιν, ' Εὐρύκλει'* γ479 *ἔζευξαν* (Nestors Söhne für Tel.) *ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους. ' ἐν δὲ ‹ › σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν ' ὄψα τε* Ω302 (Hekabe kommt zu Priam., m. Wein für Libation, der entspricht ihrer Bitte) *καὶ ‹ἀμφίπολον -ην› ὄτρυν' ὁ γεραιὸς ' χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ἡ δὲ παρέστη ' χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα* π152 (Tel. zu Eum.:) „*ἀλλὰ σύ γ' ἀγγείλας* (sc. Pen. die Botschaft von Tel.s Rückkehr) *ὀπίσω κίε ... ' ... ἀτὰρ πρὸς μητέρα εἰπεῖν ' ‹ › ὀτρυνέμεν ὅττι τάχιστα ' κρύβδην· κείνη γάρ κεν ἀπαγγείλειε γέροντι*"

4 allg. h.Cer.104 (Dem. sieht aus) *οἷαί τε τροφοί εἰσι θεμιστοπόλων βασιλήων ' παίδων καὶ -αι κατὰ δώματα ἠχήεντα*

D v.l. Ω304; Plusv. κ315c = 319a (= α139+)

G Zuordnung der als τ. bezeichneten Pers. (allg.: h.Cer.104): 1 zum Haushalt von Od./Pen.: Eurykl. β345; Euryn. ρ495 = σ169, τ96, ψ154; ohne Namensnennung: α139 = ρ94 = 259, π152 2 sonst, immer namenlos, zum Haushalt von: Alkin./Arete η166. 175 (Formelv.), θ449; Androm./Hektor Z381. 390; Kirke κ371 (Formelv.); Maron ι207; Men./Hel. δ55 (Formelv.), ο138 (Formelv.); Nestor γ392. 479; Priam./Hekabe Ω302 M. Schmidt

ταμίης [3i, 1o, 1H] E s. *ταμίη*. Myk.: PN *ta-mi-je-u* (s. DMic. II 133: *Ταμιεύς*). — Abl.: *ταμίη* (od. umgekehrt, vgl. Fraenkel, Nom. ag. II 121 u. s. s.v.)

M [⏑⏑2] *-αι* T44 [⏑⏑2] *-ην* κ21 [⏑⏑2] *-ης* Δ84 = T224, Hes. fr. 10a,62

Σχ sch. D Δ84: *-ης· ταμίας, διατάκτωρ, ὅ ἐστιν δεσπότης*, T44: *-αι· οἱ φύλακες οἱ πρὸς τροφήν. οἱ κελλάριοι*, sch. Barn. κ21: *-ην· διοικητήν, φύλακα. ἢ προστάτην*

B *Verwalter, Verteiler*, die untersch. Verwendungen verstehbar als Metaph. e.r Funktionsbez. wie in 1 1 von den *Proviantmeistern* im gr. Heer vor Troia, die die Speisevorräte bewirtschaften; daß nur hier Männer kriegsbedingt in der sonst weibl. Funktion einer *ταμίη* auftreten (Wickert-Micknat, Arch. Hom. R 53), ist kein Indiz für Abl. des Mask. aus Fem. T44 (Ach. rief zur Versammlung) *καί ῥ' οἵ περ τὸ πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι μένεσκον ' οἵ τε κυβερνῆται καὶ ἔχον οἰήϊα νηῶν ' καὶ -αι παρὰ νηυσὶν ἔσαν σίτοιο δοτῆρες, ' καὶ μὴν οἱ τότε γ' εἰς ἀγορὴν ἴσαν*

2 von Zeus, der (das Kriegsglück zuteilt =) die Entscheidungen im Krieg der Menschen herbeiführt; vgl. *Ζεύς* B6c (bes. II Sp. 867,55–7), der Kontext der Waage (*τάλαντον*) T224 macht e.e Metapher von 1 her wahrsch. Δ84 (Wünsche der Gr. u. Tr.) *ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι ' Ζεύς, ὅς τ' ἀνθρώπων -ης πολέμοιο τέτυκται* = T224 (Od.) 3 *'Windwart'*, von Aeol. als Verwalter, Zuteiler der Winde u. ihrer Bewegung κ21 *κεῖνον* (= Aeol.) *γὰρ -ην ἀνέμων ποίησε Κρονίων, ' ἠμὲν παυέμεναι ἠδ' ὀρνύμεν, ὅν κ' ἐθέλῃσι* 4 von Endymion als (von den Göttern ermächtigtem) Entscheidungsberechtigtem für Zeitpunkt seines eigenen Todes u. seines Alterns Hes. fr. 10a,62 *ἷν δ' αὐτῷ θανάτου -ης καὶ γήραος ἦεν*, vgl. Testim. zu fr. 245, zum Kontext s. Hirschberger 189f. M. Schmidt

τάμνω, τέμνω [49i, 24o, 9H, 4h, 1e] E zu idg. Verwandtschaft s. Frisk II 875 u. Chantraine, Dict. s.v. *τέμνω*; LIV² 625; myk. in Abl. *du-ru-to-mo* (= *δρυτόμοι*) u. viell. *re-qo-na-to-mo*, s. DMic. I 198 u. II 241, ferner s. *τέμενος*; zu den innergr. Dialektvarianten *ταμ-/τεμ-* s. L³. — Abl.: *ἀντίτομον, δρυ-, ῥινο-, σκυτο-, ὑλοτόμος, εὐτμητος, κέρτομος, πρότμησις, ταμεσίχρως, ταμίη, τέμενος*(?), *τομή, ὑποταμνόν, βωλο-, δειρο-, κωλοτομέω*

F (- = *ταμ*) 1 *-νω*: Akt. Präs.st. *-νῃ* 1, *ἐκ-νῃσιν* 1, *-νετε* 1, *-νων* 2, *ἐκ-νοντες* 1, *-νειν* 4, *ἐκ-νειν* 1, *-νέμεν* 1, *περι-νέμεν* 1, *ἔ-νον* 1, *ἔ-νεν* 1, *ἀπέ-νε* 1, *-νε(ν)* 4, *-νον* 3; Aor. *-ε* 9, *ἔκ-'* 1, *ἔκ-εν* 1, *ἐξέ-'* 1, *-ον* 2, *ἐξέ-ον* 5, *-οι* 3, *-οιο* 1, *-ῃ* 1, *-ῃσι(ν)* 2, *-ωμεν* 2, *-ητε* 1, Inf. *-έειν* 3, *-εῖν* 1, *-ών* 6, *ἀποπρο-ών* 1, *προ-ών* 2, *-όντ(α)* 1, *-όντες* 5; Med.-Pass. Präs.st. *ἀπο-νόμενον* 1, *περι-νόμενον* 1, *-νομένῃ* 1, *-νομένους* 1, *περι-νομένους* 1, *-νετο* 1, *ἀπε-νετο* 1, *-νοντ(ο)* 1; Aor. *προ-οίμην* 1, *-έσθαι* 1, *τμηθεῖσα* 1; Pf. *τετμημένον* 1 2 *τέμνω*: Präs.st. *τέμνειν* 1, *τέμνον* 1; *τέμει* N707 (vv.ll. *τεμ-* anstelle *ταμ-*: 6i, 6o, 1H) 3 Prosaref. Cypr. fr. 3 p. 36 Dav.

M 1 Stamms. im longum 1a zweis. [1–] *-νων* Λ88, ξ24; *-νοντ'* Σ528; *τέμνειν* γ175; *-νον* χ476 [1⏑] *-νε* Φ38; *-νον* Ψ119 [2⏑] *-νε* Λ844; *τέμνον* h.Cer.383 [2×] *ὅρκια -νῃ* Γ105; *μηρία -νον* γ456 1b dreis.: [1⏑⏑] *-νέμεν* Op.791 [2⏑⏑] *ἀλλ' ἄγε -νετε* γ332; *-νετο* ε243 [2⏑⏑] *περι-νέμεν* Op.570; *ἀπε-νετο βοῦς* h.Merc.74 1c viers.: [1⏑⏑2] *-νομένους κρέα* ω364 [2⏑⏑2] *χαλκῷ -νομένῃ* N180; *ἀπο-νόμενον κρέα* X347; [2⏑⏑2] *βοῦς περι-νόμενον* λ402 ≅ ω112 (*-ους*) [–2⏑⏑] *τετμημένον* ρ195 2 Stamms. in den brevia: 2a eins.: 2[⏑] *μηροῦ δ' ἔκ-'* Λ829 2b zweis. 2ba Typ [⏑–] od. [––]: [⏑2] *-ῃ* P522 [⏑2] *ἀποπρο-ών* θ475 [–2] *ἐκ-νειν* Λ515 [⏑2] *προ‹-ών›* I489, ψ196; (*διὰ*) *μελεΐστι ‹ › Ω409*, ι291; *‹ › κρέα* h.Merc.120; *‹ › ε162*, ψ204, h.Merc.47; *-όνθ'* Σ177; *-εῖν* Op.807; *τέμει* N707 [–2] *-νε(ν)* Γ273, I209; *-νειν* Op.423. 426. 743. 786 2bβ Typ [⏑⏑]: 1[⏑⏑] *ἐξέ-'* Δ486 2[⏑⏑] *‹-ε› νηλέϊ χαλκῷ* Γ292 ≅ T266; *‹ › χαλκός / χαλκοβάρεια*

E 292, *X* 328; ⌊ ⌋ *Ψ* 867; *ἔκ-εν ι* 320; ⌊-*οι*⌋ *ὀξέϊ χαλκῷ P* 126; ⌊ ⌋ *E* 214 = *π* 102; *τέμενος -ον ἔξοχον ἄλλων Z* 194, *Y* 184 ⌊⏑⏑⌋ ⌊-*ε*⌋ *χαλκός E* 74; ⌊ ⌋ *Π* 143 = *T* 390, *P* 618 **2c** dreis.: **2ca** Typ [⏑⏑–]: [⏑⏑⏑] *ἐξέ-ον N* 391 = *Π* 484 [⏑⏑⏑] *μηρούς τ' ἐξέ-ον A* 460 = *B* 423 = *μ* 360 [⏑⏑⏑] ⌊-*έειν*⌋ ... *νηλέϊ χαλκῷ N* 501 = *Π* 761; ⌊ ⌋ *T* 197 **2cβ** Typ [⏑–⏑] od. [––⏑ / ––×]: [⏑⏑⏑] *ὅρκια πιστὰ* ⌊-*όντες*⌋ *B* 124, *ω* 483; ⌊ ⌋ *μ* 11; *-ῃσι ... νηλέϊ χαλκῷ σ* 86 [–⏑⏑] *ἐκ-νῃσιν Γ* 62; *ἐκ-νοντες M* 149 [–⏑⏑] *τμηθεῖσα* Op. 420 [⏑⏑×] *ἔ-νεν ν* 88; *ἀπέ-νε Θ* 87; *ὅρκι' ἔ-νον Δ* 155; *οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ* ⌊*ὅρκια πιστὰ -*⌋*όντες Γ* 73 = 256 ≅ 94 (*-ωμεν*); ⌊ ⌋*ητε Γ* 252; ⌊ ⌋*ωμεν T* 191; *διὰ μελεϊστὶ -ῃσιν σ* 339; *-έσθαι I* 580; *προ-οίμην σ* 375; *-οιο* Op. 425 **3** Prosaref.: Cypr. fr. 3 p. 36 Dav.

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. Gr. 1015 zu *E* 214: *τάμῃ· ἀπόταμοι, ἀποκόψειαν*, vgl. P. Mich. Schwendner 11 z. St., sch. D *Δ* 155: *ὅρκι' ἔ-νον· ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ σῷ θανάτῳ τοὺς ὅρκους ἐποιησάμην, E* 74: *-ε· ἀπέτεμεν, Σ* 528: *-νοντ' ἀμφί· περιέ-νον. περιῄρουν. ἀπεχώριζον, T* 197a: *-έειν· διχοτομῆσαι, T* 197b: *-έειν· δι' ἐντόμων ποιήσασθαι*, sch. Barn. *γ* 175: *τέμνειν· διαπερᾶν*, 456: *-νον· διέτεμον. διέκοψαν. ι* 320: *ἔκ-εν· ἐξέκοψεν, λ* 402: *περι-νόμενον· περιελαύνοντα, ν* 88: *ἔ-νεν· ἔκοπτεν, σ* 375: *προ-οίμην· διακόψαιμι, ψ* 196: *κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προ-ών· ἀπὸ τῆς ῥίζης κορμὸν ποιήσας*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre (1893) I 315–7; [2]Casabona, Voc. des sacrifices (1966); [3]Forssman, Gl. 44, 1966, 5–14; [4]Weinfeld, JAOS 93, 1973, 190–99; [5]D. McCarthy, Treaty and Covenant, 2. Aufl., Rom 1978; [6]J. Rudhardt, Notions fondamentales de la pensée religieuse et actes constitutifs du culte dans la Grèce classique, 2. Aufl., Paris 1992; [7]Faraone, JHS 113, 1993, 60–80; [8]Clarke, CQ 51, 2001, 333 f.; [9]Rollinger, in: R. Rollinger / C. Ulf (Hrsg.), Griechische Archaik. Interne Entwicklungen – Externe Impulse, Berlin 2004, 369–425

B *schneiden, durchschneiden, zerschneiden, teilen, abschneiden*, m. Obj. *ὅρκια (eidlichen Vertrag) abschließen* – Dispositi.: Simpl. u. Kompos. zusammen behandelt, Liste der Kompos. in G **I** Akt. u. (trans., refl.) Med. **1** (Körperteil von Mensch u. Tier) *durchschneiden*, (Opfertier) *schlachten, schächten*, (zu Obj. [*φιλότητα καὶ*] *ὅρκια*) Vertrag *abschließen*, (Meer, Wellen, Luft) *durchfahren*, (Furche) *schneiden, ziehen* **1a** (Körperteil von Mensch u. Tier: Zunge, Haut, Sehne, Luftröhre) *durchschneiden* **1b** (⌊Opfertier⌋, Kehle von ⌊ ⌋), *durchschneiden, schlachten, 'schächten'* **1c** (*ὅρκια* = Vertrag) *abschließen* **1d** (Meer, Wellen, Luft) *durchschneiden, durchfahren* **1e** (Furche) *schneiden, ziehen* **2** (Fleisch, tote u. lebende Menschen, Rindsleder) *zerschneiden, zerlegen* **3** *abschneiden, fällen, herausschneiden, beschneiden, absondern* **3a** (Holz, Baum, Zweige) *abschneiden, -hauen, fällen, zurechtschneiden* **3b** (⌊Körperteile⌋ [Schenkelstücke, Fleisch, Rückenstück, Kopf, Haare, Nase (u. Ohren), Zunge, Fingernägel] u. Pfeile aus ⌊ ⌋n) *abschneiden, herausschneiden* **3c** (Schnur, Leine) *abschneiden* **3d** (Weinpflanzen) *beschneiden* **3e** (Vieh) *beschneiden, kastrieren* **3f** (Stück Land [nur *τέμενος*]) *aussondern, sich herausnehmen* **3g** (Rinder, Viehherden) *absondern, rauben* **4** unklar: *N* 707 **II** Med.-Pass. (nur von Holz, vgl. I 3a). ‖ Die Annahme einer der zahlreichen ⌊Verwendungsmöglichkeiten / Bedeutungsvarianten⌋ als 'Grundbedeutung' (L[8]: „divide") wird durch die Verwendung im fgrE u. die zahlr., z.T. schon myk., Abl.en nicht nahegelegt. Die unterschiedl. ⌊ ⌋ werden durch *ἀμφί/περί, ἀπό, διά* u. *ἐκ* unterstützt (dagg. *πρό* u. *ὑπό* temp. bzw. lok. Bestimmungen). Häufigste Mittel, Werkzeuge des (Durch-, Ab-, Zer-)schneidens von Gegenständen sind Waffen, Messer, Beil; wenn genannt, selten Subj. (*χαλκός E* 74. 292, *μελίη X* 328, *ὀϊστός Ψ* 867), meist im instr. Dat. (*μαχαίρῃ Λ* 844; *πελέκεσσι N* 391; *σιδήρῳ Δ* 486, Op. 420. 743; *φασγάνῳ Θ* 87; *χαλκῷ Γ* 292, *N* 180. 501, *P* 126, *T* 266, *Φ* 38, *Ψ* 119, *σ* 86, *χ* 476). – *τ.* meist m. Akk.-Obj., sowohl von dem, was be-, geschnitten wird als auch von dem, was durch Schneiden entsteht (eff. Obj., z.B. Nutzholz, Furche, auch Vertrag); dopp. Akk. *Φ* 38 (s. 3a), Akk. (*θάνατον*) als Obj. von *ὅρκι' ἔ-νον Δ* 155 (s. 1c); Akk.-Obj. m. folgendem finalen Inf. *N* 391 = *Π* 484; Gen. part. *θ* 475; dat. comm. *Π* 143 = *T* 390 (*πατρί*), Op 426 (*ἀμάξῃ*). Bei Präv. *ἀπό* m. Gen. dessen, von dem abgeschnitten wird (dopp. Gen. Op. 743), bei *ἐκ* m. Gen. dessen, aus dem etwas ausgeschnitten wird. – Adv.: *μελεϊστί*, vgl. Dat. *τέχνῃ Γ* 62. Med. Formen i.d.R. refl. (in I), Passiv s. II. – Wortf.: s. jeweils zu den Abschn.

I Akt. u. (trans., refl.) Med. **1** *durchschneiden*, (Opfertier) *schlachten, 'schächten'*, (zu Obj. [*φιλότητα καὶ*] *ὅρκια*) Vertrag *abschließen*, (Meer, Wellen, Luft) *durchfahren*, (Furche) *schneiden, ziehen*, nie m. Waffen als Obj. (s. *δαΐζω* [m. Wortf.], *δρύπτω* [m. Wortf.], *ἐλαύνω; νύσσω, τορεῖν*, vgl. *εἶμι* [*Γ* 61 zu Holz]) **1a** (Körperteil von Mensch u. Tier: Zunge, Haut, Sehne, Luftröhre) *durchschneiden* – Simplex u. m. Präv. *ἀπό, διά*, Adv. *ὑπό*; vgl. Wortf.: *διαμάω, δάπτω, ἐλαύνω, (δι)ελθεῖν, ἐπαυρίσκω, ἀποκείρω, κόπτω, οὐτάζω, πείρω, ῥήγνυμι E* 74 *βεβλήκει* (Meges, sc. den Pedaios) *κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξέϊ δουρί· ' ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν -ε χαλκός* wohl abs. *ganz durch, an den Zähnen entlang unter der Zunge schnitt das Erz*, od. sc. *durch den Kopf*, nicht 'abschneiden' (so L[8] 333), da *γλῶσσαν* wegen *ὑπό* nicht wie *P* 618 od. *E* 292 (s. 3b) Obj. von *τ.* ist u. wegen *ἀνά* auch nicht *ὀδόντας* (so sch. *E* 74), *E* 292 aber viell. *durchschneiden P* 618 *τὸν* (= Koiranos) *βάλ'* (Hektor) *ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντας ' ὦσε δόρυ πρυμνόν, διὰ δὲ γλῶσσαν -ε μέσσην N* 501 *δύο δ' ἄνδρες ...* ' (Aen. u. Idom.) ' *ἵεντ' ἀλλήλων -έειν* ⌊*χρόα*⌋ *νηλεῖ χαλκῷ* (werfen m. Speeren) = *Π* 761 (Patr. u. Hektor im Kampf um Leichnam des Kebr.) *zer-, durchschneiden*, vgl. ⌊ ⌋ als Obj. zu (*δια*)*δάπτω* (s.v. B 1), zu *ἐπαυρίσκω* (s.v. B), zu *ῥήγνυμι Ψ* 673, zu (*ἐπι*)*γράφω scratch*, u. *οὐτάζοντο κατὰ* ⌊ ⌋ *M* 427 *P* 522 (Gl.: wie wenn ein Mann m. scharfem Beil) *κόψας ἐξόπιθεν κεράων βοὸς ἀγραύλοιο ' ἵνα -ῃ διὰ πᾶσαν X* 328 (Ach. trifft Hektor m. der Lanze) *ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή· ' οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον μελίη -ε* **1b** (⌊Opfertier⌋, Kehle von ⌊ ⌋) *durchschneiden, schlachten, 'schächten'* – Simplex u. m. Präv. *ἀπό*; vgl. Wortf.: *δειροτομέω*, (*ἐπι*)*κόπτω, σφάζω* (Bruns, Arch. Hom. Q 46) u. vgl. Aufstellung s.v. *ἀσφάραγος T* 197 (Ag.:) „*Ταλθύβιος δέ μοι ὦκα ...* ' *κάπρον ἑτοιμασάτω -έειν Διί τ' Ἠελίῳ τε*" *um ihn für Zeus u. Helios zu durchschneiden*, das *Durchschneiden* der Kehle (s. V. 266) ist t.t. für das V. 191 u. 250 ff. geschilderte Schlachten als Eidopfer, vgl. L[2] 212, L[6] 283; nicht 'divide' (so L[8] 333) – der Eber wird nicht geteilt, sondern als Ganzes ins Meer geworfen (V. 266 f.; vgl. *Γ* 292 ff. 310 zur Behandlung der als Eidopfer geschlachteten Lämmer) *Γ* 292 *ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν -ε* (Ag.) *νηλεῖ χαλκῷ· ' καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας*, trotz *ἀπό* wird weder Hals noch Kehle 'ab-', sondern *durchgeschnitten*, vgl. *Σ* 34 *λαιμόν ἀποτμήξειε* 'durchbohrt', (*ἀπο*)*δειροτομέω* 'rituell schlachten' (m. Schnitt in die Kehle, s.d. B 1a); zu *ἀπό* vgl. Bd. I Sp. 1040, 38 u. 1045, 53 (wo irrtüml. davon ausgegangen wird, daß die Köpfe der Opfertiere abgeschnitten werden, s. dazu Ameis-H. zu *λ* 35 m. Verweis z.B. auf *Ψ* 148) *T* 266 *ἀπὸ στόμαχον κάπρου -ε νηλεῖ χαλκῷ. ' τὸν μὲν Ταλθύβιος πολιῆς ἁλὸς ὃς μέγα λαῖτμα ' ῥῖψ' ἐπιδινήσας* **1c** (*ὅρκια*) Vertrag *abschließen* – nur Simplex; vgl. Vorbem. (Ergebnis des Schneidens als Obj.) u. s. *ὅρκιον* B 2β; aus der mögl. Übernahme des metaphor.

Ausdrucks aus oriental. (westsem.) Sprache (Lit. s. *ὅρκιον*, ferner L²215. 218, L⁴, L⁷, L⁹373) folgt nicht, daß τ. urspr. das Teilen des Opfertieres in zwei Teile bezeichnet hätte, zw. denen die Eidparteien entlanggehen mußten (so L²215 ff., ähnl. West, East 22 f. [„a rite still known to the Old Testament but not acted out in Homer"] u. L⁸333). Denn Hauptaspekt des *Schneidens* eines Opfertieres (wie beim Ausgießen von Wein) ist auch im Orient die symb. Vorwegnahme des Schicksals e.s Eidbrüchigen (s. L⁷), nicht die Prozedur der Eidesleistung (vgl. L⁹92 ff., L⁶283). Allenfalls müßte ein Mißverständnis bei der Übernahme des Ausdrucks ins Gr. od. eine vollständige „Reinterpretation" des Ausdrucks unterstellt werden (vgl. L⁸33 A.28). Auch für die Vermutung Stengels (H. 59, 1924, 307 ff., bes. 320) daß τ. in dieser Vbd. urspr. 'kastrieren' bedeutet habe, gibt es im fgrE kein Indiz (vgl. L⁶283). Sonst zu 'Vertrag schließen' s. *ἐπιδαίομαι*, *ὅρκιον* u. *συνημοσυναί* *Γ*105 (Men.:) *„ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὅφρ' ⟨ὅρκια -ν⟩ῃ* (-οι v.l.) ' *αὐτός, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι,* ' *μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται" damit er die eidliche Vereinbarung abschließe,* Bezug auf V.73 u. 94 u. Kontext machen deutlich, daß von Vertragsschluß, nicht von Opfertieren die Rede ist *B*124 (Ag.:) *„εἴ περ γάρ κ' ἐθέλοιμεν 'Αχαιοί τε Τρῶές τε* ' *⟨ὅρκια πιστὰ -όντες⟩ ἀριθμηθήμεναι ἄμφω* (v. ath. Arist.) „dann würde sich herausstellen, daß wir um ein vielfaches mehr sind als die Troer" *Γ*73 (Alex. schlägt Hektor Zweikampf m. Men. vor, der Sieger soll Helena erhalten:) *„οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ⟨ ⟩* ' *ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα, τοὶ δὲ νεέσθων* ' *Ἄργος ἐς ... καὶ 'Αχαΐδα"* = 256 (Idaios zu Priam.) ≅ 94 (*-ωμεν*), zum pleonast. Ausdruck s. *ὅρκιον* B Vorbem. u. *φιλότης* *ω*483 (Zeus zu Ath.:) *„ἐπεὶ δὴ μνηστῆρας ἐτείσατο δῖος 'Οδυσσεύς,* ' *⟨ ⟩ (λαβόντες* v.l.) *ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεί,* ' *ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο* ' *ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων"* *Γ*252 (Idaios zu Priam.:) *„καλέουσιν ἄριστοι* ' (der Tr. u. Gr.) ' *ἐς πεδίον καταβῆναι ἵν' ⟨ὅρκια πιστὰ -⟩ητε* (*-ηαι* v.l.)" *Γ*191 (Ag.:) *„μίμνετε δ' ἄλλοι πάντες ἀολλέες, ὄφρα κε δῶρα* ' *ἐκ κλισίης ἔλθῃσι καὶ ⟨ ⟩ωμεν"* *Δ*155 (Ag. zu Men.:) *„φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔ-νον* ' *οἷον προστήσας πρὸ 'Αχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι" zum Tod, θάνατον* Obj. von *ὅρκι' ἔ-νον* (Jacquinod, Double accusatif 89), Kontext (V.157 *κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ πάτησαν*, sc. Troer) macht unwahrsch., daß τ. hier 'schneiden' heißt **1d** Meer, Wellen, Luft *durchschneiden, durchfahren* — nur Simplex; vgl. Wortf.: *μετρέω* (*πέλαγος γ*179, *Χάρυβδιν μ*428[?]), *ποντοπορεύω/έω* (abs. u. m. Obj. *οἶδμα θαλάσσης*), (*ἐκ*)*περάω* ([*ἐπὶ*] *πόντον* / *λαῖτμα* [*ἁλός*] / *θάλασσαν*), (*δια*)*τμήγω* (*λαῖτμα*) sowie (*δι-*)*ἀνύω zurücklegen* (s.d. B 2b), (*ἐπι*)*πλέω über (das Meer) fahren* (s.d. B II 3), (*δια*)*πρήσσω traverse* (s.d. B 1), u. s. *λαῖτμα* u. *πόντος* B 2a *γ*175 (Erz.) *ἠνώγει* (Gott) *πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν* ' *τέμνειν* (von Troia aus) *das Meer mittendurch Richtung Euboia durchqueren,* vgl. *μέσος* B 1 b α aa; zur Form *τέμνειν* s. L³ *ν*88 *ἡ* (Schiff der Phäaken) *ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔ-νεν* (*ἔτεμνεν, ἔτετμεν* vv.ll.) h.Cer.383 (Fahrt von Hades u. Perseph. zu Dem.) *οὔθ' ὕδωρ ποταμῶν οὔτ' ἄγκεα ποιήεντα* ' *ἵππων ἀθανάτων οὔτ' ἄκριες ἔσχεθον ὁρμήν,* ' *ἀλλ' ὑπὲρ αὐτάων βαθὺν ἠέρα τέμνον ἰόντες le dense nubi* (Càssola z.St., s. *βαθύς*) über den Berggipfeln, viell. aber auch '(hohe / tiefe) Luft' (vgl. Richardson z.St.) **1e** (Furche) *schneiden, ziehen* — nur m. Präv. *πρό*; vgl. *Ν*707 in 4, *ἐλαύνω* Op.443 u. zur Sache: Richter, Arch. Hom. H 103 *σ*375 (Bettler zu Eurym.:) *„τῶ κέ μ' ἴδοις, εἰ ὤλκα διηνεκέα προ-οίμην" die grade durchgehende Furche vorneweg* [= *vor dir*] *schneide,* zu Präv. *προ-* i.S.v. 'vorher', 'eher' vgl. *Ι*489 (in 2) u. s.a. *προβαίνω, -βάλλω, -δαῆναι, -μίσγω*

2 (Fleisch, tote u. lebende Menschen, Rindsleder) *zerschneiden, zerlegen* — Simplex u. m. Präv. *διά, πρό*; vgl. Wortf.: *δαΐζω, δαίομαι, δαιτρεύω, δατέομαι, μιστύλλω,* (*δια*)*μοιράομαι, πείρω, διαρραίω, διαχέω* *Ι*209 *ἐν δ'* (sc. den Haublock) *ἄρα νῶτον ἔθηκ'* (Ach.) *ὄϊος καὶ ... αἰγός,* ' *ἐν δὲ συὸς ... ῥάχιν ...* ' *τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, -νεν* (*τέμνεν* v.l.) *δ' ἄρα δῖος 'Αχιλλεύς.* ' *καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε war grade beim Zerlegen,* zum Untersch. zu *μίστυλλε* s.d. *ω*364 *εὗρον* (Od. u. Laertes) *Τηλέμαχον* (u. Hirten) ... ' *-νομένους ⟨κρέα⟩ πολλὰ κερῶντάς τ' αἴθοπα οἶνον* h.Merc.120 *ἔργῳ δ' ἔργον ὄπαζε* (Hermes) *-ὼν ⟨ ⟩ πίονα δημῷ* *Ι*489 (Phoenix zu Ach.: „du wolltest nicht essen, ehe ich dich nicht auf meine Knie setzte) *ὄψου τ' ἄσαιμι προ-ὼν καὶ οἶνον ἐπισχών" sättigte dich m. der Speise* (= gebratenem Fleisch, s. *ὄψον*), *die ich vorher zerschnitt* *Ω*409 (Priam. zu Hermes: „sage mir, liegt mein Sohn noch bei den Schiffen) *ἦέ μιν ἤδη* ' *ἦσι κυσὶν μελεϊστὶ -ὼν προύθηκεν 'Αχιλλεύς"*, vgl. *Χ*335 f. (Ach.s Drohung) u. 339 (Hektors Bitte: *μή με ἔα ... κύνας καταδάψαι*); Abhängigkeit von den folg. anders formulierten Od.-Stellen (so Roth, Iterata 23 f.) nicht erweisbar, vgl. auch *Χ*437 (s.u. 3b) *ι*291 (Erz.) *τοὺς δὲ* (die beiden Männer, die er schon getötet hatte) *⟨διὰ μελεϊστὶ -⟩ὼν ὁπλίσσατο* (Polyph.) *δόρπον* (u. fraß wie ein Berglöwe) *σ*339 (Bettler zu Melantho: „ich werde gleich dorthin gehen u. dem Tel. sagen, wie du redest) *ἵνα σ' αὖθι ⟨ ⟩ῃσιν* (*-ησιν* v.l.)" *ξ*24 *ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε* (Eum.) *πέδιλα,* ' *-νων* (*τέμνων* v.l.) *δέρμα βόειον ἐυχροές zurechtschneidend,* vgl. *εὔτμητος* als Beiw. von aus Leder gefertigtem *τελαμών* (Tragband, *Ψ*825)

3 *abschneiden, fällen, herausschneiden, beschneiden, absondern* **3a** (Holz, Baum, Zweige) *abschneiden, -hauen, fällen, zurechtschneiden* — Simplex u. m. Präv. *ἀπό, ἐκ-, προ-, ὑπό*; Akk.-Obj. (*Φ*38 dopp.) sowohl Baum, Ast, der gefällt / abgeschnitten wird, als auch das, was daraus gemacht wird (Schiffsholz, Hammerstiel usw.), manchmal finaler Inf. od. Konj. für Zweck des Fällens; vgl. Wortf.: (*ἀπο*)*κόπτω, ξέω, κεάσσαι,* (*κατα*)*κλάω, λέπω, πλήσσω, ὑλοτομέω* *Λ*88 (Gl.) *ἐκορέσσατο* (Holzfäller) *χεῖρας* ' *-νων δένδρεα μακρά* *Ψ*119 *δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ χαλκῷ* ' *-νον* (*τέμ-* v.l.) (Gr. auf Ida-Geb.) *ἐπειγόμενοι· ταὶ δὲ μεγάλα κτυπέουσαι* ' *πῖπτον* *Φ*38 *ὁ δ' ἐρινεὸν ὀξέϊ χαλκῷ* ' *-νε* (Lykaon) *νέους ὄρπηκας, ἵν' ἅρματος ἄντυγες εἶεν,* dopp. Akk. vom Ganzen u. Teil (vgl. sch. *Φ*37–8) *Π*143 *οἶος ἐπίστατο πῆλαι 'Αχιλλεὺς* ' *Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ -ε ⟨*codd. nonnulli, *πόρε* vulg.⟩, *Χείρων* ' *Πηλίου ἐκ* (*ἐν* v.l.) *κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν* = *Τ*390 (*-ε* vulg., *πόρε* v.l.), La. *-ε* ist l. diff., paßt besser zu *ἐκ κορυφῆς* (vgl. *Ν*180 in II) u. wird gestützt durch Ariston. in sch. *Λ*256a, sch. Pi. Nem. 3,57, v.l. *ἐν* in V.144 u.: Cypr. fr. 3 p.36 Dav. (Prosaref. [sch. D *Π*140]: bei der Hochzeit von Pel. u. Thetis versammelten sich die Götter u. brachten dem Pel. Geschenke) *Χείρων δὲ μελίαν εὐθαλῆ τεμὼν εἰς δόρυ παρέσχεν* vgl. *Ν*180 in II h.Merc.47 *πῆξε δ' ἄρ'* (Hermes, bei der Erfindung der Lyra) *ἐν μέτροισι -ὼν* (*λαβὼν* v.l.) *δόνακας καλάμοιο* ' *πειρήνας διὰ νῶτα διὰ ῥινοῖο χελώνης,* vgl. *Υ*227 ≅ Hes. fr. 62,1 (*κατακλάω*) *Δ*486 (Gl.) *τὴν μέν* (sc. Pappel [*αἴγειρος*]) *θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ* ' *ἐξέ-*', *ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ* (aus der Erde) *heraushaut* *Ν*391 (Gl.) *ὡς ὅτε τις δρῦς ἠρίπεν ἢ ἀχερωΐς* ' *ἠὲ πίτυς βλωθρή, τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες* ' *ἐξέ-ον πελέκεσσι νεήκεσι νήϊον εἶναι* = *Π*484 *Μ*149 (Gl.) *ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται* (zwei wilde Eber) *κολοσυρτὸν ἰόντα,* ' *δοχμώ τ' ἀΐσσοντε περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην* ' *πρυμνὴν ἐκ-νοντες* (*-οντε* v.l.), *ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων* ' *γίγνεται sie hauen den Wald* (= die Bäume) *an den Wurzeln heraus,* vgl. Op.420 in II *ψ*204 (Od.

SBD / FFLCH / USP

zu Pen.) „ἦ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι ... λέχος, ἦέ τις ἤδη ' ἀνδρῶν ἄλλοσε θῆκε, -ὼν ὕπο (ἀπὸ v.l.) πυθμέν' ἐλαίης" *nachdem er darunter* (= unter dem Bett) *den Fuß des Ölbaums* (= des Bettes) *abgeschnitten hat* ε 162 (Kal. zu Od.:) „ἀλλ' ἄγε δούρατα μακρὰ -ὼν ἁρμόζεο χαλκῷ ' εὐρεῖαν σχεδίην" 243 αὐτὰρ ὁ -νετο (Od.) δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον. ' εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ, ' ξέσσε δ' ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε *fällte sich (Nutz-)Holz* Op. 807 (μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ) ὑλοτόμον τε -εῖν θαλαμήϊα δοῦρα ' νηΐά τε ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται Γ 62 (Gl.) εἶσιν (πέλεκυς) διὰ δουρὸς ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ ' νήϊον ἐκ-νῆσιν (ἐκ-νησιν v.l. cf. West, Il., Praef. XXXI), ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν *das Schiffsholz herausschneidet aus einem (rohen) Baumstamm* (νήϊον subst. [so s.v.] od. prolept. Adj. [so s.v. δόρυ]) μ 11 (Erz., Gef. des Od. holen Leichnam des Elpenor) φιτροὺς δ' αἶψα -όντες ... ' θάπτομεν ἀχνύμενοι (νεκρός τ' ἐκάη καὶ τεύχεα νεκροῦ) Op. 423 ὅλμον μὲν τριπόδην -νειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν, ' ἄξονα δ' ἑπταπόδην· μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενον οὕτω 426 τρισπίθαμον δ' ἄψιν -νειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ ι 320 (Erz.) Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ, ' χλωρὸν ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκ-εν (ἔκσπασε v.l. ap. Eust.), ὄφρα φοροίη ' αὐανθέν, vgl. ρ 195 in II Op. 425 εἰ δέ κεν ὀκταπόδην (sc. zur Verfügung hast), ἀπὸ καὶ σφῦράν κε -οιο ψ 196 (Od.:) „ἀπέκοψα κόμην τανυφύλλου ἐλαίης, ' κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προ-ὼν ἀμφέξεσα χαλκῷ ' εὖ καὶ ἐπισταμένως" κτλ. *den Stumpf, nachdem ich ihn von der Wurzel her* (= m. dem Beil) *vorbehauen hatte, glättete ich mit dem Eisen*, προ-ών ist erster Arbeitsgang (Abhacken), ἀμφέξεσα der zweite (Glätten m. der Zimmermannsaxt), s. ξέω B Vorbem. **3b** (⌊Körperteile⌋ [Schenkelstücke, Fleisch, Rückenstück, Kopf, Haare, Nase u. Ohren, Zunge, Fingernägel] u. Pfeile aus ⌊ ⌋n) *abschneiden, herausschneiden* — Simplex (nur γ 332) u. m. Präv. ἀπό u. ἐκ; außer ϑ 475 (part. Gen.) immer m. Akk.-Obj., häufig m. (ἀπό, ἐκ +) Gen. dessen, von dem etwas abgeschnitten wird (Op. 743 dopp. Gen.). Vgl. Wortf.: (ἀπο)αμάω, (-)ἀρχομαι, (-)δειροτομέω, (ἀπ)εέργω, (ἀπο)κείρω, (ἀπο)κόπτω, (-)λέπω, (-)ξέω, (ἀπορ)ρήγνυμι, (-)τμήγω; dagg. abschlagen o.ä. (ἀπ)αλοιάω, (-)αράσσω, (-)δρύπτω ('abfetzen' s.d. Wortf.), ἐλαύνω, θείνω, οὐτάζω (ἀπορ)ρήγνυμι, (ἀπ)ωθέω Α 460 αὐέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν, ' μηρούς τ' ἐξέ-ον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν ' ⌊δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν⌋ = Β 423 = μ 360 (ἐξέτεμον v.l.) γ 456 ἀτὰρ σφάξεν (Peisistr.) ... ' τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός, ' αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν, ἄφαρ δ' ἐκ μηρία -νον ' πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν, ' ⌊ ⌋ Χ 347 (Ach. zu Hektor:) „αἴ γάρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνήῃ ' ὤμ' ἀπο-νόμενον (-τεμν- v.l.) κρέα ἔδμεναι" ϑ 475 κήρυκα προσέφη ... (Od.) ' νώτου ἀποπρο-ών (ἀπὸ πρὸ -ὼν Hdn.), ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο, ' ἀργιόδοντος ὑός (reich dies Fleisch dem Demod.), vgl. ἀπό I 1074,9 ff., προ- entweder *um es jemand vorzulegen* (L') od. *vorher* (= bevor er es ihm gab) Ε 214 (Pand.: „wenn ich nach Hause komme) αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη -οι ἀλλότριος φὼς ' εἰ μὴ ἐγὼ (diesen Bogen zerbräche u. ins Feuer würfe)" = π 102 (Bettler zu Tel.) Ρ 126 Ἕκτωρ μὲν Πάτροκλον ἐπεὶ κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα, ' ἕλχ' ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν -οι ὀξέϊ χαλκῷ Σ 177 (Iris zu Ach.: „die Troer wollen den Leichnam des Patr. nach Troia ziehen) μάλιστα δὲ φαίδιμος Ἕκτωρ ' ἑλκέμεναι μέμονεν· κεφαλὴν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγε ' πῆξαι ἀνὰ σκολόπεσσι -όνθ' ἁπαλῆς ἀπὸ δειρῆς" Γ 273 ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων -νε (-εν v.l., ἔ-εν Herwerden) (Ag., m. μάχαιρα) τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα ' κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις, zu ἐκ vgl. ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω ν 399 ~ 431, ἔκβαλε ε 244 (s. ε 243 in 3a); 'Haare abschneiden' sonst ἀπάρχομαι (s. ἄρχω B II 1), δαΐζω σ 86 (Antin. zu Iros: „wenn dir der Bettler überlegen ist) πέμψω σ' ἤπειρόνδε ... ' εἰς Ἔχετον βασιλῆα ... ' ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα -ῃσι (-ῃ v.l.) ⌊καὶ οὔατα νηλέϊ χαλκῷ⌋ ' μήδεά τ' ἐξερύσας δώῃ κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι" χ 476 ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν· ' τοῦ δ' (= Mel.) ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε ⌊ ⌋ ' -νον (Eum. u. Phil.) μήδεά τ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι, ' χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον κεκοτηότι θυμῷ γ 332 (Ath. zu Nestor:) „ἀλλ' ἄγε -νετε (τέμ- v.l.) μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ οἶνον, ' ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοισ' ἀθανάτοισι ' σπείσαντες κοίτοιο μεδώμεθα" *schneidet die Zungen heraus*, aus den Mäulern der (V. 5 ff.) als Opfer geschlachteten (u. sonst längst verzehrten, V. 32 f.) Rinder (die Zungen werden verbrannt, s. V. 341); zu Zunge als Obj. vgl. Ε 74 in 1a Ε 292 (Lanze trifft Nase des Pand. u. durchbohrt Zähne) τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν -ε χαλκὸς ἀτειρής, ' αἰχμὴ δ' ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα, viell. *durchschneiden*, dann zu 1a Op. 743 μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ ' αὖον ἀπὸ χλωροῦ -νειν αἴθωνι σιδήρῳ *von der Hand kein trockenes Stück* (Fingernagel, s. αὖος B 1c) *vom Grünen* (= Lebendigen) *abschneiden*, s. πέντοζος Λ 515 (Idom. zu Nestor:) „ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων ' ἰούς τ' ἐκ-νειν (ἐκτέμνειν v.l.) ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν (-ων ... φάρμα]κα πάσσων v.l. [Pap.]; v. om. Zen., ath. Ar. Byz., Arist.)" 829 (Euryp. zu Patr.:) „ἀλλ' ἐμὲ μὲν σὺ σάωσον ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν, ' μηροῦ δ' ἐκ-' οἰστόν 844 ἔνθα μιν (= Euryp.) ἐκτανύσας ἐκ μηροῦ -νε (Patr.) μαχαίρῃ ' ὀξὺ βέλος περιπευκές 3c (Leine, Schnur) *abschneiden* — nur m. Präv. ἀπό, vgl. ἀποκόπτω Π 474, κ 127 Θ 87 ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο (vom Pfeil getroffenes Pferd des Nestor) ... ' σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ. ' ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέ-νε (ἀπέ-ε, ἀπέ-τεμνε(ν) vv.ll.) ' φασγάνῳ ἀΐσσων, vgl. Π 474 ἀπέκοψε παρήορον Ψ 867 μήριν-θον βάλε (Teukros) πὰρ πόδα, τῇ δέδετ' ὄρνις· ' ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μήριν-θον -ε πικρὸς οἰστός *traf die Schnur ... u. schnitt sie grade* (od. *ganz u. gar*, s. ἀντικρύ 1938, 52 ff.) *ab* (sc. vom Vogel) **3d** (Weinpflanzen) *beschneiden* — m. Präv. περι- Op. 570 τὴν (sc. die Schwalbe u. ihr Kommen im Frühling) φθάμενος οἴνας περι-νέμεν (-τεμν- v.l.)· ὣς γὰρ ἄμεινον, zur Sache vgl. Richter, Arch. Hom. H 131 f., West z.St. **3e** (Vieh) *beschneiden, kastrieren* (vgl. Richter, Arch. Hom. H 49 zur mögl. oriental. Herkunft der Sitte der Kastration) — Simplex Op. 786 οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἔκτη κούρῃ γε γενέσθαι ' ἄρμενος, ἀλλ' ἐρίφους -νειν καὶ πόκεα μήλων 791 μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον ' -νέμεν, οὐρῆας δὲ δυωδεκάτῃ ταλαεργούς **3f** (Stück Land [nur τέμενος]) *aussondern*, Med. *sich herausnehmen* — nur Simplex; m. Obj. der Sache, die ausgesondert wird (⌊τέμενος⌋ [zu ⌊ ⌋ -νειν s. s.v. ⌊ ⌋], ἥμισυ); Pers., für die ausgesondert wird, entweder im Dat. od. in Verbform (refl. Med.) sichtbar Ζ 194 (Erz.) οἱ (= Belleroph.) Λύκιοι ⌊τέμενος -ον ἔξοχον ἄλλων, ' καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμ⌋οιτο Υ 184 (Ach. zu Aen.:) „ἦ νύ τί τοι Τρῶες ⌊ ⌋ηαι, ' αἴ κεν ἐμὲ κτείνῃς;" Ι 580 (Erz.: die Geronten der Aitoler versprachen [dem Meleagros] ein großes Geschenk. Dort, wo die Ebene von Kalydon am fruchtbarsten ist) μιν ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι ' πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο, ' ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο -έσθαι *sich aussondern, herausnehmen*, Obj. zweifaches ἥμισυ, m. gen. mat. οἰνοπέδοιο bzw. πεδίοιο u. (zum zweiten) m. Appos. ψιλὴν ἄροσιν (s. ἥμισυ B 1b β) **3g** (Rinder von Herde, Viehherden von Schutz) *absondern*, nur im refl. Med. *für sich absondern, rauben* — m. Präv. ἀπο- (KSV), ἀμφί (DSV), περι- (KSV); vgl. Wortf.: (ἀπο)έργω, (-)κείρω, (-)κρίνομαι, (-)τμήγω, s. ἀπό I 1046, 13 ff. (aber nicht vom Rinderraub)

Σ528 (Schildbeschr.) τὰ (= das Kommen der Hirten m. ihren Herden) προϊδόντες ἐπέδραμον (Krieger aus dem Hinterhalt), ὦκα δ' ἔπειτα ' -νοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλὰ ' ἀργεννέων οἰῶν, κτεῖνον δ' ἐπὶ μηλοβοτῆρας, zu ἀμφί 'von zwei Seiten her' s. I 663,54 λ 402 (Od. fragt Ag. ⌊im Hades nach Todesursache⌋: „bist du m. Schiff untergegangen) ἦέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου ' βοῦς περι-νόμενον (-τεμν- v.l.) ἠδ' οἰῶν πώεα καλά, ' ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον ἠδὲ γυναικῶν;" ≅ ω 112 ([Ag. fragt Amphimedon ⌊ ⌋] περι-νομένους [-τεμν- v.l.]) *von beiden Seiten* (= ringsum [einkreisend] absondernd) raubend h. Merc. 74 πεντήκοντ' ἀγέλης ἀπε-νετο (Hermes) βοῦς ἐριμύκους

4 unklar: N707 (Gl.: wie zwei Rinder, die den Pflug ziehen u. denen viel Schweiß um die Hörner perlt) τὼ μέν τε ζυγὸν οἶον εὔξοον ἀμφὶς ἐέργει ' ἱεμένω κατὰ ὦλκα· ⁺τέμει δέ τε⁺ (τέμνει δέ τε v.l., -όντε δὲ Iortin, -έσθαι δὲ Brandreth, -έσθ' ἐπὶ J.H. Voss, ἱκάνειν Wecklein, Textkrit. Stud. Il. 48seq.) τέλσον ἀροῦρης, Form τέμει sing., Obj. τέλσος zu -νω schwer erklärbar, ἱεμένω ohne Inf. u. ohne Zielangabe ungew. (vgl. ἵημι B II, die Stelle in I 2b α aufgeführt, aber κατὰ ὦλκα kaum Ziel ['auf die Furche hin'], weil Furche erst durch Pflügen entsteht); Kj.en u. Erklärungsversuche bislang kaum überzeugend: Chantraine Gr. hom. I 309 vermutet Präs. zu Aor. ἔτετμον atteindre, aber τετμεῖν paßt sem. hier nicht (s.d.); Strunk, Gl. 68, 190, 59f.: 'schlürfen', 'aufsaugen' (m. Vgl. zu Sanskr. -camati) benötigt ἱδρώς (V.705) als Subj.; v.l. τέμνει wohl ant. Verbesserung von τέμει od. in Text geratene Erkl.; Kj. -έσθ' ἐπὶ (Voss: 'begierig hinab die Furche zu schneiden an das Ende des Feldes'), gestützt durch Σ547 u. Ap. Rh. 3,412 paßt zu τέλσον ('Ende', 'Wendepunkt', s. Richter, Arch. Hom. H 103) u. vermeidet Subjektwechsel, aber konstruiert sonst im fgrE nicht (nachep. ab Hdt.) belegtes u. kaum passendes κατα-νειν (eher zerschneiden, zerstören als 'Furche ziehen', vgl. Spitzner z.St.); Kj. ἱκάνειν entspricht Σ547, aber erklärt Korruptel nicht. Wenn τέμει (τεμεῖ?) zu -νω, dann besser zu auf Dual bezogenem, gedachten Subj. ζεῦγος (vgl. Σ543) als zu ἄροτρον aus V.703

II Med.-Pass. (die trans., refl. Med.-Formen s. o. in I: σ375 in 1e, ω364 in 2a, ε243 in 3a, X347 in 3b, I580 in 3f; Σ528, λ402, ω112 u. h. Merc. 74 in 3g) – nur Simplex; nur vom Fällen von Bäumen, Abhauen von Holz (s. I 3a); vgl. τομὴν λέλοιπεν A235 als Umschreibung des Pass. N180 (Gl.) ἦ τ'(= μελίη) ὄρεος κορυφῇ ἔκαθεν περιφαινομένοιο ' χαλκῷ -νομένη (τεμν- v.l.) τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσσῃ ρ195 (Bettler zu Eum., beim Aufbruch zur Stadt:) „δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστί, ' σκηρίπτεσθ'" (Eum. gibt ihm σκῆπτρον), vgl. ι320 in I 3a Op. 420 τῆμος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ ' ὕλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει· ' τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥρια ἔργα

D v.l. (Zen.) Σ156b (= Σ177), κ459a (= ω112), ci. h. 1,11, h. Cer. 228 ὑπο-νων ([Dem. als alte Frau zu Met.:] θρέψω [sc. den Demophoon], κοὔ μιν ἔολπα κακοφραδίῃσι τιθήνης ' οὔτ' ἄρ' ἐπηλυσίῃ δηλήσεται οὔθ' ὑπο-νων [ci. Ignarra, -ον cod.]· ' οἶδα γὰρ ἀντίτομον μέγα φέρτερον ὑλοτόμοιο, ' οἶδα δ' ἐπηλυσίης πολυπήμονος ἐσθλὸν ἐρυσμόν, für mask. Ptz. [der unten, sc. giftige Kräuter od. Wurzeln, abschneidende od. der unten bohrende, sc. Wurm od. Dämon als Urheber von Zahnschmerzen] spräche ὑλοτόμοιο, wenn zu ὑλοτομεύς, für subst. Ntr. [entweder die abgeschnittenen Wurzeln od. auch ein Dämon] ἀντίτομον; vgl. Humbert, A.-H.-S., Càssola, Richardson z.St. u. zur Verteidigung der Überl. Kledt, Phil. 140, 1996, 349f., Faraone, AJPh 122, 2001, 1–10 u. s. ὑπο-νον)

G Kompos. (Liste m. Verweisen) 1 ἀμφί: Σ528 (DSV) *von zwei Seiten her, ringsum* Rinder *absondern / rauben*, s. I 3g 2 ἀπό: X328 (DSV) Luftröhre *durchschneiden*, s. I 1a; Γ292 (DSV) ≅ T266 Kehle von Opfertier *durchschneiden*, s. I 1b; Op. 425 (DSV) ein Stück Holz abschlagen, zurechtschneiden, s. I 3a; X347 (KSV), ϑ475 (KSV) / E214 (DSV) = π102, P126 (DSV), Σ177 (DSV) / σ86 (DSV), χ476 (DSV) / E292 (DSV) / Op. 743 (DSV) Fleisch / Kopf / Nase u. Ohren / Zunge / Fingernägel *abschneiden*, s. I 3b; Θ87 (KSV), Ψ867 (DSV) Leine, Schnur *abschneiden*, s. I 3c; h. Merc. 74 (KSV) Rinder *absondern*, s. I 3g 3 διά: P618 (DSV). 522 (DSV) Zunge, Sehne *durchschneiden*, s. I 1a; ι291 (DSV), σ339 (DSV) (toten) Menschen *zerschneiden*, s. I 2 4 ἐκ: Δ486 (KSV), M149 (KSV), N391 (KSV) = Π484, Π143 (DSV) = T390 Baumstamm (aus der Erde) *heraushauen*, Γ62 (KSV), ι320 (KSV) Stück Holz *abschneiden*, ψ196 (DSV) Baumstumpf *von* der Wurzel *her schneiden*, s. I 3a; A460 (KSV) = B423 = μ360 (KSV), γ456 (DSV) / Γ273 (DSV) / Λ515 (KSV). 829 (KSV). 844 (DSV) Schenkelstücke / Haare / Pfeile aus Körper *ab-, herausschneiden*, s. I 3b 5 zu κατά s. N707 in I 4 6 περί (nur KSV): Op. 570 Weinpflanzen *beschneiden*, s. I 3d; λ402 ≅ ω112 Rinderherden *absondern, rauben*, s. I 3g 7 προ- (nur KSV): I489 vorher (Fleisch) *zerlegen*, s. I 2; σ375 Furche *vorneweg schneiden*, s. I 1e; ψ196 einen Baumstumpf *vorbehauen*, s. I 3a 8 ὕπο kein Präv.: zu E74 s. I 1a; zu ψ204 s. I 3a; vgl. h. Cer. 228 (Kj. ὑπο-νων) in D *(Wurzeln unten abschneiden)* M. Schmidt

ταναήκης [3ⁱ, 1ᵉ, 2ᴴ] E zu ταναός u. ἀκ- (vgl. ἄκρος) M nur [⏑⏑⏑⏑] -εῖ χαλκῷ

Σχ sch. min. P.Oxy. 3159 zu H77: -εῖ· ἐπιτεταμένην τὴν ἀκμὴν ἔχοντι, sch. D H77: -εῖ· ἐπιμήκει, καὶ τεταμένην ἔχοντι τὴν ἀκμήν, τουτέστιν ἠκονημένην τὴν ἀρχήν, Ω754: μακρῷ ἢ ἀπεξυσμένῳ, sch. Barn. δ257: -εῖ· τεταμένην ἔχοντι τὴν ἀκμήν

B *mit langer Spitze, sehr scharf* (= τανυήκης), nur als Beiw. zu χαλκός als Schwert bzw. Lanze, (Hes. fr. 212,2) viell. vom Pfeil, immer im Kontext von Töten, u. von Beil beim Bäumefällen H77 (Hektor:) „εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ⌊-εῖ χαλκῷ⌋ ' τεύχεα συλήσας φερέτω ..." Ω754 (Hekabe zum toten Hektor:) „σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ⌊ ⌋ ' πολλὰ ῥυστάζεσκεν ἑοῦ περὶ σῆμ' ἑτάροιο" δ257 (Erz.) πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ⌊ ⌋ ' ἦλθε (Od.) μετ' Ἀργείους Hes. fr. 10a,56 κτεῖ]νεν (Tydeus) ⌊ ⌋, vgl. Hirschberger 188 Hes. fr. 212,3]υμε[ ]γ ⌊ ⌋ ... ']κτομεν[ ]υ χερσὶ στιβαρῇσι, viell. vom Tod des Ach. durch Pfeilschuss des Alex., vgl. Hirschberger 384f. Ψ118 δρῦς ὑψικόμους ⌊ ⌋ ' τάμνον ἐπειγόμενοι· ταὶ δὲ μεγάλα κτυπέουσαι ' πῖπτον

D v.l. κ439, λ231 M. Schmidt

ταναός [1ⁱ, 1ᵇ, 1ᵉ] E *tanaϱo-* nb. *tanu-* (s. τανύω), vgl. Risch §62a, Szemerényi, Syncope 155; Chantraine, Dict. 1091; anders Kastner, Gr. Adj. zweier Endg., 27ff. (aus ταναήκης); myk. *ta-na-wa* (von Radfelgen: 'dünn', weil abgenutzt, Lamberterie 114 „schmal"?) u. (PN) *ta-na-wo* (DMic. II 312); zu mögl. Bed.entw. Lamberterie a.O. u. Ivantchik, AC 62, 1993, 37ff.; nachep. nur poet. – Abl.: ταναήκης (vgl. τανυήκης), ταναύποδα

Σχ sch. D Π589: -οῖο· εἰς μῆκος τεταμένης. μακρᾶς

L Lamberterie, -υς 113

B *langgestreckt, lang*, als Beiw. zu Wurflanze (αἰγανέη), Ähre u. Haar. – Wortf.: s. μακρός Π589 (Gl.) ὅσσῃ δ' αἰγανέης ῥιπὴ -οῖο τέτυκται, ' ἥν ῥά τ' ἀνὴρ ἀφέῃ πειρώμενος ἢ ἐν ἀέθλῳ ' ἠὲ καὶ ἐν πολέμῳ, vgl. μακρός

B 1 d, *δόρυ* G, *ἔγχος* G h. Cer. 454 (das nach dem Willen von Dem. kahle Ackerland von Rarion) *ἔπειτα ' μέλλεν ἄφαρ -οῖσι κομήσειν ἀσταχύεσσιν ' ἦρος ἀεξομένοιο* Arist. fr. 2,1 p. 87 Dav. (= fr. 4 p. 151 Ber.) *Ἴσσηδοὶ χαίτῃσιν ἀγαλλόμενοι -ῇσι*, vgl. *κομάω* M. Schmidt

ταναύπο(υς) [1°, 2ʰ] E prob. < **ταναϝο-* (cp. DMic. II 312 *ta-na-wa*) w. *-αυ-* < *-αο-* (Aeol.?); *τανα(ϝ)ός* (> *τανα[ϝ]-ήκης*) 'Nebenform' of **τανύς* (cp. *τανύφυλλος, τανύπεπλος* etc. and the v.l. *τανύποδα*) from a root **tnH-u-* (> lat. *tenuis*); although some (see B) take *ταν(α)ύ-* verbally, cp. *τάνυται* (prob. < **tnH-nu-tai* and *τείνω* < **tenH-yo*). See Chantraine, Frisk and L³, L⁴

M dreis. [⏑̣⏑] *πολλὰ δὲ ‹μῆλα -δ›* h. Ap. 304 viers. [⏑̣⏑⏑] *πολλὰ δὲ ‹ ›α* h. Merc. 232, *‹ ›α ι* 464,

Σχ sch. Barn. *ι* 464: *-δα· τεταμένοις τοῖς ποσὶ βαδίζοντα. ἢ ἰσχνόποδα. ἢ τετανόποδα. ταναὸν γὰρ τὸ ἐπίμηκες. ἢ τοὐναντίον νεύοντα τοὺς πόδας διὰ τὸν ἐλιγμὸν τῆς πορείας, οὐκ εἰλοῦντα ὡς οἱ βόες*

L (semantics:) [1]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 76 f.; [2]Sommer, Nominalkompos. 127 f.; (morphology:) [3]Lamberterie, *-υς* § 50–53; [4]Szemerényi, Syncope 155–8; [4]Peters in Idg. Chr. 34 p. 563

B either *with long, thin legs* or *with legs outstretched* (depending on whether *τ.* is taken as nominal or verbal compound, cp. L), epith. of *μῆλα*, cp. *ἵπποι ἀερσίποδες* and *εἰλιπόδεσσι βόεσσι, οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι*; other epitheta for *μῆλα* are *ἴφια, πίονα, καλλίτριχα ι* 464 *καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα -δα, πίονα δημῷ, ' πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν* h. Ap. 304 (*δράκαινα*) *ἢ κακὰ πολλὰ ' ἀνθρώπους ἔρδεσκεν ἐπὶ χθονί, πολλὰ μὲν αὐτοὺς ' ‹πολλὰ δὲ μῆλα -δ›* (*τανύ-* v.l.), *ἐπεὶ πέλε πῆμα δαφοινόν* h. Merc. 232 *‹ ›α* (*τανύποδα* v.l.) *βόσκετο ποίην* elsewhere only Orph. L. 247

D v.l. *ι* 469 (P. Bodmer 49) *-δα πίονα μῆλα* (*θοῶς καλλίτριχα μῆλα* vulg.), reminiscence of *ι* 464 (see MH 43, 1986, 224. 227) D. van Eyndhoven

τανηλεγής [2ⁱ, 6°] E wie für *ἀπ-* u. *δυσηλεγής* (s.d.) sem. am plausibelsten erklärt als Zusammensetzung aus *τανυ-* (Szemerényi, Syncope 154 f.) u. *ἄλγος* / **ἄλεγος* (vgl. *ἄλγος* E u. *ἀλεγεινός* E, auch zu den mögl. sem. Berührungspunkten m. *ἀλέγω*); ähnl., nach Hsch., Leaf zu *Θ* 70, Russo, in: Odyssey zu *τ* 145: *ταναός* + *ἄλγος*; überflüssig Abl. von **ἀνηλεγής* (s.d.; zu den dabei entstehenden Schwierigkeiten s. Leumann, Hom. Wört. 45, Szemerényi a.O)

M nur [⏑̣⏑⏑̣] *-έος θανάτοιο Θ* 70 = *X* 210, *β* 100 = *γ* 238 = *τ* 145 = *ω* 135, *λ* 171 = 398

Σχ sch. D *Θ* 70: *-έος· μακροκοιμήτου. ἢ μακρὰν ἀφροντιστίαν παρέχοντος*

B *schmerzhaft*, nur (formelh.) als Beiw. zu *θάνατος* im abh. Gen. zu *κήρ* u. zu *μοῖρα*; vgl. *δυσηλεγέα*, u. s. *κήρ* B 16, *μοῖρα* Bd. III Sp. 246,52 ff. *Θ* 70 *ἐν δ'* (auf die Waagschalen) *ἐτίθει* (Zeus) *δύο κῆρε ‹-έος θανάτοιο›* (der Tr. u. der Gr.) = *X* 210 (von Ach. u. Hektor) *β* 100 (Antin. referiert Pen.s Rede:) „*ἐκτελέσω ... ' Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν ' μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι ‹ ›*" = *τ* 145 (Pen. zu Bettler) = *ω* 135 (Amphimedon referiert Pen.s Rede) = *γ* 238 (Ath. als Mentor zu Tel.: den Tod können nicht einmal die Götter von einem abwehren, wenn) *λ* 171 (Od. zu Mutter im Hades:) „*τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;*" = 398 (Od. zu Ag. im Hades) M. Schmidt

τανίσφυρος, τανύσφυρος [7ᴴ, 2ʰ] F papyri give only *τανι-*; *τανυ-* in codd. at Sc. 35 (*τανι-* West), h. Cer. 2 ‹(*τανι-* Richardson)›. 77 *‹ ›* and as v.l. Th. 364 (where see West)

M only [⏑̣⏑⏑] *τ]ανίσφυρ[ο]ς ... κούρη* (sc. Atalante) Hes. fr. 75,6; *τανισφύρο[υ εἵ]νεκα [κούρης* (sc. Mestra) fr. 43a,37, *]τανι̣σφύ̣[ρ]ο̣υ̣ εἵνεκα κού[ρης* (sc. Atalante) fr. 73,6, *‹-ισφύρου› εἵνεκα κούρης* (sc. Hel.) fr. 198,4; *‹ › Ἠλεκτρυώνης* Sc. 35; *-ισφύρῳ Εὐρωπείῃ* fr. 141,8; *παιδὶ -υσφύρῳ* h. Cer. 77; *θύγατρα -ύσφυρον* h. Cer. 2; *-ίσφυροι* (*-ύσφυραι* v.l.) *Ὠκεανῖναι* Th. 364 L Lamberterie, *-υς* I 116–22 (119)

B *of the slender ankles*, epith. of beautiful woman, goddess(es); 4ᴴ (incl. fr. 43a,37) w. *κούρη*⁺. Occurrences (w. qualified nouns, PNs) in M. On quest. of *τανι/τανυ-* see F. – W d f l d.: *εὐ-, καλλίσφυρος* J. N. O'Sullivan

τανίφυλλος v.l. for *τανύφυλλος ψ* 190. 195; see West on Th. 364 J. N. O'Sullivan

Ταντᾱλίδης [1ᵉ] S. des Tantalos, Patron. des Pelops (Cypr. fr. 13,4 p. 40 Dav., vgl. Tyrt. fr. 12,7 W.) R. Führer

Τάντᾱλος [1° (Prosaref.°)] E viell. schon myk. (DMic. II 320); eher (wie *Νιόβη*) vorgr. (vgl. Kratylos 42, 1997, 189 A.19; L¹²473) als (wie *Ἄτλας*) zu *τλῆναι* (so L³·⁷·¹⁰)

L [1]F. M. Cornford, in: J. A. Harrison, Themis, Cambridge 1912, 243 ff.; [2]Leaf, History 69 ff.; [3]Wilamowitz, GlH I 64; [4]Büchner, H. 72, 1937, 113 f.; [5]Déonna, RHR 119, 1939, 65 ff.; [6]Page, Odyssey 48 A.6; [7]v. Kamptz 257; [8]N. Tsouyopoulos, Strafe im fgr Denken, Freiburg/München 1966, 54 ff.; [9]L. Gernet, Anthropologie de la Grèce antique, Paris 1968, 186 ff.; [10]F. Skoda, Le redoublement expressif, Paris 1983, 161 f.; [11]Sourvinou-Inwood, BICS 33, 1986, 40 ff. 55 ff.; [12]West, East 472 ff.; [13]W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca & London 2002, 167 ff.

B V. des Pelops (nachhom. *Ταντᾱλίδης*, s.d.), hatte Umgang m. Göttern, wurde bestraft (im Leben Nosti fr. 4 p. 96 Ber. = fr. 9 p. 70 Dav.; in d. Unterwelt *λ* 582 ff.) R. Führer

τανύγλωσσοι [1°] E wohl Poss.kompos., s. L³·⁴ u. vgl. Frisk s.v. *τανυ-*

Σχ sch. Barn. *ε* 66: *-οι· πλατύγλωσσοι* L [1]Boraston, JHS 31, 1911, 220; [2]Körner, Hom. Tierwelt 65 f.; [3]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 76 f.; [4]Risch 190 f.; [5]Neitzel, Apion 201 u. 288 f.

B umstritten, eigtl. *m. langer Zunge* (so L²); Epith. d. Kormorans (*κορῶναι ' εἰνάλιαι*, vgl. Bd. II Sp. 1497,30 ff.): *ε* 66 *ἔνθα* (bei Kal.s Höhle) *δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο, ' σκῶπές τ' ἴρηκές τε -οί τε κορῶναι ' εἰνάλιαι, τῇσίν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν*, lt. Ameis-H. z.St. verb. Rektionskompos.: „*zungenstreckend*, malt für das Auge die Seekrähen im Momente des Schreiens"; allerd. ist d. Kormoran e. rel. ruhiger Vogel, der nur bei Belästigg. schreit (L¹), und hat e. kurze, gleichsam verkümmerte Zunge (L²); daher im Schol. (s. Σχ) 'm. breiter Zunge'? Apion (s. L²) erkl. 'm. langgezogener Stimme', ‹gg. Bed. von *γλῶσσα*› (Verwechslg. m. *φωνή*?); ähnl. Lamberterie, *-υς* 118 *geschwätzig*, der d. Krähe voraussetzt, nicht d. Kormoran; Boraston (L¹), an d. auffäll. nackten Kehlsack d. Vogels denkend, versteht 'm. weitem Schlund' (wohl zustimmend L²), ebf. *‹ ›* – sonst nur Nonn. D. 1,161 G. Markwald

τανυγλώχῖνας (Akk. Pl.) [1ⁱ] E Poss.-Kompos. (Risch 185 u. 190; vgl. auch Sommer, Nominalkompos. 127); Abl. von *γλωχίς* (s. s.v. *γλωχῖνα*)

Σχ sch. D *Θ* 297: *μακρὰς καὶ ὀξείας γωνιώσεις ἔχοντας, ὅ ἐστιν ἀκίδας*

B *m. langer Spitze Θ* 297 (Teukros zu Ag.:) „*ὀκτὼ δὴ προέηκα -ινας ὀϊστούς*", nach Leaf z.St. *m. langen Widerhaken*; nach Lamberterie, *-υς* 118 *spitz zulaufend*. Zum metr. System s. Paraskevaides, Synon. 31. – W o r t f.: *ὀξύς* (s.d.),

τριγλώχις (von Pfeilen), *χαλκογλώχις* (von d. Lanze Ach.s: *X* 225) G. Markwald

τανυήκ(ης) [3¹, 3ᵉ] **Σχ** sch. D Ξ385: *ἐπὶ μῆκος ἡκονημένον. μακρὰν καὶ παρατεταμένην ἔχοντες ⟨τὴν ἀκμήν⟩*, Π473: *ἐκτεταμένον. εἰς μῆκος ἔχον ⟨ ⟩*, 768: *ἐκτεταμένους. μακρούς*

L [1]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 76f.; [2]Trümpy, Krieg. Fachausdrücke 62. 65; [3]Buchholz, Arch. Hom. E238; [4]Herzhoff, H. 118, 1990, 266 A.32; [5]Lamberterie, -υς 118

B *langgespitzt*, Poss.-Kompos. (Risch 185; vgl. Frisk s.v. *ἠκή*); Epith. 5× vom Schwert (*ἄορ, ξίφος*; vorsicht. Zuweisg. der Waffe, wegen Epith. u. überw. Bez. *ἄορ*, zum älteren myk. Schwerttyp bei L[2]); vgl. *ἀμφήκης* (nur vom Schwert) u. s. *ταναήκης*; zum metr. System i.Vbd.m. 'Schwert' s. Paraskevaides, Synon. 20ff.; 4× in kontrast. Vbd. m. *παχύς*, 1× gleichnish. von Zweigen(den) Ξ385 *δεινὸν ἄορ -ες ἔχων* (Pos.) *ἐν χειρὶ παχείῃ ' εἴκελον ἀστεροπῇ* Π473 *σπασσάμενος -ες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ* = κ439 ⟨*τανάηκες* v.l.⟩ = λ231 ⟨ ⟩ (vgl. Φ173) χ443 *θεινέμεναι* (Sklavinnen) *ξίφεσιν -εσιν* ‖ Π768 (im Gl.: Winde *πελεμιζέμεν*) *φηγόν τε μελίην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν, ' αἵ τε πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον -εας* (*ταναήκεας* v.l.) *ὄζους*, vgl. *K* 467: *ἐριθηλέας ὄζους* VE; *ἄκρος* Bd.1440,14ff.; Leaf u. Iliad z.St.; auch L[4,5]. – Wortf.: *ὀξύς* (s.d.), *τανυγλώχινας* G. Markwald

τανόθριξ s. *τανύτριχα*

τανύπεπλος [3¹, 4ᵒ, 2ᴴ] M 1 [⏑⏑⏓⏑] (*τὸν*) ⟨*δ' Ἑλένη -ος*⟩ ...*το δῖα γυναικῶν* Γ228, δ305; *τὸν ⟨ ⟩* ο171; *Λαμπετίη -ος* μ375; *Θέτι -ε* (*-ος* Zen.) Σ385 = 424 2 [⏑⏑⏓x] *Εὐδώρη -ος* Hes.fr.291,3; *Κτιμένῃ -ῳ* ο363; *Ἡνιόχην -ον* Sc.83

Σχ sch. D Γ228: *περιτεταμμένον ἔχουσα τὸν πέπλον, ἕως ἄκρων ποδῶν καθειμένον καὶ καθυκνούμενον. μέγαν* (sic), Σ385: *τετα⟨ ⟩. κοσμία*, sch. min. ⟨P.Amh.18 to ο⟩171: *μακροπεπλος, ⟨ ⟩*363 [*μ*]*ακραν εσ*[*θη*]*τα εχουσηι*

L [1]Marinatos, Arch. Hom. A 13. 49; [2]Lamberterie⁺, -υς I 116–122 (119)

B prob. *of the long* (rather than 'ausgedehnt, weit' vel sim. [see L[1]] or 'fine' [cf. L[2]]) *robe*; cf. *ἑλκεσίπεπλος* and h.Cer.182f. (see *πέπλος* B1 introd.); epith. w. PN of female pers.: see M J. N. O'Sullivan

τανύποος s. *ταναύ-*

τανύπτερος [1ᴴ, 1ᵃ] L Lamberterie⁺, -υς I 116–22 (120) B *of the long* (*and tapering?* : cf. *τανύφυλλος*) *wings*, ref. to extended wings in flight (but neither this nor *τανυσι-* in Th.525 means that *τανυ-* here nec. has verb. force) Th.523 *οἱ* (Prom.) *ἐπ' αἰετὸν ὦρσε* (Zeus) *-ον* h.Cer.89 *ῥίμφ' ἔφερον* (horses of Hades) ... *ἅρμα -οι ὥς τ' οἰωνοί*, see Richardson ad l. See also *τανυπτέρυγι, τανυσίπτερος* J. N. O'Sullivan

τανυπτέρυγι [2¹] **Σχ** sch. D *M*237: *ἐπιμήκεις ⟨πτέρυγας ἔχουσ⟩ιν*, *T*350: *μακρὰς ⟨ ⟩* L Lamberterie, -υς I 116–22 (120)

B *of the long* (*and tapering?* : cf. *τανύπτερος*) *wings*, ref. to extended wings in flight *M*237 (Hector to Pulyd.:) *„οἰωνοῖσι* (n. *αἰετός* vv.201. 219) *-γεσσι κελεύεις ' πείθεσθαι"* *T*350 *ἅρπῃ εἰκυῖα* (Ath.) *-γι* (*οὐρανοῦ ἐκκατέπαλτο δι' αἰθέρος*). See also *τανύπτερος, τανυσίπτερος* J. N. O'Sullivan

τανύρριζος [1ᴴ] hapax L Sommer, Nominalkompos. 127; on *τανυ-* see also Lamberterie, -υς I 116–22

B *of the long* (*and slender?* : cf. e.g. *τανύσφυρος*) *roots* Sc.377 (sim.: rocks hurtle down a mountain and many oaks and pines) *αἴγειροί τε -οι ῥήγνυνται ὑπ' αὐτέων* J. N. O'Sullivan

τανυσίπτερος [2ᵒ, 2ᴴ, 2ᵇ] M [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ον* h.Merc.213, h.32,1; *-οι* ε65, χ468 [⏑⏑⏓⏑⏑] *-ος ὄρνις* Th.525, Op.212

Σχ sch. Barn. ε65: *οἱ ἐν τῇ πτήσει τείνοντες τὰ πτερά*

L Knecht, *τερψίμβροτος* 28f.; [2]Lamberterie, -υς I 116–22 (120)

B lit. 'wing-stretching' but perh. taken in same sense as *τανύπτερος, -πτέρυξ* (qq.v.); ref. to wings extended in flight (though birds of ε65, Th.525 not flying in context) 1 of bird(s) ε65 *ἔνθα* (in wood) *δέ τ' ὄρνιθες -οι εὐνάζοντο, ' σκῶπές τ' ἴρηκές τε* (+ *κορῶναι εἰνάλιαι*) Th.525 *ἀέξετο* (Prom.'s liver) *ἶσον ἀπάντῃ ' νυκτὸς ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι ⟨-ος ὄρνις⟩* (= *αἰετὸν τανύπτερον* of v.523) Op.212 *ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, ⟨ ⟩* χ468 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἢ κίχλαι -οι ἠὲ πέλειαι ' ἔρκει ἐνιπλήξωσι* (here perh. 'of the slender, delicate wings'?) h.Merc.213 *οἰωνὸν δ' ἐνόει -ον* (*ἔγνω φιλητὴν γεγαῶτα Διὸς παῖδα*) 2 of the Moon, prob. metaph. ref. to her swift flight through the sky (cf. sim. of *T*350) h.32,1 *Μήνην ἀείδειν -ον ἔσπετε Μοῦσαι* J.N. O'Sullivan

τανυστύς [1ᵒ] (nom. act. zu *τανύω*, s. Risch §17:) *das Bespannen, Aufziehen* der Sehne auf den Bogen (s. [*ἐν*]*τανύω* B1 1 aβ; II3), nur in Aufford. bei der Bogenprobe φ112 (Tel. drängt die Freier, zu beginnen:) *„ἀλλ' ἄγε μὴ μύνησι παρέλκετε μηδ' ἔτι τόξου ' δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε -ύος, ὄφρα ἴδωμεν. ' καὶ δέ κεν αὐτὸς* (*πειρησαίμην*"), Substantivierg. des im φ häufigen (*ἐν*)*τανύω*; zur Bildg. vgl. *ἀκοντιστύς, ἀλαωτύς, ῥυσταχτύς* u.a. (s. Cauer, Grundfragen 440; Porzig, Satzinhalte 182f.; oft in dir. R.: s. Krarup, C&M 10, 1949, 10); vgl. (ebf. vor buk. Dih.) *„οὐ ... ἐπητύος ἀντιβολήσεις"* (φ306[!]), *ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο* (*A* 469⁺), *„ῥυσταχτύος ἐξ ἀλεγεινῆς"* (σ224); zum Ausdr.: *δακέειν μὲν ἀπετρωπῶντο* (sc. *κύνες*) *λεόντων* (Σ585, mit 'konkr.' Sep.); zur Nominalisierg. z.B. (Ω655) *„κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται"* (s.d. B1 1 eγ weiteres) H.W. Nordheider

τανύσφυρος s. *τανι-*

τανύτριχα (Akk. Sg.) [1ᴴ] (zu *θρίξ*:) *langhaarig*, Poss.-Kompos.; nicht 'm. dichter Behaarung' (Lamberterie, -υς 121); vgl. Bd. II Sp.6 s.v. *βαθύτριχα*; Marg, Charakter 9; Hofinger, Vocabulaire 162 Op.516 *καί τε δι' αἶγα ἄησι -α· πώεα δ' οὔτι, ' οὕνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησι ' ἷς ἀνέμου Βορέω*, d. lange Ziegenhaar wird dem dichten Fell d. Schafe als einem resistenteren gg. Kälte entgegengestellt; vgl. West z.St.; in späterer Dichtg. nur Semon. fr. 7,2; Opp. C. 1,187. 3,495; zum Wortf.: s. s.vv. *δασύς, οὖλος* II; sonstige *θρίξ*-Abl.en: *βαθύ-, εὐ-, καλλί-* G. Markwald

τανύφλοιος [1¹] E Poss.-Kompos. (Risch 190) **Σχ** sch. D Π767: *μακρὸν φλοιὸν ἔχουσαν. εὔϊνον* L s. *τανυήκης*

B uns.: entweder *langrindig* (so L[1]: „'m. lang gestreckter Rinde', langstreifig, nicht durch Querrisse unterbrochen, offenbar im Ggs. zu der rissigen ungleichmäßigen Borke and. Bäume, z.B. der Eiche") od. *dünnrindig* (so L[4] A.31: „wegen d. charakteristischen rissigen, kleinschuppig abblätternden Borke" d. Kornelkirsche *cornus mas*; auch L[3] 119) Π767

(Gl.:) *φηγόν τε μελίην τε -όν τε κράνειαν*, s. noch Leaf u. Janko, Iliad z.St.: *m. glatter Rinde* u. sch. D: *starkfaserig*

G. Markwald

τανύφυλλος [4°] **F** v.l. *τανι-* (codd. quidam, pap.) *ψ* 190. 195; see West on Th. 364, L 116 **L** Lamberterie, *-υς* I 116–22 (118)

B *of the long (and slender, tapering) leaves*, epith. of the olive-tree w. its elongated, double-tapering leaves; on form, vv.ll. see F above *ν* 102 *ἐπὶ κρατὸς λιμένος -ος ἐλαίη* ≅ 346 (*μανίφυλλος* [*μανόφ.*?] Zen.) *ψ* 190 *θάμνος ἔφυ -ος* (*-ου* v.l.) ⟨*ἐλαίης*⟩ *ἕρκεος ἐντός* 195 *ἀπέκοψα κόμην -ου* ⟨ ⟩

J. N. O'Sullivan

τανύω [29ⁱ, 46ⁿ, 3ᴴ, 6ʰ, 1ᵉ] **E** ererbt, ai. *tanuté* ~ *τάνυται* (*P* 393), dazu sek. *ω*-Präs. (wozu *-σ[σ]α*-Aor. usw.) sowie nachträgl. Bildg. *τείνω* (zu *ἔτεινα*) u. Intensivredupl. *τιταίνω* (s.dd. u. Frisk s.vv. m. Lit.; Risch §95. 117 u.ö.; Mayrhofer, EWAia I 618 f.) – Abl. *τανυστύς*; Kompos. (z.T. Poss.-Kompos. von **τανύς*, dann auf *τανύω* bzg., s. Risch §70b): *τανύγλωσσος, -γλῶχις, -θριξ, -πεπλος, -πους, -πτερος, -πτερυξ, -ρριζος, -σίπτερος* (s. Risch §71a), *-σφυρος, -φλοιος, -φυλλος*

F **1** Präs. *-ω* 1 (*φ* 152), *-ουσι* 1 (*P* 391), *ἐν-ουσιν* 1 (*φ* 326), *-ειν* 1 (*P* 390), *-ων* 1 (*φ* 426); asigmat. Fut. *-ουσι* 1 (*φ* 174), *ἐν-ειν* 2 (*φ* 97 = 127); Aor. *ἐ-σσ(α)* 1, *ἐ-σσε(ν)* 14, *-σσε(ν)* 3, *ἐξε-σσ(ε)* 2, *-σε(ν)* 4, *ἐν-σε* 1, *-σσαν* 4, *κατ-σαν* 1; Konj. *ἐν-σω* 1, *ἐν-σῃς* 1, *-σῃ* 1, *ἐν-σῃ* 4, *-σσῃ* 2; *-σσειεν* 1, *ἐν-σειεν* 1; Inf. *-σσαι* 3, *ἐν-σαι* 4; Ptz. *-σσας* 2, *ἐκ-σας* 2, *ἐπεν-σας* 1 – trans. Med. *ἐ-σσατο* 1, *ἐν-σασθαι* 1, *-σσάμενος* 1; **2** Med.-Pass. *-ται* 1, *-οντο* 4, Fut. *ἐν-εσθαι* 1 (*φ* 92); Aor. *-σσάμενος* 1; *ἐ-σθη* 1, *ἐξε-σθη* 2, *ἐ-σθεν* 1, *-σθεν* 1, *-σθείς* 4; Pf.st. *τε-σται* 1, *τε-στο* 3,]*τε-τανυ* ....[(h. 1,16 West)

M (*-νυ[σ]-* im breve oder *-νυσσ/σθ/στ-* im longum) **1** dreis. **1a** [⏑⏑̯] *ἐν δ' ἐ-σσ' ἱμάντα ψ* 201; *κατ-σαν* h. 7,34; *ἐν-σῃς/ῃ/αι φ* 306. 315 (*χερσίν*). 185; *ἐν-σαι δύνατο φ* 247 [⏑⏑̯] *νευρὴν* (*τ'*) *ἐν-ειν/σαι φ* 97 = 127 / ≅ *τ* 587, *ω* 171; *-ων φ* 426; *οὐδέ μιν ἐν-σε φ* 150; (*εἴ κέ μιν*) *ἐν-σῃ/ω φ* 338 ≅ 114ⁱᵐ. (≅ 97); (*μιν*) *ἐκ-σας Λ* 844, *Ω* 18; *ἐπεν-σας χ* 467 [⏑⏑̯] *-ω/ειν φ* 152, *P* 390; *-σεν μέγα τόξον / χείρε[σσι φ* 409, Hes. fr. 33,35; *-σε(ν) Π* 567, *ο* 283; *-σῃ Ψ* 324; *ῥηΐτατ' ἐν-σῃ βιόν τ* 577 = *φ* 75; *-ται P* 393 [⏑⏑̯] *ἐξε-σσ' P* 58 **1b** [⏑̯⏑] *ἀμφὶ ... -σσε* h. Merc. 49 **1c** [⏑̯×] (*ὑπὸ στέρ-ν)οιο -σσεν/αι/αν ε* 373 ≅ 346, *Ξ* 389; *χερσὶ⁺ -σσῃ/ας Ψ* 761, Alcmaeonis fr. 1,2 p. 139 Dav.; *-σσε/αν/ῃ/ας I* 213 / *A* 486 ≅ h. Ap. 507, *N* 359 / *P* 547 / *Ψ* 25; *οὐ δύνασαι σὺ / δυνάμεσθα -σσαι φ* 171. 254; *-σθεν Π* 475; (*κεῖτο*) *-σθείς N* 392 = *Π* 485 = *Y* 483ᵉˣ, *Σ* 26 **2** viers. **2a** [⏑⏑̯⏑] *-ουσι φ* 174; *-οντο I* 468 = *Ψ* 33, *ζ* 83; (*ῥηϊδίως*) *ἐ-σσε* (*βιόν*) *φ* 328 = *ω* 177, *φ* 407; *ἐ-σσε* (*βίῃ*) *P* 401, *φ* 128; *ἐξε-σσε* h. Merc. 124; *τε-στο δ* 135, *ε* 68 [⏑⏑̯⏑] *-οντο Π* 375 [⏑⏑̯⏑] *μάχην / ἔριδα κρατερὴν ἐ-σσε Κρονίων Λ* 336, *Π* 662; *ἐ-σσε τράπεζαν α* 138 = *δ* 54 = *η* 174 = *κ* 370 = *ο* 137 = *ρ* 93; *ἐ-σσεν ἱμάντι α* 442; *τε-στο K* 156 **2b** [⏑⏑̯×] *-ουσι P* 391; (*ῥηϊδίως ...*) *τόξον ἐύξοον ἐν-ουσιν/σειεν/εσθαι φ* 326. 286. 92; *δυνήσεται ἐν-σασθαι φ* 403; (*ἰστίον*) *ἐξε-σθη H* 271, h. 7,38; *ἐ-σθη/εν* Th. 177, *π* 175; *τε-σται ι* 116 **2c** [⏑̯⏑̯] *-σσειεν τ' ἐπὶ γαίῃ σ* 92 **3** fünfs. **3a** [⏑⏑̯⏑⏑̯] *ἐ-σσατο* h. Merc. 51 **3b** [⏑̯⏑⏑̯] *-σσάμενος* (*ποτὶ γαίῃ*) *Δ* 112, *ι* 298 – Zush. verl. h. 1,16 West]*τετανυ*....[

Σχ sch. min. P. Oxy. 3238 zu *A* 486: *τάνυσσαν· παρέτειναν*, sch. D *A* 486: *-σσαν· κατὰ μῆκος ὑπέθηκαν*, *Ψ* 324. 761 u.ö.: *-σῃ· ἐκ-* bzw. *ἐπιτείνῃ*, *P* 58 u.ö.: *ἐξε-σσεν· ἐξέτεινεν ... ἠπλωσεν*, *P* 393: *-ται· διατείνεται. διαχεῖται*, *Π* 375: *-οντο· ἐπιτεταμένως ἔτρεχον*, *Π* 475: *-σθεν· ἀπευθύνθησαν*, *K* 156: *τε-στο· ὑπέκειτο*, vgl. sch. min. P. Oxy. 3160 zu *α* 442 (*ἐφείλξατο*)

L **1** Formen (asigmat. Fut. *τανύω*), Textkrit.: Laroche, HU I 269; Mutzbauer, Tempuslehre II 293; Scheindler, Textkrit. Erl. 159; Risch §124a; Shipp, Studies 146 (athem. *τάνυται P* 393, s.a. Risch §95); Neuberger-Donath, SCI 2, 1975, 10 (trans. u. intrans. Med. *Δ* 112, *φ* 403; *ι* 298); van der Valk, Text. Crit. Od. 221 (*θ* 54, *δ* 783 *τάνυσσαν / πέτασσαν*) – Aktionsarten: P. Kösling, Die griech. primären Jotpräsentien (Diss. Freiburg 1995), Hamburg 1998, 190 ff., 297 **2** Gebr.: A. L. T. Bergren, *πεῖραρ*, American Class. Stud. 2, 1975, 47. 190; (zu B I a β. II 3:) Laser, Arch. Hom. T 64; Neuberger-Donath (s.o.); (I 1 b:) Laser, Arch. Hom. P 60; (I 2 a:) Dihle, Homer-Probleme 23; (I 2 c:) Leaf zu *Ψ* 324; Delebecque, Cheval 64. 185. 194. 199 f.; (I 4:) Heitsch, Aphroditehymnos 97 f.; Heubeck, Gl. 50, 1972, 135 ff. (= Kl. Schr. 85 ff.); Michel, Erläuterungen 55 f.; Moulton, CPh 74, 1979, 290 ff.; Bergren (s.o.); M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 1999, 27 ff.; Heitsch, AAWM 2000, Nr. 2, 85 ff.

B *spannen*, (sek.) trans./kausat. (Akt.; *Δ* 112, *φ* 403, h. Merc. 51 Med.): Dehnbares *straffen, strecken, anziehen*, Flächen, Längen ihrer Ausdehnung nach *hinstrecken, hinbreiten*; urspr. intrans. (Präs.st.: *P* 393 *-ται*, 4x *-οντο*; *φ* 92 Fut. *ἐν-εσθαι*; *ι* 298 Aor. Med., *-θη*-Aor., Pf.st. *τε-σται⁺*): *sich strecken, hingestreckt sein*; (log.) Obj. elast. u. starre Ggst.; leblose u. lebende Körper: Gefallene, Pferde u. *ἡμίονοι* im Lauf, (*ε* 68, h. 7,38) Pflanzen; *νύξ, ἶρις*; 'Abstr.' (*μάχη, πεῖραρ* usw.); öfter dir. R. (meist bei der Bogenprobe im *φ*, s.u.); im Gl. (I 1 a:) *P* 390, *φ* 407, (1 c β:) *Ψ* 761, (I 3:) *P* 547, (II 1:) *P* 58; Kompos. s.u. II. – Wortf.: *τείνω, τιταίνω* (vgl. *τιτύσκομαι*), *πετάννυμι, στρώννυμι; ἐλαύνω, ἕλκω, ἐρύω, ὀρέγω*; (zu B I 2 c:) *ἔχω, ἰθύνω* (*Π* 475 nb. *τ.*), *ἵημι, ὀτρύνω, σεύω* (s.u. G sowie Delebecque, Cheval 64; einzelnes s.u. in den Vorbem.)

Gegenüberstellung der Formen von *τανύω – τεῖναι – τιταίνω* (im einzelnen s.dd. u. hier F.M): (trans.:) Präs.st. + asigmat. Fut. (*τανύω / τιταίνω* mit Formen-Suppletion): *τανύω, τιταίνει, τιταίνετον, τανύουσιν, ἐτίταινε, τανύειν*, (trans. Med.:) (*ἐ*)*τιταίνετο, τιταίνοιτ'*; (metr. Altern.:) *τανύων / τιταίνων* – Aor. (*τανύω / τεῖναι* als metr. Altern.): (*ἐ*)*τάνυσσ'/(σ)σε(ν) / σσαν / σαν/σω/σῃς / (σ)σῃ / (σ)σειεν / (σ)σαι*, (sowie trans. Med. *ἐτανύσσατο, ἐντανύσασθαι, τανυσσάμενος*) vs. (*ἔ*)*τεινε(ν) / αν / ειεν / ας*; (metr. gleichw.:) *τανύσσας / τιτήνας* – Med.-Pass.: *τάνυται / ονται / εσθαι* vs. *τιταινόμενος/ω* – *θη*-Aor. u. Pf.st. (*τανύω / τεῖναι* als metr. Altern.): (*ἐ*)*τανύσθη / σθεν / σθείς* vs. *τάθη/είς*; *τετάνυσται/στο* vs. *τέτατ(ο) / σθην / ντο* – metr. gleichw., aber mit versch. Aspekt: *ἐτίταινε / ἐτάνυσσε; τιταίνων / τιτήνας / τανύσσας* (vgl. *ὀρέξας, πετάσσας*); *ἐτιταίνετο / ἐτανύσσατο*; (intrans. außer *Δ* 112:) *τιταινόμενος / τανυσσάμενος* (vgl. *τιτυσκόμενος*); (Fut./Aor.:) *ἐντανύεσθαι / σασθαι*

Metr. Verteilung von *τανύω – τείνω – τιταίνω*: bei zweis. Formen ist *τείνω⁺/τάθη⁺* ohne Konkurrenz; bei dreis. [⏑⏑⏑]: *τανύω⁺/σῃς⁺, ἐτάνυσσ⁺ – τέταται/ο*; bei [⏑–×]: *τάνυσσε/σσας/σθείς – ἔτεινε* (nur *Δ* 124), sonst *τετάσθην⁺ – τιταίνει/ων, τιτήνας*; bei viers. [⏑⏑–⏑]: *ἐτάνυσσε* (sowie *τανύουσι/οντο, τετάνυστο*) – *ἐτίταινε*; bei fünfs. [⏑–⏑⏑–⏑]: *τανυσσάμενος – τιταινόμενος/ω*; bei [⏑⏑–⏑⏑]: *ἐτανύσσατο* (nur 1ʰ) – *ἐπιταίνετο* (zum Med. vor buk. Dih. s.o. in L); ⟨*κεῖτο*⟩ *τανυσθείς* (*N* 392⁺) am VE supplet. zu ⟨ ⟩ *ταθείς* (*N* 655 = *Φ* 119) am VA

Disposition I Simplex **1** von Sachen **1a** von dehnbarem Material (*βοείη, τόξον* u.a.) **1b** von Flächen (*τράπεζα* u.a.) **1c** von starren längl. Gegenständen **I2**

von unbewegl. u. (2c) bewegten Körpern, -teilen (Männern, *χεῖρες*, Pferden im Lauf, Schweinen am Spieß u.ä.) **13** von *νύξ, ἶρις* **14** von 'Abstr.' (*πεῖραρ, ἔρις, πόνος, μάχη*) **15** Zush. verl. **II** Kompos. (*ἐκ-, ἐν[-], ἐπεν-, κατ-*)

I Simplex **1** von Sachen **1a** von dehnbarem Material **1aα** *βοείη, δέρμα βοός, κρήδεμνον; ἡμερίς*: *spannen, straffen, strecken (ausdehnen)*, Präs. (im Gl.), Aor., (*ε* 68) intrans. Plqu.; dir. R. *ε* 346; vgl. (*Γ* 261⁺) *κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν*, (*Γ* 372) *ὀχεὺς τέτατο*, (*Ξ* 404) *τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην*; s.u. noch *ϑ* 54 (in D) — *P* 390. 391. 393 (*ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ βοὸς*) *βοείην* ' *λαοῖσιν δώῃ -ειν μεθύουσαν ἀλοιφῇ*· ' *δεξάμενοι δ' ἄρα τοί γε διαστάντες -ουσι* ' *κυκλόσ'* (s.d. B1b u. s.v. *κυκλοτερής*), *ἄφαρ δέ τε ἰκμὰς ἕβη, δύνει δέ τ' ἀλοιφὴ* ' *πολλῶν ἑλκόντων, -ται δέ τε πᾶσα διὰ πρό*· ' *ὡς οἵ γ' ἔνϑα καὶ ἔνϑα νέκυν* ([sc. Patr.] *εἵλκεον ἀμφότεροι*), zu *-ται* s.o. Shipp (L1) h. Merc. 49 (Hermes fertigte Phorminx: *πῆξε δόναχας*) *πειρήνας διὰ νῶτα ... χελώνης*. ' *ἀμφὶ δὲ δέρμα -σσε βοός* (*ἐ-σσατο χορδάς* [s.u. in 1aβ]) *ε* 346 (Leukothea zu Od.:) „*τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο -σσαι*" *bind dir* (Akt. statt refl. Med.: vgl. *Γ* 189⁺ *ϑυμόν ἔτερπε*⁺ u.ä.) ≅ 373 (*-σσεν*) intrans.: *ε* 68 *ἡ δ' αὐτοῦ τε-στο περὶ σπείους* ... ' *ἡμερὶς ἠβώωσα, τεϑήλει δὲ σταφυλῇσι* (vgl. h. 7,38 in II2) *war gestreckt: streckte sich* (Schadewaldt), *rankte sich* (Hampe) **1aβ** *τόξον, βιός, χορδή*: *den Bogen (be)spannen*, indem man (das eine Schaftende gg. das andere drückt,) die Sehne *anzieht* und in die *κορώνη* ('Ring', 'Öse' *Δ* 111) einhakt (entspr. *νευρὴν, τόξον, βιὸν, ἱμάντα ἐν-ειν* [s.u. II3], synon. *φ* 127/128, 326/328; zur Sache s. Laser, Arch. Hom. T 94; Odyssey vol. III p. 138sq.); entspr. (h. Merc. 51) *die Saite(n) der Phorminx* durch Befestigg. am *κόλλοψ* ('Wirbel') *spannen*; Präs., (*φ* 174) asigmat. Fut., Aor. (*Δ* 112, h. Merc. 51 trans. Med. [s.o. L]); dir. R. *φ* 426. 328 u. ff.; vgl. (*Θ* 226⁺) *τόξα τιταίνων*⁺ ([s.d. B1] svw. 'schußbereit im Anschlag halten'), Opp. (h. Ap. 6) *βιόν τ' ἐχάλασσε*, (h. 27,12) *χαλάσασ' εὐκαμπέα τόξα*' — *Δ* 112 *καὶ τὸ μὲν εὖ κατέϑηκε* (Pandaros s.n Bogen) *-σσαμενος ποτὶ γαίῃ* ' *ἀγκλίνας nachdem er sich seinen Bogen bespannt hatte* (zum trans. Med. vgl. h. Merc. 51 [s.u.], *φ* 403 [II3] u. s.o. Neuberger [L], dann folgen *Spannen* u. *Schuß*: [124] *ἐπεὶ κυκλοτερὲς* [prolept.] *τόξον ἔτεινεν* [s.d. B11a], *ἆλτο δ' ὀιστός*) *φ* 426 (Od. zu Tel.:) „*οὐδέ τι τοῦ σκοποῦ ἤμβροτον οὐδέ τι τόξον* ' *δὴν ἔκαμον -ων*· *ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν*" (geht auf *ῥηιδίως ἐ-σσε χορδήν* V. 407. 409, s.u.) 128 (*τρὶς δὲ μεϑῆκε βίης* [Tel.] *ἐπιελπόμενος νευρὴν ἐν-ειν* [s.u. II3]) *καί νύ κε δή ἐ-σσε βίῃ τὸ τέταρτον ἀνέλκων*, ' *ἀλλ'* (*ἔσχεϑεν* Od.) 328 (Eurym.: „man wird spotten, daß die Freier *οὐδέ τι τόξον ἐν-ουσιν* [s.u. II3]· *ἀλλ' ἄλλος τις πτωχὸς*) *ῥηϊδίως ἐ-σσε βιόν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου*" = *ω* 177 (neg.:) *φ* 152 (*οὐδέ μιν ἐν-σε* [s.u. II3] u. sagte [sc. Leodes]:) „*ὦ φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ -ω* (*οὐ δύναμαι -σαι* PGen. [v. MH 37, 1980, 214], Athen.)" *ich kann (ihn) nicht spannen* (entspr. folg. Stt.:) 171. 174 (Antin. antw. Leodes:) „*ἐπεὶ οὐ δύνασαι*⁺ *σὺ -σσαι* ' (hältst du auch die anderen für unfähig, du bist kein *ῥυτὴρ βιοῦ* [2 Vv.]) ' *ἀλλ' ἄλλοι -ουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί*", asigmat. Fut. (s.o. L1) 254 „*ὅ τ' οὐ δυνάμεσθα -σσαι* ' *τόξον*· *ἐλεγχείη δέ*" Hes. fr. 33,35]*μενος -σεν χείρε*[*σσι φίλῃσι* ' *τόξον, καὶ τα*]*χὺν ἰὸν ἐπὶ στρεπτῇ σ*[*χέϑε νευρῇ* — *χορδή* (s.o. Vorbem. zu aβ:) *φ* 407. 409 *ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος* ... ' *ῥηϊδίως ἐ-σσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδήν*, ' *ἄψας ἀμφοτέρωϑεν* ... ' *ὡς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς -σεν μέγα τόξον 'Οδυσσεύς* h. Merc. 51 (Hermes fertigte Phorminx [s.o. in 1aα]:) *ἑπτὰ δὲ συμφώνους ᾠῶν ἐ-σσατο χορδάς* **1b** von Flächen (*τράπεζα, τάπης, νῆσος*): *hinstrecken, hinbreiten*, spez. einen (Klapp)tisch *ausklappen* (s. Laser, Arch. Hom. P 60; Odyssey zu *α* 138); Aor., 2x intrans. Pf.st.; vgl. (*κ* 354, *ε* 92 metr. gleichw.) *ἐτίταινε* ([s.d. B4] nach and. Impf.), *παρέϑηκε* (vor and. Aor.) *τραπέζας/αν*, (*α* 112) *προτίϑεντο*, (*λ* 11, *ε* 269⁺, *Θ* 441⁺) *τέταϑ', πέτασ' ἱστία, λῖτα* usw., (*Ω* 645⁺) *στόρεσαν τάπητας, λέχος, ῥῆγος, βοέην* — *α* 138 (Gast sitzt auf *ϑρόνος*, Tel. auf *κλισμός*, [Dienerin] *χέρνιβα ἐπέχευε*) *νίψασϑαι*· *παρὰ δὲ ξεστὴν ἐ-σσε τράπεζαν*. ' *σῖτον δ'* (*ταμίη παρέϑηκε*; vgl. 111 f. *τραπέζας* ' *νίζον καὶ πρότιϑεν*) = *δ* 54 = *η* 174 = *κ* 370 = *ο* 137 = *ρ* 93 (Aor. *ἐ-υσσε* in Reihe von and. Verben im Aor.; dagg. *κ* 354 Impf. *ἐτίταινε* zw. and. Impf.) — Pf.st. *ist/war hingestreckt, -gebreitet* (nb. *ἔστρωτο*): *K* 156 *εὖδ'* (Diom.), *ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς* ... ' *αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τε-στο φαεινός* *ι* 116 *νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τε-σται* (vorm Kyklopenland; vgl. *κεῖτο -σϑείς* in 2a) **1c** von starren längl. Gegenständen **1cα** *ὀβελοί, ἔγχος, ἡλακάτη*: *der Länge nach hinlegen, hinstrecken*, Aor. u. (1°) Plqu. *Γ* 213 *ἀνϑρακιὴν στορέσας ὀβελοὺς ἐφύπερϑε -σσε* (Patr.) *ο* 283 *καὶ τό γ' ἐπ' ἰκριόφιν -σεν νεός* (Telem. die Lanze des Theokl.; gew. ist *ἔστησε δουροδόκης ἔντοσϑεν α* 127 f.) *δ* 135 *αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ* (sc. Garn im Korb) ' *ἠλακάτη* (s.d.) *τε-στο ... εἶρος ἔχουσα* (vgl. *X* 307 *φάσγανον τέτατο* [s.d. B11b]) **1cβ** *ἕρματα, κανών, κληίς*: *unter Spannung setzen:* Schiffstützen *verkeilen*, Webstab *fest anziehen*, Riegel mit Riemen *anziehen* (u. *festbinden*); Aor. *A* 486 (*νῆα μὲν*) *ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν (!)* ' *ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάϑοις, ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ -σσαν* (Reim) ≅ h. Ap. 507 (*παρὰ δ'* [*περὶ δ' ἕρματα* cod. M]) *Ψ* 761 (Gl., Wettlauf: Od. *ἄγχι*) *ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς* ... ' *στήϑεός ἐστι κανών, ὅν τ' εὖ μάλα χερσὶ -σσῃ* ' *πηνίον ἐξέλκουσα παρὲκ μίτον, ἀγχόϑι δ' ἴσχει* ' *στήϑεος*· *ὡς 'Οδυσεὺς ϑέεν ἐγγύϑεν α* 442 *βῆ ῥ' ἴμεν* (Eurykl.) *ἐκ ϑαλάμοιο* (wo Tel. schlief), *ϑύρην δ' ἐπέρυσσε (!) κορώνῃ* ' *ἀργυρέῃ, ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐ-σσεν ἱμάντι* (s.d. B1c u. Odyssey z.St.)

I2 von (lebenden u. leblosen) Körpern, Körperteilen **2a** von (leblosen) Männern/Körpern (Kriegern, Kyklop, Uranos [vgl. 3]): der Länge nach *hin-, ausstrecken*; Aor. trans. u. intrans. (*κεῖτο -σϑείς*' *lag hingestreckt* [außer *Σ* 26] vom Gegner, *ι* 298 *-σσάμενος* [*sich*] *ausgestreckt* [*habend*], sc. Schläfer) — *Ψ* 25 (*Ἕκτορα*) *ἀεικέα μήδετο ἔργα* (Ach.) ' *πρηνέα πὰρ λεχέεσσι Μενοιτίαδαο -σσας* ' *ἐν κονίῃς* (s.u. intrans. sowie *Ω* 18 *ἐν κόνι ἐκ-σας* [in II2]) *σ* 92 (Od. *μερμήριξε, ἢ ἐλάσειε' ὅς μιν* [Iros] *ψυχὴ λίποι*) *ἦέ μιν ἦκ' ἐλάσειε -σσειέν τ' ἐπὶ γαίῃ ob er ihn erschlagen oder bloß durch e. mäßigen Hieb niederstrecken solle* — intrans. (vgl. s.v. *τεῖναι* B12): *N* 392 (*ἤριπε δ' ὡς ὅτε δρῦς*, tödl. Getroffener) *ὡς ὁ πρόσϑ' ἵππων καὶ δίφρου* ⟨*κεῖτο*⟩ *-σϑείς* = *Π* 485 = *Υ* 483ᵉᵃ (*ἐπὶ χϑονί*), entspr. am VA ⟨ ⟩ *ταϑείς* (*N* 655 = *Φ* 119) *Σ* 26 *αὐτὸς δ'* ⟨*ἐν κονίῃσι*⟩ *μέγας μεγαλωστὶ -σϑεὶς* ' *κεῖτο* (trauernder Ach. wie e. Toter; vgl. *Δ* 536 ≅ 544 [*πρηνέες*] ⟨ ⟩ *τετάσϑην* / *τέταντο* [s.d. B12]) Th. 177 *ἦλϑε δὲ νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ* ' *ἱμείρων φιλότητος ἐπέσχετο, καί ῥ' ἐ-σϑη* ' *πάντῃ* *ι* 298 (*ἐπεὶ Κύκλωψ ἐμπλήσατο νηδὺν*) *κεῖτ' ἔντοσϑ' ἄντροιο -σσάμενος διὰ μήλων sich ausstrekkend* **2b** von *γναϑμοί*, intrans. Aor. *π* 175 *δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην* (Ath. dem Od.). ' *ἄψ δὲ μελαγχροιὴς γένετο, γναϑμοὶ δ' ἐ-σϑεν se. Wangen strafften sich* **2c** von Pferden, *ἡμίονοι* im Lauf: Akt. (Aor.) *mit (gespannten) Zügeln straffen (lenken), faire allonger* (Delebecque [L2]), Med. (Impf.) *sich im Lauf strecken, in gestrecktem Galopp laufen* (s.a. *Π* 475 in II3, dagg. Pass. in 2d), 1' dir. R.; vgl. *ἔχω* (II Sp. 840,53 ff.), *ἰϑύνω* (B2b u. Wortf.), (*Γ* 261⁺) *ἡνία τεῖνεν* (s.d. B11a), (*X* 23, *Ψ* 518) *ϑέῃσι* ⟨*τιταινόμεν*⟩*ος* (s.d. B6) *πεδίοιο*, (*λ* 599) *ὤσασκε* ⟨ ⟩*ος*, (*β* 149) ⟨ ⟩*ω πτερύγεσσιν*, (*Ψ* 375) *ἵπποισι τάϑη* (anderers. 758 *ἀπὸ νύσσης τέτατο* [s.d. B14]) *δρόμος* (dazu Bergren [L2] 190), (*Π* 834) *ἵπποι ποσσὶν*

ὀρωρέχαται, sowie Synon. bei Delebecque, Cheval 64; anders (Θ41+, Ε720+) τιτύσκετο / ἔντυεν ... ἵππω+ 'schirrte an' — Ψ324 (Nestor zu Antil.: „ὅς δέ κε κέρδεα εἰδῇ) αἰεὶ τέρμ' ὁρόων στρέφει ἐγγύθεν, οὐδέ ἑ λήθει ' ὅππως τὸ πρῶτον -σῃ βοέοισιν ἱμᾶσιν, ' ἀλλ' ἔχει ἀσφαλέως", sc. ἵππους (entspr. 317 νῆα ἰθύνει, 320 Opp. ἐλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα) (intrans.:) Π375 -οντο δὲ μώνυχες ἵπποι (des Patr.) ' ἄψορρον προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο ζ83 (μάστιξεν δ' ἐλάαν, Naus.) αἱ δ' ἄμοτον -οντο (ἡμίονοι) **2d** von Schweinen am Bratspieß *wurden hingestreckt* (Pass. Impf.), 1i dir.R. Ι468 (Phoin. erz.: „πολλὰ μῆλα) ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες ... ' εὐόμενοι -οντο διὰ φλογός (πολλὸν δὲ μέθυ πίνετο") = Ψ33 (30 ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ), korr. z.B. Ι213 (s.o. in 1cα)

I3 von himml. Phänomenen νύξ, ἶρις (vgl. Οὐρανός, s.o. 2a): *spannen (breiten, wölben) über*, Aor.; (s. s.v. τείναι B13:) vgl. (Π365) ὅτε Ζεὺς λαίλαπα τείνῃ, (Ε506f.) ἀμφὶ δὲ νύκτα ἐκάλυψε, (λ19) νὺξ τέταται, (Ρ371, ζ45) αὔγὴ, αἴθρη πέπταται+ — Π567 Ζεὺς δ' ἐπὶ νύκτ' (s.d. B17) ὀλοὴν -σε κρατερῇ ὑσμίνῃ, ' ὄφρα φίλῳ περὶ παιδὶ μάχης ὀλοὸς πόνος εἴη, dagg. ἐπῆλθε+ (Θ488, ξ457 u.ö.) vom normalen Anbruch der Nacht (s. νύξ B11a; ferner Parall. bei Christol, Gaia 7, 2003, 101) Ρ547 ἠΰτε πορφυρέην ἶριν θνητοῖσι -σῃ ' Ζεὺς ἐξ οὐρανόθεν τέρας ἔμμεναι (ὥς δύσετ' ἔθνος, Ath.), vgl. (Λ28) στήριξε **I4** von 'Abstr.': πεῖραρ / ἔρις (πτολέμοιο), πόνος, μάχη (+ κατὰ ἶσα) *spannen* (wie Seil, Λ336 Waage? s.o. L2), Aor.; Subj. Zeus od. die gg.einander agierenden göttl. u. menschl. Protagonisten der beiden Heere; in zus.fassender, steigernder Ein- od. Ausleitg. von Kampfserien; vgl. s.v. τείνω B15: (Μ436, Ο413) ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο, (Υ401) εἰ θεὸς ἶσον τείνειεν πολέμου τέλος, (Th.638) ἶσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο, (Ρ543. 736) τέτατο ὑσμίνη, πτόλεμος; sowie (Θ69+) ἐτίταινε (s.d. B3) τάλαντα, (Η402+) ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται; kontrast. (Θ72+, Ξ99) (ἐπιρ)ρέπει αἴσιμον ἦμαρ (s.d. B3b) / ὄλεθρος (s.a. Κ173); weiteres bei Heubeck u.a. (s.o. L2) — Λ336 ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐ-σσε Κρονίων, von unentschiedenem Gleichstand der Schlacht Ν359 ([345] Zeus u. Pos. ἀμφὶς φρονέοντε ἡρώεσσιν ἐτεύχετον ἄλγεα. τοὶ δ' ἔριδος καὶ πτολέμοιο ' πεῖραρ (s.d. B11) ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι -σαν ' ἄρρηκτόν τ' ἄλυτόν τε, τὸ πολλῶν γούνατ' ἔλυσεν, zu Kontam. u. evt. Abhängigkeit s. Heubeck (s.o. L2) 91f., Janko (Iliad) z.St. (vgl. Η102 νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι) Ξ389 δή ῥα τότ' αἰνοτάτην ἔριδα πτολέμοιο -σαν ' ... Ποσειδάων καὶ ... Ἕκτωρ, ' ἤτοι ὁ μὲν Τρώεσσιν, ὁ δ' Ἀργείοισιν ἀρήγων Π662 πολέες γὰρ ἐπ' αὐτῷ (Sarp.) ' κάππεσον, εὖτ' ἔριδα κρατερὴν ἐ-σσε Κρονίων Ρ401 (τοῖον Ζεὺς ἐπὶ Πατρόκλῳ) ἐ-σσε κακὸν πόνον, zum Ausdr. s. Edwards (Iliad) z.St.; Schein, in: Festschr. Kullmann 2002, 193 **I5** Zush. verl. h.1,16 West].τετανυ....

II Kompos. (außerdem s.u. G1) **1** ἀνά (s.d. B12b): Alcmaeonis fr.1,2 p.139 Dav. = p.33 Ber. (ἔνθα μιν Τελαμὼν) πλῆξε κάρη, Πηλεὺς δὲ θοῶς ἀνὰ χεῖρα -σσας (τανύσας / πετάσας codd., τινάξας ci.) ' ἀξίνῃ (ἐπεπλήγει νῶτα; zu Text u. Parall. s. Salvador, Eikasmos 7, 1996, 21ff.) *hochreckend* zum Schlag (vgl. Χ34, ξ425 ἀνασχόμενος), vgl. metr. gleichw. (Ν534, Δ523+, Ω743) χεῖρε/ας τιτήνας ([s.d. B5; einz. Aor. + περί] sc. stützend), πετάσσας (flehend), ὀρέξας ([s.d. B1a] sc. zum Abschied; s.d. noch Ο371+ χεῖρ' ὀρέγων+, Ψ99+ ὠρέξατο χερσί), ἀνασχών (s. ἔχω B112); ferner (Ε314, ω347) ἀμφὶ ἔχεύατο / βάλε πήχεε

2 ἐκ-: von Körpern (Baum), Häuten, Weinreben: *ausstrecken*, Aor.Akt. u. -θη, stets mit lok. Best. — (s.o. I2a:) Λ844 (θεράπων) ὑπέχευε βοείας. ' ἔνθα μιν (Verwundeten) ἐκ-σας ἐκ μηροῦ τάμνε (βέλος) Ω18 τὸν δέ τ' ἔασκεν (Ach. Hektors Leiche) ' ἐν κόνι ἐκ-σας (κονίῃ -σας v.l.) προπρηνέα (s.o. Ψ25 in 12a) Ρ58 (οἷον ἔρνος ἄνεμος) βόθρου τ' ἐξέστρεψε καὶ ἐξε-σσ' ἐπὶ γαίῃ · ' τοῖον (Εὔφορ- 4 βον κτάνε, Men.) Η271 βλάψε δέ οἱ (Aias dem Hektor) ... γούναθ' · ὁ δ' ὕπτιος ἐξε-σθη ' ἀσπίδι ἐγχριμθείς — (s.o. I1aα:) h.Merc.124 (Hermes schlachtete Rinder) ... ἐξε-σσε ... ἐνὶ πέτρῃ h.7,38 αὐτίκα δ' ... παρὰ ἱστίον ἐξε-σθη ' ἄμπελος ἔνθα καὶ ἔνθα (s.o. ε68 in I1aα) 8

II3 ἐν(-): außer Π475 (-σθεν [s.u. Ende]) nur Od.: von der Bogenprobe (meist φ), (ψ201) Od.' Bett; Aor. (φ403 Med.), Präs. (326), Fut. (97+; 92 Med.); 11x (von 19) dir.R.; 12 von τόξον / νευρή, ἱμάς: Bogen(sehne), (ψ201) Lederriemen *einspannen* (s.o. I1aβ): φ97 τῷ δ' ἄρα (Freier) θυμὸς ... ἐώλπει ' νευρὴν ἐν-ειν (Arist., ἐν-σειν/σαι pars codd.) διοϊστεύσειν τε σιδήρου (Fut.) = 127 ≅ τ587 (πρίν, τ' ἐν- 16 σαι διοϊστεῦσαί τε) φ114 (Tel.:) „εἰ δέ κεν ἐν-σω διοϊστεύσω τε σιδήρου" ≅ φ338in. („ἐν-σῃ", Bettler) 306 (Antin. zum Bettler:) „σοὶ μέγα πῆμα πιφαύσκομαι, αἴ κε τὸ τόξον ' ἐν-σῃς (ἐκ-σῃς v.l.)" + 315 („ἐν-σῃ χερσίν τε βίηφί τε ἦφι πιθήσας") τ577 (Pen.:) „μνηστήρεσσιν ἄεθλον τοῦ- 20 τον ἐφήσω · ' ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐν-σῃ βιὸν ἐν παλάμῃσι ' καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων" = φ75 (neg.:) φ326 „μνῶνται, οὐδέ τι τόξον ἐΰξοον ἐν-ουσιν (ἐν-σουσιν v.l.)", hier Präs. *können nicht* 150 οὐδέ μιν ἐν-σε (ἐκ-σε v.l.) · πρὶν γὰρ κάμε χεῖρας ἀνέλκων ([152] „οὐ -ω", s.o. I1aβ) 185 οὐδ' ἐδύναντο ' ἐν-σαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν ≅ ω171 φ247 (ἐνώμα [Eurym.] θάλπων) ἀλλά μιν οὐδ' ὦς ' 28 ἐν-σαι δύνατο 286 δείσαντες μὴ τόξον ἐΰξοον ἐν-σειεν (Bettler) — (Med.:) 92 (Antin.:) „οὐ γὰρ ὅίω ' ῥηϊδίως τόδε τόξον ἐΰξοον ἐν-εσθαι" (Fut.) *wird sich* nicht leicht *spannen lassen* (Schadewaldt) 403 (Freier:) „αἴ γὰρ δὴ τοσ- σοῦτον ὀνήσιος ἀντίασειεν (Bettler), ' ὡς οὗτός ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐν-σασθαι" — (ἱμάς:) ψ201 (Od.: „λέχος ἔξεον) ἐν δ' ἐ-σσ' ἱμάντα βοός", vgl. (Ε728, Κ263) ἱμᾶσιν ' ἐντέταιτο — ἵπποι: Π475 (ἀπέκοψε [Autom.] παρήορον) τὼ δ' (ἵππω) ἰθυνθήτην, ἐν δὲ ῥυτῆρσι -σθεν *beide stellten sich gerade u. liefen gestreckt in den Zügeln* (Hampe), s.o. (in I2c) u. vgl. (Ψ735+) τάθη δρόμος

II4 ἐπεν- χ467 (Od. die Mägde erhängend: πεῖσμα νεὸς) κίονος ἐξάψας ... περίβαλλε θόλοιο, ' ὑψόσ' ἐπεν-σας (ἐπαν-σας, ὑψόσε ἐν-σας vv.ll.), μή τις ποσὶν οὖδας ἵκοιτο *indem er es in die Höhe straff hinspannte* (Ameis-H.), zum Kompos. vgl. ἐπεμβαώς u. s. Odyssey z.St.

II5 κατ- h.7,34 ἔμπνευσεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δ' ἄρ' ὅπλα ' κατ-σαν *zogen den Taue beiderseits nieder, strafften sie, dai due lati tendevano* (Càssola), vgl. (Γ261+) κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν+ (s.d. B11a)

D ω171a (= φ254) θ54 (51 νῆα ... ἔρυσσαν [!]) παρὰ δ' ἱστία λευκὰ -σαν (vulg. [sic v.d.Mühll, van Thiel; Ferrari, MD 44, 2000, 16], ἀνὰ ... πέτασσαν v.l. [sic Ludwich, Allen, van der Valk, v. L1, Odyssey ad l.]; cf. Α480, δ783, κ506); v.l. μ423 (τε-στο Athen.)

G 1 (adv.) Bestimmg., meist lok., selten modal (B11a:) Ο1 κυκλόσ' Ρ391, διὰ πρό Ρ393, ἀμφί h.Merc.49, ὑπὸ στέρνοιο ε346+, αὐτίκα ε373, αὐτοῦ περὶ σπείους ε68, ῥηϊδίως φ328+, τάχα φ174, περὶ κόλλοπι φ407, ἄτερ σπουδῆς φ409, χείρε[σσι Hes.fr.33,35; (1b:) παρά α138+, ὑπὸ κράτεσφι Κ156, παρὲκ λιμένος ι116; (1c:) ἐφύπερθε Ι213, ἐπ' ἰκριόφιν ο283, ἐπ' αὐτῷ δ135, ὑπό/παρά Α486 ≅ h.Ap.507, εὖ μάλα χερσί Ψ761, ἐπὶ ... ἱμάντι α442; (2a:) πρηνέα πὰρ λεχέεσσι ἐν κονίῃς Ψ25, ἐπὶ γαίῃ σ92, πρόσθ' ἵππων Ν392+, ἐπὶ χθονί Υ483, ἐν κονίῃσι μέγας μεγαλωστί Σ26, πάντῃ Th.177, διὰ μήλων ι298; (2b:) θοῶς, ἀνά Alcmaeonis fr.1,2; (2c:) ἱμᾶσιν Ψ324, ἄψορρον προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο Π375, ἄμοτον ζ83; (2d:) διὰ

φλογός Ι468⁺; (I3:) *ἐπὶ ... ὑσμίνῃ Π567, θνητοῖσι Ρ547*; (I4:) *σφιν, κατὰ ἶσα Λ336, ἐπ' ἀμφοτέροισι Ν359, ἐπὶ Πατρόκλῳ Ρ401*; (II2:) *ἔνθα Λ844, ἐν κόνι προπρηνέα Ω18, ἐπὶ γαίῃ Ρ58, ὕπτιος Η271, ἐνὶ πέτρῃ* h.Merc.124, *παρὰ ἱστίον ἔνθα καὶ ἔνθα* h.7,38; (II3:) *χερσίν τε βίηφί τε ἤφι πιθήσας φ315, ῥηΐτατ' ... ἐν παλάμῃσι τ577⁺, (οὐ) ῥηϊδίως φ92, ἐν δὲ ῥυτῆρσι Π475*; (II4:) *ὑψόσ' χ467*; (II5:) *ἀμφί* h.7,34 2 nb. anderem Verb (BI1a:) *ἑλκόντων, εἷλκεον Ρ390, ἀνέλκων φ128; „οὐ -ω" φ152* entspr. *„οὐ δύνασαι -σσαι" 171⁺* (s.a. *φ326⁺* in II3); (1b:) *ὑπὸ δ' ἔστρωτο Κ156*; (1c:) *στορέσας Ι213, ἐξέλκουσα Ψ761*; Reim mit *ἔρυσσαν/σσε Α486, α442*; (2a:) *ἦκ' ἐλάσειε σ92, ἀμφὶ ἐπέσχετο* Th.177; (2c:) *ἔχει ἀσφαλέως Ψ324*; (II2:) *ὑπέχευε Λ844*; (II3:) *διοϊστεύσειν⁺ φ97⁺*, (bei Neg.:) *κάμε χεῖρας ἀνέλκων φ150, βίης ἐπιδευέες ἦσαν φ185; ἰθυνθήτην Π475* H.W.Nordheider

τάκης [5ⁱ, 6ᵉ] E „emprunt oriental, d'origine obscure" (Chantraine, Dict. 1093), zahlr. Hypothesen, s. Frisk II 854 u. Chantraine, vgl. myk. *te-pa* (Bez. einer Textilie), s. DMic.II 331f.

M 1 zweis.: [⏑⏓] *-ης Κ156* 2 dreis.: [⏑⏓⏑] *-ηται δ124*; *-ησι κ12* [⏑⏓⏑] *-ησι Ι200* [⏑⏓×] *-ήτων Π224*; *-ηταις Ω230 = ω276, Ω645 = δ298 = η337, υ150*

Σχ sch.D *Ι200: -ησι· μαλλωτοῖς ὑφάσμασιν* L [1]K.Grashof, Jahresbericht Gymnasium Düsseldorf 1857/58, 23; [2]Buchholz, Realien II 2, 159; [3]Laser, Arch. Hom.P 12; [4]Holeschofsky, WS 82, 1969, 170f.

B *Decke* aus Wolle, verwendet als Auflage auf Stuhl (1) u. Bett (2), wird in Truhen aufbewahrt, dient auch als wertvolles Geschenk (3); zu ähnl. Textilien (z.T. im Kontext) s. *ῥῆγος* — Synt.: Akk.-Obj. zu *(ἐξ)αιρέω, (ἐμ)βάλλω, στόρνυμι, φέρω*, Gen.-Obj. zu *πίμπλημι*, Subj. zu *τάνυμ.*; mit Präp. *ἐν* (nur in Vbd. m. *κλισμός* bzw. *λέχος*). — Beiw.: *οὖλος, πορφύρεος, φαεινός*; m. Gen. qual. (*μαλακοῦ*) *ἐρίοιο δ124* 1 zum Sitzen auf Stuhl *Ι200 εἷσεν* (Ach., sc. Gäste) *δ' ἐν κλισμοῖσι -ησί τε πορφυρέοισιν δ124 τῇ δ'* (= Hel.) *ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην εὔτυκτον ἔθηκεν, ' Ἀλκίππη δὲ -ηται φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο υ150* (Eurykl. zu Mägden:) *„ἔν τε θρόνοις εὐποιήτοισι -ηται ' βάλλετε πορφυρέους"* 2 als Teil des Bettzeugs, in formelhafter Szene *Ω645⁺* auf Polster, Matratze (vgl. *ῥῆγος*) u. unterschieden von Wolldecke zum Zudecken (*χλαῖνα*), als eine Art Kopfkissen (*Κ156*) *Κ156 ὅ γ' ἥρως ' εὗδ', ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο, ' αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι -ης τετάνυστο φαεινός κ12 παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν ' εὕδουσ'* (Aeol.' Söhne) *ἔν τε -ησι καὶ ἐν τρητοῖσι λέχεσσι* (Pl. wie *λέχεσσι* distributiv, nicht [so L[1,2]] von mehreren Decken pro Bett) *Ω645 ἐτάροισιν ἰδὲ δμῳῇσι κέλευσε* (Ach.) *' δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ ῥήγεα καλὰ ' πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε -ηται, ' χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὖλας καθύπερθεν ἕσασθαι = δ298 = η337* 3 nb. anderen Textilien (*πέπλος, χλαῖνα, φᾶρος, χιτών*) als Vorrat in Truhe *Ω230 ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἕξελε* (Priam.) *πέπλους, ' δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσσους δὲ -ηται, ' τόσσα δὲ φάρεα λευκά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας = ω276* (Lügenerz.) (*χιτῶνας* v.l.) *Π224 οἱ* (sc. Ach.) *Θέτις ... ' θῆκ'* (sc. Kasten) *ἐπὶ νηὸς ἄγεσθαι, ἐὺ πλήσασα χιτώνων ' χλαινάων τ' ἀνεμοσκεπέων οὔλων τε -ήτων* M.Schmidt

ταρ E uns., ob eigenständiges Wort mit idg. Verwandschaft (L[4]: luwische Partikel *TAR*), od. ob *τε + ἄρ(α)* (L[3]805)

Σχ sch.min. P.Oxy.2405 zu *Α123: ταρ· δή*, sch.D *Α65: εἴ ταρ· εἴτε δή*

L [1]Cobet, Misc. crit. 321–3; [2]La Roche, Textkritik 359f.; [3]Ruijgh, „*τε* épique" 804–9; [4]C.Watkins, How to kill a dragon, Oxford 1955, 150f.; [5]Martin, in: A.Sharrock, H.Morales (Hrsgg.), Intertextuality, Oxford 2000, 56f.; [6]West, Il.I p.XXIX (= ⌊Basler Kommentar⌋ I,1 p.XIV); [7]⌊ ⌋ zu *Α8* (m. Lit.)

B rekonstruiert, als Partikel zur Verstärkung von Fragen, die sich feststellend od. folgernd auf eine vorher geschilderte od. erkennbare Sit. beziehen: „wer, was, wie *denn (nun)*"; nirgendwo unstrittig überl. (vgl. *ἄρα* BIV2b, wo die meisten St. [als *τ' ἄρ*] behandelt sind), von ant. Grammatikern (Arist., Ap.Dysc., Hdn., s.L[2]) an einigen Stt. gelesen (u. desw. häufig im Ven.A); die Rechtfertigung der Rekonstr. liegt in der Schwierigkeit, *τε* in Fragesätzen zu erklären (vgl. Kühner-Gerth II240; L[3]804f.; L[6]), die durch die Annahme einer Partikel *ταρ* behoben wird, sowie im mögl. Rekurs auf idg. Herkunft (L[4]); der Verdacht, daß es sich um Erfindung ant. Philologen handelt, wird durch die La. in zahlr. Papyri nicht bestätigt; fragl. bliebe, ob ein Wechsel von *ταρ* zu *τ' ἄρ* als nachhom. verstanden werden kann, od. ob nicht schon zur Zeit der Niederschrift der Epen *τ' ἄρ* gelesen u. verstanden wurde (viell. aus altem *ταρ* entstanden), dafür spricht *α346 τί τ' ἄρα* (vgl. L[3]805); vgl. *ἄρα* sonst in Fragesätzen [s. *ἄρα* BIV2b]). Im folgenden alle Stt. [15ⁱ, 14ᵉ, 2ʰ], an denen *ταρ*, auch anstelle von überl. *γάρ*, rekonstr. werden kann (offenkundig falsche Lesarten s. D), nämlich nach Frage-Pr. *τίς* (5ⁱ, 5ᵉ), *τί* (2ⁱ, 1ᵉ), *τίπτε* (1ⁱ, 1ᵉ), *πῶς* (5ⁱ, 5ᵉ, 2ʰ), *πῇ* (1ⁱ, 1ᵉ), *ποίῃ* (1ᵉ) u. in fragendem Konditionalsatz nach *εἰ* (1ⁱ); außer 2ⁱ u. 2ʰ (Fragen des Dichters) immer dir.R.: *Α8 ⌊τίς τάρ⌋* (Cod.Ven. A, Ap.Dysc., Hdn., *τ' ἄρ* vel *τ' ἆρ'* vulg.) *σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι; Β761* ⌊ ⌋ (*τ' ἆρ* vulg., *τάρ, τὰρ, γὰρ* vv.ll.) *τῶν ὄχ' ἄριστος ἔην Γ226* ⌊ ⌋ (cod.Ven.A, *τ' ἆρ'* vulg., *γὰρ* v.l.) *ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ Ρ475 Ἀλκίμεδον* ⌊ ⌋ (West, *γάρ* vulg., *τ' ἄρ* v.l.) *τοι Ἀχαιῶν ἄλλος ὁμοῖος; Σ182 Ἶρι θεά* ⌊ ⌋ (Arist., *γάρ* vulg., *τ' ἄρ* v.l.) *σε θεῶν ἐμοὶ ἄγγελον ἦκε; δ443* ⌊ ⌋ (*γάρ* codd.) *κ' εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη; κ383 ὦ Κίρκη,* ⌊ ⌋ (*γάρ* codd.) *κεν ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη;* 501 *ὦ Κίρκη,* ⌊ ⌋ (Bentley, Cobet, *γὰρ* codd.) *ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει; ξ115 ὦ φίλε,* ⌊ ⌋ (Cobet, *γάρ* codd.) *σε πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν ρ382* ⌊ ⌋ (*γὰρ* codd.) *δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθών Μ409 ὦ Λύκιοι,* ⌊*τί ταρ*⌋ (West, *τ' ἆρ* vulg., *τὰρ* v.l.) *ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς; Σ6 ᾧ μοι ἐγώ,* ⌊ ⌋ (codd.pauci, *τ' ἆρ* vulg.) *αὔτε ... 'Ἀχαιοὶ ' ... κλονέονται ψ264 δαιμονίη,* ⌊ ⌋ (Cobet, *τ' ἆρ* vulg., *γὰρ* v.l.) *αὖ με μάλ' ὀτρύνουσα κελεύεις' εἰπέμεν; Λ656* „⌊*τίπτε ταρ*⌋ (West, *τ' ἆρ* vulg.) *ὧδ' Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν;" ν417* ⌊ ⌋ (codd. nonn., *τ' ἆρ* vulg., *γὰρ* v.l.) *οὔ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντα ἰδυῖα; Α123* „⌊*πῶς τάρ*⌋ (cod.Ven.A, *γάρ* vulg., *ταρ* v.l., *τ' ἆρ* Hdn.) *τοι δώσουσιν* (Gr.) *γέρας;" Κ61* (Men. zu Ag.:) „⌊ ⌋ (Cobet, *γάρ* vulg., *τ' ἆρ, δὴ* vv.ll.) *μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις;"* 424 (Od. zu Dolon:) „⌊ ⌋ (Cobet, *γὰρ* vulg., *τ' ἆρ* v.l.) *νῦν Τρώεσσι μεμιγμένοι ἱπποδάμοισιν ' εὕδουσ';" Λ838* ⌊ ⌋ (cod.Ven.A, *τ' ἆρ* vulg., *τὰρ, γὰρ, κεν* vv.ll.) *ἔοι τάδε ἔργα; τί ῥέξομεν, Εὐρύπυλ' ἥρως; Σ188* ⌊ ⌋ (codd.nonn., *τ' ἆρ* vulg., *τὰρ, γὰρ* vv.ll.) *ἴω μετὰ μῶλον; ἔχουσι δὲ τεύχε' ἐκεῖνοι γ22* (bis) *Μέντορ,* ⌊ ⌋ (Ludwich, *τ' ἆρ* codd.) *ἴω,* ⌊ ⌋ (cod.unus, *τ' ἆρ* vulg., *γὰρ* v.l.) *προσπτύξομαι αὐτόν; κ337 ὦ Κίρκη,* ⌊ ⌋ (codd.nonn., *γάρ* vulg., *τ' ἆρ* v.l.) *με κέλῃ σοὶ ἧπιον εἶναι; π70* ⌊ ⌋ (*γὰρ* codd.) *δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι οἴκῳ; τ325* ⌊ ⌋ (*γὰρ* codd.) *ἐμεῦ σύ, ξεῖνε, δαήσεαι, εἴ τι ...* h.Ap.19 ⌊ ⌋ (A.-H.-S., *γάρ* codd., *τ' ἆρ* Barn.) *σ' ὑμνήσω, πάντως εὔυμνον ἐόντα;* = 207 (*τάρ* West, *τ' ἆρ'* codd.) *Ν307 Δευκαλίδη* ⌊*πῇ ταρ*⌋ (codd.nonn., *τ' ἆρ* vulg.) *μέμονας καταδῦ-*

ναι ὅμιλον; σ 509 ⌊ ⌋ (γὰρ codd., τ' ἄρ' Bekker) ἐγώ, φίλε τέκνον, ἴω; τεῦ δώμαθ' ἵκωμαι; π 222 ποίῃ ταρ (τ' ἄρ Bekker, γὰρ codd.) νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηΐ σε ναῦται Α 65 (Ach. zu Ag.: „der Seher od. Priester od. Traumdeuter würde uns sagen, warum Ap. in solchen Zorn geraten ist) εἴ ταρ (Hdn., cod. Ven. A, τ' ἄρ vel τ' ἆρ vulg.) ὅ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται ἠδ' ἑκατόμβης"

D Α 93 (οὔ τ' ἄρ' vulg., οὔ ταρ Hdn., οὔ τὰρ cod. Ven. A, οὔτ' ἄρ' v.l.) Ε 89, Η 433, Κ 25 (Pap. 300). 249, Φ 288

M. Schmidt

ταρά(σσω) [4ⁱ, 2ᵉ] E uncert., see L F (- = ταραξ) ἐ-ε 3; -η 1; τετρήχει 1; τετρηχυῖα 1

M 1 trisyll. 1a [⏑⏓×] -η Α 579 1b [⏓–⏓] τετρήχει Β 95 2 quadrisyll. 2a [⏑⏑⏓⏑] ⌊ἐ-ε δὲ πόντον⌋ ε 304 [⏑⏑⏓⏑] ἐ-ε Θ 86 [⏑⏑⏓⏑] ⌊ ⌋ ε 291 2b [⏓–⏓⏑] τετρηχυῖα Η 346

Σχ sch. D Β 95: ἐτετράχυτο ὑπὸ θορύβου. ⌊θορυβώδης⌋ ἦν (cf. sch. min. P.Oxy. 4631 ad l.), Η 346: τραχεῖα καὶ ⌊ ⌋ ἢ τεταχυμμένη ὑπὸ τοῦ θορύβου

L Ruijgh, Mn. 21, 1968, 126; Strunk, IF 75, 1970, 318; Tichy, Onomatop. Verb. 171 f.; Lamberterie⁺, -υς I 414–17

B *stir to violent agitated motion, throw into turmoil* (aor.: 1) w. intrans. pf. (2). — Wdfld.: see ὀρίνω wdfld. 1 aor. act., *stir to violent agitated motion*, subj. god exc. Θ 86 (cf. ὀρίνω B 1a, opp. γ 158 ἐστόρεσεν δὲ θεός ... πόντον) ε 291 σύναγεν (Pos.) νεφέλας, ⌊ἐ-ε δὲ πόντον⌋ ' χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας (... Βορέης μέγα κῦμα κυλίνδων) 304 (Od.: „οἴοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν) Ζεύς, ⌊ ⌋ ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι" — w. σύν in DPV: *throw into confusion, turmoil* Α 579 (Heph.: „μητρὶ παράφημι ἐπὶ ἦρα φέρειν Διί, ὄφρα μὴ) νεικείῃσι πατήρ, σὺν δ' ἧμιν δαῖτα -η (εἴ κ' ἐθέλῃσιν ἐξ ἐδέων στυφελίζαι") Θ 86 σὺν δ' ἵππους ἐ-ε (wounded trace-horse) κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ 2 intrans. pf., *be in disorder, turmoil* Β 95 οἱ δ' ἀγέροντο. ' τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα ' λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ' ἦν Η 346 Τρώων ... ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ ' δεινὴ (q.v. B 2b) τετρηχυῖα

Compd.: σύν in DPV Α 579, Θ 86 in 1 above

J.N. O'Sullivan

ταρβαλέος [1ʰ] L Zumbach, Neuerungen 16 B *timorous, fearful* h. Merc. 165 (τέκνον νήπιον) -ον (-ων v.l.) καὶ μητρὸς ὑπαιδείδοικεν ἐνιπάς, text and synt. of vv. 163–5 problemat. — Wdfld.: ἀκήριος, ἄναλκις, δειλός, κακός; opp. ἀδεής, ἀταρβής; ἀγαθός, ἄλκιμος, ἐσθλός, θαρσαλέος, θρασυκάρδιος, -μέμνων, θρασύς, τολμήεις J.N. O'Sullivan

ταρβέω [20ⁱ, 4ᵒ, 3ʰ] E unclear (often compared w. Skt. *tarjati* and Lat. *torvus*); improb. that rel. freq. τ. is denom. from τάρβος, see Frisk s.v. — Deriv.: ἀτάρβητος, also prob. τάρβος

F -εῖς 2, -εῖ 3, -εσκον 1; -ει 4; -ησεν 3, -ησαν 1; -ήσειεν 2; -ήσας 9, -ήσαντε 1, ὑπο-ήσαντες 1

M 1 disyll. 1a [⏓⏑] -εῖ Ν 285 1b [⏓×] μήτε / μηδέ τι -ει Φ 288, Ω 171 1c [⏓–] -εῖς σ 331 = 391; -εῖ οὐδὲ φοβεῖται Μ 46, Φ 575; -ει Δ 388, η 51 2 trisyll. [⏓–⏓] ⌈-ε-σκον· πάντας / -ησαν, πᾶσιν⌉ h. Ven. 251, Ο 280; -ησέν τε h. Ven. 182; ⌊-ήσας⌋ Ζ 469, Υ 283. 380, π 179 [⏓–⏓] τὸν δ' οὐ ⌊ ⌋ προσέφη Ε 286 = Λ 384, Υ 430; ⌊ ⌋ Λ 405, Υ 262 [⏓–⏓] ὁ δ' ἄρ ἔζετο / ἔστη -ησέν τε Β 268, Κ 374 3 quadrisyll. 3a [⏓–⏑⏑] -ήσειεν h. Ven. 83; τὼ ... ⌊-ήσαντε⌋ Α 331; τοὺς ὑπο⌊ ⌋ Ρ 533 3b [⏓–⏓×] -ήσειεν Ρ 586

Σχ sch. D Δ 388: ηὐλαβεῖτο, Ε 286: καταπλαγείς, τ. glossed w. a form of φοβέομαι Α 331, Β 268, Δ 388, Ε 286, Ν 285; sch. min. P. Berlin 11636 to Ε 286: οὐ ταρβήσας· οὐ φοβηθείς, P. Strassb. inv. 33 to Α 331: τ[α]ρβησαντες (sic)· φοβηθεντες

L J. La Roche, Homerische Studien, Wien 1861, 194; Bourdel, AFLNice 21, 1974, 113–19 (114–16); P. Smith, Nursling of mortality. A Study of the Hom. Hymn to Aphr. (Studien z. klass. Philol. 3), Frankfurt a.M. etc. 1981, 45 (where for τάρβος read ταρβέω). 65

B I simple; aor. (16x) *be seized with fear (of)*, pres. stem (10x) *be afraid (of)*, fear being (exc. h. Ven. 251, subj. gods) for one's own safety, life; intrans. (I 1) and trans. (I 2); symptoms for action; subj. human, animal (Φ 575; κῆρ Μ 46), gods (h. Ven. 251); often in battle vel sim., also e.g. in (possible π 179) presence of a deity (Ω 171, h. Ven. 83. 182; cf. Υ 380). — Wdfld.: τ. assoc. w. αἴδομαι Α 331, ἀτύζομαι δείδω B introd.; opp. ⌊θαρσέω⌋ (assoc. w. τ. Ω 171; n. also θαρσαλέος/ως η 51 / σ 331⁺). — Adv.: λίην Ν 285; loc. θυμῷ Φ 575, η 51, σ 331⁺ I 1 intrans. *be seized with fear* (aor.), *be afraid* (pres. stem) 1a pos. (assoc. w. ἔστη⁺ Α 331, Κ 374, Υ 283) Α 331 -ήσαντε (heralds sent for Briseïs) καὶ αἰδομένω βασιλῆε (Ach.) ' στήτην οὐδέ τί μιν προσεφώνεον Β 268 ἔζετο (Thers. threatened and struck by Od.) -ησέν τε Κ 374 (ὑπὲρ ὤμον) δουρὸς ἀκωκὴ ' ἐν γαίῃ ἐπάγη. ὁ δ' ἄρ ἔστη (Dolon) -ησέν τε ' βαμβαίνων, ἄραβος δὲ (γίγνετ' ὀδόντων, χλωρὸς ὑπαὶ δέους) (n. θάρσει v. 383) Υ 283 (ἀλευάμενος δόρυ) ἔστη, κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο μυρίον ὀφθαλμοῖσι, ' -ήσας ὅ οἱ ἄγχι πάγη βέλος (cf. δείσας v. 279) Ο 280 (ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορ' ἐποιχόμενον στίχας) -ησαν, πᾶσιν δὲ παραὶ ποσὶ κάππεσε θυμός Υ 262 (σάκος μὲν ἀπὸ ἕο χειρὶ) ἔσχετο -ήσας· φάτο γὰρ ... ἔγχος ' ῥέα διελεύσεσθαι 380 ἐδύσετο (Hector, warned by Ap. not to face Ach.) οὐλαμὸν ἀνδρῶν ' -ήσας, ὅτ' ἄκουσε θεοῦ ὄπα π 179 (θάμβησε δέ μιν [Od.]) υἱός, ' -ήσας (θαμβήσας v.l.) δ' ἐτέρωσε βάλ' ὄμματα, μὴ θεὸς εἴη (... „φείδεο ἡμέων") h. Ven. 182 ὡς δὲ ἴδεν δειρήν τε καὶ ὄμματα κάλ' Ἀφροδίτης ' -ησέν τε καὶ ὅσσε παρακλιδὸν ἔτραπεν ἄλλῃ (n. θάρσει, μηδέ τι δείδιθι v. 193) 1b neg. (7x w. τι) Δ 388 οὐδὲ ξεῖνός περ ἐὼν ... Τυδεὺς ' -ει, μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν Ε 286 τὸν δ' οὐ -ήσας προσέφη ... Διομήδης = Λ 384 = Υ 430ᵃᵇ (Hector, n. μή μ' ἐπέεσσί γε ἔλπεο δειδίξεσθαι vv. 431 f.) Μ 46 τοῦ (boar or lion facing hunters) δ' οὔ ποτε κυδάλιμον κῆρ ' ⌊-εῖ οὐδὲ φοβεῖται⌋ ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα Φ 575 οὐδέ τι θυμῷ ' ⌊ ⌋ (hunted πάρδαλις), ἐπεί κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ (n. οὐκ ἔθελεν φεύγειν v. 580) η 51 (Ath.-maiden to Od.:) „ἔσω κίε μη⌊δέ τι θυμῷ⌋ ' -ει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων ' ἔργοισιν τελέθει" σ 331 (Melantho to Od.-beggar:) „ἐνθάδε πάλ' ἀγορεύεις ' θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐ⌊ ⌋ ' -εῖς = 391 (Eurym. to Od.-beggar) Ν 285 τοῦ δ' ἀγαθοῦ (i.e. the brave man in an ambush) οὔτ' ἄρ τρέσσεται χρὼς οὔτε τι λίην ' -εῖ Φ 288 (Pos. to Ach.:) „μήτ' ἄρ τι λίην τρέε μήτε ⌊τι -ει⌋ (it is not your fate to be killed by Scam.") (n. δείσας v. 248) Ω 171 (Iris to Priam, trembling at sight of her:) „θάρσει ... μηδέ ⌊ ⌋ ' οὐ μὲν γάρ τοι κακὸν ὀσσομένη τόδ' ἱκάνω" h. Ven. 83 (στῆ δ' αὐτοῦ προπάροιθε Ἀφροδίτη παρθένῳ ὁμοίη) μή μιν -ήσειεν ... νοήσας 12 trans. *be seized with fear of* (aor.), *be afraid of* (impf.: h. Ven. 251) Ζ 469 (ἐκλίνθη [Astyanax] ἰάχων, πατρὸς) ὄψιν ἀτυχθείς, ' ⌊-ήσας, χαλκόν τε ἰδὲ λόφον Λ 405 μέγα μὲν κακόν, αἴ κε φέβωμαι (Od., left alone to face Trs.) ' πληθὺν ⌊ ⌋ Ρ 586 (Ap.-Phaenops to Hector:) „τίς κέ σ' ὅτ' ἄλλος Ἀχαιῶν -ήσειεν; ' οἷον δὴ Μενέλαον ὑπέτρεσας" h. Ven. 251 (Aphr. to Anch.:) „πρὶν ἐμοὺς ὀάρους καὶ μήτιας, αἷς ποτε

πάντας ' ἀθανάτους συνέμιξα καταθνητῇσι γυναιξί, ' -εσκον"

Π Compd.: ὑπο-, *be seized with fear before* enemy (cf. ὑποδείδια [s.v. δείδω B II 2], -τρομέω) *P* 533 τοὺς (Aiantes) ὑπο-ήσαντες ἐχώρησαν πάλιν αὖτις ' Ἕκτωρ Αἰνείας τ' ἠδὲ Χρόμιος

D *O* 78a (ὑποταρβήσασα); v.l. *E* 550 J.N.O'Sullivan

τάρβος [2ⁱ] **E** see ταρβέω. — Deriv.: ἀταρβής (perh. < ταρβέω), ταρβοσύνη, cf. ταρβαλέος

L Bourdel, AFL Nice 21, 1974, 113–19 (113); Risch §31b

B *fear* for one's safety *Ω* 152 (Zeus to Iris: „tell Priam to go to Ach.) μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι -ος" ≅ 181. — Wdfld.: δέος wdfld. + ταρβοσύνη; opp. θάρσος / θράσος J.N.O'Sullivan

ταρβοσύνη [1ᵉ] **L** Porzig, Satzinhalte 226; Krarup, C&M 10, 1949, 12; U.Wyss, D. Wörter auf -σύνη in ihrer hist. Entwicklg. (Diss. Zürich), Aarau 1954, 26f.; Bourdel, AFL Nice 21, 1974, 113–19 (119f.); Risch §55a

B (< τάρβος:) *fear* for one's safety *σ* 342 λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης (of maids, thinking Tel. might cut them limb from limb) -η. — Wdfld.: see τάρβος J.N.O'Sullivan

Τάρνη [1ⁱ] **E** unknown, Zgusta, Kleinasiat. ON §1301
Σχ sch.D *E* 44: πόλις Λυδίας, ἡ νῦν Σάρδεις λεγομένη

B place-name, home of Tr. ally, location unknown *E* 44 Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήονος υἱὸν ' Βώρου, ὃς ἐκ -ης ἐριβώλακος εἰληλούθει (≅ *Y* 485) see Σχ; Allen, JHS 30, 1910, 317 („identif. w. Sardis palpably absurd") proposed Atarneus/a (on coast facing Mytilene); Zgusta notes that Plin. (5,110) mentions a spring Tarnus or Tarnis on Mt. Tmolos (near Sardis)

D v.l. *B* 507, see Basler Komm. ad l. W. Beck

ταρσός [2ⁱ, 1ᵉ] **E** Erbwort, verw. m. nhd. 'Darre' (= Dörrgestell), Wz. **ters-*, s. LIV² 637f.

Σχ sch. *ι* 219: πλεκτοὶ καλαθίσκοι (≅ Eur.Cycl.208f. σχοινίνοις ... τεύχεσιν) ἐν οἷς τυροκομοῦσι καὶ ἐκτυποῦνται οἱ τυροί ... -οὶ δὲ λέγονται παρὰ τὸ τέρσαι, ὅ ἐστι ξηρᾶναι, sch.D *Λ* 377: τὸ πλατὺ τοῦ ποδός

B 1 Gerät zum Käsemachen: *Korb* (s. Σχ) od. *(geflochtenes) Gestell* *ι* 219 ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα· ' -οὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων 2 *flache Oberseite des Fußes (Spann, Rist)* (Körner, Ärztl. Kenntn. 20) *Λ* 377 βάλεν (Alex. den Diom.) ... ' -ὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ' ἀμπερὲς ἰὸς ' ἐν γαίῃ κατέπηκτο 388 (Diom.:) „νῦν δέ μ' ἐπιγράψας -ὸν ποδὸς εὔχεαι αὔτως". — Wortf.: 1. κάνε(ι)ον, κίστη, τάλαρος; 2. s. σφυρόν V. Langholf

Ταρτάριαι [1ᵇ] *tartarisch, 'höllisch'*, als Beiw. von Fessel 'so unauflösbar wie die Fesseln, mit denen die Titanen im Tartaros gefesselt sind', vgl. ὑποταρτάριοι Th.851 h.1 fr.C,5 West (Zeus zu Hera:) „ἔμβα]λε (Heph.) Ταταρίῃσιν ἀλυκτ[οπέδῃσιν" M. Schmidt

Τάρταρος, Τάρταρα [2ⁱ, 12ᴴ, 3ᵇ, 4ᶜ] **E** im allg. als Fremdw. erklärt (Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.), aber Wortbildung zu τρέω oder ταράσσω nicht auszuschließen (Skoda, Redoublement 117f.; West zu Th.119: adj. Bildung wie βάρβαρος). — Abl.: Ταρτάριαι **F** 2ᴴ Neutr.Pl. -α, sonst Mask.Sg.

M [⏑̄⏑⏑] -ου Th.822; -ον ‹ἠερόεντ›α Th.682; -ον ἐς Hes.fr.54a,6, Sc.255; -ον h.Ap.336; -ά τ' ‹ ›α Th.119 [⏑̄⏑⏑] καὶ -ου ‹ ›ος Th.736 = 807; ἐς -ον ‹ ›α *Θ* 13, Th.721, Hes.fr.30,22, h.Merc.256 [⏑̄⏑⏑] -ος *Θ* 481; ‹ἐς -ον›, Th.725; ‹ › εὐρύν. Th.868, h.Merc.374; καὶ -α Th.841 Prosaref.: Th.Cycl. p.9,7 Ber.; Tit.Cycl. ap. Apollod.1,1,2 p.6 Ki.; Mus.fr.14 Diels; Epim.fr.5 Diels

Σχ zur ant. Disk. s. Schmidt, Erklärungen 105ff. **L** ¹Kopp, Phys. Weltbild 133ff.; ²Stokes, Phronesis 7, 1962, 1–37; ³West zu Th.720–819; ⁴W.Karl, Chaos u. Tartaros in Hesiods Th., Diss., Erlangen 1967; ⁵M.E.Pellikaan-Engel, Hesiod and Parmenides, Amsterdam 1974; ⁶Northrup, WS 13, 1979, 22–36; ⁷Bassanich, CPh 78, 1983, 216f.; ⁸A.Ballabriga, Le soleil et le Tartare, Paris 1986; ⁹Clay, Ramus 21, 1992, 131–55; ¹⁰R.Foß, Die Ausbildung der Jenseitsvorstellung bei den Griechen bis Plato, Phil.Diss. Kiel 1994; ¹¹F.Blaise, P.Judet de la Combe, P.Rousseau (Hrsgg.), Le Métier du mythe. Lectures d' Hésiode, Paris 1996, 257 A.5; ¹²G.Arighetti, in Esiodo, Opere, ed. G.A., Torino 1998, 358ff.; ¹³Johnson, Phoenix 53, 1999, 8–28

B *Tartaros* Ort (in) der Unterwelt u. (nur Th.822) personif. Gottheit; i.d.R. trotz gleicher Eigenschaften (dunkel u. moderig, s. ἠερόεις, εὐρώεις) unterschieden vom Ἀΐδης, dem normalen Aufenthaltsort der Toten (vgl. Ἄιδος B I 1); Ausn.: Sc.254f. (Hades u. *T.* in synon. Vbd.), Th.Cycl.p.9,7 Ber. (τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης ἐστὶν ἐν Ἄιδου); vgl. auch Hes.fr.260 (Endymion wird in Hades geworfen); bei Hes. (nicht Hom., Hymn.) Ἔρεβος in ähnl. Funktion, aber genealog. geschieden (s. s.v. u. vgl. Judet de la Combe in L¹¹282). Th.682. 841 nb. Erde, Himmel, Meer Teil des gesamten Kosmos. Beiw.: βαθύς (*Θ* 481), εὐρύς (Th.868, h.Merc.374); ἠερόεις (s.u.3), κρυόεις Sc.255, μέγας (h.Ap.336)

1 Herkunft / Genealogie: bei Hes. entsteht *T.* wie Γαῖα u. Ἔρος am Anfang nach (aus?) Χάος (Th.119 [-α Nom., s. West z.St.]; dort V.123 Ἔρεβος u. Νύξ als Kinder des Χάος), anders Epim.fr.5 Diels (δύο πρώτας ἀρχὰς ... Ἀέρα καὶ Νύκτα ... ἐξ ὧν γεννηθῆναι -ον) u. Mus.fr.14 Diels (aus Philodem: ἐν δὲ τοῖς ἀναφερομένοις εἰς Μουσαῖον γέγραπται -ον πρῶτον καὶ Νύκτα); *T.* zeugt mit Gaia deren letzten Sohn Typhoeus (Th.822 τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα ... ' -ου ἐν φιλότητι διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην)

2 Lokalisierung: weit entfernt vom Olymp (*Θ* 13 τῆλε μάλ'), am äußersten Ende der Erde (Th.731 πελώρης ἔσχατα γαίης), unter der Erde (Th.717 ὑπὸ ‹χθονός›), am tiefsten Abgrund unter, im hintersten Ende der Erde (*Θ* 13: ἦχι βάθιστον ὑπὸ ‹ › ἐστι βέρεθρον, Th.119: μυχῷ ‹ › εὐρυοδείης), Beiw. βαθύς (*Θ* 481), an den untersten Grenzen von Erde u. Meer (*Θ* 478f. τὰ νείατα πείραθ' ... ' γαίης καὶ πόντοιο); mit (bei Hom. u. Hes. untersch.) Entfernungsangaben: τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης (*Θ* 16), τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης· ' τόσσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς -ον ἠερόεντα (Th.720f.), zu Th.736ff. s.u. 5

3 Merkmale: *T.* wird (wie Hades) beschrieben als dunkel, s. Bez. als ζόφος (Th.653. 658. 729, h.Merc.257), Beiw. ἠερόεις (*Θ* 13, Th.119. 682. 736. 807, Hes.fr.30,22, h.Merc 256); dorthin kommt kein Sonnenschein (*Θ* 481 οὔτ' αὐγῆς Ὑπερίονος Ἠελίοιο ' τέρποντ'), um ihn ist dreifach Nacht (Th.726f. ἀμφὶ δέ μιν νὺξ ' τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν [zu δειρήν s. s.v. u. L⁸258 A.3, L¹³14), vgl. Ἔρεβος u. Bez. als τόπος ἐρεβώδης (Th.Cycl.). *T.* ist moderig, s. εὐρώεις als Beiw. zu χῶρος Th.731, zum *T.* kommt (Hom.) kein (erfrischender) Wind (*Θ* 481 τέρποντ' οὔτ' ἀνέμοισι), zu Th.742f. (voller Sturmböen) s.u. 5

4 *T.* als Gefängnis (Aufenthalts-, Verbannungsort) von Göttern u. menschl. Übeltätern. Hundertarmige: ‹als Kinder von Uranos u. Gaia von Uranos Γαίης ἐν κευθμῶνι verborgen (Th.154ff.)›, nach Tit.Cycl. ap. Apollod.1,2,1 (p.5 Ki.) be-

wacht von Ungeheuer *Κάμπη*, von Zeus aus *Ἔρεβος* befreit (Th. 669 f.), werden dann Wächter der im *T.* gefangenen Titanen (Th. 734 f. u. 815 ff.); Kyklopen: wie Hundertarmige ‹ ›, vgl. Th. Cycl. ap. Apollod. 1,2,1 p. 9 Ber., Tit. Cycl. ap. Apollod. 1,1,2 (p. 6 Ki.), von Zeus befreit (Th. 501 ff.); Titanen: von den Hundertarmigen in *T.* geschickt u. gefesselt (Th. 717 ff.) leben sie dort nach Zeus' Willen (Th. 729 ff. 813 ff., *Θ* 481 [Iapetos u. Kronos] u. *E* 898 [Uranos-Abkömmlinge], h. Ap. 336); Typhoeus: von Zeus in *T.* geworfen (Th. 868); Menoitios: von Zeus mit Blitz getroffen u. in Erebos geworfen (Th. 514 f.); Salmoneus: von Zeus ([als Mensch] getötet u.) in *T.* geworfen (Hes. fr. 30,22); Drohung mit Wurf in *T.* od. Beinahe-Wurf: *Θ* 13 ff. (Zeus ggüber Göttern), Hes. fr. 54a,6 (Zeus den Ap.); h. Merc. 256. 374 (Ap. ggüber Hermes). Der *T.* als Gefängnis rings umgeben von unüberwindlicher (Th. 732 *οὐκ ἐξιτόν ἐστιν*), eherner Mauer (Th. 726 *χάλκεον ἕρκος*, 733 *τεῖχος*), mit (nach Th. 732 von Pos. gebauten) bronzenen od. eisernen Toren u. bronzener Schwelle (*Θ* 15 *σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός*; Th. 732 f. *θύρας ... χαλκείας*, Th. 811 *μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός*, vgl. Th. 741 *οὖδας / πύλεων*). Dort, vom Gefängnis aus gesehen außerhalb, und zwar dort, wo die Fundamente des Meeres sind (*ἐπ' Ὠκεανοῖο θεμέθλοις* Th. 816), wohnen die Hundertarmigen (Th. 734 f. 815 ff.) als Wächter (*φύλακες* Th. 735 – West z.St. bestreitet, daß die Hundertarmigen die Funktion von *prison-guards* haben. Aber sie haben die Titanen in den *T.* getrieben und gefesselt [Th. 717 f.] u. wohnen, außerhalb des Tartaros, direkt am Tor u. der unüberwindlichen Mauer).

5 Th. 736 ff.: Über dem / am Ort des Titanengefängnisses (*ὕπερθεν* V. 727, *ἔνθα* V. 736; vgl. [von der anderen Richtung aus] *πρόσθεν* Th. 813) ist der als *χάσμα μέγ'* (Th. 740) u. *τάρας* (V. 744) bez. Bereich der unteren Welt, in dem sich die Wurzeln / Quellen / Enden von Erde, Meer, Himmel u. des *T.* selbst befinden (Th. 727 f. *ὕπερθεν ' γῆς ῥίζαι ... καὶ ... θαλάσσης*, Th. 736–8 = 807–9 *ἔνθα δὲ γῆς ... καὶ -ου ... ' πόντου τ'... καὶ οὐρανοῦ ... ' ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν*). Dort (zu *ἔνθα* als ungenauer Lokalisierung vgl. Classen, GGA 215, 1963, 156 A.3) sind auch die Bereiche von Nacht u. Tag (Th. 746 ff.) Schlaf u. Tod (758 ff.), Hades u. Persephone (V. 767 ff.), sowie der Styx (V. 775 ff.). Wieweit dies alles u. insbes. Th. 740 ff. als im *T.* befindlich gedacht ist, ist strittig, eine exakte 'geogr.' Zuordnung jedenfalls nicht durchweg möglich (u. nicht beabsichtigt). Die Funktionen des unterweltl.n Bereichs (Ursprung von Erde, Meer, Himmel u. Tartaros selbst [*χάος / χάσμα*]; Aufenthaltsort von entmachteten Göttern u. der Toten; Herkunftsort von Tag u. Nacht, Schlaf u. Tod, vgl. L[13] 12) changieren miteinander, ein übergreifender Begriff existiert nicht (sowenig wie für den aus Himmel, Erde, Meer [u. Hades] bestehenden Kosmos): die 'Tore' Th. 741 sind nicht mehr die des Gefängnisses der Titanen, sondern der (nicht zugängliche) Eingang zum *χάσμα / χάος*; die untersch. Entfernungsangaben Th. 721 ff. u. 740 ff. beziehen sich auf andere Funktionen (hier das ‹*χάσμα / χάος* als Bereich des Ursprungs›, dort *T.* als tiefster Punkt des existierenden Kosmos); der Abwesenheit von Winden im Gefängnis stehen Sturmböen im ‹ › ggüber. Zur Disk. s. L[1–12] mit untersch. Erklärungsversuchen

6 orient. Vorbilder: L[10] 15 ff. verweist darauf, daß Gefängnisse für überwundene Götter erst bei Hethitern / Hurritern auftauchen, während bei Sumerern überwundene Götter getötet werden; sonst vgl. West, East 139. 159.

D v.l. A 404, Th. 851

M. Schmidt

Τάρφη [1[i]] (< *ταρφύς*?) Stadt in Lokris, im Reich des Aias, S.es des Oil. *B* 533 (*-ην*) Burr 35; H.S.-L. 49; Visser, Katalog 58. 103. 403

V. Langholf

τάρφ(ος) n. [2[i]] E *-es*-Neutrum zu *ταρφύς* (< *τρέφω*), Risch § 31c

Σχ sch. D *E* 555: *πυκνώμασι*. Über den Akz. s. zu *ταρφύς*

L Porzig, Satzinhalte 246. 300; Lamberterie, *-υς* (Index)

B 'wo Gehölz u. Gesträuch dick sind' (vgl. *ταρφύς*): *Dickicht*, nur koll. Pl. (lokat. Dat.) nach buk. Dih. [⏑⏑], in Gl. *E* 555 *οἴω τώ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῆσιν ' ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ βαθείης ‹-εσιν ὕλης›, O* 606 *μαίνετο δ' ὡς ὅτ' Ἄρης ἐγχέσπαλος ἢ ὀλοὸν πῦρ ' οὔρεσι μαίνηται βαθέης ἐν ‹ › ,* zum VE vgl. *βαθείης βέ‹νθεσιν ὕλης›, ρ* 316, *ἅ‹ › h.* Ap. 139

D v.l. *ρ* 316 *-εσιν*

V. Langholf

ταρφ(ύς) [9[i], 2[a], 1[bl]] E zu *τρέφω* (s.d.); viell. bereits myk., s. DMic. II 313 f. – Abl.: *τάρφος*

F *-ές* 3, *-ας* 1; *-ειαί* 2, *-ειάς* 1; *-ία* (Adj.) 1, (Adv.) 2, *-έ(α)* (Adv.) 2

M zweis. [⏑⏑] *-έ' X* 142, *θ* 379 dreis. [⏑⏑⏑] *-ές τότε -ειαὶ νιφάδες / κόρυθες T* 357 / 359 [⏑⏑⏑] *βιὸς καὶ -ές ἰοί Λ* 387, *χ* 246; *-ας ἰούς O* 472; *-ία Λ* 69

Σχ sch. D *Λ* 69: *συνεχῆ. πυκνά*, 387: *πολλοί. πυκνοί, M* 47: *πυκνά*. – Zur alex. Kontroverse über den Akz. Dion. Thr. fr. 5 Linke; Tyrannion fr. 38 Haas; +L[5]; G. D. Bird, Multitextuality in Homer's Iliad: The Evidence of the Ptolemaic Papyri, Diss. phil. Harvard 1997 (Mikrofilm)

L [1]Leumann, Hom. Wört. 166; [2]Moussy, *τρέφω* 40 f.; [3]Demont, REG 91, 1978, 358–384; [4]Lamberterie, *-υς* (Index); [5]A. Rengakos, Der Homertext u. die hellenist. Dichter, Stuttgart 1993, 89 f.

B nur koll. Pl. (1) u. adv. Ntr. Pl. (2): aus der Bed. *dick, dicht* (vgl. E) in Vbd. en wie *-ειαὶ νιφάδες*, s.u. 1 a, scheinen die Bed. *dicht auf einander folgend, zahlreich*, s.u. 1 b, u. hieraus wiederum das Adv. *oft*, s.u. 2, hervorgegangen zu sein. Eine analoge sem. Entw. liegt zugrunde in dt. 'dickes / dichtes Schneetreiben', engl. *air thick with snow*; 'dichter / (kolloqu.) dicker Straßenverkehr' zu dt. (dial.) adv. 'dicke' (< ahd. *thicko*, mhd. *dicke*) = 'oft'. – Wortf.: *ἀθρόος, πολύς, συνεχής*; s. insbes. zu *θαμέες, θαμά* 1 Adj. Pl., attr. od. präd., ‹*dick, dicht*› 1 a ‹ › aufgrund großer Zahl gleichzeitig auftretender Einheiten (Schneeflocken, Waffen) > *zahlreich* *M* 158 (Gl.: Steine als Abwehrwaffen) *νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε, ' ἅς τ' ἄνεμος ζαὴς ... ' -ειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονί*, vgl. *ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμειαί* 278 (so flogen die *λίθοι θαμειαί* 287) *T* 357. 359 (Gl.) *ὡς δ' ὅτε -ειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται ' ... ' ὡς τότε -ειαὶ κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι ' νηῶν ἐκφορέοντο* (u. *ἀσπίδες, θώρηκες, δοῦρα*) *Λ* 69 *οἱ δ', ὥς τ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν ' ὄγμον ἐλαύνωσιν ... ' πυρῶν ἢ κριθῶν· τὰ δὲ δράγματα θαμὰ πίπτει· ' ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι -ία πίπτει· ' ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ θορόντες ' δῆουν* (diese St. viell. zu 2) 1 b *dicht* ohne die notw.e Vorst., dass die Einheiten gleichzeitig auftreten (Pfeile, Blitze), *dicht aufeinander folgend, zahlreich* *O* 472 (Aias:) „*ὦ πέπον, ἀλλὰ βιὸν μὲν ἔα καὶ -ας ἰούς ' κεῖσθαι*“ *Λ* 387 (Diom.:) „*οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιὸς καὶ -ές ἰοί*,“ *χ* 246 *τοὺς δ'* (Freier) *ἤδη ἐδάμασσε ‹ ›* (diese u. die vorige St. versteht L[2] als 'gedrängt im Köcher') Th. 693 *οἱ δὲ κεραυνοὶ ' ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο ' ... ' -ές ἰοὶ καὶ ἐϋστρεφεῖ οἴστῳ ἀώτῳ)* -*ία βάλλοντες Τρώων ῥήγνυντο φάλαγγας* (vgl. oben 1) *M* 47 (Gl.: so wie ein Eber od. Löwe sich gg. seine Jäger umwendet) *οἳ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες ' ἀντίοι ἵστανται καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς ' αἰχμὰς ἐκ χειρῶν ... ' ... ' -ία τε στρέφεται*

2 Adv. -*ία in dichter Folge, häufig* *N* 718 (*Λοκροὶ τόξοισιν*

στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων (der 'dicht gefügten' Phalanx der Jäger u. der 'dichten' Folge ihrer Lanzenwürfe entspricht die 'schnelle Folge' der Ausfallversuche des Tieres) *X* 142 (Gl.: wie ein Falke, eine Taube verfolgend) *ὀξὺ λεληκὼς ' -έ' ἐπαΐσσει, ἐλέειν τέ ἑ θυμὸς ἀνώγει* (so verfolgte Ach. den Hektor) *θ* 379 (zwei Tänzer) *ὀρχείσθην ... ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ' -έ' ἀμειβομένω häufig einander abwechselnd* (in den Tanzfiguren), s.a. *Λ* 69 in 1a V. Langholf

ταρχύ(ω) [3i] **E** unbek.; *ταρχ-* viell. aus **θαρχ-* zum Stamm **d'reg'-* ('[um einen Punkt, eine Achse] drehen', LIV² 154), wobei Vokalmetathese statt des zu erwartenden *τραχ-* unerwartet; dazu dann *τρέχω* (s.d.) / *τράχω* 'drehen', *τράχηλος* 'Hals'; ⌊F. Létoublon / C. de Lamberterie⌋, RPh 54, 1990, 305–326; ⌊ ⌋, LALIES 2, 1980, 15f. ‖ nicht zu *ταριχεύω* ‖ unwahrsch.: Lw. aus anatol. *tarḫu-* zur Wz. **terh'-*, LIV² 633f.; so G. Nagy, Greek Mythology and Poetics, Ithaca / London 1990, 131–141; West, East 386; F. Bader, L'immortalité des morts dans l'Iliade: Autour du grec *TAPXYΩ*, in: L. Savicki, D. Shalev (Hrsgg.), Donum grammaticum. Studies in Latin and Celtic Linguistics in Honour of Hannah Rosén, Leuven 2002 (Orbis Suppl. 18), 11–28: 'traverser', 'rendre victorieux (sur l'état de cadavre)'; s.a. Blümel, Gl. 15, 1927, 78–84; Kretschmer, Gl. 28, 1940, 104f. — Kaum aus **θαρχ-* zum Stamm **DARH* ('befestigen', EWAia I 706f.: so M. Janda, Sprache 38, 1996, 76–86, 'das Einsperren der Totengeister'), da dieser Stamm nur im Indoiran. bezeugt.

M nur [⏑–⏑⏑] *ὄφρ⌊α ἑ -ύσωσι κά⌋ρη H* 85; *ἔν-θ⌊ ⌋σίγνητοί τε ἔται τε Π* 456 = 674

Σχ sch. D *H* 85: *θάψωσι. τάρχαι δὲ τὰ ἀπονενομισμένα τοῖς νεκροῖς πρὸς κηδείαν. ἀπὸ τῆς ταραχῆς, Π* 456: *θάψουσι*

B Gebr. formelartig beschränkt (s. M); *τ.* kann im fgrE nach den Textzush.en zwar nichts anderes als *bestatten* bedeuten; aber welche spez. Handlg. oder (pars pro toto?) welchen Handlg.skomplex es bezeichnet (vgl. *θάπτω* u. z.B. dt. 'begraben' auch für den gesamten Prozess einschl. des Begrabens), ist unklar; stets m. persönl. Akk.-Obj.; stets wird im Zush. ein Grabmal (*σῆμα, στήλη, τύμβος*) erwähnt, nach *H* 85 ist *τ.* jedoch wohl nicht synon. m. 'Grabhügel aufschütten'; in *Π* 456 = 674 ist die durch *τ.* bezeichnete Tätigkeit das Vorrecht der Angehörigen. Das Verb wird m. Bezug auf Lykien (*Π* 456 = 674) od. aus troischer Sichtweise (*H* 85) m. Bezug auf Gr. gebraucht: *H* 85 (Hektor hypothet. über den Zweikampfgegner:) „*τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ... ἀποδώσω, ' ὄφρα ἑ -ύσωσι ... 'Αχαιοί, ' σῆμά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ*" *Π* 456 (Hera zu Zeus: ⌊„Thanatos u. Hypnos sollen den toten Sarp. nach Lykien geleiten) *ἔνθα ἑ -ύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε ' τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων*"⌋ = 674 (Zeus zu Ap.: ⌊ ⌋ (s. *γέρας*, Bd. II Sp. 135,53-57) ‖ sem. Vagheit kennzeichnet den Gebr. auch außerhalb des fgrE: in der gesamten Gräzität einschl. der Inschr.en u. Pap. sind *τ.* u. seine Abl.en (*ἀτάρχυτος, ταρχύματα*) nur in Dichtg. (u. in Dichtg. erklärenden Prosatexten) belegt (nie in expl. christl. Zush.); der Alltagssprache war es in hist. Zt. fremd, auch in der Praxis des Kultes kam es (abgesehen von metr. Grabepigrammen, u.a. der AP) nicht vor, wodurch sich erklärt, dass es an keiner Belegst.e als t.t. gebraucht ist. Falls, wie es wahrsch. ist, der nachhom. Gebr. von *τ.* der Rezeption früherer Dichtg. (nicht nur der heute vorhandenen) verdankt ist, kann er zur Hom.erklärg. beitragen: in der hellenist. u. späteren Epik ist das Akk.-Obj. bei *τ.* durchweg persönl. (entspr. hat *τ.* im Pass. persönl. Subj.); *τ.* wird als Werk der Hände beschrieben (Ap.Rh. 1,281, Q.S. 7,658), als Bestattung entweder ohne ⌊Verbrennung⌋ (Ap.Rh. 3,208) od., häufiger, mit ⌊ ⌋ (Q.S. 3,735. 5,609. 7,157, Nonn. 37,96; vgl. Lyc. 369 *τέφρην κρωσσοῖσι -υνθεῖσαν*); gelegentl. wird *τ.* durch den Erzählzush. (auch begriffl.?) von dem Komplex einiger mit der Bestattung verbundener Aktivitäten abgesetzt: Q.S. 3,735 ⌊von der Verbrennung u. de⌋r Sammlung der Gebeine; 5,609 ⌊ ⌋m Bau des *σῆμα*; an zwei Stellen könnte *τ.* speziell den Akt des Vergrabens der Gebeine in der Erde bezeichnen: Ap.Rh. 3,209 *χθονί* (im Ggs. zur kolch. Bestattungspraxis durch Anhängen an Bäume). 4,1500 *γαίῃ ἔνι*. Zu dem kult. Handlungskomplex gehören fallweise Tieropfer (Ap.Rh. 2,838, Q.S. 3,735), Menschenopfer (Q.S. 3,735), Sachopfer (Q.S. 3,735), das Aufschütten e.es Hügels (Ap.Rh. 2,838, Q.S. 3,735. 7,658, Nonn. 37,96; vgl. AP 7,537 *οὔνομα -ύσας*, Kenotaph) u./od. Errichten e.es *σῆμα* (Ap.Rh. 2,838, Q.S. 1,820. 3,735. 5,609. 7,13. 157), ggf. räuml. entfernt von den Gräbern anderer, ⌊minder bedeutender Menschen⌋ (Q.S. 1,820. 3,735. 7, 157) od. in deren Nähe (Q.S. 1,801); auch die Bestattung ⌊ ⌋ wird durch *τ.* bezeichnet (Q.S. 7, 157. 165, Nonn. 36,478. 37,3). Im Zush. m. *τ.* wird öfters u. in auffäll. Weise beschrieben, dass Menschen (in kult. Aktivität od. als getötete Menschenopfer) od. Dinge (als Tier- od. Sachopfer) od. insbes. die Erdaufschüttung des Grabhügels den Leichnam od. das Grab rings kreisförmig umgeben (vgl. das Kompos. *περι-ύω* Q.S. 7,157): Q.S. 1,801 (800); 1,820 (821f.); 3,4 (5f.); 3,735 (678. 685f. 695f. 713. 720-722. 728. 739f.); 5,609 (619. 655f.); 7,13 (16); Nonn. 37,96 (95); ähnl. 37,3 (4–6). Der Kreis um den Toten herum spielt auch bei Hom. eine bedeutende Rolle (Andronikos, Arch. Hom. W 14f. 32; allg. Nilsson, GrR I 113f.; vgl. auch die kulttechn. Bestattungstermini *περιστέλλω* ω 293 [s. *στέλλω*] u. *περίδειπνον* [s. LSJ; Pfister, RE XIX (1937), 723f.]): um Patr. ziehen die Myrm. zeremoniell drei Mal *Ψ* 6ff.; sein Hügel ist gezirkelt (*τορνώσαντο*) *Ψ* 255; um sein Grab herum schleift Ach. den Hektor drei Mal *Ω* 16; um Ach.s Scheiterhaufen herum ziehen die Gr. in Prozession ω 68–70 V. Langholf

(δια)τά(σσω) [2H] **E** unknown **B** *appoint, ordain, assign (δια- respectively, to each)*, only aor. *δια-*, subj. Zeus, indir. obj. gods, humans, animals in a posteriori explanations of world-order; adv. *εὖ* (Th. 74), appos. inf. (Op. 276, cf. 338ff.); on absence of *τ.* in East Greek see Wackernagel, Unt. 222, cf. Solmsen, H. 88, 1960, 3–5 establishment of Olympian religion: Th. 74 (he defeated Kronos) *εὖ δὲ ἕκαστα ' ἀθανάτοις διέ-ξε ὁμῶς* (*νόμους* ci.) *καὶ ἐπέφραδε τιμάς. ' ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἄειδον*, ag. ci. see vol. III 705,63ff. (cf. II 498,37ff.); cf. v. 885 (*ἐὺ διεδάσσατο τιμάς*) and see *τιμή* B 1e. 2, *τιμάω* B 1bδ; oriental parallels: West, East 107ff.; coherent world-structure: O. Gigon, Urspr. der gr. Philosophie, Basel 1945, 27 humanity and 'the law of the jungle': Op. 276 *ὦ Πέρση ... ' καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν. ' τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέ-ξε Κρονίων, ' ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς ... ' ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτοῖς· ' ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην* (*δίκη* B 3). — Deriv.: v.l. *ταγός*. — Wdfld.: *δατέομαι, δίδωμι* B I 2, *κοσμέω, κρίνω* B II 2d, *μείρομαι, τίθημι* B II 4 W. Beck

Ταυγέτη, Ταύγετος s. *Τηυ-*

ταύρε(ι)ος [4i, 1H] **M 1** [⏑⏑⏑] *-εος* Sc. 104 **2** [⏑–⏑] *-είην K* 258, *N* 161 [⏑–⏑] *ἀσπίδι⁺ -είῃ/ην Π* 360, *N* 163

Σχ sch. D *K* 258: *δερματίνην* L Schmid (*ἡμιόνειος* L) 26; H. ⌊Borchardt⌋, in Buchholz u. Wiesner, Arch. Hom. E 1, 2; J. ⌊ ⌋, ibid. 58. 73

B *of bull's hide* (1), epith. of Pos. (2). — Wdfld.: (*ἑπτα*)*βόε(ι)ος* **1** *of bull's hide*, epith. of *ἀσπίδι/α, κυνέην*

(*K* 258), carried, worn by Trs. *N* 161. 163 *βάλεν ... κατ' ἀσπίδ,α πάντοσ' ἔίσην* ' *-είην* ... ' ... ' ˌ ˌ*α -είην σχέθ' ἀπὸ ἔο Π* 360 ˌ ˌ*ι -εἰῃ κεκαλυμμένος ... ὤμους* — *K* 258 *ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε* ' *-είην*, see further s.v. *καταῖτυξ* **2** epith. of Pos., *of the bulls* (n. sacrifice of bull[s] to Pos. *Λ* 728, *Y* 403, *α* 25, *γ* 5 ff. 178) or perh. (also) ref. to envisaged nature, appearance of god (further Russo on Sc. 104) Sc. 104 (Iol. to Her.: „Zeus) *τιμᾷ σὴν κεφαλὴν καὶ -εος Ἐννοσίγαιος*" J. N. O'Sullivan

Ταῦροι [prose-refs.] *Taurians*, a people on the Crimea (Tauric Chersonese) to whom Iphigeneia (q.v.) was transferred by Art. (vol. I 1360, 72 ff.) as rel. by Cypr. ap. Procl. p.41, 48 Ber. and Cypr. fr. 23 p.58 Ber. (= Cycl. fr. 2 p.195 Be. = sch. A on *A* 108); for characterization (w. poss. relationship to Laistrygonia, see also West, CQ 55, 2005, 47–53) and identification of Taurian goddess w. Art. and Iph. see Hermann, RE V A, 1 (1934) 22–24 (w. RE Suppl. IX [1962] 1025) W. Beck

ταῦρος [14[i], 9°, 3[H], 3[h]] **E** IE, cf. e.g. Lat. *taurus*, Lith. *taũras*, Russ. *tur*, Ir. *tarb*, see Frisk s.v.; for sim. wds. in Semit. languages see W. Burkert, The Orientalizing Revolution, Cambridge Mass. etc. 1992, 39 w. n.31 p.176. — Deriv.: *ταύρε(ι)ος, Ταῦρος*

F *-ος* 6, *-οιο* 2 (incl. Hes. fr. 145, 17), *-ου* 1, *-ῳ* 1, *-ον* 7; *-ων* 5, *-οισι* 2, *-ους* 5

M **1** stem in longo; only disyll. **1a** [⏑̄] *-ος, ὁ B* 481; *-ου/ον ἐριβρύχεω / ἐρύγμηλον* Th. 832, *Σ* 580 [⏑̄] *ἠύτε -ον Π* 487 [⏑̄] *ὁ δὲ / τε -ος(, ὅ)* h. Merc. 193 / 196 [⏑̄] *-ον P* 542 **1b** [⏑̄×] *ἠύτε -ος Φ* 237, *φ* 48; *ὅτε -ος Y* 403; *Ποσειδάωνι* ˌ*δὲ -ους*ˌ*/ων ν* 181, *γ* 178; ˌ ˌ *ν* 184; *-ους Φ* 131, *γ* 8 **1c** value of sec. elem. unclear [⏑̄⏑̄] *ταύρωι* Hes. fr. 145, 14 **1d** [⏑̄] *-ον Λ* 728; *-ων ἠδ' αἰγῶν A* 41. 316; *-ων H* 223; *-ους γ* 6 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [-⏑̆] *-όν τε λ* 131 = *ψ* 278; *-ων τε α* 25 [-⏑̆] *-ον δέ Λ* 728 **2b** trisyll. [-⏑̆⏑] *-οιο P* 389; *-οισι B* 550 [-⏑̆⏑] *τα*[*ύροιο* Hes. fr. 145, 17; *-οισι* h. Merc. 493

Σχ sch. D *Φ* 237: *μεμυκὼς ἠυτὲ -ος· ἐντεῦθεν κινηθέντες οἱ μεθ' Ὅμηρον ποιηταὶ ταυρομόρφους λέγουσιν εἶναι τοὺς ποταμούς*

L Körner, Hom. Tierwelt 39–44; Nilsson, AJPh 74, 1953, 162; Deger, Herrschaftsformen 154 f.; Richter, Arch. Hom. H 45–53; Frazer, H. 97, 1969, 263 f.; W. Pötscher, Aspekte u. Probleme der min. Religion, Hildesheim etc. 1990, 71 ff.; Anhalt, CQ 47, 1997, 15 ff.

B *bull* (on *H* 223 see below ad fin.); stands out in herd *B* 481 (predic. *μέγ' ἔξοχος πάντων*), n. also single bull w. herd of cows h. Merc. 193. 196; large (*P* 389, *Σ* 580, cf. *B* 481), strong (Th. 832), bellowing (*Σ* 580, *Y* 403, *Φ* 237, *φ* 48, Th. 832); colours: *αἴθωνα Π* 487, *παμμέλανας γ* 6, *κυάνεος* h. Merc. 193; prey of lion(s) *Π* 487, *P* 542, *Σ* 580; in sim. 6[i], 1° (first 6 pcps. below + *Y* 403); often sacrificial victim (see below). Closely w. *βοῦς B* 481, *P* 389 Further epith.: *ἐριβρύχεω, μένος ἀσχέτου* (ci., *-ον*) *ὅσσαν ἀγαύρου* (Th. 832), *ἐρύγμηλον* (*Σ* 580), *ζατρεφέων* (*H* 223), *μεγάθυμον* (*Π* 487) *B* 481 *ἠύτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων* ' *-ος, ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει Π* 487 *ἠύτε -ον ἔπεφνε λέων ἀγέληφι μετελθών* ' *αἴθωνα μεγάθυμον* (*ὤλετο δὲ στεράχων ὑπὸ γαμφηλῇσι λέοντος*) *Φ* 237 *τοὺς* (dead Trs.) *ἔκβαλλε* (Scam.) *θύραζε, μεμυκὼς* ˌ*ἠύτε -ος*ˌ ' *χέρσονδε φ* 48 *ἀνέβραχεν* ˌ ˌ ' *βοσκόμενος λειμῶνι· τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα* ' *πληγέντα κληῖδι P* 389 *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ -οιο βοὸς μεγάλοιο βοείην* ' *λαοῖσιν δώῃ τανύειν* 542 *αἱματόεις ὥς τίς τε λέων κατὰ -ον ἐδηδώς Σ* 580 (on shield) *λέοντε δύ' ἐν πρώτῃσι βόεσσι* ' *-ον ἐρύγμηλον ἐχέτην· ὁ δὲ μακρὰ μεμυκὼς* ' *ἕλκετο* (n. *βοὸς μεγάλοιο* v. 582) Hes. Th. 832 (*ἄλλοτε μὲν*) *φθέγγονθ'* (Typhoeus' heads) *ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε* ' *-ου ἐριβρύχεω, μένος ἀσχέτου* (ci., *ἄσχετον*) *ὅσσαν ἀγαύρου,* ' *ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος* fr. 145, 14 *τῆς δ' ἄρ'* [*ἐν ὀ*]*φθαλμοῖσιν ἰδὼν ἠράσ*[*σατο* ' †*ταύρωι*.[...]*ρ*ι*μενησχαμερμιδαοτα*[† ' *ἡ δ' ὑποχ*[*υσα*]*μένη Μίνῳ τέκε κα*[*ρτερὸν υἱόν* 17 *ἴσα μὲν γὰρ ἐπέχλιν*[*εν δέμας ἀνδρὶ* ' *ἐς πόδα*[*ς*], *αὐτὰρ ὕπερθε κάρη τα*[*ύροιο πεφύκει* h. Merc. 193 *ὁ δὲ -ος ἐβόσκετο μοῦνος ἀπ' ἄλλων* ' *κυάνεος* 196 *οἱ μὲν ἔλειφθεν* ' *οἵ τε κύνες ὅ τε -ος* 493 *ἄλις τέξουσι βόες -οισι μιγεῖσαι* ' *μίγδην θηλείας τε καὶ ἄρσενας* — sacrificed (esp. to Pos.: first 8 pcps. below), w. or without other animals: *Λ* 728 bis (*Διὶ ῥέξαντες* [Pylians] *ἱερὰ*) *-ον δ' Ἀλφειῷ, -ον δὲ* ˌ*Ποσειδάωνι*ˌ (*Ἀθηναίῃ βοῦν ἀγελαίην*) *γ* 178 ˌ ˌ *δὲ -ων πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν* (Nestor and his men), *πέλαγος μέγα μετρήσαντες ν* 181. 184 ˌ ˌ *δὲ ἐλεήσῃ* ' *μηδ' ἥμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.* ' ... *ἑτοιμάσαντο δὲ -ους λ* 131 *ῥέξας* (Od.) *ἱερὰ καλὰ* ˌ ˌ *ἄνακτι,* ' *ἀρνειὸν -όν τε συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον* = *ψ* 278 *Y* 403 *θυμὸν ἄϊσθε* (stricken Tr.) *καὶ ἤρυγεν, ὡς ὅτε -ος* ' *ἤρυγεν ἑλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα α* 25 (*Αἰθίοπας μετεκίαθε* [Pos.]) *ἀντιόων -ων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης γ* 6. 8 *ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον* (Pylians), ' *-ους παμμέλανας, ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.* ' *ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν* ... ' ... *καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα -ους A* 41 (Chryses to Ap.:) *„εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα* ' ˌ*-ων ἠδ' αἰγῶν*ˌ (punish the Grs.") 316 *ἔρδον* (Grs.) *δ' Ἀπόλλωνι* ... *ἑκατόμβας* ' ˌ ˌ *B* 550 *μιν* (Erechtheus) *-οισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται* ' *κοῦροι Ἀθηναίων Φ* 131 (*οὐδ' ὑμῖν* [Trs.] *ποταμός*) *ἀρκέσει, ᾧ δὴ δηθὰ πολεῖς ἱερεύετε -ους,* ' *ζωοὺς δ' ἐν δίνῃσι καθίετε* (*ἵππους*) — *H* 223 *οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον ἐπταβόειον -ων* ˌ*ζατρεφέων*ˌ*, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν*, better (esp. in view of ˌ ˌ) taken as elliptical expr. w. *τ.* = 'bulls' (not 'bulls' hides'): see Ameis-H. ad l. — **W** d f 1 d .: see *βοῦς* B 1 introd. J. N. O'Sullivan

Ταῦρος [1[H]] son of Nel. and Chloris, one of twelve brothers (incl. Nestor [q.v. B 1 a α] and Periklymenos) suppl. Hes. fr. 33a, 10 *-όν τ' Ἀσ*]*τέριόν τε Πυλάονά τε μεγάθυμ*[*ον* (the suppl. [Lobel] follows the order of the names in Apollod. 1, 93 and sch. Ap. Rh. 1, 156–60 b, see Hirschberger [p. 243 (fr. 25)] and sch. Ap. Rh. 1, 156–60 b, see Hirschberger ˌ[p. 90], al. al.) *πολυκήδεος Οἰδιπό*[*δαο*, on ˌHirschberger, [[r. 90], al. al.) *πολυκήδεος Οἰδιπό*[*δαο*, on reading see ZPE 73, 1988, 4; for story see fr. 192, *Ψ* 679 f. (*τάφος* B 1 a), and ˌ ˌ ad l. (p. 358); cf. *τάφος* and *κτέρεα* W. Beck

ταφήϊος [3°] **E** base-form unclear, Risch §46 (see *τάφος, ταφή*) **Σχ** sch. Barn. *β* 99: *ἐντάφιον ... κατὰ παράθεσιν τοῦ η, ὡς πολεμήϊον*, cf. sch. min. POxy. 3160: s.[

B adj. *funeral*, ntr. (later only *-α* [Ap. Rh., Nonn.]) of the *φᾶρος* woven by Pen. for Laertes *β* 99 (Pen. to suitors:) „*μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὅ κε φᾶρος* ' *ἐκτελέσω, μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται,* ' *Λαέρτῃ ἥρωϊ -ον, εἰς ὅτε κέν μιν* ' *μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι* ... *θανάτοιο,* ' *μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,* ' *αἴ κεν ἄτερ*

σπείρου κεῖται πολλὰ κτεατίσσας" = τ 144 = ω 134 (all reported within dir.sp.), cf. *ἠελίῳ ἐναλίγκιον ἠὲ σελήνῃ* (ω 148); laborious and esteemed handwork (plausibility of Pen.'s ruse), see Andronikos, Arch.Hom. W 7–9. (depictions) 47 f.; cf. also *Γ* 121–38, *Χ* 437 ff. (weaving, death, marriage). – W d f 1 d.: *εὔννητος, λίς* B 2; also *εἶμα* (vol. II 435,59), *σπεῖρον, φᾶρος, χιτών* W. Beck

Τάφιοι [6°, 2ᴴ] M [⏑⏑²]-*οι* Hes. fr. 193,16 -*ων ξ* 452 [⏑⏑²] -*οι ο* 427; -*ων α* 105, Sc. 19 [⏑⏑²⏑] -*οισι α* 181 ≅ 419 [⏑⏑²×] -*οισιν π* 426

Σχ suppl. sch. min. P. Köln 362 on *α* 105: *οἱ* ⟨*τὰς Ἐχινάδας*⟩ *ν*]*ήσους οἰκοῦντες* [, cf. Hsch.: -*οι· οἱ Τηλεβόαι λεγόμενοι*, ⟨ ⟩ *νήσους κατοικοῦντες*

B *Taphians*, a mysterious seafaring people (see *Τάφος*), whose king, *Μέντης*, son of *Ἀγχίαλος* (*α* 180 f. 418 f.) is impersonated by Ath. on her mission to Tel. (*α* 105); she pretends to be on a trading voyage, carrying iron to *Τεμέση* (q.v.) *ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους* (*α* 183 f.) for copper, and describes the T. as *φιληρέτμοισιν* (*α* 181 ≅ 419). Later references show the T. engaged in coastal raiding (*ο* 427 *λῃϊστορες ἄνδρες*: in Phoenicia; *π* 426 *λῃϊστῆρσιν*: in Thesprotia; Sc. 19 *ἀνδρῶν ἡρώων*, Hes. fr. 193,16 *ναυσικλυτοί*: Elektryon's cattle; cf. fr. 135,9; sim. raiding Ithakans *ω* 111 f.) and slave-trade (*ξ* 452 Eum.'s slave, *ο* 427 Eum.'s nurse; cf. *Θεσπρωτοί ξ* 334 ff. and *Φοίνικες* B introd.; in Hom. dir. sp. exc. *ξ* 452). Since the T. appear only in the Od. and subsequent literary and geogr. written tradition, this, tog. w. the uncertainty regarding the loc. of *Τάφος* (q.v.), has suggested to some that the T. are fictional (Deroy, AC 15, 1946, 231 ff.; Winter, in: Ages of Homer 256. 268 n.3; cf. Stubbings, in: Wace-St., Companion 543; n. also *Ἀγχίαλος, ναυσικλυτός*, and *φιλήρετμος*, all also Phaeacian); but the presence of Mt. Taphiassos in West Lokris and the other recorded *Ταφ*-names in the area (see *Τάφος*) seem to guarantee the historicity of these Gr. (cf. *ἐπ' ἀλλοθρόους α* 183 f.; „exotic" w. trading prince: Bravo, DHA 10, 1984, 107 f.) counter-*Φοίνικες* (q.v., and cf. *ναυσικλυτός*) who in Hes. are coupled w. the *Τηλεβόαι* (q.v.) and subsequently were identified w. them (e.g. Apollod. 2,50–60; n. the raiders' mutually reinforcing name elements: *βοή* 'cry for help' / 'battle-cry' and *ταφ-* 'burial' (also: their name-connot. and geogr. area would make the T. prime-candidates for a role in a suspected earlier Odyssey-variant featuring necromancy in Thesprotia, for the latter cf. West, CQ 55, 2005, 56. 60)

D suppl. Hes. fr. 135,9 *οὗς -ο*]*ι παρὰ βουσὶ* ( )*ψ*[W. Beck

τάφος m. [5ᵢ, 4°, 2ᴴ] **E** from *θάπτω*, cf. *ταφή*; Risch § 5e **M** **1** ²[⏑⏑] -*ον Ψ* 680 ²[⏑⏑] -*φ ω* 87; -*ον Ω* 804 ²[⏑⏑] -*ου δ* 547; -*ον Ω* 660, *γ* 309, *υ* 307 **2** [⏑²] -*ον* Sc. 477 [⏑²] -*ου Ψ* 619 [⏑²] -*ου* Op. 735; -*ον Ψ* 29

Σχ sch. D *Ψ* 29: *τὸ περίδειπνον τὸ ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσιν παρασκευαζόμενον*, 680: *εἰς -ον· ἐς ἐπιτάφιον ἀγῶνα*, sch. Barn. *δ* 547: *τοῦ περιδείπνου*

B nom. act. *funeral* (1), *tomb* [1ᴴ] (2); dir. sp. 6× (+ Op. 735); poss. gen. ⟨of the dead⟩ *Ψ* 619. 680, *Ω* 804, *γ* 309, *ω* 87, Sc. 477; dat. ⟨ ⟩ *Ω* 660, *υ* 307, of mourners (dep. on ⟨*δαίνυμι*⟩) *Ψ* 29, *γ* 309 (1 c), cf. *Ψ* 619; internal acc. w. ⟨ ⟩ (1 c), also acc. obj. of *ἀμφιέπω Ω* 804, *ἀμφιπονέω υ* 307, *τελέω Ω* 660 (see B. Gundert, *τέλος* und *τελεῖν*, Diss. Kiel 1983, 55 w. n.3), and *ποιέω* Sc. 477 (2). – epith.: *μενοεικής Ψ* 29. – W d f 1 d.: *ταφή, γέρας* (*θανόντων*), *κτέρεα* (*κτερείξαι*), *μειλίσσω* (1), *ἠρίον, στήλη, τύμβος* (2) **1** *funeral*, consisting of various rites / stages incl. prothesis, lament, feast, cremation, games a.o. (see Andronikos, Arch. Hom. W 1 ff.; s.vv. *θάπτω, κτέρεα, κτερείζω*, and *ταρχύω*; Lynn-George, CQ 46, 1996, 14. 22 f.; cf. *μ* 9 ff.), though sometimes an element may be singled out, see e.g. *Ω* 664 f. **1 a** as event in time: *Ψ* 619 (Ach. to Nestor:) „*τῇ νῦν, καὶ σοὶ τοῦτο, γέρον, κειμήλιον ἔστω*, ' *Πατρόκλοιο -ου μνῆμ' ἔμμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' αὐτὸν* ' *ὄψῃ ἐν Ἀργείοισι*" and in space (w. vb. of motion): 680 (Euryalos) *ὅς ποτε Θήβασδ' ἦλθε δεδουπότος Οἰδιπόδαο* ' *ἐς -ον*, see *ταφή δ* 547 (Proteus to Men.:) „*πείρα, ὅπως κεν ... πατρίδα ... ἵκηαι.* ' *ἢ γάρ μιν* (Aeg.) *ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης* ' *κτεῖνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν -ου ἀντιβολήσαις*" *ω* 87 (Ag. to Ach.: „your mother gave funeral games) *ἤδη μὲν πολέων -φ ἀνδρῶν ἀντεβόλησα* (-*ησας* v.l.) ' *ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένου βασιλῆος* ' *ζώννυνταί τε νέοι καὶ ἐπεντύνωνται ἄεθλα* (but you would have greatly wondered at these)" (bad mana:) Op. 735 *μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο -ου ἀπονοστήσαντα* ' *σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός*, ref. to *τ.* as a whole, but w. sec. focus on avoidance of funeral food (see 1 c) in bodies of procreators **1 b** as procedure *Ω* 660 (Priam:) „*εἰ μὲν δή μ' ἐθέλεις τελέσαι -ον Ἕκτορι δίῳ*, ' *ὧδέ κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θείης* (11 days of truce)" *perform the funeral rites* (cf. 657 *ποσσῆμαρ κτερεϊζέμεν*), Gundert 55; *τελέω* B 1 804 *ὣς οἵ γ' ἀμφίεπον -ον* ⟨*Ἕκτορος*⟩ *ἱπποδάμοιο* (v. susp., v.l. ... ⟨ ⟩ · *ἦλθε δ' Ἀμαζὼν* ' *Ἄρηος θυγάτηρ μεγαλήτορος*, see Aeth. fr. 1 p. 115 W.), Gundert l.c. n.3 *υ* 307 (Tel. to Ktesippos: „good for you that) *οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον* ... ' *ἦ γάρ κέν σε ... βάλον ἔγχεϊ* ... ' *καί κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατὴρ -ον ἀμφεπονεῖτο* ' *ἐνθάδε*", cf. *Ψ* 159 f. **1 c** *funeral feast*, see Pfister, RE XIX 1 (1937) 720–24; Andronikos W 15 ff.; É. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 275 f.; see *δαίνυμι* B 1 (w. *γάμον* – Porzig, Satzinhalte 318: „die zwei großen Feierlichkeiten der Sippe") *Ψ* 29 *κὰδ δ' ἷζον παρὰ νηῒ* ... *Αἰακίδαο* ' *μυρίοι· αὐτὰρ ὁ τοῖσι -ον μενοεικέα δαίνυ.* ' *πολλοὶ μὲν βόες κτλ.*, here w. the corpse present (before cremation) *γ* 309 *ἦ τοι ὁ* (Orestes) *τὸν κτείνας δαίνυ -ον Ἀργείοισι* ' *μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·* ' *αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε* (Men.), presumably concluding rite as in the case of Hektor (*Ω* 802 f. *δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα* ' *δώμασιν ἐν Πριάμοιο*, see 804 above, where, however, the sequence of rites proposed by Priam [*Ω* 665 f.] was feast on the 10th day followed by burial on the 11th), since we are told that Men. would not have allowed Aeg.'s funeral (*γ* 255 ff.); see Pfister 721 f., Andronikos l.c., and Richardson, Iliad on *Ω* 801–3; Schmidt, Erklärungen 238; but w. respect to *Ψ* 29 see also 158–162; other meals after burial: Niobe *Ω* 612 f., Elpenor *μ* 9–30 **2** *tomb* Sc. 477 *τοῦ* (Kyknos) *δὲ -ον καὶ σῆμ'* *ἀιδὲς ποίησεν Ἄναυρος* ' *ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων* (which Ap. ordered as punishment), „ridondanza" Russo ad l.

D v.l. *λ* 416 W. Beck

τάφος n. [3°, 1ᴴ] **L** Porzig, Satzinhalte 244; Schadewaldt, H. u. H. I 68 A.14

B *starres Staunen*, im Ggs. zu (metr. gleichw.) *σέβας* (s.d.) ohne religiös-moral. Kompon., im Ggs. zu *θάμβος* (s.d.) ohne pos. Faszination; nur [⏑²] Nom. (wirkende Macht) in (periphr.) Vbd. m. *ἵκανεν, ἕλε(ν), λάβε*, vgl. I Sp. 349,49 ff., II Sp. 1173,44 ff. u. 1616,53 ff.; in Erz. *ψ* 93 (Pen. ggüber Od.) *ἄνεω δὴν ἧστο, -ος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν* (*ἀγνώσασκε*) *sie war starr vor Staunen* (s. V. 105 ff.), kontrast. *Σ* 178, vgl. Ibyc. fr. 283 p. 282 Dav., Hes. fr. 239,3 *ω* 441 (*ἦλθε Μέδων* u. *ἀοιδός*) *ἔσταν δ' ἐν μέσσοισι·* ⟨*-ος δ' ἔλε*⟩*ν ἄνδρα ἕκαστον*, vgl. *Δ* 79, *Ω* 482, *η* 144 f., Bacch. c. 17,122 f. *φ* 122 ⟨ ⟩ ⟨*πάντας ἰδόντας*⟩ ' *ὡς εὐκόσμως στῆσε* (Tel. *πελέκεας*) *sie waren baff*, kontrast. einers. h. 28,6, andrers. *π* 342, vgl. Bacch.

c.17,48 ff. h.7,37 (*θαυματὰ ἔργα. οἶνος ἀνὰ νῆα κελάρυζε*) ναύτας δὲ -ος (*φόβος* v.l.) *λάβε* ‹ › (48 *ἐφόβηθεν*, 50 *ἐκπληγέντες*). — Wortf.: *ἄγη, θάμβος, θαῦμα, σέβας*

R. Führer

Τάφος prob. f. [1°] E proposals pre-Gr.: Fick, ON 85 f. 109 f.; Semit. *tab* 'reptile' (hence island name Dragonera): Bérard, Les navigations d'Ulysse I, Paris 1971, 256 ff.; < *τάφος* 'wonder': Deroy, AC 15, 1946, 231 ff.; portmanteau invention < *Τάμασσος* and *Πάφος*: Winter, in: Ages of Homer 268 n.3. — Deriv.: *Τάφιοι*

B home of *Μέντης*, ruler of the *Τάφιοι* (qq.v.) *α* 417 (Tel. replies to Eurym.'s question as to the identity of his departed guest [sc. Ath.]): „*ξεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ -ου ἐστί, 'Μέντης δ' 'Αγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι 'υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει*" despite doubts concerning the historicity (Deroy and Winter l.c.) and the loc. (see below) of T. and the Taphians, the *Ταφ*-names attested for the area (Str., Plin., St.Byz.) tog. w. that of Mt. Taphiassos in West Lokris seem to guarantee the actual existence of place and people (see Fiehn and Oldfather, RE IV A [1932] 2254–57) and to identify T. as contemporary Meganisi, north of Ithaka just off Leukas and belonging to the group of islands betw. there and Akarnania, today officially called '*Τηλεβοί,δες*' (St.Byz. ‹ › *ς· μοῖρα τῆς 'Ακαρνανίας … πρότερον Ταφίων …*), after the *Τηλεβόαι* (q.v.), w. whom the *Τάφιοι* (q.v.) were coupled in Hes. Sc. and Cat. and then subsequently identified (e.g. Apollod. 2,50–60); this loc. fits comfortably (and for some suspiciously) w. easy inferences drawn from the inexact indications in the texts, where Ath.-Mentes tells Tel. that she has stopped at Ithaka, voyaging to *Τεμέση* (q.v., prob. Tamassos on Cyprus) bringing iron in exchange for copper (*α* 182 ff.), which seems to indicate a southerly course; furthermore she relates an incident when Od. returning from Ephyre, having failed to obtain the poison he sought, visited *'Αγχίαλος* who provided it (*α* 257 ff.), which places T. on or near the route to Ithaka from Ephyre; though the latter was variously located in antiquity, a T. north of Ithaka would be acceptable w. all loc.s, esp. the Thesprotian (see *Ἐφύρη* B Introd. and 1–3). The loc. in the 'Teleboides' islands also accords w. Hes. fr. 193,16–18 (cf. fr. 135, Sc. 15–19) where the *Τάφιοι* are said to have attacked having sailed tog. w. the Teleboans from the Echinades islands — to which the 'Teleboides' islands were prob. assigned (see *'Εχῖναι*) — though all this could easily rest on the above listed inferences; and n. that what we have does not actually say that T. was there; nor does the Od. narrative make any statement concerning whether T. was an island (see *Τάφιοι* Σχ; sch. Ap. Rh. 1,748 ff.: *νῆσος*; Apollod. 2,50–60), a town, both of these, or a coastal mainland area; the epith.s of the Taphians (*ναυσικλυτός, φιλήρετμος*) and the name *'Αγχίαλος* are held in common w. the Phaeacians but the geogr. status of *Σχερίη* (q.v.) is likewise left unclear (see also *'Υπερείη*). Another point, on which Leaf (Hist. 175; 170 ff.: T. = Corcyra) remarked, is that it is strange, if T. is near Ithaka, that the suitors cannot recognize the Taphian king, Mentes (*α* 399 ff.; cf. ‹*π* 418 ff.›); on the other hand, there is the report that Antin.'s father, Eupeithes, raided Thesprotia tog. w. the Taphians (‹ ›) — which is easiest, though not certainly, rel. to a loc. of T. in the area. Suspected inexactness of the poet's knowledge of this area: see vol. II 1162,13 ff. and + Heubeck, Odyssey on 121–7

W. Beck

τάφρος f. [37[1], 1°] E < *θάπτω*, q.v. E F *-ος* 5, *-ο/ο* 3, *-ου* 3, *-φ* 8, *-ον* 19

M 1 stem in longo; only disyll. **1a** [⏑̄] *-ος M* 4; *-ον ἐπ… M* 50 [⏑̄] ‹*ἐπὶ -ον ἰών*, *Σ* 215 [⏑̄] ‹ › *Σ* 198; *νηῶν καὶ -φ … ὀρυκτῇ ' M* 72 (≅ *O* 344[ex] in 1c below); ‹*-ον ὑπερθορ,έονται ὀρυκτήν Θ* 179; ‹ › *,ον ὠκέες ἵπποι Π* 380; *διὰ -ον … ὠκέας ἵππους ' M* 62; *παρὰ -ον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός I* 67, *Y* 49 [⏑̄] *-ος ἔεργε / ἔρυκε Θ* 213, *Π* 369; (*διὰ*) *-ον ὄρυξαν*[+] *H* 440, *φ* 120; (*νεῶν*) *καὶ -ον Θ* 343 = *O* 1, *Ω* 443; *-ον ἐπ' I* 349 **1b** [⏑̄×] *-ος M* 52, *Ξ* 66; *ἵππους … ἔρυκ … ἐπὶ -φ Λ* 48 = *M* 85. 76; *παρὰ -φ M* 199; *… σαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ -ον H* 449, *M* 5; *ἀμφί τε -ον P* 760; *-ον H* 341 **1c** [⏑̄] *-ου Θ* 255; *-φ καὶ … ὀρυκτῇ ' O* 344 (≅ *M* 72[ex] in 1a above); *-ον K* 198 [⏑̄] *ἐπὶ -φ Λ* 51 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑̄] *-ου* (*καί*) *I* 87, *Σ* 228; *-φ … ὠκέες ἵπποι ' Π* 370 **2b** trisyll. [–⏑̄⏑] *ὣς εἰπὼν -οιο δι… (ἵππους ') K* 194. 564; *-οιο Θ* 336

Σχ sch. D *H* 341: *τὸ περὶ τὸ τεῖχος ὄρυγμα, K* 198: *-ον δ' ἐκδιαβάντες· διὰ τῶν προσθέσεων δηλοῖ τὸ δυσδιάβατον τοῦ ὀρύγματος …*

L F. Albracht, Kampf u. Kampfschilderg. bei Hom. II (Progr. Domgymnasium Naumburg a. S. 1895) 4–7. 9 f. 14 f. (hardly right that Grs. dismounted to cross out through trench, or on *Π* 369 ff.); Delebecque, Cheval 103–8; Iakovides in Buchholz u. Wiesner, Arch. Hom. E 1, 219. 221

B *ditch, trench* — Wdfld.: *βόθρος, κάπετος* **1** of *ditch* dug by Grs. along outside wall built to protect their ships and camp; wide, deep, fitted with stakes; on space left between wall and *τ.* see Ameis-H. on *H* 341 and Hainsworth in Iliad on *M* 5–6. 65–66; *τ.* particularly effective ag. chariots (*M* 52. 62); naturally interrupted in front of gates (e.g. *H* 339 f., *M* 118 ff.), and so in contexts of crossing ditch *διά/δια-* will mean now 'through', now 'across', as appropriate. — Epith.: *βαθεῖαν*[+], *εὐρεῖαν*[+], *μεγάλην, ὀρυκτήν*[+], *οὔτ' ὑπερθορέειν σχεδὸν οὔτε περῆσαι ῥηϊδίη* (*M* 52, cf. predic. *ἀργαλέη περάαν* v.63) making of *τ.*: *H* 341 (Nestor: „*δείμομεν πύργους, εἴλαρ νηῶν*) ‹*ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν, ὀρύξομεν ἐγγύθι -ον, ' ἥ χ' ἵππον καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα*" 440 (*τεῖχος ἔδειμαν*) ‹ › *ἐπ' αὐτῷ -ον ὄρυξαν ' εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν* (*περὶ* v.l.) *δὲ σκόλοπας κατέπηξαν I* 349 (Ach.:) „*καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε* (Ag.), *καὶ ἥλασε -ον* ([*ἥλασεν*] *ἔκτοθι -ον* cit. Arist.) *ἐπ' αὐτῷ*" (v.350 ≅ *H* 441) *H* 449 (Pos. to Zeus:) „*τεῖχος ἐτειχίσ,σαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ -ον ' ἥλασαν,*" *M* 4. 5 *οὐδ' ἄρ ἔμελλε ' -ος ἔπι σχήσειν Δαναῶν καὶ τεῖχος ὕπερθεν ' … τὸ ποιή*‹ › — crossing *τ.*: *Θ* 179 (Hector: „*τὰ* [sc. *τείχεα*] *δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει·*) *ἵπποι δὲ ῥέα -ον ‹ὑπερθορ,έονται ὀρυκτήν*" *M* 50. 52 *ἐλίσσεθ'* (Hector) *ἑταίρους ' -ον ἐποτρύνων διαβαίνεμεν, οὐδέ οἱ ἵπποι ' τόλμων … μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ ' χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο -ος ' εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ* ‹ › *,έειν σχεδὸν οὔτε περῆσαι ' ῥηϊδίη· κρημνοὶ γάρ … Π* 380 *ἀντικρὺ … -ον* ‹ › *,ον … ἵπποι M* 62 (Pulyd.:) „*ἀφραδέως διὰ -ον ἐλαύνομεν ‹… ἵππους,' ' ἢ δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ ' ὀξέες ἑστᾶσιν, ποτὶ δ' αὐτοὺς τεῖχος 'Αχαιῶν*" *Θ* 255 (*οὔ τις πρότερος Δαναῶν*) *εὔξατο Τυδείδαο πάρος σχέμε*‹ › *'-ου τ' ἐξελάσαι K* 564 *-οιο διήλασε* (Od.) ‹ › *Θ* 343 *αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ -ον ἔρησαν ' φεύγοντες = O* 1 *K* 194 *-οιο διέσσυτο* (Nestor, to place of counsel outside ditch) *· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο ' 'Αργείων βασιλῆες* 198 *-ον δ' ἐκδιαβάντες ὀρυκτὴν ἑδριόωντο* (Gr. leaders, to take counsel) *' ἐν ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ'* ‹*ἐπὶ -φ*› = *M* 85 *καθαρῷ* — *Λ* 48 (each Gr. warrior ordered his charioteer) *M* 76 (Pulydamas to Hector etc.:) „*ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων* ‹ › " *Λ* 51 *φθὰν* (Grs. advancing from trench towards plain) *δὲ μέγ' ἱππήων* ‹ › *κοσμηθέντες* — *M* 72 (Pulyd. to Hector etc.:) „*εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι, παλίωξις δὲ*

*γένηται ' ἐκ νηῶν καὶ -ῳ ἐνιπλήξωμεν ⌊ὀρυκτῆ⌋" O*344 *'Αχαιοὶ ' -ῳ καὶ σκολόπεσσιν ἐνιπλήξαντες ⌊ ⌋ ' ἔνθα καὶ ἔνθα φέβοντο, δύοντο δὲ τεῖχος ἀνάγκῃ Π*369. 370 *λεῖπε* (Hector, escaping across trench) *δὲ λαὸν ' Τρωικόν, οὓς ἀέκοντας ὀρυκτὴ -ος ἔρυκε* (*ἔεργε* pap.). *' πολλοὶ δ' ἐν -ῳ ἐρυσάρματες ... ἵπποι ' ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ λίπον ἅρματ' ἀνάκτων P*760 *πολλὰ δὲ τεύχεα ... πέσον περί τ' ἀμφί τε -ον ' φευγόντων Δαναῶν — Θ*213 *τῶν δ', ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου* (*καὶ πύργου* Zen., *ἀπ' ὀρυκτὴ* ci.) *-ος* (*-ου πύργος* v.l. ant.) *ἔεργε, ' πλῆθεν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν* 336 *ἰθὺς -οιο βαθείης ὦσαν 'Αχαιούς I*67 *φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι ' λεξάσθων ⌊παρὰ -ον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός⌋ Y*49 *αὖε δ' 'Αθήνη, ' στᾶσ' ... ⌊ ⌋ Σ*198 (Iris to Ach.:) *"⌊ἐπὶ -ον ἰὼν⌋ Τρώεσσι φάνηθι"* 215 *στῆ* (Ach.) *δ' ⌊ ⌋ ἀπὸ τείχεος* 228 *τρὶς μὲν ὑπὲρ -ου μεγάλ' ἴαχε* (Ach.) *I*87 *κὰδ δὲ μέσον -ου καὶ τείχεος ἷζον* (Gr. sentries) *ἰόντες M*199 *ἔτι μερμηρίζον ἐφεσταότες παρὰ -ῳ* (*-ον* v.l.) *Ξ*66 (Ag. to Nestor:) *"τεῖχος δ' οὐκ ἔχραισμε τετυγμένον, οὐδέ τι -ος, ' ἦ ἔπι πόλλ' ἔπαθον Δαναοί" Ω*443 *πύργους τε νεῶν καὶ -ον ἵκοντο* 2 *trench* in which axes lined up for competit. w. bow (see further *ὀϊστεύω* B II 1) *φ*120 *πελέκεας στῆσεν, διὰ -ον ὀρούσας ' πᾶσι μίαν μακρήν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν, ' ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε*

J. N. O'Sullivan

ταφών, τέθηπα [10', 5°] **E** < **dhm̥bh-* (> got. *dumbs*, falls nicht m. Nasalinfix zu *τυφλός*, got. *daufs*) wie (renasaliert) *θάμβ-*, m. sek. Dehnstufe im Pf. (Hackstein, Sprachform 237, vgl. LIV² 143). — Abl.: *θάμβος, τάφος* n.; vgl. *κατηφής*

F *ταφών* 7; *⌊τέθηπ⌋α* 1°, *⌊ ⌋εν* 1°; *ἐ⌊ ⌋εα* 1°; *⌊ ⌋ώς* 1', *⌊ ⌋ότες* 3, *⌊ ⌋ότας* 1' (*⌊ ⌋* = -)

M 1 [⏑⏓] *στῆ δὲ ⌊ταφών⌋* (*ὅπιθεν δέ*) *Λ*545 = *Π*806^in.^, *Ω*360 [⏑⏓] ([*ἔ*]*στῆ*[*μεν*] *ἐνὶ προθύροισι*) *⌊ ⌋ δ' ἀνόρουσε*(*ν 'Αχιλλεύς*) *π*12 ≅ *Λ*777 = *Ι*193^ex.^ = *Ψ*101^ex.^ **2a** [⏑⏓⏑] *τε -α ζ*168 **2b** [⏑⏓×] *-εν ψ*105; *-ώς Φ*64 **3** [⏑⏓⏑⏑] (*ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι / ἔστητε*) *-ότες/ας* (*ἠύτε νεβροί/ούς*) *ω*392, *Δ*246 = 243^med.^ ≅ / *Φ*29^ex.^ **4** [⏑⏑⏓⏑⏑] *ἐ-εα ζ*166

Σχ sch. D *Δ*243: *ἐκπεπληγμένοι* (ebs. *Φ*29. 64). *δειλωθέντες, Ι*193: *ἐκπλαγείς* (ebs. sch. Barn. *ζ*166). *θαυμάσας*

L Szemerényi, Gl. 33, 1954, 238 ff. 245 ff.; Blanc, in: Mélanges Taillardat 36. 38 ff. 47; R. Scodel, Listening to Homer, Ann Arbor 2002, 167

B 4× (Ptz. in HVformel) *überrascht* (auffahren, *Ψ*101 aus Traum, sonst bei unerwartetem Besuch, vgl. *ω*392 m. Rollenvertauschg.), sonst (vor Schreck / 4° Überraschg.) *wie gelähmt* (*sein*, von Schutzflehenden *Φ*64, *ζ*168), laut *ζ*168 stärker als *ἄγαμαι*, schwächer als *δείδια*; stark def. Archaismus: 12× von 15 Ptz. (Aor. ausschl.), nur 3° Ind. (jew. auf 1. P. Sg. bzg.); in assoz. Zush. m. *' γούνων ἅψασθαι Φ*64 f., *ζ*168 f., *δείδιε⁺ δ'/τ' αἰνῶς Ω*358 ff., *ζ*168, *θυμῷ/ός ζ*166, *ψ*105, *ἴδε⁺ Ι*193 ff., *ζ*166, *ψ*105 ff., *ω*391 f., *στῆ⁺ Δ*243. 246, *Ι*193, *Λ*545. 777, *Π*806, *Ω*359 f., *π*12, *ω*392, *ὄπιθεν/σσω Λ*545, *Π*806 / *Φ*29 f.; in dir. R. *Δ*243/6, *Λ*777, *ζ*166/8, *ψ*105 *Ι*193 *στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν* (Ach.) = *Ψ*101^ex.^ = *Λ*777^ex.^ ≅ *π*12 (Eum., ließ *ἄγγεα* fallen, kontrast. *Ι*194) *Λ*545 *ἐν φόβον ὦρσε* (Zeus d. Aias) *' ⌊στῆ δὲ ταφών⌋, ὄπιθεν δὲ σάκος βάλεν* (zog sich zurück), vgl. *Χ*293 *Π*806 (Ap. entwaffnete Patr.) *τὸν δ' ἄτη φρένας εἷλε, λύθεν δ' ὑπὸ ... γυῖα, ' ⌊ ⌋* (*μετάφρενον δουρὶ βάλε* Tr.), vgl. *Ν*434 ff. *Ω*360 *σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο, δείδιε δ' αἰνῶς, ' ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ... ' ⌊ ⌋*, vgl. *Χ*452 f. ‖ *ω*392 *οἱ δ'* (Dolios u. Söhne) *ὡς οὖν 'Οδυσῆα ἴδον ... ' ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι -ότες Δ*243. 246 *τίφθ' οὕτως ⌊ἔστητε -ότες⌋ ἠύτε νεβροί '* 2vv. *' ὦς ὑμεῖς ⌊ ⌋, οὐδὲ μάχεσθε*, vgl. *Ν*102 ff., *Χ*1. 191 *Φ*29 *ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο κούρους ' ... ' τοὺς ἐξῆγε θύραζε -ότας ἠύτε νεβρούς, ' δῆσε δ' starr vor Schreck* 64 *ὁ δέ* (Lykaon) *οἱ* (Ach.) *σχεδὸν ἦλθε -ώς, ' γούνων ἅψασθαι μεμαώς benommen ψ*105 *θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι -εν, ' οὐδέ τι προσφάσθαι δύναμαι ἔπος* (*οὐδ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι*) *ζ*166. 168 (*φοίνικος νέον ἔρνος*) *ἰδὼν ἐ-εα θυμῷ ' δήν, ἐπεὶ οὔ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης, ' ὡς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε -ά τε δείδιά τ' αἰνῶς ' γούνων ἅψασθαι*, vgl. V. 161. 237, *θ*265, *ω*90 u. zum temp. Adv. *Α*512, *Ι*30⁺, *ψ*93, h. Cer. 282, Ibyc. fr. 283 p. 282 Dav. — Wortf.: *ἄγαμαι* B 1a, *θαμβέω, θαυμάζω, θηέομαι, κατηφῆσαι, παχνόομαι, ἐκπληγῆναι, ῥιγέω, φοβέομαι*

D v.l. *ω*90 (dazu van der Valk, Text. Crit. Od. 149 A.3)

R. Führer

τάχα [48', 43°, 8^H^, 13^h^, 1^c^] **M** 1 eins. *τάχ' 1a* [⏑] *ἦ τάχ'* h. Merc. 157 [⏑] *⌊ἀλλ' ὅτε δὴ⌋ / -⏑⏑⏑τάχ' ἔμελλε⁺ K*365, *Λ*181, *Ψ*773, *δ*514 / *Ζ*52 = Th. 490^med.^, *υ*393, *φ*418; *⌊ ⌋ τάχ' ι*378 [⏑] *τάχ' Γ*436 [⏑] *οἷ⁺ τάχ' ἔμελλον⁺* Hes. fr. 30,16, h. Merc. 15 **1b** [⏑] *τῶ κε / τὼ δὲ / οἱ⁺ δὲ τάχ' B*373 = *Δ*290 ≅ *H*158^in.^, *χ*78 = 134 / *E*275 / *E*489, *Ι*573, *N*765; *τάχ' φ*363 [⏑] (*οἱ δὲ*) *τάχ' Ψ*496. 606 [⏑] *τάχ' ἄν ποτε / ἔσσεται A*205, *β*76 / *τ*510; *τάχ' οὐκ θ*316, *φ*369 **2** zweis. **2a** Schema [⏑⏑] [⏑⏑] *ἦ / ἠ / ὅς / μὴ -α* (*Ἶρος*) *σ*73. 338 / *τ*69 / *Y*294 / *ρ*448 [⏑⏑] *ἐπεὶ -α* (*ἄστυ*) *M*345 ≅ 358, *Φ*309; *μὴ -α ἄστυ / νῶϊν Ζ*331 = *σ*13^in.^; *ἐπεὶ -α νῶϊ* h. Merc. 255; *ἦ -α* (*τοι*) *σ*389, h. Merc. 334; *-α τοι ρ*191; *ὅς / τοι -α* (*νῆας⁺ / Ἴρου*) *Θ*235 / *Ω*731, *σ*334; *-α δ' ἄμμε*(*ς*) / *ἶξε⁺ Ω*355, Sc. 87 / *τ*432, Sc. 32; *-α γάρ / δή / κέν* (*σε⁺*) *Ζ*409, *σ*115 / *N*120, *α*251 = *π*128 / *Λ*654, *Π*617, *Χ*42; *μὲν -α Φ*292, h. Ven. 244; *-α νῆα μ*387; *-α δ*(*έ σφιν*) h. Merc. 98, h. 7,6. 34 [⏑⏑] *-α* (*δ'*) *εἴσομαι⁺ / δ' εἴσιδε*(*ν*) / *δ' ἵκετο / δ*(*ὲ*) + Verb *Ξ*8, *π*246 / *Ξ*13, Cypr. fr. 13,4 p. 40 Dav. / *Τ*131 / ≅ *B*193^med.^. 694 ≅ 724, *ψ*114, h. Merc. 404, h. 7,9; *-α* + Verb Op. 401; *-α δ*(*έ*) *Θ*117, *N*676, *Ψ*427. 447, *ξ*265 = *ρ*434, h. Ap. 218, h. Merc. 425; *-α δή / σε⁺ / κ*(*εν*) *ρ*412 / *P*99, Op. 312 / *Π*71, Op. 362. 721 [⏑] *μὴ δὴ / μὴ / δὴ -α σ*10, *Χ*39, *β*48; *-α δ' εἴσεαι / ἶξες / εἶσι / ἔσσεται β*40, h. Ap. 223, *β*89, *ο*50; *-α δ' θ*202, *ω*205 [⏑⏑] *μὴ / ἦ -α ω*353, *Ζ*408; *-α δ' O*449 = *P*291 **2b** Schema [⏑⏑] [⏑] *τῶ κε / ὅς κε / οἱ δὲ -α* + Doppelkons. (*στ., γν., Τρ., πρ.*) *Π*723 = *φ*374^in.^ ≅ *ψ*23, *ο*537 = *ρ*164 = *τ*310 / *P*241 / *Σ*525 [⏑] *-α μν. φ*174

Σχ sch. D *Α*205 u.ö.: *ταχέως* **L** (bei Hom. *mox*, nicht 'celeriter', bzw. *bald*, nicht 'vielleicht':) Lehrs, Arist. 92 ff.; Leaf zu *Α*205, *N*676; Ameis-H. zu *α*251; (bei emphat. Fut., prospekt. Konj.:) Basler Komm. zu *Α*205, *Β*193; (Übergang zu nachhom. 'vielleicht' [so schon Op. 312 mögl., s. B 1a Ende]:) van Leeuwen, Enchir. S. 388 m; Gonda, Moods 59 f.; West zu Op. 312; Basset, in: 'Kühner' 33 f. (Verlagerg. vom temp. auf den log. Aspekt der Aussage); Lamberterie, *-υς* 564 ff.

B (Adv. zu *ταχύς*, nb. *ταχέως*, vgl. *ὦκα*, s. Risch § 28. 127 b:) *bald, schnell* (aber nicht vom Verlauf, sondern Eintritt der Handlung), entw. (1) in (emotion.) dir. R., bzw. in (1c. d) Komm., Apostrophe des Dichters (87 von 113×) bei vorgestellten (vorausgesagten, befürchteten, angedrohten, erwünschten) Ereignissen (Fut., selten [1b] als Fut. markierg. bei Präs. / asigm. Fut.; auch [1c] prospekt. Konj. [*Α*205]; od. bei Pot., Irr.: *etw. könnte / wäre bald > beinahe, fast* [*leicht*] *ein*[*ge*]*treten*, [1d] *stand dicht bevor;* Übergang zu späterem *vielleicht* s. Op. 401 [1a Ende] u. L), affekt. steigernd, oft in emphat. Anf.-stellg.; oder (2) bei Prät. (oft in paratakt. Handlungsablauf) als konjunktionsart. (raffender) Anschluß (Folge) an das Vorangegangene (s. *αἶψα* B Vorbem.). — Wortf.: *ταχέως* (nur

3x), *θᾶσσον, θοῶς, αἶψα, αὐτίκα, ὦκα* u.a. s.v. *ταχύς* B Vorbem. (s.d. zu B 3), vgl. *ἐγγύθι, ῥε(ῖ)α*, u. als Opp. später *σχολῇ*

1 bei vorgestellten ('envisaged' West zu Op. 312) Gescheh-
nissen (87x), meist in (emotion.) dir. R. (außer bei *ἔμελλεν*+
[1 d], *N* 676 [1 c]: wo Komm. des Dichters; 2[H] [1 c Ende] Apo-
strophe): bei Voraussage, meist Warng., Befürchtg., Drohg.;
Mittel der affekt. Steigerg.: steigert den Gewißheitsanspruch
des Sprechers, das Drängende, Plastische der Situation (bzw.
[z.T. in 1 c. d] die Knappheit des Ausgangs, der *beinahe, fast*
anders verlaufen wäre) durch Betonung des *baldigen, unmittel-*
bar bevorstehenden ([1 c. d] aber verhinderten) Eintretens 1 a
beim Ind. (*Ω* 355 Inf.) Fut. sowie (*τ* 69, *Y* 294) *εἶμι*, geleg. mit
οἴω+ (s.d. B Vorbem.) im Kontext (*Ω* 355, *θ* 202, h. Merc. 157;
vgl. noch *εἴσεαι*+ *β* 40, *π* 246, *Ξ* 8); am Kolon-Anf.: *Z* 409
(Androm. zu Hektor: „*οὐδ' ἐλεαίρεις ἔμ' ἄμμορον, ἦ -α*
[s.u. bei Rel.-S.] *χήρη σεῦ ἔσομαι) -α γάρ σε κατακτανέου-*
σιν 'Ἀχαιοί", Wiederh. *N* 120 (Pos. [94] *ἐποτρύνων*:) „*ὦ*
πέπονες -α δή τι κακὸν ποιήσετε μεῖζον ' τῇδε μεθημοσύ-
νῃ" *Ω* 355 (Herold zu Priam.:) „*ἄνδρ' ὁρόω, -α δ' ἄμμε*
ˌδιαρραίσˌεσθαι οἴω" *α* 251 (Telem.: „Freier) *φθινύθουσιν*
ἔδοντες ' οἶκον ἐμόν· -α δή με ˌ ˌουσι καὶ αὐτόν" =
π 128 *σ* 115 (Freier über den besiegten Iros:) „*-α γάρ μιν*
ἀνάξομεν ἤπειρόνδε ' εἰς Ἔχετον βασιλῆα" *B* 193 (Od.:)
„*νῦν μὲν πειρᾶται* (Ag.), *-α δ' ἴψεται υἷας 'Ἀχαιῶν*" *Ψ* 427
(Men. warnt Antil.:) „*στεινωπὸς γὰρ ὁδός, -α δ' εὐρυτέρῃ*
παρελάσσεις (εὐρυτέρῃ παρελάσσαι v.l., rec. West)" *β* 40
(Telem.:) „*οὐχ ἑκὰς οὗτος ἀνήρ, ˌ-α δ' εἴσˌεαι αὐτός, ' ὃς*
λαὸν ἤγειρα" *π* 246 „*πολὺ πλέονες* (Freier) ˙ˌ ˌ*εαι ἐνθάδ'*
ἀριθμόν" (folgt Aufz.) *ψ* 114 (Od.: „*μητέρ'*) *ἔασον ' πειρά-*
ζειν ἐμέθεν· -α δὲ φράσεται καὶ ἄρειον. ' νῦν δ' ..." *β* 89
„*ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, ˌ-α δ' εἶσˌι τέταρτον, ' ἐξ οὗ*
..." *ο* 50 („*οὔ πως ἔστιν*) *νύκτα διὰ δνοφερὴν ἐλάαν· -α*
δ' ἔσσεται ἠώς" *θ* 202 (Od.:) „*-α δ' ὕστερον ἄλλον* (sc.
δίσκον) *' ἥσειν ἢ τοσσοῦτον οἴομαι ἢ ἔτι μᾶσσον*" —
τάχ' οὐκ: *θ* 316 (Heph. zu Ares u. Aphr.: „*οὐ μέν σφεας ἔτ'*
ἔολπα μίνυνθά γε κειέμεν οὕτω) *τάχ' οὐκ ἐθελήσετον*
ἄμφω ' εὕδειν" *φ* 369 (Telem. zu Eum.:) „*πρόσω φέρε τόξα·*
τάχ' οὐκ εὖ πᾶσι (sc. den Freiern) *πιθήσεις*" — *ἦ/ἢ -α*:
σ 73 (Freier:) „*ἦ -α Ἶρος Ἄιρος ἐπίσπαστον κακὸν ἕξει*"
338 (Od.:) „*ἦ -α Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, οἷ' ἀγορεύεις*" 389
(Eurym.:) „*ἆ δείλ', ἦ -α τοι τελέω* (asigm. Fut., s.u. 1 b) *κα-*
κόν, οἷ' ἀγορεύεις" h. Merc. 334 (Ap.:) „*ὦ πάτερ, ἦ -α μῦ-*
θον ἀκούσεαι οὐκ ἀλαπαδνόν" *τ* 69 (Melantho zu Od.:
„*ἀλλ' ἔξελθε θύραζε*) *ἢ -α καὶ δαλῷ βεβλημένος εἶσθα θύ-*
ραζε" (s.u. 1 b sowie s.v. *εἶμι* I 1 b) h. Merc. 157 (Ap. zu
Hermes:) „*νῦν σε μάλ' οἴω ' ἦ* (*ἢ* pars edd., et al. v. Càssola
in app.) *τάχ' ἀμήχανα δεσμὰ περὶ πλευρῇσιν ἔχοντα (διὲκ*
προθύροιο περήσειν, ἦ σὲ φηλητεύσειν") — im Rel.-S.
ὅς+ (...) *-α*: *Z* 408 (Androm.:) „*ἔμ' ἄμμορον, ἦ -α χήρη ' σεῦ ἔσομαι· -α* (s.o.) *γάρ σε κατακτανέουσιν 'Ἀχαιοί*"
Y 294 (Pos.: „*ἦ μοι ἄχος) Αἰνείαο, ' ὃς -α Πηλεΐωνι δαμεὶς*
Ἀϊδόσδε κάτεισι" (s.u. 1 b) *Θ* 235 „*νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί*
εἰμεν ' Ἕκτορος, ὃς -α νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ" *Ω* 731
(Androm. über Hektor: „*ἔχες δ' ἀλόχους καὶ τέκνα, ' αἳ δή*
τοι -α νηυσὶν ὀχήσονται" *β* 48 (Tel.: „*πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώ-*
λεσα) νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ -α οἶκον ἅπαντα ' πάγχυ διαρραίσει" *E* 489 (Sarp. zu Hektor: „*μή πως) δυσμε-*
νέσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε, ' οἳ δὲ τάχ' ἐκπέρσουσ' (πόλιν ὑμήν)" *Ψ* 496 „*εἰσοράασθε ' ἵππους· οἱ δὲ τάχ' αὐτοὶ ... ' ἐνθάδ' ἐλεύσονται· τότε δὲ γνώσεσθε ἕκαστος*" — *ἐπεὶ -α*: *M* 345 („ruf beide Aianten) *ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων ' εἴη, ἐπεὶ -α τῇδε τετεύξεται αἰνὸς ὄλεθρος*" ≅ 358 *Φ* 309 (Skam.:) „*σχῶμεν* (den Ach.), *ἐπεὶ -α ἄστυ (ἐκπέρσει*") h. Merc. 255 (Ap. zu Hermes:) „*μήνυέ μοι βοῦς ' θᾶττον· ἐπεὶ -α νῶϊ διοισόμεθ' οὐ κατὰ κόσμον*" — sonst. Stellg.: *ϱ* 191 (Eum.:) „*νῦν ἴομεν· δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα ' ἦμαρ, ἀτὰρ -α τοι ποτὶ ἕσπερα ὁί-*
4 *γιον ἔσται*" *Φ* 292 (Pos. zu Ach.:) „*ἀλλ' ὅδε μὲν* (Skam.) *-α λωφήσει, σὺ δὲ εἴσεαι αὐτός*" *Ξ* 8 (Nestor zu Machaon:
„*νῦν πῖνε καθήμενος*) *αὐτὰρ ἐγὼν ἐλθὼν -α εἴσομαι ἐς περιωπήν*" h. Ven. 244 (Aphr. zu Anch.:) „*νῦν δέ σε μὲν -α*
8 *γῆρας ὁμοίιον ἀμφικαλύψει*" *gar bald* (Weiher) *τ* 510 (Pen. zu Od.: „*σ' ἔτι τυτθὸν εἰρήσομαι) καὶ γὰρ δὴ κοίτοιο τάχ' ἔσσεται ἡδέος ὥρη*" — in (ergänzbarer) Kond.-Konstr. in Apodosis (vgl. in 1 c): Op. 312 *εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, -α σε*
12 *ζηλώσει ἀργὸς ' πλουτεῦντα*, vgl. 362. 721 (kond. Pot., in 1 c Ende) 401 (wenn du bettelst) *δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς -α τεύξεαι* (dann aber nicht mehr), lt. LSJ (vgl. West zu 312) hier Übergang zu späterem *perhaps, vielleicht* 1 b beim Ind. Präs.
16 (*φ* 174 asigm. Fut., vgl. *σ* 389 in 1 a) zur Markierung der (dicht bevorstehenden) Zukünftigkeit (s. noch *εἶμι τ* 69, *Y* 294 in 1 a) *φ* 174 (Antin. tröstend/siegessicher zu Leodes: „bist kein Bo-
genschütze) *ἀλλ' ἄλλοι τανύουσι -α μνηστῆρες ἀγαυοί*"
363 (Freier drohend zu Eum.: „*πῇ δὴ τόξα φέρεις) τάχ' αὖ*
20 *σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται* (*εἴ κεν 'Απόλλων ἡμῖν ἱλήκῃσι*")

1 c mit Modalpartikel *ἄν, κεν*; bei Voraussage: *A* 205
(Ach. zu Ath.: „*ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω) ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν*
24 *ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ* (Ag.)", bei prospekt. Konj. (s. Schwyzer II 311) *P* 241 (Aias:) „*οὔ τι τόσον νέκυος περιδείδια Πατρόκλοιο, ' ὅς κε -α Τρώων κορέει κύνας*" — bei
Pot.: *Λ* 654 (Patr. über Ach.:) „*δεινὸς ἀνήρ· -α κεν καὶ*
28 *ἀναίτιον αἰτιόωτο*" *μ* 387 (Zeus über Od.' Schiff:) "*τῶν δέ κ' ἐγὼ -α νῆα θοὴν (κεραυνῷ κεάσαιμι*") — bei vorgestellter (nicht realisierter) Möglichk., Irr. (Ind. Aor., s. Schwyzer II 347): *N* 676 ("*Ἕκτωρ δ' οὐκ ἐπέπυστο, ὅττι ῥά οἱ*
32 *δηϊόωντο λαοί) -α δ' ἂν καὶ κῦδος 'Ἀχαιῶν ' ἔπλετο bald mochte es geschehen* > *beinahe (leicht) wäre es geschehen*
entspr. neg.: *Ψ* 606 (Men. zu Antil.:) „*οὐ γάρ κέν με τάχ' ἄλλος ἀνὴρ παρέπεισεν 'Ἀχαιῶν. ' ἀλλὰ σὺ ...*" *denn nicht*
36 *so bald (~ kaum) hätte ein anderer* — sonst bei (kond.) Pot., Irr., Wunsch in Apodosis: *Π* 617 (Aen.:) „*-α κέν σε ... ' ἔγχος ἐμὸν κατέπαυσε διαμπερές, εἴ σ' ἔβαλόν περ*" 71
(Ach.: „hätte Ag. mich nicht beleidigt) *-α κεν φεύγοντες*
40 *ἐναύλους ' πλήσειαν* (Tr.) *νεκύων* (*νῦν δὲ στρατὸν ἀμφιμάχονται*") *B* 373 (Ag.: „*αἴ γὰρ) τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν 'Ἀχαιῶν* (sc. wie Nestor) ˙ ' ˌ*τῷ κε τάχ'*,
(*τώ* rec. West) *ἡμύσειε πόλις Πριάμοιο*" = *Δ* 290 *H* 158
44 (Nestor: „*εἴθ' ὡς ἡβώοιμι) ˌ ˌ ἀντήσειε μάχης ... Ἕκτωρ*"
χ 78 (Eurym.: „*εἴ κέ μιν* [Od.] *οὐδοῦ ἀπώσομεν) ˌ ˌ οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο*" = 134 *Π* 723 (Ap./Asios:
„*Ἕκτορ, τίπτε μάχης ἀποπαύεαι) αἴθ' ὅσον ἥσσων εἰμί,*
48 *τόσον σέο φέρτερος εἴην· ' ˌ ˌα στυγερῶς πολέμου ἀπερωήσειας. ' ἀλλ' ἄγε, Πατρόκλῳ ἔφεπε ... ὕππους*"
φ 374 (Tel.: „*αἴ γὰρ τόσσον μνηστῆρων) φέρτερος εἴην· ' ˌ ˌα στυγερῶς πιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι*" *ψ* 23 (Pen. zu
52 Eurykl.: „*εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε ταῦτ' ἤγγειλε) ˌ ˌα στυγερῶς μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι*" *ο* 537 (Tel. zu
Theokl.:) „*αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη· ' ˌ ˌα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα ' ἐξ ἐμεῦ*" =
56 *ϱ* 164 (Pen. zu dems.) = *τ* 310 (Pen. zu Od.) *X* 42 (Priam.:)
„*αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο* (Ach.) ' *ὅσσον ἐμοί· -α κέν ἑ κύνες καὶ γῦπες ἔδοιεν*" *β* 76 (Tel. zu den Ithake-
siern:) „*εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη* (*νῦν δὲ ...*") Op. 362 *εἰ γάρ κεν καὶ ὁμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ*
60 *καταθείο ' καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, -α κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο*, vgl. 312 (Ind. Fut., in 1 a Ende) 721 *εἰ δὲ κακὸν εἴποις, -α κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις*

1 d bei *ἔμελλεν*+ (s.d. B 2 aα. 2 bα); bei Vorausverweis
64 des wissenden Dichters auf den *baldigen* Umschwung der

Handlg.: *B* 724 *ἔνθ' ὅ γε κεῖτ' ἀχέων· -α δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον* (Gr. des Philoktet) ≅ 694 (*δ' ἀνστήσεσθαι*, sc. zürnender Ach.), zur Prolepse s. Basler Komm. z.Stt. *υ* 393 *δόρπου δ' οὐκ ἄν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο,* ' *οἷον δὴ τάχ' ἔμελλε* (*θησέμεναι*, sc. Ath. u. Od. den Freiern) *φ* 418 (*εἵλετο δ'* [Od.] *ὠκὺν ὀϊστόν, τοὶ δ' ἄλλοι*) *ἔντοσθε φαρέτρης* ' *κείατο, τῶν τάχ' ἔμελλον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι* Th. 490 (*ἀντὶ λίθου ἐὸς υἱὸς λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔμελλε* (*τιμῆς ἐξελάαν*, sc. Zeus den Kronos, *καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα ἠΰξετο*) Hes. fr. 30,16 *βῆ δὲ κατ'* O]*ὐλύμποιο ... αἶψα δ' ἵκανεν* ' [*λαοὺς Σαλμ*]*ωνῆος ... οἳ τάχ' ἔμελλον* ' [*πείσεσθ' ἔρ*]*γ' ἀΐδηλα* h. Merc. 15 (*καὶ τότ' ἐγείνατο παῖδα πολύτροπον*, sc. Maia den Hermes) *ὃς τάχ' ἔμελλεν* ' *ἀμφανέειν κλυτὰ ἔργα* — bei Folgehandlg., die *kurz vor* ihrer Verwirklichg. verhindert wird *bald* > *beinahe, fast: Z* 52 (*τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἔπειθε*, Unterlegener dem Men.) *καὶ δή μιν τάχ' ἔμελλε* (*δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν· ἀλλ' Ἀγαμέμνων ...*) *K* 365 (*διώκετον*, Od. u. Diom. den Dolon) ⌞*ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ'*⌟ *ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσι* (*τότε δὴ*) = *Λ* 181ᵢᵐ (*ἵξεσθαι*) = *δ* 514ᵢᵐ ≅ *Ψ* 773ᵢᵐ *ι* 378 (Od. erz.: „*τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα, εἷως θερμαίνοιτο*) ⌞ ⌟ *ὁ μοχλὸς ... ἐν πυρὶ μέλλεν* ' *ἅψεσθαι*" *ρ* 412 (*οἱ δ' ἄλλοι πάντες δίδοσαν*, Freier dem Bettler) *-α δὴ καὶ ἔμελλεν Ὀδυσσεὺς* ' *αὖτις ἐπ' οὐδὸν ἰὼν προικὸς γεύσασθαι Ἀχαιῶν·* ' *στῆ δὲ παρ' Ἀντίνοον*

1e nach *μή* bei Drohg., Befürchtg. (z.T. in neg. Final-S.) *Γ* 436 (Hel. zu Paris: „*μηδὲ Μενελάῳ ἀντίβιον πολεμίζειν*) *ἀφραδέως, μή πως τάχ' ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμήῃς*" *Z* 331 „⌞*ἀλλ' ἄνα, μὴ -α*⌟ *ἄστυ πυρὸς δηΐοιο θέρηται*" *σ* 13 „⌞ ⌟ *νῶϊν ἔρις καὶ χερσὶ γένηται*" *X* 39 („*μή μοι μίμνε ἀνέρα τοῦτον*, Ach.) *ἵνα μὴ -α πότμον ἐπίσπῃς*" *ρ* 448 (Antin. zu Od.: „*στῆθ' οὕτως ἐς μέσσον*) *μὴ -α πικρὴν Αἴγυπτον ... ἴδηαι*" *σ* 10 „*εἶκε, γέρον, προθύρου, μὴ δὴ -α καὶ ποδὸς ἕλκῃ*" 334 („*ἦ ἀλύεις ὅτι Ἴρον ἐνίκησας*) *μή τίς τοι -α Ἴρου ἀμείνων ἄλλος ἀναστῇ*" *ω* 353 („*δείδοικα*) *μὴ -α πάντες* ' *ἐνθάδ' ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι*"

2 in Aussagesätzen (Ind. Prät., meist Aor., *P* 99 gnom.) von Geschehenem (26×), meist bei Verben d. Ortsbewegg. (am Kolonanf. außer *E* 275, *Σ* 525, *N* 765, *I* 573; dir. R. [Erz.] nur *T* 131, *ζ* 265⁺, *I* 573, Sc. 87, [sprichwortart. Lebensweisheit:] *P* 99); erzähltechn. Mittel der Raffung, Überbrückung, Tempobeschleunigung (oft in mehrstufigem Handlgs.ablauf, Parataxe): schließt konjunktionsartig e. Handlgs.schritt (als Folge) an den vorangegangenen an (vgl. *αἶψα* B Vorbem.); bei Beweggs.vorgängen u.ä.: *Θ* 117 *μάστιζεν δ' ἵππους· -α δ' Ἕκτορος ἄγχι γένοντο Ψ* 447 *μᾶλλον ἐπιδραμέτην, -α δέ σφισιν ἄγχι γένοντο E* 275 (*ὦς οἱ μὲν*) *ἀγόρευον,* ' *τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἦλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους Σ* 525 *οἱ δὲ -α προγένοντο, δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες* h. 7,6. 9 *-α δ' ἄνδρες ...* ' *λῃῖσταὶ προγένοντο θοῶς ἐπὶ ... πόντον* '...' ... *-α δ' ἔκθορον, αἶψα δ' ἑλόντες* ' *εἶσαν ἐπὶ* (*νηός*) h. Merc. 98 (*ἐπαύετο*) *νὺξ* ' *ἡ πλείων, -α δ' ὄρθρος ἐγίγνετο*, vgl. (*K* 252) *ἐγγύθι δ' ἠώς T* 131 (Ag.: „*ἔρριψεν ἀπ' οὐρανοῦ*, Zeus die Ate) *-α δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων*" *τ* 432 (*ὄρος προσέβαν*) *-α δ' ἵκανον πτύχας ω* 205 *οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, -α δ' ἀγρὸν ἵκοντο* h. Ap. 218 (*Πιερίην μὲν πρῶτον κατῆλθες*, Ap.) *-α δ' εἰς Ἰαωλκὸν ἵκανες* 223 *βῆς ἀν' ὄρος ζάθεον ... -α δ' ἷξες ἀπ' αὐτοῦ* ' *ἐς Μυκαλησσὸν ἰών* Sc. 32 (*ὦρτο δ' ἀπ' Οὐλύμποιο*, Zeus) *-α δ' ἷξε Τυφάονιον· τόθεν αὖτις* ' *Φίκιον ... προσεβήσατο ξ* 265 *αὐτούς τ' ἔκτεινον· -α δ' ἐς πόλιν ἵκετ' ἀϋτή* = *ρ* 434 *P* 291 (*Ἱππόθοος ποδὸς εἷλκε*) *-α δ' αὐτῷ* ' *ἦλθε κακόν* = *O* 449 *P* 99 (Men.: „*ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλῃ πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι*) *-α οἱ μέγα πῆμα κυλίσθῃ*", gnom. Aor. (s. Schwyzer II 285), vgl. noch Kond. (in 1c) *I* 573 (Phoin. erz.: „*τῆς δ' Ἐρινὺς ἔκλυεν*) *τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει*" — bei and. Verben: *N* 765 (*τοὺς δ' εὗρ'* [Hektor] *οὐκέτι πάμπαν ἀπήμονας*) *τὸν δὲ* (Paris) *τάχ' εὗρε μάχης ἐπ' ἀριστερά Ξ* 13 *στῆ δ' ἐκτὸς κλισίης, -α δ' εἴσιδεν ἔργον ἀεικές* Cypr. fr. 13,4 p. 40 Dav. = p. 54 Ber. (*ἀναβὰς διεδέρκετο νῆσον*) *-α δ' εἴσιδε ...* h. 7,34 (*ἔμπνευσεν δ' ἄνεμος ἱστίον*) *-α δέ σφιν ἐφαίνετο θαυματὰ ἔργα* h. Merc. 404 (*ἐνόησε βοείας*, Ap.) *-α δ' ἤρετο ... Ἑρμῆν* 425 (*στῆ ῥ' ὅ γε* [Hermes] *ἐπ' ἀριστερὰ Φοίβου*) *-α δὲ λιγέως κιθαρίζων* ' *γηρύετ' ἀμβολάδην* Sc. 87 (Her. zu Iolaos: „*ζῶε σὺν Ἠλεκτρυώνῃ*, sc. Amphitryon) *-α δ' ἄμμες ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν* ' *γεινόμεθ'*"

D *Λ* 827a (= *Θ* 235 in B1a) v.l. *Ψ* 497 (pap. pro *τότε*), *Ω* 85 (*ὃς τάχ' ἔμελλεν*, cf. B1d), *ι* 134 (*-α κεν*, cf. B1c)

H.W. Nordheider

τάχος n. [2ⁱ] L Chantraine, Form. S. 418; Porzig, Satzinhalte 246; Lamberterie, *-υς* S. 568 ff.

B (zu *ταχύς*, nb. jüngerem *ταχυτής*, s. Risch § 28. 31c; nur [⏑̯]:) *Schnelligkeit*, sc. des Pferdegespanns (vgl. *ταχέες* [s.d. B1eα] / *ὠκέες ἵπποι⁺, ἵππων ὠκυπόδων⁺*); von Ath. in aktueller Sit. (*νῦν*) dem siegreichen Gespann verliehen (nb. *κῦδος*), bzw. im mod. Dat. (Opp. *κέρδεσιν*) bei 'Überholen' (Opp. *βραδυτής* [s.d.], späteres *βράδος*): *Ψ* 406 (Antil.: „will nicht *ἐριζέμεν Τυδεΐδεω ἵπποισι*) *οἷσιν Ἀθήνη* ' *νῦν ὤρεξε* (s.d. B2b) *-ος καὶ ἐπ' αὐτῷ κῦδος ἔθηκεν*", vgl. *κράτος, κῦδος, μένος καὶ θάρσος, νίκην* (s.d. B1i), *τιμὴν διδόναι* (s.d.: Bd. II Sp. 293,74 ff.) 515 *τῷ δ' ἄρ'* (Diom.) *ἐπ' Ἀντίλοχος ... ἤλασεν ἵππους* ' *κέρδεσιν* ([s.d.] *durch e. Trick*), *οὔ τι -ει γε, παραφθάμενος Μενέλαον* (obwohl Antil.' Pferde „*πολὺ χείρονες*" 572), vgl. (*H* 142) „*δόλῳ οὔ τι κρατεῖ γε*", zur Sache s. *Ψ* 419 ff., 566 ff. H.W. Nordheider

ταχύπωλος [11ⁱ] M 1 [⏑̯⏑̯] *Μυρμιδόνες -οι Ψ* 6 2 [⏑̯⏑̯×] *περὶ μέν σε τίον⁺ Δαναοὶ/ῶν -οι/ων Θ* 161 / *Δ* 257; *ἴδοι⁺* ⌞*Δαναῶν -ων*⌟ *Δ* 232, *O* 320; *μή τις* ⌞ ⌟ *E* 316. 345; *ἴοι⁺* ⌞ ⌟ *Ξ* 21, *Ω* 295 ≅ 313; ⌞ ⌟ *N* 620

Σχ sch. min. P. Mich. Schwendner 11 on *E* 316: *ἱππικωτάτων* (cf. on *E* 345), sch. D *Δ* 232 and *E* 316: *ἱππικῶν. πολεμικῶν* L Parry, Épith. 124. 224; Delebecque, Cheval 40. 169

B *of the swift horses* (so prob., rather than 'foals', though *πῶλος* = 'horse' post-Hom.), epith. of *Δαναοί⁺* (10ⁱ), *Μυρμιδόνες* (*Ψ* 6). — W d f 1 d.: *αἰολό-, εὔ-, κλυτόπωλος, εὔιππος.* Occurrences in M J.N. O'Sullivan

ταχύς, θάσσων, τάχιστα [93ⁱ, 45ᵒ, 9ᴴ, 8ʰ, 1ᵉ] E unerklärt, s. Frisk s.v. mit Lit., Risch § 28. 30 (auch zum Komp. u. Sup.), anderers. Lamberterie, *-υς* 584 ff.; verdrängte nachep. allmähl. das ererbte *ὠκύς*. — Abl.: *ταχύπωλος, ταχυτής*, s.a. *τάχα* (Adv.), *τάχος* (keine EN wie bei *θοός, ὠκύς*)

F *-ύς* 14, Vok. *-ύ* 1, *-ύν* 16; Dual *-έ'* 2; *-έες* 10, *-έων* 2, *-έεσσι* 8, *-έας* 4; Vok. *-εῖα* 4, *-είης* 3; Adv. *-έως* 3; Komp. *θάσσων* 1, *θάσσονας* 1, Adv. *θᾶσσον* 26 (*θάσσον* leg. West, v. Il. praef. p. XX; zur La. *θᾶττον* s. B4b Ende, L); Sup. *-ιστα* 59, *-ιστ'* 2; — Adv. *τάχα* s.d.

M 1 *ταχ.*: Basis [⏑⏑] 1a zweis. ⏑̯[⏑⏑] *-ὺς ἔσκε θέειν ρ* 308; *-ὺν ἵππον Ψ* 347 ⏑̯[⏑⏑] (..*ων*[*ος*] / *οἰωνὸν*) ⌞*-ὺς ἄγγελος*⌟/ Akk. *o* 526 / *Ω* 292 ≅ 310, Op. 85 ⏑̯[⏑⏑] *Ἀχιλῆι πόδας* ⌞ ⌟ *Σ* 2; *Ἀχιλῆα πόδας -ύν N* 348, *P* 709, *Σ* 358; (*πόδας*) *-ὺν ἀμφ' Ἀχιλῆα Σ* 69. 354; *πόδας -ύς/ύ/ύν P* 676 / *N* 249 / *N* 482, Hes. fr. 204,88; *περὶ μὲν θείειν -ύς/ύ/ύν γ* 112 / ≅ *δ* 202 = *Π* 186ᵉᵃ ⏑̯[⏑⏑] (Verb +) *Ὀιλῆος -ὺς Αἴας* / *υἱός B* 527, *N* 66, *Ξ* 442, *P* 256, *Ψ* 473. 488 = 754 / *N* 701, *Ξ* 520; *-ὺν ἰόν Δ* 94; *καὶ -έ' ἵππω E* 356, *Ψ* 545 1b

dreis. [⏑⏑̲] -*έες* (*τε, δὲ*) *κύνες* / *πόδες* Γ26, Z514; (*θέειν*) -*έως* (*δέ*) Ψ365, Th.103, h.Ap.108 [⏑⏑̲⏑̲] -*έες πόδες* E885; (*Τρώων*+) -*έες*/*έας κύνες*+ P558 / Λ818, Σ584; -*ἐες*/*ἐας* ... *ἱστοί*+ Φ492 / χ3 = ω178ex.; -*ἐες δ' ἵππ.* Ψ287; -*ἐων* ... *ἵππων* h.17,5 = h.33,18 [⏑⏑̲⏑̲] *κύνες* -*ἐες* (*τ' οἰωνοί*) X89 = φ363ex., ξ133; -*ἐες* ... *ἵπποι* X464 **1c** viers. [⏑⏑̲⏑̲] *ποσὶν* -*ἐεσσι* Θ339 = X230ex. ≅ 173 ≅ 8ex., Cypr.fr.13,2 p.40 Dav.; -*ἐεσσι πόδεσσιν* Y189, Φ564, ν261 **2** *ταχ.*: Basis [⏑̲-] **2a** zweis. [⏑̲⏑̲] ⌞*Αἴαντα* -*ύν καὶ Φυλέος*⌟ *ἄλκιμον υἱόν* K110 [⏑̲⏑̲] ⌞ ⌟ *υἱόν* K175; -*ιστ'* Λ513, θ561 **2ba** dreis. [⏑̲⏑̲] *ὄφρα* -*ιστα* Δ269 [⏑̲⏑̲] *Ἶρι* -*εῖα* Θ399 = Λ186in. = O158in. = Ω144in.; (Verb +) *ὅττι* / *ὄφρα* / *αἴ κε* / *ἀλλὰ* -*ιστα* Δ193, Ψ71, Op.673, Sc.428 / Θ9, Ψ197, γ175 / P692 / ω436; *ἀρᾶται δὲ* -*ιστα* ...*ἥμεναι* I240, N286; (*ἀλλ'* +) Imp. + (...) -*ιστα* Φ311 = 333in. ≅ ο14in., Ω635; *ἀλλὰ* ... -*ιστα* λ223 [⏑̲⏑̲] -*ιστά με*+ ξ407, π466 **2bβ** [⏑̲⏑̲] ⌞*ἐλάφοιο*⌟ -*είης* ... *τέκνα* Λ113; -*είης* ... ⌞ ⌟ γ436; -*ιστα* ξ407, π466 — [⏑̲⏑̲×] *τέκος* ⌞ ⌟ -*είης* Θ248; Verb (...*ἐμεν* / *ετον* u.a.) + ⌞*ὅττι* / *ὄφρα* -*ιστα*⌟ O146, Y129, Ψ403. 414, ε112, π152 (≅ α85ex.), Sc.21 / Δ465 = E690ex., α85 (≅ π152ex.), γ421, δ473, ζ32. 289, h.Ven.46; Akk. + ⌞ ⌟ I659 (≅ 621), θ434 (≅ Σ344), Op.60 / I621, Σ344, δ737, Sc.108; Gen. + *ὄφρα* -*ιστα* N326, ο293 ≅ h.Ap.434ex.; *ἀλλὰ* / *οἵ κε* -*ιστα* Φ466, Ω554, δ544 / I165 ≅ π349ex., σ263; Verb + -*ιστα* Γ102 ≅ ω532ex., I626 ≅ P640ex., O453, Ω263 ≅ ω360ex., ε492, h.Ap.486 **3** *θᾶσσ.*: Basis [-] **3a** *θᾶσσ.* im longum **3aα** zweis. [⏑̲] ⌞*θᾶσσον*⌟ (*ἐπεί*) Ψ53, η152, h.Merc.255 [⏑̲] *ὄφρα κε* / *ὥς κεν* / *ἵνα* ⌞ ⌟ (+ Verb) B440, M26 / Z143 = Y429 / κ33; *ἀλλ' ἄγε* ⌞ ⌟ κ44; (*ἀλλὰ*) *σὺ* (...) ⌞ ⌟ Δ64, π130, Sc.95; *ἀλλ'* ...*ὡμεθα* ⌞ ⌟ N115; ⌞ ⌟ Π129, κ72, h.Merc.212 [⏑̲] (*ἵνα*) ⌞ ⌟ *ἵκηαι*+ β307, ο201; ⌞ ⌟ *ἰόντα*+ P654, υ154 [⏑̲×] *ἀλλ(ὰ)* ...*ὡμεθα* / ... ⌞ ⌟ κ192. 228, ω495 / κ268; *ἀλλ' ἄγε* ⌞ ⌟ T68, Y257 **3aβ** dreis. [⏑̲⏑̲] *θάσσονας* N819 **3b** *θᾶσσ.* in den brevia [-⏑̲] *ποσὶν θάσσων* O570

Σχ sch.D Γ102: -*ιστα*· *διὰ τάχους. συντόμως*, O146: *ὅτι* -*ιστα*· *σφόδρα ταχέως* L Epith.: Düntzer, Hom. Abh. 515; H.Meylan-Faure, Les Epith. dans Hom., Diss. Lausanne 1899, 115; Delebecque, Cheval 57. 147f. (Epith. von *ἵππος*); Vivante, Ramus 2, 1973, 149. 161 A.7; Lamberterie, -ις 556ff.; Dee, Epith. for Heroes 128ff. u.ö.; spez. zu Ach.: D.M.Shive, Naming Ach., Oxford 1987, 27f. 102 u.ö.; zum -ὺς *Αἴας*: Page, History 255f.; Mühlestein, SMEA 2, 1967, 41ff; Hainsworth, CR N.S. 21, 1971, 70; zum Komp. *θᾶσσον*: Seiler, Steigerungsformen 40; Kühner-Gerth II 306 (*recht* / *nur schnell* κ72+); Schwyzer II 184; zur La. *θᾶττον* (h.Merc.255, vgl. 212, in B4b Ende: wohl sek. Attizismus): Forderer, Gn.30, 1958, 98; Càssola z.St.

B *schnell*, sc. im Laufen, od. sonst (Orts-)Bewegung, (1) 63x (von 156) attr. zum EN od. Appellativ: als charakt. Epith. bestimmter Krieger (bes. Ach. ['modernisierend' / supplet. nb. häufigerem trad. *ποδώκης*, -*άρκης*, *πόδας ὠκύς* in VE-Formel, s.u.], Antil. ['Bote', Schnelligk. s. Bd.I Sp.940,9ff.], Oil. Aias [im Kontrast zum 'stat.' Telamon. Aias *ἔρκος Ἀχαιῶν*]: von der Taktik des schnellen Fußkampfs? s. Webster, Mykene 223f.), sowie von der Botin Iris, Tieren (Pferden [nur 6× güber trad. *ὠκέες*, *ὠκύποδες*+ u.a.], Hunden, fluchtschneller Hirschkuh u. [je 1×] Vögeln u. Hase), Füßen u. Pfeilen; (2) präd. nur ρ308 (u. 2i *θάσσων* in 4a); sowie (3) adv. -*έως* (3×, s. aber noch *τάχα*), (4. 5) 89× (adv. außer 2i) Komp. u. Sup. (meist bei Aufford., Absicht von versch. Tätigk.); 9× (s. 1aα. 1eγ) mit *πόδας*, O570 (s. 4a) *ποσίν*, 4× (s. 1aβ. 2) mit *θείειν*, 3× mit *περί* (vgl. *Πειρίθοος*), N819 (s. 4a) mit gen. comp., 3× (s. 1aβ) Begr.paar *περὶ μὲν θείειν* -*ὺς*/*ὺν ἠδὲ μαχητής*/*ἥν* vom Krieger (Antil., Eudoros). — Wortf.: *ὠκύς* u. Abll. *ὠκύαλος*, -*πέτης*, -*πορος*, -*ποις*, -*πτερος*; *ποδάργος*, -*άρκης*, -*ήνεμος*, -*ώκης*; *αἰόλος*, *αἰψηρός*, *ἄοκνος*, *ἀργός*, *ἐλαφρός*, *εὔσκαρθμος*, *θοός* ('schneidig' [s.d. B12. II], metr. gleichw.), *καρπάλιμος*, *κραιπνός*, *λαιψηρός*, *ὀτρηρός*, s.a. *θοῦρος*; zu 3 (Adv.): *αἶψα*, *αὐτίκα*, *τάχα* (s.dd.); *ἐσσυμένως*, *θοῶς*, *καρπαλίμως*, *κραιπνά*/*ῶς*, *ὀτραλέως*, *ὀτρηρῶς*, *ῥίμφα*, *σπουδῇ*, *ὦκα*, sowie *τάχα* (s.d.), andrers. -*ἐεσσι πόδεσσι* u.ä. (in 1c); zu 4: *κραιπνότερος*; zu 5: *ὤκιστα*; Opp. *βραδύς*, s.a. *ἦκα*; einzelnes s.u. in den Vorbem.; im Untersch. zu ep. *θοός* u. *ὠκύς* ist *ταχύς* (auch später üblich) kein Bestandteil von EN

1 attr. Adj. (63x) **1a** von Pers. zum EN (2i, 1H Patron.), 27×, jew. in fester metr. Position (Kurzformel K110. 175, in aγ), s.o. L **1aα** mit (außer Σ69) Akk. d. Bzhg. (*πόδας*) -*ύν*/*ύς*/*ύ* (vgl. P676 in 1eγ), 6× von Ach. (nur Akk.), je 1× von Aen., Antil., Mer., in Position ⏑̲[⏑⏑̲]; vgl. (an ders. VSt.) *ποδώκεα Πηλείωνα*, *ποδώκεος Αἰακίδαο* / (Y89) *ἀντ' Ἀχιλῆος*, *ποδάρκης δῖος* / (*πόδας*) *ὠκὺς Ἀχιλλεύς*, sowie *Ἄρηϊ* — N348 (*Ζεὺς Τρώεσσι*) *βούλετο νίκην* ' *κυδαίνων* ⌞*Ἀχιλῆα πόδας* -*ύν*⌟ (metr. gleichw. mit versch. Ausl. *Ἀχιλῆα* [s.d. M2b] *δαΐφρονα* / *πελώριον*) Σ358 (Zeus zu Hera: „*ἔπρηξας*) *ἀνστήσασ'* ⌞ ⌟" P709 (Men.: „schickte Antil. [s.u. Σ2]) *ἐλθεῖν εἰς* ⌞ ⌟" (variiert:) 354 *παννύχιοι μὲν ἔπειτα* ⌞*πόδας* -*ὺν*⌟ *ἀμφ' Ἀχιλῆα* (*ἀνεστενάχοντο*) 69 (*ἔνθα*) *Μυρμιδόνων εἴρυντο νέες* -*ὺν ἀμφ' Ἀχιλῆα* Hes.fr.204,88 (*Χείρων*) *Πηλείδην ἐκόμιζε* ⌞ ⌟ *ἔξοχον ἀνδρῶν*, ' *παῖδ' ἔτ' ἐόν*[*τ*'] N482 (Idom.: „*ἀμύνετε, δεῖδια*) *Αἰνείαν ἐπιόντα* ⌞ ⌟ *ὅς μοι ἔπεισιν*" Σ2 *Ἀντίλοχος δ'* (s.o. P709) *Ἀχιλῆϊ πόδας* -*ὺς ἄγγελος ἦλθε* (vgl. 1b) N249 (Idom.:) „*Μηριόνη, Μόλου υἱὲ πόδας* -*ύ, φίλταθ' ἑταίρων*" **1aβ** mit *περί* u. Inf. (s.a. ρ308 in 2, vgl. *Πειρίθοος*, ferner E536 *θοὸς ἔσκε μάχεσθαι*, dagg. Ψ310 *βάρδιστοι θείειν* u.a. [s. Bd.II Sp.1030,7f.]) γ112 (Nestor:) „*ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός* (sc. *κεῖται*), *ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβής*, ' *Ἀντίλοχος, περὶ μὲν θείειν ταχὺς ἠδὲ μαχητής*" ≅ δ202 (Akk.) ≅ Π186 (*Εὔδωρον*) **1aγ** vom Oil. Aias (zu s.r Schnelligk. vgl. Ξ520ff., Ψ758ff.), Position ⏑̲[⏑⏑̲] im Nom. außer 2× (*K*); kontrast. *Αἴας* (s.d. M) ⌞*Τελαμώνιος*⌟ / *πελώριος ἔρκος Ἀχαιῶν*', *μέγας* (⌞ ⌟ *Αἴας*'): ausführl. Vorstellg. im Untersch. zum Telamon. Aias: B527 *Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν* ⌞*Οἰλῆος* -*ὺς Αἴας*⌟ ' *μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας*, ' *ἀλλὰ πολὺ μείων*· *ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ*, ' *ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο* (zur Formel s. Basler Komm. z.St.) = N66ex. (*ἔγνω*) = Ξ442ex. (*οὔτασε*) = P256ex. (*ἄκουσεν*) = Ψ473ex. (*ἐνένιπεν*) = 488ex. (*ὤρνυτο*) = 754 Abwandlg.: N701 *Αἴας δ' οὐκέτι πάμπαν*, ⌞*Οἰλῆος* -*ὺς υἱός*⌟, ' *ἵστατ' ἀπ' Αἴαντος Τελαμωνίου* = Ξ520ex. (*πλείστους εἷλεν, οὐ γάρ οἱ τις ὁμοῖος ἐπισπέσθαι ποσὶν ἦεν*, mit Ausführg.) verschoben [⏑̲⏑̲] bei Kurzformel im Akk.: K110 (Nestor: „*ἐγείρομεν ἄλλους*) *ἠδ'* ⌞*Αἴαντα* -*ὺν*⌟, *καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν* (sowie [112] *ἀντίθεόν τ' Αἴαντα*[!] *καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα*") 175 (ders.:) „*ἀλλ' ἴθι νῦν*, ⌞ ⌟ *καὶ Φυλέος υἱὸν* ' *ἄνστησον*" **1aδ** in Anr.formel von Iris (s.d. [M] weitere Epith., meist bei Nom.: *ἀελλόπος*; *ποδήνεμος ὠκέα* / [*πόδας*] *ὠκέα Ἶρις*'; vgl. *πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς*'), Position [⏑̲⏑̲], in dir.R. des aussendenden Zeus (bei 4 von 6 Vok., der Empfänger antwortet '*Ἶρι θεά* O206, Σ182) Θ399 (Zeus:) „*βάσκ' ἴθι, Ἶρι* -*εῖα, πάλιν τρέπε*" = Λ186in. = O158in. = Ω144in. **1b** von Pers. u. Zeus' Botenvogel (vgl. 1e) zum Appellativ: *ἄγγελον*/*ος*, *ἱππῆς*; vgl. (Hes.fr.271,1, h.19,29) *θοὸς* ⌞*ἄγγελος*⌟, (μ374) *ὠκέα δ'* ... ⌞ ⌟, andrers. (X438) *ἐτήτυμος* ⌞ ⌟, sowie (Ψ262) '*ἱππεῦσιν* ... *ποδώκεσιν* Ω292 (Hek. zu Priam.:) „*αἴτει δ' οἰωνόν*,

ταχύς, θάσσων, τάχιστα

‹ὺν ἄγγελον› (ἐὸν ἄγγ. v.l.)" ≅ 310 („πέμψον", 315 αἰετὸν ἧκε, Zeus) Op. 85 εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν Ἀργεϊφόντην ' δῶρον ἄγοντα, θεῶν ‹ › o 526 ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις, ' κίρκος, Ἀπόλλωνος -ὺς ἄγγελος Ψ 287 -έες δ' ἵππῃες ἄγερθεν (πρῶτος Εὔμηλος, ὃς ἵπποσύνῃ ἐκέκαστο)

1c von Füßen; Instr. in adv. Funktion (abgewandelt 1ᵃ) -έεσσι πόδεσσι / ποσὶν -έεσσι [⏑⏑̲⏑] außer 2× (wo Nom.), Y 189 nb. ‹καρπαλίμ›ως, 1ᵉ αἶψα, hom. dir. R., (2×) Gl.; vgl. (Π 342⁺. 809) ποσὶ / πόδεσσι τε ‹ ›οισι(ν'), (X 166) ‹ ›οισι πόδεσσι, (Z 505⁺, P 190⁺) ποσὶ κραιπνοῖσι (πεποιθώς / μετασπών'), (Pan. fr. 15) θοοῖς ... ποσσί — Y 189 (Ach. zu Ain.: „ὅτε σε) σεῦα κατ' Ἰδαίων ὀρέων '-έεσσι πόδεσσιν' ' ‹ › ος", mit 'verdoppelndem' Adv. im Enjb. Φ 564 (Agenor: „μή) με μεταΐξας μάρψῃ ' ' (Ach.)" ν 261 (Lügengesch.: „Ὀρσίλοχον πόδας ὠκύν, ὃς ἐν Κρήτῃ ἀνέρας) νίκα ' ", Ausführg. des Epith. Θ 339 (Gl.: Hektor ὡς κύων) ‹ποσὶν -έεσσι διώκων› (πεποιθώς pars codd.) X 230 (Ath. zu Hektor: „σε) ‹ › (Ach.)" ≅ 173 („διώκει") ≅ 8ᵉᵃ — 'Formelstreckung' (s. πείθω B 11 c): Cypr. fr. 13,2 p. 40 Dav. (= p. 53 Ber.) αἶψα δὲ Λυγκεὺς ' Τηΰγετον προσέβαινε ποσὶν -έεσσι ‹πεποιθώς›, nb. Adv. αἶψα (vgl. B 792 ποδωκείῃσι, Z 505, X 138 ποσὶ κραιπνοῖσι ‹ ›) — Nom.: E 885 (Ares: „Diom. griff mich an) ἀλλά μ' ὑπήνεικαν -έες πόδες" Z 514 (Gl.: wie e. Pferd, ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει, so lief Paris) καγχαλόων, -έες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ' ἔπειτα ' Ἕκτορα δῖον ἔτετμεν **1d** von Pfeilen (s.a. D); vgl. am VE (E 395, Δ 134⁻) ὠκὺν / πικρὸς ὀιστόν/ός, (φ 12⁻) στονόεντες ὀιστοί, sowie (χ 83, φ 138⁺) θοὸν / ὠκὺ (vgl. ὀξὺ) βέλος, (E 106⁻) βέλος ὠκύ — Φ 492 (Hera schlägt Art.) -έες δ' ἐκπιπτον ὀϊστοί χ 3 (ἆλτο δ' ἐπ' οὐδόν, Od.) -έας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστούς = ω 178ᵉᵃ Δ 94 (Ath. zu Pand.:) „τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν -ὺν ἰόν"

1e von Tieren, 17× (s.a. 1b. 2) **1ea** von Pferden, vorangest., vgl. τάχος (Ψ 406. 515) sowie ὠκέες ‹ἵπποι⁺› (u. mit kons. Anl. μώνυχες ‹ ›), 'ἵππων ὠκυπόδων⁺, sowie ἀελλοπόδεσσιν u. ff. Epith. s.v. ἵππος (B Vorbem.) Ψ 545 (Antil.:) „ὅτι οἱ βλάβεν ἅρματα ‹καὶ -έ' ἵππω›" E 356 (Iris fand) θοῦρον Ἄρηα ' ἥμενον, ἠέρι δ' ἔγχος ἐκέκλιτο ‹ › Ψ 347 (Nestor zu Antil.: „dann holt dich keiner ein) οὐδ' εἴ κεν μετόπισθεν Ἀρίονα δῖον ἐλαύνοι, ' Ἀδρήστου -ὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν" X 464 -έες δέ μιν (toten Hektor) ἵπποι ' ἕλκον ἀκηδέστως h. 17,5 χαίρετε Τυνδαρίδαι, -έων ἐπιβήτορες ἵππων = h. 33,18 **1eβ** von Hunden u. (ξ 133) Vögeln: Leichenfressern (in emotion. dir. R.) od. im Gl. (Γ 26 bei Jagd, Σ 584 Herde auf Schild), vor- od. nachgest.; vgl. (Σ 578, A 50⁻ πόδας) ἀργοί (s. Epith. s.v. κύων B Vorbem.), (ρ 315) ταχυτῆτα καὶ ἀλκήν, s.a. ρ 308 (in 2) — P 558 (Ath.: „ὄνειδος, wenn den Patr.) τείχει ὕπο Τρώων -έες κύνες ἑλκήσουσιν" Λ 818 „ἄσειν ἐν Τροίῃ -έας κύνας ἀργέτι δημῷ" X 89 (Hek. zu Hektor: „σε) Ἀργείων παρὰ νηυσὶ ‹κύνες -έες κατέδονται›" φ 363 (Freier drohen Eum.:) „τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι ‹ ›" ξ 133 (Eum. über Od.:) „τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες -έες τ' οἰωνοὶ ' ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι", Erw. der Formel u. Verschiebung des Epith. (von κύνες auf οἰωνοί) Γ 26 (Gl.: wie Löwe) κατεσθίει, εἴ περ ἂν αὐτὸν ' σεύωνται -έες τε κύνες θαλεροί τ' αἰζηοί Σ 584 (Schild-Abb.: Löwen zerfleischen Stier) οἱ δὲ νομῆες ' αὖτως ἐνδίεσαν, -έας κύνας ὀτρύνοντες (578 κύνες πόδας ἀργοί) **1eγ** von flüchtigen (Beute-)Tieren: Hirschkuh, Hase (die nicht durch Wehrhaftigkeit [vgl. E 299⁺ λέων, σῦς ἀλκὶ πεποιθώς], sondern durch Fluchtgeschwindigkeit überleben); vgl. (ζ 104) καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι' Θ 248 (Vogelzeichen: αἰετὸν ἧκε, Zeus) νεβρὸν ἔχοντ' ὀνύχεσσι, τέκος ‹ἐλάφοιο -είης› Λ 113 (Gl.:) ὡς δὲ λέων ‹ › νήπια τέκνα ' ῥηϊδίως συνέαξε λαβών ν 436 ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα -είης ἔσσ' ἐλάφοιο, ' ψιλόν (Ath. dem Od.) — πόδας -ύς (vgl. 1aα. β von Ach., Antil. u.a.): P 676 (Men. sucht Antil.[!] παπταίνων ὥς τ' αἰετός) ὅν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα πόδας -ὺς οὐκ ἔλαθε πτὼξ ' θάμνῳ ὑπ' ... κατακείμενος

2 präd. (s.a. 4a) vom Hund Argos (vgl. 1eβ); vgl. (η 36) präd. ὠκεῖαι (s.a. Ψ 880, μ 374), (E 536, Π 422. 494) θοός ρ 308 (Od.:) „καλὸς μὲν δέμας ἐστίν, ἀτὰρ τόδε γ' οὐ σάφα οἶδα, ' ἢ (εἰ vulg.) δὴ καὶ -ὺς ἔσκε θέειν ἐπὶ εἴδεϊ τῷδε" (Eum.: „κε θηήσαιο ταχυτῆτα καὶ ἀλκήν"), zum Inf. s.o. 1aβ; s. noch s.vv. ἀργός, ὁ Ἄργος

3 Adv. -έως, in Position [⏑⏑̲⏑] in Aussagesatz bei Ortsbewegg. u. (Hes.) 'seel.' Wirkg., nb. (Ψ) ἐσσυμένως, ὦκα, (h.) ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις, (Hes.) αἶψ'; vgl. τάχα u.a. (s.o. in B Vorbem. zum Wortf.) Ψ 365 (Wagenrennen) πέπληγόν θ' ἱμᾶσιν, ὁμόκλησάν τ' ἐπέεσσιν ' ἐσσυμένως· οἱ δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο ' νόσφι νεῶν -έως· ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη ' ἵστατ' ἀειρομένη h. Ap. 108 ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις ' βῆ ῥα θέειν, -έως δὲ διήνυσε πᾶν τὸ μεσηγύ Th. 103 αἶψ' ὅ γε (der Bekümmerte) δυσφροσυνέων ἐπιλήθεται οὐδέ τι κηδέων ' μέμνηται· -έως δὲ παρέτραπε δῶρα θεάων diverts (West z.St.), Wirkung des Gesangs

4 Komp. **4a** θάσσων/ονας schneller, präd. (s.a. 2); vgl. (Ψ 590) κραιπνότερος N 819 (Aias drohend zu Hektor: „ὁππότε φεύγων ἀρήσῃ Διὶ) θάσσονας ἱρήκων ἔμεναι ... ἵππους, ' οἵ σε πόλινδ' οἴσουσι", mit gen. comp. O 570 (Men.:) „Ἀντίλοχ', οὔ τις σεῖο νεώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν, ' οὔτε ποσὶν θάσσων οὔτ' ἄλκιμος ὡς σὺ μάχεσθαι", mit Dat. d. Bzhg. (entspr. πόδας in 1aα. 1eγ; vgl. γ 112⁺ in 1aβ) **4b** Adv. θᾶσσον (s.o. F), 26×, bei (ungeduld.) Aufford., Absicht (z.T. ingr. vom Eintritt des Geschehens) *recht schnell, nur schnell, unverzüglich* (außer h. Merc. 212), s. Kühner-Gerth II 306, Schwyzer II 184; dir. R. außer M 26, h. Merc. 212; — bei Aufford. (Imp.): Δ 64 „σὺ δὲ (Zeus) ‹θᾶσσον› Ἀθηναίῃ ἐπιτεῖλαι ' ἐλθεῖν ἐς (φύλοπιν") π 130 „σὺ δ' ἔρχεο ‹ › ... Πηνελοπείῃ ' εἴπ'" (Themenwechsel) Π 129 (Ach. zu Patr.: „μὴ δὴ νῆας ἕλωσι) δύσεο τεύχεα ‹ ›" κ 72 (Aiolos zu Od.:) „ἔρρ' ἐκ νήσου ‹ › ἐλέγχιστε ζωόντων" υ 154 „ἔρχεσθε κρήνηνδε καὶ οἴσετε (sc. ὕδωρ) ‹ › ἰοῦσαι P 654 „ὄτρυνον δ' Ἀχιλῆϊ ... ‹ › ἰόντα (sc. Antil.) ' εἰπεῖν" Sc. 95 „ἀλλὰ σὺ ‹ › ἔχ' ἡνία (ἵππων ὠκυπόδων, ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα") T 68 (Ach.:) „παύω χόλον, οὐδέ τί με χρὴ ' ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν· ‹ἀλλ' ἄγε θᾶσσον› ' ὄτρυνον πόλεμόνδε ... Ἀχαιούς" — bei Selbstaufforderung (1. P. Pl. Konj. u.a.): Y 257 (zum Gegner: „ἀλκῆς δ' οὔ μ' ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις) ‹ › ' γευσόμεθ' ἀλλήλων ... ἐγχείῃσιν" κ 44 (Gef.:) ‹ › ἰδώμεθα, ὅττι τάδ' ἐστίν" (sc. Windsack) N 115 „ἠμέας γ' οὔ πως ἔστι μεθιέμεναι πολέμοιο. ' ἀλλ' ἄκε‹ώμεθα θᾶσσον›" κ 192 („ὦ φίλοι, οὐ γὰρ ἴδμεν, ὅπῃ ζόφος οὐδ' ὅπῃ ἠώς) ἀλλὰ φραζ‹ ›, ' εἴ τις ἔτ' ἔσται μῆτις" 228 („ἔνδον γάρ τις, sc. Kirke) ἦ θεὸς ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγ‹ › ' ω 495 (αἶψα δ' Ὀδυσσῆα) προσηύδα· ' „οἶδε δὴ ἐγγὺς ἔασ'· ἀλλ' ὁπλι‹ › " κ 268 („οἶδα γὰρ ὡς οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι, sc. Od.) ἀλλὰ ξὺν τοίσδεσι θᾶσσον ' φεύγωμεν" — im Final-S.: B 440 „ἴομεν, ‹ὄφρα κε θᾶσσον› ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα" M 26 ὗε δ' ἄρα Ζεὺς ' συνεχές, ‹ › ἁλίπλοα τείχεα θείῃ Z 143 (zum Gegner: „εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν) ἆσσον ἴθ', ὡς κε θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ' ἵκηαι" = Y 429, Klangwiederh. κ 33 „‹ἵνα θᾶσσον› ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν" β 307 (νῆα) „‹ › ἵκηαι ' ἐς Πύλον" — Wunsch: ο 201 („μή μ' ὁ γέρων ἀέκοντα κατάσχῃ) ἐμὲ δὲ χρεὼ θᾶσσον ‹ἱκέσθαι›" Enjb. am VA: η 152 (Od.:) „ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ‹ › ' θᾶσσον, ἐπεὶ δὴ δηθὰ ... πάσχω" Ψ 53 „ὄφρ' ἤτοι τοῦτον μὲν (Patr.' Leiche) ἐπιφλέγῃ ... πῦρ ' θᾶσσον ἀπ' ὀφθαλμῶν" h. Merc.: 255 (Ap. zu Hermes:) „μήνυέ μοι βοῦς ' θᾶσσον

(ci., ⌞θᾶττον⌟ pars codd., rec. Allen; v. Càssola ad l.) ' *ἐπεὶ τάχα νῶϊ διοισόμεθ'*", bei Imp. (s.o.), La. ⌞ ⌟ wohl sek. Atticismus (s. L) 212 *φῆ ῥ' ὁ γέρων· ὁ δὲ θᾶσσον* (codd., *θᾶττον* [cf. 255] rec. Allen) *ὁδὸν κίε μῦθον ἀκούσας*, nur hier im Aussage-S. *ging rascher, si affretiò* (Càssola) 4

5 Sup. *-ιστα* (2× *-ιστ'*), 40× (von 61) VE, dir. R. außer 16× (indir. R., Absicht; nur *O* 453+ [s. noch *σ* 263 in 5a Ende, Sc. 428 in 5b] Aussagesatz); vgl. (*χ* 77 ≅ 133^{ex}) *ὤκιστα* **5a** *schnellstens, sehr schnell (sofort)*; in Aussagesatz nur: *O* 453 (*ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων*) *ἄναξ δ' ἐνόησε -ιστα* (*καὶ πρῶτος ἤλυθεν*) *θ* 561 „*λαῖτμα -ισθ' ἁλὸς ἐκπερόωσιν*" (sc. Phäakenschiffe) — sonst bei (ungeduld.) Aufford., Wunsch, Absicht (anders *σ* 263, s.u. Ende): *Λ* 513 („*ἄγρει, σῶν ὀχέων ἐπιβήσεο*) *ἐς νῆας δὲ -ιστ' ἔχε ... ἵππους*" *Ω* 635 (Priam. zu Ach.:) „*λέξον νῦν με -ιστα*" *Γ* 102 (Men. vor Zweikampf: „*ἡμέων δ' ὁπποτέρῳ θάνατος*) *τέτυκται, ' τεθναίη· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε -ιστα*" *Ω* 263 (Priam. zu s.n Söhnen:) „*οὐκ ἂν δή μοι ἅμαξαν ἐφοπλίσσαιτε -ιστα;*" h. Ap. 486 „*ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πείθεσθε -ιστα*" *ξ* 407 (Eum.:) „*νῦν δ' ὥρη δόρποιο· -ιστά μοι ἔνδον ἑταῖροι ' εἶεν*" *ω* 436 („*οὐκ ἂν ἐμοί γε*) *ἡδὺ γένοιτο ' ζωέμεν, ⌞ἀλλὰ -ιστα⌟ θανὼν φθιμένοισι μετείην*" *Φ* 466 (Ap. zu Pos.:) „⌞ ⌟ ' *παυώμεσθα μάχης*" *Ω* 554 (Priam. zu Ach.: „*μή πω μ' ἐς θρόνον ἵζε*) ⌞ ⌟ ' *λῦσον*" (sc. Hektors Leiche) *δ* 544 (Proteus zu Men.: „*μηκέτι πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω κλαῖ*") ⌞ ⌟ ' *πείρα, ὅπως κεν (πατρίδα ἵκηαι*") *Φ* 311 (Skam. zu Simoeis: „*τάχα ἄστυ ἐκπέρσει*, sc. Ach.) *ἀλλ' ἐπάμυνε -ιστα*" = 333$^{im.}$ (Hera zu Heph.) *ο* 14 „*ἀλλ' ὄτρυνε -ιστα ... Μενέλαον ' πεμπέμεν*" *λ* 223 (Mutter zu Od.:) „*ἀλλὰ φώσδε -ιστα λιλαίεο*" *I* 240 „⌞*ἀρᾶται δὲ -ιστα*⌟ (Hektor) *φανήμεναι 'Ηῶ δῖαν*" *N* 286 „⌞ ⌟ (*μάλιστα* v.l.) *μιγήμεναι ἐν δαὶ λυγρῇ*" (sc. der Tapfere) *I* 626 (Aias: „*ἴομεν*) *ἀπαγγεῖλαι δὲ -ιστα ' χρὴ μῦθον Δαναοῖσι*" *π* 466 (Eum.: „wollte mich nicht aufhalten) *-ιστά με θυμὸς ἄνωγεν* (*-γει* v.l.) ' *ἀγγελίην εἰπόντα πάλιν δεῦρ' ἀπονέεσθαι*" (Ameis-H.: *-ιστα* zu *ἀπον.*) — Final-S. ⌞*ὄφρα -ιστα*⌟: *Δ* 269 („*ἀλλ' ἄλλους ὄτρυνε*) ⌞ ⌟ *μαχώμεθ'*" *Θ* 9 (Zeus zu den Göttern:) „*αἰνεῖτ'*, ⌞ ⌟ *τελευτήσω τάδε ἔργα*" *Ψ* 197 *λιτάνευεν* (Ach. zu den Winden) ' *ἐλθέμεν*, ⌞ ⌟ *πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί* *γ* 175 (Nestor: „Gott *ἡνώγει πέλαγος*) *τέμνειν*, ⌞ ⌟ *ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν*" *Δ* 465 (*ἕλκε*, den Toten) *λελιημένος*, ⌞ ⌟ ' *τεύχεα συλήσειε* *E* 690 *παρήϊξεν λελιημένος*, ⌞ ⌟ ' *ὤσαιτ' 'Αργείους* *α* 85 (Ath.: „*Ἑρμείαν*) *ὀτρύνομεν*, ⌞ ⌟ ' *νύμφῃ ... εἴπῃ*" *γ* 421 („*ὁ μὲν*) *ἴτω*, ⌞ ⌟ ' *ἕλθῃσιν*" *δ* 473 „*ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν*, ⌞ ⌟ ' *σὴν ἐς πατρίδ' ἴκοιο*" *ζ* 32 „*ἄμ' ἕψομαι*, ⌞ ⌟ ' *ἐντύνεαι* (sc. Naus.)" 289 „*ὦκ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος*, ⌞ ⌟ ' *πομπῆς ... τύχῃς*" (sc. Od.) h. Ven. 46 (Zeus ließ Aphr.) *ἀνδρὶ καταθνητῷ μιχθήμεναι*, ⌞ ⌟ ' *μηδ' αὐτὴ βροτέης εὐνῆς ἀποεργμένη εἴη* *I* 621 (*νεῦσε*) *Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος*, ⌞ ⌟ ' *ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο* (≅ 659 *ὅττι -ιστα* am SE [s.u. 5b], Ausführg. des Befehls) *Σ* 344 (*ἐκέκλετο*) *ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν*, ⌞ ⌟ ' *Πάτροκλον λούσειαν* (≅ *θ* 434 *ὅττι -ιστα*) *δ* 737 („*τις ὀτρηρῶς Δολίον καλέσειε*) ⌞ ⌟ ' *Λαέρτῃ τάδε ... καταλέξῃ*" Sc. 108 „*ἀλλ' ἄγε δύσεο τεύχε' ἀρήια*, ⌞ ⌟ (*μαρνώμεσθ'*)" *N* 326 „*ἐπ' ἀριστέρ' ἔχε στρατοῦ*, ⌞ ⌟ ' *εἴδομεν* (wer siegt") *ο* 293 (*τοῖσιν δ' οὖρον ἴει*, Ath.) ⌞ ⌟ ' *νηῦς ἀνύσειε θέουσα ... ὕδωρ* ≅ h. Ap. 434 — sonst. Final-S. (mit Sperrung): *ω* 532 (Ath.: „*ἴσχεσθε πτολέμου*) *ὥς κεν ἀναιμωτί γε διακρινθῆτε -ιστα* (*μάλιστα* v.l.)" 360 „(PN^{a}) *προὔπεμψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι -ιστα*" *ε* 492 *ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε -ιστα ' ... καμάτοιο* — ⌞*οἵ κε χεῦ', ἵνα μιν παύσειε -ιστα ' ... καμάτοιο* — ⌞*οἵ κε -ιστα*⌟ + Konj., Ind. u.a. (vgl. [überw. in Aussage-S.] *ὅς*+ *τε* *π* 349 „*ἐρέτας ... ἀγείρομεν*, ⌞ ⌟ ' *κείνοισ' ἀγγείλωσι θοῶς οἰκόνδε νέεσθαι*" (359 *αἶψα δ' ἔρυσσαν*) *σ* 263 (Od. zu Pen. *ὠκυπόδων ἐπιβήτορας*, ⌞ ⌟ (*μάλιστα* v.l.) ' *ἔκριναν μέγα Κj. οἵ τε -ιστα* [sic V. d. Mühll] + Ind. s. Odyssey z.St. u. van Thiel im App.) *P* 640 „*εἴη δ' ὅς τις ἑταῖρος ἀπαγγείλειε θέων*) *εἰπεῖν, αἴ κε -ιστα νέκυν ἐπὶ νῆα σαώσῃ*" 4 8 12 16 20 24 28 32 36 40 44 48 52 56 60 64

5b ⌞*ὅττι -ιστα*⌟ *möglichst schnell, unverzüglich* (s. Schwyzer I 617 sowie hier Lit. s.v. *ὅς* III 8. 9), bei Aufford., Absicht (bei Hom. am SE = VE [außer 2'], 2^{H} im Versinneren, 2^{H} am VE mit Enjb.) *Δ* 193 „*Ταλθύβι'*, ⌞ ⌟ *Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον*" *Ψ* 71 (Patr.' *ψυχή* zu Ach.:) „*θάπτε με* ⌞ ⌟ ' *πύλας 'Αΐδαο περήσω*", zur Konstr. (asyndet. Konj.) s. Ameis-H., Leaf z.St., Schwyzer II 314 Op. 673 (Schiffahrt) *σπεύδειν δ'* ⌞ ⌟ *πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι ' μηδὲ μένειν* *O* 146 (Hera:) „*Ζεὺς σφὼ εἰς Ἴδην κέλετ' ἐλθέμεν* ⌞ ⌟" *X* 129 („nicht schwatzen) *βέλτερον αὖτ' ἔριδι ξυνελαυνέμεν* ⌞ ⌟" *Ψ* 403 (Antil. zu s.n Pferden:) „*ἔμβητον καὶ σφῶϊ· τιταίνετον* ⌞ ⌟" 414 (ders.:) „*ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον* ⌞ ⌟" *ε* 112 (Hermes zu Kal.:) „*τὸν* (Od.) *νῦν σ' ἡνώγει* (*-γειν* v.l.) *ἀποπεμπέμεν* ⌞ ⌟" *π* 152 „*ἀμφίπολον ταμίην ὀτρυνέμεν* ⌞ ⌟" *I* 659 *κέλευε* (Patr.) ' *Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος* ⌞ ⌟ (≅ 621 *ὄφρα -ιστα*, s.o. 5a) *θ* 434 *ἔειπεν ' ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν* ⌞ ⌟ (≅ *Σ* 344 *ὄφρα -ιστα*, s.o. 5a) Op. 60 "*Ἡφαιστον δ' ἐκέλευσε* (Zeus) *περικλυτὸν* ⌞ ⌟ ' *γαῖαν ὕδει φύρειν* (69 *οἱ δ' ἐπίθοντο, αὐτίκα δ'* ..) Sc. 21 *ἐπείγετο δ'* ⌞ ⌟ ' *ἐκτελέσαι μέγα ἔργον* 428 (Gl.: *λέων ὥς, ὅς τε*) *σχίσσας* ⌞ ⌟ ... *θυμὸν ἀπηύρα*, Aussagesatz, aber ebf. (vgl. 21) mit Intention

D Hes. fr. 33a, 36 *τόξον καὶ τα*]*χὺν ἰόν* (cf. B1d) fr. 64, 9 *τα*]*χύν* — v.l. *X* 138 (*ποσὶν -έεσσι* pro *π. κραιπνοῖσι*, cf. B1c), *Γ* 131 (*-έως* pro *τάχα*, cf. B3), *Ψ* 157 (*ὅττι -ιστα*, cf. B5), *γ* 17 (*ὄφρα -ιστα*), zu *θᾶττον* (h. Merc. 255) s. F. B4b Ende

H.W. Nordheider

ταχυτής [1^{i}, 1^{e}] L Porzig, Satzinhalte 248; X. Mignot, E&C 76, 1972 (*-της*) §17f., 70ff.

B (zu *ταχύς*, nb. älterem *τάχος*, Opp. *βραδυτής*, s. Risch §54; nur [⏑⏑⏓⏑]:) *Schnelligkeit*, abstr. von e.r 'Sportart' (*Ψ*), bzw. als sichtbare Eigensch. des (Jagd-)Hundes (nb. *ἀλκή*) *Ψ* 740 *Πηλείδης δ' αἶψ' ἄλλα τίθει -ῆτος ἄεθλα ' ἀργύρεον κρητῆρα*, *Preise* (für die Teilnehmer) *des Wettlaufs*, parall. zu (653) *πυγμαχίης*, (700f.) *παλαισμοσύνης ἄεθλα*, vgl. *ταχύς* (s.d. B1a), *ποδώκης* usw. + EN vom Krieger *ρ* 315 (Eum. über den Hund Argos [s.d.]: „*εἰ τοιόσδ' εἴη ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ ἔργα* wie bei Od.' Abreise) *αἶψά κε θηήσαιο ἰδὼν -ῆτα καὶ ἀλκήν*. ' *οὐ μὲν γάρ τι φύγεσκε κνώδαλον*"), vgl. *ταχέες* (s.d. B1eβ) *κύνες* (bes. *Γ* 26 bei der Jagd)

H.W. Nordheider

τε L 1 allg.: J. A. Hartung, Lehre von den Partikeln der gr. Sprache <I>, Erlangen 1832, 69–83; E. Wentzel, Jahresbericht Kathol. Gymn. Glogau 1847, 1–32; Bäumlein, Partikeln 206–35; Kvíčala, ZöGy 15, 1864, 393–422; Skierlo, ZG 22 = N.F. 2, 1868, 401–6; E. Lammert, De pron. rel. Hom., Diss. Leipzig 1874, 21–37; W. von Christ, SB München 1880, 25–76; A. Minard, Deux relatifs homériques, Paris 1937, 56–90 = RPh III 12, 1938, 21–55 (dazu Denniston, CR 52, 1938, 83); Chantraine, Gr. h. II 239ff. 340ff.; Denniston, GP 495–535; Gonda, Mn. IV 7, 1954, 177–214. 265–85; Bloch, MH 12, 1955, 145–51; Palmer, in: Wace-Stubbings, Companion 166. 169. 176f.; Monteil, Phrase relative 101–19. 195–7. 207–9. 262–4 (dazu Primmer, AAHG 19, 1966, 242); D. J. N. Lee, The

Sim.s of the Il. and the Od. compared, Melbourne 1964, 27 f.; Hooker, Gl. 43, 1965, 268–76; Ruijgh, „τε épique" (dazu Chantraine, RPh III 47, 1973, 319 ff.); Szemerényi, Scripta minora 1367–95; E. J. Bakker, Linguistics and Formulas in Homer, Amsterdam / Philadelphia 1988, 72–75; Klein, HSPh 94, 1992, 10–19 **2** spez.: Giseke, Hom. Forsch. 71 f. ([^{2}]). 75 ff. 84 ff. ([^{2}]); Wackernagel, Kl. Schr. III 1542–7 (Digamma-Ersatz); Monro, TPhS 1882–3, 14–5 (*δ' ἔτ'* statt *δέ τ'*, s.a. Ruijgh, „τε épique" 699 ff.); van der Valk, Text. Crit. Od. 46 f. 147 (Text); Krafft, Untersuchungen 41 A.5 (fehlend); West zu Th. 87 (Text); ders. zu Op. 254 (Wortst., s.a. Frazer, Gl. 49, 1971, 217 A.2 zu *κ* 417). 265 (Text); Dunkel, Sprache 28, 1982, 135. 137 (Statistik); Wills, HSF 106, 1993, 71. 78 ff. (particle order); Pearce, Mn. IV 49, 1996, 284 A.2 (*τε ... δέ*, s.a. Ruijgh, „τε épique" 205 A.114 u. 839 zu *ο* 546, vgl. h. Ven. 110. 145)

Stellen s. Gehring, Hofinger u. Davies: Nachträge: *Ξ* 427, *Ψ* 251, *Υ* 28, *ν* 130, *σ* 263 bis ci., *υ* 8; Hes. Op. 817 ci., fr. 10a,7. 26. 28 bis. 30. 52 bis. 68 bis, POxy. 2509,9 bis (fr. 103 Hi.); h. 1,13 Hurst (= h. 1 fr. A,14 West) suppl., h. Cer. 108, h. Ap. 36. 59. 252. 497, h. Ven. 110. 176 ter. 262, h. 10,5; 30,8; Oed. Cycl. fr. 1,1 p. 20 Dav.; Theb. fr. 7 p. 25 Dav. (= fr. 10 p. 28 Ber.); Cere. fr. 1,1 p. 70 Ki.; Chersias fr. 2,1 p. 165 Dav.; Heges. fr. 3,4 p. 166 Dav.; Choer. Suppl. Hell. 319,1; 329,2; Mus. fr. 7,2; 11,2 Diels; Epim. fr. 19,2 Diels; Margites fr. 8,6 W.^{2}; Vit. p. 7,30; 8,1 bis; 9,7. 12; 11,7. 8. 9; 18,26; Cert. p. 37,26 ter; 38,13. 28; 39,3. 27 suppl.; 40,9. 16 suppl.; 41,32; inc. auct. PHarris 6,10; POxy. 2512 fr. 2,5 bis R. Führer

Τετέη [1^1, 1^{H}] **E** uns., zu *τέγος* 'Dach' (Fick, Vorgr. Ortsnamen 94), auch zu lat. *stag-num* gestellt (Groselj, ZAnt 5,2, 1955, 230 f.)

B bedeutende *Stadt in Arkadien B* 607, Topographie u. Gesch. s. Burr 69; Kl. P. V Sp. 554 f.; Griechenl.-Lex. 651 f.; zum archäolog. Befund s. Howell, BSA 65, 1970, 88–95; König Agapenor (s.d.), Führer d. Schiffskontingents d. Arkader; e. weiterer König Echemos (s.d.), Gatte der Timandra, Hes. fr. 23a,32 (Hirschberger, Komm. 206 ff.); zur Myth. vgl. Kiechle, Lakonien 57 u. ⟨Visser, Katalog⟩ 544 f.; metr. Bild [⏑⏑–]; zum Verstyp ⟨ ⟩ 57. 304 *B* 607 *καὶ -ην εἶχον καὶ Μαντινέην ἐρατεινήν* Hes. fr. 23a,32 *ὃς* (Echemos) *πάσης Τεγ[έης ἠδ' Ἀρκαδίης] πολυμήλου ' ἀρνειὸς ἤνασ[σε* G. Markwald

τέγεος [1^1] **E** zu *τέγος*; s. Risch § 49c, S. Schmid, *-εος* u. *-ειος* bei den gr. Stoffadj., Diss. Zürich 1950, 39; zum Suff. vgl. Wechsel *κήδειος/εος*, zur Sache z.B. *εὐτείχεος* **Σχ** sch. D ad L: *ὑπερῷοι*

B *mit Dach, (wohl)bedacht* (anders LSJ s.v.), von *θάλαμοι* (als Teil von Priam.' *δόμος* [242]) in der *αὐλή Ζ* 248 *κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς ' δώδεκ' ἔσαν -εοι ⟨θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο⟩ ' πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι, ἔνθα δὲ γαμβροὶ ' κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' ... ἀλόχοισιν* (als metr. Altern. vgl. 244 *πεντήκοντ' ἔνεσαν* ⟨ ⟩, sc. für die Söhne u. Schwiegertöchter), s. Leaf z.St.: *provided with roofs to sleep upon*(? dazu s.v. *τέγος* B 2), zur Anlage von Priam.' Palast s. Kirk, Iliad zu 242 ff. (*roofed*, not *on the roof*) H.W. Nordheider

τέγος n. [7°, 1^{H}] **E** Deverb. zu (Pi.) *στέγω* (s.d. bei Frisk), ererbt, verw. m. lat. *tego, tectum*, s. Risch § 31a; uridg. *(s)kg-*, s. LIV^2 589 – Abl.: *τέγεος*, s.a. *κατασταγάζω*

M nur Gen. *-εος* [⏑⏑⏓] *παρὰ σταθμὸν -εος α* 333 = *θ* 458 = *π* 415 = *σ* 209 = *φ* 64 ≅ h. Cer. 186; *κατ' ἀντικρὺ* (s.d. M 1) *-εος κ* 559 ≅ *λ* 64, vorher Längg.

Σχ sch. Barn. *α* 333: *καταγείου οἴκου, θ* 458: *ἤτοι τοῦ μελάθρου. οἴκου, κ* 559: *οἴκου*

L Drerup, Arch. Hom. O 114 ff.; Knox, CQ 23, 1973, 6

B *Dach* des Hauses (*δώματα, μέγαρον*) von Od., Alkin., Kirke; zur Archäol. s.o. L. – **Wortf.**: s. *μέλαθρον, ὀροφή, σταθμός, ὑπερώιον* **1** formelh. (in typ. Auftrittszene Pen.s, danach von Naus., Met.): *Dach* des *μέγαρον* (mögl. pars pro toto-Bed. 'Halle' / 'Haus' wie *tectum?* [seit Pi., so auch *μέλαθρον* B 2], s. noch s.v. *σταθμός* B 2b), zum Epith. vgl. *σταθμὸν (ἐϋσταθέος) μεγάροιο*', ferner noch (*α* 436, *Σ* 608) *θαλάμου / σάκεος ⟨πύκα ποιητοῖο⟩*' (s.d.), (*χ* 455) ⟨ ⟩ *δόμοιο*', (*Ζ* 244 ≅ 248) *θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο*', (*σ* 33) '*οὐδοῦ ἔπι ξεστοῦ*; – während die Frau Distanz hält, mischt sich Od. (als Gast) unter die Männergesellsch. (s.u. *θ* 458): *π* 415 *βῆ δ'* (Pen.) *ἰέναι μεγαρόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.* ' *ἀλλ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο ...,* ' *στῆ ῥα ⟨παρὰ σταθμὸν* (s.d. B 2b) *-εος πύκα ποιητοῖο⟩* (folgt dir. R.) = *α* 333 (s. Odyssey z.Stt.) = *σ* 209 = *φ* 64 (danach:) *θ* 458 *ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μέτα οἰνοποτῆρας* ' *ἧιε* (Od.) · *Ναυσικάα δὲ ...* ' *στῆ ῥα* ⟨ ⟩ (s. Odyssey z.St.), ' *θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα* h. Cer. 186 *αἶψα δὲ δώμαθ' ἵκοντο ... Κελεοῖο,* ' *βὰν δὲ* (Keleostöchter mit Dem.) *δι' αἰθούσης, ἔνθα σφίσι πότνια μήτηρ* ' *ἧστο* ⟨ ⟩ ' *παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα*, vgl. in ähnl. Sit. Arete (*ζ* 52. 305) *ἐπ' ἐσχάρῃ* (*ἐν πυρὸς αὐγῇ*) **2** Elpenor *stürzt kopfüber vom Dach* von Kirkes Haus, auf dem er 'wegen der Kühle' geschlafen hatte (s. Odyssey zu *κ* 551 ff.), vgl. Adj. *τέγεος* u. (metr.) *ὀπίσω / χαμάδις / χαμαὶ πέσε(ν)* vor buk. Dih. *κ* 559 (*ἄνευθ' ἑτάρων ἱεροῖς ἐν [ἀν', ἐπὶ* ci.] *δώμασι Κίρκης ψύχεος ἱμείρων κατελέξατο οἰνοβαρείων, ἐξαπίνης ἀνόρουσε καὶ ἐκλάθετο ἄψορρον καταβῆναι ἰὼν ἐς κλίμακα*) *ἀλλὰ κατ' ἀντικρὺ* (s.d.) *-εος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν* (*ἐάγη*) ≅ *λ* 64 dir. R. (62 „*Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ*[!] *καταλέγμενος*" 'im Haus'), s. dagg. (*J* 663, *γ* 402, h. Cer. 143$^+$) Schlafen *μυχῷ κλισίης/δόμου/θαλάμων*, (*Γ* 382$^+$) *ἐν θαλάμῳ*; (*Ω* 644, *η* 336$^+$ Gast) *ὑπ' αἰθούσῃ* H.W. Nordheider

τέθηπα s. *ταφών*

τεθυώδεα f.l. h. Ap. 184 (*-ωμένα* ci., s.d.)

τεθυωμένον s. *θυόω*

τεῖδε ci. Op. 635 s. *τυῖδε*

τείν(ω) [23^1, 4°, 2^{H}, 1^{e}] **E** Aor. u. Pf. Med. *τέταμαι* ererbt, dazu sek. Jotpräs. (nb. *τιταίνω, τανύω*, s.dd.) u. Pass. *τάθη*; vgl. lat. *tendo*; s. Frisk s.v., Wace – Stubbings, Companion 79; Rix, Histor. Gr., S. 212; Risch § 91. 108a. 120a. – Abl.: *ἐκταδίη, ἐπητανός?, ἐπητανίδεσσι?, ἐπί-, παλίν-, πρότονος, τένοντες, τιταίνω*

F Aor. *-εν* 2, *ἔ-ε* 1, *-αν* 1, *-η* 1, *-ειεν* 1, Ptz. *-ας* 3; *θη*-Aor. *τάθη* 1, *ταθείς* 3; Pf. ⟨*τέταται*⟩ 2, *ἐν*⟨ ⟩ 1; Plqu. ⟨*τέτατο*⟩ 9, *τέταθ'* 1, *ἐν*⟨ ⟩ 1, Dual *τετάσθην* 2, *τέταντο* 1

M **1** Stamm im longum **1a** zweis. **1aα** [⏓⏑] *κατὰ δ' ἡνία -εν/αν ὀπίσσω Γ* 261 ≅ 311 / *Τ* 394 **1aβ** [⏓×] Obj. + *-η Π* 365; *ἡνία -ας E* 262 = 322$^{ex.}$; *ἐπὶ -ας* Alcmaeonis fr. 2,1 p. 139 Dav. **1b** dreis. **1bα** [⏑⏓×] Obj. + *ἐ-ε Δ* 124; Dat. Pl. + *τετάσθην/αντο Ξ* 404, *Δ* 536 / ≅ 544 **1bβ** [⏓⏑⏓] *ἴσον -ειεν πολέμου τέλος Υ* 101 (s.u. 2b) **2** Stamm im breve **2a** zweis. **2aα** ⏓[⏑⏑] *τέταθ'* + Subj. *λ* 11 **2aβ** [⏑⏓] *κεῖτο ταθείς N* 655 = *Φ* 119 [⏑⏓] *τάθη δρόμος Ψ* 375; *ταθείς χ* 200 **2b** dreis. [⏑⏑⏓] *ἐν⟨τέταται⟩/το E* 728, *K* 263 [⏑⏑⏓] Subj. (...) + ⟨ ⟩ *λ* 19, Op. 549; ⟨*τέτατο*⟩ *δρόμος Ψ* 758 = *θ* 121^{in}; ⟨ ⟩ (... *ὑσμίνη*) *P* 543, *X* 307 [⏑⏑⏓] *ἐπὶ ἴσα μάχη*

‹ › πτόλεμός τε *M* 436 = *O* 413; ἶσον δὲ τέλος ‹ › πτολέμοιο Th. 638 (s.o. 1b); Subj. + ‹ › *Γ* 372 [⏑⏑ᵇ] ἐπὶ δὲ πτόλεμος ‹ › σφιν *P* 736

Σχ sch. D *Π* 365: λαίλαπα τείνῃ· ὅταν πνεύματος ἧχον καὶ νέφος παραστήσῃ ... ἐμβολὴν ἀνέμου διαγείρῃ, *Y* 101: ἶσον ποιήσειεν τὸ τέλος τοῦ πολέμου μηδ' ἑτέρῳ βοηθῶν, *Ψ* 375: τάθη δρόμος· σύντονος ἐγένετο. ἐκτείνονται γὰρ ἐν τῷ δρόμῳ οἱ ἵπποι, 758: μετὰ προθυμίας ἦν, *Γ* 372: τέτατο (sc. ὀχεὺς)· ... ἔσφιγκτο, *P* 543: (sc. μάχη) ηὔξητο, *Δ* 544 (vgl. 536): τέταντο· ἐκτεταμένοι ἦσαν. ἀνῄρηντο

L zur Aktionsart: Mutzbauer, Tempuslehre II 66; Kösling, Jotpräs. 190ff. 297; (zu B I 1 a [ἱστία]:) Kurt, Seem. Fachausdr. 152; weiter s. τανύω L 2: (zu 1 a [ἡνία]. 4 [δρόμος]:) Delebecque, Bergren; (zu 5 [πόλεμος u.ä.]:) Heitsch, Heubeck; sowie: Blößner, Iterata 32ff.

B Akt. Aor.: *spannen (straffen, strecken, anziehen, ausbreiten)* u. Med.-Pass. (Aor. u. Pf.st.): *(aus-)gestreckt (-gebreitet) sein*, (ἐν-: *eingespannt*, s. II) *bespannt sein*; (log.) Obj.: (1) Ggst.e (dehnbare u. starre: φάσγανον), (2: leblose) Körper, (3) 'Meteorolog.' (λαῖλαψ, νύξ, ἀήρ), (4) nom.act. (δρόμος) u. (5) 'Abstr.' (πόλεμος / τέλος u.ä., z.T. + [ἐπὶ] ἶσον⁺); Kompos. (II) ἐν- (s.a. κατά in DSV [I 1 a] sowie G); Wortf. u. Abgr. zu τανύω s.d. (s.a. τιταίνω)

I Simplex **1** von Ggst.en **1a** von Dehnbarem, 6× Akt., 3× Intrans. (ἡνία, τόξον, ἱμάς / ὀχεύς, τελαμῶνες, ἱστία; vgl. Instr. ἱμᾶσιν in II; vgl. τανύω B I 1 a, τιταίνω B 1); vor Abfahrt (s. Delebecque L): *T* 394 (ἵππους ζεύγνυον) ‹κατὰ δ' ἡνία τεῖν›αν ὀπίσσω ' κολλητὸν ποτὶ δίφρον. ὁ δὲ μάστιγα (λαβὼν ἐφ' ἵπποιιν ἀνόρουσεν, Autom.) *zogen die Zügel straff nach hinten* u. *banden sie fest* (zur Sache s. Ameis-H. u. Edwards [Iliad] z.St.), vgl. (h. 7,34) καττάνυσαν *Γ* 261 (ἐκέλευσε δ' [Priam.] ἑταίρους ἵππους ζευγνύμεναι, ἂν δ' ἄρ' ἔβη) ‹ › εν ὀπίσσω (πεδίονδ' ἔχον ἵππους) ≅ 311 (προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο) — vorm Absteigen: *E* 262 (Diom. zu Sthen.: „wenn ich Aen. besiege, σὺ δὲ τούσδε μὲν) ἵππους ' αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος (s.d. B 1) ἡνία -ας, ' Αἰνείαο δ' ἐπαΐξαι ... ἵππων, ' ἐκ δ' ἐλάσαι (μετ' Ἀχαιούς") *die Zügel am Wagenrand festgebunden* (Schadewaldt) = 322ᵉˣ. — *Δ* 124 ἕλκε δ' (Pand.) ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια· ' νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον. ' αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ κυκλοτερὲς (s.d.) μέγα τόξον ἔ-ε, ' λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊστός (vorher [112] τανυσσάμενος [s.d. B I 1 aβ]), zur Sache s. Kirk, Iliad z.St., vgl. (*Θ* 266⁺) τόξα τιταίνων' (s.d. B 1) — Intrans. *Γ* 372 (κόρυθος λάβεν, ἕλκε δ' [Men. den Paris], ἄγχε δέ μιν ἱμὰς) ὑπὸ δειρήν, ' ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης (aber Aphr. ῥῆξεν ἱμάντα) *Ξ* 404 (Αἴαντος δ' ἀκόντισε Ἕκτωρ ἔγχει) τῇ ῥα δύω τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην (sc. σάκεος u. φασγάνου) *λ* 11 (νῆα) δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνε. ' τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία (s.d.) ποντοπορούσης *fuhr mit geblähten Segeln* (s. Hampe), vgl. ἕλκον⁺ (*β* 426⁺, h. 7,32⁺), ἀνὰ πέτασσαν⁺ (*A* 480, *δ* 783⁺), s. Kurt (L) **1b** vom (starren, längl.) φάσγανον (vgl. τανύω B I 1 c) *X* 307 (Hektor εἰρύσσατο φάσγανον) τό οἱ ὑπὸ λαπάρην τέτατο μέγα τε στιβαρόν τε *war ausgestreckt* (Ameis-H. z.St.), *hing* (Schadewaldt), od. *war umgebunden*? zum ungew. Ausdr. s. noch Richardson, Iliad z.St.

I 2 von leblosen (tödl. getroffenen, bew.unfähigen) Körpern, 5× Intrans., 1ᵉ Akt. (vgl. τανύω B I 2 a, wo ebf. πρηνέα, ἐν κονίῃσι) *Δ* 536 (523 κάππεσε χεῖρε πετάσσας ...) ὣς τώγ' (2 Gegner) ‹ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι› τετάσθην 544 (πολλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν) πρηνέες ‹ › τέταντο *N* 655 (ἑζόμενος) ὥς τε σκώληξ (s.d.) ‹ἐπὶ γαίῃ› ' κεῖτο ταθείς = *Φ* 119 (πρηνὴς ‹ ›, sc. Lykaon), entspr. am VE κεῖτο τανυσθείς (*N* 392⁺) *χ* 200 (189ff. sie hängten Mel. gefestaθεὶς ὁλοῷ ἐνὶ δεσμῷ — (Akt.:) Alcmaeonis fr. 2,1 p. 139 Dav. (= p. 33 Ber.) νέκυς (Obj.) δὲ χαμαιστρώτου (ci., -τους A) ἔπι -ας ' εὐρείης στιβάδος παρέθηκ' αὐτοῖσι θάλειαν ' δαῖτα **I 3** von 'meteorolog.' Phänomenen *ausstrecken, -breiten* (wie e. Decke, Zelt), 1× Akt., 2× Intrans.; vgl. τανύω (B 13), sowie (*P* 371, *ζ* 45) αὐγὴ, αἴθρη πέπταται⁺, ferner (*Θ* 441⁺) κατὰ λῖτα πετάσσας, (*B* 782) ὅτε τ' ... ἱμάσσῃ *Π* 365 (ὡς δ' ὅτε νέφος ἔρχεται) αἰθέρος ἐκ δίης, ὅτε τε Ζεὺς λαίλαπα -ῃ *λ* 19 (οὐδέ ποτ' αὐτοὺς [Kimmerier] Ἠέλιος καταδέρκεται) ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ ‹τέταται› δειλοῖσι βροτοῖσι Op. 549 (ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται [!], ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ) ἀὴρ πυροφόροις ‹ › μακάρων ἐπὶ ἔργοις, ' ὅς τε ἀρυσσάμενος ποταμῶν ἀπὸ (ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ...) **I 4** von nom.act. δρόμος (s.d. u. 7ff. mit ant. Parall.), 3× Intrans., *gestreckter Galopp* (vgl. τανύοντο⁺ [B I 2 c. II 3:] *Π* 375, *ζ* 83, *Π* 475, τιταινόμενος [s.d. B 6] *X* 23); τάθη / τέτατο als metr. Altern.: *Ψ* 375 (ἀλλ' ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον ἵπποι) τότε δὴ ἀρετή γε ἑκάστου ' φαίνετ', ἄφαρ δ' ἵπποισι τάθη ‹δρόμος· ἄκα δ' ἔπειτα› (ἔκφερον ἵπποι, des Eumelos) 758 (Läufer am Start) στὰν δὲ μεταστοιχί· σήμηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεύς. ' τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο ‹ › (ἔκφερ' Ὀϊλιάδης) = *θ* 121ᵉ (ἐπέτοντο) **I 5** von 'Abstr.' (ὑσμίνη, [μάχη u.] πτόλεμος, τέλος πτολέμοιο, πολέμου τέλος; s.o. L u. τανύω B I 4, τιταίνω B 3), 4ⁱ/1ᵃ ‹τέτατο›, *Y* 101 Akt.; zus.fassende Schlachtschilderung (Totale, wie aus der Vogelschau): *P* 543 ἄψ δ' ἐπὶ Πατρόκλῳ ‹ › κρατερὴ ὑσμίνη (ἔγειρε δὲ νεῖκος Ἀθ.), vgl. (389ff.) häufiges τανύειν (s.d. L 2: Moulton), ἔλκειν 736 (νέκυν φέρον ἐκ πολέμοιο) ἐπὶ δὲ πτόλεμος ‹ › σφιν ' ἄγριος ἠΰτε πῦρ — mit ἐπὶ ἶσα, ἶσον (s.d. B 1 c mit Lit.; Bild der Waage, vgl. τιταίνω B 3) für Gleichstand der Schlacht (Opp. φόβον ποιῆσαι *M* 432, φάλαγγας ὀρηξάμενοι *O* 408, ἐκλίνθη [s.d. B 1 a] δὲ μάχη Th. 711, [ἐπρ]ήρεπε *Θ* 72⁺): *M* 436 (Tr. u. Gr. ἔχον, ὥς τε τάλαντα χερνῆτις) ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει ' ἰσάζουσ' ... ' ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη ‹ › πτόλεμός τε. ' πρίν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκε = *O* 413 (ὥς τε στάθμη δόρυ νῆϊον ἐξιθύνει τέκτονος) Th. 638 (10 Jahre Titanomachie) οὐδὲ τελευτὴ ' οὐδετέρους, ἶσον δὲ τέλος ‹ › πτολέμοιο, s. West z.St., für Priorität gg über *Y* 101 s. Heitsch, AAWM 2000, Nr. 2, 85ff. (Akt.:) svw. 'Chancengleichheit herstellen': *Y* 101 (Aen.: „immer hilft dem Ach. e. Gott) εἰ δὲ θεός περ ' ἶσον -ειεν πολέμου τέλος, οὔ κε μάλα ῥέα ' νικήσειεν", vgl. (*Λ* 336) σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων; zur götl. Hilfe vgl. noch *Φ* 570 (ath. Arist.)

II Kompos. ἐν-, Pass. Pf.st. + Instr. *(eingespannt) bespannt sein mit* (s. ἱμάς B 2 d. 1 c u. vgl. ἐν δ' ἐτάνυσσ' ἱμάντα *Ψ* 201) *E* 728 (Hebe macht Heras u. Ath.s Wagen fahrbereit: πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσί) δίφρος δὲ χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν ' ‹ἐντέτατ›αι *K* 263 (Od.' κυνέην) ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν ' ‹ › στερεῶς· ἔντοσθε δὲ ([entspr.:] ὀδόντες ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα, μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει) — s. noch κατά (DSV) *T* 394⁺ (in I 1 a) sowie in G, vgl. (h. 7,34) καττάνυσαν

D Il. Pers. fr. dub. 1,2 p. 165 Dav. (= p. 92 Ber.) γρ. νειμε vulg.)

G adv./präd. Bestimmg. (Präp.): (in I 1:) κυκλοτερές (prolept. *Δ* 124), κατά + ὀπίσσω (+ ποτί), ἐξ, ὑπό, περί; (2:) πρηνής⁺ (*Δ* 544, *Φ* 119), ἐν + παρ', ἐνί, ἐπί; (3:) ἄφαρ, ἀπό; (4:) ἐπί; (5:) ἐπί, ἐπὶ ἶσα, ἶσον (τέλος); (II:) ἐν-τοσθεν + στερεῶς; Instr. ἱμᾶσιν

H.W. Nordheider

τεῖος s. *τέως*

τεῖρ(ας) s. *τέρας*

Τειρεσίης [16°; 3[H] (prose), 3[c] (prose)] **E** app. sprechender Name: *Τειρεσι-* from *τείρεα* on pattern of *Μηδεσι-κάστη* et sim., further v. Kamptz 12. 29. 105. 117. 222; Ruipérez in Floreant 541 f.; L[4] 31 n.1

F *-αο* 13°, *-ῃ* 2°, *-η* 1° **M** 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑] *-ῃ κ* 524 = *λ* 32; *-η λ* 139 2 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑] *-αο ἄναχτος λ* 151 [⏑⏑⏑⏑] *-αο λ* 479 [⏑⏑⏑⏑] *-αο πυθέσθαι κ* 537 = *λ* 50 = 89 [⏑⏑⏑×] *ψυχῇ χρησομένους*⁺ ⌞*Θηβαίου -αο*⌟ (*μάντιος ἀλαοῦ*) *κ* 492 = 565 ≅ *λ* 165 ≅ *ψ* 323; *ψυχὴ Θηβαίου / μαντεύσατο -αο λ* 90, *ψ* 251; *μάντιος ἀλαοῦ*, ⌞ ⌟ *μ* 267; *μαντήϊα -αο μ* 272

L [1]J.S.Clay, The Wrath of Ath., Princeton 1983, 151–4; [2]M.Davies, The epic cycle, Bristol Class. Pr. 1989, 31. 80 f. 90 f. 93; [3]T.Gantz, Early Gr. myth, Baltimore and London 1993, 528–30; [4]G.Ugolini, Untersuch.gen zur Figur des Sehers Teiresias, Tübingen 1995, 31 (n.1 etym.). 33–9 (Hes.frr.275–276). 81–99 (in Underworld [*λ* 90 ff.] 81–91; characterisat. 90 f.; in ep. cycle 92–9); on analyst / unitarian dispute on *λ* in gener. and *T.* in particular see also Heubeck, D. hom. Frage 123–5, more recent lit. in M.Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 1999, 215 ff.

B blind (*κ* 492, *μ* 267; see also below on Hes.fr.275 [prose]) Theban (*κ* 492⁺, *λ* 90, *μ* 267) seer (note esp. *μάντιος*⁺ *κ* 492 f. 537 f., *μ* 267; *μαντήϊα μ* 272; *μαντεύσατο ψ* 251; *χρησομένους*⁺ *κ* 492⁺); on the advice of Circe (*κ* 490 ff. 563 ff.) consulted (*λ* 90–151; *κ* 492⁺) in the underworld (where he, alone of the dead, has been allowed to retain his mental powers [*κ* 493 ff., see L[3] 529]; on transference of living seer's funct. to his *ψυχή* for this episode see Heubeck in Odyssey on *κ* 492) by Od. (on whole episode L[4] 81–91) on how to get home (*κ* 539 f., *λ* 100 ff. 479 ff., *ψ* 251 ff.; including instruction not to harm cattle and sheep of Helios [*λ* 105 ff., *μ* 266 ff.]; see further Heubeck in Odyssey on *λ* 100–37); *T.* also foretells conflict w. suitors (*λ* 115 ff.), instructs Od. on how to appease Pos. (*λ* 119 ff., *ψ* 243 ff. 267 ff.; Teleg. ap. Procl.Chr.8 p.72 Dav., further L[2] 90 f.), foretells manner of Od.'s death (*λ* 134 ff.; see also L[2] 93) and reveals effect of blood on shades (*λ* 147 ff.). On Circe's instructions (*κ* 522 ff.) Od. vows (*λ* 30 ff.) to sacrifice a black ram to T. Hes.fr.275 (prose) tells how *T.*, having been a woman for some time, was consulted by Zeus and Hera on whether pleasure of sex greater for male or female; Hera blinded him for his answer, while Zeus gave him gifts of prophecy and longevity (life lasting seven generations: Hes.fr.276 [*T.'s* name in prose introd. to vv.]). *T.* father of Manto (Epig.fr.3 p.27 Dav. [prose]; cf. Hes.fr.278 [prose; unclear whether *T.* named in Hes.]; further s.v. *Μαντώ* I); buried in Colophon after Tr. War by Calchas, Leontes and Polypoites (Nosti ap. Procl.Chr. p.67,13 Dav. [prose]; see L[2] 80 f.). Verse occurrences in M. See also *μάντις*, esp. B 2b J.N.O'Sullivan

τείρω [34[i], 10°, 2[H], 1[b], 1[c]] **E** < **ter-ie/o-*, vgl. lat. *terō*, russ. *tereť* 'reiben', LIV[2] 632. – Abl.: *ἀτειρής, ἀτέραμνος, κυκλοτερής, τέρετρον, τέρην*; s.a. *τετραίνω, τορεῖν, τρητός, τρίβω, τρυπάω, τρύχω, τρώγω, τρώω*; vgl. *τέρθρον, τέρμα*

F Akt. *-ει* 3, *-ουσι* 3, *-ουσ'* 1; *ἔ-ε(ν)* 5, *-ε* 4; Med.-Pass. Präs. *-ετ'* 1; *ἐ-ετο* 4, *-ετο* 3, *-οντο* 1, *-οντ'* 1; *-εσθαι* 1, *-εσθ'* 1°; ⌞*-όμενο*⌟*ς* 2°, ⌞ ⌟*ιο* 1, ⌞ ⌟*ν* 6, ⌞ ⌟*ι* 6, ⌞ ⌟*ις* 2, ⌞ ⌟*υς* 3

M 1a [⏑⏑] *-ει α* 342; *ἐν δέ τε θυμὸς ' -ετ(αι) P* 745 [⏑⏑] *γῆρας -ει Δ* 315 [⏑⏑] *-ε(ι) (δ') ἁ ἡ N* 251, *Φ* 366; *-ε γὰρ (αἰνῶς) δ* 441 / *Π* 510, *Φ* 51 1b [⏑⏑] *-ουσ(ι) Ω* 489; *-οντ(ο) Φ* 353; *-εσθ(αι) β* 71 2a [⏑⏑] *-ετο δ' κ* 78 [⏑⏑] *-ετο E* 797 [⏑⏑] *-ετο δ' αἰνῶς E* 352 2b [⏑⏑] *γάρ μιν ἔ-ε(ν) E* 796, Hes.fr.298, h.Merc.131 [⏑⏑] *ἔ-ε δέ δ* 369 = *μ* 332 2c [⏑⏑] *δὴ / μιν -ουσι Z* 255, *O* 61 [⏑⏑] *-οντο δέ P* 376 [⏑⏑] *-ουσι Θ* 102 2d [⏑⏑] *-εσθαι Z* 387 3a [⏑⏑⏑] (*ἔνδοθι θυμὸς*) ⌞*ἐ-ετο*⌟ *λυγρῷ X* 242, *E* 153, ⌞ ⌟ *γάρ* Cypr.fr.7,5 p.38 Dav., ⌞ ⌟ *Θ* 81 3b [⏑⏑⏑] *-όμενος ι* 441; *-όμενον Θ* 363, *Λ* 283, *N* 539; ⌞*-όμενοι*⌟ *χαλεπὰς δέ* Op.178, ⌞ ⌟ *Λ* 801 = *Π* 43 = *Σ* 201; (*θυμὸς* ') ⌞ ⌟*ς ἑτάροισιν ἀμυνέμεν P* 703, *Σ* 129; *-ομένους* (*δ'*) *O* 44, *I* 248. 302 [⏑⏑⏑] *καὶ μάλα* ⌞*-όμενον*⌟*/οί* (*περ*) *η* 218, *Z* 85, *ἤδη* ⌞ ⌟ *χαλεπὸς δέ E* 391, *γήραϊ* ⌞ ⌟ *ω* 233; *-όμενοι Φ* 355 [⏑⏑⏑] *-όμενός περ ε* 324 4 [⏑⏑⏑×] *-ομένοιο Λ* 841

Σχ sch.D *Δ* 315: *δαπανᾷ. καταπονεῖ* (letzteres reg., s.a. P.Dura 3 z.St., P.Strassb. inv.1015 zu *E* 153 u. P.Mich. Schwendner 11 zu *E* 352 u. 391)

L A.Fulda, Unters. über d. Sprache d. hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 189; Mutzbauer, Tempuslehre II 55; Porzig, Satzinhalte 125; Zsilka, AAntHung 12, 1964, 284 f.; Mawet, Douleur 44

B *zusetzen* i.S.v. (übertr.) *peinigen, quälen* als Dauerzustand, daher nur Präs.st. im Ggs. zu Aor. *ἔτορε* (s.d.) 'durchbohrte'; poet. Wort (später selten), nur (: Anacr.fr.347,9 P.) 3.P. Ind. (10× Med., 16× Akt., wovon 12× Sg. [m. un⌟pers. Subj.⌟ in 1], 4× [nur Präs.] Pl. [*O* 61 u. m. ⌞ ⌟ in 2]) sowie (ausschl. Med.) 2× Inf. (*β* 71 ⌞auf 1. P. bzg.⌟) u. 20× Ptz. (bes. in 2, *Z* 85 ⌞ ⌟, *Λ* 841 auf 2.); komplementär zu *ἔχραε* [⏑⏑] *Φ* 366/9 wie *τηκόμενος ε* 396, (im Ggs. zu obj. *ἕλκος ἔχων, οὐτάμενος* subj.) Folge von Hand-/Armverwundg. *E* 352 / 797, *Λ* 283. 841, *N* 539, *Π* 510, Ursache f. *ἀλύουσ' E* 352, *βαρέα στενάχοντα N* 538 f., *ἀνέπαλτο* u. *κυλινδόμενος Θ* 81/6, *κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα Φ* 353 f.; in assoz. Zush. m. *αἷμα E* 339/52. 797 f., *Λ* 267/83. 813/41/5, *N* 539, *Π* 510/8, *ἀλ(ε)γε... P* 375 f., *κ* 78, (*ἑτάροισιν*) *ἀμύνων*⁺ *Π* 510 ff., *P* 703 ≅ *Σ* 129, *Ω* 489, *ἀνάγκ(αί)ῃ*⁺ *Z* 85, *η* 217 f., *μ* 330 ff., Cypr.fr.7,3 ff. p.37 f. Dav. (vgl. Tyrt.fr.6,1 f. W.), *ἀνδρῶν Δ* 315 f., *κ* 78, *ἀρήν Π* 510 ff., *Ω* 489, *ἀσπίδος E* 796 f., *Φ* 50 f., *περὶ / προτὶ ἄστυ Z* 255 f., *N* 538 f., (*Παν*)*Ἀχαιούς*⁺ ' *Z* 255. 387, *I* 247 f. 301 f., *Λ* 800⁺ f., *O* 44. 61, (*δ / τὸ / τὸν* +) *βάλε(ν ἰῷ) E* 795 f., *Θ* 81, *Π* 510 f., *Φ* 51, *βίη(φι) Δ* 314 f., *Θ* 102 f., *Φ* 366 f., *γαστέρα*⁺ *δ* 369⁺, *η* 216 ff., *γῆρας*⁺ *Δ* 315, *E* 153, *Θ* 102 f., *Ω* 487 ff., *ω* 233, *γούνατ' Δ* 314 f., *Φ* 51 f., *ἐδάμνα* ' *E* 391, *Φ* 51 f., *ἐάσατε* [⏑⏑] *β* 70 f., *η* 215/8, *οὐδ'* (...) *ἤ/ἔθελε(ν) P* 702 f., *Φ* 366, Cypr.fr.7,4 f., *ἕλκος/ωσ' E* 795 f., *Π* 510 f. / *P* 743 ff., *ἰχθυ... Φ* 353, *δ* 368 f., *μ* 331 f., *κάμνε / κάματος*⁺ *E* 797 / *P* 745, *Φ* 51 f., Op.177 f., *λυγρῷ*⁺ *E* 153, *X* 242, *α* 341 f., *β* 70 f. (vgl. Tyrt.fr.6,1 f. W.), *μαχ(η)... Z* 84 f., *Θ* 102, *Λ* 283, *X* 242 f., *μέγα* (*δέ*) *Z* 387, *P* 744 f., *ω* 233, *οἶος*⁺ *Θ* 80 f., *β* 70 f., *πάντα*⁺ *Φ* 51, *ι* 441, (*ἀπο*)*παύε'/σονται α* 340 ff., Op.177 f., *πένθος*⁺ *X* 242, *α* 342, *β* 70 f., *η* 218, *ω* 233, *περ Z* 85, *Λ* 841, *ε* 324, h.Merc.131, *ἀνα/ἐμπνεύση/ωσι Λ* 800⁺ f., *O* 60 f., (*λιπὼν*) *πόλεμον*⁺ (*τε λιπών*) *Z* 254 f., *Λ* 801⁺, *N* 250 f., *P* 376, *τίπτ(ε ...) ἦλθες*⁺ *Z* 254 f., *N* 250 f., ('retten' [⏑⏑] +) *ὑπ(ὸ)* [⏑⏑] + Gen. *E* 796, *Θ* 363, *I* 248, *κ* 78, *φεῦγε*⁺ *O* 61 ff., *Φ* 51 f., Cypr.fr.7,4 f. p.38 Dav., *χαλεπὸς*⁺ *δέ* ([*σ*]*έ* + Subst. [⏑⏑] + Verb [⏑⏑×]) *E* 391, *Θ* 102 f., Op.178, *ἀλλ' οὐδ' ὥς Λ* 841, *ε* 324; ⌞in dir.R.⌟ (8× von 10°; 2.V. *Z* 255, *Θ* 102, *Σ* 129, 3.V. *Δ* 315, *N* 251, 4.V. *Λ* 841, *Ω* 489) o.ä. (Op.178) außer *ω* 233 (innerl.abh., s.a. *Z* 387 ⌞ ⌟), *E* 352 (RAbschl.), *P* 745 (Gl.), *E* 796 f., *Π* 510, *Φ* 51, Hes.fr.298, 1[b], 1[c] (jew. + *γάρ*, s.a. *δ* 441 ⌞ ⌟), *E* 153, *Θ* 81, *Λ* 283, *N* 539, *P* 376. 703, *Φ* 353 ff. 366, *ε* 324; gehäuft *E* 796/7, *Φ* 393/5, m. Klangwiederh. *ειρ(ό) E* 797, *N* 539, *Π* 510, *κ* 78, *μ* 331 f. – Wortf.: *ἀδηκώς, ἀκάχημαι* (*T* 335), *ἀλγέω, ἄλγεα πάσχω / ἔχω, ἀρημένος, ἄχθομαι, ἄχνυμαι* B II a β, *βιάω* (*λ* 503, *ψ* 9), *δαΐζω* (*O* 629, *ν* 320), *δαίομαι*

(α 48), καταδάπτω (π 92), ἕλκος ἔχω, ἐπείγω B 1 b α, ἐρέθω B 2, ἐρέχθω, κάμνω B 1, κήδω, οὐτά(ζ)ω, τήκω (ε 396), τρίβω (ψ 735), τρύχω (κ 177), τρώω, φθίν(ύθ)ω, ὠδίνω (ι 415)

I [15[1], 9°, 1[H], 1[h], 1[e]] konkr. (13× Akt. [außer O 61 nur Sg.], 14× [davon Φ 355, 3° Ptz.] Med.-Pass., außer E 352, Θ 81, Φ 353, η 218 + Agens im Dat. bzw. κ 78 ὑπό + Gen.): etw. Best. (Gluthauch, Schmerzen, Verwundg., Schweiß, Anstrengg., Hunger, γῆρας, πένθος, ὀδμή, 1[H] ἔρως, 1[e] dessen Ggt.) *bedrängt / quält* (meist phys., nur X 242, 4°, 1[H], 1[h], 1[e] am Ende psych.) jem.en (Tiere Θ 81, P 745, Φ 353/5, [* = weibl.] Gotth. [impl. Φ 366] *E 352, 1[h], *1[e], sonst (männl.) Menschen [Indiv., Koll. nur impl. δ 441]) bzw. jem.s (* = Koll.) θυμός / (Pen.s) κῆρ / γαστήρ *P 744 f., X 242, *κ 78 / α 341 f. / *δ 369+ Φ 353. 355 -οντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες οἶ ... ' ... κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα ' πνοιῇ -όμενοι (Heph.s) *soffrivano ... stremati* (Ciani) 366 (Skam.) ἴσχετο· -ε δ' ἀϋτμὴ (Heph.s βίηφι) *lo tormentava* (dto.), vgl. V. 369 O 61 λελάθῃ δ' (Ap. den Hektor) ὀδυνάων ' αἳ νῦν μιν -ουσι κατὰ φρένας, vgl. δ 813 ι 441 ⌊ὀδύνῃσι⌋ ... ' -όμενος πάντων οἴων ἐπεμαίετο νῶτα, vgl. V. 415, M 206, h. Ap. 358 E 352 (verwundete Aphr.) ἀλύουσ' ἀπεβήσετο, -ετο δ' αἰνῶς· ' τὴν (Ἶρις ἔξαγ' ἀχθομένην ⌊ ⌋) *litt entsetzlich*, vgl. V. 361 Θ 81 (Νέστωρ οἷος ἔμιμνε) οὔ τι ἑκών, ἀλλ' ἵππος ἐ-ετο, τὸν βάλεν ἰῷ (Alex.) *quälte sich* (sc. im Todeskampf), vgl. V. 85 N 251 (τίπτ' ἦλθες;) ἠέ τι βέβληαι, βέλεος δέ σε -ει ἀκωκή, ' ἠέ ...; vgl. E 658 Π 510 ἐπίεζε βραχίονα· -ε γὰρ αὐτὸν ' ⌊ἕλκος⌋, vgl. V. 516, E 400 E 796. 797 (Ath. f.and Diom. ⌊ ⌋ ἀναψύχοντα) ⌊ἱδρὼς⌋ γάρ μιν ἔ-εν ὑπὸ ... τελαμῶνος ' ἀσπίδος ... τῷ -ετο (τρίβετο v.l.), κάμνε δὲ χεῖρα (αἷμ' ἀπομόργνυ), zur Wiederh.figur vgl. V. 386/7, B 97/9, P 391/3, κ 238/41, ξ 65/6, ο 363/5, h. 30,2/4 Φ 51 ἀπὸ πάντα (Waffen) χαμαὶ βάλε (Lykaon) · -ε γὰρ ⌊ ⌋ ' φεύγοντ' ἐκ ποταμοῦ, κάματος δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα P 745 (ὥς θ' ἡμίονοι ἕλκωσ' ἐξ ὄρεος δόρυ) νήϊον· ἐν δέ τε ⌊θυμός⌋ ' -εθ' ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἱδρῷ σπευδόντεσσιν, vgl. ι 75+, ζ 2, K 312+ κ 78 πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ. ' -ετο δ' ἀνδρῶν ⌊ ⌋ ὑπ' εἰρεσίης (οὐκέτι φαίνετο πομπή), vgl. Hes. fr. 204,128 δ 369 (ἰχθυάασκον) ἔ-ε δὲ γαστέρα λιμός (vgl. 363. 374) = μ 332 (vgl. κ 177) Δ 315 σε (Nestor) γῆρας -ει E 153 PN[a] υἷε, ' ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δ' ἐ-ετο ⌊γήραϊ⌋ (υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον), vgl. Σ 434 f., T 335 f. ω 233 (Od. sah Laertes) ⌊ ⌋ -όμενον, μέγα δὲ ⌊φρεσὶ πένθος ἔχοντα⌋ η 218 (γαστέρι) ἥ τ' ἐκέλευσεν ἔο μνήσασθαι ἀνάγκῃ ' καὶ μάλα -όμενον καὶ ἐνὶ ⌊ ⌋, vgl. V. 215, ν 320 α 342 ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς ' λυγρῆς, ἥ τέ μοι αἰεὶ ... κῆρ ' -ει, ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος, vgl. δ 813, κ 485, τ 517, υ 84 β 71 (σχέσθε) καί μ' οἷον ἐάσατε ⌊πένθεϊ⌋ ... ' -εσθ' (Tel.) *mich in Trauer verzehren* X 242 (V. u. M. λίσσοντ' αὖθι μένειν) ἀλλ' ἐμὸς ἔνδοθι θυμὸς ἐ-ετο ⌊ ⌋ (μαχώμεθα) *Pein nagte an meinem Herzen*, vgl. A 243, O 629 u. s. Roth, Iterata 48 f. δ 441 (αἰνότατος λόχος) -ε γὰρ αἰνῶς ' φωκάων ... ὀδμή ‖ h. Merc. 131 (ὁσίης κρεάων ἠράσσατο) ὀδμὴ ⌊γάρ μιν ἔ-ε⌋ καὶ ἀθάνατόν περ ἐόντα ' ἡδεῖ' Hes. fr. 298 δεινὸς ⌊ ⌋ν ἔρως ... Αἴγλης, vgl. Ξ 315 f., Alcm. fr. 1,77 p. 26 Dav., Telest. fr. 805a,5 P. Cypr. fr. 7,5 p. 38 Dav. (Ἑλένην τέκε Νέμεσις Ζηνὶ) ὑπ' ἀνάγκης. ' φεῦγε γὰρ οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι ... ' ... ἐ-ετο γὰρ φρένας αἰδοῖ ' καὶ νεμέσει 2 [1[9], 1°, 1[H]] allg. (3[1] Akt. [nur -ουσ(ι)], 18× [davon 16× Ptz.] Med.-Pass., nur P 376 + Agens χαλκῷ, s.a. ὑπό + Gen. Θ 363 ~ I 248): *bedrängen, zusetzen, zermürben*, Med. (milit.) *unter Druck stehen, in Bedrängnis sein, (Pein er)leiden*, (männl.) Patiens 8× Indiv. (3[1] am Anf. Verwundeter, Ω 489 / Θ 102 / 363 / E 391 Pel. / Nestor / Her. / Ares, 1° Od.), 13× Koll. (Z 85. 255. 387 Tr., 9[1] Gr. [P 376 / 703, Σ 129 ἄριστοι / Gef.], [1[1] γένος σιδήρεον) N 539 (Pferde) τόν γε προτὶ ἄστυ φέρον βαρέα στενάχοντα ' ⌊-όμενον⌋ κατὰ δ' αἷμα (ἔρρεε) *who groaned in his distress* (Fitzgerald) Λ 283 (ἄφρεον) ⌊ ⌋ βασιλῆα μάχης ἀπάνευθε φέροντες, s. 252. 268 ff., vgl. 274, Ξ 379, T 52 841 (ἔρχομαι, ὄφρ' Ἀχιλῆϊ μῦθον ἐνίσπω) ⌊ ⌋ ἀλλ' οὐδ' ὥς περ σεῖο (Euryp.) μεθήσω -ομένοιο, s. 809 ff. E 391 (Hermes) ἐξέκλεψεν Ἄρηα ' ἤδη ⌊ ⌋ χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα *mitgenommen*, vgl. ε 396 Ω 489 (μνῆσαι πατρός) καὶ μέν που κεῖνον περιναιέται ... ' -ουσ', οὐδέ τίς ἐστιν ἀρὴν ... ἀμῦναι, vgl. λ 503, Op. 251 Θ 102 ἦ μάλα δή σε νέοι -ουσι μαχηταί, ' σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει 363 οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν ' -όμενον σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων, vgl. T 133 ε 324 ἀλλ' οὐδ' ὥς σχεδίης ἐπελήθετο, -όμενός περ, s. 313 ff. ‖ Z 85 (μαχησόμεθ') καὶ μάλα -όμενοί περ· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει, vgl. M 178 255 (τίπτε) εἰλήλουθας; ' ἦ μάλα δὴ -ουσι (Gr.) ... ' μαρνάμενοι περὶ ἄστυ, vgl. 327 f. 387 ἄκουσε (Androm.) ' -εσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν P 376 ἄλγε' ἔπασχον ' ἠέρι καὶ πολέμῳ, -οντο δὲ νηλεῖ χαλκῷ ' ὅσσοι ἄριστοι, vgl. Φ 568 I 248 (εἰ μέμονάς γε καὶ ὀψὲ) ⌊-ομένους (Gr.), ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ 302 ⌊ ⌋ ἐλέαιρε κατὰ στρατόν O 44 ⌊ ⌋ (κτεινομένους v.l.) δ' ἐπὶ νηυσὶν ἰδὼν ἐλέησεν (Pos.), vgl. N 15 f. Σ 129 (οὐ κακὸν) ⌊-ομένοις ἑτάροισιν ἀμυνέμεν⌋, ... ὄλεθρον, vgl. M 374 P 703 (Men. wollte nicht) ⌊ ⌋ ἔνθεν ἀπῆλθεν (Amil.) Λ 801 (αἴ κε ἀπόσχωνται πολέμοιο Tr.) ἀναπνεύσωσι δ' (Gr.) ... ' ⌊-όμενοι⌋ = Π 43 = Σ 201 Op. 178 οὐδέ ποτ' ἦμαρ ' παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος οὐδέ τι νύκτωρ ' ⌊ ⌋ (φθειρόμενοι v.l.) · χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας, vgl. V. 133. 251, Mimn. fr. 1,7 W.

D Hes. fr. 29,6 suppl. -]ε γὰρ αἰνῶ[ς ' (vgl. δ 441) v.l. Λ 268. 272

G Adv. (Best.): mod. αἰνῶς E 352, δ 441, (ἦ) μάλα (δή) Z 85. 255, Θ 102, η 218; temp. αἰεί α 341 f., ἤδη E 391, νῦν O 61; lok. ἐν(δόθι) P 744 f., X 242, (κατὰ) φρένας O 61. Cypr. fr. 7,5 p. 38 Dav. R. Führer

τειχεσιπλήτης [2[1]] E ansch. aus τεῖχος (Dat. Pl.) u. πελάζω, s. Risch § 80a, Frisk s.v. πέλας; Verwandtsch. mit δασπλῆτις (sc. Ἐρινύς) fragl., s. Fraenkel, Nom. Ag. I 42

Σχ sch. D E 31: τοῖς τείχεσι προσπελάζων. πορθητά ... (od. La. -βλῆτα:) ὁ τὰ τείχη καταβάλλων

B (wenn etym. Herleitg. richtig) *wer sich den Mauern nähert* (wohl feindl.), also svw. *Mauerbedroher*. Epith. des Ares, 2× in formelh. Anr. durch Ath. (bremsend), bzw. Ap. (anstachelnd) E 31 (Ath.) χειρὸς ἑλοῦσ' ἐπέεσσι προσπύδα θοῦρον Ἄρηα· ' „Ἄρες Ἄρες βροτολοιγέ, μιαιφόνε -τα (-βλῆτα Zen.), ' οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς ' μάρνασθ';" = 455 (Ap.: „οὐκ ἂν δὴ μάχης ἐρύσαιο Τυδείδην;"), zum Ggt. s. ἐρυσίπτολις, πολι-, (anderers.:) λαοσσόος; zum Verstyp (vierteil. mit wachsenden Gliedern) vgl. die Anr. (Γ 39 = N 769) „Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς ἠπεροπευτά", ferner (Λ 385) „... παρθενοπῖπα" (s.a. Ω 261 f.); zum Motiv vgl. Patr.' dreimal. Angriff auf die Mauer vor s.m Tod (Π 702, entspr. Ach.s zukünft. Angriff) u. Bez. (Π 784 ~ Λ 604[a]) θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηι u. (Π 786) δαίμονι ἶσος (dazu hier Bd. III Sp. 1067, 25 ff., sowie St. Lowenstam, The Death of Patr. [Beitr. z. Klass. Philol. 133], Königstein/Ts. 1981, 76); ingeniös aber ungestützt die (burleske) Deutung 'rôdeur de fortifications' (vgl. 'Wegelagerer') bei M. Bréal, Pour mieux connaître Hom., Paris 1906, 292 f.; dazu vgl. s.v. πυληδόκος H. W. Nordheider

τειχίζ(ω) [1[1]] E med., faktit. Denom. zu τεῖχος, s. Liste ähnlicher Bildungen bei Schmoll, Verba auf -ίζω 83. 118; Latacz, Freude 105 f.; Risch § 110

B *sich (e. Mauer) mauern, bauen,* (sc. die Gr. 'zum Schutz ihrer Schiffe' *νεῶν ὕπερ*), Med., dir. R.; später auch in Prosa häufig. — Wortf.: *ἀραρίσκω* (z.B. *Π* 212 *τοῖχον λίθοισι*, *η* 45 *τείχεα σκολόπεσσιν ἀρηρότα*), *ἀσκέω*, *δέμω* (s.d. B 1 *τεῖχος*, *πύργους*), *κάμνω* (s.d. B 4 u. Wortf.), *ποιέω* (Hes. fr. 235,5 *τεῖχος πόληος*), *πολίζω* (hier im Kontext), *πυργόω*, *τεύχω* *H* 449 (Pos. vorwurfsvoll zu Zeus:) „*οὐχ ὁράᾳς, ὅτι δ' αὖτε ... Ἀχαιοὶ ' τεῖχος ἐ-ίσσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ' ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας;* ' *τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται* (*τοῦ δ' ἐπιλήσονται, τὸ Λαομέδοντι* ⌞*πολίσσαμεν*⌟", sc. ich u. Ap.), mit innerem Obj., zur fig. etym. s. Fehling, Wiederhol. 156 f. mit Parall.; in ders. Rede entspr. (453) ⌞ ⌟ von der Erbauung der tr. Stadtmauer; zum Stilist. s. Shipp, Studies 261 H.W. Nordheider

τειχιόεις [2'] **E** formal zu *τειχίον*, semant. zu *τεῖχος*, s. Risch § 56a. b **Σχ** sch. D *B* 559: *τὴν καλῶς τετειχισμένην. ἐπεὶ δοκεῖ ὑπὸ Κυκλώπων τετειχίσθαι*

B *reich versehen mit Mauern,* d.i. *mit starken Mauern* u.ä., allg. Epith. solide gebauter Städte (s. Visser, Katalog 131): je 1× von Tiryns (dessen myk. Befestigg. noch heute beeindruckt) u. Gortyn (das dagg. keine Spuren von Befestigg. aufweist, aber wohl als 'ummauerter Fürstensitz' vorgestellt wurde), 2× in ähnl. Verstyp (2-ON-V.) nach buk. Dih., jew. am Anf. des argiv. bzw. kret. Kontingents *B* 559 (Aias führte 12 Schiffe aus Salamis) *οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε -εσσαν* ' 3vv. ' *τῶν* (⌞*ἡγεμόνευε*⌟ *Διομήδης*) 646 (*Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς* ⌞ ⌟*ν*, ' *οἳ Κνωσόν τ' εἶχον Γόρτυνά τε -εσσαν* ' 3vv. ' *τῶν* (*Ἰδομ.* ⌞ ⌟), s. Basler Komm. z. Stt.; sachl. vgl. *εὐτείχεος/χης/χητος*, *εὐερκής*, *εὐκτίμενος*, *εὐ-θεόδμητος*, sowie *αἰπύς*, *εὔπυργος*, *ὑψίπυλος*; metr. gleichw. *ἀμπελό-*, *ἀνθεμό-*, *ἀργινό-*, *ἠνεμό-*, *κητώ-*, *κλωμακό-*, *πετρήεσσαν/εντα*, *εἰνοσίφυλλον*, *ἐσχατόωσαν*, *εὐρυάγυιαν*, *καλλιγύναικα*, *μητέρα μήλων* u.a.; s. Parry, Epith. 126; Visser, Katalog 131 f., (zum Verstyp:) 53 ff., 72 ff., 78 ff. u.ö. H.W. Nordheider

τειχίων [2°] **E** zu *τεῖχος*, durch das Suff. von der Bed. 'Stadtmauer' untersch., s. Risch § 41a, W. Petersen, Gr. Diminutives in *-ιον*, Weimar 1910, 109 f., Odyssey zu *π* 165

B *(Hof-)Mauer* von Eum.' bzw. Od.' *αὐλή* (s.d.), mit *μέγα* (kein Dimin.), formelh. am VE, sachl. u. metr. entspr. (vok. anl.) *ἑρκίον αὐλῆς*'. — Wortf. s. s.vv. *ἕρκος*, *τεῖχος* *π* 165 (Ath. *στῆ δὲ κατ' ἀντίθυρον κλισίης, νόησε δὲ*, sc. Od.) *ἐκ δ' ἦλθεν μεγάροιο παρὲκ μέγα -ίον* (*γρ. θριγκίον* [q.v.]) *αὐλῆς*, ' *στῆ δὲ πάροιθ' αὐτῆς* ≅ 343 (*ἦλθον* [Freier], *αὐτοῦ δὲ προπάροιθε θυράων ἑδριόωντο*) *heraus neben hin/vor* (s. Schwyzer II 429), zur räuml. Sit. vgl. noch (*δ* 678) *αὐλῆς* (s.d. B 2b) *ἐκτὸς ἐών* H.W. Nordheider

τεῖχος n. [110', 4°, 4^H, 1^h] **E** Deverb. zu **d^h eig^h-* 'kneten', s. Risch § 31a, LIV² 140 f. — Abl.: *εὐτείχεον*, *-χης*, *-χητος*, *τειχεσιπλῆτα*, *τειχίσσασθαι*, *-ιόεσσα*, *-ίον*, s.a. *τοῖχος*

F *-ος* 13, *-εος* 28, *-εῖ* 2 (auch zweis. mögl., s. M 1c [⏑̯⏑⏑]), *-ει* 5, *-ος* 60; *-εσσιν* 1', *-εα* 9, *-ε'* 1'

M 1 Stamm im longum **1a** [⏑̯–] *-ος* (*τε*) *ῥηξ.* *M* 198. 418; *-ος μέν / δ' οὐκ* *Ξ* 55, *Σ* 514 / 66 **1b** [⏑̯⏑] *-ος ἀμαλδῦναι⁺* *M* 18. 32; *-ος* (*ἀναρ*)*ρηξ.* *H* 461, *M* 90; *-ος ἐύδμητον* *M* 36; *-ος ἐδέδμητο* / Verb *N* 683 / *H* 449, *M* 399; *-ει/ος ὕπο Τρώων* *P* 404. 558, *Ψ* 81 / *X* 144; *-ος ὑπερβαίνειν* *M* 468; *-ος ἐπ./ἐς* *M* 308, *Y* 145 [⏑̯⏑] *ἐν -ει* *N* 764; *-ος ἔδειμε / ἄρειον* *I* 349, *O* 736; *δὲ -ος* + Verb *ζ* 9 [⏑̯⏑] (*ῥήγνυσθαι*) ⌞*μέγα -ος*⌟ *Ἀχαιῶν* *M* 257. 12; ⌞ ⌟ *ἀμαλδύνηται / ὑπερκατέβησαν* (*Ἀχαιῶν*) *H* 463 / *N* 50 ≅ 87; *παρὰ -ος* (*Ἀχαιῶν*) *M* 352, *Φ* 530; *ἐπὶ/περὶ -ος* *M* 443. 177; *ἐς -ος* + Verb *M* 25, *Π* 714, *Φ* 534; (*πρὸς*) *-ος ἐύδμητον/οιο πόληος* *M* 137 / *Φ* 516, Hes. fr. 235,4; *πρὸς -ος ἐπ./ἀπ.* *Z* 388, *Θ* 533; *-ος ἐπ.* *M* 143 ≅ *O* 395; (*καὶ*) *-ος ὑπέρ*(*βασαν*) *M* 469. 289, *Y* 30; *-ος* *Ξ* 32, *X* 56 [⏑̯⏑] *πύλας καὶ -ος* ⌞*Ἀχαιῶν*⌟/ *ἐσᾶλτο* *M* 223, *N* 679; *ἐς -ος ἅλληται* *Φ* 536; *ἐσήλατο / ἔρειπε⁺ δὲ -ος* ⌞ ⌟ *M* 438 ≅ *Π* 558 / *Ξ* 15, *O* 361; *ποτὶ δ' αὐτοὺς / δὲ -ος* ⌞ ⌟ *M* 64. 261; *ποτὶ δ' αὐτὸν / περὶ -ος ἔδειμαν⁺* *H* 436, *Φ* 446; *κατὰ -ος ἔβησαν⁺* *N* 737 ≅ *O* 384; *ὑπὸ -ος* (*ἄρειον*) *Δ* 407, *M* 264; *πρὸς -ος* + Verb *X* 112; *Δαναῶν καὶ -ος ὕπερθεν* *M* 4; *πόλιας καὶ -ε' ἐπόρθεον* *Δ* 308; *δύοντο δὲ -ος* *O* 345 [⏑̯×] Präp. + *πτόλιν αἰπύ τε -ος* *Z* 327, *Λ* 181, *ξ* 472, h. Cer. 271; *περὶ -ος* *X* 168, *κ* 3, Hes. fr. 33a, 20; (*ῥήγνυσθε δὲ*) *-ος* *M* 440, *Z* 434, Op. 246 **1c** [⏑̯⏑⏑] *-εος ὑψηλοῖο* *Π* 512; *-εος ἔκ / ἔντοσθεν / ἐξ.* *I* 552, *M* 416, *X* 237; *-εος ἔντος* *M* 374, *X* 85; *-εος ἐρρήξ./* Präp. + Verb *M* 291 / 420, *O* 391, *X* 4; *-εος* *X* 146 [⏑̯⏑⏑] *ἀπὸ -εος ἆλτο* *M* 390 [⏑̯⏑⏑] (*πόλιος*) *καὶ* ⌞*-εος ὑψηλοῖο*⌟ *Π* 397, *Φ* 540; Verb + ⌞ ⌟ *M* 388, *Π* 702; *καὶ / ἀπὸ / περὶ -εος* *I* 87. 232 / 353, *Σ* 215, *X* 16 / *Σ* 279; (*Τρώων*) *ἐπὶ / ὑπὸ -εῖ* (auch zweis. mögl.) *X* 463, *Φ* 277; *-εα* *Θ* 177, *Φ* 295 [⏑̯⏑⏑] *ἀπὸ -εος* *Σ* 256, *Φ* 557; *πόλιος καὶ* ⌞*-εος ἐκτός*⌟ *Φ* 608; ⌞ ⌟ / *ἐντός* *I* 67 ≅ *Y* 49 / *M* 380; ⌞(*πύλας*) *καὶ -εα*⌟ *μακρά / δύω* *Δ* 34, *X* 507, *η* 44/*X* 99; *καὶ/πρὸς -εα Θήβης* *B* 691, *Δ* 378; *-εα* + Verb *M* 26 **2** Stamm in den brevia **2a** [–⏑̯] *-ος δ' ἐπ.* Th. 733; *ἐν -ει* *X* 299 **2b** [–⏑̯⏑] *πὰρ -εσσιν* *H* 135

Σχ sch. D *Δ* 378: *ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης· περιφραστικῶς τὰς Θήβας* **L** 1 Archäolog.: Helbig, Hom. Epos 93 ff.; Buchholz, Wiesner, Arch. Hom. E 218 ff.; Hainsworth, Odyssey zu *η* 45 (s.u. noch in L3); Korfmann, CW 91, 1998, 369 ff.; Mannsperger, ST 8, 1998, 287 ff. (dazu Kritik s.u. in B Vorbem.) — kritisch zu Korfmanns Grabungsberichten: D. Hertel, Troia, München 2001, 30. 36 ff. (archäolog. zur Mauer). 44–50 (die 'Unterstadt'; Troia eher Fürstensitz als altoriental. Residenzstadt). 123 (Überreste der Mauer wurden zum „Kristallisationspunkt" der Sage) 2 spirituelle Bed., symbol. Wert: J.P. Crielaard, in: (ders., Hrsg.) Hom. Questions, Amsterdam 1995, 244 f.; Morris, in: New Comp. 617 f. (vorderoriental. Götter als Erbauer u. Zerstörer von Städten) 3 zur gr. Lagerbefestigung (s. B 2), dichter. Funktion, Herkunft: Reinhardt, Ilias 190 ff. (untersch. Überlagerg. zweier Pläne mit [a] Mauer u. Graben u. [b] nur Graben); Rez. Kullmann, GGA 217, 1965, 21 ff.; ders., in: Coll. Raur. 2, 426 (Motiv des Mauerkampfs urspr. in theban. Sage); Singor, H. 120, 1992, 401 ff. (Vorbild ist das 7-tor. Theben); Morrison, GRBS 35, 1994, 209 ff. (gr. Lager entspr. bestürmter Stadt); Maitland, CQ 49, 1999, 1 ff. (Bzhg. zu Pos.); Heitsch, AAWM 2000, 2, 53 ff.; Kloss, RhM 144, 2001, 325 ff. (zu Thuc. 1,11,1); gg. Page, History 315 ff. (der den Mauerbau im *H* für späte Interpol. hält): Davison, GRBS 6, 1965, 5 ff.; Tsagarakis H. 97, 1969, 129 ff.; West, CR n.s. 19, 1969, 255 ff.; zur techn. Konstr.: Hainsworth (Iliad) zu *M* 54-57. 258-260, (Odyssey) zu *η* 45; zur (zukünft.) Zerstörung (s. B 2aβ): Scodel, HSPh 86, 1982, 33 ff. (vgl. vorderoriental. Flutmythos); West, MH 52, 1995, 203 ff.; ders., East 377 ff. (nach Vorbild der assyr. Zerstörung Babylons 689 > term. post quem für die Entstehung der Il.)

B *Mauer,* überw. (1) *Stadtmauer* von Troia (42×) od. (2) *Mauer* (*Wall?* [s.u.]) des gr. Schiffslagers (61×), sonst (3) von anderen Städten (12×), sowie (je 1×) von Aiolosinsel u. Tart. (*χάλκεον*) od. allg. u. (als Sonderfall in 3aδ:) Her.' *aufgeschütteter Erdwall* (*τ. ἀμφίχυτον*); 11× (augm.) Pl. (9× *-εα* [⏑̯⏑⏑], je 1× *-ε'*, *-εσσιν*) als metr. Altern. (s.u. 1b. 2b. 3b); V b d. (s.u. G): als konstituierender Teil der Stadt (s. Koppe-

lung *πτόλιν αἰπύ τε -ος, πόλιος καὶ -εος* [in M1b. c] u. Parataxe nb. *οἴκους, νηούς, ἀρούρας* bei Stadtgründg., s.u. *ζ*9 in 3aα; zur Abgr. noch s.v. *ἄστυ* B Vorbem. u. 1aγ u. ff. [präp. Vbd. m. Aspekt 'Stadt von draußen']; s.v. *πόλις* B Vorbem. 2.1; 4.5; s.d. noch Hauptteil I1c); umgibt (in 1. 3) die Stadt (s.u. in G2: *πόληος*, in G4: *πόλιν πέρι, ἀμφὶ πόλει*), ist (in 1. 2) versehen mit *πύλαι, πύργοι* (s. Begr.paar *πύλας καὶ -ος M*223, *N*679), sowie (beim Lager in 2) mit *ἔπαλξις* (+ *κρόσσας πύργων, στήλας*) u. *τάφρος* mit *σκόλοπες* u. (bei Scheria in 3b) *σκολόπεσσιν ἀρηρότα* (s.u. G4) — Sit.: wird erbaut (s. 1/2aα) u. (beim gr. Lager, s. 2aβ) zukünft. von den Göttern zerstört, sowie angegriffen, als Zuflucht aufgesucht, umkämpft u.ä. (wobei der eigtl. 'Mauerkampf' mit Beschädigung, 'Durchbrechen', feindl. Eindringen nicht um Troia [s. nur Einzelaktionen in 1aγ], sondern um das gr. Schiffslager entbrennt, s. 2aδ) od. dient sonst als lok. Bezugspunkt (s. z.B. *τ.— νῆες* [= tr. *Mauer*—Schiffslager] als Gegenpole des Schlachtfeldes in 1aβ) — Realien: s. Erbauung (in 1/2aα) u. L1: Mannsperger 297 untersch. „e. reine Pfostenwand (bei Scheria [*σκολόπεσσιν ἀρηρότα η*44f., s.u. in B3b], s. aber Hainsworth, Odyssey z.St. mit Vgl. der gr. Lagermauer), e. Stein-Balken-Mauer (beim Schiffslager) u. evt. e. reine Steinmauer (bei Troia)"; Drerup (Arch. Hom. O 100) nimmt für das Schiffslager e. „Palisadenzaun" an, entspr. Korfmann: „wooden fortress wall"; dagg. richtig Hainsworth (Odyssey zu *η*45 u.ö. [s.o. L3]): „the 'Achaean Wall' ... is represented ... as a town wall (d.i. *Stadtmauer*) with substantial foundations and substructure ... (with) timber towers or battlements", so auch Reinhardt L3 (gr. *Lagermauer*, nicht *Wall*). — Wortf.: s.vv. *ἕρκος* (s.u. Entsprechg. Th. 733. 726 in 3aγ), *εἶλαρ* (s.u. *Ξ*56 = 68 in 2aγ), s.a. sachl. zugehörige Wörter (zu B1. 2:) *πύλαι, πύργος, ἔπαλξις*; (zu B2:) *σκόλοπες* (auch *η*44 in 3b), *τάφρος, θεμείλια φιτρῶν καὶ λάων* u.a. in 2aα. β. δ (bes. *H*436*, *M*12ff. 257. 261)

Disposition **1** *(Stadt)mauer* von Troia **1a** Sg. **1aα** Erbauung, Beschaffenheit **1aβ** als Begrenzung des Schlachtfeldes im Ggs. zum gr. Schiffslager **1aγ** bei Tätigkeit der Gr. **1aδ** *unter der Mauer* fallen u.ä. **1aε** bei Tätigkeit, (*Z*327) Erleiden der Tr. **1aζ** im *X* bei Hektors Verfolgung **1aη** bei göttl. Tätigkeit: *abwenden von der Mauer* **1b** Pl. **2** *Mauer* des gr. Schiffslagers **2a** Sg. **2aα** Erbauung, Beschaffenheit **2aβ** Zerstörung durch die Götter **2aγ** *Mauer* 'hält nicht, wird beschädigt' u.ä. **2aδ** bei Tätigkeit der Tr. **2aε** bei Tätigkeit der Gr. **2aζ** wird allg. 'umkämpft' **2b** Pl. **3** sonst **3a** Sg. **3aα** *Mauer* verschiedener Städte **3aβ** vorgestellte *Schutzmauer* **3aγ** *(eherne) Mauer* des Aeol. u. Tart. **3aδ** *τ. ἀμφίχυτον Erdwall* für Her. **3b** Pl.

1 *(Stadtmauer)* von Troia, nur 15× (von 40^{i}, 1°, 1^{H}) nicht dir. R. (1aα: 1^{H}; aβ: *N*764, *Π*397, *P*404; aγ: *Φ*516, *Λ*181, *X*4, *Π*702; aε: *Φ*530, *X*463, *Π*714, *Φ*540. 608, *X*144. 146) **1a** Sg. **1aα** Erbauung durch Pos. u. Ap. (im Akk.-Obj.), Beschaffenheit (*Z* im Nom., mit präd. Adj. zur Kopula); ausgestattet mit (*X*3f.) *καλῇσιν ἐπάλξεσιν* (s.d.); s.o. L2 (mit altoriental. Parall. göttl.r Erbauer) u. s.v. *θεῖος, θεόδμητος, ἱερός* — *Φ*446 (Pos. zu Ap.: „*θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν μισθῷ ἐπι ῥητῷ*, sc. für Laom.) *ἤτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν πέρι -ος ἔδειμα ' εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ἵν' ἄρρηκτος πόλις εἴη (σὺ δὲ βοῦς βουκολέεσκες*"; s.u. *H*449ff. in 2aα) Hes. fr. 235,4 *ἤματι τῷ, ὅτε -ος ἐυδμήτοιο πόληος ' ὑψηλὸν ποίησε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων Z*434 (Androm. zu Hektor:) „*λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα ' ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο -ος. ' τρὶς γὰρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι* (sc. Gr.)" **1aβ** einer der Pole des Schlachtfelds im Ggs. zum gr. Schiffslager (*νῆες*, s.a. *X*507 in 1b), mit Präp. *Θ*533 (Hektor: *εἴσομαι εἴ κέ μ' ὁ Τυδείδης*) *πὰρ νηῶν πρὸς -ος ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν ...*" *I*353 (Ach.: [347] „*φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι πῦρ*, sc. Ag.) *ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον, ' οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ -εος ὀρνύμεν Ἕκτωρ, ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν*", vgl. 552 (in 3aα) *N*764 (Tr., *οἱ μὲν δὴ ⌊νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσιν Ἀχαιῶν⌋ κέατο*) *οἱ δ' ἐν -ει ἔσαν βεβλημένοι*, (als Opp. zu ⌊ ⌋: *innerhalb der Stadtmauer*, s. 538 *προτὶ ἄστυ φέρον*), ob-wohl im Kontext Kampf um die gr. Lagermauer (s. Leaf z.St.) *Π*397 *ἄψ ἐπὶ νῆας ἔεργε παλιμπετές* (sc. Patr. die Tr.), *οὐδὲ πόληος ' εἴα ἱεμένους ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ μεσηγὺ ' νηῶν καὶ ποταμοῦ καὶ -εος ὑψηλοῖο ' κτείνε μεταΐσσων* (Ach. wußte noch nichts von Patr.' Tod) *P*404 *νευθε νεῶν μάρναντο θοάων ' -ει ὕπο Τρώων Σ*256 (Pulyd. rät:) „*ἄστυδε νῦν ἰέναι, μὴ μίμνειν ἠῶ δῖαν ' ἐν πεδίῳ παρὰ νηυσίν· ἑκὰς δ' ἀπὸ -εός εἰμεν*" 279 (Pulyd.:) „*στησόμεθ' ἅμ πύργους· τῷ δ'* (Ach.) *ἄλγιον, αἴ κ' ἐθέλῃσιν ' ἐλθὼν ἐκ νηῶν περὶ -εος ἅμμι μάχεσθαι. ' ἄψ πάλιν εἶσ' ἐπὶ νῆας, ἐπεί κ' (ἵππους δρόμου ἄσῃ ὑπὸ πτόλιν ἠλασκάζων*") **1aγ** bei Tätigkeit der Gr. (Blickpunkt von draußen); im Akk.-Obj. 'zerstören' u.ä. (wird befürchtet): *Y*30 (Zeus:) „*δείδω μὴ καὶ τεῖχος ὑπὲρ μόρον ἐξαλαπάξῃ* (Ach.)" *Φ*516 *μέμβλετο γάρ οἱ* (Ap.) *-ος ἐϋδμήτοιο πόληος, ' μὴ Δαναοὶ πέρσειαν ὑπὲρ μόρον* — mit Präp., 'kommen zu, in' u.ä.: *Λ*181 *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλεν* (Ag.) *ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε -ος ' ἵξεσθαι* ≅ *ζ*472 (Od. Lügengesch.: „*δή ῥ' ἱκόμεσθα*") *Φ*536 (Priam.:) „*δείδια γάρ, μὴ οὖλος ἀνὴρ* (Ach.) *ἐς -ος ἅλῃται*" *X*4 *αὐτὰρ Ἀχαιοὶ ' -εος ἆσσον ἴσαν, σάκε' ὤμοισι κλίναντες* als adnom. Gen.: *Π*702 *τρὶς μὲν ἐπ' ἀγκῶνος βῆ* (Patr.) *-εος ὑψηλοῖο* **1aδ** *unter der Mauer* (ὑπό) fallen u.ä. *Φ*277 (Ach.: „Thetis) *ἤ μ' ἔφατο Τρώων ὑπὸ -εῖ θωρηκτάων* (*ὀλέεσθαι*"; vgl. *X*359f. „*ἐνὶ Σκαιῇσι πύλῃσιν*") *Ψ*81 (Patr.' *ψυχή* zu Ach.: „*σοὶ μοῖρα*) ⌊*-ει ὕπο Τρώων*⌋ ... *ἀπολέσθαι*" *P*558 (Ach.: „Schande, wenn Patr.' Leiche) ⌊ ⌋ *ταχέες κύνες ἐλκήσουσιν*" **1aε** bei Tätigkeit (*Z*327 Erleiden) der Tr., mit Präp.: von drinnen: *Φ*530 (Priam.) *ὀτρύνων παρὰ -ος ἀγακλειτοὺς πυλαωρούς* *längs der Mauer X*463 *αὐτὰρ ἐπεὶ πύργον τε καὶ ἀνδρῶν ἶξεν* (Androm.) *ὅμιλον, ' ἔστη παπτήνασ' ἐπὶ -εῖ, τὸν δ'* (Hektor) *ἐνόησεν ' ἑλκόμενον πρόσθεν πόλιος* (*ἵπποι ἕλκον ἐπὶ νῆας*) *Z*388 (*ταμίη*:) „*ἡ μὲν δὴ* (Androm.) *πρὸς -ος ἐπειγομένη ἀφικάνει*" — von draußen, 'kämpfen um', 'fliehen in' u.ä.: 327 (Hektor zu Paris:) „*λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε -ος ' μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' ...*" *Π*714 (*Ἕκτωρ δ' ἐν Σκαιῇσι πύλῃς, δίζε γὰρ ἠὲ μάχοιτο*) *ἦ λαοὺς ἐς -ος ὁμοκλήσειεν ἀλῆναι Φ*534 (Priam.: „haltet das Tor offen, *εἰς ὅ κε λαοὶ ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες*) *αὐτὰρ ἐπεί κ' ἐς -ος ἀναπνεύσωσιν ἀλέντες, ' αὖτις ἐπ' ἄψ θέμεναι σανίδας* (*δείδια γάρ, μὴ ἐς -ος ἅλῃται*", s.o. 1aγ) 540 *οἱ δ' ἰθὺς πόλιος καὶ -εος ὑψηλοῖο* (*ἐκ πεδίοιο φεύγον*) 608 (*ἦλθον*) *προτὶ ἄστυ, πόλις δ' ἔμπλητο ἀλέντων. ' οὐδ' ἄρα τοί γ' ἔτλαν πόλιος καὶ -εος ἐκτὸς ' μεῖναι ἔτ' ἀλλήλους* (*ἀλλ' ἐσέχυντο ἐς πόλιν*) — 'fliehen von weg': *Φ*557 (Agenor: „*εἰ δ' ἄν*) *ἀπὸ -εος ἄλλῃ ' φεύγω πρὸς πεδίον Ἰλήϊον*" **1aζ** im *X* bei Hektors Verfolgung durch Ach., mit Präp.: *in, aus(serhalb), an, um d. Mauer* u.ä. *X*56 (Priam. zu Hektor:) „*ἀλλ' εἰσέρχεο -ος, ἐμὸν τέκος, ὄφρα σαώσῃς* (die Tr.)" 85 (Hekabe:) „*ἄμυνε δὲ δήϊον ἄνδρα ' -εος ἐντὸς ἐών, μηδὲ πρόμος ἵστασο τούτῳ*" 112 (Hektor: „es wäre besser, *ὀλέσθαι ἐϋκλειῶς πρὸ πόληος. εἰ δέ κεν ἀσπίδα μὲν καταθείομαι καὶ κόρυθα*) *δόρυ δὲ πρὸς -ος ἐρείσας* (*Ἀχιλῆος ἀντίος ἔλθω*") 144. 146 *τρέσε δ' Ἕκτωρ ' -ος* (-ει, -η vv.ll.) *ὕπο Τρώων, ... ' οἱ δὲ παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ... ' -εος αἰὲν ὑπὲκ κατ' ἀμαξιτὸν ἐσσεύοντο, ' κρουνὼ δ' ἵκανον* 168 (Zeus:) „*φίλον ἄνδρα*

διωκόμενον περὶ -ος (ὁρῶμαι") 237 (Hektor zu 'Deïph.': „*ὃς ἔτλης ἐμεῦ εἵνεκ'*) *-εος ἐξελθεῖν, ἄλλοι δ' ἔντοσθε μένουσι*" 299 (Hektor:) „*ἀλλ' ὁ μὲν* (Deïph.) *ἐν -ει, ἐμὲ δ' ἐξαπάτησεν 'Αθήνη*" **1aη** bei göttl. Tätigkeit, den Gegner 4 'abwenden' *von der Mauer* *X*16 (Ach. zu Ap.: „*ἔβλαψάς μ'*) *ἐνθάδε νῦν τρέψας ἀπὸ -εος* (viele wären noch gefallen, *πρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι*") **1b** Pl. (*πύλας καὶ*) *-εα*; mit Präp., Präv. 'eindringen' / 'drängen in' (feindl. Göttin, Flüchtende), im Akk.-Obj. 'schützen' (Hektor) *Δ* 34 (Zeus zu Hera: „*μενεαίνεις Ἰλίου ἐξαλαπάξαι πτολίεθρον;*) *εἰ δὲ σύ γ' εἰσελθοῦσα* ⟨*πύλας καὶ -εα*⟩ *μαχρὰ ' ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον ...*" *X*99 (Hektor:) „*εἰ μέν κε* ⟨ ⟩ *δύω* (*ἐλεγχείη*") *Φ* 295 (Pos. zu Ach.: „*μὴ πρὶν παύειν*) *πρὶν κατὰ Ἰλιόφι κλυτὰ -εα λαὸν ἐέλσαι* (Tr.)" *X* 507 (Androm. zu Hektor: „Tr. nennen deinen Sohn *'Αστυάναξ*) *οἶος γάρ σφιν ἔρυσο* ⟨ ⟩ *μαχρά*" (dann Opp. *παρὰ νηυσί*, s.o. 1aβ)

2 *Mauer* des gr. Schiffslagers, überw. in den Kämpfen des *M–O*; ihre Erbauung erst im 10. Kriegsjahr wurde schon in der Antike notiert u. als Autoschediasma des Dichters gedeutet (so Aristot. fr. 162 Rose: *ὁ δὲ πλάσας ποιητὴς ἠφάνισεν*, vgl. sch. *M* 3–35; s.o. Heitsch in L3; ähnl. läßt der Dichter die, wohl von ihm in die Sage eingeführten, Phäaken ebf. durch Pos. wieder verschwinden: s. *ν* 177 „*ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν*", dazu s. s.v. *Σχερίη* B Vorbem.); zur Bauweise (nicht bloß *Wall*, sondern wie e. [*Stadt*]*mauer* [s.u. *H* 436], die übrigens, poetolog. gesehen, Ersatz für den fehlenden Mauerkampf um Troia bietet [der aber zur theban. Sage gehört]) u. zur (2aβ) zukünft. göttl. Zerstörung (evt. gedichtet unter dem Eindruck 'zeitgenössischer' vorderoriental. Ereignisse) s.o. L3 u. B Vorbem.; dazu vgl. als Motivparallele Her.' Reinigung des *Αὐγείας*-(s.d.)Stalls durch Flußumleitung; 15x (von 61[1]) dir. R. (2aα: *H* 449, *I* 349, *M* 64; aβ: *H* 461. 463; aγ: *Ξ* 55. 66; aδ: *M* 440. 223, *N* 50. 737, *Π* 558, *I* 232; aε: *I* 67; 2b: *Θ* 177) **2a** Sg. **2aα** Erbauung, Beschaffenheit (s. *δέμω* B1, *ἐλαύνω* B13), im Akk.-Obj. od. Subj., (*M* 380) *-εος ἐντός*; s. noch *θεμείλια φιτρῶν καὶ λάων* (*M* 28, s. *M* 12 ff. in 2aβ) sowie *κρόσσας, ἐπάλξεις* u. *στήλας προβλῆτας πύργων* (*M* 257 ff. in 2aδ), Epith. *λάϊνον* (? *M* 177 f. in 2aθ) — *H* 436 *ἄκριτον ἐκ πεδίου, ποτὶ δ' αὐτὸν* (sc. *τύμβον*) *-ος ἔδειμαν, ' πύργους ὑψηλούς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν. ' ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας, ' ὄφρα δί' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη· ' ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ὄρυζαν ' ⟨εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξ⟩αν*, entspr. Nestors Rat (435–440 ≅ 336–341 [343 „*μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων*"]) 449 (Pos. zu Zeus: „*οὐχ ὁράᾳς ὅτι* [*ὅ τε* rec. West]) *-ος ἐτειχίσσαντο* (Gr.) *νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ' ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν ... ἑκατόμβας; ' τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται* (*τοῦ δ' ἐπιλήσονται, τὸ Λαομέδοντι πολίσσαμεν*)" (sc. Pos. u. Ap.; s.o. *Φ* 446 in 1aα) *I* 349 (Ach.:) „*φραζέσθω* (Ag.) *νήεσσιν ἀλεξέμεναι ... πῦρ. ' ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο, ' καὶ δὴ -ος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ ' ⟨ ⟩εν· ' ἀλλ' οὐδ' ὣς δύναται σθένος Ἕκτορος* ('*ἴσχειν*") *M* 64 (Pulyd.:) „*ἀφραδέως διὰ τάφρον ἐλαύνομεν ... ἵππους· ' ἡ δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ ' ὀξέες ἑστᾶσιν, ποτὶ δ' αὐτοὺς -ος 'Αχαιῶν* (*οὔ πως καταβήμεναι οὐδὲ μάχεσθαι ἱππεῦσι, στεῖνος γάρ*") *N* 683 (*ἔχεν* [Hektor], *ἦ τὰ πρῶτα ἐσᾶλτο* [s.u. 679 in 2aδ], bei den Schiffen des Aias u. Protes.) *αὐτὰρ ὕπερθε ' -ος ἐδέδμητο χθαμαλώτατον*, s. Michel, Erläuterungen 117 f., Janko, Iliad z.St. *Ξ* 32 *πολλὸν γάρ ῥ' ἀπάνευθε μάχης εἰρύατο νῆες ' θῖν' ἔφ' ἁλὸς ... τὰς γὰρ πρώτας πεδίονδε ' εἴρυσαν, αὐτὰρ -ος ἐπὶ πρύμνῃσιν ἔδειμαν* — *M* 380 (Aias tötete den Epiteles) *μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών, ὅ ῥα -εος ἐντὸς ' κεῖτο μέγας παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος* **2aβ** Zerstörung durch die Götter (s.o. L3), im Akk.-Obj. od. Subj., (*M* 25) *ἐς*; (Vorausblick:) *H* 461. 463 (Zeus zu Pos.: „nach Abfahrt der Gr.) *-ος ἀναρρήξας* (s.u. in 2aδ) *τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι, ' αὖτις δ' ἠϊόνα ... ψαμάθοισι καλύψαι, ' ὥς κέν τοι μέγα* ⟨*-ος ἀμαλδύν*⟩*ηται 'Αχαιῶν*" *M* 12. 18. 25. 26. 32 (solange) *ἀπόρθητος πόλις ἔπλεν, ' τόφρα δὲ καὶ μέγα -ος 'Αχαιῶν ἔμπεδον ἦεν.* ' (aber nach Trojas Zerstörg. im 10. Jahr [4 Vv.]) ' *δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ 'Απόλλων ' ⟨ ⟩αι ποταμῶν μένος εἰσαγαγόντες.* ' (Ap. führte 7 Flüsse + *Ἑπτάπορος*[!] vom Ida zus. [6 Vv.]) ' *ἐννῆμαρ δ' ἐς -ος ἴει ῥόον· ὗε δ' ἄρα Ζεὺς ' συνεχές, ὄφρα κε θᾶσσον ἁλίπλοα -εα* (s.u. 2b) *θείη.* ' (Pos. aber *θεμείλια κύμασι πέμπε φιτρῶν καὶ λάων, λεῖα δ' ἐποίησεν* [4 Vv.]) ' *αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι κάλυψε ' ⟨ ⟩ας· ποταμοὺς δ' ἔτρεψε νέεσθαι* — (aktuell:) *O* 361 (*γεφύρωσεν κέλευθον*, sc. Ap. über den Graben) *τῇ ῥ' οἵ γε προχέοντο φαλαγγηδόν, πρὸ δ' 'Απόλλων ' αἰγίδ' ἔχων ἐρίτιμον· ἔρειπε δὲ* (s.u. *Ξ* 15[+]) *-ος 'Αχαιῶν ' ῥεῖα μάλ', ὡς ὅτε τις ψάμαθον πάϊς ἄγχι θαλάσσης* **2aγ** *Mauer* (im Nom.) 'hält nicht', 'stürzt ein', 'wird beschädigt' u.ä. *M* 4 (*μάχοντο*) *οὐδ' ἄρ' ἔμελλε ' τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν καὶ -ος ὕπερθεν ' εὐρύ, τὸ ποιήσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ' ἤλασαν· οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας* (s.o. in 2aβ) *Ξ* 15 (Nestor sah ...) *Τρῶας ὑπερθύμους· ἐρέριπτο* (s.d. B13) *δὲ -ος 'Αχαιῶν* 55 (Nestor:) „*-ος μὲν γὰρ δὴ κατερήριπεν, ᾧ ἐπέπιθμεν ' ⟨ἄρρηκτον νηῶν τε καὶ αὐτῶν εἶλαρ ἔσεσθαι⟩·* ' *οἱ δ' ἐπὶ νηυσὶ* (*μάχην ἔχουσι*") 66 (Ag.:) „*Νέστορ, ἐπεὶ δὴ νηυσὶν ἔπι πρυμνῆσι μάχονται, ' -ος δ' οὐκ ἔχραισμε τετυγμένον, οὐδέ τι τάφρος, ' ἦ ἔπι πόλλ' ἔπαθον Δαναοί, ἔλπομαι δὲ θυμῷ ' ⟨ ⟩*" *M* 399 (*ἔπαλξιν ἑλὼν ἕλχ'* [Sarp.], *ἡ δ' ἔσπετο*) *αὐτὰρ ὕπερθε ' -ος ἐγυμνώθη, πολέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον* **2aδ** bei Tätigkeit der Tr.; im Akk.-Obj., (*M* 291) adnom. Gen., 'durchbrechen' (s.o. *H* 461 in 2aβ): *M* 90 (*μέμασαν*) ⟨*-ος ῥηξάμενοι*⟩, *κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι* 198 (*μέμασαν* [196-8 ≅ 88-90]) *-ός τε ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας* 418 (*οὔτε*) *ἐδύναντο ' ⟨ ⟩θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον, ' οὔτε* (*Δαναοὶ -εος* [s.u. 2 aε] *ἄψ ὤσασθαι*) 440 (Hektor, *ὃς πρῶτος ἐσήλατο -ος* [s.u.]:) „*ὄρνυσθ' ... ῥήγνυσθε δὲ -ος ' 'Αργείων καὶ νηυσὶν ἐνίετε ... πῦρ*" 257. 261 *ῥήγνυσθαι μέγα* ⟨*-ος 'Αχαιῶν*⟩, *πειρήτιζον.* ' *κρόσσας μὲν πύργων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις, ' στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' 'Αχαιοὶ ' πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων. ' τὰς οἵ γ' αὐέρυον, ἔλπονται δὲ ⟨ ⟩ ' ῥήξειν* (aber die Gr. *ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις ...*) 223 (Pulyd.:) „*ὦς ἡμεῖς, εἴ πέρ τε πύλας καὶ ⟨ ⟩ ' ῥηξόμεθα σθένεϊ μεγάλῳ, εἴξωσι δ' 'Αχαιοί, ' οὐ κόσμῳ παρὰ ναῦφιν ἐλευσόμεθ'*" 291 (*οὐδ' ἄν 'Τρῶες καὶ*) *Ἕκτωρ ' -εος ἐρρήξαντο πύλας καὶ μαχρὸν ὀχῆα, ' εἰ μὴ* (Sarp. ...) — mit Präp., Präv., 'angreifen', 'übersteigen', 'eindringen' u.ä.: *M* 137 *οἱ δ' ἰθὺς πρὸς -ος ἐΰδμητον βόας αὔας ' ὑψόσ' ἀνασχόμενοι ἔκιον* 443 *ἴθυσαν δ' ἐπὶ -ος ἀολλέες· οἱ μὲν ἔπειτα ' κροσσάων ἐπέβαινον* ("*Ἕκτωρ δ' ἁρπάξας λᾶαν ...*) 264 *φράξαντες ἐπάλξεις ' βάλλον* (Gr.) *ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ -ος ἰόντας* (*Αἴαντε ἐπὶ πύργων φοιτήτην*) 143 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ -ος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν ' ... ' ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε πυλάων πρόσθε μαχέσθην* ≅ *O* 395 (*ἐνόησε*) *M* 388 (*Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον*) *ἰῷ ἐπεσσύμενον βάλε* ⟨*τείχεος ὑψηλοῖο*⟩, *ἐπ.* + Gen. *Π* 512 *τεῖρε γὰρ αὐτὸν* (Glaukos) ' *ἕλκος, ὃ δή μιν Τεῦκρος ἐπεσσύμενον βάλεν ἰῷ ' ⟨ ⟩ M* 308 *Σαρπηδόνα θυμὸς ἀνῆκε ' -ος ἐπαΐξαι δία τε ῥήξασθαι ἐπάλξεις* 468. 469 (Hektor, *ὅτ' ἐσᾶλτο πύλας, κέκλετο*) *-ος ὑπερβαίνειν* (s.d. B II 16) ... ' *αὐτίκα δ' οἱ μὲν -ος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ' αὐτὰς ' ποιητὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δὲ φόβηθεν ' νῆας ἀνά N* 50 (Pos.:) „*Τρώων, οἳ μέγα -ος ὑπερκατέβησαν ὁμίλῳ*" ≅ 87 737 (Pu-

lyd.:) „*Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ⌞κατὰ -ος⌟ ἔβησαν*“ (s.d. B II 9b) *O* 384 (Gl.: *ὥς κῦμα νηὸς ὑπὲρ τοίχων[!] καταβήσεται*) *ὥς Τρῶες μεγάλῃ ἰαχῇ ⌞ ⌟ ἔβαινον* (*ἐπὶ πρύμνῃσι μάχοντο*), zu Gl. u. Ausdr. s. Janko (Iliad) z.St. *M* 438 (*κῦδος Ἕκτορι*) ⌞*ὃς πρῶτος ἐσήλατο -ος Ἀχαιῶν*⌟ *Π* 558 (Patr.:) „*κεῖται ἀνὴρ ⌞ ⌟ Σαρπηδών*“ *N* 679 *ἔχεν* (Hektor) *ἦ τὰ πρῶτα πύλας καὶ -ος ἐσᾶλτο · ῥηξάμενος Δαναῶν πυκινὰς στίχας ἀσπιστάων* — sonst nach Präp.: *I* 232 (Od. zu Ach.:) „*ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ -εος αὖλιν ἔθεντο · Τρῶες ὑπέρθυμοι*“ *M* 390 (Glaukos getroffen) *ἂψ δ' ἀπὸ -εος ἆλτο λαθών* (vgl. 420 mit gen. sep. in 2aε) **2aε** bei Tätigkeit der Gr., (*Y* 49) Ath.s; im Akk.-Obj., Flüchtende: *O* 345 *τόφρα δ' Ἀχαιοὶ · τάφρῳ καὶ σκολόπεσσιν ἐνιπλήξαντες ὀρυκτῇ · ἔνθα καὶ ἔνθα φέβοντο, δύοντο δὲ -ος ἀνάγκῃ* — mit Präp.: *M* 352 (*κῆρυξ*) *βῆ δὲ θέειν παρὰ -ος Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων* (vgl. 333 *ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, εἴ τιν' ἴδοιτο*) 374 (*εὖτε Μενεσθῆος*) *πύργον ἴκοντο · ⌞-εος ἐντὸς⌟ ἰόντες* (dagg. *ἐπ' ἐπάλξεις βαῖνον*, sc. Angreifer) 416. 420 *Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας · ⌞ ⌟θεν* ... (weder konnten die Lykier die *Mauer* durchbrechen [s.o. 418 in 2aδ], noch konnten die Gr. sie [4 Vv.]) · *-εος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν*, mit gen. sep. (s.o. *M* 390 *ἂψ δ' ἀπό* in 2aδ) — zw. *Graben u. Mauer*: *I* 67 (Nestor:) „*φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι · λεξάσθων ⌞παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν -εος ἐκτός⌟*“ 87 (*ἕπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ κοῦροι*) *κὰδ δὲ μέσον* (s.d. B 2b α) *τάφρου καὶ -εος ἷζον ἰόντες* *Σ* 215 (Ach.) *στῆ δ' ἐπὶ τάφρον ἰὼν ἀπὸ -εος, οὐδ' ἐς Ἀχαιοὺς · μίσγετο* (*ἤϋσ'*) *Y* 49 (Ath.) *στᾶσ' ὀτὲ μὲν ⌞ ⌟ · ἄλλοτ' ἐπ' ἀκτάων* **2aζ** wird allg. 'umkämpft' (mit Präp., Präv.) *M* 36 *τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει · -ος εὔδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων · βαλλόμεν'. Ἀργεῖοι δὲ* (*νηυσὶν ἔπι ἐελμένοι*) 177 (Dichter:) *ἀγαλέον δέ με ταῦτα θεὸν ὣς πάντ' ἀγορεῦσαι · · πάντῃ γὰρ περὶ -ος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ · ⌞λάϊνον⌟ · Ἀργεῖοι δὲ* (*νηῶν ἠμύνοντο*), Vbd. ⌞ ⌟ *τ*. schwierig wegen krasser Sperrung (betonter VA-Stellg. im Enjb.), u. sachl.: Warum Feuer um 'steinerne' *Mauer*? (sonst gg. Schiffe), s. noch s.v. *πῦρ* (B 1a) u. Leaf u. Hainsworth (Iliad) z.St. 289 *τὸ δὲ -ος ὕπερ πᾶν δοῦπος ὀρώρει. · οὐδ' ἄν* (*-εος* [s.o. 2aδ] *ἐρρήξαντο πύλας*, sc. Tr.) *über die Mauer hin* *O* 391 *εἴως μὲν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε · -εος ἀμφεμάχοντο θοάων ἔκτοθι νηῶν* (solange war Patr. bei Euryp.) **2b** Pl., als Akk.-Obj. zu 'erbauen', 'zerstören' *Θ* 177 (Hektor:) „*νήπιοι* (Gr.), *οἳ ἄρα δὴ τάδε -εα μηχανόωντο · ἀβλήχρ' οὐδενόσωρα · τὰ δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει · · ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν. · ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἔπι* (*γένωμαι*“) *M* 26 *ὔε δ' ἄρα Ζεὺς · συνεχές, ὄφρα κε θᾶσσον ἀλίπλοα -εα θείη* (s.o. 2aβ)

3 sonst; 7× (von 9[i], 3[o], 3[H], 1[h]) dir. R. **3a** Sg. **3aα** *Mauer* versch. r Städte (Theben, Kalydon, Pylos, Scheria, Eleusis, in Schildbeschr., allg.) 'umkämpfen', 'schützen', 'erbauen', 'büßen lassen' (sc. Zeus), 4× mit Präp., 3× im Akk.-Obj. *Δ* 407 (Sthen. zu Ag.:) „*ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο · παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ -ος ἄρειον*“ (s.d.), vgl. *-εα Θήβης* (s.u. 3b) *I* 552 (Phoinix: „solange Meleagros kämpfte) „*οὐδὲ δύναντο* (Angreifer) · *-εος ἔκτοσθεν μίμνειν πολέες περ ἐόντες*“, vgl. 353 (s.o. 1aβ) Hes. fr. 33a, 20 (Periklymenos gegen Her.) *μαρνάμενος Νηλῆος ⌞ἀγακλειτ⌟ὸν* (pap., ⌞ ⌟*οῦ* ci. West, v. Hirschberger, Komm. 241sqq. [sed *ἀγακλυτὸν* contra metr.!]) *περὶ -ος* *Σ* 514 (Schildbeschr.: Krieger im *λόχος*) *-ος μέν ῥ' ἄλοχοί τε φίλαι καὶ νήπια τέκνα · · ῥύατ' ἐφεσταότες* (u. Greise) *ζ* 9 (*εἶσεν δὲ Σχερίῃ*, Nausithoos se. Volk) *ἀμφὶ δὲ -ος ἔλασσε* (s.d. B 13) *πόλει καὶ ἐδείματο οἴκους · καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας* (s.u. *η* 44 [in 3b] *σκολόπεσσιν ἀρηρότα*), obwohl e. Mauer eigtl. überflüssig (s. *ζ* 201 ff. sowie s.v. *Σχερίη* B Vorbem.) Op. 246 (*πόλις* büßt für Übeltäter) *ἦ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅ γε -ος · · ἢ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτείνυται αὐτῶν* h. Cer. 271 (Dem.:) „*μοι νηόν τε μέγαν καὶ βωμὸν ὑπ' αὐτῷ · · τευχόντων πᾶς δῆμος ὑπαὶ πόλιν αἰπύ τε -ος · Καλλιχόρου καθύπερθεν ἐπὶ προὔχοντι κολωνῷ* (*ὄργια δ'*“), s. Richardson z.St. **3aβ** irr.: nicht vorhandene *Schutzmauer* (zusätzl. zur Lagermauer) als Zuflucht für die Gr., Subj. im A.c.I. *O* 736 (Aias: „*ἀνέρες ἔστε, φίλοι*) *ἠέ τινάς φαμεν εἶναι ἀοσσητῆρας ὀπίσσω, · · ἦέ τι -ος ἄρειον* (s.d.), *ὅ κ' ἀνδράσι λοιγὸν ἀμύναι; · · οὐ* (*σχεδόν ἐστι πόλις πύργοις ἀραρυῖα*“) **3aγ** *(eherne) Mauer* um Insel des Aiolos u. Tartaros (= Gefängnis der Titanen), als Subj. *κ* 3 (Apologe: *ἔνθα δ' ἔναιεν Αἴολος πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ · πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι -ος · · χάλκεον ἄρρηκτον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη* Th. 733 *τοῖς* (Titanen im Tartaros) *οὐκ ἐξιτόν ἐστι, θύρας δ' ἐπέθηκε Ποσειδέων · · χαλκείας, -ος δ' ἐπελήλαται* (*περίκειται, περοίχεται* vv.ll.) *ἀμφοτέρωθεν*, entspr. (726) *τὸν πέρι* (sc. *Τάρταρον*) *χάλκεον ἔρκος ἐλήλαται*, s. West zu 720 ff. (726 mit Parall. zum Erz bei 'kosm. Architektur') **3aδ** *beidseitig aufgeschütteter Erdwall* (*τ. ἀμφίχυτον*, s.d.) als gottgebaute Zuflucht für Her. gegen das Seeungeheuer (Relikt der Vorgesch.), mit *ἐς* *Y* 145 (*ἠγήσατο*, Pos.) *-ος ἐς ἀμφίχυτον Ἡρακλῆος θείοιο · · ὑψηλόν, τό ῥά οἱ Τρῶες καὶ Παλλὰς ... · · ποίεον* (als Zuflucht [*ὑπεκπροφυγών*] gegen das *κῆτος*, s.d.) **3b** Pl. *Stadtmauern* von Theben, Pheia, Scheria u. allg., 'zerstören', 'umkämpfen' u.ä., bzw. (*η*) 'bewundern', 3× im Akk.-Obj., 2× mit Präp. *B* 691 (Ach. *χωόμενος Βρισηΐδος, τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο*) *Λυρνησσὸν διαπορθήσας καὶ ⌞-εα Θήβης⌟*, s.d. B II (Umschr. des ON als metr. Altern.) *Δ* 378 (Ag. zu Diom.:) „*οἱ δὲ τότ' ἐστρατόωνθ' ἱερὰ πρὸς ⌞ ⌟*“ (s.d. B I u. vgl. *Δ* 406+ *Θήβης ἕδος*, *A* 366 *ἱερὴν* [s.d. B 2b] *πόλιν*) *Δ* 308 (Nestor parānet.:) „*ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας καὶ -ε' ἐπόρθεον*“ *H* 135 (Nestor: „*ἡβῶμ' ὡς ὅτε μάχοντο*) *Φειᾶς πὰρ -εσσιν Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα*“ *η* 44 *θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ... · · αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς καὶ -εα μακρά, · ὑψηλά, σκολόπεσσιν* (*σκοπέλοισιν* v.l.) *ἀρηρότα* (s.d. B 3aα), *θαῦμα ἰδέσθαι* (s.o. *ζ* 9 *-ος* [in 3a]; *ζ* 262 entspr. *πύργος* [s.d. B 1a sowie Vorbem.] *ὑψηλός* 'hohes Bollwerk') *versehen mit* (od. *gefügt aus?*) *Pfählen* (vgl. noch *Π* 212 *τοῖχον λίθοισι ἀραρίσκειν*), gg. „eine reine Pfostenwand“ (so Mannsperger [L 1] 297) spricht viell. der sonst. Luxus der Phäaken (*η* 81 ff.); s. noch Hainsworth (Odyssey) z.St. mit Vgl. der griech. Lagermauer; sachl. Einwände u. zur v.l. M. Mayer, JDAI 40, 1925, 79 ff.

D Cat. 89,7 Trav. *ἐπεὶ τείχει*[Choer. fr. dub. 23,4 p. 205 Ber. (= Suppl. Hell. 904) v.l. *Y* 60 *γρ.* *κ* 13 *πόλιν καὶ -εα μακρά* (*δώματα καλά* vulg.)

G 1 Epith. u. a. Adj. (s.o. B 1aα:) *εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ὑψηλόν*, präd. *ἐπίδρομον*; (aβ. γ. ε:) *αἰπύ, ὑψηλοῖο*; (1b:) *μακρά, κλυτά*; (2aα:) präd. *χθαμαλώτατον*; (aβ:) *μέγα*, präd. *ἔμπεδον*; (aγ:) *εὐρύ* (Enjb.), *τετυγμένον*, vgl. präd. *ἄρρηκτον εἴλαρ*; (aδ:) *μέγα, ὑψηλοῖο*; (aθ:) *εὐδμητον, ⌞λάϊνον* (Enjb., probl.); (2b:) *ἄβληχρ' οὐδενόσωρα*, präd. *ἀλίπλοα*, s.a. *τάδε*; (3aα. β:) *ἄρειον, αἰπύ, ⌞ἀγακλειτ⌟ὸν* (⌞ ⌟*οῦ* [sc. *Νηλῆος*] ci. West); (aγ:) *χάλκεον ἄρρηκτον* (Enjb.); (aδ:) *ἀμφίχυτον ... · · ὑψηλόν* (Enjb.); (3b:) *ἱερά, μακρὰ · · ὑψηλὰ σκολόπεσσιν ἀρηρότα θαῦμα ἰδέσθαι*; 2 mit adnom. Gen. u.ä. (s.o. B 1aα. γ:) *ἐνδμήτοιο πόληος*; (aβ. δ:) *Τρώων*; (1b:) *Ἰλιόφι*; (2aβ. γ. δ. ε:) *Ἀχαιῶν, Ἀργείων*; (3aα:) *Νηλῆος*; (aδ:) *Ἡρακλῆος*; (3b:) *Θήβης, Φειᾶς* 3 im Gen. zu (s.o. B 1aγ:) *ἐπ' ἀγκώνος*; (2aδ:) *πύλας*; (aε:) *μέσον* 4 gekoppelt/im Kontext mit (s.o. B 1aε:) *περὶ πτόλιν, πόλιος* (vgl. *πόλιν πέρι* in 1aα); (1b:)

πύλας; (2aα. γ:) τύμβον, πύργους, πύλας, τάφρον, σκόλοπας⁺, ἔπαλξιν, νῆες⁺ (ἐπὶ πρύμνησιν), εἴλαρ; (aδ:) νῆες⁺, πύλας, ἐπάλξεις, κρόσσας πύργων, στήλας; (aε:) τάφρῳ⁺ (καὶ σκολόπεσσιν), πύργον; (aζ:) δούρατα πύργων, νηῶν; (3aα:) Θήβης ἕδος, ἀμφὶ πόλει bzw. nb. πόλιν, οἴκους, νηούς, ἀρούρας, στρατόν, νέας, νηόν, βωμόν, Opp. λόχος; (aβ:) ἀοσσητῆρας, πόλις, πύργοις; (aγ:) πέτρῃ, περὶ (νῆσον), θύρας χαλκείας; (3b:) Λυρνησσόν, πόλιας, ἀμφὶ ῥέεθρα, λιμένας, νῆας, ἀγοράς, σκολόπεσσιν ἀρηρότα H.W. Nordheider

τείως s. τέως

τεκμαίρομαι [2ⁱ, 4°, 3ᴴ, 1ᵇ] M 1 [-⏑⏑] -αίρομ' λ 112 = μ 139 2a [-⏑⏑⏑] -αίρομαι η 317; ⌞-αίρεται⌟ εὐρύοπα Ζεύς Op. 229. 239, ⌞ ⌟ Η 70; ⌞-ήρατο⌟ h. Ap. 285 [-⏑⏑⏑] ⌞ ⌟ κ 563 2b [⏑-⏑×] θεοὶ κακὰ ⌞-ήραντο⌟ Ζ 349 3 [⏑⏑-⏑×] θεοὶ διε⌞ ⌟ Op. 398

Σχ sch. min. P.Oxy. 3159 zu Η 70: σημειοῦται, sch. D z.St.: βουλεύεται. ἢ τελειοῖ. ἢ ἐπὶ τέλος ἄγει (≅ Ζ 349); sch. Barn. η 317: τελειῶ, κ 563: διεσημήνατο

L Buttmann, Lexil. I 127 f.; Frisk, Kl. Schr. 43

B vor(aus)sehen, (vor)bestimmen, zudenken, verhängen, i̯-Abl. zu τέκμωρ (wie τεκταίνομαι zu τέκτων, σημαίνω zu σῆμα), vgl. (m. μῆτις, lat. *mētior* verw.) russ. *metit'* 'markieren', *nametit'* 'vorhaben, planen' zu *meta* 'Kennzeichen', *primeta* 'Merkmal, Vorzeichen'; Subj. göttl. bis auf 2° (am Ende), Sach-Obj. im Akk. (2ⁱ κακά, sonst nom. act.) bis auf 1ᵇ Inf., pers. Obj. im (bis auf Op. 398 pron.) Dat. (Pl.) außer Ζ 349, η 317, 1ᵇ; nur Ind. (6× Prās., 4× Aor., nur Kompos. 1ᴴ m. Augm.), in dir. R. (hom.) o.ā. (3ᴴ) bis auf 1ᵇ Op. 398 (ἐργάζευ) ἔργα τά τ' ἀνθρώποισι θεοὶ διε⌞-ήραντο⌟, vgl. V. 276, Ω 525 Ζ 349 (wär ich bei Geburt gestorben) πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι. ' αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ (διε- v.l.) ⌞ ⌟ ' ἀνδρὸς ἔπειτ' ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις, vgl. η 197 f. Η 70 (ὅρκια) οὐκ ἐτέλεσσεν, ' ἀλλὰ κακὰ φρονέων ⌞-αίρεται (Zeus)⌟ ἀμφοτέροισιν, ' εἰς ὅ κεν ἢ (Τροίην ἕλητε ἢ δαμήετε), Obj. ἀπὸ κοινοῦ, vgl. Bergold, Zweikampf 188 A.3 Op. 229 (εἰρήνη ἀνὰ γῆν) οὐδέ ποτ' αὐτοῖς (Gerechten) ' ... πόλεμον ⌞ ⌟, vgl. Δ 15 f. 239 (οἷς δ' ὕβρις μέμηλε) τοῖς δὲ δίκην ... ⌞ ⌟ h. Ap. 285 (ἵκεο δ' ἐς Κρίσην ὑπὸ Παρνησόν) ἔνθα ... ⌞-ήρατο⌟ (Ap.) ... ' νηὸν ποιήσασθαι ἐπήρατον (Klangresponsion!) *entschloß sich*, vgl. V. 244 f., Μ 17 κ 563 (φάσθε νύ που οἶκόνδε) ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἧμιν ὁδὸν ⌞ ⌟ Κίρκη ' εἰς Ἀίδαο δόμους (ψυχῇ χρησομένους Τειρεσίαο), s. 490 ff., vgl. V. 549, α 444, kontrast. α 327 λ 112 εἰ δέ κε σίνηαι (sc. die Heliosrinder), τότε τοι ⌞-αίρομ⌟' (Teir.) ὄλεθρον ' νηΐ τε καὶ ἑτάροις = μ 139 (Kirke) *sehe voraus*, vgl. ψ 251, kontrast. Ξ 464 'verhängten', Γ 416 'werde entfachen' η 317 (ἀέκοντα δέ σ' οὔ τις ἐρύξει) πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ ⌞ ⌟αι (Alkin.) ... ' αὔριον ἔς *sehe vor*, vgl. ε 173. 233. – Wortf.: βουλεύω (Β 114⁺), θεμιστεύω B 2, θεοπροπέω, ἐπικλῶσαι, μαντεύομαι, μήδομαι B 1, μητιάομαι, ἐπινῆσαι / κατανήσασθαι, διατάσσω, ἐπιτέλλομαι (α 327), φράζω (α 444), χρέω

Kompos.: διατ. *dis-ponieren* Op. 398 (am Anf.)

R. Führer

τέκμαρ [1ᴴ, 2ᵉ] *Grenzmarke* i.S.v. *Unterscheidungsmerkmal* (Porzig, Satzinhalte 348), *Definition*, jew. + adnom. Gen., nachhom. Form (Frisk, Kl. Schr. 43) in komplem. Distr. zu τέκμωρ (s.d.), appos. Akk. (+ Epith.) od. präd. Nom., in dir. R. Hes. fr. 273,2 ἡδὺ δὲ καὶ τὸ πυθέσθαι, ὅσα θνητοῖσιν ἔδειμαν ' ἀθάνατοι, δειλῶν τε καὶ ἐσθλῶν -αρ ἐναργές = Mus. fr. 7,2 (je 2× εσθ, δει, αρ), vgl. υ 85 f., Op. 669, s.a. Buttmann, Lexil. I 129 Cert. p. 40,11 τῆς σοφίης δὲ τί -αρ ἐπ' ἀνθρώποισι πέφυκεν; – γινώσκειν τὰ παρόντ' ὀρθῶς, καιρῷ δ' ἅμ' ἕπεσθαι R. Führer

τέκμωρ [7ⁱ, 2°, 1ᵇ] E uns., vgl. Mayrhofer, EWAia I 345, LIV² 383 f. – Abl.: τεκμαίρομαι

M 1 [⏑×] μαχήσοντ'⁺ εἰς ὅ κε ⌞-ωρ ' Ἰλίου⌟ εὔρωσιν⁺ Η 30, Ι 48, ⌞ ⌟ Ι 418 = 685; ἵκ/εὕρετο -ωρ Ν 20, Π 472; -ωρ δ 373 ≅ 466 2a [⏑-] -ωρ Α 526 2b [-⏑] -ωρ h. 32,13

Σχ sch. min. P.Oxy. 3238 zu Α 526: τέλος (so reg.: P.Köln inv. 2281 u. P.Mil.Vogl. 120 z.St., P.Berlin inv. 21111 zu δ 466, sch. D Η 30, Ι 418). ἢ τε[κμή]ριον (≅ sch. D)

L ¹Buttmann, Lexil. I 126 ff.; ²Leaf zu Η 30; ³Frisk, Kl. Schr. 42 f.; ⁴Porzig, Satzinhalte 348; ⁵Penwill, Apeiron 8,2, 1974, 23 f.

B (Lᵉ:) *Endpunkt* (i.S.v. *Ziel, Ende* in 1), *Schlußpunkt* (i.S.v. *eindrucksvolles Zeichen* in 2); (?relig.) Archaismus: ohne Flex. (Leukart, Minos 20–22, 1987, 355), Wechsel von -ωρ mit -αρ- (in Abl.) bzw. (späterem) -αρ (Nussbaum, Head and Horn 119); in assoz. Zush. m. Zeus Α 526 ff., Ι 418 f. (vgl. Abl. Η 69 f., Op. 229. 239), τέτ(ε)υκ/χαται Ν 20 ff., h. 32,13; hom. in (Α 526, Η 30, δ 373 göttl.) dir. R. (vorletzter V. Α 526, Ι 48) außer Ν 20, Π 472. – Wortf.: λύσις (ι 421), μῆτις (τ 158), μῆχος, πεῖραρ, σῆμα, τέλος, ὑπόσχεσις (Β 349) 1 Akk. (am VE, s. M 1) abh. von δήετε (Ι 418⁺), εὐρέμεναι⁺ (3ⁱ, 2°), ἵκετο (Ν 20, göttl. Subj.), 5ⁱ + adnom. Gen. (Ἰλίου außer Π 472) Ν 20 (Samothrake:) ἐξ ὄρεος κατεβήσετο (Pos.) ... ' 2vv. ' τρὶς μὲν ὀρέξατ' ἰών, τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο -ωρ, ' Αἰγάς *Ziel*, vgl. Ι 56 δ 373 ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι -ωρ ' εὑρέμεναι δύνασαι ≅ 466 (1. P.) *ein Ende*, vgl. Β 342 f. ~ μ 392 f. Π 472 (ἡνία σύγχυτ', ἐπεὶ κεῖτο ⌞παρήορο⌟ς) τοῖο μὲν Αὐτομέδων ... εὗρετο -ωρ· ' σπασσάμενος (ἄορ ἀπέκοψε ⌞ ⌟ν) *die Lösung*, vgl. ι 421 f. Η 30 νῦν μὲν παύσωμεν (Ap. m. Ath.) πόλεμον ... ' σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχήσοντ', ⌞εἰς ὅ κε -ωρ ' Ἰλίου εὔρω⌟σιν, ἐπεὶ ὣς φίλον ἔπλετο θυμῷ ' ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ, Umschr. f. πέρσις (ἅλωσις), vgl. Ο 70 f. (Abl. Η 70 f.) Ι 48 (Diom. zu Ag.: „ἔρχεο· Gr. μενέουσι) εἰς ὅ κέ περ Τροίην διαπέρσομεν. εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ ' φευγόντων ... ' νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ', ⌞ ⌟μεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν", vgl. Π 100 418 (segelt heim) ἐπεὶ οὐκέτι δήετε -ωρ ' Ἰλίου (μάλα γάρ ἔθεν Ζεὺς χεῖρα ὑπερέσχε) = 685 2 Nom. (s. M 2) als Prädik. (in Nom.satz vor Nom.satz bzw. nb. τέτυκται nach τελέθωσιν), nur in göttl. Kontext, jew. nach (1ⁱ attr.) Superl. im V. davor Α 526 (τοι ⌞κεφαλῇ κατανεύσ⌟ομαι) τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον ' -ωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν ' οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τί κεν ⌞ ⌟ω h. 32,13 (εὖτ' ἂν ἐλάσῃ) ἵππους ' ἑσπερίῃ διχόμηνος, ὅτε πλήθει μέγας ὄγμος, ' λαμπρόταταί τ' αὐγαὶ τότ' ἀεξομένης τελέθωσιν ' οὐρανόθεν· -ωρ δὲ βροτοῖς καὶ σῆμα τέτυκται, vgl. Χ 30 f. u. s. West zu Op. 398

R. Führer

τέκνον [43ⁱ, 34°, 22ᴴ, 17ʰ, 2ᵉ] E altes Verbaladj. m. -no-Suff. zu τίκτω (s.d.), 'das Geborene'; Risch 97; vgl. auch τέκος. Vbd. m. ahd. *thegan* 'Gefolgsmann' > 'Degen' neuerdings abgelehnt in L¹⁰

F Nom. -ον 1, Vok. -ον 42, Akk. -ον 1; Nom. -α 11, Vok. -α 11, Akk. -α 51, -ων 1

M immer zweis. 1 Stamms. im longum 1a [⏑⏑] ⌞-ον ἐμόν⌟, τί ω 478; ⌞ ⌟ Ι 254, Λ 786, Τ 8. 342, Ω 128, α 64 = ε 22 = τ 492 = ψ 70, λ 155, ψ 105; -ον Χ 431; -α φίλ' δ 78, h. Cer. 119; -α θεῶν Hes. fr. 204,101; -α Ι 594 [⏑⏑] ⌞ὦ μοι -ον ἐμόν⌟ τί Α 414; ⌞ ⌟ λ 216; ⌞-ον ἐμόν⌟, καί Ε 382, h. Cer. 467; ⌞ ⌟ Ε 428, Χ 82; ⌞χαίρετε -α Διὸς⌟ καί h. 25,6,

h. 27,21; ⌊ ⌋ Th. 104 [⏑̯] *τοιγὰρ ἐγώ τοι, -ον, ἀληθέα/ ἀληθείην* γ 254 = π 61 / π 226 = χ 420; ⌊*ναὶ δὴ ταῦτά γε -ον*⌋ *ἐμόν* χ 486; ⌊ ⌋ Σ 128; *φίλε -ον* Χ 84, β 363, γ 184, ο 509; *μοι -ον* inc. sed. fr. 3,1 p. 105 Dav.; *-ον* Φ 379, τ 22. 363, υ 135; *φίλα -α* Κ 192, h. Cer. 138; *-α φίλα* γ 418; *ἀγλαὰ -α* Σ 337 = Ψ 23, λ 249 ≅ Hes. fr. 31,2 suppl.; *τρία -α* Ζ 196; *-α* Β 317 ≅ 326, Ω 253, ν 45 ≅ τ 266in. [⏑̯] *καὶ -α τεκέσθαι* χ 324, h. Cer. 136; ⌊*ἀγλαὰ -α*⌋ (*τεκεῖσθαι*) h. Ven. 127; ⌊ ⌋ τ[*εκ-* Hes. fr. 31,4; *-α* Τ 400, Th. 240. 894, Op. 235 **1b** [⏑̯×] *ἠΰτε -ον* h. Merc. 151. 163; *Τρώων ἀλόχους* ⌊*καὶ νήπια -α*⌋ Ζ 95 = 276 = 310, Ρ 223; *ἄλοχοι* ⌊ ⌋ Β 136; *ἀλόχους/οί τε φίλας/αι* ⌊ ⌋ Δ 238, Σ 514; ⌊ ⌋ Χ 63, Ω 730, μ 42, ξ 264 = ρ 433; *νήπια -α* Β 311, Λ 113; *Διὸς περικαλλέα -α* h. Merc. 323. 397. 504; *κάλλιμα -α* h. 31,5; *ἀγλαὰ -α* Β 871, λ 285, ξ 223, Th. 366. 644, h. Ap. 14, h. 33,2, Vit. p. 9,8; *φίλα -α* Β 315; *γείνατο -α* Th. 385, Hes. fr. 70,32 = 243,6 = 251a,6; *φαί*⌊*διμα -α*⌋ Th. 453, Hes. fr. 33a,8; *κύ*⌊ ⌋ 10a,30; *ἐρικυδέα -α* λ 631; *τρία τέκνα* Hes. fr. 204,130; *-α* Β 313 = 327, Ω 542, π 217, Th. 149. 308. 968 = 1020, Op. 330, Hes. fr. 89,4; *-ων* Μ 170 **1c** [⏑̯–] *-ον μή* Τ 29, h. Cer. 393; *-ον* Α 362 = Σ 73, Ζ 254, h. Cer. 248 **2** Stamms. in d. brevia [–⏑̯] *-ον φίλε/ον* ο 125, ψ 26

L [1]Buchholz, Realien I 2, 32 f.; [2]Wendel, Gesprächsanrede 98 ff.; [3]H. B. Rosén, Strukturalgrammat. Beitr. zum Verständnis Homers, Amsterdam 1967, 30 f.; [4]M. Forderer, Anfang u. Ende d. abendländ. Lyrik, Amsterdam 1971, 64; [5]Gates, IJAL 27, 1971, 11-14; [6]Ciantelli, SSL 12, 1972, 292–94; [7]D. D. Boedeker, Aphr.'s Entry into Gr. Epic, Leiden 1974, 37 f.; [8]Brenk, Eranos 84, 1986, 83 ff.; [9]R. Sacks, The Traditional Phrase in Homer, Leiden 1987, 94 ff.; [10]Zimmer, AJGLL 12, 2, 2000, 291–99

B *Kind*, in d. Erz. nur von leibl. Verwandtschaft = *Sohn* od. *Tochter* od. auch *Tierjunges*; in d. Anrede nicht selten auch im nichtverwandtschaftl. Verh. gebr., als zärtl. Anrede z.B. eines Älteren ggüber d. Jüngeren, od. bei quasi verwandtschaftl. Bindg. (z.B. Eurykl./Od.; vgl. L[3]; Ramming, Dienerschaft 151 m. A.2); Untersch. zw. τ. u. *παῖς* vgl. dies u. L[12]; sem. Untersch. zw. τ. u. *τέκος* nach hom. Befund kontrovers disk. (pro: L[5]; contra: L[6]; vgl. auch s.v. *τέκος*); zur *constr. ad s.* Chantraine, Gr.h. II 20 f.; Wortf.: *γόνος, ἔκγονος* u. s. *παῖς* Gliederg.: **1** in d. Anrede (52×) **1a** Verwandtschaft **1aα** unsterbl. Kinder (Götter) **1aβ** sterbl. Kinder (Menschen) **1aβaa** V. zu Kind(ern) **1aβbb** M. zu Kind **1b** nicht Verwandtschaft **1bα** Männer reden an **1bβ** Göttin (Dem.)/Frauen reden an **2** nicht in d. Anrede (66×) **2a** Götterkinder **2b** Menschenkinder **2bα** allg. **2bβ** genealog., als Herkunftsbez. **2bγ** als Inbegriff d. (meist durch Krieg gefährdeten) Familie, in Vbd. m. *ἄλοχοι, γυναῖκες* od. ähnl., wie dt. 'Weib u. Kind' **2bγaa** als Kriegsbeute **2bγbb** sonst **2c** Tierkinder

1 in d. Anrede (52×) **1a** Verwandtschaft **1aα** unsterbl. Kinder (Götter) Τ 342 (Zeus zu Ath.:) „⌊*-ον ἐμόν*⌋ *δὴ πάμπαν ἀποίχεαι ἀνδρὸς ἑῆος* (Ach.)" α 64 (dies.:) „⌊ ⌋ *ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων*" = ε 22 (dies.:) ω 478 (dies.:) „⌊ ⌋ *τί με ταῦτα διείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς;*" Ε 428 (Zeus zu Aphr.:) „*οὔ τοι* ⌊ ⌋ *δέδοται πολεμήϊα ἔργα*" Φ 379 (Hera:) „*Ἥφαιστε, σχέο, -ον ἀγακλεές*" Ε 382 (Dione zu Aphr.: nach deren Verwundg., sie streichelnd) „*τέτλαθι,* ⌊ ⌋ *καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ*" h. Cer. 467 (Rhea zu Dem.:) „[*ἀλλ' ἴθι -ον*] *ἐμὸν, καὶ πείθεο*" 393 (Dem. zu Perseph.:) „*-ον, μή ῥά τί μοι σ*[*ύ γε πάσσαο νέρθεν ἐοῦσα*] ' *βρώμης;*" Th. 104 *χαίρετε, -α Διός* (Musen), *δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν* = h. 25,6in. (Musen) = 27,21in. (Ap. u. Art.) **1aβ** sterbl. Kinder (Menschen) **1aβaa** V. zu Kind(ern) Ι 254 (Od. zu Ach.:) „⌊*-ον ἐμόν*⌋ (Pel. zu Ach.), *κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη* ' *δώσουσ' αἴ κ' ἐθέλωσι*" Λ 786 (Menoitios zu Patr.:) „⌊ ⌋ *γενεῇ μὲν ὑπέρτερός ἐστιν Ἀχιλλεύς κτλ.*" Ω 253 (Priam.:) „*σπεύσατέ μοι, κακὰ -α, κατηφόνες*" γ 418 (Nestor zu se. Söhnen:) „*καρπαλίμως μοι, -α φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ*" π 226 (Od. zu Tel.:) „*τοιγὰρ ἐγώ τοι, -ον, ἀληθείην καταλέξω*" ‖ inc. sed. fr. 3,1 p. 105 Dav. (Amphiaraos:) „*πουλύποδός μοι, -ον, ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ' ἥρως*", vgl. Athen. 7 p. 317a; Theb. fr. 4,1 p. 25 Ber. (m. Lit.) **1aβbb** M. zu Kind Α 362 (⌊Thetis zu Ach.⌋, ihn streichelnd:) „*-ον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;*" = Σ 73 (⌊ ⌋) Α 414 (⌊ ⌋:) „*ὦ μοι -ον ἐμόν, τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;*" Σ 128 (⌊ ⌋:) „*ναὶ δὴ ταῦτά* (*τοῦτό* v.l.) *γε, -ον, ἐτήτυμον·* (*ἐτήτυμα·* ci.) *οὐ κακόν ἐστι κτλ.*", vgl. Leaf u. Iliad z.St. Τ 8 (⌊ ⌋:) „*-ον ἐμὸν, τοῦτον* (Patr.) *μὲν ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ* ' *κεῖσθαι*" 29 (⌊ ⌋:) „*-ον, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων*" Ω 128 (⌊ ⌋:) „*-ον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων* ' *σὴν ἔδεαι κραδίην κτλ.;*" Ζ 254 (⌊Hekabe zu Hektor⌋: ihm d. Hand reichend [Ameis-H.] bzw. ihn umarmend [Iliad]) „*-ον, τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας;*" Χ 82. 84 (⌊ ⌋, ihm ihre Brüste hinhaltend:) „*Ἕκτορ, -ον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο καί μ' ἐλέησον* ' *αὐτήν* ...·' ' *τῶν μνῆσαι, φίλε -ον, ἄμυνε δὲ δῆϊον ἄνδρα* ' *τείχεος ἐντὸς ἐών* (*ἰών* v.l.)" 431 (Hekabe klagt um d. toten Hektor:) „*-ον* (*Ἕκτορ* v.l.), *ἐγὼ δειλή κτλ.*" λ 155 (⌊d. tote Antikleia zu Od.⌋:) „*-ον ἐμόν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;*" 216 (⌊ ⌋:) „*ὦ μοι,* ⌊*-ον ἐμόν*⌋, *περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν*" ψ 105 (Pen. zu Tel.:) „⌊ ⌋ *θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν*" h. Cer. 248 (Met. zu ihrem Neugeborenen, das Dem. ins Feuer taucht:) „*-ον Δημοφόων, ξείνη σε πυρὶ ἔνι πολλῷ* ' *κρύπτει*" **1b** nicht Verwandtschaft (immer an Menschen, außer Τ 400, wo Ach. se. Pferde anredet) **1bα** Männer reden an Τ 400 (Ach.:) „*Ξάνθε τε καὶ Βαλίε, τηλεκλυτὰ -α Ποδάργης*" ‖ Κ 192 (⌊Nestor zu⌋ d. Achäerführern Od., Diom. etc., u. se. S. Antil. ist auch dabei:) „*οὕτω νῦν, φίλα -α, φυλάσσετε* γ 184 (⌊ ⌋ Tel.:) „*ὃς ἦλθον, φίλε -ον, ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα κτλ.*" 254 (⌊ ⌋ Tel.:) „*τοιγὰρ ἐγώ τοι, -ον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω*" = π 61 (Eum. zu Od.) δ 78 (Men. zu den bis dato unbek. Tel. u. Peisistr., die d. Prunk d. Hauses m. d. des Zeus vergleichen:) „*-α φίλ', ἦ τοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι*" ο 509 (d. Reisegefährte Theokl. zu Tel.:) „*πῇ γὰρ ἐγώ, φίλε -ον, ἴω;*" **1bβ** Göttin (Dem.)/Frauen reden an h. Cer. 119 (⌊Dem. zu den T. des Keleos⌋:) „*-α φίλ', αἴ τινές ἐστε γυναικῶν θηλυτεράων*" 138 (⌊ ⌋:) „<sagt (od. ähnl.),> *προφρονέως, φίλα -α, τέων πρὸς δώματ' ἵκωμαι*" ‖ ο 125 (Hel. zu Tel.:) „*δῶρόν τοι καὶ ἐγώ, -ον φίλε, τοῦτο δίδωμι*", s. Odyssey z.St. τ 363 (⌊Eurykl. zu Od.⌋, vor Wiedererkennung:) „*ὦ μοι ἐγὼ σέο, -ον, ἀμήχανος*", vgl. Bornemann, Gn. 16, 1940, 450; Ameis-H. u. Odyssey z.St. 492 (⌊ ⌋:) „*-ον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων*" = ψ 70 (Eurykl. zu Pen.) χ 420 (⌊ ⌋:) „*τοιγὰρ ἐγώ τοι, -ον, ἀληθείην καταλέξω*" 486 (⌊ ⌋:) „*ναὶ δὴ ταῦτά γε, -ον ἐμὸν, κατὰ μοῖραν ἔειπες*" ψ 26 (⌊Eurykl. zu⌋ Pen.:) „*οὔ τί σε λωβεύω, -ον φίλον, ἀλλ' ἔτυμόν τοι* ' *ἦλθ' Ὀδυσεὺς κτλ.*" β 363 (⌊ ⌋ Tel.:) „*τίπτε δέ τοι, φίλε -ον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα* ' *ἔπλετο;*" τ 22 (⌊ ⌋ Tel.:) „*αἴ γὰρ δή ποτε, -ον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο* ' *οἴκου κηδεσθαι*" υ 135 (⌊ ⌋ Tel.:) „*οὐκ ἄν μιν* (Pen., weil sie d. Fremden nicht gut bewirtet habe) *νῦν, -ον, ἀναίτιον αἰτιόφρο*"

2 nicht in d. Anrede (66×) **2a** Götterkinder, fast nur Pl. u. in genealog. u. hymn. Dichtg. λ 249 (⌊Pos. zu Tyro nach Beischlaf⌋:) „*περιπλομένου δ' ἐναυτοῦ* ' *τέξεαι* (*τόξεις* vulg.) *ἀγλαὰ -α, ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ* ' *ἀθανάτων*" ≅ Hes. fr. 31,2 suppl. Hes. fr. 31,4 (⌊ ⌋:) „] *ἵν' ἀγλαὰ -α* τ[*εκ*"

λ 631 (Totenschau: ἴδον) *Θησέα Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα -α* ‖ Th. 149 (von Gaia u. Uranos) *Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύγης θ', ὑπερήφανα -α* 240 *Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγήριτα (μεγήρατα* v.l.) *-α θεάων ' πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ καὶ* 4 *Δωρίδος*, L°; West z.St. u. ders., East 225 f. 366 (*Ὠκεανῖναι*) *πάντη ὁμῶς ἐφέπουσι, θεάων ⟨ἀγλαὰ -α⟩* 644 (Zeus:) „*κέκλυτέ μευ, Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ⟨ ⟩*" 308 *ἡ* (Echidna) *δ' ὑποκυσαμένη τέκετο κρατερόφρονα -α* 385 (*Στὺξ ... Πάλλαντι μιγεῖσα*) *ἀριδείκετα γείνατο -α* 453 *Ῥείη δὲ δμηθεῖσα Κρόνῳ τέκε φαίδιμα -α*, vgl. Treu, StudGen 18, 1965, 87 f. 894 *ἐκ γὰρ τῆς* (Metis) *εἵμαρτο περίφρονα -α γενέσθαι* 968 (*Μοῦσαι*) *ἀθάναται* (*-α, -οις* vv.ll.) *γείναντο* 12 *θεοῖς ἐπιείκελα (ἐπιεικέα* v.l.) *-α* = 1020 (Musen) Hes. fr. 204,101 *τέκνα θεῶν μι*[...].[..]*ρ*.[*ὀφ*]*θαλμοῖσιν ὁρῶντα*, vgl. van Seters, ZATW 100, 1988, 6 f. m. A. 18; Koenen, TAPhA 124, 1994, 29 f. ‖ h. Ap. 14 (im hymn. Anruf:) *χαῖρε* 16 *μάκαιρ'* (*μάκαιρα* cod. M) *ὦ Λητοῖ, ἐπεὶ τέκες ⟨ ⟩*, vgl. L⁴ h. Merc. 151 *σπάργανον ἀμφ' ὤμοις εἰλυμένος* (Hermes) *ἠΰτε -ον ' νήπιον* = 163ᵉᵗᶜ (Hermes zu Maia) 323 (*ἵκοντο*) *ἐς πατέρα Κρονίωνα Διὸς περικαλλέα -α* = 397ᵉᵗᶜ = 504ᵉᵗᶜ h. Ven. 127 (Aphr. zu Anch.:) „*Ἀγχίσεω δέ με φάσκε* (Hermes) *παραὶ λέχεσιν καλέεσθαι ' κουριδίην ἄλοχον, σοὶ δ' ⟨ ⟩ τεκεῖσθαι (τεκέσθαι, τελεῖσθαι* cii.)" h. 31,5 *ἥ* (Euryphaessa) *οἱ* (Hyperion) *τέκε κάλλιμα -α* 33,2 *ἔσπετε* 24 *Μοῦσαι, ' Τυνδαρίδας, Λήδης καλλισφύρου ⟨ ⟩* (Kastor u. Polydeukes) Vit. p. 9,8 *κοῦραι* (*Μοῦσαι* ci., cf. Markwald, Hom. Epigr. 94 A. 26) *Διὸς ⟨ ⟩* **2b** Menschenkinder, nur Pl. **2ba** allg. *Ω* 542 (Ach. zu Priam.:) „*μάλα τηλόθι* 28 *πάτρης ' ἦμαι ἐνὶ Τροίῃ, σέ τε κήδων ἠδὲ σὰ -α*" *ξ* 223 (⟨Od. zu⟩ Eum. in Lügenerz.:) „*ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν ' οὐδ' οἰκωφελίη, ἥ τε τρέφει ἀγλαὰ -α*" *τ* 266 (⟨ ⟩ Pen.:) „*καὶ γάρ τίς τ' ἀλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα ' κουρίδιον, τῷ -α τέκῃ φιλότητι μιγεῖσα*" Op. 235 *τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα -α γονεῦσι (τοκεῦσι* v.l.) 330 *ὅς τέ τευ ἀφραδίῃς ἀλιταίνητ' ὀρφανὰ -α* h. Cer. 136 (Dem. zu den T. des Keleos:) „*πάντες 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες ' δοῖεν κουριδίους ἄνδρας καὶ -α τεκέσθαι*", vgl. Richardson z.St. **2bβ** genealog., als Herkunftsbez. *B* 871 (Tr. kat.) *Νάστης Ἀμφίμαχός τε Νομίονος ⟨ἀγλαὰ -α⟩ Σ* 337 (Ach. zum toten Patr.:) „*δώδεκα δὲ προπάροιθε πυρῆς* 40 *ἀποδειροτομήσω ' Τρώων, ⟨ ⟩ σέθεν κταμένοιο χολωθείς*" = *Ψ* 23 *λ* 285 *ἡ* (Chloris) *δὲ Πύλου βασίλευε, τέκεν δέ οἱ* (Nel.) *⟨ ⟩ Z* 196 (Glaukos zu Diom.:) „*ἡ* (T. d. Schwiegervaters von König Proitos) *δ' ἔτεκε τρία -α δαίφρονι Βελλεροφόντῃ*" Hes. fr. 10a,30 *τ*]*ἐκοντό τε κύδιμα -α* fr. 33a,8 *ἡ* (Chloris) *δέ οἱ* (Nel.) *ἐν μ*]*εγάροισιν ἐγείνατο φαίδιμα τέκ*[*να* fr. 70,32 *ἡ δέ οἱ ἐν με*]*γάροις θεοείκελα γείνατο -α* = fr. 243,6 = fr. 251a,6 fr. 89,4 *τ*]*έκνα*[' **2bγ** als Inbegriff 48 d. (meist durch Krieg gefährdeten) Familie, in Vbd. m. *ἄλοχοι, γυναῖκες* od. ähnl., wie dt. 'Weib u. Kind'; meist m. Epith. *νήπια* **2bγaa** als Kriegsbeute *Δ* 238 (Ag.:) „*ἡμεῖς αὖτ' ἀλόχους τε φίλας καὶ ⟨νήπια -α⟩ ' ἄξομεν* (als Beute) 52 *ἐν νήεσσιν*" *I* 594 (Phoinix zu Ach.:) „*-α δέ τ' ἄλλοι (δῆιοι* v.l.) *ἄγουσι βαθυζώνους τε γυναῖκας*" *X* 63 (Priam. zu Hektor, schildert Einnahme Trojas:) „*καὶ ⟨ ⟩ ' βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι*" *ξ* 264 (Od. zu Eum.; Lügenerz.:) „*ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον καὶ ⟨ ⟩*" = *ρ* 433 (Od. zu Antin.) **2bγbb** sonst *B* 136 (Ag. in Peirarede:) „*αἱ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι καὶ ⟨ ⟩ ' εἴατ' ἐνὶ μεγάροις ποτιδέγμεναι*" *Z* 95 (Helenos zu Hektor:) „*ἄστύ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ* 60 *⟨ ⟩*" = 276 (Hektor zu Hekabe) = 310 (Theano zu Ath.) ≅ *P* 223 (Hektor ruft zur Rettg. d. Stadt auf) *Σ* 514 (Schildbeschreibg.:) *τεῖχος μέν ῥ' ἄλοχοί τε φίλαι καὶ ⟨ ⟩ ' ῥύατ' κτλ.* *Ω* 730 (Androm. klagt um d. toten Hektor:) „*ὅς τέ μιν* 64 *αὐτὴν* (Troja) *' ῥύσκευ, ἔχες δ' ἀλόχους κεδνὰς καὶ ⟨ ⟩*" *μ* 42 (Kirke zu Od.: „wer d. Sirenen hört,) *τῷ δ' οὔ τι γυνὴ καὶ ⟨ ⟩ ' οἴκαδε νοστήσαντι παρίσταται οὐδὲ γάνυνται*" *ν* 45 (Od. zu d. Phäaken:) „*ἐϋφραίνοιτε γυναῖκας ' κουριδίας καὶ -α*" *χ* 324 (Od. zu Leiodes:) „*σοὶ δ' ἄλοχόν* (Pen.) *τε φίλην σπέσθαι καὶ -α τεκέσθαι*" **2c** Tierkinder *B* 311. 313 (Od. in Peirarede: Spatzenjunge) „*ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί, ⟨ ⟩ ' ... ' ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἑνάτη ἦν, ἣ τέκε -α* = 327 315. 317 *μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα -α· ' ... ' αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ -α φάγε (τέκν' ἔφαγε* v.l.; d. Schlange) *στρουθοῖο καὶ αὐτήν*" ≅ 326 *Λ* 113 (Gl., wie Ag. d. Söhne des Priam. Isos u. Antiphos) *ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο ταχείης ⟨ ⟩ ' ῥηϊδίως συνέαξε M* 170 (Asios betet zu Zeus; Gl., wie sich Wespen f. ihre Brut verteidigen:) „*ἀλλὰ μένοντες ' ἄνδρας θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ -ων*" *π* 217 *κλαῖον* (Tel. u. Od.) *δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ... ' ... ἢ αἰγυπιοὶ ... οἷσί τε -α ' ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος πετεηνὰ γενέσθαι* Hes. fr. 204,130 *ὅτε τ' ἄτριχος* (sc. Schlange) *οὔρεσι τίκτει ' ... τρίτῳ ἔτεϊ τρία -α*

D v.l. *O* 497 **G** Epith.: *ἐμόν* 19×; *ἀγλαά* 14×; *νήπιον/α* 14×; *φίλε/ον/α* 12× (vgl. L² 124; L³ 30); *θεοείκελα* 3×; *περικαλλέα* 3×; *θεοῖς ἐπιείκελα* 2×; *φαίδιμα* 2×; *τρία* 2×; *ἀγακλεές, ἀριδείκετα, ἐοικότα γονεῦσι, ἐρικυδέα, κακά, κάλλιμα, κρατερόφρονα, κύδιμα, μεγήριτα, ὀρφανά, περίφρονα, σά, τηλεκλυτά, ὑπερήφανα* je 1×

G. Markwald

τεκνόω [1ᴴ] **E** Kaus. zu *τέκνον* (später *τεκνοποιέω*); instrumentat. 'm. etw. versehen', wie *στέφανος / στεφανόω*, vgl. Debrunner, Wortb. 99; Risch 329 f.

B *zeugen* Hes. fr. 248,2 (Alkm. zu Her.:) „*ὦ τέκος* (*τέκνον* cod.), *ἦ μάλα δή σε πονηρότατον καὶ ἄριστον ' Ζεὺς -ωσε (ἐ-ωσε* cod.) *πατήρ*". – Wortf.: s. *τίκτω*

G. Markwald

τέκος [42ⁱ, 15°, 5ᴴ, 5ʰ] **E** zu *τεκεῖν*, nach *βρέφος* (Porzig, Satzinhalte 263 f.)

F Vok. *-ος* 42, *-εος* 1, *-εῖ* 2, Akk. *-ος* 3; *-έων* 1, *-έεσσι(ν)* 4, *-εσσι(ν)* 14

M **1** zweis.: **1a** [⏑̯²] *-ος* h. Cer. 460, h. 7,58 [⏑̯¹] *-ος* *Ψ* 626 = *σ* 170, *Θ* 248 **1b** ¹[⏑⏑] *⟨ὦ -ος⟩, ἦ Ω* 425, Hes. fr. 248,1; *⟨ ⟩ οὐκ η* 22 ²[⏑⏑] *-ος Σ* 95 ¹[⏑⏑] *ὦ πόποι/κλῦθί μευ ⟨αἰγιόχοιο Διὸς -ος⟩ 'Ατρυτώνη B* 157 = *E* 714 = *Φ* 420, *E* 115 = *δ* 762 = *ζ* 324; *ὦ πόποι ⟨ ⟩ οὐκέτ(ι) Θ* 352 ≅ 427; *κλῦθί μευ ⟨ ⟩ K* 278; *⟨ ⟩ A* 202; *⟨Διὸς -ος⟩ 'Ατρυτώνη K* 284; *⟨ ⟩ οὐ Φ* 229; *⟨ ⟩* h. 28,17. 31,1; *πῶς/ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο ⟨φίλον -ος⟩ I* 437. 444; *Τριτογένεια/Πηνελόπεια, ⟨ ⟩· οὔ/ὄφρα Θ* 39 = *X* 183, *ψ* 5; *ἐστὶ/ἐσσι ⟨ ⟩ Ω* 373, *τ* 474; *⟨ ⟩, ὄφρα π* 25; *⟨ ⟩ Γ* 162. 192, *E* 373 = *Φ* 509, *Ξ* 190, *Σ* 63, *X* 38, *δ* 611, h. Cer. 71; *⟨ἐμὸν -ος⟩, ὄφρα X* 56; *⟨ ⟩ Φ* 331; *-ος Ω* 732, *ζ* 68, Sc. 216 **2** dreis.: **2a** [⏑²⏑] *-εσσι E* 71 **2b** [⏑⏑²] *καὶ -εος/-έων Ω* 467, *Γ* 301 [⏑⏑¹] *καὶ -εῖ φῷ Ω* 36, *δ* 175 **2c** [⏑¹×] *δαινύῃ/δαινύμενον παρὰ σῇ/ῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι/οἷσι -εσσιν θ* 243, *κ* 61; *Πριάμοιο -εσσι E* 535, *X* 453; *σφετέροισι/σοῖσι/οἷσι -εσσι(ν)* Sc. 247, Hes. fr. 204,121, fr. 266a,10 / *β* 178 / *Π* 265, *P* 133; *-εσσι N* 176 = *O* 551 **3** viers. [⏑⏑²⏑] *καὶ ⟨-έεσσιν⟩ θ* 525; *⟨ ⟩ Γ* 160 [⏑⏑¹⏑] *⟨ ⟩ M* 222 [⏑⏑¹×] *καὶ ⟨ ⟩ Δ* 162; *-έεσσι ξ* 244

Σχ sch. D *Γ* 301: *αὐτῶν καὶ τεκέων· αὐτῶν τε τῶν ἐφορκησάντων (ἐπι-* v.l.) *καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν* **L** s. *τέκνον*

B *Kind*, auch *Tierjunges*; im Ggs. zu *τέκνον*, Wort spez. des fgrE (vgl. A. Sideras, Aesch. Hom., Göttingen 1971, 39; Odyssey II 157 u. zu *o* 125); außer in Gebetsanrede (meist an Ath., vgl. Mureddu, Formula 74 f. A. 109) rel. selten in formelh.

Gebr. (vgl. L³12f.), ledigl. die Formel *φίλον -ος* häufiger (dazu L²124; L³30f.); Kontroverse um Bed.suntersch. *τέκνον / -ος* s. L³ u. L⁶; im übrigen s. auch Vorbem. zu *τέκνον*. – Wortf.: s. s.v. *τέκνον* **1** in d. Anrede (42x) **1a** Verwandtschaft **1aα** unsterbl. Kinder (Götter) *B* 157 (Hera zu Ath.:) „*ὦ πόποι ⌊αἰγιόχοιο Διὸς -ος Ἀτρυτώνη⌋*" = *E* 714 = *Φ* 420 ≅ *Θ* 352 ≅ 427 *E* 115 (Diom.:) „*κλῦθί μευ ⌊ ⌋*" = *δ* 762 (Pen.) = *ζ* 324 (Od.) ≅ *K* 278 *A* 202 (Ach. zu Ath.:) „*τίπτ' αὖτ' αἰγιόχοιο ⌊Διὸς -ος⌋ εἰλήλουθας;*", vgl. Basler Komm. z.St. *K* 284 (Diom. betet zu Ath.:) „*κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο ⌊ ⌋ Ἀτρυτώνη*", vgl. Vorbem. *E* 373 (Dione zu Aphr., sie nach Verwundg. durch Diom. streichelnd:) „*τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, ⌊φίλον -ος⌋, Οὐρανιώνων;*" = *Φ* 509 (Zeus zu Art.) *Θ* 39 (Zeus:) „*θάρσει Τριτογένεια ⌊ ⌋*" = *X* 183 (Zeus) *Φ* 229 (Skam. zu Ap.:) „*ὦ πόποι ἀργυρότοξε, Διὸς -ος, οὐ σύ γε βουλὰς κτλ.*" 331 *Ἥφαιστον προσεφώνεεν* (Hera) *ὃν φίλον υἱόν·* ' „*ὄρσεο κυλλοπόδιον ἐμὸν -ος*" h.Cer.460 (Rhea zu Dem.:) „*δεῦρο -ος, καλέει σε βαρύκτυπος εὐρύοπα Ζεύς*" h.7,58 (Hymnenende) *χαῖρε -ος* (Dion.) *Σεμέλης εὐώπιδος* 28,17 (Hymnenende) *καὶ σὺ μὲν οὕτω χαῖρε, ⌊Διὸς -ος⌋ αἰγιόχοιο* (Ath.) 31,1 (Hymnenanf.) *Ἥλιον ὑμνεῖν αὖτε, ⌊ ⌋, ἄρχεο Μοῦσα ' Καλλιόπη φαέθοντα* **1aβ** sterbl. Kinder (Menschen) **1aβaa** V. zu Kind *X* 38 (⌊Priam. zu Hektor:⌋) „*Ἕκτορ, μή μοι μίμνε, φίλον -ος, ἀνέρα τοῦτον*" 56 (⌊ ⌋) „*ἀλλ' εἰσέρχεο τεῖχος, ἐμὸν -ος, ὄφρα σαώσῃς κτλ.*" *ζ* 68 (Alkin. zu Naus., die ihn um ein Maultiergespann bittet:) „*οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, -ος, οὔτε τευ ἄλλου*" **1aβbb** M. zu Kind *Σ* 95 (Thetis zu Ach.:) „*ὠκύμορος δή μοι, -ος, ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις*" *Ω* 732 (Androm.s Totenklage:) „*σὺ δ' αὖ, -ος* (Astyanax), *ἦ ἐμοὶ αὐτῇ ' ἔψεαι* (in d. Sklaverei)" Hes.fr.248,1 (Alkm. zu Her.:) „*ὦ -ος* (*-νον* cod.), *ἦ μάλα δή σε πονηρότατον καὶ ἄριστον ' Ζεὺς τέκνωσε πατήρ*" **1b** nicht Verwandtschaft (immer zu Menschen, außer *Ξ* 190 Hera zu Aphr.; vgl. L⁷) **1bα** Männer reden an *Γ* 162 (ˡPriam. zu Hel.:ˡ) „*δεῦρο πάροιθ' ἑλθοῦσα, φίλον -ος, ἵζευ ἐμεῖο*" 192 (ˡ ˡ) „*εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε* (Od.) ⌊ ⌋ *ὅς τις ὅδ' ἐστί*" *I* 437 (Phoinix zu Ach.:) „*πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο ⌊ ⌋ αὖθι λιποίμην;*" ≅ 444 (Phoinix), zum „childtheme" s. L⁸ *Ψ* 626 (Nestor zu Ach.:) „*ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, -ος, κατὰ μοῖραν ἔειπες·* ' *οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα, φίλος,* (*φίλοι* v.l.) *πόδες*" *Ω* 373 (ˡPriam. zu Hermesˡ, dieser in Gestalt e. Jünglings:) „*οὕτω πῃ τάδε γ' ἐστὶ ⌊ ⌋ ὡς ἀγορεύεις*" ≅ *δ* 611ᵉˣ (Men. zu Tel.) *Ω* 425 (ˡ ˡ:) „*ὦ -ος, ἦ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι ' ἀθανάτοις*" *η* 22 (Od. zu Ath., diese in Gestalt e. jungen Mädchens:) „*ὦ -ος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο ' Ἀλκινόου;*" *π* 25 (Eum. zu Tel., ihn wie ein V. se. S. begrüßend [V.17ff.]) „*ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε, ⌊ ⌋*" **1bβ** Göttin (Hera)/Frauen reden an *Ξ* 190 (Hera zu Aphr., von ihr das Liebesband erbittend:) „*ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο ⌊ ⌋, ὅττι κεν εἴπω*", vgl. Aphr.s Gegenanrede V.194: *Ἥρη, πρέσβα θεά σ* 170 (Euryn. zu Pen.:) „*ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, -ος, κατὰ μοῖραν ἔειπες*" *τ* 474 (Eurykl. bei Wiedererkenng.:) „*ἦ μάλ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, ⌊ ⌋*" *ψ* 5 (Eurykl.:) „*ἔγρεο, Πηνελόπεια, ⌊ ⌋*"

2 nicht in d. Anrede; im Vgl. m. „*τέκνον*" tritt d. Mutter auffallend zurück (nur an 8 von 22 St.n genannt), dafür d. Vater hervor, so daß oft Bed. *Nachkommen* impliziert erscheint (vgl. L⁵; contra: L⁶) **2a** Götterkinder *Σ* 63 (Thetis:) „*ἀλλ' εἶμ', ὄφρα ἴδωμι φίλον -ος* (Ach.)" *κ* 61 *τὸν* (Aeol.) *δ' ἐκίχανον ' δαινύμενον παρὰ ἧῃ τ' ἀλόχῳ καὶ οἷσι -εσσιν* Sc.216 *ἐν δ' ἦν ἠυκόμου Δανάης -ος, ἱππότα Περσεύς* h.Cer.71 (Dem. fragt Helios nach ihrer geraubten Tochter:) „*νημερτέως μοι ἔνισπε φίλον -ος* (Perseph.) *εἴ που ὄπωπας*" **2b** Menschenkinder, meist Pl. **2bα** allg. *β* 178 (Eurym. zu Halitherses, in Ablehnung d. Deutg. e. Vogelzeichens:) „*ὦ γέρον, εἰ δ' ἄγε δὴ μαντεύεο οἷσι -εσσιν ' οἴκαδ' ἰών*" **2bβ** m. Konnot. 'Nachkommenschaft' *Γ* 160 (Demogeronten:) „*ἀλλὰ καὶ ὣς τοίη περ ἐοῦσ'* (Hel.) *ἐν νηυσὶ νεέσθω, ' μηδ' ἡμῖν -ἐεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο*" *X* 453 (Androm.:) „*ἐγγὺς δή τι κακὸν ⌊Πριάμοιο -εσσιν⌋*" *E* 535 *ὃν* (Deïkoon, von Ag. getötet) *Τρῶες ὁμῶς ⌊ ⌋ ' τῖον* 71 *ὅς ῥα νόθος μὲν ἦην* (d. Antenorsohn Pedaios, von Meges getötet), *πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὼ ' ἴσα φίλοισι -εσσι χαριζομένη πόσεϊ ᾧ* *N* 176 *ναῖε* (Imbrios, von Teukros getötet) *δὲ πὰρ Πριάμῳ· ὁ δέ μιν τίεν ἶσα -εσσι* = *O* 551 (Melanippos, von Hektor gescholten) *Γ* 301 (Schwur der Gr. u. Tr.:) „*ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος ' αὐτῶν καὶ -ἐων*" Sc.247 *ἂν δὲ θεοῖσι ' χεῖρας ἔχον* (Greise) *μακάρεσσι, περὶ ⌊σφετέροισι -εσσι⌋ ' δειδιότες* Hes.fr.204,121 *ἀ⌊λλά τε κῆρ' ἀλεείνοντες ⌊ ⌋* fr.266a,10 *ἀζαλέην τε καὶ ὀπταλέην* (sc. Eichel) ⌊ ⌋ **2bγ** als Inbegriff d. (z.T. durch Krieg gefährdeten) Familie **2bγaa** in Vbd. m. *ἄλοχοι, γυναῖκες* od. āhnl., wie dt. 'Frau u. Kind' *Δ* 162 (Ag. zu Men.: nach des Pand. Pfeilschuß) „*σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν ' σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ -ἐεσσιν*" *Ω* 36 (Ap. zu d. Göttern:) „*τὸν* (Hektor) *νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι ' ἦ τ' ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ -εϊ ᾧ*" *θ* 243 (Alkin. zu Od.:) „denke an uns, *ὅτε κεν σοῖσ' ἐν μεγάροισι ' δαινύῃ παρὰ σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι -εσσιν*" *ξ* 244 (Od. zu Eum., Lügenerz.:) „*μῆνα γὰρ οἷον ἔμεινα τεταρπόμενος -ἐεσσι ' κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ καὶ κτήμασιν*" **2bγbb** ohne Nennung d. Mutter *Ω* 467 (Hermes zu Priam.:) „*καί μιν* (Ach.) *ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠϋκόμοιο ' λίσσεο καὶ -εος* (Neopt.)" *δ* 175 (Men.:) „*καί κέ οἱ* (Od.) *Ἀργεῖ νάσσα πόλιν καὶ δώματ' ἔτευξα, ' ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ -εῖ ᾧ* (Tel.)" *θ* 525 (Gl., Od. weinte wie ein Weib um d. gefallenen Mann, der) *ἄστεϊ καὶ -ἐεσσιν* (*ὤρεσσιν* v.L, cf. Micknat, Abh. Akad. Mainz 11, 1954, 577 A.3) *ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ* **2c** Tierkinder *Θ* 248 *νεβρὸν ἔχοντ'* (Adler, als Zeichen des Zeus) *ὀνύχεσσι, -ος ἐλάφοιο ταχείης* *M* 222 (Pulyd. zu Hektor: von einem Omen erzählend) „*οὐδ' ἐτέλεσσε* (e. Adler) *φέρων* (e. erbeutete Schlange, vorher fallen gelassen) *δόμεναι -ἐεσσιν ἑοῖσιν*" *Π* 265 (Gl., Wespen schwärmen aus zum Kampf wie Patr. m. d. Myrmidonen) *πρόσσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει ⌊οἷσι -εσσιν⌋* *P* 133 (Gl.) *ἑστήκει* (Aias im Kampf um des Patr. Leiche) *ὥς τίς τε λέων περὶ ⌊ ⌋*

D v.l.: *K* 169 (vgl. Nauck, Aristoph. Byz. fragmenta, Halle 1848, 48), bei West im Text, *O* 439, 660 (vgl. Leaf z.St.), *X* 87, *o* 125 (≅ *Ψ* 618), *ρ* 496, *χ* 486, *ψ* 26, h.Ap.148 G.Markwald

τέκταινα [1ᵃ] (< *τέκτων*, s.d.; Risch §50e) metaph. *Ersinnerin* Hes.fr.343,14 (*Μῆτις*) *Ἀθηναίης μήτηρ, -α δικαίων, ' πλεῖστα θεῶν εἰδυῖα καταθνητῶν τ' ἀνθρώπων*
V.Langholf

τεκταίνομαι [3ᵃ, 1ᵇ, 1ᵈ] **E** < *τέκτων*, s.d.

Σχ sch.D *E* 62: *κατεσκευάσεν*, *K* 19: *συγκατασκευάσοι. ὑπόθοιτο*, *Ξ* 54: ⌊*παρατεχν⌋ήσαιτο. καὶ ἐπενόησεν*, sch.Barn. *ξ* 131: ⌊ ⌋*ήσαιο*

B **I** Simplex: *zimmern* Wortf.: *δέμω, ἐργάζομαι, ποιέω, τεύχω* *E* 62 *ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ -ήνατο νῆας ἐΐσας ' ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο*, zum unkl. syntakt. Bezug von *ὅς* s. *τέκτων* B3 h.Merc.25 *Ἑρμῆς τοι πρώτιστα χέλυν -ή⌊νατ' ἀοιδ⌋όν, ' ἣ ῥά οἱ ἀντεβόλησεν ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι*, vgl. Boio bei Paus.10,5,8 (*Ὠλήν θ', ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας, ' πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων -ά⌊ ⌋άν*)

II Kompos. [⏑̄-⏑̄×], stets metaph. Wortf.: ähnl. metaph. *ἀραρίσκω, βυσσοδομεύω, (ἐπι)κλῶσαι, νέω* 'spinnen', *ῥάπτω, τολυπεύω, ὑφαίνω, φυτεύω*; ferner *βουλεύω, μερμηρίζω, μήδομαι, μηπάομαι, μηχανάομαι, τεχνάομαι, φράζομαι* **II1** m. *παρα-* **1a** *anders ins Werk setzen* Ξ54 (Nestor:) „*ἦ δὴ ταῦτά γ' ἐτοῖμα τετεύχαται, οὐδέ κεν ἄλλως ' Ζεὺς ὑψιβρεμέτης αὐτὸς παρα-ήναιτο*" **1b** *lügnerisch konstruieren* ξ131 (Eum.:) „*αἶψά κε καὶ σύ, γεραιέ, ἔπος παρα-ήναιο, ' εἴ τίς τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα δοίη*"

II2 m. *συν(-)* *zus. (m. jem.em) einen Plan machen* K19 (Ag. beschloss) *Νέστορ' ἐπι πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν, ' εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα -ήναιτο*

D f.l. λ613 V. Langholf

Τεκτονίδης [1°] Patron. (< *Τέκτων*, Lit. s.d.) des Phäaken *Πολύνηος* ϑ114 (-*αο*) im Textzush. weitere auf die Schifffahrt bezügl. PN V. Langholf

τεκτοσύνη [1°] **E** < *τέκτων*, U. Wyss, Die Wörter auf -*σύνη*, Diss. phil. Zürich 1954, 25; Risch §55a

Σχ sch. Barn. ε250: *τῆς περὶ τὴν τεκτονικὴν ἐμπειρίας*

B *(Schiffs-)Zimmermannskunst*, im Vgl. ε250 *ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς -άων* (so groß machte Od. sein Fahrzeug) V. Langholf

τέκτων [7', 5°, 2^H, 1^b, 1^c] **E** bereits myk., s. DMic. II 326f. m. Erg. in CEG 3 (RPh 72, 1998, 117–142), 138 (myk. Dat. Pl. *te-ka-ta-si* = */tektasi/* m. Nullstufe des Nasalsuff., vgl. *τεκταίνομαι*); Floreant I72 m. A. 149; Kastner, MH 48, 1991, 65–85 (< **τε-τκ-ων*); LIV 638 A.1; Mayrhofer, EWAia I 613f. — Abl.: *Τεκτονίδης* (falls in *E*59 'sprechender' PN u. nicht bloße Berufsbezeichng., s.u. B3)

Σχ sch. min. P. Aphrod. Lit II zu Δ110: [..].ρ *τεχνίτης*, sch. D Δ110: *ὁ καλούμενος τοξοποιός. ἢ κοινῶς πᾶς τεχνίτης τέκτων λέγεται ἀπὸ τοῦ τεύχειν, ὅ ἐστι κατασκευάζειν τι*

M zweis. [⏑̄×] *ὅν/ἦν/τόν ποτε -ων* ρ340 / τ56 / φ43; *κεραοξόος / κλυτὸς ἤραρε -ων* Δ110 / Ψ712 (vgl. *σοφὸς ἤραρε -ων* inc. sed. fr. 2 p. 105 Dav.); *-ων* Op. 25 dreis. [⏑̄⏑⏑] *-ονος* O411 [⏑̄⏑⏑] *-ονας* h. Ven. 12 [⏑̄⏑⏑] *-ονες* ι126 [⏑̄⏑⏑] *-ονες ἄνδρες* N390 = Π483, Z315; *-ονος* E59; *-ονι* Op. 25; *-ονα* ρ384

L A. Riedenauer, Handwerk und Handwerker in den hom. Zeiten, Erlangen 1873, 8–11. 86–99; Arch. Hom. L23–25. 38f. 41, N102f. 105 ‖ zu *E*49, wo viell. PN zu verstehen ist (s.u. B3): Rank, Etymologiseering 132f.; v. Kamptz §10a1. 47a. 71a2; Mühlestein, Hom. Nam. 36f.; +Wathelet, Dict. II 1006. 1528f.; Wathelet, Troyens 26. 61

B *Handwerker*, der Ggst.e aus festen Werkstoffen od. festen Einzelteilen baut; nirgends werden textiles Material, Leder od. Ton als Werkstoffe od. Erdarbeiten, Schmieden od. Metallgießen als Tätigkeiten genannt; der τ. ist zwar *δημιοεργός* in ρ384f. (s. Bd. III Sp. 273f.), erbringt aber nirgends die Dienstleistungen des *ἀοιδός, ἰητήρ, κῆρυξ, μάντις*; seine Erzeugnisse sind immer gegenständlich (wie die der *τεκτοσύνη* und des verbum simplex *τεκταίνομαι*, s.d.), im Ggs. zu denen der *τέκταινα* u. des verbum compositum *παρα-, συντεκταίνομαι* (s.d.) Produkte: Haus Z315; -dach Ψ712 (auch Schiffdach Ω450f.?); Tür φ43; -pfosten ρ340, φ43; -schwelle φ43; Lehnstuhl m. Schemel τ56; Schiff E59 (s.u. 3), N390, Π483, O411, ι126, vgl. E62 (s. *τεκταίνομαι*), ε250 (s. *τεκτοσύνη*), ϑ114 *Τεκτονίδης* in Vbd. m. anderen auf Schifffahrt bezogenen PN; Wagen h. Ven. 12; Schießbogen (*τόξον: κεραοξόος τ.*) Δ110; vgl. *φόρμιγξ* h. Merc. 25 (s. *τεκταίνομαι*) ‖ Materialien sind: Holz N390, Π483, O411, Ψ712, ι126, ρ340, φ43, ρ384, τ56, h. Ven. 12; Weidenruten (Flechtwerk f. Schiffsbrüstung) ε250 (s. *τεκταίνομαι*); Baumaterial allg. Z315; Horn Δ110; Elfenbein, Silber τ56; Bronze h. Ven. 12; vgl. Schildpatt h. Merc. 25 (s. *τεκταίνομαι*); Bolzen, Klammern ε250 (s. *τεκταίνομαι*) ‖ Tätigkeiten sind: 'machen', 'verfertigen' Z315, τ56 (*ποιέω*), ι126 (*κάμνω*), E59 (*τεύχω, τεκταίνοιμαι*, s.u. 3); 'Holz fällen' (um Baumaterial zu gewinnen) N390, Π483 (*ἐκτάμνω*), vgl. ε250 (*τάμνετο δοῦρα*, s. *τεκταίνομαι*); 'Material be-, verarbeiten' Δ110 (*ἀσκέω*); 'glätten', 'behobeln', 'polieren' Δ110, ρ340, φ43 (*ξέω*), Δ110 (*λειαίνω*), vgl. ε250 (*πελεκκάω, ξέω*, s. *τεκταίνομαι*); 'zusammenfügen' Δ110, Ψ712, φ43, inc. sed. fr. 2 p. 105 Dav. (*ἀραρίσκω*), vgl. ε250 (*ἁρμόζω, ἄρηρεν*, s. *τεκταίνομαι*; zu den vv.ll. s. *ἀράσσω* B II); 'justieren' ρ340, φ43 (*ἐπὶ σταθμὴν ἰθύνω*, vgl. ε250 [s. *τεκταίνομαι*]), ähnl. O411; 'bohren', 'abzirkeln' ε250 (*τετραίνω, τορνόομαι*, s. *τεκταίνομαι*); unkl. *δινωτός* (s.d.) τ56 ‖ Beschr. en d. handwerkl. Kompetenz: *-ονος δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης ' εὖ εἰδῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν 'Αθήνης* O411; *Τ/τέκτονος 'Αρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα ' τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς 'Αθήνη* E59 (s.u. 3); (Ath.) *πρώτη -ονας ἄνδρας ἐπιχθονίους ἐδίδαξε ' ποιῆσαι σατίνας καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ* h. Ven. 12; *ἐπισταμένως* ρ340, φ43, vgl. ε250 (s. *τεκταίνομαι*); *σοφός* inc. sed. fr. 2 p. 105 Dav.; *δαήμων* O411; *κλυτός* Ψ712; *ἄριστος* Z315; vgl. *θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον* ε250 (s. *τεκταίνομαι*) 1 in Beschr. v. Gegenständen: Verweis auf den τ. (τ56 namentl. genannt, dazu Arch. Hom. N98), der sie verfertigt hat: Δ110 (in Bogenbeschr., *κέρα*) *ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε -ων, ' πᾶν δ' εὖ λειήνας χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην* Z315 (Hektor *πρὸς δώματ' 'Αλεξάνδροιο βεβήκει,*) *τά ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότ' ἄριστοι ' ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ... τέκτονες ἄνδρες, ' οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν* ρ340 *ἷζε δ'* (Od.) *ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ ἔντοσθε θυράων ' κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ, ὅν ⸢ποτε -ων ' ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε⸣* ≅ φ43 (Pen. *θάλαμον ἀφίκετο*) *οὐδόν τε δρύϊνον προσεβήσετο, τόν ⸢ ⸣ν, ' ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς* τ56 (*κλισίην*) *δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ, ἥν ποτε -ων ' ποίησ' 'Ικμάλιος καὶ ὑπὸ θρῆνυν ποσὶν ἧκε ' προσφυέ' ἐξ αὐτῆς* inc. sed. fr. 2 p. 105 Dav. (aus Ggst.-Beschr. od. Gl.?) *ἐπεὶ σοφὸς ἤραρε τέκτων.* — Zu E59 s.u. 3 **2** in Gl. N390 *ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ἀχερωΐς ' ἠὲ πίτυς βλωθρή, τήν τ' οὔρεσι -ονες ἄνδρες ' ἐξέταμον πελέκεσσι νεήκεσι νήϊον εἶναι* = Π483 O411 *ὥς τε στάθμη δόρυ νήϊον ἐξιθύνει ' -ονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης ' εὖ εἰδῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν 'Αθήνης, ' ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε* Ψ712 *τώ γε βάτην ἐς μέσσον ἀγῶνα, ' ἀγκὰς δ' ἀλλήλων λαβέτην χερσὶ στιβαρῇσιν ' ὡς ὅτ' ἀμείβοντες, τούς τε κλυτὸς ἤραρε -ων ' δώματος ὑψηλοῖο βίας ἀνέμων ἀλεείνων* **3** in sonstigen Zush.en E59 *Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, Τ/τέκτονος υἱὸν ' 'Αρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα ' τεύχειν ...* ' *ὃς καὶ 'Αλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας* entweder troj. 'sprechender' PN, 'den S. Tektons, S.es des Harmon' (vgl. *Τεκτονίδης* ϑ114), od. Berufsbez. e.es Tr.s, 'den S. des Zimmermanns Harmonides'; zur Ambivalenz zw. PN u. Appell. vgl. *Δ/δέκτης* (Bd. II Sp. 243) sowie v. Kamptz §71; der syntakt. Bezug der folg., durch *ὅς* eingeleiteten Rel.-Sätze (auf Phereklos? auf Vorfahren?) ist unkl., s. s.v. *Φέρεκλος*; Kirk, Iliad z. St. ρ384 (Eum.:) „*τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθὼν ' ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν, οἳ δημιοεργοὶ ἔασι, ' μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ -ονα δούρων (ἢ ἀοιδόν; οὗτοι γὰρ κλητοί γε βροτῶν)*" h. Ven. 12 *πρώτη* (Ath.) *-ονας ἄν-*

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 299821
Aquisição: Compra / RUSP
Proc. / CANUTO
N.F. 041279 / R$ 380,00 3/2/2009
SBD/FFLCH

δρας ἐπιχθονίους ἐδίδαξε ' ποιῆσαι σατίνας καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ ι 126 (Od.:) „οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρηοι, ' οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι -ονες, οἵ κε κάμοιεν ' νῆας" Op. 25 (bis) κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ -ονι -ων, ' καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ

D E 43 v.l.

V. Langholf

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 3

A. Antike Autoren

P.Aphrod.Lit. II: ed. Fournet, Hellénisme dans l'Égypte du VIe siècle. La bibliothèque et l'œuvre de Dioscore d'Aphrodité. Le Caire 1999, vol. 1, pp. 87–173.

C. Moderne Autoren

Blümer, Interpr(etation) = Wilhelm B., Interpretation archaischer Dichtung. Die mythologischen Partien der Erga Hesiods, 2 Bde., Münster 2001.

Chantraine, Parfait = Pierre Ch., Histoire du parfait grec, Paris 1927 (Coll. linguistique 21).

Dav., Epic Cycle = Malcolm Davies, The Epic Cycle, Bristol: Bristol Classical Press, 1989.

Festschr(ift) Panagl = Analecta homini universali dicata. Arbeiten zur Indogermanistik, Linguistik, Philologie, Politik, Musik und Dichtung. Festschrift für Oswald P. zum 65. Geb., hrsg. von Th. Krisch, Th. Lindner u. U. Müller, 2 Bde., Stuttgart 2004 (Stuttgarter Arbeiten zur Germanistik; 421).

Franz, Krieger = Johann P. F., Krieger, Bauern, Bürger. Untersuchungen zu den Hopliten der archaischen und klassischen Zeit, Frankfurt a. M., Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien 2002 (Europäische Hochschulschriften: Reihe 3, Geschichte und ihre Hilfswissenschaften; Bd. 925).

Gantz, (EGr) Myth = Timothy G., Early Greek Myth: A Guide to Literary and Artistic Sources, Baltimore, Md.: The Johns Hopkins University Press, 1993.

Giseke, Hom. Forsch. = Bernhard G., Homerische Forschungen, Leipzig 1864.

Hi.: s. Hirschberger (Komm.).

*Hirschberger (Komm.) = Martina H., Gynaikōn Katalogos und Megalai Ēhoiai. Ein Kommentar zu den Fragmenten zweier hesiodeischer Epen, München, Leipzig 2004 (Beiträge zur Altertumskunde [BzA]; Bd. 198).

N.B.: Die von Hirschberger (s.d. S. 24) neu dem hesiodeischen Frauenkatalog zugewiesenen Papyrusfragmente werden ggf. (da von Merkelbach/West [M.-W.] nicht aufgenommen), wie folgt, mit dem Zusatz „Hi." zitiert:

Hes. fr. 6 Hi. (POxy. 2822)
Hes. fr. 96 Hi. (P.S.I. 1465)
Hes. fr. 98 Hi. (PHamb. 123)
Hes. fr. 103 Hi. (POxy. 2509).

Hom. Questions = J. P. Crielaard (ed.), Homeric Questions. Essays in Philology, Ancient History and Archaeology, Including the Papers of a Conference Organized by the Netherlands Institute at Athens (15 May 1993), Amsterdam 1995 (Publications of the Netherlands Institute at Athens; 2).

Jahn, Seele-Geist = Thomas J., Zum Wortfeld 'Seele-Geist' in der Sprache Homers, München 1987 (Zetemata; H. 83).

Kirk, Songs = G. S. K., The Songs of Homer, Cambridge 1962.

Pulleyn (Iliad I) = Homer. Iliad Book One. Ed. with an Introd., Transl., and Comm. by Simon P., Oxford, New York 2000.

Saunders (Appendix) = W.-H. Friedrich, Wounding and Death in the Iliad. Homeric Techniques of Description, transl. by G. Wright and P. Jones, Appendix by K. B. Saunders, London 2003.

Tebben (Concord. Hes. / Hy.) = Joseph R. Tebben, A Computer Concordance to Hesiod / the Homeric Hymns, Hildesheim, New York 1977 (Alpha - Omega: Reihe A, Lexika, Indizes, Konkordanzen zur klass. Philologie; 34 / 35).

Tebben (Concord. Od. / Il.) = Joseph R. Tebben, Concordantia Homerica I/II: Odyssea / Ilias. A Computer Concordance to the Van Thiel Edition of Homer's Odyssey / Iliad, 2/3 Bde., Hildesheim, Zürich, New York 1994/1998 (Alpha - Omega: Reihe A, Lexika, Indizes, Konkordanzen zur klass. Philologie; 141).

D. Allgemeine Abkürzungen

vs. = versus

DEM ANDENKEN AN
VOLKER YNTEMA
(1944–2006)

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

24. LIEFERUNG

φή - χαλκός

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
William A. Beck, Christiaan L. Caspers,
Volker Langholf, Georg Markwald,
Hans Wilhelm Nordheider, James N. O'Sullivan,
Martin Schmidt, Cornelia Sperlich-Snell

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2010

Verfasser der Artikel dieser Lieferung

W. A. Beck mit φθείρω, φθονέω, φοιτάω, φόρμιγξ, φόρτος, φράζω, φύλοπις u. a.

C. L. Caspers mit φρύγω, φυή, φύλλον, φυσάω, φύσις, φύω, χαλαίνω, χαλάω, χαλκίς u. a.

V. Langholf mit φιλητης/φηλητης, φίλος, φυλάσσω, χαίρω, χαλεπ- u. a.

G. Markwald mit φήμη, φθάνω, φθέγγομαι, φθίω, Φιλοίτιος, Φιλοκτήτης, φιλομμειδής, Φοῖβος u. a.

H. W. Nordheider mit φλέγω, φοβέω, φοῖνιξ, φορέω, φρένες, φυγή, χάζομαι u. a.

J. N. O'Sullivan mit φημί, φυτεύω, φυτόν, φωνέω, φωνή, φώς u. a.

M. Schmidt mit φιλόξεινος, φονεύς, φονή, φόνος, φρήτρη, φῦλον u. a.

C. Sperlich-Snell mit φιλοψευδής.

Holländischer Stipendiat der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap war C. L. Caspers.

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren und R. Führer haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, B. Schönefeld, N. Tichá.

ISBN 978-3-525-25527-8

© 2010, Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG, Göttingen / www.v-r.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk und seine Teile sind urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf der vorherigen schriftlichen Einwilligung des Verlages. Hinweis zu § 52a UrhG: Weder das Werk noch seine Teile dürfen ohne vorherige schriftliche Einwilligung des Verlages öffentlich zugänglich gemacht werden. Dies gilt auch bei der entsprechenden Nutzung für Lehr- und Unterrichtszwecke. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: ⊘Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

DEDALUS - Acervo - FFLCH
2 0 9 0 0 1 7 8 6 2 7

εἶναι (Ameis-H. z.St.)

II4 *προ-* (*nach vorn weg*) *entkommen* (vgl. lat. *profugere*), eff. Aor., mit Akk.-Obj. außer 1ⁱ; 1° Med.; 1° neg., 3× dir. R. *Λ* 340 *οὐ δέ οἱ* (Kämpfer) *ἵπποι ' ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν, ἀάσατο δέ* (*θεράπων ἀπάνευθ' ἔχεν*) *Ξ* 81 (Ag. rät zur Heimfahrt: „*οὐ νέμεσις φυγέειν κακόν* [s.o. I2cα Ende]) *βέλτερον ὅς -ων* (s.o. I1aγ) *προφύγῃ κακὸν ἠὲ ἁλώῃ*" *Z* 502 (*οὐκ*) *ἐκ πολέμοιο ' ἴζεσθαι* (Hektor) ⌊*προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας*⌋ *'Αχαιῶν* ≅ *H* 309 (*Αἴαντος* ⌊ ⌋) *χ* 325 (Od. zu Leiodes:) „*τῷ οὐκ ἂν θάνατόν γε δυσηλεγέα προφύγοισθα*", zum Med. s. Odyssey z.St. mit Parall. h. 8,17 (an Ares: *δός*) *μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς ' δυσμενέων προφυγόντα μόθον κῆράς τε βιαίους λ* 107 (Teir. zu Od.: „wenn du auf Thrinakia landest) *προφυγὼν ἰοειδέα πόντον*" Op. 647 (*εὖτ' ἂν βούληαι*) *χρέα τε προφυγεῖν* (*φεύγειν* v.l.) *καὶ λιμόν*

II5 *παρεκπρο-* an jem. *vorbei* (*weg*) *entfliehen*, neg., dir. R. *Ψ* 314 (Nestor zu Antil.: „*μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ*) *ἵνα μή σε παρεκπροφύγῃσι ἄεθλα*" *dir nicht entgehen*

II6 *ὑπό* (-) *darunter weg fliehen* (1ⁱ Präs.), *entkommen* (Aor.), 1ⁱ neg., 2× dir. R.; vgl. *ὕπαιθα* (s.o. *Φ* 493 in I2b) *X* 200 (Gl.:) *ὡς δ' ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται -οντα* (s.o. I1aγ) *διώκειν ' οὔτ' ἄρ' ὁ τὸν δύναται ὑπο-ειν οὔθ' ὁ διώκειν* (dann Opp. *μάρψαι, ἀλύξαι*, 202 *ὑπεξέφυγεν* [s.u. II7]) (DSV:) *Φ* 57 (Ach. sieht Lykaon:) „*ἦλθε* ⌊*φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ*⌋" *ι* 17 (Od. zu den Phäaken: „*ὄφρα δ' ἂν*) ⌊ ⌋ ' *ὑμῖν ξεῖνος ἔω*"

II7 *ὑπέκ* (-) eff. Aor. (u. 2ⁱ Med. Fut.), mit Akk.-Obj. (der Sache, *π* 372 der Pers., *μ* 287 + *πῇ*) außer *Θ* 243, *ψ* 320 (abs.), *Y* 191 (*ἔνθεν* + *ἐς*); 3ⁱ (2× Med. Fut.) adv. Gebr. mit Sep.; 6× neg., 14× dir. R. *Θ* 243 (Aias zu Zeus:) „*αὐτοὺς δή περ ἔασον* ⌊*ὑπεκφυγέειν καὶ ἁλύξαι*⌋ (*μηδ' Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι*") *μ* 216 (Od.: „rudert, *αἴ κε*) *Ζεὺς ' δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον* ⌊ ⌋" (sc. Skylla u. Charybdis, vgl. 212 *ἐκφύγομεν*, s.o. II1aα) *υ* 368 (Theokl.: „*νοέω κακόν*) *τό κεν οὔ τις ὑπεκφύγοι οὐδ' ἀλέαιτο*" *Y* 191 (Ach. zu Aen.: „*σε σεῦα*) *οὔ τι μετατροπαλίζεο -ων* (s.o. I1aγ). ' *ἔνθεν δ' ἐς Λυρνησσὸν ὑπέκφυγες* (*σε Ζεὺς ἐρρύσατο*") *E* 22 (*οὐδέ κεν*) ⌊*ὑπέκφυγε κῆρα*⌋ *μέλαιναν* (sc. Idaios), ' *ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ* (*καλύψας*) *Π* 687 *ἂν* ⌊ ⌋ *κακὴν ... θανάτοιο Z* 57 (Ag.:) „*τῶν* (Tr.) *μή* ⌊*τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον*⌋ ' *χεῖρας θ' ἡμετέρας* (*μηδ' ὅς φύγοι* [s.o. I2a], *πάντες ἐξαπολοίατ'*") *μ* 287 (Gef. zu Od.: „*πῇ κέν* ⌊ ⌋" (sc. bei nächtl. Schiffahrt) *ι* 286 (Od. zum Kyklopen [269]: „*ἱκέται εἰμέν*) *σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον*" = *μ* 446ᵉˣ (*οὔ κεν*) *π* 372 (Freier: „*οἱ* [Tel.] *φραζώμεθα ὄλεθρον*) *μηδ' ἦμας ὑπεκφύγοι*" *ψ* 320 (indir. R.: *οἳ ὄλεσαν*) *πάντας ' Ὀδυσεὺς δ' οἷος ὑπέκφυγε νηΐ* (v.susp.) *Θ* 369 (Ath.: „Her. ohne meine Hilfe) *οὐκ ἂν* ⌊*ὑπεξέφυγ*⌋*ε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα*" *X* 202 *πῶς δέ κεν Ἕκτωρ κῆρας* ⌊ ⌋*εν* (-*έφερεν* Arist.) *θανάτοιο*, ' *εἰ μή* ... (Ap.; vgl. 199 [in I1aγ], 200 [in II6]) *λ* 383 (Od.: „Gef.) *οἳ Τρώων μὲν* ⌊ ⌋*ον ... ἀϋτήν*, ' *ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο*" (DSV:) *κ* 129 (Od.:) „*ἐκέλευσα ' ἐμβαλέειν κώπησ', ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν*" (sc. bei den Lästrygonen) = *ι* 489 (v.susp.) = *γ* 175ᵉˣ (Nestor: „*ὄφρα τάχιστα*") — mit Sep.: *P* 461 (*Αὐτομέδων μάχετ'*) *ῥέα μὲν γὰρ -εσκεν ὑπὲκ Τρώων ὁρυμαγδοῦ*, ' *ῥεῖα δ' ἐπαΐξασκε* (s.o. I3: Iter.) (Med. Fut.:) *O* 700 *οὐκ ἔφασαν φεύξεσθαι ὑπὲκ κακοῦ ἀλλ' ὀλέεσθαι* ≅ *N* 89ⁱⁿ. (s.o. I4: Fut.)

II8 *ὑπεκπρο-*, eff. Aor., mit Akk.-Obj. od. (je 1×) abs. bzw. mit *ἔνθεν* od. *πῇ*, 2× dir. R. *Y* 147 (Pos. ging *τεῖχος ἐς 'Ηρακλῆος*, das gebaut worden war) *ὄφρα τὸ κῆτος* ⌊*ὑπεκπροφυγ*⌋*ὼν ἀλέαιτο* (Her.) *Φ* 44 *ἔνθεν* ⌊ ⌋*ὼν* (Lykaon) *πατρώϊον ἵκετο δῶμα*, s. Ameis-H., Richardson (Iliad) z.St. (dagg. für [unnatürl.] Trennung *ἔνθεν* + *ἵκετο* ⌊ ⌋*ὼν* [sc. *κῆρα*] Boas, PhW 47, 1929, 698 ff.) *μ* 113 (Od. zu Kirke: „sag mir) *εἴ πως τὴν ὁλοὴν μὲν* ⌊ ⌋*οιμι Χάρυβδιν*, ' *τὴν δέ κ' ἀμυναίμην*" *υ* 43 (Od. zu Ath.:) „*πῇ κεν* ⌊ ⌋*οιμι;*" (sc. nach Tötung der Freier) *wie ich (ungestraft) davonkäme* Sc. 42 (Gl:) *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπαστὸν* ⌊ ⌋*η κακότητα ' νούσου ὑπ'* (vv.susp.)

D *X* 158a Cat. 93,1 Trav. *φεύγων* Hes. P.Hamb. 123,6]*φευξονται*[v.l. *T* 73

G 1 abs. (ohne lok. Bestimmg. od. Obj.) (s.o. in B I1a:) *A* 173⁺, (2a:) *Z* 59⁺, (5:) *Φ* 609, (II1aα:) *τ* 231, (4:) *Λ* 340, (7:) *Θ* 243 **2** mit lok. Bestimmg. (s.o. in B I1b:) *πόσε Π* 422, *ἐς πατρίδα γαῖαν B* 140⁺, *ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης Θ* 511, *ἰθὺς πόλιος ἐκ πεδίοιο Φ* 542, *ἀπὸ τείχεος ἄλλῃ πρὸς πεδίον Φ* 558, *ἐς νῆας K* 366, *προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο Ξ* 146, *διὲκ προθύροιο θύραζε σ* 368, *ποταμόνδε Φ* 13, *πρόσθεν ἔθεν E* 56⁺, *ἐν προμάχοισι O* 342, *ἀνὰ δρία* Op. 531, *κατὰ γῆν δὲ καὶ ὕδωρ* Cypr. fr. 7,7 p. 38 Dav., *μεγάροιο διὰ νύκτα* c. Naup. fr. 7a,5 p. 148 Dav. — (I1d:) *ἐπὶ πόντον B* 665, *ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος I* 478, *Ἄργεος* Hes. fr. 257,3, *ἐξ Ἄργεος o* 224 — (I2a:) *ὕπαιθα Φ* 493; (2b:) *ἐξοπίσω N* 436, *ἀπ' αὐτῆς μ* 120, *τῇ μ* 66; (2cα:) *ἐς πόντον* (+ *πέτρας*) *κ* 131, *ὅπῃ* (+ *ὄλεθρον*) *Ξ* 507⁺, *ἐξ ἐνοπῆς P* 714; (I3:) *βένθεσι ὕλης ρ* 316; (I4:) *οἴκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* (*ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης*) *B* 159⁺, *ἐκ πολέμοιο* (s.a. II1) *Λ* 590⁺, *ὑπὲκ κακοῦ O* 700⁺; (I5:) *ἔνθα μετὰ φίλοισι α* 18 — (B II1aα:) *ἔνθεν μ* 212, *πολιῆς ἁλὸς ἠπειρόνδε ' νηχόμενοι ψ* 236; (1aβ:) *ἐκ πολέμου M* 123, *ἐκ ποταμοῦ Φ* 35⁺, *ἐκ πόντοιο ε* 446, *ἐκ θανάτοιο Y* 350⁺, ⌊*δηΐου ἐκ πολέμοιο*⌋ *καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος H* 118⁺, ⌊ ⌋ *ὑπ' ἔγχεος ἡμετέροιο T* 72; (1b:) *ἐκ χειρῶν Θ* 137⁺; (1c:) *χειρός E* 18⁺; (II2:) *τῇ μ* 99; (II4:) *ἐκ πολέμοιο Z* 502⁺; (II7:) *ἔνθεν δ' ἐς Λυρνησσόν Y* 191, *πῇ* (+ *ὄλεθρον*) *μ* 287, *ὑπὲκ ὁρυμαγδοῦ P* 461, *ὑπὲκ κακοῦ O* 700⁺; (II8:) *ἔνθεν Φ* 44, *πῇ υ* 43 **3** mit anderer Bestimmg. (s.o. in B I1a:) *ξὺν τοίσδεσι θᾶσσον κ* 269, *σὺν νηυσίν γ* 166⁺, *διερῷ ποδί ι* 43, *ἀλαλητῷ ὑφ' Ἕκτορος Σ* 150, *ἀνάγκῃ Λ* 150; (1b:) *σὺν νηυσί B* 140, *ποσίν Φ* 558, *ὑπὸ ῥιπῆς πυρός Φ* 13, *ὑπ' 'Αχιλῆος Φ* 554, *ἐφ' ἵππων Ω* 356; (I2a:) *δακρυόεσσα Φ* 493; (2cα:) *ἀσπασίως κ* 131, *χαλεπῶς* Op. 684, *χθιζὸς ἐεικοστῷ ἤματι ζ* 170, *ἀέκητι θεῶν δ* 504; (B II1aα:) *μόγις I* 355, *αὖ νῦν Λ* 362, *ξὺν τῷ δ'* Hes. fr. 76,22, *ἐμῇ ἀρετῇ μ* 212; (1aβ:) *ἄσμενος Y* 350, (*ἐκ πολέμοιο*) *ὑπ' ἔγχεος ἡμετέροιο T* 72; (1c:) *οὐχ ἅλιον E* 18⁺, *ἐτώσιον Ξ* 407⁺, *οὔ τι ἐτώσια* Th. 182; (II2:) *σὺν νηΐ μ* 99; (II7:) *σὺν τοῖσδε ι* 286, *οἷος νηΐ ψ* 320, *πῶς X* 202, *τάχιστα γ* 175, *ῥέα P* 461; (II8:) *ἀσπαστὸν νούσου ὑπ'* Sc. 42

4 mit Akk.-Obj., (*α* 18) Gen. (s.o. in B I1c:) *Ἕκτορα Λ* 327, *νείκεα πατρός I* 448, *σημάντορας* h. Cer. 131, *Αἰήτην* Cert. p. 39,2, *σθένος Ὠρίωνος* Op. 620, *Πληϊάδας* Op. 572, *θῶκους* Op. 574, *οὐκ ἄφενος οὐδὲ πλοῦτον ἀλλὰ πενίην* Op. 637, *γάμον* (*καὶ ἔργα γυναικῶν*) Th. 603⁺; (1d:) *πατρίδα Νηλέα τε o* 228; (2cα:) (*ἐς πόντον* +) *πέτρας κ* 131, (*ὅπῃ* +) *αἰπὺν ὄλεθρον Ξ* 507⁺, *θάνατον* (*καὶ μῶλον / τε μόρον τε / [καὶ] κῆρα*) *A* 60⁺, *κύνας καὶ οἰωνούς B* 393, *πόλεμον X* 487, *κακότητα ψ* 238, *κακόν* Op. 684, *Ξ* 80, *πῆμα ξ* 312, *χειμῶνα καὶ ὄμβρον Γ* 4, *πόντον ζ* 170, *μέγα λαῖτμα θαλάσσης δ* 504, *πέτρας τε Χάρυβδιν μ* 260, *Ἡρακλῆος χεῖρας* Hes. fr. 302,18, *νιν* (sc. Zeus) Cypr. fr. 7,12 p. 38 Dav.; (2cβ:) *τὸν ἡνίοχον Ψ* 465; (2cγ:) *σε ἕρκος ὀδόντων* (dopp. Akk.) *Δ* 350⁺; (I4:) *μιν Σ* 307, *σὰς χεῖρας Φ* 93, *αἰπὺν ὄλεθρον χ* 67, *δύο παῖδας* + PNᵃ Sc. 112; (I5:) *πόλεμον ἠδὲ θάλασσαν α* 12, *ἄμμε X* 219, *μοῖραν Z* 488, *ὄλεθρον ι* 455, Gen. *ἀέθλων α* 18, *'Αφροδίτην* h. Ven. 34 — (B II1aα:) *μευ ὁρμήν I* 355, *θάνατόν* (*τε κακὸν καὶ κῆρα*) *Λ* 362⁺, *κῆρα(ς) δ* 512⁺, *κακότητα ε* 414, *πεῖραρ ὀϊζύος ε* 289, *γάμον τ* 157;

(1aβ:) *Ποσειδάωνος ἐνιπάς* ε446; (1b:) *Νέστορα* (+ *ἐκ χειρῶν*) Θ137, *σφεας* Λ128; (1c:) *μιν* (+ *χειρός*) Λ376 (vgl. Ε18+ *τοῦ*, Ξ407+ *οἱ*); (II3:) *πόλεμον* Μ322; (II4:) *κακόν* Ξ81, *μένος καὶ χεῖρας* (*Ἀχαιῶν*) Ζ502+, *θάνατον* χ235, *μόθον κῆράς τε* h.18,7, *πόντον* λ107, *χρέα καὶ λιμόν* Op.647; (II5:) *σε* Ψ314, *τόν* Χ200; (II6:) *νηλεὲς ἦμαρ* Φ57+; (II7:) *ὄλεθρον* (Ζ57 *χεῖράς τε*) μ216+, *κακόν* υ368, *κῆρα*+ (*θανάτοιο*) Ε22+, *ἦμας* π372, *Στυγὸς ῥέεθρα* Θ369, *ἀϋτήν* λ383, *κακότητα* κ129+; (II8:) *τὸ κῆτος* Υ147, *τὴν ὁλοὴν Χάρυβδιν* μ113, *κακότητα* Sc.42

5 im (begleit.) Ptz. zu Verb (s.o. in B I1aγ [Anf.]:) *προφύγῃ, κεν κιχείομεν, παραδραμέτην, ἤλυξε, μετατροπαλίζεο, πεσεεῖν*+, *ἵκοντο*+, *ἔβησαν, πιμπλᾶσι*+, *ἀρήσῃ, κεν οἴχηται;* (1c:) *ἀνέπνεον* Λ327, *λίπον Ἑλλάδα* Ι448, *ἂν πίπτωσιν* Op.620, *ἂν βαίνῃ* Op.572, *ἦλθε προλιπών* Op.637, *κε μὴ γῆμαι ἐθέλῃ* Th.603; (1d:) *βῆ* Β665, *ἱκόμην*+ Ξ260+, *ἤλυθεν* ο224; (I2a:) *ἱκέτευσα* ο277; (2cα:) *ἐπέβαν γαίης* ψ238; (I5:) *οἴκοι ἔσαν* α12, *προχέοντο* Φ6, *κλονέοντο* Φ528, *ἔλθωσι* Γ532, s.a. periphr. Ausdr. *πεφυγμένον*+ *γενέσθαι / ἔμμεναι* Χ219+ — (B II1aβ:) *σ' ἱκάνω* ε446; (II4:) *προφύγῃ* Ξ81, *ἵξεσθαι* Ζ502, *μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς* h.8,17, *ὁππότε δὴ πελάσῃς νήσῳ* λ107; (II6:) *ἂν ξεῖνος ἔω* ι17; (II8:) *ἀλέαιτο* Υ147, *ἵκετο* Φ44

6 mit Ptz. (s.o. in B I1a:) *κτείνας* Ο588, *ὕπαιθα λιασθείς* Φ256, *ἀναΐξασα* h.19,38; (1b:) *μετὰ νῶτα βαλών* Θ94, *φῶτα ἰδοῦσαι* ζ199, *μυλιόωντες* Op.531; (1c:) *ὁρμηθεῖσα* h.Cer.131; (1d:) (*ἀπο*)*προλιπών* Hes.fr.257,3+, *ὑπαλευάμενος θάνατον* ο276; (I2cα:) *ἀλευάμενοι* μ157; (I4:) *ἐν νήεσσι πεσόντες* Β175; (B II1aα:) *νηχόμενοι* ψ236; (II4:) (*ὃς -ων*) *προφύγῃ* Ξ81

7 nb. (in Koppelung, Parataxe, Antith. u.a. mit) (s.o. in B I1a:) *οὐδέ σε λίσσομαι μένειν* Α173, PN^{d} + *νίκην ἐπέτρεψας* Φ472, *ἴσχεσθ'* ω54, *ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ* κ269, '*-ον* ... ' *-ε* ... *ὤρσε* γ166. 167, *οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι* Cypr. fr.7,4 p.38 Dav., *ἔπετο* Φ256, *λίπεν* ... *δεῖσε* h.19,38, *ἠὲ μάχεσθαι* Κ147+, *κεν ἀλύξῃ* χ66, *ἐρητύειν*+ Β74+ *φύγαδ' ἔτραπε* ... *οὐ μένον ἀλλ' ἐφόβηθεν* Π658, *οὐδὲ ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται* ... *πρὶν πειρήσαιτ'* Φ580, *διώκειν*+ Κ359+, *ἠὲ ἀλώῃ* (*καλλείψειν*) Ξ81, *ὄπιθεν κεραΐζων* Φ129, *φοβῆσαι* ... *σεῦα* Υ190, *δάμεν* Θ344+, *ὑπαλύξας* θ356, *μένον οὐδ' ἐφέβοντο* ... *αἰδομένων* (*-όντων οὔτε κλέος οὔτ' ἀλκή*) Ε(527) 532, *ἰθὺς μεμαῶτι* Χ283; (1b:) *θοοὶ ἔστε* (*ἀντήσω*) Π422, *στῆτέ μοι* ζ199, *μαχησόμεθ'* Ι47, *ἔφεπ'* Φ542, *διώκετον*+ Κ366+, *πτώσσουσι καθ' ὕδωρ* Φ13, *ἀτυζόμενοι κλονέονται* (*αἱρήσει*) Φ554, *λιτανεύσομεν* Ω356; (1c:) *Κολχίδ' ἤγοντο* Cert. p.39,2, *ἐγείρειν* Op.572, *μὴ γῆμαι* Th.603; (1d:) *κατέκτα*+ Β665+, *ἐσάωσε* Ξ260, *ἐξικόμην*+ ... *ὑπέδεκτο*+ Ι478+, *δῆμον ὑποδδείσας* π424, *ἀλάλησθαι* ... *διωκέμεναι* ο276; (I2a:) *ἐξαπολοίατ'* Ζ59, *οὐκ ἀποίσετον ἵπποι* Ε258, *γῦπες ἔδονται* Σ271, *ἤ κεν ἀλώῃ*+ (*καί κέν οἱ ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων*) ξ184+; (2b:) *εἰσέπτατο πέτρην* ... *ἁλώμεναι* Φ493, *ἀλέασθαι* Ν436, *οὐδέ τις ἀλκὴ* μ120; (2cα:) *ὄλοντο* κ131, *ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα* Ξ507, *δέος εἷλε* χ43, *πόλεμος δαμᾷ* Α60, *ἐκδῦμεν ὄλεθρον* Π98, *ζωοὺς ἕλον* Φ103, *ἢ δαμείη* δ789, *ἢ κεν ἀλώῃ* ο300, *ἢ κε θάνωμεν* μ157, *μοῖρα δάμασσε* Σ117, *πέδησε* σ155, *οὐδ' ὑπαλύξαι* Μ327, *πέτονται* Γ4, *ἀπόλοντο* Hes.fr.302,18; (2cβ:) *οὐδὲ δυνάσθη εὖ σχεθέειν* Ψ465; (I4:) *ἀλλ' ἄντην στήσομαι* Σ307, *ἀλλ' ὀλέεσθαι* Ο700, *ἐπέλασσε γέ δαίμων* Φ93; (I5:) *ὅς τ' ἔθαν'* Φ609, *δύναται πεπιθεῖν* h.Ven.34, *εἰλεῦντο* ... *πτώσσουσι* Φ6 (8. 14), *οὐδέ τις ἀλκὴ* Φ528, *κλονέων* Φ532, *ἐσέχυντο* Χ1 — (II1aα:) *ἔμιμνε* Ι355, *ἄγχι ἦλθε κακόν* ... *σ' ἐρύσατο* (*ἐξήρπαξεν, ἐκάλυψε*) Λ362+, *ἠδ' ὑπάλυξεν* δ512, *στήμεναι* ε414, *ἄδην ἐλάαν κακότητος* ε289, *λάε ἀπάγχων* τ231, *μάρψαι* ... *ἀλύξαι* Hes.fr.150,29; (1aβ:) *πόντος δέ οἱ οὔ τιν' ἀπηύρα* γ192; (1b:) *δεῖσε* Θ137; (1c:) *ἔβαλε* Ε18+, *βέβληαι* Λ380, *εὐχόμενος* Δ380, *χώσατο* Ξ407, *ἔρριψε φέρεσθαι* Th.182; (II4:) *ἠὲ ἀλώῃ* Ξ81, *ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα* Η309; (II6:) *διώκειν* ... *μάρψαι* ... *ἀλύξαι* Χ200; (II7:) *καὶ ἀλύξαι* (*μηδὲ δάμνασθαι*) Θ243+, *οὐδ' ἀλέαιτο* υ368, *Ζεὺς ἐρύσατο* Υ191, *Ἥφαιστος ἔρυτο* Ε22, *οἱ φραζώμεθ' ὄλεθρον* π372, *ὄλεσαν* ψ320, *ἀπόλοντο* λ383, *ἐπαΐξασκε* Ρ461, *ἀλλ' ὀλέεσθαι* Ο700; (II8:) *κ' ἀμυναίμην* μ113 8 Wiederholung Ε18. 22, Ζ57. 59, Θ94. 95, Ξ80. 81. 83 (s. Fehling, Wiederhol. 126), Υ190. 191, Φ493. 496, 528. 532, 554. 558, Χ157. 158, 200. 202, α11. 12, γ166. 167, δ502. 504, κ129. 131, ο224. 228, ψ236. 238, Cypr. fr.7,4. 7. 12 p.38 Dav. (= p.49 f. Ber. = p.88 f. West)

H. W. Nordheider

φή [2^{i}, 1^{H}, 1^{h}] E kontrovers; Chantraine, Dict.: < Instr. einer Pron.partikel **b^{h}o-*; dagegen Ruijgh, Lingua 58, 1982, 205: < Imp. von **b^{h}eh$_2$-* 'sagen' („comparer la locution française *vous diriez* ou *on dirait*")

Σχ sch. D Ξ499: '*ὁ δ' ἔφη* ⟨*κώδειαν*⟩ *ἀνασχών*' · *ἐλλείπει τὸ* '*ὡς*', *ἵν' ᾖ*· '*ὡς* ⟨ ⟩ *ἀνατείνας*' (⟨ ⟩ also metaph. aufgefasst)

B *wie* (in Vgl.), stets auf Subst. bezogen Β144 *κινήθη δ' ἀγορὴ φὴ* (Zen.: *ὡς* codd.) *κύματα μακρὰ θαλάσσης* ' *πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε* ' *ὤρορ*(ε) Ξ499 *ὁ δὲ* (Peneleos) *φὴ* (Zen.: cf. app.crit. apud West; West, Transmission 45) *κώδειαν* (den abgetrennten Kopf des Ilioneus) *ἀνασχὼν* ' *πέφραδέ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἠῦδα* h.Merc.241 *Ἑρμῆς Ἑκάεργον ἰδὼν ἀνεείλε*' *ἓ αὐτόν.* ' *ἐν δ' ὀλίγῳ συνέλασσε κάρη χεῖράς τε πόδας τε* ' *φή ῥα* (ci. Hermann: *δή ῥα* et *θῆρα* codd.) *νεόλλουτος προκαλεύμενος ἥδυμον ὕπνον* Zush. unbek.: Hes.fr.204,138 *ἀλλά μιν ὑβριστήν τε καὶ* [*ἄγριον* ...] ' *κῆλα Διὸς δαμνᾷ φὴ λυ*.[. — Wortf.: *οἷον/α, ὡς, ὡς ὅτε, ὥς περ, ὥς τε*; *εἴκελος* (Wortf.); *εἴδομαι* (Wortf.)

V. Langholf

Φηγεύς [2^{i}] E entweder < *φηγός* 'Eiche', v. Kamptz §42b1. 76a; plausibel Mühlestein, Hom. Nam. 29; od. < ON (der seinerseits von dem Baumappell. abgeleitet wäre), v. Kamptz §42c1. 80a; beide Optionen auch bei Boßhardt, Nom. auf *-εύς* §353; Wathelet, Dict. 335 (Bd. II 1049. 1551); Wathelet, Troyens (Index)

B S. des *Δάρης* (s.d.), Br. des ⟨*Ἰδαῖος*⟩ I (s.d.); griff zus. m. ⟨ ⟩ den zu Fuß kämpfenden Diom. vom Wagen aus mit dem Speer an u. starb durch dessen Speerwurf, Ε11 (*-εύς*). 15 (*-εύς*); ⟨ ⟩ ließ daraufhin ihn u. den Wagen im Stich

V. Langholf

φήγινος [1^{i}] **Σχ** sch. D Ε838: *δρύινος* **B** *made of oak* Ε838 (*ἐς δίφρον ἔβαινε* [Ath.] *παραὶ Διομήδεα*) *μέγα δ' ἔβραχε -ος* (*πήδινος* v.l.) *ἄξων* ' *βριθοσύνῃ* (vv.838sq. ath. Arist.). — Wdfld.: *δρύινος*; for further wood-adjs. see *δουράτεος* wdfld.

J.N. O'Sullivan

φηγός [8^{i}, 2^{H}] E < IE **bhāgó-*; rel., e.g., to Lat. *fagus*, Gothic *boka* (the beech being rare in Greece, *φ.* was used to designate a type of oak). — Deriv.: *φήγινος*; *Φηγεύς*; see also *Φηγωναῖος* **F** *-οῦ* 1, *-ῷ* 4, *-όν* 5

M 1 stem in longo **1a** [⏑̄] *-ῷ* Η60 [⏑̄] *Σκαιάς τε πύλας καὶ -ὸν ἵκανεν / ἵκοντο* Ζ237, Ι354, Λ170 **1b** [⏑̄×] *-οῦ* Hes.fr.240,8; *-ῷ* Ε693, Η22 **1c** [⏑̄-] *-ῷ* Φ549; *-ὸν τε* Π767 **2** stem in brevibus [-⏑̆] *-ὸν τε* Hes.fr.319

Σχ sch. D Ε693: *δρυὶ ἱερῷ Διός* (*δρυί*+ also Η22, Ι354)

L [1]Buchholz, Realien I 2, 246–8; [2]Murr, Pflanzenwelt 3 ff.; [3]R. Stoll Shannon, III, The arms of Ach. (Mn. Suppl. 36), Lugd. Batav. 1975, 43. 53. 58; [4]Herzhoff+, H. 118, 1990, 257–72. 385–404

B type of *oak* (see also E above), freq. taken as Quercus macrolepis / aegilops, but L[4] argues for Quercus trojana on grounds of ecology, distribution; on mountain (*Π* 767, w. ash and cornel-tree), in (raised part of: L[4] 262) plain (*E* 693; *Z* 237 etc.) — Epith.: *περικαλλεῖ E* 693, *ὑψηλῇ H* 60. — Wdfld.: *δρῦς Π* 767 (sim.) *ὡς δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοιιν ' οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην πελεμιζέμεν ὕλην, ' -όν τε μελίην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν* — of landmark oak near Scaean gate: *Z* 237 (*Ἕκτωρ*) *Σκαιάς τε πύλας καὶ -ὸν* (*πύργον* v.l., rec. West) *ἵκανεν* = *I* 354[med.ex.] ≅ *Λ* 170[med.ex.] *H* 22 *ἀλλήλοισι δὲ τώ γε συναντέσθην* (Ath. and Ap.) *παρὰ -ῷ* same tree ref. to also presumably: *H* 60 (*ἑζέσθην* [Ath. and Ap.], *ὄρνισιν ἐοικότες*) *-ῷ ἔφ' ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο, ' ἀνδράσι τερπόμενοι Φ* 549 *πὰρ δέ οἱ* (Agenor) *αὐτὸς* (Ap.) *' ἔστη, ὅπως Θανάτοιο βαρείας χεῖρας ἀλάλκοι, ' -ῷ κεκλιμένος* — the oak was sacred to Zeus, as in *H* 60 above; so, spec. also: *E* 693 (*Σαρπηδόνα*) *ἑταῖροι ' εἷσαν ὑπ' ... Διὸς περικαλλεῖ -ῷ* so in Dodona (cf. *δρῦς ξ* 328 = *τ* 297): Hes. fr. 240,8 *τὴν* (sc. *Δωδώνην*) *δὲ Ζεὺς ἐφίλησε καὶ ὃν χρηστήριον εἶναι ' τίμιον ἀνθρώποις* < ' > *ναῖον* (sc. doves?) *δ' ἐν πυθμένι -οῦ ' ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντήϊα πάντα φέρονται* fr. 319 *Δωδώνην -όν τε, Πελασγῶν ἔδρανον, ἦεν* J.N. O'Sullivan

Φηγωναῖε v.l. *Π* 233 Zen., s. *Δωδωναῖος* u. West, app.-crit.

φηλητεύω, φηλήτης s. *φῑ-*

φηλωτής s. *φῑλήτης* E (v.l. h. Merc. 214)

φήμη [3°, 4[H], 1[c]] E Erbwort, lat. *fama*, nom. act. zu *φημί* (s.d.; L[15]); Wortbildg. vgl. Risch 44). — Abl.: *εὔ-, πολύφημος* u. ähnl., *φημίζω, Φήμιος, φῆμις* (s.dd.)

M zweis., Stamms. im longum: [⏑̄] *-η/ν δ'* Op. 763, inc. sed. fr. 1 p. 105 Dav. / *υ* 105; *-η/ν* Op. 761, *υ* 100 [⏑̄⏑] *-η β* 35 [⏑̄×] *-η* Hes. fr. 176,2; *-ην* Op. 760

Σχ sch. D *β* 35: *-η· τῇ κληδόνι, υ* 100: *-ιν* (v.l.!) *· κληδόνα. οἰωνόν*

L [1]Ph. Mayer, Studien zu Homer, Gera u. Leipzig 1874, 30 ff.; [2]K. Steinhauser, Der Prodigienglaube u. das Prodigienwesen der Gr., Diss. Ravensburg 1911, 36 m. A.4; [3]Steinkopf, Gesch. des Ruhmes; [4]Greindl, *κλέος* 82 ff. 101; [5]Porzig, Satzinhalte 289; [6]Fournier, Dire 9 ff.; [7]Stockinger, Vorzeichen 155; [8]Diller, in: 'Hesiod' 271; [9]Amory, in: Essays on the Od., Bloomington 1963, 110; [10]Nicolai, Hesiods Erga 143 f.; [11]Benveniste, Vocab. II 138 f.; [12]G. Broccia, Tradizione ed esegesi, Brescia 1969, 48 f.; [13]Giangrande, CR 20, 1970, 155; [14]Austin, Arion 1, 1973, 258 f.; [15]Bader, Suffixes 14; [16]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 265; [17]Bakker, ColbyQ 38,2 2002, 137 ff.; [18]W. Schmitz, in: Rollinger / Ulf, Gr. Archaik, Berlin 2004, 326 ff.

B *das Sagen, Spruch*, urspr. Bed. „Sprechen" in Od. techn. eingeengt zur „Prophetie des zufälligen Wortes" (B 1; L[1] 36 f.; L[3] 40 f.; L[5]; L[7]; L[11]), aber auch im Att. geleg. noch in relig. Bed. (L[3] 77; L[6]; vgl. *εὐφημέω* [s.d.]); seit Hes. i.S.v. „Nachrede" (L[4] 101); auch „Kunde" (B 2). — Wortf.: *ἀκουή, κλεηδών* (s.d.), *κλέος, οἰωνός* u. *ὄρνις, ὀμφή, ὄσσα, σῆμα, τέρας, φάτις* (s.d.), *φῆμις* 1 *Ausspruch* (guter Vorbed.) *β* 35 *χαῖρε δὲ -η* (Lob u. Segenswunsch d. Vorredners Aigyptios) *Ὀδυσσῆος φίλος υἱός*, vgl. *υ* 120: *χαῖρεν δὲ κλεηδόνι υ* 100 (Od. betet zu Zeus:) „*-ην* (*-ιν* v.l. in sch. D) *τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων ' ἔνδοθεν*" ⟨*Worte als gute Vorbed.*⟩, vgl. L[9] 105 *-ην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς ' πλησίον* ⟨ ⟩, vgl. L[14] 2 *Gerede, Ruf (neg.), Kunde* Op. 760. 761. 763 *δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο -ην· ' -η γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι ' ... ' -η δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ ' λαοὶ φημίζουσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή*, s. West z. St.; sonst: L[3] 40 f.; L[8. 10. 12. 16]; L[18] (nahöstl. Parall.n) Hes. fr. 176,2 ... *τῇσιν δὲ φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη ' ἠγάσθη προσιδοῦσα, κακῇ δέ σφ' ἔμβαλε -η*, vgl. dagg. L[13]; sonst Hirschberger, Komm. 471 inc. sed. fr. 1 p. 105 Dav. *-η δ' ἐ(ι)ς στρατὸν ἦλθε* = Il. Parv. fr. 27 p. 83 Ber.; vgl. auch L[2]

D Hes. fr. 204,63 ci. West; *λ* 178b; v.l.: *ξ* 239, *π* 75 = *τ* 527 G. Markwald

φημί [538[l], 554°, 33[H], 51[b], 6[c]] E < IE rt. **b'eh₂-*; related wds. in Arm., Russ., Lat. and Germ. langs.; rt. = both 'say', 'declare' and 'shine', 'make clear' (cf. *φαίνω* and, in sense, Lat. *declaro*); cf. Myc. *pasi* (= *φᾱσί*?); further Frisk and Chantraine+, Dict. s.v. — Deriv.: *ἀθέσ-, ἄ-, θέσ-, νεή-, παλαίφατος; παραιφασίη; παραί-, πάρφασις; ὑποφήτης, φατειός, φάτις, φήμη, φῆμις; Εὐ-, Περι-, Πολυφήτης; Περίφας*; see also *φωνή*

F act. *φημί* 55, *φήμ'* 2, *ἀπόφημι* 1, *παράφημι* 1, *φῄς* 4, *φῇσθα* 1, *φησί(ν)* 21, *φήσ'* 1, *φαμέν* 1, *φατέ* 1, *φατ'* 2, *φασί(ν)* 41, *φάσ'* 8; *ἔφην* 6, *προσέφην* 3, *φῆν* 2, *ἔφησθα* 3, *φῆσθα* 2, *ἔφης* 2, *προσέφης* 18, *φῆς* 3, *ἔφη* 30, *μετέφη* 14, *προσέφη* 225, *φῇ* 14, *φάμεν* 6, *ἔφασαν* 5, *φάσαν* 7, *ἔφαν* 15, *φάν* 4; ⟨*ἔφασκ*⟩*ον* 2, ⟨ ⟩*ες* 1, ⟨ ⟩*ε(ν)* 11, *φάσκε(ν)* 4, *φάσκ'* 2; *φήῃ* 2, *φῇσιν* 1, *φῇ* 1; *φαίην* 2, *φαίης* 6, *φαίη* 4, *φαῖμεν* 2; *φάς* 3, *φάντες* 2; *φήσει* 2, fut. also app. 2 (see B 16 below); mid. *φάσθε* 1, *φάσθ'* 1; *ἐφάμην* 51, *φάμην* 1, *ἔφατο* 12, *ἔφατ'* 306, *φάτο* 181, *φάτ'* 39, *ἔφαντο* 7, *ἔφαντ'* 1, *φάντο* 1; *ἐφάσκετ'* 1; *φάο* 2, *φάσθω* 1, *ἀπόφασθε* 2; ⟨*φάσθαι*⟩ 11, *ἐκ*⟨ ⟩ 2, *παρ*⟨ ⟩ 2, *προσ*⟨ ⟩ 1; ⟨*φάμενος*⟩ 1, *παρ*⟨ ⟩ 2, *παραι*⟨ ⟩ 2, ⟨*φάμενοι*⟩ 1, *παραι*⟨ ⟩ 1, *φαμένη* 7. For distribut. of act. and mid. among various uses see B-scheme below.

M 1 stem in longo 1a monosyll. [⏑̄] *φῆμ'* h. Merc. 549; *φάσ'* h. 1, A3 West; *φῆ(ν/ς) / φῇ δ(ἐ) Σ* 326, *δ* 504, *λ* 237, *ξ* 117, *τ* 122, *ω* 470; *φῆν/ς E* 473, *β* 174; *φῆ/φὰν δέ μιν / τιν' Z* 108, *ξ* 382; *φῆ γὰρ / μιν ὅ γ' B* 37, *ρ* 142; *φῆ ῥ' ὁ γέρων* h. Merc. 212; *φῆ ῥα* Th. 550, h. Cer. 145; *φῆ Φ* 361, *Ω* 608, *ϑ* 567 ≅ *ν* 175, Hes. fr. 33a, 27; *φάσκ'/φὰς ἔμεν(αι) I* 35, *ω* 75 [⏑̄] (*δὴ*) *φῄς/φῆς η* 239 / *Δ* 351, *P* 174; *φάσχ' ὁ γέρων δ* 191; *φάς* h. Merc. 94 [⏑̄] *γάρ φημ' Y* 211; *φάς*(?) Hes. fr. 280,13 [⏑̄] *δέ ἕ φασ' Φ* 569 1b disyll. 1ba [⏑̄⏑] *φῆμι γὰρ οὖν/οὔτε B* 350, *Φ* 316; *φῆμι H* 118; *φῆσι δ'/φάσθαι Ὀδυσσῆος*⁺ *ι* 504, *ρ* 522; *φῆσι/φάσκε δ(ὲ) π* 63, Op. 455 / Th. 209; *φῆσι ε* 105; *φᾶσι/φῆσθα σὲ*⁺ *μέν Y* 206, *Φ* 186; *φάσκεν/φῇσιν ἐλεύσεσθαι α* 168, *κ* 331; *φήῃ λ* 128 = *ψ* 275; *φάντες Γ* 44; *φάσθε κ* 562 [⏑̄⏑] *τοῦ μ'/σ' ἔκ φασι γενέσθαι, ἐπ... α* 220, *σ* 128; *φασι θεᾶς ἐξέμμεναι Z* 100 [⏑̄⏑] *οὐ γὰρ ἔγωγέ τί / ἐγὼ σέο φημὶ* (*κακ...*) *ϑ* 138, *ι* 5 / *B* 248; *ἐγώ ⌜γ', ἦ / παρά⌝φημι* (*καί*) *A* 577, *Σ* 364; *γὰρ ἐκείνῳ φημί β* 171; *σεό/ἑό φημι/σι O* 165 ≅ 181; (*ὄν*) *οὐκέτι/οὔ μ' ἔτι φημί Y* 361, *σ* 145; *⌜ὄν/ὅ⌝ οὔ πώ/*⟨*τινά φημι*⟩, *πεφυγμένον Z* 488, *ι* 455; *⌜ἀλλ' οὔ/οὐ γάρ⌝ πώ* ⟨ ⟩ *τ* 380 / ≅ *δ* 141 = *χ* 313[im.]; *ἦν οὔ πώ* ⟨*ποτέ φημι*⟩ *δαήμεναι* h. Merc. 444; *οὐ μὲν δή / γάρ* ⟨ ⟩*/σι* (*κακόν*) *Θ* 238, *σ* 132; *γάρ ποτε φήσει Θ* 148; *οὐδέ ἕ / οὐδ'* ⟨*ἐμέ φημι*⟩ *N* 269, *P* 27; ⟨ ⟩ *ϑ* 221; *ἤδη μὲν ⌜σέ γέ / τέ ἕ⌝ φημι καὶ ἄλλοτε Y* 187, Sc. 359; *ὅσα φημί K* 51, h. Merc. 532; *ἀλλά σέ φημι K* 331; *ἀπόφημι H* 362; (*ὄν*) *φημί E* 184. 652

(1aβ:) *Ποσειδάωνος ἐνιπάς ε*446; (1b:) *Νέστορα* (+ *ἐκ χειρῶν*) *Θ*137, *σφεας Λ*128; (1c:) *μιν* (+ *χειρός*) *Λ*376 (vgl. *E*18⁺ *τοῦ*, *Ξ*407⁺ *οἱ*); (II3:) *πόλεμον M*322; (II4:) *κακόν Ξ*81, *μένος καὶ χεῖρας* (*Ἀχαιῶν*) *Z*502⁺, *θάνατον χ*235, *μόθον κῆράς τε* h.18,7, *πόντον λ*107, *χρέα καὶ λιμόν* Op.647; (II5:) *σε Ψ*314, *τόν X*200; (II6:) *νηλεὲς ἦμαρ Φ*57⁺; (II7:) *ὄλεθρον* (*Z*57 *χεῖράς τε*) *μ*216⁺, *κακόν υ*368, *κῆρα*⁺ (*θανάτοιο*) *E*22⁺, *ἦμας π*372, *Στυγὸς ῥέεθρα Θ*369, *ἀϋτήν λ*383, *κακότητα κ*129⁺; (II8:) *τὸ κῆτος Y*147, *τὴν ὀλοὴν Χάρυβδιν μ*113, *κακότητα* Sc.42

5 im (begleit.) Ptz. zu Verb (s.o. in BI1aγ [Anf.]:) *προφύγῃ, κεν κιχείομεν, παραδραμέτην, ἤλυξε, μετατροπαλίζεο, πεσεεῖν*⁺, *ἵκοντο*⁺, *ἔβησαν, πιμπλᾶσι*⁺, *ἀρήσῃ, κεν οἴχηται;* (1c:) *ἀνέπνεον Λ*327, *λίπον Ἑλλάδα I*448, *ἂν πίπτωσιν* Op.620, *ἂν βαίνῃ* Op.572, *ἦλθε προλιπών* Op.637, *κε μὴ γῆμαι ἐθέλῃ* Th.603; (1d:) *βῆ B*665, *ἱκόμην*⁺ *Ξ*260⁺, *ἤλυθεν o*224; (I2a:) *ἱκέτευσα o*277; (2cα:) *ἐπέβαν γαίης ψ*238; (I5:) *οἶκοι ἔσαν α*12, *προχέοντο Φ*6, *κλονέοντο Φ*528, *ἔλθωσι Γ*532, s.a. periphr. Ausdr. *πεφυγμένον*⁺ *γενέσθαι / ἔμμεναι X*219⁺ — (BII1aβ:) *σ' ἱκάνω ε*446; (II4:) *προφύγῃ Ξ*81, *ἵξεσθαι Z*502, *μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς* h.8,17, *ὁππότε δὴ πελάσῃς νήσῳ λ*107; (II6:) *ἂν ξεῖνος ἔω ι*17; (II8:) *ἀλέαιτο Y*147, *ἵκετο Φ*44

6 mit Ptz. (s.o. in BI1a:) *κτείνας O*588, *ὕπαιθα λιασθείς Φ*256, *ἀναΐξασα* h.19,38; (1b:) *μετὰ νῶτα βαλών Θ*94, *φῶτα ἰδοῦσαι ζ*199, *μυλιόωντες* Op.531; (1c:) *ὁρμηθεῖσα* h.Cer.131; (1d:) (*ἀπο*)*προλιπών* Hes.fr.257,3⁺, *ὑπαλευάμενος θάνατον o*276; (I2cα:) *ἀλευάμενοι μ*157; (I4:) *ἐν νήεσσι πεσόντες B*175; (BII1aα:) *νηχόμενοι ψ*236; (II4:) (*ὃς -ων*) *προφύγῃ Ξ*81

7 nb. (in Koppelung, Parataxe, Antith. u.a. mit) (s.o. in BI1a:) *οὐδέ σε λίσσομαι μένειν A*173, PN[d] + *νίκην ἐπέτρεψας Φ*472, *ἴσχεσθ' ω*54, *ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ κ*269, '*-ον* ... ' *-ε* ... *ὤρσε γ*166. 167, *οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι* Cypr. fr.7,4 p.38 Dav., *ἔπετο Φ*256, *λίπεν* ... *δεῖσε* h.19,38, *ἠὲ μάχεσθαι K*147⁺, *κεν ἀλύξῃ χ*66, *ἐρητύειν*⁺ *B*74⁺ *φύγαδ' ἔτραπε* ... *οὐ μένον ἀλλ' ἐφόβηθεν Π*658, *οὐδὲ ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται* ... *πρὶν πειρήσαιτ' Φ*580, *διώκειν*⁺ *K*359⁺, *ἠὲ ἀλώῃ* (*καλλείψειν*) *Ξ*81, *ὄπιθεν κεραΐζων Φ*129, *φοβῆσαι* ... *σεῦα Y*190, *δάμεν Θ*344⁺, *ὑπαλύξας θ*356, *μένον οὐδ' ἐφέβοντο* ... *αἰδομένων* (*-όντων οὔτε κλέος οὔτ' ἀλκή*) *E*(527) 532, *ἰθὺς μεμαῶτι X*283; (1b:) *θοοὶ ἔστε* (*ἀντήσω*) *Π*422, *στῆτέ μοι ζ*199, *μαχησόμεθ' I*47, *ἔφεπ' Φ*542, *διώκετον*⁺ *K*366⁺, *πτώσσουσι καθ' ὕδωρ Φ*13, *ἀτυζόμενοι κλονέονται* (*αἱρήσει*) *Φ*554, *λιτανεύσομεν Ω*356; (1c:) *Κολχίδ' ἤγοντο* Cert. p.39,2, *ἐγείρειν* Op.572, *μὴ γῆμαι* Th.603; (1d:) *κατέκτα*⁺ *B*665⁺, *ἐσάωσε Ξ*260, *ἐξικόμην*⁺ ... *ὑπέδεκτο*⁺ *I*478⁺, *δῆμον ὑποδδείσας π*424, *ἀλάλησθαι* ... *διωκέμεναι o*276; (I2a:) *ἐξαπολοίατ' Z*59, *οὐκ ἀποίσετον ἵπποι E*258, *γῦπες ἔδονται Σ*271, *ἤ κεν ἁλώῃ*⁺ (*καί κέν οἱ ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων*) *ξ*184⁺; (2b:) *εἰσέπτατο πέτρην* ... *ἁλώμεναι Φ*493, *ἁλέασθαι N*436, *οὐδέ τις ἀλκή μ*120; (2cα:) *ὄλοντο κ*131, *ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα Ξ*507, *δέος εἷλε χ*43, *πόλεμος δαμᾷ A*60, *ἐκδῦμεν ὄλεθρον Π*98, *ζωοὺς ἕλον Φ*103, *ἦ δαμείη δ*789, *ἦ κεν ἁλώῃ o*300, *ἦ κε θάνωμεν μ*157, *μοῖρα δάμασσε Σ*117, *πέδησε σ*155, *οὐδ' ὑπαλύξαι M*327, *πέτονται Γ*4, *ἀπόλοντο* Hes.fr.302,18; (2cβ:) *οὐδὲ δυνάσθη εὖ σχεθέειν Ψ*465; (I4:) *ἀλλ' ἄντην στήσομαι Σ*307, *ἀλλ' ὀλέεσθαι O*700, *ἐπέλασσε γέ δαίμων Φ*93; (I5:) *ὅς τ' ἔθαν' Φ*609, *δύναται πεπιθεῖν* h.Ven.34, *εἱλεῦντο* ... *πτώσσουσι Φ*6 (8. 14), *οὐδέ τις ἀλκή Φ*528, *κλονέων Φ*532, *ἐσέχυντο X*1 — (II1aα:) *ἔμιμνε I*355, *ἄγχι ἦλθε κακόν* ... *σ' ἐρύσατο* (*ἐξήρπαξεν, ἐκάλυψε*) *Λ*362⁺, *ἡδ' ὑπάλυξεν δ*512, *στήμεναι ε*414, *ἄδην ἐλάαν κακότητος ε*289, *λάε ἀπάγχων τ*231, *μάρψαι* ... *ἀλύξαι* Hes.fr.150,29; (1aβ:) *πόντος δέ οἱ οὔ τιν' ἀπηύρα γ*192; (1b:) *δεῖσε Θ*137; (1c:) *ἔβαλε E*18⁺, *βέβληαι Λ*380, *εὐχόμενος Δ*380, *χώσατο Ξ*407, *ἔρριψε φέρεσθαι* Th.182; (II4:) *ἠὲ ἁλώῃ Ξ*81, *ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα H*309; (II6:) *διώκειν* ... *μάρψαι* ... *ἀλύξαι X*200; (II7:) *καὶ ἀλύξαι* (*μηδὲ δάμνασθαι*) *Θ*243⁺, *οὐδ' ἀλέαιτο υ*368, *Ζεὺς ἐρύσατο Y*191, *Ἥφαιστος ἔρυτο E*22, *οἱ φραζώμεθ' ὄλεθρον π*372, *ὄλεσαν ψ*320, *ἀπόλοντο λ*383, *ἐπαΐξασκε P*461, *ἀλλ' ὀλέεσθαι O*700; (II8:) *κ' ἀμυναίμην μ*113 8 Wiederholung *E*18. 22, *Z*57. 59, *Θ*94. 95, *Ξ*80. 81. 83 (s. Fehling, Wiederhol. 126), *Y*190. 191, *Φ*493. 496, 528. 532, 554. 558, *X*157. 158, 200. 202, *α*11. 12, *γ*166. 167, *δ*502. 504, *κ*129. 131, *o*224. 228, *ψ*236. 238, Cypr. fr.7,4. 7. 12 p.38 Dav. (= p.49f. Ber. = p.88f. West)

H. W. Nordheider

φή [2ⁱ, 1ᴴ, 1ʰ] E kontrovers; Chantraine, Dict.: < Instr. einer Pron.partikel **bʰo-*; dagegen Ruijgh, Lingua 58, 1982, 205: < Imp. von **bʰeh₂-* 'sagen' („comparer la locution française *vous diriez* ou *on dirait*")

Σχ sch.D *Ξ*499: '*ὁ δ' ἔφη* ⟨*κώδειαν*⟩ *ἀνασχών*' · *ἐλλείπει τὸ 'ὡς', ἵν' ᾖ*· '*ὡς* ⟨ ⟩ *ἀνατείνας*' (⟨ ⟩ also metaph. aufgefasst)

B *wie* (in Vgl.), stets auf Subst. bezogen *B*144 *κινήθη δ' ἀγορὴ φὴ* (Zen.: *ὡς* codd.) *κύματα μακρὰ θαλάσσης* ' *πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε* ' *ὤρορ*(*ε*) *Ξ*499 *ὁ δὲ* (Peneleos) *φὴ* (Zen.: cf. app.crit. apud West; West, Transmission 45) *κώδειαν* (den abgetrennten Kopf des Ilioneus) *ἀνασχὼν* ' *πέφραδέ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἠΰδα* h.Merc.241 *Ἑρμῆς Ἑκάεργον ἰδὼν ἀνεείλε*' *ἓ αὐτόν.* ' *ἐν δ' ὀλίγῳ συνέλασσε κάρη χεῖράς τε πόδας τε* ' *φή ῥα* (ci. Hermann: *δή ῥα* et *θῆρα* codd.) *νεόλλουτος προκαλεύμενος ἥδυμον ὕπνον* Zush. unbek.: Hes.fr.204,138 *ἀλλά μιν ὑβριστήν τε καὶ* [*ἄγριον* ...] ' *κῆλα Διὸς δαμνᾷ φὴ λυ*.[. — Wortf.: *οἷον/α, ὡς, ὡς ὅτε, ὥς περ, ὥς τε*; *εἴκελος* (Wortf.); *εἴδομαι* (Wortf.)

V. Langholf

Φηγεύς [2ⁱ] E entweder < *φηγός* 'Eiche', v. Kamptz §42b1. 76a; plausibel Mühlestein, Hom. Nam. 29; od. < ON (der seinerseits von dem Baumappell. abgeleitet wäre), v. Kamptz §42c1. 80a; beide Optionen auch bei Boßhardt, Nom. auf *-εύς* §353; Wathelet, Dict.335 (Bd. II 1049. 1551); Wathelet, Troyens (Index)

B S. des *Δάρης* (s.d.), Br. des ⟨*Ἰδαῖος*⟩ I (s.d.); griff zus. m. ⟨ ⟩ den zu Fuß kämpfenden Diom. vom Wagen aus mit dem Speer an u. starb durch dessen Speerwurf, *E*11 (*-εύς*). 15 (*-εύς*); ⟨ ⟩ ließ daraufhin ihn u. den Wagen im Stich

V. Langholf

φήγινος [1ⁱ] **Σχ** sch.D *E*838: *δρύινος* **B** *made of oak* *E*838 (*ἐς δίφρον ἔβαινε* [Ath.] *παραὶ Διομήδεα*) *μέγα δ' ἔβραχε -ος* (*πήδινος* v.l.) *ἄξων* ' *βριθοσύνῃ* (vv.838sq. ath. Arist.). — Wdfld.: *δρύινος*; for further wood-adjs. see *δουράτεος* wdfld.

J.N. O'Sullivan

φηγός [8ⁱ, 2ᴴ] E < IE **bhāgó-*; rel., e.g., to Lat. *fagus*, Gothic *boka* (the beech being rare in Greece, *φ.* was used to designate a type of oak). — Deriv.: *φήγινος*; *Φηγεύς*; see also *Φηγωναῖος* F *-οῦ* 1, *-ῷ* 4, *-όν* 5

M 1 stem in longo 1a [1⏑] *-ῷ H*60 [1⏑] *Σκαιάς τε πύλας καὶ -ὸν ἵκανεν / ἵκοντο Z*237, *I*354, *Λ*170 1b [1×] *-οῦ* Hes.fr.240,8; *-ῷ E*693, *H*22 1c [1–] *-ῷ Φ*549; *-όν τε Π*767 2 stem in brevibus [–1] *-όν τε* Hes.fr.319

Σχ sch.D *E*693: *δρυὶ ἱερῷ Διός* (*δρυί*⁺ also *H*22, *I*354)

L [1]Buchholz, Realien I 2, 246–8; [2]Murr, Pflanzenwelt 3 ff.; [3]R. Stoll Shannon, III, The arms of Ach. (Mn. Suppl. 36), Lugd. Batav. 1975, 43. 53. 58; [4]Herzhoff[+], H. 118, 1990, 257–72. 385–404

B type of *oak* (see also E above), freq. taken as Quercus macrolepis / aegilops, but L[4] argues for Quercus trojana on grounds of ecology, distribution; on mountain (*Π* 767, w. ash and cornel-tree), in (raised part of: L[4] 262) plain (*E* 693; *Z* 237 etc.) — Epith.: *περικαλλέϊ* *E* 693, *ὑψηλῇ* *H* 60. — Wdfld.: *δρῦς* *Π* 767 (sim.) *ὡς δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοιιν ' οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην πελεμιζέμεν ὕλην, ' -όν τε μελίην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν* — of landmark oak near Scaean gate: *Z* 237 (*Ἕκτωρ*) *Σκαιάς τε πύλας καὶ -ὸν* (*πύργον* v.l., rec. West) *ἵκανεν* = *I* 354[med.ex.] ≅ *Λ* 170[med.ex.] *H* 22 *ἀλλήλοισι δὲ τώ γε συναντέσθην* (Ath. and Ap.) *παρὰ -ῷ* same tree ref. to also presumably: *H* 60 (*ἑζέσθην* [Ath. and Ap.], *ὄρνισιν ἐοικότες*) *-ῷ ἔφ' ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο, ' ἀνδράσι τερπόμενοι* *Φ* 549 *πὰρ δέ οἱ* (Agenor) *αὐτὸς* (Ap.) *' ἔστη, ὅπως Θανάτοιο βαρείας χεῖρας ἀλάλκοι, ' -ῷ κεκλιμένος* — the oak was sacred to Zeus, as in *H* 60 above; so, spec. also: *E* 693 (*Σαρπηδόνα*) *ἑταῖροι ' εἶσαν ὑπ' ... Διὸς περικαλλέϊ -ῷ* so in Dodona (cf. *δρῦς* *ξ* 328 = *τ* 297): Hes. fr. 240,8 *τὴν* (sc. *Δωδώνην*) *δὲ Ζεὺς ἐφίλησε καὶ ὃν χρηστήριον εἶναι ' τίμιον ἀνθρώποις* < ' > *ναῖον* (sc. doves?) *δ' ἐν πυθμένι -οῦ· ' ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντήϊα πάντα φέρονται* fr. 319 *Δωδώνην -όν τε, Πελασγῶν ἔδρανον, ἦεν* J.N. O'Sullivan

Φηγωναῖε v.l. *Π* 233 Zen., s. *Δωδωναῖος* u. West, app.-crit.

φηλητεύω, φηλήτης s. *φῑ-*

φηλωτής s. *φῑλήτης* E (v.l. h. Merc. 214)

φήμη [3°, 4[H], 1°] E Erbwort, lat. *fama*, nom. act. zu *φημί* (s.d.; L[15]); Wortbildg. vgl. Risch 44). — Abl.: *εὔ-, πολύφημος* u. ähnl., *φημίζω, Φήμιος, φῆμις* (s.dd.)

M zweis., Stamms. im longum: [1–] *-η/ν δ'* Op. 763, inc. sed. fr. 1 p. 105 Dav. / *υ* 105; *-η/ν* Op. 761, *υ* 100 [2⏑] *-η* *β* 35 [1×] *-η* Hes. fr. 176,2; *-ην* Op. 760

Σχ sch. D *β* 35: *-η· τῇ κληδόνι*, *υ* 100: *-ιν* (v.l.!) · *κληδόνα. οἰωνόν*

L [1]Ph. Mayer, Studien zu Homer, Gera u. Leipzig 1874, 30 ff.; [2]K. Steinhauser, Der Prodigienglaube u. das Prodigienwesen der Gr., Diss. Ravensburg 1911, 36 m. A.4; [3]Steinkopf, Gesch. des Ruhmes; [4]Greindl, *κλέος* 82 ff. 101; [5]Porzig, Satzinhalte 289; [6]Fournier, Dire 9 ff.; [7]Stockinger, Vorzeichen 155; [8]Diller, in: 'Hesiod' 271; [9]Amory, in: Essays on the Od., Bloomington 1963, 110; [10]Nicolai, Hesiods Erga 143 f.; [11]Benveniste, Vocab. II 138 f.; [12]G. Broccia, Tradizione ed esegesi, Brescia 1969, 48 f.; [13]Giangrande, CR 20, 1970, 155; [14]Austin, Arion 1, 1973, 258 f.; [15]Bader, Suffixes 14; [16]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 265; [17]Bakker, ColbyQ 38,2 2002, 137 ff.; [18]W. Schmitz, in: Rollinger / Ulf, Gr. Archaik, Berlin 2004, 326 ff.

B *das Sagen, Spruch*, urspr. Bed. „Sprechen" in Od. techn. eingeengt zur „Prophetie des zufälligen Wortes" (B 1; L[1] 36 f.; L[3] 40 f.; L[5]; L[7]; L[11]), aber auch im Att. geleg. noch in relig. Bed. (L[3] 77; L[6]; vgl. *εὐφημέω* [s.d.]); seit Hes. i.S.v. „Nachrede" (L[4] 101); auch „Kunde" (B 2). — Wortf.: *ἀκουή, κλεηδών* (s.d.), *κλέος, οἰωνός* u. *ὄρνις, ὀμφή, ὄσσα, σῆμα, τέρας, φάτις* (s.d.), *φῆμις* 1 *Ausspruch* (guter Vorbed.) *β* 35 *χαῖρε δὲ -η* (Lob u. Segenswunsch d. Vorredners Aigyptios) *Ὀδυσσῆος φίλος υἱός*, vgl. *υ* 120: *χαῖρεν δὲ κληδόνι υ* 100 (Od. betet zu Zeus:) „*-ην* (*-ιν* v.l. in sch. D) *τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων ' ἔνδοθεν*" ⟨*Worte als gute Vorbed.*⟩, vgl. L[9] 105 *-ην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς ' πλησίον* ⟨ ⟩, vgl. L[14] 2 *Gerede, Ruf (neg.), Kunde* Op. 760. 761. 763 *δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο -ην· ' -η γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι ' ... ' -η δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ ' λαοὶ φημίξουσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή*, s. West z.St.; sonst: L[3] 40 f.; L[6. 10. 12. 16]; L[18] (nahöstl. Parall.n) Hes. fr. 176,2 ... *τῇσιν δὲ φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη ' ἠγάσθη προσιδοῦσα, κακῇ δέ σφ' ἔμβαλε -ῃ*, vgl. dagg. L[13]; sonst Hirschberger, Komm. 471 inc. sed. fr. 1 p. 105 Dav. *-η δ' ἑ(ι)ς στρατὸν ἦλθε* = Il. Parv. fr. 27 p. 83 Ber.; vgl. auch L[2]

D Hes. fr. 204,63 ci. West; *λ* 178b; v.l.: *ξ* 239, *π* 75 = *τ* 527 G. Markwald

φημί [538[l], 554°, 33[H], 51[h], 6[e]] E < IE rt. **bʰeh₂-*; related wds. in Arm., Russ., Lat. and Germ. langs.; rt. = both 'say', 'declare' and 'shine', and 'make clear' (cf. *φαίνω* and, in sense, Lat. *declaro*); cf. Myc. *pasi* (= *φᾶσί*?); further Frisk and Chantraine[+], Dict. s.v. — Deriv.: *ἀθέσ-, ἄ-, θέσ-, νεή-, παλαίφατος; παραιφασίη; παραί-, πάρφασις; ὑποφήτης, φατειός, φάτις, φήμη, φῆμις; Εὐ-, Περι-, Πολυφήτης; Περίφας*; see also *φωνή*

F act. *φημί* 55, *φήμ'* 2, *ἀπόφημι* 1, *παράφημι* 1, *φῇς* 4, *φῇσθα* 1, *φησί(ν)* 21, *φήσ'* 1, *φαμέν* 1, *φατέ* 1, *φατ'* 2, *φασί(ν)* 41, *φάσ'* 8; *ἔφην* 6, *προσέφην* 3, *φῆν* 2, *ἔφησθα* 3, *φῆσθα* 2, *ἔφης* 2, *προσέφης* 18, *φῆς* 3, *ἔφη* 30, *μετέφη* 14, *προσέφη* 225, *φῇ* 14, *φάμεν* 6, *ἔφασαν* 5, *φάσαν* 7, *ἔφαν* 15, *φάν* 4; ⟨*ἔφασκ*⟩*ον* 2, ⟨ ⟩*ες* 1, ⟨ ⟩*ε(ν)* 11, *φάσκε(ν)* 4, *φάσκ'* 2; *φήῃ* 2, *φῆσιν* 1, *φῇ* 1; *φαίην* 2, *φαίης* 6, *φαίη* 4, *φαῖμεν* 2; *φάς* 3, *φάντες* 2; *φήσει* 2, fut. also app. 2 (see B I 6 below); mid. *φάσθε* 1, *φάσθ'* 1; *ἐφάμην* 51, *φάμην* 1, *ἔφατο* 12, *ἔφατ'* 306, *φάτο* 181, *φάτ'* 39, *ἔφαντο* 7, *ἔφαντ'* 1, *φάντο* 1; *ἐφάσκετ'* 1; *φάο* 2, *φάσθω* 1, *ἀπόφασθε* 2; ⟨*φάσθαι*⟩ 11, *ἐκ*⟨ ⟩ 2, *παρ*⟨ ⟩ 2, *προσ*⟨ ⟩ 1; ⟨*φάμενος*⟩ 1, *παρ*⟨ ⟩ 2, *παραι*⟨ ⟩ 2, ⟨*φάμενοι*⟩ 1, *παραι*⟨ ⟩ 1, *φαμένη* 7. For distribut. of act. and mid. among various uses see B-scheme below.

M 1 stem in longo 1a monosyll. [1] *φῆμ'* h. Merc. 549; *φάσ'* h. 1, A3 West; *φῆ(ν/ς)* / *φῇ δ(ἐ)* *Σ* 326, *δ* 504, *λ* 237, *ξ* 117, *τ* 122, *ω* 470; *φῆν/ς* *E* 473, *β* 174; *φῆ/φὰν δέ μιν / τιν'* *Z* 108, *ξ* 382; *φῇ γὰρ / μιν ὅ γ'* *B* 37, *ρ* 142; *φῇ ῥ' ὁ γέρων* h. Merc. 212; *φῇ ῥα* Th. 550, h. Cer. 145; *φῇ* *Φ* 361, *Ω* 608, *ϑ* 567 ≅ *ν* 175, Hes. fr. 33a,27; *φάσκ'/φὰς ἔμεν(αι)* *I* 35, *ω* 75 [2] (*δὴ*) *φῇς/φῆς* *η* 239 / *Δ* 351, *P* 174; *φάσκ' ὁ γέρων* *δ* 191; *φάς* h. Merc. 94 [2] *γάρ φημ'* *Y* 211; *φάς*(?) Hes. fr. 280,13 [2] *δέ ἕ φασ'* *Φ* 569 1b disyll. 1ba [2⏑] *φῆμι γὰρ οὖν/οὔτε* *B* 350, *Φ* 316; *φῆμι* *H* 118; *φῆσι δ'/φάσθαι Ὀδυσσῆος*[+] *ι* 504, *ρ* 522; *φῆσι/φάσκε δ(ἐ)* *π* 63, Op. 455 / Th. 209; *φῆσι* *ε* 105; *φᾶσι/φῆσθα σὲ*[+] *μέν* *Y* 206, *Φ* 186; *φάσκεν/φῆσιν ἐλεύσεσθαι* *α* 168, *κ* 331; *φήῃ* *λ* 128 = *ψ* 275; *φάντες* *Γ* 44; *φάσθε* *κ* 562 [2⏑] *τοῦ μ'/σ' ἔκ φασι γενέσθαι, ἐπ...* *α* 220, *σ* 128; *φασι θεᾶς ἐξέμμεναι* *Z* 100 [2⏑] *οὐ γὰρ ἔγωγέ τί / ἐγὼ σέο φημὶ* (*κακ...*) *ϑ* 138, *ι* 5 / *B* 248; *ἐγώ ᾽γ', ἦ / παρά᾽φημι* (*καί*) *A* 577, *Σ* 364; *γὰρ ἐκείνῳ φημί* *β* 171; *σεό/ἑό φημι/σι* *O* 165 ≅ 181; (*ὃν*) *οὐκέτι/οὔ μ' ἔτι φημί* *Y* 361, *σ* 145; *᾽ὃν/δ᾽*[n] *οὔ πώ/*⟨*τινά φημι*⟩ *πεφυγμένον* *Z* 488, *ι* 455; *᾽ἀλλ' οὔ/οὐ γάρ᾽ πώ* ⟨ ⟩ *τ* 380 / ≅ *δ* 141 = *χ* 313[im.]; *ἦν οὔ πώ* ⟨*ποτέ φημι*⟩ *δαήμεναι* h. Merc. 444; *οὐ μὲν δή / γάρ* ⟨ ⟩*/σι* (*κακόν*) *Θ* 238, *σ* 132; *γάρ ποτε φήσει* *Θ* 148; *οὐδέ ἕ / οὐδ'* ⟨*ἐμέ φημι*⟩ *N* 269, *P* 27; ⟨ ⟩ *ϑ* 221; *ἤδη μὲν ᾽σέ γέ / τέ ἕ᾽ φημι καὶ ἄλλοτε* *Y* 187, Sc. 359; *ὅσα φημί* *K* 51, h. Merc. 532; *ἀλλά σέ φημι* *K* 331; *ἀπόφημι* *H* 362; (*ὄν*) *φημί* *E* 184. 652

= Λ 443, Ι 329, Ψ 668, ε 290; (καί / μέν) τέ μέ φησι (ˡθεά/τοῦ ἔμμεναι˺) Α 521, Ι 410, α 215; (καὶ) δέ σέ / μέ φασι/φάσκε (Διός) Ε 635, Υ 105, h. Ven. 126; τέ σέ / σέ γέ φασι (δαήμεναι/... ἔμμεναι) Ν 631, h. Merc. 471; (τέ / τοί) φησι θέα⁺ Ο 130, Ρ 338, Ω 134; ὅθι φασι (θεάων/...) ἔμμεναι εὐνάς Β 783, Ω 615; ὅθι / ὅν φασι θεῶν⁺ ζ 42, τ 267; (μίν) φασι(ν) ... (ἔμμεναι) ἄνδρας⁺ γ 245, σ 261; οὕτω φησὶ / φασὶν (καί) Ξ 366, τ 383; τόν / γάρ φησιν / φασι ὄν / κάκ' ἔμμεναι Ο 112, α 33; (γάρ) φησι / φασὶ κασίγνητος⁺ Hes. fr. 280,15. 21; γάρ φασιν Op. 803; μοί φησι/φάσθω υ 100, φ 103; τινά φασι(ν) Ε 638, h. Ap. 67; φασιν Ἀχιλλῆος/Ἀχαιίδος (ἔμμεναι) Λ 831, ν 249; ἔτι φασί Π 14; φασι Th. 306; δὴ φάσκε λ 306; ἀγγελίην ἀπόφασθε Ι 422 [⏑̄] φημι/φασὶ γενέσθαι Ζ 98. 206 / Δ 375 = δ 201; φασὶ κεκάσθαι Ω 546; (Ὀδυσσῆος/ἀριστῆος· τὸν) δ' ˹οὐκέτι φασὶ˺/φάντο νέεσθαι β 238 ≅ ω 460[med. ex.], λ 176; τὸν ˹ ˺ α 189; (δ') οὔ τινά φημι/σιν (λελεῖφθαι) Ω 256 = 494 / Ι 305; οὔ πώ φησι ψ 116 **1bβ** [⏑̄×] (...ἡσομαι) οὐδ' ἔτι φημί/φῆσθα/φασί(ν) Ξ 374 / ξ 149 / Ι 234, Ρ 637; (...ομαι/εται) οὐδέ τί φημι Κ 548, Ν 785 = ψ 127, Ο 97; (ἡσομαι/εὔχαται) οὐδέ σέ/ἔ φημι Ε 103, Κ 370, Ξ 220, δ 493, κ 284; (εὐχεται) ˡοὐδέ μέ/τὸν δ' ἐμέ˺ φησιν/φασιν Ε 119, Φ 159; δέ σέ φασιν π 418; (δαΐφρονος) ἔνθα μέ/σέ φημι ζ 256, Op. 656; (...εται) οὐδέ ἔ φημι Λ 589, Σ 132, ο 213; ˡἀλλά ἔ/οὔ τινά˺ φημι Ν 414, Ψ 579; (ταλασίφρονος) ˡοὐδ' ὅσα/ὅν ῥά τε/ὅν ποτέ/οὔ ποτε˺ φασι(ν)/φῆσθα Ι 401, Ρ 674, γ 84, ψ 71; φαίην υ 326; οὐδέ κε φαίης Γ 392, Δ 429, Ρ 366, γ 124; γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φάντες/φήσει Θ 153, Ξ 126; ἀγγελίην ἀπόφασθε Ι 649 **1bγ** [⏑̄] καί μιν ἔφην δ 171, ξ 176; ˹ὦς ἄρ' ἔφη˺ καὶ θρῆνυν ἑλὼν/παῖδα λαβὼν (βάλε/φέρε) ρ 409. 462 / h. Merc. 293; ˹ ˺ καὶ χερσί(ν) h. Merc. 39. 409; ˹ ˺ καί Α 584, χ 465, h. Merc. 278; ˹ ˺ Λητὼ δέ Φ 502, h. Ap. 83; ˹ ˺/ἔφαν· Πρίαμος / Σθένελος / Δολίος / ποταμὸς δ(έ) Γ 161, Ε 111, ω 397, Φ 136; ˹ ˺/ἔφαν· Τρῶες/Αἴας δέ Ε 607, Η 206; ˹ ˺/ἔφαν· Ἴρῳ/σκήπτρῳ δέ Β 265, σ 75; ˹ ˺· γρηῢς/κῆρυξ δέ (... χερσί[ν]) β 377, σ 185 = τ 503 = χ 433, τ 361. 386 / θ 482; ˹ ˺/ἔφαν· πάλλεν/χαῖρεν δέ (... Ἕκτωρ/Νέστωρ) Γ 324, Η 181, σ 117 ≅ υ 120; ˹ ˺/ἔφαν (μνηστῆρες)· (ὁ/τὴν δ' οὐκ ˡἐμπάζετο μύθων/ἠμείβετο μύθῳ˺) ρ 488, φ 404 / h. Cer. 59; ˹ ˺/ἔφαν ι 413, ψ 181; ἔφη ι 511; οὐ γὰρ ἔφαν Ν 89 [⏑̄] ἀτάρ (μιν) ἔφην/ης Υ 348, Χ 331; οὐκέτ' ἔφη υ 137; οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη Λ 719; προσέφη Π 842, λ 565, h. Merc. 89 ≅ 189 [⏑̄] (γάρ μιν) ἔφην/ἔφαντ' ...ον εἶναι α 194, λ 540; ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην (...˹οις ἐπέεσσι˺) ι 282. 501; προσέφην ˹ ˺ κ 422; τὸν⁺ ˹δ' ἀπαμειβόμενος⁺˺ προσέφη(ς,) Εὔμαιε συβῶτα / πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / κρατερὸς Διομήδης / πολύμητις Ὀδυσσεύς / κρείων Ἀγαμέμνων / νεφεληγερέτα Ζεύς / Τελαμώνιος Αἴας / ξανθὸς Μενέλαος / κορυθαιόλος Ἕκτωρ / ἑκάεργος Ἀπόλλων / εἴδωλον ἀμαυρόν ξ 55 = 165 = 360 = 442 = 507 = π 60 = 135 = 464 = ρ 272 = 311 = 380 ≅ 512 = 579 / Α 84 = Ι 307 = 606 = 643 = Λ 607 = Τ 145 = 198 = Φ 222 = Ψ 93 ≅ Α 215 = Σ 187 = Ω 138 / Ε 814 ≅ Λ 316 / Κ 382 = 423 = 554 = Τ 154 = 215 = η 207 = 302 = θ 152 = 412 = ι 1 = λ 354 = 377 = ξ 191 = 390 = ο 380 = π 201 = ρ 16 = 192 = 353 = σ 124 = 365 = τ 41 = υ 168 = 226 = χ 105 = 170 = ψ 129 = ω 302 = 330 = 356 = 406 ≅ ε 214 = η 240 = θ 463 = ν 311 = 382 = 416 = τ 106 = 164 = 220 = 261 = 335 = 382 = 499 = 554 = 582 = υ 36 = χ 430 = 490 = ψ 263 / Α 130 = 285 = Β 369 = Δ 188 = Κ 42 / Α 560 = Ε 764 = Θ 469 = Ξ 312 = 341 = Χ 182 = Ω 64 = α 63 = ε 21 = ω 477 ≅ Υ 19 = μ 384 = ν 139 = 153 / Η 283 = Ν 76 / δ 147 = 265 ≅ 168 = 203 / Ζ 520 / h. Ap. 474 / δ 824 = 835; τὴν ˹ ˺ προσέφη Ω 299; τὸν⁺ δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / πολύμητις Ὀδυσσεύς / κρατερὸς Διομήδης / νεφεληγερέτα Ζεύς / κορυθαιόλος Ἕκτωρ Α 148 = Χ 260 = 334 = Ω 559 / Δ 349 = Ξ 82 = θ 165 = σ 14 = χ 60 = 320 ≅ σ 337 = τ 70 ≅ χ 34 / Δ 411 = Ε 251 = Κ 446 / Ε 888 / Μ 230 = Ρ 169 = Σ 284; τὸν⁺ δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη(ς,) Εὔμαιε συβῶτα / νεφεληγερέτα Ζεύς / κρείων Ἐνοσίχθων / κλυτὸς Ἐννοσίγαιος / πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / ξανθὸς Μενέλαος ο 325 / Α 517 = Δ 30 ≅ Η 454 = Th. 558 / Θ 208 / Ο 184 / Π 48 = Τ 419 = Χ 14 ≅ Σ 97 / Ρ 18 = δ 30 = 332; τὸν δ' ἄρ' ... προσέφη πόδας Τ 404; ˹ἀγχοῦ δ' ἱστάμεν˺ος⁺ προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη / πόδας ὠκέα Ἶρις / ἑκάεργος Ἀπόλλων / ξανθὸς Μενέλαος / κλυτὸν Ἐννοσίγαιον Β 172 = ο 9 / Β 790 = Γ 129 = Λ 199 = Ω 87 / Ο 243 / Ρ 684 / Ο 173; ˹ ˺ος προσέφη (κρατ.../...οῖς ἐπέεσσιν) Ν 768, h. Cer. 346; ˡἐγγύθεν / τὸν δὲ παρ˺ἱσταμένη προσέφη Διο... / γλαυκῶπις Ἀθήνη Κ 508 / ω 516; τῷ⁺ μιν ἐεισάμενος⁺ προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις / γλαυκῶπις Ἀθήνη / Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων Β 795 / ζ 24 / Π 720 = Ρ 326 = 585 = Υ 82; τὸν⁺ δ' ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων / νεφεληγερέτα Ζεύς / πολύμητις Ὀδυσσεύς / Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων Δ 356 / Θ 38 / Κ 400 = χ 371 / h. Ap. 531; ὦς φάτο (see ⏑̄[⏑⏑] in M 2 below)· τὸν⁺ δ' οὔ τι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς / κρατερὸς Διομήδης / κορυθαιόλος Ἕκτωρ / λευκώλενος Ἥρη / ἑκάεργος Ἀπόλλων / πολύμητις Ὀδυσσεύς Α 511 / Δ 401 / Ε 689 = Ζ 342 / Θ 484 / Φ 478 / υ 183; καλεσσάμενος ˹προσέφη˺ (τροφὸν Εὐρύκλειαν) Ε 427, τ 15 = φ 380; (τὸν δὲ) χολωσάμενος⁺ ˹ ˺ λευκώλενος Ἥρη / νεφεληγερέτα Ζεύς / ποταμὸς βαθυδίνης Ω 55 / Op. 53 / Φ 212; τὼ καὶ δεικνύμενος ˹ ˺ πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / ξανθὸς Μενέλαος Ι 196 / δ 59; τὸν δ' ...σσάμενος ˹ ˺ κρατερὸς Πολύφημος ι 446; τὸν δ' οὐ ταρβήσας ˹ ˺ κρατερὸς Διομήδης / κορυθαιόλος Ἕκτωρ Ε 286 = Λ 384 / Υ 430; (τὸν καὶ/[τὸν] δ') φωνήσας / ... (ἡ)σας ˹ ˺ κρείων Ἀγαμέμνων / πολύμητις Ὀδυσσεύς / ἑκάεργος Ἀπόλλων Ξ 41 ≅ ξ 439[in. med.] ≅ ρ 453[med. ex.], Ε 439 = Π 706 ≅ h. Merc. 281[med. ex.]; τὸν δ' ὀλιγοδρανέ˹ων προσέφη(ς,) Πατρόκλεις ἱππεῦ˺ / κορυθαιόλος Ἕκτωρ Π 843 / Ο 246 = Χ 337; τὸν δ' ἐπικερτομέ˹ ˺ / Εὔμαιε συβῶτα / πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς Π 744 / χ 194 / Ω 649; τὸν⁺ δὲ βαρὺ στενάχ˹ ˺ / πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς Π 20 / Α 364 = Σ 78; (τὸν δ[ὲ]/καὶ) ...(έ)ων ˹προσέφη˺ ξανθὸς Μενέλαος / κρατερὸς Διομήδης / κορυθαιόλος Ἕκτωρ Δ 183 = Ψ 438[ex.]; Κ 369 = Λ 361, Χ 355; τὸν⁺ δ' αὖτ' (Ἀντίνοος) ˹ ˺ (Εὐπείθ)εος υἱός Ρ 474, α 383 = δ 641 = ρ 477 = φ 256 ≅ σ 284; τοὺς δ' αὖτ' ... ˹ ˺ κρατερὸς Πολύφημος ι 407; καὶ τότ'/αὐτὰρ Ἀπόλλωνα ˹ ˺ νεφεληγερέτα Ζεύς / ποταμὸς βαθυδίνης / κρείων Ἐνοσίχθων Ο 220 = Π 666, Φ 228. 435; καὶ τότ' ἄρ'/δὴ τότ(ε) PN ˹ ˺ κρείων Ἀγαμέμνων / πολύμητις Ὀδυσσεύς / γλαυκῶπις Ἀθήνη Η 405, θ 486, ω 541; καὶ/δὴ τότε κήρυκα ˹ ˺ μένος Ἀλκινόοιο / πολύμητις Ὀδυσσεύς η 178 = ν 49 / θ 474; ῥα τότ' ... ˹ ˺ μένος Ἀλκινόοιο θ 423; ˡκαὶ τότ' ἄρ' / ... ῥα τόθ˺ ˡἦν ἄλοχον / ἡνίοχον ˹ ˺ πολύμητις Ὀδυσσεύς / κρατερὸν ... ψ 247, Sc. 77; αὐτὰρ / δὴ ˹τότε Τηλέμαχος˺⁺ ˹ ˺ γλαυκῶπις⁺ Ἀθήνη⁺ / πολύμητις Ὀδυσσεύς α 156 ≅ β 399 / χ 390; τὴν ˹ ˺ προσέφη β 348; καὶ τότε ... ἔφαν κ 471; (PNᵃ/τὸν δὲ) ˹προσέφη˺ (Τελαμών)ιον υἱόν / κρείων Ἐνοσίχθων / ξανθὸς Μενέλαος / παῖδ' ... / σθένος ... Ε 108, Μ 309, Ν 67. 215. 248, ο 110, inc. auct. fr. POxy. 2510,9 (Il. Parv. fr. 32 [dub.] p. 86 Bern.) (]μάδης ˹ ˺ Τελαμώνιον ψ[ίόν); ˹ ˺ τροφὸν Εὐρύκλειαν χ 394; τοῖσι(ν) δ' ˡἀνιστάμενος / Ἀντίνοος˺ μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς / Εὐπείθεος υἱός Α 58 = Τ 55 / δ 660 = π 363 = σ 42 = υ 270 = φ 140; τοῖς δὲ/τοῖσιν δ' ˡβαρὺ στενάχων / ˹εὐχόμενος˺ μετέφη˺ κρείων Ἀγα-

μέμνων *B* 411, *Δ* 153; ˻ ˼ *T* 100; (τοῖς δὲ δολοφρονέων) ˻μετέφη˼ πολύμητις Ὀδυσσεύς *σ* 51 = *φ* 274, *σ* 312; τοῖς ... PN ˻ ˼, παῖς *θ* 132; προσέφη *N* 46 = *Π* 555; ἔφη *I* 684 [⏑⏓] ἤτοι ἔφην/ης γε *Π* 61, *λ* 430 / *X* 280 **1bδ** [⏓-] φᾶσι(ν) *γ* 212, h. Ven. 284; φαίην/ης/η ˹κε(ν) ... / κ' ἀ... καὶ ἀ...˺ *Γ* 220, *Z* 285, *O* 697, h. Ap. 151 **1c** trisyll. **1ca** [⏑⏓⏑] ἔφησθα *A* 397, *Π* 830, *γ* 357; ἀλλά μ' ˻ἔφασκε]ς *T* 297; ...ου, ὃς ˻ ˼ Ποσειδάων' ἀγάσασθαι *θ* 565, *ν* 173; γάρ οἱ/ποτ'/μιν ˻ ˼/αντο *τ* 191, h. Cer. 331, h. 7, 11; ἔτ' ˻ἔφαντο˼/ἄσκεθ' ὑπότροπον *Z* 501, *χ* 35 [⏑⏓⏑] ˻ ˼ *M* 125 **1cβ** [⏑⏓×] (φίλεόν⁺ τε) καὶ ἔτρεφον⁺ ἠδὲ ˻ἔφασκον˼/κε(ν) *ε* 135 / *η* 256, *ψ* 335; ˻ ˼ *N* 100; ἔμμεναι ... ˻ἔφασκε˼(ν) *μ* 275, *ω* 269; (οὐ) γὰρ/ποτ' ˻ ˼/αντο *δ* 638, *ξ* 321, *ρ* 114; οἱ ˻ ˼ h. Cer. 207; οὐδ'/ἀλλ' ἔτ' ˻ἔφαντο˼ *M* 106, *P* 379; μ' ˻ ˼ *ν* 211

2 stem in brevibus **2a** monosyll. **2aα** [⏓⏑] ὣς φάν/φάθ'· ὁ δ(έ) *β* 337 / *K* 148. 177. 328, *O* 478, *θ* 499, *ξ* 109, *φ* 181; ˻ὣς φάθ'· ὁ˼ δὲ ξυνέηκε θεᾶς/θέων *B* 182 = *K* 512 / *O* 442; ˻ ˼ δ' ἐξ ὕπνοιο μάλ(α) ...ως ...ουσεν *K* 162, h. Ven. 180; ˻ ˼ δ' ἐκ *δ* 37; ˻ ˼ δ' αὐτίκα / αὖτ(ις) *ε* 451 / *π* 46, *ρ* 602 = *ω* 408, h. Merc. 304; ˻ὣς φάτ'˼ ἐποτρύνων· (οἱ δ') *M* 442, *Y* 364. 373; ˻ ˼ (ἐπ) (...ων/όμενος⁺) (τὴν⁺ δ[έ]) *χ* 210, Th. 664 (... θεοί ... ἐάων), h. Cer. 250 (... θεάων), h. Ap. 370, h. Merc. 387; ˻ ˼ ἀπειλήσας· ὁ/τὸν δ' *Φ* 161, *Ψ* 184; ˻ὣς φάτ' Ἀθηναίη˼ ˹δὲ / ὁ⁺ δ(έ)˺ ...το (χαῖρε δὲ θυμῷ) *Φ* 423, *X* 224 = *ω* 545, *χ* 224; ˻ ˼ (· τῷ⁺ δέ) *Δ* 104, *β* 296, *ω* 533; ˻ὣς φάτ'˼· ἐγὼ δ' *κ* 321, *λ* 97; ˻ ˼ *Δ* 514; καὶ φάτ' *ξ* 384 [⏓⏑] φατ' *ρ* 196 **2aβ** [⏓⏑⏑] φάτ' *ρ* 25 **2aγ** [⏓-] ἦ φῆς *Ξ* 265, *α* 391; ὣς φάν· τῷ δ' *η* 343 [⏓-] φάν *σ* 342 [⏓-] τήν περ/γὰρ ...οτάτ(ην) ˻φασ' ἔμμεναι˼(ἀλλά) *T* 416, *η* 322; (...ήν) φησ' / ˻ ˼ (ἀλλ') *ρ* 352 / *T* 96, *Ψ* 791, *ψ* 125; φασ' *γ* 188 [⏓-] φάσθ' ἔμμεναι *ζ* 200 **2b** disyll. **2ba** [⏓⏑⏑] ἔφη ... ἀκοῦσαι' *μ* 390; ὣς φάσαν / ἔφαν / ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ (γ[ε] ... ἀμειβόμενος προσέειπον) *κ* 67 / 422 / *δ* 375 = 394 = 464 = *ι* 522 = *κ* 270 = 336 = 382 = *λ* 79 = 138 = 163 = 435 = 462 = 477 = 504 ≅ *μ* 111, *κ* 261. 438 (... μερμήριξα) ≅ *λ* 204; ὣς ἔφαν / ἔφατ' ˹αὐτὰρ ἐμοί (γ[ε]) / ἡμῖν δ' αὖτ(ε)˺ ([ἐπεπείθετο] θυμὸς ἀγήνωρ / ... φίλον ἦτορ) *κ* 475 ≅ 406 ≅ *β* 103 = *κ* 466 = *μ* 28 = *ω* 138, *δ* 481 = 538 = *κ* 496 ≅ *ι* 256, *δ* 548; ὣς φάσαν / ˻ἔφατ'· αὐτ˼ὰρ (ἐμέ) *φ* 366 / *O* 113, *ι* 360 (... οἶνον), *τ* 551; ὣς ˻ ˼ *κ* 541 = *μ* 142 = *ο* 56 = *υ* 91; ὣς φάσαν (... ˹Ὀδυσσεύς / μεγαλήτορα θυμόν) *B* 278, *Δ* 374, *ι* 500, *μ* 192; ὣς ἔφαν / ˻ἔφατ' εὐχόμενος˼⁺ · τοῦ⁺ δ' ἔκλυε (Πάλλας Ἀθήνη / ... Ἀπόλλων / μητίετα Ζεύς) *K* 295 ≅ *E* 121 = *Ψ* 771 = *γ* 385 = *ζ* 328, *A* 43 = 457 = *Π* 527. 249 = *Ω* 314 = *υ* 102, *ι* 536; ὣς ˻ ˼⁺ · ([ἀνένευε δὲ Πάλλας] Ἀθήνη / ... μητίετα Ζεύς / ... δὲ πότνια Ἥρη) *Z* 311, *β* 267 / *O* 377 / *Θ* 198; ὣς ˻ ˼· τὸν δ(έ) ...σσεν/ψεν *E* 106, *Y* 393; ˻ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δ˼(ὲ) ˹ὁ γέρων (καὶ ἐπείθετο μύθῳ) / βοῶπις πότνια Ἥρη / ... ξανθῷ Μενελάῳ˺ *A* 33 = *Ω* 571. 689 / *A* 568 / *K* 240; ˻ ˼ *Γ* 418; ˻ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε˼ θεὰ (γλαυκῶπις Ἀθήνη / λευκώλενος Ἥρη) *B* 166 = *E* 719 = *H* 43, *E* 767 = *Θ* 381 = *Ξ* 277 = *O* 78, *Ω* 120, h. Cer. 448; ˻ ˼(ν) ˹ἄναξ ἀνδρῶν ... / πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε / μέγας Τελαμώνιος Αἴας / βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος / φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια˺ *B* 441 = *Ψ* 895 / *Δ* 68 = *Π* 458 / *M* 364 / *P* 246 = 656 / *χ* 492; ˻ ˼(ν) + subj. phr. w. PN vel sim. *Θ* 112 = *Λ* 516. 195 = *O* 168, *P* 491, *Ω* 339 = *ε* 43, h. Cer. 470; ὣς ἔφαν / ἔφατ'· οὐδ' ἄρα (... Ἀπόλλων / ... ἀκούσας) *B* 419 ≅ *Γ* 302, *Δ* 198 = *M* 351, *O* 236 = *Π* 676, Sc. 368; ˻ὣς ἔφατ'˼ (οὐδ' ἐσ)άκουσε(ν) πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς / Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας *Θ* 97, *P* 256; ˻ ˼ οὐδέ *M* 173. 329, *Ω* 707; ˻ ˼ Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον *B* 333. 394; ˻ ˼ Ἀργείοισι *N* 417 = *Ξ* 458 = 486; ὣς ἔφατ' Ἀτρείδης/Οἰνείδης (δέ) (... Ἀχαιοί / ... κῆρ / ... Μενέλαος / ... μῦθον ἀκούσας) *Γ* 461, *Δ* 272 = 326, *ρ* 147, Hes. fr. 280, 24 (suppl.); ˻ὣς ἔφατ'· ὤρτο δ˼' ἔπειτα (μέγας Τελαμώνιος Αἴας / ... βίη ... ἄνακτος / ... υἱός) *Ψ* 708 = 811. 836. 859, *ξ* 499; ˻ ˼ἑ *Θ* 409 = *Ω* 77 = 159; ˻ὣς ἔφατ'˼· ὤρνυτο δ' αὐτίκ' (Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας) *Ψ* 488 = 754. 664; ˻ ˼ Εὐρύπυλος/λοχος/μαχος (... ἑταῖροι/˻δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον˼) *Λ* 592, *μ* 294 = 352, *σ* 387; ὣς ἔφατ'· Ἀντίνοος/Ἀλκίνοος/Ἀμφίνομος (˻ ˼ [*ρ* 458] / ... μῦθος⁺) *ρ* 458, *σ* 50 = 290 = *φ* 143 = 269 ≅ *ν* 16 ≅ *π* 406 = *υ* 247, *ρ* 374, *υ* 275; ˻ὣς ἔφατ'˼ Ἀλκίνοος / Ἀντίλοχος (δ[έ] ... μῦθον ἀκούσας) *θ* 256 / *P* 694, *Ψ* 429; ˻ ˼· Ἀλκιμέδων/Ἀσφαλίων (δ[έ]) *P* 481, *δ* 216; ˻ ˼/ἔφαθ'· ... δ' ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους *Λ* 280, *P* 624; ˻ ˼· Ἀργείη/Ἀρήτη δ(έ) ... δμωῇσι(ν) κέλευσε / ἔειπεν *δ* 296, *θ* 433; ˻ ˼· ἐκ δ' ˹... ὡς ἐκέλευε / ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε *ω* 492, Op. 59; ˻ ˼ ἐν (δὲ γέλως) *θ* 343, *υ* 22; μ' ἔφατ' ἐν *P* 26, *ε* 301; ˻ ˼·... θυμὸν ὄρινεν / ἀλλ' οὐ πείθ' ... μεγαλήτορα θυμόν *P* 123, Sc. 450; ˻ ˼ *I* 688, *P* 333, *γ* 329 = *ε* 225, *ζ* 66, Op. 212; τῶν ἔφατ' Hes. fr. 204, 50; ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' ˹οὔ τι / αὖτ(ις)˺ ([θεᾶς] ...ησεν / ... μῦθον ἀκούσας) *B* 807, *Γ* 76 = *H* 54, *Z* 102, *Y* 379; ˻ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες˼ ἐπῄνεον/ησαν ([ὣς] ἐκέλευεν⁺ / ... Ὀδυσεύς) *H* 344 = *I* 710, *Ψ* 539 ≅ *δ* 673 = *η* 226 = *θ* 398 = *ν* 47, *σ* 66; ˻ ˼ἐπ/ἐπ' (... Ἀχαιῶν) *H* 403 = *I* 50, *Ψ* 784 = *υ* 358 = *φ* 376, *γ* 430; ˻ ˼... ˹(θυμὸν) ...ντες / ὡς ἐκέλευεν˺ *N* 487, *α* 381 = *σ* 410 = *υ* 268, *σ* 40 / *ο* 437 = *σ* 58; ˻ ˼ἀκόντισαν (, ὡς ἐκέλευεν) *χ* 255. 265; ˻ ˼ *Γ* 95 = *H* 92 = 398 = *Θ* 28 = *I* 29 = 430 = 693 = *K* 218 = 313 = *Ψ* 676 = *θ* 234 = *λ* 333 = *ν* 1 = *π* 393 = *υ* 320, *ρ* 481 = *φ* 285; ˻ὣς ἔφαθ'˼· οἱ⁺ δ' ἄρα *H* 379 = *I* 79 = *Ξ* 133 = 378 = *O* 300 = *Ψ* 54 = 738 = *γ* 477 = *ο* 220 = *χ* 178 = *ψ* 141 = h. Ap. 502 ≅ *ζ* 247 = *υ* 157 = (?) inc. auct. fr. POxy. 3698, 23 (.ὣς ἔφαθ'· [οἱ δ'] ἄ[ρ]α τοῦ .]. *O* 726, *P* 722; ˻ ˼ οἱ δ' (ἄρ[α]) *M* 413 = *Ψ* 417 = 446 ≅ *Ω* 265, *ω* 463; ˻ ˼ οἱ δ' ἔσχοντο (... Ἀχαιοί) *Γ* 84, *ω* 57; ˻ ˼ οἱ δ' (ἐπίθ)οντο ποδώκεϊ Πηλείωνι / ... ἄνακτι *Ψ* 249 = Op. 69in. ≅ *H* 200; ˻ ˼ οἱ δ' ˹ἐχάρησαν (... Ἀχαιοί) / ἀνστάντες ἔβαν (... μύθῳ)˺ *Γ* 111, *T* 74 / *π* 358, *ρ* 177; ˻ ˼ οἱ δ(έ) *H* 175, *I* 656, *K* 227, *O* 565 = *Π* 562, *P* 233, *Φ* 537, *Ψ* 12 (... Ἀχιλλεύς), *Ω* 718. 782, *δ* 638, *θ* 321, *ν* 184, *ω* 496; ˻ ˼ αἱ⁺ δ' ἐπέ(... Ἥρη) *Δ* 20 = *Θ* 457, h. Cer. 118. 169; ˻ ˼ αἱ δ' (... κέλευσαν) *Σ* 145, *ζ* 211. 223, *χ* 446; ˻ ˼ αἱ δ' ἐγέλασσαν *σ* 320; ˻ ˼ ἡ δ(έ) (ἀλύουσ' / μολοῦσα/ἐχάρη) *E* 352, *Z* 286, *τ* 100, *ψ* 32, h. Cer. 316; ˻ ˼ *Φ* 342 ≅ 381, *α* 42; ἔφαθ' Th. 395; ˻ὣς φάτο˼ Πηλείωνι / Πηλείδης (δ[ὲ]) (˹... ἦτορ / ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ / ... Ἀχαιῶν˺) *A* 188. 245, *Ψ* 287. 651; ˻ ˼· Τυδείδης/PN δ(ὲ) (ἀνεχάζετο ...ὸν ὀπίσσω / διάνδιχα μερμήριξεν) *E* 443, *Θ* 167 ≅ *N* 455, *Ψ* 499; ˻ ˼· Μηριόνης / Νεστορίδης/Λαέρτης δ(ὲ) (... θυμῷ / μῦθον ἔειπε) *N* 295 = 328, *ο* 202, *ω* 513; ˻ ˼· Πάτροκλος δ(ὲ) (φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ / ἀνεχάζετο ...ὸν ὀπίσσω) *A* 345 = *I* 205 = *Λ* 616, *Π* 130. 710; ˻ ˼ δάκρυ χέων ... πότνια μήτηρ / ... Ἀχαιούς *A* 357, *ω* 438; ˻ ˼ ...ων *B* 243, *ι* 281, *π* 448; ˻ ˼ ˹...έων / χωόμενος˺ ...α εἰδώς / ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ *β* 80 = Th. 561in. ≅ 545; ˻ ˼ λισσόμενος⁺ (... ἐπεπείθετο θυμός) *Π* 46, h. Cer. 324; ˻ ˼· τὸν⁺ δ' οὔ τι προσέφη: see *A* 511 etc. [⏑⏓] in M 1 above; ˻ ˼· τὸν δ' ἄχ(ε)ος *P* 591 = *Σ* 22 = *ω* 315, *T* 125; ˻ ˼· τὸν⁺ δ(ὲ) (... ἄκουσεν / ... υἱός / ... ἀμειβόμενος δὲ προσηύδα / ... ἀμείβετο ... / ... [ἠμείβετο] μύθῳ) *Γ* 181. 243, *Z* 166, *Θ* 245 = *P* 648, *Π* 626, *P* 33, Th. 654, h. Cer. 74, h. 7, 25; ˻ ˼· τοῦ δ' ἤκουσ(ε) περίφρων Πηνελόπεια / ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο / ...α εἰδώς *τ* 89 / *χ* 354 / 361; ˻ ˼· τοῦ⁺ δ' (... φίλον ἦτορ) *Λ* 396, *Φ* 114 = *ω* 345 ≅ *χ* 68 ≅ *δ* 703 = *ψ* 205, *δ* 758; ˻ ˼ Σαρπηδών (... μῦθος) *E* 493. 655; ˻ ˼ Τηλέμαχος ([δὲ] ˹διὰ / διὲκ ...οιο βεβήκει / φίλῳ ἐπεπείθετο ... / ... Ζεύς / ... Πάλλας Ἀθήνη˺) *α* 420, *β* 146,

ρ26 ≅ τ47 = υ144, ρ541, τ14 = χ108 = 393, υ345; ⌊ ⌋ ⌜Ποντόνοος δέ ... / PN ... μῦθος ...⌝ η182 = ν53 / M80 = N748; ⌊ ⌋, καί σφιν (... [ἔ]θῆκε[ν]) δ65, Hes.fr.278,5, h.Ap.462; ⌊ ⌋, καί ῥ' ἐκέλευσε / ἔμπνευσε (... Παλλὰς Ἀθήνη) φ175 / ω520; ⌊ ⌋, καί ῥ(α) (... οἶνον) K332, O119, P342, ρ233, σ151, υ54; ⌊ ⌋, καὶ (ῥ') PNᵃ ἀνώγει(ν) E899, φ80; ⌊ ⌋· βῆ δ(ὲ) ... μῦθον ἄκουσε(ν) B16 ≅ ρ348 = 551 = 574; ⌊ ⌋· μείδησεν/γήθησεν/ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς ψ111 / η329 = ϑ199 = ν250 = σ281 / ε171; ⌊ ⌋· μείδησεν / γήθησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη / βοὴν ἀγαθὸς ⌜Μενέλαος / Διομήδης⌝ Z212, δ609, P567 ≅ ν287; ⌊ ⌋· μείδησεν / ῥίγησεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη / Καλύψω δῖα θεάων Ξ222 ≅ O34, ε116 ≅ 180; ⌊ ⌋· ῥίγησεν/γήθησεν δ' ὁ γέρων ⌜... ἑταίρους / καὶ ἀμείβετο μύθῳ⌝ Γ259, Ω424; ⌊ ⌋· μείδησεν δ(ὲ) θεὰ λευκώλενος Ἥρη / πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε / ποδ... δῖος Ἀχιλλεύς / ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο / βίη ... / ἄναξ ἐνέρων ...εύς A595 = Φ434 / E426 = O47 / Ψ555 / π476 / Sc.115 / h.Cer.357; ⌊ ⌋· γήθησεν δ(ὲ) (ἱερὸν ... / περίφρων Περσεφόνεια) ϑ385, Th.173, h.Cer.370; ⌊ ⌋ κύδηνεν / κώκυσεν δὲ ποδώκεα Πηλείωνα / ... καὶ ἀμείβετο μύθῳ / φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια Ψ793, Ω200 = β361ⁱⁿ; ⌊ ⌋·... Μενέλαος ο169; ⌊ ⌋· τῷ⁺ δ' ἄρα / τοῖσι δὲ ... (ὄρινεν / ἵππους) Γ395 = ρ150 ≅ Δ208 = Λ804 = N468 ≅ B142, Z51 = φ96ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ·, E363; ⌊ ⌋· ⌜τῷ δ' ἄρα πατρὸς / τῷ⁺ δ' ἔπι μᾶλλον / τοῖσι δὲ πᾶσιν / τοὺς δ' ἄρα πάντας⌝ ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο / ... μῦθον ἔειπεν / ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα Ω507 = δ113 = ψ231ᵉˣ ≅ τ249 = Ψ108ᵉˣ = δ183 = I173ⁱⁿ = σ422, Ξ506 = σ88ᵉˣ; ⌊ ⌋· τοὺς δ' ἄρα πάντας (ὑπό) χ42 ≅ ω450, Th.167; ⌊ ⌋· τῷ δ(ὲ) (⌜ἔμπνευσε ... γλαυκῶπις / ... καὶ⌝) Ἀθήνη K482, Φ284; ⌊ ⌋· τὼ⁺ δ' ϑ295, χ378; ⌊ ⌋· (χαῖρε δὲ) ... υἱός / ... ἀμειβόμενο(ς) δὲ προσηύδα / ... δ' αἰνῶς β35 ≅ h.Ap.61ⁱⁿ ≅ Ξ270ᵉˣ, Ω358; φάτο λ236 ⁺[⏑⏑] φαμεν εἶναι ... ὀπίσσω O735; φάτο βῆμεν Hes.fr.280,23 ⁺[⏑⏑] (...ών) ⌊φάτο⌋ γὰρ τείσασθαι ἀλείτην⁺ Γ28, υ121; (...έων / ...ήσας) ⌊ ⌋ γὰρ / δ' (ἶμεναι) Σ17, Y262. 365; ⌊ ⌋ βήμεναι ξ327 = τ296 ⁺[⏑⏑] δὴ φάμεν (εἶναι) Θ229, ι496; ἦ φάσαν χ31; ἔπος φάο π168 ≅ σ171; χειρὶ ⌊ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε(ν), Z253 = 406 = Ξ232 = Σ384 = 423 = T7 = β302 = ϑ291 = κ280 = λ247 = ο530; ([Τηλεμάχου δ'] ἕλε) χειρός⁺, ⌊ ⌋ H108, Ξ218, γ374, ο124; ([Τηλέμαχ]ος⁺ δ[ὲ]) ...(σσ)εν (vb. exc. Ξ297⁺) ⌊ ⌋ A361 = E372 = Z485 = Ω127 = δ610 = ε181, δ311, η330 = φ248ᵐᵉᵈ·ᵉˣ, ρ215, π417 ≅ σ78 = φ84 = 167 = 287 ≅ ψ96 = τ90ᵐᵉᵈ·ᵉˣ = O552ᵐᵉᵈ·ᵉˣ, σ163, h.Ven.144. 176, Ξ297 ≅ Ω286; ...οιο / ...υῖα ⌊ ⌋ Φ356, τ402 / ϑ194, κ319; ⌊ ⌋ Γ398, ζ254, ξ52; (⌜στᾶσα / ...σα⌝ ἔπος) φάτο φώνησέν τε Ω353, δ370 = h.Cer.53ᵉˣ; στήσασα· ἔπος φάτο ... ἄνακτι υ111; μοι ⌊φάτο⌋ (... εἶναι) ε359, ψ284; ⌊ ⌋ (...μεναι) Z185, ϑ519 ⁺[⏑⏑] (καὶ) (ὀνείδει)ον ⌊φάτο μῦθον⌋ Φ393 = 471ᵉˣ, ζ148, Mus.fr.11,1 Diels; ...ον / ...αμένη / ...όμενος ⌊ ⌋ Ω598 / β384 = ϑ10, ο171 / ν37; καὶ ⌊ ⌋ Ψ491, φ67, h.Ap.333 **2bβ** [⏑⁺] φατε μνηστῆρας π93 [⏑⁺] φάμεν (... Ἀχαιοί) Ψ440, δ664 = π347, ω24; φάμην ν131 **2bγ** [–⁺] φησιν H393; παρφάσθαι π287 = τ6; here app. inc. auct. fr.PSI 1386,10 (]φησειν και δειμαι[) [–⁺] (κέν τις) ⌜φημι / φασιν / φαίη⌝... ἔμμεναι (... Ἀχαιῶν) B129, N817 / δ387 / σ218, ψ135; φῆσιν γάρ O107; φασιν π143; φαῖμεν καί B81 = Ω222; ἶσον ἐμοὶ / οἱ ⌊φάσθαι⌋ (καί) A187, O167 / ≅ 183; ἀλλ' ... οἱ ⌊ ⌋ ... ἔπος Λ788; οὐδέ τι ἐκ/προ⌊ ⌋ δύνατο⁺ ἔπος κ246, ψ106; (ἀλλὰ ... / ... ἐκ)⌊ ⌋ (... εἶναι) λ443, ν308 [–⁺] φαίη / ⌊ ⌋ δέ (με θυμός) φ194, h.Ap.163; ⌊ ⌋ ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι I100, ρ584; ⌊ ⌋ ⌜δέ σε/καί⌝ ϑ549, ο377 **2c** trisyll. [⏑⏑⁺] ὣς ἔφασαν (μνηστῆρες· ... μύθων / ... ἑταίρων) κ46, υ384, Th.29; ⌊ὣς ἐφάμην· ⌜ὁ δέ μ'⌋ / ἡ δ'⌝ αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων / πότνια μήτηρ / ... θυμῷ δ382 = 398 = κ487 = 503 = μ115 = λ180ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ· = 215 ≅ ι272ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ· = 368; ⌊ ⌋ οὐδὲν ἀμείβετο (... θυμῷ) ι287, λ563; ⌊ ⌋ αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπε(ν) δ471 = 491 = 554 = λ145 = 404 = 440 = 487; ⌜ὣς ἐφάμην⌝· ⌜ὁ δέ μ' / ἡ⁺ δ' αὐτίκ⌝ ... ἠμείβετο μύθῳ / ὡς ἐκέλευον ι506 = λ59 / κ345 ≅ μ303; ⌊ ⌋· ὁ δ' (ἔπειτα) ⌜χολώσατο κηρόθι μᾶλλον / ... ἄνακτι / ... θυμῷ / ... δ' αἰνῶς⌝ ι480/= 526ⁱⁿ·/= ξ490ⁱⁿ· / ι353; ⌊ ⌋· οἱ δ' ... πίθοντο κ178 = 428 = μ222; ⌊ ⌋ τοῖσιν δ(ὲ) κατεκλάσθη φίλον ἦτορ / ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ κ198 = 566 = μ277 / κ550 = μ324 = τ148; ⌊ ⌋ ... ἐπέεσσιν κ70; ⌊ ⌋· (... διὲκ μεγάροιο βεβήκει / ψυχὴ ...) κ388, λ538; ⌊ὣς ἔφατο⌋ κλαίων/ουσ(α)· ἐπὶ δὲ στεν... T338 ≅ X429 / ≅ T301 = X515 = Ω746. 776; ⌊ ⌋ (κλαίουσ[α]) (...ον δ' ἀλίαστον [ὄριν]εν) Y31, X437, Ω760; ⌊ ⌋ Π548, T112; ὣς φάμενος⁺ (ψυχή .../... Ἀθήνη) E290. 835, X247. 460, κ446, λ150; ὣς φαμένη κατέβαιν' ὑπερῴϊα (... κῆρ) σ206, ψ85; οὐκ ⌊ἔφασαν⌋ / ἔφάμην (... ἄλκιμον ἦτορ) O700, fr. dub.4,1 p.160 Dav. (Cypr.fr.25 Bern., fr.21 West); μ' ⌊ ⌋/ ατο Φ277, κ35; (ἦ τ') ἐφάμην (... πάντας Ἀχαιούς) Γ366, Θ498; παρφάμενος ἐπέεσσιν M249, β189 [⏑⏑⁺] καί ... ἐγώ γ' ⌊ἐφάμην⌋ E190, O251; ἦ τ' ⌊ ⌋ P171; ὄψεσθ(αι/...) ⌊ ⌋ ν357, π24 = ρ42; ἐπεὶ οὐκ ⌊ ⌋ υ90; φαμένη ... Ἀθήνη ν429 [⏑⏑⁺] γὰρ ἐγὼ γ' ⌊ ⌋ ἥρωα(ς Ἀχαιούς / ...ειναι) M165, X298; ἐπεὶ οὐκ ⌊ ⌋ ξ481 [⏑⏑⁺] μαλακοῖσι ⌊παραιφάμενος⌋⁺ ἐπέεσσιν Th.90, h.Cer.336; ⌊ ⌋ Ω771 3 unclear: inc. auct. fr. PFlor.1 (SIFC 27–28, 1956, 49),10]ατοισινφησω.[

Σχ sch.D: φ. freq. glossed w. εἶπε(ν)/ον (e.g. A33, B278), λέγω (e.g. A397. 521), λογίζομαι (e.g. Γ28. 366), ὑπολαμβάνω (e.g. B129, E103), w. εἶπεν⁺ and ἐλογίσατο⁺ ⌊as alternatives, B37, Ξ126, P26, w. εἶπες⁺ and ὑπέλαβες⁺ ⌊ ⌋ Γ220, Δ429, w. ὑπελάμβανον and ἔλεγον ⌊ ⌋ N100, w. (ὑπο-) λογισάμενοι⁺ and ὑπολαβόντες⁺ ⌊ ⌋ B81, Γ44, w. βουλεύεσθαι and λέγειν ⌊ ⌋ I100, also ὑπονοῶ B248, ἀπεικάζω E184, ᾠήθησαν Z108; compds.: H362: ἀπόφημι· ἀπολέγω. ἀποφαίνομαι. ἀποκρίνομαι, I422. 649: ἀπόφασθε· ἀπαγγείλατε, A58: μετέφη· ἐν αὐτοῖς εἶπεν. ἐδημηγόρησεν, A577: παράφημι· παραινῶ. συμβουλεύω, M249: παρφάμενος· παραλογισάμενος. πείσας, Ω771: παραιφάμενος· παρειπών. παραμυθησάμενος, A84. 148: προσέφη· προσεῖπε(ν, + προσεφθέγξατο A148)

L Fingerle (see αὐδάω L); Fournier, Dire esp. 1–39. 106f. (view that φ. [later supplanted by λέγω in supplet. system] retained, as opp. to εἰπεῖν, ἐρεῖν, from etym. religious use an emphatic, subjective element ('claim' w. inf. constr., cf. B13 below); D.Beck, Hom. conversation, Cambr. (Mass.) etc. 2005 w. bibliogr.

B *speak, make utterance* (introd. [I1a (w. intern. acc. of a subst. of utterance in 1aβ), II3. 4b (π287⁺, + ἐπέεσσι). 5aα] or resuming narr. after [I1b, II5aβ, cf. I2] or parenth. within [I1c (h.Merc.549)] dir. sp.; governing indir.sp. [> *say*], see I3; w. dat. pers. and hortat. inf. II4 [παρα-, 'advise' (A577)]; governing noun cl. II2b [οὕνεκα, ν308]; w. acc. of subst. of utterance I1aβ [+ dir.sp.]. 4 [cf. 5], II1b. 2a. 5bβ; w. acc. of pron. I1bβ. 4 [λ443 τὸ μέν], II5bα; w. acc. [or sc. acc.] of pers. [envisaged as] influenced II4b; addressee in dat., when expr., w. simple φ.; dat. / acc. of addressee in II3/II5aβ. bα [cf. γ] [μετα-/προσ- (see also Ω598 in I1aβ)] governed by prev.), *be of opinion, believe, think* (as basis of poss. utterance: see I3); basic vb. of speaking, utterance, in no way indicating or limiting character of utterance (narr., command, reproach, praise, prayer etc., whether public or not, loud or soft); correspondingly, φ. is anticipated, accompanied, and resumed by a

wide range of different, freq. more specific, vbs. and substantives of utterance (see G I below); only pres. and impf., act. and mid., with rare (2[1] and [see I6] 2[a]) fut. act. (fut. being supplied by *ἐρέω* [usu.], aor. by *εἶπον*); subj. pers. (or pers.'s shade [*λ* 79 etc.; spec. *ψυχή λ* 150]; Iphthime-*εἴδωλον δ* 824 = 835; *σθένος / μένος* PN[a] *N* 248 / *θ* 423[+]; pers.'s *ἦτορ O* 167[+]; *φωνή* Mus. fr. 11,1 Diels; personified river, so spec. *ποταμός Φ* 212. 228) exc. (bird [in dream or fable] / horse) *τ* 551, Op. 212 / *T* 404; w. prep.: *ἀπὸ πτόλιος Δ* 514, *ἐξ ἄντρου ι* 407; compds. (*παρ-/προσ-*) w. *ἐπέεσσι(ν)* (5× w. *μαλακοῖσι*[+]): *M* 249[+], *Ω* 771, *π* 287[+], Th. 90, h. Cer. 336 / *N* 768 (*αἰσχροῖς*), *ι* 282 (*δολίοις*), *κ* 422; w. *κεκοηότι θυμῷ ι* 501 (*προσ-*); advs.: *ὥς* (I 1 b α. 2a, II 5 a β), *ὡς* (*Δ* 374 in I 2 b), *οὕτω* (2× in I 2 b), *ἄψορρον* (*προσ-*: *ι* 282. 501). — W d f l d.: suppletive *ἐρέω* (see *εἴρω* I), *εἶπον*; for wdfld. of *φ.* = *speak, say* see *εἰπεῖν* ⌊B introd.⌋ ad fin. (see also *αὐδάω* ⌊ ⌋, *caute* w. regard to *φ.* as trans.); w. *φημί* = *think* (I 3 where see introd., esp. 3 b) cf. *δοκέω, ἔλπομαι, οἴω* (q.v. B introd. ad fin.)

B-scheme **I** simple (908×) **I 1** in connect. w. dir. sp. (619×) **1 a** introd. dir. sp. (63×) **1 a α** without obj. (2× act.; mid. *Ω* 353 [*ποτὶ* PN[a] *φάτο*]) **1 a β** w. acc. of subst. denoting utterance (act. *υ* 326; mid. [*ἔφατο, φάτο*] 59×) **1 b** resuming narr. after dir. sp. (555×) **1 b α** *ὥς* (*ἔ*)*φάτ*(*ο*)[+] immediat. following dir. sp. (548×) **1 b α aa** where there is a change of subj. from *φ.* to next fin. cl. (36× act., 443× mid.); ⌊for basis of further sub-division here see introd. to this sect. below⌋ **1 b α bb** where subj. of *φ.* is (virtually) same as that of next fin. vb. (12× act., 57× mid.) ⌊ ⌋ **1 b β** w. acc. of dem. (2× act.) or rel. (act.: *O* 130) pron. which refers back to dir. sp. **1 b γ** immediat. following and ref. to dir. sp. without adv. or acc. (only *φῆ*: *Φ* 361, Th. 550, 2[b]) **1 c** parenth. in dir. sp. (*φῆμ'*: h. Merc. 549) **I 2** ref. back to wds. indirectly reported (2a) or to wds., thoughts attributed to another (2b) (8×) **2 a** w. *ὥς* (5× *ἔφατ'*) **2 b** w. *οὕτω* (2× act.) or *ὡς* (*φάσαν*: *Δ* 374) **I 3** governing indir. sp. (*say, declare*) or thought (*think, believe*) (267×) **3 a** w. indir. sp. (171× act., 18× mid.) **3 b** w. indir. thought (42× act., 25× mid.) **3 c** some unclear instances (7× act., 4× mid.) **I 4** w. intern. acc. of what is uttered (9× mid.) **I 5** abs. or w. wd. or expr. for what is uttered understood, *speak out, declare* (3× mid.) **I 6** context lost (2× act.) **II** compds. (274×) **II 1** *ἀπο-* (1× act., 2× mid.) **1 a** *declare, make a declaration,* without acc., foll. by continuat. of dir. sp. (act.: *H* 362) **1 b** *declare,* w. acc. of utterance (2× mid.) **II 2** *ἐκ-* (2° *ἐκφάσθαι*) **2 a** *utter, get out,* w. acc. of utterance (mid.: *κ* 246) **2 b** *tell out, reveal,* w. noun cl. (mid.: *ν* 308) **II 3** *μετα-* (only *μετέφη*: 14×), *speak among,* foll. by dir. sp. **II 4** *παρ*(*α/αι*)- (1× act., 7× mid.) **4 a** *suggest to, advise,* w. dat. of pers. and inf. (act.: *A* 577) **4 b** *win over, persuade / put off, divert* pers. (acc. or sc. acc.) from course of action vel sim. (7× mid.) **II 5** *προσ-* (only *προσέφη*[*ν/ς*] [246×] exc. *ψ* 106 in 5 b β [-*φάσθαι*]) **5 a** assoc. w. dir. sp. (238×) **5 a α** introd. dir. sp., *speak to, address* pers. (acc. or sc. acc.); see introd. there and sub-division headings (237 *προσέφη*[*ν/ς*]) **5 a β** ref. back to dir. sp., w. acc. of addressee and *ὥς* (*προσέφη*: *Π* 842) **5 b** without dir. sp. (8× *προσέφη; προσφάσθαι ψ* 106) **5 b α** w. acc. of addressee and of utterance (7× *προσέφη*) **5 b β** w. acc. of utterance only (*προσφάσθαι*: *ψ* 106) **5 b γ** sc. acc. of addressee, without acc. of utterance (*προσέφη*: *λ* 565)

I simple **I 1** in connect. w. dir. sp. (⌊see also II 3. 5 a below; cf. II 1 α⌋) **1 a** introd. dir. sp. (⌊ ⌋); 63× **1 a α** without obj.; 3×; in *Θ* 148 introd. within dir. sp. putative wds. of another; w. *Ω* 353 (*ποτὶ ... φάτο*) cf. II 5 and *Ω* 598 in 1 a β below *Θ* 148 (Diom. to Nestor:) „"*Ἕκτωρ ... ποτε φήσει ἑνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων,* ' '*Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο φοβεόμενος ἴκετο νῆας.*' ' *ὥς πότ' ἀπειλήσει*" *Ω* 353 *ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο* (sc. *κῆρυξ*) *φώνησέν τε κ* 471 *μ' ἐκκαλέσαντες ἔφαν ... ἑταῖροι* **1 a β** w. acc. of subst. denoting utterance (60×: 48× *ἔπος*, incl. 45× *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε*[*ν*]; 11× *μῦθον* [*ποτὶ ... φάτο Ω* 598; see 1 a α introd. above]; *ἀγγελίην Σ* 17) *Z* 253 *ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ* ⌊*ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν*⌋ = 406 = *Ξ* 232 = *Σ* 384 = 423 = *T* 7 = *β* 302 = *θ* 291 = *κ* 280 = *λ* 247 = *o* 530 *H* 108 *δεξιτερῆς ἕλε χειρός* ⌊ ⌋ *γ* 374 *Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα* ⌊ ⌋ *Ξ* 218 *τόν* (sc. *ἱμάντα*) *ῥά οἱ ἔμβαλε χερσίν* ⌊ ⌋ *o* 124 *πέπλον ἔχουσ' ἐν χερσίν* (*χειρὶ* v.l.) ⌊ ⌋ *A* 361 *χειρί τέ μιν κατέρεξεν* ⌊ ⌋ = *E* 372 = *Z* 485 = *Ω* 127 = *δ* 610 = *ε* 181 *Ξ* 297 *στῆ δ' αὐτῆς προπάροιθεν* ⌊ ⌋ ≅ *Ω* 286 (*τέ μιν αντίον ηυδα* pap.) *η* 330 *εὐχόμενος* (*εὐξάμενος* v.l.) *δ' ἄρα εἶπεν* ⌊ ⌋ (⌊*πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν* '⌋ *ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν* ' vv. ll.) *φ* 248 *ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπεν* ⌊ ⌋ (*πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν* v.l.) *π* 417 *Ἀντίνοον δ' ἐνένιπεν* ⌊ ⌋ ≅ *σ* 78 ('*Ἀντίνοος*) = *φ* 84 = 167 = 287 ≅ *ψ* 96 ('*Τηλέμαχος*) ≅ *τ* 90 ('*ἀμφίπολον*) ≅ *O* 552 ('*τὸν ῥ' Ἕκτωρ*) *ρ* 215 *τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν* ⌊ ⌋ ' *ἔκπαγλον καὶ ἀεικές* ⌊ ⌋ also *Γ* 398 (vv. 396—418 ath. Arist.), *Φ* 356, *δ* 311, *ζ* 254 ('*ὤτρυνεν*), *θ* 194, *κ* 319, *ξ* 52, *σ* 163, *τ* 402, h. Ven. 144. 176 *δ* 370 *μευ ἄγχι στᾶσα* ⌊*ἔπος φάτο φώνησέν τε*⌋ (*ἡ δέ μοι ἀντομένη* [*ἔπεα πτερ. προσ.*?] Zen.) h. Cer. 53 *οἱ ἀγγελέουσα* ⌊ ⌋ *υ* 111 *μύλην στήσασα ἔπος φάτο* (woman at mill to Zeus), *σῆμα ἄνακτι· Φ* 393 *ὀνείδειον* ⌊*φάτο μῦθον*⌋ = 471[a] (v. ath. Arist., del. West) *ζ* 148 *μειλίχιον καὶ κερδαλέον* ⌊ ⌋ *Ψ* 491 *ἀνίστατο καὶ* ⌊ ⌋ (*κατέρυκε* v.l.) *Ω* 598 *ποτὶ δὲ Πρίαμον* ⌊ ⌋ *θ* 10 *ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη* ⌊ ⌋ *ν* 37 (*Φαιήκεσσι*) *μετηύδα,* ' *Ἀλκινόῳ δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος* ⌊ ⌋ *o* 171 *τὸν* (Men.) *δ' ... ὑποφθαμένη* ⌊ ⌋ *φ* 67 *μνηστῆρσι μετηύδα καὶ* ⌊ ⌋ h. Ap. 333 (*ἠρᾶτο Ἥρη*) *χειρὶ καταπρηνεῖ δ' ἔλασε χθόνα καὶ* ⌊ ⌋ *υ* 326 (*μετέειπε* [Agelaus among suitors]: „...) *Τηλεμάχῳ δέ κε μῦθον ἐγὼ καὶ μητέρι φαιήν* ' *ἤπιον ...* ' (10 vv.") *Σ* 17 (*οἱ* [Ach.] *ἐγγύθεν ἦλθεν* [Antil.]) *φάτο δ' ἀγγελίην* (sc. news of Patr.'s death) *ἀλεγεινήν·* **1 b** resuming narr. after dir. sp. (cf. I 2 below) **1 b α** *ὥς* '*ἄρ' ἔφη* (25×) / (*ἔ*)*φάσαν* (8) / (*ἄρ'*) *ἔφαν* (13) / *φάν* (2) / *ἐφάμην* (38) / (*ἔ*)*φάτ*(*ο*) (323) / (*ἔ*)*φάθ'* (128)' immediat. foll. dir. sp. (cf. I 2 a below). Punctuat. after the *φ.*-clause is inconsistent in all editions, often even in vv. iterati; consistency and the appropriate distinct. may be achieved by using a high point (as here) before a change (1 b α aa below) of subj. (incl. technical change to *θυμός* vel sim. of subj. of *φ.*, though these instances in 1 b α bb below for reasons of sense) and a comma in the relatively few cases without change of subj. (in 1 b α bb below); for particles connecting the *φ.*-cl. to the foll. fin. cl. see G II below. **1 b α aa** where there is a change of subj. from *φ.* to the next fin. cl. (rarely a slightly later one or a sem. dominant ptc.), which gives reaction, usu. of (one / some of) the addressee(s) of (part of: freq. change of addressee within dir. sp.) dir. sp. to what has been said; since there are no sem. distinctions to be made, instances are subdivided in accordance w. whether the *φ.*-cl. ends w. *φ.* (1 b α aa α) or is extended to include subj. of *φ.* (1 b α aa β β) or a ptc. in the nom. (1 b α aa γ γ) (for complications see below) and within these divisions by the nature of reaction w. singularities kept to the end (some passages are complex, e.g. involving more than one simple reaction, and further analysis, refinement, cross-ref. possible, especially if larger context taken into account, but that would far exceed the scope of a normal article on *φ.*) **1 b α aa α α** transit. to new fin. cl. follows immediat. on *φ.*; foll. cl. expresses: emotional reaction: *A* 33 (*ἐπὶ* [sc. on Chryses] *μῦθον ἔτελλε* [Ag.]. „7 vv.") ⌊*ὡς ἔφατ'· ἔδδεισεν, δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο* (cf. *A* 345 etc. below) *μύθῳ* = *Ω* 571 (*φατο ρ*]*ιγησεν* pap.)

Ω 689 (μιν [Priam] πρὸς μῦθον ἔειπεν [Hermes] · „6 vv.") ⌊ ⌋ δ' ὁ γέρων, κήρυκα δ' ἀνίστη Α 568 ⌊ ⌋ δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη Γ 418 ⌊ ⌋ δ' Ἑλένη ν 184 ὣς ἔφαθ' · οἱ δ' ἔδδεισαν, ἑτοιμάσσαντο δὲ ταύρους Ω 358 ὣς φάτο · σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο, δείδιε δ' αἰνῶς φ 366 ὣς φάσαν · αὐτὰρ ὁ θῆκε φέρων αὐτῇ ἐνὶ χώρῃ ' δείσας χ 42 ⌊ὣς φάτο · τοὺς δ' ἄρα πάντας⌋ ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλε ≅ ω 450 Th. 167 ⌊ ⌋ ἕλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν ' φθέγξατο σ 75 ὣς ἄρ' ἔφαν · Ἕρρ δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμός Ξ 506 ⌊ὣς φάτο ·⌋ τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα (χλωρὸν δέος εἷλε[ν] v.l.) + σ 88 ‖ Φ 114 ⌊ ⌋ τοῦ (Lycaon) δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ = ω 345 ≅ δ 703 = ψ 205 ≅ χ 68 ‖ δ 481 ὣς ἔφατ' · αὐτὰρ ἐμοί γε ⌊κατεκλάσθη φίλον ἦτορ⌋ = 538 = κ 496 ι 256 (εἶρετο [Polyph.] ἡμέας [Od. and comrades] · „4 vv.") ὣς ἔφαθ' · ἡμῖν δ' αὖτε ⌊ ⌋ (n. φθόγγον v. 257) κ 198 ὣς ἐφάμην · τοῖσιν δὲ ⌊ ⌋ = 566 = μ 277 ‖ Α 188 ὣς φάτο · Πηλείωνι ⌊δ' ἄχος γένετ'⌋, ἐν δέ οἱ ἦτορ (διάνδιχα μερμήριξεν, cf. Θ 167 etc. below) Ν 417 ὣς ἔφατ' · Ἀργείοισι ⌊ ⌋ εὐξαμένοιο = Ξ 458 = 486 Τ 125 ⌊ὣς φάτο · τὸν δ' ἄχ⌋ος ὀξὺ κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν Ρ 591 ⌊ ⌋εος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα = Σ 22 = ω 315 Π 548 ὣς ἔφατο · Τρῶας δὲ κατὰ κρῆθεν λάβε πένθος Ω 200 ⌊ὣς φάτο · κώκυσεν δὲ⌋ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ β 361 ⌊ ⌋ φίλη τροφός τ 361 ὣς ἄρ' ἔφη · γρηῢς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα, ' δάκρυα δ' ἔκβαλε Ο 113 ὣς ἔφατ' · αὐτὰρ Ἄρης ... πεπλήγετο μηρὼ ' χερσὶ καταπρηνέσσ', ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα Θ 245 ὣς φάτο · τὸν (Ag.) δὲ πατὴρ (sc. Zeus) ὀλοφύρατο δάκρυ χέοντα = Ρ 648 ‖ Ρ 694 ὣς ἔφατ' · Ἀντίλοχος δὲ κατέστυγε μῦθον ἀκούσας + Hes. fr. 280,24 (suppl.; + καί μιν] ἀμ[ειβό]μενος προσεφώνει) ‖ Γ 76 ⌊ὣς ἔφαθ'⌋, Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα μῦθον ἀκούσας = Η 54 ψ 32 ⌊ ⌋ ἡ δ' ἐχάρη (δάκρυον ἦκεν) ω 513 ὣς φάτο · Λαέρτης δ' ἐχάρη καὶ μῦθον ἔειπε Γ 111 ⌊ ⌋ οἱ δ' ἐχάρησαν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε = Τ 74 in. Ξ 270 ⌊ὣς φάτο ·⌋ χήρατο δ' Ὕπνος, ἀμειβόμενος δὲ προσηύδα β 35 ⌊ ⌋ χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος ... υἱός σ 117 ὣς ἄρ' ἔφαν · χαῖρεν δὲ κλεηδόνι ... Ὀδυσσεύς ≅ υ 120 (ἔφη) h. Ap. 61 ⌊ ⌋ χαῖρε δὲ Δῆλος, ἀμειβομένη δὲ προσηύδα Ζ 212 ⌊ὣς φάτο · γήθησεν⌋ δὲ + epith(s). PN + Ρ 567, η 329 = θ 199 = ν 250 (μείδησεν v.l.) = σ 281 (vv. 281–3 del. Kirchhoff, ad v. 282 improb. totum loc. Ar. Byz.), h. Cer. 370 θ 385 ⌊ ⌋ δ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο Th. 173 ⌊ ⌋ δὲ μέγα φρεσὶ Γαῖα πελώρη Ω 424 ⌊ ⌋ δ' ὁ γέρων, καὶ ἀμείβετο μύθῳ Δ 272 ὣς ἔφατ' · Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο ⌊γηθόσυν⌋ος κῆρ = 326 λ 538 ὣς ἐφάμην · ψυχὴ δὲ ... Αἰακίδαο ' φοίτα (⌊ ⌋η) δ 548 ὣς ἔφατ' · αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς (αὖτις καὶ ἀχνυμένῳ περ ἱάνθη) ‖ Ζ 166 ὣς φάτο · τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἷον ἄκουσεν Φ 136 ὣς ἄρ' ἔφη · ποταμὸς δὲ ⌊χολώσατο κηρόθι μάλλον⌋ ι 480 ὣς ἐφάμην · ὁ δ' ἔπειτα ⌊ ⌋ ρ 458 ⌊ὣς ἔφατ'⌋ · Ἀντίνοος δὲ ⌊ ⌋ ≅ σ 387 + χ 224 (φάτ' · Ἀθηναίη) Ψ 488 ⌊ ⌋ ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ... Αἴας ' χώομενος ρ 481 ⌊ὣς ἔφαθ' · οἱ δ' ἄρα πάντες⌋ ὑπερφιάλως νεμέσησαν = φ 285 ‖ α 381 ⌊ ⌋ ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες ' Τηλέμαχον θαύμαζον (vv. 381 sq. om. F) = σ 410 = υ 268 δ 638 ὣς ἔφαθ' · οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον — smile, laugh, shudder, mutter: Α 595 ⌊ὣς φάτο · μείδησεν δὲ⌋ θεὰ λευκώλενος Ἥρη = Φ 434 (ἔφαθ' · ἡ δ' ἐγέλασσε v.l., v. deest in plerisque, rei. West) ⌊ ⌋ also Ε 426 = Ο 47, Ξ 222 (γήθησεν v.l.), Ψ 555, δ 609, ε 180, ν 287, π 476, ψ 111, Sc. 115, h. Cer. 357 ‖ Ψ 784 ὣς ἔφαθ' · οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν = υ 358 = φ 376 σ 320 ὣς ἔφαθ' · αἱ δ' ἐγέλασσαν, ἐς ἀλλήλας δὲ ἴδοντο θ 343 ὣς ἔφατ' · ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν ‖ Γ 259 ⌊ὣς φάτο · ῥίγησεν δ⌋' ὁ γέρων, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους ⌊ ⌋é Ο 34, ε 116. 171 ‖ Δ 20 ὣς ἔφαθ' · αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη = Θ 457 — verbal reply: δ 382 ⌊ὣς ἐφάμην ·⌋ ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων = 398 (ἀμειβομένη προσέειπεν' v.l.) = κ 487 = 503 = μ 115 = λ 180 in. med. = 215 ι 272 ⌊ ⌋ ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεὲϊ θυμῷ = 368 (v. 367 vel 368 om. pap.) h. Cer. 118 ὣς ἔφαθ' (ἔφαν ci.) · ἡ δ' ἐπέεσσιν ἀμείβετο πότνια θεάων ι 506 ⌊ ⌋ ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ = λ 59 h. Cer. 74 ⌊ὣς φάτο ·⌋ τὴν δ' Ὑπεριονίδης ἠμείβετο μύθῳ Th. 654 ⌊ ⌋ τὸν δ' αἶψ' αὖτις ἀμείβετο Κόττος ἀμύμων δ 471 ὣς ἐφάμην · ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν = 491 = 554 = λ 145 = 404 = 440 = 487 δ 375 ⌊ὣς ἔφατ'⌋, αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον = 394 = 464 = ι 522 (⌊ ⌋ ἀλλ' οὐ πεῖθεν ἐμὸν μεγαλήτορα θυμόν pap., v. app. crit.) = κ 270 = 336 = 382 = λ 79 = 138 = 163 = 435 (vv. 435–43 damn. Ar. Byz.) = 462 = 477 = 504 ≅ μ 111 (ἀτυζόμενος: ἀμειβόμενος v.l.) κ 67 ὣς φάσαν (ἔφαν v.l.) · ⌊αὐτὰρ ἐγὼ⌋ μετεφώνεον ἀχνύμενος κῆρ 422 ὣς ἔφαν · ⌊ ⌋ προσέφην μαλακοῖς ἐπέεσσι ‖ neg. (no reply): ι 287 ⌊ὣς ἐφάμην · ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο⌋ νηλεὲϊ θυμῷ λ 563 ⌊ ⌋ βῆ δὲ κτλ. Α 511 ὣς φάτο · τὴν δ' οὔ τι (ως φατο δακρυ[χ]εω[pap.) προσέφη + epith. PN + Φ 478, Δ 401, Ε 689 = Ζ 342, Θ 484, υ 183 — praise, approval: Η 344 ⌊ὣς ἔφαθ' · οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ⌋ήνησαν βασιλῆες = Ι 710 Ψ 539 ⌊ ⌋ήνεον, ὡς ἐκέλευεν δ 673 ⌊ ⌋ήνεον ἠδ' ἐκέλευον = η 226 = θ 398 = ν 47 = σ 66 in. med. Th. 664 ὣς φάτ' · ἐπῄνησαν δὲ θεοὶ δωτῆρες ἐάων ' μῦθον ἀκούσαντες Η 403 ⌊ ⌋ίαχον υἷες Ἀχαιῶν, ' μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος = Ι 50 Β 333 ⌊ὣς ἔφατ' · Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον⌋, (μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος) 394 ⌊ ⌋ (ἀνστάντες δ' ὀρέοντο ...) Hes. fr. 278,5 (prose: τὸν [Mopsus] δ' ἀποκρίνασθαι: „2 vv.") ὣς φάτο · καί σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμος εἴδετο μέτρου — rebuke: Π 626 ⌊ὣς φάτο · τὸν δ'⌋ ἐνένιπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός h. 7,25 ⌊ ⌋ ἀρχὸς στυγερῷ ἠνίπατε μύθῳ ρ 374 ὣς ἔφατ' · Ἀντίνοος δ' ἔπεσιν νείκεσσε συβώτην — ⌊compliance⌋ (with [first 65 pcps.] or without spec. expr. of ⌊ ⌋): κ 550 ὣς ἐφάμην · τοῖσιν δ' ⌊ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ⌋ = μ 324 = τ 148 β 103 ὣς ἔφαθ' · ἡμῖν δ' αὖτ' ⌊ ⌋ = κ 466 = μ 28 = ω 138 κ 406 ὣς ἔφατ' · αὐτὰρ ἐμοί γ' ⌊ ⌋ ≅ κ 475 (ἔφαν, vv. 475–9 om. nonnulli) Α 345 ὣς φάτο · Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθε⌋ θ' ἑταίρῳ (μύθῳ v.l.) = Ι 205 = Λ 616 τ 14 ὣς φάτο · Τηλέμαχ⌊ ⌋το πατρί = χ 108 = 393 κ 178 ὣς ἐφάμην · οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο = 428 = μ 222 Η 379 ⌊ὣς ἔφαθ' · οἱ δ'⌋ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο = Ι 79 = Ξ 133 = 378 = Ο 300 = Ψ 54 = 738 = γ 477 = ο 220 = χ 178 = ψ 141 = h. Ap. 502 ≅ ζ 247 = υ 157 Ψ 249 ⌊ ⌋ ἐπίθοντο ... Πηλείωνι ρ 177 ⌊ ⌋ ἀνστάντες ἔβαν πείθοντό τε μύθῳ ('ποτὶ οἶκον/οἶκονδε' ἕκαστος v.l.) Β 166 ⌊ὣς ἔφατ' · οὐδ' ἀπίθησε⌋, θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη = Ε 719 = Η 43 ⌊ ⌋(ν) '(θεά) + epith. (expr.) PN / PN epith.' also Ε 767 = Θ 381 (Διὸς κυδνὴ παράκοιτις' v.l.) = Ξ 277 (⌊βοῶπις πότνια Ἥρη' v.l.⌋) = Ο 78 (⌊ ⌋), Β 441 = Ψ 895, Θ 112 = Λ 516. 195 = Ο 168, Μ 364, Ρ 246 = 656, Ω 339 ('Αργεϊφόντες') = ε 43, χ 492, h. Cer. 470 / Ω 120 ⌊ ⌋(ν) + expr. of subj. also Δ 68 = Π 458, Ρ 491 Δ 198 ὣς ἔφατ' · οὐδ' ἄρα οἱ κήρυξ ⌊ἀπίθησεν⌋, ἀκούσας = Μ 351 Ζ 102 ὣς ἔφαθ' · Ἕκτωρ δ' οὔ τι κασιγνήτῳ ⌊ ⌋ Μ 329 ὣς ἔφατ' · οὐδὲ Γλαῦκος ἀπετράπετ' οὐδ' ⌊ ⌋ Ο 236 ὣς ἔφατ' · οὐδ' ἄρα πατρὸς ἀνηκούστησεν Ἀπόλλων = Π 676 h. Cer. 169 ὣς ἔφαθ' · ἡ δ' ἐπένευσε καρήατι ‖ without spec. expr. of compliance (where new subj. simply carries out instruct. vel sim. of dir. sp.; passages grouped, as far as poss., by nature of this activity w. singularities at the end): Β 16 ⌊ὣς φάτο · βῆ δ⌋' ἄρ' Ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν ρ 348 ⌊ ⌋è συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν = 551 = 574 Β 182 ὣς φάθ' · ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης ' βῆ δὲ θέειν

σ 185 ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς ‹δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκει› = χ 433 κ 388 ὣς ἐφάμην (ἄρ' ἔφην v.l.) · Κίρκη ‹ › τ 47 ὣς φάτο· Τηλέμαχος ‹ › ≅ ρ 26 χ 378 ὣς φάτο· τὼ δ' ἔξω βήτην ‹μεγάροιο› κιόντε δ 37 ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ ‹ › διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους Φ 423 ὣς φάτ'· Ἀθηναίη δὲ μετέσσυτο, χαῖρε δὲ θυμῷ Z 286 ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισιν (ως εφατ ο]υδ απιθησ Εκαβη ταχυ δ α[μ]φιπολοισι pap. 480a) ' κέκλετο N 328 ‹ὣς φάτο·› Μηριόνης δὲ (ἦρχ' ἴμεν, ὄφρ' ἀφίκοντο κατὰ στρατόν, ἦ μιν ἀνωγει) Ψ 651 ‹ › Πηλείδης δὲ πολὺν καθ' ὅμιλον Ἀχαιῶν ' ᾤχετ' (πυγμαχίης θῆκεν ἄεθλα) π 46 ‹ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖτις› ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο ρ 602 ‹ › ἄρ' ἕζετ' ... ἐπὶ δίφρου (βῆ ῥ' ἴμεναι μεθ' ὕας) ω 492 ‹ὣς ἔφατ'› ἐκ δ' υἱὸς Δολίου κίεν, ὡς ἐκέλευε Ω 707 ‹ › οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλεϊ λίπετ' ἀνὴρ ' οὐδὲ γυνή N 487 ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἕνα φρεσὶ θυμὸν ἔχοντες ' πλησίοι ἔστησαν O 442 ὣς φάθ'· ὁ (Teucer) δὲ ξυνέηκε, θέων δέ οἱ ἄγχι παρέστη ' τόξον ἔχων P 256 ὣς ἔφατ'· ὀξὺ δ' ἄκουσεν (φάτο· τοῦ δ' ἤκουσεν v.l.) ... Αἴας (ἀντίος ἦλθε θέων) Φ 284 ὣς φάτο· τῷ δὲ μάλ' ὦκα Ποσειδάων καὶ Ἀθήνη ' στήτην ἐγγὺς ἰόντε E 352 ὣς ἔφαθ'· ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο 443 ὣς φάτο· Τυδείδης δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω ≅ Π 710 ζ 223 ‹ὣς ἔφαθ'› αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν Y 379 ‹ › Ἕκτωρ δ' αὖτις ἐδύσετο οὐλαμὸν ἀνδρῶν ' ταρβήσας Γ 84 ‹ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο› μάχης ἄνεώ τ' ἐγένοντο ω 57 ‹ › φόβου E 363 ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρ' Ἄρης δῶκε ... ἵππους ι 360 ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ (ἐγὼ om. nonnulli codd., multi edd.) πόρον ... οἶνον E 111 ὣς ἄρ' ἔφη· Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἅλτο χαμᾶζε Λ 280 ὣς ἔφαθ'· ἡνίοχος δ' ἵμασεν ... ἵππους ≅ P 624 P 481 ‹ὣς ἔφατ'› Ἀλκιμέδων δὲ ... ἅμ' ἐπορούσας (v. 481 om. pap. 636) (μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο) Θ 409 ‹ › ὦρτο δὲ Ἶρις ... ἀγγελέουσα = Ω 77 = 159 Ψ 708 ‹ὣς ἔφατ'· ὦρτο δ' ἔπειτα› ... Αἴας = 811 836 ‹ › ... Πολυποίτης 859 ‹ › βίη Τεύκροιο ξ 499 ‹ › Θόας Ψ 664 ‹ὣς ἔφατ'· ὤρνυτο δ' αὐτίκ'› ἀνὴρ ἠΰς 754 ‹ › ... Αἴας ω 496 ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ὤρνυντο καὶ ἐν τεύχεσσι δύοντο h. Merc. 304 ‹ὣς φάθ'· ὁ δ'› αὖτ' ἀνόρουσε θοῶς Κυλλήνιος Ἑρμῆς K 162 ‹ › ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσεν h. Ven. 180 ‹ › ἐξ ὕπνοιο μάλ' ἐμμαπέως ὑπάκουσεν K 148 ὣς φάθ'· ὁ δὲ κλισίηνδε κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς (‹ἀμφ' ὤμοισι› σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ' αὐτούς) 177 ὣς φάθ'· ὁ δ' ‹ › ν ἐέσσατο δέρμα λέοντος (βῆ δ' ἰέναι) Π 130 ‹ὣς φάτο·› Πάτροκλος δὲ κορύσσετο ... χαλκῷ N 295 ‹ › Μηριόνης δὲ (κισίηθεν ἀνείλετο ἔγχος) O 478 ὣς φάθ'· ὁ δὲ τόξον μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ‹ἔθηκεν› θ 482 ὣς ἄρ' ἔφη· κῆρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ‹ › (sc. κρέας) τ 100 ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μάλ' ὀτραλέως κατέθηκε φέρουσα ' δίφρον K 328 ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐν χερσὶ (χειρὶ v.l.) σκῆπτρον λάβε καί οἱ ὄμοσσεν T 112 ὣς ἔφατο· Ζεὺς δ' οὔ τι δολοφροσύνην ἐνόησεν, ' ἀλλ' ὄμοσεν μέγαν ὅρκον h. Ap. 83 ὣς ἄρ' ἔφη· Λητὼ ‹δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον› ὄμοσσεν β 377 ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς ‹ › ἀπώμνυ κ 345 ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐκέλευον ≅ μ 303 ο 437 ‹ὣς ἔφαθ'· οἱ δ'› ἄρα πάντες ἀπώμνυον (ἐπ- v.l.), ὡς ἐκέλευεν = σ 58 M 413 ‹ › ἐ ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν ' μάλλον ἐπέβρισαν P 233 ‹ › ἰθὺς Δαναῶν βρίσαντες ἔβησαν O 726 ‹ › ἄρα μάλλον (πάντες v.l.) ἐπ' Ἀργείοισιν ὄρουσαν 565 ‹ › ἐ καὶ αὐτοὶ ἀλέξασθαι μενέαινον = Π 562 Φ 342 ὣς ἔφαθ'· Ἥφαιστος δὲ τιτύσκετο ... πῦρ ≅ 381 φ 181 ὣς φάθ'· ὁ δ' αἶψ' ἀνέκαιε (ὡς φάτο, αἶψα δ' ἀνέκαιε [sic] v.l.) Μελάνθιος ... πῦρ Ψ 417 ‹ › ἐ ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν ' μάλλον ἐπεδραμέτην (horses) ὀλίγον χρόνον = 446 Ω 265 ‹ › ἄρα πατρὸς (πάντες v.l.) ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν ' ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν 782 ‹ › ὑπ' ἀμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε ' ζεύγνυσαν δ 296 ‹ὣς ἔφατ'› Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσε θ 433 ‹ › Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν η 182 ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ ... οἶνον ἐκίρνα = ν 53 η 343 ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι ≅ θ 295 (φάτο) ι 353 ὣς ἐφάμην· ὁ δὲ δέκτο καὶ ἔκπιεν ξ 109 ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐνδυκέως κρέα τ' ἤσθιε πῖνέ τε οἶνον σ 40 ‹ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ›α πάντες ἀνήϊξαν γελόωντες ω 463 ‹ › ἀνήϊξαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ ' ἡμίσεων πλείους· τοὶ δ' ἀθρόοι αὐτόθι μίμνον (Εὐπείθει πείθοντ') χ 255 ‹ › α πάντες ἀκόντισαν, ὡς ἐκέλευεν = 265[in. med.] singular instances of compliance: H 175 ‹ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ› κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος I 656 ‹ › ἕκαστος ἑλὼν δέπας (σπείσαντες παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν) Ω 718 ‹ › διέστησαν καὶ εἶξαν ἀπήνῃ H 200 ‹ὣς ἔφαθ'· οἱ δ'› ἠΰχοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι K 227 ‹ › ἔθελον Διομήδει πολλοὶ ἕπεσθαι P 722 ‹ › ἄρα νεκρὸν ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο Φ 537 ‹ › ἄνεσάν τε πύλας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας Ψ 12 ‹ › ᾤμωξαν ἀολλέες, ἦρχε δ' Ἀχιλλεύς (= speaker) γ 430 ‹ › ἄρα πάντες ἐποίπνυον θ 321 ‹ › ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ (κατὰ v.l.) χαλκοβατὲς δῶ Σ 145 ‹ὣς ἔφαθ'· αἱ δ'› ὑπὸ κῦμα θαλάσσης αὐτίκ' ἔδυσαν ζ 211 ‹ › ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν χ 446 ‹ › ἐ γυναῖκες ἀολλέες ἦλθον ἅπασαι (νέκυας φόρεον, κὰδ δ' ἄρ' ὑπ' αἰθούσῃ τίθεσαν) ε 451 ‹ὣς φάθ'· ὁ δ'› αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα θ 499 ‹ › ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδήν δ 216 ὣς ἔφατ'· Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν λ 97 ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος ξίφος (κουλεῷ ἐγκατέπηξ') see also (w. foll. contexts): B 807 ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' οὔ τι θεᾶς ἔπος ἠγνοίησεν (and obeyed) K 512 ὣς φάθ'· ὁ δὲ ξυνέπνε θεᾶς ὄπα φωνησάσης (ἵππων ἐπεβήσετο) P 333 ὣς ἔφατ'· Αἰνείας δ' ἑκατηβόλον Ἀπόλλωνα ' ἔγνω ‖ non-compliance: B 419 ‹ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα› πώ οἱ ἐπεκράαινε Κρονίων ≅ Γ 302 (ἔφαν) Sc. 368 ‹ › Κύκνος ... ἐμενοίνα ' τῷ ἐπιπειθόμενος ἐχέμεν (ἵππους) Ψ 429 ὣς ἔφατ'· Ἀντίλοχος δ' ἔτι καὶ πολὺ μάλλον ἔλαυνεν κ 321 ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἄορ ... ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ ' Κίρκῃ ἐπήϊξα — pondering: Θ 167 ὣς φάτο· Τυδείδης δὲ διάνδιχα μερμήριξεν (ἐναντίβιον μαχέσασθαι) ≅ N 455 (ἦ τινα Τρώων ἑταιρίσσατο ἄψ ἀνανχωρήσας) + ο 169 κ 438 ‹ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ› γε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα ' σπασσάμενος (ἄορ κεφάλην οὐδάσδε πελάσσαι) λ 204 ‹ › γ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίζας ' μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἐλέειν ο 202 ὣς φάτο· Νεστορίδης δ' ἄρ' ἐῷ συμφράσσατο θυμῷ, ' ὅππως (τελέσειεν) — falling silent (then one speaks [incl. 10× ‹μετέειπε›(ν)] / rises to compete [Ψ 676]): Γ 95 ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ = H 92 (αἰδεσθεν, δεῖσαν ...· ‹ › ὀνειδίζων) = 398 = Θ 28 (vv. 28–40 ath. Arist.) = I 29 = 430 = 693 (μῦθον ἀγασσάμενοι) = K 218 = 313 (μῦθον ἔειπεν [Dolon]) = Ψ 676 (Εὐρύαλος οἶος ἀνίστατο) = θ 234 (οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν) = λ 333 (ἤρχετο μύθων) = ν 1 (ἀπαμείβετο) = π 393 = υ 320 — (over)hearing (subj. a 3rd party): τ 89 ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσε (Pen., ἀμφίπολον δ' ἐνένιπεν) + χ 354. 361 — remaining occurrences (‹fin. vb. following φ.› takes up narr. without expressing a dir. reaction, attitude to dir. sp. [by which, however, its action is prompted ξ 490, cf. ω 408]; subj. of ‹ › often not [among] addressee[s] of dir. sp.): Γ 161 ‹ὣς ἄρ' ἔφαν·› Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο 324 ‹ › πάλλεν δὲ ... Ἕκτωρ = H 181[in.] H 206 ‹ › Αἴας δὲ κορύσσετο ... χαλκῷ E 607 ὣς ἄρ' ἔφη· Τρῶες ‹δὲ μάλα σχεδὸν› ἤλυθον αὐτῶν Ψ 499 ὣς φάτο· Τυδείδης ‹ › ἦλθε διώκων Λ 396 ὣς φάτο· τοῦ (Diom.) δ' Ὀδυσεὺς ... ἐγγύθεν ἐλθὼν ' ἔστη πρόσθ' Φ 502 ‹ὣς ἄρ' ἔφη·› Λητὼ δὲ συναίνυτο ... τόξα ω 397 ‹ › Δόλιος δ' ἰθὺς κίε χεῖρε πετάσσας τ 386 ‹ › γρηῢς δὲ λέβηθ' ἕλε παμφανόωντα 503 ‹ › γρηῢς ‹δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκει›

υ 144 ‹ὧς φάτο· Τηλέμαχος› ‹ › ρ 541 ‹ › δὲ μέγ' ἔπταρεν Γ 181 ‹ὧς φάτο·› τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο φώνησέν τε Κ 482 ‹ › τῷ δ' ἔμπνευσε μένος ... Ἀθήνη Θ 97 ‹ὧς ἔφατ'·› οὐδ' ἐσάκουσε ... Ὀδυσσεύς κ 261 ‹ › αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος (ὤμοιιν βαλόμην) ι 526 ‹ὧς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα› Ποσειδάωνι (εὔχετο) ξ 490 ‹ › νόον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ β 337 ὧς φάν· ὁ (Tel.) δ' ... θάλαμον κατεβήσατο π 358 ὧς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης ω 408 ὧς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἕζετ' (αὖθι κάθιζεν v.l.) ... ἐπὶ δίφρου Γ 243 ὧς φάτο· τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν ... αἶα τ 551 ‹ὧς ἔφατ'·› αὐτὰρ ἐμὲ ... ὕπνος ἀνῆκε γ 329 ‹ › ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε = ε 225 κ 541 ‹ › αὐτίκα δὲ ... ἦλυθεν Ἠώς = μ 142 = ο 56 = υ 91 unclear: inc. auct. fr. POxy.3698,23 ‹σεφαθ...α.ατου.[(i.e. ‹ὧς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ.[) **1 b α aa ββ** form of φ. followed (immediat. exc. Β 243 [w. enjb.]. 278 [intervening ἡ], Δ 514, Th.545, Op.212) by subj. of φ. (w. qualifying / defining wd[s]. Δ 514 [+ adv. expr.], β 296, ϑ 256, ρ 147, Op.212; so w. / incl. ptc. [cf. 1 b α aa γγ below] Β 243, Λ 592, Th.545) subj. PN, patron. (pcps. grouped, as far as poss., as in 1 b α aa αα above): ω 533 ὧς φάτ' Ἀθηναίη· τοὺς δὲ ... δέος εἷλε ‖ Ε 493 ‹ὧς φάτο› Σαρπηδών· δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος — Th.545 ‹ › κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς· ' τὸν δ' αὖτε προσέειπε Προμηθεὺς ... h.Cer.59 ὧς ἄρ' ἔφη Ἑκάτη· τὴν δ' οὐκ ἠμείβετο μύθῳ ' Πείης (θυγάτηρ) — Γ 461 ὧς ἔφατ' Ἀτρείδης· ἐπὶ δ' ᾖνεον ἄλλοι Ἀχαιοί + μ 294 = 352 Μ 80 ὧς φάτο Πουλυδάμας· ἄδε δ' Ἕκτορι μῦθος = Ν 748 σ 50 ὧς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος = 290 = φ 143 = 269 ≅ ν 16 ≅ π 406 = υ 247 — Β 243 ὧς φάτο νεικείων Ἀγαμέμνονα ... ' Θερσίτης· τῷ δ' ὦκα παρίστατο (Od., καὶ μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἠνίπατε) — Χ 224 ὧς φάτ' Ἀθηναίη· ὁ δ' ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ = ω 545 ‖ Λ 592 ‹ὧς ἔφατ'› Εὐρύπυλος βεβλημένος· οἱ δὲ παρ' αὐτὸν ' πλησίοι ἔστησαν ϑ 256 ‹ › Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦρτο δὲ κῆρυξ ' οἴσων φόρμιγγα Ψ 287 ‹ὧς φάτο› Πηλείδης· ταχέες δ' ἵππῃς ἄγερθεν β 146 ‹ › Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ ... Ζεὺς (προέηκε) 296 ὧς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν (παρέμιμνεν [Tel.], ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν, βῆ δ' ἰέναι πρὸς δῶμα) — Ε 655 ‹ › Σαρπηδών· ὁ δ' ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος ' Τληπόλεμος υ 275 ὧς ἔφατ' Ἀντίνοος· ὁ (Tel.) δ' ἄρ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων 345 ‹ › Τηλέμαχος· μνηστῆρσι δὲ Παλλὰς Ἀθήνη (γέλω ὦρσε, παρέπλαγξεν δὲ νόημα) ‖ φ.-cl. foll. by sharp break / transit. (cf. Op.212 below): ρ 147 ὧς ἔφατ' Ἀτρείδης· δουρικλειτὸς Μενέλαος — subj. common subst. (no dir. react. to dir.sp.): Β 278 ὧς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς ' ἔστη Δ 514 ὧς φάτ' ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς ' ὦρσε (Ath.) ρ 488 ‹ὧς ἄρ' ἔφαν μνηστῆρες·› ὁ (Antin.) δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων ≅ υ 384 (ἔφασαν) φ 404 ‹ › ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεύς (τάνυσεν τόξον) ‖ Op.212 ὧς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, τανυσίπτερος ὄρνις, cf. ρ 147 above **1 b α aa γγ** form of φ. followed (immediat. exc. κ 70 ~ υ 22, ψ 181; δάκρυ χέων Α 357, ω 438) by predic. (pres. exc. ἀπειλήσας Φ 161, Ψ 184) ptc. (w. further wd[s]. synt. connected w. ptc. κ 70 ~ υ 22, μ 192, χ 210, ψ 181; cf. [incl. PN] Β 243, Λ 592 [pf. ptc.], Th.545 in 1 b α aa ββ above); principle of grouping pcps. same as above Τ 338 ὧς ἔφατο κλαίων· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γέροντες ≅ Χ 429 ≅ Τ 301 = Χ 515 (ως αρ ε]φη pap.) = Ω 746 776 ὧς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε (δὲ στένε v.l.) δῆμος ἀπείρων ‖ ω 438 ὧς φάτο δάκρυ χέων· οἶκτος δ' ἕλε πάντας Ἀχαιούς — ψ 181 ὧς ἄρ' ἔφη πόσιος πειρωμένη· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ' ὀχθήσας ἄλοχον προσεφώνεε h.Cer.250 ὧς φάτ' ὀδυρομένη· τῆς δ' ἄϊε δῖα θεάων, ' τῇ δὲ χολωσαμένη (παῖδα θῆκε πέδονδε ἐξανελοῦσα πυρός) ‖ Θ 198 ὧς ἔφατ' εὐχόμενος· νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη — ι 413 ὧς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ — Α 357 ὧς φάτο δάκρυ χέων· ‹τοῦ δ' ἔκλυε› πότνια μήτηρ (ἀνέδυ ἁλός) 43 ὧς ἔφατ' εὐχόμενος· ‹ › Φοῖβος Ἀπόλλων = 457 = Π 527 = 249in.med. (μητίετα Ζεύς') = Ω 314 = υ 102 = Ε 121in.med. (Παλλὰς Ἀθήνη') = Ψ 771 = γ 385 = ζ 328 ≅ Κ 295 (ἔφαν) ι 536 ‹ὧς ἔφατ' εὐχόμενος·› τοῦ δ' ἔκλυε κυανοχαίτης ‖ β 267 ‹ › σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη = Ο 377in. Μ 442 ‹ὧς φάτ',› (ἔφατ' v.l.) ἐποτρύνων· οἱ δ' οὔασι πάντες ἄκουον ' ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος = Υ 373in. (cf. 12 a below) Φ 161 ‹ › ἀπειλήσας· ὁ δ' ἀνέσχετο δῖος Ἀχιλλεὺς ' Πηλιάδα μελίην υ 22 ‹ὧς ἔφατ',› ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ· ' τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα ' νωλεμέως — Ζ 311 ‹ › εὐχομένη· ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη (v. ath. Arist.) h.Cer.324 ὧς φάτο λισσομένη· τῆς δ' οὐκ ἐπεπείθετο θυμός ‖ μ 192 ὧς φάσαν ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ ' ἤθελ' ἀκουέμεναι — κ 70 ὧς ἐφάμην μαλακοῖσι καθαπτόμενος (ἀμειβόμενος v.l.) ἐπέεσσιν· οἱ δ' ἄνευ ἐγένοντο (Aeol. bruskly rejets Od.'s request) — boast, threat fulfilled / vain: Υ 393 ὧς ἔφατ' εὐχόμενος (‹φάτ' ἐπευχόμενος› v.l.)· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν ≅ h.Ap.370 (‹ › τήν) / Ε 106 ὧς ἔφατ' εὐχόμενος (φάτ' εὐχ-, φάτ' ἐπευχ- vv.ll.)· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν Ψ 184 ὧς φάτ' ἀπειλήσας· τὸν δ' οὐ κύνες ἀμφεπένοντο — misc.: Υ 364 ὧς φάτ' ἐποτρύνων· Τρώεσσι δὲ φαίδιμος Ἕκτωρ ' κέκλεθ' ὁμοκλήσας Χ 437 ὧς ἔφατο κλαίουσ'· ἄλοχος δ' οὔ πώ τι πέπυστο ' Ἕκτορος χ 210 ὧς φάτ' ὀιόμενος λαοσσόον ἔμμεν' Ἀθήνην. ' μνηστῆρες δ' (called on Mentor not to help Od.) **1 b α bb** where subj. of φ. (incl. ptc. φάμενος+ in bb δδ) is (virtually κ 46, φ 96 in bb αα) same as that of ‹next fin. vb.› (incl. Π 46, ζ 66 where cl. w. ‹ › introd. by γάρ, this cl. being foll. by a δέ-cl. w. change of subj.) **1 b α bb αα** transit. to ‹new fin. cl.› follows immediat. on φ.; ‹ › expresses: emotion vel sim. (which subj. causes [checks δ 758] in other person[s], exc. [subj.'s own fear/hope] Κ 240 / φ 96): Κ 240 ὧς ἔφατ', ἔδδεισεν δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ (v. om. Zen.; ath. Arist.[?]) Ψ 108 ὧς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο = δ 183 + Ω 507 = δ 113, τ 249 ≅ ψ 231 δ 758 ‹ὧς φάτο,› τῆς δ' εὔνησε γόον (χόλον ci.), σχέθε (σχέτο v.l.) δ' ὄσσε γόοιο (ῥόοιο ci.) Δ 208 ‹ › τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινεν = Λ 804 = Ν 468 ≅ Β 142 ≅ Γ 395 = ρ 150 (vv.150–165 damn. Alexandrinorum 'libri vulgares') Ρ 123 ὧς ἔφατ', Αἴαντι δὲ δαΐφρονι θυμὸν ὄρινεν, ' βῆ δὲ ... h.Ap.462 ὧς φάτο, καί σφιν θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκεν ω 520 ὧς φάτο, καί ῥ' ἔμπνευσε μένος μέγα Παλλὰς Ἀθήνη (vv.520–2 om. pauci) φ 96 ὧς φάτο, τῷ (Antin.) δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει ' νευρὴν ἐντανύειν — laughter (of subj.): Op.59 ὧς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασσε (ἐτέλεσσε v.l.) πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε — approval (by others): Ι 173 ‹ὧς φάτο,› τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐαδότα μῦθον ἔειπεν = σ 422 — persuasion (of others by subj.) vel. sim.: Ζ 51 ‹ › τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν (ὄρινεν v.l.), cf. Δ 104 in bb ββ below κ 46 ὧς ἔφασαν, βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων failure to persuade: Μ 173 ὧς ἔφατ', οὐδε Διὸς πεῖθε φρένα ταῦτ' ἀγορεύων Ρ 33 ὧς φάτο, τὸν δ' οὐ πεῖθεν, ἀμειβόμενος δὲ προσηύδα ι 500 ὧς φάσαν, ἀλλ' οὐ πεῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμόν + Sc.450 (ἔφατ') — φ. followed by narr. transit. (post hoc; command / carry / misc.): Ε 899 ‹ὧς φάτο, καὶ› Παιήον' ἀνώγειν ἰήσασθαι φ 80 ‹ › ῥ' Εὔμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν, ' τόξον μνηστήρεσσι θέμεν 175 ‹ › ῥ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν (. „πῦρ κῆον") / h.Merc.39 ‹ὧς ἄρ' ἔφη, καὶ› χερσὶν ἅμ' ἀμφοτέρῃσιν ἀείρας ' ἄψεῖσω κίε δῶμα 293 ὧς ἄρ' ἔφη, καὶ παῖδα λαβὼν φέρε

Φοῖβος Ἀπόλλων / *A* 584 ⌊*ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ*⌋ *ἀναίξας δέπας ἀμφικύπελλον* ' *μητρὶ* (*ἐν χειρὶ τίθει*) *ρ* 409 ⌊ ⌋ *θρῆνυν ἑλὼν ὑπέφηνε τραπέζης* ' *κείμενον* + 462 *χ* 465 ⌊ ⌋ *πεῖσμα νεὸς κυανοπρώροιο* ' *κίονος ἐξάψας μεγάλης περί-βαλλε θόλοιο* h. Merc. 278 ⌊ ⌋ *πυκνὸν ἀπὸ βλεφάρων ἀμαρύσσων* ' *ὀφρύσι, ῥιπτάζεσκεν ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα* 409 ⌊ ⌋ *χερσὶ περίστρεφε ... δεσμά* *B* 265 *ὣς ἄρ' ἔφη, σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμω* ' *πλῆξεν* *K* 332 ⌊*ὣς φάτο, καί*⌋ *ῥ' ἐπιόρκον ἐπώμοσε, τὸν δ' ὀρόθυνεν* *O* 119 ⌊ ⌋ *ῥ' ἵππους κέλετο Δεῖμόν τε Φόβον τε* ' *ζευγνύμεν* *P* 342 ⌊ ⌋ *ῥα πολὺ προμάχων ἐξάλμενος ἔστη* *υ* 54 ⌊ ⌋ *ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν* *δ* 65 ⌊ ⌋ *σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν* *ρ* 233 ⌊ ⌋ *παριὼν λὰξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσιν* ' *ἰσχίῳ* *σ* 151 ⌊ ⌋ *σπείσας ἔπιεν μελιηδέα οἶνον* *Ψ* 793 *ὣς φάτο, κύδηνεν δὲ ποδώκεα Πηλείωνα* *ζ* 66 *ὣς ἔφατ'· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι* ' *πατρὶ φίλῳ. ὁ δὲ πάντα νόει* **1 b α bb ββ** *φ.* followed (immediat. exc. Th. 561, h. Merc. 387) by its own subj. (PN, patron. exc. Th. 29), w. other wds. (incl. ptc. Th. ⌊561, h. Merc. 387⌋) qualifying subj. Th. 29. ⌊ ⌋ *Δ* 104 *ὣς φάτ' Ἀθηναίη, τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν*, cf. *Z* 51 etc. in bb α α above *A* 245 ⌊*ὣς φάτο*⌋ *Πηλείδης* (*χωόμενος* v.l.), *ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ* *Y* 31 *ὣς ἔφατο Κρονίδης, πόλεμον δ' ἀλίαστον ἔγειρεν* *α* 420 ⌊ ⌋ *Τηλέμαχος, φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω* Th. 561 ⌊ ⌋ *χωόμενος Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς*· ' *ἐκ τούτου δῆπειτα δόλου μεμνημένος αἰεὶ* ' *οὐκ ἐδίδου* (*πυρὸς μένος ἀνθρώποις*) h. Merc. 387 *ὣς φατ' ἐπιλλίζων Κυλλήνιος Ἀργειφόντες*, ' *καὶ ... ... ἀπέβαλλεν.* ' *Ζεὺς δὲ μέγ' ἐξεγέλασσεν* ‖ Th. 29 *ὣς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι, καί μοι σκῆπτρον ἔδον* **1 b α bb γγ** *φ.* followed (always immediat.) by predic. pres. ptc. (w. further wds. qualifying subj. *Π* 46); see also Th. 561, h. Merc. 387 in bb ββ above *Π* 46 ⌊*ὣς φάτο*⌋ *λισσόμενος, μέγα νήπιος* (post *λισσ.* interpungere invitat Nic.) · *ἦ γὰρ ἔμελλεν* ' *οἱ αὐτῷ θάνατον ... λιτέσθαι.* ' *τὸν δὲ* (*προσέφη Ἀχ.*) *Ω* 760 *ὣς ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίαστον ὄρινεν*, cf. *Ψ* 108 etc. in bb α α *β* 80 ⌊ ⌋ *χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ* *ι* 281 ⌊ ⌋ *πειράζων, ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά* *π* 448 ⌊ ⌋ *θαρσύνων, τῷ δ' ἤρτυεν αὐτὸς ὄλεθρον* **1 b α bb δδ** *ὣς* (*ἄρα μιν ν* 429) *φάμενος/ενοι/ένη* (...) foll. by a fin. vb.; ⌊subj. of foll. main fin. cl.⌋ is diff. from that of *φ.* exc. *ν* 429, *ψ* 85 (⌊ ⌋ [*κῆρ*] virtually same as that of *φ.*) *E* 290 ⌊*ὣς φάμεν*⌋*ος προέηκε, βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη* ' *ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν* *κ* 446 ⌊ ⌋*οι παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.* ' *οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος* (*παρὰ νηὶ λέλειπτο, ἀλλ' ἕπετ'*) *E* 835 ⌊*ὣς φαμένη*⌋ *Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,* ' *χειρὶ πάλιν ἐρύσασ', ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρουσεν*· ' *ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε* *X* 247 ⌊ ⌋ *καὶ κερδοσύνῃ ἡγήσατ'* (obj. Hector) *Ἀθήνη*· ' *οἱ* (Hector and Ach.) *δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν* 460 ⌊ ⌋ *μεγάροιο διέσσυτο μαινάδι ἴσῃ,* ' *παλλομένη κραδίην· ἅμα δ' ἀμφίπολοι κίον αὐτῇ.* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ* (*ἀνδρῶν ἵξεν ὅμιλον, ἔστη*) *λ* 150 ⌊ ⌋ *ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄιδος εἴσω* ' *Τειρεσίαο* (*ἐπεὶ κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν· αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον*) *σ* 206 ⌊ ⌋ *κατέβαιν' ὑπερώια σιγαλόεντα,* ' *οὐκ οἴη· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.* ' *ἡ δ' ὅτε ...* (*στῆ παρὰ σταθμόν*) = *ψ* 85 in. med. (*πολλὰ δέ οἱ κῆρ* ' *ὥρμαιν', ἤ ...* ' *ἤ ...*) *ν* 429 *ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη.*

1 b β w. acc. of dem. (2×) or rel. (*O* 130) pron., which refers back to dir. sp. *O* 130 (Ath. to Ares:) „*οὐκ ἀΐεις, ἅ τέ φησι ... Ἥρη,* ' *ἦ ἠδὴ νῦν πὰρ Ζηνὸς ... εἰλήλουθεν;*" (Hera's speech vv. 93–99 [n. *φημι* v. 97] and 104–112; n. *ἠμείβετ'* v. 92, *μετηύδα* v. 103; *εἰποῦσα* v. 100, *ἔφατ'* v. 113) *γ* 357 (Ath.-Mentor to Nestor:) „*εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφησθα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικε*" (Nestor's speech vv. 346–355; n. *κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσιν* v. 345) h. Merc. 94 (*τὸν* [old man] *προσέφη Μαίης υἱός*· „4+ vv.") *τόσσον φὰς συνέσευε* (ci., *φασὶν ἔσευε* codd.) *βοῶν ἴφθιμα κάρηνα* **1 b γ** immediat. following and ref. to dir. sp. without adv. or acc. (cf. *ἦ*) *Φ* 361 *φῆ* (pro *ἦ* insolitum) *πυρὶ καιόμενος* (Scam.) · *ἀνὰ δ' ἔφλυε καλὰ ῥέεθρα* Th. 550 *φῆ* (Prom.) *ῥα δολοφρονέων· Ζεὺς δ'* (*γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον*) h. Cer. 145 *φῆ ῥα θεά· τὴν δ' αὐτίκ' ἀμείβετο παρθένος* h. Merc. 212 *φῆ ῥ'* (*δ'* L³) *ὁ γέρων*· *ὁ* (Ap.) *δὲ θᾶσσον ὁδὸν κίε μῦθον ἀκούσας* **1 c** parenth. in dir. sp. h. Merc. 549 (Ap. to Hermes: „*ὅς κε μαντείην ἐθέλῃσι πάρεκ νόον ἐξερεείνειν ἡμετέρην*) *φῆμ', ἀλίην ὁδὸν εἶσιν*" *declare*

I 2 ref. back to wds. indirectly reported (a) or to wds., thoughts attributed to another (b) (cf. 1 b above) **2 a** w. *ὥς*; cf. 1 b α above, w. note on punctuat., and see esp. *Y* 373 there; here w. change of subj. from *φ.* to ⌊foll. fin. cl.⌋ exc. *α* 42; ⌊ ⌋ expresses failure to persuade (*α* 42), compliance (3×) exc. *I* 688 *I* 688 (Od. to Ag.: „Ach. *ἄνωγεν, ἠπείλησεν, ἔφη* ... w. indir. sp.) *ὣς ἔφατ'* (Ach.) · *εἶσι καὶ οἶδε τάδ' εἰπέμεν, οἵ μοι ἔποντο*" (vv. 688–92 ath. Ar. Byz., Arist.) *α* 42 („*πρό οἱ* [Aeg.] *εἴπομεν* [gods] *Ἑρμείαν πέμψαντες* + indir. command) ⌊*ὣς ἔφαθ'*⌋ *Ἑρμείας, ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο* ' *πεῖθ'*" Op. 69 (*Ἥφαιστον* [+ Ath., Aphr.] *ἐκέλευσε* [Zeus] + *Ἑρμείην ἤνωγε* foll. by reported commands) ⌊ ⌋· *οἱ δ' ἐπίθοντο Διί* (vv. 69–82 exp. quidam) h. Cer. 316 (*Ἶριν ὦρσε* [Zeus] *καλέσσαι Δήμητρ'*) ⌊ ⌋· *ἡ δὲ Ζηνὶ* (*πείθετο*) 448 (Zeus sends Rhea with a message [*μετάγγελον ἧκε ... Ῥείην, Δημήτερα ἀξέμεναι* vv. 441–3], the contents of which are given in indir. sp.) *ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ Διὸς ἀγγελίαων* **2 b** w. dem. (*οὕτω*) or rel. (*ὡς Δ* 374) adv.; w. added inf. constr. in *τ* 383 (cf. I 3 below) *Ξ* 366 (Pos. to Grs.: „*μεθίεμεν Ἕκτορι νίκην, ἵνα νῆας ἕλῃ;*) *ἀλλ' ὁ μὲν οὕτω φησὶ καὶ εὔχεται* (*ἔλπεται* Zen.)" *τ* 383 (Eurycl.: „You resemble Od. closely". Od.:) „*οὕτω φασὶν ὅσοι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν* ' *ἡμέας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοιιν* ' *ἔμμεναι, ὡς σύ περ αὐτὴ ἐπιφρονέουσ' ἀγορεύεις*" ‖ *Δ* 374 (Ag. to Diom.:) „*οὐ μὲν Τυδεΐ γ' ὧδε φίλον πτωσκαζέμεν ἦεν,* ' *ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηίοισι μάχεσθαι,* ' *ὡς* (*ὣς* v.l.) *φάσαν οἵ μιν ἴδοντο πονεόμενον*"

I 3 governing indir. sp. (*say, declare*) or thought (*think, believe*); always (nom. / acc. +) inf. (or sc. inf.); when subj. of inf. is same as that of *φ.* it may be nom. (expr. [*Φ* 186, *μ* 390, h. Ap. 163] or understood [where a pred. nom. shows the case it would have: *A* 397, *Θ* 229. 238. 498, *I* 329, *K* 548, *O* 107. 165⁺, *Π* 830, *Σ* 364, *X* 331, *η* 239, *λ* 236. 237. 430, *π* 63, *ρ* 522, *φ* 103, Hes. fr. 204, 50, cf. fr. 280, 21]) or acc. (expr. [*N* 269, *Y* 361, *Ω* 134 (*ἐέ*), *ϑ* 221, Op. 656] or understood [*τ* 191; cf. (where also inf. of vb. 'to be' understood) *A* 187, *O* 167 ≅ 183]); subj. of inf. freq. omitted, whether (partly: *N* 785, *Y* 211) same as that of *φ.* (so without indicat. of case *B* 37, *Γ* 28⁺. 366, *E* 190. 473, *Z* 185. 206, *H* 393, *I* 234. 684, *N* 89. 785⁺, *O* 251. 700, *Π* 61, *Σ* 326, *T* 297, *Y* 187. 211. 365, *δ* 141⁺. 171. 504, *ε* 135⁺. 290, *ι* 496, *κ* 562, *λ* 306, *ν* 211. 357, *ξ* 321. 382. 481, *π* 24⁺, *ρ* 114. 142, *σ* 132, *υ* 137, *χ* 313, *ω* 470, Hes. Op. 455, fr. 33a, 27, fr. 280, 23, h. Cer. 331, h. Merc. 532, ep. fr. dub. 4, 1 p. 160 Dav. [Cypr. fr. 21 West]) or not (*Δ* 351. 375, *M* 106, *O* 97, *Ω* 608, *α* 168, *δ* 638. 664⁺, *ϑ* 567⁺, *ι* 511, *λ* 128⁺, *ξ* 384, *ω* 75; so w. pred. acc. *Γ* 220, *E* 652⁺, *I* 35, *O* 697, *P* 379, *β* 174, *ζ* 200, *ϑ* 519, *σ* 218, *χ* 31, *ψ* 116, Th. 209, h. Ap. 151, h. Ven. 284; cf. impers. inf. constr. *N* 817, *ε* 359, *υ* 90); inf. of vb. 'to be' is to be understood w. expr. acc. subj. (other than that of *φ.*) and pred. acc. at *Θ* 153 (*φ.* hardly = 'call'), *ϑ* 138, h. Cer. 207 (subj. *πίνειν* or impers.), in a few places both the inf. (vb. 'to be' exc. *X* 280, where it also seems poss. to understand a dem. pron. instead of inf. constr.) and its subj. (same as that of *φ.*

A 187, *O* 167+, *X* 280): ⌞*A* 187, *B* 81+, *E* 184, *O* 167+⌟, *X* 280 (⌞ ⌟ all w. pred. acc.; at *A* 187, *O* 167+ *ἴσον* hardly adv. [pace Leaf] and *φ.* hardly includes its own obj. ['think oneself' vel sim.]); usu. tense of inf. is that of the vb. in clearly envisaged corresponding dir. sp. or thought; pres. inf. represents the impf. at *E* 638, *λ* 540, Op. 656. 803 as does the pf. inf. at *I* 401, *Ω* 546; aor. inf. has pot. force at *I* 684 (w. *ἄν*), *γ* 124 (see Ameis-H. ad l.); aor. inf. is quasi-fut. (anticipatory, of [over-] confident expectat. / assumpt.) at *Γ* 28 = *υ* 121cr., *Γ* 366, *ι* 496, *χ* 35, Op. 455 (in all but *χ* 35 subj. of inf. same as that of *φ.*; all but *ι* 496 [where it is surprising that the unnec. *ὀλεῖσθαι* has not been suggested] have a fut. inf. as v.l.) and prophetic at *ϑ* 565 ≅ *ν* 173med.cr. (*ἀγάσασθαι*: *-εσθαι* v.l. [see Hoekstra in Od. on *ν* 173], favoured by Arist. in both places, perh. rightly [cf. Garvie on *ϑ* 565; pro-aor. West on Th. 628]) in *οὐ* (...) *φ.* + inf. it is usu. (69×) the idea in the inf. that is (best taken as) negated, but the neg. definitely belongs with *φ.* itself in *η* 239 (quest.), *ψ* 116 (*οὔ πω*), so too perh. *Γ* 392, note also *ζ* 200 (*μή* in quest.), *τ* 122 (*μή* in final cl.); in *Ψ* 440 *οὐ* goes closely w. *ἔτυμον*; *φ.* + *οὐ* w. inf. occurs at *M* 125 (*οὐκέτι*), *Π* 61 (*οὐ πρίν*), *P* 174, *Φ* 316 (3× *οὔτε*), *δ* 664 = *π* 347, cf. h. Cer. 331 (*οὔ ... ποτ' ἔφασκε ... πρίν γ' ... οὐ πρίν ..., πρίν ... ἴδοι*); so w. *οὐ* closely w. a third wd. at *ξ* 176, *χ* 31; note tendency to slide into dir. sp. (doubtless for ease of composit. and recept.) after only a cl. or two of indir. constr.; *φ.* usu. within dir. sp. (224× incl. 7× in soliloquy [*Y* 348, *Φ* 569, *X* 298, *ε* 290. 301. 359, *ν* 211]), 43× in narr. (incl. 6× in Od.'s narr. to Phaeacians: *κ* 35, *λ* 236. 237. 306. 540, *μ* 390; also h. 1,3 West [poet. to Dion.]); *φ.* here can mean 'express one's thought(s)', *say* that ... or *think, believe* that ... (cf. LSJ s.v. II [1] b; *φ.* = *think* occurs only in this – relatively unformulaic – usage, pointing to it's secondary character); though there are many (reasonably) clear instances of both uses (and so refusal to engage in any division of occurrences between them [as, e.g., in Ebeling] is unjustified), the assigning of passages to 'say' (3 a) or 'think' (3 b) sometimes involves a greater (see esp. 3 c below) or lesser element of subjectivity; in 3 a and b the occurrences are grouped, in so far as other sub-divisions allow, according to (type of) content of the indir. statement (3 a) or thought (3 b) with singularities at the end in each case **3 a** *say* ('utter, express [the thought] that ...'); note also *τ* 383 in 2 b above *A* 521 (Zeus to Thetis [n. *ὀνειδείοις ἐπέεσσιν* v. 519]: „*μ' αἰεὶ νεικεῖ* (Hera), *καί τέ μέ φησι μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν*" *P* 338 (Aen. to Tr. leaders:) „*ἔτι ... τίς φησι* (vv. 331sq.) *θεῶν ἐμοὶ ἄγχι παραστὰς* ' *Ζῆν'* (*μάχης ἐπιτάρροθον εἶναι*") *Z* 185 (Glaucus to Diom.: „*Σολύμοισι μαχέσσατο·*) *καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο* (Belleroph.) *δύμεναι ἀνδρῶν*" *Θ* 229 (Ag. to Grs.:) „*πῇ ἔβαν εὐχωλαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι,* ' *ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε;*" *δ* 191 (Peisistr. to Men.:) „*περὶ μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι* ' *Νέστωρ φάσχ' ὁ γέρων, ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα σεῖο*" *λ* 540 (Od. to Phaeacians:) „*φοῖτα* (Ach.'s shade) *μακρὰ βιβᾶσα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,* ' *γηθοσύνῃ, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην* (n. vv. 506sqq.) *ἀριδείκετον εἶναι*" *Θ* 153 (Nestor to Diom.:) „*οἷον ἔειπες.* ' *εἴ περ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν* ⌞*καὶ ἀνάλκιδα*⌟ *φήσει* (n. vv. 148–50; *φησι* pap. 197, *φῆσιν, φήῃ* cii.), ' *ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες*" *I* 35 (Diom. to Ag.:) „*ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσιν,* ' *φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον* ⌞ ⌟" *P* 26 (Men. to Euphorbus: „*οὐδὲ βίη Ὑπερήνορος ἧς ἥβης ἀπόνηθ', ὅτε μ' ὤνατο*) *καί μ' ἔφατ' ἐν Δαναοῖσιν ἐλέγχιστον πολεμιστὴν* ' *ἔμμεναι*" *Δ* 351 (Od. to Ag.:) „*ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;* ' *πῶς δὴ φῆς* (*φῆς, φῇς, φῆς* vv. ll.) *πολέμοιο μεθέμεν; ὁππότ' Ἀχαιοὶ* ' *Τρωσὶν ἔφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν* (*ἄρηα*)" (n. *πάλιν λάζετο* [Ag.] *μῦθον* v. 357, *εἴρηται* v. 363) *P* 174 (Hector to Glaucus: „*τί ὑπέροπλον ἔειπες;*) *σε' ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οἷον ἔειπες,* ' *ὅς τ' ἐμὲ φῇς* (n. vv. 166–68; *φῆς, φῇς, ἔφης* vv. ll.) *Αἴαντα πελώριον οὐχ ὑπομεῖναι*" *I* 410 (Ach. to Od.: „*μέ φησι ... Θέτις*) ... *διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλοσδε* (*εἰ μέν ..., εἰ δέ ...*") *Φ* 277 (Ach. to Zeus: „my mother) *με ψεύδεσσιν ἔθελγεν·* ' *ἤ μ' ἔφατο Τρώων ὑπὸ τείχεϊ ...* ' ... *ὀλέεσθαι Ἀπόλλωνος βελέεσσιν*" 186 (Ach. to dead Asterop.:) „*φῆσθα* (n. vv. 157–160; *φήσθα* Tyr., *φῆσθα* G) *σὺ μὲν ποταμοῦ γένος* ⌞*ἔμμεναι*⌟" *α* 215 (Tel. to Ath.-Mentes:) „*μήτηρ μέν τέ μέ φησι τοῦ* (Od.) ⌞ ⌟, *αὐτὰρ ἔγωγε* ' *οὐκ οἶδ'·* *οὐ γάρ πώ τις ἐὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω*" *λ* 236. 237 (Od. to Phaeacians:) „*φάτο* (Tyro) *Σαλμωνῆος ἀμύμονος* (*ἀτασθάλου* v.l.) *ἔκγονος εἶναι,* ' *φῇ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι*" *O* 112 (Hera to gods: „*ὄλωλε*) *Ἀσκάλαφος, τόν φησιν ὃν* ⌞ ⌟ ... *Ἄρης*" *ω* 269 (Od.-stranger lying to Laertes:) „*εὔχετο* (Od. as my guest) *δ' ἐξ Ἰθάκης γένος* ⌞ ⌟, *αὐτὰρ ἔφασκε* ' *Λαέρτην Ἀρκεισιάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτῷ*" *Ω* 608 (Ach. to Priam: „Niobe *Λητοῖ ἰσάσκετο·*) *φῆ δοιὼ τεκέειν, ἡ δ' αὐτὴ γείνατο πολλούς*" *λ* 306 (*Ἰφιμέδειαν*) *εἴσιδον* (Od.), *ἦ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι* *T* 297 (Bris. to dead Patr.: „*οὐδέ μ' ἔασκες, ὅτ' ἄνδρ' ἐμὸν Ἀχιλλεὺς ἔκτεινεν,*) *κλαίειν, ἀλλά μ' ἔφασκες Ἀχιλλῆος* ... ' ⌞*κουριδίην ἄλοχον*⌟ *θήσειν ἄξειν τ' ἐνὶ νηυσὶν* ' *ἐς Φθίην, δαίσειν δὲ γάμον μετὰ Μυρμιδόνεσσιν*" (vv. 295–300 obelis not. quidam, fort. ath. Arist.) h. Ven. 126 (Aphr. to Anch.:) „*Ἀγχίσεω δέ με φάσκε* (Hermes) *παραὶ λέχεσιν καλέεσθαι* ' ⌞ ⌟, *σοὶ δ' ἀγλαὰ τέκνα τεκεῖσθαι*" *φ* 103 (Tel. to suitors:) „*μήτηρ μέν μοί φησι ...* ' *ἄλλῳ ἅμ' ἕψεσθαι νοσφισσαμένη τόδε δῶμα*" Hes. fr. 280, 21 (Thes. to Meleager's shade:) „*αὐτὸς*] *μὲν γάρ φησι* (Peirith.) *κασίγνητος καὶ ὄπατρος* ' ..... .]*ἐν*[]] (*τῆς ἔμεναι* ci.) *Ἀΐδην δὲ φίλον πάτρωα τεύχθαι*" *Π* 61 (Ach. to Patr.:) „*οὐδ' ἄρα πως ἦν* ' *ἀσπερχὲς* ⌞*κεχολῶσθαι*⌟ *ἐνὶ φρεσίν. ἤτοι ἔφην* (n. *I* 650sqq.) *γε* ' *οὐ πρὶν μηνιθμὸν καταπαυσέμεν, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ* ' *νῆας ἐμὰς ἀφίκηται ἀϋτή τε πτόλεμός τε.* ' *τύνη δ' ... ἄρχε Μυρμιδόνεσσι μάχεσθαι*"" *Ω* 134 (Thetis to Ach.:) „*σκύζεσθαί τοί* (ci., *σοί, σοι* vv. ll.) *φησι* (Zeus) *θεούς, ἐὲ δ' ἔξοχα πάντων* ' *ἀθανάτων* ⌞ ⌟" *α* 168 (Tel. to Ath.-Mentes: „Od. has perished, *οὐδέ τις ἡμῖν θαλπωρή, εἴ πέρ τις*) *φῆσιν* ⌞*ἐλεύσεσθαι*⌟· *τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ*" *ξ* 149 (Od.-stranger to Eum.:) „*ἐπεὶ δὴ πάμπαν ἀναίνεαι οὐδ' ἔτι* (ci., *οὐδέ τι*) *φῆσθα* (n. vv. 133sqq.; *φῆσθα* codd. praeter U) ' *κεῖνον* ⌞ ⌟ (*μυθήσομαι, ὡς νεῖται*") 384 (Eum. to Od.-Cretan:) „*φάτ'* (Aetolian quest) ⌞ ⌟ (subj. Od.) *ἦ ἐς θέρος ἦ ἐς ὀπώρην* (*χρήματ' ἄγοντα, σὺν ἑτάροισι*") (n. *φῆ* v. 382) *β* 174 (Halith. to Ithacans: „all is being accomplished, *ὥς οἱ* [Od.] *ἐμυθεόμην·*) *φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ'* (*ἄγνωστον πάντεσσιν ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ* ' *οἴκαδ'* ⌞ ⌟") (n. also *μαντεύομαι*+ vv. 170. 178. 180) *ψ* 71 (Eurycl. to Pen.: „*ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,* ' *ἦ πόσιν ἔνδον ἐόντα παρ' ἐσχάρῃ οὔ ποτε φῆσθα* (n. vv. 67sq.; *ποτ' ἔφησθα* v.l.) ' *οἴκαδ'* ⌞ ⌟· *θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος*" *κ* 331 (Circe to Od.: „*ἦ σύ γ' Ὀδυσσεύς ἐσσι*) *ὅν τέ μοι αἰεὶ* ' *φάσκεν* ⌞ ⌟ (*ἀλεύ*[*σ*]*ασθαι* v.l.) ... *Ἀργειφόντης*" *η* 239 (Arete to Od.-stranger:) „*τίς τοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν;* ' *οὐ δὴ φῆς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκέσθαι;*" *π* 63 (Eum. to Tel.: „*ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχεται* [Od.-Cretan]) *φῆσι δὲ πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα διενηθῆναι* ' *πλαζόμενος* (*νῦν Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐκ νηὸς ἀποδρὰς ἤλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν*") *ι* 511 (Polyph. to Od.: „*ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις·*) *ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,* ' *χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς*" (n. *παλαίφατα θέσφατ'* v. 507, *μαντευόμενος* v. 510) *ψ* 284 (Od. to Pen.:) „*τὰ δέ μοι φάτο* (Teir.) *πάντα τελεῖσθαι*" *μ* 390 (*ταῦτα ἤκουσα* [Od.] *Καλυψοῦς,*) *ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο ... αὐτὴ ἀκοῦσαι* *ρ* 114

(Tel. to Pen.:) „*'Οδυσσῆος ... οὔ ποτ' ⌞ἔφασκε⌟,* (Nestor) ' *ζωοῦ οὐδὲ θανόντος ἐπιχθονίων τευ ἀκοῦσαι*" *ξ* 321 (Od.-Cretan to Eum.: „*με Θεσπρωτῶν βασιλεὺς ἑκομίσσατο.*) *ἔνθ' 'Οδυσῆος ἐγὼ πυθόμην· κεῖνος γὰρ ⌞ ⌟ ' ξεινίσαι ἠδὲ φιλῆσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαῖαν*" *ρ* 522 (Eum. to Pen.:) „*φῆσι* (Od.-beggar) *δ' 'Οδυσσῆος ξεῖνος πατρώϊος εἶναι, ' Κρήτῃ ναιετάων (ἔνθεν νῦν δεῦρο ἵκετο*") *τ* 191 (Od.-beggar lying to Pen.: „*'Ιδομενῆα μετάλλα* [Od. blown off course to Crete]) *ξεῖνον γάρ οἱ ⌞ ⌟ φίλον τ' ἔμεν αἰδοῖόν τε*" *ξ* 382 (Eum. to Od.-Cretan: „*μ' Αἰτωλὸς ἀνὴρ ἐξήπαφε μύθῳ·*) *φῆ δέ μιν* (Od.) *ἐν Κρήτεσσι ... ἰδέσθαι*" (n. *φάτ'* v. 384) *ρ* 142 (Men. to Tel.: „*τὰ μέν μοι ἔειπε* [Proteus], *τῶν οὐδὲν κρύψω ἔπος.*) *φῆ μιν* (Od.) *ὅ γ' ἐν νήσῳ ἰδέειν ... ἄλγε' ἔχοντα (ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι*") *A* 397 (Ach. to Thetis:) „*σεο πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα ' εὐχομένης ὅτ' ἔφησθα ... Κρονίωνι ' οἴῃ ἐν ἀθανάτοισιν ... λοιγὸν ἀμῦναι, ' ὁππότε μιν ξυνδῆσαι 'Ολύμπιοι ἤθελον ἄλλοι, ' ... ' ἀλλὰ σὺ τόν γ' ... ὑπελύσαο δεσμῶν*" (vv. 396–406 ath. Zen.) *H* 393 (Tr. herald to Grs.: „*ἄλοχον Μενελάου*) *οὔ φησιν* (Alex.) *δώσειν*" (n. *μῦθον 'Αλεξάνδροιο* v. 388) *I* 684 (Od. to Ag.: „*αὐτὸς ἠπείλησεν* [Ach.] *νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν*) *καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθέσασθαι* (-*σεσθαι* v.l.) ' *οἴκαδ' ἀποπλείειν, 'ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ ' 'Ιλίου αἰπεινῆς ...*'" (*ὣς ἔφατ'*) *Λ* 719 (Nestor to Patr.: „*οὐδέ με Νηλεὺς εἴα θωρήσσεσθαι·*) *οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα*" *Σ* 326 (Ach. to Myrm.: „*ἅλιον ἔπος ἔκβαλον θαρσύνων Μενοίτιον·*) *φῆν δέ εἰς 'Οπόεντα περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν ' 'Ιλιον ἐκπέρσαντα*" (vv. 326–421 deest E; 326–93 deest D) *Y* 365 (*Τρώεσσι*) *Ἕκτωρ ' κέκλετ' ὁμοκλήσας, φάτο* (n. v. 371) *δ' ἴμεναι ἄντ' 'Αχιλῆος· ' „7 vv.“ ' ὣς φάτ'* *δ* 504 (Proteus to Men.: „*ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε* [Aias] *·) φῆ δ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης*" (n. *αὐδήσαντος* v. 505) *ε* 105 (Hermes to Cal.:) „*φῆσί* (Zeus) *τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀιζυρώτατον ἄλλων, ' τῶν ἀνδρῶν, ὃ ἄστυ περὶ Πριάμοιο μάχοντο ' εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ (ἔβησαν οἴκαδ'· ἀτὰρ 'Αθηναίην ἀλίτοντο ...*") 135 (Cal. to Hermes:) „*τὸν* (Od.) *μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον ἠδὲ ἔφασκον ' θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα*" ≅ *η* 256[med. ex.] (*ἔφασκε*) = *ψ* 335[ex.] (*ε* 136 = *η* 257 = *ψ* 336) *ε* 301 (Od. to self:) „*μ' ἔφατ'* (Cal.) *ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι, ' ἄλγε' ἀναπλήσειν*" 359 (Od. to self:) „*ἑκὰς ὀφθαλμοῖσιν ' γαῖαν ἐγὼν* (*ἐγὼ* pauci, recte) *ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο* (Ino) *φύξιμον εἶναι*" *θ* 519 (in poet.'s report of Demod.'s song about the fall of Troy:) *αἰνότατον πόλεμον φάτο* (Demod.) *τολμήσαντα* (Od.) ' *νικῆσαι* (n. *φαῖνε ἀοιδήν* v. 499, *ἤειδεν*+ vv. 492. 514. 516. 521. 538, *καταλέξῃς* v. 496) 565. 567 (Alcin. to Od.-stranger: „*τόδ' ... πατρὸς*) *εἰπόντος ἄκουσα ' Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγασάσθαι* (⌞*ἀγάασθαι*⌟, *ἀγέσασθαι* vv. ll.) ' *ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἁπάντων·* ' *φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα ' ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέι πόντῳ ' ῥαίσεσθαι* (-*σέμεναι* v.l.), *μέγα δ' ἡμῖν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν* (-*ψαι* v.l.). ' *ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων*" (vv. 564–71 damn. Arist.) ≅ *ν* 173 (⌞ ⌟ v.l.). 175 (*θ* 565–70 ≅ *ν* 173–8) *ι* 504 (Od. to Polyph.: „*αἴ κέν τίς σε ὀφθαλμοῦ εἴρηται*) *ἀλαωτύν, ' φάσθαι 'Οδυσσῆα ... ἐξαλαῶσαι*" *κ* 35 *οἱ δ' ἔταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον ' καί μ'* (Od.) *ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι, ' δῶρα παρ' Αἰόλου* (*ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ...·* „...“ *ὣς ἔφασαν*) *λ* 128 (Teir. to Od.:) „*ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης ' φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ ... ὤμῳ* (then go no farther“) = *ψ* 275 *μ* 275 (Od. to comrades: „*μοι ἐπέτελλε* [Circe] *νῆσον ἀλεύασθαι) 'Ηελίοιο· ' ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν* (*ἔφασκον, ἔφησαν* vv. ll.)“ *ν* 211 (Od. to self: „not wise nor just were the Phaeacian leaders) *οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἦ τέ μ' ἔφαντο ' ἄξειν εἰς 'Ιθάκην εὐδείελον, οὐδ' ἐτέλεσσαν*" *ξ* 117 (Od.-stranger to Eum.: „*τίς σε πρίατο, ὧδε μάλ' ἀφνειὸς*) *ὡς ἀγορεύεις; φῆς* (n. vv. 68–71) *δ' αὐτὸν* (Od. sc.) *φθίσθαι 'Αγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς*" 327 (Od.-Cretan lying to Eum.:) „*τὸν* (Od.) *δ' ἐς Δωδώνην φάτο* (Thesprotian king) *βήμεναι*" = *τ* 296 *π* 93 (Od.-Cretan to Tel.:) „*μευ καταδάπτετ' ἀκούοντος ... ἦτορ, ' οἷά φατε μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι ' ἐν μεγάροις*" (n. *ὕδα* v. 68) *ρ* 25 (Od. to Tel.: „I fear the cold may overcome me on the way to town,) *ἔκαθεν ... ἄστυ φάτ' εἶναι*" 196 (Od.-Cretan to Eum.:) „*δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστί, ' σκηρίπτεσθ', ἐπεὶ ἦ φατ' ἀρισφαλέ' ⌞ἔμμεναι, οὐδόν*" 352 (Eum. to Od.-beggar: „Tel. bids you beg from the suitors,) *αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθήν φησ' ⌞ ⌟ ἀνδρὶ προΐκτῃ*" *υ* 137 (Eurycl. to Tel.: „Pen. has treated the stranger well,) *οἶνον μὲν γὰρ πῖνε* (Od.-beggar) *καθήμενος, ὄφρ' ἔθελ' αὐτός, ' σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι· εἴρετο* (Pen.) *γάρ μιν*" *ω* 75 (Ag. to Ach. in underworld: „*δῶκε μήτηρ) ἀμφιφορῆα, Διωνύσοιο δὲ δῶρον ' φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ ('Ηφαίστοιο*") Th. 209 (*τοὺς δὲ Τιτῆνας καλέεσκε Οὐρανός*) *φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι ' ἔργον, τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι* 395 *τὸν δ' ἔφαθ'* (Zeus to gods) *ὅστις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἠδ' ἀγέραστος ' τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν, ἣ θέμις ἐστίν* Hes. fr. 204, 50 *τῶν* (inhabitants of Troezen etc.) *ἔφατ'* (Aias; *ἔφετ* pap.) *εἰλίποδάς τε βόας κ[α]ὶ [ἴ]φια μῆλα ' συνελάσας δώσειν· ἑκέκαστο γὰρ ἔγχεϊ* fr. 280, 13 (Thes. to Meleager's shade:) „ .] *ας φα.c.*[...]*αι* (*φὰς γ*[*εῦσ*]*αι* West, *φασι.*[...]*γ* Merk.) *Δ*[*ία*] *τερπικέραυνον*" fr. 280, 23 (Thes. to Meleager:) „*τοῦ δ' ἔν*]*κεν φάτο* (Peirith.) *βῆμεν ὑπὸ ζόφον*" h. Cer. 207 (*τῇ* [Dem.-Doso] *δὲ δέπας δίδου* [Met.]) *οἶνον ' πλήσασ', ἡ δ' ἀνένευσ'· οὐ γὰρ θεμιτόν οἱ ⌞ἔφασκε⌟ ' πίνειν οἶνον* h. Cer. 331 *ἠναίνετο* (Dem.) *μύθους. ' οὐ μὲν γάρ ποτ' ⌞ ⌟ ... Οὐλύμποιο ' πρίν γ' ἐπιβήσεσθαι, οὐ πρὶν γῆς καρπὸν ἀνήσειν, ' πρὶν ἴδοι ὀφθαλμοῖσιν ἑὴν ... κούρην* *X* 280 (Hector to Ach.: „*ἤμβροτες, οὐδ' ἄρα πώ τι) ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν μόρον· ἤτοι ἔφης* (n. vv. 270–72) *γε. ' ἀλλά τις ἀρτιεπὴς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο μύθων*" so *φασί*, 'they say' (= 'it is said') in reporting hear-say (40×; corresponding *ἔφαντ*[*ο*] *α* 194): *E* 635 (Tlep. to Sarp.: „you are unskilled in battle) *ψευδόμενοι δέ σέ φασι Διὸς γόνον ... ' εἶναι*" *Y* 206 (Aen. to Ach.:) „*φᾶσι σὲ μὲν Πηλῆος ... ⌞ἔκγονον εἶναι⌟ ' μητρός τ' ἐκ Θέτιδος*" h. Ven. 284 (Aphr. to Anch.: „if anyone asks who is Aen.'s mother,) *τῷ δὲ σὺ μυθεῖσθαι μεμνημένος ὥς σε κελεύω· ' φασίν* (*φάσθαι* ci.) *τοι νύμφης ... ⌞ ⌟ ' αἳ τόδε ναιετάουσιν ὄρος*" *Y* 105 (Ap. to Aen.: „*θεοῖς*) *εὔχεο· καὶ δὲ σέ φασι ... 'Αφροδίτης ' ἐκγεγάμεν· κεῖνος* (sc. Ach.) *δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ ἐστιν*" *α* 220 (Tel. to Ath.-Mentes: „*ὃς ἀποτμότατος γένετο) ἀνθρώπων, ' τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι*" ≅ *σ* 128[ins.] *Z* 100 (Helenus to Aen. and Hector: „*οὐδ' 'Αχιλῆά ποθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν) ὅ πέρ φασι θεᾶς ἐξέμμεναι*" *Φ* 159 (Asterop. to Ach.:) „*τέκε* (river Axius) *Πηλεγόνα ...· τὸν δ' ἐμέ φασιν ' γείνασθαι* (-*εσθαι* v.l.)" *δ* 387 (Eidothea to Men.:) „*τὸν* (Proteus) *δέ τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι ἠδὲ τεκέσθαι*" Th. 306 *τῇ* (Echidna) *δὲ Τυφάονά φασι μιγήμεναι ἐν φιλότητι ' δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνομόν θ' ἑλικώπιδι κούρῃ · ' ἡ δ' ὑποκυσαμένη τέκετο κρατερόφρονα τέκνα* Hes. fr. 280, 15 (Thes. to Meleager's shade:) „.... (*καὶ γὰρ* suppl.)] *ἐκείνους* (gods) *φασὶ* (*φησὶ* [Peirith.] ci.) *κασιγνήτας μεγ*[...]..*ᾳς* (*μεγ*[*αχ*]*υδεῖς* suppl.) ' *μνησ*]*τεύειν, γαμέειν δὲ φίλων ἀπάγ*[*ευθε τοκήων*" *Δ* 375 (Ag. to Diom.:) „*οὐ ... ἐγώ γε ' ἤντησ' οὐδὲ ἴδον* (Ag. Tydeus)· *περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι*" = *δ* 201 (Peisistr. to Men. re.

Antil.) *N* 631 (Men. to Zeus:) „ἦ τέ σέ φασι περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων ' ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν· σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται" *P* 674 (ἀπέβη [Men.]) πάντοσε παπταίνων ὥς τ' αἰετός, ὅν ῥά τέ φασιν ' ὀξύτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων πετεηνῶν *T* 96 (Ag. to Grs.:) „καὶ ... ποτε Ζεὺς ἄσατο, τόν περ ἄριστον ' ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν φασ' (φαμεν ed. Chia) ⟨ἔμμεναι⟩· ἀλλ' ἄρα καὶ τὸν ' Ἥρη (δολοφροσύνῃς ἀπάτησεν") 416 (horse Xanthus to Ach.:) „καί κεν ἅμα πνοιῇ Ζεφύροιο θέοιμεν, ' τήν περ ἐλαφροτάτην φασ' ⟨ ⟩" (vv. 416sq. ath. Arist.) *π* 418 (Pen.:) „Ἀντίνο', ὕβριν ἔχων, κακομήχανε· καὶ δέ σέ φασιν ' ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν ἄριστον ' βουλῇ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα" *ψ* 125 (Tel. to Od.:) „σὴν ... ἀρίστην ' μῆτιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ⟨ ⟩, οὐδέ κέ τίς τοι ' ἄλλος ἀνὴρ ἐρίσειε" *Ω* 546 (Ach. to Priam: „σὲ τὸ πρὶν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι· ὅσσον Λέσβος ἐντὸς ἐέργει καὶ Φρυγίη καὶ Ἑλλήσποντος.) τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι" *Ψ* 791 (Antil. to Grs.: „Od. is of an older generation,) ὡμογέροντα δέ μίν φασ' ⟨ ⟩" *τ* 267 (Od.-beggar to Pen.:) „Ὀδυσῆ', ὅν φασι θεοῖς ἐναλίγκιον ⟨εἶναι⟩," *E* 638 (Tlep. to Sarp.:) „ἀλλοῖόν τινά φασι βίην Ἡρακληείν ' ⟨ ⟩, ἐμὸν πατέρα (ὅς ποτε Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν") h. Ap. 67 (Delos to Leto:) „λίην ... τινά φασιν ἀτάσθαλον Ἀπόλλωνα ' ἔσσεσθαι, μέγα δὲ πρυτανευσέμεν ἀθανάτοισι ' καὶ θνητοῖσι" *σ* 261 (Od. to Pen., when leaving for Troy:) „Τρῶάς φασι μαχητὰς ⟨ἔμμεναι⟩ ἄνδρας" *B* 783 (ἀμφὶ Τυφωέι) εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ⟨ ⟩ εὐνάς *Ω* 615 (Ach. to Priam:) „ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ⟨ ⟩ εὐνὰς ' νυμφάων (ἔνθα κήδεα πέσσει [Niobe]") (vv. 614–17 ath. Ar. Byz., Arist., fort. recte) *ζ* 42 (ἀπέβη [Ath.]) Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ⟨ ⟩· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται ... (vv. 42–7 del. quidam) *Λ* 831 (Euryp. to Patr.:) „ἐπὶ [on my wound] φάρμακα πάσσε) τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδάασθαι (δεδιδάχθαι v.l.), ' ὃν Χείρων ἐδίδαξε" h. Merc. 471 (Hermes to Ap.:) „τιμὰς σέ γέ φασι δαήμεναι ἐκ Διὸς ὀμφῆς ' μαντείας, Ἑκάεργε, Διὸς πάρα, θέσφατα πάντα" *Π* 14 (Ach. to Patr.:) „ζώειν μὰν ἔτι φασὶ Μενοίτιον" *α* 189 (Ath.-Mentes to Tel.: „our fathers were guest-friends: ask) Λαέρτην ... τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε ' ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν" *π* 143 (Eum. to Tel.: „ἐξ οὗ ᾤχεο) Πύλονδε, ' οὔ πώ μίν (Laertes) φασιν φαγέμεν καὶ πιέμεν αὖτως, ' οὐδ' ἐπὶ ἔργα ἰδεῖν, ἀλλὰ στοναχῇ (ἧσται ὀδυρόμενος") *I* 401 (Ach. to Od.:) „οὐ ... ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον οὐδ' ὅσα φασὶν ' Ἴλιον ἐκτῆσθαι (οὐδ' ὅσα ...") *γ* 84 (Tel. to Nestor: „I seek news of Od.,) ὅν ποτέ φασι ' σὺν σοὶ μαρνάμενον Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι" 188 (Nestor to Tel.: „what I have heard I will tell you:) εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν (back from Troy) (πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους") 212 (Nestor to Tel.) „φᾶσι μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς ' ἐν μεγάροις ἀέκητι σέθεν κακὰ μηχανάασθαι" 245 (Tel. to Ath.-Mentor:) „τρὶς ... μίν (sc. Nestor) φασιν ἀνάξασθαι (aor. odd) γένε' ἀνδρῶν" *ν* 249 (Ath. to Od.:) „Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκει, ' τῆν περ τηλοῦ φασὶν Ἀχαιίδος ἔμμεναι αἴης" Op. 803 (πέμπτας ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ αἰναί· ' ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν ' Ὅρκον γεινόμενον *α* 194 (Ath.-Mentes to Tel.:) „μιν ἔφαντ' (subj. vague: 'people, they') ἐπιδήμιον εἶναι, ' σὸν πατέρ'" cf. φασί of hearsay vel sim. w. limited subj.: *Φ* 569 (Agenor to self:) „θνητὸν ... ἔ (Ach.) φασ' ἄνθρωποι ' ⟨ἔμμεναι⟩," (v. 570 ath. Arist.) *α* 33 (Zeus to gods: „θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·) ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ⟨ ⟩" *η* 322 (Alcin. to Od.-stranger:) „τὴν (sc. Euboea) γὰρ τηλοτάτω φασ' ⟨ ⟩ οἵ μιν ἴδοντο ' λαῶν ἡμετέρων" h. 1, A3 West (poet to Dion.:) „οἱ μὲν Δρακάνῳ σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ) φᾶσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ ... ' οἱ δέ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ ... ' ... Σεμέλην τεκέειν Διὶ ... (v. 5 om. pap. et Diod. codd. pars), ' ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν ... σε λέγουσι γενέσθαι, ' ψευδόμενοι" here too prob. all 56 instances of the 1st pers. φημί ('I declare [as my conviction]'): *B* 248 (Od. to Thers.: „ἴσχεο, μηδ' ἔθελ') ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν. ' οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον ' ⟨ ⟩, ὅσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃς ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον" *O* 165 (Zeus to Iris: „φραζέσθω [Pos., if he does not obey me]) μή μ' οὐδὲ κρατερός περ ἐὼν ἐπιόντα ταλάσσῃ ' μεῖναι, ἐπεί ἑό φημι βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι ' καὶ γενεῇ πρότερος" *θ* 221 (Od.-stranger to Phaeacians: „οἷός με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ.) τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι, ' ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονί" 138 (Laodamas to Phaeacian athletes: „κακοῖσι συνέρρηκται [Od.-stranger]) οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι κακώτερον ἄλλο θαλάσσης ' ἄνδρα γε συγχεῦαι" *ι* 5 (Od.-stranger to Alcin.: „καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ.) οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι ' ἢ ὅτ' εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κάτα δῆμον ἅπαντα (and banqueters listen to a bard. τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι") *Z* 98 (Helenus to Aen. and Hector: „let Hecabe lay a robe on Ath.'s knees, in the hope that she may keep back Diom.) ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημι γενέσθαι" *Σ* 364 (Hera to Zeus: „even a mortal is likely to bring about what he wants for a fellow-man.) πῶς δὴ ἐγώ γ', ἥ φημι θεάων ἔμμεν ἀρίστη ' (οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥάψαι;") *E* 103 (Pand. to Trs.:) „βέβληται ... ἄριστος Ἀχαιῶν, ⟨οὐδέ ἔ φημι,⟩ ' δήθ' ἀνσχήσεσθαι ... βέλος" *Λ* 589 (Euryp. to Gr. leaders:) „ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ ' Ἀΐανθ', ὃς βελέεσσι βιάζεται, ⟨ ⟩ ' φεύξεσθ' ἐκ πολέμοιο" *Σ* 132 (Thetis to Ach.: „Hector is wearing your armour,) ⟨ ⟩ ' δηρὸν ἐπαγλαΐεσθαι (ci., -ΐεσθαι / -ϊεῖσθαι, see West, Praef. p. XXXI) *E* 652 (Sarp. to Tlep.: „your father [Her.] once destroyed Troy,) σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν ' ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα ' εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι" = *Λ* 443 (Od. to Socus: „you have wounded me. σοὶ δ' ... κῆρα ... ' ἤματι τῷδ' ἔσσεσθαι ...") *K* 370 (Diom. to Dolon:) „ἠὲ μέν', ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι· οὐδέ σέ φημι ' δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν ... ὄλεθρον" *Φ* 316 (Scam. to Simoïs: „help me overwhelm Ach.) φῆμι γὰρ οὔτε βίην χραισμησέμεν οὔτε τι εἶδος ' οὔτε τὰ τεύχεα (τὰ νειόθι λίμνης κείσεθ' ὑπ' ἰλῦος κεκαλυμμένα") *ι* 455 (Polyph. to ram: „a bad man blinded my eye,) Οὖτις, ὃν οὔ πώ ⟨φημι⟩ πεφυγμένον⟩ εἶναι ὄλεθρον" *Z* 488 (Hector to Androm.: „no man will kill me against what is fated;) μοῖραν δ' οὔ τινά ⟨ ⟩ ἔμμεναι ἀνδρῶν, ' οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται" *H* 118 (Ag. to Men.: „do not fight Hector; the Grs. will find another champion.) εἴ περ ἀδειής τ' ἐστὶ καὶ εἰ μόθου ἐστ' ἀκόρητος, ' φῆμί μιν (Hector) ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσιν ' δηΐου ἐκ πολέμοιο" (cf. εἰπών v. 120) *N* 817 (Aias to Hector:) „σοὶ δ' αὐτῷ φημι σχεδὸν ἔμμεναι, ὁππότε φεύγων ' ἀρήσεαι (ci., -ῃ) Διί ..." (cf. εἰπόντι v. 821, ἁμαρτοεπές ... ποῖον ἔειπες v. 824) *K* 548 (Nestor to Od.:) „αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπιμίσγομαι, οὐδέ τί φημι ' μιμνάζειν παρὰ νηυσί (ἀλλ' οὔ πω τοιούς ἵππους ἴδον") *N* 269 (Mer. to Idom.: „I too have taken many weapons from Trs.) οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς, ' ἀλλὰ μετὰ πρώτοισι μάχην ἀνὰ κυδιάνειραν ' ἵσταμαι" 785 (Alex. to Hector: „lead on,) ἡμεῖς δ' ἐμμεμαῶτες ἅμ' ἑψόμεθ', οὐδέ τί (οὐδ' ἐμε, οὐδέ με vv. ll.) φημι ' ἀλκῆς δευήσεσθαι" ≅ *ψ* 127 (vv. 127sq. om. codd. plerique, papp.) *Y* 361 (Ach. to Gr. fighters: „ὅσσον) δύναμαι χερσίν τε ποσίν τε ' καὶ σθένει, οὔ μ' ἔτι φημὶ μεθησέμεν οὐδ' ἠβαιόν, ' ἀλλὰ μάλα στιχὸς εἶμι διαμπερές" 187 (Ach. to Aen.: „you will find it hard to kill me.) ἤδη μὲν σέ γέ ⟨φημι

καὶ ἄλλοτε, δουρὶ φοβῆσαι (φόβησα v.l.)" Sc. 359 (Her. to Cycnus:) „*ἤδη μέν τέ ἕ* (Ares) ‹ › *πειρηθῆναι ' ἔγχεος ἡμετέρου (τρὶς ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἠρείσατο γαίῃ ...*") *δ* 141 (Hel. to Men.: „my heart bids me speak the truth) *οὐ γάρ πώ τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι ' οὔτ' ἄνδρ' οὔτε γυναῖκα (ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος υἷι ἔοικε*") ≅ *τ* 380 (Eurycl. to Od.-beggar: „... *ὡς σὺ Ὀδυσῆϊ ἔοικας*") h. Merc. 444 (Ap. to Hermes:) „*θαυμασίην ... τήνδε νεήφατον ὄσσαν ἀκούω, ' ἣν οὔ πώ ποτέ φημι* ‹*δαήμεναι*› *οὔτε τιν' ἀνδρῶν, ' οὔτε τιν' ἀθανάτων (νόσφι σέθεν*") 532 (Ap. to Hermes: „*δώσω ῥάβδον, ἀκήριον ἥ σε φυλάξει) πάντας ἐπικραίνουσα θε<μ>οὺς ἐπέων τε καὶ ἔργων ' τῶν ἀγαθῶν ὅσα φημὶ* ‹ › *ἐκ Διὸς ὀμφῆς.*" *B* 129 (Ag. to Grs.: „we outnumber the Trs. by more than ten to one.) *τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν ' Τρώων* (but they have their allies") 350 (Nestor to Gr. leaders:) „*φῆμι ... κατανεῦσαι* (sc. assented to success of Gr. expedition to Troy) ... *Κρονίωνα*" *Z* 206 (Glaucus to Diom.:) „*Ἱππόλοχος δ' ἔμ' ἔτικτε, καὶ ἐκ τοῦ φημι γενέσθαι*" *Θ* 238 (Ag. to Zeus:) „*οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν ... βωμὸν ' νηῒ (παρελθέμεν ἐνθάδε ἔρρων, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί' ἕκηα*") *I* 329 (Ach. to Od.:) „*δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων, ' πεζὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην*" *K* 51 (Ag. to Men.:) „*ἔργα δ' ἔρεξ'* (Hector) *ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισιν ' δηθά*" 331 (Hector to Dolon: „*ἴστω* [Zeus],) *μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος ' Τρώων, ἀλλά σέ φημι διαμπερὲς ἀγλαΐεσθαι*" (ci., -ϊεῖσθαι, see West, Praef. p. XXXI) *N* 414 (Deiph. exulting over Hypsenor:) „*οὐ μὰν αὖτ' ἄτιτος κεῖτ' Ἄσιος, ἀλλά* ‹*ἔ φημι*› *' εἰς Ἅϊδός περ ἰόντα ... ' γηθήσειν κατὰ θυμόν*" *o* 213 (Peisistr. to Tel.:) „*αὐτὸς καλέων* (Nestor Tel.) *δεῦρ' εἴσεται, οὐδέ* ‹ › *' ἂψ ἰέναι κενεόν*" *P* 27 (Men. to Zeus:) „*οὐδέ ἕ* (Hyperenor, slain by Men.) *φημι πόδεσσί γε οἶσι κιόντα ' εὐφρῆναι ἄλοχόν* (+ *τοκῆας*") *Ξ* 220 (Aphr. to Hera: „*ἱμάντα τεῷ ἐγκάθεο κόλπῳ,*) ‹*οὐδέ σέ φημι*› *' ἄπρηκτόν γε νέεσθαι, ὅ τι ... μενοινᾷς*" *δ* 493 (Proteus to Men.:) „*οὐδέ τί σε χρὴ ' ἴδμεναι οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον·* ‹ › (*σ' οἴω* v.l.) *' δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ πάντα πύθηαι*" *κ* 284 (Hermes to Od.:) „*ἦ τοὺς* (comrades from Circe) *λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι;* ‹ › *' αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σύ γ' ἔνθα περ ἄλλοι*" *Ξ* 374 (Pos. to Grs.:) „*ἐγὼν ἠγήσομαι, οὐδ' ἔτι φημὶ ' Ἕκτορα ... μενέειν*" *O* 97 (Hera to Themis: „*ταῦτα*) *καὶ μετὰ πᾶσιν ἀκούσεαι ἀθανάτοισιν, ' οἷα Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται. οὐδέ τί φημι ' πᾶσιν ὁμῶς θυμὸν κεχαρησέμεν, οὔτε βροτοῖσιν ' οὔτε θεοῖς*" *Y* 211 (Aen. to Ach.: „your parents or mine will mourn) *σήμερον· οὐ γάρ φημ' ἐπέεσσί γε νηπυτίοισιν ' ὧδε διακρινθέντε μάχης ἔξ ἀπονέεσθαι*" *Ψ* 579 (Men. to Grs.:) „*ἐγὼν αὐτὸς δικάσω, καί μ'* ‹*οὔ τινά φημι*› *' ἄλλον ἐπιπλήξειν Δαναῶν· ἰθεῖα γὰρ ἔσται*" *Ω* 256 (Priam to sons:) „*τέκον υἷας ἀρίστους ' Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ'* ‹ › *λελεῖφθαι*" = 494 (v. del. Koechly) *Ψ* 668 (Epeius among Grs.: „let whoever is to take the second prize take me on.) *ἡμίονον δ' οὔ φημί τιν' ἀξέμεν ἄλλον Ἀχαιῶν ' πυγμῇ νικήσαντ', ἐπεὶ εὔχομαι εἶναι ἄριστος*" *β* 171 (Halith. to Ithacans: „*οὐ ... ἀπείρητος μαντεύομαι·*) *καὶ γὰρ ἐκείνῳ* (Od.) *φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα, ' ὥς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον ' Ἀργεῖοι*" *ε* 290 (Pos. to self: „Od. is near the safety of the Phaeacians' land.) *ἀλλ' ἔτι μέν μίν φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος*" *ζ* 256 (Naus. to Od.-stranger:) „*ὄφρα σε πέμψω ' πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα ...,* *ἔνθα σέ φημι ' πάντων Φαιήκων εἰδησέμεν ὅσσοι ἄριστοι*" Op. 656 (Hes. to Perses: „I attended the funeral games for Amphidamas in Chalcis) *ἔνθα μέ φημι ' ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα*" *σ* 145 (Od.-beggar to Amphin.: „*ὁρόω μνηστῆρας) κτήματα κείροντας καὶ ἀτιμάζοντας ἄκοιτιν ' ἀνδρὸς, ὃν οὐκέτι φημὶ φίλων καὶ πατρίδος αἴης ' δηρὸν ἀπέσσεσθαι· μάλα δὲ σχεδόν*" *χ* 313 (Leiodes to Od.: „*μ' ἐλέησον·*) *οὐ γάρ πώ τινά φημι γυναικῶν ἐν μεγάροισιν ' εἰπεῖν οὐδέ τι ῥέξαι ἀτάσθαλον· ἀλλὰ καὶ ἄλλους ' παύεσκον μνηστῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι*" *E* 184 (Pand. to Aen.:) „*εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ ὅν φημι* (vv. 181–3), *... Τυδέος υἱός, ' οὐχ ὅ γ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται*" so corresponding 3rd pers. *φησί* (in *E* 119, *O* 181 reporting *φημί* of *E* 103, *O* 165): *E* 119 (Diom. to Ath.: „*δός μ' ἄνδρα* [Pand.] *ἐλεῖν,*) *ὅς μ' ἔβαλε ... καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησιν* (n. vv. 103sq.) *' δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι ... φάος ἠελίοιο*" *O* 107 (Hera to gods:) „*ἀφήμενος οὐκ ἀλεγίζει* (Zeus about anger of other gods) *' οὐδ' ὄθεται· φῆσιν γὰρ ἑν ... θεοῖσιν ' κάρτεΐ τε σθένεΐ τε διακριδὸν εἶναι ἄριστος*" 181 (Iris to Pos.:) „*σὲ δ' ὑπεξαλέασθαι ἀνώγει* (Zeus) *' χεῖρας, ἐπεί σεό* (*ἐπεὶ σέο Ω*) *φησι* (vv. 165sq.) *βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι ' καὶ γενεῇ πρότερος*"

3b 'say to oneself', *think, believe;* ‹belief mistaken› exc. *σ* 342, *υ* 121, *ψ* 116 (non-‹ ›), cf. *υ* 90; w. foll. *νήπιος*+ ref. to subj. of *φ*. *B* 37, *M* 125, *Π* 830, *Y* 262, *X* 331, Hes. Op. 455, fr. 33a, 27, cf. *χ* 31; note also prec. *νηπιέησι ω* 470, *ἀφραδέως ξ* 481; foll. by ‹*νῦν δέ*› *Γ* 366, *P* 171, *ν* 357, cf. *N* 100 (‹ › 107), cf. also *X* 298 (*ἀλλ' ...* ‹ ›; cf. *π* 24), *χ* 35 (*νῦν* alone v. 41); foll. by a cl. w. advers. *δέ* also *Γ* 28 (*δ'* v. 30), *E* 190, *M* 165, *κ* 562 (*ἄλλην δ'*), *λ* 430, *ξ* 176, *χ* 31, cf. *ω* 470 (*οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν*), by *ἀλλά* also *Θ* 498, *N* 89, *ξ* 481 (*ἀλλ'* v. 483), by ‹*οὐδὲ τὰ*+ *ἤδη*+› *B* 37, Op. 455 (‹ › prec. in both places by *νήπιος*), by *οὐδ'/οὐκ ἐνόησε*+ + *νήπιος*+ *Y* 262, *χ* 31 *B* 37 (the Dream left Ag. *τὰ φρονέοντ'*) *ἃ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλον· ' φῆ γὰρ ὅ γ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ, ' νήπιος, οὐδὲ τὰ ἤδη ἃ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα* *Π* 830 (Hector to dead Patr.:) „*ἦ που ἔφησθα πόλιν κεραϊζέμεν* (ci., -ζέμεν) *ἁμήν, ' Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας ' ἄξειν ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, ' νήπιε*" *E* 190 (Pand. to Aen.: „I struck Diom. with my arrow) *καί μιν ἐγώ γ'* ‹*ἐφάμην*› *Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν* (-*ἵαψεν*, -*ϊάψαι* vv. ll.), *' ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα*" *Θ* 498 (Hector to Trs.:) „*νῦν* ‹ › *νῆας τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς ' ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον (ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε*") *X* 331 (Ach. exulting over stricken Hector:) „*ἀτάρ που ἔφης Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων ' σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' οὐδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα, ' νήπιε*" *N* 89 *δάκρυα λείβον* [Grs.] · ' *οὐ γὰρ ἔφαν* ‹*φεύξεσθαι* (-*ασθαι* v.l.) *ὕπεκ κακοῦ*› *O* 700 *τοῖσι δὲ μαρναμένοισιν ὅδ' ἦν νόος· ἤτοι Ἀχαιοὶ ' οὐκ ἔφασαν* ‹ › *ἀλλ' ὀλέεσθαι, ' Τρωσὶν δ' ἤλπετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἑκάστου ' νῆας ἐνιπρήσειν* (-*ῆσαι* v.l.) *κτενέειν θ' ἥρωας Ἀχαιούς (τὰ φρονέοντες ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν*) 251 (Hector to Ap.: „Aias struck me with a rock) *καὶ δὴ ἐγώ γ'* ‹*ἐφάμην*› *νέκυας καὶ δῶμ' Ἀΐδαο ' ἤματι τῷδ' ὄψεσθαι*" *ν* 357 (Od. to nymphs on Ith.: „*Νύμφαι Νηΐάδες,*) *οὔ ποτ' ἔγωγε ' ὄψεσθ' ὔμμ'* ‹ › *· νῦν δ' εὐχωλῇσ' ἀγανῇσι ' χαίρετ'*" *π* 24 (Eum. to Tel.:) „*οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε ' ὄψεσθαι* ‹ › *ἐπεὶ ᾧχεο νηῒ Πύλονδε*" = *ρ* 42 (Pen. to Tel.; *ἂψ* ‹ › *ὄψεσθαι* v.l.) *ι* 496 (comrades to Od.:) „*πόντονδε βαλὼν βέλος ἤγαγε* (Polyph.) *νῆα ' αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι*" *Z* 501 (*ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα*) *οὐ γάρ μιν* ‹*ἔτ' ἔφαντο*› *ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο ' ἵξεσθαι P* 379 (*οὔ πω πεπύσθην* [Thrasym. and Antil.]) *Πατρόκλοιο πεσόντος* (*θανόντος* v.l.) ..., *ἀλλ'* ‹ › *' ζωὸν ἐνὶ πρώτῳ ὁμάδῳ Τρώεσσι μάχεσθαι β* 238 (Mentor to Ithacans:) „*κατέδουσι* (suitors) *βιαίως ' οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν* ‹*δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι*›" ≅ *ω* 460ᵉᵗᶜ (*φάντο*) *λ* 176 (Od. to shade of Anticl.: „*εἰπέ ...*) *ἠέ τις ἤδη ' ἀνδρῶν ἄλλος ἔχει* (sc. *ἐμὸν γέρας*), *ἐμὲ* ‹ › " *χ* 35 (Od. to suitors:) „*ὦ κύνες, οὔ μ' ἔτ' ἐφάσκεθ' ὑπότροπον οἴκαδ' ἱκέσθαι* (*οἴκαδε νεῖσθαι* v.l.) '

δήμου ἀπὸ Τρώων, ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον" *δ* 171 (Men. to Peisistr.: „*εἵνεκ' ἐμεῖο*) *ἐμόγησεν* (Od.) *ἀέθλους·* ' *καί μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχα πάντων* ' *Ἀργείων*" *κ* 562 (Od. to comrades, leaving Circe's island:) „*φάσθε νύ που οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν* ' *ἔρχεσθ'·* *ἄλλην δ' ἧμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη,* ' *εἰς Ἀίδαο δόμοις*" *λ* 430 (Ag.'s shade to Od.:) „*ἔφην γε* ' *ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν* ' *οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι* (but 8 Clyt. committed a shameful deed") *I* 234 (Od. to Ach.: „*ἐγγὺς νηῶν αὖλιν ἔθεντο Τρῶες,*) *οὐδ' ἔτι* (*οὐδέ τι* v.l.) *φασὶν* ' ⌊*σχήσεσθ'*, *ἀλλ' ἐν νηυσὶ ... πεσέεσθαι*⌋," *M* 106 *βάν* (Trs.) *ῥ' ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι, οὐδ' ἔτ'* (*οὐδέ τ'* v.l.) *ἔφαντο* ' ⌊ ⌋ 125 (Asius and his men drove at the Gr. gate) *ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς* ' ⌊ ⌋ ' *νήπιοι P* 637 (Aias to Men.:) „*ἀκηχέατ'* (other Grs.), *οὐδ' ἔτι* (*οὐδέ τι* v.l.) *φασὶν* ' *Ἕκτορος ... μένος καὶ χεῖρας ...* ' ⌊ ⌋," *M* 165 (Asius to Zeus:) „*καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο* ' *πάγχυ μάλ'·* *οὐ γὰρ ἐγώ γ' ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς* ' *σχήσειν ἡμέτερον γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους.* ' *οἱ δ'* ..." Hes. fr. 33a, 27 (*ὅτε οἱ* [Periclymenus] *ἀγάσσατο Ἀθήνη,* [*πα*]*ῦσεν ἀριστεύοντα·*) *φ*]*ῆ* (Periclymenus) *θ'* *Ἡρακλῆος στήσειν μένος* (*νήπιος*) *Γ* 28 (*ἐχάρη* [Men.] *Ἀλέξανδρον*) *ἰδών·* *φάτο γὰρ* ⌊*τείσασθαι*⌋ *ἀλείτην* ≅ *υ* 121[ca.] (*χαῖρεν* [Od.]) *Γ* 366 (Men. to Zeus, having failed to wound Alex.:) „*ἦ τ' ἐφάμην* ⌊ ⌋ *Ἀλέξανδρον κακότητος·* ' *νῦν δέ* ..." *ω* 470 *τοῖσιν* (armed Ithacans) *δ' Εὐπείθης ἠγήσατο νηπιέῃσι·* ' *φῆ δ' ὅ γε* ⌊ ⌋ *παιδὸς φόνον·* *οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν* ' *ἀψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν N* 100 (Pos. to Teucer etc.: „*ἦ μέγα θαῦμα τόδ'*) *ὁρῶμαι, δεινόν, ὃ οὔ ποτ' ἐγώ γε τελευτήσεσθαι ἔφασκον,* ' *Τρῶας ἐφ' ἡμετέρας ἱέναι νέας*" *δ* 664 (Antin. to suitors:) „*ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη* ' *Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἥδε·* *φάμεν δέ οἱ* (*μιν* v.l.) *οὐ τελέεσθαι*" = *π* 347 *δ* 638 *ἐθάμβεον* (suitors on hearing of Tel.'s departure to Pylos) *·* *οὐ γὰρ ἔφαντο* ' *ἐς Πύλον οἴχεσθαι* (*ἀλλά που αὐτοῦ ἀγρῶν ἢ μήλοισι παρέμμεναι ἠὲ συβώτῃ*) *σ* 132 (Od.-beggar to Amphin.: „*οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.*) *οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι* (*φασι* v.l.) *κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,* ' *ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ καὶ γούνατ' ὀρώρῃ*" *Z* 108 (Hector rallied the Trs., *Ἀργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν,*) *φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ* (*Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν·* *ὣς ἐλέλιχθεν*) *Ξ* 265 (Hera to Sleep, who fears Zeus' anger:) „*τίη ... ταῦτα ... μενοινᾷς;* ' *ἦ φῆς ὡς Τρώεσσιν ἀρηξέμεν* (*ἀρηγ-* v.l.) ... *Ζῆν,* ' *ὡς Ἡρακλῆος περιχώσατο παιδὸς ἑοῖο;*" *α* 391 (Tel. to Antin.:) „*ἦ φῆς* (*φῆς* v.l.) *τοῦτο* (sc. to be a king) *κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;* ' *οὐ μὲν γάρ κακὸν βασιλευέμεν*" *O* 735 (Aias to Grs.:) „*ἀνέρες ἔστε ... μνησάσθε δὲ ... ἀλκῆς.* ' *ἤ τινάς φαμεν* (*φαμὲν* v.l.) *εἶναι ἀοσσητῆρας ὀπίσσω* ' *ἤ τι τεῖχος ἄρειον, ὅ κ' ἀνδράσι λοιγὸν ἀμύναι;*" *P* 171 (Hector to Glaucus:) „*ἦ τ'* ⌊*ἐφάμην*⌋ *σε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων* ' *τῶν ὅσσοι Λυκίην* (*ναιετάουσιν·* *νῦν δέ σευ ὠνοσάμην φρένας, οἷον ἔειπες*") *X* 298 (Hector to self:) „*με θεοὶ θάνατόνδε κάλεσσαν·* ' *Δηΐφοβον γὰρ ἐγώ γ'* ⌊ ⌋ *ἥρωα παρεῖναι,* ' *ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τείχει, ἐμὲ δ' ἐξαπάτησεν Ἀθήνη*" *υ* 90 (Pen. to Art. in prayer: „in the night there lay by me a man just like Od.,) *αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ* ' *χαῖρ', ἐπεὶ* ⌊*οὐκ ἐφάμην*⌋ *ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη*" *ξ* 481 (Od.-Cretan to Eum.:) „*χλαῖναν μὲν ἰὼν ἑτάροισιν ἔλειπον* ' *ἀφραδέως, ἐπεὶ* ⌊ ⌋ *ῥιγώσεμεν ἔμπης* (*ἀλλ' ὅτε ...*") ep. fr. dub. 4,1 p. 160 Dav. (Cypr. fr. 25 Ber., fr. 21 West) „⌊ ⌋ (Ag.) *Ἀχιλῆϊ χολώσειν ... ἦτορ* ' *ὧδε μάλ' ἐκπάγλως*" *Y* 262 (*σάκος ἀπὸ ἕο χειρί*) *ἔσχετο* (Ach.) *ταρβήσας·* *φάτο γὰρ ... ἔγχος* ' *ῥέα διελεύσεσθαι ... Αἰνείαο,* ' *νήπιος, οὐδ' ἐνόησε ...* 348 (Ach. to self: „*καὶ Αἰνείας φίλος*) *θεοῖσιν* ' *ἦεν·* *ἀτάρ μιν ἔφην μὰψ αὔτως εὐχετάασθαι*" *ζ* 200 (Naus. to maids:) „*πόσε φεύγετε φῶτα ἰδοῦσαι;* ' *ἦ μή πού τινα δυσμενέων φάσθ'* (*φᾶσθ'* quidam) *ἔμμεναι ἀνδρῶν;*" *ξ* 176 (Eum. to Od.-stranger: „*τὸν* [Tel.]) *θρέψαν θεοὶ ἔρνεϊ ἶσον,* ' *καί μιν* (Tel.) *ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὔ τι χερείω* ' *πατρὸς ἑοῖο* (but now he is in danger") (vv. 174–184 obelis in M notati, 171–184 del. Kirchhoff) *σ* 342 *λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης* (maid at Od.'s threat) ' *ταρβοσύνῃ·* *φὰν γάρ μιν ἀληθέα μυθήσασθαι* *χ* 31 *ἴσκεν ἕκαστος ἀνήρ* (of suitors), *ἐπεὶ ἦ φάσαν οὐκ ἐθέλοντα* (Od.-beggar) ' *ἄνδρα κατακτεῖναι·* *τὸ δὲ νήπιοι οὐκ ἐνοήσαν,* ' *ὡς* ... (vv. 31–33 damn. Arist.) *ψ* 116 (Od. to Tel.: „*τάχα φράσεται* [Pen.] *ἄρειον*) *ὅττι ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,* ' *τοὔνεκ' ἀτιμάζει με καὶ οὔ πώ φησι τὸν εἶναι*" Op. 455 *φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι* (*-εσθαι* ci.) *ἄμαξαν,* ' *νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδ'* h. 7,11 *ἑλόντες* ' *εἶσαν* (pirates Dion.) *ἐπὶ σφετέρης νηός, κεχαρημένοι ἦτορ·* ' *υἱὸν γάρ μιν ἔφαντο* ... *βασιλῆων* ' *εἶναι* so prob. all instances (w. poss. except. of 1st pers. *φαῖμεν B* 81[+]) of opt.: *Z* 285 (Hector to Hecabe:) „*εἰ κεῖνόν* (sc. Alex.) *γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἅϊδος εἴσω,* ' *φαίην κεν φίλον ἦτορ ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι*" *Γ* 220 (Ant. to Hel.: „when Od. stood up to speak,) *φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὔτως*" *O* 697 *μάχῃ παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη·* ' *φαίης κ' ἀκμῆτας καὶ ἀτειρέας ἀλλήλοισιν* ' *ἀντέσθ'* (*ἄντεσθ'* v.l.) *ἐν πολέμῳ·* *ὣς ἐσσυμένως ἐμάχοντο* *Γ* 392 (Aphr.-woman to Hel.: „Alex. is *ἐν θαλάμῳ*) *κάλλεϊ τε στίλβων καὶ εἵμασιν·* ⌊*οὐδέ κε φαίης*⌋ *ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόν γ' ἐλθέμεν, ἀλλὰ χορόνδε* ' *ἔρχεσθ', ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν*" *Δ* 429 *κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος* ' *ἡγεμόνων·* *οἱ δ' ἄλλοι ἄκην ἴσαν,* ⌊ ⌋ ' *τόσσον λαὸν ἔπεσθαι ἔχοντ' ἐν στήθεσιν αὐδήν* *P* 366 *ὡς οἱ μὲν μάρναντο δέμας πυρός·* ⌊ ⌋ ' *οὔτε ποτ' ἠέλιον σόον ἔμμεναι οὔτε σελήνην·* ' *ἠέρι γὰρ κατέχοντο* *γ* 124 (Nestor to Tel.:) „*μῦθοί* (sc. of Tel.) *γε ἐοικότες* (sc. to those of Od.), ⌊ ⌋ ' *ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι*" *σ* 218 (Pen. to Tel.:) „*ἥβης μέτρον ἱκάνεις,* ' *καί* ⌊*κέν τις φαίη*⌋ *γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρὸς* ' *ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος*" *ψ* 135 (Od. to Tel.: „let there be music and dancing,) *ὥς* ⌊ ⌋ (*φήῃ* ci.) *γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων*" h. Ap. 151 *φαίη κ' ἀθανάτους* (*-τος* M) *καὶ ἀγήρως ἔμμεναι αἰεὶ* (*ἀνὴρ* v.l.) ' *ὅς τότ' ἐπαντιάσει' ὅτ' Ἰάονες ἀθρόοι εἶεν* (on Delos in honour of Ap.) 163 (*πάντων ἀνθρώπων φωνάς*) *μιμνεῖσθ' ἴσασιν* (sc. *κοῦραι Δηλιάδες*) *·* *φαίη δέ κεν αὐτὸς ἕκαστος* ' *φθέγγεσθ'* *B* 81 (Nestor to Gr. leaders:) „*εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος* (than Ag.) *ἔνισπεν,* ' *ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μάλλον*" = *Ω* 222 (Priam. to Hecabe re. Zeus' instruction conveyed by Iris; pro vv. 220–7 unum tantum versum sine *φ.* exhibet Y)

3c these instances may serve to illustrate the difficulty, subjectivity involved in trying to assign some occurrences firmly to 3a or 3b (see also *B* 81[+] in 3b ad fin.) *A* 187 (Ag. to Ach.: „I will take Bris.) *ὄφρ' εὖ εἰδῇς* ' *ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος* ' ⌊*ἶσον ἐμοὶ φάσθαι*⌋, *καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην*" *O* 167 (Zeus to Iris:) „*τοῦ* (Pos.) *δ' οὐκ ὄθεται ... ἦτορ* ' ⌊ ⌋ „ *τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι*" (vv. 166–7 ath. Arist., 167 damn. Doederlein) ≅ 183 (Iris to Pos.) *Γ* 44 (Hector to Alex.: „*ἦ που καγχαλόωσι*) *Ἀχαιοί,* ' *φάντες ἀριστῆα* (sc. Alex.) *πρόμον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν* ' *εἶδος ἔπ', ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν οὐδέ τις ἀλκή*" *E* 473 (Sarp. to Hector: „*πῇ δή τοι μένος οἴχεται;*) *φῆς* (*φής* v.l.) *που ἄτερ λαῶν πόλιν ἐξέμεν ἠδ' ἐπικούρων* ' *οἶος σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσιν*" *I* 305 (Od. to Ach.:) „*οὔ τινά φησιν* (Hector) *ὁμοῖον* ' *οἷ ἔμεναι Δαναῶν*" *Ξ* 126 (Diom. to Gr. leaders: „you know my lineage.) *τὼ οὐκ ἂν μεν γένος γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φάντες* ' *μῦθον ἀτιμήσαιτε πεφασμένον, ὅν κ' εὖ εἴπω*" *Ψ* 440 (Men. to Antil.:) „*οὔ σ'*

ἔτυμόν γε φάμεν (*γ' ἔφαμεν* v.l.) *πεπνῦσθαι 'Αχαιοί*" *ω* 24 (Ach. to Ag. in underworld:) „*περὶ μέν σε φάμεν* (*σ' ἔφαμεν* v.l.) *Διὶ* ... ' *ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα πάντα* (*ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ παραστήσεσθαι ἔμελλεν μοῖρ' ὀλοή*") *ν* 131 (Pos. to Zeus: „I shall no longer be honoured among the gods:) *'Οδυσῆα φάμην* (*'Οδυσῆ' ἐφάμην* v.l.) *κακὰ πολλὰ παθόντα* ' *οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι. (οἱ δ'* [Phaeacians] *ἐπὶ πόντον ἄγοντες κάτθεσαν εἰν 'Ιθάκῃ*") *τ* 122 (Od.-beggar to Pen.: „*οὐδέ με χρὴ γοόωντα ἧσθαι·) μή τίς μοι δμῳῶν νεμεσήσεται ἠὲ σύ γ' αὐτή,* ' *φῇ δὲ δάκρυ πλώειν βεβαρηότα με φρένας οἴνῳ*" (v. 122 om. codd. pauci, del. critici quidam)

I 4 w. intern. acc. of what is spoken, uttered (5× *ἔπος*, 2× *μῦθον, φήμην υ* 100, *τὸ μέν λ* 443); opp. *ἐπίκευθε π* 168+ *Ι* 100 (Nestor to Ag.:) „*σε χρὴ περὶ μὲν ⌜φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι⌟* ' *κρηῆναι δὲ καὶ ἄλλῳ, ὅτ' ἄν τινα θυμὸς ἀνώγῃ* ' *εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν*" *ρ* 584 (Eum. to Pen.: „*καὶ σοὶ πολὺ κάλλιον) οἴην πρὸς ξεῖνον* ⌜ ⌟" *Λ* 788 (Menoetius to Patr.:) „*εὖ οἱ* (Ach.) *φάσθαι* (*φρασσαι* pap. 60[e]) *πυκινὸν ἔπος ἠδ' ὑποθέσθαι* ' *καί οἱ σημαίνειν*" (n. *εἴποις* v. 791, *παρειπών, παραίφασις* v. 793) *π* 168 (Ath. to Od.:) „*ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκευθε*" ≅ *σ* 171 (Euryn. to Pen.; n. *κεν εἴποιμι ἔπος* v. 166, *προσεφώνεεν* v. 214, cf. *ἀγόρευον* v. 243) *β* 384 *ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη ⌜φάτο μῦθον⌟* (Ath.-Tel. to Ithacans), ' *ἑσπερίους δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγέρεσθαι ἀνώγει* Mus. fr. 11,1 Diels (at Delphi, when the oracle belonged to Earth and Pos.) *αὐτίκα δὲ Χθονίης φωνὴ* (ci., *σφῶν* vel *σφῶν δὴ* codd.) *πινυτὸν* ⌜ ⌟·' *σὺν δέ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ 'Εννοσιγαίου* (app. no dir. sp.) *υ* 100 (*Διὶ εὔξατο* [Od.]:) „*φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων* ' *ἔνδοθεν, ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω*" (n. *φήμην προέηκεν* v. 105, *ἔπος φάτο* v. 111 [+ dir. sp. vv. 112–119], *ἔφη, κλεηδόνι* v. 120) *λ* 443 (Ag.'s shade to Od.:) „*μηδ' οἱ* (your wife) *μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' ἐὺ εἰδῇς,* ' *ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι*" (vv. 435–43 damn. Ar. Byz. [et Arist.?]) **I 5** abs. or w. wd. or expr. representing what is uttered (e.g. *ἔπος φ* 194) understood, *speak out, declare;* only *φάσθαι* (3×), opp. *κεύθω*+ *θ* 549, *φ* 194 *θ* 549 (Alcin. to Od.-stranger:) „*μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,* ' *ὅττι κέ σ' εἴρωμαι·* ⌜*φάσθαι⌟ δέ σε κάλλιόν ἐστιν, εἴπ' ὄνομ'* ... (*εἰπὲ δέ μοι γαῖαν τεήν* [v. 555] ... *μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον* [v. 572], *ὅππῃ* ... *εἰπὲ δὲ* ... [v. 577]") *ο* 377 (Eum. to Od.-Cretan: „*ἐκ δεσποίνης οὐ μείλιχον ἔστιν ἀκοῦσαι οὔτ' ἔπος οὔτε τι ἔργον*) *μέγα δὲ δμῶες χατέουσιν* ' *ἀντία δεσποίνης* ⌜ ⌟ *καὶ ἕκαστα πυθέσθαι*" *φ* 194 (Od.-beggar to Eum. and Phil.:) „*ἔπος τί κε μυθησαίμην,* ' *ἤ αὐτὸς κεύθω;* ⌜ ⌟ *δέ με θυμὸς ἀνώγει.* (If Od. should return, would you side with him or the suitors?") **I 6** context lost inc. auct. fr. PSI 1386, 10]*φησειν και δειμαι*[inc. auct. fr. PFlor. 1,10]*ατοισινφησω*.[

II compds. **II 1** *ἀπο-* **1a** *declare, make a declaration,* without acc., foll. by continuat. of dir. sp. *Η* 362 (Alex. to Grs.:) „*Τρώεσσι μέθ' ἀγορεύσω* ' *ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι· γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω,* ' *κτήματα δ', ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ,* ' *πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι*" **1b** *declare* w. acc. of utterance (*ἀγγελίην*, cf. *Σ* 17 in I 1aβ above) *Ι* 422 (Ach. to ambassadors; „I will return home.) *ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἰόντες ἀριστήεσσιν 'Αχαιῶν* ' ⌜*ἀγγελίην ἀπόφασθε⌟*" 649 (Ach. to ambassadors:) „*ἀλλ' ὑμεῖς ἔρχεσθε καὶ* ⌜ ⌟·' *οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι* (until Hector has set fire to the ships") **II 2** *ἐκ-* **2a** *utter* w. acc. of utterance (*ἔπος*), *get out κ* 246 (Od. to Phaeacians: „*ἦλθε* [Euryl.] *ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ πότμον.* ' *οὐδέ τι ⌜ἐκφάσθαι⌟ δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,* ' *κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος*" (cf. *κατέλεξεν* v. 250, also *ἔφατ'* v. 261) **2b** *tell out, reveal,* w. noun cl. (only here) *ν* 308 (Ath. to Od.: „endure what awaits you at home,) *μηδέ τῳ* ⌜ ⌟ *μήτ' ἀνδρῶν μήτε γυναικῶν,* ' *πάντων, οὕνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος, ἀλλὰ σιωπῇ* ' *πάσχειν ἄλγεα πολλά*"

II 3 *μετα-, speak among* w. dat. pl. of those among whom, foll. by dir. sp.; always (14×) *μετέφη Α* 58 *τοῖσι* (Grs.) *δ' ἀνιστάμενος ⌜μετέφη⌟* (Ach. to Ag.) *πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* = *Τ* 55 *Τ* 100 (quoted within sp. of Ag. to Grs.:) *ἤτοι ὅ γ' εὐχόμενος* ⌜ ⌟ (Zeus) *πάντεσσι θεοῖσιν Β* 411 *τοῖσιν* (Grs.) *δ' εὐχόμενος ⌜μετέφη κρείων 'Αγαμέμνων⌟* (to Zeus) *Δ* 153 *τοῖς* (Grs.) *δὲ βαρὺ στενάχων* ⌜ ⌟ (to Men.) (v. 154 om. pap. 42[a]; fort. ath. aliquis) *σ* 51 *τοῖς* (suitors) *δὲ δολοφρονέων ⌜μετέφη πολύμητις 'Οδυσσεύς⌟* (*προσέφη* v.l.) = *φ* 274 (*προσέφη* v.l.) *σ* 312 *ὁ τῇσιν* (maids) ' *αὐτὸς διογενὴς* ⌜ ⌟ *δ* 660 *τοῖσιν* (suitors) *δ' 'Αντίνοος ⌜μετέφη⌟* (*προσέφη* v.l.), *Εὐπείθεος υἱός,* ' *ἀχνύμενος* = *π* 363 = *σ* 42 = *υ* 270 = *φ* 140 *θ* 132 *τοῖς* (Phaeacian athletes) *ἄρα Λαοδάμας* ⌜ ⌟ *παῖς 'Αλκινόοιο*

II 4 *παρ(α/αι)-* **4a** *suggest to, advise,* w. dat. of pers. and inf. *Α* 577 (Heph. to Hera: „*μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ,* ' *πατρὶ φίλῳ ἐπὶ ἦρα φέρειν Διί, ὄφρα μὴ αὖτε* ' *νεικείησι πατήρ, σὺν δ' ἡμιν δαῖτα τεράξῃ*" (cf. *ἀγορεύειν* v. 571, n. *ὣς ἄρ' ἔφη* v. 584) **4b** 'turn pers. (acc. or sc. acc.) aside with wds.' from what would otherwise be their (w. implicat. 'better' *Μ* 249, *β* 189 [note assoc. w. bird-omen 2×], 'undesirable' *Ω* 771, Th. 90, h. Cer. 336) course of action vel sim., *win over, persuade Μ* 249 (Hector to Polyd.:) „*εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι, ἠέ τιν' ἄλλον* ' ⌜*παρφάμενος ἐπέεσσιν⌟ ἀποστρέψεις πολέμοιο,* ' *αὐτίκ' ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις*" *β* 189 (Eurym. to Halith.:) „*αἴ κε νεώτερον ἄνδρα παλαιά τε πολλά τε εἰδὼς* ' ⌜ ⌟ *ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν* (both he and you will suffer for it") Th. 90 *τοὕνεκα* ... *βασιλῆες* (endowed by the Muses) *ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς* ' *βλαπτομένοις ἀγορῇφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι* ' *ῥηϊδίως, ⌜μαλακοῖσι παραιφάμεν⌟οι ἐπέεσσιν* (cf. *παρέτραπε* [singer] v. 103) h. Cer. 336 (when Zeus heard of Dem.'s refusal to relent until she saw Perseph.,) *εἰς Ἔρεβος πέμψε* ... *'Αργειφόντην,* ' *ὄφρ' 'Αΐδην* ⌜ ⌟*ος ἐπέεσσιν* (*Περσεφόνειαν ἐς φάος ἐξαγάγοι*) *Ω* 771 (Hel. lamenting over Hector: „*εἴ τίς με ἐνίπτοι,*) *ἀλλὰ σὺ τόν γ'* ⌜*ἐπέεσσι⌟ παραιφάμενος κατέρυκες* ' *σῇ τ' ἀγανοφροσύνῃ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν*" (v. 772 damn. Heyne) — so *put off, divert* pers. (acc.) from line of action vel sim.: *π* 287 (Od. to Tel.:) „*αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς* ⌜ ⌟ ' *παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες*· '7 vv.'" = *τ* 6

II 5 *προσ-;* only *προσέφη(ν/ς)* exc. *ψ* 106 in 5bβ (*προσφάσθαι*) **5a** assoc. w. dir. sp. **5aα** introd. dir. sp. (see also I 1a and II 3 above), without intervening v(v). exc. *Β* 790 (dir. sp. begins v. 796 w. *προσέφη* repeated in v. 795: *προσέφη* ...' *εἴσατο* ...' 3 vv.' *τῷ μιν ἐεισαμένη προσέφη* ...' „...'"), *Δ* 356 (1 v.), *Τ* 404 (3 vv.), *Φ* 212 (1 v.: *προσέφη* ... ' *ἀνέρι εἰσάμενος, βαθέης δ' ἐκφθέγξατο* ...' „ ..."), *α* 156 (1 v.), *β* 399 (2 vv.: *ἐκπροκαλεσσαμένη* ... ' *Μέντορι εἰδομένῃ*), *θ* 474 (2 vv.); *speak to, address,* w. acc. of addressee exc. (where sc. acc.) 5aαbb (15×). dd (*Ν* 768); w. *ἐπέεσσι* (only where addressee expr. as *μιν* [*ι* 282] or understood) *Ν* 768 (5aαdd), *ι* 282, *κ* 422, cf. *θυμῷ ι* 501 (*μιν*); exc. h. Merc. 89 ≅ 189 ([⏑⏑]) only [⏑⏑], very freq. (esp. where addressee expr. as pron.) prec. (immediat. exc. *χ* 394) by nom. ptc.; foll. by nom. ptc. *β* 348 and (ptc. in foll. v.; see further introd. above [5aα]) *Ν* 215, *Φ* 212, *β* 399, *θ* 474; ptc. qualifying addressee *Ν* 46 = *Π* 555 only; the nom. ptcs. may be grouped by type of sense expressed: utterance *ἀπαμειβόμενος*+, *καλέσσας/ἄμενος, ὁμοκλήσας, φωνήσας*, cf. *στενάχων*, characterisat. of dir. sp. *ἐπιθαρσύνων, ἐπικερτομέων, νεικείων*, expression/indicat. of mood, emotion *ὀχθήσας, χολωσάμενος*+, *χωσάμενος, ὑπόδρα*

ἰδών, γελάσας, ἐπιμειδήσας, οὐ ταρβήσας, ἐπιμασσάμενος, condit. of speaker *καταθνήσκων, ὀλιγοδρανέων*, movement, posit. of speaker *ἀναχωρήσας, ἐπαΐσσων, (παρ)ιστάμενος*⁺, other *δεικνύμενος, ἐεισάμενος*⁺, *κινήσας*. There being no variation in the sense of *προσφ.* here, the occurrences (for all refs. see M1bγ [⏑ ̣] above) are divided in accordance with formal criteria (verbal patterns, ignoring particles, advs. w. ptcs.) applied to the verse containing the lemma **5aαaa** where both speaker and addressee are expressed **5aαaaαα** w. addressee as pron. in acc. (*τὸν*⁺ ⌜*δ[έ] / δ' αὖτ'/ δ' ἄρ'/ καί / τότε*⌝ or *τόν* without particle or sim. [only h.Merc.89 ≅ 189: *τὸν πρότερος* w. *προσέφη* in pos. [⏑ ̣]] or [5ⁱ, 2ᵉ] ⌜*καί/...*⌝ *μιν* [only *τῷ*⁺ *μιν ἐεισάμενος*⁺ exc. *ξ*439; *μιν* otherwise only in *ἀλλά μιν ι*282. 501 in ccββ below]) and speaker as (i) PN in foll. verse-patterns: (a) 'pron.ᵃ ptc.ᵃ *προσέφη* ⌜epith. (phr.) PNᵃ/PNᵃ epith. (only *Ω*299)⌝': *τὸν*⁺ *δ' ἀπαμειβόμενος* (also ib [13ᵉ w. *Εὔμαιε*] and ii [2ᵉ w. *εἴδωλον*] below) ⌊*προσέφη*⌋ (*δὲ μέγ' ὀχθήσας* ⌊ ⌋ v.l. *A*560, *Ω*64. 138, *δ*168; vv.ll. sine ⌊ ⌋ *E*764, *K*423, *T*145, *θ*412 / *E*764. 814, *δ*265 / *τ*220 [*δ' ἠμείβετ' ἔπειτα / δ' αὖτε προσέειπε / δ' ἀπαμείβετ' ἔπειτα*, vide infra]; *χ*430 om. pap.) ⌜*πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* (12ⁱ: *A*84⁺) / *κρατερὸς Διομήδης* (2ⁱ: *E*814⁺) / *πολύμητις 'Οδυσσεύς* (5ⁱ [3× *K*, 2× *T*], 45ᵉ [*ε*214⁺; in *τ*220 *ἀπαμείβετ' ἔπειτ*[*α πολύτλας δῖος 'Οδυσσεύς* pap.: see West, Ptol.Pap. p.272]) / *κρείων 'Αγαμέμνων* (5ⁱ: *A*130⁺) / *νεφεληγερέτα Ζεύς* (8ⁱ, 6ᵉ: *A*560⁺) / *Τελαμώνιος Αἴας* (2ⁱ: *H*283⁺) / *ξανθὸς Μενέλαος* (4ᵉ: *δ*147⁺) / *κορυθαιόλος Ἕκτωρ* (*Z*520) / *ἑκάεργος 'Απόλλων* (h.Ap.474) / *Πρίαμος θεοειδής* (*Ω*299)⌝ — ⌜*τὸν καὶ/καί μιν*⌝ *φωνήσας προσέφη* ⌜*κρείων 'Αγαμέμνων* (*Ξ*41) / *πολύμητις 'Οδυσσεύς* (*ξ*439, *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα* v.l.)⌝ — *τὴν δὲ βαρὺ στενάχων* (also ib below) ⌊*προσέφη*⌋ *πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* 2ⁱ (*A*364⁺) — *τὸν δ' ἐπιθαρσύνων* ⌊ ⌋ *ξανθὸς Μενέλαος Δ*183 — *τὸν δ' ἐπικερτομέων* (also ib below) ⌊ ⌋ *πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς Ω*649 — *τὸν καὶ νεικείων* ⌊ ⌋ *ξανθὸς Μενέλαος Ψ*438 — *τὸν*⁺ *δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν* (*ἀπαμειβόμενος* v.l. *A*148, *σ*14; *ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας* Zen. pro *ἄρ' ...* ⌊ ⌋ *M*230) ⌊ ⌋ ⌜*πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* (4ⁱ: *A*148⁺) / *πολύμητις 'Οδυσεύς* (2ⁱ, 7ᵉ: *Δ*349⁺) / *κρατερὸς Διομήδης* (3ⁱ: *Δ*411⁺) / *νεφεληγερέτα Ζεύς E*888 / *κορυθαιόλος Ἕκτωρ* (3ⁱ: *M*230⁺; on *M*230 see above)⌝ — *τὸν*⁺ *δὲ μέγ' ὀχθήσας* (also ib below) ⌊ ⌋ ⌜*νεφεληγερέτα Ζεύς* (3ⁱ: [*A*517⁺], Th.558) / *κρείων 'Ενοσίχθων Θ*208 / *κλυτὸς 'Εννοσίγαιος O*184 / *πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* (4ⁱ: *Π*48⁺) / *ξανθὸς Μενέλαος* (1ⁱ, 2ᵉ: *P*18⁺)⌝ — *τὸν δὲ χολωσάμενος*⁺ ⌊ ⌋ ⌜*νεφεληγερέτα Ζεύς* (Op.53) / *λευκώλενος Ἥρη* (*Ω*55)⌝ — *τὸν*⁺ *δ' ἐπιμειδήσας* (*ἀπαμειβόμενος* pap. *K*400) ⌊ ⌋ ⌜*κρείων 'Αγαμέμνων* (*Δ*356) / *νεφηγερέτα Ζεύς* (*Θ*38; aliter pap., sine ⌊ ⌋) / *πολύμητις 'Οδυσσεύς* (*K*400 = *χ*371) / *Διὸς υἱὸς 'Απόλλων* (h.Ap.531)⌝ — *τὸν δ' ἀπαλὸν γελάσας* ⌊ ⌋ *ἑκάεργος 'Απόλλων* h.Merc.281 — *τὸν δ' οὐ ταρβήσας* ⌊ ⌋ ⌜*κρατερὸς Διομήδης* (2ⁱ: *E*286⁺) / *κορυθαιόλος Ἕκτωρ* (*Y*430)⌝ — *τὸν* ⌜*δ' ὀλιγοδρανέων* (also ib below) / *δὲ καταθνήσκων*⌝ ⌊ ⌋ *κορυθαιόλος Ἕκτωρ* 2ⁱ (*O*246⁺) / *X*355 — *τὸν δ' ἀναχωρήσας* ⌊ ⌋ *πολύμητις 'Οδυσσεύς ρ*453 — *τὸν δὲ παρισταμένη* (cf. *ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος*⁺ 9× in 5aαbbαα + *N*768 [5aαdd] below) ⌊ ⌋ *γλαυκῶπις 'Αθήνη ω*516 — *τὸ καὶ δεικνύμενος* ⌊ ⌋ ⌜*πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς* (*J*196) / *ξανθὸς Μενέλαος* (*δ*59)⌝ — *τὸν δ' ἐπιμασσάμενος* ⌊ ⌋ *κρατερὸς Πολύφημος ι*446 — *τῷ*⁺ *μιν ἐεισάμενος*⁺ (*ἐειδομένη* v.l. *ζ*24; cf. *εἰσάμενος* in v. following ⌊ ⌋ *N*215 [if below], *Φ*212 [5aαbbββ below]) ⌊ ⌋ ⌜*πόδας ὠκέα Ἶρις* (*B*795) / *γλαυκῶπις 'Αθήνη* (*ζ*24) / *Διὸς υἱὸς 'Απόλλων* (4ⁱ: *Π*720⁺ [*προσεφώνεε* v.l. *Π*720, *ἑκάεργος* v.l. *P*326 (v. non habent papp.43. 230). 585 (v. deest in plerisque)])⌝ (b) 'pron.ᵃ ptc.ᵃ ⌊*προσέφης*⌋ PNᵛ epith.': *τὸν*⁺ ⌜*δ' ἀπαμειβόμενος* (see (a) above) / *δὲ μέγ' ὀχθήσας*⌝ (also (a) above) ⌊ ⌋ *Εὔμαιε συβῶτα* 13ᵉ (*ξ*55⁺) / *o*325 — *τὸν δ' ἐπικερτομέων* (also (a) above) ⌊ ⌋ ⌜*Εὔμαιε συβῶτα* (*χ*194) / *Πατρόκλεις ἱππεῦ* (*Π*744)⌝ — *τὸν* ⌜*δὲ βαρὺ στενάχων* (also (a) above) / *δ' ὀλιγοδρανέων*⌝ (also (a) above) ⌊ ⌋ *Πατρόκλεις ἱππεῦ Π*20 / 843 (c) *ι*407 *τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου* ⌊*προσέφη*⌋ *κρατερὸς Πολύφημος*, cf. *T*404 in iib below (d) 'pron.ᵃ ⌜... PNⁿ/adj.ⁿ⌝ ⌊ ⌋ ([⏑ ̣]/[⏑ ̣]) PNᵉ (epith.ᵉ) *υἱός*': *τὸν δ' αὖτ'* ⌜*Αὐτομέδων / 'Αντίνοος*⌝ ⌊ ⌋ ⌜*Διώρεος / Εὐπείθεος*⌝ *υἱός P*474 / 5ᵉ (*α*383⁺; *ἀπαμείβετο φώνησέν τε*' v.l. *δ*641; *ρ*475–80 damn. Arist.) — *τὸν πρότερος* ⌊ ⌋ ⌜*Μαίης / Λητοῦς*⌝ *ἐρικυδέος υἱός* h.Merc.89 / 189 (e) *β*348 *τὴν τότε Τηλέμαχος* ⌊ ⌋ *θάλαμόνδε καλέσσας* (f) '... pron.ᵃ ⌊ ⌋ ⌜epith. PNᵉ / *σθένος* PNᵉ⌝': *τὸν δὲ* ⌊ ⌋ *κρείων 'Ενοσίχθων / ξανθὸς Μενέλαος / σθένος 'Ιδομενῆος N*215 (+ '*εἰσάμενος* v.216) / *o*110 / *N*248 (ii) common noun (excl. *υἱός / σθένος* w. PNᵉ) in patterns: (a) *δ*824 *τὴν δ' ἀπαμειβόμενον* (see (ia) above) ⌊ ⌋ *εἴδωλον ἀμαυρόν* = 835 (b) *T*404 *τὸν δ' ἄρ' ὑπὸ ζυγόφι* ⌊ ⌋ *πόδας αἰόλος ἵππος*, cf. *ι*407 in (ic) above **5aαaaββ** Sc.77 *ὅς ῥα τόθ' ἡνίοχον* ⌊ ⌋ *κρατερὸν 'Ιόλαον* **5aαaaγγ** w. speaker and addressee expressed severally as PN vel sim. or as common noun, in patterns: (i) '... ⌜PNᵃ / common nounᵃ (4ᵉ)⌝ ⌊ ⌋ ⌜epith. PN (or *μένος* PNᵉ: 3ᵉ) / common noun epith. (*Φ*228)⌝': (*καὶ τότ'*) *'Απόλλωνα* ⌊ ⌋ *νεφεληγερέτα Ζεύς / κρείων 'Ενοσίχθων / ποταμὸς βαθυδίνης O*220 = *Π*666 (aliter Zen. ⌊ ⌋ retento) / *Φ*435 / 228 — ⌜*καὶ τότ' ἄρ' / δὴ τότ*(*ε*) / *αὐτὰρ*⌝ ⌜*'Ιδαῖον / Τηλέμαχον / Δημόδοκον / 'Οδυσσῆα*⌝ ⌊ ⌋ ⌜*κρείων 'Αγαμέμνων / πολύμητις 'Οδυσσεύς / γλαυκῶπις 'Αθήνη*⌝ *H*405, *β*399 (+ '*ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων ...*' *Μέντορι εἰδομένη* vv.401sq.) ≅ *χ*390ⁱⁿ, *θ*486, *ω*541 — ⌜*δή ῥα τότ'* / *καὶ τότε*⌝ ⌜*'Αρήτην / κήρυκα*⌝ ⌊ ⌋ *μένος 'Αλκινόοιο θ*423 / *η*178 = *ν*49 — ⌜*δὴ τότε / καὶ τότ' ἄρ*'' ⌜*κήρυκα / ἣν ἄλοχον*⌝ ⌊ ⌋ *πολύμητις 'Οδυσσεύς θ*474, *ψ*247 (ii) *α*156 *αὐτὰρ Τηλέμαχος* ⌊ ⌋ *γλαυκῶπιν 'Αθήνη*, cf. esp. *β*399 in (i) above inc. auct. fr. POxy.2510,9 (Il.Parv.fr.32 [dub.] p.86 Bern.) *δὴ τότε Λαρτ*]*ιάδης* ⌊ ⌋ *Τελαμώνιον ψ*[*ίόν* **5aαbb** where only speaker expressed **5aαbbαα** as PN in pattern '... ptc.ⁿ ⌊ ⌋ epith. (phr.) PN': *E*439 *δεινὰ δ' ὁμοκλήσας* ⌊ ⌋ *ἑκάεργος 'Απόλλων* = *Π*706 (*ἔπεα πτερόεντα προσηύδα*' v.l.) — *ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος*⁺ ⌊ ⌋ ⌜*γλαυκῶπις 'Αθήνη / πόδας ὠκέα Ἶρις / ἑκάεργος 'Απόλλων / ξανθὸς Μενέλαος / κρατὺς 'Αργειφόντης*⌝ *B*172 (*ἔπεα πτερόεντα προσηύδα*' v.l.) = *o*9 / 4ⁱ (*B*790⁺: see 5aα introd. above) / *O*243 / *P*684 (*ἔπεα πτερόεντα προσηύδα*' v.l.) / h.Cer.346 — *K*369 *δουρὶ δ' ἐπαΐσσων* ⌊ ⌋ *κρατερὸς Διομήδης* = *Λ*361 **5aαbbββ** as common noun *Φ*212 (*κ' ἔτι πλέονας κτάνε* [Ach.] *Παίονας*) *εἰ μὴ χωσάμενος* ⌊ ⌋ *ποταμὸς βαθυδίνης* ' *ἀνέρι εἰσάμενος, βαθέης δ' ἐκφθέγξατο δίνης* **5aαbbγγ** as pron. *κ*422 *αὐτὰρ ἐγὼ* ⌊ ⌋ *ν μαλακοῖς ἐπέεσσι* **5aαcc** only addressee expressed **5aαccαα** as PNᵃ in patterns: (i) '... PNᵃ ⌊ ⌋ ⌜*...ιον υἱόν / παῖδ'* PNᵃᵛ⌝: ⌜*ἔστη, καὶ / αἶψα δ' ἄρ' / αὐτίκα δὲ*⌝ ⌜*'Σθένελον / Αἴαντα / Γλαῦκον*⌝ ⌊ ⌋ ⌜*Καπανήϊον υἱόν / Τελαμώνιον υἱόν / παῖδ' 'Ιπολόχοιο*⌝ *E*108 / *N*67 (vv.67sq. om. pap.) / *M*309 (ii) *N*46 *Αἴαντε πρώτω* ⌊ ⌋ *μεμαῶτε καὶ αὐτώ* = *Π*555 (iii) '⌜... ptc.ⁿ/ptc.ⁿ ...⌝' ⌊ ⌋ ⌜epith. vel sim. PNᵃ / PNᵃ epith.⌝': ⌜*καί ῥα / ἐκ δὲ*⌝ ⌜*καλεσσάμενος* ⌊ ⌋ ⌜*χρυσῆν 'Αφροδίτην / τροφὸν Εὐρύκλειαν*⌝ *E*427 / *τ*15 = *φ*380 — *χ*394 *κινήσας δὲ θύρην* ⌊ ⌋ *τροφὸν Εὐρύκλειαν* — ⌜*ἐγγύθεν / ἀγχοῦ δ'*⌝ ⌜*ἱσταμένη* ⌊ ⌋ ⌜*Διομήδεα δῖον / κλυτὸν 'Εννοσίγαιον*⌝ *K*508 / *O*173 **5aαccββ** as pron.

ἀλλά μιν ἄψορρον ⌊ ⌋*ν 'δολίοις ἐπέεσσι / κεκοτηότι θυμῷ'* ι 282. 501 **5aαdd** neither speaker nor addressee expressed *N* 768 *ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος* ⌊ ⌋ *αἰσχροῖς ἐπέεσσιν* **5aβ** ref. back to dir. sp., w. acc. of addressee and *ὥς* (cf. II1bα. 2a above) *Π* 842 (*οἱ* [Patr.] *ἐπευχόμενος ἔπεα προσηύδα* [Hector] · „13 vv.", incl. „*τοι* [Patr.] *πολλὰ ἐπετέλλετ'* [Ach.] *ἰόντι* · '3 vv.'" foll. by:) „*ὥς πού σε* (Patr.) ⌊ ⌋ (Ach.), *σοὶ δὲ φρένας ἄφρονι πείθεν*" **5b** without dir. sp. **5bα** w. acc. of addressee and of utterance: *ὥς φάτο* (see I1bα above) · *τὸν*+ *δ' οὔ τι* ⌊ ⌋ *νεφεληγερέτα Ζεύς / κρατερὸς Διομήδης / κορυθαιόλος Ἕκτωρ / λευκώλενος Ἥρη / ἑκάεργος Ἀπόλλων / πολύμητις Ὀδυσσεύς A* 511 / *Δ* 401 / *E* 689 = *Z* 342 / *Θ* 484 / *Φ* 478 / *υ* 183 **5bβ** w. acc. of utterance only *ψ* 106 (Pen. to Tel.:) „*θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν,* ' *οὐδέ τι προσφάσθαι δύναμαι ἔπος οὐδ' ἐρέεσθαι* (*ἐπακοῦσαι* pap.) ' *οὐδ' εἰς ὦπα* (of Od.-stranger) *ἰδέσθαι ἐναντίον* (but if it is really Od., we shall know each other by hidden signs") **5bγ** sc. acc. of addressee, without acc. of utterance *λ* 565 (*μ'* [Od.] *οὐδὲν ἀμείβετο* [Aias' shade].) *ἔνθα χ' ὅμως προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τόν* · ' *ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς* (*τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν*) (vv. 565 [s. 568]–627 damn. Arist.)

D I simplex: *φ* 353a ('v.l. pro v. 354 ut videtur' V.D. Muehll); inc. auct. ('Hes.') fr. POxy. 2509, 13; ci. Aristeas fr. 2ii, 1 p. 87 Dav. (fr. 5, 1 p. 151 Ber.); suppl. Hes. fr. 43a, 44, fr. 280 (Minyas fr. 7 p. 140 Ber.), 19, fr. 281, 1, h. Cer. 466, inc. auct. fr. PHarris 6, 12; v.l. *Γ* 355 (⌊see St. West, Ptol. Pap. p.⌋ 56). 369 (⌊ ⌋ 57), *K* 349, *Λ* 815, *Ξ* 263, *φ* 368, *χ* 247, Vit. p. 9, 11 **II** compds. **II1** *μετ-*: v.l. *B* 55, *I* 23–31 (Zen.), *δ* 773 (*μ*]*ετέφη Εὐπείθεος υἱός* pap. = *δ* 660+ ex. ≅ *α* 383+ ex. [*προσ-*]) v.l. pro *μετέειφ'/πεν σ* 60 ≅ 405 = *φ* 101 / *χ* 131 **II2** *προσ-*: *N* 218a (*προσηύδα* v.l.), *ο* 44a, Cat. 97 (Titan. fr. 5 p. 13 Ber., see also p. 19 Dav. ad fin.), 7 (*π*]*ροσέφη*), inc. auct. fr. PHarris 6, 4 (suppl.); v.l. *Δ* 92, *Z* 263, *Ξ* 356, *Π* 706, *α* 314

G I vbs. and substs. of utterance assoc. w. *φ*. (or a compd. of *φ*.) and referring to (part of) the same speech act as *φ*. **II** vbs. **1a** vbs. of utterance synt. linked to *φ*. **1aα** in coord. constr.: *ἀγορεύω κ* 35 in B13*α* above, *H* 362 in II1a; *ἀναίνομαι ξ* 149 (*φ*. neg.) in I3a; *ἀνώγω β* 384 in I4; *ἐκφθέγγομαι Φ* 212 in II5aα; *ἐξονομάζω* (only *ἔκ τ' ὀνόμαζε*[*ν*]) *Z* 253+ (45× in all) in I1aβ, incl. *ζ* 254 (+ *ὤτρυνεν*), *η* 330 (+ *εὐχόμενος* ⌊*εἶπεν*⌋), *φ* 248 (+ ⌊ ⌋), *π* 417+ (8× + *ἐνένιπεν*), *ρ* 215 (+ *νείκεσσεν*); (*ἐπ*)*εύχομαι* ('boast') *E* 119 in I3a ad fin., *Ξ* 366 in I2b, n. also *η* 330 ('praying') above; *ἐπικεύθω* (neg.) *π* 168+ in I4; *ἐπόμνυμι K* 331 (*ἐπίορκον ἐπώμοσε*) in I1bαbbαα; *ἐρέομαι ψ* 106 in II5bβ; cf. *κέλομαι Y* 365 (*κέκλετ' ὀμοκλήσας, φάτο δ'* ...) in I3; *μεταυδάω φ* 67 in I1aβ, cf. *ν* 37 (36) ibid.; *νεικέω A* 521 in I3; *νεμεσάομαι τ* 122 in I3c; *σημαίνω* + *ὑποτίθεμαι Λ* 788 in I4; *φωνέω Ω* 353 in I1aα, *δ* 370+ in I1aβ **1aβ** ptc. of other vb. agreeing w. subj. of *φ*. **1aβaa** pres. ptc.: *ἀγορεύων Θ* 148 in B11aα; *ἀπαμειβόμενος* (-*ον δ* 824+) *A* 84+ (107×) in II5aα; *δεικνύμενος I* 196+ in II5aα; *ἐπευχόμενος* ('boasting') h. Ap. 370 ⌊in I1bαaaγγ⌋ *εὐχόμενος/οι/η* ('praying' / 'boasting') *K* 295+ (18×) ⌊ ⌋, *B* 411 / *T* 100 in II3; *ἐπιθαρσύνων Δ* 183 ⌊in II5aα⌋; (*ἐπι*)*κερτομέων Π* 744+ ⌊ ⌋, Th. 545 ⌊in I1bαaaγγ⌋; *ἐποτρύνων M* 442+ ⌊ ⌋; *θαρσύνων π* 448 ⌊ ⌋; *ἱεῖσαι ὄπα μ* 192 ⌊ ⌋; *καθαπτόμενος κ* 70, *υ* 22 ⌊ ⌋; *λισσόμενος/η Π* 46+ ⌊ ⌋; *νεικείων B* 243 ⌊ ⌋, *Ψ* 438 in II5aα; *ὀδυρομένη* h. Cer. 250 ⌊ ⌋; cf. *πειράζων ι* 281 ⌊ ⌋; *πιφαυσκόμενος ν* 37 in I1aβ; cf. *στενάχων Δ* 153 in II3, *A* 364+ in II5aα; *ψευδόμενοι E* 635, h. 1, A3 West in I3a **1aβbb** aor. ptc.: *ἀπειλήσας Φ* 161+ in B11bαaaγγ; *ἐκκαλέσαντες / καλέσσας / καλεσσάμενος κ* 471 in I1aα / *β* 348 ⌊in II5aα⌋ / *E* 427, *τ* 15+ (*ἐκ δὲ καλ.*) ⌊ ⌋; *ὀμοκλήσας E* 439+ ⌊ ⌋; *φωνήσας Ξ* 41, *ξ* 439 ⌊ ⌋ **1aβcc** fut. ptc.: *ἀγγελέουσα* h. Cer. 53 in I1aα **1aγ** ptc. of *φ*. agreeing w. subj. of other vb. (only B13. II4b): *ὀνείδισας ... φάς I* 35 ⌊in B13a⌋; cf. *οὐκ ἄν ... φάντες* ' *μῦθον ἀτιμήσαιτε Ξ* 126 ⌊ ⌋; in BII4b: ⌊*παρφάμενος ἐπέεσσιν, ἐποτρύνῃς β* 189; cf. ⌊ ⌋ *ἀποστρέψεις M* 249, *ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες Ω* 771 **1b** vbs. of utterance otherwise assoc. w. *φ*. in one (possibly quite extensive) context (resuming narr. after dir. sp. introd. by [-]*φ*. or introducing dir. sp. after which narr. resumed by [-]*φ*. or occurring within ⌊dir. sp. introd. by [-]*φ*. or after which narr. resumed by [-]*φ*.⌋ or in narr. or dir. sp. [of same or other speaker] preceding or foll. ⌊ ⌋): (*ἀπ*)*αγγέλλω, ἀγοράομαι, ἀγορεύω, αἰνίζομαι, αἰσχύνω, αἰτέω, αἰτιάομαι,* (*ἀπ*)*αμείβομαι, ἀνεγείρω, ἀνώγω, ἀπειλέω, ἀράομαι, ἀρνέομαι,* (*ἐξ/προσ/μετ*)*αυδάω, αὔω, βάζω, βοάω, γέγωνα, γηρύομαι, γουνάζομαι, γουνοῦμαι, δεικανάομαι* (+ *ἐπέεσσι*); cf. *δείκνυμι K* 476; cf. *διδάσκω* Th. 22; *ὑποδέχομαι, διικνέομαι,* (*ἀπ*[*ο*]/*ἐξ/μετ/παρ/προσ*)*εἶπον, εἴρω,* (*ἀν/δι*)*είρομαι, ἐνέπω, ἐνίπτω, ἐνίσσω, ἐπιτέλλω/ομαι, ἐρεείνω, ἐρεθίζω, ἐριδαίνω, ἐρίζω,* (*ἐκ.../ ἐξ*)*ερέω, εἴρηται,* (*κατ*)*ερητύω* (+ *ἐπέεσσιν B* 164), (*ἐπ*)*εύχομαι, ἐφίεμαι, ἤ, θεοπροπέω, καθαπτόμενος,* (*ἐκ*)*καλέω, καλέομαι, κατερύκω, κελεύω, κέλομαι, κερτομέω, κικλήσκω, κωκύω,* (*κατα*)*λέγω, λίσσομαι, λιτανεύω,* cf. *λωβεύω* (neg.: *ψ* 26), *μαντεύομαι, μάχομαι, μεταλλάω,* cf. *μιμνήσκω* (fut.: *O* 31), (*παρα*)*μυθέομαι, νεικέω, νεμεσάω,* cf. *νεύω* (h. Cer. 445), *οἰμώζω, ὀκριάομαι,* (*ἐπί .../ ἐπ*)*όμνυμι, ὁμοκλέω, ὀνειδίζω,* (*ἐξ*)*ονομάζω, ὀνομαίνω,* (*ἐπ*)*οτρύνω,* cf. *πέμπω* (*α* 38), *πιφαύσκομαι, τεκμαίρομαι, ὑποτίθεμαι,* (*παρά*)*φημί, φράζω,* (*μετα/προσ*)*φωνέω, ψεύδομαι*

I2 substs. **2a** substs. synt. linked to *φ*. **2aα** as acc. obj.: *ἀγγελίην Σ* 17 (*ἀλεγεινήν*) in B11aβ, *I* 422. 649 in II1b; *ἔπος* 48× in I1aβ, 5× in I4 (w. *πυκινόν Λ* 788), *κ* 246 in II2a, *ψ* 106 in II5bβ (*οὐδέ τι ... ἔπος*); *μῦθον* 11× in I1aβ (w. *ὀνείδειον Φ* 393+, *μειλίχιον* + *κερδαλέον ζ* 148, *ἤπιον υ* 326), *β* 384, Mus. fr. 11, 1 Diels (w. *πινυτόν*) in I4; *φήμην υ* 100 in I4 — note also pron. obj.: in BI1bβ *ἅ O* 130, *ταῦτα γ* 357, *τόσσον* h. Merc. 94; in I4 *τό λ* 443; in II5bα *τι*: *τὸν δ' οὔ τι προσέφη A* 511+ (7×) **2aβ** in dat.: only ⌊*ἐπέεσσι*⌋(*ν*) *M* 249, *Ω* 771 (⌊ ⌋ *παραιφάμενος κατέρυκες ... σοῖς ἀγανοῖς* ⌊ ⌋*ν*), *β* 189, ⌊*π* 287 = *τ* 6, Th. 90 = h. Cer. 336 med. ex.⌋ (⌊ ⌋ w. *μαλακοῖς/σι*) in II4b, *N* 768 (w. *αἰσχροῖς*), *ι* 282 (*δολίοις*), *κ* 422 (*μαλακοῖς*) in II5aα **2b** substs. of utterance otherwise assoc. w. *φ*.: *ἀγγελίη/αι, ἀγοραί, αἶνος, ἀοιδή, ἀπαταί, ἀραί, αὐδή, βουλή/αί, γόος, δῆρις, ἐέλδωρ, ἐνιπή, ἔπος/εα, ἐφημοσύνη, θέσφατ(α), κλεηδών, κλέος, μῦθος/οι, ὁμοκλή, ὀνείδεα, ὄπ(α), ὅρκον, φήμη, φθογγή, φθόγγος, φωνή, ψεύδε(α)* — note also *ἄγγελος Ω* 194 (*φ*. 200), cf. *μετάγγελος* h. Cer. 441 (w. indir. constr.; *φ*. 448), *ἀγορητής B* 246 (*φ*. 243), *υ* 274 (268), *ὑψαγόρης α* 385 (381), *β* 85 (80), *κῆρυξ M* 342 (351), *λωβητήρ B* 275 (243), *ἀκριτόμυθος B* 246 (243)

II particles (exc. *δ*[*έ*] alone) connecting *φ*.-cl. to foll. fin. cl. in B11bα: *ἀλλ*(*ά*) *ι* 500 ≅ Sc. 450, *ἀτάρ φ* 404, *αὐτάρ Δ* 514, *O* 113, *δ* 375+ etc., *δ' αἶψ' φ* 181, Th. 654, *δ' ἄρ*(*α*) *B* 16, *Γ* 95+, *α* 381+ et saepe, *δ' αὐτίκ*(*α*) *Ψ* 488. 664+, *δ* 382+, *ε* 451, *κ* 345+, *δέ μ' αὐτίκ*(*α*) *δ* 471+, *αὐτίκα δέ κ* 541+, ⌊*δ' αὖτις*⌋ *Y* 379, ⌊ ⌋ (...) *ἄρ' π* 46, *ρ* 602+, *δ' ἔπειτα* Th. 561, *δὲ μάλ' ὦκα Φ* 284, *δ' ὦκα B* 243, *οὐδ*(*ὲ*) *B* 166+, *Δ* 198+ etc. (30×), *οὐδ' ἄρ*(*α*) *B* 419 (*πω*) ≅ *Γ* 302, *O* 236+, *β* 296 (*ἔτι*), Sc. 368, *καί A* 584, *E* 899, *δ* 65, *ρ* 233. 409 ≅ 462 in. med., *σ* 151, *χ* 465, Hes. Th. 29, fr. 278, 5, h. Ap. 462, h. Merc. 39. 278. 293. 387 (*καί ... οὐδ'* ...). 409, *καί ῥ*(*ά*) *K* 332, *O* 119, *P* 342, *υ* 54,

φ 80. 175, ω 520, δὴ ἔπειτα Th. 561 — where there is a narrative break after φ.-cl.: asynd. ρ 148; delayed δ' Op. 213 — (ἦ) γάρ ... τὸν / ὁ δέ ... Π 46–8, ζ 66–7 — foll. fin. cl. connected to φάμενος⁺ w. fin. vb. (B1 1 b a b b δδ) by δ' exc.: ⌊αὐτάρ⌋ λ 150 (cf. δ'... ⌊ ⌋ Χ 460–2), οὐδέ κ 446; asynd. ν 429 f., σ 206 f. J.N. O'Sullivan

φημί(ζω) [1ᴴ] E Abl. von φημί (s.d.); zur Wortbildg. vgl. Troxler, Sprache Hesiods 84 (-ξ- „lautl. unberechtigt"; lt. Giangrande, H. 98, 1970, 275 dor.)

B *über jem.n reden* Op. 764 φήμη (s.d.) δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ ' λαοὶ -ξουσι (-ξωσι, -ζουσι vv.ll.) · θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή. – Wortf.: εὐφημέω (s.d.) G. Markwald

Φήμιος [4°, 1ᵉ] E denom. zu φήμη (L⁴ 115) od. besser φῆμις (L¹⁰; L¹⁸ A.12), eher nicht Kurzform zu Εὔφημος od. ähnl. (L⁴ 268); vgl. Μάντιος zu μάντις

L [1]Merkelbach, Odyssee 128 A.2; [2]H.-J. Lingohr, Die Bed. d. etym. Namenserkl.n in d. Gedichten Homers u. Hesiods u. in d. hom. Hymnen, Diss. Berlin 1954, 70; [3]Page, Odyssey 167 f.; [4]v. Kamptz; [5]Webster, Mykene 176; [6]Beßlich, Schweigen 101 ff.; [7]Ritoók, Das Altertum 15, 1969, 16; [8]Rüter, Od.-Interpr.; [9]Marg, A & A 18, 1973, 2; [10]Bader, Suffixes 60; [11]J. Svenbro, La parole et le marbre, Lund 1976, 16 ff.; [12]K. Usener, Beobachtungen zum Verh. der Od. zur Il., Tübingen 1990, 131 ff.; [13]Dougherty, Oral Tradition 6, 1991, 93 ff.; [14]S. Saïd, in: D. Alexandre / A.-M. Meunier / S. Saïd, L'Autre et l'ailleurs, Paris 1992, 18 ff.; [15]C. Higbie, Heroes' Names, New York u. London, 1995, 12; [16]Lombardo, Helikon 35, 1995, 3 ff.; [17]S. Grandolini, Canti e aedi, Pisa u. Rom 1996; [18]Bakker, Colby Quarterly 38,2, 2002, 142; [19]B. Graziosi u. J. Haubold, Homer: The Resonance of Epic, London 2005, 45 f. m. A.39 (S. 156)

B *Künder*, sprechender Name (L²; L⁸ 233 f. m. A.9; L¹⁷ 99 f.), wie auch der se. V.s; S. des Terpis, bzw. Terpios (χ 330, s. s.v. Τερπιάδης; L⁴ 28: „Liederreich"; L¹⁵), nur in Od. (α 154. 337, ρ 263, χ 331); Sänger im Palast des Od. (allg. s. L¹⁴), se. Gesang m. κίθαρις bzw. φόρμιγξ begleitend, von d. Freiern zu ihrer Unterhaltg. zum Singen gezwungen (α 154 ≅ χ 331, vgl. χ 351 ff.; L⁸ 130 ff.; viell. über 'Gerede' vom Tod des Od.?; vgl. L¹⁷ 104 ff.; L¹⁸. ¹⁹); zur soz. Sit. d. Sängers in d. Od. vgl. L¹¹; Autodidakt, gleichwohl die Gotth. durch se. Mund singen lassend (χ 347 f.; L¹. ⁷. ¹⁶; L¹⁷ 163 vgl. Bd. I, 1619, 47 ff.); Ebenbild d. Od.dichters? (L⁵. ⁹); im Ggs. zu Demod., dem Sänger bei d. Phäaken, nicht blind (χ 380: πάντοσε παπταίνοντε [Medon u. Ph.]; vgl. L³; L¹⁷ 100 ff.); vom Dichter der Od. ansch. m. gewisser Ehrerbietg. behandelt (vgl. dagg. L⁶: „Zerrbild des Demod."), ähnl. Δημόδοκος (s.d.; ὅς τε πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων α 154a [= Vit. p. 15,2]; καλὸν ἀείδειν, θεῖον, ἐρίηρον ἀοιδόν 155. 336. 346; ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός 325; πολύφημος χ 376, s.d.; L¹⁵; dagg. L¹⁸: verächtl. = 'Marktdichter'?); nach d. Freiermord von Od. auf Bitten Tel.s verschont (χ 330 ff.; vgl. L⁸ 233 f.; L¹²; L¹⁷ 159 ff.) G. Markwald

φῆμις [1', 6°, 1ᵉ] E wie φήμη (s.d.) denom. zu φημί; Kontam. aus φάτις u. φήμη? (Risch 165)

M [2⏑] -ιν ζ 273, Κ 207 [2⏑] τε -ιν ω 201; -ιν Vit. p. 9,11 [2×] -ις ξ 239; δήμοιό τε -ιν ο 468, π 75 = τ 527

Σχ sch. D Κ 207: εἰώθασιν οἱ πολεμούμενοι φήμας τινὰς λέγειν ἐν αὐτοῖς οἷον κτλ., ξ 239: -ις· φήμη. λόγος, ο 468: -ιν· ἐκκλησίαν. συνέδριον

L [1]Renehan, Gl. 49, 1971, 83; [2]F. Gschnitzer, in: Festschr. R. Muth, Innsbruck 1983, 156 f. m. A.25 (S. 162)

B *Rede(n)*, „alles, was man sagt" (L² 162). – Wortf.: s. φήμη 1 ohne neg. Apspekt: Κ 207 (Nestor zu Gr.königen:) „(wer will zu den Tr. gehen) εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα, ' ἤ τινά που καὶ -ιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο, ' ἅσσά τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν κτλ." *Aussage* ο 468 (Eum. in Erz. zu Od.:) „οἱ (Männer des Ktesios) μὲν ἄρ' ἐς θῶκον πρόμολον δήμοιό τε -ιν" *Reden*, kaum *Versammlungsplatz* (L¹; Odyssey z.St.), richtiger L² Vit. p. 9,11 οἱ (Kymäer) δ' ἀπανηνάσθην ἱερὴν ὄπα, -ιν ἀοιδῆς, ' ἀφραδίῃ *Kunde*, vgl. Markwald 97 f. 2 *übles Gerede* ζ 273 (Naus. zu Od.:) „τῶν (Phäaken) ἀλεείνω -ιν ἀδευκέα, μή τις ὀπίσσω ' μωμεύῃ · μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον" ξ 239 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) „οὐδέ τι μῆχος ' ἦεν ἀνήνασθαι (den Zug gg. Tr.), χαλεπὴ δ' ἔχε δήμου -ις" π 75 (Tel. zu Eum.:) „μερμηρίζει (Pen.), ' ἤ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε μένῃ καὶ δῶμα κομίζῃ, ' εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δήμοιό τε -ιν" = τ 527 (Pen. zu Bettler Od.) ω 201 (Schatten Ag.s zu dem Amphimedons:) „στυγερὴ δέ τ' ἀοιδὴ (über Klyt.) ' ἔσσετ' ἐπ' ἀνθρώπους, χαλεπὴν δέ τε -ιν ὀπάσσει ' θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἤ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν" G. Markwald

Φημονόη [1ᴴ] erste Pythia, die als Erfinderin des Hex. galt (Hes. fr. 327, inc. sed., lat. Prosaref.); vgl. Schwartz, Ps.-Hes. 74 f. G. Markwald

Φηνεύς [1ᵉ] S. des Μέλας (s.d., B I), von Tyd. getötet, weswegen dieser fliehen mußte; Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. (Prosaref.) G. Markwald

φήνη [2°] E unbek.; viell. Farbbez. = 'hell' (Risch 98). – Abl. Φηνεύς (s.d.) Σχ sch. D γ 372: -η εἶδος ὀρνέου ὅμοιον ἀετῷ

L [1]Buchholz, Realien I2, 142 f.; [2]Boraston, JHS 31, 1911, 229 ff.; [3]F. Robert, Les noms des oiseaux en grec ancient, Neuchatel 1911, 39 f.; [4]Körner, Hom. Tierwelt 57; [5]Thompson, Birds 303; [6]Coffey, AJP 78, 1957, 120 m. A.29; [7]Webster, Mykene 62 f.; [8]F. Dirlmeier, Die Vogelgestalt hom. Götter, SBAW Heidelberg 1967, 24 f.; [9]Heubeck, Gymn. 76, 1969, 64 f.; [10]Deger, Herrschaftsformen 155; [11]Lavoie, AC 39, 1970, 30 f.; [12]Buchholz, Arch. Hom. J114; [13]Erbse, H. 108, 1980, 269 f.; [14]J. M. Reinaud u. P. Wathelet, in: A. Hurst u. F. Létoublon, La mythologie et l'Odyssée, Genf 2002, 279 A.22

B großer Raubvogel, viell. *Seeadler* (L¹.⁴.⁸.¹⁰.¹¹), doch and. Deutg.n nicht auszuschließen (e. Geierart: L², vgl. LfgrE s.v. αἰγυπιός; L³.⁵.¹²; Frisk s.v.); s. auch L¹⁴; zum Mot. d. Vogelmetamorphose (evt. myk.-min. Urspr.s) s. L⁴.⁷.⁸.¹⁰.¹³ γ 372 ὡς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις 'Αθήνη ' -η εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας 'Αχαιούς, vgl. Odyssey z.St.; L⁶.⁸.¹³ π 217 (Gl.) κλαῖον (Tel. u. Od. nach Wiedererkenng.) δὲ λιγέως, ἀδινώτερον (lauter) ἤ τ' οἰωνοί, ' -αι ἤ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἷσί τε τέκνα ' ἀγρόται (q.v.) ἐξείλοντο πάρος πετεηνὰ γενέσθαι. – Wortf.: αἰγυπιός, αἰετός, ἅρπη, γύψ, ἴρηξ, κίρκος G. Markwald

φῆ(ρ) [2'] E Aeol. for θήρ (q.v.), Chantraine, Dict. 1196; unconvincing identification as ethnic from Φηραί (e.g. Szemerényi, Scripta minora III 1225 f. 1242 f.)

Σχ glossed w. κενταύροις⁺: sch. min. P. Palau Rib. 8, P. Schubart 2, P. Strassb. inv. Gr. 33 on Α 268, ⌊sch. D Α 268, Β 743⌋, w. θηρσίν⁺ ⌊ ⌋ L Brillante, MD 40, 1998, 41 ff. (origin)

B pl. (*wild beasts*, see E) *centaurs* Α 268 (θηρσίν v.l.), Β 743: see κένταυρος W. Beck

Φηραί, Φηρή [3[1], 2°] E viell. zu *Ἀφαρεύς* (s.d.; vgl. L[6]); ionisiert aus dor. ON *Φᾱραί* bzw. *Φᾰραί* (vgl. L[3.7]); mögl.weise in myk. *pe-ra2* belegt (L[13]; DMic. II 102)

Σχ sch. min. P.Amh. 18 zu *o* 186: *-άς· -αὶ πόλις τῆς Θεσσαλίας*, sch. D *γ* 488: *-άς· -αὶ πόλις τῆς [ἑλῶν] Μεσσηνίας, οἱ δὲ τῆς Λακωνικῆς*

L [1]Allen, JHS 30, 1910, 298ff.; [2]Leaf, Hist. 366f.; [3]Wilamowitz, HdO 112; [4]V. Bérard, Les navigations d' Ulysse II, Paris 1928, 164f.; [5]Nilsson, Myc. Origin 84f.; [6]Winter, Prothet. Vok. 9; [7]Merkelbach, Odyssee 56; [8]Wace-Stubbings, Companion 291f.; [9]L. Deroy, Les leveurs d' impôts, Rom 1968, 52f.; [10]H. S.-L. 86; [11]Lucchini, SMEA 13, 1971, 57f.; [12]Hiller, Pylos 147ff.; [13]Milani, RIL 121, 1987, 169; [14]Griechenl.-Lex. 289f. (s.v. *Kalamata*); [15] Sergent, RA 1, 1994, 103–109; [16]C. Brillante, in: Atti e memorie del II. Congresso Internazionale di Micenologia II, Rom 1996, 211ff.

B Stadt in Messenien, lt. Kl. P. IV Sp. 728 am Alpheios im westl. Arkadien gelegen, aber meist m. heut.m *Kalamata* an d. Nedon-Mündg. d. Messen. Golfs identif.; zur Lage L[1.2.4.9.10.14], ausf. Zus.fassg. der Disk. (m. Lit.) L[12]; e. d. sieben Städte, die Ag. Ach. zur Versöhng. geben will: *I* 151 (Ag. zu Nestor:) „*Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν ' -άς τε ζαθέας ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον ' καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν. ' πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἠμαθόεντος*" = 293 (Od. zu Ach.), vgl. s.v. *νέατος* B 2; L[5.11.15.16]; L[8]: kleiner Pufferstaat zw. Pylos u. Sparta?; in d. Nbf. *-ή* Heimat Krethons u. des Orsilochos, von Aen. getötet, d. S.e des reichen Diokles aus d. Geschlecht des pyl. Flusses Alpheios (*E* 543); Übernacht.sstation Tel.s u. des Peisistr. bei Diokles auf d. Wege von Nestor in Pylos zu Men. in Sparta (*γ* 488) u. auf d. Rückweg von diesem zu jenem (= *o* 186, dort v.l. *Φυραί*)

D v.l.: *H* 135 (vgl. L[1] 298) G. Markwald

Φηρεύς [1[14]] S. des *Οἰνεύς* (s.d. B 1 1) u. der Althaia, Hes. fr. 25,15 G. Markwald

Φηρητιάδης [2[1]] Eumelos, Enkel des *Φέρης* (s.d.; v. Kamptz 144 u. 302f.), Besitzer d. schnellsten Stuten der Gr. vor Tr. (*B* 763); prescht in d. Endphase d. Wagenrennens vor (*Ψ* 376), verliert dennoch; sonst s. s.v. *Εὔμηλος* G. Markwald

Φηρίη v.l. *B* 766 für *Πηρείη* (s.d.)

φθάνω [19[i], 7°, 2[H]] E *φθάνω* aus **φθάνϝω*; Erbwort, s. LIV[2] 134f.; vgl. auch L[6]; L[12.13] (Vgl. m. *κιχάνω*); L[8.14]

F (- = *φθα*) *-νει* 2, *φθήσονται* 1, *ἔφθης* 1, *ἔφθη* 2, *φθῇ* 2, *-ν* 1, *φθήῃ* 1, *φθῇσιν* 1, *φθέωμεν* 1 (vgl. L[1]), *φθέωσι* 1, *-ίῃ* 2, *παρα-ίησι* 1, *παρά-ς* 1, *ὑπό-ς* 1, *-μενος* 7, *παρα-μενος* 1, *ὑπο-μενος* 1, *ὑπο-μένη* 1

M 1 Stamms. im longum 1a eins.: [⏑̄] *-ν/φθῇ Λ* 51. 451 ‖ im anceps: ⏑̄[×] *φθῇ χ* 91; *ὑπο/παρα-ς H* 144, *X* 197 1b zweis.: [⏑̄⏑] *φθήῃ/-ίῃ Π* 861, *K* 368 [⏑̄⏑] *φθέωμεν π* 383 [⏑̄⏑] *φθῇσιν/φθέωσι Ψ* 805, *ω* 437 1c dreis.: [⏑̄–⏑̄] *φθήσονται Ψ* 444 2 Stamms. im breve 2a zweis.: [⏑̆⏑] *ἔφθη ὀρεξάμενος Π* 314. 322 2b dreis.: [⏑⏑⏑̆] *τὸν/τὴν ⌞-μενος⌟* Op. 554. 570 [⏑⏑⏑̆] (*ὑπο*)⌞ ⌟*· σὺ/ὁ δέ δ* 547, *Ψ* 779; ⌞ ⌟ *E* 119, *Φ* 576 [⏑⏑⏑̆] *ὁ δέ μιν* ⌞ ⌟ *N* 387, *τ* 449; *παρα/ὑπο*⌞ ⌟*/η Ψ* 515, *o* 171 3 Stamms. in d. brevia 3a zweis.: [⏑̄–] *ἔφθης λ* 58 [–⏑̄] *-ίῃ N* 815 [–⏑̄] *-νει δέ τε I* 506, *Φ* 262 3b dreis.: [–⏑̄⏑] *παρα-ίησι K* 346

Σχ sch. min. PStrassb. inv. Gr. 1015, 3.1 zu *E* 119: [*φθ*]*αμενος· φ*[*θ*]*αφα*[*ς, προ*...[, PMilVogl 119, 16 zu *K* 346:].[...] *παρα-νη*, PAmh 18, 8.101 zu *o* 171: *υ*[*ποφ*]*θαμενη·* *προ-σασα*, sch. D *E* 119: *-μενος· -σας, H* 144: *ὑπο-ς· προσας. προλαβών, I* 506: *-νει· προῆκει. προλαμβάνει, K* 346: *παρα-ίησι· παραδράμοι. -σῃ τῇ ταχύτητι τῶν ποδῶν*, 368: *-ίῃ · -σειεν, Λ* 51: *-ν δὲ μέγα· μεγάλως ἔ-σαν. προέλαβον τοὺς ἱππεῖς. τινὲς ὑπερβατὸν τοῦτο νοοῦσι. μεγάλως κοσμηθέντες ἔ-σαν. τὸ οὖν μέγα τῷ κοσμηθέντες συντάττεται*, 451: *φθῇ· προέλαβεν. ἔ-σεν*, auch *Π* 314, *N* 815: *-ίῃ· -σῃ, Π* 861: *φθήῃ · -νει. -σει, Ψ* 444: *φθήσονται· -νουσιν, δ* 547: *ὑπο-μενος· προλαβών*, so öfter

L [1]Curtius, Tempora u. Modi 246f.; [2]J. La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 147; [3]Ludwich, Textkritik I 277; [4]Mutzbauer, Tempuslehre I 193f.; [5]C. J. Ogden, De infinitivi finalis vel consecutivi constructione apud priscos poetas Graecos, New York 1909, 17; [6]Meister, Kunstspr. 203; [7]Schwartz, Odyssee 326; [8]Kuiper, Gl. 21, 1933, 289–294; [9]Sommer, Frage 8 A.3; [10]Werner, *η* und *ει* vor Vokal 27; [11]Heubeck, Kadmos 4, 1965, 144f.; [12]Ruijgh, Mn. IV 21, 1968, 120; [13]Ruijgh / van Krimpen, Mn. IV 22, 1969, 117ff.; [14]Athanassakis, Gl. 49, 1971, 3; [15]C. Charalambakis, Phthano, Diss. Heidelberg 1976, 9–24; [16]Sommer, Nachlaß 114ff.; [17]Heubeck, Kl. Schr. 313;

B jem.m *zuvorkommen*, jem.n *überholen*, auch m. komp. *ἤ* (*Ψ* 444, *λ* 58) u. gen. comp. (*Λ* 51); *Λ* 51 durch *μέγ'*, *N* 815 durch *πολύ*, *Π* 322 u. *H* 144 (in II) durch *πρίν* verstärkt; zu d. Konstr.möglichk.n (B I 1; 2) s. L[2]; L[8] 291f.; L[15] 9ff.; zuweilen sind mehrere vertretb. (z.B. *I* 506, in B I 2); zum Diath.untersch. s. Neuberger, in: SCI 2, 1975, 18f. – Wortf.: s. L[15] 20ff. I Simplex 1 m. Akk.-Obj. (*Ψ* 779 u. *λ* 58 nicht ausgedrückt) 1a als verb. fin.: *Φ* 262 (Gl.) *-νει* (Wasser auf abschüssigem Gelände) *δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα* (sc. den Grabenbauer) *überholt λ* 58 (Od. zum toten Elpenor:) „*πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;* ' *ἔφθης πεζὸς ἰὼν ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ*" *du kamst früher zu Fuß an als ich zu Schiff*, and. L[15] 12 1b im Partizip: *Ψ* 779 *κρητῆρ' αὖτ' ἀνάειρε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,* ' *ὡς ἦλθε* ⌞*-μενος*⌟ *E* 119 (Diom. betet zu Ath.:) *ὅς* (Pand.) *μ' ἔβαλε* ⌞ ⌟ *καὶ ἐπεύχεται*" *N* 387 *ὁ* (Idom.) *δέ μιν* (Asios) ⌞ ⌟ *βάλε δουρί Φ* 576 (Gl.) *εἴ περ γὰρ* ⌞ ⌟ (Jäger) *μιν* (Panther) *ἢ οὐτάσῃ ἠὲ βάλῃσιν τ* 449 *ὁ δέ μιν* (Od.) ⌞ ⌟ *ἔλασεν σῦς ' γουνὸς ὕπερ* Op. 570 *τὴν* (Schwalbe im Frühling) ⌞ ⌟ *οἶνας περιταμνέμεν· ὡς γὰρ ἄμεινον* 2 m. präd. Partizip: *I* 506 (Phoinix zu Ach.:) „(*ἄτη*) *πολλὸν ὑπεκπροθέει, -νει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν ' βλάπτουσ' ἀνθρώπους*" *stürzt die Menschen vorher ins Unglück* (L[15] 10) *Π* 314 *Φυλεΐδης δ' Ἄμφικλον ἐφορμηθέντα δοκεύσας ' ἔφθη* ⌞*ὀρεξάμενος*⌟ *πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος ' μυὼν ἀνθρώπου πέλεται traf vorher*, vgl. L[16] 322 *τοῦ* (Maris) *δ' ἀντίθεος Θρασυμήδης ' ἔφθη* ⌞ ⌟ *πρὶν οὐτάσαι bevor der se. Bruder Antil. verwunden konnte*, vgl. Leaf z.St.; L[15] 11 A.2 u. 12 *Ψ* 805 (Ach. ruft auf zum Zweikampf in Waffen:) „*ὁππότερός κε φθῇσιν* ⌞ ⌟ *χρόα καλόν,* ' ... ' *τῷ μὲν ἐγὼ δώσω κτλ.*, zur Form vgl. L[10] *χ* 91 *ἀλλ' ἄρα μιν* (Amphin., der zur Tür hinaus entwischen wollte) *φθῇ* ' *Τηλέμαχος κατόπισθε βαλὼν χαλκήρεϊ δουρὶ ' ὤμων μεσσηγύς K* 368 *ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων ' -ίῃ ἐπευξάμενος βαλέειν* (den zu d. Schiffen fliehenden Dolon), *ὁ* (Diom.) *δὲ δεύτερος ἔλθοι Π* 861 (Hektor zum toten Patr.:) „*τίς δ' οἶδ' εἴ κ' Ἀχιλεὺς Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο ' φθήῃ ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι;*", vgl. L[5] *Λ* 451 (Od. zum getöteten Sokos:) „*φθῇ σε τέλος θανάτοιο κιχήμενον, οὐδ' ὑπάλυξας*", zu ähnl. Wendg.n m. *κιχάνω* vgl. L[13] 124f. *N* 815 (Aias zu Hektor:) „*ἦ κε πολὺ -ίῃ εὖ ναιομένη πόλις ὑμὴ ' χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε*", als d. Schiffe von euch *Ψ* 444 (Men. beim Wagenrennen zu se. Pferdegespann:) „*φθήσονται τούτοισι* (d. Pferden des Antil. werden früher d. Füße ermatten) *πόδες*

καὶ γοῦνα καμόντα ' ἢ ὑμῖν· ἄμφω γὰρ ἀτέμβονται (entbehren) *νεότητος*" *π* 383 (Antin. zu d. Freiern:) „*ἀλλὰ φθέωμεν ἑλόντες* (sc. den Tel.) *ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος ' ἢ ἐν ὁδῷ*" *ω* 437 (Eupeithes, V. des Antin., ruft zum Kampf:) „*ἀλλ' ἴομεν, μὴ φθέωσι περαιωθέντες ἐκεῖνοι* (die um Od.)" *Λ* 51 (*πρυλέες*, Vorkämpfer, die vom Wagen gestiegen waren) *φθὰν δὲ μέγ' ἱππήων* (weit vorher als d. Wagenlenker) *ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες, ' ἱππῆες δ' ὀλίγον μετεκίαθον*, vgl. L[15] 10f. Op. 554 *τὸν* (Boreas) *-μενος ἔργον τελέσας οἰκόνδε νέεσθαι*

II Kompos., im Partizip außer *K* 346, m. Akk.-Obj.; lt. L[15] 14f. sem. nicht diff. u. nicht wesentl. vom Simplex unterschieden, bloß metri causa verwendet

παρά (*X* 197 nicht ausgedrückt, vgl. L[15] 14): *an d. Seite zuvorkommen* *K* 346 (Od. zu Diom.:) „*εἰ δ' ἄμμε παρα-ίησι* (Dolon) *πόδεσσιν*", vgl. L[10]; L[15] 16f. m. A.2; Hainsworth, Iliad z.St. *X* 197 *τοσσάκι μιν* (Hektor) *προπάροιθεν ἀποστρέψασκε* (Ach.) *παρα-ς ' πρὸς πεδίον Ψ* 515 *Ἀντίλοχος Νηλήϊος ἤλασεν ἵππους ' κέρδεσιν* (List), *οὔ τι τάχει γε, παρα-μενος Μενέλαον*

ὑπό : *unerwartet zuvorkommen*, s. L[9] *H* 144 (Nestor:) „*πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑπο-ς ' δουρὶ μέσον περόνησεν, ὁ* (Areïthoos) *δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη*", zur La. vgl. L[3] *δ* 547 (Proteus zu Men. in dessen Erz.:) „*ἢ γάρ μιν* (Aeg.) *ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης ' κτεῖνεν ὑπο-μενος*" *ο* 171 *τὸν* (Men.) *δ' Ἑλένη τανύπεπλος ὑπο-μένη φάτο μῦθον*

D v.l.: *ν* 384; ci.: *π* 369 (vgl. L[7]; L[15] 11 A.3)

G. Markwald

φθέγγομαι [9[i], 8[o], 2[H], 2[b], 1[c]] E uns., s. Chantraine, Dict. s.v.; vgl. auch L[2.17]; Wortbildg. regelmäßig (s. Frisk s.v.). — Abl.: *φθογγή/ος, βαρύ/λιγύφθογγος*

F *ἐ-γοντο* 2, *-γοντο* 1, *-γονθ'* 1, *-γωμεθα* 1, *-γεο* 2, *-γεσθ'* 1, *-γομενου* 2, *-γομενη* 1; *-ξομ'* 1; *-ξατο* 3, *-ξατ'* 1, *-ξάμενος* 4, *-ξαμένου* 1, *-ξαμένη* 1

M 1 Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄] *-ξομ'/ατ'* *Φ* 341, *Σ* 218 [⏑̄] *-γονθ'/εσθ'* Th. 831, h. Ap. 164 **1b** dreis.: [⏑̄⏑⏑] *-γεο δ'* *K* 67; *-γεο* 85; ⌞*-ξατο*⌟ *δ'* fr. inc. sed. 19 p. 109 Dav.; ⌞ ⌟ Th. 168 [⏑̄⏑⏑] ⌞ ⌟ *Φ* 213 **1c** viers.: [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-γομένου/ξάμενος δ'* *K* 457 = *χ* 329, *φ* 192; *-γομένη* h. Merc. 484; ⌞*-ξάμενος*⌟ *τὸν δ'* *K* 139; ⌞ ⌟ *δ'* *ξ* 492; ⌞ ⌟ *Λ* 603 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ξαμένου* *ι* 497; *-ξαμένη τὸν δὲ* *Ω* 170 **2** Stamms. in d. brevia dreis.: [-⏑̄⏑] *δὲ -γοντο καλεῦντες* *μ* 249 viers.: [⏑̄-⏑̄⏑] *τοὶ δ' ἐ-γοντο καλεῦντες* *κ* 229. 255 [-⏑̄⏑⏑] *-γώμεθα* *κ* 228

Σχ sch. D *K* 457: *-γομένου· τὸ στόμα εἰς τὸ -ξασθαι κινοῦντος προῦλαβεν οὖν ἡ πληγὴ τὴν φωνήν*

L auch zu *φθογγή* u. *φθόγγος*; [1]Mutzbauer, Tempuslehre I 61f.; [2]P. D. Ch. Hennings, Homers Odyssee, Berlin 1903, 557; [3]Hermann, Sprachw. Komm. (zu *ι* 167); [4]Diehl, RhM 89, 1940, 88. 93; [5]Porzig, Satzinhalte 252; [6]Fournier, Dire 46. 229; [7]Bolelli, SIFC 24, 1950, 116; [8]W. Merlingen, in: *Μνήμης χάριν* II, 58; [9]Laser, H. 86, 1958, 414 A.2; [10]Gagnepain, Noms 76f.; [11]Krapp, Akust. Phänomene 23; [12]Gualandri, Helikon 5, 1965, 408f.; [13]Führer, Formproblem 26ff.; [14]Tschiedel, ZRGG 27, 1975, 22–39; [15]Förstel, Apollonhymnos 303ff.; [16]Kahn, Critique, 36, 1980, 132; [17]Taillardat, RPh 57, 1983, 27; [18]K. Dickson, Nestor, New York u. London 1995, 196f.; [19]P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996

B *tönen, Laut geben, sich bemerkb. machen*, vgl. L[4] 88; L[13]; L[19] 28. 91ff.; nie artikuliertes Sprechen (außer *Φ* 213, vom Skam., wo aber wohl nicht an natürl. Sprechen, viell. an e. tiefes Blubbern aus d. Wasser gedacht ist); wenn durch Reden, ist e. Verb d. Sagens hinzugesetzt (*αὐδάω, εἰπεῖν, καλέω*), vgl. L[19] 95f.; von Menschen u. Göttern (B 1), nur h. Merc. 484 von e. Leier (B 2), aber *Σ* 218 Schrei Ach.s (*ἤϋσε*), durch Ath. unterstützt (als Echo?), m. Trompetenschall verglichen; schwierig u. vieldisk. *K* 457 (vom Todesschrei?), s. z.St. in 1b, *K* 138f. durch *ἰωή* aufgenommen. — Wortf.: *ἀυδάω, ἀΰω, βοάω, γέγωνα, ἠπύω, φωνέω* **1** *Laut geben* **1a** *sich bemerkb. machen*, durch Räuspern, Rufen od. sonstwie, auch vom Tonfall (vgl. L[19] 93ff.) *K* 67 (Ag. schickt Men. durch d. Lager der Gr.:) „*-γεο δ' ἦ κεν ἴησθα καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι ' πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον ' πάντας κυδαίνων*" 85 (Nestor, von Ag. geweckt:) „*-γεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;*" 139 *ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε* (den Od.) *Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ ' ⌞-ξάμενος⌟· τὸν δ' αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ' ἰωή, ' ἐκ δ' ἦλθε κλισίης κτλ.* *Λ* 603 *αἶψα δ' ἑταῖρον ἑὸν Πατροκλῆα προσέειπε* (Ach.) ' ⌞ ⌟ *παρὰ νηός· ὁ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας ' ἔκμολεν vom Schiff aus rufend*, vgl. L[19] 94f. *ι* 497 (Gef.n zu Od.:) „*εἰ δὲ -ξαμένου τευ ἢ αὐδήσαντος ἄκουσε* (Polyph.), ' *σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς καὶ νῆϊα δοῦρα ' μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών*" *Laut ertönen läßt* *κ* 228. 229 (Polites zu Gef.n:) „*ἀλλὰ -γώμεθα θᾶσσον.*" ' *ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, τοὶ δ' ἐ-γοντο καλεῦντες.* ' *ἡ* (Kirke) *δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα κτλ.* = 255 (Euryl. zu Od.) Th. 168 *ὣς φάτο* (Gaia zu ihren Kindern, sie sollen sich an ihrem V. rächen) · *τοὺς δ' ἄρα πάντας ἔλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν ' -ξατο* ‖ *Ω* 170 *στῆ* (Iris) *δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσηύδα ' τυτθὸν -ξαμένη* ⌞*m. leiser Stimme*⌟ *ξ* 492 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „*-ξάμενος δ' ὀλίγῃ ὀπί με πρὸς μῦθον ἔειπε· ' „σίγα νῦν, μή τίς σευ Ἀχαιῶν ἄλλος ἀκούσῃ*" ⌞ ⌟ *φ* 192 *-ξάμενός* (Od.) *σφ'* (Phil. u. Eum.) *ἐπέεσσι προσηύδα μειλιχίοισι sagte zu ihnen in freundl. Ton* **1b** *schreien* *K* 457 *-γομένου* (Dolon, von Diom. enthauptet) *δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη* = *χ* 329 (Leiodes, von Od. enthauptet; *-γομένη* v.l., cf. Hainsworth, Iliad ad l.) *Todesschrei?*, pro: Leaf z.St.; contra: L[2.9]; zu ant. Komm.n L[12]; wohl eher e. Wimmern od. Stöhnen *Σ* 218 *ἔνθα στὰς* (Ach.) *ἤϋσ', ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη ' -ξατ'· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν.* ' *ὡς δ' ὅτ' ἀριζήλη φωνή, ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ ' ...* ' *ὣς τότ' ἀριζήλη φωνὴ γένετ' Αἰακίδαο.* ' *οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὄπα χάλκεον Αἰακίδαο κτλ.*, vgl. L[19] 96; als Echo Ach.s? *Φ* 341 (Hera zu Heph.:) „*μὴ δὲ πρὶν ἀπόπαυε τεὸν μένος* (gg. den Fluß), *ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ ' -ξομ' ἐγὼν ἰάχουσα, τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ*" *μ* 249 *ἐμὲ* (Od.) *δὲ -γοντο* (von Skylla gepackte Gef.n) *καλεῦντες ' ἐξονομακλήδην* fr. inc. sed. 19 p. 109 Dav. *-ξατο δ' ἠνίοχος νηὸς κυανοπρῴροιο* **2** *tönen*, vgl. L[4] 93 *Φ* 213 *βαθέης δ' ἐκ -ξατο* (Skam.) *δίνης·* ' „*ὦ Ἀχιλεῦ κτλ.*", vgl. L[19] 94f. Th. 831 *φωναὶ* (des Typhoeus) *δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι, ' παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι ἀθέσφατον· ἄλλοτε μὲν γὰρ ' -γονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε ' ταύρου ἐριβρύχεω μένος ἀσχέτου ὅσσαν ἀγαύρου, ' ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος κτλ.* h. Ap. 164 *πάντων δ' ἀνθρώπων φωνὰς καὶ κρεμβαλιαστὺν* (*βαμβαλιαστύν* v.l.) ' *μιμεῖσθ' ἴσασιν* (d. del. Mädchen Ap.s) · *φαίη δέ κεν αὐτὸς ἕκαστος ' -γεσθ'· οὕτω σφιν καλὴ συνάρηρεν ἀοιδή*, s. ausf. L[14] (im Sinne d. Glossolalie d. „Pfingstwunders" in Apg. 2,1–13 gedeutet); L[15] h. Merc. 484 (Hermes zu Ap.:) „*-γομένη* (die Leier) *παντοῖα νόῳ χαρίεντα διδάσκει ' ῥεῖα συνηθείῃσιν ἀθυρομένη μαλακῇσιν*"

D *φθεγ.ξ..αμένη* POxy. 4452, fr. 1,14; *φθέγγουσα* v.l. h. Merc. 486 für *φεύγουσα* (*θέλγουσα* ci.) G. Markwald

φθείρω [3[i], 1[o], 3[H]] E root meaning in PIE 'float / flow away', see LIV[2] 213f. and L[4]. — Deriv.: *θυμοφθόρος*

F *-ουσι* 3; *διαφθέρσει* 1; intrans.: *διέφθορας* 1; *-εσθ(ε)* 1; *-όμενοι* 1

Σχ sch. D *N* 625: *διαφθέρσει· διαφθερεῖ. ἀπολέσει, O* 128: *διέφθορας· διέφθαρσαι*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 55; [2]Chantraine, Gr. h. I 173. 425. 449; [3]Shipp, Studies 116. 306; [4]Jamison, in: Festschr. Rix 244 ff. (etym. interpret. of Th. 876, *ρ* 246, *Φ* 128; cf. LIV[2] 214; CEG 6, 2001, 158)

B *to harm, ruin, destroy* and intrans. *become harmed etc.*, surprisingly seldom, prosaic wd.: 4× dir. sp. + 3[H]; (epicized) Aeol. fut.: *N* 625 (in II). – Wd f l d.: *ἀμαλδύνω, βλάπτω, δηλέομαι, διαραίω, λύω, μινύθω, ὄλλυμι, πημαίνω; τείρω* (psychic), cf. *θυμοφθόρος* **I** simplex imperfective pres. and pf. mid. ptc. *harm, bring ruin to* **1a** act. *ρ* 246 (Eum. to Mel.:) *„τῷ κέ τοι ἀγλαΐας γε διασκεδάσειεν* (Od.) *ἀπάσας,' τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις, ἀλαλήμενος αἰεὶ ' ἄστυ κάτ'· αὐτὰρ μῆλα κακοὶ -ουσι νομῆες" während* <...> (Ameis-H.), *mentre ... rovinano* (Privitera, Odissea vol. V) but poss. proverb (see vol. I 1579,6 ff., cf. L[4] 249; *δ* 318 ff.) Th. 876 *ἄλλαι μὰψ αὖραι ἐπιπνείουσι θάλασσαν ' ... ' πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θυίουσιν ἀέλλῃ· ' ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄεισι διασκιδνᾶσί τε νῆας ' ναύτας τε -ουσι· κακοῦ δ' οὐ γίνεται ἀλκὴ ' ἀνδράσιν, οἳ κείνῃσι συνάντωνται κατὰ πόντον*, more general than 'kill', see LSJ s.v. I 2: perh. act. of II 4 'wander, drift' (otherwise West: „drowning", Schönberger: „bringen den Seeleuten Tod") 879 *αἱ δ' αὖ καὶ κατὰ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόεσσαν ' ἔργ' ἐρατὰ -ουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων, ' πιμπλεῖσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ ruin, spoil* **1b** mid.: *Φ* 128 (Ach. at Scamander to Trs.:) *„-εσθ' εἰς ὅ κεν ἄστυ κιχείομεν Ἰλίου ἱρῆς ' ὑμεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δ' ὄπιθεν κεραΐζων" gehe es euch schlimm* (Pape); *may you perish! ruin take you!* (LSJ); „used as in Attic" (L[3] 336) Op. 178 *νῦν ... γένος ἐστὶ σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἦμαρ ' παύσονται καμάτου καὶ ὀιζύος οὐδέ τι νύκτωρ ' -όμενοι* (*τειρ-* v.l. pap. suppl. et rec. West, rec. Solmsen, *γιν-* Clem. Al., *στειν-* Eust.)· *χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας.' ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμείξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.' Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος being distressed, suffering*; „ref. to disease" Smith, CW 74, 1980, 147 defending *φθ.*, cf. *τείρω* B 2 (end) and Mimn. fr. 2,15 W. (*νοῦσον ... θυμοφθόραν*)

II compd. *δια-* perf. fut. and pf. *completely ruin, destroy* *N* 625 (Men. to Trs.:) *οὐδέ τι θυμῷ ' Ζηνὸς ... χαλεπὴν ἐδείσατε μῆνιν ' ξεινίου, ὅς τέ ποτ' ὔμμι διαφθέρσει πόλιν αἰπήν"*, see s.v. *πόλις* B I 3 b β (end); form: L[2] 173. 449, see L[3] 116 intrans. pf. (L[2] 425): *O* 128 (Ath. to Ares:) *„μαινόμενε, φρένας ἠλέ, διέφθορας· ἦ νύ τοι αὔτως ' οὔατ' ἀκουέμεν ἐστί, νόος δ' ἀπόλωλε καὶ αἰδώς" completely distraught* (synt.: see Leaf ad l.; later in tragedy dir. w. *φρένας*, see LSJ)

D v.l. *o* 354 W. Beck

Φθίη [14[i], 1[o], 2[H]] **E** zu *φθίνω* (?), s. Chantraine, Dict. s.v.; vgl. *Δαρδανίη* zu *Δάρδανος* (Risch 117 f.)

F *-ης* 5, *-η* 1, *-ην* 10; *-ηφι* **M 1** Stamms. im longum, zweis.: [⏑̄] *-ην I* 479 **2** Stamms. in d. brevia **2a** zweis.: [-⏑̄] *ἐς -ην T* 299 [-⏑̄] *ἐν -η ἐριβώλακι A* 155; *-ην δ'* 169; *-ην B* 683 [-⏑̄] *ἐσχατιὴν -ης, I* 484; *ἀγγελι, Π* 13; *ἐκ -ης I* 253 = 439 = *Λ* 766; *-ην ἐρίβωλον I* 363; *τε -ην δέ T* 330 [-⏑̄] *ἀν' Ἑλλάδα τε -ην τε I* 395, *λ* 496 metr. unbest.: ... *-ην ἐξίκετο μητέρα μήλων* Hes. fr. 211,1. fr. 212,8 **2b** dreis.: *-ηφι T* 323

Σχ sch. min. P. Turner 13 zu *A* 155: *Φθ[ιη]· πολι[ς] τη[ς Θ]ρσσαλιας* **L** [1]Hampe, Gymn. 63, 1956, 4 f.; [2]Wace-Stubbings, Companion 296 f.; [3]Giovannini 35. 39 A.4; [4]H.S.-L 128 ff.; [5]Griechenl.-Lex. 535 ff. (s.v. Pharsalos); [6]Vicaire, REG 83, 1970, 340; [7]Papamichael, Dodone 11, 1982, 213 ff.; [8]L. Muellner, The Anger of Ach., Ithaca u. London 1996, 142 m. A.22 (m. Lit.); [9]Visser, Kat. 654 ff. (m. Lit.); [10]Mackie, ColbyQ 38,2, 2002, 163 ff.; [11]Nakassis, TAPhA 134, 2004, 216 A.4; [12]C. C. Tsagalis, Epic Grief, Berlin 2004, 150 f.; [13]Steinhart, CQ 57, 2007, 283 f.

B wahrsch. Landregion m. gleichnam. Hauptort (L[1.9]; Basler Komm. zu *B* 683; L[4]; and. L[2.3.5]); Heimat Ach.s, auch Wohnsitz des Patr. (*I* 253 = 439 = *Λ* 766; zu se. Erz. vgl. L[7]) sowie des Phoinix, der an d. Grenze über d. Doloper (s. s.v. *Δόλοπες*) herrschte (*I* 484); Herrschaftsgebiet des Pel. (nb. *Ἑλλάς* [s.d.] genannt *λ* 496) u. der Myrm. (*B* 683, *T* 299, *λ* 496); bei gutem Wetter von Tr. aus in drei Tagen zu Schiff zu erreichen (*I* 363); m. gutem Boden (*A* 155, *I* 479 *ἐριβῶλαξ, I* 363 *ἐρίβωλος*, vgl. L[11]), hügeliges Grasland, da reich an Schafen (*I* 479 *μητέρα μήλων*, Hes. fr. 211,1. 212,8); in Il. u. Od. (außer im Schiffskat.) nur in dir. R.; lt. L[10] in assoz. Vbd. m. *φθίω* (s.d.) zu sehen; vgl. auch den Traum des Sokrates, Pl., Cri. 44 A (dazu L[6]); L[8.12.13]. Sonst. St.n s. in M

G. Markwald

φθῑνύθω [7[i], 8[o], 1[H], 2[b]] **E** *-θω*-Erw. wie *μινύθω*; Basis *φθινυ-* auch in *φθίνω* aus **φθινϝω*, s. dort

F *-ει* 1, *-ειν* 1, *-ουσι()ν* 8, *-ω* 1, *-ον* 1, *-εσκε* 1, *ἀποουσι* 3, *κατα-ουσα* 1, *ἀμφιπερι-ει* 1

M 1 dreis.: [⏑⏑⏑̄] *-ω σ* 204; *-ειν B* 346 [⏑⏑⏑̄] *-ει δ' π* 145; *ἀμφιπερι-ει* h. Ven. 271; *-ον P* 364 **2** viers.: [⏑⏑⏑̄⏑] *θυμὸν ἀπο-ουσι Π* 540; *δὲ -ουσιν Φ* 466, *ξ* 95; *-ουσι Z* 327, *μ* 131 [⏑⏑⏑̄⏑] *θυμός, ἀπο-ουσι δὲ λαοί, E* 643; ⏑ ⏑ Op. 243; *κατα-ουσα δέ* h. Cer. 353; *-ουσι/εσκε φίλον κῆρ κ* 485, *A* 491; *δὲ -ουσιν α* 250 = *π* 127; ⏑ ⏑ *ϑ* 530

Σχ sch. D *A* 491: *-εσκε· διέφθειρεν. ἔτηκε, B* 346: *-ειν· φθείρεσθαι. 'ἕνα' δὲ 'καὶ δύο' εὐ'φυέστερον αἰνίττεται 'Αχιλλέα καὶ Πάτροκλον. ἕτεροι δὲ 'ἕνα καὶ δύο' ἀντὶ τοῦ Θερσίτην καὶ ἕτερον τοιοῦτον, P* 364: *-ον· ἐφθείροντο. ἀνῃροῦντο* (so auch *E* 643), *α* 250: *-ουσι· φθείρουσιν* (ähnl. *σ* 204). *ἐλαττοῦσιν*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 301 f.; [2]W. Lindblad, Die Bed.entw. des Präf. KATA in Kompos., Helsingfors 1922, 124; [3]Benveniste, Origines 194; [4]Heitsch, Aphroditeh. 24; [5]H. B. Rosén, Strukturalgramm. Beiträge zum Verständnis Homers, Amsterdam 1967, 24 A.18; [6]Berres, H. 103, 1975, 264; [7]van Effenterre, Kadmos 16, 1977, 46; [8]Biraud, Cratyle I, 1984, 38; [9]Lamberterie, *-υς* I 200 ff.; [10]A. Seibel, Volksverführung als schöne Kunst, Frankfurt a. M. 1994, 398 f.; [11]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999

B *φ. dépérir, φθίνω* (s.d.) *périr* ('vom Sein ins Nichtsein gehen'), opp. *γίγνομαι* ('vom Nichtsein ins Sein gehen'): L[3]; dagg. L[9] 200 (*φ.* eher: *etre détruit brutalement*); vgl. L[1]; Chantraine, G. h. I 327; ders., Morph. hist. 228; sonst s. auch L[11] 160 f. – Wortf.: *δηϊόω* (s.d.), *θνῄσκω, κτείνω, μινύ(θ)ω, ὄλλυμι* (s.d.), *πίπτω, φθείρω, φθίνω* **I** Simplex: *schwinden (lassen), B* 346 in Vbd. m. *ἐάω* **1** intrans. *schwinden* **1a** Menschen u. Tiere (im Blick auf größere Massen): *B* 346 (Nestor zu Ag.: „herrsche du) *τοῦσδε δ' ἔα -ειν ἕνα καὶ δύο, τοί κεν 'Αχαιῶν ' νόσφιν βουλεύωσ'· ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται αὐτῶν"*, s. L[10] *Z* 327 (Hektor zu Alex.:) *„λαοὶ μὲν -ουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος ' μαρνάμενοι" P* 364 *παυρότεροι* (von den Gr.) *δὲ πολὺ -ον· μέμνηντο γὰρ αἰεὶ ' ἀλλήλοις ἀν' ὅμιλον ἀλεξέμεναι φόνον αἰπύν Φ* 466 (Ap. zu Pos.:) *„οἳ* (Menschen) *φύλλοισιν ἐοικότες ἄλλοτε μέν τε ' ζαφλεγέες τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες,' ἄλλοτε δὲ -ουσιν ἀκήριοι"* ‖ *μ* 131 (Kirke zu Od.:) *„γόνος δ' οὐ γίνεται αὐτῶν* (Rinder- u. Schafherden des Helios), *' οὐδέ ποτε -ουσι"* **1b** Körperteile: *ϑ* 530 (Gl.) *τῆς* (um d. sterbenden Mann weinende Frau) *δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ -ουσι παρειαί π* 145 (Eum. zu Tel.:) *„στοναχῇ τε γόῳ τε ' ἥσται*

ὀδυρόμενος (Laertes), *-ει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς*" 2 trans. *schwinden lassen, verzehren* **2a** Obj. konkr.: *α* 250 (Tel. zu Ath./Mentes:) „*τοὶ* (Freier) *δὲ -ουσιν ἔδοντες ' οἶκον ἐμόν*" *richten zugrunde* (Schadewaldt) = *π* 127 (Tel. zu Od.) *ξ* 95 (Eum. zu Od.:) „*οἶνον δὲ -ουσιν* (Freier) *ὑπέρβιον ἐξαφύοντες*" **2b** Obj. abstr.: *A* 491 *ἀλλὰ -εσκε* (Ach.) ‹*φίλον κῆρ*› *' αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε* *κ* 485 (Od. zu Kirke:) „*θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη* (nach Hause zurückzukehren) *' ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ -ουσι* ‹ › *' ἀμφ' ἔμ' ὀδυρόμενοι*", zur Konstr. s. L[5]: *verzehren um mich ihr Herz* *σ* 204 (Pen.: „Art. möge mir e. sanften Tod senden) *ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν ' αἰῶνα -ω, πόσιος ποθέουσα φίλοιο*", vgl. *ε* 160 f.; L[9] 202 f.; L[11] 114

II Kompos.: *ἀμφιπερι-* *ringsum schwinden* h. Ven. 271 (Aphr. zu Anch.:) „*φλοιὸς* (Laub d. Bäume) *δ' ἀμφιπερι-ει, πίπτουσι δ' ἄπ' ὄζοι, ' τῶν δέ χ' ὁμοῦ ψυχὴ λείποι φάος ἠελίοιο*", vgl. L[4]

ἀπο- *verschwinden, verzehren* *E* 643 (Tlep. zu Sarp.:) „*σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμός, ἀπο-ουσι δὲ λαοί*", zu Verben d. Vernichtg. bzw. Rettg. s. L[7] Op. 243 *μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων, ' λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν, ἀπο-ουσι δὲ λαοί*, s. L[6] ‖ *Π* 540 (Glaukos zu Hektor:) „*οἳ* (Verbündete der Tr.) *σέθεν εἵνεκα τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης ' θυμὸν ἀποουσι*", vgl. Formel *ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν*; (L[8])

κατα- *zunichte machen*, vgl. L[2]; Richardson z.St. h. Cer. 353 (*μήδεται*, Dem.) *φθῖσαι φῦλ' ἀμενηνὰ χαμαιγενέων ἀνθρώπων ' σπέρμ' ὑπὸ γῆς κρύπτουσα, κατα-ουσα δὲ τιμὰς ' ἀθανάτων*

D v.l.: *I* 593, *λ* 183 = *ν* 338 = *π* 39, *ρ* 246 G. Markwald

φθίνω, φθίω [22[i], 38[o], 4[H], 3[b]] E ererbt; s. LIV[2] 150–152; urspr. athem., s. Risch 271; myk. im Ptz. Pf. *e-qi-ti-wo-e*, s. L[14] (noch nicht im DMic.; zur Länge des *-ι-* auch L[13] 5 ff. – Abl.: *-νύθω*; *φθισήνωρ, φθισίμβροτος, Φθίη*?

F Akt. Präs.: *-νουσιν* 3, *-ῃς* 1, *-νέτω* 1, *-νοντος* 3, *-νόντων* 4; Fut.: *-σει* 2, *κατα-σει* 1, *-σειν* 1; Aor.: *ἔ-εν* 1, *-σαν* 1, *-σωμεν* 1, *-σαι* 3; Med. Fut.: *-σονται* 1, *-σεσθαι* 2, *-σεσθ'* 1; Aor.: *ἔ-τ(ο)* 1, *-τ(ο)* 1, *ἀπέ-το* 3, *ἐξέ-το* 2, *κατέ-το* 1; *-εται* 1, *-όμεσθα* 1 (Konj.), *ἀπο-μην* 1 (Opt.), *ἀποσθω* 1, *-σθαι* 4, *κατα-σθαι* 1, *-μενος* 2, *-μένου* 1, *ἀπο-μένου* 3, *-μένοιο* 1, *ἀπο-μένοιο* 3, *κατα-μένοιο* 2, *ἀπο-μενον* 1, *-μένοισι* 1, *κατα-μένοισιν* 3, *ἀπο-μένῃ* 1; Pass. Aor.: *ἔ-θεν* 1, *ἀπέ-θεν* 3; Perf.: *ἔ-ται* 1, *ἐ-αθ'* (3. Pl.) 1; zu den Opt. vgl. L[1]; sonst L[4,5,12]

M 1 Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄] *-σθαι ἐνὶ* ‹*Τροίῃ*› *I* 246 [⏑̄–] *-σειν/σεσθ' ἐν* ‹ › *Π* 461, *Ω* 86; *-σαι* h. Cer. 352 **1b** dreis.: [⏑̄⏑⏑] *-νέτω* *ε* 161 [⏑̄–⏑̄] *-νουσιν* *λ* 183 = *ν* 338 = *π* 39; *-σεσθαι* *ν* 384 [⏑̄–⏑̄] *-νόντων/ος* *κ* 470 = *τ* 153 ≅ *ω* 143 = Th. 59 / *ξ* 162 = *τ* 307 2 Stamms. im breve: **2a** zweis.: [⏑̄⏑] *ἔ-τ'* *Σ* 100 **2b** dreis.: [⏑̄⏑⏑] *ἐ-αθ'* *A* 251 [⏑̄⏑⏑] *ἀπὸ δ' ἔ-θεν ἐσθλοὶ ἑταῖροι, ψ* 331; *πάντες ἀπέ*‹ › *ε* 110 = 133 = *η* 251; *πάντα κατέ-το* *δ* 363; *νηῶν/ὸς ἐξέ-το* *ι* 163, *μ* 329; *ἀπέ-το* *θ* 581, *ο* 268. 358; *ἔ-εν/ται* *Σ* 446, *υ* 340 ‖ [⏑⏑⏑] *-μενός* h. Cer. 482; *ἀπο-μένου/ον/η* *Σ* 499, Th. 606 / *Γ* 322 / *ο* 357 [⏑⏑⏑] *-εται/μενος* *Y* 173, *Θ* 359 [⏑⏑⏑] *(ἀπο)-μένου* *Π* 581, *ω* 88 **2c** viers.: [⏑⏑⏑] *παιδὸς ἀπο*‹*-μένοιο*› *Σ* 89; *(κατα)*‹ › *λ* 558, *X* 288 [⏑⏑⏑] *κατα-μένοισιν ἀνάσσειν/ων* *λ* 491 / Th. 850, h. Cer. 347; *παῖδα κατα*‹*-μένοιο*› *γ* 196; *ἀπο*‹ › *πυθοίμην/ηται* *T* 322. 337; *-όμεσθα* *Ξ* 87; *-μένοισι* *ω* 436 3 Stamms. in d. brevia: **3a** eins.: [–] *-τ'* *λ* 330 **3b** zweis.: [–] *-σει/σαι/σθαι* *Z* 407, *π* 428, *ξ* 117; *-ῃς* *β* 368 [–] *ἀργαλέῃ* ‹*-σθαι οἷς ἐν μεγάροισιν*› *N* 667; ‹ › *ο* 354; *ἀργαλέῃ -σει* *X* 61; *κατα-σει* *ε* 341; *-σαν* *υ* 67; *-σαι* *δ* 741; *ἀπο-σθω* *Θ* 429 [–] *ἀπο-μην* *κ* 51; *κατα-σθαι* *β* 183 **3c** dreis.: [–⏑] *-σονται/σεσθαι ὑπ'/ἀπ'* *Λ* 821, *T* 329 [–⏑] *-σωμεν* *π* 369 [–] *-νοντος* Op. 798

Σχ sch. min. Pap. Cairo Masp. 67331 zu *Σ* 446: [*εφθ*]*ιεν αντι του εφ*[*θορεν*], P. Amh. 18 zu *ο* 268: *α*[*πε*]*φθειτο*, P. Amh. 18 zu *ο* 357: *αποφθ*[*ε*]*μενη*, sch. D *A* 251: *ἐ-ατ'· ἐφθάρησαν*, *Z* 407: *-σει· φονεύσει. διαφθείρει*, *Θ* 429: *ἀποσθω· φθαρείτω*, *I* 246: *-σθαι· διαφθαρῆναι*, *Λ* 821: *-σονται· ἀναιρεθήσονται. φθαρήσονται*, *Ξ* 87: *-όμεσθα· φθαρῶμεν. ἀπολούμεθα*, *Y* 173: *-εται· φθείρεται*, *β* 183: *κατα-σ(εσ)θαι· καταφθαρῆναι*, *γ* 196: *κατα-μένοιο· ἀποθανόντος*, *δ* 741: *φθεῖσαι· διαφθεῖραι*, *ε* 161: *-νέτω· φθειρέσθω*, 341: *κατασει· φθαρῆναι ποιήσει*, *η* 251: *ἀπέ-θον· διεφθάρησαν* (ähnl. *θ* 581), *κ* 51: *ἀπο-μην· ἀποφθαρείην. ἀναιρεθείην*, *λ* 330: *φθεῖται· ἐπιλίποι*, *ξ* 117: *φθεῖσθαι· φθαρῆναι. ἀποθανεῖν*, 162: *-νοντος (μηνός)· λ γοντος*, *π* 369: *-σωμεν· ἀνέλωμεν*

L [1]Curtius, Tempora 256; [2]La Roche, Textkritik 375; [3]J. Classen, Beobachtungen über d. hom. Sprachgebrauch, Frankfurt a.M. 1879, 59; [4]Ahrens, Kl. Schr. 22; [5]Mutzbauer, Tempuslehre I 216 ff.; [6]Wackernagel, Unt. 75 ff.; [7]Wecklein, Textkrit. Stud. II. 51; [8]Marzullo, Maia 1, 1948, 75; [9]van der Valk, Text. Crit. Od.; [10]Leumann, Hom. Wört. 212 f. A.4; [11]West, Ptol. Pap. 276; [12]O. Kujore, Greek Polymorphic Presents, Amsterdam 1973, 47 f.; [13]Anziferowa, Eirene 20, 1983; [14]García-Ramon, MSS 51, 1990, 7–20; [15]Hackstein, Sprachform 272 A.18 (m. Lit.); [16]Mackie, ColbyQ 38,2 2002, 165 f. u. 169 ff.

B *schwinden (lassen)*, zur linguist. bzw. assoz. Vbd. m. *Φθίη* (Heimat Ach.s) in *Σ* 79-100 u. *T* 295-337 s. L[16]; zu *-νοντος μηνός* u. ähnl. Ausdrücken s. unten in 1b, u. vgl. L[10]; zum hes. Kalendersystem s. West, Op. p. 349 f.; zu *φθεισ-* statt *φθῖσ-* s. L[2,6,8]. – Wortf.: s. *θνήσκω* I Simplex 1 intrans. **1a** Personen (*Y* 173, im Gl., e. Löwe) *sterben, umkommen* (Med., Akt. nur *β* 368 in 1a*β*) **1aα** viele od. mehrere: *A* 251 *τῷ* (Nestor) *δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων ' ἐ-αθ'*, lt. L[15] Plqupf. *I* 246 (Od. zu Ach.:) „(*ταῦτ' αἴνῶς δείδοικα*) *ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη ' -σθαι ἐνὶ Τροίῃ ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο*" *Λ* 821 (Patr. zu Euryp.:) „*ἦ ἤδη -σονται* (Gr.; *φθείσονται* v.l., West in editione, cf. praefationem p. XXXVI) *ὑπ' αὐτοῦ* (Hektor) *δουρὶ δαμέντες;*", vgl. Vorbem. *Ξ* 87 (Od. zu Ag.: „*Ζεὺς ἔδωκε*) *ἀργαλέους πολέμους, ὄφρα -όμεσθα ἕκαστος*" *ω* 436 (Eupeithes zu d. Gr. auf Ith.:) „*οὐκ ἂν ἐμοί γε μετὰ φρεσὶν ἠδὺ γένοιτο ' ζωέμεν* (wenn Od. lebt), *ἀλλὰ τάχιστα θανὼν -μένοισι* (*προτέροισι* v.l., cf. L[9] 39) *μετείην*" *den Toten*, vgl. L[3] h. Cer. 482 *ὅς δ' ἀτελὴς ἱερῶν ... οὔ ποθ' ὁμοίων ' αἶσαν ἔχει -μενός περ ὑπὸ ζόφῳ εὐρώεντι* — *Y* 173 (Gl.) *ἤν τινα πέφνῃ* (Löwe) *' ἀνδρῶν, ἢ αὐτὸς -εται πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ* **1aβ** einzelne (Ach., Od., Hektor, Patr., Tel., Euchenor, Epeigeus, Laertes in Umschr. durch *θυμός*): *T* 329 (Ach.:) „*θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει ' οἶον* (sc. nicht auch Patr.) *ἐμὲ -σεσθαι* (*φθείσεσθαι* ci., West in editione) *ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο ' αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ*" *Ω* 86 *ὅς* (Ach.) *οἱ* (Thetis) *ἔμελλε ' -σεσθ' ἐν Τροίῃ ἐριβώλακι τηλόθι πάτρης* *λ* 558 (Od. zum toten Aias:) „*σεῖο δ' Ἀχαιοὶ ' ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο ' ἀχνύμεθα -μένοιο διαμπερές*" — *ν* 384 (Od. zu Ath.:) „*ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο ' -σεσθαι* (*φθήσεσθαι, πείσεσθαι* v.l.; *φθείσεσθαι* ci.) *κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον*", m. inn. Akk., vgl. Chantraine, Gr. h. II 41 *ξ* 117 (Od. in Verkleidg. zu Eum.:) „*φῆς δ' αὐτὸν* (d. Herr von Ith.) *-σθαι Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς*" *υ* 340 (Tel. zum Freier Agelaos:) „*ὅς* (Od.) *που τῆλ' Ἰθάκης ἢ ἔ-ται ἢ ἀλάληται*" — *Θ* 359 (Ath. zu Hera:) „*οὗτός* (Hektor) *γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε ' χερσὶν ὑπ' Ἀργείων -μενος ἐν πατρίδι γαίῃ*" *Σ* 100 (Ach. zu Thetis:) „*ὁ* (Patr.) *μὲν μάλα τηλόθι πάτρης ' ἔ-τ'*" *β* 368 (Eurykl. zu

Tel.:) „*κακὰ φράσσονται* (Freier) *ὀπίσσω,* ' *ὥς κε δόλῳ -ῃς* (*φθείῃς* multorum v.l., *-εαι* ci.)", s. Odyssey z.St. *N* 667 *πολλάκι γάρ οἱ* (se. S. Euchenor) *ἔειπε γέρων ἀγαθὸς Πολύϊδος* ' *νούσῳ ὑπ' ἀργαλέῃ -σθαι οἷς ἐν μεγάροισιν,* ' *ἢ μετ' Ἀχαιῶν νηυσὶν ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι* *Π* 581 *Πατρόκλῳ δ' ἄρ' ἄχος γένετο -μένου ἑτάροιο* (Epeigeus) — *o* 354 (Eum. zu Od.:) „*Διὶ δ' εὔχεται* (Laertes) *αἰεὶ* ' *θυμὸν ἀπὸ μελέων -σθαι οἷσ' ἐν μεγάροισιν*" *daß d. Lebenswille aus d. Leib schwinde,* ähnl. *H* 131 **1b** Zeiten (Monde, Nächte, Tage) *schwinden* (vgl. Vorbem.): *ε* 161 (Kal. zu Od.:) „*μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν* ' *-νέτω*" *ξ* 162 (Od. zu Eum.:) „*τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,* ' *τοῦ μὲν -νοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο*" = *τ* 307 (Od. zu Pen.) Op. 798 *τετράδ' ἀλεύασθαι -νοντός θ' ἱσταμένου τε* *τ* 153 (Pen. zu Od.:) „*μηνῶν -νόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη*" = *ω* 143 (Schatten Amphimedons zu Ag.) = Th. 59 ≅ *κ* 470 *λ* 183 (tote Antikleia zu Od.:) „*ὀϊζυραὶ δέ οἱ* (Pen.) *αἰεὶ* ' *-νουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δάκρυ χεούσῃ*" = *ν* 338 (Ath. zu Od.) = *π* 39 (Eum. zu Tel.) 330 (Od. zu d. Phäaken: „Ich kann gar nicht alle aufzählen) *πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ -τ' ἄμβροτος*" **2** trans. *töten, verschwinden lassen (i.S.v. umbringen), vernichten, abhärmen*: *Π* 461 *τόν* (Sarp.) *οἱ Πάτροκλος ἔμελλε* ' *-σειν ἐν Τροίῃ ἐριβώλακι τηλόθι πάτρης* *π* 428 (Pen. zu Antin.:) „*τόν* (Eupeithes, den V. des Antin.) *ῥ' ἔθελον* (Ithakesier) *-σαι* (*κτεῖναι, φθεῖσθαι* vv.ll.) *καὶ ἀπορραῖσαι φίλον ἦτορ*" *υ* 67 (Pen. im Gebet zu Art.:) „*τῇσι* (Töchtern des Pand.) *τοκῆας μὲν -σαν* (*φθεῖσαν* v.l., cf. L[11]) *θεοί, αἱ δ' ἐλίποντο* ' *ὀρφαναὶ ἐν μεγάροισι*" — *δ* 741 (Pen. zu ihren Sklavinnen:) „*οἳ* (Freier) *μεμάασιν* ' *ὃν καὶ Ὀδυσσῆος -σαι* (*φθεῖσαι* v.l.) *γόνον* (Tel.) *ἀντιθέοιο*" *π* 369 (Antin. zu Freiern:) „*Τηλέμαχον λοχόωντες, ἵνα -σωμεν* (*φθείσωμεν* v.l.; *-σαιμεν, φθήωμεν* cii.) *ἑλόντες* ' *αὐτόν*" — *X* 61 (Priam. zu Hektor:) „*ὅν* (mich) *ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ* ' *αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ -σει* (*φθείσει* ci., West in editione) *κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα*" — *Z* 407 (Androm. zu Hektor:) „*δαιμόνιε, -σει* (*φθείσει* v.l., West in editione) *σε τὸ σὸν μένος*", vgl. Vorbem. h. Cer. 352 (Hermes zu Hades:) „*ἐπεὶ μέγα μήδεται* (Dem.) *ἔργον* ' *-σαι φῦλ' ἀμενηνὰ χαμαιγενέων ἀνθρώπων* ' *σπέρμ' ὑπὸ γῆς κρύπτουσα, καταφθινύθουσα δὲ τιμὰς* ' *ἀθανάτων*" *Σ* 446 (Thetis zu Heph.:) „*ἤτοι ὁ* (Ach.) *τῆς* (Bris.) *ἀχέων φρένας ἔ-εν* (*ἔσθιεν* ci., cf. L[7])" *zerquälte* (Schadewaldt); vgl. Leaf z.St.; L[13] 22

II Kompos.: *ἀπό dahinschwinden, sterben,* nur Personen u. im Med. od. Pass. **1** verb. fin. (*ψ* 331 in DSV): *θ* 581 (Alkin. fragt Od.:) „*ἦ τίς τοι καὶ πηὸς* ⌞*ἀπέ-τ*⌟ *Ἰλιόθι πρό;*" *o* 268 (Tel. zu Theokl.:) „*νῦν δ' ἤδη* ⌞ ⌟ (Od.) *λυγρῷ ὀλέθρῳ*" 358 (Eum. zu Od.:) „*ἡ* (Antikleia) *δ' ἄχεϊ οὖ παιδὸς* ⌞ ⌟ *κυδαλίμοιο,* ' *λευγαλέῳ θανάτῳ*" *κ* 51 *μερμήριξα* (Od. nach d. Öffnen d. Windsacks), ' *ἠὲ πεσὼν ἐκ νηὸς ἀπο-μην ἑνὶ πόντῳ,* ' *ἢ ἀκέων τλαίην* — *ε* 110 (Hermes zu Kal.:) „*ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέ-θεν* ⌞*ἐσθλοὶ ἑταῖροι*⌟ ' *τὸν* (Od.) *δ' ἄρα κτλ.*" = 133 (Kal. zu Hermes) = *η* 251 (Od. zu Arete), vgl. L[9] 78 *ψ* 331 (Od. in Erz. zu Pen.:) „*ἀπὸ δ' ἔθεν* (nach Rinderfrevel) ⌞ ⌟ ' *πάντες ὁμῶς*" **2** Imp. *soll vergehen* u. Part. (Pf.) *dahingeschieden, tot*: *Θ* 429 (Hera zu Ath.:) „*τῶν* (Krieger) *ἄλλος μὲν ἀπο-σθω, ἄλλος δὲ βιώτω,* ' *ὅς κε τύχῃ*" — *Σ* 499 (Schildbeschreibg.:) *δύο δ' ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποινῆς* ' *ἀνδρὸς* ⌞*ἀπο-μένου*⌟ *ω* 88 (Schatten Ag.s zu dem Ach.s:) „*ἤδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας* ' *ἡρώων, ὅτε κέν ποτ'* ⌞ ⌟ *βασιλῆος* ' *ζώννυνταί τε νέοι καὶ ἐπεντύνωνται ἄεθλα*" Th. 606 *ὁ* (d. Unverheiratete) *δ' οὐ βιότου γ' ἐπιδευὴς* ' *ζώει,* ⌞ ⌟ *δὲ διὰ ζωὴν δατέονται* ' *χηρωσταί* *Σ* 89 (Ach. zu Thetis:) „*νῦν δ' ἵνα καὶ σοὶ πένθος ἐνὶ φρεσὶ μυρίον εἴη* ' *παιδὸς* ⌞*ἀπο-μένοιο*⌟" *T* 322 (Ach.:) „*οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι* (als des Patr. Tod), ' *οὐδ' εἴ κεν τοῦ πατρὸς* ⌞ ⌟ *πυθοίμην*" 337 (Ach.:) „*καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενον* (Pel.) *αἰεὶ* ' *λυγρὴν ἀγγελίην, ὅτ'* ⌞ ⌟ *πύθηται*" *Γ* 322 (Gr. u. Tr.:) „*ὁππότερος τάδε ἔργα* (sc. den Krieg) *μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε,* ' *τὸν δὸς* ⌞*ἀπο-μεν*⌟*ον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω*" *o* 357 (Eum. zu Od.:) „*ἦ* (Antikleia) *ἑ* (Laertes) *μάλιστα* ' *ἤκαχ'* ⌞ ⌟*η*

ἐκ ausgehen, fehlen, Lebensmittel, Plqupf. Pass.: *ι* 163 *οὐ γάρ πω νηῶν* ⌞*ἐξέ-τ*⌟ *οἶνος ἐρυθρός,* ' *ἀλλ' ἐνέην* *μ* 329 *ἀλλ' ὅτε δὴ νηὸς* ⌞ ⌟ *ἤϊα πάντα*

κατα vernichten, vergehen, Akt. (1), Med. (2) u. Pass. (3) **1** *vernichten* *ε* 341 (Ino zu Od.:) „*οὐ μὲν δή σε κατα-σει* (Pos., *καταφθείσει* v.l.), *μάλα περ μενεαίνων*" **2** *aufzehren, umkommen*: *δ* 363 (Men. in Erz. zu Tel.:) „*καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέ-το καὶ μένε' ἀνδρῶν* *β* 183 (Eurym. in Volksrede gg. Halith.:) „*αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς* ' *ὤλετο τῆλ', ὡς καὶ σὺ κατα-σθαι σὺν ἐκείνῳ* ' *ὤφελες*" **3** Part. Plqupf. Pass. *toi sein*: *X* 288 (Hektor zu Ach.:) „*καί κεν ἐλαφρότερος πόλεμος Τρώεσσι γένοιτο* ' *σεῖο* ⌞*κατα-μένοιο*⌟" *γ* 196 (Nestor in Erz. zu Tel.:) „*ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα* ⌞ ⌟ *λιπέσθαι* ' *ἀνδρός*" *λ* 491 (Schatten Ach.s zu Od.: „Ich wollte lieber d. geringste Knecht sein) *ἢ πᾶσιν νεκύεσσι* ⌞*κατα-μένοισιν ἀνάσσ*⌟*ειν*", vgl. L[3] Th. 850 *τρέε δ' Ἀίδης ἐνέροισι* ⌞ ⌟*ων* (*ὑπο-μένοισιν* v.l.) h. Cer. 347 (Hermes zu Hades:) „*Ἄιδη κυανοχαῖτα,* ⌞ ⌟*ων*"

D Minyas fr. 8 West p. 274 *ἡ* (Perseph.) [*δὲ με*]*τὰ -μένοισι πολυ*[*λ*]*λίστῃ βασίλεια,* *β* 107a; v.l.: *χ* 412, Hes. fr. 304,2

G. Markwald

Φθῖοι [3[i]] zu *Φθίη* (?), Gschnitzer, Chiron 1, 1971, 12: „der wohl zu *Φθίη* künstlich gebildete VN"; lt. Wagenvoort, Mn. 24, 1971, 127 m. *φθίνω* zu verbinden: 'die Toten'; gr. Volksstämme der Phthiotis (vgl. KL P. IV Sp. 832; Griechenl.-Lex. 535 ff. [s.v. Pharsalos]), *N* 686 (vgl. Leaf zu 685; Janko, Iliad z.St.) nb. Boiotern (699), Ioniern, Lokrern u. Epeiern im Abwehrkampf um d. Schiffe genannt; Führer *Μέδων* (s.d.) u. *Ποδάρκης* (693; s.d. u. vgl. Michel, Erläuterungen 120; M. B. Sakellariou, The Polis-State, Athen 1989, 383 f.); Epith. *μεγάθυμοι* G. Markwald

Φθιρῶν [1[i]] Berg in d. Gegend von Milet, Lage unbest. (Ameis-H. z.St.) *B* 868 *οἳ Μίλητον ἔχον -ῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον,* zu Loalisierungsversuchen s. ausf. Kirk, Iliad z.St.; Basler Komm. z.St.; sonst vgl. auch Giovannini 11 f.; H. S.-L. 177 f.; zum Epith. auch Leaf z.St. u. LfgrE s.v. G. Markwald

φθισήνωρ [5[i], 2[H]] **E** VG zu *φθίνω* (s.d.); vgl. z.B. L[6]; evtl. in Kurzform des myk. PN *qe-te-se-u* enthalten, vgl. DMic. II 202

M viers.: [-⏑⏑] *ὅτ'/ὁπότ'* ⌞*ἐς πόλεμον -ορα*⌟ *θωρήσσοιτο/ωνται* *K* 78, Th. 431; ⌞ ⌟ *B* 833 = *Λ* 331; ⌞*πόλεμον -ορα*⌟ *Ξ* 43; *ἐν πολέμ*[*ωι -ο*]*ρι* Hes. fr. 25,9 [-⏑⏑] ⌞ ⌟ *I* 604

Σχ sch. D *B* 833: *-ορα· τὸν φθείροντα τοὺς ἄνδρας,* *I* 604: *-ορα· τὸν φθαρτικὸν τῶν ἀνδρῶν*

L [1]Sommer, Frage 38; [2]Kretschmer, Gl. 24, 1936, 246 f.; [3]Hoffmann, Gl. 28, 1940, 34 ff.; [4]Sommer, Nominalkompos. 168 ff.; [5]Björck, Alpha impurum 335; [6]Bader, RPh 43, 1969, 27 f.

B *männermordend,* Beiw. nur zu *πόλεμος*; zu and.n Kompos. m. *-ήνωρ* vgl. L[1–3] *B* 833 *οὐδὲ οὗς παῖδας ἔασκε* (Merops, Seher aus Perkote) ' *στείχειν ἐς πόλεμον -ορα* (*φθεισ-* v.l., cf. ed. West, praef. p. XXXVI) = *Λ* 331 (se. beiden Söhne von Diom. getötet) *I* 604 (Phoinix zu Ach.:) „*εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων πόλεμον -ορα δύῃς* ' *οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι πό-*

λεμόν περ ἀλαλκών" *K* 78 *ᾧ* (sc. Gürtel) *ῥ' ὁ γεραιὸς ' ζώννυθ' ὅτ' ἐς πόλεμον -ορα θωρήσσοιτο* Th. 431 *ὁπότ' ιωνται ' ἀνέρες Ξ* 43 (Ag. zu Nestor:) „*τίπτε λιπὼν πόλεμον -ορα* (*φθεισ-* v.l.) *δεῦρ' ἀφικάνεις;*" Hes. fr. 25,9 *οὔτέ τις ἐν πολέμ[ωι φθισήνο]ρι δακρυόε[ντι ' ἔτλη ἐσάντα ἰδ̣ί̣ω[ν μεῖναι κρατερ]ί̣ον .Μελέαγ[ρον*, vgl. Hirschberger, Komm. 216 ff. – Wortf.: *ἀνδροφόνος, ῥηξήνωρ* (s.d.), *φθισίμβροτος* G. Markwald

φθισίμβροτος [1ⁱ, 1ᵉ] E s. *φθισήνωρ*; vgl. Benveniste, Noms d'agent 165

B *Menschen verderbend*, wie *φθισήνωρ* (s.d.) in krieger.m Zush., metr. gleichw. Ersatzform (Bader, RPh 43, 1969, 17 f.) *N* 339 *ἔφριξεν δὲ μάχη -ος ἐγχείῃσι ' μακρῇς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας χ* 297 *δὴ τότ' Ἀθηναίη -ον αἰγίδ' ἀνέσχεν ' ὑψόθεν ἐξ ὀροφῆς*. – Wortf.: s. *φθισήνωρ* G. Markwald

φθογγή [3ⁱ, 1ᵉ] E Deverb. zu *φθέγγομαι* (s.d.) **Σχ** sch. D *B* 791: *-ήν· φωνήν*, auch *Π* 508 L s. *φθέγγομαι*

B *Stimme*, von Menschen, *ι* 167 auch von Tieren; hom. Form f. att. *φθόγγος* (s.d.; L³); zu Bed. u. Bestimmungsversuch des Bed.untersch. zw. *-ή* u. *φθόγγος* s. L⁴93; L⁵·¹⁰·¹¹; L¹⁹28. 101 ff. *B* 791 *εἶσατο* (Iris) *δὲ -ὴν υἷϊ Πριάμοιο Πολίτῃ N* 216 *τὸν* (Idom.) *δὲ προσέφη κρείων ἐνοσίχθων ' εἰσάμενος -ὴν Ἀνδραίμονος υἷϊ Θόαντι Π* 508 *Γλαύκῳ δ' αἰνὸν ἄχος γένετο -ῆς* (des sterbenden Sarp.) *ἀΐοντι*, vgl. Leaf zu *K* 457; L⁹ ‖ *ι* 167 *Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν ἐγγὺς ἐόντων, ' καπνόν τ' αὐτῶν τε -ὴν ὀΐων τε καὶ αἰγῶν*. – Wortf.: *αὐδή, ἐνοπή, θρόος, ὀμφή, ὄσσα, φωνή, ὤψ* G. Markwald

φθόγγος [1ⁱ, 6ᵉ] E s. *φθέγγομαι*. – Abl.: *βαρύ/λιγύ-ος*

M zweis. 1 Stamms. im longum: [⏑̄] *-ῳ/ον σ* 199, *μ* 159 [⏑̄] *-ον ἄκουσεν/ῃ ψ* 326, *μ* 41 [–̄] *-ον μ* 198 2 Stamms. in d. brevia: [–̆] *-ον ι* 257 [–̆] *-ον E* 234

Σχ sch. min. P.Mich. Schwendner 11, P.Harris 177, P.Strassb., inv. gr. 1015 zu *E* 234: *φθογγον· φωνην*, sch. D *E* 234: *τεὸν -ον ποθέοντες· τὴν σὴν φωνὴν ἐπιζητοῦντες, σ* 199: *-ῳ ἐπερχόμεναι· μετὰ φωνῆς ἐπιοῦσαι* L s. *φθέγγομαι*

B *Ton, Stimme(n)*, von Menschen (2x), sonst von Polyph. u. Sirenen; vgl. L⁴93; L⁵; L⁶229; L⁷; L¹⁰76 f.; L¹¹·¹⁶·¹⁸; L¹⁹77. 101 ff. 120 f.; zum Bed.untersch. zw. *-ος* u. *φθογγή* s.d. *E* 234 (Pand. zu Aen.:) „*μὴ τὼ* (sc. Pferde) *μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον ' ἐκφερέμεν πολέμοιο τεὸν -ον ποθέοντε*" *Klang der Stimme σ* 199 *ἦλθον δ' ἀμφίπολοι λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο ' -ῳ ἐπερχόμεναι m. lauten Stimmen* ‖ *ι* 257 *δεισάντων -ον* (Polyph.s) *τε βαρὺν αὐτόν τε πέλωρον μ* 41 (Kirke zu Od.:) „*ὅς τις ἀϊδρείῃ πελάσῃ καὶ -ον ἀκούσῃ ' Σειρήνων κτλ.*" 159 (Od. zu Gef.n:) „*Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει* (Kirke) *θεσπεσιάων ' -ον ἀλεύασθαι*" 198 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τάς γε παρήλασαν οὐδ' ἔτ' ἔπειτα ' -ον* (*-ῆς, -ήν* vv.ll.) *Σειρήνων ἠκούομεν οὐδέ τ' ἀοιδήν*, vgl. Odyssey z.St. *ψ* 326 (Od erz. Pen.:) *ἠδ' ὡς Σειρήνων ἀδινάων -ον ἄκουσεν*. – Wortf.: s. *φθογγή* G. Markwald

φθονέω [2ⁱ, 8ᵉ, 1ᴴ] E from *φθόνος* (not EGrE), see *ἄφθονος*

F *-έω* 4, *-έεις* 1, *-έει* 1; *ἐπι-έῃς* 1; *-έοιμι* 2; *-έειν* 1; *-έουσ(α)* 1

M 1 disyll. [⏑⏑⏑̄] *-έω* (*τε καί*) *Δ* 55, *σ* 16; *ἐπι-έῃς λ* 149; *-έειν σ* 18; *-έουσ' Δ* 56 [⏑⏑⏑̄] *-έω ζ* 68, *ρ* 400; *-έεις α* 346; *-έει καί* Op. 26 2 quadrisyll. [⏑⏑⏑̄⏑] *-έοιμι* (*καί*) *λ* 381, *τ* 348

L W. Steinlein, *Φθόνος* u. verw.e Begriffe in d. älteren griech. Lit., Diss. Erlangen 1943, 4–5a. 18 f.; Hoffmann, Eth. Term. 33 f. 39; Péron, REG 89, 1976, 266. 282; P. Walcot, Envy and the Greeks, Warminster 1978; Blümner, Interpretation II 43–45

B *to refuse* (simplex and *ἐπι- λ* 149) out of a feeling (*φθόνος*) of begrudging, ungenerous retension (cf. s.v. *ἄφθονος*) w. connot. of the irrational, unjustifiable or senseless; more so than *μεγαίρω* (q.v.) w. which *φθ.* is almost synon., but which in contrast to *φθ.* has instances resulting in peioration / reversal of an existing state (*N* 563, *O* 473, neg. *β* 235; *α* 346 in 2 below somewhat similar); notable preponderance of eating/support (*ρ* 400, *σ* 16. 18, Op. 26, cf. *λ* 149) and entertainment (*α* 346, *λ* 381, Op. 26); the instantiation of an inner disposition (*φθόνος*) is born out by the intrans. synt. (like denom. *μεγαίρω*): gen. rei *ζ* 68, *σ* 18; dat. pers. *ζ* 68, *λ* 149. 381, *τ* 348, Op. 26; a.c.I. *α* 346, *σ* 16; dat. pers. + inf. *λ* 381 (speaker subj. of inf.), *τ* 348; dir. sp. only (2ⁱ in one passage: *Δ* 55. 56; 1ᴴ to Perses, poss. proverb; *μεγαίρω*: dir.sp. exc. *N* 563, *Ψ* 865); the neg. quality of the refusal is mirrored by the freq. neg. of *φθ.* (6× *ζ* 68, *λ* 381, *ρ* 400, *σ* 16. 18, *τ* 348), also use as rebuke (*α* 346, *σ* 16. 18, cf. *ρ* 400) and (irrealis) self-rebuke (*Δ* 55. 56). – Wdfld.: see *μεγαίρω* B wdfld. (vol. III 58,33), *νεμεσίζομαι* B 1 (cf. *νέμεσις α* 346(350) below) 1 w. ref. to something in subj.'s possession w. *ἐάω*: *Δ* 55. 56 (Hera to Zeus:) „*τὰς* (Argos, Sparta, Mycenae) *διαπέρσαι ὅτ' ἄν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι· ' τάων οὔ τοι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι* (a) *οὐδὲ μεγαίρω* (b). ' *εἴ περ γὰρ -έω* (b) *τε καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι* (a), ' *οὐκ ἀνύω -έουσ' ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερός ἐσσι* (55. 56 ath. Arist.). ' *ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον*", almost identical w. *μεγαίρω*; athetesis rejected by Kirk, Iliad ad l. without *ἐάω*: *ζ* 68 (Alkin. to Naus.:) „*οὔτε τοι ἡμιόνων -έω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου ' ... τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην*" *λ* 149 (Teir. to Od.:) „*ὅν τινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων ... ' αἵματος ἄσσον ἴμεν, ὁ δέ τοι νημερτὲς ἐνίψει· ' ᾧ δέ κ' ἐπι-έῃς* (*-έοις, -έεις* vv.ll.), *ὁ δέ τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω*" *deny ἐπι-* app. metr. (cf. *ἐπιτλήτω* only *T* 220 = *Ψ* 591ᵐ), perh. oblique ref. to the sword (vv. 82. 97 f.) *τ* 348 (Od.-beggar to Pen.: „none of those maids, but an old experienced woman) *τῇ δ' οὐκ ἂν -έοιμι ποδῶν ἅψασθαι ἐμεῖο* (ath. Arist.)", A. Roemer, Aristarchs Athetesen, Leipzig, Berlin 1912, 30 ff. (supporting Arist.) – *λ* 381 (Od. to Alkin.: „it's late) *εἰ δ' ἔτ' ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔπειτα ' τούτων σοι -έοιμι καὶ οἰκτρότερ' ἄλλ' ἀγορεύειν, ' κήδε' ἐμῶν ἑτάρων*" *ready to tell more of our story* 2 w. ref. to something in a third party's possession *ρ* 400 (Tel. to Antin.: „don't drive the stranger away,) *δός οἱ ἑλών· οὔ τοι -έω· κέλομαι γὰρ ἐγώ γε*" *σ* 16. 18 (Od.-beggar to Iros:) „*δαιμόνι', οὔτε τί σε ῥέζω κακὸν οὔτ' ἀγορεύω, ' οὔτε τινὰ -έω δόμεναι καὶ πόλλ' ἀνελόντα. ' οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται, οὐδέ τί σε χρὴ ' ἄλλοτρίων -έειν· δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης ' ὥς περ ἐγών, ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάζειν*" Op. 26 *ἐπὶ ἔργον ἐγείρει* (Good Eris) · ' *εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων ' πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρώμεναι ἠδὲ φυτεύειν ' οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων ' εἰς ἄφενος σπεύδοντ'· ἀγαθὴ δ' Ἔρις ἥδε βροτοῖσιν. ' καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων, ' καὶ πτωχὸς πτωχῷ -έει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ grudges*, „*κότος* and *φθόνος* are not in the spirit of the Good Eris, but the idea of rivalry makes the lines relevant enough for Hes. ... presumably proverbs" West ad l.; cf. *ρ* 400, *σ* 16. 18 above; the wish to receive the gifts of a third party rather than have them go to another is closer to the later 'envy'; see also T. Rakoczy, Böser Blick, Tübingen 1996, 54 n.66 – *α* 346 (Tel. to Pen.:) „*τί τ' ἄρα -έεις ἐρίη-*

ρον ἀοιδὸν ' τέρπειν, ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ ' αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος ... ' ... ' τούτῳ δ' οὐ νέμεσις Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν", not out of *φθόνος* but w. falsely imputed *φθόνος*

compd. *ἐπι-* λ 149

D v.l. ε 119 pap. 55 (West, Ptol. Pap. 218) W. Beck

φιάλη [4ⁱ, 1ᴴ, (1ᵉ)] E already Myc. *pi-a₂-ra, pi-ja-ra* DMic. II 118; prob. borrowed acc. to Chantraine, Dict. 1203 f.

Σχ sch. D Ψ 243: *ἀγγείῳ κοίλῳ* L Brommer, H. 77, 1942, 368 f.; Bruns, Arch. Hom. Q 18 f. 37 ff.; Richardson, Iliad ad ll. (w. further lit.)

B *basin-shaped vessel* of metal w. epiths. *ἀμφίθετος, ἀπύρωτος, χρυσείη* (qq.v.); in Hom. only Ψ 1 domestic vessel temporary container for Patr.'s bones: Ψ 243 (Ach. to Grs.:) „*καὶ τὰ μὲν ἐν χρυσέῃ -ῃ καὶ δίπλακι δημῷ ' θείομεν, εἰς ὅ κεν αὐτὸς ἐγὼν Ἄϊδι κεύθωμαι*" 253 *κλαίοντες δ' ἑτάροιο ἐνηέος ὀστέα λευκὰ ' ἄλλεγον ἐς χρυσέην -ην καὶ δίπλακα δημόν, ' ἐν κλισίῃσι δὲ θέντες ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν*; size commensurate w. needed capacity; for containers of remains see s.v. *σορός* (w. wdfld.) object of considerable value given as prize / bride-price for use as caldron: 270 *πέμπτῳ δ' ἀμφίθετον -ην ἀπύρωτον ἔθηκε* 616 *πέμπτον δ' ὑπελείπετ' ἄεθλον, ' ἀμφίθετος -η· τὴν Νέστορι δῶκεν Ἀχιλλεὺς ' Ἀργείων ἀν' ἀγῶνα φέρων*; analogous to the *τρίποδ'* (q.v.) *ὠτώεντα δυωκαιεικοσίμετρον* (264) and the *ἄπυρον ... λέβητα* (q.v.) ... *τέσσαρα μέτρα κεχανδότα, λευκὸν ἔτι* (267 f.); despite reduction of amounts in the preceding context (24 > 4 metra > 2 talents) this *φ.* must be of rel. large size (in rel. to later small *φ.*) and of bronze, which expl. the ostentatious actions of Ach. and enthusiastic response of Nestor (616 ff.) part of bride-price: Hes. fr. 197,2 (Ag. offered for Hel.) *τοσσαύτας δὲ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας, ' πάσας χρυσείας -ας ἐν χερσὶν ἐχούσας*; cf. Ψ 263 f.; here prob. 'epic-size' but scarcely work-implements 2 conveyance of Helios, ridden in by Her. to Geryon in Pan. fr. 9 p. 177 Ber. (= fr. 7 p. 118 Dav. prose ref.; also called *λέβης, δέπας* in prose refs. [Tit. Cycl. fr. 8 p. 14, Pisand. fr. 5 p. 168 Ber.], *δέπας* Stesich. S 17,2 p. 160 Dav., for more see Matthews p. 59) W. Beck

Φιηρίη v.l. *B* 766 für *Πηρείη* (s.d.)

Φίκιον [1ᴴ] (from *Φίξ*:) *hill near Thebes in Boeotia* now called Phragas (Kirsten, RE XIX,2 [1938] 2086 and XX,1 [1941] 1308) Sc. 33 *τάχα δ' ἷξε* (Zeus on his way to Alkm.) *Τυφαόνιον· τόθεν αὖτις ' -ον ἀκρότατον προσεβήσατο μητίετα Ζεύς. ' ἔνθα καθεζόμενος φρεσὶ μήδετο θέσκελα ἔργα*, the orig. mythic function of the *Φ.* as the abode of the Sphinx (*Φίξ* q.v.) not preserved in EGrE, but Zeus's procession from *Τυφ.* (which must be rel. in some way to the geneal. of the Sphinx from *Τυφάων*, cf. Lesky, RE III A [1929] 1713) to *Φ.* where he plans his subsequent adventure (he must have already planned) before proceeding to Thebes seems to be modelled on the advent and depredations of the Sphinx (coming to the city, cf. Lesky 1715) W. Beck

Φιλάμμων [2ᴴ] S. Ap.s u. der *Φιλωνίς* (s.d.), Halbbruder des Autol.: Hes. fr. 64,15 *Φιλωνί[ς ' ἣ τέκεν Αὐτόλυκόν* (s.d.) *τε -ονά τε κλυτὸν αὐδήν, ' τὸν μὲν ὑποδμηθεῖσα ἑκηβόλωι 'Α]πόλ[λ]ωνι, ' τὸν δ' αὖθ' Ἑρμάωνι μιγεῖσ' ἐρατῇ]ι φιλ[ό]τητι*, vgl. Schwartz, Ps.-Hes. 288; Hirschberger, Komm. 264 ff. P. Herc. 243 III, 14 (Prosaref.) .*Φ[ιλάμ]μωνα δ' ἐκ [Φιλωνί]δος τῆς ἐρ[ωμέ]νης τἀδελφ[οῦ γεν]νῆσαι*, vgl. ZPE 61, 1985, 1 G. Markwald

φῑλέω, ἐφῑ́λατο [36ⁱ, 44ᵒ, 14ᴴ, 8ʰ] E Denom. von *φίλος* (s.d.) od. von Kompos. auf *-φιλος*, s. Tucker, Greek Verbs 88 f., 169 f.; *ἐφῑ́λατο* mit *-φῑλ-* < *-p'il-s-* (bereits myk. im PN *pi-ra-me-no*, DMic. II 122), s. Chantraine, Dict. 1205. – evt. Abl. s. bei *φίλος*

F 1 *φῑλ-*: *-ῶ* 1, *-έεις* 1, *-έει* 4, *-εῖ* 8, *-έουσιν* 2, *-έουσ(ι)* 2; *-εον* 2, *ἐ-ει* 7, *-ει* 3, *-έεσκε(ν)* 8; Konj. *-έῃ* 1, *-έῃσιν* 1, *-έωμεν* 1; *-έοι* 2, *-οίῃ* 1; Imp. *-εόντων* 1; *-έειν* 6, *-εῖν* 2, *-ήμεναι* 1; *-έων* 3, *-έοντι* 2, Sg. *-έοντα* 1, Sg. *-έοντ(α)* 1; Akk. *-έοντε* 2; *-έοντες* 1, *-εῦντας* 1; *-έουσα* 4; Fut. *-ήσω* 1; *-ησέμεν* 1; *-ησα* 1, *ἐ-ησε(ν)* 6, *ἐ-ησ(ε)* 1, *-ησε* 4; Aor. *-ήσῃ* 3, *-ῆσαι* 1; *πε-ηκε* 2; Impf. *-έεσθε* 1; Fut. *-ήσεαι* 2, *ἐ-ηθεν* 1

2 *φῑλ-*: *ἐφῑ́λατο* 2, *φῑ́λατο* 1; *φῑ́λωνται* 4; Imp. *φῑλαι* 2

M 1 Stammsilbe im longum 1a zweis. [⏑̯] *νῦν αὖτε μάλιστά ‿με φῑλαι, 'Αθήνη‿ K* 280, *νῦν αὖτ' ἐ‿ E* 117 1b dreis. [⏑̯⏑⏑] *-ατο Y* 304 [⏑̯–⏑̯] *‿-ωνται‿* Th. 97 = h. 25,5 [⏑̯–⏑̯] *‿ ‿* h. Cer. 117 1c viers. [⏑̯⏑⏑] *ἐφί]λατο μητίετα Ζεύς* Hes. fr. 141,21, *ἐ-ατο Παλλὰς 'Αθήνη E* 61 2 Stammsilbe in den brevia 2a zweis. [⏑̯] *-ῶ* h. Merc. 382 [⏑̯] *-ει κ* 14, *ο* 245; *-εῖν* Op. 353 [⏑̯] *-ει δέ με ο* 370; *-εῖ δέ σε ‿μητίετα Ζεύς‿* h. Merc. 469; *-εῖ δέ ἑ‿ ‿ B* 197; *-εῖ δέ ἑ K* 245, Hes. fr. 239,4; *-εῖ H* 280 = *K* 552, *Π* 94, Op. 15; *-εῖν ο* 74 2b dreis. [⏑̯⏑̯] *τὸν -έειν I* 614; *τὸν -έοντ'* Op. 342; *ἐ-ει μ* 450; *ἐ-ησ' I* 481 [⏑̯⏑̯] *‿ἐνδυκέως‿ ἐ-ει η* 256, *ρ* 111; *‿ ‿-έειν ο* 543 = *ρ* 56; *‿ ‿-έων τ* 195 = *ω* 272; *‿ἐκ θυμοῦ‿ -έων I* 486; *‿ ‿-εον I* 343; *-έει I* 342, *ν* 406; *-έουσ' I* 340; *-έῃ* Op. 300; *-εον ε* 135; *-έειν ο* 201 [⏑̯⏑̯] *εἰ γάρ σ' ὦς / εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι -έειν γ* 218. 223; *-έεις καί H* 204; *-έει καί ξ* 128; *ἐ-ει καί Ξ* 491, *ν* 206, *ξ* 62. 146; *-έει θ* 309; *-έουσ' η* 33; *-έοι ο* 305, Op. 788 [⏑̯⏑] *-ησε N* 430; *-ῆσαι ξ* 322 [⏑̯⏑] *-ησε δέ θ* 481, h. Ap. 138 [⏑̯×] *-έωμεν θ* 42; *-οίῃ δ* 692; *-ήσω ξ* 388; *-εῦντας γ* 221; *-ησα Γ* 207; *-ησε E* 423; *-ήσῃ I* 117. 481, *δ* 29 [–⏑̯⏑] *-ωνται* h. Cer. 487 2c viers. [⏑⏑⏑̯⏑] *-έοντα* Op. 353 [⏑⏑⏑̯⏑] *-έοντε θ* 316; *-έεσκε α* 435; *-έεσκεν Z* 15, *I* 450; *ἐ-ησε(ν) θ* 63, Hes. fr. 10a,9, fr. 235,1, fr. 240,6, h. Merc. 508; *πε-ηκε* Hes. fr. 25,32 = *πε-]ηκε* fr. 229,12 [⏑⏑⏑̯⏑] *-έουσά περ· οὐδέ με πείσεις Z* 360ᵐᵉᵈ·ᵉᵃ = *Σ* 126ᵐᵉᵈ·ᵉᵃ; *-έοντέ τε δ* 179; *-έουσά τε A* 196 = 209 [⏑̯⏑⏑] *-ήσεαι α* 123, *ο* 281; *-ησέμεν δ* 171; *-ήμεναι X* 265 [⏑⏑⏑̯⏑] *-έουσιν Y* 122; *-έεσκε α* 264, *ρ* 257; *-έοντι θ* 208; *ἐ-ησεν* h. Merc. 574; *-έεσθε N* 627 [⏑⏑⏑̯×] *μάλιστα δέ μιν -έεσκε Γ* 388ᵐᵉᵈ·ᵉᵃ = *η* 171ᵐᵉᵈ·ᵉᵃ; *-έεσκεν σ* 325; *-έουσιν ξ* 83; *-έῃσιν ο* 70; *-έοντι I* 614; *-έοντες θ* 545; *-εόντων ω* 485; *ἐ-ησα Γ* 415; *ἐ-ηθεν B* 668 3 Text defekt *ἐ]κ θυμοῦ φ[ιλε[* Hes. fr. 58,4

Σχ sch. D *Z* 15: *ἐξένιζεν* (ebenso sch. min. P. Haun. 3 z.St.), sch. min. P. Amh. 18 zu *ο* 201: *ξε]νιζειν*, P. Amh. 18 zu *ο* 281: *ξ]ενισθησηι* ‖ zum Stamm *φῑλ-* ((*ἐ*)*φῑ́λατο, φῑ́λωνται, φῑλαι*) sch. D *E* 61: *ἐ-ησεν* (ebenso *Y* 304), *E* 117: *-ε'· ἀντὶ τοῦ -ησον* (ebenso sch. min. P. Aphrod. Lit. II z.St.)

L Landfester, philos; Tucker, Greek Verbs 88 f., 169 f.; G. Kloss, Unters.en zum Wortf. 'Verlangen/Begehren' im fgrE, Göttingen 1994 (Hypomnemata 105), Index S. 204; D. Konstan, Friendship in the Classical World, Cambridge 1997; R. Zaborowski, La crainte et le courage dans l'Iliade et l'Odyssée, Warszawa 2002, 91, 111–114. 118

B *jem. als einen der Seinen betrachten od. behandeln* (Landfester, philos [s. L]) *φ.* bezeichnet das Herstellen u./od. Unterhalten persönl. (face-to-face-)Zugehörigk. u. Vertrauth. meist in Zweierbzhg.en od. Intimgruppen (Primärgruppen); darüber hinaus gelegentl. in größeren Gruppen (z.B. *ω* 485 in 1aα; *ξ* 83, Hes. fr. 240,6, h. Ap. 138 am Ende von 1bβ); das Agens (die göttl. od. menschl. Pers., die den zwei od. mehr Parteien umfassenden soz. Prozess initiiert) ist i.d.R. soz. höher gestellt als das Patiens od. ihm gleich gestellt; od., im Falle von Menschen, älter; od. fungiert als Gastgeber ggüber einem An-

kömmling; Textstellen, an denen das soz. Verh. umgekehrt erscheint, sind auffällig — je nach den Sit.en fächert φ. sich in einige Spezialbed.en auf, die allerd. mangels begriffl. Schärfe nicht systemat. von einander zu scheiden sind: z.B. *gastl. aufnehmen, gastl. verkehren* (vgl. Σχ); *(in einem Haushalt od. einer Sippe) jem.em eng verbunden sein; jem.en an sich binden; jem.en lieben; mit jem.em gemeinsame Sache machen; jem.en (aus)erwählen.* — Gliederg.: **1** Präs., σ-Aor., Pf.; **1a** Agens Mensch(en), Patiens: **1aα** Mensch(en), **1aβ** Gotth.; **1b** Agens Insel (= die Menschen dort), Patiens Gotth.; **1c** Agens Gotth.(en), Patiens: **1cα** Gotth.(en), **1cβ** Mensch(en), **1cγ** geograph. Ort (= die Menschen dort), **1cδ** *ἔργα* (= die menschl. Urheber der *ἔργα*); **1d** *φ. die Eigenschaft haben, pflegen,* m. Inf.; **2** Aor.stamm φῑλ- (Med.). — Wortf.: *ἀγαπά(ζ)ω, αἰδέομαι, αἱρέω* (s.u. G: parallel zu *εἵλετο* 'wählen' h.Ap.138), *ἀρήγω* ⌊(u. dort Wortf.)⌋, *ἀσπάζομαι* ⌊ ⌋, *δειδέχαται* ⌊ ⌋, *δέχομαι, ἐέλδομαι* ⌊ ⌋, *εἴωθα, παρίσταμαι, κήδομαι, κομέω, κομίζω, ὀαρίζω, ὀπίζομαι, τί(μά)ω, χαρίζομαι* B2 ⌊ ⌋; Ggs. *ἐχθαίρω* ⌊ ⌋, *πέμπω* **1** Präs., σ-Aor., Pf. **1a** Agens Mensch(en) **1aα** Patiens Mensch(en) **1aαaa** Sit. der gastl. Aufnahme, des gastl. Umgangs (oft in Vbd. m. Wörtern des Stammes *ξε(ι)ν-*); Agens ist der/die Gastgeber(in) *Z*15 (Axylos) *ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισι·* ' *πάντας γὰρ -έεσκεν, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων nahm sie gastl. auf* *o*70. 74 (Men. zu Tel.: „ich will dich nicht bei mir festhalten) *νεμεσσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ* ' *ἀνδρὶ ξεινοδόκῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν -έῃσιν (besonders stark an sich bindet),* ' *ἔξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.* ' *ἶσόν τοι κακόν ἐσθ', ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι* ' *ξεῖνον ἐποτρύνῃ καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκῃ.* ' *χρὴ ξεῖνον παρεόντα -εῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν*" *solange ein Gast da ist, soll man ihn einbinden, sobald er gehen will, ihn fortlassen* *Γ*207 (Ant. zu Hel.:) „*τοὺς δ'* (Od. u. Men.) *ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι -ησα,* ' *ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά*" *nahm sie gastl. auf* *N*627 (Men. zum toten Peisandros:) „... *μευ κουριδίην ἄλοχον καὶ κτήματα πολλὰ* ' *μάψ οἴχεσθ' ἀνάγοντες, ἐπεὶ -έεσθε παρ' αὐτῇ*" *weil ihr in ihrer Nähe Gäste wart* *α*123 (Tel. zu Ath.:) „*χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι -ήσεαι*" *δ*29 (Eteoneus zu Men.:) „*ἀλλ' εἶπ', ἤ σφωϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,* ' *ἢ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε -ήσῃ*" 171 (Men. zu Peisistr.:) „*καί μιν* (Od.) *ἔφην ἐλθόντα -ησέμεν ἔξοχα πάντων* ' *Ἀργείων*" *ξ*322 ('Bettler' = Od. zu Eum.: „beim Thesprotenkönig hörte ich von Od.) *κεῖνος γὰρ ἔφασκε* ' *ξεινίσαι ἠδὲ -ῆσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαῖαν*" *δ*179 (Men. zu Peisistr.:) „*καί κε θάμ' ἐνθάδ' ἐόντες* (Men., Od.) *ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν ἡμέας* ' *ἄλλο διέκρινεν -ἐοντέ τε τερπομένω τε*" *η*33 ('Mädchen' = Ath. zu Od.: „die Phäaken *οὐ ξείνους*) *ἀνθρώπους ἀνέχονται* ' *οὐδ' ἀγαπαζόμενοι -ἐουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθῃ*" *θ*42 (Alkin.:) „*αὐτὰρ οἱ ἄλλοι* ' *σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ* ' *ἔρχεσθ', ὄφρα ξεῖνον ἑνὶ μεγάροισι -ἐωμεν*" 208 (Od. zu den Phäaken: „mögen alle gg. mich wettstreiten) *πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος·* ' *ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν -ἐοντι μάχοιτο;*" 545 (Alkin.:) „*εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,* ' *πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τὰ οἱ δίδομεν -ἐοντες*" *κ*14 *μῆνα δὲ πάντα -ει με* (Aeol. den Od.) *καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα,* ' *Ἴλιον Ἀργείων τε νέας καὶ νόστον Ἀχαιῶν* *ν*206 (Od. zu sich selbst: „wäre ich bei den Phäaken geblieben!) *ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλῆων* ' *ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐ-ει καὶ ἔπεμπε νέεσθαι*" *ο*201 (Tel. zu Peisistr.: „verlass mich hier) *μή μ' ὁ γέρων* (Nestor) *ἀέκοντα κατάσχῃ ᾧ ἐνὶ οἴκῳ* ' *ἱέμενος -ἐειν· ἐμὲ δὲ χρεὼ θᾶσσον ἱκέσθαι*" 281 (Tel. zu Theokl.:) „*οὐ μὲν δή σ' ἐθέλοντά γ' ἀπώσω νηὸς ἔΐσης,* ' *ἀλλ' ἔπευ· αὐτὰρ κεῖθι -ήσεαι, οἷά κ' ἔχωμεν*" 543 (Tel. zu Peiraios:) „*καὶ νῦν μοι τὸν ξεῖνον* (Theokl.) *ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν* ⌊' *ἐνδυκέως -ἐειν καὶ τιέμεν, εἰς ὅ κεν ἔλθω*⌋" = *ρ*56 (Tel. zu Pen.: „den Theokl.) *ἐγὼ προὔπεμψα σὺν ἀντιθέοισ'* ' *ἑτάροισι,* ' *Πείραιον δέ μιν ἠνώγεα προτὶ οἶκον ἄγοντα* ⌊ ⌋" *ξ*128 (Eum. zu Od.: „wer als Landstreicher nach Ith. kommt) *ἐλθὼν ἐς δέσποιναν ἐμὴν ἀπατήλια βάζει·* ' *ἡ δ' εὖ δεξαμένη -ἐει καὶ ἕκαστα μεταλλᾷ*" 388 (Eum. zu Od.:) „*μήτε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο μήτε τι θέλγε·* ' *οὐ γὰρ τοὔνεκ' ἐγώ σ' αἰδέσσομαι οὐδὲ -ήσω,* ' *ἀλλὰ Δία ξένιον δείσας*" *ο*305 *τοῖς δ'* (zu Eum. u. dessen Männern) *Ὀδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω πειρητίζων,* ' *ἤ μιν ἔτ' ἐνδυκέως -ἐοι μεῖναί τε κελεύοι* ' *αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ ἢ ὀτρύνειε πόλινδε* *ρ*111 (Tel. zu Pen.:) „*δεξάμενος δέ με κεῖνος* (Nestor) *ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν* ' *ἐνδυκέως ἐ-ει, ὡς εἴ τε πατὴρ ἑὸν υἷα* ' *ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν·* *ὣς ἐμὲ κεῖνος* ' *ἐνδυκέως ἐκόμιζε σὺν υἱάσι κυδαλίμοισιν*" *τ*195 ('Aithon' = Od. zu Pen.) „*τὸν* (Od.) *μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,* ' *ἐνδυκέως -ἐων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων*" = *ω*272 (Od. zu Laertes) h.Cer.117 (Keleos' Töchter zu Dem.: „in der Stadt gibt es Frauen) *αἵ κέ σε -ωνται ἡμὲν ἔπει ἠδὲ καὶ ἔργῳ*" **1aαbb** Sit. der engen Verbundenh. (in einem Haushalt, einer Sippe od. sonstigen Gruppe), des Bindens an die eigene Pers., des Liebens; Agens ist meist der/die soz. höher Gestellte, im Verh. Mann/Frau der Mann *Γ*388 (*γρηῒ εἰροκόμῳ*) *ἥ οἱ* (Hel.) *Λακεδαίμονι ναιετοώσῃ* ' *ἤσκειν εἴρια καλά, μάλιστα δέ μιν -ἐεσκε Hel. war ihr immer besonders eng verbunden* *I*340. 342. 343 (Ach. zu Od.:) „*ἦ μοῦνοι -ἐουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων* ' *Ἀτρεΐδαι; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων* ' *τὴν αὐτοῦ -ἐει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν* ' *ἐκ θυμοῦ -εον δουρικτητήν περ ἐοῦσαν*" *lieben* 450 (Phoinix zu Ach.: „mein Vater zürnte mir wegen einer Kebsfrau) *τὴν αὐτὸς -ἐεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν,* ' *μητέρ' ἐμήν*" *liebte* 481in.-ex. (Phoinix zu Ach.: „Pel.) *με πρόφρων ὑπέδεκτο,* ' *καί μ' ἐ-ησ' ὡς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα -ήσῃ* ' *μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι,* ' *καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν*" *begünstigte mich, stattete mich aus* *N*430 (Idom. tötete) *Ἀλκάθοον, γαμβρὸς δ' ἦν Ἀγχίσαο,* ' *πρεσβυτάτην δ' ὤπυιε θυγατρῶν Ἱπποδάμειαν,* ' *τὴν περὶ κῆρι -ησε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ* ' *ἐν μεγάρῳ* *η*171 (Alkin. hieß seinen Sohn Laod. aufstehen) *ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν -ἐεσκε* *ξ*62 (Eum. zu Od.:) „*ἦ γὰρ τοῦ γε θεοὶ κατὰ νόστον ἔδησαν,* ' *ὅς κεν ἔμ' ἐνδυκέως ἐ-ει καὶ κτῆσιν ὄπασσεν*" *ξ*146 (Eum. zu Od.:) „*τὸν μὲν* (den Od.) *ἐγών, ὦ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ' ὀνομάζειν* ' *αἰδέομαι· περὶ γάρ μ' ἐ-ει καὶ κήδετο θυμῷ*" *ο*370 (Eum.:) „*αὐτὰρ ἐμὲ χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐκείνη* (Antikleia) ' *καλὰ μάλ' ἀμφιέσασα ποσίν θ' ὑποδήματα δοῦσα* ' *ἀγρόνδε προΐαλλε· -ει δέ με κηρόθι μᾶλλον*" ‖ seltener ist Agens der/die soz. niedriger Gestellte (im Verh. Mann/Frau die Frau): *Z*360 (Hektor:) „*μή με κάθιζ', Ἑλένη, -ἐουσά περ· οὐδέ με πείσεις*" *besteh nicht darauf, dass ich Platz nehme, so eng du mich vereinnahmen willst* *ρ*257 *αὐτίκα δ' εἴσω ἷεν* (Mel. in den Palast), *μετὰ δὲ μνηστῆρσι καθῖζεν,* ' *ἀντίον Εὐρυμάχου· τὸν γὰρ -ἐεσκε μάλιστα an ihn machte er sich immer vorzugsweise heran* (ähnl. seine Schwester Melantho, s. die folgende St.) *σ*325 *ἥ γ'* (Melantho) *Εὐρυμάχῳ μισγέσκετο καὶ -ἐεσκεν schlief immer mit ihm und machte sich an ihn heran / liebte ihn*; nicht auffällig ist dies an Textstellen, die die Liebe von älteren Diener(inne)n zu anvertrauten Kindern od. zu ihren Herr(inn)en beschreiben: *I*486 (Phoinix zu Ach.:) „*καί σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελ'* ' *Ἀχιλλεῦ,* ' *ἐκ θυμοῦ -ἐων*" *liebte dich* *α*435 (Eurykl. trug für Tel. brennende Fackeln) *καί ἑ μάλιστα* ' *δμῳάων -ἐεσκε καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα* *ν*406 (Ath. zu Od.: „der Schweinehirt) *παῖδά τε σὸν -ἐει καὶ ἐχέφρονα*

Πηνελόπειαν" **1aαcc** sonstige Sit.en *I* 614in.-ex. (Ach. zu Phoinix:) „*οὐδέ τί σε χρὴ ' τὸν* (Ag.) *-έειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι -έοντι*" *du sollst nicht mit ihm gemeinsame Sache machen, damit du mir nicht zum Feind wirst: ich rechne dich doch zu den Meinen* *X* 265 (Ach. zu Hektor:) „*οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ -ήμεναι, οὐδέ τι νῶϊν ' ὅρκια ἔσσονται*" *unmöglich, dass ich und du gemeinsame Sache machen* *α* 264 (Ath. zu Tel.: „Ilos gab dem Od. das Pfeilgift nicht) *ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· -έεσκε γὰρ αἰνῶς*" *er war immer eng mit ihm verbunden* *δ* 692 (Pen. zu Medon:) „*ἥ τ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων· ' ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον κε -οίη*" *gegen den einen hegt er Hass, dem anderen ist er zugetan* *ω* 485 (Zeus zu Ath.:) „*ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο ' ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους -εόντων ' ὡς τὸ πάρος*" *sie sollen einander als die Ihrigen behandeln* Op. 342 *τὸν -έοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι* 353in.-med. *τὸν -έοντα -εῖν, καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι* **1aβ** Patiens Gottheit Op. 15 *ἡ μὲν γὰρ* (die 'schlechte' *Ἔρις*) *πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει, ' σχετλίη· οὔ τις τήν γε -εῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ' ἀθανάτων βουλῇσιν Ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν* **1b** Agens Insel (= die Menschen dort), Patiens Gotth. Ap. > Delos: h. Ap. 138 (Delos freute sich) *γηθοσύνῃ ὅτι μιν θεὸς εἵλετο οἰκία θέσθαι ' νήσων ἠπείρου τε, -ησε δὲ κηρόθι μᾶλλον* **1c** Agens Gotth.(en) **1cα** Patiens Gotth.(en) Aphr. > Ares: *θ* 309. 316 (Heph. zu den Göttern: „schaut) *ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα ... 'Αφροδίτη ' αἰὲν ἀτιμάζει, -έει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα.* ' (5 VV.) ' *οὐ μέν σφεας ἔτ' ἔολπα μίνυνθά γε κείμεν οὕτω, ' καὶ μάλα περ -έοντε*" *lieben* Ap. > Hermes: h. Merc. 574 *οὕτω Μαιάδος υἱὸν ἄναξ ἐ-ησεν 'Απόλλων ' παντοίῃ φιλότητι, χάριν δ' ἐπέθηκε Κρονίων* *gewann für sich durch vielerlei Gefälligkeiten* Hera > Her.: Hes. fr. 25,32 (einst hasste, *ἤχθηρε*, Hera den Her.) *νῦν δ' ἤδη πε-ηκε, τίει δέ μιν ἔξοχον ἄλλ[ων ' ἀθανάτων* *nun hat sie ihn auf ihrer Seite* = fr. 229,12 Hermes > Ap.: h. Merc. 508 *Ἑρμῆς ' Λητοΐδην ἐ-ησε διαμπερὲς ὡς ἔτι καὶ νῦν* Hermes > Zeus: h. Merc. 382 (Hermes zu Zeus:) „*'Ἠέλιον δὲ μάλ' αἰδέομαι καὶ δαίμονας ἄλλους, ' καὶ σὲ -ῶ καὶ τοῦτον* (Ap.) *ὀπίζομαι*" Zeus > Hermes: h. Merc. 469 (Hermes zu Ap.:) „*-εῖ ... σε μητίετα Ζεὺς ' ἐκ πάσης ὀσίης, ἔπορεν δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα*" **1cβ** Patiens Mensch(en) ausgehend von Ap.: *Π* 94 (Ach. zu Patr.: „führe deine Leute nicht gg. die Troer) *μάλα τούς γε -εῖ ἐκάεργος 'Απόλλων· ' ἀλλὰ πάλιν τρωπᾶσθαι*" *hält eng mit den Tr. zusammen* Hes. fr. 235,1 *'Ιλέα, τὸν ῥ' ἐ-ησεν ἄναξ Διὸς υἱὸς 'Απόλλων* von Aphr.: *Γ* 415 (Aphr. zu Hel.: „*μή μ' ἔρεθε, μή σε μεθείω) τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐ-ησα*" *E* 423 (Ath. zu Zeus: „Aphr. verführte Hel.) *Τρωσὶν ἅμα σπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλα -ησε*" von Ath.: *K* 245 (Diom. zu den Gr.: „wie könnte ich Od. vergessen, der tapfer ist) *-εῖ δέ ἑ Παλλὰς 'Αθήνη*" 552 (s. unter 'Zeus') *γ* 218. 221. 223 (Nestor zu Tel.:) „*εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι -έειν γλαυκῶπις 'Αθήνη, ' ὡς τότ' 'Οδυσσῆος περικήδετο ...* ' (1 V.) ' *οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ -εῦντας, ' ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς 'Αθήνη· ' εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι -έειν κήδοιτό τε θυμῷ, ' τῶ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο*" von Dem.: Op. 300 *ἐργάζευ, Πέρση, ... ὄφρα σε Λιμὸς ' ἐχθαίρῃ, -έῃ δέ σ' ἐυστέφανος Δημήτηρ ' αἰδοίη, βιότου δὲ τεὴν πιμπλῇσι καλιήν* von Hera: *A* 196 *ἦλθε δ' 'Αθήνη ' οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε ⌊θεὰ λευκώλενος Ἥρη, ' ἄμφω* (Ach., Ag.) *ὁμῶς θυμῷ -έουσά τε κηδομένη τε⌋* = 209 (Ath. zu Ach.: „*ἦλθον οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε*) ⌊ ⌋" von Hermes: *Ξ* 491 (*Πηνέλεως οὔτασεν 'Ιλιονῆα, υἱὸν Φόρβαντος*) *τόν ῥα μάλιστα ' 'Ερμείας Τρώων ἐ-ει καὶ κτῆσιν ὄπασσε* Hes. fr. 10a,9 (Aigimios zeugte) <*Δυμᾶνά τε*>] *πάμφυλόν τε ' <μιχθεὶς> ...]θεῖ τὴν περὶ π[άσ]ης ' <ἡλικίης ἐ-ησε θεῶν βασί>]λεια καὶ ἀνδρῶν* zu Kontext u. Erg. s. ed. pr. P. Turner 1 von Hypnos: Hes. fr. 239,4 (*οἶνος*) *σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέει γλῶσσάν τε νόον τε ' δεσμοῖς ἀφράστοισι, -εῖ δέ ἑ* (den Betrunkenen) *μαλθακὸς 'Ὕπνος ergreift* von Kal.: *ε* 135 (Kal. zu Hermes:) „*τὸν μὲν* (Od.) *ἐγὼ -εόν τε καὶ ἔτρεφον ἠδὲ ἔφασκον ⌊' θήσειν ἀθάνατον⌋*" *nahm ihn gastl. auf* *η* 256 (*Καλυψὼ*) *δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα ' ἐνδυκέως ἐ-ει τε καὶ ἔτρεφεν ἠδὲ ἔφασκε ⌊ ⌋* *μ* 450 (*Καλυψὼ*) *δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα, ' ἥ μ' ἐ-ει τ' ἐκόμει τε* von Muse: *θ* 63 *τὸν* (Demod.) *περὶ Μοῦσ' ἐ-ησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε· ' ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν* *sich erwählte* 481 (Od. zum Herold:) „*ἀοιδοὶ ' τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῖς, οὕνεκ' ἄρα σφέας ' οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, -ησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν*" von Thetis: *Σ* 126 (Ach. zu Thetis:) „*μὴ δέ μ' ἔρυκε μάχης -έουσά περ· οὐδέ με πείσεις*" von Zeus: *B* 197 (Od. zu den *βασιλῆες*:) „*θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων βασιλήων, ' τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι, -εῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς*" *B* 668 *τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδόν* (sc. die Rhodier), *ἠδ' ἐ-ηθεν ' ἐκ Διός* *H* 204 (Gr. untereinander: „*Ζεῦ πάτερ, δὸς νίκην Αἴαντι) εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ -έεις καὶ κήδεαι αὐτοῦ, ' ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον*" 280 (Idaios zu Aias u. Hektor: „*μηκέτι μάχεσθον*) ⌊*ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ -εῖ νεφεληγερέτα Ζεύς*⌋ ' *ἄμφω δ' αἰχμητά*" = *K* 552 (Nestor zu Od.: „ein Gott muss euch diese Pferde gegeben haben) ⌊ ⌋ (samt Ath.)" *I* 117 (Ag. zu Nestor: „*ἀντὶ πολλῶν ' λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ ὃν τε Ζεὺς κῆρι -ήσῃ, ' ὡς νῦν τοῦτον* (Ach.) *ἔτισε*" *o* 245 (*'Αμφιάρηον*) *ὃν περὶ κῆρι -ει Ζεύς τ' αἰγίοχος καὶ 'Απόλλων ' παντοίην φιλότητ'* von Göttern allg.: *Y* 122 (Hera zu den Göttern: „*τις ἡμείων 'Αχιλῆϊ παρσταίη) ἵνα εἰδῇ ὅ μιν -έουσιν ἄριστοι ' ἀθανάτων*" *dass sie auf seiner Seite stehen* *γ* 218. 221. 223 s. unter 'Ath.' **1cγ** Patiens geogr. Ort (= die Menschen dort) Zeus > Dodona: Hes. fr. 240,6 *ἔνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται· ' τὴν δὲ Ζεὺς ἐ-ησε καὶ ὃν χρηστήριον εἶναι ' τίμιον ἀνθρώποις <...>* *erwählte* **1cδ** Patiens *ἔργα* (= die Urheber der *ἔργα*): *ξ* 83 (Eum. zu Od.:) „*οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες -έουσιν, ' ἀλλὰ δίκην τίουσι καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων*" **1d** *φ. die Eigenschaft haben, pflegen*, m. Inf. Op. 788 *ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος* (sc. *ἡμέρη*) *· -έοι δ' ὅ γε κέρτομα βάζειν ' ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' ὀαρισμούς* **2** Aor.stamm *φῖλ-* (Med.): (*ἐ*)*φῖλατο, φῖλωνται, φῖλαι*, Agens stets Gotth.en (Kultsprache?) Ath.: *E* 61 ... *ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα ' τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐ-ατο Παλλὰς 'Αθήνη* 117 (Diom. zu Ath.:) „*εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης ' δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φῖλαι, 'Αθήνη*" *sei auf meiner Seite* *K* 280 (Od. zu Ath.:) „*νῦν αὖτε μάλιστά με φῖλαι, 'Αθήνη*" Dem., Perseph.: h. Cer. 487 *μέγ' ὄλβιος, ὅν τιν' ἐκεῖναι* (Dem., Perseph.) ' *προφρονέως -ωνται ἐπιχθονίων ἀνθρώπων* Musen: Th. 97 *ὁ δ' ὄλβιος, ὅντινα Μοῦσαι ' -ωνται· γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή* = h. 25,5 Zeus: *Y* 304 (Pos. zu den Göttern: „Dard.) *ὃν Κρονίδης περὶ πάντων -ατο παίδων, ' οἳ ἔθεν ἐξεγένοντο γυναικῶν τε θνητάων*" *liebte* Hes. fr. 141,21 (den Sarp.) *ἐφῖλατο μητίετα Ζεύς*

G parall. gebr. Verben: 'Gaben, Güter verleihen' *Ξ* 491, *θ* 63. 545, *ξ* 62; *ἀγαπάζομαι η* 33; *πρὸς δώματ' ἄγω τ* 195 = *ω* 272; *αἰδέομαι ξ* 388; (*Δία ξένιον*) *δείδω ξ* 388; *δέχομαι ξ* 128; *ἐλεαίρω ξ* 388; *μεῖναι κελεύω o* 305; (*περι*)*κήδομαι A* 196 = 209, *H* 204, *I* 342, *γ* 218. 223, *ξ* 146; *κομέω μ* 450; *μάχομαι θ* 208; *μεταλλάω ξ* 128; *μίσγομαι σ* 325; *ξενίζω Γ* 207, *τ* 195 = *ω* 272; *πέμπω, πομπή θ* 545, *ν* 206, *o* 74; *τέρπομαι δ* 179; *τιμάω, τίω o* 543 = *ρ* 56, Op. 15; *τρέφω α* 435,

ε 135 ≅ η 256; χαῖρε (Gruß) α 123 ‖ Adv.: αἰνῶς α 264; ἀναφανδά γ 221; ἔκπαγλα Ε 423; ἐνδυκέως ο 543 = ρ 56, ρ 111, τ 195 = ω 272; ἔξοχα (πάντων) Ε 61, δ 171, ο 70; ἔπει ἠδὲ καὶ ἔργῳ h. Cer. 117; ἐκ θυμοῦ Ι 343. 486; (περὶ) κῆρι Ι 117, Ν 430, ο 245; κηρόθι μᾶλλον ο 370; μάλα, μᾶλλον, μάλιστα Π 94, η 171, ο 370, ρ 257; περί Υ 304 (c. gen.), ξ 146; παντοίην/η φιλότητα/ι ο 245 ≅ h. Merc. 574 ‖ Oppos.: ἀτιμάζω Ι 450; ἐχθαίρω δ 692, ο 70, Hes. fr. 25,32 (V. 30), fr. 229,12 (V. 10); ἀπεχθάνομαι Ι 614 ὀτρύνω πόλινδε ο 305

D Hes. fr. 58,4 ἐ]κ θυμοῦ φ[ιλε-, vgl. Ι 343. 486

V. Langholf

φιλήρετμ(ος) [8°, 1°] E VG eher Zugehörigk. od. Vertrauth. m. e. Sache bez. (vgl. s.v. φίλος B Vorbem.); sonst zur Wortbildg. L[1,3]; Risch 193

M fünfs.: [⏑̄–̄⏑] υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι -οισιν ἀνάσσω/ει α 181 = Vit. p. 15,9, α 419; ⸢Φαιήκεσσι -οισι⸣ν ἀνάσσω λ 349; ⸢ ⸣ε 386, θ 96 = 386 = 535 = ν 36

Σχ sch. D α 181: -οισιν· ναυτικοῖς, θ 386: -οισι· φιλοκώποις. ναυτικοῖς

L [1]Debrunner, Wortb. 59; [2]Parry, Epithète 121; [3]Kretschmer, Gl. 24, 1936, 243 A.1; [4]F. Normann, Die von d. Wz. ΦΙΛ- gebildeten Wörter, Diss. Münster 1952, 2 m. A.1; [5]Landfester, philos 116; [6]Bravo, DHA 10, 1984, 103 f.; [7]F. Ahl-H. M. Roisman, The Odyssey Re-Formed, Ithaca u. London, 1996, 98 f. m. A.7.8

B *rudervertraut*, Epith. zu Phäaken (1) u. Taphiern (2); vgl. ζ 270 f.; L[4]; L[5]; L[7]. – Wortf.: δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι (s. L[2]) 1 zu Phäaken ε 386 ὦρσε (Ath.) δ' ἐπὶ κραιπνὸν βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν, ' εἶος ὁ ⸢Φαιήκεσσι -οισι⸣ μιγείη ' διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας θ 96 αἶψα δὲ ⸢ ⸣μετηύδα (Alkin.) = 386 = 535 = ν 36 (Od.) λ 349 (Alkin. zu Echeneos:) „αἴ κεν ἐγώ γε ' ζωὸς ⸢ ⸣ν ἀνάσσω" 2 zu Taphiern (vgl. L[6]: nicht Krieger, sondern Piraten) α 181 (Ath. zu Tel.:) „Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι ' υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι -οισιν ἀνάσσω" = Vit. p. 15,9 (Zitierg.) ≅ 419 (Tel. zu Eurym.)

G. Markwald

φῑλητεύω od. **φηλητεύω** [1[h]] (< φῑλητης, s.d. auch zur Schreibg.) *ein Dieb sein, Diebstahl gewohnheitsmäßig betreiben* h. Merc. 159 (Maia zu Hermes: „νῦν σε οἴω ἢ τάχα) Λητοΐδου ὑπὸ χερσὶ διὲκ προθύροιο περήσειν, ' ἢ σὲ †φέροντα† μεταξὺ κατ' ἄγκεα φιλητεύσειν" (φηλητεύσειν v.l.). ' ἔρρε πάλιν" *ich denke, du wirst entweder sofort von Ap.s Hand zum Vordereingang hinausfliegen oder ... in den Wäldern als (Vieh-?)Dieb* (vgl. V. 286–288) *leben. Verschwinde, wo du hergekommen bist!* Zu φέροντα μεταξύ s. Radermacher, Hermesh.; A.-H.-S.; Càssola. Vielleicht ist (Majuskelfehler *ΕΡ* < *ΥΓ* ?) zu lesen: φυγόντα μεταξύ 'wenn du dich in der Zwischenzeit (d.h. bevor Ap. hier auftaucht) aus dem Staube gemacht hast'

V. Langholf

φῑλητης od. **φηλητης** (Oxyt. od. Baryt.) [1[H], 5[h]] E Schreibg. u. Betong. sind unsicher, die Etym. unbek. Im fgrE überliefern die Hss. in h. Merc. (nach Càssola) folgende Varianten: 67 φιληταί, φηληταί; 175 φιλητέον, φιλητεύων; 214 φιλητήν, φηλωτήν (vgl. außerhalb des fgrE φηλόω 'betrügen', seit Aesch.); 292 φιλητέων, φηλιτέων; 446 φιλητά, φηλητά (vgl. h. Merc. 159 φιλητεύσειν, φηλητεύσειν); in Op. 375 (nach West) φιλ-, φηλ-. Offensichtl. besteht (was Chantraine, Dict. bestreitet) Verwandtsch. zu der ebf. nicht etymologisierbaren synon. Gruppe φηλος (Oxyt. od. Baryt.) 'betrügerisch', φηλόω, φήλωμα, φήλωσις (nicht im fgrE; seit 5. Jh. v. Chr., s. LSJ; dazu kommen noch – nicht bei LSJ – φηλεῖν, φηλῆσαι, φηλήσω bei späten Grammatikern, z.B. Eust. I 111,25 f.; 298,12; II 828,7–10; IV 984,17 v. d. Valk; sch. Triclin. zu Aesch. Ag. 492 b3; sie sind viell. nicht bloße byzantin. Konstrukte aus dem nom. ag.). Bei allen genannten Wörtern dürfte das Interesse an der Abgrenzg. zur sem. konträren Gruppe φῖλος die Schreibg. m. η begünstigt haben. Zur Gesch. des Itazismus Lit. bei Meier-Brügger, Gr. Sprw. I S. 84 f. – Abl.: φιλητεύω

M 1 erste Silbe im longum **1a** dreis. [⏑̄–⏑̄] φηλητήν h. Merc. 214; φηληταί h. Merc. 67 [⏑̄–⏑] φηλητέων h. Merc. 292 **1b** viers. [⏑̄–⏑̄×] φιλήτῃσιν Op. 375 **2** erste Silbe im biceps [–⏑̄⏑] φηλῆτα h. Merc. 446 [–⏑̄–] φηλητέων h. Merc. 175

L Fraenkel, Nom. ag. I 122 f.; II 207; Luther, Wahrh. u. Lüge 165–169; Troxler, Sprache Hesiods 158; West zu Op. 375; A. Haft, Arion 4 (3rd Ser.) 1996–1997, 27–48

B *(Trick-)Dieb*, wer heimlich / listig / nachts stiehlt; Meineid impl. in S. fr. 933 (ὅρκος γὰρ οὐδεὶς ἀνδρὶ -η βαρύς, dazu vgl. h. Merc. 274–276. 383 f.); der Begr. der körperl. Gewalt an keiner Textstelle des fgrE erkennbar impl., wohl aber in Aesch. Ch. 1001–1004) Op. 375 μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω ' αἱμυλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν· ' ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅ γε -ησιν die als Typ gesehene Frau täuscht, ähnl. den ebenf. als Typ gesehenen Dieben, ihren Ehemann durch Verstellg., während sie 'sondiert' (das Ausbaldowern auch typ. für den Dieb bei Archil. fr. 49,7 -α νύκτωρ περὶ πόλιν πωλευμένῳ, nachts wie an der folgenden Stelle:) h. Merc. 67 ἆλτο κατὰ σκοπιήν ... ' ὁρμαίνων δόλον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν οἷά τε φῶτες ' -αι διέπουσι μελαίνης νυκτὸς ἐν ὥρῃ. ' ἠέλιος μὲν ἔδυνε (...). Die Plurale (hier φῶτες -αι; -ησιν Op. 375) u., an den beiden folgenden Stellen, die Ausdrücke -έων ὄρχαμος u. ἀρχὸς -έων deuten darauf hin, dass der φ. typischerweise einer soz. Schicht od./u. einer (beruflich?) bandenmäßigen Organisation angehörte: 175 (Hermes: „wenn Zeus mir nicht dieselbe Ehre zugesteht wie dem Ap.) ἦ τοι ἔγωγε ' πειρήσω, δύναμαι, -έων ὄρχαμος εἶναι" 292 (Ap.:) „τοῦτο γὰρ οὖν καὶ ἔπειτα μετ' ἀθανάτοις γέρας ἕξεις· ' ἀρχὸς -έων κεκλήσεαι ἤματα πάντα" ‖ 214 οἰωνὸν δ' ἐνόει (Ap.) τανυσίπτερον, αὐτίκα δ' ἔγνω ' -ην γεγαῶτα Διὸς παῖδα 446 (niemand versteht das Leierspiel) νόσφι σέθεν, -ητα, Διὸς καὶ Μαιάδος υἱέ. – Wortf. (s. außerdem unten spez. zu h. Merc.): ἁρπακτήρ, ἡμερόκοιτος, ἠπεροπεύς/ευτής, κλέπτης, κλοπός, ληϊστῆρα/σταί/στορες, τρώκτης, ψεύστης; ἀπαφίσκω, ἠπεροπεύω, κλέπτω (Wortf.); βοηλασίη, δόλος (u. Abl.), κλεπτοσύνη, μηχανή (u. Abl.), φωρή; s.a. Φοίνικες ‖ Vokabular des Stehlens u. Betrügens im h. Merc.: ἄϊκτος 346, αἱμυλομήτην+ 13. 317, ἀμήχανος 346, ἀπατᾶν+ 318. 462, δόλον+ 66. 76. 245. 282. 361. 405, ἐλατῆρα βοῶν+ 14. 340, ἠπεροπευτά+ 282. 577, κακομήδεα παῖδα 389, (διαπρύσιον) κεραϊστήν 336, (μύθοισιν) κερδαλέοισι+ 162. 463. 495, κέρτομον 338, κλέψεν+ 18. 340. 515. 522, ληϊστῆρ' 14, λησίμβροτοι 339, μῆτιν+, ποικιλομῆτα+ 155. 319. 348. 405. 514, μηχανιῶτα (πονούμενε)+ 319. 346. 436, νυκτὸς (ὀπωπητῆρα)+, ἑσπέριος 15. 67. 290. 341, πολύτροπον 13. 439, πορθήσω 180, πυληδόκος 15, (δια)πυρπαλάμησεν 357, κατὰ σκοπιήν 65, τέχνης+ 76. 317, (δόμον ἀντι)τορήσων+ 178. 283, -έων ὄρχαμος+ 175. 292, φωρῆς 136, ψεύδεσθαι 369, (ἄτερ) ψόφου 285

V. Langholf

Φιλητορίδης [1[1]] wohl aus φίλον ἦτορ gebildet (v. Kamptz 67); Δημοῦχος (s.d.), Tr., Philetors S., von Ach. zuerst durch Lanzenstoß ins Knie zu Fall gebracht, dann m. Schwert erschlagen (Υ 457); s. Wathelet, Dict. 1050. 1552

G. Markwald

φιλίως v.l. Sc. 45 für *φίλως*

Φιλλυρίδης [3H] matron. of *Χείρων*, son of *Φῖλύρη* and *Κρόνος* (qq.v.); on matron. and metr. *-λλ-* („prob. Aeolic") see West on Th. 1002 (*-ης*), other instances: Hes. fr. 98 (= PHamb. 123),8 Hi. suppl. (*ἰλυρίδης*), fr. 103 (= POxy. 2509),4 Hi. (*-ην*) W. Beck

Φιλοθερσεΐδης v.l. *χ* 287 für *Πολυθερσεΐδης* (s.d.)

Φιλοίτιος [5°] E Koseform zu *Φιλοίτης*, L⁷ 116. 225; Poss.-Kompos.: 'm. freundl. Schicksal' (?), dort 67; and. Deutg.n s. dort 78. 147 f.

L [1]C. E. Geppert, Über d. Urspr. d. Hom. Gesänge I, Leipzig 1840, 355; [2]E. Kammer, Die Einh. der Od., Leipzig 1873, 660; [3]Ja. A. Lencman, Die Sklaverei im myk. u. hom. Griechenland, Wiesbaden 1966, 287 f.; [4]Gschnitzer, Chiron 1, 1971, 14 m. A.22; [5]Ramming, Dienerschaft; [6]Rohdich, A&A 26, 1980, 37 ff.; [7]v. Kamptz; [8]Wickert-Micknat, Unfreiheit 170. 209 A.216; [9]Olson, CJ 87, 1992, 220; [10]F. Ahl u. H. M. Roisman, The Odyssey Re-Formed, Ithaca u. London 1996, 167 f.; [11]Visser, Kat. 590; [12]M. Schmidt, in: A. Luther (Hrsg.), Gesch. u. Fikt., Zetemata 125, 2006, 122 m. A.22

B Rinderhirt in des Od. Palast, d. Freiern e. Rind u. gemästete Ziegen bringend, auf e. Fähre transportiert, also von Nachbarinsel od. Festland (*υ* 185, vgl. L[1.2]); schon in Kindh. über d. Rinder im Demos d. Kephallenen gesetzt (*υ* 209 f.: *ὅς* [Od.] *μ'* [Phil.] *ἐπὶ βουσὶν ' εἶσ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα Κεφαλλήνων ἐνὶ δήμῳ*), wohl auf d. Festland zu denken (vgl. Ameis-H. u. Odyssey z.St.; L[4]), aber nicht von dort stammend (gg. L[11]), sondern wahrsch. Haussklave (*ξ* 100 ff. Aufz. d. Herden u. Hirten des Od. auf Festland u. Ith.); wie Eum. (s.d.) loyaler (dazu L[6]) Sklave des Od. (*φ* 210, unrichtig L[8] [Freigeborener!], danach L[10], korrigiert bei L[12], dort allerd. ohne Hinw. auf *φ* 210; richtig L⁵ 74 ff.); teilt d. Freiern auch Brot aus in Körben (*υ* 254); 2× als *ὄρχαμος* (s.d.) *ἀνδρῶν* bez. (185. 254, vgl. L⁵ 144), sonst mehrmals, ohne Nenng. des N.s, als (*ἐπι*)*βουκόλος* (s.d.; z.B. 235 = *φ* 199), 1×, in Anrede durch Od., m. Epith. *δῖος* (*φ* 240), als er von diesem d. Auftrag erhält, den er ausführt, d. Hoftor zu verriegeln (388); Kämpfer an des Od. Seite beim Freiermord (*χ* 359); Wiedererkennngsszene (Narbe!) *φ* 199 ff., ⌞ohne N.snenng.⌟; auch Helfer im Kampf gg. d. Angehörigen d. ermordeten Freier, *ω* 497, ebf. ⌞ ⌟; charakterisierende Vergleiche Phil. / Eum. / Mel. bei L³; L⁵ 142 ff. (sonst 14 f.); L⁹ G. Markwald

φιλοκέρτομος [1°] E zum HG vgl. *κερτομέω*; zur Wortbildg. Risch 114

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 31; [2]G. Meyer, Die stilist. Verwendg. d. Nominalkomposition im Gr., Leipzig 1923, 5 f.; [3]F. Normann, Die von d. Wz. *ΦΙΛ-* gebildeten Wörter, Diss. Münster 1952, 4 f. m. A.2; [4]Landfester, philos 116 m. A.85; [5]Opelt, Gl. 56, 1978, 173 ff.

B *spottsüchtig*, Beiw. zu Polytherseïdes (Ktesippos), s. s.vv. *Πολυθερσεΐδης* u. *Κτήσιππος*, von Phil. beim Freiermord im Triumph über Todeswurf so genannt *χ* 287 (Phil. zum getöteten Ktesippos:) „*ὦ Πολυθερσεΐδη -ε, μή ποτε πάμπαν ' εἴκων ἀφραδίῃς μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ θεοῖσι ' μῦθον ἐπιτρέψαι*", vgl. Odyssey z.St. G. Markwald

φιλόκροτος hapax [1h] E zum HG vgl. *κροτέω* u. *κρόταλον* (s.dd.) B *lärmfreudig*, Epith. Pans h. 19,2 *ἀμφί μοι 'Ερμείαο φίλον γόνον ἔννεπε Μοῦσα, ' αἰγιπόδην δικέρωτα -ον*, in Vs. 37 *πολύκροτον* (s.d. u. Ludwich, Hymnenbau 253 [zu h. 19,37]); vgl. Càssola z.St.; 117 m. A.86: „wen Lärm erfreut"; Fröhder, Spudasmata 53, 1994, 307 A.2: „hat Gefallen am Gestampfe der Füße [sc. beim Tanzen], das er selbst mitverursacht" G. Markwald

φιλοκτέανος hapax [1i] E zur Wortbildg. s. L²; Risch 193. 227 Σχ sch. min. P.Oxy. 2405 und sch. D *A* 122: *-ώτατε· φιλοχρηματώτατε*

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 29; [2]Sommer, Nominalkompos. 69. 127; [3]F. Normann, Die von d. Wz. *ΦΙΛ-* gebildeten Wörter, Diss. Münster 1952, 4; [4]Landfester, philos 117 m. A.87; [5]Link, Laverna 6, 1995, 147 ff.; [6]L. Muellner, The Anger of Ach., Ithaca u. London 1996, 104 m. A.27; [7]Keil, Lex. Raritäten 70

B *gewinnliebend*, im Sup. *A* 122 (Ach. zu Ag.:) „*'Ατρεΐδη κύδιστε -ώτατε πάντων, ' πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι 'Αχαιοί;*", oft als *habgierig* wiedergegeben (L[1.7]; vgl. auch L³), differenzierter L⁴: „wen am meisten Hab und Gut erfreut" (Tadel liegt im Sup.); L⁶; über Beuteverteilg. bei Hom. s. L⁵. — Wortf.: *φιλολήϊος*, vgl. auch L⁷ G. Markwald

Φιλοκτήτης [2i, 2°, 7e (nur Prosaref.e)] E Poss.- od. Rekt.skompos. ('lieben Besitz habend' od. 'Besitz liebend'; vgl. *φιλοκτέανος*), s. L¹; v. Kamptz 67 u. 89

L [1]Fraenkel, Nom. ag. I 68; [2]A. Botto Micca, Omero medico, Viterbo 1930. 136 ff.; [3]Diller, Gn. 22, 1950, 136; [4]Bielohlawek, WS 66, 1953, 20 f.; [5]Kullmann, Quellen; [6]Webster, Mykene 143; [7]Jouan, LEC 32, 1964, 3–9; [8]Lacroix, RBPh 43, 1965, 5–21; [9]F. Jouan, Euripides et les légendes des chants cypriens, Paris 1966, 308 ff.; [10]Schlesinger, RhM 111, 1968, 98 f.; [11]F. Dirlmeier, Ausgewählte Schriften (hrg. v. H. Görgemanns), Heidelberg 1970, 71 m. A.6; [12]H. S.-L. 138 f.; [13]Fuqua, Traditio 32, 1976, 49 f.; [14]Bremmer, SSR², 1978, 9 ff.; [15]Hölscher, Odyssee 72 f.; [16]A. Schnebele, Die ep. Quellen des Sophokl. Philoktet, Diss. Tübingen 1988, 9 f. 44 ff. 108 ff.; [17]K. Usener, Beobachtungen zum Verh. der Od. zur Ilias, Tübingen 1990, 17 ff.; [18]Sergent, Metis 6, 1991, 233 ff.; [19]Visser, Kat. 687 ff.

B S. des Poias (*γ* 190, s. s.v. *Ποιάντιος*; v. Kamptz 225), Führer von sieben Schiffen, d. zweitkleinsten Kontingents im Schiffskat., guter Bogenschütze, bester unter d. Kriegern vor Tr., als einziger besser als Od. (*ϑ* 219, vgl. L[6.11.18]), wie auch seine Mannschaft m. d. Bogen zu kämpfen weiß; Herr über *Μηθώνη, Θαυμακίη, Μελίβοιαν* u. *'Ολιζών* (s.dd., *B* 718, s. L[12.19]; Basler Komm. z.St.); während d. Fahrt nach Tr. auf Lemnos von e. Wasserschlange gebissen (Procl. p. 32,65 Dav.) u. krank (vgl. L²: eiternde Wunde; L[14]) zurückgelassen (vgl. L⁵ 269 f. 372; L[10]), doch später gebraucht, von Od. u. Diom. zurückgeholt (Procl. p. 52,7 f. Dav.; inc. sed. fr. 6 p. 191 Be. Prosaref.; vgl. L⁵ 337; L[13.15]) u. durch Machaon geheilt (L³); Ersatzführer wurde *Μέδων* (s.d., *B* 725); tötet die Tr. Admetos (Il.-Parv. fr. 15 p. 58 Dav. Prosaref.; vgl. Bd. I 144,10), Diop<e>ithes (Il. Pers. T2 p. 61 Dav.) u. vor allem Alex. (Procl. p. 52,8 f. Dav.); lt. Aristot. Protagonist in d. Il. Parv. (T7 p. 72 Ber.); gut von Tr. heimgekehrt (*γ* 190, vgl. L⁵ 113); zur urspr. u. posthom. Gestaltg. d. Sage s. L[4.7.8.9.16.17]

D Cycl. fr. dub. 9 p. 197 Be. (Prosaref.) G. Markwald

φιλοκυδής [2h] *ruhmliebend*, zum Kompos. s. Zumbach, Neuerungen 20; Landfester, philos 117 m. A.88: „wen Geltg. erfreut" h. Merc. 375 (Hermes zu Zeus:) „*ἠπείλησε* (Ap.) *βαλεῖν ἐς Τάρταρον εὐρύν, ' οὕνεκ' ὁ μὲν τέρεν ἄνθος ἔχει -έος ἥβης, ' αὐτὰρ ἐγὼ χθιζὸς γενόμην*", vgl. Gruber, Abstr. Begriffe 84: „Die Jugend hat ihre Freude am *κῦδος*, dem Gefühl d. Kraft u. Schönh."; Th. 988 (West z.St.; Csajkas, Iterata 60 m. A.173) 481 (Hermes zu Ap.:) „*φέρειν* (sc. die Leier) *εἰς δαῖτα θάλειαν ' καὶ χορὸν ἱμερόεντα καὶ ἐς -έα* (*φιλομει-*

δέα v.l.; cf. Breuning 104) *κῶμον*". – Wortf.: *ἐρικυδής* (vgl. Treu, Homer 254) G. Markwald

φιλολήϊος [1ᵇ] [hapax] *beutegierig*, zum Kompos. s. Zumbach, Neuerungen 20; Landfester, philos 117f. m. A.89 h. Merc. 335 (Ap. zu Zeus:) „*κερτομέων ὡς οἷος ἐγὼ -ός εἰμι*". – Wortf.: *φιλοκτέανος* (s.d.) G. Markwald

Φιλομηδιάδης v. l. *δ* 343 für *Φιλομηλείδης* (s.d. u. vgl. Odyssey z.St.) G. Markwald

Φιλομηλείδης [2°] E Patron. zu **Φιλομηλεύς* (L³ 125; Odyssey zu *δ* 343; L⁴; aber s. L²)

Σχ sch. D *δ* 343: *-η· τῷ Πατρόκλῳ. Φιλομήλας γὰρ ἦν υἱός* (*ρ* 134 m. guten Gründen verworfen), sch. *δ* 343 ... *ἀλλ' οὗτος βασιλεὺς ὢν Λέσβου τοὺς παριόντας εἰς πάλην ἐκάλει, καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ προσορμισθέντας, Ὀδυσσεὺς καὶ Διομήδης δολοφονήσαντες τὸν τάφον αὐτοῦ καταγώγιον ξένων ἐποίησαν, ὡς Ἑλλάνικός φησιν*

L [1]W. Meyer, De Homeri Patronymicis, Diss. Göttingen 1907; [2]Debrunner, in: *Ἀντίδωρον* 38; [3]v. Kamptz; [4]Neumann, in: Coll. Raur. 2, 315

B Ringkämpfer auf Lesbos, von Od. aus einem Streit heraus besiegt; zu se. Gesch. s. Σχ; vgl. auch LfgrE II s.v. *Λέσβος*, Sp. 1666,60f.; 'der se. Schafe liebt' (L³ 67) od. 'der viele eigene Schafe hat' (L⁴); vgl. *Εὔμηλος* u. *Πολύμηλος* (s.dd., 'reich an Schafen'); hist. belegt: *Φιλόμηλος* (L³ 225) *δ* 343 (Men. zu Tel.:) „*τοῖος* (Od.) *ἐὼν οἷός ποτ' ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ ' ἐξ ἔριδος -ῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς, ' ... ' ... μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς*"(vgl. Odyssey z.St.) = *ρ* 134 (Tel. zu Pen., erzählt das von Men. Gehörte) G. Markwald

Φιλομήλη [1ᴴ] Hes. fr. 312 (Prosaref., inc. sed.); zum Mythos vgl. *τ* 518ff., *υ* 66ff.; Kl. P. IV Sp. 768f.; P. Monella, Procne e Filomela, Bologna 2005, 17ff. G. Markwald

φιλομμειδής [5ᵃ, 1°, 3ᴴ, 5ᵇ, 1ᵉ] E Wortbildg. s. Risch 193: 'der Lächeln eigen od. lieb ist'; zu *-μμ-* s. L⁴ 266f. A.12; L⁷ 23ff.; lt. L⁸ Umdeutg. von *φιλομμηδής* (s.d.)

M viers.: [⏑⏑–⏑] *-ής* Th. 256 [⏑⏑–⏑] *-ῆς* (*δ'/τ'*) *Ἀφροδίτη* *Γ* 424, *Δ* 10, *Ε* 375, *Ξ* 211, *Υ* 40, *θ* 362, Th. 989, Hes. fr. 176,1, h. Ven. 17. 49. 56. 65. 155, Cypr. fr. 5,1 p. 37 Dav.

Σχ sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu *Ε* 375: [φι]λομμειδης· [φ]ιλογ[ελως, sch. D *Γ* 424: *-ής· ἡ φιλόγελως. ἱλαρὰ καθ' Ὅμηρον, κατὰ δὲ Ἡσίοδον ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη, ὅ εστιν τῶν αἰδοίων, Δ* 10: *-ής· ἡ φιλοῦσα τὰ μήδεα κατὰ Ἡσίοδον, ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη. ἢ ἡ φιλόγελως, θ* 362: *-ης· φιλόγελως. ἱλαρά*, s. auch Apion, fr. 148 in SGLG 3, 295f.

L [1]Parry, Epithète 12. 20f.; [2]E. Risch, in: Eumusia (Festschr. f. Ernst Howald), Zürich 1947, 74ff.; [3]Erbse, Ph. 108, 1964,5f.; [4]Heubeck, Kl. Schr. 265ff. (= BN 16, 1965, 204ff.); [5]Landfester, philos; [6]Edwards, Lang. of Hes. 104f.; [7]D. Dickmann Boedeker, Aphr.s Entry into Gr. Epic, Leiden 1974; [8]Burkert, GrR 241f.; [9]Duban, Aevum 52, 1978, 41f.; [10]Hofinger, Vocab. 164; [11]Janko, Mn. 34, 1981, 254; [12]Muredu, Formula 79ff.; [13]L. Rissman, Love as War (Beitr. zur Klass. Phil. 157), Königstein/Ts. 1983, 2 m. A.5 u. 11 m. A.28

B *gern lächelnd*, außer Th. 256 (*Γλαυκονόμη*, s.d.) Beiw. der Aphr. (vgl. L⁴ [m. Lit.]; L⁷ 31ff.; L¹³ [Vgl. m. Sappho]), diese immer am VE; L⁵ 115 u. 118 m. A.90 (m. Lit.): 'zu lächeln gewohnt'; zum Formelsystem s. L¹; L⁷ 31; L¹¹·¹²; Th. 256 (im Nereïdenkat.) *Γλαυκονόμη τε -ῆς κτλ. Υ* 40 (Aufz. d. Parteigänger im Götterkampf): ... *-ής* (*Διὸς θυγάτηρ* v.l.) *τ' Ἀφροδίτη*, vgl. L⁷ 32; Edwards, Iliad z.St. *Ε* 375 *τὴν* (Dione) *δ' ἠμείβετ' ἔπειτα* ⌊*-ῆς Ἀφροδίτη*⌋ *Γ* 424 *τῇ* (Hel.) *δ' ἄρα δίφρον ἑλοῦσα* ⌊ ⌋ *Δ* 10 (Zeus zu Hera:) „*τῷ* (Paris) *δ' αὖτε* ⌊ ⌋ ' *αἰεὶ παρμέμβλωκε καὶ αὐτοῦ κῆρας ἀμύνει*" *Ξ* 211 *τὴν* (Hera) *δ' αὖτε προσέειπε* ⌊ ⌋ *θ* 362 (in des Demod. Gesang) *ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε* ⌊ ⌋ ' *ἐς Πάφον* Th. 989 *παῖδ'* (Phaëthon) *ἀταλὰ φρονέοντα* ⌊ ⌋ ' *ὥρτ' ἀνερειψαμένη* Hes. fr. 176,1 ... *τῆισιν δὲ* ⌊ ⌋ ' *ἠγάσθη προσιδοῦσα, κακῆι δέ σφ' ἔμβαλε φήμῃ*, vgl. Hirschberger, Komm. 470f. h. Ven. 17 *οὐδέ ποτ' Ἀρτέμιδα χρυσηλάκατον κελαδεινὴν ' δάμναται ἐν φιλότητι* ⌊ (*-μ-* v.l.)⌋ 49 *ἡδὺ γελοιήσασα* ⌊ ⌋ 56 *τὸν* (Anch.) *δὴ ἔπειτα ἰδοῦσα* ⌊ ⌋ ' *ἠράσατ'* 65 *χρυσῷ κοσμηθεῖσα* ⌊ ⌋ ' *σεύατ' ἐπὶ Τροίης προλιποῦσ' εὐώδεα Κύπρον* 155 *ὣς εἰπὼν* (Anch.) *λάβε χεῖρα· -ῆς* (*-μ-* v.l.) *δ' Ἀφροδίτη ' ἕρπε μεταστρεφθεῖσα κατ' ὄμματα καλὰ βαλοῦσα ' ἐς λέχος εὔστρωτον* Cypr. fr. 5,1 p. 37 Dav. *ἡ δὲ σὺν ἀμφιπόλοισι* ⌊ ⌋

D v.l. *Ξ* 193, *Φ* 416, Th. 200 (etiam cii.), h. Merc. 481 G. Markwald

φιλομμηδής [1ᴴ] hapax L s. *φιλομμειδής* B *gliedgeil* Hes. Th. 200 (Erkl. der Bein.n Aphr.s) *Κυπρογενέα δ', ὅτι γέντο περικλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ ' ἠδὲ -έα* (*φιλομμειδέα* v.l. et cii.), *ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη* (v. exp. Wolf), vgl. West p. 88; lt. L⁸ 'ihr eignen männl. Genitalien'; L¹⁰: zu *μήδεα* (= Gedanken) 'die Liebesgedanken hat' (ähnl. L⁹); Echth. umstritten, s. L² (Umdeutg. von *φιλομμειδής*); L³ (Athetese unbegründet); etym. Spiel Hes.s: L⁵ 118 m. A.90 (m. Lit.); L⁶; L⁷ 23 A.1 (falsche Etym.) G. Markwald

φιλόξεινος [4°] E Zum Kompos. s. Risch 193 B *gastfreundlich, wer Fremde freundlich behandelt* (aber sie deswegen nicht „als sich zugehörig betrachtet" [Landfester, *φίλος* 112ff. 120]) – nur in dir. R. (bzw. Selbstgespräch des Od.), immer in e. Frage in der Fremde oder an einen Fremden nach dem Verhalten der Bewohner eines Landes gegenüber Fremden; in zweigliedr. Vers gekoppelt mit *νόος θεουδής* (s.d. sowie s.v. *νόος* B 2a) – Wortf.: s. *δίκαιος*; zur Bewertung der Gastfreundschaft s. *ξεῖνος* B Vorbem. *ζ* 121 (Od., angekommen im Phäakenland zu sich selbst:) „⌊*ἦ ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, ' ἦε -οι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής*⌋" = *ν* 202 (Od., angekommen auf Ithaka zu sich selbst:) „⌊ ⌋" = *ι* 176 (Od., angekommen auf der Kyklopeninsel, zu Gefährten: „ich will erkunden) *οἵ τινές εἰσιν,* ' ⌊ ⌋" ≅ *θ* 576 (Alkin. zu Od.: „erzähle zu welchen Menschen du kamst) *ἠμὲν ὅσοι χαλεποί τε καὶ οὐδὲ δίκαιοι, ' οἵ τε -οι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής*" M. Schmidt

φιλοπαίγμων [1°, 1ᴴ] E Rektionskompos. m. verb. VG (dagg. Sommer, Nominalkompos. 127), HG zu *παίζω* (Shipp, Studies 358; Risch 52. 298, vgl. 193; Meier, *-ιδ-* 66 A.166); vgl. auch Odyssey zu *ψ* 134

B *spielfreudig* *ψ* 134 (Od. zu Tel. nach d. Freiermord:) „*αὐτὰρ θεῖος ἀοιδὸς ... ' ὑμῖν ἡγείσθω -ονος* (*πολυπαίγμονος* v.l.) *ὀρχηθμοῖο, ' ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων*" Hes. fr. 123,3 *Κουρῆτές τε θεοὶ -ονες ὀρχηστῆρες*, vgl. Hirschberger, Komm. 183 (= P. Turner 1,19) G. Markwald

φιλοπτόλεμος [10ᵈ, 1ᴴ] E zur Wortbildg. s. L¹ 110ff. 173; Risch 193; zum HG s. sv. *π(τ)όλεμος* in E F *-ου* 1; *-ων* 1, *-οισι(ν)* 9

M fünfs.: [⏑⏑⏑⏑] *-ου βασιλῆος* Hes. fr. 9,1; *-ων* *P* 224 sechss.: [⏑⏑⏑⏑⏑] *Τρωσὶ -οισι(ν)* *Π* 90. 835, *P* 194 [⏑⏑⏑⏑⏑] *Μυρμιδόνεσσι -οισι* *Π* 65, *Ψ* 129; *Ἀργείοισι/ἑτάροισι -οισι μετηύδα* *Τ* 269, *Ψ* 5; VN[d] *-οισι(ν)* *Υ* 351, *Φ* 86

L [1]Landfester, philos 119; [2]A. Mele, in: Storia e civiltà dei Greci, Mailand 1978, 27ff.; [3]Sale, GRBS 35, 1994, 84f. m. A.96; [4]E. Smoes, Le courage chez les grecs, Brüssel 1995, 52; [5]S. Benardete, Ach. and Hector, South Bend (Indiana) 2005, 117

B *kriegslüstern, kriegerisch,* nur bei Hes. Epith. zu Einzelpers., sonst zu Volksgruppen (Gr., Myrm., Tr., Leleger); 'wen d. Krieg erfreut' L[1] 1 Einzelpers.: Hes. fr. 9,1 *Ἕλληνος δ' ἐγένοντο -ου βασιλῆος (φιλοπτόλεμοι / θεμιστοπόλοι/ου βασιλῆες/ος* vv.ll.) ' *Δῶρός τε Ξοῦθός τε καὶ Αἴολος ἱππιοχάρμης*, vgl. Hirschberger, Komm. 177f. 2 Volksgruppen (vgl. L[2,5]): *P* 224 (Hektor zu den Tr.: „ich habe euch gerufen) *ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα ' προφρονέως ῥύοισθε -ων ὑπ' Ἀχαιῶν*" *T* 269 *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ' ἀνστὰς Ἀργείοισι -οισι μετηύδα* *Y* 351 (Ach. zu sich selbst:) „*ἀλλ' ἄγε δὴ Δαναοῖσι -οισι κελεύσας ' τῶν ἄλλων Τρώων πειρήσομαι ἀντίος ἐλθών*" ‖ *Π* 65 (Ach. zu Patr.:) „*τύνη δ' ὤμοιιν μὲν ἐμὰ κλυτὰ τεύχεα δῦθι, ' ἄρχε δὲ ⌊Μυρμιδόνεσσι -οισι⌋ μάχεσθαι*" *Ψ* 129 *αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ' αὐτίκα ⌊ ⌋ κέλευσε ' χαλκὸν ζώννυσθαι* 5 *ἀλλ' ὅ* (Ach.) *γε οἷς ἑτάροισι* (Myrm.) *-οισι μετηύδα* ‖ vgl. L[3]: *Π* 90 (Ach. zu Patr.:) „*μὴ σύ γ' ἄνευθεν ἐμεῖο λιλαίεσθαι πολεμίζειν ' ⌊Τρωσὶ -οισι⌋ν· ἀτιμότερον δέ με θήσεις*" 835 (Hektor zum sterbenden Patr.:) „*ἔγχεϊ δ' αὐτὸς ' ⌊ ⌋ μεταπρέπω, ὅ σφιν ἀμύνω ' ἦμαρ ἀναγκαῖον*" *P* 194 *ἤτοι ὁ* (Hektor) *μὲν τὰ ἃ* (Rüstg.) *δῶκε φέρειν προτὶ Ἴλιον ἱρὴν ' ⌊ ⌋ν* ‖ *Φ* 86 (Lykaon zu Ach.:) „*Ἄλτεω, ὃς Λελέγεσσι -οισιν ἀνάσσει*". — Wortf.: *ἀρηΐφιλος, θεράποντες Ἄρηος, οὐ φυγοπτόλεμος* (*ξ* 213); s. weiter bei L[4]

D Hes. fr. 251a,3 *τὰς δ' αὖ ... ἀγάγοντο ' Κήϋκος ποτὶ δῶ[μα -ου βασιλῆος*; v.l.: *P* 346, *X* 388 G. Markwald

φίλος [354[i], 340[o], 52[H], 41[h], 7[e]] (*Ἄρηϊ -ος, Διΐ -ος* s. unter *ἀρηΐφιλος, διΐφιλος* [*I* 168]) E bereits myk., s. DMic. II 121ff. die mit *pi-ra/e/i/o-* beginnenden Namen; Et. unklar, s. Chantraine, Dict. s.v.; viell. *l*-Abl. zum Pron.-St. **b^hi* > (σ)*φι*(*ν*) u. verw. m. ahd. *bil-lîh*, 'angemessen', 'passend' usw., s. A. E. Lloyd u.a. (Hgg.), Etym. Wb. d. Althochdt. II, Göttingen 1998, 62–64; althochdt. *bil-idi* 'Bild' (< 'was passend ist, dazu ⌊gehört,⌋'); mittelhochdt. *wîchbilde* 'Gebiet, das zu einer Stadt ⌊ ⌋'. — Abl.: *ἀρηΐφιλος, διΐφιλος, Λειπεφίλη, Φιλάμμων, φιλέω, φιλήρετμος, Φιλητορίδης, Φιλοίτιος, φιλοκέρτομος, φιλόκροτος, φιλοκτεανώτατε, Φιλοκτήτης, φιλοκυδής, Φιλολήϊος, Φιλομηλείδης, Φιλομήλη, φιλομμειδής, φιλομμηδής, φιλόξεινος, φιλοπαίγμων, φιλοπτόλεμος, φιλοστέφανος, φιλότης, φιλοφροσύνη, φιλοψευδής, Φιλωνίς*

F 1 Mask. *-ος* 79, Vok. *-ος* 16, *-ε* 19, *-(ε)* 13, *-οιο* 11, *-ου* 19, *-ῳ* 31, *-ον* 96, Vok. *-ω* 1, *-οι* 17, Vok. *-οι* 63, *-ων* 29, *-οισι(ν)* 10, *-οις* (*οισ'* mögl.) 6, *-ους* 15; *-ίων* 2, *-τερος* 3, *-τερον* 2, Nom. *-τεροι* 1; *-τατος* 14, *-τατε* 3, *-τατ(ε)* 3, *-τατον* 3, Nom. *-τατοι* 5 2 Fem. *-η* 27, Vok. *-η* 10, *-ης* 12, *-ῃ* 12, *-ην* 62, *-αι* 3, Vok. *-αι* 1, *-ῃσι(ν)* 9, *-ας* 6; Nom. *-τάτη* 1, Nom. *-ταται* 1 3 Ntr. Nom. *-ον* 66, Vok. *-ον* 15, Akk. *-ον* 38, *-α* 10, *-(α)* 4, Vok. *-α* 3, *-(α)* 2, *-ων* 1, *-οισι(ν)* 12, *-οις* (*οισ'* mögl.) 2, *-α* 27; Nom. *-τερον* 2, Nom. *-τερα* 1, Nom. *-τατον* 2 4 Adv. *-ως* 3

M 1 Stammsilbe im longum 1a zweis. [⏑̄] (brevis in longo, MD) *-ε κασίγνητε Δ* 155, *E* 359, *Φ* 308 [⏑̄⏑] *ταχὺ / πολὺ ⌊-ταθ' ἑταίρων⌋ N* 249, *ω* 517; ⌊ ⌋ *T* 315 1b dreis. [–⏑⏑]: *-τερος, -τερον, -τεροι, -τερα, -τατος, -τατε, -τατον, -τατοι, -τάτη, -ταται* [⏑̄⏑⏑] - *I* 522, *Ω* 67. 293 = 311 [⏑̄⏑⏑] - *ἔσκε(ν) Σ* 118, *P* 584, *Y* 410; - *I* 204, h. Merc. 525 [⏑̄⏑⏑] *καὶ / πολὺ - ἀθανάτοισιν Y* 334, Op. 309; *πολὺ - Λ* 162, *P* 411. 655; *καὶ - I* 586. 642, *λ* 360, *Ω* 46; - *Δ* 51, *θ* 284 [⏑̄⏑⏑] *πάντων πολὺ - ἐστιν E* 378, *π* 445; *πολὺ - αὐτῇ Z* 91. 272; *πολὺ - X* 233; - *ἀνδρῶν O* 111, *Π* 433; - *πάντων Ω* 762, Sc. 78; - *ἦεν Φ* 101, *X* 301; - *I* 198, *Ω* 334. 748, Sc. 114, Hes. fr. 26,28, Hes. fr. 122,1 2 Stammsilbe in den brevia 2a eins. 2aα -[⏑]: -' [⏑̄] ⌊*ὦ* -, *ἐπεί*⌋ *γ* 103; ⌊ ⌋ *δή γ* 211, *ξ* 149; ⌊ ⌋ *σε ν* 228, *ο* 260; ⌊ ⌋ *δ* 204, *π* 91, *ω* 400; *ὦ -, ἐγὼ μέν ρ* 593, *χ* 367 [⏑̄] *ρ* 15 2aβ –⏑[⏑]: -' [⏑̄⏑] *ξεῖνε - α* 158, *τ* 350; *τέκνα - δ* 78, h. Cer. 119; - *Δ* 345, *ζ* 57 [⏑̄⏑] - *ξ* 227 [⏑̄⏑] - Op. 306 2b zweis. 2ba [⏑⏑]: *-ος, -ε, -ου, -ῳ, -ον, -οι, -αι, -α* [⏑̄⏑⏑] ⌊*ὦ* -⌋, *ἀνέρες ἔστε καί E* 529, *O* 561 = 661; ⌊ ⌋ *οὐκ ἂν δή τις K* 204, *σ* 414 = *υ* 322, *χ* 132; ⌊ ⌋ *οὐκ ἄν π* 400; ⌊ ⌋ *οὐ/χ γ* 375, *σ* 52 / *υ* 245; ⌊ ⌋ *ἦ μέγα ἔργον π* 346, *ω* 426; ⌊ ⌋ *οὐ μάν ἦμιν P* 415, *λ* 344; ⌊ ⌋ *Ἀργείων M* 269, *B* 79 = *I* 17 = *K* 533 = *Λ* 276 = 587 = *P* 248 = *X* 378 = *Ψ* 457; ⌊ ⌋ *οὐ γάρ πω κ* 174, *μ* 208; ⌊ ⌋ *οὐ γάρ κ* 190, *μ* 154, *χ* 70; ⌊ ⌋ *οὐ μέν σ* 36, *φ* 152; ⌊ ⌋ *ἤδη χ* 248. 262; ⌊ ⌋ *B* 110 = *Z* 67 = *O* 733 = *T* 78, *E* 601, *H* 191, *P* 421, *ι* 408, *κ* 226, *μ* 320, *ξ* 115, *ρ* 17, Sc. 95, h. Merc. 202; - *γ* 237, *ρ* 415 [⏑̄⏑⏑] *Τηλέμαχος / ἔνθ' ἦλθεν - υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο ο* 63 = 554 = *ρ* 3 = *υ* 283 = *φ* 432 ≅ *γ* 398 (Akk.) / *ω* 151; ⌊- *υἱὸς ἅμ⌋α κρατερὸς καὶ ἀταρβής N* 299, *γ* 111; ⌊ ⌋' *β* 17; - *υἱός, ὅς Ψ* 289, h. Ven. 196; - *υἱός π* 339; *λύσασθαι - υἱόν Ω* 118 = 146 = 195. 237; - *υἱόν, ὅς O* 639, *Π* 595; - *υἱὸν ἀπό Π* 447, *Ω* 492; - *υἱόν· ὁ δέ / δ' X* 35, *T* 117; - *υἱόν Γ* 307, *E* 314. 318. 377, *Ω* 685; - *υἷα ν* 259, h. Ap. 11, h. Ven. 208. 282, h. 19,36, *Z* 474; - *υἷες β* 51, *ζ* 62; *πομπὴ καὶ - δῶρα, τά οἱ / μοι θ* 545, *ν* 41; *ἐντρέπεται - ἦτορ O* 554, *α* 60; - *ἦτορ, ἐπεί T* 307, *ψ* 53; *ἦ - ἄνδρες*[+] *I* 197, *X* 168; - *ἀνδρός λ* 327; *τοι - ἐστί(ν) A* 541, *Π* 450; *μοι - ἔσκε ο* 362; - *ἐστί / εἶναι ν* 335, *ξ* 378 / *N* 226; *οἱ - γούναθ' / μοι - γυῖα H* 271, Vit. p. 9,16; - *τέκνον X* 84, *β* 363, *γ* 184, *ο* 509; - *τέκνα K* 192, h. Cer. 138; - *Φοῖβε O* 221, *Π* 667 [⏑̄⏑⏑] *δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος / Φαίπρας - ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν Ω* 309, *ζ* 327; - *ἀθανάτοισι θεοῖσιν Y* 347, *κ* 2, Hes. fr. 211,3, h. Ap. 297; - *ἀνέρες*[+] *Δ* 41, *δ* 169; - *γ* 277, *ο* 360[=ad], *ω* 25, Op. 184. 608 [⏑̄⏑⏑] *σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ - ταῦτ' ἀγορεύεις H* 357, *M* 231 = *Σ* 285; *υἱὸν - ἀντίον ηὖδα Ω* 333, *ε* 28; *υἱὸς*[+] - *K* 50, *λ* 103 = *ν* 343; *καί μοι - γούνατ' ὀρώρῃ I* 610 = *K* 90, *X* 388; - *γούναθ' ν* 231; *ἐπεὶ - ἦτορ ἀπηύρα Φ* 201, *Ω* 50; *ἐπεὶ - O* 252, *μ* 72; - *ἦτορ E* 250, *α* 316; *οἱ - ἦεν ἑταῖρος E* 695, *Ψ* 556; *τοι ⌊- ἔπλετο θυμῷ⌋ Ξ* 337, *Ψ* 548, *ν* 145, *σ* 113; ⌊ ⌋ *H* 31, *K* 531 = *Λ* 520, *θ* 571, *ξ* 397, h. Ap. 527; - *γυῖα λέλυντο/αι N* 85 / *θ* 233, *σ* 242; *ἐπεὶ - ὤλεθ'/σ' Σ* 80, *φ* 88; - *ὤλεσε / ὤλεθ' Λ* 342 = *Y* 412 / *P* 642; - *ἀθανάτοισιν ζ* 203, Hes. fr. 185,7; *πατὴρ - X* 408, *λ* 450, h. Merc. 378; *πατρὸς - Z* 468, *α* 94 (*ἀκούσῃ*) ≅ *β* 360 (*ἀκούσω*); *πάτερ - π* 222, *ψ* 124, *ω* 511; - *υἱός*[+] *Ξ* 166. 338, *T* 132, *ν* 360. 413, *ξ* 317; *τέκνον - ο* 125, *ψ* 26; *ἑτάρῳ*[+] - *E* 325, *T* 345; *γέρον - Ω* 650, *γ* 357; *γὰρ - σ* 421, *ω* 92; - *B* 261. 796, *Δ* 189, *Z* 224, *M* 221, *P* 577, *Ψ* 787, *Ω* 749, *δ* 765, *θ* 277, *μ* 331, *ν* 40, *τ* 455. 522, *ω* 210. 334. 514, Op. 713, h. Cer. 56, h. Merc. 477, h. Ven. 195, Cert. p. 40,1 [⏑̄⏑⏑] *Τηλέμαχον προσεφώνεεν ὃν - υἱόν σ* 214, *ω* 505; *προσεφώνεεν ὃν / προσαυδήτην - υἱόν Φ* 330 = 378 / *X* 90; *θάμβησε / θαύμαζε δέ μιν - υἱός π* 178, *ω* 370; *Ὀδυσσῆος - υἱός/ν β* 2. 35. 415, *γ* 64. 352, *ξ* 515 = *ο* 337, *ο* 59, *π* 48, *διοτρεφέος - υἱός/ν M* 355, *N* 427; *καὶ - υἱόν ξ* 123, h. Merc. 244; - *υἱός/ν B* 564, *I* 455, *Π* 586, *T* 4. 326, *δ* 225, *π* 11, *χ* 350, Hes. fr. 70,29 / Hes. fr. 70,15, fr. 257,1; *δ' αὐτοῦ ⌊λύτο γούνατα καὶ - ἦτορ⌋ Φ* 114 = *ω* 345, *Φ* 425, *δ* 703 = *ψ* 205, *χ* 68; ⌊ ⌋ *ε* 297 = 406 = *χ* 147; *κατεπλήγη / κατεκλάσθη ⌊- ἦτορ⌋ Γ* 31 / *ι* 256, *κ* 198 = 566 = *μ* 277, *δ* 481 = 538 = *κ* 496; *ἀνέψυχθεν/χον* ⌊ ⌋ *K* 575, *N* 84; *δέ / κέ οἱ / μοι / τοι* ⌊ ⌋ *E* 670, *Φ* 389, *η* 269, *ρ* 514; ⌊ ⌋ *E* 364, *I* 705, *K* 107, *O* 166 (*τοῦ*) ≅ 182

(σὸν), Ω585, π92. 428, υ22, Th.568, Op.360; καὶ - ἔρδοι/ς ο360ᵉᵗ, h.Merc.520; - εἶναι A564, B116 = I23 = Ξ69; - ἦεν A381, ι211, Cypr. fr.25,2 p.59 Ber. = Cypr. fr.21 p.100 W.; - B315, Π556, η320 = κ66, ν295, ξ222. 224 **2bβ** [⏑–]: -ος, -ε, -ου, -φ, -ον, -ω, -οι, -ων, -οισ', -οις, -ους, -ῃ, -ῆς, -ῇ, -ην, -αι, -ας, -α, -ως [⏑⏑] σχέσθε, -, καί μ' οἷον ἐάσατε X416, β70; πατρὶ - καὶ μητρί Ξ502, ζ51; πατρὶ - A441, P196, Ω594, ζ67; πατρὶ / μητρὶ - ἐπίηρα φέρων/ειν A572. 578; μητρὶ - A585; ἀλλὰ - μήτηρ, ἥ Φ276, β88; ἀλλὰ - K114, Π544, Φ106; καὶ σύ, -, μάλα α301 = γ199, θ413; καὶ σύ, - γ313; μαῖα - υ129, ψ11. 59. 81; παῖδα - A447, Π460, ω103, Th.472, h.Cer.252. 261, Oed.Cycl. fr.1,2 p.20 Dav.; δεῦτε - N481, β410, θ133; κλῦτε, - B56 = ξ495, δ722; - A587, B299, Δ347. 478 = P302, Θ281, Ξ256. 504, Π568, P636, T422, Ω4, α238 = δ490 = ξ368, β333, δ743, η70, θ292, τ240, h.1C,6 West, h.Cer.240, h.Ap.206. 478 [⏑⏑] ἀμφὶ δὲ παιδὶ - βάλε πήχεε ρ38, ω347; ἀμφὶ δὲ χεῖρα - βάλεν ἔγχεϊ φ433; παιδὶ⁺ - H279, τ404, Hes.fr.26,24; ἄλοχόν τε - E480, χ324; μητρὶ - A351, I555; - A98, Γ11. 130, Δ354. 373, Z112 = Θ174 = Λ287 = O487 = O734 = Π270 = P185, Ξ210, Σ114. 147. 189. 386 = 425 (αἰδοίῃ τε - τε) ≅ ε88 (αἰδοῖός τε - τε), Φ587, Ψ313. 343, Ω775, α313, β164, ζ287, Op.370, Th.474, Sc.45 [⏑⏑] ὣς φάτο, Πάτροκλος / Τηλέμαχος δὲ - ⌊ἐπεπείθε⌋θ' ἑταίρῳ / ⌊ ⌋το πατρί A345 = I205 = Λ616 / τ14 = χ108 = 393; - δ'/τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον Π491, Ψ178 (δ') = Ω591 ≅ K522 (τ'); βῆ δὲ θέειν / φέρων, μάλα δ' ὦκα ⌊πατέρ'⌋ εἰσαφίκανεν χ99. 112; ⌊ ⌋ εἰσενόησεν / εἰσορόωντι Ω700, ω319; ⌊ ⌋ π202; - πατέρα ζ56; (ἐπεὶ) δὴ δηθὰ - ἄπο πήματα πάσχω⁺ α49, η152, θ411; πῶς / ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο - τέκος I437. 444; - τέκος, ὄφρα π25, ψ5; - τέκος Γ162. 192, E373 = Φ509, Θ39 = X183, Ξ190, Σ63, X38, Ω373, δ611, τ474, h.Cer.71; - πόσιν ἔνδον ἐόντα τ477, ψ2; - πόσιν α363 = π450 = τ603 = φ357, θ523, ψ86; πέμψουσιν δ' ἐν / καὶ πέμψαν σὺν νηῒ ⌊- ἐς πατρίδα γαῖαν⌋ ε37, ψ340; σὺν νηυσὶ ⌊ ⌋ B140 = I27, H460 = O499, I47, Π832; νοστήσας ⏑⏑⏑⏑⌊ ⌋ E687, α290 = β221; νοστήσειε⁺ ⌊ ⌋ σ148, τ258 ≅ Cert. p.39,9, τ298; οἰκόνδε ⌊ ⌋ B158 = 174 = ε204, Δ180, κ562, ψ221; ⌊ ⌋ B454 = Λ14, I414, Σ101 = Ψ150. 145, λ455, ο65, ξ333 = τ290, Hes.fr.75,21; - ἐς πατρίδ' I428 (μοι) ≅ 691 (οἱ), M16, δ586 = ρ149, λ359, ν328, ψ315; - ἐν πατρίδι γαίῃ Γ244, ω266; τῆλε - ⌊καὶ πατρίδος αἴης⌋ Λ817, Π539, τ301, ω290, h.Ap.526; - ἀπὸ / ⌊ ⌋ B162 = 178, α203, δ262, σ145; οἱ μοῖρ' ἐστὶ ⌊- τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι⌋ ε41. 114 (ἔτι) ≅ ι532 (εἰ); μοῖρα ⌊ ⌋ δ475; ⌊ ⌋ ζ314 = η76; ἀλόχους⁺ τε - καὶ νήπια τέκνα Δ238, Σ514; ἄλοχόν τε - καὶ νήπιον υἱόν E688, Z366; Φαιήκεσσι - πάντεσσι(ν) θ21, ν302; δῶμα - τετιημένος ἦτορ β298 = θ303, σ153; - τετιημένος⁺ ἦτορ Θ437, α114, δ804, η287, Th.163, h.Cer.98. 181; - δ' ἀμφέσταν / ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Σ233, Ψ695 / Ω123; - ἀπάνευθεν / ἀπονόσφιν ἑταίρων Ψ77, μ33; - ἀπάνευθε / ἀπονόσφιν T378, Hes.fr.280,16 / ε113; - Διὶ πατρὶ γένοιτο/οιο η316, ξ440 = ο341; - πρὸς / μετὰ δώματα πατρός τ458, h.Cer.107. 180 / Hes.fr.43a,31; - τροφὸς Εὐρύκλεια β361, δ742 (τήν) = ψ25 = 39 = 69 ≅ τ21 (τόν) = χ419 = 485, χ492; - κεκλήσῃ⁺ / ποιήσομ'⁺ ἄκοιτιν⁺ Γ138, Th.410 = Hes.fr.105,3, 195,4 / I397, ε120, Hes.fr.10a,22; - μακάρεσσι θεοῖσι(ν) α82, Op.120, Sc.476, Hes.fr.10a,48. 60, fr.23a,33, fr.30,24, fr.136,19, fr.176,4; - βλέφαρ' ἀμφικαλύψας ε493, ψ17; - ἐπὶ γούνασι θῆκε⁺ τ401, φ55; - καὶ πότνια μήτηρ Z471, Ω710; - καὶ ἡδὺ γένοιτο Δ17, H387; - δ' ἦν ἀνθρώποισι / ἀθανάτοισι Z14, Hes.fr.25,38; - μερόπων ἀνθρώπων Γ402; Ἀδμήτοιο / Πριάμοιο - πάϊς B713, H44; - πάϊς π337; - παρὰ μητέρι / μητρός Op.520, h.Ven.115; - ἑτάροισι Δ523 = N549, ι466; - ἐν χερσίν Z482, N653; - ἀνὰ χεῖρας H130, Aristeas fr.1,5 p.86 Dav.; - μήτρωα / πάτρωα B662, Hes.fr.280,22; - φρονέων/έουσ(α)/έησ' Δ219, α307, π17 / E116, η15. 42 / ζ313 = η75; ἔπειτα - μ309, Th.469; πατρὶ - N644, κ8; - φρεσί(ν) A107, P325, h.29,9; - καί κ38, Th.932, h.Ap.131. 144, h.7,30; - δ' ἀπό Π82, Th.180; - τάδε/δ' A20, β373, ω455; - κατά K169, T209, τ136, ω188; - διά Y479, Th.398; - δέ O650, Ω371, δ840; - δ' E155, Ω327; - τ' ξ405, τ191. 254; δὲ - Z495, X58; τε - Θ373, P28, Ω619, θ248, ι207; - A177 = E891, Γ172, Δ372, E413, H149, I146 (ἐθέλησι, ἀγέσθω) ≅ 288 (ἐθέλησθα, ἄγεσθαι), I601, Λ407 = P97 = Φ562 = X122 = 385, Ξ296, O156, Σ113 = T66, Σ254, T305, Y210, X41. 87. 390. 505, Ψ563. 627, Ω61. 68, α278 = β197, γ418, ι63 = 566 = κ134. 69, λ211, ρ43, τ461, φ103, χ480, ψ35, h.19,1, Hes.fr.135,5, fr.229,14, Nosti fr.6,1 p.69 Dav. [⏑⏑] - Π143 = T390, Ω423, ο127 [⏑⏑] ἐνὶ στήθεσσι - κῆρ α341, η309; φθινύθεσκε⁺ - κῆρ A491, κ485; - κῆρ A569, N713, Ξ208, α310, δ270, ε454, ι413, π274; ὀλίγον⁺ τε - τε A167, ζ208 = ξ58; τε - τε Γ163, Φ78, ν192, h.29,10 **2c** dreis. **2cα** [⏑–⏑/×]: -οισι, -οισιν, -ῃσι, -ῃσιν, -οιο [⏑⏑] ἶσα - τέκεσσι / τοκεῦσιν E71, O439; - Σ27 [⏑⏑⏑] - α19, ε462, ξ177, σ279 [⏑⏑⏑] - ξ137 [⏑⏑×] πάντων / παίσατε, ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι - θ101. 251; οἷσι - Φ45; μ/τοι ⌊θυμὸς⁺ ἐνὶ στήθεσσι -⌋ θ178, λ566, ψ215 / Δ360; ⌊ ⌋ Δ313, N73, υ9 (τοῦ) ≅ h.Ap.524 (τῶν), υ217, Hes.fr.317,1; ἐνὶ στήθεσσι - h.Ap.113; πάντεσσι / ἀρτεμέεσσι - I528, ν43; κασιγνήτοιο - E357, h.27,13; ἑτάροιο - Ψ152, Ω51. 416, χ208; ...οιο - ο22, φ40; ὠρέξατο / δαΐζετο χερσὶ - Ψ99, h.Cer.41; ἔχων / λαβὼν μετὰ χερσὶ - Th.283, h.Cer.378; χείρεσσι - P620; χερσὶ - ε482; - λ506, σ204, Th.162 **2cβ** [⏑⏑–]: -ίων [⏑⏑⏑] τ351 = ω268

Σχ häufigste ⌊Paraphrase⌋ in den D-Scholien ist προσφιλής, z.B. sch.D A20: προσφιλεστάτην, B261: τὰ προσφιλῆ σου ἱμάτια, Γ31: τὴν προσφιλεστάτην αὐτοῦ ψυχήν (ähnl. E250, P17); sch.min. (POxy2405) zu A107: [πρ]οσφιλη ‖ andere ⌊ ⌋n sind sch.D α82: προσφιλές. ἀρεστόν, Δ345: -α· προσφιλῶς. ἡδέως. ἀντὶ τοῦ -ως, ν335: νῦν ἀντὶ τοῦ 'ὠφέλιμον', A569: τὴν ἑαυτῆς ψυχήν (vgl. sch.bT ad l.: τὸ ἴδιον, ὡς '-α εἵματα' [B261], B140: τὴν ἰδίαν, '-ους λήθοντε τοκῆας' [Ξ296]; aber I555: καθόλου· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ τότε -η ἡ μήτηρ), X301: ἥδιον, Z272: τιμιώτατος, Δ347: -ως· ἡδέως

L J.Grimm, W.Grimm, Dt. Wb., Leipzig 1854–1960; J.P.A. Eernstman, *ΟΙΚΕΙΟΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ, ΕΠΙΤΗΔΕΙΟΣ, ΦΙΛΟΣ*, Diss. Utrecht 1932; W. Stern, Allg. Psychol. auf personalist. Grundlage, Den Haag 1935; Landfester, philos; Neumann, AAWW 131, 1994, 149A.70; W.Pfeifer u.a., Etym. Wb. des Dt., ²1993, s.v. Bild, billig, gehören, Unbilden, Unbill, Weichbild; ⁺A.Broger, Das Epitheton bei Sappho u. Alkaios, ⌊Innsbruck⌋ 1996 (⌊ ⌋er Beitr. zur Sprachwiss. 88), 64f.; ⁺P.Spahn, 'Freundsch.' u. 'Gesellsch.' bei Hom., in: A.Luther (Hrsg.), Gesch. u. Fiktion in der hom. Odyssee, München 2006 (Zetemata 125), 163–216; ⁺J.-F.Nardelli, La diction épique en débat, Amsterdam 2006, 58f.

B Die Bed. von φ. (s.a. oben Σχ) oszilliert zw. einers. *zugehörig, eigen, angemessen* u. anderers. *lieb*; oft lässt φ. sich durch *Poss.-Pr.* wiedergeben (vgl. auch die Textvarianten -ῃ/-έῃ Γ244, -ῃσι/έῃσι Ω165), insbes. wo es (1a) auf ein Körperteil (z.B. γούνατα, γυῖα, χείρ, 'Seele') bezogen ist. Die Übers. *lieb* ist hier bisweilen sinnwidrig oder bizarr, was deutsche *native speakers* allerdings kaum als anstößig empfinden, weil das Wort 'lieb' im Deutschen eigene, ähnl. idiomat. Verwendungsweisen hat. „Wer Deutsch kan / der weis wol / welch ein hertzlich fein Wort das ist / die liebe Maria / der

lieb Gott / der liebe Keiser / der liebe fürst / der lieb man / das liebe kind. Vnd ich weis nicht / ob man das wort liebe / auch so hertzlich vnd gnugsam in Lateinischer oder andern sprachen reden müg / das also dringe vnd klinge ynns hertz / durch alle sinne wie es thut in vnser sprache." (M. Luther, Sendbrief vom Dolmetschen, in: Studienausg., hrsg. von H.-U. Delius, Bd. 3, Berlin ²1996, 488) Spätestens unter dem Einfl. der dt. Hom.-Übers. von J. H. Voss (Od. 1781, Il. 1793), aber vorbereitet durch älteren, nicht von Hom. beeinflussten Gebr., bürgerte sich 'lieb' in der dt. Dichtersprache sekundär in ähnlichen Sinnzusammenhängen wie *φ.* bei Hom. ein u. wurde zum unauffälligen Stilistikum, so in dem bek. Weihnachtslied 'Alle Jahre wieder' von J. W. Hey von 1837 („an der lieben Hand"); s.a. J. Grimm, W. Grimm, Dt. Wb., Leipzig 1854–1960, Bd. 12 Sp. 896 ff. s.v. 'lieb'. Der Versuch jedoch (Landfester, s. L), sämtliche Textstellen, die attr. Gebr. aufweisen, i.S.v. Poss.-Pron. zu verstehen, geht – wenngleich heurist. nützl. – zu weit: Ausdrücke wie *χεῖρα -ην* usw. enthalten neben dem Begr. der 'poss.' Zugehörigk. auch ein qualitativ bestimmendes Element i.S.v. Zuverlässigkeit, Kraft u.ä. (wie *βαρείης ⟨χειρός⟩, στιβαρῆς ἀπὸ ⟨ ⟩; ⟨χειρὶ⟩ παχείῃ, βαρείῃ ⟨ ⟩ πιθήσας, χείρεσσι πεποιθότες, ⟨χερσὶ⟩ πέποιθα/ώς, ⟨ ⟩ στιβαρῇσι, ⟨ ⟩ν τε βίηφί τε; χεῖρα βαρεῖαν*); *φ.* ist also zugleich 'poss.' zuordnend und qualitativ beschreibend (Epith. ornans). Beide Deutungen schließen einander prinzipiell nicht aus. Darüber hinaus dient *φ.* oft der Füllg. des ep. Ausdr.s u. des Metrums. — Der Bed.entw. von *φ.* liegt ein bekanntes psychol. Phänomen zu Grunde: Vertrautheit (durch Umgang, Besitz od. gewohnheitsmäßige Nutzg.) einers. u. anderers. Liebe zu dem, was man besitzt od. nutzt (1d, z.B. Dinge: *δῶρα, εἵματα, κίθαρις, τόξα*; Orte: *γαῖα, πόλις, πρώονες*), bedingen sich gegenseitig: „Menschen gegenüber führt die Vertrautheit zu Anhänglichkeit und Liebe. (...) In räumlicher Hinsicht wird das Vertrautheitsgefühl zum 'Heimgefühl'." (Stern, s. L) — Das durch *φ.* ausgedrückte Verhältnis ('poss.' / affektive Zugehörigkeit) wird im fgrE nur im Zush. m. Menschen ausgedrückt: einem Ding, Tier od. Ort kann nichts 'eigen' od. 'lieb' sein, außer im Falle der Vermenschlichung (Tiere: *μήτηρ [στρουθός] ὀδυρομένη -α τέκνα B* 315; [*ἠνίοχοι*] *γύπεσσιν πολὺ -τεροι ἢ ἀλόχοισιν Λ* 162; [*ἀηδὼν*] *παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον -ον τ* 522; Fluss [Skam. zu Simoeis]: „*-ε κασίγνητε*" *Φ* 308); das gilt ähnl., aber weniger streng, auch für den Gebr. der Poss.-Pr., die sich nie auf Sachen, gelegentl. aber auf die vermenschlichten Flüsse der Troas (*οὐδὲ Σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὃν μένος Φ* 305, vgl. „*ἐμὸν ῥόον*" *Φ* 369, Skam.) und auf nicht vermenschlichte Tiere beziehen (*ἵπποι ⟨παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος⟩ B* 775, doch vgl. *Θ* 544, wo ⟨ ⟩ auf Menschen bezogen); (*σφῆξ*) *ἀμύνει οἷσι τέκεσσι Π* 265; (*Αἴας*) *ἑστήκει ὥς τίς τε λέων περὶ οἷσι τέκεσσιν P* 133) — Syntakt.: m. Dat.: Dat. von Pers.-Pr. *A* 107. 177. 381. 541. 564, *B* 796, *Γ* 402, *Δ* 17. 41. 51. 372, *E* 378. 695. 891, *Z* 91. 224. 272, *H* 31. 357. 387, *I* 198, 522. 586. 642, *M* 231, *Ξ* 210. 337, *Π* 433. 450. 556, *P* 577, *Σ* 285, *Y* 410, *Φ* 101, *X* 41. 233, *Ψ* 548. 556, *Ω* 293. 311. 334. 423. 775, *ζ* 313, *η* 42 (constr. *ἀπὸ κοινοῦ*). 320, *ϑ* 571, *ι* 211, *κ* 66, *ν* 145. 335, *ξ* 227. 378. 397. 440, *ο* 341. 360[med.]. 362, *π* 445, *ϱ* 15, *σ* 113, Op. 306, Sc. 114, h. Ap. 131. 144, h. 29,9, Cypr. fr. 25,2 p. 59 Ber. = Cypr. fr. 21 p. 100 W. Dat. von Subst., Adj. u. PN (alphabet.) *ἀθανάτοισι(ν) Y* 334. 347, *Ω* 61, *ζ* 203, *κ* 2, Op. 309, Hes. fr. 25,38, fr. 185,7, fr. 211,3, h. Ap. 297; *ἀνδράσιν λ* 360; *ἀνθρώποισι Z* 14, *κ* 38; *γύπεσσιν πολὺ -τεροι ἢ ἀλόχοισιν Λ* 162; *Διΐ* (*Ζηνί X* 301) *B* 116. 628, *Θ* 517, *I* 23. 168, *Λ* 611, *Ξ* 69, *Σ* 118. 203, *X* 301, *η* 316, *ξ* 440, *ο* 341, *ω* 25; *Διὸς υἷι ἑκηβόλῳ X* 301; *θεοῖσι(ν) Y* 347, *X* 41, *Ω* 67. 749, *α* 82, *κ* 2, *ω* 92, Op. 120. 309, Sc. 476, Hes. fr. 10a,48. 60, fr. 23a,33, fr. 30,24, fr. 136,19, fr. 176,4, fr. 185,7, fr. 211,3, h. Ap. 297, h. Ven. 195; *θυμῷ H* 31, *K* 531, *Λ* 520, *Ξ* 337, *Ψ* 548, *Ω* 748 ≅ 762, h. Ap. 527, h. Merc. 520, Cert. p. 40,1; *Κρονίδῃ* Hes. fr. 122,1; *Κρονίωνι N* 226, *Σ* 118; *Ὀδυσῆϊ η* 15; *πᾶσι / πάντεσσι(ν) Δ* 17, *κ* 38 / *ϑ* 21, *ν* 302; *ποιμέσιν Γ* 11; *πολλοῖσιν τ* 240; *Τυδέϊ Δ* 372; *Φαιήκεσσι ϑ* 21, *ν* 302; *φρεσίν A* 107, h. 29,9 — in sonstigen Syntagmen: neben Poss.-Pr. *ἐμὸν -ον κῆρ ι* 413; *σὸν -ον ἦτορ O* 182 ≅ 166 (*τοῦ*); *τεὸν -ον υἱόν ν* 413; *σὸν -ον κῆρ π* 274; *σὸν -ον θυμόν* h. Cer. 56; *ἑοῦ ἑτάροιο -οιο Ω* 416; *πατρὸς ἑοῖο -οιο ξ* 177; *ἑὸν -ον υἱόν E* 314. 318, *T* 132; *ὅν -ον υἱόν Z* 474, *Π* 447, *T* 4, *Φ* 330 = 378, *σ* 214 ≅ *ω* 505; neben gen. poss.: *μευ -ον κῆρ κ* 485; *ἐμεῖο πατὴρ -ος* h. Merc. 378; *σευ -α γούναθ' ν* 231; *Τηλεμάχοιο -ον πατέρα Δ* 354; *τοῦ -ον ἦτορ O* 166 ≅ 182 (*σόν*); *Ὀδυσσῆος -ον κῆρ δ* 270; *Αὐτολύκου παῖδες -οι τ* 455; *Ἑρμείαο -ον γόνον* h. 19,1; *παῖδα -ον Κρείοντος* Oed. Cycl. fr. 1,2 p. 20 Dav. — *-ε τέκνον X* 84, *β* 363, *γ* 184, *ο* 509; *τέκνον -ε ο* 125; *μάλα -ος⁺ A* 381, *δ* 169, *ζ* 203, *ω* 92, Cypr. fr. 25,2 p. 59 Ber. = Cypr. fr. 21 p. 100 W.; *-ον ἐστίν* u.ä. m. Inf. *Π* 556, *Φ* 101, *Ω* 334; ohne Inf. *X* 301, *α* 82, *η* 320, *ι* 211, *ξ* 378, *ο* 362, *ϱ* 15; *φ.* in Vbd. m. anderen Adj.: *αἰδοῖος⁺ Γ* 172, *K* 114, *Ξ* 210, *Σ* 386 = 425 ≅ *ε* 88, *ϑ* 21, *λ* 360, *τ* 191. 254, h. 29,10; *ἀσπασίως* Sc. 45; *δεινός ϑ* 21; *ἐλεεινός⁺ B* 315, *Ω* 309, *ζ* 327, *τ* 254; *ἡδύ Δ* 17 = *H* 387[ea]; *κεδνότατοι I* 586; *κήδιστοι I* 642; *ὀλίγος⁺ A* 167, *ζ* 208, *ξ* 58; *τίμιος κ* 38; *κεχαρισμένα* h. Merc. 520; *ἄλοχόν τε -ην κεδνούς τε τοκῆας P* 28; *παρὰ πατρὶ -ῳ καὶ μητέρι κεδνῇ κ* 8; *παρὰ μητρὶ -ῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι* Th. 932 — zum attr./präd. Gebrauch des Adj. s. die Vorbemerkungen zu 1a, 1b, 1c, 1d, 1e — Stil.: Sarkasmus *ἀλλὰ -ος θάνε καὶ σύ· τί ἦ ὀλοφύρεαι οὕτως;* ' *κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅ περ σέο πολλὸν ἀμείνων Φ* 106; *αἴθε θεοῖσι -ος τοσσόνδε γένοιτο* ' *ὅσσον ἐμοί* (i.S.v. *ἐχθρός*) *X* 41 — Wortf.: Poss.-Pr.; gen. poss.; *κεδνός* ⟨dort Wortf.⟩, *συνήθης ⟨ ⟩, τηλύγετος ⟨ ⟩*; *ἀγαπητός* (s.v. *ἀγαπά(ζ)ω*), *γλυκερός, γλυκύς, ἐραννός, ἐρατ(ειν)ός, ἡδύς, ἱμερτός, τίμιος, χαρίεις; ἑταῖρος, ἕταρος, ὁαριστής, οἰκεύς* — Komp. *-ίων τ* 351 = *ω* 268 in 1bδ; *-τερος⁺ Λ* 162 in 1bδ; *Y* 334, *λ* 360, Op. 309, h. Merc. 525 in 1bε; Sc. 114 in 1d; *X* 301 in 1eα; *Φ* 101 in 1eγ; *Ω* 46 in 2aβaa — Sup. *-τατος O* 111, *Ω* 748, Hes. fr. 26,28 in 1bαdd; *Ω* 762 in 1bγ; *I* 198. 204. 522. 586, *N* 249, *Π* 433, *P* 411. 584. 655, *T* 315, *ω* 517 in 1bδ; *E* 378, *I* 642, *Σ* 118, *Y* 410, *X* 233, *Ω* 67, *π* 445, Sc. 78 in 1bε; *Δ* 51, *Z* 91 ≅ 272, *Ω* 293 = 311, *ϑ* 284, Hes. fr. 122,1 in 1d; *Ω* 334 in 1eγ — Gliederg.: **1** Adj.: **1a** bzg. auf Körper- u. 'Seelen'-Teile, **1b** auf Personen, **1c** auf 'Heim/at', 'Heimkehr', **1d** auf sonstige Dinge, **1e** auf Pr. im Ntr., modale Demonstr., Inf. u.ä. ('unpers.' Gebr.); **2** Subst.: **2a** Mask. u. Fem., **2b** Ntr.; **3** Adv. *-ως*; **4** ohne Kontext

1 Adj. (zum attr./präd. Gebrauch s. die Vorbemerkungen zu 1a, 1b, 1c, 1d, 1e) **1a** (nur attr.) bzg. auf Körper- u. 'Seelen'-Teile (alphabet.: *βλέφαρα, γούνατα, γυῖα, ἦτορ, θυμός, κεφαλή, κῆρ, λαιμός, στῆθος, χείρ*; sortiert in jeder Rubrik nach Num. u. Cas.) *zugehörig, eigen, meine (deine, seine, ihre)* usw. **1aα** *βλέφαρα ε* 493 (Ath. sandte dem Od. den Schlaf) *ἵνα μιν παύσειε τάχιστα* ' *δυσπονέος καμάτοιο, ⟨-α βλέφαρ' ἀμφικαλύψας⟩ seine Lider ψ* 17 (Pen. zu Eurykl.: „*τίπτε*) *ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις* ' *ἠδέος, ὅς μ' ἐπέδησε ⟨ ⟩*;" *meine Lider* **1aβ** *γούνατα H* 271 (Aias) *ἀσπίδ' ἔαξε* (des Hektor) *βαλὼν μυλοειδεῖ πέτρῳ,* ' *βλάψε δέ οἱ -α γούναθ'·* *ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη seine Kniee I* 610 (Ach. zu Phoinix:) „*εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ* ' *ἐν στήθεσσι μένῃ καί μοι ⟨-α γούνατ' ὀρώρῃ⟩*" = *K* 90 (Ag.) *X* 388 (Ach. zu den Gr.: „ich werde Patr. nicht vergessen) *ὄφρ' ἂν ἐγώ γε* ' *ζωοῖσιν μετέω καί μοι ⟨ ⟩*" *τ* 401 *τόν* (den neu geborenen Od.) *ῥά οἱ* (dem Autol.)

Εὐρύκλεια ⌊-οις ἐπὶ γούνασι θ⌋ῆκε φ 55 ἑζομένῃ δὲ κατ' αὖθι, ⌊ ⌋εῖσα (Pen. den Bogen), ' *κλαῖε μάλα λιγέως ν 231* (Od. zu dem Jüngling = Ath.:) „*σοὶ γὰρ ἐγώ γε ' εὔχομαι ὥς τε θεῷ καί σευ -α γούναθ' ἱκάνω*" Op. 608 (nach Einbringen der Ernte) *δμῶας ἀναψῦξαι -α γούνατα καὶ βόε λῦσαι* **1aγ** *γυῖα N 85 τῶν* (der Gr.) *ῥ' ἅμα τ' ἀργαλέῳ καμάτῳ ⌊-α γυῖα λέλυντ⌋ο θ 233* (Od. zu den Phäaken: „*λίην ἀεκελίως ἐδαμάσθην κύμασιν*) *τῶ μοι ⌊ ⌋αι*" *σ 242* (Tel. zu Pen.: „Iros) *οὐδ' ὀρθὸς στῆναι δύναται ποσὶν οὐδὲ νέεσθαι ' οἴκαδ' ... ἐπεὶ ⌊ ⌋αι*" Vit. p. 9, 16 ('Hom.':) „*οὐδέ π μοι -α γυῖα μένειν ἱεραῖς ἐν ἀγυιαῖς ' Κύμης ὁρμαίνουσι*" **1aδ** *ἦτορ* im Zush. m. 'töten', 'umkommen': *E 250* (Sthen. zu Diom.:) „*μηδέ μοι οὕτω ' θῦνε διὰ προμάχων, μή πως -ον ἦτορ ὀλέσσῃς*" *dein Leben O 252* (Hektor zu Ap.: „*ἐγώ γ' ἐράμην νέκυας ἴξεσθαι*) *ἐπεὶ -ον ἄϊον ἦτορ*" (durch Aias' Steinwurf) *Φ 201 τὸν δὲ κατ' αὐτόθι λεῖπεν* (Ach. den Asteropaios), *⌊ἐπεὶ -ον ἦτορ ἀπηύρα⌋, ' κείμενον ἐν ψαμάθοισι Ω 50* (Ap. zu den Göttern: „Ach.) *"Εκτορα δῖον. ⌊ ⌋, ' ἵππων ἐξάπτων ... ' ἕλκει*" *τ 136* (Pen. zu Od.:) „*ἀλλ' Ὀδυσῆ ποθέουσα -ον κατατήκομαι ἦτορ*" ‖ im Zush. m. 'sich auflösen' *Φ 114 ὣς φάτο* (Ach.), *τοῦ δ'* (Lykaon) *αὐτοῦ ⌊λύτο γούνατα καὶ -ον ἦτορ⌋ = ω 345* (Od., Laertes) ≅ *χ 68* (Od., Heiratsbewerber; *τῶν*) ≅ *δ 703* (Medon, Pen.; *τῆς*) = *ψ 205* (Od., Pen.) ≅ *Φ 425* (Ath. *χειρὶ ἥλασε* stößt Aphr.: *τῆς δ' αὐτοῦ*) *ε 297 καὶ τότ' Ὀδυσσῆος ⌊ ⌋* = 406 = *χ 147* ‖ im Zush. m. 'zerbrechen', 'zerreißen': *δ 481* „*ὣς ἔφατ'* (Proteus), *αὐτὰρ ἐμοί γε* (Men.) *⌊κατεκλάσθη -ον ἦτορ⌋*" = 538 (Proteus, Men.) = *κ 496* (Kirke, Od.) *ι 256 ὣς ἔφαθ'* (Kyklop), *ἡμῖν δ' αὖτε ⌊ ⌋ κ 198 ὣς ἐφάμην* (Od.), *τοῖσιν δὲ* (Gef.) *⌊ ⌋* = 566 (Od., Gef.) = *μ 277* (Od., Gef.) *π 92* (Od. zu Tel.:) „*ἦ μάλα μευ καταδάπτετ' ἀκούοντος -ον ἦτορ, ' οἷά φατε μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι*" 428 (Pen. zu Antin.:) „*τόν ῥ'* (deinen Vater) *ἔθελον* (die Thesproten) *φθεῖσαι καὶ ἀπορραῖσαι -ον ἦτορ*" ‖ im Zush. m. 'fürchten': *Γ 31 τὸν δ'* (Men.) *ὡς οὖν ἐνόησεν 'Αλέξανδρος ... ' ..., κατεπλήγη -ον ἦτορ O 166* (Zeus zu Iris:) „*τοῦ δ'* (Pos.) *οὐκ ὄθεται -ον ἦτορ ' ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι*" ≅ 182 (Iris zu Pos., „*σὸν, οἱ*") ‖ im Zush. m. 'betrübt sein': *α 114 ἦστο* (Tel.) *γὰρ ἐν μνηστῆρσι ⌊-ον τετιημένος ἦτορ⌋ β 298 βῆ δ'* (Tel.) *ἴμεναι πρὸς δῶμα, ⌊ ⌋ = θ 303* (Heph.) *η 287* (Od. zu Arete:) „*ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, ⌊ ⌋, ' εὖδον παννύχιος*" *σ 153 αὐτὰρ ὁ βῆ* (Amphin.) *κατὰ δῶμα ⌊ ⌋ E 364 ἡ δ'* (die verwundete Aphr.) *ἐς δίφρον ἔβαινεν ἀκηχεμένη -ον ἦτορ δ 804* (Ath.:) „*εὕδεις, Πηνελόπεια, ⌊-ον τετιημένη ἦτορ⌋,*" Th. 163 *εἶπε δὲ* (Gaia zu ihren Kindern) *θαρσύνουσα, ⌊ ⌋ ·„..."* h. Cer. 98 *ἕζετο δ'* (Dem.) *ἐγγὺς ὁδοῖο ⌊ ⌋* 181 *πρὸς δώματα πατρὸς ' ἡγεῦνθ'* (Keleos' Töchter), *ἡ δ' ἄρ'* (Dem.) *ὄπισθε ⌊ ⌋ ' στεῖχε Θ 437 αὐταὶ δὲ* (die Horen) ... *κάθιζον ' μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσι, -ον τετιημέναι ἦτορ* ‖ im Zush. m. Freude: *Φ 389 ἐγέλασσε δέ οἱ* (Zeus) *⌊-ον ἦτορ⌋ ' γηθοσύνῃ, ὅθ' ὁρᾶτο θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας δ 840 ἡ δ' ἐξ ὕπνου ἀνόρουσε ' κούρῃ Ἰκαρίοιο· -ον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη* (durch den Traum) *η 269 γήθησε δέ μοι* (Od.) *⌊ ⌋ ' δυσμόρῳ ρ 514* (Eum. zu Pen.:) „*οἴ' ὅ γε* (der unerkannte Od.) *μυθεῖται, θέλγοιτό κέ τοι ⌊ ⌋*" *J 705* (Diom. zu Gr.:) „*νῦν μὲν κοιμήσασθε τεταρπόμενοι ⌊ ⌋ ' σίτου καὶ οἴνοιο*" *ψ 53* (Eurykl. zu Pen.:) „*ἀλλ' ἔπευ, ὄφρα σφῶϊν ἐϋφροσύνης ἐπιβῆτον ' ἀμφοτέρω ⌊ ⌋, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε*" ‖ im Zush. m. 'abkühlen': *K 575 αὐτὰρ ἐπεί σφιν* (Diom., Od.) *κῦμα θαλάσσης ... ἀνέψυχθεν -ον ἦτορ, ' ἕς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ... λούσαντο N 84* (die Gr.) *οἳ παρὰ νηυσὶ θοῇσιν ἀνέψυχον -ον ἦτορ* ‖ sonstige Stellen: *E 670 νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς* (den Tod des Tlep.) ' *τλήμονα θυμὸν ἔχων, μαίμησε δέ οἱ ⌊-ον ἦτορ⌋ O 554* (Hektor:) „*οὐδέ νυ σοί* (Melanippos) *περ ' ἐντρέπεται ⌊ ⌋ ἀνεψιοῦ κταμένοιο;*" ≅ *α 60* (Ath. zu Zeus) *Ω 585* (Priam. durfte den toten Hektor nicht unbekleidet sehen) *μὴ ὁ μὲν* (Priam.) *ἀχνυμένῃ κραδίῃ χόλον οὐκ ἐρύσαιτο ' παῖδα ἰδών, 'Αχιλῆϊ δ' ὀρινθείη ⌊ ⌋ ' καί ἑ κατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς* (vgl. V. 568–570) *α 316* (Ath. zu Tel.:) „*δῶρον δ' ὅττι κέ μοι δοῦναι ⌊ ⌋ ἀνώγῃ, ' αὖτις ἀνερχομένῳ δόμεναι*" Th. 568 *δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν ' Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν ⌊ ⌋* (als er den Feuerraub bemerkte) *K 107* (Nestor zu Ag.:) „*μιν* (Hektor) *οἴω ' κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴ κεν 'Αχιλλεὺς ' ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ ⌊ ⌋*" *Γ 307* (Ach.:) „*μή με πρὶν σίτοιο κελεύετε μηδὲ ποτῆτος ' ἄσασθαι ⌊ ⌋*" *υ 22 ὣς ἔφατ'* (Od.), *ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος ⌊ ⌋· ' τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα ' νωλεμέως* Op. 360 *ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας, ' ... τό γ' ἐπάχνωσεν ⌊ ⌋*, s. *παχνόομαι/όω* Bd. 3 Sp. 1080 f. **1aε** *θυμός* im Zush. m. 'töten', 'umkommen': *E 155 ἔνθ' ὅ γε* (Diom.) *τοὺς* (zwei Tr.) *ἐνάριζε, -ον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν ' ἀμφοτέρω Λ 342* (Agastrophos) *πεζὸς ' θῦνε διὰ προμάχων, εἷος -ον ὤλεσε θυμόν* = *Y 412* (Polydoros) *ξ 405* (Eum. zu Od. iron.: „einen guten Ruf erwürbe ich, wenn ich dich erst gastl. aufnähme) *αὖτις δὲ κτείναιμι -ον τ' ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην*" ‖ im Zush. m. *διελέξατο*: *Λ 407* (Od. ⌊zu seinem *θυμός*:⌋) „*ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα -ος διελέξατο θυμός;*" = *P 97* (Men. ⌊ ⌋) = *Φ 562* (Agenor ⌊ ⌋) = *X 122* (Hektor ⌊ ⌋) = 385 (Ach. zu den Gr.) ‖ sonstige Stellen: *ν 40* (Od. zu Alkin.:) „*ἤδη γὰρ τετέλεσται ἅ μοι -ος ἤθελε θυμός*" *Σ 113* (Ach. zu Thetis:) „*ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ, ' θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι -ον δαμάσαντες ἀνάγκῃ*" = *T 66* (Ach. zu den Gr.) h. Cer. 56 (Hek. zu Dem.: „*τίς*) *ἥρπασε Περσεφόνην καὶ σὸν -ον ἤκαχε θυμόν;*" **1aζ** *κεφαλή* = 'Person' *lieb, teuer Σ 114* (Ach.:) „*νῦν δ' εἶμ' ὄφρα -ης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω, ' "Εκτορα*" *Θ 281* (Ag.:) „*Τεῦκρε, -η κεφαλή, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν*" **1aη** *κῆρ N 713 οὐδ' ἄρ' 'Οϊλιάδῃ ... Λοκροὶ ἕποντο· ' οὐ γάρ σφι σταδίῃ ὑσμίνῃ μίμνε -ον κῆρ δ 270* (Men. zu Hel.: „*πολλὴν ἐπελήλυθα γαῖαν*) *ἀλλ' οὔ πω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ... ' οἷον 'Οδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε -ον κῆρ*" *ε 454 ὁ δ' ἄρ'* (Od.) *ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε ' χεῖράς τε στιβαράς· ἀλὶ γὰρ δέδμητο -ον κῆρ η 309* (Alkin. zu Od.:) „*ξεῖν', οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι -ον κῆρ ' μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα*" *ι 413* (die Kyklopen haben den Hilferuf des Polyph. nicht verstanden) *ἐμὸν δ'* (Od.) *ἐγέλασσε -ον κῆρ π 274* (Od. zu Tel.:) „*εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι* (die Heiratsbewerber) *δόμον κάτα, σὸν δὲ -ον κῆρ ' τετλάτω ἐν στήθεσσι κακῶς πάσχοντος ἐμεῖο*" *A 491* (Ach. beteiligte sich weder an Heeresversammlg. noch Schlacht) *ἀλλὰ φθινύθεσκε -ον κῆρ ' αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε* 569 (*ἔδεισεν "Ηρη*) *καί ῥ' ἀκέουσα καθῆστο ἐπιγνάμψασα -ον κῆρ Ξ 208* (Hera zu Aphr.): „*εἰ κείνω* (Ok. u. Tethys) *ἐπέεσσι παραιπεπιθοῦσα -ον κῆρ ' εἰς εὐνὴν ἀνέσαιμι ὁμωθῆναι φιλότητι ...*" *α 310* (Tel. zu Ath.: „bleib noch) *ὄφρα λοεσσάμενός τε τεταρπόμενός τε -ον κῆρ ' δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς ... τιμῆεν*" 341 (Pen. zu Phemios:) „*ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς ' λυγρῆς, ἥ τέ μοι αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι -ον κῆρ ' τείρει*" *κ 485* (Od. zu Kirke: „gib mir Geleit in die Heimat) *θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη ' ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ φθινύθουσι -ον κῆρ ' ἀμφ' ἔμ' ὀδυρόμενοι*" **1aθ** *λαιμός T 209* (Ach.: „vor der Rache für Patr.) *οὔ πως ἂν ἐμοί γε -ον κατὰ λαιμὸν ἱείη ' οὐ πόσις οὐδὲ βρῶσις*" **1aι** *στῆθος θ 178* (Od. zu Euryalos:) „*ὥρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι -οισιν ' εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον*" *Δ 313* (Ag. zu Nestor:) „*ὦ γέρον, εἴθ', ὡς ⌊θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι -οισι⌋ν, ' ὥς τοι γούναθ' ἕποιτο*" 360 (Ag. zu Od.:) „*οἶδα γὰρ ὥς τοι ⌊ ⌋ν ' ἤπια δήνεα οἶδε*"

N 73 (kleiner zum großen Aias:) „*καὶ δ' ἐμοὶ αὐτῷ* ⌞ ⌟ ' *μᾶλλον ἐφορμᾶται πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι*" *λ* 566 *ἤθελε* ⌞ ⌟ ' *τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνηώτων* *υ* 9 *τοῦ δ'* (Od.) *ὠρίνετο* ⌞ ⌟ ≅ h. Ap. 524 (*τῶν δ'*, Kreter) *υ* 217 (Phil.:) „*ἐμοὶ τόδε* ⌞ ⌟ ' *πόλλ' ἐπιδινεῖται· μάλα μὲν κακόν* (jetzt die Rinder wegzutreiben)" *ψ* 215 (Pen. zu Od.:) „*αἰεὶ γάρ μοι* ⌞ ⌟*ν* ' *ἐρρίγει, μή τίς με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν* ' *ἐλθών*" Hes. fr. 317,1 *τοῦ* (ci.; *τοῦδε* codd.) *γὰρ ἀέξετο* ⌞ ⌟ h. Ap. 113 *τῇ δ'* (Eileithyia) *ἄρα θυμὸν ἔπειθεν* (Iris) *ἐνὶ στήθεσσι -οισι*, ' *βὰν δὲ ποσὶ τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι*" **1 a κ** *χείρ* *Y* 479 (*Δευκαλίωνα δ' ἔπειτα*) *-ης διὰ χειρὸς ἔπειρεν* ' *αἰχμῇ* (Ach.) *φ* 433 (Tel. *ἀμφέθετο ξίφος*) *ἀμφὶ δὲ χεῖρα -ην βάλεν ἔγχεϊ* *P* 620 *καὶ τά γε* (*ἠνία*) *Μηριόνης ἔλαβεν χείρεσσι -ῃσι* *Σ* 27 *αὐτὸς δ'* (Ach.) *ἐν κονίῃσι μέγας μεγαλωστὶ τανυσθεὶς* ' *κεῖτο*, *-ῃσι δὲ χερσὶ κόμην ἤσχυνε δαΐζων* *Ψ* 99 *ὠρέξατο* ⌞*χερσὶ -ῃσι*⌟*ν* (Ach.) ' *οὐδ' ἔλαβε* (die Totenseele des Patr.) *ε* 462 *αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ* ' *δέξατο* ⌞ ⌟*ν* (das Kopftuch) 482 *ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο* (Od., ein Blätterlager) ⌞ ⌟*ν* ' *εὐρεῖαν* Th. 283 (*Χρυσάωρ*) *ἄορ χρύσειον ἔχων μετὰ* ⌞ ⌟ h. Cer. 41 *ἀμφὶ δὲ χαίταις* ' *ἀμβροσίαις κρήδεμνα δαΐζετο* (Dem.) ⌞ ⌟ 378 *Ἀργειφόντης* ' *ἠνία καὶ μάστιγα λαβὼν μετὰ* ⌞ ⌟ ' *σεῦε* *λ* 211 (Od. im Hades:) „*μῆτερ ἐμή, τί νύ μ' οὐ μίμνεις* ... ' *ὄφρα καὶ εἰν Ἀΐδαο -ας περὶ χεῖρε βαλόντε* (wir klagen)" *H* 130 (Nestor:) „*πολλά κεν ἀθανάτ*⌟*οισι -ας ἀνὰ χεῖρας*⌟ *ἀείραι* (Pel. vor Gram über die Gr.) ' *θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω*" Aristeas fr. 1,5 p. 86 Dav. *ἦ που πολλὰ θε*⌞ ⌟ *ἔχοντες* ' *εὔχονται* *μ* 331 (die Gefährten des Od. versuchten zu erbeuten) *ἰχθῦς ὄρνιθάς τε, -ας ὅ τι χεῖρας ἵκοιτο*

1 b bzg. auf Pers. (in 1 b α–δ überwiegend attr.; präd. *A* 587 in 1 b α bb; *O* 111, *Ω* 748 in 1 b α dd; *Ω* 762, Nosti fr. 6,1 p. 69 Dav. in 1 b γ; *I* 522. 586, *Λ* 162, *P* 577. 584, *τ* 191. 254. 351 = *ω* 268, *ζ* 203 in 1 b δ; jedoch in 1 b ε überwiegend präd.; attr. *Δ* 189, *O* 221, *Π* 667, h. 29,10) *zugehörig, eigen, meine (deine, seine, ihre)* usw.; *lieb* **1 b α** bei allg. Bezeichnungen f. Verwandte (sortiert in jeder Rubrik nach Num. u. Cas.; Ausdr. f. 'Kind' in 1 b α dd [*παῖς, τέκνα, τέκος*] können auch nicht Verwandte bezeichnen, s.d., Einl.) **1 b α aa** 'Vater' (*πατήρ*; 1× *πάππα* *ζ* 57, s.u. Vok.) Nom. *Z* 471 *ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε -ος καὶ πότνια μήτηρ* (Hektor u. Androm. über ihr Söhnchen) *sein Vater* *X* 408 *ᾤμωξεν δ' ἐλεεινὰ* ⌞*πατὴρ -ος*⌟ (Priam.) *λ* 450 (die Totenseele des Ag. zu Od.:) „*ἦ γὰρ τόν γε* ⌞ ⌟ *ὄψεται ἐλθών* (Od. den erwachsenen Tel.), ' *καὶ κεῖνος πατέρα προσπτύξεται, ἣ θέμις ἐστίν*" *sein Vater* h. Merc. 378 (Hermes zu Zeus:) „*πείθεο, καὶ γὰρ ἐμεῖο* ⌞ ⌟ *εὔχεαι εἶναι*" ‖ Gen. *Z* 468 (*ἄψ ὁ πάϊς*, des Hektor) *ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς -ου ὄψιν ἀτυχθείς*, ' *ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον* *T* 422 (Ach. zu Xanthos:) „*εὖ νύ τοι οἶδα καὶ αὐτὸς ὅ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι*, ' *νόσφι -ου πατρὸς καὶ μητέρος*" *X* 505 (Androm. zum toten Hektor:) „*νῦν δ' ἂν πολλὰ πάθῃσι -ου ἀπὸ πατρὸς ἁμαρτὼν* ' *Ἀστυάναξ*" *α* 94 (Ath. zu Zeus:) „*πέμψω δ'* (den Tel.) *ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα* ' *νόστον πευσόμενον πατρὸς -ου*" ≅ *β* 360 (Tel. zu Eurykl.; „*εἶμι γάρ*", „*πευσόμενος*") *ξ* 177 (Eum. zu Od.:) „*μιν* (Tel.) *ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὔ τι χέρεια* ' *πατρὸς ἑοῖο -οιο, δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν*" *ρ* 43 (Pen.:) „*οὔ σ' ἔτ' ἐγώ γε* ' *ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηὶ Πύλονδε* ' ... *-ου μετὰ πατρὸς ἀκουήν*" *τ* 458 *αἶψα δ' ἵκοντο* (die Söhne des Autol. samt Od.) *-ου πρὸς δώματα πατρός* Th. 180 (Kronos *ἔλλαβεν ἅρπην*) *-ου δ' ἀπὸ μήδεα πατρὸς* ' *ἐσσυμένως ἤμησε* 398 *ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στὺξ ἄφθιτος Οὔλυμπόνδε* ' *σὺν σφοῖσιν παίδεσσι -ου διὰ μήδεα πατρός* Hes. fr. 43a,31 *ἡ δὲ λυθ[εῖ]σα -ου μ[ετὰ δώματα πατρὸς* ' *ᾤχετ']* *ἀπαΐξασα* ‖ Dat. *A* 98 (Kalchas in der Heeresversammlg.: „Ap. wird die Pest nicht eher beenden) *πρίν γ' ἀπὸ* ⌞*πατρὶ -ῳ*⌟ *δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην*" *ihrem Vater* 441 (Od. führte die Tochter des Chryses zu Ap.s Altar u.) ⌞ ⌟ *ἐν χερσὶ τίθει* 578 (Heph. zu Zeus u. Hera:) „*μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι* ... ' ⌞ ⌟ *ἐπίηρα φέρειν Διί*" *N* 644 (*υἱὸς Πυλαιμένεος βασιλῆος Ἀρπαλίων*) ⌞ ⌟ *ἕπετο πτολεμίζων* ' *ἐς Τροίην* *Ξ* 502 (Peneleos:) „*εἰπέμεναί* ... *ἀγαυοῦ Ἰλιονῆος* ' ⌞ ⌟ *καὶ μητρὶ γοήμεναι ἐν μεγάροισιν*" *Π* 143 (die Lanze, *μελίη*, des Ach.) *τὴν* ⌞ ⌟ *πόρε Χείρων* ' *Πηλίου ἐκ κορυφῆς* = *T* 390 *P* 196 *ὁ δ'* (Hektor *τεύχεα δῦνε Ἀχιλῆος*) *ἃ οἱ θεοὶ οὐρανίωνες* ' ⌞ ⌟ *ἔπορον* *Ω* 371 (Hermes zu Priam.:) „*ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον* ' *σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· -ῳ δέ σε πατρὶ ἐίσκω*" 594 (Ach. zum toten Patr.: „*μή μοι*) *σκυδμαινέμεν, αἴ κε πύθηαι* ' *εἰν Ἄϊδός περ ἐὼν ὅτι Ἕκτορα δῖον ἔλυσα* ' ⌞ ⌟" *ζ* 51 (Naus. *ἀπεθαύμασ' ὄνειρον* u. ging) *ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι*, ' ⌞ ⌟ *καὶ μητρί* 67 *αἴδετο γὰρ* (Naus.) *θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι* ' ⌞ ⌟· *ὁ δὲ πάντα νόει* *κ* 8 *οἱ δ'* (die Söhne u. Töchter des Aiolos) *αἰεὶ παρὰ* ⌞ ⌟ *καὶ μητέρι κεδνῇ* ' *δαίνυνται* *τ* 14 *ὣς φάτο* (Od.), *Τηλέμαχος δὲ -ῳ ἐπεπείθετο πατρί* = *χ* 108 = 393 ‖ Akk. *Δ* 354 (Od. zu Ag.: „*ὄψεαι*) *Τηλεμάχοιο* ⌞*-ον πατέρ*⌟*α προμάχοισι μιγέντα* ' *Τρώων*" (vgl. *ἀρετῆς πέρι δῆριν ἔχουσι* [Od. u. Tel.] *ω* 515) *Ω* 700 *Κασσάνδρη* ... ' *Πέργαμον εἰσαναβᾶσα* ⌞ ⌟' *εἰσενόησεν* ' *ἑσταότ' ἐν δίφρῳ* *ζ* 56 *ἡ δὲ* (Naus.) *μάλ' ἄγχι στᾶσα* ⌞ ⌟*α προσέειπε* *π* 202 (Od.:) „*Τηλέμαχ', οὔ σε ἔοικε* ⌞ ⌟' *ἔνδον ἐόντα* ' *οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον οὔτ' ἀγάασθαι*" *χ* 99 *βῆ δὲ θέειν* (Tel.), *μάλα δ' ὦκα* ⌞ ⌟' *εἰσαφίκανεν* ≅ 112 (*δὲ φέρων*) *ω* 319 *τοῦ δ'* (Od.) *ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη* ' *δριμὺ μένος προὔτυψε* ⌞ ⌟' *εἰσορόωντι* 334 (Od. zu Laertes:) „*σὺ δέ με προΐεις καὶ πότνια μήτηρ* ' *ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον μητρὸς -ον*" ‖ Vok. *π* 222 (Tel. zu Od.:) „*ποίῃ γὰρ νῦν δεῦρο*, ⌞*πάτερ -ε*⌟, *νηῒ σε ναῦται* ' *ἤγαγον εἰς Ἰθάκην;*" *mein Vater, lieber Vater* *ψ* 124 (Tel. zu Od.:) „*αὐτὸς ταῦτά γε λεῦσσε*, ⌞ ⌟" *ω* 511 (Tel. zu Od.:) „*ὄψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα*, ⌞ ⌟, *τῷδ' ἐπὶ θυμῷ* ' *οὔ τι καταισχύνοντα τεὸν γένος*" — *ζ* 57 (Naus.:) „*πάππα -', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην;*" *lieber Papa* **1 b α bb** *μήτηρ* Nom. *Σ* 189 (Ach. zu Iris:) „*μήτηρ δ' οὔ με -η πρίν γ' εἴα θωρήσσεσθαι*, ' *πρίν ...*" *meine Mutter* *Φ* 276 (Ach.:) „*ἄλλος δ' οὔ τις μοι τόσον αἴτιος Οὐρανιώνων*, ' ⌞*ἀλλὰ -η μήτηρ, ἥ*⌟ *με ψεύδεσσιν ἔθελγεν*" *β* 88 (Antin. zu Tel. in der Versammlung:) „*σοὶ δ' οὔ τι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοί εἰσιν*, ' ⌞ ⌟ *τοι περὶ κέρδεα οἶδεν*" *φ* 103 (Tel. zu den Heiratsbewerbern:) „*μήτηρ μέν μοί φησι -η, πινυτή περ ἐοῦσα*, ' *ἄλλῳ ἅμ' ἔψεσθαι νοσφισσαμένη τόδε δῶμα*" ‖ Gen. h. Ven. 115 (Aphr. zu Anch.: „eine troische Amme pflegte mich) *-ης παρὰ μητρὸς ἐλοῦσα*" ‖ Dat. *A* 351 *πολλὰ δὲ* ⌞*μητρὶ -ῃ*⌟ *ἠρήσατο* (Ach. zu Thetis) *χεῖρας ὀρεγνύς* 572 *τοῖσιν δ'* (zu den Göttern) *Ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ' ἀγορεύειν* ' ⌞ ⌟ *ἐπίηρα φέρων* ... *Ἥρῃ* 585 *ἀναΐξας* (Heph.) *δέπας ἀμφικύπελλον* ' ⌞ ⌟ (Hera) *ἐν χειρὶ τίθει* *I* 555 (Phoinix zu Ach.:) „*ἤτοι ὁ* (Meleager) ⌞ ⌟ *Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ* ' *κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ*" *β* 373 (Tel. zu Eurykl.:) „*ἀλλ' ὄμοσον μὴ* ⌞ ⌟ *τάδε μυθήσασθαι*" *ο* 127 (Hel. zu Tel.: „ich schenke dir ein Gewand) *σῇ ἀλόχῳ φορέειν· τεῖος δὲ -ῃ παρὰ μητρὶ* ' *κεῖσθαι ἐνὶ μεγάρῳ*" Th. 932 (*Τρίτων*) *θαλάσσης* ' *πυθμέν' ἔχων παρὰ* ⌞ ⌟ *καὶ πατρὶ ἄνακτι* ' *ναίει χρύσεα δῶ*" Op. 520 (eine Jungfrau) *ἥ τε δόμων ἔντοσθε -ῃ παρὰ μητέρι μίμνει* ‖ Akk. *A* 587 (Heph. zu Hera: „*τέτλαθι, μῆτερ ἐμή*) *μή σε -ην περ ἐοῦσαν* ... *ἴδωμαι* ' *θεινομένην*" **1 b α cc** 'Eltern' *γονῆες*: h. Cer. 240 *νύκτας δὲ κρύπτεσκε* (Dem. den Demophon) *πυρὸς μένει ἠΰτε δαλὸν* ' *λάθρα -ων γονέων* ‖ *τοκῆες*: *Φ* 587 (Antenor zu Ach.:) „*πολέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες*

εἰμέν, ' *οἵ κε πρόσθε -ων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἱῶν* ' *Ἴλιον εἰρυόμεσθα*" Hes. fr. 280,16 *μνησ]τεύειν, γαμέειν δὲ -ων ἀπάν[ευθε τοκήων* *O* 439 (Aias zu Teukros: „*νῶϊν ἀπέκτατο ἑταῖρος, ὃν*) *ἶσα -οισι τοκεῦσιν ἐτίομεν ἐν μεγάροισι*" *Δ* 478 *οὐδὲ τοκεῦσι* ' *θρέπτρα -οις ἀπέδωκε* (Simoeisios), *μιννυθάδιος δέ οἱ αἰὼν* ' *ἔπλεθ' ὑπ' Αἴαντος* (*δουρί*) = *P* 302 (Hippoth.) *Ξ* 296 *ὅτε πρώτιστον περ ἐμισγέσθην* (Zeus u. Hera) *φιλότητι* ' *εἰς εὐνὴν φοιτῶντε, -ους λήθοντε τοκῆας* Th. 469 (*Ῥέη ὅτε Δί' ἔμελλε τέξεσθαι*) *τότ' ἔπειτα -ους λιτάνευε τοκῆας* '... ' *μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα* ‖ *πατὴρ καὶ μήτηρ*: *ζ* 287 (Naus. zu Od.: „eine junge Frau) *ἥ τ' ἀέκητι -ων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων* ' *ἀνδράσι μίσγηται πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν*" **1 b a dd** 'Kind' (alphabet.: *γόνος, θάλος, θυγάτηρ, παῖς, τέκνον, τέκος, υἱός*; Ausdr. f. 'Kind' können auch nicht Verwandte bezeichnen: *παῖς* *H* 279; *τέκνα* *K* 192, h. Cer. 119. 138; *τέκος* *Ω* 373, *δ* 611, h. Cer. 71) *γόνος*: h. 19,1 *ἀμφί μοι Ἑρμείαο -ον γόνον* (Pan) *ἔννεπε, Μοῦσα* ‖ *θάλος*: *X* 87 (Hekabe zu Hektor:) „*οὔ σ' ἔτ' ἐγώ γε* ' *κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι* (Totenbahre), *-ον θάλος*" ‖ *θυγάτηρ*: Th. 474 *οἱ δὲ* (Gaia, Uranos) *θυγατρὶ -η* (Rhea) *μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο* ‖ *παῖς*: *B* 713 *τῶν ἦρχ' Ἀδμήτοιο -ος πάϊς ἕνδεκα νηῶν* ' *Εὔμηλος* *H* 44 *Ἔλενος, Πριάμοιο -ος παῖς, σύνθετο θυμῷ* ' *βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι* *π* 337 *κῆρυξ μέν ῥα μέσῃσι μετὰ δμῳῇσιν ἔειπεν*· ' „*ἤδη τοι, βασίλεια, -ος πάϊς εἰλήλουθε*" *λ* 506 (Od. zur Totenseele des Ach.: „über Pel.' Schicksal weiß ich nichts) *αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο -οιο* ' *πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι*" *Π* 568 *Ζεὺς δ' ἐπὶ νύκτ' ὀλοὴν τάνυσε κρατερῇ ὑσμίνῃ*, ' *ὄφρα -ῳ περὶ παιδὶ* (Sarp.) *μάχης ὀλοὸς πόνος εἴη* *Σ* 147 (*Θέτις*) *ἤϊεν, ὄφρα -ῳ παιδὶ κλυτὰ τεύχε' ἐνείκαι* *ρ* 38 *ἀμφὶ δὲ παιδὶ -ῳ βάλε* (Pen.) *πήχεε δακρύσασα* *τ* 404 (Eurykl.:) „*Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὕρεο, ὅττι κε θεῖο* ' *παιδὸς* ‚ (dem Od.)" *ω* 347 (Laertes erkannte Od.) *ἀμφὶ δὲ* ‚ *βάλε πήχεε* Hes. fr. 26,24 *ῥῶκε δὲ π[αι]δὶ [φί]λῳ θαλ[ερ]ὴν [κ]εκλῆσθαι ἄκοιτιν* ' *ἀ]ντιθέ.ῳ Μελ[αν]ῆ.ϊ* *Π* 460 *αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε* (Zeus) ' *παῖδα -ον* (Sarp.) *τιμῶν, τόν οἱ Πάτροκλος ἔμελλε* ' *φθίσειν* *Y* 210 (Aen. zu Ach.:) „*τῶν* (von unseren Eltern) *δὴ νῦν ἕτεροί γε -ον παῖδα κλαύσονται* ' *σήμερον*" *Ω* 619 (Ach. zu Priam.: „*ἄγε δὴ μεδώμεθα σίτου*) *ἔπειτά κεν αὖτε -ον παῖδα κλαίοισθα*, ' *Ἴλιον εἰσαγαγών*" *τ* 522 (Pen. zu Od., Gl.: „*ἀηδὼν*) *παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον -ον*" *ω* 103 *ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος ...* ' ‚*παῖδα -ον*, *Μελανῆος, ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα* Th. 472 (Rhea flehte zu ihren Eltern, Gaia u. Uranos) *μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα* ' ‚ h. Cer. 252 *Δημήτηρ* ' ‚ (der Met.) ... ' ... *θῆκε πέδονδε* 261 (Dem. zu Met.:) „*ἀθάνατόν κέν τοι καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα* ' ‚ *ποίησα*" Oed. Cycl. fr. 1,2 p. 20 Dav. ‚ *Κρείοντος ἀμύμονος Αἴμονα δῖον Ω* 748 *Ἑκάβη ἀδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο*· ' „*Ἕκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ -τατε παίδων*" (≅ 762 in 1 b *γ*) *H* 279 (Herold zu Aias u. Hektor:) „*μηκέτι, παῖδε -ω, πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθον*" *τ* 455 *τὸν* (Od.) *μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες -οι ἀμφεπένοντο* (*ὠτειλὴν δῆσαν ἐπισταμένως*) *η* 70 (Ath. zu Od.: „Arete) *περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἔστιν* ' *ἔκ τε -ων παίδων ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο* ' *καὶ λαῶν*" Th. 162 (Gaia) *τεῦξε μέγα δρέπανον καὶ ἐπέφραδε παισὶ -οισιν* *α* 278 (Ath. zu Tel.:) „*οἱ δὲ* (das Elternhaus der Pen.) *γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα* ' *πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε -ης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι*" = *β* 197 (Eurym. zu Halith.) *A* 20 (Chryses zu den Gr.:) „*παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε -ην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι*" 447 *ὁ δὲ* (Chryses) *δέξατο χαίρων* ' *παῖδα -ην* Hes. fr. 43a,88 *γῆμε δὲ πα[ῖδα -ην μεγαλήτορος Ἰοβάταο* ' *αἰδοίου βασ[ιλῆος* ‖ *τέκνον*: *X* 84 (Hekabe zu Hektor:) „*εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον*· ' *τῶν μνῆσαι,* ‚*-ε τέκνον*, (und kämpfe nicht gg. Ach.)" *β* 363 (Eurykl. zu Tel.:) „*τίπτε δέ τοι,* ‚ „ *ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα* ' *ἔπλετο;*" *γ* 184 (Nestor zu Tel.:) „*ὡς ἦλθον* (von Troia in die Heimat), ‚ „ *ἀπευθής, οὐδέ τι οἶδα* ' *κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν οἵ τ' ἀπόλοντο*" *o* 125 (Hel. zu Tel.:) „*δῶρόν τοι καὶ ἐγώ, τέκνον -ε, τοῦτο δίδωμι,* ' *μνῆμ' Ἑλένης χειρῶν*" 509 (Theokl. zu Tel.:) „*πῇ γὰρ ἐγώ,* ‚ „ *ἴω; τεῦ δώμαθ' ἵκωμαι* ' *ἀνδρῶν, οἳ κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν;*" *ψ* 26 (Eurykl. zu Pen.:) „*οὔ τί σε λωβεύω, τέκνον -ον, ἀλλ' ἔτυμόν τοι* ' *ἦλθ' Ὀδυσεύς*" *B* 315 *μήτηρ δ'* (Sperlingsmutter) *ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη* ‚*-α τέκνα*, *K* 192 (Nestor zu den Wachen:) „*οὕτω νῦν,* ‚ „ *φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος* ' *αἱρείτω*" *γ* 418 (Nestor zu seinen Söhnen:) „*καρπαλίμως μοι, τέκνα -α, κρηήνατ' ἐέλδωρ*" *δ* 78 (Men. zu Tel. u. Peisistr.:) „*τέκνα -', ἦ τοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι*" h. Cer. 119 (Dem. zu den Töchtern des Keleos:) „*τέκνα -', αἵ τινές ἐστε γυναικῶν θηλυτεράων,* ' *χαίρετ*" 138 (Dem. zu den Töchtern des Keleos:) „*-α τέκνα, τέων πρὸς δώμαθ' ἵκωμαι* ' *ἀνέρος ἠδὲ γυναικός, ἵνα σφίσιν ἐργάζωμαι;*" ‖ *τέκος*: *Σ* 63 (Thetis zu Nereiden:) „*ἀλλ' εἶμ', ὄφρα ἴδωμι* ‚*-ον τέκος*, *ἠδ' ἐπακούσω* ' *ὅττί μιν ἵκετο πένθος*" *Γ* 162 (Priam. zu Hel.:) „*δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα,* ‚ „ *ἵζευ ἐμεῖο*" 192 (Priam. zu Hel.:) „*εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε* (Od.), ‚ „ *ὅς τις ὅδ' ἐστί*" *E* 373 (Dione zu Aphr.:) „*τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε,* ‚ „ *Οὐρανιώνων* ' *μαψιδίως;*" = *Φ* 509 (Zeus zu Art.) *Θ* 39 (Zeus zu Ath.:) „*θάρσει, Τριτογένεια,* ‚ ‚" = *X* 183 *I* 437 (Phoinix zu Ach.: „wenn du heimfährst) *πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο,* ‚ „ *αὖθι λιποίμην* ' *οἶος;*" 444 (Phoinix zu Ach.:) „*ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο,* ‚ „ *οὐκ ἐθέλοιμι* ' *λείπεσθ'*" *Ξ* 190 (Hera zu Aphr.:) „*ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο,* ‚ „ *ὅττί κεν εἴπω;*" *X* 38 (Priam.:) „ *Ἕκτορ, μή μοι μίμνε,* ‚ „ *ἀνέρα τοῦτον* (Ach.)" *Ω* 373 (Priam. zu Hermes:) „*οὔτω πῃ τάδε γ' ἐστί,* ‚ „ *ὡς ἀγορεύεις.* ' *ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα*" *δ* 611 (Men. zu Tel.:) „*αἵματός εἰς ἀγαθοῖο,* ‚ „ *οἷ' ἀγορεύεις*" *π* 25 (Eum. zu Tel.:) „*ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε,* ‚ ‚" *τ* 474 (Eurykl.:) „*ἦ μάλ' Ὀδυσσεύς ἐσσι,* ‚ ‚· *οὐδέ σ' ἐγώ γε* ' *πρὶν ἔγνων*" *ψ* 5 (Eurykl.:) „*ἔγρεο, Πηνελόπεια,* ‚ ‚" h. Cer. 71 (Dem. zu Helios:) „*νημερτέως μοι ἔνισπε,* ‚ „ *εἴ που ὄπωπας*" *E* 71 *ἔτρεφε δῖα Θεανὼ* (*Πήδαιον*) ' *ἶσα -οισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ* ‖ *υἱός*: *B* 564 *Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ* ‚*-ος υἱός* *K* 50 (Ag. zu Men.: „Hektor vollbrachte Schreckliches, obwohl) *οὔτε θεᾶς υἱὸς -ος οὔτε θεοῖο*" *M* 355 (Herold zu den beiden Aianten:) „*ἡνώγει Πετεῶο διοτρεφέος* ‚ ‚*ὸς* ' *κεῖσ' ἴμεν*" *N* 299 (Gl.) *τῷ δὲ* (dem Ares) *Φόβος* ‚ ‚*ὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς* ' *ἕσπετο* *Ξ* 166 *βῆ δ'* (Hera) *ἴμεν ἐς θάλαμον, τόν οἱ* ‚ ‚*ὸς ἔτευξεν* ' *Ἥφαιστος* ≅ 338 (Hera zu Zeus:) „*ἔστιν τοι θάλαμος, τόν τοι* ‚ ‚*ὸς ἔτευξεν* ' *Ἥφαιστος*" *O* 111 (Hera zu den Göttern:) „*ἤδη γὰρ νῦν ἔλπομ' Ἄρηΐ γε πῆμα τετύχθαι*· ' *υἱὸς γάρ οἱ ὅλωλε μάχῃ ἔνι -τατος ἀνδρῶν* ' *Ἀσκάλαφος*" *T* 326 (Ach. zu Ag. u.a.:) „*ὃς Σκύρῳ μοι ἔνι τρέφεται* ‚ ‚*ός* (Neopt.)" *Ψ* 289 *Εὔμηλος* ' *Ἀδμήτου* ‚ ‚*ός* *β* 2 *Ὀδυσσῆος* ‚ ‚*ός* = 35ex. = 415ex. = *γ* 64ex. = 352ex. = *o* 59ex. = *π* 48ex. = *ξ* 515ex. = *o* 337 *β* 17 *τοῦ* (des Aigyptios) ‚ ‚*ὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ* ' *Ἴλιον εἰς ... ἔβη* *γ* 111 (Nestor zu Tel.: „vor Troia liegen viele Helden) *ἔνθα δ' ἐμὸς* ‚ ‚*ός, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβής,* ' *Ἀντίλοχος*" *ξ* 317 (Od. zu Eum.:) „*τοῦ γὰρ* (des Pheidon) ‚ ‚*ὸς ἐπελθὼν* ' *αἴθρῃ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἦγεν ἐς οἶκον*" *o* 63 *Τηλέμαχος,* ‚ ‚*ὸς Ὀδυσσῆος θείοιο* = 554 = *ρ* 3 = *υ* 283 = *φ* 432 ≅ *γ* 398 (Akk.) *π* 11 (Od.: „*ποδῶν ὑπὸ δοῦπον ἀκούω*") *οὔ πω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε οἱ* (Od.) ‚ ‚*ὸς* ' *ἔστη ἐνὶ προθύροισι* 178 (Od. betrat, von Ath. verjüngt, Eum.'

Wohng.) *θάμβησε δέ μιν* ⌊ ⌋*ός* ≅ *ω* 370 *ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ* (Laertes) · *θαύμαζε δέ μιν* ⌊ ⌋*ός* (Od.) *π* 339 *Πηνελοπείῃ δ' εἶπε συβώτης ἄγχι παραστὰς ' πάνθ' ὅσα οἱ* ⌊ ⌋*ὸς ἀνώγει μυθήσασθαι* *χ* 350 (Phemios zu Od.: „dass ich unter Zwang in deinem Hause sang) *καί κεν Τηλέμαχος τάδε γ' εἴποι, σὸς* ⌊ ⌋*ός*" *ω* 151 (Amphimedons Totenseele zu Ag.s:) „*ἔνθ' ἦλθεν* ⌊ ⌋*ὸς 'Οδυσσῆος θείοιο*" Hes. fr. 70,29]*μεν Κοπρεὺς* [ ]*φί*]*λος ὑ*ί*ός* h. Ven. 196 (Aphr. zu Anch.:) „*σοὶ δ' ἔσται* ⌊ ⌋*ός, ὃς ἐν Τρώεσσιν ἀνάξει* (Aen.)" *Γ* 307 (Priam. zu Gr. u. Tr.:) „*οὔ πω τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι ' μαρνάμενον* ⌊*-ον υἱ*⌋*ὸν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ*" *E* 314 *ἀμφὶ δ' ἑὸν* ⌊ ⌋*ὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ* (Aen., Aphr.) 318 *ἡ μὲν ἑὸν* ⌊ ⌋*ὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο* (Aphr., Aen.) 377 (Aphr. zu Dione: „*οὗτά με Διομήδης*) *οὕνεκ' ἐγὼ* ⌊ ⌋*ὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο*" *Z* 474 *αὐτὰρ ὅ γ'* (Hektor) *ὃν* ⌊ ⌋*ὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσὶν ' εἶπε* ... *I* 455 (Phoinix zu Ach.: „mein Vater) *ἐπεκέκλετ' Ἐρινῦς, ' μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι* ⌊ ⌋*ὸν ' ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα*" *N* 427 (Idom. tötete) *Αἰσυήταο διοτρεφέος* ⌊ ⌋*όν, ' ἥρω' Ἀλκάθοον* *O* 639 (Hektor) *ἔπεφνε Μυκηναῖον Περιφήτην, ' Κοπρῆος* ⌊ ⌋*όν* *Π* 447 (Hera zu Zeus:) „*αἴ κε ζὼν πέμψῃς Σαρπηδόνα ὃν δὲ δόμον δέ, ' φράζεο, μή τις ἔπειτα θεῶν ἐθέλῃσι καὶ ἄλλος ' πέμπειν ὃν* ⌊ ⌋*ὸν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης*" 586 *καί ῥ' ἔβαλε* (Patr.) *Σθενέλαον, Ἰθαιμένεος* ⌊ ⌋*όν* 595 (*Γλαῦκος ἔκτεινεν*) *Βαθυκλῆα μεγάθυμον ' Χάλκωνος* ⌊ ⌋*όν* *T* 4 *εὗρε δὲ* (Thetis) *Πατρόκλῳ περικείμενον ὃν* ⌊ ⌋*ὸν ' κλαίοντα λιγέως* 117 (Ag.:) *ἡ δ'* (die Gattin des Sthen.) *ἐκύει* ⌊ ⌋*όν, ὁ δ' ἕβδομος ἑστήκει μείς*" 132 (Ag.: „Zeus) *αἰεὶ στενάχεσχ', ὅθ' ἑὸν* ⌊ ⌋*ὸν* (Her.) *ὁρῷτο ' ἔργον ἀεικὲς ἔχοντα ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων*" *Φ* 330 *αὐτίκα δ' Ἥφαιστον προσεφώνεεν* (Hera) *ὃν* ⌊ ⌋*όν* ≅ 378 *X* 35 *μέγα δ' οἰμώξας ἐγεγώνει* (Priam.) ' *λισσόμενος* ⌊ ⌋*όν* (Hektor) 90 *ὡς τώ γε* (Priam. u. Hekabe) *κλαίοντε προσαυδήτην* ⌊ ⌋*ὸν ' πολλὰ λισσομένω* *Ω* 118 (Zeus zu Thetis:) „*ἐγὼ Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἶριν ἐφήσω, ' λύσασθαι* ⌊ ⌋*ὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν*" = 146 (Zeus zu Iris: „*ἄγγειλον Πριάμῳ*") = 195 (Priam. zu Hekabe: „*'Ολύμπιος ἄγγελος ἦλθε*") 237 *περὶ δ' ἤθελε* (Priam.) *θυμῷ ' λύσασθαι* ⌊ ⌋*όν* 333 *αἶψα δ' ἄρ' Ἑρμείαν υἱὸν -ον ἀντίον ηὔδα* (Zeus) 492 (Priam. zu Ach.: „dein Vater hofft beständig) *ὄψεσθαι* ⌊ ⌋*ὸν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα*" 685 (Hermes zum schlafenden Priam.:) „*καὶ νῦν μὲν* ⌊ ⌋*ὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας*" *δ* 225 (Droge, unter der man nicht weint) *οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἤ* ⌊ ⌋*ὸν ' χαλκῷ δηϊόφεν* 765 (Pen. zu Ath.:) „*-ον υἷα σάωσον, ' μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας*" *ε* 28 *ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, υἱὸν -ον, ἀντίον ηὔδα* (Zeus) *λ* 103 (Totenseele des Teir. zu Od.: „Pos.) *τοι κότον ἔνθετο θυμῷ, ' χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν -ον ἐξαλάωσας*" = *ν* 343 (Ath. zu Od.) *ν* 259 (Od. in Lügenerz. zu Ath.:) „*φεύγω, ἐπεὶ -ον υἷα κατέκτανον Ἰδομενῆος, ' Ὀρσίλοχον*" 360 (Od. zu den Nymphen: „ich werde euch beschenken, *αἴ κεν* Ath. *ἐᾷ*) *αὐτόν τε ζώειν καί μοι* ⌊ ⌋*ὸν ἀέξῃ*" 413 (Ath. zu Od.: „bleib hier) *ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἔλθω* ... ' *Τηλέμαχον καλέουσα, τεὸν* ⌊ ⌋*όν, 'Οδυσσεῦ*" *ξ* 123 (Eum. zu Od.: „niemand) *ἀγγέλλων πείσειε γυναῖκά τε καὶ* ⌊ ⌋*όν*" *σ* 214 *ἡ δ'* (Pen.) *αὖ Τηλέμαχον προσεφώνεεν, ὃν* ⌊ ⌋*όν* ≅ *ω* 505 (Od.; *αἶψα δέ*) Hes. fr. 26,28 *Στρατονίκη ' Εὔρυτον ἐν μεγάροισιν ἐγείνατο -τατον υἱόν* Hes. fr. 70,15 ... *ν ηβησα*. ⌊ ⌋*όν* Hes. fr. 257,1 *Ὕηττος δὲ Μόλουρον Ἀρίσβαντος* ⌊ ⌋*ὸν ' κτείνας ἐν μεγάροις* ... h. Ap. 11 *νέκταρ ἔδωκε πατὴρ* (Zeus) *δέπαϊ χρυσείῳ ' δεικνύμενος* ⌊ ⌋*όν* (Ap.) 206 (Leto u. Zeus freuen sich *εἰσορόωντες*) *υἷα -ον παίζοντα μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι* h. Merc. 244 (Ap. erkannte) *νύμφην τ' οὐρείην περικαλλέα καὶ* ⌊ ⌋*όν* h. Ven. 208 (*Τρῶα πένθος ἔχε φρένας*) *οὐδέ τι ᾔδει ' ὅππῃ οἱ* ⌊ ⌋*ὸν* (Ganymed) *ἀνήρπασε θέσπις ἄελλα* 282 (Aphr. zu Anch.: „wenn dich ein Mensch fragt) *ἤ τις σοὶ* ⌊ ⌋*ὸν ὑπὸ ζώνῃ θέτο μήτηρ* ..." h. 19,36 (die Tochter des Dryops gebar) *ἐν μεγάροισιν ' Ἑρμείῃ* ⌊ ⌋*ὸν* (Pan) *ἄφαρ τερατωπὸν ἰδέσθαι* *β* 51 (Tel. in der *ἀγορή*:) „*μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ, ' τῶν ἀνδρῶν* ⌊*-οι υἷες*⌋ *οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι*" *ζ* 62 (Naus. zu Alkin.:) „*πέντε δέ τοι* ⌊ ⌋*ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν*"

1 b α ee 'Geschwister' *κασίγνητος*: Op. 184 *οὐδὲ κασίγνητος -ος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ* *E* 357 *ἡ δὲ* (Aphr.) *γνὺξ ἐριποῦσα* ⌊*κασιγνήτοιο -οιο*⌋ ' *πολλὰ λισσομένη χρυσάμπυκας ἤτεεν ἵππους* h. 27,13 *ἔρχεται* (Art.) *ἐς μέγα δῶμα* ⌊ ⌋ ' *Φοίβου Ἀπόλλωνος* *Δ* 155 (Ag. zu Men.:) „⌊*-ε κασίγνητε*⌋„ *θάνατόν νύ τοι ὄρκι' ἔταμνον*" *E* 359 (Aphr. zu Ares:) „⌊ ⌋„ *κόμισαί τέ με δός τέ μοι ἵππους*" *Φ* 308 (Skam. zu Simoeis:) „⌊ ⌋„ *σθένος ἀνέρος* (Ach.) *ἀμφότεροί περ ' σχῶμεν*"

1 b α ff sonstige Verwandte (alphabet.): *B* 662 (Περ.) *πατρὸς ἑοῖο -ον μήτρωα κατέκτα* (*Λικύμνιον*) Hes. fr. 280,22 *αὐτὸς*] *μὲν γάρ φησι κασίγνητος καὶ ὄπατρος ' ... 'Αΐδην δὲ -ον πάτρωα τετύχθαι*

1 b β bei allg. Bez. f. Ehepartner (alphabet.: *ἀκοίτης, ἄκοιτις, ἄλοχος, ἀνάεδνος, ἀνήρ, κουρίδιος, πόσις*; sortiert in jeder Rubrik nach Num. u. Cas.) *ἀκοίτης*: *ε* 120 (Kal.: „ihr Götter neidet es den Göttinnen) *παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι ' ἀμφαδίην, ἥν τίς τε -ον ποιήσετ' ἀκοίτην*" *φ* 88 (Antin. zu Eum. u. Phil.: „Pen. trauert) *ἐπεὶ -ον ὤλεσ' ἀκοίτην*" ‖ *ἄκοιτις*: *Γ* 138 (Iris zu Hel.: „*'Αλέξανδρος καὶ Μενέλαος μαχήσονται περὶ σεῖο*) *τῷ δέ κε νικήσαντι -η κεκλήσῃ ἄκοιτις*" Th. 410 *ἠγάγετ'* (Perses die Asteria) *ἐς μέγα δῶμα -ην κεκλῆσθαι ἄκοιτιν* = Hes. fr. 105,3 *ἠγάγ*]*ετ' ἐς μ*[*έγα δῶμα -ην κεκλῆσθαι ἄκοιτιν* ⌊(Namen der beteiligten Personen verloren)⌋ Hes. fr. 195,4 *πρὸ*]*ς δῶμα* [*-η*]*ν κεκλῆ*[*σθαι ἄκοιτιν* ⌊ ⌋ *I* 397 (Ach. zu Od.: „viele Achaierinnen sind in Hellas u. Phthia) *τάων ἥν κ' ἐθέλωμι -ην ποιήσομ' ἄκοιτιν*" Hes. fr. 10a,22 (*Ξοῦ*]*θος δὲ Κ*[*ρείουσαν*) *ἀθανά*]*των ἱ*[*ότητι -ην ποι*]*ήσατ' ἄκ*[*οι*]*ιν* ‖ *ἄλοχος*: *Z* 495 (*κόρυθ' εἵλετο Ἕκτωρ*) *ἄλοχος δὲ -η οἰκόνδε βεβήκει ' ἐντροπαλιζομένη* *Ω* 710 *πρῶται τόν γ'* (Hektor) ⌊*ἄλοχός τε -η*⌋ *καὶ πότνια μήτηρ ' τιλλέσθην* *ι* 207 (niemand im Hause des Maron wusste von dem Wein) *ἀλλ' αὐτὸς* ⌊ ⌋ *ταμίη τε μί' οἴη* *Z* 482 *ὣς εἰπὼν* (Hektor) *ἀλόχοιο -ης ἐν χερσὶν ἔθηκε ' παῖδ' ἑόν* *O* 156 (Zeus zürnte Ap. u. Iris nicht) *ὅττί οἱ ὦκ' ἐπέεσσι -ης ἀλόχοιο πιθέσθην* *E* 480 (Sarp. zu Hektor:) „*ἔνθ'* (in Lykien) ⌊*ἄλοχόν τε -ην*⌋ *ἔλιπον καὶ νήπιον υἱόν*" 688 (Sarp. zu Hektor:) „*οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἐγώ γε ' νοστήσας* ... ' *εὐφρανέειν* ⌊ ⌋ *καὶ νήπιον υἱόν*" *Z* 366 (Hektor zu Hel.:) „*οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι ' οἰκῆας* ⌊ ⌋ *καὶ νήπιον υἱόν*" *P* 28 (Men. zu Euphorbos: „Hyperenor kam nicht lebend heim) „*εὐφρῆναι* ⌊ ⌋ *κεδνούς τε τοκῆας*" *χ* 324 (Od. zu Leiodes: „du wirst hier oft darum gebetet haben, dass ich nicht heimkomme) *σοὶ δ'* ⌊ ⌋ (Pen.) *σπέσθαι καὶ τέκνα τεκέσθαι*" *Σ* 514 (Schildbeschr.:) *τεῖχος μέν ῥ' ἄλοχοί τε -αι καὶ νήπια τέκνα ' ῥύατ' ἐφεσταότες* *Δ* 238 (Ag. zu den Gr.:) „*ἡμεῖς αὖτ' ἀλόχους τε -ας καὶ νήπια τέκνα* (der Tr.) ' *ἄξομεν ἐν νήεσσιν*" h. Ap. 478 (Ap. zu den Kretern: „ihr werdet nicht zurückkehren in eure Heimat) *ἔς τε -ας ἀλόχους*" ‖ *ἀνάεδνος*: *I* 146 (Ag. zu Nestor:) „*τάων ἥν κ' ἐθέλῃσι -ην ἀνάεδνον ἀγέσθω* (Ach.) ' *πρὸς οἶκον Πηλῆος*" ≅ 288 (Od. zu Ach.; „*ἐθέλῃσθα*", „*ἄγεσθαι*" ‖ *ἀνήρ* = 'Gemahl': *Ξ* 504 (Akamas zu Tr.:) „*οὐδὲ γὰρ ἡ Προμάχοιο δάμαρ 'Αλεγηνορίδαο ' ἀνδρὶ -ῳ ἐλθόντι γανύσσεται*" ‖ *κουρίδιος*: *o* 22 (Ath. zu Tel.: „eine Frau nach der Wiederverheiratung) *παίδων ... προτέρων καὶ κουριδίοιο -οιο ' οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος οὐδὲ μεταλλᾷ*" ‖ *πόσις*: *σ* 204 (Pen.: „wäre ich doch gestorben) *ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ*

θυμὸν ' αἰῶνα φθινύθω, πόσιος ποθέουσα -οιο ' παντοίην ἀρετήν" α 363 *κλαῖεν* (Pen.) *ἔπειτ' 'Οδυσῆα, ⌞-ον πόσιν⌟, ὄφρα οἱ ὕπνον ' ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε* (Ath.) = π 450 = τ 603 = φ 357 ϑ 523 (Gl.) *ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι ⌞ ⌟ ἀμφιπεσοῦσα, ' ὅς τε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν* (so weinte Od.) τ 477 (Eurykl. blickte Pen. an) *πεφραδέειν ἐθέλουσα ⌞ ⌟ ἔνδον ἐόντα* ψ 2 *εἰς ὑπερῷ' ἀνεβήσετο* (Eurykl.) *καγχαλόωσα, ' δεσποίνῃ ἐρέουσα ⌞ ⌟ ἔνδον ἐόντα* 86 *κατέβαιν' ὑπερώϊα* (Pen.)· *πολλὰ δέ οἱ κῆρ ' ὥρμαιν', ἢ ἀπάνευθε ⌞ ⌟ ἐξερεείνοι* **1 b γ** bei allg. Bez. f. Verschwägerte (alphabet.: *δαήρ, ἑκυρός, νύμφη*, 'Schwiegervater' unbez.) Ω 762 *τῇσι δ' ἔπειθ' 'Ελένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·* ' *„Ἕκτορ ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ -τατε πάντων"* (≅ 748 in 1 b α dd) Γ 172 (Hel. zu Priam.:) *„αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, -ε ἑκυρέ, δεινός τε"* 130 (Iris zu Hel.:) *„δεῦρ' ἴθι, ⌞νύμφα -η⌟, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι"* δ 743 (Eurykl. zu Pen.:) *„⌞ ⌟, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλεῖ χαλκῷ, ' ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ"* Nosti fr. 6,1 p. 69 Dav. (Medea verjüngt ihren Schwiegervater) *αὐτίκα δ' Αἴσονα θῆκε -ον κόρον ἡβώοντα, ' γῆρας ἀποξύσασ(α)* **1 b δ** bei allg. Bez. f. sonstige soz. nahestehende Personen (alphabet.: *ἀνήρ, γέρων, ἑταῖρος, ἕταρος, ἡνίοχος, θεοί, θεράπων, μαῖα, ξεῖνος, οἰκῆες, τροφός, Φαίηκες*; sortiert in jeder Rubrik nach Num. u. Cas.) *ἀνήρ*: τ 351 (Pen. zu Od.: *„οὐ πώ τις ἀνὴρ) ⌞ξείνων τηλεδαπῶν -ίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα⌟"* = ω 268 (Od. zu Laertes: „in meiner Heimat *ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα) καὶ οὔ πώ τις βροτὸς ἄλλος ' ⌞ ⌟"* δ 169 (Men. zu Peisistr.:) *„ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ -ου ἀνέρος υἱὸς* (Tel.) *ἐμὸν δῶ ' ἵκεθ'"* λ 327 (Od.: *ἴδον 'Εριφύλην*, im Hades) *ἦ χρυσὸν -ου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα* γ 237 (Ath. zu Tel.: *„θάνατον) οὐδὲ θεοί περ ' καὶ -ῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν"* Op. 370 *μισθὸς δ' ἀνδρὶ -ῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω* Χ 168 (Zeus zu den Göttern:) *„ὦ πόποι, ἦ -ον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι"* Δ 41 (Zeus zu Hera: *„πόλιν) ὅθι τοι -οι ἀνέρες ἐγγεγάασι"* Ι 197. 198 (Ach. zur Gesandtschaft:) *„χαίρετον· ἦ -οι ἄνδρες ἱκάνετον ... ' οἵ μοι σκυζομένῳ περ 'Αχαιῶν -τατοί ἐστον"* 204 (Ach. zu Patr.:) *„οἱ γὰρ -τατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ"* 522 (Phoinix zu Ach.: „Ag. sandte dir *ἄνδρας ἀρίστους) οἵ τε σοὶ αὐτῷ ' -τατοι 'Αργείων"* Π 433 (Zeus zu Hera:) *„ὦ μοι ἐγών, ὅ τέ μοι Σαρπηδόνα -τατον ἀνδρῶν ' μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο ... δαμῆναι"* (Ξ 504 s.o. in 1 b β 'Ehepartner') ‖ *βροτός*: s.o. ω 268 in 1 b δ, Anf., unter '*ἀνήρ*' ‖ *γέρων*: Ω 650 (Ach. zu Priam.:) *„ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, ⌞γέρον -ε⌟"* γ 357 (Ath. zu Nestor:) *„εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφησθα, ⌞ ⌟"* ‖ *ἑταῖρος* (s.a. nachfolgend *ἕταρος*): Ε 695 (Pelagon zog dem Sarp. die Lanze aus dem Schenkel) *ὅς ⌞οἱ -ος ἦεν ἑταῖρος⌟* Ψ 556 (*μείδησεν 'Αχιλλεὺς*) *χαίρων 'Αντιλόχῳ, ὅτι ⌞ ⌟* Ρ 411 (Thetis sagte Ach. nicht) *⌞ὅττί ῥά οἱ πολὺ -τατος ὤλεθ' ἑταῖρος⌟* (Patr.) 655 (Aias zu Men.: „finde Antil., damit er Ach. sagt) *⌞ ⌟"* 642 (Aias zu Men.:) *„οὔ μιν* (Ach.) *ὀΐομαι οὐδὲ πεπύσθαι ' λυγρῆς ἀγγελίης, ὅτι οἱ ⌞-ος ὤλεθ' ἑταῖρος⌟"* Σ 80 (Ach. zu Thetis:) *„ἀλλὰ τί μοι τῶν ἦδος, ἐπεὶ ⌞ ⌟"* Ρ 577 *μάλιστα δέ μιν* (Podes) *τίεν 'Εκτωρ ' δήμου, ἐπεί οἱ ἑταῖρος ἔην -ος εἰλαπιναστής* Χ 390 (Ach.:) *„ἐγὼ καὶ κεῖθι* (im Hades) *-ου μεμνήσομ' ἑταίρου"* Α 345 *ὣς φάτο* (Ach.), *Πάτροκλος δὲ -ῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ* (Ach.) = Ι 205 = Λ 616 Ψ 563 *Αὐτομέδοντι -ῳ ἐκέλευσεν* (Ach.) *ἑταίρῳ ' οἰσέμεναι κλισίηθεν* (den Panzer) Κ 522 *ὤμωξέν τ'* (Hippokoon) *ἄρ' ἔπειτα -ον τ' ⌞ὀνόμηνεν ἑταῖρον⌟* (Rhesos) ≅ Ψ 178 (*-ον δ'*; Ach., Patr.) = Ω 591 (Ach., Patr.) Π 491 *κτεινόμενος μενέαινε* (Sarp.), *-ον δ' ⌞ ⌟* (Glaukos) Σ 233 (*'Αχαιοὶ Πάτροκλον*) *κάτθεσαν ἐν λεχέεσσι· ⌞-οι δ' ἀμφέσταν ἑταῖροι⌟ ' μυρόμενοι* Ψ 695 (*'Επειὸς*) *χερσὶ λαβὼν ὤρθωσε* (den im Faustkampf k.o. geschlagenen Euryalos)· *⌞ ⌟* Ω 123 (Thetis traf Ach. an) *ἀδινὰ στενάχοντα· -οι δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι ' ἐσσυμένως ἐπένοντο καὶ ἐντύνοντο ἄριστον* Ι 586 (Phoinix: *„ἐλλίσσονθ') ἑταῖροι, ' οἵ οἱ* (dem Meleager) *κεδνότατοι καὶ -τατοι ἦσαν ἁπάντων"* Ν 653 (*ἑζόμενος* Harpalion) *κατ' αὖθι -ων ἐν χερσὶν ἑταίρων ' θυμὸν ἀποπνείων (κεῖτο ταθείς)* Ο 650 (*"Εκτωρ στήθεϊ) ἐν δόρυ πῆξε, -ων δέ μιν* (Periphetes) *ἐγγὺς ἑταίρων ' κτεῖν'* Τ 305 (Ach. zu den *γέροντες* der Gr.:) *„λίσσομαι, εἴ τις ἐμοί γε -ων ἐπιπείθεθ' ἑταίρων, ..."* Ψ 77 (Totenseele des Patr.:) *„οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε -ων ἀπάνευθεν ἑταίρων ' βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομεν"* μ 33 *ἡ δ'* (Kirke) *ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα -ων ἀπονόσφιν ἑταίρων ' εἷσέ τε καὶ προσέλεκτο* Ν 249 (Idom.:) *„Μηριόνη, Μόλου υἱὲ πόδας ταχύ, ⌞-ταθ' ἑταίρων⌟,"* Τ 315 (Ach. zum toten Patr.:) *„ἦ ῥά νύ μοί ποτε καὶ σύ, δυσάμμορε, ⌞ ⌟, ' αὐτὸς ἐνὶ κλισίῃ λαρὸν παρὰ δεῖπνον ἔθηκας"* ω 517 (Ath. zu Laertes:) *„ὦ 'Αρκεισιάδη, πάντων πολὺ ⌞ ⌟"* ι 63 *ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ, ' ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, -ους ὀλέσαντες ἑταίρους* = 566 = κ 134 μ 309 *μνησάμενοι δὴ ἔπειτα -ους ἔκλαιον ἑταίρους, ' οὓς ἔφαγε Σκύλλη* ‖ *ἕταρος* (s.a. vorausfgehend *ἑταῖρος*): Ω 4 *'Αχιλλεὺς ' κλαῖε -ου ἑτάρου μεμνημένος, οὐδέ μιν ὕπνος ' ἥρει* Ψ 152 *ἐν χερσὶ κόμην ⌞ἑτάροιο -οιο⌟ ' θῆκεν* (Ach. in die Hände des toten Patr.) Ω 51 (Ap. zu den Göttern:) *„ὅ γ'* (Ach.) *"Εκτορα δῖον ... ' ἵππων ἐξάπτων περὶ σῆμ' ⌞ ⌟ ' ἕλκει"* 416 (Hermes zu Priam.:) *„ἦ μέν μιν περὶ σῆμα ἑοῦ ⌞ ⌟ ' ἕλκει ἀκηδέστως"* χ 208 (Od. zu Mentor = Ath.:) *„Μέντορ, ἄμυνον ἀρήν, μνῆσαι δ' ⌞ ⌟, ' ὅς σ' ἀγαθὰ ῥέζεσκον· ὁμηλικίῃ δέ μοί ἐσσι"* Ε 325 (Sthen. gab Aen.' Pferde) *Διϊπύλῳ, ἑτάρῳ -ῳ, ὃν περὶ πάσης ' τῖεν ὁμηλικίης, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη* Τ 345 (Zeus zu Ath.: „Ach.) *ἦσται ὀδυρόμενος ἕταρον -ον"* Δ 373 (Ag. zu Diom.: „für deinen Vater Tydeus wäre es charakteristisch gewesen, sich nicht wegzuducken) *ἀλλὰ πολὺ πρὸ -ων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι"* Δ 523 *ὁ δ'* (Diores) *ὕπτιος ἐν κονίῃσι ' κάππεσεν ἄμφω χεῖρε ⌞-οις ἑτάροισι⌟ πετάσσας* = Ν 549 (Thoon) Ρ 636 (Aias zu Gr.:) *„φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην, ' ἡμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ ' χάρμα ⌞ ⌟ γενώμεθα νοστήσαντες"* ι 466 *ἀσπάσιοι δὲ ⌞ ⌟ φάνημεν, ' οἳ φύγομεν θάνατον* (beim Kyklopen)· *τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες* ‖ *ἡνίοχος*: Λ 162 *οἱ δ' (ἡνίοχοι) ἐπὶ γαίῃ ' κείατο, γύπεσσιν πολὺ -τεροι ἢ ἀλόχοισιν* ‖ *θεοί*: ω 514 (Laertes zu Od. u. Tel.:) *„τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, -οι θεοί; ἦ μάλα χαίρω"* ‖ *θεράπων*: Η 149 (Nestor zu den Gr.: *„ἐπεὶ Λυκόοργος ἐγήρα) δῶκε δ' 'Ερευθαλίωνι -ῳ θεράποντι φορῆναι* (die erbeuteten Waffen des Areithoos)" ‖ *μαῖα* (s. auch unten, *τροφός*): υ 129 (Tel.:) *⌞„μαῖα -η"* (Anr. an Eurykl.)⌟ ψ 11 (Pen.:) *⌞ ⌟* 35 (Pen.:) *⌞ ⌟* 59 (Pen.:) *⌞ ⌟* 81 (Pen.:) *⌞ ⌟* ‖ *ξεῖνος*: Ζ 224 (Diom. zu Glaukos:) *„τὼ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος -ος 'Αργεῖ μέσσῳ ' εἰμί, σὺ δ' ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι"* Ρ 584 (*"Εκτορα ὄτρυνεν* Ap. *Φαίνοπι) ἐναλίγκιος, ὅς οἱ ἁπάντων ' ξείνων -τατος ἔσκεν* τ 254 (Pen. zu Od.:) *„νῦν μὲν δή μοι, ξεῖνε, πάρος περ ἐὼν ἐλεεινός, ' ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι -ος τ' ἔσῃ αἰδοῖός τε"* φ 40 (Od. gebraucht den Bogen als Andenken an Iphitos) *μνῆμα ξείνοιο -οιο* τ 191 (Od. zu Pen.: „Od. fragte nach Idom.) *ξεῖνον γάρ οἱ ἔφασκε -ον τ' ἔμεν αἰδοῖόν τε"* α 158 (Tel.:) *⌞„ξεῖνε -'"⌟* (Anr. an Ath.) τ 350 (Pen.:) *⌞ ⌟* (Anr. an Od.) α 313 (Tel. zu Ath.: *„δῶρον) ὅ τοι κειμήλιον ἔσται ' ἐξ ἐμεῦ, οἷα -οι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσι"* ‖ *οἰκῆες*: Ε 413 (Dione zu Aphr.: *„... μὴ Αἰγιάλεια) ἐξ ὕπνου γοόωσα -ους οἰκῆας ἐγείρῃ ' κουρίδιον ποθέουσα πόσιν* (Diom.)" ‖ *τροφός* (s. auch oben, *μαῖα*): τ 21 *τὸν δ'* (Tel.) *αὖτε προσέειπε ⌞-η τροφὸς Εὐρύκλεια⌟* = χ 419 (Od.) = 485 (Od.) ≅ δ 742 (*τήν*, Pen.) = ψ 25 (Pen.) = 39 (Pen.) = 69 (Pen.) β 361 *ὣς φάτο* (Tel.), *κώκυσεν δὲ ⌞ ⌟*

χ 492 ὣς ἔφατ' (Od.), οὐδ' ἀπίθησε ⌊ ⌋ 480 αὐτὰρ ὅ γε (Od.) προσέειπε -ην τροφὸν Εὐρύκλειαν ‖ Φαίηκες: ζ 203 (Naus. zu den Mädchen: „die Phäaken haben keine Feinde) μάλα γὰρ -οι ἀθανάτοισιν" **1bε** bei spez. Bez. (z.B. PN) f. soz. nahestehende Personen; sortiert nach Num. u. Cas. Α 381 τοῖο (Priester) δ' Ἀπόλλων ' εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ -ος ἦεν Γ 402 (Hel. zu Aphr.: „wirst du mich nach Phrygien od. Maionien führen) εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι -ος μερόπων ἀνθρώπων;" Ε 378 (Aphr. zu Dione:) „Αἰνείαν, ὅς ἐμοὶ πάντων πολὺ -τατός ἐστιν" Ζ 14 (Ἄξυλος) ἀφνειὸς βιότοιο, -ος δ' ἦν ἀνθρώποισι Ξ 210 (Hera zu Aphr.: „wenn ich Ok. u. Tethys versöhnte) αἰεί κέ σφι -η τε καὶ αἰδοίη καλεοίμην" Π 450 (Hera zu Zeus:) „ἀλλ' εἴ τοι -ος ἐστί (Sarp.), τεὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ (dann ...)" Σ 118 (Ach. zu Thetis: „Her.) ὅς περ -τατος ἔσκε Διί" Υ 334 (Pos. zu Aen.:) „ἀντία Πηλεΐωνος ' ὃς σεῦ ἅμα κρείσσων καὶ -τερος ἀθανάτοισιν" 347 (Ach. zu seinem θυμός:) „ἦ ῥα καὶ Αἰνείας -ος ἀθανάτοισι θεοῖσιν ' ἦεν" 410 (den Polydoros) οὔ τι πατὴρ εἴασκε μάχεσθαι, ' οὕνεκά οἱ μετὰ παισὶ νεώτατος ἔσκε γόνοιο, ' καί οἱ -τατος ἔσκε Χ 41 (Priam. zu Hektor:) „αἴθε θεοῖσι -ος (Ach.; Sarkasm. i.S.v. 'verhasst') τοσσόνδε γένοιτο ' ὅσσον ἐμοί" 233 (Hektor zu Deïphob. = Ath.:) „ἦ μέν μοι τὸ πάρος πολὺ -τατος ἦσθα ' γνωτῶν" Ψ 548 (Antil. zu Ach.:) „εἰ δέ μιν (Mer.) οἰκτίρεις καί τοι -ος ἔπλετο θυμῷ ..." Ω 61 (Hera zu Ap.: „ich gab Thetis zur Gemahlin) Πηλεῖ, ὃς περὶ κῆρι -ος γένετ' ἀθανάτοισι" 67 (Zeus zu Hera:) „Ἕκτωρ ' -τατος ἔσκε θεοῖσι βροτῶν, οἳ ἐν Ἰλίῳ εἰσίν" 749 (Hekabe zum toten Hektor:) „ἦ μέν μοι ζωός περ ἐὼν -ος ἦσθα θεοῖσιν" 423 (Hermes zu Priam.:) „ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἷος ἑῆος ' καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεί σφι -ος περὶ κῆρι" 775 (Hel.:) „οὐ γάρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος (außer Hektor) ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ ' ἤπιος οὐδὲ -ος, πάντες δέ με πεφρίκασιν" θ 21 μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν (Ath. den Od.) ἰδέσθαι, ' ὥς κεν Φαιήκεσσι -ος πάντεσσι γένοιτο ' δεινός τ' αἰδοῖός τε καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους ' πολλούς κ 38 (Gef. des Od.:) „ὦ πόποι, ὡς ὅδε (Od.) πᾶσι -ος καὶ τίμιός ἐστιν ' ἀνθρώποισ', ὅτεών κε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται" λ 360 (Od. zu Alkin.: „wenn ich nicht mit leeren Händen heimkehre) καί κ' αἰδοιότερος καὶ -τερος ἀνδράσιν εἴην ' πᾶσιν" μ 72 (Kirke zu Od.:) „Ἥρη παρέπεμψεν (die Argo an den Plankten), ἐπεὶ -ος ἦεν Ἰήσων" ξ 440 (Od.:) „αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, -ος Διὶ πατρὶ γένοιο ' ὡς ἐμοί" = ο 341 ο 360$^{med.}$ (Eum. zu Od.: „möge niemand ein elendes Lebensende wie Od.' Mutter haben) ὅς τις ἐμοί γε ' ἐνθάδε ναιετάων -ος εἴη καὶ -α ἔρδοι" π 445 (Eurym. zu Pen.:) „τῷ μοι Τηλέμαχος πάντων πολὺ -τατός ἐστιν ' ἀνδρῶν" τ 240 (Od. zu Pen.:) „πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς ' ἔσκε -ος· παῦροι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὁμοῖοι" ω 92 (Ag.s Totenseele zu der des Ach.: „Thetis setzte wunderschöne Kampfpreise für deine Leichenspiele aus) μάλα γὰρ -ος ἦσθα θεοῖσιν" Op. 309 καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ -τερος ἀθανάτοισιν ' ἔσσεαι ἠδὲ βροτοῖς Hes. fr. 23a,33 -ος μακάρεσσι θ]εο[ῖ]σιν Hes. fr. 25,38 (Amphiaraos war) ἐ[σ]θλὸς δ' ἐν πραπίδεσσι, -ος δ' ἦν ἀθανάτοισι Hes. fr. 30,24 -η μακάρεσσι θεοῖσι Hes. fr. 185,7 ... θεο]ῖσιν -[ο]ς ἀθανάτοισιν Hes. fr. 211,3 -ος ἀθανάτοισι θεοῖσιν ≅ h. Ap. 297$^{ex.}$ (-οι) h. Ven. 195 (Aphr. zu Anch.:) „οὐ γάρ τοί τι δέος παθέειν κακὸν ἐξ ἐμέθεν γε ' οὐδ' ἄλλων μακάρων, ἐπεὶ ἦ -ος ἐσσὶ θεοῖσι" Cypr. fr. 25,2 p. 59 Ber. = Cypr. fr. 21 p. 100 W. (Ag.:) „ἦ μάλα μοι -ος ἦεν (Ach.)" h. 29,10 ἵλαος ὤν (Ap.) ἐπάρηγε σὺν αἰδοίῃ τε -η τε ' Ἱστίῃ Θ 373 (Ath. zu Hera:) „ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὖτε -ην γλαυκῶπιδα εἴπῃ (Zeus)" Κ 114 (Nestor zu Ag.:) „-ον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον ' νεικέσω (ὡς εὔδει)" Ω 309 (Priam. zu Zeus:) „δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος -ον ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν" ≅ ζ 327 (Od. zu Ath.; „ἐς Φαίηκας") ν 302 (Ath. zu Od.: „τοι αἰεὶ παρίσταμαι) καὶ δέ σε Φαιήκεσσι -ον πάντεσσιν ἔθηκα" ω 25 (Ach.' Totenseele zu der des Ag.:) „περὶ μέν σε φάμεν Διὶ τερπικεραύνῳ ' ἀνδρῶν ἡρώων -ον ἔμμεναι" Sc. 476 -ον μακάρεσσι θεοῖσιν = Hes. fr. 10a,48$^{ex.}$ = 60$^{ex.}$ = fr. 136,19$^{ex.}$ = fr. 176,4$^{ex.}$ h. Merc. 525 κατένευσεν (Ap.) ἐπ' ἀρθμῷ καὶ φιλότητι ' μή τινα -τερον ἄλλον ἐν ἀθανάτοισιν ἔσεσθαι, ' μήτε θεὸν μήτ' ἄνδρα Διὸς γόνον Δ 189 (Ag.:) „αἴ γὰρ δὴ οὕτως εἴη, -ος ὦ Μενέλαε" Ο 221 (Zeus:) „ἔρχεο νῦν, -ε Φοῖβε, μεθ' Ἕκτορα χαλκοκορυστήν" Π 667 (Zeus:) „εἰ δ' ἄγε νῦν, -ε Φοῖβε, κελαινεφὲς αἷμα κάθηρον (Sarp.)" Σ 386 (Charis:) „τίπτε, Θέτι τανύπεπλε, ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ, ' αἰδοίη τε -η τε;" = 425 (Heph.) ε 88 (Kal.:) „τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόρραπι, εἰλήλουθας, ' αἰδοῖός τε -ος τε;" Sc. 78 (Her.:) „Ἥρως ὦ Ἰόλαε, βροτῶν πολὺ -τατε πάντων" Ι 642 (Aias zu Ach.:) „μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων ' κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ -τατοι ὅσσοι Ἀχαιοί" Op. 120 -οι μακάρεσσι θεοῖσιν

1c (nur attr.) bzg. auf 'Heim/at', 'Heimkehr' (alphabet.: αἶα, γαῖα, δῶμα, νόστος, οἰκίον, πατρίς; sortiert in jeder Rubrik nach Num. u. Cas.) *zugehörig, eigen, meine (deine, seine, ihre)* usw.; *lieb* **1cα** αἶα: Β 162 (Hera zu Ath.:) „Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν ' ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο ⌊-ης ἀπὸ πατρίδος αἴης⌋" = 178 (Ath. zu Od.) α 203 (Ath. zu Tel.:) „οὔ τοι ἔτι δηρόν γε ⌊ ⌋ ' ἔσσεται (Od.)" δ 262 (Hel. zu Men. u. Gästen: „ich beklagte meine Verblendung) ἣν Ἀφροδίτη ' δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε ⌊ ⌋" **1cβ** γαῖα: Γ 244 τοὺς δ' (Kastor u. Polydeukes) ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἶα ' ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, ⌊-η ἐν πατρίδι γαίῃ⌋ ω 266 (Od. zu Laertes:) „ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα ⌊ ⌋ ' ἡμέτερόνδ' ἐλθόντα (Od.)" ‖ Β 140 (Ag. zum Heer:) „φεύγωμεν ⌊σὺν νηυσὶ -ην ἐς πατρίδα γαῖαν⌋" = Ι 27 (Ag. zum Heer:) ≅ 47 (Diom. zum Heer; „φευγόντων") Η 460 (Zeus zu Pos.: „reiß die Mauer ein) ὅτ' ἂν αὖτε κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ ' οἴχωνται ⌊ ⌋" = Ο 499 (Hektor zu den Tr.: „falls ihr sterbt, sind eure Frauen, Kinder und Besitztümer sicher) εἴ κεν Ἀχαιοὶ ' οἴχωνται ⌊ ⌋" Δ 180 (Ag. imaginiert Hohnrede der Tr., falls Men. stirbt:) „ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν (Ag.) ἐνθάδ' Ἀχαιῶν ' καὶ δὴ ἔβη ⌊οἶκόνδε -ην ἐς πατρίδα γαῖαν⌋ ' ... λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον" Β 158 (Hera zu Ath.) „οὕτω δὴ ⌊ ⌋ ' Ἀργεῖοι φεύξονται" = 174 (Ath. zu Od.; „φεύξεσθ';") = ε 204 (Ath. zu Od.; „αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἴέναι;") κ 562 (Od. zu den Gef.:) „φάσθε νύ που ⌊ ⌋ ' ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη" Ε 687 (Sarp. zu Hektor:) „οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἐγώ γε ' νοστήσας ⌊ ⌋ ' εὐφρανέειν (ἄλοχόν καὶ υἱόν)" ≅ α 290 (Ath. zu Tel.: „wenn du von Od.' Tod erfährst) νοστήσας δὴ ἔπειτα ⌊-ην ἐς πατρίδα γαῖαν⌋ ' σῆμά τέ οἱ χεῦαι" = β 221 (Tel. zu Eurym.; „ἀκούσω", „χείω") Β 454 τοῖσι δ' (den Gr.) ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἠὲ νέεσθαι ' ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι ⌊ ⌋ = Λ 14 Ι 414 (Ach. zu Od.:) „εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμι (v.l., s. W.) ⌊ ⌋ ' ὄλετό μοι κλέος ἐσθλόν" Π 832 (Hektor zum gefallenen Patr.: „du rühmtest dich, Troia zu erobern) Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας ' ἄξειν ἐν νήεσσι ⌊ ⌋ ' νήπιε" Σ 101 (Ach. zu Thetis:) „νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαί γε ⌊ ⌋ ' οὐδέ τι Πατρόκλῳ γενόμην φάος ..." = Ψ 150 (Ach. zum Spercheios; „Πατρόκλῳ ἥρωϊ κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι") Ψ 145 (Ach. zum Spercheios: „ἄλλως ἠρήσατο Πηλεὺς) κεῖσέ με νοστήσαντα ⌊ ⌋ ' σοί τε κόμην κερέειν" ε 37 (Zeus zu Hermes: „die Phäaken) μιν (Od.) περὶ κῆρι θεὸν ὡς τιμήσουσι, ' πέμψουσιν δ' ἐν νηῒ ⌊ ⌋" λ 455 (Ag. zu Od.:) „κρύβδην, μηδ' ἀναφανδά, ⌊ ⌋ ' νῆα κατισχέμεναι, ἐπεὶ οὐκέτι πιστὰ γυναιξίν" ξ 333 (Od. zu Eum.: „Pheidon schwur) νῆα κατειρύσθαι καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἑταίρους, ' οἳ δή μιν (Od.) πέμψουσι ⌊ ⌋" = τ 290 (Od. zu Pen.) ο 65 (Tel. zu

Men.:) „*ἤδη νῦν μ' ἀπόπεμπε* ⌊ ⌋" *σ* 148 (Od. zu Amphin.:) „*ἀλλά σε δαίμων ' οἴκαδ' ὑπεξαγάγοι, μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ, ' ὁππότε νοστήσειε* ⌊ ⌋" ≅ *τ* 298 (Od. zu Pen.: „Pheidon sagte, Od. wolle in Dodona von Zeus erfahren) *ὅππως νοστήσειε* ⌊ ⌋" *τ* 258 (Pen. zu Od.:) „*τὸν δ'* (Od.) *οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις ' οἴκαδε νοστήσαντα* ⌊ ⌋" ≅ Cert. p.39,9 (Ag.:) „*ἐσθίετ', ὦ ξεῖνοι, καὶ πίνετε· μηδέ τις ὑμῶν ' οἴκαδε νοστήσειε* ⌊ ⌋ *' πημανθείς*" *ψ* 340 (Od. erzählt Pen., wie die Phäaken ihn) „*πέμψαν σὺν νηῒ* ⌊ ⌋" Hes. fr. 75,21 ... *φῖλ]ην ἐς πατρίδα γαῖαν* (Kontext verloren) **1cγ** *δῶμα, δώματα*: *σ* 421 (Amphin.:) „*τὸν ξεῖνον δὲ ἐῶμεν ἐνὶ μεγάροισ' Ὀδυσῆος ' Τηλεμάχῳ μελέμεν· τοῦ γὰρ -ον ἵκετο δῶμα*" h. Cer. 107 (die Töchter des Keleos wollten Wasser tragen) *κάλπισι χαλκείῃσι* ⌊*-α πρὸς δώματα πατρός*⌋ 180 (die Töchter) ⌊ ⌋ *' ἡγεῦνθ', ἡ δ'* (Dem.) *ἄρ' ὄπισθε ... ' στεῖχε* **1cδ** *νόστος*: *Π* 82 (Ach. zu Patr.: „verteidige die Schiffe, *μὴ δὴ*) *νῆας ἐνιπρήσωσι, -ον δ' ἀπὸ νόστον ἔλωνται*" **1cε** *οἰκίον* (Pl.): *M* 221 (Pulyd. zu Hektor: „*αἰετὸς δράκοντα φέρων*) *ἄφαρ δ' ἀφέηκε πάρος -α οἰκί' ἱκέσθαι, ' οὐδ' ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν*" **1cζ** *πατρίς*: *I* 428 (Ach. zu Od.:) „*Φοῖνιξ δ' αὖθ' παρ' ἄμμι μένων κατακοιμηθήτω, ' ὄφρα μοι ἐν νήεσσι* ⌊*-ην ἐς πατρίδ'*⌋ *ἕπηται ' αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν*" ≅ 691 (Od. zu Ag.:) „*Φοῖνιξ δ' αὖθ' ὁ γέρων κατελέξατο, ὡς γὰρ ἀνώγει, ' ὄφρα οἱ ...*" *κτλ. M* 16 (*ἐπεὶ Ἀργεῖοι*) *ἐν νηυσὶ* ⌊ ⌋ *ἔβησαν, ' δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων ' τεῖχος ἀμαλδῦναι* *δ* 586 (Men. zu Tel.:) „*ἔδοσαν δέ μοι οὖρον ' ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα* ⌊ ⌋ *ἔπεμψαν*" = *ρ* 149 (Tel. zu Pen.) *λ* 359 (Od. zu Alkin.:) „*καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη ' πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ* ⌊ ⌋ *ἱκέσθαι*" *ν* 328 (Od. zu Ath.:) „*εἰπέ μοι εἰ ἐτεόν γε* ⌊ ⌋ *ἱκάνω*" *ψ* 221 (Pen. zu Od.: „Hel. hätte sich nicht mit Paris verbunden) *εἰ ἤδη, ὅ μιν αὖτις ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν ' ἀξέμεναι οἰκόνδε* ⌊ ⌋ *ἔμελλον*" 315 (Od. erzählte Pen.) *ὡς Αἴολον ἵκεθ', ὅ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο ' καὶ πέμπ', οὐδέ πω αἶσα* ⌊ ⌋ *ἱκέσθαι ' ἤην*

1d (überwiegend präd.; attrib. *B* 261, *P* 325, *X* 58, *Ω* 68, *θ* 277. 545, *ν* 41) *zugehörig, eigen, angemessen, lieb, typisch; meine (deine, seine, ihre)* usw. bzg. auf sonstige Dinge (Subst. alphabet. sortiert:) *X* 58 (Priam. zu Hektor: „*εἰσέρχεο τεῖχος, μὴ*) *-ης αἰῶνος ἀμερθῆς*" *deines Lebens beraubt* (*ξ* 224 *ἄκοντες* s. in diesem Abschn. unter *νῆες*) *θ* 284 *εἷσατ'* (Heph.) *ἴμεν ἐς Λῆμνον ... ' ἥ οἱ γαιάων πολὺ -τάτη ἐστὶν ἁπασέων* *am liebsten* *A* 167 (Ach. zu Ag.:) „*ἦν ποτε δασμὸς ἵκηται, ' σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε -ον τε ' ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας*" *θ* 248 (Alkin. zu Od.:) „*αἰεὶ δ' ἡμῖν* (den Phäaken) *δαίς τε -η κίθαρίς τε χοροί τε ' εἵματά τ' ἐξημοιβὰ λοετρά τε θερμὰ καὶ εὐναί*" *θ* 277 *βῆ ῥ'* (Heph.) *ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ -α δέμνια* *sein eigenes (Ehe-)Bett* *ζ* 208 (Naus. zu den phäak. Mädchen:) „*πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες ' ξεῖνοί τε πτωχοί τε, δόσις δ' ὀλίγη τε -η τε*" = *ξ* 58 (Eum. zu Od.) *Ω* 68 (Zeus zu Hera: „Hektor) *οὔ τι -ων ἡμάρτανε δώρων*" *angemessenen Opfergaben* *θ* 545 (Alkin. zu den Phäaken:) „*εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται, ' πομπὴ καὶ -α δῶρα, τὰ οἱ δίδομεν φιλέοντες*" *angemessene Gaben* *ν* 41 (Od. zu Alkin.:) „*ἤδη γὰρ τετέλεσται ... ' πομπὴ καὶ -α δῶρα*" *B* 261 (Od. zu Thers.:) „... *εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν -α εἵματα δύσω, ' χλαῖνάν τ' ἠδὲ χιτῶνα*" *deine Kleider* (*θ* 248 *εἵματα* s. in diesem Abschn. unter *δαίς*) *ξ* 222 (Od. zu Eum.:) „*τοῖος ἔα ἐν πολέμῳ· ἔργον δέ μοι οὐ -ον ἔσκεν ' οὐδ' οἰκωφελίη*" *uninteressant* *A* 177 (Ag. zu Ach.:) „*αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε -η πόλεμοί τε μάχαι τε*" = *E* 891 (Zeus zu Ares) *typisch für dich* (*θ* 248 *εὐναί, κίθαρις* s. in diesem Abschn. unter *δαίς*) h. Ap. 131 (Ap. zu den Göttinnen:) „*εἴη μοι κίθαρίς τε -η καὶ καμπύλα τόξα*" (*θ* 248 *λοετρά* s. in diesem Abschn. unter *δαίς*) (*A* 177 *μάχαι* = *E* 891 s. in diesem Abschn. unter *ἔρις*) *P* 325 (Herold) *-α φρεσὶ μήδεα εἰδώς* *B* 796 (Iris zu Priam.:) „*ὦ γέρον, αἰεί τοι μῦθοι -οι ἄκριτοί εἰσιν*" *ν* 295 (Ath. zu Od.: „*οὐκ ἔμελλες οὐδ' ἐν σῇ*) *ἐὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων ' μύθων τε κλοπίων, οἵ τοι πεδόθεν -οι εἰσίν*" *charakteristisch* *ξ* 224 (Od. zu Eum.:) „*μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι -αι ἦσαν ' καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ἐΰξεστοι καὶ ὀϊστοί*" *waren mein Interesse* (*ξ* 222 *οἰκωφελίη* s. in diesem Abschn. unter *ἔργον*) (*ξ* 224 *ὀϊστοί* s. in diesem Abschn. unter *νῆες*) *Ω* 293 (Hekabe zu Priam.:) „*αἴτει δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ* (Zeus) *' -τατος οἰωνῶν*" = 311 (Priam. zu Zeus) *ureigenster Vogel* *Γ* 11 (Gl.) *εὖτ' ὄρεος κορυφῆσι νότος κατέχευεν ὀμίχλην ' ποιμέσιν οὔ τι -ην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω* *unlieb* *Z* 91 (Helenos: „Hekabe möge Ath. übereignen einen *πέπλος*) *ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος ' εἶναι ἐνὶ μεγάρῳ καί οἱ πολὺ -τατος αὐτῇ*" ≅ 272 (Hektor zu Hekabe; „*ἔστιν*", „*τοι*") *am liebsten* (*A* 177 *πόλεμοι* = *E* 891 s. in diesem Abschn. unter *ἔρις*) (*ξ* 224 *πόλεμοι* s. in diesem Abschn. unter *νῆες*) *Δ* 51 (Hera zu Zeus:) „*ἤτοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ -ταταί εἰσι πόλῃες*" (h. Ap. 144 *πρώονες* s. in diesem Abschn. unter *σκοπιαί*) h. Ap. 144 *πᾶσαι δὲ σκοπιαί τε -αι καὶ πρώονες ἄκροι ' ὑψηλῶν ὀρέων* (h. Ap. 131 *τόξα* s. in diesem Abschn. unter *κίθαρις*) Hes. fr. 122,1 *Ἴναχος Οἰνείδης Κρονίδῃ πολὺ -τατον ὕδωρ* Sc. 114 (Iol. zu Her.:) „*λιλαιόμενοι* (Her., Iol.) *πολέμοιο ' φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ -τερα θοίνης*" (*θ* 248 *χοροί* s. in diesem Abschn. unter *δαίς*)

1e (nur präd.) bzg. auf Pron. im Ntr., modale Dem., Inf. u.ä. ('unpers.' Gebr.) *lieb, typisch* **1eα** bzg. auf ntr. Dem.-Pr., Rel.-Pr. od. Indef.-Num.: *A* 564 (Zeus zu Hera:) „*εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστίν, ἐμοὶ μέλλει -ον εἶναι*" *dann soll es mir lieb sein* *Δ* 17 (Zeus zu Hera:) „*εἰ δ' αὖ πως τόδε πᾶσι -ον καὶ ἡδὺ γένοιτο, ' ἤτοι μὲν οἰκέοιτο πόλις Πριάμοιο ἄνακτος*" *H* 357 (Alex.:) „*Ἀντῆνορ, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ -α ταῦτ' ἀγορεύεις*" ≅ *M* 231 (Hektor; „*Πουλυδάμα*") = *Σ* 285 *nicht mehr (mit Billigkeit >) akzeptabel für mich* *X* 301 (Hektor im Kampf m. Ach.: „*νῦν ἐγγύθι μοι θάνατος*) *ἦ γάρ ῥα πάλαι τό γε -τερον ἦεν ' Ζηνί τε καὶ Διὸς υἷι ἑκηβόλῳ*" *α* 82 (Ath. zu Zeus:) „*εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο -ον μακάρεσσι θεοῖσι, ' νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε ...*" *wenn das im Interesse der Götter liegt* *η* 316 (Alkin. zu Od.:) „*ἀέκοντα δέ σ' οὔ τις ἐρύξει ' Φαιήκων· μὴ τοῦτο -ον Διὶ πατρὶ γένοιτο*" ‖ *ξ* 227 (Od. zu Eum.:) „*αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ -' ἔσκε* (Kampf), *τά που θεὸς ἐν φρεσὶ θῆκεν*" *interessierte mich* *σ* 113 (die Heiratsbewerber zu Od.: „mögen die Götter dir geben) *ὅττι μάλιστ' ἐθέλεις καί τοι -ον ἔπλετο θυμῷ*" Cert. p.40,1 ('Hom.' zu 'Hes.':) „*ἄλλο δὲ πᾶν ὅ τι σῷ θυμῷ -ον ἐστὶν ἐρώτα*" ‖ h. Merc. 520 (Ap. zu Hermes: „wenn du mir schwörst) *πάντ' ἂν ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένα καὶ -α ἔρδοις*" **1eβ** bzg. auf modale Demonstrativa (*οὕτω, τῇ*): *B* 116 (Ag. zu den Gr.:) „*οὕτω που Διὶ μέλλει ὑπερμενέϊ -ον εἶναι*" = *I* 23 = *Ξ* 69 (Ag. zu Nestor) *K* 531 *μάστιξεν δ'* (Od.) *ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην ' νῆας ἔπι γλαφυράς· τῇ γὰρ* ⌊*-ον ἔπλετο θυμῷ*⌋ (v.l.) = *Λ* 520 (Nestor) *N* 226 (Idom. zu Thoas = Pos.:) „*ἀλλά που οὕτω ' μέλλει δὴ -ον εἶναι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι*" h. Ap. 527 (der Kreter zu Ap.:) „*οὕτω που τῷ σῷ* ⌊ ⌋" **1eγ** bzg. auf Inf.: *A* 107 (Ag. zu Kalchas:) „*αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ -α φρεσὶ μαντεύεσθαι*" *ist deine Eigenart, typisch* 541 (Hera zu Zeus:) „*αἰεί τοι -ον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα ' κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν*" *Δ* 345 (Ag. zu Menesth. u. Od.:) „*ἔνθα* (bei Mahlzeiten) *-' ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἠδὲ κύπελλα ' οἴνου πινέμεναι*" *da seid ihr darauf aus* 372 (Ag. zu Diom.:) „*οὐ μὲν Τυδεΐ γ' ὧδε -ον πτωσκαζέμεν ἦεν*" *war nicht seine Art* *H* 31 (Ap. zu Ath.: „morgen sollen Gr. u. Tr. weiter kämpfen)

ἐπεὶ ὣς -ον ἔπλετο θυμῷ ' ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ" Π 556 (Patr.:) *„Αἴαντε, νῦν σφῶϊν ἀμύνεσθαι -ον ἔστω"* Φ 101 (Ach. zu Lykaon: „bevor Patr. fiel) *τόφρα τί μοι πεφιδέσθαι ἐνὶ φρεσὶ -τερον ἦεν ' Τρώων"* Ω 334 (Zeus:) *„'Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε -τατόν ἐστιν ' ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι* (geleite den Priam.)" ι 211 (der Wein duftete) *τότ' ἂν οὔ τοι ἀποσχέσθαι -ον ἦεν nicht lieb* ν 335 (Ath. zu Od.:) *„σοὶ δ' οὔ πω -ον ἐστὶ δαήμεναι οὐδὲ πυθέσθαι, ' πρίν γ' ἔτι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι"* (v.l.) ξ 378 (Eum. zu Od.:) *„ἐμοὶ οὐ -ον ἐστὶ ⌊μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι⌋"* ο 362 (Eum. zu Od.: „solange Od.' Mutter lebte) *τόφρα τί μοι -ον ἔσκε ⌊ ⌋ ' οὕνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν"* ρ 15 (Eum. zu Od.:) *„ἦ γὰρ ἐμοὶ -' ἀληθέα μυθήσασθαι"* Op. 306 *σοὶ δ' ἔργα -' ἔστω μέτρια κοσμεῖν, ' ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί* **1eδ** in durch *αἴ κε, εἰ, ὅθι, ὅπως, ὡς* eingeleiteten, sich auf eine syntakt. übergeordnete Hdlg. beziehenden Adverbialsätzen: *H* 387 (Idaios zu den Gr.:) *„ἠνώγει Πρίαμός τε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοὶ ' εἰπεῖν, αἴ κέ περ ὔμμι -ον καὶ ἠδὺ γένοιτο, ' μῦθον 'Αλεξάνδροιο"* Ξ 337 (Hera zu Zeus:) *„ἀλλ' εἰ δή ῥ' ⌊ἐθέλεις καί τοι -ον ἔπλετο θυμῷ⌋ · ἔστιν τοι θάλαμος ..."* ν 145 (Zeus zu Pos.:) *„ἔρξον ὅπως ⌊ ⌋"* ξ 397 (Od. zu Eum.: *„με) πέμψαι ' Δουλίχιόνδ' ἰέναι, ὅθι μοι ⌊-ον ἔπλετο θυμῷ⌋"* θ 571 (Alkin. zu Od.:) *„τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν, ' ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ ⌊ ⌋"* η 320 (Alkin. zu Od.: „sie werden dich rudern) *ὄφρ' ἂν ἵκηαι ⌊' πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι -ον ἐστίν⌋"* = κ 66 (Aiolos u. die Seinen zu Od.: „wir haben dich geleitet *ὄφρα ἵκοιο ⌊ ⌋"*

2 Subst. **2a** Mask. u. Fem. *Angehörige(r), Freund(in), Liebe(r), Kamerad* **2aα** in der Anrede, Vok. Sg. u. Pl., Mask. u. (δ 722, θ 292, h. 1C,6 West) Fem. **2aαaa** Sg. -(ε): ξ 115 *„ὦ -ε, τίς γάρ σε πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν"* h. Merc. 477 *„σὺ δέ μοι, -ε, κῦδος ὄπαζε"* γ 211 *„⌊ὦ -'⌋, ἐπεὶ δὴ⌋ ταῦτά μ' ἀνέμνησας καὶ ἔειπες ..."* ξ 149 *„⌊ ⌋ πάμπαν ἀναίνεαι οὐδ' ἔτι φῇσθα ' κεῖνον ἐλεύσεσθαι ..."* ν 228 *„⌊ὦ -'⌋, ἐπεί σε⌋ πρῶτα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ ..."* ο 260 *„⌊ ⌋ θύοντα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ ..."* δ 204 *„⌊ὦ -'⌋, ἐπε⌋ὶ τόσα εἶπες ..."* ω 400 *„⌊ ⌋ὶ νόστησας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν ..."* γ 103 *„⌊ ⌋ί μ' ἔμνησας ὀϊζύος ..."* π 91 *„⌊ ⌋ί θήν μοι καὶ ἀμείψασθαι θέμις ἐστίν ..."* ρ 593 *„⌊ὦ -'⌋, ἐγὼ μὲν⌋ ἄπειμι σύας καὶ κεῖνα φυλάξων ..."* χ 367 *„⌊ ⌋ ὅδ' εἰμί, σὺ δ' ἴσχεο"* || *-ος:* γ 375 *„⌊ὦ -ος,⌋ οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι"* ρ 17 *„⌊ ⌋ οὐδέ τοι αὐτὸς ἐρύκεσθαι μενεαίνω"* Sc. 95 *„⌊ ⌋ ἀλλὰ σὺ θᾶσσον ἔχ' ἡνία"* h. Merc. 202 *„⌊ ⌋ ἀργαλέον μὲν ὅσ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτο ' πάντα λέγειν"* α 301 *„⌊καὶ σύ, -ος,⌋ μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε, ' ἄλκιμος ἔσσ'"* = γ 199 θ 413 *„⌊ ⌋ μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν"* γ 313 *„⌊ ⌋ μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο"* Φ 106 *„⌊ἀλλά, -ος,⌋ θάνε καὶ σύ· τί ἦ ὀλοφύρεαι οὕτως;"* Ψ 343 *„⌊ ⌋ φρονέων πεφυλαγμένος εἶναι"* Ι 601 *„ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσί, μὴ δέ σε δαίμων ' ἐνταῦθα τρέψειε, -ος"* Κ 169 *„ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, -ος, κατὰ μοῖραν ἔειπες"* (τέκος v.l.) Ψ 313 *„ἀλλ' ἄγε δὴ σύ, -ος, μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ ' παντοίην"* 627 *„οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα, -ος, πόδες, οὐδέ τι χεῖρες ... ἐλαφραί"* ρ 415 (Od. zu Antin.:) *„δός, -ος* (von deinem Essen) *· οὐ μέν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος 'Αχαιῶν ἔμμεναι"* || *-η:* θ 292 *„δεῦρο, -η, λέκτρονδε, τραπείομεν εὐνηθέντε"* h. 1C,6 West (Zeus zu Hera:) *„τίς σ]ε, -η, λύσειεν;"* **2aαbb** Pl. *-οι:* Β 79 *„⌊ὦ -οι, 'Αργείων⌋ ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες"* = Ι 17 = Κ 533 = Λ 276 = 587 = Ρ 248 = Χ 378 = Ψ 457 Μ 269 *„⌊ ⌋ ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις"* Ε 529 *„⌊ὦ -οι, ἀνέρες ἔστε καὶ⌋ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε"* Ο 561 *„⌊ ⌋ αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ"* = 661 Κ 204 *„⌊ὦ -οι, οὐκ ἄν⌋ δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ' ἑῷ αὐτοῦ ' θυμῷ"* σ 414 *„⌊ ⌋ δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ ' ἀντιβίοισ' ἐπέεσσι καθαπτόμενος χαλεπαίνοι"* = υ 322 χ 132 *„⌊ ⌋ δή τις ἀν' ὀρσοθύρην ἀναβαίη"* π 400 *„⌊ ⌋ ἐγώ γε κατακτείνειν ἐθέλοιμι ' Τηλέμαχον"* 346 *„⌊ὦ -οι, ἦ μέγα ἔργον⌋ ὑπερφιάλως ἐτελέσθη"* (τετέλεσται v.l.) ω 426 *„⌊ ⌋ ἀνὴρ ὅδε μήσατ' 'Αχαιούς"* σ 52 *„⌊ὦ -οι,⌋ οὔ πως ἔστι νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχεσθαι ' ἄνδρα γέροντα"* υ 245 *„⌊ ⌋ οὐχ ἥμιν συνθεύσεται ἥδε γε βουλή, ' Τηλεμάχοιο φόνος"* Ρ 415 *„⌊ὦ -οι, οὐ μὰν ἡμιν⌋ εὔκλεὲς ἀπονέεσθαι"* λ 344 *„⌊ ⌋ ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης ' μυθεῖται βασίλεια περίφρων"* κ 174 *„⌊ὦ -οι, οὐ⌋ γάρ πω καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοι περ, ' εἰς 'Αΐδαο δόμους"* 190 *„⌊ ⌋ γὰρ ἴδμεν ὅπῃ ζόφος οὐδ' ὅπῃ ἠώς"* μ 154 *„⌊ ⌋ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι οὐδὲ δύ' οἴους ' θέσφαθ'"* 208 *„⌊ ⌋ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν"* σ 36 *„⌊ ⌋ μέν πώ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη"* φ 152 *„⌊ ⌋ μὲν ἐγὼ τανύω, λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος"* χ 70 *„⌊ ⌋ γὰρ σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους"* 248 *„⌊ὦ -οι, ἤδη⌋ σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους"* 262 *„⌊ ⌋ μέν κεν ἐγὼν εἴποιμι καὶ ἄμμι ' μνηστήρων ἐς ὅμιλον ἀκοντίσαι"* Β 110 *„⌊ὦ -οι,⌋ ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος"* = Ζ 67 = Ο 733 = Τ 78 Ε 601 *„⌊ ⌋ οἷον δὴ θαυμάζομεν Ἕκτορα δῖον"* Η 191 *„⌊ ⌋ ἦτοι κλῆρος ἐμός"* Ρ 421 *„⌊ ⌋ εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι ' πάντας ὁμῶς, μή πώ τις ἐρωείτω πολέμοιο"* ι 408 *„⌊ ⌋ Οὖτίς με κτείνει δόλῳ οὐδὲ βίηφιν"* κ 226 *„⌊ ⌋ ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστὸν ' καλὸν ἀοιδιάει"* μ 320 *„⌊ ⌋ ἐν γὰρ νῆϊ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε ' ἔστιν"* Ν 481 *„⌊δεῦτε, -οι,⌋ καί μ' οἴῳ ἀμύνετε"* β 410 *„⌊ ⌋ ἤϊα φερώμεθα"* θ 133 *„⌊ ⌋ τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴ τιν' ἄεθλον ' οἶδε"* Β 56 *„κλῦτε, -οι· θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος"* = ξ 495 Χ 416 *„⌊σχέσθε, -οι, καί μ' οἷον ἐάσατε⌋ ... ἱκέσθ' ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν"* β 70 *„⌊ ⌋ πένθεϊ λυγρῷ ' τείρεσθ'"* Β 299 *„τλῆτε, -οι, καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον ὄφρα ..."* Π 544 *„ἀλλά, -οι, πάρστητε"* Ζ 112 *„ἀνέρες ἔστε, -οι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς"* (θοοὶ in v.l.) = Θ 174 = Λ 287 = Ο 487 = 734 = Π 270 = Ρ 185 κ 69 *„ἀλλ' ἀκέσασθε, -οι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν"* Σ 254 *„ἀμφὶ μάλα φράζεσθε, -οι"* ω 455 *„ὑμετέρῃ κακότητι, -οι, τάδε ἔργα γένοντο"* Ψ 787 *„εἰδόσιν ὔμμ' ἐρέω πᾶσιν, -οι, ὡς ἔτι καὶ νῦν ' ἀθάνατοι τιμῶσι παλαιοτέρους ἀνθρώπους"* || *-αι:* δ 722 *„κλῦτε, -αι· περὶ γάρ μοι 'Ολύμπιος ἄλγε' ἔδωκεν"* **2aβ** nicht in der Anrede (nur Mask.) **2aβaa** Sg. Ω 46 (Ap. zu den Göttern:) *„μέλλει μέν πού τις καὶ -τερον ἄλλον ὀλέσσαι"* Op. 713 *δειλός τοι ἀνὴρ -ον ἄλλοτε ἄλλον ' ποιεῖται* 184 *οὐδὲ κασίγνητος -ος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ* **2aβbb** Pl. Φ 45 *ἕνδεκα δ' ἤματα θυμὸν ἐτέρπετο* Lykaon) *οἶσι -οισιν ' ἐλθὼν ἐκ Λήμνοιο* Ω 327 *-οι δ' ἅμα πάντες ἔποντο* (des Priam.) *' πόλλ' ὀλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θάνατόνδε κιόντα* α 19 *οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν* (Od. auf Ith.) *ἀέθλων ' καὶ μετὰ οἷσι -οισι* ν 43 (Od. zu Alkin.:) *„ἀμύμονα δ' οἶκοι ἄκοιτιν ' νοστήσας εὕροιμι σὺν ἀρτεμέεσσι -οισιν"* 192 (Ath. hatte Od. im Nebel verborgen) *μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη ἀστοί τε -οι τε, ' πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτεῖσαι* ξ 137 (Eum. zu Od.:) *„ὁ μὲν* (Od.) *ἔνθ' ἀπόλωλε, -οισι δὲ κήδε' ὀπίσσω* (τετεύχαται)" σ 279 (Pen. zu Eurym.: „Heiratsbewerber bringen normalerweise) *βόας καὶ ἴφια μῆλα ' κούρης δαῖτα -οισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν"* ω 188 (Totenseele des Amphimedon zu Ag.:) *„ὧς ἡμεῖς ... ἀπωλόμεθ', ὧν ἔτι καὶ νῦν ' σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροισ' 'Οδυσῆος · ' οὐ γάρ πω ἴσασι -οι κατὰ δώματ' ἑκάστου"* h. 7,30 (die Seeräuber über den gefangenen Dion.:) *„ἔκ ποτ' ἐρεῖ αὐτοῦ τε -ους καὶ κτήματα πάντα ' οὗς τε κασιγνήτους"* || Sinnzush.e: *getrennt, fern von den Lieben, den Freunden* m. *ἀπό:* α 49 (Ath. zu Zeus: „Od.) *⌊δὴ δηθὰ -ων ἄπο πήματα πάσχ⌋ει"* η 152 (Od. zu Arete:) *„⌊ ⌋ω"*

ϑ411 (Euryalos zu Od.:) „⌊ ⌋εις“ σ145 (Od. zu Amphin.:) „ἀνδρός (Od.), ὃν οὐκέτι φημὶ -ων καὶ πατρίδος αἴης ' δηρὸν ἀπέσσεσθαι· μάλα δὲ σχεδόν“ m. (ἀπ)ἄνευθε: Γ378 (Gl.) τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι ' πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα -ων ἀπάνευθε φέρουσιν β164 (Halith. in der ἀγορή von Ith.:) „οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς ' δὴν ἀπάνευθε -ων ὧν ἔσσεται“ Φ78 (Lykaon zu Ach.:) „μ' ἐπέρασσας ἄνευθεν ἄγων πατρός τε -ων τε ' Λῆμνον ἐς ἠγαθέην“ m. τῆλε: β333 (Heiratsbewerber zueinander: „wer weiß, ob nicht auch Tel.) τῆλε -ων ἀπόληται ἀλώμενος ὥς περ Ὀδυσσεύς;“ Λ817 (Patr. zu Euryp.:) „ὦς ἄρ' ἐμέλλετε ⌊τῆλε -ων καὶ πατρίδος αἴης⌋ (ἄσειν κύνας)“ Π539 (Glaukos zu Hektor: „die Verbündeten) σέθεν εἵνεκα ⌊ ⌋ ' θυμὸν ἀποφθινύθουσι“ τ301 (Od. zu Pen.: „Od. ist οὐδ' ἔτι) ⌊ ⌋“ ω290 (Laertes zu Od.:) „ὅν (Od.) που ⌊ ⌋ ' ... φάγον ἰχθύες“ h.Ap.526 (Κρητῶν ἀγός zu Ap.:) „⌊ ⌋“ m. (ἀπο)νόσφι(ν) Ξ256 (Hypnos zu Hera:) „Κόωνδ' εὖ ναιομένην ἀπένεικας (den Zeus) ' νόσφι -ων πάντων“ ε113 (Hermes zu Kal.:) „οὐ γάρ οἱ (Od.) τῇδ' αἶσα -ων ἀπονόσφιν ὀλέσθαι“ ‖ *die Lieben, die Freunde wieder sehen* Γ163 (Priam. zu Hel.: „setz dich zu mir) ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηούς τε -ους τε“ δ475 (Proteus zu Ag.:) „οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα ⌊-ους τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι ' οἶκον⌋ (πρίν γ' ...)“ ε41 (Zeus zu Hermes:) „ὦς γάρ οἱ (Od.) μοῖρ' ἐστὶ ⌊ ⌋“ 114 (Hermes zu Kal.:) „ἔτι οἱ (Od.) μοῖρ' ἐστὶ ⌊ ⌋“ ≅ ι532 (Kyklop zu Pos.; „εἴ οἱ“) ζ314 (Naus. zu Od.:) „ἐλπωρή τοι ἔπειτα ⌊ ⌋“ = η76 (Ath. zu Od.) ‖ *Tod in den Armen der Lieben, der Freunde* α238 (Tel. zu Ath.: „gestorben) -ων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσε“ = δ490 (Ag. zu Proteus) = ξ368 (Eum. zu Od.) ‖ *den Lieben, den Freunden erzählen* Ι528 (Phoinix zu Ach.:) „μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι ... ' ὡς ἦν· ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι -οισι“ ϑ101 (Alkin. zu den Phäaken:) „νῦν δ' ἐξέλθωμεν καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν ' πάντων, ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι -οισιν ' οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων“ ≅ 251 (Alkin. zu den Phäaken; „παίσατε, ὥς“)

2b Ntr. (nur Akk. Pl. -α εἰδώς, ἔρδω, ἐργάζομαι, φρονέω) Δ219 αἷμ' ἐκμυζήσας ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς ' πάσσε (Machaon bei Men.), τά οἵ ποτε πατρὶ -α φρονέων πόρε Χείρων γ277 (Nestor zu Tel.:) „ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν Τροίηθεν ἰόντες, ' Ἀτρεΐδης καὶ ἐγώ, -α εἰδότες ἀλλήλοισιν“ h.29,9 ναίετε δώματα καλά, -α φρεσὶν ἀλλήλοισιν ' εἰδότες (v. 9 post 11 transp. Martin; cf. Càssola ad loc.) ω210 (des Eum.) δμῶες ἀναγκαῖοι, τοί οἱ -α ἐργάζοντο ο360ᵉᵗ (Eum.: „Od.' Mutter starb) λευγαλέῳ θανάτῳ, ὡς μὴ θάνοι ὅς τις ἐμοί γε ' ἐνθάδε ναιετάων -ος εἴη καὶ -α ἔρδοι“ Ε116 (Diom. zu Ath.: „κλῦθί μευ) εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ -α φρονέουσα παρέστης ' δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φῖλαι, Ἀθήνη“ α307 (Tel. zu Ath.:) „ξεῖν', ἦ τοι μὲν ταῦτα -α φρονέων ἀγορεύεις, ' ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδί“ ζ313 (Nausik. zu Od.:) „εἴ κέν τοι κείνη γε (Arete) -α φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ, ' ἐλπωρή τοι (in deine Heimat zu gelangen)“ = η75 (Ath. zu Od.) η15 ἀμφὶ δ' Ἀθήνη ' πολλὴν ἠέρα χεῦε -α φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ 42 (Ath.) οἱ (Od.) ἀχλὺν ' θεσπεσίην κατέχευε -α φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ π17 (Gl.) ὡς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα -α φρονέων ἀγαπάζῃ ' ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης (so begrüßte Eum. den Tel.)

3 Adv. -ως Δ347 (Ag. zu Menesth. u. Od.:) „νῦν δὲ -ως χ' ὀρόφτε καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν ' ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο“ τ461 (den Od. Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες εὖ ἰησάμενοι) καρπαλίμως χαίροντα -ως χαίροντες ἔπεμπον ' εἰς Ἰθάκην Sc.45 Ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐκτολυπεύσας ' ἀσπασίως τε -ως τε ἑὸν δόμον εἰσαφίκανεν

4 ohne Kontext Hes.fr.135,5 ...]η Περσῆα -ον τ[... Hes.fr.229,14 ...]δι -ην πόρε π[...

D e ci.: Hes.fr.33a,35, Hes.fr.43a,88, Hes.fr.58,4, h.Cer.390, h.7,55; in v.l.: Ζ285 κεν -ον ἦτορ, Ο197 -τερον, Π604 -ον, Ρ342 πολὺ πρὸ -ων, Σ99 ὅ μοι πολὺ -τατος ἔσκεν, Τ216 -τατ', Ψ782 ω -οι, δ569 γαμβρὸς -ος, μ290 -ων ἀέκητι ἑταίρων, υ134 -η τροφὸς, φ6 χερσὶ -ῃσι, ω295 -ον πόσιν. 405 νοστῆσαι οἶκόνδε -ην ἐς πατρίδα γαῖαν; in Plusversen: Γ40a, Ξ306a, Π607a, 666a Wort verstümmelt: h.1C,15 West φιλο[V. Langholf

φιλοστέφανος [1ʰ] **E** zur Wortbildg. Risch 193 **L** [1]Landfester, philos 119; [2]D. Dickmann Boedeker, Aphr.s Entry into Gr. Epic, Leiden 1974, 21 ff.; [3]Mureddu, Formula 79 ff.; [4]Pavese, HSCPh 98, 1998, 76 f.

B *Kränze liebend*, Beiw. Aphr.s, vgl. L[1]: 'wen Kränze erfreuen'; zum Formelsystem s. L[2–4] h.Cer.102 γρηῒ παλαιγενέῃ ἐναλίγκιος (Dem. in Trauer um ihre T. Perseph.), ἥ τε τόκοιο ' εἴργηται δώρων τε -ου Ἀφροδίτης, vgl. Richardson, p.50 u. z.St. – Wortf.: εὐστέφανος, ἰοστέφανος G. Markwald

φιλότης, Φιλότης [33ⁱ, 23ᵒ, 38ᴴ, 14ᵇ, 7ᵉ] **E** Abstr. < φίλος, Risch §54. – Abl. φιλοτήσιος **F** -ς 2, -τος 15, -τι 76, -τα 20, -τ' 1, -τες 1

M 1 dreis. [⏑⏑̯] -ς Ξ216; -τ' ο246 [⏑⏑̯] -ς Ο32 2 viers. [⏑⏑̯⏑] ἐν -τι μιγῆναι h.Ven.287 [⏑⏑̯⏑] ἱμείρων -τος Th.177, Sc.31; ἄτερ -τος ἐφιμέρου Th.132, Sc.15; -τος εὐστεφάνου ϑ267; -τος Ξ207 = 306, ϑ288, ο197, ψ300, Th.651; ἐν -τι διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην Th.822. 1005; ἐν / δὴ -τι τραπείομεν εὐνηθέντε Ξ314, Γ441; ἐν -τι Η302, Ξ331. 360, Th.380, h.Ven.17. 263; εὐνῇ καὶ -τι κ335, ο421, Sc.36; μιχθεῖσ' ἐν -τι Th.923. 941. 944. 980, Hes.fr.5,3, fr.165,9, fr.253,3, h.33,5; (ἐν) -τι μιγήμεναι Ζ161. 165, c.Naup.fr.7a,2 p.148 Dav.; -τι Γ453, Ξ353, γ363, ε227, λ248, ξ505, Hes.fr.30,33, h.Merc.575; οἱ δ' ἄλλοι ⌊-τα καὶ ὅρκια πιστὰ⌋ ταμόντες / τάμωμεν Γ73 = 256. 94; ⌊ ⌋ Γ323; -τα καί Ξ198; ἤ / ⌊ἦ -τα μετ' ἀμφοτέροισι⌋ τίθησι / τίθησθα Δ83, ω476; ⌊ ⌋ Δ16; ἐς -τα Op.712, h.Merc.507; -τα Ω111 [⏑⏑̯⏑] -τά τε ο537 = ρ164 = τ310, Th.206 [⏑⏑̯⏑] -τος Ι630, ο158; ἐμίγη/ν ⌊-τι καὶ εὐνῇ⌋ ψ219, h.32,14 / Γ445; μίγη ⌊ ⌋ Ζ25, ε126, Hes.fr.17,5; Διὸς ἐν ⌊-τι μιγεῖσα⌋ h.Merc.4, h.7,57, h.18,4; ἐν ⌊ ⌋ Th.375; ⌊ ⌋ μιγῆναι τ266, Th.125. 333. 920. 927, h.Ven.150, h.19,34, Cypr.fr.7,2 p.37 Dav.; ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ / ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν -τα παράσχῃ Γ354, ο55; -τα καὶ εὐνήν Vita p.16,30; -τα Π282 [⏑⏑̯×] -τος Ν636, h.Ven.133, Pan.fr.12,15 p.121 Dav.; ἥρωϊ ⌊μιγεῖσ' ἐρατῇ -τι⌋ Th.970. 1009; ⌊ ⌋ Th.1018, Hes.fr.64,17; μίχθη ἐρατῇ -τι Hes.fr.235,3; ἐμισγέσθην -τι Ξ295, μιγαζομένους -τι ϑ271, μιγήμεναι ἐν -τι Th.306, μιχθήμεναι ἐν -τι Cypr.fr.7,4 p.38 Dav., μίσγεαι ἐν -τι Β232; γείναθ' ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίονος / γείνατ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν -τι Th.374. 1012; ἐν -τι Ξ237, Ω130, ϑ313, Th.405. 625. 961; καὶ -τι h.Ap.208, h.Merc.524; -τι Ξ163. 209, κ43, h.Merc.58, Hes.fr.10a,35. 87, Theb.fr.2,9 p.22 Dav.; Φιλότητα Th.224; -τες Pan.fr.14,3 p.122 Dav.

Σχ sch.D Γ73: φιλίαν (ebenso 94. 323), sch.min. ⌊PBerlin inv. 11518 zu⌋ Γ441: φιλίᾳ, ⌊ ⌋ Δ16: δ[ια φιλίας, PAmh 18 zu ο158: ξενίας

L Trümpy, Krieg. Fachausdr. 183–187; M. Landfester, Das griech. Nomen 'philos' und seine Ableitungen, Hildesheim 1966 (Spudasmata 11); Taillardat, REG 95, 1982, 1–14; P. Karavites, Promise-Giving and Treaty-Making, Leiden 1992 (Mn.Suppl. 119), 48–58; G. Kloss, Unters.en zum Wortf. 'Verlangen/Begehren' im fgrE, Göttingen 1994 (Hypomnemata 105), Index S.204; C. Calame, Amours de dieux et amours de

héros dans la poésie épique grecque, in: O. Cavalier (Hrsg.), La femme et le mariage en Grèce, Paris 1996, 215–227; D. Konstan, Friendship in the Classical World, Cambridge 1997, 36f.; Burkert, Kl. Schr. II 181

B < *φίλος* 'zugehörig', 'eigen' **1** Appell. *Eintracht, Freundschaft, Liebe; Intimität, Liebesakt* **1** allg.: *Einigkeit, Einvernehmen, Eintracht; (Gast-)Freundschaft, Liebe* (nicht im Sinne sexueller Aktivität, dazu s.u. 2), *Verbundenheit* – Wortf.: *αἰδώς, ἄρθμιος, ἀρθμός, δεξιή* (*δεξιός* B3), *εἰρήνη, ἐπίκουρος, ὅρκος/ιον, χάρις* synt.-sem. Gebrauch: m. koord. Subst.: *αἰδώς Ω* 111, *ξ* 505; *ἀρθμός* h. Merc. 524; *δῶρα o* 537, *ρ* 164, *τ* 310 in Vbd. m. (bes. quantif.) Epith.: *ἅπας o* 158; *ἐνηής* Th. 651, Theb. fr. 2,9 p. 22 Dav.; *παντοῖος o* 246, h. Merc. 575 m. gen. subi. od. gen. obi.: *πατέρων o* 197, *φωτός ξ* 505; m. Poss.-Pr.: *τεήν Ω* 111 m. Präp.: *ἐξ ἐμεῦ o* 537 = *ρ* 164 = *τ* 310 — m. *βάλλω*: *Δ* 16 (Zeus zu den Göttern:) „*ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ' ὅπως ἔσται τάδε ἔργα,* ' *ἤ ῥ' αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν* ' *ὄρσομεν, ἦ -τα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν*" (vgl. *τίθημι Δ* 83, *ω* 476 unten in diesem Abschn.) — m. *γίγνομαι*: *Γ* 323 (Gr. u. Tr. zu Zeus: „*δὸς ἡμῖν*) *-τα καὶ ὅρκια πιστὰ γενέσθαι*" — m. *γιγνώσκω*: *o* 537 (Tel. zu Theokl.:) „*αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·* ' *τῷ κε τάχα γνοίης -τά τε πολλά τε δῶρα* ' *ἐξ ἐμεῦ*" = *ρ* 164 (Theokl. zu Pen.) = *τ* 310 (Pen. zu Od.) — m. *ἡγέομαι, συνάγω*: Op. 712 *εἰ δέ κεν αὖτις* ' *ἡγῆτ' ἐς -τα* (dein dir verfeindeter Freund), *δίκην δ' ἐθέλῃσι παρασχεῖν,* ' *δέξασθαι* h. Merc. 507 (Ap. u. Hermes kehrten heim zum Ol.) *τερπόμενοι φόρμιγγι, χάρῃ δ' ἄρα μητίετα Ζεύς,* ' *ἄμφω δ' ἐς -τα συνήγαγε* — m. *παρέχω*: *Γ* 354 (Men. betet zu Zeus: „lass mich Rache üben an Paris) *ὄφρα τις ἐρρίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων* ' *ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν -τα παράσχῃ*" *o* 55 (Peisistr. zu Tel.:) „*ξεῖνος μιμνήσκεται ἤματα πάντα* ' *ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν -τα παράσχῃ*" — m. *τάμνω, τέμνω*: *Γ* 73 (Paris zu Hektor: „der siegreichen Partei sollen alle Güter samt Hel. gehören) *οἱ δ' ἄλλοι -τα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες* ' *ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα, τοὶ δὲ νεέσθων*" = 256 (Idaios zu Priam.) ≅ *Γ* 94 (Hektor zu Gr. u. Tr.; *τάμωμεν*) — m. *τίθημι*: *Δ* 83 (Ath. stürzte sich wie ein Funken sprühender Stern vom Himmel herab) *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·* ' „*ἦ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ* ' *ἔσσεται, ἦ -τα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι* ' *Ζεύς;*" *ω* 476 (Ath. zu Zeus:) „*τί νύ τοι νόος ἔνδοθι κεύθει;* ' *ἦ προτέρω πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν* ' *τεύξεις, ἦ -τα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησθα;*" — übrige Stellen: *Γ* 453 (*οὔ τις δύνατο Τρώων δεῖξαι Ἀλέξανδρον Μενελάῳ*) *οὐ μὲν γὰρ -τί γ' ἐκεύθανον εἴ τις ἴδοιτο·* ' *ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ* *H* 302 (Hektor zu Aias: „so mag man bei den Gr. u. Tr. sagen:) '*ἠμὲν ἐμαρνάσθην* (Hektor, Aias) *ἔριδος πέρι θυμοβόροιο,* ' *ἠδ' αὖτ' ἐν -τι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε*'" *in Freundschaft* *I* 630 (Aias zu Od.:) „*Ἀχιλλεὺς* ' *ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμόν,* ' *σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται -ος ἑταίρων*" *Π* 282 (die Tr. meinten) *ποδώκεα Πηλεΐωνα* ' *μηνιθμὸν μὲν ἀπορρῖψαι, -τα δ' ἑλέσθαι Ω* 111 (Zeus zu Thetis:) „*αὐτὰρ ἐγὼ τόδε κῦδος Ἀχιλλῆϊ προτιάπτω* ' *αἰδῶ καὶ -τα τεὴν μετόπισθε φυλάσσων*" *γ* 363 (Ath. zu Nestor: „*οἶος*) *μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι·* ' *οἱ δ' ἄλλοι -τι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται,* ' *πάντες ὁμηλικίη ... Τηλεμάχοιο*" *κ* 43 (Gef. des Od. zu einander: „wir kehren m. leeren Händen heim) *καὶ νῦν οἱ* (dem Od.) *τά γε δῶκε χαριζόμενος -τι* ' *Αἴολος*" *ξ* 505 (Od. zu Eum. u.a.:) „*δοίη κέν τις χλαῖναν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν,* ' *ἀμφότερον, -τι καὶ αἰδοῖ φωτὸς ἑῆος*" *o* 158 (Tel. zu Men.: „wenn ich doch bei meiner Rückkehr Od. anträfe u. ihm sagen könnte) *ὡς παρὰ σεῖο τυχὼν -τος ἀπάσης* ' *ἔρχομαι, αὐτὰρ ἄγω κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά*" 197 (Tel. zu Peisistr.:) „*ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι* ' *ἐκ πατέρων -τος, ἀτὰρ καὶ ὁμήλικές εἰμεν*" 246 (*Ἀμφιάρηον*) *περὶ κῆρι φίλει Ζεύς τ'* *αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων* ' *παντοίην -τ'* Th. 651 (Zeus zu den Hundertarmigen: „beweist eure Kraft im Kampf gg. die Titanen) *μνησάμενοι -τος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες* ' *ἐς φάος ἄψ ἀφίκεσθε δυσηλεγέος*" 524 *κατένευσεν* (Ap.) *ἐπ' ἀρθμῷ καὶ -τι* ' *μή τινα φίλτερον ἄλλον ἐν ἀθανάτοισιν ἔσεσθαι* (als Hermes) 575 *οὕτω Μαιάδος υἱὸν ἄναξ ἐφίλησεν Ἀπόλλων* ' *παντοίῃ -τι, χάριν δ' ἐπέθηκε Κρονίων* Theb. fr. 2,9 p. 22 Dav. (Oedipus verfluchte seine beiden Söhne u. wünschte ihnen) *ὡς οὔ οἱ †πατρωίαν εἴη -τι* ' *δάσοντο†, ἀμφοτέροισι δ' ἀεὶ πόλεμοί τε μάχαι τε ...* (cod.: *πατρῴ' ἐνηέϊ* < *ἐν*> ci. Ribbeck; *δάσσοντ'* Wackernagel; alii alia, cf. Ber., West)

2 spez.: *Liebe* im Sinne sexueller Aktivität, *Liebesakt* – Wortf.: *Ἀφροδίτη, γάμος, ἔρος, εὐνή, λέχος, λέκτρον, μίσγω, φιλοτήσια ἔργα, χεῖρ' ἐπένεικα T* 261 synt.-sem. Gebrauch: m. koord. Subst.: *ἀνάγκη* Cypr. fr. 7,2 p. 37 Dav., Cypr. fr. 7,4 p. 38 Dav.; *δῶρον Ξ* 237; *εὐνή Γ* 445, *Z* 25, *Ξ* 207. 295, *O* 32, *ε* 126, *κ* 335, *o* 421, *ψ* 219, Sc. 36, Hes. fr. 17,5, Vita p. 16,30, h. 32,14; *ἵμερος Ξ* 198; *κῶμα Ξ* 360; *ὀαριστύς, ὄαρος Ξ* 216, Th. 206; *ὀρχηθμός N* 636, Pan. fr. 14,3 p. 122 Dav.; *πάρφασις Ξ* 216; *πόθος* h. 19,34, c. Naup. fr. 7a,2 p. 148 Dav.; *τέκνα λ* 248, *τ* 266; *ὕπνος Ξ* 353 m. Epith.: *ἔρατ(ειν)ός ψ* 300, Th. 970. 1009. 1018, Hes. fr. 64,17, fr. 235,3, Pan. fr. 14,3 p. 122 Dav.; *ἑταιρεῖος* h. Merc. 58; *ἐφίμερος, ἱμερτός* Th. 132, Sc. 15, Pan. fr. 12,15 p. 121 Dav.; *κρυπτάδιος Z* 161; *μαψίδιος* Hes. fr. 10a,87; *μειλίχιος* Th. 206 m. gen. subi. od. gen. obi. (oft nicht unterscheidbar): *Αἰακοῦ* Th. 1005, *Ἄρεος,* ⌊*Ἀφροδίτης*⌋ *θ* 267, ⌊ ⌋ Th. 980, Hes. fr. 253,3, *γυναικός* Sc. 31, *Διός* Th. 920. 944, h. Merc. 4, h. 7,57. 18,4, *Δρύοπος* h. 19,34, *ἑταίρων I* 630, *Εὐρυλύτης* c. Naup. fr. 7a,2 p. 148 Dav., *Ἠλεκτρυώνης* Sc. 36, *θεοῦ* Th. 405, *Κρόνου* Th. 625, *Κυθερείης θ* 288, *νέων* Vita p. 16,30, *Ὀδυσσῆος* Th. 1012, *Ταρτάρου* Th. 822, *Ὑπερίονος* Th. 374 m. Poss.-Pr.: *σῇ* h. Ven. 150 epexeget.: *ἀλλήλων ἀπέχονται, εὐνῆς καὶ -τος Ξ* 207 = 306 — m. *δάμνημι, δαμνά(ζ)ω*: *Ξ* 198 (Hera zu Aphr.:) „*δὸς νῦν μοι -τα καὶ ἵμερον, ᾧ τε σὺ πάντας* ' *δαμνᾷ ἀθανάτους ἠδὲ θνητοὺς ἀνθρώπους*" 353 *ὡς ὁ μὲν ἀτρέμας εὖδε πατὴρ* (Zeus) *ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ,* ' *ὕπνῳ καὶ -τι δαμείς, ἔχε δ' ἀγκὰς ἄκοιτιν* Th. 374 (Theia gebar Helios, Selene u. Eos) *ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίονος ἐν -τι* 961 (Aietes heiratete Idyia) *ἦ δή οἱ Μήδειαν ἐύσφυρον ἐν -τι* ' *γείναθ' ὑποδμηθεῖσα* ⌊*διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην*⌋ 1005 *Φῶκον Ψαμάθη τέκε δῖα θεάων* ' *Αἰακοῦ ἐν -τι* ⌊ ⌋ h. Ven. 17 *οὐδέ ποτ' Ἀρτέμιδα χρυσηλάκατον κελαδεινὴν* ' *δάμναται ἐν -τι φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη* 133 (Aphr. zu Anch.:) „*ἀδμήτην μ' ἀγαγὼν καὶ ἀπειρήτην -τος* ' *πατρί τε σῷ δεῖξον καὶ μητέρι ...* ' *σοῖς τε κασιγνήτοις* — m. *μίσγομαι*: *Z* 25 *ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι* ⌊*μίγη -τι καὶ εὐνῇ*⌋ (*Βουκολίων* m. der Nymphe *Ἀβαρβαρέη*), ' *ἡ δ' ὑποκυσαμένη διδυμάονε γείνατο παῖδε ε* 126 (Kal.:) „*Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,* ' *ᾧ θυμῷ εἴξασα,* ⌊ ⌋ ' *νειῷ ἔνι τριπόλῳ*" *ψ* 219 (Pen.:) „*οὐδέ κεν Ἀργείη Ἑλένη ...* ' *ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐ*⌊ ⌋ h. 32,14 *τῇ* (Selene) *ῥά ποτε Κρονίδης ἐ*⌊ ⌋ *Γ* 445 (Paris zu Hel.: „noch nie hatte ich solches Verlangen nach dir wie jetzt, auch nicht, als ich *νήσῳ*) *ἐν Κραναῇ ἐμίγην -τι καὶ εὐνῇ*" *O* 32 (Zeus zu Hera: „an diese Vorfälle erinnere ich dich) *ἵν' ἀπολλήξῃς ἀπατάων,* ' *ὄφρα ἴδῃ ἤν τοι χραίσμῃ -ς τε καὶ εὐνή*" *o* 421 *τὴν δ'* (die phön. Dienerin) *ἄρα Φοίνικες πολυπαίπαλοι ἠπερόπευον·* ' *πλυνούσῃ τις πρῶτα μίγη κοίλῃ παρὰ νηῒ* ' ⌊*εὐνῇ καὶ -τι*⌋ Sc. 36 (Zeus) *τανισφύρου Ἠλεκτρυώνης* (Alkm.) ' ⌊ ⌋ *μίγη, τέλεσεν δ' ἄρ' ἐέλδωρ* —

Th.375 *Κρείῳ δ' Εὐρυβίη τέκεν ⟨ἐν -τι μιγεῖσα⟩ (Ἀστραῖον, Πάλλαντα, Πέρσην)* h.Merc.4 (den Hermes) *τέκε Μαῖα ' νύμφη εὐπλόκαμος Διὸς ⟨ ⟩ ' αἰδοίῃ* h.7,57 (zum Steuermann:) *„εἰμὶ δ' ἐγὼ Διόνυσος ἐρίβρομος, ὃν τέκε μήτηρ ' Καδμηὶς Σεμέλη Διὸς ⟨ ⟩"* h.18,4 (*Ἑρμῆν ἀείδω*) *ὃν τέκε Μαῖα ' Ἄτλαντος θυγάτηρ Διὸς ⟨ ⟩ τ*266 (Od. zu Pen.:) *„καὶ γάρ τίς τ' ἀλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα ' κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκῃ ⟨-τι μιγεῖσα⟩"* Th.125 *Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο, ' οὓς τέκε κυσαμένη Ἐρέβει ⟨ ⟩* 333 *Κητὼ δ' ὁπλότατον Φόρκυι ⟨ ⟩ ' γείνατο δεινὸν ὄφιν* 920 (*Λητὼ Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν*) *γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς ⟨ ⟩* 927 *Ἥρη δ' Ἥφαιστον κλυτὸν οὐ ⟨ ⟩ ' γείνατο* Cypr.fr.7,2 p.37 Dav. *τήν* (Hel.) *ποτε καλλίκομος Νέμεσις ⟨ ⟩ ' Ζηνὶ θεῶν βασιλῆϊ τέκεν* (vgl. V.4, unten in diesem Abschn.) — Th.970 *Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο δῖα θεάων, ' Ἰασίῳ ἥρωϊ ⟨μιγεῖσ' ἐρατῇ -τι⟩ ' νειῷ ἔνι τριπόλῳ* 1009 *Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐυστέφανος Κυθέρεια, ' Ἀγχίσῃ ἥρωϊ ⟨ ⟩ ' Ἴδης ἐν κορυφῆσι* 1018 *Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψὼ δῖα θεάων ' γείνατο Ναυσίνοόν τε ⟨ ⟩* Hes.fr.64,17 (*ἣ τέκεν Φιλάμμονα*) *Ἑρμάωνι μιγεῖσ' ἐρατῇ] φιλ[ό]τητι* Hes.fr.235,3 (Ap. als Vater gab Ileus seinen Namen) *οὕνεκα νύμφην ' εὑρόμενος Ἴλεων μίχθη ἐρατῇ -τι ' ἤματι τῷ* (als Pos. u. Ap. Ilios' Mauern bauten) — Th.923 (Zeus) *Ἥρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν· ' ἡ δ' Ἥβην καὶ Ἄρηα καὶ Εἰλείθυιαν ἔτικτε ' ⟨μιχθεῖσ' ἐν -τι⟩ θεῶν βασιλῆϊ καὶ ἀνδρῶν* 941 (dem Zeus) *Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν ' ⟨ ⟩ Διώνυσον πολυγηθέα, ' ἀθάνατον θνητή* 944 *Ἀλκμήνη δ' ἄρ' ἔτικτε βίην Ἡρακληείην ' ⟨ ⟩ Διὸς νεφεληγερέταο* 980 *κούρη δ' Ὠκεανοῦ, Χρυσάορι καρτεροθύμῳ ' ⟨ ⟩ πολυχρύσου Ἀφροδίτης, ' Καλλιρόη, τέκε (Γηρυονέα)* = Hes.fr.253,3 Hes.fr.5,3 *Πανδώρη Διὶ πατρὶ θεῶν σημάντορι πάντων ' ⟨ ⟩ τέκε Γραικὸν μενεχάρμην* fr.165,9 (Auge) *τέκε] Τήλεφον Ἀρκασίδην Μυσῶν βασιλῆ[α, ' μιχθε]ῖσ' ἐν -τι βίῃ Ἡρακληείῃ* h.33,5 (Leda gebar die Dioskuren) *⟨ ⟩ κελαινεφεῖ Κρονίωνι* — *Z*161. 165 (Glaukos zu Diom.: „die Frau des Proitos, Anteia, war f. Belleroph. entbrannt) *κρυπταδίῃ ⟨-τι μιγήμεναι⟩* (u. als dieser ihrer Verführg. widerstand) *Προῖτον βασιλῆα προσηύδα· ' 'τεθναίης, ὦ Προῖτ', ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην, ' ὅς μ' ἔθελεν ⟨ ⟩ οὐκ ἐθελούσῃ'"* c.Naup. fr.7a,2 p.148 Dav. *δὴ τότ' ἄρ' Αἰήτῃ πόθον ἔμβαλε δῖ' Ἀφροδίτη ' Εὐρυλύτης ⟨ ⟩ ἧς ἀλόχοιο* Th.306 *τῇ δὲ* (Echidna) *Τυφάονά φασι μιγήμεναι ἐν -τι ' δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνομόν θ' ἑλικώπιδι κούρῃ* — übrige Stellen m. *μίσγομαι*: *B*232 (Thers. höhnend zu Ag.: „brauchst du noch Gold) *ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν -τι, ' ἣν τ' αὐτὸς ἀπονόσφι κατίσχεαι;"* *Ξ*295 (als Zeus Hera erblickte) *ὥς μιν ἔρος πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν, ' οἷον ὅτε πρῶτόν περ ἐμισγέσθην -τι ' εἰς εὐνὴν φοιτῶντε, φίλους λήθοντε τοκῆας* *Ω*130 (Thetis zu Ach.: „wie lange willst du noch trauern) *μεμνημένος οὔτέ τι σίτου ' οὔτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν -τι ' μίσγεσθ'"* *θ*267. 271 (Demod. sang) *ἀμφ' Ἄρεος -τος ἐυστεφάνου τ' Ἀφροδίτης, ' ὡς τὰ πρῶτ' ἐμίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι ' λάθρῃ ... ' ... ἄφαρ δέ οἱ* (Heph.) *ἄγγελος ἦλθεν ' Ἥλιος, ὅ σφ' ἐνόησε μιγαζομένους -τι* *κ*335 (Kirke zu Od.:) *„εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβήομεν, ὄφρα μιγέντε ' εὐνῇ καὶ -τι πεποίθομεν ἀλλήλοισιν"* Hes.fr.10a,35 *τῇ δ'* (Perimede) *Ἀχελῷος ἐυρρείτης] μίχθη φιλότητι ' ... ἐν ὑψη]λοῖσι δόμοισι* Cypr.fr.7,4 p.38 Dav. *φεῦγε γὰρ* (Nemesis) *οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι ἐν -τι ' πατρὶ Διὶ Κρονίωνι* (vgl. V.2, oben in diesem Abschn.) h.Ven.150 (Anch. zu Aphr.:) *„οὔ τις ἔπειτα θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων ' ἐνθάδε με σχήσει πρὶν σῇ -τι μιγῆναι ' αὐτίκα νῦν"* 263 ⟨Aphr. zu Anch.:⟩ *„τῇσι δὲ* (m. den Bergnymphen) *Σειληνοί τε καὶ εὔσκοπος Ἀργειφόντης ' μίσγοντ' ἐν -τι μυχῷ σπείων ἐροέντων"* 287 ⟨ ⟩ *„εἰ δέ κεν ἐξείπῃς καὶ ἐπεύξεαι ἄφρονι θυμῷ ' ἐν -τι μιγῆναι ἐϋστεφάνῳ Κυθερείῃ* (dann wird Zeus dich m. dem Blitz erschlagen)" h.19,34 (bei Hermes *θάλε*) *πόθος ὑγρὸς ἐπελθὼν ' νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ Δρύοπος -τι μιγῆναι· ' ἐκ δ' ἐτέλεσσε γάμον θαλερόν, τέκε δ' ἐν μεγάροισιν ' Ἑρμείῃ φίλον υἱόν* (Pan) — m. *τέρπομαι*: *Γ*441 (Paris zu Hel.:) *„ἀλλ' ἄγε δὴ ⟨-τι τραπείομεν εὐνηθέντε⟩"* *Ξ*314 (Zeus zu Hera:) *„νῶϊ δ' ἄγ' ἐν ⟨ ⟩"* *ε*227 *ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν· ' ἐλθόντες δ' ἄρα τώ γε* (Od., Kal.) *μυχῷ σπείους γλαφυροῖο ' τερπέσθην -τι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντες* *ψ*300 *αὐτοὶ δ'* (Od., Pen.) *εὐνάζοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα· ' τὼ δ' ἐπεὶ οὖν -τος ἐταρπήτην ἐρατεινῆς, ' τερπέσθην μύθοισι* — m. Begr.en f. 'liegen', 'schlafen' (*παραδραθεῖν, καθεύδω, εὐνάζω, ἦλθεν ἐς εὐνήν, λέχομαι, ὁμωθῆναι*; vgl. vorige St. *εὐνάζοντο ... ἐταρπήτην* *ψ*300): *Ξ*237 (Hera zu Hypnos:) *„κοίμησόν μοι Ζηνὸς ὑπ' ὀφρύσιν ὄσσε φαεινὼ ' αὐτίκ' ἐπεί κεν ἐγὼ παραλέξομαι ⟨ἐν -τι⟩"* 331 (Hera:) *„αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες· ' εἰ νῦν ⟨ ⟩ λιλαίεαι εὐνηθῆναι ' Ἴδης ἐν κορυφῆσι, τὰ δὲ προπέφανται ἅπαντα"* 360 (Hypnos zu Pos.:) *„αὐτῷ* (Zeus) *ἐγὼ μαλακὸν περὶ κῶμ' ἐκάλυψα· ' Ἥρη δ' ⟨ ⟩ παρήπαφεν εὐνηθῆναι* *θ*313 (Heph. zu Zeus u. Göttern:) *„ἀλλ' ὄψεσθ', ἵνα τώ γε* (Ares, Aphr.) *καθεύδετον ⟨ ⟩ ' εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες"* Th.380 (*Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε*) *⟨ ⟩ θεὰ θεῷ εὐνηθεῖσα* *Ξ*163 (Hera wollte Zeus zum Schlafen bringen) *εἴ πως ἱμείραιτο παραδραθέειν -τι ' ᾗ χροιῇ* 209 (Hera zu Aphr.:) *„εἰ κείνω* (Ok., Tethys) *ἐπέεσσι παραιπεπιθοῦσα φίλον κῆρ ' εἰς εὐνὴν ἀνέσαιμι ὁμωθῆναι -τι, ' αἰεί κέ σφι φίλη τε καὶ αἰδοίη καλεοίμην"* Th.405 *Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνήν· ' κυσαμένη δῆπειτα θεὰ θεοῦ ἐν -τι ' Λητὼ ... ἐγείνατο* — m. Begr.en f. 'verlangen nach' (*ἰ(σ)χανάω, ἱμείρω*): *θ*288 *βῆ δ'* (Ares) *ἱμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο, ' ἰχανόων -τος ἐϋστεφάνου Κυθερείης* Th.177 *ἦλθε δὲ νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ ' ἱμείρων -τος ἐπέσχετο, καί ῥ' ἐτανύσθη ' πάντῃ* Sc.31 *ὦρτο δ'* (Zeus) *ἀπ' Οὐλύμποιο ... ' ἱμείρων -τος ἐυζώνοιο γυναικός* (Alkm.), *' ἐννύχιος* — m. Begr.en f. 'sich enthalten von *φ*.', 'ohne *φ*.' (*ἀναίνομαι, ἀπέχομαι, ἄτερ -τος, οὐ -τι μιγεῖσα*): *Ξ*207 (Hera zu Aphr.: „Ok. u. Tethys *ἤδη*) *δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται ' εὐνῆς καὶ -τος, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ"* = 306 Vita p.16,30 ('Homer', Fluchgebet:) *„κλῦθι μοι εὐχομένῳ, Κουροτρόφε, δὸς δὲ γυναῖκα ' τήνδε νέων μὲν ἀνήνασθαι -τα καὶ εὐνήν* (sie soll nur an Alten Gefallen haben)" Sc.15 *ἔνθ' ὅ γε* (Amphitryon) *δώματ' ἔναιε σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι ' νόσφιν ⟨ἄτερ -τος ἐφιμέρου⟩* Th.132 *ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν* (Gaia) *οἴδματι θυῖον, ' Πόντον, ⟨ ⟩* (vgl. *Ἥρη δ' Ἥφαιστον κλυτὸν οὐ -τι μιγεῖσα ' γείνατο* Th.927 oben in diesem Abschn.) — in Aufz.en sinnl. Freuden: *N*636 (Men. gebetartig an Zeus:) *„πάντων μὲν κόρος ἐστὶ καὶ ὕπνου καὶ -τος ' μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο"* *Ξ*216 (auf Aphr.s besticktem *ἱμάς*) *θελκτήρια πάντα τέτυκτο· ' ἔνθ' ἔνι μὲν -ς, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστύς ' πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων* Th.206 (Aphr. hat in ihrem Gefolge) *παρθενίους τ' ὀάρους μειδήματά τ' ἐξαπάτας τε ' τέρψιν τε γλυκερὴν -τά τε μειλιχίην τε* Pan.fr.12,15 p.121 Dav. (im Wein sind) *θαλίης ἱλαρὸν μέρος ἀγλαΐης τε, ' ἐν δὲ χοροιτυπίης, ἐν δ' ἱμερτῆς -τος, ' ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς* fr.14,3 p.122 Dav. *οἶνος <δὲ> θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον, ' ἀγλαός· ᾧ πᾶσαι μὲν ἐφαρμόζουσιν ἀοιδαί, ' πάντες δ' ὀρχηθμοί, πᾶσαι δ' ἐραταὶ -τες, ' πάσας δ' ἐκ κραδίης ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάζει* — übrige Stellen: *λ*248 (Pos. zu Tyro:) *„χαῖρε, γύναι, -τι· περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ ' τέξεαι ἀγλαὰ τέκνα"* Th.625 *ἀλλά σφεας*

(Obriareos, Kottos, Gyes) *Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι, ' οὓς τέκεν ἡύκομος Ῥείη Κρόνου ἐν -τι, ' Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον ἐς φάος αὖτις* 822 *αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς, ' ὁπλότατον τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη ' Ταρτάρου ἐν -τι διὰ χρυσῆν 'Αφροδίτην* 1012 *Κίρκη δ', 'Ηελίου θυγάτηρ Ὑπεριονίδαο, ' γείνατ' 'Οδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν -τι ' Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον* Hes. fr. 10a,87 (Hochzeit von Keÿx u. Alkyone) ...] *ἀνὰ δώματα ἠχήεντ[α ' ...]μεγοι καὶ μαψιδίῃ φιλότητ[ι ' ...]. νόου βεβλαμμένη[οι ἐσθλοῦ* fr. 30,33 *αὐτὰρ ἐπεὶ] ῥ' ἥβης πολυηράτου ἐς τέλος ἦλθεν ' ... τῆ]ς γ'* (Tyro) *ἐράεσκε Ποσειδάων ἐνοσίχθων ' ...] -τι θεὸς βροτῷ* h. Ap. 208 *πῶς τ' ἄρ σ' ὑμνήσω πάντως εὔυμνον ἐόντα; ' ἠέ σ' ἐνὶ μνηστῇσιν ἀείδω καὶ -τι ' ...;* h. Merc. 58 (Hermes besang Zeus u. Maia) *ὡς πάρος ὠρίζεσκον ἑταιρείῃ -τι, ' ἥν τ' αὐτοῦ γενεὴν ὀνομακλυτὸν ἐξονομάζων* ‖ fehlender Textzush.: Hes. fr. 96 Hi.] *τ' εἰς φιλοτητα* (s. Komm.)

II Personif. von B I 2, GN Th. 224 *τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι, ' Νὺξ ὀλοή· μετὰ τὴν δ' 'Απάτην τέκε καὶ Φιλότητα ' Γῆρᾶς τ' οὐλόμενον*

D v.l.: *Y* 224 — suppl. e.g. Hes. fr. 10a,24, fr. 17a,5, fr. 35,14, fr. 141,3, fr. 177,12, h. Cer. 392 V. Langholf

φιλοτήσι(ος) [1°] **E** zu *φιλότης* (Fraenkel, Nom. ag. II 151; Risch 125); vgl. s.v. *βροτήσιος*

B *die Liebe betreffend*, zus. m. *ἔργα Liebesakt*, vgl. H. J. Kakridis, La notion de l'amitié et de l'hospitalité chez Homère, Thessalonike 1963, 45; M. P. Sanchez Garcia, in: Festschr. J. Alsina, Tarragona 1992, 299 *λ* 246 *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς* (Pos.) *-α ἔργα* (m. Tyro), vgl. Odyssey z.St. (gg. Shipp, Studies 336 A.3) G. Markwald

φιλοφροσύνη [1ⁱ] **Σχ** sch. D ad. l.: *φιλία* **B** (s. Risch § 68d:) *Freundlichkeit, Wohlwollen* (vgl. *φίλα φρονέων* [s.d. B 1 cβ Ende] sowie *ἀγανο-, ὁμο-, σαοφροσύνη; φιλόφρων* erst bei Aesch. bezeugt); begründend (antith.) in Mahnung an Ach.: *I* 256 (Od. 'zitiert' Pel.: „‹*μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν*›) *-η γὰρ ἀμείνων* (≅ *A* 274ᵉᵏ [vgl. 217] ≅ *Λ* 469ᵉᵏ). ' *λιγέμεναι δ' ἔριδος* (*ἔα δὲ χόλον*"), hier (nb. ‹ ›) svw. *Konzilianz (Umgänglichkeit, Versöhnungsbereitschaft)* als soz. Wert im Ggs. zu egozentr. 'Unnachgiebigkeit'; s. noch Deichgräber, AAWM 1950, Nr. 6, 535 zum relig. („eleusin.") Hintergrund H. W. Nordheider

φιλοψευδής [1ⁱ] (zu *ψεῦδος*, s. *ψεύδομαι*:) *gerne (ent-) täuschend* *M* 164 (Asios mißlingt d. Angriff auf d. Tor der Gr. Er ruft:) „*Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ -ης ἐτέτυξο ' πάγχυ μάλ'*", er nennt Zeus einen, auf den man sich nicht verlassen kann. Es ist nicht deutl., ob er sich im Stich gelassen fühlt nach d. Versprechungen *Λ* 207 ff. (vgl. *ψεῦδος* B 2 u. s. *ψευδής*), od. ob er nur se. Enttäuschg. ausdrückt, weil Zeus unberechenbar ist wie *M* 173 u. *Σ* 328. *νυ* spricht mehr für d. erstere Deutg., die Unberechenbark. ist immer da C. Sperlich-Snell

Φιλύρη [2ᵉ] PN **I** Tit. Cycl. fr. 10 p. 15 Ber. prose ref. (= fr. 9 p. 18 Dav. = Eum. fr. 12 p. 230 West): Okeanid, M. of the centaur *Χείρων* (*Φιλλυρίδης*, qq.v.) who was begotten by Kronos in the shape of a horse (also Pherecyd. in EGrM I p. 305; characterization of the myth by Brillante, MD 40, 1998, 41 ff.); prob. on Pelion (Call. Del. 118; Verg. georg. 3,92–4; Thessaly central to Titanomachia, see Kl. P. 5,868), for other locations (on Black Sea: Ap. Rh. 2,1231 ff.; Thrace: Hyg. fab. 128), see E. Bernert, W. Rüge, RE XX 1 (1941) 213 f.; place and metamorphosis motif in common w. connected Pel.-Thetis story; the name *Φ.* ('lime-tree' into which she was subsequently changed acc. to Hyg.) suggests a tree-nymph rather than an Okeanid (also Ap. Rh. 2,1239; Call. Jov. 36), but see s.v. *Μελίαι*, *Μελίη* and *Ῥόδεια*; also note the function of the Okeanids as *κουροτρόφοι* (Th. 346 f.) tog. w. Cheiron's role as educator, w. whom *Φ.* lived acc. to later sources (see Bernert l.c. 214)

II Nosti fr. 1 p. 95 Ber. prose ref. (= p. 68 Dav. = p. 162 West): wife of *Ναύπλιος*, q.v. W. Beck

Φιλωνίς [2ᴴ] M. des Autol. (von Hermes) u. Philammons (von Ap.): Hes. fr. 64,14 ... *δ.ῖα Φιλωγ[ίς ' ἣ τέκεν Αὐτόλυκόν τε Φιλάμμονά τε κλυτὸν αὐδήν* P. Herc. 243 III,14 (Prosaref.) .*Φ[ιλάμ]μωνα δ' ἐκ [Φιλωνί]δος τῆς ἐρ[ωμέ]νης τἀδελφ[οῦ γεν]νῆσαι*, vgl. ZPE 61, 1985, 1; s. s.v. *Φιλάμμων*; vgl. auch P. Dräger, Unters. n zu den Frauenkat. Hesiods, Stuttgart 1997, 51 f. G. Markwald

Φινεύς [4ᴴ, nur Prosareff.] **E** vorgr. (m. grāzis. Endg.) lt. Kretschmer, Gl. 24, 1936, 85; zum N. als Eponym s. Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 113

B S. Agenors u. der *Κασσιέπεια* (s.d.), der T. des *Ἄραβος* (s.d.; Hes. fr. 138, ‹vgl. Hirschberger, Komm.› 306); von d. Harpyien (s. s.v. *ἅρπυια* B 1 b) gequält (fr. 151, ‹ › 318 f.); geblendet, weil er dem *Φρίξος* (s.d.) d. Weg wies od. weil er se.m Augenlicht e. langes Leben vorzog (fr. 157 ≅ 254, ‹ › 318 f.); dazu mögl.weise: Hes. fr. 150. fr. 152. fr. 153. fr. 155. fr. 156; vgl. Merkelbach, CE 43, 1968, 138 f.; zum Mythos s. Roscher III 2, Sp. 2357 ff. (Nr. 3, allg.); K. Meuli, Odyssee u. Argonautika, Berlin 1921, 98 ff.; P. Friedländer, Stud. zur ant. Lit. u. Kunst, Berlin 1969, 23 f. 29 ff.; Hölscher, Odyssee 179 f.; Mackie, G&R 48, 2001, 7 ff.

D Alcmaeonis fr. 4 p. 140 Dav. (Prosaref., ci. für *Φηνεύς*, s.d.) G. Markwald

Φίξ [1ᴴ, 1ᵉ] **E** Egypt. *šsp-ʿnḫ* 'living image' > *Σφίγξ* / *Σφίξ* > Boeot. *Φ.* (Egypt.: L³ᵃ⁴, L⁵ n. 80; not endorsed by Chantraine, Dict. 1077: attached to *σφίγγω* by pop. etym.), though poss. sec. identif. of *Φ.* w. *Σφ.* — Deriv.: *Φίκιον*

L [1]Lesky, Herbig, RE III A (1929) 1703–49; [2]West on Th. 326; [3]McCreedy, Gl. 46, 1968, 250; [4]Helbig, von Geisau, Kl. P. 5,307–9; [5]March, BICS Suppl. 49, 1987, 133; [6]C. Sourvinou-Inwood, 'Reading' Gr. Death, Oxford 1995, 270 ff. 409; [7]Bäbler, DNP 11,816–19

B *the Sphinx* at Thebes Th. 326 *ἡ δ' ἄρα Φῖκ' (φίγγ', ἄρ σφίγγ' / σφικ'* vv.ll.) *ὀλοὴν τέκε Καδμείοισιν ὄλεθρον, ' Ὀρθῷ ὑποδμηθεῖσα, Νεμειαῖόν τε λέοντα*; on *Φ.* instead of *Σφ.* and parentage (mother prob. the Chimaera [v. 319 ff.] by her brother rather than Echidna [q.v.]) by her son, see L² (cf. Schönberger ad l.); *Φ.* and incest: W. Pötscher, D. Oidipus-Gestalt, Hildesheim a.o. 1988, 265 (= Er. 71, 1973, 40); Beck, H. 119, 1991, 158 ff.; here without descr. (because of variations?), winged women-headed lion may be assumed acc. to L⁵; iconography: L¹ 1706. 1726 ff.; L⁶; L⁷ 818 f. Oed. Cyc. fr. 1 p. 20 Dav. (= fr. 1 p. 20 Ber.) *ἀλλ' ἔτι κάλλιστόν τε καὶ ἱμεροέστατον ἄλλων ' παῖδα φίλον Κρείοντος ἀμύμονος Αἵμονα δῖον* (Ber.: „desunt verba 'devoravit sphinx' vel sim."); for evaluation of source (Pisander, schol. Eur. Ph. 1760 [p. 17 ff. Ber.]: concordance of elements; cf. Apollod. 3.4.8) see de Kock, AClass 5, 1962, 15–37; it is gen. assumed that she took Haimon from Thebes (see s.v. *Φίκιον* and L¹ 1715) W. Beck

φῖτρός [3ⁱ, 1°] **E** idg., verw. m. deutsch 'Beil'; vgl. L²⁻⁵; Wortbildg. unklar (Risch 42)

Σχ sch. D *M* 29: *-ῶν· κορμῶν*, entspr. *Ψ* 123 = *μ* 11

L [1]A. Seidensticker, Waldgesch. d. Altertums I, Frankfurt a.O. 1886, 287. 310; [2]Bechtel, Lexil. 328; [3]Bowra, JHS 54, 1934, 72; [4]Ruijgh, Elément achéen 159; [5]Heubeck, Gl. 64, 1986, 161

B *Baumstamm*, vgl. L[1]. – Wortf.: *κάγκανος, κορμός, ξύλον* (s.d.), *σχίζα* 1 als Baumaterial f. Lagerbefestigg. od. Scheiterhaufen: *M* 29 (Zerstörg. d. Schiffsmauer:) *ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε* (Pos.) ' *-ῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί* *Ψ* 123 *πάντες δ' ὑλοτόμοι -οὺς φέρον* (f. Scheiterhaufen des Patr. gefällt) *μ* 11 *-οὺς δ' αἶψα ταμόντες* (f. Scheiterhaufen Elpenors) 2 als Schwemmmaterial: *Φ* 314 (Skam. zu Simoeis:) „*ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε* ' *-ῶν καὶ λάων, ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα* (Ach.)" G. Markwald

φῖτύ(ω) [1H] E zu *φῖτυ* 'Keim', vgl. Debrunner, Wortb. 104 B *pflanzen*, im Med., sexuell gemeint: Th. 986 *αὐτάρ τοι Κεφάλῳ -σατο* (Eos) *φαίδιμον υἱόν*, ' *ἴφθιμον Φαέθοντα ließ sich von Kephalos pflanzen = gebar*, s. West z.St. G. Markwald

φλεγέθω [4i, 1H] F *-ει* 1, *-ουσιν* 1, *-οντι* 1, *-οντος* 1H; Med.-Pass. *-οίατο* 1 M 1 [⏑⏑⏓] *-ει* *P* 738 2 [⏑⏑⏓⏑] *τε -ουσι* *Σ* 211 [⏑⏑⏓⏑] *πυρὶ -οντι* *Φ* 358 [⏑⏑⏓×] *τε -οντος* Th. 846 3 [⏑⏑⏓⏑⏑] *πυρὶ -οίατο*

B ('Verlängerg.' von *φλέγω*, s. Risch §101:) *(ent-, auf-) flammen, (ver)brennen*, 1× trans. (Subj. *πῦρ*), sonst intrans. (3× Akt., 1× Med.-Pass., 2× + *πυρί*); Posit. bildend nach je 2× *πυρί / τε*; Sit. vernichtende Feuersbrunst (aggressiv) u. Signalfeuer im Gl. (von Ach.s schreckerregender Aura), Bestattung, göttl. Machterweis (Heph. gg. Skam., Zeus' *κεραυνός* gg. Typhoeus) – Abl.: *Πυριφλεγέθων* (s.u. *Φ* 358); trans.: *P* 738 (Gl.:) *ἐπὶ δὲ πτόλεμος τέτατό σφιν* ' *ἄγριος ἠΰτε πῦρ, τό τ' ἐπεσσύμενον πόλιν ἀνδρῶν* ' *ὄρμενον ἐξαίφνης -ει, μινύθουσι δὲ οἶκοι* ' *ἐν σέλαϊ μεγάλῳ· τὸ δ' ἐπιβρέμει ἷς ἀνέμοιο* – intrans.: *Σ* 211 (Gl.: *ὡς δ' ὅτε καπνὸς αἰθέρ' ἵκηται τηλόθεν ἐκ νήσου*, sc. aus umkämpfter Stadt) *ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι* ' *πυρσοί τε -ουσιν ἐπήτριμοι, ὑψόσε δ' αὐγὴ* ' *γίνεται* (*ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας*, 205 f. *νέφος χρύσεον, φλόγα*[!]) *Φ* 358 (Skam. zu Heph.:) „*οὔ τις σοί γε θεῶν δύνατ' ἀντιφερίζειν,* ' *οὐδ' ἂν ἐγὼ σοί γ' ὧδε πυρὶ -οντι μαχοίμην*" *mit dir, dem so im Feuer flammenden* (Schadewaldt; vgl. den Fluß *Πυριφλεγέθων*), dagg. trans. lt. Ameis-H. z.St. (333 ff. Hera: „*πιφαύσκεο δὲ φλόγα πολλήν, κήαι φλέγμα κακὸν φορέουσα*, erst wenn ich rufe *τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ*", Heph. *τιτύσκετο θεσπιδαὲς πῦρ*) Th. 846 (Zeus kämpft gg. Typhoeus:) *καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ... πόντον* ' *βροντῆς τε στεροπῆς τε πυρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου* ' *πρηστήρων ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε -οντος* (*φλογόεντος* v.l., v. West in app. [hellenist.]) *Ψ* 197 (Ach. betete zu den Winden) *ἐλθέμεν, ὄφρα τάχιστα πυρὶ -οίατο νεκροί,* ' *ὕλη τε σεύαιτο* ⟨*καήμεναι*⟩ (folgt Var. ⏑ ⏓) H. W. Nordheider

φλέγμα [1i] **Σχ** sch. D ad l.: *πύρωσιν. φλόγωσιν*

B (zu *φλέγω*, s. Risch §21:) *Entflammung, Brand* (später med. t.t.); am VA + *κακόν*; vgl. *αὐτμή* (B3), *καῦμα* (s.d. weitere), *πῦρ, πυρετός* u. s. Porzig, Satzinhalte 280 ('Gluthitze als Wettererscheinung'; Graz, Feu 199 A.1) *Φ* 337 (Hera zu Heph. [wobei die versch. Ausdr. verteilt auf die Handlungsabfolge 'du – ich – du – er']: „*πιφαύσκεο δὲ φλόγα πολλήν, αὐτὰρ ἐγὼ Ζεφύροιο καὶ Νότοιο* ' *εἴσομαι ἐξ ἀλόθεν χαλεπὴν ὄρσουσα θύελλαν* (s.d. B1aβ), ' *ἥ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κήαι* (s.d. B2a) ' *-α κακὸν φορέουσα·* *σὺ δὲ Ξάνθοιο παρ' ὄχθας* ' *δένδρεα καῖ', ἐν δ' αὐτὸν ἵει πυρί* ([341 ff.] *τότε σχεῖν πῦρ*", [folgt Ausführg.:] Heph. *τιτύσκετο / δαίετο πῦρ* [s.d. B1bα], *καῖε νεκρούς, τρέψε φλόγα*, [358 Skam.:] „*σοὶ πυρὶ φλεγέθοντι*"), beim begleit. Ptz. (als Ausführung / Wirkung) zu *ἀπὸ ... κήαι;* aber Heras Parallelaktion (Erregung von Feuer anfachendem Sturmwind, der den Tr. Köpfe u. Waffen wegbrennen soll [wogg. Heph. den Skam. mit Feuer in Brand setzen soll]) unterbleibt im folg. (s. Ameis-H. z.St.) H. W. Nordheider

Φλεγύαι, Φλέγυες [1i, 1h] E viell. 'Brenner', i.S.v. Mordbrenner (L[2]; vgl. *φλεγύας*); lt. L[4] 262 vorgr.-idg.

Σχ sch. D *N* 302: *-ύας· τοὺς ἐν Φωκίδι ἀθέους Γυρτονίους καλουμένους ... οἳ ἐνέπρησαν τὸν ἐν Δελφοῖς ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. ... -ύαι* (*-υες* v.l.) *Γόρτυναν κατοικοῦντες κτλ.*, Eust. ad Il. *N* 302 (III p. 474, 25 ff. van der Valk): *Λέγονται δὲ οὐ μόνον -ύαι ἀπὸ εὐθείας τῆς -ύας, ὡς ὁ Μινύας, ἀλλὰ καὶ -υες ἀπὸ τοῦ -υς -υος ὡς νέκυος*

L [1]Roscher III.2, Sp. 2381 f.; [2]Kretschmer, Gl. 33, 1954, 15 f.; [3]Heubeck, Praegraeca 36; [4]Kiechle, Lakonien

B myth. Räubervolk, frevelh. gottlos (*N* 302), in e. schönen Waldtal in d. Nähe der *Κηφισὶς λίμνη* (s.d.) siedelnd (h. Ap. 278); s. L[1]; L[4] 27 f.; Càssola z.St. *N* 302 (Gl.) *τὼ* (Ares u. Phobos) *μὲν ἄρ' ἐκ Θρῄκης Ἐφύρους μέτα θωρήσσεσθον,* ' *ἠὲ μετὰ -ύας μεγαλήτορας· οὐδ' ἄρα τώ γε* ' *ἔκλυον ἀμφοτέρων, ἑτέροισι δὲ κῦδος ἔδωκαν·* ' *τοῖοι Μηριόνης τε καὶ Ἰδομενεύς κτλ.* h. Ap. 278 *ἷξες δ' ἐς -ύων ἀνδρῶν πόλιν ὑβριστάων,* ' *οἳ Διὸς οὐκ ἀλέγοντες ἐπὶ χθονὶ ναιετάασκον* ' *ἐν καλῇ βήσσῃ Κηφισίδος ἐγγύθι λίμνης.* Zur Namensform *-ύαι* (in *N* 302) vgl. Hdn. (Gr.) 3, 2, 650 (Lentz), zu *-υες* (in h. Ap. 278) Σχ, beide Formen jew. metr. mögl. (vgl. L[3]) G. Markwald

φλεγύας [1H] hapax E zu *φλέγω*, abzuleiten von **φλεγύς* (vgl. L[1] 75; L[2,3]; Frisk)

L [1]F. Robert, Les noms des oiseaux, Neuchatel 1911, 75 f.; [2]Benveniste, Origines 36; [3]Leumann, Gl. 32, 1953, 223 A.2; [4]Edwards, Lang. of Hes. 125

B *feuerrot*, lt. L[4] A.8 eher N. e.s Vogels als Epith., vgl. auch L[3] Sc. 134 *αὐτὰρ ὄπισθε* ' *μόρφνοιο* (s.d., viell. Adlerart) *-αο καλυπτόμενοι* (sc. *ὀιστοί*, d. Pfeile des Her.) *πτερύγεσσιν*, vgl. Russo z.St. G. Markwald

Φλεγύας [1H, 1h] E s. *-αι* B König u. Eponym der *Φλεγύαι* (s.d.; K. J. Beloch, Gr. Gesch. I 2, Straßburg 1913, 62), V. der *Κορωνίς*, der M. des Asklepios von Ap. (h. 16, 3); diese dann von dem Eilatiden *Ἴσχυς* geheiratet (Hes. fr. 60, 4, vgl. Hirschberger, Komm. 337); zur Genealogie s. P. Dräger, Unters. zu den Frauenkat.n Hes.s, Stuttgart 1997, 62 f. G. Markwald

φλέγω [5i, 2H] E ererbt, vgl. lat. *fulgeō, flagrō*, dt. *blaken*, s. LIV[2] 86 f. – Abl.: *ζαφλεγής, φλεγέθω, φλέγμα, Φλεγύας?, φλόξ*

F *-ει* 1, *ἐπι-ει/η* 1/1, *κατα-ξω* 1; Aor. *κατα-ξαι* 1H; *-ετο* 1, *-χθείη* 1H M 1 zweis. [⏑⏑] *-γει / ἐπι-γῃ ἀκαμάτον πῦρ* *Φ* 13, *Ψ* 52; *ἐπι-γει* *B* 455 [-⏓] *κατα-ξω/ξαι πυρί κ...* *X* 512, Sc. 18 2 dreis. [⏑⏑⏓] *πυρὶ -γετο* *Φ* 365 [⏓-⏓] *-χθείη* Hes. fr. 301, 23

Σχ sch. D *B* 455: *ἐπι-γει· καίει*

B *(ent)flammen, brennen, sengen* (3× [*ἐπι-, κατα-*] mit Konnot. *vertilgen* [s.u. II]), 5× trans. (dazu Graz, Feu 195 ff.; mit Subj. *πῦρ* bzw. instr. *πυρί*), 2× med.-pass. (1[i] [1H ci.] + *πυρί*); 3[i] Gl.; Sit. Waldbrand (*B* 455 opt. Vgl. mit Waffenglanz), Bestattung, Verwünschung, militär. Strafaktion; Lit. s.vv. *φλόξ, πῦρ;* Wortf. s.vv. *δαίω, καίω, λάμπω*, Erw. *φλε-*

γέθω I Simplex (1^H + *περί?*) *Φ* 13 (Gl:) *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ ῥιπῆς πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται ' φευγέμεναι ποταμόνδε· τὸ δὲ -γει ἀκαμάτον πῦρ ' ὅρμενον ἐξαίφνης, ταὶ δὲ πτώσσουσι καθ' ὕδωρ· ' ὥς ὑπ' Ἀχιλλῆος (Ξάνθου πλῆτο ῥόος ἀνδρῶν) sengt,* Obj. die Heuschrecken (Ameis–H. z.St.; zur Sache s. Richardson, Iliad z.St.) Med.-Pass.: *Φ* 365 (Gl.: Skam. *πυρὶ καιόμενος, ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ) ὣς τοῦ καλὰ ῥέεθρα πυρὶ -ετο, ζέε δ' ὕδωρ (τεῖρε δ' ἀϋτμὴ Ἡφαίστοιο,* vgl. 355 *πνοιῇ τειρόμενοι) standen in Flammen u. das Wasser siedete (ζέε)* Hes. fr. 302,23 *ὃς δέ χ' ὑπερκύψῃ* (sc. über den Töpferofen), *περὶ (πυρὶ* Barnes) *τούτου* (Suda, *ταύτην/α* codd.) *πᾶν τὸ πρόσωπον ' -χθείη, ὡς (-χθῇ ὅπως* Suda) *πάντες ἐπίστωντ' αἴσιμα ῥέζειν,* Verwünschung: *soll (ringsum?) versengt werden,* schwierig *περί* (zu *φλ.?* s. Kj. u. Disk. bei Markwald, Hom. Epigr. 238)

II Kompos., trans. 1 *ἐπι-*: *B* 455 (Gl.:) *ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπι-γει ἄσπετον ὕλην (ἔκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή, ὣς ἀπὸ χαλκοῦ αἴγλη,* sc. der Gr.) *hinflammt über* (Schadewaldt) *Ψ* 52 (Ach.: „Holz holen) *ὅσσ' ἐπιεικὲς ' νεκρὸν ἔχοντα νέεσθαι ὑπὸ ζόφον ... ' ὄφρ' ἤτοι τοῦτον μὲν* (Patr.) *ἐπι-γῃ ἀκαμάτον πῦρ ' θᾶσσον ἀπ' ὀφθαλμῶν" damit ihn darauf* (auf d. Scheiterhaufen) *das Feuer überflamme u. aus den Augen* (aus der sichtbaren Welt) *vertilge,* vgl. *ἀιστῶσαι, (Z* 60, *Y* 303) *ἄφαντον ὀλέσθαι*

II 2 *κατα-*: *(völlig) ver-, niederbrennen X* 512 (Androm.:) „*τάδε πάντα* (sc. Hektors Kleidervorrat) *κατα-ξω πυρὶ κηλέῳ, ' οὐδὲν σοί γ' ὄφελος (ἀλλὰ κλέος"*), sc. bei Bestattung Sc. 18 (*πρίν γε φόνον τείσαιτο,* sc. Amphitryon) *μαλερῷ δὲ κατα-ξαι πυρὶ κώμας (Ταφίων)*

D v.l. *I* 653 (Plat. pro *κατά τε σμῦξαι* vulg.)

H. W. Nordheider

φλέψ [1^i] E unklar, s. Chantraine, Dict. s.v.; wohl gr. Neubildg. (Frisk s.v.); keine verb. Abl. (Risch 4)

Σχ sch. min. P.Ryl. 536 zu *N* 546: *-βα·] γεῦρον με[*

B *Ader, Vene N* 546 *Ἀντίλοχος δὲ Θόωνα μεταστρεφθέντα δοκεύσας ' οὔτασ' ἐπαΐξας, ἀπὸ δὲ -βα πᾶσαν ἔκερσεν, ' ἥ τ' ἀνὰ νῶτα θέουσα διαμπερὲς αὐχέν' ἱκάνει· ' τὴν ἀπὸ πᾶσαν ἔκερσεν· ὁ δ' ὕπτιος κτλ.*, s. Ameis-H. z.St.; Leaf z.St. (m. Lit.); Janko, Iliad z.St. (m. Lit.). – Zur Ansicht, daß von d. Lenden bis zum Hals beidseitig d. Rückgrats große Adern liefen (vgl. Hippokr. Nat. hominis, Bd. 6, 58, 1–5 Littré = 192,15–194,2 [auch Komm. zu 192,16, S. 281] Jouanna) s. d. genannten Komm.e m. Lit.; ferner Laser, Arch. Hom. S 40 (m. Lit.); and. versteht Körner, Ärztl. Kenntn. 25 f., die hinten in d. Brusthöhle befindl. Aorta, allerd. m. probl. Deutg. d. V.s 547; nur Spiel Hom. Phantasie? (Friedrich, Verwundung 43; vgl. Saunders, CQ 99, 1999, 349 ff.; auch ders., in Appendix zu Friedrich, Wounding [engl. Übers.], London 2003, 147 f.)

D Choer. fr. 26 p. 208 Ber. (fr. falsum) G. Markwald

φλίβομαι v. l. *ρ* 221, s. Ludwich, Textkritik 1619 f.; van der Valk, Text. Crit. Od. 101; Shipp, Studies 344; sonst s. Ameis-H. z.St. u. s.v. *θλίβω* G. Markwald

φλι(ή) [1°] E unbek.; Wortbildg. Risch 118; myk. *pi-ri-ja-o*, s. DMic. II 123

B *Türpfosten ρ* 221 (Mel. zu Eum. u. zum Bettler Od.:) „*ὃς* (Od.) *πολλῇς -ῇσι παραστὰς θλίψεται (φ-* v.l.) *ὤμους, ' αἰτίζων ἀκόλους κτλ.*", vgl. Odyssey z.St. – Wortf.: *θύρη* (s.d.), *οὖδος* (s.d.) G. Markwald

φλόγεος [2^i] **Σχ** sch. D *E* 745: *λαμπρά· ἢ διάπυρα*

B (zu *φλόξ*, s. Risch §49a:) *flammend, leuchtend,* von Ath.s u. Heras goldenem (od. gold- od. bronzeverziertem) Götterwagen (s. s.vv. *ἀργύρεος* B 1 b, *ἄργυρος* B 2 c, *ὄχεα* [Bd. III Sp. 896,61]) *E* 745 (Ath. rüstete) *ἐς δ' ὄχεα -εα ποσὶ βήσετο* (s.d. B II 2. 5 mit Parall.), *λάζετο δ' ἔγχος ("Ἥρη δὲ μάστιγι ...)* = *Θ* 389 (Längg. in Zäs.), s. Leaf, Kirk (Iliad) z.St., sowie (zum 'barocken, exuberanten' Stil) Hoekstra, Studia var. Brux. (ed. R. De Smet) 2, 1990, 104; zur Sache vgl. (h. Cer. 19. 375) Hades *χρυσέοισιν ὄχεσφιν,* ferner (*Θ* 320⁺) *δίφροιο ... παμφανόωντος, (Δ* 226, *E* 239, *γ* 492⁺) *ἅρματα ποικίλα (χαλκῷ);* zum Ganzen Delebecque, Cheval 170 ff.; Plath, Streitwagen 276 ff. 411 f. (Tabelle der Epith.; s.a. Paraskevaides, Synon. 49 ff.); bibl. Parall. bei West, East 363

H. W. Nordheider

φλοιός [1^i, 1^h] E zu *φλέω, φλύω* 'fließen'; vgl. Sommer, Lautst. 69. 77; Risch 129. – Abl.: *τανύφλοιος*

Σχ sch. min. P.Strassb., inv. 33, zu *A* 237: *φλο[ιον·] φλοῦς*, sch. D *A* 237: *-ός ἐστι τὸ καλούμενον λέπος*

B *Baumrinde A* 237 (Ach. zu Ag.:) „*οὐδ' ἀναθηλήσει* (sc. Stab) *· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε ' φύλλά τε καὶ -όν"* h. Ven. 271 (Aphr. zu Anch.:) „*ἀζάνεται μὲν πρῶτον ἐπὶ χθονὶ δένδρεα* (sc. nie gefällte, natürl. sterbende Tannen u. Eichen) *καλά, ' -ὸς δ' ἀμφιπεριφθινύθει, πίπτουσι δ' ἄπ' ὄζοι"* G. Markwald

φλοῖσβος [4^i] E uns.; onomatop.: 'Rauschen', vgl. Risch 172 f. – Abl.: *πολύ-ος*

Σχ Apion fr. 150 zu *E* 322, Neitzel in: SGLG 3, 296 f., sch. min. P.Mich. Schwendner 11, inv. 2720, zu *E* 322: *απο -ου· απο της κατα ταραχης*, sch. D *-ου· <τα> ραχῆς. θορύβου* (entspr. 469), *K* 416: *-ου· ὄχλου. θορύβου*

B *Lärm, (Kampf)getümmel,* vgl. Trümpy, Krieg. Fachausdr. 156; Krapp, Akust. Phänomene 15; Danek, Dolonie 146 ff. *K* 416 (Dolon zu Od.:) „*Ἕκτωρ ... ' βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ σήματι Ἴλου ' ⌊νόσφιν ἀπὸ -ου⌋*", vgl. Danek 147 f. ‖ *E* 322 *ἀλλ' ὅ* (Sthen.) *γε τοὺς μὲν ἑοὺς ἠρύκακε μώνυχας ἵππους ' ⌊ ⌋* 469 (Ares in Gestalt des Akamas zu d. Priamiden:) „*ἀλλ' ἄγετ' ἐκ -οιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον* (Aen.)" *Y* 377 (Ap.:) „*Ἕκτορ, μηκέτι πάμπαν Ἀχιλλῆϊ προμάχιζε, ' ἀλλὰ κατὰ πληθύν τε καὶ ἐκ -οιο δέδεξο"*. – Wortf.: *οὐλαμός* (s.d.)

D h. 1,18 West p. 28 *α]πὸ φλοίσ[β* G. Markwald

φλόξ [19^i, 1°, 4^H, 2^h] E zu *φλέγω* (s. Risch §3b) – Abl.: *φλόγεα*

F *-ξ* 9, *-γός* 2, *-γί* 8, *-γα* 6, *-γ'* 1^i

M 1 Stamm im longum [$\frac{1}{1}$] *-ξ δέ* Th. 859 [$\frac{2}{1}$] *-ξ* + Verb *I* 212 2 Stamm im breve 2a $\frac{2}{1}$[⏑] *-γ'* + Verb *Ψ* 217 2b $\frac{2}{1}$[–] ⌊*-ξ* + Verb⌋ (*...οιο'*) *Θ* 135, *Ψ* 251 $\frac{2}{1}$[–] ⌊ ⌋ *Ἡφαίστοιο ω* 71; *-ξ δ'* Th. 697 $\frac{2}{1}$[×] *...το (δὲ) -ξ Π* 123, *Ψ* 228, h. Merc. 113 2c $\frac{2}{1}$[⏑⏑] *δὲ -γὶ ἴσοι N* 39; *-γα δαῖε* h. Ap. 444 $\frac{2}{1}$[⏑⏑] ⌊(*...ων*) *-γὶ εἴκελ⌋ος (Ἡφαίστοιο) N* 53, *P* 88, *Y* 423; ⌊ ⌋*ον/α N* 688, Sc. 451 $\frac{2}{1}$[⏑⏑] *διὰ -γὸς Ἡφαίστοιο I* 468 = *Ψ* 33; *-γὶ εἴκελος/ον ἀλκήν Σ* 154, *N* 330; *δαῖε* / Verb + *-γα παμφανόωσαν Σ* 206, *Φ* 349; (*ἱερὴν*) *-γα εἰλυφ. Y* 492, Th. 692 $\frac{2}{1}$[⏑⏑] *...εο δὲ -γα πολλήν Φ* 333

L s. s.v. *πῦρ* (L); Graz, Feu 198 ff. u.ö. (s.d. Index); Page, Odyssey 152 f. (unterschiedl. Vorkommen in Il. u. Od. spricht für unterschiedl. Trad.n u. Dichter); dagg. Hainsworth, JHS 78, 1958, 49 ff. (Ursache ist die Verschiedenheit der Sit.n in Il. u. Od., ähnl. z.B. *φόβος*); Tsagarakis, Form and Content, H. Einzelschr. 46, 1982, 138 f. (zu *-γὶ εἴκελος [ἀλκήν]*); zur 'Aura' des Kriegers (s.u. B 2. 4) u.ä. (mit vorderoriental. / idg. Parall.): Rollinger (s.v. *πῦρ* L); West, Indo-Eur. 494

B *Flamme*, entweder als dynam. Macht: tätiges *Feuer* (*ἦλθε* Ψ251, *ἤνυσεν* ω71, *-γὶ εἴκελος*⁺ [s.u. 4]), od. dessen leuchtende Emanation: *Feuerschein* (*αἰθέρα δῖαν ἵκανεν* Th.697, *λάμπετο* h.Merc.113, schreckl. Aura Σ206, Waffenglanz Sc.451); aber nicht lok. '(Ort des) Herd(feuers, Feuerstelle)' wie *πὰρ πυρί, ἄγχι πυρός* (s.d. B1cγ Ende), *ἐν πυρὸς* (s.d. B2b) *αὐγῇ* u.ä. (mit Präp. nur *διὰ -γός* [sc. Fleisch rösten, s.u. 3] statt unmetr. **διὰ πυρός;* auch nicht im adnom. Gen. wie *πῦρ*, s.d. B2); als Mittel / Zeichen göttl.r Machtentfaltung ([s.u. 1. 2:] von Zeus' *κεραυνός* Θ135, Th.697. 859. 692, Heph. Φ333. 349, Ath. Σ206, Hermes h.Merc.113, Ap. h.Ap.444; göttl. Element [s.u. 3]: 4x *-ξ*⁺ *Ἡφαίστοιο*, s.d. B1aβ), sowie zur Totenverbrennung ([s.u. 1.2.:] des Patr. Ψ228. 251. 217, Ach.s ω71 [einz. Od.-St., s.o. L]), Zerstörung (der Schiffe Π123) u. als Zeichen / Gl. krieger.r Vernichtungskraft (Ach.s schreckl. Aura Σ206 u. Waldbrand-Gl. Υ492, Hektor u.a. *-γὶ εἴκελος*⁺ > [1ᵃ] 'Waffenglanz', s.u. 4), bei Mahlbereitung nur Ι212 (~ Ψ228, s. 1) u. Ι468⁺ (*Ἡφαίστοιο*, s. 3); meist metr. Altern. (mit Posit. bildendem Anl.: *δὲ/διὰ φλ.* u.ä.; so bei *-γὶ εἴκελος / ἶσοι* nur Ν39 [s.u. 4]) zu *πῦρ*, mit dem es öfter in variierend abwechselnder Folge. – Epith.: (s.u. 1:) *δεινή* Θ135, *ἄσπετος* Th.697f., *ἀσβέστη* Π123; (2:) *παμφανόωσαν'* Σ206, Φ349, *πολλήν'* Φ333, *ἱερήν* Th.692; (4:) *ἀσβέστῳ* (Enjb.) Ρ88f. mit Gen.: (s.u. 1:) *θεείου καιομένοιο'* Θ135; (2:) *πυρῆς* Ψ217; (1. 3. 4:) *Ἡφαίστοιο'* ω71, Ι648 = Ψ333, Ρ88; paratakt.: (s.u. 1:) *πυρκαϊῇ ... -ξ* Ψ228, *πῦρ ... -ξ* Ι212; (4:) *-γὶ ... ἠὲ θυέλλῃ* Ν39 – Wortf.: s.vv. *πῦρ, αὐγή*, s.a. *(ἀ)στεροπή*

1 als Subj.: flammt auf, breitet sich aus, verzehrt od. erlischt; göttl. u./o. vernichtend, schreckerregend (bei Zeus' Blitzschlag, Hermes' aitiolog. Rinderopfer, Schiffskampf, Bestattung), im Haushalt (bei Patr.' Herdfeuer) nur Ι212 (~ Ψ228 Patr.' Bestattung) Θ135 (Zeus *ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνόν πρόσθε Διομήδεος*) *δεινὴ δὲ -ξ ὤρτο θεείου καιομένοιο* Th.697 (Zeus *φαῖνε βίην, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ ὕλη, θερμὸς ἀϋτμὴ*) *-ξ δ' αἰθέρα δῖαν ἵκανεν ' ἄσπετος* (*αὐγὴ μαρμαίρουσα*, 692 *-γα*, s.u. 2), vgl. (Σ214⁺) *σέλας*, (Β456f.) *αὐγή* u. *αἴγλη* 859 (Zeus gg. Typhoeus:) *-ξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος* (*καίετο γαῖα*) Π123 (113 *ὅππως πῦρ ἔμπεσε νηυσίν*) *ἔμβαλον* (Tr.) *ἀκάματον πῦρ ' νηῒ θοῇ· τῆς δ' αἶψα κατ' ἀσβέστη κέχυτο -ξ. ' ὡς τὴν μὲν πρυμνὴν πῦρ ἄμφεπεν* (Ach.: „*λεύσσω πυρὸς ἰωήν*") h.Merc.113 (*Ἑρμῆς τοι πρώτιστα πυρήϊα πῦρ τ' ἀνέδωκε, πολλὰ δὲ κάγκανα κᾶλα*) *ἐπέθηκεν ἐπηετανά· λάμπετο δὲ -ξ ' τηλόσε φῦσαν* (*φύσαν* vel *φύζαν* codd.) *ἱεῖσα πυρὸς μέγα δαιομένοιο. ' ὄφρα δὲ πῦρ ἀνέκαιε βίη κλυτοῦ Ἡφαίστοιο ...* Ψ251 (Patr.' Bestattung: *κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν*) *οἴνῳ, ' ὅσσον ἐπὶ -ξ ἦλθε, βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη* ω71 (Ag. über Ach.s Bestattung [67]: „*καίεο*) *αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε -ξ ἤνυσεν* (s.d. B2b) *Ἡφαίστοιο* (*λέγομεν ὁστέ'*") Ψ228 *τῆμος πυρκαϊὴ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ -ξ* (217 *-γ' ἔβαλον*, sc. Winde; s.u. 2) ähnl.: Ι212 (*πῦρ δαῖεν*, sc. Patr. für die Bewirtung der Gesandten) *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ -ξ ἐμαράνθη* (*αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο / κατὰ πῦρ ἐμαρήνατο παύσατο δὲ -ξ* vv.ll. ant.), ' *ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε* (vgl. Α464⁺)

2 als Akk.-Obj.: wird von Gott od. Winden (göttl. od. im Gl.) entfacht als schreckerregende Aura Ach.s (s.o. L), heil. Herdfeuer od. (vernichtend) bei Götterkampf, Leichenverbrennung od. (im Gl.) Waldbrand Σ206 (*ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε*, sc. Ath., um Ach. schreckerregend zu machen) *χρύσεον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε* (s.d. B2) *-γα παμφανόωσαν* ([= Φ349ᵉˣ, s.u.] Σ214 *σέλας;* vgl. Ε4⁺ *πῦρ*) h.Ap.444 (Ap. *ἀστέρι εἰδόμενος* mit *σπινθαρίδες* u. *σέλας, ἐς δ' ἄδυτον κατέδυσε*) *ἔνθ' ἄρ' ὅ γε -γα δαῖε πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα* (*Κρίσην κάτεχεν σέλας*), s. J. Str. Clay, The Politics of Olympus, Princeton 1989, 82 Φ333 (Hera zu Heph.:) „*ἐπάμυνε τάχιστα, πιφαύσκεο δὲ -γα πολλήν* ([sc. gg. Skam.] u. ich werde *θύελλαν* u. *φλέγμα* erregen"; 338 *πυρί*) 349 (342 Heph. *τιτύσκετο πῦρ*) *κὰδ δ' ἄρα νεκροὺς ' κῆεν· ὁ δ' ἐς ποταμὸν τρέψε -γα παμφανόωσαν* (= Σ206ᵉˣ, s.o.) Th.692 (Zeus' *κεραυνοὶ ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο*) *ἱερὴν -γα ⌊εἰλυφ⌋ώντες* (*γαῖα καιομένη*, 697 *-ξ*, s.o. in 1), vgl. (Op.339) *φάος ἱερόν* Υ492 (Gl.: *ὡς δ' ἀναμαιμάει ἄγκεα πῦρ*) *καίεται ὕλη, ' πάντῃ τε ⌊κλονέων⌋ ἄνεμος -γα ⌊ ⌋ζει* (s.u. D), ' *ὡς* (*θῦνε δαίμονι ἶσος*, sc. Ach.) Ψ217 (Winde bei Patr.' Verbrennung: *ἐν δὲ πυρῇ πεσέτην, ἴαχε*) *πῦρ. ' παννύχιοι δ' ἄρα τοί γε πυρῆς ἄμυδις -γ' ἔβαλλον ' φυσῶντες λιγέως* 3 lok. *⌊διὰ -γὸς Ἡφαίστοιο⌋* (s.d. B1aβ sowie Graz, Feu 201ff.), d.i. *Flamme* des Herdfeuers (**διὰ πυρὸς αἰθομένοιο* wäre unmetr.) als göttl. Element (vgl. z.B. *Δημήτερος ἀκτήν, μῶλον Ἄρηος* als Ausdr. für das 'Ressort' [s. *τιμή* B1e] e. Gottes; Mephisto in Goethes 'Faust' I 1377: „hätt' ich mir nicht die *Flamme* vorbehalten" [sc. als unfruchtbares Element]) Ι468 (Phoinix erz. Versöhnungsversuch: „*ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες*) *εὐόμενοι τανύοντο ⌊ ⌋ ' πολλὸν* (*μέθυ πίνετο*") = Ψ33 (bei Patr.' Totenmahl)

4 *⌊-γὶ εἴκελος*⁺*⌋* / (1ᵇ) *ἶσοι* (8 Stt.), sc. angreifender 'Hektor', (je 1x) Idom., Tr. (zus. mit ' '), (Sc. :) *τεύχεα* (vor buk. Dih. außer Σ154 ≅ Ν330ᵉˣ. *⌊ ⌋ ἀλκήν*, anders Ν39; s.o. L): von „unwiderstehlicher, verheerender Gewalt" (Ameis-H.; „speed and din" [+ *θυέλλῃ*] Janko, Iliad zu Ν39; „fighting spirit like that of the living flame" Tsagarakis [s.o. L]; dagg. „flashing of armour" Hainsworth [L] 51; so deutl. erst Sc.; vgl. je 1ᵇ *φαίδιμος Ἕκτωρ', αἴθοπι χαλκῷ'* im Kontext); Anl. bildet Posit. nur Ν39 (sonst wäre **πυρὶ* [s.d. B1d] *εἴκ.* metr. gleichw.; vgl. noch *εἴκελος ἀστεροπῇ*, s.d. B1a), *δέμας/μένος πυρός* (Λ596⁺, Ρ565), dagg. *κορυθαίολος* (metr. gleichw.) in and. Sit. – (z.T. präd.:) Ν39 *Τρῶες δὲ -γὶ ἶσοι ἀολλέες ἠὲ θυέλλῃ ' Ἕκτορι ... ἄμοτον μεμαῶτες ἔποντο* 53 (Pos. anfeuernd:) „*περιδείδια, μή τι πάθωμεν, ' ἦ ῥ' ὅ γ' ὁ λυσσώδης ⌊-γὶ εἴκελ⌋ος ἡγεμονεύει ' Ἕκτωρ*" 688 (673 *μάρναντο δέμας πυρός*) *σπουδῇ ἐπαΐσσοντα νεῶν ἔχον, οὐδὲ δύναντο ' ὦσαι ἀπὸ σφείων ⌊ ⌋ον Ἕκτορα δῖον* Σ154 *τόν γε* (Patr.' Leiche) *κίχον λαός τε καὶ ἵπποι ' Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς ⌊ ⌋ος* (*συὶ εἴκ.* Zen., cf. Δ253, Ρ281) *'ἀλκήν'* (*ποδῶν λάβε φαίδιμος Ἕκτωρ*) Ν330 *ὡς Ἰδομενῆα ἴδον ⌊ ⌋ον 'ἀλκήν'* (*σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισι*) Ρ88 (Hektor erfaßte *ἄχος* wegen Tötung des Euphorbos) *βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ ' ὀξέα κεκλήγων ⌊ ⌋ος Ἡφαίστοιο ' ἀσβέστῳ* Υ423 (Hektor wurde schwarz vor Augen [*κέχυτ' ἀχλύς*] wegen Polydoros' Tod) *ἀντίος ἦλθ' Ἀχιλῆος ' ὀξὺ δόρυ κραδάων ⌊ ⌋ος* – Sc.451 *ἰάχων, ⌊ ⌋α τεύχεα πάλλων ' καρπαλίμως ἐπόρουσε* (sc. Ares auf Her.), vgl. metr. gleichw. *χαλκήρεα / περικαλλέα / πολεμήϊα τεύχε(α)*, sowie *ποικίλα τ., τ.* (od. *ἔντεα*) *μαρμαίροντα / παμφανόωντα* (s.dd. sowie System bei Paraskevaides [L] 71f.)

D Hes.fr.406 *ἄνεμος -γα εἰλυφάζων* (s.o. Th.692, Υ492 [in B2])

H. W. Nordheider

Φλῦος [1ᵉ] S. von Ge, Mus. im Dem.-Hymnos, in Übereinstimmg. m. d. Athenern (Mus.fr.20 Diels, Prosaref.); se. S. Kelainos, se. Enkel *Καύκων* (s.d. B II)

G. Markwald

φλύω [1ᵃ] E wie *φλύζω* Nbf. von *φλέω*, verw. m. lat. *fluo*, s. Risch 336; Frisk s.v. *φλέω*; Chantraine, Dict. s.v.; LIV² 90

B *sprudeln*, m. *ἀνά* in DSV: *aufsprudeln*, onomatop. (Tichy, Onomatop. Verb. 136ff., auch zur Etym.) *Φ*361 *φῆ* (Skam.) *πυρὶ καιόμενος, ἀνὰ δ' ἔ-ε καλὰ ῥέεθρα.* ' *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον κτλ.*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II87; Richardson, Iliad z.St. G. Markwald

φοβέστρατος [1ᴴ] (aus *φοβέω* u. *στρατός*, s. Hofinger, Vocab. 164:) *d. Heer(e) in die Flucht jagend*, Epith. von Ath.s Aigis (s.d. M andere Epith. u. vgl. *P*595f. Zeus [*αἰγίδα*] *τίναξε + ἐφόβησε δ' Ἀχαιούς*), zum Ggt. vgl. Epith. *λαοσσόος, ἐγρεκύδοιμος, -μάχη* sowie PN *Ὀρτίλοχος* Hes. fr. dub. 343,18 ([cf. Th. 886sqq., v. West ad l. et LfgrE s.v. *Θέμις* D] Metis) *αἰγίδα ποιήσασα -ον ἔντος Ἀθήνης* ' *σὺν τῇ ἐγείνατό* [Zeus] *μιν, πολεμήϊα τεύχε' ἔχουσαν* H. W. Nordheider

φοβέω [39ⁱ, 1°, 2ᴴ, 1ʰ] **E** Akt.-Kausat., Med. Iter. zu *φέβομαι* (vgl. *φορέω*), konnte dann als Denom. zu *φόβος* aufgefaßt werden; s. Chantraine, Morph. hist. S.281; Redard, in: Mél. Chantraine 183ff.; Risch §111c (mit A.66). 91 (zum *-θη*-Aor.). 120b (zum med. Pf.); sowie Specht, Gn. 13, 1937, 173 (zum Verh. von *φοβέω/έομαι – φέβομαι*)

F **1** Akt. *-εῖ* 2, *-έουσι* 1, *-έεσκον* 1ᴴ, *-έειν* 1; (zum Augm. s.u. B Vorbem.:) *ἐ-ησας* 1, *ἐ-ησε* 7, *-ησεν* 1, *-ῆσαι* 2 **2** Med. *-εῖται* 4, *-έοντο* 4, *-έεσθαι* 1, *-εύμενος* 1; *-ήσομαι* 1; *ἐ-ηθεν* 7, *-ηθεν* 1°, *ἀμφε-ηθεν* 1; *-ηθείς* 2; *πε-ήατο* 1 (s. Werner, *η* u. *ει* vor Vok. 57), *πε-ημένος/οι/ο*[1/2/1ᴴ

M (zum Augm. s.u. B Vorbem.) **1** zweis. [⏑⏑̯] *-εῖ καί Π*689 = *P*177 **2** dreis. **2a** [⏑⏑̯] *-έειν O*230 **2b** [⏑⏑̯] (*οὐδὲ*) *-εῖται M*46 = *Φ*575ⁱᵐ, *X*141 [⏑⏑̯×] *δουρὶ -ησεν / -ῆσαι Y*90 ≅ 187ᵉᵃ; *-εῖται E*140; *-ηθεν π*163; *δὲ -ηθείς Z*135, *X*137 **2c** [⏑⏑̯–] *-ῆσαί τε P*505 (vgl. Drewitt, CQ 2, 1908, 106) **3** viers. **3a** [⏑⏑̯⏑] *ὥς ἐ-ηθεν O*326 [⏑⏑̯⏑] *-έουσι Φ*267; *ταὶ -έεσκον ἐπί* Sc.162; *ὅς τ' ἐ-ησε N*300, *Π*583; (*ἅς τε ...*) *ἐ-ησε Λ*173, *O*91; *-έοντο Π*304; *-έεσθαι Π*507; *ἐ-ηθεν ὑφ' O*637 [⏑⏑̯⏑] *Δαναοὺς ἐ-ησε Λ*406; *ἐ-ησε δ'* (*Ἀχαιούς*) *O*15, *P*596; *-έοντο Λ*172 [⏑⏑̯×] *οὓς ἐ-ησας X*11; *ἀτυζόμενοι -έοντο Z*41 ≅ *Φ*4; (*Δανα*)*οὶ δ' / οὐδ' / ἀλλ'* ⌊*ἐ-ηθεν*⌋ (*δὲ / ἀλλὰ φόβ.* v.l.:) *M*470, *Π*294 / *E*498 / *Π*659; ⌊ ⌋ h.7,48; *ἀμφ*⌊ ⌋ *Π*290 **3b** [⏑̯⏑⏑] *ὑπ' ... -εύμενος Θ*149; *-ήσομαι X*250 **4** fünfs. [⏑⏑̯⏑⏑] *πεήατο Φ*206; ⌊*πε-ημέν*⌋*ο*(*ι ἦλθον*) *O*4, *Φ*606, Hes. fr. 165,20 [⏑⏑̯⏑⏑] *καὶ* ⌊ ⌋*ος ἔλθῃς K*510

Σχ sch.min. P.Aphrod.Lit. II zu *E*140: *φεύγει*, P.Berlin inv.10511 zu *Λ*178: *ἐφόβοντο* (sic) ' *ἔφευγον*, sch.D *Z*135 u.ö.: *-ηθείς* ' *εἰς φυγὴν τραπείς. φυγών, Θ*149: *-εύμενος* ' *διωκόμενος. φεύγων, K*510: *πε-ημένος* ' *φεύγων μετὰ φόβου, O*91: *ἦ μάλα δή σ' ἐ-ησε* ' *ἀκριβῶς δή σε ἐπτόησε*

L s.v. *φόβος* L (s.d. Trümpy, Harkemanne, Zabarowski, Gruber); zum Med.: Schwyzer I717; R. J. Allen, The Middle Voice in Anc. Gr., Amsterdam 2003, 69 u.ö. (grammat. Theorie)

B (1) Akt.: jem.m *Schreck einjagen, der* (ihm das *μένος* nimmt u.) *ihn fliehen macht*, ihn *in die Flucht jagen* (entspr. *ἐν φόβον* [s.d. B1b] *ὦρσε* u.ä.; markiert den Wendepunkt der Schlacht), sowie (2) Med.: *-έομαι* (nb. *φέβομαι*: beide steigernd, von der Ursache [u. metr. 'verlängernd'] ggüber bloß konstatierendem, meist eff. *φεύγω* '[ent]fliehen'): (*aufgeschreckt*) *fliehen* (*vor* jem.m: Akk. nur *X*250 [s.u. 2a Ende], vgl. mit 'Agens' *ὑπό τινός/ί Π*304, *Θ*149, *O*637 [s.u. 2a. b]; öfter mit lok. o.a. Bestimmg. [s.u. G1]; Subj. u. [in 1] Obj. sind Götter, Krieger, 1ᴴ allg. Menschen, Tiere); od. ([2ⁱ in 2a:] *M*46 nb. *ταρβεῖ* bei Subj. *κῆρ*, entspr. *Φ*575 mit *θυμῷ*:) *sich (nicht) schrecken lassen;* öfter nb. / antith. zu *στῆναι*⁺ (*ἐναντίον*), *φεύγειν, ἧκε φόβον* u.ä. (*Λ*171ff.⁺ Häufung, s.u. G3, sowie Fehling, Wiederhol. 146); mit Bed.-Übergang > *sich ängstigen* (s. Erbse, Gl.78, 2002, 45f.) – Wortf. (zu B1:) *δειδίσσομαι, κλονέω* (s.d. weitere), *ἐκ-, καταπλήσσω, τρέπω, ἐν φόβον* (s.d. B1b) *ὦρσε*, korr. *διώκω;* (zu B2:) *δίεμαι* (*X*250 nb. *φ.*), weitere s.v. *φεύγω;* vgl. noch *δείδω, ῥιγέω, ταρβέω, τρέω, ταφών / τέθηπα, τρομέω; φοβέοντο,* (*ἐ*)*φέβοντο*, Aor. (*ἐ*)*φόβηθεν* (vgl. *ἐχέοντο* [s.d. B2d]) sind (bis auf An- od. Auslaut) metr. gleichw.; Augmentlosigk. sicher nur *Y*90, *π*163 (*φόβησεν, -ηθεν* u. 4x metr. notw. *φοβέοντο*), mögl. *E*498, *M*470, *Π*294 / *N*300, *Π*583 / *O*91 / *Π*659 (wo jew. v.l. *δὲ / τε / σε / ἀλλὰ φόβηθεν* od. *-ησε*)

1 kausat.: jem.n *in Schrecken setzen, so daß er flieht, scheuchen*, Subj. Götter (Zeus, Ap., Phobos, *O*15 Heras *δόλος*), Ungeheuer, Raubtiere im Gl., Krieger (Ach., Patr.); Obj. Masse der Krieger / (1ᴴ) Menschen od. einzelne sowie Vögel im Gl., *O*91 Hera durch Zeus; entspr. *ἐν φόβον* (s.d. B1b) *ὦρσε, φύγαδ' ἔτραπε* u.ä. **1a** Präs. u. (1ᴴ) iter. Impf. *O*230 (Zeus zu Ap.: „*λάβ' αἰγίδα*) *τῇ μάλ' ἐπισσείων -έειν ἥρωας Ἀχαιούς* ([korr.:] *ἔγειρε μένος* [Hektors], *ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ φεύγοντες ...*") *Π*689 (Komm. des Dichters: Patr. kämpft gg. Ach.s Verbot weiter, *ἀάσθη νήπιος, Διὸς κρείσσων νόος*) *ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα -εῖ καὶ ἀφείλετο νίκην* ' *ῥηϊδίως, ὅτε δ' αὐτὸς ἐποτρύνῃσι μάχεσθαι* ([vv.susp.] *οἱ θυμὸν ἀνῆκεν*) = *P*177 (Antw. Hektors auf Glaukos' Vorwurf, er habe Aias nicht standgehalten [166f. *οὐ στήμεναι ἄντα*, 174 *οὐχ ὑπομεῖναι*]: „*οὐκ ἔρριγα μάχην*") *Φ*267 (256 *φεῦγ'* [Ach. vor Skam.], *ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε*) *στῆναι δ' ἐναντίβιον καὶ γνώμεναι, εἴ μιν ἅπαντες* ' *ἀθάνατοι -έουσι* (*τοσσάκι κῦμα ...*), svw. *ob alle gegen ihn agieren* (s. Ameis-H. z.St.; La Roche, HU §77,7 erwägt *στυγέουσι*) Sc.162 (*ἐν δ' ὀφίων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσαν*) *δώδεκα, ταὶ -έεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων* **1b** Aor. (zum Augm. s.o. B Vorbem.) *Λ*406 (Od.:) „*τί πάθω; μέγα μὲν κακόν, αἴ κε φέβωμαι* ' *πληθὺν ταρβήσας* ' *τὸ δὲ ῥίγιον, αἴ κεν ἁλώω* ' *μοῦνος* ' *τοὺς δ' ἄλλους Δαναοὺς ἐ-ησε Κρονίων* (*κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο, χρεὼ ἑστάμεναι κρατερῶς*") *O*91 (Themis zu Hera:) „*ἀτυζομένῃ δὲ ἔοικας* ' *ἦ μάλα δή σ' ἐ-ησε Κρόνου πάϊς*" *P*596 (*τίναξε*, sc. Zeus die Aigis [s.s.v. *φοβέστρατος*]) *νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐ-ησε δ' Ἀχαιούς* (*Πηνέλεως ἦρχε φόβοιο*, 603 *τρέσσε*) *O*15 (Zeus:) „*σὸς δόλος, Ἥρη,* ' *Ἕκτορα δῖον ἔπαυσε μάχης, ἐ-ησε δὲ λαούς*" *N*300 (*οἷος Ἄρης πόλεμόνδε μέτεισι, τῷ δὲ Φόβος φίλος υἱός*) *ἕσπετο,* ⌊*ὅς τ' ἐ-ησε*⌋ *ταλάφρονά περ πολεμιστήν* (*τοῖοι ...* Mer. u. Idom.) *Π*583 *ἴθυσεν δὲ* (Patr.) *διὰ προμάχων ἴρηκι ἐοικὼς* ' *ὠκεῖ*, ⌊ ⌋ *κολοιούς τε ψῆράς τε Λ*173 (Tr.) *-έοντο* (s.u. 2a) *βόες ὥς*, ' *ἅς τε λέων ἐ-ησε μολών* (*ὡς ἔφεπε* [Ag.], *οἱ δὲ φέβοντο*) *Y*90 (Aen.: „*οὐ νῦν πρῶτα*) *ἄντ' Ἀχιλῆος* ' *στήσομαι, ἀλλ' ἤδη με* ⌊*καὶ ἄλλοτε δουρὶ*⌋ *-ησεν* ' *ἐξ Ἴδης*" 187 (Ach. zu Aen.:) „*ἤδη μὲν σέ γέ φημι* ⌊ ⌋ *-ῆσαι* (*σε βοῶν ἄπο σεῦα, οὔ τι μετατροπαλίζεο φεύγων*, 196 *σ' ἀναχωρήσαντα κελεύω, μηδ' ἀντίος ἵστασ'* [*ἵστα'* West] *ἐμεῖο*") *X*11 (Ap. zu Ach.: „*τίπτε με διώκεις;*) *ἦ νύ τοι οὔ τι μέλει Τρώων πόνος, οὓς ἐ-ησας;*" *P*505 (Autom.: „*πρίν γ' ἐπ' Ἀχιλλῆος*) *βήμεναι* (Hektor) *ἵππω* ' *νῶϊ κατακτείναντα, -ῆσαί τε στίχας ἀνδρῶν* (*ἦ κ' αὐτὸς ἁλοίη*")

2 med.-pass., nur *X*250 mit Akk.-Obj.: *aufgeschreckt fliehen* (als Reaktion auf *ἐν φόβον ἧκεν* [~ *φόβησε*] u.ä., die öfter im Kontext, s.u. G3), Subj. Tiere (im Gl. außer *Π*507, *π*163), Krieger (viele u. einzelne) u. je 1x Seeleute u. Dion.; *M*46 (neg.) *κῆρ* (entspr. *Φ*575 *θυμῷ*) *läßt sich nicht schrecken* (nb. *ταρβεῖ*) **2a** Präs.st. (z.T. Impf. der andauernden Handlg.; vgl. [*ἐ*]*φέβοντο*, s.d. B1) u. (1ᵇ) Fut. *X*141 (*ἠΰτε κίρκος οἴμησε μετὰ*) *πέλειαν,* ' *ἡ δέ θ'* ⌊*ὕπαιθα*⌋ *-εῖται* (vgl.

Φ493 ⌞ ⌟ θεὰ φύγεν, s.d. B12b) Ε140 (Hirt überwindet nicht Löwen [im Gl.]:) ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα -εῖται (ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται, sc. Schafe) Φ575 (ἠΰτε πάρδαλις εἶσι) θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ ' 4 ⌞ταρβεῖ οὐδὲ -εῖται,⌟ ἐπεί κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ (οὐκ ἀπολήγει ἀλκῆς) (Formel abgewandelt im Subj.:) Μ46 (Eber u. Löwe im Gl.: τοῦ δ' οὐ) κῆρ ' ⌞ ⌟ ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα läßt sich nicht schrecken (zum Übergang > sich fürchten s.o. L: Leumann 14, Trümpy 221, Gruber 29) Λ172 (Tr., am Skäischen Tor angekommen) ἵσταντο καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον. ' οἱ δ' ἔτι κὰμ μέσσον πεδίον -έοντο βόες ὥς, ' ἅς τε λέων ἐ-ησε (s.o. 1 sowie Fehling, Wiederhol. 146) Π304 (291 ἐν φόβον ἦκεν [Patr.], ἐ-ηθεν [s.u. 294], aber οὐ πώ τι Τρῶες) ὑπ' Ἀχαιῶν ' προτροπάδην -έοντο ... ἀπὸ νηῶν, ' ἀλλ' (ἀνθίσταντο, ὑπόεικον ἀνάγκῃ) flohen noch nicht Hals über Kopf 507 (Μυρμιδόνες σχέθον ἵππους, sc. des getöteten Sarp.) ἱεμένους -έεσθαι Φ4 τοὺς μὲν πεδίονδ' ἐδίωκε (Ach.) ' πρὸς πόλιν, ᾗ περ Ἀχαιοὶ ἀτυζόμενοι -έοντο ' ἤματι τῷ προτέρῳ (τῇ ῥ' οἵ γε προχέοντο πεφυζότες, 13 φευγέμεναι) ≅ Ζ41 (ᾗ περ οἱ ἄλλοι) Θ149 (139 Nestor zu Diom.: „φόβονδ' ἔχε ἵππους", der antw.: „Ἕκτωρ φήσει·) Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο -εύμενος ἵκετο νῆας" (157 φύγαδ' ἔτραπε) — Fut. (nur hier Akk.-Obj. [vgl. φεύγειν, Ε232 φέβεσθαί τινα]): Χ250 (Hektor zu Ach.:) „οὔ σ' ἔτι, Πηλέος υἱέ, -ήσομαι, ὡς τὸ πάρος περ ' τρὶς περὶ ἄστυ (δίον [s.d.], οὐδ' ἔτλην μεῖναι, νῦν αὖτέ με θυμὸς ἀνῆκε στήμεναι ἀντία σεῖο") 2b Aor. (kontrast. Impf. -έοντο, [ἐ]φέβοντο bei andauernder Handlg.; zum Augm. s.o. B Vorbem.) Ο326 (als Ap. die Aigis schüttelte, Gr. λάθοντο ἀλκῆς, ὡς ἀγέλην θῆρε δύω κλονέουσι) ὣς ἐ-ηθεν Ἀχαιοὶ ἀνάλκιδες· ἐν γὰρ Ἀπόλλων ' ἧκε φόβον 637 (Gl.: wie Rinder) ὑπέτρεσαν· ὣς τότ' Ἀχαιοὶ ' θεσπεσίως ἐ-ηθεν ὑφ' Ἕκτορι καὶ Διί Μ470 (Tr. τεῖχος ὑπέρβασαν) ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δ' ἐ-ηθεν ' νῆας ἀνά Π294 (ἐν φόβον ἦκεν [Patr.], ἐκ νηῶν δ' ἔλασεν) τοὶ δ' ἐ-ηθεν ' Τρῶες ... ὁμάδῳ· Δαναοὶ δ' ἐπέχυντο ' νῆας ἀνά h.7,48 οἱ δ' εἰς πρύμνην ἐ-ηθεν (Seeleute vor Dion., dann ἔσταν ἄρ' ἐκπληγέντες) π163 (Hunde erkennen Ath.) οὐχ' ὑλάοντο, ' κνυζηθμῷ δ' ἐτέρωσε διὰ σταθμοῖο -ηθεν — antith. (vgl. Ε527+ μένον+ οὐδ' ἐφέβοντο, s.d. B1b): Ε498 ἐναντίον ἔσταν Ἀχαιῶν· ' Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες οὐδ' ἐ-ηθεν (οὐδὲ φέβοντο v.l. [cf. 527]) Π659 ("Ἕκτορι δ' ἀνάλκιδα θυμὸν ἐνῆκεν [Zeus], φύγαδ' ἔτραπε, κέκλετο φευγέμεναι) ἔνθ' οὐδ' ... Λύκιοι μένον, ἀλλ' ἐ-ηθεν ' πάντες — 44 Ptz.: Ζ135 Diom.: „σεῦε, sc. Lykourgos die Ammen des Dion.) Διώνυσος δὲ -ηθεὶς ' δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ ' δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος" Χ137 Ἕκτορα δ'⌞ ὡς ἐνόησεν (den Ach.), ἔλε τρόμος· οὐδ' 48 ἄρ' ἔτ' ἔτλη ' αὖθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ -ηθείς· ' Πηλεΐδης δ' ἐπόρουσε (wie Taube -εῖται [s.o. 2a], 143 τρέσε) 2c Pf.st. aufgeschreckt auf der Flucht, gescheucht (sein, vgl. φεύγων): Φ206 (βῆ ῥ' ἰέναι [Ach.] μετὰ 52 Παίονας) οἵ ῥ' ἔτι πὰρ ποταμὸν πε-ήατο δινήεντα 606 (während Ap. den Ach. ablenkte) τόφρ' ἄλλοι Τρῶες ⌞πεημέν⌟οι ἦλθον ὁμίλῳ ' ἀσπάσιοι προτὶ ἄστυ Κ510 (Ath. zu Diom.: „νόστου δὴ μνῆσαι νῆας ἔπι) μὴ καὶ ⌞ ⌟ος ἔλθῃς" Ο4 (ἐπεὶ ἔβησαν φεύγοντες) οἱ μὲν δὴ παρ' ὄχεσφιν ἐρητύοντο μένοντες ' χλωροὶ ὑπαὶ δείους (≅ Κ376[lm]), ⌞ ⌟οι· ἔγρετο δὲ Ζεύς (u. sah die Tr. ὁρινομένους u. die Gr. κλονέοντας), Zustand (zus.fassend / anknüpfend an Ξ522 60 Ζεὺς ἐν φόβον ὦρσε, 506f. τρόμος ἔλλαβε, φύγοι) als Ausgangssit. für die jetzt folg. Gegenaktion Hes.fr.165,20 ... πεφοβημένο[, zum Zush. s. Hirschberger 340

Kompos.: ἀμφ- Π290 (284 ἀκόντισε [Patr.], ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο, u. Getroffener κάππεσεν) ἔταροι δέ μιν 64 ἀμφε-ηθεν (ἀμφ' ἐφ. leg. West) ' Παίονες· ἐν γὰρ Πάτροκλος φόβον ἦκεν (294 τοὶ δ' ἐ-ηθεν, s.o. 2b)

D Margites fr.8,2 W.[2] πεφοβημέν[Sc.212 ἀργύρεοι δελφῖνες ἐφοίβεον ([metri gr. pro ἐφόβεον] V.d.Mühll, MH 13, 1956, 193f. = Ausgew.Kl.Schr. 433; ἐ]φοίνεον, ἐφοίβων, ἐφοίτων codd., ἐκίνεον Mariotti, ἐφοίμεον West, ἐθύνεον [ex 210] Wilam.) ἔλλοπας ἰχθῦς (v. Russo ad l.) — v.l. Κ10 (Zen., τρομέοντο vulg.), Ρ607 (ἐβόησαν vulg.), Φ554 (κλονέονται vulg.)

G 1 mit lok., mod., instr., temp. od. Agens-Angabe (in B1:) ἐξ Ἴδης Υ90, ἐπὶ χθονί Sc.162, ῥηϊδίως Π689+, δουρί Υ90+ — (in B2:) ὕπαιθα Χ141, κὰμ μέσσον πεδίον Λ172, ὑπ' Ἀχαιῶν προτροπάδην ἀπὸ νηῶν Π304, ᾗ περ (ἤματι τῷ προτέρῳ) Φ4+, εἰς πρύμνην h.7,48, νῆας ἀνά Μ470, κνυζηθμῷ δ' ἐτέρωσε διὰ σταθμοῖο π163, πὰρ ποταμόν Φ206, s.a. (ἦλθον) ὁμίλῳ ἀσπάσιοι προτὶ ἄστυ Φ606, (ἵκετο) νῆας Θ149; ἀτυζόμενοι Φ4+, ἀνάλκιδες Ο326, θεσπεσίῳ ὁμάδῳ Π294, ἐρητύοντο μένοντες + χλωροὶ ὑπαὶ δείους Ο4; θυμῷ Φ575 (vgl. Subj. κῆρ Μ46); ὑπ' Ἀχαιῶν Π304, ὑπ' ἐμεῖο Θ149, θεσπεσίως ὑφ' Ἕκτορι καὶ Διί Ο637 2 mit begleit. Ptz. (s.a. in 1) (in B1:) (αἰγίδι) ἐπισσείων Ο230, μολών Λ173 — im Ptz. zu (B2:) ἵκετο Θ149, δύσεθ' Ζ135, βῆ Χ137, ἐρητύοντο μένοντες Ο4, ἦλθον Φ606, μὴ ἔλθῃς Κ510 3 Koppelung (in B1:) -εῖ καὶ ἀφείλετο νίκην ... ἐποτρύνῃσι μάχεσθαι Π689+, ἔπαυσε μάχης ἐ-ησε δὲ λαούς Ο15, βήμεναι ... κατακτείναντα -ῆσαί τε Ρ505, νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου ἐ-ησε δ' Ἀχαιούς Ρ596; (B2:) οὐ ... ταρβεῖ οὐδὲ -εῖται (Opp. ἀγηνορίη) Μ46, Φ575, ὑπέμειναν οὐδ' ⌞ἐ-ηθεν⌟ Ε498, οὐδ' ... μένον ἀλλ' ⌞ ⌟ Π659 — sonst paratakt. / antithet. / kon. zu (in B1:) φεῦγ' ... στῆναι Φ267, ἑστάμεναι κρατερῶς Λ406, ἦρχε φόβοιο Ρ596 (603 τρέσσε), σεῦα Υ187; (B2:) δύεται (κέχυνται) Ε140, ἐδίωκε, προχέοντο πεφυζότες Φ4, ἐσέχυντο Μ470, εἶσι ἐναντίον Φ575, ἵσταντο, ἀνέμιμνον Λ172, ⌞οὐδ' ἔτλη⌟ν μεῖναι, στήμεναι ἀντία σεῖο Χ250, ἔλε τρόμος, ⌞ ⌟ μένειν, λίπε Χ137, ἔσταν h.7,48, ἀνθίσταντο, ὑπόεικον Π304, ὑπέτρεσαν Ο637, ὑπέρβασαν, ὑπεδέξατο δειδιότα Ζ135, βῆ ῥ' ἰέναι Φ206 — Häufung (s. Fehling, Wiederhol. 146): -έοντο, ἐ-ησε, ἔφεπε, (ἐ)φέβοντο Λ172ff., λάθοντο ἀλκῆς, ἐ-ηθεν ἀνάλκιδες, ἦκε φόβον Ο326f. (322), ἀμφε-ηθεν, ἐν φόβον ἦκεν (ἔλασεν), ἐ-ηθεν Π290ff., φεύγοντες, πε-ημένοι Ο4 (anknüpfend an Ξ506f. τρόμος ἔλλαβε, φύγοι, 522 ἐν φόβον ὦρσεν) H. W. Nordheider

φόβος, Φόβος [39[i], 1[o], 6[H]] F -ος 13 (davon 7× Φ.), -οιο 14, -ου 3, -ῳ 1, -ον 11 (2× Φ.), -ονδ(ε) 4

M 1 zweis. 1a ⏑̯[⏑⏑] -ον Β767, Ρ118 ⏑̯[⏑⏑] -ος ἔλλαβε Λ402; (μέγας) -ος Ε739, Sc.144. 237; -ον ἦκεν Π291 ⏑̯[⏑⏑] ἐν -ον ὦρσε+ Λ544, Ν362, Ξ522; ἐς -ον Ο310 1b [⏑⏑̯] τῷ δὲ -ος (καὶ Δεῖμος) Ν299, Sc.463; ἦκε -ον Ο327; μή τι -ονδ' Ε252 [⏑⏑̯] Δεῖμός τ' ἠδὲ -ος καί Δ440; οὔτε -ου Ω216 [⏑⏑̯] -ος λάβε Ν470; -ου κρυόεντος / μεγά... Ι2, ω57; -ον καὶ Δεῖμον Th.934; -ον Μ432; -ονδ' Θ139 [⏑⏑̯] Δεῖμός τε -ος τε / Akk. Λ37 ≅ Sc.195[ex.] / Ο119; ἰαχή τε -ος τε / Dat. Μ144 = Ο396 = Π366[ex.] / Π373 2 dreis. [⏑⏑̯⏑] πρὸ -οιο Ρ667; -ονδε Ρ579 [⏑⏑̯×] κρατερὸν μήστωρα -οιο Ζ97 = 278, Μ39, Hes.fr.129,15; μήστωρα/ε -οιο Ψ16 / Ε272, Θ108; ὁλοοῖο / κρυεροῖο -οιο Λ71 = Π771 / Ν48; (ἤτε) -οιο Π356, Ρ42. 597; -ονδε Ο666

Σχ sch.min. P.Berlin inv.11636 zu Ε272: -οιο· τῆς φυγῆς, P.Mich. Schwendner 11 zu Ε272: μήστωρε φόβ[οιο· ἔμπειροι πολ[έμου (s.d. Komm.), sch.D Μ432: -ον· παντα χοῦ ὁ ποιητὴς τὴν φυγὴν φόβον φησί, Θ139: -ονδ' ἔχε· εἰς φυγὴν ἔλαυνε, Β767 -ον Ἄρης φορεούσας· ἐπισταμένας ὅτε μὲν φεύγειν, ὅτε δὲ διώκειν. πολεμικάς,

*P*597: *-ος δὲ νῦν ἡ συνδίωξις*, 667: *πρὸ -οιο· ἀντὶ τοῦ 'ὑπὸ -ου'. ἢ πρὸ τοῦ ἀναγκασθῆναι φυγεῖν*

L Lehrs, Arist. 75ff. (hom. *φόβος* = *φυγή*); Nissen, Archiv für die gesamte Psychol. 46, 1924, 70ff. ('Physiol. u. Psychol. der Furcht': Material zum Wortf.); Trümpy, Krieg. Fachausdr. 218ff. u.ö.; Harkemanne, RecPhL 1, 1967, 49ff.; Benardete, Agon 2, 1968, 31 m. A.20 (*Λ* 402 *flight* > *fear*); Paraskevaides, Synon. 59 (Formelsystem); D. Collins, Immortal Armor (The Concept of Alke ...), Lanham ... Oxford 1998, 52 u.ö. (Opp. *ἀλκή*); R. Zabarowski, La crainte et le courage dans l' Il. et l' Od., Warszawa 2002, 126ff. 241ff. u.ö. — vom Dämon zum Abstr.: Usener, Götternamen 267f. 375; Snell, Entdeckung 207 A.9; Porzig, Satzinhalte 17. 35 (Satztypen: Umschr. des Verbs durch deverb. Nom.act.). 130f. 258 (Bez. für seel. Zustände durch Verben der Körperbewegung; ähnl.:) Leumann, Hom. Wörter 13f.; Gruber, Abstr. Begriffe 13ff. 88 (keine unterschiedl. Bez. für 'Ursache' u. 'Wirkung'); Mader, Tempusgebrauch 43. 208f. — (zu B1b:) Kullmann, Wirken d. Götter 73ff.; Erbse, Götter 30f. (*Panik*) — (zu B4a:) Schadewaldt, Iliasstudien 36 A.1 — oriental. Parall.: West, East 359 — *Φ.* kult. verehrt: Fr. W. Handorf, Gr. Kultpersonif. der vorhellenist. Zeit, Mainz 1964, 66

B (zu *φέβομαι*, *φοβέω*, s. Risch §5a:) Dämon *Φ. Scheucher* (nicht als sek. Personif. sondern urspr. Macht, s.o. L) > Abstr. / nom.act. *φ. Panik (= Schrecken, der fliehen macht), Flucht* ([*M* 144⁺] mit gen. subi. u. [*Π* 366] sep. Bestimmg. [s.u. 2a]), wobei die Schreibweise (ob *Φ.* od. *φ.*) öfter kaum entscheidbar (vgl. 1a. b mit 4); bez. die 'seel.' Ursache / Emotion durch die äußerl. sichtbare Wirkung / Körperbewegung (also komplexe Vorstellung: *Panik*, s.o. L); entspr. unterscheidet Arist. (s.o. L) hom. *φ.* (= *φυγή*) vom späteren psycholog. Sprachgebr. (= 'Furcht') — Wortf.: *Δεῖμος, δέος, ἰαχή* (in Koppelung), *κλόνος, κ/Κυδοιμός* (die ebf. mit *ἧκε, ὦρσε* [s.u. 1b]), *τάρβος, τρόμος, φυγή, φύζα, φύξις* (s.dd. u. im folg., auch zu den Opp.:) *μένος, σταδίη* — Abl.: *Δηΐφοβος*?

Epith.: *-ου κρυόεντος I*2; *ὀλοῖο / κρυεροῖο -οιο'* Λ 71 = *Π* 771 / *N*48; *-οιο ' δυσκελάδου Π* 356; *'ἀργαλέου πρὸ -οιο P*667; (4a:) *μέγας -ος* Sc.237; *ἀδάμαντος* (*δὲ δράκοντος* v.l.) *ἔην -ος οὔ τι φατειός* Sc.144; (4b:) *Φ. φίλος υἱὸς* (sc. *Ἄρης*) *ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβής N*299; *δεινός* Th.934 — mit Gen.: (2a:) *Ἀχαιῶν M*432, *Δαναῶν M*144 = *O*396; (3:) *Ἄρης B*767, *ἀνδρῶν O*310 — Koppelung: (2a:) *ἰαχή τε -ος τε* / Dat. *M*144⁺; (2b:) *ἀλεωρῆς Ω*216, *ἀλκῆς N*48⁺ (s.a *Θ* 139 in 2c); (4:) *Ἔρις, Ἀλκή, Ἰωκή, E*739; *Δεῖμος/ον Λ* 37⁺ (*καὶ Ἔρις Δ* 440); *Ἔρις, Προιΐωξις κτλ.* Sc.144 (148. 154); s.a. *φύζα -ου κρυόεντος ἑταίρη I*2 (in 1a) — sonst mit Synon.: *φοβεύμενος Θ* 139 (149); *στῆ δὲ ταφών, τρέσσε Λ* 544 (*τρωπάσκετο φεύγειν* 568); *τρέσσε P*597 (603), *τρεσσάντων, φεύγοντες Ξ* 522 (*O*2); *ἐφόβηθεν ἀνάλκιδες O*326f.; *ἐκ ἔλασεν Π* 291 — mit Opp.: *ἀντίον εἶμ', οὐ τρεῖν E*252 (256); *δῆουν Λ* 71 = *Π* 771; *ἔχον M*432; *ἔμεν' N*470; *ἑστάμεναι κρατερῶς, μένος καὶ θυμόν O*666; *ἑσταότ' Ω*216; *κάρτιστον Ἀχαιῶν Z*97

Disposition: 1 Dämon > nom.act. *φ.* ⌊(in aktueller Sit.)⌋ 1a als tätiges Subj. (*I*2 adnom. Gen.) 1b wird (als Akk.-Obj.) verursacht, eingegeben 2 nom.act. *φ.* ⌊ ⌋ 2a mit adnom. Gen. (*Ἀχαιῶν* usw.) u. (1ⁱ) im mod. Dat.: wird bewirkt, entsteht 2b in verb-abh. Gen.: in Umschr. für *(nicht) fliehen* u.ä. 2c *-ονδ(ε)* u. (*P*667) *πρὸ -οιο* 3 *φ.* in allg. Sit.: *μήστωρα -οιο, (ἐς) -ον Ἄρης / ἀνδρῶν* 4 *Φ.* 4a als Schild-Abb. 4b als Pers. der Handlg. (Ares-Sohn)

I Dämon > nom.act. *φ.* (in aktueller Sit.; keine dir. R.) 1a als tätiges Subj. (Dämon[.Macht]) u. (1x) adnom. Gen. ([*ἔλ*]*λάβε πάντας, οὐκ ... τινά, ἔχε Ἀχαιούς*; s.a. 4); vgl. (*ὑπὸ*) *δέος εἷλεν, ἴσχει* (*Δ* 421, *E* 817⁺), (*ὑπὸ*) *τρόμος ἔλλαβε, εἷλεν, ἔχε* (*Γ* 34, *E* 862, *Z* 137⁺) u.ä., zum Ggt. (*E* 136) *μιν ἕλεν μένος Λ* 402 *οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς ... οὐδέ τις αὐτῷ ' Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ -ος ἔλλαβε* (s.d. B1b) *πάντας* (*εἶπε: „κακόν, αἴ κε φέβωμαι"*) *flight* > *fear* (s.o. L: Benardete) *N*470 (Angreifer naht) *ἀλλ' οὐκ Ἰδομενῆα -ος λάβε τηλύγετον ὥς, ' ἀλλ' ἔμεν' ὡς* (*σῖς ἀλκὶ πεποθώς*) *I*2 *Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς θεσπεσίη ἔχε* (s. Bd. II Sp. 844,5ff.) *φύζα -ου* (*Φύζα Φόβου* leg. West) *κρυόεντος ἑταίρη* (s.d. mit Parall.), *' πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο* (*ἐδαΐζετο θυμός*), hier wie Pers. (s.u. 4 sowie Wilamowitz, IuH 32 A.1), Ausdr. entspr. anderers. 'koordinierten Synon.' (vgl. *ἰαχή τε -ος τε* [s.u. 2a] u.a. bei Trümpy [L] 122) 1b als Akk.-Obj. (quasi „leibhaftiger Dämon" > nom.act., s.o. Porzig [L] 35): wird von Gott od. Krieger(n) verursacht, eingegeben (*ἐν ὦρσε, ἔμβαλε, ἐν ἧκε*[*ν*] + [außer 2x] Dat. Pl./*Λ* 544 Sg.; s.o. Kullmann, Erbse [L]); leitet die Unterlegenheit einer Kriegspartei ein (Ausdr., daß das Blatt sich wendet ; vgl. *ἐν δὲ κλόνον / κυδοιμὸν* [s.dd.] *ἧκε* od. *ὦρσε*, sc. Gott od. Hektor; *ξ* 268f. *„ἐν δὲ φύζαν κακὴν βάλε"*, Zeus; Opp. *μένος* [s.d. B1a] *ὦρσε, O*327 *κῦδος ὄπαζεν, εὖχος / κράτος / νίκην* [s.d.] *διδόναι* u.ä.); s.a. *B*767, *O*310 (in 3 Ende) u. vgl. kausat. *φοβέω* (s.d. B1) *Λ* 544 *Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ⌊ἐν -ον ὦρσε·⌋* (s.d. BII3) *' στῆ δὲ ταφών* (*τρέσσε, ἐντροπαλιζόμενος, ὀλίγον* [s.d. B2a] *γόνυ γουνὸς ἀμείβων*, 556f. *ἀπὸ Τρώων ἧιε ἀέκων*, 567f. *ἐρητύσασκε, ὁτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν*), Aias zunächst 'betäubt, unter Schock' (*ταφών*, s. Snell [s.v. *ἄφρων*]), dann *τρέσσε* u. zögernder Rückzug (s. Hainsworth, Iliad z.St.; s.u. *Π* 291 [304f.] *ἀνθίσταντο* u. *ὑπόεικον*) *N*362 *Ἰδομενεὺς Τρώεσσι μετάλμενος ⌊ ⌋ ' πέφνε γὰρ ... Ξ* 522 (*οὐ γάρ οἱ* [Aias] *τις ὁμοῖος ἐπισπέσθαι*) *ἀνδρῶν τρεσσάντων, ὅτε τε Ζεὺς ἐν -ον ὄρσῃ* (*O*2 *φεύγοντες*) *P*118 (*ἐνόησε*, Men. den Aias) *θαρσύνονθ' ἑτάρους καὶ ἐποτρύνοντα μάχεσθαι· ' θεσπέσιον γάρ σφιν -ον ἔμβαλε* (s.d. IB6aγ) *Φοῖβος Ἀπ.*, Assonanz mit GN *O*327 *ὡς ⌊ἐφόβηθεν⌋*(!) *Ἀχαιοὶ ἀνάλκιδες· ἐν γὰρ Ἀπόλλων ' ἧκε* (s.d. IB7d) *-ον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζεν*, nom. Umschr. von ⌊ ⌋ (s.o. Porzig a.O.), antith. zu *κῦδος Π* 291 *ἀμφ⌊ ⌋ ' Παίονες· ἐν γὰρ Πάτροκλος -ον ἧκεν ἅπασιν ' ἡγεμόνα κτείνας* (*ἐκ νηῶν δ' ἔλασεν*, 294 *ἐφόβηθεν*, 304 aber noch nicht *προτροπάδην φοβέοντο, ἀλλ' ἀνθίσταντο, ὑπόεικον ἀνάγκῃ*, s.o. *Λ* 544)

2 nom.act. *φ.* (in aktueller Sit.; 7x dir. R.) 2a mit adnom. Gen. (*Ἀχαιῶν, Δαναῶν, τῶν*, dazu *Π* 366 sep. Bestimmg.; s.a. [in 3:] *Ἄρης, ἀνδρῶν*), u. (1ⁱ) im mod. Dat.; wird bewirkt, entsteht: *M*432 *ἀλλ' οὐδ' ὧς ἐδύναντο -ον ποιῆσαι Ἀχαιῶν, ' ἀλλ' ἔχον* — Begr.paar ('koordinierte Synon.', s.o. Trümpy [L] 122) im Nom. bzw. (abgewandelt) im mod. Dat. (vgl. 'Personif.' *I*2, s.o. 1a), Umschr. des Verbs durch deverb. nom.act. (s.o. Porzig [L] 17): *M*144 *ἐπεὶ δὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν ' Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν ⌊γένετο* (s.d. B11e) *ἰαχή τε -ος τε⌋* = *O*396 (≅ *Δ* 456ᵃ¹, s.u. D), vgl. (*χ* 306, *Φ* 529) *ἀλκή, φυγή*, (Sc.404) *ἰαχή Π* 366 *ὡς τῶν ἐκ νηῶν ⌊ ⌋* (sc. der Tr., 294 *ἐφόβηθεν*, 303-5 *οὐ προτροπάδην φοβέοντο ἀλλ' ἔτ' ἀνθίσταντο*, 356f. *φόβοιο μνήσαντο*), mit sep. Bestimmg. — *Π* 373 (*ἕπετο*, sc. Patr.) *Τρωσὶ κακὰ φρονέων· οἱ δὲ ἰαχῇ τε -φ τε ' πάσας πλῆσαν ὁδούς, ἐπεὶ ἆρ τμάγεν* (vgl. *Π* 294 *ἐφόβηθεν θεσπεσίῳ ὁμάδῳ*) 2b im Gen.: in nom. Umschr. für (*nicht*) *fliehen* (*P*42 strittig); nicht denken an, (1ᵒ) sich zurückhalten von *Flucht* (vgl. *λάθοντο* [s.d. BI2a] *δὲ / μνήσασθε δὲ ... ἀλκῆς*, s.u. *Π* 356): *Ω* 216 (Hekabe:) *„ἐπεὶ οὔ ἑ κακιζόμενόν γε κατέκτα* (Ach. den Hektor), *' ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωϊάδων ... ' ἑσταότ' οὔτε -ου μεμνημένον* (s.d. B Vorbem.) *οὔτ' ἀλεωρῆς"*, vgl. (*N*436) *φυγέειν ... ἀλέασθαι Λ* 71 (Tr. u.

Gr.) *δῆουν, οὐδ' ἕτεροι ⌞μνώοντ⌟' ὀλοοῖο -οιο.* ' *ἴσας δ' ὑσμίνῃ κεφαλὰς ἔχεν* = *Π* 771 (vgl. *Π* 697 *φύγαδε* ⌞ ⌟*ο*) *N* 48 (Pos. paränet.: „*Αἴαντε, σαώσετε λαόν*) *ἀλκῆς ⌞μνησα⌟μένω, μηδὲ κρυεροῖο -οιο*" *ω* 57 (Ag. zu Ach.: „*τρόμος ἔλλαβε,* sc. die Gr. vor den Nereiden, aber Nestor *κατέρυκε*: '*μὴ φεύγετε*') *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἔσχοντο* (s.d. B12bβ) *-ου ... 'Αχαιοί*" – mit der *Flucht* beginnen: *Π* 356 (Gl.: *διαρπάζουσιν ἀνάλκιδα θυμὸν ἐχούσας,* sc. Wölfe die Schafe) · ' *ὣς Δαναοὶ Τρώεσσιν ἐπέχραον· οἱ δὲ -οιο* ' *δυσκελάδου* ⌞ ⌟*ντο, λάθοντο δὲ θούριδος ἀλκῆς P* 597 (Zeus *ἀστράψας*) *ἔκτυπε, τὴν δὲ* (sc. *αἰγίδα*, v. s.v. *φοβέστρατος*) *τίναξε,* ' *νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόβησε δ' 'Αχαιούς.* ' *πρῶτος Πηνέλεως ... ἦρχε* (s.d. B12b) *-οιο* (603 *τρέσσε*) – *P* 42 (Euphorbos zu Men.:) „*οὐ μὰν ἔτι δηρὸν ἀπείρητος πόνος ἔσται* ' *οὐδέ τ' ἀδήριτος ἠδ' ἀλκῆς ἠδὲ* (*ἤ τ' ... ἤ τε* v.l.) *-οιο*", Bzhg. des Gen. (zu *πόνος* od. den Adj.?) strittig (s. Edwards, Iliad z.St.) **2c** *φόβονδ(ε) zur Flucht* (*-δε* betont die Bewegung, s. Gruber [L] 20; vgl. *φύγαδε*) u. (*P* 667) *πρὸ -οιο E* 252 (Sthen. zu Diom.: „*χαζώμεθ'*", der antw. *ὑπόδρα ἰδών*:) „*μή τι -ονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδὲ σὲ πείσεμεν οἴω.* ' *οὐ γὰρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι* ' *οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν* (*ἀντίον εἶμ', τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ 'Αθήνη*") *Θ* 139 (Nestor *δεῖσε*, zu Diom.:) „*-ονδ' ἔχε ἵππους* (*τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή*", 149 *φοβεύμενος*) *O* 666 (Nestor:) „*ἑστάμεναι κρατερῶς, μηδὲ τρωπᾶσθε -ονδε*" (*ὄτρυνε μένος καὶ θυμόν*) *P* 579 (*τὸν βάλε*) *Μενέλαος* ' *ἀΐξαντα -ονδε* sing.: *P* 667 *ἤϊε πόλλ' ἀέκων* (Men. von Patr.' Leiche) · *περὶ γὰρ δίε, μή μιν 'Αχαιοὶ* ' *ἀργαλέου πρὸ -οιο ἕλωρ δηΐοισι λίποιεν*, lok. > kaus. *infolge der Flucht* (s. Schwyzer II 508.2; Dunkel, IF 95, 1990, 161 ff.), *pro pavore*

3 *φ.* in allg. Sit. (4× dir. R.): in Epith., 'Funktions-Beschr.' (von Diom., Hektor, Patr., Perseus, göttl. Pferden, Aigis) *Z* 97 (Helena zu Hektor:) „*αἴ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ* (Ath.) *Ἰλίου ἱρῆς,* ' *ἄγριον αἰχμητήν,* ⌞*κρατερὸν μήστωρα* (s.d.) *-οιο*⌟ (*κάρτιστον 'Αχαιῶν*") = 278 (Hektor zu Hekabe) *M* 39 (Gr.) *ἰσχανόωντο* ' *Ἕκτορα δειδιότες* ⌞ ⌟ Hes. fr. 129,15 *ἣ Περσῆ' ἔτεκεν* ⌞ ⌟ (suppl.) *Ψ* 16 (Totenklage um Patr.) *τοῖον γὰρ πόθεον* (s.d. u. s.v. *ποθή*) *μήστωρα -οιο* (≅ *Π* 759^{ex} *αὐτῆς*) *E* 272 (Diom. über die Pferde des Tros:) „*τὼ δὲ δύ' Αἰνείᾳ δῶκεν* (Anch.) *μήστωρε* (*-ρι* v.l., rec. West, v. Kirk, Iliad ad l.) *-οιο*" (s. folg. St.) *Θ* 108 (ders. zu Nestor:) „*οἷοι Τρώϊοι ἵπποι ἐπιστάμενοι πεδίοιο* ' *κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι* ([!] = *E* 222 f.), ' *οὔς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἐλόμην, μήστωρε -οιο*" – (vgl. 1b:) *B* 767 (Eumelos' Pferde) *τὰς ἐν Πηρείῃ θρέψ'* ... *'Απόλλων* ' *ἄμφω θηλείας, -ον Ἄρηος φορεούσας O* 310 (Ap. vor den angreifenden Tr., *ἔχε δ' αἰγίδα* [s.u. 4a]) *Ἥφαιστος Διὶ δῶκε φορήμεναι ἐς -ον ἀνδρῶν* (*'Αργεῖοι δ' ὑπέμειναν*, aber als Ap. sie schüttelte, [322] *λάθοντο ἀλκῆς, ἐφόβηθεν ἀνάλκιδες*)

4 *Φ.* als Person der Handlg. bzw. (a) als dämon. Kraftausstrahlung (s.o. 1); keine dir. R. **4a** in Abb. auf (konzentriert in) göttl. Aigis, Ag.s u. Her.' Schild: lebendiges Symbol der Furchtbarkeit des Trägers, geht auf die der Waffe innewohnenden Kräfte (s. Schadewaldt, L), die man beim Anlegen auf sich überträgt (vgl. *τεύχεα / ἀλκὴν δῦσαι* [s.d. B11bγ], *ἐπιειμένος* [s. *ἔννυμι* B112] *ἀλκήν* [s.d. B2] u. s. Mader, L) *E* 739 (Ath. *θωρήσσετο, ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα*) *δεινήν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ -ος* ⌞*ἐστεφάνωτ*⌟*αι,* ' *ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή,* ' *ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλή* Sc. 237 (Gorgonen verfolgen Perseus) *ἐπὶ δὲ δεινοῖσι καρήνοις* ' *Γοργείοις ἐδονεῖτο* (s.d. B2) *μέγας -ος Λ* 37 (Ag.s Schild: *τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ* ⌞ ⌟*ο*) *περὶ δὲ* ⌞*Δεῖμός τε -ος τε*⌟ Sc. 144 *ἐν μέσσῳ δ' ἀδάμαντος ἔην -ος* (*δὲ δράκοντος ἔην φ.* v.l., v. Solmsen in app. et cf. *ὄφιες* 161 sqq.) *οὔ τι φατειός,* ' *ἔμπαλιν* (s.d.) *ὄσσοισιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς* (*ὀδόντων πλῆτο στόμα*, sowie *Ἔρις*, [154] *Προΐωξις κτλ.*) 195 (Abb.: Ares) *δίφρου ἐπεμβεβαώς· παρὰ δὲ* ⌞ ⌟ **4b** als tätige Pers. (*ὦρσε, ἐφόβησε, κλονέουσι*) der Il.- u. Sc. -Handlung bzw. (Th.) genealog.: nb. *Δεῖμος* Sohn von Ares (u. Aphr.) *Δ* 440 (heranrückende Heere) *ὦρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ 'Αθήνη* ' *Δεῖμός τ' ἠδὲ -ος καὶ Ἔρις* (*Ἄρεος κασιγνήτη*) *N* 299 (Gl.: *οἷος*) *Ἄρης πολεμόνδε μέτεισι,* ' *τῷ δὲ -ος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς* ' *ἕσπετο, ὅς τ' ἐφόβησε*(!) *ταλάφρονά περ πολεμιστήν* (*τοῖοι ἤϊσαν ἐς πόλεμον*, sc. Mer. u. Diom.) *O* 119 (Ares will Askalaphos' Tod rächen) *ἵππους κέλετο Δεῖμόν τε -ον τε* ' *ζευγνύμεν*, s. Rengakos, Sem Rom 3, 2000, 332 (zur ant. Kritik) Sc. 463 *τῷ δὲ* (dem verwundeten Ares) *-ος καὶ Δεῖμος ... ἅρμα καὶ ἵππους* ' *ἤλασαν αἶψ' ἐγγύς* (*ἐς δίφρον θῆκαν, ἵκοντο δ' Ὄλυμπον*) – Th. 934 (*αὐτὰρ Ἄρῃ*) *Κυθέρεια -ον καὶ Δεῖμον ἔτικτε,* ' *δεινούς, οἵ* (*κλονέουσι φάλαγγας σὺν Ἄρῃ, 'Αρμονίην θ'*), zu Übergang u. Stellg. in der Genealogie s. West z.St.

D *P* 683a (= 118, s.o. B1b) *Δ* 456 (*φόβος* vulg., rec. West, *πόνος* Arist., rec. van Thiel [v. in app.]; s.o. B2a) v.l. (pro *τρόμος* vulg.:) *Σ* 247, *T* 14 (Zen., cf. *K* 10); (pro *φόνος*+ / *τάφος*:) Sc. 155, Th. 228 / h. 7,37; (pro *λάθοντο δὲ θουρίδος ἀλκῆς* vulg.:) *O* 322 (*φόβου δ' ἐμνήσαθ' ἕκαστος*) H. W. Nordheider

φοιβέω s. *φοινέω*

Φοίβη [3^{H}, 1^{c}] **E** s. *Φοῖβος* **L** [1]Farnell, Cults 229 ff.; [2]Fr. Solmsen, Hes. and Aesch., Ithaca and New York 1949, 69 f. m. A. 229 u. 233 (m. Lit.); [3]Bremer, Licht und Dunkel 198; [4]West, JHS 105, 1985, 174 f.

B 'd. Strahlend-Reine' (L^{3}) **I** T. von Uranos u. Gaia, Titanin, Schwestergemahlin des Koios (Th. 136, vgl. L^{2}; West z.St.; L^{4}; Epith. *χρυσοστέφανος*), Mutter Letos von Koios (Th. 404; s. s.vv. *Κοῖος* u. *Λητώ*)

II Schwester Phaëtons, Heliade (Hes. fr. 311, Prosaref.e)

III T. Ap.s u. Schwester der *Ἰλάειρα* (s.d.; Cypr. fr. 9 p. 39 Dav., Prosaref.); s. L^{1}

D Hes. fr. 404; ci. Th. 17 G. Markwald

φοῖβος [1^{H}] **E** s. *Φοῖβος* **B** *rein* Hes. fr. dub. 363 *-ον ὕδωρ ἐπάγων κέρασ'* (*κέρας* cod.) *Ὠκεανοῖο ῥοῇσι*, ex Ap. lex. s.v. *Φοῖβος*: ... *-ον δὲ κατὰ γλῶτταν τὸ καθαρόν, ὡς καὶ 'Ηλιόδωρος* (*'Ησίοδος* ci.). Zuweisg. uns., s. Kudlien, RhM 117, 1974, 286 G. Markwald

Φοῖβος [49^{i}, 3°, 9^{H}, 29^{h}, 1^{c}] **E** unklar; Umbildg. von *Φόβος*? Vgl. L^{8}. Vorgr.? Vgl. Frisk; L^{6}. – Abl.: *Φοίβη* (s.d.)

F *-ος* 60, *-ου* 12, *-φ* 1, *-ον* 4, *-ε* 14 **M** nur zweis., Stamms. immer im longum außer *A* 443 **1** Stamms. im longum **1a** [⏑] [⏓] *-ου/ον 'Απόλλωνος/α χρυσαόρου/ν, ὅς* (*ὅν*) *E* 509 / *O* 256, Hes. fr. 357,3; ⌞*-ου 'Απόλλωνος, χρυσαόρου* h. Ap. 395; ⌞ ⌟ *I* 405. 560, *ι* 201, Sc. 100, h. Ap. 52, h. Merc. 102. 425, h. 27,14; *-ος ἀκερσεκόμης Y* 39, Hes. fr. 171,8, h. Ap. 134; *-ε ἄναξ* h. Ap. 257, Cert. p. 43,14; *-ου ὑπό* h. Ap. 447; *-ε Φ* 436. 448, h. Merc. 330, h. 21,1 [⏓] ⌞*εἰ μὴ 'Απόλλων -ος*⌟ *ὑπέκ* Hes. fr. 307,1; ⌞ ⌟ *Π* 700, *Φ* 545; ⌞*'Απόλλων*⌟*-ος Y* 68, *Φ* 515; *-ος* ⌞ ⌟ h. Ap. 201; *γάρ τοι -ος/ε Π* 788, h. Ap. 20; *σὺ/ἐ ἤϊε -ε O* 365 / *Y* 152, h. Ap. 120; *φίλε -ε O* 221, *Π* 667; *-ε* h. Ap. 127. 146 [⏓] *τήν/ά οἱ/ὅ τοι πόρε* ⌞*-ος 'Απόλλων*⌟ *A* 72, *Λ* 353 / Hes. fr. 33,29 / *O* 441; *τοῦ δ'/οὐκ ἔκλυε* ⌞ ⌟ *A* 43 = 457 = *Π* 527, Sc. 68; *προσ/μετηύδα* ⌞ ⌟ *E* 454, *X* 7 / *Ω* 32, h. Ap. 130; *ἐρύσατο* ⌞ ⌟ *E* 344, *Λ* 363 = *Y* 450; *παρίστατο/παραστὰς* ⌞ ⌟ *Π* 715,

*Y*375; (*ἔμ*)*βαλε* ⌊ ⌋ *Π*793, *P*118; *καὶ/δὲ* ⌊ ⌋ *H*452, *X*359 / *O*355, *Y*118, h.Merc.420; ⌊ ⌋ *A*64. 182, *I*564, *M*24, *O*59. 307. 318, *P*71, *Y*138, *X*213, *Ψ*188. 383, *γ*279, *ϑ*79, Hes.fr.26,22. fr.185,1, h.Ap.254 = 294. 285. 362. 375. 388. 399, h.Merc.293. 365. 496 **1b** [– –] [⏑ –] *-όν τ'* Th.14; *-ον* h.Ap.48 [⏑ –] *-ου* h.Ap.87 **2** Stamms. in d. brevia [– ⏑] *-φ ϑ' A*443. – Vgl. ergänzend Abschn. M s.v. *'Απόλλων*

Σχ sch. min. P.Cair. J. E. 45612 zu *A*43: *-ος Απολλων· ο*] *κ̣α*[*θα*]*ρ*[*ος και αμιαντο*]*ς Απο*[*λ*]*λ̣ω*[*ν*, P.Oxy 2405 zu *A*64: *-ος· ο καθαρος και αμιαντος*

L [1]Usener, Götternamen 332f.; [2]Hermann, Sprachw. Komm. 114; [3]Parry, Epithète 53. 71. 80f.; [4]Breuning 93; [5]Hinterlechner, Hom. Epith. 43f.; [6]E.Simon, Die Götter der Gr., München 1969, 130ff.; [7]Lavoie, AC 39, 1970, 23ff.; [8]Hiersche, Kratylos 18, 1973, 214f.; [9]R.Parker, Miasma, Oxford 1983, 139 A.140; [10]Detienne, QUCC 51, 1986, 15f.; [11]C.Higbie, Measure and Music, Oxford 1990, 184ff.; [12]Donnadieu & Vilatte, DHA 22, 1996, 74

B Epith. Ap.s (68×), demggüber 23× Bein. allein f. den Gott stehend; (vgl. L[5.6]); 'rein', wahrsch. auch reinigende Funkt. bezeichnend (L[1.2.9.10]; L[12] zu *Π*667ff.) u. aus Adj. *φοῖβος* (s.d.) hergeleitet (s. Bd.1Sp.1101,38ff.); dagg. kaum Vbd. zum Licht u. zur Sonne (vgl. aber h.Ap.201. 440ff.; L[7]); 56× in Erz., 27× in dir. R., 8× in Dichteranrede (*O*365, *Y*152, h.Ap.120 *ἥϊε -ε*, Cert.p.43,14 *-ε ἄναξ*, h.Ap.20. 127. 146, h.21,1 *-ε*); zum Formelsystem s. L[3.11]. – St.n s. M **D** Hes.fr.50,2; fr.363 (s. s.v. *φοῖβος*); Cat.fr.97,6 Trav.; inc.auct.fr. P.Oxy 2514, col.II22; *P*683a (= 118); v.l.: *A*400, *Π*720, h.Merc.212 (vgl. L[4]) G.Markwald

φοινέω [1i] hapax Bed. unklar *röten? hetzen?* *Σ*608c *ἀργύ*[*ρεοι*] *δελφῖνες* [*ἐ*]*φοίνεον* (*ἐφοίβεον*, *ἐφοίμεον* cii.) *ἔλλ*[*ο*]*πας* [*ἰχθῦς*] = Sc.212, s. ausführl. Russo z.St., auch s.v. *φοβέω* in D (m. Lit.); zu d. Konj.n Wilamowitz, Berliner Klassikertexte V1, Berlin 1907, 19f. u. West, Ph. 110, 1966, 151 G.Markwald

φοινήεις [2i] **Σχ** sch.D *M*202: *φονευτικόν. ἢ πυρρόν*

B (zu *φοινός*, s. Risch §56c.e:) *rot*, von der Schlange (s. s.v. *δράκων*) im Tod verkündenden Vogelzeichen *M*202 (*ἐπῆλθε* [sc. *Τρωσὶν*] *αἰετὸς ἐπ' ἀριστερά*) *-εντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον* ' *ζωὸν ἔτ'*, ⌊*ἀσπαίροντα*⌋ (interpung. West; *ζωόν, ἔτ'* ⌊ ⌋ Ludwich, van Thiel) = 220 (dir.R.: Pulyd.' warnende Deutung), am VA; am VE entspr. (*B*308) *δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινός* (s.d. B1 mit Lit.), vgl. noch metr. gleichw. *φοινικόεντα*[+] H.W.Nordheider

Φοινίκη [2o, 1h] (LN zum VN *Φοῖνιξ*, s.d. u. Risch §7b:) *Phönizien* (vgl. *ν*285, *δ*84, *ο*425 metr. gleichw. [*ἐς*] *Σιδονίην/ους*, [*ἐκ*] *Σιδῶνος*, sowie zur Bildg. *Θρῄκη, Κρήτη, Λιβύη*); dagg. heißt die Heimat der (wohl analog zu den *Φοίνικες* gebildeten) fiktiven *Φαίηκες Σχερίη* (s. s.v. Sp.278,39ff., sowie s.v. *Φοῖνιξ* VN B Vorbem.); zu *Φ.* = Karien (u. in Epirus) vgl. *Δ*141 u. s. Frisk (s.v. 1. *Φοίνικες*); Station auf Men.' Irrfahrt (im Wechsel mit VN, u.a. *Σιδονίους*[!]): *δ*83 „*ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον,* ' *Κύπρον, -ην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς·* ' *Αἰθίοπάς ϑ' ἱκόμην καὶ Σιδονίους καὶ 'Ερεμβοὺς* ' *καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες* ...", zum Itinerar s. St.West, Odyssey z.St. – in Od.' Lügengesch. an Eum. ('realer' Ort, wogegen die Stationen s.r Irrfahrten märchenhaft sind): *ξ*291 („in Ägypten beschwatzte mich ein *Φοῖνιξ τρώκτης*) *ὄφρ' ἱκόμεσθα* ' *-ην, ὅϑι τοῦ γε δόμοι* (von dort nach 1 Jahr Aufenthalt Fahrt nach Libyen, um mich zu verkaufen [296 *ψεύδεα βουλεύσας*] u. Schiffbruch bei Kreta)" – (zus. mit Ägypten) Bezugspkt. zur geogr. Lokalisierung von Dion.' Geburtsort: h.1A,10 W. (*ἔστι δέ τις Νύσῃ ὄρος*) *τηλοῦ -ης σχεδὸν Αἰγύπτοιο ῥοάων* (≅ *A*270[in.] ≅ *B*849[in.] = 857[in.] ≅ 877[in.] ≅ *ε*283[in.] *τηλόϑεν ἐξ/ἐκ* + geogr. Name)

D *γ*302a (Strabo = *δ*83) H.W.Nordheider

φοινικόεις [4i, 2o, 2H, 1h] **E** zu *φοῖνιξ* (s.d. u. Risch §59a A.147), vgl. myk. *po-ni-ki-* Farbwort u.a.? (s. DMic. II s.vv.; dazu Muhly, Berytus 19, 1970, 32); für metr. Kürzg. *-ῐκ-* s. Chantraine, Gr.h.I S.107; Palmer, in: Companion 105; für Syniz. *-οε-* Schulze, QE 9; abwägend Debrunner, in: *'Αντίδωρον* 31

F *-εις* 1H, *-εσσαν* 3, *-εσσαι* 1, *-εντα* 4 **M 1** viers. [⏑ ⏑ ⏑] *αἵματι -εις* Sc.194 **2** fünfs. [⏑ ⏑ ⏑ ⏑] *αἵματι -εσσαι Ψ*717; *-εντα* ... *εἵματα* h.Merc.250 [⏑ ⏑ ⏑ ×] *χλαῖναν* ...*το -εσσαν ξ*500 = *φ*118[ex], *K*133; Verb + *ἡνία -εντα* (Il.: vulg. *σιγαλόεντα*) *Θ*116. 137, Sc.95

Σχ sch.D *K*133: *πυρρὰν τῷ χρώματι, Ψ*717: *πελιώδεις. ἐρυθραί*

B (1) *phönikisch-rot, purpurrot* (von mit *φοῖνιξ* [s.d.] gefärbten Sachen), (2: mit instr. *αἵματι*:) *blutig rot*, 8× in Position [– ⏑ ⏑ –] (6× VE), 1H viers.; zum Ganzen s. Dürbeck, Farbenbez. 125ff.; zum Farbwert noch Hoekstra, Odyssey zu *ξ*500; zum Textilfärben Marinatos, Arch. Hom. A3; Shelmerdine ('Shining and Fragrant Cloth'), in: Ages of Homer 99ff. **1** Epith. von Sachen, in VE-Formel (nach buk. Dih.) außer 1h; vgl. (als metr. Altern.) *φοίνικι φαεινόν/ός, πορφύρεον*[+], anderers. metr. gleichw. *φοινήεντα* sowie (*ἡνία*) *σιγαλόεντα* (Var.) od. (als Ggs.) *λεύκ' ἐλέφαντι* **1a** ⌊*ἡνία -εντα*⌋ (Il.: v.l., *σιγαλόεντα* vulg.), werden bei Abfahrt ergriffen, vor Schreck fahrengelassen (sachl. vgl. das rote Leder von *ζωστήρ* u. *ἱμάς Z*219[+], *ψ*201, sowie [zum Färben] *φοίνικι μιήνῃ Δ*141, ferner *χρυσήνιος*) *Θ*116 *Νέστωρ δ' ἐν χείρεσσι λάβ'* ⌊ ⌋ (rec. van Thiel, West, *σιγαλόεντα* vulg.), ' *μάστιξεν δ' ἵππους* (sc. des Diom.) 137 *Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγον* ⌊ ⌋ (rec. West, *σιγαλόεντα* vulg., rec. van Thiel), für *φοινικόεντα* (116) vs. *σιγαλόεντα* (137) als „deliberate variatio" s. Friedrich, Form. Econ. 77 (mit weiteren Beisp.; s. noch Zus.stellg. bei Hainsworth, Lexis 15, 1997, 110) Sc.95 (Her. zu Iolaos:) „*ἀλλὰ σὺ ϑᾶσσον ἔχ'* ⌊ ⌋ ' *ἵππων ὠκυπόδων*" **1b** *χλαῖναν* ...*το -εσσαν*', (1h) *-εντα* ... *εἵματα;* vgl. 'χλαῖναν πορφυρέην, 'πορφύρεον *μέγα φᾶρος* (*δ*115[+], *Θ*221[+]), bzw. (zu 1h:) *εἵματα σιγαλόεντα*' (*X*154[+]), ferner Hek.s sidon. *πέπλοι παμποίκιλοι* (*Z*289); bei An- u. Auskleiden: *ξ*500 (Od.' Lügengesch.: „*ὦρτο Θόας*) *καρπαλίμως, ἀπὸ δὲ* ⌊*χλαῖναν ϑέτο -εσσαν*⌋„ ' *βῆ δὲ θέειν*" (480. 488. 504 bloß *χλαῖναν*, 501 *ἐνὶ εἵματι*) *φ*118 (Tel. vor Bogenprobe) *ἦ, καὶ ἀπ' ὤμοιϊν* ⌊ ⌋ ' *ὀρθὸς ἀναΐξας, ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ ϑέτ' ὤμων K*133 (Nestor *ἔνδυνε χιτῶνα*) *ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο -εσσαν,* ' *διπλῆν ἐκταδίην, οὖλη δ' ἐπενήνοϑε λάχνη* – metr. anders von Maias Kleidervorrat (nb. *ἄργυφα*): h.Merc.250 (Ap. öffnete Maias *ἄδυτον*) *πολλὸς δὲ χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἔνδον ἔκειτο,* ' *πολλὰ δὲ -εντα καὶ ἄργυφα εἵματα νύμφης,* ' *οἷα θεῶν* ... *purpuree o candide* (Càssola), vgl. (*Z*289f.) die *πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν Σιδονίων* in Hek.s *θάλαμος*

2 *αἵματι -εις*[+] (am VA im Enjb.) von *blutigroten* Striemen, *blutbeflecktem* Ares; vgl. (*Π*159) *αἵματι φοινόν, αἱματόεις* (s.d. M, B), (*σ*97) *φοίνιον αἷμα*, (*P*360f.) *αἵματι* ... *πορφυρέῳ, αἷμα μέλαν / κελαινόν/-εφές* (*Δ*140ff. + *φοίνικι*), sowie (*Λ*394[+]) *ἐρεύθω*, (*K*484) *ἐρυθαίνετο* (v.l. *φοινίσσετο*) *Ψ*717 (Ringkampf:) *ῥέεν ἱδρώς*· ' *πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους* ' ⌊*αἵματι*⌋ *-εσσαι ἀνέδραμον* Sc.194 (auf Schild: *ἐν δ' οὔλιος Ἄρης*) ⌊ ⌋*-εις ὡς εἰ ζωοὺς ἐναρίζων*

D (s.o. B1a:) *Θ*116. 137 (pars codd. *σιγαλόεντα*, v. West in app.; Friedrich, loc. cit.) H.W.Nordheider

φοινῖκοπάρῃ(ος) [2°] (-ηος pars edd.; Poss.-Kompos., s. s.v. φοῖνιξ u. Risch §68e. 78:) *purpurwangig*, d.i. *mit rotbemaltem Bug / Seiten*, Epith. von νέας am VE; vgl. (als Deklin.) metr. gleichw. (14/1°×) νηὸς (νεὸς)+ κυανοπρῴροιο /είους ('Verlängerg.' von νηὸς [...] μελαίνης / εἴσης' usw., s. noch Parry, Épithète 201; Kurt, Seem. Fachausdr. 60 ff.) sowie (zur Farbe) kürzeres (2×) νῆες / νέες ... μιλτοπάρῃοι' (s.dd. zur Sache mit Lit.; sowie s.vv. φοινός u. Abll., φοινικόεις; zum Wortf. s.v. ἐρυθρός; zum metr. System von νῆῦς s. s.v. ποντοπόρος L u. B Vorbem.); in dir. Rede (Prophezeiung [gehoben, Orakelsprache?]) des Teir. / Wiederh. des Od. λ124 („ἔρχεσθαι, εἰς ὅ κε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν) οὐδ' ἄρα τοί γ' ἴσασι νέας -ους, ' οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά (πτερὰ νηυσί") = ψ271 (Od. zu Pen.), vgl. (Π159) ⌞παρῄϊον⌟(!) αἵματι φοινόν (s.d.), (Δ141) φοίνικι μιήνῃ ... ⌞ ⌟, s. Plath, Streitwagen 361 (s.a. 24 f.) H.W. Nordheider

φοῖνιξ [5ⁱ, 2°, 2ᴴ, 2ʰ] E (φοίνιξ leg. West, v. Il. praef. p.XXI) urspr. Farbwort: zu φοινός (s. Risch §59a), od. zu (nicht-gr.?) VN Φοίνικες (s.d. u. Dürbeck, Farbenbez. 123 ff.), vgl. myk. *po-ni-ki-* (s. DMic. II s.v.); der Vogel φ. (s.u. B III) assimiliert aus ägypt. *bjn*; s. zus.fassend Billigmeier, Talanta 8/9, 1977, 1 ff. („The Origin of the Greek Word *ph.*" mit Lit.); Ruijgh, BO 50, 1993, 453 ff. – Abl.: φοινικόεις, -οπάρῃος

F -ιξ 2, -ικος 2, -ικι 6; -ικας 1ᴴ M 1 Stamm im longum 1a [⏑̄×] ὁ -ιξ Hes.fr.304,3 1b [⏑̄–⏑̄] -ικος νέον ζ163 [⏑̄–⏑̄] -ικι h.Ap.117 (zur Längg. s.u. B II) 2 Stamm in den brevia 2a [–⏑̄] -ιξ Ψ454 2b [–⏑̄⏑̆] -ικος h.Ap.18 [–⏑̄⏑̆] (νέον) -ικι φαεινόν/ός Z219 ≅ H305, ψ201 / O538; -ικι Δ141 [–⏑̄×] τοὺς -ικας Hes.fr.304,4

Σχ sch.D Δ141: ⌞φοινικῷ χρώματι⌟. ὅ ἐστιν ἐρυθρῷ βάμματι, Z219: φοινικῷ ἄνθει βεβαμμένον. καὶ λελαμπρυμένον, O538: νεωστὶ ⌞ ⌟ βεβαμμένος. ὅ ἐστιν ἐρυθρῷ τῷ αἵματι, (vgl. sch.min. P.Vindob. Gr. inv. 39940), Ψ454: φοινικοῦς τὸ χρῶμα. ὅ ἐστὶ πυρρός

B I Farbbez.(-stoff): (1) subst. *phönik. Rot, Purpur;* u. (2) adj. *phōnik. rot (purpurrot, dunkelrot);* vgl. φοινικόεις, φοινήεις, φοίνιος, φοινός (s.d. weitere), zum Farbton noch αἷμα μέλαν / κελαινόν / -εφές; zur Herstellung (aus dem Saft von Purpurschnecken) s. Aristot., Hist. An. 546b-547b; Plin., Hist. Nat. 9,125-138; Gipper, Gl. 42, 1964, 43 (s.d. auch zum Untersch. von πορφύρεος sowie Xenophanes fr.32,2: nebeneinander πορφύρεον καὶ φοινίκεον καὶ χλωρὸν ἰδέσθαι, sc. ἶρις); zum Ganzen noch Schneider, RE XXIII (1959) 2000 ff.; H.Blum, Purpur als Statussymbol in der gr. Welt (Abh. z. Alten Gesch. 42), Bonn 1998 II subst. 1a Farbstoff, zum Färben von Elfenbein, in Farb-Vgl. (dunkelrotes Blut auf weißer Haut bei Men.' Verwundung; s. Kirk, Iliad z.St.): Δ141 (Gl.: ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα [des Men.], ἔρρεεν αἷμα κελαινεφές) ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα (s.d.) γυνὴ -ικι μιήνῃ ' Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα ⌞παρῄϊον⌟ ἔμμεναι ἵππων (τοῖο μιάνθην αἵματι μηροί), vgl. (E354) μελαίνετο δὲ χρόα καλόν, zu ⌞ ⌟ vgl. φοινικοπάρῃος, ferner ἠνία φοινικόεντα / λεύκ' ἐλέφαντι (E583, dazu χρυσήνιος), zur Sache s. hier s.v. ἐλέφας u. Patzek (s.v. Φοῖνιξ [VN] L3) 22 mit Lit. (R.D.Barnett, Cat. of the Nimrud Ivories in The Brit. Mus., London 1975², 155 ff.); Φοινίκη (s.d.) ist auch alter Name von Karien 1b ⌞-ικι φαειν⌟όν/ός, VE-Epith. (vgl. φοινικόεντα+ als metr. Altern.) zur Ausschmückung / Hervorhebung der Kostbarkeit von (bes.) Sachen (ζωστῆρα u. ἱμάντα aus Leder, λόφος) Z219 (Diom. zu Glaukos: „πόρον ξεινήϊα) Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου ⌞ ⌟όν, ' Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον" ≅ H305 (Αἴας δὲ, sc. nach Zweikampf dem Hektor, entspr. vorher [303] dessen Gabe: δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον) ψ201 (Od.: „λέχος ἔξεον) δαιδάλλων χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἠδ' ἐλέφαντι· ' ἐν δ' ἐτάνυσσ' ἱμάντα (s.d. B1c) βοὸς ⌞ ⌟όν", bei Od.' Bett (= Symbol ehelicher Treue, 188 μέγα σῆμα), das Od. selber hergestellt zu haben behauptet, das aber (importierten) phönik.n Prunkbetten gleicht (mit χρυσῷ, ἀργύρῳ, ἐλέφαντι [s.d. B2a weiteres]; zum Schatz- u. Prestigewert solcher Betten im Vorderen Orient s. Thimme [s.v. Φοῖνιξ [VN] L2]; s. noch Heubeck, Odyssey z.St. zu myk. El[fenbein) O538 (νύξ', sc. Meges den Helm des Dolops) ῥῆξε δ' ἀφ' ἵππειον λόφον αὐτοῦ· πᾶς δὲ χαμᾶζε ' κάππεσεν ἐν κονίῃσι νέον ⌞ ⌟ός (s.d. B3a u. vgl. νεόπριστος) *frisch gefärbt* (s.o. Δ141), pathet. Kontrast zu ⌞ἐν κονίῃσι⌟ (s.d. B1c.) mit Parall., sowie Janko, Iliad z.St., u. vgl. X402+ κάρῃ [s.d. B1d] ⌞ ⌟) I2 Adj., präd. (+ Akk. d. Bzhg.) von e. Pferd des Diom., vgl. αἴθων, Opp. λευκόν (vgl. noch ἀργός, ξανθός, Βαλίος, s. Richter, Arch. Hom. H73 A.528) Ψ454 φράσσατο δ' (Idom.) ἵππον ἀριπρεπέα προὔχοντα, ' ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον -ιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ ' λευκὸν σῆμα τέτυκτο, also e. *Fuchs* (s. Delebecque, Cheval 57)

II *phönik.* (*Baum*, od. ägypt. Etym.? s. Fournet, BSL 84, 1989, 74), d.i. Dattelpalme (botan. u. allg. s. Hehn, Kulturpflanzen 270 ff.; Steier, RE XX1 [1941] 386 ff.; Richter, Arch. Hom. H144; s. noch die emphat. Beschr. bei: E.W.Andrae, R.M.Boehmer [Hrsg.], Bilder eines Ausgräbers, Walter Andrae im Orient, Berlin ²1992, 60.91 [zu Kat.46]), Ort von Ap.s u. Art.' Geburt; im Gl. von Naus.s Wuchs: ζ163 (Od. bei Naus.s Anblick: „σέβας μ' ἔχει) Δήλῳ δή ποτε τοῖον 'Απόλλωνος παρὰ βωμῷ ' -ικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα (ὣς ἐτεθήπεα, ὡς σὲ ἄγαμαι"), vgl. (Σ56+) ἔρνεϊ ἶσος; zur poet. Funktion (Vbd. mit Ap.) s. Hölscher, Odyssee 258; zu ἔρνος (botan.) Harder, Gymn. 95, 1988, 505 ff.; zum Erlebnischarakter des Vgl.s Elliger, Landschaft 147 ff.; Taplin, Epea pteroenta 6, 1996, 17 ff. (Spiel mit versch. Zeitebenen: Vgl. 'ehrwürdiger, in myth. Vergangenheit junger Baum – junges Mädchen') – in Ap.s Geburtsgesch. (zur Sache A.-H.-S., Hainsworth [Odyssey] zu ζ163, Càssola z.Stt.): h.Ap.18 (Leto, du gebarst Ap. u. Art., τὴν μὲν ἐν 'Ορτυγίῃ, τὸν δ' ἐνὶ Δήλῳ κεκλιμένη πρὸς) Κύνθιον ὄχθον, ' ἀγχοτάτω -ικος, ὑπ' 'Ινωποῖο ῥεέθροις 117 (gebärende Leto auf Delos:) ἀμφὶ δὲ -ικῖ βάλε πήχεε, γοῦνα δ' ἔρεισε ' ⌞λειμῶνι⌟ μαλακῷ, zur Längg. -ικῖ (u. ⌞ ⌟ 118) vgl. πυρῖ (h.Cer.248) u.s. Càssola z.Stt. (mit Parall. u. Lit.)

III der Vogel *Phönix* (s. Rusch, RE XX1 [1941] 414 ff.; Thompson, Birds s.v.; J.Pollard, Birds in Gr. Life and Myth, Plymouth 1977, 99 f.; Abb. [meist spätantik] in LIMC VIII [Suppl.] s.v. 'Phoinix III'; zur ägypt. Etym. s.o. E); mit Art., als vorletzter in wachsender Reihe der Lebensalter (Klimax): Hes.fr.304,3. 4 (ἐννέα ζώει γενεὰς) κορώνη ' ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·' τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ -ιξ ' ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς -ικας ' νύμφαι H.W. Nordheider

Φοῖνιξ PN [14ⁱ, 1ᴴ + Prosaref.] E s. Φ. als VN F (zu B I außer 2×) -ιξ 6, Vok. 2, -ῖκος 2 (Vater der Europa, s.u. B II 1), -ῖκι 4, -ῖκα 1 + Prosaref. – (Φοίνιξ leg. West, v. Il. praef. XXI)

M 1 Stamm im longum 1a [⏑̄–] -ιξ δ' αὖθ (ὁ γέρων) / ... Διὶ φίλος I427. 690 / 168; -ιξ ἄττα γεραιέ ...ές I607, P561 [⏑̄×] (Verb +) γέρων (θ') ἱππηλάτα -ιξ I432, Π196 / T311 1b [⏑̄–⏑̄] -ικι I621 ≅ 659 [⏑̄–⏑̄] -ικος κούρης τηλεκλειτοῖο Ξ321 (s.u. B II 1) [–⏑̄⏑̆] -ικι I223, P555; ἀντίθεον -ικα ὀπάονα Ψ360 [–⏑̄⏑̆] [κού]ρ[η]ι -ικος ἀγαυοῦ Hes.fr.141,7 (s.u. B II 1) – sowie Prosaref. (s.u. B I 3, sowie II)

L 1 allg. u. außeriliad.: Wüst, RE XX1 (1941), 404 ff. (auch zu versch. Sagenversionen, Nachleben [Eur. *Phoinix*]) 412 ff. (zu Φ. II); M.Noé, Ph., Il. u. Hom., Leipzig 1940 (ana-

lyt. ‹Erkl. der 'Anstöße'›: *Ph.* sek. in die Presbeia eingefügt; s. dagg. Rez.: Hölscher, DLZ 63, 1942, 201 ff.; Heubeck, Gn. 20, 1944, 126 ff.; sowie R. v. Scheliha, Patr., Basel 1943, 222 ff. 389 f.); D. Motzkus, Unters. z. 9. Buch der Il., Diss. Hamburg 1964 (‹ › durch poet. Konzeption: Mittelstellung des *Ph.* als Vertrauter Ach.s u. Gesandter Ag.s); zus.fassend: Hainsworth, Iliad Bd.III S.57 u. z.Stt. (s.u. L3); Griffin, Iliad IX (‹zu *I* 168 u.ö.›); Chr. H. Wilson (ed.), Homer Il. VIII & IX, Warminster 1996 (‹ ›); R. Scodel, Listening to Homer (Tradition, Narrative, and Audience), Ann Arbor 2002, 165 ff. (s.u. [in 3.4] dies.) — sonst. Vorkommen in der Il. (im Vgl. mit *I*): Scott, AJPh 33, 1912, 68 ff. — außeriliad.: Kullmann, Quellen 133. 224. 371 ff. (Vorkommen in vorhom. Dichtung mögl.; Cheiron, *Ph.*, Patr. als Parallelmotive); Mackie, G&R 44, 1997, 1 ff. („Ach.' Teachers: Chiron & Ph. in the Il.") — Abb.: LIMC VIII (Suppl.) s.v. 'Phoinix II' **2** Name: v. Kamptz S.334; Mühlestein, Hom. Nam. 42 ff. (= SMEA 9, 1969, 81 ff.). 146 ff. (= ZAnt 31, 1981, 85 ff.) **3** zu den 'Anstößen' (unerkl. Erstnennung *I* 168 u. Duale *I* 182-198): Noé ([s.o.] *Ph.* interpol.); V. d. Mühll, Hypomnema 168 ff. (mit Arist.: Duale auf Od. u. Aias bzg., da *Ph.* 'zunächst vorausgehen' soll [*ἡγησάσθω*]; dazu Schmidt, Erklärungen 249 f.); Reinhardt, in: Festschr. Snell 2 (Erstnennung absichtl. rätselhaft wegen späterer Selbstvorstellung); ders., Ilias 233 ff.; Köhnken, Gl. 53, 1975, 25 ff.; 56, 1978, 5 ff. (Duale von Od. u. Aias); Louden, ColbyQ 38, 2002, 66. 74 f. (*τὼ δὲ βάτην* urspr. von Od. + Herold in typ. Rückführungsszene, sc. des *Ph.* zu Ach. durch Od.); West, AAntHung 40, 2000, 486 f. (Duale als Überbleibsel der urspr. Zweiergesandtschaft, in die *Ph.* interpol. wurde: Indiz für schriftl. Abfassung [wie der Tempuswechsel in *η* 103 ff.]) — zus.fassend mit Lit.: Motzkus (s.o. L1) 84 ff.; Lesky (s.u. L4); Hainsworth (Iliad) zu *I* 168-182 (s.o. L1); Scodel, Arethusa 30, 1997, 211 ff. (sukzess. Aufklärg. der *Ph.*-Gestalt im Lauf der Handlg.; mit Übersicht der versch. Dual—Erkl.); dies., Listening to Homer, Ann Arbor 2002, 160 ff. (172 *Ph.* u. Eum. als Beisp. der „rhetorics of traditionality and inclusion"; s.u. [in 4] dies.) **4** zur *Ph.*-Rede: Lesky, RE Suppl. XI (1968), 789 ff.; D. Lohmann, Die Komposition der Reden in der Il. (Unters. z. ant. Lit. u. Gesch. 6), Berlin 1970, 245 ff. (Gliederg. u. Analyse); Rosner, Phoenix 30, 1976, 314 ff.; Aubriot, BAGB 1984, 339 ff.; Delrieu, Hilt, Létoublon, LALIES 4, 1984, 182 ff. (narratolog.); Held, CQ 37, 1987, 245 ff. (Vgl. mit Ag.s u. Ach.s Reden im *T* u. *Ω*); Scodel, AJPh 103, 1982, 128 ff. (s.o. [in 1.3] dies.); D. Bouvier, Le sceptre et la lyre, Grenoble 2002, 313 ff. — zum Meleagros-Paradeigma: Kakridis, Ph. 90, 1935, 1 ff. (s. dens., Hom. Researches, Lund 1949, 11 ff. 127 ff.); Heubeck, NJbAB 118, 1943, 13 ff. (= Kl. Schr., Erlangen 1984, 128 ff.); Bannert, WS N.F. 15, 1981, 69 ff. (Zornmotiv bei *Ph.*, Meleagros u. Ach.) — zur Herkunftsgesch. (Streit mit dem Vater wegen Konkubine): Chr. Sourvinou-Inwood, 'Reading' Gr. Culture, Oxford 1991, 244 ff. (Hdt.-Bezüge); J. P. Brown, Israel and Hellas, Berlin-New York 1995, 66 („Hom. personalizes ... a political offence"); West, East 373 (Parall. im AT); St. West, SCI 20, 2001, 1 ff. (zu *I* 458-461 mit AT-Parall.)

B EN von 2 Pers. (VN *Φ.* s.d.) Disposition: **I** alter Vertrauter Ach.s **I1** im *I* **1a** probl. Integration in die Bittgesandtschaft **1b** 'Triptychon' der Reden (**α** Od.', **β** *Ph.*', **γ** Aias' Rede u. Ach.s Antw.) **1c** *Ph.*' Genese u. Funktion (**α** Parallelfigur zu Patr. [in Nestors Vermittlungskonzept], **β** Name u. nahöstl. Konnot.) **I2** sonst in der Il. **I3** im ep. Kyklos **II** Vater von Europa, Adonis, Phineus u.a.

I (13ⁱ [8× *I*] + Prosaref.:) alter Vertrauter Ach.s, wichtig nur episod. im *I* (sonst s.u. 2. 3): wird von Nestor, dem eigtl. Vermittler der Il. (s. *A* 247 ff.), für se. Versöhnungsversuch mit Ach. eingesetzt (wie nachher noch Ach.s anderer Vertrauter: Patr. [s.u. 1c]) u. hält bei der Bittgesandtschaft die mittlere der drei Reden (zw. Od. u. Aias), die erzählerisch bes. reich ist (mit 'autobiograph.' u. myth. Paradigmen u. *Λιταί*-Allegorie), um Ach. zur Wiederaufnahme des Kampfes umzustimmen; ist also eng mit dem *μῆνις*-Thema vbd. (s. *I* 458 ff. [v. West in app.] se. Erz. vom Zorn gg. den Vater u. 524 ff. vom Zorn des Meleagros als warnende Paradigmen für Ach.s Zorn; Ein- u. Ausleitung der *I*-Szene mit formelhaften Anklängen an funktional ähnl. Szenen: Weg- u. Rückführung der Bris. im *A* u. *T*, Heimführung der Chryseis im *A*, Priam.' Bittgang u. Bettung im *Ω*, wo i.d.R. jew. 2 Pers. agieren; s.u. 1a zu den Dualen u. Scodel [L3], Heubeck [L1]; zu Parall. der *Ph.*-Rede mit Patr. u. Nestor s.u. 1c). — se. Vorgesch. (erst *I* 447 ff. in Rede an Ach.): Herkunft als Sohn *'Αμύντορος 'Ορμενίδαο* aus *'Ελλάς* ([!] s.dd., Hainsworth z.St. u. anderers. *'Ελεών K* 266), aber, wie se. Name ('der Phöniker'), mit nahöstl. Konnot. (s.u. 1cβ): *Ph.* wurde nach Übergriff. gg. die Sexualhoheit = Herrschergewalt se.s Vaters (s.u.) von diesem zur Kinderlosigkeit verflucht (also gleichsam kastriert) u. floh zu Peleus, der ihn wie e. eigenen Sohn liebte, reich u. zum Herrscher der Doloper machte u. ihn dem, nach Thetis' Weggang mutterlosen, Ach. als Erzieher (Ziehvater, männl. Amme; vgl. Eum.' phönik. Kinderfrau *γυνὴ Φοίνισσα o* 417) beigab; ist also iliad. Pendant zum voriliad. Cheiron u. Parallelfigur zu Patr. (s. Kullmann, Quellen 224).

Epith. (s.o. M; zu I außer 2×): am VA: entweder (Vok.) *-ιξ ἄττα γεραιὲ διοτρεφές / παλαιγενές*, od. (mit Sperrung:) *-ιξ ... ὁ γέρων / Διὶ φίλος* — VE-Formel (s.u.): 3× ‹*γέρων* (*θ'*) *ἱππηλάτα*› *-ιξ* (vgl. ‹ › / *ἱππότα* [s.dd. M] *Πηλεύς, Νέστωρ, Οἰνεύς* [mit Assonanz zu *Φοῖν.*, vgl. anderers. *Τυδ-, Φυλ-, Περσεύς*]), bzw. (in II1:) 1ᴴ *-ικος ἀγαυοῦ*, od. (*Ξ* 321 mit Sperrung, patron.:) *-ικος κούρης τηλεκλειτοῖο* — Ganzversbez. (*Ψ* 360, einz. Akk.) ‹*ἀντίθεον*› *-ικα ὀπάονα πατρὸς ἑοῖο* (vgl. als Var. *Π* 865 ‹ › *θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο*, sc. Autom. als Patr.'[!] Lenker) — abs.: am VA: *-ιξ* (*I* 427) u. choriamb. *-ικι* (*I* 621⁺, dazu vgl. s.v. *Πάτροκλος* B5a); sowie [-⏑⏑] *-ικι* (*I* 223⁺); s. noch *γέρων* (*I* 662 als Namensersatz) — gleiche VE-Formel (s.o.) für Pers. (mit metr. gleichw. EN), die in ähnl. Verh. zueinander stehen (s.u. 1e): es verhalten sich (als mahnende / bittende Vaterfigur) Pel. / *Ph.*: Ach. = Oineus: Meleagros (= Nestor: *Ph.* / Patr.)

I1 im *I* **1a** *Ph.*' Integration in die von Nestor veranlaßte Bittgesandtschaft zu Ach. (*I* 165 „*κλητοὺς ὀτρύνομεν*") gilt als eines der strittigsten Probleme der Hom.-Philologie: Erstnennung (wobei. Pers. u. Anwesenh. unerklärt vorausgesetzt sind [Abwesenheit unwahrsch.]) durch Nestor bei der *ἀγορή*: *I* 168 „*-ιξ μὲν πρώτιστα Διὶ φίλος ἡγησάσθω, ' αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴας δὲ μέγας καὶ δῖος 'Οδυσσεύς, ' κηρύκων δ' 'Οδίος τε καὶ Εὐρυβάτης ἅμ' ἑπέσθων*", also als erster von 5 Pers. in sorgfält. gestaffeltem Nacheinander (vgl. die Sit. '1 vor 2 Pers.' *ω* [149 ff.] 153-156), dann 178 *ὡρμῶντ'* (*τοῖσι δὲ πόλλ' ἐπέτελλε Νέστωρ, 'Οδυσσῆι δὲ μάλιστα, πειρᾶν ὥς* ‹*πεπίθοιεν Πηλείωνα*›), danach 182 ⌜*τὼ δὲ βάτην*⌝ ([s. Hainsworth, Iliad z.St., ≅ *A* 327] *εὐχομένω* ‹ › *εἶν*) u. weitere Duale bis 198 (182 = 192ⁱᵐ ⌜*τὼ δὲ βάτην*⌝ *προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος 'Οδυσσεύς* ~ 657), am plausibelsten auf Od. u. Aias bzg. (wobei *Ph.* als getrennt Vorausgehender [*ἡγησάσθω*] nicht mitgezählt ist: so schon Arist., s. Schmidt, Erklärungen 249 f.; Ameis-H. z.St.; Von der Mühll [L3]; Übers. Schadewaldt); — andere Erkl. der Duale (s.o. Zus.fassg. bei Scodel u.a. [L3]): (grammat.): svw. Pl.; (typolog.-formeltechn.:) die 2 Herolde (≅ *A* 327); od. (urspr). Od. u. 1 Herold als Rückerstatter (vgl. *A* 311. 437, *T* 247 f.); od. (narratolog.:) Aias u. *Ph.* als die (auf Ach. fokalisierten) 'liebsten' (vgl. *I* 197 f.); dagg. (ana-

lyt.:) die Duale als stehengebliebene Reste einer urspr. Zweiergesandtschaft, in die *Ph.* sek. interpol. sei (s.o. L3: Noé u.a., West, der darin Indiz für schriftl. Abfassung sieht)

1b nach Begrüßung durch Ach. (*I* 193 ~ *A* 777, *I* 197 f. „*φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον ... ' οἵ μοι σκυζομένῳ περ 'Αχαιῶν φίλτατοί ἐστον*", sc. Od. u. Aias, kontrast. 308 ff.) folgt das 'Triptychon' der Reden (Lesky L4) mit auffälligem Beginn (als ob Od. den *Ph.* verdränge:) 224 *νεῦσ' Αἴας -ικι* (sc. daß er reden solle; entspr. Nestors [168] „*ἡγησάσθω*" lt. Noé, Köhnken [L3]), *νόησε δὲ δῖος 'Οδυσσεύς* (u. begann ...) **1ba** zunächst Od.' Rede (*I* 225-306, mit Aufford. zum Nachgeben [255 ff. „*μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν, ληγέμεναι δ' ἔριδος*" als an die Sit. angepaßtes angebl. Pel.-Zitat, vgl. Pel. noch 438 ff., *A* 782 ff. [Nestor zu Patr.] u. Nennung von Ag.s *δῶρα*), darauf Ach.s Antw. (308-429), die den unversöhnl. Ggs. zu Ag. (u. Od. 308 ff.) hervorhebt (dabei 323 f. der Selbst- Vgl. mit dem se. Jungen fütternden Vogel wie e. Vorwegnahme von *Ph.*' folg. Ammen-Rolle 488 ff.), Ag.s Geschenke zurückweist u., den Konflikt verschärfend, für morgen (*αὔριον* 429. 357) die Heimreise androht, an der *Ph.* (hier also unabh.) teilnehmen kann, 'wenn er will' (427 „*μένων κατακοιμηθήτω*", 617 „*λέξεο μίμνων*"); die Gesandtschaft scheint gescheitert. **1bβ** In dieser Krise greift *Ph.* mit s.r Rede ein (434-605; 432 mit 'Pel.-Epith.' *γέρων ἱππηλάτα -ιξ* [≅ 438^ex. *Πηλεύς* ≅ 581^ex. *Οἰνεύς*, s.u. 1cβ] quasi Vaterfig, 'weinend, weil er um die Schiffe fürchtete'): er evoziert se. enge Zugehörigkeit zu Ach. (mit Schilderung s.r von Pel. übertragenen Berater-, Erzieher- u. Ammenrolle: 440 ff. „*οὔ πω εἰδότα* [sc. Ach.] *πολέμοιο οὐδ' ἀγορέων διδασκέμεναι, μύθων τε 'ῥηκτῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων*" [vgl. *A* 786 ff.: Nestor 'zit.' Menoit.' Auftrag an Patr.], 485 ff. Fütterung des Kleinkindes „*ἐπὶ γούνεσσι*" ~ 323 f.), erz. se. Herkunftsgesch. (s. St. West [L4]; erst hier Exposition des 'wer' u. 'woher' [vgl. erst *Ψ* 84 ff. bei Patr.]: 447 ff. floh aus Hellas[!], von s.m Vater Amyntor zur Kinderlosigkeit verflucht, weil er, von der Mutter gedrängt [451 ~ 584], mit dessen *παλλακίς* geschlafen hatte [s.u. 1cβ], zu Pel., der ihn [481] 'wie e. eigenen Sohn liebte', ihn 'reich' u. zum Herrscher der Doloper [s.d.] machte), sowie die (an die Sit. adaptierte) Gesch. vom Zorn des Meleagros ([s.d. u. hier in L4] „*κλέα ἀνδρῶν ἡρώων*" als ep. Einlage 524-599); beide Gesch.n sind warnende Paradigmen für Ach.s (fruchtlosen) Zorn u. begründend verwoben mit dem Appell, nachzugeben (496 „*δάμασον θυμὸν μέγαν*") u. den (502-512 personif. vorgestellten) *Λιταί* (s.d. Lit. u. hier L1 [Hölscher, Heubeck] u. vgl. *T* 91 ff. *Ἄτη*) *Διὸς κοῦραι* zu folgen u. Ag.s Geschenke anzunehmen. — Ach.s Antw. (607-619) warnt den Alten („*-ιξ, ἄττα γεραιὲ διοτρεφές*" [≅ *P* 561^in. = *A* 648^med. = 653^med. Nestor]) vor Sympathie mit dem Gegner (vgl. *Π* 17 f. bei Patr.), fordert, ihn von den anderen trennend, ihn auf hierzubleiben, wohin er gehört (616 f. „*ἶσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς* [vgl. 483 f., *Z* 193]. ' *οὗτοι δ' ἀγγελέουσι, σὺ δ' αὐτόθι λέξεο μίμνων*"), schwächt aber jetzt den (428 f.) angedrohten Aufbruch ab zur mögl. Altern. (619 „*φρασσόμεθ' ἤ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ' ἤ κε μένωμεν*") u. heißt Patr. für *Ph.* ein Bett machen (621 „*ὄφρα τάχιστα ' ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο*") **1bγ** worauf Aias (624-642) knapp konstatiert, daß man wegen Ach.s Unnachgiebigkeit nicht weiterkomme, u. mit e. letzten Appell schließt (639 ff. „*σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν*, da wir als die *κήδιστοι* u. *φίλτατοι* [~197 f.] dich aufgesucht haben); darauf stellt Ach. in Aussicht, den Kampf wiederaufzunehmen, wenn der tr. Angriff die Schiffe erreicht habe (von der Abfahrt ist nicht mehr die Rede); dann Aufbruch der Gesandten (657 *παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν, ἦρχε δ' 'Οδυσσεύς* ringkompositor. ≅ 192), während Patr. für *Ph.* das Bett machen läßt: Der 168 unerkl. von Ach. Abwesende ist also von Od. u. Aias getrennt u. zu Ach. (zurück-)gebracht, wohin er gehört, u. erneut von Ach. (wie vorher von Pel.) als Angehöriger der Herrscherfamilie etabliert (zum Rückkehrmotiv s. Heubeck [L1] 129, [dort auch Parall. zu Bittgang u. Bettung des Priam. im *Ω*], Louden [L3])

1c Genese u. Funktion **1ca** *Ph.* ist als bittender Vertrauter e. Parallelfig. zu Patr. (s.d. sowie Kullmann L1): beide mit unerkl. Erstnennung ('weil der Dichter es so will', s.o. Scodel L3 u. vgl. z.B. *A* 771 die vom Dichter vorausgesetzte Anwesenheit des Menoit. in Phthia) u. erst späterer (argumentativ benutzter) Selbstvorstellung (vgl. *I* 168 ~ *A* 307, *I* 447 ff. ~ *Ψ* 84 ff.); vom Il.-Dichter erfunden od. (eher?) aus älterer Überl. an die *μῆνις*-Handlg. adaptiert (s. Kullmann L1); beide mit ähnl. Vorgesch. (*ἱκέτης*, älterer Vertrauter) u. von Nestor (s.d. B1g) initiierter Vermittlerrolle, die beide jew. 'von draußen' über Nestor zu Ach. (zurück-)führt (e. 'privater Freundesappell' ohne solche Einl., z.B. in Sit. 'normalen' Zus.-seins wie *I* 189, ist ansch. unep.; jedenf., wegen der überkommenen Vermittlerrolle Nestors[?], vermieden). — Aber beide mit versch. Durchführung des ähnl. Themas: Patr. (s.d. B3a) als zunehmend ins Handlungszentrum tretender (letztl. todgeweihter) Einzelakteur mit (ab *A* 597 ff.) sorgfält. Motivierung u. Instruktion durch Nestor (Väter-'Zitate' z.T. entspr. *I*); dagg. *Ph.* (episod. u. vor s.r Rede unerkl.) als Teil / parallel zu der Gesandtschaft, die also aus zwei typolog. versch. Szenen (Freundesappell + Gesandtenreden) komponiert ist (s. Motzkus L1), für deren poet. Wirkung ('Rede-Triptychon') der Dichter e. gewisse techn. Unschärfe in Kauf nimmt u. deren 'diplomat.' Fortschritt er haupts. *Ph.* zuweist (zu den Dualen s.o. 1a sowie L3); die Gesandtenfunktion des Od. entspr. s.n sonst. 'diplomat. Missionen' *A* 440, *T* 247 f. (s.a. Il.Parv. ap. Procl.Chr. p. 120 West mit Erg. aus Apollod.: Od. holt Philoktet; zum *I* als 'Restitution' des *Ph.* s. Louden L3); während Aias als *ἄριστος* nach Ach. (s.d. B2f: *B* 769 u.ö.) teilnimmt (s.a. noch die Dreiergesandtschaft der Cypr.[?], s.u. I3); dagg. *Ph.* (wie Patr.) durch se. Nähe zu Ach. mit neuen persönl. Tönen; auch wenn er sek. (interpol.), wäre e. Zweiergesandtschaft ohne ihn schwerlich erfolgreich u. kaum rekonstruierbar. **1cβ** Name 'der Phöniker' (Mühlestein L2 assoz. *φοινός* 'rot von Mordblut' u. *ἱκέτης* sowie *Οἰνεύς*, s.u.) u. Vorgesch. (in Selbstvorstellung, s.o.) wirken nahöstl. (trotz Herkunft aus *Ἑλλάς* *I* 447 [*ἴδον*, pro *λίπον*, *Ἑλλάδα* ci. van Thiel], dazu St. West [L4] 4 A.12; zum PN = VN vgl. noch den Greis *Αἰγύπτιος* auf Ithaka): die Episode von der *παλλακίς* u. dem väterl. 'Kastrationsfluch' (*I* 447 ff., s.o.) erinnert an e. Hdt.-Novelle (vgl. 1,8 ff. Gyges u. s. Sourvinou-Inwood [L4] mit Parall.), hat zudem Parall. im AT (s. Brown, St. West 5 A.16 f. [s.o. L4]), wo der Thronfolger / Rebell demonstrativ den königl. / väterl. Harem in Besitz nimmt (s. 2 Samuel 16,20: Schalom, der in e. Zelt auf dem Palastdach 'vor den Augen ganz Israels' zu den Nebenfrauen des von ihm vertriebenen Vaters David 'eingeht'; vgl. noch 2 Sam. 3,7; 12,8; 1 Könige 2,20); wirkt also wie ein zur privaten Intrige umgedeuteter ‹nahöstl.› Königssturz (als ‹ › Motiv vgl. noch s.v. *Τηθύς*: die an Heras Intrige adaptierte babylon. Urgottheit); ist aber adaptiert (*I* 458 ff. [vgl. *A* 188 ff.], dazu s. West im App., St. West L4) an das Il.-Thema der *μῆνις* u. zus. mit der folg. Gesch. vom Zorn des Meleagros (*I* 524 ff., wo der bittende Vater *Οἰνεύς* klangl. u. funktional an *Φοῖνιξ* erinnert, wie *Κλεοπάτρη* an *Πάτροκλος*; s.dd. [s.v. Patr. B1] u. hier L2 [Mühlestein]) u. mit der *Λιταί*-Allegorie warnendes Paradeigma für Ach.s fruchtlosen Zorn. — Andere Version mit 'Potiphar-Motiv' bei Apollod. 3,13,8: wo *Ph.* fälschl. von Amyntors Frau beschuldigt (vgl. *Z* 160 ff. Belleroph. sowie Hippolytos u. Phaidra), vom Vater geblendet u. von Cheiron geheilt wird (so

wohl der verlorene 'Phoinix' des Eur.; dazu Wüst, RE [s.o. L1]; motivgeschichtl. W. Hansen, Ariadnes' Thread, Ithaca-London 2002, 342 f.)

12 auch sonst Auftreten in Il. (selten, jew. nur kurze Erwähnung) im Umkreis von Ach. / Patr. (s. Heubeck [L1] 128): bei der Rüstung der Myrmidonen als einer der von Ach. eingesetzten 5 *ἡγεμόνες* 'se.s Vertrauens' (*Π* 171) genannt (in PN-Kat. [möglicherw. altes Sagengut, s. Kullmann, GGA 217, 1965, 24 = Hom. Motive, Stuttgart 1992, 185] mit variierender Ausführlichkeit:) als 4. nach (*Π* 173 ff.) Menesthios, Eudoros (die jew. mit ausführl. Geburtsgesch. in 6 bzw. 14 Vv.), Peisandros (3 Vv.) u. vor Alkimedon (beide bloß mit je 1 V.): *Π* 196 *τῆς δὲ τετάρτης ἦρχε γέρων ἱππηλάτα -ιξ* (= *I* 432ex. ≅ *T* 311ex.), ' *πέμπτης δ' Ἀλκιμέδων* — Beim Kampf um Patr.' Leiche spornt Ath. den Men. an: *P* 555 *εἰσαμένη -ικι δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν* (≅ *N* 45 *Κάλχαντι*, vgl. *β* 268+ *Μέντορι*), folgt dir. R., der antw.: 561 „-*ιξ, ἄττα γεραιὲ παλαιγενές, εἰ γὰρ Ἀθήνη ' δοίη κάρτος ἐμοί* ..." (≅ *I* 607in. ≅ *χ* 395med. [*γρηὺ*] ≅ h. Merc. 199med. [*γεραιὲ*]) — In Namenreihe der bei Ach. zurückbleibenden Vertrauten (als letzter nach den *βασιλῆες*): *T* 311 *δοιὼ δ' Ἀτρεΐδα μενέτην καὶ δῖος Ὀδυσσεύς ' Νέστωρ* (asyndet. [*τ'* v.l.]) *Ἰδομενεύς τε γέρων θ' ἱππηλάτα -ιξ* (≅ *I* 432ex. = *Π* 196ex.) ' *τέρποντες* ... *ἀκαχημένον*, zur Pers.wahl s. Edwards, Iliad z.St. („here where Ach. most needs his friends") — als Ach.s Kampfrichter beim Wagenrennen (einz. Ganzversbez.): *Ψ* 360 (*σήμηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεύς*) *παρὰ δὲ σκοπὸν εἷσεν ' ἀντίθεον -ικα, ὀπάονα πατρὸς ἑοῖο, ' ὡς μεμνέῳτο δρόμου καὶ ἀληθείην ἀποείποι* (metr. u. sachl. vgl. z.B. *Π* 865, sc. Autom.)

13 im ep. Kyklos (Prosaref.; s. Kullmann L1): Cypr. fr. 19 p. 56 Ber. (= p. 75 Dav. = p. 98 West; dub., v. Ber. in app.): Od., *Ph.* u. Nestor als Kriegsgesandte zu Pel. u. dann zu Ach. nach Skyros; fr. 21 p. 57 Ber. (= p. 41 Dav. = p. 98 West): Ach.s Sohn erhielt von Lykomedes den Namen 'Pyrrhos', von *Ph.* den Namen 'Neopt.'; Il. Parv. argum. 2 p. 75 Ber. (v. in app.): Od. u. *Ph.* holen Neopt. von Skyros nach Troia (vgl. die Bzhg. Patr.-Neopt. *T* 331-33); Nosti ap. Procl. Chr. 299 p. 95 Sev. (= p. 95 Ber. = p. 67 Dav. = p. 156 West): Neopt. bestattet *Ph.*

II (1i, 1H + ep. Prosaref.:) Gestalt der Vorgesch. (Wüst [L1] 412, der ihn mit dem hom. *Ph.* identif., verkennt den hom. Sinn für Sagenchronologie): Sohn des Agenor (s.u. 3), Vater der Europe, des Adonis, Phineus u.a. (s.dd.; Eponym der Phöniker), zur Genealogie mit unterschiedl. Versionen s. West, East 442. 448; Janko, Iliad zu *Ξ* 321 ff.; Hirschberger 310 **1** V. der Europe (zu Epith. s.o. I1 Vorbem.), patron.; in Kat. von Zeus' Liebschaften: *Ξ* 321 (Zeus zu Hera: „*οὔποτε ὧδε ἔρος*) *οὐδ' ὅτε -ικος κούρης τηλεκλειτοῖο* ([≅ *τ* 546 „*Ἰκαρίου*"] sc. *ἠρασάμην*), die mir Minos u. Rhadamanthys gebar" (vgl. 319 Patron. *Δανάης* ... *Ἀκρισιώνης*') — Hes. fr. 141,7 [*δῶκεν* ex.gr. *κού*]*ρ*[*η*]*ι Φοίνικος* ⌞*ἀγαυοῦ*⌟, vgl. fr. 140 (Prosaref.); zum VE vgl. (*ν* 272. 160+) *Φοίνικας* / *Φαίηκες* ⌞ ⌟+ sowie (*P* 557. 284 / *Ω* 251) *Ἀχιλῆος, Τελαμῶνος* / *Δῖον* ⌞ ⌟+ (s.d. B I 1 a α) — Prosaref.: Asius fr. 7 p. 129 Ber. (= p. 90 Dav. = p. 258 West): *Ph.* u. die Oineus-Tochter Perimede Eltern von Astypalaia u. Europe (s.dd.) **2** Vater des Adonis von der Alphesiboia (s.dd.): Hes. fr. 139 (Prosaref.), vgl. Pan. fr. 27 p. 185 Ber. (= p. 126 Dav. = p. 214 West) u. s. Matthews z.St., Hirschberger 306 mit and. Genealogien; Ch. Penglase, Gr. Myths and Mesopotamia, London-New York 1994, 178 (mit altoriental. Parall.) **3** Sohn des Agenor; Vater des Phineus, Kilix u. Doryklos von der Kassiepeia: Hes. fr. 138 (Prosaref.), s. Hirschberger 305 f.

D *Ξ* 136a (vgl. *P* 555 [in B I 2]) ≅ *Ψ* 757a (= *Ψ* 360 in B I 2)

H. W. Nordheider

Φοῖνιξ, Φοίνῑκες VN [1i, 5o] **E** (*Φοίνιξ* leg. West, v. Il. praef. p. XXI) Verh. von Ethn. u. Farbwort unsicher: zu *φοινός* (wie *Φαίηκες* zu *φαιός*), *φοῖνιξ* (s. Risch § 59a) od. nicht-gr.? s. Frisk, Chantraine (Dict.) s.v.; Muhly (L3) 24 ff. (überholt Fick, ON 123 ff. 'Rothaut'; s. aber Ruijgh, BO 50, 1993, 453 ff.); zum Suff. vgl. *Κίλιξ* u.a. — Abl.: *Φοινίκη, Φοίνισσα*, PN *Φοῖνιξ*

M **1** [⏑̣–] *-ιξ ἦλθεν ἀνήρ ξ* 288 **2** dreis. **2a** [⏑̣–⏑̣] *-ικες* ... *ἄνδρες Ψ* 744 [⏑̣–⏑̣] *-ικες ναυσικλυτοὶ ἦλυθον ἄνδρες o* 415; *τὴν δ' ἄρα -ικες πολυπαίπαλοι o* 419; *ἔνθ' ἄρα -ίκων ἀνδρῶν o* 473 **2b** [–⏑̣⏑] *-ικας ἀγαυούς ν* 272

L **1** allg.: Benoit, RSL 30, 1964, 115 ff.; Studia Phoenicia I-V (Orientalia Lovan. Anal. 15 ff., Hrsg. E. Lipinski u.a.), Leuven 1983-87; I Fenici (Hrsg. S. Moscati), Kat. Venedig 1988 (mit Lit.); Lit. seitdem bei: Gl. Marcoe, Phoenicians, London (Brit. Mus.) 2000, 208 ff.; Greece between East and West (Meeting New York Univ. 1990, ed. by G. Kopcke, I. Tokumaru), Mainz 1990; W. Burkert, Die Gr. u. der Orient, München 2003, 14 u.ö.; B. B. Powell, Homer, Oxford 2004, 23 **2** Handel, Produkte: Thimme, in: Phönik. Elfenbeine (Bildheft Mus.) Karlsruhe 1973, S. VII ff.; Burkert, Oriental. Epoche 15 ff. u.ö.; ders., The Orientalizing Revolution, Cambridge/Mass. 1992, 14 ff. u.ö.; ders., La via fenicia e la via anatolica, in: Kl. Schr. II, Göttingen 2003, 252 ff. u.ö. **3** *Ph.* bei Hom.: Leaf zu *Ψ* 743 („Sidonians as craftsmen" vs. „*Phoinicians* as traders"); Richardson, Iliad zu *Ψ* 740 ff. (die *Ph.* heißen bei Hom. *Σιδόνιοι/νες* „when at home", dagg. *Φοίνικες* „abroad"); V. Bérard, Les Phéniciens et l'Od., Paris 1927; Muhly, Berytus, 19, 1970, 19 ff.; Wathelet, RBPh 52, 1974, 5 ff. ('Les Ph. dans la compos. form. de l'ep. gr.'); ders., in: Stud. Phoen. I-II (s.o. L1) 235 ff. ('Les Ph. et la trad. hom.'); Hölscher, Odyssee, 205 ff.; Kopcke, Arch. Hom. M 124 ff.; Die Phöniker im Zeitalter Hom.s (Hrsg. U. Gehrig, H. G. Niemeyer), Kat. Mainz 1990, s. bes. 1 ff. Latacz (= ders., Kl. Schr., Stuttgart 1994, 125 ff.); J. P. Crielaard, in: (ders. Hrsg.) Hom. Questions, Amsterdam 1995, 227 f.; Winter, in: Ages of Homer 247 ff. ('Homer's Phoenicians: History, Ethnography, or Lit. Trope?'); B. Patzek, Gr. u. Ph. in hom. Zeit, Münster(sche Beitr. z. ant. Handelsgesch. 15) 1996, 1 ff.; C. Dougherty, The Raft of Od., Oxford 2001, 108 ff.; dies., in: Studia Phoen. I-II (s.o. L1) 235 ff.

B *Phöniker / Phönizier* (VN [Sammelbegr.] für Einwohner von Stadtstaaten im syr.-libanes. Küstengebiet, s. LN *Φοινίκη* sowie [als pars pro toto:] *Σιδών, Σιδονίη*, VN *Σιδόνες* u. [ebf. choriamb.] *Σιδόνιοι*); erscheinen bei Hom. im Untersch. zu ihrer zeitgenöss. Wichtigkeit eher en passant (s.o. Kopcke [L1] 107); bilden keine der (außer Ismaros [im Übergang von Troia] *ι* 39) durchweg märchenhaften Stationen von Od.' Irrfahrten (wo sie offenbar durch Scheria [s.d.] u. die idealisierten Phäaken ersetzt werden; kontrast. *δ* 82 ff. Men.' Itinerar s.v. *Φοινίκη*; vgl. anderers. Kreta, Ägypten u. Kypros [s.dd.] als 'reale' Stationen in Od.' Lügengesch.n im *ξ, ρ, τ*), sind aber als aktuelle Ggw. hinter der ep. Handlung vielfältig spürbar: u. zwar als handeltreibende Seefahrer u. Transporteure von Reisenden (die erzähltechnisch in Eum.' Herkunfts- u. Od.' Lügengesch.n die Ortsveränderung der handelnden Pers. motivieren); berühren dabei (geogr.) Lemnos (*Ψ* 744 Bzhg. zu Thoas), Ithaka, Pylos, Elis, Kreta, Ägypten, Libyen u. Eum.' Syrie. Neben das Il.-Bild von kunstberühmten Handwerkern u. Produzenten von Luxusgütern (die ⌞*Σιδόνες*⌟ od. *Σιδόνιοι* heißen [s.dd. u. hier *Ψ* 743 ff. die Untersch. von ⌞ ⌟ = Handwerker u. *Φοίνικες* = Händler, s.o. L3; vgl *Z* 289 f.]; entspr. stammt *o* 417. 425 die *γυνὴ Φοίνισσα ἐκ Σιδῶνος πολυχάλκου*; *o* 417. 425 die *γυνὴ Φοίνισσα ἐκ Σιδῶνος πολυχάλκου*; dagg. ist Tyros im [grE nicht erwähnt; s. aber s.v. *Σάρρα*) tritt in der Od. das neg. Klischee der *Φοίνικες* = seefahrender

Händler (sc. der 'moderne' [neg.] Gegentyp zum krieger., aristokrat. *ἀθλητήρ*, s. *ϑ* 158 ff.), die bei Gelegenheit ihren Handel mit Kindesentführung od. vertragsbrüchiger Versklavung der ihnen anvertrauten Passagiere kombinieren (wobei das neg. Stereotyp durch *ν* 272, wo die *Ph.* in Od.' Lügengesch. ausnahmsweise einmal ehrlich sind, bestätigt wird; s.o. Latacz L3). Als Waren werden genannt: (*Ψ* 744) e. kostbarer Krater als *δῶρον* (s.d.) für den Handelspartner, dagg. (*ο* 415 f. mit anderer Erz.-Intention) *ἀθύρματα* 'Tand' (wozu *ο* 460 immerhin ein *χρύσεος ὅρμος* mit *ἠλέκτροισιν* gehört) als Köder, um die Frauen von der Kindesentführung abzulenken (s. noch s.vv. *Σιδόνες/ιοι* usw., sowie *Λ* 19 ff. Ag.s *θώρηξ* von *Κινύρης* aus *Κύπρος* [s.dd. Bzhg. zu Phönizien]); zur Kombination von Schiffahrt, Seeräuberei, Betrug vgl. *Θεσπρωτοί, Τάφιοι, Τηλεβόαι* u. *Τυρσηνοί*, sowie s.v. *λῃϊστῆρα;* anderers. als ideales Gegenbild (mit analog gebildetem u. metr. gleichw. VN) *Φαίηκες*, die ebf. 'reich an Erz' sind (vgl. *ο* 425 mit *η* 83 ff.; zum Topos noch *δ* 71 ff. [45 f. ≅ *η* 84 f.] Men.' Palast mit Olymp-Vgl.]) u. ebf. *ναυσικλυτοί* u. *ἀγαυοί*⁺ heißen (s. Parry, Épithète 121, Dougherty [s.o. L3]); histor. entspr. die *Ph.* Hom.s der Zeit des Dichters (s.o. Muhly L3)

Gebr.: im anonymen Pl. außer *ξ* 288; Vbd. (*ξ* 288 / *Ψ* 744, *ο* 415) *-ιξ ... ἀνήρ / -ικες ... ἄνδρες*, (*ο* 473) *-ίκων ἀνδρῶν* (vgl. *ο* 417 *γυνὴ Φοίνισσα*); Epith.: (*ο* 415, *ξ* 288 im Enjb.) *'τρῶκται/ης* (nur hier, s.o. Hölscher [L3]: 'Halunken'); vgl. im Kontext Betrugsvokabular: (*ο* 419 ff.:) *ἠπερόπευον, πολύιδρις* ([s.d.] *ο* 459), (*ξ* 288 ff.:) *ἀπατήλια εἰδώς, κάκ' ἐώργει, παρπεπιθών, ψεύδεα βουλεύσας* (dagg. *ν* 277 als ad hoc-Ausnahme *οὐδ' ἤθελον ἐξαπατῆσαι*), (*ο* 419) *-ικες πολυπαίπαλοι* (vgl. *Ψ* 743 f. die Unterscheidg. *Σιδόνες πολυδαίδαλοι* [Assonanz!] *εὖ ἤσκησαν* ' *-ικες δ' ἄγον ἄνδρες ἐπ' ... πόντον* [s.o. L3]), (*ο* 415) *-ικες* ⌞*ναυσικλυτοί*⌟ (*ν* 272) *-ικας ἀγαυούς*' (vgl. metr. gleichw. *η* 39 *Φαίηκες* ⌞ ⌟, *ν* 120⁺ *Φαίηκες ἀγαυοί*', s.d. B I 1 aβ mit Parall.)

1 Il.: als (handeltreibende) Seefahrer (nb. *Σιδόνες* = Handwerker) in der Herkunftsgesch. von Ach.s Preis-*κρητήρ* (kostbares Prestige-Obj.): *Ψ* 744 (*τίθει ταχυτῆτος ἄεθλα, ἀργύρεον κρητῆρα, κάλλει ἐνίκα*) *ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι* (vgl. *ο* 419) *εὖ ἤσκησαν.* ' *-ικες δ' ἄγον ἄνδρες ἐπ' ... πόντον* (*Λῆμνον ἐς* vel sim.? West in app.), ' *στῆσαν* (s.d. B II A 2 mit Parall. u. Leaf z.St.) *δ' ἐν λιμενέσσι, Θόαντι δὲ δῶρον* (s.d. B 1 Vorbem.) *ἔδωκαν*, zum Nebeneinander von *Σιδόνες* („craftsmen" / „when at home") u. *Φ.* („traders" / „abroad") s. Leaf, Richardson (Iliad) z.St.; vgl. (*δ* 613–619 = *ο* 113–119) Men.' silbernen *κρητήρ* (*ἔργον δ' Ἡφαίστοιο!*) von *Φαίδιμος, Σιδονίων βασιλεύς*

2 Od.: dagg. in Eum.' Herkunftsgesch. Handel mit *ἀθύρματα* ([s.d.] 'Tand', s. *ο* 460 den *χρύσεον ὅρμον* zur Ablenkung der Frauen): *ο* 415. 419 („mein Vater war König auf Syrie) *ἔνθα δὲ -ικες ναυσικλυτοὶ ἤλυθον ἄνδρες,* ' *τρῶκται, μυρί' ἄγοντες ἀθύρματα νηὶ ...* ' *ἔσκε δὲ ... γυνὴ Φοίνισσ'* (s.d.) *ἐνὶ οἴκῳ,* ' *καλή ... καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυῖα.* ' *τὴν δ' ἄρα -ικες πολυδαίδαλοι* (vgl. *Ψ* 743, Assonanz *ο* 419) *ἠπερόπευον*" (so daß sie mit ihnen die Entführung ihres Zöglings Eum. [als Verkaufsobj. 452 f. *μυρίον ὤνον ἄλφοι*] vereinbart) 473 ([455] „die *Ph.* blieben ein Jahr[!] Handel treibend auf Syrie, *ἐν νηὶ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο*, dann Eum.' Entführung: *ἐς λιμένα ἤλθομεν*) *ἔνθ' ἄρα -ίκων ἀνδρῶν ἦν ... νηῦς*" (folgt Aufbruch, Schiffahrt u. Verkauf des Kindes an Laertes auf Ithaka) – Od.' Lügengesch. an Eum.: *ξ* 288 („nach 7-jähr. Aufenthalt in Ägypten) *δὴ τότε -ιξ ἦλθεν ἀνὴρ ἀπατήλια εἰδώς,* ' *τρώκτης, ὃς δὴ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισιν ἐώργει·* ' *ὅς μ' ἄγε παρπεπιθών* (*Φοινικίην*, von wo er mich nach einem Jahr nach Libyen bringen wollte [296 *ψεύδεα βουλεύσας*], um mich zu verkaufen, doch Schiffbruch bei Kreta") – dagg. in Lügengesch. des 'Kreters' Od. (an Ath.) ad hoc-Erfindung von *Ph.* als ehrlichen Transporteuren (entspr. den Phäaken), um Od.' Hiersein zu motivieren (s. P. Grossardt, Die Trugreden in der Od. u. ihre Rezeption in der ant. Lit. [Sapheneia Bd. 2], Bern 1998, 49. 82 ff.): *ν* 272 („nach Tötung des Ortilochos wegen Streit um Troia-Beute) *ἐπὶ νῆα κιὼν -ικας ἀγαυοὺς* ' *ἐλλισσάμην καί σφιν ... ληίδα δῶκα* ([entspr. *ν* 120. 304⁺ *Φαίηκες ἀγαυοί*] u. hieß sie mich nach Pylos od. Elis bringen, was wegen widriger Winde nicht gelang [276 *ἀπώσατο ἷς ἀνέμοιο ἀεκαζομένους, οὐδ' ἤθελον ἐξαπατῆσαι!*], so daß sie mich schlafend hier auf Ithaka samt meinen Schätzen[!] absetzten [was realiter die Phäaken taten] u. *ἐς Σιδονίην* weiterfuhren") H.W. Nordheider

φοίνιος [1°] (als metr. Altern. zu *φοινός*, s. Risch § 40b:) *roi*, vom Blut in VE-Vbd. nach buk. Dih. (s. noch LSJ, Chantraine, Dict. s.v. zur Verwandtsch. mit *φόνος*) *σ* 97 *ὀστέα δ' εἴσω* ' *ἔθλασεν* (Od. dem Iros) · *αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ στόμα -ον αἷμα* (~ *Π* 159ᵉˣ. *αἵματι φοινόν*), vgl. (*Λ* 829⁺ [nach *νῆα μέλαιναν*]) *αἷμα κελαινόν*', *κελαινεφές* u. kürzeres (*K* 298⁺) *μέλαν αἷμα* (s.d. M zum metr. System); zur Sache vgl. *O* 11, *Ψ* 697, *Π* 162 H.W. Nordheider

Φοίνισσα [1°, 1ᵉ] (Fem. zum VN *Φοῖνιξ*, s.d. u. Risch § 50a) *phönikische* 1 *γυνὴ -ισσα Phönikerin, phönik. Magd* (s.u.) bei Eum.' Vater auf Syrie, mit Herkunftsbeschr. in Selbstvorstellung (*ο* 425 ff.: von *Τάφιοι ληΐστορες* nach Syrie verschleppte Kaufsklavin [*ἀνήρπαξαν*, Käufer *ἄξιον ὤνον ἔδωκε*, parall. zu Eum.' Versklavung: vgl. 452. 428 f. ~ 483 f.], *ἐκ Σιδῶνος πολυχάλκου, κούρη δ' Ἀρύβαντος ἀφνειοῖο*); mit zwiespält. Beurteilung (einers. kunstfertig, anderers. korrumpierbar [*ἠπερόπευον*⁺, *μίγη*] u. unloyal gg.über Herrschaft u. anvertrautem Kind [vgl. *ξ* 288 ff.] wie die untreuen Mägde des Od.): *ο* 417 ([403–484] Eum.' Herkunftsgesch.:) „*ἔσκε δὲ πατρὸς ἐμοῖο* (sc. König auf Syrie) ⌞*γυνὴ -ισσ'*⌟ *ἐνὶ οἴκῳ,* ' *καλή τε μεγάλη τε καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυῖα* ([≅ *ν* 289⁺, sc. Ath. in menschl. Gestalt], die entführte mich zus. mit phönik. Seefahrern" [479 f. ihr Tod mit var. 'Kriegerformel' *ἐνδούπησε πεσοῦσ' ὡς κήξ, ἰχθύσι κύρμα γενέσθαι;* weiter s.v. VN *Φοῖνιξ* B 2]); zu *ἔργ' εἰδυῖα* u. zur Vbd. ⌞ ⌟ vgl. (*Z* 289 f.) Hek.s *πέπλοι παμποίκιλοι,* ' *ἔργα γυναικῶν Σιδονίων* (= Gen.-Pl.-Deklin. zu ⌞ ⌟; sowie 'Können' noch *Γ* 128⁺ Ag.s Lesbierinnen u.a.), sowie zur Appos. (*Δ* 141 + *φοίνικι!*) *γυνὴ ... Μηονὶς ἠὲ Κάειρα*, (*Γ* 139⁺) *Τρωιάδας*, (*ω* 211) *Σικελή* (von Arbeiterinnen, Beutefrauen, Mägden; s. s.v. *γυνή* B 1 e; 4; 5 aβ, sowie 1 b: *ν* 288 f. Ath. gleich [menschl.r] *γυναικὶ ... ἔργ' εἰδυίῃ*) 2 von *γλῶσσα* (s.d. B 3) *phönik. Sprache*: Choer. fr. 6,2 p. 194 Ber. (exot. Volk in Xerxes' Heer:) *γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,* ' *γλῶσσαν μὲν -ισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες,* ' *ᾤκευν δ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι* (*αὐχμαλέοι*, s.d. zum Zush.) H.W. Nordheider

φοινίσσομαι v.l. ant. *K* 484 *φοινίσσετο* (*ἐρυθαίνετο* [q.v.] vulg.) *δ' αἵματι γαῖα*, vgl. *φορύνετο* (*χ* 21)

φοινός [1ⁱ, 1ʰ] E Etym. u. Bzhg. zum VN *Φοῖνιξ* unklar; Vermutungen über ai. u. german. Verwandtsch. bei Chantraine, Dict. s.v.; s.a. Frisk s.v., auch zur sek. (volksetym.) Vbd. mit *φόνος* (so h. Ap. 362?); zum Ganzen Bechtel, Lexil. 328 f.; Dürbeck, Farbenbez. 123 ff. – Abl.: *δαφοινός, φοινήεις, φοίνιος*, s.a. *φοῖνιξ, Φοῖνιξ*

Σχ sch. D *Π* 159: *πεφοινιγμένον ὑπὸ αἵματος. οἷον πυρρόν*

B *roi*, in Vbd. mit Blut, vgl. (als Verstärkg. bzw. metr. Altern.) *δαφοιν(ε)ός* (zum Verh. vgl. *δάσκιος – σκιερός/όεις*),

φοινήεις, φοίνιος, φοῖνιξ/ικόεις; αἱματόεις, (*P*360 f.) *αἵματι ... πορφυρέῳ* u. *ἐρεύθω, ἐρυθαίνω;* s. Wortf. s.v. ⌊*ἐρυθρός*⌋ (das nur in fester Vbd. *οἶνος, νέκταρ, χαλκός* ⌊ ⌋+) sowie s.v. *αἷμα* M (zu Epith. u. metr. System: *μέλαν, κελαινόν/ εφές* usw.); zum Ganzen Dürbeck, Farbenbez. 123 ff.; präd. + *αἵματι* von den *blutgeröteten* Leſzen der Wölfe beim Reißen der Beute: *Π* 159 (rüstende Myrmidonen *λύκοι ὡς ὠμοφάγοι, οἵ τ' ἔλαφον*) *δάπτουσιν· πᾶσιν δὲ παρήϊον αἵματι -όν* (162 *ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος*[!], vv. susp.), vgl. *αἱματόεις*+, *αἵματι φοινικόεις*+, (*σ* 97) *φοίνιον αἷμα* sowie *φοινικο-* (u. *μιλτο-*)*πάρῃος* von Schiffen — ungewöhnl.: h. Ap. 362 (sterbende Drachin *κεῖτο μέγ' ἀσθμαίνουσα*) *ἑλίσσετο, λεῖπε* (s.d. B I 1 a δ) *δὲ θυμὸν* (s.d. B 14 u. B 1 b) ' *-ὸν ἀποπνείουσ'* (vgl. einers. *Δ* 524+, *Z* 182 '*θυμὸν / δεινὸν ἀποπνείων*+, anderers. *O* 11 '*αἷμ' ἐμέων, Ψ* 697 '*αἷμα παχὺ πτύοντα*), unbefried. Vbd. *θυμὸν -όν* als Obj. zu *λεῖπε* u./o. *ἀποπν.* (von der 'roten Lebenskraft' = Blut od. [zu *φόνος*:] dem 'mordgier. Drang' der Drachin, s. Handschur, Farb- u. Glanzwörter 123; Förstel, Apollonhymnos S. 469), besser *φ.* als subst. inn. Obj. zu *ἀποπν.* (*lasciò la vita*) *esalando un soffio sanguinoso* (vgl. *δ* 446, *B* 536+ *ἡδὺ / μένεα πνείουσαν*+), so Càssola z.St. mit Disk., ähnl. West (mit Interpunkt. *θυμόν,* ' *-όν*) H. W. Nordheider

φοιτάω, φοιτέω, φοιτίζω [11i, 9o, 3H, 6h, 1e] E unknown, Chantraine, Dict. 1220 f.: perh. from **g^w^h-* and perh. denom. (both asserted anew by Hamp, ZAnt 31, 1981, 92), see *ἠεροφοῖτις*; on Myc. *a-pi-qo-to* see Ruijgh, Etudes § 314 and DMic. s.v.

F pres. stem *-ᾱ* 3, *-ῶσι(ν)* 4, *-ῶσ'* 1; *ἐ-ων* 1, *ἐ-α* 2, *-α* 5, *-ήτην* 1i (Aeol., ⌊Chantraine⌋, Gr. h. I 305 f.), *ἐ-ων* 3, *-ων* 3; *-εσκον* 1e (*-άω* > Ion. *-έω* ⌊ ⌋, Morph. hist. p. 280); *-ίζεσκε* 1h (cf. ⌊ ⌋, Gr. h. I 339 f.); *-ῶντε* 1, *-ῶντες* 2; *-ῶσαι* 1 aor. *-ήσασα* 1

M 1 disyll. **1a** [⏑̄-] *-ᾱ/ων (δ') ἔνθα καὶ ἔνθα* h. 19,8, *B* 779; *-ᾱ Ω* 533; *-ῶσ' β* 182; *-α μακρὰ βιβάς*+ *O* 686, *λ* 539; *-α E* 595, *I* 10, *N* 760; *-ων* (... *ἄλλοθεν ἄλλος*) *κ* 119, *ξ* 355 **1b** [-⏑̄] *-ᾱ* h. 19,3 **2** trisyll. **2a** [⏑̆-] *οἱ δ(ὲ) ... ἀϊόντες* ⌊*ἐ-ων ἄλλοθεν ἄλλος*⌋ *ι* 401, *ω* 415, ⌊ ⌋ *λ* 42; '*Ατρεΐδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐ-α Γ* 449, *E* 528; *ἐ-ων μ* 420 **2b** [-⏑̆] *-ῶσι(ν)* (*κατὰ σκιοέντας ἐναύλους*) Op. 103. 535, h. Ven. 124; *-εσκον* Asius fr. 13,1 p. 91 Dav.; *-ῶντε Ξ* 296 [-⏑̆] *-ῶντες* Op. 125 = 255 **2c** [⏑̄-⏑̄] *-ῶσιν* h. Merc. 205; *-ῶσαι* h. 19,20 [⏑̄-⏑̄] *-ήτην M* 266 **3** quadrisyll. [⏑̄-⏑̆] *-ήσασα Y* 6 [⏑̄-⏑̆] *-ίζεσκε καθ' ὑλεέντας ἐναύλους* h. 26,8 stem in longo exc. 1b, 2b; none at VE where uncontracted forms impossible

Σχ sch. D *B* 779: ⌊*περιήρχ*⌋*οντο, Γ* 449: *ἐνθουσιαστικῶς* ⌊ ⌋*ετο, E* 528: *ἐπορεύετο,* 595: *ἀνεστρέφετο, I* 10: *παρεγένετο* (sim. *Y* 6, *β* 182, *κ* 119). *περιήει* (sim. *ι* 401, *μ* 420), *Ω* 533: *ἐπιπορεύεται. ἐπέρχεται*

B of repeating motion on same or different but similar tracks: often *roam, range, rove, wander over, move here and there, to and fro, back and forth,* pres. stem exc. *Y* 6 (aor.); intentional, goal-oriented (incl. *Ω* 533), usu. in some kind of search (in wide sense); *φ.* takes a middle position betw. often nearly synon. used *οἰχνέω, οἴχομαι, πωλέομαι* (destination certitude, cf. esp. 2 below) and *ἀλάομαι* (pej.: aimless, haphazard, capricious), see wdfld. below; mainly motion on foot, *Ω* 533 prob. by many means, *β* 182 flying birds, similarly *Y* 6 Themis, unclear Op. 103 sicknesses, 125 = 255 divine guardians; repetition and diversity sometimes adverbially re-enforced (cf. *οἰχνέω, οἴχομαι* B I 2 b. c): *ἄλλοθεν ι* 401, *κ* 119, *λ* 42, *ω* 415, *ἄλλοτε E* 595, h. 19,8, cf. *O* 686, *ἔνθα καὶ ἔνθα B* 779, h. 19,8 (also v.l. *λ* 42), *πάντῃ Y* 6, Op. 125 = 255, *πάντοσε M* 226; other adverb(ial)s: *αὖτως* Asius fr. 13,1 p. 91 Dav., *τότε* h. 19,20, 26,8, cf. adjs. *αὐτόματοι* Op. 103, *γηθοσύνη λ* 539; w. comit./instr. *ἰαχῇ λ* 42, *μυχμῷ τε στοναχῇ τε ω* 415, *σιγῇ* Op. 103; w. temp. *ὄφρα μ* 420, final *εἴ που Γ* 449, *N* 760, *ὅπως* Asius fr. 13,1; of 30 instances none absol.: 22× w. prep. phrase (double *E* 595, Op. 103 temp., h. Ven. 124, h. 19,3. 20), preps.: *ἄμυδις* h. 19,3, *ἀνά* 4×, *διά* 3×, *εἰς* 2×, *ἐπί* 6× (cf. *Ω* 533), *κατά* 4×, *ὄπι*⌊*σθε E* 595⌋, *περί λ* 42, *πρό*⌊ ⌋, *σύν* h. 19,20, *ὑπό β* 182; 21× w. ptc. (double *I* 10, *M* 266, *κ* 119): *ἀϊόντες ι* 401, *κ* 119, *ω* 415; *ἀλευόμενοι* Op. 535, h. Merc. 205; *βεβολημένος ἧτορ I* 10; *μακρὰ βιβάς*+ *O* 686, *λ* 539; *διζήμενος N* 760; *ἐοικώς*+ w. dat. *Γ* 449, *κ* 119; *ἐσσάμενοι* Op. 125 = 255; *ἐφελκόμενος* h. 19,8; *κελευτιόωντε M* 266; *κελεύων E* 528, *I* 10; *μεμαότες* h. Merc. 205; *ὀτρύνοντες M* 266; *πεπυκασμένος*+ w. dat. h. 26,8, Asius fr. 13,1; *ποθέοντες B* 779; *στενάχοντες ξ* 355; *τετιμένος Ω* 533; *φέρουσαι* Op. 103; in comparisons: *Γ* 449 *ἐοικώς, Ξ* 296 *οἷον ὅτε, O* 686 *ὥς* simile, *κ* 119 *ἐοικότες*, Op. 535 *ὕψελοι*; dir. sp. *Ω* 533, *β* 182, h. Merc. 205, h. Ven. 124 (in 1 a), Od.'s tales *λ* 539, *μ* 420, *ξ* 355 (1 b), *ι* 401, *κ* 119, *λ* 42 (2). — W d f l d.: *ἀλάομαι* (⌊see below, *Ω* 533, Op. 103, h. Merc. 205 in 1 a; *N* 760 in 1 b, *λ* 42 in 2), *βαίνω* (wdfld.), *δινεύω, οἰχνέω / οἴχομαι* (⌊ ⌋ *E* 528, *M* 266, *O* 686, *ω* 415 [and v.l. *λ* 539] in 1 b), *πέτομαι, πωλέομαι* (⌊ ⌋ h. 19,20 in 1 a), *στρέφομαι, στρωφάομαι*; Kurz, Menschl. Bewegung 136 **1** segmented, from one place to another **1a** characteristic, habitual (*πολλοί*+ *β* 182, h. Merc. 205, h. Ven. 124), pres. (pl. exc. *Ω* 533, h. 19,3. 8) and *-ίζεσκε* (h. 26,8); all instances exc. Op. 535 w. some ref. or connection w. the divine / supernatural *Ω* 533 (Ach. to Priam:) „*ᾧ δέ κε τῶν λυγρῶν δώῃ* (Zeus), *λωβητὸν ἔθηκε,* ' *καί ἑ κακὴ βούβρωσις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,* ' *-ᾱ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν*", cf. *Z* 201 (*ἀλᾶτο*) h. Merc. 205 (old man to Ap.:) „*πολλοὶ γὰρ ὁδὸν πρήσσουσιν ὁδῖται,* ' *τῶν οἱ μὲν κακὰ πολλὰ μεμαότες, οἱ δὲ μάλ' ἐσθλὰ* ' *-ῶσιν· χαλεπὸν δὲ δαήμεναί ἐστιν ἕκαστον*", cf. *γ* 73 = *ι* 254 = h. Ap. 454 (*ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἦ μαψιδίως ἀλάλησθαι κτλ.*) Op. 535 *τότε δὴ τρίποδι βροτοὶ ἶσοι,* ' *οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται·* ' *τῷ ἴκελοι -ῶσιν, ἀλευόμενοι νίφα λευκήν* beasts, birds: h. Ven. 124 (Aphr.-maid to Anch.:) „*πολλὰ δ' ἔπ' ἤγαγεν* (Hermes) *ἔργα ... ἀνθρώπων,* ' *πολλὴν δ' ἄκληρόν τε καὶ ἄκτιτον, ἣν διὰ θῆρες* ' *ὠμοφάγοι -ῶσι κατὰ σκιόεντας ἐναύλους*" *prowl* (cf. *Γ* 449 in 1 b) *β* 182 (Eurym. to Halith.:) „*ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.* ' *ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* ' *-ῶσ'* (vulg. P. Bingen 5, v.l. *ποτῶντ'* [*πωτῶντ'* Buttmann]), *οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι*" *cruise, glide* nature gods: h. 19,3 (Pan) *ὅς τ' ἀνὰ πίση* ' ... *ἄμυδις -ᾱ χορεύθεσι νύμφαις,* ' *αἵ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης στείβουσι κάρηνα* ' *Πᾶν' ἀνακεκλόμεναι* 8 *ὃς πάντα λόφον ... λέλογχε* ' *καὶ κορυφὰς ὀρέων καὶ πετρήεντα κέλευθα.* ' *-ᾱ δ'* ⌊*ἔνθα καὶ ἔνθα*⌋ *διὰ ῥωπήϊα πυκνά,* ' *ἄλλοτε μὲν ῥείθροισιν ἐφελκόμενος ...* ' *ἄλλοτε δ' αὖ πέτρῃσιν ἐν ἠλιβάτοισι διοιχνεῖ* 20 *σὺν δέ σφιν τότε νύμφαι ... λιγύμολποι* ' *-ῶσαι πυκνὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ ...* ' *μέλπονται, κορυφὴν δὲ περιστένει οὔρεος ἠχώ·* ' *δαίμων δ'* ⌊ ⌋ *χορῶν τοτὲ δ' ἐς μέσον ἕρπων,* ' *πυκνὰ ποσὶν διέπει,* cf. h. Ven. 80 (*πωλεῖτ'* ⌊ ⌋); „Pans Sprunghaftigkeit spiegelt sich bis in die Satzkonstruktion hinein wider" (D. Fröder, D. dichter. Form der Hom. Hymnen, Zürich-New York 1994 [Spudasmata 53], 312 n.3) 26,8 *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόνδε* (Dion.) *θεαὶ ... ἔθρεψαν,* ' *δὴ τότε -ίζεσκε καθ' ὑλήεντας ἐναύλους* ' ... *αἱ δ' ἅμ' ἕποντο* ' *νύμφαι, ὁ δ' ἐξηγεῖτο* sicknesses, divine guardians: Op. 103 (from Pandora's jar) *μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται* ' ... ' *νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ'*

ἡμέρῃ, αἱ δ' ἐπὶ νυκτὶ ' αὐτόματοι -ῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι ' σιγῇ 255 (*Ζηνὸς φύλακες*) *οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα ' ἠέρα ἐσσάμενοι, πάντῃ -ῶντες ἐπ' αἶαν* = 125 (vv. 124 f. susp.) **1 b** a particular event (sg. exc. dual *M* 266, *Ξ* 296, pl. *B* 779, *ξ* 355, 1[e]; w. *κελεύω/τιόω* *E* 528, *I* 10, *O* 686) *B* 779 *οἱ* (Myrm.) *δ' ἀρχὸν* (Ach.) *ἀρηΐφιλον ποθέοντες ' -ων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν οὐδὲ μάχοντο* *Γ* 449 *κατεύνασθεν* (Hel. and Alex.) *λεχέεσσιν, ' Ἀτρεΐδης* ⌞*δ' ἀν' ὅμιλον ἐ-α*⌟ *θηρὶ ἐοικώς, ' εἴ που ἐσαθρήσειεν Ἀλέξανδρον prowled* (cf. h. Ven. 124 in 1 a) other battle instances: *E* 528 *Τρῶας μένον ἔμπεδον οὐδὲ φέβοντο. ' Ἀτρεΐδης* (Ag.) ⌞ ⌟ *πολλὰ κελεύων*, cf. *P* 356 (*ἐπῴχετο*) *M* 266 *ἀμφοτέρω δ' Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων ' πάντοσε -ήτην μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν. ' ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι ' νείκεον*, cf. *Π* 496 = 533 = *E* 508[in.] (*ἐποιχόμενος*) *O* 686 (like a trick-rider) *θρῴσκων ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον ἀμείβεται, οἱ* (horses) *δὲ πέτονται ' ὦς Αἴας ἐπὶ πολλὰ θοάων ἴκρια νηῶν ' -α μακρὰ βιβάς, φωνὴ δέ οἱ αἰθέρ' ἵκανεν, ' αἰεὶ δὲ ... βοόων Δαναοῖσι κέλευε ' ... ἀμυνέμεν* (~ 676 *ἐπῴχετο*) *E* 595 *Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα, ' -α δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθε* *Ξ* 296 *ὡς δ' ἴδεν* (Zeus Hera), *ὦς μιν ἔρως πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν, ' οἷον ὅτε πρῶτόν περ ἐμισγέσθην φιλότητι ' εἰς εὐνὴν -ῶντε, φίλους λήθοντε τοκῆας*, over three centuries? see Janko, Iliad ad l. w. ref. to summons to council: *I* 10 *Ἀτρεΐδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ ' -α κηρύκεσσι ... κελεύων ' κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον ' ... αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι ποτεῖτο searched out* *N* 760 *αὐτὰρ ὁ* (Hektor) *Δηΐφοβόν τε βίην θ' Ἑλένοιο ... ' Ἀσιάδην τ' Ἀδάμαντα καὶ Ἄσιον ... ' -α ἀνὰ προμάχους διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι* (see 740 ff.), cf. *K* 141 (*ἀλᾶσθε*) *Y* 6 *ἡ* (Themis) *δ' ἄρα πάντῃ ' -ήσασα κέλευσε Διὸς πρὸς δῶμα νέεσθαι. ' οὔτέ τις οὖν ποταμῶν ἀπέην* (*οὔτ' ἄρα νυμφάων*) under emotion: *λ* 539 *ὦς ἐφάμην, ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο ' -α* (v.l. *ᾤχετο*) *μακρὰ βιβᾶσα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, ' γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι strode about* *μ* 420 (*περὶ νῆα*) *κύμασιν ἐμφορέοντο* (my companions), *θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον. ' αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐ-ων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους ' λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα* other instances: *ξ* 355 (having escaped) *κείμην πεπτηώς. οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες ' -ων· ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι ' μαίεσθαι προτέρω, τοὶ μὲν πάλιν αὖτις ἔβαινον ' νηὸς ἔπι prowled about* Asius fr. 13,1 p. 91 Dav. (p. 130 Ber.) *οἱ δ' αὖτως -εσκον ὅπως πλοκάμους κτενίσαιντο ' εἰς Ἥρας τέμενος, πεπυκασμένοι εἵμασι καλοῖς. ' χιονέοισι χιτῶσι πέδον χθονὸς εὐρέος εἶχον*, partly rel. to 1 a **2** focused, centered *converged, convened, gathered* in mass ⌞*ἄλλοθεν ἄλλος*⌟, esp. in coll. reaction (*ἀϊόντες, μυρίοι, πολλοί*) to a call for aid (*βοή*), cf. Schulze, Kl. Schr. 187; only pl. 4[e] (tales exc. *ω* 415) *ι* 401 *αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἵ ῥά μιν ἀμφὶς ' ᾤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας. ' οἱ δὲ βοῆς ἀϊόντες ἐ-ων* ⌞ ⌟ *' ἱστάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅττι ἑ κήδοι* *κ* 119 *αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀϊόντες ' -ων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες* ⌞ ⌟ *' μυρίοι* *λ* 42 *πολλοὶ δ' οὐτάμενοι ... ἐγχείῃσιν, ' ἄνδρες ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες· ' οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐ-ων* ⌞ ⌟ *' θεσπεσίῃ ἰαχῇ*, cf. *δ* 368 (*ἀλώμενοι*) *ω* 415 *ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ ' μνηστήρων ... θάνατον ... ἐνέπουσα. ' οἱ δ' ἄρ' ὁμῶς ἀϊόντες ἐ-ων* ⌞ ⌟ (v.l. *ἔνθα καὶ ἔνθα*) *' μυχμῷ τε στοναχῇ τε δόμων προπάροιθ' Ὀδυσῆος, ' ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον καὶ θάπτον ἕκαστοι*

D Sc. 212 codd.; v.l. Hes. fr. 62,2 (*-ασκε*) W. Beck

φολίς [1[e]] *Schuppe(nhaut)*, wohl e. Drachens, zu *φελλός* 'Kork' Pan. fr. dub. 32,1 Matthews *φολὶς δ' ἀπέλαμπε φαεινή, ' ἄλλοτε μὲν κυανοῦ, τότε δ' ἄνθεσιν εἴσατο χαλκοῦ* = Pan. fr. dub. 2,1 p. 128 Dav., vgl. F. Fischer, Über techn. Metaph. n im Gr., Diss. Straubing 1900, 51 G. Markwald

φολκός [1[i]] hapax **E** unbek. **Σχ** sch. min. P.Oxy. 3832 zu *B* 217: *-ος·*] *στραβος*, P.Oxy. 4632 zu *B* 217: *-ος·* [...]*νους του*[*ς*, sch. D *B* 217: *-ός· τὰς ὄψεις διάστροφος, ὅ ἐστιν στραβός*

L [1]E. R. Lowry, Thersites, New York-London 1991, 107–117; [2]Ogden, JHS 114, 1994, 98 m. A. 86; [3]Maiullari, QUCC 74,2, 2003, 52 ff.; [4]Simms, AJPh 126, 2005, 37

B uns., oft als *krummbeinig* gedeutet (vgl. L[4]), aber auch als *schielend*, vgl. *Σχ*; L[1]; L[3] (m. Zeichnungen); lt. L[2] *stotternd* *B* 217 *αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ* (Thers.) *ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε· ' -ὸς* (*φορκός* v.l.) *ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα κτλ.*, s. Leaf; Kirk, Iliad z. St.: 'krummbeinig'; Basler Komm. z. St.: „viell. allg. 'krumm, schief'" (m. Lit.) G. Markwald

φονεύς [1[i], 1[o]] **B** (*πεφνεῖν/θείνω:*) *wer einen anderen gewaltsam zu Tode bringt, Mörder*, in der Rede des Ach. von Hektor, der Patr. im krieger. Kampf getötet hat, in der des Eupeithes von Od. u. seinen Helfern bei der Ermordung der Freier; an beiden Stt. dir. R. im Kontext von Rache *Σ* 335 (Ach. im Selbstgespräch zu Patr.:) *„οὔ σε πρὶν κτεριῶ, πρίν γ' Ἕκτορος ἐνθάδ' ἐνεῖκαι ' τεύχεα καὶ κεφαλήν, μεγαθύμου σοῖο -ῆος"* *ω* 434 (Eupeithes:) *„λώβη γὰρ τάδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι, ' εἰ δὴ μὴ παίδων τε κασιγνήτων τε -ῆας ' τεισόμεθ'"*

D v.l. *I* 632, s. *ποινή* B 1 b; Pisand. fr. spur. p. 135 Dav. (= fr. 10 p. 252 Ki.) M. Schmidt

φονή [2[i]] **Σχ** sch. D *K* 521: *-ῆσιν· τοῖς τόποις ἐν οἷς ἔκειντο οἱ νεκροί*, *O* 633: *ἕλικος βοὸς ἀμφὶ -ῆσιν· περὶ ἀνῃρημένης βοός. ἢ ὑπέρ τοῦ μὴ ἀναιρεθῆναι*

B (wie *φόνος* als nom. act. u. als nom. rei actae zu *πεφνεῖν/θείνω*) das *Morden*, das *Gemetzel*, u. *der Ort des Gemetzels* *O* 633 (Gl.) *νομεὺς οὔ πω σάφα εἰδὼς ' θηρὶ μαχέσσασθαι ἕλικος βοὸς ἀμφὶ -ῆσιν wenn das Raubtier ein Rind reißt* *K* 521 *ἴδε* (Hippokoon) *χῶρον ἐρῆμον, ὅθ' ἕστασαν ὠκέες ἵπποι, ' ἄνδράς τ' ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι -ῆσιν* (*-ονοισι* v.l. Pap.) *noch zuckend an dem schrecklichen Ort ihrer Ermordung*, vgl. *φόνος* B 1 d (*ἀργαλ.* wäre als Beiwort für „Blut" gänzlich unpassend) M. Schmidt

φόνος, Φόνος [22[i], 26[o], 3[H]] **E** zu *πεφνεῖν / θείνω* s. *θείνω*, dort auch Abl.

F *-ος* 8, *-ου* 5, *-οιο* 6, *-ῳ* 3, *-ον* 27, *-οι* 1, *-ους* 1

M **1** zweis. **1 a** (Typ ⏑–) [⏑⏓] *-ος* *T* 214; *-ον* Sc. 17 [⏑⏓] *-ος τ' Ἀνδροκτασίῃ τε* Sc. 155; *-ος υ* 246; *-ῳ* *Π* 647; *-ον τ* 2 = 52 [⏑⏓] ⌞*-ον καὶ κῆρα*⌟ *φέροντες / φέρουσαι* *B* 352 = *θ* 513 ≅ *δ* 273 / *Γ* 6; ⌞ ⌟ *φυτεύει/σω* *β* 165, *ρ* 82; ⌞ ⌟ *E* 652 = *Λ* 443; *-οι τ' ἀνδροκτασίαι τε* *λ* 612 ≅ Th. 228 (*-ους*); *-ος/-ον καί* *φ* 24 / *Ξ* 140, *Φ* 134; *-ος* *χ* 11; *-ου* *π* 234, *ψ* 137; *-ον* *N* 783, *P* 757, *χ* 380 **1 b** (Typ ⏑⏑) ⏓[⏑⏑] *-ου* *χ* 376; *-ον* *K* 298 ⏓[⏑⏑] *-ον αἰπύν* *δ* 843, *π* 379; *-ον υἷος* *O* 116 ⏓[⏑⏑] *-ον ἔμμεναι / -ος ἔσσεται* *Π* 144 = *T* 391 / *λ* 444; *-ῳ* *λ* 416; *-ον* *Π* 162, *β* 325 ⏓[⏑⏑] *-ος υἷϊ* *δ* 771; *-ος* *Σ* 133; *-ῳ* *Ω* 610; *-ον* *λ* 430, *ω* 470 ⏓[⏑⏑] *ἀέθλια καὶ -ου ἀρχήν* *φ* 4, *ω* 169; *-ον αἰπύν* *P* 365 **2** dreis. [⏑⏓×] *παύσειε -οιο* *Φ* 137. 249; *λήξαιμι / λῆξαν δὲ -οιο* *χ* 63, *Z* 107; *κασιγνήτοιο / κασιγνήτων τε -οιο* *I* 567, *ω* 484

Σχ sch. D *B* 352: *-ον καὶ κῆρα· θανατηφόρον εἱμαρμένην*, *Γ* 6: *-ον καὶ κῆρα φέρουσαι· θάνατον ἐπιφέρουσαι*

L [1]Chantraine, Sprache 1, 1946, 143–9; [2]Tagliaferro, Sangue: Area lexicale nell' Epica greca arcaica, in: Sangue e antropologia biblica, Rom 1982, 173–221; [3]C. Watkins, How to kill a Dragon. Aspects of Indo-European Poetics, New York & Oxford 1995, 488 ff.; [4]Neal, CPh 101, 2006, 15–33

B *das Totschlagen, Morden, der Totschlag, Mord, das Massaker, Gemetzel, Stätte des Totschlagens, Mordens* — *φ.* akzentuiert das (auch kriegerische) gewaltsame Töten, und ist, wie z.B. dt. 'Ermordung', sowohl (überwiegend) nom. act. als auch nom. rei actae; in der akt. Bed. kann *φ.* auch i.S.v. 'Ursache, Veranlassung des Todes' einer Sache (Waffe) od. berühmten Pferden zugesprochen werden (als Präd.nom. zu *μελίην* [*Π* 144 = *Τ* 391] u. zu *αἵ* [die Pferde *φ* 24] in 1 a); die pass. Bed. wird erweitert zur lokalen Bez. des *Gemetzels* als Stätte des Mordens (*Κ* 298, *Ω* 610, *χ* 376, cf. *λ* 416 — alle in 1 d; vgl. *φονή Κ* 521), u. sing. (wahrsch.) Bez. des Gegenstandes des Mordens, nämlich eines von Wölfen erlegten u. gefressenen Hirsches (*Π* 162 in 1 c). Nirgendwo ist die Annahme einer Bed. 'Blut' notwendig (s. zu *Π* 162 u. zu *Κ* 298). Obwohl i.d.R. von beabsichtigtem Töten die Rede ist, wird 'Mord' nicht von 'Totschlag' unterschieden (s. *ποινή* B 1 b). Gelegentlich dient *φ.* mit einer Form von *εἶναι* od. anderen intrans. Verben als periphrastische Umschreibung von (nicht gebräuchlichen) Formen des Verbs *πεφνεῖν* (z.B. *Ε* 652, *λ* 444, s. L[3]); *φ.* steht mit attr. Gen. der Pers., die getötet wird, wurde, werden soll: *ἀνδρῶν λ* 416, *κασιγνήτοιο Ι* 567, *κασιγνήτων* Sc. 17, *παιδός ω* 470, *παίδων τε κασιγνήτων τε ω* 484, *υἷος Ο* 116, *Ἀχαιῶν Ξ* 140, *Πατρόκλου/οιο Π* 647, *Φ* 134, *Τηλεμάχοιο υ* 246; zum Dat. *δυσμενέεσσι* (*π* 234) s. z.St. (in 1 d); *φ.* steht in zweigliedr. pleonast. Ausdrücken mit *κῆρ* (s. 1 c), *μοῖρα φ* 24, *φύζα Ξ* 140, vgl. auch *λοιγόν Φ* 134, in drei- od. mehrgliedr. *Τ* 214 (*-ος τε καὶ αἷμα καὶ ἀργαλέος στόνος ἀνδρῶν*), *Κ* 298 (*ἄμ -ον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα*); vgl. *λ* 612 u. Sc. 155 (in II). Beiw.: *αἰπύς*. — Wortf.: s. *θάνατος* u. (für die Periphrase des Verbums) *θείνω*

I 1 Sg. **1 a** *φ.* als Subj. (*υ* 246 Appos. zu Subj.) zu intrans. Verben *Π* 144 (die Lanze allein konnte Patr. nicht heben) *μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων ' Πηλίου ἐκ κορυφῆς, -ον ἔμμεναι ἡρώεσσιν* = *Τ* 391 *Σ* 133 (Zeus: „Hektor trägt jetzt voller Stolz die Rüstung Ach.s) *οὐδέ ἔ φημι ' δηρὸν ἐπαγλαϊεῖσθαι, ἐπεὶ -ος ἐγγύθεν αὐτῷ*" *Τ* 214 (Ach.:) „*τό μοι οὔ τι μετὰ φρεσὶ ταῦτα μέμηλεν, ' ἀλλὰ -ος* (*πόνος* v.l.) *τε καὶ αἷμα καὶ ἀργαλέος στόνος ἀνδρῶν*" *λ* 444 (Ag. im Hades:) „*ἀλλ' οὐ σοί γ', 'Οδυσεῦ, -ος ἔσσεται ἔκ γε γυναικός*" *du wirst nicht erschlagen werden von deiner Frau υ* 246 (Amphin.:) „*οὐχ ἥμιν συνθεύσεται ἥδε γε βουλή, ' Τηλεμάχοιο -ος· ἀλλὰ μνησώμεθα δαιτός*", vgl. V. 241 *θάνατόν τε μόρον φ* 24 *αἵ* (die Pferde) *δή οἱ καὶ ἔπειτα -ος καὶ μοῖρα γένοντο zum Anlass seiner Ermordung* (durch Her.), vgl. V. 27 *κατέκτανεν χ* 11 *δὴ μετὰ χερσὶν ἐνώμα* (Antin., einen Becher), ' *ὄφρα πίοι οἴνοιό· -ος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ ' μέμβλετο*, vgl. V. 14 *θάνατόν τε ... καὶ κῆρα* **1 b** *φ.* als Gen.-Objekt, stets *-οιο* u. am VE (s. M [⏑̯×]), vgl. auch *ω* 484 in 1 e **1 b α** gen. part.: *Ζ* 107 *'Αργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ -οιο* (*πόνοιο* v.l. Pap. 270) *χ* 63 (Od.:) „*οὐδέ κεν ὧς ἔτι χεῖρας ἐμὰς λήξαιμι -οιο, ' πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτεῖσαι*", s. *λήγω* B 4 b *Φ* 137 *ὥρμηνεν δ'* (der Flußgott) *ἀνὰ θυμόν, ὅπως ⟨παύσειε* (sc. den Ach.) *-οιο* (*πόνοιο* v.l.)⟩ 249 *ὤρτο δ'* (der Flußgott) *ἐπ' αὐτῷ* (= Ach.) ' *ἀκροκελαινιόων, ἵνα μιν* ⟨ ⟩ **1 b β** gen. causae: *Ι* 567 *θεοῖσι ' πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο* (Meleagros' M.) *κασιγνήτοιο -οιο tief gekränkt u. traurig über den Tod / die Tötung des Bruders* **1 c** *φ.* als Akk.-Obj. (bzw. Subj. zu Pass.) *Β* 352 *'Αργεῖοι ⟨Τρώεσσι -ον καὶ κῆρα φέροντες⟩* = *θ* 513 *δ* 273 (Men.:) „*ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι ' 'Αργείων,* ⟨ ⟩" *Γ* 6 (Gl., *ὄρνιθες ὥς, αἵ*) *ἀνδράσι Πυγμαίοισι ⟨-ον καὶ κῆρα⟩ φέρουσαι Ρ* 757 *κίρκον, ὅ τε σμικρῇσι -ον φέρει ὀρνίθεσσιν β* 165 (Halith.:) „*που ἤδη ' ἐγγὺς ἐὼν τοίσδεσσι* ⟨ ⟩ *φυτεύει* (Od.), ' *πάντεσσιν*" ~ *ρ* 82 (Tel.) *λ* 430 (Ag.s Schatten:) "*ἐμήσατο ἔργον ἀεικές, ' κουριδίῳ τεύξασα πόσει -ον* " *δ* 771 (Freier zu sich:) „*ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια ' ἀρτύει, οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ -ος υἷϊ τέτυκται*" *Ε* 652 (Sarp.:) „*σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ* ⟨ ⟩ *μέλαιναν ' ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα*" = *Λ* 443 (*ἥματι τῷδ' ἔσσεσθαι*, Od.) *β* 325 *ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων· ' „ἦ μάλα Τηλέμαχος -ον ἥμιν μερμηρίζει*" *τ* 2 *μνηστήρεσσι -ον σὺν 'Αθήνῃ μερμηρίζων* (Od.) = 52 *π* 379 (Antin.:) „*οἱ* (= Tel.) *-ον αἰπὺν ἐράπτομεν οὐδ' ἐκίχημεν*" *δ* 843 (*μνηστῆρες*) *Τηλεμάχῳ ⟨-ον αἰπὺν⟩ ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες Ν* 783 (Alex.:) „*οἴω Δηΐφοβός τε βίη θ' Ἑλένοιο ἄνακτος ' οἴχεσθον, μακρῇσι τετυμμένω ἐγχείῃσιν ' ἀμφοτέρω κατὰ χεῖρα· -ον δ' ἤμυνε Κρονίων*" *Ρ* 365 *μέμνητο γὰρ αἰεὶ ' ἀλλήλοις ἀν' ὅμιλον ἀλεξέμεναι* ⟨ ⟩ *Ο* 116 (Ares:) „*μὴ νῦν μοι νεμεσήσετ', 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες, ' τείσασθαι -ον υἷος ἰόντ' ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν*" *Φ* 134 (Ach.:) „*καὶ ὧς ὀλέεσθε κακὸν μόρον, εἰς ὅ κε πάντες ' τείσετε Πατρόκλοιο -ον καὶ λοιγὸν 'Αχαιῶν*" *ω* 470 *φῆ* (Eupeithes) *δ' ὅ γε τείσεσθαι παιδὸς -ον, οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν ' ἂψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν* Sc. 17 *πρίν γε -ον τείσαιτο* (Amphitryon) *κασιγνήτων μεγαθύμων ' ἧς ἀλόχου, μαλερῷ δὲ καταφλέξαι πυρὶ κώμας ' ἀνδρῶν ἡρώων Ταφίων ἰδὲ Τηλεβοάων Ξ* 140 (Pos.:) „*γηθεῖ ἐνὶ στήθεσσι, -ον καὶ φύζαν 'Αχαιῶν ' δερκομένῳ* (Ach.) *χ* 380 *ἐζέσθην* (Tel., Medon) *δ' ἄρα τώ γε Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμόν, ' πάντοσε παπταίνοντε, -ον ποτιδεγμένω αἰεί Π* 162 *καί τ' ἀγεληδὸν ἴασιν* (Wölfe) *ἀπὸ κρήνης μελανύδρου ' λάψοντες γλώσσῃσιν ἀραιῇσιν μέλαν ὕδωρ ' ἄκρον, ἐρευγόμενοι -ον αἵματος, auspeiend den blutigen Mord* (Voß), *φ.* ist der von den Wölfen getötete u. verschlungene Hirsch (V. 158), wegen *αἵματος* (gen. materiae *voll Blut*) kann *φ.* nicht selbst 'Blut' bedeuten **1 d** *φ.* abhängig von Präpos. *Π* 647 *κατ' αὐτοὺς αἰὲν ὄρα* (Zeus) *καὶ φράζετο θυμῷ, ' πολλὰ μάλ' ἀμφὶ -φ Πατρόκλου μερμηρίζων π* 234 (Od.:) „*νῦν αὖ δεῦρ' ἱκόμην ὑποθημοσύνῃσιν 'Αθήνης, ' ὄφρα κε δυσμενέεσσι -ου πέρι βουλεύσωμεν*" (zum Dativ *δυσμενέεσσι* s. Hoekstra, Odyssey z.St.) *Κ* 298 *βάν ῥ' ἴμεν ὧς τε λέοντε δύω διὰ νύκτα μέλαιναν ' ἂμ -ον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα Haufen von Erschlagenen* (Porzig, Satzinhalte 253), die Bed. 'Blut' scheidet wegen des folgenden *αἷμα* aus, s. auch Vorbem. zu mehrgliedr. Ausdr. *Ω* 610 *δοιώ περ ἐόντ'* (= Ap. u. Art.) *ἀπὸ πάντας* (Kinder der Niobe) *ὄλεσσαν. ' οἱ μὲν ἄρ' ἐνῆμαρ κέατ' ἐν -φ, οὐδέ τις ἦεν ' κατθάψαι*, nicht 'in ihrem Blut', sondern *ἐν τῷ τόπῳ, οὗ ἐφονεύθησαν* (schol. *Ω* 610) *χ* 376 (Od.:) „*ἐξελθόντες μεγάρων ἕζεσθε θύραζε ' ἐκ -ου εἰς αὐλήν, σύ* (Tel.) *τε καὶ πολύφημος ἀοιδός*" *λ* 416 (Ag.' Schatten:) „*ἤδη μὲν πολέων -φ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας, ' μουνὰξ κτεινομένων καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ· ' ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ*" **1 e** gen. attr. (nur Od.): *ω* 484 (Zeus:) „*ὅρκια πιστὰ ταμόντες ὁ μὲν βασιλευέτω* (Od.) *αἰεί, ' ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε -οιο ' ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων*" *ψ* 137 (Od.:) „*μὴ πρόσθε κλέος εὐρὺ -ου κατὰ ἄστυ γένηται ' ἀνδρῶν μνηστήρων, πρίν γ' ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω ' ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον*" *ω* 169 (Amphim.:) „*αὐτὰρ ὁ* (Od.) *ἣν ἄλοχον πολυκερδείῃσιν ἄνωγε ' τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον, ' ἡμῖν αἰνομόροισιν ⟨ἀέθλια καὶ -ου ἀρχήν⟩*" *φ* 4 (Ath. legt Pen. in den Sinn) *τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον ' ἐν μεγάροισ' 'Οδυσῆος,* ⟨ ⟩ hier entweder Kommentar des Erzählers od. im Plan der Ath. (vgl. de Jong,

Narr. Comm. Od. 505) 2 Pl. λ612 χρύσεος ἦν τελαμών (des Her.), ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο, ' ἄρκτοι τ' ἀγρότεροί τε σύες χαροποί τε λέοντες, ' ὑσμῖναί τε μάχαι τε -οι τ' ἀνδροκτασίαι τε II Personifikation Th.228 αὐτὰρ Ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα ' Λήθην τε Λιμόν τε καὶ Ἄλγεα δακρυόεντα ' Ὑσμίνας τε Μάχας τε Φόνους τ' Ἀνδροκτασίας τε ' Νείκεά τε Ψεύδεά τε Λόγους τ' Ἀμφιλλογίας τε ' Δυσνομίην τ' Ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλῃσιν Sc.155 ἐν δὲ Προΐωξίς τε Παλίωξίς τε τέτυκτο, ' ἐν δ' Ὄμαδός τε Φόνος τ' Ἀνδροκτασίη τε δεδήει

D vv.ll.: *B*420, *Δ*456, *Φ*525 (für *πόνος*), *λ*439, *μ*117; Zusatzvers *B*794a (≅ 352) M.Schmidt

φοξός [1ⁱ] E uns.; vgl. L^{1,3,5} Σχ sch. min. P.Oxy 4632,10 zu *B*219: *-ος·* [, sch. D *B*219: *-ος· ὀξυκέφαλος*

L [1]Stang, SO 23, 1944, 46; [2]Kretschmer, Gl. 33, 1954, 14 A.1 a.E.; [3]van Windekens, SMEA 2, 1967, 112f.; [4]E. R. Lowry, Thersites, New York-London 1991, 157– 161; [5]Skoda, REG 104, 1991, 384f.; [6]Maiullari, QUCC 74,2, 2003, 52ff.; [7]Simms, AJPh 126, 2005, 36

B uns.: *verformt* od. *schief zugespitzt*, vgl. Σχ; L^{1,2,4}; L^6 (m. Zeichnungen); L^7 *B*219 αὐτὰρ ὕπερθε ' *-ὸς ἔην* (Thers.) κεφαλήν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη, vgl. Leaf zu *B*217; Kirk, Iliad u. Basler Komm. z.St. G.Markwald

Φόρβᾱς [2ⁱ, 1ᴴ,1ʰ, 1ᵉ] E either dir. from *φορβή* or short form (see *Εὔφορβος*), v. Kamptz §63c p.168, §69b2 p.243, Risch §12a L Johanna Schmidt, RE XX (1941) 528ff.

B PN rooted in Thessaly I father of *Διομήδη* (q.v.) whom Ach. captured on Lesbos (*I*665 *-αντος θυγάτηρ*), poss. rel. to Thessalian saga (see IV below): Schmidt 529 (Nr. 2)

II Tr., father of Ilioneus, the latter slain by Peneleos attacking Akamas *Ξ*490 οὔτασεν Ἰλιονῆα, ' υἱὸν *-αντος* πολυμήλου, τόν ῥα μάλιστα ' Ἑρμείας Τρώων ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄπασσε· ' τῷ δ' ἄρ' ὑπὸ μήτηρ μοῦνον τέκεν, name and wealth in livestock corresponding (Wathelet, Dict. II 1050; Schmidt 532 [Nr. 10]); referred to name of town in Thessaly by Bowra, Tradition 77ff. (but *Φ.* Tr. not Gr.)

III father of Skylla in the Megalai Hoiai acc. to Hes.fr.262 (prose ref.); prob. mistake for *Φόρκυς*, see *Σκύλλη* B II and Schwartz, Ps.-Hes. 160; n. that the Thessalian *Φ.* (see IV below) had a mother Hiscilla/Ischylla acc. to Polyzelos of Rhodes reported by Hyg. 2,14 (FGrH 521 fr.7), ⟨see Schmidt 528⟩

IV Thessalian, ⟨ ⟩ff. (Nr. 1); Bodson, AC 40, 1970, 17 n.24 h.Ap.211 ἠέ σ' ἐνὶ μνηστῇσιν ἀείδω καὶ φιλότητι, ' ὅππως μνωόμενος ἔκιες Ἀζαντίδα κούρην ' Ἴσχυ' ἅμ' ἀντιθέῳ Ἐλατιονίδῃ εὐίππῳ; ' ἢ ἅμα -αντι Τριοπέῳ γένος, ἢ ἅμ' Ἐρευθεῖ; ' ἢ ἅμα Λευκίππῳ καὶ Λευκίπποιο δάμαρτι ' πεζός, ὁ δ' ἵπποισιν; οὐ μὴν Τρίοπός γ' ἐνέλειπεν, „These lines are deeply obscure. Ph. the son of Triopas is elsewhere mentioned as a youth whom Ap. loved" West ad l. (who obelizes vv.211–13 and prints *Τριοπέω*); see Càssola ad l., who follows Hermann a.o. in positing a lacuna before 213; οὐ μήν elsewhere in EGrE only *Ω*52 (said by Ap.)

V overweening boxer, who forced passers-by to box and killed them; he challenged Ap., who killed him (prose ref. Aeth. fr.4 p.71 Ber. [= p.116 West]); acc. to later sources a Phlegyan in Phokis (Schmidt 529f. [Nr. 3]); Phlegyan origin in Thessaly (Janko, Iliad on *N*302); story in Mythographus Homericus pap. (van Rossum-Steenbeek, ZPE 113, 1996, 25) W.Beck

φορβή [2ⁱ, 1ʰ] E from *φέρβω*; Myc. *po-qa*? DMic. II 141. – Deriv.: see *Φόρβας* E and *πολύφορβος* Σχ sch.min. gloss w. *τροφή*

B *pasture, fodder* *E*202 (Pand. to Aen.: „at home we have chariots and) ἵπποι ἑστᾶσι, κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας ' 2vv. ' ἵπποισίν μ' ἐκέλευε (father) καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα ' ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας· ' ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην ... ' ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο -ῆς ' ἀνδρῶν εἰλομένων εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην" in sim.: *Λ*562 (boys try to drive a donkey from a field w. clubs) βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν· ' σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο -ῆς h.Cer.175 ἐλθούσας (daughters) ἐκέλευε (Met.) καλεῖν (sc. Dem.-nurse) ... ' αἱ δ' ὥς τ' ἢ ἔλαφοι ἢ πόρτιες ἤαρος ὥρῃ ' ἄλλοντ' ἂν λειμῶνα κορεσσάμεναι φρένα -ῇ .... – W d f l d.: ἐδωδή, εἶδαρ, κομιδή, νομός a.o. (see Delebecque, Cheval 58f. 159f.) W. Beck

φορεύς [1ⁱ] Σχ sch.D ad l.: *οἱ τὸν καρπὸν τῶν σταφυλῶν παρα⟨φέροντες⟩ (οἱ ⟨ ⟩ τοὺς βότρυας)*

B *Träger* (Funktionsbez., nom.ag.; vgl. *ἀμφιφορεύς* [s.d.]; s. Risch §57b; Boßhardt, Nom. auf *-εύς* §56; Perpillou, *-εύς* §63. 71; vgl. hier s.v. *φέρω* B I 1 a), bei Weinernte (auf Schild-Abb.): *Σ*566 (ἀλωή mit ἕρκος κασσιτέρου, ἀταρπιτός) τῇ νίσοντο -ῆες, ὅτε τρυγόφεν ἀλωήν. ' παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι ⟨ἀταλὰ φρονέοντες⟩ (ἐν ταλάροισι φέρον[!] καρπόν), die *-ῆες* ident. mit den folg. (unprofessionellen ⟨ ⟩) 'Mädchen u. Jünglingen' od. (lt. Ameis-H. z.St.) im Ggs. dazu bes. (Saison-)Arbeiter im Dienste der Winzer? (entspr. 554f. τρεῖς ἀμαλλοδετῆρες vs. παῖδες δραγμεύοντες φέροντες[!]) H.W. Nordheider

φορέω [27ⁱ, 26ᵉ, 3ᴴ, 2ʰ, 1ᵉ] E Iter. (Abl. von *φόρος*) zu *φέρω* (s.d., vgl. *φορβέω*), Präs.st. außer *T*11 (*-ησεν*), 7× zusätzl. *-έεσκε/ον;* s. Risch §111c; Inf.: nb. *-έειν* auch äol. *-ῆναι*, (*O*310) *-ήμεναι* (s. Risch §93b), wohl keine (formelh.) Archaismen (u. nicht = myk. *po-re-na*, s. DMic. II 103), sondern eher rhapsod. Neubildungen analog zu *μιγῆναι/ἤμεναι*; s. Risch, Gn.30, 1958, 90ff.; Rix, Kratylos 22, 1977/78, 93f.; Haug, Langue épique 30f.; Hackstein, Sprachform 13f. (mit Lit.) – Abl.: *κηρεσσιφόρητος*

F *-έεις/έει/έουσι(ν)/οῦσ'* 1ᵒ/1ⁱ/7/1ᵉ; *ἐ-εις/ει/εον/ευν* 1ᴴ/8/1ᵒ/2ᴴ, *-ει/εον* 3/2ᵒ, *ἐκ/ἐσ-εον* (3. Pl.) 1ᵒ/2ᵒ; *-έεσκε/σκον* 5/2ⁱ (zur Bildg. s. Kimball, Gl. 57, 1980, 45); *-έησι(ν)* 2ᵒ, *-έοις* 1ⁱ, *-οίη* 1ᵉ (*ι*320, att., vgl. nur *φιλοίη* *δ*692 u.s. Wackernagel, Unt. 14); *-έειν* 6, *-ῆναι/ήμεναι* 4/1ⁱ (s.o. E); *-έοντες* 1ⁱ, *-έουσα/σης* 1ⁱ/1ⁱ; Med.-Pass. *ἐμ/ἐκ-έοντο* 2ᵒ/1ⁱ (s.u. B II 2.3); Aor. *-ησεν* 1ⁱ (s.u. B I 2 b)

M 1 zweis. [⏑⏓] *-οῦσ'* Cypr.fr.4,3 p.36 Dav. (= p.47 Ber.) [⏑⏓] (*κῦμα*) *-ει* (+ Ortsangabe) *H*147, *ζ*171, *φ*41 2 dreis. 2a [⏑⏑⏓] τὴν δ' ἐ-ει μέγα κῦμα κατά *ε*327; (τὸν ῥ'/δ') ἐ-ει (κατά) *O*530, *δ*510, h.Merc.108; ἐσ-εον *τ*32 [⏑⏑⏓] (Ptz. +) ἐ-ει/εις μέγας⁺ *φ*32, Op.38; ἐ-ει + Obj. *Δ*137, *ν*368; ἐ-εον (Syniz.) *χ*456; ὕδωρ *-έοις* *Z*457; Nom. / Dat. / Ortsangabe + *-έειν* *Δ*144 / *K*441, *Π*800, *ο*127 / *O*533 [⏑⏑⏓] Ptz. + *-έεις* *ρ*245; Obj. + *-έει* *E*499; ὕδωρ ἐ-ει *κ*358; νέκυας *-εον/έειν* (καί) *χ*448. 437; νέκυς ... *-εον* καί *ω*417; Ortsangabe + ἐ-ευν Sc.293 = 296ⁱⁿ. [⏑⏑⏓] ταὶ δ' ἐκ-εον *χ*451; καὶ ἐσ-εον μέλαν ὕδωρ *ζ*91 2b [⏓×] *-οίη* *ι*320; EN^d + λεῖπε *-ῆναι* *B*107; (δῶκε + Dat. +) *-ῆναι* *H*149, *K*270; ...οισι *-ῆναι/ησεν* *ρ*224, *T*11 3 viers. 3a [⏑⏑⏑] ⟨Ortsangabe⟩ / κῆρες / κύμαθ' ἁλὸς *-έουσι* (+ ⟨ ⟩) *A*238, *Θ*528, *μ*68; *-έεσκον/έουσιν* + EN^a *B*770 ≅ *K*323; αὐτὸς⁺ *-έεσκε/ον* *O*646, *Φ*31; *-έεσκε* *N*372 = 398. 407; Subj. / Obj. + *-έῃσι/έουσα* *ι*10, *Φ*337; νηῶν ἐκ-έοντο *T*360; κύμασιν ἐμ-έοντο *μ*419 = *ξ*309 [⏑⏑⏓⏑] Subj. + *-έῃσιν* + Obj. *ε*328 [⏑⏑⏓×] Subj. / Obj. + *-έουσι* *β*390, *τ*333 / h.Ven.211; Ptz. + *-έεσκε* *χ*185; Obj. + *-έοντες/*

εούσας Θ 89, *B* 767 **3b** [...] *δῶκε -ήμεναι O* 310 — Syniz. *χ* 456 (s.o. 2a)

Σχ sch. D *A* 238 (ähnl. *B* 107): *βαστάζουσι, E* 499: *-έει· φορεῖ. διαφορεῖ. σκορπίζει. σκεδαννύει, B* 770: *-έεσκον· ἔφερον*

B (iter. [s.o. E]: mehrfach, gewohnheitsmäßig) *tragen, bringen,* u. zwar *transportieren* (Subj. meist Diener/innen, s.u. I1 u. vgl. dagg. *φέρω* B I1a meist bei einmal. Handlg.) od. (23× von 59, s. I2) etw. gewohnheitsmäßig, als se. Eigentum *tragen, (mit sich) führen* (wie nur selten *φέρω,* s.d. B I1aβ); Präs.st. Akt.; nur 3× Med.-Pass. *(heraus)drängen (-strömen), treiben* (*T* 360, *μ* 419 = *ξ* 309 in II2. 3); 7× *-έεσκε/ον* (ersetzt Impf. vor Zäs. *κ.τρ.τρ.* od. [1°] am VE); nur *T* 11 Aor. (neg.: *keiner hat je getragen*); Kompos. s.u. in II, lok. Bestimmg. u.a. s.u. in G; 'Träger' sind (I1-3:) Pers. (Krieger, Könige, Diener/innen, *O* 310 Zeus, h. Merc. 108 Hermes, *ι* 320 Kyklop, *ο* 127 Ehefrau), seltener (I4-7:) *ἵπποι, νῆες,* Naturkräfte, je 1× *κῆρες* u. *ὧραι,* Obj. konkr. (Ggst.e, auch Leichen, fahrende od. schwimmende / fallende Krieger), selten abstr. (*ρ* 245 *ἀγλαίη, B* 767 *φόβος, Φ* 337 *φλέγμα, τ* 333 *κλέος,* s.u. I3. 4. 6; II1). — Wortf. u. weiteres s.v. *φέρω,* zu *ο* 127 (in I2a) s. s.v. *ἔννυμι*

Disposition: **I** Simplex (1-3: Subj. Pers., 4-7: andere) **1** Diener *transportieren* etw. **I2** Krieger u.a. *führt* etw. (*mit sich*) als Eigentum u.ä. **2a** in Ekphrasis von bes. Ggst. **2b** sonst im Rel.-S. **I3** jem. *trägt* etw. (Abstr.) *zur Schau, trägt* Beute *weg* **I4** Subj. Gespann **I5** Schiffe **I6** Naturkräfte **I7** (probl.:) *κῆρες, ὧραι* **II** Kompos. **1** *διά* **II2** *ἐκ(-)* **II3** *ἐμ-* **II4** *ἐσ(-)* **II5** *σύν*

I Simplex **1** Diener, (1°) Od. *tragen, bringen (transportieren)* Ggst.e (auch Leichen), i.d.R. durat. / mehrfach od. rollengemäß; abs. bzw. (je 1×) mit sep. Gen., *ἄσσον,* Dat. des Empfängers, begleit. Ptz.; 4× gekoppelt mit punkt. *ἐγχείῃ,* (*κὰδ*) *τίθεσαν*⁺ (+ Ortsangabe) als Ziel der Handlung *Z* 457 (Hektor zu Androm.: „als Sklavin *κεν ἱστὸν ὑφαίνοις*) *καί κεν ὕδωρ -έοις Μεσσηΐδος ἢ Ὑπερείης* (*ἀεκαζομένη*"), sep. Gen. (Ameis-H. z.St.) *κ* 358 (Kirkes Dienerinnen:) *ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐ-ει καὶ πῦρ ἀνέκαιε ι* 10 (Od.: „*οὔ τι χαριέστερον, ἢ ὅτ' εὐφροσύνη* ...) *μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων ' οἰνοχόος -έῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι*" *ρ* 224 (Melantheus zu Eum. über den 'Bettler':) „*τόν κ' εἴ μοι δοίης σταθμῶν ῥυτῆρα γενέσθαι ' σηκοκόρον τ' ἔμεναι θαλλόν τ' ἐρίφοισι -ῆναι*" *χ* 456 (*δάπεδον ξῦον,* Tel. u.a.) *ταὶ δ' ἐ-εον* ([Syniz.] *ἔφερον* v.l.) *δμῳαί, τίθεσαν δὲ θύραζε* 437 (Od.:) „*ἄρχετε νῦν νέκυας -έειν καὶ ἄνωχθε γυναῖκας*" 448 *πρῶτα μὲν οὖν νέκυας -εον κατατεθνηῶτας* (*κὰδ τίθεσαν,* vgl. 451⁺ *ἐκ* [...] *φόρεον,* s.u. II2) *ν* 368 *ἄσσον πάντ' ἐ-ει* (sc. Od. die Geschenke der Phäaken, *εὖ κατέθηκε*)

I2 jem. (Krieger, König, Zeus, Kyklop, Ehefrau) *trägt (führt)* etw. gewohnheitsmäßig *(mit sich),* als Eigentum (Waffe, *σκῆπτρον, αἰγίς, ῥόπαλον, πέπλος* [*ο* 127 einz. St. i.S.v. *Kleider tragen,* s. *ἔννυμι*], entspr. *ἱππῆες* das *παρήϊον* ihrer Pferde; vgl. *ἄγω* B II6, *φέρω* nur B I1aβ), z.T. mit adv. Bestimmung (s.u. G1) **2a** in Ekphrasis (Rel.-Satz u.a.) von bes. Ggst. (10× Translations-Gesch.), davon 7× ⌊*δῶκε*⁺ / *λεῖπε*⌋ + Inf. (4× *-έειν,* 3× *-ῆναι',* *O* 310 *-ήμεναι* vor buk. Dih.) als Erw. von / abwechselnd mit bloßem ⌊ ⌋: *B* 107 (*σκῆπτρον: Πέλοψ δῶκ' Ἀτρέϊ, Ἀτρεὺς δ' ἔλιπεν Θυέστῃ, αὐτὰρ*) *Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε -ῆναι H* 147. 149 (Nestor:) „*τεύχεα δ' ἐξενάριξε* (Lykurgos d. Areïthoos), *τά οἱ πόρε* ... *Ἄρης.* ' *καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτα -ει μετὰ μῶλον Ἄρηος·* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ* ... *ἐγήρα,* ' *δῶκε δ' Ἐρευθαλίωνι* ... *-ῆναι K* 270 (*δῶκε* ⌊*Ἀμφιδάμα*⌋*ντι,* sc. Autol. den Eberzahnhelm) ⌊ ⌋*ς δὲ Μόλῳ δῶκε ξεινήϊον εἶναι,* ' *αὐτὰρ ὁ Μηριόνῃ δῶκεν* ... *-ῆναι O* 310 (*ἔχε δ' αἰγίδα* [sc. Ap.], *ἣν*) *Ἥφαιστος Διὶ δῶκε -ήμεναι ἐς φόβον ἀνδρῶν* 530. 533 *οἱ* (sc. Meges) *ἤρκεσε θώρηξ,* ' *τόν ῥ' ἐ-ει γυάλοισιν ἀρηρότα· τόν ποτε Φυλεὺς* ' *ἤγαγεν*(!) *ἐξ Ἐφύρης* ... ' *ξεῖνος γάρ οἱ ἔδωκεν* ... ' *ἐς πόλεμον -έειν δηΐων* ... *ἀλεωρήν φ* 32. 41 *δῶκε δὲ* (Iphitos dem Od.) *τόξον,* ' *τὸ πρὶν μὲν ἐ-ει μέγας Εὔρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ* ' *κάλλιπ' ἀποθνήσκων* ... ' (*τὸ δ' οὔ ποτε Ὀδ. ἐρχόμενος πόλεμόνδε ῥηεῖτ'* [7 Vv.]) ' ... *ἐ-ει* (Od.) *δέ μιν ἧς ἐπὶ γαίης Π* 800 *Ζεὺς Ἕκτορι δῶκεν* ' *ἧ κεφαλῇ -έειν* (sc. Ach.s Helm) zur Übergabe an eine 2. Pers. als 'Trägerin' (dopp. Dat.): *ο* 127 (Hel. zu Tel.: „*δῶρόν τοι τοῦτο δίδωμι,* sc. *πέπλον*) *ἐς γάμου ὥρην,* ' *σῇ ἀλόχῳ -έειν*" *gebe dir ... für deine Gattin zu tragen* (*daß es deine Gattin trage* Schadewaldt), sing. wie sonst *ἔννυσθαι* (sonst 2ⁱ Inf. u.a.:) *K* 441 (Dolon: „*τεύχεα δὲ χρύσεια*) *ἤλυθ' ἔχων* (sc. Rhesos) ' *τὰ μὲν οὔ τι καταθνητοῖσιν ἔοικεν* ' *ἄνδρεσσιν -έειν, ἀλλ'... θεοῖσιν*" *Δ* 144 (Gl.: *παρήϊον ἵππων*) *πολέες τέ μιν ἠρήσαντο* ' *ἱππῆες -έειν·* *βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,* ' *ἀμφότερον κόσμος θ' ἵππῳ ἐλατῆρί τε κῦδος,* Wagenkämpfer sind stolz darauf, das Zaumzeug ihrer Pferde zu *führen A* 238 (Ach.: „*νῦν*) *μιν* (sc. *τόδε σκῆπτρον*) *υἷες Ἀχαιῶν* ' *ἐν παλάμῃς -έουσι δικάσπολοι*" *ι* 320 (Erz.: „*Κύκλωπος ἔκειτο ῥόπαλον*) *τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα -οίη* ' *αὐανθέν*" (zur att. Form s.o. F) **2b** sonst im Rel.-Satz (abs. als bloße Bestätigung des Vorhandenseins od. als 'Aufhänger' für e. spezifiz. präd. Angabe): *ἣν*⁺ (...) *ἐ-ει* (1ⁱ) bzw. (6×) *-έεσκεν/ον* (vor *κ.τρ.τρ.,* 1° VE), nur *T* 11 *-ησεν*ⁱ: *Δ* 137 (Pandareos' Pfeil *διὰ θώρηκος*) *ἠρήρειστο* ' *μίτρης θ', ἣν ἐ-ει ἔρυμα χροός N* 372 (*βάλεν*) *οὐδ' ἤρκεσε θώρηξ* ' *χάλκεος, ὃν -έεσκε* = 398 407 (*κρύφθη ὑπ' ἀσπίδι, τὴν*) *δινωτὴν -έεσκε O* 646 *ἐν ἀσπίδος ἄντυγι πάλτο,* ' *τὴν αὐτὸς -έεσκε ποδηνεκέ',* *ἔρκος ἀκόντων Φ* 31 (*δῆσε δ',* Ach. 12 Tr.) *ἱμᾶσι,* ' *τοὺς αὐτοὶ -έεσκον ἐπὶ στρεπτοῖσι χιτῶσι χ* 185 (*ἔβαινε φέρων* [sc. Mel.] *σάκος Λαέρτεω*) *ὃ κουρίζων -έεσκε* (einz. Aor., neg.:) *T* 11 (Thetis zu Ach.: „*τεύχεα δέξο*) *οἴ' οὔ πώ τις ἀνὴρ ὤμοισι -ησεν*" *wie sie keiner je getragen hat*

I3 sonst Subj. Menschen, mit begleit. Präs.Ptz.; Obj. 'Abstr.': se. Herrlichkeit *vor sich her / zur Schau tragen* (*sich brüsten mit*): *ρ* 245 (Eum. zu Mel.: „*τοι ἀγλαΐας* [s.d. B Ic] *διασκεδάσειεν,* sc. Od.) *τὰς νῦν ὑβρίζων -έεις*", vgl. (*α* 297) *νηπιάας ὀχέειν* (s.a. *P* 23 in D) — Beute (*an sich raffen u.*) *wegtragen* (vgl. *φέρω* B I1aδ, zum Ptz. s.d. noch 1aαbb): Op. 38 *πολλὰ* ' *ἁρπάζων ἐ-εις* (sc. Perses) *μέγα κυδαίνων βασιλῆας häufig,* nicht konat. (s. West z.St.; Diller, in: 'Hesiod' 246 A.14)

I4 Subj. *ἵπποι* (*καὶ ἅρματα*), d.h. 'Gespann' *trägt;* abs., 2× im Ptz. (vgl. *φέρω* B I1bαbb u.ö.); Obj. Krieger, Götter: *B* 770 (Ach.) *πολὺ φέρτατος ἦεν,* ' *ἵπποι θ' οἳ -έεσκον* ⌊*ἀμύμονα Πηλεΐωνα*⌋ (s.u. D) *K* 323 (Dolon zu Hektor: „*ὄμοσσον ἵππους τε καὶ ἅρματα*) *δωσέμεν, οἳ -έουσιν* ⌊ ⌋" h. Ven. 211 (Zeus gab dem Tros für Ganymed *ἵππους*) *τοί τ' ἀθανάτους -έουσι Θ* 89 (*Ἕκτορος*) *ἵπποι* ' *ἦλθον ἀν' ἰωχμὸν θρασὺν ἡνίοχον -έοντες* — Obj. *φόβος Panik mit sich führen,* (in die Feinde hinein) *tragen, bewirken* (s. Basler Komm. z.St.): *B* 767 (Eumelos' Pferde, *τὰς θρέψ' Ἀπόλλων*) *φόβον Ἄρηος -εούσας,* vgl. (*E* 682) Hektor *δεῖμα φέρων* (s.d. B I1bβcc) **I5** Subj. *νῆες* (vgl. *φέρω* B I1bαcc u.ö.) *β* 390 *ὅπλ' ἐτίθει* (sc. *ἐν νηί*), *τά τε νῆες* ... *-έουσι* **I6** Subj. Winde, Naturkräfte (vgl. *φέρω* B I1bαdd u.ö.) *E* 499 (Gl.:) *ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας -έει* ... *κατ' ἀλωάς Φ* 337 (Hera zu Heph.:) „*εἴσομαι ἐξ ἀλόθεν* ... *ὄρσουσα θύελλαν,* ' *ἥ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κήαι,* ' *φλέγμα* (s.d.) *κακὸν -έουσα*" *ε* 327. 328 *τὴν δ'* (Od.' *σχεδίην*) *ἐ-ει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.* ' *ὡς δ' ὅτ'* ... *βορέης -έῃσιν ἀκάνθας* ' *ἅμ πεδίον* (*ὡς τὴν ἄνεμοι φέρον,* s.d.

B I 1 b α dd) ζ 171 (Od.:) „μ' αἰεὶ κῦμα -ει κραιπναί τε θύελλαι ' νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων" μ 68 (Kirke: „πίνακας καὶ σώματα) κύμαθ' ἁλὸς -έουσι πυρός τ' ... θύελλαι (sc. bei den Plankten") δ 510 (Proteus: „τὸν δ' ἐ-ει κατὰ πόντον (sc. τρύφος den darauf sitzenden Aias") I 7 (probl.:) Subj. κῆρες, ὧραι Θ 528 (Hektor: „εὔχομαι ἐλπόμενος [al. Zen., rec. West]) ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας ⌞κηρεσσιφορῆτους⌟ (sc. die Gr.), ' οὓς κῆρες -έουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν ", (v. susp., viell. Glosse zu ⌞ ⌟, s. West im App., Kirk [Iliad] z.St.) die die Keren herbringen (mit auffälligem Präs.); vgl. noch (B 834+) κ. ἄγον, s. dagg. (B 302+) φέρω 'forttragen' (s.d. B I 1 b α ee; anders s.v. ⌞ ⌟) Cypr. fr. 4,3 p. 47 Ber. (= p. 36 Dav. = p. 86 West) εἵματα ... ἕστο, τά οἱ Χάριτές τε καὶ Ὧραι ' ποίησαν καὶ ἔβαψαν ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν ' οἷα -οῦσ' (codd., rec. Dav., [ὅσσα] φέρουσ' [et al.] ci., sic Ber. [v. in app.], West) ὧραι (Ὧραι leg. Dav.) tragen? (sc. εἵματα) od. eher (ci.:) φέρουσ' (s.d. B I 1 e) hervorbringen? (sc. ἄνθεα), vgl. noch ὠρηφόρος

II Kompos. 1 διά jem.s Ruf weit (präd. εὐρύ) auseinandertragen, verbreiten: τ 333 (Pen.: „ὃς δ' ἂν ἀμύμων ἔῃ) τοῦ μέν τε ⌞κλέος εὐρὺ⌟ διὰ ξεῖνοι -έουσι ' πάντας ἐπ' ἀνθρώπους", vgl. (γ 204) οἴσουσι ⌞ ⌟

II 2 ἐκ (-), 2× mit Gen. (vgl. φέρω B II 2): χ 451 ταὶ δ' ἐκ-εον καὶ ἀνάγκῃ (sc. Mägde die Toten, 448 νέκυας -εον, s.o. I 1), Iter., kontrast. (Ω 786) ἐξέφερον von Hektors Bestattung, (P 735. 746) φέρον (ἐκ πολέμοιο) von der Bergung der Leiche Hektors ω 417 ἐκ δὲ νέκυς οἴκων -εον καὶ θάπτον ἕκαστοι (sc. die Verwandten die einheim. Toten, die auswärtigen dagg. οἰκόνδε πέμπον ἄγειν ἀλιεῦσι) — Med.-Pass.: T 360 (356 Gr. ἀπάνευθεν νεῶν ἐχέοντο, [Gl.]: ὡς δ' ὅτε ⌞ταρφειαὶ⌟ νιφάδες ἐκποτέονται, ὧς τότε ⌞ ⌟ κόρυθες) νηῶν ἐκ-έοντο καὶ ἀσπίδες (θώρηκές τε καὶ δοῦρα) drangen heraus (vgl. ἐξεχέοντο, ἐκχύμενοι, sc. Krieger Π 259. 267, θ 515), strömten, ergossen sich aus

II 3 ἐμ -, Med. + Lok., schiffbrüchig in den Wellen treiben: μ 419 (ἑταῖροι κορώνῃσιν ὤκελοι περὶ νῆα) κύμασιν ἐμ-έοντο = ξ 309

II 4 ἐσ (-), 3× mit lok. Akk. (vgl. φέρω B II 3): ζ 91 ταὶ δ' (Mädchen) ἀπ' ἀπήνης ' εἵματα χερσὶν ἕλοντο καὶ ἐσ-εον μέλαν ὕδωρ (ἔριδα προφέρουσαι [s.d. B II 4 a]) τ 32 (ἀναΐξαντ' Ὀδυσεὺς καὶ υἱὸς ' ἐσ-εον κόρυθάς τε καὶ ἀσπίδας Sc. 293. 296 (Weinernte: οἱ δ' ἐτρύγων οἴνας) ⌞οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐ-ευν⌟ ὑπὸ τρυγητῆρων (sc. βότρυας [v. susp.]) ' (2 Vv.) ' ⌞ ⌟

II 5 σύν zus. tragen, sammeln (vgl. φέρω B II 5): h. Merc. 108 σὺν δ' ἐ-ει (Hermes) ξύλα πολλά, πυρὸς δ' ἐπεμαίετο τέχνην

D K 306a (≅ 323 ≅ B 770, s.o. B I 4); v.l. B 294 (εἰλέωσιν vulg.), N 135 (ἰθὺς -εον v.l. [cf. φέρω B I 1 g], φρόνεον vulg.), P 23 (Gl.: „οὔτε τόσσον μένος) ὅσσον Πάνθου υἷες ... φορέουσιν (pars codd., rec. West, cf. ρ 245 [in B I 3]; φρονέουσιν v.L., sic van Thiel et al., Edwards [Iliad] ad l.); Cypr. fr. (s.o. B I 7); Choer. fr. 6 (= Suppl. Hell. 320),5 p. 194 Ber. ἐ-ευν; fr. dub. 13a (= Suppl. Hell. 928),9. 16 p. 197sq. Ber. -έουσιν ' (6 Vv.) ' [ ]φορέ[σ]ντες'; Theb. fr. 7 p. 26 Ber. (= p. 24 Dav. = p. 54 West) ⌞εἵματα⌟ (σήματα ci. Beck, v. West in app.) λυγρὰ φέρων (q.v. [B I 1 b β bb], fort. ⌞ ⌟ ... φορῶν Dav.)

G 1 lok. u.a. Bestimmg. (in B I 1:) Μεσσηΐδος ἥ Ὑπερείης sep. Gen. (Wasser [von]) der Quelle, ἄσσον; (2:) ἐς πόλεμον, πρίν, ἧς ἐπὶ γαίης, ἧ κεφαλῇ, ἐν παλάμῃς, ἐνὶ ... χιτῶσι, ὤμοισι; (6:) κατ' ἀλωάς, κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα, ἅμ πεδίον, νήσου ἀπ', κατὰ πόντον; (7:) μελαινάων ἐπὶ νηῶν'; (II 1:) εὐρὺ... ' πάντας ἐπ' ἀνθρώπους; (2:) οἴκων, νηῶν; (3:) κύμασιν, (4:) ἐς ταλάρους 2 Dat. des Empfängers (in B I 1:) ἐρίφοισι; s.a. (in 2:) B 107+ 3 mit Ptz. (in B I 1:) ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων; (2:) κουρίζων; (3:) ὑβρίζων, ἁρπάζων + κυδαίνων (vgl. M 445+ s.v. φέρω B I 1 a α bb u.ö.) 4 im Ptz. (in B I 4:) ἦλθον ... -έοντες (vgl. Λ 247+ s.v. φέρω B I 1 a α cc) H. W. Nordheider

Φορκίδες [1H] Töchter des Φόρκυς (s.d.) u. der Κητώ (s.d.), auch Graien genannt (s. s.v. Γραῖα), vgl. W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca u. London 2002, 250 Hes. fr. 295,5 (Prosaref., erg.) ἕνα⟨ι⟩ δὲ ὁ[φθαλμὸν] καὶ ὀδόγ[τα μόνον ἐ]χούσας [πάσας Αἰσ]χύλος ἐν [Φορκίσιν] λέγει καὶ [ὁ τὸν Αἰγί]μιον ποι[ήσας, Dramentitel des Aesch., vgl. fr. 262 Radt G. Markwald

Φόρκος [2H] V. der Μέδουσα (s.d.): Hes. fr. 295 (P. Hercul. 247i,1, Prosaref.) [παρὰ] δ' οὖν Ἠσιό[δῳ τῶν] -ου γε[γονυιῶν Μέδου]σα μὲν ἔ[τεκε ...], Cat. fr. 88,3 Trav.; id. m. Φόρκυς (s.d. B II) G. Markwald

Φόρκῡς [4i, 3a, 4H] E unklar, evt. „nordbalkan.", viell. *Φέρεκυς = Βέρεκυς, dann Umlautg. nach B II (L² 46 f. 334); 'der Weiße'? Vgl. PN Λεῦκος (s.d.; sonst L^4,6,9,10; L^11 47 f.); zum -ῡ- s. Tyrannion fr. 44, SGLG 3, 153 f.

M 1 Stamms. im longum 1a zweis.: [⏑̄-] -ς/ι (δ') αὖ B 862, Th. 270; -ν τε/θ' P 218. 318 [⏑̄×] -ν Th. 237 1b dreis.: [⏑̄-⏑̄] -νος α 72, ν 96. 345 [⏑̄-⏑̄] -νος Th. 336 2 Stamms. in d. brevia [-⏑̄] -ι Th. 333 [-⏑̄⏑̆] -να P 312

Σχ sch. min. P. Köln (9) 362 zu α 72: -υς θαλαρ[σιος L [1]Lesky, Thalatta 108 f.; [2]v. Kamptz; [3]Kullmann, Quellen 175 m. A.3; [4]Reiter, Bezeichnungen 64; [5]Feldman, SO 46, 1971, 23 ff.; [6]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 102; [7]Elliger, Landschaft 123–8; [8]R. M. Frazer, The Poems of Hes., Norman 1983, 40 f.; [9]Wathelet, Dict. II 1052 ff. u. 1553 f.; [10]R. Lanszweert, in: Indogermanica et Caucasica, Festschr. K. H. Schmidt, Hrgg. R. Bielmeier u. R. Stempel, Berlin-New York 1994, 85; [11]A. Hurst, F. Létoublon (Hrgg.), La mythol. et l'Odyssée, Festschr. G. Germain, Genf 2002; [12]Radif, Maia 54, 2002, 27 f.

B I S. des Φαῖνοψ (s.d. B II; P 312), Phrygerführer aus Ἀσκανίη (s.d.; B 862; lt. L³ hinzuerfunden) nb. Ἀσκάνιος (s.d.); von Hektor, in d. eben von Patr. erbeuteten Rüstg. Ach.s prunkend, unter d. and. tr. Verbündeten zum Kampf angefeuert (P 218); von Aias im Kampf um d. Leiche des Hippoth. getötet u. spoliiert (P 312. 318); s. L⁹

II Meergreis (ἅλιος γέρων ν 96), wie auch Νηρεύς u. Πρωτεύς (vgl. diese), S. von Pontos u. Gaia (Th. 237, vgl. L⁸), Bruder der Κητώ (s.d.), m. der er d. Graien (s. s.v. Γραῖα I; L^11 55) u. die d. goldenen Äpfel bewachende Schlange (Λάδων, s.d.) zeugt (Th. 270. 333. 336; vgl. L^1,5); auch V. der Θόωσα (s.d.), die Pos. Polyph. gebar (α 72); s. auch s.v. Φόρκος

III nach B II benannter Hafen von Ith. (ν 96 ≅ 345), wo d. Phäaken d. schlafend nach Hause zurückkehrenden Od. absetzen; Lokalisierg. s. L^12; allg. L⁷

D Cycl. fr. 7 p. 196 Be. G. Markwald

φόρμιγξ [6i, 15a, 2H, 7h] E like other musical instruments w. -ιγξ (σάλπιγξ, σύριγξ) prob. taken from pre-Gr. or oriental language. — Deriv.: φορμίζω

F -ξ 2, -γος 4, -γι 7, -γα 13, γ(α) 1, -γες 2, -γων 1

M 1 disyll. [⏑̄-] -(α) ἐν χείρεσσιν ἔχων h. Ap. 515 [⏑̄×] -ξ ρ 270, h. Ap. 184 2 trisyll. 2a stem in longo [⏑̄-⏑̄] -γος/ι/α γλαφυρῆς+ ρ 262 / h. Ap. 183 / ψ 144, h. Merc. 64; -γος θ 99; -γες h. Ven. 19 [⏑̄-⏑̄] -γος A 603; -γα γλαφυρήν θ 257, χ 340; -γες Σ 495; -γων Sc. 280 2b stem in brevibus

[–⏑⏑] -γος φ 406; τερπόμενοι -γι h. Merc. 506; -γι Ι 194, φ 430, Sc. 203; -γα Ω 63 [–⏑⏑] (τερπόμενον) -γι λιγείῃ Ι 186, Σ 569; ἐν χείρεσσιν / ἀοιδὸς ἔχων ⌊-γα λίγειαν⌋ χ 332 / ψ 133, h. 21,3; ⌊ ⌋ ϑ 67 = 105. 254. 261. 537

Σχ sch. min. and D: κίθαρα L [1]Tölle, Reigentänze 67–72; [2]Wegner, Arch. Hom. U 2–14 and plates; [3]A. Barker, Gr. Musical Writings I, Cambridge 1984, 4–14. 325; [4]W. Thalmann, Conventions of Form and Thought in Early Gr. Poetry, Baltimor-London 1984, 121; [5]M. Maas, J. McIntosh Snyder, Stringed Instruments of Anc. Greece, New Haven 1989; [6]Dumoulin, AMW 49, 1992, 96; [7]M.L. West, Anc. Gr. Music, Oxford 1992, 48–52; [8]J.G. Landels, Music in Anc. Greece and Rome, London-New York 1999, 47–54. 61–63; [9]T.J. Mathiesen, Apollo's Lyre, Lincoln 2000, 253 ff.; [10]S. Hagel, C. Harrauer edd., Anc. Gr. Music in Performance (WS Beiheft 30), Wien 2005; [11]Perceau, GAIA 9, 2005, 65–83; [12]Schuol, in: A. Luther ed., Geschichte u. Fiktion in der Hom. Od. (Zetemata 125), München 2006, 139 ff.; [13]Perceau, in: F. Malhomme, A.G. Wersinger edd., Mousikè et Aretè, Paris 2007, 26 ff.

B *phorminx*, name for stringed instruments of the lyre family, used in EGrE: the curved-bottom instrument of the ἀοιδοί and 2× of the tortoise shell lyre in h. Merc. (λύρη v. 423); descriptives: γλαφυρή 'hollow' (ϑ 257, ρ 262, χ 340, ψ 144, h. Ap. 183, h. Merc. 64), δαιδαλέη 'finely detailed' (φ. of Ach. Ι 186), belonging to the banquet δαιτὶ συνήορος 'appurtenance', ἑταίρη 'companion', ἀναθήματα δαιτός 'delights' (φ 430), καλή 'beautiful' (Ι 186), λίγεια 'clear-toned' (Ι 186, Σ 569, ϑ 67. 105. 254. 261. 537, χ 332, ψ 133, h. 21,3), περικαλλής (φ. of Ap. Α 603), χρυσείη 'golden' (φ. of Ap. Sc. 203), cf. ἀργύρεον ζυγόν (Ι 186); the form of the instrument of the bards (and Ap.) is not described in any detail; geometr. and later pictorial representations show a crescent-shaped sound box with perpendicular arms of the same material at the ends (L[8] 47, L[9], DNP 8, 545 f.); the majority of pictures show four strings and mostly this number is hypothesized, though earlier and later instruments w. more strings are attested (L[2] 9 ff., L[5] 27 f. 203, L[7] 52, Danek, in: L[10] 163–5); the given description of parts consists of the epith. γλαφυρή 'hollow' (rather than 'concave') ref. to the sound box, the ζυγόν 'cross-bar', a κόλλοψ (of uncertain form) for fastening a χορδή 'string' of wound sheep gut to the ζυγόν and prob. for tuning (L[8] 51 ff., L[12] 145), there is no mention of the material of the body of the instrument; otherwise the detailed description of the construction of the tortoise shell lyre in h. Merc. 24 ff. called φ. at 64 and 506 (intentionally confusing it w. the φ. of Ap., cf. Radermacher, Hermesh on 64; on theme Brillante, SCO 47, 1999, 97–128) where the arms are called πήχεις 'forearms', and seven strings are used; the φ. could be played sitting or standing (cf. ἐπωλένιον); use of a πλῆκτρον 'plectrum' is first mentioned (earlier pictured) at h. Ap. 184 f. (also h. Merc. 53 = 419 ≅ 501) where used w. φ. (L[2] 17, L[13] 146), the Homeric singer app. plucked w. fingers (on method L[4] 121, Lawson and Danek, in: L[10] 109–12 and 159 ff.); κίθαρις 'cithara-playing' (2[i], 3[o], 6[b]) is used once in the Homeric poems (α 153, also h. Merc. 515) with a φ. (L[1] 69, L[2] 4, L[6]) and κιθαρίζω (1[i], 1[H], 11[h]) once w. φ. (Σ 569 f., also h. Ap. 515, cf. λύρῃ κιθαρίζων h. Merc. 423), cf. also κιθαριστύς 'cithara-art' (Β 600); these uses suggest the possibility that the Homeric (and of course the later) instances of the κιθαρ-words are a reflexion of the predominance as a virtuoso instrument attained by the plectrum-played κίθαρα in the 7th c., grandeur anachronistically bestowed on the simpler music of a grander era; pleasure of playing: τέρπω Ι 186–8, h. Merc. 506, L[13]); the pleasing sound of the φ. λίγεια (L[11] 76) is rendered w. βοήν Σ 495, ἠπύει ρ 270, ἰωή ρ 262, καναχὴν ἱμερόεσσαν h. Ap. 184 (cf. ἱμερόεν / ἐρατὸν κιθάριζε+ Σ 569, Sc. 203 / h. Ap. 515), σμερδαλέον κονάβησε h. Merc. 54 (lyre); played tog. w. other instruments: αὐλοί/ός Σ 495, Sc. 280, σύριγγες Sc. 280

1 in context of making music, use of φ. implying φ.-music

1a accompanying song and/or dance, usu. at banquet / festivities (exc. Ach. and h. Merc.; other instances pertaining to Ach., Demod., and Phemios in 2) φ. belonging to Ap.: Α 603 δαίνυντ' (the gods), οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης, ' οὐ μὲν -γος ⌊περικαλλέ⌋ος ἦν ἔχ' Ἀπόλλων, ' Μουσάων ϑ' αἳ ἄεσαν (cf. α 153 κίθαριν ⌊ ⌋α of Phemios) Ω 63 πάντες δ' ἀντιάασθε, θεοί, γάμου (of Pel.) · ἐν δὲ σὺ (Ap.) τοῖσι ' δαίνυ' ἔχων -γα Sc. 203 ἐν δ' ἦν ἀϑανάτων ἱερὸς χορός· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ ' ἱμερόεν κιϑάριζε ... ' χρυσείῃ -γι (processional:) h. Ap. 183. 184 εἶσι δὲ φορμίζων ... ' -γι γλαφυρῇ πρὸς Πυϑὼ ... ' ... τοῖο δὲ -ξ ' χρυσέου ὑπὸ πλήκτρου καναχὴν ἔχει ἱμερόεσσαν 515 (after meal) βάν ῥ' ἴμεν· ἦρχε δ' ἄρα σφιν ... 'Ἀπόλλων ' -γ' ἐν χείρεσσιν ἔχων, ἐρατὸν κιϑαρίζων, ' καλὰ καὶ ὕψι βιβάς· οἱ δὲ ῥήσσοντες ἕποντο ' Κρῆτες πρὸς Πυϑὼ καὶ ἰηπαιήον' ἄειδον φ. of Ach.: Ι 186 τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον -γι λιγείῃ, ' καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν, ' τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας· ' τῇ ὅ γε ϑυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν φ. of Demod.: ϑ 99 (κέκλυτε) δαιτὸς κεκορήμεϑα ϑυμὸν ἔΐσης ' -γός ϑ', ἣ δαιτὶ συνήορός ἐστι ϑαλείῃ · ' νῦν δ' ἐξέλϑωμεν καὶ ἀέϑλων πειρηϑῶμεν 537 (κέκλυτε) Δημόδοκος δ' ἤδη σχεϑέτω -γα λίγειαν· ' οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει. ' ἐξ οὗ δορπέομεν κτλ. φ. of Phemios: ρ 262 (ἀγχίμολον) στήτην (Od. and Eum.) ἐρχομένω, περὶ δέ σφεας ἤλυϑ' ἰωὴ ' -γος γλαφυρῆς· ἀνὰ γάρ σφισι βάλλετ' ἀείδειν ' Φήμιος, see φορμίζω 270 γινώσκω δ' ὅτι πολλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίϑενται ' ἄνδρες, ἐπεὶ κνίση μὲν ἐνήνοϑεν, ἐν δέ τε -ξ ' ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ ϑεοὶ ποίησαν ἑταίρην, cf. ϑ 99 above and see ρ 358 f. φ 430 νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον 'Αχαιοῖσιν τετυκέσϑαι ' ἐν φάει, αὐτὰρ ἔπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάασϑαι ' μολπῇ καὶ -γι· τὰ γάρ τ' ἀναϑήματα δαιτός, sc. of Phemios, though here music foremost, cf. κίθαρις καὶ ἀοιδή / τε χοροί τε α 159, ϑ 148 and ρ 270 above ψ 133 ⌊ϑεῖος ἀοιδὸς⌋ ἔχων -γα λίγειαν ' ἡμῖν ἡγείσϑω πολυπαίγμονος ὀρχηϑμοῖο, ' ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων ψ 144 ὁ δ' εἵλετο ⌊ ⌋ ' -γα γλαφυρήν, ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὦρσε ' μολπῆς τε ... καὶ ... ὀρχηϑμοῖο. ' τοῖσιν δὲ μέγα δῶμα περιστεναχίζετο ποσσίν φ. of Hermes (lyre): h. Merc. 506 (given to Ap., who took the κίθαριν on his left and tested it with a plectrum, it ἱμερόεν κονάβησε while he sang; they) ἄψορροι πρὸς Ὄλυμπον ... ἐρρώσαντο ' τερπόμενοι -γι; a kind of processional, cf. h. Ap. 183+ above φ. of unnamed (indef. h. 21, cf. φ 406 in 2) musicians: Σ 569 (youths carried harvested grapes) τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς -γι λιγείῃ ' ἱμερόεν κιϑάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε ' ... τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἀμαρτῇ (μολπῇ σκαίροντες ἕποντο) h. 21,3 σὲ (Ap.) δ' ἀοιδὸς ἔχων -γα λίγειαν ' ἡδυεπὴς πρῶτόν τε καὶ ὕστατον αἰὲν ἀείδει (wedding processions:) Σ 495 ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει · ' κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν ' αὐλοὶ -γές τε βοὴν ἔχον Sc. 280 τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἵεσαν αὐδὴν ' ... περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ· ' αἱ δ' ὑπὸ -γων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα (ἐτέρωϑε νέοι κώμαζον ὑπ' αὐλοῦ. παίζοντες ὑπ' ὀρχηϑμῷ καὶ ἀοιδῇ) – h. Ven. 19 τῇ (Art.) ἄδε τόξα καὶ ... ' -γές τε χοροί τε διαπρύσιοί τ' ὀλολυγαί, generic pl. = *phorminx music*. See also φ 406 below

2 φ. as physical obj.: restringed, transported, placed prior / subseq. to performance (closely rel to 1) φ 406 ὡς ὅτ' ἀνὴρ -γος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς ' ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ

περὶ κόλλοπι χορδήν, ' ἅψας ἀμφοτέρωθεν εὐστρεφὲς ἔντερον οἰός, ' ὣς ἄρ' ἀτὲρ σπουδῆς τάνυσεν (Od.) μέγα τόξον transport / place: *I* 194 στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς ' αὐτῇ σὺν -γι λιπὼν ἕδος (φ. of Demod.:) ϑ 67 κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν ⌞-γα λίγειαν⌟ ' αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι ' κῆρυξ = 105 254 Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν ⌞ ⌟ ' οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν 257 ὦρτο δὲ κῆρυξ ' οἴσων -γα γλαφυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος 261 κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων ⌞ ⌟ (φ. of Phemios:) χ 332 ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ. ' ἔστη δ' ἐν χείρεσσιν ἔχων ⌞ ⌟ ' ἄγχι παρ' ὀρσοθύρην (considering how to save himself) 340 ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι, ' γούνων ἅψασθαι ... Ὀδυσῆος. ' ἦ τοι ὁ ⌞-γα γλαφυρὴν⌟ κατέθηκε χαμᾶζε ' μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου ἀργυροήλου cf. also α 153 f. (κίθαριν) (φ. of Hermes:) h. Merc. 64 τὰ μὲν οὖν ἤειδε, τὰ δὲ ... ἄλλα μενοίνα. ' καὶ τὴν μὲν κατέθηκε φέρων ἱερῷ ἐνὶ λίκνῳ ' ⌞ ⌟ W. Beck

φορμίζω [3°, 1ᵇ] **Σχ** sch. D α 155: κιθαρίζων **B** *play the φόρμιγξ* (q.v.), -ων only; synon. κιθαρίζω (1ⁱ, 1ᴴ, 11ᵇ, ptc. and ind., beginning in brevibus and apt for VE where it mostly occurs); cf. σαλπίζω α 155 κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε ' Φημίῳ ... ' ἦ τοι ὁ -ων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν (cf. ρ 262) ≅ ϑ 266 (Demod., v. repeated at Vit. p.15,4), on 'prelude' see Wegner, Arch. Hom. U 17, ἀμβολάδην B 2, cf. ἀμβλήδην δ 18 (wedding feast) γείτονες ἠδὲ ἕταιροι Μενελάου ... ' τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς ' -ων h. Ap. 182 εἶσι δὲ -ων (Ap.) ... ' φόρμιγγι γλαφυρῇ πρὸς Πυθώ

D Σ 604a W. Beck

φορμός [1ᴴ] **E** wohl zu φέρω, vgl. Porzig, Satzinhalte 284 f.: 'Träger'; s. Frisk

B *Kornkorb*, d. Gesamtertrag fassend, d.h. e. äußerst geringe Ernte bezeichnend Op. 482 ἥμενος ἀμήσεις ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων, ' ... οὐ μάλα χαίρων, ' οἴσεις δ' ἐν -ῷ, vgl. West z.St. G. Markwald

φορτίζ(ω) [1ᴴ] (from φορτίς:) *load* ships Op. 690 μηδ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεσθαι, ' ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα -εσθαι *ship the smaller part.* — Wdfld.: ἐπαείρω, ἐν/ἐσ/κατατίθημι W. Beck

φορτί(ον) [2ᴴ] (from φόρτος:) pl. only, *items of freight, merchandise*, see φόρτος w. L on ship: Op. 643 νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ -α θέσθαι· ' μείζων μὲν φόρτος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεῖ κέρδος ' ἔσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας, cf. v. 672 (φόρτον) on wagon: 693 δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας ' ἄξονα καυάξαις καὶ -α μαυρωθείῃ, destined for shipping acc. to West ad l. W. Beck

φορτίς [2°] **Σχ** sch. D ε 250: φορταγωγοῦ, τῆς καὶ ὁλκάδος καλουμένης, ι 323: φορτηγοῦ

L Kurt, Seem. Fachausdr. 76; H.T. Wallinga, Ships & Sea-Power before the Great Persian War (Mn. Suppl. 121), Leiden-New York-London 1993, 41–45

B (from φόρτος:) *freight-ship, freighter, merchantman* appos. to νῆυς, epith. εὐρεῖα ε 250 ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ ' ⌞-ίδος εὐρείης⌟ εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων, ' τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς ι 323 (Κύκλωπος ῥόπαλον χλῶρον ἐλαΐνον) αὐανθέν. τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰσορόωντες ' ὅσσον ϑ' ἱστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης, ' ⌞ ⌟, ἥ τ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα· ' τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι for other *traders* mentioned see vol. III col. 384,70 f. (νῆυς) and see the other φορτ- words. — Deriv.: φορτίζω W. Beck

φόρτος [2°, 3ᴴ] **Σχ** sch. D ϑ 163: τῶν φορτίων **L** Kurt, Seem. Fachausdr. 183–5; Kopcke, Arch. Hom. M 124 f.

B (from φέρω:) *load, freight*, on ships only (*cargo*) dir. sp. 2° w. negative connot. adj.: ἄρμενος (Op. 631), μείζων (644), πᾶς (672) 3x in context w. κέρδος (ϑ 163, Op. 631. 644) verbs: ἄγω (ξ 296), ἐντύνω (Op. 631), ἐς ... τίθημι (672), cf. μνήμων (ϑ 163) ϑ 163 (Euryalos to Od.: „you seem to me like) ὅς ϑ' ἅμα νηὶ πολυκλήϊδι θαμίζων, ' ἀρχὸς ναυτάων, οἵ τε πρηκτῆρες ἔασι, ' -ου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὁδαίων ' κερδέων ϑ' ἀρπαλέων", see s.vv. μνήμων and ὁδαῖα ξ 296 (lying tale:) „ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηὸς ἐέσσατο (the Phoen.) ... ' ψεύδεα βουλεύσας, ἵνα οἱ σὺν -ον ἄγοιμι, ' κεῖθι δέ μ' ὡς περάσειε καὶ ἄσπετον ὦνον ἕλοιτο" Op. 631 ὡραῖον μίμνειν πλόον εἰς ὅ κεν ἔλθῃ· ' καὶ ⌞τότε νῆα θοὴν⌟ ἄλαδ' ἑλκέμεν, ἐν δέ τε -ον ' ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι, ἄρμενον predic., see vol. II 610,28, cf. Op. 407. 626 f. 672 τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι καὶ πόντος ἀπήμων· ' εὔκηλος ⌞ ⌟ ἀνέμοισι πιθήσας ' ἑλκέμεν ἐς πόντον -ον τ' ἐς πάντα τίθεσθαι, cf. φορτία v. 643: 644 νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι· ' μείζων μὲν -ος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος ' ἔσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας. — Deriv.: φορτίον, φορτίς. — Wdfld.: ἄχθος, φορτία, see also ἀθύρματα, βίος, βίοτος, κτήματα, οἶνος, χρήματα (Kurt l.c.) W. Beck

φορῦν(ω), φορύσσω [2°] **E** unklar, vgl. Chantraine, Dict. s.v.; Risch 284. 291; L[1,3–5]. — Abl.: αἱμοφόρυκτος (s.d.)

Σχ sch. D σ 336: -ξας· μολύνας, χ 21: -νετο· ἐμολύνετο

L [1]Sommer, Lautst. 64; [2]Mutzbauer, Tempuslehre II 304; [3]Bechtel, Lexil. 329 f.; [4]Kuiper, Gl. 21, 1933, 271; [5]Arena, Helikon 6, 1966, 158

B *bespritzen*, vgl. L² χ 21 σῖτός τε κρέα τ' ὀπτὰ -νετο, vom Blut d. essenden Antin., den Od. als ersten d. Freier durch e. Schuß in d. Kehle tötet, vgl. Odyssey z.St. σ 336 (Melantho schmähend zu Od.:) „ὅς τίς σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπὼς χερσὶ στιβαρῇσι ' δώματος ἐκπέμψῃσι -ξας αἵματι πολλῷ". — Wortf.: δεύω I (s.d.), μορύσσω, παλύνω (s.d.) G. Markwald

Φορωνεύς [1ᴴ (prose ref.), 1ᵉ] **E** formally deriv. from place name (Boßhardt, Nom. auf -εύς § 372: from unattested *Φορώνᾱ, cf. Φορωνικὸν ἄστυ [Argos] St. Byz. 112,18; Paus. 2,15,5 (= Phor. fr. dub. 7 p.121 Ber.); Risch § 57c, Perpillou, -εύς § 234), but 'redender Name' from φέρω not unlikely for the πρῶτος εὑρετής (Roscher III 2438 f.)

L Weizsäcker, Roscher III 2435 ff.; Johanna Schmidt, RE XX 1 (1941) 645; Brillante, in: P. Angeli Bernardini (ed.), La Città di Argo, Atti del Conv. Intern. (Urbino 2002), Roma 2004, 40–43

B progenitor of the Argives, founder of Argos, civilization pioneer (see L and the Phor. fragments); in our texts mentioned as πατέρα θνητῶν ἀνθρώπων (VE 'first man' Phor. fr. 1 p.282 West [= p.118 Ber.]); in Hes. Catalogue great-grandfather of Oreads, Satyrs, and Curetes (Hes. fr. 123 [Str. 10 p.471], see now fr. 10b [prose ref.] w. fr. 10a, 17–19), see also Hirschberger p.181 f. and above vol. III 81 and II 1509

D Phor. fr. dub. 7 and 8 p.121 Ber. (son of river Inachos, founder of first society (see E above) and invention of fire) W. Beck

φραδής [1i] hapax E retrograde from compd.: Risch § 31f, Frisk 1038, see *ἀ-, ἀρι-, δολο-, ἐπι-, εὐ-, κακο-, περι-, πολυ-*

Σχ sch. D *Ω* 354: *συνετοῦ νοῦ καὶ ἄριστα βουλεύεσθαι δυναμένου*

B *discerning, perspicacious, shrewd* *Ω* 354 *τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ ' 'Ερμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε· ' „φράζεο Δαρδανίδη· -έος νόου ἔργα τέτυκται. ' ἄνδρ' ὁρόω, τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι ὀΐω"*, see Richardson, Iliad ad l. and *φράζω* B B.I 3c (near end); *νόος* vol. III 424,27. 427,49. — W d f l d.: compds. (in E), *φράδμων*, see *νοήμων, πινυτός* (wdflds.) W. Beck

Φραδμονίδης [1i] hapax patron. *son of Φράδμων* (Wathelet, Dict. II 1054. 1554f.), ref. (*Θ* 257 ' *-ην*) to Tr. *'Αγέλαος* (q.v. vol. I 58,49: slain by Diom.) W. Beck

φραδμοσύν(η) [4H, 1h] (from *φράδμων*:) *shrewd design, device, plan* (1), *shrewd counsel, advice* (2); only dat. pl. ⏑⏑⏑(⏑) w. divine adnom. gen. (2× Th. 891). — W d f l d.: see *τέχνη* (Wortf.) **1** self-conceived (cf. *φράδμων, φράζομαι*) Op. 245 (among punishments:) *οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν, μινύθουσι δὲ οἶκοι ' Ζηνὸς -ῃσιν 'Ολυμπίου* (239 *τεκμαίρεται Ζεύς*) h. Ap. 99 (Ap.'s birth) *μούνη δ' οὐκ ἐπέπυστο μογοστόκος Εἰλείθυια· ' ἦστο γὰρ ἄκρῳ 'Ολύμπῳ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν ' "Ηρης -ῃς λευκωλένου, ἥ μιν ἔρυκε ' ζηλοσύνῃ*, explanation of use of short form by Janko, HHH 103 (formula separation *λευκ.*) **2** imparted to other divinities, partaking of both mid. and act. of *φράζω* (see Th. 891 f. below; Porzig, Satzinhalte 224) Th. 626 *ἀλλά σφεας Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι ' οὓς τέκεν ἠύκομος 'Ρείη Κρόνου ἐν φιλότητι ' ⌊Γαίης -ῃσιν⌋ ἀνήγαγον ἐς φάος αὖτις· ' αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε κτλ.* 884 *ὤτρυνον* (The gods) *βασιλευέμεν ἠδὲ ἀνάσσειν ' ⌊ ⌋ 'Ολύμπιον εὐρύοπα Ζῆν ' ἀθανάτων* (*Ζεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν*) 891 *δόλῳ φρένας* (of Metis) *ἐξαπατήσας ' αἰμυλίοισι λόγοισιν ἐὴν ἐσκάθετο νηδύν, ' ⌊ ⌋ καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος· ' τὼς γάρ οἱ φρασάτην, ἵνα μὴ κτλ.* (*φράζω* B A.I 5), cf. 463—76 W. Beck

φράδμων [1i] E see *φράζω*. — Deriv.: *ἀ-, συμ-ων, Φραδμονίδης, φραδμοσύνη*

Σχ sch. D *Π* 638: *διορατικός. ὀξύς. ἢ ἔμπειρος. ὁ δὲ λόγος· οὐδὲ ὁ πάνυ γνώριμός φησιν καὶ συνήθης τῷ Σαρπηδόνι ἠδύνατο γνωρίσαι αὐτόν*

B *discerning, shrewd*, see *φραδής* *Π* 638 *οὐδ' ἂν ἔτι -ων περ ἀνὴρ Σαρπηδόνα δῖον ' ἔγνω, ἐπεὶ βελέεσσι καὶ αἵματι καὶ κονίῃσιν ' ἐκ κεφαλῆς εἵλυτο διαμπερὲς ἐς πόδας ἄκρους* W. Beck

φράζ(ω) [57i, 74o, 24H, 14h, 3e] E perh. *φρᾰ-δ-* w. *-ᾰ-* for **-on-*: *φρα-* zero-grade of *φρήν*, Chantraine, Dict. 1225. — Deriv.: *ἀρι-, ἀ-* (q.v., w. derivs.), *δολο-, ἐπι-, εὐ-, κακο-, περι-, πολυφραδής* (see also *φραδής*), *φράδμων* (q.v., w. compds.), *ἄφραστος*

F **1** act. aor. 1 *ἔ-σε(ν)* 3, *-σε* 1, *-σσε* 1H, *-σάτην* 1H aor. 2 *ἐπέ-δον* 1, *ἐπέ-δε(ν)* 10, *πέ-δε* 4, *πέ-δ(ε)* 6, *διεπέ-δε* 4, *πε-δέτην* 1H; *πε-δοι* 1; *πε-δέμεν* 2, *πε-δέειν* 1 **2** mid. **2a** pres. stem *-ζεαι* 1, *-ζεται* 1, *-ζονται* 5; *ἐ-ζετο* 2, *-ζετο* 3, *-ζέσκετο* 1, *-ζέσθην* 1, *-ζόμεθ(α)* 1; *-ζώμεθα* 4, *-ζώμεθ(α)* 5, *-ζώμεσθ(α)* 2, *περι-ζώμεθα* 1, *-ζωνται* 1; *-ζοίμεθα* 1; *-ζεο* 11, *-ζευ* 4, *-ζέσθω* 3, *-ζεσθον* 1, *-ζεσθε* 3, *-ζεσθ(ε)* 1, *κατα-ζεσθε* 1; *-ζεσθαι* 15; *-ζομένῳ* 1, *-ζομένη* 1 **2b** fut. *-σομαι* 2, *συμ-σσομαι* 1, *-σεται* 1, *-σσεται* 2, *-σσόμεθ(α)* 2, *-σσονται* 1 **2c** aor. *ἐ-σάμην* 1, *-σάμην* 1, *ἐπε-σω* 1, *ἐ-σθης* 2o, *ἐπε-σθης* 1o, *-σθη* 1e, *ἐ-σατο* 3, *ἐ-σατ(ο)* 3, *-σατο* 1, *ἐ-σσατο* 4, *-σσατο* 2, *ἐπε-σατ(ο)* 3, *ἐπε-σσατο* 1, *συμ-σσατο* 4, *ἐ-σσαντο* 2, *-σσαντο* 3, *-σσαντ(ο)* 1; *-σομαι* 1, *-σσομαι* 1, *-σσεται* 1, *ἐπι-σσετ(αι)* 1, *μετα-σόμεσθα* 1; *ἀμ-σσαιτο* 1, *ἐπι-σσαιτο* 1, *συμ-σσαιτο* 1, *ἐπι-σσαίμεθα* 1, *ἐπι-σσαίατο* 1, *ἐπι-σσαίατ(ο)* 1; *-σαι* 5; *-σσασθαι* 2, *-σσασθ'* 1H, *συμ-σσασθαι* 1; *-σσάμενος* 2 **3** medio-pass. (see C. in B) pf. *προπε-δμένα* 1H

M **1** *φραζ/σ(σ)-* **1a** disyll. **1aα** *φρα* in longo [⏑̄] *-ζευ ὅπως Ι* 251, *ν* 376; *-ζευ π* 257 [⏑̄] *-σσε* Hes. fr. 33a,33 suppl. [⏑̄] *ἐπι-σσετ' ο* 444 [⏑̄] *-ζεσθ' Ξ* 482; *-σσαντ' γ* 242 **1aβ** in brevibus [–̄] *-ζευ δ* 395; *-σθη* Theb. fr. 2,5 p.22 Dav.; *θαῦμα μέγα -σσασθ'* Sc. 218 **1aγ** in breve ⏑̄[⏑⏑] *καὶ -σαι ἤ / εἰ π* 260, *χ* 158 / h. Ven. 178 ⏑̄[⏑⏑] *-σαι* (*ὀφθαλμοῖσιν*) *A* 83, *ω* 331 ⏑̄[⏑⏑] *-σε λ* 22 **1b** trisyll. **1bα** shape ⏑⏑⏑: [⏑̄⏑⏑] *-ζετο λ* 624; *-ζόμεθ' γ* 129; ⌊*-ζεο νῦν*⌋, *μή τοί τι X* 358, h. Ap. 325a; ⌊ ⌋ *P* 144; *-ζεο* + patron. (–⏑⏑–) *E* 440, *Ω* 354, *δ* 71; *-ζεο Ξ* 3. 470, *Π* 446, *ο* 167; *-σσόμεθ'/εται ἤ/ὥς κε νεώμεθ'/νέηται Ι* 619, *α* 205; *-σσόμεθ' ψ* 140; *ἐ-σαθ'* (*ὥς*) *ξ* 236, Op. 86; *-σσατο Ψ* 126; *-σσομαι ἤ κεν π* 238 [⏑̄⏑⏑] *-σσατο δ' ἵππον Ψ* 453 [⏑̄⏑⏑] *καὶ* (*ῥ'*) *ἔ-σε(ν)* h. Merc. 442, h. Ven. 128, Hes. fr. 60,2; *-ζεαι A* 554; *καὶ -σσομαι ε* 188; *συμ-σσομαι Ι* 374; *ἐπε-σω Φ* 410; *ἐπε-σατ' E* 665, *θ* 94 = 533; *καὶ -σσεται ὀφθαλμοῖσιν ω* 217 [⏑̄⏑⏑] *καὶ -ζετο⁺ θυμῷ Π* 646, *ρ* 595; *-ζετο βουλήν Σ* 313; (*θεῶν*) ⌊*συμφ-σσατο*⌋ *βουλάς A* 537. 540, *δ* 462; ⌊ ⌋ *θυμῷ ο* 202; *ἐ-σαθ' ἵππους Ψ* 450; *-σσεται* Vit. p. 9,12 **1bβ** shape ⏑⏑–: [⏑⏑⏑̄] *οἱ -άτην* Th. 892 [⏑⏑⏑̄] *αὐτὸς ἐγὼ -σομαι ἔργον O* 234, *τ* 501; *-σάμην ψ* 75 [⏑⏑⏑̄] *δὲ -σεται ψ* 114 **1bγ** shape ⏑⏑⏑: [–̄⏑⏑] *ἀθάνατοι* ⌊*-ζονται*⌋ *B* 14 = 31 = 68, Op. 250; ⌊ ⌋ *δ* 699; (*ἡμεῖς δὲ / δὴ*) ⌊*-ζώμεθ' ὅπως*⌋ *ἔσται τάδε ἔργα Δ* 14 = *Ξ* 61, *ρ* 274; (*ἡμεῖς*) *δὲ* ⌊ ⌋ *ὄχ' ἄριστα γένηται ν* 365, *ψ* 17; *-ζωνται Ι* 423; (*δὴ*) *-ζεσθε Σ* 254, *T* 401, *X* 174; *-ζεσθαι* (...) *ἄνωγεν⁺ Ι* 680, *χ* 129; *δὲ -σσαντο O* 671; *ἀμ/συμ-σσαιτο τ* 391, Th. 900; *συμ-σσασθαι ὅπως* Th. 471 [–̄⏑] *κατα-ζεσθε* Op. 248; *σὲ δὲ* ⌊*-ζεσθαι ἄνωγα*⌋ *α* 269, *π* 312; *τά / ἅ / τό σε* ⌊ ⌋⁺ *υ* 43, Op. 367, h. Ap. 528; *τὰ δέ σε* ⌊ ⌋ *ρ* 279, *ψ* 122; *-σσονται β* 367; *οἱ δ'... εἴ/ἴδον -σσαντό τ(ε θυμῷ) κ* 453, *ω* 391; *ἐπι-σσαιτο* h. Ap. 402; *ἐπι-σσαίατ' σ* 94; *-σσασθαι* Hes. fr. 204,116 **1bδ** shape ⏑⏑–: [⏑̄–̄] *-ζέσθην ν* 373; *-ζώμεσθ' ὥς κεν Ι* 112, *β* 168; *-ζέσθω/αι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν O* 163, *α* 294; *-ζέσθω E* 411, *Ι* 347; *-ζεσθον δή Υ* 115; (*ἀλλὰ σ' ἄνωγα*) *-ζεσθαι* Op. 404. 448. 688, Hes. fr. 10a,98. 283,2; *-σσασθαι μέγα θαῦμα* h. Ap. 415 [⏑̄–̄] *ἐ-σθης τ* 485 = *ψ* 260 [⏑̄–̄] *ἐπε-σθης ε* 183 **1c** quadrisyll. **1cα** [⏑⏑⏑̄⏑] *μετα-σόμεσθα A* 140 **1cβ** [⏑⏑⏑̄⏑] *ἐ-ζετο* h. Ap. 388 [⏑⏑⏑̄⏑] *ἐπε-σσατο τέχνην* Th. 160; *προπε-δμένα* Op. 655 **1cγ** shape ⏑⏑⏑: [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ἐ-σατο γ* 289; *-σσάμενος* Op. 294 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-ζομένῳ/η M* 212, *ω* 127; *ἐ-σάμην ρ* 161; *-σσάμενος* h. Merc. 294 [⏑̄⏑⏑⏑̄] (*τὸν δ'*) *ἐ-σατο K* 339, *δ* 444, h. Merc. 354 **1cδ** shape ⏑⏑⏑: [–̄⏑⏑] *ἐ-ζετο* h. Ven. 84; *αὐτοί περ* ⌊*-ζώμεθα*⌋ *μῆτιν ἀρίστην P* 634. 712; ⌊ ⌋ *π* 371 [–̄⏑⏑] *-ζέσκετο/οίμεθα βουλάς* h. Ap. 346, *λ* 510; *περι*⌊*-ζώμεθα*⌋ *πάντες α* 76; ⌊ ⌋ *κ* 192; ⌊*ἐ-σσατο*⌋ *μῆτ*[*ν* Margites fr. 7,7 p. 76 W.; *τέχνην δ* 529; ⌊ ⌋ *θυμῷ* h. Cer. 313; ⌊ ⌋ *Ω* 352; *ἐπι-σσαίμεθα/ατο βουλήν N* 741, *B* 282 **1cε** [⏑̄–̄] ⌊*ἐ-σσαντο*⌋ *Ι* 426, *O* 671 [⏑̄–̄] ⌊ ⌋ *φ* 222 **2** *πεφραδ-* **2a** disyll. [⏑̄] *πέ-δ' ὅπως τ* 557 [⏑̄] *πέ-δ' Ψ* 138, *α* 444, *τ* 250 = *ψ* 206 = *ω* 346 **2b** trisyll. [⏑⏑⏑̄] *πέ-δε Ξ* 500, *ξ* 3; *πε-δοι Ξ* 335 [⏑⏑⏑̄] ⌊*μῦθον*⌋, *πέ-δε πᾶσι α* 273 [⏑̄⏑⏑] *πέ-δε* ⌊ ⌋ *θ* 142 **2c** quadrisyll. **2cα** shape ⏑⏑⏑⏑: [⏑̄⏑⏑⏑̄] *πε-δέμεν/ειν η* 49, Op. 766 / *τ* 477 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *οἱ πε-δέτην* Th. 475 **2cβ** shape ⏑⏑⏑⏑: [⏑⏑⏑̄⏑] *ἐπέ-δον K* 127; (*καί τινά*) *οἱ / τοι / μοι πὰρ Ζηνὸς* ⌊*ἐπέ-δε πότνια*⌋, *μήτηρ Λ* 795 ≅ *Π* 37. 51; ⌊ ⌋ *κ* 549; *καὶ*

⸢ἐπέ-δε(ν)⸣ ϑ68, Th.162, h.Cer.476; ⸢ ⸣ κ111 = ο424; μήτηρ ⸢διεπέ-δε⸣ Σ9 [ᾀᾀᾀ] ἐπεὶ ⸢ ⸣ (πάντα) Υ340 = ρ590ᵉᵃ, ζ47; καὶ ἐπέ-δε Th.74; προπε-δμένα Op.655 φρ not lengthening: ο444, Th.160, Op.655 (always before [ᾀ] in combinat. w. preverb), h.Ap.388

Σχ I simplex sch.D *A*83: λογίσαι. σκέψαι, sch.min. P.Köln 2281 on *A*554: δι]ᾳ[νο]ήθητι, sch.D ad l.: διενοοῦ. ἐβουλεύου, *B*13: ἀμφὶς -ζονται· χωρὶς ... βουλεύονται. διχογνωμονοῦσι ... διάφορα φρονοῦσιν, *Δ*14: βουλευώμεθα. σκεπτώμεθα, sch.min. P.Mich. Schwendner 11 on *E*411: σκοπησάτω, sch.D ad l.: λογιζέσθω. σκεπτέσθω, 440: σκέπτου. διαλογίζου, *K*127: ἐπέ-δον· εἶπον, *M*212: συμβουλεύοντι, sch.min. P.Berlin inv. 10508 on *Ξ*335: πέ-δοι· φράσσεν, sch.D ad l.: ⸢πέ-δ⸣οι· φράσειε. δηλώσειε. εἴποι, 470: -ζεο· ὅρα, 500: ⸢ ⸣ε· νῦν σήμηνον. δεῖξον. ὁτέ δὲ εἰπέ, *O*163: λογιζέσθω. σκοπείτω, 671: ἐθεάσαντο, *Σ*254: ἀμφὶ μάλα -ζεσθε· ἐπιμελῶς βουλεύεσθε, *T*401: συνίετε. νοεῖτε, *Φ*410: ἐπέ-δε· ἐπέγνως. ἐνόησας, *Ψ*126: ἐβουλεύσατο. ἐνόησεν, sch.min. P.Oxy. 3160 + P.Strassb. inv. 1401 on *α*444: πέφ]ραδ'· [ἔ]φρασ', sch.D *δ*71: ὅρα, *η*49: πε-δέμεν· ἐπιδεῖξαι, ϑ68: ἐπέ-δε χερσὶν ἑλέσθαι· ... ἐσήμανεν, ἵνα ἀνέληται ταῖς χερσίν. ἢ τὰς χεῖρας ἐπέθηκεν, ἵνα γνῶ, ἔνϑα κεῖται, *κ*453: ἐπέγνωσαν, sch.min. P.Amh.18 on *ο*167: σκόπει, sch.D *ρ*161: ἐθεασάμην, *χ*158: κατανόησον, *ψ*114: γνωρίσει

II compd. 1 ἀνα-: sch.D *τ*391: ἀμ-σσαιτο· ἐπιγνῷ 2 δια-: sch.D *Σ*9: διεπέ-δε· διεσάφησεν. εἶπεν (≅ *Υ*340, *ζ*47) 3 ἐπι-: sch.min. P.Oxy. 4633 on *B*282: ἐπι-σσ]έατο· ἐπι[νο]ήσειαν, sch.D ad l.: ἐπι-σσαίατο· ἐπισκέψαιντο. ⸢ἐπινοήσ⸣ουσιν. μάϑωσιν, *E*665: ἐπε-σατο· ἐνενόησεν. ἐνεϑυμήϑη, *N*741: ἐπι-σσώμεϑα· ⸢ ⸣ωμεν, *ε*183: ἐπε-σϑης· ἐβουλεύσω. ⸢ ⸣ας 4 μετα-: sch.D *A*140: μετα-σόμεϑα· καὶ ἐν ὑστέρῳ βουλευσόμεϑα 5 περι-: sch.D *α*76: περι-ζώμεϑα· βουλευσώμεϑα 6 συν-: sch.min. P.Köln inv. 2281 on *A*537: ⸢συμ-σσατο⸣· συνδιενοήϑη and P.Oxy. 3238 fr.1 [συν]εβουλεύσατο (= sch.D ad l.), P.Amh.18 on *ο*202: ⸢ ⸣· συνελογίσατο

L 1 General: Kowaleck, Über Pass. u. Med., Progr. Danzig 1887, 14. 16; R.Thomas, D. hist. Entw. der Metapher im Griech., Diss. Erlangen 1891, 105–11; Mutzbauer, Tempuslehre I 333–5; Voigt, Überlegung 34ff.; Porzig, Satzinhalte 63f.; Bremer, Licht u. Dunkel 44. 59f. 159; Chantraine, Dict. 1224f.; Prier, Thauma (index); Kösling, Jotpräsentien 280ff.; R.Bertolín Cebrián, D. Verben des Denkens bei Hom., Innsbruck 1996, 109ff. 2 Comments on range of meaning: Thomas, Metapher 110; Dirlmeier, ARW 36, 1939, 295 = F.D., Ausgew. Schriften, Heidelberg 1970, 45; Plamböck, Erfassen 60; Neitzel, SGLG 3 (1977) 202 (Arist.: never = εἰπεῖν); A.S.Becker, The Shield of Ach., Lanham 1995, 35 n.66; Chantraine, Dict. 1224; Bertolín Cebrián 115ff. 3 'oracular': West on Op.448; Fernández Delgado, WJA 17, 1991, 29; Collins, ColbyQ 38, 2002, 30 4 Form: Chantraine, Gr.h. I 397. 405f. (-σϑη); M.C.Beckwith, The Greek Reduplicated Aorist, Diss. Yale 1996, 80–2 5 Synt.: Bäumlein, Modi 186f. (fut./subj.); M.Lechner, De pleonasmis homericis I, Ansbach 1882, 19ff.; W.Denecke, De vi atque usu dativi loc. et temp. (Diss. Leipzig), Braunschweig 1885, 9 (ϑυμῷ); A.Mein, De opt. obl. usu Homerico I, Bonn 1903, 11 (⸢ὅπως + fut.⸣); Porzig, Satzinhalte 63f.; Burguière, Infin. (⸢ ⸣) 155; A.Oguse, Participe Circonstanciel, Paris 1962, 149f. (ὅπως)

B act. (A.) *to cause a perception in someone, make known, to show, to engender an idea, to make someone notice something*, mid. (B.) *to perceive, notice, note something* (intentionally, opp. to unintentional νοέω), medio-pass. (C.) *announced*; φ. can be used for the whole or part of the range of mental events from perception to decision: notice / perception / conception / evaluation, the kernel being the new assimilated cognition: φ. wants to mark an innovational interaction (φ. occurs 38× following ἀλλά in context, cf. also L2 Dirlmeier, ⸢Bertolín Cebrián⸣), hence often w. final constructions and the exceptional sum for a 'mental' verb of 24 imp. forms tog. w. 3 imp. infs. and 11× (see M1bγ) paraphrase w. ἄνωγα+ and inf. is prob. to be related (all instances in B. [mid.], cf. ⸢ ⸣ 130; e.g. νοέω 1× imp.); conceptual nature of φ. (opp. to 'say' ⸢ ⸣) easily seen from the derivs. (see E); φ. 52× in main narratives, 120× in dir.sp. vel sim.

A. act. *to show, cause a perception* vel sim., usu. incl. verbal explanation, which can be expl. (e.g.: πε-δε+ καὶ ἔπος ἤυδα *Ξ*500, καὶ ἔειπε *Σ*9, εἶπε δέ Th.162, obj. μῦϑον in 6, contrast speak + φ.: *ω*346 [see 329] ≅ *τ*250 = *ψ*206; show + φ. h.Ven.128); the imps. in B. (mid.) introduce discursive cases of φράζειν; 36×, aor. only: 1ᵒ, 3ᴴ, 2ʰ ἔ-σε+ (ind. in I3.5), 30× πε-δε+ (VB *Ξ*500, *ξ*3, *τ*557), ind. exc. opt. (*Ξ*335), inf. 3× (in I3. 5), imp. 2× (I6); 22× w. indir. obj., 18× divine subj. (exc. 2× τις, 2ᴴ Kronos, 1ⁱ Pos., 1ᴴ Zeus, 1ʰ Hermes, female: 4ⁱ Thetis, 4× Ath., 3ᴴ Gaia, 2ᵒ Kirke, 1ʰ Dem.) I simplex synt.: dir. w. inf. ϑ68 ἑλέσϑαι; advs.: ἔμπεδα 3× in 2, αὔριον *α*273, μάλ' αὐτίκα 2× (cf. νῦν ϑ142) in 6; compd. δια- (II). – Wdfld.: δείκνυμι, πιφαύσκω, φαίνω; εἰπεῖν (Wortf.), cf. φράσις Disposition: 1 concrete objs. 2 obj. evidence (σῆμα, -ατα) 3 emphasizing location, ref. to places 4 explanatory 5 instructional 6 obj. μῦϑος ('proposal')

A.I1 *show* concrete objs. (primarily visual with verbal accompaniment) *Ξ*335 (Hera to Zeus:) „πῶς κ' ἔοι εἴ τις νῶϊ ϑεῶν ... ' εὕδοντ' ἀϑρήσειε, ϑεοῖσι δὲ πᾶσι μετελϑὼν ' πε-δοι; οὐκ ἂν ἔγωγε τεὸν πρὸς δῶμα νεοίμην", see 153–8, cf. *Υ*22f., contrast *N*521–5; cf. I3; Arist. „διασημάνειεν" (Neitzel in L2) 500 ὁ (Peneleos) δὲ φὴ κώδειαν (sc. Ilioneus' severed head) ἀνασχὼν ' πέ-δέ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἤυδα „*shewed*" Leaf Th.162 τεῦξε (Gaia) μέγα δρέπανον καὶ ἐπέ-δε παισὶ φίλοισιν· ' εἶπε δὲ ϑαρσύνουσα, see also 160 in B.II2b I2 obj. evidence (σῆμα, -ατα ... ἔμπεδα) *present*, 3× rel. to prec. ὥς φάτο *ω*346 (329 Laertes: „σῆμά τί μοι νῦν εἰπὲ ἀριφραδές, ὅφρα πεποίϑω" Od. shows him scar [see 331 in B.I1bβ] and recounts trees and plants given him there) ὥς φάτο, τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, ' σήματ' ἀναγνόντος, ⸢τά οἱ ἔμπεδα πέ-δ' Ὀδυσσεύς⸣ verbal only: *τ*250 ὡς φάτο, τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο ' σήματ' ἀναγνούσῃ, ⸢ ⸣ = *ψ*206 I3 emphasizing location *show, indicate, point out, verbally describe*, ref. to places and to places where obj./pers. to be found *K*127 (Ag. to Nestor:) „κείνους δὲ κιχησόμεϑα πρὸ πυλάων ' ἐν φυλάκεσσ', ἵνα γάρ σφιν ἐπέ-δον ἠγερέεσϑαι" *Ψ*138 ὅτε χῶρον ἵκανον, ὅϑί σφισι πέ-δ' Ἀχιλλεύς, ' κάτϑεσαν (sc. Patr.), cf. 126 in B.I1bδ and *ξ*3 below (ᾗ) *λ*22 (Od.:) παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο ' ᾖομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεϑ', ὃν -σε Κίρκη, cf. *κ*549 in 5 – *η*49 (Ath.-maiden to Od.:) „οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις ' πε-δέμεν" (immediate, visual w. verbal element) *κ*111 ἔκ τ' ἐρέοντο, ' ὅς τις τῶνδ' (in Laistrygonia) εἴη βασιλεὺς καὶ οἷσιν ἀνάσσοι. ' ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέ-δεν ὑψερεφὲς δῶ (visual element?) = *ο*424 (verbal) – ϑ68 τῷ (Demodokos) ... ϑῆκε ϑρόνον ... ' μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα ... ἐρείσας· ' κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα ... ' αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ ἐπέ-δε χερσὶν ἑλέσϑαι ' κήρυξ (poss. tactile element, cf. Theb.fr.2,5 in B.I1bα) locat. of pers.: *ξ*3 προσέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν ' χῶρον ἀν' ὑλήεντα δι' ἄκριας, ᾗ οἱ Ἀϑήνη ' πέ-δε δῖον ὑφορβόν h.Ven.128 Ἀγχίσεω δέ με φάσκε (Hermes) ...

καλέεσθαι ' κουριδίην ἄλοχον, σοὶ δ' ἀγλαὰ τέκνα τεκεῖσθαι. ' αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ δεῖξε καὶ ἔ-σεν ... ' ... ἀπέβη ... ' αὐτὰρ ἐγώ σ' ἱκόμην τ477 Πηνελόπειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσι, ' πε-δέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα. ' ἡ δ' οὔτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη οὔτε νοῆσαι (visual element) Hes. fr. 33a,33 (in battle at Pylos Ath. puts bow in Her.'s hands) *καί οἱ φρ]άσσε Περικλύμενον θεοειδ[έα*, not just where but also in what metamorphosis **I4** explanatory *τ557* (Beggar-Od. to Pen.:) *„οὔ πως ἔστιν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον ' ἄλλῃ ἀποκλίναντ', ἐπεὶ ἦ ῥά τοι αὐτὸς 'Οδυσσεὺς ' πέ-δ', ὅπως τελέει"* (expl. of visual), cf. bird omens: see *ρ161* in B.I1a Th.74 *εὖ δὲ ἕκαστα ' ἀθανάτοις διέταξε* (Zeus victorious) *νόμους καὶ ἐπέ-δε τιμάς*, Thomas (in L1) 109: transferred *„befehlen, auftragen, bestimmen"* **I5** instructional (divine) disclosure (cf. II below): *Λ795* (Nestor to Patr.:) *„εἰ δέ τινα φρεσὶν ᾗσι θεοπροπίην ἀλεείνει* (Ach.) *' καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέ-δε πότνια μήτηρ, ' ἀλλὰ σέ περ προέτω"* ≅ *Π37* (*τοι*) ≅ 51 (*οὔτε μοι*) Th.475 *καί οἱ* (Rhea) *πε-δέτην* (Gaia and Uranus), *ὅσα περ πέπρωτο γενέσθαι ' ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ καὶ υἱέϊ καρτεροθύμῳ· ' πέμψαν δ' ἐς Λύκτον*, cf. 494 (*ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσι*), see 471 ⌊in B.II6⌋ 892 (Zeus having duped Metis) *ἐὴν ἐσκάτθετο νηδύν, ' Γαίης φραδμοσύνῃσι καὶ Οὐρανοῦ ... ' τὼς γάρ οἱ -σάτην, ἵνα μὴ βασιληΐδα τιμὴν ' ἄλλος ἔχοι*, see 900 ⌊ ⌋ — Hes. fr.60,2 (*κόραξ ἦλθε*) *Πυθὼ ἐς ἠγαθέην καί ῥ' ἔ-σεν ἔργ' ἀΐδηλα ' Φοίβῳ ... ὅτι Ἴσχυς γῆμε Κόρωνιν* journey: *α444* (Tel. *παννύχιος*) *βούλευε φρεσὶν ᾗσιν ὁδόν, τὴν πέ-δ' Ἀθήνη κ549* (Od. to companions:) *„ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέ-δε ... Κίρκη"*, cf. *λ22* in 3 above work: Op.766 *ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ κατὰ μοῖραν ' πε-δέμεν δμώεσσι τριηκάδα μηνὸς ἀρίστην ' ἔργα τ' ἐποπτεύειν ἠδ' ἀρμαλιὴν δατέασθαι taught*: h.Cer.476 (*δ[εῖξε,*] ⌊*Τριπτολέμῳ τε κτλ.*⌋) *δρησμοσύνην θ' ἱερῶν, καὶ ἐπέ-δεν ὄργια καλά, ' ⌊ ⌋ ... ' σεμνά, τά τ' οὔ πως ἔστι παρεξ[ίμ]εν οὔ[τε] πυθέσθαι* h.Merc.442 (Ap. to Hermes: „tell me) *ἦ σοί γ' ἐκ γενετῆς τάδ' ἅμ' ἕσπετο θαυματὰ ἔργα, ' ἦέ τις ἀθανάτων ἠὲ θνητῶν ἀνθρώπων ' δῶρον ἀγαυὸν ἔδωκε καὶ ἔ-σε θέσπιν ἀοιδήν;"*, synt. Kürzung: *„gezeigt* werden die Handgriffe" (Porzig, Satzinhalte 64) **I6** obj. *μῦθος* ('proposal') *α273* (Ath.-Mentes to Tel.:) *„ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων· ' αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς ' μῦθον πέ-δε πᾶσι ... ' μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι, ' μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι"*, a demand, cf. *Γ212* (*μύθους ... πᾶσιν ὕφαινον*) *θ142* (Euryalos: *„Λαοδάμα,*) *αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν καὶ πέ-δε μῦθον* (i.e. the challenge to Od. to participate in the athletic contests formulated 131 ff.), hendiadys

A.II compd. *δια- disclose fully, make clear*, instructional (cf. I5 above); 3× divine subj.; obj. *πάντα* (*Υ340* = *ρ590* ex.) *Σ9* (Ach. to himself:) *„μὴ δή μοι τελέσωσι θεοὶ κακὰ κήδεα θυμῷ, ' ὥς ποτέ μοι μήτηρ διεπέ-δε καί μοι ἔειπε ' Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἔτι ζώοντος ἐμεῖο ' χερσὶν ὕπο Τρώων λείψειν φάος ἠελίοιο"* *Υ340* (don't fight ag. Ach.) *οὐ μὲν γάρ τίς σ' ἄλλος Ἀχαιῶν ἐξεναρίζει. ' ὣς εἰπὼν* (Pos. to Aen.) *λίπεν αὐτόθ'*, ⌊*ἐπεὶ διεπέ-δε*⌋ *πάντα ζ47 ἔνθ' ἀπέβη γλαυκῶπις*, ⌊ ⌋ *κούρῃ* (Naus., who then awoke) subj. human: *ρ590* (Eum. told Pen. Od.'s plan to speak w. her later and she agreed) *ὣς ἀγόρευεν, ὁ δ' ᾤχετο δῖος ὑφορβὸς ' μνηστήρων ἐς ὅμιλον*, ⌊ ⌋ *πάντα*

B. mid. *notice, perceive, conceive, realize* warnings, admonitions, final sense; indir. obj. only *γ242* ≅ *ω127* ⌊(I1bε)⌋, *π371* (I2), *ο444* (II2), related: *Ι374*, *δ462* (II6), *Υ115* (I3a), *λ624* ⌊ ⌋; advs. (9× in *Ι*): ref. to faculties (*ἑῷ*) *θυμῷ* / *κατὰ θυμόν Π646*, *ρ595*, *ω391*, *ο202*, h.Cer.313 / ⌊*Ο163*, *α294*⌋, h.Ap.388. 402; *ὀφθαλμοῖσι(ν) ω217*. 331, cf. h.Ap.415, h.Ven.83f.; *ἐν(ὶ)* / *μετὰ φρεσί(ν) Ι423*, *Υ115* / Hes. Op.688, fr.283,2, *κατὰ φρένα* ⌊ ⌋ — see also compds. *ἀνα-*, *ἐπι-*, *κατα-*, *μετα-*, *περι-*, *συν-* in II; modal *ἄρειον ψ114*, *εὖ τ501*, *φ222*, Hes. fr.283,2, *μάλα Ν741*, *Σ254*, *πω Φ410*, *τάχα ψ114*, *τι Ι374*, cf. *μάλ' εὔκηλος Α554*, *οἶος θ94* = 553; loc. *ἀμφί Σ254*, *λ510*, *ἀμφίς Β14* = 31 = 68, *ἐν 'Αργείοισιν Ι680*, *ἔνθα ψ140*, *ἐνθάδε π371*, *ἐσάντα κ453*, *σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσιν Ι347*; temp. *ἅμα ἠοῖ Ι619*, *αὖ Α540*, *αὖτις Α140*, Vit. p.9,12, *ἔνθα θ94*, *ἔνθεν Ν741*, *ἔπειτα α294*, *ψ140*, *ἔτι Β14*, *Ι112*, *ἤδη γ242*, *κεῖθεν Ο234*, *νῦν* / *νυ Ι112. 426*, *Χ358*, *δ395*, Hes. fr.283,2, h.Ap.325a / *Φ410*, *τ501*, *ὀπίσσω β367*, *ὅτε* / *τότε ξ236*, *γ289*, *πολὺ πρίν Ι251*, *β168*, cf. *Ψ450 πρῶτος*. — W d f l d.: *βουλεύω*, *βυσσοδομεύω*, *γινώσκω*, *ἐπιλώθω*, *ἰδεῖν*, *μήδομαι*, *μητιάομαι*, *νοέω*, *οἶδα*, *οἴομαι*, *ὁρμαίνω*, *τεκταίνομαι*, *φρονέω*, *φυτεύω* **Disposition: 1** w. acc. obj. (see also 2) **1a** obj. is animate **1b** inanimate **1bα** *perceive* concrete **1bβ** evidencial **1bγ** other visual perceptions **1bδ** place **1bε** processes (nom. act. vel sim.) **1bζ** conceptual: plan, strategem *μῆτις*, *βουλή* et sim. **1bη** obj. uncertain **2** w. dir. obj. and final cl. (vel sim.) **3** w. cl. w. final force **4** w. remaining cls. **5** uncertain

B.I simplex **1** w. acc. obj. (see also 2) **1a** obj. is animate, perception visual in origin, some instances w. accompanying vb. of vision or cognizance in a kind of semantic diectasis; aor. exc. *τ501* fut. *Ω352 τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐ-σσατο κῆρυξ ' Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε saw and perceived* (see 354 in 3 below) *ω391 οἱ δ' ὡς οὖν 'Οδυσῆα ἴ*⌊*δον -σσαντό τε*⌋ *θυμῷ, ' ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι τεθηπότες κ453 δαινυμένους δ' εὖ πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν. ' οἱ* (the companions) *δ' ἐπεὶ ἀλλήλους εἶ*⌊ ⌋ *ἐσάντα, ' κλαῖον ὀδυρόμενοι*, see (*θυμῷ*) *Π646*, h.Cer.313 in 3b, *ρ595* in 3a, *ο202* in II6 below and Denecke in L5 above; cf. Jahn, Seele-Geist 212f. (and *ω217* below) *τ501* (Od. to Eurykl.:) *„μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς* (errant maids) *μυθήσεαι; οὐδέ τί σε χρή· ' εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ -σομαι καὶ εἴσομ' ἑκάστην" note and be cognizant, aware of*, cf. (vol. III 545,35) *π304* (*γνώμεν*). 316 (*δεδάασθαι*), h.Merc.205 (*δαήμεναι ἕκαστον*), contrast *τ485* in 3c below *ω217* (Od.:) *„πατρὸς πειρήσομαι ... ' αἴ κέ μ' ἐπιγνώῃ καὶ -σσεται ὀφθαλμοῖσιν, ' ἦέ κεν ἀγνοιῇσι"* — *Κ339 βῆ* (Dolon) *ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς· τὸν δ' ἐ-σατο προσιόντα ' ... 'Οδυσεύς* (and advised Diom.) *Ο671 Ἕκτορα δὲ -σσαντο βοὴν ἀγαθὸν καὶ ἑταίρους, ' ἡμὲν ὅσοι μετόπισθεν ἀφέστασαν οὐδὲ μάχοντο, ' ἠδ' ὅσσοι παρὰ νηυσὶ μάχην ἐμάχοντο* h.Merc.354 *ἄφραστος γένετ' ὦκα βοῶν στίβος ἠδὲ καὶ αὐτοῦ ' χῶρον ἀνὰ κρατερόν· τὸν δ' ἐ-σατο βροτὸς ἀνὴρ ' εἰς Πύλον εὐθὺς ἐλῶντα βοῶν γένος* (cf. 87 *ἐνόησε*, 208 *νοῆσαι*) gods in disguise: see **bγ** animals: *Ψ450*. 453 *'Αργεῖοι δ' ἐν ἀγῶνι καθήμενοι εἰσορόωντο ' ⌊ἵππους⌋ ... ' πρῶτος δ' Ἰδομενεὺς ... ἐ-σαθ'* ⌊ ⌋*· ' ἦστο γὰρ ἐκτὸς ἀγῶνος ὑπέρτατος ἐν περιωπῇ ' ... ὁμοκλητῆρος ἀκούσας ' ἔγνω, -σσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα προΐσχοντα* (its appearance, 457 ff.: diff. perception verbs) *ρ161* (Theokl. to Pen.: „Od. is here) *μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει, ' οἷον ἐγὼν οἰωνὸν ... ἐπὶ νηὸς ' ἥμενος ἐ-σάμην καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν"* (*ο525* ff.), see *ο167* in 3b, cf. Op.448 in 3c below and *τ557* in A.I4 above **1b** inanimate **1bα** *perceive* concrete (cf. A.I1) *χ129 ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην ... ' τὴν 'Οδυσεὺς -ζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβὸν ' ἑσταότ' ἄγχ' αὐτῆς to keep watching* (cf. *γ289*, *ξ236* in ε below) Theb. fr.2,5 p.22 Dav. *ὅ* (Oedipus) *γ' ὡς -σθη παρακείμενα πατρὸς ἑοῖο ' τιμήεντα γέρα, μέγα οἱ κακὸν ἔμπεσε θυμῷ*, Oedipus prob. subj. (cf. *τ485*, *ψ260* in 3 below, see Chan-

traine, Gr.h. I 405f.); visual? uncertain: see Dav., Epic Cycle 25f. (*ἐνόησε* fr.3,1 p.23); tactile acc. to B.Graziosi, Inventing Homer, Cambridge 2002, 144 n.5; cf. *ϑ* 68 in A.13 **1bβ** evidencial (cf. A.12; see *ἀριφραδής* [B2b]) *φ* 222 (Od. to Eum. and Phil.: „*ˌσῆμα ἀριφραδὲς˛ δείξω, οὐλήν.*") *ὣς εἰπὼν ῥάκεα μεγάλης ἀποέργαϑεν οὐλῆς.* ' *τὼ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην εὖ τ' ἐ-σσαντο ἕκαστα,* ' *κλαῖον ἄρ' ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι χεῖρε βαλόντε,* cf. *κ* 453f. in 1a *ψ* 75 (Eurykl. to Pen.: „*ˌ ˛ εἶπω,* ' *οὐλήν·*) *τὴν ἀπονίζουσα -σάμην, ἔϑελον δὲ σοὶ αὐτῇ* ' *εἰπέμεν*" *ω* 331 (Laertes to Od.: „*σῆμὰ εἰπὲ ἀριφραδές*" Od.:) „*οὐλὴν μὲν πρῶτον τήνδε -σαι ὀφϑαλμοῖσι,* ' *τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σῦς*" (*οὐλή*: see *τ* 391 in II1 below); *ὀφϑαλ.*: Lechner in L5 **1bγ** other (impressive) visual perceptions *δ* 71 (Tel. to Peisistr.:) „*-ζεο, Νεστορίδη ...* ' *χαλκοῦ τε στεροπὴν κατὰ δώματα ἠχήεντα* ' *χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος*" *observe* cf. 1a w.: h.Ven.84 (Aphr. appeared to Anch., *παρϑένῳ*) *εἶδος ὀμοίη,* ' *μή μιν ταρβήσειεν ἐν ὀφϑαλμοῖσι νοήσας.* ' *Ἀγχίσης δ' ὀρόων ἐ-ζετο ϑαύμαινέν τε* ' *εἶδός τε μέγεϑος καὶ εἵματα σιγαλόεντα* h.Ap.415 *ἔϑελον* (Cretan sailors) *νῆα σχεῖν ἠδ' ἀποβάντες* ' *-σσασϑαι μέγα ϑαῦμα* (Ap. in form of dolphin) *καὶ ὀφϑαλμοῖσιν ἰδέσϑαι* ' *εἰ μενέει νηὸς γλαφυρῆς δαπέδοισι πέλωρον,* ' *ἢ εἰς οἶδμ' ἅλιον πολυΐχϑυον ἀμφὶς ὀρούσει observe* (cf. 402 in II2) Sc.218 (*ἐν δ' ἦν*) *Περσεύς,* ' *οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν οὔϑ' ἑκὰς αὐτοῦ,* ' *ϑαῦμα μέγα -σσασϑ', ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐστήριχτο* **1bδ** place (cf. A.13 above) *Ψ* 126 *κὰδ δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς βάλλον ἐπισχερώ* (sc. *ὕλην*), *ἔνϑ' ἄρ' Ἀχιλλεὺς* ' *-σσατο Πατρόκλῳ μέγα ἠρίον ἠδὲ οἱ αὐτῷ indicated (as the place for)*, sc. *τεύξεσϑαι* vel sim.; indir. refl.; see A.13 above w. *Ψ* 138 and *K* 127; unique *ἠρίον* q.v. **1bε** processes (nom. act. vel sim.) *devise* (divine subj. exc. *γ* 242 (Tel. to Ath.-Mentor:) „*κείνῳ δ' οὐκέτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη* ' *-σσαντ' ἀϑάνατοι ϑάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν*" ≅ *ω* 127 (Amphimedon to Ag.: „*ἡμῖν -ζομένη*"), cf. *ϑ* 579f.; also *ο* 444 in II2b *ν* 373 *-ζέσϑην* (Ath. and Od.) *μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεϑρον* — *γ* 289 (Nestor's tale: „he sailed swiftly to Malea) *τότε δὴ ˌστυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς˛* ' *ἐ-σατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε κτλ.* 'dreadful journey', cf. 132 *ξ* 236 (false tale:) „*ἀλλ' ὅτε δὴ τήν γε ˌ ˛* ' *ἐ-σαϑ'* ... ' *δὴ τότ' ἔμ' ἤνωγον* ... ' *νήεσσ' ἡγήσασϑαι ἐς Ἴλιον* (sc. from Crete) *λ* 624 (Eidolon-Her. to Od.:) „*μ' ἐνϑάδ' ἔπεμψε κύν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον* ' *-ζετο τοῦδέ γέ μοι κρατερώτερον εἶναι ἄεθλον*" — Op.404 *ἀλλά σ' ἄνωγα* ' *-ζεσϑαι χρειῶν τε λύσιν λιμοῦ τ' ἀλεωρήν*, cf. 688 in 3b *δ* 444 (Men.:) „*τίς γάρ κ' εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηϑείη;* ' *ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε καὶ ἐ-σατο μέγ' ὄνειαρ·* ' *ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ ϑῆκε φέρουσα* ' *ἡδὺ μάλα πνείουσαν, ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν*", cf. *ζ* below **1bζ** conceptual (cf. A.14–6) *conceive* plan, strategem *μῆτις, βουλή* et sim., 2× w. *μητιάομαι, μητιόεις* *I* 426 (Ach.: „the Grs. should plan a new *μῆτις* for saving themselves) *ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ' ἑτοίμη* ' *ἣν νῦν ἐ-σσαντο ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος*", see 423+ in 2 below *M* 212 (Pulyd. to Hektor:) „*ἀεὶ μέν πώς μοι ἐπιπλήσσεις ἀγορῇσιν* ' *ἐσϑλὰ -ζομένῳ*" *proposing* *Σ* 313 *νήπιοι· ἐκ γάρ σφεων φρένας εἵλετο ... Ἀϑήνη.* ' *Ἕκτορι μὲν γὰρ ἐπήνησαν κακὰ μητιόωντι,* ' *Πουλυδάμαντι δ' ἄρ' οὔ τις ὃς ἐσϑλὴν -ζετο βουλήν tried to comprehend, paid attention to* *λ* 510 (Od. to Ach.:) „*ἦ τοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην -ζοίμεϑα βουλάς,* ' *αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε* (Neopt.) *καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύϑων*" h.Ap.346 *οὔτε ποτ' εἰς εὐνὴν Διὸς ἤλυϑε* (Hera) *μητιόεντος,* ' *οὔτε ποτ' εἰς ϑῶκον ... ὡς τὸ πάρος περ* ' *αὐτῷ ἐφεζομένη πυκινὰς -ζέσκετο βουλάς·* ' *ἀλλ' ἥ γ' ἐν νηοῖσι ...* ' *τέρπετο οἷς ἱεροῖσι* see Hes.fr.204,116 in 5 below — *δ* 529 (Proteus to Men.:) „*Αἴγισϑος δολίην ἐ-σσατο τέχνην* (*εἶσε λόχον*)", cf. 395 in 2 and Th.160 in II2b below 699 (Medon to Pen.:) „*ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο* ' *μνηστῆρες -ζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·* ' *Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν*" **1bη** obj. uncertain Hes. fr.10a,98 (story of Keyx and Alkyone) *ἴεται Ἀλκυόνη*[*ς* ' *ἀλλὰ Διὸς κρυπ*[' *φράξεσϑαι* (*-σσασϑαι* POxy. 2483) *δυ*[, proposed obj. *νόος* (M.-W., then in *ζ*) and Alcyone (Hutchinson, CR 34, 1984, 309, then in 1a), see Hirschberger p.194f.

B.12 w. dir. obj. and final cl. (vel sim.) *I* 423 (Ach.:) „*ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν* ' *ἀγγελίην ἀπόφασϑε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων·* ' *ὄφρ' ἄλλην -ζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω,* ' *ἤ κέ σφιν νῆάς τε σαῷ καὶ λαὸν Ἀχαιῶν* ' *νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς*" *devise, conceive*; see (*μῆτις*) 426 (in 1b*ζ*). 680, *κ* 192 (in 3a below) *P* 634 (Ajax: „Zeus is ag. us) *ἀλλ' ἄγετ' αὐτοί περ -ζώμεϑα μῆτιν ἀρίστην,* ' *ἡμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ* ' *χάρμα φίλοις ἑτάροισι γενώμεϑα νοστήσαντες*" ≅ 712 (Men. to Ajax) Margites fr.7,7 W.]*κ*[...]*ην ἐ-σσατο μῆτι*[*ν* ']*λιπὼν ἄπο δέμνια* [*O* 234 (Zeus to Ap.: „aid Hektor) *ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ* ' *φεύγοντες νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκωνται.* ' *κεῖϑεν δ' αὐτὸς ἐγὼ -σομαι ἔργον τε ἔπος τε,* ' *ὥς κε καὶ αὖτις Ἀχαιοὶ ἀναπνεύσωσι πόνοιο*" *β* 367 (Eurykl. to Tel.:) „*οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ -σσονται ὀπίσσω,* ' *ὥς κε δόλῳ φϑίῃς, τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσωνται.* ' *ἀλλὰ μέν' αὖϑ' ἐπὶ σοῖσι καϑήμενος*" — *δ* 395 (Men. to Eidothea:) „*αὐτὴ νῦν -ζευ σὺ λόχον ϑείοιο γέροντος,* ' *μή πώς με προϊδὼν ἠὲ προδαεὶς ἀλέηται*" *devise-propose*, cf. (*μή*) 529. 699 in 1b*ζ* and *E* 411+ in 3a below *π* 371 (Antin.:) „*ἡμεῖς δ' ἐνϑάδε οἱ -ζώμεϑα λυγρὸν ὄλεϑρον* ' *Τηλεμάχῳ, μηδ' ἧμας ὑπεκφύγοι*", cf. *ν* 373 in 1b*ε*

B.13 w. cl. w. final force **3a** formally final cls. w. *ὅπ(π)ως, ὥς, εἰ*, usu. *κε(ν)*; pres. stem exc. *α* 205 fut., *A* 83 aor. *ὅπως*: *I* 251 (Od. to Ach.:) „*οὐδέ τι μῆχος* ' *ἐχϑέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν* ' *-ζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ*" *Δ* 14 (Zeus:) „*ἀλλ' ἤτοι νίκη μὲν ἀρηϊφίλου Μενελάου·* ' *ἡμεῖς δὲ -ζώμεϑ',* ˌ*ὅπως ἔσται τάδε ἔργα*„ ' *ἤ ῥ' αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν* ' *ὄρσομεν, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν*", see *Π* 646+ in b below (*ἤ* ... *ἤ*); *ὅπως* + fut.: see L2 above *Ξ* 3 (Nestor:) „*-ζεο, δῖε Μαχᾶον,* ˌ ˛·' *μείζων δὴ παρὰ νηυσὶ βοή*", implic. solution desired *take thought how* Lattimore *Y* 115 (Hera:) „*-ζεσϑον δὴ σφῶϊ, Ποσείδαον καὶ Ἀϑήνη,* ' *ἐν φρεσὶν ὑμετέρῃσιν,* ˌ ˛·' *Αἰνείας ὅδ' ἔβη κεκορυϑμένος*" (119 exhortation to help save him) *Ξ* 61 (Nestor to Ag.:) „*κλονέονται* (Grs.), ' *ὡς ἐπιμὶξ κτείνονται ...* ' *ἡμεῖς δὲ -ζώμεϑ'* ˌ ˛„ ' *εἴ τι νόος ῥέξει*" *ρ* 274 (Eum. to beggar-Od.:) „*ἀλλ' ἄγε δὴ -ζώμεϑ',*ˌ ˛·' *ἠὲ σὺ πρῶτος ἔσελϑε δόμους ...*" *γ* 129 (Nestor about Od.:) „*ἀλλ' ἕνα ϑυμὸν ἔχοντε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ* ' *-ζόμεϑ' Ἀργείοισιν, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο*", cf. (*βουλάς*) *λ* 510+ in 1b*ζ* above, II2b below *ν* 365 (Ath. to Od.:) „*αὐτοὶ δὲ -ζώμεϑ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται*" ≅ *ψ* 117 (Od. to Tel.), see *ν* 373 in 1b*ε* 376 (Ath. to Od.:) „*-ζευ, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσεις*" w. *ὅππως κε(ν)*: *I* 680 (Od. to Ag.:) „*αὐτόν σε -ζεσϑαι ἐν Ἀργείοισιν ἄνωγεν* (Ach.), ' *ὅππως κεν νῆάς τε σαῷς καὶ λαὸν Ἀχαιῶν*", see 423 in 2 above, *α* 269 below *P* 144 (Glaukos to Hektor:) „*-ζεο νῦν, ὅππως κε πόλιν καὶ ἄστυ σαώσεις* ' *οἶος σὺν λαοῖς τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν*" *α* 269 (ˌAth.-Mentes to Tel.:˛ „*ἀλλ' ἤ τοι ...*) *σὲ δὲ -ζεσϑαι ἄνωγα,* ' *ὅππως κε μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο*", cf. *ρ* 279+ in b below 294 (ˌ ˛) „*ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,* ' *-ζεσϑαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ ϑυμόν,* ' *ὅππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροι-*

σι τεοῖσι ' κτείνῃς", cf. (*κατά*) *O* 163 below w. *ὥς κε(ν)*: *I* 112 (Nestor to Ag.:) „*ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ' -ζώμεσθ', ὥς κέν μιν* (Ach.) *ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν*" *α* 205 (Ath.-Mentes to Tel.: „Od. will not be long absent) *οὐδ' εἴ πέρ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι· ' -σσεται, ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν*" *he will devise* *β* 168 (Halith.:) „*ἀλλὰ πολὺ πρὶν ' -ζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν* (sc. the suitors' misbehavior) *· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ' παυέσθων*" w. *εἰ*: *A* 83 (Kalchas to Ach.:) „*ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ, ' ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι· σὺ δὲ -σαι, εἴ με σαώσεις*", cf. (*σάω*) *I* 423. 680 in I 2.3a above, *ρ* 595 below, *X* 174 in b, *T* 401 in c *κ* 192 (Od. to companions: „we have lost all direction) *ἀλλὰ -ζώμεθα θᾶσσον, ' εἴ τις ἔτ' ἔσται μῆτις*", see *I* 423 in 2 w. *μή* (+ *τις/τι* exc. *O* 163, see also *ρ* 279 below): *E* 411 (Dione to Aphr.:) „*εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι* (Diom.), ' ˹-ζέσθω˺, *μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο μάχηται, ' μὴ δὴν Αἰγιάλεια ... ' ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ*" *O* 163 (Zeus to Iris:) „*εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέεσσ' ἐπιπείσεται* (Pos.), *ἀλλ' ἀλογήσει, ' ˹ ˺ δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ' μή μ' οὐδὲ κρατερός περ ἐὼν ἐπιόντα ταλάσσῃ ' μεῖναι*", cf. (*κατά*) *α* 294 above and *καταφ.* II 3 below *Π* 446 (Hera to Zeus:) „*αἴ κε ζὼν πέμψῃς Σαρπηδόνα ὅνδε δόμονδε, ' -ζεο, μή τις ἔπειτα θεῶν ἐθέλῃσι καὶ ἄλλος ' πέμπειν ὃν φίλον υἱὸν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης*" *X* 358 (Hektor to Ach.:) „*ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός. ' ˹-ζεο νῦν, μή τοί τι˺ θεῶν μήνιμα γένωμαι ' ἤματι τῷ, ὅτε* (Paris and Ap. slay you)", Fernández Delgado in L 3 h. Ap. 325a (Hera to Zeus:) „˹ ˺ *κακὸν μητίσομ' ὀπίσσω*" *ρ* 595 (Eum. to Tel.: „I return to the swine) *σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων. ' αὐτὸν μὲν σὲ πρῶτα σάω, καὶ -ζεο θυμῷ, ' μή τι πάθῃς· πολλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν 'Αχαιῶν*", see (*θυμῷ*) *ω* 391 in 1 above, (*σάω*) *A* 83 above

3b in rel. to other cls. w. (some) final force introducing indir. questions (*ἤ / εἰ*) w. *κε(ν)*: *I* 619 (Ach. to Phoinix:) „*ἅμα δ' ἡοῖ φαινομένηφι ' -σσόμεθ', ἤ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ' ἦ κε μένωμεν*" *π* 238 (Od. to Tel.:) „*καί κεν ἐμὸν κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμηρίξας ' -σσομαι, ἤ κεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεσθαι ' μούνω ἄνευθ' ἄλλων, ἦ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους*", cf. *X* 174 below 260 (Od. to Tel.:) „*τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καί μευ ἄκουσον, ' καὶ -σαι, ἤ κεν νῶϊν 'Αθήνη σὺν Διὶ πατρὶ ' ἀρκέσει, ἦέ τιν' ἄλλον ἀμύντορα μερμηρίζω*" others (cf. *Δ* 14 in a above): *Π* 646 *ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς αἰὲν ὅρα* (Zeus) *καὶ -ζετο θυμῷ, ' πολλὰ μάλ' ἀμφὶ φόνῳ Πατρόκλου μερμηρίζων, ' ἢ ἤδη καὶ κεῖνον ... ' ... Ἕκτωρ ' χαλκῷ δῃώσῃ ... ' ἢ ἔτι καὶ πλεόνεσσιν ὀφέλλειεν πόνον αἰπύν*, Voigt, Überlegung 34 (*ἤ* w. *φ.* not w. *μερμ.*; *φ.* is „eigtl. *eine Weisung geben*"); see (*θυμῷ*) *ρ* 595 in a above *X* 174 (Zeus:) „*ἀλλ' ἄγετε -ζεσθε θεοὶ καὶ μητιάασθε ' ἠέ μιν ἐκ θανάτοιο σαώσομεν, ἦέ μιν ἤδη ' Πηλεΐδῃ 'Αχιλῆϊ δαμάσσομεν ἐσθλὸν ἐόντα*", see (*σάω*) *A* 83 in a above *o* 167 (Peisistr.:) „˹-ζεο δή, *Μενέλαε* ... ' *ἢ νῶϊν τόδ' ἔφηνε θεὸς τέρας ἦε σοὶ αὐτῷ*" (*μερμήριξε* Men.), see also *ρ* 161 in 1a above *χ* 158 (Od. to Eum.:) „*ἀλλ' ἴθι ... θύρην ἐπίθες θαλάμοιο, ' ˹καὶ -σαι˺, ἤ τις ἄρ' ἐστὶ γυναικῶν, ἢ τάδε ῥέζει, ' ἦ υἱὸς Δολίοιο Μελανθεύς, τόν περ ὀΐω*" h. Ven. 178 (Aphr. to Anch.:) „˹ ˺ *εἴ τοι ὁμοίη ἐγὼν ἰνδάλλομαι εἶναι ' οἴην δή με τὸ πρῶτον ἐν ὀφθαλμοῖσι νόησας;*" w. rel. cl. (in cases prec. dem. pr.) w. (some) final force w. *κε(ν)*: *π* 257 (Tel. to Od.:) „*ἀλλὰ σύ γ', εἰ δύνασαί τιν' ἀμύντορα μερμηρίξαι, ' -ζευ, ὅ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι πρόφρονι θυμῷ*" *ψ* 140 (Od.:) „*ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω ' ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον ... ἔνθα δ' ἔπειτα ' -σσόμεθ', ὅττί κε κέρδος 'Ολύμπιος ἐγγυαλίζῃ*" Op. 294 *οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει ' -σσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω* (*νοέω* 286. 296) w. prec. dem. pr. (*ἄν* *ε* 188) *A* 554 (Hera to Zeus:) „*καὶ λίην σε πάρος γ' οὔτ' εἴρομαι οὔτε μεταλλῶ, ' ἀλλὰ μάλ' εὔκηλος τὰ -ζεαι ἅσσ' ἐθέλῃσθα*" *ε* 188 (Kal. to Od.: „I swear I plan you no harm) *ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ -σσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ ' αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι*, Plamböck, Erfassen 60 (*μηδ.* correl. to *φ.*, not to *νοέω*) h. Ap. 388 *καὶ τότε δὴ κατὰ θυμὸν ἐ-ζετο* (Ap.) ... ' *οὔς τινας ἀνθρώπους ὀργιόνας εἰσαγάγοιτο, ' οἳ θεραπεύσονται Πυθοῖ ἔνι* (*ταῦτ' ἄρα ὁρμαίνων*) formulaic: pres. inf. w. *ἄνωγα* (= *-ζεο*) following warnings (objection h. Ap. 528) ref. to by dem./rel. pr. exc. *π* 312 (cf. *α* 269 in a above): *ρ* 279 *μηδὲ σὺ δηθύνειν, μή τίς σ' ἔκτοσθε νοήσας ' ἢ βάλῃ ἢ ἐλάσῃ · τὰ δέ ˹σε -ζεσθαι ἄνωγα˺. ' τὸν* (Eum.) *δ' ἠμείβετ' ... 'Οδυσσεύς · ' γινώσκω, φρονέω · τά γε δὴ νοέοντι κελεύεις*, cf. prec. instances and see 274 in a above *υ* 43 (Od. to Ath.:) „*εἴ περ γὰρ κτείναιμι* (sc. the suitors) ... ' *πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι; τά ˹ ˺*" *ψ* 122 (Od. to Tel.: „a slayer of one flees his land) *ἡμεῖς δ' ἔρμα πόληος ἀπέκταμεν, οἳ μέγ' ἄριστοι ' κούρων εἰν 'Ιθάκῃ · τὰ δέ ˹ ˺*" Op. 367 *ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἐλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ ' χρηίζειν ἀπεόντος · ἄ ˹ ˺* 688 (dangers at sea) *ἀλλά σ' ἄνωγα ' -ζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν ὡς ἀγορεύω* (*μηδ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον τίθεσθαι*, cf. *E* 411+ in a above and 440+ in c below) h. Ap. 528 (Cretans to Ap.:) „*πῶς καὶ νῦν βιόμεσθα; τό σε -ζεσθαι ἄνωγμεν. ' οὔτε τρυγηφόρος ἥδε κτλ.*" — *π* 312 (Tel. to Od.: „I'm not lacking sense) *ἀλλ' οὔ τοι τόδε κέρδος ἐγὼν ἔσσεσθαι ὀΐω ' ἡμῖν ἀμφοτέροισι· σὲ δὲ -ζεσθαι ἄνωγα*" irrealis: h. Cer. 313 *καὶ νύ κε πάμπαν ὄλεσσε* (Dem.) *γένος ... ἀνθρώπων ' ... ' καὶ θυσιῶν ἤμερσεν* (sc. the gods) ... ' *εἰ μὴ Ζεὺς ἐνόησεν ἑῷ τ' ἐ-σσατο θυμῷ. ' Ἶριν δὲ πρῶτον ... ὦρσε καλέσσαι ' Δήμητρ(α)*, inverted: 'Z. noted, so that she did not destroy ...', see (*θυμῷ*) *o* 202 in II 6, *ρ* 595 in a above

3c w. final inf. and/or w. paratactic imp.; also instances w. foll. imp./hort. expression: *I* 347 (Ach.) „*ἀλλ', 'Οδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι ' -ζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δῄϊον πῦρ*" *T* 401 (Ach. to horses:) „*ἄλλως δὴ -ζεσθε σαωσέμεν ἡνιοχῆα* (me) ' *ἅψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἕωμεν πολέμοιο, ' μηδ' ὡς Πάτροκλον λίπετ' αὐτόθι τεθνηῶτα*", see (*σάω*) *A* 83 in a above Op. 448 *-ζεσθαι δ', εὖτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς* ' 3vv. ' *δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἔοντας*, bird-signs: Collins in L 3; see *o* 167 in b above Hes. fr. 283,2 *εὖ νῦν μοι* (dat. eth.) *τάδ' ἕκαστα μετὰ φρεσὶ πευκαλίμῃσι ' -ζεσθαι· πρῶτον μέν, ὅτ' ἂν δόμον εἰσαφίκηαι, ' ἔρδειν ἱερὰ καλὰ θεοῖς*, see (*ἕκαστα*) *φ* 222 in I 1 bβ — *E* 440 (Ap.:) „-ζεο, *Τυδεΐδη, καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν ' ἶσ' ἔθελε φρονέειν*", much commented: H. Dietrich, Zur Heldendarstellung, Diss. Leipzig 1941, 116 f. (cf. *Π* 707 *χάζεο; γνῶθι σαυτόν*); Reckford, GRBS 5, 1964, 18 („gnomic ring"; cf. L 3 above); Kirk, Iliad ad l.: „rhyming ... naive but effective" (*αεο αεο* cf. *Ω* 354 below) *Ξ* 470 (Ajax:) „-ζεο, *Πουλυδάμα, καί μοι νημερτὲς ἐνίσπες κτλ.*" (indir. expressed:) Op. 86 *οὐδ' 'Επιμηθεὺς ' ἐ-σαθ', ὥς οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μή ποτε δῶρον ' δέξασθαι παρ' Ζηνὸς 'Ολυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπειν ' ἐξοπίσω had he laid in his heart* — *Σ* 254 (Pulyd. to Trs.:) „*ἀμφὶ μάλα -ζεσθε, φίλοι · κέλομαι γὰρ ἔγωγε ' ἄστυδε νῦν ἰέναι, μὴ μίμνειν ἠῶ δῖαν ' ἐν πεδίῳ παρὰ νηυσίν*" *Ω* 354 (Idaios to Priam:) „-ζεο, *Δαρδανίδη · φραδέος νόου ἔργα τέτυκται. ' ἄνδρ' ὀρόω, τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι ὀΐω. ' ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων*", see 352 in I 1 a above; (*αεο αεο*) Richardson, Iliad ad l., and *E* 440 above ‖ *ἐ-σθη(ς)* *τ* 485 (Od. to Eurykl.:) „*ἀλλ' ἐπεὶ ἐ-σθης καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, ' ˹σίγα, μή τίς τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι πύθηται*" *you noticed and ...*, „*es inne wurdest*" (Ameis-H.) the divine action might suggest that *φ.* is passive here, but the context rules this out (see 391 in II 1

and ε 183 in II 2b); pass. ('were instructed') somewhat poss.: ψ 260 (Pen. to Od.:) ˹ ˺ εἶπ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον" *(dessen) gedacht, erwähnt hast* (Ameis-H.); these the only instances of φ. (Preiswell, in: *Ἀντίδωρον* 51 ff., esp. 56) tog. w. divine 4 causation (B introd.), contrast τ 501 in 1a above

B.I 4 w. remaining cls. **4a** obj. cls. introduced by ὡς (and foll. by neg. final cl.): Ξ 482 (Akamas to Grs.:) „*ἀλλά ποθ' ὧδε κατακτενέεσθε καὶ ὔμμες.* ' *-ζεσθ', ὡς ὑμῖν Πρόμαχος δεδμημένος εὕδει* ' *ἔγχει ἐμῷ, ἵνα μή τι κασιγνήτοιό γε ποινὴ* ' *δηρὸν ἄπιτος ἔῃ*" introd. by a rel.: Op. 250 *ἀθάνατοι -ζονται, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσιν* ' *ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες* ref. to prec. 12 cl.: Vit. p. 9,12 ' *οἱ δ' ἀπανηνάσθην ἱερὴν ὄπα, φῆμιν ἀοιδῆς,* ' *ἀφραδίῃ. τῶν μέν τε παθών τις -σσεται αὐτις,* ' *ὅς* (cod., rec. Allen, Markwald, West, *ὅ* ci. Hermann, rec. Wilam.) *σφιν ὀνειδείῃσιν ἐμὸν διεμήσατο πότμον „will realize"* 16 (West), cf. Op. 218, see Markwald 98–101 **4b** remaining instances *B* 14 *νῦν γάρ κεν ἔλοι πόλιν ...* ' *... οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς ...* ' *ἀθάνατοι -ζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας* ' *Ἥρῃ* = 31 = 68 *no longer debate* (≅ *νῦν συμ-σσαντο, cf. II 6 below) ψ 114 (Od. to Tel.:) „*ἦ τοι μητέρ'* ... *ἔασον* ' *πειράζειν ἐμέθεν· τάχα δὲ -σεται καὶ ἄρειον.* ' *νῦν δ' ὅττι ῥυπόω ...* ' *τοὔνεκ' ἀτιμάζει με καὶ οὔ πώ φησι τὸν εἶναι*"

B.I 5 uncertain Hes. fr. 204,116 (= Fr. 110 Hi.) *ὁππόσα μέλ<λ>ει ἔσεσθαι* ' ...]*α μήδεται ἠδὲ γεραίρει* '] *.Διὸς νεφεληγερέταο* ']*ρι*[.]*αι.υ*(.)*ησιν ὅπ*[Hi. post Schubart-Wil.) *-σσασθαι ἔμελλεν* (...*φ. ἔ.* M.-W.) ' *οὔτε θ*]*εῶ*[*ν*] *μακάρων* 28 *ο*[*ὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·* ' *π*]*ολλὰς Ἀΐδῃ κεφαλὰς ἀπὸ χαλκὸν ἰάψ*[*ει*]*ν*, reading *ὅτ*{*τ*}*ι* difficult to construe, prob. subj. *οὔ τις*, obj. Zeus' plan, then to I 1b ζ *to perceive, i.e. foresee* 204,151 ' *φράζετα*[*ι*

B.II compds.; aor. exc. *I* 374 in 6 fut., α 76 (in 5) and Op. 248 (in 3) pres. 1 *ἀνα - to remark, notice, to be aware of* τ 391 *ποτὶ δὲ σκότον ἐτράπετ'* (Od.) *αἶψα·* ' *αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ὀΐσατο, μή ἑ λαβοῦσα* (Eurykl.) ' *οὐλὴν ἀμ-σσαιτο καὶ ἀμφαδὰ ἔργα γένοιτο* (*οὐλή*: see I b β above) 36

II 2 *ἐπι* - eff. aor. *(took) note / notice (of), perceived, observed* (a), *conceived, devised* (b), prev. (like II 3–5 only [⏑(⏑)] exc. *o* 444, Th. 160 [⏑(⏑)]², cf. M at end) rather metri gratia 40 (cf. *ἐπιτέρπομαι, ἐπαρήγω*) than denoting focus, concentration; only aor., 3× opt., 1× subj., 4× w. *νοέω* (aor.), 2× w. *ἀκούω* (aor.) **2a** perceptual *E* 665 *ἐξέφερον πολέμοιο·* *βάρυνε δέ μιν* (Sarp.) *δόρυ μακρὸν* ' *ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔ τις ἐπε-σατ' οὐδ' ἐνόησε,* ' *μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ ... ὄφρ'* 44 *ἐπιβαίη,* ' *σπευδόντων*, cf. *K* 500 f. *θ* 94 *ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε* (Od.) *δάκρυα λείβων,* ' *Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπε-σατ' ἠδ' ἐνόησεν* ' *ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν* = 533 *Φ* 410 (Ath. to Ares:) „*νηπύτι',* *οὐδέ νύ πώ περ ἐπε-σω* (*ἐπέ-σα'* ci. Nauck, rec. West) *ὅσσον ἀρείων* ' *εὔχομ' ἐγὼν ἔμεναι, ὅτι μοι μένος ἰσοφαρίζεις*" σ 94 *ὧδε δέ οἱ φρονέοντι* (Od.) *δοάσσατο κέρδιον εἶναι,* ' *ἦκ' ἐλάσαι* (sc. Iros), *ἵνα μή μιν ἐπι-σσαίατ'* 48 *Ἀχαιοί (take) notice (of) him* (i.e. become suspicious) rather than *perceive him* (his identity) with (e.g.) C.E. Geppert, Urspr. der hom. Gesänge II, Leipzig 1840: „wofür *ν* 299 so einfach 56 *γνῶναι* hat" **2b** conceptual; 2× *βουλήν*, 1× *μῦθον* (cf. II 6 below), 1× *τέχνην* *B* 282 *εἰδομένη κήρυκι σιωπᾶν λαὸν ἀνώγει* (Ath.), ' *ὡς ἅμα θ' οἱ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι υἷες* 60 *Ἀχαιῶν* ' *μῦθον ἀκούσειαν καὶ ἐπι-σσαίατο βουλήν·* ' *ὅ* (Od.) *σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν devise, conceive* a completed plan, not *und den Ratschlag gut bedächten* Latacz *N* 741 (Pulyd. to Hektor:) „*ἀλλ' ἀναχασσάμενος κάλει ἐνθάδε πάντας ἀρίστους·* ' *ἔνθεν δ' ἂν μάλα πᾶσαν* 64 *ἐπι-σσαίμεθα βουλήν,* ' *ἤ κεν ἐνὶ νήεσσι πολυκλήϊσι πέσωμεν* ' ... *ἦ κεν κτλ.*" ε 183 (Kal. to Od.:) „*ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς,* ' *οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπε-σθης ἀγορεῦσαι*" *statement you conceived, μῦθον*: see A. I 6 and cf. *B* 282 above; *-σθης*: see also Theb. fr. 2,5 in I 1b α, ω 127 in I 1b ε, τ 485 = ψ 260 in I 3c above *o* 444 (maid to Phoens.:) „*μή τις ποτὶ δῶμα γέροντι* ' *ἐλθὼν ἐξείπῃ, ὁ δ' ὀϊσάμενος καταδήσῃ* ' *δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ, ὑμῖν δ' ἐπι-σσετ' ὄλεθρον*", cf. β 367 f. in I 2 Th. 160 *στεινομένη* (Gaia), *δολίην δὲ κακὴν ἐπε-σσατο* (codd., rec. West, [*τ'*] ˹*ἐ-σσ.*˺ Goettling, ˹ ˺ rec. Solmsen) ˹*τέχνην*˺ (*τεῦξε δρέπανον*, see 162 in A. I 1), cf. δ 529 (˹ ˺) in I 1b ζ above w. final inf. *νοῆσαι* (cf. 2a above): h. Ap. 402 (dolphin-Ap. sprang on the ship) *καὶ κεῖτο πέλωρ μέγα τε δεινόν τε·* ' *τῶν δ' ὅς τις κατὰ θυμὸν ἐπι-σσαιτο νοῆσαι* (codd., crucem pos. West, *φοβῆσαι* van Leeuwen, *βοῆσαι* Bolkestein, rec. Càssola), ' *πάντοσ' ἀνασσείασκε, τίνασσε δὲ νήϊα δοῦρα took it in mind* (West), see vol. III 416,12: *νοῆσαι beschauen*; passage seems damaged, see Càssola ad l.; see also 415 in I 1b γ (*φ.* + *κατὰ θυμόν* also at 388 in I 3b) above

II 3 *κατα - consider carefully, ponder* Op. 248 *ὦ βασιλῆς, ὑμεῖς δὲ κατα-ζεσθε καὶ αὐτοὶ* ' *τήνδε δίκην·* *ἐγγὺς γὰρ* ... ' *ἀθάνατοι -ζονται ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσιν* ' *ἀλλήλους τρίβουσι* (250 in I 4), Alt, H. 107, 1979, 399 n. 44: „*beachten, bedenken, erwägen*", only instance before Solon fr. 13,38 W. (*κατε-ατο*) and Hippon. fr. 79,13 (*κατε-σθη*); *κατά*: see h. Ap. 402 in 2 and 388 in I 3b, *O* 163, α 294 in I 3a, cf. π 238 in I 3b

II 4 *μετα - consider afterwards, later* *A* 140 (Ag. to Ach.:) „*ἦ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος* ' *ἄξω ἑλών ...* ' *ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μετα-σόμεσθα καὶ αὖτις,* ' *νῦν δ' ἄγε κτλ.*", aor. subj.

II 5 *περι - think about, consider* α 76 (Zeus to gods:) „*ἀλλ' ἄγεθ' ἡμεῖς οἵδε περι-ζώμεθα πάντες* ' *νόστον, ὅπως ἔλθῃσι*", cf. I 3a, esp. Δ 14, cf. *ἀμφί* Σ 254 in I 3c

II 6 *συν - take counsel, plan with* (an)other(s) and w. oneself (2×); aor. (inf. Th. 471, ptc. h. Merc. 294) exc. *I* 374 fut.; DP h. Merc. 294; 6× w. dir. obj. (conceptual; 4× *βουλάς*, cf. II 2b above), 3× + final cl. (cf. h. Merc.) *A* 537. 540 *οὐδέ μιν Ἥρη* ' *ἠγνοίησεν ἰδοῦσ' ὅτι οἱ* ˹*συμ-σσατο βουλάς*˺ ' ... *Θέτις* ... ' ... *προσηύδα* (Hera) · ' *τίς δ' αὖ τοι, δολομῆτα, θεῶν* ˹ ˺; (*κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν*, cf. *o* 202 below) *I* 374 (Ach.:) „*οὐδ' ἂν ἔμοιγε* ' *τετλαίη* (Ag.) ... *εἰς ὦπα ἰδέσθαι·* ' *οὐδέ τί* (*οὐδ' ἔτι* v.l., rec. West) *οἱ βουλὰς συμ-σσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον*" δ 462 (Proteus:) „*τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱέ, θεῶν* ˹ ˺ ' *ὄφρα μ' ἕλοις ἀέκοντα λοχησάμενος;*" Th. 471 *λιτάνευε* (Rhea) *τοκῆας* ' *τοὺς αὐτῆς ...* ' *μῆτιν συμ-σσασθαι* (*οἱ -σασθαι* v.l.), *ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα* ' *παῖδα φίλον, τείσαιτο δ' ἐρινῦς πατρὸς ἑοῖο* ' *παίδων* <*θ'*> (answer 475 in A. I 5 above) 900 *ἀλλ' ἄρα μιν* (Metis) *Ζεὺς πρόσθεν ἑὴν ἐσκάθετο νηδύν,* ' *ὥς οἱ συμ-σσαιτο* (Chrys., *δή οἱ φρ. ο*) *θεὰ ἀγαθόν τε κακόν τε*, in final cl., see 892 in A. I 5 above w. oneself: *o* 202 *Νεστορίδης δ' ἄρ' ἐῷ συμ-σσατο θυμῷ,* ' *ὅππως οἱ* (Tel.) *κατὰ μοῖραν ὑποσχόμενος τελέσειεν.* ' *ὧδε δέ οἱ φρονέοντι* (cf. end of *A* 540 above) *δοάσσατο κέρδιον εἶναι*, see h. Cer. 313 in I 3b, ω 391 (*θυμῷ*) in I 1 above h. Merc. 294 *παῖδα λαβὼν φέρε ... Ἀπόλλων.* ' *σὺν δ' ἄρα -σσάμενος τότε δὴ κρατὺς Ἀργειφόντης* ' *οἰωνὸν προέπηκεν ἀειρόμενος μετὰ χερσί,* ' *τλήμονα γαστρὸς ἔριθον ἀτάσθαλον ἀγγελιώτην*

C. medio-passive compd. *προ - announced* Op. 655 *ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος* ' *Χαλκίδα τ' εἰς ἐπέρησα·* *τὰ δὲ προπε-δμένα πολλὰ* ' *ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες·* *ἔνθα μέ φημι* ' *ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα*

D h.1 fr.C,9 suppl. West *βουλὴ]ν ἀστυ[φέλι]κτον ἐῷ σ[υμ-σσατο θυμῷ*; v.l. *Θ*29 = *I*694 = 711[im], *Π*707 Leaf., *Φ*230 ant., *η*192; ci. Th.532 Graevius, Sitzler W. Beck

φράσσω [4[i], 1[o], 1[e]] **E** vgl. Chantraine, Dict. s.v.; m. heth. Parallele Puhvel, HS 112, 1999, 69–74 (zu *parkiya-*) u. vgl. LIV[2] 78f. **F** *-ξε* 1, *-ξαντες* 3; *-ξαντο* 1; *-χθέντες* 1

B *abschirmen, einhegen*, in Il. das erstere, durch Waffen; *ε*256 vom Floßbau; vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II75f. *M*263 *ἀλλ' οἵ* (Gr.) *γε ῥινοῖσι βοῶν* ⌊*-ξαντες*⌋, *ἐπάλξεις* ' *βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας* *N*130 ⌊ ⌋ (Gr. in Phalanxbildg.) *δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ* = Cert. p.41,6 (Zitierg.), Parall.n vgl. West, Indo–Eur. 114ff. *O*566 *-ξαντο* (Gr.) *δὲ νῆας* ' *ἔρκεϊ χαλκείῳ* *P*268 *αὐτὰρ 'Αχαιοὶ* ' *ἕστασαν ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ ἕνα θυμὸν ἔχοντες* ' *-χθέντες σάκεσιν χαλκήρεσιν* ‖ *ε*256 *-ξε* (Od.) *δέ μιν* (Floß) *ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι*, ' *κύματος εἶλαρ ἔμεν versah m. e. Schanzkleid* (Kurt, Seem. Fachausdr. 131 m. A.149). — Wortf.: *εἰλέω* (s.d.), *σηκασθῆναι*

D Hes. fr. P.Turner 1,98: *ἀλλὰ Διὸς κρυπ[τὸς πέλεται νόος, οὐδέ τις ἀνδρῶν]* ' *φράξεσθαι* (*φρασσασθαι* v.l.) *δύ[-ναται*, v.l.: *Λ* 788 G. Markwald

φρέᾱρ [1[i], 1[h]] **E** ererbt, m. quant. Metath. aus **φρῆϝαρ* (*φρεῖαρ*), vgl. Chantraine, Dict. s.v.; ferner Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 68ff.; Wyatt, Metr. Lengthening 149; Risch 62; verw. m. dt. 'Brunnen', mögl.weise zu lat. *ferveo* u. belegt in myk. *pe-re-wo-te* (Petruševski, AAntHung 25, 1977, 285f.; DMic. II 108)

F *-ατι* 1; Nom. *-ίατα* 1 **Σχ** sch. D *Φ*197: *-ίατα· -ατα. μακρὰ δὲ νῦν βαθέα*

B *Brunnen* *Φ*197 *Ὠκεανοῖο*, ' *ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα* ' *καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ -ίατα μακρὰ νάουσιν*, Schachtbrunnen, vgl. Richter, Arch. Hom. H32 m. A.186 h.Cer.99 *ἕζετο* (Dem.) *δ' ἐγγὺς ὁδοῖο φίλον τετιημένη ἦτορ* ' *Παρθενίῳ -ατι ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται* ' *ἐν σκιῇ*, s. Càssola u. ausf. Richardson z.St. (m. Lit.); vgl. auch s.v. *Παρθένιος*. — Wortf.: *κρήνη* (s.d.) G. Markwald

φρένες, φρήν [178[i], 163[o], 29[H], 36[h], 8e] **E** unklar, zu *φράσσω* od. *πορφύρω*? s. Frisk s.v.; zur Bildg. vgl. *αὐχήν*, *σπλήν*, s. Risch §24a; Rix, Histor. Gr. S.125; s. noch Balles (zu air. *barae* [s.u. L4]); für urspr. Pl. s.u. L4. — Abl.: *μετάφρενον*, *ἀγανό-*, *ἀεσί-*, *ἀρτί-*, *ἄ-*, *δαΐ-*, (*ἐ*)*νεό-*, *ἐπί*, *εὐ-*, *ἐχέ-*, *θεό-*, (v.l. *κακό-*), *κερδαλεό-*, *κλεψί-*, *κρατερό-*, *Λυκό-*, *μελί-*, *ὁλοό-*, *ὁμό-*, *περί-*, *πολύ-*, *πρό-*, *πυκινό-*, *σαό-*, *ταλασί-*, *ταλά-*, *χαλί-*, *χαρμόφρων*, *φρονέω*, *Φρόνιος*, *φρόνις*, *Φρόντις* (s. noch *ἄλλο-*, *δολοφρονέων*, *ἐπιφρονέουσ'*, *ὁμοφρονέω*, *προφρονέως*, *δυσ-*, *φιλοφροσύνη*)

F Sg. *φρήν* *K*45, *-νός* Hes. fr.204,120, *-νί* *ζ*65, *-να* 52, *-ν'* 3; Pl. *-νες* 24, *-σί(ν)* 250, *-νας* 82; s.u. L4

M **1** eins. ⁝[⏑] *-ν'* *Z*285 ⁝[⏑] *ἐτέρφθησαν*[+] *-ν'* *ϑ*131 ≅ *ρ*174 ⁝[×] *φρήν* *K*45 **2** zweis. **2a** ⁝[⏑⏑] *ἐν -σὶν ὑμετέρῃσιν* *Y*116 **2b** ⁝[⏑⏑] *-να τερπ.* *I*186, h. Merc.565; *-νες εἰσίν*[+] *Ω*40 ≅ *σ*220, *ω*194; (*τῷ γὰρ*[+], *εἰ μὴ*) *ἐπὶ* ⌊*-σὶ θῆκε*⌋ ... *Ἥρη* / *Ἀθήνη* / GN *A*55, *Θ*218 / *ε*427 ≅ *σ*158 = *φ*1 / *ο*234; *ἐνὶ* ⌊ ⌋ *ζ*140; (*τέρπετ'*) *ἐνὶ* ⌊*-σὶν ἦσι*⌋*ν* *ϑ*368, *Σ*430; *ἐν -σί* *ο*445; Verb + ⌊ ⌋(*ν*) *T*127, *α*444, *σ*345, c. Naup. fr.7A,3 p.148 Dav.; ⌊ ⌋ *τετάρπετο* / *χάρη* *T*19, *N*609; ⌊ ⌋(*ν*) *B*213, *Λ*794, *ν*320; *-σὶ σῆσι* *Π*36; *-σί* Hes. fr.1,10 suppl.; *-νας εἶλε* *Π*805; (*μαινόμενε*) *-νας* (*ἀμφί*) *O*128, Th.554, Op.455 **2c** ⁝[⏑⏑] *-να τέρπομαι*[+] *Y*23, *δ*102; *-νες ἔμπεδοι* *Z*352, *σ*215; *-νες* + Verb / Adj. *Π*481, *Ω*201 / Cert. p.40,8; (*ἐπὶ*) *-σὶ πευκαλίμῃσι* / *λευγαλέῃσι* *O*81, *Y*35 / *I*119; *-σὶ μαίνεται* *Θ*360; *-σὶ* (*δ'*) ...*ετο* *α*328, *ρ*238, Sc.34; *-σὶν* + Verb *T*88; *-σὶ γάρ*/*δ'* *γ*266 = *ξ*421[ex.] = *π*398[ex.] / *α*420; *οἱ*[+] *-νας εἵλετο* *I*377 ≅ *Σ*311[ex.]; *-νας* *Σ*446, *β*243, *σ*327 **2d** ⁝[⏑⏑] *ἐμῇ -νί* *ζ*65; *ἐπὶ -να θῆχ'* *K*46; *καὶ ἐς -να θυμός* *X*475 ≅ *ε*458 ≅ *ω*349; *μερμήριξε*[+] *δ'* / *φραζέσθω δὴ ἔπειτα* ⌊*κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν*⌋, *E*671 = *δ*117 = *ω*235 ≅ *κ*151 / *O*163 ≅ *α*294; *οἶδα* / *μερμήριξε* / *ὥρμαινε* / *αἰνῶς δείδοικα* / Verb + ⌊ ⌋ *Δ*163 = *Z*447 = *ο*211 / *Θ*169 ≅ *υ*10 / *A*193 = *Λ*411 = *P*106 = *Σ*15 = *δ*120 = *ε*365 = 424, *ζ*118 / h.Ap.70 / *Y*264, *δ*813; *οἶδε* / *μερμήριζε* / *ὥρμαινε* / *αἰνῶς δείδοικα* ⌊*κατὰ φρένα*⌋ (*μή*) *E*406 / *B*3 / *K*507 / *A*555 = *ω*353[im.], *I*244, *K*538; ⌊ ⌋ *T*125; *πείθε* / *ἔλε -να* *M*173, *τ*471; *ὁ δὲ* / *ὅτι -να* *A*474, h.19,47; *-νες ἔμπεδοι* *κ*493; *-νες οὐ(δ' ἠβαιαί)* *Ξ*141 = *φ*288[ex.], *Ψ*104; (⌊*μένεος* ...,⌋) *-νες* + Adj. / (...) Verb *A*103 = *δ*661 / *Γ*108, *Π*504, *ι*301, *χ*298; ⌊ ⌋ *-νες* Th.688 — *ἔγνω ἦσιν ἐνὶ -σί* *A*333 = *Θ*446 ≅ *X*296 ≅ *Π*530, h.Ap.375; *ἴδμεν*[+] (...) *ἐνὶ -σίν* *B*301, *δ*632, *η*327; *θυμὸς ἐνὶ -σὶ* (*μερμηρίζει*[+]) *T*178, *π*73 ≅ *υ*38; *ἔολπας*[+] / *φράζωνται* / *φρονέοντες ἐνὶ -σί(ν)* *Φ*583, *ι*419, *φ*157 / *I*423 / *ξ*82; ⌊*ἦτορ*⌋ / *πένθος ἐνὶ φρεσί(ν)* *Π*242 ≅ *T*169[im.] / *Σ*88, *σ*324; *ἐν -σὶν ἄλκιμον* ⌊ ⌋ *P*111; *-σὶ θάρσος* / *θυμόν* / *πένθος* Sc.96 / *N*487 / *λ*195 ≅ *ω*233[ex.]; *ἐνὶ -σὶ θάρσος* / *πένθος* *γ*76, Sc.434 / *η*218, *ω*423; *ἐνὶ* / *μετὰ -σὶ θυμός*[+] *K*232, *Φ*386, Th.549, *Ω*321 = *ο*165 (≅ *Ψ*600[ex.]), *ο*486, Th.239, Pan. fr.13I,13 p.122 Dav. / *Ψ*600[ex.] (≅ *ο*165[ex.]); *ἐνὶ -σὶ* ... *νόημα*[+] *β*363 = *ο*326[ex.] ≅ *ξ*273[ex.], *γ*26; *ἐνὶ* / *μετὰ -σὶ βάλλεο σῆσι(ν)* *A*297 = *Δ*39 = *E*259 = *I*611 = *Π*444 = 851 = *Φ*94 = *λ*454 = *π*281 = 299 = *ρ*548 = *τ*236 = 495 = 570 ≅ h.Ap.261 = Op.107[ex.] / Op.274; *ἐνὶ -σὶν ἔμβαλε δαίμων* *τ*10; *ἐν* / *ἐνὶ* / *ἐπὶ -σὶ θέσθε*[+] (*ἕκαστος*[+]) *N*121 / ≅ *δ*729[ex.], *π*282. 291 / h.Ven.15; *ἐνὶ -σὶ βυσσοδόμευον* / ⌊*μερμήριξε*[+]⌋ / *ὁρμαίνοντες* / *μήδετο*[+] *δ*676 / *β*93 ≅ *ω*128, *υ*41 / *δ*843 / *γ*132, *λ*474; *μετὰ -σὶ* ⌊ ⌋ *κ*438; *ἐνὶ -σὶ μῆτιν ὑφήνας* *δ*739; *-σὶν ὁρμαίνοντα*[+] *K*4, *Π*435, *γ*151; *-σὶ βυσσοδομεύων*[+] / *μερμηρίζων*[+] *ϑ*273 ≅ *ρ*66[ex.], Sc.30 / *α*427, *λ*204, *χ*333; *ἐνὶ -σὶ μαίνεται ἦτορ* *Θ*413; *-σὶ μαινομένῃσιν* *Ω*114 = 135; *ἐνὶ* / *μετὰ* / *ἰδὲ -σὶ πευκαλίμῃσι(ν)* *Θ*366, Hes. fr.283,1, *Ξ*165; *ἰδὲ -σί* *N*432; *ἐνὶ -σί(ν)* *I*313, *N*55, *Π*61, *Φ*61. 101, *α*115, *δ*777, *ϑ*154, *ι*11, *ν*417, *σ*216, *ω*465, h.Merc.66; *ἐνὶ* / *μετὰ -σί(ν)* ... *μέμηλεν*[+] *α*151, Op.531 / *T*213, h.Merc.453; ⌊*μετὰ -σὶ σῆσι*⌋, *μελόντων* *Σ*463 = *ν*362 = *π*436 = *ω*357 ≅ *T*29; *μελέτω -σίν* *η*208; ⌊ ⌋ *Ξ*264, *Y*310; (*σῆσι*) *μετὰ -σί* *δ*825 ≅ h.Ven.193; *μετὰ -σὶ τέρπετο θυμόν* h.Ven.72; *οὐδ' ἐνόησε* ⌊*μετὰ -σί(ν)*⌋, Th.488, h.Ven.223; ⌊ ⌋ *Δ*245, *I*434, *Σ*419, *T*343, *Ω*105, *λ*428, *ρ*470, *ω*435, Op.688, Sc.28, h.Merc.164, h.Ven.276; *περὶ -σίν* *Π*157 — *-σὶ(ν) σῆσι*[+] ⌊*μενοινῆς*[+]⌋ / *νοήσας* / Verb *Ξ*221, *ζ*180, *β*34, *ο*111, *ρ*355 / *α*322, h.Ven.289 / *T*174, *κ*553, *φ*301, h.Ap.544; *-σὶν ἄλλα μενοίνα* h.Merc.62; *σῆσιν* ... *-σί* (*μηδὲ*) *B*33 = 70[im.]; *σῆσι* / *ἦσι -σί(ν)* *K*237, *ε*206 / *P*260, *ξ*290; (*ἦσι*) *-σὶν ἄρτια* *Ξ*92 = *ϑ*240, *E*326 = *τ*248[ex.]; *μηδὲ* / *περὶ* ... *-σὶν αἴσιμα* ⌊*εἰδώς*[+]⌋ *β*231 = *ε*9 / *ξ*433; *μηδὲ -σί* *π*459; (*πυκινὰ* / *φίλα*) *-σὶ μήδεα* ⌊ ⌋ / *ἔχοντες*[+] *P*325 ≅ Hes. fr.43,9[ex.] ≅ 'Hom.' fr.28,2[ex.] p.111 Dav., *λ*445, Hes. fr.276,2 / *Ω*282 = 674 ≅ *τ*353[ex.]; *φίλα -σί* *A*107; *-σὶ μήδετο* *Φ*19 = *Ψ*176[ex.]; *-σὶ* ... *οἶδας* h.Merc.467; *νοέω*[+] *-σί* (*μηδὲ*) *I*600, *X*235; (*μελέτω*) *-σὶ(ν) μηδέ* / *οὐδέ* *Ω*152 = 181 ≅ 171[ex.] / ≅ *Ω*563[med.], *Γ*45; *-σὶν ἀλλά* *B*241, *O*194; *-σὶν ἡμετέρῃσιν* Aristeas fr.1,1 p.86 Dav.; *-σί* + (...) EN *ϑ*448, Th.173; *-σίν* *Y*381, *Ω*197, *η*219, *ξ*337, *τ*347, h.29,9 — *διὰ* / *περὶ -νας ἤλυθ(εν)* h.Merc.421 / *K*139, *ι*362; ⌊*περὶ* / *κατὰ -νας*⌋ *ἵμερος αἱρεῖ*[+] *Λ*89 ≅ h.Ap.461 / h.Ven.57; ⌊ ⌋ *N*631 = *P*171[ex.] / *O*61; *ἄχος* / *πόνος -νας ἀμφιβέβηκεν* *ϑ*541, *Z*355; (⌊*ἄχος*⌋) *πύκασε*⌋ / *πλῆσε*[+] *-νας ἀμφὶ μελαίνας* *P*83 / 499. 573; ⌊ ⌋ *-νας* *Θ*124 = 316;

(ἐμὰς) -νας ἐξέλετο Ζεύς / ἠπεροπεύει⁺ Z 234, T 137, Hes. fr. 69,1, Sc. 89 / ν 327, ο 421, Op. 55; ἐκ -νας εἵλετο Sc. 149; βλάπτε -νας ... Ζεύς O 724; ἐκ ... πλήγη -νας N 394, Π 403; θεοὶ -νας ὤλεσαν H 360 = M 234; σὺ δὲ -νας 4 ἀμφιγεγηθώς h. Ap. 273; βλάψε / ἰδὲ ⟨-νας ἔνδον⟩ εἴσας ξ 178 / λ 337 = σ 249; σὺ δὲ ⟨ ⟩ ἐγήθεις ω 382; (ἄχος / ἔρως) πυκινὰς -νας (⟨ἀμφεκάλυψεν⟩⁺) h. Ven. 243, Ξ 294, h. Ven. 38; ἔρως -νας ⟨ ⟩ Γ 442; πεπιθεῖν⁺ (...) -νας I 184, 8 h. Ven. 7 ≅ 33, h. Ap. 275; τῷ δὲ -νας ἄφρονι πεῖθε(ν) Δ 104 = Π 842ᵉᵗ; (οὔτ' ἄρ / πεῖσαι ...) -νας οὔτ(ε) / οὐδέ A 115, δ 264, θ 168 / h. Cer. 329; (πένθος ...) ἔχει⁺ -νας σ 331 = 391, h. Ven. 207; τί δέ σε -νας ἵκετο πένθος A 362 = Σ 73; δὲ -νας (αἰσίμη) ψ 14, E 493, Sc. 255; -νας Ξ 95 = P 173, α 42, φ 297, Th. 889 2e ⁵[⏑⏑] -νὸ[ς] .ὁρμῇ[ς / -σὶν ὁρμήν Hes. fr. 204,120, h. 8,13; (γεγήθε[ι] δὲ [τε] / χαρείη δὲ / Verb) -να ποιμήν / PN / μήτηρ / κούρη Θ 559, N 493 / Λ 683, ζ 106 / Z 481, h. Cer. 232 / ζ 147; τρομέουσι⁺ δέ τε⁺ -να/νες (+ Nom.) O 627, K 10; Ptz. + -να h. Cer. 175, h. 19,24; καὶ -νες ἦσαν ρ 454; ἐν -σὶν εἶναι Cert. p. 37,11; τοι⁺ -νες ἐσθλῶν/αί N 115, O 203 / λ 367; ἐξέλετο / καὶ -νας ἐσθλάς P 470 / β 117 = η 111; ἐν -σὶ θείω⁺ / Verb Π 83 = α 89ᵉᵗ, T 121 = h. Ap. 257ᵉᵗ = Vit. p. 13,9ᵉᵗ, Φ 145 = ξ 227ᵉᵗ / ξ 88; καὶ ἐπὶ -σὶ θήσω λ 146 ≅ h. Ap. 534; ἐν -σὶ(ν) θυμός / Subst. Θ 202, I 462, N 280, X 357 / ≅ ψ 172, χ 347; ἐν -σὶ σῇσιν Op. 381; (καὶ) τερφθείη / χολωσάμενος / ⟨τιτύσκ⟩ετο δὲ / Verb + -σὶν ᾗσιν ε 74, Op. 47, N 558, κ 557; (⟨ ⟩όμεναι) -σί(ν) + Nomen / Verb θ 556, τ 138, χ 501 / A 342; γεγήθει δὲ -νας ἔνδον h. Ven. 216; Verb + -νας (οἴνῳ) ι 454 = τ 122ᵉᵗ, Cypr. fr. 7,5 p. 38 Dav.; (καὶ) -νας + Subst. / Verb θ 559, Z 61 ≅ H 120 = N 788 / υ 228 — φρ. bildet Posit.

Σχ sch. D Π 504: -νες· ἀεὶ ὁ ποιητὴς -νας καλεῖ τὸ διάφραγμα, A 103: -νες ἀμφιμέλαιναι· αἱ ἐν βάθει κείμεναι καὶ συνεταὶ διάνοιαι αὐτοῦ, A 193: κατὰ -να· κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν, K 45: ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν· ἐπεὶ ὁ Ζεὺς μετέθετο τῇ γνώμῃ, N 631: περὶ -νας ἐμμεναι ἄλλων· φρονήσει διαφέρειν τῶν λοιπῶν θεῶν, Ψ 104: -νας· νῦν τὸ ὅλον σῶμα

L **1** zum Körperorgan: Rogge, Archiv f. d. gesamte Psychol. 58, 1927, 307 ff. ('Lunge'); Körner, Ärztl. Kenntnisse 26 ('Herzbeutel'); Onians, Origins 23 ff. ('Lungen'); s.a. Ruijgh (s.u. L6); Cheyns (s.v. πραπίδες L⁵) 121 ff.; Laser, Arch.-Hom. S 42 ff.; Maris, HZnMTL 39, 1985, 109 ff. (Membran um Organ); V. Langholf, Medical Theories in Hippocrates 44 (Unters. z. ant. Lit. u. Gesch. 34), Berlin 1990, 40 ff. 50 f. 135; Burkert, in: Festschr. H. D. Betz (Hrsg. A.J. Collins), Atlanta 1998, 66 ('Zwerchfell' reguliert den Atem, gut atmen bed. gut denken); M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., 48 Oxford 1999, 61 ff. u.ö. (s.d. Index); Saunders, Appendix 160 f. mit A.59 ('lung') **2** allg., zur frühep. 'Psychologie': Buchholz, Realien III 2, 73 ff.; Böhme, Seele u. Ich (passim); A. M. Frankian, Le monde hom., Paris, 1934, 49 ff. 89 ff.; Fränkel, DuPh 85 f.; Lesky, RE Suppl. XI (1968), Sp. 736 (= 'Homeros', Stuttgart 1967, 50: „Grenzflüssigkeit" der geist.-seel. Begr.; ⟨κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν⟩ als „komplementäre Totalbez. für das Innere des Menschen"); ähnlich Benardete 56 (s.u. L4) 65 A.11 (⟨ ⟩ bei „indecision ... not tautological"); J. D. Madden, Boulomai and Thelo, Diss. Yale 1975, 62 u.ö. (φρ. nicht eigtl. handelndes Subj.); Snell, Gl. 55, 1977, 34 ff. (Bed.-entw. vom schockspürenden zum Vernunftorgan); La- 60 ser, Arch. Hom. S 42 ff.; Jahn, Seele-Geist (ausführl. mit Tabellen u. Stt.-Index; Rez.: Führer, GGA 241, 1989, 147 ff.; van der Mije, Mn. ser. IV 44, 1991, 440 ff.; Long, CR 106 = n.s. 42, 1992, 3 ff.); dazu A. Schmitt, Selbständigk. u. Abhän- 64 gigk., AAWM 1990, Nr. 5, 200 u.ö. (-νας ἐξέλετο ggüber θυμὸν ἀπηύρα beweist sachl. Untersch. von φρ. u. θυμός usw.; s. noch dens., Die Moderne u. Platon, Stuttgart 2008: zur antiken vs. neuzeitl. Erkenntnistheorie); Sh. Darcus Sullivan, Psychological Activity in Hom., a Study of Phren, Ottawa 1988 (Einzelinterpr.; s.a. dies. RBPh 67, 1989, 5 ff.: „in Hes."; ABG 37, 1994, 101 ff.: „of Zeus in Hom."; 38, 1995, 34 ff.: „of Zeus in Hes."; Eos 82, 1994, 5 ff. [„self"] 189 ff. [„removal"]; AC 65, 1996, 31 ff.: „disturbances of mind"); Spatafora, GIF 48 (= n.s. 27), 1996, 253 ff. (χαίρω u. γηθέω + φρένες); G. Reale, Corpo, anima e salute (Il concetto di uomo da Omero a Platone), Milano 1999, 69 f.; Tefteteller, CQ 53, 2003, 20 f. („Hom. excuses": Schädigung, Überredung der φρ. usw., mit Lit. zur Metapher u.a.); J. Barnouw, Odysseus Hero of Practical Intelligence, Lanham, MD 2004, 99 ff. („Visceral Thinking: the Dynamics of θυμός, φρένες et al."); Classen, Em. 73, 2005, 64 ff. (Träger od. Organe seel.r u. geist.r Prozesse bei Hom.) **3** Gebr. als fakultat. Verskomplement: A. Fulda, Unters. über die Sprache der Hom. Ged., (I) Der pleonast. Gebr. von θυμός, φρήν u.ä. Wörtern, Duisburg 1865 (dazu anerkennend: Wilamowitz, HdO 191); M. Lechner, De pleonasmis Hom. III, (Gymnas.) Ansbach 1890, 8 f. (Material); Th. Jahn (s.o. L2) **4** Numerus: K. Witte, Sg. u. Pl., Leipzig 1907, 20 f. u.ö. (Sg. sek. aus metr. bedingtem Akk. -να); so auch Cauer, Grundfragen 139; Wackernagel, Synt. I 97 (vorsichtig zustimmend); I. Balles, in: Festschr. Neumann 2002, 5 ff. (Pl. analog zu πραπίδες); S. Benardete (s.o. L2), Achilles and Hector, The Hom. Hero (1985; repr.:) South Bend (Indiana) 2005, 65 A.11 (Sg. vs. Pl.: unterschiedl. gebr.) **5** Präp.: La Roche, HU 48 (ἐπί); Düntzer, Hom. Abh. 531 ff. (μετὰ / ἐνὶ / ἐν -σίν als metr. Altern.; 551 f.: ebf. ἀνὰ / κατὰ θυμόν; dagg. für erlaubten Hiat nach Zäs. κ.τρ.τρ. u. gg. La. μετά: A. Nauck, Mélanges gr.-rom., Bulletin Akad. St. Petersburg IV, 1880, 392 f.); West, Ph. 110, 1996, 147 ff. (θεῖναι ἐνὶ -σίν: 'give someone something to bear in mind' versch. von ἐπὶ -σίν: 'put into someone's mind the impulse to act'); Ramersdorfer, Iterata 38 f. (περὶ / διὰ -νας, s.u. B 6 e η) **6** Epith.: Combellack, GB 4, 1975, 81 ff. (nur ca. 1/10 der Stt. mit Adj.; VE-Formeln); Ruijgh, Minos 20–22, 1987 (Stud. Chadwick), 535 (-νας ἔνδον εἴσας wegen Symmetrie der inneren Organe / Lungen); dagg. Pötscher, Ph. 133, 1989, 12 f. ('innerl. gleichmäßig') **7** zu Ψ 104 (s.u. B 4 c γ): Rohde, Psyche I 7 ff. (hier 'Lebenskraft', aber sing; s.a. 117 A.2); ähnl. für phys. Aspekt der φρ.: D. Sullivan 1988 (s.o. L2) 50 f.; Clarke (s.o. L1) 206 ff.; R. Zaborowski, La crainte et le courage dans l' Il. et l' Od., Warschau 2002, 23 ff.; s. noch E. Ehnmark, The Idea of God in Hom., Diss. Uppsala 1935, 45 f. ('body soul'); anders: A. Schnaufer, Frühgr. Totenglaube, Spudasmata 20, 1970, 73 ff. (Ach. spreche Ggs. aus zw. Patr.' 'vernünftiger' ψυχή u. der herrschenden Auffassg. von den νεκροὶ ἀφραδέες); West, Transmission 267 f. (entweder athetieren od. sachl. Fehler des Dichters od. Textkorruptel statt ἀτὰρ -νες ἔμπεδοί εἰσιν) **8** altoriental., ai., altnord. Parall.: West, East, 232 f. (zu ἐνὶ -σὶ / θυμῷ βάλλεσθαι, καταθέσθαι; κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν; N 487 ἕνα -σὶ θυμὸν ἔχοντες); ders., Indo-Eur. 71 (ἐνὶ -σὶ βάλλεο „gnomoc poetry"). 488 f. (zu ἄτη -νας εἷλε) **9** narratolog. (zu I 312 f., Λ 411 u.a.): Kullmann, Hidden Thoughts in the Hom. Epics, in: Eranos (9th Sympos.) Ithaca (Griech.) 2001, 107 ff.; ders., Die Darstellung verborgener Gedanken in der ant. Lit., in: Realität, Imagination u. Theorie (Kl. Schr., Hrsg. A. Rengakos), Stuttgart 2002, 177 ff. **10** Homernachahmung bei Pi. (I 119 > Pi. Py. 4,109): P. Dräger, Argo pasimelousa, Der Argonautenmythos in der griech. u. röm. Lit. (T. I), Stuttgart (Palingenesia 43) 1993, 162 ff. **11** Rezeption: s. noch die Aneignung im Selbstgefühl des jungen

Goethe im Ggs. zur modernen 'Kopflastigkeit' (Brief an Herder v. 10.7.1772 = Weimarer Ausg. IV. Abt., 2. Bd., 15 ff.): „Muth und Hoffnung und Furcht und Ruhe wechseln in meiner Brust. Seit ich die Kraft der Worte *στηθος* und *πραπιδες* fühle, ist mir in mir selbst eine neue Welt aufgegangen. Armer Mensch an dem der Kopf alles ist! Ich wohne jetzt in Pindar ...“ (dazu Komm. in: H. Fischer-Lamberg [Hrsg.], Der junge Goethe II, Berlin 1963, 256 ff.; B. Witte, M. Ponzi [Hrsg.], Goethes Rückblick auf die Antike [Kolloqu. Rom], Berlin 1999, 43)

B Körperorgan (vgl. *κῆρ / κραδίη, ἦτορ, πνεύμων*, [synon.] *πραπίδες* vs. *νόος, θυμός*) u. dessen Funktion (menschl. [+ *θ* 556], geleg. von Tieren [im Gl.:] *Δ* 245, *Π* 157, *P* 111, *Υ* 169; Op. 531; od. Gotth.); meist Pl. (s.o. F, L4); überw. lok.: phys. 'Infrastruktur', Ort, nicht Agens (vgl. *ἐν στήθεσσιν* u.ä.) für geist.-seel. (intellektuelle / emotion.) Prozesse; urspr. Organbereich im (psychosomat. sensiblen) menschl. Brustraum: gedeutet als (den Atem ~ das Denken regulierendes) *Zwerchfell* (schon von der gr. Medizin, s.o. Σχ), od. als *Lunge(n)* (Dual der Paarigkeit? [vgl. *στήθεα*]; s. Epith. *εἴσας* sowie *μετάφρενον*) od. *Herzbeutel* u.a. (s.o. L1); erscheint entweder (selten, s.u. 1) konkr.-anatom. bei Verwundung; od. (2) bei (phys.r) Beeinflussung durch Vitalkräfte, Emotionen u.a. (die die *φρ.* 'füllen', sich 'um sie [*ἀμφί*] legen'); od. (4) 'übertr.', funktional (öfter in menschl. Charakterbeschr., z.T. mit qualifiz. Epith.): als (Sitz, wenn ungestört, von) *Verstand*, (intellektuell-moral.m) *recht(em) Sinn* (geist.-seel.r *Beständigkeit*, s. *ἔμπεδος* B1a), bei dessen Störung od. Fehlen (*βλάπτειν, ἐξελέσθαι* durch Götter) jem. *unverständig* (vgl. dt. *ohne Hirn*) od. gar *von Sinnen* ist (öfter in dir. R. od. Komm. des Dichters); meist (6) lok. (in adv. Bestimmg. zu Verben des Eingebens, Denkens usw.): als innerer Ort, in dem Denkprozesse / Abbilder der Welt (Wahrgenommenes, 'Worte', Informationen, Gedanken, Vorstellungen, Sorgen usw.) gespeichert (aufgenommen od. von Göttern eingegeben) bzw. grüblerisch hin- u. herbewegt werden: jem.m *in den Sinn / ein*geben, *im Sinn* haben, in *s.m Sinn* überlegen (*sinnen*) usw.; dabei entweder als semant. notw. Spezifizierung zu allg. Verb (*βάλλεσθαι, θεῖναι* etc.) od. als fakultat. / versfüllendes Komplement (Verb-Erw.) zu spez. 'geist.' (*μερμηρίζειν, μήδεσθαι* etc.), in beiden Fällen geleg. Prägnanz ('drinnen' im Ggs. zu 'draußen', s. *ἔνδον/οθι* B2) mögl. (s. z.B. in 6h, *κεύθειν* in 6d, *τιτύσκεσθαι* in 6γ); bei Gebr. als Akk.-Obj. konkurriert Obj. der Pers. (z.B. *πείθειν -νας τινί* vs. *πείθειν τινά*, s.u. 4d)

Epith.: s.o. in M, L6 sowie unten G2 — Wortf.: Kasus-Verteilung (s.o. F; s.u. G1) entspr. *στῆθος* (s.d. F, B2 'innerer Brustraum als Gehäuse'): beide überw. adv. (lok.: [*ἐν* +] Dat. Pl., wobei *ἐνὶ στήθεσσιν* u.ä. meist in Vbd. mit / als 'Gehäuse' von *θυμός* usw. [wie hier nur in 3], dagg. *ἐνὶ φρεσίν* meist bei [*in s.m Sinn* grübelndem usw.] pers. Subj.; *φρ.* auch im Akk. d. Bzhg. od. nach *ἀμφί, κατά, ἐς*), selten im Nom.: nur 25× (Pl. außer *K* 45 *φρήν*), überw. reagierend (s.u. G1), nicht eigtl. tätiges Subj. im Ggs. zu: *θυμός* (s.d. B4:) *κελεύει / ἐνὶ φρεσὶ ‹μερμηρί›ζει* (s.u. 3b: *π* 73+); *ἦτορ ἀνώγει / γήθησε / (ἐν στήθεσσι) ‹ ›ξεν* (*α* 316, *η* 269, *A* 189+); *κῆρ* (s.d. B2a: *δ* 539 *οὐδ' ἤθελ'* u.a.), *κραδίη* (B2a: *υ* 13 *ὑλάκτει* u.a.), *νόος* (B1bβ: *ῥέξει, δάμνα, ἔγειρε* u.a.); auch nicht bei Selbstanrede (wie *θυμός* [s.d. B6] od. *κραδίη* [s.d. B2bα]); u. nicht Obj. zu *ὀρίνω* u.ä. — *φρ.* sowie *θυμός, ἦτορ, καρδίη / κραδίη, στῆθος* (s. noch *νόος, πραπίδες*, letzteres mit Kasus-Suppl.; s.dd.) sind, trotz je eigener Bed.nuancen, für den Dichter je nach metr. Erfordernis austauschbare od. fakultat. komplettierende Versbauelemente in Fällen, wo es auf diese Nuancen nicht ankommt: so bei adv. Gebr. (lok./instr. od. als Akk. d. Bzhg.) im einheitl. aufgefaßten Emotions- u. Denkbereich (entspr. sind im vorwissenschaftl. Sprachgebr. dt. *in s.m Sinn, Herzen, Gemüt, Inneren, s.r Brust* zürnen, sich freuen, verbergen, grübeln [*sinnen*] u.ä. funktional nicht — u. semant. kaum — unterscheidbar; kontrast. die platon. Terminologie der Seelenteile); aber mit je eigenem Profil, wo die *φρ.* — wg. bes. Qualität od. Verlust — selber Thema sind (s.u. 4c): kontrast. *-νας ἐξελέσθαι* jem.m *den Verstand nehmen*, so daß er *von Sinnen* ist (vgl. *νόος* B1bα, *νόημα* B2a; *φρ.* aber körperl. [s.u. 1. 2], wie dt. *kopflos, ohne Hirn*) vs. *θυμὸν / ἦτορ* (s.d. B1 Ende) *ἀπηύρα* (s.d. B1a), (*Ω* 754+) *ψυχὴν ἐξελέσθαι d. Leben(skraft) nehmen* (d.h. *töten*; s.o. Snell, Schmitt [L2]); s.a. die zahlr. 'intellektuellen' Abll. auf *-φρων* sowie (bipolares?) *κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν* (in 6eα, dazu Lesky [L2]); weiteres s.u. in den einzelnen Vorbem.

Disposition: **1** anatom.: Körperteil bei tödl. Verwundung **2** Ort / Träger von Energien, Vitalkräften, Emotionen, Leid **2a** Energien, Kräfte (*μένος, ἀλκή, χόλος* u.a.) **2aα** füllen die / sind in den *φρ.* **2aβ** Gott gibt ein **2b** Tadel, Kränkung **2c** Begehren, Freude, Sättigung **2cα** (als Subj.:) ergreift die *φρ.* usw. **2cβ** (verbal:) sich in den *φρ.* freuen usw. **2d** Furcht **2e** Leid, Mühe **2eα** (als Subj.:) überkommt die *φρ.* usw. **2eβ** Leid in den *φρ.* haben usw. **2f** *αἰδώς* u. *νέμεσις* **2g** bei Selbstbeherrschung **3** Sitz von (**a**) *ἦτορ, κῆρ*, (**b**) *θυμός*, (**c**) *νόος* **4** *φρ.* werden genommen, beeinflußt, sind (nicht) vorhanden, sind von best. Qualität **4a** werden genommen, gestört **4aα** Schock, Gott, *ἄτη, ὕπνος* ‹wirkt auf die *φρ.* ein› **4aβ** Wein ‹ › **4b** 'rasen' **4c** sind od. sind nicht vorhanden, wandelbar, (un)gefestigt, (un)beständig, von best. Qualität (in allg. Aussage) **4cα** als pos. Charaktermerkmal: *rechter Sinn* **4cβ** meist tadelnd: *(wandelbarer, unsteter) Sinn, fehlender Verstand* **4cγ** *φρ. ἔμπεδοι / οὐκ ἔνι* bei Teir.' u. (*Ψ* 104) Patr.' Totenseele **4d** unterliegen (aktuell) Wandel, Überredung **5** bes.: *Sinn (Wille, Absicht, Sympathie)* **6** Ort von Vorstellungen, Gedanken **6a** *ἐν(ὶ) -σὶ βάλλεσθαι, θέσθαι* **6b** *(ἐν[ὶ]/ἐπὶ) -σὶ θεῖναι, ἐμβαλεῖν* u.a. **6c** entspr. *ἐνὶ -σὶ ... νόημα (ἔπλετο, Ζεὺς ποίησ')* **6d** *(ἐν) -σὶ(ν) ἔχειν, φυλάξαι, κεύθειν* ... u. Ggt. (*ἐκλελαθέσθαι*) **6e** überlegen, wahrnehmen, wissen (*gesinnt sein*) u.ä. **6eα** *κατὰ -να (καὶ κατὰ θυμόν) ‹μερμηρίζειν, ὁρμαίνειν, φράζεσθαι›* (1) *νοεῖν, ἴδμεναι* (= *οἶδα* B11) **6eβ** *(ἐν[ὶ]/μετὰ) -σὶ(ν) ‹ ›*, (1°) *φρονεῖν* **6eγ** *(ἐνὶ/μετὰ) -σὶν βυσσοδομεύειν, μενοινᾶν, μήδεσθαι, τιτύσκεσθαι* u.a. **6eδ** *(ἐνὶ/μετὰ) -σὶ νοεῖν, ἴδμεναι* (= *οἶδα* B11), *γιγνώσκειν* **6eε** *(ἐνὶ) -σὶν ἰδεῖν, ὄσσεσθαι* **6eζ** *(ἐνὶ) -σὶν εἴδεσθαί τινι* **6eη** *-σὶ συνθέσθαι, περὶ/διὰ -νας ἐλθεῖν* (akust.) **6eθ** *μετὰ -σὶ διελθεῖν* **6ei** *(μετὰ) -σὶ(ν) (μήδεα) ἴδμεναι* (= *οἶδα* B12), *ἔχειν* **6f** *(ἐνὶ/μετὰ) -σὶ(ν) μέλειν*, (1) *μέμβλεσθαι*, 1° sc. *εἶναι* **6g** *(ἐνὶ) -σὶν ἀραρεῖν, ἀνδάνειν, φίλον / ἡδὺ εἶναι*, (1°) *θαῦμ' εἶναι* **6h** *-σὶ(ν) ἀλεείνειν, εἰπεῖν τι, παρπεπιθεῖν τινα* **7** sing. Op. 455 *-νας ἀφνειός*

1 organ.: Körperteil (s.o. L1) bei tödl. Verwundung (je 1× in Kontakt mit *κῆρ, ἧπαρ*), kontrast. *θυμός* (B1b) 'beim Sterben'; Nom. Pl. *Π* 481 *ἔβαλ'* (Patr. den Sarp.) *ἔνθ' ἄρα τε -νες ἔρχαται ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ* (s.u. 3a), s. Janko (Iliad) z.St. (im Anschluß an Onians [L1]: „lungs ... seat of intelligence because of the breath [*θυμός*] they contain“) 504 (*μιν* [Sarp.] *τέλος θανάτοιο κάλυψεν ὀφθαλμοὺς ῥεῖνάς θ'· ὁ δὲ* [Patr.]) *ἐκ χροὸς ἕλκε δόρυ, προτὶ δὲ -νες αὐτῷ ἕποντο· ' τοῖο δ' ἅμα ψυχήν τε καὶ ἔγχεος ἐξέρυσ' αἰχμήν*, aus der Wunde austretendes Gewebe *ι* 301 (Od.: „*τὸν* [Kyklop] *βούλευσα κατὰ θυμὸν) οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι -νες ἧπαρ ἔχουσι*“

2 Ort / Träger von Energien, Vitalkräften, Emotionen, Leid (vgl. *ἐνὶ στήθεσσιν* u.ä. [s.d. B2bα], weiteres s.u.), vgl. dt. 'Brust von Stolz geschwellt', 'Galle schwillt vor Zorn', 'Leid drückt auf den Magen' u.ä. **2a** Energien, Kräfte: *μένος*,

ἀλκή, σθένος, βίη, θάρσος, χόλος (*θυμός* s.u. in 3) füllen die / sind in den (um die) *φρ.* od. (s.u. 6b) werden eingegeben (Nom., Akk. d. Bzhg., [*ἐνὶ, μετὰ, περὶ*] *-σί*[*ν*]); bzw. verbal: *θάρσος ἀέξειν, θαρσεῖν, χολώσασθαι* usw. + (Präp. +) 4 *-σί*(*ν*), (Th. 554) *-νας ἀμφί;* *A* 103 = *δ* 661 + adv. *μέγα*, 4× *ἀμφι*(-)*μέλαιναι*/*ας* ([q.v.] *ἀμφὶ μέλ.* rec. West; dazu *P* 83 in 2e; kontrast. *λευκαῖς πιθήσαντα φρασίν* Pi. Py. 4,109 < *I* 119 [s.o. L 10]); 9× (von 23) dir. R.; vgl. *πίμπλημι* (s.d. 8 B 11) + *μέλε' ἐντός, θυμόν*, (Sc. 429) *ἦτορ; θάρσος* (s.d.), *μένος ἐν*(*ἰ*) *στήθεσσι*(*ν*), *ἐνὶ θυμῷ* (s. Bd. III Sp. 138,7 ff.); (*I* 436, *O* 155⁺) *χόλος ἔμπεσε, χολώσασθαι θυμῷ* (s.d. B 7.12c), *χολώσασθαι ἦτορ* (s.d. B 2b); sowie (*A* 296⁺) *μέγα* 12 *φρονέων, μεγάθυμος, -λήτωρ* (s.dd. u. nichtep. *μεγαλόφρων*); s. noch Basler Komm. (z. folg. St.:) **2aα** füllen, sind in den *φρ.* usw. *A* 103 (*τοῖσι δ' ἀνέστη*, Ag.) *ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα* (s.d. B III 1b) *-νες* ⟨*ἀμφιμέλαι-*⟩*ναι* (s.o. sowie s.v.) ' *πίμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ ... εἴκτην* (s.u. *P* 573) = *δ* 661 (Antin.; vgl. z.B. *X* 312) Th. 688 (*ξύνισαν*) *οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἑὸν μένος, ἀλλά νυ τοῦ γε* ' *εἶθαρ μὲν μένεος πλῆντο -νες, ἐκ δέ τε πᾶσαν* ' *φαῖνε βίην* (*ἀστράπτων ἔστειχε*) *P* 499 (*εὐξάμενος Διὶ*, Autom.) *ἀλκῆς καὶ σθένεος πλῆτο -νας* ⟨ ⟩*ας* *Γ* 45 (Hektor schilt Paris:) „*καλὸν* ' *εἶδος ἔπ', ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη -σὶν οὐδέ τις ἀλκή*" *Δ* 245 (Ag.: „*ἔστητε τεθηπότες ἠΰτε νεβροί, αἴ τ' ἐπεὶ ἔκαμον*) *ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ -σὶ γίνεται ἀλκή*· ' *ὣς* (*ἔστητε τεθηπότες οὐδὲ μάχεσθε*") *Π* 157 (Myrm. rüsten, Gl.:) *λύκοι ὣς* ' *ὠμοφάγοι, τοῖσίν τε περὶ -σὶν ἄσπετος ἀλκή,* ' *οἵ τ' ἔλαφον* (*δάπτουσιν*) *Y* 381 (*Ἕκτωρ δ' ἐδύσετο οὐλαμὸν ταρβήσας*) *ἐν δ' Ἀχιλεὺς Τρώεσσι θόρε -σὶν εἰμένος ἀλκὴν* ' *σμερδαλέα ἰάχων* *Ω* 171 (Iris zu Priam.) *τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα*· ' „*θάρσει ... Πρίαμε -σί, μηδέ τι τάρβει*" Sc. 96 (Her. zu Iol.:) „*μέγα δὲ* ⟨*-σὶ θάρσος* 32 *ἀέξων*⟩ ' *ἰθὺς ἔχειν* (*ἅρμα καὶ σθένος ἵππων, μηδὲν ὑποδδείσας*") (≅ *λ* 195ᵉᵗᶜ. in 2e) 434 (Her.) *ἀκόρητος αὐτῆς,* ' *ἀντίος ἔστη Ἄρηος, ἐνὶ* ⟨ ⟩ (*ὁ δ' ἀχνύμενος κῆρ*) *B* 241 (Thers.:) „*οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος -σίν, ἀλλὰ μεθήμων*" *im Leib* (Schadewaldt), s. noch A. Seibel, Volksverführung als schöne Kunst (Die Diapeira ... [im *B*]), Frankfurt/M. 1994, 228 f. *Π* 61 (Ach.:) „*οὐδ' ἄρα πως ἦν* ' *ἀσπερχὲς κεχολῶσθαι ἐνὶ -σίν*" *T* 127 (Ag.: „*τὸν δ'* [Zeus] *ἄχος ὀξὺ κατὰ -να τύψε βαθεῖαν* [s.u. 2e], *εἶλ' Ἄτην*) *χώομενος* ⟨*-σὶν ἦσι*⟩" Op. 47 *Ζεὺς ἔκρυψε* (sc. *βίον*) *χολωσάμενος* ⟨ ⟩*ν*, ' *ὅτι μιν ἐξαπάτησε Προμηθεύς* *ζ* 147 (Od. wollte *λίσσεσθαι ἀποσταδά*) *μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο -να κούρη* 44 (Naus.) Th. 554 (Zeus) *χώσατο δὲ -νας ἀμφί, χόλος δέ μιν ἵκετο θυμόν* (s.d. B 10a), vgl. *ἀμφι*(-)*μελ.* (s.o. *A* 103⁺) u. *-νας ἀμφιγεγηθώς* (h. Ap. 273 in 2c) **2aβ** Gott gibt ein (*πλῆσε -νας, ἐν*[*ἰ*] *-σὶ θεῖναι* [s.u. 6b], *N* 55 *ποιῆσαι*): *P* 573 48 *τοίου μιν θάρσευς πλῆσε* (Ath. d. Men.) *-νας ἀμφιμελαίνας* (s.o. *A* 103⁺) *Φ* 145 (*ἀντίος ἔστη*, Asterop. dem Ach.) *μένος δέ οἱ ἐν -σὶ θῆκε* ' *Ξάνθος* (psych.), kontrast. (metr. gleichw.) *ἔμβαλε* ⟨*θυμῷ*⟩, *Π* 529 (phys.), vgl. *σφῶϊν δ' ἐν γούνεσσι* 52 *βάλω μένος ἠδ' ἐνὶ* ⟨ ⟩ (*P* 451) u. s. s.v. *βάλλω* (Bd. II Sp. 28,77 ff.) *α* 89 (Ath.:) „*ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν* ' *μᾶλλον ἐποτρύνω καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω* ([≅ *Π* 83ᵉᵗᶜ., s.u. 6b] *μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν*") *ζ* 140 (*τρέσσαν*, Mägde, nur 56 Naus.) *μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη* ' *θάρσος ἐνὶ -σὶ θῆκε καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων* *γ* 76 *ἀντίον ἠῦδα* (Tel. zu Nestor), ' *θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ -σὶ θάρσος Ἀθήνη* ' *θῆχ'* *N* 55 (Pos. zu beiden Aias:) „*σφῶϊν δ' ὧδε θεῶν τις ἐνὶ -σὶ* 60 *ποιήσειεν,* ' *αὐτὼ θ' ἑστάμεναι κρατερῶς*" (vgl. unten 6b sowie *ξ* 273 in 6c)

2b Tadel, Kränkung tangiert (*δακέειν, φθίνειν*) die *φρ.*, phys. fühlbar ('beißt'; jem. 'härmt sich ab'); 1× dir. R.; vgl. 64 *θυμὸν* (s.d. B 2a.c) / *κῆρ* / *κραδίην φθινύθειν, ἔδειν, χόλον πέσσειν* u. Abll. *θυμοβορέω*/*ος, -δακής, -φθόρος* *E* 493 (Sarp. tadelt Hektor: [472] „*πῇ δή τοι μένος;*") *δάκε* (s.d. mit Parall.) *δὲ -νας Ἕκτορι μῦθος* *Σ* 446 (Thetis zu Heph.:) „*τῆς ἀχέων* (Ach. wg. Bris.) *-νας ἔφθιεν*", kausat. Akt.

2c Begehren, Freude, Sättigung (*ἵμερος, χάρμα καὶ ἄλγος, ἔρως*) ergreift, umhüllt (*αἱρεῖ, ἀμφεκάλυψεν* u.ä.) die *φρ.* (Akk.-Obj. / dopp. Akk., *τ* 471 Sg. metri gr.), bzw. verbal: (*ἐνὶ*) *-σὶν* / *-να*(*ς* vor Vok.) *τέρπεσθαι* (*τέρπειν*), *χαρῆναι,* (*ἀμφι*)*γηθεῖν, γάνυσθαι, κορέσσασθαι, ἀγάλλεσθαι, ἀρέσσασθαι, ἱανθῆναι;* 14× *-να* (u. 2× *-ν'*) metri gr.; 10× (von 32) dir. R.; vgl. *ἔρος, ἵμερος* (s.dd. B Vorbem.): wirkt auf *θυμόν*⁺, (Th. 120) *νόον καὶ βουλήν*, bzw. *ἀπὸ πραπίδων, ἐν στήθεσσι; γηθέω* (s.d.) + *θυμῷ* / *κατὰ θυμόν, κῆρ, ἦτορ, ἐνὶ στήθεσσι* (s.d. B 2 Vorbem.); *κορέσσασθαι* (s.d.) + *ἦτορ, θυμόν* **2cα** Begehren ergreift usw. *Λ* 89 (Gl.: wie *δρυτόμος τάμνων*) *ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμόν,* ' *σίτου τε γλυκεροῖο περὶ* ⟨*-νας ἵμερος, αἱρεῖ*⟩ (s.d.: Bd. I Sp. 371,34; 368,55 ff.) ≅ h. Ap. 461 (sc. gelandete Seeleute [Ap. spricht], *θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκε*), vgl. (*Γ* 446⁺) *με*⁺ *ἵμερος αἱρεῖ* h. Ven. 57 (als Aphr. den Anch. sah) *ἠράσατ', ἐκπάγλως δὲ κατὰ* ⟨ ⟩ *εἷλεν* (s. Bd. I Sp. 367,17) *τ* 471 (Eurykl. erkennt Od.) *τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε* (s. Bd. I Sp. 350,22) *-να, τὼ δέ οἱ ὄσσε* ' *δακρυόφιν πλῆσθεν* (*ἔσχετο φωνή*), Sg. vor Kons. *Γ* 442 (Paris zu Hel.:) „*οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρως* ⟨*-νας ἀμφεκάλυψεν*⟩" (s.d. B II 1a) (Formelerw.:) *Ξ* 294 *ὡς δ' ἴδεν* (Zeus die Hera), *ὥς μιν ἔρως πυκινὰς* ⟨ ⟩ **2cβ** verbal (*τέρπεσθαι, γηθέω* u.ä. mit pers. Subj.) *T* 19 (*τέρπετο* [Ach.] *ἔχων θεοῦ*) *δῶρα.* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ* ⟨*-σὶν ἦσι*⟩ *τετάρπετο δαίδαλα λεύσσων* *ε* 74 (Kal.s Insel: auch e. Gott *κε*) *θηήσαιτο ἰδὼν καὶ τερφθείη* ⟨ ⟩*ν* (*ἔνθα στὰς θηεῖτο* [Hermes], *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα ἐῷ θηήσατο θυμῷ*) *N* 609 *ὁ δὲ* ⟨ ⟩ *χάρη* (Angreifer) *καὶ ἐέλπετο νίκην* *ϑ* 131 *ἐπεὶ δὴ πάντες* (Phäaken) ⟨*ἐτέρφθη*⟩*σαν -ν' ἀέθλοις* ≅ *ρ* 174 („*κοῦροι ...* ⟨ ⟩*τε*", sc. Freier; s.u. *Z* 285 in 6d) *ϑ* 368 (*ἀοιδὸς ἄειδε*) *τέρπετ' ἐνὶ -σὶν ἦσιν ἀκούων* (Od.) *A* 474 (Gr.) *μέλποντες ἐκάεργον· ὁ δὲ* ⟨*-να τέρ*⟩*πετ' ἀκούων* *I* 186 (Bittgesandte beteten zu Pos., *πεπιθεῖν -νας Αἰακίδαο* [s.u. 4d]) *τὸν δ' εὗρον* ⟨ ⟩*πόμενον φόρμιγγι* h. Merc. 565 (Ap. zu Hermes über Bienenorakel:) *ἐρεείνων* ' *σὴν αὐτοῦ* ⟨ ⟩*πε*" *δ* 102 (Men.: „*ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων*) *γόῳ* ⟨ ⟩*ποματ*" *Y* 23 (Zeus zu Pos.: „*ἔγνως ἐμὴν ἐν στήθεσσι βουλήν*) *ἔνθ'* (auf dem Olymp) *ὁρόων* ⟨ ⟩*ψομαι*" h. 19,47 *Πᾶνα δέ μιν καλέεσκον, ὅτι -να πᾶσιν ἔτερψε* *Λ* 683 (Nestor: „Beute *ἠλασάμεσθα*) ⟨*γεγήθει δὲ -να*⟩ *Νηλεύς*" *Z* 481 (Hektor wünscht s.m Sohn Ruhm:) „*χαρείη δὲ -να μήτηρ*" h. Cer. 232 (*δέξατο κόλπῳ*, Dem. Met.s Kind) ⟨ ⟩ *μήτηρ* *ζ* 106 (Gl.: wie Art. *τερπομένη*) ⟨*γέγηθε δέ*⟩ *τε -να Λητώ* *Θ* 559 (Gl.:) *πάντα δὲ εἴδεται ἄστρα,* ⟨ ⟩ ⟨*τε -να ποιμήν*⟩ *N* 493 (Gl.: *ὡς ἔσπετο μῆλα*) *γάνυται δ' ἄρα* ⟨ ⟩ h. Ven. 216 (Aphr.: „Tros nach Zeus' Botschaft *οὐκέτ'*) *γόασκε, γεγήθει* ⟨*δὲ -νας ἔνδον*⟩" *ω* 382 (Laertes zu Od.: „hätte ich noch meine Jugendkraft, *κέ σφέων γούνατ' ἔλυσα*) *σὺ* ⟨ ⟩ *ἐγήθεις*" (s.u. *K* 10 *-ες ἐντός* [in 2d]) h. Ap. 273 (Telph. zu Ap.:) „*σὺ δὲ -νας ἀμφιγεγηθὼς* ' *δέξαι' ἱερὰ καλά*" (*Ἑκάτου πέπιθε -νας*, s.u. 4d), vgl. *χώσατο δὲ -νας ἀμφί* (Th. 554 in 2a) Th. 173 *γήθησεν δὲ μέγα -σὶ Γαῖα πελώρη* h. Cer. 175 (Gl.: *ὡς ἔλαφοι*) *ἄλλοντ' ἂν λειμῶνα κορεσσάμεναι -να φορβῇ* (*-ῆς* ci.) h. 19,24 (*χορῶν πυκνὰ ποσὶν διέπει*, Pan) *λιγυρῇσιν ἀγαλλόμενος -να μολπαῖς* Sc. 255 *αἱ δὲ* (sc. *Κῆρες*) *-νας εὖτ' ἀρέσαντο* (s. Bd. I Sp. 1228,22) ' *αἵματος* *T* 174 (Od. zu Ach.: „*τὰ δὲ δῶρα*) *οἰσέτω* (Ag.) *ἐς μέσσην ἀγορήν, ἵνα πάντες Ἀχαιοὶ* ' *ὀφθαλμοῖσιν ἴδωσι, σὺ δὲ -σὶ σῇσιν ἱανθῇς*"

2d Furcht: *δέος* fällt *ἐν -σί* (*ξ* 88), sonst verbal: *τρομέεσθαι, πτοιέεσθαι* (Subj. *-νες*) od. (*κατὰ*) *-να* (*καὶ κατὰ θυ-*

μὸν [s.u. 6eα]) / *μετὰ -σὶ τρομέειν, δειδοικέναι* (s.d. B Vorbem.: vgl. [*ἐν/ἐνὶ*] *θυμῷ, περὶ κῆρι Ω*435; *τρομέω* mit Subj. Pers. / *γυῖα*; *τρόμος ἔλλαβε γυῖα; δέος αἱρεῖ τινα; στήθεσι πάλλεται* [s.d. B5] *ἦτορ; θυμὸς* [*ἐνὶ στήθεσσι*] / *κραδίη* 4 *στέρνοισι πατάσσει*+ [s.d. BI]); 8× (von 11) dir.R. — *K*10 *ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ' Ἀγαμέμνων* ' *νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ -νες ἐντός* (s.o. *ω*382 *-ας ἔνδον* [in 2cβ]) *das Zwerchfell* (Ameis-H. z.St.), *die Sinne* (Schadewaldt) *O*627 (Gl.:) *ἀήτη* ' *ἱστίῳ ἐμβρέμεται, τρομέουσι δέ τε -να ναῦται* ' *δειδιότες χ*298 (*αἰγίδ' ἀνέσχεν*, Ath.) *τῶν δὲ* (Freier) *-νες ἐπτοίηθεν* (*ἐφέβοντο*) *ξ*88 (Eum.: „sogar plündernden Feinden) *τοῖς ὄπιδος κρατερὸν δέος ἐν -σὶ πίπτει*" *δ*825 (*εἴδωλον* zu Pen.:) „*θάρσει, μηδέ τι πάγχυ* ‹*μετὰ -σὶ*› *δείδιθι λίην*" ≅ h. Ven. 193 (Aphr. zu Anch.: „*σῇσι* ‹ › ") *A*555 (Hera zu Zeus:) „*νῦν δ' αἴνῶς δείδοικα* ‹*κατὰ -να*› *μή σε παρείπῃ* (Thetis)" = *ω*353in. (Laertes:) ≅ *I*244in. (Od.:) ≅ *K*538in. (Nestor:) h. Ap. 70 (Delos zu Leto:) „*αἴνῶς δείδοικα* ‹ › *καὶ κατὰ θυμόν* ([s.u. 6eα] *μὴ νῆσον ἀτιμήσας* ...", sc. Ap.)

2e Leid, Mühe: *πόνος* (1i), *ἄχος, πένθος* ([α] als Subj.) überkommt, faßt (*πύκασε* u.a., *T*125 *κατὰ -να τύψε* [einz. Sg. in 2e]) jem.n in s.n *φρ.* (dopp. Akk.), ist (*ἐνὶ/μετὰ*) *-σί*, (*δ*813+) *ὀδύναι ἐρέθουσι / τείρουσί τινα κατὰ -να*(ς [s.u. 6eα]); bzw. ([β] mit pers. Subj.:) *πένθος* (od. *κῆδεα, τόσσα*) *ἔχειν, ἀέξειν, τετληκέναι* (*ἐνὶ/μετὰ*) *-σί*(*ν*); s.u. noch 1c *κηδομένη -σίν* (in 6eγ Ende); 15× (von 23) dir.R.; vgl. *θυμὸν* (s.d. B10), *γούνατα, ἦτορ, κραδίην ἱκάνει*+ (s.d.. Bd. II Sp. 1173,52); *πένθος* (s.d. B Vorbem.) *ἔχω / ἀέξω θυμῷ, κραδίῃ; τλῆναι θυμῷ* (*A*228) bzw. mit Subj. *κραδίη* (*υ*18); *ἔνδοθι θυμὸς ἐτείρετο* (*X*242) **2ea** mit Subj. *ἄχος* usw. *Z*355 (Hel. zu Hektor:) „*δᾶερ, ἐπεί σε μάλιστα πόνος* ‹*-νας ἀμφιβέβηκεν*› (s.d. BII1) ' *εἵνεκ' ἐμεῖο κυνός*" *dir auf der Seele liegt* (Ameis-H. z.St.), *dir ist ... über den Sinn gekommen* (Schadewaldt) *θ*541 (Alkin. sieht Od. weinen:) „*μάλα πού μιν ἄχος* ‹ › " h. Ven. 243 (Aphr. zu Anch.:) „*οὐκ ἂν ἔπειτά μ' ἄχος πυκινὰς -νας ἀμφικαλύπτοι*" (s.d. BII1a) *Θ*124 (‹wegen des getöteten Wagenlenkers›) *Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε* (s.d. sowie *πυκινός* B3b) *-νας ἡνιόχοιο* = 316 (‹ ›) ≅ *P*83 (*-νας ἀμφὶ μελαίνας* [*ἀμφιμ.* vulg., s.o. *A*103+ in 2a], sc. wegen Euphorbos' Tod) *T*125 (Zeus nach Heras Betrug) *τὸν δ' ἄχος ὀξὺ κατὰ -να τύψε βαθεῖαν* (s.d. B3b) · ' ... *εἶλ' Ἄτην* (*χωόμενος -σὶν ἧσι*, s.o. 2a), zum Epith. vgl. *ἐνὶ -σὶ βυσσοδομεύειν* (s.u. 6eγ) u. s. Basler Komm. z. St. h. Ven. 207 (nach Ganymeds Entführung) *Τρῶα δὲ πένθος ἄλαστον ἔχε -νας A*362 (Thetis zu Ach.:) „*τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε -νας ἵκετο* (s.d. B11bβ) *πένθος;*" = *Σ*73 (dies.) *Σ*88 (Ach. zu Thetis:) „*ἵνα καὶ σοὶ πένθος ἐνὶ -σὶ μυρίον εἴη* ' *παιδὸς ἀποφθιμένοιο*" *ω*423 *παιδὸς γάρ οἱ* (Antin.' Vater) *ἄλαστον ἐνὶ -σὶ πένθος ἔκειτο ρ*470 (Od. nach Antin.' Schemelwurf:) „*ὄφρ' εἶπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.* ' *οὐ μὰν οὔτ' ἄχος ἐστὶ μετὰ -σὶν οὔτε τι πένθος* (wenn jem. im Kampf verletzt wird") — (vgl. 6ea:) *δ*813 (Pen. zum *εἴδωλον*: „*με κέλεαι παύσασθαι ὀϊζύος ἠδ' ὀδυνάων*) *αἵ μ' ἐρέθ*‹*ουσι κατὰ*› *-να καὶ κατὰ θυμόν*" *O*61 (Zeus:) „*ἐμπνεύσῃσι μένος* (Ap. dem Hektor), *λελάθῃ δ' ὀδυνάων*, ' *αἱ νῦν μιν τείρ*‹ › *-νας, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς* ..." (Pl. vor Vokal) **2eβ** verbal (mit pers. Subj.) *Ω*105 (Zeus zu Thetis: „*ἦλυθες*) *κηδομένη περ*, ' *πένθος ἄλαστον ἔχουσα μετὰ -σίν*" *η*218. 219 (Od. zu Alkin.: „e. hungriger Magen *ἐκέλευσεν*) *καὶ μάλα τειρόμενον καὶ ἐνὶ* ‹*-σὶ πένθος ἔχοντα*› ' *ὡς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω -σίν*" (vgl. 216 *ἐπὶ γαστέρι*) *ω*233 (Laertes *πένθος ἀέξων, τὸν δ' ὡς οὔν ἐνόησε*, Od.) *γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ* ‹ › (*μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν* [s.u. 6ea]) *λ*195 (Od.' Mutter über Laertes:) „*κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ -σὶ πένθος ἀέξει* ' *σὸν νόστον ποθέων*" (≅ Sc. 96ex in 2a) *σ*324 (Melantho) *οὐδ' ἔχε πένθος ἐνὶ -σὶ Πηνελοπείης*, ' *ἀλλ'* (*Εὐρυμάχῳ μιγέσκετο*) *Σ*430 (Thetis zu Heph.: „*ἦ ἄρα δή τις τοσσάδ' ἐνὶ -σὶν ἧσιν ἀνέσχετο κήδεα λυγρά*, ' *ὅσσ' ἐμοὶ* (*Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν;*") *τ*347 (Od.: „nur *γρηῢς* soll meine Füße waschen) *κεδν' εἰδυῖα*, ' *ἥ τις δὴ τέτληκε τόσα -σίν, ὅσσα τ' ἐγώ περ*"

2f *αἰδώς* u. *νέμεσις* wirken auf die *-νας* od. (*ἐν*) *-σί*; 2× dir.R. *K*237 (Ag. zu Diom.:) „*ἕταρόν γ' αἰρήσεαι τὸν ἄριστον*) *μηδὲ σύ γ' αἰδόμενος σῇσι -σὶ τὸν μὲν ἀρείω* ' *καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον' ὀπάσσεαι αἰδοῖ εἴκων*" Cypr. fr. 7,5 p. 38 Dav. (Nemesis *φεῦγε γὰρ οὐδ' ἔθελεν μιχθήμεναι Διί*) ‹*ἐτείρετο*› *γὰρ -νας αἰδοῖ* ' *καὶ νεμέσει* (vgl. *X*242 *θυμὸς* ‹ › *πένθει*) (vgl. 4a:) *N*121 (Pos. die Gr. ermunternd: [95] „*αἰδώς*, [114] *οὔ πώς ἐστι μεθιέμεναι, ἀκεσταί τοι -νες ἐσθλῶν* [s.u. 4c]) *ἐν -σὶ θέσθε* (s.u. 6a) *ἕκαστος* ' *αἰδῶ καὶ νέμεσιν*" (vgl. *O*561. 661 *αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ*)

2g bei Selbstbeherrschung; an sich halten: *ρ*238 ([233] *λὰξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσιν*, sc. Melantheus den Od., der überlegte [*μερμήριξεν*], ob er ihn niederschlagen solle) *ἀλλ' ἐπετόλμησε, -σὶ δ' ἔσχετο* (s.d. I2bγ) den Drang in den *φρ.* unterdrücken: h. 8,13 *ὥς κε δυναίμην* ' *σεύασθαι κακότητα* ... *ἀπ' ἐμοῖο καρήνου*, ' *καὶ ψυχῆς* (s.d. B2 mit Lit.) *ἀπατηλὸν ὑπογνάμψαι -σὶν ὁρμήν* (s.d.) ' *θυμοῦ* (s.d. B14 Ende) *τ' αὖ μένος* (s.d. B1c Ende) *ὀξὺ κατισχέμεν*, vgl. in 5 (Hes. fr. 204,120) sowie Bändigung des *θυμός* (s.d. B2b) *ἐν*(*ὶ*) *στήθεσσι*(*ν*) (*I*255, *Σ*113+) u. *ἐχέθυμος*, anders *ἐχέφρων*

3 Sitz von (a) *ἦτορ*, (*σ*345) *κῆρ*, (b) *θυμός*, (c) *νόος* (diese alle auch *ἐνὶ στήθεσσιν* u.ä. [s.d. B2a; 2bβ sowie *στέρνον* B2]; dazu *κῆρ* [s.d. B2aγ] / *νόος ἐνὶ θυμῷ Z*523, *ξ*490, *ἐν κραδίῃ ἦτορ Y*169); 14× (von 30) dir.R. **3a** *ἦτορ* (s.d. B1.2 Vorbem.) *ἐν*(*ὶ*) *-σί*(*ν*) od. nachgestellt, z.T. mit Sperrung — *Θ*413 (Iris hält Hera u. Ath. zurück:) „*πῇ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ -σὶ μαίνεται* (s.u. 4b) *ἦτορ;*" *das Herz in dem Innern* (Schadewaldt) *P*111 (Gl.: *ὥς τε λίς*) *τοῦ δ' ἐν -σὶν ἄλκιμον ἦτορ* ' *παχνοῦται* (s.d.) *Π*242 (Ach. betet zu Zeus: „*τῷ* [Patr.] *κῦδος ἅμα πρόες*) *θάρσυνον* (s.o. 2a) *δέ οἱ* ‹*ἦτορ ἐνὶ -σίν*› " *T*169 (Od.: „wer vor dem Kampf ißt) *θαρσαλέον νυ οἱ* ‹ › , *οὐδέ τι γυῖα* ' *πρὶν κάμνει*" *ψ*172 (Od.: „*σοί γε* [Pen.] *κῆρ ἀτέραμνον ἔθηραν* [Götter]) *ἦ γὰρ τῇ γε σιδήρεον ἐν -σὶν ἦτορ*" (≅ *X*357ex *θυμός* [s.u. 3b] ≅ *Ω*205ex ≅ 521) *ν*320 (Od.: „*αἰεὶ* ‹*-σὶν ἧσιν*› *ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ* ' *ἠλώμην*" *σ*345 (*ἑστήκειν*, Od.) *ἄλλα δέ οἱ κῆρ* (s.d. B2aδ) ' *ὥρμαινε* (s.u. 6eα.β) ‹ › „ *ἅ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο* (s.o. *Π*481 in 1; kontrast. *B*36, vgl. *Φ*137, *β*156) **3b** *ἐνὶ* (*Ψ*600, h. Ven. 72 *μετὰ*, *N*487 *ἔνα*) *-σὶ* / (1i, 2o) *ἐς -να* / (3i VE) *ἐν -σὶ θυμός/ὄν* u. umgekehrt (3i *θυμὸς ἐνὶ -σί*[*ν*]), Op. 381, h. Ven. 72 mit Sperrung — *X*475 (Hektors Tod: Mägde hielten Androm.) *ἀτυζομένην* (s.d.) *ἀπολέσθαι*. ' *ἡ δ' ἐπεὶ οὖν ἄμπνυτο καὶ ἐς -να θυμὸς* (s.d. B1a) *ἀγέρθη* (*γοόωσα ἔειπεν*) ≅ *ε*458 (vorher: *ἄπνευστος καὶ ἄναυδος κεῖτ' ὀλιγοπηλέων* [Od.], *κάματος ἵκανεν*) ≅ *ω*349 (sc. des Laertes, vorher *λύτο γούνατα καὶ ἦτορ, ἀποψύχοντα*), vgl. (*O*240) *ἐσαγείρετο θυμός*, dagg. (*Π*410+) *μιν λίπε θυμός* (s.d. B1b), (*E*696) *τὸν δ' ἔλιπε ψυχή* (s. s.v. *λείπω* B11aδ) *Θ*202 (Hera zu Pos.:) „*οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι ἐρητύετ'* ‹*λυμένων Δαναῶν ὀλοφύρεται*› *ἐν -σὶ θυμός*›" (s.d. B7aβ Ende) *I*462 (Phoinix:) „*ἔνθ' ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ'* ‹ › (s.d. B2b) ' *πατρὸς χωομένοιο κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι* (u. ich floh") *N*280 (Idom.: „im *λόχος*) *κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυδις ἄλλῃ*, ' *οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι ἐρητύετ'* ‹ › ' *ἀλλὰ μετοκλάζει* (*ἐν δέ τέ οἱ κραδίη στέρνοισι πατάσσει, πάταγος γίνετ' ὀδόντων*") *X*357 (Hektor zu Ach.:) „*οὐδ' ἄρ' ἔμελλον* ' *πείσειν* · *ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος* ‹ › 64 „*οὐδ' ἄρ' ἔμελλον* ' *πείσειν* · *ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος* ‹ ›

([s.d. B3a] ≅ ψ172ex. ἦτορ, s.o. 3a) *K*232 (ἤθελε *'Οδυσεὺς*, sc. Diom. begleiten) *αἰεὶ γάρ οἱ ⌊ἐνὶ -σὶ θυμὸς⌋* (s.d. B4c) *ἐτόλμα* *Φ*386 (*ἐν θεοῖσιν ἔρις πέσε*) *δίχα δέ σφιν ⌊ ⌋* (s.d. B6a Ende) *ἄητο* (≅ *π*73+ *μερμηρίζει* [s.u.], vgl. auch *Y*32) 4 Th.549 (Prom. zu Zeus:) „*ἔλευ, ὁπποτέρην σε ⌊ ⌋* (s.d. B4a) *ἀνώγει*" *Ω*321 *γήθησαν, καὶ πᾶσιν ⌊ ⌋* (s.d. B7aβ) *ἰάνθη* = *o*165 *Ψ*600 (Antil. gab Men. den Preis, *τοῖο δὲ ⌊θυμὸς ἰάνθη⌋ ὡς ἄρα σοί, Μενέλαε, μετὰ -σὶ ⌊ ⌋* *o*486 (Od. zu 8 Eum.:) „*μοι ⌊ἐνὶ -σὶ θυμὸν⌋* (s.d. B7aα) *ὄρινας* (*λέγων ὅσα δὴ πάθες ἄλγεα θυμῷ*") Th.239 (zeugte) *Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ⌊ ⌋* (s.d. B3b) *ἔχουσαν* *N*487 *οἱ δ' ἄρα πάντες ἕνα -σὶ θυμὸν ἔχοντες ' πλησίοι ἔστησαν* (gg. Angreifer), 12 vgl. (*P*267, neg. *X*263+ *ὁμόφρονα*) *θυμὸν ἔχουσιν*+', (Sc.50, *O*50) *ὁμὰ / ἴσον ἐμοὶ φρονέουσα*+ (1. VH) Pan.fr.13(1),13 p.122 Dav. (beim Weinmischen maßhalten) *μή σ' 'Ὕβρις ⌊ ⌋ ἀέρσῃ* (s.u. *ι*362+ *οἶνος* u. *φρ.* [in 4a]) *T*178 (Od. zu Ach.: 16 „Ag. leistet Genugtuung) *καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ ⌊θυμὸς ἐνὶ -σὶ⌋ν ἵλαος ἔστω*" (s. *θυμός* B3a) *π*73 (Tel.:) „*μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα ⌊ ⌋ μερμηρίζει* (s.u. 6eα.β), ' *ἦ ... μένῃ* (od. heiratet [s. *θυμός* B6a]) ≅ *υ*38 (Od.: „*ἀλλά τί μοι τόδε ...*"), vgl. Frage-/Entscheidungsvers (*Λ*407+) u. s. Merkelbach, Odyssee 103 (≅ *Φ*386 *ἄητο*, s.o.) Op.381 *σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς* (s.d. B4b) *ἐέλδεται* (s.u. 6eγ) *ἐν -σὶ σῇσιν*, ' *ὦδ' ἔρδειν* h.Ven.72 (Tiere begleiten Aphr.) *ἡ δ' ὁρόωσα μετὰ -σὶ τέρ-* 24 *πετο* (s.o. 2c) *θυμόν* (s.d. B7c), Doppelung *gioiva nella mente e nel cuore* (Càssola) 3c *νόος* *Σ*419 (Heph.' goldene Dienerinnen) *ζωῇσι νεήνισιν εἰοικυῖαι.* ' *τῇς ἐν μὲν νόος* (s.d. B2b) *ἐστὶ μετὰ -σίν, ἐν δὲ καὶ αὐδὴ ' καὶ σθένος* (*θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν*), vgl. *θ*559 (s.u. 5) u.s. Bd.III Sp.423,60ff.

4 *φρ.* (d.h. ihre Funktion) werden genommen, gestört, beeinflußt, sind od. sind nicht vorhanden, sind von best. Qualität (sind also meist selber Thema); mit zahlr. qualif. Adj. (s.u. G2, quantif. nur *μεγάλας* *I*184 [in 4d]; vgl. *θυμός* B2 [quantif.], 3 [qualif.]); s.o. Teffeteller (L2) mit Lit. 4a werden genommen, gestört durch Schock, von Gott, *ἄτη*, Wein, Schlaf (weiter s.u. in 4d): im Akk.d.Bzhg. (*πληγῆναι, ἐκπεπαταγ-* 36 *μένος, δαμάσσασθαι, βεβαρηότα -νας*), Akk.-Obj. ([*ἐξ*]*ἐλεῖν/ἔσθαι, ὀλέσαι, βλάπτειν, ἀᾶσαι, ἔχειν, περὶ ἐλθεῖν -νας* [z.T. dopp.Akk. *τινά/τινός*]; s.o. *ἵμερος αἱρεῖ* u.a. [in 2c]), lok.Dat. (*ἄτην, ὕπνον ἐμβαλεῖν, ἐνθεῖναι, ἐπὶ χεύειν* 40 *-σί*[*ν*]), (*I*119) *-σὶ λευγαλέῃσι πιθήσας;* 18× (von 27) dir.R., sonst z.T. Komm. des Dichters; vgl. (*υ*346) *παρέ-πλαγξεν δὲ νόημα*, (h.Ven.254) *ἀπεπλάγχθην δὲ νόοιο*, (*σ*231 nur mit pers. Obj.) „*ἐκ γάρ με πλήσσουσι*", (nur 44 Sc.149) *νόον* (*καὶ ἐκ φρένας!*) *εἵλετο*, (*Ξ*217+) *ἔκλεψε* (s.d.) *νόον;* dagg. *θυμὸν* (s.d. B1b) / *ἦτορ* (s.d. B1 Ende) *ἀπηύρα* (s.d. B1a), (*Ω*754, *X*257) *ἐξέλετο*+ *ψυχήν* 'd. Leben(skraft) nehmen' (s.o. Schmitt, Sullivan 1994 [L2]) 4aα Schock, Gott, *ἄτη*, (1i) *ὕπνος* u.ä. wirken auf die *φρ.* *N*394 *ἐκ δέ οἱ ἡνίοχος ⌊πλήγη -νας⌋ ἃς πάρος εἶχεν* (vgl. *Ω*201 [in 4cβ], Archil. fr.172,3 W.), ' *οὐδ' ὁ γ' ἐτόλμησεν* (*ἄψ ἵππους στρέψαι*), er stand wie gelähmt, unter Schock (s.o. Snell [L2]), *es verschlug ihm die Sinne* (Übers. Schadewaldt), s.o. noch West (L8) mit außergriech. Parall. *Π*403 *ἐνὶ δίφρῳ ' ἦστο ἀλείς* (Angegriffener) ' *ἐκ γὰρ ⌊ ⌋ ἐκ δ' ἄρα χειρῶν ' ἡνία ἤίχθησαν* *σ*327 (Melantho zu Od.:) „*σύ γέ τις -νας* *ἐκπεπαταγμένος* (s.d. B11) *ἐσσί*" (Forts. V.331 s.u. in aβ) *bist verrückt, von Sinnen* — *Π*805 (Patr.' Tod: *λῦσε δέ οἱ θώρηκα*) *'Απόλλων.* ' *τὸν δ' ἄτη* (s.u. *T*137, *φ*297) *-νας* *εἷλε, λύθεν δ' ὑπὸ ... γυῖα*, ' *στῆ δὲ ταφών· ὄπιθεν δὲ με-τάφρενον* ([!] *ὤμων μεσσηγὺς βάλε Εὔφορβος*) *T*88 (Ag.: „*ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι, ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ*) *'Ερινύς*, ' *οἵ τέ μοι εἰν ἀγορῇ -σὶν ἔμβαλον* (s.u. 6b) *ἄγριον ἄτην*" *o*234 *ἄλγεα πάσχων* (Melampus) ' *εἵνεκα* 64 *Νηλῆος κούρης ἄτης τε βαρείης*, ' *τήν οἱ ἐπὶ -σὶ θῆκε ...* *'Ερινύς* (≅ *A*55+, s.u. 6b) *Z*234 *Γλαύκῳ ... ⌊-νας ἐξέλετο Ζεύς⌋* ' *ὃς πρὸς ... Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε* ' *χρύσεα χαλκείων* (s. Kirk [Iliad], Basler Komm. [mit Lit.] z.St.; Hintenlang, Homer-Aporien 101; Donlan, Phoenix 43, 1989, 11ff. [*bewildered*] zur hom. 'gift economy') *T*137 (Ag.:) „*ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην* (s.o. *Π*805 u.s.u. *φ*297+ in aβ) *καί μοι ⌊ ⌋* ' *'ἄψ ἐθέλω ἀρέσαι*'" = *I*119in. (Ag.:) „*ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην -σὶ λευγαλέῃσι πιθήσας* (s. s.v. *πείθω* B11c) ' ' ", vgl. (Op.359) *ἀναιδείῃφι πιθ.*, (*B*588) *προθυμίῃσι πεποιθώς; θυμῷ / ὕβρει / ἀφραδίῃσι εἴκων*+ (s.d. B2b) sowie bloßen Dat. *ἀτασθαλίῃσιν* (s.d. B1 u.s.v. *ἀτάσθαλος* B2: + *μένος, ὕβρις*), ferner Pi. Py.4,109 *λευκαῖς πιθήσαντα φρασίν* (zu Pi.s 'Homernachahmung' s.o. L10) Hes.fr.69 *στηθέων 'Αθάμα ⌊ ⌋* Sc.89 (Her.:) „*σός τε πατὴρ καὶ ἐγώ, τοῦ μὲν ⌊ ⌋* ' *ὃς* (*ὤχετο τιμήσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα*") *I*377 (Ach. über Ag.:) „*ἐρρέτω· ἐκ γάρ* 16 *εὐ* (*οἱ* rec. West) *⌊-νας εἵλετο⌋ μητιέτα Ζεύς*" *Σ*311 *κελάδησαν ' νήπιοι* (Tr.) ' *ἐκ γὰρ σφέων ⌊ ⌋ Παλλὰς 'Αθήνη.* ' *'Εκτορι μὲν γὰρ ἐπήνησαν κακὰ μητιόωντι* (aber nicht Pulyd., *ὃς ἐσθλὴν φράζετο βουλήν*) Sc.149 (*'Ερις*) 20 *σχετλίη, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ ⌊ ⌋ φωτῶν*, ' *οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν* *P*470 (Alkim. zu Autom., der nach Patr.' Tod zwecklos [463] mit dem leeren Wagen hin u. herfährt:) „*τίς τοί νυ θεῶν νηκερδέα βουλὴν ' ἐν στήθεσσιν ἔθηκε* (s.u. 6b), *καὶ ἐξέλετο -νας ἐσθλάς;* ' *οἶον* (*μάχεαι μοῦνος*") — *H*360 (Paris zu Ant., der zur Rückgabe Hel.s rät: „*εἰ δ') ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις*, ' *ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ -νας ὤλεσαν αὐτοί*" = *M*234 (Hektor zu Pulyd., der 28 zum Rückzug rät) *O*724 (Hektor: „*κακότητι γερόντων, οἵ μ' ἰσχανάασκον*) *ἀλλ' εἰ δή ῥα τότε βλάπτε -νας εὐρύοπα Ζεὺς* ' *ἡμετέρας, νῦν αὐτὸς ἐποτρύνει*" *ξ*178 (Eum. über Tel. wegen s.r Reise:) „*τὸν δέ τις ἀθανάτων βλάψε -νας ἔν-* 32 *δον ἐΐσας* ' *ἠέ τις ἀνθρώπων*" — *Ξ*165 (Hera plante, daß sie Zeus *ὕπνον*) *χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ -σὶ πευκαλίμῃσι* (s.d.) 4aβ Wein wirkt auf die *φρ.* *ι*362 (Od.:) „*τρὶς δ' ἔκ-πιεν ἀφραδίῃσιν.* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ -νας ἤλυθεν οἶνος*", vgl. (*K*139+) *περὶ/διὰ -νας ἤλυθ' ἰωή* (s.u. 6eη) *φ*297. 301 (Antin.: „*οἶνος καὶ Κένταυρον ἄασ'*) *ὁ δ' ἐπεὶ -νας ἄασεν* (s.o. *Π*805, *T*137 in aα) *οἴνῳ*, ' *μαινόμενος κάκ' ἔρεξε ...* ' (2 Vv.) ' *... ὁ δὲ -σὶν ᾗσιν ἀασθεὶς* ' *ἤϊεν ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ*", vgl. (*I*537+) *ἀάσατο θυμῷ* (s.d. B12bα) *ι*454 (Kyklop: „*Οὖτις ἐξαλάωσε*) *δαμασσά-μενος -νας οἴνῳ*" *τ*122 (Od.: „*μή τίς μοι νεμεσήσεται*) *φῇ δὲ δάκρυ πλώειν βεβαρηότα με -νας οἴνῳ*", s. *βαρύνω* (B3: vgl. dort *νόημα* in Aeth.fr.) *σ*331 (Melantho schilt Od. [s.o. V.327]:) „*οὐδέ τι θυμῷ ' ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει -νας, ἤ νύ τοι αἰεὶ ' τοιοῦτος νόος ἐστίν, ὃ καὶ μεταμώνια βάζεις*" = 391 (Eurym. zu Od.)

4b 'rasen' (s.a. 3a), jem. ist verrückt, *von Sinnen*, ohne (richt.) Maß(stab): im mod.Dat. (*-σὶ μαίνεσθαι, θύειν, Ω*114+ freveln) od. Akk.d.Bzhg. (*-νας ἠλέ*[*έ*]), dir.R. *Θ*360 (Ath.: „*μένος θυμόν τ' ὀλέσειε*, Hektor) *πατὴρ οὐμὸς -σὶ μαίνε-* 52 *ται οὐκ ἀγαθῇσι*, ' *σχέτλιος* (sc. weil er die Tr. begünstigt"; s.u. *N*631 [in 4cβ]) *Ω*114 (Zeus zu Thetis: „Götter zürnen Ach.) *ὅτι -σὶ μαινομένῃσιν* ' *'Εκτορ' ἔχει παρὰ νηυσί*" = 135 (lautl. vgl. *E*670 *μαίμησε ... ἦτορ*) *O*128 (Ath. zu Ares:) 56 „*μαινόμενε, ⌊-νας ἠλέ⌋, διέφθορας· ἦ νύ τοι αὔτως ' οὔατ' ἀκουέμεν ἐστί, νόος δ' ἀπόλωλε καὶ αἰδώς.* ' *οὐκ ἄϊεις, ἅ τέ φησι* ("*Ηρη;*") *β*243 (Leiokritos:) „*Μέντορ ... ⌊ ⌋ἑ, ποῖον ἔειπες*, ' *ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν*" *A*342 (Ach. über Ag.:) „*ὀλοιῇσι -σὶ θύει* (s.d. B3), ' *οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω* (= *Γ*109ex. in 4cβ) ' *ὄππως* (*σόοι μαχέοιντο 'Αχαιοί*")

4c *φρ.* sind od. sind nicht vorhanden (*β*117 = *η*111, *θ*168 werden vom Gott gegeben), sind wandelbar, (un)gefestigt, (un)beständig, von best. Qualität: gut, tadelnswert usw.

(in allg. Aussage, als Charakterisierung; vgl. unten 6eι); 16× Subj. *-νες* (+ präd. *στρεπταί, ἀκεσταί; ἠερέθονται;* [*οὐκ*] *ἔμπεδοι, ἐναίσιμοι, ἀγαθαί, ἐσθλαί; οἴχονθ', οὐδ' ἠβαιαί / οὐκ ἔνι πάμπαν;* s.u. G2), sowie Dat. (*κ* 553 *οὔτε -σὶν ἀρηρώς, γ* 266+ *-σὶ κέχρητ' ἀγαθῇσι* u.a.), Akk. d. Bzhg. (*ψ* 14 *-νας αἰσίμῃ* u.a.) u. Akk. d. Richtg. / Obj. (*υ* 228 *πινυτὴ -νας ἴκει / Ξ* 95+ *ὀνόσασθαι -νας, β* 117+, *θ* 168 *διδόναι;* s. noch Basler Komm. zu *A* 115); 30× (von 35) dir. R; vgl. *θυμός* (B3), *νόος* (B2), *νόημα* (B2), sowie *ἀγαθὰ / πύκα / πυκινὰ φρονεῖν, ἀρτί-, ἐχέ-, πυκινόφρων* (s.dd. sowie Opp. *ἄφρων* [Bd. I Sp. 1729,37 ff.], weitere s.o. E Abl.) **4cα** als pos. Charaktermerkmal: *rechter Sinn* (*Verstand, prakt. Klugheit, Charakterfestigkeit,* jem. *hat se. Herz auf dem rechten Fleck*), oft in Reihung *ω* 194 (Ag. preist Od.:) *„σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτήσω ἄκοιτιν· ' ὡς ἀγαθαὶ -νες ἦσαν ἀμύμονι Πηνελοπείῃ (ὡς εὖ μέμνητ' ἀνδρὸς κουριδίου. τῶ οἱ κλέος")*, wegen ehel.r Treue (vgl. *η* 73 *„οὐ νόου δεύεται ἐσθλοῦ"*, sc. Arete; Th. 608+ *κεδνὴν ἄκοιτιν [ἀραρυῖαν πραπίδεσσιν,* s.d.]) *γ* 266 (*„πρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικές*, sc. Klyt. den Ehebruch) ⌊*-σὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι*⌋", vgl. (*Z* 162 *„οὐ πεῖθ'*) *ἀγαθὰ φρονέοντα"* (sc. den Belleroph. zum Beischlaf) *π* 398 (Amphin.) *μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ ' ἥνδανε μύθοισι·* ⌊ ⌋ *' ὅ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο ξ* 421 (vor dem Essen) *οὐδὲ συβώτης ' λήθετ' ἄρ' ἀθανάτων* ⌊ ⌋ (Ehrfurcht vor den Göttern) *λ* 367 (Alkin. zu Od.: „wir halten dich nicht für e. *ἠπεροπῆα* u. *ἐπίκλοπον ψεύδεα τ' ἀρτύοντα*) *σοὶ δ' ἔπι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ* ⌊*-νες ἐσθλαί*⌋, ' *μῦθον δ' ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας"*, Untersch. *ἔπι* 'außen' vs. *ἔνι* 'innen' (s. Ameis-H. z.St., vgl. *Ψ* 399 *ἐν*, 400 *ἐπ'*) Cert. p. 40,8 (*εὔνουν εἶναι ἑοῖ αὐτῷ*) *ἐν δ' ἐλαχίστῳ ἄριστον ἔχεις ὅ τι φύεται εἰπεῖν;* ' ... ⌊ ⌋ *σώμασιν ἀνδρῶν β* 117 (Antin. über Pen.: *„εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει) υἷας Ἀχαιῶν, ' τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμόν, ἅ οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη, ' ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ -νας ἐσθλάς ' κέρδεά θ', οἷ' οὔ πώ τιν' ..."* = *η* 111 (sc. Phäakenfrauen), *φρ.* koordiniert nb. *ἔργα* (*ἐπίστ.*) u. *κέρδεα* (Ameis-H., West [Odyssey] z.St., s.a. Basler Komm. zu *A* 258) wie *θ* 168 (s.u.), u. nicht (nb. *ἔργα*) Obj. zu *ἐπίστ.* wie *θ* 559 in 5 (D. Sullivan [L2] 1988, 116) *υ* 228 (Od. zu Phil.:) *„ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας, ' γινώσκω δὲ καὶ αὐτός, ὅ τοι πινυτὴ -νας ἴκει* (s.d. B11bβ), ' *τοὔνεκά τοι ἐρέω* (daß Od. heimkehren wird") *bist vertrauenswürdig, loyal N* 432 *πᾶσαν γὰρ ὁμηλικίην ἐκέκαστο* (Hippodameia) ' *κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ -σί Y* 35 *Ἑρμείας, ὃς ἐπὶ -σὶ πευκαλίμῃσι κέκασται* (s.d. zur Präp. [Präv.?] u. Leaf z.St., vgl. *E* 225) ' ' *Ἥφαιστος δ' ... σθένεϊ βλεμεαίνων A* 115 (Ag.:) *„οὗ ἐθέν ἐστι χερείων* (Chryseis als Klyt.), ' *οὐ δέμας οὐδὲ φυήν,* ⌊*οὔτ' ἄρ -νας οὔτε τι*⌋ *ἔργα"* *δ* 264 (Hel.: „Aphr. trennte mich von Men.) *οὔ τευ δευόμενον,* ⌊ ⌋ *εἶδος"* (zum Ggt. s.u. Paris *Z* 352 in cβ) *σ* 249 (Eurym. zu Pen.:) *„ἐπεὶ περίεσσι γυναικῶν ' ⌊εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ -νας ἔνδον ἐΐσας⌋"* *λ* 337 (Arete über Od.:) *„πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅδε φαίνεται εἶναι* ⌊ ⌋*"* **4cβ** tadelnd (außer *O* 203, *N* 115): *(wandelbarer, unsteter) Sinn, (fehlender) Verstand (mangelnde Urteilsfähigkeit) N* 631 (Men. tadelt Zeus' ungerechte Parteinahme für die Tr.:) *„Ζεῦ πάτερ, ἦ τέ σέ φασι ⌜περὶ -νας ἔμμεναι ἄλλων⌝ ' ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν"* *überlegen an Verstand* (s. Parall. s.v. *νόος* B3b; s.o. *Θ* 360 in 4b) *P* 171. 173 (Hektor zu Glaukos: *„τί ὑπέροπλον ἔειπες;*) *ἐφάμην σε* ⌜ ⌝ ' ... ' ⌊*νῦν δέ σευ ὠνοσάμην πάγχυ -νας, οἷον ἔειπες*⌋ (der du sagst, ich sei Aias nicht gewachsen") *Ξ* 95 (Od. tadelt Ag.s defätistischen Vorschlag, heimzufahren:) "⌊ ⌋ (v. susp.) ' *ὃς κέλεαι ...*" (zum Ggt. s.u. V. 92 [in 6eι]) *ψ* 14 (Pen. [sentenzartig, pointiert] zu Eurykl., die Od.' Heimkehr meldet:) *„μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἵ τε δύνανται ' ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονα περ μάλ' ἐόντα, ' καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν· ' οἵ σέ περ ἔβλαψαν· πρὶν δὲ -νας* ⌊*αἰσίμ*⌋*η ἦσθα"* (s.u. *σ* 220, *Ω* 40; *β* 231 = *ε* 9 ≅ *ξ* 433ex. *-σὶν* ⌊ ⌋*α εἰδώς*+ [in 6eι]) *wandelbarer Sinn: O* 203 (Iris zu Pos.:) *„ἦ τι μεταστρέψεις; στρεπταὶ μέν τε* ⌊*-νες ἐσθλῶν*⌋*"* *N* 115 (Pos.:) *„ἀλλ' ἀκεώμεθα θᾶσσον· ἀκεσταί τοι* ⌊ ⌋*"* (sc. des beleidigten Ach.; s. Ameis-H., Janko [Iliad] z.St.) *ungefestigter Charakter, mangelnde Reife: κ* 553 (Od.:) *„Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὔτε τι λίην ' ἄλκιμος ... οὔτε -σὶν ἦσιν ἀρηρώς"* (s.d. B Vorbem. sowie 1aα Ende), vgl. (Th. 608+ *κεδνὴν ἄκοιτιν*) *ἀρηρυῖαν πραπίδεσσιν* (s.d.), sowie *-σὶ πευκαλίμῃσι(ν;* s.u. G2), *ἀρτί-, πυκινό-, χαλίφρων,* ferner (*υ* 366, dazu Ameis-H.) *νόος ἐν στήθεσσι τετυγμένος* (anders s.u. in 6g) *Γ* 108 (Men.: „Priam. soll opfern, nicht se. Söhne, *ἐπεὶ ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι, μή τις ὑπερβασίῃ) δηλήσεται. ' αἰεὶ δ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν -νες ἠερέθονται* (der Greis dagg. *ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω λεύσσει"*) *Z* 352 (Hel.: „wäre ich doch *ἀμείνονος*) *ἄκοιτις, ' ὃς ἤδη νέμεσίν τε καὶ αἶσχεα πόλλ' ἀνθρώπων. ' τούτῳ δ'* (Paris) *οὔτ' ἄρ νῦν* ⌊*-νες ἔμπεδοι*⌋ (s.d.) *οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω ' ἔσσονται"* *keine Charakterfestigkeit* (*Seriosität, Solidität, Schamgefühl* [zum Ggt. s.o. *δ* 264 in cα]; dagg. pos. *κ* 493 [s.u. cγ]), vgl. (*Λ* 813+) *νόος* (s.d. B2b) *ἔμπεδος σ* 215. 220 (Pen. tadelt Tel. wegen [*ρ* 462 ff.] der Kränkung des Bettlers durch Antin.:) *„οὐκέτι τοι* ⌊ ⌋ *οὐδὲ νόημα. ' παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ -σὶ κέρδε' ἐνώμας* (s.u. 6eγ) · ' (*νῦν δ' ...* [3 Vv.]) ' *οὐκέτι τοι* ⌊*-νες εἰσὶν ἐναίσιμοι, οὐδὲ νόημα*⌋*" keine Reife* — *Ω* 40 (Ap.: *„ὀλοῷ Ἀχιλῆι) ᾧ οὔτ' ἄρ* ⌊ ⌋ *οὔτε νόημα ' γναμπτὸν ἐνὶ στήθεσσιν, λέων δ' ὡς ἄγρια οἶδεν"* *kein (sittl.) Maß Ξ* 141 (Pos. ermutigt Ag.: *„νῦν) Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ ' γηθεῖ ἐνὶ στήθεσσι ... φύζαν Ἀχαιῶν ' δερκομένῳ, ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι* ⌊*-νες οὐδ' ἠβαιαί*⌋*" er sieht nicht, was er anrichtet φ* 288 (Antin. tadelt des Bettlers *anmaßende Dreistigkeit,* weil er an der Bogenprobe der Edlen teilnehmen will:) *„ἀ δειλὲ ξείνων, ἔνι τοι* ⌊ ⌋*"* (≅ *Ψ* 104ex. [s.u. cγ]) *Ω* 201 (Hekabe zu Priam., der Ach. aufsuchen will:) *„πῇ δή τοι -νες οἴχονθ', ᾗς τὸ πάρος περ ' ἔκλε"* (s.o. *N* 394 in 4aα) *wo ist dein gesunder Verstand (deine Urteilsfähigkeit, dein Risikobewußtsein) geblieben? ρ* 454 (Od. zu Antin., der beleidigend e. Gabe verweigert:) *„οὐκ ἄρα σοί γ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ -νες ἦσαν"* (kontrast. *λ* 337 ⌊in cα⌋) *θ* 168 (Od. tadelt Euryalos' falsches, verletzendes *Urteil*:) *„οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας. ' οὕτως οὐ πάντεσσι θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν* (s.o. *β* 117+) ' *ἀνδράσιν, οὔτε φυὴν οὔτ' ἄρ -νας οὔτ' ἀγορητύν"* (entspr. 177 *νόον δ' ἀποφώλιος*, Opp. 172 *αἰδοῖ μειλιχίῃ*; s.o. *A* 115 ⌊ ⌋) **4cγ** bei Teir.' u. (*Ψ* 104) Patr.' Totenseele (s.o. L7 sowie s.v. *ἀφραδής* B2b): *κ* 493 (Kirke zu Od.: *„χρὴ ἱκέσθαι εἰς Ἀίδαο δόμους ψυχῇ χρησομένους) Τειρεσίαο, ' μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε -νες ἔμπεδοί εἰσι· ' τῷ γὰρ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια ' οἴῳ πεπνῦσθαι·* (Opp.:) ⌊*τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν*⌋*"*, Teir. (als Ausnahme unter den Toten) mit unversehrtem *Bewußtsein* (*bei Sinnen*) wie e. Lebender (s. Heubeck [Odyssey] z.St.; s.o. *Z* 352+ [in cβ] neg.), kontrast. ⌊ ⌋ sowie (*λ* 476) *νεκροὶ ἀφραδέες* — probl. (s.o. L7 sowie West im App., Richardson [Iliad] z.St.; zitiert bei Plat. Rep. III 368 d4): *Ψ* 104 (Ach. will Patr.' Erscheinung nach dessen [vernünftigen] Worten umarmen [99] u. sagt enttäuscht, als die *ψυχὴ ἠΰτε καπνὸς ᾤχετο τετριγυῖα*:) *„ἦ ῥά τίς ἐστι καὶ εἰν 'Αΐδαο δόμοισι ' ⌊ψυχὴ καὶ εἴδωλον⌋, ἀτὰρ -νες οὐκ ἔνι πάμπαν"* ([v. susp. West] ≅ *Ξ* 141ex. [s.o. in cβ], aber hier nicht 'unvernünftig', sondern: im Ggs. zu ⌊ ⌋) svw. 'bloße Worte' (als luftiges / frei flottierendes Phänomen [s.o. *κ* 495]) *Ohne phys. Substanz* (Richardson [Iliad] z.St.), *Zwerchfell, Lebenskraft* (s. Ameis-H. z.St., Schadewaldt; s.o. B Vorbem. sowie Bd. I Sp. 1081,7 f. [s.v. *θυμός*]), d.h. ohne die ('greifbare') Realpräsenz eines tatsächl. Sprechers, die das Gesagte erst konkret

('gediegen, seriös') macht / beglaubigt (wie z.B. Ξ 107 ff. Diom.' phys., genealog. Präsenz [in Selbstvorstellung des Sprechers] dessen *μῆτις* solide u. konsensfähig [111 *πείθεσθαι*, s.d. B Vorbem.] macht); vgl. noch in ähnl. Sit. (λ 219, als Od. Antikleias *ψυχή* [213 *εἴδωλον*?] umarmen will) „*οὐ ... σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν*"; ferner Goethes 'Braut von Korinth' (V. 126) „doch es schlägt kein Herz in ihrer Brust" (nicht i.S.v. 'gefühllos, lieblos', sondern 'sie ist e. Tote, e. Gespenst'; s. Goethe, Gedichte, Hamburger Ausgabe, Komm. z.St.)

4d *φρ.* unterliegen (aktuell) Wandel, Überredung (vgl. *K* 45⁺ in 5): (mit [außer *o* 421] Subj. d. Pers.) *τρέψαι*, (*παρα-*) *πείθειν, ὑπεροπεύειν, ἐξαπατῆσαι/φίσκειν -νας* (*M* 173 *-να*), *I* 184⁺ + *μεγάλας*, h. Ven. 38 *πυκινάς*, h. Cer. 329 nb. *νόημα;* 5× (von 17) dir. R.; vgl. *θυμός* (B 2b. 6c), *νόος* (B 1bα), *νόημα* (B 2a) sowie 'überreden' mit Obj. d. Pers. — *Z* 61 *ὣς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ -νας ἥρως* (Ag. des Men.) ' *αἴσιμα παρειπών* (sc. den Adrastos zu töten) ≅ *H* 120 (*παρέπεισεν*, dies.) = *N* 788 (Paris Hektors) *M* 173 *ὣς ἔφατ'* (Asios), *οὐδὲ Διὸς πεῖθε -νας ταῦτ' ἀγορεύων* ' *Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι* (s.u. 5) *α* 42 (Zeus: „Hermes warnte) *ἀλλ' οὐ -νας Αἰγίσθοιο ' πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων*(!)" *I* 184 (*βάτην εὐχομένω γαιηόχῳ*) *ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας* (s.d. B 19c) *-νας Αἰακίδαο*, vgl. (496. 255) *θυμός* (s.d. B 2) sowie *μεγάθυμος, -λήτωρ* (s.dd.), ferner *μέγα* (s.d. B III 1c) *φρονέων* u. nichtep. *μεγαλόφρων* h. Ven. 7. 33 *τρισσὰς δ' ⌊οὐ δύναται* (Aphr.) *πεπιθεῖν -νας οὐδ' ἀπατῆσαι⌋* ' (25 Vv.) ' *τάων ⌊ ⌋* (V. 38 s.u.) h. Ap. 275 *ὣς εἰποῦσ'* (Telphousa) *Ἑκάτου πέπιθε -νας Δ* 104 *ὣς φάτ' Ἀθηναίη* (zu Pand.), *τῷ ⌊δὲ -νας ἄφρονι πεῖθεν⌋* (Assonanz, Paradox, 'metaph.', s. Teffeteller [L 2] mit Lit.) *Π* 842 (Hektor zu Patr.:) „*ὥς πού σε προσέφη* (Ach.), *σοὶ ⌊ ⌋*" h. Cer. 329 *οὔ τις πεῖσαι δύνατο -νας οὐδὲ νόημα* ' *θυμῷ χωομένης* (sc. Dem.s) *ν* 327 (Od. zu Ath.:) „*σὲ δὲ κερτομέουσαν ὀΐω* ' *ταῦτ' ἀγορευέμεναι* (sc. daß hier Ithaka sei), *ἵν' ἐμὰς ⌊-νας ὑπεροπεύ⌋ῃς*" *o* 421 (Eum.: „*τὴν* [Dienerin] *Φοίνικες ὑπερόπευον, τις μίγη*) *φιλότητι, τά τε ⌊ ⌋ει* (*γυναιξί, καὶ ἤ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν*") Op. 55 (Zeus zu Prom.:) „*πάντων περὶ μήδεα εἰδώς, ' χαίρεις πῦρ κλέψας καὶ ἐμὰς ⌊ ⌋σας*" Th. 889 *δόλῳ ⌊-νας ἐξαπα⌋τήσας ' αἰμυλίοισι λόγοισιν ἑὴν ἐσκάτθετο νηδύν* (Zeus die Metis vor Ath.s Geburt) h. Ven. 38 (*καὶ παρὲκ Ζηνὸς νόον ἤγαγε*, Aphr.) *καί τε τοῦ εὖτε θέλοι πυκινὰς ⌊ ⌋φοῦσα* (*συνέμιξε καταθνητῇσι*, V. 7. 33 s.o.)

5 *Sinn* (*Wille, Sympathie*) + Gen. d. Pers., 4× dir. R.; des Zeus (vgl. *M* 173 [s.o. 4d] sowie *Διὸς βουλή* [s.d. bes. B 1d], *Διὸς νόος* [s. Bd. III Sp. 425, 33 ff.]; s. D. Sullivan 1994 [L 2]): *K* 45. 46 (Ag. zu Men.: „*χρεὼ βουλῆς*) *ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν* (= *Θ* 501 v.l. [s.u. D]). ' *Ἕκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ -να θῆχ' ἱεροῖσιν* (*Ἕκτωρ Διὶ φίλος*"), einz. Nom. Sg. *Zeus' Sinn* (*⌊Sympathie⌋, Ratschluß*) *wandte sich u. er richtete s.n Sinn (Aufmerksamkeit, ⌊ ⌋) auf (wandte sich zu) Hektors Opfer(n) (animum advertit)*, kontrast. *ἐπὶ -σὶ θῆκε*⁺ (s.u. 6b); s. Fantuzzi, CPh 100, 2005, 271 ff. (> Eur. Rh. 56 ff.) *O* 194 (Pos. zu Iris: [186] „bin *ὁμότιμος* mit Zeus) *τώ ῥα καὶ οὔ τι Διὸς βέομαι -σίν*" *nach Zeus' Sinn (Willen)*, soz. Dat. (s. Ameis-H., Iliad z.St.) Hes. fr. 204, 120 *ἀλλ' ῥ̓ ῾ῥ̓ πότε πατρὸς ἐπησθάνετο* (s.d.) *φρενὸ[ς] .ὁρμῆ[ς* (*πραπίδων* [s.dd.] *δ' ἐπετέρπετ' ἐρωῇ πατρὸς ἐρισθενέος*, zum *Zeusplan* s. Hirschberger, Komm. 407 ff. [mit Lit.: Kullmann]. 420 [z.St.]; vgl. h. 8, 13 oben in 2g; dazu s.v. *ψυχή* B 2c) — *Absicht(en)* der Menschen: *θ* 559 (Alkin.: „Phäakenschiffe ohne Steuermann u. -ruder) *αὐταὶ ἴσασι νοήματα* (s.d. B 1b) *καὶ -νας ἀνδρῶν, ' καὶ πάντων ἴσασι πόλιας ...*" (vgl. *Σ* 419 in 3c; zum Obj. *β* 117⁺ oben in 4c; s. Porzig, Satzinhalte 60)

6 Ort, in dem Vorstellungen ('Worte', Informationen, Aufford. usw., die einem *in den Sinn* kommen, über die man *nachsinnt*) aufgenommen u. festgehalten werden, Überlegungen (Denkbewegungen) stattfinden; 194× (von insgesamt 414); großenteils (ab 6e) fakultat. komplem. Gebr. (s.o. L 3); meist Konstr. mit pers. Subj. (außer 6c. e η. f. g); vgl. z.T. *ἐνὶ στήθεσσιν* u.ä. (s.d. B 2), das aber überw. in Vbd. mit *θυμός, ἦτορ* usw. (wie hier nur in 3. 6c) **6a** *ἐνὶ* / (3× nach Vok.) *μετὰ -σὶ βάλλεσθαι*, (*δ* 729) *θέσθαι* (vgl. *θυμός* B 11); *sich* jem.s Worte *zu Herzen nehmen* (vgl. *sich* etw. *in den Kopf setzen, hinter die Ohren schreiben*, s. Bd. II Sp. 29, 26 ff.), als Aufford. (dir. R.), nachdrückl. Bekräftigung einer Aussage (oft Warnung, Drohung; s.u. 6d zum Ggt., sowie oben L 8 zum „gnomic verse"); danach Verg. Aen. 3.250 *accipite ergo animis atque haec mea figite dicta* (s.o. noch *N* 121 [in 2f]; vgl. *O* 566 *ἐν θυμῷ δ' ἐβάλοντο ἔπος* u.s. noch Basler Komm. z. folg. St.) — *A* 297 (Ach. zu Ag.:) „*ἄλλο δέ τοι ἐρέω, ⌊σὺ δ' ἐνὶ -σὶ βάλλεο σῇσιν⌋*" (folgt mit Drohung vbd. Nachgeben; vgl. Imp. „*ἔχε -σί*" *B* 33⁺, s.u. 6d) = *Δ* 39 (Zeus zu Hera) = *E* 259 (Diom. zu Sthen.) = *I* 611 (Ach. zu Phoinix) = *Π* 444 (Hera zu Zeus) = 851 (Patr. zu Hektor) = *Φ* 94 (Lykaon zu Ach.) = λ 454 ([v. susp.] Men. zu Tel.) = *π* 281 (Od. zu Tel.) = 299 (dies.) = *ρ* 548 (Tel. zu Eum.: bekräftigt se. Versprechen, den Bettler zu kleiden) = *τ* 236 ('Bettler' zu Pen.: beglaubigt die Beschr. des Od.) = 495 (Eurykl. zu Od.: Versprechen) = 570 (Pen. kündigt dem 'Bettler' den Bogenwettkampf u. ihre Hochzeit an) ≅ h. Ap. 261 („*ἄλλ' ἔκ τοι*" [Telphousa zu Ap.], 267 „*εἰ δή τι πίθοιο*") — Op. 107 *ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω ' εὖ καὶ ἐπισταμένως* ' *⌊ ⌋* (*χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος ...*) 274 *ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα ⌊μετὰ -σὶ⌋ βάλλεο σῇσι ' καί νυ δίκης ἐπάκουε* (vgl. V. 27 *τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ*, 688 *φράζεσθαι ... μετὰ -σί* [s.u. 6eβ]); s.o. noch *N* 121 (in 2f) — nicht in Aufford.: *I* 434 (Phoinix zu Ach.:) „*εἰ μὲν δὴ νόστον γε ⌊ ⌋ ... ' βάλλεαι*" *in deinem Sinn erwägst, (animo volvis)* λ 428 (Ag.s *ψυχή* zu Od.: „*οὐκ*) *κύντερον ἄλλο γυναικὸς, ' ἥ τις δὴ τοιαῦτα ⌊ ⌋ν ἔργα βάληται* ' *οἷον δὴ καὶ κεῖνη* (Klyt.) *ἐμήσατο ἔργον ἀεικές* (*πόσει φόνον*") *δ* 729 (Pen. tadelt die Mägde:) „*σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ -σὶ θέσθε ἑκάστη* ([≅ h. Ven. 15ᵉˣ.] *μ' ἀναγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα θυμῷ*, sc. als Tel. in See ging") *es ist keiner in den Sinn gekommen*

6b (*ἐν*[*ὶ*]/*ἐπὶ*) *-σὶ θεῖναι* (s.o. 2a), (je 1×) *ἐμβαλεῖν, ἐμπνεῦσαι, ἐμφῦσαι, δαῆναι*: jem.m etw. *in den Sinn legen* (Informationen, Gedanken *eingeben, zu bedenken geben*, Fähigk. *einpflanzen*); zu den Präp. s.o. West (L 5); s. noch Basler Komm. zu *A* 55; s.o. *P* 573, *Φ* 145⁺, *N* 55 (in 2a), *N* 121 (in 2f); 12× (von 19) dir. R. — *T* 121 (Hera zu Zeus:) „*ἔπος τί τοι ἐν -σὶ θήσω* (≅ λ 146ᵉˣ. [s.u.]) ' ' *ἤδη ἀνὴρ γέγον'* (sc. Eurystheus)" = h. Ap. 257ᵉˣ. (Telphousa zu Ap.) = Vit. p. 13, 9 (*Γλαῦκε*) *Π* 83 (Ach *schärft* Patr. *ein*, den Kampf nach Vertreibung der Tr. abzubrechen:) „*πείθεο δ' ὥς τοι ἐγὼ μύθου τέλος ἐν -σὶ θείω* ([≅ *α* 89ᵉˣ. in 2a] sonst würdest du meine *τιμή* vermindern [90]") *π* 282 (Od. zu Tel.:) „*ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ* (*ἐπὶ* ci. West, v. infra λ 146⁺) *-σὶ βάλλεο σῇσιν* (s.o. 6a) ' ' *ὁππότε κεν πολύβουλος ἐνὶ -σὶ θῇσιν Ἀθήνη*, ' *νεύσω* (*σὺ δὲ νοήσας*, schaff die Waffen aus dem Saal") 291 (dies.: „sag den Freiern, daß die Waffen nicht rußig werden sollen, sowie:) '*πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ -σὶ θῆκε Κρονίων*, ' *μή πως οἰνωθέντες* (*ἀλλήλους τρώσητε*'") ≅ *τ* 10 (dies.: „*ἔμβαλε δαίμων*" [≅ λ 474ⁱⁿ., s.u. 6eγ]) (*ἐπί*:) λ 146 (Teir. auf Od.' Frage, wie ihn die *ψυχή* der Mutter erkennen könne:) „*ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω καὶ ⌊ἐπὶ -σὶ θήσω⌋* (*ἐνὶ* v.l.)" h. Ap. 534 (Ap.: „*νήπιοι ἄνθρωποι*) *ῥηΐδιον ἔπος ὔμμ' ἐρέω καὶ ⌊ ⌋* (*σφάζειν μῆλα*") *A* 55 *ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς* ' *τῷ φὰρ ⌊ἐπὶ -σὶ*

θῆκε θεὰ⌋ λευκώλενος Ἥρη σ158 *τῇ δ' ἄρ'* (Pen.) ⌊ ⌋ *γλαυκῶπις Ἀθήνη* (*μνηστήρεσσι φανῆναι*) = φ1 (*τόξον μνηστήρεσσι θέμεν* [≅ ο234, s.o. 4a]) ≅ ε427 (*εἰ μή*, sc. dem Od., sich am Felsen festzuhalten) = Θ218in. (Hera dem Ag., sc. *ὀτρῦναι Ἀχαιούς*) — τ138 (Pen. zu Od.:) „*δόλους τολυπεύω. ' φᾶρος μέν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε -σὶ δαίμων* (*ὑφαίνειν*") χ347 (Phemios zu Od.:) „*αὐτοδίδακτος* (s.d.) *δ' εἰμί, θεὸς δέ μοι ἐν -σὶ οἴμας ' παντοίας ἐνέφυσεν*" — ξ227 (Od.' Lügengesch.: [222] „*ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν, ἀλλὰ νῆες καὶ πόλεμοι, λυγρὰ ἄλλοισιν*) *αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε, τά που θεὸς ἐν -σὶ θῆκεν· ' ἄλλος γὰρ ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις*" h.Ven.15 (*ἡ δέ τε* [Ath.] *παρθενικὰς*) *ἀγλαὰ ἔργ' ἐδίδαξεν ἐπὶ -σὶ θεῖσα ἑκάστῃ* ϑ448 *θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἵηλε* (Od.) ' *ποικίλον, ὅν ποτέ μιν δέδαε -σὶ πότνια Κίρκη* (s. s.v. *δαῆναι* B1a) **6c** entspr. *ἐνὶ -σὶ ... νόημα*' (s.d. B1b; vgl. hier in 6eδ: *νοεῖν*, sowie Koppelung *-νες/ας ... ⌊νόημα⌋* σ215+, ⌊ ⌋ *καὶ -νας* ϑ559 [s.u. G5]), dir.R. β363 (Eurykl. erfährt von Tel.' Reiseplan:) „*τίπτε δέ τοι ... ἐνὶ -σὶ τοῦτο νόημα ' ἔπλετο;*" ≅ ο326 (Eum. zum 'Betler', sc. zu den Freiern zu gehen) ξ273 (Lügengesch.:) „*ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ -σὶν ὧδε νόημα ' ποίησ'* (sc. die Ägypter um Gnade zu bitten")

6d (*ἐν*) *-σὶ(ν) ἔχειν* (s.u. 6eι), (je 1×) *φυλάξαι, εἰρύσσασθαι, κεύθειν* (s.d. B12) etw. *in s.m Sinn* festhalten, bewahren, verbergen od. (im Ggt.) *φρέν'* (Akk.d.Bzhg.) / *-σὶν ἐκλελαθέσθαι*+, s. noch ξ290 (in 6h); dir.R., 4× Imp. (vgl. *A* 297+ in 6a) — *B*33 (Oneiros zu Ag.:) „*σῇσιν ἔχε -σί, μηδέ σε λήθη ' αἱρείτω, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ*" (sc. Zeus' Botschaft: „*θωρῆξαι, κεν ἕλοις πόλιν*") ≅ 70 *behalte es (eingeprägt;* s. Snell, WJA N.F. 1, 1975, 10), *im Kopf* ο445 (phönik. Dienerin zu ihren Landsleuten: „*μή τις ἐξείπῃ) ἀλλ' ἔχετ' ἐν -σὶ μῦθον* (sc. Entführungsplan") h.Ap.544 (Ap.:) „*εἴρηταί τοι πάντα, σὺ δὲ -σὶ σῇσι φυλάξαι*" π459 (Ath. machte Od. unkenntlich, *μὴ ἑ συβώτης γνοίη καὶ*) *Πηνελοπείη ' ἔλθοι ἀπαγγέλων μηδὲ -σὶν εἰρύσσαιτο*" *I*313 (Ach.: „*ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος*) *ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ* (s.d. B12) *ἐνὶ -σίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. ' αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω ...*" (vgl. ξ290 [s.u. 6h)] sowie σ406 *θυμῷ* [s.d. B13aβ], *A* 542 *κρυπτάδια φρονέοντα;* narratolog. s.o. L9) *Z*285 (Hektor über Paris:) „*εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἅϊδος εἴσω, ' φαίην κε φρέν' ἀτέρπου* (vulg., *φρέν' ἄτερ που* v.l., *φίλον ἦτορ* Zen., rec. West, Basler Komm.) *οἰζύος ἐκλελαθέσθαι*", Akk.d.Bzhg. (s. Ameis-H. z.St.; s.o. ϑ131 in 2cβ) κ557 (Od.: „Elpenor) *κατελέξατο οἰνοβαρείων*) *δοῦπον ἀκούσας ' ἐξαπίνης ἀνόρουσε καὶ ἐκλάθετο -σὶν ἧσιν* (sc. auf der Leiter herunterzusteigen u. fiel vom Dach")

6e (hin u. her) überlegen (*sinnen*), wahrnehmen (erkennen, sehen), wissen (*gesinnt sein*) u.ä. **6eα** ⌊*κατὰ -να* (*καὶ κατὰ θυμὸν*⌋ [s.d. B12bγ]) *μερμηρίζειν, ὁρμαίνειν, φράζεσθαι* (vgl. 6eβ), sowie (vgl. eδ; eι:) *νοεῖν* (*Y*264) u. *ἴδμεναι* (*Δ* 163+, s. *οἶδα* B11; zu ⌊ ⌋ s.o. noch δ813+ in 2eα Ende); 7× (von 23) dir.R., *Y*264 Komm. des Dichters; „komplementäre Totalbez. für das Innere des Menschen" (Lesky [L2]): antithet. bipolar (wie dt. *mit Herz u. Verstand;* od. tautolog. verdoppelnd wie *mit Herz u. Gemüt?* [so Basler Komm. zu *Z*447] dazu vgl. die emphat. addierende bibl. Totalitätsformel der Gottesliebe im NT, Ev.Matt.22,37: *ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ + ψυχῇ + διανοίᾳ*, Ev.Marc.12,30: erw. durch *ἐξ ἰσχύος*, 12,33: var. *συνέσεως*, u. die versch. Übers.); s.o. noch West (L8) — (vgl. in eβ:) *E*671 *νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς ' τλήμονα θυμὸν ἔχων, μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ· ' μερμήριξε* (s.d.) *δ' ἔπειτα ⌊κατὰ -να καὶ κατὰ θυμὸν⌋, ' ἢ πρότερω* (*διώκοι* [sc. den Sarp.] *ἦ πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο*, gg. die Lykier *τράπε θυμὸν Ἀθήνη;* vgl. *A* 188f. *ἦτορ ἐν στήθεσσιν*) *er überlegte ... im Sinn u. in dem Mute* (Schadewaldt), *im Sinn u. in s.m Gemüte* (Hampe) = δ117 (Men. gg.über Tel., 120 s.u.) = ω235 (Od. gg.über Laertes) ≅ κ151 („*μερμήριξα*, sc. *ἐλθεῖν ἠδὲ πυθέσθαι*") ≅ Θ169 (*τρὶς μὲν ' ' '

πειαν" – Φ19 (Ach. sprang in den Fluß) φάσγανον οἶον ἔχων, ⌊κακὰ δὲ -σὶ μήδετο ἔργα⌋, ' τύπτε δ' ἐπιστροφάδην (s. Parall. s.v. μήδομαι M2a: ω199+ abs., Z157+ θυμῷ) Ψ176 (Ach. 12 Tr.) χαλκῷ δηϊόων ⌊ ⌋ λ474 (Ach.s ψυχή zu Od.:) „σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ -σὶ μήσεαι ἔργα; ' πῶς ἔτλης Ἄϊδόσδε κατελθέμεν;" (≅ π291in. [s.o. 6b]) γ132 (Nestor:) „Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ -σὶ ⌜μήδετο νόστον⌝ ' Ἀργείοις ([160] οὔ πω ⌜ ⌝) Sc.34 -σὶ μήδετο θέσκελα ἔργα ([= Hes.fr.204,96ex] φιλότητι μίγη, sc. Zeus mit Alkm.) δ739 (Pen. zu Eurykl.: „berichte Laertes Tel.' Abreise) εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ -σὶ ⌊μῆτιν ὑφ⌋ήνας (λαοῖσιν ὀδύρεται"; vgl. H324+) Sc.28 (Zeus) ἄλλην ⌊ ⌋αινε μετὰ -σίν, ὡς (ἀρῆς ἀλκτῆρα [Her.] φυτεύσαι, δόλον -σὶ βυσσοδομεύων, s.o.) α444 (Tel. παννύχιος) βούλευε -σὶν ᾗσιν ὁδόν, τὴν πεφραδ' Ἀθήνη (vgl. ι299 κατὰ θυμόν) σ216 (Pen. zu Tel.:) „οὐκέτι τοι -νες ἔμπεδοι οὐδὲ νόημα (s.o. 4c). ' παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ -σὶ κέρδε' ἐνώμας (jetzt aber duldest du die Beleidigung des Gastes"; vgl. ν255 ἐνὶ στήθεσσι) N558 (Antil.' δόρυ) σειόμενον ἐλέλικτο· ⌊πτύσκ⌋ετο (s.d.) δὲ -σὶν ᾗσιν ' ἤ τευ ἀκοντίσσαι (οὐ λῆθ' Ἀδάμαντα ⌊ ⌋ομενος καθ' ὅμιλον), Innensicht vs. (560) Außensicht θ556 (Alkin. zu Od.: „εἰπέ μοι γαῖαν) ὄφρα σε τῇ πέμψωσι ⌊ ⌋ομεναι -σὶ νῆες" (vgl. νόος μετὰ -σίν Σ419 oben in 3c sowie θ559 in 5) c.Naup.fr.7A,3 p.148 Dav. (Aphr.) ⌊κηδομένη⌋ (s.o. 2e) -σὶν ᾗσιν, ὅπως μετ' ἄεθλον Ἰήσων ' νοστήσῃ οἰκόνδε (vgl. A196+ θυμῷ ... ⌊ ⌋)

6eδ (ἐνὶ/μετὰ) -σὶ νοεῖν (s.o. 6c), ἴδμεναι (s. οἶδα B11; vgl. 6eα; eι), γιγνώσκειν; 14× (von 24) dir.R., 1H Komm. des Dichters; (vgl. oben in eα:) I600 (Phoinix zu Ach.:) „μή μοι ταῦτα νόει (s.d. B1Vorbem.) -σί, μηδέ σε δαίμων ' ἐνταῦθα τρέψειε" Y310 (Hera zu Pos.:) „αὐτὸς σὺ μετὰ -σὶ σῇσι νόησον ' Αἰνείαν, ἤ κέν μιν ἐρύσσεαι ἤ κεν ἐάσῃς" X235 (Hektor zu 'Deïph.': „πάρος πολὺ φίλτατος ἦσθα) νῦν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον νοέω -σὶ τιμήσασθαι" α322 (τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ θῆκε μένος καὶ θάρσος, Ath. dem Tel.) ὁ δὲ -σὶν ᾗσι νοήσας ' θάμβησεν κατὰ θυμόν h.Ven.289 (Aphr. zu Anch.:) „εἴρηταί τοι πάντα· σὺ δὲ ⌊-σὶ σῇσι νοήσ⌋ας ' ἴσχεο μηδ' ὀνόμαινε" (Bekräftigung, s.o. 6a) 223 (Aphr.:) „νηπίη, οὐδ' ἐνόησε μετὰ -σὶ πότνια Ἠώς ' ἥβην αἰτῆσαι" (sc. für Tithonos) Th.488 (Kronos se. Kinder verschlingend) σχέτλιος, οὐδ' ἐνόησε μετὰ -σίν, ὥς οἱ (ἀντὶ λίθου υἱὸς λείπεθ', s.o. Y264 in 6eα) γ26 ('Mentor' zu Tel.:) „ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ ⌊ ⌋εις, ' ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται" O81 (Gl.) ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀΐξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν ' γαῖαν ἐληλουθὼς ⌊-σὶ πευκαλίμῃσι⌋ νοήσῃ ' 'ἔνθ' εἴην ἢ ἔνθα' (ὣς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο Ἥρη), vgl. ὥς τε νόημα (s.d. B1a sowie Janko, Iliad z.St. zum Gl.) Θ366 (Ath. über Her.: „εἰ) τάδε ᾗδε' ἐνὶ ⌊ ⌋ν" ε206 (Kal. zu Od.:) „εἴ γε μὲν εἰδείης σῇσι -σίν, ὅσσα τοι αἶσα ..." B301 (Od. erinnert: „εὖ) τόδε ⌊ἴδμεν ἐνὶ -σίν⌋, ἐστὲ δὲ πάντες ' μάρτυροι" δ632 (Noemon:) „ἦ ῥά τι ⌊ ⌋ῆε καὶ οὐκί;" η327 (Alkin. zu Od.:) „εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ -σίν, ὅσσον ἄρισται ' νῆες ἐμαί" ν417 (Od. zu Ath.:) „τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ (Tel.) ἔειπες, ἐνὶ -σὶ πάντ' εἰδυῖα;" h.Merc.467 (Hermes zu Ap.:) „ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι ' βουλῇ καὶ μύθοισι, σὺ δὲ -σὶ πάντ' εὖ οἶδας" – jem.s (verborgene) Identität, Absicht (*innerlich*) durchschauen, *innewerden* (vgl. H44 σύνθετο θυμῷ, s.d. B12bα. 13a): A333 (ταρβήσαντε καὶ αἰδομένω στήτην, Herolde vor Ach.) αὐτὰρ ὁ ⌊ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ -σὶ⌋ φώνησέν τε begriff schon von selbst (Basler Komm. z.St.) = Θ446 (Zeus *durchschaut* die Absicht von Ath. u. Hera; s.o. α322) Π530 (Ap. erhört Glaukos' Gebet, παῦσ' ὀδύνας) μένος δέ οἱ ἔμβαλε θυμῷ. ' Γλαῦκος δ' ⌊ ⌋ γήθησέν τε X296 Ἕκτωρ δ' ⌊ ⌋ φώνησέν τε (sc. Ath.s Betrug) h.Ap.375 καὶ τότ' ἄρ' ⌊ ⌋ Φοῖβος (οὕνεκά μιν ἐξαπάφησε, sc. Telph.) Ω563 (Ach.:) „σε γινώσκω, Πρίαμε, -σίν οὐδέ με λήθεις, ' ὅττι θεῶν τίς σ' ἦγε" α420 ὣς φάτο Τηλέμαχος (sc. zu Eurym., der Fremde sei Mentes), -σὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω (Ggs. von 'äußerer' Rede u. 'innerer' Erkenntnis) χ501 (κύνεον ἀγαπαζόμεναι, Mägde den Od.) γίνωσκε δ' ἄρα -σὶ πάσας (sc. ihre Loyalität im Untersch. zu den anderen) **6eε** (ἐνὶ) -σὶν ἰδέσθαι, ὄσσεσθαι; 1× dir.R. Φ61 (Ach. sieht Lykaon: „καὶ δουρὸς ἀκωκῆς) γεύσεται, ὄφρ' ἴδωμαι ἐνὶ -σὶ ἠδὲ δαείω, ' ἢ ἄρ' ὁμῶς καὶ κεῖθεν ἐλεύσεται" etw. *im Geist vor Augen haben, sich vorstellen*: α115 (τὴν δὲ πρῶτος ἴδε [Tel. die Ath.], ἧστο γὰρ) ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ -σίν, εἴ ποθεν ἐλθὼν ..., äußere sinnl. Wahrnehmung vs. 'innerlich' vor Augen haben (entspr. [118] τὰ φρονέων vs. εἴσιδ' Ἀθήνην) Hes.fr.1,10 ὀσσόμεν[ο]ι φρ[εσὶ] γῆρ[ας, zum Zush. s. Hirschberger, Komm. 163ff. **6eζ** (ἐνὶ) -σὶν εἴδεσθαι (s.d. B12b) + pers.Dat.; dir.R. Ω197 (Priam. zu Hekabe: „göttl. Bote hieß mich δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν) τόδε εἰπέ· τί τοι ⌊-σὶν εἴδεται εἶναι⌋; (μένος καὶ θυμὸς ἄνωγε κεῖσ' ἰέναι") *was bedeutet das deiner Meinung nach, was denkst du darüber?* vgl. (τ224) ὥς μοι ἰνδάλλεται (s.d.) ἦτορ (s.d. B2b) sowie (N458+) φρονέοντι δοάσσατο ι11 (Od. zu Alkin.: [5] „οὔ τι χαριέστερον, als beim Mahl dem Sänger zuzuhören) τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ ⌊ ⌋" (kontrast. A228) *ist meiner Meinung nach am schönsten* **6eη** -σὶ συνθέσθαι, περὶ/διὰ -νας ἐλθεῖν von akust. Wahrnehmung α328 ὑπερωϊόθεν -σὶ σύνθετο (Pen.) θέσπιν ἀοιδήν, vgl. (H44+) σύνθετο θυμῷ (s.d. B12bα) βουλήν K139 (Nestor weckte Od.) φθεγξάμενος· τὸν δ' αἶψα ⌊περὶ -νας ἤλυθ'⌋ ἰωή (≅ ρ261ex. περὶ δέ σφεας), vgl. (ι362) ⌊ ⌋εν οἶνος (s.o. 4a; dazu Ramersdorfer, Iterata 38f.) h.Merc.421 (γέλασσε, Ap.) γηθήσας, ἐρατὴ δὲ διὰ -νας ἤλυθ' ἰωή (ἐνοπῆς, καί μιν γλυκὺς ἵμερος ᾕρει θυμῷ ἀκουάζοντα) *durchdrang / umfing se. Sinne* **6eθ** μετὰ -σὶ διελθεῖν (s.d. B II4) etw. *durchgehen (durchsprechen)*, dir.R. h.Ven.276 (Aphr. zu Anch.:) „σοὶ δ' ἐγώ, ὄφρα κε ταῦτα μετὰ -σὶ πάντα διέλθω (αὖτις ἐλεύσομαι υἱὸν ἄγουσα"), s. Heitsch, Aphroditeh. 32 **6eι** (μετὰ) -σὶ(ν) ἐπίστασθαι (1i), (μήδεα) ἴδμεναι (s. οἶδα B12), ἔχειν (s.o. 6d; 6eα.δ), e. best. *Gesinnung* od. (μήδεα) *prakt. Klugheit haben* (+ ἄρτια, αἴσιμα, πυκινά, φίλα, εὖ, ἴσα θνητοῖς; vgl. ἀρτί-, πυκινό-, εὔφρων [φρονέων]; bzw. als Ggt. αἴσυλα, ἔπεα ἄκοσμά τε πολλά τε; ἄφρων, weitere s.o. E Abl.), als Charaktereigenschaft (s.o. 4c); 6× (von 18) dir.R., sowie Komm. des Dichters – E326 (ὃν τῖεν) ὅτι οἱ -σὶν ἄρτια ᾔδη = τ248ex. Ξ92 (Od. zu Ag.: „so etw. sollte keiner sagen) ὅς τις ἐπίσταιτο ᾗσι -σὶν ἄρτια βάζειν (Opp. 95 [s.o. in 4cβ])" = θ240 (Alkin.) β231 (Tel.: „μή τις ἔτι πρόφρων καὶ ἤπιος ἔστω) βασιλεύς, μη⌊δὲ -σὶν αἴσιμ⌋α εἰδώς" = ε9 (s.o. ψ14 „πρὶν ⌊ ⌋η ἦσθα" [in 4c]) ξ433 (Eum.) ἵστατο δαιτρεύσων· περὶ γὰρ -σὶν αἴσιμα ᾔδη h.29,9 ναίετε (Hestia u. Hermes) δώματα καλά, φίλα -σὶν ἀλλήλοισιν ' εἰδότες (s. Umstellg. bei Càssola, West) P325 (Ap. Περίφαντι ἐοικώς, ὃς οἱ [Aen.]) γήρασκε φίλα -σὶ μήδεα εἰδώς inc.sed.fr.28,2 p.111 Dav. πυκινὰ -σὶ μήδεα εἰδώς (vgl. Γ202) Hes.fr.43a,9 πυκι]νὰ [φ]ρεσὶ μήδε' ἰδ[υι- (sc. Mestra, vgl. πυκινόφρων; s. Hirschberger 274) Ω282 (ζευγνύσθην) κῆρυξ καὶ Πρίαμος πυκινὰ -σὶ μήδε' ἔχοντες = 674 (zum Kontextbezug s. Basler Komm. z.St.) ≅ τ353ex. (ἔχουσα, Eurykl.) λ445 (Ag. zu Od.: „οὐ σοὶ) φόνος ἔσσεται ἔκ γε γυναικός· ' λίην γὰρ πινυτή τε καὶ εὖ -σὶ μήδεα οἶδε (Pen.)" Hes.fr.276,2 (Teir.: „Ζεῦ, εἴθε μοι ὤφελλες δοῦναι) ἴσα -σὶ μήδεα ἴδμεν ' θνητοῖς" h.Merc.164 (Hermes zu Maia:) „ἠΰτε τέκνον ' νήπιον, ὃς μάλα παῦρα μετὰ -σὶν αἴσυλα οἶδε" B213 (Thers.) ὃς ἔπεα -σὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη ' μάψ

6f (*ἐνὶ/μετὰ*) *-σὶ(ν)* / (*ζ*65) *-νὶ μέλειν* (einz. Dat.Sg.), (1[i]) *μέμβλεσθαι*, *ϑ*154 sc. *εἶναι* + pers. Dat.: jem.m *im Sinn (am Herzen) liegen;* 13× (von 15) dir.R. (z.T. neg. Aufford.) *T*343 (Zeus zu Ath.:) „*ἦ νύ τοι οὐκέτι πάγχυ μετὰ -σὶ μέμβλετ' Ἀχιλλεύς;*" *Ω*152 (Zeus: „Priam. soll zu Ach. gehen) *μηδέ τί οἱ θάνατος ⌊μελέτω -σὶ⌋ μηδέ τι τάρβος (πομπὸν ὀπάσσομεν*, sc. Hermes") = 181 *η*208 (Od. zu Alkin., der erwägt, der Fremde könne e. Gott sein:) „*ἄλλο τί τοι ⌊ ⌋ν· οὐ γὰρ (ἀθανάτοισιν ἔοικα*") *α*151 (*ἐπεὶ πόσιος ἐξ ἔρον ἕντο*, Freier) *τοῖσιν μὲν ἐνὶ -σὶν ἄλλα μεμήλει* *ζ*65 (Naus.: „Vater u. Brüder benötigen *νεόπλυτα εἵματ'*) *τὰ δ' ἐμῇ -νὶ πάντα ⌊μέμηλεν⌋*" (s.d. [Sp.118,40f.]), nicht 'das liegt mir im Sinn' (wäre: **τὰ δέ μοι -σὶ πάντα ⌊ ⌋* [vgl. *ψ*284], sondern:) *das liegt mir am Herzen* (*ist meiner Verantwortung anvertraut;* vgl. *B*25, s. noch *μ*211 ≅ *ν*305), *-νί* einz. Dat.Sg.: „to accomodate the impersonal ⌊ ⌋" (Hainsworth, Odyssey z.St.) Op.531 (Tiere) *φεύγουσιν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ* (*ἐπὶ* v.l.) *-σὶ τοῦτο μέμηλεν* (Schutz vor der Winterkälte) *T*213 (Ach.: „solange Patr. ungerächt ist, esse u. trinke ich nicht) *τό μοι οὔ τι μετὰ -σὶ ταῦτα μέμηλεν,* ' *ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἷμα*" h.Merc.453 (Ap. zu Hermes: „*ἐγὼ Μούσῃσιν ὀπηδός, τῇσι χοροί τε μέλουσι) ἀλλ' οὔ πώ τί μοι ὧδε μετὰ -σὶν ἄλλο μέλησεν*" *aber noch nie ging mir etw. anderes so zu Herzen* (nach Weiher), *fu mai tanto caro al mio animo* (Càssola), dagg. sachl. neutral: *yet I have never thought of anything else like this* (West) *ϑ*154 (Od. zu Laod.:) „*κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ -σὶν ἤ περ ἄεθλοι*" — in neg. Aufford. (zum Ggt. s.o. 6a) *mach dir darüber keine Sorgen,* (Übers. Schadewaldt:) *laß dich die nicht in deinem Sinn* (*Herzen* nach Hampe) *bekümmern*: *Σ*463 (Thetis bittet um Waffen für Ach., worauf Heph. antw.:) „*θάρσει· μή τοι ταῦτα μετὰ -σὶ σῇσι μελόντων*" = *ν*362 ([sc. Gaben für die Nymphen] Ath. zu Od.) = *π*436 ([Sorge um Tel.] Eurym. zu Pen.) = *ω*357 ([Rache der Ithakesier] Od. zu Laertes) ≅ *T*29 ([Patr.' Verwesung] Thetis zu Ach.)

6g (*ἐν[ὶ*] / *μετὰ*) *-σὶν ἀραρεῖν, ἀνδάνειν, φίλον* / *ἄριστον εἶναι, ἡδὺ γενέσθαι,* (1[e]) *θαῦμ'* (sc. *εἶναι*) + Dat.d.Pers. jem.m *in s.m Sinn lieb, nach s.m Sinn sein, erstaunlich sein* vgl. *θυμός* (B9), anders *κ*553 (s.o. 4c); 5× (von 7) dir.R. *δ*777 (Antin.: „*σιγῇ τοῖον*) *τελέωμεν* ' *μῦθον* (sc. Anschlag auf Tel.), *ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ -σὶν ἤραρεν* (s.d. B2aγ) *ἥμιν*", vgl. (*π*28, *Ξ*340 ≅ *P*647[ea]) *εὔαδε (θυμῷ)* *ξ*337 (Lügengesch.:) „*τοῖσιν δὲ κακὴ -σὶν ἥνδανε βουλὴ* ' *ἀμφ' ἐμοί*" (vgl. *A*24[+]) *ω*465 *μεῖναν* (die Rachsüchtigen der Ithakesier) ·' *οὐ γάρ σφιν ἅδε μῦθος ἐνὶ -σίν, ἀλλ' Εὐπείθει* ' *πείθοντ'* *A*107 (Ag. zu Kalchas: „*μάντι κακῶν*) *αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα -σὶ μαντεύεσθαι*" *Φ*101 (Ach. zu Lykaon: „vor Patr.' Tod) *μοι πεφιδέσθαι ἐνὶ -σὶ φίλτερον ἦεν* ' *Τρώων*" *ω*435 (Eupeithes:) „*οὐκ ἂν ἐμοί γε μετὰ -σὶν ἡδὺ γένοιτο* ' *ζωέμεν* (sc. ohne Rache") Cert. p.37,11 *τί θνητοῖσιν ἄριστον ὀΐεαι ἐν -σὶν εἶναι;* — Aristeas fr.1,1 p.86 Dav. *θαῦμ'* (s.d. B1) *ἡμῖν καὶ τοῦτο μέγα -σὶν ἡμετέρῃσιν* ' *ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν*, vgl. (Hes.fr.278,1) *κατὰ θυμόν* **6h** *-σὶ(ν) ἀλεείνειν, εἰπεῖν τι, παρπεπιθεῖν τινα;* 3× dir.R., *P*260 Komm. des Dichters (s.o. Jahn [L2] 215. 222 zur 'verinnerlichenden' Funktion) *Λ*794 (Nestor zu Patr.: „*εἰ δέ τινα -σὶν ᾖσι θεοπροπίην ἀλεείνει* (Ach., sc. nicht zu kämpfen) ' *καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε (μήτηρ*", vgl. oben 6b, wo Götter jem.m etw. *in den Sinn legen) ob er e. Götterspruch im Sinn hat, den er meidet* ≅ *Π*36 („*-σὶ σῇσι*") *P*260 *τίς κεν ᾗ -σὶν οὐνόματ' εἴποι,* ' *ὅσσοι δὴ μετόπισθε μάχην ἤγειραν Ἀχαιῶν; wer könnte in s.m Sinn nennen* (könnte *im Gedächtnis* behalten; vgl. 6eδ) *ξ*290 (Lügengesch.: „*Φοῖνιξ ἀπατήλια εἰδώς) ὃς μ' ἄγε παρπεπιθὼν ᾗσι -σίν, ὄφρ' ἱκόμεσθα* ' *Φοινίκην*" (s. noch Hoekstra, Odyssey z.St.) *beschwatzte mich* *(wobei er se. wahre Absicht) in s.m Sinn (verbarg)* (s.o. *I*313 in 6d, anders *-νας πείθειν*, s.o. in 4d), anders: *durch se. Klugheit* (Ameis-H. z.St., Schadewaldt)

7 singulär Op.455 *φησὶ δ' ἀνὴρ -νας ἀφνειὸς* (s.d.) *πήξασθαι ἄμαξαν·* ' *νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδ'·* *ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης reich (mit Flausen) im Kopf, in s.r Phantasie* (aber mangelhaft in der prakt. Realisierung), s. van der Valk, Text. Crit. Od. 243

D Hes.fr.280,9 suppl. (≅ *o*234 in B4a); Cat.97,5 Trav.; Choer. fr.23 (= Suppl.Hell. 937),31 Colace (= p.205 Ber.); inc.sed. fr.13 p.149 Allen; inc.auct.fr. POxy.2510,12; *Φ*96a, *ε*183a; v.l. *Z*285 (s.o. in B6d), *Θ*501 (= *K*45 in B5 [mit Lit.]), *I*514, *Ξ*159, *P*582, *Ψ*82, *Ω*568, *δ*399, *ε*437 (= 427), *λ*443, *o*27, *ξ*177 (v. 178), *τ*224

G 1 Kasus 1a 356× (von 414) Pl.: Nom. nur 24× (+ *K*45 Sg. [s.u. 1b]): u. zwar 14× (s.o. in B4c:) *εἰσίν*[+], z.T. + Adj., 3× (in 2a:) *πίμπλαντο*[+], je 1× (in 1:) *ἔρχαται (ἀμφ' ... κῆρ), ἕποντο, ἔχουσι,* (in 2d:) *ἐπτοίηθεν, τρομέοντο,* (in 4c:) *ἠερέθονται, οἴχονθ'* — kein Gen. (s. *πραπίδων* als Suppl.) — Dat. 250×: u. zwar 98× (lok./instr.) ohne Präp. (bes. *O*194 *βέομαι*, s. B5); 85/20/30× *ἐνὶ/ἐν/μετὰ -σί(ν)* (*χολώσασθαι, τέρπεσθαι; βάλλεσθαι, θεῖναι* z.T. + *τινί; μερμηρίζειν* usw.) als metr. Altern.; 11× *ἐπί* (9× + *θεῖναι* [in 6b sowie *o*234 in 4a], *Ξ*165 *χεύῃ* [s. 4a], *Y*35 *ἐπὶ κέκασται* [Tmesis? s. 4c]), *Π*157 (in 2a) *περί;* 3× Obj. zu *κέχρητ'* (in 2a), *I*119 zu *πιθήσας* (in 4a) — Akk. 82×: u. zwar 20× Akk.d.Bzhg.: zu (in B2c:) (*ἀμφι*)*γεγηθώς*[+], *πλῆτο (-νας ἀμφι[-]μελαίνας*); (2f:) *ἐτείρετο αἰδοῖ;* (4a:) *ἐκ πλήγη, ἐκπεπαταγμένος, βεβαρηότα οἴνῳ;* (4b:) *ἠλέ(ε)*; (4c:) *αἰσίμη, οὐ χερείων, οὐ δευόμενον, περὶ ἔμμεναι*[+], *πᾶς εἴδεται εἶναι;* (7:) *ἀφνειός* (Op.455); sowie (2a:) *χώσατο δὲ -νας ἀμφί* (Th.554, s.u. bei dopp.Akk.); 40× Akk.-Obj.: zu (in B2b:) *δάκε μῦθος* (*τινί*), *ἔφθιεν;* (2c:) *περὶ/κατὰ ἵμερος αἱρεῖ*[+], *ἀρέσαντο αἵματος;* (4a:) *ἐξέλετο*[+], *ἐξ ὤλεσαν, βλάπτε*[+], *ἄασεν / δαμασσάμενος οἴνῳ;* (4c:) *ὠνοσάμην, δῶκεν Ἀθήνη* (koord. nb. *ἐπίστασθαι β*117 = *η*111), *θεοὶ διδοῦσιν;* (4d:) *ἔτρεψεν, (παρ)ἔπεισεν*[+], *ἠπεροπεύει*[+], *ἐξαπατήσας/φοῦσα;* (5:) *ἴσασι* (sc. *νῆες*); Akk.d.Ziels (in B4c:) *τοι -νας ἵκει;* 22× bei dopp.Akk.: (in B2a:) *μιν πλῆσε -νας ἀμφι(-)μελαίνας;* (2c:) *σφεας*[+] *περὶ / κατὰ ἵμερος αἱρεῖ*[+], *μιν*[+] *ἔρως ἀμφεκάλυψεν;* (2e:) *μιν*[+] *ἄχος, πόνος ἀμφιβέβηκεν / ἀμφικαλύπτοι / πύκασε ἀμφί, ἵκετο / ἔχε πένθος, τείρουσι κατά;* (4a:) *τὸν*[+] *δ' ἄτη εἷλε, τις ἀθανάτων βλάψε, οἶνος ἔχει / περὶ ἤλυθεν;* (4d:) *οὐ πεπιθεῖν οὐδ' ἀπατῆσαι* (h.Ven.7); (6eη:) (*τὸν*) *περὶ/διὰ ἤλυθ' ἰωή* **1b** nur 58× Sg.: u. zwar (in B5:) *ἐτράπετο φρήν (K*45), *ἐπῃσθάνετο -νὸ[ς] ὁρμῆ[ς* (Hes.fr.204,120); (6f:) *ἐμῇ -νὶ πάντα μέμηλεν* (*ζ*65) — sowie 55× Akk. *-να* (vor Kons. [außer *B*3, s.o. in B6eα], vgl. *χεῖρα[ς*]): davon 30× *κατὰ -να* (s. in B6eα sowie 2d.e; dagg. *O*61 *κατὰ -νας αὐτάρ*, s. 2e), 3× *ἐς -να* (s. 3b); 17× Akk.d.Bzhg.: zu (in B2a:) *χολώσασθαι;* (2c:) *τέρπεσθαι, γηθεῖν, χαρῆναι, γάνυσθαι, κορέσσασθαι* (inn.Akk.), *ἀγάλλεσθαι;* (2d:) *τρομέουσι;* (6d:) *ἐκλελαθέσθαι;* 5× Akk.-Obj.: zu (in B2c:) *τέρπειν* (*τινί*), *τὴν δὲ χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε* (dopp.Akk.); (4d:) *πεῖθε;* (5:) *ἐπὶ -να θῆχ' ἱεροῖσιν* (sc. Zeus *K*46)

2 Epith. u.ä. (s.o. in B2a.e:) *-νες/ας ἀμφι(-)μέλαιναι/ας*' *A*103 = *δ*661 / *P*499 ≅ 573. 83 (*πύκασε*); (2c. e; 4d:) *πυκινὰς -νας* (*ἀμφεκάλυψεν*[+] Erw. von *Γ*442) *Ξ*294, h.Ven.243. 38 (vgl. inc.sed. fr.28,2 p.111 Dav. [in 6eι]); (4a.c:) ⌊*-νας ἔνδον, εἴσας*' *ξ*178, *σ*249 = *λ*337 (vgl. Hes.fr.276,2), s.a. ⌊ ⌋ *ω*382 ~ h.Ven.216[ea] (in 2c), *-νες ἐντός*' *K*10 (in 2d); (2e:) *κατὰ -να τύψε βαθεῖαν*' *T*125; (4:) *-νες/ας ἐσθλαί/ἀς*' *λ*367, Cert.p.40,8 / *P*470, *β*117 = *η*111; *ἀγαθαὶ -νες ω*194; *-σὶ ... (οὐκ) ἀγαθῆσι(ν) Θ*360, *γ*266, *π*398, *ξ*421; *-σὶ μαινομένῃσιν*' *Ω*114 = 135 (vgl.

Θ360); λευγαλέῃσι' Ι119; πευκαλιμῇσι(ν)' Ξ165, Υ35 (sowie in 6e:) Hes.fr.283,1, Ο81, Θ366 (vgl. κ553, Opp. φ301); ὀλοῇσι -σί Α342; z.T. präd. (in 4:) (οὐκ) ἔμπεδοι Ζ352, σ215, κ493; οὐκέτ' ἐναίσιμοι σ220 ≅ Ω410 (vgl. ψ14; β331+ in 6e), στρεπταί Ο203, ἀκεσταί Ν115, οὐδ' ἠβαιαί Ξ141 = φ288ex.; quantif.: μεγάλας -νας Ι184 (in 4d)

3 oft mit Poss.-Pr. (in B2:) σὴν αὐτοῦ -να h.Merc.565, sowie -σὶν ἧσι(ν) Τ127+, (c:) Τ19+, (3a:) ν320+, (4a.c:) φ301, κ553, (6d:) κ557, (6e u.ff.:) β34+; ἧσι(ν ἐνὶ) -σί Α333+, Ξ92+; (2:) -σὶ σῇσι(ν) Τ174, Κ237, (6d:) h.Ap.544, (6e u.ff.:) Ξ221+, Υ310+; (6a:) -σὶ ... σῇσι(ν) Α297+; (d:) σῇσιν ἔχε -σί Β33+; (eδ:) σῇσι -σίν ε206; (4aα:) ἡμετέρας Ο724f., (4d:) ἐμάς -νας ν327, Op.55; (6f:) ἐμῇ -νί ζ65; (eβ; g:) -σὶν ὑ/ἡμετέρῃσιν Υ116, Aristeas fr.1,1, p.86 Dav.

4 mit adnom. Gen. (in B4c:) -νας/ες ἐσθλῶν Ο203, Ν115; ὀπλοτέρων ἀνδρῶν -νες Γ108; (4d:) ἀδελφειοῦ -νας Ζ61 = Η120 = Ν788; Διὸς ... -να Μ173 (sowie in 5: Διὸς ... φρήν/φρεσίν Κ45, Ο194; πατρὸς ... -νός Hes.fr.204,120); -νας Αἰγίσθοιο / Αἰακίδαο α42, Ι184; Ἑκάτου / τοῦ ... νας h.Ap.275, h.Ven.38; (5:) -νας ἀνδρῶν θ559; — im adnom. Gen. (s. 5): φρενὸ[ς] .ὁρμῇ[ς Hes.fr.204,120

5 Parataxe, Koppelung (in B2a:) ἐνὶ -σὶ θῆκε καὶ ἐκ ... εἵλετο γυίων ζ140; (4c:) οὐ ... -νες/νας ... οὐδὲ+ ⌊νόημα⌋ σ215 ≅ 220 ≅ Ω40 / h.Cer.329 (in d), s.a. ἐνὶ -σὶ ⌊ ⌋ β363+ (in 6c); μορφὴ ἐπέων ... -νες ἐσθλαί λ367; koord. ἔργα τ' ἐπίστασθαι ... καὶ -νας ἐσθλάς (' κέρδεά θ') β117 = η111; κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ -σί Ν432; ἐπὶ -σὶ πευκαλίμῃσι κέκασται (Hermes) ... σθένεϊ βλεμεαίνων (Heph.) Υ35; οὐ δέμας οὐδὲ φυήν ⌊οὔτ' ἄρ -νας οὔτ⌋ε τι ἔργα Α115; ⌊ ⌋ε τι εἶδος δ264; εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ -νας ἔνδον ἔῖσας σ249 = λ337; οὔτε φυὴν ⌊ ⌋ ἀγορητύν θ168 (s. noch πινυτὴ -νας ἴκει υ228); (5:) νοήματα καὶ -νας ἀνδρῶν (καὶ πόλιας) θ559; (6eα:) κατὰ -να καὶ κατὰ θυμόν Ε671+; s. noch (in B3:) ἦτορ, θυμός, νόος / (6c:) νόημα in Vbd. mit φρ. H.W. Nordheider

φρήτρη [3] E zu φρήτηρ (nur belegt in Hsch.-Glosse [880 φρήτηρ· ἀδελφός] unbekannter Herkunft; L[10] vermutet lat. *frater*), sonst ist das idg. Wort für *Bruder* (uridg. **bʰrā́ter-*, lat. *frāter*, s. Mayrhofer, EWAia II 280f.) im Gr. durch ἀδελφός u. κασίγνητος abgelöst, u. zwar in allen Dialekten, also vermutlich vor der endgültigen Aufspaltung in die Dialekte in spätmykenischer Zeit, im 12.Jh.v.Chr., bevor die gr. Stämme ihre letzten 'Wanderungen' in ihre dann endgültigen Siedlungsräume begannnen (vgl. L[10]). — Im Myk. hat sich bislang keins der Wörter für 'Bruder' gefunden (zum Vorschlag von Gallavotti u. L[12] vgl. DMic.II 464). Da aber die Bildung des Wortes φ. mit seiner Bedeutung voraussetzt, daß der (leibliche) Bruder φρήτηρ genannt wird, muß das 12.Jh. auch als terminus ante quem für die Wort- u. Begriffsbildung von φ. gelten. Warum das idg. Erbwort — wie sein weibl. Pendant — im Gr. außer Gebrauch kam, darüber gibt es zahlreiche Vermutungen (bis 1962 zusammengefasst bei L[5]), aber keine ist evident. Das gilt auch für die Hypothese, daß dies eine Folge der Entstehung von 'Phratrien' wäre. Denn wenn sich erst einmal unter diesem Namen Solidargemeinschaften gebildet hätten, deren Mitglieder nicht nur Brüder, ja auch Nichtverwandte umfasste, die sich zueinander 'wie Brüder' verhalten wollten u. sich 'Brüder' (φράτορες) nannten, müssten zur Bezeichnung der leiblichen Brüder andere Wörter verwendet werden. Das klingt plausibel, ist aber im Vergleich mit anderen Sprachen nicht zwingend. Zwar gibt es auch im Spanischen unterschiedliche Wörter für den geistlichen u. den leiblichen Bruder (*fraile* v. *hermano*), aber im Engl. wie im Dt. steht dasselbe Wort (*brother, Bruder*) für den leiblichen Bruder u. den metaphorischen. In Zinzendorfs Brüdergemeinde war u. ist es kein Widerspruch, daß alle 'Brüder' waren u. sind u. es auch leibliche Brüder gab u. gibt. — Im übrigen beweist die Wortbildung 'Phratrie' nicht, daß φράτηρ im Gr. od. im Indogerm. ein „klassifikatorischer" Verwandtschaftsbegriff war, alle od. einen Teil der männlichen Verwandten derselben Generation umfassend (so, mit unterschiedl. Akzentuierung, E. Herman, IF 53, 1935, 100f., L[18], Benveniste, Origines, L[13], dem Frisk II 1039–40 zu folgen scheint). Denn die 'Bruderschaft' fußt auf jeden Fall auf einer, jederzeit möglichen, metaph. Verwendung des Wortes 'Bruder'. — Abl.: ἀφρήτωρ

Σχ sch.D Β362: κατὰ φρήτρας: κατὰ φρατρίας, ὅ ἐστι συγγενείας, Ι63: ἀφρήτωρ· φρατρία δὲ κυρίως ἐστὶν τρίτον μέρος τῆς φυλῆς

L [1]Andrewes, H. 89, 1961, 129–40; [2]Donlan, CPh 80, 1985, 293–308; [3]ders., CW 101, 2007, 29–39; [4]H.J.Gehrke, in: Polis and Politics, Festschrift Hansen, 159–76; [5]Gonda, Mn. 15, 1962, 390–92; [6]M.H.Hansen, An Inventory of Archaic and Classical Poleis (Hansen, T.H.Nielsen edd.), Oxford 2004, 95–7; [7]Heubeck, Gymn. 56, 949, 242–8 = Kl. Schr. 115–21; [8]B.Hildebrandt, Damos u. Basileus, München 2007; [9]N.Jones, The Associations of Classical Athens, New York & Oxford, 1999; [10]S.D.Lambert, The Phratries of Attica, Ann Arbor, 1993; [11]K.Latte, RE XX, 1941, 747 u. 994 = Kl. Schr. u. 437; [12]Perpillou, Recherches; [13]Risch, MH 1, 1943, 118; [14]D.Roussel, Tribu et Cité, Paris, 1976; [15]Schmitz, DNP 9, 2000, 962–3, s.v. Phratrie; [16]Schneider, Boreas 14/15, Münster, 1991/2, 15–31; [17]Smarcyk, DNP 9, 2000, 982–5 s.v. Phyle; [18]G.Thomson, Aischylos and Athens, 4. Aufl., London, 1973, 25ff.; [19]Ulf, Gesellschaft 145ff.; [20]V. d. Mühll, Hypomnema 47f.; [21]K.-W.Welwei, Saeculum 39, 1988, 12–23; [22]ders., Athen, 1992, 116–9

B *Phratrie, 'Brüderschaft'*, Untergruppe einer polit. Einheit, in *B*363 (bis) von den jeweils einzelnen Mitgliedern e.r Phratrie; trotz zahlreichen Auftretens von echten Brüderpaaren in den Kampfszenen der Il. sicherlich nicht auf mehrere leibliche Brüder bezogen (so L[12]) *B*362. 363 bis (Nestor zu Ag.:) „κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ -ας, Ἀγάμεμνον, ' ὡς -η -ηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις (wenn du das machst, wirst du erkennen, wer gut u. wer schlecht kämpft, denn sie werden dann jeder unter den Seinen kämpfen [κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται" V.366]). — Zur Dat.-Form -ηφιν s. Basler Komm. z.St. (m. Lit.). Sie ist entweder wirklich alt od. ein Archaismus, der den Vers altertümelnd macht. Die Logik der Rede Nestors zielt darauf, die Bindungskraft u. Solidarität der sozialen Gruppen für das Heer im militärischen Kampf nutzbar zu machen. Das passt zu dem, was aus ἀφρήτωρ zu erschließen ist: die Phratrie Hom.s ist eine tendenziell egalitäre Solidargemeinschaft von Männern, die den inneren Frieden zu bewahren hilft (s. ἀφρήτωρ) u. auch der sozialen Kontrolle dient. Deswegen ist sie auch geeignet, in die Organisation des Heeres integriert zu werden. Das passt in das Bild, das die vom 7.Jh. an beginnenden historischen Quellen von den Phratrien bieten (vgl. dazu L[12, 14, 10, 9]). — Das Verhältnis von φ. zu φῦλα ist entweder eins der Gleichrangigkeit od. der Unterordnung, sei es von φ. zu φῦλα od. umgekehrt. Die vollständig gleiche Qualifizierung der beiden spricht gg. eine Hierarchisierung, die dann nur von außen an den Text herangetragen würde. Parallelität ist auch vollkommen plausibel: Es gab Städte, in denen Phratrien die wichtige Rolle innehatten, vorwiegend in Jonien, u. andere, z.B. dorische, wo es Phylen waren. — Zur Frage, ob Homer auf historisch Altes od. Neues Bezug nimmt, u. zur Frage der Stellung der Verse im Epos s. φῦλον B2e M. Schmidt

Φρίκων [1ᵉ] hapax Gründer Smyrnas (s. s.v. *Σμύρνη* B II; Vit. 9,4) od. (wahrsch.er) Kymes (s. s.v. *Κύμη*; ausf. dazu Markwald 87 ff. u. 107 ff.); se. Kriegsvolk als wilde, streitb. Wagenkämpfer (od. Reiter?, ebd. 88 f.) charakterisiert

G. Markwald

φρίξ [3ⁱ, 1ᵒ] E Wn., s. LIV² 93 und Chantraine, Dict. s.v. – Abl. *φρίσσω*, viell. *Φρίκων*, *Φρίξος*

Σχ sch. D *H* 63: *ἡ ἐξ ἐπιπολῆς κίνησις τοῦ ὕδατος, ὅ ἐστι τοῦ κύματος ἀρχομένου. ἢ τὸ ἐπιπολάζον τῷ κύματι ἀφρῶδες ὅταν ἄνεμος ἄρχηται πνεῖν. βέλτιον δὲ τὴν πρώτην ἔγερσιν τῶν κυμάτων ἀκούειν*, *Ψ* 692: *ἡ ἐπιπόλαιος τοῦ ὕδατος κίνησις. ἡ λεπτοκυμία* (ähnl. *Φ* 126), sch. min. POxy 3159, 2.17–18 *H* 63: *η προγεινομενη κεινησισ ̣τ̣η̣σ θαλασσησ αγεμου αρχομενο̣ι̣*, sch. Barn. *δ* 402: *τῇ ἐπιγενομένῃ μελανίᾳ πόντῳ* (ci. Lehrs: *ἐν τῷ* ap. Barn.) *ἐκ τῆς ἐπιπολαίου κινήσεως τῶν ὑδάτων* L Stanford, Metaphor 140–142

B *Wellengekräusel* (vgl. *φρίσσει δέ τε γαῖα ' πόντος τ(ε)* h. 27,8 in *φρίσσω* B 4), das auf dem ruhigen Meer bei plötzl. (*νέον H* 63) aufkommendem Wind (m. gen. explicat. *Ζεφύροιο H* 63 ≅ gen. abs.; *Βορέω Ψ* 692) entsteht; nur im Sg.; nicht von Binnengewässern; 3× expl. vom Meer (*ἅλς*, *πόντος*), 1× impl. (*Ψ* 692, vgl. *θίς* u. *φυκιόεις*, die beide nur aufs Meer bezogen vorkommen); stets m. 'dunkel' (*μέλαν*, *μελαίνῃ*, *μέλαιναν*, *μελάνει*), viell. weil die bewegte Wasseroberfläche dunkler als die ruhige erscheint, da ihre Oberfläche weniger Licht reflektiert: s. die ant. Beobachtg. in *πορφύρω* Σχ 1 d. Vorgang dieses Sich-Bewegens der Wasserfläche, *rippling*: *H* 63 (Gl.) *τῶν δὲ* (beider Heere) *στίχες εἵατο πυκναὶ ' ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι. ' οἴη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι -ξ ' ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος* (*πόντον* v.l.) *ὑπ' αὐτῆς, ' τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ' ... ' ἐν πεδίῳ Ψ* 692 (Gl.) *ὡς δ' ὅθ' ὑπὸ -κὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχθὺς ' θίν' ἐν φυκιόεντι, μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν* (so schnellte Euryalos im Faustkampf empor) 2 d. bewegte Wasserfläche selbst, *rippled water*: *Φ* 126 (Ach. zu Lykaon, der tot im Skam. liegt:) *„θρῴσκων τις κατὰ κῦμα μέλαιναν -χ' ὑπαΐξει ' ἰχθύς, ὅς κε φάγῃσι Λυκάονος ἀργέτα δημόν"* *δ* 402 (Eidothea zu Men.:) *„ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκῃ, ' τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἰσι γέρων ἅλιος νημερτὴς ' πνοιῇ ὕπο ζεφύροιο, μελαίνῃ -κὶ καλυφθείς"*

V. Langholf

Φρίξος [7ᴴ, nur Prosaref.e] L [1]L. Radermacher, Mythos u. Sage bei d. Gr., Brünn, München, Wien, 2. Aufl. 1938, 176 ff.; [2]P. Friedländer, in: Studien zur ant. Lit. u. Kunst, Berlin 1969, 24 ff.; [3]West, East 478 ff.; [4]W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca u. London 2002, 340

B S. des Athamas u. der Nephele, Lenker d. von Hermes geschaffenen Widders, auf dem er zu Aietes nach Kolchis fliegt u. dem d. goldene Vlies (d. Widders) schenkt (Hes. fr. 68. fr. 69, vgl. Hirschberger, Komm. 254 f.); ursächl. f. d. Blendg. des *Φινεύς* (s.d.; Hes. fr. 254 = fr. 157); heiratet auf Wunsch des Zeus, den Hermes überbringt, T. des Aietes (Hes. fr. 299); fünf Söhne von *Ἰοφῶσσα* (s.d.; Hes. fr. 255 [= Epim. fr. 12 Diels]); Enkel *Μάγνης* (s.d. B II 2; Hes. fr. 256); vgl. Kl. P. s.v.; auch Lucianus DMar. 6 (Macleod); sonst zum Mythos L[1.2.4]; L[3] myth. Parall.n

G. Markwald

φρίσσω [7ⁱ, 1ᵒ, 3ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] E < idg. **bʰrejHk-* 'sich sträuben', 'sich aufstellen' (LIV² 93)

M 1 Stamms. im longum [⏑̄-] *-ξας τ* 446 2 Stamms. in den brevia 2a zweis. [-⏑̆] *-ξασ'* Epim. fr. 2,2 [-⏑̆] *-σσει N* 473, Sc. 391; *-σσον* Sc. 171 [-⏑̆] *-σσει* h. 27,8 2b dreis. [⏑̆-⏑̆] *ἔ-ξεν N* 339 [-⏑̆⏑̆] *-σσωσιν* Op. 540 [-⏑̆⏑̆] *-σσουσιν Ψ* 599 2c viers. [⏑̆-⏑̆⏑̆] *πε-κασι Λ* 383 [⏑̆-⏑̆×] *καὶ ἔγχεσι πε-κυῖαι Δ* 282, *H* 62; *πε-κασιν Ω* 775

Σχ sch. D *N* 339: *ἐπυκνώθη δὲ ἡ μάχη τῇ τῶν δοράτων ἀνατάσει ' -σσειν γὰρ τὸ ὀρθοῦσθαι πυκνῶς* (ähnl. *Δ* 282), *H* 62: *συνεστραμμέναι* (ebenso *Ω* 775), *Λ* 383: *φοβοῦνται*, *N* 473: *ἵστησιν*

L N. Zink, Griech. Ausdrucksweisen f. warm u. kalt im seel. Bereich, Diss. Mainz, Heidelberg 1962, 19–21; Stanford, Metaphor 140–142; +R. Zaborowski, La crainte et le courage dans l'Iliade et l'Odyssee, Warszawa 2002, 234–236

B *emporstarren, rau sein* dadurch, dass langgestreckte Objekte (Lanzen, Pflanzen, Haare) von Oberflächen (der Erde, des tier. od. menschl. Körpers) hoch- od. abstehen; *starren* (von od. vor etw.); aus dem Begr. des Hochstehens der Haare als psychosom.er Reaktion entwickelte sich die Bed. *schaudern* (vor etw.), *fürchten* (trans.); allg. vgl. die Bed.entw. bei *ῥιγέω*, *στυγέω*. – Wortf.: allg. *ῥιγέω* (mehr s.d. Wortf.); *βλοσυρός*, *δασύς*, *λασιαύχην*, *λάσιος*, *λαχνήεις*, *τριχύς* 1 von Schlacht / Schlachtreihen: *starren* von Waffen (Dat.): *Δ* 282 *ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες ' κυάνεαι, σάκεσίν τε ⌞καὶ ἔγχεσι πε-κυῖαι⌟ H* 62 *τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ ' ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι ⌞ ⌟ N* 339 *ἔ-ξεν δὲ μάχη ... ἐγχείῃσι ' μακρῇς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας* 2 von Feldern: *sich mit aufsprossendem jungem Grün überziehen Ψ* 599 (Antil. übergab Men. die Stute) *τοῖο δὲ θυμὸς ' ἰάνθη ὡς εἴ τε περὶ σταχύεσσιν ἐέρση ' ληΐου ἀλδήσκοντος, ὅτε -σσουσιν ἄρουραι* 3 von ⌞Körperhaare⌟n, Mähne, Borsten: *sich aufrichten, hochstehen* 3a als physiolog. Reaktion auf Kälte (Subj. ⌞ ⌟ des Menschen): Op. 540 (kleide dich warm) *ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι ' μηδ' ὀρθαὶ -σσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα* 3b als reflektor. Reaktion in Sit. der Bedrohung (Subj. Tiere, m. Akk. *λοφιήν*, *αὐχένας*, *τρίχας*, viell. *νῶτον N* 473, falls nicht Nom.): *τ* 446 (*ὁ σῦς*) *ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο, ' -ξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς* (*στῇ σχεδόθεν*) Sc. 171 (Schildbeschr., *συῶν ἀγέλαι ἠδὲ λεόντων*) *τῶν καὶ ὁμιληδὸν στίχες ἤισαν, οὐδέ νυ τώ γε ' οὐδέτεροι τρεέτην, φρῖσσόν γε μὲν αὐχένας ἄμφω* Sc. 391 (Gl., *κάπρος*) *ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἔικτον, ' ὀρθὰς δ' ἐν λοφιῇ -σσει τρίχας ἀμφί τε δειρήν* ‖ *N* 473 (Gl., *σῦς*, *ὅς μένει κολοσυρτὸν πολὺν ἀνδρῶν*) *-σσει δέ τε νῶτον ὕπερθεν* 4 ähnl. 3b, aber ohne die konkr. Spezifikation 'Haare': *schaudern* (Subj. Pers., auch *Γαῖα* u. *Πόντος*) Epim. fr. 2,2 (*Σελήνη*) *ἢ δεινὸν -ξασ' ἀπεσείσατο θῆρα λέοντα* „die furchtbar erschauernd von sich abschüttelte das Tier" (den nemeischen Löwen; Diels) h. 27,8 (wenn Art. jagt, *τρομέει κάρηνα ὀρέων, ἰαχεῖ ὕλη*) *-σσει δέ τε Γαῖα ' Πόντος τ'* (vgl. *φρίξ*) *ἰχθυόεις* ‖ *πε-κασι(ν)* trans.: *vor jem.em Schauder empfinden* (*με*, *σε λέονθ' ὡς*) *Λ* 383 (Alex. zu Diom.: *„Τρῶες*) *σε πε-κασι λέονθ' ὡς μηκάδες αἶγες"* *Ω* 775 (Hel. zu Hektor in Totenklage: *„οὐ τίς μοι ἔτ' ἄλλος*) *ἤπιος οὐδὲ φίλος, πάντες δέ με πε-κασιν"*

D h. Ap. 516 v.l., s. *ῥήσσω* V. Langholf

φρονέω [65ⁱ, 38ᵒ, 5ᴴ, 6ᵇ] E retrograd durch Dekomposition aus *-φρων-*Kompos. (s. Leumann [L1], Risch § 111b; modifiz. von Fraenkel, Gn. 23, 1951, 373 f.; Ruijgh, Élément achéen 105 f.: kein spez. innerep. / rhapsod. Vorgang, sondern natürl. Prozeß der Sprachentw.; s. noch West, Il. praef. p. XX. XXIX für Trenng. [u. Akz.] *ἐυ φρ.*) – s. noch *ἀλλο-*, *δολοφρονέων*, *ἐπιφονέουσ'*, *ὁμοφρονέω*, *προφρονέως*, *φρόνις*

F *-έω* 8, *-έεις* 5, *-έει* 1ᴴ, *-έουσι(ν)* 4, *-εον* 2ⁱ, Konj. *-έῃσι* 1ᵒ, *-έῃσ'* 2ᵒ (*-έῃσι*, *-έῃσ'* West, Il. praef. XXXI), Inf. *-έειν* 2ⁱ; Ptz. *-έων* 46, *-έοντι* 12, *-έοντ'* 3ⁱ, *-έοντα* 3, *-έοντε* 5, *-έοντες* 8, *-εόντων* 2ⁱ, *-έουσι* 1ᴴ, *-έουσα* 5, *-έουσ'* 4ᵒ

M 1 dreis. [⏑⏑̯] ⌞τὰ -έων⌟ κατὰ θυμόν K491; τὰ -έοντ'/έουσ' ἀνὰ θυμόν B36 ≅ Σ4 / β116; ⌞ ⌟...σι(ν) O603, P225, α118; ⌞ ⌟ (ἵνα / ἰθύς) E564, Th.461, I493, Ψ545, ω241 [⏑⏑̯] γινώσκω -έω π136 = ρ193 = 281; ἐνθάδε δὴ / ἐπεὶ -έω/έεις h.Ap.278 ≅ 258; (δὴ) -έω δέ/τε Γ98, I608 / 310; ὅ τι -έεις Ξ195 = Σ426 = ε89; -έειν E441; ἐὺ -έων A73 = 253 = B78 = 283 = H326 = 367 = I95 = O285 = Σ253 = β160 = 228 = η158 = π399 = ω53 = 453; (ἀλλὰ) κακὰ / ἀγαθὰ / ἄλλα / ἰθὺς -έων H70, Π373, h.Ap.482 / α43 / χ51 / M124 [⏑⏑̯] δὴ -έω h.Ap.247; -έει Sc.387; ἰθὺς -εον N135; (ἀλλὰ) φίλος / ἀγαθὰ / ὁλοὰ -έων Ψ343. 305, Π701; -έων κακόν X320 [⏑⏑̯] τὰ γὰρ/τε -έεις/έων Δ361 = η312ex; -εον δὲ P286; φίλα -έησ'/⌞έουσ' ἐνὶ θυμῷ⌟ ζ313 = η75 / 42; κακὰ -έων/⌞ ⌟υ5, κ317; τὰ ἃ -έων ⌞ἐνὶ θυμῷ⌟ Θ430; κακὰ / φίλα -έων + Verb K486 ≅ Π783ex, M67 / ≅ π17ex; φίλα -έων/έουσ' (+ Verb) Δ219, α307 / η15; μέγα -έων + Verb Λ296 ≅ N156 = X21ex; ἔτι -έοντ' + Verb X59 [⏑⏑̯] τε -έειν τε Z79 2 viers. [⏑⏑̯⏑] ἐὺ -έῃσι η74; (ἀλλὰ) κακὰ -έουσι/έοντες X264, σ232; (ἀλλ') ἀγαθὰ -έοντα/έουσα Z162, Ω173; οἱ -έοντι δοάσσατο / παρίστατο N458 = Ξ23 = Π652 = ο204 = σ93 = χ338 = ω239 ≅ κ153 ≅ ε474 = ζ145 / Π715; κρυπτάδια / ἀταλὰ -έοντα A542, Th.989; ἀμφὶς / ὁμὰ -έοντε N345, Sc.50; ὄπιδα -έοντες ἐνὶ φρεσίν ξ82; (μέγα/τὰ) -έοντες (+ Verb) Θ553, O703, h.Ap.469; ἐμοὶ -έουσα O50 [⏑⏑̯⏑] κακὰ -έουσιν ρ596; μέγα -έοντε/ες + Verb Λ325, Π758 = 824ex / 258; -έουσι/έουσα καὶ αὐτοῖς+ Op.202, H34; φίλα -έουσα + Verb E116 [⏑⏑̯×] (κακῶς ...) -έουσιν P23, σ168; πύκ(ιν)ὰ (περ) -έοντι/εόντων ι445 / I554 = Ξ217ex; ἀταλὰ ⌞-έοντες⌟/έουσα Σ567, h.Cer.24; ἐφημέρια ⌞ ⌟φ85 — φρ. bildet Posit.

Σχ sch.min. P.Erl.5 (inv.3) zu A542: νοοῦντι, sch.D A542: -έοντα· διανοούμενον, B36: τὰ -έοντα· ταῦτα λογιζόμενον, Γ98: -έω· ... βουλεύομαι, I554: πύκα περ -εόντων· σωφρονούντων. συνετῶν, Ξ195: ὅτι -έεις· ὅπερ βούλει, P286: -εον· διενοοῦντο. ἤλπιζον, X59: ἔτι -έων (s.u. in B4)· ἔτι σωφρονῶν ... ἢ ἕως τοῦ φρονεῖν εἰμι κύριος, Ψ305: εἰς ἀγαθά -έων· εἰς ἀγαθὰ σωφρονίζων

L 1 Leumann, Hom. Wört. 115ff.; Onians, Origins 13ff.; Plamböck, Erfassen 88ff.; Snell, Gl. 55, 1977, 34ff.; R.Bertolín Cebrián, Die Verben des Denkens bei Hom., Innsbr. (Beitr. z. Kulturwiss. Sonderh. 97) 1996, 48ff. (Rez. Visser, Kratylos 44, 1999, 75ff.); R.P.Martin, The Language of Heroes, Ithaca-London 1989, 186ff. ('Lang. of Ach.') 2 physiolog. Deutg. (< 'atmen'): Lockhardt, CPh 61, 1966, 99ff.; M.Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 1999, 83f. 3 zum 'mod.' > 'Inhalts'-Akk.: La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, S.57f. 4 zu ἐὺ φρονέων (A73+): Roisman, CQ n.s.55, 2005, 30ff. („Nestor the Good Counsellor"); zu Op.202 zus.fassend: G.-J.van Dijk, Αἶνοι ... (Fables in Gr. Lit.), Mn. Suppl. 166, 1997, 133 A.77; Zanker, Ph. 153, 2009, 20f. — weiteres s.v. φρένες L

B 89× (von 114) Ptz. (oft präd.) mit Adv./Akk. (s.o. L3): **zunächst**: *mit* (in ihrer Beschaffenheit / Funktion qualifiz. od. durch ihren 'Inhalt' bestimmten / auf e. Ziel gerichteten) φρένες (vgl. I184, ω194+, A342, Ξ294+ μεγάλας, ἀγαθαὶ, ὁλοιῇσι, πυκινὰς φρένας+ u.a.); dabei Ptz. > verb.fin.: aus Dekomposit. von (u. als Aktualisierg. / metr. Altern. zu) Kompos. wie κακό-, ὁλοό-, ὁμό-, πρό-, πυκινό-, ἀταλά-, εὔφρων (das ep. aber anders gebr. [s.o. West in E], vgl. auch ἐΰ-, μεγάθυμος usw.): u. zwar **einers**. 'dynam.' (ἰθὺς, μέγα, κακὰ, [1i] ὁλοὰ, [μὴ] ἶσα θεοῖσι, ὁμὰ -έων usw.:) *auf e. Ziel aus (= hinstrebend), hochgemut, mit Angriffsgeist, Elan, (zu) hohem Selbstgefühl, gleichem Wollen* usw.; **anderers**. ('intellektualisiert', evt. über Vbd. wie πύκ[ιν]ὰ, ἐὺ -έων+:) *mit festgefügtem Sinn*, bzw. *gut, richtig gesinnt* (u. entspr. handelnd) > *vernünftig* (sek. > *wohlmeinend* + τινί), wobei die Bestimmg. auch fehlen kann (s.u. in 4:) *mit* (d.h. *gutem*) *Verstand* (im Ggs. zu ἄφρων); u. **dann** 'neutral' (s.u. 1d:) etw. *im Sinn haben(d*; vgl. ἐνὶ φρεσίν), *sinnen, denken* (+ Inf.: *der Meinung sein, beabsichtigen* u.ä.) — Wortf.: -φρων-Kompos. (s.o. u. Abll. s.v. φρένες E sowie s.vv. ἄφρων u. [zu μέγα -έων:] μεγάθυμος), weitere s.vv. βούλομαι, ἐθέλω, μενεαίνω, μέμονα, μερμηρίζω, νοέω, ὁρμαίνω

Disposition: 1 mit Adv./Akk. **1a** mit Richtungsangabe: ἰθὺς, ἄλλῃ -έων+ (1i -εον) **1b** quantif. od. vergleichend **1ba** μέγα, (1i) ὅσσον -έων+ **1bβ** μηδὲ ... ἶσα -έειν **1bγ** τὰ (ἅ τ' ἐγώ), ἶσον, ὁμὰ, (u. Ggt.:) neg. od. ἀμφὶς, κρυπτάδια -έων+ (1i -έεις) **1c** qualif. **1ca** κακὰ/ῶς, (1i) ὁλοὰ -έων+ (3× verb.fin.) **1cβ** ἐὺ, ἀγαθὰ, φίλα -έων+ (3× verb.-fin.) **1cγ** πύκα/πυκινὰ -έοντι+ **1cδ** ἀταλὰ, ἐφημέρια -έοντα+ **1d** ohne Qualif. **1da** τὰ, (1o) ἄλλα -έων **1dβ** ὅ τι/ᾗ -έεις+ **1dγ** οὐκ ὄπιδα -έοντες 2 ὧδε δὲ / ὡς ἄρα / ταῦτ' ἄρα οἱ -έοντι (δοάσσατο [außer Π715]) 3 (verb.fin.) mit Inf. 4 sonst abs. (3× Ptz., 1i + ἔτι)

1 mit Adv./Akk. **1a** mit Richtung: ἰθὺς, (1h) ἄλλῃ -έων+ (1i -εον) *den Sinn geradeaus, auf e. Ziel gerichtet, darauf aus*, von Angreifern u. Seefahrern; vgl. (Θ118, P227) ἰθὺς μεμαώς, τετραμμένος, (N558, ϑ556) τιτύσκεσθαι φρεσί, (Π382+) πρόσσω ἱέμενοι+ sowie πρόφρων; kontrast. (Λ389) πάϊς ἄφρων (s.d. B5) — M124 τῇ ῥ' ἰθὺς (s.d. B2) -έων ἵππους ἔχε (sc. Asios auf das geöffnete Tor) N135 οἱ δ' ἰθὺς -εον (Gr.), μέμασαν δὲ μάχεσθαι h.Ap.469 (Kreter zu Ap.:) „ἄλλῃ γὰρ -έοντες ἐπεπλέομεν μέγα λαῖτμα ' εἰς Πύλον ἐκ Κρήτης"

1b quantif. od. vergleichend **1ba** μέγα, (1i dir.R.) ὅσσον -έων (P23 -εον) *hochgemut (high spirited), von Kampfgeist erfüllt* od. (phys.:) *kraftgeschwellt*, sc. (ostentativ schreitender) Angreifer, Krieger, wehrhafte Tiere im Gl.; vgl. (I184) μεγάλας φρένας, (A103+) μένεος δὲ μέγα(!) φρένες (s.d. B2a) ... πίμπλαντ' (s.o. Clarke [L2] mit physiolog. Erkl. 'breast is swollen with violent expanded thought / breath'), dazu (B536+) μένεα πνείοντες, sowie (Y381) φρεσὶν εἰμένος ἀλκήν, (E299+) ἀλκὶ πεποιθώς, (Θ337+) σθένεϊ βλεμεαίνων (s.d.) u. μεγάθυμος, -λήτωρ (späteres μεγαλόφρων, -λόψυχος 'großzügig'), zur Sit. noch K486+ (s.u. 1ca) — Λ296 (Hektor σεῦε Τρῶας μεγαθύμους[!]) αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα (s.d. BIII1c) -έων ἐβεβήκει ≅ N156 (Δηΐφοβος, 155 ὤτρυνε μένος καὶ θυμόν) = X21ex (Ach., πρότι ἄστυ) Λ325 (Gl.: Angreifer) ὡς ὅτε κάπρω ' ἐν κυσὶ θηρευτῇσι ⌞μέγα -έοντε⌟, πέσητον ≅ Π758ex (μάχεσθον) = 824ex (1822 μέγα δ' ἤκαχε] 1.VH = Π757in) Π258 οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ μεγαλήτορι ... ' ἔστιχον, ὄφρ' ἐν Τρωσὶ ⌞ ⌟ς ὄρουσαν Θ553 οἱ δὲ ⌞ ⌟ς ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρας ' εἵατο παννύχιοι (Tr. auf dem Schlachtfeld übernachtend) *in Hochstimmung* — P23 (Men.: „οὔτε παρδάλιος τόσσον μένος) οὔτε ... κάπρου ὀλοόφρονος, οὔ τε μέγιστος(!) ' θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ... βλεμεαίνει, ' ὅσσον Πάνθου υἷες ἐϋμμελίαι -έουσιν (φορέουσιν pars codd., rec. West [s.u. D])" *die Energie von Panther u. Eber ist nicht so groß wie der Kampfgeist der Panthoos-Söhne* **1bβ** ἶσα -έειν, in neg. Aufford. (Warnung) E441 (Ap. zu Diom.:) „φράζεο, Τυδεΐδη, καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν ' ἶσ' (s.u. in bγ) ἔθελε -έειν, ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον (der Götter u. Menschen") *nicht das gleiche Selbstgefühl haben (sich gleich dünken) wie* (vgl. später θνητὰ φρονεῖν) **1bγ** τὰ (ἅ τ' ἐγώ), ἶσον, ὁμὰ, (u. Ggt.:) neg. od. ἀμφὶς, κρυπτάδια -έων+ (Δ361 -έεις), 4× dir.R. *gleichen Sinnes (sein), das gleiche wollen(d), übereinstimmen(d)*, von Männern (Kriegern, Schwiegervater u. -sohn), gg.einander wirkenden Gottheiten, Brüdern; vgl. ὁμόφρων/ονέω, (N487) ἕνα φρε-

σὶ θυμὸν ἔχοντες, συμφράδμων — *Δ* 361 (Ag. zu Od.: „du brauchst weder Tadel noch Ansporn, *οἶδα γὰρ, ὥς τοι θυμὸς*) *ἤπια δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ -έεις ˹ἅ τ' ἐγώ περ˺*" (Vgl. mit folg. St. bei Di Benedetto, RCCM 40, 1998, 91 ff.) *η* 312 (Alkin. zu Od.: „*αἴ γὰρ*) *τοῖος ἐών, οἷός ἐσσι, τά τε -έων ˹ ˺ ' παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν* (*γαμβρός*") *O* 50 (Zeus zu Hera: „*εἰ*) *ἶσον* (s.o. in bβ) *ἐμοὶ -έουσα μετ' ἀθανάτοισι καθίζοις* (*αἶψα μεταστρέψειε* [Pos.] *νόον μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ*") Sc. 50 (Alkmene) *διδυμάονε γείνατο παῖδε, ' οὐκέθ' ὁμὰ -έοντε* (*κασιγνήτω*, aber *χειρότερον* u. *ἀμείνονα*, sc. Iphikles u. Her.) *nicht vom gleichen Kaliber*, vgl. (V. 88) *ὄυτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα*, sowie *ὁμοφρονέω* u. am VE (*N* 487, *X* 263⁺) *ἕνα / ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες*⁺ *N* 345 *τὼ δ' ἀμφὶς -έοντε δύω Κρόνου υἷε κραταιὼ ' ἀνδράσιν* (*ἐτεύχετον ἄλγεα, Ζεὺς μὲν Τρώεσσι βούλετο νίκην*, Pos. unterstützte die Gr.) *A* 542 (Hera zu Zeus: „*δολομῆτα*) *αἰεί τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα ' κρυπτάδια -έοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι ' πρόφρων*(!) *τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅττι νοήσῃς*"

1c qualif. **1ca** *κακὰ/ὸν*, (je 1×) *κακῶς, ὀλοὰ -έων*⁺ *mit dem Drang, jem.m Schlimmes anzutun* (aggressiv) > *schlimm (feindlich) gesinnt (sein)*, z.T. + Dat.d.Pers., 3× verb.-fin., 2ᵒ *ἑνὶ θυμῷ*, 8× dir. R.; vgl. (*Λ* 123 Zen.) *κακό-, ὀλοό-, δαΐφρων, δυσμενής;* von Angreifern, Tieren im Gl. (vgl. 1bα sowie Pi. Py. 8,82 Snell): *K* 486 (Gl.: *ὡς δὲ λέων ἐπελθὼν*) *ὀΐεσσι ˹κακὰ -έων˺ ἐνορούσῃ in grimmigem Drange* (Hampe) *Π* 373 *Πάτροκλος δ' ἔπετο ... ' Τρωσὶ ˹ ˺* 783 *Πάτροκλος δὲ Τρωσὶ ˹ ˺ ἐνόρουσε X* 320 (*αἰχμή*) *ἣν ἄρ' Ἀχιλλεὺς ' πάλλεν δεξιτερῇ -έων κακὸν Ἕκτορι δίῳ* 264 (Ach. zu Hektor:) „*ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά, ' οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν* (s.o. bγ), ' *ἀλλὰ κακὰ -έουσι διαμπερὲς ἀλλήλοισιν, ' ὡς οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι*" — Gott: *Π* 701 *ἔστη τῷ ὀλοὰ -έων* (Ap. dem Patr.), *Τρώεσσι δ' ἀρήγων H* 70 (Hektor: „*ὅρκια μὲν Κρονίδης*) *οὐκ ἐτέλεσσεν, ' ἀλλὰ ˹ ˺ τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν* (sc. Gr. u. Tr.") *M* 67 (Pulyd.:) „*εἰ μὲν γὰρ τοὺς* (Gr.) *πάγχυ ˹ ˺ ἀλαπάζει ' Ζεὺς ... Τρώεσσι δὲ ἴετ' ἀρήγειν*" h. Ap. 482 (Ap.: „*ὑμέας δ' ἤγαγον ἐνθάδ'*) *οὔ τι ˹ ˺ ἀλλ' ἐνθάδε πίονα νηὸν ' ἕξετ'*" — *im Inneren (heimlich)*: *υ* 5 *ἔνθ' Ὀδυσεὺς μνηστῆρσι κακὰ -έων ˹ἐνὶ θυμῷ˺ ' κεῖτ' ἐγρηγορόων κ* 317 (Od.:) „*ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε* (Kirke in den Kykeon), *κακὰ -έουσ' ˹ ˺*", vgl. Kirke *δολοφρονέουσα, δολόεσσα* (s.dd.) — *feindselige* Freier: *σ* 232 (Tel. zu Pen.: *ἐκ γάρ με πλήσσουσι* [s.d.]) *οἵδε κακὰ -έοντες, ἐμοὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἀρωγοί*" *ρ* 596 (Eum. zu Tel.:) „*φράζεο θυμῷ, ' μή τι πάθῃς· πολλοὶ δὲ κακὰ -έουσιν Ἀχαιῶν*" *σ* 168 (Pen.:) „*οἵ τ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν -έουσι*" **1cβ** *εὖ, ἀγαθὰ, φίλα -έων*⁺ (3× verb. fin.) *gut (richtig > wohl-), freundlich gesinnt (sein), verständig*, 3× *ἑνὶ θυμῷ*, 8× dir. R.; s.u. noch *Ψ* 305 (in 4); vgl. *εὔνοος, πρόφρων* u. *φρένες* (B4c), anders *ἐὔφρων* ([s.dd.] dazu u. für Schreibung *ἐυ φρ.* s.o. West in E); REinl. als Einführung des Sprechers u. 'Überschrift' / Komm. des Dichters zur folg. Rede (öfter im Ggs. zu deren Erfolglosigkeit; zur Sit. s. noch Krarup, C&M 4, 1941, 233 f.): *A* 73 (Kalchas, *ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα ... ἣν διὰ μαντοσύνην*) *ὅ σφιν ἐὺ -έων* (*εὖ φρ.* vulg., *ἐὔφρ.* v.l., *ἔὺ φρ.* rec. West, v. Il., praef. p. XX) *ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν* (vgl. *δολοφρονέων*⁺ in REinl. *σ* 51⁺) *gut, richtig gesinnt, vernünftig, with good sense* (*σφιν* eigtl. zu *ἀγορ. καὶ μετ.*, dann auf *ἐὺ φρ.* bzg. [spätestens *η* 74]:) jem.m *wohlgesinnt (sein), es gut meinen(d)* mit (Umgliederung wie in 2 [s.u.]) = 253 (Nestor, *λιγὺς ἀγορητής*) = *B* 78 = 283 (Od.) = *H* 326 (Nestor) = 367 (Priam.) = *I* 95 (Nestor) = *O* 285 (Thoas, *ἐπιστάμενος μὲν ἄκοντι, ἀγορῇ δὲ ...*) = *Σ* 253 (Pulyd., nach [erst hier] ausführl. Vorstellg., *μύθοισιν ἐνίκα* [dagg. Hektor *ἔγχεϊ*]) = *β* 160 (*γέρων* Halith., *ἐκέκαστο ὄρνιθας γνῶναι καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι*) = 228 ('Mentor', *γέρων* u. Od.' Bevollmächtigter) = *η* 158 (*γέρων Ἐχένηος, μύθοισι κέκαστο, ˹παλαιά τε πολλά τε εἰδώς˺*) = *π* 399 (Amphin., *φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν*) = *ω* 53 (Nestor *˹ ˺*") = 453 (Halith., *ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω*) — verb. fin. + *τινί jem.m wohlgesinnt sein, es gut meinen mit*: *η* 74 (Ath. zu Od.:) „*οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ* (Arete) *δεύεται ἐσθλοῦ, ' οἷσί τ' ἐὺ -έῃσι* (*ἧσί*[*ν*] *τ' ἐὺ/εὐ/ἐπιφροσύνῃσι* v.l./ci.), *καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει* (Forts. V. 75 [= *ζ* 313] *φίλα -έῃσ' ἑνὶ θυμῷ*", s.u.) — entspr. *ἀγαθὰ* (s.d. B III 2) *-έων*⁺: *α* 43 (Zeus: „Hermes warnte) *ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο ' πεῖθ' ἀγαθὰ -έων· νῦν δ' ἀπέτεισε*, Aeg.") *Ω* 173 (Iris zu Priam.: „*θάρσει φρεσί*) *οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη* (s.d.) *τόδ' ἱκάνω, ' ἀλλ' ἀγαθὰ -έουσα*" *richtig (loyal* gg. über dem Hausherrn, *redlich* [Hampe]) *gesinnt* (*rechtlich denkend* [Schadewaldt]): *Z* 162 (Glaukos: „Anteia wollte) *κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι· ἀλλὰ τὸν οὔ τι ' πεῖθ' ἀγαθὰ -έοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην*", vgl. (*ω* 194, *γ* 266) Pen.s u. (zunächst) Klyt.s *ἀγαθαὶ φρένες* qua 'treue Ehefrauen' — *φίλα -έων*⁺ *freundlich gesinnt* (u. entspr. handelnd, von Gotth. u.a.; s. M. Landfester, Das gr. Nomen 'philos' [Spudasm. 11], Hildesheim 1966, 108): *α* 307 (Tel. zu Ath.:) „*ξεῖν', ἦ τοι μὲν ταῦτα φίλα -έων ἀγορεύεις, ' ˹ὥς τε πατὴρ˺ ᾧ παιδί*" *π* 17 (*κύσσε δέ μιν*, Eum. den Tel.) *˹ ˺ ὃν παῖδα φίλα -έων* (*φιλοφρ.* v.l.) *ἀγαπάζῃ ' ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης* (*μοῦνον τηλύγετον*) *Δ* 219 (Mach. dem Men. *ἐπὶ φάρμακα πάσσε, τά οἱ* (dat. eth.) *ποτε πατρὶ φίλα -έων πόρε Χείρων E* 116 (Diom. betet: „*κλῦθι μευ*) *εἴ ποτέ μοι* (dat. eth.) *καὶ πατρὶ φίλα -έουσα παρέστης* (*νῦν αὖτ' ἐμὲ φῖλαι*") *η* 15 *ἀμφὶ δ' Ἀθήνη ' πολλὴν ἠέρα χεῦε φίλα -έουσ' Ὀδυσῆι* 42 (dies.) *οἱ ἀχλὺν ' θεσπεσίην κατέχευε φίλα -έουσ' ˹ἐνὶ θυμῷ˺ η* 75 (Ath. zu Od.:) „*εἴ κέν τοι κείνη γε* (Arete) *φίλα -έῃσ' ˹ ˺ ' ἐλπωρή τοι* (*ἱκέσθαι οἶκον*"; entspr. V. 74 *οἷσί τ' ἐὺ -έῃσι*, s.o.) = *ζ* 313 (Naus. zu Od. [vv. susp.]) **1cγ** *πύκα / πυκινὰ -έοντι*⁺ *mit gefestigtem Sinn, verständig* (*listig*), 2× dir. R.; vgl. (*Ξ* 294⁺) *πυκινὰς φρένας* (s.d. B4c), (*κ* 493⁺) *φρένες ἔμπεδοι, πυκινό-, ἀρτίφρων, πυκιμηδής* (s.dd.), zum Ggt. (*κ* 553) *οὔτε φρεσὶν ἀρηρώς*, (*Γ* 108) *φρένες ἠερέθονται* u. *χαλίφρων, ἄφρων* — *I* 554 (Phoinix: „*ὅτε*) *Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων ' οἰδάνει ἐν στήθεσσι ˹νόον πύκα περ -εόντων˺*" *Ξ* 217 (in Aphr.s *ἱμάς*: *φιλότης* u. *ἵμερος*) *ἐν δ' ὀαριστὺς ' πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε ˹ ˺ ι* 445 (Od.: „*ὕστατος ἀρνειὸς*) *ἔστειχε θύραζε, ' λάχνῳ στεινόμενος καὶ ἐμοὶ ˹πυκινὰ˺ -έοντι*" (419 Opp. *νήπιον*; s. s.v. *˹ ˺*: humorist. 'dichte Wolle' vs. 'dichte Gedanken'?), auf die aktuelle *List* bzg.: *der ich angespannt nachsann* (Hampe), *in meinem Sinn angespannt, konzentriert war, innerlich unter Hochspannung stand* (aktualisierende Var. zum *πολύμητις, -μήχανος, -φρων* Od.; vgl. *δολοφρονέων*) **1cδ** *ἀταλὰ*, (in Anr.:) *ἐφημέρια -έοντα*⁺ (zu den Adj. s. s.vv. sowie West zu Th. 989, u. vgl. *ταλάφρων*); *unbeschwerte* (von Zukunftssorgen unbelastete) Kinder u. Jugendliche (vgl. *παῖς ἄφρων Λ* 389, *νήπιος*; zum Ggt. *Σ* 250, *ω* 453⁺ [*γέρων*] *ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω*): *Σ* 567 (Schildbeschr.:) *παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι ἀταλὰ -έοντες* (*φέρον καρπόν*), vgl. (nur *Z* 400) *ἀταλάφρονα* als metr. Altern. h. Cer. 24 (keiner hörte Perseph.s Hilferufe) *εἰ μὴ Περσαίου θυγάτηρ ἀταλὰ -έουσα ' ἄϊεν ... Ἑκάτη λιπαροκρήδεμνος*, s. Richardson z. St. Th. 989 (Eos gebar *Φαέθοντα*) *τόν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἐριχυδέος ἥβης ' παῖδ' ἀταλὰ -έοντα* (*ἀταλαφρ.* v.l., *γρ. ἁπαλὰ φρ.*, v. West ad l.) *φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη ' ὦρτ' ἀνερειψαμένη, καί μιν* (*νηπόλον ποιήσατο*) — *φ* 85 (Antin., als Eum. u. Phil. beim Anblick von Od.' Bogen weinen:) „*νήπιοι ἀγροιῶται,*

ἐφημέρια (s.d.) *-έοντες*" *die ihr nicht über den Tag hinausdenkt* (vgl. Dem.s Schelte h.Cer.256f.; kontrast. *A* 70, *Γ* 109 ≅ *Σ* 250'')

1d ohne Qualif. **1dα** *τὰ*, (1°) *ἄλλα -έων*' *im Sinn haben(d*, sc. e. Sachverhalt / Geschehenes *berücksichtigen, in Rechnung stellen;* Zukünftiges *sich vorstellen, im Schilde führen, erstreben, zu tun beabsichtigen*), VA außer 4×; 3/1× *ἀνὰ / κατὰ θυμόν*; 3× folgt *ἵνα, ὅπως* + Finalsatz; 7× in dir.R.; vgl. *μερμηρίζειν, ὁρμαίνειν κατὰ φρένα* ([s.d. B6eα] *καὶ κατὰ θυμόν*) *I* 493 Phoinix zu Ach: „*ἐπὶ σοὶ πολλὰ μόγησα,* ' *τὰ -έων, ὅ μοι οὔ τι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον* ' *ἐξ ἐμεῦ*" *Ψ* 545 (Antil zu Ach.:) „*μέλλεις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον* ' *τὰ -έων, ὅτι οἱ* (Men.) *βλάβεν ἅρματα* (*αὐτός τ' ἐσθλὸς ἐών*'") *α* 118 (Tel. [115] *ὀσσόμενος πατέρ' ἐνὶ φρεσίν* [s.d. B6eε]) *τὰ -έων μνηστῆρσι μεθήμενος εἴσιδ' Ἀθήνην stellte sich* Od.' Heimkehr u. die Bestrafung der Freier *vor* (Tagtraum; dann 'sah er Ath.') *B* 36 *τὸν δὲ λίπ' αὐτοῦ* (Traum den Ag.) ' *τὰ -έοντ'* ⟨*ἀνὰ θυμόν*⟩ *ἃ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλον* (sc. Eroberung Troias noch heute) *Σ* 4 (*τὸν δ' εὗρε,* Antil. den Ach.) *τὰ -έοντ'* ⟨ ⟩ *ἃ δὴ τετελεσμένα ἦεν* (sc. Patr.' Tod), vgl. (*B* 170, *Δ* 90, *E* 356) '*ἑσταότ', ἥμενον* u.a. in ähnl. Sit. (zum Satztyp s.o. Bd.II Sp.794,21ff.) *β* 116 (Antin.: „wenn Pen. uns noch lange hinhält) *τὰ -έουσ'* ⟨ ⟩ *ἃ οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη,* ' *ἔργα τ' ἐπίστασθαι ... καὶ φρένας ἐσθλὰς* ' *κέρδεά θ'* (121ff. *νοήματα ἤδη, ἐνόησε, ἔχῃ νόον*") *wenn sie ... sinnt in dem Gemüte auf die Dinge, die ihr Ath. ... gegeben* (Schadewaldt), d.h.: *wenn sie auf ihre (intellektuellen) Vorzüge zählt* (*spekuliert,* mit Tricks *durchzukommen hofft*), s.o. L4 (Zanker: für Bzhg. zu Op.202 [s.u. in 4]) *E* 564 *τοῦ δ'* (Men.) *ὤτρυνεν μένος Ἄρης,* ' *τὰ -έων, ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείῃ* *K* 491 *ἐξερύσασκε* (Od. den Toten), ' *τὰ -έων κατὰ θυμόν, ὅπως* (*ἵπποι ῥεῖα διέλθοιεν*) Th.461 (Kronos verschlang se. Kinder) *τὰ -έων, ἵνα μή τις* (*ἄλλος ἔχοι βασιληΐδα τιμήν*) *O* 603 ([596] *Ἕκτορι ἐβούλετο* [Zeus] *κῦδος ὀρέξαι*) *τὰ -έων νήεσσιν ἔπι ... ἔγειρεν* ' *Ἕκτορα* P 225 (Hektor zu den *ἐπίκουροι*: „*ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους καὶ τέκνα προφρονέως*[!] *ῥύοισθε*) *τὰ -έων δώροισι* (Assonanz!) *κατατρύχω* (*λαούς, ὑμέτερον δὲ ἑκάστου θυμὸν ἀέξω*") *ω* 241 ([235] *μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν* [Od.], *ὧδε δέ οἱ -έοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι* [s.u.], sc. den Laertes erst zu prüfen) *τὰ -έων ἰθὺς κίεν αὐτοῦ* *H* 34 (Ath. stimmte Ap. zu, die Schlacht zu unterbrechen: „*ὧδ' ἔστω*) *τὰ γὰρ -έουσα καὶ αὐτὴ* ' *ἦλθον*" *O* 703 (*οὐκ ἔφασαν φεύξεσθαι* [Gr.], *Τρωσὶν δ' ἔλπετο θυμὸς νῆας ἐνιπρήσειν*) *οἱ μὲν τὰ -έοντες ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν* – *Θ* 430 (Hera zu Ath.:) „*κεῖνος δὲ* (Zeus) *τὰ ἃ -έων ἐνὶ θυμῷ* ' *Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω*" *se. eigenen Gedanken (Absichten) verfolgend* (*nach s.m Willen,* Ameis-H. z.St.) – *χ* 51 (Eurym. zu Od.: „Antin. war der Anstifter) *οὔ τι γάμου τόσσον κεχρημένος οὐδὲ χατίζων,* ' *ἀλλ' ἄλλα -έων, τά οἱ οὐκ ἐτέλεσσε Κρονίων* (sc. König von Ithaka zu sein u. Tel. zu töten"), vgl. *ἀλλοφρονέων* **1dβ** *ὅ τι / ᾗ -έεις*+: sagen, was/wie man *im Sinn hat, denkt,* dir.R. *Ξ* 195 (Aphr. zu Hera:) „*αὔδα, ὅ τι -έεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν*" (*τὴν δὲ δολοφρονέουσα* ..., Hera) = *Σ* 426 (Heph. zu Thetis) = *ε* 89 (Kal. zu Hermes) *I* 310 (Ach. zu Od.:) „*χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,* ' *ᾗ περ δὴ -έω* (Arist. et codd. nonn., *κρανέω* [q.v. D] vulg.) *τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται* ([s.u. D] *ἐχθρὸς γάρ μοι, ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ*") **1dγ** *οὐκ ὄπιδα -έοντες sich nicht kümmern um* + *ἐνὶ φρεσίν,* dir.R. *ξ* 82 (Eum.:) „*σύας μνηστῆρες ἔδουσιν,* ' *οὐκ ὄπιδα* (s.d.) *-έοντες* (*τρομέοντες* v.l., cf. *υ* 215) *ἐνὶ φρεσὶν οὐδ' ἐλεητύν*", vgl. (*Π* 388+, *υ* 214f.) *οὐκ/δ' ἀλέγοντες* (s.d.) / *τρομέουσι*

2 *ὧδε δέ / ὣς ἄρα / ταῦτ' ἄρα οἱ -έοντι* (*δοάσσατο* [außer *Π* 715]) *sinnend* (*grübelnd*); *φρ.* abs. (s.a. in 4): Formel-V. als Abschluß einer 'Entscheidung' (*ὧδε* vorausweisend zu *δοάσσατο κέρδιον εἶναι,* vgl. *B* 5+ *ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή,* ' *πέμψαι* ... u. s. Ameis-H. z.folg.St. sowie Führer, Formproblem 11. 37): *N* 458 (455 *διάνδιχα μερμήριξεν,* Deiph.) *ὧδε δέ οἱ* ⟨*-έοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι*⟩ ' *βῆναι ἐπ' Αἰνείαν* = *Ξ* 23 (20 *ὥρμαινε δαϊζόμενος κατὰ θυμόν,* Nestor) = *Π* 652 (*φράζετο* ⟨*μερμηρίζων,* Zeus⟩ = *ο* 204 (*συμφράσσατο,* Peisistr.) = *σ* 93 (⟨ ⟩*ξε,* Od.) = *χ* 338 (*δίχα δὲ φρεσὶ* ⟨ ⟩*ζεν,* Phemios) = *ω* 239 (⟨ ⟩*ξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν* [Od.], dann *τὰ -έων* [s.o. 1dα]) ≅ *κ* 153 („*μοι*", vorher ⟨ ⟩*ξα*) – dagg. mit rückbzg. *ὣς/ταῦτ' ἄρα* (zu *φρ.*): *ε* 474 *ὣς ἄρα οἱ* ⟨*-έοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι*⟩ ' *βῆ ῥ'* (vorher Altern. in dir.R.) = *ζ* 145 (141 *μερμήριξεν*) *Π* 715 (Hektor *δίζε, ἠὲ μάχοιτο ἢ λαοὺς ἐς τεῖχος ὁμοκλήσειεν*) *ταῦτ' ἄρα οἱ -έοντι παρίστατο Φοῖβος Ἀπόλλων,* Umgliederung wie bei (s.o. in 1cβ:) *σφιν ... ἀγορ. καὶ μετ.* > *σφιν ἐὺ -έων*

3 (verb.fin.) mit Inf. (s. Chantraine, Gr.h. II S.310f.), 4× dir.R.; *im Sinn haben, beabsichtigen,* etw. zu tun: *P* 286 (Tr.) *οἳ περὶ Πατρόκλῳ* ⟨*βέβασαν*⟩ *-εον δὲ μάλιστα* ' *ἄστυ πότι σφέτερον ἐρύειν καὶ κῦδος ἀρέσθαι* (zu ⟨ ⟩ kontrast. 'ostentativ schreiten' *μέγα -έων ἐβεβήκει* *Λ* 296+, s.o. in 1bα) *sie gedachten* (⟨Schadewaldt⟩), *bildeten sich ein* (vgl. *ἔφαντο*), kontrast. (metr. gleichw.) *μέμασαν* (*M* 89 = 197) 'sie begehrten' (⟨ ⟩) Sc.387 (Gl.: *οἶος*) *κάπρος χαυλιόδων -έει* [*δὲ*] *θυμῷ μαχέσασθαι* h.Ap.247 (Ap.:) „*Τελφοῦσ', ἐνθάδε δὴ -έω* ⟨*περικαλλέα νηὸν*⟩ (*τεῦξαι*") ≅ 287 („*-έω τεῦξαι* [ci., *τεύξειν* codd.]") *ich gedenke* 258 (Telph.:) „*ἐνθάδ' ἐπεὶ -έεις τεῦξαι* ⟨ ⟩" – *der Meinung sein,* daß etw. geschehen soll od. der Fall ist: *Γ* 98 (Men.:) „*ἄλγος ἱκάνει* ' *θυμὸν ἐμόν, -έω δὲ* ⟨*διακρινθ*⟩*ήμεναι ἤδη* ' *Ἀργείους καὶ Τρῶας* ([102] ⟨ ⟩*εἴτε τάχιστα*") *meine Meinung ist, daß sich scheiden* (sc. *sollen*) Ameis-H. z.St. (ähnl. Kirk, Iliad z.St., nach Leaf), d.h. 'daß sie auseinander gehen ~ nicht mehr kämpfen sollen' *I* 608 (Ach. zu Phoinix:) „*οὔ τί με ταύτης* ' *χρεὼ τιμῆς* (sc. von den Gr.) ' *-έω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ*" *ich meine*

4 sonst abs. (1i + *ἔτι*; s.a. in 3), nur 3× Ptz., 6× dir.R.; kontrast. *ἄφρων, φρένας* (s.d. B4a) *ἐξελέσθαι*: *X* 59 (Priam. zu Hektor: „*εἰσέρχεο τεῖχος*) *πρὸς δ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἔτι -έοντ'* (*-έων* v.l. [s.o. *Σχ*], *ζώοντ'* qu. [interpr.]) *ἐλέησον* ' *δύσμορον*" *solange ich noch bei Sinnen* (*bei Bewußtsein,* d.h. lebendig) *bin* (sc. um die [dann geschilderten] Schrecknisse erleben zu müssen), vgl. (*κ* 493) Teir.' *φρένες* (s.d. B4c Ende) *ἔμπεδοι* *Ψ* 343 (Nestor berät Antil. über die Taktik des Wagenlenkens:) „*ἀλλά, φίλος, -έων πεφυλαγμένος εἶναι*" *geistesgegenwärtig* (Ggt. *ἄφρων*) 305 ⟨*μυθεῖτ' εἰς ἀγαθὰ*⟩ *-έων* ⟨*νοέοντι*⟩ *καὶ αὐτῷ* (Nestor dem Antil.), für Vbd. ⟨ ⟩ s. Ameis-H. z.St. (vgl. *I* 102, *Λ* 789), für *εἰς ἀγ. φρ.* s.o. *Σχ; εἰς ἀγ.* mögl. *ἀπὸ κοινοῦ* (s. Richardson, Iliad z.St.): *und riet ihm verständig zum Guten, der er es auch selbst bedachte* (Schadewaldt), vgl. noch *α* 43+(s.o. 1cβ) – *π* 136 (Eum. zu Tel., der ihm befohlen hatte, se. Rückkehr vor den Freiern geheimzuhalten:) „*γινώσκω, -έω· τά γε δὴ* ⟨*νοέοντι*⟩ *κελεύεις*" (Asynd.) *habe es (auch selber) im Sinn* = *ρ* 193 (Od. zu Eum: „*ἴομεν*") = 281 (dies.: „*ἔρχευ προπάροιθεν*") Op.202 *νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσιν ἐρέω -έουσι* (⟨*νοέουσι* v.l.⟩, praefert Verdenius, Mn. ser.IV 28, 1975, 190, v. West ad l.) *καὶ αὐτοῖς* (zu ⟨ ⟩ s.o. *Ψ* 305+; Parall. für *νοέω* + *αὐτός*+ s. Bd.III Sp.412,30ff.: *A* 577+; s.o. L4: Zanker) polares Begr.paar: *Z* 79 (Helenos zu Aen. u. Hektor: „*πόνος ὕμμι μάλιστα*) *οὕνεκ' ἄριστοι* ' *πᾶσαν ἐπ' ἰθύν* (s.d.) *ἐστε* ⟨*μάχεσθαί*⟩ *τε -έειν τε,* ' *στῆτ' αὐτοῦ*" *im Kampf wie im Rat,* vgl. (*A* 258) *βουλήν* vs. ⟨ ⟩ u. s. *ἔργον* (B1a)

D *Λ* 266b, *κ* 225a; v.l. *Ι* 310 (Arist., *κρανέω* vulg., rec. van Thiel, West [s.o. B 1 dβ]), *P* 23 (*φορέουσιν* pars codd., rec. West [s.o. B 1 bα Ende]), *ρ* 193 = 281 (pro *νοέοντι*), *υ* 215 (pro *τρομέουσι*, cf. *ξ* 82); (separatim, pro *ἀλλοφρ.* / *ὁμοφρ.*:) *Ψ* 698, *κ* 374 / *ι* 456 H. W. Nordheider

Φρόνιος [3°] PN (s. v. Kamptz S. 226. 239 u.ö.: Kurzform zu *Ἐχέφρων;* Risch § 41d: mit Akz. *Φρονίος*) eines Ithakesiers, nur patron. als Vater des Noëmon (s.d. u. s.v. *υἱός* B I 1 aα), beides 'redende' Namen (wie z.B. *Φρόντις Ὀνητορίδης* [s.dd.], s.a. *E* 59 f., *χ* 330 f.): 'der Verständige' (wohl wg. Loyalität ggüber Od., vgl. z.B. *ω* 194 die *ἀγαθαὶ φρένες* der *περίφρων Πηνελόπεια*); vor Zäs. *κ.τρ.τρ.* in variierter patron. Formel (vor [mit ungew. Sperrg. durch Sohnesnamen] od. nach *υἱός*), *Φρ* 1× Posit. bildend *β* 386 *ἡ δ'* (Ath. in Tel.s Gestalt) *αὖτε* ⟨*-ίοιο Νοήμ*⟩*ονα* (s.d., Namensdublette) *φαίδιμον υἱὸν ᾽ ᾗτεε νῆα* (≅ *Ψ* 612$^{med.}$) *δ* 630 *τοῖς δ' υἱὸς* ⟨ ⟩*ων ἐγγύθεν ἐλθών* (informiert die Freier [unabsichtl.] über Tel.s Reise) ≅ 648$^{in.}$ H. W. Nordheider

φρόνις [2°] (nb. *φρονέω*, s. Risch § 60:) *Einsicht* (> *Kenntnis, Information;* jew. + Quantor [*πολλήν* bzw. *περὶ ... ἄλλων*], 1× + *δίκας*), die Nestor 'weiß', Od. als Ausbeute s.r Spionagemission 'heimbringt'; dir.R. *γ* 244 (Tel.: „ich will Nestor fragen) *ἐπεὶ περίοιδε* (s.d. B I 2 aδ) *δίκας ἠδὲ -ιν ἄλλων* ([gen.comp.] *πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης;*") *Recht u. Vernunft* (Schadewaldt), Diskrepanz zw. umfängl. Einl. (Lob [als Courtoisie] von Nestors reicher Lebenserfahrung, hier erstmals in der Od. [vgl. *A* 247 ff.]) u. der dann folg. bloßen Informationsfrage (weshalb Arist. vv.244-246 ath.); Leumann, Hom. Wört. 115-118 vermutet urspr. (Begr.paar 'Recht u.) *Gesinnung* (wie *α* 3 *νόον* [s.d. B 1 a] *ἔγνω*) u. daraus Mißdeutung > *Kunde* in folg. St.: *δ* 258 (Hel. erz.: „Od., als Spion in Troia, *μοι πάντα νόον* [s.d. B 1 a 'Absicht'] *κατέλεξεν Ἀχαιῶν*, dann) *ἦλθε μετ' Ἀργείους, κατὰ δὲ -ιν ἤγαγε* (s.d. B XI) *πολλήν*" *brachte viele Kenntnis mit* (Schadewaldt), vgl. *'Erkenntnis'* (als geheimdienstl. t.t.); s. noch Danek, Epos u. Zitat (106 ff.) 109: *Weisheit, Einsicht* (sc. als Wesen Ath.s u. Anspielg. auf den Raub des Palladion durch Od.) H. W. Nordheider

Φρόντις m. [1°] männl. ('redender' Berufs-)PN (s. v. Kamptz S. 280; Risch § 60; Bildg. wie *μάντις* zu *μαίομαι*, s. Risch § 16b), genannt (mit Patron.) in Nestors Erz. als Men.' Steuermann (dessen Tod 'im Amt' das Zurückbleiben des Men. motiviert) *γ* 282 („beim Kap Sunion ließ Ap. plötzl. sterben *κυβερνήτην Μενελάου, πηδάλιον ἔχοντα*) *-ιν* ⟨*Ὀνητορίδην*⟩ (s.d. [Namensdublette]), *ὅς ἐκαίνυτο* (*νῆα κυβερνῆσαι*"), zum Verstyp s. s.v. ⟨ ⟩ sowie *Π* 808, *ι* 509; zum Vater-Sohn-Namenspaar s. s.v. *Φρόνιος;* vgl. *Ἐχέφρων;* s. noch J.S. Burgess, The Tradition of the Trojan War in Homer & the Epic Cycle, Baltimore 2001, 37 f. 205 (A.109) mit geometr. Vasen-Abb. u. Lit. zum (in *γ* 282 vorausgesetzten? [od. aus der St. abgeleiteten?]) Heroenkult für *Ph.* am Kap Sunion

D Hes. fr. 255 (inc. auct., v. M.-W. in app. et Hirschberger p. 453sq.) H. W. Nordheider

Φρόντις f. [1ⁱ] weibl. ('redender') PN (s. v. Kamptz S. 280; Risch § 51b), genannt als Gattin des Panthoos u. Mutter des Hyperenor u. Euphorbos (s.dd. u. s.v. *Πανθοΐδης*) in dessen Rachedrohung an Men. *P* 40 („*τείσεις γνωτὸν ἐμόν, τὸν ἔπεφνες* [sc. *Ὑπερήνορα*, s. V. 24, *Ξ* 516 ff.], wenn ich deinen Kopf [s. *κεφαλή* B 11] u. Waffen) *Πανθόῳ ἐν χείρεσσι βάλω καὶ -ιδι δίῃ*", PN-Paar mit Sperrung (vgl. z.B. noch *Π* 574 sowie [in KS:] *η* 141, Sc. 83), zum VE vgl. (*Λ* 686) *Ἠλιδι δίῃ* u.a.; zur Sache (Eltern als Adressaten der Rache) s. Parall. bei Edwards (Ilias) z.St.; Name paßt zum Sohn Pulyd. als Ratgeber; s. noch Mühlestein, Hom. Nam. 88 (für Bzhg. zu Ap.); umfassend (auch zum Akz.) Wathelet, Dict. 1045 f. (der hinter *-ιδι δίῃ* alte Formel der „pensée de Zeus" für mögl. hält) H. W. Nordheider

Φρύγες (Φρύξ) [3ⁱ, 1ʰ, 3ᵉ] L [1]Kl. P. IV 822–26 and DNP s.v. Phryges, Phrygia; [2]Kullmann, in: Festscr. Maronitis 189–201; [3]Visser, Basler Komm. II 2 p. 281–3

B *Phrygians* pl. only; on origin and area L[1] 822. 825, L[2] 191 f., L[3] 281 f. (on *B* 858. 862); eastern neighbors of the Trs. (see *Φρυγίη*) and allies in the Iliad: in Cat. of Ships lead by *Φόρκυς* and *Ἀσκάνιος* (*B* 862 *-ας*), mentioned betw. Mysians and Maionians (L[3] l.c.) with whom they camp at Troy (*K* 431 *-ες ἱππόμαχοι*, q.v.); they once fielded a very large army at the river *Σαγγάριος* (q.v., rather line of defense than border) in which Priam served ag. the Amazons (*Γ* 185 *πλείστους -ας ἀνέρας* ⟨*αἰολοπώλους*⟩ *᾽ λαούς*), on Priam's relations w. the *Φ.* (Hekabe) L[2] 192 ff.; equestrians recur at h. Ven. 137 (*-ας* ⟨ ⟩); also vintners and builders (⟨see *Φρυγίη*⟩ epiths.) w. distinct language (⟨ ⟩ h. Ven. 113 f.), L.-E. L[1] 824, L[2] 191, s.v. *γλῶσσα* B 3 later characterization: Cert. p. 38,9 *καὶ -ες, οἳ πάντων ἀνδρῶν ἐπὶ νηυσὶν ἄριστοι ᾽ – ἀνδράσι λῃστῆρσιν ἐπ' ἀκτῆς δόρπα πένεσθαι*; proverbial cowardice (West p. 329; see Rives, GRBS 45, 2005, 238 f.) (semi-)divinities: *Δάκτυλοι* (q.v., Phor. fr. 2,2 p. 118 Ber. *Ἰδαῖοι -ες ἄνδρες ὀρέστεροι*) who served the goddess *Ἀδρηστείη* (q.v., ibid. v. 3), and *Κουρῆτες* (q.v., Phor. fr. 3 p. 119 Ber. prose). – Phrygians named: *Ἄσιος, Ἀσκάνιος, Δύμας, Ἑκάβη, Ἱπποτίων, Μόρυς, Μυγδών, Ὀτρεύς, Φόρκυς* (qq.v.) W. Beck

Φρυγίη [5ⁱ, 1ʰ] L see *Φρύγες* B *Phrygia* expl. said to border Priam's realm on the east (*Ω* 545 *-η καθύπερθε*) thereby ignoring the Mysians (cf. L[3] on *B* 858. 862) and impl. adjacent in the other instances: where Priam once fought w. the Phrygians ag. the Amazons (*Γ* 184 *-ην ... ἀμπελόεσσαν*, see on *Γ* 185 s.v. *Φρύγες*); next further place Aphr. could bring Hel. (*Γ* 401 *-ης*); home of Asios and Hekabe (*Π* 719 *-ῃ ... ῥόης ἔπι Σαγγαρίοιο*); trading partner (*Σ* 291 *-ην*); fictive origin of Aphr.-maid (h. Ven. 112 *-ης εὐτειχήτοιο*); twice paired w. *Μηονίη* (q.v., *Γ* 401, *Σ* 291) to its south (see *Φρύγες*: locat. betw. Mysians and Maionians L[3] p. 281–3). – epith.: *ἀμπελόεσσα Γ* 184, *εὐτείχητος* h. Ven. 112. – places (see also *Φρύγες*): *Ἀσκανίη* (*B* 863), river *Σαγγάριος* (*Γ* 187) *Π* 719 W. Beck

φρύ(γω) [1ᴴ] E for rel. with Lat. *frīg-*, Skr. *bhrajj-* see Mayrhofer, EWAia 2,278, Frisk 2,1046 f., Chantraine, Dict. 1230. – Deriv.: *φρυκτός*

B *fire* (of ceramics) Hes. fr. 302,4 (poet to potters: *εἰ μὲν δώσετε μισθὸν*) *εὖ δὲ μελαντεῖεν κότυλοι ... ᾽ -θῆναί τε καλῶς* – form *-θῆναι* only here, *φ.* only Ion./Att., in 5th c. mostly of 'roasted / baked' food, see LSJ s.v. C.L. Caspers

φρυκτός [prose ref.] (from *φρύγω*:) *torch*, hence: *beacon* with which Sinon guided the Greeks into Troy, Tzetzes on Lyc. 344 = ⟨Il. Parv. 11⟩c p. 57 Dav.; assoc. by scholiast with moonshine mentioned in ⟨ ⟩ for the sense cf. Aesch. Ag. 30⁺; for the story Il. Pers. ap. Procl. p. 62,14 f. Dav. C.L. Caspers

Φρύξ s. *Φρύγες*

φύγαδε [5ⁱ] Σχ sch. D *Θ* 157: *-αδ' ἔτραπεν· εἰς φυγὴν ἔτρεψεν*

B *zur Flucht* (vgl. *φόβονδε* [s.v. *φόβος* B2c] u.s. Risch §3a.c sowie Lejeune, Adv. en -*θεν* 56 n.1 mit Liste der -*δε*-Bildungen); im Kampf: + *ἔτραπε(ν), ὑποστρέψας, μνώοντο;* 3× formelh. *wandte* das Gespann *zur Flucht* (vgl. *Θ* 139 „*φόβονδ' ἔχε ἵππους*"): *Π* 657 (*Ἕκτορι*) *ἀνάλκιδα θυμὸν ἐνῆκεν* (Zeus) · ' *ἐς δίφρον δ' ἀναβὰς ⌊-αδ' ἔτραπε⌋, κέκλετο δ' ἄλλους* ' *Τρῶας φευγέμεναι* (*οὐδ' ... Λύκιοι μένον, ἀλλ' ἐφόβηθεν*) *Θ* 157 *φωνήσας* (Nestor) ⌊ ⌋ *μώνυχας ἵππους* (167 Opp.: *μερμήριξε* [Diom.], *ἵππους τε στρέψαι 'καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι'*, 254 *σχέμεν ἵππους ...* ' ') 257 (*ἕλεν* [Diom.]) *Ἀγέλαον · ὁ μὲν* ⌊ ⌋*ν ἵππους* · ' ⌊*τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν*⌋ – Kämpfer zu Fuß *wandte sich zur Flucht*: *Λ* 446 *ὁ μὲν* (Sokos) *-αδ' αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει,* ' ⌊ ⌋ (sc. Od.) – *Π* 697 *τοὺς ἕλεν* (Patr.) · *οἱ δ' ἄλλοι -αδε μνώοντο ἕκαστος strebten zur Flucht* (Schadewaldt), *turned their thoughts to flight* (Janko, Iliad z.St.), vgl. *μιμνήσκεσθαι φόβοιο* (s.d. B2b, sowie Bd. III Sp. 416,47 ff. mit Parall.), *E* 252 „*μή τι φόβονδ' ἀγόρευε*"

H. W. Nordheider

φυγάς [1^{H}] *Flüchtling* (*Exilant, ἰκέτης*) Cat. 93,2 Trav. (*φεύγων*)]*ἐξ ἄγρης -ὰς ἄγριος ἵξεται ἀνήρ* (s.d. G1c, sowie s.v. *ἱκάνω*: Bd. II Sp. 1175,41 ff.), wohl präd., vgl. (*Ξ* 260, *υ* 223^{+} '⌊*ἐξ*⌋*ἱκόμην*$^{+}$ *φεύγων*" (s.d. B11d)

H. W. Nordheider

φυγή [2^{e}] **E** Verbalnomen (s. Risch §5g) entspr. lat. *fuga*, Bildg. im Anschluß an Aor. *φυγεῖν* (s. Fraenkel, Nom. ag. II 101 A.1), nb. älterem *φύζα*, s.a. *φύγαδε* sowie (nur im *K*) *φύξις*

B *Flucht(möglichkeit)*, in antithet. Koppelg. + *ἀλκή;* bzw. im mod./adv. Dat. (svw. *flüchtend, eilends, schnell*); später das übl. Wort für 'Flucht' (wogegen *φόβος* [s.d.] nachhom. zu 'Furcht' psychologisiert wurde); als Reaktion (nicht im Kampf) von hilfloser Beute (Vögeln im Gl., Od.' Gef. [vgl. Sit. s.v. *φυζανικός*]) ggüber übermächtigen 'Raubtieren' (Geiern, Riesen): *χ* 306 (zwei Gl.: [Freier] *ἐφέβοντο βόες ὥς, ἅς οἶστρος ἐδόνησεν.* [Od. u. die Seinen] *ὥς τ' αἰγυπιοὶ θόρωσι) ὀλέκουσι ἐπάλμενοι,* ⌊*οὐδέ τις ἀλκὴ* (vgl. *Γ* 45, *E* 532, *χ* 226^{+}) ' *γίνετ*⌋*αι* (s.d. B11e*α*) *οὐδὲ -ή* (zur Sit. s. Fernández-Galiano [Odyssey] z.St.; vgl. Assonanz *τ* 344), Antith. für völlige Ausweglosigkeit: *es gibt keine Gegenwehr u. kein(e Möglichkeit zum) Entkommen* (Enjb., Verlängerung von bloßem ⌊ ⌋ *Φ* 528; vgl. *φυγεῖν* [s.d. B12:] abs. od. + *ὄλεθρον* usw. 'davonkommen, am Leben bleiben'), s. noch Parall. s.v. *φυκτός* *κ* 117 ([Lästrygone] *ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον μάρψας* [sc. Gef., um ihn zu verspeisen]) *τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε -ῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην* (≅ *ο* 447^{ex} *θοῶς*), vgl. (*Π* 373) *ἰαχῇ τε φόβῳ τε* sowie begleit. Ptz. *φεύγων, φοβηθείς, πεφυζότες* (s.dd.), ferner (*O* 326) *ἐφόβηθεν ἀνάλκιδες*

H. W. Nordheider

φυγοπτόλεμος [1°] **E** zur Bildg. (Poss.-Kompos. > verb. Rekt.-Kompos.) s. Risch §71b; gg. verb. Umdeutung M. Landfester, 'philos' (Spudasm. 11), Hildesheim 1966, 113 f.; (zu *πτ.*:) Ruijgh, Élement achéen 79 f.

B (*den Kampf fliehend, meidend, sich vor dem Kampf drückend*:) *kampfscheu* (*feige;* präd.); Kontrastbildg. zu heroischen Epith. *φιλο-, μενεπτόλεμος* (die attr. zu VN od. PN); vgl. (ebf. präd.) *ἀπτόλεμος, φύξηλις*, attr. *φυζανικός* u. s. *φεύγω* (B11c; 12c: aber *X* 487 *φυγεῖν πόλεμον* eff. 'entkommen'); präd. neg., in Selbstcharakterisierg. (Selbstlob: Bestandteil der *ἀρετή* des Sprechers, Bedingung für die 'gute Partie'), gekoppelt im Enjb. (vor Penth.): *ξ* 213 (Lügengesch.:) „*ἠγαγόμην δὲ γυναῖκα πολυκλήρων ἀνθρώπων* ' *εἵνεκ' ἐμῆς ἀρετῆς, ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιος* (s.d.) *ἦα* ' *οὐδὲ -ος* ([224 f. Opp.] *ἀλλά μοι νῆες φίλαι ἦσαν καὶ πόλεμοι*"), zum VA-Typ vgl. (*P* 42) '*οὐδέ τ' ἀδήριτος*

H. W. Nordheider

φύζα [5^{i}, 2°] **Σχ** sch. min. P. Berlin inv. 11634: *καταπληξις με*⌊*γαλη*, sch. D *I* 2: *ἡ μετὰ δέους φυγή* (so Arist.; s. Lehrs, Arist. 77. 374 ff.), *O* 62: *δειλίαν. φυγήν*, *O* 366: *φόβον. φυγήν*

B (Risch §50b:) *Panik* (d.h. die Emotion u. deren sichtbare Wirkung:) *Flucht* (s. *φόβος; φυγή, φύγαδε, φύξις;* Trümpy, Krieg. Fachausdr. 214 ff. u.ö.) – Abl.: *φυζανικός* (zu myk. EN [?] *pu-za-ko* s. Neumann, AAWW 131, 1994, 136); 1^{i}/1^{i}/2° mit Epith. *θεσπεσίη, ἀνάλκιδα, κακήν;* 2^{i} mit Gen. (*Ἀχαιῶν, ἑταίρων*); 4× dir.R.; zur Verteilung (außer *I* 2 nur in 2. Il.-Hälfte [s.a. D]) s. Hainsworth, in: Hommage Parry 95. A.4 1 als Subj. (dämon. Macht, vgl. *Φ/φόβος*) 'hält die Gr. im Griff' (bei räuml. Stillstand): *I* 2 (*ἑσταότες παρ' ὄχεσφιν Ἕω μίμνον* [Tr.]) *φυλακὰς ἔχον · αὐτὰρ Ἀχαιοὺς* ' *θεσπεσίη ἔχε -α φόβου* ([s.d. B1a] *Φύζα Φόβου* leg. West) *κρυόεντος ἑταίρη,* ' *πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο* (*ἐδαΐζετο θυμός*) – wird (als Akk.-Obj.) erregt, eingegeben (s. *φόβος* B1b): *O* 62 (Zeus: „*Ἕκτορα δ' ὀτρύνῃσι* [Ap.] *μάχην ἐς, αὖτις δ' ἐμπνεύσῃσι μένος, λελάθῃ δ' ὀδυνάων*) *αὐτὰρ Ἀχαιοὺς* ' *αὖτις ἀποστρέψῃσιν ἀνάλκιδα -αν ἐνόρσας,* ' *φεύγοντες δ' ἐν νηυσὶ ... πέσωσι*" (kontrast. *φύγαδ' ἔτραπε*$^{+}$ [Subj. der Fliehende selbst]) 366 (345 *φέβοντο* [Gr.]) *αὐτοῖσι δὲ -αν ἐνῶρσας* (Ap.; dann: *παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες*) *ξ* 269 (Lügengesch. [Kampf]: „*ἐν δὲ Ζεὺς*) *-αν ἐμοῖς ἑτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη* ' *μεῖναι* ⌊*ἐναντίβιον*⌋" = *ρ* 438 (dto. '*στῆναι* ⌊ ⌋) **2** nom.act. (als Obj. zu 'wahrnehmen') in Koppelung (mit *φόνον, θάνατον*) + pers. Gen. (zus.fassend, [*Ξ*] in drast. [übertreibender] dir.R. von der schwächer werdenden Position der Gr.): *Ξ* 140 (Pos. zu Ag.: „*νῦν Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ γηθεῖ* ⌊*φόνον καὶ*⌋ *-αν Ἀχαιῶν* ' *δερκομένῳ*" (59 *κλονέοντο* [Gr.], 80 Ag. rät: „*φυγέειν*"; vgl. ⌊ ⌋ *κῆρα / λοιγόν*) *P* 381 (361 *ἔπιπτον* [Gr. u. Tr. nach Patr.' Tod], 376 *τείροντο δὲ νηλέϊ χαλκῷ*) *τὼ δ'* (Thrasym. u. Antil.) *ἐπιοσσομένω* (s.d. B II 1) ⌊*θάνατον καὶ*⌋ *-αν ἑταίρων* ' *νόσφιν ἐμαρνάσθην* (vgl. ⌊ ⌋ *κῆρα / πότμον*)

D *Π* 656 (*θυμόν* vulg., rec. Ludwich, Allen, van Thiel, West; *-αν* v.l., rec. Leaf, praef. Hainsworth, in: Hommage Parry, 95 A.4) h. Merc. 114 *λάμπετο δὲ φλὸξ* ' *τηλόσε -αν* (codd., praef. Janko, HHH 146, *φύσαν* E, *φῦσαν* ci., rec. Càssola, West) *ἱεῖσα πυρός*

H. W. Nordheider

φυζανικός [1^{i}] **Σχ** sch. D ad l.: *φευκτικαῖς. δειλαῖς*

B *flüchtig (kopflos-scheu, wehrlos)*, vgl. *φύζαν* (s.d.) *ἀνάλκιδα, κακήν* sowie *φύξηλις*, ferner *φυγοπτόλεμος;* zur Bildg. s. Bechtel, Lexil. 330; Epith. (VA) der *ἔλαφοι* (s.d. + *ταχείης, ὠκείης* von der Fluchtschnelligkeit), die paränet. / provozierend als Gl. für die ehem. widerstandslosen, jetzt triumphierenden Tr.: *N* 102 (Pos.: „*αἰδώς, Ἀργεῖοι, πολέμοιο μεθήσετε, μέγα θαῦμα*) *Τρῶας ἐφ' ἡμετέρας ἰέναι νέας · οἳ τὸ πάρος περ* ' *-ῆς ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν* (*ἠλάσκουσαι ἀνάλκιδες, οὐδ' ἔπι χάρμη, μίμνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐναντίον*")

H. W. Nordheider

φυή [4^{i}, 6°, 5^{H},4^{h}] **F** *-ήν* 19 **M** [⏑⏓] *-ήν* h. Merc. 31 [⏑⏓] *οὐ δέμας οὐδὲ -ήν A* 115, *ε* 212, *η* 210, h. Ap. 465; ⌊*οὔτε -ὴν*⌋ *ἐναλίγκιον οὔτε νόημα* Op. 129. Sc. 88; ⌊ ⌋ *θ* 168; PN *τε -ὴν ἐρατή* Th. 259. 355; *-ήν Γ* 208 [⏑⏓] *εἶδός τε μέγεθός τε -ήν τ' B* 58 ≅ *ζ* 152; ⌊*-ὴν καὶ εἶδος*⌋ *X* 370, *ζ* 16; (?)]*σι.* ⌊ ⌋[Hes. fr. 229,16; *-ήν* h. Merc. 331 [⏑⏓] *εἶδός τε -ήν τε* h. Ven. 201

Σχ sch. D *A* 115: *οὐδὲ τὴν τοῦ σώματος εὐφυΐαν καὶ ἀρετήν*

L [1]Treu, Homer 175; [2]Krafft, Untersuchungen 42–3; [3]Clay, H. 102, 1974, 130; [4]Neitzel, Ph. 121, 1977, 25–7; [5]Renehan, CSCA 12, 1979, 269–82; [6]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 2000, 117 (on *A* 115); [7]Greenberg, CW 86, 1993, 193–205

B (from *ἔφυν, φύω*:) *physique*, in EGrE only of the human body (unlike deriv. *εὐρυ-, εὐφυής* and cogn. *φύσις* q.v.); always in evaluative contexts (often in comparisons, 1a), always valued positively (cf. II 423,51–60): a good *φ.* equals a collection of able constituent parts (esp. *ϑ* 134–7, *Γ* 208–11; cf. L[4,5]). — W d f l d.: *δέμας, εἶδος* qq.v. in semantically pregn. occurrences, *φ.* appears to subsume both *εἶδος* '(good) looks' and ⌊*δέμας*⌋ 'build, stature' (esp. *ϑ* 168 ff., cf. *ε* 212) and thus comes nearest to '(living) body' (but cf. *Γ* 208 in 2, and see L[2] „nicht der Körper an sich", L[6] „[not] the body as concrete thing"); otherw. used as if equiv./synon. with ⌊ ⌋ and/or *εἶδος* (see 1a and cf. II 244,66–73); *φ.* rather than ⌊ ⌋ appears to be the contrast term for psychol. qualities (*Γ* 208, *ϑ* 168, Op. 129 ≅ Sc. 88, cf. *A* 115 where ⌊ ⌋ needs *φ.* to make a meaningful contrast with *φρένας* and *ἔργα*); relevance of sem./etym. diff. between *φ.* and ⌊*εἶδος*⌋ (i.e. 'physique' vs 'good looks') proven by fact that ⌊ ⌋ can be in accord/discord with psychol. qualities (esp. *ϑ* 169–81, further examples s.v. *εἶδος* G) whereas *φ.* is only used to mark binary contrast betw. physical and psychological domain **1** acc. of respect, as predominantly *δέμας* and *εἶδος*, cf. II 244,73 ff. (with which it often occurs in conjuction, see G), used either in comparisons (1a) or with evaluative adj./noun (1b); in comparisons, either likening (*ἔοικα, ὁμοῖος*) individual generically to gods/men (1aα, implying ontological difference; cf. also *ε* 212 in 1aβ) or comparing ([οὐ] *χερείων, ἐναλίγκιον*) one individual with another (1aβ, implying qualitative diff.) **1a** in comparisons **1aα** likening a person generically to gods/men *B* 58 (Ag.: „I was visited by a dream-figure) *μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ ' ⌊εἶδός τε μέγεϑός τε -ήν τ' ἄγχιστα⌋ ἐῴκει*" (i.e. it took the shape of a recognisable man) *ζ* 16 (Ath. enters room) *ᾧ ἔνι κούρη ' κοιμᾶτ' ἀϑανάτῃσι -ήν καὶ εἶδος ὁμοίη, ' Ναυσίκαα* (who is attended by *ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσαι*, v. 18; *ζ* 16 anticipates contrast gods/mortals thematised in *ζ* 149–61) *ζ* 16 perh. imitated in: Hes. fr. 229,16 (deified Herakles was granted a wife) *Χαρίτεσ]ϊ. -ήν καὶ εἶδ[ος ὁμοίην* (suppl. M.-W.) *ζ* 152 (Od. to Naus.: „If you are a goddess,) *'Αρτέμιδί σε ἐγώ γε ... ' ⌊ ⌋ εἴσκω· ' εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν ...*" *η* 210 (Od. to Alkin.:) „*οὐ γὰρ ἐγώ γε ' ἀϑανάτοισιν ἔοικα... ' ⌊οὐ δέμας οὐδὲ -ήν⌋ ἀλλὰ ϑνητοῖσι βροτοῖσιν*" (NB Od. does not just disclaim physical likeness to gods but asserts ontological diff., cf. vv. 199–206) h. Ap. 465 (Cretan to disguised Ap.:) „*ἐπεὶ οὐ μὲν γάρ τι καταϑνητοῖσιν ἔοικας ' ⌊ ⌋ ἀλλ' ἀϑανάτοισι ϑεοῖσιν, ' οὐλέ τε καὶ μέγα χαῖρε, ϑεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν*" (echo/reversal of *η* 208–10) h. Ven. 201 (Aphr. to Anch.: „Do not complain:) *ἀγχίϑεοι δὲ μάλιστα καταϑνητῶν ἀνϑρώπων ' αἰεὶ ἀφ' ὑμετέρης γενεῆς εἶδός τε -ήν τε*" **1aβ** comparing the physique / appearance of one individual (or collective, Op. 129) to that of another *A* 115 (Ag. to Ach.: „Chryseis is not inferior to Klyt.,) *⌊οὐ δέμας οὐδὲ -ήν⌋ οὔτ' ἄρ φρένας οὔτέ τι ἔργα*" *ε* 212 (Kal. to Od.:) „*οὐ μέν ϑην κείνης* (sc. Pen.) *γε χερείων εὔχομαι εἶναι ' ⌊ ⌋ ἐπεὶ οὔ πως οὐδὲ ἔοικε ' ϑνητὰς ἀϑανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν*" Op. 129 (silver *γένος* is *πολὺ χειρότερον* than predecessors) *χρυσέῳ ⌊οὔτε -ήν ἐναλίγκι⌋ον οὔτε νόημα*, echoed in: Sc. 88 (Her. to Iol.: „*τάχα δ' ἄμμες) γεινόμεϑ' ⌊ ⌋οι οὔτε νόημα, ' σός τε πατὴρ καὶ ἐγώ*", but without element of unfavourable comparison (they were simply 'unlike eachother') **1b** with evaluative adj. or noun (*κακός, χαρίεντα, ἐρατή, ἐροέσσα*): *ϑ* 134 (Laod.:) „*-ήν γε μὲν οὐ κακός ἐστι* (Od.), *' μηρούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερϑεν ' αὐχένα τε στιβαρὸν μέγα τε σϑένος*" 168 (Od. to Euryalos:) „*οὐ πάντεσσι ϑεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν ' ἀνδράσιν, οὔτε -ήν οὔτ' ἄρ φρένας οὔτ' ἀγορητύν. ' ἄλλος μὲν γὰρ εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ, ' ἀλλὰ ϑεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει* (another is *εἶδος ἀλίγκιος ἀϑανάτοισιν* but has no *χάρις* with words", vv. 174 ff.) Th. 259 *Εὐάρνη ⌊τε -ήν ἐρατή⌋ καὶ εἶδος ἄμωμος* 355 *Κερκηΐς ⌊ ⌋* h. Merc. 31 (Hermes to tortoise:) „*χαῖρε, -ήν ἐρόεσσα, χοροιτύπε δαιτὸς ἑταίρη*" **2** object acc. *X* 370 (Greeks approach Hektor's corpse) *οἳ καὶ ϑῆήσαντο ⌊-ήν καὶ εἶδος ἀγητὸν ' Ἕκτορ⌋ος* (perh. adapted from original formula **⌊ ⌋α* to fit verb of seeing, cf. L[2]) *Γ* 208 (Ant.: „I hosted Men. and Od.,) *ἀμφοτέρων δὲ -ήν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά*" *their physique*, not 'their bodies' (pl.) h. Merc. 331 (Zeus to Ap.:) „*πόϑεν ταύτην μενοεικέα λῆιδ' ἐλαύνεις ' παῖδα νέον γεγαῶτα* (sc. Hermes) *-ήν κήρυκος ἔχοντα;*"

D Hes. fr. 113,1 ?; *Ξ* 474 Aristoph.

G assoc. with *δέμας*: *A* 115, *ε* 212 (*φ.* 'glossed' with *εἶδος* in v. 213), *η* 210, h. Ap. 465; *εἶδος B* 58 ≅ *ζ* 152 (+ *μέγεϑος*), *X* 370, *ζ* 16, Th. 259, Hes. fr. 229,16, h. Ven. 201 C.L. Caspers

φῦκιόεις [1[i]] **Σχ** sch. D *Ψ* 693: *φυκία ἔχοντι. φῦκος δέ ἐστιν ἤτοι ἡ ἄχνη τῆς ϑαλάσσης ἢ βοτάνη ϑαλάσσια οὕτω καλουμένη*

B *sea-weedy, strewn with sea-weed* *Ψ* 693 (sim.:) *ὡς δ' ὅϑ' ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχϑὺς ' ϑίν' ἐν -εντι, μέλαν δέ ἑ κῦμ' ἐκάλυψεν, ' ὣς πληγεὶς ἀνέπαλτ'* (Euryalus in boxing match) J.N. O'Sullivan

φῦκος [1[i]] **E** unclear; further Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *φυκιόεις*

Σχ sch. min. P. Berlin inv. 11634 on *I* 7: *ἄνϑος τι ϑαλα[σσιον*; sch. D *I* 7: *τὸ χορτῶδες τῆς ϑαλάσσης ἀπόβλημα. οἱ δὲ φυκία φασὶ βοτάνην τὴν ἐν τῷ βυϑῷ τῆς ϑαλάσσης γιγνομένην* L Fellner 6

B *sea-weed* *I* 7 (sim.: *ὡς ἄνεμοι πόντον ὀρίνετον· ἄμυδις δέ τε κῦμα) κορϑύεται, πολλὸν δὲ πάρεξ ἅλα -ος ἔχευεν· ' ὣς ἐδαΐζετο ϑυμὸς ἐνὶ στήϑεσσιν 'Αχαιῶν* J.N. O'Sullivan

Φυκτεύς [1[ii]] Eponym der elischen Stadt *Φύκτειον* (= *Φύτ[τ]ειον*, s. im App. z. St.), mit Stammbaum in Hes. fr. 12,2 *τὴν δ' ⌊'Αμαρυγκείδης 'Ιππόστρατος⌋ ὄζος Ἄρηος ' (*lac. stat. Heyne) *-έος* (ci., *-έως* vel *-εύς* codd.) *ἀγλαὸς υἱός 'Επειῶν ὄρχαμος ἀνδρῶν* (mit entspr. VA vgl. nur *Ψ* 302[a] ≅ h. Merc. 500[a], sonst öfter VE: *K* 196[+]), zum Zush. s. Hirschberger, Komm. 302 ff.; zur sonst. Überl. s. s.vv. ⌊ ⌋ sowie (auch zur Orthogr.) Zwicker, RE XX 1 (1941) Sp. 1178, ferner a.O. 1177 f. (s.v. Phyteion, Phyteus) H.W. Nordheider

φυκτ(ός) [1[i], 2[a]] (Verbaladj. zu *φεύγω*, vgl. später *φευκτός*, anderers. *φύξιμος*:) nur neg.: *wovor man nicht fliehen kann* (*'nicht entfliehbar'*), nur formelh. in unpers. Konstr., nach buk. Dih., dir. (1[a] indir.) R. *Π* 128 (Ach. zu Patr.: „*λεύσσω πυρὸς) ἰωήν· ' μὴ δὴ νῆας ἕλωσι* (Tr.) *καὶ ⌊οὐκέτι -ὰ πέλ⌋ωνται*" (in krieger. Sit.:) *daß es* (sc. die vorher geschilderte Lage) *ausweglos ist* od. *daß es kein Entrinnen (keine Fluchtmöglichkeit) mehr gibt* (s. Leaf, Janko [Iliad] z. St., Kühner-Gerth 166 f. zum Pl. u. mit Parall.) dagg. nicht krieger.: *ϑ* 299 (*ὡς δέμνια βάντε κατόδραϑον* [Ares u. Aphr.], *δεσμοὶ ἔχυντο) οὐδέ τι κινῆσαι ... ἦν οὐδ' ἀναεῖραι. ' καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὅ τ' ⌊οὐκέτι φυκτὰ πέλ⌋ οντο* ([sc. *δέμνια*? s.u. auch zur Priorität] variiert den vorigen Vers) *ξ* 489 (Lügengesch.: „*με χεῖμα δάμναται) παρά μ' ἤπαφε δαίμων ' οἰο-*

χίτων' ἵμεναι· νῦν δ' ⌊ ⌋ονται" – entw. Adj. präd. zur Kopula (s. πέλομαι B12bγ) od. subst. Subj. (vgl. ähnl. ambivalent [im Pl.] Ξ98 „εὐκτὰ γένηται" [s.d. B11e.f; 2b; dazu Ameis-H. z.St.], υ223 „οὐκέτ' ἀνεκτὰ [s.d.] πέλονται" [sc. ἔργα ?]; zum Subj. s. noch Ammann, in: Μνήμης χάριν 14); mögl. auch (?) ellipt. Gebr. (sc. ἔργα [s.d. B1g.h]: vgl. A573, β63 „οὐδ' ἀνεκτὰ / ἄνοχετα ἔργα", Ω213, α379+ „ἄν/παλίντα ἔργα γεν." svw. τίσις); alle ebf. dir.R. – als Ausdr. der Unmöglichkeit entspr.: (χ305f. [Gl.:]) οὐδέ τις ἀλκὴ ' γίνεται οὐδὲ φυγή(!) (~ μ120in), (M327) „οὐκ ἔστι φυγεῖν (s. s.v. εἰμί B12cα; 15), (N436) οὔτε φυγέειν δύνατ'; vgl. auch (Th.732) τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι; s. noch Blößner, Iterata 142f.: zur evt. Prioriät von ϑ299 (da Bzhg. -ά [sc. δέσματα] mögl., wogegen Π128 wegen seltener Vbd. μὴ ... οὐ [dazu Leaf, Ameis-H. z.St.] sek. sein könnte?) H.W. Nordheider

φυλακή [8i, 1H]" (s. zu φύλαξ:) n.act. < φυλάσσω (nb. n.ag. φυλακός): plausibel L³. — Vgl. ON Φυλάκη

M dreis.: [⏑⏑ᵝ] -ῆς H371 = Σ299 [⏑⏑ᵝ] -ῇ Θ521; -ῆς K99; -ήν Hes.fr.294,4; -ἁς I1. 471, K416 [⏑⏑ᵝ] -αί K408

L West, East 27 m.A.111 (zum vorderasiat. Urspr. der Teilg. der Nachtzeit in 3 Wachen)

B *Wache*, außer Hes.fr.294,4 nur in milit. (I471 'paramilit.') Sachzush.; nie i.S.v. unintentionaler Schlaflosigkeit; hierfür ἄυπνος, ἐγείρω u. Abl. (das sich sem. jedoch m. dem Begr. des intentionalen Wachehaltens berühren kann), später (nicht fgrE) ἄγρυπνος u. Abl.; s.a. φυλάσσω E; Vbd.: -ἁς/ἣν ἔχον/εν I1. 471 / Hes.fr.294,4; -ῆς μνήσασθε καὶ ἐγρήγορθε H371 = Σ299; μὴ -ῆς λάθωνται K99; -ῇ/ἣν ἔμπεδος/ον Θ521, Hes.fr.294,4; -αί τε καὶ εὐναί K408 – Wortf.: οὖρος III (dort E u. Wortf.), ἀλαοσκοπίη, ἐπίσκοπος (zur gramm. Auffassg. s.d.), πυληδόκος, σκοπός/ιή H371 (Priamos an Tr.:) „νῦν μὲν δόρπον ἔλεσθε κατὰ πτόλιν ὡς τὸ πάρος περ, ' καὶ -ῆς μνήσασθε καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος" Θ521 (Hektor an Tr.:) „-ῇ δέ τις ἔμπεδος ἔστω ' μὴ λόχος εἰσέλθῃσι πόλιν λαῶν ἀπεόντων" I1 ὦς οἱ μὲν Τρῶες -ἁς ἔχον I471 (Phoinix:) „οἱ μὲν ἀμειβόμενοι -ἁς ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη ' πῦρ" K99 (Ag. zu Nestor: „δεῦρ' ἐς τοὺς φύλακας καταβήομεν, ὄφρα ἴδωμεν ' μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ ' κοιμήσωνται, ἀτὰρ -ῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται" K408 (Od. zu Dolon:) „πῶς δαὶ τῶν ἄλλων Τρώων -αί τε καὶ εὐναί;" K416 (Dolon zu Od.:) „-ἁς δ' ἅς εἴρεαι ἥρως ' οὔ τις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν οὐδὲ φυλάσσει" Σ299 (Hektor zu Pulyd. u. Tr.:) „νῦν μὲν δόρπον ἔλεσθε κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι, ' καὶ -ῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος" Hes.fr.294,4 καί οἱ ἐπὶ σκοπὸν (od. ἐπίσκοπον) Ἄργον ἵει (Hera, für die Kuh) ... ' τέτρασιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενον ..., ' ... οὐδέ οἱ ὕπνος ' πίπτεν ἐπὶ βλεφάροις, -ὴν (-ή v.l.) δ' ἔχεν ἔμπεδον αἰεί V. Langholf

Φυλάκη [4i, 2o, 2H] E < φυλακή; zum Akz. s.u. Σχ u. (z.B.) Schwyzer I 420

M dreis.: [⏑⏑ᵝ] ἐκ -ης λ290, Hes.fr.58,9. 199,4; ἐν -ῇ N696 = O335; [⏑⏑ᵝ] ἐκ -ης ο236; -ην B695; [⏑⏑ᵝ] -ῇ B700

Σχ sch.D O335: πόλις Θεσσαλίας. βαρυτόνως δὲ ἀναγνωστέον ὡς Ἰθάκη ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ δεσμωτηρίου (ähnl. B695)

L E.Kirsten, REXX (1941), 983–987; Griechenl.-Lex. 547; P.Draeger, Unters.en zu den Frauenkatalogen Hesiods, Stuttgart 1996, 51f.; Visser, Kat.661–668; Hirschberger S.446; B Stadt in Achaia Phthiotis (Eponym ist Φύλακος ⌊s.d.⌋) im Herrschaftsgebiet des Πρωτεσίλαος ⌊ ⌋, der dort nach seinem Tode eine Witwe u. einen halbfertigen Palast (δόμος ἡμιτελής) hinterließ, u. seines Nachfolgers Ποδάρκης ⌊ ⌋, B695 (-ην). 700 (-ῇ); beide Brüder hatten von dort um Hel. gefreit, Hes.fr.199,4; Exilort des Μέδων ⌊s.d.⌋ wegen Tötg. eines Verwandten, N696 = O335 (-ων); Standort der Rinder des Ἰφικλῆς ⌊ ⌋, die Νηλεύς ⌊ ⌋ für die Verheiratg. seiner T. Πηρώ ⌊ ⌋ forderte, λ290, ο236 (-ης); Heimat der < Ἀστερόδεια > (?, s.d., Überl. lückenhaft), Hes.fr.58,9 (-ης) V. Langholf

Φυλακίδ(ης) [2i, 1H] E (s. zu φύλαξ:) Patron. zu Φύλακος ⌊s.d.⌋ m. MD (dazu +Schulze, QE150ff.; +Wyatt, Metr.Lengthening 187)

B Patron. des Ἰφικλέης/κλος ⌊ ⌋, S. des Φύλακος ⌊ ⌋ zur Bez. des Φύλακος-Enkels Ποδάρκης ⌊ ⌋; stets -αο [⏑⏑⏑x] (in Vbd. m. Ἰφίκλοιο/ου u. υἱός / πάϊς) B705, N698, Hes.fr.199,5 V. Langholf

φυλακός [1i] E (s. zu φύλαξ:) n.ag. < φυλάσσω (nb. n.act. φυλακή): plausibel L³. — Vgl. PN Φύλακος

Σχ -ούς· φύλακας. τῇ τάσει δὲ ἀναγνωστέον ὡς ἀγαθούς, zum Akz. s. auch sch.AT (u. Erbse im App.), L³

L ¹Düntzer, Hom.Abh. 377–382; ²Chantraine, Form.14; ³Egli, Heteroklisie 108–110

B *Wächter* Ω566 (Ach. zu Priam.: „nur mit göttl. Hilfe kannst du zu mir hergekommen sein) οὐ γάρ κε τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν, ' ἐς στρατόν· οὐδὲ γὰρ ἂν -ούς (φυλάκους, φύλακας vv.ll.) λάθοι (noch hätte ein Mensch unsere Tür entriegeln können)", nach L³ Ionismus (dort Material); metr. gleichw. m. φύλακας. – Wortf.: s. φύλαξ V. Langholf

Φύλακος [1i, 1o, 1H] E < φυλακός ⌊s.d.⌋ u. (B1) vom ON Φυλάκη ⌊ ⌋ (L¹·²; zum Akz. s. ebd. Σχ. – Abl.: Φυλακίδης ⌊ ⌋

L ¹v.Kamptz (Index); zu B1: ²E.Pellizer, in: A.Hurst / F.Létoublon, La mythologie et l'Odyssée, Genève 2002, 191–194; zu B2: ³Wathelet, Dict. II1055. 1555; ⁴Wathelet, Troyens (Index)

B I Eponym von Φυλάκη ⌊ ⌋, m. 'sprechendem' Namen: 'Bewacher' der Kühe (s.u.; L²); V. des Ἰφικλέης/Ἰφικλος ⌊ ⌋, Großv. des Πρωτεσίλαος ⌊ ⌋ u. des Ποδάρκης ⌊ ⌋; Φ. hielt Μελάμπους ⌊ ⌋ gefangen nach dessen Versuch, in Φυλάκη Rinder aus dem Besitz von Φ., die Νηλεύς ⌊ ⌋ beanspruchte, für diesen zu erbeuten ο231 (-οιο); vollzieht zus. m. Μελάμπους u. Ἰφικλέης/ος ein Opfer Hes.fr.272,4 (-ος, zur Interpr. der St. s. Bd.II Sp.1261,72–1262,2)

II Tr., von Λήϊτος ⌊ ⌋ flüchtend getötet Z35 (-ον)

D Hes.fr.62 V. Langholf

φυλακτήρ [3i] E (s. zu φύλαξ:) n.ag. < φυλάσσω; nur noch bei Joseph. (Bell.Jud. 7,291) u. in späterer Epik (5x), aber vorausg. in gebräuchl. φυλακτήριον (ion. u. att.): Egli, Heteroklisie 109f.

B *Wächter* (milit.) I66 (Nestor:) „φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι ' λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός" I80 ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο Ω444 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο, ' τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε (Hermes). – Wortf.: s. φύλαξ V. Langholf

φύλαξ [9i, 3H] E unklar, s. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: φυλάσσω, φυλακός (> Φύλακος > Φυλακίδης), φυλακτήρ, φυλακή (> Φυλάκη) L Düntzer, Hom.Abh. 377–382

B *Wachposten, Wächter;* nur Pl. – Wortf.: ⌊οὖρος⌋ III, ἐπί⌊ ⌋, ⌊σκοπός⌋, ἐπί⌊ ⌋ 1 in milit. (I477 'paramilit.') Sachzush., *Wachposten* (Appos. -ας ἄνδρας I477; Gen.-Vbd.en -ων ἱερὸν τέλος K56; ἡγεμόνες -ων I85; -ων

ἡγήτορας K 181) *K* 56 (Ag. zu Men.: „ich will Nestor bitten) *αἴ κ' ἐθέλῃσιν ' ἐλθεῖν ἐς -ων ἱερὸν τέλος ἠδ' ἐπιτεῖλαι"* *I* 85 *ἔπτ' ἔσαν ἡγεμόνες -ων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ ' κοῦροι ἅμα στεῖχον δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες* 477 (Phoinix: 4 „ich übersprang die Hofumfriedg.) *λαθὼν -άς τ' ἄνδρας δμῳάς τε γυναῖκας"* *K* 58 (Ag.: „Nestors Sohn) *σημαίνει -εσσι καὶ Ἰδομενῆος ὀπάων ' Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπε-τράπομέν γε μάλιστα"* 97 (⌊Ag. zu Nestor:⌋) *„δεῦρ' ἐς τοὺς* 8 *-ας καταβήομεν, ὄφρα ἴδωμεν (μὴ τοὶ κοιμήσωνται)"* 127 (⌊ ⌋) *„ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ* (Aias, Idom., Men.) *κιχη-σόμεθα πρὸ πυλάων ' ἐν -εσσ'"* 180. 181 *οἱ δ'* (Diom., Aias, Meges) *ὅτε δὴ -εσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν, ' οὐδὲ μὲν εὔδοντας -ων ἡγήτορας εὗρον, ' ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες* 365 *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε* (Dolon) *μιγήσεσθαι -εσσι* (der Gr.; da holten Diom. u. Od. ihn ein) **2** sonstige Stellen *Wächter* Th. 735 *ἔνθα* (im Tartarus) *Γύγης Κόττος τε καὶ Ὀβριάρεως ... ' ναίουσιν, -ες πιστοὶ Διός Bewacher* (der Titanen) Op. 123 *τοὶ μὲν* (das verstorbene goldene Geschlecht) *δαίμονες ἀγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν ' ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, ⌊-ες θνητῶν ἀνθρώπων,* ≅ 20 253 (*τρὶς γὰρ μύριοί εἰσιν*) *ἀθάνατοι Ζηνὸς* ⌊ ⌋ *' οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα*

D Op. 141 v.l. V. Langholf

Φύλας [2[i], 1[H]] **E** < *φῦλον*; app. short form (cf. *Ἐρι-φύλη*); see v. Kamptz, Personennamen pp. 166 (§ 63a w. n. 92 p. 168). 226 **L** Schwartz, Ps.-Hes. 439 (on B II below)

B *Phylas,* name of maternal grandf. in geneal. of each of 28 two demi-gods **I** father of Polymele, whose son (by Hermes) Eudorus (commander of one of five divisions of Myrm. in *Π*) he reared *Π* 181 (*τῆς δ' ἑτέρης* [sc. *στιχός* of Myrm.] *Εὔδωρος ἡγεμόνευεν, παρθένιος, τὸν ἔτικτε) Πο-λυμήλη, ' -αντος θυγάτηρ· τῆς δέ ... Ἀργειφόντης ' ἠράσατ'* (and lay with her; she bore Eud., then married Echecles) 191 *τὸν δ'* (sc. *Εὔδωρον*) *ὁ γέρων -ας εὖ ἔτρεφεν ἠδ' ἀτίταλλεν ' ἀμφαγαπαζόμενος ὡς εἴ θ' ἑὸν υἱὸν ἐόντα* 36 **II** husband of Leipephile (daughter of Iol.), father of Hippotes(?) and of Thero, grandf. of Chaeron Hes. fr. 252,1 *-ας δ' ὤπυιεν κούρην ... Ἰολάου ' Λειπεφίλην* († *Ἱππότην δέ οἱ υἱὸν ἔτικτε Θηρώ τ'*, who bore Chaeron to Ap.)

J. N. O'Sullivan

φυλάσσω [21[i], 20[o], 12[H], 4[h], 3[e]] **E** *-i*-Präs. zu ⌊*φύλαξ*⌋ — die unter ⌊ ⌋, E, aufgeführten Subst.e bezeichnen stets intentionales ⌊Wache⌋n, ⌊ ⌋halten: falls die unten B 2 aufgeführte Bed. 'keinen Schlaf finden können' sek. ('metaph.') ist, könnte dies ein Argument für denom. Bildg. sein

F Akt. Präs.st.: *-σσω* 5, *-σσεις* 2, *-σσει* 6, *-σσουσιν* 48 (Ind.) 2, *-σσε* (Impf.) 1, *ἐ-σσε(ν)* 2, *-σσω* (Konj.) 1, *-σσοις* 2, *-σσοιμεν* 1, *-σσε* (Imp.) 2, *-σσετε* (Imp.) 2, *-σσέμεναι* 5, *-σσειν* 5, *-σσων* 1, *-σσοντας* 1; Fut.: *-ξεις* 1, *-ξει* 1, *-ξων* 1; Aor.st.: *-ξεν* 1, *-ξω* 1, *-ξομεν* (Konj.) 1, *-ξαι* (Imp.) 2; Med.: *-σσονται* 2, *-σσεο* 1, *-σσεσθαι* 1, *-σσόμενος* 1, *-σσόμενοι* 1, *-σσομένοισι* 1, *προ-χθε* 1, *πε-ξο* 2, *π]ε-χθαι* 1, *πε-γμένος* 3

M **1** dreis. [⏑⏓⏑] *προ-χθε* h. Ap. 538 [⏑⏓⏑] *-σσε δ* 526 56 [⏑⏓–] *τάσδε -σσω τε ῥύομαί τε / τίς σε -σσει τε ῥύεταί τε ξ* 107, *ο* 35 [⏑⏓×] *καὶ ἔμπεδα πάντα -σσει/ω/ειν λ* 178 ≅ *τ* 525, *β* 227; *πάντα -σσειν τ* 23; *διαμπερὲς / ἀκήριον ἤ σε -σσω/ξει υ* 47, h. Merc. 530; (Pers.[d] +) *ἐπιτραπέουσι / παρ-έδωκε -σσειν K* 421, Eumel. fr. 2a,6 p. 97 Dav.; *παρά θ' ἵστα-μαι / παρίσταμαι ἠδὲ -σσω E* 809, *ν* 301; *ἠδὲ -ξω δ* 670; *οὐδὲ -σσει K* 417; *νύκτα -σσω/ξεις ε* 466, *χ* 195; *καί ἑ / με -σσε Γ* 408, *K* 291; *ὃν σὺ -σσεις Π* 30, *β* 350; *-σσει* Th. 335. 769, h. Ap. 238; *-σσοις B* 251, *ε* 208; *-σσειν υ* 52; *-σσων Ω* 111; *-ξεν Π* 686; *-αι* h. Ap. 544, Cert. p. 36,22; *-ξων ρ* 593 2 viers. [⏑⏓⏑] *-σσουσιν* Op. 124 = 254; *-σσονται K* 309 = 396; *-σσεσθαι* Op. 694 [⏑⏓⏑] *-σσοντας M* 303; *-σσοιμεν κ* 434 [⏑⏑⏑] *πε-ξο* Cert. p. 41,33 [⏑⏑⏑] *πε-ξο* Op. 797 [⏑⏓⏑] *-σσετε Γ* 280, *K* 192; *-ξομεν Θ* 529; *-σσεο* Op. 491 [⏑⏑⏓×] *ἐ-σσε β* 346; *ἐ-σσεν O* 461 [⏑⏑⏑] ohne Textzush. *π]ε-χθαι* Hes. fr. 45,2 3 fünfs. [⏑⏓⏑⏑] *-σσέμεναι K* 312 = 399, *η* 93, *μ* 136; ⌊*-σσόμενο*⌋*ς* Op. 561, ⌊ ⌋*ι* Op. 263 [⏑⏓⏑⏑] *-σσέμεναι K* 419 [⏑⏑⏓⏑] ⌊*πε-γμένος*⌋ Op. 765 [⏑⏑⏓⏑] *φρονέων / μακάρων* ⌊ ⌋ *εἶναι Ψ* 343, Op. 706 4 sechss. [⏑⏓⏑⏑] *-σσομένοισι K* 188

Σχ sch. D *B* 251: *καὶ ἐπιτηροίης τὸν καιρὸν τοῦ ἁπόπλου, Γ* 280: *τηρεῖτε* (ähnl. *δ* 670), *K* 188: *-σσομένοισι· ἀντὶ τοῦ '-σσόντων'*, 419: *ἐγρηγορέναι, Ψ* 343: *ἀντὶ τοῦ πε-ξο, υ* 52: *ἀνία ἐστὶ καὶ τὸ δι' ὅλης νυκτὸς ἀγρυπνεῖν, χ* 195: *παρατηρήσεις*

B (intrans.:) *als Wächter fungieren;* (trans.:) *bewachen;* sek. (s. o. E) *keinen Schlaf finden können* — ⌊in Vbd. m.⌋ Verben: *παρά θ' ἵσταμαι ἠδὲ -σσω E* 809 (ähnl. *K* 291, *ν* 301), *-σσω τε ῥύομαί τε ξ* 107 (ähnl. *K* 417, *ο* 35), *ὀΐζυε καί ἑ -ασσε Γ* 408, *λοχήσομαι ἠδὲ -ξω δ* 670; ⌊ ⌋ Nomina: *ἔμπεδα πάντα -σσειν β* 227 (ähnl. *λ* 178, *τ* 525), *ἀκήριον ἤ σε -ξει* h. Merc. 530; ⌊ ⌋ Adv.: *διαμπερὲς ἤ σε -σσω υ* 47; ⌊ ⌋ 24 Präp.: *-σσοντας περὶ μῆλα M* 303. — **Wortf.**: *ἀλέξω, (ἐπ)ἀμύνω, ἀμφιβέβηκα, ἀρήγω, δοκεύω, ἐγείρω / ἐγρήσσω, παρίσταμαι, λοχάω, ὀπιπεύω, ῥύομαι, σαόω (σώω, σῴζων), τηρέω* Ggs. 'schlafen' ⌊*K* 188. 192. 312. 399. 419. 421⌋, *υ* 52 **1** intrans. *(als Wächter fungieren)* od. trans. *(bewachen),* 28 teils mit, teils ohne Vermeidg. von Schlaf; Objekte der Wachtätigk. sind Menschen od. konkr. Dinge; m. acc. temp. *K* 312 = 399. 188, *ε* 466, *χ* 195; in fig. etym. m. *φυλακή K* 417 **1a** in militär. Sit.en: **1aα** nachts (Ggs. 'schlafen' ⌊ ⌋): akt. intrans.: *K* 192 (Nestor zu Gr.:) *„οὔτω νῦν, φίλα τέκνα, -σσετε· μηδέ τιν' ὕπνος ' αἱρείτω"* 312 (Hektor zu den Tr.: „erkunden, ob die Gr.) *φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλουσι ' νύκτα -σσέμεναι, καμάτῳ ἀδηκότες"* = 399 (⌊Dolon zu Od.⌋) 419. 421 (⌊ ⌋:) *„ἐγρηγόρθασι* (Tr.) *-σσέμεναί τε κέλονται ' ἀλλήλοις· ἀτὰρ ... ἐπίκουροι ' εὕδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι -σσειν"* — 40 akt. intrans. od. trans. (*ἀπὸ κοινοῦ* zu *στρατόν*): *K* 417 (⌊ ⌋:) *„φυλακὰς δ' ἃς εἴρεαι, ἥρως, ' οὔ τις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν οὐδὲ -σσει"* — akt. trans.: *K* 291 (Diom. zu Ath.:) *„νῦν μοι ἐθέλουσα παρίσταο καί με -σσε"* *O* 461 *ἀλλ' οὐ λῆθε* (Teukros) *Διὸς πυκινὸν νόον, ὅς ῥ' ἐ-σσειν ' Ἕκτορ'* — akt. refl.: *Θ* 529 (Hektor zu den Tr.:) *„ἀλλ' ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ -ξομεν ἡμέας αὐτούς, ' πρῶϊ δ(έ) ..."* — pass. trans.: *K* 309 (Hektor zu den Tr.:) *„ἔκ ... πυθέσθαι ' ἠὲ -σσονται νῆες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ, ' ἤ ...* = 396 (Dolon zu Od.) — med. intrans.: *K* 188 (Gl.) *ὣς τῶν* (Gr.) *νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν ὀλώλει ' νύκτα -σσομένοισι κακήν* **1aβ** ohne Angabe der Tageszeit: akt. intrans.: *δ* 526 (Men. zu Tel.:) *„-σσε δ' ὅ γ'* (der Späher des Aeg.) *εἰς ἐνιαυτόν, ' μή ἑ λάθοι παριών* (Ag.)*"* — akt. intrans. od. trans. (constr. *ἀπὸ κοινοῦ*): Land *schützend bewahren* Eumel. fr. 2a,6 p. 97 Dav. *Αἰήτης δ' ἄρ' ἑκὼν Βούνῳ παρέδωκε -σσειν* (sc. das Land) *' εἰσόκεν αὐτὸς ἵκοιτ(ο)* **1b** in nichtmilitär. Sit.en, stets ohne Angabe von Tageszeit: akt. intrans.: *wachen über* Haus: Th. 769 (*ἔνθα θεοῦ χθονίου δόμοι*) *ἑστᾶσιν, δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε -σσει* Vieh (vgl. unten in diesem Abschn. trans. *μ* 136, *ξ* 107, *ρ* 593, Th. 335): *M* 303 (Gl.:) *βώτορας ἄνδρας ' σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι -σσοντας περὶ μῆλα* einzelne Personen: *E* 809 (Ath. zu Diom.:) *„σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ'* ⌊*ἵσταμαι ἠδὲ -σσω*⌋*"* *ν* 301 (Ath. zu Od.: „du hast mich nicht erkannt) *ἤ τέ τοι αἰεὶ ' ἐν πάντεσσι πόνοισι παρ*⌊ ⌋*"* — akt. trans.: *bewachen, in Ordnung halten* Eide: *Γ* 280 (Ag.

betend zu Göttern.:) *ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, -σσετε δ' ὅρκια πιστά*" Haus (Tempel h.Ap.538), Vermögen, Wagen (h.Ap.238): ε208 (Kal. zu Od.: „wüsstest du dein zukünftiges Geschick) *ἐνθάδε κ' αὖθι μένων σὺν ἐμοὶ τόδε δῶμα* 4 *-σσοις ' ἀθάνατός τ' εἴης*" η93 (*χρύσειοι κύνες ἦσαν, ' οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν*) *δῶμα -σσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο* κ434 (Euryl.: „Kirke verwandelt uns Menschen in Tiere) *οἴ κέν οἱ μέγα δῶμα -σσοιμεν*" β227 (Od. vertraute bei seiner Abreise dem Mentor) *οἶκον ἅπαντα, ' πείθεσθαί τε γέροντι ⟨καὶ⟩ ἔμπεδα πάντα -σσ⟨ειν* λ178 (Od. befragt seine tote Mutter über Pen.) *„ἠὲ μένει παρὰ παιδὶ ⟨ ⟩ει, ' ἢ ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος*" β346 12 *ἐν δὲ* (Schatzkammer) *γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ ' ἔσχ', ἣ πάντ' ἐ-σσε ... Εὐρύκλει'* τ525 (Pen. zum Bettler Od.: „ich schwanke) *ἠὲ μένω παρὰ παιδὶ ⟨ ⟩ω, ' κτῆσιν ἐμήν δμῳάς τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα*" (Lyons, ClAnt 22, 2003, 102f.) 23 (Eurykl. zu Tel.:) *„αἴ γὰρ ... ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο ' οἴκου κήδεσθαι καὶ κτήματα πάντα -σσειν*" h.Ap.238 *οἱ δὲ ἄνακτι ' εὔχονται* (die Menschen zu Ap.), *δίφρον δὲ θεοῦ τότε μοῖρα -σσει* (s. *μοῖρα* B2aα; Teffeteller, 16 JHS 121, 2001, 164 m. A.37) 538 (Ap.:) *„νηὸν δὲ ⟨προ-χθε⟩ δέδεχθε δὲ φῦλ' ἀνθρώπων ' ἐνθάδ' ἀγειρομένων*" (über die Form ⟨ ⟩ s. Zumbach, Neuerungen 29; Càssola S.515 z.St.; Hackstein, Sprachform 115) Vieh (vgl. oben in diesem Abschn. intrans. *M*303): μ136 (Kirke: „Neaira ließ ihre Töchter auf Thrinakia wohnen) *μῆλα -σσέμεναι πατρώϊα καὶ ἕλικας βοῦς*" ξ107 (Eum.:) *„αὐτὰρ ἐγὼ σῦς τάσδε -σσω τε ῥύομαί τε*" ρ593 (Eum. zu Tel.:) *„ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ἄπειμι σύας καὶ κεῖνα -ξων, ' σὸν καὶ ἐμὸν βίοτον*" Th.335 (*Κητὼ γείνατο δεινὸν ὄφιν, ὃς*) *κεύθεσι γαίης ' ... παγχρύσεα μῆλα -σσει* Wein: *pfleglich aufbewahren* β350 (Tel. zu Eurykl.:) *„ἄγε δή μοι οἶνον ... ἄφυσσον ' ἡδύν, ... ὃν σὺ -σσεις*" einzelne Menschen *schützend bewachen*, von Gottheiten ο35 (Ath. zu Tel.:) *„πέμψει δέ τοι οὖρον ὄπισθεν ' ἀθανάτων ὅς τίς σε -σσει τε ῥύεταί τε*" υ47 (Ath. zu Od.:) *„ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε -σσω ' ἐν πάντεσσι πόνοις*" h.Merc.530 (Ap. zu Hermes: *„δώσω ῥάβδον*) *ἥ σε -ξει ' πάντας ἐπικραίνουσα θεμοὺς* (s.d.) *ἐπέων τε καὶ ἔργων*" *zum Schutz dienen* Personen *auflauern* ⟨zur Schädigung⟩: δ670 (Antin. zu den Heiratsbewerbern: „gebt mir ein bemanntes Schiff) *ὄφρα μιν* (den Tel.) *αὖτις ἰόντα λοχήσομαι ἠδὲ -ξω* (im Sund)" nicht ⟨ ⟩: Γ408 (Hel. zu Aphr.:) *„μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον, ' ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον* (Alex.) *οἴζυε καί ἑ -σσε, ' εἰς ὅ κέ σ' ἣ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅ γε δούλην*" *lass ihn nicht aus den Augen* 2 *absichtslos wach bleiben, keinen Schlaf finden können* akt.intrans.: υ52 (Ath. zu Od.:) *„ἀλλ' ἐλέτω σε καὶ ὕπνος· ἀνίη καὶ τὸ -σσειν ' πάννυχον ἐγρήσσοντα*" m. acc.temp.: ε466 (Od. zu seinem *θυμός*:) *„εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυσκηδέα νύκτα -σσω* (dann erfriere ich)" χ195 (Eum. höhnisch zu dem aufgehängten Mel.:) *„νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ ... νύκτα -ξεις, ' εὐνῇ ἔνι μαλακῇ καταλέγμενος, ὥς σε ἔοικεν*" 3 *etw. im Sinn haben, auf etw. bedacht sein;* Objekte der Tätigk. sind Abstrakta; alphabet. sortiert: akt.trans.: Ω111 (Zeus zu Thetis:) *„ἐγὼ τόδε κῦδος Ἀχιλλῆϊ προτιάπτω ' αἰδῶ καὶ φιλότητα τεὴν μετόπισθε -σσων*" Op.254 (*τοῖς μύριοί εἰσιν Ζηνὸς ⟨φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων, ' οἵ ῥα -σσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα⟩* = 124 (die Menschen des goldenen Zeitalters sind) *ἀλεξίκακοι, ⟨ ⟩*" (VV. 124sq. del. edd., v. West ad l.: „these spirits are ... not a secret police") Π686 (*Πάτροκλος Τρῶας μετεκίαθε καὶ ἀάσθη*) *εἰ δὲ ἔπος Πηλῃϊάδαο -ξεν ' ἢ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα κακήν* Β251 (Od. zu Thers.:) *„τὼ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις, ' καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις, νόστόν τε -σσοις*" Obj. ist Pron.: Π30 (Patr. zu Ach.:) *„μὴ ἐμέ γ' οὖν οὗτός γε λάβοι χόλος, ὃν σὺ -σσεις*" *den du hegst* — med.trans.: Op.694 *μέτρα -σσεσθαι· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος beachten* (s.a. unten 4) Obj. ist Pron.: Op.263 *⟨ταῦτα -σσόμενο⟩ι, βασιλῆς, ἰθύνετε μύθους, ' δωροφάγοι, σκολιέων δὲ δικέων ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε* 561 *⟨ ⟩ς τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν ' ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα* 491 *ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα -σσεο* h.Ap.544 (Ap. zu Hermes:) *„εἴρηταί τοι πάντα, σὺ δὲ φρεσὶ σῇσι -ξαι*" 4 *sich hüten vor, sich in Acht nehmen vor, bedacht sein auf etw.;* Med. (m. Akk. 'vor/auf etw.' Op.706, Cert. p.36,22. 41,33; *ἀπὸ κοινοῦ* m. *πεφραδέμεν* Op.765; m. Inf. Op.706. 797) Ψ343 (Nestor zu Antil.: *„μή πως ἵππους τε τρώσῃς κατά θ' ἅρματα ἄξῃς*) *ἀλλά, φίλος, φρονέων ⟨πε-γμένος εἶναι⟩*" Op.706 *εὖ δ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρων ⟨ ⟩* (s. West zur Echtheit der St.) Op.765 *ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πε-γμένος εὖ κατὰ μοῖραν ' πεφραδέμεν δμώεσσι* 797 *πε-ξο δὲ θυμῷ ' τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἱσταμένου τε ' ἄλγεσι θυμοβορεῖν* (zum Wortlaut s. West) Cert. p.36,22 (Pythia:) *„ἀλλὰ νέων παίδων αἴνιγμα φύλαξαι*" p.41,33 (Pythia:) *„ἀλλὰ Διὸς πε-ξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος*" 5 ohne Textzusch. Hes.fr.45,2 ... *π]εφυλάχθαι ' ...]νόῳ εἴχε[*

Kompos.: *προ -* h.Ap.238 in 1b

D δ29 v.l. (sscr.); Tit.Cycl.fr.10 p.19 Dav. = Epim.fr.9 p.34 Diels; Cat.88,13 Trav. *φυλά[σσ...* ci. V. Langholf

Φῡλείδης [7ⁱ] **Σχ** sch.D *B*628: *Φυλέως παῖς Μέγης* (so too *E*72, + *ἀντονομασία ὁ τρόπος*)

B *son of Phyleus* (see *Φυλεύς*), i.e. ⟨*Μέγης*⟩ (q.v.); *-ης* *B*628 (⟨ ⟩ *ἀτάλαντος Ἄρηϊ' -ης*), *E*72 (*-ης δουρικλυτός*, n. ⟨ ⟩ v.69), *N*692 ('*-ης τε* ⟨ ⟩), *Π*313; *-αο O*528 (n. ⟨ ⟩ vv.520. 535), *-εω O*519 (n. ⟨ ⟩ v.520); *-ην T*239 ('*-ην τε Μέγητα* [*Μέγην τε* f.l.]) J.N. O'Sullivan

Φῡλεύς [5ⁱ, 1ᴴ] E < *φῦλον*; short form (cf. *Φύλας, Φυλώ*); see v. Kamptz 125 (§ 42d2). 226 (§ 66). — Deriv.: *Φυλείδης* **Σχ** sch.D *K*110: *-έος υἱόν· τὸν Μέγητα*

B *Phyleus* instances: *B*628, *K*110. 175, *O*530, Ψ637, Hes.fr.176,4 1 geneal., family: orig. Epeian, son of ⟨*Αὐγείας*⟩ (*B*615–30 [628 *διίφιλος ἱππότα -εύς*], cf. Apollod.2,5,5) and father (*B*627f., *O*530–4, cf. *K*110. 175) of *Μέγης* (q.v., also *Φυλείδης*), for further relatives see ⟨ ⟩ B1 introd. 2 role in saga; *Φ.* (of Nestor's generat.: Ψ637) does not figure in act. of Il. 2a mentions in Il.: beaten at spear-casting by young Nestor at funeral games of Epeian Amarynceus (Ψ629ff. [637]); moved from homeland (northern Elis) to Dulichium (from where [+ Echinae islands] Meges led contingent to Troy) in anger at his father (*B*629; app. in connect w. cheating of Her.: see *Αὐγείας* B11, also Gantz, Myth I 392f.); received as gift of guestfriendship from *Εὐφήτης*, king of *Ἐφύρη* (q.v. B11b, also *Σελλήεις* B1), a *θώρηξ* which Meges wore at Troy 2b when ⟨*Τιμάνδρη*⟩ (ci. for *Πεισάνδρη*, see ⟨ ⟩ B introd. and esp. B2) left Echemus (*Ἔχεμον* ci. for *Ἔχετον*) she *ἵκετο ἐς -ῆα φίλον θεοῖσιν* (Hes.fr.176,4; see Hirschberger 471 ad l.) J.N. O'Sullivan

φυλίη [1ᵒ] E unbek., wohl nicht zu *φύω*; vgl. Risch 118 u. Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. D ε477: *-ης· εἶδος ἐλαίας τῆς καλουμένης φυλίας*, Apion fr.152 (in: SGLG 3, 297f.)

B unbek. Strauch od. Baum, viell. *wilde Olivenart*, vgl. Σχ; LSJ s.v.; auch LfgrE s.v. *θάμνος*; Friedreich, Realien 95; Richter, Arch. Hom. H135; Fellner 24f. denkt an d. *Steinlinde* ε477 (Od. findet Unterschlupf:) *δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους ' ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν -ης, ὁ δ' ἐλαίης,*

vgl. Odyssey z.St.; symbol. Deutg. bei Lowenstam, Scepter 141. – Wortf.: s. *θάμνος, φυταλιή* G. Markwald

φύλλ(ον) [8[i], 12[o], 3[H], 1[h], 2[e]] **E** see Chantraine, Dict. 1232f. – Deriv.: *ἄφυλλος, εἰνοσί-, τανύ-, φυλλοχόος*

M 1 disyll. **1a** stem in longo [⏑̄] *A* 237, *Z* 147, *μ* 357 [⏑̄] Op. 421 [⏑̄] *ὅσ(σ)α (τε) -α καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ B* 468, *ι* 51; *-α η* 106, Mus. fr. 5,1 [⏑̄] *-α καί A* 234; *-α N* 180 [⏑̄] *-ων ζ* 129, *λ* 194 [⏑̄×] *-ων ε* 487, *η* 285 **1b** stem in brevibus [-⏑̄] *-ων γὰρ ἔην / ἐνέην ⟨χύσις ἤλιθα πολλή⟩ ε* 483, *τ* 443; *-ων Z* 146 **2** trisyll. **2a** [⏑̄-⏑̄] *-οισιν* h. Cer. 472 **2b** [-⏑̄] ⟨ ⟩*ν ἐοικότες, B* 800, *Φ* 464; ⟨ ⟩*καί* Sc. 295. 299; ⟨ ⟩*(ν) ε* 491, *η* 287, Il. Parv. fr. 6,2 p. 55 Dav. [-⏑̄] ⟨ ⟩ *μ* 103

L [1]Fränkel, Hom. Gl. 40–1; [2]Gigante, Athenaeum 33, 1955, 337 ff.; [3]Elliger, Landschaft 95; [4]Griffith, CSCA 8, 1975, 73–88; [5]Lefkowitz, HSPh 73, 1960, 65–6; [6]Griffin, Life and Death 72; [7]Easterling in Images of Authority. Papers presented to J. Reynolds, Mackenzie and Roueché edd., Cambridge 1989, 104–21; [8]M.W. Edwards, Homer: Poet of the Iliad, Baltimore 1987, 203–5; [9]Lowry in Ages of Homer 198-9; [10]Sider in The New Simonides, Boedeker and Sider edd., Oxford 2001, 272–88; [11]Pelliccia, Colby Q 38, 2002, 197–9; [12]ibid. 217

B (only pl.:) *foliage, leaves* of a tree; in EGrE never 'petals, flowers' in assoc. with other parts of tree (*ὄζος, πτόρθος, φλοιός*) or of flowers (h. Cer. 472, *B* 468 ≅ *ι* 51); of specific tree (*N* 180, *η* 106, *λ* 194, *μ* 103. 357, Il. Parv. 6,2 p. 55 Dav.) epith.: *τέρην* q.v. (*N* 180, *μ* 357; cf. *τέρεν' ἄνθεα ι* 449), *ἀγανοῖσι* Il. Parv. fr. 6,2 – Wdfld.: *κόμῃ ψ* 195 **1** *leaves* **1a** as general attribute of tree or vine *μ* 103 *τῷ δ'* (the second of the Planktes) *ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, -οισι τεθηλώς ζ* 129 (naked Od.) *ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε ... ' -ων a 'leafy' branch* (to cover his *μήδεα*) Il. Parv. fr. 6,2 p. 55 Dav. *ἄμπελον ... ' χρυσείην, -οισιν ἀγανοῖσι κομόωσαν ' βότρυσί'* Sc. 299 (vinyard) *σειόμενος -οισι καὶ ἀργυρέῃσι κάμαξι, ' βριθόμενος σταφυλῆσι* ≅ 295 (prob. interpolated: cf. L[2]), cf. perh. *εἰνοσίφυλλος* – in conn. with seasons (also *ε* 483–5 below, and see B2a): h. Cer. 472 (in dialogue with *B* 468 in B2b?: Dem. restores crops and) *πᾶσα δὲ -οισίν τε καὶ ἄνθεσιν εὐρεῖα χθῶν ' ἔβρισ'*, cf. *Ξ* 347 ff., h. Ap. 135 ff. Op. 421 (cut wood in autumn:) *-α δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει* **1b** fallen *leaves* used for covering/hiding/sleeping on: *λ* 194 (Od.'s mother: „during the winter, Laertes sleeps on the floor near the fire; in summer and autumn,) *πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο ' -ων κεκλιμένων χθαμαλαὶ εὐναί"* *τ* 443 (a boar's lair) *πυκνὴ ' ἦεν, ἀτὰρ -ων ἐνέην ⟨χύσις ἤλιθα πολλή⟩ ε* 483 (Od. gathers material for a bed/hiding place) *-ων γὰρ ἔην* ⟨ ⟩ *' ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ' ὥρῃ χειμερίῃ* (NB *ε* 478–81 ≅ *τ* 440–3) 487 (having constructed his bed, Od.) *χύσιν δ' ἐπεχεύατο -ων* 491 (as one keeps a glowing log under a layer of ash to prevent it from going out) *ὥς 'Οδυσσεὺς -οισι καλύψατο η* 285 (Od., recapitulating same incident:) *„ἀμφὶ δὲ -α ' ἠφυσάμην"* 287 (same:) *„ἔνθα μέν ἐν -οισι ... ' εὗδον"* **1c** *μ* 357 (Od.'s companions) *-α δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο* (instead of barley in sacrifice of cows; Burkert, GRBS 7, 1966, 107 n. 46 for alternatives to barley) **2** in sim., paradeigma, gnomic expr. etc.: symb. of seasonal/cyclical renewal (2a), cf. h. Cer. 472, Op. 421 in B1a; also of great number (2b), but senses interact, see L[1,9]; specifically 'rustling' (2c): **2a** of Ag.'s sceptre *A* 234. 237 *ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τό μέν οὔ ποτε -α καὶ ὄζους ' φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν* (v.l. ant. *κόμην*) ... *λέλοιπεν, ' οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε ' -ά τε καὶ φλοιόν*, see L[7] – Sim. for the first casualty in *N* (cf. v. 170): *N* 180 (Imbrios falls, *μελίη ὥς*) *χαλκῷ ταμνομένη τέρενα χθονὶ -α πελάσσῃ* (sim. emphasises youth of dead L[3]) – „Men are like *leaves*", cf. Simon. fr. 19,2 West[2] with L[4,10], Bacchyl. 5,63–7 with L[3], Mimn. fr. 2 West, Ar. Av. 685, Alex. fr. 35 PCG, Ep. adesp. 4,9–15 Coll. Alex.: *Z* 147 (Glaukos to Diom.:) *„οἵη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν"*, see II 128,60 ff., L[8,12] 148 (same:) *„-α τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη ' τηλεθόωσα φύει" Φ* 464 (Ap. to Pos.: „men are not worth fighting over,) *οἷ -οισιν ἐοικότες ἄλλοτε μέν τε ' ζαφλεγέες τέλεθουσιν ... ' ἄλλοτε δὲ φθινύθουσιν"* Mus. fr. 5,1 *ὡς δ' αὔτως καὶ -α φύει ζείδωρος ἄρουρα· ' ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει* (so man ...) **2b** emph. not on renewal but on numbers *B* 468 (Greek army) *μυρίοι, ὅσσα τε -α καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ* primarily quantitative (cf. *B* 800 below) but *φ.* also conveys freshness of the army: NB h. Cer. 472 in B1a, and cf. L[1] – only quant.: *B* 800 (Greek army) *ἀλλ' οὔ πω τοιόνδε τοσόνδέ τε λαὸν ὄπωπα· ' λίην γὰρ -οισιν ἐοικότες ἢ ψαμάθοισιν ἔρχονται* (cf. *Γ* 385) – *B* 468 imitated without secondary significance 'fresh' in: *ι* 51 (Cicones) *ἦλθον ἔπειθ', ὅσα -α καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ, ' ἠέριοι* (on significant Iliadic echoes in Cicones episode, see Heubeck, Odyssey ad 39–61; Schwartz, Odyssee 29 n.1) **2c** *η* 106 (women work at weaving) *ἥμεναι, οἷα τε -α μακεδνῆς αἰγείροιο* sim. evokes 'rustling' (L[1], Hainsworth, Odyssey ad l.)? Unconvincing L[9] (of wool blend, 'indistinguishable in their quantity')

D suppl. Hes. fr. 204,135 *ἐριθηλέα -α* C.L. Caspers

φυλλοχόος [1[H]] *shedding leaves*, characterising month / season Hes. fr. 333 *-ος μήν* (*μείς* Rzach, ut ⟨Call. Hec. fr. 69,12 Hollis⟩) used thus by ⟨ ⟩, Ap. Rh. 4,217; cf. Plu. Quaest. Conv. 734b,7 ff., Eust. Il. 2,266,1 ff. (*οἱ μεθ' Ὅμηρον -ον μῆνα φασι κτλ.*) and s. Reinsch-Werner, Callimachus Hesiodicus, Berlin 1973, 250–1; Hofinger, Vocabulaire 164 – Wdfld.: *φυλλορ(ρ)οέω* and cogn. (not EGrE); cp. *ἐμπεδόφυλλος* Emp. fr. 77.78 Diels C.L. Caspers

Φῦλομέδουσα [1[i]] **E** zu *φῦλή* 'Stamm' u. *μέδομαι* 'walten', vgl. v. Kamptz 84. 121 f. 226; G. Neumann, in: Transizione 171

B Gattin des *Ἀρηΐθοος* (s.d. BI), wohnhaft in *Ἄρνη* (s.d.) in Böotien, M. des *Μενέσθιος* (s.d. BI), der von Paris getötet wird; Beiw. *βοῶπις* (s.d.) *H* 10 *ἔνθ' ἐλέτην ὁ μὲν* (Alex.) *υἱὸν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος ' Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης ' γείνατ' Ἀρηΐθοος καὶ -α βοῶπις*, vgl. Kirk, Iliad z.St.; auch K. Hirvonen, Matriarchal Survivals, Helsinki 1968, 21 f. G. Markwald

φῦλον [13[i], 7[o], 26[H], 15[h], 5[e]] **E** *-lo*-Abl. zu Wz. **bʰuH-*, vgl. *φύω*. – Abl.: *ἔμφυλος, -ιος*

F *-ον* 4, Akk. *-ον* 10, unklar *-ον* 1, *-α* 11, *-(α)* 7, Vok. *-α* 1, *-οις* 1, *-α* 18, *-(α)* 13, unklar *-α* 1

M 1 eins. (*φῦλ'*) [⏑̄] *μύρια* - Choer. fr. 2 (= Suppl. Hell. 318),2 Colace; - h. Cer. 352 [⏑̄] *ἀθανάτων μετὰ* - h. Ven. 129 [⏑̄] *ἐπὶ χθονὶ* ⟨- *ἀνθρώπων*⟩ *η* 307, Th. 556, Op. 90, Sc. 162, Hes. fr. 23a,25, fr. 30,11, fr. 291,4; (*περι*)*κλυτὰ* ⟨ ⟩ *Ξ* 361, h. Ap. 355. 537; ⟨ ⟩ *γ* 282, *ο* 409, Th. 330, h. Ap. 161. 298. 538, h. Merc. 542 **2** zweis. [⏑̄] *γυναικῶν -ον* Hes. fr. 1,1 = Th. 1021, Sc. 4; *θεάων -ον* Th. 965; *ἀθανάτων μετὰ -ον* Op. 199; *μυρία -α P* 220, Cypr. fr. 1,1 p. 35 Dav.; *ἀνθρώπων κλυτὰ -α* h. Ap. 273; ⟨*μετὰ -α θεῶν*⟩ *αἰειγενετάων* h. Cer. 322 Hes. fr. 103 (P. Oxy. 2509),10 = 16 Hi.; ⟨ ⟩ *ὑπέδεκτο δὲ τιμάς* h. Cer. 443. 461; ⟨ ⟩ *O* 54. 161 = 177; *-α θεῶν αἰειγενετάων* h. Cer. 36; *-α καταθνητῶν ἀνθρώπων* h. Ven. 3; *-α B* 362. 840 [⏑̄] *ἀπὸ -ον ὀλέσθαι / ὄληται ξ* 68. 181;

ἔθνη τ' ἐς -ον Th. 202; ἀνθρώπων γενεὴ καὶ -ον Mus. fr. 5,3 Diels; -ον *E* 441, *ϑ* 481, Th. 212, Hes. fr. 73,4 fr. 150,30, fr. 165,12; κάλλει ἐνίκων ⌞-α γυναικῶν⌟ *I* 130. 272; γένος καὶ ⌞ ⌟ Th. 591; εἶδει ἐκαίνυτο ⌞ ⌟ Hes. fr. 180,10, fr. 251,9; -α Γιγάντων *η* 206, Cert. p. 38,11; -α *B* 363 [±×] -α *T* 30, Hes.-fr. 33a,16, Mer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 903A),1 Ber.; -οις *B* 363 [-±] -α θνητῶν ἀνθρώπων Hes. fr. 43a,6, fr. 240,4, h. Merc. 578 **3** nicht bestimmbar: -ον Hes. fr. 204,165

Σχ sch. D *B* 362: κατὰ -α· κατὰ ἔθνη, ὃ ἐστιν διὰ πλήθη, *E* 441: -ον· ἔθνος. γένος **L** s. zu φρήτρη

B *Geschlecht, Stamm, Art, Gattung, Schwarm;* wahrsch. terminol. (*B* 362. 63, s. 2e) *Phyle* (= nachep. φυλή). – Mit φ. wird eine Gruppe von Lebewesen bezeichnet, die verbunden ist durch (reale od. fiktive) gemeinsame Abstammung od. durch gemeinsames (sex.) Geschlecht. Die Zugehörigkeit wird fast immer bezeichnet (Ausnahme *B* 363), u. zwar durch ein abh. Subst. im Gen., φ. steht meist im Nom. od. Akk. (1× Dat.: *B* 363) als Subj. (2x Präd. Nom.: *E* 441, *η* 307) od. Obj. zu Verben od. (Akk.) zu (lok.) Präp. (ἐς [Th. 202], ἐπί [*Ξ* 361], κατά [3×], μετά [8×]). – Steht in pleonast. Verb. mit γένος (Th. 591) u. γενεή (Mus. fr. 5,3). Bes. im Pl. dient φ. + Gen. Pl. als Umschreibung der Totalität einer Gattung. Beiw. (nur zu Pl.): ἀγλαά, ἄγρια, ἀθέσφατα, ἀμενηνά, κλυτά, μυρία, περικλυτά. In Il. u. Od. außer *B* 840 u. *Ξ* 361 stets dir. R. – Wortf.: s. γένος

1 Sg. **1a** Götter / Göttinnen *E* 441 (Ap. zu Diom.:) „χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν ' ἶσ' ἔθελε φρονέειν, ἐπεὶ οὔ ποτε -ον ὁμοῖον ' ἀθανάτων τε θεῶν χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων es gibt kein gemeinsames Geschlecht = sie haben keine gemeinsame Abstammung Th. 202 τῇ δ' (= Aphr.) Ἔρος ὠμάρτησε καὶ Ἵμερος ἕσπετο καλὸς ' γεινομένῃ τὰ πρῶτα θεῶν τ' ἐς -ον ἰούσῃ Op. 199 καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης ' ... ' ἀθανάτων μετὰ -ον ἴτον (Aidos u. Nemesis) προλιπόντ' ἀνθρώπους Th. 965 νῦν δὲ θεάων -ον ἀείσατε ... ' Μοῦσαι ... ' ὅσσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι **1b** Menschen s. *E* 441 in 1a Hes. fr. 73,4 πάντων ἀνθρώπων ἀ]παναίνετο (Atalante) -ον ὁμιλ[εῖν ' ἀνδρῶν ἐλπομένη φεύγ]ειν γάμον Mus. fr. 5,3 Diels ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει (sc. ἄρουρα), ἄλλα δὲ φύει· ' ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴ καὶ -ον (φύλλον codd.) ἐλίσσει **1c** Frauen Sc. 4 ἦ ῥα (Alkm.) γυναικῶν -ον ἐκαίνυτο θηλυτεράων ' εἴδεί τε μεγέθει τε Hes. fr. 1,1 νῦν δὲ γυναικῶν -ον ἀείσατε ... ' Μοῦσαι ... ' αἳ τότ' ἄρισται ἔσαν[= Th. 1021 **1d** Volksstamm, -gruppe Hes. fr. 150,30 ἔς τε Κεφαλλ]ήνων ἀγερώχων -ον ὄρουσαν, ' οὓς τέκεν Ἐρ]μάωνι Καλυψώ fr. 165,12 ... Δαρδαν]ιδῶν μεγαθύμων -ον ἐναιρ[(Her.) **1e** Gruppe Th. 212 τέκε δ' (Νύξ) Ὕπνον, ἔτικτε δὲ -ον Ὀνείρων *ϑ* 481 (Od. läßt Demod. ein Stück Fleisch bringen:) „πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ ' τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας ' οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλησε δὲ -ον ἀοιδῶν" **1f** Geschlecht, Familie *ξ* 68 (Eum.:) „ἀλλ' ὄλεϑ' (sc. Od.). ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ -ον ὀλέσϑαι ' πρόχνυ, ἐπεὶ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσε" *Sippschaft* *ξ* 181 (Eum.:) „τὸν δὲ (sc. Tel.) μνηστῆρες ἀγαυοὶ ' οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ -ον ὄλῃται ' νώνυμον ἐξ Ἰϑάκης Ἀρκεισίου ἀντιϑέοιο" **1g** unbekannt Hes. fr. 204,165 -ον

2 Pl., oft von einer Vielheit ein u. derselben Gattung, alle, die Götter, die Menschen, die Frauen **2a** *Familien* der Götter = die Götter, bei (erwünschten, befohlenen) Bewegungen μετὰ -α θεῶν „zum Familienwohnsitz der Götter", dem Olymp *O* 54 (Zeus befiehlt Hera:) „ἔρχεο νῦν ⌞μετὰ -α θεῶν⌟" 161 (Zeus zu Iris: „befiehl dem Pos.) ἔρχεσϑαι ⌞ ⌟ ἢ εἰς ἅλα δῖαν" ≅ 177 (Ausführung) h. Cer. 322 (Iris zu Dem.:) „καλέει σε (Zeus) ... ' ἐλϑέμεναι ⌞ ⌟ αἰειγενετάων" = 461[in.] (Rhea zu Dem.) h. Cer. 443 (Zeus schickt Rhea, um Dem.) ἀξέμεναι ⌞ ⌟ h. Ven. 129 ἀϑανάτων μετὰ -' ἀπέβη (Hermes) Hes. fr. 103 (= P. Oxy. 2509),10 Hi. αὐ[τ]ὸν ἄγῃ (Zeus den Dion.) -' αἰειγενετάων = 16[med.ex.] h. Cer. 36 ἔτι δ' ἤλπετο (Perseph.) μητέρα κεδνὴν ' ὄψεσϑαι καὶ -α θεῶν αἰειγενετάων **2b** die Stämme, die Geschlechter der Menschen, meist als Umschreibung für „alle", die ganze Gattung, bes. wenn Menschen Göttern gegenübergestellt werden (dann häufiger mit Zusatz ἐπὶ χϑονὶ [-' ἀνθρώπων]), aber auch eingeschränkt, von begrenzter Menge (s. 2bβ); vgl. s.v. ἄνθρωπος B3aα **2bα** alle *Ξ* 361 ᾤχετ' (Hypnos) ἐπὶ κλυτὰ ⌞-' ἀνθρώπων⌟ *γ* 282 ἐκαίνυτο (Phrontis) ⌞ ⌟ ' νῆα κυβερνῆσαι *η* 307 (Od.:) „δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ⌞ἐπὶ χϑονὶ -' ἀνθρώπων⌟" Th. 556 ἐκ τοῦ δ' ἀϑανάτοισιν ⌞ ⌟ ' καίουσ' ὀστέα λευκὰ ϑυηέντων ἐπὶ βωμῶν Op. 90 πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ⌞ ⌟ ' νόσφιν ἄτερ τε κακῶν κτλ. Sc. 162 (auf dem Schild waren die Köpfe von 12 Schlangen) ταὶ φοβέεσκον ⌞ ⌟ ' οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν Hes. fr. 23a,25 τὴν δὴ (sc. Iphimede) νῦν καλέο[υσιν ⌞ ⌟ ' Ἄρτεμιν εἰνοδί[ην fr. 43a,6 τὸν δ' Αἴϑων' ἐκάλεσσαν ἐπ]ών[υ]μ[ο]ν ... ' [... -α] ϑνητῶν ἀνϑρώπων fr. 291,4 ἃς Ὑάδας καλέουσιν ⌞ ⌟ fr. 30,11 ... ⌞ ⌟ (Kontext unbekannt) h. Cer. 352 μέγα μήδεται (Dem.) ἔργον, ' φϑῖσαι -' ἀμενηνὰ χαμαιγενέων ⌞ἀνϑρώπων⌟ h. Merc. 542 ἀνϑρώπων δ' ἄλλον δηλήσομαι, ἄλλον ὀνήσω, ' πολλὰ περιτροπέων ἀμεγάρτων -' ⌞ ⌟ h. Merc. 578 τὸ δ' ἄκριτον ἠπεροπεύει (Hermes) ' νύκτα δι' ὀρφναίην -α ϑνητῶν ⌞ ⌟ h. Ven. 3 ἐδαμάσσατο -α καταϑνητῶν ⌞ „ ' οἰωνούς τε διειπετέας καὶ ϑηρία πάντα Cypr. fr. 1,1 p. 35 Dav. ἦν ὅτε μυρία -α κατὰ χϑόνα πλαζόμενα ' βαϑυστέρνου πλάτος αἴης **2bβ** einzelne, die jeweiligen (vgl. s.v. ἄνϑρωπος B I B 2dα) *o* 409 (Od.' Lügenerz.:) ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι πόλιν κάτα ⌞-' ἀνϑρώπων⌟ (Bezug auf die Einwohner der beiden Städte V. 412) Th. 330 ἔνϑ' ἄρ' ὅ γ' (der nemeische Löwe) οἰκείων ἐλεφαίρετο ⌞ ⌟ Hes. fr. 240,4 ἐν δ' (sc. Dodona) ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυβοῦται ' πολλοὶ ἀπειρέσιοι -α ϑνητῶν ἀνϑρώπων h. Ap. 161 (κοῦραι Δηλιάδες) ὕμνον ἀείδουσιν, ϑέλγουσι δὲ ⌞ ⌟. ' πάντων δ' ἀνϑρώπων φωνὰς καὶ κρεμβαλιαστὺν ' μιμεῖσϑ' ἴσασιν 298 ἀμφὶ δὲ νηὸν ἔνασσαν ἀϑέσφατα ⌞ ⌟ ' κτιστοῖσιν λάεσσιν, ἀοίδιμον ἔμμεναι αἰεί 273 προσάγοιεν Ἰηπαιήονι δῶρα ' ἀνϑρώπων κλυτὰ -α ... ' δέξαι' ἱερὰ καλὰ περικτιόνων ἀνϑρώπων 537 τὰ δ' ἄφϑονα πάντα παρέσται, ' ὅσσα κ' ἐμοὶ ἀγάγωσι περικλυτὰ ⌞ ⌟ 355 κακὰ πόλλ' ἔρδεσκε (δράκαινα, s. V. 300) κατὰ κλυτὰ ⌞ ⌟, vgl. V. 302f. (κακὰ πολλὰ ' ἀνϑρώπους ἔρδεσκεν ἐπ` χϑονί) 538 νηὸν δὲ προφύλαχϑε, δέδεχϑε δὲ ⌞ ⌟ ' ἐνϑάδ' ἀγειρομένων **2c** Frauen Th. 591 ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν ϑηλυτεράων, ' τῆς γὰρ ὀλωιόν ἐστι γένος καὶ ⌞-α γυναικῶν⌟ *I* 130 (Ag.:) „δώσω δ' ἑπτὰ γυναῖκας ... ' Λεσβίδας ... ' ... αἳ κάλλει ἐνίκων ⌞ ⌟" = 272[med.ex.] Hes. fr. 180,10 ... εἵνεκ' ἄρ' εἶδει ἐκαίνυτο [⌞ ⌟] fr. 251,9 ἦ (Euaichme) εἴδε[ι ἐκαίνυτο ⌞ ⌟] **2d** Volksstamm, -gruppe (bei Hom. für nichtgr. Volksstamm) *B* 840 Ἱππόϑοος δ' ἄγε -α Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων *P* 220 (Hektor:) „κέκλυτε, μυρία -α περικτιόνων ἐπικούρων" *η* 206 (Alkin.:) „Κύκλωπές τε καὶ ἄγρια -α Γιγάντων" Cert. p. 38,11 χερσὶ βαλὼν ἰοὺς ἀνόμων κατὰ -α γιγάντων Mer. fr. 1 (= Suppl. Hell. 903A),1 Ber. ... εν Μερόπων κατὰ νη[...] -α Choer. fr. 2 (= Suppl. Hell. 318),2 Colace περὶ δὲ κρήνας ἀρεϑούσας ' μύρια -' ἐδονεῖτο πολυσμήνοισι μελίσσαις ' <εἴκελα> (suppl. Meineke) **2e** wahrsch. terminol. *Phyle* (= nachep. φυλή) *B* 362. 363 bis (Nestor zu Ag.:) „κρῖν' ἄνδρας κατὰ -α, κατὰ φρήτρας, 'Αγάμεμνον, ' ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, -α δὲ -οις". In B 363 wie bei φρήτρη von den jeweils einzelnen Mitgliedern. φ. hier entweder (wie 2d) *Volksstamm* (1) oder *Phyle*

(2), d.h. Untergruppe einer politischen Einheit. Disk.: Pro 1: Die sonstige Verwendung von φ. bei Homer und das Fehlen von φυλή; die Stellung der Verse als Vorbereitung des Schiffskataloges. Contra: *B* 362 f. bereiten nicht den Schiffskatalog, sondern die Epipolesis von Buch IV vor; φ. wird bei Homer niemals für einen griechischen Volksstamm verwendet (siehe 1d und 2d); entscheidend die Stellung neben φρήτρη, beide Wörter terminologisch. Damit ergibt sich für die Frage der Stellung der Verse im gesamten Epos, daß sie wenig Einfluß haben. Dies wiederum bedeutet, daß der Dichter vermutlich historisch Neues in den Text einbringt, ohne es im Gesamten zur Wirkung zu bringen **2 f** Schwarm, von Fliegen u. von Bienen *T* 30 (Thetis zu Ach.:) „*ἐγὼ πειρήσω ἀλαλκεῖν ἄγρια -α, ' μυίας*" Hes. fr. 33a,16 *ἄλλοτε δ' αὖ γινέσκετο* (Periklymenos), *θαῦμα ἰδέσθαι, ' μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ -α* vgl. Choer. fr. 2,2 (in 2d) M. Schmidt

Φυλονόη [1[H]] daughter of Tynd. (q.v.) and Leda, sister of Timandra and Klyt. Hes. fr. 23a,10 *Φυλο[νόην θ', ἣ εἶδος ἐρήριστ' ἀθαν]άτῃσι* (suppl. M.-W.); of the sisters, she alone is made immortal by Art. (23a,10 ff., cf. Apollod. 3,10,6), as later her niece Iphigeneia / Iphimede (23a,15 ff., cf. *Ἰφιμέδη* II); therefore exempt from Aphr.'s curse ensuring the marital infidelity of Tynd.'s daughters (Hes. fr. 176)? For cult and attest. in art see Hirschberger, Komm. 208 f.

C. L. Caspers

Φυλόνομος [1[H]] S. des *Ἠλεκτρύων* (s.d.) u. der *Λυσιδίκη* (s.d.), Hes. fr. 193,14, (m. gewissem Anspruch auf Wahrsch. aus späteren Quellen erg. von Norsa u. West), s. Hirschberger, Komm. 360 G. Markwald

φῦλοπις [19[i], 3[o], 4[H], 2[h]] **E** unknown, see Chantraine, Dict. 1233 **F** *-ς* 7, *-δος* 8, *-ν* 11, *-δα* 2

M 1 trisyll. [⏑⏑] *-ς/ν T* 158, *Λ* 278 [⏑⏑] *πόλεμός/ν τε κακὸς/ν καὶ ⌞-ς/ν αἰνή(ν)⌟* Op. 161, *Δ* 82 / ≅ 15, *ω* 475; (*πόλεμον*) *καὶ ⌞ ⌟* h. Cer. 266, *N* 789; *Τρώων* (...) *καὶ 'Αχαιῶν ⌞ ⌟ E* 379, *Z* 1 / *Δ* 65, *Π* 256; *⌞ ⌟ Σ* 171 / *E* 496 = *Z* 105 = *Λ* 213, *Π* 677, Sc. 200 **2** quadrisyll. [⏑⏑⏑] *-δος κρατερῆς Σ* 242, *π* 268; *-δος N* 635, *Π* 208, *Y* 141, h. 8,15; *-δα στήσειν λ* 314, Sc. 114 [⏑⏑⏑] *⌞τε -δος⌟ T* 221 [⏑⏑⏑] *πολέμοιό ⌞ ⌟* Sc. 23

Σχ sch. min. and D: (*κατὰ πλήθη*) *μάχη*[+] **L** [1]H. S. Anton, Etym. Erklärung homer. Wörter, Erfurt 1882, 36 f. (lists earlier attempts); [2]Porzig, Satzinhalte 78 f.; [3]Trümpy, Krieg. Fachausdr. 165 f.; [4]Latacz, Freude 180 ff.

B *fighting* nom. (1), gen. (2), acc. (3); component of *πόλεμος* (see *N* 635 [2], *λ* 314, Sc. 114 [3]); 15× dir. sp., Od.'s Narr. *λ* 314; ref. to past: *E* 379, Op. 161 (1), *Σ* 242 (2), contemporary: 9×, future: 14×, conceptual: *N* 635, (metaph.) *T* 221 (2); local specifications: *N* 789 *ἔνθα*, Op. 161 *ὑπὸ Θήβῃ* (1), *Y* 141 *παρ' αὐτόθι* (2), *λ* 414 *ἐν 'Ολύμπῳ*, cf. *Λ* 278 *νηυσίν* (3) epith.: *αἰνή* (15× VE), *κρατερή* (2×) see M, *ἀργαλέη Λ* 278, *κρυερή* h. 8,15 (VB) appears w. synons. and antons. in context (exc. *Π* 256 [3]); 13× coupled w. synon.[+] in same v.: *π(τ)όλεμος* 9× (cf. D below), *μάχη N* 789, *μαχέομαι E* 496 = *Z* 105 = *Λ* 213; for others in near context see G below; see also *πόλεμος* vol. III 1334 (B introd.) and 1335,24–40. — W d f l d.: *μάχη* vol. III 46,62–66; L[2] (nomina act. for *μάχεσθαι*) **1** nom. *Δ* 82 *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ...* ' „*ἦ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ -ς αἰνὴ ' ἔσσεται, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι ' Ζεύς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται;*", cf. *T* 221 ff. in 2 *E* 379 (Aphr.:) „*ἐγὼ φίλον υἱὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο, ' Αἰνείαν ... ' οὐ γὰρ ἔτι Τρώων ⌞καὶ 'Αχαιῶν -ς αἰνή⌟ ' ἀλλ' ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται*" *Z* 1 (Hera and Ath. went to Olympus) *παύσασαι βροτολοιγὸν "Αρη' ἀνδροκτασιάων· ' Τρώων δ' οἰώθη ⌞ ⌟· ' πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχη πεδίοιο ' ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα N* 789 (Paris: „*ἐσσύμενον πολεμίζειν*") *βὰν* (Paris w. Hektor) *δ' κτλ. Σ* 171 (Iris to Ach.: „*ὄρσεο,*) *Πατρόκλῳ ἐπάμυνον, οὗ σιν*" *T* 158 (Od. to Ach.: „don't urge the Grs. without eating) *εὖτ' ἂν πρῶτον ὁμιλήσωσι φάλαγγες ' ἀνδρῶν, ἐν δὲ θεὸς πνεύσῃ μένος ἀμφοτέροισιν*" subj. of trans. vb.: Op. 161 (*ἡμίθεοι*) *καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς καὶ -ς αἰνὴ ' τοὺς μὲν ὑφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ ... ' ὤλεσε μαρναμένους* (and took others to Troy) **2** gen. in context w. *κορ- N* 635 f., *T* 221 (L[3] 166, L[5]), *μέγα ἔργον Π* 208, Sc. 23 (22) w. dep. noun: *N* 635 (Men. to Zeus on the Trs.:) „*τῶν μένος αἰὲν ἀτάσθαλον, οὐδὲ δύνανται ' -δος κορέσασθαι ὁμοιΐου πολέμοιο. ' πάντων μὲν κόρος ἐστὶ καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος ' μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο* (639 *πολέμου, μάχης ἀκόρητοι*)" *T* 221 (Od. to Ach.:) „*αἶψά τε -δος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν, ' ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ' ἄμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα* (*Ζεὺς ταμίης πολέμοιο*)", metaph.; cf. *Δ* 82 ff. in 1 *Π* 208 (Ach. to Myrm.:) „*νῦν δὲ πέφανται ' -δος μέγα ἔργον, ἧς τὸ πρίν γ' ἐράασθε* (*τις Τρώεσσι μαχέσθω*)" *Y* 141 (Pos. to Hera: „[137] *πόλεμος*) *εἰ δέ κ' "Αρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος 'Απόλλων, ' ἢ 'Αχιλῆ' ἴσχωσι καὶ οὐκ εἴῶσι μάχεσθαι, ' αὐτίκ' ἔπειτα καὶ ἄμμι παρ' αὐτόθι νεῖκος ὀρεῖται ' -δος· μάλα δ' ὦκα διακρινθέντας ὀΐω ' ἄψ ἴμεν Οὔλυμπόνδε* (*ἀναγκαίῃφι δαμέντας*)" sep. gen.: *π* 268 (Od. to Tel.:) „*οὐ μέν τοι κείνω* (Zeus and Ath.) *γε πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἔσεσθον ' ⌞-δος κρατερῆς⌟ ὁπότε μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν ' ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι μένος κρίνηται "Αρηος*" *Σ* 242 *ἠέλιος μὲν ἔδυ, παύσαντο δὲ δῖοι 'Αχαιοὶ ' ⌞ ⌟ καὶ ὁμοιΐου πτολέμοιο. ' Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης ' χωρήσαντες κτλ.* obj. gen.: Sc. 23 *ἐπείγετο* (Amphitryon) *δ' ὅττι τάχιστα ' ἐκτελέσαι μέγα ἔργον, ὅ οἱ Διόθεν θέμις ἦεν. ' τῷ δ' ἅμα ἑέμενοι πολέμοιό τε -δός τε ' Βοιωτοὶ πλήξιπποι ...' Λοκροί τ' ἀγχέμαχοι καὶ Φωκῆες* h. 8,15 *θυμοῦ τ' αὖ μένος ὀξὺ κατισχέμεν, ὅς μ' ἐρέθῃσι ' -δος κρυερῆς ἐπιβαινέμεν· ἀλλὰ σὺ θάρσος ' δός, μάκαρ, εἰρήνης τε μένειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς, ' δυσμενέων προφυγόντα μόθον κῆράς τε βιαίους*

3 acc. rel. to *πόλεμος* explic.: *λ* 314 *οἱ* (Otos and Ephialtes) *ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν 'Ολύμπῳ ' ⌞-δα στήσειν⌟ πολυαΐκος πολέμοιο. ' "Οσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ ⌞μέμασαν θέμεν κτλ.* Sc. 114 (Iol. to Her.: „*μαρνώμεσθα*) *μιν* (Ares) *οἴω ' φεύξεσθαι δύο παῖδας ... 'Αλκείδαο, ' οἳ δή σφι σχεδόν εἰσι, λιλαιόμενοι πολέμοιο ' ⌞ ⌟ τά σφιν πολὺ φίλτερα θοίνης*", see ἵστημι B II A 5 — *Δ* 15 (Zeus:) „*ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα, ' ἢ ῥ' αὖτις ⌞πόλεμόν τε κακὸν καὶ -ν αἰνὴν⌟ ' ὄρσομεν, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν*" *ω* 475 (Ath. to Zeus:) „*τί νύ τεύξεις, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησθα;*" ritual mock battle: h. Cer. 266 (Dem. to Met.:) „*ὤρηρεν δ' ἄρα τῷ* (Demoph.) *γε περιπλομένων ἐνιαυτῶν ' παῖδες 'Ελευσινίων πόλεμον καὶ ⌞-ν αἰνὴν⌟ ' αἰὲν ἐν ἀλλήλοισι συνάξουσ' ἤματα πάντα*", see implic. obj. of prep./prev.: *Δ* 65 (Hera to Zeus:) „*σὺ δὲ θάσσον 'Αθηναίῃ ἐπιτεῖλαι ' ἐλθεῖν ἐς Τρώων καὶ 'Αχαιῶν ⌞ ⌟ ' πειρᾶν δ', ὥς κε Τρῶες* (*ἄρξωσι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι*)", see L[3] 165: „Waffenstillstand ... ein Versehen" *Π* 677 *βῆ* (Ap.) *δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρ-*

ἑων ἐς ‹ ›.' αὐτίκα δ' ἐκ βελέων Σαρπηδόνα δῖον ἀείρας ' πολλὸν ἄποπρο φέρων λοῦσεν ποταμοῖο ῥοῇσι — *Π* 256 *στῇ* (Ach.) *δὲ πάροιθ' ἐλθὼν κλισίης, ἔτι δ' ἤθελε θυμῷ ' εἰσιδέειν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ‹ ›.' οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ ... θωρηχθέντες ' ἔστιχον, ὄφρ' ἐν Τρωσὶ μέγα φρονέοντες ὄρουσαν* Sc. 200 *ὡς εἴ τε μάχην ἐθέλουσα* (Ath.) *κορύσσειν, ' ἔγχος ἔχουσ' ἐν χειρὶ †χρυσέην τε τρυφάλειαν ' αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις· ἐπὶ δ' ᾤχετο ‹ ›* other instances: *E* 496 *κατὰ στρατὸν ᾤχετο* (Hektor) *πάντῃ ' ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ ‹ ›.' οἱ δ' ... ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν· ' ‹Ἀργεῖοι δ'› ὑπέμειναν ἀολλέες οὐδὲ φόβηθεν* = *Z* 105 (107 ‹ › *ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο*) = *Λ* 213 (215 ‹ › *ἐτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας*) ‖ *Λ* 278 (Ag. to Gr. leaders:) *„νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι ' -ν ἀργαλέην* (v.l. *-δος κρατερῆς* pap. 432, v. West, Ptol. Pap. p. 97), *ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μητίετα Ζεὺς ' εἴασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν*", on unique expression and v.l. see Hainsworth, Iliad ad l.; Graz, Feu 196: „construction trés libre"

D Choer. fr. dub. 13a (Suppl. Hell. 928), 3 p. 197 Ber. *μάρν[αντ'] ἐπ' ἀριστερὰ δαϊοτᾶτος ']. ῳ π[ολέμῳ] καὶ -δι στονρέφ[σα]ι* (5 *πολέμου*, 6 *δῆριν*)

G in near context (* = synt. coupled): *ἀνδροκτασίαι Z* 1 (*E* 909), *βέλεα Π* 677 f., *μάρναμαι* Op. 161 (163), *μάχη Z* 1 f., *N* 635 (639). *789, Sc. 200 (198), *μάχ(έ)ομαι E* 379 f., *Π* 208 f., *T* 158 (157), *ἀγχέμαχος* Sc. 23 (25), *μόθος* h. 8,15 (17), *νεῖκος* *Y 141 (140), *ὀλέκω Σ* 171 f., *ὁμιλέω T* 158, *πολεμίζω Λ* 278 f., *π(τ)όλεμος* *N 635 (639) bis, *T* 221 (224), *Sc. 114 (113), *ὑσμίνη Σ* 242 f., *φόνος Z* 105 (107), meaning related: *μένος N* 635 (634), *Π* 208 (210), *T* 158 f., *π* 268 f., h. 8,15 (14), *(ὑπο)μένω E* 496 (498), h. 8,15 f., *φάλαγγες T* 158; cf. D above allit. anton.: *φίλος*⁺ *Δ* 15 (17), *E* 379 (377 f.), Sc. 114, *φιλότης Δ* 15 f. 82 f., *N* 635 f., *ω* 475 f., cf. *μολπή, ὀρχηθμός N* 635 (637), *χορός* Sc. 200 f. W. Beck

Φῡλώ [2°] **E** Kurzform zu *Φυλομέδουσα* (s.d.) od. ähnl. (v. Kamptz 127. 226)

B Dienerin (*ἀμφίπολος*, s.d.; vgl. Ja. A. Lencman, Die Sklaverei im myk. u. hom. Gr. land, Wiesbaden 1966, 292; Ramming, Dienerschaft 42 ff. 142 A.1) Hel. s im Palast des Men. (*δ* 125), nb. *Ἀδρήστη* u. *Ἀλκίππη* genannt; stellt ihrer Herrin e. silbernen Korb aus d. ägypt. Theben hin, gefüllt m. Wollfäden (*δ* 133) G. Markwald

φύξηλις [1'] **Σχ** sch. D ad l.: *δειλόν. φυγάδα*

B (zu *φύξις*, s. Risch § 60:) *wer flieht, nicht standhält: Feigling* (*Ausreißer, fuyard*); zur Bildg. s. Bechtel, Lexil. 330; Leaf z.St. (mit Hinw. auf fem. *-ις* als Verstärkg. des Tadels); Keil, Lex. Raritäten 68 f.; vgl. *φυζανικός, φυγοπτόλεμος*, ferner *φυγάς*, sowie s.vv. *ἄναλκις, δειλός, κακός*; präd. (tadelnd, den Einzelfall zur Dauereigensch. verallgemeinernd) von Hektor: *P* 143 (Glaukos:) *„Ἕκτορ εἶδος ἄριστε, μάχης ἄρα πολλὸν ἐδεύεο· ' ἦ σ' αὔτως κλέος ἐσθλὸν ἔχει -ιν ἑόντα* ([150] *ἐπεὶ Σαρπηδόνα κάλλιπες 'Αργείοισιν*"), s.a. dir. vorher (129) *Ἕκτωρ ἀνεχάζεθ'* (sc. vor Aias vom Kampf um Patr.' Leiche) H. W. Nordheider

φύξιμος [1°] (zu *φύξις*:) *zur (Zu-)Flucht möglich, wohin man fliehen kann* (s. *φεύγω* G 2 mit Angabe 'wohin'); zur Bildg. s. s.v. *νόστιμος* u. Risch § 37 *ε* 359 (Od. mißtraut Ino, die ihm geraten hatte, das Floß zu verlassen u. zum Phäakenland zu schwimmen: *„οὔ πω πείσομ', ἐπεὶ ἑκὰς γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο -ον εἶναι*" (~ 345 *„γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι*") *wo(hin) es entrinnbar, zu entrinnen sei* (Ameis-H. z.St.); kontrast. *οὐκέτι φυκτὰ* (s.d.) *πέλονται*" H. W. Nordheider

φύξις [3'] **E** Neubildg. im *K*, vgl. *φεῦξις* (Soph.); s. Risch § 16a; zum Typ vgl. noch *ὑπάλυξις* (dazu Porzig, Satzinhalte 191 ff.) — Abl.: *φύξηλις, φύξιμος* **Σχ** sch. D *K* 311: *-ιν βουλεύουσι· περὶ φυγῆς* (bzw. *προσφυγὴν*) *σκέπτονται*

B nom. act., wie *φυγεῖν* (s. *φεύγω* B I 2) entw. ingr. *Flucht* od. eff. *Entkommen*; nb. *φύζα* (u. als metr. Altern. [2× VA] zu:) *φυγή, φόβος*, s.a. *φύγαδε*; nur als Obj. zu (geist.) 'vorhaben, sich vorstellen'; ingr.: i.S.v. *sich davonmachen, die Flucht ergreifen* (vgl. *Ξ* 80 Ag.: *„φυγέειν*" [s.d. B I 2 c α Ende]): *K* 311 (Hektor: „wer will ausspähen, *ἢ δαμέντες* [sc. Gr.]) *-ιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν οὐδ' ἐθέλουσι ' νύκτα φυλασσέμεναι*" ≅ 398 ([v. West in app.] Dolon: *„βουλεύοιτε*"), vgl. *μιμνήσκεσθαι*⁺ *φόβοιο* (s.d. B 2 b), (*Π* 697) *φύγαδε μνώοντο* — eff.: i.S.v. *am Leben bleiben*: *K* 447 (Diom. zu Dolon:) *„μὴ δή μοι -ιν γε, Δόλων, ἐμβάλλεο θυμῷ*" (u. erschlug ihn mitten im Bittgestus) *denk ja nicht, dem Tod zu entrinnen* (vgl. *Z* 57 Ag.: *„μή τις ὑπεκφύγοι* [59 *φύγοι*] *αἰπὺν ὄλεθρον*", als Adrestos [wie Dolon] Men. um se. Leben bittet [46 *„ζώγρει*"]; entspr. *Φ* 66. 93. 103 [Lykaon vs. Ach.] [*ἐκ*]*φυγέειν*⁺ *θάνατον / σὰς χεῖρας*]) H. W. Nordheider

φύρω [1', 5°, 1'ᴴ] **E** viell. idg. (vgl. lat. *fermentum*; L³), vgl. Chantraine, Dict. s.v.; sem. ähnl. *φορύνω* (s.d.); zur Bildg. s. Risch 249. 344; vgl. auch *πορφύρω* (L⁴)

M 1 Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄×] *-σω σ* 21 **1b** dreis.: [⏑̄⏑̄] *ἔ-ον Ω* 162 **1c** viers.: [⏑̄⏑̄⏑⏑] *πε-μένον/η ι* 397 / *ρ* 103 = *τ* 596, *σ* 173 **2** Stamms. in d. brevia: [-⏑̄] *-ειν* Op. 61

Σχ sch. D *Ω* 162: *ἔ-ον· ἔδευον. ἔβρεχον*, *ι* 397: *πε-μένον· ῥιμαγμένον*, *σ* 21: *-σω· μολυνῶ*

L ¹Mutzbauer, Tempuslehre II 56; ²Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 50; ³Kuiper, Gl. 21, 1933, 271; ⁴Gipper, Gl. 42, 1964, 43; ⁵Graz, Feu / *πῦρ* 228 f.; ⁶N. I. Tennison, Conflicts in Hes.' Works and Days, Austin 1977, 204

B *nässen*, m. Tränen (1), Blut (2) od. Wassser (3), vgl. L¹; in späterer Sprache 'mischen' (L³; vgl. D). — Wortf.: s. *φορύνω* **1** m. Tränen: *Ω* 162 *παῖδες μὲν πατέρ'* (Priam.) *ἀμφὶ καθήμενοι ἔνδοθεν αὐλῆς ' ‹δάκρυ›σιν εἵματ' ἔ-ον ρ* 103 (Pen. zu Tel.:) *„λέξομαι εἰς εὐνήν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται, ' αἰεὶ ‹ ›σ' ἐμοῖσι πε-μένη*" = *τ* 596 (Pen. zu Od.) *σ* 173 (Euryn. zu Pen.:) *„μηδ' οὕτω ‹ ›οισι πε-μένη ἀμφὶ πρόσωπα ' ἔρχευ*" **2** m. Blut: *σ* 21 (Od. zu Iros:) *„μή σε γέρων περ ἐὼν στῆθος καὶ χείλεα φύρσω ' αἵματος*", sonst m. Dativ! (L²; vgl. L⁵) *ι* 397 *αὐτὰρ ὁ* (Polyph.) *μοχλὸν ' ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο πε-μένον αἵματι πολλῷ* **3** m. Wasser: Op. 61 *Ἥφαιστον δ' ἐκέλευσε* (Zeus, zur Schaffg. Pandoras) *περικλυτὸν ὅττι τάχιστα ' γαῖαν ὕδει -ειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν κτλ.*, lt. L⁶ hier = *röten*

D 'Homerus' fr. 9,1 p. 107 Dav. *-ετο δ' ἄλφιτα*, vgl. inc. sed. fr. 4,1 p. 191 Be. G. Markwald

φῦσ(α) [5'] **E** Chantraine, Dict. 1236; id., Form. 100 f. — Deriv.: *φυσάω*, (*ἀνα*)*φυσιάω, φύκη*?

Σχ sch. min. P. Aphrod. Lit. II on *Σ* 412: *ἀσκούς* = sch. D

L ¹R. J. Forbes, Metallurgy in Ant., Leiden 1950 (= Studies in Anc. Tech., Leiden 1971²), 113 ff.; ²idem, Arch. Hom. K 13; ³J. F. Healy, Mining and Metallurgy, London 1978, 193 f.

B only pl.: *bellows* (only in *Σ*), typically constr. of pair of leather bags attached to clay blow-pipe to produce variable but continuous air-stream aimed at fire (L¹·²); the (single) ‹*ἀσκός*› given to Od. by Aeol. (*κ* 19 f.) perh. alludes to simple (bag)bellows (for ‹ › 'bellows' cf. L³) at *Σ* 468 ff. a battery of 20 *-αι* is installed and operated by Heph. (or were they 'automatic',

cf. Σ375–9. 417–20? Thus sch. Σ470b; Edwards, Iliad on 468–73: NB κέλευσε ἐργάζεσθαι at v.469): an unrealistic number, app. designed to emph. magnificence of shield-forging Σ372 (Thetis finds Heph.) ἱδρώοντα ἑλισσόμενον περὶ -ας ' σπεύδοντα 409 (Heph. to his wife: „Prepare feast for Thetis,) ὄφρ' ἂν ἐγὼ -ας ἀποθείομαι ⌊ὅπλά τε πάντα⌋" 412 (Heph. rises and) -ας μέν ῥ' ἀπάνευθε τίθει πυρός, ⌊ ⌋ ' λάρναξ' ἐς ἀργυέην συλλέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο 468. 470 (Heph. leaves Thetis and) βῆ δ' ἐπὶ -ας ' τὰς δ' ἐς πῦρ ἔτρεψε κέλευσέ τε ἐργάζεσθαι. ' -αι δ' ἐν χόανοισιν ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων

C.L. Caspers

φυσάω, φυσιάω [4ⁱ, 1ᴴ, 1ʰ] **Σχ** sch. D Δ227: πνευστιῶντας. ἀσθμαίνοντας

B (from φῦσα:) adv. λιγέως (Ψ218), ἀνα- (Sc.211). – Wdfld.: ἄημι, πνέω **1** *blow* air at a fire of bellows: Σ470 φῦσαι δ' ἐν χόανοισιν ἐείκοσι πᾶσαι ἐ-ων ' παντοίην εὔπρηστον ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσθαι, ' ἄλλοτε μὲν σπεύδοντι (sc. Heph.) παρέμμεναι, ἄλλοτε δ' αὖτε of winds: Ψ218 πανύχιοι δ' ἄρα τοί (Boreas and Zeph.) γ' πυρῆς ἄμυδις φλόγ' ἔβαλλον, ' -ῶντες λιγέως **2** of animals: *snort, roar* (after, or in anticip. of excitation) of horses: Δ227 (ἵππους) θεράπων ἀπάνευθ' ἔχε ⌊-ιόωντας⌋ (and keep them ready for action, v.229) Π506 (Sarpedon has vacated his chariot, v.427: Patr. kills him) Μυρμιδόνες δ' αὐτοῦ σχέθον ἵππους ⌊ ⌋ ' ἱεμένους φοβέεσθαι of bulls: h. Merc. 118 (Hermes leads the bellowing cows towards the fire) ἀμφοτέρας δ' ἐπὶ νῶτας χαμαὶ βάλε -ιόωσας, cf. v.116 ὑποβρυχίας 'bellowing loudly' (see vol. III 756,41–3) **3** compd. ἀνα- of dolphins: *spout, spray* Sc.211 δοιὼ δ' ἀνα-ιόωντες ' ἀργύρεοι δελφῖνες ἐφοίβεον ἔλλοπας ἰχθῦς

D Σ608b (= Sc.211) C.L. Caspers

φῦσίζοος [2ⁱ, 1ᵒ, 1ʰ] **E** uncert.; VG perh. from ἔφυν, φύω (but φῦ-/φυ- not otherwise att. as prefix: φῦμα 'tumor' < φῦσάω [Burger (in φύω L) 9f.], for φῦλον s. s.v.); HG perh. from ζειά 'wheat' (s. Chantraine, Dict. 379; contra L²) or ζωή/ζόη 'life' (Forssman, Kratylos 20, 1975, 81 n.8; contra Patzer [in φύω L] 230 n.10); form. cf. τερψίμβροτος

L [1]Parry, Homeric Verse 125; [2]Kirk, Iliad ad 243–4; [3]Floyd, CW 82, 1989, 337–49; [4]Irigoin, RPh 106, 1991, 133; [5]N. Austin, Archery at the Dark of the Moon, Berkeley 1975, 11–12; [6]Coughanowr, Euphrosyne 25, 1997, 365–8

B epith. with αἶα, γῆ: perh. originally 'wheat-growing' (s. E) i.e. 'fertile', thence *life-giving* vel sim.: latter sense in all other pre-Hell. occurrences (Aesch. Supp. 584 with which cf. Ch. 126–7; Hdt. 1,67), and prob. presupposed by Hom. who uses it (ironically/paradoxically?) for earth as repository of the dead; s. L.[4,3,5,6], contra e.g. Leaf ad l., L¹ Γ243 (Hel.: „I do not see Kastor and Polydeukes ...") ὣς φάτο, τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν ⌊-ος αἶα⌋ ' ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ, responding to Helen's unspoken assumption that K. & P. are still alive (L²) ‖ λ301 (Leda bore K. & P.) τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει ⌊ ⌋ ' οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες ' ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε ' τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι, vv.301–304 perh. development of idea contained in ⌊ ⌋ at Γ243 ‖ Φ63 (Ach., aiming at Lykaon whom he thought he had already disposed of, s. vv.54–61) ὄφρα ἴδωμαι ἐνὶ φρεσὶν ἠδὲ δαείω ' ἢ ἄρ' ὁμῶς καὶ κεῖθεν ἐλεύσεται, ἢ μιν ἐρύξει ' γῆ -ος, ἥ τε κατὰ κρατερόν περ ἐρύκει ‖ h. Ven. 125 (girl-Aphr. to Anch.: „Hermes carried me over land) οὐδὲ ποσὶ ψαύσειν ἐδόκουν -ου (-ώου unmetr. v.l.) αἴης", perh. alluding to Hermes' role as *psychopompos*, cf. L³. – Wdfld.: ζείδωρος (?), φερέσβιος (?) q.v.

C.L. Caspers

φύσις [1ᵒ] **L** see φύω **B** (from ἔφυν, φύω, see Chantraine, Form. 277 „création récente") meaning uncertain κ303 (Hermes instructs Od. how to use φάρμακον ag. Kirke) ὣς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης ' ἐκ γαίης ἐρύσας, καί μοι -ιν αὐτοῦ ἔδειξε. ' ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος· ' μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί, χαλεπὸν δὲ τ' ὀρύσσειν ' ἀνδράσι γε θνητοῖσι after aor. ptc. φωνήσας, ἔδειξε in 304 cannot refer back to Hermes' instructions in vv.287–92, wherefore ⌊-ν ἔδειξε⌋ cannot refer to the plant's magico-medicinal properties (contra e.g. Chantraine, Form. 283 „valeur"; Heubeck, Odyssey on 302–6 „hidden power"); consequently ⌊ ⌋ must refer to what is explained in subseq. vv., perh. excluding the information contained in 305f. (thus L²252 „Gestalt"; Jones, GL 51, 1973, 16 „visible characteristics"; different L³16f. „Natur", L³46 „Wesen") for post-EGrE development φ. 'shape' > 'being' see φύω L (esp. L¹27–51, L⁴8–103, L³89–95, L⁵53–155). – Wdfld.: see φυή B cf. esp. Χ370, Γ208 in φυή B2 (as obj. acc. of vb. of seeing); given that simplex φυή in EGrE is specialised for human 'physique' (contrast δ604 εὐρυφυὲς κρῖ, Φ243 πτελέην εὐφυέα), Hom. has recourse to φ. here to refer to physical shape as the outcome of vegetal growth (perh. 'borrowing' φ. from magico-medic. vocab.; for 'scientific' overtones, see L¹47f.)

C.L. Caspers

φυταλιή [3ⁱ] **E** < φυτόν. Myc. *pu-ta-ri-ja* (DMic. II 174) **Σχ** sch. D Z195: δενδροφόρου γῆς. ἢ ἀμπελοφόρου, M314: ἀμπελοφύτου γῆς

L Richel, Erde 262–5; Richter, Arch. Hom. H 95f. 129

B *land (to be) planted* (*plantation, orchard, vineyard* je nachdem) with fruit-trees and esp. (see φυτόν) vines, as opp. to ἄρουρα (land [to be] ploughed and sown with crops; for the opposit. see further φυτεύω ι108, Op.22 [s.v. B1], φυτόν) Z195 (Glaucus to Diom.:) „οἱ (Belleroph.) Λύκιοι ⌊τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων, ' καλόν, -ιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμ⌋οιτο" Y185 (Ach. to Aen.:) „ἦ νύ τί τοι Τρῶες ⌊ ⌋ ' αἴ κεν ἐμὲ κτείνῃς;" M314 (Sarp. to Glaucus: „τήν τετιμήμεσθα μάλιστα ἐν Λυκίῃ) καὶ τέμενος νεμόμεσθα μέγα Ξάνθοιο παρ' ὄχθας, ' καλόν, -ιῆς καὶ ἀρούρης πυροφόροιο;" – Wdfld.: ἀλωή, κῆπος, οἰνόπεδον (qq.v. B2)

J.N. O'Sullivan

φυτεύω [2ⁱ, 10ᵒ, 3ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **F** -εύει 4, -εύουσιν 1; -ευεν 2; -εύων 2; -ευέμεν 1, -εύειν 1; ἐ-ευσε(ν) 2, ἐ-ευσαν 1; -εύσω 1; -εύσαι 1; -εῦσαι 1

M **1** trisyll. [⏑⏓×] ...σι κακὸν 'πάντεσσι / μέγα πᾶσι' -εύει/εῦσαι ο178 ≅ ρ159, Ο134; ...σι φόνον καὶ κῆρα -εύει/εῦσαι ο178 / ρ159, Ο134; (...ας,) κακὰ 'δὲ μνηστῆρσι / δυσμε-εύει/σω β165, ρ82; (...ας,) κακὰ 'δὲ μνηστῆρσι / δυσμε-νέεσσι' -ευεν/εύων ξ110, ρ27 / ξ218; -εύει/εύειν/εύων/εύσαι ε340 / Op.22 / σ359 / Sc.29 **2** quadrisyll. **2a** [⏑⏓⏑⏑] -ευέμεν Op.812 **2b** [⏑⏑⏓⏑] ἐ-ευσε h. Merc. 160 **2c** [⏑⏑⏓×] πάντ' ἐ-ευσεν Cypr. fr. 24,1; ἐ-ευσαν Z419 **2d** [⏑⏓⏓] -εύουσιν ι108

L A. Seitz, D. Werke u. Tage des Hes., Leipzig 1869, 27f.

B lit. *plant* (1) and (2) metaph., *beget* (2a), *sow the seeds of, set afoot* (2b) (note link betw. 2a and 2b in h. Merc. 160 σε ἐφύτευσε μέριμναν) **1** lit. *plant* trees (Z419, σ359), φυτόν (ι108); abs. Op.22; note contrast betw. *planting* (opp. to sowing) and ploughing in ι108, Op.22; cf. s.vv. φυταλιή and φυτόν – Wdfld.: cf. ἐνθρέψασθαι Op.781 (see West ad l.); contrast σπείρω (of sowing seed [crops]; cf. ι108 above) Z419 (Androm. to Hector:) „ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν (Ach. over dead Eëtion)· περὶ δὲ πτελέας ἐ-ευσαν ' νύμφαι ὀρεστιάδες" σ359 (Eurym. to Od.-beggar: „ἦ ἄρ κ' ἐθέλοις θητευέμεν, ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς) αἱμασιάς τε λέγων καὶ δένδρεα φυτεύει

δρεα μακρὰ (proleptic) *-εύων;*" *ι* 108 (*θεοῖσι πεποιθότες*) *οὔτε -εύουσιν* (Cyclopes) *χερσὶν φυτὸν* (at least prim. ref. prob. to vines [v. 110], cf. s.v. *φυτόν*) *οὔτ' ἀρόωσιν·* ' *ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα* (may zeugmatically pick up *φ.* too) *καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,* ' *πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ'* ⌊*ἄμπελοι*⌋, for ⌊ ⌋ / *ἄροσις* contrast cf. vv. 132–4 — abs.: Op. 22 *καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἔγειρεν* (good *Ἔρις*). ' *εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἴδεν ἔργοιο χατίζων* ' *πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἠδὲ -εύειν* ' *οἶκόν τ' εὖ θέσθαι* **2** metaph. **2a** *beget*, of pers. — W d f l d.: *γείνασθαι, σπείρω, τίκτω* Sc. 29 (= Hes. fr. 195 Sc. 29) *ἄλλην μῆτιν ὕφαινε* (Zeus) *μετὰ φρεσίν, ὥς ῥα θεοῖσιν* ' *ἀνδράσι ... ἀρῆς ἀλκτῆρα -εύσαι* h. Merc. 160 (Maia to Hermes:) „*μεγάλην σε πατὴρ ἐ-ευσε μέριμναν* (sc. 'as / to be a worrying nuisance', *ἀνθρώποισι καὶ θεοῖσι*") — abs.: Op. 812 *ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἥ γε* (sc. *πρωτίστη εἰνάς*) *-ευέμεν ἠδὲ γενέσθαι* ' *ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί*, surely 'beget' (paired w. *γενέσθαι*) rather than 'plant' (pace West) **2b** *sow the seeds of, set afoot, cause* evil (obj. *κακόν/ά* 1[i], 2°/4°, *φόνον καὶ κῆρα* 2°, *τάδε πάντ'* [occasioning fear] Cypr. fr. 24,1) for persons (dat. [pl. exc. *ε* 340] expr. exc. Cypr.; subj. human (7×, of which 5× Od. [Od.-Cretan *ξ* 218) or divine (*O* 134, *ε* 340, Cypr.), pers. affected human (9× [incl. presumably Cypr.], of which 6× suitors) or divine (*O* 134 [envisaged, indir.]) — W d f l d.: *ἵημι* (*K* 71), *ὀρίνω, ὄρνυμι, ποιέω, τεύχω, τίθημι* *O* 134 (Ath. to Ares:) „*ἦ ἐθέλεις αὐτὸς μὲν ἀναπλήσας κακὰ πολλὰ* ' *ἄψ ἴμεν Οὐλυμπόνδε καὶ ἀχνύμενός περ ἀνάγκῃ,* ' *αὐτὰρ τοῖς ἄλλοισι κακὸν μέγα πᾶσι* (*θεοῖς μ. πῆμα* Zen.) *-εῦσαι*" (by defying Zeus) *ο* 178 (Hel.:) „*καὶ ἤδη* (sc. Od. is) ' *οἴκοι, ἀτὰρ* ⌊*μνηστῆρσι*⌋ *κακὸν πάντεσσι -εύει*" ≅ *ρ* 159 (Theocl. to Pen.) *ξ* 110 *κακὰ δὲ* ⌊ ⌋ *-ευεν* (Od.) = *ρ* 27[ex] (Tel.) *ξ* 218 (Od.-Cretan to Eum.:) „*ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε* ' *ἄνδρας ἀριστῆας, κακὰ δυσμενέεσσι -εύων,* ' *οὔ ποτέ μοι θάνατον προτιόσσετο θυμός*" *ε* 340 (Leucothea to Od.:) „*τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων*) *ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ -εύει;*" *β* 165 (Halith. to Ithacans:) „*ἐγγὺς ἐὼν τοίσδεσσι* (suitors) ⌊*φόνον καὶ κῆρα -εύ*⌋*ει* (Od.) ' *πάντεσσιν*" *ρ* 82 (Tel. to Peiraeus: „if suitors kill me, keep Men.'s gifts yourself) *εἰ δέ κ' ἐγὼ τούτοισι* ⌊ ⌋*σω,* ' *δὴ τότε μοι χαίροντι φέρειν πρὸς δώματα χαίρων*" Cypr. fr. 24,1 p. 43 Dav. *Ζῆνα δὲ τὸν ἔρξαντα καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐ-ευσεν* ' *οὐκ ἐθέλεις* (*ἐθέλει/ειν* vv.ll.) *εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος ἔνθα καὶ αἰδώς*

D on Hes. Cat. 8 Trav. (*φυτ*[v. 10 verso) see *αὐτίκα* D; v.l. *δ* 668, *ρ* 289, *χ* 14 J.N. O'Sullivan

φῠτόν [4[i], 4°, 3[H], 2[h]] E < *φύω* (*ἔφυ*). Myc. *pu-ta* (DMic. II 174). — Deriv.: *φυταλιή, φυτεύω*

M 1 disyll. **1a** ⌊[⏑⏑] *-όν ω* 246; *ἄμ -ά Φ* 258 ⌊[⏑⏑] *-ά* Op. 781 ⌊[⏑⏑] *-όν ι* 108, *ω* 242; *ἄρ -ά* h. Ap. 55 ⌊[⏑⏑] *ἄμ -ά* Op. 571 **1b** [⏑⌊] *-όν ω* 227; *-ά* h. Merc. 90 [⏑⌊] *-όν Σ* 57 = 438; *-ῶν Ξ* 123 2 trisyll. [⏑⌊×] *-οῖσιν* Op. 782

B cultivated (*τρέφω, κομιδή*) *plant;* of fruit-tree(s) and / or vine(s) as ag. sown crops (cultivat. of *φ.* ⌊dist. from ploughing⌋, *Ξ* 123, *ι* 108 [cf. viticulture ⌊ ⌋ / reaping *ι* 133 f. / Op. 571 ff.], from sowing Op. 781; see also s.vv. *φυταλιή, φυτεύω* and West on Op. 22); in *ἀλωή* (*Σ* 57[+], *ω* 227 [same *ἀλωή* vv. 221. 224. 336; cf. *α* 193], cf. h. Merc. 90 [w. v. 207]), *κῆπος* (*ω* 246 [same *κῆπος* v. 338], same as *ἀλωή* of *ω* 227 etc.; cf. *Φ* 258), cf. *ὄρχατος* (*ω* 222. 245. 257); planted (*ι* 108, cf. Op. 781); earth around *φ.* dug over (*ω* 227. 242, h. Merc. 90 [+ 207]; see West on Op. 572); irrigated (*Φ* 258): app. ref. to tree, sappling rather than vine; note assoc. w. *ἔρνος* (q.v.) *Σ* 57 (Thetis to Nereids: „*ἐπεὶ ἄρ τέκον υἱὸν ἀμύμονα*) *ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἴσος,* ' *τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα -ὸν ὡς γουνῷ ἀλωῆς* ' *νηυσὶν ἔπι προέηκα* (*Τρωσὶ μαχησόμενον*") = 438 (Thet. to Heph.) — ref. to vine(s) rather than tree(s): h. Merc. 90 (*τὸν δὲ γέρων ἐνόησε δέμων ἀνθοῦσαν ἀλωήν*. Hermes:) „*ὦ γέρον, ὅς τε -ὰ σκάπτεις ἐπικαμπύλος ὤμους* (*ἐπικαμπύλα ξύλα* M), ' *ἦ πολυοινήσεις ...*", cf. v. 207 (*ἔσκαπτον περὶ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο*) so, prob.; note that old man of h. Merc. is highly reminiscent of Laertes in *ω* (+ *α* 193), and special assoc. of digging over earth w. vines (cf. West on Op. 572): *ω* 227 *τὸν δ' οἷον πατέρ' εὗρεν* (Od.) *ἐνκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,* ' *λιστρεύοντα -όν*, cf. *α* 193 (*ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο*) 242 *κατέχων κεφαλὴν -ὸν ἀμφελάχαινε* (Laertes) Op. 571 (*τὴν* [sc. swallow] *φθάμενος οἶνας περιταμνέμεν*) *ἀλλ' ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἄμ -ὰ βαίνῃ* ' *Πληϊάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων,* ' *ἀλλ' ἅρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν* *ι* 108 (*θεοῖσι πεποιθότες*) *οὔτε φυτεύουσιν* (Cyclopes) *χερσὶν -ὸν οὔτ' ἀρόωσιν·* ' *ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,* ' *πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι* — ref. to ⌊trees and vines⌋ (+ *πρασιή*): *ω* 246 (Od.-stranger to Laertes:) „*οὐδέ τι πάμπαν* ' *οὐ -όν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη,* ' *οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασιή τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον*", where *συκῆ* etc. specify the gener. *φ.* (or perh. *φ.* of younger plants ['Setzling' Schadewaldt]), cf. vv. 338—44 (pear trees, apple trees, fig trees and vines in Laertes garden) cf. where no basis for dist. betw. ⌊ ⌋: *Ξ* 123 (Diom. to Grs.:) „*ἅλις δέ οἱ* (Tyd. in Argos) *ἦσαν ἄρουραι* ' *πυροφόροι, πολλοὶ δὲ -ῶν ἔσαν ὄρχατοι ἀμφίς,* ' *πολλὰ δέ οἱ πρόβατ' ἔσκε*" *Φ* 258 (*ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης*) *ἄμ -ὰ καὶ κήπους ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ* ' *χερσὶ μάκελλαν ἔχων, ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων* (*τὸ δὲ κατειβόμενον κελαρύζει χώρῳ ἕνι προαλεῖ, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα*, so did Scam. overtake Ach.) Op. 781. 782 *μηνὸς δ' ἱσταμένου τρεισκαιδεκάτην ἀλέασθαι* ' *σπέρματος ἄρξασθαι· -ὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.* ' *ἕκτη δὲ ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι -οῖσιν,* ' *ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή* h. Ap. 55 (Leto to Delos:) „*οὐδ' εὔβων σέ* <*γ'*> *ἔσεσθαι ὀίομαι οὔτ' εὔμηλον,* ' *οὐδὲ τρύγην οἴσεις, οὔτ' ἄρ -ὰ μυρία φύσεις* (*ἐπεὶ οὔ τοι πῖαρ ὑπ' οὖδας*"), cf. *ι* 133 f. J.N. O'Sullivan

φύω [19[i], 28°, 5[H], 9[h], 2[e]] E PIE *b^huh₂-*, see LIV 83–5; PGr. aor. **b^hū-* (Frisk II 1152 ff., Ruijgh, Lingua 51, 1980, 206 f. [= Scripta minora 628 f.]); PGr. pres. **b^hŭ-* < reinterpr. of 0-grade **b^hŭ-* as a full grade (see Tucker, Greek Verbs 386–8; or **b^hŭ-* < **b^hŭu̯-i̯e/o-* < **b^hū-i̯e/o-*, cf. Lesb. *φῦίω* and Ion./Att. *φῦω* [rare]: Lejeune, Traité de phon. §§ 172. 177? Contra Wathelet, Traits éoliens 157 f. [*-F i̯-* is Lesb. innovation]); pf. **b^heb^hū-* in Gr. and Skr. probably post-PIE (A.L. Sihler, New Comp. Grammar, Oxford 1995, § 494) — unlike **b^huH-* forms in other IE languages (Skr.: Mayrhofer, EWAia II 255–7; Lat.: Sihler § 491), Gr. *φ.* does not originally function in paradigms of vb. 'be' (L[1] 1–11. 89 f.; Chantraine, Dict. 1235): developm. towards *φ.* 'be' (and *φύσις* q.v. 'being'), though possibly influenced by Homeric usage, is post-EGrE, see B1 — creation of system that differentiates functionally betw. pres., aor. and pf. stem forms is Gr. innovation (see above): in EGrE pf. (stative) denotes 'presence', pres./fut./-σ-aor. 'process', aor. 1 can denote either (only inherited form; cf. also L[1] 8 f.); NB that intrans. (*grow*, F1) versus 'factitive' sense (*produce*, F2) are not consistently distr. over act. vs. mid. forms (see F1b). — Deriv.: *φυή* (*εὐρυφυής, εὐφυής*), *φύλλον, φύσις, φῡσιζόος* (?), *φυτεύω, φυτόν*; Myc. preserves various deriv. (*φυτ-*), some not attested in EGrE: DMic. II 174 f. 179

F 1 intrans. mid.: pres. ind. 1 *-ονται* 1; pres. ind. 2 *-οντο* 2; aor. 1 (*-ῡ-*) *ἔ-* 1, *φῡ* 11, *ἔφῡν* 2; *περι-ναι* 1; *περι-ς* 2, *προσ-ς* 1, *-ντες* 3, *περι-σ'* 1, *προσ-α* 1; pf. ind. 1 *πε-ᾶσι(ν)* 5, *ἐμπε-ᾶσι* 1, *πε-κασι* 1 (*-ῡ-*, cf. Chantraine, Gr. h. I 428,

L[1]6); pf. ind. 2 (-ῡ-) πε-κει 6, ἐξεπε-κει 1, ἐπέ-κον 4 (3 pl., cf. Strunk, Äolismen 104 ff.); pf. subj. πε-κῃ 1 (codd. -κει, cf. Chantraine, Gr. h. I 460); pf. ptc. πε-ῶτε 1, πε-υῖα 1, ἐκπε-υῖα 1, ἐμπε-υῖαι 1 **1b** intrans. act.: pres. ind. 1 (-ῠ-) -ει 1 (*Z* 149 in 1b); -σ-aor. (-ῡ-) ἔ-σαν 1 (h. Ven. 265 in 1aβ) **2** trans./'factitive' (act.): pres. ind. 1 (-ῠ-) -ει 3, idem (-ῡ-) -ει 2 (Mus. fr. 5,1. 2 in 2aβ); pres. ind. 2 -εν 1 (3 sg.); fut. (-ῡ-) -σει 1, -σεις 1; -σ-aor. (-ῡ-) ἔ-σε 1, ἔ-σ' 1, -σε 1, ἐνέ-σε 1

M 1 monosyll. [ᾱ] προσ-ς μ 433 [ᾱ] κύσσε ... περι-ς ω 320 [ᾱ] περι-σ' τ 416 — ᾱ[-] ἔν τ' ἄρα οἱ/μοι φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε(ν) *Z* 253. 406, Ξ 232, Σ 384. 423, Τ 71, β 302, θ 291, λ 247, ο 530 / κ 280 **2** disyll. ᾱ[⏑] ἡ ⌞μὲν -ει⌟ *Z* 149, τὰ ⌞ ⌟ η 119 — [ᾱ⏑] -σει *A* 235 [ᾱ⏑] νάρκισσόν θ', ὃν -σε δόλον h. Cer. 8; κύσσαι ... περι-ναι ω 236; προσ-σα Ω 213 [ᾱ×] οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδὰξ ἐν χείλεσι -ντες α 381 = σ 410 = υ 268, -σεις h. Ap. 55, -ει Mus. fr. 5,2 — [⏑ᾱ] ἔ- ψ 190 [⏑ᾱ] -ει *Z* 148; ἔ-ν ε 481; νάρκισσόν θ', ὃν ἔ-σ' h. Cer. 428 [⏑ᾱ] -εν Ξ 347; -ει h. 1,14 West, Mus. fr. 5,1; ἔ-ν κ 397 **3** trisyll. [⏑ᾱ⏑] ἐνέ-σεν χ 348; ἔ-σαν h. Ven. 265 [⏑ᾱ-] πε-κει ε 63, h. Cer. 100 [⏑ᾱ×] -ονται ι 109; - οντο ω 410, h. Merc. 410; ἔ-σε κ 393, ὅθι δένδρεα μακρὰ ⌞πε-κει⌟ ε 238. 241; ⌞ ⌟ *Δ* 109. 483, Φ 352 **4** quadrisyll. [⏑⏑⏑] ἐπέ-κον Th. 152 = 673 = Op. 149 = Sc. 76; ⌞πε-ασι⌟(ν) η 128, Th. 728; ἐμ⌞ ⌟ Θ 84; πε-ῶτας ε 477; ⌞πε-υῖα⌟ Ξ 288; ἐμ⌞ ⌟ *A* 513 [⏑ᾱ⏑⏑] δένδρεα μακρὰ πε-κασι η 114 [⏑⏑ᾱ×] ἐξεπε-κε h. Cer. 12; πε-ασι *Δ* 484, ι 141, h. Merc. 125; ἐκπε-υῖαι Λ 40

Σχ sch. min. P. Palau Rib. inv. 147 on *A* 235: ἀναβλαστήσει = sch. D ad l.

L [1]A. Burger, Les mots de la fam. φύω en gr. anc., Paris 1925; [2]H. Patzer, Physis, Stuttgart 1993 (= Habil. Marburg, 1939); [3]F. Heinimann, Nomos u. Physis, Basel 1945; [4]D. Holwerda, Commentatio de voc. φύσις, diss. Groningen 1955; [5]D. Mannsperger, Physis bei Platon, Berlin 1969; [6]G. Rechenauer, Thuk. u. d. Hipp. Medizin, Hildesheim 1991

B I simplex (1) intrans. (F1): *grow*, of trees and vegetables / plants; w. prep. (1cα) and as compd. (II 1–2a. 3) also of branches / 'heads' / hairs / antlers that *grow* upon tree / body etc.; special ἐν χειρί / χερσί / χείλεσι φ. (1cβ) *attach*, cf. compds. in II 2b. 4–5 (2) trans. / 'factitive' (F2): *produce, sprout, grow*, of leaves, grass, flowers (subj. earth / ground 2a), thence *cause to grow*, of plants (subj. south wind, η 119), hairs (subj. φάρμακον κ 393), thoughts (subj. θεός χ 348) — development towards (3) *be* (only h. Merc 410; post-EGrE, see Janko, HHH 142 f.) perh. by way of (πε)φ. 'grow' w. emph. on presence (1a) and φ. + adverbial phr. / pred. adj. (see 1aβ) — Lit.: historical interpr. of φ. 'grow' > 'be' influenced by sem. developm. of ⌞φύσις⌟ 'énergie vitale' > 'principe de création' in L[1]76 ff.; monolithic interpr. of ⌞ ⌟ 'being' / τὸ εἶναι distinct from sem. of φ. in L[4]104–9, L[5]38–44; full (philos. rather than strictly linguistic) explanation of sem. and distrib. of φ. 'grow' in pre-Hellen. Gr. in L[2]227–46 (= 17–36). — anton.: ἀπολήγω, -φθίνω (: -ω at *Z* 149 in 1b, Mus. fr. 5,2 in 2aβ [natural cycle]; also πέσσω at η 119); φυτεύω (: -ομαι at ι 109 in 1b [culture vs. nature]); γίγνομαι (: -ω at h. Ven. 265 in 1aβ [animal vs. vegetative growth, see L[2]240 [= 30]; contra L[3]43 f.]) **I1** intrans. *grow*; (1a) emph. on presence (*per se* 1aα; + quality 1aβ), (1b) emph. on growth or process of growth **1a** of trees (ὕλη, δένδρεα etc., always specified; of roots Th. 728, of trunk h. Cer. 100, ε 477), grass (? πρασιαί, η 128): typically pf. stem forms (denoting 'present state'), aor. 1 only at ε 481, ψ 190 (perh. to focus on quality not presence *per se*, cf. 1b; otherwise L[1]76 ff.), -σ-aor. only at h. Ven. 265 (used indistinguishably from pf. ind. 2) **1aα** emph. on presence Φ 352 καίοντο πτελέαι τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ μυρῖκαι, ' καίετο δὲ λυτός τε ἰδε θρύον ἠδὲ κύπειρον, ' τὰ περὶ καλὰ ῥέεθρα ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πε-ασιν h. Cer. 100 (Dem. sits down by the roadside) αὐτὰρ ὕπερθε πεφ-κει θάμνος ἐλαίης Th. 728 (of Tart.:) αὐτὰρ ὕπερθε ' γῆς ῥίζαι πε-ασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης, see L[2]231 (= 21) **1aβ** + qualitative adj. (μακρός, -τατος, λεῖος, πυκνός, τανύφυλλος, τηλεθόων): when adj. interpreted as attr., emph. on presence as in 1aα (ε 63, η 144. 128, h. Ven. 265); when interpr. as pred. ('grow tall etc.'), emph. on quality (ε 241 [tallness of trees relevant for their prospective function as raft], *Δ* 483 [contrast: smooth trunk vs. branched top], Ξ 288 [Hypnos selects most advantageous tree], ε 481 [undergrowth's density hides Od. from view], ψ 190 [descr.]); cf. esp. ε 477 below (φ. + adv. phr. ἐξ ὁμόθεν) and h. Cer. 428 in 2 (φ. ὥς περ) ε 63 ὕλη δὲ σπέος (of Kal.) ἀμφὶ πε-κει τηλεθόωσα, ' κλήθρη τ' αἴγειρός τε καὶ εὐώδης κυπάρισσος η 114 (the garden in Scheria) ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πε-κασι (v.l. ant., -κει codd.) τηλεθάοντα, ' ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι ' συκέαι τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι 128 (ibid.) ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον ' παντοῖαι πε-ασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι ε 238 (Kal. shows Od. the part of her island) ὅθι δένδρεα μακρὰ πε-κει, ' κλήθρη τ' αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης, ' αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ πλώσιεν ἐλαφρῶς ('where large trees grew' > *where trees grew large*) = 241 — *Δ* 483 (sim.) αἴγειρος ὥς, ' ἥ ῥά τ' ἐν εἰαμενῇ ἔλεος μεγάλοιο πε-κει (-κῃ Hermann, rec. West, -κεν Düntzer) ' λείη ('grows [w. a] smooth [trunk]'), ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πε-ασι (484 in 1cα) Ξ 288 (Hypnos hides in an olive tree from which he can see Zeus) ἥ τότ' ἐν Ἴδῃ ' μακροτάτῃ πε-υῖα δι' ἠέρος αἰθέρ' ἴκανεν ε 477 (Od. goes into bush:) δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους ' ἐξ ὁμόθεν πε-ῶτας 481 ὥς ἄρα πυκνοὶ ' ἀλλήλοισιν ἔ-ν ἐπαμοιβαδίς ψ 190 (Od. to Pen.:) „θάμνος ἔτανύφυλλος ἐλαίης ἕρκεος ἐντός, ' ἀκμηνὸς θαλέθων· πάχετος δ' ἦν ἠΰτε κίων" h. Ven. 265 τῇσι δ' ἅμ' ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες ὑψικάρηνοι ' γεινομένῃσιν ἔ-σαν ἐπὶ χθονὶ βωτιανείρῃ ' καλαὶ τηλεθάουσαι ἐν οὔρεσιν ὑψηλοῖσιν. ' ἑστᾶσ' ἠλίβατοι, τεμένη δέ ἑ κυλήσκουσιν **1b** of leaves, crops (osiers h. Merc 410): emph. on (process of) growth rather than presence; pres. ind. 1/2 (act. *Z* 148–9; mid. ι 109, h. Merc. 410) rather than pf./aor. 1 — for the interrelated religio-philosophical topoi of 'seasonal' and 'spontaneous' growth cf. η 119 in 2b, h. Ap. 55 in 2aα (for *Z* 147–9 and its echo in Mus. fr. 5 see φύλλον w. refs.) *Z* 149 (old leaves fall, new leaves are produced [-ει trans., see 148 in 2aβ];) ὣς ἀνδρῶν γενεὴ ἡ μὲν -ει (-εθ' ci. Bothe) ἡ δ' ἀπολήγει, wrongly LSJ "one generation is putting forth scions while the other fails to do so" (positing crypto-transitive sense for the act.; contra Leaf ad l.) ι 109 οἳ (sc. Cyclopes) ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν ' οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν οὔτ' ἀρόωσιν, ' ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἄνηροτα πάντα φύει, ' πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι, αἵ τε φέρουσιν ' οἶνον, ' ὄμβρος ἀέξει (contrast φυτεύω: φ. = culture vs. nature) h. Merc. 410 ταὶ δ' (sc. ἄγνοι 'osiers') ὑπὸ ποσσὶ κατὰ χθονὸς αἶψα -ονται ' αὐτόθεν ἐμβολάδην ἐστραμμέναι ἀλλήλῃσι ' ῥεῖά τε καὶ πάσῃσιν ἐπ' ἀγραύλοισι βόεσσιν **1c** w. prep. (ἐπί, ἐκ, ἐν): (1cα) pf. stem forms, emph. presence as under 1aα; (1cβ) aor. 1 (pres. ind. 2 mid. ω 410), various ind. of expressive attitudes/actions **1cα** of parts of tree *Δ* 484 (the poplar was smooth) ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πε-ασι (see 483 in 1aβ) — of parts of body, cf. also Λ 40 in II 1 and e.g. Hdt. 2 174: *Δ* 109 (the wild goat shot by Pand.) τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἐκκαιδεκάδωρα πε-κει Th. 152 (the Hundred-Handers) κεφαλαὶ δὲ

ἑκάστῳ πεντήκοντα ' ‹*ἐξ ὤμων ἐπε-κον ἐπὶ στιβαροῖσι μέ-λεσσιν*› = 673 = Op. 149 (the Bronze race) = Sc. 76 (of Her. and Iol., but cf. West, WD on 148–9; Russo on 76) **1cβ** of hands, teeth, expr. of body language; orig. sem. continuity w. *-ω* 'grow' not necessarily probl., cf. L¹ 2f. of hands: *grab* by the hands, or *embrace* (cf. II4 *περιφ.*) *κ* 397 (Od.'s companions restored to human form) *ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἔ-ν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος* *ω* 410 (Dolion's children) *ἀμφ' Ὀδυσῆα* ' *δεικανόωντ' ἐπέεσσι καὶ ἐν χείρεσσι -οντο,* ' *ἑξ-είης δ' ἕζοντο παραὶ Δολίον, πατέρα σφόν* – formulaic: *Z* 253 *ἔν τ' ἄρα οἱ/μοι φῦ χειρὶ* ‹*ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνό-μαζεν*› = 406 = *Ξ* 232 = *Σ* 384 = 423 = *T* 7 = *β* 302 = *θ* 291 = *λ* 247 = *ο* 530 / *κ* 280 synchr. sense undoubtedly 'reach out', cf. *χειρί τέ μιν κατέρεξεν* ‹ › 4ⁱ and *E* 30, *O* 137f., *Π* 125f., *Φ* 286 (on 'coordinated hand and speech gestures' see Martin, Language of Heroes, Ithaca 1989, 19ff.) – teeth: *bite* one's lips *α* 381 (Tel. speaks to suitors;) *οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι -ντες* ' *Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευε* = *σ* 410 = *υ* 268

I2 trans.: *produce, grow, sprout* (2a), thence *cause to grow* (2b) **2aα** natural processes of earth, region: *produce* flowers, grass or crops (*φυτά* h. Ap. 55) *Ξ* 347 *τοῖσι* (sc. Hera and Zeus) *δ' ὑπὸ χθὼν δῖα -εν νεοθηλέα ποίην,* ' *λωτόν θ' ἑρσήεντα ἰδὲ κρόκον ἠδ' ὑάκινθον* ' *πυκνὸν καὶ μαλακόν* h. Ap. 55 (Ap. to Delos:) *„ἄλλος δ' οὔ τις σεῖό ποθ' ἅψεται, οὐδέ σε λήσει,* ' *οὐδ' εὔβων σέ γ' ἔσεσθαι ὀΐομαι οὔτ' εὔμηλον,* ' *οὐδὲ τρύγην οἴσεις, οὔτ' ἂρ φυτὰ μυρία -εις"* h. 1,14 West (*ἔστι δέ τις Νύσῃ ὄρος*) *τά τε κα*]*λὰ -ει μενοεικέα πολλά* h. Cer. 8 ‹*νάρκισσόν θ', ὃν*› *-σε δόλον καλυκώπιδι κούρῃ* ' *Γαῖα Διὸς βουλῇσι χαριζομένη Πολυδέκτῃ* ' *θαυμαστὸν γανόωντα* – w. adv. qualification (cf. 1aβ): h. Cer. 428 ‹ › *ἔ-σ' ὥς περ κρόκον εὐρεῖα χθών* ('made like the crocus', cf. Richardson ad l.) **2aβ** of tree, branch: *grow* leaves *A* 235 (Ag.'s sceptre) *οὔ ποτε φύλλα καὶ ὄζους* ' *-σει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,* ' *οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε* ' *φύλλά τε καὶ φλοιόν* *Z* 148 *φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη* ' *τηλεθόωσα -ει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη* (see 149 in 1b) *Z* 147–9 echoed in Mus. fr. 5,1. 2 *ὡς δ' αὔτως καὶ φύλλα -ει ζείδωρος ἄρουρα,* ' *ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ -ει* **2b** of other agents (wind, *φάρμακον*): *cause to grow*, overlap w. *φυτεύω* q.v. *η* 119 *ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ* ' *ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν -ει, ἄλλα δὲ πέσσει* (cf. under 1b) *κ* 393 *τῶν δ'* (sc. Od.'s companions) *ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔσε* ' *φάρμακον οὐλόμενον* contrast e.g. Solon fr. 27,2 West, Ar. Av. 785 where agent = man, bird etc. (as in 2a); cf. L² 229ff. (= 19ff.) **I3** 'have become' > *be, remain* (of the presence of a plant as in 1a, but in EGrE *φ.* does not otherwise occur w. a predic. of time[span]) h. Merc. 125 *ῥινοὺς δ' ἐξετάνυσσε* (sc. Hermes) *καταστυφέλῳ ἐνὶ πέτρῃ,* ' *ὡς ἔτι νῦν τὰ μέτασσα πολυχρόνιοι πε-ασι* ' *δηρὸν δὴ μετὰ ταῦ-τα καὶ ἄκριτοι* (codd. *-ον*) *„versteinert und vom Fels unablösbar geworden"* L² 235 (= 25)

II compounds **1** *ἐκ-* (see I1cα) *grow from* *Λ* 40 (of the serpent on Ag.'s shield:) *κεφαλαὶ δέ οἱ ἦσαν* ' *τρεῖς ἀμφιστρεφέες ἑνὸς αὐχένος ἐκπε-υῖαι*

II2 *ἐν / ἐμ-* **2a** intrans. *grow upon*, thence *are attached to* + dat. (cf. I1cβ) *Θ* 84 (Paris hits Nestor's horse) *ἄκρην κὰκ κορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων* ' *κρανίῳ ἐμπε-ασι* **2b** periphr., transitive: *fasten upon* (cf. 5 below *προσ-*) *A* 513 *Θέτις δ' ὡς ἥψατο γούνων* ' *ὣς ἔχετ' ἐμπε-υῖα* **2c** *-σ*-aor., transitive: 'bring into existence' (cf. I2b), thence of thoughts *inspire* *χ* 348 (Phemios:) *„αὐτοδίδακτος δ' εἰμί, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας* ' *παντοίας ἐνέ-σεν"* cf. *O* 134 (*κακὸν φυτεύει*), Aesch. Sept. 622, Eleg. adesp. fr. 19 West (*νοῦν φ.*) etc.

II3 *ἐξεπι-* *grow out from* the root (cf. I1cα and II1 *ἐκ-*) h. Cer. 12 (the tricky narcissus, see vv. 8–11 w. Richardson ad l.) *τοῦ καὶ ἀπὸ ῥίζης ἑκατὸν κάρα ἐξεπε-κει,* ' *κῶζ' ἥδιστ' ὀδμή*

II4 *περι-* only *-σ*-aor. (cf. I1cβ:) *embrace* as greeting after session, always in conj. w. *κύσσαι* 'kiss' (see J. Elmiger, Begrüßung u. Abschied bei Hom., diss. Freiburg 1935) *τ* 416 *τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο* ' *χερσίν τ' ἠσπάζοντο ἔπεσσί τε μειλιχίοισι·* ' *μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρὸς περι-σ' Ὀδυσῆϊ* (*-ῆα* v.l.) ' *κύσσ' ἄρα μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά* *ω* 236 (Od. cannot decide whether to) *κύσσαι καὶ περι-ναι ἑὸν πατέρ' ἠδὲ ἕκαστα* ' *εἰπεῖν* 320 *κύσσε δέ μιν περι-ς ἐπιάλμενος ἠδὲ προσηύδα*

II5 *προσ-* *-σ*-aor.: *fasten upon* (cf. I1cβ and II2b *ἐν-*) *Ω* 213 (Hekabe to Priam:) *„τοῦ* (sc. Ach.) *ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι* ' *ἐσθέμεναι προσ-σα"* *μ* 433 (Od. grabs for olive tree above Charybdis and) *τῷ προσ-ς ἐχόμην ὡς νυκτερίς*

D *δ* 229 (see Theophr. hist. plant. 10,15,1); ci. Hes. fr. 145,17; Hes. fr. spur. 412 C.L. Caspers

Φώκαια [1ʰ] ion. Hafenstadt an d. kleinasiat. Küste, e. der Orte, die d. schwangere Leto auf d. Suche nach e. Geburtsort f. Ap. (u. Art.) aufsuchte: h. Ap. 35 *Σκῦρος καὶ -α καὶ Αὐτοκάνης ὄρος αἰπὺ κτλ.*; auch e. d. Stationen d. Hom. legende im Wanderleben d. blinden Sängers, wo er d. sog. *Φωκαΐς* verfaßt haben soll (Vit. p. 9,19ff.; vgl. Markwald 110ff.; sonst Kl. P. IV, Sp. 802) u. DNP s.v. Phokaia G. Markwald

φώκ(η) [7°, 1ʰ] **E** unklar, vgl. Chantraine, Dict. s.v. u. L² A. 145

M **1** Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄] *-αι/ας* *δ* 448. 411 [⏑̆×] *-ας* *δ* 450 **1b** dreis.: [⏑̄–⏑̄] *-άων* *δ* 442 [⏑̄–⏑̆] *-άων* *δ* 436 **2** Stamms. in d. brevia **2a** zweis.: [–⏑̆] *-αι* *δ* 404 [–⏑̆] *-αι* h. Ap. 77 **2b** dreis.: [–⏑̆⏑̆] *-ῃσι* *ο* 480

Σχ sch. D *δ* 404: *-αις συνδιαιτᾶται ὁ Πρωτεύς, ἐπιτηδειότατον γὰρ τῶν ἐναλίων ζῴων τοῦτο εἰς μαγείαν*

L ¹Körner, Hom. Tierwelt 6f.; ²Chr. Froidefond, Le mirage égyptien, Paris 1971, 38 m. A. 145; ³S. Lilja, The Treatment of Odours in the Poetry of Antiquity, Helsinki 1972, 149f.; ⁴Buchholz u.a., Arch. Hom. J 133f.; ⁵Athanassakis, in: A. Hurst u. F. Létoublon (Hrgg.), La mythologie et l'Odyssée, Genf 2002, 49f.

B *Robbe*, nur Pl.; Mönchsrobbe (*stenorynchus albiventer*), s. L¹⁻³; L⁴ (m. Lit.); L⁵. – **Wortf.**: vgl. s.v. *κῆτος* **1** des Proteus Robben: *δ* 404 ‹(Eidothea zu Men. in dessen Erz. zu Tel.:)› *„ἀμφὶ δέ μιν* (Proteus) *-αι νέποδες καλῆς ἁλοσύδνης* ' *ἀθρόαι εὕδουσιν"*, vgl. Odyssey z.St. 411 ‹ › *„-ας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει* (Proteus) *καὶ ἔπεισιν"* 436 ‹(Men. in Erz. zu Tel.:)› *„τέσσαρα -άων ἐκ πόντου δέρματ' ἔνεικε* (Eidothea)*"* 442 ‹ › *„τεῖρε γὰρ αἰνῶς* ' *-άων ἁλιοτρεφέων ὁλοώτατος ὀδμή"* 448. 450 ‹ › *„-αι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες. αἱ μὲν ἔπειτα* ' *ἐξῆς εὐνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης·* ' *ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός, εὗρε δὲ -ας* ' *ζατρεφέας"* **2** andere *ο* 480 (Eum. in Erz. zu Od.:) *„καὶ τὴν* (untreue Sklavin) *μὲν -ῃσι καὶ ἰχθύσι κύρμα γενέσθαι* ' *ἔκβαλον* (phönik. Seefahrer)*"* h. Ap. 77 (Insel Delos zu Leto: „wenn Ap. mich in d. Meerestiefe stampft) *πουλύποδες δ' ἐν ἐμοὶ θαλάμας -αί τε μέλαιναι* ' *οἰκία ποιήσονται"*, vgl. Càssola z.St. G. Markwald

Φωκῆες [4ⁱ, 1ᴴ] **E** nach d. Eponymen *Φῶκος* (s.d.) od. eher zu *φώκη* (s.d.) = 'Robbenfänger' od. ähnl. (Heubeck,

Minos 19, 1985, 74f.; vgl. Kretschmer, Gl. 22, 1934,255); myk. *po-ke-we*, DMic. II 134

B Volk d. mittelgr. Landschaft *Φωκίς* (s.d.), m. 40 Schiffen am Tr. Krieg teilnehmend (*B* 525; vgl. Burr 30f.; ⌊s. Basler Komm. z.St.⌋); Führer die Iphitos-S.e *Σχεδίος* u. Epistrophos (*β* 517; ⌊ ⌋), d. erstere *O* 516 ebf. Ph.führer, aber S. des Perimedes genannt (s. s.v. *Σχεδίος* B I u. B II); beide *Σχεδίοι* von Hektor getötet (*O* 516, *P* 307); *-ῆες μεγάθυμοι* Sc. 25 auch unter d. Kriegsvolk Amphitryons erwähnt

D Cycl. fr. dub. 8 p. 197 Be. (v.l. *γ* 307) G. Markwald

Φωκίς [1H] mittelgr. Landschaft (s. s.v. *Φωκῆες*), vgl. Burr 30f.; Wace-Stubbings, Companion 288; Giovannini 25. 46f. (dazu Wathelet, AC 40, 1971, 230) Hes. fr. 64,2 uns. erg.: *Φω]κίδα* bzw. *Χαλ]κίδα καλλιγ[ύναικα*, lt. Hirschberger, Komm. 264 m. mehr Wahrsch. f. d. erstere G. Markwald

Φῶκος [2H, 2e] Eponym der *Φωκῆες* (s.d., Robbenmann?; *εὐμμ[ελίης]* in Hes. fr. 58,8); S. Psamathes u. des Aiakos: Th. 1004 *ἤτοι μὲν -ον Ψαμάθη τέκε δῖα θεάων ' Αἰακοῦ ἐν φιλότητι διὰ χρυσέην 'Αφροδίτην*, s. Fischer, Nereiden 134ff.; West z.St.; ehelichte *'Αστερόδεια* (s.d.), die ihm *Κρῖσος* gebar (s.d.) u. *Πανοπεύς* (s.d.; Hes. fr. 58,8; Asius. fr. 5 p. 89 Dav. [Prosaref.]); vgl. P. Dräger, Unters.n zu d. Frauenkat.n Hes.s, Stuttgart 1997, 51f.; Hirschberger, Komm. 446; von Telamon u. Pel. gemeinsam ermordet (Alcmaeonis fr. 1 p. 139 Dav.; vgl. Wilamowitz, HU 245f. m. A.9)

G. Markwald

φωνέω [99i, 111o, 1H, 8h, 2e] **E** < *φωνή*; *-άω form perh. origin.: further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. *φωνή*

F ⌊*μετε-ε*⌋*ον* 1, ⌊ ⌋*ε(ν)* 6, *μετε-ει* 1, ⌊*προσε-ε*⌋*ε(ν)* 36, *προσε-ει* 1, ⌊ ⌋*ον* 3; *-ῶν* 1; *ἐ-ησεν* 9, *-ησεν* 36; *-ήσας* 86, ⌊*-ήσαντ*⌋*ος* 2, ⌊ ⌋*ε* 3, ⌊ ⌋*ες* 1, *-ήσασα* 11, ⌊*-ήσασ*⌋' 20, ⌊ ⌋*ης* 3; *ἐπε-ήσω* 1

M **1** disyll. [⏑̯×] *-ῶν* h. Merc. 315 **2** trisyll. **2a** [⏑̯–] *ἠδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετε-ει μνηστήρεσσιν σ* 35; *καί μιν*] *ἀμ[ειβό]μενος προσε-ει* Hes. fr. 280,25 **2b** [⏑̯–⏑̯] *καί μιν* ⌊*-ήσας/ησασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδ*⌋*α*+ *A* 201 = *B* 7 = *Δ* 312 = 369 = *Θ* 101 = *K* 163 = *N* 750 = *Ξ* 138 = *Π* 6 = *P* 74 = *Y* 331 = *Φ* 73 = *Ψ* 601 = 625 = *Ω* 517 = *α* 122 = *ε* 172 = *ϑ* 346 = 407 = *ν* 58 = 227 = 253 = *ξ* 114 = *ο* 259 = *π* 180 = *σ* 104 = *υ* 198 = *χ* 410 = *ω* 372 = 399 = h. Merc. 435 ≅ *δ* 550 = *κ* 482 = *λ* 56 = 209 = 396 = *μ* 296 / *O* 35 = 89 = *β* 269 = *ε* 117 = *η* 236 = *ϑ* 442 = 460 = *ν* 290 = *ψ* 34 = h. Cer. 320; *καί σφεας* ⌊ ⌋*α Δ* 284 = 337 = *K* 191 = *δ* 77 = *κ* 430 = h. Ap. 451 / *O* 145; ⌜*καί μιν / τὸν καὶ*⌝ *-ήσας προσέφη ξ* 439 / *Ξ* 41; ⌊*ὣς ἄρα -ήσας/ήσασ'*⌋ *ἀπέβη* (*πρὸς* [*δώματα*]) *Z* 116 (... *"Εκτωρ'*) = 369 = *P* 188, *M* 370, *P* 673, *Ω* 468, *δ* 657. 715 (*κατὰ δῶμ'*), *ε* 148 (... *'Αργειφόντης*) / *γ* 371 (... *'Αθήνη'*) = *η* 78; ⌊ ⌋ *ἀπεβήσετο A* 428 ≅ *B* 35; ⌊ ⌋ *ἠγήσατο M* 251 = *N* 833 = *β* 413 = *ϑ* 46 = 104, *Y* 144 / *β* 405 (... *'Αθήνη'*) = *γ* 29 = *η* 37, *ε* 192 (*δῖα θεάων*); ⌊*ὣς ἄρα -ήσας*⌋ *εἰρύσσατο / ὠρέξατο / οἱ ἐδέξατο X* 306 = *χ* 79 / *Ψ* 99 / *ο* 282 = *π* 40; ⌊ ⌋ *κατεδύσετο / κατ' ἄρ ἕζετο / ... εἵλετο H* 103 / *π* 213 / *Z* 494 (... *"Εκτωρ'*), *χ* 326; ⌊ ⌋ ⌜*πάλιν ἐτράπετ' / ... ἔτραπε*⌝ (*μώνυχας ἵππους*) *Φ* 468 / *Θ* 157; ⌊ ⌋/*ήσασ' ἵμασε(ν)* (*ἔλασεν ο* 215) (*καλλίτριχας ἵππους*) *Λ* 531 = *ε* 380 ≅ *ο* 215 / *ζ* 316, h. Ap. 340; ⌊ ⌋ *B* 84, *H* 303, *I* 199, *Π* 862, *Ω* 671, *κ* 302 (... *'Αργειφόντης'*), *ξ* 418, *π* 190, *σ* 394 [⏑̯–⏑̯] *καὶ -ήσας ἔπος ἠϋδα Ω* 307, Cert. p. 39,7 [⏑̯–⏑̯] *ἵπποισιν / ἐτάροισιν ἐκκλ*⌊*ετο -ησέν τε*⌋ *Θ* 184 = *Ψ* 442 / h. 7,16; *τὸν*+ *δ' αὖ(τ') PN*n *ἀπαμείβ*⌊ ⌋ *Y* 199, *η* 298 (*'Αλκίνοος*) = 308 = *λ* 347 = 362 = *ν* 3 ≅ *ϱ* 445 (*'Αντίνοος*), *ϑ* 140 = 400, *τ* 405, *ω* 327; ... ⌊ ⌋ *σ* 121; *ἠγάσσατο / ἤψατο / ἐπηύξατο / ἐχώσατο / ἀνενείκατο / ἐκαλέσσατο / ἐρύσσατο -ησέν τε Γ* 181 / *E* 799 / *N* 373 / *Π* 616 / *T* 314 / *Ω* 193 / *τ* 481; ...*σα ἔπος* ⌊*φάτο* ⌊*-ησέν τε*⌋ *π* 43, *τ* 545 / *φ* 227; ⌊ ⌋ *A* 333 = *Θ* 446 ≅ *X* 296, *H* 190, *K* 532, *Ψ* 666, *Ω* 459, *σ* 200 **3** quadrisyll. **3a** [⏑̯⏑̯⏑̯] ⌊*μετε-ε*⌋*ον κ* 67; *ἠδὺ δ' ἄρ ἐκγελάσας* ⌊ ⌋*εν π* 354; *ϑ* 201; *τοῖσι(ν) δ' (ἀνιστάμενος)* ⌊ ⌋*ε(ν) I* 52, *χ* 69; ⌊ ⌋*εν* ⌊*προσε-εε*⌋ (*δῖ' 'Αφροδίτη*) *B* 22, *Γ* 389 / ≅ 413, *σ* 25; *τὸν*+ *δ' ἀπαμειβόμενος / παριστάμενος* ⌊ ⌋ (*δῖος ... / φαίδιμος υἱός*) *Θ* 292, *Ξ* 242, *ξ* 401, *π* 308 ≅ *ω* 243; *ἱσταμένη* ⌊ ⌋ *δῖα δ' ἄρ* (*Λ* 464) / *αὐτίκα δ'* (*P* 484) *Πάτροκλον / 'Οδυσσῆα / Αἴαντα / Αἰνείαν / ἑον πατέρα* ⌊ ⌋*ν ἐγγὺς ἐόντα I* 201 / *Λ* 346 = *χ* 163 / *Λ* 464 / *P* 484 / *χ* 355; (*αὐτίκα δ' / αὐτίκ' ἄρ' / αἶψα δὲ*) *"Ηφαιστον / Τηλέμαχον* ⌊ ⌋*ν ὃν φίλον υἱόν Φ* 330 ≅ 378, *σ* 214 ≅ *ω* 505; *ἦ, καὶ / αὐτίκα δ' ...* ⌊ ⌋*(ν) "Εκτορα / Νέστορα δῖον Y* 428 / *Λ* 510; (*δὴ / καὶ τότε*) *Τηλέμαχος* ⌊ ⌋*(ν) Νέστορος υἱόν / δῖον ... / ὃν πατέρ' αἶψα δ* 69 ≅ *ο* 194 / *π* 56 / 221, *τ* 35; *τὸν δ' αὖ Πηλεγόνος* ⌊ ⌋ *φαίδιμος υἱός Φ* 152; *τὸν προτέρη / δ' αὖτε ψυχὴ* ⌊ ⌋*(ν) ('Ατρείδαο) ω* 23. 105 / ≅ 35 = 191. 120; *ἦ, καὶ ...* ⌊ ⌋ *ο* 539; ⌊ ⌋ *ψ* 182; (*παριστάμενοι*) *προσ-εον οὐδ' / ἔκ τ' ἐρέοντο A* 332 ≅ *Θ* 445 / *κ* 109 **3b** [⏑̯–⏑̯] after elision exc. 1e: ⌊*ὣς ἄρ' ἐ-ησεν*⌋ *καὶ ἀπὸ ἕθεν / ἓο* (... *ἔθηκε'*) *K* 465 / *φ* 163; ⌊ ⌋ (⌜*τοὶ/τῇ*⌝ *δ'*) *T* 276 = *β* 257, *κ* 229, *ϱ* 57 = *τ* 29 = *φ* 386 = *χ* 398; *πᾶς ἐπε-ήσω* Il. Parv. fr. 2A,3 p. 53 Dav. **3c** [⏑̯–⏑̯] ⌊*ὣς ἄρα -ήσα*⌋*ντος/τε/τες T* 418 / *Z* 232, *K* 349 / *E* 239; ⌊ ⌋*ντε ... πρὸς δώματα ω* 361; ⌊ ⌋*σα πάλιν τρέπε(ν) / τράπετ' (μώνυχας ἵππους) Θ* 432, *Φ* 415 / *Σ* 138; ⌊ ⌋*σα ... δῖα θεάων Σ* 388, *Ω* 93; ⌊ ⌋*σα (θεά) ... (ἔθηκε / ἐνῆκε) T* 12 = *ε* 92m, = 351m, *T* 37; ⌊ ⌋*σα Σ* 65, h. Cer. 231 **3d** [⏑̯–⏑̯] *θεοῦ/ᾶς ὄπα -ήσαντος/άσης Y* 380 / *B* 182 = *K* 512, *ω* 535

Σχ simple *φ*. freq. (e.g. *A* 201) glossed w. form of *εἰπεῖν* in sch. D, also *A* 201: *καλέσας, B* 7: *καί μιν -ήσας· καὶ αὐτὸν προσκαλεσάμενος, A* 332: *προσε-εον· προσεφθέγγοντο* (sim. *B* 22); sch. min. P. Bodl. MS Gr. class. f 41 on *B* 7: *φωνησας· καλεσ[ας*

L Mutzbauer, Tempuslehre II 130f.; Fournier, Dire 46. 230f.; Edwards, CPh 64, 1969, 81–7 (on *ξ* 401 w. doublets *ξ* 55. 121); H. Patzer, Dichterische Kunst u. poet. Handwerk im hom. Epos, Wiesbaden 1972, 17f.; P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, 65–72. 91–3; D. Beck (*φημί* L) 35. 41–3. 140. 165. 185. 215f. 242f. 266. 285. 288f. 291–3

B 'use one's voice', 'express oneself vocally', *speak; utter* vel sim. B 12a; always (contrast *φωνή*) in ref. to articulate speech (given as dir. sp. in the context exc. in B II 3b); abs. speech (given as dir. sp. in the context exc. in B II 3b); abs. (introd. ⌊dir. sp.⌋ [B 11a–c, II 2. 3a] or resuming narr. after ⌊ ⌋ (introd. dir. sp., [B 11a–c, II 2. 3a] or resuming narr. after ⌊ ⌋ [B 11b], exc. B 11c, II 3b) exc. in B 12 (w. intern. acc.); subj. always pers. (human or divine; incl. *ψυχή* ['shade'], Dream, Hypnos) exc. (in both cases using human voice) horse (*T* 418), eagle in dream (*τ* 545); addressee(s) other person(s) (incl. shade) exc. horses (*Θ* 184 = *Ψ* 442), self / one's *θυμός* (*X* 296. 306, *ε* 380, *σ* 200). – Wdfld.: see wdfld. of *φημί* ('speak, say'); see also G below **I** simple **I1** assoc. w. dir. sp. **1a** introd. dir. sp. (cf. II 2. 3a below; without intervening vv. exc. *ν* 253 [cf. *δ* 69 in II 3aβ below]), with (1aα. β, cf. II 3aα below) or without (1aγ, cf. II 2. 3aβ below) other vb. of speaking **1aα** ptc. ⌊*-ήσας/σασ'*⌋ w. finite form of other vb. of speaking **1aαα** *καί μιν / σφεας* ⌊ ⌋ *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα/ ων: A* 201+ (*μιν -ήσας*, 15i, 21o, 1b), *O* 35+ (*μιν -ήσασ'*, 2i, 7o, 1b), *Δ* 284+ (*σφεας -ήσας*, 4i, 2o, 1b), *O* 145 (*σφεας -ήσασ'*)

in M2b above **1aαbb** *καὶ -ήσας ἔπος ηὔδα'* : *Ω*307, Cert. p.39,7 **1aαcc** *'τὸν καὶ / καί μιν' -ήσας προσέφη*: *Ξ*41, *ξ*439 **1aβ** ⌞*-ησέν τε*⌟ w. fin. form of other vb. of speaking **1aβaa** *ἵπποισιν / ἑτάροισιν ἐκέκλετο* ⌞ ⌟: *Θ*184 ≐ *Ψ*442 / h.7,16 — *ἐς δ' ἄλοχον ... ἐκαλέσσατο* ⌞ ⌟: *Ω*193 **1aβbb** *τὸν δ' αὖ(τ')* PN^{n} *ἀπαμείβετο* ⌞ ⌟: *Y*199^{+} (1^{i}, 10°) in M2b ([^{2}-^{2}]) above **1aβcc** *ἔπος* ⌞*φάτο -ησέν τε*⌟: *δ*370, h.Cer.53 (+ *ἀγγελέουσα*) — *ποτὶ δὲ* PN^{a} ⌞ ⌟: *Ω*353 **1aβdd** *ἐπηύξατο* ⌞*-ησέν τε*⌟: *N*373 **1aβee** cf.: *'(φωνῇ) (κατ)ερήτυε / ἐρύκακε'* ⌞ ⌟: *π*43, *τ*545 / *φ*227 — *δέπαϊ δειδίσκετο* ⌞ ⌟: *σ*121 **1aγ** ⌞ ⌟ w. vb. that is not a vb. of speaking (i.e. *φ*. alone introd. dir. sp.; 13×) : *A*333 = *Θ*446 ≅ *X*296, *Γ*181, *E*799 (*ἤψατο*), *H*190, *K*532, *Π*616, *T*314, *Ψ*666 (*ἅψατο*), *Ω*459, *σ*200, *τ*481 **1b** resuming narr. after dir. sp. **1bα** ⌞*'ὣς ἄρα -ήσας*⌟$^{+}$ agreeing w. subj. of fin. vb. that continues narr. **1bαaa** ⌞ ⌟*/ήσασ'*: *Z*116 – *σ*394 (39 [22^{i}, 17°] / 9 [1^{i}, 8°]) in M2b ([^{2}-^{2}]) above; *Θ*432 – h.Cer.231 (11× *-ήσασα*) ⌞in M3c ([^{2}-^{2}]) above⌟ **1bαbb** *'ὣς ἄρα -ήσαντε/ες*: *Z*232, *K*349, *ω*361 / *E*239 ⌞ ⌟ **1bβ** *T*418 *ὣς ἄρα -ήσαντος* (horse) *'Ερινύες ἔσχεθον αὐδήν* **1bγ** *'ὣς ἄρ' ἐ-ησεν 'καί ... / ... δ'"* (w. change of subj. *κ*229, *ρ*57^{+}): *K*465^{+} / *T*276^{+}, *κ*229, *ρ*57^{+} (9× [2^{i}, 7°] in all) in M3b above **1c** in foll. narr. ref. back to speech act of dir. sp.: *ἄκουσε / ξυνέηκε θεοῦ/ᾶς ὄπα -ήσαντος/άσης*: *Y*380 / *B*182 = *K*512 in M3d above **12** without assoc. w. dir. sp.; ⌞w. intern. acc.⌟ **2a** ⌞ ⌟ of wd. for 'voice', *utter*, 'ertönen lassen' vel sim. *ω*535 *ὣς φάτ' 'Αθηναίη ...* ' ... ' *πάντα* (sc. *τεύχεα*) *δ' ἐπὶ χθονὶ πῖπτε, θεᾶς ὄπα -ησάσης*, sec. to use in I1c above (see Erbse, Beitr. Verst. Od. 228f.) **2b** ⌞ ⌟ of utterance h.Merc.315 *νημερτέα -ῶν* (ci., *-ήν*)

II compd. **II1** *ἐπι -*; only here mid.; prev. prob. of addition ('express oneself *thereto*' vel sim.): *give an explanation, elaboration* of one's view Il.Parv.fr.2^{A},3 p.53 Dav. (girl rejecting other girl's justification for preferring Aias above Od.:) *„πῶς ἐπε-ήσω; πῶς οὐ κατὰ κόσμον ἔειπες;"*, note *διερχομένην* in prec. prose **II2** *μετα -*, *speak among;* prev. governs dat. pl. (understood *κ*67); always impf. act. introd. dir. sp. (cf. I1a above, II3a below) on its own *H*384 *ὁ τοῖσιν* (Grs.) *' στὰς ἐν μέσσοισιν* ⌞*μετε-εεν*⌟ (*προσε-εεν* v.l.) *ἠπύτα κήρυξ* *I*52 *τοῖσι* (Grs.) *δ' ἀνιστάμενος* ⌞ ⌟ (*δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος* v.l.) *ἱππότα Νέστωρ* *Σ*323 *ὣς ὁ βαρὺ στενάχων* ⌞*μετε-εε* (*μετε-ει* v.l.)⌟ *Μυρμιδόνεσσιν* *θ*201 *κουφότερον* ⌞ ⌟ *Φαιήκεσσι* *χ*69 *τοῖσι* (suitors) *δ'* PN^{n} ⌞*μετε-ε*⌟*ε δεύτερον αὖτις* *κ*67 *ἐγὼ* ⌞ ⌟*ον* (among Aeol. and his family) *ἀχνύμενος κῆρ* *π*354 ⌞*ἡδὺ δ' ἄρ ἐκγελάσας μετε-*⌟*εεν* (*προσε-εεν* v.l.) *οἷς ἑτάροισι* *σ*35 ⌞ ⌟*ει* (*μετε-εε, προσε-εε* vv.ll.) *μνηστήρεσσιν* **II3** *προσ -*, *speak to;* prev. governs acc. of addressee (or sc. acc.) **3a** introd. dir. sp. (w. one intervening v.: *δ*69; cf. *ν*253 in 1aαaa above), cf. I1a, II2 above; only *προσε-εε(ν)/ει* (Hes.fr.280,25 in 3aα) **3aα** w. ptc. of other vb. of speaking (only ⌞*ἀπαμειβόμενος*⌟, *ἀμειβόμενος* [Hes.fr.]) agreeing w. subj. of *προσφ.* *Θ*292 *τὸν δ'* ⌞ ⌟ *προσε-εε Τεῦκρος* = *ξ*401$^{in.med.}$ = *π*308$^{in.med.}$ ≅ *Ξ*242$^{in.med.}$ Hes.fr.280,25 *καί μιν*] *ἀμ*[*ειβό*]*μενος προσε-ει μειλιχίοισι* **3aβ** without other vb. of speaking *B*22 *τῷ μιν ἐεισάμενος* ⌞*προσε-εε*⌟ *θεῖος 'Ονειριος* ≅ *Γ*389$^{in.med.}$ (v. om. nonnulli) *Γ*413 *τὴν δὲ χολωσαμένη* ⌞ ⌟ ≅ *σ*25$^{in.med.}$ (⌞ ⌟*ν*) *ψ*182 *ὀχθήσας ἄλοχον* ⌞ ⌟ *ε*159 *ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη* ⌞ ⌟ *ω*243 *τὸν δὲ παριστάμενος* ⌞ ⌟ *I*201 – *Φ*152 (18×) in M3a above *θ*381 *'Αλκίνοον* ⌞ ⌟ *ω*23 – *ο*539 (6×) in M3a above **3b** without dir.sp.; only ⌞*προσε-εον*⌟ (pl.) coupled w. *ἐρέοντο* (which governs indir. quest. *κ*109) *κ*109 *παριστάμενοι* ⌞ ⌟ *ἔκ τ' ἐρέοντο,' ὅς τις τῶνδ' εἴη βασιλεύς* — neg. (*τι* adv.: 'at all'): *A*332 *ταρβήσαντε καὶ αἰδομένω βασιλῆα ' στήτην,* *οὐδέ τί μιν* ⌞ ⌟ *οὐδ' ἐρέοντο* ≅ *Θ*445.

Vv.ll. for *φ*.: *O*35 (*αμειβομενη*) ≅ *κ*430 (*σφας ἀμειβόμενοι* for *σφεας -ήσας*) ≅ *Y*331 (*νεικέων*) = *Φ*73 (*μιν λισσόμενος, ὀ' ὀλοφυρόμενος* vv.ll. for *μιν -ήσας*); *Θ*184 (*φαιδιμος*] *Εκτωρ, μακρὸν ἀΰσας* vv.ll. for ⌞*-ησέν τε*⌟), *N*373 (*δὲ κερτομέων ἔπος ηὔδα* for *δ' ἐπηύξατο* ⌞ ⌟); *A*428 (*ἡ μὲν ἄρ ὣς εἰποῦσ'* for *ὣς ἄρα -ήσασ'*), ≅ *N*833$^{in.}$ (*οι ειποντι επεπτατο* for *-ήσας ἡγήσατο*) ≅ *K*349$^{in.}$ (*ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης*) ≅ *φ*386$^{in.}$ (*ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μάλ' ὀτραλέως τὸν μῦθον ἄκουσε*); in BII2 (*μετα-*): *I*52 (*δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος* for *δ' ἀνιστάμενος μετε-εεν*), otherwise only *προσ-* for *μετ-* (*H*384, *π*354 = *σ*35$^{in.med.}$, *χ*69) and ⌞*-ει* for *-εε*⌟ (*Σ*323, *θ*201) or vice versa (*σ*35); in BII3 (*προσ-*): *Φ*152 (⌞ ⌟). 378 (aliter, sine *φ*., pap.12); further var. forms of *φ*. itself: *E*239 (*-ήσαντε* for *-ήσαντες*), *K*465 (*ἄρα -ησεν* for *ἄρ' ἐ-ησεν*). The foll. vv. are omitted by at least one witness: *Δ*369 = *P*74 = *Φ*73 ≅ *κ*482 ≅ *Δ*337 = *K*191 = *κ*430, *Γ*389

D *I*224a (= *A*201^{+}); suppl. in inc. auct. P.Oxy.2510 (= Il.Parv.fr. dub.32 p.85 Bern.),4; v.l. *O*155, *Π*530. 720, *δ*641, *θ*158, *κ*500, *ο*208, *π*7, *ρ*405, *χ*311, Sc.326

G vbs. and substs. of utterance assoc. w. *φ*. (or a compd. of *φ*.) and referring to (part of) the same speech act as *φ*. **1** vbs. **1a** synt. linked to *φ*. **1aα** in coord. constr.: *ἀπαμείβετο* *Y*199^{+} in BI1aβbb above; (*ἐκ ...*) *ἐρέοντο* *A*332^{+} (neg.), *κ*109 in II3b; *ἐπεύχομαι* *N*373 in I1aβdd; *καλέομαι / κέλομαι* *Ω*193 / *Θ*184^{+}, h.7,16 in I1aβaa; *φημί* *Ω*353, + *ἔπος* *δ*370, h.Cer.53 (+ *ἀγγελέουσα*) in I1aβcc; cf. (I1aβee) *δειδίσκομαι* *σ*121, *'(φωνῇ) (κατ)ερήτυε / ἐρύκακε'* *π*43, *τ*545 / *φ*227 **1aβ** ptc. of other vb. agreeing w. subj. of *φ*.: only (*ἀπ*)*αμειβόμενος* *Θ*292^{+}, Hes. fr.280,25 (5×) in II3aα **1aγ** ptc. of *φ*. agreeing w. subj. of other vb. of utterance **1aγaa** *-ήσας/σασ'* w.: *αὐδάω / προσαυδάω* + *ἔπος/εα* in I1aαbb (2×) / I1aαaa (54×); *πρόσφημι* *Ξ*41, *ξ*439 in I1aαcc **1aγbb** cf. h.Merc.315 (*ἐπεὶ τὰ ἕκαστα ἐρέεινον* [Herm. and Ap.]) *νημερτέα -ῶν* (ci., *-ὴν*) *οὐκ ἀδίκως ἐπὶ βουσὶν ἐλάζυτο* (*'Ερμῆν*) **1b** vbs. of utterance otherwise assoc. w. *φ*. in context (cf. *φημί* GI1b): *ἀγοράομαι, ἀγορεύω, μεταλλάω,* (*ἀπ*)*αμείβομαι, ἄνωγα, ἀπειλέω, ἀράομαι,* (*μετ/προσ*)*αυδάω, αὔω, βάζω, γουνοῦμαι, δειδίσκομαι, δείκνυμαι* (*ἐξ/μετ/προσ*)*ειπεῖν,* (*ἀν/δι/ἐξ*)*είρομαι, εἴρω* (+ [*ἐκ.../ἐξ*]*ερέω, ἐίσκω, ἐρεείνω, ἐρίζω,* (*κατ*)*ερύκω,* (*ἐπ*)*εύχομαι, ἤ, θαρσύνω, ἐφίεμαι, διικνέομαι, ἐνισπεῖν, καλέομαι, κελεύω, κέλομαι,* (*κατα*)*λέγω, λίσσομαι, λιτανεύω, μαντεύομαι,* (*προτί ...*) *μυθέομαι, νεικέω, ὀκριάομαι, ὄμνυμι, ὀνειδίζω, ἐκ ... ὀνομάζω,* (*ἐπ*)*οτρύνω, πειράομαι, πιφαύσκομαι, ἐπιτέλλω, ὑποτίθεμαι,* (*πρόσ*)*φημι, διεπέφραδε,* (*ἐπι/μετα/προσ*)*φωνέω, ψεύδομαι*; cf. *καθαπτόμενος ἐπέεσσιν,* (*ἐξ*)*άρχω* + *μύθων / γόοιο, ἄγγελός εἰμι* **2** substs. **2a** synt. linked to *φ*.; only intern. acc. **2aα** acc. of what is voiced, said: *νημερτέα φωνῶν* (ci., *-ήν*) h.Merc.315 **2aβ** *θεᾶς ὄπα -ησάσης* *ω*535 (see BI2a above) **2b** substs. of utterance otherwise assoc. w. *φ*.: *αἶνος, αὐδή, γόος, δῆρις, ἐνιπή, ἔπος/εα, ἔτυμον, μῦθος/οι, ὁμοκλή, ὀμφή, ὅρκος, φωνή, ψεύδεα*; cf. *ἀληθέα* (neg.) *ν*253 (254) J.N.O'Sullivan

φωνή [16^{i}, 10°, 7^{H}, 10^{h}, 1^{c}] **E** usu. taken as rel. to *φημί*; for debate on this see Frisk, Chantraine, Dict. s.v., Papanastassiou, Compléments, 100f. — Deriv.: *φωνέω*; (*ποτι*)*φωνήεις; ἀγριό-, βαρβαρό-, ἱερό-* (*ἱερο-* ci.), *λιγύ-* (*γλυκύ-* v.l.), *σύμ-, χαλκεόφωνος*

F *-ή* 16, *-ῆς* 2, *-ῇ* 12, *-ήν* 12; *-αί* 1, *-άς* 1

M 1 stem in longo **1a** [^{2}-] *-ῇ ὑπ'* (*ἀμφοτέρων*) Sc.382, h.Cer.39; *-ῇ* Th.39 **1b** [^{2}×] *θαλερὴ* ⌞*δέ οἱ, ἔσχετο -ή* *P*696 = *Ψ*397 = *δ*705 = *τ*472; *ἐρατὴ* ⌞ ⌟ *ἔσπετο -ή*

h. Merc. 426; *ἵκετο / ἔπλετο / γίνετο -ή Λ* 466 / *Ξ* 400 / *μ* 396; *...ομένην ἰάχησε / ἐβόησα δ' ἄρ' ὄρθια -ῇ* h. Cer. 20. 432; *...σατο -ῇ/ήν Γ* 161, *Υ* 81; *δέμας καὶ ἀτειρέα -ήν N* 45 ≅ *P* 555, *X* 227; *...ηχέα -ήν τ* 521; *-ήν* Op. 79 **1c** [^{1}-] *-ὴ δ' (ἀμφοτέρων) B* 490, Th. 685; *-ῆς ... ἤκουσ'* h. Cer. 57; *-ῇ (δέ) τ* 545, h. Merc. 544; *-αὶ δ'* Th. 829 **2** stem in brevibus [-^{2}] *καὶ -ήν, καί Ψ* 67 [-^{2}] *τῆς*$^{+}$ *(δ') ἤτοι -ή μ* 86, h. Ven. 237; *ἤκουσεν -ῆς / ἤυσεν -ῇ* h. Cer. 23 / *ω* 530; *(καὶ) -ῇ, τοῦ / τοὶ δ(έ) P* 111 / *Σ* 571; *-ήν τε πόδας τ' τ* 381; *-ήν* Op. 104 [-^{2}] *ὡς ⌜δ' ὅτ' / τότ'⌝ ἀριζήλη -ή Σ* 219 / 221; *-ὴ (δέ) O* 686, Mus. fr. 11,1; *-ὴν ἴσκουσ' / ἐσάκουσαν δ* 279 / h. Cer. 284; *-ὰς καί* h. Ap. 162 [-^{2}] *-ήν τε τρίχας τε κ* 239; *-ὴν ἐπακούσῃς* Op. 448

Σχ sch. D *Σ* 505: *ἠεροφώνων· ... -ὴ γάρ ἐστιν, ὡς ὁ Ἀπολλώνιός φησιν, ἀὴρ πεπληγμένος*

L Ph. Mayer, Studien zu Hom. ..., Gera u. Leipzig 1874, 20–29 (22–4); Porzig, Satzinhalte 80–82. 97. 346 f.; Fournier, Dire 227–32 (230 f.); Bartonek (*αὐδή* L); Krapp, Akust. Phänomene 23 f. 223; Clay, H. 102, 1974, 131 f.; Patrizia Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, esp. 53–62 (further see index p. 133)

B lit. (I) *voice*, vocal sound produced by pers. (human or divine; sound articulate [I1aα, speaking or singing; cf. I1b] or inarticulate [I1aβ]) or animal (I2); metaph. (II) *sound* of *σάλπιγξ*; may be loud (shout, cry vel. sim.: so clearly *Λ* 466, *O* 686, *δ* 279, *ω* 530, h. Cer. 20. 23. 39. 57. 284 in I1aα [note also hailing elem. in *Γ* 161]; *Ξ* 400, *P* 111, *Σ* 221, Th. 685, Sc. 382, h. Cer. 284 in I1aβ; Th. 829 [*ταύρου ἐριβρύχεω* v. 832] in I2; *Σ* 219 in II) or of moderate volume (normal speech, song: e.g. *Σ* 571, Th. 39, h. Ap. 162, h. Merc. 426, h. Ven. 237 in I1aα; *B* 490 and I1b in gener.); sg. (coll. Th. 39 in I1aα; *Ξ* 400, *P* 111, Th. 685, Sc. 382 in I1aβ; Op. 104 in I1b; *κ* 239, *μ* 396, h. Merc. 544 in I2) exc. h. Ap. 162 (I1aα), Th. 829 (I2). — W d f l d.: for I1 *ἀλαλητός, αὐδή* ⌞(where see B Vorbem.)⌟, *ἀυτή* ⌞ ⌟, *βοή, γῆρυς, ἐνοπή, ἠχή, ἰαχή, ἰυγμός, ἰωή, κλαγγή, ὀμφή, ὀπός* II, *ὄσσα, φθογγή, φθόγγος; ἀοιδή*; for I2 *αὐδή, βληχή, ἰαχή, κινυρή, κλαγγή, κνυζηθμός, μυκηθμός, ὀπός* II, *ὄσσα, ὑλαγμός; ἀοιδή*; for II *βοή, βρόμος, ἐνοπή, ἰαχή, ἰωή*. For epith. see G1, synt. (use of cases) G2 below **I** lit. *voice* of pers. (personified *νοῦσοι* Op. 104) or animal **I1** of (as of: *τ* 545) pers. (note also gods incl. in Th. 829 in I2 below); *φ.* designates (so too, doubtless, at least primarily, even where what is vocally expressed is articulate speech [I1aα, cf. I1b]) *voice* as sound ('Klang'; so, e.g., varying in timbre from indiv. to indiv. [*N* 45 etc. (5^{i}, 2°, 1^{h}) in I1aα], cf. use of *φ.* for diff. sounds made by various animals [I2], sound of partic. instrument [II]; note also compds. in E above) rather than (contrast *φωνέω*) 'speech' as verbal communicat. (but potential for this will be specially envisaged in I1b) **1a** actual, i.e. where voice (envisaged as) actually used **1aα** in context of articulate expression: speaking: *Γ* 161 *Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο -ῇ·* ' „..." *O* 686 (*Αἴας ἐπὶ ἴκρια νηῶν φοίτα*) *-ὴ δέ οἱ αἰθέρ' ἴκανεν,* ' *αἰεὶ δὲ σμερδνὸν βοόων Δαναοῖσι κέλευεν* ' *νηυσί τε καὶ κλισίῃσιν ἀμυνέμεν ω* 530 (*κε δὴ πάντας* [opponents] *ὄλεσαν* [Od. etc.], *εἰ μὴ Ἀθηναίη*) *ἤυσεν -ῇ, κατὰ δ' ἔσχεθε λαὸν ἅπαντα·* ' „2vv." ' *ὣς φάτ' Ἀθηναίη* (*θεᾶς ὄπα φωνησάσης*) h. Ven. 237 *τοῦ* (Tithonus in old age) *δ' ἦ τοι -ὴ ῥεῖ ἄσπετος, οὐδέ τι κῖκυς* ' *ἔσθ' οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ ... μέλεσσιν* (w. a hint of Tithonus the cicada of later accounts?) Mus. fr. 11,1 *αὐτίκα δὲ Χθονίης -ὴ* (ci.: *σφῶν* vel *σφῶν δὴ* codd.) *πινυτὸν φάτο μῦθον·* ' *σὺν δέ τε Πύρκων ἀμφίπολος* (*Ἐννοσιγαίου*) calling for help: *Λ* 466 (wounded Od. *αὖε ἑταίρους, τρὶς ἤυσεν ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός, τρὶς δ' ἄιεν* [Men.] *ἰάχοντος*) *ἀμφί μ'* (Men.) *Ὀδυσσῆος ... ἵκετο -ή* (*ἵκετ' ἀϋτή* [see Curti, MD 50, 2003, 22 n. 81], *ικεθ ω*[*η* vv.ll.), ' *τῷ ἰκέλη, ὡς εἴ τ' ἐ βιάφατο μοῦνον ἐόντα* ' *Τρῶες ἀποτμήξαντες ἐνὶ* (*ὑσμίνῃ*) so of Perseph. being carried off by Hades (note also *ὄπ'* v. 67, *μεγάλα ἰάχουσαν* v. 81): h. Cer. 20. 23 *ἦγ' ὀλοφυρομένην· ἰάχησε* ⌞*δ' ἄρ' ὄρθια -ῇ*⌟ ' *κεκλομένη πατέρα Κρονίδην ...* ' *οὐδέ τις ἀθανάτων οὐδὲ ... ἀνθρώπων* ' *ἤκουσεν -ῆς, οὐδ'* (*ἐλαῖαι, εἰ μὴ ἄιεν Ἑκάτη Ἠέλιός τε κούρης κεκλομένης πατέρα Κρονίδην*) 432 (*βῆ δὲ φέρων ὑπὸ γαῖαν ἐν ἅρμασι*) *πόλλ' ἀεκαζομένην, ἐβόησα* ⌞ ⌟ 57 (*τίς ἥρπασε Περσεφόνην;*) *-ῆς γὰρ ἤκουσ'* (Hecate), *ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν* ' *ὅς τις ἔην* 39 *ἤχησαν δ' ὀρέων κορυφαὶ καὶ βένθεα πόντου* ' *-ῇ ὑπ' ἀθανάτῃ, τῆς δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ voice* as having characteristic timbre vel sim. (note also h. Ap. 162 [singing] below): *N* 45 (*Ἀργείους ὤτρυνε* [Pos.]) *εἰσάμενος Κάλχαντι* ⌞*δέμας καὶ ἀτειρέα -ήν*⌟. ' *Αἴαντε πρώτω προσέφη ...·* „..." *P* 555 (*πρῶτον Ἀτρέος υἱὸν ἐποτρύνουσα προσηύδα* [Ath.]) *ὃ γάρ ῥά οἱ ἐγγύθεν ἦεν,* ' *εἰσαμένη Φοίνικι* ⌞ ⌟·" „..." *X* 227 (*κιχήσατο* [Ath.] *δ' Ἕκτορα*) *Δηϊφόβῳ εἰκυῖα* ⌞ ⌟ ' *ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·* ' „..." *Υ* 81 (*Αἰνείαν δ' ἰθὺς ὦρσεν Ἀπόλλων ἀντία Πηλείωνος*) *Λυκάονι εἴσατο -ήν·* ' *τῷ μιν ἐεισάμενος προσέφη ...·* (v. 82 damn. Payne Knight) ' „..." *δ* 279 (Men. to Helen:) „*ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν* (in wooden horse) *ὀνόμαζες ἀρίστους,* ' *πάντων Ἀργείων -ὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.* ' *αὐτὰρ ἐγὼ καὶ Τυδείδης καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς* ' *ἥμενοι ἐν μέσσοισιν ἀκούσαμεν, ὡς ἐβόησας*" *Ψ* 67 (*ἦλθε ψυχὴ Πατροκλῆος*) *πάντ' αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα κάλ' εἰκυῖα* ' *καὶ -ήν, καὶ τοῖα περὶ χροῖ εἵματα ἕστο.* ' *στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·* ' „..." *τ* 381 (Eurycl. to Od.-beggar:) *ἀλλ' οὔ πώ τινα φημὶ ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι* ' *ὡς σὺ δέμας -ήν τε πόδας τ' Ὀδυσῆϊ ἔοικας* — *τ* 545 *κατ' ἄρ' ἔζετ' ἐπὶ προὔχοντι μελάθρῳ,* ' *-ῇ δὲ βροτέῃ κατερήτυε* (eagle in dream) *φώνησέν τε·* ' „...", cf. *T* 418; see also *αὐδήεις* B1 and *ποτιφωνήεις* — singing (cf. *τ* 521 in I2 below): *Σ* 571 (*τοῖσιν* [grape carriers] *ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι*) *κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε* ' *λεπταλέῃ -ῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἁμαρτῇ* (*ἁμαρτῇ* v.l.) ' *μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἕποντο* Th. 39 (*Διὶ ὑμνεῦσαι τέρπουσι* [Muses] *νόον*) *εἰρεῦσαι τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρὸ τ' ἐόντα,* ' *-ῇ ὁμηρεῦσαι· τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ* ' *ἐκ στομάτων ἡδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς* ' (*θεᾶν ὀπὶ λειριόεσσῃ σκιδναμένῃ· αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι θεῶν γένος κλείουσιν ἀοιδῇ*) h. Ap. 162 (*ἐπεὶ Ἀπόλλων' ὑμνήσωσιν* [Delian maidens], *μνησάμεναι ἀνδρῶν τε παλαιῶν ἠδὲ γυναικῶν ὕμνον ἀείδουσιν*) *πάντων δ' ἀνθρώπων -ὰς καὶ κρεμβαλιαστὺν* (*βαμβαλιαστὺν* v.l.) ' *μιμεῖσθ' ἴσασιν· φαίη δέ κεν αὐτὸς ἕκαστος* ' *φθέγγεσθ'·· οὕτω σφιν καλὴ συνάρηρεν ἀοιδή,* see Förstel, Apollonhymnos 49 w. n. 52 (pp. 303 f.), Tichy, Onomatop. Verb. 217–9 h. Merc. 426 *λιγέως κιθαρίζων* ' *γηρύετ' ἀμβολάδην, ἐρατὴ δέ οἱ* (singing Hermes) *ἕσπετο -ή,* ' *κραίνων* (*θεοὺς καὶ γαῖαν*) (*ἐγέραιρεν ἀοιδῇ* v. 429, *ἐνέπων* v. 433) **1aβ** inarticulate (4× of battle-cry [of both sides exc. *Σ* 221 (Ach.)]; of men [+ dogs?] chasing lion *P* 111; crying baby h. Dem.) *Ξ* 400 (⌞*οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ*⌟. *οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάᾳ, οὔτε πυρὸς τόσσος βρόμος, ὅτε τ' ὤρετο καιέμεν ὕλην, οὔτ' ἄνεμος τόσσον ἠπύει, ὅς τε μάλιστα μέγα βρέμεται) ὅσση ἄρα Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἔπλετο -ὴ* ' *δεινὸν ἀϋσάντων* Th. 685 *-ὴ δ' ἀμφοτέρων* (Titans and Hundredhanders in battle) *ἵκετ' οὐρανὸν ...* ' *κεκλομένων,* ⌞ ⌟ Sc. 382 *ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον μέγα κεκλήγοντες.* ' *πᾶσα δὲ Μυρμιδόνων τε πόλις κλειτή τ' Ἰαωλκὸς* ' *Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη Ἄνθειά τε ποιήεσσα* ' *-ῇ ὑπ' ἀμφοτέρων* (Her. and Ares) *μεγάλ' ἴαχον· οἱ δ'*

ἀλαλητῷ ' θεσπεσίῳ σύνισαν (n. also ὀρυμαγδός v.401) Σ221 (ἤϋσ' [Ach.], ὡς δ' ὅτ' ἀριζήλη -ή [see II below], ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ ' ἄστυ περιπλομένων δηίων ὕπο) ὣς τότ' ἀριζήλη -ὴ γένετ' Αἰακίδαο — P111 (ἀνεχάζετο [Men.] ἐν- 4 τροπαλιζόμενος ὥς τε λὶς) ὅν ῥα κύνες τε καὶ ἄνδρες ἀπὸ σταθμοῖο δίωνται ' ἔγχεσι καὶ -ῇ, τοῦ δ' ἐν φρεσὶν ... ἦτορ ' παχνοῦται, ἀέκων δέ τ' ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο — h. Cer. 284 τοῦ (Demopho'on) δὲ κασίγνηται -ὴν ἐσάκουσαν 8 ἐλεεινήν ' **1b** potential, of ⌊faculty of⌋ vocal expression, w. ⌊ ⌋ speech specially envisaged B490 πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι (poet) οὐδ' ὀνομήνω, ' οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν, ' -ὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη (489–90 vel 489–92 vel 489–93 ath. aliquis ante Arist.) P696 μιν (Antil. on hearing of Patr.'s death) ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο (West, Studies 243 argues for ἔσκετο [v.l. δ705]) -ή = Ψ397 = δ705 (ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη ⌊προσέειπε⌋) = τ472 (... ⌊ ⌋ν) Op. 79 (ἐν δ' οἱ [Pandora] στήθεσσι) ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος ' τεῦξε Διὸς βουλῇσι ... ἐν δ' ἄρα -ὴν ' θῆκε (Hermes), see West ad l.; n. αὐδήν v.61 104 νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, αἱ δ' ἐπὶ νυκτὶ ' αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι ' σιγῇ, ἐπεὶ -ὴν ἐξείλετο ... Ζεύς (v.104 ἀθετεῖται Σ^vet, extat in 'Plu.'), see H. Reinsch-Werner, Call. Hesiodicus, Berlin 1976, 306f. on use by Call. **I2** *voice(s)* of animal(s) (also gods Th. 829); see also P111 (incl. dogs?) in I a β above, cf. τ545 in I a α above κ239 οἱ (transformed comrades) δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς -ήν τε τρίχας τε ' καὶ δέμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος μ86 (ἔνθα) Σκύλλη ναίει δεινὸν λελακυῖα. ' τῆς ἤτοι -ὴ μὲν ὅση σκύλακος νεογιλλῆς ' γίνεται, ' αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν 396 εἶρπον μὲν ῥινοί, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει, ' ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὣς γίνετο -ή τ521 (ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, χλωρηῒς ἀηδών, καλὸν ἀείδησιν) ἥ τε θάμα τρωπῶσα χέει πολυηχέα (πολυδευκέα v.l.) -ήν, ' παῖδ' ὀλοφυρομένη Op. 448 φράζεσθαι δ', εὖτ' ἂν γεράνου -ὴν ἐπακούσῃς ' ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης, ' ἥ τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει h. Merc. 544 (Ap. to Hermes:) „ἐμῆς ὀμφῆς ἀπονήσεται ὅς τις ἂν ἔλθῃ ' -ῇ τ' ἠδὲ ποτῇσι τελήεντων οἰωνῶν" Th. 829 -αὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι (Typhoeus' snake-heads) ' παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι ἀθέσφατον· ἄλλοτε μὲν γὰρ ' φθέγγονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε ' ταύρου ἐριβρύχεω (ὅσσαν ἀγαύρου or a lion or pups, or again they hissed) 44

II metaph., of 'voice', *sound* of σάλπιγξ (as instrument w. a 'mouth'?) Σ219 (ἤϋσ' [Ach.]) ὡς δ' ὅτ' ἀριζήλη -ή, ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ ' ἄστυ περιπλομένων δηίων ὕπο (ὣς τότ' ἀριζήλη -ὴ [see I I a β above] γένετ' Αἰακίδαο) (ὄπα χάλκεον 48 222, τρὶς μεγάλ' ἴαχε 228)

D h. Merc. 315 (-ῶν ci. [v. -έω B I2a]: -ήν codd.); v.l. N216, Ω376, h. Merc. 136 (-ῆς: φωρῆς ci.). 385

G **1** adjs.: in B I1 a α ἀθανάτῃ (h. Cer. 39), ἀτειρέα (N45+), βροτέῃ (τ545), λεπταλέῃ (Σ571), pred. ἄσπετος (h. Ven. 237), ἐρατή (h. Merc. 426); in I1 a β ἐλεεινήν (h. Cer. 284), pred. ἀριζήλη (Σ221); in I1 b ἄρρηκτος (B490), θαλερή (P696+), ὅσση (Ξ400; cf. μ86 in I2); in I2 πολυηχέα (τ521 πολυδευκέα v.l.); in II pred. ἀριζήλη (Σ219) **2** synt. **2a** nom. as subj. of: εἰμί / γίνομαι / πέλομαι B490, Th. 829 / Σ221, μ86. 396 / Ξ400; ἕπομαι h. Merc. 426; ἔχομαι P696+; ἱκάνω/ἔσθαι Λ466, O686, Th. 685; ῥέω h. Ven. 237; φημί Mus. fr. 11,1 (ci.) **2b** acc. **2b α** obj. of: ἐπ/ἐσακούω Op. 448 / h. Cer. 284; ἐξελέσθαι Op. 104; εἴσκω δ279; ἔχω κ239; μιμέομαι h. Ap. 162 (pl.); ἐν ... τίθημι Op. 79; χέω τ521 **2b β** acc. of resp. N45+, Y81, Ψ67, τ381 **2c** gen. 64 obj. of: ἀκούω h. Cer. 23. 57 **2d** dat. **2d α** w. vb.: vb. of utterance: ἄειδω Σ571; ἀύω ω530 (+ κατὰ δ' ἔσχεθε); βοάω h. Cer. 432; ἰαχέω h. Cer. 20; καλέομαι Γ161; cf. ὁμηρέω Th. 39 other vbs.: διέσθαι (δίημι/ίω) P111; ἐλθεῖν 4 h. Merc. 544; κατερητύω τ545 **2d β** gov. by prep.: ὑπό Sc. 382 (+ ἴαχον), h. Cer. 39 (+ ἤχησαν) **3** (other) notable associations w. vbs.: vbs. of utterance, sound: ἀύω Λ466 (αὖε+ 461. 462), note also ω530 ⌊in G2d α above⌋; βοάω Ξ400 (394), O686 (687), P111 (89), δ279 (281), note also 8 h. Cer. 432 ⌊ ⌋; ἠχέω h. Cer. 39 (38), cf. G2d β above; ἰάχ(έ)ω Λ466 (463), Σ219. 221 (219. 228), Sc. 382 (cf. G2d β above), h. Cer. 39 etc. (81), note also h. Cer. 20 ⌊ ⌋; κελεύω O686 (687); κέλομαι Th. 685 (686), h. Cer. 20. 23 (21. 27), cf. ἐκαλέσσατο Γ161 ⌊ ⌋; κέκληγα (κλάζω) P111 (88), Op. 448 (449), Sc. 382 (379); λελακυῖα (ληκέω) μ86 (85); μυκάομαι μ396 (395); φθέγγομαι Th. 829 (831), h. Ap. 162 (164) other vbs.: 16 κατέχω ω530, cf. κατερήτυε τ545 in G2d α above; ῥέω Th. 39, note also h. Ven. 237 in G2a above J.N. O'Sullivan

φωνήεις [1H] **L** [1]Fournier, Dire 214; [2]Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 56; [3]P. Laspia, Omero linguista, Palermo 1996, 62–4

B *having a voice, able to utter vocal sounds,* of animals (cf. φωνή B12 of animal sounds) Th. 584 (Heph. put upon Pandora's crown κνώδαλ', ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα, τῶν ὅ γε πόλλ' ἐνέθηκε) θαυμάσια, ζωοῖσιν (see West ad l.) ἐοικότα -ήεσσιν (vv. 578–84 exp. Friedländer, 581–4, L² 55–7), cf. assoc. of φωνή (s.v. B I1 a α) w. εἰκυῖα+ (X227, Ψ67, τ381) et sim. (εἰσάμενος+, ἴσκουσ[α]) 24 J.N. O'Sullivan

φῶρα ci. h. Merc. 315 für φωνήν (codd.; ci. φωνῶν apud Càssola, West in textu), s. s.v. φωνέω B12b u. φωνή in D 32 G. Markwald

φωρή [2h] **E** nb. nom. ag. φώρ u. φωράω 'e.n Dieb aufspüren', s. Chantraine, Dict. s.v.; vgl. lat. *fūr* 'Dieb'; Akzent. uns., auch φώρη mögl. (s. Sommer, Nominalkompos. 153f.) 36

B *Diebstahl,* vgl. Luther, Wahrh. u. Lüge 108; Zumbach, Neuerungen 11 h. Merc. 136 δημὸν καὶ κρέα πολλά, μετήορα δ' αἶψ' ἀνάειρε (Hermes), ' σῆμα νέης -ῆς (φωνῆς codd., v. om. M), zu νέης s. Kerényi, Eranos-Jahrbuch 9, 1942, 43 m. A.1 385 (Hermes zu Zeus:) „καί (μή ci.) ποτ' ἐγὼ τούτῳ (Ap.) τίσω ποτὶ νηλέα -ήν (-ην, φωνήν vv.ll.) ' καὶ κρατερῷ περ ἐόντι", Latte (H. 66, 1931, 131): *Spurfolge*; Radermacher, Hermesh. 142; Porzig (Satzinhalte 234): *Nachsuche nach gestohlenem Gut.* — Wortf.: ἁρπακτήρ, ἅρπαξ, κλέπτης (s.d.), κλοπός, φώρ 44

D ci. h. Merc. 14 -ῶν G. Markwald

φωριαμ(ός) f. [1i, 1o] **E** unklar, vgl. Chantraine, Dict. s.v.; wohl zu *φώριος 'tragbar', d.h. zu φέρω; vgl. ferner Holt, Gl. 27, 1939, 197; Risch 45

Σχ sch. min. P.Amh. 18 zu o104: -οῖσι· κιβωτοῖς, sch. D Ω228: -ῶν· κιβωτῶν, Apion fr. 153 (SGLG 3, 298)

B *Truhe,* nur Pl.; vgl. Laser, Arch. Hom. P69 Ω228 ἦ (Priam.) καὶ -ῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέῳγεν· ' ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους κτλ., vgl. Richardson, Iliad z.St. o104 Ἑλένη δὲ παρίστατο -οῖσιν, ' ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι κτλ. — Wortf.: κίστη, λάρναξ, ὄγκιον, χηλός 64

D v.l.: Z288 G. Markwald

φώς poetic wd. [58l, 35o, 7H, 7h, 3e] **E** unknown; suggested relationship (sem. difficult) to φάος (q.v.)

F φώς 18, φωτός 11, φωτί 19, φῶτα 21, φῶτ(α) 6; φῶτε (nom.) 1, φῶτε (acc.) 2; φῶτες 7, φωτῶν 14, φῶτας 11

M **1** stem in longo **1a** monosyll. **1aα** ⏑̯[×] ('τοῖσι δ' ...) ...ος κίεν, ⌞ἰσόθεος φώς⌟ *B*565, *Λ*428; ('αὐτίκα ...) ...ετο ⌞ ⌟ *Γ*310, *Λ*472 = *O*559 = *Π*632, *α*324; ('τοῖσι δ' / ... PN in -ος δέ ...) (ἀν)ίστατο ⌞ ⌟ *Δ*212, *H*136, *Λ*644, *Ψ*677, *υ*124; ⌞ ⌟ *I*212, *Ψ*569; ('αὐτίκ' ...) ἀλλότριος φώς *E*214 = *π*102, *σ*219; φώς *Π*406 **1aβ** [⏑̯] φῶτ' 'Α... (PN[s]) υἱὸν ἀμύμονα+ *Δ*194, *Φ*546; φῶτ' *μ*100, *φ*26 [⏑̯] ἕκαστον φῶτ' *ι*431 [⏑̯] χροΐ, φῶτ' *Ω*19 **1b** disyll. **1bα** [⏑̯⏑] ⌞φῶτα⌟ κατακτείνας *Ω*481; ⌞ ⌟ Vit. p.11,8; φῶτες *Λ*749 [⏑̯⏑] χείρονι ⌞φωτί⌟ *Ξ*377 [⏑̯⏑] ἑκάστῳ ⌞ ⌟ *β*384 = *θ*10; 'ἄλλ... ⌞ ⌟ κατα... ἤϊσκε *δ*247; ⌞ ⌟ Sc.261; φωτός *Γ*53; χείρονα ⌞φῶτα⌟ *P*149; 'ἀλλ' ...α ⌞ ⌟ *ι*513; 'ἀλλά ... ἄλλον ⌞ ⌟ *o*518; 'καὶ γάρ ... ⌞ ⌟ κατέκτανες / κατακτείνας *χ*29, *ψ*118; δύο φῶτε (κατέκτανεν) *E*572. 608; ...τε φῶτες/ας h.Merc.195, *Π*810; αἵ ῥά τε ⌞φῶτας⌟ ἀρηϊφάτους κατέδουσιν *T*31, *Ω*415; ⌞ ⌟ *P*463 [⏑̯⏑] φωτός *ξ*505; ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας *ζ*187, *υ*227; ('ἀλλ[ά] ...) ...εϊ / ...αίῳ φωτὶ ἐοικώς/α *Γ*219, *Ξ*136, h.Merc.265 ≅ 377; δαήμονι φωτὶ ἐίσκω *θ*159; ἀμείνονι φωτὶ ⌞μάχεσθαι⌟ *H*111; δαίμονα / δαήμονα φωτὶ / φῶτα ⌞ ⌟ / ...έσθαι *P*98 / *Ψ*671; κέλευέ τε / δὲ ⌞φωτὶ ἑκάστῳ⌟ *N*230, *Y*353; ⌞ ⌟ / (δὲ) φῶτα ἕκαστον *ξ*514 / *B*164 = 180, *P*552, *ρ*365; (...τε / ἄτα) ⌞φῶτα⌟ ἰδοῦσαι+ *ζ*199, *η*144; ...εϊ ⌞ ⌟ h.Merc. 284; ἄλλον ⌞ ⌟ Pan.fr.12,3 p.120 Dav.; φῶτε *P*377; (ἐείκοσι) ⌞φῶτες⌟/ας ἄριστοι/ους *Σ*230 / *Z*188, *δ*530 = 778[ex.]; εἴκοσι ⌞ ⌟ *π*249; ...οσι ⌞ ⌟ ἔπ... *Π*378; ἄλλοι ⌞ ⌟ *α*355; ...έα ⌞φῶτας⌟ ἔπ... *Π*785; ⌞ ⌟ *I*195, *N*483, *μ*123 **1bβ** [⏑̯×] ...(ε)α/ατα/σι ⌞φωτός⌟ *Δ*139, *ζ*129 / *Λ*614 / 438; ...ετο ⌞ ⌟ *Π*736, *τ*451; vb. in ...ε ⌞ ⌟ *K*372, *Λ*462, Sc.420; ἀδαήμονι / χείρονι φωτί *E*634, *λ*621; μέγ' ἀμείνονα ⌞φῶτα⌟ *B*239, Sc.51; ...είονα ⌞ ⌟ Op.193; (τι) ⌞ ⌟ *Y*345, Op.792; τε φῶτες h.Merc.66; αἵματι ⌞φωτῶν⌟ *M*430, *Σ*538 = Sc.159; ...ματα ⌞ ⌟ *μ*67; τεύχεα ⌞ ⌟ *Π*566, *Ψ*15; ...έα ⌞ ⌟ h.32,18; κάμμορε ⌞ ⌟ *λ*216, *υ*33; ...(ε)το ⌞ ⌟ *θ*218, Sc.149; ...εείκοσι ⌞ ⌟ *ξ*98; ⌞ ⌟ h.8,5 **2** stem in brevibus [-⏑̯] φωτῶν Vit. p.11,17

Σχ sch.D: *φ*. regularly glossed w. a form of ἀνήρ, also *B*565: ... τὸ „φώς" ὀξυτονούμενον „τὸν ἄνθρωπον" ... περισπώμενον δὲ „τὸ φέγγος" καὶ τροπικῶς „τὴν σωτηρίαν"

L [1]Sr.M.Matthäa Vock, Bed. u. Verwendung von ΑΝΗΡ u. ΑΝΘΡΩΠΟΣ ... i.d. älteren griech. Lit., Diss. Freiburg (Schweiz) 1928, 6f. w. n.1; [2]Parry, Blameless Aeg. 15 (n. 2). 44. 178f.; [3]M.Peters (see de Lamberterie, CEG 2 [RPh 71], 1997, 177f.); [4]M.Negri, Miceneo e lingua omerica, Firenze 1981, 72

B *man;* of male human, incl. men w. one divine parent (Ach. *B*239; Aen. *Y*345; Her. *φ*26, Sc.51. 420; Sarp. *E*634; -ῶν ... ἡμιθέων h.32,18f.; but sense 'warrior', 'hero' [L[3]] nowhere nec. and freq. [e.g. *Γ*219, *E*634, *Ξ*377, *Π*406, *P*149, *δ*247, *ζ*129. 187+, *λ*216+. 621, *ξ*514, Op.193, h.Merc.66. 284, Vit. p.11,8] inappropriate); w. form of ἀνήρ in appos. *P*377; nowhere in clear god / man (implied *P*98 [but text inadequately excerpted in LSJ s.v. φώς III], h.32,18f., and in epith. ἰσόθεος) or man / woman (implied *ζ*199) duality; -ες distinct from animals h.Merc.195 (dogs); closely w. another, defining subst.: *Δ*194 + *Φ*546 (υἱόν, cf. *B*565, *Ψ*677, *o*518), *δ*247 (δέκτῃ), *φ*26 (PN), h.Merc.66 (φηληταί), h.32,18 (ἡμιθέων) and so, where other subst. precedes *φ*., Op.792 (ἴστορα; cf. *φ*26 Διὸς υἱόν ..., φῶθ' Ἡρακλῆα, ... ἐπίστορα ἔργων), h.Merc.265 ≅ 377 (ἐλατῆρι, may be seen as mere appos.); *φ*. usu. (85× of 110) w. some qualifying wd(s). (further D below). – W d f l d.: ἀνήρ ⌞(where see B introd.)⌟, ἄνθρωπος ⌞ ⌟, ἡμίθεος, ἥρως **1** actual, of (def. or indef.) person(s) featuring in action (incl. jeweilige action of repeated scenario, e.g. *T*31+, *μ*67. 100) related, ref. to in texts; pers. clearly dead *T*31+, *Ω*19 **1a** in appositional constr. vel sim. (note also h.Merc.66, h.32,18 in 1bβbb, *δ*247 in 1bαdd, Op.792, h.Merc.265. 377 in 2b below): in appos. to prec. PN or (*I*211) patron.: *B*565 τοῖσι (Diom. and Sthen., as leaders of contingent) δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατ⌞ος κίεν, ἰσόθεος φώς⌟, 'Μηκιστῆος υἱός *Λ*428 τῷ (Charops, brother of Socus) δ' ἐπαλεξήσων Σῶκ⌞ ⌟ *H*136 τοῖσι (Arcadians) δ' Ἐρευθαλίων πρόμος ἵ⌞στατο, ἰσόθεος φώς⌟ (note ἄνδρα v.155) *Λ*644 Πάτροκλος δὲ θύρῃσιν ἐφί⌞ ⌟ *Ψ*677 Εὐρύαλος δέ οἱ οἶος ⌞ἀνίστατο, ἰσόθεος φώς⌟, 'Μηκιστῆος υἱός *υ*124 Τηλέμαχος δ' εὐνῆθεν ⌞ ⌟ 'εἵματα ἐσσάμενος, περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ *I*211 πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαΐεν μέγα, ἰσόθεος φώς *B*239 (Thers. to Grs.:) „Ἀχιλῆα, ἔο μέγ' ἀμείνονα -α, 'ἠτίμησεν (Ag.)" so, closely combined w. υἱός (cf. *B*565, *Ψ*677 above, *o*518 below): *Δ*194 (Ag.:) „Ταλθύβι', ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον, 'φῶτ' Ἀσκληπιοῦ ⌞υἱόν, ἀμύμον⌟ος ἰητῆρος" *Φ*546 ἔνθα κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν, 'εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος Ἀγήνορα δῖον ἀνῆκε, 'φῶτ' Ἀντήνορος ⌞ ⌟ά τε κρατερόν τε — w. foll. PN (+ patron. *H*111) vel sim. (Sc.51) in appos. (cf. *φ*26 below): *E*608 Ἕκτωρ δύο -ε κατέκτανεν εἰδότε χάρμης (Μενέσθην Ἀγχίαλόν τε) *H*111 (Ag. to Men.:) „μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σέ' ἀμείνονι -ὶ μάχεσθαι, 'Ἕκτορι Πριαμίδῃ" *o*518 (Tel. to Theocl.:) „ἀλλά τοι ἄλλον (i.e. than me) -α πιφαύσκομαι, ὅν κεν ἵκοιο, 'Εὐρύμαχον, Πολύβοιο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν, 'τὸν νῦν ἶσα θεῷ Ἰθακήσιοι εἰσορόωσι" Sc.51 (διδυμάονε γείνατο [Alcm.] παῖδε) τὸν (Iphicles) μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μεγ' ἀμείνονα -α (βίην Ἡρακληείην) w. intervening ἀνέρε in appos.: *P*377 δύο δ' οὔ πω -ε πεπύσθην, 'ἀνέρε κυδαλίμω, Θρασυμήδης Ἀντίλοχός τε, 'Πατρόκλοιο θανόντος cf.: *φ*26 (Διὸς υἱὸν ἀφίκετο [Iphitus]) φῶθ' Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπίστορα ἔργων **1b** without appos. **1bα** sg. **1bαaa** where *φ*.(-phrase) represents known PN (cf. *E*572 [dual], *I*195 [pl. of 2 pers.] in 1bβaa below) *Γ*310 ἐς δίφρον ἄρνας θέτο (Priam) ⌞ἰσόθεος φώς⌟, *α*324 μνηστῆρας ἐπῴχετο (Tel.) ⌞ ⌟ *Λ*472 ὁ (Men.) μὲν ἦρχ', ὁ (Aias) δ' ἅμ' ἕσπετο ⌞ ⌟ = *O*559 (Hector; Melanippus) = *Π*632 (Patr.; Mer.) *Δ*212 ἔκανον ὅθι ξανθὸς Μενέλαος 'βλήμενος ἦν, περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι 'κυκλόσ', ὁ (Mach.) δ' ἐν μέσσοισι παρίστατο ⌞ ⌟ *Ψ*569 ὁ (Men.) δ' ἔπειτα μετηύδα ⌞ ⌟ *Δ*139 ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα -ός (Men.) *Λ*438 (οὐδ' ἔασε [obj. spear]) 'Αθηναίη μιχθήμεναι ἔγκασι -ός (Od.) *τ*451 (μιν ἔλασεν σῦς) πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι 'λικριφὶς ἀΐξας, οὐδ' ὀστέον ἵκετο -ός (Od.) *K*372 ἔγχος ἀφῆκεν (Diom.), ἑκὼν δ' ἡμάρτανε -ός (Dolon) *Π*736 ἧκε (Patr., sc. πέτρον) δ' ἐρεισάμενος· οὐδὲ †δὴν ἄζετο (χάζετο, χ' ἄζετο vv.ll.)† -ός (Hector) Sc.420 ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε (of Cycnus' neck) 'ἀνδροφόνος μελίη· μέγα γὰρ σθένος ἔμπεσε (sc. on Cycnus) -ός (Her.) *Y*345 ἔγχος μὲν τόδε κεῖται ἐπὶ χθονός, οὐδέ τι -α (Aen.) 'λεύσσω (Ach.), τῷ ἐφέπκα *χ*29 (suitors to Od.:) „-α [Antin.] κατέκτανες, ὃς μέγ' ἄριστος 'κούρων εἴν Ἰθάκῃ" Vit. p.11,8 -ά (Thestorides) τε τισαίμην (Hom.) ὃς ἐμὸν νόον ἠπεροπεύσας 'ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον τε τράπεζαν *Ω*19 τοῖο δ' Ἀπόλλων 'πᾶσαν ἀεικείην ἄπεχε χροΐ, φῶτ' (dead Hector) ἐλεαίρων 'καὶ τεθνηότα περ *η*144 οἱ (Phaeacians present) δ' ἄνεω ἐγένοντο δόμον κάτα -α (Od.) ἰδόντες **1bαbb** indef. use of *φ*. w. contextually relevant adj. characterizing known pers. *Γ*53 (Hector to Alex.: „will you not face Men.?) γνοίης χ' οἷου -ὸς ἔχεις ... παράκοιτιν" *E*634 (Tlep. to Sarp.:) „τίς τοι ἀνάγκη 'πτώσσειν ἐνθάδ' ἐόντι μάχης ἀδαήμονι -ί;" *λ*621 (Her.'s shade to Od.:) „οἰζὺν 'εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι -ὶ (sc. Eurystheus) '

δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους" ξ 505 (Od.-Cretan:) „*δοίη* (i.e. to me) *κέν τις χλαῖναν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν, ' ἀμφότερον, φιλότητι καὶ αἰδόι -ὸς ἐῆος* (sc. Od.-Cretan)" **1 b α cc** w. *ἕκαστος* ref. to each one of known group, contingent (5' of Grs. at Troy) *N* 230 (Idom. to Pos.-Thoas:) „*μήτ' ἀπόληγε κέλευέ τε ‹-ὶ ἑκάστῳ›* (of Grs.)" *Y* 353 *ἐπὶ στίχας ἆλτο, κέλευε* (Ach.) *δὲ ‹ ›* (of Grs.) ξ 514 (Eum. to Od.-stranger:) „*οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες ' ἐνθάδε ἔννυσθαι, μία δ' οἴη ‹ ›* (of swineherds)" *B* 164 (Hera to Ath.: „*ἴθι κατὰ λαὸν 'Αχαιῶν*) *σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε ‹-α ἕκαστον›* (of Grs.)" (v. ath. Arist., asteriscum cum obelo praef. pap.) = 180 (Ath. to Od.) *P* 552 *δύσετ' 'Αχαιῶν ἔθνος, ἔγειρε* (Ath.) *δὲ ‹ ›* (of Grs.) ρ 365 *βῆ* (Od.-beggar) *δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια ‹ ›* (of suitors) *β* 384 *ἑκάστῳ -ὶ* (of prospective crew) *παρισταμένη φάτο* (Ath.-Tel.) *μῦθον* = *θ* 10 (Ath.-herald to each of Phaeacian leaders) *ι* 431 *τρεῖς δ' ἕκαστον φῶτ'* (of Od.'s men) *ὄιες φέρον* **1 b α dd** otherwise *Λ* 614 (Ach. to Patr.:) „*τά γ' ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικεν ' τῷ 'Ασκληπιάδῃ, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα -ός* (sc. the man I saw)" *Ξ* 377 (Pos. to Grs.:) „*ὃς δέ κ' ἀνὴρ μενέχαρμος, ἔχῃ δ' ὀλίγον σάκος ὤμῳ, ' χείρονι -ὶ δότω, ὁ δ' ἐν ἀσπίδι μέζονι δύτω*" ζ 199 (Naus. to maids:) „*στῆτέ μοι ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε -α ἰδοῦσαι;*" (n. *ἀνδρῶν* v. 200, *ἀνὴρ βροτός* v. 201) *μ* 100 *φέρει* (Scylla, with six heads) *δέ τε κράτι ἑκάστῳ ' φῶτ'* (from any ship that passes) *ἐξαρπάξασα νεός* Sc. 261 *πᾶσαι δ' ἀμφ' ἑνὶ -ὶ* (on shield) *μάχην δριμεῖαν ἔθεντο* (the Fates) of actual persona adopted by disguised pers. (contrast uses of *φωτί* w. *ἔοικα*+ in 2 below): *Ξ* 136 *μετ' αὐτοὺς* (wounded Gr. leaders) *ἦλθε* (Pos.) *παλαιῷ -ὶ ἐοικώς* (cf. *N* 357 *ἀνδρὶ ἐοικώς* [Pos.]) *δ* 247 *ἄλλῳ δ' αὐτὸν -ὶ κατακρύπτων ἤϊσκε* (Od., entering Troy), ' *δέκτῃ* **1 b β** dual (*E* 572 in 1 b β aa), pl. **1 b β aa** of two individuals known by name from context *E* 572 (*Αἰνείας οὐ μεῖνε*) *ὡς εἶδεν δύο -ε* (Men. and Antil.) *παρ' ἀλλήλοισι μένοντε I* 195 *Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε -ας* (ambassadors: Od. + Aias), *ἀνέστη* **1 b β bb** generalising; of all men or of defined class of men: all *men* (~ *Menschen?*): *λ* 216 (Anticleia to Od.:) „*τέκνον ἐμόν, ‹περὶ πάντων κάμμορε -ῶν›,*" *υ* 33 (Ath. to Od.:) „*τίπτ' αὖτ' ἐγρήσσεις, ‹ ›,*" Vit. p. 11,17 (Hom. to Earth:) „*ὡς ἄρα δὴ τοῖς μὲν -ῶν* (*τοῖο μὲν -ὸς* v.l.) *εὔοχθος ἐτύχθης ' τοῖσι δὲ δύσβολος καὶ τρηχεῖ', οἷς ἐχολώθης*" h. Merc. 195 (Ap. to old man:) „*κύνες κατόπισθεν* (i.e. behind cattle) *ἕποντο ' τέσσαρες, ἠΰτε -ες, ὁμόφρονες*", *men* as type of being, opp. to dogs — class: h. Merc. 66 (*ἆλτο* [Hermes]) *ἐκ μεγάροιο, ' ὁρμαίνων δόλον ... ἐνὶ φρεσὶν οἷά τε -ες ' φηληταὶ διέπουσι* (*νυκτὸς ἐν ὥρῃ*) h. 8,5 (poet to Ares:) „*ἀντιβίοισι τύραννε, δικαιοτάτων ἀγὲ -ῶν*" h. 32,18 (poet to Selene:) „*σέο δ' ἀρχόμενος κλέα -ῶν ' ᾄσομαι ἡμιθέων, ὧν κλείουσ' ἔργματ' ἀοιδοί*" **1 b β cc** unnamed persons (ranging from two pers. [*Λ* 749] to whole contingent [Myrm. *Ψ* 15] to both sides in battle [*Π* 566]) involved in action *Z* 188 *κρίνας ἐκ Λυκίης ... ‹-ας ἄριστους› ' εἶσε* (king of Lycia) *λόχον* (ag. Belleroph.) *δ* 530 *κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι ‹ › ' εἶσε* (Aeg.) *λόχον* (ag. Ag.) 778 *ἐκρίνατ'* (Antin.) *ἐείκοσι ‹ ›* (to ambush Tel.; cf. vv. 679 ff.) *Λ* 749 *πεντήκοντα δ' ἕλον* (Nestor) *δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον ' -ες* (of the Epeians) *ὁδὰξ ἕλον οὐδας ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες Π* 378 *ᾗ πλεῖστον ὁρινόμενον ἴδε λαόν, ' τῇ ῥ' ἔχ'* (Patr.) *ὁμοκλήσας· ὑπὸ δ' ἄξοσι -ες* (Trs.) *ἔπιπτον ' πρηνέες ἐξ ὀχέων* 785 (*τρὶς ἐπόρουσε* [Patr. at Trs.]) *τρὶς δ' ἐννέα -ας ἔπεφνεν* 810 *-ας* (Grs.) *ἐείκοσι βῆσεν* (Euphorbus) *ἀφ' ἵππων ' πρῶτ' ἐλθὼν σὺν ὄχεσφι P* 463 *ἀλλ' οὐχ ἥρει* (Autom., alone in chariot) *-ας* (Trs. he charged at), *ὅτε σεύαιτο διώκειν Σ* 230 *‹ὅλοντο› δυώδεκα -ες* (Trs., at Ach.'s shout) *ἄριστοι* (*καὶ τότ' ... ἄριστοι: κοῦροι ... πάντες* Zen.) ' *ἀμφὶ σφοῖς ὀχέεσσι καὶ ἔγχεσιν α* 355 (Tel. to Pen.:) „*οὐ γὰρ 'Οδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ ' ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι -ες* (Grs.) *‹ ›*" *M* 430 *πύργοι καὶ ἐπάλξιες ‹αἵματι -ῶν* (men of both sides)*›* ' *ἐρράδατ' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ 'Αχαιῶν Σ* 538 *εἷμα δ' ἔχ'* (sc. *Κήρ*) *ἀμφ' ὤμοισι δαφοινεὸν ‹ ›* (vv. 535–8 [= Sc. 156–9] damn. Düntzer, saepsit West) = Sc. 159 *Π* 566 (*σύμβαλον* [both armies] *ἀμφὶ νέκυι* [sc. Patr.] *μάχεσθαι*) *μέγα δ' ἔβραχε ‹τεύχεα -ῶν›* *Ψ* 15 *δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ ‹ ›* (Myrm.) ' *δάκρυσι θ* 218 (Od.-stranger to Phaeacians:) „*πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι ὀιστεύσας ἐν ὁμίλῳ ' ἀνδρῶν δυσμενέων, εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι ' ἀγχὶ παρασταῖεν καὶ τοξαζοίατο -ῶν* (of enemy army [sc. Trs.]) ' *οἶος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ ' δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' 'Αχαιοί*" *T* 31 (Thetis to Ach.: „*τῷ* [dead Patr.] *πειρήσω ἀλαλκεῖν*) *μυίας, ‹αἵ ῥά τε -ας ἀρηϊφάτους κατέδουσιν›*" *Ω* 415 (Hermes to Priam:) „*οὐδέ μιν* (dead Hector) *εὐλαὶ ' ἔσθουσ', ‹ ›*" *μ* 67 (Circe to Od.: „*τῇ οὔ πω τις νηῦς φύγεν ἀνδρῶν*) *ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακας τε νεῶν καὶ σώματα -ῶν ' κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι*" 123 (Circe to Od.:) „*δείδω μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχῃσι* (Scylla) ' *τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους* (i.e. six more of Od.'s crew) *δ' ἐκ -ας ἕληται*" ξ 98 (Eum. to Od.-stranger: „*οὔ τινι τόσση* (sc. *ζωή*) *ἀνδρῶν ἡρώων, οὔτ' ἠπείροιο οὔτ' αὐτῆς 'Ιθάκης· οὐδὲ ξυνεείκοσι* (sc. any 20 of them) *-ῶν ' ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον*" *π* 249 (Tel. to Od.: „the suitors are many: ...) *ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι -ες ἔασιν*" Sc. 149 *νόον τε καὶ ἐκ φρένας εἵλετο* (Eris on Her.'s shield) *-ῶν ' οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν*

2 notional **2 a** generalising sg., a *man* as type *Λ* 462 *τρὶς μέν ... ἤϋσεν* (Od. calling for help), *ὅσον κεφαλὴ χάδε -ος* ζ 129 (*ἐκ δ' ὕλης πτόρθον κλάσε*) *φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῖ μήδεα -ός* **2 b** envisaged, hypothetical (sg. exc. *N* 483) *Γ* 219 (Ant. to Hel.:) „*ἀστεμφὲς ἔχεσκεν* (Od.; sc. *σκῆπτρον*), *ἀΐδρεϊ -ὶ ἐοικώς*" h. Merc. 265 (Hermes to Ap.) „*οὐδὲ βοῶν ἐλατῆρι κραταιῷ ‹-ὶ ἔοικα› ' οὐδ' ἐμὸν ἔργον τοῦτο*" ≅ 377 (Hermes to Zeus) ζ 187 (Naus. to Od.-stranger:) „*οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι ‹ ›ς, ' Ζεὺς δ'* (*νέμει ὄλβον ἀνθρώποισιν, ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν*")" ≅ *υ* 227 (Od. to Phil.) *θ* 159 (Euryalus to Od.-stranger:) „*οὐ γάρ σ' οὐδέ, ξεῖνε, δαήμονι -ὶ ἐίσκω ' ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι πέλονται* (*οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας*") *Π* 406 *εἶλκε* (Patr. Thestor) *δὲ δουρὸς ἑλὼν ὑπὲρ ἄντυγος, ὡς ὅτε τις φὼς ' πέτρῃ ἔπι προβλῆτι καθήμενος* (*ἰχθὺν ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ χαλκῷ*) *Ω* 481 (*ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτῃ*) *λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ ' ‹-α κατακτείνας› ἄλλων ἐξίκετο δῆμον* (*θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας, ὣς 'Αχιλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον*) *ψ* 118 *τίς θ' ἕνα ‹ › ἐνὶ δήμῳ, ' ᾧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω, ' φεύγει E* 214 (Pand. to Aen.:) „*ἀπ' ἐμεῖο κάρῃ τάμοι ‹ἀλλότριος φώς›, ' εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα* (*ἐν πυρὶ θείην, ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ*") = *π* 102 (Od.-stranger to Tel.) *σ* 219 (Pen. to Tel.:) „*κέν τις φαίη γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρὸς ' ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος, ‹ ›*" *N* 483 (Idom. to comrades: „*δείδια Αἰνείαν*) *ὃς μάλα καρτερός ἐστι μάχῃ ἔνι -ας ἐναίρειν*" *P* 98 (Men. to self:) „*ὀππότ' ἀνὴρ ἐθέλῃ πρὸς δαίμονα -ὶ μάχεσθαι ' ὅν κε θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη*" 149 (Glaucus to Hector:) „*πῶς κε σὺ χείρονα -α σαώσειας μεθ' ὅμιλον, ' σχέθλ';* (since you have abandoned Sarp.") Op. 193 *δίκη δ' ἐν χερσί, καὶ αἰδὼς ' οὐκ ἔσται* (among race of iron), *βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα -α ' μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων* *Ψ* 671 (Epeius to Grs.:) „*μάχης ἐπιδεύομαι· οὐδ' ἄρα πως ἦν ' ἐν πάντεσσ' ἔργοισι δαήμονα -α γενέσθαι*" Op. 792 *εἰ-*

καδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι, ἵστορα -α ' γείνασθαι (vv.792–6 neglexit Plu.) *ι* 513 (Polyph. to Od.:) „*αἰεί τινα -α* (envisaged on basis of prophecy) *μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην ' ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι*" h.Merc.284 (Ap. to Hermes:) „*ἦ σε μάλ' οἶω ' πολλάκις ἀντιτοροῦντα δόμους εὖ ναιετάοντας ' ἔννυχον οὔ χ' ἕνα μοῦνον ἐπ' οὔδεϊ -α καθίσσαι ' σκευάζοντα κατ' οἶκον ἄτερ ψόφου*" Pan.fr.12,3 p.120 Dav. (Eurytus[?] to Her.[?]:) „*ἀρετή νύ τις ἔστι καὶ αὕτη, ' ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺ πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθυ πίνῃ ' εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τ' ἄλλον -α* (a fellow drinker) *κελεύῃ*"

D v.l. *Λ* 543 (hab. testimonia, deest in codd., papp.); Margites fr.9,16 W²]*οδιουφως*; v.l. *π* 250

G **1** synt. / associations **1a** nom. (in appos. to [see B1a above]) subj. of vbs. of (inter alia): loc. mot.: *κίεν B*565, *Λ* 428, *ἕσπετο Λ* 472⁺ (note also assoc. w. *ἕποντο* h.Merc. 195), *ἐπῴχετο α* 324; perishing vel sim.: *ὄλοντο Σ*230, *α* 355, *δαμέντες Λ* 749, *ἔπιπτον Π* 378; (*ἀν/ἐφ/παρ*) *ἵστατο Δ* 212, *H*136, *Λ* 644, *Ψ*677, *υ* 124 **1b** acc.obj. of vbs. of (inter al.): killing: *κατέκτανεν⁺ E*608, *Ω*481, *χ* 29, *ψ* 118, *ἐνάιρειν N*483, *ἔπεφνεν Π* 785, *ἦρει P*463; seeing: *εἶδεν⁺ E*572, *I*195, *ζ* 199, *η* 144, *λεύσσω Y*345; *γείνασθαι* Op.792, cf. Sc.51 **1c** gen. **1cα** sg.: w. vb. *K*372 (*ἡμάρτανε*), *Π* 736 (corrupt); obj. gen. *ξ* 505; poss. *Γ* 53 (*παράκοιτιν*), Sc.430 (*σθένος*), so w. part(s) of body *Δ* 139 (*χρόα*), *Λ* 438 (*ἔγκασι*). 462 (*κεφαλή*). 614 (*ὄμματα*), *ζ* 129 (*μήδεα*), *τ* 451 (*ὀστεον*) **1cβ** pl.: w. vb. *ϑ* 218 (*τοξαζοίατο*); obj. of prep. *λ* 216⁺ (*περί*); subj.(?) / obj. gen. h.32,18 (*κλέα*), h.8,5 (*ἀγέ*); part. Vit. p.11,17; poss. *μ* 67 (*σώματα*), *ξ* 98 (*ἄφενος*), Sc.149 (*νόον* + *φρένας*), *αἵματι M*430, *Σ*538 = Sc.159, *τεύχεα Π* 566, *Ψ*15 **1d** dat. (only sg.): poss. *ξ* 514, cf. *E*634; obj. of prep. Sc.261 (*ἀμφί*); w. vbs. of: speaking: *κέλευε N*230, *Y*353, *παρισταμένη φάτο μῦθον β* 384 = *ϑ* 10; fighting: *μάχεσθαι H*111, *P*98; resembling et sim.: *Γ* 219, *Ξ* 136, *δ* 247, *ζ* 187 ≅ *υ* 227, *ϑ* 159, h.Merc.265 ≅ 377; *Ξ* 377 (*δότω*); *λ* 621 (*δεδμήμην*) **2** w. (85x of 110) qualifying wds. **2a** adj. (freq. wertend, characterizing [pos. and neg.]): *ἰσόθεος* 12¹, 2° (see M1aα above); *ἐῆος ξ* 505, *ἀμείνονα⁺ B*239, *H*111, Sc.51, *ἀρείονα* Op.193, *ἄριστοι⁺ Z*188, *Σ*230, *δ* 530. 778; *κακῷ* (neg.) *ζ* 187 ≅ *υ* 227, cf. Op.193 (sc. *φώς*), *χείρονα⁺ Ξ* 377, *P*149, *λ* 621; *μέγαν καὶ καλόν ι* 513; *κραταιῷ* h.Merc.265 ≅ 377; *οἷου Γ* 53; *δικαιοτάτων* h.8,5; w. not. of 'knowing' vel sim. *ἀδαήμον E*634, *δαήμονι⁺ Ψ*671, *ϑ* 159 (neg.), *ἀίδρεϊ Γ* 219, *ἄφρονι* (neg.) *ζ* 187 ≅ *υ* 227, note also *ἵστορα* (Op.792) in B2b above (cf. *φ* 26: assoc. w. *ἐπίστορα* [B1a]); *ἄλλον⁺ α* 355 (pl.), *δ* 247, *ο* 518, Pan.fr.12,3 p.120 Dav.; *ἀλλότριος E*214 = *π* 102, *σ* 219; numerals: *ἑνί⁺ ψ* 118, Sc.261, h.Merc.284 (*οὐ ... ἕνα μοῦνον*), *δυό E*572. 608, *Λ* 749, *P*377, *ἐννέα Π* 785, *δυώδεκα Σ*230, (*ἐ*)*ι*εἴκοσι⌋ / *ξυνε*⌊ ⌋ *Π* 810, *δ* 530 = 778ᵉᵃ / *ξ* 98, *πίσυρές τε καὶ εἴκοσι π* 249, cf. *πολλοί* (*α* 355), *τόσους* (*μ* 123); also: *ἀρηϊφάτους T*31⁺, *παλαιῷ Ξ* 136, *πάντων λ* 216, *υ* 33, *ἑκάστῳ⁺* 5¹, 5° (see B1bacc), *τις⁺ Π* 406, *ι* 513 **2b** rel.cl. *P*98, *Y*345, *ο* 518, *χ* 29, *ψ* 118, Sc.149, Vit. p.11,8, cf. h.32,18 (-*ῶν*¹ ... *ἡμιθέων, ὧν* ...); cf. also use of *ὅτε P*463 **3** for appos. constr. see B1a above

J.N.O'Sullivan

X

Χάα D *H*135 ci. ant. ap. Str. 8.3.21 otherwise unknown town which 'some' claimed to be the site of the battle betw. Pylians and Arcadians and wanted to insert for *Φειά* q.v.; see Kirk, Iliad ad l.; cf. Radt, Str. ad l. and Oberhummer, RE III2 (1899) 2015 W. Beck

χάζομαι [42[l], 3°, 1[H]] E s. Frisk s.v.; Risch §109a.b; Kösling, Jotpräs. 203f.

F Präs.st. *ἀνα-ζομαι* 1, *ἐ-ζετο* 9, *-ζετο* 3, *-ζετ'* 1, *ἀνε-ζετο* 6, *ἀνε-ζεθ'* 1, *-ζοντο* 2, *-ζονθ'* 1; *-ζώμεσθα* 1, *-ζώμεθ'* 1; *-ζεο* 3, *ἀπο-ζεο* 1°, *-ζεσθε* 1; *-ζεσθαι* 1; *ἀνα-ζομένοιο/ον* 1/1; Fut. *-σσονται* 1; Aor. *-σσατ'* 1, ⌊*-σσασθαι*⌋ 1, *ἀνα*⌊ ⌋ 1[H]; ⌊*-σσάμενος*⌋ 3, *ἀνα*⌊ ⌋*/η* 4/1 (= 3[i], 2°) — *κεκαδ-* s. Bd. II Sp. 1367,34ff.

M 1 Stamm im longum **1a** zweis. **1aα** [⏑̄] *-ζετ' ἐπεί M*407 [⏑̄] *-σσατ' ὀπίσσω N*193 **1aβ** [⏑̄] *-ζονθ' E*702 **1b** dreis. **1bα** [⏑̄⏑⏑] *-ζετο δ' ἐκ Π*122; *-ζεο (λεῖπε δὲ νεκρόν) P*13, *Π*707 [⏑̄⏑⏑] *ἀλλ' ἀπο-ζεο* + Gen. *λ*95 [⏑̄⏑⏑] *ἀνα-ζομαι E*822; *-ζεο E*440 [⏑̄⏑⏑] *ὀπίσω δ' οὐ -ζετο Σ*160; *μίνυνθα δὲ -ζετο* + Gen. *Λ*539 **1bβ** [⏑̄⏑] *ἀνε-ζεθ'* + Gen. *P*129 **1bγ** [⏑̄–⏑̄] *-σσασθαι M*172 [⏑̄–⏑̄] *ἆψ δ' ἀνα-σσασθαι ἐπεί* Sc.336 **1c** viers. **1cα** [⏑̄⏑⏑] *ἀλλ' ἀνε-ζετο τυτθόν O*728 [⏑̄⏑⏑] *ἆψ ... εἰς ἔθνος ἐ-ζετο Γ*32 = *Λ*585 = *N*566 = 596 = 648 = *Ξ*408 = *Π*817 = *N*165[in.] = 533[in.]; PN + (*δ'*) ⌊*ἀνε-ζετο*⌋ (*τυτθὸν / πολλὸν ὀπίσσω*) *E*443 ≅ *Π*710, *E*600; *ἐξοπίσω* ⌊ ⌋ (*λεῖπε δὲ νεκρόν*) *P*108[in.] = *Λ*461[in.] **1cβ** [⏑̄⏑⏑] *ἆψ ἀνα-ζόμενον Π*819; (*ἀλλ'*) ⌊*ἀνα-σσάμενος*⌋*/η N*740, *η*280, *H*264/≅ *Φ*403 [⏑̄⏑⏑] ⌊ ⌋ *λ*97 [⏑̄⏑⏑] *ὁ δὲ -σσάμενος Δ*535 = *E*626 = *N*148 **1cγ** [⏑̄–⏑̄] *-ζώμεσθα E*34 **1d** fünfs. [⏑̄⏑⏑] *ἆψ δ' ἀνα-ζομένοιο P*47 2 Stamm in den brevia [–⏑̄] *ἀλλ' ... -ζώμεθ'/σσονται* + Präp. *E*249, *N*153; *μὴ ... -ζεσθε* + Gen. *O*426; ⌊*οὐδ... -ζοντο κελεύθου*⌋ *Λ*504 [–⏑̄] ⌊ ⌋ *M*262; *ἐξοπίσω ... -ζεσθαι P*357

Σχ sch. min. P. Oxy. 3158 zu *E*702: *-ζοντο· ἀνεχώρουν*, sch. D *Γ*32 u.ö.: *ἐ-ζετο· ἀνεχώρει*, *Δ*535: *-σσάμενος· ἀναχωρήσας*, *E*34: *-ζώμεσθα· ὑποχωρήσωμεν. ἐκκλίνωμεν* (s.d. auch *ἀλεώμεθα· ἐκφύγωμεν*), *E*249: *-ζώμεθ' ἐφ' ἵππων· παραχωροῦμεν ὄντες ἐπὶ τῶν ἵππων*, *Λ*539: *μίνυνθα δὲ -ζετο δουρός· ὀλίγον ὑπεχώρει, ἵνα εὐκόλως τῷ δόρατι χρῷτο*, *Π*736 (s.u. D): ... *-ζετο φωτός* ... *ἀπείχετο τοῦ ἀνδρός*

L Trümpy, Krieg. Fachausdr. 228f.; Kurz, Menschl. Bewegung 144ff. 101 (zum Temp.-Wechsel der Kampfszenen); Kösling, Jotpräs. 201ff. (zu Bildg. u. Temp. / Aktionsart)

B *(zurück)weichen, sich* (e. Strecke weit) *zurückziehen* (bedrängt od. auch taktisch), im Kampf (zu Fuß od. auf Gespann: *E*249 [vgl. *Ω*356] *ἐφ' ἵππων*) außer 3° (*η*280 schwimmend); meist mit adv. Angabe (lok.: der Richtung [*ἆψ, ὀπίσω*+] od. sep. Gen.; auch mod. o.ä.; selten abs.; s.u. G 1.2); 34× (von 46) Präs.st. (u. 1× Fut.), 11× Aor.: dabei 23× Impf. (*ἀνε*)*-ζετο/ζοντο* vs. nur *N*193 *-σσατ'* (einz. Aor. Ind.) — Wortf.: (*ἀνα*)*χωρέω*, (*ἀνα*)*δύω/ομαι* (s.d. B1bδ), *ἀναδραμεῖν*, *ἀπέστη* (*Γ*33), *εἴκω*, *φεύγω* (s.dd. weitere); zum Ggt. vgl. *προμαχίζω/χομαι* (öfter im Kontext, s.u. 1a.b)

1 Simplex 1 Präs.st. **1a** in Aufford. (Imp., Konj. u. Inf.; s. Ed. Hermann, NAWG 1943, Nr. 15, 647f.: für punktat. Präs.Imp.), 2× neg., je 1× mit *ἐξοπίσω*, (neg.:) sep. *μάχης, νεκροῦ* (entspr. *P*13 paratakt. *λεῖπε δὲ νεκρόν*), 4× abs.; nur dir. (*P*357 indir.) R.; der überlegene Gott bzw. der eingebildete Euphorbos zum Gegner: *E*440 (*Αἰνείᾳ δ' ἐπόρουσε* [Diom.], *οὐδὲ θεὸν ἄζετο*[!], darauf Ap.:) „*φράζεο*(!), *Τυδεΐδη, καὶ -ζεο, μηδὲ θεοῖσιν ' ἶσ' ἔθελε φρονέειν*" ([≅ *Ω*354[in.]] 443 ⌊*ἀνε-ζετο* [s.u. II 1]⌋; mehrf. Assonanz) *weiche* (*leg dich nicht mit mir an;* kontrast. *A*173 Ag. zu Ach.: „*φεῦγε μάλ'*" 'mach dich doch davon') *Π*707 (Ap., *ὅτε τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο*:) „*-ζεο, διογενὲς Πατρόκλεις*" (710 ⌊ ⌋) *P*13 (Euphorbos:) „*'Ατρεΐδη Μενέλαε* ... ' *-ζεο, λεῖπε δὲ νεκρόν, ἔα δ' ἔναρα*" (357 entspr. *νεκροῦ -ζεσθαι*, s.u.) 'respektiere meinen Anspruch als Patr.' Töter, od. du wirst es büßen' (worauf Men. sich über dessen maßlose Selbsteinschätzung [19. 23 *ὑπέρβιον — φρονέουσιν / φορέουσιν* pars codd.] empört) 'Selbstaufford.': *E*34 (Ath. zu Ares: „*οὐκ ἂν ἐάσαιμεν μάρνασθ'* [die Gr. u. Tr.];) *νῶϊ δὲ -ζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν;*", Aufford. svw. „*-ζεο*", aber als höfl. Miteinbeziehg. der Sprecherin 'wir wollen Zeus nicht trotzen' (vgl. *B*139+ „*πειθώμεθα*", s.d. B Vorbem. [Zeile 44] sowie in B I 1 a γ Ende) *E*249 (Sthen. beim Herankommen von Aen. u. Pand. zu Diom.:) „*ἀλλ' ἄγε δὴ -ζώμεθ'* ⌊*ἐφ' ἵππων*⌋, *μηδέ μοι οὕτω ' θῦνε διὰ προμάχων*" *ziehen wir uns aus der exponierten Lage der πρόμαχοι* (s.u. *Γ*32+ in 1b) *zurück* (der antw. 'unverblümter': „*μή τι φόβονδ' ἀγόρευε*";; kontrast. *Ω*356 den rangniederen Herold zu Priam.: „*φεύγωμεν* ⌊ ⌋" 'machen wir uns davon' ~ 'retten wir uns') neg. + Sep.: *O*426 (Hektor:) „*Τρῶες* ... ' *μὴ δή πω -ζεσθε μάχης ἐν στείνεϊ τῷδε,* ' *ἀλλ' (σαώσατε* [sc. Gefallenen]"; vgl. *Λ*539 *δουρός* [s.u. 1b] sowie *Π*736 [s.u. D]) *weicht nicht vom Kampf(platz)*, s. s.v. *μάχη* B2 vs. B1 (kontrast. dort [Bd. III Sp. 47,12ff.:] *ἔσχοντο / παυσώμεσθα*+ / *οὐδ' ἀπέληγε / ὑπόεικε / μεθιέντα μάχης*, sc. 'Kampftätigkeit') *P*357 (Kampf um Patr.' Leiche: *Αἴας*) *οὔτε τιν' ἐξοπίσω νεκροῦ -ζεσθαι ἀνώγει* ' *οὔτε τινά προμάχεσθαι 'Αχαιῶν ἔξοχον ἄλλων,* ' *ἀλλὰ μάλ' ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν, σχεδόθεν δὲ μάχεσθαι*

1b Impf. (3. P. Sg., [3×] Pl.) bei durat. (vorläuf., konat.?) od. neg. Handlg. (zur Aktionsart s. Kösling [L] sowie hier s.v. *πείθω* B Vorbem. [Zeile 48ff.]), mit Intens.- od. Richtungs-Angabe (*αἰὲν / οὐκ ὀπίσ*[*σ*]*ω, οὐ πάμπαν, μίνυνθα, ἆψ εἰς ἔθνος;* 4× sep. Gen. sowie *ἐκ βελέων* [s.u. G 2]); (noch) nicht od. nur allmähl. nachgeben (von zäher Gegenwehr, Gleichstand der Schlacht): *E*702 (*'Αργεῖοι δ' ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι*) *οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ, ἀλλ' αἰὲν ὀπίσσω* ' *-ζονθ', ὡς ἐπύθοντο* (*Ἄρηα*, dann Tötungsserie Hektors) *M*407 *στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα* (Aias den Sarp.). ' *χώρησεν*(!) *δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος· οὐδ' ὅ γε* ⌊*πάμπαν*⌋ ' *-ζετ', ἐπεὶ* (*ἐέλπετο κῦδος ἀρέσθαι*) *nicht völlig Σ*160 (Hektor im Kampf um Patr.' Leiche: *ἔμπεδον ἀλκὶ πεποιθὼς ἐπαΐξασκε* od. *στάσκε*) *ὀπίσω δ' οὐ -ζετο* ⌊ ⌋ *überhaupt nicht* (zu ⌊ ⌋ s. Bd. III Sp. 952,45ff.) *Λ*504 *ἀλάπαζε* (Hektor) *φάλαγγας* ' *οὐδ' ἄν πω* ⌊*-ζοντο κελεύθου* (s.d. B1), *δῖοι 'Αχαιοί* (wenn nicht Paris ...; vgl. *O*426 *μάχης* [s.o. 1a]) *M*262 (Tr. wollten die gr. Mauer) *ῥήξειν· οὐδέ νύ πω Δαναοὶ* ⌊ ⌋ ' *ἀλλ' (βάλλον)* — probl.: *Λ*539 *ἐν δὲ κυδοιμὸν* ' *ἧκε* (Hektor) *κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ -ζετο δουρός* (s.d. B2bαcc [*δουρί* Arist., v. West in app.]). ' *αὐτὰρ* (*ἐπεπωλεῖτο στίχας ἔγχεϊ ...*) *wich, ließ nur wenig ab vom Speer* (sc. dem eigenen, jew. wenn er ihn geworfen hatte [s. s.v. *δόρυ* B2bαcc]), od. *ließ es nur wenig am Speer(kampf) fehlen*

(s.o. [in 1a:] *O*426 mit Parall.), od. *wich nicht vorm Speer (der Gegner) zurück, hielt sich nur wenig aus Speerwurfweite?* (zu letzterem vgl. *ἀλέεινε* V. 542; s. Ameis-H., Leaf, Hainsworth [Iliad] z.St.; vgl. noch *Π*736, s.u. D) — Krieger *zieht sich* (nach exponierter Einzelaktion, vgl. *προμαχίζω*) erschreckt (sc. Paris) od. verwundet od. nach Verlust des Speers (vorläuf., ⌞*κῆρ' ἀλεείνων*⌟) aus der Gefahrenzone / in den Schutz der Gruppe zurück (worauf dann [trotz ⌞ ⌟] z.T. doch se. Tod folgt; s.o. [in 1a:] *E*249, *P*357 *χ*. vs. *προμάχεσθαι* u. vgl. *P*129 *ἀνε-ζεθ'* [s.u. II1], sowie *Y*379. 376 *ἐδύσετο* [s.d. B11bδ] *οὐλαμὸν ἀνδρῶν* vs. *προμάχιζε, Λ*354+ *μίκτο δ' ὁμίλῳ, P*30 *ἀναχωρήσαντα ἐς πληθὺν ἰέναι* u. s.u. Synon. im Kontext): *Π*122 (Aias, als Hektor se. Lanze zerschlug, *γνῶ δ' ἔργα θεῶν*) *-ζετο δ' ἐκ βελέων Γ*32 (als Paris den Men. *ἐν προμάχοισι* bemerkte) *κατεπλήγη ... ἦτορ, ' ἅψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐ-ζετο κῆρ' ἀλεείνων* (wie jem. beim Anblick einer Schlange *παλίνορσος ἀπέστη, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, ἅψ δ' ἀνεχώρησεν, καθ' ὅμιλον ἔδυ δείσας*) = *Λ*585 (verwundeter Euryp.) = *N*566 (Adamas ⌞nach vergebl. Speerwurf⌟, dann Tod) = 596 (verwundeter Helenos) = 648 (Harpalion ⌞ ⌟ dann Tod) = *Ξ*408 (Hektor ⌞ ⌟ dann von Stein getroffen) = *Π*817 (Patr. *θεοῦ πληγῇ καὶ δουρὶ δαμασθείς* [Forts. u. Tod s.u. II1]; vorher 813 [Euphorbos] *ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ*) = *N*165in. (nach buk. Dih.: *χώσατο δ' αἰνῶς*, Mer. ⌞ ⌟) = *N*533in. (Mer. nach Herausziehen s.r Lanze)

2 Aor. (3/1× Ptz./Inf., nur 1× Ind.) u. (1×) Fut. (Ind.); mit *ὀπίσσω* u./o. sep. Gen., 1× *ὑπ' ἔγχεος* (> Agens), sowie abs. *N*193 *ὦσε δέ μιν* (Aias den Hektor) *σθένεϊ μεγάλῳ· ὁ δὲ -σσατ' ὀπίσσω, ' τοὺς δ'* (Leichen) *ἐξείρυσσαν 'Αχαιοί* (Aor.:) *wich* endgültig *zurück*, so daß die Gr. die Leichen erbeuteten *Δ*535 (die Thraker, als Thoas den Toten spoliieren wollten) *ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ -σσάμενος πελεμίχθη* (verlor durch den Stoß der Gegner se. festen Stand [Opp. z.B. *E*497+ *ἐναντίοι ἔσταν*]) = *E*626 (ähnl. Aias vor den Tr.) = *N*148 (sc. Hektor, nachdem er vorher [145] *ἐνέκυρσε φάλαγξι, στῆ ῥα μάλ' ἐγχριμφθείς*) *M*172 (Asios über die gr. Verteidiger: „*ὥς τε σφῆκες οὐδ' ἀπολείπουσιν δόμον, ἀλλὰ μένοντες ἀμύνονται*) *ὥς οἵ γ' οὐκ ἐθέλουσι πυλάων ... ' -σσασθαι πρίν γ' ἠὲ κατακτέμεν ἠὲ ἁλῶναι*" einz. Fut.: *N*153 (Hektor:) „*παρμένετ'· οὔ τοι δηρὸν ἐμὲ σχήσουσιν 'Αχαιοί*) *ἀλλ' οἴω, -σσονται ὑπ' ἔγχεος*"

II Kompos.: 1 *ἀνα-* (s.d. BIII1dα: *zurück* u. vgl. *ἀναδραμεῖν, -δύω/ομαι, -χωρέω*): Verstärkg. / metr. Verlängerg. des Simplex; 10/6× Präs.st./Aor. (davon 2/5× Ptz.); mit (*ἐξ*)*ὀπίσ(σ)ω, τυτθόν* (*ὀπίσσω*), *ἐφ', ἅψ* (s.a. *πάλιν*), *P*129 + *ἐς ὅμιλον ἰών*, sowie abs.; im Kampf außer 2°; Krieger vor e. Gott (s.o. 1a): *E*822 (Diom. zu Ath.:) „*τοὔνεκα* (d.h. nach deinem Gebot) *νῦν αὐτὸς ἀνα-ζομαι* (*ἀπο-ζομαι* pap.) *ἠδὲ καὶ ἄλλους ' 'Αργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι* (sc. vor Ares)" 443 (Ap.: „*-ζεο*" [440 s.o. 1a]) *ὥς φάτο, Τυδεΐδης δ' ἀνε-ζετο τυτθὸν ὀπίσσω ' μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου* (vgl. *Γ*32+ *κῆρ' ἀλεείνων*) ≅ *Π*710 (Patr., *πολλὸν* [*τυτθὸν* v.l.] *ὀπίσσω*) *E*600 (Gl.: wie jem. *στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ*) *ἀνά τ' ἔδραμ'*(!) *ὀπίσσω, ' ὥς τότε Τυδεΐδης ἀνε-ζετο, εἶπέ τε λαῷ* („*εἴκετε*", sc. vor Hektor u. Ares) — sonst vor Gegner (Übermacht): *O*728 *Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε· βιάζετο*(!) *γὰρ βελέεσσιν· ' ἀλλ' ἀνε-ζετο τυτθόν, ὀϊόμενος θανέεσθαι, ' θρῆνυν ἐφ'* (*ἔνθ' ἑστήκει*), Reim (vgl. *E*440 in 1a) *Λ*461 *ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν* (Tr. gg. verwundeten Od.). ' ⌞*αὐτὰρ ὅ γ' ἐξοπίσω ἀνε-ζετο*⌟, *αὖε δ' ἑταίρους P*108 ⌞ ⌟ *λεῖπε δὲ νεκρὸν* (Men. den Patr.) ' *ἐντροπαλιζόμενος ὥς τε λίς* (*ἀέκων δέ τ' ἔβη*) 129 (*Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε*) *"Εκτωρ δ' ἅψ ἐς ὅμιλον ἰὼν ἀνε-ζεθ' ἑταίρων, ' ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε* (~ *Γ*32+ Simplex [s.o. I1b]) — Ptz.: *Π*819 (*"Εκτωρ δ' ὡς εἶδεν Πατροκλῆα*) *ἅψ ἀνα-ζόμενον, βεβλημένον* (*οὖτα*, vorher [817] *εἰς ἔθνος ἐ-ζετο* [s.o. I1b]) *P*47 (*ὤρνυτο ἐπευξάμενος*[!], Men. gg. Euphorbos) *ἅψ δ' ἀνα-ζομένοιο κατὰ στομάχοιο*(!) *θέμεθλα ' νύξ'* (30 *ἀναχωρήσαντα ἐς πληθὺν ἰέναι*), Flexionsreim *N*740 (Pulyd. zu Hektor:) „*ἀλλ' ⌞ἀνα-σσάμεν⌟ος κάλει ἐνθάδε πάντας ἀρίστους* (um zu beraten, *ἤ κεν ἐνὶ νῆεσσι πέσωμεν, ἢ πὰρ νηῶν ἔλθοιμεν ἀπήμονες*"), takt. Rückzug als Kampf- (u. Beratungs-)pause *H*264 (Hektor leicht verwundet, *ἀλλ' οὐδ' ὥς ἀπέληγε μάχης* [vgl. *Λ*539 in I1b]) *ἀλλ' ⌞ ⌟ος λίθον εἵλετο χειρί* ≅ *Φ*403 (*ἡ δ' ⌞ ⌟η*, sc. Ath. nach Ares' Lanzenstoß) *wich (trat) zurück*, vom Gegner bedrängt u. zugl., um den Stein u. (für dessen Wurf) Abstand zu gewinnen — nicht im Kampf: *η*280 (Od.: „die Brandung hätte mich an der Felsküste zerschmettert) *ἀλλ' ⌞ ⌟ος νῆχον πάλιν, εἶος ἐπῆλθον ' ἐς ποταμόν*" (vgl. *ε*438ff.) *λ*97 (Teir. zu Od.: „*ἀλλ' ἀπο-ζεο βόθρου* [s.u. II2]) *ὥς φάτ', ἐγὼ δ' ⌞ ⌟ος ξίφος* (*κουλεῷ ἐγκατέπηξ*'") — Sc.336 (Ath. rät: „*οὐτάμεν*, sc. den Ares) *ἅψ δ' ἀνα-σσασθαι, ἐπεὶ οὐ*(*κ αἴσιμον*, sc. Gespann u. Waffen zu erbeuten")

II2 *ἀπο-* *λ*95 (Teir. zu Od.:) „*ἀλλ' ἀπο-ζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον* (*αἵματος ὄφρα πίω*", Forts. s.o. II1) *zieh dich (tritt) zurück von*

D v.l. *Π*736 (Patr. *λάζετο*[!] *πέτρον, ἧκε δ'*) *οὐδὲ δὴν -ζετο* (v.l., rec. Allen; *ἅζετο* vulg., rec. Leaf [v. comm. ad l.], Ludwich, van Thiel, † pos. West „quod *οὐδ' ἔτυχεν* significet" desiderans) *φωτός, ' οὐδ' ἀλίωσε βέλος, βάλε δ'* (*ἡνιοχῆα*) *entfernte sich nicht weit* (s.v. *δήν* B4) *vom Gegner* (vgl. *Λ*539 in B11b) *E*107 (*ἀνα-σσάμενος* v.l., *ἀναχωρήσας* vulg.) 830 (*μὴ -ζεο* pap., *μηδ' ἅζεο* vulg.)

G 1 abs. (s.o. in B11a:) *E*440, *Π*707, *P*13, *E*34; (1b:) *M*172; (II1:) *E*822, *N*740+ (Ptz.) 2 mit (lok. u.a.) adv. Bestimmg. (in B11a:) *ἐφ' ἵππων E*249, (mit sep. Gen.:) *μάχης ἐν στείνεϊ τῷδε O*426, *ἐξοπίσω νεκροῦ P*357; (1b:) *αἰὲν / ⌞οὐ πάμπαν⌟ ὀπίσ(σ)ω E*702, *Σ*160, ⌞ ⌟ *M*407, *ἅψ εἰς ἔθνος Γ*32+ (sep.:) *οὐ κελεύθου Λ*504, *M*262, *μίνυνθα δουρός Λ*539, *ἐκ βελέων Π*122; (I2:) *ὀπίσσω νεκρῶν N*193, *πυλάων M*172, *ὑπ' ἔγχεος N*153; (II1:) ⌞*τυτθὸν*⌟ / *πολλὸν ὀπίσσω E*443, *Π*710, ⌞ ⌟ *θρῆνυν ἐφ' O*728, *ἐξοπίσω Λ*461 = *P*108in., *ἅψ* (*ἰών*) *P*129, *Π*819, *P*47, Sc.336, (*νῆχον*) *πάλιν η*280, *τότε E*600; (II2:) *βόθρου λ*95 3 im Kontext (Parataxe, Antith. u.a.) mit (in B11a:) *φράζεο* (Reim!) *μηδὲ θεοῖσιν ἶσ' ἔθελε φρονέειν E*440, *λεῖπε δὲ νεκρὸν ἔα δ' ἔναρα P*13, *ἀλεώμεθα E*34, *μηδὲ θῦνε διὰ προμάχων E*249, *ἀλλὰ σαώσατε O*426, *οὔτε προμάχεσθαι ἀλλὰ βεβάμεν σχεδόθεν δὲ μάχεσθαι P*357; (1b:) *οὔτε προτρέποντο οὔτ' ἀντεφέροντο μάχῃ E*702, *χώρησεν M*407, *ἄλλοτ' ἐπαΐξασκε ἄλλοτε στάσκε Σ*160, *ἀλλὰ βάλλον M*262, *κυδοιμὸν ἧκε* u. *ἐπεπωλεῖτο στίχας Λ*539, *κατεπλήγη φίλον ἦτορ* u. *καθ' ὅμιλον ἔδυ Γ*32, *χώσατο N*165, *ἠὲ κατακτέμεν ἠὲ ἁλῶναι M*172, (*παρμένετ'*) *οὐ δηρὸν ἐμὲ σχήσουσιν N*153, (mit ⌞begleit. Ptz.⌟:) *κῆρ' ἀλεείνων Γ*32+, (als ⌞ ⌟ zu:) *πελεμίχθη Δ*535+; (in BII1:) *ἠδ' ἐκέλευσα ἀλήμεναι E*822, *ἔδραμ' ὀπίσσω* (*εἶπε δέ· εἴκετε*) *E*600, *οὐκέτ' ἔμιμνε βιάζετο* (Reim!) *γάρ* (dann *ἑστήκει*) *O*728, *αὖε δ' ἑταίρους Λ*461, *λεῖπε δὲ νεκρὸν ἐντροπαλιζόμενος* (*ἀέκων ἔβη*) *P*108, *ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε P*129, *οὐδ' ἀπέληγε μάχης H*264, *βεβλημένον Π*819, *ἀναχωρήσαντα ἐς πληθὺν ἰέναι P*47 (30), *οὐτάμεν* Sc.336, (mit ⌞begleit. Ptz.⌟:) *μῆνιν ἀλευάμενος E*443, *Π*710, *ἐς ὅμιλον ἰὼν P*129 (vgl. *εἰς ἔθνος ἐ-ζετο Γ*32+); (in BII2:) *ἄπισχε δὲ φάσγανον λ*95 4 Reim (in B11a:) *ἅζετο ... φράζετο ... -εο E*440; (in II1:) *βιάζετο ... ἀνε-ζετο O*728, *ἐπευξάμενος ... ἀνα-ζομένοιο ... στομάχοιο P*47

H. W. Nordheider

χαίνω s. *χανεῖν*

Χαιρεσίλαος [1H] PN in genealogy in Megalai Ehoiai Hes. fr. 251,10 suppl. *Χαιρεσί[λαος ... ' Ἰασίδης*, acc. to later testimony (Paus. 9.20.1, see Hirschberger p.451, Tümpel, RE III 2 [1899] 2029) father of Poimandros the founder of Tanagra W. Beck

χαίρω [43i, 63o, 10H, 46h] **E** *-i̯*-Präs. zur uridg. Wz. **ǵʰer-* 'Gefallen finden', 'begehren' (LIV² 176f.); davon u.a. auch dt. 'be-gehren', 'gern'. – Abl.: *Χαίρων, Χαιρεσίλαος, κακόχαρτος, χαροπός, Χάροπος, Χάροψ, ?Χάρυβδις* (falls haplolog. aus **Χαρορ-* 'Giersaugerin', s. Schwyzer I 262 zum Vorgang u. die 'Etym.' *ῥοιβδέω*, s. Bd. IV Sp. 49f.), *?Χάρων, χάρις, Χάριτες, χάρμα, χάρμη, ?χείρων* (s.d.), *?χορός* (s.d.)

F *-ω* 4, *-εις* 1, *-ει* 5, *-ουσι(ν)* 4; *-ῃς* 2; Imp.: *-ε* 39, *-(ε)* 3, *-ετον* 3, *-ετε* 11, *-ετ(ε)* 3; Ptz. Mask.: *-ων* 22, *-οντι* 1, *-οντα* 1, *-οντ(α)* 1, *-οντες* 2, *-οντας* 1; *ἔ-ε* 1, *-ε(ν)* 20, *-(ε)* 2, *-ετ(ε)* 1, *-ον* Pl. 1; *-εσκον* Sg. 2; *-ήσειν* 1; ⸢*κεχαρ*⸣*ηότα* Mask. 1, ⸢ ⸣*ηότες* 1, ⸢ ⸣*ηότας* 1; ⸢ ⸣*ησέμεν* 1; *χήρατο* 1; ⸢ ⸣*ὀντο* 3; ⸢ ⸣*οιτο* 2, ⸢ ⸣*οίατο* 1; ⸢ ⸣*ητο* 1, ⸢ ⸣*ηντο* 1; ⸢ ⸣*ημένοι* 1; ⸢ ⸣*ήσεται* 1; *ἐχάρη* 5, *ἐχάρημεν* 1, *ἐχάρησαν* 2; *χάρη* 4, *χάρησαν* 2; *χαρείη* 1; *χαρέντες* 1

M **1** Stamm im longum **1a** eins. [⏑̄] *-(ε) ἐπεί δ* 260, *υ* 90; *-(ε)* + PN *I* 225, h. 18,12; *-(ε)* h. 6,19 **1b** zweis. [⏑̄–] *-ω T* 185, *ψ* 267; *-εις* Op. 55; *-ει Ω* 491, Op. 358; *-ε ξεῖν(ε) α* 123, *θ* 461; *-ων ἦ γαίῃ ν* 251. 354; *-ων Ψ* 556, *ζ* 312 ≅ *η* 194, *θ* 200; *-ον τ* 463 [⏑̄⏑] *-ε πάτερ ὦ ξεῖνε θ* 408, *σ* 122 = *υ* 199; *-ε ἄνασσ(α)* h. Ven. 92, h. 32,17; *-ε ἄναξ* h. 15,9, h. 31,17; *-ε γύναι λ* 248, h. Cer. 213; *-ε θεὰ Κύπροιο / Σαλαμῖνος εὐκτιμένης μεδέουσα* h. Ven. 292, h. 10,4; *-ε θεά K* 462, h. 11,5, h. 13,3; *-ε θεῶν* h. 30,17; *-ε δέ K* 277, *ω* 313; *-ε δ(έ) γ* 52; *-έ μοι ὦ Ψ* 19 = 179, *ν* 59; *-ε θ* 78, *ν* 229, h. Ap. 14, h. Merc. 31, h. 7,58, h. 22,6, h. 29,13; *-ετ(ε) Ω* 706, *ν* 358, h. Cer. 120 [⏑̄⏑] *ὡς φάτο, -ε δέ β* 35, h. Ap. 61 [⏑̄⏑] *καὶ σύ, φίλος / γύναι, μάλα -ε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν / ἐσθλὰ πόροιεν θ* 413, h. Cer. 225; *μάλα -ε* h. Ap. 90; *μέγα -ε ω* 402 = h. Ap. 466; *καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε Διὸς καί* h. Ap. 545, h. Merc. 579 = h. 18,10, h. 28,17; *καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε ἄναξ, λίτομαι / ἵλαμαι δέ σ' ἀοιδῇ* h. 16,5, h. 19,48 = h. 21,5; *καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε* h. 1D,11 West, h. 9,7 = h. 14,6, h. 26,11; *ὑμεῖς μὲν νῦν -ετ(ε)* Th. 963; *-ε χ* 411 [⏑̄⏑] *-ε δὲ θυμῷ Ξ* 156, *X* 224 = *ω* 545, *θ* 483, *ξ* 113; *-ε δ(έ) ξ* 526, h. Ap. 125; *-ε ε* 205 [⏑̄×] *-ω ω* 514; *σὺ -ῃς A* 158, *ι* 356; *ἐν χερσὶ τίθει, ὁ δὲ δέξατο / δ' ἐδέξατο -ων A* 446, *Ψ* 565. 624 = 797 ≅ *ο* 130; *-ων ρ* 83ex, Op. 481 **1c** dreis. [⏑̄–⏑̄] *-εσκον Σ* 259, *μ* 380 [⏑̄⏑⏑] *-ετον I* 197, *ο* 151; *-ετε τέκνα Διὸς καί* h. 25,6, h. 27,21; *-ετε τέκνα Διός* Th. 104; *-ετε A* 334, Sc. 327, h. Ap. 166, h. 17,5 = h. 33,18 [⏑̄–⏑̄] *-ουσιν ζ* 30, *ξ* 377; *-ήσειν Y* 363 [⏑̄⏑⏑] *χήρατο Ξ* 270 [⏑̄⏑⏑] *ἔ-ε Λ* 73 [⏑̄⏑⏑] *-ετον δ* 60 [⏑̄⏑⏑] *-ετε ν* 39 **2** Stamm im biceps **2a** zweis. [–⏑̄] *-εν δέ σ* 117 ≅ *υ* 120, h. 19,41; *μὲν -ων δ* 521, *υ* 336; *-ων δ* 93, *ω* 312, Th. 438 [–⏑̄] *-ει δέ Φ* 347, h. Ap. 12 [⏑̄⏑] *χάρη δ' ἄρα E* 682, h. Merc. 506; *χάρη H* 54, *N* 609 [–⏑̄] *κίῃς / ἴῃ -ων ἑνὶ θυμῷ α* 311, *θ* 395; *-ω/ει H* 191, *Ψ* 647; *-ων ο* 128; *-οντ(α) τ* 412 **2b** dreis. [⏑⏑⏑̄] *ἐχάρη Γ* 27 [⏑⏑⏑̄] *ἐχάρη Γ* 23, *ψ* 32 [–⏑̄⏑] *-οντι ρ* 83med.; *-οντα τ* 461med.; *-οντας* h. 26,12 [⏑⏑⏑̄] *Γ* 76, *ω* 513 [⏑̄⏑–] *χαρείη Z* 481 [–⏑̄⏑] h. 30,15 [–⏑̄⏑] *-ουσι χ* 306 [–⏑̄⏑] *-οντες K* 565, *τ* 461ex [⏑̄×] (*μεθίστατο / κίε / κατέβησαν*) *τοὶ δὲ χάρησαν E* 514, *H* 307, *K* 541 **2c** viers. [⏑⏑⏑̄⏑] *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἐχάρησαν Γ* 111, *T* 74; ⸢*κεχαρ*⸣*οιτο β* 249 [⏑⏑⏑̄⏑] ⸢ ⸣*οντο δέ δ* 344 = *ρ* 135; ⸢ ⸣*ητο δέ* Sc. 65 [⏑⏑⏑̄⏑] ⸢ ⸣*ηντο* h. Cer. 458; ⸢ ⸣*οιτο γ* 438 [⏑⏑⏑̄×] *ἐχάρημεν κ* 419; ⸢ ⸣*οντο Π* 600 **2d** fünfs. [⏑⏑⏑̄⏑⏑] *θυμὸς* ⸢ ⸣*ήσεται· οὐδέ ψ* 266; *θυμὸν* ⸢ ⸣*ησέμεν, οὔτε O* 98; ⸢ ⸣*ήτας* Hes. fr. 206 [⏑⏑⏑̄⏑⏑] ⸢ ⸣*ηότα H* 312; ⸢ ⸣*οίατο A* 256; ⸢ ⸣*ημένοι* h. 7,10

Σχ sch. D *A* 256: *χαρεῖεν, O* 98: *χαρῆναι, Ψ* 179: *τέρπου, ὅ ἐστιν ἥδου*

L **1** allg. J. Elmiger, Begrüßung u. Abschied bei Hom., Diss. Freiburg i. d. Schweiz 1935; Fingerle, Typik der hom. Reden 218–250; F. R. Adrados, Griego *χαίρω, καρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; K. Steuerwald, Türk.-deutsches Wörterbuch, Wiesbaden 1972, 346 s.v. *gülmek*; Wachter, MH 55, 1998, 65–75; I. Eibl-Eibesfeld, Grundriß der vergleichenden Verhaltensforschung, München / Zürich ⁸1999; ders., Die Biologie menschlichen Verhaltens. Grundriß der Humanethologie, Vierkirchen-Pasenbach ⁵2004; Meier-Brügger, in: Festschr. Neumann 2002, 297–303 **2** zur Diath.: Zumbach, Neuerungen 33; W. Boeder, Studien zum griech. Medium, Diss. Freiburg i. Br. 1961, 95f.; spez. zu *χήρατο* Nauck, Mélanges gréco-romains tirés du Bulletin de l'Académie impériale des sciences de St.-Pétersbourg, Tome IV (1875–1880), 594 **3** zu den Temporalst.: Wackernagel, Kl. Schr. I 1842f.; ders., Synt. I 167; M. C. Beckwith, The Greek Reduplicated Aorist, Diss. Yale 1996, 92–96 **4** zum Wortf.: I. Anastassiou, Zum Wortf. 'Trauer' in der Sprache Homers, Diss. Hamburg 1973, 28 A.4; Latacz, Freude (passim); Spatafora, GIF 48 (= n.s. 27), 1996, 253–259 **5** zu *Ψ* 19 = 179 (s.u. B 2d): L. Jacobsen / E. Moltke, Danmarks Runeindskrifter, Kopenhagen 1942, Nr. 211. 239; K. Düwel, Runenkunde, Stuttgart ²1983, 55f.; Chr. Sourvinou–Inwood, 'Reading' Greek Death, Oxford 1995, 182ff.; S. I. Johnston, Restless Dead. Encounters Between the Living and the Dead in Ancient Greece, Berkeley 1999; M. Alexiou, The Ritual Lament in Greek Tradition, Lanham ²2002, 131ff., bes. 138f. — zum Gebr. in den Hymnen (unten B 2e): García, ClAnt 21, 2002, 5–39

B die Bed. von *χ.* entspricht weitgehend derjenigen der idg. Wz. **ǵʰer-* 'Gefallen finden', 'begehren' (s.o. E): *sich freuen* (s.u. 1), dort an der überwiegenden Zahl der Stellen *sich freuen (i.S. einer affekthaften Empfindg.) über ein (eher punktuell gedachtes) Ereignis od. eine Sache* (vgl. Latacz [L4] 232) (1 a), mit den norm. Verbalaspekten der Temp.systeme des Präs. (dur. [samt *-σκ-* *Σ* 259, *μ* 380]), des Aor.s (ingr. *i⸢n Freude⸣ geraten*) u. des Pf.s (result. *vo⸢ ⸣ erfüllt sein*); die Ereignisse od. Sachen sind in wenigen Rubriken gruppierbar: ⸢Freude a⸣m Kampf (1 aα); ⸢ ⸣n / Vorfreude auf Sieg, Kampfpreis, Beute (1 aβ); ⸢ ⸣m Empfang einer Sache (Geschenk, Speise, Trank) (1 aγ); ⸢ ⸣n Ankunft, Rückkehr, Heimkehr (1 aδ); ⸢ ⸣m Vernehmen einer Rede od. Nachricht (1 aε); ⸢ ⸣n Omina (1 aθ); ⸢ ⸣n Geburt (1 aη); nur wenige Stellen fallen nicht unter diese Rubriken (Restgruppe 1 aζ). Selten bezeichnet *χ.* ⸢ ⸣n länger währenden Lebensumständen (1 b). Die Spezialbed. des Imp. als Grußformel (2) bei Zusammentreffen od. Ankunft (2 a) u. beim Abschied (2 b) u. als grußartige Hinwendg. (2 c + d) leitet sich vermutl. (Begründg. s.u., Einleitg. zu 2) aus der Bed. 1 a ab, desgl. (s.u.) der kult. Gebr. als Gruß an die Gottheit im Hymnus (2 e). – Wortf.: *ἀγάλλομαι; γαίων, γάνυμαι, γηθέω; εὐφραίνομαι; ἐψιάομαι; ἥδομαι; ἰαίνομαι; τέρπομαι*

1 *sich freuen* i.S. einer affekthaften Empfindg. (Latacz [L4] 232) **1a** Freude an einem (realen od. antizipierten) Ereignis **1aα** Freude am Kampf: *Φ* 423 *Ἀθηναίῃ δὲ μετέσσυτο* (in den Kampf gegen Aphr.), ⸢*-ε δὲ θυμῷ*⸣ dur., *war voll Kampfeslust* Hes. fr. 206 (die Aiakiden) *πολέμῳ κεχαρηότας* (*-ες* v.l.) *ἠύτε δαιτί* (vgl. Hi. S. 485) — beim Zuschauen *Ξ* 156 (Hera sah Pos. kämpfen) ⸢ ⸣ *Λ* 73 (der Kampf tobte) *Ἔρις δ' ἄρ' ἔ-ε πολύστονος εἰσορόωσα* — m. Neg. *Y* 363 (Ach. zu den Gr.:) „*στιχὸς εἶμι διαμπερές, οὐδέ τιν' οἴω ' Τρώων -ήσειν, ὅς τις σχεδὸν ἔγχεος ἔλθῃ*"

1aβ Freude an / Vorfreude auf Sieg, Kampfpreis, Beute (vgl. auch *K* 541. 565 in 1aδ): *Γ* 23 (Gl.). 27 *ὥς τε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας* ' 3 vv. ' *ὣς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα* ' *ὀφθαλμοῖσιν ἰδών* ingr., *geriet in Freude* *Z* 481 (Hektor, Gebet an Zeus u.a. Götter: „möge Astyanax ein einst großer Krieger werden) *φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα* ' *κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ*" *H* 191 (Aias:) „*ὦ φίλοι, ἤτοι κλῆρος ἐμός, -ω δὲ καὶ αὐτὸς* ' *θυμῷ, ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον*" 312 *Αἴαντ' αὖθ' ἑτέρωθεν ... Ἀχαιοὶ* ' *εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ* *von Freude erfüllt*, result. *N* 609 *ὁ δὲ* (Peisandros im Zweikampf) *φρεσὶν ᾗσι χάρη καὶ ἐέλπετο νίκην* (über Men.) *Π* 600 *πυκινὸν δ' ἄχος ἔλλαβ' Ἀχαιούς,* ' *ὡς ἔπεσ' ἐσθλὸς ἀνήρ* (Bathykles) · *μέγα δὲ Τρῶες κεχάροντο* *Σ* 259 (Pulyd.:) „*-εσκον γὰρ ἔγωγε θοῆς ἐπὶ νηυσὶν ἰαύων* ' *ἐλπόμενος νῆας αἱρησέμεν ἀμφιελίσσας*" *freute mich immer jedes Mal*, iter. *Ψ* 565 (Ach. übergab als Wettkampfpreis dem Eumelos einen Panzer) *ὁ δὲ δέξατο -ων* (cf. West, app. crit.) = 624 med., ex. (Nestor eine Schale) = 797 (Antil. ein Halbtalent Gold) *δ* 260 (Hel.:) „*ἔνθ' ἄλλαι Τρῳαὶ λίγ' ἐκώκυον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ* ' *-(ε)* (über das Gemetzel an den Troern)" 344 (Men.: „Od.) *ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,* ' *κὰδ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί* = *ρ* 135 (Tel.) *waren von Freude erfüllt*, result. *ρ* 83 bis (Tel. zu Peiraios:) „*εἰ δέ κ' ἐγὼ τούτοισι* (den Freiern) *φόνον καὶ κῆρα φυτεύσω,* ' *δὴ τότε μοι -οντι φέρειν πρὸς δώματα -ων* (Men.' Geschenke)" *χ* 306 (Gl.; Geier, *αἰγυπιοί*, vernichten die fliegenden Vögel) *ἐπάλμενοι, οὐδέ τις ἀλκὴ* ' *γίνεται οὐδὲ φυγή· -ουσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρῃ* (s. Fernández-Galiano, Od. z. St.) 411 „*ἐν θυμῷ, γρηῦ, -ε* (über die Tötg. der Freier) *καὶ ἴσχεο μηδ' ὀλόλυζε·* ' *οὐχ ὁσίη κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι*" Th. 438 (wer mit Hek.s Hilfe einen Wettkampf gewonnen hat) *καλὸν ἄεθλον* ' *ῥεῖα φέρει -ων τε, τοκεῦσι δὲ κῦδος ὀπάζει* Op. 55 (Zeus zu Prom.:) „*-εις* (*-οις* v.l.) *πῦρ κλέψας καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας,* ' *σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισιν*" Sc. 65 *κεχάρητο δὲ Κύκνος ἀμύμων,* ' *ἑλπόμενος Διὸς υἱὸν ἀρήϊον ἡνίοχόν τε* ' *χαλκῷ δηώσειν* *war voll Freude*, result. h. 7, 10 (die Tyrrhener griffen sich Dion. als vermeintl. Beute u.) *εἶσαν ἐπὶ σφετέρης νηὸς κεχαρημένοι ἦτορ* **1aγ** Freude am Empfang einer Sache (vgl. Rückgabe der Chryseïs an ihren Vater *A* 446 in 1αδ; allg. auch 1aβ): Geschenk: *K* 462 (Od. betet zu Ath.:) „*-ε θεὰ τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ* ' *πάντων ἀθανάτων ἐπιδωσόμεθ'*" (vgl. 2e) *Ψ* 647 (Nestor:) „*τοῦτο δ' ἐγὼ πρόφρων δέχομαι, -ει δέ μοι ἦτορ*" *α* 311 (Tel. zu Ath.-Mentes:) „*ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,* ' *ὄφρα λοεσσάμενός τε τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ* ' *δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς, -ων ἐνὶ θυμῷ*" *γ* 438 (der Goldschmied *χρυσὸν*) *βοὸς κέρασιν περίχευεν* ' *ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα* *θ* 395. 408. 413 (Alkin.: „wir wollen die Geschenke für Od. herbeibringen) *ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ* ' *ξεῖνος ἔχων ἐπὶ δόρπον ἴῃ -ων ἐνὶ θυμῷ*" ' (12 vv.) ' (Euryalos zu Od.:) „*-ε, πάτερ ὦ ξεῖνε· ἔπος δ' εἴ περ τι βέβακται* ' *δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι*" ' (3 vv.) ' (Od. zu Euryal.:) „*καὶ σύ, φίλος, μάλα -ε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν*" *ι* 356 (Kyklop zu Od.: „gib mir noch mehr Wein) *καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ* ' *αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ -ῃς*" *ο* 130 (Hel. überreichte dem Tel. ein *πέπλον*) *ὁ δ' ἐδέξατο -ων* Op. 358 (über die Freude des Schenkens) *ὅς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅ γε καὶ μέγα, δώῃ,* ' *-ει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν* — Speise, Trank (vgl. Hes. fr. 206 in 1aα): *γ* 52 (Peisistr. reichte Ath.-Mentor einen Becher Wein) *-ε δ' Ἀθηναίῃ πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,* ' *οὕνεκα οἱ προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον* *ξ* 113 (Eum. reichte dem Od. einen Becher) *οἴνου ἐνίπλειον· ὁ δ' ἐδέξατο, -ε δὲ θυμῷ* *σ* 122 (Amphin., der dem Od. Speise und Wein vorsetzt: „*-ε, πάτερ ὦ ξεῖνε· γένοιτό τοι ἔς περ ὀπίσσω* ' *ὄλβος*" (= *υ* 199 unten 2a) *δ* 60 (Men.:) „*σίτου θ' ἅπτεσθον καὶ -ετον*" *guten Appetit!* *θ* 483 (der Herold brachte ein Bratenstück u.) *ἐν χερσὶν ἔθηκεν* ' *ἥρῳ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, -ε δὲ θυμῷ* — m. Neg. Op. 481 (wenn du zu spät das Feld bestellst, *ἀμήσεις ὀλίγον*) *οὐ μάλα -ων* **1aδ** Freude an Ankunft, Rückkehr, Heimkehr: *A* 446 (Rückgabe der Chryseïs an ihren Vater; Od.) *ἐν χερσὶ τίθει, ὁ δὲ δέξατο -ων* ' *παῖδα φίλην* *E* 514 *Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δὲ χάρησαν* ' *ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,* ' *καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα* ingr. 682 (Hektor schritt *διὰ προμάχων*) *δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι* ' *Σαρπηδών* (der verletzt dalag) *H* 307 (Hektor nach dem Zweikampf m. Aias) *ἐς Τρώων ὅμαδον κίε· τοὶ δὲ χάρησαν,* ' *K* 541 (Od. u. Diom. kehren ins Lager der Gr. zurück) *τοὶ δὲ χαρέντες* ' *δεξιῇ ἠσπάζοντο ἔπεσσί τε μειλιχίοισι* 565 *τάφροιο διήλασε* (Od.) *μώνυχας ἵππους* ' *καγχαλόων· ἅμα δ' ἄλλοι ἴσαν -οντες Ἀχαιοί* *Ω* 706 (Kass. zu Tr.: „seht den toten Hektor) *εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐνοστήσαντι* ' *-ετ', ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει τ' ἦν παντί τε δήμῳ*" *δ* 521 (Men.:) „*ἦ τοι ὁ μὲν* (Ag.) *-ων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,* ' *καὶ κύνει ἀπτόμενος ἣν πατρίδα*" *ζ* 312 (Naus. weist Od. an:) „*μητρὸς περὶ γούνασι χεῖρας* ' *βάλλειν ἡμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι* ' *-ων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί*" ≅ *η* 194 (Alkin.: „wir wollen über das Geleit beraten, damit der Fremde) *ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται* ' *τί κ* 419 (Gefährten zu Od.:) „*σοὶ μὲν νοστήσαντι, διοτρεφές, ὣς ἐχάρημεν,* ' *ὡς εἴ τ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν*" *ν* 251 (bei Ankunft auf Ith.) *γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς* ' *-ων ᾗ γαίῃ, πατρωΐῃ* 354 *γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα* „ *κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν* *ξ* 51 *-ε δ' Ὀδυσσεύς,* ' *ὅττι μιν ὣς ὑπέδεκτο* (dass Eum. ihn so gastl. aufnahm) *ο* 128 (Hel. zu Tel.:) „*σὺ δέ μοι -ων ἀφίκοιο* ' *οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν*" *τ* 463 *τῷ μέν ῥα πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ* ' *-ον νοστήσαντι* (als der junge Od. von Autol. zurückkehrte) *υ* 90 (Pen. erzählt von ihrem Traum, in dem Od. bereits zu ihr heimgekehrt war:) „*αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ* ' *-(ε), ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη*" — m. Neg. *β* 249 (Leiokritos: „käme Od. heim u. versuchte, die Freier hinauszuwerfen) *οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνή, μάλα περ χατέουσα,* ' *ἐλθόντ', ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,* ' *εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο*" **1aε** Freude am Vernehmen einer Rede od. Nachricht (vgl. auch h. Ap. 90 in 1aη): *Γ* 76 (Alex.), *Ἕκτωρ δ' αὖτ'* *ἐχάρη μέγα μῦθον ἀκούσας* = *H* 54 (nach Rede des Helenos) *Γ* 111 (Men.) *ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἐχάρησαν,* *Ἀχαιοί τε Τρῶές τε* *T* 74 (Ach.) *εὐκνήμιδες Ἀχαιοί* *ψ* 32 *ὣς ἔφαθ'* (Eurykl.), *ἡ δ'* (Pen.) *ἐχάρη καὶ ἀπὸ λέκτροιο θοροῦσα* ' *γρηῒ περιπλέχθη, βλεφάρων δ' ἀπὸ δάκρυον ἧκε* *X* 224 *ὡς φάτ,* *Ἀθηναίη, ὁ δ'* (Ach.) *ἐπείθετο, -ε δὲ θυμῷ* = *ω* 545 (Od.) *Ξ* 270 *ο* (Hera), *χήρατο δ' Ὕπνος* *Ψ* 556 *ο* (Antil.), *μείδησεν δὲ ... Ἀχιλλεὺς* ' *-ων Ἀντιλόχῳ* *ω* 513. 514 *ο* (Tel.), *Λαέρτης δ' ἐχάρη καὶ μῦθον ἔειπε·* ' „*τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα -ω*" *β* 35 (Antiphos) *ὡς φάτο, -ε δὲ, φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱός* (St. West, Odyssey z. St.) h. Ap. 61 (Leto) *Δῆλος* *σ* 117 *ὣς ἄρ' ἔφαν* (die Freier), *-εν δὲ κλεηδόνι δῖος Ὀδυσσεύς* "*rejoiced at the verbal omen*" (Russo, Odyssey z. St.) ≅ *υ* 120 (*ἔφη*, die Frau an der Mühle) *A* 256 (Nestor: „die Tr.) *μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ* ' *εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν*" *T* 185 (Ag.:) „*-ω σεῦ, Λαερτιάδη, τὸν μῦθον ἀκούσας*" *Ω* 491 (Priam. zu Ach.:)

„ἀλλ' ἤτοι κεῖνός γε (Pel.) σέθεν ζώοντος ἀκούων ' -ει τ' ἐν θυμῷ" — m. Neg. *O* 98 (Hera zu Themis: „du wirst hören) οἷα Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται· οὐδέ τί φημι ' πᾶσιν ὁμῶς θυμὸν κεχαρησέμεν, οὔτε βροτοῖσιν ' οὔτε θεοῖς" 4 ψ 266. 267 (Od. zu Pen. über seinen künftigen ἄεθλος [V. 261]:) „ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω. ' οὐ μέν τοι θυμὸς κεχαρήσεται· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ' -ω" **1aζ** Freude an Omina (vgl. β 35, σ 117 ≅ υ 120 in 1aε): *K* 277 -ε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεύς ω 312. 313 ('Eperitos' = Od. in Lügengesch.:) „ἦ τέ οἱ (Od.) ἐσθλοὶ ἔσαν ὄρνιθες ἰόντι, ' δεξιοί, οἷς -ων μὲν ἐγὼν ('Eperitos') ἀπέπεμπον ἐκεῖνον (Od.), ' -ε δὲ κεῖνος ἰών" **1aη** Freude an Geburt: h. Ap. 12 -ει δέ τε πότνια Λητώ, ⌞' οὕνεκα τοξοφόρον καὶ καρτερὸν υἱὸν ἔτικτεν⌟ 125 -ε δὲ Λητὼ ⌞ ⌟ 14 -ε μάκαιρ' ὦ Λητοῖ, ἐπεὶ τέκες ἀγλαὰ τέκνα ' Ἀπόλλωνά τ' ἄνακτα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν, vgl. 2e 90 Δῆλος μὲν μάλα -ε γόνῳ ἑκάτοιο 16 ἄνακτος h. 19,41 (Hermes nahm den neugeborenen Pan auf den Arm) δεξάμενος, -εν δὲ νόῳ περιώσια δαίμων **1aϑ** (Restgruppe:) Freude bei anderen als den vorerwähnten Gelegenheiten: *A* 158 (Ach. zu Ag.:) „σοὶ ... ἅμ' ἑσπόμεθ' ὄφρα σὺ -ῃς" (nach Troja) *damit du deine Freude hast* Φ 347 (Gl.) ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης νεοαρδέ' ἀλωὴν ' αἶψ' ἀγξηράνῃ· -ει δέ μιν ὅς τις ἐθείρῃ ' ὣς ... (der δέ-Satz ist unklar: die Bed. des singulären ⌞ἐθείρω⌟ ist unbek., s. Bd. II Sp. 411,8–10 s.v.; Richardson, Iliad z. St.; falls μιν nicht in den Rel.-Satz als dir. Obj. zu ⌞ ⌟ gehört, sondern von χ. abh. ist, vgl. ⌞synt. Parall.en⌟ bei LSJ s.v. χ. I 2 "c. acc., with a part. added"; Kühner-Gerth § 482,3; u. ai. ⌞ ⌟ bei Wachter (L1) 71 f.: *(der Landmann) wünscht ihn (den trocknenden Boreas) herbei, begehrt ihn?* θ 78 Ἀγαμέμνων ' -ε νόῳ, ὅ τ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο (Od. u. Ach. m. Worten) 200 γήθησεν ... Ὀδυσσεύς ' -ων οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι h. Merc. 506 (Ap. u. Hermes kehrten zum Ol. zurück) τερπόμενοι φόρμιγγι, χάρη δ' ἄρα μητίετα Ζεύς bei ihm *kam Freude auf* **1b** Freude an länger währenden Lebensumständen: ζ 30 (Ath.:) „φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει ' ἐσθλή, -ουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ" μ 380 (Lampetia:) „βοῦς ἔκτειναν ὑπέρβιον, ᾗσιν ἐγώ γε ' -εσκον" *an denen ich mich immer jedes Mal freute,* iter. ξ 377 (Eum.: „παρήμενοι) ἡμὲν οἳ ἄχνυνται δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος, ' ἡδ' οἳ -ουσιν βίοτον νήποινον ἔδοντες" 526 -ε δ' Ὀδυσσεύς, ' ὅττι ῥά οἱ βιότου περικήδετο (Eum.) νόσφιν ἐόντος υ 336 (Agelaos zu Tel.: „sorge dafür, dass Pen. heiratet) ὄφρα σὺ μὲν -ων πατρώϊα πάντα νέμηαι, ' ἔσθων καὶ πίνων, ἡ δ' ἄλλου δῶμα κομίζῃ" h. 26,12 (καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε, Διόνυσε) δὸς δ' ἡμᾶς -οντας ἐς ὥρας αὖτις ἱκέσθαι, ' ἐκ δ' αὖθ' ὡράων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐνιαυτούς (vgl. 2e) 30,15 παρθενικαί τε χοροῖς φερεσανθέσιν εὐφρονι θυμῷ ' παίζουσαι -ουσι (σκαίρουσι ci.) κατ' ἄνθεα μαλθακὰ ποίης — m. Neg. δ 93 (Men.: „ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνε δόλῳ·) ὣς οὔ τοι -ων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω"

2 χ. als Grußformel im Imp., ursprüngl. i.S.v. 'freue dich', 'freut euch', daher nie bei feindl. Kontakt. Zu Grunde liegt eine von Anthropologen oft beschriebene Universalie menschl. Verhaltens: der *eyebrow flash* samt lächelndem, freudigem Gesichtsausdruck bei nicht-feindlicher Kontaktaufnahme. Er findet sich in allen Kulturen und bereits bei Kleinkindern. „Beim Augengruß werden die Augenbrauen nach Herstellung des Blickkontaktes für etwa 1/6 einer Sekunde schnell angehoben und danach wieder gesenkt... Mit dem Brauenheben breitet sich ein Lächeln aus." (Eibl-Eibesfeld, Grundriß [L1] 693; Zeitlupenaufnahmen ebd. 694 ff.; Biologie [L1] 170 ff., 633 ff.) „Es handelt sich um ein universelles, recht stereotypes Ausdrucksmuster", das zum angeborenen biolog. Programm des Menschen gehöre, allerdings in den einzelnen Kulturen spezif. ritualisiert erscheine (ebd.). Eine solche sekundäre Begrüßungs-Ritualisierung (s.a. ἀσπάζομαι Bd. I Sp. 1416 f.) könnte auch der Gebrauch der sprachl. Aufforderung -ε od. -ετε beim Gruß sein, vergleichbar anderssprachl. Redewendungen, die bei Begegnung od. Abschied Freude ausdrücken od. anempfehlen, z.B. 'schön, dich zu sehen'; 'schön, dass wir uns mal wieder gesehen haben', 'viel Spaß noch'; im Türk. antwortet der Scheidende auf den Gruß des Zurückbleibenden mit *güle güle,* urspr. 'lachend', 'freudig', 'glücklich' (Steuerwald [L1]); Ähnliches findet sich in anderen soz. Zusammenhängen, z.B. 'lass dir's schmecken', 'bon appétit'; vgl. Oxford English Dictionary s.v. *cheer* (Subst., bes. 5 "kindly welcome or reception, hospitable entertainment"; 8b "a friendly exclamation or exhortation to be cheerful; esp. ⌞a salutation before drinking⌟)"; *cheerio* ("a parting exclamation; ⌞ ⌟"). -ε od. -ετε bezieht sich auf eine erwünschte freudige Grundhaltg. des Gegenübers, nicht auf deren bloßen Ausdruck (χ. bedeutet nicht 'lachen', 'lächeln'. — Zu den Ritualen des Begrüßens und Abschiednehmens kann im fgrE das ebenfalls zum phylogenetischen Inventar des Menschen gehörende Anbieten u. Empfangen von Geschenken gehören, das universell der Stiftung freundlicher Beziehungen dient (Eibl-Eibesfeld, Biologie [L1] 498–508); dass aber -ε, -ετε speziell auf Grund dieser Begleithandlg. zum Grußwort wurden (Wachter [L1] 74: „Aufforderung..., Geschenke ... freudig anzunehmen und zu geniessen"), ist wenig wahrscheinl. **2a** bei Zusammentreffen od. Ankunft (m. Ausdr. der [erwünschten] soz. Verbundenheit: ἆσσον ἴτ' *A* 334, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον *I* 197, παρ' ἄμμι φιλήσεαι α 123, μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσαις ν 229, ἀσπασίως δ' ἴδον ἀλλήλας h. Cer. 458; m. Segenswunsch: γένοιτό τοι ὄλβος υ 199, οὔλέ τε ..., ⌞θεοὶ δέ τοι⌟ ὄλβια δοῖεν ω 402 = h. Ap. 466, ⌞ ⌟ ἐσθλὰ πόροιεν h. Cer. 225; vgl. νῦν δὴ Ζεὺς κράτος ὔμμι διδοῖ Sc. 327) — *A* 334 (Ach.:) „-ετε κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν, ' ἆσσον ἴτ(ε)" *I* 197 (Ach. zu den Gesandten:) „-ετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον ἦ τι μάλα χρεώ, ' οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον" α 123 (Tel. zu Ath.-Mentes:) „-ε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα ' δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι ὅττεό σε χρή" ν 229 (Od. zu Ath.-Hirten:) „-έ τε καὶ μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσαις, ' ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα (Schätze), σάω δ' ἐμέ" 358 (Od.:) „Νύμφαι Νηϊάδες, κοῦραι Διός, οὔ ποτ' ἐγώ γε ' ὄψεσθ' ὔμμ' ἐφάμην· νῦν δ' εὐχωλῇσ' ἀγανῇσι ' -ετ(ε)" (vgl. unten 2e) υ 199 (Phil. zu Od.:) „-ε, πάτερ ὦ ξεῖνε· γένοιτό τοι ἔς περ ὀπίσσω ' ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖσ' ἔχεαι πολέεσσι" (= σ 122 oben 1aγ) ω 402 (Dolios zu Od.: „ὦ φίλ', ἐπεὶ νόστησας) ⌞οὔλέ τε καὶ μέγα -ε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν⌟" h. Ap. 466 (Kreter zu Ap.) „ξεῖν', ἐπεὶ οὐ μὲν γάρ τι καταθνητοῖσιν ἔοικας, ' οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, ἀλλ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ' ⌞ ⌟" Sc. 327 (Ath. zu Her. u. Iolaos:) „-ετε, Λυγκῆος γενεὴ τηλεκλειτοῖο· ' νῦν δὴ Ζεὺς κράτος ὔμμι διδοῖ" h. Cer. 120 (Dem. zu Töchtern des Keleos:) „τέκνα φίλ', αἵ τινές ἐστε γυναικῶν θηλυτεράων, ' -ετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν μυθήσομαι" 213. 225 (Met. zu Dem.:) „-ε γύναι, ἐπεὶ οὔ σε κακῶν ἄπ' ἔολπα τοκήων ' ἔμμεναι, ἀλλ' ἀγαθῶν" ... ' (9 vv.) ' τὴν δ' (Met.) αὖτε προσέειπεν εὐστέφανος Δημήτηρ· ' „καὶ σὺ, γύναι, μάλα -ε, θεοὶ δέ τοι ἐσθλὰ πόροιεν" h. Merc. 31 (Hermes zur Schildkröte:) „-ε φυὴν ἐρόεσσα χοροιτύπε δαιτὸς ἑταίρῃ, ' ἀσπασίῃ προφανεῖσα" h. Ven. 92 (Anch. zu Aphr.:) „-ε ἄνασσ', ἥ τις μακάρων τάδε δώμαθ' ἱκάνεις" — vgl., nicht im Imp., h. Cer. 458 ἀσπασίως δ' ἴδον ἀλλήλας (Dem., Rheia), κεχάρηντο δὲ θυμῷ **2b** bei Abschied (nicht Il.) ε 205 (Kal. zu Od.:) „οὕτω δὴ οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν ' αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ -ε καὶ ἔμπης" ν 39 (Od. zu Alkin.:) „πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα, -ετε δ'

αὐτοί" — vgl., nicht im Imp., *τ* 412 (Autol.: „wenn Od. einst herangewachsen sein u. mich besuchen wird, werde ich ihm von meinen Schätzen geben) *καί μιν -οντ' ἀποπέμψω*" 461 bis (Autol. u. seine Söhne) *τὸν* (Od.) *μὲν ἄρ' ... ' εὖ ἰησάμενοι ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα πορόντες ' καρπαλίμως -οντα φίλως -οντες ἔπεμπον ' εἰς Ἰθάκην* **2c** Grußartige Hinwendg. an Menschen (weder Ankunfts- noch Abschiedsgruß; vgl. *γ* 408. 413, *δ* 60, *σ* 122 in 1aγ) *Ι* 225 (Od. *πλησάμενος*) *οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα ·* ' „-(*ε*) *Ἀχιλεῦ*" *ν* 59 (Od. reichte Arete den Becher u. sprach:) „-*έ μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερές, εἰς ὅ κε γῆρας ' ἔλθῃ καὶ θάνατος*" *ο* 151 (Men. zu Tel. u. Peisistr. *δεδισκόμενος προσηύδα ·*) „-*ετον, ὦ κούρω, καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν ' εἰπεῖν*" *θ* 461 (Naus. zu Od.:) „-*ε, ξεῖν', ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ ' μνήσῃ ἐμεῖ(ο)*" *λ* 248 (Pos. zu Tyro:) „-*ε, γύναι, φιλότητι · περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ ' τέξεαι ἀγλαὰ τέκνα*" **2d** Hinwendg. an einen Toten vor der Bestattg., mit Aufzählg. der geplanten / vollbrachten Totenehrungen *Ψ* 19 (Ach.) *ἐξῆρχε γόοιο ' χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσσιν ἑταίρου ·* ' „⌊-*ἑ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι*⌋" = 179 (Ach. *ᾤμωξεν, φίλον δ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον ·* „⌊ ⌋"); ähnl. Gebr. von -*ε* in Vbd. m. Aufzählg. der im Hades zu erwartenden Ehren Eur. Alc. 626. 741–746; Anr. an Sterbenden Hipp. 1437. 1440 (*τιμάς* 1423 ff.), vgl. die Lit. in L5; vergleichbar sind auch Formeln in frühmittelalterl. Runen-Grabinschr.en, „Genieße des Grabes", s. ebd.) **2e** Gruß im Hymnus an Gottheit (vgl. *K* 462 in 1aγ; h. Ap. 14 in 1aη; h. 26,12 in 1b) h. Ap. 166 *ἀλλ' ἄγεθ', ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν, ' -ετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι* (Ap., Art., delische Mädchen) h. 6,19 -(*ε*) *ἑλικοβλέφαρε γλυκυμείλιχε* (Aphr.) h. 22,6 -*ε Ποσείδαον γαιήοχε κυανοχαῖτα, ' καὶ μάκαρ εὐμενὲς ἦτορ ἔχων πλώουσιν ἄρηγε* h. 17,5 -*ετε Τυνδαρίδαι, ταχέων ἐπιβήτορες ἵππων* (Dioskuren) = h. 33,18 h. 29,13 -*ε Κρόνου θύγατερ* (Hestia), *σύ τε καὶ χρυσόρραπις Ἑρμῆς* h. 30,17 -*ε θεῶν μήτηρ, ἄλοχ' Οὐρανοῦ ἀστερόεντος, ' πρόφρων δ' ἀντ' ᾠδῆς βίοτον θυμήρε' ὄπαζε* (*Γαῖα Παμμήτειρα*) Th. 963 *ὑμεῖς μὲν νῦν -ετ', Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες* h. Ap. 545 ⌊*καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε Διός*⌋ *καὶ Λητοῦς υἱέ* h. Merc. 579 ⌊ ⌋ *καὶ Μαιάδος υἱέ* h. 18,10. 12 ⌊ ⌋ *καὶ Μαιάδος υἱέ · ' ... ' -(ε) Ἑρμῆ χαριδῶτα διάκτορε, δῶτορ ἐάων* h. 28,17 ⌊ ⌋ *τέκος αἰγιόχοιο* (Ath.) h. 1,20 ⌊*καὶ σὺ μὲν οὕτω -ε*⌋ *Διώνυσ' εἰραφιῶτα* h. 9,7 ⌊ ⌋ *θεαί θ' ἅμα πᾶσαι ἀοιδῇ* (Art., alle Musen) = h. 14,6 (Göttermutter) h. 19,48 ⌊ ⌋ *ἄναξ, ἵλαμαι δέ σ' ἀοιδῇ* (Pan) = h. 21,5 (Ap.) ≅ h. 16,5 (*λίτομαι*, Askl.) h. 26,11 ⌊ ⌋ *πολυστάφυλ' ὦ Διόνυσε* h. Ven. 292 ⌊-*ε θεὰ*⌋ *Κύπροιο ἐϋκτιμένης μεδέουσα* ≅ h. 10,4 ⌊ ⌋ *Σαλαμῖνος ἐϋκτιμένης μεδέουσα ' εἰναλίης τε Κύπρου* (Aphr.) h. 11,5 ⌊ ⌋ *δὸς δ' ἄμμι τύχην εὐδαιμονίην τε* (Ath.) h. 13,3 ⌊ ⌋ *καὶ τήνδε σάου πόλιν, ἄρχε δ' ἀοιδῆς* (Dem.) h. 15,9 ⌊-*ε ἄναξ*⌋ *Διὸς υἱέ* (Her.) h. 31,17 ⌊ ⌋ *πρόφρων δὲ βίον θυμήρε' ὄπαζε* (Helios) h. 32,17 -*ε ἄνασσα θεὰ λευκώλενε δῖα Σελήνη ' πρόφρον ἐϋπλόκαμος* h. 7,58 -*ε τέκος Σεμέλης εὐώπιδος* (Dion.) Th. 104 ⌊-*ετε τέκνα Διός*⌋ *δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν* (Musen; s. West z. St.) h. 25,6 ⌊ ⌋ *καὶ ἐμὴν τιμήσατ' ἀοιδήν* (Musen u. Ap.) h. 27,21 ⌊ ⌋ *καὶ Λητοῦς ἠϋκόμοιο* (Art. u. Ap.)

D Hes. fr. spur. 392,1 (≅ Emp. B 27 f. p. 324 Diels/Kranz I); vv.ll. *Ω* 295, *γ* 51

G m. Komplem. im Dat., 'über jem.en': *E* 682, *Ψ* 556, *β* 249, *γ* 52, *κ* 419, *τ* 463; 'über etw.': *H* 312, *K* 277. 462, *β* 35. *δ* 93 (*ἀπὸ κοινοῦ* m. *ἀνάσσω*), *ι* 356, *λ* 248, *μ* 380, *ν* 251. 354. 358, *σ* 117 ≅ *υ* 120, *χ* 306, Op. 358, Hes. fr. 206, h. Ap. 90 m. dat. eth. -*ε μοι* *Ψ* 19 = 179, *ν* 59 m. Komplem. im Akk.? *A* 158 (s. B 1aζ) — 'im Herzen', 'im Innern': *ἦτορ*: *Ψ* 647, h. 7,10; *θυμός*, (*ἐν*, *ἐνὶ*) *θυμῷ*, *θυμόν*: *A* 256, *H* 191, *Ξ* 156, *O* 98, *Φ* 423, *X* 224 = *ω* 545, *Ω* 491, *α* 311, *θ* 395, *ξ* 113, *χ* 411, *ψ* 266, *ω* 312, h. Cer. 458; ähnl. -*ει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν* Op. 358; *κῆρ*: *δ* 260, *υ* 90; *νόῳ*: *θ* 78, h. 19,41; *φρένα*, *φρεσίν*: *Z* 481, *N* 609 — 'sehr': *μάλα*: *θ* 413, *ω* 514, h. Cer. 225, h. Ap. 90; *μέγα*: *A* 256, *Γ* 76 = *H* 54, *Π* 600, *ω* 402 = h. Ap. 466 — m. Ptz.: *παίζουσαι -ουσι* h. 30,15; *-εις πῦρ κλέψας* Op. 55 — fig. etym. *Ω* 706 — Polyptoton: *-οντι ... -ων* *ρ* 83, *-οντα ... -οντες* *τ* 461 — in Vbd. m. Synon.: *H* 191 (⌊*γήθησε*⌋ *δὲ θυμῷ* 189), *ν* 251 (⌊ ⌋*ν* 250). 354 (⌊ ⌋*ν* 353), *A* 256 (*γηθήσαι* 255), *Ψ* 556 (*μείδησεν* 555) — in Vbd. m. Antonym: *A* 256 (*μέγα πένθος* 254). 446 (*πολύστονα κήδε'* 445), *Λ* 73 (*Ἔρις δ' ἄρ' ἔ-ε πολύστονος*), *Ψ* 179 (*ᾤμωξέν* 178), *Ω* 706 (*κώκυσεν* 703), *δ* 260 (*ἐκώκυον* 259), *ν* 229 (*κακῷ νόῳ* 229), *ξ* 377 (*ἄχνυνται* 376)

V. Langholf

Χαίρων [1H] *Chairon* eponymous hero of *Χαιρώνεια* in Megalai Ehoiai Hes. fr. 252,6 (son of Ap. and *Θηρώ* q.v., who bore) -*ωνος κρατερόν μένος ἱπποδάμοιο*, see Hirschberger p. 451, Tümpel, RE III 2 (1899) 2031; EGrM I p. 56; VE formula: *μένος* M 1a

W. Beck

Χαιρώνεια *Chaironia* the town in western Boiotia, surely mentioned in the Megalai Ehoiai, see *Χαίρων*; may have been mentioned in Hes. fr. 70,22 (course of river *Κηφισός*)

W. Beck

χαίτη [14i, 3o, 2H, 4h, 3e] **E** IE (rel. wds. in Iran., Celtic); further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *βαθυ-*, *ἱππιο-*, *κυανο-*, *μελαγχαίτης*

F -*η* 2, -*ην* 1; -*αι* 11, -*άων* 2, -*ῃς* 1, -*ῃσιν* 2, -*αις* 1, -*ας* 5; unclear Hes. fr. 46,2 (*χαίτη*⌋)

M **1** stem in longo **1a** disyll. **1aα** [⏑̄] -*αι* *Ψ* 284 [⏑̄] -*αι* *A* 529 = h. 1,14 (h. 1 fr. D,5 W.) **1aβ** [⏑×] (*θαλερή*) ...*ετο* /...*ατο* -*η*/*ην*/*ας* *K* 15, *P* 439, *Ψ* 141; *καρή*..., ... *δὲ* -*η* *T* 405; (*κάρη* ...) *ἀμφὶ δὲ* -*αι*/*αις* *Z* 509 = *O* 266, *X* 401, h. Cer. 177 / 40; (*ἰ*)*δὲ* -*ας* *Ξ* 175, *Φ* 407; (*κεφαλή* ... / ...*οντό*/*αντό*) *τε* -*αι*/*ας* *δ* 150, *κ* 567, *ω* 46; -*αι* Hes. fr. 133,4 **1aγ** [⏑̄–] -*αι* *δ*(*έ*) *Ψ* 367, Asius fr. 13,5 p. 91 Dav. **1b** trisyll. [⏑̄–⏑̄] -*άων* *Ψ* 282; -*ῃσι*<*ν*> Aristeas fr. 2(iii),2 p. 87 Dav. [⏑̄–⏑̄] -*άων* *P* 457 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⏑̄] -*ῃς* h. Ap. 450 **2b** trisyll. [–⏑̄⏑] -*ῃσιν* Aristeas fr. 2(i) p. 87 Dav. **3** unclear: Hes. fr. 46,2 (⌊*ρυς χαίτη*⌋)

Σχ sch. D *A* 529: *κόμαι* (so -*ας* *Ξ* 175). *τρίχες* (*τριχί* *T* 405), sch. min. P. Köln inv. 2281 on *A* 529: *τρίχες* (so too P. Erl. 3), P. Oxy. 3238 on *A* 529: *κομαι*

L Delebecque, Cheval 57 f. 156; Marinatos, Arch. Hom. B 1 f. 6. 16; Laser, Arch. Hom. S 55

B *long, flowing hair* of pers. (1), *mane* of horse (2); on use of sg. and pl. see G below; reaching down over shoulders (h. Cer. 177 [maidens], h. Ap. 450 [Ap.]; *Z* 509+ in 2), flowing in wind (*X* 401 [dead Hector], h. Cer. 177 [maidens], Asius fr. 13,5 [Samians]; *Ψ* 367 in 2, cf. *Z* 509+), length also suggested / indicated *A* 529+ (-*αι* [of Zeus] *ἐπερρώσαντο ... κρατὸς ἀπ'*), *Ξ* 175 (*πλοκάμους ἔπλεξε ... ἐκ κράατος* [of Hera]), *Ψ* 141 f. (Ach.); note also -*ῃσιν* ... *ταναῇσι* ⌊Aristeas fr. 2,(i) (Issedi), also -*ῃσι*<*ν*> *λάσιοι* ⌊ ⌋(iii),2 (Arimaspi), and Grs. Ag. (*K* 15), Ach. (*Ψ* 141), Od. (*δ* 150), Od.'s comrades (*κ* 567) and *Δαναοί* (*ω* 46) were all *κάρη κομόωντες Ἀχαιοί*, and cf. in 2 below *P* 439, *T* 405, *Ψ* 284 (same horses in *P* 457, *Ψ* 282); for assoc. w. not. of splendour, beauty of pers. / horse see esp. *Ξ* 175 (beautificat. of Hera), Aristeas fr. 2(i) (Issedi), cf. Asius fr. 13,5 / *Z* 509+ (cf. washing etc. *Ψ* 282 [Ach.'s horses]), contrast Hes. fr. 133,4 (loss of women's hair), Aristeas fr. 2(iii),2 (-*ῃσιν λάσιοι*); plucked from own head in distress

K 15 (Ag.), *κ* 567 (Od.'s comrades), cf. h. Cer. 40, cut in mourning for, as offering to dead *Ψ* 141 (Ach. for Patr.), *ω* 46 (Grs. for Ach.), promised as offering to river-god *Ψ* 141 (142 Ach. to Spercheius), soiled by dust *Φ* 407 (fallen Ares), *X* 401 (dead Hector), cf. (2 below) mane(s) of Ach.'s mourning horses trailing on ground (*P* 439 [note dust shaken off v. 457], *T* 405, *Ψ* 284). — Wdfld.: for 1: *κόμη, λάχνη, πλόκαμος, πλοχμός*; for 1 and 2: *ἔθειρα* (see wdfld. there), *τρίχες* (s.v. *θρίξ*) 1 *long hair* of pers., human (male exc. h. Cer. 177, Hes. fr. 133,4, cf. fr. 46,2) or divine (male *A* 529 = h. 1,14 (h1 fr. D,5 West), *Φ* 407, h. Ap. 450, female *Ξ* 175, h. Cer. 40); partic. hair styles *Ξ* 175 (plaits [Hera]), Asius fr. 13,5 (plaits; hair of Samians at Heraeum [partly] tied, but still free to move in wind, cf. O'Sullivan+, GRBS 22, 1981, 329 ff.): of humans: *K* 15 *πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους εἵλκετο* (Ag. troubled at military sit.) *-ας ' ὑψόθ' ἐόντι Διί κ* 567 (*τοῖσιν* [Od.'s comrades on hearing of the planned detour to Hades] *κατεκλάσθη*) *ἦτορ, ' ἑζόμενοι δὲ κατ' αὖθι γόων τίλλοντό τε -ας* (*μυρομένοισιν*) *Ψ* 141 *στὰς ἀπάνευθε πυρῆς ξανθὴν* (*καλὴν* C) *ἀπεκείρατο* (Ach.) *-ην* (as funerary offering for Patr.), *' τὴν ῥα Σπερχειῷ ποταμῷ τρέφε τηλεθόωσαν* (note *κόμην* vv. 146. 151. 152), see R. Seaford, Reciprocity and ritual, Oxford 1994, 168 ff. *ω* 46 (Ag.'s shade to Ach.'s:) „*πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ ' δάκρυα ... χέον Δαναοὶ κείραντό τε -ας*" *X* 401 *τοῦ* (dead Hector) *δ' ἦν ἑλκομένοιο κονίσαλος, ἀμφὶ δὲ -αι ' κυάνεαι πίτναντο, κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίῃσι ' κεῖτο πάρος χαρίεν* (*Ζεὺς δῶκεν ἀεικίσσασθαι. κεκόνιτο κάρη ἅπαν*) h. Cer. 177 *ἤϊξαν* (Celeus' daughters) ... *κατ' ἀμαξιτόν, ἀμφὶ δὲ -αι ' ὤμοις ἀΐσσοντο κροκηΐῳ ἄνθει ὁμοῖαι* Asius fr. 13,5 p. 91 Dav. (*φοίτεσκον* [Samians], *ὅπως πλοκάμους κτενίσαιντο, εἰς Ἥρης τέμενος*) *-αι δ' ἠωρεῦντ' ἀνέμῳ χρυσέοις ἐνὶ δεσμοῖς δ* 150 (Men. to Hel.:) „*κείνου* (Od.) *γὰρ τοιοίδε* (sc. such as Tel.'s) *πόδες τοιαίδε τε χεῖρες ' ὀφθαλμῶν τε βολαὶ κεφαλή τ' ἐφύπερθέ τε -αι*" Hes. fr. 133,4 *σφιν* (daughters of Proctus) *κεφαλῆσι κατὰ κνύος αἰνὸν ἔχευεν* (Hera) *· ' ἀλφὸς γὰρ χρόα πάντα κατέσχ<εθ>εν, αἱ δέ νυ -αι ' ἔρρεον ἐκ κεφαλέων, ψίλωτο δὲ καλὰ κάρηνα* Aristeas fr. 2(i) p. 87 Dav. *Ἰσσηδοὶ -ῃσιν ἀγαλλόμενοι ταναῇσι* fr. 2(iii),2 p. 87 Dav. *ὀφθαλμὸν δ' ἓν' ἕκαστος* (of the Arimaspi) *ἔχει χαρίεντι μετώπῳ, ' -ῃσι<ν> λάσιοι, πάντων στιβαρώτατοι ἀνδρῶν* — of deities: *A* 529 *ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων, ' ἀμβρόσιαι δ' ἄρα -αι* (*ἀμβρ*]*οσιη δ ἄρα χαιτ*[v.l. pap.) *ἐπερρώσαντο* (*ἐπ-* = 'thereat') *ἄνακτος ' κρατὸς ἀπ' ‹ἀθανάτοιο› =* h. 1,14 (h1 fr. D,5 West) *Ξ* 175 *τῷ* (oil) *ῥ' ἥ* (Hera) *γε χρόα καλὸν ἀλειψαμένη ἰδὲ -ας ' πεξαμένη χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε φαεινοὺς ' καλοὺς ἀμβροσίους ἐκ κράατος ‹ › Φ* 407 *ἐπτὰ δ' ἐπέσχε* (Ares struck with rock by Ath.) *πέλεθρα πεσών, ἐκόνισε δὲ -ας* h. Cer. 40 *ὀξὺ δέ μιν* (Dem., hearing the cries of Perseph. for help) *κραδίην ἄχος ἔλλαβεν, ἀμφὶ δὲ -αις* (on form see Richardson ad l.) *' ἀμβροσίαις κρήδεμνα δαΐζετο* (in grief) *χερσί* h. Ap. 450 (*ἐπὶ νῆα νόημ' ὦς ἆλτο* [Ap.] *πέτεσθαι ἀνέρι εἰδόμενος*) *πρωθήβῃ, -ῃς εἰλυμένος ... ὤμους* — unclear (prob. of) woman: cf. app. to v. 3): Hes. fr. 46,2]*ρυς χαίτη*.[2 *mane* of horse(s); on length, splendour, role in mourning see B introd. above *Z* 509 (*ὡς ὅτε τις στατὸς ἵππος δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ πεδίοιο*) *κυδιόων, ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ -αι ' ὤμοις ἀΐσσονται* (*ἀγλαΐῃφι πεποιθώς*) = *O* 266 (vv. 265–8 ath. Arist., 266–8 om. Zen.; see West, Studies 229 f.) *Ψ* 367 *-αι* (of horses in chariot-race) *δὲ ῥώοντο μετὰ ἠνοιῇς ἀνέμοιο P* 439 (*μένον* [Ach.'s horses] *οὔδει ἐνισκίμψαντε κρήατα· δάκρυα δέ σφιν*) *κατὰ βλεφάρων χαμάδις ῥέε μυρομένοισιν ' ἡνιόχοιο* (sc. Patr.) *πόθῳ· θαλερὴ δ' ἐμιαίνετο ‹-η ' ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν› ἀμφοτέρωθεν T* 405 (*προσέφη*, [to Ach., foretelling his death]) *Ξάνθος, ἄφαρ δ' ἤμυσε κρήατι, πᾶσα δὲ ‹ › οὖδας ἵκανεν Ψ* 284 (Ach. to Grs.:) „*τὸν* (Patr.) *τῷ* (Ach.'s horses) *γ' ἑσταότες πενθείετον, οὔδεϊ δέ σφιν ' -αι ἐρηρέδαται, τὼ δ' ἕστατον ἀχνυμένω κῆρ*" (vv. 283–4 [damn. Fick] om. pap. 9, mg. rest. m²) *P* 457 *τὼ* (Ach.'s mouring horses envigorated by Zeus) *δ' ἀπὸ -άων κονίην οὐδάσδε βαλόντε ' ῥίμφ' ἔφερον* (*ἅρμα* w. Autom.) *Ψ* 282 (Ach. to Grs.:) „*σφωϊν* (Ach.'s horses) *μάλα πολλάκις ὑγρὸν ἔλαιον ' -άων κατέχευε* (Patr.), *λοέσσας ὕδατι λευκῷ*"

D *Λ* 272a; Hes. Cat. 96 C, 10 Trav. (*χ*]*αιτάων*) app. Hellen. (see *ἐλθεῖν* D)

G 1 use of sg. and pl.: sg. of *hair / mane* ‹of one pers. / horse› *Ψ* 141 (Ach.) / *T* 405, of *manes* of more than one horse *P* 439; pl. of *hair / mane* ‹ › *A* 529+ (Zeus), *K* 15 (Ag.), *Ξ* 175 (Hera). *Φ* 407 (Ares), *X* 401 (dead Hector), *δ* 150 (Od.), h. Cer. 40 (Dem.), h. Ap. 450 (Ap.) / *Z* 509+; pl. of *hair / manes* of more than one pers. (all human) / horse *κ* 567 (Od.'s comrades), *ω* 46 (*Δαναοί*), Hes. fr. 133,4 (dd. of Proetus), h. Cer. 177 (dd. of Celeus), Asius fr. 13,5 (Samians), Aristeas fr. 2(i) (Issedi). fr. 2(iii),2 (Arimaspi) / *P* 457, *Ψ* 282. 284. 367, i.e. 2°, 1ᴴ, 1ʰ, 3ᵉ / 4ⁱ 2 adj. *ἀμβρόσιαι*+ *A* 529+, h. Cer. 40 f., *θαλερή P* 439, *κροκηΐῳ ἄνθει ὁμοῖαι* h. Cer. 177 f., *κυάνεαι X* 401 f., *ξανθὴν Ψ* 141, *πᾶσα T* 405, *πολλάς K* 15, *ταναῇσιν* Aristeas fr. 2(i), *τηλεθόωσαν Ψ* 141 f. J.N. O'Sullivan

χάλαζα [3ⁱ] E app. rel. to Slav. wds. of sim. sense; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. L Buchholz, Realien I 18; Kopp, Phys. Weltbild 299

B *hail;* always in sim. (*K* 6, *O* 170) or comp. (*X* 151); always coupled w. snow (*νιφετόν, χιών K* 6 [+ *ὄμβρον*]; *νιφάς O* 170; *χιόνι X* 151 [+ *κρυστάλλῳ*]); *ψυχρή O* 170, cf. *X* 151 (*-ῃ ἢ χιόνι ψυχρῇ*) *K* 6 (‹*ὡς δ' ὅτ' ἄν› ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης*) *τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον ἠὲ -αν ' ἢ νιφετόν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας* (*ὦς πυκίν' ἀνεστονάχιζ' 'Αγαμέμνων νειόθεν ἐκ κραδίης*) *O* 170 ‹ › *ἐκ νεφέων πτῆται νιφὰς ἠὲ -α ' ψυχρὴ ὑπὸ ῥιπῆς* (*Βορέαο, ὦς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο ὠκέα Ἶρις*) *X* 151 *ἡ δ' ἑτέρη* (sc. *πηγὴ Σκαμάνδρου*) *θέρεϊ προρέει εἰκυῖα -ῃ ' ἢ χιόνι ψυχρῇ ἢ' ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ* — Wdfld.: see *ὄμβρος* wdfld. for other wds. denoting forms of precipitation.

J.N. O'Sullivan

χαλαίνω [1ᴴ] hapax (from *χαλάω*:) *loosen* the reins of a chariot Sc. 308 *εὐπλεκέων δ' ἐπὶ δίφρων ' ἡνίοχοι βεβαῶτες ἐφίεσαν ὠκέας ἵππους ' ῥυτὰ -οντες*. — Deriv.: *χαλῖνός* q.v. — Wdfld.: see *τανύω* C.L. Caspers

χαλάω [2ʰ] *loosen* or *unstring* a bow h. Ap. 6 (Ap. arrives on Olympus and Leto) *βιόν τ' ἐ-σσε καὶ ἐκλήϊσε φαρέτρην, ' καί οἱ ἀπ' ἰφθίμων ὤμων χείρεσσιν ἑλοῦσα ' τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα* h. 27,12 (when Art. has finished hunting) *-σασ' εὐκαμπέα τόξα ' ἔρχεται ἐς μέγα δῶμα* (cf. Lord, HSPh 72, 1970, 30–2; contra Kirk, Oral Trad. 192, who transl. 'release' i.e. 'shoot') — Deriv.: *χαλαίνω* C.L. Caspers

χαλεπαίνω [9ⁱ, 9ᵉ] E zu *χαλεπός*, L[1.3] F *-αίνει* 1, Impf. *-αινε* 1, *-αίνοι* 4, Imp. *-αινε* 1, *-αίνειν* 1, *-αίνων* 2, *-ήνῃ* 7, *-ῆναι* 1

M viers. [⏑⏑̯⏑̯] *-αινε Y* 133 [⏑⏑̯×] *ἄνδρ' ἀπαρέσσασθαι / ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος -ήνῃ T* 183 / *Ω* 369 = *π* 72 = *φ* 133; *κοτεσσάμενος/η -ήνῃ Π* 386, *ε* 147 / *τ* 83; *ἐπεγρόμενος -αινε / ἀπεχθόμενος -αίνει Ξ* 256, *π* 114; *-αίνοι I* 516, *ε* 485, *σ* 415 = *υ* 323; *-αίνειν β* 189; *-αίνων B* 378, *Ξ* 399; *-ῆναι Σ* 108

Σχ sch. D *B* 378: *ὀργιζόμενος*, *Ξ* 256: *ἀντιστροφή ἐστιν ἀντὶ τοῦ '-αίνων ἔρριπτε'*, *T* 183: *κακώσῃ. βλάψῃ ὥστε εἰς ὀργὴν ἐλθεῖν*, *Ω* 369: *κακώσῃ. ἀδικήσῃ*, *ε* 485: *-ῶς ὑπὸ ῥίγους διατεθῇ*, *π* 72: *εἰς -ότητα τραπείῃ*

L [1]Fraenkel, Denom. 4–30, spez. 15; [2]G. S. Schwartz, Certain Selected Words Denoting and Connoting Ease and Difficulty in the Homeric and Hesiodic Corpora, Diss. New York (Columbia University) 1972 (Mikrofilm), 110–123; [3]Risch § 108b; [4]Roth, Iterata 64 f.

B *wüten; streng, aggressiv, hart sein* zum Allg. s. *χαλεπός*, B *χ.* beschreibt entweder initiative Aggression (so immer in 1, vom Wettergeschehen, und ⌞an einigen Stellen in 2⌟, von menschl. od. göttl. Verhalten); od. es beschreibt wütendes, zorniges Reagieren auf fremdes Verhalten (⌞ ⌟; auch das Wettergeschehen wird einmal so gedeutet, *Π* 386 in 2); da jedoch menschl. Handeln u. Verhalten immer einer Kette von Aktionen u. Reaktionen angehört, lassen sich einzelne Textstellen dem Schema 'initiativ' / 'reaktiv' nur dem Grade nach zuordnen, was im Folgenden nicht versucht werden soll. – Wortf.: *ἀγαίομαι, ἀσχαλάω/λλω, δάκνω, ἐρεθίζω, ἐρέθω, θυμαίνω, κοτέω, μενεαίνω, μηνίω, νεμεσ(σ)άω, νεμεσίζομαι, ὀκριάομαι, σκύζομαι* ⌞(u. dort Wortf.)⌟, *ὑβρίζω* ⌞ ⌟, *χαλέπτω, χώομαι* **1** Sturm, Wetter (nicht dir. R.): *wüten, streng sein* *Ξ* 399 (Gl., *οὔτ' ἄνεμος τόσσον περὶ δρυσὶν ἠπύει*) *ὅς τε μάλιστα μέγα βρέμεται -αίνων, ' ὅσση ἄρα Τρώων καὶ 'Αχαιῶν ἔπλετο φωνὴ ' δεινὸν ἀϋσάντων τοῖσ-bend rauscht* *ε* 485 (es gab genug Laub) *ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ' ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ -αίνοι hart sein* vgl. *Π* 386 (unten in 2) **2** menschl. od. göttl. Verhalten (nur dir. R. außer *Π* 386): **2a** menschl.: *B* 378 (Ag. zu Nestor:) *„ἐγὼν 'Αχιλεύς τε μαχεσσάμεθ' εἵνεκα κούρης ' ἀντιβίοις ἐπέεσσιν, ἐγὼ δ' ἦρχον -αίνων" fing mit dem Streit an* *I* 516 (Phoinix zu Ach.: „wenn Ag. keine Geschenke anböte) *ἀλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς -αίνοι, ' οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην ' 'Αργείοισιν ἀμυνέμεναι" wenn er sich noch immer aggressiv verhielte* *T* 183 (Od. zu Ag.:) *„οὐ μὲν γάρ τι νεμεσσητὸν βασιλῆα ' ἄνδρ' ἀπαρέσσ⌞ασθαι, ὅτε τις πρότερος -ήνῃ⌟" wenn von ihm ein Streit ausgegangen ist* *Ω* 369 (Hermes zu Priam.:) „du bist zu alt dazu) *ἄνδρ' ἀπαμύν*⌞ ⌟*" wenn jem. Streit sucht* *φ* 133 (Tel. bei der Bogenprobe:) *„νεώτερός εἰμι καὶ οὔ πω χερσὶ πέποιθα ' ἄνδρ' ἀπαμύν*⌞ ⌟*"* = *π* 72 („*νέος εἰμὶ κτλ.*") 114 (Tel. zu Od.:) *„οὔτε τί μοι πᾶς δῆμος ἀπεχθόμενος -αίνει, ' οὔτε κασιγνήτοις ἐπιμέμφομαι" weder macht das ganze Volk mir aus Hass Schwierigkeiten, noch ...* *σ* 415 (Amphin. zu den Heiratsbewerbern:) *„ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ ' ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος -αίνοι"* = *υ* 323 (Agelaos zu den Heiratsbewerbern) *τ* 83 (Od. zu Melantho: „dir könnte es schlecht gehen) *μή πώς τοι δέσποινα κοτεσσαμένη -ήνῃ ' ἢ 'Οδυσεὺς ἔλθῃ · ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα"* *β* 189 (Eurym. zu Halith.: „wenn du Tel.) *παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς -αίνειν"* (folgt Drohung) *Schwierigkeiten zu machen* **2b** göttl.: *Ξ* 256 (Hypnos zu Hera: „der mittels Schlaf überlistete Zeus) *ἐπεγρόμενος -αινε ' ῥιπτάζων κατὰ δῶμα θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων ' ζήτει" tobte vor Wut* *Π* 386 (Gl., an einem Herbsttag) *ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ* (vgl. oben 1) *' Ζεύς, ὅτε δή ῥ' ἄνδρεσσι ⌞κοτεσσάμενος -ήνῃ⌟, ' οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιστας wenn Zeus grollt u. seinen Zorn zeigt* *ε* 147 (Hermes zu Kal.:) *„οὕτω νῦν ἀπόπεμπε* (Od.), *Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν, ' μή πώς τοι μετόπισθε* ⌞ ⌟*"* *Σ* 108 (Ach. zu Thetis:) *„ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο ' καὶ χόλος, ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ -ῆναι" der Zorn, der auch den Besonnenen in Rage bringt* *Y* 133 (Pos.:) *„Ἥρη, μὴ -αινε παρὲκ νόον · οὐδέ τί σε χρή" reg dich nicht unbedachterweise auf*

D *ξ* 464 *-ῆναι* v.l. V. Langholf

χαλεπός [21[i], 34[o], 20[H] (Th. 2, Op. 14, Sc. 3, Frg. 1), 3[h], 1[e]]

E unklar, s. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *χαλεπαίνω, χαλέπτω*

F *-ός* 11, *-οῖο* 2, *-ῷ* 2, *-όν* 4, *-οί* 6, *-ῶν* 1, *-οῖσι(ν)* 3, *-ούς* 2; *-ή* 7, *-ῆς* 2, *-ήν* 4, *-αί* 2, *-ῇσι* 1, *-άς* 1; Nom. *-όν* 16, *-οῖσι(ν)* 5, *-οῖς* 1, Akk. *-ά* 1, *-'* 3; *-ώτερος* 1, *-ώτατος* 1; *-ῶς* 3

M **1** zweis. [2][⏑⏑] *-' ἄλγε' E* 384 [2][⏑⏑] *-' ἄλγεα χ* 177; *-' ἄλγε' λ* 582 **2** dreis. [⏑⏑[2]] *-όν υ* 271 [⏑⏑[2]] *ἀλλ' αἰεὶ -ός β* 232, *ε* 10, *ρ* 388; *-οὶ/ὰς δὲ θεοί Y* 131, h. Cer. 111 / Op. 178, *-ὴ δὲ θεοῦ λ* 292; *-ὸς/ὸν/αὶ δέ Ξ* 417 / *λ* 156, h. Merc. 205 / *ρ* 189; *-ὸν γάρ T* 80, *υ* 313; *-όν κεν* / *-ῶς κε δ* 651, Op. 684; *-όν σε Π* 620, *ψ* 81; *-οί/ή/όν τοι A* 546 / *Φ* 482 / 184; *-ός ψ* 250, Op. 558[im], *-οί θ* 575, *-ῆς κ* 464 [⏑⏑[2]] *ὑπόδρα ἰδὼν -ῷ ἠνίπαπε μύθῳ B* 245, *P* 141; *-οὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους λ* 622, Sc. 94; *-ὴν/ὸν δέ τε ω* 201, Op. 677; *-ὸς δέ E* 391, *τ* 201, *-ὴ δέ E* 178, *-ὸν δέ Θ* 103, *β* 193, *ζ* 169, *-οὶ δέ α* 198, *-ῶς δέ Y* 186; *-ὴ δ' ξ* 239, Op. 603, *-ὸν δ' λ* 196; *-ός* Cert. p. 38, 14, *-ή* Op. 292, *-ῆς* Th. 637, *-ήν N* 624, *Φ* 335, Op. 334, *-όν Ψ* 623, Sc. 44, *-οί μ* 286, *-αί* Op. 802, *-ῶν ρ* 564, *-οῖς* Op. 186, *-ά γ* 151, *-ῶς H* 424 [⏑⏑[2]] *-ὸν δέ κεν εἴη ν* 141, *ψ* 184; *-ὸν δέ κ* 305, Hes. fr. 324, 1; *-ὸς δ'* Op. 558[ex]. 762; *-ός* Sc. 386 **3** viers. [⏑⏑[2]⏑] *-οῖσιν ἀμείψασθαι/βεσθον/βομένω ἐπέεσσι Ψ* 489 / 492 / Op. 332; *-οῖσιν Γ* 438, *ρ* 395, *-οῖσι τ* 189 [⏑⏑[2]⏑] *-οῖο φ* 377, Op. 91 [⏑⏑[2]×] *μύθοισιν ἀμείψασθαι -οῖσιν β* 83; *-ῇσι* h. Ap. 358 **4** fünfs. [⏑⏑[2]⏑⏑] *ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται -ώτερος* Th. 800; *-ώτατος* Op. 557

Σχ sch. D *A* 546: *βλαβεροί σοι γενήσονται, Γ* 438 *δεινοῖς, H* 424: *δυσκόλως* (auch *Y* 186), *Θ* 103: *κακόν. δεινόν, Y* 131: *-οὶ δὲ καὶ δεινοὶ οἱ θεοὶ εἰς φανερὸν φαινόμενοι τοῖς ἀνθρώποις*

L [1]W. Stern, Allg. Psychol. auf personalist. Grundlage, Den Haag 1935; [2]G. S. Schwartz, Certain Selected Words Denoting and Connoting Ease and Difficulty in the Homeric and Hesiodic Corpora, Diss. New York (Columbia University) 1972 (Mikrofilm), 76–109; [3]G. W. Most, Simonides' Ode in Context, Mn. Suppl. 130, 1994, 137 f.; [4]R. Scodel, Self-Correction, Spontaneity, and Orality, Mn. Suppl. 157, 1996, 71; [5]J. M. Foley, Homer's Traditional Art, University Park (Pennsylvania State University Press) 1999, 226; [6]A. Chr. Poulengeris, Studies on the Text of Iliad 3–5, Diss. University of London 2001, 101 f.

B *schwierig, gefährlich, schlimm* *χ.* ist im Gr. immer (u. bis heute) gebräuchl. geblieben. Deshalb erklären die D-Schol. es selten (s.o. Σχ), benutzen es aber umgekehrt als Synonym zur Erklärg. zahlr. ep. Wörter, die demselben Wortf. angehören: *ἄγριος, ἀδευκής, ἀεικέλιος, ἀεικής, αἰνός, αἰπύς, αἴσυλα, αἰσχρός, ἄλαστος, ἄλγιον, ἀλεγεινός, ἀλίαστος, ἀμείλιχος, ἀμήχανος, ἀπηνής, ἀργαλέος, ἀρητός, ἀταρτηρός, ἀτερπής, δυσηλεγής, δυσκηδής, δυσπονής, δυσώνυμος, θυμαλγής, κακός, κύντερος, λευγαλέος, λοίγιος, λυγρός, μέλας, μέρμερος, οἴζυρός, ὀξύς, πικρός, ῥιγεδανός, ῥίγιον, σκαιός, σχέτλιος.* Dieser Befund veranschaulicht, dass die Bed. von *χ.* unscharf war. (Weitere, aber nicht in den D-Schol. mittels *χ.* erklärte Wörter sind: *ἀλγινόεις, ἀμείλικτος, ἀναγκαῖος, ἀνιηρός, βαρύς, βίαιος, ἔκπαγλος, κρατερός, λάβρος, μαλερός.*) *χ.* evoziert also ein Begriffsfeld, das sehr ausgedehnt u. zudem durch die spez. Emotionalität des Unlust-Erlebens charakterisiert ist (über die charakterist. Redundanz der Möglichkeiten, Unlust sprachl. auszudrücken, s. L[1] 739–741); da zudem die Einzelbegriffe dieses Feldes kaum präzise definierbar sind, ergibt sich, dass oft ungewiss bleiben muss, wie *χ.* an den Stellen seines Vorkom-

ens zu übersetzen sei, zumal offenbar weder Dichter noch ıblikum hier das Bedürfnis nach Genauigkeit gehabt haben erden. Die folgenden Übersetzungen sind daher nur als mehr l. weniger beliebige Äquivalente anzusehen 1 Personen ı Menschen: *α* 198 (Ath. zu Tel.: „*οὐ τέθνηκεν*)δυσσεύς, *ἀλλ' ἔτι κατερύκεται νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ*) *-οἱ δέ* ıν *ἄνδρες ἔχουσιν*, ' *ἄγριοι*" *schlimm?* *θ* 575 (Alkin. zu d.: „erzähle von deinen Irrfahrten, den Städten u. Menschen) *ıὲν ὅσοι -οί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι*, ' *οἵ τε φιλόξει-ɔι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής*" *aggressiv?, unberechenbar?* 232 (Mentor i.d. Versammlg.: „*μή τις ἔτι ἀγανὸς καὶ* ıιος *ἔστω βασιλεύς*) *ἀλλ' αἰεὶ -ός τ' εἴη καὶ αἴσυλα* ἔζοι, ' *ὡς οὔ τις μέμνηται 'Οδυσσῆος*" = *ε* 10 (Ath. zu ɜn Göttern:) „ „ *ρ* 388 (Eum. zu Antin.:) „*αἰεὶ -ὸς περὶ* ἄντων *εἰς μνηστήρων* ' *δμωσὶν 'Οδυσσῆος, περὶ δ' αὖτ'* ıοί" 564 (Od. zu Eum.:) „*μνηστήρων -ῶν ὑποδείδι'* ıιλον, ' *τῶν ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει*" p. 603 (nach Einbringen der Ernte) *θῆτά τ' ἄοικον* ɔιεῖσθαι *καὶ ἄτεκνον ἔριθον* ' *δίζησθαι κέλομαι -ἢ δ' ὑπό-ɔρτις ἔριθος problematisch* 1b Gottheiten (Syntagmen ı Inf., in denen *χ*. kongr. auf ein Subst. bezogen ist, s.u. 9a: ɔὶ *θεοὶ φαίνεσθαι Y* 131; *-ἢ ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι* '482; *-οἱ θεοὶ ὁρᾶσθαι* h. Cer. 111): *τ* 201 ('Aithon' = Od. ı Pen.:) „*βορέης ἄνεμος μέγας οὐδ' ἐπὶ γαίῃ* ' *εἴα ἵστα-θαι, -ὸς δέ τις ὤρορε δαίμων*" *böswillig* ‖ *θεοῦ μοῖρα*: 292 *τὰς δ'* (Iphikles' Rinder) *οἶος ὑπέσχετο μάντις* μύμων (Melampus) ' *ἐξελάαν· -ἢ δὲ θεοῦ κατὰ μοῖρα* ἔδησε ' *δεσμοί τ' ἀργαλέοι* 2 Rede, Worte (alphabet.) '489 *ὣς ἔφατ'* (Idom.), *ὄρνυτο δ' αὐτίκ' 'Οἰλῆος ταχὺς* ἴας ' *χωόμενος -οῖσιν ἀμείψασθαι ἐπέεσσι hart* 492 Ach.:) „*μηκέτι νῦν -οῖσιν ἀμείβεσθον ἐπέεσσιν* ' *Αἴαν 'Ιδο-ενεῦ τε κακοῖς, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε*" *γ* 148 (Nestor:) „*ὣς τὼ* Ag., Men.) *μὲν -οῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν* ' *ἔστασαν*" p. 186 (die Kinder) *γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας·* ' *ἐμψονται δ' ἄρα τοὺς -οῖς βάζοντες ἔπεσσι übel* 332 (ein erbrechen begeht auch) *ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ* ἤραος *οὐδῷ* ' *νεικείῃ -οῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσι* — 546 (Zeus zu Hera:) „*μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο* ύθους ' *εἰδήσειν· -οί τοι ἔσοντ' ἀλόχῳ περ ἐούσῃ*" *B* 245 ῷ *δ'* (Thers.) *ὦκα παρίστατο δῖος 'Οδυσσεύς*, ' *καί μιν* ὑπόδρα *ἰδὼν -ῷ ἠνίπαπε μύθῳ*, *P* 141 (Glaukos) *Ἕκτορ'* „ *β* 83 (alle schwiegen i.d. Versammlg.) *οὐδέ τις ἔτλη* ' ἠλέμαχον *μύθοισιν ἀμείψασθαι -οῖσιν* (außer Antin.) 395 (Tel. zu Eum.: „Antin.) *εἴωθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ* ' ύθοισιν *-οῖσιν, ἐποτρύνει δὲ καὶ ἄλλους*" *υ* 271 (Antin. zu en Heiratsbewerbern:) „*καὶ -όν περ ἐόντα δεχώμεθα μῦ-ον, 'Αχαιοί*, ' *Τηλεμάχου· μάλα δ' ἦμιν ἀπειλήσας ἀγο-εύει*" — *ρ* 189 (Eum.:) „*τὸν* (Tel.) *αἰδέομαι καὶ δείδια,* ἢ *μοι ὀπίσσω* ' *νεικείῃ -αὶ δέ τ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί*" - *Γ* 438 (Paris zu Hel.:) „*μή με, γύναι, -οῖσιν ὀνείδεσι θυ-ὸν ἔνιπτε*" — *ξ* 239 (Od. zu Eum.: „die Gr.) *ἔμ' ἤνωγον* αὶ *ἀγακλυτὸν 'Ιδομενῆα* ' *νήεσσ' ἡγήσασθαι ἐς Ἴλιον·* ὐδέ *τι μῆχος* ' *ἦεν ἀνήνασθαι, -ἢ δ' ἔχε δήμου φῆμις*") 201 (Ag. zu Amphimedon: „Klyt. *κακὰ μήσατο ἔργα*) *-ἣν* ἑ *τε φῆμιν ὀπάσσει* ' *θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς* ῃσιν" Op. 762 *φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν* ἐῖραι ' *ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, -ἢ δ' ἀποθέσθαι* 3 orn, Streit, Krieg (alphabet.) Th. 637 (die Olympier u. Tita-en) *συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτούς·* ' *οὐδέ* ις *ἦν ἔριδος -ῆς λύσις οὐδὲ τελευτὴ* ' *οὐδετέροις schwer* 178 (Aen. zu Pand.: „schieß auf Diom.) *εἰ μή τις θεός ἐστι* ότεσσάμενος *Τρώεσσιν* ' *ἱρῶν μηνίσας· -ἢ δὲ θεοῦ ἔπι* ῆνις *N* 624 (Men. zum toten Peisandros: „ihr Tr.) *ἐμὲ* ωβήσασθε, *κακαὶ κύνες, οὐδέ τι θυμῷ* ' *Ζηνὸς ἐριβρεμέ-ω -ἣν ἐδείσατε μῆνιν* ' *ξεινίου*" Cert. p. 38,14 *οὗτος ἀνὴρ ἀνδρός τ' ἀγαθοῦ καὶ ἀνάλκιδός ἐστι* ' *μητρός, ἐπεὶ πόλεμος -ὸς πάσῃσι γυναιξίν* *φ* 377 *ὣς ἔφαθ'* (Tel.), *οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ* (Eum.) *ἡδὺ γέλασσαν* ' *μνηστῆρες καὶ δὴ μέθιεν -οῖο χόλοιο* ' *Τηλεμάχῳ* 4 Schmerz, Leid (alphabet.) *schwer, hart* *λ* 622 (Her. zu Od.:) „*πολὺ χείρονι φωτὶ* ' *δεδμήμην, ὁ δέ μοι -οὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους*" *ψ* 250 (Od. zu Pen.: „*οὔ*) *πω πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων* ' *ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται*, ' *πολλὸς καὶ -ός*" Th. 800 *αὐτὰρ ἐπὴν νοῦσον τελέσει* (der meineidige Gott) *μέγαν εἰς ἐνιαυτόν*, ' *ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται -ώτερος ἄθλος* Sc. 94 (Her. zu Iolaos:) „*ἐμοὶ δαίμων -ὸς ἐπετέλλετ' ἀέθλους*" — *E* 384 (Dione zu Aphr.:) „*τέτλαθι, τέκνον ἐμόν, καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ·* ' *πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες* ' *ἐξ ἀνδρῶν -' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες*" *β* 193 (Eurym. i.d. Versammlg. zu Ai-gyptios:) „*σοὶ δὲ, γέρον, θῳὴν ἐπιθήσομεν, ἥν κ' ἐνὶ θυμῷ* ' *τίνων ἀσχάλλῃς· -ὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος*" *λ* 582 *καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον -' ἄλγε' ἔχοντα*, ' *ἑσταότ' ἐν λίμνῃ* *χ* 177 (Od. zu Eum. u. dem Rinderhirten: „hängt Mel. am Dachbalken auf) *ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν -(α) ἄλγεα πάσχῃ*" — *κ* 464 (Kirke zu Od.: „esst u. trinkt; jetzt seid ihr) *ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι*, ' *αἰὲν ἄλης -ῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὕμιν* ' *θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ πέ-πασθε*" — Op. 334 *τῷ δ'* (dem Verbrecher) *Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίε-ται, ἐς δὲ τελευτὴν* ' *ἔργων ἀντ' ἀδίκων -ὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν* — *E* 391 (Dione zu Aphr.: „Hermes rettete) *Ἄρηα* ' *ἤδη τειρόμενον, -ὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα*" — Op. 178 (*νῦν δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον*) *-ὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας* — h. Ap. 358 (Ap. erschoss die Drachin) *ἡ δ' ὀδύνῃσιν ἐρεχθο-μένη -ῇσι* ' *κεῖτο μέγ' ἀσθμαίνουσα κυλινδομένη κατὰ χῶρον* — *ζ* 169 (Od. zu Nausik.:) „*-ὸν δέ με πένθος ἱκά-νει·* ' *χθιζὸς ἑεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον*" — Op. 91 *πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ... φῦλ' ἀνθρώπων* ' *νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ -οῖο πόνοιο* ' *νούσων τ' ἀργαλέων* Sc. 44 (wie jem., der Krankh. od. Gefangensch. hinter sich hat) *ὥς ῥα τότ' 'Αμφιτρύων -ὸν πόνον ἐκτολυπεύσας* ' *ἀσ-πασίως τε φίλως τε ἐὸν δόμον εἰσαφίκανεν* 5 Natur: Blitz, Sturm, Eber (Syntagmen m. Inf., in denen *χ*. kongr. auf ein Subst. bezogen ist, s.u. 9a: *μᾶλυ -ὸν ὀρύσσειν κ* 305; *λέχος -ὸν θεῖναι ψ* 184) *Ξ* 417 (Gl.) *ὡς δ' ὅτ' ὑπὸ πληγῆς πατρὸς Διὸς ἐξερίπῃ δρῦς* ' *πρόρριζος ...* ' 1 V. ' ... *-ὸς δὲ Διὸς μεγάλοιο κεραυνός*, ' *ὣς ἔπεσ'* (Hektor) *Φ* 335 (Hera zu Heph.: „*πιφαύσκεο φλόγα πολλήν*) *αὐτὰρ ἐγὼ Ζεφύροιο καὶ ἀργεστᾶο Νότοιο* ' *εἴσομαι ἐξ ἁλόθεν -ὴν ὄρσουσα θύελλαν*" *μ* 286 (Eurylochos zu Od.:) „*ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι -οί, δηλήματα νηῶν*, ' *γίνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰ-πὺν ὄλεθρον;*" Op. 677 (vermeide für die Seefahrt *Νότοιο*) *δεινὰς ἀήτας*, ' *ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ...* ' ... *-ὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν gefährlich* Sc. 386 (Gl.) *οἶος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος -ὸς προϊδέσθαι* ' *κάπρος* (*φρονέει μαχέσασθαι θηρευτῆς*, so sprang Her. vom Wagen) 6 Orte *τ* 189 ('Ai-thon' = Od. zu Pen.: „Od. machte Station *ἐν 'Αμνισῷ*) *ἐν λιμέσιν -οῖσι, μόγις δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας*" Op. 292 (der Pfad zur *ἀρετή* ist lang u. steil) *ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται*, ' *ῥηιδίη δὴ ἔπειτα πέλει, -ἡ περ ἐοῦσα* 7 Zeiten: Greisenalter, Monat(stag)e (alphabet.) *Θ* 103 (Diom. zu Nestor:) „*ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί*, ' *σὴ δὲ βίη λέλυται, -ὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει*" *Ψ* 623 (Ach. zu Nestor: „du wirst an Kampfspielen nicht mehr teilnehmen) *ἤδη γὰρ -ὸν κατὰ γῆρας ἐπείγει*" *λ* 196 (Totenseele von Od.' Mutter zu Od.: „dein Vater) *κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει* ' *σὸν νόστον ποθέων· -ὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἱκάνει*" Op. 557. 558[ln., ex.] (vermeide deine Außenarbeiten im Monat *Ληναιών*) *μεὶς γὰρ -ώτατος οὗτος*, ' *χειμέριος, -ὸς προβάτοις, -ὸς δ' ἀν-θρώποις* Op. 802 *πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ -αί τε καὶ*

αἰναί **8** Subst. *γ* 151 (Nestor:) „*νύκτα μὲν ἀέσαμεν -ὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες* ' *ἀλλήλοισ'*" **9** m.Inf. **9a** *χ.* kongr. auf Subst. bezogen *schwierig* *Y* 131 (Hera zu Pos. u. Ath.:) „*-οὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς*" h.Cer. 111 (die Töchter des Keleos erkannten Dem. nicht) *-οὶ δὲ θεοὶ θνητοῖσιν ὁρᾶσθαι* *Φ* 482 (Hera zu Art.:) „*-ή τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι* ' *τοξοφόρῳ περ ἐούσῃ*" *κ* 305 (die Götter nennen das Kraut *μῶλυ*) *-ὸν δέ τ' ὀρύσσειν* ' *ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται* *ψ* 184 (Od. zu Pen.:) „*τίς δέ μοι ἄλλοσε θῆκε λέχος; -ὸν δέ κεν εἴη* (sc. *θεῖναι*) ' *καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς ...* ' ... *θείη ἄλλῃ ἐνὶ χώρῃ*" **9b** 'unpers.' Konstr. *T* 80 (Ag.:) „*ἑστάοτος μὲν καλὸν ἀκούειν, οὐδὲ ἔοικεν* ' *ὑββάλλειν· -ὸν γὰρ ἐπισταμένῳ περ ἐόντι*" *schwierig, lästig;* an den folgenden Stellen i.S.v. *unmöglich* (s. L³; L⁴; L⁵): *Π* 620 (Mer.:) „*Αἰνεία, -όν σε καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα* ' *πάντων ἀνθρώπων σβέσσαι μένος*" *Φ* 184 (Ach. zum getöteten Asterop.:) „*κεῖσ' οὕτως· -όν τοι ἐρισθενέος Κρονίωνος* ' *παισὶν ἐριζέμεναι ποταμοῖό περ ἐκγεγαῶτι*" *δ* 651 (Noëmon zu Antin.:) „*τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,* ' *ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος ...* ' *αἰτίζῃ* (ein Schiff erbäte)*; -όν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη*" *λ* 156 (Totenseele von Od.' Mutter zu Od.:) „*τέκνον ἐμόν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα* ' *ζωὸς ἐών; -ὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι*" *ν* 141 (Zeus zu Pos.:) „*οὔ τί σ' ἀτιμάζουσι θεοί· -ὸν δέ κεν εἴη* ' *πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίῃσιν ἰάλλειν*" *υ* 313 (Tel. zu Ktesippos:) „*τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν εἰσορόωντες,* ' *μήλων σφαζομένων οἴνοιό τε πινομένοιο* ' *καὶ σίτου· -ὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα πολλούς*" *ψ* 81 (Pen. zu Eurykl.:) „*μαῖα φίλη, -όν σε θεῶν αἰειγενετάων* ' *δήνεα εἴρυσθαι, μάλα περ πολύϊδριν ἐοῦσαν*" Hes. fr. 324,1 *-ὸν δὲ νοῆσαι* h.Merc. 205 (der Alte von Onchestos zu Hermes: „viele Wanderer kommen hier vorbei) *-ὸν δὲ δαήμεναί ἐστιν ἕκαστον* **10** Adv. *-ῶς* (L² 76–78) *H* 424 (im ersten Morgengrauen) *διαγνῶναι -ῶς ἥν ἄνδρα ἕκαστον* *Y* 186 (Ach. zu Aen.:) „*-ῶς δέ σ' ἔολπα τὸ ῥέξειν* (mich zu töten)" Op. 684 (der *εἰαρινὸς πλόος* ist riskant) *-ῶς κε φύγοις κακόν*

D v.l.: *E* 492 (s. L⁶), *I* 601, *Λ* 271, *λ* 593. 611. 624, *ρ* 426, *σ* 388, *ω* 200, Op. 113, Hes. fr. 359 (Prosaref.); Plusvers: *κ* 502a

V. Langholf

χαλέπτω [1°, 1ᴴ] **E** zu *χαλεπός*, Risch § 104 **Σχ** sch. D *δ* 423: *βλάπτει*, sch. min. *δ* 423 (P.Hamb. 200): *εισ χαλαεποτητα* (sic) *αγ[ει*

B *Schwierigkeiten machen* *δ* 423 (Eidothea zu Od.: „frag den Meeralten) *θεῶν ὅς τίς σε -ει,* ' *νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα*" *wer dich abblockt, dir im Wege steht* Op. 5 *ῥέα ... βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα -ει,* ' *ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει* (*Ζεύς*) *legt ihm das Handwerk, lässt ihn nicht hochkommen.* — Wortf.: *βαρύνω, βλάπτω, ἐέργω, εἰλέω* I, *ἐρητύω* ⌊u. dort Wortf.⌋, *ἐρύκω* ⌊ ⌋, *ἔχω, ἰσχάνω, ἴσχω, παύω* ⌊ ⌋, *πιέζω, τείρω*

V. Langholf

χαλῖνός [1ⁱ] **E** see *χεῖλος* and cf. Mastrelli, SIFC 31, 1959, 104–12 **B** *bit* used for horses yoked to a chariot; in later Gr. also 'bridle', but bridle is not mentioned in Hom., see Delebecque, Cheval 186 *T* 393 (servants yoke two horses) *ἀμφὶ δὲ καλὰ λέπαδν' ἔσαν, ἐν δὲ -οὺς* ' *γαμφηλῆς ἔβαλον* cf. also Wiesner, Arch. Hom. F. 19 f.; Plath, Streitwagen 366 ff.

C.L. Caspers

χαλιφρονέω [1°] hapax **E** s. *χαλίφρων* **Σχ** sch. D *ψ* 13: *-έοντα· κεχαλασμένας ἔχοντα τὰς φρένας. ἠλίθιον. ματαιόφρονα* **L** s. *χαλίφρων*

B *schwachsinnig sein*, Ggs. *σαόφρων* (s.d.), *πυκινόφρων*, *πυκ(ι)νος*; vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II, 306 *ψ* 13 (Pen. zu Eurykl.:) „*μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἵ τε δύνανται* ' *ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,* ' *καί τε -έοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν* ' *οἵ σέ περ ἔβλαψαν· πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα*", s. Ameis-H. u. Odyssey z.St.

G. Markwald

χαλιφροσύν(η) [1°] hapax **E** s. *χαλίφρων* **Σχ** sch. D *π* 310: *-αι· ἤτοι ἀφροσύναι, ἢ κεχαλασμέναι καὶ ἔκλυτοι φρένες, ἢ σκαιαὶ καὶ ἀβέλτεροι τῇ διανοίᾳ* **L** s. *χαλίφρων*

B *schlaffer Sinn* *π* 310 (Tel. zu Od.:) „*ὦ πάτερ, ἦ τοι ἐμὸν θυμὸν καὶ ἔπειτά γ', οἷω,* ' *γνώσεαι· οὐ μὲν γάρ τι -αι γέ μ' ἔχουσιν*", s. Odyssey z.St. — Wortf.: s. *χαλίφρων* u. vgl. U. Wyss, Die Wörter auf *-σύνη*, Zürich 1954, 21

G. Markwald

χαλίφρων [2°] **E** im VG zu *χαλάω* 'erschlaffen', vgl. *χαλαίνω*; m. Abl.n *χαλιφρονέω*, *χαλιφροσύνη* (s.dd.); Etym. unklar; zur Wortbildg. s. Risch 219

Σχ sch. D *δ* 371: *-ων· ⌊κεχαλασμένας ἔχων τὰς φρένας⌋. ἢ ἠλίθιος, τ* 530: ⌊ ⌋, *ἀσύνετος καὶ ἄφρων, ἐναντίος τῷ πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντι. ἔνιοι δὲ -ονα τὸν ἀκρατόφρονα· χάλις γὰρ ὁ οἶνος ὁ ἀναχαλῶν τὰς φρένας ... ἐναντίον οὖν τὸ 'φρεσὶ γὰρ κέχρητ'* {*οὐκ*} *ἀγαθῇσι'. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ 'χαλιφροσύναι γέ μ' ἔχουσι' δηλοῦται, οἷον ἀφροσύναι*

L [1]Hoffmann, Eth. Term. 37; [2]Porzig, Satzinhalte 222; [3]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 101 f.

B *schlaffsinnig*, nur in Vbd. m. *νήπιος* (s.d.); vgl. L¹⁻³ *δ* 371 (Eidothea zu Men. in dessen Erz.:) „*νήπιός εἰς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον ἠδὲ -ων,* ' *ἦε ἑκὼν μεθιεῖς καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων;*" *τ* 530 (Pen. zu Od.:) „*παῖς δ' ἐμὸς εἶος ἔην ἔτι νήπιος ἠδὲ -ων*". — Wortf.: *ἀεσίφρων*, s. *νήπιος*, *νωχελίη*, auch s.v. *φρένες* in E; Opp. *πυκινόφρων* (s.d.)

D ci.: *ψ* 13

G. Markwald

χάλκε(ι)ος [*-εος*: 53ⁱ, 14°, 14ᴴ, 1ᵉ; *-ειος*: 28ⁱ, 2°, 3ᴴ, 1ᵉ; *-ῆ* 1ᵉ] **E** bereits myk. (*ka-ke-ja* usw.); Stoffadj. auf *-ε(ι)ος* zu *χαλκός* (s.d. u. Risch § 49a [vgl. 48]; S. Schmid, *-εος* u. *-ειος* bei den gr. Stoffadj., Diss. Zürich 1950, 6 ff.; etw. anders Ruijgh, Études § 200 ff.; vgl. *σιδήρε[ι]ος, χρύσε[ι]ος*); 1° att. *-ῆ*; anders (zu *χαλκεύς*): *χαλκῆϊος/εῖος*. — Abl.: *παγχάλκ(ε)ος*

F **1** Mask. *-εος*: 12ᴴ, *-έου* 1ᴴ, *-έῳ* 2, *-εον* 9; *-εοι* 4, *-έων* 1ᴴ, *-έους* 1ᴴ; Fem.: *-εον Σ* 222 (vgl. *μ* 192); Ntr.: *-εον* 10, (Akk.) 34; *-εα* 3, *-ε'* 1, *-εα* (Akk.) 3 **2** *-ειοι* 1ᴴ; Fem.: *-είη* 13ⁱ, *-είῃ* 2ⁱ, *-είην* 3; *-είῃσι* 1ᵇ, *-είας* 2; Ntr.: *-είῳ* 8ⁱ, *-ειον* 3; *-είων* 1ⁱ **3** *-ῆ* 1ᵉ (zur Form s. West, Il. praef. p. XXXVI sq.)

M **1** Stamm im longum **1a** zweis. [⏑̄] *-ε' E* 725 [⏑̄] (Syniz.:) *-έῳ δ' ἐν E* 387; *-εοι μὲν γὰρ τοῖχοι η* 86; *-έων* (Enjb.) Sc. 243; kontrah. *-ῆ* Cert. p. 43,6 **1b** dreis. **1ba** daktyl. (*-εος*⁺) [⏑̄⏑⏑] *-εος* (Enjb.) *N* 372 = 398; *-έου ἐκ* Sc. 222; *-εον ἔγχος ἔχων Φ* 393; *-εον οὐρανόν P* 425; (Enjb.:) *οὐδὸν* ' *-εον* Th. 750; *-εον* (Enjb.) *Γ* 335 = *Π* 136 = *T* 373, *H* 220 = Vit. p. 15,14 ~ *Σ* 371, *N* 440, *O* 127, *X* 286, *Ψ* 561, *ε* 235 = *χ* 80ⁱᵃ; *-εον ἄρρηκτον* (Enjb.) *κ* 4; *ἔντεα ...* ' *-εα* (*μαρμαίροντα*) *Π* 664 = *Σ* 131ⁱᵃ = *Ψ* 27ⁱᵃ; *κύκλα* ' *-εα E* 723 [⏑̄⏑⏑] *-εον ἕρκος* Th. 726; *-εα μὲν τεύχεα* Op. 150 [⏑̄⏑⏑] *ἐν -έῳ ἕστασαν οὐδῷ η* 89; *-εον οὐδόν η* 83; *δόρυ -εον Π* 346 ≅ *κ* 162, *Π* 862 = *κ* 164ᵃᵇ, *Ψ* 896; *ὄπα / μέγα -εον Σ* 222, *κ* 262 [⏑̄⏑⏑] (*ἔγχεϊ*) *-εος Ἄρης Π* 543, *E* 704. 859. 866, *H* 146; *-εος οὐδός / ἄξων / ἄκμων Θ* 15 ≅ Th. 811 / *N* 30 / Th. 722 ≅ 724; *-εον ὕπνον Λ* 241; *-εοι Λ* 33;

-εον ἔγχος Γ317, *E*620 ~ Φ200 ≅ *X*367, Δ481, *N*184 = 404 = 503 = Π610 = *P*305 = 526, *N*296. 408 = *X*275ex., *N*595, Π318, *Y*163, α104 = β10ex., α121 = ο282ex. = π40, Sc.414 ≅ 453; *δόρυ -εον N*247, Π608; *χρόα -εα τεύχεα X*322 **1bβ** moloss. (*-είη*+) [⏑–⏑] *-είας* (Enjb.) Th.733; *-ειον* Λ630, Op.144 [⏑–⏑] *-ειοι* Sc.213; *αἰχμὴ*+ *-είη/ῃ* Δ503 = 461 = *Z*11, *E*282, *Z*320 = Θ495, *M*185, Π118, *P*310, *Y*474 / 480; *αὐγὴ -είη κορύθων N*341; *-είη κόρυς M*184 ≅ *Y*398; *κνήστι -είῃ* Λ640; (*καλὴν*) *-είην M*295 = φ7in., *K*31 (*στεφάνην* ...'); *-είας Y*271; *ἔγχεϊ / ἕρκεϊ -είῳ* Γ380, *E*852. 856, *Z*31, *T*152, *Y*96. 446 / *O*567; *χρύσεα -είων Z*236 **1c** viers. [⏑–⏑⏑] *κάλπισι -είῃσι* h.Cer.107 **2** Stamm im biceps (*-εον*+ Syniz.) **2a** [–⏑] *-εον δέ* ⌞ ⌟ *μοι ἦτορ, ἐνείη B*490 [–⏑] *-εον δέ* ⌞ ⌟ Th.764; *-εοι δέ τοι οἶκοι* Op.150; *-εοι/έους* Hes.fr.30,7 ≅ 5 **2b** dreis. [–⏑⏑] *-ειον ἄορ τ*241

Σχ sch.min. P.Berlin inv.11636 zu *E*282: *-είη ἡ σιδερᾶ*, sch.D *B*490: *-εον· στερεόν*, *E*704: *-εος Ἄρης· ἤτοι ἰσχυρὸς ἢ πολύχαλκος διὰ τὸν ὁπλισμόν*, Θ15: *-εος οὐδός: χαλκῆ εἴσοδος. ἡ σκληρὰ καὶ ἰσχυρά*, Σ222: ... *'ὅπα' δὲ '-εον' στερεὰν φωνήν*

L zur Sache s. s.v. *χαλκός* L1; Formel (*δόρυ -εον / μείλινον*; *-εον / μείλινον ἔγχος* usw.): s. vv. *χαλκός* B Vorbem., *μείλινος, μελίη* L; Enjb. (s.o. M1a; 1bα.β): Hinterlechner, Hom. Epith. 172f.; Bassett, TAPhA 57, 1926, 116ff; Parry, TAPhA 60, 1929, 200ff.; Edwards, TAPhA 97, 1966, 143; dagg. (zu *X*258f.) Tsagarakis, Form and Content, H. Einz. 46, 1982, 19f.; zu B4: Germain, Odyssée 153ff. (Les demeures de bronze); Förstel, RhM 115, 1972, 116 A.85; Burgess, EMC n.s.18, 1999, 171ff. („Gilgamesh and Od. in the Otherworld", 181: zu *-εον τεῖχος* mit Parall. u. Lit.); ⌞West, Indo-Eur.⌟ 97. 222. 252. 342f. (außergriech.Parall.); zu B6 (*-εον ἦτορ*:) ⌞ ⌟ 89; (*ὅπα -εον*): J.Heath, The Talking Greeks, Cambridge 2005, 125 (unmenschl.); (*-εον οὐρανόν* [s.d.]): Schudoma, in: Synusia (Festschr. Schadewaldt), Pfullingen 1965, 12 (nicht materiell); J.P.Brown, Israel and Hellas I, Berlin – New York 1995, 106f. (nahöstl. Parall.); zu B7 (*γένος -ειον*): West zu Th.106-201 (mit ai. u. nahöstl. Parall.); Carrière, in: Les grandes figures religieuses (Ann. Univ. Besancon), Paris 1986, 200ff.; M.Luginbühl, Menschenschöpfungsmythen (Ein Vgl. zw. Griechenl. u. dem Alten Orient), Bern ... 1992, 203f; Ballabriga, RHR 215, 1998, 329ff.; Cl.Calame, Pratiques poétiques de la mémoire, Paris 2006, 104ff.

B *ehern* (d.h. aus Bronze od. Kupfer, s. *χαλκός* mit Lit.), mit Konnot.: einers. 'glänzend' (*Π664*+ *ἔντε' ... ' -εα μαρμαίροντα, καλά* [vgl. *N*22 *χρύσεα μαρμ.*], *N*341 *αὐγὴ -είη; αἴθοπι χαλκῷ*, *Z*320+ *λάμπετο*), anderers. 'hart (scharf, durchdringend)' / 'unverschleißbar (unzerstörbar, dauerhaft)' > 'unbezwinglich, unbeugsam' (vgl. *ὀξέϊ / νηλέϊ χαλκῷ, χαλκὸς ἀτειρής*, Th.764 *-εον ... ἦτορ ' νηλεές*; Σ371 Heph.' *δόμον ἄφθιτον ἀστερόεντα -εον*; [s.u. 6:] *φωνὴ δ' ἄρρηκτος / ἀτειρέα φωνήν / ὅπα -εον / χαλκεόφωνος* [s.dd.]) – attr., meist von Sachen: (1) Waffen (77× [von 116]: meist Lanze[nspitze], seltener Schwert, Helm, Schild, Harnisch u. allg. *ἔντεα, τεύχεα* sowie *ε*235 Kal.s Axt u. φ7 [in heroischem Wortmilieu] Pen.s Schlüssel; dazu *O*567 [in 4b] vom *ἕρκος* aus Bewaffneten u. 5× [in 2] vom *erzgepanzerten* Ares [vgl. *χαλκοκορυστής*]), sowie (3) von Teilen (Rad, Achse) von Götterwagen, (4) außergewöhnl. Bauwerken (-teilen: *θύραι, οὐδός, τεῖχος, δόμος* usw. bei Göttern, Phäaken [vgl. Men.' Palast], *ehernem* Geschlecht, Unterwelt), (5) sonst von bes. Ggst.en, (6) 'metaph.' von *ἦτορ, ὄψ, ὕπνος, οὐρανός*, (7) vom hes. *γένος χάλκειον* (s.a. s.v. *χαλκός* B4) – daktyl. *-εος*+: 27 (von 82) im VA (oft Enjb.), 2× im 2. Metrum, sonst 9/39× vor/nach buk.Dih. (z.B. *δόρυ -εον*+ vs. *-εον*+ *ἔγχος / τεύχεα*'), 5× anders (Syniz., s.o. M2b); *-*ἐη/ἐῳ*+ wird (da bei langer Endsilbe unmetr. [Creticus]) durch moloss. *-είη/είῳ*+ ersetzt: 30× (von 34) vor Penth. (z.B. [VA] *αἰχμὴ -είη* / ⌞*ἔγχεϊ*⌟ *-είῳ*); zum metr.System s. s.v. *χαλκός* B Vorbem. – Wortf.: *εὔχαλκος, πάγχαλκος/εος* (3× vor buk. Dih., vgl. *παγχρύσεος*), *χαλκήρης* u.a. *χαλκός*-Abll. (s.d. E), *ποικίλα / κεκορυθμένα χαλκῷ* (s.d. B2b); *σιδήρε(ι)ος*; vgl. *ἀργύρεος, χρύσε(ι)ος, χρυσήνιος* (*Ἄρης / Ἄρτεμις*)

Disposition: **1** von Waffen (u. je 1° Axt, Schlüssel) **1a** *-εος*+ **1aα** allg. (*ἔντεα, τεύχεα*) u. spez. Defensivwaffen **1aβ** Offensivwaffen (u. 1° Axt) **1b** *-είη*+ **1bα** Lanze(nspitze in Funktion od. glänzend) u.a. **1bβ** andere (meist Defensiv-)Waffen u. (φ7) Pen.s Schlüssel **2** *-εος Ἄρης* **3** *-εος*+ von Teilen von Götterwagen **4** von außergewöhnl. Gebäuden **4a** *-εος*+ (bei Unterwelt, Phäaken, Aiolos, Heph., *ehernem* Geschlecht) **4b** *-είῳ*+ von *ἕρκος* (metaph.: aus Gewappneten) u. unterird. *θύραι* **5** sonst von bewegl. Ggst.en u. Abb. **5a** *-εος*+ **5b** *-ειον* **6** *-εον ἦτορ, ὄπα, ὕπνον, οὐρανόν* **7** *γένος -ειον* **8** *-ῃ παρθένος* (Grabstatue)

1 von Waffen, (*ε*235) Kal.s Axt, (φ7) Pen.s Schlüssel (nur 7× Dat. *ἔγχεϊ -είῳ* [s.u. 1bα], s. dagg. häufiges *ὀξέϊ* [usw.] *χαλκῷ* [s.d. B2dδ], vgl. *πάγχαλκος/εος* **1a** *-εος*+ **1aα** allg. (*ἔντεα, τεύχεα*) u. spez. Defensivwaffen (die den 'Körper' [*χρώς*] schützen:) *θώρηξ, χιτών; σάκος, ἀσπίς, κύκλοι;* meist als Beute (Gabe) od. im Kampf (vgl. *χαλκοχίτωνες / κορυστής*', 2i 'χαλκεοθωρήκων; Enjb. außer 3×): *Π664* (Gr.) *ἀπ' ὤμοιϊν Σαρπηδόνος ἔντε' ἔλοντο* ' *-εα μαρμαίροντα* (≅ *N*22in. *χρύσεα μαρμ.*, Pos.s Palast) = Σ131in. (sc. Ach.s [Thetis spricht]) = *Ψ*27in. (sc. *ἀφωπλίζοντο*) *X*322 *ἔχε χρόα* (Hektors) *-εα τεύχεα* ' *καλά* (die er von Patr. erbeutet hatte) Op.150 ([143] *Ζεὺς τρίτον γένος -ειον* [s.u. 7] *ποίησ'*) *τῶν δ' ἦν -εα μὲν τεύχεα, -εοι* (s.u. 4a) *δέ τε οἶκοι,* ' *χαλκῷ δ' εἰργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος* – *N*372 (*τιτύσκετο δουρὶ φαεινῷ καὶ βάλεν*) *οὐδ' ἤρκεσε θώρηξ* ' *-εος* = 398 *Ψ*561 (Ach.:) „*δώσω οἱ θώρηκα, τὸν Ἀστεροπαίῳ ἀπηύρων* ' *-εον, ᾧ πέρι χεῦμα ... κασσιτέροιο*" (sc. als Wettkampfpreis), zur Technik s. Richardson (Iliad) z.St. mit Lit. („overlay"); Hoekstra, Studia varia Brux. 2, 1990, 113f. mit Schol. („coating of bronze with thin") *N*440 (*στῆθος μέσον οὔτασε δουρὶ*) *Ἰδομενεύς, ῥῆξεν δέ οἱ ἀμφὶ* ⌞*χιτῶνα*⌟ ' *-εον, ὅς οἱ πρόσθεν ἀπὸ χροὸς ἤρκει ὄλεθρον*, nur hier: ⌞ ⌟ metr. Altern. zu *θώρηκα*, vgl. *χαλκοχίτωνες*, kontrast. (*Γ*57) „*λάϊνον ... χιτῶνα*" svw. 'Steinigung' od. 'Steinsarkophag'? (s. Trümpy, Krieg. Fachausdr. 13f. 243 A.40, sowie hier s.v. *πῦρ* B1aα: zu *M*177f.) *H*220 (*Αἴας δ'*) *ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον* ' *-εον ἑπταβόειον* = Vit. p.15,14 Λ33 (Ag. rüstete: *ἂν δ' ἔλετ' ἀσπίδα*) *καλήν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα -εοι ἦσαν,* ' *ἐν δέ οἱ ὀμφαλοὶ* (*κασσιτέροιο* u. *μέλανος κυάνοιο*), vgl. (*Y*271) *πτύχας ... -είας* (s.u. 1b) **1aβ** Offensivwaffe ([außer *ε*235: Axt] meist *δόρυ, ἔγχος;* sowie *ξίφος, φάσγανον*) in Funktion (durchdringt, wird geworfen, vermieden, herausgezogen u.a.) u. Rüstszene, 1i als Kampfpreis, sowie (Od.: *ἔχε, ἐδέξατο*) in nichtkrieger. Sit. (kontrast. metr. gleichw. 7/25× *δόρυ -εον / -εον ἔγχος* 'Lanze[nspitze]' vs. 5/6× *δόρυ μείλινον* [s.d. mit Lit.] / *μείλινον ἔγχος* 'Lanze[nschaft]'; 7× '*-εον* im Enjb.); vgl. noch (vok. anl.) *ἄλκιμον / ὄβριμον* sowie *πελώριον / δολιχόσκιον ἔγχος* *Ψ*896 *δῶκε δὲ Μηριόνῃ* ⌞*δόρυ -εον*⌟ (sc. *ἄεθλον*) *N*247 (*ὡς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε* [des gerüsteten Idom.], *Μηριόνης δ' οἱ ἀντεβόλησεν*) *μετὰ γὰρ* ⌞ ⌟ *ἦει* ' *οἰσόμενος Π*346 (*Ἰδομενεὺς δ' Ἐρύμαντα*) *νηλέϊ χαλκῷ* ' *νύξε· τὸ δ' ἀντικρὺ* ⌞ ⌟ *ἐξεπέρησε* (spez. Bez. ⌞ ⌟ nach allg. *νηλέϊ χαλκῷ* [s.d. B2dδ]) ≅ *κ*162 (sc. *ἔλαφον* [Od. erz.]) *κ*164 ⌞ ⌟ *ἐξ ὠτειλῆς* ' *εἰρυσάμην* = *Π*862ex. (Hektor bei

Patr.) *E*620 *ἐκ νεκροῦ -εον ἔγχος* ' *ἐσπάσατ'* *X*367 *ἐκ νεκροῖο ἐρύσσατο -εον ἔγχος* ≅ *Φ*200 (*ἐκ κρημνοῖο*) *Π*608. 610 *Αἰνείας δ' ἐπὶ Μηριόνῃ δόρυ -εον ἧκεν* ' ... ' ⌊*ἀλλ' ὁ ... ἠλεύατο -εον ἔγχος*⌋ *N*184 *Ἕκτωρ ... ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.* ' ⌊ ⌋ (*ὁ δ' ... βάλε δουρί*) = *P*305 = 526 = *N*404 (Deiph. *ἀκόντισε*) = 503 (Aen.) *X*286 (Hektor:) „*ἐμὸν ἔγχος ἀλεύεαι* ' *-εον*" *N*408 *τὸ δ' ὑπέρπτατο* ⌊*-εον ἔγχος*⌋ = *X*275[ex.] *Δ*481 *ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου* ⌊ ⌋ ' *ἦλθεν* *N*595 *ἀντικρὺ διὰ χειρὸς ἐλήλατο* ⌊ ⌋ (*ἐφέλκετο μείλινον* [s.d.] *ἔγχος*) *Π*318 *λαπάρης δὲ διήλασε* ⌊ ⌋ *Γ*317 (vor Zweikampf: *κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον*) *ὁπότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη* ⌊ ⌋ Sc.414 (*Κύκνος*) *σάκει ἔμβαλε* ⌊ ⌋ = 453[ex.] *N*296 *κλισίηθεν ἀνείλετο* ⌊ ⌋ *Y*163 (*ἐβεβήκει*) *τίνασσε δὲ* ⌊ ⌋ *Φ*393 *Ἀθηναίη ἐπόρουσε* (Ares) ' ⌊ ⌋ *ἔχων* *O*127 (*ἀπὸ κόρυθ' εἵλετο καὶ σάκος*, Ath. dem Ares) *ἔγχος δ' ἔστησε ... ἑλοῦσα* ' *-εον* *α*104 (*στῆ δ' οὐδοῦ ἐπ'*, Ath. / 'Mentes') *παλάμῃ δ' ἔχε* ⌊ ⌋ = *β*10[ex.] (Tel.) *α*121 *χεῖρ' ἕλε ... καὶ ἐδέξατο* ⌊ ⌋ (Tel. des 'Mentes') = *o*282[ex.] (Tel. des Theokl.) = *π*40 (Eum. des Tel.) *Γ*335 ([328] Paris *ἐδύσατο τεύχεα καλά*) *ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο* ⌊*ξίφος ἀργυρόηλον*⌋ ' *-εον* = *Π*136 (Patr. [130] *κορύσσετο νώροπι χαλκῷ*) = *T*373 (Ach. [368] *δύσετο δῶρα θεοῦ*) *κ*262 (Od. erz.: „[vorm Gang zu Kirke]) *περὶ μὲν* ⌊ ⌋ ' *ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα -εον, ἀμφὶ δὲ τόξα*" *χ*80 (Eurym.) *εἰρύσσατο φάσγανον ὀξύ,* ' *-εον,* ⌊*ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον*⌋ — *ε*235 *δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι,* ' *-εον,* ⌊ ⌋ ' *αὐτὰρ ἐν αὐτῷ* ' *στειλειὸν περικαλλὲς ἐλάϊνον* (u. *σκέπαρνον*, sc. Kal. dem Od. für Floßbau)

1b *-είη*[+] **1ba** Lanze(nspitze) in Funktion (durchbohrend usw. [*Π*118 abgeschlagen] od. glänzend: 10/1× '*αἰχμὴ -είη*/Dat. [≅ *Y*399[in.] *ἱεμένη*], 7× '*ἔγχεϊ -είῳ*), sowie 3× Helm (*N*341 *αὐγή;* vgl. *χαλκήρης, χαλκοπάρῃος*), 2× Schild(schicht), je 1× Schwert (als Gastgeschenk) od. allg. *τεύχεα* ('*eherne* viel billiger als *χρύσεα*') *Z*320 ('*Ἕκτωρ εἰσῆλθε, ἔγχος ἔχ'*) *πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς* ' ⌊*αἰχμὴ -είη*⌋ *περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης* = *Θ*495 *Π*118 (Hektor zerschlug Aias' 'Lanzenschaft' [*δόρυ μείλινον*], der *πῆλ'*) *κόλον δόρυ, τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ* ' ⌊ ⌋ *χάμαδις βόμβησε πεσοῦσα* (zum Akust. s. s.v. *χαλκός*) *Δ*461 (*ἔβαλε*) *πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω* ' ⌊ ⌋ ' *τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν* = 503 = *Z*11 = *E*282[in.] = *P*310[in.] (*ἄκρη'*) = *Y*474[in.] *M*184. 185 (*δουρὶ βάλεν*) '*κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου*' ' *οὐδ' ἄρα -είη κόρυς ἔσχεθεν, ἀλλὰ διαπρὸ* ' ⌊ ⌋ *ῥῆξ' ὀστέον* (v.susp., v. West in app.) ≅ *Y*398 (*νύξε* ' ', *οὐδ' ἄρα -είη κόρυς κτλ.*, 399 *αἰχμὴ ἱεμένη*[!] *ῥῆξ ὀστέον*) — Instr.: *Y*480 (*τὸν*) *διὰ χειρός ἔπειρεν* ' *αἰχμῇ χαλκείῃ* *Γ*380 *ἐπόρουσε* (Men. gg. Paris) *κατακτέμεναι μενεαίνων* ' ⌊*ἔγχεϊ -είῳ*⌋ = *Y*446[in.] *E*852. 856 (*Ἄρης ὠρέξαθ'*) ⌊ ⌋ *μεμαὼς ἀπὸ θυμὸν ἑλέσθαι* ' (2 Vv.) ' *δεύτερος αὖθ' ὡρμᾶτο* (Diom.) ... ' ⌊ ⌋ *Z*31 (PN[a] + PN[n]) *ἐξενάριξεν* ' ⌊ ⌋ (PN[n] + PN[a] *ἐνήρατο δουρὶ φαεινῷ*) *T*152 (Ach.: „*ὥς κέ τις Ἀχιλῆα ἴδηται*) ⌊ ⌋ *Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας*" = *Y*96[in.] **1bβ** von anderen (meist Defensiv-)Waffen u. (*φ*7 in heroischem Wortmilieu) Pen.s Schlüssel (1[i] *αὐγή*, s.o. noch *M*184 *κόρυς*) *K*31 (Paris rüstete) *ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας* ' *θήκατο -είην* *N*341 (*μέμασαν δ' ἀλλήλους ἐναιρέμεν ὀξέϊ χαλκῷ, ἔφριξεν δὲ μάχη ἐγχείῃσι μακρῇς*) *ὄσσε δ' ἄμερδεν* ' *αὐγὴ -είη κορύθων ἄπο λαμπομενάων* ' *θωρήκων τε* (*σακέων τε φαεινῶν*), zum 'Glanz' s. s.v. *χαλκός* *Y*271 (*οὐδὲ ῥῆξε* [sc. Aen.' Lanze den Schild Ach.s], *ἐπεὶ πέντε πτύχας ἦλασε* [Heph.]) *τὰς δύο -είας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο* (s.d.), ' *τὴν δὲ μίαν χρυσῆν* (*-ήν* West), *τῇ ῥ' ἔσχετο μείλινον ἔγχος* (vgl. *Λ*33 *κύκλοι δέκα -εοι*, s.o. 1a) *M*295 *ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο* (Sarp.) *παντόσ' εἴσην* ' ⌊*καλὴν -είην*⌋ *ὀξήλατον* (*ἔντοσθεν δὲ βοείας*) *τ*241 ('Bettler':) „*-εον ἄορ καὶ δίπλακα δῶκα* ' *καλὴν πορφυρέην* (dem Od. als Gastgeschenk)" *Z*236 (*Γλαύκῳ φρένας ἐξέλετο Ζεύς, ὃς πρὸς Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε* ' *χρύσεα* (s.d. B1d) *-είων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων* (Tetrakolon), zu „unequal exchange" u. „Hom. gift economy" s. s.v. *χρύσειος* (L2) — *φ*7 (Pen.) *εἵλετο δὲ κληῖδ'* (s.d. [≅ *B*46[in.] ≅ *Γ*338[in.]]) *εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ* (s.d. B4 Ende [= *K*318[ex.]]), ' ⌊*καλὴν -είην*⌋ (*χρυσείην* pars codd. [v. D]) · *κώπῃ δ' ἐλέφαντος(!) ἐπῆεν.* ' *βῆ* (*θάλαμόνδε*, um Od.' Bogen zu holen)

2 *-εος*: Epith. des Ares (s.d. B1cβ; 2a. b) *erzgepanzert* (VE), 3× (von 5) im *E* (vgl. h.8,2[+] *χαλκοκορυστά*' sowie '*χαλκεοθωρήκων* u. *χαλκοχίτωνες*'), metr. gleichw. *ὄβριμος* / *οὔλιος* '*Αρης*'; vgl. noch Ap. *ἀργυρότοξος, χρυσάωρ, χρυσήνιος* ('*Αρτεμις -κ* / '*Αρης*') u. *χρυσῇ* '*Αφροδίτη*, ferner prād. *παγχάλκεος* *Y*102 sowie Hes.s *γένος -ειον* [s.u. 7]); anders *πολύχαλκος* / *χρυσος*) *E*704 ([699] '*Αργειῖ δ' ὑπ' 'Αρηϊ καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ[!] χάζονθ'*· *τίνα δ'*) *ἐξενάριξαν* ' *Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς καὶ* ⌊*-εος Ἄρης*⌋; 859 (*οὕτα*, Diom. den Ares *ἔγχεϊ -είῳ* [s.o. 1b]) *ὁ δ' ἔβραχε* ⌊ ⌋ ' *ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι* (*ἀνέρες*), vgl. (*Δ*420[+]) *ἔβραχε* (s.d. B2) *χαλκός* (s.d. B2aβ), *τεύχεα* 866 (*τοῖος*) ⌊ ⌋ ' *φαίνεθ' ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανόν* *H*146 (Nestor erz.: „*οὐ κορύνῃ χραῖσμε σιδηρείῃ*, dem Areithoos, sondern Lykoorgos tötete ihn *δουρί*) *τεύχεα δ' ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε* ⌊ ⌋" *Π*543 (Glaukos:) „*τὸν δ'* (Sarp.) *ὑπὸ Πατρόκλῳ δάμασ' ἔγχεϊ* ⌊ ⌋"

3 *-εος*[+] von Teilen im Verschleißbereich (Rad, Achse) von Götterwagen (s. s.v. *ἅρμα* B Vorbem., G zum Material) *E*723. 725 ('*Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι βάλε*) *κύκλα* (s.d. B2) ' *-εα ὀκτάκνημα σιδηρέῳ(!) ἄξονι* (s.d.) *ἀμφίς.* ' *τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὑπερθε* ' *-ε' ἐπίσσωτρα* (*ὀπ.* rec. West) *προσαρηρότα* *N*30 (Pos.s Meerfahrt: [23] *τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω, τοὶ δ' ἐπέτοντο*) *οὐδ' ὑπένερθε διαίνετο -εος ἄξων* (≅ Th.722[ex.], s.u. 5)

4 von außergewöhnl. Gebäuden (-teilen, [b:] *O*567 metaph.), vgl. (*N*23) Pos.s *δώματα χρύσεα μαρμαίροντα ἄφθιτα* (s.o. Germain, West[+] [L]) **4a** *-εος*[+]; unzerstörbare / unüberwindl. Schwelle u. Mauer der Unterwelt (sachl. [archäolog.] sowie zur Unterweltsgeogr. u. zum Verh. der Stt. s. Kirk [Iliad] u. West z.Stt.): *Θ*15 (Zeus: „widerspenstigen Gott *ῥίψω ἐς Τάρταρον*) *ἔνθα σιδήρειαι* ⌊*τε πύλαι καὶ -εος οὐδός*⌋", vgl. *χαλκοβατὲς δῶ* Th.811 *ἔνθα δὲ μαρμάρεαί* ⌊ ⌋ 726 (vorher [722. 724] s.u. in 5) *τὸν πέρι* (sc. *τάρταρον*) *-εον ἔρκος ἐλήλαται*, s. West z.St. mit Parall. (vgl. *O*567 '*ἔρκεϊ -είῳ*, s.u. in 4b) 750 (*ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη*) *ἀλλήλας προσέειπον ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδὸν* ' *-εον* — um Aiolos' Insel: *κ*4 *πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος* ' *-εον ἄρρηκτον, λίσση δ' ... πέτρῃ*, zu mōgl. nahōstl. Vorbildern s. Helbig, Hom. Epos 94 — bei Alkin.' märchenhaft prächtigem (z.T. göttl. ausgestattetem [*η*92ff.]) Palast (vgl. *o*425 *ἐκ Σιδῶνος πολυχάλκου* [dazu s.v. *Φοῖνιξ* VN], u. kontrast. *δ*71ff., wo Tel. des Men. Palast [*χαλκοῦ στερεοπήν* usw.] mit *Ζηνὸς αὐλή* vergleicht, Men. aber nicht mit dessen *ἀθάνατοι δόμοι* [~ *N*23 Pos.s *δώματα ἄφθιτα αἰεί*] konkurrieren will): *η*83 (*οἱ* [Od.] *κῆρ ὤρμαιν'*) *πρὶν -εον οὐδὸν ἰκέσθαι.* ' *ὥς τε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης* 86 *-εοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλέδατ'* (*θριγκὸς κυάνοιο, χρύσεαι δὲ θύραι*) 89 *ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν -εῳ ἔστασαν οὐδῷ,* ' *ἀργύρεον δ'* (*ὑπερθύριον, χρυσέη κορώνη, χρύσεοι καὶ ἀργύρεοι κύνες*) — beim göttl. Schmied Heph. (⌊*ἄφθιτον ἀστερόεντα*⌋ s.d. B2): *Σ*371 (*ἵκανε δόμον Θέτις* ⌊ ⌋) *-εον, ὅν ῥ' αὐτὸς ποιήσατο* — beim *ehernen* Geschlecht (s.u. 7): Op.150 *τῶν δ' ἦν -εα* (s.o. 1aα) *μὲν* ⌊*τεύχ*⌋*εα, -εοι δέ τε οἶκοι,* ' *χαλκῷ* (s.d. B4) *δ' εἰργάζοντο* (⌊ ⌋*εα* u. *-εοι* Syniz.) **4b** *-είῳ*[+]: von *ἔρκος* (metaph. = aus gewappneten Kriegern) u. *θύραι*

des Titanengefängnisses *O* 567 *φράξαντο δὲ* (Gr.) *νῆας* ' *ἕρκεϊ -είῳ* (~ Th. 726 *-εον ἕρκος*, s.o. 4a) Th. 733 (Titanen unter der Erde eingesperrt) *τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι, θύρας δ' ἐπέθηκε Ποσειδέων* ' *-είας, τεῖχος* (s.d. B3aγ) *ἐπελήλαται* (s.d. D) *ἀμφοτέρωθεν* 4

5 sonst von bewegl. Ggst.en u. Abb. (s. noch [in 1a. b:] *ε* 235 Axt, *φ* 7 Schlüssel) **5a** *-εος*+; *κέραμος* als Ares' unzerbrechl. Gefängnis: *E* 387 (*ὅτε μιν Ὠτός τ' Ἐφιάλτης*) 8 *δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ* ' *-έῳ δ' ἐν κεράμῳ* (s.d.) *δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας* (Syniz.), mytholog. s. Leaf z.St. mit Parall. u. vgl. (Op. 96) *Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι* (s.d. B3) *δόμοισιν*, sc. Pandoras *πίθος* (vgl. noch *κ* 4, Th. 733, sowie *E* 704+ [s.o. 4. 12 2]) schwerer Amboß (s. West z.St.): Th. 722. 724 (Distanz Himmel-Erde-Tartaros:) *ἐννέα γὰρ ⌊νύκτας τε καὶ ἤματα -εος ἄκμων⌋* (≅ *N* 30+ [s.o. 3]) ' *οὐρανόθεν κατιών, δεκάτῃ δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο* ' *ἐννέα δ' αὖ ⌊ ⌋* (*δεκάτῃ δ' ἐς Τάρταρον ἵκοι*, Forts. [726] s.o. in 4a), s. West z.St.; ders., Indo-Eur. 252. 342f. Salmoneus' dröhnende (wie Zeus 'donnernde') 16 Kessel (s. West im App. u. s.v. *χαλκός* B2aβ): Hes. fr. 30,5. 7 [*τε λ*]*έβητας* ' ... ' ... *-εοί τε λ*[*έβ*]*ητες* *eherne* Abb. auf Schild ('Metallgemälde', s. s.v. *κασσίτερος* B2): Sc. 222 (Perseus') *ἆορ ἔκειτο* ' *-έου ἐκ τελαμῶνος* (*κίβισις ἀργυρέη, θύσανοι χρύσειοι*, 213 *-ειοι ἰχθύες* [s.u. 5b]) 243 *αἱ δὲ γυναῖκες ἐνδμήτων ἐπὶ πύργων* ' *-έων* (ci., *-εον* codd., sic 24 West [ad Th. 312]) *ὀξὺ βόων, κατὰ δ' ἐδρύπτοντο παρειάς*, ' *ζωῇσιν ὄκελαι* (für Kj. s. Russo z.St.; s.u. D) **5b** *-ειον*+: sonst von Geräten in Heroenhaushalt (bei Nestor, Keleos) u. (1H) Abb. *aus Erz* *Λ* 630. 640 (Nestors Hekamede) *ἐπιπροΐηλε τράπεζαν* ' *καλὴν κυανόπεζαν ... αὐτὰρ ἐπ' αὐτῆς* ' *-ειον κάνεον* ... ' (8Vv.) ' ... *ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν* ' *κνήστι -είῃ* (für Kykeon) h. Cer. 107 (*Κελεοῖο θύγατρες ἐρχόμεναι μεθ' ὕδωρ*) *ὄφρα φέροιεν* ' *κάλπισι -είῃσι* (vgl. *Σ* 349+ 32 *χαλκός* 'Wasserkessel', s.d. B3) Sc. 213 (Abb. auf Schild:) *τῶν δ' ὕπο -ειοι τρέον ἰχθύες* (u. *ἀργύρεοι δελφῖνες*, 208 *κασσιτέροιο*, 222. 243 '*-έου*+ [s.o. 5a])

6 *-εον* (2x Syniz.): sonst 'metaph.' (für Festigkeit, Dauer, 36 Unwandelbarkeit [s.o. B Vorbem.]) von *ἦτορ, ὄψ, ὕπνος* (svw. Tod), *οὐρανός*; vgl. *σιδήρεος*+ (s.d. B2) *κραδίη* / *ἦτορ* / *⌊θυμός⌋* (Hes.) *ἀδάμαντος ⌊ ⌋* u.s. West, Indo-Eur. 89 mit außergriech. Parall. *B* 490 (*πληθὺν δ'* [sc. *Δαναῶν*] *οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι ⌊φωνὴ δ' ἄρρηκτος⌋ -εον δέ μοι ἦτορ ἐνείη* (*ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω*), 40 „Metapher für Belastbarkeit u. Widerstandskraft" (Basler Komm. z.St.) Th. 764 *τοῦ δὲ* (sc. *Θανάτου*) *σιδηρέη*(!) *μὲν κραδίη, -εον δέ οἱ ἦτορ* ' *νηλεές* (s.d.) *ehern u. unerbittlich*, zur Syniz. s. West (Th. p. 100) *Σ* 222 (*ὡς σάλπιγξ*) *ὦς τότ' ἀριζήλη φωνὴ γένετ' Αἰακίδαο.* ' *οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὄπα -εον Αἰακίδαο durchdringend wie e. Trompete* (s.o. Heath [L]: 48 Ach.' „inhumanity", „voice ... of a weapon"), vgl. *⌊φωνὴ δ' ἄρρηκτος⌋* (s.o. *B* 490), *ἀτειρέα φωνήν* (*N* 45+), *χαλκεόφωνος Λ* 241 *πλῆξ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.* ' *ὦς ὁ μὲν αὖθι πεσὼν κοιμήσατο -εον ὕπνον*, sc. Tod als *unzerbrechliche u. dauerhafte* Fessel (s. Leaf z.St.; danach Verg. Aen. 10,745 *ferreus somnus*; vgl. *ν* 80, *Ξ* 482 [Ameis-H. z.St.], ferner *Γ* 57, *M* 177f. *λάϊνον χιτῶνα* / *πῦρ* u.s. Hainsworth, Iliad z.St.); etw. anders 56 dt. 'bleierner (d.i. schwerer, lastender) Schlaf'; s. noch G. Wöhrle, Hypnos (Palingenesia 53), Stuttgart 1995, 21 (zu Schlaf u. Tod); metr. gleichw. *νήδυμος ὕπνος* (vgl. *κ* 68 *ὕπ.* ' *σχέτλιος*) *P* 425 *μάρναντο, σιδήρειος*(!) *δ' ὀρυμαγδὸς* ' *-εον οὐρανὸν ἶκε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο*, zur Konnot. von 60 'Unzerstörbarkeit u. Dauer' s. s.v. *οὐρανός* (B1 Vorbem.) sowie Edwards, Iliad z.St. u. vgl. (*E* 504+, *o* 329+, *Φ* 388) *πολύχαλκον* / *σιδήρεον* / *σάλπιγξεν οὐρανός*+ ('tönend, widerhallend': dazu s.o. *Σ* 222 *ὄπα -εον ὡς σάλπιγξ* u. Schudoma 64 [L]); s.o. noch Brown (L) mit altoriental. Parall.

7 hes. *ehernes Geschlecht* (zum Mythos s.o. L) Op. 144 (*Ζεὺς τρίτον γένος*) *-ειον ποίησ', οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον* ' *ἐκ μελιᾶν* (147 *ἀδάμαντος*[!] *ἔχον κρατερόφρονα θυμόν*, 150 *χάλκεα*/*έοι τεύχεα* / *οἶκοι* [s.o. 1aα; 4a], *χαλκῷ* [s.d. B4] *δ' εἰργάζοντο, οὐκ ἔσκε σίδηρος*; dagg. fehlen beim ⌊goldenen u. silbernen⌋ Geschlecht die ⌊ ⌋ Geräte), vgl. noch *-εος Ἄρης* (s.o. 2) sowie *παγχάλκεος* (*Y* 102)

8 *-ῃ*: von e. Grabstatue Cert. p. 43,6 (Wil. = p. 344 West) *-ῃ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματος ἧμαι*, zur att. Kontraktion vgl. (*X* 470+) *χρυσῇ Ἀφροδίτῃ* (dazu West [s.o. F3]) u. s. Markwald, Epigr. 44

D *φ* 7 ([s.o. B1bβ Ende:] Pen. *εἵλετο δὲ κληῖδ'*) *χειρὶ παχείῃ* (q.v.) ' *καλὴν -είην* (rec. Ludwich, Allen, Von der Mühll; *χρυσείην* pars codd., rec. van der Valk, Text. Crit. Od. 40, van Thiel) Sc. 243 ([s.o. B5a] *γυναῖκες*) *ἐπὶ πύργων* ' *-έων* (ci., edd., v. Russo ad l., *-εον* [adv.] codd., sic West ad Th. 311) *ὀξὺ βόων* Cat. 88,4 Trav. *-έῳ*; *Γ* 362a, *Λ* 485a (= *H* 220), *Σ* 608d; v.l. (*-εον ἔγχος* pro *μείλινον* / *ὄβριμον ἔγχος* / *φαίδιμος Ἕκτωρ*:) *N* 597, *Y* 272 / 259 / *X* 274

G gekoppelt mit Adj. (in B1aα:) '*-εα μαρμαίροντα Π* 664+ (vgl. Th. 811 ≅ *Θ* 15 in B4a), *-εα* ... ' *καλά X* 322, '*-εον ἑπταβόειον H* 220+; (in 1aβ:) *ἀργυρόηλον* ' *-εον Γ* 335+, *μέγα -εον κ* 262, *ὀξὺ* ' *-εον ⌊... ἀκαχμένον⌋ χ* 80+, *μέγαν ἄρμενον* ... ' *-εον ⌊ ⌋ ε* 235; (in 1bβ:) *παντόσ' εἴσην* ' *⌊καλὴν -είην⌋ M* 295, *εὐκαμπέα* ... ' *⌊ ⌋ φ* 7 (s.o. D); (in 4a:) *μέγαν* ... ' *-εον* Th. 750, '*-εον ἄρρηκτον κ* 4; (in 5:) *ἐυδμήτων* ... ' *-έων* Sc. 243 (s.o. D); (in 6:) *σιδηρέη* ... *-εον* ... ' *νηλεές* Th. 764 H. W. Nordheider

χαλκεοθώρ(ηξ) [2i] (Poss.-Kompos., s. Schulze, QE 39; Risch §59a. 68b. 78:) *mit ehernem Panzer, erzgepanzert* (zur Sache s.v. *θώρηξ*), Epith. (vor Penth., im Enjb.) zu *ἀνδρῶν*; vgl. *αἰολοθώρηξ*, (*χαλκο-* [*ἱππο-*])*κορυστής, -χίτωνες* (s.d. zum System) am VE; zu *-εο-* vgl. *χαλκεόφωνος*; zur Sache (*N* 372+. 440) *θώρηξ* / *χιτῶνα* ' *χάλκεος*+ (s.d.), (*Δ* 495+) *κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ* (s.d. B2c) u.ä., kontrast. *λινοθώρηξ*; zum 'modernen' Hintergrund der Stellen s. schon Webster, Mykene 39 (erinnert an "Zusammenstoß zweier Hoplitenphalangen"), dazu generell van Wees (s.v. *χαλκός* L3; s.d. Vorbem. auch zur Bronze als Metall der Helden), zum zeitgenöss. Panzer als Vorbild s.v. *θώρηξ* (B Vorbem.); bei zus.-fassender Schlachtschilderung: *Δ* 448 *οἱ δ' ὅτε ... ξυνιόντες ἵκοντο*, ' *σὺν ῥ' ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ' ἔγχεα καὶ μένε' ἀνδρῶν* ' *-ήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες* ... ' *ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει* = *Θ* 62, vgl. (*E* 746+) *ἀνδρῶν* ' *ἡρώων*, zur akust. Komponente s. s.v. *χαλκός* (B2aβ) H. W. Nordheider

χάλκεος s. *χάλκειος*

χαλκεόφωνος [1i, 1H] **Σχ** sch. D *E* 785: *στερεὰν καὶ μεγάλην φωνὴν ἔχοντι. ἀντὶ τοῦ εὐφώνῳ. μεγαλοφώνῳ*

B *mit eherner Stimme* (s. Risch §35. 68d. 78, zu *-εο-* [metri gr.] vgl. *χαλκεοθώρηξ*); vgl. (*Σ* 219ff.) Ach.s *ἀριζήλη φωνή* 'wie e. Trompete' u. *ὄπα χάλκεον* (s.d. B6 u. Vorbem.) sowie *φωνὴ δ' ἄρρηκτος, ἀτειρέα* (s.dd.) *φωνήν*, (Soph.) *τὸν χαλκοβόαν Ἄρη*; nach buk. Dih., von Stentor u. Kerberos: *E* 785 (*ἤυσε*) *Ἥρη* ' *Στέντορι ⌊εἰσαμέν⌋η μεγαλήτορι -φ* (*ἣ μὲν δέμα*]*ς ἣ δὲ καὶ αὐδήν* pap.), ' *ὃς τόσον αὐδήσασχ' ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα* (≅ *N* 45 ≅ *P* 555 ⌊ ⌋*η* PNd *δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν* ~ *N* 216 ⌊ ⌋*ος φθογγήν* ~ *β* 268+ *ἠδὲ καὶ αὐδήν*), vgl. noch Ares' u. Pos.s Gebrüll (*E* 859, *Ξ* 148ff.) Th. 311 (*ἔτικτεν*, Echidna) *Κέρβερον ὠμηστήν, Ἀίδεω κύνα -ον*, ' *πεντηκοντακέφαλον*, s. West z.St. mit Parall., auch mytholog. (kontrast. *μ* 85f. Skylla *δεινὸν λελακυῖα* mit *φωνὴ*

ὅση σκύλακος νεογιλλῆς); metr. gleichw. *κύνα καρχαρόδοντα* (Op. 604+, vgl. *K* 360, *N* 198; dazu McKay, AJPh 80, 1959, 383 ff. 'Stentor and Hes.') H. W. Nordheider

χαλκεύς [4[i], 2°] **E** zu *χαλκός* (s.d.), myk. *ka-ke-u* (s. DMic. I 307 f.); zu Bildg. u. Parall. s. Risch § 115 b; ders. MH 14, 1957, 65; Boßhardt, Nom. auf *-εύς* 34; Perpillou, *-εύς* 287-289; anders *χαλκότυπος* (s.d.; außerep. auch nom.ag., s. LSJ s.v.) — Abl.: *χαλκεύω, χαλκήϊος/εῖος*, s.a. *χαλκεών*

B (urspr. Bed. *wer mit Erz zu tun hat, broncista*, ausgeweitet zu allg.) *Schmied;* zur Sache u. zu and. Handwerkerbez.n s. Arch.Hom. (Eckstein L 3 ff. 27 ff., Canciani N 99 f., Forbes K 18.33); in Ekphrasis (4[i]) als Hersteller (*ἤλασε, κάμον*) von 'ehernen' (s. s.v. *χάλκειος*) Defensivwaffen (einschl. deren sonst.r Teile: *βοείας, χρυσείῃς ῥάβδοισι* beim Schild *M* 295-297; vgl. anderers. *H* 220-223 *σκυτοτόμος* [s.d.] *ἤλασε χαλκόν*), sowie spez. der göttl. *Schmied* Heph. als Autor (*δῶκε*) der (wenn auch urspr. nicht metall.) Götterwaffe Aigis (s.d.; vgl. s.vv. *χαλκεύω/εών*, wo Heph. auch Schmuck u.a. Feinarbeiten 'schmiedet'); bzw. (je 1°) im Gl. bei der Fertigung (spez. Abkühlung glühender) eiserner(!) Arbeitsgeräte u. (nur hier in Fließhandlg.) bei Nestors Rinderopfer als Vergolder(!) der Hörner (ident. / abwechselnd mit *χρυσοχόος*, wogg. die Aufz. der Arbeitsgeräte zum *blacksmith* paßt: s.u. sowie St. West, Odyssey z.St.); 3/1× (appos.) nb. *ἀνήρ+/Ἥφαιστος* (s. s.v. *ἀνήρ* B III 4 a α) 1 Il.: im Rel.-Satz (Ekphrasis) bei Waffenbeschr.: *M* 295 *ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο* (angreifender Sarp.) *πάντοσ' ἐΐσην ' καλὴν ⌊χαλκείην ἐξήλατον⌋* (s.dd.), *ἣν ἄρα -εὺς ' ἤλασεν, ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμείας ' χρυσείῃς ῥάβδοισι* (Rel.-Satz führt ⌊ ⌋ aus; zum Typ s. noch s.v. *σκυτοτόμος*) *O* 309 *ἔχε δ'* (Ap.) *αἰγίδα* (s.d.) *θοῦριν ' δεινὴν ... ἣν ἄρα -εὺς ' Ἥφαιστος Διὶ δῶκε φορήμεναι ἐς φόβον* *Δ* 187 (Men. durch Pand.' Pfeil verwundet: „*εἰρύσατο ζωστὴρ ἡδ') ζῶμα τε καὶ μίτρη, τὴν -ῆες κάμον ἄνδρες*" (svw. *χαλκείη*, s.d. B 1) = 216 (*λῦσε*, sc. Mach.), vgl. (*Z* 315+) *τέκτονες ἄνδρες* u.a. (s.v. *ἀνήρ* B III 4) 2 Od.: im Gl. u. kult.: *ι* 391 (Od. erz. die Blendung des Kyklopen:) „*ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ -εὺς πέλεκυν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον ' εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ ... ' φαρμάσσων· τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου(!) γε κράτος ἐστίν*" (sc. 'Abschreckung' des glühenden Eisens bewirkt dessen Härtung; zur modernen Arbeitstechnik im Gl. [zeitgenöss. alltägl. *σίδηρος* statt des heroischen *χαλκός*] s. Heubeck, Odyssey z.St.) *γ* 432 *ἦλθε δὲ -εύς, ' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα* (s.d.), *πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην, ' οἷσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο*, hier offenbar svw. der *χρυσοχόος Λαέρκης* (s.dd.), nach dem Nestor V. 425 geschickt hatte („*ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ*" [s.d. B 1 d β]), die Werkzeuge passen eher zum *blacksmith* als zum 'Vergolder' (zur Sache s. St. West, Odyssey z.St.) H. W. Nordheider

χαλκεύω [1[i]] (zu *χαλκεύς* [s.d. u. Risch § 115 b]: *Schmied sein* >) *schmieden*, trans. vor buk. Dih. (außerep. auch intrans., s. LSJ s.v.); vom *χαλκεύς* Heph., der s.n Wohltäterinnen durch Herstellung von Schmuck (also Arbeiten in Edelmetallen) dankt (vgl. se. Feinarbeit s.v. *χαλκεών* sowie den *χαλκεύς-χρυσοχόος γ* 432. 425). — Wortf.: s. s.v. *κάμνω* mit Lit. *Σ* 400 (Heph. erz. bei Thetis' Besuch:) „*τῆσι* (sc. Eurynome u. Thetis) *παρ' εἰνάετες -ευον δαίδαλα* (s.d. and. Verben) *πολλά, ' πόρπας τε γναμπτάς θ' ἕλικας κάλυκάς τε καὶ ὅρμους*" H. W. Nordheider

χαλκεών [1°] (zu *χάλκεος / χαλκεύς*, s. Risch § 24 d, wo ON mit gleichem Suff.: *Ort mit ehernen Ggst.en* >) *Schmiede*, sc. des *χαλκεύς* Heph.; vgl. *χαλκήϊος/εῖος* (s.d.) + *δόμος, θῶκος* (kontrast. das Stoffadj. *χάλκε[ι]ος Σ* 371, *η* 86) *θ* 273 (Heph. fertigte das Netz, um Ares u. Aphr. zu fangen:) *βῆ ῥ' ἴμεν ἐς -εῶνα* (Syniz.), *κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων· ' ἐν δ' ἔθετ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμούς* (vgl. noch die Beschr. *Σ* 468 ff.) H. W. Nordheider

χαλκήϊος, χαλκεῖος [2°, 1[H]] (zu *χαλκεύς* [s.d.], s. Risch § 46:) *zum Schmied gehörig, Schmiede-*, spezifiz. zu allg. Sachbegr., 2/1× vor buk. Dih./Penth. (anders [zu *χαλκός*]: *χάλκε[ι]ος, -ήρης* 'ehern'); *Schmiedewerkzeuge*: *γ* 433 (Opfer in Pylos:) *ἦλθε δὲ χαλκεὺς(!) ' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων -ηΐα, πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' ... τε πυράγρην, ' οἷσίν τε χρυσὸν(!) ἐργάζετο* (um die Hörner des Opferrindes zu vergolden, 425 *χρυσοχόος*) *Schmiede* (sc. *δόμος, θῶκος*) als Treffpunkt u. Unterschlupf u. (im Winter) Wärmeplatz für Müßiggänger u. Obdachlose (s. *θῶκος* B 3 u. West z.St., vgl. *χαλκεών*): *σ* 328 (Melantho schilt den 'Bettler' Od.:) „*οὔδ' ἐθέλεις εὕδειν -ήϊον ἐς δόμον ἐλθών ' ἠέ που ἐς λέσχην* (statt dich hier herumzutreiben"), anders (*Σ* 371) Heph.' *δόμον* ...' *χάλκειον* u. (*η* 86) Alkin.' *χάλκεοι ... τοῖχοι* Op. 493 *πὰρ δ' ἴθι -εῖον (-ειον* codd., v. West ad L) *θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην ' ὥρῃ χειμερίῃ* H. W. Nordheider

χαλκήρης [16[i], 9°] **F** Mask. *-ε'* 2, *-εας* 1; Fem. *-εος* 1, *-εῖ* 3, *-εσιν* 4, *-εας* 3; Ntr. *-εῖ* 7, *-εα* 3, *-εσιν* 1

M 1 dreis. [-⏑⏑] *-ε' ὀϊστόν N* 650 ≅ 662[ex.] 2 viers. [-⏑⏑⏑] *κόρυθος+ -εος/εας ⌊ἱπποδασείης+⌋ O* 535, *N* 714; *κυνέας -εας ⌊ ⌋ χ* 111 ≅ 145; *ἐν κυνέῃ -εῖ πάλλον+ Γ* 316 ≅ *Ψ* 861 ≅ *κ* 206; *ζυστῷ -εῖ Δ* 469 = *Λ* 260; (*ἀλλήλους*) *-εσιν ἐγχείῃσιν Σ* 534 = *ι* 55, *Y* 258, *λ* 40; *ἰούς ... -εας α* 262; *-εα τεύχε' O* 544; *σάκεσιν -εσιν P* 268 [-⏑⏑⏑] (*βαλὼν*) *-εῖ δουρί E* 145 = *χ* 92[ex.] ≅ *Λ* 742[ex.] ≅ *ν* 267, *T* 53; *-εα δοῦρα Z* 3, *ε* 309

Σχ sch. D *Z* 3: *-εα· χαλκῷ ἢ σιδήρῳ ἡρμοσμένα* (ähnl. *Γ* 316: ... *χαλκῇ*)

B (aus *χαλκός* u. *ἀραρίσκω*, s.d. B 1 b. 3 a sowie Risch § 31 f, vgl. DMic. s.v. *ka-ka-re-a*:) *erzgefügt, ehern* (metr. Altern. nb. *χάλκε[ι]ος, κεκορυθμένα χαλκῷ* [s.dd.] u.ä.; vgl. noch *ἀραρυῖαν χ* 102+); viers. (2× dreis.) vor buk. Dih. (16×) od. nach Hephthem. (7× *-εῖ/εα δουρί/α*; 2× *-ε' ὀϊστόν*); vgl. einers. metr. gleichw. *τανάηκεϊ χαλκῷ* sowie *δουρὶ φαεινῷ, ὀξέϊ δουρί, ἔγχεϊ μακρῷ / χαλκείῳ* (zur Formelverteilg. in der Il. s. Hainsworth, in: Studies Palmer 84), anderers. *δόρυ χάλκεον / μείλινον / χαλκοβαρές, μελίη ... ⌊χαλκοβάρεια⌋ μείλινον / ἄλκιμον / ὄβριμον* (u.a.) *ἔγχος*; ferner *χαλκείῃ κόρυς, στεφάνη ... ⌊ ⌋ κυνέης / κόρυθος διὰ χαλκοπαρῄου* (s.dd. mit Lit.), *κυνέῃ πάγχαλκος* (s.dd., s.v. *χαλκός* B Vorbem., sowie Paraskevaides, Synon. 22 ff. u.ö.; zu späteren Bildungen Leumann, Hom. Wört. 66 f.) — von Waffen (defensiven u. offensiven: [nachgest. nach:] *κόρυθος+, κυνέῃ+, σάκεσιν* [sc. *Erz* auf Leder, s. Trümpy, Krieg. Fachausdr. 42]; *ζυστῷ, ἰούς*; [vor:] *τεύχεα; ἐγχείῃσιν, δουρί+, ὀϊστόν*) 1 spoliieren (sc. *τεύχεα*): *O* 544 *ἐεισάσθην -εα τεύχε' ἀπ' ὤμων ' συλήσειν*, vgl. (in and. Sit.) *περικαλλέα / πολεμήϊα τεύχε'* (*Z* 321+, h. 28,5) u. s. metr. System bei Paraskevaides, Synon. 71 2 zum Obj./Instr. (= Wurfwaffen) bei *οὐτάμεναι, βάλλειν* usw. (teils konkr. Einzelaktion [*-εῖ δουρί*], teils zus.fassend von vielen [*-εα δοῦρα, -εσιν ἐγχείῃσιν* usw.], andere Sit. *α* 262): *Δ* 469 *οὔτησε ζυστῷ -εῖ, λῦσε δὲ γυῖα* (461 '*αἰχμὴ χαλκείη*) = *Λ* 260 (256 *ἔγχος*') *Σ* 534 *βάλλον δ' ἀλλήλους -εσιν ἐγχείῃσιν* = *ι* 55 ≅ *Y* 258 (259 *ὄβριμον ἔγχος*') = *λ* 40[ex.] (*οὐτάμενοι*) *E* 145 (*τὸν μὲν*) *βαλὼν -εῖ δουρί* (*τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ*) = *χ* 92[ex.] ≅ *Λ* 742[ex.] („*βάλον*") ≅ *ν* 267 + *T* 53 (*οὖτα*) *Z* 3 *ἀλλήλων ἰθυνομένων -εα δοῦρα* + *ε* 309 (Od.:) *N* 650 *ἀπιόντος ἵει -ε' ὀϊστόν* =

662ex (metr. gleichw. *ἰὰ πτερόεντα, βέλεα στονόεντα, πτερόεντες / στονόεντες οἰστοί*) – *α* 262 ('Mentes' / Ath.: „Od. *φάρμακον*) *διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη ' ἰοὺς χρίεσθαι -εας* 3 von Defensivwaffen (*κόρυς, κυνέη; σάκος*), nur 2i aktuelle Kampfsit. *O* 535 *τοῦ δὲ Μέγης κόρυθος -εος ἱπποδασείης ' κύμβαχον ... νύξ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι N* 714 *οὐ γὰρ ἔχον* (Lokrer) *κόρυθας ⌊-εας ἱπποδασείας⌋ ' οὐδ' (ἀσπίδας καὶ μείλινα δοῦρα, ἀλλ' ἄρα τόξοισιν ...) χ* 111 *τέσσαρα μὲν σάκε' εἵλετο* (Tel.), *δούρατα δ' ὀκτὼ ' καὶ πίσυρας κυνέας ⌊ ⌋* ≅ 145 (Mel.) *Γ* 316 *κλήρους ἐν κυνέῃ -εϊ πάλλον ἑλόντες* ≅ *Ψ* 861 ≅ *κ* 206 – *P* 268 (*ἔστασαν*) *φραχθέντες σάκεσιν -εσιν*

D *M* 424a *-εσιν ἐγχείῃσιν* (vgl. *Σ* 534+) v.l. *Λ* 108 *-εϊ δουρί* (vgl. *E* 145+) H. W. Nordheider

χαλκίς [1i] E from *χαλκός, -ειος* 'bronze': all words in Homeric godspeak etymologically transparent and prob. poetic inventions, cf. *Βριάρεως* (*A* 403) : *βριαρός* and *Ξάνθος* (*Y* 74) : *ξανθός* with L2 – 'bronze' variously expl. (Σχ) as pertaining to plumage or voice; latter endorsed by L4, but cf. *Λ* 241 *χάλκεος ὕπνος*; for suffix *-ίς*, cf. such transparent bird-names as *γλώττις* 'rail' etc.; on the fish-name *χ.* cf. Strömberg, Etym. u. Bildung der gr. Fischnamen, Göteborg 1943, 74–5 – L1,3 detect parall. between dionymy *χ./κύμινδις* and myth of Chalkis/Kombe (refs. in Bömer ad Ov. Met. 7,383), epon. heroine of *Χαλκίς* (q.v.), and note that Chalkean coinage depicts bird-figure

Σχ Sch. Genf. *Ξ* 291: *ὄρνεον ἥτις καλεῖται καὶ κύμινδις ἀπὸ τῆς φωνῆς*, see L1

L [1]Heubeck, WJA 4, 1949/59, 200–6 (= Kl. Schr. 103–9); [2]ibid. 198, 209 (= Kl. Schr. 95. 112); [3]Janko, Iliad ad *Ξ* 290; [4]Herzhoff, H. 128, 2000, 280–2

B divine name for the bird known as *κύμινδις*, identified (on the assumption that Hom. refers to a real bird) by L4 as the Great spotted Cuckoo (*Clamator glandarius L*), by L1 on mythol. grounds (s. E) as a species of hawk *Ξ* 290 (Hypnos hides in a tree) *ὄρνιθι λιγυρῇ ἐναλίγκιος, ἥν τ' ἐν ὄρεσσι ' -ίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν* C.L. Caspers

Χαλκίς [2i, 1o, 1H, 1h, 1e + Prosaref.] E zur Bildg. s. Meier, *-ίδ-* 52f. (ON zu *χαλκός*, vgl. dt. *Erzingen*? wobei aber Erzvorkommen auf Euboia ungewiß; s. Der Neue Pauly 2, 1997, 1090f.); für Kurzform aus *Χαλκωδοντίς* s. Fick, ON 156; zum Ganzen s. Bürchner, RE III,2 (1899), 2078ff. (2079 gegen Abl. von *χάλκη* 'Purpurschnecke')

M [⏑⏑] *-ίδα τ' Εἰρέτριαν / τ' ἀγχίαλον B* 537. 640; *-ίδα τ'* Op. 655 [⏑⏑] *ἐν -ίδι* Cert. p. 41,24; *βὰν+ δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ -ίδα καλλιρέεθρον / καὶ παρὰ Δύμην o* 295, h. Ap. 425 – Prosaref.: Hes. fr. 188A; 277

L RE, sowie Der Neue Pauly (s.o. E); Griechenl.-Lex. s.v.; Schadewaldt, Homers Welt 107ff.; Kopcke, Arch. Hom. M 101 (Kolonisation von Unteritalien u. Sizilien: Pithekoussai auf Ischia); J. Latacz, Homer, München / Zürich 1989, 69f. u.ö.; P. Dräger, Unters. zu den Frauenkat. Hesiods (Palingenesia 61), Stuttgart 1997, 17f.; Visser, Kat. 418ff. (*Ch.* I: auf Euboia), 603f. u.ö. (II: in Aitolien), 576ff. mit A.3 (III: in Triphylien); zu *o* 295 vs. h. Ap. 425: van der Valk, Text. Crit. Od. 89f.; V. J. Matthews (ed. & comm.), Antimachos of Colophon (Mn. Suppl. 155, 1996) 132;

B Name mehrerer griech.r Städte (weitere s. Bürchner [E])

I (bedeutender) Hauptort der Insel Euboia, am Euripos gegenüber Aulis / Boiotien gelegen; zeitweise in Konkurrenz mit Eiretria ([= mögl. Nachfolgesiedlung von Lefkandi, s. Visser, Kat. 421] womit es *B* 537 gekoppelt); ab 8.Jh. Mutterstadt zahlr.r Kolonien bes. in Unteritalien u. Sizilien (u.a. von Pithekoussai auf Ischia = Fundort des Nestorbechers); zur histor. Bed. s.o. L (Schadewaldt u.a.) 1 leitet im Schiffskat. (gekoppelt mit Eiretria u. Histiaia) – nach den Lokrern u. vor den Athenern – das (aus 40 Schiffen bestehende) Kontingent der Abanten unter Führung des ⌊*Ἐλεφήνωρ Χαλκωδοντιάδης*⌋(!) ein (s.dd.), in dreigliedr. V.: *B* 537 *οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον ... Ἄβαντες, ' -ίδα τ' Εἰρέτριάν τε πολυστάφυλόν θ' Ἱστίαιαν ' Κήρινθόν τ' ἔφαλον Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον (τῶν ἡγεμόνευ' ⌊ ⌋*), s. Visser, Kat. zur Sache (418ff.) u. zur Versifikation (425ff.: zur sing. Koppelung zweier ON am VA; 326 A.34: Liste der daktyl. ON im *B* mit metr. Posit.: 2× am VA, 10× vor buk. Dih. [z.B. *B* 496 *Αὐλίδα*]; 747: zur Erstnennung des Hauptortes); s. Zus.fassg. im Basler Komm. z.St. I2 in Hes.s Biographie, als Schauplatz von Leichenspielen u. Sängerwettstreit (in apotreptischem Zush.: Warnung vor Gefahren der Seefahrt): Op. 655 ([650] *οὐ νηὶ ἐπέπλων πόντον*) *εἰ μὴ εἰς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, ᾗ ποτ' Ἀχαιοὶ ' ... σὺν λαὸν ἄγειραν ' Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα. ' ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος* (s.d.) ' *-ίδα τ'* (codd., *-ιδ'* Wilam., v. Solmsen in app.) *εἰσεπέρησα ... ' ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες ... ἔνθα μέ φημι ' ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα* (*ὅ. ν.* ⌊*ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον*⌋ schol. vet. [≅ Cert. p. 41,24]). ⌈ *τὸν μὲν ἐγὼ Μούσῃσ' Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα ' ... ' τόσσον τοι νηῶν γε πεπείρημαι*, zu Sache, Typologie, hes. Chronologie u. Gesch. s. West z.St. sowie Th. p. 43f.; entspr.: Cert. p. 41,24 (*τὸν Ἡσίοδον λαβόντα τρίποδα ἀναθεῖναι ταῖς Μούσαις ἀναγράψαντα·*) *Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν ' ὕμνῳ νικήσας ⌊ ⌋* I3 Hes. Prosaref.; mytholog.: Arethousa (Name zahlr.r Quellen, s. RE II,1 [1895], 679ff.) wird in die gleichnamige Quelle in *Ch.* auf Euboia verwandelt: Hes. fr. 188A (Prosaref.) *Ἀρέθουσα θυγάτηρ μὲν Ὑπέρ[ο]ῳ, Π[οσ]ε̣ι̣[δῶνι δὲ συ]νελθοῦσα κατὰ τὸν Βοϊκὸν Εὔρ̣ε̣ιπον [εἰς κρήνην] ἠλλάγη ἐν Χ[αλκίδι] ὑπ̣ὸ̣ Ἥρ̣ας, ὡς Ἡσίοδος ἱστορ̣ε̣[ῖ,* s. Hirschberger 350 sonst: fr. 277 *Ἡσίοδος δ' ἐν τρίτῳ Μελαμποδίας τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκίδα 'καλλιγύναικα' εἶπεν* (s. Op. 653 [in I2], sowie in D)

II (unbedeutender) Ort in Aitolien, im (40 Schiffe umfassenden) aitol. Kontingent des Thoas (nach Od. u. vor den Kretern), in zweigliedr. V.: *B* 640 *Αἰτωλῶν δ' ἡγεῖτο Θόας ... ' οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο καὶ Ὤλενον ἠδὲ Πυλήνην ' -ίδα τ' ἀγχίαλον Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν*, s. Basler Komm. z.St. mit Quellen, sowie Visser (L)

III Ort in Triphylien (d.i. westl. Peloponnes) 1 v.dub. (< h. Ap. 425? [s.u.]) in Tel.s Reiseroute von Pylos nordwärts heim nach Ithaka: *o* 295 (*ἕλκον δ' ἱστία, οὖρον ἵει 'Αθήνη*) *βὰν ⌊δὲ παρὰ Κρουνοὺς* (q.v.) *καὶ -ίδα⌋ καλλιρέεθρον* ([vel *πετρήεσσαν*, qq.v.] versum non habent codd., e Strab. add. Barnes; ⌊ ⌋ *καὶ παρὰ Δύμην* [ex h. Ap.] ci. van der Valk), zur Überl. s. Hoekstra (Odyssey) z.St.; Matthews (L); für Echtheit (u. gegen Abl. aus h. Ap.) van der Valk (L) 90 („no reason why Strabo should have invented such geographical names"); zur Geogr. noch Visser (L) III2 Ap.s Schifffahrt mit den Kretern um die Peloponnes nach Krisa (s.d.) / Delphi: h. Ap. 425 (Ap.s Schiff) *βῆ ⌊ ⌋ καὶ παρὰ Δύμην* (q.v.) ' *ἠδὲ παρ' Ἤλιδα δῖαν*, für Übernahme aus *o* 295 (wo er urspr. La. *καὶ παρὰ Δύμην* konjiz.) van der Valk (a.O.); zu Text u. Geogr. s. Càssola z.St. (u. zu V. 419–29: „Questo itinerario ... non rispetta la realtà geogr. Le confusioni per'o non sono tanto gravi"); Visser (L) A.3 („Reiseschilderung ... Cento aus Versen der Il. u. Od." woraus sich Abweichungen in der Abfolge der Orte von der geogr. Realität erklären)

D Hes. fr. 64,2 *Φω]κίδα* (praef. Hirschberger 264) vel *Χαλ]κίδα καλλιγύναικα*, cf. Hes. fr. 277 (s.o. B I3) v.l. Op. 657 (s.o. B I2) H. W. Nordheider

χαλκοβαρής [3[i], 4°] **Σχ** sch. D *Λ* 96: *τῷ χαλκῷ βαρουμένη. ὅ ἐστιν ἰσχυρά*

B *von Erz schwer* (s. Risch §68h; [zu *-εια*:] 31f.h; 50c; vgl. *ἀμφι-, ἱπποδάσεια;* zur Konnot. 'wuchtig, schwer' vgl. *χειρὶ βαρείῃ*, s.d.); Epith. zu (3×) *ἰός* / (*καὶ*) *δόρυ* vor Penth. u. (4×) *μελίη* / *στεφάνη* (mit Sperrung) nach buk. Dih. (vgl. *χαλκοπαρῄου*'); zum Wortf. u. metr. System s. s.v. *χάλκε(ι)ος* u. Paraskevaides, Synon. 22ff. 1 von Offensivwaffen (treffend od. abgelenkt od. [*λ*] Mut veranschaulichend; VA, im Enjb.): *O* 465 (*νευρὴν ῥῆξ'*, Zeus dem Teukros) *παρεπλάγχθη δέ οἱ ἄλλῃ* ' ⌊*ἰὸς -ής*⌋ *τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός* (*ἐρρίγησε*) *φ* 423 (*ἧκε δ' ὀϊστόν*, Od.) *διὰ δ'* (sc. *πελέκεων*) *ἦλθε θύραζε* ' ⌊ ⌋, metr. vgl. '*ἰῶν ὠκυμόρων* (*χ* 75, vgl. *O* 440f.), anders '*ἰοὺς ... χαλκήρεας* (*α* 262) *λ* 532 (Od. erz.: „Neopt. im hölz. Pferd) *ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην* ' *καὶ δόρυ -ές, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα*", vgl. *δόρυ χάλκεον, χαλκήρεϊ δουρί* — VE: *X* 328 (*ἔλασ' ἔγχεϊ*, Ach. den Hektor) *ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή*· ' *οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον μελίη* (s.d. B 2a) *τάμε -εια,* ' *ὄφρα τί μιν προτιείποι* (zur Neg. s.u. *Λ* 96) *χ* 259 (Ath. lenkt die Speere der Freier ab) *ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε -εια* (*δούρατ' ἀλεύαντο*) = 276, vgl. *μελίης*⁺ *χαλκογλώχινος* / *εὔχαλκον*' 2 von Defensivwaffe (korrelat. die Wucht des Stoßes veranschaulichend) nur: *Λ* 96 (*τὸν δ'*) *μετώπιον ὀξέϊ δουρὶ* ' *νύξ'* (Ag.), *οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε -εια,* ' *ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ* (*πεπάλακτο*) *obwohl er schwer von Erz war,* vgl. *χαλκοπαρῄου*', zur Neg. s.o. (*X* 328), vgl. *στεφάνης*⁺ *εὐχάλκου* / *χαλκείην*

H. W. Nordheider

χαλκοβατές [4[i], 2°] **Σχ** sch. D *Ξ* 173: *χαλκῷ* (*A* 426 *ἰσχυρῶς*, vgl. sch. min. P.Oxy. 3238) *βεβηκός. στερρόν. ἢ χαλκὸν ἔχοντι οὐδόν, Φ* 438: *ἰσχυρόν*

B *wo man auf Erz schreitet* (d.h. *mit eherner Schwelle, Fußboden?* s. Risch §31h, Basler Komm. zu *A* 426; zur Bildg. vgl. *κατακλινοβατής* Luc. Trag. 198), nur nach buk. Dih. in formelh. 2. VH (*Διὸς*) *ποτὶ* / *κατὰ -ὲς δῶ;* von Zeus' u. (je 1×) Heph.', Alkin.' Palast (metr. vgl. *ὑψερεφὲς* [ferner *εὐρυπυλὲς* ...] *δῶ*); mit Konnot. von (göttl.) Glanz / Pracht, Dauer (s. s.vv. *χαλκός* ['Bronze als Metall der Helden'], *χάλκεος* [B 4a: *οὐδός*]), viell. auch Dröhnen / Donner (s. *χαλκός* B 2aβ u. vgl. *δώματα ἠχήεντα, ἐρίγδουπος* [s.d.] von Zeus bzw. *αἴθουσα* od. Pferdehufen: *πόδες ἵππων* / *χαλκόποδ' ἵππω*); archäolog. s. noch Helbig, Hom. Epos 108. 116f.; Götter gehen zum / Duft verbreitet sich im Palast des Zeus: *A* 426 (Thetis zu Ach.:) „*αὖτις ἐλεύσεται* (Zeus) *Οὔλυμπόνδε,* ' *καὶ τότ' ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς* ⌊*ποτὶ -ὲς δῶ*⌋" *Φ* 438 (Pos. zu Ap.:) „*τὸ μὲν αἴσχιον, αἴ κ' ἁμαχητὶ* ' *ἴομεν Οὔλυμπόνδε Διὸς* ⌊ ⌋" 505 *ἡ δ' ἄρ'* (Art.) *Ὄλυμπον ἵκανε Διὸς* ⌊ ⌋ *Ξ* 173 (*ἀλείψατο δὲ* [Hera] *λίπ' ἐλαίῳ*) *τοῦ καὶ* († pos. West) *κινυμένοιο Διὸς κατὰ* (Arist., *ποτὶ* codd., v. Janko, CQ 48, 1998, 8f.) *-ὲς δῶ* ' *ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ' ἀϋτμή* des Heph. (vgl. *Σ* 371 *δόμον χάλκεον*): *ϑ* 321 (von Heph. gerufen) *ἀγέροντο θεοὶ* ⌊ ⌋ Od. als *ἱκέτης* kommt zu Alkin. (vgl. *η* 83. 86ff.): *ν* 4 (Alkin.:) „*ὦ Ὀδυσεῦ, ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν* ⌊ ⌋, ' *ὑψερεφές*", s. zus.fassend Hoekstra, Odyssey z.St.

H. W. Nordheider

χαλκογλώχιν- [1[i]] **Σχ** sch. D *X* 225: *χαλκᾶς γωνίας ἐχούσης*

B *mit ehern. (Haken?) Spitze* (s. s.v. *γλωχῖνα* u. Risch §24g. 68e), Epith. der Lanze, auf die sich Ach. ausruhend u. in Erwartung Hektors stützt; wohl (entspr. *τανυ-, τριγλώχιν.* [s.d.] bei Pfeilen) von der Lanzenspitze (obwohl wegen der Sit. auch das [zugespitzte?] untere Schaftende denkbar wäre, s. *οὐρίαχος, σαυρωτήρ*); zu *γλωχίς* u. Abll. s. noch Plath, Streitwagen 369ff.; *X* 225 (Ath. verspricht Ach., Hektor zu stellen: „*στῆθι καὶ ἄμπνυε*"; worauf Ach.) *χαῖρε δὲ θυμῷ,* ' *στῆ δ' ἄρ' ἐπὶ μελίης -ος ἐρεισθείς,* zur Rolle der *μελίη* bei Hektors Tötung s. s.v.

H. W. Nordheider

χαλκοκνήμῖδες [1[i]] (Poss.-Kompos., s. Risch §68b, [zu *ῑ*:] 51f.; Meier, *-ῑδ-* 65:) *mit ehernen Beinschienen,* Epith. zu *Ἀχαιοί* am VE, metr. Altern. zu häufigem *εὐκνήμῖδες*⁺ (s.d. mit Lit.) u. *χαλκοχίτωνες*⁺ (s.d. B Vorbem. zum System), vgl. metr. Wechsel *εὔ/καλλι-* (s. Leaf z.St.); zur Sache s. Disk. bei Franz, Krieger 62f., sowie generell zur hom. Bewaffnung u. Kampftechnik (als heroisch gesteigerter Ggw.) Patzek, van Wees (s.v. *χαλκός* [L 3], dort [B Vorbem.] auch zur Bronze als Metall der Helden); nur (in dir. R.): *H* 41 (Ap. zu Ath.: „wir wollen Hektor zum Zweikampf antreiben, *ἤν τινά που Δαναῶν*[!] *προκαλέσσεται*) *οἱ δέ κ' ἀγασσάμενοι -ες* ⌊*Ἀχαιοὶ*⌋ ' *οἷον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ*", metr. gleichw. *μένεα πνείοντες*⁺ ⌊ ⌋ (3[4][i]: *Γ* 8⁺; zur Konkurrenz s. Hainsworth, Lexis 15, 1997, 110), sachl. vgl. *κνημῖδας*⁺ *κασσιτέροιο* (Ach.' *Σ* 613, *Φ* 592), *ὀρειχάλκου* (Sc. 122); dazu u. zum Ganzen (Formel u. Archäol.): Hoekstra, Studia varia Brux. 2, 1990, 110ff.

H. W. Nordheider

χαλκοκορυστής [9[i], 1[H], 1[b]] **E** zu *χαλκ(ε)ο-* u. *κόρυς* (mit *-τής* als metr. Verlängerg. am VE lt. Frisk, Er. 38, 1941, 36ff. = Kl. Schr. 324ff.) od. deverb. zu *κορύσσω* (s. Risch §14cβ. d)

F *-ά* 1[b], *-ῇ* 5[i], *-ήν* 5 **M** nur [⏑⏑⏑⏑×] '*Ἄρες* ... ' ... *-ά* h. 8,2; (*ἐφ'*) *Ἕκτορι -ῇ Z* 398, *O* 458, *Π* 358; *μεθ' Ἕκτορα -ήν O* 221; (*τε*) *καὶ Ἕκτορι/α -ῇ/ήν E* 699, *N* 720 / *Π* 536. 654; *Σαρπηδόνα* / *Μέμνονα -ήν Z* 199, Th. 984

Σχ sch. D *O* 221: *-ήν*· *χαλκῷ καθωπλισμένον* (so öfter). *τουτέστι πολεμικόν*

B ⌊*mit eherne*⌋*m Helm,* (od. wenn auf *κορύσσω* bzg.:) ⌊ ⌋ *Rüstung, erzgewappnet;* Epith. (nur Sg., nach buk. Dih.) nachgest. zu (8×) *Ἕκτορι/α* u. (je 1×) *Σαρπηδόνα, Μέμνονα*[H], *Ἄρες*[b]; vgl. (*ἀνέρες*) ⌊*ἱπποκορυστ*⌋*αί*⁺ (1[H] ⌊ ⌋*ήν* [s.d.]) u. als metr. Altern. (*ἄνδρα*) *κορυστήν/ά'* u. *κορυθαίολος* (vgl. *φλογὶ εἴκελος*) / *φαίδιμος Ἕκτωρ'* (nur Nom.); ferner (mit Licht-Vgl.: *Λ* 62 Hektor) *οἷος οὔλιος ἀστήρ,* (65f.) *χαλκῷ* ' *λάμφ' ὥς τε στεροπή,* (*X* 134) Ach. s *χαλκὸς εἴκελος αὐγῇ* (s.u. 1 Ende); vgl. noch *χάλκεος* (*κορυθαίολος*, vgl. *κορυθάϊξ*) *Ἄρης* (h. 8,1f. *χρυσεοπήληξ* ' ... *-ά'* metr. gleichw.), (*Δ* 495⁺) *κεκορυθμένος* / *ἀκαχμένον αἴθοπι* / *ὀξεῖ χαλκῷ* (s.d. B 2b.c) u.ä., anderers. (nur Pl.) metr. gleichw. *χαλκοχίτωνες*⁺ (als metr. Altern. *H* 41 *χαλκοκνήμιδες* u. 2[i] *χαλκεοθωρήκων*). — *χ.* gehört zu den für Hektor typ. (u. [als Ursache od. Wirkung] auf *Z* 466ff. bezogenen) 'Helm-Epith.' (s. s.v. *κορυθαίολος* mit Lit. sowie Page, History 249; Dihle, Homer-Probleme 131, die aber Epith. u. Hektor-Gestalt für alt-ererbt halten; Mühlestein, MH 43, 1986, 217 für Abkunft vom Memnon der Aeth.); s. noch *χαλκός* (B Vorbem.) *'Erz'* als sinnl. Ausdr. heroischer Kriegerpracht

1 von Hektor im Kampf (außer *Z* 398); bei erfolgloser Einzelaktion des Gegners: *O* 458 *Τεῦκρος δ' ἄλλον ὀϊστὸν ἐφ' Ἕκτορι -ῇ* ' *αἴνυτο* (aber Zeus *νευρὴν ῥῆξ'*) = *Π* 358[ex] (*Αἴας* ... ' *ἵστ' ἀκοντίσσαι, ὁ δὲ ἀσπίδι ταυρείῃ*[!] *κεκαλυμμένος* ...) (in Aufford.:) *O* 221 (Zeus zu Ap.: „*ἔρχεο*) *μεθ' Ἕκτορα -ήν*" in Namenreihe, (zweigliedr.) Koppelung ([*τε*] *καί*, Zus.fassung vielfält. Kampfgeschehens): *Π* 536 (Glaukos *μετὰ Τρῶας κίε, Πουλυδάμαντ' ἔπι καὶ Ἀγήνορα*) *βῆ δὲ μετ' Αἰνείαν τε καὶ Ἕκτορα -ήν E* 699 *Ἀργεῖοι δ' ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι -ῇ* (*χάζονθ'*, 704 *Ἕκτωρ καὶ χάλκεος*[!] *Ἄρης*) *N* 720 (*οἱ μὲν πρόσθε*) *μάρναντο*

Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι -ῇ ≅ *Π* 654 (Akk., sc. *ὄφρ' ὤσαιτο* [Patr.] *προτὶ ἄστυ*) 'Helm-Szene' (s.o. B Vorbem.): *Z* 398 (Vorgesch. Androm.s:) *τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι -ῇ* (440 *προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ*, 469 ⸢Astyanax⸣ *ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον*, 472 f. Hektor legte *κόρυθ'* ... *ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν* [≅ *Γ* 89ᵉᵃ. u.ö.] mit verschobenem Epith.; dazu Hainsworth, in: 'Homer' ed. Fenik 47 A.8; vgl. noch *Z* 401 ⸢ ⸣ *ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ*; kontrast. *Λ* 62 ff. Hektor *οἶος οὔλιος ἀστήρ*, *X* 26 Ach. *παμφανόωνθ' ὥς τ' ἀστέρ'*, vgl. *X* 134) 2 sonst (s.o. B Vorbem.: Mühlestein); in Genealogie: *Z* 199 (Glaukos: „Laodameia) *ἔτεκ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα -ήν*" (~ *Π* 433ᵉᵃ. „*φίλτατον ἀνδρῶν*" bei Zeus' Klage; s. Friedrich, Form. Econ. 107) Th. 984 *Τιθωνῷ δ' Ἠὼς τέκε Μέμνονα -ήν*, vgl. se. *ἠφαιστότευκτον πανοπλίαν* (Aeth. ap. Procl. Chr. 185 p. 88 Sev. [= p. 68 Ber.]) Anr. an Ares in Epith.-Serie (s.o. B Vorbem.; Trikolon + Tetrakolon): h. 8,2 *Ἄρες ὑπερμενέτα, βρισάρματε, χρυσεοπήληξ*(!), ' *ὀβριμόθυμε, φέρασπι, πολισσόε, -ά*, ' *καρτερόχειρ, ἀμόγητε, δορυσθενές, ἕρκος Ὀλύμπου κτλ.*

H. W. Nordheider

χαλκοπάρῃος [3ⁱ, 1ᵉ] (*-πάρηος* leg. Von der Mühll, West; so auch Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 67) **Σχ** sch. D *M* 183: *χαλκᾶς παραγναθίδας ἐχούσης*

B *erzwangig, mit ehernen Wangen(stücken*, s. *παρήϊον* B 2 u. Risch §46. 68e; myk. *ko-ru* [*κόρυς*] *pa-ra-wa-jo*, s. DMic. II 84): Epith. spez. zum Helm (von Troern u. je einem Pelasger u. Freier: *κυνέης / κόρυθος* f. [s.dd. mit Lit.], formelh. mit Sperrung nach buk. Dih.), der – in dir. Einzelaktion – bei tödl. Verwundung von der Lanze durchstoßen wird (*Y* 397 expl. *κατὰ κρόταφον*, also seitl. 'an der Schläfe', vgl. *N* 188, *σ* 378⁺ *κόρυθα / κυνέη*⁺ [*πάγχαλκος ἐπὶ*] *κροτάφοις ἀραρυῖα*[*ν*]) *obwohl er χ. ist;* vgl. (*Λ* 96) *χαλκοβάρεια*' ebf. mit konz. Konnot. ('hielt trotzdem nicht'), anderers. (*Δ* 459⁺, *Γ* 369) *κόρυθος φάλον / λάβεν*(!) ⸢*ἱπποδασείης*⸣, verlängert / komplettiert (*O* 535⁺) *χαλκήρεος* ⸢ ⸣ (sc. *κύμβαχον* 'Helmkegel', also oben); s. noch *χάλκε*(*ι*)*ος, χαλκός* mit Abll.; zum System Paraskevaides, Synon. 27 ff.; zur Sache Borchhardt (s.v. *κόρυς*:) L¹² 57 ff. 73; L¹⁰ 9. 85 (mit Abb. u. Tabellen); T. Deszõi, Oriental Influence in the Aegean and Eastern Mediterranean Helmet Traditions in the 9th - 7th Centuries B.C.: The Patterns of Orientalization (BAR Intern. Ser.), Oxford 1998 (mit Abb.); s. noch Gray, CQ 41, 1947, 114 ff.; Page, History 289 (für urspr. nichtmetall. Helm mit „bronze cheekpieces": *χαλκήρεος* entspr. *-οπαρῄου*); Trümpy, Krieg. Fachausdr. 42 f. (zu Helmen ohne Wangenschutz) – 3ⁱ bei tödl. Verwundung von Troern, einzelnem Pelasger: *M* 183 *Πολυποίτης* ' *δουρὶ βάλεν Δάμασον* ⸢*κυνέης διὰ -ου*⸣ ' *οὐδ' ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν, ἀλλὰ διαπρὸ* ' *αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ' ὀστέον, ἐγκέφαλος δὲ* (*πεπάλακτο*) *Y* 397 *νύξε* (Ach. den Demoleon) *κατὰ κρόταφον* ⸢ ⸣ (398-400 = *M* 184-186) *P* 294 (*τὸν δ'*, sc. den Pelasger Hippothoos) *πλῆξ'* (Aias) *αὐτοσχεδίην* ⸢ ⸣ ' *ἤριπε δ' ἱπποδάσεια κόρυς*(!) *περὶ δουρὸς ἀκωκῇ* ' *πληγεῖσ' ἔγχεί τε μεγάλῳ καὶ χειρὶ παχείῃ*, ' *ἐγκέφαλος δὲ* ... (295 [variiert] der Helm als Gesamtbild), zum Vorgang Lorimer, Monuments 244 variiert (bei Freier): *ω* 523 *προΐει* (Laertes) *δολιχόσκιον ἔγχος* ' *καὶ βάλεν Εὐπείθεα κόρυθος διὰ -ου.* ' *ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διαπρὸ δὲ εἴσατο χαλκός*· ' *δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ*

H. W. Nordheider

χαλκόπο(υς) [2ⁱ] **Σχ** sch. D *Θ* 41: *στερεόποδας* **B** (s. Risch §6. 68b:) *erzfüßig, mit ehernen Hufen*, Epith. (nach buk. Dih., vgl. *μώνυχες, ὠκέες ἵπποι*⁺) von Götterpferden (Zweiergespannen) in typ. Anschirr-Szene; mit Konnot. von Härte / Dauerhaftigkeit (wichtig in einer Zeit ohne Hufeisen! vgl. *κρατερώνυχας*⁺ [*ἵππους*], *κραταίποδες* [s.dd. mit Lit.], u. s. s.v. *χάλκε*[*ι*]*ος* B Vorbem., u. s.d. B 3 die *ehernen* Teile von Götterwagen), viell. auch akust. von 'Donner der Hufe' (s. s.v. *χαλκός* B 2 aβ, u. vgl. *Λ* 152, *P* 175, Cert. p. 37,30 *ἐρίγδουποι πόδες / κτύπος / καναχήποδες* [s.dd.] *ἵπποι*⁺) – *N* 23 (Pos. kam zu se. *κλυτὰ δώματα χρύσεα μαρμαίροντα*) *ἄφθιτα αἰεί.* ' *ἔνθ' ἐλθὼν ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο -ποδ' ἵππω* ' *ὠκυπέτα χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε*, ' *χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ' ἱμάσθλην* ≅ *Θ* 41 (*ὣς εἰπών*, Zeus)

H. W. Nordheider

χαλκός [162ⁱ, 57ᵒ, 10ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **E** mögl. zu *κάλχη* 'Purpurschnecke', also 'rotes Metall' (vgl. *I* 365); ansch. entlehnt (s.a. Frisk s.v. mit slav. Entsprechg.); vgl. myk. *ka-ko* (s. DMic. I 308); s. Risch §57a; Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *εὔ-, ὀρεί-, πολύχαλκος, πάγχαλκος/εος, χάλκε*(*ι*)*ος, -εόφωνος, -εύς*, (*-ῆϊος*), *-εῶνα, -ήρης, -οβαρής, -οβατές, -ογλώχινος* (Gen.), *-οκνήμιδες, -οκορυστής, -οπάρῃος, -όποδε, -ότυπος, -οχίτωνες, χαλκίς, Χαλκίς, Χαλκώδων, Χάλκων*

F *-ός* 43, *-οῖο* 1ⁱ, *-οῦ* 12, *-ῷ* 134, *-όν* 40, *-ὄφι* 1ⁱ

M 1 Stamm im longum **1a** zweis. 1aα [⏑̄] *-ὸν ἐνὶ* ⸢*στήθεσσι*⸣ *βαλών E* 317 = 346; *-οῦ ὑπὸ στεροπῆς T* 363; *-ὸν ...σθαι Δ* 511 [⏑̄] *ὣς τοῦ -ὸς ἔλαμπε περὶ* ⸢ ⸣ *N* 245 = *X* 32 – [⏑̄] *ὣς τῶν κόμπει -ὸς ἐπὶ* ⸢ ⸣ *φαεινός M* 151; '*δεινὸν*⁺ ... (*ἀμφὶ δὲ*) *-ὸς ἐπὶ* ⸢ ⸣ / *ἐλάμπετο Δ* 420, *X* 134; '*ὀξέα*· *τῆλε δὲ -ός Λ* 44; *οὐδ' ἔρηξεν -ός Γ* 348 = *H* 259 = *P* 44, Sc. 415; *καὶ -ός φ* 62; *ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ -όν θ* 426; *κατὰ / μετὰ -όν H* 246, *α* 184; (*χροῖ*) *-ὸν ἀτειρέα μηδέ T* 233, *Y* 108 – [⏑̄] *χρυσὸς*⁺ *καὶ -ός/όν* (*ἐρυθρόν*) *β* 338, *I* 365; (*τάμε / χροῖ*) *-ὸς ἀτειρής E* 292, *H* 247, *Ξ* 25; *-ός* + Verb *A* 236, *Ξ* 517, *T* 222, *Φ* 593; *χρόα -ῷ* + Verb *N* 649; (*διαπρὸ δὲ*) *-ὸν ἔλασσεν*⁺ *N* 388 ≅ *Π* 821 ≅ *χ* 295 = *O* 342ᵉᵃ. ≅ *P* 579 = *Π* 309ᵉᵃ., *N* 607 ≅ 647, *Ω* 421; *ταμεσιχρόα -ὸν ἐλόντε Ψ* 803; *ἔλε -όν E* 75; *-όν* + Verb Hes. fr. 204,118 – [⏑̄×] *περὶ / ἐπὶ στήθεσσι δὲ -ός N* 497, *Φ* 254; *διαπρὸ δὲ* ⸢*εἴσατο*⸣ *-ός E* 538 = *P* 518 = *ω* 524; ⸢ ⸣ *-οῦ* Pan. fr.-dub. 2,2 p. 128 Dav.; *διὰ δ'* ... *-ός N* 507 = *P* 314; ⸢*ἐλήλατο*⸣· *τῆλε δὲ -ός K* 153; *πολλὸς δ' ἐπ*⸢ ⸣ *-ός N* 804, *P* 493; (...*α*)*το -ός χ* 278, *Γ* 294; Verb + *-ός E* 74, *Y* 275; Verb + *δ' ἄρα / δὲ -ός H* 267 / *Ψ* 549, *τ* 469; Nomen + *-ός Δ* 528, *Λ* 351, *Y* 486 – ⸢*κεκορυθμέν*⸣*α / κεκεασμένα / εἰμένα -ῷ Γ* 18 ≅ *Λ* 43 = *χ* 125 / *σ* 309 / *O* 389; *ταναήκεϊ -ῷ H* 77, *Ψ* 118, *Ω* 754, *δ* 257 ≅ Hes. fr. 10a, 56ᵉᵃ., fr. 212b, 3; (⸢*κεκορυθμέν*⸣*ος*⁺) *αἴθοπι / νώροπι -ῷ* (Akk. s.u.) *Δ* 495 = *E* 562 = 681 = *P* 3 = 87 = 592 = *Y* 111 = 117ᵉᵃ. = *φ* 434ᵉᵃ. ≅ *N* 305ᵉᵃ., *Σ* 522, Sc. 135 / *H* 206 ≅ *Π* 130, *N* 406; *καὶ / ἐνὶ ἤνοπι -ῷ Π* 408 / *Σ* 349 = *κ* 360; *τάμε / κατάκτανε* / Verb + ⸢*νηλέϊ -ῷ*⸣ *Γ* 292 ≅ *T* 266 / *δ* 743 / *Δ* 348, *E* 330, *Π* 561, *P* 376, Th. 316; *ἐσφαγμένα* / (*κατὰ, ταμέειν*) *χρόα / κατὰ στόμα* / (*καὶ*) *οὔατα* ⸢ ⸣ *κ* 532 = *λ* 45 / *M* 427, *N* 501 = *Π* 761, *N* 553 / *Π* 345, *σ* 86, *φ* 300, *χ* 475; Nomen + ⸢ ⸣ *θ* 507, *ξ* 418; *τάμοι / κατέκτανον*⁺ / *οὐτάμεν*⁺ / Verb + ⸢*ὀξέϊ -ῷ*⸣ *P* 126 / *E* 558. 675, *I* 458, *δ* 700ᵉᵃ., *Ψ* 412, *ν* 271, *ξ* 271 = *ρ* 440 / *Δ* 540, *E* 132 = 821, Sc. 335 / *N* 338, *χ* 368; *ἀκαχμένον / βεβλημένος*⁺ / *δεδαϊγμένον*⁺ ⸢ ⸣ *K* 135 = *Ξ* 12 = *O* 482 = *α* 99 = *ο* 551 = *υ* 127 / *N* 212, *Π* 819, *λ* 535 / *Σ* 236, *T* 211. 283. 292, *X* 72, *Ω* 393; *χρὼς / οὔατος* / Nomen (Adv.) + ⸢ ⸣ *Φ* 568 / *O* 433 / *N* 561, *Π* 623, *Φ* 37, *X* 67, *λ* 120, *μ* 173; *ἄρματα / τεύχεα ποικίλα -ῷ Δ* 226 ≅ *K* 322. 393, h. Ven. 13 / *Z* 504, *M* 396 ≅ *N* 181 ≅ *Ξ* 420 ≅ Sc. 423; *βεβλήατο* / Verb + *-ῷ Ξ* 28 / *ε* 162, *λ* 519, *υ* 315, *χ* 219, *ψ* 196. 369; *λάμπε*⁺ (*δὲ*) / *μάρναο* / *ὄρνυτο* / *οὔτασε -ῷ M* 463, *Y* 156 / *Π* 497 / *Γ* 349 = *P* 45 ≅ *E* 17ᵉᵃ. = *Π* 479 / *χ* 356; *οὔατα -ῷ Φ* 455; (*πᾶς*) *δ' ἄρα -ῷ Λ* 65, *N* 191, *ε* 244;

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 303301
Aquisição: Compra / RUSP
Proc. / SPECIL

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 3

C. Moderne Autoren

Landfester, philos = Manfred L., Das griechische Nomen „philos" u. seine Ableitungen, Hildesheim 1966 (Spudasmata 11).

Prier, Thauma = Raymond A. P., Thauma Idesthai. The Phenomenology of Sight and Appearance in Archaic Greek, Tallahassee 1989

LEXIKON DES FRÜHGRIECHISCHEN EPOS

(LfgrE)

Begründet von Bruno Snell

Im Auftrag der Akademie der Wissenschaften in Göttingen
vorbereitet und herausgegeben vom
Thesaurus Linguae Graecae

25. LIEFERUNG

χαλκότυπος – Ὦψ

Redaktor: Michael Meier-Brügger

Organisation der Arbeitsstelle: William A. Beck

Verfasser der Artikel:
William A. Beck, Christiaan L. Caspers,
Volker Langholf, Georg Markwald,
Hans Wilhelm Nordheider, James N. O'Sullivan,
Martin Schmidt, Cornelia Sperlich-Snell

GÖTTINGEN · VANDENHOECK & RUPRECHT · 2010

L
480.3
L654
v.25

Verfasser der Artikel dieser Lieferung

W. A. Beck mit χανεῖν, Χάος, χεῖλος, χεῖμα, χείρων, Χίμαιρα, χορός, ὦκα, ὠκύς u. a.

C. L. Caspers mit χανδάνω, χαράδρη, χαράσσω, Χάρυβδις, Χείρων, χελιδών, χέλυς, χελώνη.

V. Langholf mit χαρίεις, χάρις, Χάρις, χαρίζομαι, χάρμα, χάρμη, χαροπός, Χάρων u. a.

G. Markwald mit χείρ, χιτών, χλαῖνα, χρή, ὦμος, ὥρη u. a.

H. W. Nordheider mit χαλκός, χέω, χθών, χρυσός, χρώς, ψυχή u. a.

J. N. O'Sullivan mit χαμάδις, χαμᾶζε, χαμαί, χολός, χολόω, χραισμέω, χρίμπτω, χρίω, χώομαι, χωρέω, χώρη, χῶρος, ψάμαθος, ὠθέω, ὠμός, ὠτειλή u. a.

M. Schmidt mit Χρύση, Χρυσηΐς, Χρύσης, Ὠκεανίνη, Ὠκεανός, ὦλκα, ὠμογέρων, Ὦψ.

C. Sperlich-Snell mit ψευδάγγελος, ψευδής, ψεύδομαι, ψεῦδος, ψεύστης.

Holländischer Stipendiat der Stichting voor Literatuur-, Muziek- en Theaterwetenschap war C. L. Caspers.

SBS
LIVRARIA INTERNACIONAL

www.sbs.com.br
livrariainternacional@sbs.com.br

Redaktion

W. A. Beck hat die Organisation vor Ort geleitet. Die Autoren und R. Führer haben die Redaktionsarbeit durch Gegenlesen der Artikel unterstützt. In verschiedener Funktion wirkten außerdem mit R. Kranz, B. Schönefeld, N. Tichá.

ISBN 978-3-525-25528-5

© 2010, Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG, Göttingen / www.v-r.de
Alle Rechte vorbehalten. Das Werk und seine Teile sind urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf der vorherigen schriftlichen Einwilligung des Verlages. Hinweis zu § 52a UrhG: Weder das Werk noch seine Teile dürfen ohne vorherige schriftliche Einwilligung des Verlages öffentlich zugänglich gemacht werden. Dies gilt auch bei der entsprechenden Nutzung für Lehr- und Unterrichtszwecke. Printed in Germany.
Gesamtherstellung: ⊗Hubert & Co., Göttingen

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums für Forschung und der Freien und Hansestadt Hamburg – Akademienprogramm

Zur Beachtung: Abkürzungsnachträge befinden sich auf der dritten Umschlagseite

DEDALUS - Acervo - FFLCH
2 0 9 0 0 1 7 8 6 2 8

(περὶ) -ῷ Θ 86, τ 522 — χρυσὸν καὶ ἀτειρέα -όν ν 368; εὐήνορα -όν ν 19; ἐδύσετο / ⌊περὶ χροΐ⌋ νώροπα -όν (Dat. s.o.) Β 578, Λ 16 / Ξ 383 = ω 467 = 500; ⌊ ⌋ δύσετο -όν χ 113; ἤλασε -όν Η 223

1aβ [⏑̄–] -ός/όν/οῦ τε χρυσός⁺ τ(ε) Ζ 48 = Κ 379 = Λ 133 = φ 10 / ≅ ξ 324, ε 38 = ψ 341 ≅ ν 136 = π 231, χ 58 / Χ 50; -οῦ τε ῥινοῦ τε Π 636; -οῦ τε στεροπῆς/ήν ξ 268 = ρ 437 / Λ 83, δ 72; -ῷ δηώσας⁺ Θ 534, Λ 153, Μ 227, Π 650 ≅ Sc. 67, Ρ 566 = Ψ 176ᵐ, δ 226; -ῷ + Ptz. Ν 801, Ξ 11, Ν 180; -ῷ (τε) + Nomen Β 417, Ν 323; -ῷ δ' + Verb Op. 151; -ὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλειν ἀτειρέα Σ 474; -ὸν ...σθαι Ψ 130 — [⏑̄–] ἀπὸ -οῦ θεσπεσίοιο Β 457; χρυσοῦ καὶ -οῦ ...σθαι⁺ Ι 137 ≅ 279 **1b** dreis. [⏑̄⏑⏑] ἀπὸ -όφι χαλκός (s.o. 1aα) Λ 351

2 Stamm im biceps **2a** zweis. [–⏑̄] -ῷ μαχέσασθαι Υ 257 [–⏑̄] -οῦ Β 226; ἄλλοι μὲν -ῷ Η 473; (ἀλλὰ σὺ μὲν) -όν (... χρυσόν τε) Χ 340, Ζ 469 **2b** [–⏑̄⏑] -οῖο τυπῆσι Ε 887

Σχ sch. D Γ 292: -ῷ· καταχρηστικῶς σιδήρῳ. ἐπεὶ πρότερος ηὑρέθη ὁ χαλκὸς τοῦ σιδήρου (ähnl. Γ 18: σιδήρῳ ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου μετάλλου), Δ 420: -ὸς δὲ περιφραστικῶς τὰ ὅπλα, Ο 389: εἱμένα δὲ -ῷ ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄκρον σεσιδηρωμένα, Ρ 579: ... τὸ δόρυ (falsch Θ 86: κυλινδόμενος περὶ -ῷ· περὶ τῷ σιδήρῳ τῶν ἐπισώτρων. ὅ ἐστιν τῶν καθῶν [= 'Radreifen'])

L **1** Realien, Technik: A. Riedenauer, Handwerk u. Handwerker in den hom. Zeiten, Erlangen, 1873, 99 ff.; Buchholz, Realien I 2, 321 ff.; Blümner, Technologie IV 38 ff. u.ö.; ders., RE III 1 (1897), 892 ff.; XI 2 (1922), 2194 ff. (*Kupfer* vs. *Bronze*); J. Forbes, Studies in Ancient Technology IX, Leiden 1964, 1 ff.; ders., Arch. Hom. K 21 ff.; Kopcke, Arch. Hom. M 5 f. (mit Lit.: Herkunft von Zinn [aus Afghanistan?] u. Kupfer); Trümpy, Krieg. Fachausdr. 91 ff. u.ö.; Gray, JHS 74, 1954, 1 ff. (Metal Working in Hom.); Stubbings, in: Companion 534 ff.; Dürbeck, Farbenbez. 181 u.ö. (χ. ἐρυθρός 'Kupfer' vs. χ. αἴθοψ 'Bronze', s.a. 82: zu Pi. πολιῷ χαλκῷ [metri gr. für σιδήρῳ]); P. C. Bol, Antike Bronzetechnik, München 1985; A. Müller-Karpe, Altanatol. Metallhandwerk (Offa-Bücher Bd. 75), Neumünster 1994, 103 ff. (Technik), 179 ff. (Zus.fassg., Einfl. auf Griechenland u. Europa); allg. metallurg. noch: A. J. Wilson, The Living Rock (The Story of Metals ...), Cambridge 1994; P. T. Craddock, Early Metal Mining and Production, Edinburgh 1995, 93. 122 ff. u.ö.; Pernicka, in: Troia (Kat. Archäolog. Landesmuseum u.a.), Stuttgart 2001, 369 ff. (Herkunft des Zinn: aus Cornwall od. Zentralasien, Afghanistan? Bronze vs. Eisen); ders., in: Quatna u. die Netzwerke des bronzezeitl. Globalismus (Kolloqu. Stuttgart/Tübingen Nov. 2009: s. vorläufig: Frankf. Allg. Zeitg. 11.11.09 [S. N 3]) **2** Formel: Paraskevaides, Synon. 20 ff. 71 f.; Bakker, van den Houten, CPh 87, 1992, 7 ff. (χαλκῷ vs. δουρί [s.u. ⌊B 2 d δ⌋]); Friedrich, Form. Econ. 56. 125 (ὀξέϊ / νηλέϊ -ῷ im Kampf [s.u. ⌊ ⌋] vs. νώροπι / αἴθοπι -ῷ beim Rüsten [s.u. B 2 c]); allg. zur Versstruktur: Visser, Hom. Vers. 53 ff. 298 ff. u.ö.; zu Δ 138 = Ε 538 = ω 524 ~ Δ 138 (εἵσατο -ός' vs. καὶ τῆς' [s.u. B 2 d α]): Poulengeris, Text 105; zu φ 434: Hoekstra, Modifications 114 („involuntary metonymy"); zu -όφι Λ 351: Thompson, PCPhS 44, 1998, 250 (urspr. Instr. od. statt -οιο?); zur Formelverteilg. s. noch: Hainsworth (s.v. χαλκήρης B Vorbem.); χ. mit konkr. Bed. 'Waffe' (Statistik des Gebr.): Saunders, CQ n.s. 54, 2004, 4 A. 8 **3** (Wandel der Auffassg. bei:) Urspr., poet. Funktion: (archaisierend, Indiz für bronzezeitl. Urspr. des Epos:) Nilsson, Homer and Mycenae 140 ff.; Hooker, in: Studies T. B. L. Webster, Bristol 1988, 58; (Ausdr. archaist. Stilgefühls:) G. Murray, The Rise of the Gr. Epic, London ⁴1934, 160 f.; (nicht antiquar., sondern symbol.: Verherrlichung des Heroen-Geschlechts:) B. Patzek, Hom. u. Mykene, München 1992, 186 ff.; van Wees, G&R 41, 1994, 133 ff.

B *Erz*, d.i. *Bronze* od. (deren Hauptbestandteil:) *Kupfer* (das, mit Zinn legiert, *Bronze* ergibt; s. κασσίτερος u. zur Metallurgie: Blümner, Forbes, Gray u.a. [L 1]), das bei weitem häufigste Metall im fgrE (s. Gray [L 1]): (1a) nur 4× (von 231) in eigtl. Bed. als Rohstoff / Metall (technolog. / merkantil: in Schmiede, Tauschhandel, 1ᵉ Farb-Vgl.); sonst als Umschr. für aus *Erz* gefertigte (*eherne*) Ggst.e: u. zwar entweder zus.fassender Sammelbegr. für e. Vielheit von Ggst.en (*Erz* = [1b] thesaurierter [Beute-]Schatz, ehrende Gabe mit Konnot. von Prestige, Reichtum; bzw. [2a] blitzende, dröhnende, krachende Vielheit von Waffen als opt./akust. Komponente der Kampfbeschr., oft mit schreckerregender Konnot.; bzw. [2c] Zus.fassg. meist mehrteiliger Waffenrüstung in Rüstszene od. Kampf), od. (am häufigsten) Bez. für e. einzelnen Ggst. ([2b Teil einer] Waffe: [2d] meist Speer / Lanze [zur Sache s.vv. δόρυ, ἔγχος], blitzende Lanzenspitze, seltener anderes [3: auch nichtkrieger.] Gerät). — χ. ist im fgrE viel häufiger (da dem „archaistic ... sense of style" des Epos angemessener, s. Murray [L 3]) als das (realiter längst übliche) Eisen, das allerdings nicht schlagartig u. nie völlig die *Bronze* verdrängte (so blieben *Bronze*-Harnische, da nicht rostend, beliebt); gg.über der älteren Deutung, die im Vorkommen von χ. im Epos eine Reminiszenz der lange zurückliegenden Bronzezeit u. des damals geprägten ep. Formulars sah (s. Nilsson [L 3] mit Hinw. auf Beloch, der [analyt.] die χ.-Stt. für bes. alt hielt), wird jetzt zu Recht betont, daß der Dichter zwar um die Altertümlichkeit der *Bronze* wußte (s.u. 4: Hes.s γένος χάλκειον), aber die Metalle nicht in erster Linie antiquarisch (historisierend) verwendet, sondern hierarchisch, symbolisch, bzw. verherrlichend zugeordnet habe: Gold für die Götter, glänzende *Bronze* für die Helden (zur Steigerung von Pers. od. Sit.), Eisen für die Arbeitswelt (s. Patzek, van Wees [L 3] sowie Dürbeck [L 1])

Epith. (s. M, G 1, L 1 [zu ἐρυθρός] u. s.u. in den einzelnen Vorbem.) meist opt. ('glänzend', 'prächtig') od. hapt. ('scharf'; 'hart': mit Konnot. einers. 'unzerstörbar', 'dauerhaft', anderers. 'unbeugsam', 'unerbittlich', die im Bereich der Waffenbez. nur von χαλκός; s. s.vv. νηλής, χάλκε[ι]ος), s. noch ψυχρὸν ... -όν (Ε 75); dabei dichter, von reicher ep. Tradition zeugender Formelbestand mit zahlr. (vok./kons. anl.) metr. Äquivalenzen (meist nach buk. Dih.; s.o. M, Material bei Paraskevaides [L 2]), meist für Lanze/Speer (selten Schwert [s.u. 2d]): -ός ἀτειρής vs. ἄλκιμον / μείλινον (s.d.) / ὄβριμον / χάλκεον ἔγχος, ὀξὺν ἄκοντα; φάσγανον ὀξύ (vgl. noch δόρυ μείλινον / χάλκεον); νηλέϊ / ὀξέϊ / αἴθοπι / νώροπι -ῷ vs. ὀξέϊ δουρί, δουρὶ φαεινῷ, ἔγχεϊ μακρῷ (verlängert ταναήκεϊ -ῷ vs. χαλκήρεϊ δουρί; ἔγχεϊ χαλκείῳ / ὀξυόεντι; χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν), wobei i.d.R. bei tatsächl. einmal. Handlg. ('A traf B') δουρί, dagg. bei nicht aktueller, weniger unmittelbarer Handlg. (prospektiv, in Zus.fassg., dir.R. u.ä.) χαλκῷ steht (s.o. L 2: Bakker, zur Formelverteilg. noch Hainsworth, Friedrich); Rüstung, Waffenteil (s.u. 2a.b.c): -ὸς ἀτειρής, αἴθοπι / νώροπι⁺ -ῷ/όν vs. τεύχε(α) καλά / ποικίλ' / ἄριστα (vgl. noch ἔντεα ... ' χάλκεα); Schatz (s. 1b): -ὸν ἐρυθρόν, εὐήνορα / ἀτειρέα -όν; nichtkrieger. (s. 3): ἤνοπι / νηλέϊ / ὀξέϊ / ταναήκεϊ -ῷ vs. αἴθωνι / ἰόεντα σιδήρῳ⁺ (sc. Axt); -ός am VA ohne Epith. (außer Σ 474 -ὸν ... ἀτειρέα; s.o. in M 1aα. β)

Wortf.: einers. Metallbez.: σίδηρος, κασσίτερος, ὀρείχαλκος, ἀδάμας (s.dd.); ἄργυρος, χρυσός; anderers. Waffenbez.: δόρυ, ἔγχος, φάσγανον; αἰχμή, ἀκωκή; ἀσπίς, σάκος, θώρηξ; ἔντεα, τεύχεα usw.; (zu 2b:) χάλκε(ι)ος,

SBD-FFLCH-USP
303295

-ήρης; (zu 2c:) *χαλκοκορυστής, -χίτωνες* (u. s.o. [bei 'Epith.'] zu den Formeln)

Disposition.: **1** *Erz* als Rohstoff od. (thesaurierter) Besitz **2** *Erz* meist im Kampf **2a** als opt., akust. Sinneseindruck **2b** als Teil, Qualität von Waffen u. Wagen **2c** als (meist) Sammelbegr.: Waffenrüstung **2d** als (einzelne) Offensivwaffe (meist Lanze / Speer, geleg. Pfeil, Schwert u.ä., **α**: als Subj., **β**: adnom. Gen., **γ**: Akk.Obj., **δ**: Instr. [häufigster Kasus]) **3** als Gerät (Kessel, Opfermesser, Axt u.a.) bei nichtkrieger. Tätigkeit **4** beim *ehernen Geschlecht*

1 *Erz* als (4×) Rohstoff (1ᵉ farbiges Mineral) od. (21×) Besitz (nb. *χρυσός, σίδηρος,* 1× *κασσίτερος* (auch *ἐσθής, γυναῖκες, πρόβατα* usw. [s.u. G3]) **1a** Rohstoff des Schmiedes bei der Waffenherstellung (1× *ἀτειρέα*): *Σ* 474 (Heph. fertigt Ach.s Waffen:) *-ὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα κασσίτερόν τε* (s.d.) ' *καὶ χρυσὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον,* sachl. s. Edwards, Iliad vol.V p.200ff. — Tauschobjekt (Metallwert od. Rohstoff) beim Tausch-, (Od. spez.:) Metallhandel: *H* 473 (*οἰνίζοντο*) *Ἀχαιοί,* ' *ἄλλοι μὲν -ῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ* (sowie *ῥινοῖς, βόεσσιν* u. *ἀνδραπόδεσσι[!]*), sc. *eherne* Beutestücke (Waffen u.a.; daher Spoliieren in den Kampfszenen so wichtig), s. noch V.d.Mühll, Hypomnema 142 (der archaisierende Darstellg. von Geld[verkehr] erwägt) *α* 184 ('Mentes' / Ath. zu Tel.: *„πλέων ἐπὶ πόντον*) *ἐς Τεμέσην* (s.d.) *μετὰ -όν, ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον"* — Mineral im Farb-Vgl.: Pan.fr. dub.2,2 p.128 Dav. (= p.186 Ber.) *φολὶς δ' ἀπέλαμπε φαεινή,* ' *ἄλλοτε μὲν κυάνου* (s.d. B3), *τοτὲ δ' ἄνθεσιν* (s.d. B4) *εἵσατο -οῦ,* s. Matthews (fr.32,8) z.St.

1b Besitz: i.d.R. *eherne* Ggst.e (gelegentl. auch Barren?) als Beute, Schatz, ehrende Gabe: (Gast-)Geschenk, Lösegeld / Entschädigung (in Aufz. nb. *χρυσός,* auch *σίδηρος, ἐσθής, γυναῖκες* u.a. [s.u. G3]; vgl. *ἄποινα, γέρας, δῶρα, κειμήλια, τιμή*): ist vorhanden (thesauriert [*ἔστι, κεῖται*⁺]), wird transportiert, gegeben, angeboten (je 1× *ἐρυθρόν, εὐήνορα, ἀτειρέα*); 15× (von 21) dir. (1° indir.) R. — (*χρυσός*⁺ *καὶ*) *-ός*⁺: *I* 137 (Ag.: „wenn wir Troia erobert haben, soll Ach.) *νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ -οῦ* (*-οῦ καὶ χρυσοῦ* v.l., v. West in app. et ad *X* 340 [v. infra]) *νηησάσθω* (*ὅτε κεν δατεώμεθα λῆΐδ', γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω"*) = 279 (Od.:) 365 (Ach.: „wenn ich morgen heimfahre) *ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ -ὸν ἐρυθρὸν* (s.o. L1) ' *ἠδὲ γυναῖκας εὐζώνους πολιόν τε σίδηρον* ' *ἄξομαι, ἄσσ' ἔλαχόν γε· γέρας δέ μοι, ὅς περ ἔδωκεν* (*ἔλετο,* Ag.") *ν* 19 *νῆάδ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' εὐήνορα -όν* (Phäaken für Od.) 368 *πάντ' ἐφόρει* (Od. in Höhle auf Ithaka), *χρυσὸν καὶ ἀτειρέα -ὸν* ' *εἵματά τ' εὐποίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν B* 226 (Ach. zu Ag.:) *„πλεῖαί τοι -οῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες* ' *εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ* ' *πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν"* *Ψ* 549 (Antil. zu Ach.: *„εἰ δέ μιν* [Men.] *οἰκτίρεις*) *ἔστι τοι ἐν κλισίῃ χρυσὸς πολύς, ἔστι δὲ -ὸς* ' *καὶ πρόβατ'* (sowie *δμῳαὶ καὶ ἵπποι,* davon gib Men. *καὶ μεῖζον ἄεθλον"*) *β* 338 (Tel. zu Od.' *θάλαμος*) *δθι νητὸς χρυσὸς καὶ -ὸς ἔκειτο* ' *ἐσθής τ'* (*ἔλαιον* u. *πίθοι οἴνοιο*) *φ* 62 (Pen. kam *τόξον ἔχουσ' ἠδὲ φαρέτρην*) *ἀμφίπολοι φέρον ὄγκιον, ἔνθα σίδηρος* ' *κεῖτο πολὺς καὶ -ός, ἀέθλια* (s.d. B4: 'Kampfgerät') *τοῖο ἄνακτος* — *-ός*⁺ *τε* (...) *χρυσός*⁺ *τε: Z* 48 (Adrastos zu Men.: *„ζώγρει*) *ἄξια δέξαι ἄποινα·* ' *πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,* ' *-ός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος,* ' *τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα"* = *Λ* 133 (Antimachos-Söhne:) = *K* 379 (Dolon:) = *φ* 10 (in Od.' *θάλαμος*) ≅ *ξ* 324 ([Akk.] 'Bettler' erz.: „Thesprotenkönig zeigte mir Od.' *κτήματα"*) X 50 (Priam.: „wenn Lykaon u. Polydoros gefangen sind) *-οῦ τε χρυσοῦ τ' ἀπολυσόμεθ', ἔστι γὰρ ἔνδον* (sc. [51] Mitgift der Mutter)" 340 (Hektor zu Ach.: „überlaß meinen Leichnam nicht den Hunden) *ἀλλὰ σὺ μὲν -όν τε ἅλις χρυσόν* (*χρυσόν ... -όν* v.l., v. West in app.) *τε δέδεξο* ' *δῶρα"* *χ* 58 (Eurym. zu Od.: „für das von den Freiern Verzehrte) *τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἑεικοσάβοιον ἕκαστος,* ' *-όν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἴς ὅ κε σὸν κῆρ* ' *ἰανθῇ"* *ε* 38 (Zeus: *„κέν μιν θεὸν ὣς τιμήσουσι* [Phäaken den Od.], *πέμψουσιν δ' ἐς πατρίδα*) ‹*-όν τε χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά τ›ε* (*χρυσόν τε -όν τε ...* v.l.) *δόντες,* ' *'πόλλ', ὅσ' ἂν ουδὲ* (*Τροίης ἐξήρατ'*") = *ψ* 341 (Od. zu Pen. [indir.R.]) *ν* 136 *κάτθεσαν* (dies.) *εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἀγλαά δῶρα,* ' ‹ › *ὑφαντήν,* ' ' = *π* 231 (Od. zu Tel.:)

2 bei Kampf / Rüsten, geleg. Menschenopfer, Verstümmelung (*δ* 72 anders) **2a** *Erz* (d.h. *eherne* Waffen, *δ* 72 Men.' Palastausstattung) als opt., akust. Sinneseindruck (24×): 'blitzt, glänzt', 'dröhnt, kracht' (oft gekoppelt, meist sinnl. Komponente der Schlachtschilderung; vgl. *Δ* 446-9 = *Θ* 60-3, dazu West, Indo-Eur. 479f. mit außergriech. Parall.); je 1× (in aα:) *θεσπεσίοιο, σμερδαλέῳ,* (aβ:) *φαεινός, ἀτειρής;* nur 3° dir.R. **2aα** opt.: meist zus.fassendes Gesamtbild: bewegte Heeresmasse aus der (= Zeus') Vogelschau, od. einzelner furchterregender Krieger (Hektor, Ach., Idom.), zur Steigerung von Pers. od. Sit. (Blitz-Vgl. [s. s.vv. *ἀστεροπή* B1, *πῦρ* B1d. 2c], anders [statisch / nicht in Kampfsit.] *K* 153, *δ* 72; *Λ* 44, *Ξ* 11, *Z* 469 einzelne Waffe(n); vgl. noch Pan.fr. [s.o. 1a] sowie *ποικίλα -ῷ, αἴθοπι -ῷ* usw. [s.u. 2b]); Gesamtbild: *T* 363 (*κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι νηῶν ἐκφορέοντο καὶ ἀσπίδες, θώρηκές τε*) *καὶ μείλινα δοῦρα.* ' *αἴγλη δ' οὐρανὸν ἷκε, γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ χθὼν* ' *-οῦ ὑπὸ στεροπῆς* (s.d. [s.v. *ἀστεροπή*]) ' *ὑπὸ δὲ κτύπος ὄρνυτο ποσσίν Λ* 83 (Zeus *καθέζετο*) *εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν* ' ‹*-οῦ τε στεροπή›ν, ὀλλύντάς τ' ὀλλυμένους τε* (andere Sit.:) *δ* 72 (Tel. staunend zu Peisistr. im Palast des Men.: *„φράζεο*) ‹ ›*ν κατὰ δώματα ἠχήεντα(!)* ' *χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.* ' *Ζηνός που τοιήδε γ'* ... *αὐλή"* (was Men. zurückweist [79]: *„ἀθάνατοι γὰρ τοῦ γε δόμοι"*), *χ.* nb. anderen kostbaren Materialien; zur quasi göttl. Pracht vgl. Alkin.' *χάλκεοι* (s.d. B4a) *τοῖχοι, χρύσεαι θύραι, ἀργύρεοι σταθμοί* usw. u. *χαλκοβατὲς δῶ* (*η* 86ff., *ν* 4) sowie die *χάλκεοι οἶκοι* des *ehernen* Geschlechts (Op. 150, dazu West z.St. mit archäolog. Parall.) *ξ* 268 *„πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων* ' ‹*-οῦ τε στεροπῆ›ς"* = *ρ* 437 *B* 457 (*ἠΰτε πῦρ ...*) *ἔκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή,* ' *ὣς τῶν ἐρχομένων ἀπὸ -οῦ θεσπεσίοιο* ' *αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε N* 801 (*ὣς Τρῶες*) *-ῷ μαρμαίροντες ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο Y* 156 *Ζεὺς δ' ἥμενος ὕψι κέλευε.* ' *τῶν δ' ἅπαν ἐπλήσθη πεδίον καὶ ἐλάμπετο -ῷ* ' *ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων· κάρκαιρε δὲ γαῖα πόδεσσιν* — Hektor, Ach., Idom.: *X* 32 ([25] Priam. sah Ach. *παμφαίνονθ' ὥς τ' ἀστέρ', λαμπρότατος, κακὸν σῆμα*) *ὣς τοῦ -ὸς ἔλαμπε περὶ στήθεσσι θέοντος* (gg. van Leeuwens Kj. *χρυσός* s. V.d.Mühll, Hypomnema 331) = *N* 245 (Idom. gerüstet *βῆ δ' ἴμεν ἀστεροπῇ ἐναλίγκιος*) *X* 134 (Ach. *ἶσος Ἐνυαλίῳ*) *ἀμφὶ δὲ -ὸς ἐλάμπετο εἴκελος αὐγῇ* ' *ἢ πυρὸς αἰθομένου ἢ ἠελίου ἀνιόντος.* ' *Ἕκτορα δ'* (*ἔλε τρόμος*) *M* 463 (*ἔσθορε φαίδιμος Ἕκτωρ*) *λάμπε δὲ -ῷ* ' *σμερδαλέῳ, τὸν ἔεστο περὶ χροΐ Λ* 65 (Hektor wie wechselnd sichtbarer Stern *φάνεσκεν*) *πᾶς δ' ἄρα -ῷ* ' ‹*λάμφ' ὥς τε στεροπὴ ... Διός›* — einzelne(r) Speere, Schild, Helm: *K* 153 (*ἔγχεα*) *ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο, τῆλε δὲ -ὸς* ' ‹ › (stat., nächtl. Impression [s. Bd.I Sp.1444, 19ff.]) *Λ* 44 (Ag. rüstete, *εἵλετο δοῦρε*) *κεκορυθμένα -ῷ* (s.u. 2b) ' *ὀξέα· τῆλε δὲ -ὸς ἀπ' αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω* ' *λάμπ'* *Ξ* 11 (*σάκος εἷλε,* Nestor) *-ῷ παμφαῖνον* (*εἵλετο δ' ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ -ῷ* [s.u.

2b]) *Z* 469 (Astyanax) *ταρβήσας -όν τε ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην* (sc. Hektors Helm, s. s.vv. *χαλκοκορυστής, κορυθαίολος*) **2aβ** akust.: 'dröhnt, kracht', sc. der *eherne* Harnisch (*ἐπὶ⁺ στήθεσσιν, περὶ χροΐ*) beim Aufprall des / auf den Krieger(s), bzw. (*Π* 636) die aufeinanderprallenden Waffen, (*H* 267) der getroffene Schild (vgl. *N* 181⁺ [s.u. in 2b] sowie *Y* 260. 277 *μύκε / λάκε* [s.dd. sowie s.v. *τεῦχος* B I 4]): *Δ* 420 (Diom.) *ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἅλτο χαμᾶζε·* ' *δεινὸν δ' ἔβραχε -ὸς ˌἐπὶ στήθεσσι˛ν ἄνακτος* (*δέος εἷλεν*) *M* 151 (Gl.: gr. Verteidiger *σύεσσιν ἐοικότε, ὑπαὶ κόμπος ὀδόντων*) *ὡς τῶν κόμπει -ὸς ˌ ˛ φαεινός* ' *ἄντην βαλλομένων* *N* 497 *ὁρμήθησαν* ' *μακροῖσι ξυστοῖσι· περὶ ˌστήθεσσι δὲ -ὸς* ' *σμερδαλέον κονάβιζε, τιτυσκομένων* (*ἀλλήλων*) *Φ* 254 *τῷ* (Adler) *εἴκὼς ἤϊξεν* (Ach.), *ἐπὶ ˌ ˛ν Ξ* 25 *ἐνάριζον* ' *μαρνάμενοι· λάκε δέ σφι περὶ χροΐ -ὸς ἀτειρής* ' *ˌνυσσομένων ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν˛ Π* 636 *ὡς τῶν ὄρνυτο δοῦπος ἀπὸ χθονὸς ...* ' *-οῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τ'* (*ˌ ˛*) *H* 267 (*βάλεν Αἴαντος σάκος*, Hektor mit Stein) *περιήχησεν δ' ἄρα -ός*

2b *Erz* als Teil, Qualität von Waffen u. Wagen (26×); Instr., auch dat. materiae (21×): von der kontrastreichen Oberflächenwirkung (s. *ποικίλος* B 2, *κασσίτερος* B 2: 'Metallgemälde') *erzverzierter* Waffenrüstungen (4× [von 5] + *βράχε* in opt.-akust. Koppelg. vom fallenden Krieger [s.o. 2aβ], vgl. *Δ* 504⁺ *ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ*) u. Wagen (4×); + *ὀξέϊ* (6×), *νώροπι, αἴθοπι*, vgl. (*παν*)*αἴολον;* nur *K* 322 = 393ᵉᵏ. dir.R.: *N* 181 (*μελίη ὡς ταμνομένη*) *ὡς πέσεν, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ˌποικίλα -ῷ˛* ≅ Sc. 423 ≅ *M* 396 ≅ *Ξ* 420 (anders, in Rüstszene:) *Z* 504 *ἐπεὶ κατέδυ* (Paris) *κλυτὰ τεύχεα ˌ ˛* — *Δ* 226 *ἵππους μὲν γὰρ ἔασε* (Ag.) *καὶ ἅρματα ˌ ˛* ≅ *K* 322 (sc. Ach.s, als versprochene Beute für Dolon, dir.R.) = 393ᵉᵏ. = h. Ven. 13ᵉᵏ. (allg.: Ath. lehrte deren Anfertigung) — *mit Erz behelmte* Lanze u.ä. (= Lanze *mit eherner Spitze*), 1ⁱ *πάλλων*, sonst *εἵλετο* (in Rüstszene): *Γ* 18 (Paris) *ˌδοῦρε δύω κεκορυθμένα -ῷ˛* ' *πάλλων* (s.u. *Π* 130⁺, *Δ* 495⁺ in 2c sowie s.v. *κορύσσω*) *Λ* 43 *εἵλετο δ'* (Ag.) *ἄλκιμα ˌ ˛* ' *ὀξέα· τῆλε δὲ -ὸς λάμπ'* [s.o. 2a]) = *χ* 125 (Od.) *K* 135 *εἵλετο δ'* (Nestor) *ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ -ῷ* = *Ξ* 12 (+ [11] *-ῷ παμφαῖνον* [s.o. 2aα]) = *O* 482 = *α* 99 = *o* 551 = *υ* 127 ≅ Sc. 135 (*ὄβριμον, αἴθοπι*) *O* 389 (*μάχοντο* [Gr.] *μακροῖσι ξυστοῖσι, τά ῥ' ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο*) *κατὰ στόμα ˌείμένα˛* (s.d. B 12b) *-ῷ* (*-όν* v.l., v. West in app.), vgl. (*O* 677 f.) Aias' *ξυστὸν ναύμαχον κολλητὸν βλήτροισι*, sachl. s. Ameis-H., Janko [Iliad] z.Stt.; Hoekstra, Studia varia Brux. 2, 1990, 113 (zum 'metaph.' Gebrauch von *ˌ ˛*) — *mit Erz beschichteter* Schild: *N* 406 (Idom. *κρύφθη ὑπ' ἀσπίδι*) *τὴν ἄρ' ὅ γε ῥινοῖσι βοῶν καὶ νώροπι -ῷ* ' *δινωτὴν φορέεσκε*, vgl. *Ξ* 11 (*σάκος εἷλε*) *-ῷ παμφαῖνον* (s.o. in 2aα Ende) — äußere Schicht des Schildes (Nom. u. Akk.; + *ὄγδοον, ἀκρότατον, πολλός / πολύς, λεπτότατος*): *H* 223 (*σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος*) *ὃς οἱ* (Aias) *ἐποίησεν σάκος αἰόλον ˌἑπτα-βόειον˛* ' *ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε -όν* 246 *καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ˌ ˛* ' *ἀκρότατον κατὰ -όν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ.* ' *ἐξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων -ὸς* (s.u. 2dα) *ἀτειρής,* ' *ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο* *N* 804 *πρόσθεν δ' ἔχεν* (Hektor) *ἀσπίδα πάντοσ'* *εἴσην,* ' *ῥινοῖσιν πυκινήν, πολλὸς ˌδ' ἐπελήλατο -ός˛* *P* 493 (*βήτην βοέης εἰλυμένω ὤμους*) *πολὺς ˌ ˛* *Y* 275 (Ach. *βάλεν Αἰνείαο κατ' ἀσπίδα*) *ἄντυγ' ὕπο πρώτην, ᾗ ˌλεπτότατ˛ος θέε -ός,* ' *ˌ ˛η δ' ἐπέην ῥινὸς βοός* (die Rinderhaut 'auf dem Schild', nicht 'auf der Bronze' [so Ameis-H. z.St.], s. Edwards, Iliad z.St.)

2c *Erz* (23×) als (meist) Sammelbegr.: Waffenrüstung (*θώρηξ* usw., s. *Π* 130 ff. Patr.' vollständige Waffenliste, dagg. *φ* 434 Tel. nur mit Schwert u. Lanze), mit der der Krieger (einzelner prominenter od. die vielen) sich rüstet (7× *νώροπι/α*) od. gerüstet ist (11× *αἴθοπι*, je 1× *ἀτειρέα, σμερδαλέῳ;* kontrast. *ὀξέϊ, νηλέϊ -ῷ* im Kampf [s.u. 2dδ]); vgl. *τεύχεα δύνω* (s.d. B I 1bγ; II 4) u.a. unten im Kontext sowie s.vv. *θωρήσσω* (B Vorbem.), *κορύσσω, χαλκοκορυστής;* nur *T* 233 dir. (*Ψ* 130 indir.) R.; Rüstszene (s.o. *Λ* 43⁺ in 2b): *Π* 130 (Ach.: *„δύσεο τεύχεα"*) *Πάτροκλος ˌδὲ κορύσσετο* (s.d. B 2) *νώροπι -ῷ.˛* ' *κνημῖδας μὲν πρῶτα* (*ἔθηκε*, dann [vollständ. Serie:] *θώρηκα, ξίφος χάλκεον[!], σάκος, κυνέην, δοῦρε*) *H* 206 *Αἴας ˌ ˛* ' *ˌαὐτὰρ ἐπεὶ˛ δὴ πάντα περὶ χροΐ ἕσσατο τεύχεα,* ' *σεύατ'* *B* 578 *ἐν δ' αὐτὸς* (Ag.) *ἐδύσετο* (s.d. B I 1bγ) *νώροπα -όν* ≅ *Λ* 16 *χ* 113 *αὐτὸς δὲ* (Tel.) *περὶ χροΐ δύσετο -όν* (*δμῶε δυέσθην τεύχεα καλά*) *Ξ* 383 (*ἑσθλὰ* [sc. *τεύχεα*, Schilde lt. Trümpy [L 1] 11, s. V. 371. 376] *μὲν ἑσθλὸς ἔδυνε*) *ˌ ˛ῥ' ˌἔσσαν˛το* (s.d. B I 2) *περὶ χροΐ νώροπα -όν* = *ω* 467 = 500 (498 *ἐς τεύχε' ἔδυνον*) *ψ* 369 (Od. *ἐδύσατο τεύχεα καλά* u. *ἔντε' ἄνωγεν ἀρήϊα ἑλέσθαι, οἱ δὲ*) *ἐθωρήσσαντο δὲ -ῷ* *Ψ* 130 (Ach. *Μυρμιδόνεσσι*) *κέλευσε* ' *-όν* (*-ῷ* v.l.) *ζώννυσθαι* — 'gerüstet' im Kampf: *T* 233 (Od.: *„μαχώμεθα*) *ˌἐσσά˛μενοι χροΐ -όν ἀτειρέα"* *N* 191 (*Αἴας δ' ὀρέξατο δουρὶ*) *Ἕκτορος· ἀλλ' οὔ πῃ χροὸς εἵσατο, πᾶς δ' ἄρα -ῷ* ' *σμερδαλέῳ κεκάλυφθ'* (*ἀσπίδος ὀμφαλὸν οὖτα*) *Δ* 495 *βῆ δὲ* (Od.) *διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι -ῷ* = *E* 562 (Men.) = *P* 3 = *E* 681 (Hektor) = *P* 87 = 592 = *Y* 111 (Aen.) = 117ᵉᵏ. (Hera: *„Αἰνείας ὅδ' ἔβη"*) = *φ* 434ᵉᵏ. (*ἑστήκει* [Tel.]: in iliad. Formel, aber nur mit Schwert u. Lanze; s. Hoekstra [L 2]) *N* 305 *ἤϊσαν* (Mer. u. Idom.) *ἐς πόλεμον κεκορυθμένοι αἴθοπι -ῷ* *Σ* 522 (Abb. auf Schild: [513] *λόχῳ δ' ὑπεθωρήσσοντο*) *ἵζοντ' εἰλυμένοι αἴθοπι -ῷ*

2d *Erz* als Offensiv-Waffe (meist Lanze, *Θ* 86, Th. 316 Pfeil [tötet Tier], *T* 222 u. 1ᴴ allg., geleg. [in nichtkrieger. Sit.] auch Schwert od. Messer; meist Instr. [s.u. dδ]) in Funktion (meist im Kampf, geleg. auch sonst: Messer o.ä. bei Verstümmelung [*χ* 475 des Mel.], Menschenopfer [*Ψ* 176], *τ* 522 Ermordung des Kindes Itylos); dir.R. nur in dβ. γ. δ **2dα** als Subj., 21× (1ᴴ im A.c.I.), 2× *ἀτειρής;* keine dir.R.; allg.: *T* 222 (Od. zu Ach.: *„φυλόπιδος κόρος*) *ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ -ὸς ἔχευεν,* ' *ἄμητος δ' ὀλίγιστος"* (vgl. *Λ* 67-71), zur Ambivalenz 'Ernte / Schlacht' — *Sichel / Waffe* s. Edwards (Iliad) z.St. Hes. fr. 204, 118 (*Διὸς βουλή:*) *π]ολλὰς Ἀΐδι κεφαλὰς ἀπὸ -ὸν ἰάψ[ει]ν* (*ἡρώων*) — dringt (nicht) durch: *Λ* 351 (*ἔγχος βάλεν*) *κὰκ κόρυθα· πλάγχθη δ' ἀπὸ -όφι* (s.u. 2dβ) *-ός* *Φ* 593 ([*ἄκοντι*] *ἔβαλε, κνημὶς*) *κασσιτέροιο* (sc. Ach.s) ' *σμερδαλέον κονάβησε· πάλιν δ' ἀπὸ -ὸς ὄρουσε* ' *βλημένου, οὐδ' ἐπέρησε* *H* 247 (Hektor [sc. *ἔγχει*] *βάλεν Αἴαντος σάκος ἀκρότατον κατὰ -όν* [s.o. 2b]) *ἐξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων -ὸς ἀτειρής* *Γ* 348 (*βάλεν κατ' ἀσπίδα* [sc. *ἔγχει*]) *ˌοὐδ' ἔρρηξεν -ός˛* (rec. West, *-όν* rec. van Thiel), *ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή* (*ὁ δὲ δεύτερος ὄρνυτο -ῷ* [s.u. 2dδ]) = *H* 259 = *P* 44 Sc. 415 *σάκει ἔμβαλε* Kyknos) *χάλκεον ἔγχος,* ' *ˌ ˛* (*-όν* v.l.), *ἔρυτο δὲ δῶρα θεοῖο* (sc. Her.' Schild) *E* 538 (*κατ' ἀσπίδα δουρὶ βάλε*) *ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διαπρὸ δὲ εἴσατο -ός* (rec. West, *καὶ τῆς* vulg., rec. van Thiel, cf. *Δ* 138; v. Poulengeris, Text 105), ' ... *δ' ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσε* (Ag.) = *P* 518 = *ω* 524 — verletzt, tötet, steckt (schneidet ab [s.u. 2dδ Ende]) u.ä.: *χ* 278 (*βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ*) *ἄκρην δὲ ῥινὸν δηλήσατο -ός* *Ξ* 517 (*Ἀτρεΐδης δ' Ὑπερήνορα*) *οὖτασε κὰλ λαπάρην, ˌδιὰ δ' ἔντερα -ὸς˛ ἄφυσσε* ([s.d. B II 1b] ≅ 447ⁱᵐ.) *N* 507 (*βάλε*) *ῥῆξε δὲ θώρηκος γύαλον,* ' *ˌ ˛* ' *ἤφυσ'* (*ἐκ νέκυος ἔγχος ἐσπάσατ'*) = *P* 314 (*τύψε*) *Δ* 528 (*βάλε δουρὶ*) *πάγη δ' ἐν πνεύμονι -ός* (dann *τύψε* [sc. *ξίφει*]) ≅ *Y* 486ᵉᵏ. (*ἐν νηδύϊ*) *E* 292 (*προέπκε*, sc. *βέλος*) *τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε -ὸς ἀτειρής,* ' *αἰχμὴ δ' ἐξελύθη* 74 (*βεβλήκει*) *ὀξέϊ δουρί·* ' *ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας*

ὑπὸ γλῶσσαν τάμε -ός (*ψυχρὸν δ' ἔλε -ὸν ὀδοῦσιν* [s.u. 2dγ Ende]) **2dβ** adnom. Gen. u. *ἀπὸ -όφι* *E*887 (Ares von Diom. verwundet: „ich floh) *ἤ κε ζὼς ἀμενηνὸς ἔα -οῖο τυπῆσι*" ([v.susp.] 856/9 Diom. *ἔγχεϊ χαλκείῳ, δόρυ*), vgl. (*T*25 Ares:) „*κατὰ χαλκοτύπους* (s.d.) *ὠτειλάς*" *Λ*351 *πλάγχθη δ' ἀπὸ -όφι -ός* (s.o. 2dα), zum Suff. s. Thompson (L2)

2dγ Akk.-Obj. (je 1× *ἀτειρέα, ταμεσίχροα, ψυχρόν*), 4× (von 15) dir.R.; (Subj. Täter:) rüsten, angreifen: *Ψ*803 (Ach. fordert Zweikämpfer auf:) „*ὅ περ ἀρίστω, ' τεύχεα ἐσσαμένω ταμεσίχροα -ὸν ἑλόντε ' ἀλλήλων (πειρηθῆναι"*; 821 *δουρὸς ἀκωκῇ*) *Y*108 (Ap. zu Aen.:) „*ἰθὺς φέρε -ὸν ἀτειρέα*", sc. gg. Ach. (163. 259. 262 *τίνασσε δὲ χάλκεον / ἤλασεν ὄβριμον / φάτο γὰρ δολιχόσκιον ἔγχος*', 260 *δουρὸς ἀκωκῇ*) – werfen, hindurchtreiben, hineinstoßen: *E*317 (*οἱ πέπλοιο πτύγμα κάλυψεν* [Aphr. dem Aen.], *ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν*) *-ὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕλοιτο* = 346 (Ap. greift ein) *N*388 (*βάλε δουρί*) ⌊*διαπρὸ* (*διάπρο* West, v. Il.praef. p.XIX)⌋ *δὲ -ὸν ἔλασσεν* (s.d. B12dα; I11) ≅ *Π*821 ≅ *χ*295 = *O*342ex. ≅ *P*579 = *Π*309ex. (*ἔγχεϊ ὀξυόεντι*) *N*607 *οὔτασεν, οὐδὲ* ⌊ ⌋ *δυνήσατο -ὸν ἐλάσσαι* (*κατεκλάσθη δέ οἱ ἔγχος*) ≅ 647 (*δουρί*) *Ω*421 (Ach. zu Priam.:) „*πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ* (Hektors Leiche) *-ὸν ἔλασσαν*" (vgl. *X*375 *τις οὐτήσασκε*, sc. mit Lanze) – Subj. Opfer: *Δ*511 (Ap. paränet.: „*μηδ' εἴκετε*) *'Αργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος*(!) ' *-ὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν*" *E*75 (Gegner *βεβλήκει ὀξεῖ δουρί*) *ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ... τάμε -ός* (s.o. dα) ' ' *ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε -ὸν ὀδοῦσιν* (vgl. *T*61+ *ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας*)

2dδ Instr. (72×), (*Θ*86) lok. Dativ (29/14/5× *ὀξεῖ / νηλεῖ / ταναήκεϊ -ῷ*'; [kontrast. *νώροπι, αἴθοπι -ῷ* bei Rüsten, s.o. 2c]; 13× bloß *-ῷ*'; 10× '*-ῷ*; sonst *Y*257, *N*649); dient als sinnl. Veranschaulichung (s.o. 2a), anderers. (metr.) als 'Verlängerung' des Verbs (fakultat. Verskomplettierung; s. noch Visser [L2]); 40× dir. (*Π*650 indir.) R., sonst prospektiv (bei Wunsch, Absicht, Schicksal), bei (zus.fassendem) Pass., begleit. Ptz. od. neg., 5× bei (unspezif.) Kampfeinl. *ὄρνυτο* u.ä.; bei spez. Einzelaktion nur *O*433 (folgt variierend nach *δουρὶ φαεινῷ*), *Π*345, *N*561 (wo spez. *δόρυ χάλκειον* bzw. *αἰχμήν* folgt) u. *χ*475 (emphat. bei Mel.' drast. Verstümmelung), sowie bei Hes. (Th.316+): dazu s.o. Bakker, van den Houten ([L2:] *-ῷ* in weniger konkr. Sit. vs. *δουρί*, das oft in konkr., spez. Sit.) **2dδaa** angreifen (als Schritt vor dem dann folgenden eigtl. Waffengebr., die spez. Aktion heißt: *βάλε / οὔτασε δουρί, ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ* u.ä.; vgl. noch 7× *ἔγχεϊ χαλκείῳ* [s.d. B1bα]): *Γ*349 (346 Paris ⌊*προΐει δολιχόσκιον ἔγχος*⌋ *οὐδ' ἔρρηξεν -ός* [s.o. 2dα]) *ὁ δὲ* (Men.) *δεύτερος ὄρνυτο -ῷ* (dann [355] spez. ⌊ ⌋) = *P*45 (*νύξ', δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή*) ≅ *E*17ex. (*βέλος*) = *Π*479 *E*330 *Κύπριν ἐπῴχετο* (Diom.) *νηλεῖ -ῷ* (336 *οὔτασε ὀξεῖ δουρί*) **2dδbb** kämpfen: *Π*497 (Sarp. zu Glaukos:) „*ἐμεῦ πέρι μάρναο -ῷ*" *Δ*348 (Ag.:) „*καὶ εἰ δέκα πύργοι 'Αχαιῶν ' ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλεῖ -ῷ*" *Y*257 (Aen. zu Ach.:) „*οὔ μ' ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις* (v. West in app.) *μεμαῶτα ' πρὶν -ῷ μαχέσασθαι ἐναντίον* (*γευσόμεθ' χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν*")

2dδcc töten u. Pass. (*τ*522, *Ψ*176 in nichtkrieger. Sit.: svw. wie *Messer* o.ä.): *λ*519 (Od.: „kann nicht alle nennen, *ὅσσον λαὸν ἔπεφνε*, sc. Neopt.) *οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο -ῷ*" *υ*315 (Tel. zu den Freiern: „*εἰ*) *μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε -ῷ*" *χ*219 (Freier droht 'Mentor':) „*ἐπὴν ὑμέων γε βίας ἀφελώμεθα -ῷ*" *τ*522 (Pen. erz. myth. Exemplum: „*παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον*) *ὅν ποτε -ῷ* ' *κτεῖνε δι' ἀφραδίας*" *Π*561 (Patr.: „*εἴ τιν'*) *δαμασαίμεθα* ⌊*νηλεῖ -ῷ*⌋" Th.316 (*Ὕδρην Λερναίην*) *ἐνήρατο* (Her.) ⌊ ⌋ *δ*743 (Eurykl. zu Pen.:) „*με κατάκτενε* ⌊ ⌋" *E*675 (*οὐδ' Ὀδυσῆϊ*) *μόρσιμον ἦεν ' ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν* ⌊*ὀξεῖ -ῷ*⌋ 558 (Gl.:) *ὄφρα καὶ αὐτὼ* (Löwen) ' *ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν* ⌊ ⌋ ≅ *Ψ*412ex. („*κατακτενεῖ*", sc. Nestor die Pferde bei Niederlage) *I*458 (Phoinix: „wollte meinen Vater) *κατακτέμεν* ⌊ ⌋" (v.susp.) = *δ*700ex. („*μεμάασι*", sc. Freier den Tel.) ≅ *ν*271ex. („*κατέκτανον* [267 *βάλον χαλκήρεϊ δουρί*]") ≅ *ξ*271ex. („*πολλοὺς μὲν ἀπ.*") = *ρ*440 *N*338 (*μέμασαν δ' ἀλλήλους*) *ἐναιρέμεν* ⌊ ⌋. ' *ἔφριξεν δὲ μάχη* (*ἐγχείῃσι*) *λ*120 (Teir. zu Od.: „*ἐπὴν μνηστῆρας*) *κτείνῃς ἠὲ δόλῳ ἢ ἀμφαδὸν* ⌊ ⌋" *χ*368 (Medon:) „*μή με ... δηλήσεται* ⌊ ⌋" *Ω*393 (Hermes: „*εὖτ'*) *'Αργείους κτείνεσκε* (Hektor) *δαΐζων* ⌊ ⌋" *Σ*236 (*ἐπεὶ εἴσιδε* [Ach.] *ἑταῖρον*) *δεδαϊγμένον* ⌊ ⌋ (entspr. *Π*816 *δουρὶ δαμασθείς*, 820 *οὖτα δὲ δουρί*) = *T*283ex. = 292ex. (dir.R. [Bris. über ihren Mann]) ≅ 211ex. (⌊*δεδαϊγμένο*⌋*ς*, sc. Patr.) ≅ *X*72ex. (Priam.: „⌊ ⌋*φ*, sc. *νέῳ*") *H*77 (Hektor:) „*εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ* ⌊*ταναήκεϊ -ῷ*⌋" ' *τεύχεα συλήσας φερέτω* (*σῶμα δὲ ...*") *δ*257 (Hel.: „Od. als Spion) *πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας* ⌊ ⌋ ' *ἦλθε μετ' 'Αργείους*" ≅ Hes.fr.10a,56ex. *Ω*754 (Hekabe zu Hektor:) „*σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν* ⌊ ⌋" = Hes.fr.212b,3ex. (*ψυ*]*χὴν*) *Θ*534 (Hektor:) „*ἤ κεν ἐγὼ τὸν* (Diom.) ' *-ῷ δῃώσας ἔναρα ... φέρωμαι* (od. *εἴ κ' ἐμὸν ἔγχος μείνῃ*") ~ *Π*650 ~ Sc.67 ≅ *Λ*153in. ≅ *M*227in. ≅ *P*56in. = *Ψ*176in. (Ach. tötete 12 Tr. als Totenopfer für Patr., vorher [*κύνας*] *δειροτομήσας*) ≅ *δ*226in. *B*417 (Ag. betet:) „*Ἕκτορέόν τε χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι* ' *-ῷ ῥωγαλέον*" *N*323 (Mer.: „Aias wiche vor keinem Sterblichen, *ὅς*) *-ῷ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν*"

2dδdd treffen: *Ξ*28 (*βασιλῆες*) *ὅσοι βεβλήατο -ῷ N*212 (*ὅ*) *ἦλθε κατ' ἰγνύην* ⌊*βεβλημένος ὀξεῖ -ῷ*⌋ *λ*535 (Od. zu Ach.: „Neopt. *ἔβαινεν*) *ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ* ⌊ ⌋" ≅ *Π*819ex. (Akk.; sc. sah Hektor den Patr.) *O*433 (429 *ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ*) *τόν ῥ' ἔβαλεν κεφαλὴν ὑπὲρ οὔατος* ⌊*ὀξεῖ -ῷ*⌋ *Π*623 (Mer. zu Aen.: „*θνητὸς καὶ σύ*) *εἰ καὶ ἐγώ σε βάλοιμι τυχὼν μέσον* ⌊ ⌋"

2dδee verwunden, stoßen, schlagen u.ä.: *N*649 (*ἐχάζετο*, Harpalion) *μή τις χρόα -ῷ ἐπαύρῃ.* ' *Μηριόνης δ'* (*ἴει χαλκήρε' ὀϊστόν*) *χ*356 (Tel. zu Od.:) „*μηδέ τι τοῦτον ἀναίτιον οὔτασε* (s.d. B1a. b) *-ῷ*" (292 *οὔτα ἔγχεϊ*, aber 326 [Nahkampf:] *ξίφος εἵλετο*) *M*427 *πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα* ⌊*νηλεῖ -ῷ*⌋ *Π*345 *'Ιδομενεὺς δ' 'Ερύμαντα κατὰ στόμα* ⌊ ⌋ ' *νύξε* (*δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε*) *E*132 (Ath. zu Diom.:) „*τὴν γ'* (Aphr.) *οὐτάμεν* ⌊*ὀξεῖ -ῷ*⌋" (330 *ἐπῴχετο νηλεῖ -ῷ* [s.o.], 336 *οὔτασε ὀξεῖ δουρί*) = 821 = Sc.335ex. *N*561 *οἱ οὖτα μέσον σάκος* ⌊ ⌋ (≅ 646ex. *δουρί*) ' *ἐγγύθεν ὁρμηθείς* (dann *αἰχμήν*) *X*67 (Priam.:) „*ἐπεί κέ τις* ⌊ ⌋ ' *τύψας ἠὲ βαλὼν* (*ἐκ θυμὸν ἕληται*") *Δ*540 *ὅς τις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος* ⌊ ⌋ *Φ*568 (Agenor: „*καὶ*) *τούτῳ* (Ach.) *τρωτὸς χρὼς* ⌊ ⌋" (582 *ἐγχείῃ τιτύσκετο*, 590 *ἄκοντα ἀφῆκε*) – *P*376 (*ἄλγε' ἔπασχον*) *τείροντο δὲ* ⌊*νηλεῖ -ῷ*⌋ **2dδff** (ab)schneiden (*τάμνειν*: *οὔατα / χρόα*) mit Schwert (im Kampf) od. Messer: *Φ*455 (Pos. zu Ap.:) „*στεῦτο δ' ὅ γ'* (Laom.) *ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν οὔατα -ῷ*" *χ*475 *τοῦ δ'* (Mel.) *ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα* ⌊ ⌋ ' *τάμνον μήδεά τ' ἐξέρυσαν* = *σ*86ex. = *φ*300ex. *N*501 *ἵεντ' ἀλλήλων ταμέειν χρόα* ⌊ ⌋ (Aen. *ἀκόντισεν*, Idom. *ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος*) = *Π*761 *N*553 (Tr. *οὔταζον σάκος*) *οὐδὲ δύναντο* ' *εἴσω ἐπιγράψαι τέρενα χρόα* ⌊ ⌋ *P*126 *ἕλχ'* (Hektor Patr.' Leiche), *ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ὀξεῖ -ῷ*

2dδgg lok. mit Präp.: *Θ*86 (Nestors *ἵππος ἐτείρετο* [vgl. *P*376], *τὸν βάλεν ἰῷ* [sc. Paris]) *σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ -ῷ* (vgl. *N*441+ [...*μενος*] *περὶ δουρί*, *Π*315 *περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ*, sowie *Ψ*30, *μ*395 *ἀμφ*[*ὶ*] *σιδήρῳ / ὀβελοῖς*, *λ*424 *περὶ φασγάνῳ* u. s. Ameis-H. z.St.)

3 als Gerät bei nichtkrieger. Tätigkeit (21×; 3/6/2/1× *ἤνοπι / νηλέϊ / ὀξέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*; 4/2× bloß *-ῳ/ός'*; *N* 180 '*-ῳ;* sonst *ϑ* 426, *A* 236); *A* 236 (Ach. emphat.) u. 5° dir.R.; Wasserkessel: *τ* 469 (Eurykl. läßt erschreckt Od.' Bein los) *ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήνμη, κανάβησε δὲ -ός ϑ* 426 (Alkin.:) „*ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ -ὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ*" (für Od.' Bad) *Σ* 349 *γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ⌊ἤνοπι -ῳ⌋ (λοῦσαν,* sc. *ἑταῖροι* Patr.' Leiche) = *κ* 360 — Angelhaken: *Π* 408 (Gl.:) *ἰχθὺν* ' *ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ ⌊ ⌋·* ' *ὡς ἕλκ'* (*δουρὶ φαεινῷ*) — Messer, Schwert beim Schlachtopfer: *Γ* 292. 294 (271 Ag. *⌊ἐρυσσάμενος μάχαιραν⌋*) *ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ -ῳ·* ' ... (*κατέθηκεν*) ' *θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο -ός* (292 ≅) *T* 266 (*κάπρου,* 252 ⌊ ⌋) *κ* 532 (Kirke:) „*μῆλα, τὰ δὴ κατάκειτ' ἐσφαγμένα ⌊νηλέϊ -ῳ⌋*" = *λ* 45 (24 *ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος*) — Axt (Messer) u.ä. bei Holzarbeit (spalten, Bäume fällen, schälen), 1° Wachs zerschneiden (s. noch Paraskevaides, Synon. 92): *ϑ* 507 (Demod. [indir. R.]:) *ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ* (sc. hölzernes Pferd) ⌊ ⌋ *ξ* 418 *κέασε ξύλα* ⌊ ⌋ (Brennholz) *σ* 309 (*λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν* [sc. *δμῳαί*], *περὶ δὲ ξύλα*) *νέον κεκεασμένα -ῳ Ψ* 118 *δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ -ῳ* ' *τάμνον,* vgl. (*Δ* 485) *αἴθωνι σιδήρῳ Φ* 37 *ἐρινέον ⌊ὀξέϊ -ῳ⌋* ' *τάμνε* (Lykaon in Vorgesch.) *νέους ὄρπηκας* (für *ἄντυγες*) *μ* 173 *κηροῖο μέγαν τροχὸν* ⌊ ⌋ ' *τυτθὰ διατμήξας* (Od. vor Sireneninsel) *ε* 162 (Kal. zu Od.:) „*δούρατα μακρὰ ταμὼν ἁρμόζεο -ῳ* ' ... *σχεδίην*" (234 *δῶκέ οἱ πέλεκυν ... χάλκεον* u. *σκέπαρνον*) 244 (*τάμνετο δοῦρα*) *πελέκκησεν δ' ἄρα -ῳ ψ* 196 (Od.: „*ἀπέκοψα κόμην*) *ἐλαίης,* ' *κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέξεσα -ῳ*" *N* 180 (Gl.: *ἔπεσεν μελίη ὥς, ἡ*) *-ῳ ταμνομένη ... χθονὶ φύλλα πελάσσῃ* (*βράχε τεύχεα ποικίλα -ῳ* [s.o. 2b]) *A* 236 (Ach. emphat.: „*τόδε σκῆπτρον οὐ φύλλα*) *ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ -ὸς ἔλεψε* ' *φύλλα τε καὶ φλοιόν*", vgl. (h. Merc. 109) *ἐπέλεψε σιδήρῳ*

4 Metall des *ehernen* Geschlechts Op. 151 (Zeus machte [109] *χρύσεον,* danach [127] *ἀργύρεον,* dann [144] *χάλκειον* [s.d. B 7] *γένος*) *τῶν δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι,* ' *-ῳ δ' εἰργάζοντο* (s.d. B 2) · *μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος* (darauf [159] *ἡρώων* u. jetzt [176] *σιδήρεον γένος*), s. West z.St. u. zu 106-201 (zum Weltaltermythos)

D inc. sed. fr. 5, p. 72 Ki. (= Emp. fr. 138 D.-K.), *I* 458 (s.o. in B 2 d δ), *Θ* 131 b (vgl. 534⁺ in 2 d α), *M* 189 a (= *Δ* 528⁺ in 2 d α); v.l. (*ὀξέϊ -ῳ* pro *ὀξέϊ δουρί* vulg.:) *Δ* 490, *E* 336, *Λ* 421, *Π* 806; (pro *ἐγχεῖ μακρῷ* vulg.:) *O* 745, *χ* 279; (al.:) *Γ* 338; (*ποικίλα -ῳ:*) *N* 537; (*ἄρα -ός* pro *ἄρ' οἰστός:*) *Δ* 139; (sonst *-ός/ῳ/όν:*) *P* 618, *ω* 534 / *Ψ* 503 (*χρυσῷ* vulg.), *λ* 513 / *Λ* 573

G 1 Epith. (s.o. in B 1 a:) *-ὸν ἀτειρέα* (*Σ* 474); (1 b:) *ὸν ἐρυθρόν'* (*I* 365), *εὐήνορα / ἀτειρέα -όν'* (*ν* 19. 368); (2 a α:) *ἀπὸ -οῦ θεσπεσίοιο* (*B* 457), *-ῳ* ' *σμερδαλέῳ* (*M* 463, vgl. *N* 497); s.a. *-ὸς ἔλαμπε, λάμπε δὲ -ῳ* u.ä., (*Ξ* 11) *-ῳ παμφαῖνον;* (2 a β:) *-ὸς* (...) *φαεινός / ἀτειρής'* (*M* 151, *Ξ* 25); (2 b:) 6/1/1ᴴ× *ὀξέϊ / νώροπι / αἴθοπι -ῳ'* (*K* 135⁺, *N* 406, Sc. 135); s.a. 3/9/1× *κεκορυθμένα / ποικίλα / εἰμένα -ῳ'* (*Λ* 43⁺, *N* 181⁺, *O* 389); sowie (z.T. präd.) *ὄγδοον* (*H* 223), *ἀκρότατον* (*H* 246), *πολλός / πολύς* (*N* 804 ≅ *P* 493), *λεπτότατος* (*Y* 275); (2 c:) 7× *κορύσσετο νώροπι -ῳ/Akk.'* (*Π* 130)⁺; dagg. 'gerüstet': 11× (*κεκορυθμένος*) *αἴθοπι -ῳ'* (*Δ* 495⁺), *ἐσσάμενοι ... -ὸν ἀτειρέα* (*T* 233), *-ῳ* ' *σμερδαλέῳ κεκάλυφθ'* (*N* 191); (2 d α:) *-ὸς ἀτειρής'* (*H* 247, *E* 292); (2 d γ:) *-ὸν ἀτειρέα /... ταμεσίχροα* (*Y* 108, *Δ* 511), *ψυχρὸν ... -όν* (*E* 75); (2 d δ [= 73 Stt.] im Kampf:) 29/14/5× *ὀξέϊ / νηλέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*, (ohne Epith.:) 13× *-ῳ'*, 10× '*-ῳ* (sonst *Y* 257, *N* 649); (in B 3 [= 21 Stt.]:) 3/6/2/1× *ἤνοπι / νηλέϊ / ὀξέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*, (ohne Epith.:) 4/2× *-ῳ/ός'*, (*N* 180) '*ῳ* (sonst *ϑ* 426, A 236) 2 im adnom. Gen.: (s.o. in B 1 a:) 1° *ἄνθεσιν ... -οῦ;* (2 a α:) '*-οῦ ... στεροπῆς/ήν* (*T* 363⁺, vgl. *Λ* 65⁺); (2 a β:) *δοῦπος ...* ' *-οῦ* (*Π* 636); (2 d β:) *-οῖο τυπῇσι* (*E* 887) — mit adnom. Gen.: *λάμπετο -ῳ* ' *ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων* (*Y* 156) 3 gekoppelt / im Kontext mit: (s.o. in B 1 a:) *κασσίτερον, χρυσόν, ἄργυρον* (*Σ* 474), *αἴθωνι σιδήρῳ⁺, ῥινοῖς* (*H* 473⁺), *κυάνου* (1ᵉ); (1 b:) *χρυσοῦ, γυναῖκας⁺, πολιόν τε σίδηρον* (*I* 137⁺ [*λῃΐδ'*]. 365 [*γέρας*]), *χρυσὸς πολύς, πρόβατα, δμῳαὶ καὶ ἵπποι* (*Ψ* 549 [*ἄεθλον*]), *χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος* (*Z* 48⁺ [*κειμήλια, ἄποινα*]), *τόξον ἠδὲ φαρέτρην* u. *οἴστοί* (*φ* 10), *νητὸς χρυσός* u. *ἐσθής, ἔλαιον,, πίθοι οἴνοιο* (*β* 338), *σίδηρος πολύς* (*φ* 62 [*ἀέθλια*]), *χρυσόν⁺* (*ἐσθῆτά τε*) (*X* 50. 340 [*δῶρα*], *χ* 58 [*τιμήν, ἐεικοσάβοιον*], *ν* 136⁺ [*δῶρα*]), *εἵματά τ'* (*ν* 368); (2 a α:) *αἴγλη, κτύπος* (*T* 363), *κατὰ δώματα ἠχήεντα* ' *χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος* (*δ* 72), *λάμφ' ὥς τε στεροπή* (*Λ* 65⁺), *αὐγή, αἴγλη παμφανόωσα οὐρανὸν ἶκεν* (*B* 457), '*-ῳ μαρμαίροντες* (*N* 801), *λάμπετο -ῳ'*, *κάρκαιρε δὲ γαῖα* (*Y* 156), *ἀστεροπῇ ἐναλίγκιος* (*N* 245), *ὥς τ' ἀστέρ'* (*X* 32), *φαίδιμος Ἕκτωρ* (*M* 463), *εἴκελος αὐγῇ, ἕλε τρόμος* (*X* 134), *-όν τε ἰδὲ λόφον* (*Z* 469); (2 a β:) *-ὸς* ' *σμερδαλέον κονάβιζε* (*N* 497, vgl. *M* 463), *δοῦπος ...* ' *-οῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τε* (*Π* 636); (2 b:) *βράχε* (*N* 181⁺), *ἄλκιμα δοῦρε* ('*ὀξέα Λ* 43⁺), *ἄλκιμον ἔγχος* (*K* 135⁺), *ῥινοῖσι βοῶν* (*N* 406), *ἐπταβόειον* (*ταύρων H* 223⁺), *ῥινοῖσι πυκινήν* (*N* 804), *ῥινὸς βοός* (*Y* 275); (2 d α:) *κασσιτέροιο, σμερδαλέον κονάβησε* (*Φ* 593); (d γ:) „*οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος,* sc. *-ὸν ἀνασχέσθαι*" (*Δ* 511); (d δ:) „*θνητός, -ῳ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν*" (*N* 323, vgl. *Φ* 568); öfter bei variierender Wiederaufnahme, z.B.: *ὀξέϊ -ῳ* var. nach *δουρὶ φαεινῷ* (*O* 433. 429), *δόρυ χάλκεον* nach *νηλέϊ -ῳ* (*Π* 345 f.) usw.

H.W. Nordheider

χαλκότυπος [31ⁱ [1ⁱ] **Σχ** sch. D ad l.: *ὑπὸ σιδήρου τρωθείσας*

B (verb. Rektions-Kompos. zu *τύπτω,* s. Risch § 74 d:) *durch Erz geschlagen,* von Wunden des Leichnams, in dir. R. (zum außerep. Gebr. als nom. ag. ['copper]smith' s. LSJ s.v.) *T* 25 (Ach. zu Thetis: „*δείδω, μὴ*) *μυῖαι καδδῦσαι κατὰ -ους ⌊ὠτειλ⌋ὰς* ' *εὐλὰς ἐγγείνωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν* (sc. Patr.)", vgl. als metr. Altern. (*Ξ* 518⁺) *κατ' οὐταμένην* ⌊ ⌋*ήν* sowie (*X* 67, *E* 132⁺) „*τύψας / οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ*" (s.d. B 2 d δ), (*E* 887) „*χαλκοῖο* (s.d. B 2 b β) *τυπῇσι*"

H.W. Nordheider

χαλκοχίτων(ες) [31ⁱ, 2°, 1ᴴ] F *-ες* 1, *-ων* 32, *-ας* 1 M [⏑⏑⏑⏑] *-ας 'Αχαιούς K* 287 [⏑⏑⏑⏑×] *'Επειοὶ/ῶν -ες/ων Λ* 694, *Δ* 537; *νῆας⁺ / λαὸν* / Subst. ⌊*'Αχαιῶν -ων*⌋ *A* 371 ≅ *B* 47 = 187 ≅ *K* 136, *Ω* 225 / *B* 163, *O* 56, *Δ* 199 / ≅ *M* 352, *H* 444; *Τρώων* ... (*καὶ*) ⌊ ⌋ *Γ* 127 = 131 = 251 = *Θ* 71, *H* 275; *τις⁺* (...) ⌊ ⌋ *Z* 454 ≅ *K* 367ᵉᵃ ≅ *Σ* 105ᵉᵃ, *N* 272, *P* 414 ≅ *Ψ* 575; ⌊ ⌋ *B* 437, *α* 286, *δ* 496, Hes. fr. 165, 14; *'Αργείων ⌊ἡγήτορ⌋ε -ων Δ* 285 = *M* 354; *Βοιωτῶν* ⌊ ⌋*α -ων O* 330; *Τρώων / Κρητῶν βουληφόρε -ων E* 180 = *P* 485 / *N* 255

Σχ sch. D *B* 47, *Γ* 131: *-ων· σιδηροθωράκων* L Helbig, Hom. Epos 288 (poet. Ausdr. für den Panzer); Catling, Arch. Hom. E 79; Trümpy, Krieg. Fachausdr. 13 f. (*χιτῶν / θώρηξ χάλκεος* gleichbed.); Lorimer, Monuments 208 f. (Epith. beschr. 'die Achäer der Bronzezeit'); entspr. King, AJA 74, 1970, 294 ff. (vgl. „Dendra corslet", „Bronze Age survival in the Hom. poems"); Heubeck, Kadmos 25, 1986, 141 ff.; dagg. van Wees, G&R 41, 1994, 135 A. 64 (s. dens. u. Patzek s.v. *χαλκός* L 3); Franz, Krieger 60 f. (für e. „mit Metallplatten verstärkten Leinenpanzer") — S. Benardete,

ὑπὸ γλῶσσαν τάμε -ός (ψυχρὸν δ' ἔλε -ὸν ὀδοῦσιν [s.u. 2dγ Ende]) **2dβ** adnom. Gen. u. *ἀπὸ -ὀφι* *E* 887 (Ares von Diom. verwundet: „ich floh) *ἢ κε ζὲς ἀμενηνὸς ἔα -οῖο τυπῆσι"* ([v.susp.] 856/9 Diom. *ἔγχεῖ χαλκείῳ, δόρυ*), vgl. (*T* 25 Ares:) *„κατὰ χαλκοτύπους* (s.d.) *ὠτειλάς"* *Λ* 351 *πλάγχθη δ' ἀπὸ -ὀφι -ός* (s.o. 2dα), zum Suff. s. Thompson (L2)

2dγ Akk.-Obj. (je 1× *ἀτειρέα, ταμεσίχροα, ψυχρόν*), 4× (von 15) dir.R.: (Subj. Täter:) rüsten, angreifen: *Ψ* 803 (Ach. fordert Zweikämpfer auf:) *„ὦ περ ἀρίστω,' τεύχεα ἐσσαμένω ταμεσίχροα -ὸν ἑλόντε ' ἀλλήλων (πειρηθῆναι"*; 821 *δουρὸς ἀκωκῇ*) *Y* 108 (Ap. zu Aen.:) *„ἰθὺς φέρε -ὸν ἀτειρέα"*, sc. gg. Ach. (163. 259. 262 *τίνασσε δὲ χάλκεον / ἤλασεν ὄβριμον / φάτο γὰρ δολιχόσκιον ἔγχος'*, 260 *δουρὸς ἀκωκῇ*) — werfen, hindurchtreiben, hineinstoßen: *E* 317 (*οἱ πέπλοιο πτύγμα κάλυψεν* [Aphr. dem Aen.], *ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν*) *-ὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο* = 346 (Ap. greift ein) *N* 388 (*βάλε δουρί*) ‹*διαπρὸ* (*διάπρο* West, v. Il. praef. p. XIX), *δὲ -ὸν ἔλασσεν* (s.d. B12dα; I11) ≅ *Π* 821 ≅ *χ* 295 = *O* 342ex. ≅ *P* 579 = *Π* 309ex. (*ἔγχεῖ ὀξυόεντι*) *N* 607 *οὔτασεν, οὐδὲ* ‹ › *δυνήσατο -ὸν ἐλάσσαι (κατεκλάσθη δέ οἱ ἔγχος)* ≅ 647 (*δουρί*) *Ω* 421 (Ach. zu Priam.:) *„πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ* (Hektors Leiche) *-ὸν ἔλασσαν"* (vgl. *X* 375 *τις οὐτήσασκε*, sc. mit Lanze) — Subj. Opfer: *Δ* 511 (Ap. parānet.: *„μηδ' εἴκετε) 'Αργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος*(!) *' -ὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν"* *E* 75 (Gegner *βεβλήκει ὀξεῖ δουρί) ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ... τάμε -ός* (s.o. dα) *' ' ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε -ὸν ὀδοῦσιν* (vgl. *T* 61+ *ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας*)

2dδ Instr. (72×), (*Θ* 86) lok. Dativ (29/14/5× *ὀξεῖ / νηλεῖ / ταναήκεῖ -ῷ'*; [kontrast. *νώροπι, αἴθοπι -ῷ* bei Rüsten, s.o. 2c]; 13× bloß *-ῷ'*; 10× *'-ῷ*; sonst *Y* 257, *N* 649); dient als sinnl. Veranschaulichung (s.o. 2a), anderers. (metr.) als 'Verlängerung' des Verbs (fakultat. Verskomplettierung; s. noch Visser [L2]); 40× dir. (*Π* 650 indir.) R., sonst prospektiv (bei Wunsch, Absicht, Schicksal), bei (zus.fassendem) Pass., begleit. Ptz. od. neg., 5× bei (unspezif.) Kampfeinl. *ὄρνυτο* u.ä.; bei spez. Einzelaktion nur *O* 433 (folgt variierend nach *δουρὶ φαεινῷ*), *Π* 345, *N* 561 (wo spez. *δόρυ χάλκειον* bzw. *αἰχμήν* folgt) u. *χ* 475 (emphat. bei Mel.' drast. Verstümmelung), sowie bei Hes. (Th. 316+): dazu s.o. Bakker, van den Houten ([L2:] *-ῷ* in weniger konkr. Sit. vs. *δουρί*, das oft in konkr., spez. Sit.) **2dδaa** angreifen (als Schritt vor dem dann folgenden eigtl. Waffengebr., die spez. Aktion heißt: *βάλε / οὔτασε δουρί, ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ* u.ä.; vgl. noch 7× *ἔγχεῖ χαλκείῳ* [s.d. B1bα]): *Γ* 349 (346 Paris ‹*προΐει δολιχόσκιον ἔγχος„ οὐδ' ἔρρηξεν -ός* [s.o. 2dα]) *ὁ δὲ* (Men.) *δεύτερος ὄρνυτο -ῷ* (dann [355] spez. ‹ ›) = *P* 45 (*νύξ', δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή*) ≅ *E* 17ex. (*βέλος*) = *Π* 479 *E* 330 *Κύπριν ἐπῴχετο* (Diom.) *νηλεῖ -ῷ* (336 *οὔτασε ὀξεῖ δουρί*) **2dδbb** kämpfen: *Π* 497 (Sarp. zu Glaukos:) *„ἐμεῦ πέρι μάρναο -ῷ"* *Δ* 348 (Ag.:) *„καὶ εἰ δέκα πύργοι 'Αχαιῶν ' ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλεῖ -ῷ"* *Y* 257 (Aen. zu Ach.:) *„οὔ μ' ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις* (v. West in app.) *μεμαῶτα ' πρὶν -ῷ μαχέσασθαι ἐναντίον (γευσόμεθ' χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν")* **2dδcc** töten u. Pass. (*τ* 522, *Ψ* 176 in nichtkrieger. Sit.: svw. wie *Messer* o.ä.): *λ* 519 (Od.: „kann nicht alle nennen, *ὅσσον λαὸν ἔπεφνε*, sc. Neopt.) *οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο -ῷ"* *υ* 315 (Tel. zu den Freiern: *„εἰ) μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε -ῷ"* *χ* 219 (Freier droht 'Mentor':) *„ἐπὴν ὑμέων γε βίας ἀφελώμεθα -ῷ"* *τ* 522 (Pen. erz. myth. Exemplum: *„παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον) ὅν ποτε -ῷ ' κτεῖνε δι' ἀφραδίας"* *Π* 561 (Patr.: *„εἴ τιν') δαμασαίμεθα ‹νηλεῖ -ῷ,"* Th. 316 (*Ὕδρην Λερναίην*) *ἐνήρατο* (Her.) ‹ › *δ* 743 (Eurykl. zu Pen.:) *„με κατάκτενε* ‹ › *"* *E* 675 (*οὐδ' Ὀδυσῆϊ*) *μόρσιμον ἦεν ' ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ‹ὀξεῖ -ῷ›* 558 (Gl.:) *ὄφρα καὶ αὐτὼ* (Löwen) *' ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν* ‹ › ≅ *Ψ* 412ex. (*„κατακτενεῖ"*, sc. Nestor die Pferde bei Niederlage) *I* 458 (Phoinix: „wollte meinen Vater) *κατακτέμεν* ‹ › *"* (v.susp.) = *δ* 700ex. (*„μεμάασι"*, sc. Freier den Tel.) ≅ *ν* 271ex. (*„κατέκτανον* [267 *βάλον χαλκήρεϊ δουρί*]") ≅ *ξ* 271ex. (*„πολλοὺς μὲν ἀπ."*) = *ρ* 440 *N* 338 (*μέμασαν δ' ἀλλήλους*) *ἐναιρέμεν* ‹ ›. ' *ἔφριξεν δὲ μάχη (ἐγχείῃσι)* *λ* 120 (Teir. zu Od.: *„ἐπὴν μνησῆρας) κτείνῃς ἠὲ δόλῳ ἢ ἀμφαδὸν* ‹ › *"* *χ* 368 (Medon:) *„μή με ... δηλήσεται* ‹ › *"* *Ω* 393 (Hermes: *„εὖτ') 'Αργείους κτείνεσκε* (Hektor) *δαΐζων* ‹ › *"* *Σ* 236 (*ἐπεὶ εἴσιδε* [Ach.] *ἑταῖρον) δεδαϊγμένον* ‹ › (entspr. *Π* 816 *δουρὶ δαμασθείς*, 820 *οὖτα δὲ δουρί*) = *T* 283ex. = 292ex. (dir.R. [Bris. über ihren Mann]) ≅ 211ex. (‹*δεδαϊγμένˌος*, sc. Patr.) ≅ *X* 72ex. (Priam.: „‹ ›*φ*, sc. *νέφ"*) *H* 77 (Hektor:) *„εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ‹ταναήκεϊ -ῷ„ ' τεύχεα συλήσας φερέτω (σῶμα δὲ ...")* *δ* 257 (Hel.: „Od. als Spion) *πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας* ‹ › *' ἦλθε μετ' 'Αργείους"* ≅ Hes. fr. 10a, 56ex. *Ω* 754 (Hekabe zu Hektor:) *„σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν* ‹ › *"* = Hes. fr. 212b, 3ex. (*ψυ*]*χὴν*) *Θ* 534 (Hektor:) *„ἤ κεν ἐγὼ τὸν* (Diom.) *' -ῷ δηώσας ἔναρα ... φέρωμαι* (od. *εἴ κ' ἐμὸν ἔγχος μείνῃ"*) ~ *Π* 650 ~ Sc. 67 ≅ *Λ* 153in. ≅ *M* 227in. ≅ *P* 56in. = *Ψ* 176in. (Ach. tötete 12 Tr. als Totenopfer für Patr., vorher [*κύνας*] *δειροτομήσας*) ≅ *δ* 226in. *B* 417 (Ag. betet:) *„Ἕκτορέον τε χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι ' -ῷ ῥωγαλέον"* *N* 323 (Mer.: „Aias wiche vor keinem Sterblichen, *ὅς*) *-ῷ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν"* **2dδdd** treffen: *Ξ* 28 (*βασιλῆες) ὅσοι βεβλήατο -ῷ* *N* 212 (*ὅ*) *ἦλθε κατ' ἰγνύην ‹βεβλημένος ὀξεῖ -ῷ›* *λ* 535 (Od. zu Ach.: „Neopt. *ἔβαινεν*) *ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ* ‹ › *"* ≅ *Π* 819ex. (Akk.; sc. sah Hektor den Patr.) *O* 433 (429 *ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ*) *τόν ῥ' ἔβαλεν κεφαλὴν ὑπὲρ οὔατος ‹ὀξεῖ -ῷ› Π* 623 (Mer. zu Aen.: *„θνητὸς καὶ σύ) εἰ καὶ ἐγώ σε βάλοιμι τυχὼν μέσον* ‹ › *"* **2dδee** verwunden, stoßen, schlagen u.ä.: *N* 649 (*ἐχάζετο*, Harpalion) *μή τις χρόα -ῷ ἐπαύρῃ. ' Μηριόνης δ'* (*ἴει χαλκήρε' ὀϊστόν*) *χ* 356 (Tel. zu Od.:) *„μηδέ τι τοῦτον ἀναίτιον οὔτασε* (s.d. B1a. b) *-ῷ"* (292 *οὔτα ἔγχεϊ*, aber 326 [Nahkampf:] *ξίφος εἵλετο*) *M* 427 *πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα ‹νηλεῖ -ῷ› Π* 345 *'Ιδομενεὺς δ' 'Ερύμαντα κατὰ στόμα* ‹ › *' νύξε* (*δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε*) *E* 132 (Ath. zu Diom.:) *„τὴν γ'* (Aphr.) *οὐτάμεν ‹ὀξεῖ -ῷ›"* (330 *ἐπῴχετο νηλεῖ -ῷ* [s.o.], 336 *οὔτασε ὀξεῖ δουρί*) = 821 = Sc. 335ex. *N* 561 *οἱ οὖτα μέσον σάκος* ‹ › (≅ 646ex. *δουρί*) *' ἐγγύθεν ὁρμηθείς* (dann *αἰχμήν*) *X* 67 (Priam.:) *„ἐπεί κέ τις* ‹ › *' τύψας ἠὲ βαλὼν (ἐκ θυμὸν ἕληται")* *Δ* 540 *ὅς τις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος* ‹ › *Φ* 568 (Agenor: *„καὶ) τοῦτῳ* (Ach.) *τρωτὸς χρὼς* ‹ › *"* (582 *ἐγχείῃ τιτύσκετο*, 590 *ἄκοντα ἀφῆκε*) — *P* 376 (*ἄλγε' ἔπασχον*) *τείροντο δὲ ‹νηλεῖ -ῷ›* **2dδff** (ab)schneiden (*τάμνειν: οὔατα / χρόα*) mit Schwert (im Kampf) od. Messer: *Φ* 455 (Pos. zu Ap.:) *„στεῦτο δ' ὅ γ'* (Laom.) *ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν οὔατα -ῷ"* *χ* 475 *τοῦ δ'* (Mel.) *ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα* ‹ › *' τάμνον μήδεά τ' ἐξέρυσαν* = *σ* 86ex. = *φ* 300ex. *N* 501 *ἵεντ' ἀλλήλων ταμέειν χρόα* ‹ › (Aen. *ἀκόντισεν*, Idom. *ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος*) = *Π* 761 *N* 553 (Tr. *οὔταζον σάκος*) *οὐδὲ δύναντο ' εἴσω ἐπιγράψαι τέρενα χρόα* ‹ › *P* 126 *ἕλχ'* (Hektor Patr.' Leiche), *ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ὀξεῖ -ῷ* **2dδgg** lok. mit Präp.: *Θ* 86 (Nestors *ἵππος ἐτείρετο* [vgl. *P* 376], *τὸν βάλεν ἰῷ* [sc. Paris]) *σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ -ῷ* (vgl. *N* 441+ [...*μενος*] *περὶ δουρί*, *Π* 315 *περὶ δ' ἔγχεος αἰχμῇ*, sowie *Ψ* 30, *μ* 395 *ἀμφ*[*ὶ*] *σιδήρῳ / ὀβελοῖς*, *λ* 424 *περὶ φασγάνῳ* u. s. Ameis-H. z.St.)

3 als Gerät bei nichtkrieger. Tätigkeit (21×; 3/6/2/1× *ἤνοπι / νηλέϊ / ὀξέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*; 4/2× bloß *-ῳ/ός'*; *N* 180 '*-ῳ;* sonst *θ* 426, *A* 236); *A* 236 (Ach. emphat.) u. 5° dir.R.; Wasserkessel: *τ* 469 (Eurykl. läßt erschreckt Od.' Bein los) *ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήνμη, κανάβησε δὲ -ός θ* 426 (Alkin.:) „*ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ -ὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ*" (für Od.' Bad) *Σ* 349 *γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·* ' *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ⌞ἤνοπι -ῳ⌟* (*λοῦσαν*, sc. *ἑταῖροι* Patr.' Leiche) *κ* 360 — Angelhaken: *Π* 408 (Gl.:) *ἰχθὺν ' ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ ⌞ ⌟·* ' *ὡς ἕλκ'* (*δουρὶ φαεινῷ*) — Messer, Schwert beim Schlachtopfer: *Γ* 292. 294 (271 Ag. *⌞ἐρυσσάμενος μάχαιραν⌟*) *ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ -ῳ·* ' ... (*κατέθηκεν*) ' *θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο -ός* (292 ≅) *T* 266 (*κάπρου*, 252 ⌞ ⌟) *κ* 532 (Kirke:) „*μῆλα, τὰ δὴ κατάκειτ' ἐσφαγμένα ⌞νηλέϊ -ῳ⌟*" = *λ* 45 (24 *ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος*) — Axt (Messer) u.ä. bei Holzarbeit (spalten, Bäume fällen, schälen), 1° Wachs zerschneiden (s. noch Paraskevaides, Synon. 92): *θ* 507 (Demod. [indir. R.]:) *ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ* (sc. hölzernes Pferd) ⌞ ⌟ *ξ* 418 *κέασε ξύλα* ⌞ ⌟ (Brennholz) *σ* 309 (*λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν* [sc. *δμῳαί*], *περὶ δὲ ξύλα*) *νέον κεκεασμένα -ῳ Ψ* 118 *δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ -ῳ* ' *τάμνον*, vgl. (*Δ* 485) *αἴθωνι σιδήρῳ Φ* 37 *ἐρινέον ⌞ὀξέϊ -ῳ⌟* ' *τάμνε* (Lykaon in Vorgesch.) *νέους ὄρπηκας* (für *ἄντυγες*) *μ* 173 *κηροῖο μέγαν τροχὸν* ⌞ ⌟ ' *τυτθὰ διατμήξας* (Od. vor Sireneninsel) *ε* 162 (Kal. zu Od.:) „*δούρατα μακρὰ ταμὼν ἁρμόζεο -ῳ* ' ... *σχεδίην*" (234 *δῶκέ οἱ πέλεκυν ... χάλκεον* u. *σκέπαρνον*) 244 (*τάμνετο δοῦρα*) *πελέκκησεν δ' ἄρα -ῳ ψ* 196 (Od.: „*ἀπέκοψα κόμην*) *ἐλαίης,* ' *κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέξεσα -ῳ*" *N* 180 (Gl.: *ἔπεσεν μελίη ὥς, ἣ*) *-ῳ ταμνομένη ... χθονὶ φύλλα πελάσσῃ* (*βράχε τεύχεα ποικίλα -ῳ* [s.o. 2b]) *A* 236 (Ach. emphat.: „*τόδε σκῆπτρον οὐ φύλλα*) *ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ -ὸς ἔλεψε* ' *φύλλα τε καὶ φλοιόν*", vgl. (h. Merc. 109) *ἐπέλεψε σιδήρῳ*

4 Metall des *ehernen* Geschlechts Op. 151 (Zeus machte [109] *χρύσεον*, danach [127] *ἀργύρεον*, dann [144] *χάλκειον* [s.d. B 7] *γένος*) *τῶν δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι,* ' *-ῳ δ' εἰργάζοντο* (s.d. B 2) · *μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος* (darauf [159] *ἡρώων* u. jetzt [176] *σιδήρεον γένος*), s. West z.St. u. zu 106-201 (zum Weltaltermythos)

D inc.sed. fr. 5, p. 72 Ki. (= Emp. fr. 138 D.-K.), *I* 458 (s.o. in B 2 d δ), *Θ* 131b (vgl. 534⁺ in 2 d α), *M* 189a (= *Δ* 528⁺ in 2 d α); v.l. (*ὀξέϊ -ῳ* pro *ὀξέϊ δουρί* vulg.:) *Δ* 490, *E* 336, *Λ* 421, *Π* 806; (pro *ἔγχεϊ μακρῷ* vulg.:) *O* 745, *χ* 279; (al.:) *Γ* 338; (*ποικίλα -ῳ*:) *N* 537; (*ἄρα -ός* pro *ἄρ' ὀϊστός*:) *Δ* 139; (sonst *-ός/ῳ/όν*:) *P* 618, *ω* 534 / *Ψ* 503 (*χρυσῷ* vulg.), *λ* 513 / *Λ* 573

G 1 Epith. (s.o. in B 1 a:) *-ὸν ἀτειρέα* (*Σ* 474); (1 b:) *ὸν ἐρυθρόν'* (*I* 365), *εὐήνορα / ἀτειρέα -όν'* (*ν* 19. 368); (2 a α:) *ἀπὸ -οῦ θεσπεσίοιο* (*B* 457), *-ῳ* ' *σμερδαλέῳ* (*M* 463, vgl. *N* 497); s.a. *-ὸς ἔλαμπε, λάμπε δὲ -ῳ* u.ä., (*Ξ* 11) *-ῳ παμφαῖνον;* (2 a β:) *-ὸς* (...) *φαεινός / ἀτειρής'* (*M* 151, *Ξ* 25); (2 b:) 6/1/1ᴴ× *ὀξέϊ / νώροπι / αἴθοπι -ῳ'* (*K* 135⁺, *N* 406, Sc. 135); s.a. 3/9/1× *κεκορυθμένα / ποικίλα / εἰμένα -ῳ'* (*Λ* 43⁺, *N* 181⁺, *O* 389); sowie (z.T. präd.) *ὄγδοον* (*H* 223), *ἀκρότατον* (*H* 246), *πολλός / πολύς* (*N* 804 ≅ *P* 493), *λεπτότατος* (*Y* 275); (2 c:) 7× *κορύσσετο νώροπι -ῳ/Akk.'* (*Π* 130)⁺; dagg. 'gerüstet': 11× (*κεκορυθμένος*) *αἴθοπι -ῳ'* (*Δ* 495⁺), *ἐσσάμενοι ... -ὸν ἀτειρέα* (*T* 233), *-ῳ* ' *σμερδαλέῳ κεκάλυφθ'* (*N* 191); (2 d α:) *-ὸς ἀτειρής'* (*H* 247, *E* 292); (2 d γ:) *-ὸν ἀτειρέα /... ταμεσίχροα* (*Y* 108, *Δ* 511), *ψυχρὸν ... -όν* (*E* 75); (2 d δ [= 73 Stt.] im Kampf:) 29/14/5× *ὀξέϊ / νηλέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*, (ohne Epith.:) 13× *-ῳ'*, 10× '*-ῳ* (sonst *Y* 257, *N* 649); (in B 3 [= 21 Stt.]:) 3/6/2/1× *ἤνοπι / νηλέϊ / ὀξέϊ / ταναήκεϊ -ῳ'*, (ohne Epith.:) 4/2× *-ῳ/ός'*, (*N* 180) '*ῳ* (sonst *θ* 426, A 236) 2 im adnom. Gen.: (s.o. in B 1 a:) 1ᵉ *ἄνθεσιν ... -οῦ;* (2 a α:) '*-οῦ ... στεροπῆς/ήν* (*T* 363⁺, vgl. *Λ* 65⁺); (2 a β:) *δοῦπος ...* ' *-οῦ* (*Π* 636); (2 d β:) *-οῖο τυπῆσι* (*E* 887) — mit adnom. Gen.: *λάμπετο -ῳ* ' *ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων* (*Y* 156) 3 gekoppelt / im Kontext mit: (s.o. in B 1 a:) *κασσίτερον, χρυσόν, ἄργυρον* (*Σ* 474), *αἴθωνι σιδήρῳ⁺, ῥινοῖς* (*H* 473⁺), *κυάνου* (1ᵉ); (1 b:) *χρυσοῦ, γυναῖκας⁺, πολιόν τε σίδηρον* (*I* 137⁻ [*λῃδ*]. 365 [*γέρας*]), *χρυσὸς πολύς, πρόβατα, δμῳαὶ καὶ ἵπποι* (*Ψ* 549 [*ἄεθλον*]), *χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος* (*Z* 48⁺ [*κειμήλια, ἄποινα*]), *τόξον ἠδὲ φαρέτρην* u. *οἶστοί* (*φ* 10), *νητὸς χρυσός* u. *ἐσθής, ἔλαιον,, πίθοι οἴνοιο* (*β* 338), *σίδηρος πολύς* (*φ* 62 [*ἀέθλια*]), *χρυσόν⁺* (*ἐσθῆτά τε*) (*X* 50. 340 [*δῶρα*], *χ* 58 [*τιμήν, ἑεικοσάβοιον*], *ν* 136⁺ [*δῶρα*]), *εἵματά τ'* (*ν* 368); (2 a α:) *αἴγλη, κτύπος* (*T* 363), *κατὰ δώματα ἠχήεντα* ' *χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος* (*δ* 72), *λάμφ' ὥς τε στεροπή* (*Λ* 65⁺), *αὐγή, αἴγλη παμφανόωσα οὐρανὸν ἶκεν* (*B* 457), '*-ῳ μαρμαίροντες* (*N* 801), *λάμπετο -ῳ'*, *κάρκαιρε δὲ γαῖα* (*Y* 156), *ἀστεροπῇ ἐναλίγκιος* (*N* 245), *ὥς τ' ἀστέρ'* (*X* 32), *φαίδιμος Ἕκτωρ* (*M* 463), *εἴκελος αὐγῇ, ἔλε τρόμος* (*X* 134), *-όν τε ἰδὲ λόφον* (*Z* 469); (2 a β:) *-ὸς* ' *σμερδαλέον κονάβιζε* (*N* 497, vgl. *M* 463), *δοῦπος ...* ' *-οῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τε* (*Π* 636); (2 b:) *βράχε* (*N* 181⁺), *ἄλκιμα δοῦρε* ('*ὀξέα Λ* 43⁺), *ἄλκιμον ἔγχος* (*K* 135⁺), *ῥινοῖσι βοῶν* (*N* 406), *ἐπταβόειον* (*ταύρων H* 223⁺), *ῥινοῖσι πυκινήν* (*N* 804), *ῥινὸς βοός* (*Y* 275); (2 d α:) *κασσιτέροιο, σμερδαλέον κονάβησε* (*Φ* 593); (d γ:) „*οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος*, sc. *-ὸν ἀνασχέσθαι*" (*Δ* 511); (d δ:) „*θνητός, -ῳ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν*" (*N* 323, vgl. *Φ* 568); öfter bei variierender Wiederaufnahme, z.B.: *ὀξέϊ -ῳ* var. nach *δουρὶ φαεινῷ* (*O* 433. 429), *δόρυ χάλκεον* nach *νηλεῖ -ῳ* (*Π* 345 f.) usw.

H.W. Nordheider

χαλκότυπος [31ⁱ [1ⁱ] **Σχ** sch. D ad l.: *ὑπὸ σιδήρου τρωθείσας*

B (verb. Rektions-Kompos. zu *τύπτω*, s. Risch § 74d:) *durch Erz geschlagen*, von Wunden des Leichnams, in dir. R. (zum außerep. Gebr. als nom. ag. ['copper]smith' s. LSJ s.v.) *T* 25 (Ach. zu Thetis: „*δείδω, μὴ*) *μυῖαι καδδῦσαι κατὰ -ους ⌞ὠτειλ⌟ὰς* ' *εὐλὰς ἐγγείνωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν* (sc. Patr.)", vgl. als metr. Altern. (*Ξ* 518⁺) *κατ' οὐταμένην* ⌞ ⌟*ήν* sowie (*X* 67, *E* 132⁺) „*τύψας / οὐτάμεν ὀξεῖ χαλκῷ*" (s.d. B 2 d δ), (*E* 887) „*χαλκοῖο* (s.d. B 2 b β) *τυπῆσι*"

H.W. Nordheider

χαλκοχίτων(ες) [31ⁱ, 2°, 1ᴴ] F *-ες* 1, *-ων* 32, *-ας* 1 M [⏑̄⏑⏑̄⏑] *-ας 'Αχαιούς K* 287 [⏑̄⏑⏑̄×] *'Επειοὶ/ῶν -ες/ων Λ* 694, *Δ* 537; *νῆας⁺ / λαὸν* / Subst. ⌞*'Αχαιῶν -ων⌟ A* 371 ≅ *B* 47 = 187 ≅ *K* 136, *Ω* 225 / *B* 163, *O* 56, *Δ* 199 / ≅ *M* 352, *H* 444; *Τρώων* ... (*καὶ*) ⌞ ⌟ *Γ* 127 = 131 = 251 = *Θ* 71, *H* 275; *τις⁺* (...) ⌞ ⌟ *Z* 454 ≅ *K* 367ᵉˣ ≅ *Σ* 105ᵉˣ, *N* 272, *P* 414 ≅ *Ψ* 575; ⌞ ⌟ *B* 437, *α* 286, *δ* 496, Hes. fr. 165, 14; *'Αργείων ⌞ἡγήτορ⌟ε -ων Δ* 285 = *M* 354; *Βοιωτῶν* ⌞ ⌟*α -ων O* 330; *Τρώων / Κρητῶν βουληφόρε -ων E* 180 = *P* 485 / *N* 255

Σχ sch. D *B* 47, *Γ* 131: *-ων·* *σιδηροθωράκων* L Helbig, Hom. Epos 288 (poet. Ausdr. für den Panzer); Catling, Arch. Hom. E 79; Trümpy, Krieg. Fachausdr. 13 f. (*χιτών / θώρηξ χάλκεος* gleichbed.); Lorimer, Monuments 208 f. (Epith. beschr. 'die Achäer der Bronzezeit'); entspr. King, AJA 74, 1970, 294 ff. (vgl. „Dendra corslet", „Bronze Age survival in the Hom. poems"); Heubeck, Kadmos 25, 1986, 141 ff.; dagg. van Wees, G&R 41, 1994, 135 A.64 (s. dens. u. Patzek s.v. *χαλκός* L 3); Franz, Krieger 60 f. (für e. „mit Metallplatten verstärkten Leinenpanzer") — S. Benardete,

Achilles and Hector, The Hom. Hero (1985; repr.:) South Bend (Indiana) 2005, 21 f. (Gr. u. Tr.: Verteilg. der Formeln in der Il.)

B (Poss.-Kompos. zu χαλκ[ε]ο- u. χιτών, s. Risch §68b:) *mit ehernem Panzer(hemd);* vgl. (*N*439. 371⁺) χιτῶνα (1×, e.Tr.[!]) / ὑώρης ' χάλκεος⁺ (s.d. B1a sowie s.v. χαλκός [B Vorbem.] zum Metall der Helden; zur Sache s.o. L u. Basler Komm. zu *A*379 mit Lit. [u. Vermutung myk.r Herkunft; dazu van Wees, L]); Epith. (nur Pl. [32× von 34 Gen.], nach buk. Dih. nachgest. [außer 1ⁱ]) zum VN (25× nach *'Αχαιῶν* [abgewandelt *K*287 vor *'Αχαιούς*], je 1× *'Επειοί/ῶν* sowie [mit Sperrung] je 2× nach *'Αργείων, Τρώων*, je 1× nach *Βοιωτῶν, Κρητῶν;* nicht vorkommend **'Αχαιοὶ/οὺς -ες/ας;* s. Severyns, AC 33, 1964, 330 f.); vgl. metr. gleichw. (χαλκο)κορυστής⁺ (nur Sg.); metr. Altern. 'χαλκεοθωρήκων (nur 2ⁱ); sonst (im Nom. [u. Akk.]) vorangest.:) *εὐκνήμιδες/ας, χαλκοκνήμιδες* (ferner *ἑλίκωπες/ας, ἥρωες/ας, κάρη κομόωντες/ας, μένεα πνείοντες/ας, μεγάθυμοι*) *'Αχαιοί/ούς'* (vgl. noch *υἷες/ας, κοῦροι 'Αχαιῶν'*); dagg. *'Αργεῖοι*⁺ formelarm (s. nur *Θ*472 *αἰχμητάων, T*269 *φιλοπτολέμοισι, Φ*429 *θωρηκτῆσιν'*[!], anderers. *B*79⁺ [s.u. 2]); vgl. noch *Δαναοὶ*⁺ *ταχύπωλοι/ων, αἰχμητάων, φιλοπτολέμοισι; Τρῶες*⁺ *μεγάθυμοι*⁺ / *ὑπέρθυμοι*⁺ sowie (*N*685 *Βοιωτοὶ*[!] *καὶ*) *'Ιάονες ἑλκεχίτωνες*; zur Formel-Verteilg. (von Gr. u. Tr.) in der Il. s.o. L (Benardete)

1 VE-Formel ⌞*'Αχαιῶν -ων*⌟ u. (*K*287 abgewandelt) *-ας 'Αχαιούς;* zum adnom. Gen. (bei *νῆας*⁺, *λαόν* u.a., sc. 'gehen, kommen zu' usw.): *A*371 (*Χρύσης*) *ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας* ⌞ ⌟ ≅ *B*47 (*κατὰ*, sc. Ag.) = 187 (Od.) ≅ *K*136 (Nestor) + *Ω*225 (Priam.: „*τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν*") *B*163 (Hera zu Ath.:) „*ἀλλ' ἴθι νῦν κατὰ λαὸν* ⌞ ⌟" = *Δ*199ᵉᵃ (Talth. *βῆ δ' ἰέναι* ..., vgl. 209 *βὰν δ' ἰέναι καθ' ὅμιλον ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν 'Αχαιῶν* als 'Deliberate Variatio' [Friedrich, Form. Econ. 77]) = *O*56ᵉᵃ („Iris soll *μετὰ* ...") (umgestellt:) *B*437 (Nestor:) „*κήρυκες μὲν* ⌞ ⌟ ' *λαὸν* (*ἀγειρόντων κατὰ νῆας*") Hes.fr.165,14 *Τήλεφος*] *ἔτραπ' 'Αχαιῶν χαλκοχιτών*[*ων M*352 *βῆ δὲ θέειν* (Herold Talth.) *παρὰ τεῖχος* ⌞ ⌟ (Forts. 354 [s.u. in 2]) *H*444 (*πονέοντο κάρη κομόωντες 'Αχαιοί, οἱ δὲ θεοὶ θηεῦντο μέγα ἔργον* ⌞ ⌟ — *Τρώων* ... (*καὶ*) ⌞ ⌟: *Γ*127 (Iris traf Helena, wie sie) *ἐνέπασσεν ἀέθλους ' Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ* ⌞ ⌟ = 131 (Iris: „*ἵνα ἔργα ἴδηαι*") = *Θ*71 (*ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε*, Zeus) = *Γ*251 (Herold zu Priam.: „*καλέουσιν ἄριστοι*" [dann Part.]) *H*275 (bei Zweikampf Aias-Hektor: *εἰ μὴ κήρυκες*) *ἦλθον, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ'* ⌞ ⌟ — sonst um Part.: *Z*454 (Hektor zu Androm.:) „*ὅτε κέν τις* ⌞ ⌟ ' *δακρυόεσσαν ἄγηται*" + *K*367 (*ἵνα μή τις*, sc. den Dolon vor Diom. töte), *Σ*105 (Ach.: „bin *ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, οἷος οὔ τις*") *N*272 (Men. zu Idom.:) „*ἄλλον πού τινα μᾶλλον* ⌞ ⌟ ' *λήθω μαρνάμενος* (aber du ...") *P*414 (Kampf um Patr.' Leiche:) *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν* ⌞ ⌟ ≅ *Ψ*575 (Men.: „*μή τις*") *α*286 ('Mentes zu Tel.: „geh zu Men.) *ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν* ⌞ ⌟" (s. Ludwich im App. u. *α*93b [s.u. D], wo die untergegangene Version einer Reise zu Idom. nach Kreta erkennbar) *δ*496 (Proteus zu Men.:) „*ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι* ⌞ ⌟ ' *ἐν νόστῳ ἀπόλοντο*" — einz. Akk.: *K*287 (Diom. betet zu Ath.:) „*ὅτε τε πρὸ 'Αχαιῶν*(!) *ἄγγελος ἦει* (Tyd.). ' *τοὺς δ' ἄρ' ἐπ' 'Ασωπῷ λίπε -ας 'Αχαιούς*"

2 sonst mit Sperrung (5× in Anr., 1× *-ες*); Var. zu *'Αχαιῶν -ων*: *Δ*285 (Ag.:) „*Αἴαντ'*, ⌞*'Αργείων ἡγήτορ*⌟*ε* (s.d. Parall.) *-ων*" = *M*354 ([352 s.o. in 1] = *P*508ⁱⁿ· = 669ⁱⁿ·), vgl. (*B*79⁺ [+ 7ⁱ]) „*ὦ φίλοι* ⌞ ⌟*ες ἠδὲ μέδοντες*" sonst: *O*330 *"Εκτωρ* ... *ἔπεφνε*, ' *τὸν μὲν Βοιωτῶν ἡγήτορα -ων*, vgl. (*N*685) *Βοιωτοὶ*(!) *καὶ 'Ιάονες ἑλκεχίτωνες E*180 (Pand.:) „*Αἰνεία, Τρώων* ⌞*βουλήφορε -ων*⌟" (= *N*463ⁱⁿ·) = *P*485 ([Hektor:], vgl. *Γ*127⁺, s.o. 1) *N*255 ([v. susp.] Mer.:) „*'Ιδομενεῦ, Κρητῶν* ⌞ ⌟" (= 219ⁱⁿ·) *Δ*537 (*τώ γ' ἐν κονίῃσι*) *τετάσθην*, ' *ἤτοι ὁ μὲν Θρῃκῶν, ὁ δ' 'Επειῶν -ων* ' *ἡγεμόνες* (vgl. *Τρώων* ... *'Αχαιῶν -ων*, s.o. 1) *Λ*694 (Nestor:) „*'Επειοὶ -ες* ' *ἡμέας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωντο*"

D *α*93b (= 286 [s.o. B1 Ende]); v.l. *B*179 (= 163), *H*300 (≅ *Ψ*575) H. W. Nordheider

Χαλκωδοντιάδης [2ⁱ, 1ᴴ] Patron. des Abantenführers Elephenor (s.dd. [dazu Visser, Kat. 413 ff. u.ö.] sowie s.vv. *Χαλκώδων, Χάλκων, Χαλκίς*), erscheint in ident. Ganzvers-Bez. (2ⁱ) im Schiffskat. u. (1ᴴ) als Freier der Hel.; zur Bildg. s. v. Kamptz S.315 (der statt Patron. auch Herkunftsbez. aus ON erwägt), Risch §53 sowie (auch mytholog.) Basler Komm. z.St. *B*541 ([536] *οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον 'Αβαντες*) *τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' 'Ελεφήνωρ ὄζος "Αρηος* ' *-ιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς 'Αβάντων* = *Δ*464 = Hes.fr.204,53 (*μνᾶτο*, sc. um Hel.: zum Kat. der Hel.-Freier s. Hirschberger, Komm. S.397 ff.), zum metr.Typ (HV füllend vor Penth.) vgl. (*O*527) *'Λαομεδοντιάδης*, (Th.317⁺) *''Αμφιτρυωνιάδης* (ferner z.B. noch *B*622. 838, zur 2. VH: *O*519) H. W. Nordheider

Χαλκώδων [1ᴴ] PN, Freier der Hippodameia, getötet von ihrem Vater Oinomaos (s.dd.); erscheint im Freierkat.: Hes.fr.259 (Paus., Prosaref.; zum Zush. s. Hirschberger, Komm. S.455 f.); gehört zu *χαλκός*-ON auf Euboia (s. *Χαλκίς* sowie Fick, ON 155 f.; v. Kamptz S.315 u.ö.). — Abl.: *Χαλκωδοντιάδης*, Kurzform *Χάλκων* (s.dd.); zu sonst. Überl., Geogr. usw. Escher, RE III2 (1899), 2094 f. (auch mit ant. Erkl.: *χαλκο-αδων* od. *-οδων*, wegen Entstehg. aus Drachenzähnen? s. noch LSJ s.v. *bronze-beaked;* dazu R. St. Shannon, The Arms of Ach., Leiden 1975, 34 f.: mit Assoz. zu den *μελίαι* [*B*543, vgl. Ach.s *μελίη*] der *"Αβαντες* [s.d. mit Σχ] *αἰχμηταί* [*δουρικλυτοί* Archil.] unter ihrem Anführer *'Ελεφήνωρ Χαλκωδοντιάδης*) H. W. Nordheider

Χάλκων [1ⁱ, 1ᴴ] EN von zwei Pers., zu *χαλκός* (Bed. *erzgepanzert* od. *Schmied?*) od. Kurzform zu *Χαλκώδων* (s.d.) o.ä.? (s. v. Kamptz S.279, Risch §24c) **I** Myrmidone, patronym. genannt als Vater des Bathykles (s.d.) bei dessen Tötung durch Glaukos *Π*595 *ἔτραπετ'* (Glaukos), *ἔκτεινεν δὲ Βαθυκλῆα μεγάθυμον* ' *-ωνος φίλον υἱόν, ὃς 'Ελλάδι οἰκία ναίων* ' *ὄλβῳ τε πλούτῳ τε μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσι* (Rel.-Satz zu Bath. od. zu *Ch.*? vgl. noch *O*639, wo *ὅς* auf den Vater bzg.), zur Namensenfindung (assoz. Vbd. mit Glaukos' Familie) s.u. (II) sowie Janko, Iliad z.St. u. vgl. z.B. den Lykier(!) Phaistos (s.d.), mit kret. ON, als Gegner des Kreters(!) Idom.

II (nb. Antagores:) Sohn des Pos.- / (nominell:) Glaukos-Sohnes (u. Sisyphos-Enkels) Euryp. (dessen Bruder Belleroph. der Großvater von Glaukos [s.o. I: Janko] ist) auf Kos, als Her. dort die Stadt zerstört Hes.fr.43a,60 *τοῦ δ'* (Euryp.) *υἱεῖς -ων τε καὶ 'Ανταγόρης ἐγένο*[*ντο* (zum Verstyp vgl. fr.26,29, *o*248), zum Zush. (Mestra-Ehöe) s. Hirschberger, Komm. S.270 ff. sowie (S.279 f.) z.St. H. W. Nordheider

Χαλύβη ci. Str. *B*857, s. s.v. *'Αλύβη*; Basler Komm. z.St. sieht mögl. Vbd. zw. *'A.* u. den Chalybern

χαμάδις [10ⁱ, 4ᵒ] **E** see *χαμαί* **M** [⏑⏑²] *-ις τ*599 [⏑⏑²] *ἐγκέφαλος* ⌞*-ις ῥέε*⌟⁺ (*δεῦε δὲ γαῖαν*) *Γ*300, *ι*290; *βλεφάρων* ⌞ ⌟ *P*438; (*οἶνον* ...) ...*ος -ις χέει*⁺ ⌜*ἄλλα δέ* ... / *δεῦε δὲ γαῖαν*⌝ *Z*147, *Ψ*220; *οἶνον* ... ...*ων -ις χέον H*480; (...*ων*) *-ις πέσε/ον* ⌜*λύντο δὲ γυῖα / ἄλλα δ'* ...⌝ *H*16, *O*435 / 714; ([*βλεφά*]*ρων*) *-ις βάλε/ον* (*ἄλλα δ'*) *H*190, *δ*114, *τ*63; *-ις Π*118

Σχ sch. D Γ300: *ἐπὶ τῆς γῆς*, Ζ147: *χαμαί. ἐπὶ γῆς* L Richel, Erde 88 ff.

B *to the ground, onto (over) the ground,* whether in the open or (ι290, δ114, τ63. 599) inside; for loc. exprs. in contexts see *χαμᾶζε* G — Wdfld.: *χαμᾶζε, χαμαί; ἔραζε, οὖδάσδε, κάτω*; see also wds. for 'ground' (*οὖδας* wdfld.) **1** where the not. of falling etc. '*to* the ground' is primary, though a connot. of spreading '*onto (over)* the ground' seems present where (quasi-)liquids (1c) are concerned; that which falls etc. (subj. / obj. of vb. [for vbs. used w. *-άδις/ᾶζε/αί* see *χαμᾶζε* G] modified by χ.) is **1a** pers. (stricken warrior) *Η16 ἐξ ἵππων ⌊-ις πέσε, λύντο δὲ γυῖα⌋ Ο435 ὕπτιος ἐν κονίῃσι ' νηὸς ἄπο πρυμνῆς ⌊ ⌋* **1b** solid thing(s); cf. 2 below *Ο714 (πολλὰ φάσγανα) ἄλλα μὲν ἐκ χειρῶν -ις πέσον, ἄλλα δ' ἀπ' ὤμων ' ἀνδρῶν μαρναμένων Π118 τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ* (Aias) ' *αἰχμὴ* (spear-head shorn off by Hector) ... *-ις βόμβησε πεσοῦσα / Η190 τὸν μὲν* (sc. *κλῆρον*) *παρ' πόδ' ἑὸν -ις βάλε* (Aias) *τ63 πῦρ* (i.e. embers) *δ' ἀπὸ λαμπτήρων -ις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν ' νήησαν ξύλα* **1c** (quasi-)liquid *Γ300 (τις 'Αχαιῶν τε Τρώων τε:) „ὀππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν, ' ὧδέ σφ' ⌊ἐγκέφαλος -ις ῥέ⌋οι, ὡς ὅδε οἶνος" ι290 σὺν δὲ δύω* (comrades) *μάρψας ὥς τε σκύλακας ποτὶ γαίῃ ' κόπτ'* (Polyph.) ' *ἐκ δ' ⌊ ⌋ε, δεῦε δὲ γαῖαν* — *Ρ438 (δάκρυα δέ σφιν* [Ach.'s horses]) *κατὰ ⌊βλεφάρων -ις⌋ ῥέε μυρομένοισιν ' ἡνιόχοιο* (sc. Patr.) *πόθῳ / δ114 δάκρυ δ' ἀπὸ ⌊ ⌋βάλε* (Tel.) — obj.: *Η480 οἶνον δ' ἐκ δεπάων -ις χέον, οὐδέ τις ἔτλη ' πρὶν πιέειν, πρὶν λεῖψαι (Κρονίωνι) Ψ220 οἶνον ἀφυσσόμενος -ις χέε* (Ach. at Patr.'s pyre), *δεῦε δὲ γαῖαν* ‖ *Ζ147* (Glaucus to Diom.:) *„φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος -ις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη (φύει")*, cf. Hes. fr. 204,124 (*χαμᾶζε*) **2** where not. *on (over) the ground* is primary, though that of movement *onto* is not absent *τ599* (Pen. to Od.-stranger:) *„λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ, ' ἢ -ις στορέσας* (sc. bedding) *ἤ τοι κατὰ δέμνια θέντων* (subj. maids)", cf. *χαμαίστρωτος*

D v.l. χ188 J.N. O'Sullivan

χαμᾶζε [24ⁱ, 5°, 3ᴴ, 1ᵉ] **E** see *χαμαί* **F** always *-ζε*

M **1** [⏑̲⏑] *...ον ἧκε -ζε π191, χ84; δὲ -ζε Κ528* **2** [⏑̲×] *δ' ⌊ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἄλτο -ζε⌋ Γ29 = Ε494 = Ζ103 = Μ81 = Ν749, Λ211; ἦ ... ⌊ ⌋ Δ419 = Π426; ἑτέρωθεν ἀφ' ⌊ἵππων ἄλτο -ζε⌋ Π733. 755; (Σθένελ)ος δὲ ... / δ' ἐξ ⌊ ⌋ Ε111, Ω469; ἔξαλτ[ο χαμᾶ]ζε* Mer. fr. 2,3 K.-M. (= Suppl. Hell. 903A,5); (*ἦ ...*) (*Σθένελ*)*ον μὲν ἀφ' ⌊ἵππων ὦσε -ζε⌋ Ε835, Λ143 ≅ 320; ἐξ ⌊ ⌋ Υ461; ...ος ⌊ἧκε -ζε⌋ Θ134, Ρ299; ὁ δ' ἀπὸ ἔθεν ⌊ ⌋ Μ205; (ὁ δὲ) ...ον ⌊ ⌋* Hes. fr. 76,19 (*ἦ[κε χαμᾶζε*). 21 (*ἧκε χ[αμᾶζε*); *ἀπο...ηκε -ζε χ327; ἀπὸ ἕο θῆκε -ζε φ136; ...θηκε -ζε χ340; (ἀπ...) δὲ -ζε Ξ497, Ο537; ἀπὸ ... -ζε Ψ508*; (vb.) *-ζε Φ529*, Hes. fr. 204,124

Σχ sch. D Γ29: *χαμαί* (also *Δ419, Κ528*). *εἰς τὴν γῆν* (also *Ε111*), *Δ419: ἐπὶ τῆς γῆς* L Richel, Erde 88

B *to the ground* — Wdfld.: see *χαμάδις*. That which falls etc. (subj. / obj. of vb. [for vbs. used see G below] modified by χ.) is **1** pers. *Γ29 αὐτίκα δ' ⌊ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἄλτο -ζε⌋ = Ε494 = Ζ103 = Μ81 = Ν749* (deest in pap., codd. quibusdam) *Δ419 ⌊ ⌋ = Π426, Λ211 Ε111 Σθένελος δὲ καθ' ⌊ἵππων ἄλτο -ζε⌋ Ω469 Πρίαμος δ' ἐξ (ἀφ' v.l.) ⌊ ⌋ Π733 ἀφ' ⌊ ⌋ = 755med.ex. Κ528 -ζε θορὼν* (Diom., dismounting from horse-back) *ἔναρα (ἐν χείρεσσ' 'Οδυσῆϊ τίθει) Φ529 ἀπὸ πύργου βαῖνε -ζε / Ε835* PNᵃ *μὲν ἀφ' ⌊ἵππων ὦσε -ζε⌋ = Λ143ex. ≅ 320 Υ461 (Λαόγονον καὶ Δάρδανον) ἐξ ⌊ ⌋ ' τὸν μὲν δουρὶ βαλών, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας* **2** animal (obj.) *Μ205 (κόψε* [snake] *τὸν ἔχοντα* [sc. *αἰετόν*] *κατὰ στῆθος) ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ ἔθεν ἧκε -ζε (μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ)* **3** solid thing (part of corpse *Ρ299* [attached], *Ξ497* [severed]) *Ο537 ῥῆξε* (Meges) *δ' ἀφ' ἵππειον λόφον αὐτοῦ* (Dolops) ' *πᾶς δὲ -ζε ' κάππεσεν ἐν κονίῃσι* Mer. fr. 2,3 K.-M. (= Suppl. Hell. 903A,5) *σ]κληρῆς πέτρης ἔξαλτ[ο χαμᾶ]ζε ' ... βέλος / φ136 τόξον μὲν ἀπὸ ἕο θῆκε* (Tel.) *-ζε, ' κλίνας (σανίδεσσιν) χ340 φόρμιγγα ... κατέθηκε* (Phemius) *-ζε ' μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου Θ134 ἀφῆκ'* (Zeus) *... κεραυνόν, ' καὶ δὲ πρόσθ' ἵππων Διομήδεος ⌊ἧκε -ζε⌋ Ρ299 ('Ιππόθοος ποδὸς ἕλκε ... τὸν δ' πλῆξ'* [Aias]) *ἐκ δ' ἄρα χειρῶν ' Πατρόκλοιο πόδα ... ⌊ ⌋ ' κεῖσθαι χ84 ἐκ δ' ἄρα χειρὸς ' φάσγανον ⌊ ⌋* (Eurym., struck by arrow), *περιρρηδὴς δὲ τραπέζῃ ' κάππεσεν ἰδνωθείς 327 (ξίφος εἵλετο* [Od.]) *κείμενον, ὅ ῥ' 'Αγέλαος ἀποπροέηκε -ζε ' κτεινόμενος* Hes. fr. 76,19. 21 *χειρὶ τὸ δεύτερον* (sc. *μῆλον*) *ἦ[κε* (Hippomenes in race ag. Atalanta) *χαμᾶζε ' ... ' ... τὸ τρίτον ἧκε χ[αμᾶζε* (n. *κάββαλε* v.13) *Ξ497 (ἐρυσσάμενος ξίφος) αὐχένα* (of Iloneus) *μέσσον ἔλασσεν* (Peneleus), *ἀπήραξεν δὲ -ζε (κάρη)* **4** (quasi-)liquid *Ψ508 πολὺς δ' ἀνεκήκιεν ἱδρὼς ' ἵππων* (of Diom. at end of race) *ἔκ τε λόφων καὶ ἀπὸ στέρνοιο -ζε / π191 υἱὸν κύσε* (Od.), *κὰδ δὲ παρειῶν ' δάκρυον ἧκε -ζε* — Hes. fr. 204,124 *πο⌊λλὰ δ' ἀπὸ γλωθρῶν δενδρέων ἀμύοντα -ζε ' χεύετο καλὰ πέτηλα, ῥέεσκε δὲ καρπὸς ἔραζε ' π]νείοντος Βορέαο περιζαμενές*, cf. *Ζ134 (χαμαί)*. 147 (*χαμάδις*)

G **1** vbs. (incl. compds.) modified by **1a** *⌊χαμάδις/ᾶζε⌋/αί: πέσε⁺ 4ⁱ / 1ⁱ / 9ⁱ, 1°, 1ᴴ; χέε⁺ 3ⁱ / 1ᴴ / 3ⁱ* **1b** *⌊ ⌋*: — **1c** *χαμάδις/αί: βάλε 1ⁱ, 2ᵖ / 3ⁱ, 2°, 2ᵃ, 1ᵉ* **1d** *χαμᾶζε/αί: θορών⁺ 1ⁱ / 2ⁱ, 1ᵃ* **1e** *χαμάδις* alone: *στορέσας 1°; ῥέε⁺ 2ⁱ, 1°* **1f** *χαμᾶζε* alone: *ἄλτο 12ⁱ, 1°; ἀπήραξεν 1ⁱ; βαῖνε 1ⁱ; ἧκε 3ⁱ, 3°, 2ᴴ; θῆκε 2°; ἀνεκήκιεν 1ⁱ; ὦσε 4ⁱ* **1g** *⌊χαμαί⌋* alone: *ἐξελάσαιμι 1°*; in *⌊ ⌋* B2: *ἐξενάριξεν 1ⁱ; ἐρχόμενοι⁺ 1ⁱ, 1ᴴ, 1ᵃ; ἧσθαι 1°* **2** expr. of 'from what' w. **2a** *⌊χαμάδις/ᾶζε⌋/αί: ἐκ χειρῶν⁺ 1ⁱ / 1ⁱ, 1°*, cf. 2f below / *2ⁱ, 1ᵃ* **2b** *⌊ ⌋*: *ἐξ ἵππων 1ⁱ / 2ⁱ* (see also 2f below) **2c** *χαμάδις/αί: ἀπ' ὤμων 1ⁱ / 1ⁱ; κατὰ/ἐκ βλεφάρων⁺ 1ⁱ, 1° / 1°* **2d** *χαμᾶζε/αί: —* **2e** *χαμάδις* alone: *ἀπὸ λαμπτήρων 1°; νηὸς ἄπο πρυμνῆς 1ⁱ; ἐκ δεπάων 1ⁱ* **2f** *χαμᾶζε* alone: *ἀφ'/καθ' ἵππων* (see also 2b above) *5ⁱ / 1ⁱ; ἀπὸ δενδρέων / ἔθεν / ἕο / πύργου 1ᴴ / 1ⁱ / 1° / 1ⁱ; ἔκ τε λόφων καὶ ἀπὸ στέρνοιο 1ⁱ; ἐξ ὀχέων 8ⁱ; πέτρης ἔξαλτ[ο 1°; κὰδ δὲ παρειῶν 1°*; cf. *χειρί* Hes. fr. 76,19 (cf. 2a above) **2g** *χαμαί* alone: *ἐκ δίφροιο 2ⁱ, 1ᵃ; ἐκ ... γναθμῶν ἐξ... 1°* **3** expr. of 'where (to)' on ground w. **3a** *⌊χαμάδις/ᾶζε⌋/αί: ἐν κονίῃσι 1ⁱ / 1ⁱ / 6ⁱ, 1°, 1ᴴ* **3b** *⌊ ⌋*: — **3c** *χαμάδις/αί*: — **3d** *χαμᾶζε/αί*: — **3e** *χαμάδις* alone: *τῆλε ἀπ' αὐτοῦ 1ⁱ; πάρ' πόδ' ἑόν 1ⁱ* **3f** *χαμᾶζε* alone: *μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου 1°; πρόσθ' ἵππων 1ⁱ* **3g** *χαμαί* alone: *ἐν δαπέδῳ 1°; ἐπ' ἐσχάρῃ 1°; πὰρ ποσίν 1ⁱ; αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν 1ⁱ*

J.N. O'Sullivan

χαμαί [19ⁱ, 5°, 2ᴴ, 4ᵃ, 1ᵉ] **E** app. dat. or loc. of an old wd. for 'earth' (**χαμά*, cf. *χθών*); on same basis *χαμά-δις, χαμᾶ-ζε* (qq.v.); see (caute) DMic. I 309 f. s.v. *ka-ma;* see also Meier-Brügger, Gl. 69, 1991, 44–7 — Deriv.: *χαμαι-γενής, -ευνάδες, -εύνης, χαμαίστρωτος*

M **1** [⏑̲⏑] *-αὶ ... ἐν κονίῃσιν η160* [⏑̲⏑] *-αί Ε442* = h. 29,2 ≅ Th. 272 [⏑̲⏑] *-αί Λ145* **2** [⏑̲⏑] *-αί Δ526 = Φ181, Ζ134* [⏑̲⏑] (*ἐκ ... ⌊h. Merc. 298,⌋*) (*δὲ χ188, ⌊ ⌋*) *-αὶ βάλον⁺ (ἐν κονίῃσι' Ε588) Ε588, Ι541, Φ51, ρ490, χ188*, h. Merc. 118. 298, Theb. fr. 3,1 p. 23 Dav.; (*δὲ*) *-αὶ πέσον ⌊ἐν κονίῃσι⌋ν Ε583, Ν617, Π741; δ' ⌊ ⌋ -αὶ πέσε⌋ν Δ482*, Sc. 365; *⌊ ⌋ Ν578, Π803; -αὶ ... ἐν κονίῃσι' Ξ418; ἐκ ...*

-αὶ vb. (i.e. θόρε) Θ320 = Ψ509; (δὲ) -αὶ βόμβησε πεσοῦσα N530, σ397 (cf. χαμάδις M ad fin.); (...ῃσι) -αὶ δέ / δ' ἐ... X448, σ28 / h.Ap.232

Σχ sch.D E442: -αὶ ἐρχομένων· φθαρτῶν. ταλαιπώρων. ἐκ γῆς βαδιζόντων. ἢ εἰς γῆν ἀναλυομένων. ἀντὶ τοῦ ἀποθνησκόντων. ἢ ἐπὶ γῆς βαδιζόντων. ἢ χαμαιριφῶν, sch. min. P.Mich. inv.2720 on E442: χαμαι ερχομ]ενω(ν)· επι της γης L Richel, Erde 88ff.; García-Ramón in Hommage Parry 119–21

B *to the ground* (1), *on the ground* (2); for assoc. loc. exprs. see χαμᾶζε G. — Wdfld.: see χαμάδις **1** *to the ground, down onto the ground;* that which falls etc. (subj. / obj. of vb. [for vbs. used see χαμᾶζε G] modified by χ.) is **1a** pers. (warrior in death Δ482, E588; warrior struck by enemy Ξ418 [Hector], Sc.365 [Ares]; leaping warrior Θ320+, h.Ap.232; captive χ188; baby h.Merc.298) Δ482 (δι' ὤμου) ἔγχος ' ἦλθεν· ὁ (Simoeisius struck by Aias) ⌊δ' ἐν κονίῃσι -αὶ πέσεν⌋ αἴγειρος ὥς, cf. I541 in 1c below (trees) Sc.365 (τρὶς τυπεὶς ἠρείσατο γαίῃ οὐταμένου σάκεος, τὸ δὲ τέτρατον ...) πρηνὴς ⌊ ⌋ (Ares struck by Her.) ἔγχεος ὁρμῇ Ξ418 ὥς ἔπεσ' Ἕκτορος (struck by Aias) ὦκα -αὶ μένος ἐν κονίῃσι Θ320 αὐτὸς δ' ⌊ἐκ δίφροιο⌋ -αὶ θόρε (Hector) = Ψ509 (Diom. at end of chariot race) h.Ap.232 -αὶ δ' ἐλατὴρ (of chariot, come to Pos.'s grove at Onchestus) ... ' ⌊ ⌋ θορὼν ὁδὸν ἔρχεται / E588 (ἔκπεσε [Mydon, fatally struck] δίφρου κύμβαχος) δῆθα μάλ' ἑστήκει, τύχε γάρ ῥ' ἀμάθοιο βαθείης, ' ὄφρ' ἵππω πλήξαντε ⌊-αὶ βάλον⌋ ἐν κονίῃσι χ188 ἑλέτην (Tel. and Eum.) ἔρυσάν τέ μιν (Mel.) εἴσω ' κουρίξ, ἐν δαπέδῳ δὲ ⌊ ⌋ (σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον), cf. h.Merc.118 in 1b below h.Merc.298 ἐκ χειρῶν δὲ -αὶ βάλε (Ap.) ... Ἑρμῆν **1b** animals h.Merc.118 ἀμφοτέρας (cows) δ' ἐπὶ νῶτα -αὶ βάλε (Hermes) φυσιώσας, cf. χ188 in 1a above **1c** solid things (parts of stricken pers. [2i eyes] N617, Π741, σ28, of animal Theb.fr.3,1) E583 ἐκ δ' ἄρα χειρῶν (of charioteer Mydon) ' ἡνία ... ⌊-αὶ πέσον ἐν κονίῃσιν⌋ N617 τὼ δέ οἱ (Peisander, struck on forehead by Men.) ὄσσε ' πὰρ ποσὶν αἱματόεντα ⌊ ⌋ ' ἰδνώθη δὲ πέσων Π741 (ἀμφοτέρας δ' ὀφρῦς [of Cebr. struck on forehead by Patr.] σύνελεν λίθος) ὀφθαλμοὶ δὲ ⌊ ⌋ ' αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν N578 ἡ μὲν (sc. τρυφάλεια) ἀποπλαγχθεῖσα ⌊-αὶ πέσε⌋ καί τις Ἀχαιῶν ' μαρναμένων μετὰ ποσσὶ κυλινδομένην ἐκόμισσεν, cf. N530 below Π803 ἀπ' ὤμων (of Patr., struck by Ap.) ' ἀσπὶς σὺν τελαμῶνι ⌊ ⌋ N530 (ἐκ χειρὸς [of Deiph., struck by Mer.]) τρυφάλεια (of dead Ascalaphus) ⌊-αὶ βόμβησε πεσοῦσα⌋, cf. N578 above σ397 (οἰνοχόον βάλε [Eurym.] χεῖρα) πρόχοος δὲ ⌊ ⌋ X448 τῆς (Androm., hearing sounds of lamentation) δ' ἐλελίχθη γυῖα, -αὶ δέ οἱ ἔκπεσε κερκίς / I541 πολλὰ δ' ὅ γε προθέλυμνα ⌊-αὶ βάλε⌋ (Calydonian boar) δένδρεα μακρὰ ' αὐτῆσιν ῥίζῃσι, cf. Δ482 in 1a above Φ51 (τὸν [Lycaon] δ' ἐνόησε [Ach.]) γυμνόν, ἅτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ' ἔχεν ἔγχος, ἀλλὰ τὰ μέν ῥ' ἀπὸ πάντα ⌊ ⌋· τεῖρε γὰρ ἱδρὼς ' φεύγοντ' ἐκ ποταμοῦ Theb.fr.3,1 p.23 Dav. ἰσχίον ὡς ἐνόησε ⌊ ⌋ (Oedipus) σ28 (Irus:) „ὃν (Od.) ἂν κακὰ μητισαίμην ' κόπτων ἀμφοτέρῃσι,-αὶ δ' ἐκ πάντας ὀδόντας ' γναθμῶν ἐξελάσαιμι" **1d** (quasi-)liquid (entrails of stricken pers. Δ526+) Δ526 οὖτα (Peiros Diores) δὲ δουρὶ παρ' ὀμφαλόν· ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι ' χύντο -αὶ χολάδες = Φ181 / ρ490 ἐν μὲν κραδίῃ μέγα πένθος ἄεξε (Tel.) ' βλημένου (Od.-beggar by Antin.), οὐδ' ἄρα δάκρυ -αὶ βάλεν ἐκ βλεφάροιιν — Z134 αἱ (nurses of Dion.) δ' ἅμα πᾶσαι ' θύσθλα -αὶ κατέχευαν, ὑπ' ... Λυκούργου ' θεινόμεναι βουπλῆγι, cf. Z147 (φύλλα ... χαμάδις χέει), Hes.fr.204,124 (χαμᾶζε χεύετο πέτηλα)

2 *on the ground* (merely giving locat. of action Λ145) Λ145 Ἱππόλοχος δ' ἀπόρουσε (sc. ἀφ' ἵππων)· τὸν αὖ -αὶ ἐξενάριξεν (Ag.) η160 (Phaeacian elder:) „οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον οὐδὲ ἔοικε ' ξεῖνον μὲν -αὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν (ἐπὶ θρόνου εἷσον") — *upon, over the ground, earth* (cf. χαμαιγενής) w. not. of limitat., confinement E442 (Ap. to Diom.) „οὔ ποτε φῦλον ὁμοῖον ' ἀθανάτων τε θεῶν -αὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων" = h.29,2 ≅ Th.272 (nom.)

J.N.O'Sullivan

χαμαιγεν(ής) rare poet. wd. [1H, 2h] *born on the earth* (< '... on the ground', see χαμαί [note esp. E442+ s.v. B2], also χαμάδις/ᾶζε; not '... of the earth' as the freq. transl. 'earthborn' might imply); epith. of ⌊ἀνθρώπων⌋ (in VE form. -έων ⌊ ⌋, metr. doublet of καταθνητῶν ⌊ ⌋, see Janko, HHH 25), app. ref. to low ontological status of mankind (cf. Richardson on h.Cer.113, but this may seem less than appropriate in h.Ven.) Th.879 (αἱ δ' [sc. αὖραι] κατὰ γαῖαν) ἔργ' ... φθείρουσι ⌊-έων ἀνθρώπων⌋ ' πιμπλεῖσαι κόνιός τε καὶ (κολοσυρτοῦ) h.Cer.352 (Hermes to Hades:) „μέγα μήδεται (Dem.) ἔργον, ' φθῖσαι φῦλ' ... ⌊ ⌋ ' σπέρμ' ὑπὸ γῆς κρύπτουσα" h.Ven.108 (Aphr.:) „Ἀγχίση, κύδιστε ⌊ ⌋, ' οὔ τίς τοι θεός εἰμι"

D ci. h.Cer.113; see Richardson ad l. J.N.O'Sullivan

χαμαιευνάδες rare poet. wd. [2o] fem. corresp. to χαμαιεύνης (q.v.), *having their beds on the ground, that sleep on the ground,* epith. of σύες κ243 τοῖσι (Od.'s transformed comrades) δὲ Κίρκη ' παρ' ἄκυλον βάλανόν τ' ἔβαλεν καρπόν τε κρανείης ' ἔδμεναι, οἷα ⌊σύες -ες⌋ αἰὲν ἔδουσιν ξ15 (συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει [Eum.]) εὐνὰς συσίν· ἐν δὲ ἑκάστῳ ' πεντήκοντα ⌊ ⌋ ἐρχατόωντο (v. om. M) ' θήλειαι τοκάδες J.N.O'Sullivan

χαμαιεύνης rare (poet. and Max.Tyr.) [1i] **Σχ** sch.D Π235: οἱ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κοιμώμενοι

B *having their beds on the ground, sleeping on the ground* Π235 (Ach.: „Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ, τηλόθι ναίων) ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ ' σοὶ ναίουσ' ὑποφῆται ἀνιπτόποδες -εῦναι." See also χαμαιευνάδες u. s.v. Ἑλλοί J.N.O'Sullivan

χαμαίστρωτος rare [1c] *spread on the ground* (see στόρνυμι B1a; n. esp. τ599 χαμάδις στορέσας) Alcmaeonis fr.2,1 p.139 Dav. νέκυς δὲ -ου ἐπὶ τείνας (ci., -ους ἐπί τινας) ' εὐρείης στιβάδος παρέθηκ' (ci., προέθηκ') αὐτοῖσι (δαῖτα ποτήριά τε) J.N.O'Sullivan

χάνδανω [7i, 3o] **E** only EGrE and imitators, + 2× Hp. — suffix -ανω see Vendryes in Ἀντίδωρον 266ff. ('ponctuel'); root **ghed-/ghnd-* (nasalisation > *ghnnd-*), see LIV² 194, Chantraine, Dict. 1246 (no rel. w. root **ghan-* [χάσκω, χανδόν], but perh. semantic interference w. χανδόν q.v.?) — on pf. stem -χονδ- (Ψ268, Ω192, δ96; vv.ll. -χανδ-) see Meier-Brügger, MSS 50, 1989 87–90; Hackstein, Sprachform 180f.

M **1** ⏑⏑⏑⏑ χάδε Λ462 **2** [⏑⏑⏑⏑] χάνδανεν Ψ742 [⏑⏑⏑⏑] ἔχαδε Δ24 = Θ461; χαδέειν Ξ34 [⏑⏑⏑⏑] χείσεται σ17 [⏑⏑⏑⏑] κεχόνδει Ω192 **3** [⏑⏑⏑⏑] ἐχάνδανον ρ344; κεχονδότα Ψ268, δ96

Σχ sch.min. P.Oxy.3833 on σ17, sch.min. P.Berl. inv. 11518,98 col.3 on Δ64, sch.D Ψ742 ἐχώρει, cf. sch. X93 χεῖσθαι = χωρῆσαι, Philox.fr.202–6 Theodorides; see also sch. σ17

B *contain* within confined space, in Hom. always emph. on quantity of what is contained (1); thence *be able to contain* a large(r) quantity (than expected) (2a–b) otherw. Càssola ad h.Ven.252 (in D below): „χ. è usata solo per la capacità como

capienza, non come abilità, attitudine" — W d f l d.: *ἐέργω, ἐρύκω, κεύθω, ἔχω* **1** of room, house: *contain* numerous diff. items *Ω* 192 (*θάλαμος*) *ὃς γλήνεα πολλὰ κεχόνδει* (v.l., *κεχάνδ-* Ar., vulg., *κεκεύθει* v.l.) *δ* 96 *οἶκον ' εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχονδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά* contrast *κεύθω* *X* 118, *ι* 348; *ἐέργω* *I* 404, *Σ* 512 ≅ *X* 121 (where emph. is on quality of what is contained) **2** *be able to contain* (a def. quantity or number of items) **2a** of spaces a beach: *Ξ* 34 *οὐδὲ γὰρ οὐδ' εὐρύς περ ἐὼν ⌊ἐδυνήσατο⌋ πάσας ' αἰγιαλὸς νῆας χαδέειν* (⌊ ⌋ *χαδέειν* = *ἔχαδε*, cf. *σ* 17, *ρ* 344 below) — vessels: *Ψ* 268 *λέβητα ' καλὸν τέσσαρα μέτρα κεχονδότα* (ci. Frick, *κεχανδ-* vulg.) 742 (*κρητήρ*) *ἓξ δ' ἄρα μέτρα ' χάνδανεν* — a doorstep: *σ* 17 (Iros to beggar-Od.: *„εἶκε προθύρου"*, answ.:) *„οὐδὸς δ' ⌊ἀμφοτέρ⌋ους ὅδε χείσεται"* i.e. *there is room for two on this doorstep* (not 'in this house', see II 859,23–33); contrast Th. 751 (*οὐδέ ποτ' ⌊ ⌋ας* [*Νύξ* and *Ἡμέρη*] *δόμος ἐντὸς ἐέργει*, quality) **2b** of parts of the human body hands: *ρ* 344 *ἄρτον τ' οὖλον ἑλὼν ... ' ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον ⌊ἀμφιβαλόντι⌋* (⌊ ⌋ 'grabbing hold' of it, see II 27,23–5) — head: *Λ* 462 (Od.) *ἤϋσεν, ὅσον κεφαλὴ ⌊χάδε⌋ φωτός shouted as much (i.e. with as much voice) as the head can contain* (see *κεφαλή* B 3) > 'as loud as a man can'; for *ὅσον*, cf. *ἐέργω* B 1 a α vv. 462–3 parod. by Ar. Ra. 258–60 and 'misunderstood' by Theoc. 13,58–9 who replaces / 'glosses' ⌊ ⌋ with *ἤρυγε* 'roared' (but ibid. v. 57 *χ.* in conspic. un-Hom. sense) — breast: *Δ* 24 (Ath. refrains from speaking up although *⌊χόλο⌋ς δέ μιν ἄγριος ἤρει*:) *Ἥρῃ* (v.l. *Ἥρη*) *δ' οὐκ ἔχαδε* (*κέκαδε* v.l.) *στῆθος* ⌊ ⌋*ν, ἀλλὰ προσηύδα* (= *Θ* 461) *Hera's breast could not contain her* ⌊ ⌋*ς*: i.e. there was too much ⌊ ⌋*ς* for Hera's breast to contain (cf. *Λ* 462 above), but *χ.* can easily be misinterpr. as *keep down, keep hidden* (cf. *κεύθω* B 2–3, *ἔχω* B 1 a α b b ε ε, *ἀάσχετον* *E* 892–3; see O'Brien, CJ 86, 1990–1, 109), which may have occasioned the v.l. ('Hera could not keep down the ⌊ ⌋*ς* in her breast')

D h. Ven. 252 *στόμα χείσεται* ci. Martin for codd. *στοναχήσεται* (aliter alii, v. A. Faulkner, The Homeric Hymn to Aphr., Oxford 2008, ad l.) C.L. Caspers

χανδόν [1°] **E** Adv., zu *χανεῖν* (s.d., *χάσκω* 'd. Mund aufsperren'); vgl. O. Haas, in: *Μνήμης χάριν* I, 130 ff., bes. 142. 144; Risch 365; Chantraine, Dict. s.v. *χαίνω*

Σχ sch. D *φ* 294: *-όν· ἀθρόως καὶ κεχηνότως*

B *m. weitem Schlunde* *φ* 294 (Antin. zu Od.:) *„ὅς* (sc. Wein) *τε καὶ ἄλλους ' βλάπτει, ὃς ἄν μιν -ὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα πίνῃ"*, s. Odyssey z.St. G. Markwald

χανεῖν [8[1], 1°, 1[h]] **E** one of many (**g[h]-*) 'gape' words; exact root (Hackstein, Sprachform 229 f.) and orig. pres. form (not *χάσκω* Anacr., *χαίνω* later) uncertain, see Chantraine, Dict. 1240, Frisk II 1077; cf. *χάος, χάσμα, χατέω/ίζω*

F masc. *κεχηνότα* 1; *-ε* 1, *ἀμφέ-ε* 1, *-οι* 4, *-ών* 3 **M** 1 disyll. **1a** in brevibus ⏑̯[⏑⏑] *-ε* h. Cer. 16 ⏑̯[⏑⏑] *ὥς ποτ(ἐ) ... τότε μοι -οι εὐρεῖα χθών* *Δ* 182 ≅ *Θ* 150 **1b** stem in breve [⏑⏑̯] *-οι* *Z* 282, *P* 417; *-ών* *Π* 350 [⏑⏑̯] *-ών* *Y* 168, *μ* 350 **2** trisyll. [⏑⏑⏑̯] *ἀμφέ-ε* *Ψ* 79 **3** quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *κεχηνότα* *Π* 409

Σχ sch. D *Δ* 182: *τότε μοι -οι εὐρεῖα χθών· τότε γῆς χάσματι δεχθείην* (sim. on *Θ* 150, *P* 417), *οὐ γὰρ ἐπιθετικῶς αὐτὴν λέγει εὐρεῖαν, ἀλλὰ τὴν εὐρὺ τῇ διαστάσει χάσμα ποιήσασαν* (sim. sch. min. P. AphroditLit II), *Ψ* 79: *ἀμφέ-ε· περιέ-ε. κατέπιεν* (cod. A interlinear *περιέβαλε. περιεχύθη*)

B *gape, yawn*, subj. mouth (1), transf. to death (2), to earth (3); 6× dir. sp., 1× sim. **1** mouth; adv.: *πρὸς κῦμα* (*μ* 350) human: *Π* 350 *ἐκ δ' ἐτίναχθεν ὀδόντες, ἐνέπλησθεν δέ οἱ ἄμφω ' αἵματος ὀφθαλμοί· τὸ δ' ἀνὰ στόμα καὶ κατὰ ῥῖνας ' πρῆσε -ών* *Π* 409 (Patr. speared Thestor in the mouth, *ἕλκε ὡς ὅτε τις*) *ἰχθὺν ' ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ ἤνοπι χαλκῷ· ' ὣς ἕλκ' ἐκ δίφροιο κεχηνότα δουρὶ ... ' κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ στόμ' ἔωσε* *μ* 350 (Euryl. to companions:) *„βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα -ὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ" swallow the swell*, i.e. *drown* lion menacing: *Y* 168 (sim.) *πρῶτον μὲν ἀτίζων ' ἔρχεται, ἀλλ' ὅτε κέν τις ... ' δουρὶ βάλῃ, ἐάλη τε -ών, περί τ' ἀφρὸς ὀδόντας ' γίγνεται his fangs bared* (cf. *N* 474 *αὐταρ ὀδόντας θήγει*, sc. *σῦς* in sim.) **2** subj. death *Ψ* 79 (shade of Patr.:) *„οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε ... ' βουλὰς ... βουλεύσομεν, ἀλλ' ἐμὲ μὲν κὴρ ' ἀμφέ-ε στυγερή, ἥ περ λάχε γιγνόμενόν περ" gaped around, consumed, death's jaws encompassed me*; on later imitations: A. Sideras, Aeschylus Homericus, Göttingen 1971, 79 **3** subj. earth *gape, yawn* adv.: *ἆμ πεδίον, αὖθι, αὐτοῦ, τότε* 2× **3a** 'to swallow', not just expression for 'die' (Kopp, Phys. Weltbild 49 f. n.1; M. Clarke, Flesh and Spirit, Oxford 1999, 179 f.; contrast *Y* 63 [*μὴ*] *γαῖαν ἀναρρήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων*) but also pictorial wish for total disappearance (cf. *ἀϊστώσειαν* *υ* 79 ff. and *θύελλα* B 2a) *Δ* 182 (Ag.: „some Tr. might say I went back w. empty ships leaving Men.) *ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι -οι εὐρεῖα χθών."* ≅ *Θ* 150 (Diom.); cf. *χθών* B 3 *P* 417 (a Gr.:) *„οὐ μὰν ἧμιν ἐϋκλεὲς ἀπονέεσθαι ' νῆας ἔπι γλαφυράς, ἀλλ' αὐτοῦ γαῖα μέλαινα ' πᾶσι -οι* (rather than lose Patr.'s corpse)" *Z* 282 (Hektor:) *„ὥς κέ οἱ* (Paris) *αὖθι ' γαῖα -οι· μέγα γάρ μιν 'Ολύμπιος ἔτρεφε πῆμα ' Τρωσί ... ' εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω κτλ."* (cf. *γαῖα* B 12 b) **3b** to open a passage out h. Cer. 16 *γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε ... ' ἡ* (Perseph.) *δ' ἄρα θαμβήσασ' ὠρέξατο ... ' καλὸν ἄθυρμα λαβεῖν· -ε δὲ χθὼν εὐρυάγυια ' Νύσιον ἆμ πεδίον, τῇ ὄρουσεν* (Hades *ἵπποις*), full discussion by Richardson ad l.; cf. v. 429 f. (Perseph.: *„γαῖα δ' ἔνερθεν χώρησεν"*)

c o m p d.: *ἀμφέ-ε* in 2

D v.l. ant. *σ* 98; ci. *μ* 241 Jordan W. Beck

Χάος, χάος [4[H]] **E** **χάϝ-ος*, cf. *χαῦνος* (not in EGrE) rel. to *χανεῖν, χάσκω, χάσμα* (qq.v.; Chantraine, Dict. 1246)

L [1]Fauth, Kl. P. I 1129; [2]West, Hes. Theogony p. 192–4; [3]W. Karl, Chaos und Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 17–20; [4]M.E. Pellikaan-Engel, Hesiod and Parmenides, Amsterdam 1974, 27. 39–50; [5]Bremer, Licht und Dunkel 169–75; [6]Mondi, TAPhA 92, 1989, 1–41; [7]Clay, Ramus 21, 1992, 138 ff.; [8]West, East 288; [9]O. Schönberger, Hes. Theogonie, Stuttgart 1999, p. 85 ff.; [10]Wacziarg, Pallas 57, 2001, 131–52

B Hes. Th. only *Gap, Gulf (of amorphousness)* dark (*ζοφερόν* v. 814, cf. 123) quasi-personification in cosmogony / theogony, first cosmic event, prerequisite for existence of Gaia etc.; since scarcely described, *X.*'s nature, content, and location have been continually subject to controversial deductions (cf. L[6] 3; L[10]): 116 *ἤτοι μὲν πρώτιστα -ος γένετ'· αὐτὰρ ἔπειτα ' Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ ' ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη ... 'Ολύμπου ' ... ' ἠδ' Ἔρος*; see also s.v. *Τηθύς* (w. Lit.: water origin, Near East) and parent: 123 *ἐκ -εος δ' Ἔρεβός τε μέλαινά τε Νὺξ ἐγένοντο* (the first who mated engendering *Αἰθήρ* and *Ἡμέρη*), not necessarily „treated as female" (West p. 193), perh. as male (see s.v. *γίγνομαι* B II 1) continuing contrast w. solid Gaia; see L[6] 31 f. (on aptness of ntr.) with n. 63; through *Νύξ* source of neg. elements (v. 211 ff.; L[5] 171–3; L[6] 29–36); L[10] 137 f. cosmographic („*χ.*"); both instances prob. subterrestrial (remaining place in ordered world, L[10]; „stuffed w. darkness ... sufficient substance to catch fire" West p. 192; L[5] 170, L[10] 150): 700 (Zeus' attack w. lightning filled world w. *φλὸξ*) *ἄσπετος*,

ὄσσε δ' ἄμερδε ... ' αὐγὴ ... κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε. ' καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν -ος (*X.* Solmsen) *· εἵσατο δ' ἄντα ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι ' αὔτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε ' πίλνατο,* some (cited by West 193 and L[6] 10 n.27; also L[7,9]) place *χ.* here betw. earth and sky, but effects felt in underworld are typical of theomachy (West on 682, cf. L[6] 11–15) 814 (Tartaros where) *θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων ' Τιτῆνες ναίουσι, πέρην -εος ζοφεροῖο*; same as (740) *χάσμα* (q.v.); see s.vv. *ζοφερός* and *ζόφος* B 2; L[10] 133 ff.

D Hes. fr. 355 (Latin prose ref.); ci. Th. 108 Scheer (see West ad l.) W. Beck

χαράδρη [2[i]] **E** DMic. I 318–9 (topon.); perh. unrelated to *χαράσσω*, see Chantraine, Dict. 1246

Σχ sch. D *Δ* 454: *τῆς ἐγχαράξεως τοῦ ἐδάφους, τῆς γινομένης ἀπὸ τῶν καταφερομένων ὀμβρίων ὑδάτων. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ οἱονεὶ ἐγκεχάρχθαι τῇ φορᾷ τοῦ ὕδατος*

B *ravine, gorge*, which, when filled with water, turns into *mountain stream, torrent* *Δ* 454 (sim.: swollen mountain rivers) *ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ ' κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε -ης* (*χ.* not sg. pro pl. 'torrents', pace Kirk, Iliad ad l.) *Π* 390 (sim.: rain fills the rivers) *πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ' ἀποτμήγουσι -αι, ' ἐς δ' ἅλα ... ῥέουσαι ' ἐξ ὀρέων* C.L. Caspers

χαράσσω [3[H]] **E** Chantraine, Dict. 1247 f.; speculatively Tichy, Onomatop. Verb. 170–4. – Deriv.: *καρχαρόδοντα, χαράδρη*?

B *whet, sharpen* Op. 387 (Pleiads) *αὖτις δὲ ... ' φαίνονται τὰ πρῶτα -ομένοιο σιδήρου when first the iron is whetted*, i.e. 'at reaping time' 573 (when Pleiads set) *τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων, ' ἀλλ' ἅρπας τε -έμεναι* (for pruning) *καὶ δμῶας ἐγείρειν*, cf. Th. 175. 180 *ἅρπην* (...) ⌊*καρχαρόδοντ*⌋*α* – of teeth: Sc. 235 *λίχμαζον δ' ἄρα τώ γε* (sc. snakes on Gorgons' girdles), *μένει δ' ἐ-ον ὀδόντας ' ἄγρια δερκομένω*, where prototypical use 'sharpen' (cf. Sc. 303 ⌊ ⌋*ε κύνε*; *N* 198, *K* 360, Op. 604) appears to have been supplanted by interpr. 'bare' C.L. Caspers

Χαρίβοια [1[c]] (komprimierter PN < *χάρις* [Chantraine, Dict. s.v.] und *βοῦς*) II. Pers. fr. 3 p. 91 Ber. ⌊*Πόρκις*⌋ *καὶ -α*, s. ⌊ ⌋ Bd. III Sp. 1465, 16–21 V. Langholf

χαριδώτης [1[b]] *Freudenbringer* (vgl. *χαρμόφρων*) h. 18, 12 *καὶ σὺ μὲν οὕτω χαῖρε, Διὸς καὶ Μαιάδος υἱέ· ' ... ' χαῖρ', Ἑρμῆ -α διάκτορε,* ⌊*δῶτορ ἐάων*⌋, Variation nb. trad. ⌊ ⌋, zur Wortbildg. vgl. *ἀδώτης, πλουτοδότης*; Fraenkel, Nom. ag. I 111; Neumann in: D. Musti u.a., La transizione dal miceneo all' alto arcaismo, Roma 1991, 172 f. V. Langholf

χαρίεις [11[i], 10[p], 6[H], 4[h], 1[c]] **E** Abl. von ⌊*χάρις*⌋ mit Suff. *-Fεντ-*, 'reich ausgestattet mit ⌊ ⌋', Risch § 56a

F *-εις* 1, *-εντα* Mask. 1, *-εντ(α)* Mask. 1; *-εντας* 2; *-εσσα* 3, *-εσσαν* 2; Ntr. *-εν* 7, *-εντι* 1, *-εντα* Nom. 2, Akk. 7; *-εστερον* Ntr. Akk. 1; *-εστατος* 2, *-εστάτη* 2

M 1 dreis. [⏑⏑⏓] *-εν X* 403, *ε* 231 = *κ* 544 [⏑⏑⏓] *-εις* h. 7, 41; *-εντ' A* 39; *-εν Σ* 24, Hes. fr. 43a, 74, h. 31, 12 [⏑⏑⏓] *-εν Π* 798 **2** viers. [⏑⏑⏑⏑] *δῶρ' ἀνάγουσι / ἐτέλεσσαν ' πολλά τε καὶ -εντα Θ* 204, *I* 599; *καὶ Μελίτη / Ψαμάθη -εσσα* Th. 247. 260; *-ε*]*ρρα* Hes. fr. 17a, 5; *-εσσαν ω* 198; *λεπτά τε καὶ -εντα X* 511, *κ* 223; *-εντα* h. 27, 17 [⏑⏑⏑⏑] *-εντα δέ E* 905, *ζ* 234 = *ψ* 161 [⏑⏑⏑⏑] *-εντας ἐπαύ*[*λους / ἐναύλους* Hes. fr. 66, 1, Th. 129; *-εντι* Aristeas fr. 2(iii), 1 p. 87 Dav.; *-εντα θ* 167, h. Merc. 484; *-εσσαν γ* 58 **3** fünfs. [⏑⏑⏑⏑] *πέπλον, ὅς οἱ δοκέει* ⌊*χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος*⌋ *Z* 90 ≅ *πέπλον δ', ὅς τίς τοι* ⌊ ⌋ *Z* 271 [⏑⏑⏑⏑] *ἐοικώς ' πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ -εστάτη ἥβη Ω* 348 = *κ* 279; *χαριέστερον ι* 5

Σχ (körperl. Schönheit:) sch. D *Ω* 348: *ὡραία ἀκμή* – (Gegenstände:) sch. D *A* 39: *εὔχαριν. καλόν, E* 905: *ἐπιτερπῆ δὲ καὶ κεχαριτωμένα ἱμάτια, Z* 90: *ἐπιχαριτώτατος. πολυτελέστατος*, 271: *εὐειδέστατος, Θ* 204: *ἐπιτερπῆ. ἡδέα, ζ* 234: *ἐπέραστα. καλά* – (Gesang:) sch. D *ω* 198: *ἐπέραστον. καλήν*

L Latacz, Freude 98–105; F. R. Adrados, Griego *χαίρω, καρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; C. J. Ruijgh, D'Homère aux origines proto-mycéniennes de la tradition épique, in: Hom. Questions 67 A. 236; J. W. Day, Epigram and Reader, in: M. Depew / D. Obbink (eds.), Matrices of Genre, Cambridge, Mass. 2000, 42 ff.

B *was Lust od. Freude bereitet, anmutig, liebreich.* – Wortf.: *ἐπήρατος* (s.d. Wortf.), *ἀμβρόσιος, εὐειδής, κεχαρισμένα* (s.v. *χαρίζομαι* B 2 b β) **1** bezogen auf Menschen od. menschl. Aktivitäten **1a** Personen als ganze (im Ggs. zu menschl. Körperbestandteilen), nur von Frauen od. Göttinnen Th. 247 ⌊(Nereiden)⌋ *καὶ Μελίτη -εσσα καὶ Εὐλιμένη καὶ Ἀγαυή* 260 ⌊ ⌋ *καὶ Ψαμάθη -εσσα δέμας δίη τε Μενίππη* Hes. fr. 17a, 5 *ὦι ποτ*[*ε*] *γύμφη*[' ... *-ε*]*ρρα μίγη φιλό*[*τη*]*τι καὶ ε*[*ὐνῆι* **1b** Eigenschaften von Menschen: Gestalt, Wesenszüge **1ba** von einer Frau Hes. fr. 43a, 74 *τῆς καὶ ἀπὸ χρ*]*οϊῆς ἠδ' εἵματος ἀργυφέοιο ']θεου -εν τ' ἀπὸ εἶδος ἄητο* **1bβ** von Männern od. Jünglingen *θ* 167 (Od.:) *„οὕτως οὐ πάντεσσι θεοὶ -εντα διδοῦσιν ' ἀνδράσιν, οὔτε φυὴν οὔτ' ἄρ φρένας οὔτ' ἀγορητύν“ Ω* 348 *αἶψα δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκανε, ' βῆ δ' ἰέναι* (Hermes) *κούρῳ αἰσυμνητῆρι* ⌊*ἐοικὼς ' πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ -εστάτη ἥβη*⌋ = *κ* 279 (Od.:) *„ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόρραπις ἀντεβόλησεν ' ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ* ⌊ ⌋“ **1c** Körperteile von Menschen, nur von Männern u. (h. 31, 12) männl. Göttern *Π* 798 (der Helm) *ἀνδρὸς θείοιο κάρη -εν τε μέτωπον ' ῥύετ' Ἀχιλλῆος Σ* 24 *χερσὶν ἑλὼν κόνιν* (Ach.) ... *' χεύατο κὰκ κεφαλῆς, -εν δ' ἤσχυνε πρόσωπον X* 403 (des geschleiften Hektor) *κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίῃσι ' κεῖτο πάρος -εν* Aristeas fr. 2(iii), 1 p. 87 Dav. (p. 152 Ber.) *ὀφθαλμὸν δ' ἕν' ἕκαστος* (der Arimaspen?) *ἔχει -εντι μετώπῳ* h. 31, 12 *παρὰ κροτάφων τε παρειαὶ ' λαμπραὶ ἀπὸ κρατὸς -εν κατέχουσι πρόσωπον* (des Helios) *' τηλαυγές* **2** Sachen **2a** Kleidung (h. 27, 17 Schmuck u.ä. impl.), Gewebe *E* 905 *τὸν δ'* (Ares) *"Ηβη λοῦσεν, -εντα δὲ εἵματα ἕσσε· ' πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων X* 511 (Androm. s Anrede an den toten Hektor: „deinen Leib werden Hunde und Maden fressen) *ἀτάρ τοι εἵματ' ἐνὶ μεγάροισι κέονται ' ⌊λεπτά τε καὶ -εντα⌋ τετυγμένα χερσὶ γυναικῶν“ κ* 223 (Od.: „Kirke webte) *ἱστὸν ... μέγαν ἄμβροτον, οἷα θεάων ' ⌊ ⌋ καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται“ ε* 231 ⌊*αὐτὴ δ'* (Kal.) *ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔννυτο νύμφη, ' λεπτὸν καὶ -εν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ*⌋ = *κ* 544 (Od.:) „⌊ ⌋“ *Z* 90 (Helenos zu Hektor: „⌊Hekabe⌋ soll *νηὸν Ἀθηναίης οἴξασα*) *πέπλον, ὅς οἱ* (⌊ ⌋) *δοκέει* ⌊*χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος*⌋ *' εἶναι ...,' θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν*“, als Weihgeschenk 271 (Hektor zu Hekabe, den Auftrag weitergebend: „geh zum Ath.-Tempel) *πέπλον δ', ὅς τίς τοι* ⌊ ⌋ *' ἔστιν ... ' τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν*“ h. 27, 17 *ἔνθα κατακρεμάσασα* (Art.) *παλίντονα τόξα καὶ ἰοὺς ' ἡγεῖται, -εντα περὶ χροῖ κόσμον ἔχουσα, ' ἐξάρχουσα χορούς* (Kleidung, Schmuck, s. *κόσμος* Bd. II Sp. 1502, 7–9) **2b** andere Sachen: Tempel, Opfer, Geschenke, Kunstwerke, Früchte *A* 39 (Chryses: „erhöre mich, Ap.) *εἴ ποτέ τοι -εντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα, ' ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα*“ (prolept., s. Basler Komm. z.

St.) Θ 204 (Hera zu Pos.: „dich jammern nicht die Danaer) *οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι ' ⌊πολλά τε καὶ -εντα⌋· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην*" I 599 (Phoinix:) „*ὣς ὁ μὲν* (Meleager) *Αἰτωλοῖσιν ἀπήμυνεν κακὸν ἦμαρ ' ... τῷ δ' οὐκέτι δῶρα τέλεσσαν ' ⌊ ⌋ κακὸν δ' ἤμυνε καὶ αὖτως*" ζ 234 (Gl.) *ἀνὴρ ' ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη ' τέχνην παντοίην, -εντα δὲ ἔργα τελείει* (*ὡς κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις*, sc. Ath. bei Od.) = ψ 161 (Gl.) h. 7,41 *ἀμφ' ἱστὸν δὲ μέλας εἱλίσσετο κισσὸς ' ἄνθεσι τηλεθάων, -εις δ' ἐπὶ καρπὸς ὁρώρει* 3 (Zusammenkunft beim) Gesang ι 5 (Od.: „es ist schön, einen guten Sänger zu hören;) *οὐ γὰρ ἐγώ γέ τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι ' ἢ ὅτ' ἐϋφροσύνη μὲν ἔχῃ κάτα δῆμον ἅπαντα, ' δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ*" *es gibt kein Resultat* (der Bemühungen eines Gastgebers od. Sängers; Kontrast θ 521 ff.), *das mehr Freude bereitet*, vgl. *τέλος* B 1 b; Heubeck, Odyssey z. St. ω 198 (Totenseele Ag.s: „Pen.s) *κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται ' ἧς ἀρετῆς, τεύξουσι δ' ἐπιχθονίοισιν ἀοιδὴν ' ἀθάνατοι -εσσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ*" h. Merc. 484 (Hermes zu Ap.:) „*ὅς τις ἂν αὐτὴν* (die *κίθαρις*) ' *τέχνῃ καὶ σοφίῃ δεδαημένος ἐξερεείνῃ, ' φθεγγομένῃ παντοῖα νόῳ -εντα διδάσκει*" 4 Aufenthaltsorte Th. 129 (*Γαῖα*) *γείνατο δ' οὔρεα μακρά, θεᾶν -εντας ἐναύλους ' Νυμφέων, αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα* Hes. fr. 66,1 *-εντας ἐπαύ*[*λους* 5 Allgemeines γ 58 ('Mentor' = Ath. 'betet' zu Pos.:) „*Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε, ' αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου -εσσαν ἀμοιβὴν ' σύμπασιν Πυλίοισιν ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης*"

D h. Ap. 515 v.l. V. Langholf

χαρίζομαι [15ⁱ, 20ᵉ, 2ᴴ, 4ᵇ] E Denom. zu *χάρις*, Risch § 110; s.u. L⁴; bereits myk. (latent), s. DMic. I 325 f. s.v. *ka-ri-se-u, ka-ri-si-jo;* Neumann, AAWW 131, 1994, 151. — Abl. *ἀχάριστος* (?, s.d.)

F *-ζεαι* 1, *-ζεο* 2, *-ζόμενος* 7, *-ζομένῃ* 8, *-ζετο* 1, *-σαιτο* 3, *-σασθαι* 2, *-σσασθαι* 1, *⌊κε-σμένη⌋ος* 2, *⌊ ⌋ε* 7, *⌊ ⌋α* 6, *κε-στο* 1

M 1 viers. [⏑⏑⏓⏑] *τῶν κέν τοι / κ' ὔμμιν -σαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα* Z 49 = Λ 134 / K 380; *-σασθαι* ρ 452 [⏑⏑⏓×] *-σασθαι* ν 15 [⏓⏑⏑] *-ζεαι* N 633; *-ζεο* ξ 387, ω 283; *-ζετο* α 61 [⏑⏓–⏓] *-σσασθαι* h. Ap. 321 [⏑⏑⏓⏑] *κε-στο* ζ 23 2 fünfs. [⏑⏑⏓⏑⏑] *κε-σμένα* π 184, τ 397, h. Merc. 520 [⏑⏑⏓⏑⏑] *κε-σμένος* β 54, Op. 683; *Μενοιτιάδη / Νεστορίδη, τῷ ἐμῷ ⌊κε-σμένε θυμῷ⌋* Λ 608, δ 71; *τῷ ἐμῷ ⌊ ⌋* h. 7,55; *ἐμῷ ⌊ ⌋* E 243 = 826 = K 234; *⌊ ⌋* T 287; *κε-σμένα* Y 298, Ω 661, θ 584 [⏓⏑⏑⏑⏓] *δῶκε ⌊-ζόμεν⌋ος βασιλῆϊ / φιλότητι* Λ 23, κ 43; *⌊ ⌋ος* O 449 = P 291, θ 538, ν 265, Th. 580; *⌊ ⌋η* E 71, α 140 = δ 56 = η 176 = κ 372 = ο 139 = ρ 95, h. Cer. 9

Σχ sch. D E 71: *πρὸς χάριν ποιοῦσα*, 243: *τῇ ἐμῇ ψυχῇ προσφιλέστατε*, sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu E 243: *πεφιλημενε*, sch. D α 61: *ἐκεῖνος μὲν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐπιθύων, σὺ δὲ οὐ κε-σμένως ἐλάμβανες*, 140: *ἐκ τῶν παρόντων ἐπιδιδοῦσα*, β 54: *προσφιλής. ἡδύς*, ζ 23: *προσηνὴς ἦν. ἐφιλεῖτο*

L [1]A. Müller, Zur Gesch. der Verba auf *-ίζω*, Diss. Freiburg/Br. 1915, 70; [2]Schmoll, Verba auf *-ίζω* 121; [3]Latacz, Freude 105–122; [4]Spatafora, GIF 48 (= n.s. 27), 1996, 253–259 (bes. 256 A. 26); [5]Eden, Mn. IV 56, 2003, 210

B im Präs. u. Aor.: *gefällig sein, gefällig etw. gewähren* (1); im Pf. spez.: *geschätzt, geliebt werden* (2) 1 im Präs. u. Aor., Subj. stets Pers. *gefällig sein, gefällig etw. gewähren* od. *zukommen lassen, ⌊freundlich⌋ schenken / (Speisen) ⌊ ⌋ servieren* (vgl. *⌊χάρις⌋* B 2 '⌊ ⌋ als Leistg.') Kasusgebr.: abs. *ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς -σασθαι* ν 15; m. gen. part. *-ζομένη παρεόντων* α 140 = δ 56 = η 176 = κ 372 = ο 139 = ρ 95; *ἀλλοτρίων -σασθαι* ρ 452; m. dat. pers. (commodi) *-ζομένη πόσεϊ ᾧ* E 71, syntakt. ähnl. Λ 23, N 633, O 449, P 291, Th. 580, h. Cer. 9; m. dat. pers. u. dat. instr. *μήτε τί μοι ψεύδεσσι -ζεο μήτε τι θέλγε* ξ 387 (vgl. auch *οὔ νύ τ'* [= *τοι*, Zeus? od. *τε*?, s. Odyssey z. St.] *Ὀδυσσεὺς ' Ἀργείων παρὰ νηυσὶ -ζετο ἱερὰ ῥέζων;* α 61); m. dat. pers. u. acc. rei (obi. dir.) *τῶν κέν τοι -σαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα* Z 49 = Λ 134 ≅ K 380; *ὡς ὄφελ' ἄλλο θεοῖσι -σσασθαι μακάρεσσι* h. Ap. 321 (in constr. *ἀπὸ κοινοῦ: οὐ γάρ πως πάντεσσι -ζόμενος τάδ' ἀείδει* Demod. θ 538; *καὶ νῦν οἱ τά γε δῶκε -ζόμενος φιλότητι ' Αἴολος* κ 43; *οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ -ζόμενος θεράπευον* ν 265); m. acc. rei (obi. dir.) *δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα -ζεο, μυρί' ὀπάζων* ω 283. — Wortf.: *ἀνδάνω, ἀρήγω, ἤπιος, μείλιχ(ι)ος; δίδωμι* (Wortf. Bd. II Sp. 288,71–75), *νέμω* (Wortf. Bd. III Sp. 322,38–40); *χάριν φέροντες* E 874, ε 307; *θυμῷ ἦρα φέροντες* Ξ 132 1a Formen außer Ptz. (finite Formen u. [h. Ap. 321, ν 15, ρ 452] Inf.) ξ 387 (Eum. zu Od.:) „*μήτε τί μοι ψεύδεσσι -ζεο μήτε τι θέλγε· ' οὐ γὰρ τοῦνεκ' ἐγώ σ' αἰδέσσομαι οὐδὲ φιλήσω*" *versuch nicht, mir durch Lügen einen Gefallen zu tun* h. Ap. 321 (Hera: „Thetis nahm Heph. zu sich) *ὡς ὄφελ' ἄλλο θεοῖσι -σσασθαι μακάρεσσι*" „*I wish she had done the gods some different service*") (West) ‖ spez. in milit. Zush. N 633 (Men.: „*Ζεῦ πάτερ*) *οἷον δὴ ἄνδρεσσι -ζεαι ὑβριστῆσι ' Τρωσίν, τῶν μένος αἰὲν ἀτάσθαλον*" ‖ in Zush. m. Schenkg. ν 15 (Alkin.: „wir wollen uns das für Od. bestimmte Geschenk vom *δῆμος* ersetzen lassen) *ἀργαλέον γὰρ ἕνα προϊὸς* (s.d., Bd. II Sp. 1555) *-σασθαι*" *es ist unbillig, wenn ein einzelner ohne Erstattung gefällig ist* ρ 452 (Antin. zu Od.: „*οὔ τις ἐπίσχεσις*) *ἀλλοτρίων -σασθαι, ἐπεὶ πάρα πολλὰ ἑκάστῳ*" ω 283 (Laertes zu Od.:) „*δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα -ζεο, μυρί' ὀπάζων*" ‖ in Zush. mit dem Zahlen von Lösegeld Z 49 (Adrestos zu Men.: „zu Hause gibt es Schätze) *τῶν κέν τοι ⌊-σαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα⌋ ' εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν 'Αχαιῶν*" = Λ 134 (Peisandros u. Hippolochos zu Ag.) ≅ K 380 (Dolon zu Od. u. Diom.:) „*τῶν κ' ὔμμιν ⌊ ⌋*" i.S.v. *gern bezahlen* ‖ in Zush. m. Opferwesen α 61 (Ath. zu Zeus:) „*οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς ' Ἀργείων παρὰ νηυσὶ -ζετο ἱερὰ ῥέζων ' Τροίῃ ἐν εὐρείῃ*," (vgl. *κε-σμένα ἱρά* u.ä. in 2 b β) 1b Ptz. E 71 (Theano zog den illegitimen Sohn ihres Ehemannes auf) *ἶσα φίλοισι τέκεσσι -ζομένη πόσεϊ ᾧ* θ 538 (Alkin.: „Demod.) *ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν· ' οὐ γάρ πως πάντεσσι -ζόμενος τάδ' ἀείδει*" Th. 580 (*στεφάνη χρυσέη*) *τὴν αὐτὸς ποίησε ... 'Αμφιγυήεις ' ἀσκήσας παλάμῃσι, -ζόμενος Διὶ πατρί* h. Cer. 9 *φῦσε δόλον καλυκώπιδι κούρῃ ' Γαῖα Διὸς βουλῇσι -ζομένη πολυδέκτῃ* ‖ spez. in milit. Zush. O 449 (Teukros erschoss den Kleitos, der den Wagen dorthin lenkte) *ἦ ῥα πολὺ πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες, ' ⌊Ἕκτορι καὶ Τρώεσσι -ζόμενος⌋ P 291 'Ἱππόθοος ποδὸς ἕλκε* (den toten Patr.) *δησάμενος τελαμῶνι παρὰ σφυρὸν ἀμφὶ τένοντας ' ⌊ ⌋* ν 265 (Od. in Lügengesch.: „Orsilochos wollte mich meiner Troia-Beute berauben) *οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ -ζόμενος θεράπευον ' δήμῳ ἔνι Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἦρχον ἑταίρων*" ‖ in Zush. m. Schenkg. Λ 23 (Kinyres hatte dem Ag. einst einen Panzer als Gastgeschenk gegeben) *-ζόμενος βασιλῆϊ* κ 43 (Od.' Gefährten:) „*καὶ νῦν οἱ* (dem Od.) *τά γε δῶκε -ζόμενος φιλότητι ' Αἴολος*" ‖ in Zush. mit dem Servieren von Speisen α 140 *σῖτον δ' αἰδοίῃ ταμίῃ παρέθηκε φέρουσα, ' εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, -ζομένη παρεόντων* = δ 56 = η 176 = κ 372 = ο 139 = ρ 95 2 im Pf. (Pf. des erreichten Zustandes [Schwyzer II 263 f.]; vgl. *⌊χάρις⌋* B 1 '⌊ ⌋ als Wirkg. ausüben') *geschätzt, geliebt werden* od. *sein*. — Wortf.: *ἀγαπά(ζ)ω, ἀσπάζομαι, ἐπήρατος* (Wortf.), *εὖ φρονέων* (s. *εὖ* B 1, Bd. II Sp. 765), *τιμάω* (Wortf.), *τίω, φιλέω* — Kasusgebr.: m. Dat. *ἐμῷ κε-σμένε θυμῷ* E 243 = 826

= *K* 234, *Λ* 608, *δ* 71, h.7,55, ähnl. *T* 287, *ζ* 23; *οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κε-σμένος (πλόος) ἐστίν* Op.683; *πάντ' ἂν ἐμῷ θυμῷ κε-σμένα καὶ φίλα ἔρδοις* h.Merc.520 (in constr. *ἀπὸ κοινοῦ*, Dat. sowohl vom Ptz. als auch von finiter Verbform abh.: *κε-σμένα δ' αἰεὶ ' δῶρα θεοῖσι δίδωσι Y* 298; *ὧδέ κέ μοι ῥέζων ... κε-σμένα θείης Ω* 661; *δοίη δ' ᾧ κ' ἐθέλοι καί οἱ κε-σμένος ἔλθοι β* 54; *ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κε-σμένα δώομεν ἱρά π* 184; *τῷ γὰρ κε-σμένα μηρία καῖεν τ* 397) **2a** finite Form, Subj. Pers. *ζ* 23 (Ath. glich *κούρῃ Δύμαντος*) *ἥ οἱ* (Naus.) *ὁμηλικίη μὲν ἔην, κε-στο δὲ θυμῷ* **2b** Ptz. **2ba** Subj. Pers. *β* 54 (Tel.: „Pen.s Heiratsbewerber scheuen es, sich an deren Vater zu wenden) *ὅς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα, ' δοίη δ' ᾧ κ' ἐθέλοι καί οἱ κε-σμένος ἔλθοι*" *E* 243 (Sthen.:) „*Τυδεΐδη Διόμηδες, ⟨ἐμῷ κε-σμένε θυμῷ⟩*," = 826 (Ath.) = *K* 234 (Ag.) *Λ* 608 (Ach.:) „*δῖε Μενοιτιάδη, τῷ ⟨ ⟩*" *δ* 71 (Tel.:) „*φράζεο, Νεστορίδη, τῷ ⟨ ⟩*" h.7,55 (Dion.:) „*θάρσει, †διεκατωρ†, τῷ ⟨ ⟩*" (emendationes variae; L[5]; fort. legendum *δῖ' ἄκτορ*, cf. *κυβερνήτην* v.49. 53; *Ἄκτωρ* B, Vorbem.; *ἄγω* BII1d, II6, IV5, XI3; AP10,101,3 *βούταν διάκτορα* 'Treiber (einer Kuh beim Pflügen') *T* 287 (Bris.:) „*Πάτροκλέ μοι δειλῇ πλεῖστον κε-σμένε θυμῷ*" **2bβ** Subj. Dinge od. Aktionen (Opfer u.a.) *Y* 298 (Pos.: „Aen.) *κε-σμένα δ' αἰεὶ ' δῶρα θεοῖσι δίδωσι*" *π* 184 (Tel. zu Od., den er für einen Gott hält:) „*ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κε-σμένα δώομεν ἱρὰ*" *τ* 397 *τῷ* (Hermes) *γὰρ κε-σμένα μηρία καῖεν* (Autol.) ' *ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· ὁ δέ οἱ πρόφρων ἅμ' ὀπήδει* (vgl. *α* 61 in 1a) Op.683 *οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κε-σμένος ἐστίν* (*εἰαρινὸς πλόος*) *Ω* 661 (Priam. zu Ach.:) „*ὧδέ κέ μοι ῥέζων* (durch Ausrufen eines Waffenstillstands), *Ἀχιλεῦ, κε-σμένα θείης*" *θ* 584 (Alkin.:) „*ἑταῖρος ἀνὴρ κε-σμένα εἰδώς, ' ἐσθλός*" h.Merc.520 (Ap. zu Hermes: „wenn du mir schwörst) *πάντ' ἂν ἐμῷ θυμῷ κε-σμένα καὶ φίλα ἔρδοις*"

D *Ω* 30 v.l., *κ* 315d. 319b V. Langholf

Χαρικλώ D (< *χάρις* [Chantraine, Dict. s.v.], *κλέος*) Gemahlin des Hippokentauren Cheiron, Tit.Cycl.fr.10 p.15 Ber. = Eum.fr.12 p.230 West, vgl. p.18 Dav. (Prosaref. unklarer Ausdehng.; *Τιτανομαχίαν* ci.; *Γιγαντομαχίαν* codd.), vgl. Hes.fr.42 (Prosaref.); U.Finster-Hotz, LIMC III1, 189–191; Depew, CQ 88 = n.s. 44, 1994, 414; Brillante, MD 40, 1998, 63 V. Langholf

χάρις [12[i], 12[a], 8[H], 4[h]] **E** nb. *χαίρω* 'was man gern hat', 'was Lust, Freude bereitet' (zur mutmaßl. Bed.entw. Latacz, Freude 97); Risch §60; bereits myk. (latent), s. DMic. 1325f. *ka-ri-se-u, ka-ri-si-jo* u. *ka-ro-qo*; zu Weiterem, auch zu armen. Parallelen s. Chantraine, Dict. s.v. – Abl. *χαριδώτης, χαρίεις, χαρίζομαι, ἀχαρίστερος* (?, s.d.), *ἀχάριστος* (?, s.d.); *Χαρίβοια, Χαρικλώ, Χάρις, Χάριτες*

F *-ις* 12, *-ιν* 22, *-ισι* 1, *-ιτι* 1 **M 1** zweis. **1a** [1][⏑⏑] *καὶ -ις/ν* h.Cer.215, Op.65 [2][⏑⏑] *-ις θ* 175 [2][⏑⏑] *-ις* Op.190; *-ιν O* 744, *ε* 307 [2][⏑⏑] *φέρων/εις -ιν E* 211, *I* 613 / *Φ* 458; *-ιν Ξ* 235, Op.709 [2][⏑⏑] *ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις -ις ἦεν I* 316, *P* 147 **1b** [⏑[2]] *κατέχευε -ιν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις θ* 19, *ζ* 235 = *ψ* 162; *ἐστι -ις μετόπισθ' εὐεργέων δ* 695, *χ* 319; *-ιν καὶ κῦδος Δ* 95, *ο* 320; *-ις/ν δ'* Th.583 / h.Merc.575, h.24,5; *-ις Ξ* 183 = *σ* 298, Op.720. 723; *-ιν E* 874, *Λ* 243, *Ψ* 650, *β* 12 = *ρ* 63, Th.503, h.Ap.153 **2** dreis. [⏑⏑[2]] *καὶ -ισι ζ* 237 [⏑⏑[2]] *-ιτι* Hes.fr.185,5

Σχ sch.D *Ξ* 183: *ἀρετή. καλλονή, E* 211: *χάριτα. βοήθειαν*, 874: *-ιν δὲ ἀνθρώποις χαριζόμενοι* (ähnl. sch.D *ε* 307), *O* 744: *εἷς -ιν τοῦ Ἕκτορος παρορμῶντος, Φ* 458: *διὰ οὖν τὰς τοιαύτας αἰτίας τοῖς τούτου ὄχλοις φέρεις -ιν, Λ* 243: *παρ' ἧς οὐδὲν αὐτῷ χαρίεν οὐδὲ ἡδὺ ἐγένετο, Ξ* 235: *γνώσομαι καὶ προσομολογήσω σοι -ιν*

L [1]O.Loew, *ΧΑΡΙΣ*, Diss. Marburg 1908; [2]Solmsen, Beitr.159f.; [3]Porzig, Satzinhalte; [4]Chantraine, Gr.h. II 48; [5]Latacz, Freude, Kap.B.I.4; [6]F.R.Adrados, Griego *χαίρω, καρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; [7]de Lamberterie / Létoublon, LALIES 2, 1980, 14f.; [8]B.MacLachlan, The Age of Grace. Charis in Early Greek Poetry, Princeton 1993, 3–40. 161–164; [9]F.Blaise u.a. (Hrsg.), Le métier du mythe. Lectures d'Hésiode, Lille 1996, 315–348 (D.Saintillan). 381–392 (J.-P.Vernant); [10]Spatafora, GIF 48 (= n.s. 27), 1996, 253–259; [11]García, ClAnt 21, 2002, 5–39; [12]Donlan, Arethusa 35, 2002, 155–172

B I Subst. *Lust od. Freude bereitende Wirkg. od. Leistg.* – Wortf.: *γηθοσύνη, εὐφροσύνη, ἧδος, ἧρα, ὄφελος, τερπωλή, τέρψις, χάρμα* zum Bed.spektrum vgl. immer L[3] **1** *χ.* als Wirkg. **1a** von der Person unmittelbar ausgehende Wirkg. **1aα** körperl.: *Attraktivität, Anmut* (*ζ* 235, *β* 12 = *ρ* 63, *θ* 19, Op.65 mit *χέω*, s.d.) *ζ* 235 (wie ein Goldschmied Silber mit Gold übergießt) *ὡς ἄρα τῷ* (Od.) *⟨κατέχευε* (Ath.) *-ιν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις⟩* = *ψ* 162 *θ* 19 *τῷ* (Od.) *δ' ἄρ' Ἀθήνη ' θεσπεσίην ⟨ ⟩ β* 12 *θεσπεσίην δ' ἄρα τῷ γε* (Tel.) *-ιν κατέχευεν Ἀθήνη* = *ρ* 63 (Tel.) Op.65 (Zeus befahl Aphr. bei der Erschaffg. Pandoras) *-ιν ἀμφιχέαι κεφαλῇ ... ' καὶ πόθον ἀργαλέον καὶ γυιοβόρους μελεδώνας sex appeal ζ* 237 *ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης, ' κάλλεϊ καὶ -ισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη* (≅ *Γ* 392[in.]) *Od. strahlte von Schönheit u. Stattlichkeit, u. das Mädchen himmelte ihn an* (vgl. *Γ* 392) Hes.fr.185,5 (genauer Kontext unbek.) *περὶ γὰρ -ιτι στεφάνωσαν* (vgl. *θ* 175 in 1aγ) h.Cer.215 (Met. zu Dem.:) „*χαῖρε γύναι, ἐπεὶ οὔ σε κακῶν ἄπ' ἔολπα τοκήων ' ἔμμεναι, ἀλλ' ἀγαθῶν· ἐπί τοι πρέπει ὄμμασιν αἰδὼς ' καὶ -ις, ὡς εἴ πέρ τε θεμιστοπόλων βασιλήων*", s. Richardson z.St. h.Ap.153 (beim Besuch der Ap.-Feste könnte man meinen, die Ioner seien Unsterbliche) *πάντων γάρ κεν ἴδοιτο -ιν, τέρψαιτο δὲ θυμὸν ' ἄνδρας τ' εἰσορόων καλλιζώνους τε γυναῖκας* **1aβ** soz.: *Prestige Δ* 95 (Ath. zu Pand.:) „*τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν, ' πᾶσι δέ κε Τρώεσσι -ιν καὶ κῦδος ἄροιο*" (s. *ἄρνυμαι* B1aα) Op.190 *οὐδέ τις εὐόρκου -ις ἔσσεται οὐδὲ δικαίου ' οὐδ' ἀγαθοῦ, μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν ' ἀνέρα τιμήσουσι* **1aγ** kommunikat.: *Liebenswürdigkeit, Interessantheit* von (non)verbalen Äußerungen u. von Tätigkeiten Rede: *θ* 175 (Od.:) „*ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν, ' ἀλλ' οὔ οἱ -ις ἀμφὶ περιστέφεται ἐπέεσσιν*" (vgl. Hes.fr.185,5 in 1aα) Op.720 *γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος ' φειδωλῆς, πλείστη δὲ -ις κατὰ μέτρον ἰούσης* – inn.Akk. i.S. eines adv. Ausdrucks: *-ιν* Op.709 *μή μιν* (sc. *ἑταῖρον*) *πρότερος κακὸν ἔρξαι ' μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης -ιν belüg ihn nicht der Zunge zum Gefallen (aus Freude am Reden)* (Satz-Appos., gen.obi.; L[8] 161–164) ‖ Gesang: h.24,5 (an Hestia:) *ἔρχεο τόνδ' ἀνὰ οἶκον ... ' ... -ιν δ' ἅμ' ὄπασσον ἀοιδῇ ⟨*(s. *ὀπάζω* B2b)*⟩* ‖ Tätigkeiten: *ο* 320 (Od. zu Eum.:) „*Ἑρμείαο ἕκητι διακτόρου, ὅς ῥά τε πάντων ' ἀνθρώπων ἔργοισι -ιν καὶ κῦδος ὀπάζει, ' δρηστοσύνῃ οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος*" ⟨ ⟩ ‖ Körpersprache, allg. Verhalten: Op.723 *μηδὲ πολυξείνου δαιτὸς δυσπέμφελος εἶναι· ' ἐκ κοινοῦ πλείστη τε -ις δαπάνη τ' ὀλιγίστη* h.Merc.575 *οὕτω Μαιάδος υἱὸν ἄναξ ἐφίλησεν Ἀπόλλων ' παντοίῃ φιλότητι, -ιν δ' ἐπέθηκε Κρονίων* **1b** von Juwelen ausgehende Wirkg. *Ξ* 183 *ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν* (Hera) *εὐτρήτοισι λοβοῖσι ' ⟨τρίγληνα μορόεντα· -ις δ' ἀπελάμπετο πολλή⟩* = *σ* 298 *ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν ' ⟨ ⟩* Th.583 (auf dem Diadem schuf Heph. Bilder) *κνώδαλ' ὅσ' ἤπειρος δεινὰ*

τρέφει ἠδὲ θάλασσα· ' τῶν ὅ γε πόλλ' ἐνέθηκε, -ις δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄητο, ' θαυμάσια, ζωοῖσιν ἐοικότα φωνήεσσιν 2 χ. als Leistg. **2a** *Gunst* (erweisen) i.S.v. Parteinahme (stets m. *φέρω* außer *O* 744; vgl. *ἦρα*) *I* 613 (Ach. zu Phoinix:) „*μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων, ' Ἀτρεΐδῃ ἥρωϊ φέρων -ιν· οὐδέ τί σε χρὴ ' τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι*" — spez. Gebr.: Hilfe im Kampf, einers. göttl. Gunst: *E* 874 (Ares zu Zeus:) „*αἰεί τοι ῥίγιστα θεοὶ τετληότες εἰμὲν ' ἀλλήλων ἰότητι, -ιν ἄνδρεσσι φέροντες*" *Φ* 458 (Pos. zu Ap.: „Laom. hat uns einst um unseren Lohn betrogen) *τοῦ δὴ νῦν λαοῖσι φέρεις -ιν, οὐδὲ μεθ' ἡμέων ' πειρᾷ ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται*" anderers. milit. t.t. (vgl. *ἀλλά σοι ... ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς A* 158; *ἐμῆς ἕνεκ' ... τιμῆς P* 92): *E* 211 (Pand. zu Aen.:) „*κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα ' ἤματι τῷ ἐλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν ' ἡγεόμην Τρώεσσι φέρων -ιν Ἕκτορι δίῳ*" *ε* 307 (Od. zu seinem *θυμός*:) „*τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο ' Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, -ιν Ἀτρεΐδῃσι φέροντες*" inn. Akk. i.S. eines adv. Ausdrucks (*-ιν*): *O* 744 *ὅς τις δὲ Τρώων κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ φέροιτο ' σὺν πυρὶ κηλείῳ, -ιν Ἕκτορος ὀτρύναντος, ' τὸν δ' Αἴας οὔτασκε als Gunst / Parteinahme für Hektor* (Satz-Appos., gen. obi.), *der sie (die Parteinahme) eingefordert hatte* (L[8] 161–164; noch adv. gedeutet bei L[4]) **2b** *Gunst* als Gegenleistg., *Gegengunst* *Ξ* 235 (Hera zu Hypnos: „tu mir den Gefallen und lass Zeus einschlafen) *ἐγὼ δέ κέ τοι ἰδέω -ιν ἤματα πάντα*", vgl. *Λ* 243 unten *Ψ* 650 (Nestor zu Ach., der ihm eine Schale geschenkt hatte:) „*σοὶ δὲ θεοὶ τῶνδ' ἀντὶ -ιν μενοεικέα δοῖεν*" Th. 503 (Zeus *λῦσε πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ὑπὸ δεσμῶν*) *οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο -ιν εὐεργεσιάων* (*δῶκαν βροντὴν, κεραυνόν, στεροπήν*) — m. Neg. *I* 316 (Ach. zu Od.: „ich werde ⌊nicht kämpfen⌋ *ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις -ις ἦεν ' μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί*," *es gab keinen erfreuenden Gegendienst, keine lustbereitende Gegenleistg. dafür, dass* ... (L[5] 94; anders L[3] 14 „niemand begehrte", so auch an der folgenden Stelle) *P* 147 (Glaukos zu Hektor: „die Lykier werden ⌊ ⌋" *δ* 695 (Pen. zu Medon:) „*ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα ' φαίνεται, οὐδέ τίς ⌊ἐστι -ις μετόπισθ' εὐεργέων⌋* (näml. des Od.)" (anders L[3] 18 „niemand wird ... wollen", so auch an der folgenden Stelle) *χ* 319 (Leiodes zu Od.:) „*αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ τοῖσι θυοσκόος οὐδὲν ἐοργὼς ' κείσομαι, ὡς οὐκ ⌊ ⌋* (näml. für mein eigenes Wohlverhalten)" *Λ* 243 *ὣς ὁ μὲν* (Iphidamas) *αὖθι πεσὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον ' οἰκτρός, ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου ... ' κουριδίης, ἧς οὔ τι -ιν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκε er sah (= bekam) keine Gegengunst* (zu idg. **u̯eid-* 'sehen', 'finden' s. L 7; LIV[2] 665–667; *ἰδεῖν* Bd. II Sp. 1127,1–7; vgl. die sem. Parall. dt. 'sehen', meist m. Neg., i.S.v. 'bekommen'), vgl. *Ξ* 235 oben

II Adv. *-ιν* s.o. Op. 709 (1aγ) u. *O* 744 (2a) (inn. Akk.e)

D *ζ* 29 v.l.

G **1** ⌊in Vbd. m.⌋ Verben **1a** im Nom. *ἄημι* Th. 583; *εἰμί I* 316, *P* 147, *δ* 695, *χ* 319, Op. 190 (Nom.satz ohne Kop. Op. 720. 723); *λάμπω Ξ* 183 = *σ* 298; *πρέπω* h. Cer. 215; *στέφομαι ϑ* 175 **1b** im Dat. *στεφανόω* Hes. fr. 185,5; *στίλβω ζ* 237 **1c** im Akk. *αἴρω Δ* 95; *δίδωμι Ψ* 650; *εἶδον Λ* 243, h. Ap. 153; *μιμνήσκω* Th. 503; *οἶδα Ξ* 235; *ὀπάζω o* 320, h. 24,5; *τίθημι* h. Merc. 575; *φέρω E* 211. 874, *I* 613, *O* 744, *Φ* 458, *ε* 307; *χέω β* 12 = *ρ* 63, *ζ* 235 = *ψ* 162, *ϑ* 19, Op. 65 **2** ⌊ ⌋ Subst.en **2a** paratakt. *-ιν καὶ κῦδος Δ* 95, *o* 320; *αἰδὼς καὶ -ις* h. Cer. 215 **2b** hypotakt. ⌊ ⌋ gen. obi. *γλώσσης* Op. 709; *Ἕκτορος ὀτρύναντος O* 744; *εὐεργεσιάων* Th. 503; *εὐεργέων δ* 695, *χ* 319; ⌊ ⌋ gen. subi. *γλώσσης* (sc.) Op. 720; *εὐόρκου ... δικαίου* Op. 190; *πάντων* h. Ap. 153 **3** ⌊ ⌋ Adj.en *θεσπεσίη β* 12 = *ρ* 63, *ϑ* 19; *μενοεικής Ψ* 650; *πλείστη* Op. 720. 723; *πολλή Ξ* 183 = *σ* 298 **4** inn. Akk. *-ιν O* 744, Op. 709

V. Langholf

Χάρις, Χάριτες [5[i], 3[o], 12[H], 4[h], 3[e]] **E** s. *χάρις* **F** *-ις* 1, *-ες* 9, *-ων* 12, *-εσσιν* 4, *-ας* 1

M **1** zweis. [⏑⏑̲] *-ις Σ* 382 **2** dreis. [⏑⏑̲] *-ές τε* Th. 64, Op. 73; *-ές τ'* Pan. fr. 13(i),1 p. 121 Dav.; *-ες ϑ* 364 = h. Ven. 61, Cypr. fr. 5,4 p. 37 Dav.; *-ων* Th. 946, h. Ven. 95, h. 27,15 [⏑⏑̲] *-ες* h. Ap. 194; *-ων ἀμαρύγματ' ἔχουσα(ν)* ⌊in contextibus per varias lacunas mutilatis⌋ Hes. fr. 70,38, fr. 73,3, fr. 185,20, fr. 196,6; *-ων ἄπο κάλλος ἔχουσα/σαι* Hes. fr. 215,1, *ζ* 18; *-ων μίαν ὁπλοτεράων Ξ* 267. 275; *-ων σ* 194; *-ας* Th. 907 [⏑⏑̲] *οἱ -ες E* 338, Cypr. fr. 4,1 p. 36 Dav. **3** viers. [⏑⏑̲⏑] *-εσσιν ὁμοίην/αι/ας* ⌊ ⌋ Hes. fr. 10a,49 / *P* 51, Hes. fr. 291,1 / fr. 10a,33

Σχ sch. D *P* 51: *ἀντὶ τοῦ „ταῖς τῶν -ων κόμαις ἶσαι". ἀπίθανον δέ ἐστιν· ἀμόρφωτος γὰρ ἡ κόμη, εἰ μὴ οὕτως. Μακεδόνες δὲ καὶ Κύπριοι -ας λέγουσιν τὰς συνεστραμμένας καὶ οὔλας μυρσίνας, ἃς φαμὲν στεφανίτιδας*

L Deichgräber, Musen 180f.; E. Simon, Die Götter der Griechen, München 1969, 236f.; Rocchi, StudClas 18, 1979, 5–16. 19, 1980, 19–28; E. B. Harrison, LIMC III 1, 191–203; DNP II 1102f.; B. MacLachlan, The Age of Grace. Charis in Early Greek Poetry, Princeton 1993, 35–40

B Göttinnen (außer *Σ* 382 nur Pl.) **1** Allgemeines, myth. Funktionen: bei Hom. in unbestimmter Mehrzahl, bei Hes. in der Dreizahl (folg. St.); bei Hom. ohne Geneal. u. ohne Wohnort, bei Hes. 3 (mit PN genannte) Töchter des Zeus, Th. 907 *τρεῖς δέ οἱ* (dem Zeus) *Εὐρυνόμη* (s.d.) *-ας τέκε καλλιπαρήους, ' Ὠκεανοῦ κούρη ... ' Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην Θαλίην τ' ἐρατεινήν* ≅ Onomacr. fr. 3 p. 241 Ki. (Prosaref.; bei Hes. wird im Zush. die Schönh. der M. u. Töchter hervorgehoben); ihre Wohnungen liegen auf dem Olymp, Th. 64 (nahe den 9 Musen) *-ές τε καὶ Ἵμερος οἰκί' ἔχουσιν ' ἐν θαλίῃς*, aber auch auf Delos halten sie sich auf (s.u. h. Ap. 194, h. 27,15); sie verkörpern Schönh., Anmut u. Frohsinn u. können diese Eigenschaften auch anderen verleihen (s.u. 2b); sie pflegen Gesang u. Tanz, *σ* 194 (Aphr. schmückt sich) *εὖτ' ἂν ἴῃ -ων χορὸν ἱμερόεντα* h. Ap. 194 (auf dem Olymp) *εὐπλόκαμοι -ες καὶ εὔφρονες Ὧραι ' Ἁρμονίη θ' Ἥβη τε Διὸς θυγάτηρ τ' Ἀφροδίτη ' ὀρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχουσαι* h. 27,15 (Art. kommt nach Delos) *Μουσῶν καὶ -ων καλὸν χορὸν ἀρτυνέουσα* (vgl. *ἐν θαλίῃς* Th. 64). Auch m. der Weinherstellg. haben sie zu tun, weshalb ihnen der erste Trunk gebührt: Pan. fr. 13(i),1 p. 121 Dav. = fr. 17,1 p. 181 Ber. *πρώτην μὲν -ές τ' ἔλαχον καὶ εὔφρονες Ὧραι ' μοῖραν καὶ Διόνυσος ἐρίβρομος οἷπερ ἔτευξαν*. Sie sind (*pace* Leaf II 85) nach Lebensaltern differenziert (⌊*ὁπλοτεράων*⌋ 2[i], *ὁπλοτάτην* 1[H] [Th.]): *Ξ* 267 (Hera zu Hypnos:) „*ἀλλ' ἴϑ'* (bring Zeus zum Schlafen), *ἐγὼ δέ κέ τοι -ων μίαν* ⌊ ⌋ *' δώσω ὀπυιέμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν*"; darauf hin bittet Hypnos sie um eidliche Bekräftigg. ihrer Zusage: *Ξ* 275 (Hypnos: „*ὄμοσσον*) *ἢ μὲν ἐμοὶ δώσειν -ων μίαν* ⌊ ⌋ *' Πασιθέην* (s.d.), *ἧς τ' αὐτὸς ἐέλδομαι ἤματα πάντα*", u. Hera leistet den verlangten Eid; ähnl. ist von einer anderen, 'jüngsten' der *-ες* die Rede in Th. 946 *Ἀγλαΐην* (s.d.) *δ' Ἥφαιστος ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις ' ὁπλοτάτην -ων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν*, die viell. ident. gedacht ist mit der nur generisch, ohne indiv. PN bezeichneten *-ις* in *Σ* 382 *τὴν* (Thetis) *δὲ ἴδε προμολοῦσα -ις λιπαροκρήδεμνος ' καλή, τὴν ὤπυιε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις* (s. Edwards, Iliad z. St.) **2** *-ες* in Beschr.en der Schönh. von Menschen (Mann nur an der folg. St.) od. Göttinnen: **2a** in (impl. od. expl.) Vergleichen: h. Ven. 95 (Anch. zu Aphr.:) „... *ἤ πού τις -ων δεῦρ'*

ἤλυθες, αἵ τε θεοῖσι ' πᾶσιν ἑταιρίζουσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται" — in der Formel -εσσιν ὁμοίην/αις/ας: Hes. fr.10a,49 (die Gemahlin des Hippodamas gebar den Antimachos) Εὐρείτην θ' ἑλικοβ[λέφαρο]ν Χαρίτεσσιν ὁμοίην fr.291,1 νύμφαι -εσσιν ὁμοῖαι, ' (2vv.) ' ἃς Ὑάδας καλέουσιν fr.10a,33 (Ainarete gebar dem Aiolos u.a.) Πεισιδίκην τε καὶ Ἀλκυόνη]ν Χ[αρ]ίτεσσιν ὁμοίας P51 δούπησεν δὲ πεσών (Euphorbos), ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ. ' αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι -εσσιν ὁμοῖαι ' πλοχμοί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο (comparatio compendiaria, vgl. Σ) **2b** -ες als Verleiherinnen von Schönh. **2bα** allg. Schönheit 'von den X. her' (-ων ἄπο) ζ18 Naus. κοιμᾶτ' ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη, ' ... ' πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, -ων ἄπο κάλλος ἔχουσαι, ' σταθμοῖιν ἑκάτερθε Hes.fr.215,1 ἡ' οἵη Φθίῃ -ων ἄπο κάλλος ἔχουσα ' Πηνειοῦ παρ' ὕδωρ καλὴ ναίεσκε Κυρήνη — in der Formel -ων ἀμαρύγματ' ἔχουσα(ν) (C.Brown, QUCC 61, 1989, 7–15) ist unklar, ob an Verleihg. der Augen-Schönh. durch die -ες gedacht ist od. ob nur Vgl. m. ihr vorliegt Hes.fr.70,38]όπην -ων ἀμαρύγματ' ἔχο[υσαν fr.73,3 Ἀταλάν[τη ' ... Χαρί]των ἀμαρύγματ' ἔχο[υσα fr.185,20 Χαρίτω]ν ἀμαρύ[γματ' ἐχουσ[']ον[']ενω[fr.196,6 -ων ἀμαρ[ύγμ]ατ' ἔχουσαν **2bβ** ‹-ες als Verfertigerinnen von Kleidg.› E338 (Diom. verwundete Aphr.) ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ -ες κάμον αὐταί Cypr.fr.4,1 p.36 Dav. = fr.4,1 p.46 Ber. εἵματα μὲν χροὶ ἕστο τά οἱ -ές τε καὶ Ὧραι ' ποίησαν καὶ ἔβαψαν ἐν ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν — ‹ ›, als Helferinnen bei ‹Bad u. Salbg.› θ364 (Aphr. kam nach Paphos) ἔνθα δέ μιν -ες λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ, ' ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας, ' ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἐπήρατα, θαῦμα ἰδέσθαι = h.Ven.61 (nur ‹ ›) — als Helferinnen beim Anlegen von Geschmeide / Kränzen Op.73 ἀμφὶ δέ οἱ (Pandora) -ές τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθὼ ' ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροΐ Cypr.fr.5,4 p.37 Dav. = fr.5,4 p.48 Ber. πλεξάμεναι στεφάνους εὐώδεας, ἄνθεα γαίης, ' ἂν κεφαλαῖσιν ἔθεντο θεαὶ λιπαροκρήδεμνοι, ' Νύμφαι καὶ -ες, ἅμα δὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ

D Hes.fr.43a,4 -ων ἀ]μαρύγματ' ἔχουσα V.Langholf

χάρμα [7[1], 2[a], 4[H], 6[b]] E zu χαίρω, Risch §21a. — Abl. χαρμόφρων (falls nicht < χάρμη)

F -α 7, -ατος 2, -ατι 1, -α (Akk.) 7; -ατα 2 M 1 zweis. [⏑̯] -α P636, Ψ342, h.16,4 [⏑̯] -α τ471 [⏑̯] -α Γ51, K193, Ω706 [⏑̯] τέκε -α βροτοῖσιν Ξ325, h.Ap.25; -α γρ[νεῦσι Hes.fr.193,19; -α Z82, Sc.400 = Hes.fr.239,1, h.Cer.269 2 dreis. [⏑⏑̯] -ατα ζ185 [⏑⏑̯] ἀνόρουσ' ὑπὸ -ατος· αὐτὰρ ὅ / ὁ h.Cer.371. 411; -ατι h.Cer.429 [⏑⏑̯] -ατα Op.701

Σχ sch.D Γ51: γέλωτα. χαρά‹ν, Ξ325: ‹ ›ν τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὸ εὑρεῖν συκῆν καὶ ἄμπελον, Z82, Ψ342, ζ185: ‹ ›

L [1]Chantraine, Gr.h. II15; [2]Latacz, Freude 122–125; [3]Richardson 292f.; [4]A.C.Poulengeris, Studies on the Text of Iliad 3–5, Typoskr. [Ph.D.Classics, August 2001, Royal Holloway University of London] 18–20 — s.a. χάρις, L

B *(Gefühl, Gegenstand der) Freude* Ggs. πῆμα / -α / κατηφείην Γ51; -α / ἐλεγχείη Ψ342; ἄλγεα / -ατα ζ185; τὴν δ' ἅμα -α καὶ ἄλγος ἕλε φρένα τ471; -α καὶ ἄχθος Sc.400 = Hes.fr.239,1; -α μέγ' ἀνθρώποισι, κακῶν θελκτῆρ' ὀδυνάων h.16,4 — m. Präp. περὶ -ατι h.Cer.429; ὑπὸ -ατος h.Cer.371.411; paratakt. Vbd.en ὄνεαρ καὶ -α h.Cer.269; -α, κακῶν θελκτῆρ(α) ὀδυνάων h.16,4. — Wortf. s. zu χάρις **1** *Gefühl der Freude* τ471 τὴν δ' (Eurykl. beim Wiedererkennen des Od.) ἅμα -α καὶ ἄλγος ἕλε φρένα, τὼ δέ οἱ ὄσσε ' δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή h.Cer.371 γήθησεν δὲ περίφρων Περσεφόνεια, ' καρπαλίμως δ' ‹ἀνόρουσ' ὑπὸ -ατος› h.Cer.411 (Perseph.:) „αὐτὰρ ἐγὼν ‹ ›" h.Cer.429 (Perseph.:) „αὐτὰρ ἐγὼ δρεπόμην περὶ -ατι" (L[3]) **2** ‹*Gegenstand der Freude*› **2a** Situationen, Geschehnisse ‹ › ζ185 (Od.: „wenn Ehegatten in Eintracht leben) πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι, ' -ατα δ' εὐμενέτῃσι (doch vgl. L[1], wo -ατα als Akk.-Appos. zu οἶκον aufgefasst) — Schadenfreude: Ψ342 (Hektor zu Antil.: „fahr das Gespann nicht zu Schanden) -α δὲ τοῖς ἄλλοισιν, ἐλεγχείη δὲ σοὶ αὐτῷ ' ἔσσεται· ἀλλά, φίλος, φρονέων πεφυλαγμένος εἶναι" **2b** Konkretes (stets Personen) als ‹ › Ω706 (Kassandra zu Tr.: „seht den toten Hektor) εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐκνοστήσαντι ' χαίρετ', ἐπεὶ μέγα -α πόλει τ' ἦν παντί τε δήμῳ" P636 (Aias zu Men.:) „αὐτοί περ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην, ' ἡμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ ' -α φίλοις ἑτάροισι γενώμεθα νοστήσαντες" Hes.fr.193,19 Ἀλκμήνη δ' ἄρα] μούνη ἐλ[είπ]ετο -α γρ[νεῦσι, ' Λυσιδίκης κο]ύρ[η] καὶ [Ἠλ]εκτρύων[ος ἀγαυοῦ h.Cer. 269 „εἰμὶ δὲ Δημήτηρ τιμάοχος, ἥ τε μέγιστον ' ἀθανάτοις θνητοῖσί τ' ὄνεαρ καὶ -α τέτυκται" — Schadenfreude: K193 (Nestor zu Tro.:) „φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος ' αἱρείτω, μὴ -α γενώμεθα δυσμενέεσσιν" **2c** unentscheidbar, ob Geschehnisse od. Konkretes (Dinge, Personen) Gegenstand der Freude sind **2cα** Geschehnis od. Ding Sc.400 (Wein[-Trauben] οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι -α καὶ ἄχθος = Hes.fr.239,1 **2cβ** Geschehnisse od. Personen Ξ325 (Zeus:) „ἡ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε -α βροτοῖσιν" h.Ap.25 (... oder soll ich besingen) ὥς σε πρῶτον Λητὼ τέκε -α ‹βροτοῖσι›; (Opp. V.306 Τυφάονα πῆμα ‹ ›) h.16,4 (Askl., den Koronis gebar) -α μέγ' ἀνθρώποισι, κακῶν θελκτῆρ' ὀδυνάων — Schadenfreude Γ51 (Hektor zu Paris: „hast du tatsächl. Hel. entführt) πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόλῃί τε παντί τε δήμῳ, ' δυσμενέσιν μὲν -α, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ;" (κατηφείη v.l., vgl. L[4]) Z82 (Helenos zu Aen. u. Hektor: „hindert die Tr. am Fliehen) πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν ' φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ -α γενέσθαι" Op.701 τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν, ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει ' πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι -ατα γήμῃς

D v.l. h.Merc.127 V.Langholf

χάρμη [22[1], 1[a]] E nach der comm. opinio zu χαίρω, z.B. Risch §19b; anders L[5]: verw. m. nhd. *Grimm* u. „an all seinen homerischen Belegstellen passend mit seinem deutschen Äquivalent wiederzugeben". — Abl.: χαρμόφρων (falls nicht < χάρμα); ἱππιοχάρμης, μενεχάρμης/ος ‖ das nachep. -η 'Lanzen-, Speerspitze' (s. LSJ χάρμη (B)) ist entweder ein Homon. m. anderer Etym.; od. es ist — wahrscheinlicher — eine metaph. Konkretisierg. des im fgrE belegten -η; so Chantraine s.v. χαίρω; Disk. bei Frisk, der eine dichter. Umdeutg. von μενεχάρμης (nb. nachep. μεναίχμης) u. nachep. χαλκοχάρμης (nb. χαλκοχίτων u. nachep. χάλκασπις) erwägt, wozu als Anal. vergleichbar wären αἰχμή '(Lanzen)-spitze' (s.d. B4) nachep. = 'Kampf' (viell. schon αἰχμῆς ἐὺ εἰδώς O525); ἄκων = 'Lanzenkampf' ξ225; στόμα (s.d. B3–4); δόρυ nachep. = 'Kampf' (LSJ) ‖ ein anderer mögl. Weg der Bed.entw. könnte die 'animist.' Vorstellg. gewesen sein, dass Waffen eine eigene willentl. Kampfbegierde haben, vgl. z.B. δοῦρα λιλαιόμενα Λ574 (dazu Hainsworth‹, Iliad z. St.›) = O317 (Janko‹ ›), μελίη λιλαιομένη Φ168, πέτρη ἐμμεμαυῖα Sc.439 (Russo z. St.); auch μελίην ἰθυπτίωνα (q.v.) Φ169, falls gemeint, dass diese Lanze ihr Ziel selbsttätig findet ‖ eine weitere Möglichk. skizziert L[4]

F -η 1 (s.u. B1), -ης 18 (B2), -η 4 (B3)

M stets zweis. **1** Stamm im longum [⏑̄] -η *N* 82 [⏑̄×] -η *N* 104; *ἀλλὰ μνησώμεθα -ης O* 477, *χ* 73; *μνησώμεθα -ης T* 148; *μᾶλλον ἐπὶ/ἐπ' -⏑̄/--⏑̄ θόρον, μνήσαντο δὲ -ης Θ* 252 = *Ξ* 441 ≅ *O* 380; *μνήσαντο δὲ -ης Δ* 222; *παῦσε δὲ -ης M* 389, *P* 602; *δὲ -ης Ξ* 101, *P* 759; *ἐπιμνησαίμεθα / ἐρυσαίμεθα -ης P* 103. 161; *λήθετο -ης M* 203. 393; *-ης Δ* 509, *E* 608, *N* 721; *προκαλέσσατο / ἐβιήσατο -η H* 218, *Π* 823 **2** Stamm in den brevia [-⏑̄] *-η προκαλέσσατο H* 285

Σχ sch. D *N* 82: *-η γηθόσυνοι· χαίροντες τῇ μάχῃ. ἔστιν δὲ ὅτε δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τὸ χαίρειν τῇ εἰς μάχην παραθήξει. παρὰ τὸ χαράσσειν, Δ* 509: *-ης· μάχης κατ' ἐναντιότητα, ἐφ' ᾗ οὐδεὶς χαίρει*, 222: *-η γὰρ ἡ μάχη, E* 608: *εἰδότε -ης· ἐπισταμένους μάχεσθαι. πολέμου. μάχης* ‖ vgl. noch sch. D *Λ* 122: *μενεχάρμην· ὑπομένοντα τὴν μάχην. πολεμιστήν, Ω* 257: *ἱππ<ι>οχάρμην· ἤτοι ἀφ' ἵππων μαχόμενον ἢ ἵπποις χαίροντα*

L [1]Trümpy, Krieg. Fachausdr. 122–175; [2]Onians, Origins 21 f.; [3]Latacz, Freude 20–38 u.ö.; [4]F. R. Adrados, Griego *χαίρω, χαρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; [5]M. Janda, Eleusis. Das indogerman. Erbe der Mysterien, Innsbruck 2000, 263

B *Kampfbegierde, Kampfes-, Angriffslust* als Trieb od. Drang (sicher in *N* 82. 104); u. *(begieriger) Kampf* als Resultat solchen Dranges (sicher in *Δ* 509, *E* 608, *P* 161); die beiden Bed.en lassen sich nicht immer scheiden (die sem. äquivoken Stellen sind mit * gekennzeichnet); nichtmilit. Zush. *M* 203. *N* 104. *Π* 823. *χ* 73. – Wortf.: Begierde zu kämpfen: *θυμός, ὁρμή*; Begierde im weit. Sinne: *ἐέλδωρ, ἔρος, ἵμερος, ὀργή, πόθος*; verbal: *δῦ δέ μιν Ἄρης P* 210, (*ἐ*)*έλδομαι* ⟨(s. Wortf.)⟩, *μαιμάω* ⟨ ⟩, *μέμονα* ⟨ ⟩, *σπεύδω* ⟨ ⟩ ‖ Kampf: s. *μάχη* (Wortf.); *ἀλκή, μένος; ἔρις / νεῖκος / φύλοπις πολέμοιο; ἔρις Ἄρηος; ἔριδος μέγα νεῖκος; φυλόπιδος μέγα ἔργον; νεῖκος φυλόπιδος; μάχης πόνος; στόμα* (s.d. B 4) *πτολέμοιο* u.ä.; *ὑσμίνη δηιοτῆτος*

1 im Nom. *N* 104 (Pos.: „früher glichen die Tr. flüchtigen Hindinnen, die im Wald zur Beute werden) *αὔτως ἠλάσκουσαι ἀνάλκιδες, οὐδ' ἔπι -η bei ihnen ist keine Kampfeslust*, L[3]24 **2** im Gen.; vgl. die metr. Erw. *θούριδος ἀλκῆς* (s.v. *θοῦρος*, M) **2a** m. *μιμνήσκω* (s.d. B 2 aγ) med. 'in sich wachrufen', 'sich besinnen auf': **Δ* 222 *οἱ δ'* (Gr.) *αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν, ⟨μνήσαντο δὲ -ης⟩, *Θ* 252 *μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον,* ⟨ ⟩ = **Ξ* 441 ≅ **O* 380 (*ἐπ' Ἀργείοισι*) **O* 477 (Aias:) „*μὴ μὰν ἀσπουδί γε δαμασσάμενοί περ ἕλοιεν νῆας ... ἀλλὰ ⟨μνησώμεθα -ης⟩*" **T* 148 (Ach.:) „*νῦν δὲ* ⟨ ⟩ *αἶψα μάλ'*" **χ* 73 (Eurym.: „Od. wird uns erschießen) *εἰς ὅ κε πάντας ἄμμε κατακτείνῃ· ἀλλὰ* ⟨ ⟩" **P* 103 (Men.:) „*εἰ δέ που Αἴαντός γε βοὴν ἀγαθοῖο πυθοίμην, ἄμφω κ' αὖτις ἰόντες ἐπιμνησαίμεθα -ης καὶ πρὸς δαίμονά περ*" **N* 721 (die Gr. kämpften im Nahkampf u. mit Bögen) *οὐδ' ἔτι -ης Τρῶες μιμνήσκοντο· συνεκλόνεον γὰρ ὀϊστοί* **2b** m. *λανθάνω* (s.d. B 2 aα) med. 'nicht mehr an etw. denken', 'vergessen': **P* 759 *ὑπ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι κοῦροι Ἀχαιῶν ἀθλον κεκλήγοντες ἴσαν, λήθοντο δὲ -ης* m. Neg. **M* 203 (*αἰετὸς δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι*) *ζωὸν ἔτ' ἀσπαίροντα, καὶ οὔ πω ⟨λήθετο -ης⟩* **393 *Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο Γλαύκου ἀπιόντος· αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν· ὅμως δ' οὐ* ⟨ ⟩ **2c** m. *παύω* (s.d. B 1 aαcc) 'jem. abbringen von etw.' **M* 389 (*Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον βάλε*) ⟨*παῦσε δὲ -ης*⟩ **P* 602 (*Λήϊτον Ἕκτωρ οὔτασε*) ⟨ ⟩ **2d** m. anderen Verben *Δ* 509 (Ap.:) „*ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες, μηδ' εἴκετε -ης Ἀργείοις*" *zieht euch nicht vor den Gr. aus dem Kampf zurück* (vgl. *εἴκω* B 1 b, L[3]36) *E* 608 *ἔνθ' Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν εἰδότε -ης· εἷν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε kampferfahren* (L[3]36) **Ξ* 101 (Od. zu Ag.: „die Gr. werden nicht standhalten) *νηῶν ἄλαδ' ἑλκομένων, ἀλλ' ἀποπαπτανέουσιν, ἐρωήσουσι δὲ -ης*" (s. *ἐρωέω*: *πολέμοιο/ου, καμάτοιο*) *P* 161 (Glaukos zu Hektor:) „*εἰ δ' οὗτος* (Patr.) *προτὶ ἄστυ ... ἔλθοι τεθνηὼς καί μιν ἐρυσαίμεθα -ης aus dem Kampf* (dann gäben die Gr. Sarp.s Rüstung heraus)" L[3]36 **3** im Dat. **3a** m. *προκαλέω* (s. *καλέω* B 1 e) med. **H* 218 (Hektor konnte sich nicht zurückziehen) *ἄψ λαῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ ⟨προκαλέσσατο⟩ -η weil er selbst zum Kampf* od. *mit Kampfeslust herausgefordert hatte* (s. Disk. bei Kirk, Iliad z.St.) **285 (Aias: „Hektor) *αὐτὸς γὰρ -η* ⟨ ⟩ *πάντας ἀρίστους*" **3b** Sonstiges *N* 82 *ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον· -η γηθόσυνοι, τήν σφιν θεὸς ἔμβαλε θυμῷ Kampfeslust* (s. V. 59–61; L[3]21 f.; zum Ausdr. vgl. *κύδεϊ γαίων, σθένεϊ βλεμεαίνων*) **Π* 823 (Gl.) *ὡς δ' ὅτε σῦν ἀκάμαντα λέων ἐβιήσατο -η* (so tötete Hektor den Patr.) *im Kampf* od. *mit Kampfeslust* V. Langholf

χαρμοφέρων s. *χαρμόφρων*

χαρμόφρων [1b] (VG zu *χάρμα* od. *χάρμη*) *auf Freude* ⟨*sinnend*⟩ od. *auf Kampfeslust* ⟨ ⟩ (Zumbach, Neuerungen 20 f.) h. Merc. 127 *Ἑρμῆς χαρμόφρων* (Stephanus in adnot., vgl. *πρόφρων* Bd. 3 Sp. 1578 ff.: *χαρμοφέρων* v.l. [dazu vgl. *χαριδώτης* s.v.]; *χάρμα φέρων* v.l.) V. Langholf

χαροπός [1°, 2H, 4h] **E** bereits myk. als EN, s. DMic. I 326 s.v. *ka-ro-qo*; HG *-οπ-ό-* aus *-okʷ-ó-* mit Wn. *-okʷ-* 'Sehen', 'Blick' (vgl. *ὄπωπα*) **F** *-οί* 4, *-οῖο* 1, *-ῶν* 1, *-οῖσι* 1 **M 1** dreis. [⏑⏑̄] *-οὶ δὲ κύνες* h. Merc. 194 [⏑⏑̄] *τε σύες ⟨-οί τε λέοντες⟩ λ* 611, Sc. 177; ⟨ ⟩ h. Ven. 70; *-ῶν τε λεόντων*, h. 14,4 **2** viers. [⏑⏑̄⏑] *-οῖσι λέουσι* h. Merc. 569 [⏑⏑̄⏑] *-οῖο λέοντος* Th. 321 **Σχ** sch. D *λ* 611: *καταπληκτικοί. φοβεροί*

L (einschl. Lit. zu *Χάροπος* u. *Χάροψ*; Gelenkheteroklisie [i.S.v. Egli, Heteroklisie] athem. > them. vermutet das sch. *H* 76 II p. 223 Erbse, dazu Janko, Gl. 56, 1978, 192–195): A. E. Kober, The Use of Color Terms in the Greek Poets, Diss. Columbia Univ., Geneva / New York 1932, 77 f. („not a color term"); Sommer, Nominalkompos. 120 ff.; v. Kamptz § 35 a1β, 50 a2, 66, 67 a4; Leumann, Hom. Wört. 152 A. 126; Latacz, Freude 38–43, 126, 233; ⟨Chantraine, Dict.⟩ 1248; CEG 2, 1997, 178 = ⟨ ⟩, nouvelle éd. (1999), 1441; Handschur, Farb- u. Glanzwörter 94 f.; F. R. Adrados, Griego *χαίρω, χαρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; ⟨P. G. Maxwell-Stuart, Studies in Greek Colour Terminology, Vol. II: *ΧΑΡΟΠΟΣ*, Leiden 1981 (= Mn. Suppl. 67)⟩; Ruijgh, Rez. von ⟨ ⟩, Mn. (ser. IV) 37, 1984, 159–161; Pötscher, Gl. 72, 1994, 113 f.

B 'gieräugig' (Latacz, s.o. L), also: *mit gierigem Blick, wild;* nie von Menschen (trotz EN *Χάροπος/οψ*, s.d.); außer in h. Merc. 194 (*κύνες*, s.u. 2) nur von Löwen (1); nur formelhaft (s. M; zum Alter des Wortes s. E) in Textzush.en m. anderen wilden (meist Raub-)Tieren u. oft in Vbd. m. Epitheta u.ä., die Wildheit u. Gefährlichkeit ausdrücken: *ἀγρότεροι / χλοῦναι σύες λ* 611, Sc. 177; *ἀργιόδουσι σύεσσι* h. Merc. 569; (*ἄρκτοι, παρδάλιες*) *θοαί, ἀκόρητοι* h. Ven. 70; *λύκων κλαγγή* h. 14,4; *κρατεροῖο δράκοντος* Th. 321; m. Ausdr. für 'Kampf' u.ä.: *ὑσμῖναι, μάχαι, φόνοι, ἀνδροκτασίαι λ* 611; *ἐγειρέσθην κοτέοντε μάχεσθαι* Sc. 177 — im späteren Griech., auch bei den Medizin., ist *-ός* eine (Augen-)Farbe, s. LSJ s.v.: diese Deutg. ist im fgrE nicht nachweisbar u. viell. Kombinationen m. Farbwörtern in den Hymnen geschuldet: *ταῦρος κυάνεος, -οὶ κύνες* h. Merc. 194; *-οῖσι λέουσι, ἀργιόδουσι σύεσσι* 569; *πολιοὶ λύκοι, -οὶ λέοντες* h. Ven. 70; die Existenz der Männernamen *Χάροπος/οψ* im Myk. u. (s.d.) im fgrE macht die Deutg. von *χ.* als Farbbez. unwahrscheinl., weil von Farben

abgeleitete PN sehr selten sind (v. Kamptz [s.o. L] nennt nur einige komponierte mit *Μελα-*, ferner wenige unkomponierte, die jedoch größtenteils Kurzformen von Namen des Typs *Λεύκιππος* sein könnten). – Wortf.: *βλοσυρός/ῶπις, δεινωπός, δέρκομαι* (> *ὑπόδρα, δράκων/αινα*), *δεινὸν παπταίνων* λ 608; *ἄγριος, μένος⁺ πνείοντες⁺* 1 Löwen in Beschr. von Bildwerken: λ 611 (Od.:) „*χρύσεος ἦν τελαμών* (des Herakles-*εἴδωλον* in der Unterwelt), *ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,* ' *ἄρκτοι τ' ἀγρότεροί τε σύες -οί τε λέοντες,* ' *ὑσμῖναί τε μάχαι τε φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε*" Sc. 177 (Schildbeschr.) *τοὶ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγειρέσθην κοτέοντε μάχεσθαι,* ' *ἀμφότεροι, χλοῦναί τε σύες -οί τε λέοντες* — Löwen als Herrschaftsattr. von Göttern: h. Merc. 569 *καὶ -οῖσι λέουσι καὶ ἀργιόδουσι σύεσσι* (u. *κυσί, μήλοισιν, προβάτοισιν*) *ἀνάσσειν κύδιμον Ἑρμῆν* h. Ven. 70 *οἱ δὲ μετ' αὐτὴν* (als Gefolge der Aphr.) ' *σαίνοντες πολιοί τε λύκοι -οί τε λέοντες* ' *ἄρκτοι παρδάλιές τε θοαὶ προκάδων ἀκόρητοι* ' *ἤϊσαν* h. 14,4 (der *Μήτηρ θεῶν* gefallen) *κροτάλων τυπάνων τ' ἰαχὴ σύν τε βρόμος αὐλῶν* ' ... *ἠδὲ λύκων κλαγγὴ -ῶν τε λεόντων* — Löwenkopf der Chimaira: Th. 321 *τῆς* (der Chimaira) *ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν -οῖο λέοντος,* ' *ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος κρατεροῖο δράκοντος* 2 Hunde: h. Merc. 194 (Ap. zu dem Alten in Onchestos: „*ταῦρος ἐβόσκετο*) *-οὶ δὲ κύνες κατόπισθεν ἕποντο* ' *τέσσαρες ἠΰτε φῶτες ὁμόφρονες*" V. Langholf

Χάροπος [1ⁱ] E EN zu *χαροπός*; bereits myk., s.d. L s. zu *χαροπός*

B V. ⌊des *Νιρεύς*⌋ (s.d.) von der Insel *Σύμη*, Gemahl von ⌊ ⌋ M. *Ἀγλαΐη* (s.d.) (*B* 672 *Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς -οιό τ' ἄνακτος*) V. Langholf

Χάρυψ [1ⁱ] E bereits myk., s. *χαροπός* E, L

L Kullmann, Quellen 129 A. 2; Wathelet, Dict. II, 1057. 1556; ders., Troyens (Index S. 260); s.a. *χαροπός*, L

B Tr., S. des (s.d.) *Ἵππασος*, Br. des (s.d.) *Σῶκος*; von Od. getötet (*Λ* 426 *-οπ(α)*) V. Langholf

Χάρυβδις [9°] E unknown, prob. non-Gr. (semitic? West, East 428): derived by association from ⌊*ἀναρρυβδ*⌋*εῖν* or *-ροιβδεῖν* 'swallow' (⌊ ⌋*εῖ* v.l. for *-ροιβδεῖ* at *μ* 104⁺, see vol. III 49,43–57); etym. *εἰς χάος ῥοιβδει ~ ν* (sch. Plat. ep. 345e⁺) – for cogn. and deriv. in later Gr. see Chantraine, Dict. 1249

M 1 trisyll. [⏑⏓⏑] ⌊*δῖα -ις*⌋ *μ* 104 [⏑⏓×] ⌊ ⌋ *μ* 235; *δεινήν τε -ιν μ* 260. 430, *ψ* 327; *-ιν μ* 113. 436. 438 2 quadrisyll. [⏑⏓⏑⏑] *-ιος μ* 441

B name of the whirlpool situated under rock opposite the one in/on which *Σκύλλη* lurks (see vol. III 159,56 ff.; for the juxtaposition of the two dangers, *μ* 101–4. 235–6. 260. 430, *ψ* 327); localised in Strait of Messina (Th. 4,24,5⁺; for other whirlpools named *X.*, cf. Str. 6,2,9; Eust. Od. 1716,25 ff.) swallows up and expells sea water three times a day (*μ* 105–6 [Circe]. 235–43 [narrator]), and is descr. by Circe as the more serious of the twin dangers (NB *μ* 107 *οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπὲκ κακοῦ οὐδ' ἐνοσίχθων*), to be avoided at the cost of sacrificing crew members to Scylla (*μ* 108–10, cf. 243–6 [narrator]) spews up wreckage of ship while Od. hangs by the fig tree growing from *X.'s* rock (*μ* 437–41) – for *X.* in other myths (Argonauts, Aeneas) see Waser, RE III (1899), 2194 f.; unlike Scylla, *X.* does not feature in Gr. art, see Touchefeu-Meynier, Thèmes odysséens, Paris 1968, 275–80

G simile (narrator: *X.* expells sea water) *λέβης ὡς ἐν πυρὶ πολλῷ* (*μ* 237) – epithets: *δῖα* (*μ* 104. 235); *ὀλοή* (*μ* 113); *δεινή* (*μ* 260. 430, *ψ* 327), cf. *μ* 105 f. 235 f. (*-ις δεινὸν ἀνερροίβδησε*) C.L. Caspers

Χάρων [1ᵉ] E vgl. die Diskussion bei Chantraine, Dict. s.v.

L Sommer, Nominalkompos. 121; F.R. Adrados, Griego *χαίρω, καρχαίρω* ..., in: Homenaje a Antonio Tovar, Madrid 1972, 39–45; ⌊Chr. Sourvinou-Inwood⌋, 'Charon I', LIMC III 1 (1986), 210–225; ebd. III 2, 168–174; ⌊ ⌋, 'Reading' Greek Death, Oxford 1995, 303–361. 388–412; Mugione, PP 50, 1995, 357–375. 433 f.; Mele, ebd. 429–431; Dräger, DNP 11 1107 f.; Griffith, SMEA 39, 1997, 227; West, East 155 f.

B greiser Fährmann, der die Toten in die Unterwelt übersetzt Min. fr. 1,2 p. 144 Dav. (= fr. 1,2 p. 137 Ber.) *ἔνθ' ἤτοι νέα μὲν νεκύαμβατον, ἣν ὁ γεραιὸς* ' *πορθμεὺς ἦγε -ων, οὐκ ἔλλαβον* (*Θησεύς, Πειρίθους*) *ἔνδοθεν ὅρμου* Szene einer Nekyia, die Polygnot als Vorwurf eines Gemäldes diente V. Langholf

χάσμα [1ᴴ] E rel. to *χανεῖν, χάος* B (universal) *yawning chasm, gulf* Th. 740 *-α μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν* ' *οὖδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο,* ' *ἀλλά κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θύελλα θυέλλῃ* (*τοῦτο τέρας* and where house of Night; interpolated acc. to West), same as *Χάος* (q.v., see West on v. 116); Schwabl, Gymn. 62, 1955, 538 („Bodenlosigkeit" indentifying *χ.* w. the *πηγαὶ καὶ πείρατα* in v. 738) w. Bussanich, CPh 78, 1983, 216 f. („stretching out below Tartarus"); Gladigow, Ph. 111, 1967, 2 ff. (on 'anvil-experiment' v. 724 f.); otherw. W. Karl, Chaos u. Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 10 f. and passim *Erdspalt* (over T.); diagnostic discussion of topogr. difficulties at *Τάρταρος* B 5 w. lit.; see also Wacziarg, Pallas 57, 2001, 131–52 W. Beck

χατέω, χατίζω [5ⁱ, 8°, 3ᴴ] E denom., see *χήτει*, cf. *χανεῖν* F pres. only 1 (not Hes.) *-έουσιν* 1, *-έουσ(ι)* 1; *-έοντι* 1, *-έουσι(ν)* 2, *-έουσα* 1 2 *-ίζεις* 1, *-ίζει* 1; *-ίζῃ* 1; *-ίζων* 7

M 1 stem in brevibus (*χατε-*) 1a trisyll. [⏑⏑⏓] *-έουσ' γ* 48 1b quadrisyll. [⏑⏑⏓⏑] *-έουσί/οντί περ ἔμπης I* 518, *O* 399 ⌊*μάλα περ -έουσ*⌋*ιν ν* 280 [⏑⏑⏓×] ⌊ ⌋*α β* 249; *-έουσιν ο* 376 2 stem in breve (*χατιζ-*) [⏑⏓–] *-ίζῃ* Hes. fr. 43a,41 [⏑⏓×] *-ίζεις B* 225; *-ίζει Σ* 392; (*μάλα περ*) *νόστοιο -ίζων θ* 156, *λ* 350; *οὐ* ... ...*ἡμενος/μένος* ⌊*οὐδὲ -ίζων*⌋ *P* 221, *χ* 50; ⌊ ⌋ *χ* 351; *-ίζων* Op. 21. 394

Σχ sch. min. P. Amh. 18 on *ο* 376: *ἐ*[*ν*]*δέονται* sch. D gloss w. *δεόμενος* and/or *χρῄζω*

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 139; [2]Schmoll, Verba auf *-ίζω* 121 f.; [3]Arrigetti, in: Studi Ardizzoni I, Roma 1978, 27–35; [4]Richardson, JHS 99, 1979, 170; [5]G. Kloss, Wortfeld „Verlangen/Begehren", Hypomnemata 105, Göttingen 1994, 130–8

B *to (have) need (of)* and since always conscious, aware personal subject *to feel the need for, to desire* (cf. L[1.3.4], otherw. L[5] attempting to objectify) w. gen. (1), inf. (2) and abs. (3); only dir. sp. and Hes. adv.: intensive-concessive *περ ἔμπης, μάλα περ* see M, *μέγα ο* 376 (in 2); temp. *αὖτε B* 225 (1), *εὖτε* Hes. fr. 43a,41, *νύ τι Σ* 392, *νῦν θ* 156 (1), *τὰ μέταζε* ⌊Op. 394 (3)⌋; neg. (*-ίζων*) *μή πως* ⌊ ⌋, double expressions w. *οὐ* ... *οὐδὲ χ. P* 221, *χ* 351 (3). 50 (1). – Wdfld.: *δεύω, ἐπιδεύομαι, χρηΐζω, χρῄομαι* (*κεχρημένος*) 1 w. gen. rei *B* 225 (Thers.:) „*Ἀτρεΐδη, τέο δ' αὖτ' ἐπιμέμφεαι ἠδὲ -ίζεις;* ' *πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες* ' *εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι (ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι);*" clear case of subjective *needing*; discussion: A. Seibel, Volksverführung, Frankfurt a.M. 1994, 187 ff.; L[5] 138 *θ* 156 (Od. to Laodamas:) „*νῦν δὲ μεθ' ὑμετέρῃ ἀγορῇ* ⌊*νόστοιο -ίζων,*⌋ ' *ἦμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε πάντα τε δῆμον*" *desiring*

λ 350 (Alkin.:) „*ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ ‹ ›* ' *ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον* (then presents and return home)" χ 50 (Eurym. to Od.:) „*οὗτος* (Antin.) *γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα,* ' *οὔ τι γάμου τόσσον κεχρημένος οὐδὲ -ίζων,* ' *ἀλλ' ἄλλα φρονέων (ὄφρ' Ἰθάκης βασιλεύοι)*" Op. 21 *εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν* (*ἴδεν* ci., rec. Solmsen) *ἔργοιο -ίζων* (*-ίζει* v.l.) ' *πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἠδὲ φυτεύειν* ' *οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων*, seeing (*ἰδών*) the prosperous man causes the *desire* (*-ίζων*) for work, resulting in *ζηλοῖ κτλ.*; cf. Carrière, REG 82, 1969, 634 f.; *ἀεργός* (v. 44. 312 f.); disc. of text and meaning L³, West ad l. (cf. Verdenius); on meaning L⁴, L⁵ 134 ff. gen. of pers.: Σ 392 (Charis:) „*Ἤφαιστε, πρόμολ' ὧδε· Θέτις νύ τι σεῖο -ίζει*", adverbial *τι* (Ameis-H. ad l.) *needing you for something* γ 48 (Nestor:) „*καὶ τοῦτον οἴομαι ἀθανάτοισιν* ' *εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν -έουσ' ἄνθρωποι*" 2 w. inf. ν 280 (Od. lying to Ath.-herdsman:) „*σπουδῇ δ' ἐς λιμένα προερέσσαμεν, οὐδέ τις ἡμιν* ' *δόρπου μνῆστις ἔην μάλα περ -έουσιν ἐλέσθαι,* ' *ἀλλ' αὔτως ἀποβάντες ἐκείμεθα νηὸς ἄπαντες*" *we didn't think to eat very hungry though we were* (cf. Ameis-H. ad l.), otherwise L⁵ 130 f. ο 376 (Eum.:) „*μέγα δὲ δμῶες -έουσιν* ' *ἀντία δεσποίνης φάσθαι καὶ ἕκαστα πυθέσθαι* ' *καὶ φαγέμεν πιέμεν τε, ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι* ' *ἀγρόνδ'*" *desire to* Hes. fr. 43a, 41 (judgment:) „*ε*]*ὔτέ τις ἀντ' ὤνοιο -ίζῃ χ*[*ρῃ*]*μ' ἀνελ*[*έσθαι,* ' *ἀ*]*μφὶ μάλα χρῆν ὦν*[*ον*[ ] *τῖμον* [... ' *οὐ γ*]*ὰρ δὴ μεταμειπ*[*τόν, ἐπὴν τὰ*] *πρῶτ'* [*ἀποδώῃ*]", see Hirschberger p. 276—8 cases w. inf. *ἀπὸ κοινοῦ*: *I* 518 (Phoenix to Ach.:) „*οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην* ' *Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι, -έουσί ‹περ ἔμπης›*" *O* 399 (Patr.:) „*Εὐρύπυλ' οὐκέτι τοι δύναμαι -έοντί ‹ ›* ' *ἐνθάδε παρμενέμεν*" 3 abs., without dep. synt. (though easily suppliable) *P* 221 (Hektor to allies:) „*οὐ γὰρ ἐγὼ πληθὺν διζήμενος ‹οὐδὲ -ίζων›* ' *ἐνθάδ' ἀφ' ὑμετέρων πολίων ἤγειρα ἕκαστον,* ' *ἀλλ'* (to save our wives and children)" χ 351 (Phemios to Od.: „Tel. can tell you) *ὡς ἐγὼ οὔ τι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον ‹ › ' πωλεύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαῖτας,* ' *ἀλλὰ πολὺ πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκῃ*" β 249 (Leiokritos to Mentor: „if Od. *μνηστῆρας*) *ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσει'* ... ' *οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνή, μάλα περ -έουσα,* ' *ἐλθόντ', ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,* ' *εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο*" Op. 394 (attend to your tasks on time) *ὥς τοι ἕκαστα* ' *ὥρι' ἀέξηται, μή πως τὰ μέταζε -ίζων* ' *πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς*

D v.l. *Y* 332 W. Beck

χαυλιόδων [1ᴴ] **E** VG unklar, wohl zu *χάος* (*χαῦνος*, m. *-λ*-Suff.?), s. Frisk; Chantraine, Dict. s.v.; Hofinger, Vocab. 164; zum HG vgl. Hackstein, Sprachform 85

Σχ Apion fr. 155, SGLG 3, 299; Russo zu 303

B *m. vorstehendem Zahn* Sc. 387 (Gl.) *οἷος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος χαλεπὸς προϊδέσθαι* ' *κάπρος -ων φρονέει* [*δὲ*] *θυμῷ μαχέσασθαι* ' *ἀνδράσι θηρευτῆς*, s. Russo z.St. — Wortf.: *ἀργιόδους, καρχαρόδων*

D v.l. ant. *I* 539, s. Haslam, CPh 87, 1992, 324 f. G. Markwald

χειή [2ᴵ] **E** obscure (Chantraine, Dict. 1250) **Σχ** sch. D *X* 93: *σχισμῇ. λέγει δὲ τῇ τοῦ δράκοντος καταδύσει*, sch. Erbse: ... *ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι, ὅ ἐστι χωρῆσαι* ... *χείσεται* (*σ* 17)

B *snake's hole* *X* 93. 95 (sim., Hektor awaiting Ach.) *ὡς δὲ δράκων ἐπὶ -ῇ ὀρέστερος ἄνδρα μένῃσι* ' ... ' *σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἑλισσόμενος περὶ -ῇ·* ' *ὣς Ἕκτωρ ἄσβεστον ἔχων μένος οὐχ ὑπεχώρει,* ' *πύργῳ ἔπι προὔχοντι φαεινὴν ἀσπίδ' ἐρείσας*, discussion w. parallels by Richardson, Iliad ad l.; see also Elliger, Landschaft 57. 82. 86; cf. Hes. fr. 204, 124 ff. (Hirschberger pp. 421 ff.) esp. *γ*[*αί*]*η*]*ς ἐν κευθμῶνι* (130), *ἀμφ' αὐτόχυτον θαλαμ*[(140); further (wdfld.) see *λόχμη* W. Beck

χεῖλος n. [3ᴵ, 7°, 1ᴴ] **E** from **χέλ-σος* or **-νος*, rest uncertain (Chantraine, Dict. 1250)

F *-ει* 1; *-εσι(ν)* 5, *-εα* 5 **M** 1 disyll. [⏑̣⏑] *-ει* *M* 52 2 trisyll. [⏑̣⏑⏑] *‹-εσιν οὐδέ›* *O* 102; *-εα* *X* 495 [⏑̣⏑⏑] *‹ ›* Op. 97; *χρυσῷ δ' ἐπὶ -εα κεκράαντο/αι* δ 132 / 616 = ο 116 [⏑̣⏑⏑] *-εσι* α 381 = σ 410 = υ 268; *-εα* σ 21

B *lips* of pers. (1), and by extension *(b)rim* of basket / vessel (2), *edge, rim* of ditch (3); pl. exc. *M* 52 (3), the only instance w. an adj. (*ἄκρῳ*); 8x w. prep.; 5x dir. sp. and Hes. — Wdfld.: *στόμα* (see wdfld.), w. *ἀνθερεών, γένειον, γένυς, γλῶσσα, γναθμός, γνάθος, παρειαί*; Laser, Arch. Hom. S 24 f. 1 *lips (mouth)* always in neg. context *X* 495 (Androm. to Hektor:) „*τῶν δ' ἐλεησάντων κοτύλην τις τυτθὸν ἐπέσχε* (sc. to an orphan)·' ' *-εα μέν τ' ἐδίην', ὑπερῴην δ' οὐκ ἐδίηνε*" 4x in expressions of displeasure: *O* 102 *ὄχθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοί·* ἡ (Hera) *δ' ἐγέλασσε* ' *-εσιν, οὐδὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι κυανέῃσιν* ' *ἰάνθη· πᾶσιν δὲ νεμεσσηθεῖσα μετηύδα* α 381 *ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες* (suitors) *ὀδὰξ ἐν -εσι φύντες* ' *Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευε* = σ 410 = υ 268 object of punches: σ 21 (Od.-beggar to Iros:) „*μή με χολώσῃς,* ' *μή σε γέρων περ ἐὼν στῆθος καὶ -εα φύρσω* ' *αἵματος*" 2 *brim, rim* of basket δ 132 *χρυσῆν τ' ἠλακάτην τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν* (Hel.) ' *ἀργύρεον, ‹χρυσῷ δ' ἐπὶ -εα κεκράαντ›ο* cup: δ 616 (Men. to Tel.:) „*δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ* ' *ἔστιν ἅπας, ‹ › αι,* ' *ἔργον δ' Ἡφαίστοιο*" = ο 116 jar: Op. 97 *μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς* ... ' *ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ -εσιν οὐδὲ θύραζε* ' *ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο*; Ogden, in: N. Fisher, H. van Wees edd., Archaic Greece, London 1998, 217: „metaphoricity betw. Pandora and the jar" 3 *edge, rim* of ditch *M* 52 *ἐλίσσεθ'* (Hektor) *ἑταίρους* ' *τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι* ' *τόλμων* ... *μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ* ' *-ει ἐφεσταότες* W. Beck

χεῖμα [3°, 2ᴴ] **E** from **ghei-m-*, cf. *χειμών, χιών* (Chantraine, Dict. 1250 f. w. cognates; Nussbaum, Head and Horn 52 n. 11). — Deriv.: *χειμάρροος, χειμέριος*, cf. *χίμαιρα*

Σχ sch. D η 118: *χειμῶνος*, λ 190: *ἐν τῷ χειμῶνι* **L** see *χειμών*

B *winter* (1), particular wintry phenomenon (2); *-α* 1x nom., 2x temp. acc.; epith. *ὀμβρηρός* 1ᴴ. — Wdfld.: see *χειμών, Ληναιών, ἔαρ, θέρος, ὀπώρη, ὥρη*; see E above 1 the season η 118 *τάων* (fruit-trees at Alkin.'s palace) *οὔ ποτε καρπὸς ἀπόλλυται οὐδ' ἀπολείπει* ' *-ατος οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ* ' *ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει*, cf. δ 566 (*χειμών*) λ 190 *ὅ* (Laertes) *γε -α μὲν εὕδει ὅθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ* ' ... ' *αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος τεθαλυῖά τ' ὀπώρη* (he sleeps in the garden) Op. 640 *νάσσατο* (our father) *δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀιζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,* ' *Ἄσκρῃ, -α κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ* 450 *φράζεσθαι δ', εὖτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς* ' ... ' *ἥ τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ -ατος ὥρην* ' *δεικνύει ὀμβρηροῦ* (494 *ὥρῃ χειμερίῃ*, 496 *κακοῦ χειμῶνος*), cf. *Γ* 4 (*χειμών*) 2 *freezing weather* ξ 487 (Od.-beggar to Od. in lying tale:) „*οὔ τοι ἔτι ζωοῖσι μετέσσομαι, ἀλλά με -α* ' *δάμναται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν* (475 ff. *νὺξ βορέαο πεσόντος πηγυλίς, χιών, πάχνη, κρύσταλλος*, 522 *χειμών*)" W. Beck

χείμαρος [1H] hapax **E** rel. to χεῖμα, prob. not compd. (cf. χειμέριος; L below), neg. correspondence w. later attested εὐδίαιος 'drain-hole' (see Chantraine, Dict. 1251; West ad l.); gender undetermined, anc. explanations give only masc. (influence of εὐδ.?) **L** Kurt, Seem. Fachausdr. 106f.

B *plug for bilge-drain* Op.626 νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι πυκάσαι τε λίθοισι ' πάντοθεν ... ' -ον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος, L suggests rarity because local term or confined to ship-type; West ad l. suggests replacement by euphem. εὐδίαιος W. Beck

χειμάρροος, χειμάρρους, χείμαρρος [4i] **F** -οος 1, -ους 1, -φ 1, -οι 1; see Sommer, Nominalkompos. 26f. n.4; Shipp, Studies 20

Σχ sch. D Δ 452: οἱ χειμῶνος ῥέοντες ποταμοὶ καὶ πληρούμενοι ἀπὸ μεγάλων ὄμβρων, E 88: λέγονται οἱ μὴ ἀέναον ἔχοντες τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ χειμῶνος πληρούμενοι ὑπὸ τῶν συνεχῶν ὄμβρων

B (Risch §74c) *winter-flowing, (rain-)swollen, χ.* tog. w. κατ' ὄρεσφι(ν) Δ 452, Λ 493, ὄμβρῳ Λ 493, Ν 138, πλήθων+ E 88, Λ 493, (ὦκα) ῥέων+ E 88, Δ 452 of rivers (ποταμός) in similes illustrating speed and violence (cf. χειμέριος B 2: Sc. 478, Ψ 420; χειμών B 2: Φ 283) E 88 θῦνε (Diom.) γὰρ ἅμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς ' -φ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέβασσε γεφύρας· ' τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν, ' οὔτ' ἄρα ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων ' ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος· ' πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν Λ 493 ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι ' -ους κατ' ὄρεσφιν ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ, ' πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας ' ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει, ' ὣς ἔφερε κλονέων πεδίον τότε ... Αἴας Ν 138 ἦρχε δ' ἄρ' Ἕκτωρ ' ἀντικρὺ μεμαώς, ὀλοοίτροχος ὣς ἀπὸ πέτρης, ' ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς -οος ὤσῃ ' ῥήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης· ' ὕψι δ' ἀναθρώσκων πέτεται roaring: Δ 452 (οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ ἀνδρῶν) ῥέε δ' αἵματι γαῖα. ' ὡς δ' ὅτε -οι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ' ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ ' κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης, ' τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν· ' ὣς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε πόνος τε. — W d f l d.: χειμέριος, βαθύρροος, ὠκύροος, εὐρὺ ῥέων, εὐρυρέεθρος, ἐυρρεής, δινήεις W. Beck

χειμέριος [4i, 1e, 6H, 1h, 1e] **F** -ος 1, -φ 1; -ῃ 2, -αι 3, -ῃσιν 1; -ον 1, -φ 3, acc. -(α) 1 **M** 1 trisyll. [⏑⏑⏑] -(α) Op.565 2 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] -οι Op.558; -αι B 294, Hes. fr. 289, h. 33,8 [⏑⏑⏑⏑] ὥρῃ -ῃ (ὁπότε) ε 485, Op.494; ἤματι -φ ὅτ(ε) / ὁπότε M 279, Op.524, Cert. p.43,25; Sc. 478 -φ [⏑⏑⏑⏑] -ον Ψ 420 3 [⏑⏑⏑⏑×] -ῃσιν Γ 222

Σχ sch. D B 294, Γ 222: χειμεριναί+ (see LSJ s.v. χειμέριος 2), ε 485: ἐν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρᾳ **L** see χειμών

B (from χεῖμα Risch §29a:) *wintry, stormy.* — W d f l d.: δυσχείμερος; εἰ/ἠαρινός, (μετ)ὀπωρινός 1 of time units day(s) M 279 τῶν (Grs. and Trs.) δ', ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμειαὶ ' ‹ἤματι -φ› ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς ' νιφέμεν ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα· ' κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ (mountain peaks and promontories; thus the stones flew) Op.524 μυχίη καταλέξεται (maiden) ἔνδοθι οἴκου, ' ‹ › ὅτ' ἀνόστεος ὂν πόδα τένδει ' ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν· ' οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι, L[3] 580ff. proposes a correlation of maiden and octopus Cert. p.43,25 αἴθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι ' ‹ › ὁπότ' ἂν νίφῃσι Κρονίων — Op.565 εὖτ' ἂν δ' ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο ' -(α) ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα, δή ῥα τότ' ἀστὴρ ' Ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο ' πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος month (Ληναιών): Op.558 μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος, ' -ος, ‹χαλεπὸς› προβάτοις, ‹ › ἀνθρώποις season: ε 485 φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή, ' ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ' ‹ὥρῃ -ῃ› εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι Op.494 πὰρ δ' ἴθι χαλκεῖον θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην ' ‹ › ὁπότε κρύος ἀνέρα ἔργων ' ἰσχάνει 2 descr. of precipitation Γ 222 (Antenor to Hel.:) „ὅτε δὴ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἴῃ ' καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα -ῃσιν, ' οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆί γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος" — (cf. χειμάρροος:) Sc. 478 τοῦ (Kyknos) δὲ τάφον καὶ σῆμ' ἀιδὲς ποίησεν Ἄναυρος ' ὄμβρῳ -ῳ πλήθων Ψ 420 (στεῖνος ὁδοῦ κοίλης) ῥωχμὸς ἔην γαίης, ᾗ -ον ἀλὲν ὕδωρ ' ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα· ' τῇ ῥ' εἶχεν Μενέλαος ἁματροχιὰς ἀλεείνων 3 of *stormy, wintry* winds B 294 (Od. to Ach.:) „τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο ' ἀσχαλάᾳ σὺν νηῒ ..., ὅν περ ἄελλαι ' -αι εἰλέωσιν ὀρινομένη τε θάλασσα· ' ἡμῖν δ' εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς ' ἐνθάδε μιμνόντεσσι" h. 33,8 σωτῆρας τέκε παῖδας (Diosk.) ἐπιχθονίων ἀνθρώπων ' ὠκυπόρων τε νεῶν, ὅτε τε σπέρχωσιν ἄελλαι ' -αι κατὰ πόντον ἀμείλιχον 4 a constellation marking the coming *of winter* Hes. fr. 289 -αι δύνουσι Πελειάδες, see West on Op. 383 (w. tabel on p.253)

D λ 14 Proteas Zeugmatites (vulg. Κιμμερίων), see s.v. Κιμμέριοι; Heubeck, Odyssey on λ 14–19; Germain, Odyssée 527f. W. Beck

χειμών [3i, 2e, 4H, (3e)] **E** see χεῖμα **F** -ών 2, -ῶνος 3, -ῶνι 1, -ῶνα 2, -ῶν(α) 1

M 1 disyll. [-⏑] καὶ -ῶν' ἐπιόντα Op.675 [-⏑] -ὼν πολύς δ 566; -ών ξ 522 2 trisyll. 2a [-⏑⏑] -ῶνος Op.496; -ῶνα πολύν Op.652; -ῶνα Γ 4 [-⏑⏑] -ῶνι Φ 283 2b [⏑-⏑] -ῶνος δ' ἐπιόντος Hes. fr. 204,134 [⏑-⏑] -ῶνος Ρ 549 prose refs.: see B end

Σχ sch. D Γ 4: τὸν χειμέριον τόπον. λέγει δὲ τὴν Θρᾴκην χειμερίαν οὖσαν

L [1]Friedreich, Realien 15–17; [2]Kopp, Phys. Weltbild 272; [3]Ballabriga, ASNP 11, 1981, 569–603 (Op.493–563)

B *winter* (1), *storm, cold spell* (2); unlike χεῖμα (q.v.) no expl. contrast w. θέρος, ὀπώρη (but w. ὀπωρινός+, see Op.675); tog. w. ὄμβρος Γ 4, δ 566, Op.675 2×, νιφετός δ 566; -ῶνος ἀμηχανίη Op.496 adjs. et sim.: δυσθάλπεος Ρ 549, ἔκπαγλος ξ 522, ἐπιόντος+ Hes. fr. 204,134, Op.675, κακοῦ Op.496, πολύς δ 566, τις ξ 522. — W d f l d.: see χεῖμα; βορέης, κρύος (ὥριον), λαῖλαψ 1 general, the season Γ 4 (Trs. sounded) ὄρνιθες ὦς ' ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό· ' αἵ τ' ἐπεὶ οὖν -ῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον (fly to attack the Pygmies), cf. Op.450 (χεῖμα) Op.496 (go on past the smithy and conversations) ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρα ἔργων ' ἰσχάνει, ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἶκον ὀφέλλοι, ' μή σε κακοῦ -ῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ ' σὺν πενίῃ 652 (I have not sailed) εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, ᾗ ποτ' Ἀχαιοὶ ' μείναντες -ῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν ' Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς (cf. Cypr. ap. Procl. p.32,58 Dav.: -ῶνας ἐπιπέμπουσα [Art., v.l. -ῶν']) 675 σπεύδειν δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἴκόνδε νέεσθαι ' μηδὲ μένειν ... ὀπωρινὸν ὄμβρον ' καὶ -ῶν' ἐπιόντα Νότοιό τε δεινὰς ἀήτας, ' ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ ' πολλῷ ὀπωρινῷ Hes. fr. 204,134 -ῶνος δ' ἐπιόντος ὑπὸ .[' κεῖται πόλλ' ἐπιεσσάμενος ε[... ' δεινὸς ὄφις κατὰ νῶτα δα[φοιν[δ 566 (Proteus to Men.: „after your death the gods shall bring you to

the Elysian Field) *τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·* ' *οὐ νιφετός, οὔτ' ἄρ -ὼν πολὺς οὔτε ποτ' ὄμβρος,* ' *ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντος ἀήτας* ' *Ὠκεανὸς ἀνίησιν ἀναψύχειν ἀνθρώπους*", descending climax: *not any snow, not any long winter (weather), never any rain,* meaning *no winter at all,* cf. *η* 118 (*χεῖμα*) **2** particular phenomena of wintry weather *storm* *P* 549 (comparison:) *ἠΰτε πορφυρέην ἶριν θνητοῖσι τανύσσῃ* ' *Ζεὺς ἐξ οὐρανόθεν, τέρας ἔμμεναι ἢ πολέμοιο* ' *ἢ καὶ -ὤνος δυσθαλπέος, ὅς ῥά τε ἔργων* ' *ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν ἐπὶ χθονί, μῆλα δὲ κήδει,* ' *ὣς* (Ath. descended to the Grs.) *Φ* 283 (Ach. prays to Zeus: „instead of being slain by Ap.) *νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι* ' *ἐρχθέντ' ἐν μεγάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα συφορβόν,* ' *ὅν ῥά τ' ἔναυλος ἀποέρσῃ -ῶνι περῶντα*", cf. *χειμάρροος* *drop in temperature, cold spell*: *ξ* 522 *ἔνθ' Ὀδυσεὺς κατέλεκτ'. ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν* (Eum.) *αὐτῷ* ' *πυκνὴν καὶ μεγάλην, ἥ οἱ παρακέσκετ' ἀμοιβὰς* ' *ἔννυσθαι, ὅτε τις -ὼν ἔκπαγλος ὄροιτο,* cf. v. 487 (*χεῖμα*) — prose refs.: Cypr. ap. Procl. p.31,25. 32,50. 32,58 (see Op. 652 in 1) Dav. W. Beck

χείρ [388[i], 250[o], 65[H], 41[h], 9[c]] **E** aus Wz. **g^h^esr-*, ererbt, heth., *keššar*, s. Mayrhofer, EWAia II 812; lt. L[76] zu uridg. Wz. **ĝ^h^es-*, 'fassen', **ĝ^h^es-lo-* 'Handvoll' (von etwa 1000 Körnern); vgl. L[42.59]; and. L[56]; zur Wortbildg. s. L[20.30]; Risch 4; L[52]. — Abl.: *ὑποχείριος, χειρῖδες, Χειρίμαχος, χειροδίκης, Χείρων, χερμάδιον, χερνῆτις, χέρνιβον, χερνίπτω, χέρνιψ, Χερσιδάμας, Χερσίλοχος*

F (- = *χειρ*) - 5, *-ός* 69, *-ί* 91, -(*ι*) 2, *χερί* 3, *-α* 30, -(*α*) 12, *χέρα* 1; *-ε* (Akk.) 12, —(*ε*) 3 (vgl. L[1]); *-ες* 20, *-ῶν* 40, *-εσσι*(*ν*) 39, *-εσσ'* 7 (L[26]), *-εσι* 1, *χερσί*(*ν*) 260, *χέρσ'* 5, *χέρεσσιν* 2 (L[34]), *-ας* 151

M d. den jew. Abschnitten vorstehenden (fett gedruckten) Formen sind unterschiedslos durch '—' ersetzt **1** Stamms. im longum **1a** eins.: **χείρ, χείρ', χεῖρ', χέρσ'**: [1] — *ἐπιμασσάμενος ι* 302, *τ* 480; — *ὕπο* PN[a] *Π* 420 ≅ 452, *Φ* 208; — *α* 121 [2] — *ὀρέγων O* 371 = *ι* 527, *ρ* 366; — *E* 417 [3] *δεξιτερὴν δ' ἕλε* — *Ξ* 137; *ὑπέσχεθε* — *H* 188; *δὲ* — *E* 82; — *Ψ* 75 [4] *ἐν* — *Σ* 505 [5] *σχεδὸν οὔτασε* ⌞— *ἐπὶ καρπῷ*⌟ *E* 458 ≅ 883, *P* 601; *βάλε* ⌞ ⌟ *χ* 277; *δὲ* ⌞ ⌟ *Θ* 328; ⌞ ⌟ *ω* 398; — *ὀρέγεσθαι Ω* 506; *ἄμφω* — *Σ* 414; — *Π* 735, *T* 261, *ν* 115 [6][x] — *Π* 517 **1b** zweis.: **1ba** [-⏑] **χειρός, χειρί, χεῖρα, χεῖρε, χεῖρες, χερσί(ν), χεῖρας**: **1baaa** [1⏑] ⌞— *τέ μιν κατέρεξε*⌟*ν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε*(*ν*) *A* 361 = *E* 372 = *Z* 485 = *Ω* 127 = *δ* 610 = *ε* 181; ⌞ ⌟ *ν* 288; — *τ*(*ε*) *Ψ* 102, h. 6,16; — *δ' ὅ γ' ἀμφοτέρῃσιν* Th. 553; — *ὑφ' ἡμετέρῃσι*(*ν*) *B* 374 = *Δ* 291 = *N* 816, Sc. 367; — *ὑπ' Ἀργείων Θ* 359, *N* 763 = *Ω* 168; — *ὕπο Τρώων Λ* 827, *Σ* 11; — *ὑπ' O* 289, Theb. fr. 3,4 p. 23 Dav.; — *δὲ τῇ ἑτέρῃ Ξ* 272; — *δὲ μή τι O* 196, *σ* 20; — *δέ Γ* 385, *Φ* 286; — *φέρειν* / ⌞*λαβὼν*⌟ *ἑτέρῃ κ* 171, *M* 452; — ⌞ ⌟ / *βαλών N* 243, *T* 396, *Ψ* 695, Op. 468 / Cert. p. 38,11; — *γέροντος* / *τρίαιναν* ⌞*ἑλών*⌟ *Ω* 361, *ε* 292; — *δ'* ⌞ ⌟ *Π* 510; — ⌞ ⌟ / *ἑλόντ'* / *ἑλοῦσ' η* 168 / *A* 323 / *Δ* 542, *E* 30; — *ἄπο στιβαρῆς Ξ* 455, *Ψ* 843, Th. 692; — *ἀπ*(*ό*) *Λ* 146, h. Ap. 60; — *μάκελλαν* ⌞*ἔχων*⌟ / *ἔχε* / *ἔχον Φ* 259; — ⌞ ⌟ *Δ* 154, *Λ* 488, *Σ* 33, *λ* 575 / *Ψ* 583 / Sc. 247; — *δ'* ⌞*ἀνίπτοισιν*⌟ *Z* 266; — ⌞ ⌟ (*ἀνίπτησιν* v.l.) Op. 725; — *ἀνίσχοντες* / *ἀνασχόμενοι* / *ἀείραντες* / *ἰάλλοντα Θ* 347 = *O* 369 / *σ* 100 / *Ξ* 429 / *κ* 376; — *δαμέντ' Π* 854; — *Ἀχιλλῆος Φ* 47, *X* 446, *Ω* 478; — *καταπρηνεῖ* / *καταπρηνέσσ' Π* 792, *ν* 164, h. Ap. 333 / *O* 114 = 398 = *ν* 199; — *κατ' λ* 426; — *ἐμαί*/*ἀς*/ *οἱ A* 166, *O* 228, *μ* 257; — *ὕδωρ* / *πάλιν* / *ἐπεί Ω* 303 / *E* 836 / *O* 181; — *A* 298, *E* 216, *I* 420 = 687, *Λ* 847, *N* 597, *O* 695, *Σ* 317 = *Ψ* 18, *T* 131, *ι* 305, *ξ* 319, *σ* 39, Sc. 139. 276 **1babb** [2⏑] *ἡ δ' ἐμὲ* ⌞— *ἑλοῦσα*⌟ *μ* 33, *ο* 465; *δ' ἄγε* ⌞ ⌟ / *ἑλών Φ* 416, *Λ* 646 = 778; *ἀνὰ* ⌞ ⌟ h. Cer. 286, h. Ap. 318; *ὅπτ'* / *ὅπλ'* ⌞*ἐν* — *ἑλών*⌟ / *ἔχων δ* 66, *γ* 433; ⌞ ⌟ *μ* 229; *αὐτὰρ* ⌞— *ἑλών*⌟ *O* 474; ⌞ ⌟ / *ἕλοντο Ω* 735, *ζ* 91; *καὶ τό γε* ⌞— *λα*-*β*⌟*οῦσα*/*ὼν E* 853, *Λ* 238; ⌞ ⌟*όντες*/*εσκεν Φ* 286 / Hes.-fr. 67a,5; *εἰ πυρὶ* — *ἔοικε Y* 372; *ἔντερα* ⌞— *ἔχοντα*⌟ *Y* 420; ⌞ ⌟ *O* 447; *ἐν* — *ἔχοντες M* 422; *μετὰ* — *ἔχων Ω* 345 = *ε* 49; *δέξατο* ⌞— *φίλ*⌟*ῃσιν ε* 462; *δὲ* ⌞ ⌟*λην φ* 433; *δὲ* — *ὕδωρ I* 171; *ἐν* — *ἔθηκε σ* 152; *ἐν* / *ἐς* — *O* 741, Sc. 107; *ἄρα* — h. Merc. 347; — *Π* 630, *ω* 172 **1bace** [2⏑] *δεξιτερῆς* / *Τηλεμάχου δ' ἕλε* — *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν H* 108, *γ* 374; PN[a] *δ'* ⌞*ἕλε* — *καί*⌟ *θ* 106; ⌞ ⌟ *γ* 37; *πα*/*μητρὶ φίλῳ*/*ῃ ἐν* — *τίθει καί μιν προσέειπε*(*ν*) *A* 441. 585; ⌞*ὣς εἰπὼν ἐν* — *τίθει*⌟ *ὁ δὲ δέξατο χαίρων A* 446 = *Ψ* 624 = 797 ≅ *ο* 130; ⌞ ⌟ *δέπας ἀμφικύπελλον ο* 120; ⌞ ⌟ *δέπας γ* 51; ⌞ ⌟ *θ* 406; *ὣς εἰπὼν ἐν* — *κόμην Ψ* 152; ⌞*δ' ἐν χερσὶ τίθει*⌟ *δέπας ἀμφικύπελλον ν* 57; ⌞ ⌟· *ὁ δὲ δέξατο χαίρων Ψ* 565; *ἔχουσ' ἐν* ⌞— *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε*(*ν*)⌟ *ο* 124; ⌞ ⌟ *Z* 253 = 406 = *Ξ* 232 = *Σ* 384 = 423 = *T* 7 = *β* 302 = *θ* 291 = *λ* 247 = *ο* 530 ≅ *κ* 280, *Ξ* 218; *ἔγχος* ⌞*ἔχων*/*ουσ' ἐν* —⌟ *P* 604, Sc. 199; *ἔχων ἐν* — *παρίστατο T* 251, *γ* 443; ⌞ ⌟ *A* 14 = 373, *O* 443 ≅ *φ* 59 / *Ω* 284 ≅ *ο* 148, *κ* 389; *φίλων ἐν* — *α* 238 = *δ* 490 = *ξ* 368; *ἐν* — *Π* 117, *Σ* 145, *Φ* 531; ⌞*ὣς ἄρ' ἔφη·* *καὶ* — ⌟ *ἅμ'* h. Merc. 39; ⌞ ⌟ h. Merc. 409; ⌞PN[a] *ὑπὸ* —⌟ *καί οὐλομένης ἀλόχοιο ω* 97; ⌞ ⌟ *καί σ* 156; ⌞ ⌟ *Λ* 180 ≅ *Π* 699, h. Merc. 158; *ἐδάμην* ⌞*ὑπὸ* —⌟ *Ἀχιλλῆος Y* 94; *ἐδάμη* ⌞ ⌟ *B* 860 = 874; *ἦ ἤδη μ'* ⌞ ⌟ *Z* 368; *ἦ ἤδη* ⌞ ⌟ *Π* 438; *ἐμῆς* ⌞ ⌟ *δαμείς K* 452; *σῆς* ⌞ ⌟ *ἐμός Ω* 638; ⌞ ⌟ *ἐμεῦ T* 62; *ἡμετέρῃς* ⌞ ⌟ *Y* 143; — *ὑπ' Αἰνείαο δαμείη E* 564; ⌞*ἀμφοτέρῃσι δὲ* —⌟ *ἑλών Σ* 23 = *ω* 316; ⌞ ⌟ *ε* 428; ⌞*ἀμφοτέρῃσιν* —⌟ *παρειάων Σ* 123; ⌞ ⌟ *δ* 116; — *παρειάς σ* 200; — *ἑλών ρ* 263; ⌞*δ' ἄρα* —⌟ *λαβών φ* 410; ⌞ ⌟ *N* 593, *Ω* 508; *Διὶ* — *ἀνασχέμεν Ω* 301; *ἐμὲ* — *ὀρέξασθαι λ* 392; *μὲν* — *φέρων χ* 183; *μετὰ* —⌟ *ἔχων O* 717, *Ψ* 780, *ι* 346, h. Merc. 478; — *ἔχ' O* 318; ⌞ ⌟ *E* 344, *γ* 281, Th. 756; *ἄμφω* ⌞— *φίλ*⌟*οις Δ* 523 = *N* 549; *σὺν* ⌞ ⌟*ην λ* 359; ⌞*ἐπὶ* —⌟ *ἰάλλετε* h. 7,23; ⌞ ⌟ *ω* 230, Op. 797; *δ' ὅ γε* — Hes. fr. 343,7; *δὲ* — *κόμην Σ* 27; *δὲ* — *ξ* 351; *ἐμῆς* ⌞*ἀπὸ* —⌟ *K* 371; ⌞ ⌟ *ἔθηκε θ* 193; *μὲν* — *ἀπ'* Th. 150 = 671; ⌞*αὐτὰρ*⌟ *ὁ* — Hes. fr. 76,19; ⌞ ⌟ — *ι* 434; *αὐτὸς* — *Π* 230; ⌞*καὶ* —⌟ *καὶ Γ* 431; ⌞ ⌟ *ρ* 480, Op. 321; — *καί K* 461; *ἔπι* — *ἐμὰς χ* 63; *οὔτασε* / *δέξατο* — *E* 336, *ω* 176; *κατὰ* / *διὰ* — *Λ* 252, *N* 783 / *N* 595; — *E* 60, *N* 814, *Φ* 30. 294, *ρ* 344, Th. 719, h. Ap. 125, h. Ven. 155 ‖ [2⏑] *περὶ* — *δέ O* 19 **1badd** [2⏑] *ἡμετέρόν γε* ⌞*μένος καὶ* —⌟ *ἀάπτους M* 166; *προφυγόντα* ⌞ ⌟ *ἀάπτους* / *Ἀχαιῶν H* 309, *Z* 502; *ἡμέτερον δὲ* ⌞ ⌟ *Ξ* 73; *γε* ⌞ ⌟ *ἄαπτοι* / *Ἀχαιῶν Θ* 450, *N* 105; *γε* ⌞ ⌟ *N* 287; ⌞ ⌟ *ἀάπτους N* 318, *P* 638, *λ* 502; *καὶ* ⌞— *ἀάπτους*⌟ Sc. 446; ⌞ ⌟/*οι Λ* 169 ≅ *Y* 503, *N* 49, *χ* 70 ≅ 248 / *N* 77, *Π* 244; *μεγάλη*⁺ *δὲ* / *τε βίη*⁺ *καὶ* — *ἄαπτοι*⁺ Op. 148 / Sc. 75, Th. 649; *βίῃ* ⌞*καὶ* —⌟ *δαμάσσας* Th. 490; *βίην* ⌞ ⌟ *O* 139; *ἄρα θαμβήσασ'*/ *φωνήσασ' ὠρέξατο* — *ἅμ' ἄμφω* / *φίλησιν* h. Cer. 15, *Ψ* 99; *ἠρήσατο* ⌞— *ὀρεγνύς*⌟ *A* 351; ⌞ ⌟ *X* 37; — *ὄρεξας Ω* 743; *αἰθομένας δαΐδας* ⌞*μετὰ* — *ἔχ*⌟*οντες*/*ουσα η* 101, h. Cer. 48 ≅ 61; *δάος* ⌞ ⌟*ουσα*/*ι ψ* 294, *Ω* 647 = *δ* 300 = *η* 339 = *χ* 497; *θεοῖσι* / *ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ* — *ἔχοντες* / *ἀείραι* Arist. fr. 1,5 p. 86 Dav., *H* 130; — *ἀείρων λ* 423; ⌞*δολίχ' ἔγχεα* —⌟ *ἔχοντες*/*ας Δ* 533, *I* 86 / Th. 186; ⌞ ⌟ *H* 255; *ἔγχεϊ* — *B* 389; *στιβαρῆς ἐν* ⌞— *ἔχοντ*⌟*ες* Th. 675; *ἐπ' ἀριστερὰ* ⌞ ⌟*α ε* 277; *ἐπὶ καρπῷ* ⌞ ⌟*ες* / *γέροντος Σ* 594 ≅ h. Ap. 196, *Ω* 671; *ἐπὶ καρπῷ* — *Φ* 489; *μετὰ* — *ἔχουσα*/*ν*/*η Ω* 724, *Λ* 4, h. Cer. 390; *ἐν* ⌞— *ἔχοντες*⌟/*ούσας Σ* 551, *Ψ* 114, *γ* 463, Sc. 188. 292 / Hes. fr. 197,2; *σὺν* / *τε* / *ἄπο* ⌞ ⌟/*ας*/ *εσθαι κ* 42, *π* 353, *χ* 316; — *ἔχουσα Ω* 304; *ὁ δ' ἕζετο* ⌞— *πετάσσας*⌟ *Ξ* 495, *Φ* 115; ⌞ ⌟ *ε* 374, *ι* 417, *ω* 397; *δόρυ δ'* / *ξίφος* ⌞*εἵλετο* — *παχείῃ*⌟ *K* 31, *χ* 326; ⌞ ⌟ *H* 264 ≅ *Φ* 403; *δ' εἵλετο* — *π* 154; *ἔχων ἐν* ⌞— *παχείῃ*⌟ / *μάχαιραν Θ* 221 (vgl.

ϑ84), Ξ385 / h.Ap.535; καὶ ⌊ ⌋ Ρ296, Margites fr.7,16 (West, Hom. Hymns, P.Oxy. 2309); ⌊ ⌋ Γ376, Ε309 ≅ Λ355, Κ454, Υ261, Φ175. 424, ζ128, τ448, υ299, φ6, h.Ap.340; Λιὸ δ' εὔξατο ⌊– ἀνασχών⌋ υ97; δ' εὔξατο ⌊ ⌋ ρ239; μεγάλ' εὔχετο ⌊ ⌋ Α450 ≅ Γ275; εὔχετο ⌊ ⌋ Σ75; ἠρήσατο ⌊ ⌋ ν355; Λιὸ ⌊ ⌋/εὖν Ε174, Τ254 / Ζ257; ἄμφω / δὲ ⌊– ἀνέσχον⌋ σ89, Γ318 = Η177; ⌊ ⌋ Ζ301; ἔχων μετὰ ⌊– φίλῃσι(ν)⌋ Th.283; μετὰ ⌊ ⌋ h.Cer.378; ⌊ ⌋ ε482, h.Cer.41; μνησθήσειν ἀνιαδέσι ⌊– ἐφεί⌋η/ήσει(ς) α254 / ν376, υ29 ≅ 39 ≅ 386 ≅ ψ37; ⌊ ⌋ω Λ567; πόδες/ας καὶ ⌊– ὕπερθε⌋(ν) Ν75 / Ε122 = Ν61 = Ψ772, Ρ541, Φ453, μ248, χ173. 406; ἄμφω ⌊ ⌋ν ϑ135; πόδας ⌊καὶ –⌋ φέρεσθαι / ὁμοῖοι μ442, Op.114; ποσὶν ⌊ ⌋ Ο364; πόδα – Op.497; φίλας περὶ ⌊– βαλόντε⌋ λ211; ⌊ ⌋ φ223; ἐμῇς ἐν – βάλῃσι Φ104; ἐν ⌊– ἐμῇσι⌋ Χ426; ⌊ ⌋ μ444; καὶ ⌊– ἑῇσι⌋ν ϑ148; ⌊ ⌋ Ω165; φίλας ὅ τι – ἵκοιτο μ331; ἐς – ἵκηται Th.973; θοὰς ἀνὰ ⌊– πιτύσσ⌋ας Alcmaeonis fr.1,2 p.139 Dav.; ⌊ ⌋η Ψ761; ⌊στιβαρῆς ἀπὸ –⌋ ἑλοῦσα Ο126; ⌊ ⌋ Ν505 = Π615; ⌊ἀπὸ –⌋ ὀρούσας Υ327; ἐμῇς ⌊ ⌋ Λ675 ≅ Μ306; ἀπὸ ἕο – ἁλίων ι398; ἐμῇς ⌊ὑπὸ –⌋ δάμασσον/έντα Γ352, Ψ675; ⌊ ⌋ Ἀχαιῶν / ἁλίξας Χ65, Ν395; ἐπ' ἀριστερὰ ⌊– ἐέργων⌋ h.Merc.153; περὶ ⌊ ⌋ Op.480; ὕδωρ ἐπὶ – ἔχευαν/εν Γ270, α146 = γ338 = φ270 ≅ Ι174 / δ216; φίλων ⌊ἐν – ἑταίρων⌋ Ν653; ⌊ ⌋ Ε574; φίλης ⌊ἐν – ἔθηκε(ν)⌋ Ζ482; ⌊ ⌋ / ⌊γυναικῶν⌋ Φ82, ϑ482 / Ζ81; – ⌊ ⌋ Χ511; δ' ἐν – καί Op.192; ἐν – κ397; εἰ πυρὶ – ἔοικεν Υ371; φίλης διὰ – Υ479; ἔχε, – δ' ἄκοντα ν225; – δ/τ(έ) Σ30, Τ284, δ213 / χ148, ϑ181, Margites fr.7,1 (West, Hom. Hymns, P.Oxy. 2309); δὲ – Ω515; βαρείας ⌊– ἐποίσει⌋ Α89; ⌊ ⌋ π438; βαρεί⌋ης/ας – ἀφῆκε(ν)/ἔξει Ν410, Φ590 / Α97; ⌊ ⌋η/ας/αι – Λ235 = Ρ48, Φ548, Ψ687; σχέϑε / ἐμὲ ⌊– βαρεῖαν⌋/η Α219, σ56; ⌊ ⌋ Ε81; ἐμὲ – σ258; ⌊κάμε –⌋ ἐναίρων Φ26; ⌊ ⌋ φ150; ⌊μετὰ –⌋ ἔλοντο ϑ372; – ἑλέσθαι Κ501, ϑ68, π296, ψ368; ⌊ ⌋ ἑνώμα φ245, χ10; καὶ ⌊– πεποιϑ⌋ώς Π624; ⌊ ⌋α π71 ≅ φ132; καὶ ⌊– λαβοῦσα⌋ ψ87; ⌊ ⌋ Th.482; ⌊καὶ –⌋ ἀφέξω υ263; ἰδὲ / ⌊ ⌋ Op.740, Hes.fr.17a,17 / Α77, σ13, υ237 = φ202, φ225; ἐπὶ ⌊– ἴαλλ⌋ε ι288; ⌊ ⌋ον Ι91 = 221 = Ω627 = α149 = δ67 = 218 = ε200 = ϑ71 = 484 = ξ453 = σ142 = π54 = ρ98 = υ256; ἐπὶ – λ591; ⌊ὑπέρσχ⌋η – Κρονίων Δ249, ξ184; ⌊ ⌋εϑε / ⌊κατέσχετο⌋ / προ⌊ ⌋ – Hes.fr.302,2, τ361, h.Cer.197; ἐπὶ μάσταχα – δ287; ἑδέξατο / ἕντερα – Α596, Υ418; – Ε416. 425. 433, Θ371, Ι568, Κ448, Ν534, Υ480, η142, μ205, υ197, h.Merc.305 **1bβ** [--] / [⏑×] **χειρός, χειρί, χεῖρα, χεῖρες, χειρῶν, χερσί(ν), χείρεσσ', χεῖρας:** **1bβαα** [⏑-] – τ' ἀμφ⌊αφόων⌋το ο462; – ψηλ⌊ ⌋ ι416; – (τ') ἀμφοτέρας/ῃς π16, Μ382; – (τ') ἀϑανάτοισι/ῃσι(ν) h.Cer.232 / Π704, h.Cer.253; – νιψάμενος/οι β261, μ336, Op.739 / κ182; – (τ') ἠδέ χ477, h.7,14; – δ' / τ(ε) Ξ419 / Ζ58. 233, Ρ387, γ35, ε454, π242, τ415, χ500; – Κ377, Χ497, Ψ568, ι512, φ282 ‖ [⏑-] – μ203 ≅ ω534 **1bβbb** [⏑×] Διὶ φίλος, ἐν ⌊δ' ἄρα –⌋ Ζ318, Θ493; ἐκ ⌊ ⌋ Ε582, Λ239, Ν529, Π403, Ρ298, χ83; δὲ δοῦρα ⌊θρασειάων ἀπὸ –⌋ Λ571, Ο314; ⌊ ⌋ Λ553 = Ρ662, Ν134, Ψ714, ε434; (ἀν)έβαινε ⌊καὶ ἡνία λάζετο χερσί(ν)⌋ γ483, Ε365; ⌊ ⌋ Ρ482 = Ω441; τόξον / σκῆπτρον ⌊δέ οἱ ἔκπεσε –⌋ Θ329, Ο465 / ξ31; ⌊ ⌋ Δ493, Ο421, ξ34, χ17; ἔκπεσε – Γ363; σκῆπτρον δέ οἱ ⌊ἔμβαλε –⌋ β37, σ103; ⌊ ⌋ α438; ⌊ἔκβαλ⌋ον ἔκτοσε – ξ277; ⌊ ⌋ε – Ο468; βάλε – Φ166, σ396; δὲ / λαβὼν δ' ἐπ' ἀριστερὰ – h.Merc.499. 418; ἅλιον βέλος / ἐτώσιον ⌊ἔκφυγε –⌋ Ε18 ≅ Π480, Λ376 / Ξ407 = Χ292; ἐτώσια ⌊ ⌋ Th.182; πόδες/ας τοιαί/όσ⌊δε τε –⌋ δ149, τ359; οὐδέ τι – Ψ627; δέ / τέ οἱ ἡνία – Θ129, Ψ337; στιβαρῆς/έων ἀπὸ – ϑ189, Th.715; ἀνεσχέϑομεν Διὶ – ι294; ἐπὶ μάσταχα – ψ76; ἀμφὶ δὲ – δ454, ψ207; δὲ / τε – Ε797, Μ464, Σ476, Th.174, Sc.214, h.Merc.360, Margites fr.7,11 (West, Hom. Hymns, P.Oxy. 2309) / Ζ474; ἕλκεο/το – Α210, Χ77; ὑπερέσχεϑε / ὠρέξατο – Ω374, Th.178; κάμε – Ε735 = Θ386; ἐνὶ / μετὰ / ὑπὸ – ϑ394, φ399 / Λ184, ω2, h.Merc.295 / Θ344 ≅ Ο2, h.Merc.53 = 419; – Α463 = γ460, Ε302 = Θ321 = Υ285, Ζ62, Θ226 = Λ9. 87, Ν539, Φ242, Χ33, Ψ870, Ω478, ζ310, λ579, σ316, Hes.fr.272,1 **1c** dreis. **χείρεσι:** [⏑⏑] – Υ468 **2** Stamms. im breve **2a** zweis. **χερί, χέρα:** ⏑[⏑⏑] ἐν – ϑήσω/ει Θ289, Υ182; ἐν / εἰς – ϑῆκε Ω101, h.19,40 **2b** dreis. **χέρεσσιν:** [⏑⏑×] – Th.747 = 519 **3** Stamms. in d. brevia: **3a** zweis. **χειρός, χεῖρα, χεῖρες, χειρῶν, χερσί(ν), χείρεσσ', χεῖρας:** [-⏑] ἐκ / ἐν – Ὀδυσῆος/ϊ φ99 / Κ529, φ379; ἐκ – Ε657, ε316; – Φ93, υ181. 267, Th.823 ‖ [-⏑] οἱ ⌊– τε βίηφί τε⌋ φέρτατοι ἦσαν μ246; ⌊ ⌋ φέρτερος εἴην φ373; ⌊ ⌋ φ315; (δ') ἐκ – φύγον ἡνία σιγαλόεντα Θ137, Λ128; σὺν δὲ πόδας – τε δέον/ει χ189, Hes.fr.239,3; ⌊μὲν ἐκ –⌋ χαμάδις πέσον Ο714; ⌊ ⌋ Ν598; καὶ / οἱ / μοι ἐκ – β321, Ψ384, λ207; ἐκ – δὲ h.Merc.298; ἐκ – Ι344, Μ45. 159, Π58 = Σ445; οἱ – πέσον π13; οἱ – γε μ78; δ' ἐν χερσί(ν) Κ328, α153; – τε βίης Th.677; – τε Ε568, Ξ373, Sc.263; δ/πεξαμένη – τ355, Ξ176; – Ε506, ο126 ‖ [-⏑] καὶ ἐκ χειρός – β321; – στιβαρῆσι(ν) Ψ686, μ174, Hes.fr.212,4; – φύγον Hes.fr.302,18; – δ' β396; – ι108, Sc.339, Hes.fr.25,12, Il.Pers.fr.1,3 p.63 Dav. ‖ [-⏑] – τε μένος / πόδας/σίν τε Η457, Ο510 / λ497, μ50. 178, χ478, h.Merc.240 / Υ360, λ595; ἑλὼν ⌊– στιβαρῆσι(ν)⌋ Μ397, δ506, ϑ84 (vgl. Θ221); ⌊ ⌋ Ψ711, σ335; – h.Cer.425 **3b** dreis. **χείρεσσι(ν):** [-⏑⏑] ⌊ἐν – ἔϑηκεν⌋ ἐπέσχε τε π444; ⌊ ⌋ / τίϑει ξ312. 448 / Ψ597; ἐν – φ235 ‖ [-⏑⏑] τὼ – ὑπ' Αἰνείαο ⌊δαμέντε⌋ Ε559; – ὑφ' ἡμετέρῃσι ⌊ ⌋ς Κ310 = 397; τὼ – πεποιϑότες Μ135; σύ γ' ⌊ἐν – λάβ'⌋ Ο229; δ' ⌊ ⌋ Θ116 [vgl. 137]; δέ μοι / οἱ ἐν – ἄγῃ Γ367, Π801; ὅ γ' ⌊ἐν – ἔχων⌋ Ο311; δ' ⌊ἐν – ἔχων⌋ Τ18, χ332 [vgl. h.Ap.515]; ⌊ ⌋/ οντ' / βάλω Sc.193, h.Ap.515 / ψ268 / Ρ40; μὲν – ὑπὸ Op.152; – λαβών ι487; ἑλὼν – Th.487; ⌊– κατ⌋απρηνέσσι τ467; ⌊ ⌋έσχεϑε Th.575; – ε344. 348, Op.94 ‖ [-⏑⏑] ἔχων – τρίαιναν Μ27; ⌊– μάχ⌋αιραν Γ271 = Τ252; ⌊ ⌋εσϑαι Ψ554; ἐν – ἔχουσα h.Cer.52; ἐν – ω410; – ἑλοῦσα / φίλῃσι h.Ap.7, Ρ620; – Sc.266, Cert.p.38,27 **4** metr. unbest. **χείρεσσι, χεῖρας** ...]μενος τάνυσεν – [φίλῃσι Hes.fr.33a,35...; – ἵᾳ[λλον ... Hes.fr.112,4

Σχ sch. min. P.Oslo 2,12 zu Α14: ἐ[ν] χερσ[ίν· ἐν ταῖς χερσ[ίν, sch. D Α77: ἔπεσι καὶ χερσίν· καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, 89: βαρείας -ας· ὑβριστικάς. φονικάς, Δ523: ἄμφω -ε· ἀμφοτέρας τὰς -ας, Ε344: μετὰ χερσίν· διὰ τῶν ἑαυτοῦ -ῶν, Ι687: -α ἐὴν ὑπερέσχεν· ὑπερασπίζει αὐτῶν, Ο695: -ί· δυνάμει, ϑ68: καὶ πέφραδε χερσὶν ἐλέσϑαι· ἤτοι ἐσήμανεν, ἵνα ἀνέληται ταῖς χερσίν. ἢ τὰς -ας ἐπέϑηκεν, ἵνα γνῷ ἔνϑα κεῖται, κ397: ἔφυν· προσφυῶς ἐπελαμβάνοντο, λ359: πλειοτέρῃ σὺν -ὶ· σὺν πλείοσι κτήμασιν. ἢ μᾶλλον τῶν διδομένων πληρουμένῃ, μ246: οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν· πάντες ἐπαινοῦμεν τοὺς τελευτήσαντας, 444: διήρεσα· ἐπεσπασάμην ταῖς χερσὶ τὸ ὕδωρ. ὥσπερ κώπαις ταῖς χερσί μου διενηξάμην

L [1]J.E.Ellendt, Drei hom. Abhandl.n, Leipzig 1864, 13; [2]Düntzer, Hom. Abh. 194; [3]H.L.Ahrens, Die gr. u. lat. Benennungen d. Hand, Leipzig 1879, 1ff.; [4]Hentze, Ph. 61, 1902, 327ff.; [5]C.Rothe, Die Ilias als Dichtg., Paderborn 1910, 275f.; [6]H.Skerlo, Über d. Gebr. von ἐπί bei Homer, Leipzig 1910, 50; [7]Hermann, Sprachwiss. Komm. 155f.; [8]E.Samter, Volkskunde I (Homer), Berlin 1923, 65ff.; [9]Schwartz, in: Ἀντίδωρον 68; [10]Parry, Epithète 156 A.1. 189; [11]Körner, Ärztl. Kenntn. 19f.; [12]Radermacher, Hermesh. 104f.; [13]Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 28; [14]J.Elmiger, Begrüßung u. Abschied bei

Homer, Freiburg (Schweiz) 1935; [15]Couch, TAPhA 68, 1937, 129 ff.; [16]Eder, Kraft, Stärke u. Macht 98 f.; [17]Combellack, CPh 36, 1941, 60 ff.; [18]Porzig, Satzinhalte 102. 275; [19]van der Valk, Text. Crit. Od.; [20]Leumann, Hom. Wörter 318 ff.; [21]Erbse, Gl. 32, 1953, 241 ff.; [22]Struck, Bedeutungslehre 100; [23]Vivante, AATC 19, 1954, 77 f.; [24]F. Dornseiff, Antike u. Alter Orient, Leipzig 1956, 159 f.; [25]Labarbe, Gn. 28, 1956, 475 f.; [26]Strunk, Äolismen 75 f.; [27]Langerbeck, HSPh 63, 1958, 60 ff.; [28]W. Lameere, Apercus de Paléographie Homérique, Paris-Amsterdam 1960, 34; [29]Verdenius, Fond. Hardt, Entretiens 7, 1960, 132 f.; [30]Chantraine, Morph. hist. 79; [31]Kirk, Songs 66; [32]Z. P. Ambrose, The Hom. and Epic Telos, Princeton 1963, 74 ff.; [33]Tölle, Reigentänze 56 f.; [34]Troxler, Sprache Hesiods 69; [35]Gygli-Wyss, Nomin. Polyptoton 90; [36]Tsopanakis, EEThess 8, 1966, 372; [37]H. B. Rosén, Strukturalgramm. Beitr.e zum Verständnis Homers, Amsterdam 1967, 55 f. A.40; [38]Young, Arion 6, 1967, 317 f.; [39]Parvulescu, Helikon 8, 1968, 279. 292; [40]Treu, Homer 10 f.; [41]Fehling, Wiederhol. 38; [42]Rix, Kratylos 14, 1969, 170; [43]Schlesinger, CPh 64, 1969, 236 f.; [44]Deger, Herrschaftsformen 73 f.; [45]Edwards, HSPh 74, 1970, 10 f.; [46]Ch. Segal, The Theme of the Mutilation of the Corpse in the Iliad, Leiden 1971, 49 f.; [47]Segal, HSPh 75, 1971, 43 f.; [48]Gould, JHS 93, 1973, 96 A.112; [49]Parry, Blameless Aeg. 160 A.1; [50]Colace, Giorn. It. Filol. 6, 1975, 278–81; [51]Neitzel, H. 104, 1976, 391 f.; [52]Rix, Histor. Gr. 78; [53]Wyatt, CPh 73, 1978, 343 f.; [54]Eide, SO 55, 1980, 23 ff.; [55]St. Lowenstam, The Death of Patroclus, Königstein/Ts. 1981; [56]Szemerényi, Scripta minora III 1607; [56a]M. Braun, Anatomia Homerica, Neukirch 1982, 171; [57]Laser, Arch. Hom. S 12 ff.; [58]Wyatt, CPh 78, 1983, 234 f.; [59]Heubeck, Kl. Schr. 261 ff.; [60]Eide, SO 61, 1986, 5–17; [61]Miller, Mn. Suppl. 93 (Leiden 1986), 35 m. A.89; [62]Pötscher, WJ 18, 1992, 5 ff.; [63]Lowenstam, Scepter; [64]Nagler, ColbyQ 29, 1993, 241 ff., bes. 255 f.; [65]Robbins, QUCC 45,3, 1993, 16 ff.; [66]Davies, CQ 44, 1994, 534 ff.; [67]V. Di Benedetto, Nel laboratorio di Omero, Turin 1994, 303 A.14; [68]D. Fröhder, Die dichter. Form d. Hom. Hymnen (Spudasmata 53), 1994, 280 A.2; [69]M. J. Anderson, The Fall of Troy in Early Gr. Poetry and Art, Oxford 1997, 55; [70]van Dijk, Mn. Suppl. 166 (Leiden 1997), 131; [71]West, East 223; [72]W. G. Thalmann, The Swineherd and the Bow, Ithaca u. London 1998, 218 f. m. A.92; [73]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 246 f.; [74]J. M. Foley, Homer's Traditional Art, Pennsylvania State University 1999, 218 ff.; [75]de Jong, Narr. Comm. Od. zu ε 432–5; [76]H. Rix, in: Festschr. Rix (Kl. Schr.), Bremen 2001, 89 ff.; [77]Janko, CR 54, 2004, 284; [78]M. Kitts, Sanctified Violence in Hom. Society, Cambridge (Iowa) 2005, 79 ff.; [79]Perceau, Gaia 9, 2005, 68 f.; [80]Maiullari, QUCC, 111, 2006, 141 A.1; [81]J.-F. Nardelli, La diction épique, Amsterdam 2006, 86; [82]Saunders, CQ 56, 2006, 280; [83]Peponi, CQ, 57, 2007, 361; [84]Gaca, AJPh 129, 2008, 167 A.62; [85]Vergados, WS 122, 2009, 7–20

B *oberes Körperglied, Arm inklusive Hand* (- = χειρ) abw. vom lat. (*manus*) u. dt. Wortgebr. gibt es im Griech. (wie im Russ.) kein eigtl. Wort f. *Hand*; χ. bed. (wie russ. *ruka*, vgl. *noga* 'Bein / Fuß') grundsätzl. d. ganzen *Arm*, von d. Schulter an bis zu d. Fingerspitzen (s. L[3] 1; L[2.11.77]), kann aber auch jew. e.n Teil desselben meinen (zu d. Teilen s. L[11]; L[57] u. Wortf.); welcher gemeint ist, ergibt sich oft, aber bei weitem nicht immer, aus d. Kontext; dementspr. ist B gegliedert: in die St.n, wo χ. *Hand* meint (genauer: wo wir *Hand* sagen würden, B 2), so bes. bei d. Verben d. Greifens, dann in diejenigen, wo d. Textzush. keine sichere Entscheidg. erlaubt (B 1) u. in die, wo *Arm* gemeint ist (B 3); d. metaph. Gebr. (Hand/Arm i.S.v. 'Gewalt' od. 'Macht') ist in B 4 zus.gestellt; meint d. Dichter ausdrückl. d. Hand, sagt er (vgl. russ. *ladon'* 'Hand[fläche]', *stupnja* 'Fuß[sohle]') χ. ἄκρη (so *E* 425 bei d. [leichten] Verwundg. Aphr.s; vgl. L[11]) od. versieht (vgl. russ. *kist' ruki'* 'Hand') χ. m. Zusatz ἐπὶ καρπῷ (*E* 458 = 883, *Θ* 328, *P* 601, *Σ* 594, *Φ* 489, *Ω* 671, *σ* 258, *χ* 277, *ω* 398, h. Ap. 196; vgl. καρπός II; L[6]). – Die grundsätzl. Bed.indifferenz *Arm/Hand* läßt sich gut in d. Verwundungsszenen *N* 527 ff. 581 ff. 781 ff. zeigen (in 3aα): Mer. verwundet Deïph. m. d. Lanze am Ende d. Oberarms (δουρὶ βραχίονα τύψεν, *N* 529, ἐξέρυσε πρυμνοῖο βραχίονος ... ἔγχος, 532); Polites rettet den am Arm Blutenden (κατὰ δ' αἷμα νεουτάτου ἔρρεε -ός, 539). *N* 581 ff. zielen Men. u. Helenos gleichzeit. aufeinander, d. erstere m. d. Lanze, d. and. m. Pfeil u. Bogen; d. Pfeil prallt ab, d. Lanze trifft des Helenos Arm (-α ... ' τὴν βάλεν, ᾗ (ἥ v.l.) ῥ' ἔχε τόξον ἐΰξοον· ἐν δ' ἄρα τόξῳ ' ἀντικρὺ διὰ -ὸς ἐλήλατο χάλκεον ἔγχος, 593 ff.: *traf den Arm, m. d. er d. Bogen hielt; am Bogen, direkt durch d. Arm, war d. Lanze getrieben* [and. L[72] A.92]; Arist. [sch. A u. Janko, Iliad z.Stt.] sah als „native speaker" den Ggs. Arm/Hand nicht, ihm ging es m. se. Ablehng. der v.l. darum, ob χ. als ganze gemeint sei od. nur d. Teil, wo Helenos d. Bogen hielt, vgl. *M* 389); er rettet sich, se. Arm hängen lassend u. d. Lanze mitschleifend, die ihm Agenor aus d. Arm zieht, diesen m. se. Schleuder abbindend (-α παρακρεμάσας· τὸ δ' ἐφέλκετο ... ἔγχος. ' καὶ τὸ μὲν ἐκ -ὸς ἔρυσεν ... 'Αγήνωρ, ' αὐτὴν δὲ ξυνέδησεν ... ' σφενδόνῃ, 597 ff.). Hektor fragt nach Deïph. u. Helenos u. erhält von Alex. Auskunft, beide seien durch Lanzen am Arm verwundet (τετυμμένω ἐγχείῃσιν ' ἀμφοτέρω κατὰ -α, 782 f.). – Zu d. Formeln ἐν δ' ἄρα οἱ φῦ -ί, -ί τέ μιν κατέρεξεν, δέ οἱ ἔκπεσε -ός u. and. s. L[4] 329 ff.; L[14] 51 ff. 53 ff.; L[15.45.47]; zum Gebr. d. Hände bei Eid, bindender Verpflichtg. u. Begrüßg. s. L[4]; L[14] 14 ff.; L[78]; zu dem d. Hände Achs vgl. L[65]. – Wortf.: ἀγκαλίς, ἀγκάς, ἀγκοίνη, ἀγκών, ἀγοστός, ἀπάλαμος, ἄψεα, βραχίων, γυῖα, δεξιή/τερή, θέναρ, λευκώλενος, καρπός, μασχάλη, παλάμη, περιδέξιος, πῆχυς, πύξ, ῥοδοδάκτυλος, ῥοδόπηχυς, σκαιή, ὠλένη, ὦμος

Gliederung: **1** Arm od. Hand (aus Kontext nicht zu entscheiden) **1a** von Menschen **1aα** Gen. **1aαaa** an Arm/Hand halten, ergreifen, aufrichten, anfassen, zerren (ἔχω, ἑλεῖν, ἀνίστημι, ἅπτομαι, ἐρύω) **1aαbb** von / aus Arm/Hand, ἀπό **1aβ** Dat. **1aβaa** m. Arm/Hand etw. tun **1aβbb** in d. Arme/Hände legen (ἐντίθημι, ἐμβάλλω) **1aβcc** ὑπό **1aβccαα** δαμάζω / δαμῆναι **1aβccββ** and. Verben **1aβdd** m. Arm/Hand stark sein **1aβddαα** können, gut sein **1aβddββ** im Vertrauen auf **1aβee** anderes **1aγ** Akk. **1aγaa** d. äußeren Obj.s **1aγaaαα** Arm/Hand heben, (st)recken **1aγaaαaaa** erheben (ἀνέχω, ἀναείρω) **1aγaaαabbb** ausstrecken, ὀρέγω/νυμι **1aγaaαaccc** hinrecken, (ἐπ)ιάλλω **1aγaaββ** in Vbd. m. μένος **1aγaaγγ** and. Verben **1aγbb** d. inneren Obj.s (acc. Graec.) **1aδ** als Subj. im Nom. (auch Subj.akk.) **1b** von Göttern **1bα** Zeus u. Hera **1bβ** Pos. (Hera), Ap., Ares, Ath. u. and. Götter

2 Hand **2a** Menschenhände **2aα** m. d. Hand (Händen) etw. tun (Dat.) **2aαaa** ergreifen **2aαaaαα** ἑλεῖν, λαβεῖν **2aαaaαaaa** Körperteile **2aαaaαabbb** Waffen u. and. **2aαaaββ** (ἐπι)μαίομαι, αἴνυμαι, λάζομαι **2aαbb** kämpfen **2aαcc** stoßen, schlagen, drücken, brechen u. ähnl. **2aαdd** ziehen, spannen, Pfeile schießen **2aαee** durch Handschlag begrüßen (ἐμφῦναι, ἀσπάζομαι, δειδίσκομαι) **2aαff** anfassen, bringen (tragen), handhaben **2aαgg** (sich) festhalten, hochhalten **2aαhh** anderes **2aβ** in d. Hand (Händen) halten, haben, ἔχω **2aβaa** Waffen **2aβbb** Gerätschaften **2aβcc** Fackeln u.a. **2aβdd** anderes (Tiere, Kopf, Gedärme, Tore) **2aγ** in d. Hand (Händen) schwingen, zerbrechen, strahlen **2aδ** legen, geben **2aδaa** in d. Hand (Hände), ἐντίθημι, (ἐν)δίδωμι **2aδbb** ἐμβάλλω **2aε** aus d. Hand (Gen.) **2aεaa** ἐκ **2aεaaαα** fallen (ἐκπίπτω)

2aεαaαα aaa Leiche, Waffen **2aεaaαα bbb** anderes **2aεaaββ** entweichen (*ἐκφεύγω*) **2aεaaγγ** werfen (*ἐκβάλλω*) **2aεaaδδ** and. Verben **2aεbb** *ἀπό* **2aεcc** m. bloßem Gen. **2aζ** Hand (Hände) als Akk.-Obj. **2aζaa** halten (*ἔχω*) **2aζbb** auf-, herumlegen (*ἐπιτίθημι, ἀμφιβάλλω*), geben (*δίδωμι*) **2aζcc** ausstrecken (*ὀρέγω*), erheben (*ἀείρω*), in d. Hand kommen (*ἱκάνω*) **2aζdd** Hände (ab)-waschen, (*ἀπο*)*νίπτομαι* **2aζee** auf d. Hände gießen **2aζff** küssen **2aζgg** verwunden (*οὐτάω, βάλλω*), fesseln (*δέω*) **2aη** als Subj. (Nom.) u. Dat.obj. **2b** Götterhände **2bα** konkr. **2bαaa** Götterversammlg. **2bαbb** Kronos, Zeus u. Hera **2bαcc** Pos. u. Ath. **2bαdd** Aphr. u. Ares **2bαee** Ap. u. Hermes **2bαff** Dem. u. Thetis **2bαgg** andere **2bββ** übertr.

3 Arm **3a** von Menschen **3aα** Verwundg. am Arm **3aβ** am Arm halten, nehmen, m. d. Armen hochnehmen; umarmen **3aγ** ausstrecken, biegen **3aδ** i.S.v. Gliedmaßen **3aε** in / aus d. Armen **3b** von Göttern **3bα** olymp. Götter **3bββ** andere

4 metaph. **4a** zur Bez. d. linken Seite (linker Hand) **4b** d. Hand halten über, i.S.v. schützen (*ὑπερέχω*) **4c** i.S.v. Gewalt od. Kraft **4cαα** in d. Hand geben od. kommen (durch Gottheit od. Schicksal) **4cββ** kämpfen, abwehren, entkommen u.a. **4cγγ** Hand anlegen an (*ἐφίημι, ἐπιφέρω*) **4d** m. vollen bzw. leeren Händen **4e** anderes

1 Arm od. Hand (aus Kontext nicht zu entscheiden **1a** von Menschen **1aα** Gen. **1aαaa** an Arm/Hand halten, ergreifen (m. Akk. in 1aγaaγγ), aufrichten, anfassen, zerren (*ἔχω, ἑλεῖν, ἀνίστημι, ἅπτομαι, ἐρύω*), vgl. 2aαaa: *Δ* 154 *τοῖς δὲ βαρὺ στενάχων μετέφη κρείων 'Αγαμέμνων ' -ὸς ἔχων Μενέλαον* (verwundet am Unterleib) ‖ *H* 108 *'Αγαμέμνων ' δεξιτερῆς ἕλε -ὸς* (des Men.) *ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν* ≅ *γ* 374 (Nestor des Tel.) *Λ* 646 *τὸν* (Patr.) *δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς* (Nestor) *ἀπὸ θρόνου ὦρτο φαεινοῦ, ' ἑς δ' ἄγε ˌ-ὸς ἑλών„ κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε* = 778 (Ach. den Nestor u. Od.) *η* 168 *αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ' ἄκουσ' ἱερὸν μένος 'Αλκινόοιο, '* ˌ ˌ *'Οδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην ' ὦρσεν ἀπ' ἐσχαρόφιν καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε ρ* 263 *αὐτὰρ ὁ* (Od.) ˌ ˌ *προσέειπε συβώτην Α* 323 (Ag. zu se. Herolden:) *„ˌ-ὸς ἑλόˌντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα“ Δ* 542 *ἄγοι δέ ἑ* (jem.n) *Παλλὰς 'Αθήνη '* ˌ ˌ*ῦσ', αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν μ* 33 *ἡ* (Kirke) *δ' ἐμὲ* (Od.) ˌ ˌ*ῦσα φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων ' εἷσε* ‖ *Ω* 515 *αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, γέροντα δὲ ˌ-ὸς ἀνˌίστη ξ* 319 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) *„(τοῦ* [Thesprotenkönig Pheidon] *γὰρ φίλος υἱὸς ἐπελθὼν) ἦγεν ἐς οἶκον* (sc. den an Land Gespülten), ' ˌ ˌ*αστήσας“* ‖ *K* 377 *τὼ* (Od. u. Diom.) *δ' ἀσθμαίνοντε κιχήτην* (sc. Dolon), ' *-ῶν δ' ἀψάσθην Ω* 508 *ἀψάμενος* (Ach.) *δ' ἄρα -ὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα* (Priam.) *ρ* 480 (Antin. zu Od.:) *„μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ', οἶ' ἀγορεύεις, ' ἢ ποδὸς ἢ καὶ -ός, ἀποδρύψωσι δὲ πάντα“* **1aαbb** von / aus Arm/Hand, *ἀπό* (vgl. 2aεbb): *Λ* 675 (Nestor:) *„ὁ* (Itymoneus) *δ' ἀμύνων ἦσι βόεσσιν ' ἔβλητ' ἐν πρώτοισιν ˌἐμῆς ἀπὸ -ὸς˛ ἄκοντι“* ≅ *M* 306 (Gl.) *K* 371 (Diom. zu Dolon, ihn m. Speer verfolgend:) *„οὐδέ σέ φημι ' δηρὸν* ˌ ˌ *ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον“ ε* 434 *ὥς* (beim Polypen) *τοῦ* (Od.) *πρὸς πέτρησι ˌθρασειάων ἀπὸ -ῶνˌ ' ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν*, vgl. L[73] z.St. ‖ *Ψ* 714 *τετρίγει δ' ἄρα νῶτα* ˌ ˌ *' ἑλκόμενα στερεῶς infolge, wegen* beim Ringkampf] **1aβ** Dat. **1aβaa** m. Arm/Hand etw. tun, vgl. 2aα: *θ* 148 (Laod., S. des Alkin., zu Od.:) *„οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος ... ' ἢ ὅ τι ποσσίν τε ῥέξῃ καὶ ˌχερσὶˌν ἕῃσιν“ ζ* 91 *ταὶ* (Naus. u. Mädchen) *δ' ἀπ' ἀπήνης ' εἵματα* ˌ ˌ*ν ἕλοντο Ψ* 99 *ὡς ἄρα φωνήσας* (Ach.) *ὠρέξατο* ˌ ˌ *φίλῃσιν, ' οὐδ' ἔλαβε* (sc. Seele des Patr.) *strebte, griff nach Ξ* 429 *τὸν* (Hektor) *δ' ἄρ' ἑταῖροι '* ˌ ˌ*ν ἀείραντες φέρον ἐκ πόνου σ* 335 (Melantho zu Od.:) *„ὅς τίς σ' ἀμφὶ κάρῃ κεκοπὼς* ˌ ˌ *στιβαρῇσι ' δώματος ἐκπέμψῃσι“ ι* 305 *οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα* (Od. u. Gef.n) *θυράων ὑψηλάων '* ˌ ˌ*ν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον λ* 595 *ἦ τοι ὁ* (Sisyphos) *μὲν σκηριπτόμενος* ˌ ˌ*ν τε ποσίν τε ' λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον* 579 *ὁ* (Ityos) *δ' οὐκ ἀπαμύνετο* (zwei an se. Leber fressende Geier) ˌ ˌ *Y* 261 *Πηλεΐδης δὲ σάκος μὲν ἀπὸ ἕο -ὶ παχείῃ ' ἔσχετο ταρβήσας A* 77 (Kalchas zu Ach.:) *„καί μοι ὄμοσσον ' ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ* ˌ ˌ*ν ἀρήξειν“ Z* 474 *αὐτὰρ ὅ* (Hektor) *γ' ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε* ˌ ˌ*ν τ* 355 (Pen. zu Od.:) *„ἦ* (Eurykl.) *κεῖνον δύστηνον ἐὺ τρέφεν ἠδ' ἀτίταλλε ' δεξαμένη -εσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ“ ι* 398 *τὸν* (Pfahl im Auge) *μὲν ἔπειτ' ἔρριψεν* (Polyph.) *ἀπὸ ἕο* ˌ ˌ*ν ἀλύων wild um sich fahrend μ* 205 *ἐπεὶ οὐκέτ' ἐρετμὰ προήκεα* ˌ ˌ*ν ἔπειγον* (Gef.n des Od.) *ν* 115 *τοῖον γὰρ ἐπείγετο* (Phäakenschiff) *χέρσ' ἐρετάων μ* 444 *ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι* (Balken) *διήρεσα* (Od.) ˌ ˌ*ν ἐμῇσι ξ* 351 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) *„ἔπειτα δὲ* ˌ ˌ *διήρεσα ἀμφοτέρῃσι ' νηχόμενος“ ε* 344 (Ino zu Od.:) *„ἀτὰρ -εσσι νέων ἐπιμαίεο νόστου, ' γαίης Φαιήκων“ E* 309 *ἔστη* (Aen.) *γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο ˌ-ὶ παχείῃˌ ' γαίης* ≅ *Λ* 355 (Hektor; vgl. L[21]) *P* 296 *πληγεῖσ'* (Helm des Hippoth., von Aias durchbohrt) *ἔγχεί τε μεγάλῳ καὶ* ˌ ˌ *Φ* 175 *ὁ* (Asterop.) *δ' ἄρα μελίην 'Αχιλῆος ' οὐ δύνατ' ἐκ χρημνοῖο ἐρύσσαι* ˌ ˌ Cert. p.38,27 *δὴ τότ' ἀριστῆες κοῦροι -εσσι θαλάσσης ' ἄσμενοι ἐσσυμένως τε ἀπείρυσαν ὠκύαλον ναῦν* Hes.fr.76,19 *αὐτὰ*[*ρ δ*] *-ὶ τὸ δεύτερον ἦ*[*κε χαμᾶζε* **1aβbb** in d. Arme/Hände legen: (*ἐντίθημι, ἐμβάλλω*, vgl. 2aδaa) *A* 441 *τὴν* (Chryseïs) *μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις 'Οδυσσεὺς ' πατρὶ φίλῳ* ˌ*ἐν χερσὶ τίθει*˛ = 446[med.] (Od. die Chryseïs) *Ψ* 565 *Εὐμήλῳ δ'* ˌ ˌ (Ach., Brustpanzer; v. deest multis in codd.) *K* 529 *Τυδεΐδης ... ἔναρα βροτόεντα '* ˌ*ἐν -εσσ*˛ *'Οδυσῆϊ τίθει ξ* 312 (Od. zu Eum., Lügenerz.:) *„ἱστὸν ἀμαιμάκετον νηὸς κυανοπρώροιο '* ˌ ˌ*ιν ἔθηκεν* (Zeus, bei Schiffbruch), *ὅπως ἔτι πῆμα φύγοιμι“* ‖ *E* 574 *τὼ* (Men. u. Antil.) *μὲν ἄρα δειλὼ* (die Toten Krethon u. Orsilochos) *βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων* **1aβcc** *ὑπό* **1aβccαα** *δαμάζω / δαμῆναι* (m. bloßem Dat. nur *X* 446, *Π* 854): *X* 446 *νηπίῃ* (Androm.), *οὐδ' ἐνόησεν, ὅ μιν* (Hektor) *μάλα τῆλε λοετρῶν ' χερσὶν* (*χέρσ' ὕπ'* v.l.) *'Αχιλλῆος δάμασε γλαυκῶπις 'Αθήνη Z* 368 (Hektor zu Hel.:) *„ἦ ἤδη μ'* ˌ*ὑπὸ χερσὶˌ θεοὶ δαμόωσιν 'Αχαιῶν“ Π* 438 (Zeus zu Hera:) *„ἦ ἤδη* ˌ ˌ *Μενοιτιάδαο δαμάσσω* (den Sarp.)“ *Γ* 352 (Men. zu Zeus:) *„καὶ ἐμῆς* ˌ ˌ *δάμασσον* (sc. den Alex.)“ ‖ *Π* 854 (d. sterbende Patr. zu Hektor:) *„ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιὴ, ' χερσὶ δαμέντ' 'Αχιλῆος“ B* 860 *ἀλλ' ἐδάμη* (Ennomos) ˌ ˌ *ποδώκεος Αἰακίδαο* = 874 (Amphim.) *Θ* 344 *πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων* ˌ ˌ*ν* ≅ *O* 2 (*Δαναῶν*) *E* 564 *τοῦ* (Men.) *δ' ὄτρυνεν μένος Ἄρης, ' τὰ φρονέων, ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείη σ* 156 *πέδησε δὲ καὶ τὸν* (Amphin.) *'Αθήνη ' Τηλεμάχου* ˌ ˌ *καὶ ἔγχεϊ ἶφι δαμῆναι K* 452 (Diom. zu Dolon:) *„εἰ δέ κ' ἐμῆς* ˌ ˌ *δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς“ Ψ* 675 (Epeios:) *„οἴ κέ μιν ἐξοίσουσιν ἐμῆς* ˌ ˌ *δαμέντα* (im Faustkampf)“ *Φ* 208 *ὡς εἶδον* (Paionen) *τὸν ἄριστον* (Asterop.) *ἑνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ ' ˌχέρσ' ὕπο˛ Πηλεΐδαο καὶ ἄορι ἶφι δαμέντα Π* 420 *Σαρπηδὼν ... ἴδ' ἀμιτροχίτωνας ἑταίρους '* ˌ ˌ *Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμέντας* ≅ 452 (Hera zu Zeus) *E* 559 *τοίω τὼ* (Krethon u. Orsilochos, Gr.) ˌ*-εσσιν ὑˌπ' Αἰνείαο δαμέντε ' καππεσέτην K* 310 (Hektor zu Tr.:) *„ἦ ἤδη* ˌ ˌ*φ' ἡμετέρῃσι δαμέντες* (Gr.) *' φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν“* = 397 (Dolon zu Od.) Op. 152 *καὶ τοὶ* (Männer d. ehernen Zeitalters) *μὲν* ˌ ˌ*πὸ σφετέρῃσι δαμέντες* **1aβccββ** and. Verben (z.B. *θανεῖν, κεῖσθαι*): *O* 289 (Thoas:) *„μάλα ἔλπετο θυμὸς ἑκάστου ' χερσὶν ὑπ'*

Αἴαντος θανέειν (sc. Hektor)" *Λ* 180 *πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων* ' ˹PN[8] (Ag.) *ὑπὸ χερσί,* ≅ *Π* 699 *ἔνθά κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν* ' ˺ ˻ (Patr.), *περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν* *ω* 97 (Schatten Ag.s zu dem Ach.s:) „*ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον* ' ˺ ˻ (Aeg.) *καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο*" *N* 763 *ἀλλ' οἱ μὲν δὴ νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσιν Ἀχαιῶν* ' ˹*χερσὶν ὑπ' Ἀργείων*˺ *κέατο ψυχὰς ὀλέσαντες* = *Ω* 168 *Θ* 359 (Ath. zu Hera:) „*καὶ λίην οὗτός* (Hektor) *γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε* ' ˺ ˻ *φθίμενος*" *X* 65 (Priam. zu Hektor:) „*ἑλκομένας τε νυοὺς ὀλοῇς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν*" *Λ* 827 (Euryp. zu Patr.:) „*ἐν νηυσὶν κέαται* (d. besten Achäer) *βεβλημένοι οὐτάμενοί τε* ' ˹*χερσὶν ὕπο Τρώων*˺," *Σ* 11 (Ach. zu sich:) „*Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον* (Patr.) *ἔτι ζώοντος ἐμεῖο* ' ˺ ˻ *λείψειν φάος ἠελίοιο*" *T* 62 (Ach. zu Ag.:) *τώ κ' οὐ τόσσοι Ἀχαιοὶ ὁδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας* ' *δυσμενέων ὑπὸ χερσὶν, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος*" *N* 816 (Aias zu Hektor:) „*ἦ κε πολὺ φθαίη εὖ ναιομένη πόλις ὑμὴ* ' ˹*χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσι*˺*ν ἁλοῦσά τε περθομένη τε*" Sc. 367 (Her. zu Kyknos:) „˺ ˻ *λιπὼν ἔναρα βροτόεντα ...*" *Ω* 638 (Priam. zu Ach.:) „*ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ* ˹*χερσὶν*˺ *ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν* Theb. fr. 3,4 p. 23 Dav. *εὖκτο δὲ Δὶ βασιλῆϊ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι* ' ˺ ˻ *ὑπ' ἀλλήλων καταβήμεναι Ἄιδος εἴσω* Hes. fr. 25,12 *ἀλλ' ὑπ' Ἀπόλλωνος χερ*[*σὶν* [ ]*θ*[**1aβdd** m. Arm/Hand stark sein **1aβddαα** können, gut sein (2× acc. Graec.): *Y* 360 (Ach. zu den Gr.:) „*ἀλλ' ὅσσον μὲν ἐγὼ δύναμαι χερσίν τε ποσίν τε* ' *καὶ σθένει*" *Γ* 431 (Hel. zu Alex.:) „*ἦ μὲν δὴ πρίν γ' εὔχε' ἀρηϊφίλου Μενελάου* ' *σῇ τε βίῃ καὶ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ* ˹*φέρτερος*˺ *εἶναι*" *φ* 373 (Tel. zu Eum.:) „*αἳ γὰρ πάντων τόσσον, ὅσσι κατὰ δώματ' ἔασι,* ' *μνηστήρων χερσίν τε βίηφί τε* ˺ ˻ *εἴην*" ≅ *μ* 246[med.ex.] ‖ *O* 139 (Ath. zu Ares:) „*ἤδη γάρ τις τοῦ* (Askalaphos, S. des Ares) *γε βίην* ˹*καὶ -ας*˺ *ἀμείνων*" *N* 287 (Idom. zu Mer.:) „*οὐδέ κεν ἔνθα τεόν γε μένος* ˺ ˻ *ὄνοιτο*" **1aβddββ** im Vertrauen auf (*Θ* 226 m. adnom. Gen.) *Θ* 226 (deest in vulg.) *τοί* (Aias u. Ach.) *ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας* ' *εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ -ων* = *Λ* 9 ‖ *Λ* 235 *νύξ'* (Iphidamas), *ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ -ὶ* ˹*πιθήσας*˺ = *P* 48 (Men.) *φ* 315 (Pen. zu Antin.:) „*αἴ χ' ὁ ξεῖνος Ὀδυσσῆος μέγα τόξον* ' *ἐντανύσῃ χερσίν τε βίηφί τε ἦφι* ˺ ˻" *M* 135 *ὣς ἄρα τὼ* (Polyp. u. Leonteus) *-εσσι πεποιθότες ἠδὲ βίηφι* ' *μίμνον ἐπερχόμενον μέγαν Ἄσιον* *Π* 624 (Mer. zu Aen.:) „*καὶ κρατερός περ ἐὼν καὶ* ˹*χερσὶ πεποιθ*˺*ώς*" *π* 71 (Tel. zu Eum.:) „*αὐτὸς μὲν νέος εἰμὶ καὶ οὔ πω* ˺ ˻*α* ' *ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι*" ≅ *φ* 132 (Tel.) *θ* 181 (Od. zu Euryalos:) „*ὄφρ' ἤβῃ τε πεποίθεα χερσί τ' ἐμῇσι*" **1aβee** anderes (*ἐν, ἐπί,* unbest.): *X* 426 (Priam. zu den Tr.:) „*ὡς ὄφελεν* (Hektor) *θανέειν ἐν* ˹*χερσὶ*˺*ν ἐμῇσι*" *ω* 230 *χειρῖδάς τ' ἐπὶ* ˺ ˻ (*δέδετο,* Laertes) *βάτων ἕνεκ'* Hes. fr. 212b,4 *χερσὶ στιβαρῇσι ...* ˹Margites fr. 7,1,6 (West, Hom. Hymns P.Oxy. 2309)].*ι καὶ -ὶ παχ*[*είῃ* ˺ ˻ .*χ*]*ειρὶ δὲ μακρῇ*, vgl. L[27] **1aγ** Akk. **1aγaa** d. äußeren Obj.s **1aγaaαα** Arm/Hand heben, (st)recken **1aγaaαaaa** erheben im Gebetsgestus (18× *ἀνέχω,* 1× *ἀναείρω*; vgl. L[22]) od. zum Boxen (2× *ἀνέχω*), stets Pl. Sc. 247 *ἂν δὲ θεοῖσι* ' ˹*-ας ἔχον*˺ (alte Männer) *μακάρεσσι* Aristeas fr. 1,5 p. 86 Dav. *ἦ που πολλὰ θεοῖσι φίλας ἀνὰ* ˺ ˻*τες* ' *εὔχονται* *Θ* 347 *καὶ πᾶσι θεοῖσι* ' *-ας ἀνίσχοντες* (Gr.) *μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος* = *O* 369 *Γ* 318 *λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ* ˹*-ας ἀνέσχον*˺ = *H* 177 *Z* 301 *αἱ* (Tr.) *δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ* ˺ ˻ *ι* 294 *ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διὶ -ας,* ' *σχέτλια ἔργ' ὀρόωντες* *Z* 257 (Hekabe zu Hektor:) „*σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν* ' *ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος* ˹*Διὶ -ας ἀνασχ*˺*εῖν*" ≅ *Ω* 301[med.] (Priam. zu Hekabe) *E* 174 (Aen. zu Pand.) „*ἀλλ' ἄγε, τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ* (Diom.) *βέλος* ˺ ˻*ών*" *T* 254 *κάπρου ἀπὸ τρίχας ἀρξάμενος* (Ag.) ˺ ˻*ών* ' *εὔχετο υ* 97 *Διὶ δ' εὔξατο* (Od.) ˹*-ας ἀνασχών*˺ *A* 450 *τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὔχετο* ˺ ˻ ≅ *Γ* 275 (Ag.) ≅ *ρ* 239[med.ex.] (Eum.) ≅ *Σ* 75[med.ex.] (Thetis zu Ach.) *ν* 355 *αὐτίκα δὲ Νύμφῃσ' ἠρήσατο* (Od.) ˺ ˻ *H* 130 (Nestor:) „*πολλά κεν ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ -ας ἀείραι* (Pel.)" ‖ *σ* 89 *τὼ δ' ἄμφω* (Od. u. Iros zum Boxen) ˹*-ας ἀν*˺*έσχον* 100 *ἀτὰρ μνηστῆρες ἀγαυοὶ* ' ˺ ˻*ασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον* (über des Iros Niederlage) **1aγaaαabbb** ausstrecken (3× im Gebetsgestus), *ὀρέγω/νυμι:* *O* 371 (*Νέστωρ*) *εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα* = *ι* 527 (Polyph. an Pos.) *A* 351 *πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο* (Ach.) ˹*-ας ὀρεγνύς*˺, ‖ *X* 37 *τὸν* (Hektor) *δ' ὁ γέρων* (Priam.) *ἐλεεινὰ προσηύδα* ˺ ˻ *μ* 257 *-ας ἐμοὶ* (Od.) *ὀρέγοντας* (6 von Skylla gepackte Gef.n) *λ* 392 *πιτνὰς* (Schatten Ag.s) *εἰς ἐμὲ -ας ὀρέξασθαι μενεαίνων* **1aγaaαacce** hinrecken, profan (zum Essen od. Feindl.), (*ἐπ*)*ιάλλω:* *I* 91 *οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα* ˹*-ας ἴαλλ*˺*ον* = 221 = *Ω* 627 = *α* 149 = *δ* 67 = 218 = *ε* 200 = *θ* 71 = 484 = *ξ* 453 = *ο* 142 = *π* 54 = *ρ* 98 = *υ* 256, vgl. L[81] *κ* 376 *Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον οὐδ' ἐπὶ σίτῳ* ' ˺ ˻*οντα* *ι* 288 *ἀλλ'* *ὅ* (Polyph.) *γ' ἀναΐξας ἑτάροισ'* ˹*ἐπὶ -ας ἴαλλε*˺, s. L' h. 7,23 (Steuermann zur Schiffsbesatzg.:) „*μηδ'* ˺ ˻*τε μή τι χολωθεὶς* (Dion.) ' *ὄρσῃ ἀργαλέους τ' ἀνέμους*" Hes. fr. 112,4 ... *-ας ἴα*[*λλον* ... **1aγaaββ** in Vbd. m. *μένος,* 5× verstärkt durch *ἀάπτους* (L[80]; *E* 506 als adnom. Gen.): *E* 506 *οἱ* (Tr.) *δὲ μένος -ῶν ἰθὺς φέρον* ‖ *M* 166 (Asios zu Zeus:) „*οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς* ' *σχήσειν ἡμέτερόν γε* ˹*μένος καὶ -ας ἀάπτους*˺," *P* 638 (Aias:) „*οὐδ' ἔτι φασὶν* ' *Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο* ˺ ˻ ' *σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι*" *N* 318 (Idom. zu Mer.:) „*αἰπύ οἱ* (Hektor) *ἐσσεῖται μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι* ' *κείνων* (die im Schiffslager) *νυκήσαντι* ˺ ˻" *H* 309 *Αἴαντος προφυγόντα* (Hektor) ˺ ˻ *λ* 502 (Schatten Ach.s zu Od.:) „*τῶ κέ τεῳ στύξαιμι* (furchtbar machen) ˺ ˻" *N* 105 (Pos. zu Mer. u. Antil.:) „*ὦς Τρῶες τὸ πρίν γε* ˹*μένος καὶ -ας Ἀχαιῶν*˺, ' *μίμνειν οὐκ ἐθέλεσκον*" *Z* 502 *οὐ γάρ μιν* (Hektor) *ἔτ' ἔφαντο* (Tr.) *ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο* ' *ἵξεσθαι προφυγόντα* ˺ ˻ *O* 510 (Aias zu Gef.n:) „*ἡμῖν δ' οὔ τις τοῦδε νόος καὶ μῆτις ἀμείνων* ' *ἢ αὐτοσχεδίῃ μίξαι -άς τε μένος τε*" **1aγaaγγ** and. Verben (fesseln, fernhalten, ergreifen, entkommen; treffen, abhauen, fürchten, küssen) *Φ* 30 *δῆσε* (Ach. 12 gefangenen Tr.) *δ' ὀπίσσω -ας ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι* *χ* 173 (Od. zu Eum. u. Phil.) „*σφῶϊ δ' ἀποστρέψαντε* ˹*πόδας*˺ *καὶ -ας* (dem Mel.) *ὕπερθεν*" 189 *σὺν δὲ* ˺ ˻ *-ας τε δέον* (Eum. u. Phil.) *θυμαλγεῖ δεσμῷ* ≅ Hes. fr. 239,3 (übermäß. Weingenuß fesselt) ‖ *χ* 70 (Eurym. zu d. Freiern:) „*ὦ φίλοι, οὐ γὰρ σχήσει ἀνὴρ ὅδε* (Od.) *-ας ἀάπτους*" ≅ 248 (Ageleos zu d. Freiern) 63 (Od. zu Eurym.:) „*οὐδέ κεν ὧς ἔτι -ας ἐμὰς λήξαιμι φόνοιο*" ‖ *γ* 37 *ἀμφοτέρων* (Tel. u. Ath./Mentor) ˹*ἕλε -α καὶ*˺ *ἵδρυσεν* (Peisistr.) *παρὰ δαιτί* *θ* 106 *Δημοδόκου δ'* ˺ ˻ *ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο* ' *κῆρυξ* ‖ *Z* 58 (Ag. zu Men.:) „*τῶν* (Tr.) *μή τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον* ' *-άς θ' ἡμετέρας*" *N* 395 *οὐδ' ὅ* (Wagenlenker des Asios) *γ' ἐτόλμησεν δηΐων ὑπὸ -ας ἀλύξας* ' *ἆψ ἵππους στρέψαι* ‖ *σ* 396 *ὁ* (Eurym., Schemelwurf) *δ' ἄρ' οἰνοχόον βάλε -α* ' *δεξιτερήν* *χ* 477 *-άς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον* (des Od. Gef.n dem Mel.) *κεκοτηότι θυμῷ*, vgl. L[66] *N* 49 (Pos./Kalchas:) „*ἄλλῃ μὲν γὰρ ἔγωγ' οὐ δείδια -ας ἀάπτους* ' *Τρώων*" *φ* 225 *καὶ κύνεον* (Eum. u. Phil.) *ἀγαπαζόμενοι κεφαλήν τε καὶ ὦμους*· ' *ὦς δ' αὖτως Ὀδυσεὺς κεφαλὰς καὶ -ας ἔκυσσε* Margites fr. 7,11 (West, Hom. Hymns, P.Oxy. 2309)]*υσειε δὲ -α*, vgl. L[27] 62 **1aγbb** d. inneren Obj.s (Akk. Graec.): ermüden (*κάμνω*), äußeres Obj. *Λ* 87; blutbespritzt sein (*παλάσσομαι, αἱματόεις*); anderes: *B* 389 (Ag. zu Nestor:) „*περὶ δ' ἔγχεϊ -α καμεῖται* (man)" *E* 797 *τῷ τείρετο* (Diom.), *κάμνε δὲ -α* *Φ* 26 *ὁ* (Ach.) *δ'*

ἐπεὶ ‹κάμε -ας› ἐναίρων φ150 *πρὶν γὰρ ‹ › ἀνέλκων* (Leiodes den Bogen) ' *ἀτρίπτους ἁπαλάς* Λ87 *ἐπεί τ' ἐκορέσσατο* (e. Holzfäller nach getaner Arbeit) *-ας* ' *τάμνων δένδρεα μακρά sich sättigen* (i.S.v. ermüden) ‖ Λ169 *λύθρῳ δὲ παλάσσετο* (Ag.) *-ας ἀάπτους* ≅ Υ503 (Ach.) χ406 *ὣς Ὀδυσεὺς πεπάλακτο ‹πόδας καὶ -ας ὕπερθεν› Ρ*541 *ἂν δ' αὐτὸς* (Autom.) *ἔβαινε ‹ › ' αἱματόεις blutbespritzt* ‖ Υ371 (Hektor zu den Tr.:) *„τοῦ* (Ach.) *δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ -ας ἔοικεν* ≅ 372[in.med.] π242 (Tel. zu Od.:) *„-ας τ' αἰχμητὴν ἔμεναι* (Od.) *καὶ ἐπίφρονα βουλήν"* **1aδ** als Subj. im Nom. (auch Subj.akk., Φ294): Α166 (Ach. zu Ag.:) *„τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο ' -ες ἐμαὶ διέπουσ'"* υ237 (‹Phil. zu Od.›:) *„γνοίης χ', οἵη ἐμὴ δύναμις καὶ -ες ἕπονται (ἄαπτοι* v.l.)" = φ202 (‹ ›) Ν75 (Oil. Aias zu ‹Telam. Aias›:) *„μαιμώωσι* (mir) *δ' ἔνερθε πόδες καὶ -ες ὕπερθε"* 77 (‹ › zu Oil. Aias): *„καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι ‹-ες ἄαπτοι ' μαιμῶσιν καί μοι μένος ὤρορε"* Π244 (Ach. zu Zeus:) *„ἦ οἱ* (Patr.) *τότε ‹ › νονθ'"* Ρ387 *γούνατά τε κνῆμαί τε πόδες θ' ὑπένερθεν ἑκάστου ' -ές τ' ὀφθαλμοί τε παλάσσετο μαρναμένοιϊν* (vgl. Akk. Graec. in 1aγbb) μ78 (Kirke zu Od.:) *„οὐδέ κεν ἀμβαίη* (den Steilfelsen) *βροτὸς ἀνὴρ οὐδ' ἐπιβαίη, ' οὐδ' εἴ οἱ -ές γε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν"* Ν814 (Aias zu Hektor:) *„ἄφαρ δέ τε -ες ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἡμῖν"* ‖ Φ294 (Pos. zu Ach.:) *„μὴ πρὶν παύειν -ας ὁμοιΐου πολέμοιο ' πρὶν κατὰ Ἰλιόφι κλυτὰ τείχεα λαὸν ἐέλσαι"* **1b** von Göttern **1bα** Zeus u. Hera: Θ450 (Zeus zu Ath. u. Hera:) *„πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ -ες ἄαπτοι, ' οὐκ ἄν με τρέψειαν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ"* Ο181 (Iris zu Pos.:) *„σὲ δ' ὑπεξαλέασθαι ἄνωγε* (Zeus) ' *-ας, ἐπεὶ σέο φησὶ βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι"* 228 (Zeus zu Ap.:) *„ὅττι πάροιθε νεμεσσηθεὶς ὑπόειξε* (Pos.) ' *-ας ἐμάς"* ‖ 19 (Zeus schilt Hera:) *„ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖιν ' ἄκμονας ἦκα δύω, περὶ ‹χερσὶ› δὲ δεσμὸν ἧλα ' χρύσεον ἄρρηκτον;* h.Ap.318 (Hera:) *„παῖς ἐμὸς Ἥφαιστος ῥικνὸς πόδας, ὃν τέκον αὐτὴ '* (lacuna) *ῥίψ' ἀνὰ ‹ › ν ἑλοῦσα καὶ ἔμβαλον* (Hera) *εὐρέϊ πόντῳ"* **1bβ** Pos. (Hera), Ap., Ares, Ath. u. and. Götter: Υ327 *Αἰνείας ὑπεράλτο* (viele Reihen) *θεοῦ* (Pos.) *ἀπὸ -ὸς ὀρούσας* 143 (Pos. zu Hera:) *„ἆψ ἴμεν* (Ares u. Ap.) *Οὔλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων ' ἡμετέρῃς ὑπὸ ‹χερσὶν› ἀναγκαίῃφι δαμέντας"* Ε344 *καὶ τὸν* (Aen.) *μὲν μετὰ ‹ › ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων ' κυανέῃ νεφέλῃ* Φ453 (Pos. zu Ap.:) *„σὺν μὲν ὅ* (Laom.) *γ' ἠπείλησε πόδας καὶ -ας ὕπερθε ' δήσειν"* Ε30 *ἀτὰρ γλυκῶπις Ἀθήνη ' ‹-ὸς ἑλοῦσ› ἐπέεσσι προσηύδα θοῦρον Ἄρηα* (V.35: *ἐξήγαγε* [aus d. Schlacht] *θοῦρον Ἄρηα*) Φ416 *τὸν* (Ares, von Ath. verwundet) *δ' ἄγε ‹ › α Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη* Υ94 (Aen. zu Ap.:) *„ἦ κ' ἐδάμην ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλῆος καὶ Ἀθήνης"* Η457 (Zeus zu Pos.:) *„ὃς* (e. and. Gott) *σέο πολλὸν ἀφαυρότερος -άς τε μένος τε"*

2 *Hand* **2a** Menschenhände **2aα** m. d. Hand (Händen) etw. tun, i.d.R. instr. Dat. **2aαaa** ergreifen **2aαaaαα** *ἑλεῖν / λαβεῖν* **2aαaaαaaa** Körperteile (Gen., Dat., Akk.): ο465 (Eum. zu Od.:) *„ἡ* (e. Phönizierin) *δ' ἐμὲ* (als Knaben) *-ὸς ἑλοῦσα δόμων ἐξῆγε θύραζε"* ‖ Π510 *-ὶ δ' ἑλὼν* (Glaukos) *ἐπίεζε βραχίονα· τεῖρε γὰρ αὐτὸν ' ἕλκος, ὃ δή μιν Τεῦκρος ἐπεσσύμενον βάλεν ἰῷ* λ426 (Schatten Ag.s zu Od.:) *„νοσφίσατ'* (Klyt.) *οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο, ' ‹χερσὶ› κατ' ὀφθαλμοὺς ἑλέειν"* ψ 76 (Eurykl. zu Pen.:) *„ἀλλά με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα ‹ › ν ' οὐκ εἴα εἰπεῖν πολυκερδείῃσι νόοιο"* Υ418 *προτὶ οἷ* (Polydoros) *δ' ἔλαβ' ἔντερα ‹χερσὶ› λιασθείς* Ψ695 *μεγάθυμος Ἐπειός ' ‹ › λαβὼν* (den Euryalos beim Faustkampf) *ὤρθωσε* 711 *ἀγκὰς δ' ἀλλήλων λαβέτην* (Od. u. Aias, Ringkampf) *‹ › στιβαρῇσιν* Ω478 *ἄγχι δ' ἄρα στὰς* (Priam.) ' *‹ › ν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα*, zur Hikesie vgl. L[62] τ467 *τὴν* (Narbe) *γρηὺς -εσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα ' γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη* ‖ vgl. L[14]47ff. Ξ137 *δεξιτερὴν δ' ἕλε* (Pos. in Gestalt e. alten Mannes) —(α) *Ἀγαμέμνονος* σ258 (Pen. zu Eurym.:) *„ὅτε τ' ἦε* (Od.) *λιπὼν κάτα πατρίδα γαῖαν, ' δεξιτερὴν ἐπὶ καρπῷ ἑλὼν ἐμὲ -α προσηύδα"*, vgl. Ψ75 in 2aθbb Ω361 *αὐτὸς δ' ἐριούνιος* (Hermes) *ἐγγύθεν ἐλθὼν ' -α γέροντος* (Priam.) *ἑλὼν ἐξείρετο καὶ προσέειπε* Ζ233 *-άς τ' ἀλλήλων λαβέτην* (Diom. u. Glaukos) *καὶ ‹πιστώσαντ›ο* Φ286 *-ὶ δὲ -α* (Ach.s) *λαβόντες* (Pos. u. Ath.) *ἑ‹ › ' ἐπέεσσι* Ω671 *ὣς ἄρα φωνήσας* (Ach.) *ἐπὶ καρπῷ -α γέροντος* (Priam.) ' *ἔλλαβε δεξιτερήν* ψ87 (Pen. fragt sich, ob) *παρστᾶσα κύσειε κάρη* (des Od.) *καὶ -ε λαβοῦσα* **2aαaaαα bbb** Waffen u. and. (Dat., auch *ἐν, μετά*): ψ368 *πάντας* (Tel., Phil. u. Eum.) *δ' ἔντε' ἄνωγεν* (Od.) *ἀρήϊα ‹χερσὶν› ἑλέσθαι* Ξ373 (Pos., die Gr. anfeuernd:) *„‹ › τε τὰ μακρότατ' ἔγχε' ἑλόντες ' ἴομεν"* Ο474 (Aias zu Teukros:) *„αὐτὰρ ‹ › ἑλὼν δολιχὸν δόρυ καὶ σάκος ὤμῳ ' μάρναο"* μ229 *καὶ δύο δοῦρε ' μάκρ' ἐν ‹ › ἑλὼν* (Od.) *εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον* π296 (Od. zu Tel.:) *„νῶϊν δ' οἴοισιν δύο φάσγανα καὶ δύο δοῦρε ' καλλιπέειν καὶ δοιὰ βοάγρια ‹ › ἑλέσθαι"* χ326 *ὣς ἄρα φωνήσας* (Od.) *ξίφος εἵλετο -ὶ παχείῃ ' κείμενον* = Η264[med.ex.] (Hektor, *λίθον*) = Κ31[med.ex.] (*δόρυ*, Men.) Sc.139 *χερσί γε μὴν σάκος εἷλε* (Her.) *παναίολον* Ε302 *ὁ δὲ χερμάδιον λάβε -ὶ ' Τυδείδης* = Θ321 (Hektor) = Υ285 (Aen.) Λ238 *καὶ τό* (Lanze) *γε ‹-ὶ λαβὼν› εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων* φ410 *δεξιτερῇ δ' ἄρα ‹ › ν* (Od.) *πειρήσατο νευρῆς* ‖ θ372 *οἱ* (Halios u. Laod. beim Tanz) *δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ ‹χερσὶν ἕλ›οντο, ' πορφυρέην* Κ501 *ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν ' ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο* (Od.) *‹ › ἔσθαι* θ68 *καὶ ἐπέφραδε ‹ › ἔσθαι* (Leier) ' *κῆρυξ* 84 *αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ' πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν ‹χερσὶ› στιβαρῇσι* π154 *ὁ* (Eum.) *δ' εἵλετο ‹ › πέδιλα, ' δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἴεν* φ6 *εἵλετο* (Pen.) *δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα -ὶ παχείῃ* (*χερσὶ φίλῃσι* v.l., cf. West, Ptol. Pap. 278s.), s. auch in G Op.94 *ἀλλὰ γυνὴ* (Pandora) *-εσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα ' ἐσκέδασ'*, L[51] Σ23 *ἀμφοτέρῃσι δὲ ‹χερσὶν ἑλὼν› ἑ* (Ach.) *κόνιν αἰθαλόεσσαν ' χεύατο κὰκ κεφαλῆς* = ω316 (Laertes) δ66 *καί σφιν* (Tel. u. Peisistr.) *νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν* (Men.) ' *ὅπτ' ἐν ‹ › in d. Hände genommen* Φ242 *ὁ* (Ach. im Skam.) *δὲ πτελέην ἕλε ‹χερσὶ› ν ' εὐφυέα μεγάλην* Μ397 *Σαρπηδὼν δ' ἄρ' ἔπαλξιν ἑλὼν ‹ › στιβαρῇσιν* 452 (Gl.) *ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς ' ‹-ὶ λαβὼν› ἑτέρῃ* Op.468 *ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης ' ‹ › ὄρπηκι βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι* Τ396 *ὁ* (Autom.) *δὲ μάστιγα φαεινὴν ' ‹ › Θ116 Νέστωρ δ' ἐν ‹-εσσι λάβ›' ἡνία σιγαλόεντα* ι487 *αὐτὰρ ἐγὼ ‹ › ὼν περιμήκεα κοντὸν ' ὦσα παρέξ* Ρ620 *καὶ τά* (Zügel) *γε Μηριόνης ἔλαβεν -εσσι φίλῃσι ' κύψας ἐκ πεδίοιο* Κ328 *ὣς φάθ', ὁ* (Dolon) *δ' ἐν ‹χερσὶ› σκῆπτρον λάβε καί οἱ* (Hektor) *ὄμοσσεν* ε428 *ἀμφοτέρῃσι δὲ ‹ › ν ἐπεσσύμενος λάβε* (Od.) *πέτρης* Hes.-fr.67a,5 *ὅττί κε ‹ › λάβ]εσκεν* (Autol.) *ἀε[ίδελα πάντα τίθεσκεν*, s. Hirschberger, Komm. 269f. **2aαaaββ** (*ἐπι*)*μαίομαι* (vgl. τ467 in 2aβaa), *αἴνυμαι, λάζομαι* (Dat., Akk.), *περιεέργω* (umschließen, m. Gen.!): λ591 *τῶν* (Früchte) *ὁπότ' ἰθύσει'* (*darauf richtete*) *ὁ γέρων* (Tantalos) *ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι* (ergreifen) ι302 (Od. will Polyph. m. d. Schwert töten) *ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ ' οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι, ' ‹-(ὶ) ἐπιμασσάμενος› τ480 αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ' ‹ › φάρυγος* (der Eurykl.) *λάβε δεξιτερῆφι, ' τῇ δ' ἑτέρῃ ἔθεν ἄσσον ἐρύσσατο* ‖ χ500 *ἀγαπαζόμεναι* (Sklavinnen des Od.) *κεφαλήν τε καὶ ὤμους ' -άς τ' αἰνύμεναι* Hes.fr.272,1 *καὶ τότε μάντις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο ‹χερσίν› ' Ἴφικλος δ' ἐπὶ νῶτ'*

ἐπεμαίετο ‖ *P*482 καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο (Alkim.) ⌊ ⌋ = γ483[med.ex.] (Peisistr.) ‖ Op.480 ἥμενος ἀμήσεις ὀλίγον περὶ -ὸς (-ί sive ⌊ ⌋ ci.) ἐέργων, s. Wilamowitz, Erga z.St., dagg. West z.St.; vgl. Schwyzer I 110f.

2aαbb kämpfen (Nom. Ψ687, sonst Dat.): Ψ687 σὺν δέ σφι (Epeios u. Euryalos im Faustkampf) βαρεῖαι -ες ἔμιχθεν *H*255 τὼ (Aias u. Hektor) δ' ἐκσπασσαμένω δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ⌊ἄμ' ἄμφω ' σύν ῥ' ἔπεσον⌋ Ψ686 τὼ (Epeios u. Euryalos) δὲ ζωσαμένω βήτην ἐς μέσσον ἀγῶνα, ' ἄντα δ' ἀνασχομένω χερσὶ στιβαρῇσιν ⌊ ⌋ (Faustkampf) σ13 (Iros zu Od.:) „ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα νῶϊν ἔρις καὶ ⌊χερσὶ⌋ γένηται" 20 (Od. zu Iros:) „⌊ ⌋ δὲ μή τι λίην προκαλίζεο" 39 (Freier:) „ὁ ξεῖνός τε καὶ Ἶρος ἐρίζετον ἀλλήλοιϊν ' ⌊ ⌋ μαχέσσασθαι"

2aαcc stoßen, schlagen, drücken, brechen u. ähnl.: *Z*62 ὁ (Men.) δ' ἀπὸ ἕθεν ὤσατο -ὶ ' ἥρω' Ἄδρηστον σ56 (Od. zu d. Freiern:) „πάντες ὁμόσσατε καρτερὸν ὅρκον, ' μή τις ἐπ' Ἶρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ -ὶ βαρείῃ ' πλήξῃ ἀτασθάλλων" *X*497 (Androm.s Klage:) „τὸν (Astyanax) δὲ καὶ ἀμφιθαλὴς ἐκ δαιτύος ἐστυφέλιξε ' ⌊χερσὶ⌋ν πεπλήγων καὶ ὀνειδείοισιν ἐνίσσων" *O*398 καὶ ὦ πεπλήγετο (Patr.) μηρὼ ' ⌊ ⌋ καταπρηνέσσ' = ν199 (Od.) Σ30 ⌊ ⌋ δὲ πᾶσαι (Sklavinnen Ach.s) ' στήθεα πεπλήγοντο Ψ102 ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς (nach des Patr. Seele greifend) ' ⌊ ⌋ τε συμπλατάγησεν *I*568 (Phoinix zu Ach.:) „πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν πολυφόρβην ⌊ ⌋ν ἀλοία (Altheia)" *X*33 ᾤμωξεν δ' ὁ γέρων (Priam.), κεφαλὴν δ' ὅ γε κόψατο ⌊ ⌋ν ' ὑψόσ' ἀνασχόμενος δ287 (Men.:) „ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα ⌊ ⌋ πίεζε (dem Antiklos im hölzernen Pferd) ' νωλεμέως κρατερῇσι" μ174 αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ ' τυτθὰ διατμήξας ⌊ ⌋ στιβαρῇσι πίεζον (in die Ohren d. Gef.n) Op.497 (daß du nicht) λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα -ὶ πιέζῃς ζ128 ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε (Od.) -ὶ παχείῃ ' φύλλων *E*216 (Pand. zu Aen.:) „εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην ' ⌊χερσὶ δια⌋ κλάσσας" Λ847 ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε (Patr.) πικρὴν ' ⌊ ⌋τρίψας ὀδυνήφατον, ἥ οἱ (Euryp.) ἀπάσας ' ἔσχ' ὀδύνας

2aαdd ziehen, spannen, Pfeile schießen: *A*210 (Ath. zu Ach.:) „ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο -ί" *Γ*271 Ἀτρεΐδης (Ag.) δὲ ἐρυσσάμενος -εσσι μάχαιραν = *T*252 *X*77 ἦ ῥ' ὁ γέρων (Priam.), πολιὰς δ' ἄρ' ἀνὰ τρίχας ἕλκετο χερσὶ ' τίλλων ἐκ κεφαλῆς Hes.fr.33a,35]μενος τάνυσεν -ε[σσι φίλῃσι ' τόξον Ψ761 (Gl.) ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ἐϋζώνοιο ' στήθεός ἐστι κανών, ὅν τ' εὖ μάλα ⌊χερσὶ⌋ τανύσσῃ Cert.p.38,11 ⌊ ⌋ βαλὼν (Her.) ἰοὺς ἀνόμων κατὰ φῦλα γιγάντων

2aαee durch Handschlag begrüßen: ἐμφῦναι, ἀσπάζομαι, δειδίσκομαι (Dat): *Z*253 ἔν τ' ἄρα οἱ (Hektor) φῦ (Hekabe) -ὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε = 406 (Androm. dem Hektor) = β302 (Antin. dem Tel.) = ο530 (Theokl. dem Tel.) κ397 ἔγνωσαν (Gef.n nach Rückverwandlg.) δέ με (Od.) κεῖνοι, ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος ω410 ὣς δ' αὔτως παῖδες Δολίου κλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα ' δεικανόωντ' ἐπέεσσι καὶ ἐν -εσσι φύοντο ‖ γ35 χερσίν τ' ἠσπάζοντο (Pylier Tel. u. Ath.) καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον *Händen* ⌊Schadewaldt⌋ = τ415[in.] *Armen* ⌊ ⌋ υ197 ἦ (Phil.), καὶ δεξιτερῇ δειδίσκετο -ὶ (begrüßte den Od.) παραστάς

2aαff anfassen, bringen (tragen), handhaben (Dat., auch ἐνί, μετά): *K*454 ὁ (Dolon) μέν μιν ἔμελλε γενείου -ὶ παχείῃ ' ἁψάμενος λίσσεσθαι *Y*468 ὁ (Tros) μὲν ἥπτετο -εσι γούνων (Ach.s) ' ἱέμενος λίσσεσθ', zum Anfassen des Kinns od. der Knie vgl. L[22] ε348 (Ino zu Od.:) „αὐτὰρ ἐπὴν -εσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο" ‖ *I*171 (Nestor:) „φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ" κ171 ἔγχει ἐρειδόμενος (Od.), ἐπεὶ οὔ πως ἦεν ἐπ' ὤμου ' ⌊-ὶ φέρ⌋ειν ἑτέρῃ · μάλα γὰρ μέγα θηρίον (Hirsch) ἦεν χ183 τῇ ἑτέρῃ μὲν ⌊ ⌋ων (Mel.) καλὴν τρυφάλειαν, ' τῇ δ' ἑτέρῃ σάκος ‖ φ399 (e. Freier, als Od. se. Bogen prüft:) „ὡς ἐνὶ χερσὶ ' νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης" 245 Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μετὰ χερσὶν ἐνώμα = χ10[med.ex.] (Antin., e.n Becher)

2aαgg (sich) festhalten, hochhalten (Dat.): ι434 αὐτὰρ ⌊χερσὶ⌋ν ἀώτου θεσπεσίοιο ' νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην (Od.) τετληότι θυμῷ τ361 γρηῢς (Eurykl.) δὲ κατέσχετο ⌊ ⌋ πρόσωπα δ116 χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν (Tel.) ' ἀμφοτέρῃσιν ⌊ ⌋ *K*461 ὑψόσ' ἀνέσχεθε (Od. d. Waffen Dolons) -ί τ448 ὁ δ' ἄρα πρώτιστος Ὀδυσσεὺς ' ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ -ὶ παχείῃ, ' οὐτάμεναι (den Eber) μεμαώς

2aαhh anderes (bekommen, spenden, klagen, anfertigen, werfen, Lanzen schwingen, Zügel nachlassen, [be]tasten, streicheln, kämmen, pflanzen, Gras abreißen, Sandburg zerstören): ω176 (Schatten Amphimedons zu dem Ag.s:) „αὐτὰρ ὁ δέξατο (Bogen f. Probeschuß) -ὶ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς" *Z*266 (Hektor zu Hekabe:) „χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν ⌊Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον⌋ ' ἄζομαι" Op.725 μηδέ ποτ' ἐξ ἠοῦς ⌊ ⌋ ' χερσὶν ἀνίπτοισιν *Σ*27 φίλῃσι δὲ ⌊χερσὶ⌋ κόμην ᾗσχυνε (Ach.) δαΐζων *Ω*165 κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος, ' τήν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο (**über sich aufgehäuft hatte**) ⌊ ⌋ν ἐῇσι *T*284 ⌊ ⌋ δ' ἄμυσσε (Bris.) ' στήθεά τ' ἠδ' ἀπαλὴν δειρὴν ἰδὲ καλὰ πρόσωπα *Σ*123 (Ach. zu Thetis:) „ἀμφοτέρῃσιν ⌊ ⌋ παρειάων ἀπαλάων ' δάκρυ' ὀμορξαμένην (manche Troerin) ἀδινὸν στοναχῆσαι ἐφείην", vgl. L[67] σ200 τὴν (Pen.) δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκε, ' καί ῥ' ἀπομόρξατο (Pen.) ⌊ ⌋ παρειάς *E*60 τέκτονος υἱὸν ' Ἁρμονίδεω, ὃς ⌊ ⌋ν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα ' τεύχειν *X*511 (Androm.s Totenklage:) „εἷματ' ἐνὶ μεγάροισι κέονται ' λεπτά τε καὶ χαρίεντα τετυγμένα ⌊ ⌋ γυναικῶν", vgl. *Z*289, η97 υ299 ὣς εἰπὼν (Ktesippos) ἔρριψε βοὸς πόδα -ὶ παχείῃ χ148 ὡς περιβαλλομένους (Freier) ἴδε (Od.) τεύχεα ⌊ ⌋ τε δοῦρα ' μακρὰ τινάσσοντας Ψ337 (Nestor zu Antil.:) „ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον ' κέσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία ⌊ ⌋ν" ι416 Κύκλωψ δὲ στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι, ' ⌊ ⌋ ψηλαφόων ο462 (Eum. zu Od.:) „τὸν (kostbare Kette) μὲν ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμῳαὶ καὶ πότνια μήτηρ ' ⌊ ⌋ν τ' ἀμφαφόωντο καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο" *Z*485 -ί τέ μιν (Androm.) κατέρεξεν (Hektor) ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε = δ610 (Men. den Tel.) σ316 (Od. zu d. Sklavinnen:) „ἦ εἶρια πείκετε ⌊ ⌋ν" ι108 οὔτε φυτεύουσιν (Kyklopen) ⌊ ⌋ν φυτὸν οὔτ' ἀρόωσιν ε482 ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο (Od.) ⌊ ⌋ φίλῃσιν ' εὐρεῖαν *O*364 (Gl.) ὅς (Knabe zerstört se. Sandburg) τ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέῃσιν ' ἄψ αὖτις συνέχευε ποσὶν καὶ ⌊ ⌋ν ἀθύρων

2aβ in d. Hand (Händen) halten, haben, ἔχω (m. Dat., auch ἐν, μετά)

2aβaa Waffen (Lanzen, Steine, Bogen u.a.): Δ533 περίστησαν γὰρ ἑταῖροι ' Θρῆϊκες ἀκρόκομοι δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες = *I*86[med.ex.] *Z*318 ἐν δ' ἄρα -ὶ ' ἔγχος ἔχ' (Hektor) ἐνδεκάπηχυ = Θ493[med.ex.] (Hektor) *P*604 ἔγχος ἔχων (Leitos, Gr.) ἐν -ὶ μαχήσεσθαι Τρώεσσιν, wegen Verwundg. se. Hand (vgl. 601 in Vorbem.) *M*464 δοιὰ δὲ χερσὶ ' δοῦρ' ἔχεν (Hektor) ‖ *M*382 οὐδέ κέ μιν (Stein als Waffe) ῥέα ' -εσσ' ἀμφοτέρῃς ἔχοι ἀνὴρ οὐδὲ μάλ' ἡβῶν *O*443 τόξον ἔχων (Teukros) ἐν -ὶ παλίντονον ἠδὲ φαρέτρην ≅ φ59 (Pen.) λ575 ⌊χερσὶν ἔχ⌋ων (Orion) ῥόπαλον παγχάλκεον Sc.188 χρυσέας ἐλάτας (Tannen als Waffen) ἐν ⌊ ⌋οντες (Lapithen)

2aβbb Gerätschaften, kult. u. profan: *A*463 νέοι δὲ παρ' αὐτὸν (Chryses) ἔχον πεμπώβολα ⌊χερσίν⌋ = γ460 (Nestor) γ463 ὤπτων δ' ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν ⌊ ⌋ ἔχοντες 443 πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης ' ὀξὺν ⌊ἔχων ἐν -ὶ⌋ παρίστατο h.Ap.535 (Ap. zu Kretern:) „δεξιτερῇ μάλ' ἕκαστος ⌊ ⌋ μάχαιραν ' σφάζειν αἰεὶ μῆλα" *A*14 στέμματ' ἔχων (Chryses) ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος = 373 (Ach. zu Thetis) ‖ *M*422

(Gl.) *ἀλλ' ὥς τ' ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον* ' *μέτρ' ⌞ἐν χερσὶν ἔχ⌟οντες* Σ551 (Schildbeschreibg.:) *ἔνθα δ' ἔριθοι* ' *ἤμων ὀξείας δρεπάνας* ⌞ ⌟*οντες* = Sc.292[med.ex.] Ψ114 *οἱ* (Männer unter Mer.) *δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας* 4 ⌞ ⌟*οντες* ' *σειράς τ' εὐπλέκτους* γ433 *ἦλθε δὲ χαλκεὺς* ' *ὅπλ'* ⌞ *χων χαλκήϊα* Hes.fr.197,2 *πάσας* (Frauen) *χρυσείας φιάλας* ⌞ ⌟*ούσας* Σ505 *σκῆπτρα δὲ κηρύκων ἐν χέρσ' ἔχον* (Geronten) *ἡεροφώνων* χ332 (*Φήμιος*) *ἔστη δ'* 8 *ἐν -εσσιν ἔχων φόρμιγγα λίγειαν* Φ259 (Gl.) *χερσὶ μάκελλαν ἔχων* (Gärtner) Ω304 *ἡ δὲ παρέστη* ' *χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα* Sc.214 *εἶχε* (e. Fischer) *δὲ χερσὶν* ' *ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον* **2aβcc** Fakkeln, Pferdegeschirr (Zügel, Peitsche), Schiffsausrüstg. (Schiffsknauf, Steuer, Ruder), Gewänder, Wein, Geschenke: Ω647 *αἱ* (Sklavinnen) *δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο δάος ⌞μετὰ χερσὶν* 12 *ἔχο⌟υσαι* = δ300 = η339 = χ497 ≅ ψ294[med.ex.] (Euryn.) η101 (*χρύσειοι κοῦροι*) *ἔστασαν αἰθομένας δαΐδας* ⌞ ⌟*ντες* ‖ Ο447 *ἡνία ⌞χερσὶν ἔχ⌟οντα* (Kleitos) Ψ583 (Men. zu Antil.:) *„αὐτὰρ ἱμάσθλην* ' ⌞ ⌟*ε ῥαδινήν"* ‖ Ο717 *Ἕκτωρ δὲ πρύμνηθεν ἐπεὶ λάβεν οὐχὶ μεθίει* ' *ἄφλαστον ⌞μετὰ χερσὶ⌟ν ἔχων* γ281 (Nestor zu Tel.:) *„πηδάλιον* ⌞ ⌟ *θεούσης* 16 *νηὸς ἔχοντα"* (Steuermann des Men.) π353 *ἱστία τε στέλλοντας ἐρετμά τε χερσὶν ἔχοντας* ψ268 (Od. zu Pen.:) *„ἐν -εσσιν ἔχοντ'* (Od.) *εὐῆρες ἐρετμόν"* ‖ Θ221 *πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων* (Ag.) *ἐν -ὶ παχείῃ* ο124 *Ἑλένῃ δὲ παρίστατο ...* ' *πέπλον ἔχουσ' ἐν χερσίν* ‖ Ω284 *οἶνον* 20 *ἔχουσ'* (Hekabe) *ἐν -ὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι* ' *χρυσέῳ ἐν δέπαϊ* ≅ ο148 (Men.) ι346 *κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων* (Od.) *μέλανος οἴνοιο* ‖ Τ18 *τέρπετο* (Ach.) *δ' ἐν -εσσιν ἔχων θεοῦ ἀγλαὰ δῶρα* (neue Rüstg.) θ394 (Alkin. zu d. Phäaken:) *„ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ* ' *ξεῖνος ἔχων* (Geschenke) *ἐπὶ δόρπον* 24 *ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ"* **2aβdd** anderes (Tiere, Kopf, Gedärme, Tore): Τ251 *Ταλθύβιος ...* ' *κάπρον ἔχων ἐν χερσὶ* (-ὶ v.l.) *παρίστατο ποιμένι λαῶν* Ψ780 *στῆ* (Oil. Aias) *δὲ κέρας ⌞μετὰ χερσὶν ἔχ⌟ων βοὸς ἀγραύλοιο* ' *ὄνθον* 28 *ἀποπτύων* Ω724 *τῇσιν δ' Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο* ' *Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη* ⌞ ⌟*ουσα* Υ420 *Ἕκτωρ δ' ὡς ἑνόησε κασίγνητον Πολύδωρον* ' *ἔντερα ⌞χερσὶ⌟ν ἔχοντα, λιαζόμενον ποτὶ γαίῃ* Φ531 (Priam. zu Torwächtern:) *„πεπταμένας ἐν* ⌞ ⌟ *πύλας ἔχετ' εἰς ὅ κε* 32 *λαοὶ* ' *ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες"* **2aγ** in d. Hand (Händen) schwingen, zerbrechen, strahlen (*ἐν*): Π117 *τὸ μὲν Τελαμώνιος Αἴας* ' *πῆλ' αὖτως* (Spitze von Hektor abgeschlagen) *ἐν -ὶ κόλον δόρυ* Γ367 (Men. zu Zeus:) *„νῦν δέ μοι ἐν -εσσιν ἄγη ξίφος"* = Π801[med.] (*ἔγχος*) Sc.276 *τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζε* ' *χερσὶν ἑνὶ* 36 *δμῳῶν* **2aδ** legen, geben **2aδaa** in d. Hand (Hände), *ἐντίθημι*, (*ἐν*)*δίδωμι* (Dat.): Ψ597 *ἦ ῥα, καὶ ἵππον ἄγων μεγαθύμου Νέστορος υἱὸς* ' *ἐν -εσσι τίθει Μενελάου* θ406 *ὣς εἰπὼν* (Euryalos) *⌞ἐν χερσὶ τίθει⌟* (dem Od. als Versöhn.gsgeschenk) *ξίφος ἀργυρόηλον* = Ψ624[in.med.] (Ach. dem Nestor, Schale) = 797 (Ach. dem Antil., halbes Pfund Gold) 40 ≅ ο130 (Hel. dem Tel., *πέπλον* als Abschiedsgeschenk) ν57 *ἀνὰ δ' ἵστατο δῖος Ὀδυσσεύς,* ' *Ἀρήτῃ δ'* ⌞ ⌟ (-*ί* v.l., cf. L[19]135s.) *δέπας ἀμφικύπελλον* ≅ ο120 (Men. dem Tel.) Ψ568 *ἐν δ' ἄρα κῆρυξ* ' -*ὶ* (des Men.; *χερσί* v.l.) *σκῆπτρον ἔθηκε* ξ448 *σπείσας* (Eum.) *αἴθοπα οἶνον Ὀδυσσῆϊ πτολιπόρθῳ* ' *ἐν -εσσιν ἔθηκεν* = π444[in.med.] (Eum. zu Od., Fleisch) = φ235[in.] (Od. zu Eum., *τόξον*) φ379 *τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης* ' *ἐν -εσσ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι θῆκε παραστάς* Ψ152 *ὣς εἰπὼν* (Ach.) *⌞ἐν χερσὶ⌟ κόμην* (Ach.s) *ἑτάροιο φίλοιο* (Patr.) ' *θῆκεν* α153 *κῆρυξ δ'* ⌞ ⌟*ν κίθαριν περικαλλέα θῆκε* (*περικαλλέ' ἔθηκεν* v.l. Vit.p.15,1) ' *Φημίῳ*, zum Formular vgl. L[79] θ482 *κῆρυξ δὲ φέρων* (Fleisch, von Od. gegeben) *⌞ἐν χερσὶν ἔθηκε⌟ν* ' *ἥρῳ Δημοδόκῳ* σ152 *ἅψ δ'* ⌞ ⌟ (Od.) *δέπας κοσμήτορι λαῶν* ‖ Θ129 *δίδου* (Hektor) *δέ οἱ* (Archeptolemos) *ἡνία ⌞χερσί⌟ν* Σ545 (Schildbeschreibg.:) *τοῖσι* (Pflüger) *δ' ἔπειτ' ἐν* ⌞ ⌟ *δέπας μελιηδέος οἴνου* ' *δόσκεν ἀνὴρ ἐπιών* **2aδbb** *ἐμβάλλω* (Dat.): Ρ40 (Euphorbos zu Men.:) *„εἴ κεν ἐγὼ κεφαλήν τε τεὴν καὶ τεύχε' ἐνείκας* ' *Πάνθῳ ἐν -εσσι βάλω"* α438 *καὶ τὸν* (Chiton) *μὲν γραίης πυκιμηδέος ⌞ἔμβαλε⌟* (Pen.) *χερσίν* β37 *σκῆπτρον δέ οἱ* (Tel.) ⌞ ⌟ -*ὶ* ' *κῆρυξ Πεισήνωρ* = σ103[med.ex.] (Od. dem zus.geschlagenen Iros) **2aε** aus d. Hand (Gen.) **2aεaa** *ἐκ* **2aεaaαα** fallen (*ἐκπίπτω*) **2aεaaαα aaa** Leiche, Waffen: Δ493 *νεκρὸς δέ οἱ* (Leukos) *ἔκπεσε -ός* = Γ363[med.ex.] (Men., *ξίφος*) = Θ329[med.ex.] (Teukros, *τόξον*, vgl. 328 = Ο465[med.ex.] (Teukros) = 421[med.ex.] (Kaletor, *δαλός*) Ο714 *ἄλλα* (Waffen) *μὲν ἐκ -ῶν χαμάδις πέσον, ἄλλα δ' ἀπ' ὤμων* ' *ἀνδρῶν μαρναμένων* Ν529 *Μηριόνης ...* ' *δουρὶ βραχίονα* (des Deïph.) *τύψεν ἐπάλμενος, ἐκ δ' ἄρα -ὸς* (des Deïph.) ' *αὐλῶπις τρυφάλεια χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα*, Ggs. Arm-Hand!) **2aεaaαα bbb** anderes (Zügel, Gefäße, Stab, Lederlappen): Ε582 *⌞ἐκ δ' ἄρα⌟ -ῶν* (des Tr.s Mydon) ' *ἡνία λεύκ' ἐλέφαντι χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν* π13 ⌞ ⌟ *οἱ* (Eum.) -*ῶν πέσον ἄγγεα* ξ31 *Ὀδυσσεὺς* ' *ἕζετο κερδοσύνῃ, σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε -ός* = 34[med.ex.] (Eum., *σκῦτος*) = χ17[med.ex.] (*δέπας*, Antin., von des Od. Pfeil tödl. getroffen) **2aεaaββ** entweichen (*ἐκφεύγω*): Θ137 *Νέστορα δ' ἐκ ⌞-ῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα⌟* Λ128 *ἐκ γάρ σφεας* (Peisandros u. Hippol.) ⌞ ⌟ ' *τὼ δὲ κυκηθήτην* Ε18 *τοῦ* (Diom.) *δ' οὐχ ἅλιον βέλος ⌞ἔκφυγε -ός⌟* ≅ Π480 (Patr.) = Λ376[med.ex.] (Alex. trifft Diom.) Ξ407 *χώσατο δ' Ἕκτωρ,* ' *ὅττί ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον* ⌞ ⌟ (gg. Aias) = Χ292 (gg. Ach.) **2aεaaγγ** werfen (*ἐκβάλλω*): Ξ419 -*ὸς δ' ⌞ἔκβαλ⌟εν ἔγχος* (Hektor) ξ277 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) *„δόρυ δ'* ⌞ ⌟*ον* (Od., sich ergebend) *ἔκτοσε -ός"* Ο468 (Teukros:) *„ὅ (δαίμων) τέ μοι βιὸν* ⌞ ⌟*ε -ός"* Ψ384 *ὅς* (Ap.) *ῥά οἱ* (Diom.) *ἐκ -ῶν* ⌞ ⌟*εν μάστιγα φαεινήν* β396 -*ῶν δ' ἔκβαλλε* (Ath. d. Freiern) *κύπελλα* **2aεaaδδ** and. Verben (*σπάω, ἵημι, ἀΐσσω* u. ähnl.): Λ239 *ἕλκ'* (Ag.) *ἐπὶ οἷ* (Iphidamas) *μεμαὼς ὥς τε λίς,* ⌞*ἐκ δ' ἄρα -ὸς⌟* ' (Lanze) *σπάσσατο*, zog ihn an d. Lanze zu sich heran, riß sie ihm aus d. Hand u. tötete ihn m. d. Schwert β321 bis *ἦ ῥα, καὶ ἐκ -ὸς -α σπάσατ'* (Tel.) *Ἀντινόοιο* ' *ῥεῖα*, vgl. L[35] u. Φ286 in 2bαcc Ψ870 *σπερχόμενος δ' ἄρα Μηριόνης ἐξείρυσε -ὸς* ' *τόξον* (*ἐξείλετο Τεύκρου* ' *τόξον· χερσὶ δ' οἴστόν, ἐπεθήκατ' οἴστὸν* ' *τόξῳ· ἐν γὰρ χερσίν* vv.ll.; cf. L[19]15s.) ‖ χ83 ⌞ ⌟ ' *φάσγανον ἧκε* (Eurym., von des Od. Pfeil tödl. getroffen) *χαμᾶζε* ε316 *πηδάλιον δὲ* ' *⌞ἐκ -ῶν⌟ προέηκε* (Od.) ‖ Ε657 *καὶ τῶν* (Sarp. u. Tlep.) *μὲν ἁμαρτῇ δούρατα μακρὰ* ' ⌞ ⌟ *ἤϊξαν* Π403 *ἐκ γὰρ πλήγη* (Thestor, von Patr. bezwungen) *φρένας, ἐκ δ' ἄρα -ῶν* ' *ἡνία ἤϊχθησαν* = Ρ298 (Hippoth., von Aias bezwungen) ‖ Μ45 (Gl.) *ἀντίον ἵσταντο* (Jäger e. Löwen od. Keiler) *καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς* ' *αἰχμὰς* ⌞ ⌟ 159 *ὣς τῶν* ⌞ ⌟ *βέλεα ῥέον, ἡμὲν Ἀχαιῶν* ' *ἠδὲ καὶ ἐκ Τρώων* μ203 *τῶν δ' ἄρα δεισάντων* ⌞ ⌟ *ἕπτατ' ἐρετμά* ≅ ω534 (*τεύχεα*) φ99 *ἦ τοι οἴστοῦ γε πρῶτος* (Antin.) *γεύσασθαι ἔμελλεν* ' ⌞ ⌟ *Ὀδυσῆος* **2aεbb** *ἀπό* (*ἵημι, ἀΐσσω* u. ähnl.): Ν410 *οὐδ'* (*ἔγχος*) *ἅλιόν ῥα βαρείης -ὸς ἀφῆκε⌟ν* (Deïph.) Φ590 *καὶ ὀξὺν ἄκοντα* ⌞ ⌟ (*παχείης* v.l.; Agenor gg. Ach.) θ189 *τόν* (*λίθον*) *ῥα περιστρέψας ἧκε* (Od.) *στιβαρῆς ἀπὸ -ός* Λ553 (Gl., Löwe schleicht um Rinderpferch) *θαμέες γὰρ ἄκοντες* ' *ἀντίον ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ -ῶν* ' *καιόμεναί τε δεταί* = Ρ662 (*ἄκοντες*) = Λ571[med.ex.] (*δοῦρα*) = Ν134[med.ex.] (*ἔγχεα*) = Ο314[med.ex.] (*δοῦρα*) Ψ843 *τὸ τρίτον αὖτ' ἔρριψε* (*σόλον*) *μέγας Τελαμώνιος Αἴας* ' *⌞-ὸς ἄπο στιβαρῆς⌟* Ξ455 (Pulyd.:) *„οὐ μὰν αὖτ' οἴω μεγαθύμου Πανθοΐδαο* ' ⌞ ⌟ *ἅλιον πηδῆσαι ἄκοντα"* Ν505 *ἐπεί ῥ' ἅλιον* (*ἔγχος*

des Aen.) *στιβαρῆς ˹ἀπὸ -ὸς˺ ὄρουσεν* = *Π* 615 (del. West) *θ* 193 *ὁ (λίθος) δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντων, ' ῥίμφα θέων* ˹ ˺ (des Od.) **2aεcc** m. bloßem Gen.: *ο* 126 (Hel. zu Tel.) *„δῶρόν τοι καὶ ἐγώ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι, ' μνῆμ' 'Ελένης -ῶν"* aus d. Händen **2aζ** Hand (Hände) als Obj. (Akk.) **2aζaa** halten (*ἔχω*, vgl. oben 2αβ): *Ε* 568 *τὼ* (Men. u. Aen.) *μὲν δὴ -άς τε καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα ' ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην μεμαῶτε μάχεσθαι* gg.einander *Σ* 33 *'Αντίλοχος δ' ἑτέρωθεν ὀδύρετο δάκρυα λείβων ' ˹-ας ἔχ˺ων 'Αχιλῆος*, damit er nicht Selbstmord begehe, vgl. L[14] 49 f. 594 *ὀρχεῦντ'* (junge Männer u. Mädchen) *ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ* ˹ ˺*οντες*, zum Reigentanz vgl. L[33] *Α* 219 *ἦ*, (Ach.) *καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε -α βαρεῖαν, ' ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος*, vgl. L[17] *Η* 188 *ἤτοι ὑπέσχεθε* (Aias, um d. Los vom Herold zu empfangen) *-(α), ὁ δ' ἄρ' ἔμβαλεν ἄγχι παραστάς* **2aζbb** auf-, herumlegen (*ἐπιτίθημι, ἀμφιβάλλω*), geben (*δίδωμι*), verleihen (*πορεῖν*): Op. 797 (Schafe, Rinder, Hund usw.) *πρηΰνειν ἐπὶ -α τιθείς Σ* 317 *-ας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος* (Ach.) *στήθεσσιν ἑταίρου* = *Ψ* 18, s. G *φ* 433 *ἀμφὶ δὲ -α φίλην βάλεν* (Tel.) *ἔγχεϊ* schloß d. Hand um d. Lanze ‖ *Ψ* 75 (Traumbild des Patr. zu Ach.:) *„καί μοι δὸς τὴν -(α)"*, Ausdr. d. Affekts u. Lebewohls, wie auch *σ* 258 in 2αεαaαεαaa (Richardson, Iliad z.St.; vgl. auch L[14] 14 ff.) ‖ Il. Pers. fr. 1,3 p. 63 Dav. *τῷ* (Mach.) *μὲν κουφοτέρας -ας πόρεν* (Pos.) geschicktere Hände als se.m Bruder Podaleirios **2aζce** ausstrecken (*ὀρέγω*), erheben (*ἀείρω*), in d. Hand kommen (*ἱκάνω*): *Ω* 506 (Priam. zu Ach.:) *„(ἔτλην) ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα ˹-(α) (-ι* ci. Leaf) *ὀρέγ˺εσθαι (ἄγεσθαι* ci.)", vgl. Ameis-H., Richardson, Iliad. z.St.; L[9.48]; L[62] 7 ff.; Bd. III Sp. 762, 44 ff. *ρ* 366 *βῆ* (Od., als Bettler) *δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον, ' πάντοσε* ˹ ˺*ων Ω* 743 (Androm.s Totenklage:) *„οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ -ας ὄρεξας"* ‖ *λ* 423 (Schatten Ag.s zu Od.:) *„αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ -ας ἀείρων ' βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ"*, L[37]: „alte *crux interpretum*"; s. Ameis-H. u. Odyssey z.St. ‖ *ω* 172 (Schatten Amphimedons zu dem Ag.s:) *„ἀλλ' ὅτε -ας ἵκανεν 'Οδυσσῆος μέγα τόξον"* **2aζdd** Hände (ab)waschen, (*ἀπο*)*νίπτομαι* (vgl. L[36]; Op. 740 inneres Obj., vgl. oben, *Ζ* 266 u. Op. 725 in 2αahh): *Π* 230 *νίψατο* (Ach.) *δ' αὐτὸς -ας β* 261 *˹-ας νιψάμενο˺ς* (Tel.) *πολιῆς ἁλός, εὔχετ' 'Αθήνῃ* Op. 739 (man soll) ˹ ˺*ς πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ μ* 336 ˹ ˺*ς* (Od.) ... *' ἠρώμην πάντεσσι θεοῖσ', οἳ 'Ολυμπον ἔχουσιν κ* 182 ˹ ˺*ι* (Gef.n des Od.) *τεύχοντ' ἐρικυδέα δαῖτα χ* 478 *οἱ* (Eum. u. Phil. [?] nach Bestraf.g. des Mel.) *μὲν ἔπειτ' ἀπονιψάμενοι -άς τε πόδας τε ' εἰς 'Οδυσῆα δόμονδε κίον* ‖ Op. 740 *ὃς ποταμὸν διαβῇ κακότητ' ἰδὲ -ας ἄνιπτος, ' τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι* **2aζee** auf d. Hände gießen, *ἐπιχέω* (2× m. Dativ, sonst Akk.): *Ω* 303 *ἦ ῥα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὄτρυν' ὁ γεραιὸς* (Priam.) *' ˹χερσὶ˺ν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον δ* 213 (Men. zu Peisistr.:) *„˹ ˺ δ' ἐφ' ὕδωρ ' χευάντων"* ‖ *Γ* 270 *ἀτὰρ βασιλεῦσιν ˹ὕδωρ ἐπὶ -ας ἔχευ˺αν* (Herolde) *α* 146 *τοῖσι* (Freiern) *δὲ κήρυκες μὲν* ˹ ˺*αν* = *γ* 338 (Pyliern) = *φ* 270 (Freiern) ≅ *Ι* 174 (den gr. Führern) *δ* 216 *'Ασφαλίων δ' ἄρ'* ˹ ˺*εν, ' ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου* **2aζff** küssen: *Ω* 478 *ἄγχι δ' ἄρα στὰς* (Priam.) *' ... καὶ ˹κύσε -˺ας* (Ach.s) *ω* 398 *'Οδυσεῦς δὲ λαβὼν* ˹ ˺*(α) ἐπὶ καρπῷ* (dem Dolios) *π* 16 *κύσσε* (Eum.) *δέ μιν* (Tel.) *κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ ' -άς τ' ἀμφοτέρας* **2aζgg** verwunden (*οὐτάω, βάλλω*; vgl. L[72] 218 f.), fesseln (*δέω*): *Ρ* 601 *Λήϊτον αὖθ' 'Έκτωρ σχεδὸν οὔτασε ˹-(α) ἐπὶ καρπῷ, χ* 277 *'Αμφιμέδων δ' ἄρα Τηλέμαχον βάλε* ˹ ˺*' λίγδην* ‖ *μ* 50 (Kirke zu Od.:) *„ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν* (Sirenen) *αἴ κ' ἐθέλῃσθα, ' δησάντων* (Gef.n) *σ' ἐν νηῒ θοῇ -άς τε πόδας τε ' ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ"* = 178[med.ex.] **2aη** als Subj. (Nom.) u. Dat.obj.

(*ρ* 344): *Θ* 328 *ῥῆξε* (Hektor) *δέ οἱ* (Teukros) *νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ*, vgl. L[21] *Π* 735 *ἑτέρῃφι δὲ λάζετο* (Patr.) *πέτρον ' μάρμαρον ὀκριόεντα, τόν οἱ περὶ δὲ χεὶρ ἐκάλυψεν ρ* 344 *ὥς οἱ* (Tel.) *-ες ἐχάνδανον* (sc. Brot u. Fleisch) *ἀμφιβαλόντι* ‖ *Γ* 376 (Men. würgt Alex. m. Helmriemen, der aber reißt) *κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο -ὶ παχείῃ* **2b** Götterhände **2bα** konkr. **2bαaa** Götterversammlg. h. 6, 16 *οἱ δ' ἡσπάζοντο* (Götter) *ἰδόντες ' ˹χερσί˺ τ' ἐδεξιόωντο καὶ ἠρήσαντο ἕκαστος ' εἶναι κουριδίην ἄλοχον καὶ οἶκαδ' ἄγεσθαι*, vgl. L[68] **2bαbb** Kronos, Zeus u. Hera: Th. 174 *ἐνέθηκε* (Gaia dem Kronos) *δὲ χερσὶν ' ˹ἅρπην˺, καρχαρόδοντα* 178 *ὁ δ' ἐκ λοχέοιο πάις ὠρέξατο -ὶ ' σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλλαβεν* ˹ ˺ 182 *τὰ μὲν (μήδεα πατρός) οὔ τι ἐτώσια ἔκφυγε -ός* 487 *τὸν* (Stein) *τόθ' ἑλὼν -εσσιν ἐὴν ἐσκάτθετο νηδύν* ‖ *Λ* 184 *ἔχε δ' ἀστεροπὴν μετὰ χερσί˺ν N* 243 *ἦν* (Blitz) *τε Κρονίων ' -ὶ λαβὼν ἐτίναξεν ἀπ' αἰγλήεντος 'Ολύμπου* Th. 692 *οἱ δὲ κεραυνοὶ ' ... ποτέοντο ' -ὸς ἀπὸ στιβαρῆς Τ* 131 (Ag.:) *„ὡς εἰπὼν ἔρριψεν* (Zeus d. Ate) *ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος ' -ὶ περιστρέψας"* Th. 553 ˹ ˺*δ' ὅ* (beim Mekoneopfer) *γ' ἀμφοτέρῃσιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφαρ* ‖ *Α* 585 *δέπας ἀμφικύπελλον ' μητρὶ φίλῃ ἐν -ὶ* (*χερσί* codd.) *τίθει* (Heph.) *καί μιν προσέειπε* 596 *μειδήσασα δὲ παιδὸς* (Heph.) *ἐδέξατο -ὶ* (*χερσί* ci.) *κύπελλον Ξ* 218 *τόν* (Liebesgurt) *ῥά οἱ ἔμβαλε* (Aphr.) *χερσίν, ˹ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε˺,* 232 *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Hypnos) *φῦ* (Hera) *-ὶ* ˹ ˺ 176 *τῷ ῥ' ἦ γε χρόα καλὸν ἀλειψαμένη ἰδὲ χαίτας ' πεξαμένη χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε* 272 (Hypnos zu Hera:) *„νῦν μοι ὄμοσσον ... ' -ὶ δὲ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἕλε χθόνα πουλυβότειραν, ' τῇ δ' ἑτέρῃ ἅλα μαρμαρέην"* h. Ap. 333 *-ὶ καταπρηνεῖ δ' ἕλ˺ασε χθόνα˺, καὶ φάτο μῦθον* 340 *ὡς ἄρα φωνήσασ' ἵμ˺ ˺ -ὶ παχείῃ* **2bαcc** Pos. u. Ath.: *Μ* 27 *αὐτὸς δ' ἐννοσίγαιος ἔχων -εσσι τρίαιναν ' ἠγεῖτ' ε* 292 *ὡς εἰπὼν σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον ' χερσὶ ˹τρίαιναν ἑλών˺, δ* 506 (Proteus zu Men. in dessen Erz.:) *„αὐτίκ' ἔπειτα* ˹ ˺ *χερσὶ στιβαρῇσιν ' ἤλασε Γυραίην πέτρην" Ξ* 385 *δεινὸν ἄορ τανύπρηκες ἔχων ἐν -ὶ παχείῃ ν* 164 *ὅς μιν* (Phäakenschiff) *λᾶαν ἔθηκε καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθε ' -ὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας λ* 247 *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Tyro) *φῦ -ὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε Φ* 286 *-ὶ δὲ -α* (Ach.s) *λαβόντες* (Pos. u. Ath.) *ἐπιστώσαντ' ἐπέεσσι*, vgl. L[35] u. oben *β* 321 in 2αεaaδδ ‖ Ath.: *ν* 225 *ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χερσὶ δ' ἄκοντα* Sc. 199 *ἔγχος ἔχουσ' ἐν -ί Ε* 836 *Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε, ' -ὶ πάλιν ἐρύσασ'* 853 *καὶ τό* (d. von Ares geworfene Lanze) *γε -ὶ λαβοῦσα θεὰ γλαυκῶπις 'Αθήνη ' ὦσεν ὑπὲκ δίφροιο Φ* 403 *ἡ* (gg. Ares) *δ' ἀναχασσαμένη λίθον εἵλετο ˹-ὶ παχείῃ˺,* 424 *καί ῥ' ἐπιεισαμένη* (Ath. geht auf Aphr. los) *πρὸς στήθεα* ˹ ˺*' ἤλασε*, vgl. L[82]: „clenched fist" *α* 121 *-(α)* (der Ath./Mentes) *ἕλε* (Tel.) *δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος γ* 51 *ὣς εἰπὼν ἐν ˹χερσὶ˺, τίθει* (Peisistr.) *δέπας ἡδέος οἴνου ν* 288 *-ί τέ μιν* (Od.) *κατέρεξεν Ε* 735 *ὅν* (Peplos) *ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε* ˹ ˺*ν* = *Θ* 386 Th. 575 *κατὰ κρῆθεν δὲ καλύπτρην ' δαιδαλέην -εσσι κατέσχεθε* (der Pandora) **2bαdd** Aphr. u. Ares: *Ε* 336 *Τυδέος υἱὸς ' ἄκρην ˹οὔτασε˺ -α* (der Aphr.) *μετάλμενος ὀξέϊ δουρὶ ' ἀβλητρήν* 458 (Ap. zu Ares:) *„Κύπριδα μὲν πρῶτα σχεδὸν οὔτασε* (Diom.) *-(α) ἐπὶ καρπῷ"* = 883 (Ares zu Zeus) 416. 417 *ἦ* (Dione) *ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν* (sc. Händen) *ἀπ' ἰχῶ -ὸς* (Aphr.s) *ὀμόργνυ· ' ἄλθετο χείρ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι* 425 (Ath. zu Zeus, über Aphr.s Verwundg. spottend:) *„πρὸς χρυσῇ περόνῃ καταμύξατο -α ἀραιήν"*, s. L[14] 55 *Γ* 385 *-ὶ δὲ νεκταρέου ἐανοῦ* (der Hel.) *ἐτίναξε λαβοῦσα* h. Ven. 155 *ὡς εἰπὼν* (Anch.) *λάβε -α*, vgl. L[83] h. Ap. 196 *ὀρχεῦντ'* (Aphr., zus. m. Hebe, Harmonia, Chariten u. Horen) *ἀλλήλων ἐπὶ*

καρπῷ -ας ἔχουσαι ‖ *ϑ* 291 (im Gesang des Demod.) *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Aphr.) *φῦ* (Ares) *-ὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε* Sc. 193 *αἰχμὴν ἐν -εσσιν ἔχων* *O* 126 *ἔγχος δ' ἔστησε* (Ath.) *στιβαρῆς ἀπὸ* (*ἐκ* v.l.) *-ὸς* (des Ares) *ἑλοῦσα* ' *χάλκεον* 114 4 *αὐτὰρ Ἄρης θαλερὼ πεπλήγετο μηρὼ* ' *χερσὶ καταπρηνέσσ'* **2ba ee** Ap. u. Hermes: *O* 229 (Zeus zu Ap.:) „*ἀλλὰ σύ γ' ⟨ἐν -εσσι⟩ λάβ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν*" 311 *τὴν* (Aigis) *ἄρ' ὅ γ' ⟨ν ἔχων* (Ap.) *ἠγήσατο λαῶν* 318 8 *ὄφρα μὲν αἰγίδα χερσὶν ἔχ' ἀτρέμα Φοῖβος Ἀπόλλων* *Π* 704 *Ἀπόλλων* ' *-εσσ' ἀθανάτῃσι φαεινὴν ἀσπίδα νύσσων* 792 *πλῆξεν* (Ap. dem Patr.) *δὲ μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω* ' *-ὶ καταπρηνεῖ*, vgl. L[8] 68 h. Merc. 158 (Maia zu Hermes:) „*ἦ τάχ' ἀμήχανα δεσμὰ περὶ πλευρῇσιν ἔχοντα* ' *Λητοΐδου ὑπὸ ⟨χερσὶ⟩ διὲκ προθύροιο περήσειν*" 409 *ὡς ἄρ' ἔφη* (Ap.), *καὶ ⟨ ⟩ περίστρεφε* (dem Hermes) *καρτερὰ δεσμὰ* h. Ap. 515 *φόρμιγγ' ἐν -εσ⟨σιν ἔχων⟩* h. Merc. 478 (Hermes zu Ap.:) „*εὐμόλπει μετὰ χερ⟨ ⟩ λιγύφωνον ἑταίρην* (sc. Schildkröte)" ‖ *Ω* 345 *τὴν* (Stab) *μετὰ χερ⟨ ⟩ πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης* = *ε* 49 *ω* 2 *ἔχε δὲ ῥάβδον ⟨μετὰ χερσὶ⟩* h. Cer. 378 *Ἀργειφόντης* ' *ἡνία καὶ μάστιγα λαβὼν ⟨ ⟩ φίλῃσι* *Ω* 441 *καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο* (Hermes) *χερσίν* h. Merc. 295 *τότε δὴ κρατὺς Ἀργειφόντης* ' *οἰωνὸν προέηκεν ἀειρόμενος ⟨ ⟩* *κ* 280 *ἔν τ' ἄρα μοι* (Od.) *φῦ* (Hermes) *-ὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε* h. Merc. 53 *ἡ* (Schildkröte = Leier) *δ' ὑπὸ -ὸς* ' *σμερδαλέον κονάβησε* = 419 39 *καὶ ⟨χερσὶν⟩ ἅμ' ἀμφοτέρῃσιν ἀείρας* (sc. Schildkröte) ' *ἅψ εἴσω κίε δῶμα φέρων ἐρατεινὸν ἄθυρμα* 347 (Ap. zu Zeus:) „*οὔτ' ἄρα ποσσὶν* ' *οὔτ' ἄρα ⟨ ⟩ ἔβαινε* (Hermes) *διὰ ψαμαθώδεα χῶρον*" 305 *ἄμφω δὲ παρ' οὔατα ⟨ ⟩ ἐώθει*, ' *σπάργανον ἀμφ' ὤμοισιν ἑλμένος* 360 (Ap. zu Zeus:) „*πολλὰ δὲ ⟨ ⟩* ' *αὐγὰς ὠμόργαζε δολοφροσύνην ἀλεγύνων*" *wischte sich d. Augen* 32

2ba ff Dem. u. Thetis: h. Cer. 48 *Δηὼ* ' *στρωφᾶτ', αἰθομένας δαΐδας μετὰ ⟨χερσὶ⟩ν ἔχουσα* ≅ 61 41 *ἀμφὶ δὲ χαίταις* ' *ἀμβροσίαις κρήδεμνα δαΐζετο ⟨ ⟩ φίλῃσι* 197 *ἔνθα καθεζομένη προκατέσχετο ⟨ ⟩ καλύπτρην* 253 (*παῖδα*, Demoph.) *-εσσ' ἀθανάτῃσιν ἀπὸ ἕο θῆκε πέδον δὲ* ' *ἐξανελοῦσα πυρός* ‖ *A* 361 *-ί τέ μιν* (Ach.) *κατέρεξεν* (Thetis) *⟨ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε⟩* = *Ω* 127 (den Ach.) *T* 7 *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Ach.) *φῦ -ὶ ⟨ ⟩ Θ* 371 (Ath. zu Hera:) 40 „*Θέτιδος δ' ἐξήνυσε* (Zeus) *βουλάς*, ' *ἦ οἱ γούνατ' ἔκυσσε καὶ ἔλλαβε -ὶ γενείου*" *Ω* 101 *Ἥρη δὲ χρύσεον καλὸν δέπας ἐν χερὶ θῆκε* (der Thetis) **2ba gg** andere (alphabet.) Achlys: Sc. 266 *μακροὶ δ' ὄνυχες -εσσιν ὑπῆσαν* 44 Art.: *Φ* 489 *ἦ* (Hera) *ῥα, καὶ ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ -ας ἔμαρπτε* ' *σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄρ' ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα* Charis: *Σ* 384 *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Thetis) *φῦ -ὶ ⟨ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε⟩* Chrysaor: Th. 283 *ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχων* 48 *μετὰ χερσὶ φίλῃσι* Dione: *E* 372 *-ί τέ μιν* (Aphr.) *κατέρεξεν* (Dione) *⟨ ⟩* Dion.: h. 7,14 *λύγοι δ' ἀπὸ τηλόσ' ἔπιπτον* ' *-ῶν ἠδὲ ποδῶν* Eris: *Λ* 4 *πολέμοιο τέρας μετὰ ⟨χερσὶν ἔχο⟩υσαν* Giganten: Th. 186 *δολίχ' ἔγχεα ⟨ ⟩ντας* 52 Hekate: h. Cer. 52 *ἥντετό οἱ* (Dem.) *Ἑκάτη, σέλας ἐν -εσσιν ἔχουσα* Hekatoncheiren: Th. 675 *πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῆς* (*στιβαραῖς* v.l., cf. P. Oxy. 4656) *ἐν ⟨ ⟩ντες* 715 (*Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύγης*) *οἵ ῥα τριηκοσίας πέτρας* 56 *στιβαρέων ἀπὸ χειρῶν* ' *πέμπον ἐπασσυτέρας* Heph.: *Σ* 423 *ἔν τ' ἄρα οἱ* (Thetis) *φῦ -ὶ ⟨ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε⟩* 476 *γέντο δὲ -ὶ* ' *ῥαιστῆρα κρατερήν, ἑτέρῃφι δὲ γέντο πυράγρην* Ino: *ε* 462 *αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ* ' *δέξατο* (d. Kopftuch) *χερσὶ φίλῃσιν* Iris: *E* 365 *πὰρ δέ οἱ* (Aphr.) *Ἶρις ἔβαινε καὶ ἡνία λάζετο χερσί* Kal.: *ε* 181 *-ί τέ μιν* (Od.) *κατέρεξεν ⟨ ⟩* Kirke: *κ* 389 *Κίρκη δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκει* ' *ῥάβδον ἔχουσ' ἐν -ί* Leto: h. Ap. 7 *καί οἱ* (Ap.) 64 *ἀπ' ἰφθίμων ὤμων -εσσιν ἑλοῦσα* (Leto, den Bogen) Nyx: Th. 756 *ἡ* (Hemera) *μὲν ἐπιχθονίοισι φάος πολυδερκὲς ἔχουσα*, ' *ἡ δ' Ὕπνον μετὰ χερσί, κασίγνητον Θανάτοιο* Perseph.: h. Cer. 15 *ἡ δ' ἄρα θαμβήσασ' ὠρέξατο ⟨χερσὶν⟩ ἅμ' ἄμφω* ' *καλὸν ἄθυρμα λαβεῖν*, vgl. Richardson z. St. 425 (Perseph. zu Dem.:) „*παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν -εσσ' ἐρόεντα*" Themis: h. Ap. 125 *ἀλλὰ Θέμις νέκταρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν* ' *ἀθανάτῃσιν ⟨ ⟩ ἐπήρξατο* (dem Ap.)

2bβ übertr.: Th. 490 *ὅ* (Zeus) *μιν* (Kronos) *τάχ' ἔμελλε βίῃ καὶ ⟨χερσὶ⟩ δαμάσσας* ' *τιμῆς ἐξελάαν* *A* 567 (Zeus zu Hera:) „*ὅτε κέν τοι ἀάπτους -ας ἐφείω*" *O* 196 (Pos. zu Iris:) „*⟨ ⟩ δὲ μή τί με πάγχυ κακὸν ὣς δειδισσέσθω*" *Zeus soll mich nicht erschrecken* 695 *τὸν* (Hektor) *δὲ Ζεὺς ὦρσεν* (*ὦσεν* v.l.) *ὄπισθε* ' *-ὶ μάλα μεγάλῃ, ὄτρυνε δὲ λαὸν ἅμ' αὐτῷ*, L[5]: „sinnl. gemeint"

3 *Arm* **3a** von Menschen **3aα** Verwundg. am Arm (vgl. d. Vorbem. oben): *E* 81. 82 *ἕλασ'* (Euryp. dem Hypsenor) *ὦμον* ' *φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε -α βαρεῖαν*. ' *αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε* *Λ* 146 *-ας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας* (Ag. dem Hippol.) *ἀπό τ' αὐχένα κόψας*, ' *ὅλμον* (Walze, weil ohne Arme) *δ' ὣς ἔσσευε* (Ag.) *κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου* 252 *νύξε* (Koon) *δέ μιν* (Ag.) *κατὰ -α μέσην ἀγκῶνος ἔνερθε* *N* 539 (Verwundg. d. Oberarms, *πρυμνοῖο βραχίονος*, Vv. 529 u. 532) *κατὰ δ' αἷμα νεουτάτου ἔρρεε -ός* (des Deïph.) 593. 595. 597. 598 *Ἀτρεΐδης* (Men.) *δ' ἄρα -α* ... ' *τὴν βάλεν, ᾗ* (*ἤ* v.l., cf. Janko, Iliad ad l.) *ῥ' ἔχε* (Helenos, Arm!; and. L[72]: Verwundg. der Hand) *τόξον* ... *ἐν δ' ἄρα τόξῳ* ' *ἀντικρὺ διὰ -ὸς ἐλήλατο χάλκεον ἔγχος*. ' *ἅψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο* (Helenos) *κῆρ' ἀλεείνων* ' *-α παρακρεμάσας· τὸ δ' ἐφέλκετο μείλινον ἔγχος*. ' *καὶ τὸ* (Lanze) *μὲν ἐκ -ὸς ἔρυσεν* (dem Helenos) *μεγάθυμος Ἀγήνωρ*, ' *αὐτὴν δὲ ξυνέδησεν κτλ.* 783 (Alex. zu Hektor:) 32 „*μακρῇσι τετυμμένω* (Deïph. u. Helenos) *ἐγχείῃσιν* ' *ἀμφοτέρω κατὰ -α· φόνον δ' ἤμυνε Κρονίων*" *Π* 517 (Glaukos, durch e. Pfeil des Teukros am Oberarm [*βραχίονα* V. 510] verwundet, betet zu Ap.:) „*ἕλκος μὲν γὰρ ἔχω τόδε καρτερόν*, 36 *ἀμφὶ δέ μοι χεὶρ* ' *ὀξείῃς ὀδύνῃσιν ἐλήλαται, οὐδέ μοι αἷμα* ' *τερσῆναι δύναται*" *Y* 479. 480 *ἵνα τε ξυνέχουσι τένοντες* ' *ἀγκῶνος, τῇ τόν* (Deukalion) *γε φίλης διὰ -ὸς ἔπειρεν* (Ach.) ' *αἰχμῇ χαλκείῃ· ὁ δέ μιν μένε -α βαρυνθείς*, ' *πρόσθ' ὁρόων θάνατον* *Φ* 166 *τῷ δ' ἑτέρῳ* (Speer) *μιν* (Ach.) *πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε* (Asterop.) *-ὸς* ' *δεξιτερῆς*

3aβ am Arm halten, nehmen, m. d. Armen hochnehmen; umarmen: *Λ* 488 *τὸν* (den an d. Rippenseite 44 verwundeten Od.) *Μενέλαος ἀρήϊος ἔξαγ' ὁμίλου* ' *-ὸς ἔχων* *Ω* 735 (Androm.:) „*ἤ τις Ἀχαιῶν* ' *ῥίψει* (den Astyanax) *-ὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου λυγρὸν ὄλεθρον*, ' *χωόμενος κτλ.* (vgl. Il. parv. fr. 20,4 p. 59 Dav.; L[69]) h. Cer. 286 *ἡ* (Tochter des Keleos) *μὲν ἔπειτα* ' *παῖδ'* (Demoph.) *ἀνὰ χερσὶν ἑλοῦσα ἑῷ* 52 *ἐγκάτθετο κόλπῳ* ‖ *N* 534 *τὸν* (Deïph.) *δὲ Πολίτης* ' *αὐτοκασίγνητος περὶ μέσσῳ -ε τιτήνας* ' *ἐξῆγεν πολέμοιο* *δ* 454 (Men. in Erz.:) „*ἡμεῖς δὲ ἱάχοντες ἐπεσσύμεθ'*, *ἀμφὶ δὲ -ας* (um Proteus) *βάλλομεν*" *λ* 211 (Od. zu Schatten Antikleias:) „*ὄφρα καὶ εἰν Ἀΐδαο φίλας περὶ ⟨-ε βαλόντε⟩* ' *ἀμφοτέρω*" *φ* 223 *κλαῖον* (Eum. u. Phil. bei Erkenng.) *ἄρ' ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι ⟨ ⟩* *ζ* 310 (Naus. zu Od.:) „*τὸν* (Alkin.) *παραμειψάμενος μητρὸς περὶ ⟨γούνασι -ας⟩* ' *βάλλειν ἡμετέρης*" *η* 142 *ἀμφὶ δ' ἄρ'* ' *Ἀρήτης βάλε ⟨ ⟩* ' *Ὀδυσσεύς* *ψ* 207 *ἀμφὶ δὲ -ας* ' *δειρῇ βάλλ'* (Pen.) *Ὀδυσῆϊ, κάρη δ' ἔκυσ'* *ἠδὲ προσηύδα*

3aγ ausstrecken, biegen: *Δ* 523 *κάππεσεν*, (Diores) *ἄμφω -ε φίλοις ἑτάροισι ⟨πετάσσας⟩* ' *θυμὸν ἀποπνείων* = *N* 549 (Thoon) *Ξ* 495 *ὁ* (Ilioneus) *δ' ἔζετο -ε ⟨ ⟩* ' *ἄμφω* = *Φ* 115[med.ex.] (Lykaon, *ἀμφοτέρας*) = *ε* 374[ex.] (Od. beim Sprung ins Meer) = *ι* 417[ex.] (Polyph., d. Höhleneingang versperrend) = *ω* 397[ex.] (Dolios, bei Begrüßg. des Od.) Alcmaeonis fr. 1,2 p. 139 Dav. *ἔνθα μιν ἀντίθεος Τελαμὼν*

τροχοειδέϊ δίσκῳ ' πλῆξε κάρη, Πηλεὺς δὲ θοῶς ἀνὰ -α τανύσσας ' ἀξίνῃ ἐϋχάλκῳ ἐπεπλήγει μέσα νῶτα ε 454 ὁ (Od.) δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε ' -άς τε στιβαράς **3aδ** i.S.v. *Gliedmaßen* (oft in Vbd. m. πόδες, vgl. L[23]): *E* 122 γυῖα δ' ἔθηκεν (Ath.) ⌊ἐλαφρά⌋ πόδας καὶ -ας ὕπερθεν = *N* 61 (Pos.; vgl. L[8]) = *Ψ* 772 (Ath.) *Ψ* 627 (Nestor zu Ach.:) οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα, φίλος, πόδες, οὐδέ τι -ες ' ὤμων ἀμφοτέρωθεν ἐπαΐσσονται ⌊ ⌋ί" λ 497 (Schatten Ach.s zu Od.:) „οὕνεκά μιν (Pel.) κατὰ γῆρας ἔχει -άς τε πόδας τε" μ 248 ἤδη τῶν (6 von Skylla gepackten Gef.n des Od.) ἐνόησα ⌊πόδας καὶ -⌋ας ὕπερθεν ' ὑψόσ' ἀειρομένων 442 ἦκα (Od., über Charybdis hängend) δ' ἐγὼ καθύπερθε ⌊ ⌋ε φέρεσθαι *ich ließ los, daß sie hinflogen* (Ameis-H. z.St.) Op. 148 μεγάλη δὲ βίη καὶ -ες ἄαπτοι ' ἐξ ὤμων ἐπέφυκον (d. Menschen d. ehernen Zeitalters) ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσι ≅ Sc. 75[med.ea.] (Her. u. Iol.) δ 149 (Men. zu Hel.:) „κείνου (Tel.) γὰρ τοιοίδε πόδες τοιαίδε τε -ες ' ὀφθαλμῶν τε βολαὶ κεφαλή τ' ἐφύπερθέ τε χαῖται", vgl. L[41] τ 359 (Pen. zu Eurykl.:) „καί που Ὀδυσσεὺς ' ἤδη ⌊τοιόσδ⌋' ἐστὶ πόδας ⌊ ⌋ε τε -ας" θ 135 (Laod.:) „φυήν γε μὲν οὐ κακός (Od.) ἐστι, ' μηρούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω -ας ὕπερθεν ' αὐχένα τε στιβαρὸν μέγα τε σθένος" **3aε** in / aus d. Armen *Z* 81 (Helenos zu Aen. u. Hektor:) „πρὶν αὖτ' ⌊ἐν χερσὶ⌋ γυναικῶν ' φεύγοντας (die Tr.) πεσέειν" 482 ὣς εἰπὼν (Hektor) ἀλόχοιο φίλης ⌊ ⌋ν ἔθηκε ' παῖδ' ἑόν *N* 653 ἑζόμενος (Harpalion) δὲ κατ' αὖθι, φίλων ⌊ ⌋ν ἑταίρων ' θυμὸν ἀποπνείων α 238 (Tel. zu Ath./Mentes:) „εἰ μετὰ οἷσ' ἑτάροισι δάμη (Od.) Τρώων ἐνὶ δήμῳ, ' ἠὲ φίλων ⌊ ⌋ν" = δ 490 = ξ 368 ‖ λ 207 τρὶς δέ μοι ἐκ -ῶν σκιῇ εἴκελον (Antikleia) ἢ καὶ ὀνείρῳ ' ἔπτατ' **3b** von Göttern **3bα** olymp. Götter (allg., Zeus, Ap., Hermes, Heph., Dem., Ares): Op. 114 αἰεὶ δὲ πόδας καὶ -ας ὁμοῖοι ' τέρποντ' (d. Götter) ἐν θαλίῃσι ‖ Hes. fr. 343,7 συμμάρψας (Zeus die Metis) δ' ὅ γε χερσὶν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν ‖ h. Merc. 298 ἐκ -ῶν δὲ χαμαὶ βάλε (Ap.) κύδιμον Ἑρμῆν ‖ 240 ἐν δ' ὀλίγῳ συνέλασσε (Hermes, als er Ap. sah) κάρη -άς τε πόδας τε h. 19,40 τὸν (Pan) δ' αἶψ' Ἑρμείας ἐριούνιος εἰς χέρα θῆκε ' δεξάμενος ‖ Σ 414 σπόγγῳ δ' ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω -(ε) ἀπομόργνυ (Heph.) ‖ h. Cer. 232 ὣς ἄρα φωνήσασα θυώδεϊ δέξατο (Dem. den Demoph.) κόλπῳ ' χερσίν⌋ τ' ἀθανάτοισι 390 τῇ (Dem.) δὲ [φίλην ἔτι παῖδα (Perseph.) ἑῆς μετὰ ⌊ ⌋ ἐχούσῃ] ' α[ἶψα δόλον θυμός τιν' ὀΐσατο ‖ Sc. 446 (Ath. zu Ares:) „Ἄρες, ἔπισχε μένος κρατερὸν καὶ -ας ἀάπτους" **3bβ** andere (Rhea, Titanen u. Hekatoncheiren, Atlas, Typhoeus, Aktorione, Keren): Th. 482 κρύψεν (Rhea) δέ ἑ (den Säugling Zeus) χερσὶ λαβοῦσα ‖ 150 τῶν ἑκατὸν μὲν -ες ἀπ' ὤμων ἀίσσοντο = 671 649 (Zeus zu ⌊Hekatoncheiren⌋:) „ὑμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ -ας ἀάπτους ' φαίνετε Τιτήνεσσιν" 677 -ῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ' ἀμφότεροι (Titanen u. ⌊ ⌋) 719 νικήσαντες (⌊ ⌋) χερσὶν ὑπερθύμους (Titanen) περ ἐόντας ‖ 747 ἑστηὼς (Atlas) κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν ' ἀστεμφέως = 519 ‖ 823 οὗ (Typhoeus) -ες μὲν †ἔασιν ἐπ' ἰσχύι ἔργματ' ἔχουσαι, ' καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ, s. West z.St. ‖ Hes. fr. 17a,17 οἷσι πόδες [μ]ἐγ... ' ἦν τέτορες, κ]εφαλαὶ δὲ δύω ἰδὲ χεῖρες ‖ Sc. 263 ἐν δ' ὄνυχας -άς τε θρασείας ἰσώσαντο (Keren)

4 metaph. **4a** zur Bez. d. linken Seite (⌊ἐπ' ἀριστερὰ -ός⌋ *linker Hand*): ε 277 τὴν (Bärin = Sternbild) γὰρ δή μιν (Od.) ἄνωγε Καλυψώ, δῖα θεάων, ' ποντοπορευέμεναι ⌊ ⌋ ἔχοντα h. Merc. 153 χέλυν ἐρατὴν ⌊ ⌋ ἐέργων (Hermes), vgl. L[12] 418 λαβὼν (Hermes) δ' ⌊ ⌋ ' πλήκτρῳ ἐπειρήτιζε κατὰ μέλος 499 κίθαριν δὲ λαβὼν (Ap.) ⌊ ⌋ **4b** *d. Hand halten über* i.S.v. *schützen* (ὑπερέχω), Subj. Gottheit: *I* 420 (Ach. zu Od.:) „μάλα γάρ ἔθεν (sc. über Ilios) εὐρύοπα Ζεὺς ' -α ἐὴν ὑπερέσχε" = 687 (Od. zu Ag.) Δ 249 (Ag.:) „(ἦ μένετε Τρῶας) ὄφρα ἴδητ' αἴ κ' ὔμμιν ⌊ὑπέρσχῃ -α Κρονίων⌋;" ξ 184 (Eum. zu Od.:) „ἤ κε φύγῃ καί κέν οἱ ⌊ ⌋" *E* 433 γιγνώσκων (Diom.) ὅ οἱ (Aen.) αὐτὸς ὑπείρεχε -ας Ἀπόλλων Ω 374 (Priam. zu Hermes:) „ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέ⌊σχεθε -α⌋ ' ὅς μοι τοιόνδ' ἧκεν ὁδοιπόρον ἀντιβολῆσαι" Hes. fr. 302,2 δεῦρ' ἄγ' Ἀθηναίη, καὶ ὑπέρ⌊ ⌋ καμίνου **4c** i.S.v. Gewalt od. Kraft (vgl. L[16]; L[14] 11 ff.) **4cαα** in d. Hand geben od. kommen (durch Gottheit od. Schicksal): Φ 47 δυωδεκάτῃ (Tag) δέ μιν (Lykaon) αὖτις ' ⌊χερσὶ⌋ν Ἀχιλλῆος θεὸς ἔβαλεν 104 (Ach. zu Lykaon:) „νῦν δ' οὐκ ἔσθ' ὅς τις θάνατον φύγῃ, ὅν κε θεός γε ' Ἰλίου προπάροιθεν ἐμῇς ἐν ⌊ ⌋ βάλῃσι" 82 (Lykaon zu Ach.:) „νῦν αὖ με τεῇς ἐν ⌊ ⌋ν ἔθηκε ' μοῖρ' ὀλόη" Sc. 107 (Iolaos zu Her.:) „οἷον δὴ καὶ τόνδε (Kyknos) βροτὸν κρατερόν τε μέγαν τε ' σὰς ἐς -ας ἄγουσιν (Zeus u. Pos.)" ‖ *K* 448 (Diom. zu Dolon:) „ἐπεὶ ἴκεο -ας ἐς ἁμάς" μ 331 ἰχθῦς ὄρνιθάς τε (Jagdbeute auf Trinakia), φίλας ὅ τι ⌊-ας ἵκ⌋οιτο Th. 973 τῷ (Plutos) δὲ τυχόντι καὶ οὗ κ' ἐς ⌊ ⌋κηται, ' τὸν δὴ ἀφνειὸν ἔθηκε **4cββ** kämpfen, abwehren, entkommen u.a.: *A* 298 (Ach. zu Ag.:) „χερσὶ μὲν οὔ τοι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης" ⌊*Brachialgewalt*⌋ *Ψ* 554 (Antil. zu Ach.:) τὴν (Stute) δ' ἐγὼ οὐ δώσω· περὶ δ' αὐτῆς πειρηθήτω ' ἀνδρῶν ὅς κ' ἐθέλῃσιν ἐμοὶ -εσσι μάχεσθαι" ⌊ ⌋ ‖ Φ 548 ὅπως θανάτοιο ⌊βαρείας -ας⌋ (κῆρας v.l.) ἀλάλκοι (Ap.) ' φηγῷ κεκλιμένος, vgl. Leaf u. Richardson, Iliad z.St.; L[39.73]; s. folg. St.: *A* 97 (Kalchas:) „οὐδ' ὅ (Ap.) γε πρὶν λοιμοῖο ⌊ ⌋ ἀφέξει (Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει v.l.; cf. L[19] 28), ' πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι (Ag.) ἑλικώπιδα κούρην (Chryseïs)", vgl. Leaf z.St.; semit. Parall. s. L[71] υ 263 (Tel. zu Od.:) „κερτομίας δέ τοι αὐτὸς ἐγὼ καὶ -ας ἀφέξω ' πάντων μνηστήρων" ‖ Φ 93 (Lykaon zu Ach.:) „οὐ γὰρ οἴω ' σὰς -ας φεύξεσθαι" Hes. fr. 302,18 οἵ θ' Ἡρακλῆος -ας φύγον, οἵ τ' ἀπόλοντο ‖ *B* 374 (Ag. zu Nestor:) „τώ κε τάχ' ἡμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος ' χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε" = Δ 291 (Ag. zu Aias) Ξ 73 (Ag. zu Nestor:) „ἡμέτερον δὲ μένος καὶ -ας ἔδησεν (Zeus)" υ 267 (Tel. zu Freiern:) „ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς ' καὶ -ῶν, ἵνα μή τις ἔρις καὶ νεῖκος ὄρηται", vgl. L[18] 181 (Mel. zu Od.:) „πρὶν -ῶν γεύσασθαι" ι 512 (Polyph. zu Od.:) „-ῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς" *durch des Od. Gewaltnat* φ 282 (Od. zu d. Freiern:) „ἀλλ' ἄγ' ἐμοὶ δότε τόξον ἐΰξοον, ὄφρα μεθ' ὑμῖν ' -ῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι" Π 630 (Patr. zu Mer.:) „ἐν γὰρ ⌊χερσὶ⌋ τέλος πολέμου, ἐπέων δ' ἐνὶ βουλῇ", vgl. L[32] *O* 741 (Aias, d. Gr. anfeuernd:) „τὼ ἐν ⌊ ⌋ φόως, οὐ μειλιχίῃ πολέμοιο" Op. 192 δίκη δ' ἐν ⌊ ⌋, vgl. L[29] m. A.1; L[70] 321 εἰ γάρ τις καὶ ⌊ ⌋ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται **4cγγ** Hand anlegen an (ἐφίημι, ἐπιφέρω): α 254 (Ath./Mentes zu Tel.:) „ὅ (Od.) κε ⌊μνηστῆρσιν ἀναιδέσι -ας ἐφ⌋εἴη" ν 376 (Ath. zu Od.:) „φράζευ, ὅπως ⌊ ⌋ήσεις" υ 29 μερμηρίζων (Od.), ' ὅππως δὴ ⌊ ⌋ήσει, ' μοῦνος ἐὼν πολέσι ≅ ψ 37 (Pen. zu Eurykl.) ≅ υ 39 (Od. zu Ath.) ≅ 386 ‖ *A* 89 (Ach. zu Kalchas:) „οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο ' σοὶ κοίλῃς παρὰ νηυσὶ βαρείας ⌊-ας ἐποίσει⌋" π 438 (Eurym. zu Pen.:) „(es gibt niemanden) ὅς κεν Τηλεμάχῳ, σῷ υἱέϊ, ⌊ ⌋ ' ζώοντός γ' ἐμέθεν" Γ 261 (Ag. schwört:) „μὴ μὲν ἐγὼ κούρῃ Βρισηΐδι -(α/ε?) ἐπένεικα", irrig L[34] **4d** m. vollen bzw. leeren Händen: λ 359 (Od. zu Alkin.:) „καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη ' πλειοτέρῃ σὺν -ὶ (πλειοτέρῃσιν χερσί v.l.) φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι" κ 42 (Gef.n des Od. zueinander:) „οἴκαδε νισόμεθα κενεὰς σὺν -ας ἔχοντες" **4e** anderes: *I* 344 (Ach.:) „νῦν δ' ἐπεὶ ⌊ἐκ -ῶν⌋ γέρας εἵλετο (Ag.) καί μ' ἀπάτησε" Π 58 (Ach. zu Patr.:) „τὴν (Bris.) ἄψ ⌊ ⌋ ἔλετο κρείων Ἀγαμέμνων" =

Σ445 (Thetis zu Heph.) h.Ap.60 (Leto zu Delos:) „βοσκήσεις θ' οἵ κέ σ' ἔχωσι ' -ὸς ἀπ' ἀλλοτρίης, ἐπεὶ οὔ τοι πῖαρ ὑπ' οὖδας" Θ289 (Ag. zu Teukros:) „πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον (τρίποδα, ἵππους, γυναῖκα) ἐν χερὶ θήσω" ≅ Y182[ex] (Ach. zu Aen.; γέρας von Priam.) Sc.339 νίκην ἀθανάτης χερσὶν καὶ κῦδος ἔχουσα (Ath.) χ316 (Leiodes zu Od.:) „ἀλλά μοι οὐ πείθοντο (Freier) κακῶν ἄπο -ας ἔχεσθαι"

D Cat. 51A,3 Trav., vgl. Bartoletti, Festschr. Paoli 71ff.; P.Oxy. 2515, fr.1,6 ⟨(Hes.?)⟩; P.Hamb. 123,13 ⟨ ⟩; ⟨inc. auct. fr.⟩ PSI 1386,35; Eum.Cor.fr.12,1 p.101 Dav. πλεῖσται μὲν κεφαλαί, πλεῖσται δέ τε -ες (⟨ ⟩); Mer.fr.6,4 p.135 Ber. (= suppl. Hell. 903A, 23); Choer.fr.9,1 p.195 Ber. (suppl. Hell. 329,1, vgl. L[50]); Θ38a (= A361). 199a (vgl. West, Ptol. Pap. 87f.), M162a (≅ O114), Ψ165a, ω4a; v.l.: Γ361, Δ181, I378, Λ815, N610. 668, Ξ263, O356. 633, T9, Ψ871, β316, φ224. 366; ci.: Th.732, Op.76, Sc.135, Hes.fr.196,3. fr.204,111, h.Merc.52

G Epith. (s. L[16.40.60]; L[63]28): ἄαπτοι/ους (s.d.) A567, H309, Θ450, Λ169, M166, N49. 77. 318, Π244, P638, Y503, λ502, χ70. 248, Th.649, Op.148, Sc.75. 446; L[44]: „Vorstellg. d. Tabus e. sakralen Königs lebt hier sinnentlehrt weiter"; L[49]: „powerful in grasping, smiting"; ἄκρην E336 ἀλλοτρίης h.Ap.60 (vgl. ι535, λ115; L[61]) ἀνδροφόνους Σ317 (vgl. auch schol. T z.St.; L[23]) = Ψ18, Ω478; s.d. Bd.I Sp.808, 1aγ; L[46]; vgl. Ω506 in 2aθcc ἀπαλάς φ150 ἀραιήν E425 ἀτρίπτους φ150 βαρείης/ῃ/αν/αι/ας A89. 97. 219, E81, Λ235, N410, P48, Φ548. 590, Ψ687, σ56 δεινάς Ω478 θρασειάων/ας Λ553 = P662, Λ571 ≅ O314, N134, Ψ714, ε434, Sc.263 καταπρηνεῖ/έσσ(ι) (s. L[55]17ff. 96) O114 = 398 = ν199, Π792, ν164, τ467, h.Ap.333 μακρῇ Margites fr.7,1 (vgl. L[27]60) παχείῃ (s.d. B4; L[74]) Γ376, E309 ≅ Λ355, H264 ≅ Φ403, Θ221, K31. 454, Ξ385, P296, Y261. Φ175. 424, ζ128, τ448, υ299, φ6, χ326, h.Ap.340, Margites fr.7,16 (West); zu K454 / χ326 s. L[24]; zu φ6: „dicke Hand" Pen.s oft (schon in d. Ant., s. L[28]) als unangemessen kritisiert (L[10189; L[-]]; L[64]255f.); Übers.- u. Deutgs.versuche: „gut im Fleische" (L[10]156 A.1), „starke Hand" angesichts Kontext nicht unangemessen (L[38]), „Faust" als oppos. zu flacher Hand (L[43]), „voll, fleischig" in angenehm visuellem Sinne (L[53.58]), nicht unangemessen, weil Schlüssel lang u. schwer (L[54]), „starke Hand" (L[55]10f. m. Lit.), „schwielige Arbeitshand", d.h. „Rechte" (L[56a]), nicht unästhet., sondern Zeichen von Schönh. (L[63]14f. 26ff.), Pen. durch „heroische Formel" heroisiert (L[74]220f.; L[85]) στιβαρῆς/έων/ῇσιν/άς (L[13]) M397, N505, Ξ455, O126, Ψ686. 711. 843, δ506, ε454, ϑ84. 189, μ174, σ335, Th.675. 692. 715, Hes.fr.212b,4

G. Markwald

Χειρίμαχος lt. Apollod. 2, 52 einer d. Söhne des Ἠλεκτρύων (s.d.) u. der Λυσιδίκη (s.d.), von Wilamowitz (Kl. Schr. V 2, 150) alternativ zu Λυσίνομον e.g. ergänzt in Hes.fr.193,15; andere Δηΐμαχον (s.d. II), Raumverh. im Pap.? (d. versch. Namenlisten d. Söhne bei Hirschberger, Komm. 360)

G. Markwald

χειρ(ίς) *Unterarm- u. Handschoner*, von Laertes umgeschnallt (δέδετο) bei d. Gartenarbeit, zum Schutz gg. dorn. Gesträuch, wie auch Ledergamaschen f. d. Beine (κνημῖδες, s. s.v. κνημίς B2), nur ω230 -ῖδάς τ' ἐπὶ χερσὶ (δέδετο, Laertes) βάτων (s. s.v. βάτος) ἕνεκ', Material unbest. (Marinatos, Arch. Hom. A14 m. A.58, m. Lit.; sonst Friedreich, Realien 242; Buchholz, Realien II2, 278); zur Wortbildg. Risch 144; Meier, -ίδ- 65. — Wortf.: κνημίς

G. Markwald

χειροδίκ(ης) [1[H]] hapax E zur Wortbildg. Fraenkel u. Hofinger

L [1]Fraenkel, Nom. ag. II 140f.; [2]Hoffmann, Eth. Term. 106f.; [3]Krafft, Unters. 78ff.; [4]Troxler, Sprache Hesiods 12; [5]B.Gatz, Weltalter, goldene Zeit u. sinnverwandte Vorstellungen, Hildesheim 1967 (Spudasmata 16), 49; [6]Rüedi, Ἑλλανοδίκας 59ff.; [7]J.Blusch, Formen u. Inhalt von Hes.s indiv. Denken, Bonn 1970, 54; [8]Neitzel, Homer-Rezeption 70; [9]Østerud, H. 104, 1976, 19 A.20; [10]C.J.Rowe, Essential Hesiod, Bristol 1978, 129 (z.St.); [11]Hofinger, Vocab. 164

B *Faustrechtler*, der an Stelle d. Rechts Gewalt setzt, Schimpfwort im Weltaltermythos für d. Menschen d. eisernen Zt.alters Op.189 -αι· ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει, antithet. m. ἰθυδίκης (s.d.) verbunden (V.230, s. L[7]) u. wie dieses Neubildg. Hes.s: δίκη δ' ἐν χερσί (V.192; vgl. L[6.8]); zum Rechtsbegriff bei Hes. s. L[2.3]; form. u. inh. Parall.n in L[6]; Vers häufig ath. od. umgestellt, pro: L[10], contra: L[4–6.9]; West z.St. — Wortf.: ἄδικος, δημοβόρος, δίκη δ' ἐν χερσί, δωροφάγος; opp. δίκαιος, ἰθυδίκης; weiter s. L[6]

G. Markwald

Χείρων [4[i], 6[H]; 1[H] + 2[e] prose] E prob. from χείρ Chantraine, Dict. 1252; Frisk 1083; on spelling cf. West, Hes. Theogony 431; Wachter, Vase Inscriptions 263f.

M 1 disyll. [⏑̄–] -ων ⟨Hes. fr.⟩ 103[POxy 2509],3. 5 Hi. [–⏑̄] ὄν -ων Λ832, ⟨ ⟩ 40,2 [–⏑̄] -ων ⟨ ⟩ 302,17 [⏑̄×] -ων Δ219, Π143 = T390, Th.1001 2 trisyll. [⏑̄–⏑̄] -ωνος ⟨ ⟩ 103,2 Hi. [–⏑̄⏑̆?] -ωνι ⟨ ⟩ 98,1 Hi.

B 1 son of Philyra and Kronos (Tit.Cycl. fr.6 [prose w. verse] p.18 Dav.), married to Naiad nymph (Hes.fr.42 prose, cf. fr.103[POxy 2509],3 Hi.); lives on Πήλιον q.v. (Hes.fr.40,2 ≅ 204,87); has the gift of prophecy (Hes. fr.103,5 Hi., cf. P.Pyth. 9.52–3, E. IA 1064[+]) 2 epith. Φιλλυρίδης (Th.1002, Hes.fr.98,8; 103,4 Hi.; cf. Maas, Gl. 38, 1960, 307–8; Guillaume-Coirer, Kernos 8, 1995, 120) 3 differentiated from Ixionids not only through parentage (Brillante, MD 40, 1998, 41–5) but also in character, cf. Λ832 δικαιότατος Κενταύρων and Tit.Cycl. fr.6 p.18 Dav. (also Brillante 62–5) ; but incongruously appears as leader of the centaurs in conflict w. Her. (Hes.fr. 302,17f.) 4 gives spear to Pel. (Π42–4 = T389–91); saves Pel. on mount Pelion from fellow centaurs, cf. Hes.fr.96–100 Hi. w. Hirschberger, Komm. 379f. 5 educator, primarily in medicine, of Ach. (Λ830–2 w. Mackie, G&R 44, 1997, 1–10; Hes.fr.204,87–93 [fr.110 Hi.] w. Hirschberger, Komm. 414f.; Cypr. fr.35–6 prose p.62 Ber. w. Kullmann, Quellen 224. 234), who is the adressee of the Hesiodic Χείρωνος ὑποθῆκαι (M.-W. pp.143–5); Iason (Hes. fr.40,2 [fr.28 Hi.] w. Hirschberger, Komm. 254; Mackie, G&R 48, 2001, 1–17); Askl. (Δ217–9), Medeios (Th.1001f. w. West ad l.) etc.; on his role as educator in general, cf. Jeanmaire, AIPHO 9, 1945, 255–65; Brillante, QUCC 37, 1991, 8ff.; Mathé in Enfants et enfances, ed. D.Auger, Paris 1995, 45–62 — instates religion and law among humans, Tit.Cycl. fr.6 p.18 Dav. (perh. 'correcting' Hes.'s account of Prometheus); see Lebedev, Ph. 142, 1998, 3ff. 6 is to be compensated (after Dion.'s ascent to Olympos) by Art. for the death of Actaeon (another of his youthful charges: Acusil. fr.33 FGrHist) w. the possession of the dogs that killed him, Hes. fr.103 Hi. 7 iconogr. and cult: cf. Gisler-Huwiler, LIMC III 2, 1986, 237–48; Padgett, The Centaur's Smile, Princeton 2003, 17–20; Alston, CQ 56, 2006, 355–61

C.L. Caspers

χείρων, χειρότερος, χερείων, χερειότερος, χέρηϊ [21[i], 15[o], 4[H], 1[h], 1[e]] E comp. χείρων (Aeol. χέρρων) < *k^her-jos- etc.; etym. disputed, see Chantraine, Dict. 1252f.; prob. pos. *χερνός (*$ǵ^h$er-) 'notbedürftig' in χερνής, χερνῆτις, see Meier-Brügger, in: Festschr. Neumann 2002, 302

F (- = χειρ/χερ) -ων 1, -ότερος 1, -είων 3, -ειότερος 1, -ονος 2, -είονος 1, -ονι 3, -είονι 1, -ηϊ 1, -ονα 2, -ον' 2, -ότερον 1, -είονα 2, -ειότερον 1, -εια 2, -ονες 3, -ηες 1, -οτέροισιν 1; -είων 2, -ότεραι 1; -ον 1, acc. -ον 1, -ότερον 1, -ειον 2, nom. -είονα 2, acc. -εια 3 — see L[1] on transmission, L[3,4] on genesis of forms

M non-formulaic; 9 diff. metr. shapes through heteroclisis (see F) **1** χειρ- (in longo) **1a** disyll. [⏑̄] -ον *o* 515 [⏑̄] -ον' *K* 238 [⏑̄] -ον' Hes. fr. 176,6; -ον *Ψ* 413 [⏑̄×] πολὺ -ων *Y* 434 **1b** trisyll. [⏑̄⏑⏑] -ονι φωτί *Ξ* 377; -ονα *υ* 133 [⏑̄⏑⏑] τι -ονος ἀνδρός *υ* 82; πολὺ -ονες ἄνδρες *φ* 325; -ονα φῶτα *P* 149 [⏑̄⏑⏑] πολὺ -ονος *O* 641 [⏑̄⏑⏑] πολὺ -ονι φωτί *λ* 621; -ονι *Ξ* 382; οἱ (...) πολὺ -ονες ἦσαν *Ψ* 572. 577 **1c** quadrisyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄] -ότεραι h. Cer. 291 [⏑̄⏑⏑⏑̄] -ότερος *Y* 436; -ότερον ... φῶτα Sc. 51 [⏑̄⏑⏑⏑̄×] πολὺ -ότερον Op. 127 **1d** pentasyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄×] ὑπ' ἀνδράσι -οτέροισιν *O* 513 **2** χερ- (in breve) **2a** trisyll. shape ⏑⏑⏑: [⏑̄⏑] -εια *Δ* 400, *σ* 229 = *υ* 310; τι -ειον *ρ* 176 [⏑̄⏑] -εια *Ξ* 382 [⏑̄×] (ἀνδρὶ) -ηϊ/ηες *A* 80, *o* 324; ἐν ἀνδράσιν ˹οὔ τι -ει˺α *ξ* 176; -ειον *ψ* 262 shape ⏑⏑–: [⏑̄–] ˹-είων˺ *ε* 211 [⏑̄×] ἔστι ˹ ˺ *A* 114, Op. 821; ˹ ˺ *ϑ* 585, Pan. fr. 14,5 p. 122 Dav. **2b** quadrisyll. [⏑̄⏑⏑] ˹-είον˺ος/α/ι *Y* 106 / *M* 92 / *P* 539, *υ* 45 [⏑̄⏑⏑] ˹ ˺α *A* 576 = *σ* 404 **2c** pentasyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄] ˹-ειότερο˺ς *M* 270 [⏑̄⏑⏑⏑̄] ˹ ˺ν *B* 248 — nine diff. metr. shapes

Σχ sch. min. and D gloss χερ-forms w. χειρ-forms or/and ˹ἐλάττ˺ων; sch. D *Ξ* 377: -ονι˹ ˺ονι

L [1]La Roche, HU I 157 f.; [2]Calhoun, CPh 29, 1934, 202 f.; [3]Leumann, MH 2, 1945, 2–7; [4]Egli, Heteroklisie, 77; [5]A.W.H. Adkins, Merit and Responsibility, Oxford 1960, 32 ff.; [6]Ulf, Gesellschaft, 141 ff.

B *inferior* (*of less value*), basically ref. to functionality (possibly sec.): of persons (1) ˹in terms of effectiveness˺ and/or rank, beauty; of horses (2) ˹ ˺; *worse*: ntr. of things and actions (3); comparanda in same 'function' exc. *o* 324 (1aβ) where class distinction; predic. 16×, but state of being χ. never an intended result of a process or action; dir. sp. (and Hes.) exc. 7×; in varying degrees of contrast to a comparat. (1[H] superlat.) or elat. (pers. [1] exc. 4× ntr. pl. [3bβ] w. ἐσθλός): ἀγαθός *o* 324, ἀμείνων *Δ* 400, *O* 641, Sc. 51, ἀμύμων *φ* 325, ἀρείων *K* 238, *υ* 133, ἄριστος Op. 821, ἐσθλός (cf. *ϑ* 585) *Ξ* 382, *Y* 434, (ntr. pl.:) *A* 576 = *σ* 404, *σ* 229 = *υ* 310, ἔξοχος + μεσήεις *M* 270, κρείσσων *A* 80, *Ψ* 577, μενέχαρμος *Ξ* 377; in connect. w. (vicinity of) βασιλ-: *A* 80, *B* 248, (*Δ* 400), *K* 238, (*Ξ* 377), Op. 127; adv.: πολύ *O* 641, *Y* 434, *Ψ* 572. 577, *λ* 621 (w. μάλα), *φ* 325; neg. + τι *ϑ* 585, *ξ* 176, *ρ* 176, *υ* 82, *ψ* 262; in connection w. ἐπεί *A* 114. 576, *M* 270, *P* 149, *ϑ* 585, *o* 515, *σ* 404, *ψ* 262; w. γάρ *A* 80, *B* 248, *λ* 621, *ρ* 176, h. Cer. 291; w. gen. comp. (pers.) *A* 114, *B* 248, *Δ* 400, *M* 92, *Y* 434, *ε* 211, *ϑ* 585, *ξ* 176; w. specification of grounds for comparison (all in 1): acc. graec. *A* 114, *O* 641, *ε* 211, *ξ* 176, dat. *Δ* 400, rel. cl. *ϑ* 585. — W d f 1 d.: ἄλγιον, ἐλάσσων, ἧσσων, (κακός) κακώτερος - κακίων

1 of persons, where rank implies excellence (see s.vv. ἐσθλός, κακός a.o.) but not abs. (*K* 238 in bβ; cf. also *Ξ* 377. 382); in contrast. comp. w. specif. pers.: Ach. (2nd p.) *Y* 436, Ag. Hes. fr. 176,6, Ajax (and Gr., 1st p.) *O* 513, Aphr. *Y* 106, Ath. (1st p.) *υ* 45, Dem. h. Cer. 291, Golden Race Op. 127, Her. *λ* 621 (1st p.), Sc. 51, Kebr. *M* 92, Klyt. *A* 114, Od. (father) *ξ* 176, *υ* 82, *φ* 325, Patr. *P* 539, Pen. *ε* 211, Periphetes (son) *O* 641, Sarp. *P* 149, Thers. (2nd p.) *B* 248, Tyd. (father) *Δ* 400; w. common noun, pronoun, et sim.: ἀκοίτης Hes. fr. 176,6, ἄλλος *M* 92, ἀνήρ *A* 80, *O* 513, *υ* 82, *φ* 325, cf. *ξ* 176, βροτός *B* 248, γένος Op. 127, ἐγώ *Y* 434 (w. 436), ἕτερος *υ* 133, ἑταῖρος *υ* 45, cf. *ϑ* 585, θεός *Y* 106, ὅς *M* 270, Sc. 51, πατήρ *O* 641, τιθήνη and τροφός h. Cer. 291, υἱός *Δ* 400, φώς *Ξ* 377, *P* 149, *λ* 621; χ. alone: *A* 114, *K* 238, *Ξ* 382, *P* 539, *ε* 211, *ϑ* 585, *ξ* 176, *o* 324 **1a** emph. on rank (nature / divinity), and power; *A* 80 (king), *o* 324 (nobles), expl. ref. to birth *Y* 106, *λ* 621, implic. *P* 149, *υ* 45 **1aα** contrasting individuals (incl. a type of pers.) *A* 80 (Kalchas:) „ἦ γὰρ ὄίομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων ' Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί· ' κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ -ηϊ" *P* 149 (Glaukos to Hektor:) „πῶς κε σὺ -ονα φῶτα σαώσειας μεθ' ὅμιλον, ' σχέτλι'; ἐπεὶ Σαρπηδόν', ἅμα ξεῖνον καὶ ἑταῖρον, ' κάλλιπες Ἀργείοισιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι" *Y* 106 (Ap.-Lykaon to Aen.: „θεοῖς) εὔχεο· καὶ δὲ σέ φασι Διὸς κούρης Ἀφροδίτης ' ἐκγεγάμεν, κεῖνος (Ach.) δὲ -είονος ἐκ θεοῦ ἐστίν· ' ἡ μὲν γὰρ Διός ἐσθ', ἡ δ' ἐξ ἁλίοιο γέροντος" *υ* 45 (Ath. to Od.:) „σχέτλιε, καὶ μέν τίς τε -είονι πείθεθ' ἑταίρῳ, ' ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδεν· ' αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε φυλάσσω" *companion of inferior rank* (of course a fortiori *inferior* to the goddess in wisdom) **1aβ** class-differentiation *o* 324 (Od.-beggar: „I'm the best at) πῦρ τ' εὖ νῆῃσαι διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι, ' δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι, ' οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι -ηες", Wickert-Micknat, Unfreiheit 172; contrast L[2]; only case of comparison outside of same 'function' **1b** in personal quality/ies **1bα** general *B* 248 (Od. to Thers.:) „ἴσχεο, μηδ' ἔθελ' οἷος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν· ' οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ -ειότερον βροτὸν ἄλλον ' ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃς ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον. ' τὼ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις", emph. on qualities not rank (see 212–220); on rhetor. position of χ.: A. Seibel, Volksverführung, Frankfurt a.M. 1994, 243–5 *O* 641 τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς πολὺ -ονος (Kopreus, Eurystheus' herald) υἱὸς (Periphetes) ἀμείνων ' παντοίας ἀρετάς, ἡμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι, ' καὶ νόον ἐν πρώτοισι Μυκηναίων ἐτέτυκτο *λ* 621 (shade of Her.:) „Ζηνὸς μὲν παῖς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀϊζὺν ' εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ -ονι φωτὶ (Eurystheus) ' δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους", emph. on ability [μάλα πολύ w. χ. here only!] rather than birth (see 1a), rel. to *O* 641 above through theme of Eurystheus (on whom see Apollod. II 76), cf. also Sc. 51 below (Iphikles, who served Eurystheus 88–91) *P* 539 (Autom.:) „ἦ δὴ μὰν ὀλίγον γε Μενοιτιάδαο θανόντος ' κῆρ ἄχεος μεθέπκα -είονά περ καταπέφνων" *ξ* 176 (Eum. to Od.-beggar:) „μιν (Tel.) ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὔ τι -εια (Ar., cf. *Δ* 400, Eust. -ηα, vulg. -ω, rec. van Thiel, cf. van der Valk, Text. Crit. Od. 143) ' πατρὸς ἑοῖο φίλοιο, δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν, ' τὸν δέ τις ἀθανάτων βλάψε φρένας" *υ* 82 (Pen.:) „ἠέ μ' ... βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα ' ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὕπο ... ἀφικοίμην, ' μηδέ τι -ονος ἀνδρὸς ἐυφραίνοιμι νόημα" 133 (Tel. to Eurykl.:) „τοιαύτη γὰρ ἐμὴ μήτηρ, πινυτή περ ἐοῦσα· ' ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει ... ' -ονα, τὸν δέ τ' ἀρείον' ἀτιμήσασ' ἀποπέμπει" *φ* 325 (Eurym.:) „ἀλλ' αἰσχυνόμενοι φάτιν ... ' μή ποτέ τις εὔπῃσι κακώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν· ' ἦ πολὺ -ονες ἄνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν ' μνῶνται, οὐδέ τι τόξον ἐύξοον ἐντανύουσιν· ' ἀλλ' ἄλλος τις πτωχός ..." Sc. 51 διδυμάονε γείνατο (Alkm.) παῖδε, ' οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντε· κασιγνήτω ... ' τὸν (Iphikles) μὲν -ότερον, τὸν (Her.) δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα φῶτα ' ˹δεινόν τε κρατερόν τε˺ (Κρονίωνι), not just prowess (˹ ˺), see v. 88 (οὔτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα, cf. Op. 127 below) and *λ* 621 above Hes. fr. 176,6 Κλυταιμήστρη <προ>λιποῦσ' Ἀγαμέμνονα δῖον ' Αἰγίσθῳ παρέλεκτο καὶ εἵλετο -ον' ἀκοίτην h. Cer. 291 (Demoph.'s sisters could not pacify him) -ότεραι (sc. than Dem.) γὰρ δή μιν ἔχον τροφοὶ ἠδὲ τιθῆναι, child-caring paramount, rank (a) sec. the Silver Race: Op. 127 δεύτερον αὖτε γένος πολὺ -ότερον

μετόπισθεν ' *ἀργύρεον ποίησαν* (gods) ... ' *χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα* **1bβ** specifically of inferiority in battle, in fighting; 10× (2 in both *M* and *Y*, 3 in *Ξ*): *Δ* 400 (Ag. to Diom.:) „*τοῖος ἔην Τυδεὺς ... ἀλλὰ τὸν υἱὸν* ' *γείνατο εἷο -εια* (*-ηα* v.l.) *μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνων* (Arist., rec. West, vulg. -ω)" *K* 238 (Ag. to Diom.:) „*μηδὲ σύ γ' αἰδόμενος ... τὸν μὲν ἀρείω* ' *καλλείπειν, σὺ δὲ -ον' ὀπάσσεαι αἰδοῖ εἴκων* ' *ἐς γενεὴν ὁρόων, μηδ' εἰ βασιλεύτερός ἐστιν* (sc. Men.)", division of rank from prowess, sim. implicat. *Ξ* 377+ *Ξ* 377 (Pos. to Grs.:) „*ὃς δέ κ' ἀνὴρ μενέχαρμος, ἔχει δ' ὀλίγον σάκος ὤμῳ,* ' *-ονι φωτὶ δότω, ὁ δ' ἐν ἀσπίδι μείζονι δύτω*" (L[6] 143) 382bis *οἰχόμενοι* (Diom., Od., and Ag.) *δ' ἐπὶ πάντας ἀρήϊα τεύχε' ἄμειβον·* ' *ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδυνε, -εια δὲ -ονι* (*-ηϊ δὲ -ονα* v.l., cf. Leaf ad l.) *δόσκεν*, weapons: see 2 below; Longo, DHA 22, 1996, 30ff. on arms and status *M* 92 (w. Hektor *οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι μέμασαν*) *τεῖχος ῥηξάμενοι ... ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι* ' ... *πὰρ δ' ἄρ' ὄχεσφιν* ' *ἄλλον Κεβριόναο -εῖονα κάλλιπεν Ἕκτωρ* 270 (the Ajaxes:) „*ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεσήεις* ' *ὅς τε -ειότερος, ἐπεὶ οὔ πω πάντες ὁμοῖοι* ' *ἀνέρες ἐν πολέμῳ, νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι*" *O* 513 (Ajax to Grs.:) „*βέλτερον, ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι* ' *ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι* ' *ὧδ' αὔτως ... ὑπ' ἀνδράσι -οτέροισιν*" *Y* 434. 436 (Hektor to Ach.:) „*οἶδα δ' ὅτι σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ -ων.* ' *ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,* ' *αἴ κέ σε -ότερός περ ἐὼν ἀπὸ θυμὸν ἕλωμαι*" **1bγ** in fem. desirability *A* 114 (Ag. „I want to keep Chryseis) *καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα* ' ... *ἐπεὶ οὔ ἑθέν ἐστι -είων,* ' ⌊*οὐ δέμας οὐδὲ φυήν,*⌋ *οὔτ' ἄρ φρένας οὔτέ τι ἔργα*" *ε* 211 (Kal. to Od.:) „*οὐ μέν θην κείνης* (your wife) *γε -είων εὔχομαι εἶναι,* ' ⌊*ἐπεὶ οὔ πως οὐδὲ ἔοικε* ' *θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν*⌋" **1bδ** in social companionship (comparing classifications) *θ* 585 (Alkin. to Od.:) „*ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδώς,* ' *ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο -είων* ' *γίνεται, ὅς κεν ἑταῖρος ἐὼν πεπνυμένα εἰδῇ*", see Stanford ad l., cf. v. 546f., contr. Op. 707 **2** of horses *(slower)*, see (wdfld.) Delebecque, Cheval 121. 145 *Ψ* 572. 577 (Men. to Antil.:) „*ἦσχυνας μὲν ἐμὴν ἀρετήν, βλάψας δέ μοι ἵππους,* ' *τοὺς σοὺς πρόσθε βαλών, οἵ τοι πολὺ -ονες ἦσαν.* ' *ἀλλ' ἄγετ', Ἀργείων ἡγήτορες* ... ' ... *δικάσσατε, μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ·* ' *μή ποτέ τις εἴπῃσιν* ... ' '*Ἀντίλοχον ψεύδεσσι βησάμενος Μενέλαος* ' *οἴχεται ἵππον ἄγων, ὅτι οἱ πολὺ -ονες ἦσαν* ' *ἵπποι, αὐτὸς δὲ κρείσσων ἀρετῇ τε βίῃ τε*'", cf. v. 413 below **3** non-animate **3a** substantive armor *Ξ* 382 (see 377+ in 1bβ) prize: *Ψ* 413 (Antil. to horses: „Nestor will kill you, if) *φερώμεθα -ον ἄεθλον* (*σπεύδετον ὅττι τάχιστα*)" wine: Pan. fr. 14,5 p. 122 Dav. (*οἶνος*) *πάσας δ' ἐκ κραδίης ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάζει,* ' *πινόμενος κατὰ μέτρον· ὑπὲρ μέτρον δὲ -είων* (fr. 21 p. 208 West) a day: Op. 821 (few know that the 24th) *μηνὸς ἀρίστην* ' *ἠοῖς γεινομένης· ἐπὶ δείελα δ' ἐστὶ -είων* **3b** ntr. **3ba** pred. of action *o* 515 (Tel. to Od.-beggar:) „*ἄλλως μέν σ' ἂν ἐγώ γε καὶ ἡμετερόνδε κελοίμην* ' *ἔρχεσθ'·* *οὐ γάρ τι ξενίων ποθή· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ* ' *-ον, ἐπεί τοι ἐγὼ μὲν ἀπέσσομαι, οὐδέ σε μήτηρ* ' *ὄψεται*" *(even) worse* w. inf.: *ρ* 176 (Medon to suitors: „*ἐπεὶ ἐτέρφθητε ἀέθλοις,*) *ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' ἐντυνώμεθα δαῖτα·* ' *οὐ μὲν γάρ τι -ειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι*", cf. Guiraud, Phrase nominale 42 and (w. inf.) 84ff. *ψ* 262 (Pen. to Od.:) „*εἴπ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον, ἐπεὶ καὶ ὄπισθεν, οἴω,* ' *πεύσομαι, αὐτίκα δ' ἐστὶ δαήμεναι οὔ τι -ειον*" **3bβ** subst. *τὰ χ. the worse, what is worse (behavior)* (at banquets) *A* 576 (Heph. to Zeus and Hera: „*ἐριδαίνετον*) *ἐν δὲ θεοῖσι κολφὸν ἐλαύνετον·* ⌊*οὐδέ τι δαιτὸς* ' *ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ -είονα νικᾷ*⌋" = *σ* 404 (a suitor:) „*νῦν δὲ περὶ πτωχῶν ἐριδαίνομεν,* ⌊ ⌋" *σ* 229 (Tel. to Pen.:) „*ἐγὼ θυμῷ* ⌊*νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,* ' *ἐσθλά τε καὶ τὰ -εια* (*-ηα* v.l., v. ath. Ar.Byz., Arist.) · *πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα*⌋" = *υ* 310 (Tel. to Ktesippos:) „*ἤδη γὰρ* ⌊ ⌋", on *τὰ χ.*: cf. Chantraine, Gr. h. II 162f.; prepositive *τά*: J. Brunel, Construction de l'adjectif, Paris 1964, 57 W. Beck

χελῑδών [2°, 1[H]] E **ghel-* 'scream' + ⌊*-δών*⌋ (cf. *ἀη*⌊ ⌋ 'nightingale', Lat. *hirun-dō*?); see Chantraine, Dict. 1252f.

L [1]Boraston, JHS 31, 1911, 244; [2]C. Moulton, Similes in the Hom. Poems (Hypomn. 49), Göttingen 1977, 138–9; [3]Thompson, Birds 315ff.; [4]F. Dirlmeier, Vogelgestalt der hom. Götter, Heidelberg 1967; [5]J. Pollard, Birds in Gr. Life and Myth, Plymouth 1977, 30–3; [6]Bannert, WS 12, 1978, 29–42; [7]Erbse, H. 108, 1980, 269–74 (= Studien z. gr. Dichtung, Stuttgart 2003, 120ff.); [8]Bushnell, Helios 9, 1982, 1–13; [9]Dietrich, Numen 30, 1983, 53–79; [10]Losada, CPh 80, 1985, 33–4; [11]G. Scilardi, Semantica della similtudine omerica, in Scrivere e recitare, G. Cerri ed., Roma 1986, 55–62; [12]Borthwick, G&R 35, 1988, 14–22 (= McAuslan & Walcot [edd.], Homer, Oxford 1998, 155ff.); [13]Blomberg, OAth 19, 1992, 49–57; [14]J.B. Carter in Ages of Homer 287–90; [15]Beall, AJPh 122, 2001, 162; [16]Collins, ColbyQ 38, 2002, 30–1

B *swallow*, see L[3,5] (not 'Lerche', III col. 768,27), harbinger of spring; Op. 568 *Πανδιονὶς -ὼν* possibly refers to constellation *Swallow*, not to bird: see L[13] (contra L[15]) **1** Op. 568 (after rise of *Ἀρκτοῦρος*) *ὀρθρογόη* (*ὀρθογόη, ὀρθροβόη* vv.ll.) *Πανδιονὶς ὦρτο -ὼν* ' *ἐς φάος ἀνθρώποις,* ⌊*ἔαρος νέον ἱσταμένοιο*⌋ for swallow as harbinger of spring cf. Stesich. 211, Simon. 597 and L[12,16]; *τ* 518–23 („irrelevantly", West ad Op. 569) casts *ἀηδών* in same role (⌊ ⌋ = *τ* 519[ea]) v. 568–9 *ὦρτο ἐς φάος* either a) refers to swallow's return after supposed hibernation (rather than migration: parallels in L[3]) or b) to acronychal rise of constellation; if b), allusion to Pandion myth more meaningful (ref. to Philomela's catasterism, L[13]), but cf. *τ* 518, *υ* 66 with West ad Op. 568 („any nightingale that you or I may hear") and Sapph. 135 (*Πανδίονις χελίδω*) and see L[15] **2** in sim.: *φ* 411 (Od.) *δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν* (sc. the bow) *πειρήσατο νευρῆς,* ' *ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε,* ⌊*-όνι εἰκέλη*⌋ *αὐδήν* cry of *χ.* is symbolic of (Od.'s) return to home after absence (L[1,10,12]); alternatively, suggests „latently oracular message" (L[16]; NB oionomantistic connot. of *δεξιτερῇ*); at any rate, *χ.* simile marks change in the course of events – likewise (cf. L[2] 'echo') in: *χ* 240 *αὐτὴ* (Athena) *δ' αἰθαλόεντος ἀνὰ μεγάροιο μέλαθρον* ' *ἔζετ' ἀναΐξα,* ⌊ ⌋ *ἄντην* (categorical distinction betw. 'simile' [L[4]] and 'epiphany' [L[6–9]] ultimately irrelevant, see L[11,14]) C.L. Caspers

χέλυς [5[h]] L [1]Radermacher, Hermeshymnus 64; [2]Brillante, SCO 47, 1999, 95ff.; [3]Dumoulin, AMW 49, 1992, 85–109. 225–57; [4]M.L. West, Anc. Greek Music, Oxford 1994, 50ff.; [5]Wegner, Arch. Hom. U 2ff.; [6]Siebert, LIMC V 1, 1990, 315f.; [7]M. Maas and J.M. Snyder, Stringed Instruments of Anc. Gr., New Haven 1989, 34–9; [8]ibid., 79–112; [9]Wilamowitz, Textgesch. der gr. Lyriker, Berlin 1900, 74–6; [10]Slater, CQ 32, 1982, 36–40; [11]West, ZPE 80, 1990, 6

B h. Merc. only: both *tortoise* (this sense in early and class. Greek only h. Merc.; for 'tortoise' in h. Merc. also the more common *χελώνη* q.v.) and *lyre* first constructed by Hermes from its shell (this sense e.g. Aesch. fr. 389, Eur. Alc. 447+, cf. Eust. Il. 2,132; for 'lyre' in h. Merc. also *λύρη* v. 423): homonymy explored so as to underscore transformation of living animal into instrument of culture, see L[2] and cf. S. Ichn. 284–328 Radt. – W d f l d.: (1) *χελώνη*, (2) *κίθαρις, λύρη, φόρμιγξ,*

see L[4,5,7] 1 *tortoise* h. Merc. 24 (outside cave, Hermes) *-υν εὑρὼν ἐκτήσατο μυρίον ὄλβον* 33 (Hermes to tortoise:) „*πόθεν τόδε καλὸν ἄθυρμα ' αἰόλον ὄστρακον ἔσσο -υς ὄρεσι ζώουσα;*" (cf. v. 42 *ὀρεσκῴοιο χελώνης*) vv. 33 ff. present a riddling descr. of the tortoise in terms of the musical instrument it will become; cf. for such riddles Alc. fr. 359 *ἁ θαλασσία χ.* (disputed reading), suggesting 'tortoise' but denoting 'lyre' and referring to 'limpet': see L[9,10], otherw. L[11] — for arch. and class. depiction of Hermes with a tortoise see L[6] 2 *lyre* the sounding board of which is made from tortoise's shell, cf. L[3,4,5,7], depictions in L[8] h. Merc. 25 (perh. interpol., cf. Càssola ad l.) *Ἑρμῆς τοι πρώτιστα -υν τεκτήνατ' ἀοιδόν* (etym. pun: *lyre* = 'singing tortoise', cf. Sapph. fr. 118, Men. fr. 259; otherw. L[1] „H. hat aus einer Schildkröte eine Sängerin gemacht": v. 25 apparently so underst. by S. Ichn. 300. 328 and Nic. Alex. 559—62) as part of Hermes' outfit when he hides baby-like in his *σπάργανον* from angry kin: 153 *-υν ἑρατὴν ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἐέργων* 242 *-υν δ' ὑπὸ μασχάλῃ εἶχε* C.L. Caspers

χελώνη [2ʰ] h. Merc. only: *tortoise*, beside *χέλυς* (q.v.) 'tortoise' *and* 'lyre' (as χ. in later Gr.) 42 *ἔνθ' ἀναπηλήσας* (sc. Hermes) *γλυφάνῳ πολιοῖο σιδήρου ' αἷῶν' ἐξετόρησεν ὀρεσκῴοιο -ης* (cf. v. 33 *χέλυς ὄρεσι ζώουσα*) 48 *πῆξε δ'* (sc. Hermes) *ἄρ' ἐν μέτροισι ταμὼν δόνακας καλάμοιο ' πειρήνας διὰ νῶτα λιθορρίνοιο* (aliter alii; *διὰ ῥινοῖο* codd.) *-ης* C.L. Caspers

χέραδος n. [1ᵈ] E uncertain, prob. rel. to *χερμάδιος* (Chantraine, Dict. 1254)

Σχ sch. D *Φ* 319: *-ος· τῆς ὑπὸ ποταμῶν ἀθροιζομένης ψάμμου καὶ ξύλων συγκομιδῆς. Ἀρίσταρχος δέ φησιν χεράδας καλεῖσθαι τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς λίθους. εἶναι δὲ τὸν νοῦν τοιοῦτον· πολλῇ ἰλύϊ οὐκ ὀλίγον πλῆθος τῶν ποταμίων λίθων ἐπισωρεύσας χώσω. χεράδος οὖν λιθάδος*

B *silt, wood, and stone carried by a torrent; mud and debris* *Φ* 319 (Skam. to Simoeis:) „*ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε ' φιτρῶν καὶ λάων ... ' ... ' ... οὔτε χραισμησέμεν ... ' οὔτε τὰ τεύχεα καλά* (sc. of Ach.), *τά που μάλα νειόθι λίμνης ' κείσεθ' ὑπ' ἰλῦος κεκαλυμμένα· κὰδ δέ μιν αὐτὸν ' εἰλύσω ψαμάθοισιν ἅλις -ος* (*χεράδος*, σ vv.ll.) *περιχεύας ' μυρίον, οὐδέ οἱ ὀστέ' ἐπιστήσονται Ἀχαιοὶ ' ἀλλέξαι· τόσσην οἱ ἄσιν καθύπερθε καλύψω. ' αὐτοῦ οἱ καὶ σῆμα τετεύξεται, οὐδέ τί μιν χρεὼ ' ἔσται τυμβοχοῆς, ὅτι μιν θάπτωσιν Ἀχαιοί*", app. used as (near)-synon. w. *ἄσις* q.v.; destruction of Gr. wall illustrates origin of χ.: *H* 459 ff., *M* 17 ff. (*M* 28 f. destruction of *θεμείλια κύμασι ... φιτρῶν καὶ λάων*, w. final stage v. 31 ≅ *H* 462 *ψαμάθοισι κάλυψεν*⁺); w. regard to mock-funeral (cf. Richardson, Iliad ad l.) note accessory vocabulary: *φιτροί* for pyre *Ψ* 123, *μ* 11; *λάοι* for burial *Ω* 797—9, cf. *Ψ* 255 ff. (*θεμείλια* q.v.) and see Arch. Hom. W 32; *ψάμαθοι*, cf. also *Φ* 202; *καθύπερθε* and *ὕπερθε* *Ω* 797; later reduction of meaning to stones because of comparison w. *χερμάδιον*, e.g. Ap. Rh. 1, 1123, cf. Σχ; on gender and vv.ll. see H.L. Ahrens, Gr. u. lat. Benennungen der Hand, Leipzig 1879, 173—83; Leumann, Hom. Wörter 161 f. 296. — W d f l d.: *ἄσις, ἰλύς, ψάμαθος* W. Beck

χερμάδιον [14ᵈ, 2ᵉ] E from later attested *χερμάς*; etym. uncertain, prob. rel. to *χέραδος* (Chantraine, Dict. 1254) F *-ῳ* 6, *-ον* 3, *-α* 1, *-οισι(ν)* 6

M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑] *-ῳ* *Δ* 518, *E* 582, *Ξ* 410, *O* 250, *Π* 578 [⏑⏑⏑] *-ῳ* *Π* 587; *-α μεγάλ'* *Π* 774 [⏑⏑⏑] *-ον* *E* 302 = *Θ* 321 = *Y* 285 2 pentasyll. [⏑⏑⏑⏑] *-οισι(ν)* *M* 154, *φ* 371 [⏑⏑⏑×] *μεγάλοισί τε -οισιν* *Λ* 265 = 541, *N* 323; *-οισι* *κ* 121

Σχ sch. min. and sch. D *Δ* 518, *E* 302: *χειροπληθεῖ*⁺ *λίθῳ*⁺

L [1]Kirk, ⟨Iliad on⟩ *Δ* 518; [2]Janko, ⟨ ⟩ *Ξ* 410, [3]Saunders, Appendix 135. (145 ff.). 153 ff. 157. 161 f.

B *large stone* thrown as missile (cf. L[1]; by „strongest heroes" L[2]); always of hits: propulsion vb. is *βάλε*⁺ (hyperrealism: L[3] 135. 161 f.); χ. subj. *Π* 774; dir. sp. *N* 323, *O* 250, *φ* 371, Od.'s narr. *κ* 121 epith.: *ἀνδραχθέα* *κ* 121, *μέγαλα*⁺ 4×, *ὀκριόεις* *Δ* 518 instances (typical scene) where χ. first picked up (one-handed) for throwing (n. *λάβε* :: *βάλε*): *E* 302 (Diom. has killed Pand. w. his spear and is attacked by Aen.) ⟨*ὁ δὲ -ον λάβε χειρὶ*⟩ *' Τυδείδης μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν, ' οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἷος. ' τῷ βάλεν Αἰνεάο κατ' ἰσχίον ... ' ... ' θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε, ' ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος* (he fell to his knees, fainted, saved by Aphr.; see L[3] 157) = *Y* 285 (Aen. and Ach. have thrown their spears and Ach. attacks w. his sword) ⟨ ⟩ *' Αἰνείας, μέγα ἔργον, κτλ. ... ' ... οἷος. ' ἔνθα κεν Αἰνείας μὲν ἐπεσσύμενον βάλε πέτρῳ ' ἢ κόρυθ' ἠὲ σάκος* (gods intervene) = *Θ* 321 (Teukros has shot and killed Hektor's charioteer, and Hektor) ⟨ ⟩ *' βῆ δ' ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἀνώγει ' ... ' ... τὸν δ' ... Ἕκτωρ ' αὐερύοντα παρ' ὦμον, ὅθι κληὶς ... ' τῇ ὁ' ἐπὶ οἱ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι. ' ῥῆξε δέ οἱ νευρήν, νάρκησε δὲ χείρ* (he fell to his knees, saved by Ajax) ‖ χ. dir. w. 'cast': *E* 582 (Antil. *Μύδωνα βάλ' ἡνίοχον*) *ὁ δ' ὑπέστρεφε ... ἵππους· ' -ῳ ἀγκῶνα τυχὼν μέσον· ἐκ δ' ἄρα χειρῶν ' ἡνία ... χαμαὶ πέσον ... ' Ἀντίλοχος δ' ἄρ' ἐπαΐξας ξίφει ἤλασε κόρσην* (his spear cast *Δ* 459 ff.) *Ξ* 410 (Hektor *ἀπιόντα*) *Αἴας ' -ῳ, τά ῥα πολλὰ θοάων ἔχματα νηῶν ' πὰρ ποσὶ μαρναμένων ἐκυλίνδετο, τῶν ἓν ἀείρας ' στῆθος βεβλήκει ... ἀγχόθι δειρῆς, ' στρόμβον δ' ὦς ἔσσευε βαλών* (fell, saved by others), see L[2] (cf. s.v. *ἕρμα* B 1), L[3] 153 ff. *O* 250 (Hektor to Ap.: „*με*) *οὓς ἑτάρους ὀλέκοντα ... βάλεν Αἴας ' -ῳ πρὸς στῆθος, ἔπαυσε δὲ θούριδος ἀλκῆς; ' καὶ δὴ ἔγωγ' ἐφάμην νέκυας καὶ δῶμ' Ἀΐδαο ' ἤματι τῷδ' ὄψεσθαι, ἐπεὶ φίλον αἶσ' ἔτορ*" *Π* 578 *τόν* (Epeigeus) *ῥα τόθ' ἀπτόμενον νέκυος βάλε ... Ἕκτωρ ' -ῳ κεφαλήν· ἡ δ' ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη ' ἐν κόρυθι βριαρῇ· ὁ δ' ἄρα πρηνὴς ἐπὶ νεκρῷ ' κάππεσεν, ἀμφὶ δέ μιν θάνατος χύτο* 587 (Patr., you charged the Lycians and Trs.) *κεχόλωσο δὲ κῆρ ἑτάροιο. ' καί ῥ' ἔβαλε Σθενέλαον ... ' αὐχένα -ῳ, ῥῆξεν δ' ἀπὸ τοῖο τένοντας. ' χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι καὶ ... Ἕκτωρ* (*τένοντες* B 1) — *M* 154 *οἱ δ' ἄρα -οισιν ... ἀπὸ πύργων ' βάλλον ἀμυνόμενοι σφῶν τ' αὐτῶν καὶ κλισιάων ' νηῶν τ' ... νιφάδες δ' ὡς πῖπτον ἔραζε* (*ὡς βέλεα ῥέον, κόρυθες ἀύτευν βαλλόμεναι μυλάκεσσι καὶ ἀσπίδες*) *κ* 121 (Od.'s narr.: *Λαιστρυγόνες ἐοικότες Γίγασιν*) *οἵ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι -οισι ' βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει ' ἀνδρῶν τ' ὀλλυμένων νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων*, 'gigantic' missiles: see *ι* 481. 537 f. and s.v. *πέτρη* B 3 *φ* 371 (Tel. to Eum.: „*πρόσω φέρε τόξα, μή σε*) *ἀγρόνδε δίωμαι ' βάλλων -οισι*" — *Δ* 518 *Διώρεα μοῖρα πέδησε· ' -ῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι ' κνήμην δεξιτερήν· βάλε δὲ ... ' Πείρως* (who then killed him w. his spear) w. other verbs: *Λ* 265 *αὐτὰρ ὁ* (Ag.) *τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν ' ἔγχεΐ τ' ἄορί τε μεγάλοισί τε -οισιν* = 541 (Hektor) *N* 323 (Mer. to Idom.:) „*ἀνδρὶ δέ κ' οὐκ εἴξειε ... Αἴας, ' ὃς θνητός τ' εἴη ... ' χαλκῷ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε -οισιν. ' οὐδ' ἂν Ἀχιλλῆϊ ῥηξήνορι χωρήσειεν*" χ. is subj.: *Π* 774 *πολλὰ δὲ Κεβριόνην ἀμφ' ὀξέα δοῦρα πεπήγει ' ἰοί τε ... ' πολλὰ δὲ -α μεγάλ' ἀσπίδας ἐστυφέλιξαν ' μαρναμένων ἀμφ' αὐτόν.* — W d f l d.:

ἕρμα, λᾶας, λιθάς, λίθος, μάρμαρος ⟨(L' 145 ff.)⟩, *μύλαξ, πέτρη, πέτρος* ⟨ ⟩ W. Beck

χερνῆτις [1i] E *χερ-* prob. < *χείρ*, otherwise unclear; further Chantraine, Dict. s.v.; diff. approach Meier-Brügger in Festschrift Neumann 297–303 (303)

Σχ sch. D *M* 433: *ἡ ἀπὸ τοῦ ἔργου τῶν ἰδίων χειρῶν ζῶσα, ὅ ἐστι μισθοῦ ἄλλοις ἐργαζομένη* L Eckstein, Arch. Hom. L 4; Meier, *-ἰδ-* 41 (but see E above); Keil, Lex. Raritäten 60–2

B *woman who works for wages*, here as spinner *M* 433 (sim.:) *ἔχον* (sc. both sides held their ground), *ὥς τε τάλαντα γυνὴ -ις ἀληθής* (*ἀλῆτις* [q.v.] f.l.), ' *ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει* ' *ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.* ' *ὡς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο* J.N. O'Sullivan

χέρνιβον [1i] **Σχ** sch. D *Ω* 304: *νῦν τὸ ἀγγεῖον τὸ ὑποδεχόμενον τὸ ταῖς χερσὶν ἐπιβαλλόμενον ὕδωρ, ὃ ἐν 'Οδυσσείᾳ λέβητα φησίν* L Leumann, Hom. Wört. 160

B *hand-washing basin* over which (contrast use of *λέβης* in ritual context s.v. *χέρνιψ*, q.v. B introd. and B 2) Priam washes hands before libation and prayer to Zeus *Ω* 304 *ἀμφίπολον ταμίην ὤτρυν' ὁ γεραιὸς* ' *χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον·* *ἡ δὲ παρέστη* ' *-ον* (*-α δ'* Poll. Y; see Leaf ad l., v. d. Valk, GRBS 23, 1982, 279) *ἀμφίπολος* ⟨*πρόχοόν θ' ἅμα*⟩ (⟨ ⟩: *ταμίη μετὰ* ed. Mass. [see Richardson in Iliad ad l.], *ταμίη φέρε* Y) *χερσὶν ἔχουσα.* ' *νιψάμενος ... ηὔχετ' ... λεῖβε ... ἔπος ηὔδα* (prayer), see also s.v. *πρόχοος*. – W d f l d.: *λέβης* (q.v. B 2) J.N. O'Sullivan

χερνί(πτομαι) [1i] **Σχ** sch. D *A* 449: *τὰς χεῖρας ἐνίψαντο* L Leumann, Hom. Wört. 160; Laser, Arch. Hom. S 148–51 (148)

B *wash one's hands;* in context of prayer and sacrifice (see also *χέρνιψ* B 2, cf. *χέρνιβον*) *A* 449 (*θεῷ ἑκατόμβην ἔστησαν*) *περὶ βωμόν,* ' *-ψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο κτλ.* – W d f l d.: *νίζω/πτω* (q.v. B 2) J.N. O'Sullivan

χέρν(ιψ) [8e] E < *χείρ* + *νίζω*. – Deriv.: *χέρνιβον, χερνίπτομαι* F *-ιβα* 8

M [⏑⏑] *-ιβα α* 136 = *δ* 52 = *η* 172 = *κ* 368 = *ο* 135 = *ρ* 91, *γ* 440. 445 **Σχ** sch. D *Ω* 304: *τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδατα*

B *water for washing hands*, before a meal (1), before prayer and sacrifice (2); brought by a maid (*ἀμφίπολος* [6×] in 1), by Aretus, s. of Nestor (in 2); in 1 poured over hands from a *πρόχοος* into a *λέβης* (cf. *ὕδωρ Γ* 270, *Ι* 174, *α* 146+, *Ω* 303, *δ* 213. 216 and s.v. *χέρνιβον*; contrast footwashing of *τ* 386 ff.), in 2 already in *λέβης* before washing (contrast mode of washing s.v. *χέρνιβον*) 1 used for washing hands of guest (+ host at least *α* 136, *ρ* 91) before a meal (meal of welcome for stranger[s] exc. *ο* 135 [before departure of guests]); after and separate from bathing *δ* 52, *κ* 368, *ρ* 91. – W d f l d.: *ὕδωρ*, cf. *λοετρόν, ποδάνιπτρα α* 136 *-ιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα* ' *καλῇ χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀγρυρέοιο λέβητος,* ' *νίψασθαι* (subj. Tel. and Ath.-Mentes) = *δ* 52 (⟨Tel. and Peisistr., on arrival in Sparta⟩) = *η* 172 (Od. on Scheria) = *κ* 368 (Od. on Circe's island; vv. 368–72 om. pap., codd. multi) = *ο* 135 (⟨ ⟩ before departure from Sparta) = *ρ* 91 (Theocl. and Tel. on Ith.) 2 used before prayer and sacrifice to Ath. *γ* 440 *-ιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ... λέβητι* ' *ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων* 445 *-ιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο* (Nestor), *πολλὰ δ' Ἀθήνῃ* ' *εὔχετ' ἀπαρχόμενος*

D *κ* 315a; v.l. *Ω* 304 (see *χέρνιβον*) J.N. O'Sullivan

Χερσιδάμας [1i] E < dat. pl. of *χείρ* + *δάμνημι* (see *Πουλυδάμας* E), further v. Kamptz pp. 83. 105. 227 L Wathelet, Dict. II 1058. 1557

B Tr., killed by Od. *Λ* 423 (*-δάμαντα* ≅ *Υ* 401 [*Ἱπποδάμαντα*]) J.N. O'Sullivan

χέρσος [4i, 12e, 1h] E unclear; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. and L below

F *-ου* 9; *-ῳ* 1'; *-ον* 5, *-ονδε* 2 M 1 stem in longo 1a [⏑⏑] *ποτὶ -ον ζ* 95 [⏑⏑] *θέμωσε δὲ -ον ἱκέσθαι ι* 486. 542 1b [⏑×] *ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ'* ⟨*ἐπὶ -ου*⟩ *κ* 459, *λ* 401. 408, *ω* 111; *κῦμ'* ⟨ ⟩ *η* 278, *τ* 278; *τὼ/οἱ δ'* ⟨ ⟩ *Ξ* 284, *ο* 495; ⟨ ⟩ *ω* 291; *ποτὶ -ον Ξ* 394, *ι* 147 1c [⏑–] *-ῳ Δ* 425; *-ονδε Φ* 238 2 stem in brevibus [–⏑] *-ονδε* h. Ap. 28

Σχ sch. D: glossed w. form of *γῆ Δ* 425, *Ξ* 284. 394, *Φ* 238

L Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 108 f.; Papanastassiou, Compléments 77 (s.v. *σχερός*); see s.vv. *ξερόν* (E) and *Σχερίη* (E)

B *dry land* as opp. to sea (1) or river (2); no adj. used w. *χ*. – W d f l d.: for B 1 see *ἤπειρος* wdfld., also *ἀκτή* II, *ὄχθη, ῥηγμῖνος*; for 2 *κρημνός, ὄχθη* 1 opp. to sea (*ἅλς, θάλασσα, πόντος*); ref. to island *ι* 147. 542, *ο* 495, h. Ap. 28; ref. specially to edge of land, shore where reaching land (with / without ship) vel sim. in quest. (*ι* 486. 542, *ο* 495 / *Ξ* 284, *η* 278, *τ* 278) or where wave / wave + wind(s) strike land (*ζ* 95, *ι* 147, *τ* 278 / ⟨*Δ* 425, *Ξ* 394⟩ [⟨ ⟩ in sim., comp.], *η* 278, h. Ap. 28) or w. more general ref. to *dry land κ* 459+, *ω* 291; both of rocky shore (*η* 278, h. Ap. 28 [note *κραναῇ νήσῳ* v. 26]) and of flat beach (*ζ* 95, *ι* 147. 542, *τ* 278 [note *η* 280 ff.], cf. *ο* 495); w. ref. to partic. places: near Lectum (Troad) *Ξ* 284, Ith. *ο* 495, Delos h. Ap. 28, Scheria *ζ* 95, *η* 278, *τ* 278, land of Cyclopes *ι* 486, 'Goat-island' *ι* 147. 542; non-specific *κ* 459+, *ω* 291, so in sim., comp. *Δ* 425, *Ξ* 394 *Δ* 425 (*ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ κῦμα θαλάσσης ὄρνυτ' ἐπασσύτερον*) *πόντῳ μέν τε πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα* ' *-ῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας* ' *κυρτὸν ἰὸν κορυφοῦται* (so the Grs. moved into battle) *Ξ* 394 *οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάᾳ* ⟨*ποτὶ -ον*⟩ ' *ποντόθεν ὀρνύμενον πνοιῇ Βορέω ἀλεγεινῇ,* ' *οὔτε ...* (*ὅσση ἔπλετο φωνή* of Grs. and Trs.) *ζ* 95 *πέτασαν* (Naus. and her maids the washed clothes) *παρὰ θῖν' ἁλός, ᾗχι μάλιστα* ' *λάϊγγας* ⟨ ⟩ *ἀποπτύεσκε θάλασσα ι* 147 (*ἔνθ' οὔ τις* [of Od. and men approaching 'Goat-island'] *τὴν νῆσον ἐσέδρακεν*) *οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα* ⟨ ⟩ ' *εἰσίδομεν, πρὶν νῆας* (*ἐπικέλσαι*) h. Ap. 28 (*σε Λητὼ τέκε κραναῇ ἐνι νήσῳ, ἐκάτερθε δὲ κῦμα*) *ἐξῆει -ονδε λιγυπνοίοις ἀνέμοισιν ι* 486 *τὴν δ'* (sc. *νῆα*) *αἶψ' ἤπειρόνδε παλιρρόθιον φέρε κῦμα* (caused by rock hurled by Polyph.), ' *πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο,* ⟨*θέμωσε δὲ -ον ἱκέσθαι*⟩ 542 (*ἐκλύσθη δὲ θάλασσα*) *ὑπὸ πέτρης* (hurled by Polyph.) ' *τὴν δὲ* (sc. *νῆα*) *πρόσω φέρε κῦμα,* ⟨ ⟩ *η* 278 (Od. to Arete [+ Alcin.]:) *νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον, ὄφρα με γαίῃ* ' *ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμος τε καὶ ὕδωρ.* ' *ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο* ⟨*κῦμ' ἐπὶ -ου*⟩ ' *πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ τ* 278 (Od.-stranger to Pen.: *οἱ μὲν* [Od.'s comrades] *ὄλοντο*) *ἐνὶ πόντῳ·* ' *τὸν δ' ἄρ ἐπὶ τρόπιος νεὸς ἔκβαλε* ⟨ ⟩ ' *Φαιήκων ἐς γαῖαν Ξ* 284 *λιπέτην* (Hera and Sleep) *ἅλα· τὼ* ⟨*δ' ἐπὶ -ου*⟩ ' *βήτην ο* 495 *οἱ* ⟨ ⟩ ' *Τηλεμάχου ἔταροι λύον* (returned from Pylos to Ith.) *ἱστία* (*τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν· ἐκ δὲ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης*) *κ* 459 (Circe to Od.: „*οἶδα ἡμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα*) *ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ'* ⟨*ἐπὶ -ου*⟩," ≅ *λ* 401 (Od. to Ag. ⟨in underworld⟩: „*ἦε σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν ...*;") ≅ 408 (Ag. to Od. ⟨ ⟩)

≅ ω 111 (Ag. to Amphimedon ⌊ ⌋) ω 291 (Laertes to Od.-stranger: „ὅν [Od.] που) ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ -ου ' θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ'" 2 *land, bank* opp. to Scam. Φ 238 τοὺς (corpses of men killed by Ach.) ἔκβαλλε (Scam.) θύραζε, μεμυκὼς ἤΰτε ταῦρος, ' -ονδε· ζωοὺς δὲ σάω κατὰ ... ῥέεθρα J.N. O'Sullivan

χεῦμα [1ⁱ] **Σχ** sch. D ad l.: περίχυμα **B** (zu χέω, s. Risch §21:) mit gen. mat. κασσιτέροιο (s.d. mit Lit.): trotz Wortsinns wohl nicht (Metall-)*Guß*, sondern sonst. *Beschichtung, overlay* (s. Leaf, Richardson [Iliad] z.St. u. vgl. K 294⁺ περιχέω [s.d. B 1 d β] nicht 'umgießen', sondern 'umgeben', d.i. 'blattvergolden'); s. noch Hoekstra, Studia varia Brux. 2, 1990, 113 f. mit Schol. („coating of bronze with thin"); von der schmückenden *Zinnauflage* (*Einfassung?*) eines als Kampf-(trost)preis gegebenen thrak. Prunkharnischs: Ψ 561 (Ach.:) „δώσω οἱ (dem im Wagenrennen unterlegenen Eumelos) θώρηκα, τὸν Ἀστεροπαῖον (s.d.) ἀπηύρων, ' χάλκεον, ᾧ πέρι -μα φαεινοῦ κασσιτέροιο (s.d.) ' ἀμφιδεδίνηται (s.d. B 3) · πόλεος δέ οἱ ἄξιος ἔσται" H. W. Nordheider

χέω, χείω [117ⁱ, 111°, 9ᴴ, 5ʰ] **E** ererbt: vgl. lat. *fundo*, got. *giutan*, dt. *gießen;* s. LIV² 179. — Abl.: ἀμφί-, αὐτόχυτος, ἰοχέαιρα, λοετρο-, φυλλο-, χρυσοχόος, οἰνοχόος/η, πρόχοος (nom.ag.), οὐλοχύται, προχυτός, προ-, τυμβοχοή (nom.act.), χεῦμα, χόανος (αὐτοχόωνος), χοή, χύσις, χυτός; s.a. πάγχυ, χύτλον, χύτρος, χώομαι

F („-" steht für χε) **1** trans. Akt. **1a** Präs.st.: -ει 9, προ-ει 1ʰ, χείουσιν 1ᴴ, (Impf.:) -ε 3, χέ' 1ⁱ, σύγχει 1ⁱ, ἔ-ον ϑ 436, -ον 2, ἔκ-ον 1ⁱ, (Konj.:) ἐγχείῃ 1°, (Imp.) σύγχει 1ⁱ, προ-ειν 2 — (Ptz.:) -ων 8, -οντος 1ⁱ, -οντα 5, -οντες 8, -οντας 1°, -ουσα 9ⁱ, -ουσ' 1ⁱ, ἐπιπρο-ουσα 1ʰ, -ούσης 1°, -ούσῃ 3°, -ουσαν 1ⁱ, -ουσαι 2 **1b** σ-Aor.: σύγ-ας 1ⁱ, ἔ-εν Z 419, -εν Y 321, ἔ-αν 2ⁱ, ἀμφι-αι 1ᴴ **1c** ep. Aor.: χεῦ' 1°, κατέχευας 1°, ⌊ἔχευε⌋ν 17, χεῦε(ν) 12, χεῦ' 3, ἐπ⌊ ⌋ 6°, κατ⌊ ⌋(ν) 13, περίχευε(ν) 2°, συν⌊ ⌋ 2ⁱ, ὑπ⌊ ⌋ 2 — χεύαμεν 1°, ⌊ἔχευαν⌋ 10, χεῦαν 2, δι⌊ ⌋ 4, κατ⌊ ⌋ 1ⁱ, (Konj.) χεύω β 222 (pro fut.), ⌊χεύῃ⌋ 1ⁱ, κατα⌊ ⌋ 2, περι⌊ ⌋ 1°, χεύομεν 1ⁱ, χεύωσιν 1ⁱ; (Imp.) χεῦον 1°, χευάντων 1°; (Inf.) ⌊χεῦαι⌋ 3, ἐπι⌊ ⌋ 1ⁱ, κατα⌊ ⌋ 1ⁱ, συγ⌊ ⌋ 1°; (Ptz.) περιχεύας 3, χεύαντες 3 **2** Med. (intrans. / 4× Präs.st., 11× Aor. trans.) **2a** Präs.st.: -όμην 1° (trans.), -οντο 2ⁱ (trans.), ⌊ἐ-οντο⌋ 2ⁱ, -οντ' 1°, ἀμφ⌊ ⌋ 1°, ἐξ⌊ ⌋ 1ⁱ, προ-οντο 3ⁱ, χεῖσθαι 1° (trans.) **2b** Aor. (trans. außer 2×): χεύετο 1ᴴ (intrans.), ἐ⌊χεύατο⌋ 2ⁱ (1× intrans.), ⌊ ⌋ 2, ἐκχεύατ' 2°, ἐνε⌊ ⌋ 1°, ἐπε⌊ ⌋ 2°; (Konj.) περιχεύεται 2°, καταχεύετ' Op. 583 (für Ind. s. West z.St.) **2c** Wz.-Aor.: ἔχυτ' 1°, χύτο 7, ἀμφέχυτ' 1ⁱ, ἐξέχυθ' 1°, ἔκχυτο 1°, σύγχυτ' 1ⁱ — ⌊ἔχυντο⌋ 2°, χύντο 2ⁱ, ἐπ⌊ ⌋ 2ⁱ, ἐσ⌊ ⌋ 2ⁱ, κατέχυντ(ο) 2 — (Ptz.) ἐκ⌊χυμένοι⌋ο 1ⁱ, ἐκ⌊ ⌋ 1°, χυμένη 2 **2d** ϑη-Aor.: ἀμφεχύθη 1°, χυθείη 1°; ἀμφιχυθῆναι 1ⁱ; ἀμφι⌊χυθείς⌋ 3, περιπρο⌊ ⌋ 1ⁱ **2e** Pf./Plqu.: κέχυται 2, κέχυνται 2; κέχυτο 2, κέχυτ' 6, ⌊κέχυντο⌋ 1°, ἐ⌊ ⌋ 1°, ἐξε⌊ ⌋ 1°

M („-" steht für χε) **1** Stamm im breve **1a** eins. ⏑̄[⏑] σύγχυτ' Π 471 ⏑̄[⏑] χέ' Ψ 765 **1b** zweis. **1bα** ⏑̄[⏑⏑] σύγας O 366; ἔκ-ον Γ 296 ⏑̄[⏑⏑] κέχυτ' Ψ 775 ⏑̄[⏑⏑] -ει M 281; -ε ϑ 278; χύτο Y 282; ⌊ὀφθαλμῶν⌋ κέχυτ' ἀχλύς Y 421; ἀπ' ⌊ ⌋ χύτο Ψ 385 ⏑̄[⏑⏑] χάμαδις -ει/ε/ον Z 147, Ψ 220, H 480; θάνατος χύτο N 544 ≅ Π 414ᵉᵃ. = 580; χύτο (... ἀήρ') Ω 358, η 143; κέχυτ' ρ 298 ⏑̄[⏑⏑] -ει ὕδωρ / αὐδήν Ι 15 = Π 4. 385 / Sc. 396; (κατ') ὀφθαλμῶν -εν / κέχυτ' / δ' ἔχυτ' ἀχλύν⁺ Y 321 / E 696 = Π 344ᵉᵃ. / χ 88; -ε λ 588; ἀμφέχυτ' ὀμφή B 41; ἐξέχυθ' ὕδωρ τ 470; ἔκχυτο τ 504; κέχυθ' ὕπνος B 19 **1bβ** [⏑̄] ἀμφιχυθείς π 214 [⏑̄] ὕδατος προ-ειν Op. 596; δάκρυα θερμὰ -ων/οντ'/ον Π 3, Σ 17. 235 / δ 523 / ω 46; δάκρυ -ων/ουσ' A 357 = ω 438ⁱⁿ., Ι 14, β 24 = ω 425 / X 81; ἀμφι-αι Op. 65; κατέχυνθ' μ 411; νήδυμος ἀμφιχυθείς Ξ 253, Ψ 63 [⏑̄] -ει ... φωνήν / ἀοδήν τ 521, h. 19, 18; ἔραζε -ει Op. 421; προ-ει ... ὕδωρ h. Ap. 241; προ-ειν ῥόον Φ 219 [⏑̄] 'θυμὸν ... περιπροχυθείς Ξ 316 **1c** dreis. **1cα** [⏑⏑̄] ὕδωρ ἔ-αν/ον Σ 347 ≅ ϑ 436; σῆμ' ἔ-εν/αν Z 419, Ω 799; ἐκχύμενοι ϑ 515; ἀμφ' αὐτῷ χυμένη Τ 284 ≅ ϑ 527ⁱⁿ.; ἄχος ἀμφεχύθη δ 716; κέχυται Th. 727 [⏑⏑̄] ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν -όμην λ 26; κέχυται/ο M 284, ι 330 [⏑⏑̄] κέχυτο φλόξ Π 123 **1cβ** (s.u. 3cα) [⏑̄⏑] προ-οντο B 465, O 360 = Φ 6ⁱⁿ.; δάκρυ -οντα/ες P 700, Ω 714; δάκρυα θερμὰ -οντες H 426; ἐπιπρο-ούσα h. 19, 18 [⏑̄×] δάκρυ -οντος/α/ες / -ουσα/η/αι/ης A 360 / Θ 245 = P 648, ξ 280 / Ω 786 / Z 405, X 79, Ω 613. 745 / ≅ λ 183 = ν 338 = π 39 / ≅ Σ 340 / τ 208; ⌊κατὰ δάκρυ⌋ -ουσα/αν A 413 = Σ 428 ≅ 94 / Z 459; θαλερὸν ⌊ ⌋ -οντα/ες/ας / -ουσαι/α δ 556 / κ 201. 570 ≅ λ 5 ≅ 466 ≅ μ 12 / κ 409/ ≅ χ 447 / Z 496; τέρεν ⌊ ⌋ -ουσα Γ 142; -οντο Θ 159 = O 590; ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη τ 590 (≅ υ 54ᵉᵃ. u.ff. in 3cα); ἀμφιχυθῆναι Ψ 764 **1d** viers. (s.u. 4a) [⏑⏑̄⏑] ἐκ νηῶν ⌊ἐ-οντο⌋ Π 267; ἀμφ⌊ ⌋ χ 498 [⏑⏑̄⏑] νεῶν ⌊ ⌋ Τ 356 [⏑⏑̄×] ἐξ⌊ ⌋ Π 259; ὕδατος ἐκχυμένοιο Φ 300 **2** Stamm in den brevia **2a** ⏑̄[–] σύγχει θυμόν Ι 612, N 808 **2b** [–⏑̄] σῆμά τέ οἱ⁺ χεύω / χεῦαι β 222 / ≅ α 291, λ 75; συγχεῦαι ϑ 139 [–⏑̄] κὰκ κεφαλῆς χεῦεν ψ 156; χοὴν χεῖσθαι κ 518 [–⏑̄] ἐγχείῃ ι 10 **2c** [–⏑̄⏑] σῆμά τέ οἱ χεύωσιν H 86 [–⏑̄] γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην Th. 83

3 Stamm im longum **3a** eins. [⏑̄] χεῦ' P 270, δ 584, ι 210 [⏑̄] ἐπ' ὄμμασι χεῦ' ε 492 **3b** zweis. [⏑̄⏑] χεῦεν/αν π 47, Ξ 436; χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν Ξ 165; χύντο χαμαί Δ 526 = Φ 181 [⏑̄⏑] ἅλφιτα χεῦεν/ον β 380 ≅ 354; ἠέρα χεῦε η 15; ὕδωρ ἐπιχεῦαι Ω 303 [⏑̄⏑] χεῦεν ἔραζε P 619, ο 527, χ 20 = 85ᵉᵃ.; ἠέρ' ... περίχευεν η 140; ἐκχεύατ' ὀϊστούς χ 3 = ω 178ᵉᵃ.; καταχεύετ' ἀοιδήν Op. 583 [⏑̄×] ἠέρα χεῦε ν 189; χεῦε(ν) γ 289, η 286, ϑ 282; χεῦαν χ 463; καταχεύῃ Ψ 408, τ 206; (χρυσὸν) κέρασιν περίχευεν/η/ας γ 437 / 426 / 384 = K 294; σῆμά τε χεῦαι Ψ 45; καταχεῦαι H 461; περιχεύας Φ 319 **3c** dreis. **3cα** (s.o. 1cβ) [⏑̄⏑] (ὕπνον) ἔχευε Ω 445, λ 433; κατέχευε(ν) E 734 = Θ 385, M 158, Ψ 282, ζ 235 = ψ 162 ≅ ϑ 19 = η 42ᵉᵃ.; συνέχευε O 364. 473; διέχευαν γ 456, ξ 427; χαμαὶ κατέχευαν Z 134; ...εντες ⌊ἔχυντο⌋ ϑ 297, κ 415; ἐσ⌊ ⌋ M 470 [⏑̄⏑] ἐπέχευε φέρουσα α 136 = δ 52 = η 172 = κ 368 = ο 135 = ρ 91; ϑεσπέσιον⁺ ... (χάριν) ⌊κατέχευε(ν)⌋ + GNᵃ B 670, β 12 = ρ 63; ⌊ ⌋ (ἔραζε) Γ 10, Π 459; ὑπέχευε ...εἴας Λ 843, ξ 49; διέχευαν ἅπαντα H 316 = τ 421; κατέχυντο h. Ven. 228 [⏑̄×] κατέχευας ξ 38; ἠέρα ... ἔχευε E 776 ≅ Θ 50; ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν/αν δ 216 / Γ 270, Ι 174 ≅ α 146 = γ 338 = φ 270; ⌊γλυκὺν⌋ ὕπνον⌋ ἔχευε(ν) β 395 = h. Ven. 170ᵉᵃ. ≅ σ 188ᵉᵃ., λ 245; ⌊ ⌋ ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν/αν υ 54, μ 338 (≅ τ 590ᵉᵃ. in 1cβ); ἐν δ' οἶνον ἔχευε(ν) γ 40 ≅ υ 260, ζ 77; χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν Ψ 256, γ 258; ἔχευεν/αν Ι 7. 215, Τ 222, Hes. fr. 133, 3 / Δ 269, E 618; ἐπ/ἐσέχυντο O 654, Π 295 / Φ 610; ...οισι⁺ κέχυνται E 141, χ 387. 389 **3cβ** [⏑̄⏑⏑] τύμβον ' χεύαμεν ω 81; χεύατο κὰκ κεφαλῆς Σ 24, ω 317; χεύετο Hes. fr. 204, 125 [⏑̄⏑⏑] τύμβον ... χεύομεν H 336; περιχεύεται ζ 232 = ψ 159 **3cγ** [⏑̄–⏑̄] ὕδωρ ' χευάντων δ 214; ⌊χεύαντες⌋ δὲ τὸ σῆμα Ψ 257 ≅ Ω 801 [⏑̄–⏑̄] τύμβον ⌊ ⌋ μ 14 **3d** viers. **4a** (s.o. 1d) [⏑⏑̄×]⌊ἐκέχυντο⌋ τ 539; ἐξ⌊ ⌋ ϑ 279 **4b** [⏑̄⏑⏑] ⌊ἐχεύατο⌋ E 314, H 63 [⏑̄⏑⏑] ὕδωρ δ' ἐν⌊ ⌋ τ 387; ἐπ⌊ ⌋ ε 257. 487

Σχ sch. min. P. Berlin. inv. 11634 zu Ι 7: ἔχευαν (sic) · νῦν ἐξέβ.[(cf. sch. D ad l.), sch. D Γ 270: ἐπέβαλλον, Ι 15: πέμπει, 215: ἀπὸ τῶν ὀβελίσκων εἵλκυσαν (sc. Fleisch), E 314 (sc. 'umarmen'): περιέθηκεν ... περιεπτύξατο καὶ ἐνηγκαλί-

σατο ... περιέβαλεν. *H* 316: διέχευαν ἅπαντα· διεμέρισαν. ἢ κατὰ μέρη διεῖλον. ἢ ἀνήπλωσαν. ἀνέπτυξαν (folgt μιστύλλειν), *Γ* 296: ἔκ-ον· ... ἔσπενδον, *E* 734: κατέχευεν· καταχυθῆναι ἐποίησεν (folgt Sacherkl.: λυσαμένη τὰς περόνας, 4 korr.: ἀρθεισῶν γὰρ τῶν περονῶν καταρρέων[!] φαίνεται ὁ πέπλος εἰς τὸ ἔδαφος), *Ψ* 408: ἐλεγχείην καταχεύῃ: ὄνειδος ἐπιβάλῃ, *I* 612: σύγχει: τάρασσε. λύπει, *N* 808: οὐκ ἐθορύβει, *Λ* 843: ὑπέχευε· ὑπέβαλεν. ὑπέστρωσεν, *A* 357 u.ö.: 8 δακρυχέων· δακρύων. κλαίων, *Π* 3: καταστάζων — Med.-Pass.: *Φ* 6: -οντο· ἀθρόως ἔφευγον, *T* 284: ἀμφ' αὐτῷ χυμένη· περιπλακεῖσα, *Π* 259: ἐξε-οντο· ἀθρόως ἐξῄεσαν, *O* 654: ἐπέχυντο· ἐπηνέχθησαν, *M* 470: ἐσέχυντο· εἰσῆλθον. 12 τροπικῶς ἀπὸ τῶν ὑδάτων

L 1 Formen, Aspekt: Bechtel, Vocalcontr. 138 (zum σ-Aor.). 240 (zur 'att.' Kontr. χεῖσθαι κ 518); Wackernagel, Kl. Schr. III 1802 (Aor. *ἔχει > ἔχεε); Schwyzer I 475 16 (ἔχευα). 780 (Aor. Konj./Fut. χεύω, dazu s.a.:) Shipp, Studies 319; Chantraine, Gr. h. 1457. 182 (χ. mit Intrans., kein Pass.) u.ö.; Rix, Histor. Gr. 209 (Präs.st.). 214 (Aor.); West zu Op. 583 (καταχεύετ' Präs. Ind.); s.a. Wackernagel, Kl. 20 Schr. I 222 (für nachhom. „präsens χεύω" [Hes., Eurip.]); Wathelet, Traits éoliens 150 ff. (ἔχευα); Poulengeris, Text 39 f. (ἔχευαν vs. Arist. ἔχευον *Γ* 270, *H* 316) — Mutzbauer, Tempuslehre 137 ff.; Neuberger-Donath, WS 117, 2004, 9 f. 24 (Funktion der Präp./Präv.) 2 Synon., Konnot.: J. Elmiger, Begrüßung u. Abschied bei Hom., Diss. Freiburg / Schweiz 1935, 55 ff. (zu *E* 314 'umarmen' [s.u. B 1 aαcc]); Trümpy, Krieg. Fachausdr. 104 ('werfen'); Kurz, Menschl. Bewegung 28 140 (Menschenmassen 'strömen' [s.u. B 2 d]); Haslam, Gl. 54, 1976, 206 (δάκρυα λείβων vs. δάκρυ χέουσα+ [s.u. B 1 c]); Dickson, Oral Tradition 8, 1993, 24 ff. (zu Op. 583+, *A* 248 ff. [s.u. B 1 bα]); Darcus Sullivan, AC 65, 1996, 35 (zu mentalem 32 συγχέω [s.u. B 1 dγ]); Lateiner, ColbyQ 38,1, 2002, 42 ff. (zu *Π* 459 u. δάκρυ χέων [s.u. B 1 aγ; 1 c]) — idg. Typologie: Kurkes, JIES 17, 1989, 113 f. (zu *B* 41, χ 463, vgl. *A* 249 [s.u. B 1 bα]); West, Indo-Eur. 90 f.; s. hier noch Lit. (Wilhelmi) 36 s.v. ἄσπετος (B 1 c) — altoriental. Parall.: West, East 234 (ὕπνος + χέω [s.u. B 1 bβ]) 3 Realien; Trankspende (s.u. B 1 aαaa): Casabona, Voc. des sacrifices 279 ff. 331 f. (χέω, σπένδω, λείβω); Burkert, GrR 121 ff. u.ö. — Grabmal (s.u. B 1 aαbb): Chr. Sourvinou-Inwood, 'Reading' Greek Death, Oxford 1995, 132 f. (χυτὴν γαῖαν, τύμβον, σῆμα χέειν) — περιχέω ('blattvergolden' [s.u. B 1 dβ]): Helbig, Hom. Epos 266 f.; Gray, JHS 74, 1954, 4 mit A. 23; Canciani, Arch. Hom. 44 N 100 (dagg. für Verfahren mit flüss. Quecksilber: Pinza, H. 43, 1908, 468 ff.)

B (trans.:) *gießen, schütten,* (Med.-Pass.:) *sich ergießen* (auch: [Menschen] *strömen*), (Pf.st.) *ergossen sein* (*liegen*) u.ä.; 48 sc. Wasser, Erde u.a. (oft vielteil. Massen von) konkr. Obj. („of liquids or of solids, thought of as fluid" Gray [s.o. L 3], s.a. Porzig, Satzinhalte 104 f.), auch 'meteorolog.' (Wind, Schnee, Nebel) od. 'Abstr.' (Anmut; Dunkel, Tod, Schlaf u.ä.); Agens 52 meist Menschen, Götter / Naturkräfte, selten Tiere; meist als Ortsbew., i.d.R. (anders z.T. in 1 aαbb; 1 c) mit lok. Bestimmg. (auch mehrfacher) durch Präv./Präp. (s.u. die einzelnen Vorbem. sowie G, dazu Neuberger-D. [s.o. L 1]) u. entsprechender 56 Konnot.; fig. etym.: χοὴν χεῖσθαι (κ 518+ [s.u. 1 aαaa]), λοετροχόον ... ἐν δ' ... ἔχεαν (*Σ* 347 [ebd.]), χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν (*Ψ* 256+ [αbb]), χρυσοχόον ... ὄφρα ... περιχεύῃ (γ 425 f. [1 dβ]), οἰνοχόος προ-ῃσι (ι 10 v.l. [in D]) — 60 Wortf.: *hinschütten*: einers. *werfen*: βάλλω, ἵημι, *erregen*: ὄρνυμι usw., anderers. *hinbreiten*: στόρνυμι usw., od. *einhüllen*: καλύπτω (s.d. weitere); sowie zu δάκρυ -ων+ (s.u. 1 c): εἴβεις, λείβων, ἧκε; korr. (entspr. Med.-Pass.:) πίπτει, ῥέει usw.; 64 dazu s.o. die Erkl. in Σχ

Disposition: 1 trans. 1a als räuml. Bew. (absichtl., zielgerichtet außer in αdd) mit konkr. Obj. 1aα meist Mensch als Agens 1aαaa Flüssigkeit (Wasser u.a.) *gießen* 1aαbb Erde (Grabhügel) *aufschütten* 1aαcc versch. Konkr. *schütten* u.ä. 1aαdd sonst etw. *hinschütten* (unabsichtl. *fallenlassen*) 1aβ nichtpers. Subj. (Naturphänomene u.a.) 1aγ Subj. Gott / Naturkraft 1b mit 'abstr.' / übernatürl. Obj. u. (meist) nichtmenschl. Agens 1bα Gesang u.ä. *ausgießen* 1bβ Schande, göttl. Gaben, Dunkel Schlaf u.ä. *über* jem. *gießen* 1c als emotion. Ausdr.: δάκρυ -ων+ (α: Nom., β: casus obl., γ: Binnenerw. mit Epith., δ: κατά) 1d spez. Kompos. (α: δια- *zerlegen*, β: περι-: *vergolden*, γ: συν- *zus.schütten, verwirren*) 2 intrans., Med.-Pass. *sich ergießen, ergossen sein* u.ä. 2a Subj. konkr. (Wasser u.a.) 2b Subj. (dynam.) Naturphänomen (Flamme, 'Meteorolog.', Laub u.a.) 2c Subj. 'abstr.' / übernatürl. (Dunkel, Tod, Schlaf u.a.) 2d Subj. Mensch(en) 2e συν- (s.o. 1 dγ) *sich verwirren* — alle Kompos. u. präp. Vbd. erscheinen in B jew. semant. zugeordnet (s.u. mit den jew. Vorbem.), sowie (noch einmal) in G (s.u. Ende) in alphabet. Reihenfolge

1 trans. 1a als räuml. Bew. (absichtl., zielgerichtete Handlg. außer in αdd) mit konkr. Obj. 1aα mit meist Mensch als Agens (*E* 734+ Göttin, *θ* 278+ Heph., *o* 527 Greifvogel) 1aαaa Flüssigkeit (Wasser, Wein, Trankspende, Öl) *gießen* (*auf, um, hin, aus*: ἐν[-], ἐπί[-], ἀμφ', ἀνά, κατά[-], χαμάδις, 1H προ-, ἐκ-); Akt. (punkt. Aor.), τ 387, κ 518 < λ 26 trans. Med. (intrans. Med. τ 470. 504 s.u. in 2a); Subj. Gef., Gefolgsleute, Herolde, Dienerinnen, (ζ 77) Arete; bei Waschung (*Ξ* 436 'Erster Hilfe'), bei/vor Opfer, Mahl (kult.), (*Ξ* 436 Öl) für Pferdepflege od. (ζ 77) als Proviant (s.o. L 3 zur Libation) — *Ξ* 436 κὰδ δέ οἱ (verwundetem Hektor) ὕδωρ ' χεῦαν· ὁ δ' ἀμπνύνθη *Ψ* 282 (Ach.:) „πολλάκις ὑγρὸν ἔλαιον ' χαιτάων κατέχευε (Patr. den Pferden) λοέσσας ὕδατι λευκῷ" *Σ* 347 (λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν, Gef. für Patr.' Waschung) ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔ-εαν ([ἔ]χεῦαν v.l., ἔ-ον ci.) ≅ *θ* 436 ([ἔ-ον rec. V.d.Mühll, van Thiel] phäak. Mägde für Od.) *Ω* 303 (ταμίην ὄτρυν', Priam. vor Libation) χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον *Γ* 270 οἶνον ' μίσγον, ἀτὰρ βασιλεῦσιν ‹ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευ›αν ([ἔχευον Arist., s.o. L 1] Herolde vor Eidopfer) = *I* 174ex. (vor Gebet zur Bittgesandtschaft) ≅ α 146 (den Freiern vorm Mahl) = γ 338 (vor Libation u. Mahl bei Nestor) = φ 270 (ebs. bei Alkin.) δ 214. 216 (Men.: „δόρπου) μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ ' χευάντων" ... ' ... ' ὡς ἔφατ', 'Ασφαλίων δ' ἄρ' ‹ ›εν (sc. θεράπων) α 136 χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα gοß ihnen ein ([Akt.:] damit sich Tel. u. Gast vorm Essen die Hände waschen) = δ 52 (bei Men.) = ο 135 (ebd.) = η 172 (bei Alkin.) = κ 368 ([v.susp.] bei Kirke) = ρ 91 (für Tel. nach Rückkehr) τ 387 (λέβητ' ἔλε, Eurykl.) ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πολλόν gοß (*sich*) *Wasser ein* (Med., als Vorbereitg.: vgl. χ 3+ in cc), um Od. die Füße zu waschen (dann 470 ἐξέχυθ', 504 ἔκχυτο ergoß sich [s.u. in 2a]) — Opferspende (s.o. L 3): κ 518 (Kirke zu Od.: „βόθρον ὀρύξαι) ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν (s.d.) χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι (μελικρήτῳ, οἴνῳ, ὕδατι, dazu ἄλφιτα"; Med.: im eigenen Interesse) ≅ λ 26 („-όμην [-άμην Zen.]"; zur fig. etym. s. Fehling, Wiederhol. 157 mit Parall.) — Mischungsverh. Wasser-Wein: ι 210 (Od. erz.:) „ἓν δέπας ἐμπλήσας ὕδατος ἀνὰ (s.d. B II 3 aβaa) εἴκοσι μέτρα ' χεῦ' (sc. Maron"), vgl. ἀνὰ ... κεράω, ἀναμίσγω Op. 596 τοῖς ὕδατος προ-ειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν(!) οἴνου (s. West z.St.) — *Γ* 296 (Eidopfer vor Zweikampf:) οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσόμενοι δεπάεσσιν ' ἔκ-ον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς *H* 480 (Libation:) οἶνον δ' ἐκ δεπάων ‹χαμάδις› -ον, οὐδέ τις ἔτλη ' πρὶν πιέειν πρὶν λεῖψαι ... Κρονίωνι *Ψ* 220 (πάννυχος 'Αχιλλεὺς ἐκ κρητῆρος ἑλὼν δέπας) οἶνον

ἀφυσσόμενος ⌊ ⌋ *-ε, δεῦε δὲ γαῖαν ' ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος* γ40 *δῶκε δ'* (Peisistr. dem 'Mentor') *ἄρα σπλάγχνων μοίρας,* ⌊*ἐν δ' οἶνον ἔχευε*⌋ *' χρυσείῳ δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προσηύδα* ≅ υ260 (Tel. dem 'Bettler') ζ77 *ἐν δ' ὄψα τίθει* (Arete für Naus.) ⌊ ⌋*ν ' ἀσκῷ ἐν* (*δῶκεν*[!] *ἐν ληκύθῳ ἔλαιον*)

1aαbb Erde (Grabhügel) *aufschütten* (ohne od. mit *ἐπί, ἀμφί*: *auf, um*), Akt. Aor.; Subj. Gr., Tr.: für Patr., Ach., Hektor, Eetion, Ag., Aeg., Elpenor, (irr.) Od., (*H*336) viele Gr.; vgl. *τυμβοχοή* (dazu s.u. *Φ*319 in 1aγ; s.o. L3) *Ψ*256. 257 (*ὀστέα* [Patr.'] *ἄλλεγον ἐς φιάλην*, Gr.) *τορνώσαντο δὲ σῆμα θειμέλιά τε προβάλοντο*(!) *' ἀμφὶ πυρὴν· εἶθαρ δὲ* ⌊*χυτὴν* (s.d.) *ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν*⌋ *' 'χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον'* (Satzverkettung durch Ptz., s. Fehling, Wiederhol. 147 mit Parall.) γ258 (Nestor: „wäre Men. zeitig gekommen) *τῷ κε οἱ* (Aeg.) *οὐδὲ θανόντι* ⌊ ⌋ *' ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν* (*οὐδὲ κέ τίς μιν κλαῦσεν*, [Opp. V.309] *δαίνυ τάφον*") *Ω*799. 801 (Hektors Bestattung: *λάρνακ' ἐς κάπετον θέσαν* [Tr.], *λάεσσι κατεστόρεσαν*) *ῥίμφα δὲ σῆμ' ἔ-αν* (*ἔ-ον* v.l.) ... ' ... ' *'χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον'* *Ψ*45 (Ach.: „*οὐ λοετρά*) *πρίν γ' ἐνὶ Πάτροκλον θέμεναι πυρὶ σῆμά τε χεῦαι* (*χεῦσαι* v.l.) *' κείρασθαί τε κόμην*" *H*86 (Hektor: „*τὸν νέκυν ἀποδώσω, ὄφρα ἑ ταρχύωσι*, Gr. den Zweikampfgegner) ⌊*σῆμά τέ οἱ χεύ*⌋*ωσιν ἐπὶ ... 'Ἑλλησπόντῳ*" α291 ('Mentes' zu Tel.: „*εἰ δέ κε τεθνηῶτος* [sc. Od.] *ἀκούσῃς, νοστήσας*) ⌊ ⌋*αι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερείξαι*" ≅ β222 („*χεύω*" [*χρειώ, χεύσω* vv.ll.] coni. pro fut., s.u. *H*336, dazu Schwyzer 1780, Shipp, Studies 319 mit Lit.) λ75 (Elpenors *ψυχή* zu Od.:) „*σῆμά τέ μοι χεῦαι* (*ἐπὶ θινί*") *Z*419 (Androm. erz.: *οὐδέ μιν ἐξενάριξε* [Ach. den Eetion], *ἀλλά μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι*) *ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν ' νύμφαι*" — *H*336 (Nestor: „*νεκροὺς κατακείομεν*) *τύμβον δ'* (*τ'* Arist.) *ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες ' ἄκριτον ἐκ πεδίου*" (coni. pro fut., s.o. β222 mit Lit.) δ584 (Men.: „*χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον* (sc. in Ägypten), *ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴῃ*" μ14 (Od.: „den Elpenor) *θάπτομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ -οντες* (s.u. 1c). *' αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη καὶ τεύχεα ... ' τύμβον χεύαντες καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες ' πήξαμεν* (*ἐρετμόν*") ω81 (Ag.s *ψυχή* erz. Ach.s Bestattung [zus. mit Patr. u. Antil.]:) „*ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον ' χεύαμεν* (*ἀκτῇ ἐπί, ἐπὶ Ἑλλησπόντῳ, ὥς κεν τηλεφανὴς εἴῃ*")

1aαcc versch. Sachen (z.T. Vielzahl), (*E*314) se. Arme *schütten* (*um, auf, in, aus, unter, hinab*: *ἀμφί*[-], *περί*[-], *ἐπί*[-], *ἐν, ἐκ, ὑπό*[-], *κατ'*); Akt. (Aor.), *E*314, *Θ*159+, *Σ*24+ trans. Med.; e. einzelnen Gegner mit (e. Hagel von) Geschossen *überschütten* (vgl. *ἵημι, βάλλω* usw.): *E*618 (*ἐπέδραμεν Αἴας*) *Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν* *Θ*159 (*φύγαδ' ἔτραπε* [Nestor mit Diom.], *ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ*) *βέλεα στονόεντα -οντο* (durat. Impf.: 'über längeren Zeitraum', Med. am VE) = *O*590 (als Antil. floh [*τρέσε*]; korr. *M*159 *βέλεα ῥέον*; kontrast. Med. Aor. [s.u. χ3+] *ἐκχεύατ' schüttete* auf einmal *vor sich aus*) — se. Arme *werfen* (*schlingen*) *um* (s.u. *T*284+ in 2d): *E*314 *ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε* (Aphr. um Aen.) ... ' *πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο ... πτύγμ' ἐκάλυψεν*(!) *' ἔρκος ἔμεν βελέων* (Med.: im eigenen Interesse) *enfolds him with her arms and covers him with a fold of her robe* (Kirk, Iliad z.St.) *sich* mit Staub *überschütten* (Med.; kontrast. akt. *εἰλύω, καλύπτω* [s.u. 1bβ] sowie *Φ*319 *περιχεύας* [s.u. 1aγ], sc. jem. anderen): *Σ*24 (Trauergestus, als Ach. Patr.' Tod erfährt: *τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε*) *χερσὶν ἑλὼν κόνιν ... ' χεύατο κὰκ κεφαλῆς* (*ἤσχυνε πρόσωπον, χιτῶνι ἀμφίζανε τέφρῃ*) = ω317in. (*ἀδινὰ στεναχίζων*, sc. Laertes) — e. Vielzahl von Sachen *auf/über* e. Fläche *hinschütten* (*hinstreuen*), Med.: *für sich*, Akt.: *für e. anderen* (vgl. *πίτνημι, στόρνυμι*): χ3 *ἄλτο δ'* (Od.) *ἐπὶ ... οὐδὸν ἔχων βιὸν ἠδὲ φαρέτρην ' ἰῶν ἐμπλείην, ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς ' αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν* = ω178ex. (Freier erz.:) Od. *schüttete vor sich aus*, vorbereitende Handlg. für eigenes Vorhaben (vgl. τ387 in aa), Med. (Akt. metr. mögl., hieße: 'ließ [unabsichtl.] herausfallen', vgl. χ20 in dd) ε257 (Od.' Floßbau:) *πολλὴν* ⌊*δ' ἐπεχεύατο*⌋ *ὕλην* (s.d. sowie Gladigow, WS 82, 1969, 39 A.10: eher Reisig zum Schutz gg. Bodenwasser u. nicht Ballast) 487 *λέκτο* (Od.), *χύσιν* ⌊ ⌋ *φύλλων* (vgl. η285f. „*ἀμφὶ δὲ φύλλα ἠφυσάμην*") *Λ*843 (*ἄγε* [Patr. den verwundeten Euryp.]) *ἐς κλισίην· θεράπων δὲ ἰδὼν* ⌊*ὑπέχευε*⌋ *βοείας.* ' (kontrast.:) *ἔνθα μιν ἐκτανύσας κτλ. breitete Rindshäute hin als Unterlage, darauf streckte er ihn aus* ξ49 *εἶσεν δ' εἰσαγαγών* (Eum. den 'Bettler'), *ῥῶπας δ'* ⌊ ⌋ *δασείας, ' ἐστόρεσεν δ'*(!) *ἐπὶ δέρμα* (*αἰγός*) π47 *τῷ δὲ* (Tel.) *συβώτης ' χεῦεν ὕπο ... ῥῶπας καὶ κῶας ὑπερθεν· ' ἔνθα καθέζετ'* *I*215 (*ὀβελοὺς τάνυσσε*, Patr.) *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε* (*κρέα νεῖμεν 'Αχιλλεύς*) — *in* Vorratsschlauch *hinein*: β354 (Tel. zu Eurykl.: „*μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον, δώδεκα δ' ἔμπλησον*) *ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον ... δοροῖσιν*" ≅ 380 (*χεῦεν*) — vielteil. Netz (Falle) *ausgießen* (*auslegen*) *um*: *θ*278. 279. 282 (Heph. für Ares u. Aphr.) *ἀμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν -ε δέσματα κύκλῳ ἀπάντῃ, ' πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο* (s.u. in 2a), *' ἠΰτ' ἀράχνια ... ' ... ' αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν* (Forts. V.297 *ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ ἔχυντο*, s.u. in 2a) — Trümmer ins Meer *hinabschütten* (*hinabspülen lassen*, vgl. *συν-* [s.u. 1dγ]): *H*461 (Zeus zu Pos.:) „*τεῖχος* (der Gr.) *ἀναρρήξας τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι, ' αὖτις δ' ἠϊόνα* (*ψαμάθοισι καλύψαι, ὥς κεν τεῖχος ἀμαλδύνηται*")

1aαdd sonst etw. (unabsichtl.) *hin-, zu Boden werfen, fallen lassen* (*κατά, χαμαί, ἔραζε*), (*Ψ*765) Atemluft *ausgießen* (*verströmen*) *auf* (vgl. ξ34+ *ἔκπεσε χειρός*, kontrast. *X*406. 468 *ἀπὸ ... ἔρριψε καλύπτρην / χέε* [*βάλε* Arist.] *δέσματα* [s.u. D]); Akt. Aor., (*Ψ*) Impf.; Subj. Göttin(nen), Sterbender, Greifvogel, (*Ψ*) Od. *E*734 (Ath. rüstete:) *πέπλον μὲν κατέχευεν ... ἐπ' οὖδει* (dann *χιτῶν' ἐνδῦσα θωρήσσετο*) = *Θ*385 *schüttete hin* (Schadewaldt), *ließ herabgleiten* (sc. nach Herausziehen der Heftnadel, s.o. *Σχ* sowie Helbig, Hom. Epos 204) *Z*134 *θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν* (Dion.' Ammen von Lykurg geschlagen, *Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς κτλ.*) *P*619 *ἤριπε δ'* (Getroffener) *ἐξ ὀχέων* (≅ *X*467in. [s.u. D]), *κατὰ δ' ἡνία* ⌊*χεῦεν ἔραζε*⌋ (dann [korr.] *Μηρ. ἔλαβεν;* vgl. *Π*471 *ἡνία σύγχυτ' verwirrten sich* [s.u. in 1dγ; 2e]), *o*527 (*κίρκος*) *τίλλε πέλειαν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ* ⌊ ⌋ *verstreute* χ20 (*ἀπὸ εἷο τράπεζαν ὦσε*, getroffener Freier) *ἀπὸ δ' εἴδατα* ⌊ ⌋ = 85ex. (84 *φάσγανον* [1 Teil] *ἧκε*[!] *χαμᾶζε, κάππεσεν*) — *Ψ*765 (Od. folgte dicht auf den Wettläufer vor ihm: *ἴχνια τύπτε* [durat. Impf.!] *πόδεσσι* [Forts. s.u. in 2a]) *κὰδ δ' ἄρα οἱ κεφαλῆς* (s.u. 1bβ) *χέ' ἀϋτμένα* (s.u. γ289 in 1aγ) — probl. (s.u. D): *X*468

1aβ nicht pers. Subj. (Waffen, Bäume, Wind, Meer) *schütten* Laub u.a. *herab* (Präs.st.: *χθονί, χαμάδις, ἔραζε, κατὰ κρῆθεν* [s.u. in 1bβ], *παρὲξ ἅλα*) *T*222 (Od. zu Ach.: „*φυλόπιδος κόρος*) *ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ' ἄμητος δ' ὀλίγιστος*" *zu Boden schüttet* (Schadewaldt), *fallen läßt, mäht* (zum Bild 'Schlacht-, Ernte-feld' s. Ameis-H. z.St.) *Z*147 (Glaukos zu Diom.: „Menschen sind wie *φύλλων γενεή*) *φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις -ει, ἄλλα δέ θ' ὕλη ' τηλεθόωσα φύει*" Op.421 *φύλλα δ' ἔραζε -ει* (sc. *ὕλη* [Bäume im Herbst]), *πτόρθοιό τε λήγει* λ588 (Od.: „dem Tantalos) *δένδρεα ...* ⌊*κατὰ κρῆθεν*⌋ *-ε καρπόν*" (konat. Impf.:) *senkten über das Haupt herab* (592 [Opp.]

ἄνεμος ῥίπτασκε [sc. *ὄγχνας κτλ.*], die Früchte bleiben also hängen; zu ⌊ ⌋ s.u. 1 bβ), Andeutg. von Schlaraffenland (vgl. Hes. fr. 204,125 in 2b) *I* 7 (Gl.: *ἄητον* [Winde], *κῦμα*) *κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν* (*ἔχευαν* [sc. *venti*] v.l.) *spült an* (Schadewaldt), *jonchant le rivage d'algues à l'infini* (Mazon)

1 aγ Zeus od. and. Gott / (pers.) Naturkraft (Quelle, Fluß, Wind) *gießt, schüttet* (Präs.st. u. Aor.) se. Flußwasser, Geröll od. Regen, Schnee, Nebel, Wind *herab von / auf, voran, aus, in* (*κατ[-], περι-, προ-, εἰς, ἐκ-, ἔραζε*), oft Gl. *I* 15 (Ag. *δάκρυ -ων* [s.u. 1c] *ὥς τε κρήνη*) *ἥ τε κατ' ... πέτρης ... -ει ὕδωρ* = *Π* 4 (Patr.) *Φ* 319 (Skam.: „Ach.s Waffen) *κείσεθ' ὑπ' ἰλύος κεκαλυμμένα*(!)· *κἀδ δέ μιν αὐτὸν ' εἰλύσω*(!) *ψαμάθοισιν ἅλις χέραδος περιχεύας* ([s.u. 1dβ] *οἱ ἄσιν καθύπερθε καλύψω, σῆμα, οὐδὲ χρεὼ τυμβοχοῆς*" [s.o. 1aαbb]) 219 (ders.:) „*οὐδέ τί πῃ δύναμαι προ-ειν ῥόον*(!) *εἰς ἅλα δῖαν ' στεινόμενος νεκύεσσι*" h. Ap. 241 (*Κηφισόν*) *ὅς τε Λιλαίηθεν προ-ει καλλίρροον ὕδωρ* *Π* 385 *ὡς δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα ... βέβριθε χθὼν ' ⌜ἤματ' ὀπωρινῷ⌝, ὅτε λαβρότατον -ει ὕδωρ ' Ζεύς* (vgl. *M* 25+ *ὗε δ' ἄρα Ζεύς*) *M* 281 (*ὡς νιφάδες πίπτωσι ⌜ἤματι χειμερίῳ⌝, ὅτε τ' ὤρετο Ζεὺς νιφέμεν*) *κοιμήσας δ' ἀνέμους -ει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ* (*κορυφάς*, Forts. s.u. in 2b) *M* 158 (*νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε* [Geschosse], *ἅς τ' ἄνεμος*) *ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονί* (*ὡς βέλεα ῥέον*[!]) *Γ* 10 *εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὁμίχλην* (*ὡς κονίσαλος ἐρχομένων*) *Π* 459 *αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν* (Zeus) *ἔραζε* (*παῖδα* [Sarp.] *τιμῶν;* vgl. *δάκρυ -ων* [s.u. 1c], dazu Lateiner [s.o. L2]) *τ* 206 (*ῥέε δάκρυα* [Pen.s] *ὡς χιών*) *ἦν τ' εὖρος κατέτηξεν, ἐπὴν ζέφυρος καταχεύῃ* (*ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες, ὡς τῆς δάκρυ -ούσῃ κτλ.* [s.u. 1c]) *γ* 289 (Nestor: „Zeus) *ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε*" (s.o. *Ψ* 765 in 1aαdd)

1b mit abstr. / übernatürl. Obj. u. (außer in bβ) nichtmenschl. Agens **1bα** Obj. Gesang(esgabe); 2× *ἐπι(προ-)*, Akt. Präs. (1H *ἐπὶ χείουσιν*) u. (Op. 583) trans. Med. (für Ind. s. West z.St.) *καταχεύετ';* vgl. (*A* 248 ff. Nestor) *ἡδυεπής, λιγὺς ἀγορητής*, (korr.) *ῥέεν αὐδή / ὕδωρ* (dazu s.o. Dickson, West u.a. [L2]) — Vogel, Grille *gießt* Gesang *aus, verströmt* (Akt. Präs.st., 1h *ἐπιπρο-*): *τ* 521 (Pen. [Gl.]: „*ὡς ἀηδὼν ἀείδῃσιν ⌜... καθεζομένη⌝ θαμὰ τρωπῶσα -ει πολυηχέα φωνήν, ' παῖδ' ὀλοφυρομένη*" Op. 583 (*ἦμος*) ⌊*ἠχέτα τέττιξ*, ' ⌜*δενδρέῳ ἐφεζόμενος*⌝ *λιγυρὴν καταχεύετ'* (*καταχείετ'* van Leeuwen) *ἀοιδήν* (für Ind. s. West z.St.; für nachhom. „präsens *χεύω*" Wackernagel, Kl. Schr. I 222) Sc. 396 (*ἦμος* ⌊ ⌋ ⌜*ὄζῳ ἐφεζόμενος*⌝ *ἀείδειν ἄρχεται, ᾧ βρῶσις ἐέρση*) *καί τε πανημέριος ... -ει αὐδήν* h. 19,18 bis (*ὄρνις*) *θρῆνον ἐπιπρο-ουσα -ει μελίγηρυν ἀοιδήν* (zum Text s. Càssola z.St.) — Musen *gießen* dem Sänger göttl. Tau (als Sangesgabe) *auf* die Zunge: Th. 83 (*ὅντινα τιμήσουσι*) *τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην, ' τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα* (vgl. *A* 247 ff. [s.o.]) — s.u. (in 2c [intrans.]:) *B* 41 *θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή* **1bβ** Obj. Schande, göttl. Gaben (Schönheit u.a.), schützender Nebel, Dunkel, Schlaf (s.u. 2c [intrans.]; Agens Gott (nur *Ψ* 408+ Menschen, Pferd): *übergießt, überschüttet* jem. *mit* (*κατ[-], ἀμφί, περι[-], ἐπί;* öfter + *κεφαλῇ*+ [sc. Schande, Schönheit], *ἐπί τινι / βλεφάροισι / ὄμμασι* [sc. Schlaf] u.ä.; vgl. *καλύπτω*), Akt. Aor. (s.u. noch Intrans. in 2) *Ψ* 408 (Antil. spornt se. Pferde an:) „*μὴ σφῶϊν ⌊ἐλεγχείην⌋ καταχεύῃ ' Αἴθῃ*" (vgl. *X* 100 „⌊ ⌋ *ἀναθήσει*") *ξ* 38 (Eum. zum 'Bettler': „hätten dich meine Hunde zerrissen) *κέν μοι* ⌊ ⌋ *κατέχευας*" *λ* 433 (Ag. über Klyt.:) „*οἳ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω* (*γυναιξί*")" *χ* 463 (Tel. über die unloyalen Mägde:) „*αἳ δὴ ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνείδεα χεῦαν ' μητέρι θ'* (schliefen mit den Freiern") — göttl. Gabe (Schönheit u.a.): *ψ* 156 (*ταμίη χρῖσεν*[!] *ἐλαίῳ* [den Od.], *ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος βάλεν*[!]) *κὰκ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος 'Αθήνη* *β* 12 ⌜*θεσπεσίην*⌝ *δ' ἄρα τῷ γε* (Tel.) ⌊*χάρι*⌋*ν κατέχευεν 'Αθήνη* = *ρ* 63 (≅ h. Merc. 575ex. *δ' ἐπέθηκε Κρονίων*, vgl. Hes. fr. 185,5 *περὶ* ⌊ ⌋*τι στεφάνωσαν*) *θ* 19 *τῷ δ'* (Od. bei den Phäaken) *ἄρ' 'Αθήνη* ' ⌜ ⌝ ⌊*κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις*⌋ *ζ* 235 *ὣς ἄρα τῷ* ⌊ ⌋ = *ψ* 162 (*περίχευε* v.l., rec. V.d.Mühll) Op. 65 (Aphr. soll) *χάριν ἀμφιχέαι* ⌊*κεφαλῇ*⌋ (Pandoras) *B* 670 (*ἠδὲ φίλησθεν ἐκ Διός*, Rhodier) *καί σφιν* ⌜*θεσπέσιον*⌝ *πλοῦτον κατέχευε Κρονίων* Hes. fr. 133,3 *καὶ γάρ σφιν* ⌊ ⌋*σι κατὰ κνύος αἰνὸν ἔχευεν* — *E* 776 (*ἵππους ἔστησε Ἥρη*) *περὶ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευε* ≅ *Θ* 50 ([sc. Zeus] *κατὰ* [*περὶ, παρὰ* vv.ll.] *δ';* vgl. *Φ* 6 f. *ἠέρα δ' Ἥρη ' πίτνα*) *P* 270 *ἀμφὶ δ' ἄρα σφι* (den Gr. bei Patr.' Leiche) ' *λαμπρῇσιν κορύθεσσι Κρονίων ἠέρα πολλὴν ' χεῦ'* (aus Sympathie für Patr.; zur Sit. s. Edwards, Iliad z.St.) *ν* 189 (*ἔγρετο, οὐδέ μιν ἔγνω*, sc. Od. Ithaka) *περὶ γὰρ θεὸς* ⌊*ἠέρα χεῦε*⌋ (Ath.) *η* 15 *ἀμφὶ δ' 'Αθήνη ' πολλὴν* ⌊ ⌋ *φίλα φρονέουσ' 'Οδυσῆϊ* (*μή τις Φαιήκων κτλ.*) 140 (*βῆ διὰ δῶμα*, Od. bei Alkin.) *πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἣν οἱ περίχευεν 'Αθήνη* (Forts. *πάλιν χύτο* s.u. in 2c) — *η* 42 *ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν* (Ath. dem Od.) ' ⌜*θεσπεσίην*⌝ *κατέχευε φίλα φρονέουσ'* *Y* 321 (*τῷ*, Pos. dem Ach., um Aen. zu retten) *κατ'* ⌊*ὀφθαλμῶν*⌋ *χέεν ἀχλύν* (s.u. [in 2c] intrans. *κατὰ δ'* ⌊ ⌋ *κέχυτ' ἀχλύς* u.ä.) — *Ω* 445 *τοῖσι δ'* (gr. Wächtern) *ἐφ'* ⌊*ὕπνον ἔχευε*⌋ ... *'Αργειφόντης* (vgl. *χ* 429 *ἐπῶρσε* [*ἔχευε* v.l.]) *β* 395 *μνηστῆρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν* ⌊ ⌋ (Ath. vor Tel.s Abfahrt) h. Ven. 170 *'Αγχίσῃ μὲν ἐπὶ γλυκὺν* ⌊ ⌋ (Aphr.) *ε* 492 *φύλλοισι καλύψατο* (Od.). *τῷ δ' ἄρ' 'Αθήνη ' ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ'* (*φίλα* ⌊*βλέφαρ*⌋*' ἀμφικαλύψας* *Ξ* 165 (Heras *βουλή*, Zeus durch Beischlaf vom Kampf abzulenken) *τῷ δ' ὕπνον ... ' χεύῃ ἐπὶ* ⌊ ⌋*οισιν ἰδὲ φρεσί* *υ* 54 (Ath. zu Od.: „*ἐλέτω σε ὕπνος*") *ὣς φάτο, καί ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ* ⌊ ⌋*οισιν ἔχευεν* (≅ *τ* 590ex. in 2c) *μ* 338 (Od.: „*θεοί*) *μοι* ⌜*γλυκὺν ὕπνον*⌝ *ἐπὶ* ⌊ ⌋*οισιν ἔχευαν*" (u. Gef. öffneten den Windsack) *σ* 188 *κούρῃ 'Ικαρίοιο κατὰ* ⌜ ⌝ *ἔχευεν* (Ath.) *λ* 245 („*λῦσε δὲ*) *ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν* (Pos. der Tyro" [ath. Arist., om. Zen., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 260]) *η* 286 (dem Od. auf Scheria) „*ὕπνον δὲ θεὸς κατ' ἀπείρονα χεῦεν*"

1c als körperl. Ausdr. (Zeichen) von Emotion (Schmerz, Trauer, Enttäuschung): (*κατὰ*) *δάκρυ / δάκρυα θερμὰ -ων/ουσα*+ ([⏑̯⏑̯(⏑)] od. [⏑̯⏑̯×], handlungsbegleit. Ptz. außer [s.u. 1cε:] *ω* 46 *-εον* [+ *ἀμφί*, lok. > kaus., s.u.]; *δ* 523 *-οντ[ο]* + *ἀπ' αὐτοῦ*, *Ψ* 385 *χύτο δάκρυα* + *ἀπ' ὀφθαλμῶν* [intrans., s.u. 2c]; zur Getrenntschreibung s. West, II. [praef.] p. XXVIII); vgl. VE (*κατὰ*) *δάκρυον/α* (s.d. M) *εἴβεις*+, *λείβων*+, *ἧκε* (s.o. Haslam [L2]), *δακρύων/σας, δακρυόεις*, anderers. Ptz. wie *βαρὺ στενάχων*, ferner *κλαίω* u.ä.; zur Sit. s.v. *δάκρυ* (B Vorbem.); Subj. (in Il.:) Ach. (wegen Kränkung od. ⌊Patr.' Tod⌋), Antil. (⌊ ⌋), Ag., Aias, Patr. (wegen gr. Niederlage), Diom. (wegen Mißgeschick beim Wagenrennen); Thetis (wegen Ach.), Androm. u. Hekabe (wegen Hektor), Hel. (*Γ* 142), Niobe (im Gl.), sowie anon. Totenklage; (in Od.:) Ag. (bei Heimkehr), Od. (aus Heimweh) u. Pen., Aigyptios u. Eupeithes, *ἱκέτης* (*ξ* 280 in Lügengesch.), Gef., untreue Mägde (vor Hinrichtung) **1cα** Nom. ([⏑̯⏑̯(⏑)] u. [⏑̯⏑̯×]), als RAbschl. od. RAnf. u.a.: *A* 357 *ὣς φάτο* ⌊*δάκρυ -*⌋*ων* (Ach.), *τοῦ δ' ἔκλυε ... μήτηρ* (Forts. ⌊ ⌋*οντος* s.u. in cβ) = *ω* 438in. ([sc. Eupeithes] *οἶκτος δ' ἕλε πάντας*) *I* 14 (*ἀν δ' 'Αγ.*) *ἵστατο* ⌊ ⌋*ων ὥς τε κρήνη* (*ἥ -ει ὕδωρ* [s.o. 1aγ]) *β* 24 *τοῦ* (gen.obi., v. Ameis-H. ad l.) *ὅ γε* ⌊ ⌋*ων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε* (Aigyptios) = *ω* 425 ([sc. um Antin.] Eupeithes) (Frauen u. Pl.:) *X* 79. 81 *μήτηρ δ'* (Hekabe) *αὖθ' ἑτέρωθεν ὀδύρετο* ⌊ ⌋*ουσα ' κόλπον ἀνιεμένη ... ' καί μιν* (Hektor)

‹ ›ουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα (v.susp.) Z405 'Ανδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο ‹ ›ουσα (ἔφατ') Ω613 (Ach.: „auch Niobe aß) ἐπεὶ κάμε ‹ ›ουσα" 714 (κε ⌜πρόπαν ἦμαρ⌝ "Εκτορα ‹ ›οντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων 786 4 ἐξέφερον θρασὺν "Εκτορα ‹ ›οντες 745 (Androm. Hektor beklagend: „οὐδ' εἶπες) ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ ' μεμνῆμην ⌜νύκτας τε καὶ ἤματα⌝ ‹ ›ουσα." ' ὣς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες (dann 'Εκάβη ἐξῆρχε γόοιο) Σ340 8 (Ach. zu Patr.: „ἀμφὶ δὲ σὲ) κλαύσονται ⌜ ⌝ ‹ ›ουσαι (sc. gefangene Troerinnen") **1cβ** casus obl. [⏑̲×] λ183 (Antikleia über Pen.:) „ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ ' φθίνουσιν ⌜νύκτες τε καὶ ἤματα⌝ ‹ ›ούσῃ" = ν338 (Ath.:) = π39 (Eum.:) τ208 12 (Gl.:) τηκομένης δ' ἄρα τῆς (sc. χιόνος) ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες· ' ὣς τῆς τήκετο καλὰ παρήϊα ‹ ›ούσης (Pen.), ' κλαιούσης ἑὸν ἄνδρα P700 τὸν μὲν (Antil. nach Patr.' Tod) ‹ ›οντα πόδες φέρον ἐκ πολέμοιο A360 (357 Ach. 16 ‹ ›ων [s.o.]) πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο (Thetis) ‹ ›οντος Θ245 ὣς φάτο (Ag.), τὸν δὲ πατὴρ (Zeus) ὀλοφύρατο ‹ ›οντα = P648 (Aias) ξ280 (Lügengesch.: „κύσα γούναθ' ἑλών [sc. des Ägypterkönigs], μ' ἐλέησεν, μ') ἄγεν οἴκαδε 20 ‹ ›οντα" **1cγ** Binnenerw. mit Epith. [⏑̲(⏑)] Π3 (παρίστατο [Patr. dem Ach.]) ‹δάκρυα θερμὰ -›ων ὥς τε κρήνη (ἢ -ει ὕδωρ [s.o. 1aγ]) Σ17 (ἐγγύθεν ἦλθεν, Antil. dem Ach.) ‹ ›ων, φάτο δ' 235 (εἶπετ' 'Αχ., dem toten Patr.) ‹ ›ων, 24 ἐπεὶ εἴσιδε (ἑταῖρον) H426 ‹ ›οντες ἀμαξάων ἐπάειραν. ' οὐδ' εἴα κλαίειν (Priam., οἱ δὲ σιωπῇ ἀχνύμενοι κῆρ κτλ.) verb. finit.: ω46, δ523 ‹ ›ον/οντ' s.u. (in cε) **1cδ** (θαλερὸν / 1[i] τέρεν) κατά δάκρυ -ουσα/οντα+ [⏑̲×] A413 28 τὸν δ' (Ach.) ἡμείβετ' ἔπειτα Θέτις ‹κατὰ δάκρυ -›ουσα = Σ428 (dies. zu Heph.) ≅ 94 (zu Ach.) Z459 (Hektor schildert die gefangene Androm.:) „καί ποτέ τις εἴπησιν ἰδὼν ‹ ›ουσαν" Γ142 (Hel. wegen Zweikampf Paris-Men.) ὡρμᾶτ' ἐκ 32 θαλάμοιο τέρεν ‹ ›ουσα (139 ἵμερον nach Men. u. Heimat) Z496 (οἰκόνδε βεβήκει, Androm. von Hektor) ‹θαλερὸν κατὰ δάκρυ -›ουσα χ447 (ἦλθον, untreue Mägde) ὀλοφυρόμενοι, ‹ ›ουσαι δ556 (Proteus über Od.:) „τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ 36 ‹ ›οντα" (vgl. ε158 δάκρυα λείβων) κ201 (Od. erz.: „Gef. erinnerten sich ihrer Leiden) κλαῖον δὲ λιγέως, ‹ ›οντες (ἀλλ' οὐ πρῆξις μυρομένοισιν") = 570ex. („ἤομεν ἀχνύμενοι") ≅ λ5 („βαίνομεν") ≅ 466 („ἔσταμεν") ≅ μ12 („θάπτομεν") 40 κ409 (Od.: „εὗρον ἑταίρους) οἶκτρ' ὀλοφυρομένους, ‹ ›οντας, [415] δακρυόεντες ἔχυντο" [s.u. 2d]) **1cε** verb. finit. [⏑̲] (2x intrans.) ω46 (Ag.s ψυχή zu Ach.:) „πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ ' ‹δάκρυα θερμὰ -›ον Δαναοὶ 44 κείροντο δὲ χαίτας" (ἀμφί lok. > kaus., s. Ameis-H. z.St.) (s.u. 2c:) δ523 (Men. erz. Proteus' Bericht über Ag.s [χαίρων] Heimkehr:) „πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ ' ‹ ›οντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν" Ψ385 τοῖο δ' (Diom. bei Mißerfolg) ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο

1d spez. Kompos. (sonst s. in den Vorbem. sowie in G) **1dα** δι-: e. Rind, Eber *zerlegen* (Aor.), sachl. s. Bruns (Arch. Hom. Q47) H316 (βοῦν ἱέρευσεν, Ag.) τὸν δέρον ἀμφί θ' ἕπον, καί ‹μιν διέχευαν› (-ον v.l. [s.o. L1]) ἅπαντα, ' μίστυλλόν (s.d.) τ' (πεῖραν, ὄπτησαν, ἐρύσαντο) = τ421 (bei Autol.) γ456 (Rinderopfer bei Nestor:) αἶψ' ἄρα ‹ › ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον ≅ ξ427in. (Eber bei 56 Eum.) **1dβ** περι-: Hörner des Opferrindes / Silber mit Gold *umhüllen, vergolden* (sc. 'blattvergolden', nicht 'umgießen' [s.o. L3]), 2° trans. Med. K294 (Diom. gelobt Ath.: „βοῦν τοι) ῥέξω χρυσὸν κέρασιν ‹περιχεύ›ας" = γ384 (Nestor:) ≅ 426ex. („ὄφρα ... ‹ ›η", sc. χρυσοχόος [s.d.]) ≅ 437ex. (‹ ›εν) ζ232 (Gl.:) ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν ‹ ›εται ἀργύρῳ ἀνὴρ ' ἶδρις (ὃν δέδαεν "Ηφ. καὶ 'Αθ. [svw. 'gelernter' Kunsthandwerker], ὥς τῷ κατέχευε χάριν, sc. Ath. dem Od. 64 [s.o. 1bβ]) = ψ159 (dies.), Konj., zur Bed.-Entw. „pouring from above" > „covering" s.o. Gray (L3: „the aptness of the simile depends on the result, not on the process"; dagg. für Metallguß Porzig, Satzinhalte 104f.) **1dγ** συν(-): *zus.schütten* (was nur getrennt funktioniert; Geordnetes) *verwirren, zerstören* (Aor., 1[i] Präs. Imp.; zu I612+ s. Synon. bei D. Sullivan [s.o. L2]); Obj. Sachen, ὅρκια, bzw. 'Mann' od. se. θυμός, νόος O364. 366 (Gl.: ὡς ὅτε ψάμαθον πάϊς, ἐπεὶ ποιήσῃ ἀθύρματα) ἂψ αὖτις συνέχευε ποσὶν καὶ χερσὶν ἀθύρων. ' ὣς ῥα σύ, ἥϊε Φοῖβε, πολὺν κάματον καὶ ὀϊζὺν ' σύγχεας 'Αργείων (sc. τεῖχος) 473 (Aias zu Teukros: „βιὸν ἔα) κεῖσθαι, ἐπεὶ συνέχευε θεός" (463f. νευρὴν ῥῆξ', Ap.) — Δ269 (Idom. nach Pand.' Bruch des Waffenstillstandes:) „μαχώμεθ', ἐπεὶ σύν γ' ὅρκι' (s.d. B2bβ; 2c) ἔχευαν ' Τρῶες" (Schadewaldt:) *die Eide zus.warfen* (vgl. V.157 „κατὰ ... πάτησαν"' [s.d.], als Opp.: Γ256 ταμόντες, 269 σύναγον) — θ139 (Phäake über Od.: „κακοῖσι συν[!]έρρηκται, οὐ γὰρ) κακώτερον ἄλλο θαλάσσης ' ἄνδρα γε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη" *niederzuwerfen* — (mental:) I612 (Ach. zu Phoinix:) „μή μοι ‹σύγχει θυμὸν› ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων, ' 'Ατρεΐδῃ (φέρων χάριν") *verwirre mich nicht* durch widerstreitende Empfindungen (s. Ameis-H. z.St.), *bring mich nicht durcheinander; verstöre mir nicht den Mut* (Schadewaldt) N808 (ἐπειρᾶτο [Hektor] εἴ οἱ εἴξειαν) ἀλλ' οὐ ‹ › ἐνὶ στήθεσσιν 'Αχαιῶν — intrans. (s.u. 2e): Ω358 (als Priam. den Unbek. [Hermes] sah) σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο, δείδιε δ' αἰνῶς, ' ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν (στῆ δὲ ταφών) Π471 (Sarp. tötete Beipferd: τὼ δὲ διαστήτην) ἡνία δέ σφι ' σύγχυτ' (s.o. P619 κατὰ δ' ἡνία χεῦεν ἔραζε [in 1aαdd])

2 intrans., Med.-Pass. (Präs.st., Aor.:) *sich* (aus der Enge ins Weite / über e. Fläche) *ergießen*, (Pf.st.:) *ergossen sein* u.ä. **2a** Subj. konkr. (Wasser, [Ψ] Staub, Ggst.e, Eingeweide, [tote] Körper); Wz.-Aor. u. θη-Aor. (mit ἀμφι[-], ἐκ-, εἰς, κατ-, ἐπὶ χθονός, χαμαί): τ470 (als Eurykl. Od. erkennt: [λέβης]) ἐκλίθη· τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυθ' ὕδωρ *ergoß sich aus* der Wanne (s.o. 1aαaa) 504 (Eurykl. holt erneut) ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα Φ300 τὸ δὲ πᾶν (sc. πεδίον) πλῆθ' ὕδατος ἐκχυμένοιο (sc. Skam.s; s.o. 1aγ) Ψ764 (θέεν ἐγγύθεν, Od. hinter dem vorderen Läufer) ἴχνια τύπτε πόδεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι (χέ' ἀϋτμένα [s.o. 1aαdd]) *noch ehe der Staub sich darumlegte, sie umhüllte* (Schadewaldt) Φ181 μιν τύψε (Ach. den Asterop.) παρ' ὀμφαλόν, ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι ' χύντο χαμαὶ χολάδες· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε = Δ526 (Diores den Peiroos) μ411 (Seesturm: ἱστὸς) πέσεν, ὅπλα τε πάντα ' εἰς ἄντλον κατέχυνθ' θ297 (Heph.' Netz für Ares u. Aphr.:) ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ ' τεχνήεντες ἔχυντο (s. folg. St.) — Pf.st. (mit ἐξ-, ἐν, ἐπί, κατά, προπάροιθε): θ279 πολλὰ (sc. δέσματα) δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο (s.o. [vorige St.], 278 ἀμφὶ -ε, 282 περὶ χεῦεν [s.o. in 1aαcc]) (Mist:) Ψ775 (Αἴας ὅλισθε θεῶν) τῇ ῥα βοῶν ‹κέχυτ›' ὄνθος ἀποκταμένων, Rinderkot (Kuhfladen) *lag* (*ausgegossen, -geflossen*: rutschig, flüssig) ι330 (Od.: „ῥόπαλον) καταχρύψας ὑπὸ κόπρῳ, ' ἦ ῥα κατὰ σπείους ‹ ›ο μεγάλ' ἤλιθα πολλή" ρ298 (κεῖτ', Hund Argos) ἐν πολλῇ κόπρῳ, ἣ οἱ προπάροιθε θυράων ' ἡμιόνων τε βοῶν τε ἅλις ‹ › — (tote Körper von Tieren, Menschen *liegen hingestreckt, hingegossen*:) E141 (Gl.:) αἱ μέν τ' (Schafe nach Eindringen des Löwen) ἀγχιστῖναι ⌜ἐπ' ἀλλήλῃσι⌝ ‹κέχυντ›αι *eng zus.gedrängt* od. tot *übereinandergeschüttet?* (so Ameis-H. z.St.; s. Disk. bei Kirk, Iliad z.St.) χ387. 389 (Gl.: wie tote Fische auf dem Trockenen) κύμαθ' ἁλὸς ποθέοντες ἐπὶ ψαμάθοισι ‹ ›ται· ' τῶν μέν τ' ἠέλιος ... ἐξείλετο θυμόν· ' ὣς τότ' ἄρα μνηστῆρες ⌜ἐπ' ἀλλήλοισι⌝ ‹ ›το τ539 (Pen.s Traum:) „ἔκτανεν (sc. αἰετὸς χῆνας)· οἱ δ' ἐ‹ ›ο ' ἀθρόοι ἐν μεγάροις"

2b Subj. (dynam.) Naturphänomen (Flamme u. Meteorolog., Laub, Haare), Aor. u. Pf.st. (mit *ἐπί, κατ[-], ἀπὸ χαμᾶζε*) *Π* 123 (*ἔμβαλον* [Tr.] *πῦρ νηί*) *τῆς δ' αἴψα κατ' ἀσβέστῃ κέχυτο φλόξ* (*πρυμνὴν πῦρ ἄμφεπεν*) *war* dynam. *ausgebreitet* (*ergossen* Schadewaldt), Schiff *stand in Flammen* *H* 63 (Gl.:) *οἴῃ δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἐπι φρὶξ ' ὀρνυμένοιο* (*μελάνει πόντος*; vgl. *B* 147 *κινήσῃ*) *sich verbreitet* (Ameis-H. z.St.) *M* 284 (Gl.: *ὡς -ει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ*, sc. Zeus 'schneit' [s.o. 1aγ]) *καί τ' ἐφ' ἁλὸς ... κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς* (*πάντα εἴλυται, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος*) *liegt geschüttet* Hes. fr. 204,125 *πολλὰ δ' ἀπὸ ... δενδρέων ἀμύοντα χαμᾶζε ' χεύετο καλὰ πέτηλα, ῥέεσκε*(!) *δὲ καρπὸς ἔραζε ' [π]νείοντος Βορέαο* (vgl. Op. 421, *λ* 588 in 1aβ) h. Ven. 228 *αὐτὰρ ἐπεὶ πρῶται πολιαὶ κατέχυντο ἔθειραι ' καλῆς ἐκ κεφαλῆς ... τε γενείου* (sc. dem Tithonos), vgl. korr. (*ψ* 157 f.) ⌜*κὰδ δὲ κάρητος*⌟ *οὔλας ἧκε κόμας* (sc. Ath. dem Od. [dazu, auch zu ⌜ ⌟, s.o. 1bβ]: vgl. Hes. fr. 133,3)

2c Subj. 'abstr.' / übernatürl. (schützender) Nebel, Dunkel / Ohnmacht / Tod / Schock, Schlaf, Eros [s.o. 1bβ sowie s.vv. *καλύπτω, δαμάζω*]) sowie Stimme, Tränen (s.o. 1bα; 1c); Wz.-Aor. u. Pf.st. (*ἔχυτ', κέχυτ'* geleg. als metr. Altern. [s.u. *χ* 88, *B* 41]) sowie *θη*-Aor. (mit *ἀμφί*[-], *ἐπί, κατά* [*ὀφθαλμῶν*+], *περί, περιπρο-, πάλιν*) *η* 143 *καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο* (Od. vor Arete) *πάλιν* (s.d. B1c) *χύτο θέσφατος ἀήρ* (140 *ἣν οἱ περίχευεν 'Αθ.* [s.o. 1bβ]) *flog von ihm zurück* (Schadewaldt), *schwand* — *E* 696 *τὸν δ'* (ohnmächtigen Sarp.) *ἔλιπε ψυχή, κατὰ δ'* ⌜*ὀφθαλμῶν κέχυτ'* (*ἔχετ'* pap.) *ἀχλύς* (dann *ἀμπνύνθη* [s. *πνέω* F]) = *Π* 344ex. (tödl.: *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων*), s. Turteltaub, AJPh 126, 2005, 179 f. (mit Synon. für 'Ohnmacht', 'Tod') *Y* 421 (als Hektor Polydoros sterben sah) *κάρ ῥά οἱ* ⌜*ὦν κέχυτ' ἀχλύς* (u. *ἀντίος ἦλθ' 'Αχιλῆος*) *χ* 88 (Eurym. tödl. getroffen: *ποσὶ δὲ θρόνον ἐτίνασσε· κατ'* ⌜*ὦν δ' ἔχυτ' ἀχλύς* (der iliad. Heldentod hier ins realist. Genrehafte übertr.; dabei Formel-Var. mit [metri gr.] Aor. statt Plqu.) — *Y* 282 *ἔστη* (Aen. nach Ach.s Speerwurf), *κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο μυρίον* ⌜*οἶσι, ' ταρβήσας δ* 716 *τὴν δ'* (Pen. auf die Nachricht von Tel.s Abreise) *ἄχος ἀμφεχύθη 'θυμοφθόρον'* (704 f. *ὅσσε δακρυόφιν πλῆσθεν*) — *N* 544 ⌜*ἀμφὶ δέ*⌟ *οἱ* (Aphareus) *θάνατος χύτο 'θυμοραϊστής'* ≅ *Π* 414 (*κάππεσεν,* ⌜ ⌟ *μιν*, sc. Patr.' Gegner) = 580 (sc. Patr.' Gef.) — Th. 727 *τὸν πέρι* (Tartaros) *χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται· ἀμφὶ δέ μιν νὺξ ' τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν* (dazu West z.St.) — *B* 19 *κίχανεν* (sc. *Ὄνειρος* den Ag.) *εὕδοντ' ἐν κλισίῃ, περὶ δ' ἀμβρόσιος κέχυθ' ὕπνος* („*εὕδεις*") *τ* 590 (Pen. zum 'Bettler': „bei deinem Gespräch) *οὔ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη*" (≅ *υ* 54ex. in 1bβ, vgl. *β* 398+) *Ψ* 63 *εὖτε τὸν* (Ach.) *ὕπνος ἔμαρπτε, λύων μελεδήματα θυμοῦ, ' ⌜νήδυμος ἀμφιχυθείς*, *Ξ* 253 (Hypnos zu Hera: „*ἔλεξα Διὸς νόον*) ⌜ ⌟" 316 (Zeus zu Hera: „*οὔ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρος θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι περιπροχυθεὶς ἐδάμασσεν*" — *B* 41 *ἔγρετο δ'* (Ag. nach *Ὄνειρος*) *ἐξ ὕπνου, θείῃ δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή* (s.d. sowie Basler Komm. z.St.) *war um ihn* (*ergossen* Schadewaldt), ansch. (metri gr.) Aor. statt Plqu. (s.o. *χ* 88; vgl. noch *ζ* 122 *ἀμφήλυθε*); für idg. Typologie(?) s.o. (L2) — (s.o. 1cε:) *Ψ* 385 *τοῖο δ'* (enttäuschtem Diom.) *ἀπ' ⌜ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο* *δ* 523 (Men.:) „*πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ ' δάκρυα θερμὰ χέοντ'* (sc. Ag. vor Freude bei s.r Heimkehr"), vgl. *ῥέε, πίπτει, ἔδευε* u.ä. + *δάκρυ*(*α*) (s.d. B2)

2d Subj. Menschen; Impf. (dur.) u. Wz.-Aor., (*π* 214) *θη*-Aor. (mit *ἀμφί*[-], *ἀπάνευθε, ἐκ*[-], *ἐπ-, ἐσ*[-], *προ-*; vgl. *Λ* 724 „*ἐπέρρεον ἔθνεα*"); Massen von (angreifenden od. fliehenden) Kriegern, 1° Mägden *ergossen sich* (*strömten, fluteten*) *nach, voran, von, aus, um* (vgl. *φοβέοντο*+): (dur.:) *B* 465 (*ἔθνεα πολλὰ* [Gr.] *νεῶν ἄπο*) *ἐς πεδίον* ⌜*προχ-οντο*⌟ *O* 360 *τῇ ῥ' οἵ γε* ⌜ ⌟ (angreifende Tr.) *φαλαγγηδόν* *Φ* 6 (*ἦ φοβέοντο* [Flexionsreim], Gr.) *τῇ ῥ' οἵ γε* ⌜ ⌟ *πεφυζότες, ἠέρα δ' Ἥρη ' πίτνα πρόσθε* (*ἐρυκέμεν*) *T* 356 *τοὶ δ' ἀπάνευθε νεῶν* ⌜*ἐ-οντο*⌟ (Gr.; 360 *ἐκφορέοντο*) *Π* 259 (*ἔστιχον*, Myrmidonen) *σφήκεσσιν ἐοικότες ἐξ*⌜ ⌟ 267 (dies.) *ἐκ νηῶν* ⌜ ⌟ *χ* 498 *αἱ μὲν ἄρ' ἀμφ*⌜ ⌟ (Mägde) *καὶ ἠσπάζοντ' 'Οδυσῆα umringten ihn* (vgl. *Z* 238) — (Aor.:) *κ* 415 (Od. erz.: „*ὡς πόριες ἀμφιθέουσι μητέρας, ὡς ἐμὲ κεῖνοι* [Gef.], *ἐπεὶ ἴδον*) *δακρυόεντες* (*δακρύοντες, δακρυχέοντες* vv.ll. [s.u. D]) *ἔχυντο*" (s.o. *Ω* 714+ in 1cα) *O* 654 *τοὶ* ⌜*δ' ἐπέχυντο*⌟ (Tr.). ' *Ἀργεῖοι δὲ* (*ἐχώρησαν*) *Π* 295 ('*ἐφόβηθεν*', Tr.) *Δαναοὶ* ⌜ ⌟ ' *νῆας ἀνά M* 470 (Tr. *κατ'*) ⌜*ἐσέχυντο*⌟ *πύλας· Δαναοὶ δ'* ⌜ ⌟ ' *νῆας ἀνά Φ* 610 *ἐσσυμένως* ⌜ ⌟ (*ἐπέχ.* v.l.) ' *ἐς πόλιν θ* 515 (*ἤειδεν δ' ὡς ἄστυ διέπραθον* [Gr.]) *ἱππόθεν ἐκχύμενοι* — Subj. einzelner: Frau *wirft sich über* Toten (vgl. *ἀμφιπεσοῦσα*, anderers. *τανυσθείς*, sowie *E* 314 *ἀμφ' ἐχεύατο πήχεε* [s.o. 1aαcc]): *T* 284 ⌜*ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγ'*⌟ *ἐκώκυε* (Bris. um Patr.) *θ* 527 (Gl.: *ὡς γυνὴ κλαίῃσι πόσιν ἀμφιπεσοῦσα*[!]) ⌜ ⌟*α κωκύει* (*ὣς 'Οδ. ⌜δάκρυον εἶβεν'*) *π* 214 *Τηλέμαχος δὲ ' ἀμφιχυθεὶς πατέρ' ἐσθλὸν ὀδύρετο ⌜δάκρυα λείβων'*

2e *σύν- sich verwirren* (s.o. 1dγ Ende:) *Ω* 358 *σὺν ... νόος χύτο Π* 471 (*ἠνία*) *σύγχυτ'*

D Hes. fr. 116,7 suppl. *κατ*]*ὰ δάκρυ χέ*ῳ[*υσα* fr. 103,20 Hi. *π*]*ορσὶ κόνι*<*ν*> *ἔ-ον τι*.[(*κόνιε -οντι* . [Lobel]), vgl. *Ψ* 764 (in B2a), *Σ* 24+ (in 1aαcc) fr. 339,1b ⌜*ἀκαλὰ*⌟ *προ-ων* (vgl. ⌜ ⌟ *προρέων*) h. Cer. 389 suppl. *ἀμφιχυθεῖσα* Epig. fr. dub. 7,2 p. 31 Ber. *ἐξε-οντο* Mer. fr. 4,2 p. 134 Ber. (= Suppl. Hell. 903A,14) *ἐξέχυτ'* fr. 6,2 p. 135 Ber. (= Suppl. Hell. 903A,21) *κατέχευε φέρουσα* Cat. 51B,4 Trav. *Ξ* 351a *χύτο νήδυμος ὕπνος T* 361a (= *Π* 267), *κ* 315a (= 369) *X* 468 (Androm. wird bei Hektors Tod ohnmächtig [467 ≅ *P* 619in.]) *τῆλε δ' ἀπὸ κρατὸς -ε* (vulg., rec. van Thiel, *βάλε* Arist., rec. Ludwich, Allen, West, v. van der Valk, Text. Crit. Od. 158 n.4) *δέσματα* (*ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ ἀναδέσμην κρήδεμνόν θ'* [sc. Hochzeitsgaben Aphr.s = Zeichen der Ehefrau]), Ohnmacht u. vielteil. Obj. passen zu *χέω*, (Schadewaldt:) *weit weg vom Kopf flogen ihr* (sc. unabsichtl. [s.o. in B1aαdd], kontrast. *X* 406 [Hekabe] *ἀπὸ δ' ἔρριψε καλύπτρην τηλόσε*[!] 'warf weit von sich'), aber Vbd. mit *τῆλε* wäre sing. (s. Disk. bei Richardson, Iliad z.St.) *χ* 429 *ὕπνον ἔχευε* (vulg. [sic van der Valk, Text. Crit. Od. 50], *ἐπῶρσε* rec. Allen, V.d.Mühll, van Thiel [VA *εἴπω*, Assonanz!]) v.l. *E* 293 (*ἐξελύθη* vulg., † pos. West), *Φ* 167 (*σύτο* vulg.), *γ* 479 (*ἔθηκεν* vulg.), *ι* 10 (*οἰνοχόος*[!] *φορέῃσι* vulg., *προῃσι, παρέχῃσι* testes [Forts.: *καὶ ἐγχείῃ*, s.o. B1aα]), *κ* 415 ([s.o. in B2d und 1cα:] *δακρυχέοντες* v.l., *δακρυόεντες* vulg., vgl. *κ* 409 mit *Ω* 714 in 1cα), *σ* 256 (*ἐπέσσευεν* vulg.) = *τ* 129, *σ* 350 (*ἔτευχε* vulg.), v.l. (*κατὰ*) *δάκρυ / δάκρυα θερμὰ -ων*+: *Γ* 16 (*βαρὺ στενάχων* vulg.), *Σ* 127 (*θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα* vulg.), *T* 229 (*δακρύσαντας* vulg.), *β* 81 (*ἀναπρήσας* vulg., v. van der Valk, Text. Crit. Od. 93), *ρ* 142 (*κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα* vulg.

G 1 Kompos. u. präp. Vbd. (alle s.o. in B: jew. in den einzelnen Gruppen; hier noch einmal in alphabet. Reihenf. [s.o. L1: Neuberger-D.]): *ἀμφί*(-) (s.o. B1aα:) *κ* 518 „*ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι*" ≅ *λ* 26 („*-όμην*") *H* 336 „*τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν*" + *ω* 81 („*ἀμφ' αὐτοῖσι χεύαμεν*") *E* 314 *ἀμφὶ δ' ... υἱὸν ἐχεύατο πήχεε θ* 278 *ἀμφὶ δ' ἄρ ἑρμῖσιν -ε δέσματα* (1bβ:) Op. 65 *χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ P* 270 (*ἀμφὶ κορύθεσσι ἠέρα*) *χεῦ'* + *η* 15 (1c:) *ω* 46 „*σ' ἀμφὶ δάκρυα θερμὰ -ον*" (B2a:) *θ* 297 (*ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ*) *ἔχυντο Ψ* 764 *πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι* (2c:) *δ* 716 *τὴν δ' ἄχος ἀμφεχύθη N* 544 *ἀμφὶ δέ οἱ θάνατος χύτο* ≅ *Π* 414 (*μιν*) = 580 *Ψ* 63 (*ὕπνος*)

SBD/FFLCH/USP

ἀμφιχυθείς = *Ξ*253[in.] *Β*41 *θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή* (2d:) *χ*498 (*αἱ*) *ἀμφε-οντο* *κ*415 impl. *Τ*284 *ἀμφ' αὐτῷ χυμένη* = *θ*527[in.] *π*214 *ἀμφιχυθεὶς πατέρ'*

ἀνά (s.o. B1aα:) *ι*210 „*ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα χεῦ*"

ἀπό (s.o. B1aα:) *χ*20 *ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε* = 85[ex.] (B2:) Hes.fr.204,125 (*ἀπὸ δενδρέων*) *χαμᾶζε χεύετο ... πέτηλα* *Ψ*385 *ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα* *δ*523 *ἀπ' αὐτοῦ δάκρυα θερμὰ χέοντ'*

ἀπάνευθε (s.o. B2d:) *Τ*356 *ἀπάνευθε νεῶν ἐ-οντο*

δι- (s.o. B1dα:) *Η*316+ *διέχευαν*

ἔκ (-) (s.o. B1aα:) *Γ*296 (*οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσόμενοι*) *ἔκ-ον* *Η*480 *οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις -ον* *χ*3 *ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν* = *ω*178[ex.] (B2:) *τ*470 *ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυθ' ὕδωρ* 504 (*ποδάνιπτρα*) *ἔκχυτο πάντα* *Φ*300 *πλῆθ' ὕδατος ἐκχυμένοιο* (sc. Skam.s) 181 (*ἐκ πᾶσαι*) *χύντο χαμαὶ χολάδες* = *Δ*526 *θ*279 (*δέσματα πολλὰ*) *καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο* (2d:) *Π*259 *ἐξε-οντο* 267 *ἐκ νηῶν ἐ-οντο* *θ*515 *ἱππόθεν ἐκχύμενοι*

ἐν (-) (s.o. B1aα:) *Σ*347 *ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔ-αν* ≅ *θ*436 (vel *ἔ-ον*) *τ*387 *ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πολλόν* *γ*40 *ἐν δ' οἶνον ἔχευε* ≅ *υ*260 = *ζ*77[ex.] (*ἀσκῷ ἐν*) *ι*10 („*μέθυ*) *ἐγχείῃ δεπάσεσσι*" *Ι*215 *εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε* *β*354 „*ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον* (*δοροῖσιν*)" ≅ 380 (*χεῦεν*) (B2a:) *τ*539 („*χῆνες*) *ἐκέχυντο* (*ἐν μεγάροις*")

ἐπί (-) (s.o. B1aα:) *Ω*303 *χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι* + *δ*214 („*χευάντων*") *Γ*270 *ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν* = *Ι*174[ex.] ≅ *α*146 = *γ*338 = *φ*270 ≅ *δ*216[ex.] (*ἔχευεν*) *α*136 (*χέρνιβα*) *προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα* = *δ*52 = *η*172 = *κ*368 = *ο*135 = *ρ*91 *Ψ*256 *χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν* = *γ*258[ex.] *Η*86 „*σῆμά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ ... Ἑλλησπόντῳ*" ≅ *λ*75[in.] („*χεῦαι*") *Ζ*419 „*ἐπὶ σῆμ' ἔ-εν*" *Ε*618 *ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν* *Θ*159 *ἐπὶ δὲ ... βέλεα ... -οντο* = *Ο*590 *ε*257 *πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην* + 487 (*χύσιν φύλλων*) (1aγ:) *γ*289 *ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε* (Zeus) (1b:) Th.83 *ἐπὶ γλώσσῃ ... χείουσιν ἐέρσην* *Ω*445 *τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε* + *β*395 (*ἐπὶ γλυκὺν*) = h.Ven.170[ex.] *ε*492 (*τῷ*) *ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ'* *Ξ*165 *χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν* + *υ*54 (*ἔχευεν*), *μ*338 („*ἔχευαν*") (B2:) *Ε*141 *ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι ⌜κέχυντ⌟αι* ≅ *χ*389[ex.] (⌜ ⌟*ο*) + *χ*387 (⌜ ⌟*αι*) *Μ*284 *ἐφ' ἁλὸς κέχυται λιμέσιν* (sc. Schnee) *Η*63 *ἐχεύατο πόντον ἔπι φρίξ* *τ*590 „*οὔ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη*" (2d:) *Ο*654 *τοὶ δ' ἐπέχυντο* ≅ *Π*295[ex.]

ἐπιπρο- (s.o. B1bα:) h.19,18 *θρῆνον ἐπιπρο-ουσα -ει* (*ἀοιδήν*)

ἐσ- (s.o. B2d:) *Μ*470 *ἐσέχυντο πύλας* + *Φ*610 (*ἐς πόλιν*)

κατ (-) (s.o. B1aα:) *Ξ*436 *κὰδ δέ οἱ ὕδωρ χεῦαν* *Ψ*282 „*ἔλαιον χαιτάων κατέχευε*" *Σ*24 (*κόνιν*) *χεύατο κὰκ κεφαλῆς* = *ω*317[in.] *Η*461 („*τεῖχος*) *εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι*" (αdd:) *Ε*734 *πέπλον μὲν κατέχευεν* (*ἐπ' οὔδει*) = *Θ*385 *Ζ*134 *θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν* *Ρ*619 *κατὰ δ' ἡνία χεῦεν ἔραζε* ≅ *ο*527[ex.] (*πτερά*) *Ψ*765 *κὰδ δ' ἄρα οἱ κεφαλῆς χέ' ἀϋτμένα* (Läufer) (B1aβ:) *λ*588 („*δένδρεα*) *κατὰ κρῆθεν -ε καρπόν*" (aγ:) *Ι*15 (*κρήνη κατ' ... πέτρης*) *-ει ὕδωρ* = *Π*4 *Μ*158 (*νιφάδας*) ⌜*κατέχευεν*, *ἐπὶ χθονί* *Γ*10 *κορυφῆσι Νότος* ⌜ ⌟ *ὁμίχλην* *Π*459 *ψιάδας* ⌜ ⌟ *ἔραζε* *τ*206 *ζέφυρος καταχεύῃ* (Schnee) (1b:) Op.583 *καταχεύετ' ἀοιδήν* *Ψ*408 „*μὴ σφῶϊν ἐλεγχείην καταχεύῃ*" + *ξ*38 („*κατέχευας*") *λ*433 „*οἵ τε κατ' αἴσχος ἔχευε καὶ* (*γυναιξί*") *χ*463 „*ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνείδεα χεῦαν*" *ψ*156 *κὰκ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος* *β*12 *τῷ γε χάριν ⌜κατέχευε⌟ν* = *ρ*63 + *θ*19 (*χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις*) ≅ *ζ*235 = *ψ*162 *Β*670 *σφιν πλοῦτον* ⌜ ⌟ Hes.fr.133,3 *σφιν κεφαλῆσι κατὰ κνύος ... ἔχευεν* *Θ*50 *κατὰ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευεν* *η*42 (*οἱ ἀχλὺν*) *κατέχευε* *Υ*321 *τῷ κατ' ὀφθαλμῶν -εν ἀχλύν* *λ*245 *κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν* ≅ *σ*188[ex.] + *η*286 (1cδ:) *Α*413+ *κατὰ δάκρυ -ουσα*+ (B2:) *μ*411 (*ὅπλα*) *εἰς ἄντλον κατέχυνθ'* *ι*330 („*κόπρος*) *κατὰ σπείους ⌜κέχυτο⌟* (*πολλή*") *Π*123 (*νηί, τῆς*) *κατ' ... ⌜ ⌟ φλόξ* h.Ven.228 *πολιαὶ κατέχυντο ἔθειραι* (*ἐκ κεφαλῆς*) *Ε*696 *κατὰ δ' ⌜ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς⌟* = *Π*344[ex.] ≅ *χ*88[ex.] (*δ' ἔχυτ'*) *Υ*421 *κάρ ῥά οἱ ⌜ ⌟* 282 *κὰδ δ' ἄχος οἱ χύτο* (*ὀφθαλμοῖσι*)

πάλιν (s.o. B2c:) *η*143 *αὐτοῖο πάλιν χύτο* (*ἀήρ*)

παρέξ (s.o. B1aβ:) *Ι*7 (*κῦμα*) *πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν*

περι (-) (s.o. B1a:) *θ*282 *δόλον περὶ δέμνια χεῦεν* *Φ*319 („*κείσεθ' κεκαλυμμένα, κὰδ ... εἰλύσω*[!]) *χέραδος περιχεύας*" (1bβ:) *Ε*776 *περὶ δ' ἠέρα ... ἔχευε* + *ν*189 (*χεῦε*) *η*140 *ἦν οἱ περίχευεν* (1dβ:) *Κ*294+ (*χρυσὸν*) *κέρασιν περιχεύας*+ *ζ*232+ *χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ* (B2c:) Th.727 (Tartaros) *ἀμφὶ* (s.o.) *δέ μιν νὺξ ... κέχυται περὶ δειρήν* *Β*19 *περὶ ... κέχυτ' ὕπνος*

περιπρο- (s.o. B2c:) *Ξ*316 („*ἔρος θυμὸν*) *περιπροχυθεὶς ἐδάμασσεν*"

προ- (s.o. B1aα:) Op.596 *τρὶς ὕδατος προ-ειν* (1aγ:) *Φ*219 „*προ-ειν ῥόον*" + h.Ap.241 (*προ-ει ὕδωρ*) (B2d:) *Β*465 *ἐς πεδίον προ-οντο* + *Ο*360 (*τῇ*) = *Φ*6[in.]

⌜προπάροιθε⌟ (s.o. B2a:) *ρ*298 (*κόπρος ⌜ ⌟ θυράων*) *κέχυτ'*

συν (-) (s.o. B1dγ:) *Ο*364+

ὑπο (-) (s.o. B1aαcc:) *Λ*843 *ὑπέχευε βοείας* ≅ *ξ*49[ex.] (sc. *ῥῶπας*) + *π*47 (*χεῦεν ὕπο*)

sonst (s.o. B1aα:) *Ψ*220 (*οἶνον*) ⌜*χαμάδις*⌟ *-ε* (1aβ.γ:) *Ζ*147 (*φύλλα*) *ἄνεμος* ⌜ ⌟ *-ει* + Op.421 (*ἔραζε -ει*) *Μ*281 *-ει ἔμπεδον*

2 Häufungen: *Α*357. 360. 413, *Ι*14. 15, *Μ*281. 284, *Ο*360. 364. 366, *Π*3. 4. 259. 267, *Σ*17. 24, *Χ*79. 81, *Ψ*256. 257. 764. 765. 775, *γ*426. 437, *δ*214. 216, *ζ*232. 235, *η*140. 143, *θ*278. 279. 282. 297, *κ*409. 415, *μ*12. 14, *τ*206. 208, *χ*85. 88. 387. 389, *ψ*156. 159. 162, *ω*425. 438 — fig. etym.: *χοὴν χεῖσθαι* *κ*518+ (in B1aαaa), *χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν* *Ψ*256+ (in αbb)

H.W. Nordheider

χηλή [1[H]] **E** no corresp. wds. outside Gr.; suggested rel. to *χαίνω* (cf. *χήμη* [not EGrE], *χηραμός*). — Deriv.: *ἀγκυλοχήλης* (? : *-χείλης* v.l., see West, Studies 238f. on *Π*428)

B *hoof of horse* Sc.62 (*χθόνα δ' ἔκτυπον*) *ἵπποι ' νύσσοντες -ῇσι, κόνις δέ σφ' ἀμφιδεδήει ' κοπτομένῃ* (*ὑφ' ἅρμασι καὶ ποσὶν ἵππων*). — Wdfld.: *ὁπλή, πούς*

J.N. O'Sullivan

χηλός f. mainly poet., rare outside Hom. [3[i], 6[o]] **E** unknown; perh. rel. to *χαίνω* (cf. *χηλή* E)

F *-οῖο* 1, *-οῦ* 1, *-ῷ* 2, *-όν* 3; *-οί* 1, *-οῖσιν* 1 **M 1** stem in longo **1a** [⏑̄] *-όν* *θ*424 **1b** [⏑̄×] *ἐνὶ -ῷ* *Π*254, *ν*10; *-όν* *θ*438; *-οί* *φ*51 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [-⏑̄] *-όν* *ν*68 [-⏑̄] *-οῦ* *Π*221 **2b** trisyll. [-⏑̄⏑] *-οῖο* *Π*228; *-οῖσιν* *β*339

Σχ sch.D *Π*221: *κιβωτοῦ* (so also sch.min. P.Oxy. 3160 on *β*339) **L** Marinatos, ⌜Arch. Hom.⌟ A 2; Laser ⌜ ⌟ P 68f.

B *chest* (with cover: *πῶμα* *Π*221; + *δεσμός* *θ*443. 447 for extra security); used to store (in *θάλαμος*) / transport clothing (*β*339, *φ*51 / *Π*; *θ* + *ν*), also gold (*θ* [vv.430f. (*ἄλεισον*). 440. cf. 393], *ν* [v.11], cf. *Π* [*δέπας*]); chest of *θ*, *ν* envisaged as containing 13 *χιτῶνες*, 13 *φάρεα*, 12 talents of gold, a golden *ἄλεισον* (+ *ἄλλα δῶρα*? : *ν*11f.); for epithets see below: *χ*. used of four diff. chests (*Π*; *θ* + *ν*) / groups of chests (*β*339, *φ*51): given by Thetis to Ach. setting out for

Troy (‹καλῆς δαιδαλέης›): *Π* 221 *βῆ* (Ach.) *ῥ' ἴμεν ἐς κλισίην, -οῦ δ' ἀπὸ πῶμ' ἀνέῳγεν* ' ‹ › (*ἀργυρέης* pap.), *τήν οἱ Θέτις (θῆκ' ἐπὶ νηὸς ἄγεσθαι)* 228 *τό* (sc. *δέπας*) *ῥα τότ' ἐκ -οῖο λαβὼν ἐκάθηρε θείῳ* 254 *δέπας δ' ἀπέθηκ' ἐνὶ -ῷ* — in app. two diff. *θάλαμοι* (q.v. B3) in Od.'s palace: *β* 339 (*θάλαμον κατεβήσετο πατρός*) *ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο* ' *ἐσθῆς τ' ἐν -οῖσιν ἅλις τ' εὐῶδες ἔλαιον*' ' *ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο φ* 51 (Pen. went to a *θάλαμος*) *ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ· ἔνθα δὲ -οὶ* ' *ἕστασαν, ἐν δ' ἄρα τῆσι (εἵματ' ἔκειτο)* — chest w. gifts given by Phaeacians to Od. (*ἀριπρεπέ', ἐυξέστῃ, περικαλλέα, πυκινήν*): *θ* 424 (Alcin. to Arete:) „*φέρε -ὸν ἀριπρεπέ', ἥ τις ἀρίστη*· ' *ἐν δ' αὐτὴ θὲς φᾶρος (ἠδὲ ‹χιτῶνα›)*" 438 *Ἀρήτη ξείνῳ περικαλλέα -ὸν* ' *ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,* ' *ἐσθῆτα χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν*· ' *ἐν δ' αὐτὴ φᾶρος θῆκεν καλόν τε ‹ › ν* 10 (Alcin.:) „*εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ ἐυξέστῃ ἐνὶ -ῷ* ' *κεῖται καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος ἄλλα τε πάντα* ' *δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν*" 68 (*οἱ* [Od.] *δμῳὰς ἅμ' ἔπεμπε* [Arete] *γυναῖκας, τὴν μὲν φᾶρος ἔχουσαν*) *ἠδὲ ‹ ›*" ' *τὴν δ' ἑτέρην -ὸν πυκινὴν ἅμ' ὄπασσε κομίζειν* ('to look after' vel sim.; hardly 'carry': for contents see introd. above) ' *ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ οἶνον.* — Wdfld.: *κίστη, λάρναξ, ὄγκιον, φωριαμός*

J.N. O'Sullivan

χήν [3[1], 6[a]] E IE, rel. to wds. for '(wild) goose', 'swan' in other langs.; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v.; Myc. *ka-no* (gen. pl.), *ka-si* (dat. pl.): see L[2], L[3] 186

F *-α* 1, *-(α)* 1; *-ες* 2, *-ῶν* 2, *-ας* 3

M 1 monosyll. [⏑] *χῆν' o* 174 2 disyll. 2a [⏑⏑] *-α o* 161; *-ας τ* 552 2b [⏑×] *-ας P* 460, *τ* 543 2c [⏑–] *-ες τ* 536. 548; *-ῶν B* 460 = *O* 692

L [1]Richter, Arch. Hom. H 83f.; [2]Guilleux, CEG 5, 2000, 285; [3]Rozokoki, CQ 51, 2001, 1–6; [4]Christine Walde, Die Traumdarstellgen. i. d. gr.-röm. Dichtg., München-Leipzig 2001, 54–67; [5]Hackstein, Sprachform 186. 230

B *goose* whether wild (1) or domesticated (2); fem. (sg.) *o* 161. 174, masc. (pl.) *τ* 552 (see 2 below); prey to *αἰετός* (*O* 692; *o* 161. 174, *τ* 543. 548), *αἰγυπιός* (*P* 460). — Epith. (in 2): *ἀργήν, πέλωρον, ἥμερον* (*o* 161), n. also *ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ* (*o* 174) 1 wild, in sim. *B* 460 (*ὥς τ' ὀρνίθων*) *ἔθνεα πολλά,* ' *‹-ῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων ...›,* ' *Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα* ' *ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα πτερύγεσσιν,* ' *κλαγγηδὸν προκαθιζόντων (ὧς τῶν ἔθνεα νεῶν ἄπο προχέοντο) O* 692 (*ὥς τ' ὀρνίθων αἰετὸς*) *ἔθνος ἐφορμᾶται ποταμὸν πάρα βοσκομενάων,* ' ‹ › (v. om. C[a]), ' *ὥς Ἕκτωρ ἴθυσε νέος* also usu. taken as wild: *P* 460 (*ᾧ ἅμ' ἔφερον* [sc. horses] *ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,* ' *τοῖσι δ' ἔπ' Αὐτομέδων μάχετ'*) *ἵππος ἀίσσων ὥς τ' αἰγύπιος μετὰ -ας* 2 domesticated; Pen. has flock of 20 (*τ* 536; masc. doubtless includes both sexes); always in context of omen as (potential) prey (= suitors) to eagle (= Od.); in omen seen by Tel. etc. at Sparta: *o* 161 *ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις,* ' *αἰετὸς ἀργὴν -α φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,* ' *ἥμερον ἐξ αὐλῆς* 174 (Hel., interpreting omen:) „*ὡς ὅδε* (sc. *αἰετός*) *χῆν' ἥρπαξ' ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ* ' *ἐλθὼν ἐξ ὄρεος (ὧς Ὀδυσεὺς οἴκαδε νοστήσει καὶ τίσεται*")" — Pen.'s geese that feature in her ‹ominous dream› (on which in gener. L[3,4]): *τ* 53 (Pen., relating ‹ ›:) „*-ές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν* ' *ἐξ ὕδατος*" 543 (*ἀμφὶ δέ μ'* [Pen.] *ἠγερέθοντο*) *Ἀχαιαί,* ' *οἴκτρ' ὀλοφυρομένην, ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε -ας* 548 (eagle in Pen.'s dream:) „*χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις* ' *ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,* ' *ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω*" 552 (Pen.: „*ἐμὲ*) *ὕπνος ἀνῆκε*· ' *παπτήνασα δὲ -ας ἐνὶ μεγάροις ἐνόησα* ' *πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον, ἦχι πάρος περ*"

D Cypr. fr. 8 p. 38 Dav. (prose) J.N. O'Sullivan

χηραμός [1[1]] E unclear; suggested connect. w. *χηλή, χηλός, χήμη*; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. **Σχ** sch. D *Φ* 495: *χώρημα. κατάδυσιν*

B *hole, hollow place* in rock into which pigeon escapes from *ἴρηξ* in sim. *Φ* 495 *ὕπαιθα θεὰ* (Art., buffeted by Hera) *φύγεν ὥς τε πέλεια,* ' *ἥ ῥα θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην,* ' *-όν.* — Wdfld.: *κευθμών/μός* (q.v. B introd.); also *γλάφυ πετρῆεν* (Op. 533) J.N. O'Sullivan

χηρεύω [1[a]] E denom. zu *χήρη* (s.d.; Fraenkel, Denom. 177; vgl. s.v. *χηρόω*)

B *leer sein*, metaph., Insel von Menschen, *menschenleer*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II 307; Strauss Clay, CQ 30, 1980, 261–264 *ι* 124 *ἀλλ' ἥ* (Insel vor d. Kyklopenlande) *γ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα* ' *ἀνδρῶν -ει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.* — Wortf.: *μουνόω, οἰωθῆναι, χηρόω* G. Markwald

χήρη [6[1]] E *-ro*-Abl. zu uridg. Wz. **g*eh₁-* 'zurücklassen', s. LIV[2] 173; verw. m. lat. *heres*, vgl. *χηρωστής*; sonst auch L[2]; zur Wortbildg. Risch 15f. 70f.; Wz. viell. in myk. *ke-ke-me-na* belegt (s. L[1]; DMic. I 338f.)

M nur zweis. 1 Stamms. im longum: [⏑–] *-ην X* 484 [⏑×] *-η/ν Z* 408 / *X* 499, *Ω* 725 2 Stamms. in d. brevia: [–⏑] *-ην/αί τε γυναῖκα/ες Z* 432, *B* 289

Σχ sch. D *Z* 408: *-η· ἔρημος. ἰδίως δὲ τάσσεται ἐπὶ τῆς τὸν ἄνδρα ἀποβεβληκυίας καὶ ἀνάνδρου γενομένης*

L [1]Morpurgo, CR 17, 1967, 64; [2]Rix, Kratylos 14, 1969, 180; [3]Richardson, in: Bremer u.a., Homer. Beyond Oral Poetry, Amsterdam 1987, 182; [4]A. Seibel, Volksverführung als schöne Kunst, Frankfurt a.M. 1994, 303ff.; [5]M. Alden, Homer Beside Himself, Oxford 2000, 270 m. A. 218

B *verwitwet, Witwe*, außer *B* 289 von Androm. (vgl. L[3,5]) 1 adnom. *verwitwet*: *B* 289 (Od. zu Ag.:) „*ὥς τε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ -αί ‹τε γυναῖκ›ες* ' *ἀλλήλοισιν ὀδύρονται*" (Gr.) *οἶκον δὲ νέεσθαι*", Interpr. vgl. L[4] *Z* 432 (Androm. zu Hektor:) „*ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,* ' *μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θῆῃς -ην ‹ ›α*" *X* 499 (Androm.s Klage beim Anblick des geschleiften Hektors:) „*δακρυόεις δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς μητέρα -ην* ' *Ἀστυάναξ*" 2 präd. *Witwe*: *Z* 408 (Androm. zu Hektor:) „*οὐδ' ἐλεαίρεις* ' *παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἥ τάχα -η* ' *σεῦ ἔσομαι*" *X* 484 (Androm.s Klage beim Anblick des geschleiften Hektors:) „*αὐτὰρ ἐμὲ στυγερῷ ἐνὶ πένθεϊ λείπεις* ' *-ην ἐν μεγάροισι*" *Ω* 725 (Androm.s Totenklage:) „*ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο, κἀδ δέ με -ην* ' *λείπεις ἐν μεγάροισι*". — Wortf.: *ὀρφανικός* = *ὀρφανός* G. Markwald

χηρόω [2[1]] E denom. zu *χήρη* (s.d.; Ruijgh / van Krimpen, Mn. IV 22, 1969, 114); zur Wortbildg. s. Risch 329f.

Σχ sch. D *E* 642: *-ωσεν· ἐκένωσε. ἠρήμωσεν. ἐν μηδενὶ ἐποίησεν. ἐρήμους ἐποίησεν. ἐχώρισεν ἀπὸ τῶν οἰκείων, P* 36: *-ωσας· χῆραν καὶ ἔρημον ἐποίησας*

B *zur Witwe machen, entvölkern*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II 307 *P* 36 (Euphorbos zu Men.:) „*-ωσας δὲ γυναῖκα μυχῷ θαλάμοιο νέοιο,* ' *ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας*" ‖ *E* 642 (Tlep. zu Sarp.:) „*Ἰλίου ἐξαλάπαξε* (Her.) *πόλιν, -ωσε δ' ἀγυιάς*". — Worf.: *χηρεύω* (s.d.)

D *Ψ* 223a G. Markwald

χηρωστ(ής) [1ⁱ, 1ʰ] **E** wohl KP, s. Dunkel, Festschr. Hoenigswald 1987, 91 ff.; im VG *χῆρο-, χήρη; zum HG vgl. nb. Dunkel auch Mayrhofer, EWAia I 157, ferner L¹ I 140; II 159 A.1; s. Frisk s.v.; L⁴; zur Akzent. s. L¹ II 215; W. Haas, in: SGLG 3, 139 f.

Σχ sch. min. P.Aphrod. Lit. II zu *E* 158: *χηρωσταί· οἱ μακρόθεν συγγενεῖς* ... [ ] *τες* ... *νω* ... *ω* ... *α* ...[, P.Strassb. inv. 1015 zu *E* 158: *χηρῶστται· οἱ ἄπωθεν κληρονόμοι*, sch. D *E* 158: *-αί· οἱ χήρου καὶ ἄπαιδος κληρονόμοι, οἱ κατ' οὐδένα τρόπον προσήκοντες τῷ γένει. οἱ ἀλλότριοι τοῦ γένους κληρονόμοι*, zu Th. 607 s. L³

L [1]Fraenkel, Nom. ag.; [2]Belardi, Doxa 3, 1950, 222 f.; [3]Lesky, AAHG 17, 1964, 140; [4]Benveniste, Vocab. I 83 f.; [5]di Gregorio, Aevum 45, 1971, 10; [6]Heubeck, Gymn. 78, 1971, 102; [7]C. J. Rowe, Essential Hes., Bristol 1978, 88; [8]Di Lello Finuoli, SMEA 25, 1984, 299 m. A.138 (m. Lit.); [9]C. Pattersen, The Family in Gr. History, Cambridge Mass-London 1998, 64 f.

B *Seitenverwandter*, nur Pl.; vgl. L²: eigtl. 'Vormund des Waisen'; L³·⁶ *E* 158 *-αὶ* (des *Φαῖνοψ*, s.d. B 1) *δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο*, s. Leaf; Kirk, Iliad z.St. Th. 607 *ὁ* (Kinderloser) *γ' οὐ βιότου ἐπιδευὴς ' ζώει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ ζωὴν δατέονται ' -αί*, vgl. West z.St.; L⁷·⁸·⁹. — W o r t f.: *ἐεδνωτής, πηός* (s.d.) G. Markwald

χήτει [2ⁱ, 1ᵒ, 1ʰ, 1ʰ] **E** erstarrter Dat.; wenn altes *-ᾱ-*, zu *χατέω* 'ermangeln' (vgl. L³); *χήρη* (s.d.) m. altem *-ᾱ-* ist dann davon auszuschließen

Σχ sch. D *Z* 463: *-ει· χρείᾳ, στερήσει, σπάνει*, (ähnl. sch. min. P.Sijp. 2), *T* 324: *-ει· στερήσει, ἐνδείᾳ, καὶ σπάνει*

L [1]Porzig, Satzinhalte 71; [2]Laser, Arch. Hom. P 10 f.; [3]J. Stark, Der latente Sprachschatz Hom.s, Hildesheim 1973, 11; [4]Kloss, Hypomnemata 105, 1994, 138 f.

B *in Ermangelung*, m. Gen. (nur Pers.n); vgl. L¹·⁴ *Z* 463 (Hektor zu Androm.:) *„σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος ' ⌊-εῖ τοιοῦδ'⌋ ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ"* *T* 324 (Ach. im Schmerz um Patr.:) *„ὅς* (Pel.) *που νῦν Φθίηφι τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβει ' ⌊ ⌋ υἷος"* Th. 605 *ὅς κε γάμον φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν ' μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὀλοὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται ' -ει γηροκόμοιο* h. Ap. 78 (Insel Delos zu Leto:) *„πουλύποδες δ' ἐν ἐμοὶ θαλάμας φῶκαί τε μέλαιναι ' οἰκία ποιήσονται ἀκηδέα -εῖ λαῶν* (wenn Ap. mich in d. Meerestiefe stampft)" *π* 35 (Tel. zu Eum.: „sage mir, ob) *'Οδυσσῆος δέ που εὐνὴ ' -ει ἐνευναίων κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα"*, unrichtig bei L² *ἐνευναίων* als 'Bettzeug' gedeutet; s. s.v. *ἐνεύναιος* u. Odyssey z.St. G. Markwald

Χήτειοι v.l. ant. *λ* 521 für *Κήτειοι* (s.d. u. Odyssey z.St.; vgl. New Comp. 609) G. Markwald

χθαμαλός [1ⁱ, 4ᵒ] **E** < form of rt. in *χθών*, cf. *χαμαί* E; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. *χθών*

Σχ sch. D *N* 683: *-ώτατον· κοιλότατον* **L** C. Rothe, Die Od. als Dichtg., Paderborn 1914, 324; Richel, Erde 83–5; Stubbings in Wace–Stubbings, Companion 399 ff.; H.S.-L. 104; Elliger, Landschaft 119 f. (n. 53). 121; Heubeck in Odyssey on *ι* 21–7 (p. 14)

B *on the ground* (1), *low(-lying)* (2); always pred.; comp. *μ* 101, sup. *N* 683 **1** *on the ground* *λ* 194 (Anticleia to Od.: *„ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος τεθαλυῖά τ' ὀπώρη, πάντῃ οἱ* [Laertes] *κατὰ γουνὸν ἀλωῆς) φύλλων κεκλιμένων -αὶ βεβλήαται εὐναί"* **2** *low*, w. ref. to (rel.) height above sea-water exc. *N* 683 *N* 683 *ἔνθ' ἔσαν Αἴαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου ' θίν' ἐφ' ἁλός ... εἰρυμέναι· αὐτὰρ ὕπερθεν ' τεῖχος ἐδέδμητο -ώτατον* *μ* 101 (Circe to Od.:) *„τὸν δ' ἕτερον σκόπελον* (sc. near Charybdis) *-ώτερον* (as ag. Scylla's rock) *ὄψει ... ' πλησίον ἀλλήλων* — of island: *low-lying* (w. *κεῖται*) *ι* 25 (Od. to Phaeacians:) *„αὐτὴ* (sc. Ith.) *δὲ -ὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ ⌊κεῖται⌋ ' πρὸς ζόφον, αἱ δέ* (other islands) *τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε*, see *πανυπέρτατος* B 1 *κ* 196 (Od. to comrades: *„εἶδον σκοπιὴν ἐς ... ἀνελθὼν νῆσον* [sc. of Circe]) *αὐτὴ δὲ -ὴ ⌊ ⌋"* J.N. O'Sullivan

χθές [1ʰ] **E** old adv. (gen. of time, cf. *αἰές*) < **ǵʰ-diés* 'on that day', see Chantraine, Dict. 1258 and Mayrhofer, EWAia II 822 (s.v. *hyás*). — Deriv.: *χθιζός* (w. probl. *-i-*)

B *yesterday* h. Merc. 273 (Hermes to Ap.: „I'm innocent, an infant *παῖδα νέον γεγαῶτα*) *χθὲς γενόμην, ἀπαλοὶ δὲ πόδες, τρηχεῖα δ' ὑπὸ χθών"* (cf. v. 376 *χθιζὸς γενόμην*). — W d f l d.: see *πρότερος* B 2; *σήμερον* (w. *ἡμέρη ἥδε, ἦμαρ τόδε*); *αὔριον* W. Beck

χθιζός [5ⁱ, 5ᵒ, 1ʰ] **F** *-ός* 7, masc. *-όν* 1; adv. *-όν* 2, adv. *-ά* 1 **M 1** [⏑̯] *-ός* *A* 424, *T* 141, *ζ* 70; *-όν* *T* 195, *δ* 656; *-ά* *B* 303 [⏑̯] *τοι -ός* *μ* 451, *ω* 379; *-όν* *N* 745 **2** [–⏑̯] *-ός* *β* 262, h. Merc. 376

Σχ sch. D *B* 303: *-ά τε καί πρωΐζα· χθὲς τε καὶ πρώην. κατεσμίκρυνεν δὲ τὸν ἐννεατῆ χρόνον, ἵνα μὴ διὰ τῆς ἀναμνήσεως πλεὸν ποιήσῃ ἀγωνιᾶσαι τοὺς Ἕλληνας*, *N* 745: ... *τὴν χθεσινὴν ἤτταν* ...

L [1]La Roche, Hom. Studien, Wien 1861, 38 ff.; [2]Christol, Lalies 10, 1992, 345–54

B (from *χθές*:) *(of) yesterday* temp. adverb. adj., see L; inconsistencies at *A* 424, *B* 303, and *T* 141. 195 (see below) suggest to some translating *recently* vel. sim.; only dir. sp.; precedes the verb exc. *δ* 656 (in 2); *χ.* in connexion or context w. *βαίνω* *A* 424, *δ* 656, cf. *B* 302 f., *ἐλθεῖν* *T* 141, *β* 262, *ἕπομαι* *A* 424, *φεύγω* *ζ* 170; w. Ok. / sea *A* 424 / *β* 262, *ζ* 170, *ναῦς* *B* 303, *N* 745 (2×), *T* 141. 195, *β* 262, *δ* 656; w. dwelling *A* 424, *T* 141, *β* 262, *μ* 451, *ω* 379. — W d f l d.: see *χθές* and cf. (L) *ἐννύχιος, ἔννυχος, ἑσπέριος, ἑτερήμερος, ἠέριος, ἠῷος, ὑπηοῖος* and *πάροιθεν, πάρος, πρίν, πρόσθεν* **1** temp. adj. (masc.) *A* 424 *ἐς Ὠκεανὸν μετ'* ... *Αἰθιοπῆας ' -ὸς ἔβη* (Zeus) *κατὰ δαῖτα, θεοὶ* ... *ἕποντο*, „a mild oral inconsistency", Kirk, Iliad ad l. (contrast vv. 221 f.) *ζ* 170 *χαλεπὸν δέ με πένθος ἱκάνει. ' -ὸς ἐεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον* *β* 262 *εὔχετ'* (Tel.) *'Αθήνῃ · ' κλῦθί μευ, ὦ -ὸς θεὸς ἤλυθες ἡμέτερον δῶ ' καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ'* ... *πόντον, ' νόστον πευσόμενον πατρός* *T* 141 *δῶρα δ' ἐγὼν ὅδε πάντα παρασχέμεν, ὅσσα τοι ἐλθὼν ' -ὸς ἐνὶ κλισίῃσιν ὑπέσχετο* (Od.) ... ' ... ' *δῶρα δέ τοι θεράποντες ἐμῆς παρὰ νηὸς ἑλόντες* (*οἴσουσι*), cf. 195 in 2; really 'the night before last' *μ* 451 *τί τοι τάδε μυθολογεύω; ' ἤδη γάρ τοι -ὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ* *ω* 379 (I wish) *οἶος Νήρικον εἶλον* ... *πτολίεθρον* ' ... ' *τοῖος ἐών τοι -ὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισι* ' ... *ἐφεστάμεναι καὶ ἀμύνειν ' ἄνδρας μνηστῆρας* h. Merc. 376 *ἐγὼ -ὸς γενόμην* ... ' *οὔ τι βοῶν ἐλατῆρι κραταιῷ φωτὶ ἐοικώς*, cf. v. 273 *χθές*; on variation S. Chadwick Shelmerdine, The Hom. Hymn to Hermes, Diss. Michigan 1981, 29 — *N* 745 *ἦ γὰρ ἔγωγε* (Pulyd.) ' *δείδω μὴ τὸ -ὸν ἀποστήσωνται 'Αχαιοὶ ' χρεῖος, ἐπεὶ παρὰ νηυσὶν ἀνὴρ ἅτος πολέμοιο ' μίμνει* **2** adv. *T* 195 (*κελεύω κούρητας*) *δῶρα ἐμῆς παρὰ νηὸς ἐνεικέμεν, ὅσσ' 'Αχιλῆϊ ' -ὸν ὑπέστημεν δώσειν*, cf. 141 in 1 *δ* 656 (Tel. sailed w. Mentor) *ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον ' -ὸν ὑπηοῖον — B* 303 *ἐστὲ δὲ πάντες ' μάρτυροι* ... ' *-ά τε καὶ πρωΐζ'—ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆας 'Αχαιῶν ' ἠγερέθοντο* (we witnessed the sign of the serpent and the birds) *yesterday and the day before* variant of *χθὲς* (*τε*) *καὶ πρώην* (see Σχ), „ima-

ginierl größte zeitl. Nähe" Basler Komm. ad l. (listing other interpretations): ancient Semitic parallel: West, East 241 f.; pl. prob. for intensification to suggest great familiarity of listeners w. portent W. Beck

χθόνιος, Χθονίη/ος [4[H], 1[c]] L chthon. Götter: Rohde, Psyche I 204 ff.: Stengel, Opferbräuche 126 ff.; Wilamowitz, GlH I 201. 205 f.; Burkert, GrR 306 ff.; mesopotam. Parall. zum *Ζεὺς (κατα)χθόνιος*: West, East 373

B (zu *χθών*:) 1 *χθ. unterirdisch* (s. *χθών* B 3; vgl. *κατα-, ὑποχθόνιος, κατουδαῖος, ὑποταρτάριος*); Epith. von Göttern: Hades (in Th.:) als *Herr der Unterwelt* (in Unterweltgeogr., nb. Perseph. [?], vgl. *I* 457 *Ζεύς τε καταχθόνιος* u. Perseph. [ferner die Erinyen] als rächende Fluchgotth.), bzw. (in Op.:) als segenspendender Ackerbaugott (*Ζεὺς -ιος* nb. Dem., s. *Πλοῦτος* u. West z.Stt. mit Parall.): Th. 767 (Unterweltbeschr.:) *ἔνθα θεοῦ -ίου πρόσθεν δόμοι ἠχήεντες ' ἰφθίμου 'Αίδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης* (v.susp.; v. West ad 720-819), vgl. (455) *'Αίδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει* Op. 465 (Gebet um Erntesegen bei der Feldbestellung:) *εὔχεσθαι δὲ Διὶ -ίῳ ⟨Δημήτερ⟩ί θ' ἁγνῇ ' ἐκτελέα βρίθειν ⟨ ⟩ος ἱερὸν ἀκτήν* – Titanen: Th. 697 (Titanenkampf:) *ἕζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὠκεανοῖο ῥέεθρα ' πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς ἀυτμὴ ' Τιτῆνας -ίους, φλὸξ δ' αἰθέρα δῖαν ἵκανεν* („typ. anticipation", s. West z.St.; W. Karl, Chaos u. Tartaros in Hes.s Th., Diss. Erlangen 1967, 19 A. 42; Mondi, TAPhA 116, 1986, 41 ff.: auch gg. Deutung i.S.v. *ἐπιχθονίους*) die Titanen heißen hier wie sonst *unterirdische*, auch wenn das Aition für diese Bez. (die Einsperrung *ὑπὸ χθονός*) erst danach (V. 717, vgl. 729 *ὑπὸ ζόφῳ*) geschieht (vgl. 455 *Τιτῆνές θ' ὑποταρτάριοι ⟨Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες⟩ O* 225 *ἐνέρτεροι θεοὶ ⟨ ⟩ E* 898, sowie *Θ* 13 *ῥίψω ἐς Τάρταρον* u. 478 ff.); zugleich bez. *χθ.* im kosm. Aufruhr die Unterwelt als den vierten Weltteil nb. Erde, Meer u. Himmel (vgl. Th. 839 ff. sowie den *δασμός* [s.d.] der Kronos-Söhne *O* 189-193, h. Cer. 86) – Zush. verl.: Hes. fr. 171,3 ... *'Αμύ]κλας[' ... Λαπί]θαο θύγατ[ρα] ' ... χθονίοιο[* , i.S.v. *αὐτόχθονος?* s. M.-W. im App., Hirschberger, Komm. S. 343

II *Χθονίη*, Mus. fr. 11,1 p. 24 Diels: Bez. der *Γαῖα* (s.d. B II 1 c) als Orakelgöttin in Delphi nb. Pos. (den se. *ἀμφίπολος* Pyrkon vertritt)

D Phor. ap. sch. Ap. Rh. 3,1179 p. 210 Ki. (Prosaref.:) *Χθόνιος* PN eines der fünf Gewappneten, die aus Kadmos' Drachensaat entsprießen, nb. *Οὐδαῖος* u.a. (= Hellanic. [EGrM I] fr. 1; s.a. fr. 51b sowie Pherecyd. fr, 22a); Epig. fr. falsum 8 p. 32 Ber. (vere Soph. fr.) *ἐκ μὲν 'Εριχθονίου* (*Χθονίου* ci. Wilam., v. Ber. in app.), s. s.v. *ποτιμάστιος*

H. W. Nordheider

χθών f. [54[i], 24[o], 39[H], 27[h], 4[c]] E Wz.nomen, urspr. *m*-Stamm (vgl. *χθαμαλός* u.s. Risch § 2c), verw. mit lat *humus* u.a.; vgl. Mayrhofer, EWAia 1424 f.; ep. poet. (dazu u. zur Bildg. s.u. L) – Abl.: *ᾧ[αμασί-* (Hes. fr. 31,1 suppl. Körte), *ἐνοσί-, ῥηξίχθων(?), ἐπι-, 'Ερι-, κατα-, (μετα-), ὑποχθόνιος, χθόνιος, χθαμαλός*, s.a. *χαμάδις/ᾶζε/αί*

F *-ών* 20, *-ονός* 34, *-ονί* 60, *-όνα* 34

M (überw. zweis. vor buk. Dih.) 1 eins. ²[-] *δ' ὑπὸ -ὼν δῖα Ξ* 347; *δὲ -ὼν πᾶσα* Th. 695 = 847[in.] ²[-] *-ὼν πᾶσα B* 780; *χάνε δὲ -ὼν εὐρυάγυια* h. Cer. 16 ²[×] *χάνοι / τρέφει ⟨εὐρεῖα -ών⟩ Δ* 182 ≅ *Θ* 150 / *Λ* 741 = h. Merc. 570[ex.]; ⟨ ⟩ *Φ* 387, Th. 458, Sc. 373, h. Cer. 428. 472; *δὲ πᾶσα περὶ -ὼν T* 362; (*τρηχεῖα δ'*) *ὑπὸ -ὼν* h. Merc. 273, *B* 465; *πᾶσα κελαινὴ ... -ὼν Π* 384; *δὲ -ὼν P* 360, *ν* 352 2 zweis. ²[⏑⏑] *ἐν -ονὶ δίῃ* Th. 866; *ἐπὶ -ονί ω* 535; *-όνα δῖαν ἐπ...* Sc. 287, h. 30,3 ²[⏑⏑] *-ονὶ (πίλ)νατο (πουλυβοτείρῃ) Ψ* 368, *K* 472; *-όνα δύμεναι' Z* 411, Sc. 151; *-όνα δ' χ* 94 = 296[ex.], Sc. 61 – ²[⏑⏑] *πρὸς 'Ολυμπον ἀπὸ ⟨-ονὸς (εὐρυοδείης⟩)* Op. 197 ≅ h. Ap. 186[in.]; *ἀπὸ / κατὰ / ὑπὸ ⟨ ⟩ Π* 635 ≅ *κ* 149, *γ* 453, Sc. 464, h. Ap. 133 / Th. 498 / *λ* 52, Th. 620. 717. 787; ⟨ ⟩ Th. 119; *-ονὸς εὐρέος* + Verb Asius fr. 13,3 p. 91 Dav.; *ναίουσιν ἀπὸ -ονός* Aristeas fr. 1,2 p. 86 Dav.; *ἀπὸ -ονὸς ὑψόσ' Ξ* 349 ≅ *θ* 375[ex.] ≅ *Y* 325[ex.]; *ἀπὸ / ἐπὶ / κατὰ / ὑπὸ -ονός E* 13, *P* 722, *Ψ* 730, *κ* 99, Op. 571 / *Γ* 293, *Y* 345, *τ* 470, h. 20,3 / *Γ* 217, *Ψ* 100, Op. 617, h. Merc. 68. 410 / *Θ* 14, Th. 669 – *ἐπὶ / ποτὶ -ονὶ ⟨πουλυβοτείρ⟩ῃ Γ* 89 ≅ 195 ≅ *Φ* 426, *Z* 213, *Θ* 73, *M* 158, *μ* 191, Op. 157. 252 / *θ* 378; *ἐπὶ / κατὰ -όνα ⟨ ⟩αν Γ* 265 ≅ *Λ* 619, Th. 531, h. Cer. 305 / h. Merc. 517; (*πιλνᾷ*) *-ονὶ/α ⟨ ⟩ῃ/αν* Op. 510, *Ξ* 272; *πέλασε(ν) -ονὶ ⟨ ⟩ῃ / βω[τιανείρῃ] Θ* 277 = *M* 194 = *Π* 418 / Hes. fr. 165,16; *πέλασεν / πλῆτο⁺ -ονί Ξ* 435 / 438, Hes. fr. 309,1; *-ονὶ ... πελάσσῃ N* 180; *ἐπὶ / ἀνὰ -ονὶ/α βωτιανείρῃ/αν* h. Ap. 363, h. Ven. 265 / *τ* 408; *ἐπὶ / ὑπὸ -ονὶ ναιετάουσι⁺ ζ* 153 = Th. 564[ex.], h. Ap. 279 / Th. 621 = h. Ap. 335[ex.], Th. 455 (*δώματα ναέι*); *ἐπὶ -ονὶ σῖτον ἔδοντες / φῦλ' ἀνθρώπων θ* 222 ≅ *ι* 89 = *κ* 101 / *η* 307, Th. 556, Op. 90, Sc. 162, Hes. fr. 23a,25 ≅ 291,4; 30,11; *ἐπὶ -ονὶ δῖος α* 196 ≅ *λ* 461; *ἐπὶ -όνα δῖαν Ω* 532, Hes. fr. 204,63; *δῖαν -όνα* Vit. p. 9,9; *ἔασιν ⟨ἐπὶ -ονί/α⟩* h. 25,3, Th. 95; ⟨ ⟩ *A* 88 ≅ *π* 439, *Z* 473, *P* 50, *Σ* 461, *Y* 483, *η* 67, h. Ap. 276. 303, h. Ven. 270, h. 30,2 / *Δ* 78, *Θ* 492 ≅ *Ω* 459[in.] ≅ *K* 541[in.], *ψ* 371, h. Cer. 69; *ἐπὶ δὲ -ονὶ κα... Ψ* 731, Sc. 462; *ποτὶ -ονί* h. Ap. 459; *κατὰ / ὑπὸ -όνα* h. Cer. 47, Cypr. fr. 1,1 p. 35 Dav. / Th. 304; *-ονί T* 222; (...)*δὲ -όνα Ξ* 228, *Ψ* 121, *χ* 86; Verb + *-όνα* Th. 284, h. Ap. 333. 340 ²[⏑⏑] *ἐπὶ -ονὶ βαίνει Δ* 443; *-όνα δῖαν* Op. 479 – *χθ.* bildet Posit.

Σχ sch. min. POxy. 2405 (zu *A* 88): *-ονί· τῇ γῇ* (ähnl. sch. D *B* 465 u.ö.), *Θ* 150: *τότε μοι χάνοι εὐρεῖα -ών· ἀντὶ τοῦ „πρότερον θάνοιμι". ὅ ἐστιν „χάσματι γῆς δεχθείην"*

L Bildung: W. S. Allen, TPhS 1973, 98 ff.; Rix, Histor. Gr. 145; Nussbaum, Head and Horn 187 ff.; Wortf., Gebr.: Wilamowitz, GlH 205 f. (*χθ.* vs. *γαῖα*, urspr. Bed.); Richel, Erde 8 ff.; Kopp, Phys. Weltbild 24 ff.; Richter, Arch. Hom. H 92; Tod, Unterwelt: M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Hom., Oxford 1999, 178 ff.; Formel: Ruijgh, Élément achéen 155 ff.; Dürbeck, Farbenbez. 146 ff. (*γαῖα μέλαινα* vs. *Π* 384 *κελαινὴ ... -ών*); P. Vivante, The Epithets in Hom., Yale Univ. Press 1982, 78 ff. („poetic value" der Epith.); außergriech. Parall.: Schmitt, Dichtersprache 181 (ved. zu *⟨εὐρεῖα -ών⟩*); West, East 220 f. (hethit. zu *γαῖα μέλαινα*, akkad. zu ⟨ ⟩). 359 f. (zu *Δ* 443); ders., Indo-Eur. 87. 122 ff. 173 f. 179 f. 185 (*εὐρεῖα* [u. Abll.] *χθ.*, vgl. *Εὐρώπη*). 193 (*χθ. δῖα*: zu Zeus gehörig). 490 (in Wendungen für 'fallen' [s.u. B 4 a α]); spez. zum Aristeas fr. (s.u. B 2 d): Bowra, CQ n.s. 6, 1965, 1 ff.; Ivantchik, AC 62, 1993, 46 f.; nachep. Vorkommen: Sommer, Nominalkompos. 84 (altertüml. feierl., in relig. od. philos.-spekulat. Sphäre); Ruijgh (s.o.)

B *Erde, Boden* (vgl. *οὖδας*), meist als lok. Bestimmung in obl. Kasus mit Präp. (s.o. F.M; zum sonst. Gebr. [als Subj., Obj. usw.] s.u. die Verben in G 2): u. zwar (2) weiträumig (aus göttl. Warte) gesehen: die *Erde(oberfläche)* auf der (2e) die Menschen leben, die ([2a] als Resonanz-*Boden* > *Erde* als Weltteil nb. Olymp, Himmel, Meer, Okeanos [s.u. G 3]) von kosm. Kräften (Th.) erschüttert u. sonst affiziert, (2b.c) von Göttern betreten, berührt wird (usw.) od. sonst geleg. ([2d] von weitem od. im Ggs. zum Meer [s.u. G 3]) als *Land* erscheint; (3 [vgl. 2c; 4 a α]:) *in/unter* der die Unterwelt mit Toten u. Unterirdischen liegt; od. (4) im Nahbereich (aber auch hier tw. mit generalisierendem [*M* 194⁺ kontrast.] Epith.): der *Boden*, auf dem man (4 a α [vgl. 3]:) stirbt, (4b) liegt, legt, tritt od. sonst etw. tut (nur 2[H] [in 4 a γ:] pflügt); selten (1) akt.

Hervorbringerin / Ort der Pflanzen u. Tiere wie die Mutter *γ/Γαῖα* (s.d. zur urspr. Abgr., dazu Wilamowitz [s.o. L]; beide Wörter schon in Pos.s alten Epith.: [*γαιήοχος*] *ἐννοσίγαιος* nb. *ἐνοσίχθων;* zur Konnot. 'Unterwelt' s. noch [*ὑπο*]*χθόνιος* u.a. Abll. [s.o. E] sowie *ὑποταρτάριος*) — Epith. (s.o. M. L): 65× (von 148) mit Epith. (sowie *πᾶσα*), meist nach buk.-Dih.: 22× *πουλυβοτείρῃ/αν* (≅ *Z*473ᵉˣ. [s.u. 4bα]), 12× *εὐρυοδείης* ([s.d.] als Gen.-Deklin.), 4× *βωτιάνειρα/ῃ/αν*, h.Cer.16 *εὐρυάγυια*, Th.284 *μητέρα* (s.d. BII3) *μήλων* (vgl. Op.563 *γῆ πάντων μήτηρ*, h.30,1 *Γαῖαν παμμήτειραν*); sowie (s.o. West [L]:) 9× *εὐρεῖα -ών*, 1ᵉ *-ονὸς εὐρέος;* 8× *δῖα/αν;* 6× *πᾶσα* ([s.u. in 2a:] *Π*384 *πᾶσα κελαινή;* vgl. *γαῖα μέλαινα*'); h. Merc.273 *τρηχεῖα;* Sc.462 *μέσσῃ* — Wortf.: *ἄρουρα, γαῖα, κονίη, οὐδας* (s.d. weitere); *Ψ*368 (s.u. 4aβ) Opp. *μετήορα*

Disposition 1 Hervorbringerin / Ort der Pflanzen u. Tiere 2 meist (außer in 2c) weiträumig gesehen (öfter als Teil der Welt nb. Meer, Ok., Ol., Himmel) **2a** ist affiziert (Resonanzboden) von Erschütterungen, Lärm, Feuer, Licht, kosm. (göttl.) Kräften **2b** bei Ortsbew. von Göttern **2c** sonst bei Götterhandlung **2d** sonst *Erde / Land* in Fernsicht od. bei Ggs. *Land-Meer* **2e** *auf der Erde* usw. als generalisierende Ortsbestimmg. / formelh. Verserw. für 'Menschen', Geschehnisse 3 *in/unter der/die Erde* u.ä. **3a** Ort der Toten, Unterwelt **3b** sonst von Pflanzen, Saat, Metallschmelze 4 meist (außer tw. in aβ) bei Geschehen im Nahbereich **4a** ohne Präp. (außer 1ⁱ): *Erde/Boden* wird berührt u.ä. **4aα** als (außer 2ⁱ) Umschr. für 'töten', 'fallen' **4aβ** sonst mit ähnl. Verb od. Vorstellg. **4aγ** bei versch. Sit., Tätigk. (aufwühlen, pflügen u.a.) **4b** mit Präp. (außer *K*472) **4bα** *auf dem/den Boden* **4bβ** *vom Boden (hoch)*

1 Hervorbringerin / Ort der Pflanzen u. Tiere (9 Stt.: 5× Subj., 4ʰ *ἐπ*[*ί*]; h.30,2. 3 als Teil der umfassenden Gaia nb. Meer u. Himmel [s.u. 2]); 4/2× *εὐρεῖα / δῖα(ν)*, 1ʰ *βωτιανείρῃ;* vgl. *γαῖα* (BI2a: *βόσκει, τρέφει, φέρει, ἀνίει*), *ἄρουρα* (B1cα) — *Ξ*347 (Zeus' u. Heras Liebeslager:) *τοῖσι δ' ὑπὸ -ὼν δῖα φύεν νεοθηλέα ποίην,* ' *λωτόν κτλ.* (*ὃς ἀπὸ -ονὸς* [s.u. 4bβ] *ὑψόσ' ἔεργε*) *Λ*741 (Nestor: „ich tötete Mulios, dessen Tochter Agamede) *τόσα φάρμακα ᾔδη, ὅσα τρέφει* ⟨*εὐρεῖα -ών*⟩" = h.Merc.570ᵉˣ. (*λέουσι, σύεσσι, κυσί, μήλοισιν*, sc. *ἀνάσσειν 'Ερμῆν*) h.Cer.428 (Perseph.: „*δρέπομεν κρόκον κτλ.*) *νάρκισσόν θ', ὃν ἔφυσ' ὡς περ κρόκον* ⟨ ⟩" 472 (*καρπὸν ἀνῆκεν*, Dem.) *πᾶσα δὲ φύλλοισίν τε καὶ ἄνθεσιν* ⟨ ⟩ ' *ἔβρισ'* h.Ven.265 (Aphr.: „*τῇσι δ'* [Nymphen] *ἅμ' ἢ ἐλάται ἠὲ δρύες*) *γεινομένῃσιν ἔφυσαν ἐπὶ -ονὶ βωτιανείρῃ* (*ἐν οὔρεσιν*") 270 (*ὅτε κεν μοῖρα*) *ἀζάνεται μὲν πρῶτον ἐπὶ -ονὶ δένδρεα καλά* (s.u. 4aβ) *trees wither where they stand* (West) h.30,2. 3 (*Γαῖαν παμμήτειραν ἀείσομαι*) *ἢ φέρβει ἐπὶ -ονὶ πάνθ' ὁπόσ' ἐστίν,* ' *ἠμὲν ὅσα -όνα δῖαν ἐπέρχεται ἠδ' ὅσα πόντον* ' *ἠδ' ὅσα πωτῶνται* (s.u. 2e; vgl. noch *P*447⁺ *ὅσσα τε γαῖαν* [s.d. BI1g] *ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει*)

2 meist (außer in 2c) weiträumig gesehen (öfter als Teil der Welt nb./im Ggs. zu Meer, Ok.; Ol., Himmel [dazu s.o. in 1: h.30,2. 3]); vgl. *γαῖα* (BI1d. h) **2a** ist affiziert (Resonanz-*Boden*) von Erschütterungen, Schlacht, Lärm, Feuer, Licht, kosm. (göttl.) Kräften (11 Stt.: 9× Subj., *Π*635 [*δοῦπος*] *ἀπό, ψ*371 [*φάος*] *ἐπί;* 5× *πᾶσα* [*Π*384 + *κελαινή*], 3× *εὐρεῖα, Π*635 *εὐρυοδείης*); vgl. *γαῖα* (B12c: *κονάβησε, ἐσμαράγησεν* usw.) sowie *ὄρος* (B2h) — *T*362 (Gr. strömten gerüstet heran) *αἴγλη δ' οὐρανὸν ἶκε, γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ -ών* (vgl. h.Cer.14 '*γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε*) *B*465 (*ἐς πεδίον προχέοντο*, Gr.) *αὐτὰρ ὑπὸ -ὼν* ' *σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων* (vgl. *B*95 *ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα*, dazu Basler Komm.; *ποδῶν* abl.Gen. [Ameis-H. z.St.])

*Π*384 (Gl.:) *ὡς δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβριθε -ὼν* ' *ἤματ' ὀπωρινῷ, ὅτε* (*χέει ὕδωρ Ζεύς*) *Φ*387 *σὺν δ' ἔπεσον* (Götter) *μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ'* ⟨*εὐρεῖα -ών*⟩ ' *ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός* Th.458 (Rheia gebar Zeus) *τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται* ⟨ ⟩ Sc.373 (*ἀπὸ δίφρων θόρον ἐπὶ γαῖαν*, Her. u. Kyknos) *τῶν δ' ὑπὸ σευομένων κανάχιζε †πόσ'* ⟨ ⟩ Th.695 (Zeus im Titanenkampf: *ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' 'Ολύμπου ἀστράπτων ἔστειχε, ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζε καιομένη*) ⟨*ἔζεε δὲ -ὼν πᾶσα καὶ*⟩ *Ὠκεανοῖο ῥέεθρα* ' *πόντος τ' ἀτρύγετος* (*ἄμφεπε ἀυτμὴ Τιτῆνας χθονίους*(!), *φλὸξ δ' αἰθέρα δῖαν ἴκανεν*) 847 (entspr. gg. Typhoeus [839]: *ἀμφὶ δὲ γαῖα κονάβησε καὶ οὐρανὸς πόντος τ'* sowie Ok. u. Tart., *πελέμιζετ' Ὄλυμπος, ἐπεστενάχιζε δὲ γαῖα, καῦμα κάτεχε πόντον*) ⟨ ⟩ *οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα* (*τρέε δ' Αἴδης Τιτῆνές τ' ὑποταρτάριοι*) *B*780 *οἱ δ' ἄρ'* (Gr.) *ἴσαν ὡς εἴ τε πυρὶ -ὼν πᾶσα νέμοιτο* ' *γαῖα δ' ὑπεστενάχιζε Διὶ ὣς* (*χωομένῳ, ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωέϊ γαῖαν ἱμάσσῃ*, s. Basler Komm. z.St. u. vgl. Th.861. 867 *πελώρη καίετο τήκετο γαῖα*) *Π*635 (Gl.: *ὡς δρυτόμων ὀρυμαγδὸς*) *οὔρεος ἐν βήσσῃς, ἔκαθεν δέ τε γίνετ' ἀκουή,* ' *ὡς τῶν ὄρνυτο δοῦπος ἀπὸ -ονὸς εὐρυοδείης* ' *χαλκοῦ κτλ.* (sc. Schlacht) *ψ*371 *ἤδη μὲν φάος ἦεν ἐπὶ -όνα über die Erde hin* (Ameis-H.), *auf dem Lande* (Schadewaldt; dazu vgl. *Ψ*226 *φόως ἐρέων ἐπὶ γαῖαν*, Opp. *Ω*351 ⟨*ἐπὶ κνέφας*⟩ *ἦλυθε γαῖαν* [s.d. BI1hε; übl. ist ⟨ ⟩ *ἦλθε*⁺], *H*421⁺ *ἠέλιος* [s.d. BI1aα] *νέον προσέβαλλεν ἀρούρας* [s.d. B2bα], *Φ*232 *δείελος σκιάσῃ δ' ἐρίβωλον ἄρουραν*)

2b bei Ortsbew. von Göttern (9 Stt.: 3× *ἀπὸ -ονός* [2×] *εὐρυοδείης*, 1/2× *ἐπὶ -ονί/α*, 1ʰ *κατὰ -όνα*, 2× Akk.-Obj. [1ᵇ] + *μητέρα μήλων*) *Δ*78 (*κατ' Οὐλύμποιο καρήνων*) *ἦιξεν ἐπὶ -όνα Παλλάς 'Αθήνη* 443 (Eris) *ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα* ' *οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ -ονὶ βαίνει* (s. West, East 359f. mit altoriental. Parall.) *Ξ*228 (Hera vom Ol. *Πιερίην ἐπιβᾶσα σεύατ' ἐπὶ Θρῃκῶν ὄρεα*) *οὐδὲ -όνα μάρπτε ποδοῖιν* ' *ἐξ 'Αθόω δ' ἐπὶ πόντον ἐβήσετο* Th.284 (Pegasos) *ἀποπτάμενος, προλιπὼν -όνα μητέρα μήλων,* ' *ἵκετ' ἐς ἀθανάτους, Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει* (≅ *I*479ᵉˣ. u.a.; vgl. Op.563 *γῆ πάντων μήτηρ*, h.30,1 *Γαῖαν παμμήτειραν*) h.Cer.47 *ἐννῆμαρ ... κατὰ -όνα πότνια Δηὼ* ' *στρωφᾶτ'* 69 (Dem. zu Helios: „*σὺ*) *πᾶσαν ἐπὶ -όνα καὶ κατὰ πόντον* ' *αἰθέρος ἐκ* (*καταδέρκεαι*") Op.197 *πρὸς Ὄλυμπον* ⟨*ἀπὸ -ονὸς εὐρυοδείης*⟩ (*ἶτον προλιπόντ' ἀνθρώπους Αἰδὼς καὶ Νέμεσις*) h.Ap.133 *ὣς εἰπὼν ἐβίβασκεν* (Ap.) ⟨ ⟩ (*ἐπὶ* ci., sic Càssola, West) 186 *ἔνθεν δὲ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ -ονὸς ὥς τε νόημα* ' *εἶσι* (Ap.) *Διὸς πρὸς δῶμα*

2c sonst bei Götterhandlung (4× Akk.-Obj., [1ⁱ/1ᵉ] + *πουλυβότειραν / δῖαν;* 1ⁱ *ἐπὶ -ονὶ πουλυβοτείρῃ;* 1ᴴ *κατὰ -ονὸς εὐρυοδείης*); Anrufung der unterird. Götter (s.u. 3a): *Ξ*272 (Hypnos zu Hera: „*μοι ὄμοσσον*) *Στυγὸς ὕδωρ,* ' *χειρὶ δὲ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἕλε -όνα πουλυβότειραν,* ' *τῇ δ' ἑτέρῃ ἅλα μαρμαρέην, ἵνα νῶϊν ἅπαντες* ' *μάρτυροι ὦσ' οἱ ἔνερθε θεοί*", sachl. (zum Eid) u. sprachl. s. Janko (Iliad z.St.) h.Ap.333 (*ἠρᾶτο*, Hera) *χειρὶ καταπρηνεῖ δ' ἔλασε -όνα καὶ φάτο μῦθον* ' „*κέκλυτε νῦν μοι, Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,* ' *Τιτῆνές τε θεοί τοὶ ὑπὸ -ονὶ* (s.u. 3a) *ναιετάοντες*" 340 *ὣς ἄρα φωνήσασ' ἵμασε -όνα χειρὶ παχείῃ* ' *κινήθη δ' ἄρα γαῖα φερέσβιος* Konnot. 'Tod' (s.u. 3a; 4aα): *Θ*73 (*πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα* [s.dd.]) *ἕλκε δὲ μέσσα λαβών* ' *ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ 'Αχαιῶν.* ' *αἱ μὲν 'Αχαιῶν κῆρες ἐπὶ -ονὶ πουλυβοτείρῃ* ' *ἑζέσθην, Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν* ([ath. Arist.] u. Gr. fliehen) — Vit. p.9,9 (*Μοῦσαι*) *ἠθελέτην κλῆσαι δῖαν -όνα καὶ πόλιν ἀνδρῶν* Th.498 (*λίθον*) *Ζεὺς στήριξε κατὰ -ονὸς εὐρυοδείης* ' *Πυθοῖ ἐν*

2d sonst *Erde / Land* in Fernsicht od. (2×) bei Ggs. *Land-Meer* (3/1× *ἀπὸ, ποτὶ -ονός/ί,* [1°] + *εὐρυοδείης;* ν352 Subj.) ν352 ([188] Od. *ἐν γαίῃ πατρωΐῃ, οὐδέ μιν ἔγνω*) *θεὰ* (Ath.) *σκέδασ' ἠέρα, εἵσατο δὲ -ών* (s.u. 4bβ:) κ99 (Od.:) „*οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,* ' *καπνὸν δ' οἷον ὁρῶμεν* ⌊*ἀπὸ -ονὸς*⌋ *ἀΐσσοντα*" 149 „*μοι ἐείσατο καπνὸς* ⌊ ⌋ *εὐρυοδείης*" — (vgl. *γαῖα* B11d:) Aristeas fr.1,2 p.86 Dav. *ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν* ⌊ ⌋ *ἐν πελάγεσσι* (*ὄμματ' ἐν ἄστροισι, ψυχὴν δ' ἐνὶ πόντῳ ἔχουσιν*), s.o. L (Bowra, Ivantchik) h.Ap.459 (Ap. zu den Schiffern: „*τίφθ' ἧσθον οὐδ ἐπὶ γαίης ἔκβητ'; αὔτη δίκη*) *ἀνδρῶν ἀλφηστάων,* ' *ὁππόταν ἐκ πόντοιο ποτὶ -ονὶ νηῒ μελαίνῃ* ' *ἕλθωσιν*"

2e *auf der Erde* usw. als generalisierende Ortsbestimmg. / formelh. Verserw. für Menschen, Geschehnisse (34 Stt. [3ⁱ, 11°, 12ᴴ, 7ᵇ, 1°]: 25/5× *ἐπὶ -ονί/α,* [6×] + *πουλυβοτείρῃ/αν,* [2×] *δῖαν;* 1ᵇ *ἐπὶ -ονός;* 1°/2× *ἀνὰ/κατὰ -όνα* [1°] *βωτιάνειραν*); vgl. *ἐπιχθόνιος* sowie *H*446⁺ *ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν* (s.d. B11g), *I*506⁺ *πᾶσαν ἐπ' αἶαν,* γ3⁺ *ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν* (s.d. B2bα), *Z*142⁺ *οἳ ἀρούρης* (s.d. B1cα) *καρπὸν ἔδουσιν,* sowie *Δ*44 *ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ,* β181⁺ *ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* (s.d. B15) — *A*88 (Ach. ermutigt Kalchas:) „*οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ* ⌊*ἐπὶ -ονὶ*⌋ *δερκομένοιο* ' *σοὶ (χεῖρας ἐποίσει Δαναῶν*"; vgl. *Σ*61⁺ *ὁρᾷ⁺ φάος ἠελίοιο*) ≅ π439 (ähnl. Eurym. zu Pen. über Tel.) *P*550 (Gl.: wie e. Regenbogen, *τέρας χειμῶνος*) *ὅς ῥά τε ἔργων* ' *ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν* ⌊ ⌋ h.Ap.303 (*δράκαινα*) *ἣ κακὰ πολλὰ* ' *ἀνθρώπους ἔρδεσκεν* ⌊ ⌋ α196 ('Mentes' zu Tel.:) „*οὐ γάρ πω τέθνηκεν* ⌊ ⌋ *δῖος Ὀδυσσεύς (κατερύκεται πόντῳ*") ≅ λ461 (Proteus über Or.) η67 ('phäak. Mädchen' zu Od.: „*Ἀρήτην*) *Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν* ' *καί μιν ἔτισ' ὡς οὔ τις* ⌊ ⌋ *τίεται ἄλλη,* ' *ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες* h.Ap.276 *Ἑκάτου πέπιθε φρένας, ὄφρα οἱ αὐτῇ* ' *Τελφούσῃ κλέος εἴη* ⌊ ⌋ *μηδ' Ἑκάτοιο* h.25,3 *ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ* ... *Ἀπόλλωνος* ' *ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν* ⌊ ⌋ *καὶ κιθαρισταί* ≅ Th.95 (*ἐπὶ -όνα* [*-ονί* v.l., v. West ad l.]) θ222 (Od.:) „*τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι,* ' *ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν* ⌊*ἐπὶ -ονὶ σῖτον ἔδοντες*⌋ ' *ἀνδράσι δὲ προτέροισιν* ..." ι89 („*ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι*) *οἵ τινες ἀνέρες εἶεν* ⌊ ⌋" = κ101 ζ153 (Od. zu Naus.: „*εἰ μέν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν* ...) *εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοὶ* ⌊*ἐπὶ -ονὶ ναιετάουσι*" (≅ Th.621ᵉˣ. u.ff. [s.u. 3a]) Th.564 (*οὐκ ἐδίδου* [Zeus] *πυρὸς μένος*) *θνητοῖς ἀνθρώποις, οἳ* ⌊ ⌋*ουσιν* h.Ap.279 (*ἵξες δ'* [Ap.] *ἐς Φλεγύων πόλιν*) *οἳ Διὸς οὐκ ἀλέγοντες* ⌊ ⌋*ασκον* η307 (Od. zu Alkin.:) „*δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν* ⌊*ἐπὶ -ονὶ φῦλ' ἀνθρώπων*⌋" Th.556 *ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν* ⌊ ⌋ ' *καίουσ' ὀστέα* Op.90 *πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον* ⌊ ⌋ ' *νόσφιν ἄτερ τε κακῶν* Sc.162 (Schild: *ἐν δ' ὀφίων κεφαλαί*) *ταὶ φοβέεσκον* ⌊ ⌋ Hes.fr.291,4 *ἃς Ὑάδας καλέουσιν* ⌊ ⌋ = 23a,25ᵉˣ. (ᾟ*Αρτεμιν εἰνοδί*[*ην*) = 30,11ᵉˣ. μ191 (Sirenen:) „*ἴδμεν δ' ὅσσα γένηται* ⌊*ἐπὶ -ονὶ πουλυβοτείρῃ*⌋" Op.157 (*ἐπεὶ* [*χάλκειον*]) *γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,* ' *αὖτις ἔτ' ἄλλο τέταρτον* ⌊ ⌋ ' *Ζεὺς* (*ποίησε ἡρώων γένος,* 109 *χρύσεον γένος μερόπων ἀνθρώπων*) 252 *τοῖς γὰρ μύριοί εἰσιν* ⌊ ⌋ ' *ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων* — Akk., 1ᵇ Gen.: Ω532 (Ach.: „wem Zeus aus dem schlimmen Faß gibt) *ἑ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ -όνα δῖαν ἐλαύνει*" Hes.fr.204,63 (betr. Hel.:) *μῦθον, ὃς*] *ἤδη πᾶσαν ἐπὶ* [*χθ*]*όνα δῖαν ἵκαν*[*εν* Th.531 (*ὄφρ' Ἡρακλκῆος) κλέος εἴη* ' *πλεῖον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν ἐπὶ* ⌊*-όνα πουλυβότειραν*⌋ h.Cer.305 (*πόθῳ μινύθουσα,* Dem.) *αἰνότατον δ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ* ⌊ ⌋ ' *ποίησ' ἀνθρώποις* (*οὐδέ τι γαῖα σπέρμ' ἀνίει*) h.Merc.517 (Hermes zu Ap.:) „*τιμὴν γὰρ πὰρ Ζηνὸς ἔχεις ἐπαμοίβιμα ἔργα* ' *θήσειν ἀνθρώποισι κατὰ* ⌊ ⌋" τ408 (Autol.: „*πολλοῖσιν*) *ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω,* ' *ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν ἀνὰ -όνα βωτιάνειραν*· ' *τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔστω*" Cypr. fr.1,1 p.35 Dav. (= p.43 Ber. = p.82 West) *ἦν ὅτε μυρία φῦλα κατὰ -όνα πλαζόμεν' αἰεί* (ci.) ' ... (*ἐβάρυνε* vel sim.) *βαθυστέρνου πλάτος αἴης* h.20,3 (*Ἥφαιστον ἀείσεο, ὃς*) *ἀγλαὰ ἔργα* ' *ἀνθρώπους ἐδίδαξεν ἐπὶ -ονός, οἵ* ...

3 *in, unter der/die Erde* u.ä. (21 Stt.: 3/2× Subj. / Akk.-d.Richtg. [2ⁱ/1ᵇ] + *εὐρεῖα / εὐρυάγυια;* 6/3/1× *ὑπὸ -ονός/ί/α* [4×] + ⌊*εὐρυοδείης*⌋; 4× *κατὰ -ονός;* 1ᴴ *ἐν -ονί δίῃ;* Th.119 adnom. Gen. + ⌊ ⌋); vgl. *(κατα-, ὑπο-)χθόνιος (κατουδαῖος)* **3a** Ort der Toten, Unterwelt (s.u. 4aα; vgl. *γαῖα* [B12b:] *χάνοι, καλύπτει, κατέχει, κύθε*; [1hδ:] *νέρθε / ὑπὸ* [*κεύθεσι*] / *ἐν πείρασι γαίης, Z*19⁺ *γαῖαν ἐδύτην; Γ*243⁺ *κάτεχεν* ⌊*φυσίζοος*⌋ *αἶα, Φ*63 *ἐρύξει* ' *γῆ* ⌊ ⌋) — *Δ*182 (Ag.:) „*ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα -ών*" (RAbschl.) ≅ Θ150 (Diom.; vgl. *κατὰ γαῖα καλύπτοι*) h.Cer.16 (Perseph. beim Blumenpflücken: *γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε καὶ ἁλμυρὸν οἶδμα θαλάσσης*) *χάνε δὲ -ὼν εὐρυάγυια* (s.d.) ' *Νύσιον ἅμ πεδίον, τῇ ὄρουσεν* (*πολυδέγμων,* sc. Hades) *Z*411 (Androm. zu Hektor:) „*ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη* ' *σεῦ ἀφαμαρτούσῃ -όνα δύμεναι*" Sc.151 (Zeusgegner) *τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν -όνα δύνουσ' Ἄιδος εἴσω* ' *αὐτῶν, ὀστέα δέ σφι* (*κελαινῇ πύθεται αἴῃ* [vv. susp.]) *Ψ*100 *οὐδ' ἔλαβε* (Ach. Patr.' Erscheinung) · *ψυχὴ δὲ κατὰ -ονὸς ἠΰτε καπνὸς* ' *ᾤχετο τετριγυῖα* h.Merc.68 *Ἥλιος μὲν ἔδυνε κατὰ -ονὸς Ὠκεανόνδε* — *ὑπὸ -ονός/ί/α*: Θ14 (Zeus: „widerspenstige Götter *ῥίψω ἐς Τάρταρον*) *τῆλε μάλ', ἦχι βάθιστον ὑπὸ -ονός ἐστι βέρεθρον* (*τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης*") λ52 (Od.:) „*οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο* (Elpenor) ⌊*ὑπὸ -ονὸς εὐρυοδείης*⌋" Th.717 *τοὺς μὲν* (Titanen) ⌊ ⌋ ' *πέμψαν* (vgl. 729 *ὑπὸ ζόφῳ,* 697 *Τιτῆνας χθονίους*) 787 (Styx) *πολλὸν δὲ* ⌊ ⌋ (*ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν*) 620. 621 (Zeus band die Hundertarmigen) *κατένασσε δ'* ⌊ ⌋. ' *ἔνθ' οἵ γ' ἄλγε' ἔχοντες* ⌈*ὑπὸ -ονὶ ναιετάοντες*⌉ ' *εἴατ'* ([≅ ζ153ᵉˣ. u.ff., s.o. 2e] *ἐν πείρασι γαίης*) 455 (Rheia gebar) *Ἀΐδην, ὃς ὑπὸ -ονὶ δώματα ναίει* (vgl. Epith. *χθόνιος* 767, Op.465) h.Ap.335 (Hera: „*κέκλυτε, Γαῖα καὶ Οὐρανός*) ⌊*Τιτῆνές τε θεοί*⌋, *τοὶ* ⌈ ⌉ ' *Τάρταρον ἀμφί*" Th.669 (⌊ ⌋ u. Kronoskinder) *οὔς τε Ζεὺς Ἐρέβευσφιν ὑπὸ -ονὸς ἧκε φόωσδε* 304 *ἡ δ' ἔρυτ' εἴν Ἀρίμοισιν ὑπὸ -όνα λυγρὴ Ἔχιδνα* — adnom. Gen.: Th.119 (*γένετο Γαῖ' εὐρύστερνος, ἕδος ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη Ὀλύμπου*) *Τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ -ονὸς εὐρυοδείης* **3b** sonst von Pflanzen, Saat, Metallschmelze Op.617 *ἀρότου μεμνημένος εἶναι* ' *ὡραίου· πλειὼν δὲ κατὰ -ονὸς ἄρμενος εἴη* (s. West z.St.) h.Merc.410 (*περίστρεφε* [Ap.]) *δεσμὰ* ' *ἄγνου· ταὶ δ' ὑπὸ ποσσὶ κατὰ -ονὸς αἶψα φύοντο* ' *αὐτόθεν ἐμβολάδην* (s.d.) *ἐστραμμέναι ἀλλήλῃσι* Th.866 (Gl.: *καίετο γαῖα ὡς σίδηρος, ὃ δαμαζόμενος πυρὶ*) *τήκεται ἐν -ονὶ δίῃ ὑφ' Ἡφαίστου παλάμῃσιν*

4 meist (außer tw. in aβ) bei Geschehen im Nahbereich (auch hier tw. mit generalisierendem [*M*194⁺ kontrast.] Epith.) **4a** *Erde / Boden* wird berührt u.ä. (ohne Präp. [außer 1ⁱ], 22 Stt.: 12× lok.Dat. [*M*158 *ἐπί*], 7× Akk.-Obj.; [6/1ᴴ] + *πουλυβοτείρῃ / βωτιανείρῃ,* [2×] *δῖαν;* 2× Subj., [1ᵇ] + *τρηχεῖα;* 1° adnom. Gen. + *εὐρέος*) **4aα** als (außer 2ⁱ) Umschr. für 'töten', 'fallen'; vgl. *οὖδας* (s.d. B1: *ἔχοντες,* ⌊*ὀδὰξ*⌋ *ἕλον* [dazu *B*418 ⌊ ⌋ *λαζοίατο γαῖαν,* s. Basler Komm. z.St., *Λ*425⁺ *ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ*], *οὔδει ἐρείσθη / πλῆντ',* κ440 *κεφαλὴν οὐδάσδε πελάσσαι,* ν395 *αἵματι παλαξέμεν*), sowie *χαμαὶ πέσεν⁺ ἐν κονίῃσιν* (s.d. B2), ferner (h.Ap.369) '„*πύσει γαῖα μέλαινα*", (*Δ*174) „*ὀστέα πύσει ἄρουρα*"' (dazu h.Ap.363 „*πύθευ ἐπὶ -ονί*" [s.u. 4bα]; s.o. noch West [L] 490) — *M*194 (zus.fassend nach Tötungsserie [192 *ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη*]:) *πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε -ονὶ πουλυβοτείρῃ* (sc. Leonteus) *brought them to the ground,* „grim formular", mit

kontrast. Epith. („pathetic combination of creation and destruction", s. Hainsworth, Iliad z.St. u. vgl. *Γ*243 *κάτεχεν φυσίζοος αἶα*) = *Θ*277 ([non leg. West] Teukros) = *Π*418 (Patr.) Hes.fr.165,16 *πέλασεν -ονὶ βω*[*τιανείρῃ* — anders: *Ξ*435. 438 *ἔνθα μιν ἐξ ἵππων πέλασαν -ονί* (Tr. den ohnmächtigen Hektor), *κὰδ δέ οἱ ὕδωρ ' χεῦαν ... ' ἑζόμενος δ' ... αἷμ' ἀπέμεσσεν· ' αὖτις δ' ἐξοπίσω πλῆτο -ονί* (*ὅσσε νὺξ ἐκάλυψε*) — (Od.-formel:) *χ* 86 (Eurym. getroffen *κάπεσεν*) *ὁ δὲ -όνα τύπτε μετώπῳ* (vgl. *ὀδὰξ ἔλεν ἄσπετον οὖδας*, *Λ*743+ *ἤριπε δ' ἐν κονίῃσιν*) 94 *δούπησεν δὲ πεσών* (Amphin.), ⌞*-ονα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ*⌟ (= *Δ*504in. u.a., ⌜wo 2. VH *ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ*⌝) 296 *ἤριπε δὲ πρηνής* (Leiokritos) ⌞ ⌟ (= *E*58in. ⌜ ⌝) **4aβ** sonst mit (sprachl. od. bildl.) Nähe zu 4aα: *Γ*222 (Od.: „*αἰψά τε φυλόπιδος κόρος*) *ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην -ονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ' ἄμητος δ' ὀλίγιστος*" (zur Metapher 'Ernte — Schlacht' s. Edwards [Iliad] z.St.) *M*158 (Gl.: *νιφάδες δ' ὡς πῖπτον* [sc. *βέλεα*] *ἔραζε, ἅς τ' ἄνεμος*) *ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ -ονὶ* ⌞*πουλυβοτείρῃ*⌟ (vgl. *K*7 *χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας*) Op.510 (*πολλὰς δὲ δρῦς ἐλάτας τε*) *ἐν βήσσῃς πιλνᾷ ἐπὶ -ονὶ* ⌞ ⌟ *' ἐμπίπτων* (Boreas) *N*180 (Gl.: *ἔπεσεν μελίη ὥς, ἥ τ' ὄρεος κορυφῇ*) *χαλκῷ ταμνομένη τέρενα -ονὶ φύλλα πελάσσῃ* *Ψ*368 (Wagenrennen:) *ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν -ονὶ πίλνατο* ⌞ ⌟ *' ἄλλοτε δ' ἀΐξασκε μετήορα* (Opp.) Hes.fr.309,1 *δῶρα θεῶν μακάρων πλῆσθαι -ονί* Sc.61 (*εὗρε*, Her. den Kyknos) *ἑσταότ' ἐν δίφρῳ· -όνα δ' ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι ' νύσσοντες χηλῇσι, κόνις δέ κτλ.* **4aγ** bei versch. Sit., Tätigk. (aufwühlen, pflügen u.a.; vgl. *νειός*, *ἄρουρα* [s.d. B1aα]) *Ψ*121 *ἔκδεον ἡμιόνων* (sc. Gr. die gefällten Stämme) *· ταὶ δὲ -όνα ποσσὶ δατεῦντο ' ἐλδόμεναι πεδίοιο* Op.479 *εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῇς ἀρόῳς* ⌞*-όνα δῖαν*⌟ Sc.287 (Schild:) *οἱ δ' ἀροτῆρες ' ἤρειον* ⌞ ⌟ *P*360 (Kampf um Patr.' Leiche:) ⌞*αἵματι*⌟ *δὲ -ὼν ' δεύετο* (vgl. *Λ*394 ⌞ ⌟ *γαῖαν ἐρεύθων*, *Δ*451+ *ῥέε δ'* ⌞ ⌟ *γαῖα*) h.Merc.273 (Hermes leugnet den Rinderdiebstahl:) „*χθὲς γενόμην, ἀπαλοὶ δὲ πόδες, τρηχεῖα δ' ὑπὸ -ών*" Asius fr.13,3 p.91 Dav. (= p.130 Ber. = p.260 West: *φοίτεσκον εἰς Ἥρας τέμενος*) *χιτῶσι* († pos. West) *πέδον -ονὸς εὐρέος εἶχον* (sc. luxuriöse Samier), vgl. (*N*685+) *Ἰάονες ἑλκεχίτωνες*, (*Z*442+) *Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους*, sowie Pi.-Pae.9,16f. Snell

4b mit Präp. (außer *K*472; s.o. noch *M*158 [in 4aβ]); vgl. *ἐπὶ γαίῃ* usw. (s.d. B11bβ), *ἀπ' οὔδεος* (s.d. B3), sowie *ἔραζε, χαμάδις/ᾶζε* **4bα** *auf dem / den Boden* (23 Stt.: 3/10/5× *ἐπὶ -ονός/ί/α* [7×] + ⌞*πουλυβοτείρῃ*⌟/*αν*, [1h] *βωτιανείρῃ*; 2× *ἐπὶ δὲ -ονί* [1H] + *μέσσῃ*; je 1× *ποτὶ -ονί* ⌞ ⌟, *κατὰ -ονός* u. [*K*472] bloßer Dat.); *ἐπὶ* (usw.) *-ονί*: *Γ*89 (Hektor vor Zweikampf:) „*τεύχεα κάλ' ἀποθέσθαι* ⌞*ἐπὶ -ονὶ πουλυβοτείρῃ*⌟" = 195ex. („*τεύχεα κεῖται*") = *Φ*426ex. (*τὼ κεῖντο* [Aphr. u. Ares]) *Z*213 (Diom. ggüber Glaukos) *ἔγχος μὲν κατέπηξεν* ⌞ ⌟ 473 (Hektor *ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἵλετο*) *καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν* ⌞*ἐπὶ -ονὶ*⌟ *παμφανόωσαν* (mit von χθ. zum Helm 'verschobenem' Epith. [vgl. *Θ*320]: sit.-spezif. Formel-Var., s. Kirk [Iliad] z.St. mit Lit. [Edwards] sowie [zu Hektors Helm] hier s.vv. *κορυθαίολος*, *χαλκοκορυστής*) h.Ap.363 (Ap. nach Tötung der Drachin:) „*ἐνταυθοῖ νῦν πύθευ* ⌞ ⌟ *βωτιανείρῃ*" (vgl. 369 „⌜*πύσει*⌝ *γαῖα μέλαινα*", *Δ*174 *σέο δ' ὀστέα* ⌜ ⌝ *ἄρουρα*"; s.o. 3a; 4aα) *Σ*461 (Thetis über Ach.:) „*ὁ δὲ κεῖται* ⌞ ⌟ *θυμὸν ἀχεύων* (v.susp.)" *Y*483 (Deukalion von Ach. geköpft) *ὁ δ'* ⌞ ⌟ *κεῖτο τανυσθείς ω*535 (*τῶν δ'*) *ἐκ χειρῶν ἔπτατο τεύχεα, ' πάντα δ'* ⌞ ⌟ *πῖπτε* (vor Schreck) *Ψ*731 (Ringkampf: Od., von Aias gehoben, *ἐπὶ δὲ στήθεσσιν κάππεσε, κίνησεν τυτθὸν ἀπὸ -ονός* [s.u. 4bβ], *οὐδ' ἔτ' ἄειρεν*) ⌞*ἐπὶ δὲ -ονὶ*⌟ *κάππεσον ἄμφω* (*μιάνθησαν δὲ κονίῃ*) Sc.462 (*οὔτασ'*, Her. den Ares) ⌞ ⌟ *κάββαλε μέσσῃ* (*ἀπὸ -ονὸς* [s.u. 4bβ] *ἐς δίφρον θῆκαν*) *θ*378 (*ὀρχείσθην*) *ποτὶ -ονὶ πουλυβοτείρῃ* *K*472 (Thraker schliefen) *ἔντεα δέ σφιν ' καλὰ παρ' αὐτοῖσι -ονὶ κέκλιτο* — *ἐπὶ -όνα*: *Λ*619 *ἀπέβησαν* (Nestor u. Diom. vom Wagen) ⌞*ἐπὶ -όνα πουλυβότειραν*⌟ *Γ*265 *ἐξ ἵππων ἀποβάντες* ⌞ ⌟ (Priam. u. Ant.) *Θ*492 ⌜*ἐξ ἵππων δ' ἀπ*⌝*οβάντες ἐπὶ -όνα μῦθον ἄκουον* (Tr.) *Ω*459 ⌜ ⌝*έβαινεν ἐπὶ -όνα φώνησέν τε* (Hermes) *K*541 *κατέβησαν ἐπὶ -όνα* (Od. u. Diom.; 528 *χαμᾶζε θορών*) — *ἐπὶ / κατὰ -ονός*: *Γ*293 (Ag. opferte vor Zweikampf: *ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε*) *καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν* ⌞*ἐπὶ -ονὸς*⌟ *ἀσπαίροντας* *Y*345 (Ach. nach Aen.' Entrückung [325 *ἀπὸ -ονός*, s.u.]:) „*ἔγχος μὲν τόδε κεῖται* ⌞ ⌟, *οὐδέ τι φῶτα ' λεύσσω*" (324 *προπάροιθε ποδῶν ἔθηκεν*, Pos. dem Ach.) *τ*470 (als Eurykl. Od. bei der Fußwaschung erkennt) *τὸ δ'* ⌞ ⌟ *ἐξέχυθ' ὕδωρ* *Γ*217 (Ant. beschr. Od. als Gesandten:) „*στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ -ονὸς ὄμματα πήξας*" (vgl. *ψ*91 *κάτω ὁρόων*, Op.534 *κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται*) **4bβ** *vom Boden* (*hoch*), 9× ⌞*ἀπὸ -ονός*⌟ (2×) + *εὐρυοδείης* *E*13 *τὼ μὲν* (Phegeus u. Idaios) *ἀφ' ἵπποιιν, ὁ δ'* ⌞ ⌟ *ὄρνυτο πεζός* (Diom.) *P*722 *νεκρὸν* ⌞ ⌟ *ἀγκάζοντο ' ὕψι* (Men. u. Mer. den Patr.) *Ψ*730 (*ἀνάειρε*, Od. den Aias beim Ringkampf) *κίνησεν δ' ἄρα τυτθὸν* ⌞ ⌟, *οὐδ' ἔτ' ἄειρεν* (*ἐπὶ δὲ -ονὶ κάππεσον* [s.o. 4bα]) *Y*325 *Αἰνείαν δ' ἔσσευεν* (Pos.) ⌞ ⌟ *ὑψόσ' ἀείρας* *Ξ*349 (Zeus' u. Heras Liebeslager: *τοῖσι δ' ὑπὸ -ὼν δῖα* [s.o. 1] *φύεν ποίην, λωτόν ἰδὲ κρόκον ἠδ' ὑάκινθον*) *ὃς* ⌞ ⌟ *ὑψόσ' ἔεργε. ' τῷ ἔνι λεξάσθην θ*375 (Ballspiel der Phäaken: *σφαῖραν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα*) *ὁ δ'* ⌞ ⌟ *ὑψόσ' ἀερθεὶς* (*μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὖδας*[!] *ἱκέσθαι*) *γ*453 *ἀνελόντες* ⌞*ἀπὸ -ονὸς εὐρυοδείης*⌟ *' ἔσχον* (sc. Nestors Söhne das Opferrind bei der Schlachtung), zum Ritus (sc. für die oberen Götter) s. Ameis-H. u. West, Odyssey z.St. (kontrast. *κ*528 *εἰς Ἔρεβος στρέψας* u. s.o. in 3) Sc.464 (*ἐπὶ δὲ -ονὶ* [s.o. 4bα] *κάββαλε μέσσῃ* [Her. den Ares], u. Phobos u. Deimos) ⌞ ⌟ *' ἐς δίφρον θῆκαν* Op.571 *ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ -ονὸς ἅμ φυτὰ βαίνῃ*

D Hes.fr.204,141; 211,13 suppl.; Hes. POxy.2509,15; inc.auct.fr. POxy.2510,16. 17. 20 (= Il.Parv. fr.dub.32 p.86 Ber.); 2515 fr.1,7; Il.Pers. fr.dub.1,3 p.65 Dav. (= p.90 Ber.); Choer. fr.dub.25a,6 p.207 Ber. (= Suppl.Hell.950,6) — *Θ*199a (v. St. West, Ptol.Pap. 87sq.); *δ*228a; Op.173e; v.l. *φ*163 *ἐπὶ -ο*[*νί* (PGen.338, v. MH 37, 1980, 214)

G 1 Epith. s.o. (⌞B Vorbem.⌟) 2 überw. mit Präp. (s.o M sowie ⌞ ⌟); sonst 20× Subj. zu Verb: (s.o. B1:) *Ξ*347 *φύεν*, h.Cer.428 *ἔφυσ'*, *Λ*741 = h.Merc.570ex. *τρέφει*, h.Cer.472 *ἔβρισ'*; (2a:) *Γ*362 *γέλασσε*, *B*465 *ὑπὸ κονάβιζε*, *Π*384 *βέβριθε*, *Φ*387 *βράχε*, Th.458 *πελεμίζεται*, Sc.373 *κανάχιζε*, Th.695 = 847in. *ἔζεε*, *B*780 *πυρὶ νέμοιτο;* (2d:) *ν*352 *εἵσατο;* (3a:) *Δ*182 ≅ *Θ*150 *χάνοι*, h.Cer.16 *χάνε* (4aγ:) *P*360 *δεύετο*, h.Merc.273 *τρηχεῖα δ' ὑπὸ -ών* (sc. *ἐστιν*) — adnom. Gen.: (s.o. B3a:) Th.119 *μυχῷ -ονός*; (4aγ:) Asius fr. *πέδον -ονός* — Dat. zu: (s.o. B4aα:) *M*194 = *Θ*277 = *Π*418 = Hes.fr.165,16end. ⌞*πέλασ*⌟*ε*, *Ξ*435 ⌞ ⌟*αν*, 438 *πλῆτο;* (4aβ:) *Γ*222 *ἔχευεν*, Op.510 *πιλνᾷ*, *Ψ*368 *πίλνατο*, *N*180 *πελάσσῃ*, Hes.fr.309,1 *πλῆσθαι;* (4bα:) *K*472 *κέκλιτο* — Akk.-Obj. zu: (s.o. B2b:) *Ξ*228 *μάρπτε ποδοῖιν*, Th.284 *προλιπών;* (2c:) *Ξ*272 *ἕλε*, h.Ap.333 *ἔλασε*, 340 *ἵμασε*, Vit. p.9,9 *κλῆσαι;* (4a α:) *χ* 86 *τύπτε*, 94 = 296ex. *ἤλασε;* (aβ:) Sc.61 *ἔκτυπον;* (aγ:) *Ψ*121 *δατεῦντο*, Op.479 *ἀρόῳς*, Sc.287 *ἤρειον* — Akk. d. Richtg. zu: (s.o. B3a:) *Z*411 *δύμεναι*, Sc.151 *δύνουσ'* 3 im Kontext mit, bzw. neben od. antithet. zu: (s.o. B1:) h.30,3 *ὅσα -όνα ... ἠδ' ὅσα πόντον;* sowie *Ξ*347+ *λωτόν, κρόκον* u.a. Blumen, *Λ*741 *φάρμακα;* h.Ven.265+ *ἐλάται, δρύες, δένδρεα;* (2a:) *Φ*387 *οὐρανός*, Sc.373 *ἐπὶ γαῖαν*, Th.695 (*γαῖα*) ⌞*-ὼν πᾶσα*

καὶ, Ὠκεανοῖο ῥέεθρα ' πόντος τ' , 847 ⸤ ⸥ *οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα* (vorher *γαῖα, οὐρανὸς πόντος τ'* sowie Ok., Tart. u. Ol.), *B* 780 *γαῖα, Π* 635 *οὔρεος ἐν βήσσῃς;* (2b:) h. Cer. 69 *ἐπὶ -όνα καὶ κατὰ πόντον (αἰθέρος ἐκ)*; Op. 197, h. Ap. 186 *πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ -ονός; Δ* 78 *κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἐπὶ -όνα, Δ* 443 *οὐρανῷ καὶ ἐπὶ -ονί; Ξ* 228 *Θρῃκῶν ὄρεα, ἐξ 'Αθόῳ δ' ἐπὶ πόντον;* Th. 284 *ἐς ἀθανάτους Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι;* (2c:) *Ξ* 272 *ἔλε -όνα ... ἅλα*, h. Ap. 340 *ἵμασε -ονα ... κινήθη γαῖα*, Vit. p. 9,9 *-όνα καὶ πόλιν ἀνδρῶν*, Th. 498 *Πυθοῖ ἐν;* (2d:) Aristeas fr. *ὕδωρ ... ἀπὸ -ονὸς ἐν πελάγεσσι (ἐν ἄστροισι, ἐνὶ πόντῳ)*, h. Ap. 459 (*ἐπὶ γαῖαν*) *ἐκ πόντοιο ποτὶ -ονί;* (2e:) *ζ* 153 *τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν ... τοὶ ἐπὶ -ονὶ ναιετάουσι*, h. Ap. 279 *ἐς Φλεγύων πόλιν*, Op. 157 *κατὰ γαῖα κάλυψεν ... ἐπὶ -ονί*, Cypr. fr. *κατὰ -όνα ... πλάτος αἴης;* (3a:) h. Cer. 16 *γαῖα καὶ οἶδμα θαλάσσης ... χάνε δὲ -ών ... ἅμ πεδίον*, Sc. 151 *Ἄιδος εἴσω ... πύθεται αἴῃ*, h. Merc. 68 *κατὰ -ονὸς Ὠκεανόνδε, Θ* 14 *ἐς Τάρταρον ... ὑπὸ -ονός ... ἔνερθ' Ἀΐδεω ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης*, Th. 787 *διὰ νύκτα μέλαιναν*, 621 *ἐν πείρασι γαίης*, h. Ap. 335 *Τάρταρον ἀμφί*, Th. 669 *Ἐρέβευσφιν ... φόωσδε*, 304 *εἰν Ἀρίμοισιν*, 119 *Γαῖα, κάρη Ὀλύμπου, Τάρταρα;* (3b:) h. Merc. 410 *ὑπὸ ποσσὶ κατὰ -ονός*, Th. 866 *γαῖα;* (4aα:) *Ξ* 435 *ἐξ ἵππων;* (4aβ:) *M* 158 *ἔραζε, N* 180 *ὄρεος κορυφῇ, Ψ* 368 *ἄλλοτε μὲν -ονί ... ἄλλοτε δ' ... μετήορα*, Sc. 61 *κόνις;* (4aγ:) *Ψ* 121 *πεδίοιο*, Asius fr. *εἰς τέμενος;* (4bα:) *Ψ* 731 *κονίῃ, Γ* 265 ≅ *Θ* 492 ≅ *Ω* 459 *ἐξ ἵππων ... ἐπὶ -όνα;* (4bβ:) *E* 13 *τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιιν ὁ δ' ἀπὸ -ονός, θ* 375 *ποτὶ νέφεα ... ἀπὸ -ονὸς ὑψόσ' ... οὖδας*, Op. 571 *ἀπὸ -ονὸς ἅμ φυτά* H. W. Nordheider

χίλιοι [3i, 1H] E < **χέσλιοι* (Ion. *χείλιοι*), app. rel. to Skt. wd. for 'thousand'; further analysis uncertain: see Frisk, Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *δεκά-, ἐννεάχιλοι, τρισχίλιοι* L G. Germain, Hom. et la mystique des nombres, Paris 1954, 20

B *a thousand;* w. ⌜v.l. pap./ci.⌝ *χείλ-* at *H* 471, *Λ* 244 / *Θ* 562 (see West, praef. to Il. XXXVI and Studies 31); *Θ* 562 (and Th. 364?) of a very large number without intention of exactness (cf. *μυρίοι* and note vv.ll. at *Θ* 562, Th. 364), but specified as part of deal at *H* 471, *Λ* 244 *H* 471 (*χωρὶς 'Ατρείδῃς δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, -ια (χε[ιλι]α* pap.) *μέτρα Λ* 244 *πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν* (Iphidamas for bride), *ἔπειτα δὲ -ι' ὑπέστη, ' αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο* Th. 364 *τρὶς γὰρ -ιαί (μυρίαι* v.l.) *εἰσι ... Ὠκεανῖναι, ' αἳ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης ' πάντη ὁμῶς ἐφέπουσι* — *Θ* 562 (*πυρά σφισι* [Trs.] *καίετο πολλά*, as many as the stars in a clear sky) *-ι' ἄρ' (μυρί' ἄρ'* vel *μυρία δ'* Zen.) *ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἑκάστῳ ' εἵατο πεντήκοντα.* — W d f l d.: *μυρίοι*

D Hes. fr. 356 (prose); v.l. Op. 252 (see West ad l.) J.N. O'Sullivan

χίμαιρα, Χίμαιρα [3i, 4H, 1h] E IE-word (Chantraine, Dict. 1260 f.), see *χεῖμα* M 1 *χ.* [⏑̯–] *ἡ δὲ -ης* Th. 322 [⏑̯×] *-α Z* 181 = Th. 323 2 *X.* [⏑̯⏑] *ἡ δὲ -αν* Th. 319 (see B2) [⏑̯⏑] *-α/αν* h. Ap. 368, *Z* 179 [⏑̯×] *-αν Π* 328, Hes. fr. 43a, 87 suppl.

Σχ sch. D *Z* 179: *ζῷον τρίμορφον, λέοντος μὲν ἔχον τὴν κεφαλήν, δράκοντος δὲ τὴν οὐράν, τὰ δὲ μέσα αἰγός. λέγεται δὲ κυρίως -α ἡ ἐν χειμῶνι γεγεννημένη αἶξ· ἀπὸ μέρους οὖν ὅλη ἐκαλεῖτο -α* (discussion: Negri, Eikasmos 12, 2001, 324 ff.)

B *χ. young she-goat, born in winter* and *X. Chimaira* the monster; the former only occurs absolutely in descriptions of the latter (see M 1 and 2 below). — W d f l d.: *αἶξ, ἔριφος, τράγος X.*: trimorph Lycian monster of oriental type, see Basler Komm. on *Z* 179–182 (w. lit. on form, representations in art, and orient) 1 geneal. and childhood Th. 319: *X.* one of the many-headed monster-brood of Typhoeus (Th. 306 ff., h. Ap. 367 f. [serpentine]) and (prob.) Echidna (Bethe, RE III 2 [1899] 2281; Schwabl, Gl. 47, 1969, 177 f.; otherwise of Phorkys and Keto: Lemke, Gl. 46, 1968, 50–53 and Siegmann, H. 96, 1968, 756 f.; see also West ad l.: mother may be Hydra), cf. *Z* 180 (*θεῖον γένος οὐδ' ἀνθρώπων*); *X.* was raised (*θρέψεν*) by a Lycian Amisodaros (*Π* 328 f.); (prob.) mother of the Phix and the Nemean Lion by Orthos (Th. 325 ff., see West on 326. 327) 2 description and epithets in front a lion, behind a serpent (*δράκων*), in the middle a *χ.* (*Z* 181 = Th. 323 [v. susp.]), focused correspondingly on three diff. heads (Th. 321 f.; West ad l.: descriptions not mutually exclusive), and breathing fire (*Z* 182 = Th. 324 [v. susp.]. 319, Hes. fr. 43a, 87 suppl.); further: ⸤*ἀμαιμακέτ*⸥*ην* (q.v., *Z* 179, *Π* 329, her ⸤ ⸥*ον πῦρ* Th. 319, cf. *δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος Z* 182 = Th. 324), *δεινήν τε μεγάλην τε ποδώκεά τε κρατερήν τε* (Th. 320), *πόλεσιν κακὸν ἀνθρώποις* (*Π* 329), *δυσώνυμος* (h. Ap. 369) — on metr. anomalous Th. 319 see Solomon, H. 113, 1985, 21–30 (⸤tripartite⸥ verse for ⸤ ⸥ monster) 3 in narrative scourge of mankind (*πόλεσιν κακὸν ἀνθρώποις Π* 329, see 1 above and cf. h. Ap. 363–8 and *Τυφωεύς* B3), as first order of the Lycian king (*Z* 179 ff.) slain by Belleroph. (*θεῶν τεράεσσι πιθήσας* 183, ref. to Pegasos? see Basler Komm. ad l.) w. help of Pegasos (Hes. fr. 43a, 84–87; cf. *κατετόξευσε* Apollod. 2, 31) W. Beck

χιόνεος poet. [1c] L Reiter, Bezeichnungen 66–9 B 'snowy', *snow-white* (that sense is 'schneeglänzend' [L] seems less than cogent) Asius fr. 13, 3 p. 91 Dav. *-οισι (-οις τε* ci.) *χιτῶσι πέδον χθονὸς ... εἶχον* (Samians celebrating festival of Hera). — W d f l d.: *λευκός* w. wdfld. J.N. O'Sullivan

Χίος f. [2o, 2h] E pre-Greek B Chios, Aegean island on the coast of Asia Minor (see *Μίμας*) south of Lesbos epith.: *λιπαρωτάτη, παιπαλόεσσα* landmark in seafaring: *γ* 170. 172 (Nestor:) *„ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν* (Men.) *δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας, ' ἢ καθύπερθε -οιο νεοίμεθα παιπαλοέσσης, ' νήσου ἔπι Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστερ' ἔχοντες, ' ἦ ὑπένερθε -οιο παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα"*, Grs. took (173 ff.) the route to Euboia past the more 'rugged' north (*παιπαλ.* [q.v. B2]: „mehr gebirgigen" Kl. P. 1, 1184; visible from Euboia: Wiener, in: Epos. Reconsidering Gr. Epic, S. P. Morris and R. Laffineur edd., Liège-Austin 2007 (Aegaeum 28), 30) on absence from Catalogue of Ships, see Kullmann, Gn. 73, 2001, 660 f.; Myc. settlement: Wiener l.c. 28 (prospective) birth-place, homeland: h. Ap. 38 (in catalogue of places where Leto sought to bear Ap.) *Ἴμβρος τ' εὐκτιμένη καὶ Λῆμνος ἀμιχθαλόεσσα ' Λέσβος τ' ἠγαθέη, Μάκαρος ἕδος Αἰολίωνος, ' καὶ -ος, ἢ νήσων λιπαρω*⸤*τάτη εἰν ἁλὶ κεῖται*⸥*, ' παιπαλόεις τε Μίμας καὶ Κωρύκου ἄκρα κάρηνα*, also w. ⸤ ⸥ *ι* 24 f.; „herrlichste" (vol. II 1702, 38): *X.* only one beside neighboring Lesbos w. own v. and elative adj.; this correctly rel. to local pride (see v. 172 below) by W. Unte, Studien zum hom. Apollonhymnus, Diss. Berlin 1968, 28 h. Ap. 172 (singer to Delian maidens:) *ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθ' ἀμφ' ἡμέων· ' τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ -ῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ, ' τοῦ πᾶσαι μετόπισθεν ἀριστεύουσιν ἀοιδαί*, see West, Hom. Hymns 9 ff. (composition and identity of singer) — on role in Homer legend see vol. III 680, 15 ff. W. Beck

χιτών [26ⁱ, 45ᵒ, 5ᴴ, 1ʰ, 1ᵉ] **E** allg. als semit. Lw. geltend (Leaf zu *Σ* 595: „very doubtful"; L[12] denkt eher an mediterrane Vermittlg.): *kin* 'Leinengewand', vgl. L[16.20]; myk. *e-pi-ki-to-ni-ja* 'Oberkleidg.' *ki-to*, vgl. L[13.17]; s. DMic. I 224 f. u. 368 f.; Wortbildg. unklar (Risch 58). — Abl.: *ἀμιτροχίτων* (vgl. L[6] 92 f.), *ἐλκεχίτων* (vgl. L[4] 175 f.), *οἰοχίτων*, *χαλκοχίτων*

F *-νος* 3, *-νι* 1, *-να* 50, *-ν(α)* 4; *-νες* 2, *-νων* 2, *-σι* 2, *-νας* 13

M **1** zweis.: [⏑̣] *ἡ/τὸν ˹δὲ -ν(α)˺ Ε* 736 = *Θ* 387, *τ* 232; ˹ ˺ *Σ* 416 **2** dreis. **2a** [⏑̣⏑] *δὲ -νι Σ* 25; *δὲ ˹-να περὶ στήθεσσι δαΐξαι˺ Β* 416; ˹ ˺ *Π* 841; *-να περί ο* 60; *ἔσσο -να Γ* 57; *ἠδὲ -να Β* 262; *-σι* Asius fr. 13,3 p. 91 Dav. **2b** [⏑̣⏑] *ἔσσω μιν ˹χλαῖνάν τε -νά τε, εἵματα καλά, π* 79 = *ρ* 550 = *φ* 339 ≅ *ξ* 154 ≅ 396; *ἔσσει σε* ˹ ˺ *ρ* 557; *με* ˹ ˺ *εἵματα ἔσσεν κ* 542 = *ξ* 320; *με/σε/ἐμέ/τοι* ˹ ˺ *εἵματ(α) ξ* 341 / 516 = *ο* 338 / 368 / *ξ* 132, *χ* 487; ˹ ˺ *ἔννυτ' ε* 229; (*οἱ*) *φᾶρός τε -νά τε εἵματ' ζ* 214, *η* 234 **2c** [⏑̣×] **2ca** Sg.: *στρεπτοῖο -νος Ε* 113; *δὲ -νος Χ* 493; *-νος* h. Ap. 203 ‖ *˹ἀμφὶ δέ μιν˺ φᾶρος/χλαῖναν καλὸν/ἠν βάλον ἠδὲ -να Ω* 588 ≅ *γ* 467 = *ψ* 155 / *θ* 455 ≅ *κ* 365; ˹ ˺ *ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ -να ν* 434 ≅ *ξ* 342; *ἕζετο δ' ὀρθωθείς/ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔν/ἔκδυνε -να Β* 42, *α* 437; *φᾶρος ˹εὔπλυνὲς ἠδὲ -να˺ θ* 392. 425; ˹ ˺ *ν* 67, *π* 173; *ἔνδυνε περ˹ὶ στήθεσσι -να˺ Κ* 21. 131; *ἐπ*˹ ˺ *Ι* 490; *καὶ τερμιόεντα -να τ* 242, Op. 537; *ἔστο -να ω* 227; *τε -να Ω* 580, *θ* 441; *-να Γ* 359 = *Η* 253, *Ν* 439, *α* 439, *ξ* 72, Hes. fr. 25,21. 75,9 **2cβ** Pl.: *τε -νες ξ* 513, Hes. fr. 66,6 ‖ *-νων Λ* 621, *Π* 223 ‖ *στρεπτοῖσι -σι, Φ* 31 ‖ *ἔχον, οἱ δὲ/˹ἠδὲ -νας˺ Σ* 595, *ξ* 478; *βάλον* ˹ ˺ *δ* 50 = *κ* 451 = *ρ* 89; ˹ ˺ *ο* 331; *δὲ -νας* Sc. 287; *περίδυσε/δύσαντο/τοῖσι -νας Λ* 100 / *Ψ* 739 / *Ω* 231 ≅ *ω* 277; *-νας ψ* 131 ≅ 142

Σχ sch. min. P. Berol. inv. 11634 zu *Θ* 387: *-να· θώρηκα*, sch. D *Β* 42: *εἴρηται δὲ -ν τὸ ἱμάτιον παρὰ τὸ οἰονεὶ περιχεῖσθαι αὐτὸ τῷ σώματι. ἰστέον δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν ἀνδρὸς -να λέγει, ἐπὶ δὲ γυναικὸς πέπλον, Γ* 57: *λάϊνον ἔσσο -να· λιθόλευστος ἐγεγόνεις. λίθοις βληθεὶς ὑπὸ πάντων ἀπωλώλεις*, 359: *-να δὲ νῦν τὸν θώρακα, Ε* 113: *στρεπτοῖο -νος· τοῦ ἀλυσιδωτοῦ σιδήρου, ξ* 513: *-νες· τὰ ἔσωθεν ἀνδρεῖα ἱμάτια*

L [1]Friedreich, Realien 238 ff., 364 f.; [2]J. Classen, Beobachtungen über d. hom. Sprachgebr., Frankfurt a.M. 1867, 200; [3]Buchholz, Realien II 2, 260 f.; [4]Helbig, Hom. Epos; [5]Lewy, Fremdw. 82; [6]Reichel, Hom. Waffen 90 ff.; [7]Ch. Harder, Homer, Leipzig u. Wien 1904, 157; [8]Picard, RA 21, 1944, 152 f.; [9]Lorimer, Monuments 59; [10]Trümpy, Krieg. Fachausdr.; [11]Picard, RA 46, 1955, 68 f.; [12]Mayer, RIL 94, 1960, 318; [13]Webster, Mykene 95; [14]Wace-Stubbings, Companion; [15]Marinatos, Arch. Hom. A 7 ff.; [16]E. Masson, Recherches sur les plus anciens emprunts sémitiques en grec (E&C 67), Paris 1967, 27 ff.; [17]Ruijgh, Etudes 110 m. A. 59; [18]Andronikos, Arch. Hom. W 8; [19]Schwabl, Sprachkunst 23,1, 1992, 25—55; [20]Mazzini, SCO 43, 1993, 473 ff.; [21]A. Seibel, Volksverführg. als schöne Kunst, Frankfurt a.M. 1994, 265 f.; [22]J. P. Franz, Krieger, Bauern, Bürger, Frankfurt a.M. 2002, 61

B *Hemd, Untergewand*, auf d. bloßen Körper getragen, gewöhnl. Alltagsbekleidg. (L[14] 500 f.), bei Homer die der Männer (im Ggs. zum *πέπλος*, s.d.), später auch von Frauen (L[1] 238. 241); aus Teilen zus.genäht (*ἐΰννητος* s.d., *ἐνδύνω* 'hineinschlüpfen' s.d. Bd. II Sp. 359 [B II 4]), im Ggs. zu *χλαῖνα* (s.d.) od. *φᾶρος* (s.d.), dies. e. Tuch, m. Nadeln gesteckt, das darüber gezogen wurde; zum hyst. prot. *χλαῖνα / χ.* s. L[2]; zu Motivlinien der Ankleideszenen in der Od. s. L[19]; *χ.* getragen auch unter d. Rüstg. d. Kriegers (s.u. 3c); Material Leinen (*σιγαλόεις* s.d.), aber vorstellb. ebf. Wolle; Länge unterschiedl. (L[4] 171 ff.), durch Gürtel regulierb. (vgl. L[3]); Abb. L[7], archäolog. Darstellg.n L[15] A 38 f. — Epith.: schwierig, weil genaue Bed. uns.: *νηγάτεος* (s.d.), *στρεπτός* (s.d.) u. *τερμιόεις* (s.d.); sonst: *ἐπημοιβός, ἐΰκλωστος, ἐΰννητος, καλός, μαλακός, νεκτάρεος, σιγαλόεις, χιόνεος*; bildl.: *λάϊνος* (*Γ* 57: Steinigung?, s. *Σχ*; ähnl. *πῦρ λάϊνον Μ* 177 [Bd. III, Sp. 1652,44 ff.]; od. Steinsarkophag?, vgl. L[8] [L[10] 243 A. 40]) u. *χάλκεος* (*Ν* 439: = *θώρηξ*, zu *χαλκοχίτων*, vgl. L[4] 288; Janko, Iliad z.St.). — Wortf>.: s. *εἷμα*, dazu *ζῶμα, ζῶστρα, θώρηξ*. — Dispos.: Anziehen (1), Ausziehen (2), Sonstiges (3)

1 anziehen: (*ἐν*)*δύ(ν)ω*, (*ἀμφι*)*έννυμι* **1a** sich selbst, beim morgendl. Ankleiden u. sonst: *Β* 42 *ἕζετο* (Ag., aus d. Schlaf erwacht) *δ' ὀρθωθείς, μαλακὸν ˹δ' ἔνδυνε˺ -να ' καλὸν νηγάτεον, περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος· ' ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα Κ* 21 *ὀρθωθεὶς* ˹ ˺ (Ag.) *˹περὶ στήθεσσι -να, ' ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, ' ἀμφὶ δ'˺ ἔπειτα δαφοινὸν ἐέσσατο δέρμα λέοντος* 131 *ὣς εἰπὼν ἔνδυνε* (Nestor) ˹ ˺ *ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν ο* 60 *σπερχόμενός* (Tel.) *ῥα -να περὶ χροῖ σιγαλόεντα ' δῦνεν καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις ε* 229 *αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε -νά τε ἔννυτ' Ὀδυσσεύς ψ* 131 (Od. zu se. Leuten:) *„πρῶτα μὲν ἄρ λούσασθε καὶ ἀμφιέσασθε -νας, ' δμῳὰς δ' ἐν μεγάροισιν ἀνώγετε εἵματ' ἐλέσθαι"* ≅ 142 ‖ *Ε* 736 *ἡ* (Ath.) *˹δὲ -ν'˺ ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο ' τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο* = *Θ* 387, vgl. *Σχ*; L[4] 176 f.; Leaf z.St. *Σ* 416 *δῦ* (Heph.) ˹ ˺ *ἕλε δὲ σκῆπτρον παχύ, βῆ δὲ θύραζε ' χωλεύων Ψ* 739 *καί ῥ' ἀπομορξαμένω κονίην δύσαντο* (Aias u. Od. nach Ringkampf) *-νας ξ* 513 (Eum. zu Od.:) *„οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε -νες ' ἐνθάδε ἔννυσθαι"* Op. 537 *ἔσσασθαι ἔρυμα χροός, ὥς σε κελεύω, ' χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα -να*, vgl. L[11] **1b** jmdn. anziehen: (*ἀμφι*)*βάλλω*, (*ἀμφι*)*έννυμι* **1ba** Bekleidg. (meist durch Dienerinnen od. Sklavinnen): *γ* 467 *˹ἀμφὶ δέ μιν˺* (Tel.) *φᾶρος καλὸν βάλεν* (Polykaste, nach d. Bade) *ἠδὲ -να* = *ψ* 155 (Od. durch Euryn.) *θ* 455 ˹ ˺ (Od.) *χλαῖναν καλὴν βάλον* (phäak. Sklavinnen, nach d. Bade) *ἠδὲ -να* ≅ *κ* 365 (Od. durch Dienerin Kirkes) *δ* 50 *ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον* (Sklavinnen Tel. u. Peisistr.) *ἠδὲ -νας* = *ρ* 89 (Sklavinnen Tel. u. Peiraios) ≅ *κ* 451 (Kirke den Gef. des Od.) *κ* 542 *ἀμφὶ δέ με* (Od.) *χλαῖνάν τε -νά τε εἵματα ἔσσεν* (Kirke) = *ξ* 320 (Od. zu Eum. in Lügenerz., bekleidet durch S. Pheidons) **1bβ** Einkleidg., (*ἀμφι*)*έννυμι*, (*ἀμφι*)*βάλλω*: *ξ* 154 (˹Od. zu Eum.˺:) *„ἔσσαι με χλαῖνάν τε -νά τε, εἵματα καλά"* ≅ *π* 79 (Tel. zu Eum.) = *ρ* 550 (Pen. zu Eum.) = *φ* 339 (Pen. zu Eurym.) ≅ 396 (˹ ˺) ≅ 516[med.] (˹Eum. zu Od.˺:) = *ο* 338 (˹ ˺) = 368[med.] (˹ ˺) *ρ* 557 (˹ ˺:) *„ἔσσει σε χλαῖνάν τε -νά τε, τῶν σὺ μάλιστα ' χρῃΐζεις" ξ* 342 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) *„ἀμφὶ δέ με ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλον* (Piraten) *ἠδὲ -να, ' ῥωγαλέα, τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρηαι"* **1bγ** bekleidet sein: *ἔννυμι, ἔχω Σ* 595 *τῶν* (tanzende Jungen u. Mädchen) *δ' αἱ μὲν λεπτὰς ὀβόνας ἔχον, οἱ ˹δὲ -νας˺ ' εἵατ' ἐϋννήτους, ἦρα στίλβοντας ἐλαίῳ ο* 331 (Eum. zu Od.:) *„ἀλλὰ νέοι* (Diener der Freier), *χλαίνας εὖ εἱμένοι ἠ*˹ ˺*" ω* 227 *ῥυπόωντα δὲ ἕστο* (Laertes) *-να, ' ῥαπτὸν ἀεικέλιον, περὶ δὲ κνήμῃσι κτλ. ξ* 478 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) *„ἔνθ' ἄλλοι πάντες χλαίνας ἔχον ἠ*˹ ˺*"* **1bδ** Sonderfälle (Leichenkleid, Verkleidg. bzw. Verwandlg., metonym.): (*ἀμφι*)*βάλλω*, (*ἀμφι*)*τίθημι, ἔννυμι Ω* 588 *˹ἀμφὶ δέ μιν˺* (Leiche Hektors) *φᾶρος καλὸν βάλον* (Sklavinnen Ach.s) *ἠδὲ -να*, vgl. L[18] *ν* 434 ˹ ˺ (Od.) *ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν* (Ath.) *˹ἠδὲ -να˺ ' ῥωγαλέα ῥυπόωντα π* 173 *φᾶρος μέν οἱ* (Od.) *πρῶτον ἐϋπλυνὲς* ˹ ˺ *' θῆκ'* (Ath.) *ἀμφὶ στήθεσφι, δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἤβην Γ* 57 (Hektor zu Alex.:) *„ἦ τέ κεν ἤδη ' λάϊνον ἔσσο -να κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργας"*

2 ausziehen, nur *α* 437 sich selbst, sonst durch andere u. unter Zwang (*ἐξ, ἀπό, περί*) *δύ(ν)ω*: *α* 437 *μαλακὸν δ' ἔκδυνε* (Tel.) *-να* *ξ* 341 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „*ἐκ μέν με χλαῖνάν τε -νά τε εἵματ' ἔδυσαν* (Piraten)" *Β* 262 (Od. zu Thers.:) „*μηδ' ἔτι Τηλεμάχοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην, ' εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω, ' χλαῖνάν τ' ἠδὲ -να, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει κτλ.*", vgl. L[21] *Λ* 100 *καὶ τοὺς* (Biēnor u. Oileus) *μὲν λίπεν αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν* 8 *Ἀγαμέμνων ' στήθεσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε -νας zog herum, i.S.v. über d. Kopf?*, besser Konj.: *ἐπεὶ περίλυσε -νας* (Führer), vgl. Plu., mor. 586a (e v.l.? Dort von e. Verband); lt. L[4]288 vom schmählichen Entblößen d. toten Feinde 12 (vgl. 3c); sonst s. Bd. II Sp. 360,45 ff.; Leaf u. Hainsworth, Iliad z.St.

3 Sonstiges **3a** geben, bringen (*δίδωμι, φέρω* u. and.): *ξ* 132 (Eum. zu Od.:) „*ἔπος παρατεκτήναιο, ' εἴ τίς τοι χλαῖνάν τε -νά τε εἵματα δοίη*" *τ* 242 (Od. in Lügenerz. zu 16 Pen.:) „*καί οἱ ἐγὼ χάλκειον ἄορ καὶ δίπλακα δῶκα ' καλὴν πορφυρέην καὶ τερμιόεντα -να*", vgl. L[4]174 f.; Stanford z.St.; L[10]24; L[11] *θ* 392 (Alkin.:) „*τῶν* (Phäakenführer) *οἱ* 20 (Od.) *ἕκαστος φᾶρος εὔπλυνὲς ἠδὲ -να ' καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε*" *χ* 487 (Eurykl. zu Tel.:) „*ἀλλ' ἄγε τοι χλαῖνάν ‹τε -νά τε εἵματ'› ἐνείκω* (dem Od.)" *ζ* 214 *πὰρ δ' ἄρα οἱ* (Od.) *φᾶρός ‹ › ἔθηκαν* (Phäaken) *Ω* 580 *κὰδ δ' ἔλιπον* (Ach.s Leute bei Übergabe der Leiche Hektors an Priam.) *δύο φάρε' ἐΰννητόν τε -να, ' ὄφρα νέκυν πυκάσας δοίη οἶκον δὲ φέρεσθαι*, vgl. L[18] **3b** hineinlegen, herausnehmen (*ἐντίθημι, ἐξαιρέω* u. and.): *θ* 425 (Alkin. zu Arete:) *‹ἐν δ' αὐτὴ› θὲς* (in e. Truhe) *φᾶρος ἐΰπλυνὲς ἠδὲ -να*" 441 *‹ › φᾶρος θῆκεν* (Arete) *καλόν τε -να* *Π* 223 *εὖ πλήσασα* (Thetis d. Truhe bei Abfahrt der Myrm.) *-νων ' χλαινάων τ' ἀνεμοσκεπέων οὔλων τε ταπήτων* *Ω* 231 *ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε* (Priam., als Lösegeld f. Hektor) *πέπλους, ' δώδεκα δ' ἁπλοῖδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας, ' τόσσα δὲ φάρεα λευκά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι -νας* ≅ *ω* 277 (Od. in Lügenerz. zu Laertes) **3c** zerreißen, 36 nur von d. Hemd, das unter d. Rüstg. getragen wurde, bei Verwundg. od. nach d. Tod (dazu L[4]287 f.); *N* 439 metonym. = *Panzer* (L[10]13): *Γ* 359 *ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε -να* (des Alex. durch Lanze des Men.) *' ἔγχος* = *H* 253 (Hektors durch Lanze des Aias) *E* 113 *αἷμα δ' ἀνηκόντιζε* (beim Herausziehen d. Pfeils aus des Diom. Schulter) *διὰ στρεπτοῖο -νος*, s. Kirk, Iliad z.St.; vgl. *Σχ*; L[1]364 f. (Kettenpanzer aus Metallringen); L[4]183 f. 287 f. (kein Harnisch, sondern wohlge- 44 zwirnter Chiton, wellig gekräuselt); L[14]508 (geflochten); L[22] (durch Metall verstärkter Leinenpanzer) *B* 416 (Ag. im Gebet an Zeus: „Ich will) *Ἑκτόρεον δὲ ‹-να περὶ στήθεσσι δαΐξαι› ' χαλκῷ ῥωγαλέον*" *Π* 841 (Hektor in fingierter Rede 48 Ach.s zu Patr., über den getöteten Patr. triumphierend:) „*πρὶν Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο ' αἱματόεντα ‹ ›*", vgl. Janko, Iliad z.St. ‖ *N* 439 *ῥῆξεν* (Idom.) *δέ οἱ* (Alkath.) *ἀμφὶ -να ' χάλκεον* **3d** funkeln, verunreinigen: h. Ap. 203 *αἴγλη δέ μιν* (Ap.) *ἀμφιφαείνει ' μαρμαρυγαί τε ποδῶν καὶ ἐϋκλώστοιο -νος* *I* 490 (Phoinix zu Ach.:) „*πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι -να ' οἴνου ἀποβλύζων*" *Σ* 25 *νεκταρέῳ δὲ -νι* (Ach.s in Trauer um Patr.) *μέλαιν' ἀμφίζανε τέφρη* 56 Hes. fr. 25,21 *ὁππότε φάρμακον[ ] ἐπιχρί]σασα -να* (*-νι* v.l.) *' δῶκε Λίχηι κήρυ[κι] φ[έρειν*, s. Hirschberger, Komm. 221 **3e** falten, gürten, sehen, erkennen u. and.: *α* 439 *καὶ τὸν μὲν γραίης* (Eurykl.) *πυκιμηδέος ἔμβαλε* (Tel. der Eurykl.) *χερσίν. ' ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα -να κτλ.* *ξ* 72 *ὣς εἰπὼν* (Eum.) *ζωστῆρι θοῶς συνέεργε -να* *Φ* 31 *τοὺς* (Riemen) *αὐτοὶ* (gefangene Tr.) *φορέεσκον ἐπὶ στρεπτοῖσι -σι, ' δῶκε* (Ach.) *δ' ἑταίροισιν κτλ.*, vgl. L[6]: Gürtel; 64 L[14]508: geflochtenes Leder; L[22]: *χ.* besteht aus Lederriemen *η* 234 *ἔγνω* (Arete) *γὰρ φᾶρός τε -νά τε εἵματ' ἰδοῦσα ' καλά* *τ* 232 (Od. zu Pen.:) „*τὸν δὲ -ν' ἐνόησα περὶ χροῒ σιγαλόεντα, ' οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κάτα ἰσχαλέοιο · ' τὼς μὲν ἔην μαλακός, λαμπρὸς δ' ἦν ἠέλιος ὥς*", vgl. Stanford z.St. ‖ *Λ* 621 *τοὶ* (Nestor u. Mach.) *δ' ἱδρῶ ἀπεψύχοντο -νων ' στάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν' ἁλός* *X* 493 (Androm.s Totenklage:) „*δευόμενος* (Astyanax) *δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς πατρὸς ἑταίρους, ' ἄλλον μὲν χλαίνης ἐρύων, ἄλλον δὲ -νος*" *ν* 67 *τὴν* (phäak. Sklavin) *μὲν φᾶρος ἔχουσαν ἐϋπλυνὲς ἠδὲ -να, ' τὴν δ' ἑτέρην κτλ.* Sc. 287 *οἱ δ' ἀροτῆρες ' ἤρεικον χθόνα δῖαν, ἐπιστολάδην δὲ -νας ' ἐστάλατ'*, vgl. Russo z.St. Hes. fr. 75,9 ... *πν]οιὴ Ζεφύροιο -να ' ... πε]ρὶ στήθεσσ' ἀπαλοῖσι*, vgl. Hirschberger, Komm. 400 f. fr. 66,6 *σπαρναί τε χ[λαῖναι [ ]ες τε -νες ... ' ...*, vgl. Hirschberger, Komm. 268 f. Asius fr. 13,3 p. 91 Dav. *πεπυκασμένοι εἵμασι καλοῖς. ' χιονέοισι* (*χιονέοις τε* ci.) *-σι πέδον χθονὸς εὐρέος εἶχον*

D *ἔ]νδυνε -να* Cat. 16,21 Trav.; *χ]ιτωναϛ.ῖ* inc. auct. fr. P.Oxy 2513,17; *O* 5a, *ζ* 209a; v.l.: *ω* 276 G. Markwald

χιών [4[i], 3[o]] E rel. wds. for 'snow', 'winter' vel sim. in other IE langs.; see also rel. forms *χεῖμα, χειμών*. — Deriv.: *χιόνεος*

F *-ών* 4, *-όνος* 2, *-όνι* 1 M 1 disyll. [⏑̯] *‹δὲ -ών›* *τ* 205 [⏑̯] ...*‹ › ἐπ...* *ζ* 44 [⏑̯] *˹πέρ τε / ...περθε˺ -ὼν* (*ἐπ...*) *K* 7, *ξ* 476 2 trisyll. [⏑⏑̯] *-όνι* *X* 152 [⏑⏑̯] *‹-όνος›* *K* 437 [⏑⏑̯] *‹ › M* 278 L Kopp, Phys. Weltbild 296–9; Bradley, TAPhA 98, 1967, 37–41 (39 f.)

B *snow*, whether falling (*K* 7, *M* 278, *ζ* 44) or fallen (*K* 437, *X* 152, *τ* 205; so prob. *ξ* 476); adnom. gen. (material) w. *νιφάδες* *M* 278; assoc. w. *κρύσταλλος* (*X* 152, *ξ* 476), *ὄμβρος* (*K* 7, *M* 278, *ξ* 44), *πάχνη* (*ξ* 476), *χάλαζα* (*K* 7, *X* 152); brought by North (*ξ* 476) or West (*τ* 205) wind, melted by East wind (*τ* 205): in sim./comp. *K* 7, *M* 278, *τ* 205 / *K* 437, *X* 152. — Epith.: *ψυχρή*[+], note also *λευκότεροι -όνος* *K* 437. — Wdfld.: *νιφάς, νιφετός*; see also *χάλαζα* wdfld. *K* 7 (*ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης τεύχων ἢ ὄμβρον*) *ἠὲ χάλαζαν ' ἢ νιφετόν, ὅτε πέρ τε* (*πολλὰς δὲ* v.l.) *-ὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας, ' ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα* (*ὥς πυκίν' ἀνεστονάχιζ' Ἀγαμέμνων*) (vv. 7–8 damn. Heyne [7 Doederlein, 8 Bentley]) *M* 278 *ὥς τε νιφάδες -όνος πίπτωσι θαμειαὶ ' ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο* (*Ζεὺς νιφέμεν, ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα · ... χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ ὀρέων κορυφάς ... πάντα εἴλυται, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος · ὣς τῶν λίθοι πωτῶντο θαμειαί*) *τ* 205 *ὡς δὲ -ὼν κατατήκετ' ἐν ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν, ' ἦν τ' εὖρος κατέτηξεν, ἐπὴν ζέφυρος καταχεύῃ, ' τηκομένης δ' ἄρα τῆς ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες · ' ὣς τῆς* (Pen.) *τήκετο* (*παρήϊα δάκρυ χεούσης*) *K* 437 (*τοῦ καλλίστους ἵππους ἴδον*) *λευκότεροι -όνος* *X* 152 (*ἡ μὲν* [of Scam.'s two *πηγαί*] *θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει*) *ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ προρέει εἰκυῖα χαλάζῃ ' ἢ -όνι ψυχρῇ ἠ' ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ* *ζ* 44 *οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται* (gods' abode on Ol.) *οὔτε ποτ' ὄμβρῳ ' δεύεται οὐδὲ -ὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη ' πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη* *ξ* 476 *νῦξ ... ἐπῆλθε κακὴ βορέαο πεσόντος, ' πηγυλίς, αὐτὰρ ὕπερθε -ὼν γένετ' ἠύτε πάχνη, ' ψυχρή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος* J.N. O'Sullivan

χλαῖνα [8[i], 50[o], 2[H], 2[h]] E Lw. unbek. Herkunft, aus **χλάν-ᾰ*; Wortbildg. sonst unklar (Risch 139); d. häuf. (bes. in älterer Lit.) gezogene Vbd. m. *χλιαίνω* 'wärmen' sehr fragl. (vgl. L[27]); in d. Sache viell. dass. wie myk. *pu-ka-ta-ri-ja* (L[15] A 19)

F *-ης* 1, *-ῃ* 2, *-αν* 36, *-αι* 6, *-άων* 1, *-ῃσιν* 1, *-ας* 15

M **1** Stamms. im longum **1a** zweis.: [⏑̄] -αν ξ529 [⏑̄] -αν ξ504; -αι 513; [⏑̄] -άν τε μαλακὴν Op.537; -αν πορφυρέην δ115 = 154, τ225; ⸢-αν/ς⸣ μέν υ95 / ρ86 = ρ179 = υ249; ⸢ ⸣ τ' Β262 / Ω646 = δ299 = η338 **1b** dreis.: [⏑̄-⏑̄] -ῃσιν μαλακῇς h.Ven.158; -άων τ' Π224 **2** Stamms. in d. brevia **2a** [-⏑̄] **2aα** Sg.: μὲν -ης Χ493; -ῃ κεκαλυμμένος/τε καλύψατο h.Ven.183, Ω163; ἔσσαι/ς με ⸢-άν τε χιτῶνά τε εἵματα⸣ καλά/πέμψαι ξ154 ≅ π79 = ρ550 = φ339 / ξ396; ἔσσει σε -άν τε χιτῶνά τε ρ557; ἀμφὶ δέ με ⸢ ⸣ ἔσσεν κ542 = ξ320; σε ⸢ ⸣ ἔσσει, ξ516 = ο338; τοι ⸢ ⸣ ξ132; αὐτὰρ ἐμὲ ⸢-άν τε χιτῶνά τε εἵματ'⸣ ο368; τοι ⸢ ⸣ χ487; με ⸢ ⸣ ξ341; μὲν -άν τε χιτῶνά τε ἔννυτ' ε229; αὐτὰρ ἐγὼ -αν ξ480; ἀμφὶ δέ μιν/με -αν καλὴν βάλον/εν ἠδὲ χιτῶνα θ455, κ365; ⸢ἀμφὶ δ' ἄρα -αν⸣ καλὴν βάλεν ω367; ⸢ ⸣ Κ133 **2aβ** Pl.: δέμνια καὶ ⸢-αι/ς καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα⸣ λ189, τ318; ἐμοὶ/καὶ ⸢ ⸣ τ337, ψ180; -αι καὶ ῥήγεα γ349; τε χ[λαῖναι Hes.fr.66,6; ἀμφὶ δ' ἄρα -ας οὔλας βάλον/εν ἠδὲ χιτῶνας δ50 = ρ89, κ451; -ας ο331 **2b** [-⏑̄] / [-⏑̄] ⸢ἀπὸ δὲ -αν βάλε⸣ φοινικόεσσαν ξ500; ⸢ ⸣ Β183; ἐπὶ -αν βάλε υ4; -αν θέτο φοινικόεσσαν φ118; -αν ξ460. 488, υ143; μὲν -αι καὶ ῥήγεα γ351; -ας ἔχον ἠδὲ χιτῶνας ξ478; -ας Ω230 = ω276 ‖ ἐπὶ δὲ -αν βάλεν ξ520

Σχ sch. D Β183: ἀπὸ δὲ -αν βάλεν· ἀπεδύσατο δὲ τὴν χλανίδα διὰ τὸ μὴ ἐμποδίζεσθαι αὐτὸν σπεύδοντα ὑπο τοῦ πλήθους τῶν ἱματίων, 262: -άν τ' ἠδὲ χιτῶνα· τήν τε χλανίδα καὶ τὸν χιτῶνα, Ω163: ἐντυπὰς ἐν -ῃ κεκαλυμμένος· οὕτω φησὶν αὐτον κεκαλύφθαι τῇ χλανίδι ἐντετυπωμένοις τοῖς ἱματίοις ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε μόνον τὸν τῶν μελῶν τύπον φαίνεσθαι, ξ513: -αι· χλαμύδες. τὰ ἔξωθεν περιβλήματα

L s. χιτών L[1-22]. – Dazu: [23]Seymour, Homeric Age 156f.; [24]Hintenlang, Homer-Aporien 102f.; [25]Abrahams u. Evans, Anc. Gr. Dress, Chicago 1964 (Ndr.), 24ff.; [26]Richter, Arch. Hom. H24, A.134; [27]Chantraine, RPh 43, 1969, 170; [28]Laser, Arch. Hom. S145, A.378; [29]Newton, CJ 93, 1998, 149ff.; [30]Davies, Prometheus 27, 2001, 195f.

B *Obergewand, Umhang*, im Ggs. zu χιτών (s.d.) großes (μεγάλη [ξ521], ἐκταδίη s.d.) längl. Stück Tuch, das um d. Schultern (ἀμφ' ὤμοισιν ν224) gelegt u. im Hals- od. oberen Brustbereich m. Nadel od. Spange (πόρπη, περόνη s.dd.) zus.-geheftet wurde; Verben (ἀμφ)έννυμι, ἀμφιβάλλω (1a u. 1b); in d. R. aus Schafwolle (eher grob, οὖλη, s. οὖλος II B 1) gewebt; einf. (ἁπλοΐς s.d.) od. doppelt (διπλῆ, δίπλαξ s.dd., entspricht δίπτυχος λώπη [ν224]) gefaltet (vgl. L[15] A40f.) u. bes. gg. Kälte getragen (ἀλεξάνεμος, ἀνεμοσκεπής [Π224] s.dd.; μαλακή Op.537; πυκνή, ἀμοιβάς ξ521f.); auch als Oberdecke zum Schlafen benutzt (B3; in L[26] als 'Wolldecke' gedeutet); geleg. farbig (πορφυρέη, φοινικόεσσα s.dd.) od. m. Ornamentik (θρόνα [s.d.] ποικίλα Χ441) od. figürl. Darstellg.n (Γ125f.) versehen; zur Sache allg. s. L[1]241. 307; L[3]159ff.; L[4]187ff.; L[7.23.25]; L[14]499f.; L[15]A9f. – Wortf.: δίπλαξ, λώπη, φᾶρος; sonst vgl. auch εἷμα u. χιτών **1** anlegen **1a** (ἀμφ)έννυμι, außer ξ529 in Vbd. m. χιτών u. and. Kleidg.: κ542 ἀμφὶ δέ με (Od.) ⸢-άν τε χιτῶνά τε εἵματ⸣α ἔσσεν (Kirke) · ' αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔννυτο = ξ320 (Od. zu Eum. in Lügenerz., Pheidon) ξ154 (Od. zu Eum.:) „ἔσσαι με ⸢ ⸣α καλά" 396 (Od. in Wette zu Eum.:) „ἔσσας (Hausherr Od. nach Ankunft) με ⸢ ⸣α πέμψαι ' Δουλίχιόνδ' ἰέναι" 516 (Eum. zu Od.:) „κεῖνός (Tel.) σε ⸢ ⸣α ἔσσει" = ο338 (Eum. zu Od.) ο368 (Eum. zu Od.:) „αὐτὰρ ἐμὲ ⸢ ⸣ ἐκείνη (Antikleia) ' καλὰ μάλ' ἀμφιέσασα κτλ." π79 (Tel. zu Eum.:) „ἔσσω μιν (Od.) ⸢ ⸣α καλά = ρ550 (Pen. zu Eum.) = φ339 (Pen. zu Eurym.) ε229 αὐτίχ' ὁ μὲν ⸢-άν τε χιτῶνά τε⸣ ἔννυτ' 'Οδυσσεύς, ' αὐτὴ (Kal.) δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔννυτο ρ557 (Eum. zu Od.:) „ἔσσει (Pen.) σε ⸢ ⸣, τῶν σὺ μάλιστα ' χρηΐζεις" Op.537 ἀλευόμενοι νίφα λευκήν. ' καὶ τότε ἔσσασθαι ἔρυμα χροός ... ' -άν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα· ' στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι· ' τὴν περιέσσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι ξ529 ἀμφὶ δὲ -αν ἐέσσατ' (Eum.), ἀλεξάνεμον μάλα πυκνήν, zur 'Rüstungsszene' L[29] **1b** ἀμφιβάλλω, περονάομαι: δ50 ⸢ἀμφὶ δ' ἄρα⸣ -ας οὔλας βάλον (Sklavinnen nach d. Bad, Tel. u. Peisistr. bei Men.) ἠδὲ χιτῶνας (hyst. prot., vgl. L[14]499; L[28]) = ρ89 (δμῳαί dem Tel. u. Peiraios) ≅ κ451 (Kirke d. Gef.„schweinen" des Od.) Κ133 ⸢ ⸣ -αν περονήσατο (Nestor) φοινικόεσσαν ' διπλῆν ἐκταδίην, οὖλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη, L[4]188: „strecklich"; diagonal gefaltet? (L[25]26); vgl. Hainsworth, Iliad z.St. ω367 ⸢ ⸣ ⸢-αν καλὴν βάλ⸣εν (Sklavin dem Laertes) · αὐτὰρ 'Αθήνη (μέλε' ἤλδανε) θ455 ἀμφὶ δέ μιν (Od.) ⸢ ⸣ον (phäak. Sklavinnen) ἠδὲ χιτῶνα ≅ κ365 (Kirke dem Od.) **2** ablegen **2a** nur χ. (ἀποβάλλω, ἀπο / κατατίθεμαι, ἐκδύω): Β183 βῆ (Od.) δὲ θέειν, ⸢ἀπὸ δὲ -αν βάλε⸣ · τὴν δὲ κόμισσε ' κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος ὅς οἱ ὀπήδει, vgl. L[24] ξ500 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „⸢ ⸣ (Thoas) φοινικόεσσαν" φ118 ἦ (Tel. vor Probeschuß), καὶ ἀπ' ὤμοιῖν -αν θέτο φοινικόεσσαν ' ὀρθὸς ἀναΐξας ρ86 -ας μὲν κατέθεντο (Tel. u. Peiraios) κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε = 179 (Freier) = υ249 (Freier) ξ460 πειρητίζων (Od.), ' εἴ πώς οἱ ἐκδὺς (Eum.) -αν πόροι ἤ τιν' ἑταίρων ' ἄλλον ἐποτρύνειεν **2b** in Vbd. m. χιτών u. and. Kleidg. (ἀπο / ἐκδύω): Β262 (Od. zu Thers.:) „ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω, ' -άν τ' ἠδὲ ⸢χιτῶνα⸣ τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει" ξ341 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „ἐκ μέν με -άν τε ⸢ ⸣ τε εἵματ' ἔδυσαν (Piraten), ' ἀμφὶ δέ με ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα, ' ῥωγαλέα" **3** zum Schlafen benutzt: Ω646 (Ach. läßt f. Priam. e. Nachtlager bereiten) -ας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἔσασθαι = δ299 (Hel. f. Tel. u. Peisistr.) = η338 (Arete f. Od.) υ143 (Eurykl. zu Tel.:) „ἔδραθ' (Od.) ἐνὶ προδόμῳ· -αν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς" λ189 (Antikleia zu Od.:) „οὐδέ οἱ (Laertes) εὐναὶ ' δέμνια καὶ -αι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα" ≅ τ318 (Pen. zu Sklavinnen) ≅ ψ180 (Pen. zu Eurykl. u. Dienerinnen) ≅ τ337[med.-ex.] (Od. zu Pen.) ξ520 ἐπὶ δὲ ⸢-αν βάλε⸣ν (Eum.) αὐτῷ (Od.) ' πυκνὴν καὶ μεγάλην, ἥ οἱ παρακέσκετ' ἀμοιβὰς ' ἔννυσθαι, ὅτε τις χειμὼν ἔκπαγλος ὄροιτο υ4 Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ ⸢ ⸣ κοιμηθέντι (Od.) 95 -αν μὲν συνελὼν (Od.) καὶ κώεα, τοῖσιν ἐνεῦδεν, ' ἐς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου h.Ven.158 (Aphr. ging) ἐς λέχος εὔστρωτον, ὅθι περ πάρος ἔσκεν ἄνακτι (Anch.) ' -ῃσιν μαλακῇς ἐστρωμένον 183 ἄψ δ' αὖτις -ῃ τε καλύψατο (Anch. erwachend, beim Anblick Aphr.s) καλὰ πρόσωπα **4** haben, besitzen: ξ488 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „οὐ γὰρ ἔχω -αν· παρά μ' ἤπαφε δαίμων ' οἰοχίτων' ἵμεναι" 478 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „ἔνθ' ἄλλοι πάντες -ας ἔχον ἠδὲ χιτῶνας, ' εὗδον δ' κτλ. τ225 (Od. zu Pen.:) „-αν πορφυρέην οὔλην ἔχε δῖος 'Οδυσσεύς, ' διπλῆν· ἐν δ' ἄρα οἱ περόνη χρυσοῖο τέτυκτο ' αὐλοῖσιν διδύμοισι" γ349 (⸢Nestor zu Tel. u. Ath.⸣:) „ᾧ οὔ τι -αι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ" = 351[med.] (⸢ ⸣) ξ513 (Eum. zu Od.:) „οὐ γὰρ πολλαὶ -αι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες ' ἐνθάδε ἔννυσθαι, μία δ' οἴη φωτὶ ἑκάστῳ" **5** geben, bringen: ξ132 (Eum. zu Od.:) „αἴψά κε καὶ σύ, γεραιέ, ἔπος παρατεκτήναιο, ' εἴ τίς τοι -άν τε χιτῶνά τε εἵματα δοίη" 504 (Od. zu Eum.:) „δοίη κέν τις -αν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν", vgl. L[30] ω276 (Od. zu Laertes in Lügenerz.:) „δῶκα δέ οἱ (Od.) ... ' δώδεκα δ' ἁπλοΐδας -ας, τόσσους δὲ τάπητας, ' τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας" χ487 (Eurykl. zu Od.:) „ἀλλ' ἄγε τοι -άν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐνείκω" **6** Sonstiges (sich in

Trauer verhüllen, Truhe füllen bzw. aus Truhe entnehmen, bekleidet sein mit u. a.): Ω 163 ὁ (Priam. in Trauer um Hektor) δ' ἐν μέσσοισι γεραιὸς ' ἐντυπὰς ἐν -ῃ κεκαλυμμένος δ 115 -αν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν (Tel. weint um d. V.) ' ἀμφοτέρῃσιν χερσί = 154 (Men. zu Hel.) Π 224 εὖ πλήσασα (Thetis, Truhe Ach.s) χιτώνων ' -άων τ' ἀνεμοσκεπέων οὔλων τε ταπήτων Ω 230 δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε (Priam. als Lösegeld) πέπλους, ' δώδεκα δ' ἁπλοΐδας -ας, τόσσους δὲ τάπητας, ' τόσσα δὲ φάρεα λευκά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας ο 331 (Eum. zu Od.:) „ὑποδρηστῆρες ἐκείνων (Freier) ' ... -ας εὖ εἱμένοι ἠδὲ χιτῶνας" Χ 493 (Totenklage Androm.s:) „δευόμενος δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς πατρὸς ἑταίρους, ' ἄλλον μὲν -ης ἐρύων, ἄλλον δὲ χιτῶνος" ξ 480 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „αὐτὰρ ἐγὼ -αν μὲν ἰὼν ἑτάροισιν ἔλειπον ' ἀφραδέως" Hes. fr. 66,6 σπαρναί τε χ[λαῖναι [ ]ες τε χιτῶνες ..., vgl. Hirschberger, Komm. 268 f.

D v.l.: γ 467 (χλαι]ναν P.Köln 40), ψ 155 G. Markwald

χλεύ(η) [1ᵇ] E wohl ererbt, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v.

B *Scherz*, Pl. h. Cer. 202 πρίν γ' ὅτε δὴ -ῆς μιν Ἰάμβη (s.d.) κέδν' εἰδυῖα ' πολλὰ παρασκώπτουσ' ἐτρέψατο πότνιαν ἀγνὴν (d. um ihre Tochter trauernde Dem.) ' μειδῆσαι γελάσαι τε κτλ., vgl. Richardson z.St.; Càssola zu 195–203. – Wortf.: γέλως, μειδήματα, ὀαριστύς, τέρψις, χάρις

G. Markwald

χλιαρός vv.ll. Λ 830. 846, Χ 149 für gleichbed. u. ähnl. lautendes λιαρός (s.d.)

χλιδ(ών) [1ᶜ] E uns., wohl zu χλιαίνω 'erwärmen, erweichen', m. δ-Erw., Akzent uns. (χλίδων?), s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. χλιαίνω

B *Armspange* Asius fr. 13,6 p. 91 Dav. δαιδάλεοι δὲ -δῶνες ἄρ' ἀμφὶ βραχίοσιν ἦσαν, bei Herafest, bezeichnend f. sam. Luxus- u. Prunkliebe. – Wortf.: ἄγαλμα, κόσμος (s.d.), περόνη (s.d.), vgl. Bielefeld, Arch. Hom. Kap. C

G. Markwald

χλοερός [1ᴴ] E Abl. zu χλόη 'junges Grün', s. Chantraine, Dict. 1263 f.

B *frischgrün*, s. E. Veckenstedt, Gesch. d. gr. Farbenlehre, Hildesheim 1973, 129 ff.; Irwin, Colour Terms 32 ff. 43 f. Sc. 393 ἦμος δὲ -ῷ κυανόπτερος ἠχέτα τέττιξ ' ὄζῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν ' ἄρχεται, vgl. Russo z.St. – Wortf.: χλωρός (s.d.) G. Markwald

χλόος m. *Blässe*, nb. χλόη (s.d. bei Frisk); v.l. Υ 421, vgl. Leaf z.St.: „erwägenswert"; sonst A. E. Kober, The Use of Color Terms in the Gr. Poets, Genf-New York 1932, 113 f.

G. Markwald

χλούνης [1ᴵ, 2ᴴ] E eigtl. Bed. stritt., ohne gesicherte Etym. (s. Frisk, Risch 210); aus *χλοϝούνης 'im Grase liegend'?, vgl. auch Chantraine, Dict. u. Σχ; ferner L⁴

Σχ sch. D Ι 539: -ην· κατὰ τὸ ἔτυμον χλοεύνην, τὸν ἐν τῇ χλόῃ εὐναζόμενον. εὐτραφῆ, ἢ τὸν ἀφριστήν, οἱ δὲ τὸν τομίαν. ἄλλοι δὲ τὸν ἐπὶ Χλούνῃ χωρίῳ οὕτως καλουμένῳ ἐνδιατρίβοντα

L [1]Hintenlang, Homer-Aporien 57 f.; [2]Buchholz u.a., Arch. Hom. J 30 m. A. 92; [3]Devereux, REG 86, 1973, 279 f.; [4]Sansalvador, Gl. 70, 1992, 179

B unbek., *Keiler?*, apposit. zu σῦς (s.d.); im Sc. in Vbd. m. Löwen Ι 539 (Phoinix zu Ach.:) „ἡ (Art.) δὲ χολωσαμένη δῖον γένος ἰοχέαιρα ' ὦρσεν ἔπι -ην σῦν ἄγριον ἀργιόδοντα (sc. d. kalydon.), ' ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν", vgl. Leaf; Hainsworth, Iliad z.St.; L¹⁻³; auch Plut. M 917 D Sc. 168 ἐν δὲ συῶν ἀγέλαι -ων (-ῶν v.l.) ἔσαν ἠδὲ λεόντων ' ἐς σφέας δερκομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε, s. Russo z.St., auch zur Akzent. 177 κοτέοντε μάχεσθαι, ' ἀμφότεροι, χλοῦναί τε σύες χαροποί τε λέοντες G. Markwald

χλωρηΐς [1ᵒ] E poet. Fem. zu χλωρός (s.d.); Risch 144; od. Kompos. aus χλωρός u. ἀείδω 'aus frischgrünem Laub singend'?; vgl. Σχ; L¹³; Odyssey z.St.; ablehnend L¹¹

Σχ sch. D τ 518: -ΐς· ἤτοι „ἐν χλωροῖς διατρίβουσα", ἢ „ἅμα τοῖς χλωροῖς φαινομένη", ἔαρος γὰρ φαίνεται. ἢ διὰ τὸ χρῶμα. καὶ παρὰ Σιμωνίδῃ δὲ 'χλωραύχενες' λέγονται αἱ ἀηδόνες

L [1]Seymour, Homeric Age 387; [2]Boraston, JHS 31, 1911, 246 f.; [3]Keller, Tierwelt II 73 ff.; [4]Körner, Hom. Tierwelt 70 ff.; [5]ders., Sinnesempf. 34 f.; [6]Reiter, Bezeichnungen 109; [7]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 153; [8]E. Veckenstedt, Gesch. d. gr. Farbenlehre, Hildesheim 1973, 134 f.; [9]Irwin, Colour Terms 68 ff.; [10]Fauth, Poetica 7, 1975, 241; [11]Meier, -ίδ- 60; [12]Bissinger, Gn. 48, 1976, 739 (Rez. Irwin); [13]Dürbeck, Farbenbez. 114 f.

B *grünlich* (s. aber E), Beiw. d. Nachtigall, obwohl Farbe nicht zutrifft (vgl. Op. 203: ποικιλόδειρος, s.d.); s. L¹ (yellow-/brownish-throated); L² (paleness of grief); L³; L⁴ (braungrau); L⁵⁶; L⁷ (Zwischenbereich von Gelb u. Grün); L⁸ (fahlgelb); L⁹ (dazu L¹²); L¹⁰ τ 518 (Pen. zu Od.:) „ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, -ΐς ἀηδών, ' καλὸν ἀείδῃσιν" G. Markwald

Χλῶρις [1ᵒ, 1ᴴ] E from χλωρός L Bethe, RE III 2 (1899) 2348 f.

B wife of Νηλεύς, mother of Νέστωρ, Χρομίος, and Περικλύμενος (λ 281 ff.) w. nine other sons (Hes. fr. 33a, 5 ff. 12 = λ 286; cf. Λ 692 δώδεκα υἱέες); her only daughter was Πηρώ w. whom Χ. appears in the list of famous women in the Nekyia (Χ. λ 281, Πηρώ 287); Χ. was the daughter of Ἀμφίων nr. 3 of Orchomenos (λ 283 f., Hes. fr. 33a, 6 f.; Pherecyd. fr. 117 (EGrM I p. 338) names her mother Phersephone; otherwise Apollod. 3,5,6: of nr. 2 and Niobe); youngest daughter (Hes. fr. 33a,7), names of elder daughters unknown (cf. Nestor's daughter Πολυκάστη; Χ. eldest child of Niobe [see above]; sister of Μαντώ acc. to sch. Eur. Ph. 834); theory that Χ. orig. chthonic deity w. Pylian netherworld name: see L, Νηλεύς B 5 b, rejected by Mühlestein, Hom. Namenstudien 21 and 10 n. 49. – descr.: λ 281 -ιν ... περικαλλέα (and married by Nel. διὰ κάλλος), ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος, Hes. fr. 33a,7 -ιν ἐ]ύζωνον θαλερὴν ποιήσατ' (Nel.) ἄκ[οιτιν

W. Beck

χλωρός [6ᴵ, 10ᵒ, 3ᴴ, 3ᵇ] E w. χλόη (not in EGrE) and χολός, see Chantraine, Dict. 1264 f. and 1268; cf. χλοερός. – Deriv.: χλωρηΐς, Χλῶρις

F -ός 2, -οί 1; -ή 1, -ᾶς 1; -όν 11, -οῦ 2, -όν 4

M 1 [⏑̲] -ὸς/οὶ ὑπαὶ δείους Κ 376, Ο 4; -ή Sc. 265; -όν ι 320 [⏑̲×] μέλι -όν κ 234, h. Merc. 560 2 [-⏑̲] -ός ι 379; ὕπο -ᾶς π 47; μέλι -όν Λ 631; -οῦ Op. 743 [-⏑̲] -όν h. Ap. 223 [-⏑̲] δὲ -οῦ Sc. 231; πάντας ὑπὸ ⌞-ὸν δέος⌟ ᾗρει / εἷλε(ν) ω 450 / ≅ χ 42, Θ 77; τοὺς δὲ ⌞ ⌟ ᾗρει λ 43 ≅ 633; ⌞ ⌟ αἱρεῖ / εἷλεν Ρ 67, h. Cer. 190

Σχ sch. D Η 479: -ὸν δέος· ἀντὶ τοῦ χλωροποιόν (sim. Θ 77, Ρ 67). σημαίνει δὲ καὶ νέον, Λ 631: μέλι -όν· πρόσφατον. νέον (so κ 234). οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς -ὸν τυρὸν λέγομεν τὸν νέον

L [1]Riemschneider-Hoerner, ZA 35, 1941, 273–92; [2]Capelle, RhM 101, 1958, 8; [3]H. Fahrenholz, Farbe, Licht u. Dunkelheit, Diss. Hamburg 1958, 12ff.; [4]Leumann, Gl. 42, 1964, 110; [5]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 152ff.; [6]Buchholz, Arch. Hom. J 182 n.726; [7]Irwin, Colour Terms 31–78; [8]Bissinger, Gn. 48, 1976, 739; [9]Dürbeck, Farbenbez. 108ff. and passim; [10]P. Vivante, The Epithets in Homer, Yale 1982, 125f.; [11]Ferrini, AFLM 27, 1994, 273ff.; [12]Rodríguez Alfageme, in: La épica griega, López Férez ed., Madrid 1994, 92ff.; [13]R. Zaborowski, La crainte et le courage, Stakroos 2002, 88ff.

B firstly describes the qualities of *fresh* vegetation, both palpable and visual, the latter incl. colors from *yellow to green(s)* and *gleaming* – differing contexts privilege diff. abstraction from the complex; applied to vegetation (1), honey (2), countenance (3), mainly effect of fear (3a), also 1[H] pallor of death (3b), and 1[H] the metal adamant (4); in Il. only (2–3). – W d f l d.: see sections below **1** of vegetation, *fresh, fresh-cut, sappy*; metaph. in kenning Op. 743; cf. *χλοερός*, also *διερός* and opp. *αὖος* *ι* 320 *Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ, ' -ὸν ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη ' αὐανθέν*, cf. Op. 743 below 379 *τάχ' ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν ' ἅψασθαι, -ός περ ἐών, διεφαίνετο δ' αἰνῶς* – *π* 47 *τῷ* (Tel.) *δὲ συβώτης ' χεῦεν ὕπο -ὰς ῥῶπας καὶ κῶας ὕπερθεν· ' ἔνθα καθέζετ'* *fresh* (and still soft / pliant) – h. Ap. 223 (Ap., looking for place to) *τεύξασθαι νηόν τε καὶ ἄλσεα δενδρήεντα. ' ἔνθεν δ' Εὔριπον διαβὰς ... ' βῆς ἀν' ὄρος ζάθεον -όν* (*χ.* codd., *X.* West)· *τάχα δ' ἷξες ἀπ' αὐτοῦ ' ἐς ... Τευμησσὸν λεχεποίην. ' Θήβης δ' ... ἕδος καταειμένον ὕλῃ* – Op. 743 *μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ ' αὖον ἀπὸ -οῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ pare your fingernails* (cut free edge from nail plate), cf. *ι* 320 above **2** of honey „*fresh*" (Σχ), „*yellow*" (e.g. L[3] 152f.) but honey can be very dark; also comparable w. tree-sap (color and consistance, cf. L' 57) in posset: *Λ* 631 (ingredients of *κυκεών*) *κρόμυον ποτῷ ὄψον. ' ἡδὲ μέλι -όν, παρὰ δ' ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν* *κ* 234 *ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι -ὸν ' οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα* (Kirke)· *ἀνέμισγε δὲ σίτῳ ' φάρμακα λύγρ(α)*; *μέλι* otherwise only *γλυκερῷ* bee-oracle: h. Merc. 560 *αἱ δ' ὅτε μὲν θυίωσιν ἐδηδυῖαι μέλι -ὸν ' προφρονέως ἐθέλουσιν ἀληθείην ἀγορεύειν*; see West, Hom. Hymns p. 157 **3** of *off-color, pallid* countenance **3a** ref. to visual result of fear (*δέος*), *'pallor'*, cf. colloq. *'yellow'*; since fear causes perspiration and tears (*K* 376 below) also 'glistening' (list of named physical effects: L[13] 94; L' 62ff.: moisture within); in connection w. sound: sound resulting from fear *K* 376, sound as cause *H* 479, *Θ* 77, *λ* 43. 633, *μ* 243, *ω* 533 (see also Sc. 231 in 4) **3aα** descr. of fearful person (cf. *ὠχρός Γ* 35, *ὠχράω λ* 529) *K* 376 *ἔστη* (Dolon) *τάρβησέν τε ' βαμβαίνων· ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίγνετ' ὀδόντων· ' -ὸς ⟨ὑπαὶ δείους⟩ O* 4 *φεύγοντες* (Trs.), *πολλοὶ δὲ δάμεν Δαναῶν ὑπὸ χερσίν, ' οἱ μὲν δὴ παρ' ὄχεσφιν ἐρητύοντο μένοντες ' -οὶ ⟨ πεφοβημένοι* **3aβ** enallage: dir. w. *δέος* ('causing pallor', most numerous use); cf. *ἀκήριος* B 11 **3aβaa** fear caused by supernatural *H* 479 *παννύχιος δέ σφιν* (Grs. and Trs.) *κακὰ μήδετο ... Ζεὺς ' σμερδαλέα κτυπέων· τοὺς δὲ ⟨-ὸν δέος⟩ ἦρει· ' οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον* (*λεῖψαι Κρονίωνι*) *Θ* 77 *μεγάλ' ἔκτυπε* (Zeus), *δαιόμενον δὲ ' ἧκε σέλας μετὰ λαὸν 'Αχαιῶν ... ' θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ ⟨ εἶλεν* *λ* 43 *ἄνδρες ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες· ' οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος ' θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ* (Od.) *δὲ ⟨ ἦρει* 633 (I might have seen other heroes) *ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν ' ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ ⟨ ἦρει, ' μή μοι Γοργείην κεφαλὴν* (*πέμψειεν Περσεφόνεια*) *μ* 243 (when Charybdis swallowed down) *ἀμφὶ δὲ πέτρη ' δεινὸν βεβρύχει, ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκε ' ψάμμῳ κυανέῃ· τοὺς δὲ ⟨ ἦρει. ' ἡμεῖς μὲν πρὸς τὴν ἴδομεν δείσαντες ὄλεθρον* *ω* 450 (Medon related to the Ithacans that he saw a god aiding Od. to kill the suitors) *ὣς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ ⟨ ἦρει* 533 (Ath.: „*ἴσχεσθε πτολέμου, 'Ιθακήσιοι*") *ὣς φάτ' ... τοὺς δὲ ⟨ εἶλε· ' τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατο τεύχεα* (*ἐπὶ χθονί*) h. Cer. 190 *μελάθρου ' κῦρε* (Dem.-Dos) *κάρη, πλῆσεν δὲ θύρας σέλαος θείοιο. ' τὴν* (Met.) *δ' αἰδώς τε σέβας τε ἰδὲ ⟨ εἷλεν* **3aβbb** caused naturally *P* 67 (lion-sim.) *κύνες τ' ἄνδρές τε νομῆες ' ... ἰύζουσιν ἀπόπροθεν οὐδ' ἐθέλουσιν ' ἀντίον ἐλθέμεναι· μάλα γὰρ ⟨ αἰρεῖ* *χ* 42 (Od. to suitors:) „*νῦν ὔμιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.*" ' *ὣς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ ⟨ εἷλε· ' πάπτηνεν δὲ ἕκαστος, ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον* **3b** description of figure of metaph. personified *'Αχλύς* on shield Sc. 265 *πὰρ δ' 'Αχλὺς εἱστήκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή, ' -ἡ ἀυσταλέη λιμῷ καταπεπτηυῖα, ' γουνοπαχής, μακροὶ δ' ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν pallor* of death (and perh. also mirroring the dim vision of the dying; also a 'fearful sight'?, cf. 3a); sound-repetition: *χλχλ λλ χχ*, cf. *H* 479 in aβaa **4** of adamant Sc. 231 *μετ' αὐτὸν* (Perseus) ' *Γοργόνες ... ἐρρώοντο ' ἱέμεναι μαπέειν· ἐπὶ δὲ -οῦ ἀδάμαντος ' βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ ' ὀξέα καὶ λιγέως*, cf. Th. 161 (*γένος πολιοῦ ἀδάμαντος* also divine make); *πολιός* and *αἴθων* also of iron; noise: see 3a introd. and cf. especially *λ* 43

D v.l. *Ξ* 506, Hes. fr. 204, 124 **W. Beck**

χνόος [1e] **E** unclear; further Frisk s.v. *χνόη*, Chantraine, Dict. s.v. *χνόος*

L Renehan, Gl. 49, 1971, 84 (see also LSJ-Suppl. s.v. *χνόος*); Raman, Gl. 53, 1975, 201f.

B *encrusted layer* formed on hair from dried sea-water *ζ* 226 (*ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο* [Od.]) *ἅλμην, ἣ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους· ' ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς -ον.* – W d f l d.: *ἅλμη* **J.N. O'Sullivan**

χόανος [1i, 1H] **Σχ** sch. D *Σ* 470: *χώνοις πηλίνοις, ἐν οἷς χωνεύεται τὰ μέταλλα* (ähnl. sch. min. P. Aphrod. Lit. II)

B (zu *χέω*; zum Typ s. Risch § 35bβ; Mader, Tempusgebr. 237 A. 3:) Gerät (*Tiegel, Schmelzofen?*) bei der Metallschmelze, -verhüttung; s. Disk. bei Edwards, Iliad z. St. mit Lit., der *Düse* für den Luftzug vorschlägt (s. noch s.v. *αὐτοχόωνος* mit Lit.); in adv. Vbd. + *ἐείκοσι πᾶσι* bzw. *εὐτρήτου* *Σ* 470 (Heph. beginnt mit der Fertigung der Waffen für Ach.: [*φύσας*] *ἐς πῦρ ἔτρεψε*) *φῦσαι δ' ἐν -οισι ἐείκοσι πᾶσι ἐφύσων, ' παντοίην εὔπρηστον ἀυτμὴν ἐξανιεῖσαι* (*χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν κτλ.*) Th. 863 (Zeus mit *κεραυνός* gg. Typhoeus, *πλῆξεν*, Gl.:) *καίετο γαῖα ' αὐτμῇ θεσπεσίῃ καὶ ἐτήκετο κασσίτερος ὡς ' τέχνῃ ὑπ' αἰζηῶν ὑπό τ' εὐτρήτου χοάνοιο* (*ἐν εὐτρήτοις χοάνοισι* ci., sic West, v. Comm. ad l.) ' *θαλφθείς, ἠὲ σίδηρος* (*οὔρεος ἐν βήσσῃσι τήκεται ὑφ' 'Ηφαίστου παλάμῃσιν*) **H. W. Nordheider**

χοή [2e] **L** zum Typ: Bolelli, SIFC n.s. 24, 1950, 104. 115ff.; Gagnepain, Noms 81; Risch § Sc. 74c; zur Sache: Stengel, Opferbräuche 36 A. 2; Benveniste, Vocab. II 209ff.; Meuli, in: Festschr. P. Von der Mühll, Basel 1946, 191f. (Totenspeisung vs. Blutopfer); Casabona, Voc. 290ff.; Burkert, GrR 121ff. 307 u.ö.

B (zu *χέω*, nom.act. > Dingbez.:) *(Weihe-)Guß* (d.h. Ganzspende, -ausgießung) als Opfer für die Toten, auch nach- ep. t.t. (kontrast. *λείβω, λοιβή, σπένδω, σπονδή* [s.dd.] für die Götter; s. noch *προ-, τυμβοχοή*, nom.ag. *οἰνοχόη*); mit

χεῖσθαι (fig. etym.) u. dat.mat. (zur Sache s.o. L): κ 518 (Kirke zu Od.: „εἰς Ἀίδεω ἰέναι, ἔνθα δὲ βόθρον ὀρύξαι) ἀμφ' αὐτῷ δὲ -ὴν χεῖσθαι (s.d. B I a α aa) πᾶσιν νεκύεσσι, ' πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ, ' τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν. ' πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα (βοῦν ῥέξειν, sc. in Ithaka") ≅ λ 26 (χεόμην) H. W. Nordheider

χοῖνιξ [1°] E unbek., vgl. Risch 161 f.; It. Szemerényi, Scripta minora III 1378 f. Dimin. zu χοῦς

Σχ sch. D τ 28: -κος ἅπτηται· „τροφὰς λαμβάνει". τό τε μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον

B *Korn(maß)*, vgl. Friedreich, Realien 280; zu myk. Maßangaben Ruijgh, Etudes 32 f.; Was, BICS 18, 1971, 22 f. τ 28 (Tel. zu Eurykl.:) „ξεῖνος ὅδ' (soll mir leuchten) · οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνέξομαι, ὅς κεν ἐμῆς γε ' -κος ἅπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθώς", vgl. Ameis-H. („sprichwörtl."), Odyssey z.St. – W o r t f.: μέδιμνος, μέτρον (β 355, Op. 350); vgl. ἁρμαλιή G. Markwald

χοίρε(ος) [1°] ntr. pl. as subst. *piglet-meat*, from small, unfattened pig (see χοῖρος) ξ 81 (Eum. to Od.-stranger: „ἔσθιε νῦν) τά τε δμώεσσι πάρεστι, ' -ε'· ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν" J.N. O'Sullivan

χοῖρ(ος) [1°] E unclear; for rival suggestions see Frisk, Chantraine, Dict. s.v., Perpillou, CEG 3, 1998, 140. – Deriv.: χοίρεος

B young *piglet*, clearly small (two killed for meal for Eum. and Od.) and unfattened (contrast σιάλους σύας of v. 81, eaten by suitors; also the ὗν μάλα πίονα πενταέτηρον of v. 419 slaughtered by Eum. as a special treat for Od.-Cretan and swineherds: vv. 414 ff.), providing inferior fare (χοίρε' v. 81; see χοίρεος) for herdsmen ξ 73 βῆ (Eum.) δ' ἴμεν ἐς συφεούς, ὅθι ἔθνεα ἔρχατο -ων (and took and slaughtered two for meal for himself and Od.-stranger). – W d f l d.: see σῦς J.N. O'Sullivan

χολ(άς) [2', 1^b] E from IE rt. also found in Slav. langs.

Σχ sch. D Δ 526: -άδας ⟨δὲ τὰ ἔντερα⟩ φησὶν ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ συρρεῖ ἡ ξανθὴ χολή, Φ 181: -άδες ⟨ ⟩

L Körner, Ärztl. Kenntn. 24; Laser, Arch. Hom. S 51

B *intestines, guts* – W d f l d.: ἔγκατα, ἔνδινα, ἔντερα, νήδυια, σπλάγχνα 1 of man fatally wounded ⟨παρ' ὀμφαλόν⟩ Δ 526 οὐτα δὲ δουρὶ ⟨ ⟩· ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι ' χύντο χαμαὶ -άδες, τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν = Φ 181 (γαστέρα μιν τύψε ⟨ ⟩) 2 of cows h. Merc. 123 (ὥπτα [Hermes] δ' [sc. κρέα of slaughtered cows] ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα, σάρκας) καὶ μέλαν αἷμα ' ἐργμένον ἐν -άδεσσι, used as sausage skins J.N. O'Sullivan

χόλος [50', 8°, 7^H, 5^b, 1^c] E app. rel. to wds. denoting green entities (vegetation, gall) in other IE langs.; further Frisk s.v. χολή. – Deriv.: χολόω/όομαι

F -ος 22', 1°, 1^H, -οιο 4', 1°, 1^H, 1^b, -ου 1', 1°, 2^H, 2^b, -ῳ 3', -ον 20', 5°, 3^H, 2^b, 1^c

M 1 disyll. 1a ⏑̯[⏑⏑] -ος, ὅς τ' ἐ... Σ 108; -ου K 107; -ον· οὐ α 78 ⏑̯[⏑⏑] (ἐπεὶ) -ος ἔμπεσε θυμῷ I 436 = Ξ 207^ex = 306, Π 206; ἔδυ -ος (ὅς τε) I 553, T 16; -ος, ὅν Π 30; ...αι ἐμοὶ ⟨-ου/ον⟩ λ 554 / Ξ 50; (ἐγὼ) παύθη^+ ⟨ ⟩ (οὔτε τιν'/ οὐδέ τι) Th. 533 / O 72, T 67; (παῦσεν) -ον ἔν... / ὅς ... θυμῷ I 459 (note v.l.), ω 248; -ῳ οὐδέ Z 335; ...ον ἔχει(ν) -ον οὐ(δέ) h. Cer. 83. 354; κραδίη/ῃ -ῳ/ον (οὐκ) I 646 / Ω 584; μεθέμεν -ον (ὅς) A 283, O 138; -ον, ἀλλά Δ 24 = Θ 461, Δ 42; (...ὺν) -ον, ἀλλ' I 687, Th. 615; -ον ἐξακέσαι-(τ)ο Δ 36, γ 145; -ον αἰ... δ 853 ⏑̯[⏑⏑] (μιν) -ος ἵκοι / αἰ... I 525, P 399, X 94; ...ος -ος O 217, Σ 119; δριμὺς -ος Σ 322; ...ος -ον αἰ... O 223 1b [⏑̯] -ον A 192 [⏑̯] -ος δ' ἔ... I 675; -ον θυμαλγέα I 260; -ον A 81 [⏑̯] (ἔπει)τα -ος λάβεν A 387, Z 166; (...οισ)⟨ι -ος δέ μιν⟩ ἄγριος ἵρει Δ 23 = Θ 460, ϑ 304; ⟨ ⟩... θυμόν Th. 554; -ος δέ Y 255; (ἀθανάτοισι) -ος/ου καὶ μῆνις/ιος (αἰνῆς) O 122, h. Cer. 350 = 410^ex; ...ι -ος B 241; δῆπειτα -ου Th. 562; -ῳ Π 203; ⟨(...σι) -ον⟩ θυμαλγέ(α πέσσει^+) Δ 513 ≅ I 565^ex, Hes. fr. 318; ⟨ ⟩ (δ') Δ 178, Z 326, α 433 1c sedes unclear: Hes. fr. 81,2 (]χόλογ[), inc. auct. P. Harris 3,10 (Titan. fr. 5,10 p. 13 Ber., v. etiam Dav. p. 19sq.) (δρι]μὺν χόλον[) 2 trisyll. [⏑̯x] (...[σ]ι) μεταλλήξαντι^+ -οιο I 157 ≅ 299. 261, h. Cer. 339; ...οῖο -οιο φ 377, Th. 221; -οιο A 224

Σχ sch. D A 81 et saepe: glossed w. a form of ὀργή (+ ἀγρίαν Δ 24), A 192: τὴν μανίαν, Π 203: νῦν ἀντὶ τοῦ „χολῇ"

L [1]Irmscher, Götterzorn 6. 8 ff. 11. 22 n. 7. 29; [2]Onians, Origins 84–9; [3]Hijmans, G.B. 3, 1975, 177–89; [4]Hogan, G.B. 10, 1981, 21–58; [5]Laser, Arch. Hom. S 47–9, n. 356 p. 132; [6]Collins, AJPh 108, 1987, 220–32; [7]T.R. Walsh^+, Kholos and kotos: studies in the semantics of anger in Homeric poetry, Diss., Berkeley 1990 (w. rather strained distinctions); [8]Seeck, H. 120, 1992, 4 f. 13 n. 38; [9]Clarke, Flesh and spirit 92–6

B *bile* I, *anger* II I *bile* Π 203 (Myrm. to Ach.:) „-ῳ (an olim χολῇ? West; see his Studies 237) ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ, ' νηλεές, ὅς παρὰ νηυσὶν ἔχεις ἀέκοντας ἑταίρους", see L^5 48 f. n. 356 p. 132; note χ. = 'anger', v. 206 (cf. assoc. of ⟨ ⟩ w. eating of κακὰ φάρμακα X 94 in II 2 below) II *anger* II 1 *anger* of person(s), human (Σ 108 [+ divine], Y 255 in 1a; 1bαbb. βbb. γbb. δbb) or divine (Σ 108 [+ human], Th. 221 in 1a; 1bαaa. βaa. γaa. δaa); usually react. to behaviour in word (e.g. rebuke, accusat., insult, threat, curse) and / or deed (e.g. removal or withholding of what belongs, is due to one, defiance, decept., defeat in contest) that runs counter to one's (relative) status, to one's interests, entitlement, will et sim. (the angered feel their due „space" somehow lessened, encroached upon: see further peps. below); symptoms, immediate reaction: muttered dissent (Δ 24^+ ἐπέμυξαν), gleaming eyes (T 16 ὅσσε δεινὸν ὡς εἰ σέλας ἐξεφάανθεν), dread looks (X 94 σμερδαλέον δέδορκεν, cf. ὑπόδρα ἰδών w. χολόομαι); usu. in response to an offence done to oneself, but also sometimes resulting from hurt inflicted on a relative, comrade, protegé (O 72. 138, T 16, Ω 584, α 78, γ 145, cf. Th. 221; so χολόομαι B 629, Δ 494^+, E 421^+, N 203. 206, O 68, Π 320. 546. 585, P 710, Σ 337^+, Y 301, Ω 114. 135, α 69, π 425, Hes. fr. 54a,4 cf. η 310, σ 227; χώομαι A 64, N 662, Π 553, Ψ 37, Ω 606. 736, λ 103, cf. ε 284); usu. expressed in punitive vengeful act. ag. pers. who has caused it, but sometimes extended to the group to which this pers. belongs (Dem. angry at Zeus [and Hades] + other gods, men [h. Cer. 83 ⟨etc. in 1bαaa below⟩; so χώομαι h. Cer. 91. 330]; Zeus at Prom. + men [Th. 533 ⟨ ⟩; so χολόομαι Th. 568 etc. s.v. B II 1a, χώομαι Th. 533 etc. s.v. B II 1a]; Hera at Alex. + Trs. [Δ 36 ⟨in 1bβaa⟩]; Zeus at Ag. + Grs. [O 72 ⟨ ⟩]; Zeus at Ares + gods [O 122 ⟨ ⟩]; Ares at killer [Deiph.] of son + Trs. [O 138 ⟨ ⟩]; Meleager at mother + fellow-citizens [I 553. 556 in 1bαbb; so χολόομαι I 566 s.v. B II 1b, χώομαι I 555 s.v. B II 1b]; Ach. at Ag. + Grs. [in 1bβbb; so χολόομαι A 217 etc. s.v. B II 2b, χώομαι A 429 etc. s.v. B II 2b]; see also χολόομαι I 538 s.v. B II 1a [Art. at Oeneus + Aetolians; so χώομαι I 534 s.v. B II 1a], A 9 s.v. B II 2a [Ap. at Ag. + Grs.; so χώομαι A 44 etc. s.v. B II 2a], Δ 494. 501 s.v. B II 2b [Od. at Antiphus + Trs.]; also χώομαι Ω 736 s.v. B II 4); an angered pers. of lower status, power may withdraw benefits, services to force redress

(Dem. angry at Zeus etc. in 1bαaa, ⌊for *χολόομαι, χώομαι* see above,⌋; Meleager at mother etc. in 1bαbb, ⌊ ⌋; Ach. at Ag. etc. in 1bβbb, ⌊ ⌋); for the *anger* of frustration caused by some unwelcome circumstance (as opp. to resentment at words, actions of another) see *χώομαι* *N*165, *Ξ*406, *Π*616, *X*291 s.v. BII2b, cf. *A*244 (pot.: Ag. at self for alienating Ach.) ibid.; represented (further G2 below) as coming upon (*ἵκοι*⁺, *ἔμπεσε*), entering (*ἔδυ*), seizing (*λάβεν*⁺, *ἥρει*⁺), holding (*ἔχει θυμόν*) one; contrast *ἔνθεο θυμῷ* (*Z*326, *ω*248), *ἐν θυμῷ βάλλονται* (*Ξ*50), and pers. generally represented as stopping, ceasing from et sim. anger; assoc. w. not. of increasing (*Σ*108 *ὅς ... ἐν στήθεσσιν ἀέξεται ἠύτε καπνός*), swelling within one (*I*553 *οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον*. 646 *οἰδάνεται κραδίη -φ*), of failure of *στῆθος* to contain it (*Δ*24⁺); of varying intensity (*μέζων* *O*122; note also assoc. w. *μάλα/μᾶλλον* *P*399, *Σ*322 / *T*16); seen as a neg. phenomenon (see epiths. in G1 below; note also not. of healing *χ.*); at variance w. good sense (*I*553f., *Σ*108); not infreq. envisaged, pot. (e.g. *A*81, *Δ*42, *Ω*584, *α*433, *ω*248); for epiths., vbs. used w. *χ.*, synt., assoc. see G below. — Wdf1d.: see *κότος* wdfld. **II1a** in generalisat., ref. to recurrent event not tied to any period *Σ*108 (Ach. to Thetis:) „*ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο ' καὶ -ος, ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ χαλεπῆναι, ' ὅς τε (γλυκίων μέλιτος ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται ἠύτε καπνός· ὡς ἐμὲ ἐχόλωσεν 'Αγαμέμνων*") *Y*255 (Aen. to Ach.: „*τίη ἔριδας καὶ νείκεα νῶϊν ἀνάγκη νείκειν, ὥς τε γυναῖκας, αἵ τε χολωσάμεναι ἔριδος πέρι) νεικέουσ' ἀλλήλῃσι μέσην ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι ' πόλλ' ἐτεά τε καὶ οὐκί, -ος δέ τε καὶ τὰ κελεύει;*" Th.221 *αἵ* (sc. *Κῆρες*) *τ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσιν, ' οὐδέ ποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο -οιο ' πρίν γ' ἀπὸ τῷ δώωσι κακὴν ὅπιν ὅστις ἁμάρτῃ* **II1b** partic. instances of anger **1bα** pre-Iliadic (in ref. to sequence of myth. events) **1bαaa** *anger* of deities: mutual *anger* of Ocean and Thetys *Ξ*207 (Hera to Aphr.:) „*δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται* (Ocean and Thetys) ' *εὐνῆς καὶ φιλότητος, ἐπεὶ -ος ἔμπεσε θυμῷ*" = 306 (Hera to Zeus; vv.304–6 ath. Zen. Ar.) — of Dem. at ⌜Zeus and Hades / immortals⌝ for carrying off of Perseph. (Dem. withdraws from Ol. and withholds crops until pacified) (also *χώομαι* h.Cer.91. 330) h.Cer.83 (Helios to Dem.: „*κατάπαυε) γόον· οὐδέ τί σε χρὴ ' μάψ αὔτως ἄπλητον ἔχειν -ον· οὔ τοι ἀεικὴς ' γαμβρὸς ('Αϊδωνεύς*") 339 (Zeus sent Hermes *ὄφρ' ... Περσεφόνειαν ἐς φάος ἐξαγάγοι*) ⌊*ὄφρα ἑ μήτηρ ' ... ἰδοῦσα, μεταλλήξειε -οιο* 350 (Hermes to Hades: „Zeus orders you *Περσεφόνειαν ἐξαγαγεῖν 'Ερέβευσφι*) ⌊ ⌋ *-ου καὶ μήνιος αἰνῆς ' ἀθανάτοις παύσειεν* (*λήξειεν* ci.)" 410 (Perseph. to Dem.: „*μοι 'Ερμῆς ἦ[λθ]' ἄγγελος*) *ἐλθεῖν ἐξ 'Ερέβευς, ἵνα μ' ... ἰδοῦσα ' λήξαις ἀθανάτοισι -ου καὶ μήνιος αἰνῆς*" 354 (Hermes to Hades:) „*αἰνὸν ἔχει* (Dem.) *-ον, οὐδὲ θεοῖσι ' μίσγεται*" — of Heph. at Ares for adultery w. Aphr. (Heph. traps and humiliates them) (also *χολόομαι θ*276) *θ*304 *ἔστη* (Heph.) *δ' ἐν προθύροισι, -ος δέ μιν ἄγριος ᾖρει* — of Zeus at Prom. for deception at Mecone (also *χολόομαι* Op.67, *χώομαι* Th.533. 554. 561) and / or theft of fire (also *χολόω/ομαι* Th.568 / Op.53) (Zeus withholds *βίος*, fire for deception, sends Pandora and punishes Prom. for theft) Th.533 *καί περ χωόμενος παύθη* (Zeus) *-ου ὃν πρὶν ἔχεσχεν, ' οὕνεκ' ἐρίζετο* (Prom.) *βουλὰς* (*Κρονίωνι*) (vv.526–34 exp. Paley) 554 *χώσατο* (Zeus) *δὲ φρένας ἀμφί, -ος δέ μιν* (*δέ μιν -ος* v.l.) *ἵκετο θυμόν* (*θυμῷ* v.l.), ' *ὡς ἴδεν ὅστεα* (*βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ*) 562 *-ου* (*δόλου* v.l.) *μεμνημένος αἰεὶ ' οὐκ ἐδίδου* (*πυρὸς μένος ἀνθρώποις*) 615 (*οὐδὲ*) *Προμηθεὺς ' τοῖό* (Zeus) *γ' ὑπεξήλυξε βαρὺν -ον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ' καὶ πολύδριν ἐόντα μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει* — of Hera at Her. (see Edwards in Iliad on *Σ* 119f.; results in death of Her.) *Σ*119 (Ach. to Thetis: „not even Her. escaped death) *ἀλλά ἑ μοῖρ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος -ος 'Ήρης*" — inc. auct. fr. P.Harris 3,10 (Cat.97,10 Trav., Titan.fr.5,10 p.13 Ber., see also Dav. pp.19f.) *δρι]μὺν χόλον*[**1bαbb** *anger* of mortals: of Proetus at ⌊Belleroph.⌋ for supposed rape of Anteia (⌊ ⌋ condemned to die) *Z*166 (Glauc. to Diom.:) „*ὣς φάτο* (Anteia, accusing Belleroph.) · *τὸν δὲ ἄνακτα* (Proetus) *-ος λάβεν, οἷον ἄκουσεν*" — *I*525 (Phoenix to Ach.:) „*τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν ' ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος -ος ἵκοι· ' δωρητοί τε πέλοντο παράρρητοί τ' ἐπέεσσιν*", e.g. Meleager — of ⌊Meleager⌋ at his mother for cursing him (⌊ ⌋ withdraws from fighting, eventually relents) (also *χολόομαι* *I*566, *χώομαι* *I*555) *I*553 *ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ -ος, ὅς τε καὶ ἄλλων ' οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων, ' ἤτοι ὁ μητρὶ ... χωόμενος κῆρ ' κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ* 565 (Phoenix to Ach.:) „*τῇ* (his wife) *ὅ* (Meleager) *γε παρκατέλεκτο -ον θυμαλγέα πέσσων, ' ἐξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος*" — of ⌊Phoenix⌋ at his father for curse of barrenness (⌊ ⌋ considers killing father, leaves home) *I*459 (Phoen. to Ach.: „*τὸν* (father) *μὲν βούλευσα κατακτάμεν) ἀλλά τις ἀθανάτων τρέψε φρένας* (*παῦσεν -ον* v.l.), *ὅς ῥ' ἐνὶ θυμῷ ' δήμου θῆρε φάτιν καὶ ὀνείδεα πόλλ' ἀνθρώπων, ' ὡς μὴ πατροφόνος* (*καλεοίμην*") (vv.458–61 solus attestatur Plu.)

1bβ in act. of Il. **1bβaa** *anger* of deities: ⌊of Zeus at⌋ gods, if Ares entered battle in defiance of him *O*122 *ἔνθά κ' ἔτι μέζων τε καὶ ἀργαλεώτερος ἄλλος ' πὰρ Διὸς ἀθανάτοισι -ος καὶ μῆνις ἐτύχθη, ' εἰ μὴ* (Ath. had checked Ares from going into battle), cf. *Θ*7ff. (envisaged punishment vv.10ff.) — ⌊ ⌋ Grs. (and gods that help them) for Ag.'s treatment of Ach. *O*72 (Zeus to Hera:) „*τὸ πρὶν δ' οὔτ' ἄρ' ἐγὼ παύω -ον οὔτε τιν' ἄλλον ' ἀθανάτων Δαναοῖσιν ἀμυνέμεν ἐνθάδ' ἐάσω, ' πρίν γε τὸ Πηλείδαο τελευτηθῆναι ἐέλδωρ*" (n. *ὀδυσσαμένοιο Θ*37) — ⌊ ⌋ Pos. for defiantly helping Grs. *O*223 (Zeus to Ap.:) „*'Εννοσίγαιος ' οἴχεται εἰς ἅλα ... ἀλευάμενος -ον αἰπὺν ' ἡμέτερον*" — ⌊Hera at⌋ Zeus for his ⌜provocative suggest. of making peace betw. Grs. and Trs. / mockery, threat⌝ *Δ*24 *Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος -ον* / = *Θ*461 — ⌊ ⌋ Trs. for judgement of Paris *Δ*36 (Zeus to Hera: „*εἰ δὲ σύ γ' εἰσελθοῦσα πύλας*) *ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας ' ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν -ον ἐξακέσαιο;*" — Pos. ⌊at Zeus⌋ *O*217 (Pos. to Iris: „if Zeus spares Troy) *ἴστω τοῦθ', ὅτι νῶϊν ἀνήκεστος -ος ἔσται*" — Ath. ⌊ ⌋ for taunting her (+ 'peace–proposal' / earlier threat) *Δ*23 (*'Αθηναίη ἀκέων ἦν*) *σκυζομένη Διὶ πατρί, -ος δέ μιν ἄγριος ᾖρει* / = *Θ*460 — Ath. / ⌊Ares at⌋, Trs. / Grs. trying to drag off Patr.'s corpse *P*399 (*οὐδέ κ' 'Αρης*) *οὐδέ κ' 'Αθήνη ' τόν* (sc. *μῶλον* around Patr.'s corpse) *γ' ἰδοῦσ' ὀνόσαιτ', οὐδ' εἰ μάλα μιν -ος ἵκοι* — ⌊ ⌋ Trs. for death of his son (killed by Deiph.) *O*138 (Ath. to Ares:) „*σ' αὖ νῦν κέλομαι μεθέμεν -ον υἷος* (Ascalaphus, killed *N*518ff.) *ἕῆος*" (and so not enter the battle to seek revenge) **1bβbb** *anger of mortals:* of Ach. at Ag. for disrespectful taking of Briseis (Ach. considers killing Ag., withdraws from battle; *χ.* ended by death of Patr. + compensation from 'Ag.) (also *μῆνις* / *μηνιθμός* *A*1, *I*517, *T*35. 75 / *Π*62. 202. 282, *χολόω/ομαι* *Σ*111, *Σ*111, Cypr.fr.25,1 Ber. / *A*217, *I*523, *Ξ*367, *Π*61, *Ω*395, cf. *A*139 [pot.: Ach. / Aias / Od. at Ag.], *χώομαι* *A*429, *B*689, *I*107) *A*192 (*μερμήριξεν* [Ach.] *ἠ' 'Ατρείδην ἐναρίζοι, ' ἠὲ -ον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν* (v.192 ath. Ar.) (n. *ὕβριος εἵνεκα* v.214) *T*67 (Ach. to Ag.:) „*νῦν δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παύω -ον· οὐδέ τί με χρὴ ' ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν*" *I*260

(Od. to Ach.:) „*παύε', ἔα δὲ -ον θυμαλγέα. σοὶ δ' Ἀγαμέμνων ' ἄξια δῶρα δίδωσι*" 678 (Od. to Ag.:) „*οὐκ ἐθέλει* (Ach.) *σβέσσαι -ον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ' πιμπλάνεται μένεος, σὲ δ' ἀναίνεται ἠδὲ σὰ δῶρα*" *Δ* 513 (Ap. to Trs.: „*οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεύς*) *μάρναται, ἀλλ' ἐπὶ νηυσὶ -ον θυμαλγέα πέσσει*" *A* 224 *ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν ' Ἀτρείδην προσέειπε* (Ach.), *καὶ οὔ πω λῆγε -οιο I* 157 (Ag. to Nestor:) „*ταῦτά κέ οἱ* (Ach.) *τελέσαιμι ‹μεταλλήξαντι -οιο›*" ≅ 299 (Od. to Ach.) 261 (Od. to Ach.:) „*σοὶ δ' Ἀγαμέμνων ' ἄξια δῶρα δίδωσι ‹ ›*" *K* 107 (Nestor to Ag.:) „*μιν* (Hector) *οἴω ' κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴ κεν Ἀχιλλεὺς ' ἐκ -ου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ ... ἦτορ*" *I* 436 (Phoenix to Ach.: „*εἰ μὲν νόστον βάλλεαι οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ*) *πῦρ ἐθέλεις ... ἐπεὶ ‹-ος ἔμπεσε θυμῷ›, ' πῶς ...*;" *Π* 206 (Myrm. to Ach.: „*οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα*) *αὖτις, ἐπεί ῥά τοι ὧδε κακὸς ‹ ›*" *I* 675 (Ag. to Od.: „*εἶπ'*) *ἦ ῥ' ἐθέλει* (Ach.) *νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ ἢ' ἀπέειπε, -ος δ' ἔτ' ἔχει ... θυμόν*" *B* 241 (Thers. to Ag.:) „*οὐκ Ἀχιλῆϊ -ος φρεσίν* (*λάβεν* v.l.), *ἀλλὰ μεθήμων* (otherwise it would be the end of you") *Π* 30 (Patr. to Ach.:) „*μὴ ἐμέ γ' οὖν οὗτός γε λάβοι -ος, ὃν σὺ φυλάσσεις*" (v. damn. Düntzer) (n. *κεχολῶθαι* v.61) *I* 646 (Ach. to Aias:) „*μοι οἰδάνεται κραδίη -φ, ὅπποτε κείνων ' μνήσομαι, ὥς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν ' Ἀτρείδης*" — of Ach. at Hector for killing Patr. (Ach. kills Hector) (also *χολόομαι O* 68, *P* 710, *Σ* 377+, *χώομαι Y* 29, *Ψ* 37) *T* 16 *ὡς εἶδ'* (Ach. the new arms), *ὥς μιν μάλλον ἔδυ -ος, ἐν δέ οἱ ὄσσε ' δεινὸν* (*ὡς εἰ σέλας ἐξεφάανθεν*), for this anger cf. *Σ* 332 (lion-sim.) in II2 below — ‹of Ag. at› Ach. for championing the return of Chryseis (Ag. takes Briseis) *A* 283 (Nestor to Ag.: „*παῦε τέον μένος*) *λίσσομ' Ἀχιλῆϊ μεθέμεν -ον, ὃς μέγα* (*ἕρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο*"), see Eisenberger, Gl. 63, 1985, 159–61 387 (Ach. to Thetis:) „*Ἀτρείωνα ... -ος λάβεν, αἶψα δ' ἀναστὰς ' ἠπείλησεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν*" — ‹ › Calchas (pot.) for blaming him for plague and calling for return of Chryseis (also *χολόομαι A* 78, *χώομαι A* 80) *A* 81 (Calchas to Ach.: „protect me if I anger Ag.) *κρέσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ· ' εἴ περ γάρ τε -ον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ' ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ, ' ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι*" (v. 80 [vel potius 81?] ath. Zen.) — ‹ › Trs.: cf. *Δ* 178 in 1bδbb below — of Grs. (other than Ach.) at Ag. for poor generalship (leading to lack of will to fight) *Ξ* 50 (Ag. to Nestor: „*καὶ ἄλλοι*) *Ἀχαιοὶ ' ἐνθυμῷ βάλλονται ἐμοὶ -ον, ὥς περ Ἀχιλλεύς, ' οὐδ' ἐθέλουσι μάχεσθαι ἐπὶ πρυμνῇσι νέεσσιν*" (vv. 49–51 damn. Hentze, saepsit West) — of ‹Paris› at Trs. (assumed by Hector [app. on basis of ‹ › ' absence from battle] / denied by ‹ › *Z* 326 (Hector to Alex.:) „*οὐ μὲν καλὰ -ον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ*" / 335 (Alex. to Hector:) „*οὔ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον -ῳ οὐδὲ νέμεσσι ' ἥμην ἐν θαλάμῳ· ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι*" — of Priam at Ach. for state of Hector's corpse (resulting in angry reaction that might provoke Ach. to violence) *Ω* 584 (*δμῳὰς*) *λοῦσαι* (obj. Hector's corpse) *κέλετ' ἀμφί τ' ἀλεῖψαι, ' νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν, ' μὴ ὁ μὲν ἀχνυμένῃ κραδίῃ -ον* (*κότον, γόον* vv.ll.) *οὐκ ἐρύσαιτο ' παῖδα ἰδών, Ἀχιλῆι δ' ὀρινθείη* (*ἦτορ*)

1bγ in act. of Od. **1bγaa** *anger* of deity: of Pos. at Od. for blinding Polyph. (Pos. makes Od. return home late and alone) (also *χολόομαι a* 69, *χώομαι λ* 103+) *a* 78 (Zeus to Ath.:) „*Ποσειδάων δὲ μεθήσει ' ὃν -ον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων ' ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος*" **1bγbb** anger of mortals: of suitors at Tel. for his defiant opposit. (they plot to kill him; *χ.* replaced by laughter at his helpless anger) *φ* 377 (*ὡς ἔφατ'* [Tel.]) *ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέλασσαν ' μνηστῆρες, καὶ δὴ μέθιεν χαλεποῖο -οιο ' Τηλεμάχῳ* — of Laertes (pot.) at Od.-stranger for remarking on his neglected appearance *ω* 248 (Od.-stranger to Laertes:) „*ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δὲ μὴ -ον ἔνθεο θυμῷ· ' αὐτόν σ' οὐκ ἀγαθὴ κομιδὴ ἔχει*"

1bδ other instances; post-Iliadic (or at least extra-Iliadic: *a* 433) and outside act. of Od. **1bδaa** *anger* of deities: of Zeus at a city dear to Hera (Zeus would sack city) *Δ* 42 (Zeus to Hera: „do as you will with regard to Troy) „*ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι ' τὴν ἐθέλω, ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐγγεγάασιν, ' μή τι διατρίβειν τὸν ἐμὸν -ον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι*" — of Ath. at ‹Aias s. of Oil.› for violence to Cassandra and to her own statue (and at other Grs. for leaving this unpunished) (causes strife betw. Ag. and Men. and Ath. plots destruction for ‹ ›) (also *μῆνις γ* 135) *γ* 145 (Nestor to Tel.: „*βούλετο* [Ag.] *λαὸν ἐρυκακέειν ῥέξαι θ' ἑκατόμβας, ' ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν -ον ἐξακέσαιτο*" — of gods at Men. for failure to offer sacrifice (Men. kept pent on Pharos until he returns to Egypt and offers hecatombs) *δ* 583 (Men. to Tel.:) „*ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν -ον ... ' χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον*" **1bδbb** *anger* of mortals: Anticl. at Laertes for sex (neg.) w. maid *a* 433 *εὐνῇ δ' οὔ ποτ' ἔμικτο* (Laertes w. Eurycl.), *-ον δ' ἀλέεινε γυναικός* — of Ag. at any pot. enemy *Δ* 178 (some Tr. envisaged as leaping on Men.'s grave:) „*αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι -ον τελέσει' Ἀγαμέμνων, ' ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδ' Ἀχαιῶν*" — (shade of) Aias at Od. for defeat in contest for Ach.'s arms (Aias refuses to speak to Od.) (also *χολόομαι λ* 544. 565, *χώομαι* Il. Pers. fr. 1,7 p. 63 Dav.) *λ* 554 (Od. to Aias' shade:) „*οὐκ ἄρ ἔμελλες ' οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ -ου εἵνεκα τευχέων ' οὐλομένων;*"

1bε unclear: Hes. fr. 318 *οἷον ἐνὶ στήθεσσι -ον θυμαλγέ' ἔχουσα* (*ἔχουσι* v.l.) fr. 81,2]*χόλον*[

II2 *anger* of animals, in sim. *Σ* 322 (Ach. groaned in mourning for Patr. as a lion grieves for stolen cubs, *πολλὰ δέ τ' ἄγκε' ἐπῆλθε μετ' ἀνέρος* [who has taken them]) *εἴ ποθεν ἐξεύροι· μάλα γὰρ δριμὺς -ος αἱρεῖ X* 94 (*ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ*) *ἄνδρα μένῃσι ' βεβρωκὼς κακὰ φάρμακ', ἔδυ δέ τέ μιν -ος αἰνός, ' σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἑλισσόμενος περὶ χειῇ* (so Hector waited for Ach.)

D v.l. *A* 1, *I* 459 (Plu.), *Ξ* 111, *P* 67, *Y* 421, *λ* 439, *ν* 343 (+ pap.), Th. 635

G *χ-* = *anger* **1** epith.: *ἄγριος Δ* 23+, *αἰνός*+ *X* 94, h. Cer. 354, *αἰπύν O* 223, *ἀνήκεστος O* 217, *ἄπλητον* h. Cer. 83, *ἀργάλεος*+ *K* 107, *O* 122 (comp.), *Σ* 119, *βαρύν* Th. 615, *δεινοῖο*+ *γ* 145, Th. 221, *δριμύς*+ *Σ* 322, inc. auct. fr. P. Harris fr. 3,10 (*δρι*]*μύν*; Titan. fr. 5,10 p. 13 Ber., v. etiam p. 19sq. Dav.), *ἐπιζάφελος I* 525, *θυμαλγέ*(*α*) *I* 260, Hes. fr. 318, *κακός Π* 206, *μέζων O* 122, *χαλεποῖο φ* 377, note also *οἷον* Hes. fr. 318 **2** vbs. used w. *χ.* **2a** *χ.* subj. of: *αἱρεῖ* / *ἧρει Σ* 322 (lion-sim.) / *Δ* 23+, *λάβεν*+ *A* 387, *Z* 166, *Π* 30, *ἔμπεσε I* 436+, *ἔδυ T* 16, *X* 94, *ἵκοι*+ *I* 535, *P* 399, Th. 554, *ἔχει I* 675, *κελεύει Y* 255, *ἐτύχθη O* 122, (sc.) *ἔσται*+ *B* 241 (sc. *ἐστί*), *O* 217, *ἀπόλοιτο Σ* 108; in rel. cl. ref. to *χ.*: *οἰδάνει νόον I* 553 (554), *ἐφέηκε χαλεπῆναι, ἀέξεται Σ* 108 (108–10); vb. governing obj. of anger: *ἐδάμασσε Σ* 119 **2b** *χ.* acc. obj. of: *ἔνθεο* ‹*θυμῷ*› *Z* 326, *ω* 248, *ἐν ‹ › βάλλονται Ξ* 50, *οὐκ ἔχαδε στῆθος Δ* 24+, *ἔχει*+ h. Cer. 83. 354, Hes. fr. 318 (so ‹in rel. cl. ref. to *χ.*›: Th. 533), *φυλάσσεις ‹ › Π* 30, *πέσσει*+ ('nurse') *Δ* 513, *I* 565, *καταπέψῃ* ('swallow') *A* 81, *ἐρύσαιτο Ω* 584, *παύω*+ *A* 192, *O* 72, *T* 67, *σβέσσαι I* 678, *ἐξακέσαιο Δ* 36 (cf. *ἀνήκεστος O* 217), *μεθέμεν*+ *A* 283, *O* 138, *a* 78, *ἔα I* 260, *τελέσει*(*ε*) *Δ* 178; where anger that of pers. other than subj. of vb.: *διατρίβειν Δ* 42, (*κατ*)*έπαυσα*+ *I* 459, *δ* 583, *ἀλέεινε* / *ἀλευάμενος a* 433 / *O* 223, *ὑπεξήλυξε* Th. 615 **2c** vbs. w.

χ. in gen. **2ca** vbs. of ceasing from et sim.: *λήγουσι*⁺ *A* 224, Th. 221, h. Cer. 410, *μεταλλήξαντι*⁺ *I* 157⁺, h. Cer. 339, *μέθιεν φ* 377, *παύσειεν/θη* Th. 533, h. Cer. 350 (*λήξειεν* ci.), *λήσεσθαι λ* 554; cf. *K* 107 *εἴ κεν ἐκ -ου μεταστρέψῃ ἦτορ* **2cβ** Th. 562 *-ου μεμνημένος αἰεί* **2d** w. dat. *-φ* (of cause vel sim.): *I* 646 *μοι οἰδάνεται κραδίη -φ* **3** synt. **3a** pers. at whom anger directed expr. in **3aα** dat. (see Basler Komm. on *A* 283) *A* 283, *Ξ* 50, *O* 122, *λ* 554, *φ* 377, h. Cer. 350. 410 **3aβ** gen. *Z* 335 *οὐ Τρώων -φ οὐδὲ νέμεσσι* (here clearly of putative anger of Alex. [cf. v. 326]; χ. elsewhere w. subj. gen. [*Σ* 119, *α* 433, *γ* 145, *δ* 583, Th. 615; cf. w. poss. adj.: *Δ* 42, *O* 223] or gen. of cause [3bα below]) **3b** cause of anger expr. by **3bα** gen. of pers. for (not at [for which see 3aβ above]) whom anger felt *O* 138 **3bβ** *εἵνεκα* + gen. rei *λ* 554 **3bγ** subord. cl. Th. 533 (*οὕνεκα*) **4** χ. coupled w.: *μῆνις*⁺ *O* 122, h. Cer. 350. 410; *νέμεσσι Z* 335 **5** χ. otherwise assoc. w. **5a** nouns (and their related vbs.): ⸢*θυμόν*⸣ (see also 6 below) *A* 192, *T* 67 (⸢ ⸣ v. 66); *κότον A* 81 (82); *μένος*⁺ *A* 192 (207). 283 (282); note also *μενεαίνεις*⁺ *Δ* 36 (32), *T* 67 (58. 68), *I* 678 (679), h. Cer. 410 (468); *μηνιθμόν Π* 30 (62); *μήνιος*⁺ *γ* 145 (135), *T* 67 (75); note also *ἀπομηνίσαντος T* 67 (66) — *ἄχος A* 192 (188), *Π* 30 (52); cf. *Z* 335 (336); note also *ἀχνυμενῃ*⁺ / *ἀκάχημαι T* 67 (57. 65), *Ω* 584 / *θ* 304 (314) — *ἔρις*⁺ *A* 192 (210), *I* 157. 299 (257), *Σ* 108 (107), *T* 67 (58. 64), *Y* 255 (251. 253); note also *ἐριδαινέμεν α* 78 (79); *νεῖκος*⁺ *Ξ* 207 (205) = 306 (304), *Y* 255 (251; note also *νεικεῖν*⁺ 252. 254) **5b** other vbs.: *ἀπήχθετο I* 299 (300) *ὀχθήσας* Th. 562 (558); *σκυζομένη Δ* 23⁺; *χωόμενος*⁺ *A* 81 (80), Th. 562 (561) **6** seat of χ. expr. by: *ἦτορ K* 107; *θυμῷ*⁺ *Z* 326, *I* 436⁺. 675, *Ξ* 50, *ω* 248, Th. 554, cf. *Σ* 108 (*θυμόν* v. 113 in rel. cl.) (n. also *θυμαλγέα I* 260, Hes. fr. 318); *κραδίη I* 646, cf. *Ω* 584; *στῆθος Δ* 24⁺, *ἐν(ὶ) στήθεσσι(ν) Σ* 108 (110 in rel. cl.; cf. v. 113); *φρεσίν B* 241; cf. ⸢*κηρόθι*⸣ *I* 299 (300 w. *ἀπήχθετο*) J.N. O'Sullivan

χολόω, χολόομαι [49ⁱ, 25°, 7ᴴ, 9ʰ, 2ᵉ] **E** denom. < *χόλος* — Deriv.: *χολωτός* **F** *-ωσέμεν* 1ⁱ, 1ᵉ; *ἐ-ωσε(ν)* 1ⁱ, 1ᴴ, *ἐ-ώσατε* 1°, *-ώσῃς* 1°; *-οῦμαι* 1ⁱ, *-οῦται* 1ⁱ, *-ούμενος* 2ᴴ, 1ʰ; *ἐ-ώσατο* 1ⁱ, 1ʰ, *-ώσατο* 1ⁱ, 4°, 1ʰ, *-ώσεαι* 1ⁱ, *-ώσαιτο* 1°, *-ωσάμενος* 4ⁱ, 3°, 3ᴴ, 1ʰ, *-ωσάμενοι* 1ⁱ, *-ωσαμένη* 5ⁱ, 2ʰ, *-ωσάμεναι* 2ⁱ; unclear whether *-ωσ ἁ*[*μενος* or *-ωσα*[*μένη* Hes. fr. 37, 15; *κε-ωται* 1°, *κε-ῶσθαι* 4ⁱ, 3°, 1ʰ, *κε-ωμένος* 6ⁱ, 4°, 1ʰ, *κε-ωμένον* 2ⁱ, 1°, *κε-ωμένοι* 1ⁱ, *κε-ωμένη* 1°; *κε-ωσο* 1ⁱ, *κε-ωτο* 1ⁱ, *κε-ώατο* 2°; *κε-ώσομαι* 1ⁱ, *κε-ώσεαι* 2ⁱ, *κε-ώσεται* 2ⁱ, 2°; *ἐ-ώθης* 1ᵉ, *ἐ-ώθη* 1ⁱ, *-ώθη* 2ⁱ, *-ωθῆς* 1ⁱ, *-ωθείς* 6ⁱ, 1°, 1ʰ

M 1 trisyll. [⏑⏓×] *μή (τι) -ώσῃς/ώθῃς/ωθείς σ* 20/ *I* 33/h. 7, 23; *-οῦμαι/οῦται Θ* 407 ≅ 421; (*ἀπο*)*κταμένοιο -ώθη / ωθείς Δ* 494 ≅ *N* 660 / *Σ* 337 = *Ψ* 23; ...*οιο* ⸢*-ωθείς*⸣ *Π* 320; *ὅς* ... ...*ιόνδε/ίηνδε ἀπενάσσατο πατρὶ* ⸢ ⸣ *B* 629, *σ* 254; ⸢ ⸣ *A* 9, *Ψ* 88 **2** quadrisyll. **2a** [⏑⏓⏑⏑] *-ωσέμεν* (... *ἦτορ*') *A* 78, Cypr. fr. 25 p. 59 Ber.; *-ούμενος* Hes. Op. 138, fr. 30, 15, h. Merc. 308; ...*ἔπειτα -ώσεαι, αἴ κε Ξ* 310; *ὡς ἐφάμην*⁺ (ˡ... *ἔπειτα* / ...*ος δὲ* / ... *δὲ*ˡ) ⸢*-ώσατο*⸣ *κηρόθι μᾶλλον ι* 480 / *Φ* 136, *ρ* 458 ≅ *σ* 387 / *χ* 224; ⸢ ⸣ h. Ap. 309 **2b** [⏑⏑⏓⏑] *ἐ-ωσεν Σ* 111; *κε-ωται α* 69; ⸢*κε-ῶσθαι*⸣ *ἐνὶ* / *ὅτι φρεσί(ν) Π* 61 / *Ω* 114 = 185; ...*ως* ⸢ ⸣ *η* 310; *κε-ωτο Φ* 146 [⏑⏑⏓⏑] *ἐ-ωσε δέ* ... *ἦτορ*' Th. 568; *κε-ωσο δέ Π* 585 **2c** [⏑⏑⏓×] (*πρὶν δ*') *οὔ* (*τι*) *νεμεσσητὸν*⁺ ⸢*κε-ῶσθαι*⸣ *I* 523, *σ* 227, *χ* 59; ...*ως* ⸢ ⸣ h. Merc. 495; *ἐ-ώθη(ς) N* 206, Vit. p. 11, 18 **2d** [⏑⏓-⏓] *-ώσαιτο ζ* 147 **3** pentasyll. **3a** [⏑⏑⏓⏑⏑] *ἐ-ώσατο* h. Ap. 256; ⸢*κε-ωμένος*⸣ (... *κεν* ... / ... *ἵκ*...') *λ* 565 / h. Ap. 377; ⸢ ⸣ *I* 566, *Λ* 703, *N* 203, *Ψ* 567, *Ω* 395, *χ* 369; *μάλα* (*περ/τοι*) ⸢*κε-ωμένον*⸣/*ώσομαι* (*αἴ κε*) *P* 710 / *Ψ* 543; ⸢ ⸣/*οι/η A* 217, *β* 185 / *Π* 546 / *λ* 544; *μοι κε-ώσεαι*, (*αἴ*) *κεν E* 421 = 762ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ·; ⸢*κε-ώσεται*⸣ (*αἴ κεν*) ...*εύς*' *Y* 301 ≅ *ω* 544ⁱⁿ·ᵐᵉᵈ·; ⸢ ⸣ ... *κεν ἵκ*...' *A* 139 [⏑⏑⏓⏑⏑] *ἐ-ώσατο O* 155; (*δὴ γὰρ*) *ἐ-ώσατε* / *κε-ώατο λίην θ* 205 / *ξ* 282 = *π* 425ᵉˣ·; *μάλα* (*περ*) ⸢*κε-ωμένος*⸣/*ώσεται τ* 324 / *σ* 214; ⸢ ⸣ *Ξ* 367, *θ* 276 **3b** [⏑⏓⏑⏑⏓] *μή τι -ωσάμενος B* 195; *τὸν*⁺ ⸢*δὲ -ωσάμενος/η*⸣ *προσεφώνεε*(*ν*) *σ* 25 / *Γ* 413; *τὸν* ⸢ ⸣ *προσέφη* Op. 53 / *Ω* 55; *τοῦ*⁺ *δὲ* ⸢*-ωσάμενος*⸣/*οι/η/αι* (*δῖον*) *O* 68, *Ψ* 482 / *Δ* 391 / *Z* 205, *I* 538, h. Cer. 251 / *B* 599; *τὸν/αἵ* (*τε*) ⸢ ⸣/*αι* Hes. fr. 54a, 4 / *Y* 253; *δὲ/σε* ⸢ ⸣/*η* (*Διός*) *Φ* 479, *μ* 348, h. Ven. 288 [⏑⏓⏑⏑⏓] ...*οιο* ⸢ ⸣ *Δ* 501; ⸢ ⸣ *θ* 227, Op. 47 (⸢ ⸣ *φρεσὶ ῇσιν*, cf. *χώομαι* M 2b); *-ωσαμένη Διί* h. Ap. 307; form unclear: *χολωσα*[*μεν* (*-ωσάμενος/η* ref. to Dion. / Hera) Hes. fr. 37, 15

Σχ sch. D: on act.: *A* 78: ⸢*εἰς ὀργὴν*⸣, *ἐμβαλεῖν*, *Σ* 111: ⸢ ⸣ *ἤγαγεν*; on *-όομαι*: regularly ⸢glossed w. form of *ὀργίζομαι*⸣ on its own (e.g. *A* 9. 139. 217), also *Δ* 494: *ἐλυπήθη. ὠργίσθη* (cf. *χώομαι Σχ*), sch. min.: *-όομαι* ⸢ ⸣ *A* 9 (P. Achmîm 2, P. Berol. 5014, P. Oxy. 3207). 78 (P. Oxy. 2405), *Γ* 413 (P. Mich. inv. 2720), *E* 421 (ibid.); P. Amh. 18 on *σ* 254: *διοργισθεις*

L A. Fulda, Unters. über d. Sprache der hom. Gedichte I, Duisburg 1865, 208–14; Mutzbauer, Tempuslehre II 116; Porzig, Namen 80; Considine, Acta Classica 9, 1966, 15–25; Neitzel, H. 104, 1976, 408 f.; Walsh (*χόλος* L)

B *affect with anger* (*χόλος*, q.v. B introd.), *anger* (6× act.), *become angry, be angered* (86× med.-pass.: 5× pres., 32× *-σ-*aor., 36× pf. stem, 13× *-θη*-aor.); always of anger of (*κῆρ* of [*η* 310]) pers. (*χόλος* also of animal: B II 2), human (*Y* 253 in B I; B II 1 b. 2b. 3b. 4b) or divine (Vit. 11, 8 in B I; B II 1 a. 2a. 3a); for adv., synt., assoc., seat of anger see G below. — W d f l d.: see *κοτέω* wdfld., also *ἐριδαίνω* wdfld. **I** non-partic., ref. to (envisaged) recurrent event not tied to any period *Y* 253 (Aen. to Ach.: „what point is there in our quarelling like women) *αἵ τε -ωσάμεναι ἔριδος πέρι θυμοβόροιο* (*ἀγορῆς ἐς μέσσον ἰοῦσαι* v. l. omisso 254b–5a) ' *νεικέουσ' ἀλλήλῃσι μέσην ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι* ' *πόλλ' ἔπεά τε καὶ οὐκί, χόλος δέ τε καὶ τὰ. κελεύει;*" Vit. 11, 18 (Hom. to Earth:) „*τοῖς μὲν φωτῶν εὖσχθος ἐτύχθης,* ' *τοῖσι δὲ δύσβωλος καὶ τρηχεῖ', οἷς ἐ-ώθης*" **II** particular instances of anger **II 1** pre-Iliadic **1a** deities angered: Dem. angry at Met. for ignorant mistrust h. Cer. 251 *τῇ* (Met.) *δὲ -ωσαμένη* ... *Δημήτηρ* ' *παῖδα* (*ἀπὸ ἕο θῆκε πέδονδε ἐξαναλοῦσα πυρὸς θυμῷ κοτέσασα μάλ' αἰνῶς*) — Heph. at Ares for adultery w. Aphr. (also *χόλος θ* 304 s.v. B II 1 b αaa) *θ* 276 *τεῦξε* (Heph.) *δόλον κε-ωμένος Ἄρει* — ⸢Zeus at⸣ Ap. for killing Cyclopes (Ap. made to be servant to a man rather than be thrown into Tartarus) Hes. fr. 54a, 4 *τόν* (Ap.) *ῥα* [*χ*]*ολω*[*σ*]*άμ*[*ενος* (Zeus) — ⸢ ⸣ Silver Race for impiety Op. 138 (*τοὺς* [Silver Race] *μὲν*) *Ζεὺς* ... *ἔκρυψε -ούμενος, οὕνεκα τιμὰς* ' *οὐκ ἔδιδον* (*θεοῖς*) — ⸢ ⸣ Prom. for deception at Mecone / theft of fire (see *χόλος* B II 1 b αaa) Op. 47 *Ζεὺς ἔκρυψε* (sc. *βίον* from men) *-ωσάμενος φρεσὶ ῇσιν*, ' *ὅττι μιν ἐξαπάτησε Προμηθεύς* / Th. 568 (*δάκεν*) *νειόθι θυμὸν* ' *Ζῆν*' ... *ἐ-ωσε δέ μιν* (*οι* supra *μιν* pap.) ... *ἦτορ*, ' *ὡς ἴδ' ἐν ἀνθρώποισι πυρὸς* (*αὐγήν*) (n. *χόλον* v. 615) Op. 53 *τὸν* (Prom.) *δὲ -ωσάμενος προσέφη* ... *Ζεύς*· — ⸢ ⸣ Salmoneus for rivalry (people and kingdom obliterated, Sal. thrown into Tartarus) Hes. fr. 30, 15 *βῆ* (Zeus) *δὲ κατ' Ο*]*ὐλύμποιο* [*χο*]*λούμενος, αἶψα δ' ἵκανεν* ' *λαοὺς Σαλμ*]*ωνῆος* (who had played Zeus with the thunderbolt and claimed his sacrificial honours) — ⸢ ⸣ Anch., if he boasts of sex w. Aphr. h. Ven. 288 (Aphr. to Anch.:) „*Ζεύς σε -ωσάμενος βαλέει* ... *κεραυνῷ*" — ⸢Hera at⸣ Zeus for birth of Ath. (Hera bears Typhaon without Zeus; also *χώομαι* h. Ap. 331) h. Ap. 307. 309 (*Τυφάονα*) *ὅν ποτ' ἄρ' Ἥρη*

ἔτικτε -ωσαμένη Διί ... ' ἡνίκ' ἄρα Κρονίδης ... γείνατ' Ἀθήνην ' ἐν κορυφῇ· ἡ δ' αἶψα -ώσατο ... Ἥρη — ⌞Melampus for healing daughters of Proetus (sends madness on them) Hes. fr. 37,15 ἠλοσύνην ἐνέηκε χολωσα[μένη — ⌟Ap. at⌟ Telphousa for attempted deceit (covers her with rocks) h. Ap. 377 βῆ δ' ἐπὶ Τελφούσῃ κε-ωμένος — ⌞ ⌟ Hermes for theft of cattle (also χώομαι h. Merc. 236) h. Merc. 308 (Hermes to Ap.:) „ἦ με βοῶν ἕνεχ' ὧδε -ούμενος ὀρσολοπεύεις;" 495 (Hermes to Ap.: „I give you the lyre and will cause your cattle to increase) οὐδέ τί σε χρὴ ' κερδαλέον περ ἐόντα περιζαμένως κε-ῶσθαι" — ⌞ ⌟ Eurytus for rivalry ϑ 227 (Od.-stranger to Phaeacians:) οὐδ' ἐπὶ γῆρας ' ἴκετ' (Eurytus) ... -ωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων ' ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι — ⌞Art. at⌟ Laodameia (for sex w. Zeus?) Z 205 τὴν (Laodameia, who lay with Zeus) δὲ -ωσαμένη ... Ἄρτεμις ἔκτα (v. del. Koechly) — ⌞ ⌟ Oeneus for failure to sacrifice to her (also χώομαι I 534): I 538 ἡ δὲ -ωσαμένη ... Ἰοχέαιρα ' ὦρσεν ἔπι (σῦν ἄγριον, ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν) — Telphousa at Ap. for planned invasion of her „pitch" h. Ap. 256 ἡ δὲ (foundations of Ap.'s planned temple) ἰδοῦσα ' Τελφοῦσα κραδίην ἐ-ώσατο εἶπε δὲ μῦθον· („Go to Crisa instead") — Dion. at pirates for taking him captive (pot.) h. 7,23 (helmsman to comrades: „αὐτὸν [Dion.] ἀφῶμεν ἐπ' ἠπείροιο) μηδ' ἐπὶ χεῖρας ἰάλλετε μή τι -ωθεὶς ' ὄρσῃ ἀργαλέους τ' ἀνέμους καὶ λαίλαπα πολλήν" — Muses at Thamyris for rivalry B 599 αἱ (Muses provoked by Thamyris' boast) δὲ -ωσάμεναι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν ' θεσπεσίην ἀφέλοντο 1b mortals angered: Meleager at his mother for cursing him (also χόλος I 553. 565 s.v. B II 1 b α bb; χώομαι I 555) I 566 (Phoen. to Ach.:) „τῇ (Cleopatra) ὅ (Meleager) γε παρκατέλεκτο χόλον θυμαλγέα πέσσων, ' ἐξ ἀρέων μητρὸς κε-ωμένος" — Phyleus ⌞at Augeias for⌟ cheating Her. / Polypheides at his father B 629 Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ -ωθείς / ≅ o 254 (Ὑπερησίηνδ') — Nel. ⌞ ⌟ keeping his horses Λ 703 τῶν (booty taken in Elis) ὁ γέρων (sc. Nel.) ἐπέων κε-ωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων ' ἐξέλετ' ἄσπετα πολλά — Cadmeians at Tyd. for defeating them at games Δ 391 οἱ δὲ -ωσάμενοι Καδμεῖοι (ἂψ ἀναερχομένῳ [Thes.] λόχον εἶσαν) — Patr. at opponent at dice Ψ 88 (Patr.'s shade to Ach.:) „παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος ' νήπιος, οὐκ ἐθέλων, ἀμφ' ἀστραγάλοισι -ωθείς (ἀστραγάλῃσιν ἐρίσσας v.l.)" — Ithacans at Eupeithes for betrayal of their Thesprotian allies π 425 (Pen. to Antin.:) „ἦ οὐκ οἶσθ' ὅτε δεῦρο πατὴρ τεὸς ἵκετο φεύγων, ' δῆμον ὑποδδείσας; δὴ γὰρ κε-ώατο λίην, ' οὕνεκα λῃστῆρσιν ἐπισπόμενος Ταφίοισιν ' ἤκαχε Θεσπρώτους (τόν ῥ' ἔθελον φθῖσαι")

II 2 in act. of Il. 2a deities angered: ⌞Zeus at Hera⌟ and Ath. for defiance (threat of striking them w. thunderbolt; also χώομαι Θ 397) Θ 407 (Zeus to Iris:) „Ἥρῃ δ' (sc. as ag. Ath.) οὔ τι τόσον νεμεσίζομαι οὐδὲ -οῦμαι· ' αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅττι νοήσω" (n. χώσατ' v. 397) ≅ 421 (-οῦται, vv. 420–4 ath. Ar., 421–4 saepsit West) — ⌞ ⌟ for striking Ares (pot.) E 762 (Hera to Zeus:) „ἦ ῥά τί μοι κε-ώσεαι, αἴ κεν Ἄρηα ' λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξ ἀποδίωμαι;" — ⌞ ⌟ for going off without telling him (pot.) Ξ 310 (Hera to Zeus:) „σέ' εἵνεκα δεῦρο κατ' Οὐλύμπου τόδ' ἱκάνω, ' μή πώς μοι μετέπειτα -ώσεαι, αἴ κε σιωπῇ ' οἴχωμαι πρὸς δῶμα (Ὠκεανοῖο") — ⌞Zeus at⌟ Ath. for mocking wounded Aphr. E 421 (Ath. to Zeus:) „ἦ ῥά τί μοι κε-ώσεαι, ὅττι κεν εἴπω;" — ⌞ ⌟ ⌞Iris and Ap.⌟ (neg.: ⌞ ⌟ obedient) O 155 οὐδέ σφωϊν (Iris and Ap.) ἰδὼν ⌞ἐ-ώσατο⌟ (Zeus) θυμῷ (aliter, sine, ⌞ ⌟, pap.), ' ὅττι οἱ ὦκ' ἐπέεσσι (ἀλόχοιο πιθέσθην and had come to him) — ⌞Zeus at⌟ Ach. for keeping Hector's corpse Ω 114 (Zeus to Thetis: „σκύζεσθαί οἱ (Ach.) εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων ' ἀθανάτων κε-ῶσθαι, ὅτι φρεσὶ μαινομένῃσιν ' Ἕκτορ' ἔχει παρὰ νηυσί" = 135 — ⌞ ⌟ death of Aen. at Ach.'s hands ag. fate (pot.) Y 301 (Pos. to gods: „ἡμεῖς πέρ μιν (Aen.) ὕπεκ θανάτου ἀγάγωμεν, ' μή πως καὶ Κρονίδης κε-ώσεται, αἴ κεν Ἀχιλλεὺς ' τόνδε κατακτείνῃ" — ⌞Hera at⌟ Art. for taunting Ap. (abusive rebuke + buffeting w. τόξα) Φ 479 (τὴν [Art.] δ' οὔ τι προσέφη) Ἀπόλλων, ' ἀλλὰ -ωσαμένη Διὸς ... παράκοιτις (post v. 479 νείκεσεν Ἰοχέαιραν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν quidam) — ⌞ ⌟ Ap. for pro-Hector, anti-Ach. wds. (rejoinder, wds. of abuse) Ω 55 τὸν (Ap.) δὲ -ωσαμένη προσέφη ... Ἥρη — Pos. at Hect. for killing Amphin. (Pos. rouses Idom. ag. Trs.) N 206 περὶ κῆρι Ποσειδάων ἐ-ώθη ' υἱωνοῖο πεσόντος ἐν αἰνῇ δῃοτῆτι — Ap. at Ag. for treatment of Chryses (Ap. sends plague on Grs.; ⌞also χώομαι⌟ A 44. 46. 64) A 9 βασιλῆϊ -ωθεὶς (Ap.) ' νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν — Aphr. at Hel. for provocative wds. (⌞ ⌟ Γ 414) Γ 413 τὴν (Hel.) δε -ωσαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη (threat to abandon her) — Scam. at Ach. for insulting wds. and actions (⌞ ⌟ Φ 212 [for killing Trs. in river and choking flow w. corpses]. 306 [continued opposition / prowess]) Φ 136 ὣς ἄρ' ἔφη (Ach., boasting over Tr. dead in river)· ποταμὸς δὲ -ώσατο (δ' ἐχ. tt) κηρόθι μάλλον ' ὥρμηνεν δ' (, ὅπως παύσειε φόνοιο Ἀχιλλῆα) 146 μένος δέ οἱ (Asterop. facing Ach.) ἐν φρεσὶ θῆκεν ' Ξάνθος, ἐπεὶ κε-ωτο (Scam.) δαὶ κταμένων αἰζηῶν, ' τοὺς Ἀχιλεὺς ἐδάιζε κατὰ ῥόον οὐδ' ἐλέαιρεν 2b mortals angered: Ach. at Ag. for disrespectful taking of Briseis (further s.v. χόλος B II 1 b β bb ad init.), -όω/όομαι Σ 111 (Ach. to Thetis: „ἐμὲ ... ἐ-ωσεν ... Ἀγαμέμνων" (n. χόλος v. 108) Cypr. fr. 25 p. 59 Ber. (21 West), 1 (fr. adesp. 4,1 p. 16 Dav.) (Ag.:) „οὐκ ἐφάμην Ἀχιλῆϊ -ωσέμεν (ci.: -ωσειν pap.) ... ἦτορ ' ὧδε μάλ' ἐκπάγλως, ἐπεὶ ἦ μάλα μοι φίλος ἦην" / A 217 (Ach. to Ath.:) „χρὴ μὲν σφωΐτερόν (Ath. and Hera) γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι, ' καὶ μάλα περ θυμῷ κε-ωμένον" (n. χόλον+ vv. 192. 224) I 523 (Phoen. to Ach.:) „τῶν (ambassadors from Ag.) μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξῃς ' μηδὲ πόδας· πρὶν δ' οὔ τι νεμεσσητὸν ⌞κε-ῶσθαι⌟" (v. susp. van Leeuwen, saepsit West) Π 61 (Ach. to Patr.:) „οὐδ' ἄρα πως ἦν ' ἀσπερχὲς ⌞ ⌟ ἐνὶ φρεσίν. ἤτοι ἔφην γε ' οὐ πρὶν μηνιθμὸν καταπαυσέμεν, ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ ' νῆας ἐμὰς ἀφίκηται ἀϋτή τε πτόλεμός τε" Ξ 367 (Pos. to Grs.:) „εὔχεται (Hector), οὕνεκ' Ἀχιλλεὺς ' νηυσὶν ἔπι ... μένει ⌞κε-ωμένος⌟ ἦτορ" ... Ω 395 (Hermes-Myrm. to Priam:) „ἡμεῖς δ' ἑσταότες θαυμάζομεν (sc. at Hector's prowess in battle)· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς ' εἴα μάρνασθαι, ⌞ ⌟ Ἀτρείωνι" cf. (pot.): A 139 (Ag. to Ach.:) „ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι ' ἢ τεὸν ἠ' Αἴαντος ἐὼν γέρας, ἠ' Ὀδυσῆος ' ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κε-ώσεται ὅν κεν ἵκωμαι" (v. 139 ath. Ar.) — Ach. at Hect. (further s.v. χόλος B II 1 b β bb) O 68 τοῦ (slain Patr.) δὲ -ωσάμενος κτενεῖ Ἕκτορα ... Ἀχιλλεύς (v. om. pap.) P 710 (Men. to Aiantes:) „οὐδέ μιν (sc. Ach.) οἶω ' νῦν (sc. after death of Patr.) ἰέναι, μάλα περ κε-ωμένον Ἕκτορι (οὐ γάρ πως ἂν γυμνὸς ἐὼν Τρώεσσι μάχοιτο") Σ 337 (Ach. to dead Patr.: „οὔ σε πρὶν κτεριῶ, πρίν γ' Ἕκτορος ἐνθάδ' ἐνεῖκαι κεφαλήν) δώδεκα δὲ προπάροιθε πυρῆς ἀποδειροτομήσω ' Τρώων ... τέκνα, σέθεν κταμένοιο -ωθείς" = Ψ 23 — Aias ⌞at Ag. for taking of γέρας (pot.): see A 139 above⌟ — Od. ⌞ ⌟ — Od. at Trs. for killing of Leucus by Antiphus (attacks Trs., kills Democo̅on) Δ 494 τοῦ (Leucus) δ' Ὀδυσεὺς μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο -ώθη 501 τόν (Tr. Democo̅on) ῥ' Ὀδυσεὺς ἑτάροιο (Leucus, slain by Antiphus) -ωσάμενος βάλε δουρὶ ' κόρσην — ⌞Ag. at⌟ Calchas (pot., further s.v. χόλος B II 1 b β bb) A 78 (Calchas to Ach. in as-

sembly:) „*οἴομαι ἄνδρα* (sc. Ag.) *-ωσέμεν, ὃς μέγα πάντων ' Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί*" (n. *χόλον* v.81) — ‹ › Grs. for fleeing (pot.) *B* 195 (Od. to whatover Greek he met:) „*ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν οἷον ἔειπεν* (Ag.)*· ' μή τι -ωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν*" — ‹ › Diom. (pot.) for critical wds. *I* 33 (Diom. to Ag.:) „*σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι, ' ἦ θέμις ἐστίν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι -ώθῃς*" — Idom. at Aias, s. of Oel. for shameful verbal abuse (insulting wds., betting challenge) *Ψ* 482 *τὸν* (Aias, s. of Oel.) *δὲ -ωσάμενος Κρητῶν ἀγὸς* (sc. Idom.) *ἀντίον ηὔδα* — Antil. at Ach. (pot.), if Ach. gives mare to Eumelus *Ψ* 543 (Antil. to Ach.:) „*μάλα τοι κε-ώσομαι, αἴ κε τελέσσῃς ' τοῦτο ἔπος*" (sc. to give my prize to Eumelus) — Men. at Antil. for behaviour in race (Men. claims mare; also *χώομαι* v.603) *Ψ* 567 *Μενέλαος ἀνίστατο θυμὸν ἀχεύων, ' Ἀντιλόχῳ ἄμοτον κε-ωμένος* — Aias, s. of Oel. at Hector ‹for killing, Amphimachus *N* 203 (*κεφαλὴν* [of dead Imbrius]) *ἀπὸ δειρῆς ' κόψεν Ὀιλιάδης, κε-ωμένος Ἀμφιμάχοιο, ' ἧκε δέ μιν σφαιρηδὸν ἑλιξάμενος δι' ὁμίλου* — Paris at Mer. ‹ › Harpalion (Paris kills Euchenor; also *χώομαι* v.662) *N* 660 *τοῦ* (Harpalion) *δὲ Πάρις μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο -ώθη* — Maris at Antil. ‹ › his brother *Π* 320 *Ἀντιλόχῳ ἐπόρουσε* (Maris) *κασιγνήτοιο -ωθείς* — Myrm. at Trs. ‹ › Grs. *Π* 546 (Glauc. to Tr. leaders:) „*πάρστητε* (beside dead Sarp.), *νεμεσσήθητε δὲ θυμῷ, ' μὴ ἀπὸ τεύχε' ἕλονται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρὸν ' Μυρμιδόνες, Δαναῶν κε-ωμένοι ὅσσοι ὄλοντο*" — Patr. at Hect. ‹ › Epeigeus *Π* 585 (*ὣς ἰθὺς Λυκίων*) *ἔσσυο* (Patr.) *καὶ Τρώων, κε-ωσο δὲ κῆρ ἑτάροιο* (Patr. kills Sthen.)

II3 in act. of Od. **3a** deities angered: Zeus at combatants on Ith. for continued fighting (pot.) *ω* 544 (Ath. to Od.: „*παῦε νεῖκος*) *πτολέμοιο, ' μή πώς τοι Κρονίδης κε-ώσεται*" — Pos. ‹at Od. for› blinding Polyph. (also *χόλος α* 78 s.v. B II 1 b γ; *χώομαι λ* 103+) *α* 69 (Zeus to Ath.: „*Ποσειδάων*) *ἀσκελὲς αἰὲν ' Κύκλωπος κε-ωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν* (Od.)" — Ath. ‹ › supposed lack of courage *χ* 224 *Ἀθηναίη δὲ -ώσατο* (after suitor's threat) *κηρόθι μᾶλλον ' νείκεσσεν δ' Ὀδυσῆα -ωτοῖσιν ἐπέεσσιν* („Why are you not showing against the suitors the prowess you displayed at Troy?") — Helios at Od.'s comrades for slaying cattle (also *χώομαι μ* 376) *μ* 348 (Eurycl. to comrades: „let us take the best of Helios' cattle) *εἰ δὲ -ωσάμενός τι βοῶν ... ' νῆ' ἐθέλῃ ὀλέσαι* (*βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι*") **3b** mortals angered: ‹Od.-stranger at› Phaeac. Euryalus for insult to his prowess (also *χώομαι θ* 238) *θ* 205 (Od.-stranger to Phaeacians: „*τῶν ἄλλων ὅτινα κραδίη κελεύει*) *πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐωσατε λίην, ' ἢ πὺξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν* (*πάντων Φαιήκων*")" — ‹ › Irus for threats *σ* 20 (Od.-beggar to Irus:) „*χερσὶ δὲ μή τι λίην προκαλίζεο, μή με -ώσῃς, ' μή σε γέρων περ ἐὼν στῆθος καὶ χείλεα φύρσω ' αἵματος*" — Od.(-stranger) at suitors for their behaviour in gener. *χ* 59 (Eurym. to Od.:) „*χαλκόν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἴς ὅ κε σὸν κῆρ ' ἰανθῇ· πρὶν δ' οὔ τι νεμεσσητὸν κε-ῶσθαι*" 369 (Medon to Tel.:) „*σὺ δ' ἴσχεο, εἰπὲ δὲ πατρὶ ' μή με ... δηλήσεται ... χαλκῷ, ' ἀνδρῶν μνηστήρων κε-ωμένος, οἵ οἱ ἔκειρον ' κτήματ' ἐνὶ μεγάροις, σὲ δὲ νήπιοι οὐδὲν ἔτιον*" — Polyph. ‹at Od.-stranger for› taunting wds. *ι* 480 (Od. taunts Polyph.) *ὁ δ' ἔπειτα -ώσατο κηρόθι μᾶλλον* (and hurled mountain peak at Od.'s ship) — Naus. ‹ › grasping her knees (pot.) *ζ* 147 *δοάσσατο κέρδιον εἶναι, ' λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι, ' μή οἱ γοῦνα λαβόντι -ώσαιτο φρένα κούρῃ* — Antin. / Eurym. ‹at Od.-beggar for› rebuke (utters threat, hurts footstool) *ρ* 458 *Ἀντίνοος δὲ -ώσατο κηρόθι μᾶλλον ' καί μιν* (Od.-beggar) *ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα* (*προσηύδα*) / ≅ *σ* 387 — Irus ‹ › defiant threat (utters abuse and threat) *σ* 25 *τὸν δὲ -ωσάμενος προσεφώνεεν Ἶρος* — Tel. at suitors for behaviour in father's house (calls assembly, makes complaint, plea; also *χώομαι β* 80) *β* 185 (Eurym. to Halith.: „would that you had perished with Od.) *οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγορεύεις, ' οὐδέ κε Τηλέμαχον ‹κε-ωμένο›ν ὧδ' ἀνιείης*" — suitors at Pen. for the trick with the web *τ* 324 (Pen. to maids: „*τῷ δ' ἄλγιον ὅς κεν* [of suitors] *τοῦτον* [Od.-beggar] *ἀνιάζῃ*) *οὐδέ τι ἔργον ' ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ ‹ ›ς αἰνῶς*" — Pen. at Tel. for allowing Od.-beggar to be maltreated (she rebukes him) *σ* 227 (Tel. to Pen.:) „*τὸ μὲν οὔ σε νεμεσσῶμαι κε-ῶσθαι*" — Nestor at Tel. for refusing hospitality *ο* 214 (Peisistr. to Tel.: „Nestor will come in person to hold you back) *οὐδέ ἑ φημὶ ' ἄψ ἰέναι κενεόν· μάλα γὰρ κε-ώσεται ἔμπης*" — Alcin.'s *κῆρ* at Naus. for lack of hospitality to Od.-stranger (pot.) *η* 310 (Alcin. to Od.-stranger: „*οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ* (*νοήμα* v.l.) ' *μαψιδίως κε-ῶσθαι*" (at Naus.) — Egyptians at Od.-Cretan's men for pillaging *ξ* 282 (Od.-Cretan to Eum.:) „*ἦ μέν μοι μάλα πόλλοι* (Egyptians) *ἐπήϊσσον μελίῃσιν, ' ἱέμενοι κτεῖναι· δὴ γὰρ κε-ώατο λίην* (but their king kept them off")

II4 post-Iliadic and not in act. of Od.; (shade of) Aias angered at Od. (further s.v. *χόλος* B II 1 b δ bb) *λ* 544 (*Αἴαντος ψυχὴ*) *νόσφιν ἀφειστήκει, ‹κε-ωμέν›η εἵνεκα νίκης, ' τήν μιν ἐγὼ νίκησα* (*τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος*) 565 *ἔνθα χ' ὅμως προσέφη* (shade of Aias to Od.) ‹ ›ος, *ἤ κεν ἐγὼ τόν·* (n. *χόλου* v.554)

D *Φ* 96a; v.l. *A* 1, *Z* 135, Th. 494; suppl. inc. auct. fr. P.Oxy. 25,5, fr. 1,4 *χολωσ]άμενος*

G **1** adv. *μάλα ... αἰνῶς τ* 324, *αἶψα* h. Ap. 309, *ἄμοτον Ψ* 567, *ἀσκελές αἰέν α* 69, *ἀσπερχές Π* 61, *μάλ' ἐκπάγλως* Cypr. fr. 25 p. 59 Ber., *ἔξοχα πάντων Ω* 114+, *λίην θ* 205, *ξ* 282, *π* 425, *μάλα / μᾶλλον A* 217, *Δ* 494+, *P* 710, *Ψ* 543, *ο* 214 / *Φ* 136+, *μαψιδίως η* 310, *περιζαμένως* h. Merc. 495, cf. *τόσον* (+ *νεμεσίζομαι*) *Θ* 407+ **2** synt. **2a** pers. at whom anger directed expr. in dat. w. *-όομαι A* 9, *B* 629+, *E* 421+, *Θ* 407+ (+ *νεμεσίζομαι*), *Ξ* 310, *O* 155, *P* 710, *Ψ* 543 (*τοι*). 567, *Ω* 395, *ζ* 147, *θ* 276, *ω* 544 (*τοι*), h. Cer. 251, h. Ap. 307, Vit. p. 11,18 **2b** cause of anger expr. by **2bα** gen.: of pers.: slain comrade(s) *Δ* 501, *N* 203, *O* 68, *Π* 320. 546 (*Δαναῶν ... ὅσσοι ὄλοντο*). 585, so + ptc. in gen. *Δ* 494+, *N* 206, *Σ* 337+, *Φ* 146 (*δαϊκταμένων* [*δαΐ̓ κτ.* rec. West] *ἀιζηῶν, τοὺς Ἀχιλεὺς ἐδάιζε*); otherwise gen. of pers. + rel. cl. *α* 69, *χ* 369 — of thing: *Λ* 703, *μ* 348 (*βοῶν*) **2bβ** prep. expr.: *ἀμφί* w. dat. ‹of thing› *Ψ* 88 — *ἕνεκα*+ / *ἐξ* / *περί* w. gen. ‹ › *λ* 544 (*εἵνεκα νίκης, τὴν ... ἐνίκησα*), h. Merc. 308 (*βοῶν*) / *I* 566 / *Y* 253 **2bγ** subord. cl. w. conj.: *αἴ κε(ν) E* 762, *Ξ* 310, *Y* 301, *Ψ* 543, *ἡνίκα* h. Ap. 307, *οὕνεκα θ* 227, *π* 425, Op. 138, *ὅτ(τ)ι Ω* 114+, Op. 47, cf. *O* 155 (neg.); cf. *E* 421 (*ὅττι* = 'what, for what'); cf. *ὡς* Th. 568 **2bδ** ptc. (see also 2bα above): in nom. h. Ap. 256 (*ἐσιδοῦσα*), cf. (neg.) *O* 155 (*ἰδών*), cf. Th. 568 (in 2bγ above: *ὡς ἴδ'*) — in dat. of pers. hated: *ζ* 147 (pot.) **3** assoc. w. **3a** nouns expr. anger vel sim.: *θυμός A* 217 (*θ.* v.192), *λ* 565 (562 + *μένος*); *κότος A* 78 (82); *μένος A* 78 (cf. *μένεος* 103). 217 (207), *λ* 565 (+ *θυμόν*), cf. *ζαμενέστατε* h. Merc. 308 (307); *μηνιθμός Π* 61 (62), *μῆνις* h. Ven. 288 (290); note also *ἄχος Π* 61 (52. + *ἄλγεα* 55). 585 (581), *ἔρις Y* 253 **3b** vbs. expr. anger vel sim.: *κοτέω* h. Cer. 251 (254), ‹*νεμέσιζομαι*, *Θ* 407 (*οὐ ... ‹ › οὐδὲ -οῦμαι*) ≅ 421, *σκύζομαι* / *ἀποσκυδμαίνω Ω* 114 (113) ≅ 135 (134), *η* 310 (306 *ἐπισκύσσαιτο*) / *Ω* 55 (65), *χαλεπαίνω Σ* 111 (108), *χώομαι A* 78 (80), *Γ* 413

(414), Θ407 (397), I538 (534), Ψ567 (603), β185 (80), ϑ205 (238), h.Ap.309 (331); cf. ὑπόδρα ἰδών ϑ205 (165), ρ458 (459) ≅ σ387 (388); ⌊note also⌋ ἀχεύω Ψ567 (566), νεικέω (⌊ ⌋ Φ479 [479a]) Y253 (254), χ224 (225), also προκαλίζομαι ϑ227 (228), σ20 **4** seat of anger expr. by (see also Ioh. Anastassiou, Zum Wortfeld „Trauer" i. d. Sprache Homers, Diss. Hamburg 1973, 28 n.4): ἦτορ Th.568 (acc. of part affected), Cypr.fr.25 p.59 Ber. (obj. of act.); θυμῷ/όν A217, O155 / Δ494+; κῆρ / κηρόθι / περὶ κῆρι Π385 ⌊(acc. of part affected)⌋, η310 (subj. of κε-ῶσθαι, + ἐνὶ στήθεσσι) / Φ136+ / N206; κραδίην ⌊ ⌋ h.Ap.256; φρένα ⌊ ⌋ / ἐνὶ φρεσίν / φρεσὶ ἧσιν ζ147 / Π61 / Op.47 J.N.O'Sullivan

χολωτός [2i, 2e] **Σχ** sch.D O210: ὀργίλοις **L** Ammann in Μνήμης χάριν I (1956) 10–23 (21f.); Janko in Iliad on O210; Minchin in I.Worthington and J.M.Foley (edd.), Epea and Grammata: oral and written communication in ancient Greece (Mn. Suppl.230), Leiden / Boston 2002, 75

B quasi-verb. adj. of χολόω, 'full of, expressing anger', *angry;* only -οῖσιν ἐπέεσσι(ν) w. a form of νεικέω and ref. to dir. sp. in (foll. exc. O210) context Δ241 (οὔς τινας μεθιέντας ἴδοι [Ag.]) πολέμοιο, ' τοὺς μάλα νεικείεσκε ⌊-οῖσιν ἐπέεσσιν⌋ (dir. sp. vv.242–9) O210 (Pos. to Iris: „ἄχος κραδίην ἱκάνει ὁππότ' ἂν ἰσόμορον) νεικείειν ἐθέλῃσι ⌊ ⌋", i.e. the wds. of vv. 160–167. 176–183 χ26 νείκειον (suitors) ⌊δ' Ὀδυσῆα -οῖσιν ἐπέεσσι⌋ (dir. sp. vv.27–30) 225 χολώσατο (Ath.) κηρόθι μᾶλλον, ' νείκεσσεν ⌊ ⌋ν (dir. sp. vv.226ff.). – Wdfld.: αἰσχρός, ἔκπαγλος, κερτόμιος, ὀνείδειος, χαλεπός; opp. μαλακός, μειλίχιος

J.N.O'Sullivan

χορδή [1e, 1h] **E** various wds. of sim. meaning (but *n-* rather than *d*-formations) in Frisk s.v.; for poss. Hitt. and Skt. correspondences see Chantraine, Dict. s.v. **L** M.L.West, Ancient Greek music, Oxford 1992, 49ff. (50f. 56)

B *string* of φόρμιγξ; of sheep-gut; seven in number h.Merc. φ407 (ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος) ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ (νέην ci.) περὶ (ἐπὶ v.l.) κόλλοπι -ήν, ' ἅψας ἀμφοτέρωθεν ἐυστρεφὲς ἔντερον οἰός, ' ὣς ἄρ ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὀδυσσεύς h.Merc. 51 πήχυς ἐνέθηκ' (Hermes, making φόρμιγξ), ἐπὶ δὲ ζυγὸν ἤραρεν ἀμφοῖν, ' ἑπτὰ δὲ συμφώνους οἴων ἐτανύσσατο -άς. – Wdfld.: (bow-string:) νευρή / νεῦρον J.N.O'Sullivan

χορεύθης [1h] hapax *who frequent the dance* epith. of nymphs h.19,3 (Pan) αἰγιπόδην δικέρωτα φιλόκροτον ὅς τ' ἀνὰ πίση ' δενδρήεντ' ἄμυδις φοιτᾷ -ήθεσι (-γηθέσι Schmidt, recc. Ev.-Wh., West, cf. Ludwich, Hymnenbau 245) νύμφαις ' αἵ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης στείβουσι κάρηνα ' Πᾶν' ἀνακεκλόμεναι, see χορός B introd. (after epith.), νύμφη B2b, also Κουρῆτες BIII (Hes. fr. 10a,17–19

W.Beck

χοροιτυπίη [1i, 1e] **E** loc. χοροι- Risch §80a; dir. from τύπτω §41b **Σχ** sch.D Ω261: εἰς χοροὺς ἐπιτήδειοι

B *beating on the dance floor,* depreciating for *dance* (at meal, drinking party, cf. χοροιτύπος) Ω261 (Priam on remaining sons:) „ψεῦσταί τ' ὀρχησταί τε -ῃσιν ἄριστοι ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἁρπακτῆρες", contrast to fighters: see Basler Komm. ad l.; Arch. Hom. U40; Veneri, in: MOUSIKE (Festschr. Comotti), Pisa – Roma 1995, 119f. facilitated by alcohol: Pan. fr. 12,15 p.121 Dav. (prob. Eurytos to Her. on use of wine:) ἐν μὲν γὰρ θαλίης ἱλαρὸν μέρος ἀγλαΐης τε, ' ἐν δὲ -ης, ἐν δ' ἱμερτῆς φιλότητος, ' ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς" see χορός: πλήσσω (ϑ263f. Ares-Aphr. story), ῥήσσω BI (Σ571f. vineyard), ῥώομαι, and χοροιτύπος W.Beck

χοροιτύπος [1h] joc. (cf. χοροιτυπίη) *dance floor beater, dancer* h.Merc.31 (to tortoise σαῦλα ποσὶν βαίνουσα:) „χαῖρε φυὴν ἐρόεσσα -τύπε (-τυπε Matthiae, recc. Ev.-Wh., Càssola, cf. Chantraine, Dict. 1270) δαιτὸς ἑταίρη, ' ἀσπασίη προφανεῖσα· πόθεν τόδε καλὸν ἄθυρμα ' αἰόλον ὄστρακον ἔσσο χέλυς ὄρεσι ζώουσα;", -τύπε part of paradoxical humor in comparison w. dancing girl (see Radermacher ad l.; Porzig, Satzinhalte 210; cf. Janko, HHH 149) but also w. view to fut. function of phorminx as dance accompaniment: 'tact setter' (cf. A.-H.-S. ad l., Zanetto p.260; otherwise, pass.: Zumbach, Neuerungen 40; S.C.Shelmerdine, Hymn to Hermes, Diss. Mich. 1981, 68) W.Beck

χορός [7i, 8e, 9H, 10h] **E** assigned to **gʰer-* 'encompass' (cf. χόρτος), Chantraine, Dict. 1270; to **ǵʰer(H)-* 'enjoy' (cf. χαίρω), Meier-Brügger, in: Festschr. Neumann 2002, 297–303 (w. lit.); rel. to χείρ impossible. – Deriv.: -οήθης, -οιτυπίη, -οίτυπος, εὐρύχορος

F -ός 1, -οῖο 1, -οῦ 1, -ῷ 2, -όν 14, -όνδε 1, -οί 8, -ῶν 1, -οῖς 3, -ούς 2 – pl.: post-Il.; pl. oblique: post-Od.

M **1** monosyll. **1a** shape ⏑⏑: ⏓[⏑⏑] ἐκ / ἐν-οῦ Ἀρτέμιδος χρυσηλακάτου κελαδεινῆς. h.Ven.118. Π183; καὶ / ⌊ἐς-όν⌋ ἱμερόεντα h.Merc.481, h.6,13; ⌊ ⌋ ζ65, Cat. 95 III,1 Trav. suppl. ⏓[⏑⏑] ⌊ἀθανάτ⌋ων ... -ός Sc.201; ⌊ ⌋οισι ⌊καλὸν -όν⌋ h.Ven.261; Χαρίτων ⌊ ⌋ h.27,15; Νυμφέων καλοὶ -οί μ318; (Χαρίτων) -ὸν ἱμερόεντα σ194, Sc.280; -όν ζ157 **1b** shape ⏑–: [⏑⏓] δὲ -όν Σ590; -οί τε h.Merc.451 [⏑⏓] δὲ -όν ϑ260. 264; -όν O508; τε -οί τε h.Ven.19; -οί μ4; τε -οῖς h.30,14; -ούς h.27,18 [⏑⏓] -ῷ Π180; ἱμερόεντα -όν Σ603; δὲ / τε -οὶ Sc.277, Th.63; -ῶν h.19,22; -ούς Th.7 [⏑⏓] τε -οί τε ϑ248, Sc.284; ...αις τε -οῖς τε Sc.272, Hes. fr.305,3 **2** trisyll. [⏑⏓⏑] -οῖο Γ394 [⏑⏓×] -όνδε Γ393

Σχ sch.D O508: εἰς χορείαν, Π180: -ῳ καλῇ· ἐν τῷ χορεύειν καλλίστη, ζ65: τὸ συνέδριον. τὸ ἄθροισμα. τὰ διδασκαλεῖα, ϑ260: τὸν τόπον, ἔνθα ἔμελλον χορεύειν, μ4: -οί· χῶραι. τόποι. ὡς καὶ εὐρύχορον λέγει τὴν εὔχωρον καὶ μεγαλήν

L [1]Muller, Mn. 2, 1935, 161f.; [2]Porzig, Satzinhalte 276. 307; [3]Lawler, TAPh 77, 1946, 113f.; [4]Struck, Bedeutungslehre 84; [5]Stoeßl, Kl. P. 1,1154–6; [6]Tölle, Reigentänze 55f. 58; [7]Schadewaldt, Homers Welt 63. 67. 367 n.1 (on Σ590f. p.442); [8]Adrados, Em. 35, 1967, 265 (χ. and κῶμος); [9]Wegner, Musik u. Tanz, Arch. Hom. U40–44; [10]T.B.L.Webster, The Gr. Chorus, London 1970; [11]Fitton, CQ 23, 1973, 254. 257–9; [12]D.Dickmann Boedeker, Aphr.'s Entry into Gr. Epic, Leiden 1974, 42–63; [13]Bergold, Zweikampf 116 n.3; [14]Burkert, GrR 167–9; [15]C.Calame, Les choeurs de jeunes filles I, Roma 1977, 154ff.; [16]Laser, Arch. Hom. T13. 72f.; [17]Marg, in: Homer. D. Dichtg. u. ihre Deutg., J.Latacz Hrsg., Darmstadt 1991, 215 n.24; [18]Byre, CJ 88, 1992, 39 w. n.15; [19]D.Fröhder, Die dichter. Form der Hom. Hymnen, Hildesheim 1994 (Spudasmata 53), 160ff.; [20]A.S.Becker, The Shield of Ach., Lanham, MD, 1995, 143 (Σ590 w. Edwards); [21]Carter, in: The Ages of Hom., J.B.Carter, S.P.Morris edd., Austin 1995, 291 (Min.-Myc., dancing-platforms); [22]Lonsdale, ibid. 273ff. (Σ590ff.); [23]Veneri, in: MOUSIKE (Festschr. Comotti), Pisa - Roma 1995, 123 (Hom.'s χ. non-military); [24]S.Grandolini, Canti e aedi, Pisa – Roma 1996, 65–67. 130ff. 164f. 260. 264; [25]García López, (Iliada), in: Actos del ix congreso español de estudios clásicos II, Adrados, Martínez Díez edd., Madrid 1997, 105ff.; [26]F.G. Naerebout, Attractive Performances.

Anc. Gr. Dance, Amsterdam 1997; [27]Zaminer, DNP 2, 1141–4; [28]García López, (Odisea), in: Corolla Complutensis (Festschr. Lasso de la Vega), Gil, Martínez Pastor, Aguilar edd., Madrid 1998, 365 f.; [29]Dalby, in: Archaic Greece, Fisher, van Wees edd., London 1998, 200 ff. (χ. epic and lyric); [30]Postelthwaite, Er. 96, 1998, 94 f. 98 ff.; [31]Carter, CR 49, 1999, 189 f. (rev. of Naerebout); [32]Cavallero, GAIA 7, 2003, 192 f. (Σ 590: w. Postlethwaite); [33] Schuol, in: Gesch. u. Fiktion in der homer. Od. (Zetemata 125), A. Luther ed., München 2006, 147 ff.

B *choral dance*, a complex which beside the actual activity (incl. the musical accompaniment) is composed of *the dancing group* (Engl. *chorus*), and also *the place for choral dancing*; the components are mostly inextricable and it is uncertain whether / which one of them is primary (see E; L²276, L⁴84, L[25.28]); diff. circumstances sometimes place one of these aspects at the fore (basis for disposition below), cf. (action/place) *ὁδός* and *ἀγορή* w. derivs., and *ἀγών*; the lack in EgrE of (later attested) verbal, agent, and action derivs. from χ. is puzzling; for vbs. describing the actions of the individual members of the χ. see wdfld. below (L[11]). χ. was the premier archaic Gr. spectacle (appealing to humans and gods) encorporating multiple features of the culture and community envolvement; preponderately row-dance and ring-dance w. variations (cf. *σφαίρη*-dance ζ 99 ff., see also ϑ 370–80) dep. also on the dancers and the theme and/or function of the particular dance, which was usu. supported by music: instrumental (*κίθαρα, φόρμιγξ, αὐλός, σύρριγξ*) and/or vocal (explicit mention of song: see *ἀείδω, μέλπω, ὀπός* II B 3 b, *ὑμνέω*), both closely interconnected – also w. the choreography, and in the case of a mythological theme, the music, the 'text', and the choreography tog. constitute the dramatic presentation (which was to evolve further). Encompassing these 'dynamic' features was the spectacular aspect w. emphasis on beauty, discernable facets of which are, first, the appearance of the dancers: preferentially youths and maidens, i.e., young, pretty, mobile, who were anointed and dressed in handsome clothing, striking accessories (jewelry, wreaths, daggers etc.; contrast w. proper warrior: Γ 393 f. in 2 a. 1 a, O 508 in 2 a, cf. ϑ 246–9 in 1 b, see L²³, cf. L⁹40); secondly, the dance place; thirdly, the surrounding spectators. – epith.: *θεῖος, ἱερός, ἱμερόεις* 5×, *καλός* 3×, *λιπαρός, φερεανθής*, (*φίλοι* ϑ 248); χ. as beautiful and physical spectacle is properly an activity of youthful groups (maidens Π 180 ff., ζ 157, h. Ven. 118, youths/men Γ 393 f., O 508, ζ 65, ϑ 260 ff., tog. Σ 590 ff.) and as such is connected w. corresponding deities: Ap. as musician (Sc. 201, h. Merc. 451; vol. I 1100,32–60), Aph. (h. 6,13; vol. I 1722,10 ff.), Art. (Π 180. 183, h. Ven. 19, h. 27,15; vol. I 1359,70 ff.), Charites (σ 194), Dawn (μ 4), Muses (Th. 63, h. Merc. 451; see s.v. *Μοῦσα*), Nymphs (μ 318, h. Ven. 261, h. 19,22, see *χοροῄθης*; vol. III 442,15 ff.) Nymphs w. Satyrs and Kuretes (Hes. fr. 10a,17–19), Pan (h. 19,22), 'gods' (Sc. 201, h. Ven. 261, h. 6,13). – adnom. gen.: *ἀθανάτων, Ἀρτέμιδος* 2×, *Ἠοῦς, θεῶν, Μουσῶν, Νυμφέων, Χαρίτων* 2× (none of mortals). – synt.: subj. *εἰμί* or nom. phrase 3ᵉ, 3ᴴ (loc. exc. ϑ 248), agent Sc. 277 *ἕποντο*, 284 *εἶχον*; also h. Merc. 451 *μέλουσι*, h. Ven. 19 *ἄδε*; dir. obj. Σ 590 *ἐν ... ποίκιλλε*, 591 *ἤσκησεν*, ϑ 260 *λείηναν*, 264 *πέπληγον*, h. Ven. 261 *ἐρρώσαντο*, h. 27,15 *ἀρτυνέουσα*, 18 *ἐξάρχουσα*, Th. 7 *ἐνεποιήσαντο*, Sc. 280 *ἄναγον*; dir. sp. 10×, cf. μ 4. 318 (Od.'s narr., 3 b). – Wdfld.: *μολπή, ὀρχηθμός, ὀρχηστύς, χοροιτυπίη, εὐρύχορος; ἐπιληκέω, μέλπω, ὀρχέομαι, παίζω, πλήσσω, ῥήσσω, ῥώομαι, σκαίρω, φοιτάω*. – Dispos.: 1 focus on activity (group-dance) 2 both activity and place 3 place for dancing 4 uncertain 5 focus on *chorus* (dance-group)

1 instances w. focus on activity of choral dancing 1 a sg. Γ 394 (old servant-Aphr. to Hel.: „Paris *ἐν θαλάμῳ*) *κάλλεί τε στίλβων καὶ εἵμασιν· οὐδέ κε φαίης ' ἀνδρὶ μα-* 4 *χεσσάμενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ ... ' ... -οῖο νέον λήγοντα καθίζειν*", w. 393 in 2; L¹²54, L[13.23]; see *χοροιτυπίη* Π 180 (*Εὔδωρος*) *τὸν ἔτικτε -ῷ καλὴ Πολυμήλη*, on dat. see vol. II 1308,4 ff. (otherwise w. *ἔτικτε* West, Transmission 236); *καλή* implied superl. (cf. dance-group in 5); v. 183 in 2 b Sc. 280 *τοὶ* 8 *μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἴεσαν αὐδὴν ' ... ' αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον -ὸν ἱμερόεντα*, L⁶55, L¹⁵159 ff. on youths and maidens tog. h. Ven. 261 (Aphr. to Anch.: „the Nymphs) *μετ' ἀθανάτοισι καλὸν -ὸν ἐρρώσαντο* (and have intercourse w. silens and Hermes)", inner acc., cf. Th. 7 in b and 12 ϑ 264 (*πέπληγον* ?) in 4; L¹²48 ff. on erotic aspects of χ. organization: h. 27,15 (*ἔρχεται* Art. to Delphi) *Μουσῶν καὶ Χαρίτων καλὸν -ὸν ἀρτυνέουσα*, see v. 18 in b; L¹⁹ (Art.) 1 b pl. mainly Hes. and hymns; 6 instances (of 9) w. 1 or more paratactic nouns marking the customary, characteristic, iter.: ϑ 248 (Alkin. to Od.: „we're not boxers, wrestlers) *ἀλλὰ* 20 *ποσὶ κραιπνῶς θέομεν καὶ νηυσὶν ἄριστοι, ' αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη κίθαρίς τε -οί τε ' εἵματά τ' ἐξημοιβὰ λοετρά τε θερμὰ καὶ εὐναί*" Th. 7 (*περὶ κρήνην ὀρχεῦνται* Muses *καί λοεσσάμεναι*) *ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι -οὺς ἐνεποιήσαντο, ' καλοὺς ἱμερόεντας, ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν*, see *ποιέω* 24 B 4 a; also *χοροιτυπίη/ος* Hes. fr. 305,3 (*Οὐρανίη ἔτικτε Λίνον*) *ὃν δή, ὅσοι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταί, ' πάντες μὲν θρηνεῦσιν ἐν εἰλαπίναις τε -οῖς τε*, n. χ. w. lament; L¹³154. 157 ff. (Σ 567–72) – h. Merc. 451 (Ap.:) „*καὶ γὰρ ἐγὼ Μούσῃσιν ... ὀπηδός, ' τῇσι -οί τε· μέλουσι καὶ ἀγλαὸς οἶμος ἀοιδῆς ' καὶ μολπὴ τεθαλυῖα καὶ ἱμερόεις βρόμος αὐλῶν*" h. Ven. 19 *τῇ* (Art.) *ἄδε τόξα ... ' φόρμιγγές* 28 *τε -οί τε διαπρύσιοί τ' ὀλολυγαὶ κτλ.* h. 27,18 *ἔνθα* (Delphi) *κατακρεμάσασα* (Art.) *... τόξα ... ' ἠγεῖται χαρίεντα περὶ χροῖ κόσμον ἔχουσα, ' ἐξάρχουσα -ούς· αἱ δ' ἀμβροσίην ὄπ' ἱεῖσαι ' ὑμνεῦσιν Λητώ*,. see also v. 15 in a – h. 30,14 *παῖδες δ' εὐφροσύνῃ νεοθηλεῖ κυδιόωσι, ' παρθενικαί τε -οῖς φερεανθέσιν εὔφρονι θυμῷ ' παίζουσαι σκαίρουσι κατ' ἄνθεα μαλθακὰ ποίης, ' οὗς κε σὺ (Γῃ) τιμήσῃς*; sign of prosperity; flowers: cf. h. Cer. 4 ff. contemporaneous, represented on shield: Sc. 272 (*πόλις ἀνδρῶν*) *τοὶ δ' ἄνδρες* 40 *ἐν ἀγλαΐαις τε -οῖς τε ' τέρψιν ἔχον* 284 *τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ* ' (v. susp.) ' *πρόσθ' ἔκιον· πᾶσαν δὲ πόλιν θαλίαι τε -οί τε ' ἀγλαΐαι τ' εἶχον* see also 280 in a 2 both activity and place, sg. only 2 a goal of motion (w. prep./prev. exc σ 194) Γ 393 (see 394 in 1) „*οὐδέ κε φαίης ' ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόν* (Paris) *γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ -όνδε ' ἔρχεσθ'*" O 508 (Aias to Grs.:) „*οὐ μὰν ἔς γε* 48 *-ὸν κέλετ'* (Hektor) *ἐλθέμεν, ἀλλὰ μάχεσθαι*" ζ 65 (Naus. to Alkin.: „brothers) *οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἡΐθεοι θαλέθοντες· ' οἱ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι νεόπλυτα εἵματ' ἔχοντες ' ἐς -ὸν ἔρχεσθαι*" ζ 157 (Od. to Naus.: „*τρὶς μάκαρες* your parents and brothers) *μάλα πού σφισι θυμὸς ' αἰὲν εὐφροσύνῃσιν ἰαίνεται ... ' λευσσόντων τοιόνδε θάλος -ὸν εἰσοιχνεῦσαν*" σ 194 *κάλλεϊ μέν οἱ* (Pen.) *προσώπατα καλὰ* 52 *κάθηρεν* (Ath.) *' ... οἴῳ περ ... ' χρίεται* (Aphr.), *εὖτ' ἂν ἴῃ Χαρίτων -ὸν ἱμερόεντα* h. 6,13 (Aphr.) *ὅρμοισι ... ἐκόσμεον, οἷσί περ αὐταὶ ' Ὧραι κοσμείσθην ... ὀππότ' ἴοιεν ' ἐς -ὸν ἱμερόεντα θεῶν καὶ δώματα πατρός* h. Merc. 481 (Hermes to Ap.:) „*εὐμόλπει μετὰ χερσὶν ἔχων* (sc. the lyre) 60 *... ' ... ' εὔκηλος μὲν ἔπειτα φέρειν εἰς δαῖτα θάλειαν ' καὶ -ὸν ἱμερόεντα καὶ ἐς ... κῶμον*", see s.v. – missing context: Cat. 95 III,1 Trav. suppl. ' *εἷς -[όν* 2 b χ. source, frame of another action of Hermes (cf. h. Ven. 261 ff. in 1 a): 64 Π 183 (Polumele, see 180 in 1 a) *τῆς δὲ ... ' ἠράσατ'* (Hermes) *... ἰδὼν μετὰ μελπομένῃσιν ' ἐν -ῷ Ἀρτέμιδος ... ' αὐτίκα*

δ' εἰς ὑπερῷ' ἀναβὰς παρελέξατο, „rape" L[12]48ff. ≅ h.Ven.118 (Aphr.-maiden to Anch.:) „νῦν δέ μ' ἀνήρπαξε ...' ἐκ -οῦ 'Αρτέμιδος ...' πολλαὶ δὲ νύμφαι καὶ παρθένοι ἀλφεσίβοιαι ' παίζομεν, ἀμφὶ δ' ὅμιλος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο" on shield: Σ603 ἄλλοτε δ' αὖ θρέξασκον ἐπὶ στίχας ἀλλήλοισι. ' πολλὸς δ' ἱμερόεντα -ὸν περιίσταθ' ὅμιλος ' τερπόμενοι (κυβιστητῆρε μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους); see v.590 (591) (in 3) Sc.201 ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἱερὸς -ός· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ ' ἱμερόεν κιθάριζε (Ap.) 3 *dance place* 3a sg. θ260 αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν, ' δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνα ἐὺ πρήσσεσκον ἕκαστα, ' λείηναν δὲ -όν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα, L[24]130ff., not w. L[16]13 „weiten den Zuschauerkreis" Σ590 (591) ἐν δὲ -ὸν ποίκιλλε (Heph.) ...' τῷ ἴκελον οἷόν ποτ' ἐνὶ Κνωσῷ εὐρείῃ ' Δαίδαλος ἤσκησεν ... 'Αριάδνῃ (cf. εὐρύχορος), see Edwards, Iliad ad l. w. lit. (also ref. to differing interpretations) and sch.A ad l. (τὸν τόπον ...), L[3]113f. (not geranos-dance), L[20,21,22], L[24]65–7, L[30,32] 3b pl. all instances of divine χ. w. paratactic noun(s), cf. 1b μ4 (Od.'s narr.: „we came to Aiaia) ὅθι τ' 'Ηοῦς ... ' οἰκία καὶ -οί εἰσι καὶ ἀντολαὶ 'Ηελίοιο" 318 „(Thrinakie) νῆα μὲν ὡρμίσαμεν ... σπέος εἰσερύσαντες· ' ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλοὶ -οὶ ἠδὲ θόωκοι" Th.63 ἔνθά (near peak of Olympus) σφιν (the Muses) λιπαροί τε -οὶ καὶ δώματα καλά, ' πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτές τε καὶ 'Ίμερος οἰκί' ἔχουσιν ' ἐν θαλίῃς 4 uncertain whether activity (inner acc.) or place θ264 κί' (Demod.) ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι ' ... ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο, ' πέπληγον δὲ -ὸν θεῖον ποσίν ... ' μαρμαρυγὰς θηεῖτο (Od.) ποδῶν, see vol. II 988,27 and III 1292,15; also χοροιτυπίη/ος 5 focus on the dance-group, *chorus*; pl., paratactic vel sim. Sc.277 ταὶ δ' ἀγλαΐῃ τεθαλυῖαι ' πρόσθ' ἕκιον, τῇσιν δὲ -οὶ παίζοντες ἕποντο (ὑπὸ συρίγγων ἴεσαν αὐδήν), not in a fixed area, cf. 284in1b of rows, lines: h.19,22 φοιτῶσαι (nymphs) πυκνὰ ποσσὶν ἐπὶ κρήνῃ ...' μέλπονται ...' δαίμων (Pan) δ' ἔνθα καὶ ἔνθα -ῶν τοτὲ δ' ἐς μέσον ἕρπων ' πυκνὰ ποσὶν διέπει

G contributary words in passages w. χ. Γ390–4 (εἵμασιν, στίλβοντες), Π180–3 (μελπομένῃσιν), Σ590–606 (ἐδίνευον, θρέξασκον, μάχαιρας, μολπῆς, ὀθόνας, ὅμιλος, στεφάνας, στίλβοντας ἐλαίῳ, στίχας, τερπόμενοι, ὠρχεῦντο), ζ62–5 (εἵματα). 157 (θάλος), θ248–9 (εἵματα, κίθαρις). 256–65 (ἀγῶνα, ἀείδειν, ὀρχηθμοῖο, πέπληγον, ποσίν, φόρμιγγα, φορμίζων, cf. 370–80), σ194 (χρίεται), Th.1–11 (ἐπερρώσαντο, λοεσσάμεναι, ὀρχεῦνται, ὄσσαν, ποσσί(ν), στεῖχον, ὑμνεῦσαι). 60–71 (ἀοιδή, δοῦπος, μέλπονται, μολπῇ, ὀπί, ὄσσαν, ὑμνεύσαις), Sc.201–6 (ἀοιδή, κιθάριζε, μελπομένῃς, φόρμιγγι). 270–85 (ἀγλαΐῃ, ἀοιδῇ, αὐδήν, αὐλητῆρι, αὐλοῦ, δαΐδων, θαλίαι, ὀρχηθμῷ, παίζοντες, συρίγγων, τέρψιν, ὑμέναιος, φορμίγγων), Hes. fr.305,1–4 (ἀοιδαί, εἰλαπίναις, κιθαρισταί, Λίνον), h.Merc. 450–5 (αὐλῶν, βρόμος, θαλίης, ἱμερόεις, κιθαρίζεις, μολπή, τεθαλυῖα), h.Ven.19 (φόρμιγγες). 118–20 (ὅμιλος, παίζομεν). 261 (ἐρρώσαντο), h.6,6–13 (εἵματα, ὅρμοισι, στεφάνη), h.19,15–28 (ἀοιδήν, δονάκων, ἔννεπον, λιγύμολποι, μελέεσσιν, μέλπονται, μολπαῖς, ποσσίν, ὑμνέουσιν), h.27,13–9 (περὶ χροῖ κόσμον, ὄπα, ὑμνέουσιν), h.30,14–5 (παίζουσαι) W.Beck

χορτάζω [1[H]] E denom. Verb zu χόρτος (s.d.) B *füttern* Op.452 δὴ τότε (sc. zur Winterszeit) -ειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας, vgl. West z.St. G.Markwald

χόρτος [2[i], 1[H]] E idg., vgl. lat. *hortus*, dt. *Garten*; eigtl. 'Gehege', vgl. Σχ u. Solmsen, Beitr. 184, ferner Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. D Λ774: αὐλῆς ἐν -τῳ· ἐν τῷ περιφράγματι τῆς αὐλῆς. -οι δὲ οἱ τροχοί κτλ., vgl. auch sch. Pi.Ol.13,62a Drachmann

B *Futter(platz), Gehege*, vgl. Richter, Arch. Hom. H30, A.174: „Grundbed. wohl d. zur αὐλή (s.d., Sp.1551,16ff.) gehörende eingezäunte Futterplatz" Op.606 -ον δ' ἐσκομίσαι καὶ συρφετόν, ὄφρα τοι εἴη ' βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν *Futter*, vgl. West z.St. ‖ Λ774 (Nestor zu Patr.:) „Πηλεὺς ' πίονα μηρία καῖε βοὸς Διὶ τερπικεραύνῳ ' αὐλῆς ἐν -φ", vgl. Leaf z.St. Ω640 (Priam. zu Ach.:) „ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω ' αὐλῆς ἐν -οισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον". – Wortf.: s. ἕρκος G.Markwald

χραεῖν [3[i], 4°] E idg. (Larisa, Mn. IV23, 1970, 269); isolierter Aor. (*ἔχραϝε); verw. m. lat. *in-gruo* 'anstürmen'

M Stamms. im breve, dreis.: [⏑⏑] ἐ-ετ' φ69 [⏑⏑] ἐπέ-ον Π352. 356, β50 [⏑⏑] ἔ-ε δαίμων ε396, κ64; ἔ-ε Φ369

Σχ sch. D Π352: ἐπέ-ον· μετὰ βίας ἐπῆλθον, ἐφώρμησαν, Φ369: ἔ-ε· ἐπεὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπηνέχθη σφοδρῶς, β50: ἐπέ-ον· μετὰ βλάβης καὶ ἐπηρείας ἐπῆλθον, ε396: ἔ-ε· ἐπέσκηψεν ἢ ἐπεβάρησεν ἢ μετὰ βλάβης ἐπῆλθεν, κ64: ἔ-ε· μανικῶς ἐπέθετο, φ69: ἐ-ετε· ἐβιάσασθε. ἐβαρήσατε

B *bedrängen*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre I 322f. (s.v. χραύω); Kurz, Menschl. Bewegung 141; m. Dat.-Obj. od. abs. gebraucht. – Wortf.: βρίθω, ἰθύω (s.d.), τύπτω I Simplex: *anfallen, heimsuchen* Φ369 (Skam.:) „Ἥρη, τίπτε σὸς υἱὸς ἐμὸν ῥόον ἔ-ε κήδειν ' ἐξ ἄλλων;", vgl. Leaf z.St. ε396 (Gl.) στυγερὸς δέ οἱ (sc. Krankh. den V.) ἔ-ε δαίμων κ64 (Aeol.:) „πῶς ἦλθες, 'Οδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔ-ε δαίμων;" φ69 (Pen. zu Freiern:) „οἳ τόδε δῶμα ' ἐ-ετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεὶ ' ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον"

II Kompos.: ἐπί- *sich stürzen auf, bestürmen*, m. Dat.: Π352 (Gl.) ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ⟨ἐπέ-ον⟩ ἢ ἐρίφοισι 356 ὣς Δαναοὶ Τρώεσσιν ⟨ ⟩ β50 (Tel. zu Aigyptios in Volksversammlg.:) „μητέρι μοι μνηστῆρες ⟨ ⟩ οὐκ ἐθελούσῃ" G.Markwald

χραισμ(έω) [19[i]] E unknown; for hypotheses on format. in Gr. see Frisk, Chantraine, Dict. s.v.

F fut. -μήσει 1, -μησέμεν 1; 1st aor. -μησεν 1, -μῆσαι 3; 2nd aor. ἔ-με 1, -με 1, -μ' 1, -μῃσι 1, -μῃ 3, -μωσιν 1, -μεῖν 5

M 1 stem in longo 1a disyll. 1aα [⏑–] -με Η144 1aβ [⏑–] -μεῖν, αὐτὴν+ γάρ Λ117, Ο652; -μεῖν Α242. 589, Φ193 1b trisyll. [–⏑] ἔ-με Ξ66 2 stem in brevibus 2a monosyll. ⏑[–] -μ' Ε53 2b disyll. [–⏑] μή νύ τοι οὐ -μῃ Α28; οὐκ ἄν ⟨τοι -μῃ⟩ [–⏑] ⟨ ⟩ Ο32 2c trisyll. 2cα [–⏑⏑] οὐκ ἄν τοι -μῃσι Λ387; μή νύ τοι οὐ -μωσιν Α566 [–⏑⏑] -μησεν Π837; δύναμαι+ -μῆσαι Λ120, Σ62 = 443 2cβ [–⏑–] οἱ -μήσει Υ296 2d quadrisyll. [–⏑⏑⏑] -μησέμεν Φ316

Σχ sch. D: usu. glossed w. a form of βοηθεῖν (ἐπιβ. Α566), also Λ387: ὠφελήσει

L Nickau, Unters. 198; Lynn-George, Colby Quarterly 29, 1993, 197–221 (197f. 202–13. 220); A.Rengakos, Ap.Rh. u. d. ant. Homererkl. (Zetemata 92), München 1994, 149

B *ward off* (1), *be a protection (for)* (2), in context of battle, physical threat exc. Σ62 = 443; always neg. (+ τι Ξ66, Υ296, Φ316; ⟨virtually, implicitly neg.⟩ Ο32) or inf. w. neg. (⟨ ⟩ Φ193) δύναμαι (+ τι Α242. 589, Σ62+, cf. Φ163); subj. pers. (4× human, 7× [Ε53 + thing] divine), animal (Λ117) or thing (5× material [Γ54 + τὰ δῶρ' 'Αφροδίτης, εἶδος, Α28 + gen. of donor vel sim. deity], 4× non-material [Γ54 +

κίθαρις, κόμη, E 53 + Art.]); non-beneficiary (expr. in dat. in 1 and 2a below) is pers. (human exc. 3× Hera in envisaged ⌞conflict w. Zeus⌟: *A* 566. 589, *O* 32) or animals (*Λ* 117); not. of ⌞ ⌟ also in *Φ* 193; often w. two or more closely linked subjs. (*A* 28. 387, *Γ* 54, *E* 53, *Ξ* 66, *O* 32, *Φ* 316). — Wdfld.: *ἀλέξω, ἀμύνω, ἀρκέω, ἐέργω, ἔρυμαι, σαόω*; see also *ἀλκτήρ, ἀμύντωρ, βοηθόος* **1** w. acc. obj., *ward off* pers. (*A* 566) or thing (only *ὄλεθρον*) *from* pers. (dat.) *A* 566 (Zeus to Hera:) „*ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ, ' μή νύ τοι οὐ -μωσιν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν 'Ολύμπῳ ' ἄσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω*" — *H* 144 (Nestor narrating to Grs.: „*τὸν* [Areïthous] *Λυκόοργος ἔπεφνε*) *στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ⌞ὄλεθρον⌟ ' -με ... πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς ' δουρὶ* (*περόνησε*") *Λ* 120 (Ag. kills and despoils two Trs. And as a doe cannot protect [*χραισμεῖν*, see below] her fawns ag. a lion) *ὡς ἄρα τοῖς οὔ τις δύνατο -μῆσαι* ⌞ ⌟ *' Τρώων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπ' 'Αργειοῖσι φέβοντο Y* 296 (Pos. to gods: „*Ἄϊδόσδε κάτεισιν* [Aen., killed by Ach.], *πειθόμενος μύθοισιν 'Απόλλωνος*) *νήπιος, οὐδέ το οἱ -μήσει ...* ⌞ ⌟" **2** 'serve as a warding-off (for)', *serve as protection (for), protect, save from harm* **2a** w. dat. of pers. protected *A* 28 (Ag. to Chryses: „don't let me catch you near the ships) *μή νύ τοι οὐ -μῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο*" *Γ* 54 (Hector to Alex.: „⌞*οὐκ ἄν τοι -μῃ*⌟ (*-μοι* v.l.) *κίθαρις τά τε δῶρ' 'Αφροδίτης ' ἥ τε κόμη τό τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης*" (killed by Men.) *Λ* 387 (Diom. to Alex.:) „*εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι πειρηθείς, '* ⌞ ⌟*σι βιὸς καὶ ... ἰοί*" *E* 53 *οὔ οἱ* (Scamandrius) *τότε γε -μ' 'Αρτεμις ...* (*-μεν θανάτοιο πέλωρα* Zen.) *' οὐδὲ ἐκηβολίαι* (but Men. killed him) *O* 32 (Zeus to Hera:) „*τῶν σ' αὖτις μνήσω, ἵν' ἀπολλήξῃς ἀπατάων, ' ὄφρα ἴδῃ' ἤν τοι -μῃ φιλότης τε καὶ εὐνή, ' ἣν ἐμίγης ἐλθοῦσα θεῶν ἄπο καὶ μ' ἀπάτησας*" *Π* 837 (Hector to dying Patr.:) „*οὐδέ τοι ἐσθλὸς ἐὼν -μησεν 'Αχιλλεύς*" *Λ* 117 *ἥ* (doe) *δ' εἴ πέρ τε τύχῃσι μάλα σχεδόν, οὐ δύναταί σφιν* (fawns being killed by lion) *' -μεῖν, αὐτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἰκάνει Σ* 62 (⌞Thetis to⌟ Nereids:) „*ἄχνυται* (Ach.), *οὐδέ τί οἱ δύναμαι -μῆσαι ἰοῦσα*" = 443 (⌞ ⌟ Heph.) **2b** abs. or w. dat. understood *A* 242 (Ach. to Ag.: „some day all the Grs. will long for Ach.) *τότε* (*τοῖς* v.l.) *δ' οὔ τι δυνήσεαι ⌞ἀχνύμενός περ ' -μεῖν⌟, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος* (*πίπτωσι*") 589 (Heph. to Hera:) „*τότε* (if Zeus beats you in front of me) *δ' οὔ τι δυνήσομαι* ⌞ ⌟*· ἀργαλέος γὰρ 'Ολύμπιος ἀντιφέρεσθαι*" *O* 652 (Hector killed Periphetes near his comrades) *οἱ δ' οὐκ ἐδύναντο καὶ ἀχνύμενοί περ ἑταίρου ' -μεῖν, αὐτοὶ γὰρ μάλα δείδισαν Ἕκτορα Φ* 193 (Ach. over dead Asterop.: „I am sprung from Zeus, you from a river) *σοὶ ποταμός* (sc. Scam.) *γε πάρα μέγας, εἰ δύναταί τι ' -μεῖν· ἀλλ' οὐκ ἔστι Διὶ Κρονίωνι μάχεσθαι*" *Ξ* 66 (Ag. to Nestor: „*νηυσὶν ἔπι*) *μάχονται, ' τεῖχος δ' οὐκ ἔ-με τετυγμένον, οὐδέ τι τάφρος*" *Φ* 316 (Scam. to Sim.: „help me against Ach.) *φῆμι γὰρ οὔτε βίην -μησέμεν οὔτε τι εἶδος ' οὔτε τὰ τεύχεα καλά*"

G assoc. w.: *τότε A* 242 (+ *εὖτ'*). 589, *E* 53; *ὅτε A* 566, *Γ* 54, *εὖτ*(*ε*) *A* 242 (+ *τότε*); *ἰόντ*(*α*) / *ἰοῦσα A* 566 / *Σ* 62⁺; *ἄχνυμαι Σ* 62⁺, so concessive (also *ἐών Π* 837; cf. *εἴ περ τύχῃσι Λ* 117) *ἀχνύμενός⁺ περ A* 242. 589, *O* 652; *χ.* foll. by: *γάρ*-cl. *A* 589, *H* 144, *Λ* 117, *O* 652; *ἀλλ*(*ά*) *Λ* 120, *Φ* 193

J.N. O'Sullivan

χράομαι s. *χρήομαι*

χραῦσαι [1ⁱ] **E** sterbendes Verb, von *χραεῖν* (s.d.) kaum zu trennen (dagg. Sommer, Lautst. 73f.), s. Frisk; vgl. Chantraine, Dict. zu *χραεῖν* u. *χραύω*

Σχ sch. min. P.Aphrod. Lit.II zu *E* 138: *χραύσῃ ·] τύψ*[*ῃ*, P.Strassb. inv. 1015 zu *E* 138: *χραυσῃ · αμυξῃ*, sch. D *E* 138: *χραύσῃ · ἀμύξῃ, ἐπ' ὀλίγον τὸν χρῶτα ἐπιξύσῃ*

B *e. Streifwunde zufügen*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre I 322f. *E* 138 (Gl.) *δὴ τότε μιν* (Diom.) *τρὶς τόσσον ἔλεν μένος ὥς τε λέοντα ' ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' εἰροπόκοις ὀίεσσι ' -ῃ μέν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσῃ*, vgl. Leaf u. Kirk, Iliad z.St. — Wortf.: *βάλλω, οὐτάω*

G. Markwald

χράω s. *χρήω*

χρείη v.l. *Θ* 57 s. s.v. *χρειώ*; West, Ptol. Pap. 83

χρεῖος s. *χρέος*

χρείω v.l. *β* 222 für *χεύω* (s.d.)

χρειώ s. *χρεώ*

χρεμετίζω [1ⁱ] **E** < **χρέμω* (> *χρόμος/η*) which may be compared w. various sound-vbs. in other langs.; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v.

Σχ sch. D *M* 51: *ἰδιάζουσαν φωνὴν ἀπετέλουν* **L** Delebecque, Cheval 51. 206; Krapp, Akust. Phänomene 146f.; Tichy, Onomatop. Verb. 199; Perpillou, Recherches 94f.

B *neigh*, in fear *M* 51 *Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν εἱλίσσεθ' ἑταίρους ' τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι ' τόλμων ... μάλα δὲ -ζον ἐπ' ἀκρῷ ' χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος* — See also *χρεμίζω*, contrast *μακών* (*Π* 469)

J.N. O'Sullivan

χρεμίσαι hapax [1ᴴ] **E** aor. of **χρεμίζω*, short form of *χρεμετίζω*, q.v. **B** *neigh*, of teams of chariot-horses charging at each other Sc. 348 *τῶν* (of Iolaus and Her. and of Cycnus and Ares as they charge) *δ' ἵπποι μὲν ἔπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν ' ὀξεῖα -ισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ*

J.N. O'Sullivan

χρέος, χρεῖος [4ⁱ, 7ᵒ, 3ᴴ, 1ʰ, 1ᶜ] **E** s. *χρή*; deverb. zu *χρήομαι* (Risch 77)

F *-ος* 5, *-ῖος* 9; *-α* 1, *-ιῶν* 1 **M** nur zweis. **1** Stamms. im longum: [⏑̯] *-ῖος N* 746 [⏑̯] *ἐὸν/ἐμὸν αὐτοῦ -ῖος α* 409, *β* 45; *-ῖος ὀφείλετ' Λ* 686 [⏑̯] *-ῖος ὄφειλον Λ* 688 **2** Stamms. im breve: [⏑̯] *-ος ϑ* 353 [⏑̯] *-α* Op. 647 [⏑̯] *κατὰ -ος λ* 479, h. Merc. 138; Hes. fr. 280,6; *-ος* Cert. p. 40,13 **3** Stamms. in d. brevia: [–̯] *-ῖος Λ* 698, *γ* 367, *φ* 17; *-ιῶν* Op. 404 [–̯] *-ῖος ϑ* 355

Σχ sch. min. P.Oxy 3160,32 zu *β* 45: *-ῖος· πρᾶγμα*, sch. D *Λ* 686: *-ῖος· -ος, δάνειον*, so auch *N* 746, *α* 409: *-ῖος· -ος, ὄφλημα*, ähnl. *ϑ* 355, *λ* 479: *-ος· μάντευμα, φ* 17: *μετὰ -ῖος· διὰ ὄφλημα*

L [1]Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 12; [2]Meister, Kunstspr. 166; [3]Werner, *η* u. *ει* vor Vokal 68; [4]G. Redard, Recherches sur XPH, XPHΣΘAI, Paris 1953, 74ff.; [5]Nagy, GRBS 4, 1963, 204; [6]L. Deroy, Les leveurs d'impôts, Rom 1968, 26f.; [7]Führer, Kratylos 23, 1978, 182; [8]G. Kloss, Wortfeld „Verlangen ...", Hypomnemata 105, 1994, 150ff.; [9]É. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 189ff.

B *Schuld, Not*, vgl. L⁹; zu d. Formen s. L³ᴬ⁷. — Wortf.: *ἀνάγκη, χρεώ, χρή* **1** *Schuld, i.S.v. Geschuldetem*, konkr. u. abstr.: *Λ* 686. 688 (Nestor erz. Patr.:) „*κήρυκες δ' ἐλίγαινον ... ' τοὺς ἴμεν οἷσι* ⌞*-ῖος ὀφείλ*⌟*ετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ · ' ... ' ... πολέσιν γὰρ 'Επειοὶ* ⌞ ⌟*ον*", vgl. L⁶ 698 (Nestor erz. Patr.:) „*καὶ γὰρ τῷ* (Nel.) *-ῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ*" *φ* 17

ἦ τοι Ὀδυσσεὺς ' ἦλθε μετὰ -ῖος (sc. von Messeniern aus Ith. geraubte Schafe), *τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλε* γ367 (Ath./Mentor zu Nestor:) „*ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους ' εἶμ', ἔνθα -ῖός μοι ὀφέλλεται, οὔ τι νέον γε ' οὐδ' ὀλίγον*", vgl. Odyssey z.St. *N*746 (Pulyd. zu Hektor:) „*δείδω, μὴ τὸ χθιζὸν ἀποστήσωνται Ἀχαιοὶ ' -ῖος, ἐπεὶ παρὰ νηυσὶν ἀνὴρ ἄτος πολέμοιο ' μίμνει, ὃν οὐκέτι πάγχυ μάχης σχήσεσθαι ὀΐω*" *d. gestr. Schuld einfordern* θ353 (Heph. zu Pos. in Demod.-Lied:) „*πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ' εἴ κεν Ἄρης οἴχοιτο -ος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;*" 355 (Pos. zu Heph. in Demod.-Lied:) „*Ἥφαιστ', εἴ περ γάρ κεν Ἄρης -ῖος* (*-ίως* vulg.) *ὑπαλύξας ' οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τείσω*", vgl. L[2]; Odyssey z.St. 2 *Not, Bedürfnis*: β45 (Tel. in Volksversammlg.:) „(*ἀγορεύω*) *ἐμὸν αὐτοῦ -ῖος, ὅ μοι κακὰ ἔμπεσεν οἴκῳ, ' δοιά*" Op.404 *ἀλλά σ' ἄνωγα ' φράζεσθαι -ιῶν τε λύσιν λιμοῦ τ' ἀλεωρήν*, vgl. West z.St. 647 *εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν ' βούληαι* [*δὲ*] *-α τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπέα, ' δείζω δή κτλ.*, vgl. West z.St. α409 (Eurym. zu Tel.:) „*ἦ ἐὸν αὐτοῦ* (Mentes) *-ῖος ἐελδόμενος τόδ' ἱκάνει;*" *sein eigenes Begehren betreiben*, s. Odyssey z.St.; L[4] λ479 (Od. zu Schatten Ach.s:) „*ἦλθον Τειρεσίαο ⸢κατὰ -ος⸣, εἴ τινα βουλὴν ' εἴποι, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην*" h.Merc.138 *αὐτὰρ ἐπεί τοι πάντα ⸢ ⸣ ἤνυσε δαίμων* (Hermes) *nach Bedarf* Cert.p.40,13 (Frage Hes.s:) *πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον -ος ἄξιόν ἐστιν;* ' (Antwort Hom.s:) *οἷς αὐτοῖς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἕπηται* *In welchem Bedürfnis darf man Menschen vertrauen? — Wenn ihnen selber Gefahr folgt wegen des Tuns* ‖ uns. gelesen: Hes.fr.280,6 *⸢τί κατὰ χρ⸣έος* (Latte; *⸢ ⸣<ε>ἰω ξω*[*ὸς ἱκάνε*]*ις*; Page)

D θ348a; v.l.: γ14; ci.: μ38 (vgl. L[1]), Op.371. 480. 617 G. Markwald

χρεώ n., **χρειώ** n. f. [16[i], 10[a]] E s. *χρή* F *-ώ* 15 (vgl. Hes.fr.280,6 s.v. *χρέος* in B2 a.E.), *-ιώ* 10, *-ιοῖ* 1

M - = *χρε, χρεώ* immer in Syniz. 1 Stamms. im longum 1a eins. (in Syniz.): [⏑̄] *-ὼ τιμῆς/βουλῆς* *I*608, *K*43 1b zweis.: [⏑̄⏑] *-ιὼ/οῖ* *A*341, *Θ*57 2 Stamms. im breve, eins. (in Syniz.): ⏑̄[⏑] *δέ σε ὥ* *Λ*606 3 Stamms. in d. brevia 3a eins. (in Syniz.): ⏑̄[-] *ἐμὲ ⸢δὲ -ὼ⸣* δ634, *o*201; *⸢ ⸣* *I*75; *-ὼ* ι136 3b zweis.: [-⏑̄] *-ιὼ γὰρ ἱκάνεται* *K*118 = *Λ*610; *σε -ιὼ* δ312; *-ιὼ* λ164 [-⏑̄] *-ιὼ* *K*172 [-⏑̄] *-ιὼ γὰρ ἵκανε* ζ136; *με ⸢-ιὼ τόσον ἵκ⸣οι* ε189; *⸢ ⸣ει* *K*142, β28 4 eins. (in Syniz.), im anceps: ⏑̄[×] *οὐδέ τί μιν -ὼ* *Φ*322, δ707; *τίπτε δέ σε -ὼ* *K*85, α225; *ἦ/οὔ τι ⸢μάλα -ὼ⸣* *I*197, *Ψ*308; *τὸν/ὼ δὲ/με ⸢ ⸣* *Λ*409, *Σ*406

Σχ sch. min. Henrichs[1] 144,9 zu *A*341: *χριω· χρεια*, Henrichs[2] 233,6 zu *A*341: *-[ιώ]· χρεία*, Henrichs[2] 253,3 zu *A*341: *[-ιώ· χρ]εία*, sch. D *A*341: *-ιώ· χρεία* ≅ α225, *Θ*57: *-ιοῖ ἀναγκαίῃ· διὰ χρείαν ἀνάγκην ἐπιφέρουσαν καὶ ἐπείγουσαν*, *I*608: *οὔ τι με ταύτης -ὼ τιμῆς· οὐ χρείαν ἔχω τήν τε τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀγαμέμνονος τιμήν. καὶ ἔστιν ⸢σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις⸣*, *K*43: *-ὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σέ· χρεία συμβουλῆς τινος ἐμοὶ καὶ σοί. ἔστιν δὲ ⸢ ⸣*, 142: *ὅ τι δὴ -ιὼ τόσον ἵκει· ὅτι τοσαύτη χρεία κατέλαβεν*

L [1]Bassett, TAPhA 65, 1934, 66; [2]Werner, η u. ει vor Vokal 65f.; [3]G.Redard, Recherches sur XPH, ΧΡΗΣΘΑΙ, Paris 1953, 63f.; [4]Guiraud, Phrase nomin. 114; [5]Shipp, Studies 31; [6]Tichy, MSS 40, 1981, 194ff.; [7]M.Lynn-George, Epos. Word, Narrative and the Iliad, London u.a. 1988, 124f.

B *Not, Bedürfnis*, zur Konstr. s. L[4]; zu d. Formen L[2,3,5]; zur Syniz. L[6]. — Wortf.: s. *χρέος* 1 als Subj. zu e. Verb (*ἵκω / ἱκάνω, ἄγω* u.a.) od. in adv. Best. (nur *Θ*57); außer *I*197 in d. Form *-ιώ* *K*118 (Nestor zu Ag.:) „*-ιὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός*" = *Λ*610 (Ach. zu Patr.) *K*142 (Od. zu Nestor u. Ag.:) „*τίφθ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἷοι ἀλᾶσθε ' νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅ τι δὴ ⸢-ιὼ τόσον ἵκ⸣ει;*" β28 (Aigyptios:) „*τίνα ⸢ ⸣ει ' ἢὲ νέων ἀνδρῶν ἢ οἳ προγενέστεροί εἰσιν;*" ε189 (Kal. zu Od.:) „*ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ ' αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με ⸢ ⸣οι*" ζ136 *ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλε ' μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· -ιὼ γὰρ ἵκανε* *I*197 (Ach. zu Bittgesandtschaft:) „*χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον ἤ τι μάλα -ώ*", vgl. L[1] („there was great need [of your coming]"); L[7]; Hainsworth, Iliad z.St. δ312 (Men.:) „*τίπτε δέ σε -ιὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως, ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;*" λ164 (Od. zu Schatten Antikleias:) „*μῆτερ ἐμή, -ιώ με κατήγαγεν εἰς Ἀΐδαο ' ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο*" *K*172 (Nestor zu Diom.:) „*ἀλλὰ μάλα μεγάλῃ -ιὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς*" ‖ *Θ*57 *μέμασαν* (Tr.) *δὲ καὶ ὦς ὑσμῖνι μάχεσθαι ' -ιοῖ* (*ιῶν, -ίῃ, ξείῃ* vv. ll.) *ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν* 2 als Präd.nom. (außer *A*341 in d. Form *-ώ*) 2a m. Akk. u./od. Gen.: *I*75 (Diom. zu Ag.:) „*μάλα δὲ -ὼ πάντας Ἀχαιοὺς ' ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς* (*βουλῆς*)", vgl. Leaf, Hainsworth, Iliad z.St. 608 (Ach.:) „*Φοῖνιξ, ἄττα γεραιὲ διοτρεφὲς οὔ τί με ταύτης ' -ὼ τιμῆς*", ⸢vgl. Σχ⸣ *K*43 (Ag.:) „*-ὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σέ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε, ' κερδαλέης*", *⸢ ⸣* *Λ*606 (Patr. zu Ach.:) „*τίπτε με κικλήσκεις, Ἀχιλεῦ; τί δέ σε -ὼ* (*χρὴ* ci.) *ἐμεῖο;*", vgl. Hainsworth, Iliad z.St. *Φ*322 (Skam. zu Simoeis:) „*αὐτοῦ* (unter d. Fluten Skam.s) *οἱ* (Ach.) *καὶ σῆμα τετεύξεται, οὐδέ τί μιν -ὼ ' ἔσται τυμβοχόης*" δ634 (Noëmon zu Antin.:) „*νῆά μοι οἴχετ'* (Tel.) *ἄγων· ἐμὲ δὲ -ὼ γίνεται αὐτῆς ' Ἤλιδ' ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι*" ι136 *ἐν* (sc. Insel beim Kyklopenlande) *δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ -ὼ πείσματός ἐστιν* *A*341 (Ach. zu Patr.:) „*εἴ ποτε δ' αὔτε ' -ιὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι ' τοῖς ἄλλοις*" *K*85 (Nestor zu Ag.:) „*φθέγγεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· ⸢τίπτε δέ σε -ὼ;⸣*" α225 (Ath./Mentes zu Tel.:) „*τίς δαίς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο;* *⸢ ⸣* 2b m. Inf. (A.c.I. = *χρή*, s.d.): *Λ*409 (Od. zu sich:) „*ὃς δέ κ' ἀριστεύῃσι μάχῃ ἔνι, τὸν δὲ μάλα -ὼ ' ἑστάμεναι κρατερῶς*" *Σ*406 (Heph. zu Charis:) „*τώ με μάλα -ὼ ' πάντα Θέτι καλλιπλοκάμῳ ζῳάγρια τίνειν*" *Ψ*308 (Nestor zu Antil.:) „*τὼ καί σε διδασκέμεν* (sc. im Wagenrennen) *οὔ τι μάλα -ώ* (*χρή, χρέων* vv.ll.)" δ707 (Pen.:) „*κῆρυξ, τίπτε δέ μοι πάϊς οἴχεται; οὐδέ τί μιν -ὼ ' νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν*" *o*201 (Tel. zu Peisistr.:) „*ἐμὲ δὲ -ὼ* (*-ὼν* v.l.) *θᾶσσον ἱκέσθαι*"

D v.l.: *H*109, β222 G. Markwald

χρεών *es ist nützlich, richtig*, Neutr. zu *χρεώ* (s.d.), Wackernagel, Kl. Schr. I 813ff.; dagg. (aus **χρὴ ὄν* m. quant. Metath.) M. Leroy, in: Festschr. Debrunner 284; Guiraud, Phrase nomin., E&C 42, 1962, 44f.; vgl. auch G. Redard, Recherches sur XPH, ΧΡΗΣΘΑΙ, Paris 1953, 70ff.; sonst Fränkel, WuF 187ff. Choer.fr.10 p.196 Ber. *ὅρκον δ' οὔτ' ἄδικον -ων* (m. Syniz.) *ἔμμεναι οὔτε δίκαιον*, s. s.v. *ὅρκος* Sp.778,37ff. — vv.ll.: *Φ*322, *Ψ*308, α225, *o*201 G. Markwald

χρή [28[i], 27[a], 2[H], 3[h], 1[c]] E urspr. Instr. Sg. des Wn. **ǵʰr̥-eh₁* '[es ist] mit Wollen' zu: 'es ist / wird gewollt zu: 'es wird gebraucht' zu: 'es ist nötig', häufig m. Formen der Kopula verwendet, neues Verbalparadigma sekundär daraus erwachsen, s. I. Balles, Die altind. Cvi-Konstruktion, Bremen 2006, 258—260; ältere Standpunkte in L.11f., Frisk, Chantraine, Dict. s.v. — Abl.: *χρείη, χρείω, χρέ(ι)ος, χρε(ι)ώ, χρεών, χρηΐζω, χρῆμα, χρήομαι, χρησμός, χρησμοσύνη, χρηστήριον, χρήω*

F χρή 60, χρῆν 1 **M** nur eins. **1** Stamms. im longum [1] -ἢ μέν *A* 216, *I* 309; -ή *I* 627, *o* 74, Hes. fr. 323,1 [2] τώ/ῷ ⌊σε -ἢ⌋ περί/αρά *I* 100, Pan. fr. 12,17 p. 121 Dav.; τώ/ῶ ⌊ ⌋ *H* 331, *ρ* 417; σοὶ δὲ -ή *E* 490; τὼ/ὸν νῦν -ή *M* 315, *ζ* 207; ἀλλὰ -ή *Δ* 57, *T* 228 [3] οὐ γὰρ -ή *T* 149, *μ* 154 **2** Stamms. im breve [2][⏑] σε -ή *γ* 14 **3** Stamms. in d. brevia [1][-] -ή *B* 24 = 61 [2][-] μάλα -ῆν Hes. fr. 43a,42; -ή *Π* 631, *κ* 490, *τ* 4 [1][-] τί σε -ἢ ταῦτα *N* 275, *ω* 407; τί σε/με -ή *ξ* 364, *φ* 110; ἐμὲ/σε δὲ -ή *Ψ* 644, *ζ* 190; ἐμὲ -ή *ψ* 250; δὲ -ή *γ* 209, *ω* 324; -ή *ζ* 27, *ι* 50 **4** Stamms. im anceps [1][×] οὐδέ τί σε/με -ή *H* 109, *I* 496. 613, *K* 479, *Π* 721, *T* 420, *Y* 133, *Ψ* 478, *α* 296, *β* 369, *δ* 492, *κ* 380, *o* 393, *σ* 17, *τ* 500, h. Cer. 82, h. Merc. 407. 494 / *T* 67, *τ* 118; νῦν σε μάλα -ή *N* 463, *Π* 492, *X* 268; ὅττεό σε/με -ή *α* 124, *χ* 377; τέο σε -ή *δ* 463; -ή *N* 235

Σχ sch. min. P. Strassb. inv. Gr. 33 zu *A* 216: χρη· δι, sch. D *A* 216: χρὴ μέν· προσῆκον μέν ἐστι, πρέπει, *B* 24: οὐ χρή· οὐ προσῆκόν ἐστι, οὐ δεῖ, ähnl. *Δ* 57, *α* 124: ὅττεό σε χρή· εἴ τινός σοι χρεία ἐστίν, = *δ* 463, *o* 74: χρὴ ξεῖνον παρεόντα· τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται γνωμικόν, *τ* 4: χρὴ τεύχεα· οἱ ἀστερίσκοι, ὅτι ἐνθάδε καλῶς, ὅτε ἐώρακε τὰ ὅπλα

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 306; [2]ders., Das Wesen des gr. Inf.s, Bonn 1916, 133 ff.; [3]Nestle, H. 77, 1942, 75; [4]G. Redard, Recherches sur XPH, XPHΣΘAI, Paris 1953; [5]Segal, Arion 1, 1962, 40; [6]Bernardete, Gl. 43, 1965, 285 ff.; [7]Heitsch, Aphroditeh. 101 f.; [8]A. Schnaufer, Frühgr. Totenglaube, Hildesheim-New York 1970, 83

B *(es ist) nötig*, fast nur in dir. R.; sonst vgl. L[1,2]. — Wortf.: s. δεύω II **1** ohne Inf. **1a** m. Akk. der Pers. u. Gen. d. Sache (wie χρε[ι]ώ B 2a): *H* 109 (Ag.:) „ἀφραίνεις Μενέλαε διοτρεφές, οὐδέ τί σε -ἢ ' ταύτης ἀφροσύνης", vgl. Leaf z. St. *γ* 14 (Ath.:) „Τηλέμαχ', οὐ μέν σε -ἢ ἔτ' αἰδοῦς οὐδ' ἠβαιόν" *φ* 110 (Tel. zu Freiern:) „καὶ δ' αὐτοὶ τόδε ἴστε· τί με -ἢ μητέρος αἴνου;" *δ* 463 (Proteus zu Men. in dessen Erz.:) „τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱέ, θεῶν συμφράσσατο βουλάς, ' ὄφρα μ' ἕλοις ἀέκοντα λοχησάμενος; ⌊τέο σε -ή⌋;" *α* 124 (Tel. zu Ath./Mentes:) „αὐτὰρ ἔπειτα ' δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι ὅτ⌊ ⌋" *χ* 377 (Od. zu Phil. u. Phemios:) „ὄφρ' ἂν ἐγὼ κατὰ δῶμα πονήσομαι ὅττεό με -ή" **1b** Inf. zu erg., fast nur in Formel ⌊οὐδέ τί σε -ή⌋: *ι* 50 ἐπιστάμενοι (Kikonen) μὲν ἀφ' ἵππων ' ἀνδράσι μάρνασθαι καὶ ὅθι -ἢ πεζὸν ἐόντα *Π* 721 (Ap.:) „Ἕκτορ τίπτε μάχης ἀποπαύεαι; ⌊ ⌋" *T* 420 (Ach.:) „Ξάνθε τί μοι θάνατον μαντεύεαι; ⌊ ⌋" *Y* 133 (Pos.:) „Ἥρη, μὴ χαλέπαινε παρ' ἐκ νόον· ⌊ ⌋", vgl. L[7] *τ* 500 (Od. zu Eurykl.:) „μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς μυθήσεαι; ⌊ ⌋" **2** m. Inf. **2a** Akk. (als log. Subj.) zu erg.: *I* 309 (Ach. zu Od.:) „-ἢ μὲν δὴ τὸν ⌊μῦθον⌋, ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν" 627 (Aias:) „ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα ' -ἢ ⌊ ⌋ Δαναοῖσι καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα" *Π* 631 (Patr. zu Mer.:) „τὼ οὔ τι -ἢ ⌊ ⌋ ὀφέλλειν, ἀλλὰ μάχεσθαι" *A* 216 (Ach. zu Ath.:) „-ἢ μὲν σφωΐτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι ' καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον" *T* 149 (Ach. zu Ag.:) „οὐ γὰρ -ἢ κλοτοπεύειν ἐνθάδ' ἐόντας ' οὐδὲ διατρίβειν" ‖ *Δ* 57 (Hera zu Zeus im Streit um Tr.:) „ἀλλὰ -ἢ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον· ' καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι" *E* 490 (Sarp. zu Hektor:) „σοὶ δὲ -ἢ τάδε πάντα μέλειν νύκτάς τε καὶ ἦμαρ" *N* 235 (Pos. zu Idom.:) „ἀλλ' ἄγε τεύχεα δεῦρο λαβὼν ἴθι· ταῦτα δ' ἅμα -ἢ ' ⌊σπεύδε⌋ιν, αἴ κ' ὄφελός τι γενώμεθα καὶ δύ' ἐόντε" *ω* 324 (Od. zu Laert.:) „ἐκ γάρ τοι ἐρέω· μάλα δὲ -ἢ ⌊ ⌋μεν ἔμπης· ' μνηστῆρας κατέπεφνον κτλ." ‖ *M* 315 (Sarp. zu Glaukos:) „τὼ νῦν -ἢ Λυκίοισι μέτα πρώτοισιν ἐόντας ' ἑστάμεν" *γ* 209 (Tel. zu Nestor:) „ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον, ' πατρί τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ -ἢ τετλάμεν ἔμπης" *T* 228 (Od. zu Ach.:) „ἀλλὰ -ἢ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι ' νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἤματι δακρύσαντας" *τ* 4 (Od.:) „Τηλέμαχε, -ἢ τεύχε' ἀρήϊα κατθέμεν εἴσω ' πάντα μάλ'" *ζ* 207 (Naus. zu Dienerinnen:) „τὸν (Od.) νῦν -ἢ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες ' ξεῖνοί τε πτωχοί τε" *κ* 490 (Kirke zu Od.:) „ἀλλ' ἄλλην -ἢ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι καὶ ἱκέσθαι ' εἰς Ἀΐδαο δόμους", vgl. L[5,8] *o* 74 (Men. zu Tel.:) „-ἢ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν" Hes. fr. 43a,42 ε]ὔτέ τις ἀντ' ὤνοιο χατίζῃ χ[ρῆ]μ' ἀνελ[έσθαι, ' ἀ]μφὶ μάλα -ἢν ὤγ[ον[ ] τίμοι ..., nur hier Impf. (Irr.), Erg.-vorschläge s. Hirschberger, Komm. 277 f. **2b** m. A.c.I., log. Subj. nur *B* 24 e. Nomen, *μ* 154 Num., sonst Pron. **2ba** log. Subj. Nomen u. Num.: *B* 24 (Traum zu Ag.:) „οὐ -ἢ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα" = 61 *μ* 154 (Od. zu Gef.n:) „ὦ φίλοι, οὐ γὰρ -ἢ ἕνα ἴδμεναι οὐδὲ δύ' οἴους ' θέσφαθ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο" **2bβ** log. Subj. Pron. **2bβaa** αὐτός, ἐμέ, με: *ζ* 27 (Ath. im Traum zu Naus.:) „σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα -ἢ καλὰ (εἵματα) μὲν αὐτὴν ' ἔννυσθαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται" *Ψ* 644 (Nestor zu Ach.:) „ἐμὲ δὲ -ἢ γήραϊ λυγρῷ ' πείθεσθαι" *ψ* 250 (Od. zu Pen.:) „πόνος ἔσται, ' πολλὸς καὶ χαλεπός, τὸν ἐμὲ -ἢ πάντα τελέσσαι" *T* 67 (Ach. zu Ag.:) „νῦν δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παύω χόλον, ⌊οὐδέ τί με -ἢ⌋ ' ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν" *τ* 118 (Od. zu Pen.:) „⌊ ⌋ ' οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε ' ἤσθαι" **2bββb** σέ, σε: *ζ* 190 (Naus. zu Od.:) „καί που σοὶ τά γ' ἔδωκε (Zeus), σὲ δὲ -ἢ τετλάμεν ἔμπης" Pan. fr. 12,17 p. 121 Dav. τῷ σὲ -ἢ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὔφρονι θυμῷ ' πίνειν μηδὲ βορῆς κεκορημένον ἠύτε γῦπα h. Cer. 82 (Helios zu Dem.:) „ἀλλά, θεά, κατάπαυε μέγαν γόον· οὐδέ τι σὲ -ἢ ' μάψ αὔτως ἄπληστον ἔχειν χόλον" ‖ *I* 496 (Phoinix:) „ἀλλ', Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν· ⌊οὐδέ τί σε -ἢ⌋ ' νηλεὲς ἦτορ ἔχειν" 613 (Ach. zu Phoinix:) „⌊ ⌋ ' τὸν (Ag.) φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι" *K* 479 (Od. zu Diom.:) „ἀλλ' ἄγε δὴ πρόφερε κρατερὸν μένος· ⌊ ⌋ ' ἑστάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν" *Ψ* 478 (kleiner Aias zu Idom.:) „⌊ ⌋ ' λαβραγόρην ἔμεναι" *α* 296 (Ath./Mentes zu Tel.:) „⌊ ⌋ ' νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί" *β* 369 (Eurykl. zu Tel.:) „ἀλλὰ μέν' αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· ⌊ ⌋ ' πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν οὐδ' ἀλάλησθαι" *δ* 492 (Proteus zu Men. in dessen Erz.:) „Ἀτρεΐδη, τί με ταῦτα διείρεαι; ⌊ ⌋ ' ἴδμεναι, οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον" *κ* 380 (Kirke zu Od.:) „ἦ τινά που δόλον ἄλλον ὀΐεαι; ⌊ ⌋ ' δειδίμεν" *o* 393 (Eum. zu Od.:) „⌊ ⌋ ' πρὶν ὥρη, καταλέχθαι· ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος" *σ* 17 (Od. zu Iros:) „οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται, ⌊ ⌋ ' ἀλλοτρίων φθονέειν" h. Merc. 407 (Ap. zu Hermes:) „⌊ ⌋ ' μακρὸν ἀέξεσθαι Κυλλήνιε Μαιάδος υἱέ" 494 (Hermes zu Ap.:) „⌊ ⌋ ' κερδαλέον περ ἐόντα περιζαμενῶς κεχολῶσθαι" *N* 463 (Deïph.:) „Αἰνεία Τρώων βουληφόρε ⌊νῦν σε μάλα -ἢ⌋ ' γαμβρῷ ἀμυνέμεναι" *Π* 492 (Sarp. sterbend:) „Γλαῦκε πέπον πολεμιστὰ μετ' ἀνδράσι ⌊ ⌋ ' αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν" *X* 268 (Ach. zu Hektor:) „παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο· ⌊ ⌋ ' αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν" *N* 275 (Idom. zu Mer.:) „οἶδ' ἀρετὴν οἷός ἐσσι· ⌊τί σε -ἢ⌋ ταῦτα λέγεσθαι;" *ξ* 364 (Eum. zu Od.:) „⌊ ⌋ τοῖον ἐόντα ' μαψιδίως ψεύδεσθαι;" *ω* 407 (Od. zu Dolios:) „ὦ γέρον, ἦδη οἶδε (Pen.) · ⌊ ⌋ ταῦτα πένεσθαι;" *H* 331 (Nestor zu Ag. u. Fürsten:) „τώ ⌊σε -ἢ⌋ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν" *I* 100 (Nestor zu Ag.:) „τώ ⌊ ⌋ περὶ μὲν φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι" *ρ* 417 (Od. zu Antin.:) „τῷ ⌊ ⌋ δόμεναι καὶ λώϊον ἠέ περ ἄλλοι ' σίτου", vgl. L[3] Hes. fr. 323,1 -ἢ δέ σε πατρὶ <[ ]> κτίλον ἔμμεναι

D P. Oxy 3698,16. 18 -ἢ τελέσαι γάμον ... -ἢ δαμ.[v.l.: *Ψ* 308

G. Markwald

χρηΐζω [1[1], 3°, 3[H]] E zu χρή (s.d.), vgl. auch G. Redard, Recherches sur XPH, XPHΣΘAI, Paris 1953, 62 ff., Risch 299

M Stamms. im longum 1 dreis.: [⏑̄–⏑̄] -εις/ων/ειν ρ558, Op.499. 367 [⏑̄–⏑̄] -ων καί Op.351; -ων ρ121 2 viers.: [⏑̄–⏑̄⏑̆] -οντα καί Λ835 [⏑̄–⏑̄⏑̆] -οντι λ340

Σχ sch. D Λ835: -οντα· χρῄζοντα, λ340: -οντι· δεομένῳ

B *bedürfen, brauchen*, vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II 308; G. Kloss, Wortfeld „Verlangen ...", Hypomnemata 105, 1994, 123 ff.; 1 m. Obj. im Gen.: Λ835 (Euryp. zu Patr.:) „ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα (Podaleirios) ' -οντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος ' κεῖσθαι" ρ121 (Tel. zu Pen.:) „εἴρετο δ' αὐτίκ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος, ' ὅττευ -ων ἱκόμην Λακεδαίμονα δῖαν" 558 (Eum. zu Od.:) „ἔσσει (Pen.) σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, τῶν σὺ μάλιστα ' -εις" Op.367 ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ ' -ειν ἀπεόντος 499 πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνήρ, κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων, ' -ων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ 2 ohne Obj.: λ340 (Arete zu Phäaken:) „τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε μηδὲ τὰ δῶρα ' οὕτω -οντι (Od.) κολούετε" Op.351 (gib d. Nachbarn reichl.) ὡς ἂν -ων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς G. Markwald

χρῆμα [13°, 7[H], 3[b], 1[c]] E zu χρή (s.d., Frisk s.v.), 'Sache, die man braucht'; vgl. L[4]

F -α 2, –(α) 2; -ασι 1, -ατα 10, -ατ' 8, -αθ' 1

M Stamms. im longum 1 eins.: [⏑̄] -(α) Op.344 [⏑̄] χ[ρῆ]μ' ἀνελ[έσθαι Hes.fr.43,41 2 zweis.: [⏑̄⏑̆] -α Op.402; -ατ' β78, ξ286, τ284 [⏑̄⏑̆] οἱ -ατ' π389; -ατ' ν283, ξ385 [⏑̄⏑̆] -α h.Merc.332; δὴ τὰ -ατ' ν215, h.Merc.400 [⏑̄⏑̆] -αθ' ἕληται Op.605 3 dreis.: [⏑̄⏑̆⏑̆] -ατα δ' β203, Op.320. 407, Vit.p.17,9; -ατα/σι ν304, Op.686 / ν258 [⏑̄⏑̆⏑̆] οἱ ⏕-ατα πολλά⏕ ο230; ⏕ ν203; -ατα ν363 [⏑̄⏑̆⏑̆] -ατα h.Ap.397

Σχ sch. D ο230: ὅς οἱ -ατα· ὑπὸ τῶν Ἰφίκλου βουκόλων ἀπήνεγκε τὰ -ατα καταφρονήσας ὡς οὐ γενναίων αὐτῶν

L [1]Ludwich, Hymnenbau 124 f.; [2]Volkmann, H. 74, 1939, 99 A.7; [3]Strasburger, Gymn. 60, 1953, 109; [4]G. Redard, Recherches sur XPH, XPHΣΘAI, Paris 1953, 82 ff.; [5]Page, Odyssey 151 m. A.16; [6]Christ, Saeculum 15, 1964, 223; [7]Merkelbach, ZPE 3, 1968, 134 f.; [8]Snider, AJAH 3, 1978, 132 m. A.37; [9]Renehan, Notes II 140; [10]Bravo, DHA 10, 1984, 129 f.; [11]H. W. Rose, Sons of the Gods, Children of Earth, Ithaca u. London 1992, 59 f.

B *Sache*, Sg. 4x, sonst im Pl.: *Sachwerte, Besitz*, zum Fehlen in d. Il. vgl. L[3]; überw. in dir. R. u. in Op.; zur Untersch. von κτῆμα (s.d.; nicht selten Var., s. in D) vgl. L[5.11]. – Wortf.: κτῆμα (s.d.) 1 im Sg. übertr. (außer Hes.-fr.43a,41): Op.344 εἰ γάρ τοι καὶ -(α) ἐγκώμιον (s.d.) ἄλλο γένηται, ' γείτονες ἄζωστοι ἔκιον e. and. Sache im Dorf = etw. Schlimmes 402 ἢν δ' ἔτι λυπῇς, ' -α μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις, ' ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός wenn du d. Nachbarn weiter (m. Bitten) beschwerl. fällst, wirst du nichts erreichen h.Merc.332 (Zeus zu Ap.:) „σπουδαῖον τόδε -α (sc. d. Bringen d. Säuglings Hermes) θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἦλθε" Angelegenheit ‖ Hes.fr.43a,41 ε]ὔτέ τις ἀντ' ὤνοιρ χατίζῃ χ[ρῆ]μ' ἀνελ[έσθαι, s. L[7]; Hirschberger, Komm. 277 f. 2 im Pl. *Besitz(tümer)* 2a allg.: Op.320 -ατα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω 407 -ατα δ' εἴν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι, ' μὴ σὺ μὲν αἰτῇς ἄλλον 605 καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν, μὴ φείδεο σίτου, ' μή ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ -αθ' ἕληται 686 -ατα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν, vgl. L[2.6]; West, z.St.; L[8] h.Ap.397 οἱ (Kreter) μὲν ἐπὶ πρῆξιν καὶ -ατα νηὶ μελαίνῃ ' ἐς Πύλον ... ' ἔπλεον, vgl. L[10] h.Merc.400 (Hermes führt Ap. zum Rinderversteck:) ἀγροὺς δ' ἐξίκοντο καὶ αὔλιον ὑψιμέλαθρον ' ἠχοῦ δὴ τὰ -ατ' ἀτάλλετο νυκτὸς ἐν ὥρῃ, vgl. L[1.9] Vit.p.17,9 -ατα δ' αὔξει οἶκον 2b des Od. 2ba häufig, ο230 des Melampus: β78 (Tel. in Volksversamml. zu d. Ithakesiern:) „εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη· ' τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ ' -ατ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη" 203 (Eurym. zu Halith.:) „-ατα (des Od.) δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται" π389 (Antin. zu Mitfreiern: „wenn wir Tel. am Leben lassen) μή οἱ -ατ' ἔπειτα ἅλις θυμηδέ' ἔδωμεν ' ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι" ‖ ο230 ὅς (Nel.) οἱ (Melampus) -ατα πολλὰ τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν ' εἶχε βίῃ 2bβ in d. Fremde erworben: ν203 ⏕(Od. zu sich selbst nach Erwachen auf Ith.:)⏕ „πῇ δὴ -ατα πολλὰ φέρω τάδε;" 215 ⏕ ⏕ „ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ -ατ' ἀριθμήσω καὶ ἴδωμαι" 258 (Od. zu Ath.:) „νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς ' -ασι σὺν τοίσδεσσι" 283 (Od. zu Ath. in Lügenerz.:) „οἱ (Phönizier) δὲ -ατ' ἐμὰ γλαφυρῇς ἐκ νηὸς ἑλόντες ' κάτθεσαν" 304 (Ath. zu Od.:) „νῦν αὖ δεῦρ' ἱκόμην, ἵνα τοι σὺν μῆτιν ὑφήνω ' -ατά τε κρύψω" 363 (Ath. zu Od.:) „ἀλλὰ -ατα μὲν μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο ' θείομεν αὐτίκα νῦν" ξ286 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον αὐτόθι, πολλὰ δ' ἄειρα ' -ατ' ἀν' Αἰγυπτίους ἄνδρας" 385 (Eum. zu Od.:) „καὶ φάτ' (e. Aitoler) ἐλεύσεσθαι (Od.) ἢ ἐς θέρος ἢ ἐς ὀπώρην, ' πολλὰ -ατ' ἄγοντα, σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισι" τ284 (Od. zu Pen.: „Od. könnte längst hier sein,) ἀλλ' ἄρα οἱ τό γε κέρδιον εἴσατο θυμῷ, ' -ατ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι"

D P.Oxy 3698,20. 24 -ατα καὶ σε[... ἐς δὲ χρήματ' ἔθεντο[... v.l.: γ316, ν120, ο13, π315; ci.: Op.703 G. Markwald

χρήομαι [2[1], 11°, 4[H], 1[h], 1[c]] E s. χρή, vgl. Risch 329. 342; L[2.3]

F (- = κεχρη) χρεώμενος 1; -μένος 7, -μένῳ 1, -μένον 6, -μένοι 1, -τ' 3

M Stamms. im longum 1 zweis.: [–⏑̄] φρεσὶ γὰρ -τ' ἀγαθῇσι(ν) γ266, ξ421, π398 2 dreis. (in Syniz.) [⏑̄⏑̆⏑̆] χρεώμενος· οὐ Ψ834 3 viers.: [–⏑̄⏑̆⏑̆] ⏕-μένο⏕ς οὔτέ τευ Τ262; ⏕ ⏕ς οὔ τι ξ155; ⏕ ⏕ν οὐδέ τι υ378; ⏕ ⏕ς οὐδέ χ50; αἰδὼς/ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ ⏕ ⏕ν ἄνδρα κομίζει Op.317. 500; αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ ⏕ ⏕ῳ ἀνδρί ρ347; ⏕ ⏕ἱ ἄνδρες ξ124; ⏕ ⏕ν ἡδέ α13, h.34,1 = Vit.p.6,27 [–⏑̄⏑̆⏑̆] ⏕ ⏕ς ρ421 = τ77, Op.478. 634

Σχ sch. D Ψ834: χρεώμενος· χρώμενος, ἢ χρῄζων, α13: -μενον· ἐπιδεόμενον, χρῄζοντα (dies auch ξ124), γ266: φρεσὶ γὰρ -τ' ἀγαθῇσιν· φρεσὶν ἀγαθαῖς

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 307; [2]G. Redard, Recherches sur XPH, XPHΣΘAI, Paris 1953, 17 ff. 39. 42. 109 f.; [3]Weiss, HSPh 98, 1998, 41 f.

B *(ge)brauchen*, nur Ψ834 Ptz. Präs. (in quant. Metath.), sonst Ptz. Pf.; vgl. L[1–3]. – Wortf.: χρηΐζω, ἔχω, κτήσασθαι 1 *brauchen, bedürftig sein*, nur im Ptz. Pf., ohne od. m. Obj. im Gen. ξ155 (Od. zu Eum.:) „πρὶν δέ κε (sc. bevor mein Eid, Od. werde zurückkehren; sich als wahr erweist), καὶ μάλα περ -μένος, οὔ τι δεχοίμην" ρ347 (Tel. zu Eum.:) „αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ -μένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι" Op.317 αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ -μένον ἄνδρα κομίζει ≅ 500 ‖ Τ262 (Ag. schwört:) „μὴ μὲν ἐγὼ κούρῃ Βρισηΐδι χεῖρ' ἐπένεικα, ' οὔτ' εὐνῆς πρόφασιν -μένος οὔτέ τευ ἄλλου" weil ihres Lagers bedürftig, vgl. Leaf, Edwards, Iliad z.St. α13 τὸν (Od.) δ' οἶον, νόστου -μένον ἠδὲ γυναικός, ' νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψώ ξ124 (Eum. zu Od.:) „κομιδῆς -μένοι, ἄνδρες ἀλῆται ' ψεύδοντ' οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθέα μυθήσασθαι"

ρ421 (Od. zu Antin.:) „πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ ' τοίῳ, ὁποῖος ἔοι καὶ ὅτευ -μένος ἔλθοι" = τ77 (Od. zu Melantho) υ378 (Freier spottend zu Tel.:) „ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην, ' σίτου καὶ οἴνου -μένον" χ50 (Eurym. zu Od.:) „οὔ τι γάμου τόσσον -μένος (Antin.) οὐδὲ χατίζων, ' ἀλλ' ἄλλα φρονέων (sc. König zu sein auf Ith.)" Op.478 σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ -μένος ἔσται 634 πλωίζεσκ' (mein V.) ἐν νηυσί, βίου -μένος ἐσθλοῦ im Sehnen h.34,1 αἰδεῖσθε ξενίων -μένον ἠδὲ δόμοιο = Vit.p.6,27 2 gebrauchen, Ψ834 ohne Obj., sonst Obj. im Dat. (nur in Formel φρεσὶ γὰρ -τ' ἀγαθῇσιν), i.S.v. besitzen Ψ834 (Ach. setzt Eisenscheibe als Kampfpreis:) „ἕξει μιν καὶ πέντε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς ' χρεώμενος" (sc. Eisenwerkzeug zu schmieden), vgl. Leaf, Richardson, Iliad z.St. γ266 (Nestor erz. Tel.:) „τὸ πρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικές, ' δῖα Κλυταιμνήστρη· ⌊φρεσὶ γὰρ -τ' ἀγαθῇσι⌋" ξ421 οὐδὲ συβώτης ' λήθετ' ἄρ' ἀθανάτων· ⌊ ⌋ν π398 μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ ' ἥνδανε (Amphin.) μύθοισι· ⌊ ⌋ν

D Cypr. fr. 11 p.39 Dav. (Prosaref.) G. Markwald

χρησμοσύνη v.l. h. Cer. 476 für δρησμοσύνη (s.d.); Bed. uns., viell. Orakelerteilg?, s. U. Wyss, Die Wörter auf -σύνη, Diss. Zürich 1954, 32. 49 G. Markwald

χρηστήριον [1H, 5h] E zu χρή (s.d.; L3); vgl. L1 L [1]G. Redard, Recherches sur XPH, ΧΡΗΣΘΑΙ, Paris 1953, 103 ff.; [2]Regenbogen, Eranos, 54, 1956, 55; [3]K. Latte, Kl. Schr., München 1968, 152 ff.; [4]Podlecki, Phoenix 28, 1974, 15; [5]Dietrich, BICS 25, 1978, 4; [6]A. M. Miller, From Delos to Delphi, Mn. Suppl. 93, 1986, 121; [7]C. Morgan, Athletes and Oracles, Cambridge 1990, 148 ff.

B Orakelstätte (Dodone, Delos [lt. L2 fragl.], Telph., Delphi), vgl. L3.6.7 Hes. fr. 240,6 τὴν (Dodone) δὲ Ζεὺς ἐφίλησε καὶ ὅν -ον εἶναι ' τίμιον ἀνθρώποις <lac.> h. Ap. 81 (Delos zu Leto:) „ἐνθάδε μιν πρῶτον τεύξειν ⌊περικαλλέα νηὸν⌋ ' ἔμμεναι ἀνθρώπων -ον" ≅ 259in. = 288, zum Alter d. del. Orakels vgl. L4 248 (Ap.:) „Τελφοῦσ', ἐνθάδε δὴ φρονέω ⌊ ⌋ ' ἀνθρώπων τεῦξαι -ον" 214 (Dichterfrage:) ἦ ὡς τὸ πρῶτον -ον ἀνθρώποισι ' ζητεύων κατὰ γαῖαν ἔβης, ἑκατηβόλ' Ἄπολλον; G. Markwald

χρήω [6°, 6h] E zu χρή (s.d.); vgl. Risch 329 F (- = χρησ) -ω 1; χρέων 2, χρείων 2; -όμενος 2, -όμενον 1, -όμενοι 2, -ομένους 2

M 1 Stamms. im longum 1a zweis.: [⏑̄–] -ω h. Ap. 132; χρείων 396 1b viers.: [⏑̄⏑̆⏑̄] -όμενος/οι θ81, h. Ap. 252 ≅ 292 [⏑̆⏑̆⏑̄] ⌊ ⌋ ψ323 ≅ λ165 ≅ κ492 = 565 2 Stamms. im breve: [⏑̆⏑̄] χρέων h. Ap. 253 = 293 3 Stamms. in d. brevia: [–⏑̄] χρείων θ79

Σχ sch. min. P.Oxy. 3160 zu β50: ἐπέχραεν, P.Köln inv. 2381 zu θ79: χρείω]ν· χρησμ[ῳδῶν, sch. D θ79: χρείων· χρησμῳδῶν, 81: -όμενος· μαντευσόμενος (auch κ492)

L [1]Mutzbauer, Tempuslehre II 307 f.; [2]Werner, η u. ει vor Vokal, 64; [3]G. Redard, Recherches sur XPH, ΧΡΗΣΘΑΙ, Paris 1953, 12 ff. 34 ff. 44 f. 109 f.; [4]Regenbogen, Eranos 54, 1956, 53; [5]W. Unte, Unters.n zum hom. Ap.hymnos, Berlin 1968, 38 f.; [6]Casevitz, RPh 72, 1998, 210 f.

B im Akt. (1): orakeln, im Med. (2): sich orakeln lassen; vgl. L1.2.3.6 1 e. Orakel erteilen θ79 ὡς γάρ οἱ (Ag.) χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων ' Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ h. Ap. 132 (Ap. nach se. Geburt zu Göttinnen:) „-ω δ' ἀνθρώποισι Διὸς ⌊νημερτέα βουλήν⌋", vgl. L5 253 (Ap. zu Telph.:) „τοῖσιν δέ τ' ἐγὼ ⌊ ⌋ ' πᾶσι θεμιστεύοιμι χρέων ἐνὶ πίονι νηῷ" = 293 (Ap. zu sich) 396 ὅττι κεν εἴπῃ ' χρείων ἐκ δάφνης γυάλων ὕπο Παρνησοῖο, vgl. L4; Càssola z.St. 2 sich e. Orakel erteilen lassen θ81 ὅθ' ὑπέρβη (Ag.) λάϊνον οὐδὸν ' ⌊-όμενο⌋ς κ492 (Kirke zu Od.:) „ἱκέσθαι ' εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης ' ψυχῇ ⌊ ⌋υς (Od. u. Gef.n) Θηβαίου Τειρεσίαο" = 565 (Od. zu Gef.n) ≅ λ165 (Od. zu Schatten se. M.) ≅ ψ323 (Od. erz. Pen.) h. Ap. 252 (Ap. zu Telph.: „Hekatomben werden sie bringen) -όμενοι" ≅ 292 (Ap. zu sich)

G. Markwald

χρίμπτω, χρίμπτομαι [7i, 1°, 1h] E unknown; on format. in Gr. see Chantraine, Dict. s.v.

F ἐγ-ψας 1; ἐγ-πτοντο 1; ἐ-ψατο 1; ἐγ-φθήτω 1; -φθείς 1, ἐνι-φθείς 1, ἐγ-φθείς 1, ἐνι-φθέντα 1, ἐγ-φθεῖσα 1

M 1 stem in longo [–⏑̄⏑̆] ἐ-ψατο h. Ap. 439 2 stem in brevibus 2a disyll. [–⏑̄] μάλ' ἐγ-ψας/φθείς Ψ334/ Ν146; ἐνι-φθείς Η272 [–⏑̄] -φθείς κ516 2b trisyll. 2ba [–⏑̄⏑̆] ἐγ-πτοντο / φθεῖσα Ρ413 / Ε662 [–⏑̄⏑̆] ἐνι-φθέντα Ρ405 2bβ [–⏑̄×] ἐγ-φθήτω Ψ338

Σχ sch. D Ε662: ἐγ-φθεῖσα· ἐμπαγεῖσα. ἐμπελασθεῖσα, Η272: ἐνι-φθείς· προσπελασθείς. ἐγγίσας, Ν146: ἐγ-φθείς· ἐνερείσας, Ψ334: ἐγ-ψας· ἐμπελάσας, sch. min. P.Oxy. 3158 on Ε662: ἐνχριμφθεῖ]σα· προσπελασθεῖσα

L Tichy, Onomatop. Verb. n. 38 pp. 45 f.

B bring (oneself) close (to), come close to, get close to; act. (only Ψ334) and refl. mid. (incl. 6× -θην-aor.); ἐγ/ἐνχ. exc. κ516, h. Ap. 439; always w. element (weakest κ516) of force, pressure, impetus; subj. of act. (Ψ334) pers., obj. chariot + horses; subj. of mid. animate (5× human; Ψ338 horse) exc. Ε662 (spear-point), h. Ap. 439 (ship); that to which obj. of act., subj. of mid. comes close is in dat. (+ ἐν Ψ338) when expr. (synt. of περί Ρ413 not quite clear); actual contact spec. excluded Ψ334 ff. (339 f.; contrast Η272 and, app., h. Ap. 439); advs.: μάλ(α) Ν146, Ψ334, νωλεμές Ρ413, πέλας κ516 Ν146 ὅτε δὴ πυκινῇς ἐνέκυρσε (Hector on the attack) φάλαγξιν, ' στῆ ῥα μάλ' ἐγ-φθείς. οἱ δ' ἀντίοι υἷες Ἀχαιῶν ' νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν (ὦσαν ἀπὸ σφείων) having pressed close up to Ρ405 (μιν [Patr.] οὔ ποτε ἔλπετο [Ach.]) τεθνάμεν, ἀλλὰ ζωὸν ἐνι-φθέντα πύλῃσιν ' ἆψ ἀπονοστήσειν (vv. 404–25 om. Zen.) 413 (οἱ [Grs. and Trs.] δ' αἰεὶ περὶ νεκρὸν [sc. Patr.]) δούρατ' ἔχοντες ' νωλεμὲς ⌊ἐγ-πτοντο⌋ (ἐνχρίπτοντο, ἐχρίμπτοντο vv.ll.) καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον, not fully clear whether περὶ v. merely gives the locat. of the act. or goes more closely w. ⌊ ⌋ ('kept pressing in close around') κ516 (Circe instructing Od.: „πέτρῃ ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν) ἔνθα ..., ἥρως, -φθεὶς πέλας (βόθρον ὀρύξαι") pushing right in close Ψ334. 338 (Nestor instructing Antil.:) „τῷ (turning post) σὺ μάλ' ἐγ-ψας (ἐγχρίψας, ἐγχριφθεὶς, ἐγχριμφθεὶς vv.ll.) ἐλάαν σχεδὸν ἅρμα καὶ ἵππους 'Τvv.' ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγ-φθήτω (ἐγχριφθήτω v.l.), ' ὡς ἄν τοι πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἱκέσθαι ' κύκλου (λίθου δ' ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν")

'forcing them in close ... let the horse on the left press close in to' Ε662 (μηρὸν ἔγχεϊ) βεβλήκειν, αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα, ' ὀστέῳ ἐγ-φθεῖσα, coming close in to (perh. 'grazing') h. Ap. 439 (ἶξον [Cretans + Ap.-dolphin] ἐς Κρίσην) ἐς λιμέν', ἡ δ' ἀμάθοισιν ἐ-ψατο ποντοπόρος νηῦς (ἐκ νηὸς ὄρουσεν Ἀπόλλων ἀστέρι εἰδόμενος) — Η272 βλάψε (Aias w. rock) δέ οἱ (Hector) φίλα γούναθ'· ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη ' ἀσπίδ' ἐνι-φθείς (ἀσπίδι ἐγ-φθείς/χριφθείς vv.ll.) pressed close in to (pass.?)

Compd.: 7× ἐγ/ἐνι-, prev. intensifying not of coming 'close in to' J.N. O'Sullivan

χρίω [4i, 18°, 2H, 2h] E no clear link to non-Gr. wds.; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v.

F -ον 1, -εν 1, -εσκ' 1, ἐπι-οντες 1; ἔ-σεν 3, -σεν 3, -σαν 6, -σον 1, -σαι 1, ἐπι-σασα 1, 1[H] (ἐπιχρῖ]σασα); -εται 1, ⌊-εσθαι⌋ 1, ἐπι⌊ ⌋ 1; -σομαι 1; -σαμένη 1, -σάμεναι 1

M 1 stem in longo 1a disyll. 1aα [⏑̄⏑] λόεον καὶ -ον ⌊ἐλαίῳ, δ 252; -εν ⌊ ⌋ Ψ 186; (...η) λοῦσεν⁺ καὶ -σεν/αν ⌊ ⌋ ψ 154, ω 366 / Ω 587 = ϑ 454 ≅ δ 49 = ϱ 88, ϑ 364 = h.Ven.61 1aβ [⏑̄–] -εσκ'/σέν/σόν (τ') ἀμβροσίῃ h.Cer.237 / Π 680 / ≅ 670 1b trisyll. 1bα [⏑̄⏑⏑] -εται σ 194; -σομαι ζ 220 1bβ [⏑̄–⏑̄] -εσθαι α 262 1c quadrisyll. [⏑̄⏑⏑⏑̄] -σαμένη Op.523 [⏑̄⏑⏑⏑̄] καὶ -σάμεναι λίπ' ἐλαίῳ 2 stem in brevibus 2a disyll. [–⏑̄] -σαι τ 320 2b trisyll. 2bα [–⏑⏑] ἐπι-οντες ⌊ἀλοιφῇ⌋ φ 179; καὶ ἐπι-σασα/εσθαι (⌊ ⌋) σ 172 ≅ 179; ἐπιχρῖ]σασα Hes.fr.25,21 2bβ [⏑̄–⏑̄] λοῦσέν τε καὶ ἔ-σεν λίπ' ἐλαίῳ γ 466 = κ 364. 450

L Mutzbauer, Tempuslehre I 159

B 'treat with a (semi-)liquid': *anoint, rub* (parts of) person's body (1), *rub, smear* a thing (2); subj. pers. (female exc. Π 670. 680, ζ 220 in 1a); usu. w. instr. dat. — Wdf1d.: ἀλείφω 1 *anoint, rub* (part of) body (human or divine) with oil vel sim. (dat. expr. exc. σ 172 [1b], τ 320 [1a]; note κάλλει ἀμβροσίῳ σ 194 in 1b); body of another (act.), living or (3× in 1a, Ψ 186 in 1b) dead, or (3× in 1a, 3× in 1b) (parts of: σ 172. 179. 194 in 1b) one's own (mid. exc. σ 172) 1a after full bathing (14× w. [λίπ' 5×] ἐλαίῳ [+ ἀμβρότῳ ϑ 364⁺], Π 670. 680 ἀμβροσίῃ): body of another: γ 466 αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν (Nestor's youngest daughter Tel.) ⌊τε καὶ ἔ-σεν λίπ' ἐλαίῳ⌋ (ἤλειψεν v.l.) (vv.465–6 om. C) = κ 364 (one of Circe's maids Od.; ἤλειψε[ν] v.l.) 450 ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη ' ἐνδυκέως λοῦσέν ⌊ ⌋ δ 252 ἀλλ' ὅτε δή μιν ἐγὼ λόεον (Hel. Od. in Troy) καὶ -ον (ἔ-ον, ἔ-σ' vv.ll.) ἐλαίῳ 49 τοὺς (Tel. + Peisistr.) δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ ⌊λοῦσαν καὶ -σαν ἐλαίῳ⌋ (in Sparta) = ϱ 88 (Tel. + Theocl.) ≅ ϑ 454 (Od. on Scheria) ϑ 364 ἔνθα (in her temple in Paphos) δέ μιν (Aphr.) Χάριτες ⌊ ⌋ ' ἀμβρότῳ = h.Ven.61 ψ 154 ('Ὀδυσσῆα) ᾧ ἐνὶ οἴκῳ ' Εὐρυνόμη ταμίη ⌊λοῦσεν καὶ -σεν ἐλαίῳ⌋ ω 366 (Λαέρτην) ᾧ ἐνὶ οἴκῳ ' ἀμφίπολος Σικελὴ ⌊ ⌋ τ 320 (Pen. instructing maids:) „ἠῶθεν ... λοέσσαι τε -σαί τε" (obj. Od.-stranger) corpse (also Ψ 186 in 1b): Π 670 (Zeus to Ap.: „μιν [dead Sarp.]) λοῦσον ποταμοῖο ῥοῇσι ' -σόν (χρεισον pap.) τ' ἀμβροσίῃ (ἀμβροσίην v.l., also v.680), περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσον" ≅ 680 (-σεν [χρεῖσεν v.l.]) Ω 587 τὸν (dead Hector) δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λοῦσαν καὶ -σαν (χρεῖσαν, ἔ-σαν vv.ll.) ἐλαίῳ (n. ἀμφί τ' ἀλεῖψαι v.582) — one's own body: ζ 96 αἱ (Naus. + maids) δὲ λοεσσάμεναι καὶ -σάμεναι λίπ' ⌊ἐλαίῳ⌋ 220 (Od. to Naus.' maids:) „στῆϑ' οὕτω ἀπόπροϑεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς ' ἅλμην ὤμοιν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ⌊ ⌋ ' -σομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροός ἐστιν ἀλοιφή" (n. λίπ' ἄλειψεν v.227) Op.523 (the North Wind does not affect the maiden, who stays indoors) εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ⌊ ⌋ ' -σαμένη μυχίῃ καταλέξεται ἔνδοϑι οἴκου 1b other than in connect. w. (full) bathing (or washing involved in σ 172. 179 see νίζω B II ad fin.) (w. dat exc. σ 172: ἐλαίῳ [+ ῥοδόεντι, ἀμβροσίῳ] Ψ 186, ἀλοιφῇ σ 179, ἀμβροσίῃ h.Cer.237, κάλλει ἀμβροσίῳ, οἴῳ ... σ 194); for purposes of preservation vel sim. (subj. goddess), beautification: body of another (corpse Ψ 186): Ψ 186 ῥοδόεντι δὲ -εν (Aphr. dead Hector) ἐλαίῳ ' ἀμβροσίῳ, ἵνα μή μιν ἀποδρύφοι (Ach.) ἑλκυστάζων h.Cer.237 Δημήτηρ ' -εσκ' (obj. baby Demopho'on) ἀμβροσίῃ ὡς εἰ θεοῦ ἐκγεγαῶτα — (parts of) one's own body (note act. + acc. in σ 172): σ 172 (Eurym. to Pen.:) „σῷ παιδὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκευϑε, ' χρῶτ' ἀπο⌊νιψαμένη καὶ ἐπι-σασα παρειάς· ' μηδ' οὕτω δακρύοισι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα ' ἔρχευ" 179 (Pen. to Eurym.: „μὴ ταῦτα παραύδα) ⌊ ⌋νίπτεσϑαι καὶ ἐπι-εσϑαι (ἐπιχρ[ε]ίσασϑαι v.l.) ἀλοιφῇ" 194 (κάλλει οἱ [Pen.] προσώπατα κάϑηρεν [Ath.] ἀμβροσίῳ, οἴῳ περ) Κυϑέρεια ' -εται, εὖτ' ἂν ἴῃ Χαρίτων χορὸν ἱμερόεντα 2 *rub, smear* (2× act.; mid. α 262: one's own, for one's own use) a thing with fat (2a), a poisonous substance (2b) 2a *rub* bow (sc. τόξον) w. fat to make it pliable φ 179 (Antin. to Mel.: „ἐκ στέατος ἔνεικε τροχόν) ὄφρα ... ϑάλποντες, ἐπι-οντες ἀλοιφῇ, ' τόξου πειρώμεσϑα" 2b *smear* w. poison vel sim. α 262 (Ath.-Mentes to Tel.: „ᾧχετο καὶ κεῖσε [to Ilus' house in Ephyre]) 'Ὀδυσσεὺς ' φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη (ὄφρα δαείη Zen.) ' ἰοὺς -εσϑαι χαλκήρεας" Hes.fr.25,21 ὁππότε φάρμακον .[ἐπιχρῖ]σασα (Deianeira) χιτῶνα (χιτῶνι v.l.) ' δῶκε Λίχῃ κήρυ[κι] φ[έρειν

Compd.: ἐπι- (without appreciable effect on sense) σ 172. 179 in 1b, φ 179 (2a), cf. Hes.fr.25,21 (suppl., 2b); note adv. ἀμφί ζ 220 in B1a

D v.l. ι 330

J.N. O'Sullivan

χροιή [1[i]] B (zu χρώς, s.d. sowie Risch § 47:) *Leib* (haptisch: als Oberfläche, *Haut*), nur (im Enjb.) Ξ 164 ([Διὸς ἀπάτη:] 'Ἥρῃ) φαίνετο βουλή, ' ἐλϑεῖν εἰς Ἴδην εὖ ἐντύνασαν ἑ αὐτήν(!), ' εἴ πως ἱμείραιτο (Zeus) παραδραϑέειν φιλότητι ' ᾗ χροιῇ, τῷ δ' ὕπνον (χεύῃ ...; vgl. υ 88 + μοι), Entfaltung des Refl.-Pr. (entspr. 162 ἑ αὐτήν, s.d. B IV 1bα:) *bei ihr(em Leib)*, vom *hautnahen Körperkontakt* der Liebenden (vgl. nachep. χροΐζω, χρῴζω 'hautnah berühren', Med. 'beischlafen' [s. LSJ s.vv.] ggüber δέρω 'häuten')

D Hes.fr.43a,73 suppl. ἀπὸ χρ]οϊῆς ἠδ' εἵματος Theb.fr.8,3 p.50 West (= fr.4,3 p.25 Ber.) (πουλύποδος [s.d.] ἔχων νόον) ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος τελέϑειν καὶ χροιῇ (West, χώρα codd.) ἕπεσϑαι, s. West, in: Mél. F.Vian, Alessandria 2003, 152f. und vgl. τρεψίχρως (Polyp bei Aristot.) Cypr. fr.4,1 p.46 Ber. (= p.36 Dav.) εἵματα μὲν χροῖ ἔστο, τά οἱ (ci., χροιᾶς τότε αἱ A) Χάριτές τε καὶ Ὧραι ' ποίησαν

H.W. Nordheider

χρόμαδος [1[i]] hapax E nb. χρεμετίζω (s.d.); vgl. Fraenkel, Nom. ag. II 60; Perpillou, Recherches 93f.; Risch 173

Σχ sch. D Ψ 688: -ος· ποιὸς ἦχος τοῦ χρωτὸς τῶν σιαγόνων

B *Knirschen*, vgl. Krapp, Akust. Phänomene 200f. Ψ 688 (Faustkampf Epeios gg. Euryalos:) δεινὸς δὲ -ος γενύων γένετ', ἔρρεε δ' ἱδρώς κτλ., vgl. Richardson, Iliad z.St. — Wortf.: ἄραβος, καναχή, κτύπος, πάταγος, τετρίγει (Ψ 714)

D Hes.fr.88,3 uns. erg.: χρομ[, vgl. P.Oxy 2495 fr.3,3

G. Markwald

Χρομίος [7[i], 1°, 1[H]] E wie Χρόμις (s.d., v. Kamptz 38. 114. 254; Perpillou, Recherches 94)

M [⏑⏑⏑̄] ⌊τε -ον τε⌋ καί Θ 275, P 218; ⌊ ⌋ λ 286 = Hes.-fr.33a,12; -ο τε καί P 494 [⏑⏑⏑̄] -ος P 534 [⏑⏑⏑̄] 'Αλάστορά ⌊τε -ον τε⌋ Δ 295, E 677; ⌊ ⌋ E 160. Anl. stets pos.bildend

B vgl. v. Kamptz 254; G. Schoeck, Il. u. Aithiopis, Zürich 1961, 126ff.; Wathelet, Dict. II 1059ff. 1557ff.; Bader, REG 112, 1999, 342f. I S. des Nel. u. der Chloris, B. Nestors, von Od. in Unterwelt gesehen (λ 286 = Hes.fr.33a,12, vgl. Hirschberger, Komm. 243)

II Gr., e. Führer der Pylier (Δ 295: ἀμφὶ μέγαν Πελάγοντα 'Αλάστορά τε -ον τε ' Αἵμονά τε κρείοντα Βίαντά τε ποιμένα λαῶν)

III Tr., m. 'Εχέμμων auf e. Wagen stehend u. von Diom. getötet (E 160)

IV Tr., von Teukros erschossen (*Θ* 275: *'Ορσίλοχον μὲν πρῶτα καὶ Ὄρμενον ἠδ' 'Οφελέστην ' Δαίτορά τε -ον τε καὶ ἀντίθεον Λυκοφόντην ' καὶ Πολυαιμονίδην 'Αμοπάονα καὶ Μελάνιππον*)

V Tr., ident. m. *Χρόμις*? (s.d., vgl. Dion. Thr., fr.33 in: SGLG 3, 24. 56f.; Kullmann, Quellen 174f. m. 175 A.2) Hektor feuert in d. erbeuteten Rüstg. Ach.s an: *P* 218 *Μέσθλην τε Γλαῦκόν τε Μέδοντά τε Θερσίλοχόν τε ' 'Αστεροπαῖόν τε Δεισήνορά θ' 'Ιππόθοόν τε ' Φόρκυν τε -ον τε καὶ Ἔννομον οἰωνιστήν*, geht m. Hektor, Aen. u. Aretos gg. Autom. vor, um d. Pferde Ach.s zu erbeuten (494), weicht aber vor Aias zurück (*P* 534, vgl. Parry, Epithète 109. 169; Sauge, ZAnt 44, 1994, 37f. m. A. 39)

VI Lykier, von Od. getötet (*E* 677: *ἔνθ' ὅ γε Κοίρανον εἷλεν 'Αλάστορά τε -ον τε ' Ἄλκανδρόν θ' Ἅλιόν τε Νοήμονά τε Πρύτανίν τε*) G. Markwald

Χρόμις [1[i]] **E** 'Donnerer, Brüller', zu *χρεμετίζω* (s.d.), s. v. Kamptz 113; vgl. LIV² 204; auch Perpillou, Recherches 94

B Myserführer im Tr.-Kat. (*B* 858), nb. d. Vogelschauer *Ἔννομος* (s.d., B I) genannt; vgl. v. Kamptz 254; Jachmann, Hom. Schiffskat. 146; Kirk, Iliad z.St. (ident. m. *Χρομίος*?, s.d. B V) G. Markwald

χρόνιος [1[e]] **E** zu *χρόνος* (s.d.) **B** *spät*, präd.; zum Zt.begriff vgl. Fränkel, Wege u. Formen 2 *ρ* 112 (Gl.; Tel. zu Pen.:) „*δεξάμενος δέ με κεῖνος* (Nestor) ... ' ... *ἐφίλει, ὡς εἴ τε πατὴρ ἐὸν υἷα ' ἐλθόντα -ον νέον ἄλλοθεν*"

D Hes. fr. 150,34 *μετα]χρονίοισι πόδεσσι*, s. s.v. *μεταχρόνιος*, Sp. 170,19 ff. (vgl. Hirschberger, Komm. 328) G. Markwald

χρόνος [10[i], 19[o], 4[H], 3[h], 2[r]] **E** unbek., s. Chantraine, Dict. s.v. **F** *-ον* 38

M Stamms. immer im breve, nur zweis.: ⏑̄[⏑⏑] *δηρὸν -ον Ξ* 206 = 305 ⏑̄[⏑⏑] *με/γε πολὺν -ον ἐνθάδ' ἔρυκε/ξω δ* 594, *ο* 68; *-ον ἐνθάδ' ἐρύκεις δ* 599; *ἀμφὶς ἔσεσθον π* 267; *β* 115; *πολὺν -ον ἀμφὶς ἐόντα ω* 218; *πουλὺν -ον ἀμφί* Th. 190; *ἐνθάδ(ε) B* 343, *ο* 545; *οὐδέ τιν'/ ς φ* 70, h. Cer. 94; *οὐδέ ε* 319, *λ* 161; *ἄλγεα / ἦεν Γ* 157, *δ* 675; *M* 9, *δ* 543 ‖ *μεῖναι -ον εἰς ὅ κε(ν) ζ* 295, *ι* 138; *δηρὸν ὅτε* h. 28,14; *τόσσον -ον ἀμφὶς ἐόντα τ* 221; *ὅσσον Ω* 670, *τ* 169; *ἐπὶ -ον ἄλγε'* Op. 133; *ἔστ' / αἶψα / ἡμέν* Op. 754, *μ* 407, *ξ* 193; *B* 299, *ο* 494, Op. 326; *ὀλίγον -ον αἶψα Ψ* 418; *-ον οὐδέ τι* h. Cer. 282; *-ον ἠέ/ἐς O* 511, Cert. p. 40,6; Choer. fr. 1 Colace ⏑̄[⏑⏑] *ὀλίγον -ον ἔσται T* 157

L [1]Philippson, RSF 4, 1949, 88 ff. 96 f.; [2]B. Snell, in: Festschr. K. Reinhardt (Varia Variorum), Münster u. Köln 1952, 9 f.; [3]Fränkel, Wege u. Formen 1–22; [4]E. C. Welskopf, Probleme d. Muße im alten Hellas, Berlin 1962, 95 f.; [5]Kullmann, Poetica 2, 1968, 15; [6]P. Vivante, The Homeric Imagination, Bloomington / London, 1970, 200; [7]Austin, Arion 1, 1973, 227 m. A.8. 252; [8]W. Kühlmann, Kat. u. Erz., Diss. Freiburg i. Br. 1973, 72; [9]E. J. Bakker, in: Festschr. Kullmann 2002, 12 (m. Lit.); [10]Csajkas, Iterata 72 ff.

B *Zeit*, außer Choer. fr. 1 Colace (B 6) im Akk. d. zeitl. Erstreckg.; zur Zt.auffassg. in d. fgr. Lit. s. L²; L³ (dazu L[7.9]); L[4.5.6.8]. – Wortf.: *αἰών, δηθά, δήν, καιρός, μίνυνθα, ὥρη* 1 zeitl. Erstreckg. durch *ἐπί* verstärkt: *μ* 407 *ἡ* (Wolke) *δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ -ον· αἶψα γὰρ ἦλθε ' κεκληγὼς ζέφυρος ο* 494 *καδδραθέτην* (Od. u. Eum.) *δ' οὐ πολλὸν „ ἀλλὰ μίνυνθα* Op. 133 *παυρίδιον ζώεσκον* (Menschen d. Silbernen Zeitalters) *„ ἄλγε' ἔχοντες ' ἀφραδίῃς* 326 *παῦρον δέ τ' ὄλβος ὀπηδεῖ* (sc. dem Unverschämten) *B* 299 (Od. zu Gr.versamml.:) „*τλῆτε φίλοι, καὶ μείνατ' (ἔτι -ον* v.l.), *ὄφρα δαῶμεν ' ἢ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται ἦε καὶ οὐκί*" *ξ* 193 (Od. zu Eum.:) „*εἴη μὲν νῦν νῶϊν ἡμὲν ἐδωδὴ ' ἠδὲ μέθυ γλυκερὸν κλισίης ἔντοσθεν ἐοῦσι*" Op. 754 *μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι ' ἀνέρα· λευγαλέη γὰρ ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ ' ποινή* **2** in Vbd. m. *πο(υ)λύν* **2a** *lange Zeit*: *B* 343 (Nestor zu Gr.versamml.:) „*οὐδέ τι μῆχος ' εὑρέμεναι δυνάμεσθα, πολὺν -ον ἐνθάδ' ἐόντες*" *Γ* 157 (Mauerschauer:) „*οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας 'Αχαιοὺς ' τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ ἄλγεα πάσχειν*" *β* 115 (Antin. zu Tel.:) „*εἰ δ' ἔτ' ἀνήσει* (Pen.) *γε υἷας 'Αχαιῶν*" *ε* 319 *τὸν* (Od.) *δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε „ οὐδὲ δυνάσθη ' αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς λ* 161 (Schatten Antikleias zu Od.:) „*ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις ' νηΐ τε καὶ ἑτάροισι „*" *ο* 545 (Peiraios:) „*Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ „ ἐνθάδε μίμνοις*" *φ* 70 (Pen. zu Freiern:) „*οἷ τόδε δῶμα ' ἐχράετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεὶ ' ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο „*" *ω* 218 (Od. zu Sklaven u. Tel.:) „*αὐτὰρ ἐγὼ πατρὸς πειρήσομαι ἡμετέροιο, ' αἴ κέ μ' ἐπιγνώῃ ... ' ἠέ κεν ἀγνοιῇσι „ ἀμφὶς ἐόντα*" Th. 190 *ὡς φέρετ'* (des Uranos Genitalien) *ἅμ πέλαγος πουλὺν -ον, ἀμφὶ δὲ λευκὸς ' ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο* h. Cer. 94 *εἶδος ἀμαλδύνουσα* (Dem.) **2b** negiert *nicht lange Zeit*: *M* 9 *τὸ* (Mauer d. Schiffslagers) *καὶ οὔ τι „ ἔμπεδον ἦεν δ* 543 (Proteus zu Men.:) „*μητκέτι, 'Ατρέος υἱέ, „ ἀσκελὲς οὕτω ' κλαῖε*" 594 (Tel. zu Men.:) „*'Ατρεΐδη, μὴ δή με „ ἐνθάδ' ἔρυκε*" ≅ *ο* 68[abs] (Men. zu Tel.) 675 *οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια „ ἦεν ἄπυστος ' μύθων π* 267 (Od. zu Tel.:) „*οὐ μέν τοι κείνω* (Ath. u. Zeus) *γε „ ἀμφὶς ἔσεσθον ' φυλόπιδος κρατερῆς*" **3** in Vbd. m. *δηρόν*, (*οὐκ*) *ὀλίγον, τόσσον*: *Ξ* 206 (Hera zu Aphr.:) „*ἤδη γὰρ δηρὸν -ον ἀλλήλων ἀπέχονται* (Ok. u. Tethys) ' *εὐνῆς καὶ φιλότητος*" = 305 (Hera zu Zeus) h. 28,14 *στῆσεν δ' Ὑπερίονος ἄγλαὸς υἱὸς ' ἵππους ὠκύποδας „ -ον, εἰσότε κούρῃ* (Ath.) ' *εἶλετ' κτλ.* h. Cer. 282 *„ δ' ἄφθογγος γένετο* (Metaneira) *-ον* ‖ *T* 157 (Od. zu Ach.:) „*ἐπεὶ οὐκ ὀλίγον -ον, ἔσται ' φύλοπις*" *Ψ* 418 *οἱ* (Pferde) *δὲ ἄνακτος* (Antil.) *ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν ' μᾶλλον ἐπεδραμέτην „* ‖ *Ω* 670 (Ach. zu Priam.:) „*σχήσω γὰρ πόλεμον τόσσον -ον ὅσσον ἄνωγας*" *τ* 169 (Od. zu Pen.:) „*ὁππότε πάτρης ' ἧς ἀπέρησιν ἀνὴρ „ ὅσσον ἐγὼ νῦν*" 221 (Od. zu Pen.:) „*ὦ γύναι, ἀργαλέον „ ἀμφὶς ἐόντα ' εἰπέμεν*" **4** Augenblick od. Ewigk. bezeichnend: *O* 511 (Aias zu Gr.:) „*βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα -ον ἠὲ βιῶναι ' ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι*" *auf einmal*, vgl. Leaf; Janko, Iliad z.St.; L[10] Cert. p. 40,6 (Antwort Hom.s:) *εὔνουν εἶναι ἑοῖ αὐτῷ -ον ἐς τὸν ἅπαντα* **5** ohne Zusatz *e. Zeitlang*: *δ* 599 (Tel. zu Men.:) „*σὺ δέ με -ον ἐνθάδ' ἐρύκεις*" *ζ* 295 (Naus. zu Od.:) „*ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι -ον, εἰς ὅ κεν ἡμεῖς ' ἄστυδε ἔλθωμεν καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός*" *ι* 138 *ἀλλ' ἐπικέλσαντας „* (sc. im Hafen) **6** in Vbd. m. *κεῖνον damals*: Choer. fr. 1 Colace *ἆ μάκαρ, ὅστις ἔην κεῖνον -ον ἴδρις ἀοιδῆς, ' Μουσάων θεράπων*

D Hes. 10a,3 *χρ]όνον*; Cat. fr. 51B, Trav., vgl. Bartoletti, Festschr. Paoli 71 ff. G. Markwald

χρῦσάμπυ(ξ) [4[i], 1[H], 2[h]] **M** [-⏑̄⏑⏑] '*Ὧραι ... -κες* h. 6,12; *Μοῦσαι -κες* Th. 916; Ptz. + *-κας ᾖτεεν / ἔντυεν ἵππους E* 358 / 720 = *Θ* 382 [-⏑̄⏑⏑] *τὴν δὲ -ες Ὧραι* h. 6,5; *„ -κας ἵππους E* 363 – *χρ* 2[i] Posit. bildend

Σχ sch. min. P. Mich. Schwendner 11 zu *E* 358: *χρυσοῦς χαλινοὺς ἔχοντα*, sch. D *E* 358: *χρυσοχαλίνους ἀπὸ μέρους. ἢ χρυσοκόμους. κυρίως γὰρ ἄμπυξ καλεῖται σειρὰ κατάχρυσος ἡ ἀπὸ μετώπου τεινομένη, ᾗ συνδοῦνται αἱ*

τρίχες, Apion fr.156 Neitzel: ὁ μὲν Ἀπίων χρυσοχαλίνους. βέλπον δὲ χρυσοῦς δεσμοὺς ἔχοντας, παρὰ τὴν ἄμπυκα, ἥτις ἐστὶ τῶν τριχῶν εἰς τὸ ἄνω σύλληψις

B (Poss.-Kompos., s. Risch §59a; 68b:) *mit goldenem Stirnband* (s. ἄμπυξ); 4' von Götterpferden (Teil des Geschirrs): -κας (...) ἵππους' (3× mit Sperrg.), nachhom. (1[H]/2[h] vor- od. nachgest.) von Μοῦσαι u. Ὧραι (Kopfschmuck); 5× vor buk.Dih.; metr. gleichw. καλλίτριχας / κρατερώνυχας / (mit vok. Anl.) ἐριαύχενας ἵππους (zum metr. System s. Parry, Epithète 140); vgl. χρυσοστέφανος 1 Il.: von Götterpferden, die erbeten od. angeschirrt werden (3× *E*; zur Sache s. Helbig, Hom. Epos 156; Wiesner, Arch. Hom. F20): *E* 358 πολλὰ λισσομένη (die verwundete Aphr. den Ares) -κας ἥτεεν ἵππους' ' „... δός τέ μοι ἵππους" 363 ὣς φάτο, τῇ δ' ἄρ' Ἄρης δῶκε -κας ἵππους 720 ἡ μὲν ἐποιχομένη -κας ἔντυεν ἵππους ' Ἥρη (730 λέπαδνα χρύσει', s. weitere Metall-Adj. im Kontext bei Beschr. des Wagens) = *Θ* 382 2 nichthom. von Musen u. Horen (als Assistentinnen bei der Geburt der χρυσῆ Ἀφροδίτη; zur Sache vgl. στεφάνη, ἀναδέσμη, καλύπτρη, κεκρύφαλος, κρήδεμνον u. s. Helbig, Hom. Epos 219f.; Arch. Hom. B21. C2; LIMC VI,2 s.v. 'Mousa' mit Abb.): Th.916 (Μνημοσύνης ἐράσσατο, Zeus) ἐξ ἧς οἱ Μοῦσαι -κες ἐξεγένοντο ' ἐννέα (metr. gleichw. *B* 598[+] κοῦραι Διός [αἰγιόχοιο]) h.6,5 (χρυσοστέφανον[!] Ἀφροδίτην ἀείσομαι) τὴν δὲ -κες Ὧραι ' δέξαντ' ἀσπασίως (κρατὶ δ' ἐπ' στεφάνην εὔτυκτον ἔθηκαν καλὴν χρυσείην) 6,12 ὅρμοισι χρυσέοισιν ἑκόσμεον, οἷσί περ αὐταὶ ' Ὧραι κοσμείσθην -κες, ὁππότ' ἴοιεν ' ἐς χορὸν ἱμερόεντα θεῶν

D Cat.16,4 Trav. H.W.Nordheider

χρῡσάορος, χρῡσάωρ [2[i], 2[H], 4[b]] M [-⏑⏑] (zur Kompositions-Längg. -ᾱ- s. Schulze, QE 207; Wyatt, Metr. Lengthening 97ff.) 1 (zu them. -ορος:) Φοίβου/ον Ἀπόλλωνος/α -όρου/ορον ὅς[+] *E* 509, h.Ap.395 / *O* 256, Hes.fr.357,3; -όρου Ἀπόλλωνος' h.27,3: Δήμητρος -όρου h.Cer.4 2 (zu athem. -ωρ:) Ἀπόλλωνα -ορα + Kons. (γείνατο / θήσατο) Op.771 ≅ h.Ap.123 (χρ Posit. bildend)

Σχ sch.D *E* 509: χρυσοφασγάν,ου. χρυσοῦν ξίφος ἔχοντος. οἱ δὲ νεώτεροι ὡς χρυσῆν κιθάραν ἔχοντος ..., *O* 256: ἤτοι ⏑ ,ον. ἢ χρυσοῦν τὸν ἀορτῆρα τῆς φαρέτρας ἢ τῆς κιθάρας ἔχοντα. οὐκέτι δὲ τοῦ ξίφους· ἁγνὸς γὰρ ὁ θεός, s.a. 'Etym.': Th.283 (Χρυσάωρ [s.d.]) ἄορ χρύσειον ἔχει μετὰ χερσί

L [1]O.Hoffmann, Gl. 28, 1940, 59ff.; [2]Sommer, Nominalkompos. 135ff.; [3]Wyatt, Metr. Lengthening 97ff.; [4]Richardson, Càssola zu h.Cer. 4; [5]Janko, Iliad zu *O* 256; [6]Sauzeau, RPh III 71, 1997, 103ff.; [7]Pavese, Prometheus 32, 2006, 37 – zum Verh. von (älteren) athem. -ωρ- u. (jüngeren) them. -ορος-Formen noch: [8]Pavese, Studi sulla tradizione epica rapsodica (Filol. e crit. Urbino 13), Roma 1974, 67f.; [9]Janko, Gl. 56, 1978, 192ff. – χρ. als Epith. Ap.s bzw. versch.r Götter: [10]Wernicke, RE II 1 (1896), Sp.12. 111; [11]Jessen, RE III 2 (1899), Sp.2485 (dort [12][Kirchner] Sp.2483 aber auch zum kar. Ζεὺς χρ. 'mit der Doppelaxt' [s. hier s.v. Χρ.]); Abb.: [13]LIMC II s.v. 'Apollon' (mit versch. Attr.)

B (Poss.-Kompos., s. Risch §3; 68b:) Epith. des Ap., 1[b] der Dem. (nachgest. außer 1[b]); übl. Übers. *mit goldenem Schwert* (so Schadewaldt, Càssola, West; s.o. Σχ sowie s.vv. ἄορ, Χρ. [EN]) wird z.T. (unnötigerweise) bezweifelt (da angebl. unpassend für Dem. u. den 'Bogenschützen' Ap.: kontrast. ἀργυρότοξος, ἑκ[ατ]ηβόλος, ἕκατος [s.dd.]), akzeptiert von L[10]; andere Deutungen (L[1,2]:) *mit goldenem Tragband* (zu ἀείρω, ἀορτήρ) sc. von Köcher od. Lyra; (L[7]:) *dall' aurea cetra*, (Hampe [*E* 509]:) *mit goldener Leier* (dagg. ders. *O* 256 *mit goldener Waffe*); (L[3]:) *having a golden mist* (zu ἀήρ); (L[6]:) Metaph. für Dem.s 'Goldähren'; s. noch L[12], sowie Schwabl, Gl. 47, 1969, 176f. zum finsteren Aspekt Ap.s u. Dem.s; Càssola (zu h.Cer.4) zur krieger. Dem.; zu letzterer noch Kern, RE IV,2 [1901] Sp.2749f.); Formen, wenn mögl., them. (s.o. L[8,9] u. vgl. διάκτορος): 4× -όρου (wo auch *-ορος metr. wäre), 2× -ορον, nur 2× nachhom. -ορα (vor Kons., wo them. -ορον unmetr.) vor buk.Dih. (s. Edwards, Lang. of Hes. 83); 4× in 1.HV-Formel, 1[h] VE-Formel; metr. vgl. einers. (als Ganzvers-Bez.) Φοίβου Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος (Sc.100, vgl. *A* 75), anderers. (am VE: *A* 370[+]) ἑκατηβόλου/ον (verkürzt ἑκηβόλου[+]) Ἀπόλλωνος/α (zum metr. System s. Basler Komm. zu *A* 14) 1 von Ap. (2[i] als Helfer im Kampf; s.o. L[10,13] noch Abb. des *schwerttragenden* Ap. [bes. in Gigantomachie]); in 1.HV-Formel: *E* 509 (Ἄρης Τρώεσσιν ἀρήγων) τοῦ δ' ἐκραίαινεν ἐφετμὰς ' Φοίβου Ἀπόλλωνος -όρου, ὅς μιν ἀνώγει ' Τρωσὶν θυμὸν ἐγεῖραι = h.Ap.395[in.] (Κρῆτες ἀγγέλλουσι θέμιστας, sc. Ap.s Orakelsprüche) ≅ *O* 256[in.] ([Akk.] Ap. zu Hektor: „θάρσει, τοῖόν τοι ἀοσσητῆρα Κρονίων προέηκε", s. L[5]) = Hes.fr.357,3[in.] ([μέλπομεν] ὃν τέκε Λητώ) Op.771 ἱερὸν ἦμαρ· ' τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα -ορα γείνατο Λητώ (s. χρυσοστέφανος, -άμπυξ bei Aphr.s Geburt) h.Ap.123 (Ap.s Geburt:) περὶ δὲ χρύσεον στρόφον ἧκαν (sc. θεαί)· ' οὐδ' ἄρ' Ἀπόλλωνα -ορα θῆσατο μήτηρ in VE-Formel (s.o. Vorbem.): h.27,3 (Ἄρτεμιν ἀείδω χρυσηλάκατον) ἰοχέαιραν, ' αὐτοκασιγνήτην -όρου Ἀπόλλωνος 2 von Dem. (vgl. Dem. ξιφηφόρος [Lyc.], anders δρεπανηφόρος [Nonn.], χαλκόκροτος [Pi.]) h.Cer.4 (θύγατρα ἥρπαξεν, Hades) νόσφιν Δήμητρος -όρου ἀγλαοκάρπου ' παίζουσαν κούρῃσι σὺν Ὠκεανοῦ, s. Càssola z.St. mit Hinw. auf die (böot.) krieger. Dem. ξιφηφόρος (so daß Deutung als verschleppte Formel od. i.S.v. 'sicheltragend' überflüssig) H.W.Nordheider

Χρῡσάωρ [3[H]] M 1 [⏑-⏑] -άωρ Th.287 2 [-⏑] ...ε -άωρ (Syniz.) τε μέγας Th.281 (χρ Posit. bildend) [-⏑⏑] Th.979 -άορι καρτεροθύμῳ

B Bruder des Pegasos (s.d. u. s.v. Βελλεροφόντης mit Lit. [Malten u.a.:] auch zum kleinasiat. Bezug[?]: –aso-Suff. u. kar. Zeus Χρυσάωρ / ορεύς 'mit der Doppelaxt', u. zum Blitzsymbol), Sohn von Pos. u. Medusa (s.dd.), geboren ('entsprungen'), als diese von Perseus getötet wird; von der Okeanide Kallirrhoe Vater des Geryoneus; zur Bed. s. s.v. χρ.; Abb. in LIMC IV s.v. 'Gorgo' 289ff.; Epith. μέγας, καρτερόθυμος Th.281 (mit 'Etym.':) τῆς ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν, ' ἐξέθορε (ἔκθορε v.l.) -άωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος. ' τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν (wegen πηγαί) ... ' ... ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχων ,μετὰ χερσί, (zur Metrik [Syniz. -άωρ] s. West z.St.; zur 'Etym.' vgl. z.B. Vv.144f. 207ff.; Hampe, GGA 215, 1963, 136 vermutet wegen Pl. ⏑ ⏑ „Doppelbeil" [s.o. den kar. Zeus Χρ.], da das griech. Schwert kein „Zweihänder" sei; es geht aber wohl um die 'ikonograph.' Zugehörigk. des Attr. zum Träger: s. z.B. *ε* 49 ~ *ω* 2, wo Hermes sein Attr. ῥάβδος ebf. ⏑ ⏑ hält) sonst genealog.: Th.287 -άωρ δ' ἔτεκε τριπέφαλον Γηρυονῆα ' μιχθεὶς Καλλιρόῃ (den Her. tötete) (wiederaufgenommen [s. West z.St.]:) 979 κούρῃ δ' Ὠκεανοῦ -άορι καρτεροθύμῳ ' μιχθεῖσ' ... ' Καλλιρόη τέκε παῖδα (Γηρυονέα) H.W.Nordheider

χρῡσε(ι)ος [75[i], 50[o], 30[H], 19[h], 9[e]] E Stoffadj. zu χρῡσός (s.d. sowie myk. *ku-ru-so*), s. Risch §49a; S.Schmid (s.v. χάλκειος E) 11ff.; hom. χρῡσέῃ[+] > nachep. (dreis.) χρῡσέη[+] (s.u. M1a; 2a): dazu Schwyzer I 516 A.2; ders., Kl.Schr. 713 A.2; Schmid (s.o.); B.K.Braswell, A Comm. on the Fourth Pyth. of Pindar, Berlin-New York 1988, 65; Ruijgh, in: Hom. Questions (ed. J.P.Crielaard), Amsterdam

1995, 17 (A.51). 84; West zu Th.281; zu χρυσῆ⁺ Ἀφροδίτη⁺ (X470⁺ [s.u. B2a]): West, Il. z.Stt. (im App.) sowie praef. p.XXXVIsq.; ders. zu Th.822 — Abl.: παγχρύσεος, χρυσεοπήληξ

F Mask. -εος 6, -ειος 1ᴴ, -έου 4, -εον 9, -ειον 3; -είω 1ⁱ; -εοι 3, -ειοι 8, -έοις 1ᵉ, -έοισι(ν) 4, -είοις 2ⁱ, -είοισι 1ᵉ, -είους 1ᴴ Fem. -έη 2, -είη 1ⁱ, -ῆ 4, -ῆς 5, -έῃ 4, -είῃ 11, -ῇ 8, -έην 3 (s.u. noch Sc.199 in D), -είην 14, -ῆν 11; -εαι 2ⁱ, -ειαι 6, -έῃσιν 2, -είῃς 2ⁱ, -έας 1ᴴ, -είας 3 Ntr. -έου 2, -έῳ 10, -είῳ 2, -εον 10, -ειον 5; -εα 1ⁱ, -έοις 2, -έοισι(ν) 7, -είοισι 1ʰ, -εα 6, -ια 13, -ει' 1ⁱ

M 1 Stamm im longum 1a zweis. (Syniz. [s.o. E]:) [⏑̄⏑] -έου ἀπό / ὑπό h.32,6, h.Ap.185; -έῳ ἀνὰ σκήπτρῳ A15 = 374 [⏑̄–] -ῆς ἐκ h.31,10; -ῆν δ131; -ον + ... Subst. Op.109 1b dreis. 1bα [⏑̄⏑⏑] -εος/εον ἀμφιφορεύς/ῆα Ψ92, ω74; -εος ἦν λ610, Sc.297; -εος + Verb Il.Parv. fr.5,2 p.55 Dav.; -εον σκῆπτρον / ὅρμον / Nomen ἔχων⁺ λ91. 569 / o460 / τ34; -έου ἐκ κρητῆρος Ψ219, h.Ven.206; -έῳ ἐν δαπέδῳ / δέπαϊ Δ2, Ω285 (vgl. γ41, o149⁺ [s.u. 1bβ; 2a]); -έῳ Op.129; -εον/εα + ... Subst. Theb. fr.2,4 p.22 Dav. (δέπας), Σ375; -εον/εα + Adj. O20 ≅ χ10ⁱᵐ, σ296 / Z236, N22, Th.216, h.28,6; -εον/εοι/εαι am Kolon-Ende (Enjb.) Ξ239. 344, Σ206, ϑ431, Sc.220 / Sc.192 / T383 = X316 [⏑̄⏑⏑] -εοι τ230; -εα δῶ... π185, Th.933 1bβ [⏑̄–⏑̄] -είῳ δέπαϊ γ41; είοις / είῃ / είῃς + Subst. A246 = Λ633ⁱᵐ / Sc.203 / M297; -ειοι / ειαι / είῃς δ(έ) Σ577, η91. 100 / η88, Sc.271, Asius fr.13,4 p.91 Dav. / Ξ180; ⌊(Subst. im Vorvers +)⌋ -ειοι / είη + Verb Δ133 = Y415, Λ30. 635 / Σ549; ⌊ ⌋ -είην / ειαι + Adj. Θ44 = N26, h.Merc.530 / Σ418; -ειος / ειοι / είῃ / είην / ειαι am Kolon-Ende (Enjb.) Sc.313 / 226 / Ω21 / E744, Il.Parv. fr.29,2 p.84 Ber. / σ294 [⏑̄–⏑̄] καλὸν⁺ -ειον / ειοι / είῃ / είην (ὑπὲρ ἀργυρέοιο) Sc.125 / h.Ven.89 / α137 = δ53 = η173 = κ369 = o136 = ρ92 / Ξ351, Σ562, ε232 ≅ κ545, ω3, h.6,8; ἄμφω -είω Σ517; πᾶσαν⁺ -είην / είας Θ193, Hes. fr.197,2; (ὅρμους) -είους / είην Op.74, Θ19; ⌊Verb +⌋ -ειον καλόν E730; ⌊ ⌋ -είας ἐξ ἀργυρέων Σ598; -είῃ Ἀφροδίτῃ / ῥάβδῳ I389, π172; -είην ἐς Ω795 1c viers. [⏑̄–⏑̄⏑] -είοισι λίνοισιν h.Ap.104 [⏑̄–⏑̄×] ἐν ἅρμασι -είοισι h.Cer.431

2 Stamm in den brevia 2a zweis. (Syniz. [s.o. E]:) [–⏑̄] πρὸς -ῇ (-έῃ West) E425 [–⏑̄] (σκήπτρου) ὑπό / ἐκ -έου B268, h.Ap.9; (ἀργύρεοι) -έῃ/έας + Subst. E724, Sc.188; ἐν -έῃ προχόῳ Th.785; ἐν/ἐς -έῃ/έην φιάλῃ⁺ Ψ243 ≅ 253; δὲ -έῃ ἐν ζ79 ≅ 215; -ῆν (-έην West) Y272; (ἐν) δέπαϊ -έῳ o149 = υ261ⁱᵐ, σ121 (vgl. Ω285 [s.o. 1bα]); -εον καλὸν δέπας Ω101; 'κάλ' ... -ει' E731 [–⏑̄] -εοι/έην (+ Subst. vor- od. nachgest.) h.Ap.128 / Δ111, Th.578; (δὲ) -έῳ/εον δέπαϊ⁺ Ψ196, κ316 / Z220 [–⏑̄] περὶ δὲ -εος/εον + (...) Subst. Z320 = Θ495 / h.Ap.122; ἐπὶ δὲ -εον Σ612; δὲ / ἐνὶ -έοις δεπάεσσι(ν) Δ3, γ472; -έοις ἐνὶ δεσμοῖς Asius fr.13,5 p.91 Dav.; -έῃ δὲ κορώνῃ η90; -ῇ / ῆς / ῇ / ῆν Ἀφροδίτη⁺ X470, h.Ven.93, Cypr. fr.5,4 p.37 Dav., Epim. fr.19,1 Diels / Γ64, δ14 = Hes. fr.196,5ᵉˣ, Th.975 / T282 ≅ Ω699 ≅ Hes. fr.30,25 ≅ ρ37ᵉˣ = τ54, ϑ337 ≅ 342 / E427, Op.65, Th.822 (διὰ) ≅ 1005 = 962ᵉˣ = Hes. fr.23a,35 = Th.1014ᵉˣ = Hes. fr.221,3ᵉˣ = Cert. p.38,16ᵉˣ 2b dreis. 2bα [–⏑̄⏑] (-ειον⁺:) δὲ -ειον/εια (ἐπί) Θ442, K439; ἄορ -ειον Th.283; ἀμβρόσια / ἀργύρεοι -εια Ω341 = α97 = ε45 / Sc.183; -εια Θ69 = X209 (Syniz.:) ⌊δὲ -έοισιν⌋ καὶ ἀργυρέοισιν E727; ⌊ ⌋ ἐπί Θ436; (ἀργύρεον) -έοισι / -έῃσιν + Subst I670, Λ31, Th.12 / Θ42 = N24; ὅρμοισι -έοισιν h.6,11 [–⏑̄⏑] -εια δὲ εἵματα Σ517 [–⏑̄⏑] -ειον ἄλεισον Λ774, γ50 ≅ 53, o85; (δὲ) -εια κύπελλα / κάνεια Γ248, κ357, α142 = δ58 / ≅ κ355 (Syniz.:) ὑπὸ -έοισι νέφεσσιν N523 ≅ h.Ap.98; ἐπὶ/ὑπὸ -έοισιν ὄχοισιν⁺ h.Cer.19. 375; ἕψουσα ἑνὶ (ci.) -έοισι λέβησιν Nosti fr.6,3 p.69 Dav. (p.158 West [s.u. B1iε]) [–⏑̄×] ἔβαλε -είας N36; -δέπαϊ -είῳ h.Ap.10 2bβ [–⏑̄–] -είῃ κερκίδ' ε62 — sowie Sc.199 † -έην τε τρυφάλειαν (s.u. B1d.e sowie D) — χρ. bildet Posit. außer Ω795 (s. Ameis-H. z.St.) sowie (in buk. Dih.:) h.Cer.431, h.8,1 (s.u. noch Nosti fr.6,3 p.69 Dav. [in 1iε Ende], ferner ϑ353 u. Op.588 [s. West z.St.])

Σχ sch.min. P.Köln inv.236 zu ρ37 (sc. Aphr.): -ῆν ἤτοι καλὴν ἢ χ[ρυ]σοῦν ἐχούσης κόσμον ἢ ... (s.d. Komm.); sch.D A15: -έῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· περὶ τῷ κεχρυσομένῳ σκήπτρῳ, Δ2: -έῳ ἐν δαπέδῳ· ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κεχρυσομένῳ καὶ καλῷ ἐδάφει. οὔῳ (folgt Ggs. οὐρανὸν πολύχαλκον, i.e. στερεόν vs. χρυσοῦν, i.e. καλόν), Γ64: -ῆς (sc. Aphr.)· χρυσοφόρου. καλῆς (weiter: πεδίον ... χρυσοῦν, ἐν ᾧ χρυσῆν ⌊Ἀφροδίτην⌋, τιμᾶσθαι), E427: -ῆν ⌊ ⌋· τὴν καλὴν λέγει νῦν

L 1 zur Sache: s.v. χρυσός L1; sowie Helbig, Hom. Epos 100ff. (Pos.s Haus, κλισμός, δάπεδον usw.); Laser, Arch. Hom. P40 (θρόνος) 2 Waffen: zu Ath.s κυνέη -είη (E744, s.u. B1d): Gröschel, Archäol. Mitteil. aus Iran 19, 1986, 43ff. (nicht nach realem Vorbild, sondern „liter. Topos"); zum Waffentausch -εα χαλκείων (Z236, s.u. B1d): Bartelink, Hermeneus 27, 1956, 169ff. („proverbial"); Calder-III, GRBS Monogr. 10, 1984, 31ff. (mit Lit.-Übers.); Donlan, Phoenix 43, 1989, 1ff. („Hom. Gift Economy"); Fineberg, TAPhA 129, 1999, 34ff. 3 λόφος, ἔθειραι, νέφος (s.u. B1d [Ende] sowie 2b.d): Handschur, Farb- u. Glanzwörter 142ff. (Material- vs. Farbwort); West, Indo-Eur. 153 (Parall. für tatsächl. *goldenes* Götterhaar). 92 (νέφος) 4 sonst. Göttergeräte (s.u. B1h): Ath.s -εος λύχνος (τ34): Pfeiffer, SIFC 27-28, 1956, 426ff. (Kult-Ggst.); Giardino, MD 54, 2005, 167ff. (A.2: zu *goldenem* Göttergerät); (X209⁺) Zeus' -εια τάλαντα (s.d.) 5 -ῇ Ἀφροδίτῃ (s.u. B2a): Costa, AGI 69, 1984, 32f. (in griech. Dichtg. mit ai. Entspr.); Burkert, Kl.Schr. II21f. 46 (wegen oriental.r Statuetten?); van Eck (h.Aphr.) S.40f. („shining beauty" vs. „glittering jewellery"); A.S.Brown (s.v. χρυσός L5) 26ff.; H.-G.Bachmann, Mythos Gold, München 2006 (ägypt.: *Gold* „Fleisch der Götter"); West, Indo-Eur. 221 (Bzhg. zur χρυσόθρονος Ἠώς) — zu Aphr.s metr. System: Kirk, Iliad zu Γ424; Mureddu, Formula 79ff.; Dee, Epith. for Gods 49ff. 6 bes. -εον γένος (s.u B2e): s.v. χάλκε(ι)ος (L [Ende] sowie B7); sowie J.Sihvola, Decay, Progress, the Good Life? (Comm. Human. Litt. 89) Helsinki 1989, 42ff.; Th.M.Falkner, The Poetics of Old Age (Oklahoma Ser. in Class. Cult. 19) Norman-London 1995, 61f. 7 zur Stellung (Enjb./runover): s.v. χάλκε(ι)ος L

B *golden* (meist attr., selten prād. [s.u. G1]): u. zwar (1) meist materiell (bzw. göttl.) von *aus Gold* bestehenden (gefertigten) Sachen (od. deren Teilen), (2) auch von Lebendigem (Aphr., Mähne von Götterpferden / Helmbusch, göttl. Äpfel, νέφος, -εον γένος: leuchtend *wie Gold* o.ä.; für *goldenes* Götterhaar, Nebel s.o. West [L] mit Parall.); in Vbd. mit Göttern, bes. Pers. (göttl. Repräsentanten [Priester Χρύσης, Teir.], Königen, erstrangigen Helden usw.) od. in bes. (kult., zeremonieller) Sit. (Opfer, Bestattung, Bewirtung u.a.); mit Konnot. von Kostbarkeit (Reichtum, Prestige, höchstem Rang [hes. -εον γένος, s.u. in 2e]), Glanz (s.u. h.6,8⁺ [in 1a]; Λ30, T383 = X316 sowie 1ᵉ [in 1d]; Sc.226 [in 1e]; Σ206 [in 2d]), Schönheit (25× nb. καλός [s.u. G2], das selten nb. χάλκε[ι]ος [s.d.]), Verführung, erot. Reiz (Schmuck, Aphr. [s.u. 1b, 2a]), sowie (im Ggs. zur tatsächl. physikal. Weichheit) von göttl. Unzerstörbarkeit (s.u. Y272 [in 1d]; E724, N36 [1f]; N22, Ξ239 [1g]; O20 [1h]; sowie Y268⁺ [s.v. χρυσός B2]); dazu s.u. (in G2.3) die in Vbd. mit χρ. auftretenden Adj.; χρ. vor-

an- od. nachgest. (z.B. je nach metr. Bedarf [s.u. 1iα:] '-έῳ ἐν ‹δέπαϊ› vs. (Syniz.:) 'ἐν ‹ › -έῳ vs. -έῳ ‹ › ⏑⏑–× vs. '-είῳ ‹ › vs. ‹ › -είῳ'), oft am VA (z.T. im Enjb. [s.o. L7]; ähnl. ἀργύρεος, ‹χάλκεος› am VA [s.dd. M sowie s.v. ‹ › L]); vgl. χρυσήνιος ('Ἄρτεμις –× / Ἄρης'), als Steigerung / metr. Verlängerung s. παγχρύσεος (vor buk. Dih.), vgl. (παγ)χάλκεος/ος

Disposition: 1 Sachen (od. deren Teile) von Göttern, bes. Pers. od. in bes. Sit. 1a Schuhwerk, Gürtel, Kopfschmuck von Göttern 1b sonst Schmuck von Göttinnen 1c Stab des Priesters, Sehers, Gottes u.ä. 1d Waffen (u. Zubehör) von Göttern, bes. Kriegern 1e figürl. Darstellungen / Reliefs (von Heph. gefertigt, auf Schild) 1f Götterwagen u. Zubehör 1g Haus u. Hausrat / Gerät von Göttern, gottgeliebten Phäaken, Hel.s 1h sonst Ggst.e von (1° Opfergaben für) Götter(n) in bes. Sit. 1i (Trink- u.a.) Gefäße, meist in bes. (kult., zeremonieller) Sit. od. als Geschenk 1iα ἄλεισον, δέπας, κύπελλα, κρητήρ 1iβ Zierrat an Nestors δέπας 1iγ προχόῳ 1iδ ληκύθῳ 1iε ἀμφιφορεύς, λάρναξ, φιάλη (für Bestattung u.a.), λέβης 2 Lebendiges u. (göttl.) Naturphänomene 2a -ῆ⁺ Ἀφροδίτη⁺ 2b (göttl.) Pferdemähne > Helmbusch 2c göttl. Äpfel 2d göttl. νέφος / νεφέλη 2e hes. -εον γένος

1 Sachen von Göttern, bes. Pers. (Kleidung, Schmuck, Waffen, Attribute, Geräte usw. bzw. deren Teile) od. in bes. Sit. 1a Schuhwerk, Gürtel, Kopfschmuck von Göttern (keine dir.R.); (vgl. [Ἥρη] χρυσοπέδιλος [s.d.]:) Ω 341 ἐδήσατο (Hermes) καλὰ πέδιλα ' ἀμβρόσια -εια, τά μιν φέρον (ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο) = α 97 = ε 45 Th. 12 (Musen) ὑμνεῦσαι Δία ... καὶ πότνιαν Ἥρην ' Ἀργείην, -έοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν, vgl. (454) Ἥρην χρυσοπέδιλον u.s. West z.St. – (vgl. χρυσόζωνος:) ε 232 (ἀργύφεον φᾶρος ἔνυτο, Kal.) λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ ' ‹καλὴν -είην› κεφαλῇ δ' ἐφύπερθε καλύπτρην ≅ κ 545 ([Od. erz.:] sc. Kirke) – (vgl. χρυσοστέφανος, -άμπυξ:) Th. 578 ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνην -ένη κεφαλῇφιν ἔθηκε (Ath. der Pandora), ' τὴν (ποίησε, Heph.), zur Sache s. West z.St. h. 6,8 (1 χρυσοστέφανον Ἀφροδίτην ᾄσομαι) περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν (Horen der Aphr.), ' κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ στεφάνην εὔτυκτον ἔθηκαν ' ‹ › (dann ἄνθεμ' ὀρειχάλκου χρυσοῖό τε τιμήεντος sowie ὅρμοισι -έοισιν [s.u. 1b], 10 στήθεσιν ἀργυφέοισιν) h. 32,6 (Selene:) στίλβει δ<έ τ'> ἀλάμπετος ἀὴρ ' -έου ἀπὸ στεφάνου, ἀκτῖνες δ' ἐνδιάονται h. 31,10 σμερδνὸν δ' ὅ γε (Helios) δέρκεται ὄσσοις ' -ῆς (-έης Barnes, West) ἐκ κόρυθος 1b sonst Schmuck von Göttinnen u.a. (s.o. 1a, vgl. noch χρυσάμπυξ); Ε 425, ο 460 dir.R. Ξ 180 ἀμβρόσιον ἑανὸν ἕσαθ (Hera, um Zeus zu betören), ὅν οἱ Ἀθήνη ' ἔξυσ' ἀσκήσασα, τίθει δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλά· ' -είῃς δ' ἐνετῇσι κατὰ στῆθος περονᾶτο (dann ζώνῃ, κρηδέμνῳ) Ε 425 (Ath. spottet über die verwundete Aphr.:) „τῶν τινα καρρέζουσα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων ' πρὸς -ῇ (-έῃ West) περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν" σ 294. 296 (Geschenke der Freier für Pen.:) Ἀντινόῳ μὲν ἔνεικε (κῆρυξ) ... πέπλον, ' ποικίλον· ἐν δ' ἄρ' ἔσαν περόναι δυοκαίδεκα πᾶσαι (s.d. B2) ' -ειαι, κληῖσιν εὐγνάμπτοις ἀραρυῖαι· ' ὅρμον δ' Εὐρυμάχῳ πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἔνεικε, ' -εον, ‹ἠλέκτροισιν ἐερ›μένον, ἠέλιον ὥς ο 460 (Eum. erz. se. Entführung durch Phönizier: „ἦλυθ' ἀνὴρ πολύϊδρις) -εον ὅρμον ἔχων, μετὰ δ' ‹ › ρτο" (um die Frauen abzulenken, vgl. 416 μυρί' ἀθύρματα) h. Ven. 89 (Aphr. [65] χρυσῷ κοσμηθεῖσα) ὅρμοι δ' ἀμφ' ἁπαλῇ δειρῇ περικαλέες ἦσαν ' καλοὶ -ειοι παμποίκιλοι· ὡς δὲ σελήνη ' στήθεσιν ἀμφ' ... ἐλάμπετο (Ἀγχίσην δ' ἔρος εἷλεν) h. 6,11 (δειρῇ δ' ἀμφὶ καὶ στήθεσιν) ὅρμοισι -έοισιν ἐκόσμεον (sc. Ὧραι χρυσάμπυκες Ἀφροδίτην) Op. 74 (κόσμησε [Ath. die Pandora], ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτες καὶ Πειθὼ) ὅρμους -είους ἔθεσαν χροΐ (Ὧραι στέφον ἄνθεσι) h. Ap. 104 (Göttinnen schickten vor Ap.s Geburt Iris zu Eileithyia) ὑποσχόμεναι μέγαν ὅρμον ' -είοισι λίνοισι ἐερμένον ἐννεάπηχυν Asius fr. 13,4. 5 p. 91 Dav. ([= p. 262 West; p. 130 Ber.] verweichlichte Samier) -ειαι δὲ κορύμβαι ἐπ' αὐτῶν τέττιγες (s.d. B2) ὥς. ' χαῖται δ' ᾗωρεῦντ' ἀνέμῳ -έοις ἐνὶ δεσμοῖς· ' δαιδάλεοι δὲ χλιδῶνες κτλ. – präd. (s.u. G1): τ 230 ('Bettler' beschr. Od.' περόνη: „κύων ἔχε ποικίλον ἐλλόν) θαυμάζεσκον ἅπαντες, ' ὡς οἱ -εοι ὄντες (-εοι ἐόντες rec. V.d. Mühll) ὁ μὲν λάε νεβρόν (αὐτὰρ ὁ ἥσπαιρε", zur Sache s.u. 1e)

1c Stab des Priesters, Sehers, Königs, Gottes u.ä. (vgl. [Hermes] χρυσόρραπις); Α 374, λ 91 ≅ 569ⁱⁿ· dir.R.; σκῆπτρον: Α 15 (Chryses) στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ... Ἀπόλλωνος ' -έῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο = 374 (Ach. erz.), Ausmalung der Priester-Attr. verdeutlicht Ag.s Frevel; zur Syniz. + Hiatkürzung s. Basler Komm. z.St. mit Lit. (*σκήπτρῳ ἀνὰ -έῳ kommt nicht vor) λ 91 (Od. erz.: „ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Τειρεσίαο) ‹-εον σκῆπτρον ἔχ›ων" 569 („Μίνωα ἶδον) ‹ ›οντα θεμιστεύοντα νέκυσσιν, ' ἥμενον" Β 268 (σκήπτρῳ δὲ πλῆξεν [Od. den Thers.], σμῶδιξ δ' αἱματόεσσα) ἐξυπανέστη ' σκήπτρου ὕπο -έου – ῥάβδος: π 172 ἦ (Ath.), καὶ -είῃ ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη ([den Od.], δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην) ω 3 (Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς ἐξεκαλεῖτο, sc. der Freier) ἔχε δὲ ῥαβδὸν μετὰ χερσὶ ' καλὴν -είην, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει (καὶ ἐγείρει; vgl. χρυσόρραπις) h. Merc. 530 (Ap. zu Hermes:) „ὄλβου καὶ πλούτου δώσω περικαλέα ῥάβδον ' -είην τριπέτηλον, ἀκήριον ἤ σε φυλάξει, ' πάντας ἐπικραίνουσα θε<μ>ούς (θεούς codd.)" – Α 246 (Ach. kündigt se. Teilnahme am Kampf auf [234 „ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον"]) ποτὶ δὲ σκῆπτρον (vgl. Β 101, β 37) βάλε γαίῃ ' -είοις ἥλοισι (s.d. u. Λ 30 in 1d) πεπαρμένον, ἕζετο δ' αὐτός (= Λ 633ⁱⁿ, s.u. 1iβ), vgl. ἀργυρόηλος

1d Waffen (u. Zubehör; Ω 21 Aigis) von Göttern, bes. Kriegern; Sonderfall Σ 612⁺ λόφος, ἔθειραι (s.u. 2b); Κ 439, Θ 193 dir.R.; τεύχεα: Ζ 236 (Γλαύκῳ) φρένας ἐξέλετο Ζεύς, ' ὃς πρὸς ... Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε ' -εα χαλκείων (s.d. B1bβ), ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων, Tetrakolon, zur „Gift Economy" u.a. s.o. (L2) h. 28,6 (Zeus gebar Ath.) ἐκ κεφαλῆς, πολεμήϊα τεύχε' ἔχουσαν ' -εα παμφανόωντα (σέβας δ' ἔχε πάντας) Κ 439 (Dolon über Rhesos: „ἅρμα δέ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ) τεύχεα δὲ -εια πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι, ' ἦλυθ' ἔχων (οὔ τι καταθνητοῖσι ἔοικεν φορέειν ἀλλὰ θεοῖσιν") – Helm u.a. Defensivwaffen, (1¹) αἰγίς (vgl. Ares χρυσεοπήληξ): Ε 744 (737 θωρήσσετο, Ath.) κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ κυνέην θέτο τετραφάληρον ' -είην (s.o. L2) Sc. 199 (Ath.) ἔγχος ἔχουσ' ἐν χειρὶ †-έην (-είην M; v. Russo, Solmsen in app.; West ad Th. 281) τε τρυφάλειαν (s.u. in 1e sowie D) Sc. 125 (θώρηκα) ἔδυνε (Her.) ' καλὸν -εον πολυδαίδαλον, ὅν οἱ ἔδωκε Παλλάς Θ 193 (Hektor:) „ὄφρα λάβωμεν ' ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει ' πᾶσαν -είην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν" (präd., s.u. G1), der Schild sonst unbek. (zum Zush. s. Ameis-H., Leaf, Kirk [Iliad] z.St.) Υ 272 (Aen. trifft Ach.s Schild:) πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων, ' τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο, ' τὴν δὲ μίαν -ῆν (-έην rec. West), τῇ ῥ' ἔσχετο μείλινον ἔγχος ([ath. Arist.] 268 χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο), unzerstörbares Göttermaterial (s.u. Δ 133⁺) Ω 21 περὶ δ' αἰγίδι πάντα κάλυπτε (Ap. schützend um Hektors Leiche) ' -είῃ (αἰγίδα ... -είην Arist.) – Schwert (vgl. χ/Χρυσάωρ) u. Waffenteile: Th. 283 (ἐξέθορε Χρυσάωρ) ἄορ -εον ἔχων μετὰ χερσὶ φίλῃσι Λ 30. 31 (Ag. rlstete:) βάλετο ξίφος· ' ἐν δέ οἱ ἧλοι ' -ειοι (s.o. Α 246 in 1c) πάμφαινον, ἀτὰρ περὶ κουλεὸν ἦεν ' ἀργύρεον -έοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός Μ 297 (Sarp. ἀσπίδα ἔσχετο [VA:] καλὴν χαλκείην) ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε (sc. χαλκεύς)

θαμειὰς ' -είης ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον Z320 (ἔγχος ἔχ', Hektor) πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς ' αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ -εος θέε πόρκης = Θ495 Il.Parv. fr.5,2 p.55 Dav. ([= p.77 Ber. = p.128 West] Ach.s Πηλιὰς μελίη:) ἀμφὶ δὲ πόρκης ' -εος ἀστράπτει (v. West [p.128] ad l.) Δ111 (Ekphrasis von Pand.' Bogen:) κεραοξόος ἤραρε τέκτων, ' πᾶν δ' εὖ λειήνας -ένη ἐπέθηκε κορώνην — Δ133 ἴθυνεν (Ath. Pand.' Pfeil) ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες ' -ειοι σύνεχον (sc. des Men., hier [wegen des göttl. Materials, s.o. Y272] nur leichte Verwundung, dagg.:) = Y415 (tödl. Verwundung des Polydoros durch Ach.; waffentechn. s. Kirk, Edwards [Iliad] z.Stt.) λ610 σμερδαλέος δέ οἱ (Her.' εἴδωλον) ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτὴρ ' -εος ἦν τελαμών (folgt Ekphrasis) — Helmbusch (als Waffenteil: glänzt, schreckt) u. Mähne von (lebendigen) Götterpferden (s.u. 2b sowie Handschur [s.o. L3: Material vs. Farbwort]): Σ612 (τεῦξε δέ οἱ κόρυθα, Heph. dem Ach.) καλὴν δαιδαλέην, ἐπὶ δὲ -εον λόφον ἧκε T383 (Ach. rüstete:) ἀστὴρ ὥς ἀπέλαμπεν ' ἵππουρις τρυφάλεια, ⟨περισσείοντο⟩ δ' ἔθειραι ' -ειαι, ἃς Ἥφαιστος ἴει λόφον ἀμφὶ θαμειάς = X316 ([v.susp.] Ach. gg. Hektor, κόρυθι δ' ἐπένευε φαεινῇ, καλαὶ δὲ ⟨ ⟩ ἔθειραι κτλ.) Θ42 ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο (Zeus) χαλκόποδ' ἵππω ' ὠκυπέτα -έῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε (dann χρυσὸν ἔδυνε, γέντο δ' ἱμάσθλην [VA:] -είην εὔτυκτον [s.u. 1f]) = N24 (Pos.s Gespann)

1e figürl. Darstellungen / Reliefs (sc. von Lebewesen: Göttern, Menschen, Pferden; Ggst.en; [Flächen:] Äckern u.ä.), von Heph. gefertigt, auf Ach.s (Σ) u. Her.' Schild (Hes.Sc.); zur Sache („painting in metal") s. s.v. κασσίτερος (B2); vgl. noch τ230 (s.o. 1b), η91 u. ff.Stt. (s.u. 1g), Λ635 (s.u. 1iβ) sowie Σ574 (s.v. χρυσός B2) — Σ517 bis (ἶσαν, ἦρχε δ' Ἄρης καὶ Ἀθήνη ' ἄμφω -είω, -εια δὲ εἵματα ἕσθην, ' καλὼ καὶ μεγάλω (ὥς τε θεώ περ ἀμφὶς ἀριζήλω) 562 (ἐν δ' ἐτίθει) ἀλωὴν ' καλὴν -είην· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν (u. κυανέην κάπετον) 577 -εοι δὲ νομῆες ἅμ' ἐστιχόωντο βόεσσι ' τέσσαρες 598 μαχαίρας ' εἶχον (Tänzer) -είας ἐξ ἀργυρέων τελαμώνων 549 (νειός, ἀρούρη) ἡ δὲ μελαίνετ' ὄπισθεν, ἀρηρομένη δὲ ἐώκει, ' -είη περ ἐοῦσα (präd., s.u. G1) — Sc.183 (ὑσμίνη Λαπιθάων) ἀργύρεοι, -εια περὶ χροῒ τεύχε' ἔχοντες 188 (Κένταυροι) ἀργύρεοι, -έας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες 192 (ἐν δ' Ἄρεος) ἔστασαν ἵπποι ' -εοι, ἐν δὲ ... 199 (Ath. ἔγχος ἔχουσ') † -ένη τε τρυφάλειαν (s.o. 1d sowie unten in D) 203 (κιθάριζε) Λητοῦς υἱὸς ' -είῃ φόρμιγγι (s.u. 1g) 220 (ἐν δ' ἦν Περσεύς, μιν τεῦξεν) Ἀμφιγυήεις ' -εον (dann πτερόεντα πέδιλα [s.o. 1a]) 226 (Perseus: κίβισις) ἀργυρέη· θύσανοι δὲ κατηωρεῦντο φαεινοὶ ' -ειοι 271 (πόλις) -ειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι ' ἑπτὰ πύλαι 297 παρὰ δέ σφισιν ὄρχος ' -εος ἦν, ⟨κλυτὰ ἔργα ... Ἡφαίστοιο⟩ 313 (ἄεθλον: προύκειτο) μέγας τρίπος ἐντὸς ἀγῶνος, ' -ειος ⟨ ⟩ (s.u. 1g)

1f Götterwagen u. Zubehör (s.a. ἔθειραι, λόφος [s.o. 1d] sowie χρυσόζυγος); h.Cer.431 dir.R. E724. 727 ('Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι βάλε κύκλα [VA:] χάλκεα) σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς. ' τῶν ἤτοι -έη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθε ' χάλκε' ἐπίσσωτρα ... ' πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ ... ' δίφρος δὲ -έοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσι (u. ἀργύρεος ὀμός; s.u. Θ19+ in 1h) 730. 731 ἐπ' ἄκρῳ ' δῆσε -ειον καλὸν ζυγόν, ἐν δὲ λέπαδνα ' κάλ' ἔβαλε -ει' Θ44 (τιτύσκετο [Zeus] χαλκόποδ' ἵππω, -έῃσιν ἐθείρῃσιν [s.u. 2b] κομόωντε) χρυσὸν (s.d. B6) δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ' ἱμάσθλην ' -είην εὔτυκτον = N26 (Pos.) N36 (ἵππους ἔστησε [Pos.] λύσας) ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδας ἔβαλε -είας ' ἀρρήκτους ἀλύτους, ὄφρ' ... μένοιεν (s.u. Θ19+ in 1h) h.Cer.19 ἁρπάξας δ' ἀέκουσαν (Hades die Kore) ἐπὶ -έοισιν ὄχοισιν ' ἦγ' (Assonanz) 375 ἵππους δὲ προπάροιθεν ὑπὸ -έοισιν ὄχεσφιν ' ἔντυεν (Hades) ἀθανάτους 431 (Kore erz.:) „βῆ δὲ φέρων ὑπὸ γαῖαν ἐν ἅρμασι -έοισι"

1g Haus u. Hausrat / Gerät (auch bes. Prunkstücke) von Göttern, (η) gottgeliebten Phäaken (dazu vgl. δ72ff. Men.' expl. 'gottähnl.' metallglänzenden Palast), (δ) Hel.s 'ägypt.' Attr. (Ξ239 dir.R.) Δ2 (θεοὶ πὰρ Ζηνὶ) ἠγορόωντο ' -έῳ ἐν δαπέδῳ (ἐνὶ δ. Bentley, v. West in app. ad l.) N22 (Pos. ἵκετο) Αἰγάς, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης ' -εα μαρμαίροντα τετεύχαται, ἄφθιτα αἰεί (dann χαλκόποδ' ἵππω, -έῃσιν ἐθείρῃσιν [s. 1d; 2b]) Th.933 (Τρίτων) ναίει -εα δῶ (s. West z.St.) — Θ436 αὐταὶ δὲ (Hera u. Ath.) -έοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον 442 αὐτὸς δὲ -ειον ἐπὶ θρόνον ... Ζεὺς ' ἕζετο (πελεμίζετ' Ὄλυμπος) Ξ239 (Hera verspricht Hypnos:) „δῶρα δέ τοι δώσω καλὸν θρόνον, ἄφθιτον αἰεί, ' -εον· Ἥφαιστος δέ κε (τεύξει"), vgl. χρυσόθρονος (s.d.) Ἥρη — κ355 (Kirkes Dienerin) ἐτίταινε τραπέζας ' ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει -ειαι κάνεια (dann κρητῆρι ἐν ἀργυρέῳ) ε62 (Kal. ἀοιδιάουσ') ἱστὸν ἐποιχομένη -είῃ κερκίδ' ὕφαινεν δ131 (Auftritt Hel.s mit Attr.:) κάλλιμα δῶρα (sc. aus Ägypten) · ' -ῆν (-έην v.L) τ' ἠλακάτην τάλαρόν τ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν ' ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα — h.Ap.9 τόξον ἀνεκρέμασε (Leto Ap.s) πρὸς κίονα ... ' πασσάλου ἐκ -έου 185 (Ap.s) φόρμιγξ ' -έου ὑπὸ πλήκτρου καναχὴν ἔχει ἱμερόεσσαν Sc.203 (Abb. auf Schild [s.o. 1e]: κιθάριζε, Ap.) -είῃ φόρμιγγι — bei Phäaken u. Heph. (vgl. δ72ff. bei Men.): η88. 90. 91 (αἴγλη von Alkin.' Palast: χάλκεοι τοῖχοι) περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο· ' -ειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον· ' ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ, ' ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, -έη δὲ κορώνη (s.o. Δ111 in 1d). ' -ειοι ... καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν (von Heph. gefertigt) 100 -ειοι δ' ἄρα κοῦροι ... ἐπὶ βωμῶν ' ἕστασαν (δαΐδας ἔχοντες) Σ375 (τρίποδας ἔτευχεν, Heph.) -εα δέ σφ' ὑπὸ κύκλα ἑκάστῳ πυθμένι θῆκεν 418 ὑπὸ δ' ἀμφίπολοι ῥώοντο ἄνακτι (Heph.) ' -ειαι ζωῇσι νεήνισιν εἰοικυῖαι Sc.313 (Abb. auf Schild [s.o. 1e]: ἄεθλον) τρίπος ... ' -ειος (ἔργα Ἡφαίστοιο) Il.Parv. fr.29,2 p.84 Ber. (= p.128 West; p.55 Dav.) (ἄμπελον, ἣν Κρονίδης ἔπορεν) ἄποινα (sc. für Ganymed) ' -είην, φύλλοισιν ἀγαυοῖσιν κομόωσαν ' βότρυσί θ', οὓς Ἥφαιστος ... (sic Ber., West, -είοις φύλλ. Dav.)

1h sonst Ggst.e von (π185 Opfergaben für) Götter(n) in bes. Sit.; 3x dir.R. X209 καὶ τότε δὴ (vor Hektors Tod durch Ach.) -εια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα (s.d., auch zur Parall. der Aeth.; die *goldene Waage* wohl nach dem ägypt. Vorbild der Seelenwägung, aber hier mit and. Funktion: veranschaulicht eindrucksvoll die längst getroffene Entscheidung / den Eintritt ins Finale) = Θ69 (vor Flucht der Gr.) τ34 (Od. u. Tel. schaffen die Waffen der Freier aus dem Saal) πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη ' -εον λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐποίει (Kult-Attr. Ath.s, s.o. L4: Pfeiffer) — unzerreißbares Göttermaterial (s.o. B Vorbem. sowie in G2): Θ19 (Zeus: „πειρήσασθε, θεοί) σειρὴν -είην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες ' πάντες τ' ἐξάπτεσθε (ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' Ζῆν'") O20 (Zeus droht Hera: „οὐ μέμνῃ, ὅτε τ' ἐκρέμω [vulg., τε κρέμα West] ὑψόθεν) περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα ' -εον ἄρρηκτον; (λῦσαι δ' οὐκ ἐδύναντο, sc. θεοί") — h.Ap.122. 128 (σπάρξαν δ' ἐν φάρεϊ, Göttinnen den kl. Ap.) περὶ δὲ -εον στρόφον ἧκαν. ' οὐδ' ἄρ' Ἀπόλλωνα χρυσάορα θήσατο μήτηρ ' (sondern Themis mit Nektor u. Ambrosia [4 Vv.]) ' οὔ σέ γ' ἔπειτ' ἴσχον -εοι στρόφοι ἀσπαίροντα — δῶρα 'Opfergaben' π185 (Tel. hält Od. für e. Gott:) „ἴληθ', ἵνα τοι κεχαρισμένα δώομεν ἱρὰ ' ἠδὲ -εα δῶρα, τετυγμένα· φείδεο δ' ἡμέων", vgl. ἀγάλματα (s.d. B2) 'Prunkstücke als Weihegaben' für Götter (γ274 expl. χρυσόν), sowie (ο115) den κρητῆρα τετυγμένον ἀργύρεον

1i (Trink- u.a.) Gefäße, meist in bes. (kult., zeremonieller) Sit.; dir.R. (in 1ia:) *Λ* 774, *γ* 50, *ο* 85, *ϑ* 431, *Ζ* 220, *κ* 316, h.Ven.206; (in ib:) *Ψ* 92. 243, *ω* 74 **1ia** *ἄλεισον, δέπας*+, *κύπελλα*+, *κρητήρ*+ bei Opfer, Libation, Begrüßung, Bewirtung od. als (Gast-)Geschenk (vgl. *χρυσούατος* sowie den Topos *goldener Becher*: z.B. in Goethes Gedichten 'Sänger' u. 'König in Thule', Schillers 'Taucher') *Λ* 774 (Nestor erinnert Patr.: „Pel. bei Rinderopfer für Zeus) *αὐλῆς ἐν χόρτῳ· ἔχε δὲ ⌊-ειον ἄλεισον⌋ ' σπένδων (οἶνον ἐφ' ἱεροῖσι")* *γ* 50 (Peisistr. bei Rinderopfer zu 'Mentor': „*σπεῖσαι*, sc. dem Pos.) *σοὶ προτέρῳ δώσω ⌊ ⌋*" (dann *δέπας ἡδέος οἴνου*') ≅ 53 *ο* 85 (Men. bietet Tel. se. Begleitung an: „mancher wird uns schenken) *ἠέ τινα τριπόδων εὐχάλκων ἠὲ λεβήτων ' ἠὲ δύ' ἡμιόνους ἠὲ ⌊ ⌋*" *ϑ* 431 (Alkin.: „zu den *δῶρα* der Phäaken für Od.) *τὸδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω, ' -εον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος (σπένδῃ Διί")* *χ* 10 (Od. zielte zuerst auf Antin.) *ὁ καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε, ' -εον ἄμφωτον (ὄφρα πίοι*, V.17 '*δέπας δέ οἱ ἔκπεσε*) — *δέπας* (mit Formelvar.): *Ζ* 220 (Diom. zu Glaukos:) „*ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά· ' Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν, ' Βελλεροφόντης δὲ -εον δέπας ἀμφικύπελλον (κατέλειπον ἐν δώμασ'*") *Ω* 101 *Ἥρη δὲ -εον καλὸν δέπας ἐν χερὶ θῆκε* (der Thetis zur Begrüßung) Theb.fr.2,4 p.22 Dav. (= p.23 Ber. = p.44 West) *παρέθηκε τράπεζαν* (Polyneikes dem Ödipus) '*ἀργυρέην Κάδμοιο ... ' -εον ἔμπλησεν καλὸν δέπας ἡδέος οἴνου (πατρὸς τιμήεντα γέρα)* *Ω* 285 (bei Priam.' Aufbruch: *ἦλθ' Ἑκάβη οἶνον ἔχουσ') -έῳ ἐν δέπαϊ (-είῳ δ.* schol., *ἐν δ. -έῳ* Heyne), *ὄφρα λείψαντε κιοίτην* ≅ *ο* 149 *ἐν ⌊δέπαϊ -έῳ⌋* (Men. bei Tel.' Abreise) *υ* 261 *πὰρ δ' ἐτίθει 'σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν'* (Tel. dem 'Bettler') ' *ἐν ⌊ ⌋* *σ* 121 (Amphim. nach Od.' Sieg über Iros) *ἄρτους ἐκ κανέου δύω παρέθηκεν ἀείρας ' καὶ ⌊ ⌋ δειδίσκετο („χαῖρε, γένοιτο ὄλβος")* *γ* 41 ' ' (Peisistr. für Tel. u. 'Mentor') '*-είῳ δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προσηύδα* h.Ap.10 (dem Ap.) *νέκταρ ἔδωκε πατὴρ δέπαϊ -είῳ ' δεικνύμενος φίλον υἱόν* (V.9 '*πασσάλου ἐκ -έου* [s.o. 1g]) *Ψ* 196 (Ach. an Patr.' Scheiterhaufen *ἠρᾶτ' ἀνέμοισι) πολλὰ δὲ καὶ σπένδων -έῳ δέπαϊ λιτάνευεν ' ἐλθέμεν* (219 *δέπας ἀμφικύπελλον*') *κ* 316 (Od. erz.: „Kirke *εἶσε δέ μ' ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου) τεῦχε δέ μοι κυκεῶ -έῳ δέπᾳ (ἐν δὲ φάρμακον ἧκε")* *Δ* 3 (*θεοὶ πὰρ Ζηνὶ ἠγορόωντο -έῳ ἐν δαπέδῳ* [s.o. 1g]) *Ἥβη ' νέκταρ ἐφνοχόει· τοὶ δὲ ⌊-έοις δεπάεεσι⌋ ' δειδέχατ' ἀλλήλους γ* 472 (Mahl bei Nestor: *ἀνέρες) ὄροντο ' οἶνον οἰνοχοεῦντες ἐνὶ ⌊ ⌋ν* — *Γ* 248 (Opfer vor Zweikampf Men.-Paris:) *φέρε δὲ κρητῆρα φαεινὸν ' κῆρυξ Ἰδαῖος ἠδὲ ⌊-εια κύπελλα⌋* (295 *δεπάεσσιν*) *α* 142 *παρὰ δέ σφι τίθει ⌊ ⌋* (*δαιτρός* für Tel. u. 'Mentes') = *δ* 58 ([v.susp.] bei Men.) *κ* 357 (*ἀμφίπολος* bei Kirke *τίθει -εια κάνεια* [s.o. 1g], *κρητῆρι) οἶνον ἐκίρνα ' ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ ⌊ ⌋* *Ι* 670 (*τοὺς*, sc. Bittgesandte) *-έοισι κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν ' δειδέχατ'* — *Ψ* 219 (Ach. an Patr.' Scheiterhaufen) *⌊-έου ἐκ κρητῆρος⌋ ἔχων δέπας ἀμφικύπελλον ' οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χέε* (196 *-έῳ δέπαϊ* [s.o.]) h.Ven.206 (Aphr. über Ganymed: „*θεοῖς ἐπιοινοχοεύοι*) *⌊ ⌋ ἀφύσσων νέκταρ ἐρυθρόν*" **1iβ** Zierrat an Nestors *δέπας* (s.o. 1e) *Λ* 633. 635 (Hekamede stellte für Nestor hin *δέπας περικαλλές*) *-είοις ἥλοισι* (s.d.) *πεπαρμένον· οὔατα δ' αὐτοῦ ' τέσσαρ ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον ' -ειαι νεμέθοντο* (633 = *Α* 246in. [s.o. 1c], s.a. *τ* 230 [in 1b] sowie 1e.g [Ende]) **1iγ** *προχόῳ*, für den Gast zur (kult.) Händewaschung vor dem Essen, (Th.) für Styx-Wasser *α* 137 (für 'Mentes' u. Tel.) *χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα ' καλῇ -είῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος, ' νίψασθαι* = *δ* 53 (bei Men.) = *η* 173 (bei Alkin.) = *κ* 369 (bei Kirke) = *ο* 136 (bei Men.) = *ρ* 92 (für Theokl. u. Tel.) — Th.785 (Zeus läßt Iris) *θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι ' τηλόθεν ἐν -έῃ προχόῳ πολυώνυμον ὕδωρ* (sc. der Styx) **1iδ** *ληκύθῳ*, für Naus.' Öl (vgl. die gottähnl. Pracht von Alkin.' Palast [s.o. *η* 88+ in 1g]) *ζ* 79 *δῶκεν δὲ* (Arete der Naus.) *-έῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον, ' εἷος χυτλώσαιτο* ≅ 215 (Mädchen dem Od.) **1iε** *⌊ἀμφιφορεύς, λάρναξ, φιάλη⌋, λέβης; ⌊ ⌋* für Bestattung von Patr., Ach., Hektor: *Ψ* 92 (Patr.' *ψυχή* zu Ach.:) „*ὦς δὲ καὶ ὀστέα νῶϊν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι, ' -εος ἀμφιφορεύς, τόν τοι πόρε ... μήτηρ*" (v.susp.) *ω* 74 (Ag.s *ψυχή* zu Ach.: „*λέγομεν λεύκ' ὀστέ') οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι. δῶκε δὲ μήτηρ ' -εον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον ' φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο*" *Ω* 795 *καὶ τά γε* (Hektors *ὀστέα*) *-είην ἐς λάρνακα θῆκαν ἑλόντες ' πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες* (Ameis-H. z.St.: *χρ.* bei Hom. nur hier [u. *ϑ* 353] nicht Posit. bildend; dazu s.o. M Ende) *Ψ* 243 (Ach.: „Patr.' *ὀστέα) ἐν -έῃ φιάλῃ καὶ δίπλακι δημῷ ' θείομεν* (bis ich sterbe") 253 (*ὀστέα*) *ἄλλεγον ἐς -έην φιάλην καὶ δίπλακα δημόν* — als Mitgift: Hes.fr.197,2 (Ag. verspricht *ἔδνα* für Hel.: *γυναῖκας) πάσας -είας φιάλας ἐν χερσὶν ἐχούσας* — Medeas Hexenkessel: Nosti fr.6,3 p.69 Dav. ([= p.97 Ber. = p.158 West] Medea verjüngte Aison) *φάρμακα πόλλ' ⌊ἕψουσ⌋α ἐνὶ* (ci.) *-έοισι λέβησιν* ([Syniz.] rec. West; *⌊ ⌋ ἐνὶ -είοισι λ.* Ber., Dav. [*ἐπὶ*], wäre nicht Posit. bildend [s.o. M Ende])

2 Lebendiges u. (göttl.) Naturphänomene **2a** *-ῆ* (1' *-είῃ*) *Ἀφροδίτη* (s.o. L5; *-έῃ*+ pars edd., zur Kontr. s.o. [E] West): 6', 5°, 10H, 1h, 3c; metr. Altern. nichthom. *πολυχρύσου* (s.d.) *Ἀφροδίτης*'; vgl. noch *χρυσήνιος ⌊Ἄρτεμις⌋ / Ἄρης, χρυσόθρονος Ἠώς / Ἥρη / ⌊ ⌋ χάλκεος* (s.d. B2) *Ἄρης*, präd. *παγχάλκεος* *Υ* 102, ferner noch die Farbwörter *ἀργύφεος* (s.d. B4) u. *λευκώλενος* von Göttinnen; *Ι* 389, h.Ven.93, *Γ* 64, *ϑ* 337 ≅ 342 dir.R. *Ι* 389 (Ach.: „*κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος) οὐδ' εἰ -είῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι, ' ἔργα δ' Ἀθηναίῃ ... ἰσοφαρίζοι*" *Χ* 470 (Androm. erfährt von Hektors Tod: *ἀπὸ κρατὸς βάλε δέσματα σιγαλόεντα) κρήδεμνόν ϑ', ὅ ῥα οἱ δῶκε ⌊-ῆ Ἀφροδίτη⌋ ' ἤματι τῷ, ὅτε μιν (ἤγαγεθ' Ἕκτωρ)* h.Ven.93 (Anch.: „*χαῖρε, ἄνασσ', ἥ τις μακάρων) ἱκάνεις, ' Ἄρτεμις ἢ Λητὼ ἠὲ ⌊ ⌋*" Cypr.fr.5,4 p.37 Dav. (= p.48 Ber. = p.86 West) *Νύμφαι καὶ Χάριτες, ἅμα δὲ ⌊ ⌋ ' καλὸν ἀείδουσαι* (1 *φιλομμειδὴς Ἀφρ.*) Epim.fr.19,1 Diels *ἐκ τοῦ καλλίκομος γένετο ⌊ ⌋* *Γ* 64 (Paris zu Hektor:) „*μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφερε ⌊-ῆς Ἀφροδίτης⌋· ' οὔ τοι (ἀπόβλητ' θεῶν ἐρικυδέα δῶρα")* *δ* 14 (Hel. gebar) *Ἑρμιόνην, ἥ εἶδος ἔχε ⌊ ⌋* ≅ Hes.fr.196,5 (Hel.) Th.975 *Κάδμῳ δ' Ἁρμονίη, θυγάτηρ ⌊ ⌋ (γείνατο)* *Τ* 282 *Βρισηὶς δ' ... ἰκέλη ⌊-ῇ Ἀφροδίτῃ⌋* = *Ω* 699ex. ([-ῇ v.l.] *Κασσάνδρῃ*) = Hes.fr.30,25ex. (*Τυρὼ ἐυπ*]*λόκαμος*) *ρ* 37 (*ἴεν*, Pen. zu Tel.) *Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἠὲ ⌊ ⌋* = *τ* 54 (Pen. zum 'Bettler') *ϑ* 337 (Ap. zu Hermes:) „*εὕδειν ... παρὰ ⌊ ⌋* ≅ 342 („*εὕδοιμι*") *Ε* 427 (Zeus nach ihrer Verwundung) *προσέφη ⌊-ῆν Ἀφροδίτην⌋* (425 spottet Ath. über die „*-ῇ περόῃ*" [s.o. 1b]) Op.65 (Zeus hieß) *χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ* (sc. Pandoras) *⌊ ⌋* Th.822 (*τέκε Τυφωέα Γαῖα*) *Ταρτάρου ἐν φιλότητι διὰ ⌊ ⌋* ≅ 1005 (*Αἰακοῦ κτλ.*) 962 (*Μήδειαν*) *ἐν φιλότητι ' γείναθ' ὑποδμηθεῖσα διὰ ⌊ ⌋* = Hes.fr.23a,35 (*Λαόδοκον*) Th.1014 *Τηλέγονον δὲ ἔτικτε διὰ ⌊ ⌋* (v.susp.) Hes.fr.221,3 (*ἔτικτεν*) *Περσέπολιν μιχθεῖσα διὰ ⌊ ⌋* Cert. p.38,16 *οὔ τάρ σοί γε πατὴρ ἐμίγην καὶ ... μήτηρ ' σῶμα τόδε σπείραντε διὰ ⌊ ⌋* **2b** *ἔθειραι / λόφος* Pferdemähne > Helmbusch; vgl. *χρυσοκόμης, -οπλόκαμος*, anderers. *ξανθός*; (s.o. 1d sowie L3 [Material vs. Farbe]:) *Θ* 42 (Zeus' Pferde) *-ήσιν ἐθείρησιν κομόωντε* (Forts. s.o. 1f) = *Ν* 24 (Pos.s) *Τ* 383 (von Ach.s Helm) *περισσείοντο δ' ἔθειραι ' -ειαι, ἃς Ἥφαιστος ἵει λόφον ἀμφί* = *Χ* 316 *Σ* 612 *ἐπὶ δὲ*

-εον λόφον ἦκε (Heph. auf Ach.s Helm) **2c** göttl. Äpfel Th.216 (Nyx gebar) Ἑσπερίδας θ', αἷς μῆλα (s.d. [II]) ... ' -εα καλὰ μέλουσι (zur Wortstellg. vgl. *E* 730, *Ω* 101 -ε[ι]ον καλόν, sonst hom. καλὸν -ειον usw. [s.u. G2]; s. noch West z.St.) **2d** göttl. νέφος / νεφέλη (s.o. L3); 1[i] dir.R.; schreckerregend: *Σ* 206 ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε (Ath. dem Ach.) ... ' -εον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα (225 ἀκάματον πῦρ, τὸ δαῖε Ἀθ., schreckte die Tr.) — göttl. undurchdringlich: *Ξ* 344 (Zeus zu Hera vor dem 'ἱερὸς γάμος': „keiner wird uns sehen) τοῖόν τοι ἐγὼ νέφος ἀμφικαλύψω ' -εον· οὐδ' ἄν νῶϊ διαδράκοι Ἠέλιός περ" 351 ἐπὶ δὲ νεφέλην ἔσσαντο ' καλὴν -είην· στιλπναὶ δ' ἀπέπιπτον ἔερσαι — Ort göttl.r Abgeschiedenheit auf dem Götterberg: *N* 523 (Ares hatte den Tod s. Sohnes Askalaphos nicht bemerkt, sondern) ὅ γ' ⟨ἄρ' ἄκρῳ Ὀλύμπῳ ὑπὸ -έοισι νέφεσσιν⟩ ' ἧστο (vgl. *ζ* 43 ff.) h.Ap.98 (Eileithyia wußte nichts von Letos Wehen) ἧστο γ⟨ι⟩ **2e** hes. -εον γένος (s.o. L6), nach der Hierarchie der Metalle svw. 'das beste' Op.109 -εον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων ' ἀθάνατοι ποίησαν, präd. mögl. (beim ⟨*goldenen* u. *silbernen*, *Geschlecht* fehlen, im Untersch. zum *ehernen* [s. χάλκειος B7], die entspr. ⟨ ⟩ Geräte usw.) 129 (dann δεύτερον γένος πολὺ χειρότερον [VA:] ἀργύρεον ποίησαν) -έῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα (dann [144] 'χάλκειον, [159] ἡρώων, [176] σιδήρεον)

D *φ* 7 (Pen.s) κληῖδ'... ' καλὴν -είην (vulg., χαλκείην v.l. [q.v. B1bβ Ende; D]) Sc.199 †-ένη τε τρυφάλειαν (s.o. in B1d.e); Erg. (-ῆ+ Ἀφρ. suppl. [s.o. B2a]:) Hes.fr.76,6. 10; 172,4; (sonst:) 76,14; 135,4; 141,4; 199,11; Cat.88,10 Trav. -έοις] inc.auct.fr. POxy.2515 fr.1,8; POxy.3698,33; *Ψ* 83b (≅ 92), *κ* 233a (≅ 316). 315b (= 369) — Prosaref.: Hes.fr.68 (Widder von Phrixos u. Helle [s.d] mit *goldenem Fell*) — v.l. *M* 295 ([cf. 297] χαλκείην vulg.), *δ* 54 (ξεστήν vulg.), h.Ap.515 (ἐρατόν cod.M)

G **1** meist attr.; präd. nur *Y* 272, Sc.220 (s.o. in B1d.e), mögl. Op.109 (in 2e), sowie (zur Kopula:) *τ* 230 (1b), *Θ* 193 (1d), *Σ* 549 (1e); nur 25× (von 183) dir.R. **2** (gekoppelt) mit Adj. (s.o. B Vorbem. zur Konnot.): καλός 25× (davon nachgest.: 'καλὸν -ειον usw. Sc.125+ [14×, s.o. M1bβ ²⁻³], sowie mit Sperrung: *E* 731, *Ω* 341 = *α* 97 = *ε* 45 [καλὰ ... ' ἀμβρόσια -εια], *X* 316, *ϑ* 431, *χ* 10, h.Merc.530; vorangest.: -ε[ι]ον καλόν usw. *E* 730, *Ω* 101, Th.216, mit Sperrung: Theb. fr.2,4 p.22 Dav.); καλλίκομος Epim.fr.19,1 Diels — πολυδαίδαλον+ *σ* 296 (+ ἠλέκτροισιν ἐερμένον), Sc.125; παμποίκιλοι h.Ven.89; εὔτυκτον *Θ* 44 = *N* 26; τετυγμένα *π* 185 — παμφανόωντα h.28,6 (+ πολεμήϊα), μαρμαίροντα *N* 22, φαεινοί Sc.226, ἠέλιον ὥς *σ* 296 — ἄφθιτος+ *E* 724, *N* 22, *Ξ* 239; ἀρρήκτους+ (ἀλύτους) *N* 36, *O* 20 — πελώρια *K* 439 (+ θαῦμα ἰδέσθαι), σμερδαλέος *λ* 610 — s. noch δυοκαίδεκα πᾶσαι *σ* 294, πᾶσαν (präd.) *Θ* 193, τέσσαρες *Σ* 577, δοιαί *Λ* 635, ἀραρυῖαι ἑπτά Sc.271, τριπέτηλον h.Merc.530, ἀμφίφαλον τετραφάληρον *E* 744, κομόωσαν Il.Parv. fr.29,2 p.84 Ber. (p.55 Dav.), ἄμφωτον *χ* 10, ἀμφικύπελλον *Z* 220, διηνεκέσιν *M* 297, τοῖον *Ξ* 344 **3** antith.: '-εα χαλκείων *Z* 236, χαλκείη ... -εος *Z* 320 = *Θ* 495; 'ἀργύρεον -έοισιν *Λ* 31, 'ἀργύρεοι -εια+ Sc.183. 188, ἀργυρέας+ ... -εια+ *κ* 355. 357, 'ἀργυρέην ... ' -εον Theb. fr.2,4 p.22 Dav., -είας ἐξ ἀργυρέων *Σ* 598, -είῃ ... ἀργυρέοιο *α* 137+ — s.a. die Abfolge (γένος) -εον, ἀργύρεον, χάλκειον, (ἡρώων), σιδήρεον Op.109 ff.; sowie die Metallhäufung *E* 722 ff. (Götterwagen), *Λ* 15 ff. (Ag. rüstet; s.a. Sc.122 ff. u.a. Rüstszenen), *η* 86 ff. (Alkin.' Palast) u.a. — κρητῆρα φαεινόν ' ... ἠδὲ -εια κύπελλα *Γ* 248, δῶρ' ἐρατὰ ... -ῆς Ἀφροδίτης *Γ* 64

H. W. Nordheider

χρυσεοπήληξ [1[b]] (Poss.-Kompos.: *mit) Gold(enem)-Helm, goldbehelmt* (zur Bildg. -εο- [metri gr.] vgl. einers. χαλκεοθώρηξ, anderers. ἱππιοχαίτης, -χάρμης u. s. Schulze, QE 39; s. noch Costa, AGI 69, 1984, 43 f. mit ai. Entspr.); Epith. des Ares (im Trikolon nach buk.Dih.; dann folgen Tetrakola); χρ. hier nicht Posit. bildend (dazu s.v. χρύσειος M Ende); zur Sache s. s.vv. πήληξ sowie χρύσειος (B1d) von 'goldenen' Götterwaffen, bes. Ath.s 'Goldhelm' (*E* 744, Sc.199); Abb. (mit dem für Ares typ. Helm) in LIMC II s.v. 'Ares' h.8,1 Ἄρες ὑπερμενέτα, βρισάρματε, -ηξ, ' ὀβριμόθυμε, φέρασπι, πολισσόε, χαλκοκορυστά(!), ' καρτερόχειρ, ἀμόγητε, δορυσθενές, ἔρκος Ὀλύμπου

H. W. Nordheider

Χρύση [5[i]] **E** wegen Suffix Ortsname viell. vorgr. (Kamptz 158) **Σχ** sch.D *A* 37: Χρύσα δὲ πόλις Τρωϊκή

L [1]J.M.Cook, The Troad: an archaeological and topographical study, Oxford 1873, 226–35 (232 f.); [2]D.Hertel, Das frühe Ilion, München 2008, 165; [3]Leaf, Troy 223–35; [4]K.Mannert, Geographie der Gr. und Römer, Teil 6, H.3, Kleinasien, Nürnberg 1802, 430 f. 463 f.; [5]Özgünel, ST 13, 2003, 261–91; [6]S.Radt, Strabons Geographica, hrsg. von S.R., Bd.7 (Buch IX–XI, II: Kommentar), Göttingen 2008; [7]J.Stauber, Bucht von Adramytteion I, Bonn 1996

B Küstenort in der weiteren Umgebung von Troia (*A* 37 = 451. 100. 390. 431). — In der Il. Heimatort des Ap.-Priesters Chryses u. seiner T. Chryseïs. Nach dem Bericht über die Fahrt des Od. vom gr. Schiffslager vor Troia nach *X.* u. zurück (*A* 308–12. 430–39. 477–87) ist *X.* von Troia einige Stunden Schiffsreise, vielleicht einen halben Tag, entfernt (weder Hin- noch Rückreise nehmen einen ganzen Tag ein) hat einen tiefen Hafen (λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο *A* 432), u. unweit der Küste entweder einen unter freiem Himmel stehenden Altar für Ap. Smintheus (βωμός *A* 440. 448), der bei Festen überdacht wurde, od. schon einen festen Tempelbau (νηός *A* 39), in dem sich der Altar befand (s. s.v. νηός B1 zu *A* 39 u. s.v. ἐρέφω B II; Basler Komm. zu *A* 39). Im Gebet des Chryses wird *X.* neben Tenedos u. Killa als besonders unter dem Schutz des Ap. Smintheus stehend bezeichnet (*A* 37 = 451 ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας ' Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις, ' Σμινθεῦ). *X.* wird nicht als Stadt bezeichnet (weder πόλις noch ἄστυ). Die genaue Lage von *X.* ist ungeklärt. Denn auf keinen der bisher seit der Antike vorgeschlagenen Orte passen alle drei Kriterien, die sich aus Homer ergeben (L[3] 224): 1. Entfernung zum Schiffslager nicht mehr als fünf bis sieben Stunden Seefahrt, 2. ein Hafen, 3. ein Heiligtum des Ap. unweit des Hafens. Am wahrscheinlichsten ist ein Ort in der Nähe des (aus der Antike bekannten u. im 19.Jh. ausgegrabenen) Tempels des Ap. Smintheus („Smintheion", s. L[1] 218 ff., L[5]) in der Nähe des Ortes Gülpınar (od. Kulakh) nahe dem gr. Hamaxiton u. dem Kap Lekton, noch an der Westküste der Troas. Dort gab es nach Strabon einen Ort namens Chrysa (13,1,47–8, vgl. L[6] 497). Diese Stelle erfüllt die erste u. die zweite Bedingung. Die Entfernung zu Troia ist ca. 50 km, an der Küste befinden sich ein od. zwei Hafenplätze. Aber der Ap.-Tempel liegt nicht an der Küste, sondern ca. 3 km entfernt auf einem gebirgigen Hügel, 140 m über dem Meeresspiegel. Man muß also entweder annehmen, daß der Dichter dies für unwichtig hielt od. daß vor dem Bau dieses hellenistischen Tempelbaus das Ap.-Heiligtum an anderer Stelle lag. Dafür könnte man sich auf Strabon berufen, der — wohl nach Demetrios von Skepsis (L[6] 445) — von einer Neugründung von *X.* in archaischer, aber nachhomerischer Zeit berichtet. Sicher falsch ist aber Strabons eigene Lokalisierung des hom. *X.* (13,1,61–3) in der Ebene von Theben an der Küste, ganz im Osten des Golfes von Adramyttion. Er folgert das aus dem Bericht des

Ach. über die Gefangennahme der Chryseïs auf dem Feldzug nach Theben (*A* 366–9). *X.* sei damals ebenfalls erobert worden, weil nahe bei Theben gelegen u. zum Herrschaftsgebiet des Eëtion in Theben gehörig. Aber dorthin hätte die Schiffsreise mehr als doppelt so lang als in die Gegend beim Kap Lekton gedauert (auch der Vorschlag von L' scheitert daran)
M. Schmidt

Χρῡσηΐς [6ⁱ, 1ᴴ, 1ᵇ, 1ᵉ] M [⏑̄–⏑̄] -*ΐς* Th. 359, h. Cer. 421 [⏑̄–⏑̄] *A* 439 [–⏑̄⏑⏑] -*ΐδος* *A* 111; ⌞-*ΐδα*⌟ *καλλιπάρῃον* *A* 143. 310. 369; ⌞ ⌟ *A* 182, Cypr. fr. 22 p. 42 Dav. Prosa L Wathelet, Dict. II 1063. 1558

B I *die Chryses-Tochter*, T. des Priesters Chryses aus Chryse (6ⁱ, s. M) schönwangig (wie Briseïs, s. *καλλιπάρῃος*), wird, wie Ach. seiner Mutter berichtet (*A* 366–9), im Kontext der Eroberung von Theben von den Gr. gefangengenommen. Nach den Kyprien (Cypr. fr. 22 p. 42 Dav. = 24 West) war sie dort bei Iphinoe, der Schwester Eëtions, zu Besuch, um an einem Opfer für Art. teilzunehmen. Vielleicht hatte sie in den Kyprien schon den Namen *Ἀστυνόμη* (vgl. Hsch. 7925 s.v. *Ἀστυνόμη: ἡ Χ., ὑπὸ τῶν νεωτέρων*). Bei der allgemeinen Beuteverteilung wird sie als Ehrengabe (*γέρας*, s.d.) dem Ag. zugeteilt (*A* 369). Ihr Vater kommt zum Schiffslager der Gr. u. bittet um die Herausgabe seines Kindes. Seine Bitte stößt allgemein auf Wohlwollen, aber Ag. weigert sich zunächst, seine Gefangene herzugeben. Er erklärt, er wolle sie als Sklavin für häusliche Arbeit u. für sein Bett behalten, ja nach dem Krieg nach Hause mitnehmen (*A* 11–31). Güber den Gr. erklärt er später, daß er *X.* wegen ihrer Schönheit, ihrer Klugheit u. Kunstfertigkeit sogar seiner Ehefrau Klyt. vorziehe (*A* 113–5). Die aufgrund der Bitte des Chryses von Ap. über die Gr. verhängte Strafe einer Seuche führt über das Eingreifen Ach.s u. anderer dazu, daß Ag. *X.* ihrem Vater doch zurückgibt („Ap. nimmt sie mir weg" V. 182). Sie wird von Od. mit e.m Schiff vom Kriegslager der Gr. nach Chryse gebracht, u. feierlich dem Chryses übergeben. – *X.* ist in der Il. ein *κῶφον πρόσωπον*. Seit der Antike bewegt Homerleser die Frage, warum sie bei der Eroberung Thebens dort gefangen genommen wurde (vgl. Basler Komm. zu *A* 366). Der poetische Zweck dieser Nachricht ist zweifellos die Trennung von Vater u. Tochter für ihre je unterschiedlichen Rollen in der Il. (vgl. de Jong, Arethusa 18, 1985, 20 A.29)

II Okeanine: Th. 359 (in Liste der Töchter des Ok. u. der Tethys) -*ΐς τ' Ἀσίη τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυψώ*

III eine der Gespielinnen der Pers. beim „Blumenpflücken" auf der nysäischen Ebene: h. Cer. 421 -*ΐς τ' Ἰάνειρά τ' Ἀκάστη τ' Ἀδμήτη τε*, zum Vgl. mit der hes. Liste der Okeaninen s. s.v. *Ῥόδεια*
M. Schmidt

χρυσηλάκατος [2ⁱ, 1ᵒ, 1ᴴ, 1ᵇ] **Σχ** sch. D *Π* 183: *καλλίτοξον. ἢ χρυσῷ τῷ βέλει χρωμένης· ἠλακάτην γὰρ καλοῦσι καὶ τὸ βέλος ...*, *Y* 70: *ἐργατική. νῦν δὲ τῆς χρυσοῦν τόξον ἔχούσης. τοξευτικῆς ...*, sch. min. P. Hamb. 200 on *δ* 122:].*ουσι τα βελη*

L L. Clader, Helen (Mn. Suppl. 42) Leiden 1976, 60; Meier, Ep. Formel 28; van Eck 17 ⌞(on h. Ven. 16)⌟; A. Faulkner⁺, The Hom. hymn. to Aphr., Oxf. 2008, 91 ⌞ ⌟

B *of the golden shafts, arrows* (*ἠλακάτη*, in sense other than s.v.; but see on *δ* 122 below), epith. of Art.; always [–⏑̄⏑⏑⏑̄] and, exc. *δ* 122, foll. by *κελαδεινή*⁺; v.l. *χρυσηλάτου*⁺ h. Ven. 16. 118 *Π* 183 (*τῆς δὲ Ἀργειφόντης ἠράσατ'*) *ἰδὼν μετὰ μελπομένῃσιν ' ἐν χορῷ Ἀρτέμιδος -ου κελαδεινῆς* (v. ath. Ar.) ≅ h. Ven. 118 (*μ'* [Aphr.] *ἀνήρπαξε* [Herm.] ' *ἐκ χόρου*) = Hes. fr. 23a, 18ᵐᵉᵈᵃᵉ (suppl.) *Y* 70 *Ἥρῃ δ' ἀντέστη -ος κελαδεινὴ ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα* h. Ven. 16 *οὐδέ ποτ' Ἀρτέμιδα* ⌞*-ον κελαδεινὴν*⌟ ' *δάμναται ἐν φιλότητι* (*Ἀφροδίτη*) h. 27, 1 *Ἄρτεμιν ἀείδω* ⌞ ⌟ ' *παρθένον αἰδοίην ἐλαφηβόλον ἰοχέαιραν* *δ* 122 (*ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο*) *ἤλυθεν Ἀρτέμιδι -ῳ εἰκυῖα*, here there may be at least play on *ἠλακάτη* = 'distaff' in view of Helen-comp. and vv. 125 ff. (131)
J. N. O'Sullivan

χρυσήνιος [1ⁱ, 1ᵒ] **Σχ** sch. D *Z* 205: *χρυσᾶς ἡνίας ἔχουσα, ὡς ἐφ' ἅρματος ὀχουμένη*

B *of the golden reins* (see *ἡνία*), epith. of Art. (*Z* 205) and of Ares (*θ* 285) *Z* 205 *τὴν* (Laodameia, daughter of Bellerophon.) *δὲ χολωσαμένη -ος Ἄρτεμις ἔκτα θ* 285 *οὐδ' ἀλαοσκοπίην εἶχε -ος Ἄρης, ' ὡς ἴδεν Ἥφαιστον* (*νοσφὶ κίοντα*)
J. N. O'Sullivan

Χρύσης [4ⁱ] L Wathelet, Dict. II 1063–68. 1559 f.; J. S. Burgess, The tradition of the Trojan War in Homer and the epic cycle, Baltimore 2001, 151 ff.

B Ap.priester (*A* 11. 370. 442. 450; *ἀρητήρ* *A* 11. 94, *ἱερεύς* *A* 23. 370. 377) aus Chryse, V. der Chryseïs. Er kommt, mit den Insignien seines Gottes (*A* 14 *στέμματα*, s. s.v.) u. dem Würdezeichen eines Amtsträgers (*A* 15 *σκῆπτρον*) zum Schiffslager der Gr. vor Troia, um sein bei der Eroberung u. Zerstörung von Theben von den Gr. erbeutetes Kind mit reichem Lösegeld freizukaufen (*A* 12–21. 370–75). Seine Bitte stößt bei den Gr. auf Wohlwollen, aber Ag., dem Chryseïs von den Gr. zuerkannt worden war, weigert sich zunächst, seine Gefangene herzugeben u. bedroht den alten Mann (*A* 22–33, 376–79). Der geht weg u. wendet sich an Ap. mit der Bitte, die Gr. sollten für seine Tränen büßen (*A* 33–43. 380–1). Die daraufhin von Ap. über die Gr. verhängte Strafe einer Seuche führt über das Eingreifen Ach.s u. anderer dazu, daß Ag. Chryseïs ihrem Vater doch zurückgibt, freilich um den Preis eines Zerwürfnisses mit Ach., dem Ag. seinerseits sein Beutemädchen wegnimmt. Unter Führung des Od. fährt ein Schiff vom Kriegslager der Gr. nach Chryse, um dem *X.* sein Kind wiederzubringen u. den Ap. mit einer Hekatombe zu versöhnen (*A* 308–12. 389–90). In Chryse angekommen, übergibt Od. dem *X.* seine Tochter. Der Priester bittet seinerseits Ap., die Gr. nun von der Seuche zu verschonen u. führt mit den Gr. als Helfern das Schlachtopfer durch (*A* 430–74). – Danach tritt *X.* in der Ilias nicht mehr auf. Seine poetische Aufgabe ist erfüllt, der Streit zw. Ach. u. Ag. ist in vollem Gang. Nicht eindeutig entscheiden läßt sich die (bei Philologen beliebte) Frage, ob *X.* eine vom Dichter erfundene Figur ist od. schon zum vorhom. Personal der epischen Dichtung gehört (s. Basler Komm. zu *A* 11, m. Lit., L²). Der Artikel *τόν* in *A* 11 läßt sich so oder so verstehen ('den *bekannten* Chryses, den Priester' od. 'diesen Chryses, einen Priester' [so Basler Komm.]) u. dient zunächst nur der Unterscheidung der gleichlautenden Akk.-Form *Χρύσην* des PN *Χρύσης* v. der des ON *Χρύση*

D Il. Pers. fr. dub. p. 65 Dav. (= fr. 1 p. 180 Be. = fr. 1 p. 89 Ber.)
M. Schmidt

χρυσόζυγος [1ᵇ] *with yoke of gold* h. 31, 15 *στήσας* (Helios) -*ον ἅρμα καὶ ἵππους*)
J. N. O'Sullivan

χρυσόζωνος D ⌞fr. adesp.⌟ 7, 4 p. 161 Dav. (⌞ ⌟ 1168 Suppl. Hell.) (Telamon killed) *Μελανίππην ' αὐτοκασιγνήτην -νοιο ἀνάσσης* (of the Amazons), see Gantz, Myth 398 f.
J. N. O'Sullivan

Χρῡσόθεμις [2ⁱ, 1ᵉ] (Poss.-Kompos., s. Risch § 72b; v. Kamptz, PN 32. 89:) weibl. PN (*mit goldener Satzung*): eine der drei Töchter (VA im Trikolon, dir. R.), die Ag. dem Ach.

zur Auswahl für die Heirat anbietet, in Aufz. nb. anderen Entschädigungs- u. Versöhnungsgaben (zu Abb. s. LIMC III s.v. 'Chr.') *I* 145 „*τρεῖς δέ μοί εἰσι θύγατρες* ... ' *-ις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα*" (s.dd. sowie s.v. *Ἰφιγένεια*) = 287 (Od. wiederholt), die drei Namen (als Gruppe) bezeichnen Attr. / Herrschertugenden des Vaters (Prosaref.:) dagg. kennt Cypr. fr. 17 (= schol. Soph. El.) p. 41 Dav. (= p. 58 Ber. = p. 98 West) vier Ag.-Töchter (zusätzl. Iphigeneia, die, samt ihrer Opferung, in der Il. 'verschwiegen' wird [s.d. mit Schol. u. Lit.: Kullmann u.a.]) H. W. Nordheider

χρῡσόθρονος [4ⁱ, 11°, 5ʰ] M (3ⁱ, 5°, 1ʰ *χρ* Posit. bildend) 1 [-⏑⏑] '*Ἥρη/ην* ... *-ος/ον* Ξ 153 / h. 12,1; *-ος Ἄρτεμις* (*ἁγνή*) *I* 533, *ε* 123; (*δὲ*) *-ος ἤλυθεν* / *ἤρπασεν Ἠώς κ* 541 = *μ* 142 = *ο* 56 = *υ* 91 / *ο* 250 ≅ h. Ven. 218; *ἠριγένεια* ... ' ... + Ptz. + *-ος χ* 198; Ptz. + *-ου* ... *Ἥρης*' h. Ap. 305; ''*Ἠοῖ* + Ptz. + *-φ* ⟨*ἠριγενείῃ* h. Ven. 226; (*ἀπ'*) *Ὠκεανοῦ*⁺ *-ον* (⟨ ⟩*αν*) *ψ* 347 ≅ 244ᵐᵉᵈ.; Ptz. + *-ον Ἠῶ τ* 319 2 [-⏑⏑] *παρὰ* (*δὲ*) *-ος/ου Ἥρη/ης A* 611, *O* 5; *δὲ -ος* / *μετὰ -ον Ἠώς/ῶ ξ* 502, h. Merc. 326

Σχ sch. D *A* 611: *χρυσοῦν θρόνον ἔχουσα. βασιλίς. μᾶλλον δὲ ἐπειδὴ τὰ πρὸς τῷ αἰθέρι μέρη τοῦ ἀέρος γειτνιῶντα τῷ ἡλίῳ πυρώδη ἐστίν. ὁ γὰρ ποιητὴς ἀλληγορῶν τὸν χρυσὸν λαμβάνει ἐπὶ τοῦ πυρός*

B (Poss.-Kompos., s. Risch § 68b:) entweder (zu *θρόνος*:) *mit goldenem Thron*, od. (zu *θρόνα* [s.dd.]:) *mit goldenem Gewand / Verzierungen;* Epith. von Hera (3ⁱ, 2ʰ), Art. (1ⁱ, 1°) u. Eos (10°, 3ʰ), vor buk. Dih. od. nach Hephthem.; metr. gleichw. *χρυσήνιος* (1ⁱ/1° von Art.[!] u. Ares), vgl. *χρυσῇ Ἀφροδίτῃ* u. als metr. Altern. (1ⁱ, 5° nur von Eos) *εὔθρονος/ον* [⏑⏑⏑] (s.d. Disk. mit Lit.; sowie Heubeck, Minos 12, 1972, 3 A. 41; Renehan, GRB Monogr. 10, 1984, 258 ['*ποικιλόθρονος* in Sappho'] zum „contrast between activity [verb] and repose"; Wartelle, REG 113, 2000, 211 ff. mit Liste der *-θρονος*-Kompos.); s. noch s.vv. *χρυσός/ειος, χαλκός* (B Vorbem.: Gold als Metall der Götter; sowie Abb. von [sitzenden] Göttinnen in LIMC IV s.v. 'Hera', II s.v. 'Art.' [654 ff.]); 6x (von 20) dir. R. 1 von Hera (s.d. M. B 4: Epith.; metr. vgl. *λευκώλενος*, ferner *χρυσοπεδίλου*); VE: *A* 611 (*Διὸς ἀπάτη* / *ἱερὸς γάμος*:) *ἔνθα καθεῦδ' ἀναβάς* (Zeus), *παρὰ δὲ -ος Ἥρη* (s. Basler Komm. z. St.) *O* 5 (*ἔγρετο Ζεὺς*) *παρὰ -ου Ἥρης* (Sperrung:) Ξ 153 *Ἥρη δ' εἰσεῖδε -ος ὀφθαλμοῖσι* h. 12,1 *Ἥρην ἀείδω -ον, ἣν τέκε Πείη* h. Ap. 305 (*δράκαινα*) *δεξαμένη -ου ἔτρεφεν Ἥρης* (*Τυφάονα*) 2 von Art. (vgl. *χρυσήνιος, χρυσηλάκατος*) *I* 533 (Phoinix erz. vom kalydon. Krieg:) „*τοῖσι κακὸν -ος Ἄρτεμις ὦρσε* ' *χωσαμένη*" *ε* 123 (Kal. zu Hermes: „ihr Götter neidetet der *ῥοδοδάκτυλος Ἠώς* die Entführung des Orion) *ἕως μιν ἐν Ὀρτυγίῃ -ος* (*χρυσόρρος* f.l. [v. JEA 62, 1976, 118]) *Ἄρτεμις ἁγνὴ* (*ἐποιχομένη κατέπεφνεν*"), s. Hainsworth, Odyssey z. St. 3 von Eos (s.d. sowie s. s.v. *εὔθρονος;* Bzhg. zur *χρυσῇ Ἀφροδίτῃ* bei West, Indo-Eur. 219 ff., bes. A. 90 mit Lit.); bei handlungsgliederndem Zeiteinschnitt (meist mit Sperrung; zum Kontrast *ἤλυθεν* vs. 'thronend' s.o. Renehan): *κ* 541 *ὣς ἔφατ', αὐτίκα δὲ -ος* (*γρ. χρυσόφθονος*?) *ἤλυθεν Ἠώς* = *μ* 142 = *ο* 56 = *υ* 91 *ξ* 502 (Lügengesch.:) „*ἐν εἵματι κείνου* ' *κείμην ἀσπασίως, φάε δὲ -ος Ἠώς*" bei Entführung von Jünglingen: *ο* 250 (in Vorgesch. des Theokl.:) *Κλεῖτον* ⟨*-ος ἤρπασεν Ἠὼς*⟩ ' *κάλλεος εἵνεκα οἷο* h. Ven. 218. 226 (Aphr.:) „*ὡς δ' αὖ Τιθωνὸν* ⟨ ⟩ ' (7 Vv.) ' *Ἠοῖ τερπόμενος -φ ἠριγενείῃ* ' *ναῖε παρ' Ὠκεανοῖο ῥοῇς*" (vgl. h. Ven. 117⁺ „*μ'* *ἀνήρπαξε χρυσόρραπις Ἀργειφόντης*") — sonst bei Zeitangabe, (außer 1°) in obl. Kasus: *τ* 319 (Pen. befiehlt den Mägden wegen des Bettlers: „*κάτθετε δ' εὐνήν*) *ὥς κ' εὖ θαλπιόων -ον Ἠῶ ἵκηται*" *ψ* 244 (*νύκτα*) *σχέθεν* (Ath.), *Ἠῶ δ' αὖτε* ' *ῥύσατ' ἐπ' Ὠκεανῷ -ον οὐδ' ἔα ἵππους* ' *ζεύγνυσθ'* 347 (Ath. nach Od.' Schlaf) *αὐτίκ' ἀπ' Ὠκεανοῦ -ον ἠριγένειαν* ' *ὦρσεν, ἵν' ἀνθρώποισι φόως φέροι χ* 198 (Eum. verhöhnt den gebundenen Mel.:) „*οὐδέ σέ γ' ἠριγένεια παρ' Ὠκεανοῖο ῥοάων* ' *λήσει ἀνερχομένη -ος*" h. Merc. 326 *ἀθάνατοι δὲ* ' *ἄφθιτοι ἠγερέθοντο μετὰ -ον Ἠῶ* H. W. Nordheider

χρυσόκερως [2ᵉ] zu Bildg. u. Akz. s. s.vv. *ὑψίκερως* u. *κέρας* mit Abll. u. Lit.; (in Prosaref.:) Epith. der kerynitischen Hirschkuh (deren Tötung zu den kanon. 12 Taten des Her. [s.d. u. Zus.fassg. im Kl.P. s.v.; Abb. in LIMC V s.v. 'Her.' 2174 ff.] gehört:); wird zit. im Schol. Pi. Ol. 3,50b für: Pisand. (fr. 4 p. 132 Dav. = p. 168 Ber. = p. 182 West), sowie für: Theseis (fr. 2 p. 156 Dav. = p. 136 Ber. = p. 218 West); s. noch Pherecyd. (EGrM I) fr. 71 H. W. Nordheider

χρυσοκόμης [1ᵃʰ] B *of the golden hair, golden-haired,* epith. of Dion. (see West ad l.) Th. 947 *-ης δὲ Διώνυσος ξανθὴν Ἀριάδνην* (*ποιήσατ' ἄκοιτιν*) — W d f l d.: see *χρυσοπλόκαμος*

D 'Homerus' fr. 15 p. 109 Dav. J. N. O'Sullivan

χρυσοπέδιλος [1°, 4ᵃʰ] L Parry, Epithète 237; Meier, Ep. Formel 38 f.

B *of the golden sandals, golden-sandalled,* epith. of Hera (cf. Th. 12); only [⏑⏑⏑×] and, exc. Th. 454, in v. iteratus (w. *παῖδα* = Hebe; *Ἥρης -ου*' metr. = *Ἥρης ἠυκόμοιο*' [*K* 5, see Danek, Dolonie 62 f.]) *λ* 604 *μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι* ' *τέρπεται* (Her.) *ἐν θαλίῃς καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,* ' *παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης -ου* = Hes. Th. 952 (vv. 947—55 *ἀθετοῦνται* Σᵉ) = fr. 25,29 (vv. 26—33 obeli praefixi in P. Oxy. 2075) = fr. 229,9 (suppl.; see Hirschberger p. 374 on vv. 9—13) Th. 454 (*Ῥείη δμηθεῖσα Κρόνῳ τέκε*) *τέκνα,* ' *Ἱστίην* <*καὶ*> *Δήμητρα καὶ Ἥρην -ον* (*χρυσοστέφανον* B) ' *κτλ.* — W d f l d.: *καλλιπέδιλος* (metr. equivalent)

D Cat. 92,14 Trav. (cf. *ἄψ* D)]*ία καὶ Ἥρην χρυσοπέδειλον* J. N. O'Sullivan

Χρυσοπέλεια [1ᵉ] zum HG s. s.vv. *πέλεια, Πελειάδες;* (in Prosaref.:) Nymphe (Stamm-Mutter der Arkadier), gebiert dem Arkas die Söhne Elatos u. Apheidas (s.dd.) Eumel. fr. 11 p. 100 Dav. (= p. 113 Ber. = p. 248 West [s.d. Namensvarianten]) H. W. Nordheider

χρυσοπλόκαμος [1ᵃʰ] *of the golden locks,* epith. of Leto (cf. *καλλιπλόκαμος* h. Ap. 101) h. Ap. 205 (*ἐπιτέρπονται*) *εἰσορόωντες* ' *Λητώ τε -ος καί* ... *Ζεὺς* ' *υἷα* (sc. Ap., *παίζοντα μετ'* ... *θεοῖσιν*). — W d f l d.: *χρυσοκόμης*; see also *εὐ/καλλιπλόκαμος, ἠύ/καλλίκομος* J. N. O'Sullivan

χρυσόπτερος [2ⁱ, 1ʰ] *gold winged,* epith. of Iris (w. wings on feet) *Θ* 398 *Ἶριν δ' ὤτρυνε* ⟨(Zeus), *-ον ἀγγελέουσαν* = *Λ* 185 h. Cer. 314 *Ἶριν* ... *-ον ὦρσε* ⟨ ⟩ *καλέσσαι* ' *Δήμητρ'* J. N. O'Sullivan

χρῡσόρραπις [3°, 6ʰ] M (*χρ* 4ᵃʰ Posit. bilden) 1 [-⏑⏑] Verb + *-ις/ιν Ἀργειφόντης/ην κ* 331, h. Ven. 117 ≅ 121 / h. Cer. 335; *Ἑρμείας/α -ις/ι* + Verb *κ* 277, *ε* 87; *-ι* h. Merc. 539, h. 29,8 2 [-⏑⏑] *-ις Ἑρμῆς* h. 29,13

B (Poss.-Kompos., s. Risch § 60. 64. 68b [vgl. *ῥάβδος* u. nichtep. *ῥαπίς/ίζω*]:) *mit (dem) goldenem/n Stab,* Epith. des Hermes (in dir. R., Epiklese außer 1ᵃʰ) vor buk. Dih. (4x voran-gest. vor ⟨*Ἀργειφόντης*⟩*/ην*, 2° nach *Ἑρμείας*⁺ vor Verb, 1ᵃʰ vor *Ἑρμῆς*'; vgl. einers. (als metr. Altern.) *διάκτορος* / *εὔ-*

σκοπος / (gleichw.) *Κυλλήνιος* ⌊ ⌋' (s.a. *ε* 28 *υἱὸν φίλον*), anderers. *ἐριούνιος* / *Κυλλήνιος 'Ερμῆς'*; in Od. bloß Attr. des Gottes ohne Handlungsbezug (s. Rüter, Od.-Interpr. 118), „fixed element of the iconography of the god" (Pucci, CSPh 46, 1987, 23 n.14): zur Sache s. die *ῥάβδος* ([s.d.] *τῇ θέλγει καὶ ἐγείρει ε* 43-49 als Il.-Zitat [= *Ω* 339-345, vgl. 445 f. 682 ff. se. Macht über den Schlaf] ~ *ω* 2-5 [ad hoc?] zur Leitung der Seelen benutzt, anderers. *ὄλβου καὶ πλούτου περικαλλέα ῥάβδον χρυσείην* h.Merc. 529 ff.) sowie s.v. *'Ερμείας* (B1bβbb: Kerykeion?) u. vgl. Kirkes *ῥάβδος* sowie Teir.' u. Minos' *χρύσεον σκῆπτρον* (s. Richardson zu h.Cer. 335 mit Lit.); Abb. s. LIMC V s.v. 'Hermes' 188 ff. (mit caduceus) — VE-Formel: *κ* 331 (Kirke:) „*ἦ σύ γ' 'Οδυσσεύς ἐσσι πολύτροπος, ὅν τέ μοι αἰεὶ ' φάσκεν ἐλεύσεσθαι* ⌊-*ις 'Αργειφόντης*⌋" h.Ven. 117 (Aphr. als 'Mädchen' zu Anch.:) „*νῦν δέ μ' ἀνήρπαξε* (s.d. B2) ⌊ ⌋ ' *ἐκ χοροῦ 'Αρτέμιδος χρυσηλακάτου(!) κελαδεινῆς*" (vgl. einers. *ο* 250+ *χρυσόθρονος ἥρπασεν 'Ηώς*, sowie im h.Cer. Hades vs. Perseph., anderers. *ω* 1 ff. Hermes mit dem 'goldenen Stab' als Seelenführer) ≅ 121 ≅ h.Cer. 335^{ex} ([Akk.] *εἰς 'Ερεβος πέμψε* [sc. Zeus]) h.29,13 *χαῖρε, Κρόνου θύγατερ* (sc. Hestia), *σύ τε καὶ -ις 'Ερμῆς* — *κ* 277 (Od. erz.: „vor Kirkes Haus) *ἔνθα μοι 'Ερμείας -ις ἀντεβόλησεν*" *ε* 87 (Kal. fragt:) „*τίπτε μοι, 'Ερμεία -ι, εἰλήλουθας;*" (44 *ἐδήσατο πέδιλα*, 47 *εἵλετο δὲ ῥάβδον*, vgl. *ω* 2 ff. [s.o.]) h.Merc. 539 (Ap.:) „*καὶ σύ, κασίγνητε -ι, μή με κέλευε ' θέσφατα πιφαύσκειν, ὅσα μήδεται ... Ζεύς*" (vorher 529 „*ὄλβου καὶ πλούτου ὄσσω περικαλλέα ῥάβδον χρυσείην τριπέτηλον κτλ.*") h.29,8 *καὶ σύ μοι, 'Αργειφόντα, Διὸς καὶ Μαιάδος υἱέ, ' ἔγγυε τῶν μακάρων, -ι, δῶτορ ἐάων* (*Ἴλαος ὧν ἐπάρηγε*)

H. W. Nordheider

χρῡσός [36^{t}, 37^{e}, 2^{H}, 6^{b}, 1^{c} + 1 Prosaref.] E Fremdw. semit.r Herkunft, bereits myk.; s. Risch §66a; Chantraine, Dict. s.v.: West, East 14; sowie DMic. I 409 s.v. *ku-ru-so* — Abl.: *πολύχρυσος, χρυσάμπυξ, -άορος, -άωρ, -ε(ι)ος, -ήλακατος, -ήνιος, -όζυγος, -όζωνος, -όθρονος, -οκέρως, -σκόμης, -σπέδιλος, -οπλόκαμος, -όπτερος, -όῥραπις, -ὀῤῥοος? -οστέφανος, -ούατος, -όφευνος? -όφθονος? -οφύλαξ, -σχόος, -ῶπις;* EN *Χρυσάωρ, -η, -ης, -ὀθεμις, -οπέλεια;* s. noch Costa, AGI 69, 1984 (mit ai. Entspr.)

F *-ός* 11, *-οῖο* 15, *-οῦ* 12, *-ῷ* 11, *-όν* 33

M 1 Stamm im longum 1a zweis. 1aα [⏑̄] *-όν Λ* 124, *γ* 437 [⏑̄] *καὶ -όν B* 872 [⏑̄] *καὶ -όν* (... *τε εἵματα / σίδηρον*) *ν* 218, *ο* 448, h.Merc. 180 [⏑̄] *καὶ -όν γ* 301 1aβ [⏑̄] *-οῦ δὲ / μὲν ...* ⌊*τάλαντα*⌋' *T* 247 = *Ω* 232 / *ι* 202 ≅ *ω* 274; *-οῦ δοιὰ* ⌊ ⌋ *δ* 526; *-οῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος δ* 73; *-ῷ* h.Ven. 65; *-όν Θ* 43 = *N* 25; 2 Stamm in den brevia 2a zweis. [-⏑̄] *καὶ -ὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον Σ* 475; *-ὸν ... τιμήεντα' λ* 327 [-⏑̄] *χαλκός τε -ός/όν τε ... σίδηρος⁻ Z* 48 = *K* 379 = *Λ* 133 = *φ* 10 / ≅ *ξ* 324; *χαλκοῦ/ὸν τε -οῦ⁻ τ' X* 50 ≅ *χ* 58^{ex}; *χαλκόν τε -όν* ⌊*τε ἅλις ἐσθῆτά τ(ε)*⌋, *ε* 38 = *ψ* 341 ≅ *ν* 136 = *π* 231; *-όν* ⌊ ⌋ h.Ven. 139; *ἐσθῆτα -όν τε θ* 440 ≅ *ο* 207; *-οῦ καὶ χαλκοῦ I* 137 ≅ 279; *-ός / ῷ / όν τε καὶ ἄργυρος⁺ κ* 45 ≅ h.Merc. 249 (... *ἔκειτο') / K* 438, *P* 52, *ψ* 200 (*ἠδ' ἐλέφαντι') / κ* 35; *-ὸν* (... *ἀργύρῳ*) *ζ* 232 = *ψ* 159, Hes. fr. 200,5; *κεῖται καὶ -ός ν* 11; *-ὸς γὰρ ἐρύκακε Y* 268 = *Φ* 165; *καὶ -οῦ B* 229; *δὲ -ῷ ... κασσιτέρῳ τε' Ψ* 503; (*ἀργύρεον*) *-ῷ/ὸν δ' δ* 132 ≅ 616^{ex} = *ο* 116 / *B* 875; *τε -όν γ* 435 [-⏑̄] *-ὸς/ὸν ... χαλκός/όν Ψ* 549, *ν* 368; *-ὸς/ὸν καὶ χαλκός⁻ β* 338, *I* 365; ⌊*ἡμιτάλαντον, δὲ -οῦ Ψ* 751; *-ῷ* (*δ'*) *X* 351, h.Ap. 135; (*βοὸς*) *-όν K* 294 = *γ* 384 ≅ 426^{ex} [-⏑̄] ⌊ ⌋ *ἐγὼ -οῦ Ψ* 796; *ἠλέκτρῳ θ' ... -ῷ τε φαεινῷ* Sc. 142; *χαλκόν τε ἅλις -όν τε X* 340 [-⏑̄] *ὑφάσματά τε -όν τε γ* 274 2b dreis. [-⏑̄] *καὶ -οῖο τάλαντον ... τιμήεντος' θ* 393 [-⏑̄] (*βόες*) *-οῖο ... κασσιτέροιο/ου τε Λ* 25, *Σ* 574 [-⏑̄] *-οῖό τε ἐσθῆτός τε α* 165; *ὀρειχάλκου -οῖό τε τιμήεντος* h.6,9 [-⏑̄] *δέκα δε / δύω -οῖο τάλαντα I* 122 = 264 ≅ *δ* 129 / *Σ* 507, *Ψ* 269. 614; *-οῖο φαεινόν* Pan. fr. 4,1 p. 117 Dav.; *-οῖο τ* 226 [-⏑̄×] *ἐριτίμοιο -οῖο I* 126 = 268 — Prosaref.: Aristeas fr. 4C p. 88 Dav. (= p. 152 Ber.) — *χρ.* bildet Posit. (Ausn. s. s.v. *χρύσειος* M Ende)

Σχ sch. D *B* 872: *-όν· νῦν χρυσοῦν κόσμον, Θ* 43: *χρυσῆν πανοπλίαν*

L 1 Realien: Buchholz, Realien I 2, 299 ff.; Helbig, Hom. Epos 242 ff.; Blümner, Technologie IV 10 ff. u.ö.; ders., RE VII 2 (1912), 1555 ff.; Myres, JHS 61, 1941, 20 (Hes. Sc.); Gray, JHS 74, 1954, 1 ff.; Forbes, Studies in Ancient Technology VIII, Leiden 1964, 151 ff.; Giumlia-Mair, Craddock, AW Sondernr. 1993 'Corinthium aes' 20 u.ö. (zu *Σ* 475); Seaford, Money (s.o. Sp. 519, 47 f. [s.v. *τιμή* L]) 30 ff.; H.-G. Bachmann, Mythos Gold, 6000 Jahre Kulturgeschichte, München 2006; sowie metallurg. Lit. s.vv. *χαλκός* (L1), *κασσίτερος, (περι)χέω* (L3) 2 Bzhg. zum Alten Orient: W. Burkert, The Orientalizing Revolution, Cambridge/Mass.-London 1992, 36; West, East 14 3 Formel: Lord, HSPh 72, 1967, 37 (*Z* 48+ Alliteration) 4 steigernd (in Wertehierarchie, Metall der Götter): B. Patzek (s.v. *χαλκός* L2) 188 ff.; Piccaluga, in: Studi in on. di A. Brelich, Roma (Ediz. di Ateneo) 1980, 381 (zum unzerstörbaren Schild *Y* 268+. 272); Avery, H. 122, 1994, 500 A.15; van Wees, G&R 41, 1994, 150 A.64 (Ags *θώρηξ Λ* 24-27 „a heroic fantasy"); A. Brown, JHS 118, 1998, 165 ff. mit A.6 („Hom. Talents and the Ethic of Exchange"); Costa (s.o. E); Bachmann ([s.o. L1] ägypt.: „Fleisch der Götter"); West, Indo-Eur. 153 f. (Metall der Götter); s.a. s.v. *χρύσεος* L6 (Lit. zum hes. *χρύσεον γένος*) 5 Konnot. 'Aphr. / Frau / Verführung': A. S. Brown, CQ 91 = n.s. 47, 1997, 26 ff.

B *Gold*, u. zwar (1) als Material (bei Heph.' u.a. [Schmiede]arbeit) od. (2) als Teil von bes. (z.T. göttl.) Kriegsgerät, Luxus-Ggst.en u. Schmuck (öfter expl. göttl.r [Heph.] od. nahöstl.r Herkunft: *Λ* 25 kypr., *δ* 132 ägypt., 616 = *ο* 116 phönik.) od. (3: als Sammelbegr.) svw. *goldene Ggst.e* (auch Barren o.ä. [so z.T. auch 4, s.d. sowie s.v. *τάλαντον*]), sowie (5. 6 'materia pro concreto' svw.) *Gold(-schmuck, —rüstung)*: bei Benutzung (Kampf, Rüstszene; Geschenkangebot) od. Fertigung (*Σ* u.a.), od. als Besitz, Gabe (Geschenk, Lösegeld); (7) nur 1^{b} metaph. — mit Konnot. von Reichtum, Prestige (s.u. 3), Glanz (*δ* 73 *στεροπὴν ... -οῦ* [dazu s.v. *χαλκός*]), Luxus u. erot. Verführung (s.u. 5), sowie, da nicht rostend, göttl.r Unzerstörbarkeit ([obwohl *Gold* physikal. weich ist] s.u. *Y* 268+ [in 2], *Θ* 43+ [in 6] sowie s.v. *χρύσε[ι]ος* B Vorbem.; vgl. ähnl. 'unphysikal.' / symbol. *Σ* 613+ Ach.s *κνημῖδας* [*ἑανοῦ*] *κασσιτέροιο* [s.dd. sowie Piccaluga, s.o. L4]); z.T. in Reihung mb. *ἄργυρος, χαλκός, σίδηρος* u.a. (s.u. 3; zur symbol. Rangfolge der Metalle s.o. L4 sowie das hes. *γένος χρύσεον* [s.d. B2e] sowie s.v. *χαλκός* B Vorbem. mit Lit.). — Epith.: *ἐριτίμοιο* (*I* 126+), *τιμῆντα*+ ([s.dd.] *Σ* 475, *λ* 327, *θ* 393 [s.u. in 1.3.4]); weitere s.u. (in 2:) *φαεινῷ* (Sc. 142); (in 3:) *νητός, πολυδαίδαλος, πολύς*+, *ἅλις*; (in 4:) *εὐεργέος* (*ι* 202, *ω* 274)

Disposition: 1 Rohstoff, Material bei Handwerksarbeit (Heph.' Schmieden, kult. Vergolden) 2 Teil, Material von bes. Ggst.en 2a Ach.s u. Her.' Schild, Ag.s *θώρηξ*, göttl. Wagen 2b Luxusartikel, Schmuck 3 Sammelbegriff für Vielzahl von *goldenen* Ggst.en (auch Barren o.ä.) als Besitz, Beute, Gabe 3a *χρ.* allein 3b *χρ. καὶ χαλκός*+ (*εἵματά τ'* u.a.) 3c *χαλκός*+ *τε -ός τ(ε ... τε σίδηρος)* 3d (*χαλκόν τε) -όν τε ... ἐσθῆτά τ'* u.ä. 3e *-ός τε καὶ ἄργυρος* u.ä. 3f sonst 3g Glanz von Men.' Palast 4 (adnom. Gen. [s.o.

noch 3g]:) *-οῖο (ἡμι)τάλαντον/α* als Gabe u.a. 5 *Gold (-schmuck)* als unkrieger. (asiat.) Luxus 6 göttl. *Gold(rüstung)* 7 metaph.

1 Rohstoff, Material (im Akk.-Obj.) bei Handwerksarbeit: Heph.' Schmieden (+ *τιμῆντα*, nb. *κασσίτερον, ἄργυρον*) od. Vergolden (kult. von Rinderhörnern, 2x [Gl.] *ἄργυρος;* techn. s.o. L1 sowie Komm. [Iliad, Odyssey] z.Stt.), 1ᵉ (Prosaref. [s.u. 1 Ende]) mit sagenhafter Herkunftsgesch. (1ᵉ Arimaspen); 3x (von 8) dir. R. *Σ* 475 (Heph. beginnt, Ach.s Waffen zu fertigen, zuerst den Schild:) *χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα κασσίτερόν τε ' καὶ -ὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον* (s.u. *Υ* 268⁺ [in 2] die fünf Schichten) *Κ* 294 (Diom. betet zu Ath. um Hilfe:) *„τήν (βοῦν) τοι ἐγὼ ῥέξω -ὸν κέρασιν περιχεύας"* (s. *χέω* B1dβ) = *γ* 384 (entspr. Nestor) *γ* 426 (Nestor vor Rinderopfer:) *„εἷς δ' αὖ χρυσοχόον* (s.d.) *Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω ' ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς -ὸν κέρασιν περιχεύῃ"* 435. 437 *ἦλθε δὲ χαλκεὺς* (s.d.) *' ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης, ' ἄκμονά τε σφῦράν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην, ' οἷσίν τε -ὸν ἐργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη ' ἱρῶν ἀντιόωσα. γέρων δ' ... Νέστωρ ' -ὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περίχευεν ' ἀσκήσας* — Handwerker-Gl.: *ζ* 232 (Od. auf Scheria, gebadet u. gekleidet) *κὰδ δὲ κάρητος ' οὔλας ἧκε κόμας* (Ath.), *ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας. ' ὡς δ' ὅτε τις -ὸν περιχεύεται* (s.o. *γ*) *ἀργύρῳ ἀνὴρ ' ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ ('Αθ., ὧς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις)* = *ψ* 159 (Od. nach Tötung der Freier) — Prosaref.: Aristeas fr.4C p.88 Dav. (= p.152 Ber.): Vorkommen des *Goldes* im Nordosten, wo es die Arimaspen den Greifen rauben (zur Sage s. Ber. z.St. sowie Hdt.3,116 u. hier s.vv. *'Αριμασποί, γρύψ, Ἰσσηδόνες, Σκύθαι*)

2 Teil, Material von bes. Ggst.en (im Nom. [2ᵃ], sonst Instr. [1ᴴ + *φαεινῷ*] od. gen. materiae; vgl. *χρύσειος*): Defensivwaffen (Ach.s u. Her.' Schild, Ag.s *θώρηξ;* s.a. *Θ* 43⁺ [s.u. 6]), göttl. Wagen (des Rhesos, Diom.), Luxus-Ggst.en, Schmuck (bei Od., Men., Aphr. u.a.); gekoppelt mit *ἠλέκτρῳ, ἀργύρῳ* (u. *ἐλέφαντι*), *κασσιτέρῳ*⁺, (h.6,9) *ὀρειχάλκου;* 4x (von 14) dir. R. **2a** fantast. (göttl., *Λ* 25 kypr.) Kriegsgerät: *Υ* 268 (Aen. gg. Ach.: *οὐδὲ*) *ὄβριμον ἔγχος ' ῥῆξε σάκος· -ὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο· ' ἀλλὰ δύω μὲν ἔλασσε διὰ πτύχας, αἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ' ἦσαν, ἐπεὶ πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων, ' τὰς δὺο χαλκείας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο, ' τὴν δέ μίαν χρυσῆν, τῇ ῥ' ἔσχετο μείλινον ἔγχος,* die mittlere Schicht aus unzerstörbarem Göttermaterial (s.o. noch *Σ* 475 [in 1] die drei Metalle, dazu B Vorbem., sowie L4 u. Edwards [Iliad] z.St.) = *Φ* 165 (entspr. Asterop.) (Oberflächenzierat, „Metallgemälde" [s. s.v. *χρύσειος* B1e]:) *Σ* 574 (Schildbeschr.: *ἐν δ' ἀγέλην ποίησε* [Heph.] *βοῶν*) *αἱ δὲ βόες -οῖο τετεύχατο κασσιτέρου τε* (vgl. [561 f.] *ἀλωὴν χρυσείην* u.a.) Sc.142 (Her. rüstete; *σάκος εἶλε παναίολον, οὐδέ τις αὐτὸ ἔρρηξε βαλών*[!]) *πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ τιτάνῳ λευκῷ τ' ἐλέφαντι ' ἠλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην -ῷ τε φαεινῷ ' λαμπόμενον, κυάνου δὲ διὰ πτύχες ἠλήλαντο* (v. susp.). *' ἐν μέσσῳ δ' ἀδάμαντος ἔην Φόβος* *Λ* 25 (Ag. rüstete, dabei Vorgesch. des *θώρηξ* [s.d. B1d]: *ξεινήϊον* des Kyprers Kinyres [s.d.]) *τοῦ δ' ἤτοι δέκα οἶμοι* (*οἶμοι* rec. West) *ἔσαν μέλανος κυάνοιο, ' δώδεκα δὲ -οῖο καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο· ' κυάνεοι δὲ δράκοντες* (s.o. L4) — *Κ* 438 (Dolon über Rhesos: *„καλλίστους ἵππους ἴδον) λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι· ' ἅρμα δέ οἱ -ῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται· ' τεύχεα δὲ χρύσεια (τὰ μὲν ἔοικεν θεοῖσιν")* *Ψ* 503 (Wagenrennen:) *ἅρματα δὲ* (sc. des Diom.) *-ῷ πεπυκασμένα κασσιτέρῳ τε ' ἵπποις ὠκυπόδεσσιν ἐπέτρεχον* (Pferde stammen ab [s. *γενεή* B4] von göttl. Gespann des Tros; Diom. hatte sie von Aen. erbeutet, s. *Ε* 263 ff. 323 ff.), s. Richardson, Iliad z.St. **2b** (vorderoriental.) Luxus-Ggst.e, Schmuck: *ψ* 200 (Od. über s.n Ehebett: *„λέχος ἔξεον) δαιδάλλων -ῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἠδ' ἐλέφαντι· ' ἐν δ' ἐτάνυσσ' ἱμάντα βοὸς φοίνικι* (s.d.) *φαεινόν"* *δ* 132 (Attribute beim Auftritt Hel.s, sc. *δῶρα* aus dem ägypt. Theben [*ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται*]:) *χρυσῆν τ' ἠλακάτην* (vgl. 122 *'Αρτ. χρυσηλακάτῳ*) *τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ...* (~ 125ᵐᵉᵈ.)' *ἀργύρεον, -ῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο,* (vgl. [129] *δέκα -οῖο* [s.u. 4] *τάλαντα* u.a.) *δ* 616 (Men. zu Tel.:) *„δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται, ' δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστι. ' δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ ' ἔστιν ἅπας, ' ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως, ' Σιδονίων βασιλεύς"* = *ο* 116 (*ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον* [113—119 = *δ* 613—619]) Pan.fr.4,1 p.117 Dav. (= p.176 Ber. = p.196 West) *τοῦ κεράσας κρητῆρα μέγαν -οῖο φαεινὸν ' σκύπφους αἰνύμενος θαμέας ποτὸν ἡδὺν ἔπινεν,* zur Sit. s. Matthews z.St. *τ* 226 ('Bettler' beschr. vor Pen. den 'Od.': *„χλαῖναν πορφυρέην οὔλην ἔχε) δισπλῆν· ἐν δ' ἄρα οἱ περόνη -οῖο τέτυκτο ' αὐλοῖσιν διδύμοισι· πάροιθε δὲ δαίδαλον ἦεν"* (230 [*ἑλλὸς* u. *κύων*] *χρύσεοι ὄντες*) h.6,9 (Horen schmückten Aphr. [1 *χρυσοστέφανον*]) *κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ στεφάνην εὔτυκτον ἔθηκαν ' καλὴν χρυσείην, ἐν δὲ τρητοῖσι λοβοῖσιν ' ἄνθεμ' ὀρειχάλκου -οῖό τε τιμήεντος* (*ὅρμοισι χρυσέοισιν ἐκόσμεον Ὧραι χρυσάμπυκες*), Attr. der *χρυσῆ* (s.d. B2a) *'Αφροδίτη*

3 Sammelbegr. für Vielzahl von *goldenen* Ggst.en (auch Scheiben, Barren o.ä. [s.u. 4]): als Besitz, Schatz, Beute od. Gabe (ehrendes [Gast-]Geschenk, Wettkampfpreis, Weihegabe [*γ* 274], kompensierendes Entgelt, Lösegeld, auch Bestechung [*Λ* 124, *λ* 327]; vgl. *ἄγαλμα, δαίδαλον, κειμήλιον, κτήματα; ἄεθλον, ἄποινα, γέρας, δῶρον, ἔεδνα, ξεινήϊον, τιμή* u.ä.); ist vorhanden, wird transportiert, gegeben, angeboten, empfangen u.ä.; meist in Aufz./Koppelung mit *χαλκός* (+ *σίδηρος, ἐσθής*), *ἄργυρος*⁺ [nb. *ἠλέκτρου* u. *ἐλέφαντος*]), auch *γυναῖκες, πρόβατα, βίοτον, λέβητας, σίδηρον* u.a. (zur „Ethic of Exchange", „Hom. Gift Economy" s.o. L4 sowie s.v. *χρύσειος* L2); Epith.: *ἐριτίμοιο* (*Ι* 126⁺), *τιμήεντα* (*λ* 327), *πολύς*⁺ (*Ψ* 549, h.Merc.249; s.a. *ἅλις ε* 38⁺), *νητός* (*β* 338), *πολυδαίδαλος* (*ν* 11); 27x (von 39) dir. (*ψ* 341 indir.) R. (z.T. Angebot) **3a** *χρ.* allein *Β* 229 (Thers. schilt Ag.: *„πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες, ἃς τοι δίδομεν* [sc. von der Beute]) *ἢ ἔτι καὶ -οῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις οἴσει ' Τρώων* (*υἷος ἄποινα;*" zum 'Freikauf' u. 'Reichtum' der Tr. s. Basler Komm. z.St.) *Ι* 126 (Ag. verspricht für Ach. *ἄποινα / δῶρα*: u.a. *„δώδεκα δ' ἵππους ἀθλοφόρους) οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο, ' οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο -οῖο, ' ὅσσα μοι ἠνείκαντο ἀέθλια* (vgl. *Ψ* 834 f.)" = 268 (Od.' Wiederh.) *Χ* 351 (Ach. lehnt *ἄποινα* für Hektor ab:) *„οὐδ' εἴ κέν σ' αὐτὸν -ῷ ἐρύσασθαι ἀνώγοι* (Priam.)", als Nonplusultra: ***selbst wenn er dich mit Gold aufwiegen ließe*** (zum Verb s. Leaf z.St.) zur Beeinflussung, Bestechung: *Λ* 124 (Ag. tötete *υἱέας 'Αντιμάχοιο*) *ὅς ῥα μάλιστα ' -ὸν 'Αλεξάνδροιο δεδεγμένος, ἀγλαὰ δῶρα, ' οὐκ εἴασχ' 'Ελένην δόμεναι ... Μενελάῳ* (133 s.u.; zur Appos. vgl. *Υ* 268 = *Φ* 165) *λ* 327 (Od. erz.: *„Μαῖράν τε) ἴδον στυγερήν τ' 'Εριφύλην, ' ἣ -ὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα"* *ο* 448 (Eum.' phönik. Kinderfrau:) *„οἴσω γὰρ καὶ -όν, ὅτις χ' ὑποχείριος ἔλθῃ"* **3b** *χρ. καὶ χαλκός*⁺ (*εἵματά τ'* u.a.) *Ψ* 549 (Antil. möchte s.n Kampfpreis behalten:) *„ἔστι τοι* (Ach.) *ἐν κλισίῃ -ὸς πολύς, ἔστι δὲ χαλκὸς ' καὶ πρόβατ', εἰσὶ δέ τοι δμῳαὶ καὶ ... ἵπποι"* (*τῶν οἱ* [Eumelos] *δόμεναι καὶ μεῖζον ἄεθλον")* *β* 338 *θάλαμον κατεβήσετο* (Tel.) *πατρός, ' εὐρύν, ὅθι νητὸς -ὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο ' ἐσθῆς τ' ἐν χηλοῖσιν ἅλις τ' ... ἔλαιον. ' ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο ν* 368 (Od. auf Ithaka) *ἄσσον πάντ' ἐφόρει, -ὸν καὶ ἀτειρέα*

χαλκὸν ' εἵματα τ' εὐποίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν *I* 137 (Ag. verspricht zusätzl. zu s.n Geschenken für Ach. Anteil an der Troia-Beute) „*νῆα ἅλις -οῦ καὶ χαλκοῦ* (*χαλκοῦ καὶ -οῦ* v.l. [v. West ad *X* 340 in app.]) *νηησάσθω ' εἰσελθών,* 4 *ὅτε κεν δατεώμεθα λῆΐδ' Ἀχαιοί, ' Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν*" *κτλ.* = 279 (Od.' Wiederh.) *I* 365 (Ach. droht Heimfahrt an:) „*ἄλλον δ' ἐνθένδε -ὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν ' ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολιόν τε σίδηρον ' ἄξομαι, ἅσσ' ἔλαχόν γε*" 3c *χαλκός⁺ τε -ός⁺ τ(ε ... τε* 8 *σίδηρος)* *X* 50 (Priam.: „den Lykaon u. Polydoros) *χαλκοῦ τε -οῦ τ' ἀπολυσόμεθ', ἔστι γὰρ ἔνδον*" (sc. Mitgift der Laothoe) 340 (Hektor bittet Ach.:) „*μή με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν, ' ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις -όν τε δέδεξο ' δῶρα, τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ ... μήτηρ*" 12 *Z* 48 (Adrestos bittet Men.: „*ζώγρει*) *ἄξια δέξαι ἄποινα· ' πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται, ' ˹χαλκός τε* 16 *-ός τε πολύκμητός τε σίδηρος˺* (*ἀπερείσι' ἄποινα*") = *K* 379 (entspr. Dolon zu Diom. u. Od.) = *Λ* 133 (Antimachos-Söhne zu Ag.) *φ* 10 (*βῆ θάλαμόνδε*, Pen.) *ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος, ' ˹ ˺* (u. *τόξον*) ≅ *ξ* 324 ([Akk.] „*μοι κτήματ' ἔδειξεν*", sc. 'des Od.', in Lügengesch.) *χ* 58 (Eurym. verspricht Od. Entschädigung:) „*τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἐεικοσάβοιον ἕκαστος, ' ˹χαλκόν τε -όν τ˺' ἀποδώσομεν, εἰς ὅ κε σὸν κῆρ ' ἰανθῇ*" 3d (*χαλκόν τε*) *-όν τε ... ἐσθῆτά τ'* 24 u.ä. *ε* 38 (Zeus: „*θεὸν ὦς τιμήσουσι* [Phäaken den Od.], ' *πέμψουσιν δ' ἐς πατρίδα*) *˹ ˺ε* (*-όν τε χαλκόν τε* v.l.) *ἅλις ἐσθῆτά τε δόντες, ' πόλλ'* (mehr als Od.' troische *λῆΐδος αἶσαν*") = *ψ* 341 (Od.' indir.R.) *ν* 136 *κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ* 28 (Phäaken den schlafenden Od.), *ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα* (*ἀγλαὰ* v.l.) *δῶρα, ' ˹ ˺ε ἅλις 'ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν', ' πόλλ'* = *π* 231 (Od. erz.) h.Ven. 139 ('Mädchen' Aphr. zu Anch.: „benachrichtige meine Eltern) *οἱ δέ κέ* <*τοι*> *-όν τε ἅλις* 32 *'ἐσθῆτά θ' ὑφαντὴν' ' πέμψουσιν, σὺ δὲ πολλὰ καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα* (*δαίνυ γάμον*") *θ* 440 *τίθει δ' ἐνὶ 'κάλλιμα δῶρα'* (Arete für Od.), *' ˹ἐσθῆτα -όν τε˺, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν* (*φᾶρος θῆκεν καλόν τε χιτῶνα*) *ο* 207 *ἐξαίνυτο* (Peisistr.) *'κάλλιμα δῶρα', ' ˹ ˺, τά οἱ* (Tel.) *Μενέλαος ἔδωκε* *ν* 11 (Alkin.:) „*εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ) ... κεῖται καὶ -ὸς πολυδαίδαλος ἄλλα τε πάντα ' δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν*" 218 (Od. auf Ithaka erwachend) 40 *τρίποδας περικαλλέας ἠδὲ λέβητας ' ἠρίθμει καὶ -ὸν ὑφαντά τε εἵματα καλά* *γ* 274 (Nestor erz., wie Aeg. Klyt. verführte:) „*πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς, ' πολλὰ δ' ἀγάλματ'* (s.d. B 2) *ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε -όν τε, ' ἐκτελέσας μέγα ἔργον*" (vgl. *π* 185 *χρύσεα δῶρα* als Weihegabe) *α* 165 (Tel. zu Ath.: „kehrte Od. heim) *πάντες κ' ἀρησαίατ'* (sc. Freier) *ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι ' ἢ ἀφνειότεροι -οῖό τε ἐσθῆτός τε*" 3e *˹-ός τε καὶ ἄργυρος˺* u.ä. 48 h.Merc. 249 (*τρεῖς ἀδύτους ἀνέῳγε*, sc. Ap. bei Maia) *νέκταρος ἐμπλείους ἠδ' ἀμβροσίης ἐρατεινῆς· ' πολλὸς δὲ ˹ ˺ ἔνδον ἔκειτο, ' πολλὰ δὲ φοινικόεντα καὶ ἄργυφα εἵματα νύμφης* *κ* 45 (Od.' Gef.: „*ἰδώμεθα) ὅσσος τις ˹ ˺* 52 *ἀσκῷ* (sc. des Aiolos) *ἔνεστιν* (40 *κειμήλια καλὰ λῆΐδος*") 35 (Od.:) „*καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι, ' δῶρα παρ' Αἰόλου*" 3f sonst *γ* 301 (Nestor über Men.: „in Ägypten) *πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων*" Hes. fr. 200,5 (Hel.s Freier:) *πολλὰ δ' ἔεδνα δίδου* (Menesth.) · *κειμήλια γ[ὰρ μάλα πολλὰ] ' ἔκτητο, -όν τε λέβητάς τ[ε τρίποδάς τε, ' καλά, τά ῥ' ἔνδοθι κεῦθε δόμος* h.Merc. 180 (Hermes: „aus Ap.s Heiligtum) *ἔνθεν ἅλις* 60 *τρίποδας περικαλλέας ἠδὲ λέβητας ' πορθήσω καὶ -όν, ἅλις τ' αἴθωνα σίδηρον ' καὶ πολλὴν ἐσθῆτα*" 3g (adnom. Gen. [s.u. 4]:) Glanz (Gesamteindruck von Men.' Palast) *δ* 73 (Tel. zu Peisistr.: „*φράζεο) χαλκοῦ τε στεροπὴν κατὰ δώματα ἠχήεντα ' -οῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ'* 64 *ἐλέφαντος. ' Ζηνός που τοιήδε (αὐλή)*", vgl. (*η* 86 ff.) den göttergleichen Palast des Alkin.

4 im adnom. Gen. (s.o. noch 3g): *-οῖο τάλαντα/ον* (2ⁱ *ἡμιτάλαντον* [s.dd.]) als Gabe (*Ψ* Wettkampfpreis) u.a. (s.o. 3 mit Lit. zur „Gift Economy" sowie Iliad z.Stt.): in Scheiben-, Barrenform od. 'bearbeitet' (2ᵃ *εὐεργέος*, sc. in Form von Schmuck, Geräten; *θ* 393 + *τιμήεντος*'); 7× (von 14) dir.R.; im *Ψ* als 3. od. 4. Preis: *Ψ* 751 ([740] *τίθει* [Ach. als 1. Preis für Wettlauf] *ἀργύρεον κρητῆρα, δευτέρῳ βοῦν*) *˹ἡμιτάλαντον˺* (s.d.) *δὲ -οῦ λοισθήϊ*'(!) *ἔθηκε* 796 (Ach. zu Antil., dem 3. beim Wettlauf:) „*τοι ˹ ˺ ἐγὼ -οῦ ἐπιθήσω*" *will zulegen* (zum [751] ausgesetzten *˹ ˺*) 269 (Wagenrennen: *θῆκε* [Ach. als 1. Preis] *γυναῖκα καὶ τρίποδ'*, [2.] *ἵππον*, [3.] *λέβητα*) *τῷ δὲ τετάρτῳ θῆκε δύω ˹-οῖο τάλαντα˺, ' πέμπτῳ δ'* (*φιάλην*) 614 *Μηριόνης δ' ἀνάειρε δύω ˹ ˺ ' τέτρατος* — *Σ* 507 (Schildbeschr.: *λαοὶ δ' εἴν ἀγορῇ, νεῖκος, γέροντες δ' ἐδίκαζον*) *κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύω ˹ ˺, ' τῷ δόμεν ὃς μετὰ τοῖσι δίκην ἰθύντατα εἴποι*, s. Edwards, Iliad z.St. — *I* 122 (Ag.: „*ἀασάμην, ἄψ ἐθέλω ἀρέσαι δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα*, sc. dem Ach.) *δῶρ' ὀνομήνω ' ἕπτ' ἀπύρους 'τρίποδας', δέκα δὲ ˹ ˺, ' αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους* (mit Aussicht auf Preisgold *ἐριτίμοιο -οῖο* [126 s.o. 3a], sowie *ἑπτὰ γυναῖκας*, ferner Briseis u. zukünft. Troia-Beute [*-οῦ καὶ χαλκοῦ*", s.o. 3b] usw.; zur Wertehierarchie s. Hainsworth, Iliad z.St. [V. 121-130]) = 264 (Od. wiederh.) = *δ* 129ᵉˣ. ([Ekphrasis:] '*δοιοὺς δὲ 'τρίποδας'*, sc. als *δῶρα* für Men. aus dem reichen ägypt. Theben) *T* 247 (Od. u.a. bringen Ag.s [194] *δῶρα* zu Ach. [*Gold* zuletzt genannt, sonst Reihenf. wie im *I*, s. Edwards, Iliad z.St.:) '*-οῦ δὲ στήσας*' (s.d. II A 4) *'Ὀδυσεὺς ˹δέκα πάντα τάλαντα˺, ' ἦρχ', ἅμα δ' ἄλλοι δῶρα φέρον* *Ω* 232 (Priam. wg. Auslösung Hektors: *δώδεκα δ' ἔξελε πέπλους*, ebs. *χλαίνας, τάπητας, φάρεα, χιτῶνας* [230 f. = *ω* 276 f., s.u.]) '*-οῦ δὲ στήσας*' *ἔφερεν ˹ ˺* ([v. del. Christ, West] sowie *τρίποδας, λέβητας*, thrak. *δέπας*), gegen Athetese Tartaglini, SIFC 81 = t.s. 6, 1988, 181 ff. (mit Analyse des Handlungsablaufs) *ι* 202 (Od. erz. Vorgesch. des für den Kyklopen best. Weins: „Maron) *-οῦ μέν μοι ˹δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα˺* (sowie '*κρητῆρα πανάργυρον*' u. *οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα*" *wrought gold to the value/weight of 7 talents* (s. Heubeck, Iliad z.St.) *ω* 274 (Lügengesch. zu Laertes: „*δῶρα πόρον ξεινήϊα*, sc. dem 'Od.') *-οῦ μέν οἱ ˹ ˺* (sowie '*κρητῆρα πανάργυρον*', *δώδεκα χλαίνας, τάπητας, φάρεα, χιτῶνας* [276 f. = *Ω* 230 f., s.o.] u. *γυναῖκας τέσσαρας*") *θ* 393 (Alkin., erfreut über Od.' Lob der Tänzer:) „*οἱ ἕκαστος* (sc. die 12 phäak. *βασιλῆες* u. ich) *φᾶρος ... ἠδὲ χιτῶνα ' καὶ -οῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος* (als *ξεινήϊον*") *δ* 526 (Men. erz.:) „*ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν ' -οῦ δοιὰ τάλαντα*" (sc. Aeg. dem *σκοπός*, um Ag.s Ankunft auszuspähen)

5 *Gold(schmuck)*; als unkrieger. (asiat.) Luxus (vgl. noch Asius fr. 13, 4.5 p. 91 Dav. [= p. 130 Ber. = p. 262 West], s. s.v. *χρύσειος* B 1 b]): *B* 872. 875 (*Καρῶν Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἠγησάσθην*) *ὃς* (sc. Nastes [s.d. sowie V. 867]) *καὶ -ὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἔεν ἠΰτε κούρη*(!), *' νήπιος, οὐδέ τί οἱ τό γ' ἐπήρκεσε ... ὄλεθρον, ' ἀλλ' ἐδάμη* (von Ach. im Fluß) *... ' ... -ὸν δ' Ἀχιλεὺς ἑκόμισε* (als Beute), Dichter-Tadel der 'Unmännlichkeit' (u. krieger. Nutzlosigkeit); Basler Komm. z.St. verweist auf (späteres) 'Klischee des verweichlichten Orientalen'; dazu (auch zur mögl. Art des *Gold*[*schmucks*] vgl. folg.St.: *P* 52 (Kampf um Patr.' Leiche: Patr.' Töter Euphorbos [s.d.] fällt durch Men.) *αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι ' πλοχμοί θ', οἷ -ῷ τε καὶ ἀργύρῳ* (s.d. B 2 a) *ἐσφήκωντο* (s.d.), zum Haarschmuck s. noch Helbig (s.o. L 1); zum kontrast. Todes-Topos: 'schönes (hier zusätzl. reichgeschmücktes) Haar im Blut/Staub' s. Edwards, Iliad z.St.; viell.

auch Anspielg. auf den (durch Euphorbos 'gespiegelten') Ach.-Töter Paris der Aeth. (den Liebling der *χρυσῇ ˌ'Αφροδίτη*, [s.a. folg. h.Ven.] u. iliad. Ggs. zum Krieger Hektor, der *Γ* 54 f. Paris' Tod: „*δῶρ'* ˌ ˌ*ς* u. *κόμη*(!) *ἐν κονίῃσι* [s.d. B 1 b]" voraussieht [s. Il.Parv. ap.Procl.; vgl. Hor.c.1,15,19 f. *serus adulteros crinis pulvere conlines*]; s. noch allg. *Ω* 261 sowie s.vv. *γυναιμανής* u. *Πάτροκλος* [B 3 aγ Ende]) — als Attr. der *χρυσῇ* (s.d. B 2 a) *'Αφροδίτη*: h.Ven.65 (*ἡράσατ'* [Aphr. den Anch.], *μιν Χάριτες λοῦσαν καὶ χρῖσαν, ἑσσαμένη δ'*) *εἵματα καλὰ ' -ῷ κοσμηθεῖσα φιλομμειδὴς 'Αφροδίτη ' σεύατ' ἐπὶ Τροίης*, vgl. noch (V. 1) *πολυχρύσου*

6 *Gold(rüstung)* = göttl. Material, von Zeus u. Pos. angelegt (s.o. 2) *Θ* 43 (*τιτύσκετο* [Zeus] *χαλκόποδ' ἵππω*) *χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε, ' -ὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ' ἱμάσθην ' χρυσείην* = *N* 25 (Pos. [23ex.—26 = *Θ* 41ex.—44])

7 metaph. h.Ap.135 (der eben geborene Ap. offenbart se. Gottheit) *θάμβεον ἀθάναται, -ῷ δ' ἄρα Δῆλος ἅπασα ' βεβρίθει* (s.d. B 1 1 a) *καθορῶσα Διὸς ... γενέθλην ' γηθοσύνῃ* (*ἤνθησ' ὡς ὅτε τε ...* [136-8 om.] pars codd., v. A.-H.-S., Càssola, West ad l.) *was laden with golden growth* (West)

D Hes.fr.134,2]*χρυσο*[fr.180,8 *χρυσὸν τι*]*μήεντα καὶ ἵππων ξαν*[*θὰ κάρηνα* (sc. *ἔδνα*) H. W. Nordheider

χρῡσοστέφανος f. [3H, 1h] (Poss.-Kompos., 1H *χρ* Posit. bildend:) *mit goldenem Kopfschmuck* (*Diadem, gold-crowned;* s. s.vv. *στεφάνη* B 3, *κρήδεμνον* B 1, *καλύπτρη*: dort auch zur 'krönenden' Funktion [in Ankleideszene u.a.]; vgl. *χρυσάμπυξ* mit Lit.; Abb. von div. Kopfschmuck in LIMC II. IV s.vv. 'Aphr.', 'Hebe'); Epith. von Göttinnen (3x *-ον* vor Kons., 1H *-ου 'Αφρ.*): (1H/1h vorangest.) Aphr. (in Ganzvers-Bez.), sowie (je 1H nachgest.) Hebe u. Phoibe (in Aufz.: 2-EN + 2-Epith.-Vers) vor Hephth. (außer Hes.fr.); 1 von Aphr. (s.a. Sapph. 33,1 Voigt) h.6,1 (Ganzvers-Bez. als Einl.:) *αἰδοίην -ον καλὴν 'Αφροδίτην ' ᾄσομαι, ἣ πάσης Κύπρου κρήδεμνα(!) λέλογχεν* (*τὴν δὲ* [sc. bei ihrer 'Geburt'] *χρυσάμπυκες[!] Ὧραι δέξαντ', κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ ˌστεφάνην ἔθηκαν χρυσείην*ˌ*[!]*, dann *ἄνθεμ' χρυσοῖο, ὅρμοισι χρυσέοισιν*), mit 'Etym.': ˌ ˌ (vgl. z.B. s.v. *Χρυσάωρ*) Hes.fr.26,13 (Porthaon-Töchter) *ἔργ' ἀπαινό*]*με*[*ν*]*αι χρυσο*[*σ*]*τεφάνοιο 'Αφροδίτης* (vgl. Op.521, h.Ven.9. 21 *ἔργ*[*α πολυχρύσου*] *'Αφροδίτης*), zum Zush. s. Hirschberger, Komm. 224. 226 mit Parall.; 'Verlängerung' von *χρυσῇ 'Αφρ.*, metr. Altern. noch *ἐϋστέφανος/ου/ῳ Κυθέρεια*+, *ἐϋστεφάνου / φιλοστεφάνου / φιλομμειδὴς / Διὸς θυγάτηρ / ˌἐλικοβλέφαρόν τ' 'Αφροδίτη*ˌ+ (s. hier s.vv. sowie [zum metr. System] Mureddu, Formula 79 ff. [für Hes.]; Dee, Epith. for Gods 7. 49 ff. [für Hom.]) 2 Th.17 (*Μοῦσαι ὑμνεῦσαι Δία καὶ Ἥρην χρυσέοισι[!] πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν*) ˌ ˌ*ν* ' *Ἥβην τε -ον καλήν τε Διώνην* (*χρ* Posit. bildend) 136 ([126] *Γαῖα ἐγείνατο*) *Φοίβην τε -ον Τηθύν τ' ἐρατεινήν* (zu den Gotth. s. West z.St) H. W. Nordheider

χρῡσούατος [1e] Epith. zu *τρίπος* (s.d.; zum Prestigewert noch: 'Der neue Pauly' s.v.; Abb. in LIMC V,2 s.v. 'Her.' 2947 ff.) *mit goldenen Ohren* = *Henkeln, Griffen* (s. *οὖς* B 3c), sc. als kostbares Geschenk 'Hom.' fr.22 p.110 Dav. (= p.150 Allen) *δωρήσω ˌτρίποδˌα -ον* (*χρ* Posit. bildend), vgl. (*Ψ* 264 = 513in.) *καὶ* ˌ ˌ*' ὠτώεντα* (sc. *θῆκε / δῶκε*) H. W. Nordheider

χρυσοφύλαξ [1e] (im Prosaref.:) *goldbewachend, -wächter,* Beiw. der Greifen (s. s.v. *γρύψ*) bei Aristeas (zit. bei Hdt.) fr.3A p.87 Dav. (= p.151 Ber.); archäolog. s. W. Menghin (u.a. Hrsgg.), 'Im Zeichen des goldenen Greifen'. Königsgräber der Skythen, Kat. Berlin u.a. 2007, bes. 30-48 H. W. Nordheider

χρῡσοχόος [1e] (nom.ag., s. Risch §74c:) *Goldgießer, — schmelzer* (s.u. Gray), hier svw. *χαλκεύς* (s.d.; zur Bildg. vgl. noch *λοετρο-, φυλλο-, οἰνοχόος/η, πρόχοος*), (altertüml. / archaisierende?) Handwerkerbez. + EN (dazu s.v. *σκυτοτόμος*) *γ* 425 (Nestor vor Rinderopfer:) „*εἷς δ' αὖ -όον Λαέρκεα* (s.d.) *δεῦρο καλέσθω ' ἐλθεῖν, ὅφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ*" (s.d. B 1 dβ), Ausführg. (432): *ἦλθε δὲ χαλκεύς[!]* mit *ὅπλα χαλκήϊα* (s.dd.), zur Technik s. Helbig, Hom. Epos 266 f. („blattvergolden"); Gray, JHS 74, 1954, 4 A.23 („gilder" od. „gold melter" i.S.v. „gold smith", benutzt „gold scrap which had to be melted down", nicht „gold pourer"); Eckstein, Arch. Hom. L 26 (3 A.12 Liste von Berufsbez.) H. W. Nordheider

χρῡσῶπις [1e] (s. Risch §51d; 68b:) *mit Goldaugen* oder *von goldenem Anblick (goldgestaltig,* West: *with golden scales);* vgl. *βλοσυρ-, βο-, γλαυκῶπις* vs. *αὐλῶπις;* Fem. zu *-οψ*, zur Bildg. s. Fraenkel, Nom. ag. II, 159 f. mit Parall.; Epith. von Fischen (vor buk. Dih.) Tit.Cycl. fr.8,1 p.18 Dav. (= p.12 Ber. = p.232 West) *ἐν δ' αὐτῇ* (sc. Wasser) *πλωτοὶ -ιδες ἰχθύες ἔλλοι* (s.d. u. s.v. *ἔλλοψ*) ' *νήχοντες παίζουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο* H. W. Nordheider

χρώς [69i, 41e, 15H, 10h, 1e] E wahrsch. alter *σ*-Stamm wie *ἔρως, γέλως, αἰδώς;* zur Bildg. s. Szemerényi, SMEA 2, 1967, 21 f.; ders., Studia Iranica 9, 1980, 60 f.; zur Verwandtsch. mit myk. *a-ko-ro-we-e* (DMic. I 49), *χραύω, χρίω* s. Chantraine, Dict. im Untersch. zu Frisk (s.v. *χρόα*); sonst Risch §9a. 32b (auch zur Deklin.; dazu noch Wackernagel, Unt. 146 f.; Egli, Heteroklisie 59 u.ō.) — Abl. (s. Sommer, Nominalkompos. 21 ff. 26 A.4): *ἁπαλό-, ταμεσίχρως, εὐχροές, μελαγχροιής, μελανόχροος, -χροες, χροιή*

F *-ώς* 14, *-οός* 24, *-ωτός* 1i, *-οῖ* 52, *-όα* 41, *-ό'* 1i, *-ῶτα* 1H, *-ῶτ'* 2e

M (meist zweis. vor buk.Dih. [s.u. 1 b]) 1 Stamm im breve 1a eins. ⏑̯[⏑] *οὐδὲ -ό'* *Ψ* 819 1b zweis. ⏑̯[⏑⏑] *ἐκ -οὸς ἕλκε / ... δόρυ Π* 504. 814; *πρὶν -οός ἀνδρομέοιο Υ* 100 ⏑̯[⏑⏑] *ἔξω τε -οὸς ἕλκε Λ* 547; *ἐκ -οὸς ἔγχος N* 574; *ἑσσάμενοι -οῖ χαλκόν T* 233; *εἵματα μὲν -οῖ ἕστο* Cypr. fr.4,1 p.36 Dav.; (*πάντες δ'*) *ἐν -οῖ πῆχθεν*+ *Θ* 298, *O* 315; *πάντα δέ οἱ -οῖ κόσμον* Op.76; *-οῖ δ' ἔντε' ἐδύσατο I* 596; *-όα καλόν / πάντα Λ* 352, *Ξ* 175, *X* 321, *ν* 398 ≅ 430, *τ* 263 / *ε* 455, Hes.fr.13,4; *-όα τε ῥήξω Ψ* 673 ⏑̯[⏑⏑] *ἀπ' ἀθανάτου -οός* Th.191; *ἱεμένη -οὸς ἄμεναι ἀνδρομέοιο Φ* 70; *-οός N* 191; *-οῖ ἔνντο εἵματα* h.Ven.171; *-όα νίζετο ζ* 224; *-όα κάλλιμον λ* 529; *-όα Λ* 437, *Ψ* 191 ⏑̯[⏑⏑] *ἔρυμα / δόρυ -οός Δ* 137, Op.536 / *E* 337; ˌ*ἀπὸ -οὸς*ˌ *ἤρκει*+ *ὄλεθρον N* 440, *O* 534; ˌ ˌ *ἱμερόεντος / ἀθανάτοιο Ξ* 170, h.Cer.278; ˌ ˌ *Δ* 130, *N* 640, *ζ* 220, h.Ven.162; *-οὸς ἀνδρομέοιο P* 571; *διὰ -οός Λ* 398; *'αὐτὰρ ἐπεὶ' δὴ πάντα ˌπερὶ -οῖˌ ἔσσατο τεύχεα / θῆκατο κόσμον / κόσμον ἔθηκαν H* 207, *Ξ* 187 ≅ h.6,14; ˌ ˌ *κόσμον ἔχουσα* h.27,17; ' ' *ὁ' ἔσσαντο* ˌ ˌ *νώροπα χαλκόν Ξ* 383 = *ω* 467 = 500; *λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε* ˌ ˌ *π* 457; *λυγρὰ / ...* ˌ ˌ *εἵματα ἕστο ρ* 203 = *ω* 158 ≅ *ρ* 338 / *Ψ* 67, *τ* 218; ˌ ˌ *εἵματ' / τεύχε' ἔχοντ*+ *π* 210, Sc.183; *ἑσσαμένη ... πάντα* ˌ ˌ (*εἵματα καλά*) h.Ven.64. 172; (*δ*)*εστο* ˌ ˌ *M* 464, *τ* 237; *δύσετο ... / ἔδυνε* ˌ ˌ *N* 241 / ~ *Θ* 43 = *N* 25; ˌ ˌ *δύσετο χ* 113; ˌ ˌ *Ξ* 25, *ζ* 129, *ο* 60 = *τ* 232ex., *ψ* 237, h.31,13; *τεύχε' ἐπὶ -οῖ P* 210; *ἐν -οῖ πᾶν κομίσαιο X* 286; *κόμισε -οῖ Ξ* 456; *καθαρὰ ˌ-οῖ εἵμαˌθ' ἑλοῦσα / ἔχοντα δ* 750 = *ρ* 48 ≅ *δ* 759 = *ρ* 58 / *ζ* 61; *κακὰ* ˌ ˌ*τ' ἔχοντα ξ* 506, *ψ* 95, *ω* 156; *κακὰ δὲ -οῖ εἵματα εἵμαι*+ *λ* 191, *τ* 72 ≅ *ψ* 115; *-οῖ Ω* 19, Op.74; *κατὰ / ταμέειν /* ˌ*τέρενα -όα*ˌ *νηλεῖ χαλκῷ M* 427 / *N* 501 = *Π* 761 / *N* 553; ˌ ˌ *Δ* 237, *Ξ* 406, Th.5 ≅ Op.522in.; *διὰ*

*δὲ / κατὰ -όα καλόν E*858 ≅ *Φ*398ᵉᵃ / *β*376 ≅ *δ*749; *κατὰ δὲ -όα πάντα T*27; *-όα λευκὸν / χαλκῷ ἐπαυρεῖν*⁺ *Λ* 573 = *O*316 / *N*649; *-όα (λειριόεντα) N*830, *X*322; *-όα* Op.753, Sc.397, h.Cer.50 ²[⏑⏑] *λιλαιόμενα/η -οὸς ἆσαι Λ* 574 = *O*317 / *Φ*168; (med.) Verb + (*δὲ*) *-όα καλόν E*354, *Ψ*805, *ω*44, Op.198, h.32,7; *-όα Δ*139, Op.575 **2** Stamm in den brevia **2a** eins. ²[-] *-ώς (ἔμπεδος) T*33, *Ω*414 -²[-] *τρέπεται*⁺ *-ώς (οὐδέ*⁺*) N*279. 284, *P*733; *-ὼς ἔμπεδος / οὐ(δὲ) T*39 / *Δ*510, *π*182; *-ώς Φ*568 ²[×] *τήκετο δὲ / τρέπεται ... -ώς τ*204, Op.416; *-ώς π*145, *φ*412 **2b** zweis. [-²] *νίψεν ἀπὸ -ωτός K*575 **3** Stamm im longum **3a** eins. [²] *-ῶτ' ἀπονίπτεσθαι*⁺ *σ*172 ≅ 179 [²] *δέ τε -ώς* Op.588 **3b** zweis. [²⏑] *ῶτα δέ* Op.566 — *χρ.* bildet Posit. außer Op.588 (s. West z.St. u. Th. p.97, sowie hier s.v. *χρύσειος* M Ende)

Σχ sch.D *Δ*130 u.ö.: *ἀπὸ -οός· ἀπὸ τοῦ χρωτός. ἀπὸ τοῦ σώματος, Δ*139: *ἀκρότατον -όα· τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος, P*733: *ἐτράπετο -ώς· ἠλλάσσετο ἡ ἰδέα τοῦ προσώπου αὐτοῦ*

L Bed., Synon.: Snell, Entdeckung 17; Vivante, AGI 40, 1955, 42f. (Sulla designazione del corpo in Om.); dagg. Renehan, CSCA 12, 1979, 269ff. (The Meaning of *ΣΩΜΑ* in Hom.); G.Reale, Corpo, anima e salute (Il concetto di uomo da Omero a Platone), Milano 1999, 30ff. (*pelle* vs. *corpo*); Laser, Arch.Hom. S5 (zu *Ψ*191). 51ff.; archäol.: Walter-Karydi, Gymn. 98, 1991, 517ff. (*ΧΡΩΣ*: die Entstehung des griech. Farbwortes) — zu Op.416: West z.St. (*change of complexion*); Krafft, Unters. 38 (*Haut*); dagg. Verdenius, Mn. Suppl. 86, 1985, 56 (*the body as ... surface*) — zu *N*191 (*χροός* part. Gen.): Benicken, Studien I457ff. II949ff.; Wackernagel, KLSchr. II1120; Haas, SGLG 3, 137ff. (mit ant. Erkl.)

B (menschl. [geleg. göttl.] *Haut* u. was darunter ist:) *Körper(oberfläche, Leib, Haut, Fleisch,* geleg. *Gesicht*), (**1a**) lebendig: bei Qualitätsaussagen bzw. Veränderungen von Festigkeit, Frische, (**1aε** optisch:) *Hautfarbe, Teint* (als Indikator für / Folge von Klima, Alter, Leid, Krankheit, Furcht u.ä.), od. (**1b**) tot (*Fleisch, Leichnam*); sonst eher haptisch: (**2**) als Obj. von *Körperpflege,* (**3**) Angriffsziel von Feinden u. (quasi lebendigen) Waffen (die ins *Fleisch* 'hineinbeißen', 'sich sättigen' u.ä.), od. (**4**) als (schutzbedürftiges, verletzliches [s. *Δ*137, *N*191. 440⁺], aber auch erot. reizvolles [s. *Ξ*175 u.ö.]) Obj. für Bekleidung, Rüstung, Schmuck (45× [*περὶ*] *-οῖ* als verskomplettierende Verb-Erw.; zur metr. Funktion vgl. *ἀμφ' ὤμοισιν, περὶ στήθεσσιν,* ferner z.B. noch *ἐνὶ φρεσί, ἐνὶ μεγάροισι* u.ä.); entspr. nachep. *χροΐζω, χρώζω* 'hautnah berühren' (Med. 'beischlafen', s. LSJ s.vv.) od. 'färben', dagg. *δέρω* 'häuten'; vgl. noch Archil. fr.196A,50 W.² *νέον ἥβης ἐπήλυσιν χρόα.* — kontrastiert mit *θυμός N*279f., *τ*263f.: *Körper, ὀστέα Ψ*673, *π*145: *Fleisch, μέλεα Ψ*191, *ν*398⁺: *Haut* — Epith. z.T. als Entfaltung der Sit. (bei Körperpflege, Schmückung [s.u. 2. 4b]) od. kontrast. (bei Entstellung, Verwundung [s.u. 1a. 3]): 15× *-όα καλόν* (s.d. B1e), u. zwar (s.u. 1a:) *E*354, *ν*398 ≅ 430, *β*376 ≅ *δ*749, *τ*263 (sowie *κάλλιμον λ*529), (s.u. 2:) *Ξ*175, *ω*44, h.32,7 (sowie *-όα λευκόν O*316 = *Λ*573), (s.u. 3:) *E*858 ≅ *Φ*398ᵉᵃ, *Λ*352, *X*321, *Ψ*805, (s.u. 4b:) Op.198; sowie *τέρενα -όα* vor buk.Dih. (s.u. 2. 3. 4b:) Th.5, Op.522, *Δ*237, *Ξ*406; *-όα*⁺ *λειριόεντα / ἱμερόεντος'* (s.u. 3. 5:) *N*830, *Ξ*170; sonst gener. *βρότεος -ώς'* Op.416 (in 1aβ); *ἀνδρομέοιο' Φ*70, *P*571, *Y*100 (in 3); metr. Altern. *ἀπὸ -οὸς ἀθανάτοιο* (VE) / *ἀπ' ἀθανάτου -οός* h.Cer.278, Th.191 (in 5); spezifiz. Sup. *ἀκρότατον Δ*139 (in 3aβ); s.u. noch Vbd. *-όα πάντα T*27, *ε*455, Hes.fr.133,4 (in 1), *'πάντα ... -όα Λ*437 (in 3); Poss.-Pr. *σῷ X*286 (in 3aα) — mit Prädik. / Adv. (s.u. 1a:) *οὐ λίθος οὐδὲ σίδηρος Δ*510, *τρωτός Φ*568, *αὐαλέος* Op.588, *μυδαλέον* Op.556, *ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι ν*398 ≅ 430, *οὐκέθ' ὁμοῖος π*182, *ἀμφ' ὀστεόφι π*145, (s.u. 1b:) *ἔμπεδος T*33. 39, *ἀμφὶ περὶ -όα ἵνεσιν ἠδὲ μέλεσσιν Ψ*191, (s.u. 3:) *ἀπὸ πλευρῶν Λ*437 — im gen. obj.: *ἔρυμα -οός Δ*137, Op.536 (s.u. in 4c); mit adnom. Gen.: *-όα φωτός' Δ*139 (in 3aβ), *παιδός ἀπὸ -οός O*534 (in 5) — Wortf.: *χροιή, δέρμα* (techn., auch von Tieren, *δέρω* 'häuten'), *ῥινός, σάρξ,* sowie Wörter für 'Körper'(-teile:) *δέμας, εἶδος, φυή, γυῖα, μέλεα, σῶμα (νεκρός)* u. *αὐτός (ἀνήρ, φώς)* vs. *ψυχή (A*3f.); ferner *παρειαί, πρόσωπον;* s.o. L

Disposition: **1** menschl. (1ⁱ Aphr.s) *Haut, Leib* (*Gesicht; Fleisch*) hat best. Qualität, wird (nicht) verändert in ⌊Festigkeit, Frische, Elastizität⌋, Farbe u.ä. durch Naturkräfte, Emotionen, Alter usw. (14× [von 28] Subj.) **1a** lebendig **1aα** ist verwundbar **1aβ** wird (in ⌊ ⌋) entstellt, angegriffen durch Hitze / Nässe, Alter, Leid, Krankheit, bzw. wieder verjüngt **1aγ** spez. Pen.s *Gesicht (Wangen)*: wird durch Leid entstellt, 'schmilzt' von Tränen **1aδ** Aphr.s *Haut* färbt sich mit Blut **1aε** *Haut (Gesichtsfarbe, Teint, complexion)* verändert sich (nicht) bei Furcht, jem. 'wird nicht blaß' **1b** *Haut (Fleisch, Leib / Leichnam)* nach dem Tod: verwest, dörrt nicht aus an der Sonne **2** ist (im Akk.) Obj. der *Körperpflege* **3** wird von (als Subj.) Krieger, Waffe, Geiern, Fliegen, Leid attackiert **3a** bei Attacke durch Waffe od. Krieger **3aα** *-οός,* (*ἐν*) *-οῖ* (u. 2× *-όα*) **3aβ** *-όα* **3b** andere Subj. **4** wird / ist mit Kleidung, Waffen, Schmuck, je 1° Laub od. Meersalz umgeben **4a** (*περὶ*) *-οῖ am Leib* u.ä. **4aα** Kleidung (anziehen, anhaben) **4aβ** Waffenrüstung (anlegen, anhaben, anders *Ξ*25) **4aγ** Schmuck (anlegen, sc. Göttinnen) **4aδ** sonst **4b** *ἐπ(ὶ) -οῖ am / auf d. Leib* **4c** sonst je 2× im adnom. Gen. od. Akk.-Obj., bzw. (1ᴴ) im Akk.d.Bzhg. **5** sep. *ἐκ / ἀπὸ -οός* (je 1ⁱ *-ωτός, -οῖ*)

1 menschl. (*E*354 Aphr.s) *Haut, Leib* (*Fleisch; Gesicht*) hat best. Qualität, wird (nicht) verändert in Festigkeit, Frische, Elastizität, Farbe u.ä. durch Naturkräfte (Hitze, Meer), Emotionen (Furcht, Leid), Alter (z.T. = göttl. Einwirkung) usw. (28 Stt.: 8ⁱ, 4°, 2ᴴ als Subj.; *Ψ*191, 5°, 4ᴴ als Akk.-Obj.; 2ⁱ, 2° im Akk.d.Bzhg.) — Epith (⌊s.o. B Vorbem.⌋): (Op.416 [in 1aβ]) *βρότεος;* 2°/3°/1ⁱ (in 1aβ.γ.δ:) *-όα καλόν; (λ*529 [in 1aε]:) *κάλλιμον;* 2/1× (in 1aβ; 1b:) *-όα πάντα;* präd. (⌊ ⌋): je 1× (in 1aα:) *οὐ λίθος οὐδὲ σίδηρος, τρωτός,* (in aβ:) *αὐαλέος, μυδαλέον, οὐκέθ' ὁμοῖος, ἀμφ' ὀστεόφι, ἄλλυδις ἄλλῃ, πολλὸν ἐλαφρότερος,* (in 1b:) (*Ψ*191) *ἀμφὶ περὶ -όα ἵνεσιν ἠδὲ μέλεσσιν;* 2ⁱ *ἔμπεδος;* 13× dir.R. **1a** lebendig **1aα** *Leib* ist verwundbar (s.u. noch *ἔμπεδος* [in 1b]) *Δ*510 (Ap. zu den Tr.:) *„μήδ' εἴκετε χάρμης, ' Ἀργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος -ὼς οὐδὲ σίδηρος ' χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα(!) βαλλομένοισιν"* *Φ*568 (Agenor will Ach. standhalten:) *„τούτῳ τρωτὸς -ὼς ὀξέϊ χαλκῷ, ' ἐν δὲ ἵα ψυχή, θνητὸν δέ ἑ φασ' (ἔμμεναι")* **1aβ** *Haut* wird (in Festigkeit, Frische, Elastizität) entstellt, angegriffen durch Hitze / Nässe, Alter, Leid, Krankheit (z.T. = göttl. Einwirkung), bzw. wird (je 1×) verjüngt od. durch Nässe feucht (klamm, rheumatisch), geschwollen, von Aussatz befallen, (1ᴴ) durch Kühle erfrischt; wird durch Hitze, Alter (z.T. göttl. Einwirkung) runzelig ('gedörrt'), bzw. (im Ggt.) naß (nachhom.): Op.575 *ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος* (s.u. 1b) *-όα κάρφει* (s.u. *ν*398⁺) Sc.397 *ἴδει ἐν αἰνοτάτῳ, ὅτε τε -όα Σείριος ἄζει* Op.588 *ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει, ' αὐαλέος(!) δέ τε (τε* om. pap.? del. Hermann, sed v. West ad l.) *-ὼς ὑπὸ καύματος,* keine Posit.bildg. (s.o. M Ende) (Ggt.:) Op.556 (*μή σ'*) *νέφος ἀμφικαλύψῃ, ' -ῶτα δὲ μυδαλέον(!) θήῃ κατά θ' εἵματα δεύσῃ* hom. *Haut* (im Ggs. zu *μέλεα*) wird alt gemacht: *ν*398 (Ath. zu Od.: *„σ' ἄγνωστον τεύξω) κάρψω* (s.o. Op.575⁺) *μὲν -όα καλὸν ἐνὶ*

γναμπτοῖσι μέλεσσι, ' ξανθὰς δ' (ὀλέσω τρίχας, κνυζώσω τοι ὄσσε") ≅ 430 (κάρψε, dann Var. ἀμφὶ δὲ δέρμα[!] πάντεσσι μέλεεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος) wird wieder verjüngt: π 182 (δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην [Ath. dem Od.], ἂψ δὲ μελαγχροιὴς [s.d.] γένετο, γναθμοὶ δ' ἐτάνυσθεν, κυάνεαι δ' ἐγένοντο γενειάδες, darauf Tel.:) „ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἠὲ πάροιθεν, ' ἄλλα δὲ εἵματ' ἔχεις καί τοι -ὼς οὐκέθ' ὁμοῖος" wird durch Kühle erfrischt: Op.416 (ἦμος λήγει μένος ἠελίοιο) μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος -ὼς ' πολλὸν ἐλαφρότερος (s.d. B3 u. West z.St.; s.u. [1aε] hom. Formel in anderer Sit.) — ε 455 (γούνατ' ἔκαμψε, Od. an der Phäakenküste) ἀλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ· ' ᾤδεε δὲ ⌞-όα πάντα⌟ θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ ' ἂν στόμα τε ῥῖνάς θ' geschwollen war er am ganzen Leibe (Schadewaldt), zu ⌞ ⌟ s.u. (T 27 [in 1b]) Hes. fr. 133,4 σφιν κεφαλῇσι κατὰ κνύος (s.d.) αἰνὸν ἔχευεν (sc. Hera den Proitos-Töchtern) · ' ἀλφὸς (s.d.) γὰρ ⌞ ⌟ κατέσχ < εθ > εν, αἱ δέ νυ χαῖται ' ἔρρεον ἐκ κεφαλέων Kopfhaut — 'schwindet' ('magert ab'): π 145 (Eum. über Laertes:) „ἦσται ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστέοφι -ώς" Haut wird schrumpelig, Fleisch magert ab **1aγ** spez. Pen.s Gesicht (Wangen): wird durch Leid 'entstellt', 'schmilzt von Tränen' β 376 (Tel. zu Eurykl.: „sag Pen. nichts von meiner Abreise) ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ ⌞-όα καλὸν⌟ ἰάπτῃ" (s.d. B III u. Odyssey z.St.) ≅ δ 749 („ἰάπτῃς") τ 263 ('Bettler' zu Pen.:) „μηκέτι νῦν ⌞ ⌟ ἐναίρεο μηδέ τι θυμὸν ' τῆκε πόσιν γοόωσα" 204 τῆς δ' ἄρ' ἀκουούσης (Pen.) ῥέε δάκρυα, ⌞τήκετο⌟ (s.d. B2 u. Odyssey z.St.) δὲ -ώς. ' ὡς δὲ χιὼν κατατήκετ' (ὣς τῆς ⌞ ⌟ καλὰ παρήϊα[!]) ihre Wangen strömten von Tränen über **1aδ** (sing. göttl.) Haut Aphr.s: färbt sich mit Blut E 354 (Aphr. von Diom. verwundet [337 δόρυ -οὸς ἀντετόρησεν, s.u. 3], τὴν Ἶρις) ἔξαγ' ὀμίλου ' ἀχθομένην ὀδύνῃσι, μελαίνετο δὲ -όα καλόν (vgl. αἷμα μέλαν [s.d. B1i] / κελαινόν / -εφές [B2] Δ 140ff.; kontrast. O 316 = Λ 573 -όα λευκόν bei Verwundg. [s.u. 3]; anders μελαγχροιής, s.o. π 175 [in 1aβ]) **1aε** Haut-, Gesichtsfarbe (Teint, complexion) verändert sich (nicht) bei Furcht (τρέπεται⁺ -ώς ~ 1ᴴ bei Kühle), jem. 'wird nicht blaß' (λ 529 οὔτ' ὠχρήσαντα [+ Akk.d.Bzhg:] -όα) N 279. 284 (Idom.: „im λόχος ἀρετὴ διαείδεται ἀνδρῶν) τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ ⌞τρέπεται -ὼς⌟ ἄλλυδις ἄλλῃ, ' οὐδέ οἱ ἀτρέμας ... θυμός ' (ἀλλὰ μετοκλάζει, κραδίη πατάσσει, πάταγος ὀδόντων [3vv.]) ' τοῦ δ' ἀγαθοῦ οὔτ' ἄρ ⌞ ⌟ οὔτε τι λίην ' ταρβεῖ", körperl. u. seel. Unruhe P 733 (Kampf um Patr.' Leiche: ὅτε Αἴαντε μεταστρεφθέντε) σταίησαν, τῶν δὲ (sc. der verfolgenden Tr.) τράπετο -ώς, οὐδέ τις ἔτλη κτλ. (vgl. O 4) φ 412 (τάνυσεν τόξον, Od.) μνηστῆρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, πᾶσι δ' ἄρα -ὼς ' ἐτράπετο (hes. Formelabwandlg. [+ gener. Epith.!] in and. Sit. [s.o. 1aβ]:) Op.416 (ἦμος λήγει μένος ἠελίοιο) μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος -ὼς ' πολλὸν ἐλαφρότερος (s.d. B3 und s.o. L sowie West z.St.) Haut des Menschen wird durch Kühle wieder elastisch, war vorher ausgedörrt, ledern (+ Epith.: quasi als condition humaine) — λ 529 (Od. erz. von Neopt. im hölz. Pferd: „τρέμον θ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου, κεῖνον δ' οὐκ ἴδον) οὔτ' ὠχρήσαντα -όα κάλλιμον (Akk.d.Bzhg.) οὔτε παρειῶν (gen.sep.) ' δάκρυ' ὀμορξάμενον" (vgl. Γ 35 ὠχρός τέ μιν εἶλε παρειάς, O 4 χλωροὶ ὑπαὶ δείους πεφοβημένοι; sowie den Polypen τρεψίχρως [Aristot.])

1b Haut (Fleisch, Leib / Leichnam) nach dem Tod (vgl. ῥινός B2b, σῶμα B1; ferner νεκρός, νέκυς; s.o. Laser [L]); als Subj: verwest nicht (durch göttl. Einwirkung), bleibt 'fest' (ἔμπεδος, s.o. 1): Ω 414 (Hermes zu Priam. über Hektors Leiche:) „οὐδέ τί οἱ -ὼς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ ' ἔσθουσ'⌟ αἵ ῥά τε φῶτας ... κατέδουσιν⌟" Fleisch, (Schadewaldt:) Haut, (Hampe:) Leib T 33 (Thetis: „will von Patr.' Leiche die Fliegen abwehren ⌞ ⌟) αἰεὶ τῷ γ' ἔσται -ὼς ⌞ἔμπεδος⌟ (s.d. B1aβ) ἢ καὶ ἀρείων" 39 (Πατρόκλῳ ἀμβροσίην καὶ νέκταρ) στάξε (sc. Thetis) κατὰ ῥινῶν, ἵνα οἱ -ὼς ⌞ ⌟ εἴη" (vgl. ägypt. Mumifizierung) im Akk.(-Obj. od. nach Präp.): T 27 (Ach. fürchtet um Patr.' Leiche: „μὴ μυῖαι) ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν, ' ἐκ δ' αἰὼν πέφαται, κατὰ δὲ ⌞-όα πάντα⌟ σαπῇη", Subj. νεκρός (zu ⌞ ⌟ s.o. ε 455⁺ [in 1aβ]; vgl. Sc. 152 περὶ ῥινοῖο σαπείσης) Ψ 191 (κύνας ἄλαλκε 'Αφροδίτη, νέφος ἤγαγε, sc. Ap. über Hektors Leiche) μὴ πρὶν μένος ἠελίοιο ' σκήλει' ἀμφὶ περὶ -όα ἴνεσιν (s. ἴς II) ἠδὲ μέλεσσιν ringsherum (adv.) + lok.Dat. (Ameis-H. z.St.), ringsum die Haut um Sehnen u. Glieder (Schadewaldt)

2 Körper(oberfläche) ist (im Akk.) Obj. der Körperpflege (s.u. [in 5] noch Ξ 170⁺): sich waschen (u. salben) außer ω 44 (sc. Patr.' Leiche), vgl. med. λοέσσασθαι (s.d. B12), χρίσασθαι ohne Obj., sowie Refl.-Pr. (z.B. Ξ 162 ἐντύνασαν ἑ αὐτήν, dazu s.v. χροιή); 1ⁱ, 4ᵒ, 3ᴴ, 2ᵇ; 3x (von 10) dir.R.; Epith. (s.o. B Vorbem.:) 3x -όα καλόν, 2ᴴ τέρενα -όα (vor buk.Dih.) Ξ 175 (ἀπὸ -οὸς [s.u. 5] λύματα κάθηρεν, ἀλείψατο ἐλαίῳ) τῷ ῥ' ἥ γε ⌞-όα καλὸν⌟ ἀλειψαμένη ' ἰδὲ χαίτας ' πεξαμένη (πλοκάμους ἔπλεξε, Hera, um Zeus zu betören) σ 172 (Euryn. zu Pen.: „ἴθι) -ῶτ' ἀπονι ' καὶ ἐπιχρίσασα παρειάς (μηδ' πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα") ≅ 179 (Inf. [Pen.: „μὴ παραύδα"]), für Gesicht („kein Vollbad") Laser, Arch.Hom. S 51 (aber s.u. δ 750 [in 4aα] ὑδρηναμένη [s.d.]) ζ 224 ἐκ ποταμοῦ -όα νίζετο δῖος 'Οδυσσεὺς ' ἅλμην, mit dopp.Akk. h.32,7 εὖτ' ἂν ἀπ' Ὠκεανοῖο λοεσσαμένη ⌞ ⌟ ' εἵματα ἐσσαμένη (Σελήνη ἐλάσῃ ἵππους) Th.5 λοεσσάμεναι ⌞τέρενα -όα⌟ Περμησσοῖο (κρήνης χοροὺς ἐνεποιήσαντο, sc. Musen) Op.522 (Boreas διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροος[!] οὐ διάησιν, ἥ τε) λοεσσαμένη ⌞ ⌟ καὶ λίπ' ἐλαίῳ ' χρισαμένη (καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου, vgl. ζ 96 (ohne ⌞ ⌟) h.Cer.50 (οὐδὲ) πάσσατ' ἀκηχεμένη (Dem.), οὐδὲ -όα βάλλετο λουτροῖς Op.753 μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ -όα φαιδρύνεσθαι ' ἀνέρα — Ach.' Leiche: ω 44 (Ag.s ψυχή zu Ach.: „σ') κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες -όα καλὸν ' ὕδατι (καὶ ἀλείφατι")

3 wird attackiert von (im Subj.:) Kriegern od. häufiger Waffen (die, quasi lebendig, in das Fleisch des Gegners 'hineinbeißen', 'schneiden', es 'zerfleischen', 'sich sättigen', die Haut durchdringen u.ä., od. die das Opfer 'sich einfängt' X 286⁺); sowie je 1x von Geiern, Fliegen (im GL), bzw. von ὀδύνη (s.u. 3b); 31ⁱ; 8x dir.R.; im Akk.-Obj., Akk.d.Ziels, part. od. (P 571) sep.Gen., sowie ἐν -οῖ, διὰ -όα/οός, ἀντ. -οός; vgl. ταμεσίχρως, ῥινοτόρος, ῥινός (B2a). — Epith. (im Kontrast zur Sit. [s.o. B Vorbem.]:) 5x -όα καλόν, N 830 -όα λειριόεντα', Δ 237 τέρενα -όα (zum [formelbedingten] Kontrast von Epith. u. Sit. vgl. z.B. M 194 πέλασε χθονὶ [s.d.] πουλυβοτείρῃ, dazu Hainsworth, Iliad z.St.); sowie 3x -οός (...) ἀνδρομέοιο, (Λ 437) 'πάντα ... -όα **3a** bei Attacke durch Waffen od. Krieger **3aα** -οός, (ἐν) -οῖ E 337 (ἄκρην οὔτασε χεῖρα, Diom. der Aphr.) ἀβληχρήν· εἶδαρ δὲ δόρυ -οὸς ἀντετόρησεν (διὰ πέπλου, πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος, ῥέε δ' αἷμα) Y 100 (Aen. über Ach.:) „τοῦ γ' ἰθὺ βέλος πέτετ', οὐδ' ἀπολήγει ' πρὶν -οὸς ⌞ἀνδρομέοιο⌟ διελθέμεν" (part.Gen.:) Φ 70 (Ach. gg. Lykaon:) ἐγχείη δ' ἄρ' ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ ' ἔστη ἱεμένη -οὸς ἄμεναι ⌞ ⌟ 168 (μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε [Asterop. den Ach.], σύτο δ' αἷμα) ἡ δ' (sc. αἰχμή, i.e. δόρυ) ὑπὲρ αὐτοῦ ' γαίῃ ἐνεστήρικτο λιλαιομένη -οὸς ἆσαι O 315. 316. 317 (πολλὰ δὲ δοῦρα, der Tr.) ἄλλα μὲν ἐν -οῖ πήγνυτ' '... αἰζηῶν' ' ⌞πολλὰ δὲ καὶ ἐπαυρεῖν ' ἐν γαίῃ ἵσταντο λιλαιόμενα -οὸς ἆσαι⌟ (zu λευκόν kontrast. E 354 [s.o. 1aδ) Λ 573. 574 (δοῦρα der Tr. ἐν σάκεϊ [des Aias] πάγεν) N 191 (Αἴας δ' ὀρέξατο δουρὶ) Ἕκτορος· ἀλλ' οὔ πῃ ⌞ ⌟

-οὸς (-ὼς Zen.) εἵσατο, πᾶς δ' ἄρα χαλκῷ (κεκάλυφθ'), part. Gen. (s.o. L sowie West im App.) Θ 298 (Teukros: „8 Pfeile) πάντες δ' ἐν -οἶ πῆχθεν ⌜... αἰζηῶν⌝ (Hektor aber ...") Ξ 456 (Pulyd. ἐπεύξατο: „οὐ) ἅλιον πηδῆσαι ἄκοντα, ' ἀλλά τις Ἀργείων κόμισε -οἴ (αὐτῷ σκηπτόμενον κατίμεν δόμον Ἅϊδος εἴσω") Χ 286 (Hektor zu Ach.: „νῦν ἐμὸν ἔγχος ἄλευαι) ὡς δή μιν σῷ ἐν (ἐνὶ v.l.) -οἶ πᾶν κομίσαιο", mit Poss.-Pr. **3aβ** -όα Ο 315f. = Λ 573f. s.o. (in 3aα) Ν 649 (ἐχάζετο, Harpalion vor Men.) πάντοσε παπταίνων, μή τις -όα χαλκῷ ἐπαύρῃ Λ 437 (ἔγχος διὰ ἀσπίδος καὶ θώρηκος des Od.) πάντα δ' ἀπὸ πλευρῶν -όα (-οὸς Arist.) ἔργαθεν, οὐδ' ἔτ' ἔασε ' Παλλὰς (μιχθήμεναι ἔγκασι, οὐ τέλος κατὰ καίριον ἦλθεν) Δ 139 (Pandaros' Pfeil διὰ ζωστῆρος, θώρηκος μίτρης θ', ἣν ἐφόρει ἔρυμα -οός [s.u. 4c]) ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε -όα φωτός *Haut* wird durch Sup. spezifiz.: *ganz zu äußerst* (Schadewaldt) Ν 830 (Hektor zu Aias:) „πεφήσεαι, αἴ κε ταλάσσῃς ' μεῖναι ἐμὸν δόρυ μακρόν, ὅ τοι -όα λειριόεντα ' δάψει (κορέεις κύνας", s.u. Δ 237) Ε 858 τῇ ῥά (sc. μίτρῃ) μιν οὖτα τυχών (Diom. mit ⌜Ath.s Hilfe⌝ den Ares), διὰ δὲ -όα καλὸν ἔδαψεν (s.d.; zu ⌜ ⌝ s.u. Δ 130 [in 5]) ≅ Φ 398ex. (Ares zu Ath.:) Ν 501 ἵεντ' (Aen. u. Idom.) ἀλλήλων ταμέειν ⌞-όα νηλεῖ χαλκῷ⌟ (vgl. ταμεσίχρως) = Π 761 (Patr. u. Hektor) Ν 553 (οὔταζον σάκος, Tr.) οὐδὲ δύναντο ' εἴσω ἐπιγράψαι τέρενα ⌞ ⌟ ' Ἀντιλόχου· πέρι γὰρ (ἔρυτο, Pos.) Μ 427 (Kampf um die Lagermauer:) πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ ⌞ ⌟ (entweder μετάφρενα od. διαμπερὲς ἀσπίδος) Ψ 673 (Epeios vor Boxkampf: „dem Gegner) ἀντικρὺ -όα τε ῥήξω σύν τ' ὀστέ' ἀράξω", droht mit *Fleischwunden u. Knochenbrüchen* 819 (Αἴας κατ' ἀσπίδα [des Diom.]) νύξ', οὐδὲ -ό' ἵκανεν (s.d. B I 2b β) · ἔρυτο γὰρ ἔνδοθι θώρηξ Λ 352 (ἔγχος βάλεν, Diom. auf Hektor) πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκός, ' οὐδ' ἵκετο (s.d. B I 1 aα) ⌞-όα καλόν⌟ · ἐρύκακε γὰρ τρυφάλεια Ψ 805 (Ach. vor Waffenkampf: „ταμεσίχροα[!] χαλκὸν ἐλόντε) ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος ⌞ ⌟ ' ψαύσῃ δ' ἐνδίνων διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα (ist Sieger") Χ 321 (αἰχμὴν πάλλεν, Ach. gg. Hektor) εἰσορόων ⌞ ⌟ ὅπῃ εἴξειε μάλιστα (τοῦ ἔχε -όα τεύχεα [s.u. 4c]) **3b** andere Subj. Ρ 571 (Gl.: οἱ μυίης θάρσος ἐνῆκεν [Ath. dem Men.]) ἥ τε καὶ ἐργομένη μάλα περ -οὸς ἀνδρομέοιο ' ἰσχανάᾳ δακέειν, λαρόν τέ οἱ αἷμ' (zum Sep. s.u. in 5) Λ 398 ἐκ ποδὸς ἕλκ' (Diom. Paris' Pfeil), ὀδύνη δὲ διὰ -οὸς ἦλθ' ἀλεγεινή Δ 237 (Ag.:) „αὐτῶν (sc. der eidbrüchigen Tr.) τέρενα -όα γῦπες ἔδονται"

4 wird / ist mit Kleidung, Waffen, Schmuck, je 1° Laub od. Meersalz umgeben, umhüllt (geleg. von Gotth., Ψ 67 Patr.' ψυχή) **4a** (περὶ) -οί, *um den / am Leib* u.ä.; 12i, 25°, 3H, 6h, 1e; 14× dir.R.; als fakult. / verskomplettierende Verb-Erw. (vgl. ἀμφ' ὤμοισιν, περὶ στήθεσσιν, s.o. B Vorbem.); ohne Epith. **4aα** Kleidung (anziehen, anhaben) ο 60 (Tel. morgens aufstehend) χιτῶνα ⌞περὶ -οἶ σιγαλόεντα⌟ ' δῦνεν καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις τ 232 ('Bettler' beschr. Pen. Od.' Kleidung:) „τὸν δὲ χιτῶν' ἐνόησα ⌞ ⌟" Ψ 67 (ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πατροκλῆος, πάντ' αὐτῷ ἐϊκυῖα) καὶ τοῖα ⌞περὶ -οἶ εἵματα ἕστο⌟ τ 218 (Pen. befragt den 'Bettler' über Od.:) „ὁπποῖ' ἄσσα ⌞ ⌟ ' αὐτός(!) θ' οἷος ἔην" 237 ('Bettler' antw.:) „οὐκ' οἶδ', ἦ τάδε ἕστο περὶ -οἶ οἴκοθ' Ὀδυσσεύς" π 457 πάλιν ποίησε γέροντα (Ath. den Od.), ' λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε περὶ -οί ρ 203 (πτωχῷ ἐναλίγκιον, Od.) τὰ δὲ λυγρὰ περὶ -οἶ εἵματα ἕστο = ω 158 ([156 s.u.] Freier erz.:) ≅ ρ 338 (metr. vgl. γ 132) δ 750 (Eurykl. zu Pen.:) „ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ -όα καλὸν ἰάπτῃς (s.o. 1aγ). ' ἀλλ' ὑδρηναμένη (s.o. in 2), ⌞καθαρὰ -οἶ εἵμα⌟θ' ἑλοῦσα (εὔχε' Ἀθηναίῃ") = ρ 48 (Tel.:) ≅ δ 759 (ἡ δ') = ρ 58 ζ 61 (Naus. zu Alkin.: „σοὶ ἔοικε) βουλὰς βουλεύειν ⌞ ⌟τ' ἔχοντα" λ 191 (Mutter zu Od. über Laertes: „εὕδει) ἐν κόνι ἄγχι πυρός, ⌞κακὰ δὲ -οἶ εἵματ⌟α εἶται" τ 72 ('Bettler':) „ἦ ὅτι δὴ ῥυπόω, ⌞ ⌟τα εἵμαι" ≅ ψ 115 ξ 506 ('Bettler':) „νῦν δέ μ' ἀτιμάζουσι κακὰ -οἶ εἵματ' ἔχοντα" = ψ 95ex. (ἀγνώσασκε, Pen.) = ω 156ex. („συβώτης ἦγε" [158 s.o.]) π 210 (Od.: „Ath. machte mich ἐναλίγκιον) ἀνδρὶ νέῳ καὶ καλὰ περὶ -οἶ εἵματ' ἔχοντι" (Gotth.:) h. Ven. 64 ⌞ἐσσαμένη δ' εὖ πάντα περὶ -οἶ⌟ εἵματα καλὰ ' χρυσῷ κοσμηθεῖσα (σεύατ', Aphr.) 171. 172 αὐτὴ δὲ -οἶ ἔννυτο εἵματα καλά. ' ⌞ ⌟ δῖα θεάων ' ἔστη Cypr. fr. 4,1 p. 36 Dav. (= p. 46 Ber. = p. 86 West) εἵματα μὲν -οἶ ἕστο (Aphr., s. Ber. z.St.), τά οἱ (ci., χροιᾶς τότε αἱ A) Χάριτές τε καὶ Ὧραι ' ποίησαν h. 31,13 (Helios) καλὸν δὲ περὶ -οἶ λάμπεται ἔσθος Θ 43 (Zeus schirrte Rosse an) χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε ⌞περὶ -οί, γέντο δ⌟' ἱμάσθλην = Ν 25 (Pos.) **4aβ** Waffenrüstung (anlegen, anhaben, anders Ξ 25) Ν 241 δύσετο (δύσατο v.l., sc. Idom.) τεύχεα καλὰ ⌞ ⌟ε δοῦρε Ι 596 βῆ δ' ἰέναι (Meleagros), -οἶ δ' ἔντε' ἐδύσετο (rec. West, ἐδύσατο vulg., rec. van Thiel) παμφανόωντα χ 113 περὶ -οἶ δύσετο (Tel.) χαλκόν (δμῶε δυέσθην τεύχεα) Μ 464 (Hektor λάμπε δὲ χαλκῷ) τὸν ἕεστο περὶ -οί (δοῦρ' ἔχεν) Sc. 183 (Schild-Abb.: Lapithen) ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ -οἶ τεύχε' ἔχοντες Τ 233 (Od.: „ὄφρα μαχώμεθα) ἐσσάμενοι -οἶ χαλκὸν ἀτειρέα" Ξ 383 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἔσσαντο περὶ -οἶ νώροπα χαλκόν (Gr.) = ω 467 (Ithakesier) = 500 (Od. u. Gef.) Η 207 Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ. ' ⌞αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα περὶ -οἶ⌟ ἔσσατο τεύχεα, ' σεύατ' — and. Sit.: Ξ 25 (Kampf:) λάκε δέ σφι περὶ -οἶ χαλκὸς ἀτειρής ' νυσσομένων **4aγ** Schmuck (anlegen, sc. Göttinnen) Ξ 187 (178 ἀμφὶ δ' ἑανὸν ἕσαθ' κτλ., Hera) ⌞ ⌟θήκατο κόσμον, ' βῆ h. 6,14 (6 περὶ δ' εἵματα ἕσσαν, κρατὶ δ' ἔπ', ἐν δὲ λοβοῖσιν, δειρῇ δ' ἀμφὶ καὶ στήθεσσιν ... [sc. Horen der Aphr.]) ⌞ ⌟κόσμον ἔθηκαν, ' ἦγον ἐς ἀθανάτους h. 27,17 ἠγεῖται (Art.) χαρίεντα περὶ -οἶ κόσμον ἔχουσα Op. 74. 76 (ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε [Ath. die Pandora], ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτές τε καὶ Πειθὼ ' ὅρμους ... ἔθεσαν -οί· ἀμφὶ δὲ τήν γε ' Ὧραι ... στέφον ... ' πάντα δέ οἱ -οἶ κόσμον ἐφήρμοσε (Ath. [v. susp.], ἐν δ' οἱ στήθεσσι ψεύδεα τεῦξε, Hermes [s. folg.St.]) **4aδ** sonst ζ 129 (πτόρθον κλάσε, Od.) φύλλων, ὡς ῥύσαιτο ⌞περὶ -οἶ⌟ μήδεα φωτός, Kleidungsersatz (vgl. aα) ψ 237 (Gl.: παῦροι δ' ἐξέφυγον) νηχόμενοι, πολλὴ δὲ ⌞ ⌟ τέτροφεν ἅλμη **4b** ἐπ(ὶ) -οί *am/auf d. Leib* Ρ 210 ([199] Zeus sieht Hektor τεύχεσι Πηλείδαο κορυσσόμενον) Ἕκτορι δ' ⌞ἥρμοσε⌟ τεύχε' ἐπὶ -οί, δῦ δέ μιν Ἄρης (πλῆσθεν δ' οἱ μέλε' ἐντὸς ἀλκῆς καὶ σθένεος) Op. 76 οἱ -οἶ κόσμον ἐφ⌞ ⌟ (s.o. 4aγ Ende) **4c** sonst je 2× im adnom.Gen. od. Akk.-Obj., bzw. (1H) im Akk.d.Bzhg.; 3i, 2H; Epith. (je 1×) τέρενα, καλόν; 1H von Göttinnen Op. 536 (im Winter:) ἔσσασθαι ⌞ἔρυμα -οός⌟ (χλαῖναν καὶ χιτῶνα) Δ 137 (Pand.' ὀιστὸς διὰ ζωστῆρος, θώρηκος) μίτρης θ', ἣν ἐφόρει ⌞ ⌟ ἔρκος ἀκόντων (ἐπέγραψε -όα [s.o. 3aβ]) Χ 322 (Ach. gg. Hektor) εἰσορόων -όα καλόν (s.o. 3aβ), ὅπῃ εἴξειε μάλιστα. ' τοῦ δὲ καὶ ἄλλο τόσον μὲν ἔχε -όα χάλκεα τεύχεα ' καλά (φαίνετο δ' ᾗ κληῖδες κτλ.) *dem aber umschlossen sonst überall se. Haut die ehernen Waffen* (Schadewaldt), *den Leib* (Hampe) Ξ 406 (ἀκόντισε ἔγχει [Hektor den Aias] τῇ ῥα δύω τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην) τώ οἱ ῥυσάσθην τέρενα -όα Op. 198 (πρὸς Ὄλυμπον) λευκοῖσι φάρεσι καλυψαμένω -όα καλὸν (ἴτον Αἰδὼς καὶ Νέμεσις)

5 sep. ἐκ / ἀπὸ -οός, (Κ 575) -ωτός, (Ω 19) -οί (s.o. in 3b noch Ρ 571); 11i, 1e, 1H, 2h; Epith. (je 1×) ἀπὸ -οὸς ἱμερόεντος / ἀθανάτοιο', ἀπ' ἀθανάτου -οός; im Kampf: Ν 574 (ἥσπαιρε μίνυνθα, tödl. Getroffener) ὄφρα οἱ ⌞ἐκ -οὸς⌟ ἔγχος ἀνεσπάσατ' (Mer.) *aus dem Leib* Π 504 λὰξ ἐν

στήθεσι βαίνων (Patr. dem Sarp.) ' ‹ › *ἕλκε δόρυ, προτὶ δὲ φρένες αὐτῷ ἕποντο* 814 (*αὐτις ἀνέδραμε*) ‹ › *ἁρπάξας δόρυ μείλινον* (Euphorbos dem Patr.) *Λ* 457 (*Σώκοιο*) *ἔγχος* ' *ἔξω τε -οὸς ἕλκε* (Od.) *καὶ ἀσπίδος* (*αἷμα ἀνέσσυ-*4 *το*) *N* 640 *ὡς εἰπὼν τὰ μὲν ἔντε'* ‹*ἀπὸ -οὸς*› *αἱματόεντα* ' *συλήσας ἑτάροισι δίδου* (Men.) *Δ* 130 *τόσον μὲν ἔεργεν* ‹ › (Ath. dem Men. Pand.' Pfeil), *ὡς ὅτε μήτηρ* ' *παιδὸς ἐέρ-γῃ μυῖαν* (zu Ath.s Hilfe s.o. [in 3:] *E* 858 u. *P* 571 *ἐργομένη*, 8 and. *ἔργαθεν Λ* 437 [3aβ]) *N* 440 (*στῆθος οὔτασε δουρί*, Idom. dem Alkathoos) *ὀῆξεν δέ οἱ ἀμφὶ χιτῶνα* ' *χάλκεον, ὅς οἱ πρόσθεν* ‹ › *ἤρκει ὄλεθρον* ≅ *O* 534 (*παιδὸς* ‹ › *ἤρκεσ'* [529 *οἱ ἤρκεσε θώρηξ*], vgl. mit adj. Erw. *Y* 298) (s.o. 1b:) *Ω* 19 *τοῖο δ'* (Hektors Leiche) *'Απόλλων* ' *πᾶσαν ἀεικείην ἄπεχε -οὶ φῶτ' ἐλεαίρων* (*περὶ δ' αἰγίδι κάλυπτε*) 12 — bei *Körperpflege* (s.o. in 2:) *Ξ* 170 *ἀμβροσίῃ μὲν πρῶτον* ‹ › *ἱμερόεντος* ' *λύματα πάντα κάθηρεν* (Hera), *ἀλείψατο δέ* von der Haut *ζ* 220 (Od. zu Naus.s Mädchen: „*στῆθ' ἀπόπροθεν, ὄφρ'*) *ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἐλαίῳ* ' *χρίσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν* ‹ › *ἐστιν ἀλοιφή*" *K* 575 (*'ἱδρῶ πολλὸν'* *ἀπενίζοντο*, Od. u. Diom.) *αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης* ' ' *νίψεν ἀπὸ -ωτὸς καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ,* ' *ἕς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες* (*λούσαντο*) Gotth. (1h incognito): h. Ven. 162 (*ἐπεὶ λεχέων*) *ἐπέβησαν,* ' *κόσμον μέν οἱ πρῶτον* ‹ › *εἷλε φαεινόν* (Anch. der Aphr.) 16 h. Cer. 278 (Dem.s Epiphanie:) *ὀδμὴ δ' ἱμερόεσσα ... ἀπὸ πέπλων* ' *σκίδνατο, τῆλε δὲ φέγγος ἀπὸ -οὸς 'ἀθανάτ'οιο* ' *λάμπε θεᾶς* (275 *μέγεθος καὶ εἶδος*, 276 *κάλλος*), nicht nur *Haut*, sondern ganze *Gestalt* Th. 191 (*κάββαλ'*, sc. Kronos Uranos' *μήδεα ἀποτμήξας*) *ἀμφὶ δὲ λευκὸς* ' *ἀφρὸς ἀπ'* ' *'ου -οὸς ὥρνυτο· τῷ δ' ἔνι κούρη* ' *ἐθρέφθη* (sc. Aphr.) *Fleisch(stück)*

D Mer. (= Suppl. Hell. 903A) fr. 2,2. 3,3. 5,1 p. 133sq. Ber.; Hes. fr. 23a,23; 88,3 suppl.; *N* 566a (= 649); v.l. *Ξ* 171

G kontrastiert mit *θυμός, μέλεα, ὀστέα*, (s.o. B Vorbem.) — paratakt. / im Kontext (s.o. in B 2:) *χαίτας Ξ* 175, *παρειάς* (*ἀμφὶ πρόσωπα*) *σ* 172, (in 3aα.β:) *μετάφρενα M* 427, *ἄκρην χεῖρα* (*ὑπὲρ θέναρος*) *E* 337, (in 4aα:) *ἐπὶ ... ὤμοις o* 60 — sonst im Kontext mit: (s.o. B 1a:) *τρωτὸς -ώς ... ἵα ψυχή Φ* 568, *σ(ε) ... -ῶτα ... εἵματα* Op. 556, *-όα ... τρίχας ... λαῖφος* (*δέρμα*) *ν* 398 f. ≅ 430 f., *εἵματ' ... -ώς π* 182, *-όα στόμα τε ῥῖνάς θ' ε* 455, *-όα ... χαῖται* Hes. fr. 133,4, *ὀδυρόμενος φθινύθει -ώς π* 145, *κλαίουσα κατὰ -όα ἰάπτῃ β* 376 ≅ *δ* 749, *ῥέε δάκρυα τήκετο δὲ -ώς τ* 204, *ἀχθομένην ὀδύνῃσι μελαίνετο δὲ -όα E* 354, *κραδίη πατάσσει ... πάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων ... ‹τρέπετ›αι -ώς N* 284, ‹ ›*ο -ὼς οὐδέ τις ἔτλη P* 733, *ἄχος ... -ώς φ* 412, *οὔτ' ὠχρήσαντα -όα οὔτε παρειῶν δάκρυ ὀμορξάμενον λ* 529, (s.o. B 1b:) *οὐδέ τί οἱ -ὼς τήπεται οὐδέ μιν εὐλαὶ ἔσθουσ' Ω* 414, *ἐκ δ' αἰὼν πέφαται κατὰ δὲ -όα πάντα σαπῇ T* 27

H. W. Nordheider

χύσις [3o] L Holt, Noms d'action 85; Krarup, CM 10, 1948, 5; Porzig, Satzinhalte 336; Jones, Gl. 51, 1973, 21 **Σχ** sch. D *ε* 483: *ἄθροισις. πλῆθος*

B (zu *χέω*, nom.act. > Dingbez.:) *Schütte (Streu, Haufen)* aus Blättern (gen. mat.; vgl. *Z* 147+ *φύλλα τ' ἄνεμος* / *ὕλῃ ἔραζε χέει*, s.d. B 1aβ sowie *φυλλοχόος*), als Nachtlager / schützende Zuflucht im Dickicht für den an der Phäakenküste gestrandeten Od. (das er *sich aufschüttet*: *ε* 487 fig. etym.), bzw. für den Eber *ε* 483. 487 (*ὑπ'* [*θάμνους*] *δύσετ', εὐνὴν ἐπαμήσατο*) *εὐρεῖαν· φύλλων γὰρ* ‹*ἔην -σις ἤλιθα πολλή*› (s.d. B 1dγ), ' *ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι* ' *ὥρῃ χειμερίῃ ...* ' ... *ἰδὼν γήθησε ...* ' *ἐν δ' ἄρα μέσσῃ λέκτο, -σιν δ' ἐπεχεύατο* (s. *χέω* B 1aαcc) *φύλλων* (*ὥς τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε, ὣς φύλλοισι καλύψατο*), vgl. (*η* 285 f.) „*ἀμφὶ δὲ φύλλα ἠφυσάμην*" *τ* 443 (Jagd: [439] *ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς*) *ἀτὰρ φύλλων ἐν* ‹ › H. W. Nordheider

χυτλόω [1o] **Σχ** sch. D ad l.: *λουσαμένη ἀλείψαιτο. χύτλον* (*-ος* v.l.) *γὰρ τὸ μεθ' ὕδατος ἔλαιον*

B (nur Opt. Aor. Med.:) *sich* nach dem Bade *einsalben* (*χύτλον* nichtep., s. Risch § 114a. 18d; Tucker, Greek Verbs 291) *ζ* 80 (Arete gab Naus. *οἶνον ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ* u.) *χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,* ' *εἴως -σαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν* (≅ *ι* 376in. *εἴως θερμαίνοιτο*), 96 entspr. (*λοεσσάμεναι καὶ*) *χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ;* zur Sache s. Lutz, Leibesübungen 22 ff.; Laser, Arch. Hom. S 162; zum späteren Gebr. A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. ant. Hom.-Erkl. (Zetem. 92, 1994) 149

H. W. Nordheider

χυτός [3i, 1a] E zu *χέω;* zum Typ. s.u. L1 sowie Liste bei Risch § 10.11; vgl. bes. techn. *τάφρος ὀρυκτή I* 67+, *νητὸς χρυσός β* 338; s. noch (als Erw.) *ἀμφί-, αὐτόχυτος*, sowie *προχυτός*

L 1Ammann, in: *Μνήμης χάριν* 18; 2Chr. Sourvinou-Inwood, 'Reading Greek Death', Oxford 1995, 122 ff.

Σχ sch. min. P. Sijp. 2 zu *Z* 464: *χωστη*, sch. D *Ξ* 114: *ἀντὶ τοῦ ὃς ἐν Θήβαις ἐτελεύτησεν ἐν τῷ Θηβαϊκῷ πολέμῳ. χυτὴ γὰρ ἡ τοῖς τεθνεῶσι ἐπιχεομένη γῆ*

B *(auf)geschüttet*, nur formelh. (3× dir. R.) von *γαῖαν/α* (d.h. Grabhügel, s. s.vv. *τύμβος, σῆμα*): mit *ἔχευαν* (fig. etym.): als sakraler Akt in „altertüml.-feierl. Paronomasie" (s.o. L1) für Bestattung (s. *θάπτω*); bzw. mit *καλύπτοι/ει*: in Todeswunsch od. (*Ξ*) svw. 'jem. ist tot, ist da u. da begraben / gefallen' (s.o. **Σχ**; zur jew. Sit. s.o. L2) *Ψ* 256 (Patr.' Verbrennung:) *τορνώσαντο δὲ σῆμα θειμέλιά τε προβάλοντο* ' *ἀμφὶ πυρήν· εἶθαρ δὲ* ‹*ἠν ἐπὶ γαῖαν* (s.d. B I1a) *ἔχευαν*, (s.d. B 1aαbb) *γ* 258 (Nestor: „*εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἔτετμεν*, Men.) *τῶ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι* ‹ ›, ' (dann Opp.:) *ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν* ' *κείμενον ἐν πεδίῳ ἑκὰς ἄστεος, οὐδέ κέ τίς μιν* ' *κλαῦσεν 'Αχαιιάδων*" *Z* 464 (Hektor sieht das Sklavenschicksal von Frau u. Kind voraus:) „*ἀλλά με τεθνηῶτα* ‹*ἠ κατὰ γαῖα* (s.d. B I1a; 2b) *καλύπτ*›*οι,* ' *πρίν (πυθέσθαι*"; zum Todeswunsch vgl. *Z* 282 „*οἱ αὖθι γαῖα χάνοι*", *Δ* 182+ „*μοι χάνοι εὐρεῖα χθών*" [s.d. B 3a], *Z* 411 Androm.: „*ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη, χθόνα δύμεναι*"; zur Umschr. s. noch s.v. *πυρή* B 4) *Ξ* 114 (Diom. rühmt sich s.s Vaters:) „*Τυδέος, ὃν Θήβῃσι* ‹ ›*ει*" (≅ Op. 121ex. u.a. ohne *χυτή;* s. noch *γ* 16 „*ὅπου κύθε γαῖα*")

H. W. Nordheider

χυτρόπο(υς) [1H] E im VG *χύτρος* 'Topf' (nicht im fgrE); im HG *πούς* i.S.v. 'Gestell'

B *Kessel m. Fußgestell?* Op. 748 *μηδ' ἀπὸ -δων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα* ' *ἔσθειν μηδὲ λόεσθαι*, s. s.v. *ἀνεπίρρεκτος* u. vgl. LSJ s.v.; West z. St.; ferner W. Aly, in: 'Hesiod' 91; Troxler, Sprache Hesiods 155 f.; Laser, ‹Arch. Hom.› P 86. 95; Bruns, ‹ › Q 4. 35; Hofinger, Vocab. 164. — Wortf.: *ἄγγος, λέβης, τρίπους, φιάλη* (*Ψ* 270) G. Markwald

χωλεύω [3i] L Kurz, Menschl. Bewegung 137 B *limp* (< *χωλός*); only *-εύων* (always [1–2]) of lame Heph. (see s.v. *Ἥφαιστος* B 1b; note that Heph. was born *ἠπεδανός* [*θ* 311]) *Σ* 411 (*ἀπ' ἀκμοθέτοιο*) *ἀνέστη* ' ‹*-εύων, ὑπὸ› δὲ κνῆμαι ῥώοντο ἀραιαί* = *Y* 37 (*κίε*) *Σ* 417 *βῆ δὲ θύραζε* ' ‹ › *δ' ἀμφίπολοι ῥώοντο ἄνακτι* ' *χρύσειαι.* — Wdf1d.: *σκάζω* J. N. O'Sullivan

χωλός [3i, 2o, 1a] E unknown. — Deriv.: *χωλεύω* **Σχ** sch. D *I* 503: *χωλοποιοί* L E. R. Lowry, Thersites, New York and London 1991, 107

B *lame;* of Heph. (see also *χωλεύω*) exc. *B* 217 (Thers., feature of ugliness), *I* 503 (*Λιταί*) *B* 217 *αἴσχιστος δ' ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν* (Thers.) ' *φολκὸς ἔην, -ὸς δ' ἕτερον πόδα, τὼ δέ οἱ ὤμω* ' *κυρτώ κτλ.* *I* 503 (Phoenix to Ach.: „*Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι*) *-αί τε ῥυσαί τε παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ* (*ἡ δ' Ἄτη ἀρτίπος, οὕνεκα πάσας ὑπεκπροθέει*") of Heph.: *Σ* 397 (Heph.:) „*μ' ἐθέλησεν* (Hera) ' *κρύψαι* ⌞*-ὸν ἐόντα*⌟" *θ* 308 (Heph.:) „*ἐμὲ* ⌞ ⌟ ... *Ἀφροδίτη* ' *αἰὲν ἀτιμάζει*" 332 (*Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἶλεν Ἄρηα, ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν*) *-ὸς ἐών, τέχνῃσι* h.1 fr.C,11 West *τεχ*]*γήεις* [*καὶ*] *χωλὸς ἐὼν*.[, see West, Homeric Hymns etc. (Loeb) 6f. — Wdfld.: *ἠπεδανὸς, κυλλοποδίων, ῥικνός πόδας, φολκός*(?), see also *ἀμφιγυήεις*; cf. *βραδύς*; opp.: *ἀρτίπος*, note also Ate's *ἀπαλοὶ πόδες* *T* 92; cf. *ἀργίποδες, πόδας ὠκύς, ὠκύποδες* J.N.O'Sullivan

χώομαι epic vb. [40ⁱ, 8°, 5ᴴ, 5ʰ, 1ᵉ] **E** unknown; w. format. cf. *ῥώομαι* (cf. Papanastassiou, Compléments 104 s.v. *χέω*)

F *-εται* 1ⁱ; *-εο* 2°; *-όμενος* 13ⁱ, 5°, 2ᴴ, *-ομένοιο* 4ⁱ, 1ᵉ, *-ομένου* 1ⁱ, *-ομένῳ* 1ⁱ, *-ομενον* 2ⁱ, 1ʰ, *-ομενοι* 2ⁱ, *-ομένη* 2ⁱ, 1ʰ, *-ομένης* 1ⁱ, 1ʰ; unclear *χωομε*[*ν*..]. h. 1 fr.C, 16 West; *-ετο* 1ⁱ; *ἐ-σατο* 2ⁱ, 1°, *-σατο* 3ⁱ, 1ᴴ, *περι-σατο* 2ⁱ, *-σατ(ο)* 1ⁱ, 1ᴴ; *-σεται* 1ⁱ; *-σάμενος* 1ⁱ, 1ᴴ, *-σαμένη* 2ⁱ, 1ʰ

M 1 disyll. [⏑̄] *-σατ'* Hes.fr.51,2 [⏑̄] *-σατ'* ... *αἰνῶς*' *Θ* 397 **2** trisyll. [⏑̄⏑⏑] *-ετο* *Φ* 306; *-σατο δέ* Th.554 [⏑̄⏑⏑] *μοι τόδε -εο ε* 215, *ψ* 213; ...*ος περι-σατο* ...*οιο*' *I* 449, *Ξ* 266; *-σεται* *A* 80 [⏑̄⏑⏑] (*ἑταίρου*) '*-εται/σατο δ'*" *αἰνῶς* *Y* 29 / *N* 165; *-σατο δ'* *Ἕκτωρ* *Ξ* 406, *X* 291 **3** quadrisyll. **3a** [⏑⏑̄⏑⏑] ...*ον -σατο* *A* 64, *Π* 616; *-σατο κηρόθι μᾶλλον* (cf. *χολόω* M2a) *ε* 284 **3b** [⏑̄⏑⏑⏑̄] ⌞*-όμενος*⌟/*ῳ, ὅ τ'* / *ὅτε* / *ὅτι* *A* 244, *B* 782, *θ* 238, *λ* 103 = *ν* 343; ⌞ ⌟ *φρεσὶν ᾗσι* (cf. *χολόω* M3b) *T* 127; ⌞ ⌟ *A* 380, *Ψ* 489. 603, *Ω* 606. 736; *-ομένου* *I* 107; ⌞*-όμενον*⌟/*σάμενος περὶ βουσί*(*ν*) h.Merc.236 / Sc.12; ⌞ ⌟/*ης* *A* 429, *Θ* 478; *-σαμένη* *I* 534, h.Cer.91 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *ὡς φάτο* ⌞*-όμενος*⌟ *β* 80, Th.561; ⌞ ⌟/*η* ... *Ἀχαιούς*' *Π* 553 / *Φ* 413; ⌞ ⌟/*οι/ης* *B* 689, *N* 662, Th.533 / *Φ* 457. 519 / h.Cer.330; *-σάμενος προσέφη* (cf. *χολόω* M3b) *Φ* 212 [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-σαμένη* *Γ* 414 [⏑̄⏑⏑⏑̄] (*ἑταίρου*) *-όμενος/ον κῆρ* *A* 44, *I* 555, *μ* 376 / *Ψ* 37; *-όμενός/η περ* *Ξ* 260 / *Φ* 384, h.Ap.331 **4** pentasyll. **4a** [⏑̄⏑⏑⏑̄] ⌞*-ομένοιο*⌟ *Δ* 357, *I* 463 **4b** [⏑̄⏑⏑⏑̄×] ⌞ ⌟ *A* 46, *Ψ* 385, Il.Pers.fr.1,7 p.63 Dav. **5** unclear: h.1 fr.C,16 West (*χωομε*[*ν*..]. *καὶ μ*.[, [⏑̄⏑⏑⏑̄( )])]

Σχ sch.D: *χ*. glossed w. appropriate form of *ὀργίζομαι*⌟ (e.g. *A* 46. 64, so w. *νῦν* *Φ* 41) or *λυποῦμαι* (e.g. *N* 165, *Y* 29, so w. *νῦν* *Ξ* 406) or both (*A* 44. 244. 429), also *X* 291: *συνεχύθη*. *ἐλυπήθη*, compd. *I* 449: *περι-σατο· περισσῶς ὠργίσθη*, sch. min.: ⌞ ⌟ *A* 64 (P.Oxy.2405). 80 (ibid.), *Δ* 357 (P.Bodl.3017)

L Fulda (*χολόω* L) 214—7; Mutzbauer, Tempuslehre II 308; Porzig, Namen 80; A.W.H.Adkins, From the Many to the One, Ithaca N.Y. 1970, 37—41

B *be(come) angry,* only pres. (42×) and *-σ*-aor. (17×); subj. always pers. (see *χολόω* B introd.), human (II1b. 2b. 3b. 4) or divine (I. II1a. 2a. 3a); for adv., synt., assoc., seat of anger see G below. — Wdfld.: see *χολόω* **I** non-partic., recurrent, not tied to any period: Zeus angry at Typhoeus *B* 782 *γαῖα δ' ὑπεστονάχιζε* (beneath the marching Grs.) *Διὶ ὡς τερπικεραύνῳ* ' *-ομένῳ* (*-όμενος, -ομένη* vv.ll.), *ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωέι γαῖαν ἱμάσσῃ* ' *εἰν Ἀρίμοις* **II** partic. instances of anger **II1** pre-Iliadic **1a** deities angry: Dem. at Zeus etc. in connect. w. carrying off of Perseph. (further *χόλος* BII1bαaa) h.Cer.330 *-σαμένη* ... *Κρονίωνι* ' *νοσφισθεῖσα θεῶν ἀγορὴν καὶ* (*Ὄλυμπον ᾤχετ' ἐπ' ἀνθρώπων πόλιας*) 330 *οὔ τις* (of gods) *πεῖσαι δύνατο φρένας οὐδὲ νόημα* ' *θυμῷ -ομένης* (Dem.), *στερεῶς δ' ἠναίνετο μύθους* — Heph. at Hera for rejecting him (traps her on throne) h.1 fr.C,16 West (Zeus to Hera:) „]*σι χωομε*[*ν*..]. (Heph.) *καὶ μ*.[" — ⌞Zeus at⌟ Prom. for deception at Mecone (further *χόλος* BII1bαaa) Th.533 *καί περ -όμενος παύθη* (Zeus) *χόλου ὃν πρὶν ἔχεσκεν*, ' *οὕνεκ' ἐρίζετο* (Prom.) *βουλὰς* (*Κρονίωνι*) (vv.526—34 exp. Paley) Th.561 *ὡς φάτο -όμενος Ζεὺς* (n. *χώσατο* v.554) 554 *-σατο* (Zeus) *δὲ φρένας ἀμφί, χόλος δέ μιν ἵκετο θυμόν*, ' *ὡς ἴδεν ὄστεα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ* — ⌞ ⌟ Hypnos for putting him to sleep *Ξ* 260 (Sleep to Hera: „Zeus would have hurled me into the sea) *τὴν* (Night) *ἱκόμην φεύγων, ὁ* (Zeus in pursuit) *δ' ἐπαύσατο -όμενος περ*" (n. *περιχώσατο* v.266) 266 (Hera to Sleep: „*ἦ φῆς ὡς Τρώεσσιν ἀρηξέμεν*) *Ζῆν*, ' *ὡς Ἡρακλῆος περι-σατο* (*πέρι -σατο* v.l.) *παιδὸς ἑοῖο;*" — ⌞ ⌟ Ate for 'blinding' him ⌞in connect. w. birth of⌟ Her. *T* 127 (*τὸν* [Zeus] *ἄχος τύψε· εἶλ' Ἄτην κεφαλῆς*) *-όμενος φρεσὶν ᾗσι* (and flung her to earth) — Zeus at Ascl. for rivalry Hes.fr.51,2 *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* ' *-σατ'* (*τε θ. τε*' *-σατ'* ci., *δ' ὅτ' ἐ-σατ'* cod.), *ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλὼν* ... *κεραυνῷ* ' *ἔκτανε Λητοίδην* (sc. Ascl.) — Hera at Zeus ⌞ ⌟ Ath. (see *χολόομαι* BII1a) h.Ap.331 *ἀπονόσφι θεῶν κίε* (Hera, to have a son without Zeus) *-ομένη περ* (*κῆρ* ci.) — Pos. and Ap. at Laomedon for cheating, threats *Φ* 457 (Pos. to Ap.: „Laomedon cheated and threatened us) *νῶϊ δέ τ' ἄψορροι κίομεν κεκοτηότι θυμῷ*, ' *μισθοῦ -όμενοι, τὸν ὑποστὰς οὐκ ἐτέλεσσεν*" (on god's revenge see Richardson in Iliad ad vv.441—57) — ⌞Ap. at⌟ Hermes for theft of cattle (see *χολόομαι* BII1a) h.Merc.236 (*τὸν δ' ὡς ἐνόησε* [Hermes]) *-όμενον περὶ βουσὶν* ... *Ἀπόλλωνα*, ' *σπάργαν' ἔσω κατέδυνε* — ⌞ ⌟ Niobe for boastful rivalling of Leto *Ω* 606 (*τοὺς* [Niobe's sons] *μὲν Ἀπόλλων πέφνεν*) *-όμενος Νιόβῃ, τὰς* (Niobe's daughters) *δ'* ⌞*Ἄρτεμις*⌟ (*οὕνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο*) — Art. at Oeneus (see *χολόομαι* BII1a) *I* 534 (*τοῖσι κακὸν*) ⌞ ⌟ *ὤρσεν* ' *-σαμένη, ὅ οἱ οὔ τι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς* ' *Οἰνεὺς ἔρξ'* **1b** mortals angry: Meleager at his mother (see *χόλος* II1bαbb) *I* 555 *ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων* ' *οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων*, ' *ἤτοι ὁ μητρί* ... *-όμενος κῆρ* ' *κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ* — Amyntor at Phoenix for sleeping w. concubine *I* 449 (Phoen. to Ach.: „*λίπον Ἑλλάδα φεύγων νείκεα πατρός*) *ὅς μοι παλλακίδος περι-σατο* (*περὶ -σατο, πέρι -σατο* vv.ll.) *καλλικόμοιο*" 463 „*ἔνθ'* (sc. at home) *ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός, πατρὸς -ομένοιο κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι*" — Amphitryon at Electryon *περὶ βουσί* Sc.12 (*οἱ* [Alcm.] *πατέρ'*) *ἀπέκτανε* (Amphitryon) *ἶφι δαμάσσας*, ' *-σάμενος περὶ βουσί*

II2 in act. of Il. **2a** deities angry: Zeus at Ath. and Hera (see *χολόομαι* BII2a) *Θ* 397 *Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε* (Zeus), *-σατ' ἄρ' αἰνῶς* — ⌞Hera at⌟ Zeus because of continuing havoc among Grs. *Θ* 478 (Zeus to Hera:) „*σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω* ' *-ομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηαι* ' *γαίης καὶ πόντοιο*" — ⌞ ⌟ Ares for abandoning Grs. and helping Trs. *Φ* 413 (Ath. to wounded Ares:) „*οὕτω κεν τῆς μητρὸς ἐρινύας ἐξαποτίνοις*, ' *ἥ τοι -ομένη κακὰ μήδεται, οὕνεκ' Ἀχαιοὺς* ' *κάλλιπες*, ' *αὐτὰρ Τρωσὶν* (*ἀμύνεις*"), cf. *E* 582—4 — ⌞ ⌟ Scam. (note ci.) for attacking Ach. *Φ* 384 (*οἱ μέν* [Scam. and Heph.]) *παυσάσθην· Ἥρη γὰρ ἐρύκακε -ομένη* (*-ομένω* ci.) *περ* — Ap. at Ag. for treatment of Chryses (see *χολόομαι* BII2a) *A* 44. 46 *βῆ* (Ap.) *δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων -όμενος κῆρ* '...' *ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀιστοὶ ἐπ' ὤμων -ομένοιο* (Ap.) (vv.46—7 ath. Zen.) 64 (Ach. to Ag.: „*τινα μάντιν ἐρείομεν*) *ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐ-σατο* ... *Ἀπόλλων*" — Aphr. at Hel. for provocative wds.

(‹see χολόομαι B II 2a›) Γ414 (Aphr. to Hel.:) „μή μ' ἔρεθε, σχετλίη, μὴ -σαμένη σε μεθείω, ' τὼ δέ σ' ἀπεχθήρω ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα" — Scam. at Ach. (‹ ›) Φ212 (καί νύ κ' ἔτι πλέονας κτάνε Παιόνας) 'Αχιλλεύς, ' εἰ μὴ -σάμενος προσέφη ποταμός 306 οὐδὲ Σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὃν μενος, ἀλλ' ἔτι μάλλον ' -ετο (-σετο v.l.) Πηλείωνι, κόρυσσε δὲ κῦμα ῥόοιο ' ὑψόσ' ἀειρόμενος — defeated gods at victorious gods Φ519 (οἱ δ' ἄλλοι πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν θεοὶ [after 'Battle of Gods']) οἱ μὲν -όμενοι, οἱ δὲ μέγα κυδιόωντες **2b** mortals angry: Ach. at Ag. (further χόλος B II 1 b β bb ad init.) A429 τὸν (Ach.) δ' ἔλιπ' (Thetis) αὐτοῦ ' -όμενον κατὰ θυμὸν ... γυναικός, ' τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων B689 (κεῖτο [Ach.] ἐν νήεσσι) κούρης -όμενος ‹Βρισηΐδ›ος (vv. 686–94 ath. Zen.) I107 (Nestor to Ag.: „οὐ γάρ τις νόον) ἀμείνονα τοῦδε νοήσει, ' ἐξ ἔτι τοῦ ὅτε) ‹ › α κούρην ' -ομένου (-όμενος ci.) 'Αχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπαύρας" — Ach. at Hector (further χόλος B II 1 b β bb) Y29 (Zeus to gods:) „νῦν δ', ὅτε δὴ καὶ θυμὸν ‹ἑταίρου›, -εται (Ach.) αἰνῶς, ' δείδω μὴ καὶ τεῖχος ὑπὲρ μόρον ἐξαλαπάξῃ" Ψ37 (ἄνακτα Πηλείωνα εἰς 'Αγαμέμνονα) ἄγον βασιλῆες 'Αχαιῶν, ' σπουδῇ παρπεπιθόντες ‹ › -όμενον κῆρ — Ag. at Calchas (pot.; further χόλος B II 1 b β bb) A80 (Calchas to Ach.: „be ready to defend me against Ag.) κρέσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε -σεται ἀνδρὶ χέρηϊ" (v. 80 [vel potius 81?] ath. Zen.) — Ag. at self (envisaged) for alienating Ach. A244 (Ach. to Ag.: „ἦ ποτ' 'Αχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας 'Αχαιῶν) σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις ' -όμενος, ὅ τ' ἄριστον 'Αχαιῶν οὐδὲν ἔτισας" — Mer. ‹at self for failure to hit› Deïph. and for loss of spear N165 ἆψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο (Mer., having failed to hit Deïph.), -σατο δ' αἰνῶς ' ἀμφότερον, νίκης τε καὶ ἔγχεος ὃ ξυνέαξεν — Aen. ‹ › Mer. Π616 Αἰνείας ... θυμὸν ἐ-σατο — Hector ‹ › body of Aias/Ach. (+ loss of spear) Ξ406 τώ (two baldrics) οἱ (Aias) ῥυσάσθην ... χρόα. ‹-σατο δ' Ἕκτωρ, ' ὅττι ῥά οἱ βέλος ... ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός› ' ἆψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων X291 τῆλε δ' ἀπεπλάγχθη σάκεος (of Ach.) δόρυ, ‹ › ' στῆ δὲ κατηφήσας, οὐδ' ἄλλ' ἔχε (ἔγχος) — Hector at Patr. ‹for killing› Sarp. Π553 (βὰν δ' ἰθὺς Δαναῶν) ἦρχε δ' ἄρα σφιν ' Ἕκτωρ, -όμενος Σαρπήδονος — Paris at Mer. ‹ › Harpalion (see χολόομαι B II 2b) N662 (τοῦ δὲ Πάρις ἀποκταμένοιο χολώθη) τοῦ (slain Harpalion) ὅ γε ‹-όμενος› προΐει ... ὀϊστόν (and kills Euchenor) — Chryses at Ag. for Ag.'s treatment of him and keeping of Chryseis (prayed to Ap. for vengeance) A380 (Ach. to Thetis:) „‹ › δ' ὁ γέρων (sc. Chryses) πάλιν ᾤχετο" — Od. at Ag. for accusat. of cowardice Δ357 (τὸν [Od.] δ' ἐπιμειδήσας προσέφη) 'Αγαμέμνων, ' ὡς γνῶ -ομένοιο, πάλιν δ' ὅ γε λάζετο μῦθον — Aias, s. of Oel., at Diom. for insulting wds. Ψ489 (ὤρνυτο 'Οιλῆος Αἴας ' ‹ › χαλεποῖσιν ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν — Men. at Antil. (see χολόομαι B II 2b) Ψ603 (Men. to Antil.:) „νῦν μέν τοι ἐγὼν ὑποείξομαι αὐτὸς ' ‹ › ἐπεὶ οὔ τι παρήορος οὐδ' ἀεσίφρων ' ἦσθα πάρος, νῦν αὖτε νόον νίκησε νεοίη" — Diom. (‹deprived of whip by Ap.›; but Diom. not said to be aware of divine agency) Ψ385 τοῖο (Diom., ‹ › δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα -ομένοιο, ' οὕνεκα τὰς (sc. mares of Eumelus) μὲν ὄρα ἔτι καὶ πολὺ μάλλον ἰούσας, ' οἱ δ' ἐοὶ ἐβλάφθησαν ἄνευ κέντροιο θέοντες

II3 in act. of Od. **3a** deities angry: ‹Pos. at› Od. for blinding Polyph. (see χόλος B II 1 b γ aa) λ103 (Teir. to Od.:) „οὐ γὰρ ὀίω ' λήσειν ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνδετο θυμῷ ' -όμενος, ὅτι οἱ υἱόν ... ἐξαλάωσας" = ν343 — ‹ › gods for letting Od. get near Scheria ε284 εἵσατο (Od.) γάρ οἱ (Pos.) ' πόντον ἐπιπλείων. ὁ δ' ἐ-σατο κηρόθι μᾶλλον — Helios at Od.'s comrades for killing cattle (see χολόομαι B II 3a) μ376 ἀθανάτοισι μετηύδα (Helios) -όμενος κῆρ — Cal. at Od. (pot.) for wanting to go home to Pen. ε215 (Od. to Cal.:) „μή μοι τόδε (desire to go home) -εο. οἶδα καὶ αὐτὸς ' πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο (Πηνελόπεια εἶδος ἀκιδνοτέρη μέγεθός τ' εἰσάντα ἰδέσθαι") **3b** mortals angry: Od.-stranger at Phaeacian Euryalus (see χολόω B II 3b ad init.) θ238 (Alcin. to Od.-stranger: „ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν) -όμενος, ὅτι σ' οὔτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς ' νείκεσεν" — Od. at Pen. (pot.) for long refusal to recognise him ψ213 (Pen. to Od.:) „μὴ νῦν μοι τόδε -εο μηδὲ νεμέσσα, ' οὕνεκά σ' οὐ τὶς πρῶτον, ἐπεὶ ἴδον, ὧδ' ἀγάπησα" — Tel. at suitors (see χολόομαι B II 3b) β80 ὣς φάτο -όμενος (Tel.), ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ

II4 post-Iliadic and outside act. of Od.; subj. always mortal: τις 'Αχαιῶν at Hector for killing a relative Ω736 (Androm.: „τις 'Αχαιῶν ῥίψει [obj. Astyanax] ἀπὸ πύργου) -όμενος, ᾧ δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ ἢ πατέρ' ἠὲ καὶ υἱόν" — Aias('s shade) at Od. (see χόλος B II 1 b δ bb) II. Pers. fr. 1,7 p. 63 Dav. (fr. 2,7 West) Αἴαντος πρῶτος μάθε (Podalirius) -ομένοιο ' ὄμματά τ' ἀστράπτοντα βαρυνόμενόν τε νόημα

Compd.: περιχ. (w. v.l. πέρι χ.), pref. intensive, I449 in B II 1 b, Ξ266 in B II 1 a

D v.l. A245

G **1** adv. αἰνῶς Θ397, Ξ406, Y29, μᾶλλον Φ306, ε284; cf. τόσσον A64, also ἀμφότερον N165 **2** synt. **2a** pers. at whom anger directed expr. in dat. A80, I449. 555, Φ306, Ω606, ε215, ψ213, h. Cer. 91; cf. I534, Φ413, Ψ603, λ103+ **2b** cause of anger expr. by **2b α** gen.: of pers.: slain comrade N662, Π553, Y29, Ψ37; otherwise A429 (+ rel. cl.), B689, so περιχ. I449, Ξ266 — of thing + rel. cl.: N165, Φ457 **2b β** acc. τόδε ε215, ψ213 (+ οὕνεκα) **2b γ** περὶ βουσί(ν) Sc. 12, h. Merc. 236 **2b δ** subord. cl. w. conj. / neut. rel. pron.: ὅτ(τ)ι Ξ416, X291, θ238, λ103+, ‹οὕνεκα› Ψ385 (wept in anger, ‹ › ...), Ω606 (killed in anger, ‹ › ...), ψ213 (+ τόδε), cf. Φ413 (τοι -ομένη κακὰ μήδεται, ‹ › ...) / A244 (ὅ τ'), I534 (ὅ), Ω736 (ᾧ) **3** assoc. w. **3a** nouns expr. anger vel sim.: κότος A80 (82), λ103 (102) = ν343 (342), μένος Φ306 (305), χόλος A80 (81), Θ478 (461), I555 (553), Th. 554. 561 (554), cf. Th. 533; note also ἄλγος β80 (41), ἄχος T127 (125), Ψ37 (47), ἔρις Ψ489 (490), νείκεα I449 (448) **3b** vbs. expr. anger vel sim.: νεμεσσάω ψ213 (μή ... χώεο μηδὲ νεμέσσα), ὀχθέω Th. 554 (558). 561 (558), σκύζομαι Θ478 (483), ψ213 (209), χαλεπαίνω Ξ260 (256), χολόομαι N662 (660), Ξ260 (266 περιχ.); note also ἀχέω B689 (694), βαρύνομαι II. Pers. fr. 1,7 p. 63 Dav. **4** seat of anger expr. by: '(κατὰ) θυμόν / θυμῷ', A429, Π616, Y29 / h. Cer. 330; κῆρ / κηρόθι A44, I555, Ψ37, μ376, ci. h. Ap. 331 / ε284; φρεσὶν ἦσι / φρένας ἀμφί T127 / Th. 554 J.N. O'Sullivan

χωρ(έω) [27ⁱ, 3ᵉ, 1ᴴ, 1ʰ] F ἀνα-είτω 2, ὑπε-ει 2; ‹-ήσουσι› 1, ἀνα‹ ›ν 2, ἀνα-ήσειν 1; ‹-ησεν› 2, ἀνε‹ › 1, ‹-ησαν› 3, ἐ‹ › 4, ἀνε‹ › 2, ὑπε‹ › 1, -ήσειεν 1, ἀνα-ῆσαι 1, ἀνα-ήσας 4, ‹-ήσαντ›(α) 1, ἀνα‹ › α 2, -ήσαντες 1, ὑπο-ήσασ' 1

M **1** trisyll. **1a** [⏑̲×] 'ὥς ...ος οὐδ' / οὐχ ὑπε-ει N476, X96 **1b** [⏑̲–⏑̲] -ησεν (δ') M406, h. Cer. 430; -ησαν δ' Δ505 = Π588 = P316 [⏑̲–⏑̲] ἀνα-είτω Δ305, Λ189; ἆψ/ἀλλ' ἀνα-ήσειν/ῆσαι, ὅτε ρ461 / Y335; (ἀλλ') ἆψ ‹ἀνα-ήσας› προσ... E107, ρ453; ἆψ (δ') ‹ › Λ440, N457; ‹ἀνα-ήσας› προσ... E107, ρ453; ἆψ (δ') ‹ › Λ440, N457; ...ορι -ήσαντ' P101; ὑπο-ήσασ' Hes. fr. 76,4 **2** quadrisyll. **2a** [⏑̲–⏑̲] ἆψ δ' / τ' ἀνε-ησεν/αν Γ35 / P729; (...ες) ἐ-ησαν (προτί) N724, Π592 [⏑̲–⏑̲] (...ες) δ' ἀν/ὑπε-ησαν

χ 270 / Z 107 [⏑⏓–⏓] (...ες) *ἐ-ησαν* O 655, P 533 **2b** [⏓–⏑⏑] *-ήσαντες* Σ 244 [⏓–⏑⏑] ⟨*-ήσουσι*⟩ Π 629; *ἂψ ἀνα-*⟨*ν* K 210 = 411 [⏓–⏑⏑] *ἀλλά σ' ἐγώ γ' ἀνα-ήσαντα κελεύω* P 30, Y 196 **2c** [⏓–⏓×] ...*ορι -ήσειεν* N 324

Σχ sch. D Δ 505: *-ησαν· ὑπε-ησαν* (so too P 101). *ἔφυγον*, N 324: *-ήσειεν· παρα-ησειεν*, O 655: *ἐ-ησαν· ἀνε-ησαν*, E 107: *ἀνα-ήσας· εἰς ὀπίσω ἀναποδίσας*

L Mutzbauer, Tempuslehre II 309; Trümpy, Krieg. Fachausdr. 228f. 233; Kurz, Menschl. Bewegung 146; F. Létoublon, Il allait, pareil à la nuit (E&C 98), Paris 1985, 166–8

B 'make place', 'give ground', *give way, withdraw, draw back, retire; hold back, hang back;* subj. pers. or animals (P 729) exc. h. Cer. 430 (*γαῖα*, 2 below); pers. before whom one gives way in dat. (N 324, P 101); that from which one gives way, retires in gen., w. (N 274, Σ 244) or without (O 655, Π 629) *ἀπό; διὲκ μεγάροιο* ρ 461; neg. Δ 305, N 324. 746, X 96; advs. *ἄψ* (7× in 1a), *πάλιν αὖτις* (P 533), *τόφρ(α)* Λ 189, *λευγαλέως*, N 724, *οὐκέτι καλά* ρ 461; expr. of how far: *τόσσον* Π 592, *τυτθόν* M 406, *ἦκ(α)* Hes. fr. 76,4; of whither: *μυχόνδε / πόλινδε* χ 270 / K 210+, *προτὶ Ἴλιον* N 724 – W d f l d.: *εἴκω, (ἀνα)χάζομαι, φύγαδ' ἐβεβήκει* (Λ 446), *ὑπό ... κεκάδοντο* (Δ 497); opp. *ἵσταμαι, μένω* **1** subj. person(s) or (P 729 in sim. in battle narr.) animals; subj. gives way before person(s) or (Γ 35, P 729, in sim.) animal(s) **1a** in context of confrontation, mostly martial **1aα** subj. under pressure from opponent (dat. N 324, P 101) Γ 35 (*ἄψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο* [Paris before oncoming Men.]) *ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη · οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, · ἄψ δ' ἀνε-ησεν* (*ὣς αὖθις καθ' ὅμιλον ἔδυ Τρώων*) (n. *μείνειας* v. 52) P 729 (in sim.: *ὅτε δή ῥ' ἐν τοῖσιν* [hounds] *ἐλίζεται* [boar]) *ἄψ τ' ἀνε-ησαν διά τ' ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος* E 107 (*τὸν* [Diom.] *δ' οὐ βέλος*) *δάμασσεν, · ἀλλ'* ⟨*ἀνα-ήσας*⟩ (*ἀναχασσάμενος* v.l.) *πρόσθ' ἵπποιν καὶ ὄχεσφιν · ἔστη* Λ 440 *γνῶ δ' Ὀδυσεὺς* (wounded by cast spear) *ὅ οἱ οὔ τι βέλος κατὰ καίριον ἦλθεν, · ἄψ δ'* ⟨ ⟩ *Σῶκον πρὸς μῦθον ἔειπεν* (and killed him with spear) N 457 (Idom. to Deïph.: „*ἐναντίον ἵσταο' ἐμεῖο*") *διάνδιχα μερμήριζεν* (Deïph.), *· ἤ τινά που Τρώων ἑταρίσσαιτο μεγαθύμων · ἄψ* ⟨ ⟩, *ἦ πειρήσαιτο καὶ οἷος* Δ 505 (Od. kills a Tr. with cast of spear) *-ησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι καὶ ... Ἕκτωρ* (*Ἀργεῖοι δὲ ἴθυσαν πολὺ προτέρω*, n. *εἴκετε* v. 509) = P 316 (and Trs. would have entered Troy in defeat, but Aen. called to them „*ἴθυς Δαναῶν ἴομεν*", *οἱ δ' ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν*) = Π 588 592 (*ὅσση δ' αἰγανέης ῥιπὴ ταναοῖο τέτυκται*) *τόσσον ἐ-ησαν Τρῶες, ὤσαντο δ' Ἀχαιοί. · Γλαῦκος δὲ πρῶτος* (*ἐτράπετ', ἔκτεινεν δὲ* PN[a] ... *στρεφθεὶς ἐξαπίνης, ὅτε μιν κατέμαρπτε διώκων*) Z 107 (*Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι μένοντες* [v. 84]) *οἱ δ' ἐλελίχθησαν καὶ ἐνάντιοι ἔσταν Ἀχαιῶν. · Ἀργεῖοι δ' ὑπε-ησαν, λᾶξαν δὲ φόνοιο* P 533 *τοὺς* (oncoming Aiantes) *ὑπὸ ταρβήσαντες ἐ-ησαν* (Hector etc.) *πάλιν αὖτις* (*Ἄρητον δὲ κατ' αὖθι λίπον κείμενον*) χ 270 (Od. and helpers hurl spears and each kills a suitor) *μνηστῆρες δ' ἀνε-ησαν* (*ἄρ ἐ-ησαν* v.l.) *μεγάροιο μυχόνδε · · τοὶ δ' ἄρ' ἐπήϊξαν, νεκύων δ' ἐξ ἔγχε' ἕλοντο* P 30 (Men. to Euphorbus:) „*καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος, εἴ κέ με' ἄντα · στήῃς, ἀλλά* ⟨*σ' ἐγώ γ' ἀνα-ήσαντα κελεύω · ἐς πληθὺν ἰέναι, μηδ' ἀντίος ἵστα' ἐμεῖο*⟩" Y 196 (Ach. to Aen.: „*τί τόσσον ὁμίλου πολλὸν ἐπελθὼν ἔστης;*) ⟨ ⟩, *· πρίν τι κακὸν παθέειν*" (vv. 195–8 ath. Ar.) ρ 453 (Antin. to Od.-beggar: „*στῆθ' οὕτως ἐς μέσσον, ἐμῆς ἀπάνευθε τραπέζης*") *τὸν δ' ἀνα-ήσας προσέφη ... Ὀδυσσεύς* N 324 (Idom. to Mer.:) „*οὐδ' ἂν Ἀχιλλῆϊ ῥηξήνορι -ήσειεν* (Aias) *· ἐν γ' αὐτοσταδίῃ · ποσὶ δ' οὔ πως ἔστιν ἐρίζειν*" (n. *εἴζειε* v. 321) P 101 (Men. to self:) „*μ' οὔ τις Δαναῶν νεμεσήσεται, ὅς κεν ἴδηται · Ἕκτορι -ήσαντ', ἐπεὶ ἐκ θεόφιν πολεμίζει*" (*ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, λεῖπε δὲ νεκρόν, ἐντροπαλιζόμενος ὥς τε λίς ... ἀέκων ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο · ὣς ἀπὸ Πατρόκλοιο κίε. στῆ δὲ μεταστρεφθείς, ἐπεὶ ἵκετο ...*) Δ 305 (*ἱππεῦσιν ἐπετέλλετο* [Nestor]:) „*μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἠνορέηφι πεποιθὼς · οἶος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι, · μηδ' ἀνα-είτω* (*ὃς δέ κ' ἀνὴρ ὧν ὀχέων ἔτερ' ἅρματ' ἵκηται, ἔγχει ὀρεξάσθω*") N 476 (*βῆ* [Aen.] *μετ' Ἰδομενῆα, ἀλλ' οὐκ Ἰδομενῆα φόβος λάβε, ἀλλ' ἔμεν', ὡς σῦς, ὅς τε μένει κολοσυρτὸν ἀνδρῶν χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ*) *ὣς μένεν Ἰδομενεὺς ..., οὐδ'* ⟨*ὑπε-ει*⟩„ *· Αἰνείαν ἐπιόντα* X 96 (*μίμν'* [Hector] *Ἀχιλῆα. ὡς δὲ δράκων ἄνδρα μένῃσι*) *ὣς Ἕκτωρ ἄσβεστον ἔχων μένος οὐχ* ⟨ ⟩ w. (*ἀπό* + N 274, also Σ 244 in 1aβ below) gen. *(from)*: M 406 (Aias hits Sarp.'s shield with spear-thrust; spear does not go through shield) *στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα. · -ησεν* (*-ησαν* f.l.) *δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος · οὐδ' ὅ γε πάμπαν · χάζετ'* (*κέκλετο δ' ἐλιξάμενος Λυκίοισιν · „ἀργαλέον μοί ἐστι μούνῳ ...*") O 655 (*εἰσωποὶ ἐγένοντο* [Grs.] *νεῶν*) *τοὶ* [Trs.] *δ' ἐπέχυντο. · Ἀργεῖοι δὲ νεῶν μὲν ἐ-ησαν καὶ ἀνάγκῃ · τῶν πρωτέων, αὐτοῦ δὲ παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν · ἀθρόοι* Π 629 (Patr. to Mer.: „*τί ταῦτα ἀγορεύεις;) οὔ τοι Τρῶες ὀνειδείοις ἐπέεσσι · νεκροῦ -ήσουσι*" N 724 *ἔνθα κε λευγαλέως νηῶν ἄπο καὶ κλισιάων · Τρῶες* (under a hail of missiles) *ἐ-ησαν προτὶ Ἴλιον* (*εἰ μὴ Πουλυδάμας Ἕκτορα εἶπε*) — *hold back, hang back* (app. [esp. Λ 189] without actual retreating movement; cf. 1b below): Λ 189 (Zeus to Iris: „tell Hector this: *ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ Ἀγαμέμνονα θύνοντ' ἐν προμάχοισι*) *τόφρ' ἀνα-είτω, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἀνώχθω · μάρνασθαι δῄοισι*" Y 335 (Pos. to Aen. „*τίς σ' ὧδε θεῶν κελεύει ἀντία Πηλείωνος μάχεσθαι;*) *ἀλλ' ἀνα-ῆσαι, ὅτε κε ξυμβλήεαι αὐτῷ, · μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι* (but when Ach. is killed, *μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι*") **1aβ** without pressure from opponent K 210 (Nestor: „will noone go and learn) *ἢ μεμάασιν* (Trs.) *· αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλινδε · ἄψ ἀνα-ήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς;*" = 411 (vv. 409–11 ath. Ar., saeps. West) Σ 244 (*παύσαντο Ἀχαιοὶ φυλόπιδος*) *Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης* (*ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο* v.l.) *· -ήσαντες ἔλυσαν* (on the plain, outside Troy) *ὑφ' ἅρμασιν* (*ἵππους*) so app.: ρ 461 (Antin. to Od.-beggar who has rebuked him:) „*νῦν δή σ' οὐκέτι καλὰ διὲκ μεγάροιό γ' οἴω · ἄψ ἀνα-ήσειν, ὅτε δὴ καὶ ὀνείδεα βάζεις*" (throws footstool and strikes Od. on back of shoulder) 'slip away', 'get away' vel sim. **1b** without not. of confrontat. (despite idea of competit. in context) Hes. fr. 76,4 *κ]αί μιν ἐπαΐσσων* (Hippomenes) *επ[ἦχ' ὑπο-ήσασ'* (Atalante) *· οὐ γὰρ ἴσ[ον ἀμφοτέροισιν · ἆθλον ἔκειτ'*, he rushed forward running for his life, she *hung back* a little with less at stake (and so was placed behind him to receive the first apple!) **2** subj. *γαῖα* ('earth', 'ground'), *give way*, of opening up h. Cer. 430 (Perseph.:) „*ἐγὼ δρεπόμην περὶ χάρματι, γαῖα δ' ἔνερθε · -ησεν, τῇ δ' ἔκθορ' ἄναξ* (*πολυδέγμων, βῆ δὲ φέρων ὑπὸ γαῖαν ἐν ἅρμασι*"), cf. vv. 16f. (*χάνε δὲ χθών ...*)

Compds.: *ἀνα-* (reinforcing not. of withdrawal) 13× (incl. DPV N 324) in B 1aα, 3× in 1aβ; *ὑπο-* expr. not. of 'before', 'in face of', 'under pressure from' enemy 7× (incl. 4× DPV) in 1aα, not. of comparison w. competitor Hes. fr. 76,4 (1b)

G χ. variously assoc. w.: *οἶος* Δ 305, N 457, *μοῦνος* M 406; *ἔθνος / λαός / ὅμιλος / πληθύς* Γ 35, Λ 189, P 30, Y 196; *πρόμαχοι* Δ 505+, Λ 189, *πρῶτοι* Y 335; *πεποιθώς* Δ 305, P 729; *ἐλίσσομαι* Z 107, M 406, P 316. 729, *στρέφομαι* ⟨Π 588 + 592⟩ (598), P 101 (*μεταστρ.* 114), *τρέπομαι* ⟨ ⟩

(594), ἐντροπαλίζομαι *P*101 (109); λείπω *P*101 (καταλ. 108). 533; ἐπαΐσσω χ270, Hes.fr.76,4, ἐπελθών *Y*196 (178), ἐπιόντα *N*476, ἐπέχυντο *O*655; ἰθύω *Δ*505, ἰθύς *P*316; δράκων / boar in sim. *Γ*35, *X*96 / *N*476, *P*729; non-fatal wound *E*107, *Λ*440; for advs., synt. see B introd., for synonyms and antonyms in context see pcps. J.N.O'Sullivan

χώρη [5ⁱ, 4°, 1ʰ, 1ᵉ] **E** no rel. wds. outside Gr.; cf. χῶρος, χωρίς. — Deriv.: χωρέω

F -η 1, -η 4, -ῃ 4, -ην 1; -α 1 **M 1** stem in longo **1a** [ᵕ×] ἐπι -η h.Merc.123; (ὀλίγ)ῃ ⌞ἐνὶ -ῃ⌟ *P*394, φ366, ψ186; ⌞ ⌟ ψ349; -ην Eumel.fr.2^A,2 p.97 Dav.; -α ϑ573 **1b** -η ψ521 **2** stem in brevibus [-ᵕ] στρέψεσθ'⁺ ἐκ -η *Z*516, π352; -η *Π*68

Σχ sch.D *Z*516: τοῦ τόπου **L** Richel, Erde 326–32; Casevitz, REA 100, 1998, 417–35 (417f. 422–4)

B *place,* ranging in extent (cf. χῶρος), acc. to context, from closely circumscribed *place, spot* (1) (pot.) occupied by pers., thing to *area, space* (2a > *space, distance* [2b]) to *territory, country* (3). Prps.: ἐκ 2× in 1; ἐνί 3× in 1, *P*394 in 2a; ἐπί w. gen. h.Merc.123 in 1; adjs.: αὐτῇ φ366 in 1, ἄλλῃ ψ186 in 1, ὀλίγην⁺ 2× in 2a, πολλή (neg.) in 2b; w. rel. ὅθι *Z*516 in 1; in sim. *Ψ*521 (2b). — Wdfld.: see πέδον wdfld. **1** *place, spot* (*Sitzplatz* *Ψ*349, π352) *Z*516 ἔμελλεν (Hector) ' στρέψεσθ' ⌞ἐκ -ης⌟ ὅθι ῇ ὁάριζε γυναικί π352 (προπάροιθε θυράων ἑδριόωντο [suitors]) 'Αμφίνομος ἴδε νῆα, ' στρεφθεὶς ⌞ ⌟ λιμένος ... ἐντός *Ψ*349 (ὣς εἰπὼν Νέστωρ) ἅψ ⌞ἐνὶ -ῃ⌟ ' ἕζετ' φ366 θῆκε (Eum. the bow) φέρων αὐτῇ (αὐτοῦ v.l.) ⌞ ⌟ (αὐτῷ ἐνὶ χώρῳ v.l.) ' δείσας, οὕνεκα πολλοὶ ὁμόκλεον ἐν μεγάροισι, i.e. 'right in the *place*' where he was at that moment *Ψ*186 χαλεπὸν δέ κεν εἴη ' καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν ' ῥηϊδίως ἐθέλων θείῃ (sc. λέχος) ἄλλῃ ⌞ ⌟ h.Merc.123 (ὤπτα ἀμφ' ὀβελοῖσι πεπαρμένα, σάρκας καὶ νῶτα καὶ αἷμα) τὰ δ' αὐτοῦ κεῖτ' ἐπὶ -ης 'just in the *place* (where they were)' **2** *space* of ground **2a** *space, area* occupied *Π*68 ῥηγμῖνι θαλάσσης ' κεκλίαται (Grs., hemmed in by Trs.), -ης ὀλίγην ἔτι μοῖραν ἔχοντες *P*394 ἔνθα καὶ ἔνθα νέκυν (Patr.) ὀλίγῃ ἐνὶ -ῃ ' εἵλκεον ἀμφότεροι **2b** *space* as interval, *distance* *Ψ*521 (ὅσσον τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ὃς ἄνακτα ἕλκῃσιν) σὺν ὄχεσφιν· ' τοῦ μέν τε ψαύουσιν ὀπισσώτρου τρίχες ἄκραι ' οὐραῖαι, ὁ δέ τ' ἄγχι μάλα τρέχει, οὐδέ τι πολλὴ ' -η μεσσηγύς, πολέος πεδίοιο θέοντος **3** *territory, land* of pers. or (*country*) of a people ϑ573 ἀτρεκέως κατάλεξον, ' ὅππῃ ἀπεπλάγχθης τε καὶ ἅς τινας ἵκεο -ας ' ἀνθρώπων, αὐτούς τε πόλιάς τ' εὖ ναιετάωσας Eumel.fr.2^A,2 p.97 Dav. ἄνδιχα -ην ' δάσσατο παισὶν ἑοῖς 'Υπερίονος (υἱός· ἣν μὲν ἔχ' 'Ασωπὸς, ταύτην πόρεν 'Αλωεῖ κτλ.)

D Theb.fr.4 (8 West),3 p.25 Ber. (cf. 'Hom.'fr.3 p.105f. Dav.): χώρα codd., χώρῃ Bergk, χροιῇ West (quem vide in D.Accorinti et P. Chuvin [edd.], Des Géants à Dionysos. Mélanges offerts à F.Vian, Alessandria 2003, 152f.); v.l. *M*423 J.N.O'Sullivan

χωρίς [1ⁱ, 6°, 1ᴴ] **E** rel. to χώρη, q.v. **M 1** stem in longo **1a** [ᵕ⌣] -ίς Hes.fr.204,103 **1b** [ᵕ-] ⌞-ὶς δ'⌟ αὖτ(ε) δ130, ι222, ω278; ⌞ ⌟ *H*470, ω78 [ᵕ-] -ίς ι221 **2** stem in brevibus [-ᵕ] -ὶς δέ ι221

L M.Trédé in *ΗΔΙΣΤΟΝ ΛΟΓΟΔΕΙΠΝΟΝ*. Logopédies: Mélanges de Philologie et de Linguistique grecques offerts à Jean Taillardat, Paris 1988, 235–45 (239f.)

B *apart;* of actual loc. separat. (1) or metaph., notional (2); Hes.fr.204,103 + ἀπό w. gen.; note use w. αὖτε ι222 (in 1), δ130, ω278 (2). — Wdfld.: see νόσφι(ν) wdfld., also

δίχα; opp.: see ξυνός **1** *separately* in loc. sense ι221 bis. 222 στείνοντο δὲ σηκοὶ ' ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται ' ἔρχατο, -ὶς μὲν πρόγονοι, -ὶς δὲ μέτασσαι, ' -ὶς δ' αὖθ' ἕρσαι (v.222 om. C) ω78 (Ag. to Ach. in underworld: „ἐν τῷ [sc. vessel] τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα, μίγδα δὲ Πατρόκλοιο θανόντος) -ὶς (i.e. in a separate vessel) δ' 'Αντιλόχοιο" apart from others physically, *separately* (vv.78–9 om. pap.1106) Hes.fr.204,103 ὁ μ[ὲ]ν μάχ[α]ρες ϰ[...]γ ὡς τὸ πάρος περ ' χωρὶς ἀπ' ἀν[θ]ρώπων[βίοτον κα]ὶ ἤθε' ἔχωσιν **2** metaph., notion., *separately, apart from that, over and above that, besides;* in connect. w. giving gifts: specially to indiv(s). apart from other gifts given to others / another (⌞gifts, giver and recipient⌟ all separate from foregoing ⌞ ⌟ in δ130) *H*470 (νῆες ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι, τὰς προέηκεν Εὔνηος) -ὶς δ' 'Ατρείδης ... ' δῶκεν 'Ιησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια μέτρα δ130 (Μενελάῳ δῶκε ἀργυρέας ἀσαμίνθους κτλ.) -ὶς δ' αὖθ' 'Ελένῃ ἄλοχος πόρε κάλλιμα δῶρα — of giving further, separate gifts, over and above others, to same pers.: ω278 (Od.-stranger to Laertes: „δῶκα δέ οἱ [Od.] κρητῆρα, χλαίνας κτλ.) -ὶς δ' αὖτε γυναῖκας ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας ' τέσσαρας" J.N.O'Sullivan

χῶρος [16ⁱ, 17°, 5ᴴ, 15ʰ, 1ᵉ] **E** see χώρη **F** -ος 6, -ου 4, -ῳ 18, -ον 26

M 1 stem in longo **1a** [ᵕ⌣] -ου ἄιδρις ἐών κ282, Sc.410; -ῳ ἐν οἰοπόλῳ, (φρίσσει δέ τε) *N*473, *P*54; -ῳ 'ἔνι προαλεῖ / ἐν εὐαεῖ / ἐν εὐρώεντι' *Φ*262 / Op.599 / Th.731; -ον ἀν' ὑλήεντ(α) *K*362, ξ2; -ον (ἀνὰ) ...όν h.Ap.380, h.Merc.354; -ον h.Merc.415 [ᵕ⌣] -ον ἵκανον⁺ (ὅθι) *Ψ*138, h.Ap.501; -ον ...ον, ὅθ' *K*520 [ᵕ⌣] -ου φ142; ὀλίγῳ ἐνὶ -ῳ *M*423; ὅτε δή ῥ' ⌞ἐς -ον⌟ *Δ*446 = *Θ*60; (ὅτε δὴ) τὸν / ⌞ ⌟ ἀφικόμεθ' ι181, λ22; καὶ / τὸν -ον h.Ap.521, h.Merc. 393 [ᵕ⌣] τῇ δή οἱ / μοι ἐείσατο -ος ἄριστος ε442, η281; -ος *K*161, h.Ap.244; κάλυψε / βάθυνε δὲ -ον ἅπαντα *Ψ*189. 421; διὰ -ον h.Merc.337 **1b** [ᵕ×] -ος *Θ*491 = *K*199; διὰ -ου Th.806; περισκέπτῳ ⌞ἐνὶ -ῳ⌟ α426 ≅ ξ6, κ211 = 253; τῷδ' ⌞ ⌟ κ271, ν228 ≅ ο260; ...(ρ)ῳ ⌞ ⌟ *Γ*344, η123, h.Ven.100, Il. Parv. fr. dub.3 p.61 Dav.; καὶ ἀτερπέι/α -ῳ/ον η279, λ94; ἐπιτερπέα -ον h.Ap.413; ...(ν)ε διὰ ψαμαθώδεα -ον h.Merc.75. 347. 350: -ον Op.390, h.Ap.359 **1c** [ᵕ-] -ον *Γ*315 **2** stem in brevibus [-ᵕ] καὶ -ον h.Ap.411

Σχ sch.D *Γ*315: τὸν τόπον. ... πᾶν τὸ ⌞χωρίον⌟ ἐν ᾧ ἔμελλον μονομαχήσειν ..., *Δ*446: τὸ ὡρισμένον ⌞ ⌟, *K*161: διάστημα

L Richel, Erde 314–32; D.Dickman Boedeker, Aph.'s entry into Gr. epic (Mn. Suppl. 32), Leiden 1974, 85–91 (87–91); Casevitz, REA 100, 1998, 417–35 (417–22)

B *place,* ranging (cf. χώρη) from quasi-punctual *place, spot* (1; χώρη B1) to *space, area* of ground (2a; cf. χώρη B2a. b) to *ground, terrain* (2b) to *place* as three-dimensional scene (3) to *region, country* (4; cf. χώρη B3); some instances may be seen as borderline, so betw. 2a and 3 (in 3) κ271, ο260 (cf. ν228, where χ. taken = 'land' [cf. 4] by some), h.Ap.359, betw. 2b and 3 ε442⁺ (in 2b), η279 (in 3), see also 2b ad fin.; 6× in sim.: *M*423 (2a); *K*362, *Φ*262, Il.Parv.fr. dub.3 p.61 Dav. (2b); *N*478, *P*54 (3); for preps., adjs., rel. advs., associations see G below. — Wdfld.: χώρη, further πέδον wdfld. **1** *place, spot* pot. occupied by an indiv. pers. (here wine-waiter) φ142 (Antin. to suitors:) „ὄρνυσθ' ἐξείης ἐπιδέξια πάντες ἑταῖροι, ' ἀρξάμενοι τοῦ -ου, ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει"

2 *space, area* of ground **2a** *space,* that part of the earth's surface involved in act. / sit. of context *Γ*315 -ον (for Zweikampf) ... διεμέτρεον 344 ἐγγὺς στήτην (Paris and Men.)

διαμετρήτῳ ἐνὶ -ῳ ' σείοντ' ἐγχείας Δ 446 (*ὅτε*) *ἐς -ον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο* (Gr. and Tr. armies), ' *σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ' ἔγχεα καὶ μένε' ἀνδρῶν* = Θ 60 Ψ 138 *ὅτε -ον ἵκανον* (Myrm., for funeral of Patr.), *ὅθι σφισι πέφραδ'* 4 *Ἀχιλλεύς*, ' *κάτθεσαν* (sc. the corpse) *K* 520 *ἴδε -ον ἐρῆμον, ὅθ' ἕστασαν ... ἵπποι* Ψ 189 (*τῷ* [dead Hector] *δ' ἐπὶ νέφος ἤγαγε* [Ap.]) *κάλυψε ⌞δὲ -ον ἅπαντα⌟* ' *ὅσσον ἐπεῖχε νέκυς* 421 *ῥωγμὸς ἔην γαίης, ᾗ χειμέριον ἀλὲν ὕδωρ* ' *ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε ⌞ ⌟* (*ἔνερθεν* Arph.) *M* 423 *ὥς τ' ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον* ' *μέτρ' ἐν χερσὶν ἔχοντες ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ*, ' *ὥ τ' ὀλίγῳ ἐνὶ -ῳ* (*ὀλίγῃ ἐνὶ χώρῃ* Zen., *ολιγη ενι χορω* pap.60) *ἐρίζητον περὶ ἴσης*, ' *ὣς* 12 *ἄρα τοὺς διέεργον ἐπάλξιες*, cf. *K* 161 below (idea of separat.) — *(a patch of) the ground* Θ 491 (*Τρώων ἀγορὴν ποιήσατο Ἕκτωρ*) *ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο -ος* (v. susp. Kirk) = *K* 199 (*ἐδριόωντο*) — *space* as separating interval (cf. *M* 423 above): *K* 161 (Nestor to Diom.:) „*οὐκ ἀίεις, ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο* ' *εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι* (*ἀπὸ* nov. Did.) *-ος ἐρύκει;*" — *space, distance, ground* covered in a journey h. Merc. 337 (Ap. to Zeus: „*παῖδα εὗρον τόνδε*) *Κυλλήνης ἐν ὄρεσσι πολὺν διὰ -ον ἀνύσσας*" **2b** *ground, terrain*, where the character, Beschaffenheit of the ground is in quest. Φ 262 *τὸ* (sc. *ὕδωρ*, for irrigation) *δέ τ' ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει* ' *-ῳ ἔνι προαλεῖ, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα* ε 442 (*ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα*) *ἶξε νέων, ⌞τῇ δή οἱ ἐείσατο -ος ἄριστος*, ' *λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο⌟* η 281 *ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον* ' *ἐς ποταμόν, ⌞ ⌟* 123 (*ἔνθα* [in Alcin.'s *ὄρχατος*] *οἱ ἀλωὴ ἐρρίζωται*, ' *τῆς ἕτερον μέν θ' εἰλόπεδον λευρῷ ἐνὶ -ῳ* ' *τέρσεται ἠελίῳ, ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν*, ' *ἄλλας δὲ τραπέουσι* Th. 806 (*τοῖον ὄρχον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ὕδωρ*) *τό θ' ἵησι καταστυφέλου διὰ -ου* Op. 390 *οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα* ' *πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα -ον*, ' *ναίουσιν* h. Merc. 75 *πλανοδίας δ' ἤλαυνε* (Hermes the cows) *⌞διὰ ψαμαθώδεα -ον⌟* ' *ἴχνι' ἀποστρέψας* 347 (Ap. to Zeus:) „*οὔτ' ἄρα ποσσὶν* ' *οὔτ' ἄρα χερσὶν ἔβαινε* (Hermes) *⌞ ⌟*" 350 (Ap. to Zeus: *ὄφρα ... ἐδίωκε* (Hermes) *⌞ ⌟*" ' *ῥεῖα μάλ' ἴχνια πάντα διέπρεπεν ἐν κονιῇσιν* 354 (Ap. to Zeus: *ἐπεὶ ψαμάθοιο μέγαν στίβον ἐξεπέρησεν* (Hermes), ' *ἄφραστος γένετ' ὦκα βοῶν στίβος ἠδὲ καὶ αὐτοῦ* ' *-ον ἀνὰ κρατερόν* Il. Parv. fr. dub. 3 p. 61 Dav. (fr. 23 p. 82 Ber., fr. 31 p. 140 West) *ὡς δ' ὅτ' ἀέξηται σικυὸς δροσερῷ ἐνὶ -ῳ* — borderline w. 4: *K* 362 (*ὥς δ' ὅτε δύω κύνε ἢ κεμάδ' ἠὲ λαγωὸν ἐπείγετον*) *⌞-ον ἀν' ὑλήεν⌟τ'* ξ 2 *ἐκ λιμένος προσέβη* (Od.) *τρηχεῖαν ἀταρπὸν* ' *⌞ ⌟τα δι' ἄκριας, ᾗ οἱ Ἀθήνη* ' *πέφραδε δῖον ὑφορβόν*

3 *place* as three-dimensional scene, that part (with 'soft' 48 boundaries) of the larger surroundings specially involved *N* 473 (*ἔμεν'* [Idom. Aen.], *ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν*) *ὅς τε μένει κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν* ' *⌞-ῳ ἐν οἰοπόλῳ⌟ P* 54 (*οἶον*) *τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης* ' *⌞ ⌟*" *ὅθ' ἅλις ἀναβέβροχεν ὕδωρ* α 426 (*ὅθι οἱ θάλαμος*) *αὐλῆς* ' *ὑψηλὸς δέδμητο, ⌞περισκέπτῳ ἐνὶ -ῳ⌟*" ' *ἔνθ' ἔβη* (Tel.) *εἰς εὐνὴν* ξ 6 *τὸν* (Eum.) *δ' ἄρ ἐνὶ προδόμῳ εὗρ'* (Od.) *ἥμενον, ἔνθα οἱ αὐλὴ* ' *ὑψηλὴ δέδμητο, ⌞ ⌟* (*κατωρυχέεσσι λίθοισι* v.l.) κ 211 *εὗρον* (Od.) *δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης* ' *ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ -ῳ* = 253 (v. hab. pauci tantum) h. Ven. 100 (Anch. to Aphr.:) „*σοὶ δ' ἐγὼ ἐν σκοπιῇ, περιφαινομένῳ ἐνὶ -ῳ*, ' *βωμὸν ποιήσω*" η 279 *ἔνθα* (on Scherian shore) *κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου*, ' *πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν καὶ ἀτερπέι -ῳ*, ' *ἀλλ' ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν* ι 181 *ὅτε δὴ τὸν -ον* (cf. *γαῖαν* v. 166) *ἀφικόμεθ'* (Od. and his crew) *ἐγγὺς ἐόντα*, ' *ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἴδομεν ἀγχὶ θαλάσσης* ' *ὑψηλόν, δάφνῃσι κατηρεφές* κ 271 (Od. to Euryl.:) „*σὺ μέν' αὐτοῦ ⌞τῷδ' ἐνὶ -ῳ⌟* ' *ἔσθων καὶ πίνων* (*παρὰ νηί*") ν 228 (Od. to Ath.-herdsman on shore of Ith.:) „*ἐπεί σε πρῶτα κιχάνω ⌞ ⌟*" ' *χαῖρε* (*τίς γῆ;*") ο 260 (Theocl. to Tel. at beached ship:) „*ἐπεί σε θύοντα κιχάνω ⌞ ⌟*" ' *λίσσομ' ὑπὲρ θυέων καὶ δαίμονος ...*" λ 22 *ἐς -ον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη* 94 (Teir. to Od.:) „*τίπτ' αὖτ'* 8 *... λιπὼν φάος ἠελίοιο* ' *ἤλυθες, ὄφρα ἴδῃς νέκυας καὶ ἀτερπέα -ον;*" Th. 731 (*ἔνθα* [in Tartarus] *θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ κεκρύφαται βουλῇσι Διός*) *-ῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης* Op. 599 (*δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἀκτὴν δινέμεν*) *-ῳ ἐν εὐαεῖ καὶ ἐυτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ* h. Ap. 244 *βῆς* (Ap.) *δ' ἐπὶ Τελφούσης· τόθι τοι ἅδε -ος* 12 *ἀπήμων* ' *τεύξασθαι νηόν τε καὶ ἄλσεα* 380 (Ap. to Telph.:) „*οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἐμὸν νόον ἐξαπαφοῦσα* ' *-ον ἔχουσ' ἐρατὸν προρέειν καλλίρροον ὕδωρ*" 411. 413 *ἀλιστέφανον πτολίεθρον* ' *ἶξον* (Cretans) *καὶ -ον ... Ἠελίοιο*, ' *Ταίναρον, ἔνθα τε μῆλα ... βόσκεται αἰεὶ* ' *Ἠελίοιο ... ἔχει δ' ἐπιτερπέα -ον* 501 (Ap. to Cretans:) „*ἔρχεσθαι ἅμ' ἐμοὶ*) 16 *εἰς ὅ κε* (*εἰς ὅτε* v.l.) *-ον ἵκησθον ἵν' ἕξετε ... νηόν* 521 *ἵκοντο* (Cretans) ' *Παρνησὸν καὶ -ον ἐπήρατον ἔνθ' ἄρ' ἔμελλεν* (Ap.) ' *οἰκήσειν* 359 (*ὀδύνῃσιν ἐρεχθομένη*) *κεῖτο* (serpent, fatally wounded by Ap.) *μέγ' ἀσθμαίνουσα κυλινδομενή κατὰ -ον* h. Merc. 393 (*ἀμφοτέρους* [Ap. and 24 Hermes] *ἐκέλευσεν* [Zeus] *ζητεύειν, Ἑρμῆν δέ*) *δεῖξαι τὸν -ον* (*ὅππῃ ἀπέκρυψε βοῶν κάρηνα*) 415 *Ἀργειφόντης* ' *-ον* (around the cave-mouth) *ὑποβλήδην* (prob. 'furtively', 'with glances cast up from below', cf. *ὑπόδρα, ὑπόψιος*) *ἐσκέψατο*

4 *region, country* vel sim. κ 282 (Hermes to Od.: „*πῇ*) *δι' ἄκριας ἔρχεαι οἶος*, ' *⌞-ου ἄιδρις ἐών⌟;*" Sc. 410 (hunter's wounded quarry becomes prey to wild beasts) *αὐτὸς δ'* 28 *ἀπαλήσεται ἄλλῃ* ' *⌞ ⌟· οἱ δ' ὀτραλέως ἐνόησαν*

D inc. auct. fr. P.Oxy. 2509, 11 (Hirschberger [q.v. 393 ff.] fr. 103) (χ. here = 'their home-place' vel sim.? Note use of *πάλιν αὖτις* + vb. of motion w. *οἶκόνδε / οἴκαδ' / οἰκήσεις* Ψ 229 / ο 431 / h. Dem. 398, also v.l. *-ῳ* for *οἴκῳ* ν 61); *B* 783a; v.l. for *χώρῃ* φ 366, ψ 186, otherwise ν 61, σ 374, h. Merc. 481

G **1** preps. w. χ.: *ἀνά* w. acc. (B 2b above) *K* 362, ξ 2, 40 h. Merc. 354; *διά* (2b) w. gen. Th. 806, w. acc. h. Merc. 75 = 347^{ea} = 350^{ea}; *ἐν(ί)* Γ 344, *M* 423 in 2a, Φ 262, η 123, Il. Parv. fr. dub. 3 p. 61 Dav. in 2b, 12× in 3; *ἐς* Δ 446^{+} (2a), λ 22 (3); 44 *κατά* w. acc. h. Ap. 359 (3); *πρός* w. dat. η 279 (3) **2** adjs. **2a** quantitative (2a, cf. *χώρη*): *ἅπαντα* Ψ 189. 421; *διαμετρήτῳ* Γ 344; *ὀλίγος*$^{+}$ *K* 161, *M* 423; *πολύν* h. Merc. 337; also *ἕνα* Δ 446^{+} **2b** qualitative (contrast *χώρη*): in B 2a *ἐρῆμον* (pred.) *K* 520; B 2b *ἄριστος* (pred.?) ε 442^{+}, *δροσερῷ* Il. Parv. fr. dub. 3 p. 61 Dav., *καταστυφέλου* Th. 806, *κρατερόν* h. Merc. 354, *λευρῷ* η 123, *πίονα* Op. 390, *προαλεῖ* Φ 262, *ὑλήεντ(α)* *K* 362, ξ 2, *ψαμαθώδεα* h. Merc. 75. 347. 52 350; B 3 *ἀπήμων* h. Ap. 244, *ἀτερπέι*$^{+}$ η 279, λ 94, *ἐρατόν* h. Ap. 380, *ἐπήρατον* h. Ap. 521, *ἐπιτερπέα* h. Ap. 413, *εὐαεῖ* Op. 599, *εὐρώεντι* Th. 731, *οἰοπόλῳ* *N* 473, *P* 54, *περισκέπτῳ* α 426^{+}, κ 211^{+}, *περιφαινομένῳ* h. Ven. 100 **2c** dem. (in B 3) 56 *τῷδ'* κ 271, ν 228^{+} **3** w. loc. advs. **3a** dem. *ἔνθ(α)* α 426 (⌞in B 3 above⌟: *ὅθι ... ἐνὶ -ῳ, ἔνθα ...*); *τῇ* ε 442^{+} (2b); *τόθι* h. Ap. 244 (*⌞ ⌟*) **3b** rel. *ἔνθα* (*⌞ ⌟*) ι 181, h. Ap. 521 (cf. 411), cf. χ. in *ἔνθα*-cl. ξ 6 (*⌞ ⌟*); *ᾗ* ξ 2 (2b; + *δι' ἄκριας*); 60 *ἵν(α)* h. Ap. 501 (*⌞ ⌟*); *ὅθεν* φ 142 (1), cf. *K* 199 (2a); *ὅθι* *K* 520, Ψ 138 in 2a, *P* 54 in 3, cf. χ. in *ὅθι*-cl. Θ 491^{+} (2a), α 426 (3); *ὅππῃ* h. Merc. 393 (3) **4** χ. assoc. (more or less closely) w.: *βαίνω* *K* 199, α 426, ξ 2, h. Ap. 244, h. Merc. 347, 64 *ἱκάνω/έσθαι* Δ 446^{+}, Ψ 138, ε 442, ι 181, λ 22, h. Ap. 411. 501. 521, *ἐπῆλθον* η 281; *εὑρεῖν* κ 211^{+}, ξ 6, h. Merc. 337, *κιχάνω*

ν 228⁺; hunting *K* 362, *N* 473, Sc. 410, mountains *N* 473, h. Merc. 337, *βῆσσαι* *κ* 211⁺, Op. 390 (*ἄγκεα βησσήεντα*), *δι' ἄκριας* *κ* 282, *ξ* 2, trees, wood *K* 362, *ξ* 2, h. Ap. 244, wind Op. 599 (*εὐαεῖ*), shelter from wind *ε* 442⁺, sunshine *η* 123; water ⌊*P* 54, *Φ* 262, Il. Parv. fr. dub. 3 p. 61 Dav.⌋, *Ψ* 421, Th. 806, cultivation, agriculture *M* 423, ⌊ ⌋, *η* 123, Op. 390 (*πίονα*). 590, h. Ap. 411. 413, building *α* 426⁺, *κ* 211⁺, h. Ap. 44 (cf. 251), cf. *ι* 181 (cave); separation *K* 161 (*ἐρύκει*), *M* 423 (*διέεργον*); corpses *Θ* 491 = *K* 199, *Ψ* 138. 189; covering *K* 199, *Ψ* 189, cf. h. Merc. 415; *ἔχω* h. Ap. 380. 413; *ἰδεῖν* *K* 520, *ι* 181, *λ* 94, cf. h. Merc. 415 (*ἐσκέψατο*); *μένω* *N* 473, *κ* 271; *φράζω* *Ψ* 138, *λ* 22, *ξ* 2

J.N. O'Sullivan

Ψ

ψάλλω [1c] E ohne sichere Etym., s. Frisk s.v.

B *zupfen*, hier von d. Bogensehne Mer. fr. 1,2 p. 133 Ber. = Suppl. Hell. 903A *ἔνθ' ὁ* (Her.) *μὲν ἄλ[λ'] .ἦκεν Μερόπων κατὰ νη[λέα] φῦλα ' νευρῇ ἔπι -ων (ἐπι-ων?)* G. Markwald

Ψαμάθη [2H] E < *ψάμαθος*, 'Sandy' vel sim. **Σχ** sch. D *B* 517: ... *τοὺς δὲ Φωκεῖς οἱ μὲν ἀπὸ Φώκου τοῦ -ης καὶ Αἰακοῦ φασιν ὠνομάσθαι, οἱ δὲ ἀπὸ Φώκου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Προνόης τῆς Αἰσωποῦ* L Fischer, Nereiden 134–6

B ⌞Nereid⌟; mother was Doris (Th. 241); cat. of ⌞ ⌟s Th. 243–62; mother of Phocus by Aeacus (Th. 1004 f., cf. Σχ above) Th. 260 (⌞*Νηρῆος*⌟ *ἐγένοντο μεγήρατα τέκνα θέαων καὶ Δωρίδος, κούρης Ὠκεανοῖο* [vv. 240 f.]) *-η χαρίεσσα δέμας δίη τε Μενίππη* 1004 (⌞ ⌟ *κοῦραι*) *ἤτοι μὲν Φῶκον -η τέκε δῖα θεάων ' Αἰακοῦ ἐν φιλότητι διὰ ... 'Αφροδίτην* J.N. O'Sullivan

ψάμαθος [10l, 10o, 4h] E cross betw. *ἄμαθος* and *ψάμμος* (qq.v.). — Deriv.: *ψαμαθώδης; Ψαμάθη*

M 1 trisyll. [⏑⏑⏓] *ἐπὶ -φ ν* 119; *ὑψοῦ / τηλοῦ ἐπὶ -οις A* 486 ≅ h. Ap. 507 / *Ψ* 853; *-οι Ψ* 15 [⏑⏑⏓] *-φ ξ* 136; *-ον O* 362 [⏑⏑⏓] *-ος I* 385; ...*ιν ἐπὶ -οις ἁλίῃσι γ* 38, h. Merc. 79 2 quadrisyll. 2a [⏑⏑⏓⏑] *-οιο* h. Merc. 352; (*δ'*) *ἐν* ⌞*-οισι*⌟ (... *ἁλίῃσιν'*) *δ* 438. 539, *Φ* 202; ⌞ ⌟*ν Φ* 319 [⏑⏑⏓⏑] *-οιο* h. Merc. 320; *ἐπὶ* ⌞ ⌟*(ν) ν* 284, *χ* 387; ⌞ ⌟ *H* 462 ≅ *M* 31 2b [⏑⏑⏓×] *ἐν* ⌞ ⌟*ν δ* 426, *ι* 546 = *μ* 5; ⌞ ⌟*ν B* 800

Σχ sch. D *A* 486, *B* 800 glossed w. form of *ψάμμος*, *I* 385: *ὅσα -ός τε κόνις τε· ἀντὶ τοῦ ἀναρίθμητα καὶ πολλὰ τῷ πλήθει, Ψ* 15: *αἱ παραθαλάσσιοι ἄμμοι* (cf. *ψάμμος* Σχ), sch. min. P.Oxy. 3238 on *A* 486: *ψαμαθο᾽ι᾽ς· ψαμαθος καλειται η παραθαλασσιος αμμος*

B *sand(s)*, sg. (6×) and pl. (18×) used without sem. distinct.; on sea-shore (20×), in river-estuary (Scam.; *Φ* 202. 319) or unspecified in comp. (*B* 800, *I* 385); 7× *ἐπὶ -οις/οισι(ν)*, *ν* 119 *ἐπὶ -φ*, 6× *ἐν -οισι(ν)*. — Epith.: *ἁλίῃσι* (*γ* 38, *δ* 438, h. Merc. 79), *πολλῇ* (*ξ* 136); *sand(s)* of sea-shore: *A* 486 (*νῆα μὲν οἵ γε*) *ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν ' ὑψοῦ ἐπὶ -οις* (*-ωι* pap. 53) (v. 486 [= h. Ap. 507] om. T3) ≅ h. Ap. 507 *Ψ* 853 (*ἱστὸν δ' ἔστησεν νηός*) *τηλοῦ ἐπὶ* (*ὑπὸ* D) *-οις* (*-ου* V), *ἐκ δὲ τρήρωνα πέλειαν* (*μηρίνθῳ δῆσεν ποδός*) *γ* 38 *ἀμφοτέρων* (Tel. and Ath.-Mentor) *ἕλε* (Peisistr.) *χεῖρα καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ ' κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν,* ⌞*ἐπὶ -οις ἁλίῃσι*⌟ h. Merc. 79 *σάνδαλα ... ῥιψὶν* ⌞ ⌟*ν ' ἄφραστ' ἠδ' ἀνόητα διέπλεκε* (Hermes) (n. *ψαμαθώδεα χῶρον* v. 75) *ν* 284 (Od. to Ath.-shepherd:) *„οἱ δὲ χρήματ' ἐμά ... ἐκ νηὸς ἑλόντες ' κάτθεσαν, ἔνθα περ αὐτὸς* ⌞*ἐπὶ -οισι*⌟*ν ἐκείμην"* *χ* 387 (sim. *ἰχθύας, οὕς θ' ἁλιῆες ἐς αἰγιαλὸν ἕκτοσθε θαλάσσης ἐξέρυσαν*) *οἱ δέ τε πάντες ' κύμαθ' ἁλὸς ποθεόντες* ⌞ ⌟ *κέχυνται ν* 119 *κὰδ δ' ἄρ ἐπὶ -φ ἔθεσαν* (Phaeacians) *δεδμημένον* (Od.) *ὕπνῳ* (note *ἠπείρῳ*+ vv. 114. 116) *δ* 426 *ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕστασαν* ⌞*ἐν -οισιν*⌟*, ' ἤια* (n. *ῥηγμῖνι* v. 430, *θῖνα* v. 432) *ι* 546 *νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν* ⌞ ⌟ (n. *χέρσον* v. 542, *ῥηγμῖνι* v. 547. 559 = *μ* 5) *δ* 438 *εὐνὰς* ⌞*δ' ἐν -οισι*⌟ *διαγλάψασ'* (Eidothea for Men. and comrades, to ambush Proteus) *ἁλίῃσιν ' ἧστο μένουσ'* (v. 439 om. U) (n. *ῥηγμῖνι* v. 449) 539 *κλαῖον* (Men. at Proteus' account of Ag.'s death) ⌞ ⌟ *καθήμενος H* 462 (Zeus to Pos.: *„ὅτ' ἄν αὖτε 'Αχαιοὶ οἴχωνται ἐς πατρίδα γαῖαν*) *τεῖχος ἀναρρήξας τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι, ' αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην -οισι καλύψαι"* ≅ *M* 31 *ξ* 136 (Eum. to Od.-stranger:) *„τόν* (Od.) *γ' ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ὀστέα δ' αὐτοῦ ' κεῖται ἐπ' ἠπείρου -ῳ εἰλυμένα πολλῇ"* *Ψ* 15 *δεύοντο -οι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν ' δάκρυσι* (of Myrm. mourning for Patr.) (n. *κονίῃς* v. 26) h. Merc. 352 (Ap. to Zeus, reporting Hermes' cattle-raid:) *„ἐπεὶ -οιο μέγαν* (*πολὺν* v.l.) *στίβον ἐξεπέρησεν* (Hermes), *' ἄφραστος γένετ' ὦκα βοῶν στίβος ἠδὲ καὶ αὐτοῦ ' χῶρον ἀνὰ κρατερόν"* (n. *θῖνα θαλάσσης* v. 341, *κόνις μέλαινα* v. 345, *ψαμαθώδεα χῶρον* v. 347, *κονίῃσιν* v. 351) as play-material of child: *O* 362 *ἔρειπε* (Ap.) *δὲ τεῖχος 'Αχαιῶν ' ῥεῖα μάλ', ὡς ὅτε τις -ον πάϊς ἄγχι θαλάσσης, ' ὅς τ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέῃσιν, ' ἂψ αὖτις συνέχευε ποσὶν καὶ χερσὶν ἀθύρων* — Scam., at/near estuary: *Φ* 202 (*τὸν* [slain Asterop.] *δὲ κατ' αὐτόθι λεῖπεν* [Ach.]) *κείμενον ἐν -οισι, δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ* (of Scam.) 319 (Scam. to Simoïs:) *„κὰδ δέ μιν αὐτὸν* (Ach.) *' εἰλύσω -οισιν, ἅλις χέραδος περιχεύας ' μυρίον* (*τόσσην οἱ ἄσιν καθύπερθε καλύψω"*) — unspecified in comp.; 1× sg., 1× pl. as typifying countlessness (w. leaves, dust; see Lowry in The Ages of Homer, 1995, 198): *B* 800 (Iris-Polites to Trs.:) *„οὔ πω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ὄπωπα· ' λίην γὰρ φύλλοισι ἐοικότες ἢ -οισιν ' ἔρχονται πεδίοιο μαχησάμενοι προτὶ ἄστυ"* *I* 385 (Ach.:) *„οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη ὅσα -ός τε κόνις τε* (*ψεύδονται ὄνειροι* v.l.), *' οὐδέ κεν ὣς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει' 'Αγαμέμνων"* — unclear (elsewhere in h. Merc. *ψ*. [vv. 79. 352] and ⌞*ψαμαθώδης*⌟ *χῶρος* [3×: see ⌞ ⌟] refer to the stretch of sea-shore over which Hermes drove cattle; perh. part of itinerary betw. Cyllene and Ol. has been lost here): h. Merc. 320 *ἐπεὶ πολύμητις ἐὼν* (Hermes) *πολυμήχανον* (Ap.) *εὗρεν, ' ἐσσυμένως δὴ ἔπειτα διὰ -οιο βάδιζε ' πρόσθεν, ἀτὰρ κατόπισθε Διὸς καὶ Λητοῦς υἱός* — Wdfld.: *ἄμαθος, ψάμμος*; see also *ἠϊών* ⌞w. wdfld.⌟, also *κόνις* ⌞ ⌟

D v.l. *E* 587 J.N. O'Sullivan

ψαμαθώδης [3h] L Zumbach, Neuerungen 16 w. Janko, HHH 135

B *sandy;* only *-εα χῶρον* of the sandy sea-shore (opp. to *χῶρος κρατερός*, v. 350) along which Hermes drives Ap.'s cows backwards in h. Merc. leaving deceptive tracks h. Merc. 75 (*πεντήκοντ' ἀγέλης ἀπετάμνετο* [Hermes] *βοῦς*) *πλανοδίας δ' ἤλαυνε* ⌞*διὰ -εα χῶρον*⌟ *' ἴχνι' ἀποστρέψας* (n. *ψαμάθοις ἁλίῃσιν* v. 79) 347 (Ap. to Zeus, recounting Hermes cattle-raid:) *„τῇσιν μὲν βουσὶν ἐς ... λειμῶνα ' ἀντία βήματ' ἔχουσα κόνις ἀνέφαινε μέλαινα· ' αὐτὸς δ' οὗτος †ὅδ' ἐκτὸς† ἀμήχανος, οὔτ' ἄρα ποσσὶν ' οὔτ' ἄρα χερσὶν ἔβαινε* ⌞ ⌟*"* (n. *παρὰ θῖνα θαλάσσης* v. 341) 350 *ὄφρα μὲν οὖν ἐδίωκε* ⌞ ⌟*„ ' ῥεῖα μάλ' ἴχνια πάντα διέτρεπεν ἐν κονίῃσιν· ' αὐτὰρ ἐπεὶ ψαμάθοιο πολὺν στίβον ἐξεπέρησεν, ' ἄφραστος γένετ' ... στίβος* (*χῶρον ἀνὰ κρατερόν*). — Wdfld.: *ἠμαθόεις* J.N. O'Sullivan

ψάμμος [1c] E app. Gr. creation; for speculat. on format. see Frisk, Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: see *ψάμαθος* E

Σχ sch. D *E* 587: *ἀμάθοιο. ἀμμώδους τόπου· ἄμαθος γὰρ ἡ κατὰ τὸ πεδίον ἄμμος, ψάμμος δὲ ἡ κατὰ τὴν θάλασσαν κόνις*

B *sand,* on sea-bed *μ* 243 (*ὅτ' ἀναβρόξειε* [Charybdis] *θαλάσσης ὕδωρ, πᾶς ἔντοσθε φάνεσκε*) *ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκε* ' *-ῳ κυανέῃ* (*κυανέῃ* v.l.) – Wdfld.: see *ψάμαθος* wdfld. J.N.O'Sullivan

ψάρ, ψήρ m. [2ⁱ] **E** nicht sicher; zur Wortbildg s. Frisk z.St. (m. Lit.) u. Risch 4

Σχ sch. D *Π* 583: *ψῆρας· ψάρας* **L** F.Robert, Les noms des oiseaux en grec ancien, Neuchatel 1911; 32ff.; Körner, Hom. Tierwelt 68; Reiter, Bezeichnungen 92; Shipp, Studies 13 (m. Lit.)

B *Star,* nur im Gl.; vgl. auch Gell. 13, 21, 25 *Π* 583 *ἵρηκι ἐοικώς* (Patr.) ' *ὠκέϊ, ὅς τ' ἐφόβησε κολοιούς τε ψῆράς τε P* 755 *τῶν* (Gr.?) *δ' ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν* ' *οὖλον κεκλήγοντες, ὅτε προΐδωσιν ἰόντα* ' *κίρκον,* zur Konstr. s. Ameis-H., Leaf z.St.; and. Edwards, Iliad z.St. G.Markwald

ψαύω [4ⁱ, 1°, 1ᴴ, 1ʰ] **E** nb. *ψῆν* 'reiben', gr. Neubildg. (s. Frisk; Chantraine, Dict. s.v.)

M **1** Stamms. im longum, zweis.: [⏑̄-] *-ον/-ση δ' N* 132 = *Π* 216, *Ψ* 806 **2** Stamms. in d. brevia **2a** zweis.: [-⏑̄] *-σειν* h.Ven. 125; *ἐπι-ων* Sc. 217 [-⏑̄] *ἐπι-ῃ θ* 547 **2b** dreis.: [-⏑̄⏑] *-ουσιν Ψ* 519

B *berühren,* Obj. im Gen., außer *θ* 547 (in B II), wo metaph.; vgl. Mutzbauer, Tempuslehre II 309. – Wortf.: (*ἀμ-*)*αφάομαι, ἅπτω, ἐπιμαίομαι, ἕπω, ἐφικέσθαι* **I** Simplex: *N* 132 (Phalanx:) *-ον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι* ' *νευόντων* = *Π* 216 *Ψ* 519 (beim Wagenrennen:) *τοῦ μέν τε -ουσιν ἐπισσώτρου τρίχες ἄκραι* ' *οὐραῖαι* 806 (Ach. setzt Preis f. Waffenkampf aus:) „*ὁππότερός κε φθῆσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν,* ' *-ῃ δ' ἐνδίνων διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα,* ' *τῷ μὲν ἐγὼ δώσω κτλ.*" h.Ven. 125 (Aphr. zu Anch. in Lügenerz.:) „*οὐδὲ ποσὶ -σειν* (*-ειν* v.l.) *ἐδόκουν φυσιζόου αἴης*", vgl. Smith, HSPh 83, 1979, 33

II Kompos.: *ἐπί-* *anrühren* Sc. 217 *Περσεύς,* ' *οὔτ' ἄρ' ἐπι-ων σάκεος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ θ* 547 (Alkin. zu Phäaken:) „(e. Mann,) *ὅς τ' ὀλίγον περ ἐπι-ῃ πραπίδεσσι*", wörtl. *der durch se. Verstand auch nur wenig berührt,* d.h. *wenig Verstand hat,* s. Odyssey z.St.; M.Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 124

D v.l.: *Ξ* 37, *Φ* 294 G.Markwald

ψαφαρό(θριξ) [1ʰ] hapax **E** VG zu *ψῆφος* (s.d. bei Frisk)

B uns.: *kraushaarig* (Càssola), *schmutzhaarig* (West); vgl. *καλλίτριχα μῆλα ι* 336. 469; D.Fröhder, Die dichter. Form d. Hom. Hymnen, Spudasmata 53, 1994, 328 A.1 h.19,32 *ἔνθ' ὅ* (Hermes) *γε καὶ θεὸς ὢν -τριχα* (*ψαφερότριχα, ψαφορότριχα* vv.ll.) *μῆλ' ἐνόμευεν* ' *ἀνδρὶ πάρα θνητῷ.* – Wortf.: *ἄωτος, λάσιος, λαχνήεις* G.Markwald

ψεδνός [1ⁱ] **E** zu *ψῆν* (s. Frisk); zur Wortbildg. Risch 98

B *dünn B* 219 *αὐτὰρ ὕπερθε* ' *φοξὸς ἔην* (Thers.) *κεφαλήν, -ὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη,* vgl. Kirk, Iliad; Basler Komm. z.St. G.Markwald

ψευδάγγελος [1ⁱ] *Überbringer einer unrichtigen Botschaft O* 159 (Zeus zu Iris:) „*πάντα τάδ' ἀγγεῖλαι, μηδὲ -ος εἶναι*"; hier wie *E* 635 u. sonst will Carlisle d. bes. Bed. „e. falsche Version berichten" (s. *ψεύδομαι* B 1); gemeint ist wohl einfach, daß Iris d. Botschaft klar u. unverändert überbringen soll; sie soll *ἀτρεκέως ἀγορεύειν* (wie *B* 10); d. Gegensatz (polarer Ausdr.) ist ähnl. wie *βάλεν οὐδ' ἀφάρματε* (*Λ* 350) C.Sperlich-Snell

ψευδής [1ⁱ] **Σχ** sch. D z.St.: *οὐ γὰρ ἐπιβοηθήσει τοῖς ψεύσταις ὁ Ζεύς* (ähnl. sch. min. P.Aphrod.Lit. II) **L** s. *ψεύδομαι*

B (zu *ψεῦδος* wie *ἐλεγχέες* zu *ἔλεγχος* bzw. zu *ἀφαυδής* wie *φραδέος Ω* 354 zu *ἀφραδής* [Risch 80]:) *nicht Wort haltend Δ* 235 *οὐ γὰρ ἐπὶ -ἐσσι* (Arist. vulg., *ἐπι-ἐσσι* Maas, *ψεύδεσσι* Hermapias, codd. aliquot, rec. West et al.) *πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός,* ' *ἀλλ' οἵ περ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο,* ' *τῶν ἤτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται bei Eidbrüchigen wird Z. nicht helfen, ἐπί* steht sonst nicht bei *ἀρωγός,* aber *ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι* (*A* 408, vgl. *Y* 315) u. *οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγός* (*λ* 498); gg. *ψεύδεσσι* (sch. A z.St.) spricht *οἵ περ,* es ist von d. Tätern die Rede; vgl. *φιλοψευδής* u. *ψεύστης*

D v.l. Th. 229 (s. *ψεῦδος* B 3) C.Sperlich-Snell

ψεύδομαι [5ⁱ, 3°, 3ᴴ, 3ʰ] **E** zu mögl. Verknüpfungen s. Chantraine, Dict. s.v. – Abl.: *ψεύστης, ψευδάγγελος*

F Präs. *-δονται* 1, *-δοντ'* 1; *-δηται* 1; *-δε'* 1; *-δεσθαι* 3; *-δόμενοι* 2; Fut. *-σομαι* 2; Aor. *-σεται* 1; *-σάμενοι* 1, *-σαμένη* 1

M **1a** [⏑̄⏑] *μὴ -δε' Δ* 404 **1b** [⏑̄-] *-δοντ' ξ* 125 **2a** [⏑̄⏑⏑] *-σομαι K* 534 = *δ* 140; *-σεται* Op. 283 **2b** [-⏑̄⏑] *-δηται* Th. 783; ⏑̄*-δεσθαι* ⏑ *ξ* 365 **2c** [-⏑̄×] ⏑ ⏑ h.Merc. 369 **2d** [⏑̄-⏑̄] *-δονται* h.Merc. 563 [⏑̄-⏑̄] *μηδὲ -δεσθαι* Op. 709 **3** [⏑̄⏑⏑⏑̄] *-δόμενοι E* 635, h.1,6; *-σάμενοι H* 352 [⏑̄-⏑̄] *-σαμένη Z* 163

L [1]Hoffmann, Eth. Term.; [2]Luther, Wahrh. u. Lüge; [3]Frisk, Kl. Schr. 16ff.; [4]M.Detienne, Les maîtres de vérité dans la Grèce archaique, Paris 1967; [5]Adkins, CQ 22, 1972, 5–18; [6]J.P.Levet, Le vrai et le faux dans la pensée archaique, Paris 1976; [7]Hölscher, Odyssee 217; [8]L.H.Pratt, Lying and Poetry from Homer to Pindar, Diss. Univ. of Mich. 1998; [9]M.Finkelberg, The Birth of Literary Fiction in Anc. Greece, Oxford 1998; [10]M.Carlisle, in: Carlisle and Levaniouk (eds.), Nine Essays on Homer, Lanham, Md. 1999

B die Wörter mit dem Stamm *ψευδ* bezeichnen eine (objektiv) unrichtige Aussage od. den, der Unrichtiges sagt – auch unerfüllte Versprechen, Wahrsagungen u. Eide. Der Gegensatz ist d. korrekte Wiedergabe von Gehörtem, d. Erfüllung von Versprechungen u. Träumen, d. richtige Deutg. eines Geräusches, seltener d. Darstellg. der Realität. In der Ilias kommen selten, später häufiger bewußte (subjektive) Lügen vor (Leaf zu *K* 543). Aber gleichgültig, ob Lüge od. Irrtum, ist in d. Wörtern vom Stamm *ψευδ* immer e. Tadel enthalten. Die Negation ist häufig, der moralische Vorwurf bei *ψεύστης* am stärksten. Die Abwesenheit eines moral. Vorwurfs bes. deutl. in *γ* 20 (s. *ψεῦδος*), wo e. falsche Aussage ausgeschlossen wird, weil Nestor zu verständig ist (vgl. *Σ* 46, Th. 233f. 262). Wo Lügengeschichten sympathisch sind (Od. u. Hermes), werden and. Wörter benutzt, z.B. *μύθοισιν ἀμείβετο κερδαλέοισι* (h.Merc. 260), u. sonst *πολύμητις Ὀδυσσεύς* (*ξ* 191), *αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν* (*ν* 255; aber *τ* 203 s. *ψεῦδος*). L[2] 8f. sieht in d. Tadel den Vorwurf einer bewußten Lüge „used in contexts, where the speaker is not unaware of the truth". Eine moral. Ablehng. von Unwahrheiten ist aber kaum zu erkennen, d. Wörter Lüge u. lügen in d. Il. meist unangemessen (außer viell. *Z* 163). Der Untersch. von Unwahrheit u. Lüge scheint sich erst herauzubilden. Die moral. Ablehng. liegt in d. Il. haupts. in d. Zusammenhängen von unerfüllten Versprechungen u. Eiden, weniger in d. *ψευδο*-Wör-

tern selbst. In d. Od. haben sie häufiger den Sinn der tadelnswerten Lüge. Auch d. Gegensätze entspr. nicht einem moral. Begriff wie dt. 'ehrlich': *νημερτέα / ⌊ἀληθέα⌋ μυθήσασθαι* (*Z* 376 ~ h. Cer. 294 / *Z* 382 ~ *ξ* 125 in 3 unten), ⌊ ⌋ *γηρύσασθαι* (Th. 28), *ἀληθείην ἀγορεύσω/εύειν* (h. Merc. 368. 561), *-σομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω* (*K* 534 = *δ* 140 in 1b unten), *ἐτήτυμα μυθησαίμην/ασθαι* (Op. 10, h. Cer. 121), *ἀτρεκέως ἀγορευέμεν* (*B* 10), *αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην τετέλεστό τε ἔργον* (*T* 242). Vgl. *ἁμαρτάνω*. – Wortf.: s. L⁴30 A.6; *δόλος, μῆτις, ἀπάτη, ἄπιστος, ἄλιον ἔπος, ἀπαφίσκω, οὐ τελέω, μαψίλογος, ἠπεροπεύω, κλέπτω* (vgl. *λ* 364 ff.), *οὖλος ὄνειρος, οὐ κατὰ κόσμον* (Diller, in: Festschr. Snell)

1 *etwas Falsches sagen* (obj.), meist in dir. R. **1a** Ptz. in Vbd. m. verba dic. *E* 635 (der Zeussohn Sarp. u. der Zeusenkel Tlep. stoßen aufeinander. Tlep.:) „*-δόμενοι δέ σέ φασι Διὸς γόνον ...* ' *εἶναι*", L¹⁰ vermutet hier u. an d. folg. St. das Vorhandensein einer and. Überl., die d. Sprecher für richtiger hält. Aber *du wirst zu unrecht für e. Zeussohn gehalten* ist wohl nur d. Kritik an Sarp.s Verhalten, d. seinem V. keine Ehre macht (vgl. 372–402) h. 1,6 (*οἱ μὲν Δρακάνῳ, οἱ δ' Ἰκάρῳ, οἱ δ' ἐν Νάξῳ, οἱ δὲ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ*) *ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν ἄναξ σε λέγουσι γενέσθαι* ' *-δόμενοι· σὲ δ' ἔτικτε* (Zeus in Nyse), nur hier ist eindeutig von richtiger u. falscher Überl. d. Rede, was L¹⁰ als Grundbed. von *ψ.* betrachtet **1b** antith. zu 'das Richtige sagen' *Δ* 404 *Ἀτρεΐδη μὴ -δε' ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν*, Sthen. wirft Ag. e. falsche, unvollst. Schilderg. der Kämpfe um Theben vor; s. Leaf zu d. Frage, ob *-δεο* od. *ψευδέα* zu verstehen ist *K* 534 *-σομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω;* (Nestor hofft, das Geräusch von Od.s Rückkehr richtig zu deuten) = *δ* 140 (Hel. glaubt, Tel. zu erkennen) h. Merc. 563 (die Thrien nach Honiggenuß) *προφρονέως ἐθέλουσιν ἀληθείην ἀγορεύειν* ' *ἣν δ' ἀπονοσφισθῶσι θεῶν ἡδεῖαν ἐδωδήν,* ' *-δονται δὴ ἔπειτα δι' ἀλλήλων δονέουσαι*, vgl. 549 **2** Aor.: *zur Lüge greifen, Eid brechen, falsch schwören* *Z* 163 *τὸν οὔ τι* ' *πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην.* ' *ἡ δὲ -σαμένη Προῖτον βασιλῆα προσηύδα*, sie verfällt in d. Unwahrh., d. ingr. Aor. (Ptz. wie bei 1a) bildet e. Übergang zu d. Bed. 'lügen'; vgl. Mutzbauer, Tempuslehre I 381 *H* 352 *νῦν δ' ὅρκια πιστὰ* ' *-σάμενοι μαχόμεσθα*, vgl. III Sp. 775,22 ff., bes. *Δ* 235 f. (s. *ψευδής*); *ψ.* nur hier trans.? Leaf vergleicht and. Stt. mit einem freieren Gebr. des Akk.; vgl. Op. 709 (in 3) Op. 283 *ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας* ' *-σεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῇ* **3** *die Unwahrheit sagen* (subj.), *lügen*; in d. Od. wird *ψ.* nicht nur auf d. einzelne Lüge bezogen, d. Bed. wird etwa 'e. Lügner sein', 'Lügengeschichten erzählen' *ξ* 125 *ἄνδρες ἀλῆται* ' *-δοντ' οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθέα μυθήσασθαι* 365 *τί σε χρὴ τοῖον ἐόντα* ' *μαψιδίως* ⌊*-δεσθαι*⌋*; schäbig wie du bist, warum lügst du auch noch so unverschämt drauflos?* h. Merc. 369 *νημερτής τε γάρ εἰμι καὶ οὐκ οἶδα* ⌊ ⌋ Op. 709 *μηδὲ* ⌊ ⌋ *γλώσσης χάριν*, West nimmt *χάριν* als Obj. zu *ψ.* (wie *H* 352 [in 2]) „offer false tongue favour"; es scheint wahrscheinlicher, den präp. Gebr. von *χάριν* anzunehmen: *sage nichts Falsches um des Geschwätzes willen* (s. Wilamowitz, Erga) Th. 783 *ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται,* ' *καί ῥ' ὅστις -δηται* (muß schwören)

C. Sperlich-Snell

ψεῦδος [6ⁱ, 6ᵉ, 5ᴴ, 1ᵉ] **E** s. *ψεύδομαι*. – Abl.: *ἀ-, φιλο-, ψευδής*

F *-ος* 1, Akk. *-ος* 6; *-εσσι(ν)* 3, *-εα* 7, *-ε'* 1

M 1a [⏑̯] (*τε*) *-ος B* 349, *I* 115, Pis. fr. dub. 1 p. 134 Dav. [⏑̯] *-ε'* Hes. fr. 302,7 **1b** [–] *-ος B* 81 = *Ω* 222, *γ* 20 = 328 **1c** [–] *τε -εά τε* Th. 229 **2a** [⏑⏑] *-εά θ' αἱμυλίους τε λόγους* Op. 78. 789; *-εα (τ') λ* 366, *ξ* 296 [⏑⏑] *-εα τ* 203 ≅ Th. 27 **2b** [–⏑] (*μοι*) *-εσσι Ψ* 576, *ξ* 387 [–⏑] *με -εσσιν Φ* 276 **L** s. *ψεύδομαι*

B Wortf.: s. *ψεύδομαι* **1** *falsche Aussage* (Obj. bei verba dic.) *B* 81 (Nestor über Ag.s Traum) „*εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε,* ' *-ός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον*" = *Ω* 222 (Priamos kontr. göttl. Botschaft m. menschl. Wahrsagungen) *wir würden es für falsch halten*, aber Ag.s bzw. d. göttl. Autorität bürgt für d. Richtigkeit. Es ist weniger an Lüge als an Irrtum od. Hirngespenst zu denken *I* 115 *ὦ γέρον οὔ τι -ος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·* ' *ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι du hast mich nicht falsch beschuldigt* (Chantraine, Gr. h. II 48) *γ* 20 *-ος δ' οὐκ ἐρέει·* ' *μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί* = 328 *sein Verstand wird ihn hindern, etwas Falsches zu sagen* **2** *falsches Versprechen, falsche Anschuldigung* *B* 349 (Gr. wollen) *πρὶν Ἄργοσδ' ἰέναι, πρὶν καὶ Διὸς ...* ' *γνώμεναι εἴ τε -ος ὑπόσχεσις εἴ τε καὶ οὐκί.* ' *φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι* (durch Blitz, als wir gg. Troia einschifften), unerfülltes Versprechen (L⁶) *Φ* 276 (schuldig ist) *μήτηρ, ἥ με -εσσιν ἔθελγεν·* ' *ἥ μ' ἔφατο Τρώων ὑπὸ τείχεϊ ...* ' *... ὀλέεσθαι Ἀπόλλωνος βελέεσσιν*, dat. instr. wie *ξ* 387 (s. 3 unten) *Ψ* 576 (niemand soll sagen) *Ἀντίλοχον -εσσι βιησάμενος Μενέλαος* ' *οἴχεται ἵππον ἄγων ξ* 296 *-εα βουλεύσας* (der Phön.), *ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι,* ' *κεῖθι δέ μ' ὡς περάσειε καὶ ἄσπετον ὤνον ἕλοιτο*, vorsätzl. falsches Versprechen, Betrug; ähnl. Hes. fr. 302,7 (belohnt mein Lied) *ἣν δ' ἐπ' ἀναιδείην τρεφθέντες -ε' ἄρησθε,* ' *συγκαλέω δῆπειτα καμίνων δηλητῆρας* **3** *Lüge, Lügengeschichten* *λ* 366 (Alkin. zu Od.: „*οὔ τι σ' ἐίσκομεν*) *ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς* ' *βόσκει γαῖα ... ἀνθρώπους* ' *-εά τ' ἀρτύοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο*" *ξ* 387 (Eum. zu Bettler-Od.:) „*μήτε τί μοι -εσσι χαρίζεο μήτε τι θέλγε*" *τ* 203 *ἴσκε* (Od.) *-εα πολλὰ λέγων* ⌊*ἐτύμοισιν ὁμοῖα*⌋, nur hier wird *ψ.* von Od. gesagt. Viell. verdient d. List seiner eig. Frau ggüber, bei der er selbst d. Tränen zurückhält, eher d. tadelnde Wort als and. Stt. Th. 27 (Musen:) „*ἴδμεν -εα πολλὰ λέγειν* ⌊ ⌋,' *ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν ἀληθέα γηρύσασθαι*", s. L⁹156 ff. (and Heiden, AJPh 128,2007, 171 m.A.47) Pis. fr. dub. 1 p. 134 Dav. *οὐ νέμεσις καὶ -ος ὑπὲρ ψυχῆς ἀγορεύειν non est grande nefas animam praeponere vero* (Dübner) Th. 229 (unter den Kindern der Eris) *Νείκεά τε Ψεύδεά* (⌊*ψευδέας*⌋ om. *τ'* v.l.) *τε Λόγους τ' Ἀμφιλλογίας τε κτλ.*, mit ⌊ ⌋ wären nicht Lügen u. Reden, sondern lügnerische Reden Kinder der Eris, von Maas, Kl. Schr. 198 (ebenso West) *Ψεύδεα* bevorzugt m. Beispielen für d. üblen Sinn von *λόγοι*, d. hier anzunehmen wäre; s. a. Bremer, Licht und Dunkel 187 Op. 78 *ἐν δ' ἄρα οἱ* (der Frau) *στήθεσσι ...* ' ⌊*-εά θ' αἱμυλίους τε λόγους*⌋ *καὶ ἐπίκλοπον ἦθος* ' *τεῦξε* (Hermes) *Διὸς βουλῇσι* 789 *φιλέοι δ' ὅ γε* (der am 6. Tag geborene) *κέρτομα βάζειν* ' ⌊ ⌋ *κρυφίους τ' ὁαρισμούς*

D v.l. *Δ* 235. 404, f.l. Il. Parv. fr. 2^ p. 53 Dav.

C. Sperlich-Snell

ψευστέω s. *ψεύστης*

ψεύστης [2ⁱ] **Σχ** sch. D *T* 107: *ψευστήσεις· ψεύσῃ* **B** *einer, der nicht zu seinem Wort steht, unzuverlässig ist* *Ω* 261 (Priamos zu d. überlebenden Söhnen:) „*-αί τ' ὀρχησταί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριστοι*", vgl. *Γ* 106 *T* 107 (Ag. erzählt, wie Zeus durch Heras List ein Opfer der Ate wird. Hera:) „*-ης εἰς* (*ψευστήσεις* v.l.), *οὐδ' αὖτε τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις*", Zeus kann d. Wahrheit nicht sehen, trotzdem paßt e. vorwurfsvolles „du bist wankelmütig" zu Heras List u. der Ate. Zur v.l. von sonst nicht belegtem *ψευστέω* s. Ermolaeva, Hyperboreus 7, 2001, 60–71 u. West, Transmission 253 C. Sperlich-Snell

ψηλαφάω [1°] E combined *ψάλλω* and *ἀφάω*, see Chantraine, Dict. 1288

B *feel, grope about* of blinded Cyclops *ι* 416 *χερσὶ -όων, ἀπὸ μὲν λίθον εἷλε θυράων,* ' *αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο χεῖρε πετάσσας,* ' *εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε*, cf. vv. 441. 446 *ἐπιμαίομαι* q.v., *ἀφάω* B 1 (w. *θ* 195 f. *ἀλαός* ... ' *ἀμφαφόων*), and *διφάω* (*Π* 747 *διφῶν* w. 740–2 *ὀφθαλμοὶ δὲ χαμαὶ πέσον*); cf. Lat. *palpare* W. Beck

ψηφ(ίς) [1ⁱ] E zu gleichbed. *ψῆφος*, s.d. bei Frisk; zur Wortbildg. Risch 144 (demin.?); vgl. Meier, *-ίδ-* 65

B *Kieselsteinchen*, vgl. Keil, Lex. Raritäten 59 f. *Φ* 260 (Gl.) *τοῦ* (Wasser e. Grabens) *μέν τε προρέοντος ὑπὸ -ῖδες ἅπασαι* ' *ὀχλεῦνται* G. Markwald

ψι(άς) [1ⁱ, 1ᴴ] E zu *ψῆν*, s. s.v. *ψίω* bei Frisk; Wortbildg. Risch 146

Σχ sch. D *Π* 459: *-δας· ψεκάδας. δρόσους*

B *Tropfen*, von des Zeus Blutregen; bei Körner, Hom. Tierwelt 88 f. real gedeutet; vgl. auch Janko, Iliad z.St.; Lateiner, ColbyQ 38,1 2002, 42–61 *Π* 459 *αἱματοέσσας δὲ -δας κατέχευεν* (Zeus) *ἔραζε* ' *παῖδα* (Sarp.) *φίλον τιμῶν* Sc. 384 *κὰδ δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανόθεν -δας βάλεν* (Zeus als Zeichen f. Her.) *αἱματοέσσας* (v. exp. Wilam.), vgl. Russo z.St. – Wortf.: *δρόσος, ἐέρση* G. Markwald

ψιλόομαι [1ᴴ] *become bald* Hes. fr. 133,5 *αἱ* (ci.: *ἐν*) *δέ νυ χαῖται* ' *ἔρρεον ἐκ κεφαλέων, -ωτο* (*-οῦτο* ci.) *δὲ καλὰ κάρηνα*, cf. use of *ψιλός* in *ν* 437. – Wdfld.: *γυμνόομαι* J. N. O'Sullivan

ψιλός [1ⁱ, 2°, 1ᵉ] E adj. in *-λο-*, rel. to *ψίω, ψῆν* (q.v. in Frisk, Chantraine, Dict.) – Deriv.: *ψιλόομαι*

Σχ sch. D *I* 580: *-ὴν ἄροσιν· τὴν ἄδενδρον χῶρον τὴν πρὸς τὸ σπείρεσθαι ἐπιτηδείαν*

B *bare* of some usual, expected growth (*I* 580, *ν* 437), covering (Vit. p. 19,7), attachment (*μ* 421) *I* 580 (*μιν* [Meleager] *ἤνωγον* [Aetolian elders] *τέμενος*) *ἑλέσθαι* ' *πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο,* ' *ἥμισυ δὲ -ὴν* (*-ῆς* v.l.) *ἄροσιν πεδίοιο, ταμέσθαι clear* (of trees et sim.) *μ* 421 *διὰ νηὸς ἐφοίτων* (Od.), *ὄφρ' ἀπὸ τοίχους* ' *λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ -ὴν φέρε κῦμα* now *bare* of the *τοῖχοι ν* 437 (*ἀμφὶ δέ μιν* [Od.] *μέγα δέρμα*) *ἔσσ'* (Ath.) *ἐλάφοιο,* ' *-όν· δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην bare of hair, hairless*, i.e. old and worn; contrast *δασύ ξ* 51; cf. *ψιλόομαι* Vit. p. 19,7 (begging children in role of swallow:) *„ἔστηκ' ἐν προθύροις -ὴ πόδας, ἀλλὰ φέρ' αἶψα"*, see Markwald 268 ad l. – Wdfld.: *ἄτριχος, γυμνός*; opp.: *δασύς, λάσιος* w. wdfld., see also *βαθύτριχα* etc. s.v. *θρίξ* E; *δενδρήεις, ὑλήεις* J. N. O'Sullivan

ψολόεις [2°, 3ᴴ, 1ʰ] E evt. Abl. von *ψόλος* (nicht im [grE) 'Ruß, Rauch' (s. Frisk)

Σχ sch. D *ω* 539: *-εντα· καυστικόν. ἀσβόλην ποιοῦντα. ψόλον γὰρ τὴν ἀσβόλην λέγει. τοιοῦτον δὲ ἀφίησιν ὁ Ζεὺς πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ* (ähnl. *ψ* 330)

L [1]A. E. Kober, The Use of Color Terms in the Gr. Poets, Genf u. New York 1932, 108 f.; [2]Reiter, Bezeichnungen 95 f.; [3]Handschur, Farb- u. Glanzwörter 208 f.; [4]Erbse, Beitr. Verst. Od. 191; [5]Shipp, Studies 359

B uns.: *rauchig, rußig, flammend?*, Beiw. nur vom Blitzstrahl (*κεραυνός*, s.d.) des Zeus, vgl. L[2,4,5] *ψ* 330 (Od. erz. Pen.:) *ὡς νῆα θοὴν ἔβαλε* ⌞*-εντι κεραυνῷ*⌟ ' *Ζεὺς ὑψιβρεμέτης*, vgl. Odyssey z.St. Th. 515 *ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον εὐρύοπα Ζεὺς* ' *εἰς ἔρεβος κατέπεμψε βαλὼν* ⌞ ⌟, metr. gleichw. *ε* 128 Sc. 422 (im Gl.) *ἤριπε* (Kyknos, von Her. getroffen) *δ', ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ὅτε πεύκη* ' *ἠλίβατος, πληγεῖσα Διὸς* ⌞ ⌟ Hes. fr. 51,2 ... *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* ' *χώσατ', ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλὼν* ⌞ ⌟ ' *ἔκτανε Λητοίδην* (Askl.), *Φοίβωι σὺν θυμὸν ὀρίνων*, vgl. Hirschberger, Komm. 441 h. Ven. 288 (Aphr. zu Anch.:) *„εἰ δέ κεν ἐξείπῃς καὶ ἐπεύξεαι ἄφρονι θυμῷ* ' *ἐν φιλότητι μιγῆναι ἐϋστεφάνῳ Κυθερείῃ,* ' *Ζεύς σε χολωσάμενος βαλέει* ⌞ ⌟" *ω* 539 *καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφίει* (als Zeichen f. Od., d. Kampf zu beenden) *-εντα κεραυνόν*, vgl. *Θ* 133. – Wortf.: *ἀργῆς, αἰθαλόεις* G. Markwald

ψόφος [1ʰ] E lautmalend (vgl. Tichy, Onomatop. Verb. 91 f.) u. viell. m. Interj. *ψό* 'pfui!' zus.hängend (Perpillou, Recherches 9 f.; Ruijgh, Mn. 54, 2001, 327); sonst unklar (s. Frisk)

B *Geräusch* h. Merc. 285 (Ap. zu Hermes: „ich glaube, daß du) *πολλάκις ἀντιτοροῦντα δόμους εὖ ναιετάοντας* ' *ἔννυχον οὔ χ' ἕνα μοῦνον ἐπ' οὔδεϊ φῶτα καθίσσαι* ' *σκευάζοντα κατ' οἶκον ἄτερ -ου"*, vgl. V. 149 u. s. Radermacher, Hermesh. z.St. (S. 130). – Wortf.: *δοῦπος, κτύπος*, s. auch *χρόμαδος* G. Markwald

ψύ(η) [1ᵉ] E unklar, s. Frisk s.v. *ψόαι*

B *Lendenmuskel* Nosti fr. 8,2. p. 70 Dav. = fr. 11,2 p. 98 Ber. = fr. 12,2 p. 162 West *Ἴσον* (s.d. B II) *δ' Ἑρμιονεὺς ποσὶ καρπαλίμοισι μετασπὼν* ' *-ας ἔγχεϊ νύξε* (*E* 579), Lit. u. sonst s. Ber. z.St. – Wortf.: *μυών, σάρξ* G. Markwald

ψυκτήριον [1ᴴ] E zu *ψύχω* 'abkühlen', demin. Nom. ag. (W. Petersen, Gr. Diminutives in –ION, Weimar 1910, 47. 167 f.)

B *Schattenplatz* Hes. fr. 301 (Her. zu Aigimios?:) *„ἔνθα ποτ' ἔσται ἐμὸν -ον, ὄρχαμε λαῶν"*, vgl. Op. 574 (*σκιεροὺς θήκους*) u. zum Ggt. 493 (*χαλκεῖον θῶκον*) G. Markwald

Ψυρίη [1°] Insel nördl. von Chios *γ* 171 (Nestor in Erz. zu Tel.:) *„ὁρμαίνοντας,* ' *ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα παιπαλόεσσης,* ' *νήσου ἔπι -ης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστέρ' ἔχοντες,* ' *ἢ ὑπένερθε Χίοιο παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα"*, vgl. Odyssey zu *γ* 169 G. Markwald

ψῦχή [33ⁱ, 48°, 7ᴴ, 3ʰ, 1ᵉ] E nom.act. (s. Böhme, Seele u. Ich 20 A. 2); s. s.v. *ψύχω* sowie Risch § 5 f

F *-ή* 41, *-ῆς* 11, *-ῇ* 4°, *-ήν* 14; *-αί* 7, *-έων* 1° (Syniz.); *-άς* 14

M 1 Stamm im longum 1a [⏑̄] *-ή Ψ* 106; *-αὶ* (*ὑπὲξ*) ... *κατατεθνηώτων*' *κ* 530, *λ* 37 1b [⏑̄] *-ὴ δ'* ... + Verb' *Π* 856 = *X* 362, *λ* 222; *-ὴ* (*καί*) *Ψ* 104, Hes. fr. 204,139; *-ῇ/ἦν* + Ptz. ... + PN[8'] *κ* 492 = 565 ≅ *λ* 165 ≅ *ψ* 323 / *Ψ* 221; *-ὰς* + Ptz. *γ* 74 = *ι* 255 = h. Ap. 455; *-ὰς* ... *κατατεθνηώτων*' *λ* 564; *-ὰς* + Verb / Gen. Pl. *χ* 444 / *ω* 100, Hes. fr. 204,100 [⏑̄] *καὶ -αὶ μέν* Sc. 151 2 Stamm in den brevia [-⏑̆] *καὶ -ῆς* h. 8,13 [-⏑̆] *-ὴ δὲ κατ(ά)* *Ξ* 518, *Ψ* 100; *δ' ἔλιπε -ὴ* (*κατὰ δ'*) *E* 696 = *ξ* 426[ᵃᵇ]; *δέ χ'* (*θ'* ci.) *ὁμοῦ -ὴ λείποι* h. Ven. 272; *δὲ* ... *-ή Φ* 569; *ἦλθε δ'/ ἤλυθ' ἐπὶ -ὴ* + Pers.[8] *Ψ* 65, *λ* 84. 90. 467. 387/ ≅ *ω* 20; (Verb +) *δὲ -ὴ/-ὴ δὲ* + PN[8] *λ* 51, *ω* 102 ≅ *λ* 471/ = *λ* 538[ᵃᵇ]; (*δ'* ...) *-ὴ* + Verb + PN[8'] *ω* 23 ≅ 105 ≅ 35 = 191 ≅ 120; *δὲ -ή I* 408; *-ὴ μὲν* + Verb *λ* 150; *γὰρ* (...) *-ὴ* + Verb (... + PN[8]) *ψ* 251, Op. 686; *θυμοῦ καὶ -ῆς Λ* 334, *φ* 154 = 171[ᵃᵇ]; *περὶ / ὑπὲρ -ῆς* (*καί*) *X* 161, *ι* 423, Hes. fr. 76,7 / *X* 338; *γὰρ* ... *-ῆς* (*τε καὶ αἰῶνος*) *I* 401, *ι* 523; *τοῖο δ' ἅμα -ήν τε καί Π* 505; *δὲ -ὴν* + PN[8'] *ω* 15; *-ὴν/αὶ/ὰς* ... *κατατεθνηυίης*[+] *λ* 205. 541. 567; *-ήν I* 322; *δὲ -ὰς ω* 1; *-ὰς μέν λ* 385 – [-⏑̆] *δ'* ... *-ὴ* + Patron.[8] *λ* 543; *-ὴ/αὶ δ' Ἀϊδόσδε κ* 560 = *λ* 65 ≅ Sc. 254[ᵃᵇ]/ ≅ *H* 330[ᵃᵇ]; *-ὴν*

δ' Ἄϊδι E654 = Λ445 ≅ Π625; δ' ... -ὰς Ἄϊδι A3; -ὴ λίποι σ91; τε -ῆς X325; -ὴν κατατεθνηυίης λ141; τε -ὴν καί α5; -ὴν δ' Aristeas fr.1,4 p.86 Dav.; -ήν Ω754; ...ουσι -αὶ εἴδωλα καμόντων Ψ72, ω14; -άς Sc.173 — [-⏑] λίπῃ -ή τε καὶ αἰών Π453; -ὴ δὲ λέλοιπεν ξ134; λύθη -ή τε μένος τε E296 = Θ123 = 315; δὲ -ὴν + Verb X257. 467; περί τε -έων (Syniz.) χ245; -ὰς + Ptz. N763 = Ω168 — je 33× nach kurzem Endvokal (z.B. τε ψ.) / Überlänge (z.B. λύθη ψ.)

Σχ sch.D E296: -ή τε μένος τε· περιφραστικῶς ἀπέθανεν, 696: ἔλιπε -ή· ἐλιποψύχησεν, X325: -ῆς ὄλεθρον· ... τὴν ἀφάνειαν φησὶν αὐτῆς καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμόν (da die Seele unsterblich sei)

L **1** allg., hom. 'Psychologie': Rogge, Archiv f.d. gesamte Psychol. (Leipzig) 58, 1927, 313ff.; Wilamowitz, HdO 192ff.; Böhme, Seele u. Ich 108ff.; Snell, Entdeckung 18ff.; Onians, Origins 93ff.; Benardete, Agon 2, 1968, 32 („ψ. ... separates men from gods"; repr. in: ders., The Argument of Action, edd. R. Burger & M. Davis, Chicago 2000); J. Bremmer, The Early Gr. Conception of the Soul, Princeton 1983 (s. Resumé in Rez. von: Brenk, Gn. 56, 1984, 1f.); Jahn, Seele-Geist 27ff.; Darcus Sullivan, SIFC 81 (= t.s. 6), 1988, 151ff.; M. Clarke, Flesh and Spirit, Oxford 1999, 39ff. u.o. (s. Resumé in Rez. von: Edwards, CR n.s.51, 2001, 1f.); G. Reale, Corpo, anima e salute (Il concetto di uomo da Omero a Platone), Milano 1999, 75ff.; J. Heath, The Talking Greeks, Cambridge 2005, 46f. (τὸν δ' ἔλιπε -ή vs. λίπε δ' ὀστέα θυμός [auch von Tieren]); s. noch Lit. (auch ältere) bei: Lesky, RE Suppl. XI (1968), 736f. (= Homeros, Stuttgart 1967, 50f.); sowie bei: Ingenkamp, RhM n.s.118, 1975, 48 A.3; u. bei: Sh. D. Sullivan, Psychological and Ethical Ideas, Mn. Suppl. 144, 1995, 76 A.2 **2** Material / Ausdr. für Ohnmacht, Tod: Nehring, CPh 42, 1947, 106ff. (zur Ohnmacht bei Hom.); Garland, BICS 28, 1981, 43ff. („The Causation of Death in the Il.", mit Listen von Wort-Vbd.); ψυχή vs. θυμός: Cheyns, AC 50, 1981, 144ff. **3** zur nachep. Bed.-Entw.: Rohde, Psyche (passim); Dihle, in: Gedenkschr. A. Stuiber, Münster 1982, 9ff. (ψ.-θυμός; schon die ψυχαί im λ nehmen Züge des nachep. Seelenbegr.s vorweg: ψ. als „Bez. für den geist.-moral. Wesenskern des Menschen"); s.a. dens., ⌊in: Festschr. K. Alt, Stuttgart 1998,⌋ 225ff.); D. B. Claus, Toward the Soul, Yale Class. Monogr. 2, 1981; Chadwick, Lex.Gr. 311ff.; Schwabl ⌊ ⌋ 7ff. (Hom. u. die plat. Seelenlehre); J. P. Wright, P. Potter (edd.), Psyche and Soma (... from Antiquity to Enlightenment), Oxford 2000; Burkert, Gr. u. Orient 126ff. (Derveni Pap.: Seelen / Dämonen, Bzhg. zu persischen 'Magoi') **4** zur 'Totenseele' im Hades (s.u. B3): Rohde, Psyche 1ff.; Stengel, Opferbräuche 138ff.; Mylonas, AJA 52, 1948, 61ff. (s.a. dens., in: Wace-Stubbings, Companion 481); A. Schnaufer, Frühgriech. Totenglaube, Spudasmata 20, 1970, 58ff. 191ff. (bei Ohnmacht); Dihle (s.o. 3); S. I. Johnston, Restless Dead: Encounters Between the Living and the Dead in Ancient Greece, Berkeley 1999, 7ff. u.ö.; zu Konzeption u. Quellen (auch vorderoriental.) der beiden Nekyiai: Heubeck, Odyssey vol. II 55ff., vol. III 356ff.; W. Kullmann, Realität, Imagination u. Theorie (ed. A. Rengakos), Stuttgart 2002, 147ff.; Abb. von Unterwelt-Szenen: LIMC VIII,1 s.v. 'Nekyia' 875f. **5** oriental. Parall. für 'giving up the ghost': West, East 151ff.

B *Seele, Leben(skraft, -hauch, Atem* des Menschen, ξ426, Sc.173 Ebers, Hes.fr. 204,139 der Schlange [s.u. 4]), die sich (**1**) im Sterben (E696, X467 bei Ohnmacht, Schock) vom Körper (A3f., Ψ65f. 106f. αὐτός⁺, λ221f.⁺ ὀστέα, vgl. 53 σῶμα) trennt (oft [s.u. 1:] λείπει, Π856⁺ ἐκ ῥεθέων ⌊πταμένη⌋, Ξ518 κατ' ὠτειλὴν ἔσσυτ', λ222 ἠΰτ' ὄνειρος ἀπο⌊ ⌋, [s.u. 2:] I408 ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων) u. danach (**3**) als körper- (u. z.T. bewußt-)lose *Totenseele* im Hades e. separate (λ488-91 freudlose) Existenz führt (s. s.vv. εἴδωλον, νεκρός, νέκυς [B II]; Ψ100 ἠΰτε καπνὸς τετριγυῖα, ω5f. τρίζουσαι ὡς νυκτερίδες; vgl. λ605 κλαγγὴ νεκύων ἦν οἰωνῶν ὡς πάντοσ' ἀτυζομένων, κ495 „τοὶ δὲ [sc. νέκυες] σκιαὶ ἀΐσσουσιν"); dann auch (**2**) in allg. Sit. (Reflexion u.a.) *Leben* ('um das man kämpft' usw., das man 'aufs Spiel setzt' [*life at risk*, West zu Op.686], 'führt' [1ᵉ nom. act. + ἔχειν]); Epith.: A3 πολλὰς δ' ἰφθίμους -άς (Enallage, sc. ἡρώων); weiteres s.u. G — Wortf.: αὐτμή, πνοιή; als 'vitale Energie', 'Vitalitätsprinzip', das ebf. mit dem Tod verlorengeht: θυμός ([s.d. B1] Λ334⁺ ⌊Koppelung,⌋ [s.u. 1bβ]), μένος ([s.d. B1e] E296⁺ ⌊ ⌋ [s.u. 1bα]); ferner αἰών, (Π453, ι523 ⌊ ⌋ [s.u. 1a; 1bβ]), βίος (anders ζωή), ἦτορ; (zu B3:) εἴδωλον (Ψ104 ⌊ ⌋), νεκροί, νέκυες (s.dd. B II), σκιή (B2); s. κάρη (B1g)

Disposition: **1** *Seele, Leben(shauch)* wird bei Sterben, Ohnmacht, Schock vom Körper des Menschen (2× Ebers) getrennt **1a** als (tätiges) Subj. zu Bewegungsverb ('verläßt', 'fliegt', 'schreitet', 'geht hinab' u.ä.) **1b** als Akk.-Obj. (bzw. Subj. bei Med.-Pass., 1ᴴ ⌊Akk.d.Bzhg.⌋) u. sep.Gen. **1bα** als Subj. bei λύθη, ὀλέσθαι u. als ⌊ ⌋ zu ἀπουράμενοι **1bβ** als Akk.-Obj. u. sep.Gen.: bei Sterben, Schock od. Töten (**aa** jem. 'verliert', 'haucht aus' se. *Leben[skraft]*, 'gibt' se. *Seele* 'dem Hades', **bb** Töter 'nimmt' dem Gegner d. *Leben[skraft]* u.ä., 'schickt' se. *Seele* 'in den Hades') **1c** adnom. Gen. (s.a. h.8,13 [in 2 Ende]) **2** in allg. Sit. **2a** *Leben*, das man 'hat', 'führt', 'wertet', 'aufs Spiel setzt' **2b** (eigenes) 'um das man kämpft', (anderes) 'bei dem man jem. bittet' (3/1× präp. περὶ / ὑπὲρ -ῆς⁺) **2c** bes. Wendg. (nachhom.: h.8,13 u. Aristeas) **3** d. *Tote(nseele)* als sep. Existenz (im Hades) **3a** Patr.' körperlose Erscheinung **3b** in den Nekyiai (entspr. Ψ72) als Empfänger von Opferspenden u. Gesprächspartner des Od. bzw. (ω) untereinander **3bα** Sg. (+ EN, Pers.bez.ᵃ): best. einzelne **3bβ** Pl.: viele anon. **4** (1ᴴ) *Leben* der Schlange

1 36× (von 92): wird bei Sterben, (E696, X467) Ohnmacht, Schock vom Körper (A3, Ψ65⁺ αὐτός⁺; ξ426, Π453 τόν; σ91 μιν; λ222, ξ134, Sc.151 ὀστέα als Opp.) des Menschen (ξ426, Sc.173 Ebers) getrennt; vgl. θυμός (B1b), μένος (B1e), sowie (K89f.) „εἰς ὅ κ' ἀϋτμὴ ' ἐν στήθεσσι μένῃ" **1a** als (tätiges) Subj. (H330, Sc.151 Pl.; Koppelung: Π453 -ή τε καὶ αἰών) zu Bewegungsverb (nur h.Ven.272 dir.R., σ91 Überlegung): *Seele* 'verläßt', 'fliegt', 'schreitet' od. 'geht hinab' u.ä. (z.T. mit Ortsangabe: H330⁺ Ἄϊδόσδε [s.a. E654⁺, A3 in 1bβ] κατῆλθον⁺, κατῆεν, βεβήκει, χθόνα δύνουσ' [s.a. in 3a]; κατ' ὠτειλὴν ἔσσυτ', ἐκ ῥεθέων ⌊πταμένη⌋, ἀπο⌊ ⌋ πεπότηται, τὸν / φάος ἔλιπε⁺ [vgl. ähnl. Verben s.v. θυμός B1b, auch von Tieren]; Π856⁺ mit emotion. Ptz. γοόωσα [s.a. unten in 3a.b]); vgl. noch (H131 untyp.) „θυμὸν ... δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω" (= Γ322ᵉᵃ ≅ Λ263ᵉᵃ ≅ Ξ457ᵉᵃ dagg. mit pers. Subj., vgl. Y336, Ω246, Z19.411) u. s.u. (I408f. in 2) „ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων" — H330 (Nestor: „πολλοὶ τεθνᾶσι Ἀχαιοί, τῶν αἷμα ἀμφὶ Σκάμανδρον ἐσκέδασ') Ἄρης, -αὶ δ' ⌊Ἄϊδόσδε, κατῆλθον (κυκλήσομεν νεκρούς, κατακείομεν αὐτούς[!], ὥς ὀστέα ἕκαστος οἴκαδ' ἄγῃ") κ560 (Od. erz.: „Elpenor fiel vom Dach) ἐκ δέ οἱ αὐχὴν ' ἀστραγάλων ἐάγη, -ὴ δ' ⌊ ⌋ κατῆλθεν" = λ65 (Elpenor erz.) Sc.254 (Keren streiten um die Gefallenen, ἵεντο αἷμα πιέειν) ἀμφὶ μὲν αὐτῷ ' βάλλ<ον ὁμῶς> ὄνυχας μεγάλους, -ὴ (-ὴν v.l.) δὲ {Ἄϊδόσδε} κατῆεν (ci., κατεῖεν codd., -ὴν ... καθῖεν vel καθίει ci.) ' Τάρταρον ἐς 151 (v.susp.) τῶν καὶ (Her.' Gegner) -αὶ μὲν χθόνα δύνουσ' (s.u. in 3a) Ἄϊδος εἴσω ' αὐτῶν, ὀστέα δέ σφι (πύθεται αἴῃ) Ξ518 (Ag. tötete den Hyperenor, διὰ δ'

ἔντερα χαλκὸς ἄφυσσε) -ἡ δὲ ⌊κατ' οὐταμένην ὠτειλὴν⌋ ' ἔσσυτ' ἐπειγομένη, τὸν δὲ σκότος ὄσσε ⌜κάλυψε⌝ (vgl. *P* 86 ἔρρει δ' αἷμα ⌊ ⌋) *Π* 856 μιν εἰπόντα (Patr.) τέλος θανάτοιο ⌜ ⌝ ' -ἡ δ' ἐκ ῥεθέων ⌜πταμένη⌝ ⌊"Αἰδόσδε, βεβήκει ' ὃν πότμον γοόωσα (s.u. in 3a.b) λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην. ' τὸν καὶ τεθνηῶτα προσηύδα ... Ἕκτωρ = *X* 362 (Hektors Tod durch Ach.) *λ* 222 (ψυχή der Mutter zu Od.: „ὅτε τίς κε θάνῃσιν, σάρκας τε καὶ ὀστέα πυρὸς μένος) δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός[!], ' -ἡ δ' ἠΰτ' ὄνειρος ἀπο⌜πταμένη⌝ πεπότηται. ' ἀλλὰ φόωσδε (λιλαίεο"; s. Ameis-H. z.St.) *ξ* 134 (Eum. hält Od. für tot: „τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες u.) οἰωνοὶ ' ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι, -ἡ δὲ λέλοιπεν (ἦ τὸν φάγον ἰχθύες, ὀστέα δ' αὐτοῦ κεῖται ἐπ' ἠπείρου, ἀπόλωλε") *E* 696 (Ohnmacht: Gef. zog Sarp. den Speer aus dem Schenkel) ⌊τὸν δ' ἔλιπε -ή⌋ κατὰ δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς· ' αὖτις δ' ἐμπνύνθη (u. πνοιὴ Βορέαο erfrischte κεκαφηότα θυμόν) *ξ* 426 (κόψε, Eum. den Eber) ⌊ ⌋. τοὶ δ' ἔσφαξάν τε καὶ εὖσαν *Π* 453 (Hera zu Zeus: „laß Sarp. durch Patr. fallen) αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε λίπῃ -ή τε καὶ αἰών (laß ihn in Lykien bestatten") *σ* 91 (μερμήριξε, Od.) ἦ ἐλάσει', ὥς μιν (Iros) -ἡ λίποι αὖθι πεσόντα, ' ἦέ μιν ἦκ' ἐλάσειε h.Ven.272 (Aphr.:) „τῶν δέ θ' (χ' codd.) ὁμοῦ -ἡ λείπει φάος ἠελίοιο (sc. Baumnymphen zus. mit den Bäumen")

1b als Akk.-Obj. (bzw. Subj. bei Med.-Pass., Sc.173 ⌊Akk.d.Bzhg.⌋) u. sep. Gen.; 5× Pl. **1bα** als Subj. bei λύθη, ὀλέσθαι u. als ⌊ ⌋ zu ἀπουράμενοι; Koppelung (3× formelh. bei Tötung von ⌊Wagenlenker⌋n) λύθη -ή τε μένος τε Atem u. *Lebenskraft entschwand* (Ameis-H. zur folg.St.; Schadewaldt: *Seele u. Kraft wurde ihm gelöst*), d.h. der Zus.halt *löste sich auf, was disintegrated* (zum Ggt. vgl. z.B. πευκάλιμος, πυκινός: intellektuell von φρένες): *E* 296 (Aen.' ⌊ ⌋ Pand. von Diom. getroffen, ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων) παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι ' ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη (s.d. B13 mit Parall.: γυῖα u.a.) -ή τε μένος (s.d. B1e) τε (s. Kirk, Iliad z.St.: Verb-Vbd. „not obviously appropriate", Zeugma) = (vv.susp. [cf. *E* 58b in D]:) *Θ* 123 (Hektors ⌊ ⌋ Eniopeus von Diom. getroffen) = 315 (Hektors ⌊ ⌋ Archeptolemos von Teukros getroffen) — Hes.fr.204,100 (Zeus) ἀϊστῶσαι ⌊σπεῦδε, πρ[ό]φασιν (s.d.) μὲν ὀλέσθαι (s.d. B12bαcc) ' -ὰς ἡμιθέω[ν, s. Hirschberger, Komm. 417f. Sc.173 (Abb.:) ἀμφὶ δὲ κάπροι ' δοιοί, ἀπουράμενοι -ά⌋ς (Pass., s. Russo z.St.; vgl. θυμὸν / ἦτορ ἀπηύρα [s.d. B1a]) **1bβ** als Akk.-Obj. u. sep.Gen.: bei Sterben, (*X* 467) Schock od. Töten (9× [von 15] dir.R.: Tötungswunsch u.a.) **1bβaa** Sterbender / Androm. unter Schock 'verliert', (*X* 467) 'haucht aus', 'gibt' se. *Leben(skraft*: ἐκάπυσσε, ὀλέσαντες [vgl. s.v. θυμός B1b]), bzw. 'gibt' se. *Seele* 'dem Hades' (3× dir.R. δώσειν+ Ἄϊδι [s.o. 1a] im Tötungswunsch); *X* 467 (Androm.s Schock in Formel des Kriegertodes:) τὴν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ... νὺξ ἐκάλυψεν, ' ἤριπε δ' ἐξοπίσω, ἀπὸ δὲ -ὴν ἐκάπυσσε ([s.d.] ἀπὸ κρατὸς βάλε δέσματα κτλ.; 475 Opp.: ἡ δ' ἐπεὶ οὖν ἄμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς [s.d. B1a] ἀγέρθη [≅ *ω* 349 Opp. zu 348 ἀποψύχοντα, s. ψύχω B II 2b) *E* 654 (Sarp. zu Tlep.: „σοὶ φημί) ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα ' εὖχος ἐμοὶ δώσειν (s.d. B11c), -ὴν δ' Ἄϊδι (s.o. 1a) κλυτοπώλῳ" (Zeugma) = *Λ* 445 (Od. zu Sokos) ≅ *Π* 625 (Mer. zu Aen.: „δοίης") *N* 763 (οἱ μὲν [Tr.] νηυσὶν ἔπι) χερσὶν ὑπ' Ἀργείων κέατο -ὰς ὀλέσαντες (s.d. BI1bδbb mit Parall. u. hier 1c), ' οἱ δ' ἐν τείχει ἔσαν βεβλημένοι = *Ω* 168 **1bβbb** Töter 'nimmt' dem Gegner d. *Leben(skraft*) u.ä., 'schickt' se. *Seele* 'in den Hades' (' Ἄϊδι [s.o. 1a] προΐαψεν, ἐξέρυσ', ἀφέλωμαι, ἐξέλετο+, κεκαδήσει+, εὖνιν ποιήσας), 6× (von 9) dir.R. (Wunsch, Klage, Befehl, Befürchtung); *A* 3 mit (einz.) Epith. ἰφθίμους (s.d. B3: Enallage) u. Gen. ἡρώων; Koppelung mit (*Π* 505, Zeugma:) αἰχμήν, (*Λ* 334+, ἓν διὰ δυοῖν:) θυμοῦ, (*ι* 523) αἰῶνος *A* 3 (μῆνιν (s.o. 1) προΐαψεν (s.d. BI) ' ἡρώων, αὐτοὺς δὲ[!] ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν, Enallage (⌊ ⌋), zur „opposition du corps et de l''ame" (Chantraine) s. Basler Komm. z.St. u. vgl. *Ψ* 65f.; Patr.: μιν τέλος θανάτοιο κάλυψεν ὀφθαλμοὺς ῥῖνάς θ'[!], ὁ δὲ) ἐκ χροὸς εἷλκε δόρυ, ποτὶ δὲ φρένες αὐτῷ ἔποντο· ' *X* 257 (Hektor zu Ach.:) „αἴ κεν ἐμοὶ Ζεὺς ' δώῃ καμμονίην, σὴν δὲ -ὴν ἀφέλωμαι", vgl. häufigeres θυμὸν / ἦτορ ἀπηύρα, μένος (s.d. B1e sowie hier 1bα) ἀφελέσθαι / λύειν u.ä. (Parall. s. noch in Bd.1 Sp.362,76ff.; 363,22 [s.v. αἴρέω]; Sp.1021,14ff. [s.v. ἀπηύρων]; Sp.1046,34ff. [s.v. ἀπό]) *Ω* 754 (Hekabe klagt um Hektor:) „σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο -ὴν ταναήκεϊ χαλκῷ (ὀυστάζεσκεν") *χ* 444 (Od.: „θεινέμεναι ξίφεσιν [sc. die Mägde]) εἴς ὅ κε πασέων ' -ὰς ἐξαφέλησθε καὶ ἐκλελάθωντ' Ἀφροδίτης" *Λ* 334 (τοὺς μὲν) Διομήδης ' ⌊θυμοῦ καὶ -ῆς⌋ κεκαδὼν κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα *φ* 154 (Leiodes, als er den Bogen nicht spannen kann: „πολλοὺς τόδε τόξον) κεκαδήσει ' ⌊ ⌋" = 171[im] (Antin.) *ι* 523 (Od. zum Kyklopen:) „αἴ γὰρ δὴ -ῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην ' εὖνιν ποιήσας πέμψαι ⌊δόμον Ἄϊδος εἴσω⌋" (vgl. *H* 131 „θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι ⌊ ⌋" = *Γ* 322[im] [„τὸν δός", ebf. im Wunsch]) u.a. (Parrall. s.v. δύνω B I 1bβ; Π 5.6).

1c adnom. Gen. (s.a. h.8,13 in 2): *X* 325 (Ach. zielte auf Hektor ἦ κληῖδες αὐχέν' ἔχουσι) λαυκανίης (-ίην v.l.), ἵνα τε -ῆς ὤκιστος ὄλεθρος (s.o. [in 1bβaa:] *N* 763+ -ὰς ὀλέσαντες)

2 (16× [2° Pl.]:) in allg. Sit. (9× dir.R.: Reflexion u.ä., 3× Sprache Ach.s im *I*) **2a** *nur ein Leben haben* (svw. wie 'sterblich sein'): *Φ* 569 (Agenor erwägt Kampf gg. Ach.: „καὶ τούτῳ τρωτὸς χρώς) ἐν δὲ ἕα -ή (≅ *I* 319[im]), θνητὸν δέ ἑ φασ' (ἔμμεναι") Reflexion über den Wert des *Lebens*: *I* 401. 408 (Ach.:) „οὔ γὰρ ἐμοὶ -ῆς ἀντάξιον οὐδ' ὅσα φασὶν ' Ἴλιον ἐκτῆσθαι ... ' ([5 vv.] λῃστοὶ μὲν βόες, μῆλα κτλ.) ' ἀνδρὸς δὲ -ὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεῖστὴ ' οὔθ' ἐλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων" (zur Sit. 'Sterben' s.o. in 1a) Op.686 χρήματα γὰρ -ὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν. ' δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν(!) μετὰ κύμασιν, mit Opp. (s. Heubeck, Gymn. 76, 1969, 80f.; West z.St.: 'life at risk' mit Parall.) — als Obj. *sein Leben aufs Spiel setzen*, bzw. (*α* 5) *zu retten suchen*: *I* 322 (Ach.:) „πάθον ἄλγεα θυμῷ ' αἰεὶ ἐμὴν -ὴν παραβαλλόμενος (s.d. IB12) πολεμίζειν" *γ* 74 (Nestor zu Tel.: „seid ihr οἷά τε λῃστῆρες) τοί τ' ἀλόωνται ' -ὰς ⌊παρθέμενοι⌋ κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;" (*β* 237 entspr. ⌊ ⌋ κεφαλάς [s.d. B11]) = *ι* 255 (Kyklop) = h.Ap.455 (Ap.) *α* 5 (πολλὰ δ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα, Od.) ἀρνύμενος (s.d. B2a) ἥν τε -ὴν καὶ νόστον ἑταίρων. ' ἀλλ' οὐδ' ὧς ἑτάρους ἐρύσατο **2b** präp. Ausdr.; ⌊περὶ -ῆς⌋/ἑων ums *Leben*: *X* 161 (nicht um ἀέθλια) ἀλλὰ ⌊ ⌋ θέον Ἕκτορος Hes.fr.76,7 τῷ δὲ ⌊ ⌋ πέλε[το (s.d. D) δρόμος, ἠὲ ἁλῶναι] ' ἠὲ φυγεῖν, Wettlauf von Hippomenes u. Atalante (zum Zush. s. Hirschberger, Komm. 461ff.) *ι* 423 (Od. beim Kyklopen:) „δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον, ' ὅς τε ⌊ ⌋" *χ* 245 (μνηστήρων ἄριστοι) ὅσσοι ἔτ' ἔζωον περί τε -ἑων ἐμάχοντο" ⌊ὑπὲρ -ῆς⌋ *bei deinem Leben*: *X* 338 (Hektor zu Ach.:) „λίσσομ' ⌊ ⌋ καὶ γούνων (s.d. B1c) σῶν τε τοκήων (vgl. *O* 660, *Ω* 466f.), ' μή με ἔα (κύνας καταδάψαι"), vgl. (*ο* 261f.) „σῆς κεφαλῆς" **2c** ⌊-ῆς ... ὁρμήν⌋ (gen. subi., bes. (nachhom.) Wendg.; singulär ⌊-ῆς ... ὁρμήν⌋ (gen. subi., s.o. *X* 325 gen.obi. in 1c): h.8,13 (ὅς κε δυναίμην) καὶ -ῆς ἀπατηλὸν (s.d. B2) ὑπογνάμψαι φρεσὶν ὁρμήν (≅ Hes.fr.204,120[im]) ' θυμοῦ τ' αὖ μένος ὀξὺ κατισχέμεν, ὅς μ' ἐρέθῃσι (s. van der Valk, AC 45, 1976, 442f.; Jahn [s.o. L1]

31:) *den trügerischen Drang der ψυχή umbiegen* (gen. subi., parallel sind ⌊ ⌋ vs. θυμοῦ μένος; ἀπατηλόν vs. ἐρέθησι), dagg. (als gen. obi.:) *piegare nella mia mente la passione che inganna l'anima* (Càssola, ähnl. West:) *deflect the soul-deceiving impulse in my thoughts* (s. s.v. φρένες B2g; 5); zu Zush. u. Autor s. noch West, CQ 20, 1970, 300ff. (für Proklos); Th. Gelzer, MH 44, 1987, 150ff. — nom.act.: Aristeas fr.1,4 p.86 Dav. = p.153 Ber. (*ἄνδρες ὕδωρ ναίουσιν, δύστηνοι ἔχουσι γαρ ἔργα πονηρά· ' ὄμματ' ἐν ἄστροισι, -ὴν δ' ἐνὶ πόντῳ ἔχουσιν* (s.d. BI1aβdd mit Parall.) *richten ihre Augen auf die Sterne, riskieren ihr Leben auf dem Meer* (epigrammat. Antithese), s.o. *I* 322, vgl. (Vit. p.11,30: *ναῦται*) *βίον δύσζηλον ἔχοντες* (> Call. fr.178,32-34), sowie (Archil. fr.213 W.:) *ψυχὰς ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις*

3 d. *Tote(nseele)* als separate Existenz (im Hades, vgl. *νεκροί, νέκυες* [s.dd. BII]): 6ⁱ (nur *Ψ*, von Patr.' *εἴδωλον* [s.d.], *Ψ*104 gekoppelt) u. 33ᵉ in den beiden Nekyiai (entspr. *Ψ*72; s. L4: Kullmann u.a.); meist mit adnom. Gen.: EN od. *μητρὸς ⌊κατατεθνη⌋υίης* von best. einzelnen; bzw. *-αὶ γυναικῶν θηλυτεράων, (ἀνδρῶν) μνηστήρων, νεκύων ⌊ ⌋ώτων*⁺ (*Ψ*72, *ω*14 *-αὶ* [*λ*476 *βροτῶν*] *εἴδωλα καμόντων*) von vielen anonymen 3a Patr.' körperlose (*Ψ*62 Traum-)Erscheinung (70ff. kann ohne Bestattung / Verbrennung nicht „*ὑπὲρ ποταμοῖο*" [nur hier], d.h. in den Hades); altoriental. Parall. (Gilgamesch-Enkiddu) s.v. *Πάτροκλος* (L5d); 2× dir.R. Ach.s *Ψ*65 *ἦλθε δ' ἐπὶ -ὴ ⌊Πατροκλῆος δειλοῖο⌋* (≅ *λ*84⁺ in 3bα) ' *πάντ' αὐτῷ* (s.o. *A*3f.⁺ [in B Vorbem.]) *μέγεθός τε καὶ ὄμματα καλ' εἴκυῖα* ' *καὶ φωνήν καὶ τοῖα περὶ χροῖ εἵματα ἕστο*(!) ' ([3Vv.] u. sagte:) ' „*θάπτε με ὅττι τάχιστα· πύλας Ἀΐδαο περήσω* (fin. Konj.: s. Leaf, Ameis-H. z.St., Schwyzer II672), *τῆλέ με εἴργουσι -αὶ εἴδωλα καμόντων* (s.u. 3b) ' *οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν,* ' *ἀλλ' αὖτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς Ἄιδος δῶ*' (gib mir die Hand [kontrast. 99ff.], denn nach der Verbrennung kehre ich nicht mehr zurück"), Vorstellung wie sonst nur noch bei Elpenor (s.u. *λ*51ff. [in 3b]): Patr.' *ψ.* ist, da unbestattet, offenbar noch nicht im Hades (der jenseits e.s 'Tores' u. [nur hier] e.s Flusses [Styx?] vorgestellt ist), dann muß ⌜ ⌝ (nach Schadewaldt) heißen *ich irre nur so umher an dem Haus des Hades* (Ameis H. z.St.: *das Haus entlang, an dem Hause hin;* s. hier noch Bd. I Sp.744,75ff. [s.v. *ἀνά*], sowie Richardson, Iliad z.St.: Hadestopographie 'vage'); kontrast. die typ. Todes-Wendung *-ὴ δ' Ἄϊδόσδε κατῆλθεν* (in 1a: *κ*560⁺ auch von Elpenor!) u. die unbestattet in den Hades gelangenden *-αί* der Freier (*ω*1ff. in 3bβ) *Ψ*100 *οὐδ' ἔλαβε* (Ach. [s.u. *λ*205 in 3b]) ' *-ὴ δὲ κατὰ χθονὸς* (s.o. 1a) *ἠΰτε καπνὸς* ' *ᾤχετο τετριγυῖα* (s.u. *ω*1 in 3b) 104. 106 (Ach.:) „*ἦ ῥά τίς ἐστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι* ' *-ὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες* (s.d. B4cγ) *οὐκ ἔνι πάμπαν* (dagg. s.u. *κ*492 in 3b) ' ' *παννυχίη γάρ μοι ⌊Πατροκλῆος δειλοῖο⌋* ' *-ὴ ἐφεστήκει γοόωσα* ([s.o. *Π*856⁺ in 1a sowie *λ*387 in 3bα] *ἕϊκτο δὲ θέσκελον αὐτῷ*)" 221 (Ach. bei Patr.' Bestattung: mit Wein) *δεῦε δὲ γαῖαν* ' *-ὴν κικλήσκων* ⌊ ⌋

3b in den Nekyiai (meist in Od.' Erz. od. ep. Handlg., geleg. dir.R. Kirkes, Od.', sowie *Ψ*72 des toten Patr.) als Empfänger von Opferspenden (*κ*516-40 [s. Odyssey z.St.] ~ *λ*25-50; Teir. [s.d.] als Totenorakel: *κ*492f. 539f., s.a. *λ*147f. [*τις νεκύων*] *νημερτὲς ἐνίψει*, sc. nach Bluttrinken) u. z.T. Gesprächspartner des Od. bzw. (*ω*) untereinander; (*Ψ*72) in feindsel., akt. („*τῆλέ με εἴργουσι*") u. topogr. („*ὑπὲρ ποταμοῖο*") Ggs. zum noch unbestatteten Patr.: körper- u. z.T. bewußtlose (aber gleichwohl ihrer Lebensgestalt ähnliche u. daher individuell erkennbare) 'Schemen' (*κ*495 *σκιαὶ ἀΐσσουσιν*, 521⁺ *νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα*, *λ*207 *σκιῇ εἴκελον ἠ καὶ ὀνείρῳ*, 393 ohne *ἴς* u. *κῖκυς*, s.a. 218ff. sowie s.v. *εἴδωλον*; 'schwirrend' *ω*5f. *τρίζουσαι ὡς νυκτερίδες* [vgl. *Ψ*100], *λ*43 *θεσπεσίῃ ἰαχῇ*, 605 *κλαγγὴ νεκύων οἰωνῶν ὥς*), perpetuieren Aussehen (*λ*40f. *οὐτάμενοι ... ἄνδρες ἀρηΐφατοι βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες*[!] vgl. *Ψ*66f. sowie *βροτῶν εἴδωλα καμόντων*) u. Emotion der Todessit. (*λ*388 = *ω*21, *λ*542 *ἀχνυμένη*⁺, 544 *κεχολωμένη*, 542 *εἴροντο δὲ κήδε' ἑκάστη*, u. s.o. *Π*856⁺ *ὃν πότμον γοόωσα* [in 1a]; kontrast. *λ*492ff. 540 Ach.s Interesse für se. Verwandten u. Stimmungswechsel: *γηθοσύνῃ*), sowie die soz. Bzhg.en der Lebenden (*λ*388f. = *ω*21f., *λ*467f. 484f.) u. sind untereinander handlungs- (*Ψ*72f. „*τῆλέ με εἴργουσι οὐδέ με μίσγεσθαι ἐῶσιν*") u. sogar 'prozeßfähig' (*λ*569f. *δίκας εἴροντο*, sc. *Μίνωα* [s.d.] *θεμιστεύοντα νέκυσσιν*, der also se. ird. Tätigkeit im Hades fortsetzt [vgl. 572ff. den jagenden Orion], wie auch 484f. Ach. dort se. ird. Rang behält [s. Heubeck, Odyssey z.Stt.]; zur Bewertung der Existenz im Hades s. noch *λ*488-91 Ach.s Worte, daß noch das kümmerlichste Erdenleben besser sei als die Herrschaft über die Toten [was im Kontrast zum Ethos der Il., aber dem der Od. entspr.; s.o. L4: Kullmann 151 mit A.14]). Dabei wird bei den versch. Gruppen von Toten keine einheitl. Konzeption durchgehalten (s.o. Dihle [L3] 13ff.; Kullmann [L4] 151f.): die *ψ.* erlangt (lt. Kirkes u. Teir.' Anweisungen) durch Trinken (obwohl körperlos!) von Opferblut (das sie wie einen Vampir anlockt *λ*36), kurzfristig das Bewußtsein zurück (s. *κ*516ff., *λ*51-4. 144-9 u.s. Heubeck, Odyssey z.Stt.; expl. Ausn.: der Seher Teir., der auch im Tode durch *φρένες ἔμπεδοι* [kontrast. *Ψ*106] privilegiert ist [*κ*492-5], sowie Elpenor, der als noch unbestatteter offenbar in e. Zwischenstadium ist [*λ*51ff., vgl. Patr. *Ψ*71ff.]); anderers. wird bei Od.' Begegnung (*λ*225ff.) mit den Heroinen sowie (387ff.) mit Ag., Ach. u. Aias u. (601ff.) Her.' *εἴδωλον* sowie bei den 'Totengesprächen' im *ω* (u. *λ*568ff. bei Minos' 'Rechtsprechung') das Bluttrinken nicht vorausgesetzt (vielmehr e. „Kontinuität des Bewußtseins u. der Emotionen" über den Tod hinaus spürbar, s.o. Dihle [L3] 17f.) — im *λ*: (51ff.) Elpenor, Od.' Mutter, Teir. sowie (387ff.) Ag., Ach., (543) Aias u. viele anonyme treten (spontan) als *ψυχή/αί* auf, dagg. die Heroinen (von Perseph. gesendet, bzw. zerstreut 226. 385. 228 *ἀμφ' αἷμα ἠγερέθοντο*) als *γυναῖκες* bzw. mit EN (225. 235-329, kontrast. 385 Zusfassg. *ψυχὰς γυναικῶν*), ebf. Minos, Orion u. die Büßer (die offenbar tatkräftig u. leidensfähig) mit EN (568ff. [-627 ath. Arist.]: zw. einl. [567] *ψυχὰς κατατεθνηώτων* u. abschließendem [632] *ἔθνεα μυρία νεκρῶν*); im *ω*: die anonymen *ψυχαί* der Freier gelangen, obwohl unbestattet ([!] kontrast. Patr.' u. Elpenors Bitte [s.u.]), in den Hades, unterstehen dabei Hermes' Regie (1 *ἐξεκαλεῖτο*, 100 *κατάγων*), während sich Ach.', Ag.s u. Amphimedons *ψυχή* spontan mit umfassender Erinnerung unterreden (15ff. 20 *ἤλυθ'*, 23⁺ *προσεφώνεε*)

3bα Sg. (+ EN / Pers.bez.ᵃ): best. einzelne *λ*51 *πρώτη δὲ -ὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου* (*οὔ πω ἐτέθαπτο, σῶμα*[!] *γὰρ κατελείπομεν*) u. bittet (72ff.) Od. um Bestattung (s.o. [3a] Patr.' entspr. Bitte) 84 (Od. erz.:) ⌜*ἦλθε δ' ἐπὶ -ὴ*⌝ *μητρὸς ⌊κατατεθνηυίης⌋* (≅ *Ψ*65 in 3a), ' *Αὐτολύκου θυγάτηρ* (*τὴν ζωὴν κατέλειπον*) 141 (Od. zu Teir.:) „*μητρὸς τήνδ' ὁρόω -ὴν* ⌊ ⌋" 205 (*ἔθελον*) *μητρὸς ἐμῆς -ὴν ἐλέειν* ⌊ ⌋ (aber *σκιῇ εἴκελον ἠ καὶ ὀνείρῳ ἔπτατ'* [s.o. *Ψ*100 in 3a]) 90 ⌜ ⌝ *⌊Θηβαίου Τειρεσίαο⌋* (*σκῆπτρον ἔχων*) *κ*492 (Kirke:) „*-ῇ χρησομένους* ⌊ ⌋ (*τοῦ τε φρένες ἔμπεδοι*, [als Opp.:] *τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν*") = 565 ≅ *λ*165 ≅ *ψ*323 *λ*150 *ὡς φαμένη -ὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω* ' *⌊Τειρεσίαο⌋ ἄνακτος* *ψ*251 „*ὡς γάρ μοι -ὴ μαντεύσατο* ⌊ ⌋" *λ*467 ⌜ ⌝ *⌊Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος*' *καὶ Πατροκλῆος καὶ* ('*Ἀντιλόχοιο Αἴαντός θ'*,) *ω*15 *εὗρον δὲ -ὴν* ⌊ ⌋ *λ*387 ⌜ ⌝ *⌊Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο⌋* ' *ἀχνυμένη* ([s.o. *Ψ*106 in 3a], 390 *ἔγνω δ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι*, also ohne

Bluttrunk [dazu harmonisierende v.l. *ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν* ≅ 98ex. ≅ 232ex.]) ≅ ω 20 ω 102 *ἔγνω δὲ -ή* ⌞ ⌟ = λ 471in. (*με ⌞ποδώκεος Αἰακίδαο⌟*) λ 538 *-ὴ δὲ* ⌞ ⌟ *φοίτα μακρὰ βιβᾶσα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, ' γηθοσύνῃ*, Stimmungswechsel (! kontrast. 488 ff.) wegen Neopt.' Heldentaten 543 *οἴῃ δ' Αἴαντος -ὴ Τελαμωνιάδαο ' νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης* (sc. des Od. im Streit um Ach.s Waffen), Aias (ohne Bluttrunk, trotzdem [565] *χ' ὅμως προσέφη κεχολωμένος*!) perpetuiert die Emotion s.r Todesstunde (dagg. s.o. 538 Ach.s Stimmungswechsel nach Od.' Bericht) — (im ω) in REinl. (dagg. λ 404 = 487 u.ö. [wo vorher *ψυχή*:] *ὁ δέ* ...): ω 23 (*τὸν*) *-ὴ προσεφώνεε Πηλεΐωνος* ≅ 105 (*'Ατρεΐδαο*) ≅ 35 = 191 ≅ 120 (*'Αμφιμέδοντος*) **3bβ** Pl. (+ Subst. u./o. Ptz. im Gen. Pl.): viele anon. Ψ 72 (Patr.' *ψυχή* [s.o. 3a] zu Ach.: „*θάπτε με*) *τῆλέ με εἴργουσι* (sc. vom Hades) ⌞*-αὶ εἴδωλα καμόντων*⌟ ' *οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν*" (zur Hadestopogr. s.o. in 3a) ω 1 *'Ερμῆς δὲ -ὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο ' ἀνδρῶν ⌜μνηστήρων⌝ (ἔχε ῥάβδον, ταὶ δὲ τρίζουσαι* [s.o. Ψ 100 in 3a] *ἕποντο*, wie *νυκτερίδες*) 14 (Hermes u. die toten Freier) *ἵκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, ' ἔνθα τε ναίουσι* ⌞ ⌟ (vgl. λ 475 f.) 100 (*ἦλθε*, Hermes) *-ὰς* ⌜ ⌝ *κατάγων 'Οδυσῆϊ δαμέντων* κ 530 (Kirke:) „*ἔνθα δὲ πολλαὶ ' -αὶ ἐλεύσονται* ⌞*νεκύων κατατεθνηώτων*⌟" λ 37 *αἱ δ' ἀγέροντο ' -αὶ ὑπὲξ 'Ερέβευς* ⌞ ⌟ *(νύμφαι, ἡίθεοι, γέροντες, παρθενικαί, πολλοὶ δ' οὐτάμενοι ἐγχείῃσιν, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες, θεσπεσίῃ ἰαχῇ)* 541 *αἱ δ' ἄλλαι -αὶ* ⌞ ⌟ *' ἕστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε' ἑκάστη* 564 (Aias) *βῆ δὲ μετ' ἄλλας ' -ὰς εἰς 'Ερεβος* ⌞ ⌟ 567 (*μοι ἤθελε θυμὸς*) *τῶν ἄλλων -ὰς ἰδέειν κατατεθνηώτων* (vgl. inh. 141, formal 205) 385 *ἐπεὶ -ὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ ' ... Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων*

4 *Leben* der Schlange Hes. fr. 204,139 (*μιν ὑβριστὴν κῆλα Διὸς δαμνᾷ*) *-ὴ τοῦ* [*γ'*] *οἴῃ καταλείπε*[*ται*] (*κατὰ χθ*[*ονὸς*] *εἶσιν ἀμαυρῳθε*[*ῖσ*[*ι*]), zu Zush. u. Symbolik (Häutung = neues Leben) s. Hirschberger, Komm. 410. 422

D Hes. fr. 212b *ἕξαι*]*νύ*[*μενος ψυ*]*χὴν* (s. Hirschberger, Komm. 385) Pisand. fr. 8,1 p. 252 Ki. (= fr. 20 Heitsch) inc.sed. fr. 5 p. 72 Ki. (= Emped. fr. 138 D.-K.) *E* 58b (= 296+ in B1bα) v.l. *Λ* 55 (≅ *A* 3 in B1bβ)

G 1 Epith.: (s.o. B1bβ:) *πολλὰς δ' ἰφθίμους* (Enallage, sc. *ἡρώων*) *A* 3; (s.o. 2:) *ἴα Φ* 569; (s.o. 3bβ:) *πολλαί* κ 529 f., *ἄλλαι*+ λ 541. 563 f., *τῶν ἄλλων* λ 567 2 mit Gen. / Poss.-Pron.: (s.o. B1a:) *τῶν (αὐτῶν)* Sc. 151, h. Ven. 272; (1bα:) *τοῦ E* 296+, *ἡμιθέων* Hes. fr. 204,100; (1bβ:) *ἡρώων A* 3, *τοῖο Π* 505, *σεῦ Ω* 754, *πασέων χ* 444; (2:) *ἀνδρός I* 408, *'Εκτορος X* 161, *ἐμήν I* 322, *ἥν α* 5; (3:) EN u.a. (s.o. B3 Vorbem.) 3 im adnom. Gen.: (s.o. B1c:) *-ῆς ὄλεθρος X* 325; (2:) *-ῆς ἀπατηλὸν ὁρμήν* h. 8,13 4 Koppelung (*ἐν διὰ δυοῖν* bzw. Zeugma): (s.o. B1a:) *λίπῃ -ή τε καὶ αἰών Π* 453; (1b:) *λύθη -ή τε μένος τε E* 296+, *-ήν τε καὶ ἔγχεος ἐξέρυσ' αἰχμήν Π* 505, *θυμοῦ καὶ -ῆς κεκαδών*+ *Λ* 334+, *-ῆς τε καὶ αἰῶνος εὖνιν ποιήσας ι* 523; (2:) *ἀρνύμενος ἥν τε -ὴν καὶ νόστον ἑταίρων α* 5, *ὑπὲρ -ῆς καὶ γούνων σῶν τε τοκήων X* 338; (3:) *-ὴ καὶ εἴδωλον Ψ* 104 5 sonst in Parataxe, Opp. zu: (s.o. B1b:) *γένος μερόπων ἀνθρώπων* Hes. fr. 204,100, *εὖχος E* 654+, *αὐτούς A* 3, *καμμονίην X* 257; (2:) *-ῆς ἀπατηλὸν ὁρμήν ... θυμοῦ μένος ὀξύ* h. 8,13, *ἔργα πονηρά ... ὄμματ' ἐν ἄστροισι, -ὴν δ' ἑνὶ πόντῳ ἔχουσιν* Aristeas fr. 1,4 p. 86 Dav. 6 präd.: (s.o. B2:) *χρήματα γὰρ -ή* Op. 686 — adv. Vbd. (in 2:) *περὶ -ῆς/έων, ὑπὲρ -ῆς*

H. W. Nordheider

ψῡχος n. [1°] **Σχ** sch. D κ 555a: *-εος' ψύχους. τῆς αὔρας*, 555b: '*ἀναψῦξαι' διὰ τὸ πνῖγος καὶ τὴν μέθην*. '*ἐπιθυμῶν' τῆς αὔρας*

B (zu *ψύχω*, s. Risch §31c:) erfrischende *Kühle* (*Brise*, s. s.v. *ψύχω* [s.a. *πνέω* B12], *πνεῦμα, πνοιή* B1 mit Wortf.), die der Schläfer nachts auf dem Dach des Hauses, im Ggs. zum abgeschirmten Inneren (vgl. Op. 520), sucht (zur Sit. s. s.v. *τέγος* B2; zum Ggt. ['empfindl. nächtl. Kälte'] s. ε 467 ff.: *στίβη κακή*, morgendl. *αὔρη ψυχρή, ῥῖγος*; ξ 457 ff.: *νὺξ κακή, ἄη ζέφυρος μέγας*, 475 *βορέαο πεσόντος*) Wortf.: (Od. erz.: „*τις ἔσκε* [sc. Eipenor] *ὅς*) *ἐν δώμασι Κίρκης ' -εος ἱμείρων κατελέξατο, οἰνοβαρείων* (*τέγεος πέσεν*, [560] *ψυχὴ*[*!*] *δ' "Αιδόσδε κατῆλθεν*"), zur l.VH vgl. z.B. (*Λ* 551+) *κρειῶν ἐρατίζων*, ferner (*Θ* 480 f.) „*οὔτ' αὐγῆς ... 'Ηελίοιο τέροντ' οὔτ' ἀνέμοισι*"

H. W. Nordheider

ψῡχρός [4i, 5°, 3H] **F** *-ός* 1H, *-όν* 1i; *-ή* 4, *-ῇ* 1i, *-αί* 1i; Ntr. *-όν* 1°, *-ῷ* 1°, (Akk.) *-όν* 2

M 1 Stamm im longum **1a** [⏑̄] *-ὸς ἐών* Op. 514; *-ὴ/αὶ ὑπό O* 171 ≅ *T* 358; *ὕδωρ* (...) ' *-όν τ* 388, Th. 786 **1b** [⏑̄] (*χιὼν ...*') *-ή ξ* 477, Op. 547 2 Stamm in den brevia [-⏑̄] *χιόνι -ῇ X* 152; *ὕδατι -ῷ ι* 392 [-⏑̄] *-όν E* 75; *-ή ε* 469 [-⏑̄] *δὲ -ὸν ... ὕδωρ ρ* 209 — *ψ* 3x Posit. bildend

Σχ sch. D *E* 75: *ἤτοι κυρίως ... ἄθερμον ... ἢ τὸν τοῦ ψύχους ποιητικὸν διὰ τὸ ἀποψύχεσθαι τοὺς ἀναιρουμένους ὑπ' αὐτοῦ ... ψυχροποιόν*

B (nb. *ψῦχος, ψύχω*, s. Risch §29b:) *kalt*: (1) von *beißender* Morgenkälte, *schneidendem* Nordwind, *eisigem* Schnee (mit lok. Angabe: kommt 'von', dringt 'durch'), od. (2) *kaltem* Wasser, *kühler* Quelle, od. (3) *kaltem* Erz als tödl. Waffe; 7x VA (5x Enjb.) — Wortf.: *πηγυλίς, κρυερός*, Op. *θερμός, λιαρός* 1 beißend, schneidend, eisig *kalt*, attr., (2H) präd. zu Luftzug, Nordwind (je 1x *αὔρη, ἠώς*, 5x in Vbd. mit *Βορέας*) od. Schnee/Hagel (*νιφάς, χάλαζα, χιών*); mit lok. Angabe (*ὑπό, ἐκ, διά, ὕπερθε*) od. (1H) gen.abs.; 3x Gl./Vgl. *O* 171 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἐκ νεφέων πτῆται νιφὰς ἠὲ χάλαζα ' -ὴ* ⌞*ὑπὸ ῥιπῆς αἰθρηγενέος Βορέαο*⌟ (*ὡς διέπτατο Ἶρις*) *T* 358 *ὡς δ' ὅτε 'ταρφειαὶ' νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται ' -αὶ* ⌞ ⌟ *' ὧς τότε* ⌜ ⌝ *κόρυθες (νηῶν ἐκφορέοντο)* ε 469 (Od. fürchtet: „*μή μ' ἄμυδις στίβη καὶ ἐέρση δαμάσῃ*) *αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ -ὴ πνέει ἠῶθι πρό*" Op. 547 (Winter:) *-ὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται Βορέαο πεσόντος* 514 (Boreas [508] *ἐμπνεύσας*) *-ὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων* (sc. Tiere) *X* 152 (Verfolgung Hektors: *πηγαὶ* [s.u. 2] *δοιαὶ Σκαμάνδρου, ἡ μὲν ὕδατι λιαρῷ ῥέει*) *ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ προρέει εἰκυῖα χαλάζῃ, ' ἢ χιόνι -ῇ ἢ ἐξ ὕδατος* ⌞*κρυστάλλ*⌟*ῳ ξ* 477 (Od. erz.:) „*νὺξ γὰρ ἐπῆλθε κακὴ βορέαο πεσόντος, ' πηγυλίς· αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ' ἠΰτε πάχνη, ' -ή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο* ⌞ ⌟*ος*" 2 von Wasser **2a** *kaltes* im Ggs. zu 'heißem' (zum Abschrecken des glühenden Metalls [Schmiede-Gl.] od. Temperieren des Badewassers) ι 392 (Erz.: „*ὡς δ' ὅτε χαλκεὺς πέλεκυν*) *εἰν ὕδατι -ῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα ' φαρμάσσων* (*ὡς τοῦ* [Kyklop] *σίζ' ὀφθαλμός*") τ 388 (Eurykl. für Od.' Fußwaschung:) *ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πολλόν, ' -όν, ἔπειτα δὲ θερμὸν ἐπήφυσεν* **2b** *kühles* Quellwasser (locus amoenus): *ρ* 209 (*ἀμφὶ δ' ἦν ἄλσος*) *κατὰ δὲ -ὸν ῥέεν ὕδωρ ' ὑψόθεν ἐκ πέτρης καταὶ δὲ -ὸν ῥέεν ὕδωρ* ⌞*νυμφάων*⌟) — entspr. vom Styxwasser: Th. 786 (Zeus läßt Iris in e. Gefäß *θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι τηλόθεν*) *πολυώνυμον ὕδωρ ' -όν, ὅ τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ... ' ... πολλὸν* (s.d. B11dλ, anders West z.St.) *δὲ ὑπὸ χθονὸς* (*ῥέει, πῆμα θεοῖσιν* [sc. bei Meineid]), 'Kälte' assoz. 3 *kaltes* Erz mit 'Strafe'? (vgl. *ἀμείλιχος, νηλής* u. s.u. 3) bei tödl. Verwundung *E* 75 (Meges traf den Pedaios *ὀξεῖ δουρί, ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας τάμε χαλκός*) *ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, -ὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν*, Abwandlung (Supplektion / metr. Altern.) von (*T* 61+) *ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας:*

zur Konnot. vgl. *νηλεῖ χαλκῷ* (s.d. B Vorbem.), *κρυεροῖο γόοιο / φόβοιο*

D *X* 151 (pap.) H. W. Nordheider

ψύχω [7ⁱ, 2ᵉ, 2ᴴ] **E** ererbt, ai. Parall. u. Lit. s. bei Frisk s.v. (mit Nachtrag III 190); Mayrhofer, EWAia II 199. 258; für Trennung 'refroidir' (*ψυχρός*) vs. 'souffler' (*ψυχή*) s. Benveniste, BSL 33, 1932, 165 ff.; Chantraine, Dict. s.v.; dagg. Poultney, AJPh 102, 1981, 241; Jouanna, REG 100, 1987, 203 ff. — Abl.: *ψυκτήριον, ψυχή, ψῦχος, ψυχρός*

F *ἀνέ-ον* 1ⁱ, *ἀνα-χειν* 1ᵉ, *ἐναπο-χειν* 1ᴴ, *ἀνα/ἀπο-χοντα* 1ⁱ/1ᵉ; Aor. *ἀνα-ξαι* 1ᴴ, *-ξασα* 1ⁱ; Med.-Pass. *ἀπε-χοντο* 2ⁱ, *ἀνέ-χθεν* 1ⁱ, *ἀπο-χθείς* 1ⁱ

M 1 zweis. [-⏑̄] *ἐναπο-χειν* Op. 759; *ἀνα-ξαι* Op. 608; *ἱδρῶ ἀπο-χθείς Φ* 561 [-⏑̄] *ἀνα-χειν δ* 568 2 dreis. **2a** [-⏑̄⏑] *ἀνα/ἀπο-χοντα E* 795, *ω* 348; *-ξασα Y* 440 **2b** [⏑̄-⏑̄] *ἀνέ-χον/χθεν φίλον ἦτορ N* 84, *K* 575 3 viers. [⏑̄-⏑̄⏑] ⸢*ἱδρῶ ἀπε-χοντο*⸣ *X* 2 [⏑̄-⏑̄⏑] ⸢ ⸣ *Λ* 621; *ψ* bildet Posit.

Σχ sch. D *Y* 440: *ἦκα μάλα -ξασα· πάνυ ἠρέμα καὶ πράως καταπνεύσασα καὶ ὑπεκλύσασα τῆς ὁρμῆς. ἢ κοῦφον ποιήσασα, E* 795 *ἀνα-χοντα· καταπνεόμενον, N* 84: *ἀνέ-χθεν· ἀνεκτῶντο. ἀνέπαυον, Λ* 621: *ἀπε-χοντο· πρὸς ἄνεμον ἐπιστραφέντες τὸν ἱδρῶτα ἐξηραίνοντο*

B nur 1ⁱ Simplex, 10× Kompos. (s.u. II): urspr. (Simplex, *ω* 348 *ἀπο-*, Op. 759 *ἐναπο-*:) *blasen* (*atmen;* vgl. *ψυχή, ω* 348 *θυμός*), dann auch *erfrischen, beleben, kühlen* (mit Konnot. *Brise;* vgl. *ψῦχος, ψυχρός;* gg. Trennung der beiden Bed. s.o. in E); vgl. zu beidem entspr. *πνοιή* (s.d. B 2 vs. B 1; s.u. *Y* 440 vs. *Λ* 621, *δ* 568) — Wortf.: *καπύσσαι, πνέω, φυσ(ι)άω*

I Simplex nur *Y* 440 *τό γ'* (Hektors *δόρυ*) *Ἀθήνη πνοιῇ(!) Ἀχιλλῆος πάλιν ἔτραπε ... ἦκα μάλα -ξασα· τὸ δ' ἄψ ἴκεθ' Ἕκτορα ganz leicht atmend* (Schadewaldt, ähnl. Edwards, Iliad z.St.:) *breathing very gently,* Ptz. mit mod. Angabe: Ausführung von *πνοιῇ,* Ausdr. göttl.r Überlegenheit (vgl., auch metr.: *Γ* 381⁺ *ῥεῖα μάλ' ὥς τε θεός*)

II Kompos. **1** *ἀν-* *auf-, erfrischen (beleben), kühlen* (eigtl. *darüberhin blasen?* s. Bd. I Sp. 761,26 s.v. *ἀνά*), sc. Menschen ihre Wunde, *ἦτορ, γούνατα,* bzw. (1ᵒ) Ok./Zephyros die Menschen; 3/1ᴴ Akt. Präs.st./Aor., *K* 575 med. *θη*-Aor. *E* 795 (*εὗρε δὲ τόν γε,* Ath. den Diom.) *ἕλκος ἀνα-χοντα, τό μιν βάλε Πάνδαρος* (*ἱδρὼς* [s.u. 2] *γάρ μιν ἔτειρεν*) *wie er kühlte* (Schadewaldt), „nämlich durch Entfernung des Schweißes" (Ameis-H. z.St.) *N* 84 (Pos.) *ὦρσεν Ἀχαιούς, ' οἳ παρὰ νηυσὶ θοῇσιν ἀνέ-χον* (*-χθεν* v.l.) ⌜*φίλον ἦτορ*⌝ (*καμάτῳ γυῖα λέλυντο* [s.u. Op. 608 *γούνατα*]), vgl. *aufatmen* (s. dagg. *ἀπο-χοντα* [s.u. *ω* 348 in 2b]) *K* 575 (⸢*ἱδρῶ πολλὸν*⸣ [s.o. 1] *ἀπεν*[*ν* ci.]*ίζοντο,* Od. u. Diom.) *αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης* ⸢ ⸣ *' νίψεν ἀπὸ χρωτὸς καὶ ἀνέ-χθεν* (*-χεν* v.l.) ⌜ ⌝, *' ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ... λούσαντο* (zu Waschen u. Baden s.u. *Φ* 561 in 2a) *δ* 568 (Proteus prophezeit Men.' Entrückung „*ἐς Ἠλύσιον πεδίον, τῇ ῥηΐστη βιοτή, οὐ νιφετός, οὔτε χειμών, οὔτ' ὄμβρος) ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντος ἀήτας(!) ' Ὠκεανὸς ἀνίησιν ἀνα-χειν ἀνθρώπους*" Op. 608 (nach der 'ermattenden Sommerhitze' [584 *θέρεος καματώδεος ὥρῃ*] u. Ernte) *δμῶας ἀνα-ξαι φίλα* ⸢*γούνατ*⸣*α* (s.d. B 2a.3) *καὶ βόε λῦσαι* (*δμῶας* Subj., s. West z.St. mit Parall.), vgl. (V. 593 f.) *ἐν σκιῇ ἑζόμενον* (Opp. 574), *ἀντίον Ζεφύροιο,* zum Ggt. (587) *Σείριος ἄζει,* (*Φ* 52) *κάματος δ' ὑπὸ* ⸢ ⸣*α λύτο* ⸢ ⸣*α / γυῖα* (s.o. *N* 84)

II 2 *ἀπ-* **2a** *sich* den Schweiß *abwehen (abkühlen) lassen* (sc. Krieger nach anstrengender Flucht), 2ⁱ/1ⁱ med. Präs.st./*θη*-Aor., 1× mit Sep. (im Kontext 'Brise' bzw. 'Bad': *ποτὶ πνοιήν, λοεσσάμενος*) *Λ* 621 ([597 f.] *Νέστορα* u. *Μαχάονα φέρον ἵπποι ἱδρῶσαι[!]) τοὶ δ'* ⸢*ἱδρῶ* (s.o. 1) *ἀπε-χοντο*⸣ *χιτώνων, ' στάντε ποτὶ πνοιὴν(!) παρὰ θῖν' ἁλός,* s. Ameis-H. z.St. mit Nibelungenlied-Parall. *X* 2 (Tr.) *κατὰ ἄστυ πεφυζότες ἠΰτε νεβροί,* ' ⸢ ⸣ (*ἀνε-* Arist., v. Richardson [Iliad] ad l.) *πίον τ' ἀκέοντό τε δίψαν Φ* 561 (Agenor erwägt Flucht vor Ach.:) „*ἐσπέριος δ' ἂν ἔπειτα λοεσσάμενος* (s.o. *K* 575 in 1) *ποταμοῖο ' ἱδρῶ ἀπο-χθεὶς προτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην*" **2b** akt. Präs.Ptz. *den Atem verlierend (er war ohne / ihm stockte der Atem),* Schockreaktion *ω* 348 *ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε* (Laertes um Od.) *· τὸν δὲ ποτὶ οἷ ' εἶλεν ἀπο-χοντα ... Ὀδυσσεύς. '* (dann Opp.:) *αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἄμπνυτο* (s. *πνέω* B II 1 aβ) *καὶ ἐς φρένα θυμὸς* (s.d. B 1a) *ἀγέρθη* (*προσέειπε*), s. Heubeck, Odyssey z.St. mit Parall. u. Lit; Erbse, Beitr. Verst. Od. 216; J.-F. Nardelli, La diction épique en débat (un comm. ling. d' Od. 24,205-412), Amsterdam 2006, 82 f.; zur Typologie noch Ferrari, Bibl. MD 4, 1986, 90 f.; vgl. (*E* 696 f.) *τὸν δ' ἔλιπε ψυχή ... κέχυτ' ἀχλύς,* (*X* 467) *ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσε* (s.d.), jew. gefolgt von Opp. *ἀμπνύνθη/νυτο* (s. s.v. *ψυχή* B 1a; 1 bβaa)

II 3 *ἐναπο-* *abblasen* (d.h. *einen fahren lassen* (od. *cacare*) *in* Op. 759 (Verbot:) *μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν ... ' μηδ' ἐναπο-χειν,* s. West z.St. mit Parall., vgl. z.B. entspr. Begriffspaar: Ar. V. 394 *μή ποτε οὐρήσω μηδ' ἀποπάρδω*

H. W. Nordheider

ψωμός [1ᵒ] **E** < *ψῆν* (cf. **bhs-ē-*, Skt. *psā́-ti*) w. *ω*-vocalisat.; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. **ψήω*; also Beekes, Sprache 18, 1972, 126

B *piece, lump* of already swallowed food *ι* 374 (*κὰδ δέ μιν* [Polyph.] *ὕπνος ἥρει*) *φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος ' -οί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων lumps* of human flesh

J. N. O'Sullivan

Ω

ὦ, ὤ (μοι) L 1 ὦ, ὤ 1a Etym.: Frisk, Chantraine, Dict. s.vv. 1b Akzent: Laum, Akzentuationssystem 291. 302f. 1c Gebr.: Wackernagel, Synt. I 310f.; Wendel, Gesprächsanrede 142f.; Wace-Stubbings, Companion 129; Giangrande, CQ 18, 1968, 52ff.; Verdenius, Mn. 22, 1969, 345; Förstel, Apollonhymnos 366 A.285; M. Zaffira Lepre, L'interiezione vocativale nei poemi omerici, Rom 1979 1d zu κ 281 (Wortspiel): Louden, TAPhA 125, 1995, 37 2 ὤ μοι (ἐγών) La Roche, HU I 188; Bérard, Intr. Od. I 289; Lohse, Helikon 5, 1965, 283 (zu Π 433); Fenik, 'Homer' 69ff.; West, East 263 m. A.143; Tsagalis, QUCC 105 (n.s. 76,1), 2004, 17f. (zu Σ 54) 3 ὦ πέπον / ὤ πόποι: N 120: Leaf z.St.; Janko, Iliad z.St.; P 171: Schwartz, Odyssee 60 A.1; Th. 544: Verdenius, Mn. 24, 1971, 3 ‖ E. Kammer, Die Einh. der Od., Leipzig 1873, 551; zu N 95–124: Leaf zu St.; N 103: M. Clarke, Flesh and Spirit, Oxford 1999, 209; ν 140: Stanford z.St.; ν 209: Hennings, Hom.s Odyssee, Berlin 1903, 401; Schwartz, Odyssee 60; Wilamowitz, HdO 7 4 ὦ γύναι, φίλοι u. Kraseis (ὤνθρωπε, ὤνερ): van der Valk, Text. Crit. Od. 248. 274 m. A.4 (τ 207 u.a.); Lejeune, Traité de phon. 293

Stellen s. Gehring u. Hofinger; dazu: Theb. fr. 3,2 p. 23 Dav. (ὤμοι); Oechal. fr. 1 p. 151 Dav. (ὦ γύναι); Alcmaeonis fr. 3 p. 140 Dav. (im App., v.l.); Vit. p. 19,8 (ὦ γύναι); Cert. p. 39,8 (ὦ ξεῖνοι) G. Markwald

Ὠαρίων s. Ὠρίων

Ὠγυγίη [6°, 1ᵉ] E Fremdwort ohne Etym. (s. Frisk, m. Lit.; vgl. ὠγύγιος); in d. Ant. als 'uralt' gedeutet (vgl. L[11])

M viers.: [⏑⏑⏑] -η η 244 [⏑⏑⏑] νῆσον ἐς -ην α 85, η 254 = μ 448; νήσου ἀπ' -ης ζ 172; -ην ψ 333; -ην Pan. fr. 18,2 p. 124 Dav.

Σχ sch. min. P. Köln (9) 362 zu α 85: Ὠγυγιᾳ· νησ.[ος, vgl. auch Henrichs[3], 2,3

L [1]Schulten, GZ 32, 1926, 229ff.; [2]Fischer, Nereiden 18ff.; [3]Hinterlechner, Hom. Epith. 135f.; [4]Bowra, Poetry 135f.; [5]Klotz, Gymn. 59, 1952, 300; [6]L. G. Pocock, Reality and Allegory in the Odyssey, Amsterdam 1959, 83ff. 122ff.; [7]Huxley, GRBS 5, 1964, 29–33; [8]Troxler, Sprache Hesiods 165ff.; [9]Hölscher, Odyssee; [10]Odyssey zu α 85 (m. Lit.); [11]M. Luginbühl, Menschenschöpfungsmythen, Bern u.a. 1992, 119ff.; [12]Burgess, EMC 18, 1999, 180. 188; [13]Nakassis, TAPhA 134, 2004, 219. 221ff.

B I myth. Insel Kal.s (s. s.v. Καλυψώ u. vgl. Σχερίη B Vorbem., Sp. 278,13ff. 45ff.; ferner L[1–3.10]; L[9] 190f.), weit entlegen im Meer (η 244, vgl. L[5.8]; L[9] 157f.; L[12.13]), zu der Od. nach Schiffbruch gelangte, neun Tage schiffbrüchig im Meer treibend, (η 254 = μ 448) u. wo er längere Zt. verweilen mußte (vgl. L[4]); auf Betreiben Ath.s nach Aufforderg. des Götterboten Hermes von Kal. schweren Herzens freigegeben (α 85 [ὠγύγιον, Ὠγυλίην vv.ll.], ψ 333) u. nach zwanzig Tagen Fahrt, abermals schiffbrüchig, an d. Phäakenland getrieben (ζ 172); zu den schon in d. Ant. umstrittenen Identif.n (u.a. m. Malta) vgl. L[5.6]; Kl. P. IV Sp. 249

II Nymphe, Πρηξιδίκη genannt (s.d.; L[7]) Pan. fr. 18,2 p. 124 Dav. (= fr. 18,2 Matthews) ἔνθα δ' ἔναιε μέγας Τρεμίλης καὶ ἔγημε θύγατρα ' νύμφην -ην, ἣν Πρηξιδίκην καλέουσιν

D v.l.: α 50 G. Markwald

ὠγύγιος [1ᴴ] E s. s.v. Ὠγυγίη

L [1]F. Schwenn, Die Theogonie des Hes., Heidelberg 1934, 27f.; [2]Kastner, Gr. Adj. zweier Endg. 90; [3]J. Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythologie grecque, Bern 1971, 114ff.; [4]H. Reinsch-Werner, Callimachus Hesiodicus, Berlin 1976, 33ff.; [5]J. L. Lightfoot, Parthenios of Nicaea, ed. with Introd. an Comm., Oxford 1999, 152; vgl. auch L s.v. Ὠγυγίη

B unbek., gew. als *uralt* gedeutet, vgl. Ὠγυγίη, s. L[2]; West z.St. Th. 806 τοῖον ἄρ' ὅρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ, ' -ον, vgl. ferner L[1.3–5]

D ci. Hes. fr. 43a,61 (s. Hirschberger, Komm. 280) G. Markwald

Ὠγύλιος [1ᴴ] B unklar; lt. Troxler, Sprache Hesiods 166f. viell. (wie ὠγύγιος) *unterweltl., zum Totenreich gehörend*; im Ggs. zu ὠγύγιος (s.d.) aber rein geogr. Beiw. von πόντος (Hes.) u. νῆσος (s. D), lt. St. Byz. abgeleitet von Ὠγυλος, νῆσος μεταξὺ Πελοποννήσου καὶ Κρήτης (≅ Αἴγιλα 'Antikythera' nach Wilamowitz, H. 40, 137 = Kl. Schr. IV 190f.) Hes. fr. 204,60 (ἐκ Κρήτης δ' ἐμνᾶτο) αὐτὸς (Idom.) [σ]ὺν νηῒ ... ' βῇ ὑπὲρ Ὠγυλίου πόντου διὰ κῦμα κελαιν[ὸν ' Τ]υνδαρέου ποτὶ δῶμα (sc. um Hel. zu freien), s. Hirschberger, Komm. 412

D v.l. α 85 (Antim. fr. 142 Wyss = 180 Matthews); s. auch App. zu fr. 204,60 M.-W. G. Markwald

ὦδε L 1 Etym. 1a allg.: Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. 2.ὥς 1b myk.? Ruijgh, Études 340. 343 m. A.29; W. Ekschmitt, Die Kontroverse um Linear B, München 1969, 79f.; Perpillou, E&C 91, 1978, 179ff.; DMic. II 15f. 2 Bed., Gebr. u. Formeln: M. Hecht, Die gr. Bed.slehre, Leipzig 1888, 124; Leaf zu K 537, M 346, N 326, Σ 392, Ω 661; Perrotta, SIFC 4, 1925, 263; Führer, Formproblem 11f. m. A.12; de Jong, Eranos 85, 1987, 69ff.; C. C. Tsagalis, Epic Grief, Berlin u.a. 2004, 93 3 als Korr.: Monteil, Phrase relative 332. 388; Tsopanakis, Hom. Researches 282f. 4 zu einzelnen St.n: Β 258: van der Valk, Text. Crit. Od. 18; Γ 224: H. Bernsdorff, Zur Rolle d. Aussehens im hom. Menschenbild, Göttingen 1992 (Hypomnemata 97), 56; Γ 442: Poulengeris 48f.; M 317: Wackernagel, Kl. Schr. III 1531; β 185: Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 54; ρ 544: Stanford II z.St.; ω 341: J.-F. Nardelli, La diction épique, Amsterdam 2006, 78f.; Op. 35: CJ 79, 1984, 312f.; 203: West z.St.; 382: Bradford Welles, GRBS 8, 1967, 14 A.34. – s. auch οὕτω(ς), s.v. οὗτος, u. ὥς

Stellen s. Gehring u. Hofinger; dazu: Cypr. fr. 25,2 p. 59 Ber.; Choer. fr. dub. 21,3 p. 203 Ber.; inc. auct. fr. p. 151 Allen G. Markwald

ὠδίνω [1ⁱ, 1ᵉ, 1ᵇ] L Mawet, Douleur 37. 61f. 391

B *suffer pangs;* of birth (1; w. acc. of child h. Ap. 45), otherwise (2) – Wdfld.: ἀλγέω 1 *suffer birth-pangs*, cf. ὠδίς Λ 269 ὡς δ' ὅτ' ἂν -ουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα, ' ὠδίς, τό τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι (πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι, ὅς ὀξεῖ' ὀδύνῃ δῦνεν μένος Ἀτρείδαο) – w. intern. acc. of child, 'suffer the pangs of the birth of', *be in la-*

bour with: h.Ap.45 *τόσσον ἔπ' -ουσα* (*ἐπωδίνουσα* codd.) *Ἑκηβόλον ἵκετο Λητώ*, 'suffering the pain that was (the birth of) Ap.' **2** subj. Polyph., his eye put out w. a glowing stake *ι* 415 *στενάχων τε καὶ -ων ὀδύνῃσι* J.N.O'Sullivan

ὠδ(ίς) [1ⁱ, 1ᵇ] **E** suggested relationship to IE **ed-* ('eat'; cf. Engl. 'gnaw' assoc. w. pain); cf. *ὀδύνη* (q.v. E) — Deriv.: *ὠδίνω* **L** see *ὠδίνω* **L**

B pl. *labour-pains, birth-pangs* *Λ* 271 *ὡς δ' ὅτ' ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα,* ' *δριμύ, τό τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,* ' *Ἥρης θυγατέρες πικρὰς* (*χαλεπ*[*α*]*ς, πολλὰς* vv.ll.) *ὠδῖνας ἔχουσαι,* ' *ὣς ὀξεῖ' ὀδύνη δῦνεν* (*τειρεν* pap.) *μένος Ἀτρείδαο* (wounded in arm by spear-thrust) h.Ap.92 (birth of Ap.:) *Λητὼ δ' ἐννῆμάρ τε καὶ ἐννέα νύκτας ἀέπτοις* ' *ὠδίνεσσιν πέπαρτο* J.N.O'Sullivan

ὠθέω [53ⁱ, 13ᵒ, 4ᵇ] **E** iter.-intens.; < **ἔθω*? For poss. rel. wds. in other IE langs. see Frisk, Chantraine, Dict. s.v.

F *ὤθεῖ* 1; *ὤθει* 1, *ἐώθει* 1, *ὤθεσκε* 1; *ἀπώσω* 1, *ἀπωσέμεν* 1; *ὦσα* 1, *ὤσας* 1, *ἔωσε* 1, *ὦσε*(*ν*) 19, *ὦσ*(*ε*) 1, *ἀπέωσε* 1, *ἀπῶσεν* 2, *διῶσεν* 1, *ὦσαν* 6, *ἀπῶσαν* 1; *ὤσῃ* 2, *ἀπώσομεν* 2; *ὤσαιμεν* 1; *ὦσαι* 1, *ἀπῶσαι* 1; *ἀνώσαντες* 1; *ὤσασκε* 1; *ὤσατο* 1, *ἀπώσατο* 2, *ὠσάμεθ'* 1, *ὤσαντο* 1; *ἀπώσεαι* 1, *ἀπώσεται* 1; *ὤσαιτο* 1, *ὤσαιτ*(*ο*) 1, *ὤσαισθε* 1; *ὤσασθαι* 2, *ἀπώσασθαι* 5; *ἀπωσάμενον* 1, *ἀπωσάμενοι* 1, *ἀπωσαμένους* 1, *ἀπωσαμένῃ* 1

M **1** stem in longo **1a** monosyll. [⁻] *...ιον –'* *Π*863 **1b** disyll. **1bα** [⁻⏑] *-α* *ι*488; *-ε δ' ἄπο* *E*308; *-ε δέ* *N*193; *-ε*(*ν*) *E*854, *P*618, *χ* 20; *-αν/αι ἀπὸ σφείων* *Δ* 535 = *E*626 = *N*148 / 688 [⁻⏑] *...ος -ε* *Y*489; *ῥίον -εν ἄ...* h.Ap.382; *...ον -ε* *A* 220; *δι-εν* *Φ* 244; *-ε* *B* 744 [⁻⏑] *ἵππων -ε χαμᾶζε* *E*835 ≅ *Λ* 143 ≅ 320, *Y*461; *...ον -ε ...αζε* *E*694; *πύλας* ⟨*καὶ ἀπ-εν*⟩*αν ὀχῆας* *Ω* 446 / *Φ* 537; ⟨ ⟩ *ὀ...* *P*649; *-εν ὅ...* *O*694; *...ιον, -ε δ' ἀφ'* *E*19; *-ε δέ* *Φ* 235; *...ος -εν 'Α...* *O*668; *-αν 'Α...* *Θ* 336 **1bβ** [⁻×] *ῥίον ὠθεῖ* *γ* 295; *...ος –ῃ* *N*138; *ἀπ-αι* *β* 130 **1bγ** [⁻–] *ὤθει* *Φ* 241; *-αν δέ* *Π* 569 = *P*274; *-αιτ'* *E*691 [⁻–] *ἀπ-ω* *ο* 280 **1c** trisyll. **1cα** [⁻⏑⏑] *...τας ἀπ-έμεν* *N*367; (*...ος*) *ἀπ-ομεν* *Θ* 96, *χ* 76; *χειρὸς / κεῖθεν / τεῖχος ἀπ-ατο/εται* *Θ* 533, *Ω* 508, *ν* 276; *...ῆρας ἀπ-εαι* *α* 270 [⁻⏑⏑] *-ατο* *Z*62; *...ιον -άμεθ'* *Θ* 295 **1cβ** [⏑⁻⏑] *ἀπέ-ε* *ι* 81; *ἔ-ε* *Π* 410 **1cγ** [⏑⁻×] *ἐώθει* h.Merc.305 **1cδ** [⁻–⁻] *-αιμεν/αισθε/αιτο προτὶ ἄστυ ...εων* (*δ'*) *ἄπο* *Π* 45 / ≅ *Λ* 803 / *Π* 655 [⁻–⁻] *μὲν ἀν-αντες* *ο* 553; (*...ας*) ⟨*ἀπ-ασθαι*⟩ *Θ* 206, *ι* 305 [⁻–⁻] ⟨ ⟩ *Π* 251 [⁻–⁻] *...τας / καὶ* ⟨ ⟩ *παρὰ / κακὰ νηῶν* *O*407. 503 **1d** quadrisyll. [⁻⏑⏑⁻] *νεῖκος* ⟨*ἀπ-αμέν*⟩*ους δηίους* *M*276; *...ῆρας* ⟨ ⟩*η* h.Cer.276 [⁻⏑⏑⁻] (*μὲν*) *ἀπ-άμενον/οι δήϊον πῦρ* *Σ* 13 / *Π* 301 **2** stem in brevibus **2a** disyll. [–⁻] *-ε* *Ξ* 494 [–⁻] *-ας* *Φ* 398 [–⁻] *...ας -η* h.Ap.73 **2b** trisyll. [–⁻⏑] *ὤθεσκε* *λ* 596; *ἄψ -ασκε/ασθαι* (*ἐπεί*) *λ* 599 / *M*420, *O*418 [–⁻⏑] *-αντο* *Π* 592

Σχ sch.D: simple act. and (*Z*62, *Θ* 295, *O*418) mid. freq. glossed w. *ἀπεώσα*(*ν*)*το*⁺, also *A* 220 / *E*19 / 626, *Z*62: *ἐν/κατ/ἀπεβαλεν*⁺, *B* 744: *ἐξέωσεν. ἐδίωξεν,* *Δ* 535: *ἀπέκρουσαν,* *E*308: *ἀπέσυρεν.* 691: *ἀποδιώξειε,* compds.: *ἀπώσομεν· ἀποδιώξωμεν,* *Ω* 446: *ἀπῶσεν· ἀπώσατο,* *Φ* 244: *διῶσε· συνεμόχλευσεν. ἀπεώσατο,* sch. min. P.Aphrod. Lit.II on *E*19: *ὦσε·*] *κατέβαλε. ὤθησεν*

L Mutzbauer, Tempuslehre II 309f.; Delebecque, Cheval 206f.; Kurz, Menschl. Bewegung 23; Valgiglio, Prom. 11, 1985, 24–6

B *push, thrust, knock, force, drive;* usu., but not nec. (*ἧκα* *Ω* 508), w. not. of more or less (*σθένεϊ μεγάλῳ* *N*193, *ποδὶ πλήξας* *χ* 20) violent force, effort (*ῥεῖα* *Λ* 803⁺, *τιταινόμενος* *λ* 599 [cf. v.596], *μέγα ἔργον* *N*367; note inf. w. neg. *ἐδύναντο*⁺ *M*420, *N*688, *O*407. 418, *ι* 305); 49× act., 21× mid. ('from oneself') without clear, consistent line of sem. distinct. (for distribut. between uses ⟨see the (sub)sections below⟩; simple with or (*E*691. 854, *M*420 [w. gen. alone], *N*193, *O*418. 694, *Π* 569⁺. 592, *Φ* 235. 241, *ι* 488 [w. adv. *παρέξ*], *λ* 599) without prep. expr(s). (⟨ ⟩ and G2 below) and compds. (⟨ ⟩, B ad fin. and G2 below); subj. person(s) (1) or thing(s) (2), obj. person(s) (1a; see also 2b, part of pers. 2a) or thing(s) (1b; *N*138, *Φ* 235 [corpses]. 244, *γ* 295 in 2b); for advs., preps., associations see G below. — Wdf1d.: *ἀλέξω, ἀμύνω, ἀρκέω, διώκω, ἐέργω, ἐλαύνω, ῥήγνυμι* (*διωθέω*), *στυφελίζω, φοβέω* **1** subj. pers. (sg. or pl., human or [in 1a *E*835, *Θ* 206, *O*694; in 1b *E*854, *O*668, *P*649, *Φ* 398, *Ω* 446, h.Cer.276, h.Ap.73. 382, h.Merc.305] divine); w. hand(s) (*χειρί / χερσίν* *Z*62, *O*694 / *ι* 305 [subj. pl.], h.Merc.305; so too, without wd. for 'hand[s]': *A* 220, *E*694. 835. 854, *Φ* 398. 537 ≅ *Ω* 446ᵉˣ. 508, *λ* 596. 599, cf.[?] h.Ap.382), foot / feet (*Π* 863 [*ποδί*], *χ* 20 [+ *ποδὶ πλήξας*] / h.Ap.73 [+ *ποσσὶ καταστρέψας*]), spear(s) thrust / cast (*N*148. 193, *Ξ* 494, *Y*489, cf. *Π* 410 / *E*19, *Λ* 143 ≅ 320 ≅ *Y*461ᵉˣ), sword(s) (*N*148, *Y*461), other implement (*ι* 488 *κοντῷ*, cf. *ο* 553 [w. oars?]), often w. force of arms in general or means unspecified (so w. divine subj. *O*668, *P*649, h.Cer.276; note also *ὅππως* *α* 270, cf. *β* 130) **1a** obj. pers. sg. or pl. (always human [incl. dead Patr. *Π* 863]) (cf. threat vel sim. caused by pers.: 1bβ below) **1aα** in context of a spec. battle, clash (30ⁱ [see also *B*744 in 1aβ below], *χ* 76); obj. in chariot (*E*19 etc. in 1aαaa; cf. *Θ* 96, *O*407) or on foot (e.g. *Δ* 535⁺, *Z*62, *M*420, *N*193. 688, *O*418. 694, *χ* 76); obj. enemy (may be facing subj. in fight or already fleeing before subj.) vel sim. exc. *E*835, *O*694 **1aαaa** both subj. and obj. sg. (obj. 2 persons, separately struck *Y*461) (8× act., mid. *Z*62, *Θ* 533, *Ω* 418; 11× simple [7× + *ἀπό*, *Y*461 + *ἐκ*], *Θ* 533 *ἀπ-* [+ *πάρ* w. gen., *πρός*], *Π* 410 *κάδ* in DPV [+ *ἐπί* w. acc.]): *thrust* (obj. enemy exc. *E*835, where action rather diff., involving pulling from behind) from chariot: *E*19 *ἔβαλε* (Diom. a charging Tr., w. spear-cast) *στῆθος μεταμάζιον, -ε δ'* ⟨*ἀφ'* *ἵππων*⟩ *Λ* 143 *Πείσανδρον* (pleading for life) *μὲν* ⟨ ⟩ *-ε* (Ag.) *χαμᾶζε* ' *δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη* ≅ 320 *Y*461 *ἄμφω* (two Trs.) *ἐφορμηθεὶς ἐξ ἵππων -ε* (Ach.) *χαμᾶζε,* ' *τὸν μὲν δουρὶ βαλών, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας* 489 (*Ἀρηΐθοον ἄψ ἵππους στρέψαντα μετάφρενον*) *δουρὶ* ' *νύξ',* *ἀπὸ δ' ἄρματος -ε* (Ach.) *E*835 *Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων -ε* (Ath.) *χαμᾶζε* ' *χειρὶ πάλιν ἐρύσασ',* *ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρουσεν* (and she took his place as charioteer beside Diom.), pulling him back and *pushing* him off — *Π* 410 (*εἶλκ'* [Patr.] *ἐκ δίφροιο* [sc. *ὑπὲρ ἄντυγος* (v.406)] *κεχηνότα* [sc. Thestor, the spear fixed in his right jaw] *δουρὶ*) *κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ στόμ' ἔ-ε,* *dashed* him *down* onto — *thrust* or *push back* or *away*: *Z*62 *ἀπὸ ἔθεν -ατο* (Men.) *χειρὶ* ' *ἤρω' Ἄδρηστον* (pleading for his life; and Ag. killed him), cf. *Ω* 508 (1aγ below) *N*193 (*Αἴας ὁρμηθέντος ὀρέξατο δουρὶ Ἕκτορος*) *ἀσπίδος ὀμφαλὸν οὖτα,* ' *-ε δέ μιν σθένεϊ μεγάλῳ· ὁ δὲ χάσσατ' ὀπίσσω* ' *νεκρῶν* *Π* 863 (*δόρυ*) *ἐξ ὠτειλῆς* ' *εἴρυσε* (Hector) *λὰξ προσβάς, τὸν* (dead Patr., wounded in the belly) *δ' ὕπτιον –'* *ἀπὸ δουρός,* cf. *χ* 20 in 1bαbb below — *thrust away, drive away, repe*: *Θ* 533 (Hector to Trs.: „*πρωὶ νηυσὶν ἔπι ἐγείρομεν ἄρηα· εἴσομαι εἴ κέ μ' ὁ Τυδείδης*) *πὰρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπ-εται, ἢ κεν ἐγὼ τόν* (*δηώσας ἔναρα φέρωμαι*“) *O*418 *οὐδ' ἐδύναντο* (Hector and Aias) ' *οὔθ' ὁ τὸν ἐξελάσαι καὶ ἐνιπρῆσαι πυρὶ νῆα,* ' *οὔθ' ὁ τὸν ἄψ -ασθαι, ἐπεί ῥ' ἐπέλασσέ γε δαίμων* — *push on* a favoured warrior: *O*694 (*Ἕκτωρ ἴθυσε νεός*) *ἀντίος αἴξας· τὸν δὲ Ζεὺς -εν* (*ὦρσεν* v.l., rec. West) *ὄπισθε* ' *χειρὶ μάλα μεγάλῃ* **1aαbb** subj. sg., obj.

pl. (cf. *Y* 461 above) (2× simple mid.; + *προτί Π* 655), *thrust back, drive back* *E* 691 *παρήϊξεν* (Hector past wounded Sarp.) *λελιημένος, ὄφρα τάχιστα* ' *-αιτ' Ἀργείους,* ⌜*πολέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο*⌟ *Π* 655 (*ὧδε δέ οἱ* [Zeus] *φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι, ὄφρ' ἠὺς θεράπων Ἀχιλῆος ἐξαῦτις Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα*) *-αιτο* (from Sarp.'s corpse) *προτὶ ἄστυ,* ⌞ ⌟. ' *Ἕκτορι δέ ἀνάλκιδα θυμὸν ἐνῆκεν* (*φύγαδ' ἔτραπε* [Hector], *κέκλετο δ' ἄλλους φευγέμεναι ... φόβηθεν πάντες*) **1aαcc** subj. pl. (2 pers. *Θ* 96), obj. sg. (6× act.; 4× simple + *ἀπό*, 2× *ἀπ-* w. gen.): ⌜*push back, repel ἀπὸ σφείων*⌟: *Δ* 535 *οἵ* (Thracian comrades of slain Peiros) *ἑ* (Thoas) *μέγαν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν* ' *-αν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη* = *E* 626 (Trs. defending slain Amphius ⌞ ⌟ Aias) = *N* 148 (Grs. *νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν* ⌞ ⌟ Hector [charged at Grs., *στῆ ῥα μάλ' ἐγχριμφθείς*]) (n. *σχήσουσιν* v. 151) 688 *σπουδῇ ἐπαΐσσοντα* (Hector) *νεῶν ἔχον* (Boeotians etc.), *οὐδ' ἐδύναντο* ' *-αι ἀπὸ σφείων φλογὶ εἴκελον Ἕκτορα* — *drive off from, force away from* (*ἀπ-* w. gen.): *Θ* 96 (Diom. calling on Od. to help him rescue Nestor from Hector:) „*ἀλλὰ μέν', ὄφρα γέροντος* ⌜*ἀπ-ομεν*⌟ *ἄγριον ἄνδρα*" *χ* 76 (Eurym. to suitors:) „*ἐπὶ δ' αὐτῷ* (Od.) *πάντες ἔχωμεν* ' *ἀθρόοι, εἴ κέ μιν οὐδοῦ* ⌞ ⌟ *ἠδὲ θυράων,* ' *ἕλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστυ*" **1aαdd** both subj. and obj. pl. (4× act., 6× mid.; 8× simple [*Θ* 295 + *προτί*. 336 + *ἰθύς* w. gen., *Λ* 803⁺ + *προτί* + *ἀπό*, *M* 420 w. gen. alone], *ἀπ-* *Θ* 206, *O* 407 [+ *παρά* w. gen.]), *drive away, drive back* (from and / or to) *Θ* 206 (Hera to Pos.:) „*εἴ περ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, ὅσοι Δαναοῖσιν ἀρωγοί,* ' *Τρῶας ἀπ-ασθαι καὶ ἐρυκέμεν ... Ζῆν,* ' *αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος οἶος ἐν Ἴδῃ*" 295 (Teucer to Ag.:) „*οὐ μέν τοι, ὅση δύναμίς γε πάρεστιν,* ' *παύομαι, ἀλλ' ἐξ οὗ προτὶ Ἴλιον -άμεθ' αὐτούς,* ' *ἐκ τοῦ δὴ τόξοισι δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω*" 336 (*Τρώεσσιν*) *ἐν μένος ὦρσεν* (Zeus)· ' *οἱ δ' ἰθὺς τάφροιο ... -αν Ἀχαιούς* (*οἱ δὲ φέβοντο*) *Λ* 803 (Nestor to Patr.:) „*ῥεῖα δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀυτῇ* ' *-αισθε* (*-εσθε* v.l.) *προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων*" (vv. 802–3 ath. Ar.) ≅ *Π* 45 (*-αιμεν*, Patr. to Ach.) *M* 420 (*οὔτε Λύκιοι*) *ἐδύναντο* ' *τεῖχος ῥηξάμενοι θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον,* ' *οὔτε ποτ' αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο* ' *τείχεος ἅψ -ασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν O* 407 *Ἀχαιοὶ* ' *Τρῶας ἐπερχομένους* (n. *τεῖχος ἐπεσσυμένους* v. 395) *μένον ἔμπεδον· οὐδ' ἐδύναντο* ' *παυροτέρους περ ἐόντας ἀπ-ασθαι παρὰ νηῶν·* ' *οὐδέ ποτε Τρῶες Δαναῶν ἐδύναντο φάλαγγας* ' *ῥηξάμενοι κλισίῃσι μιγήμεναι Π* 569 *-αν δὲ πρότεροι Τρῶες ... Ἀχαιούς* = *P* 274 (*νεκρὸν δὲ προλιπόντες ὑπέτρεσαν* [Grs.]) *Π* 592 (*ὅσση αἰγανέης ῥίπη τέτυκται*) *τόσσον ἐχώρησαν Τρῶες, -αντο δ' Ἀχαιοί* (from Sarp.'s corpse) **1aβ** otherwise in context of hostility, envisaged rejection, *drive away* (4× act., mid. *α* 270; simple *B* 744 [+ *ἐκ*], *ἀπ-* 4× [2× + *ἐκ*]), of expulsion exc. *o* 280 *B* 744 (*Φῆρας ἐτέισατο* [Peirith.]) *τοὺς δ' ἐκ Πηλίου -ε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν* (vv. 742–4 damn. Payne Knight, saeps. West) *N* 367 *ὑπέσχετο* (Otryoneus for Cassandra's hand) *δὲ μέγα ἔργον,* ' *ἐκ Τροίης ἀέκοντας ἀπ-έμεν* (*ἀν-έμεν* Ar.ᵃᵇ) *υἷας Ἀχαιῶν α* 270 (Ath.-Mentes to Tel.:) „*σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,* ' *ὅππως κεν μνηστῆρας ἀπ-εαι ἐκ μεγάροιο*" *β* 130 (Tel. to Antin.:) „*οὔ πως ἔστι δόμων ἀέκουσαν ἀπ-αι,* ' *ἥ μ' ἔτεκ*" (n. *ἀπόπεμψον* v. 113) — *o* 280 (Tel. to Theocl.:) „*οὐ ... σ' ἐθέλοντά γ' ἀπ-ω νηός* (*ἀλλ' ἔπευ*") **1aγ** without hostility, *push* (mid., *ἀπ-*) *Ω* 508 *ἀψάμενος* (*ἀψάμενον* v.l.) *δ' ἄρα χειρὸς ἀπ-ατο* (Ach.) *ἦκα γέροντα* (suppliant Priam), cf. *Z* 62 in 1aαaa above

1b obj. thing(s) (subj. 18× sg., 5× pl.) **1bα** obj. concrete (n. also *πῦρ* 2× in 1bβ below) **1bαaa** *push* (*away* [*ι* 305 *ἀπ-*] / *off* [*o* 553 *ἀν-*]), subj. 7× sg., pl. *ι* 305, *o* 553 (act. exc. *ι* 305; 5× simple [*A* 220 + *ἐς*, *Φ* 398 + *ἰθύς* w. gen., *λ* 596 + *ποτί*], *ἀν-* *o* 553, *ἀπ-* *ι* 305 [w. gen.], *ἐκ* in DPV *E* 694 [w. gen.], uncl. h. Merc. 305) *A* 220 ⌜*ἦ, καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,* ' *ἄψ δ' ἐς κουλεὸν*⌟ (⌞ ⌟ *ὣς εἰπὼν πάλιν* Zen.) *-ε* (Ach.) *μέγα ξίφος Φ* 398 (Ares to Ath.:) „*ἔγχος ἑλοῦσα* ' *ἰθὺς ἐμεῖ' -ας, διὰ δὲ χρόα ... ἔδαψας*" *thrust* *E* 694 *ἐκ δ' ἄρα οἱ* (wounded Sarp.) *μηροῦ δόρυ ... -ε θύραζε ἴφθιμος Πελαγών* h. Merc. 305 *ἄμφω δὲ παρ' οὔατα χερσὶν ἐώθει* (Hermes) ' *σπάργανον ἀμφ' ὤμοισιν ἑελμένος*, synt. and whether to put a comma after *ἐώθει* unclear, corruption not unlikely *ι* 305 (*οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων*) *χερσὶν ἀπ-ασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν λ* 596 *σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε* ' *λᾶαν ἄνω ὤθεσκε* (Sisyphus) *ποτὶ λόφον* 599 *ἄψ -ασκε* (Sisyphus) *τιταινόμενος* sc. *νῆα*: *ι* 488 *χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν* ' *-α* (Od. the ship) *παρέξ o* 553 (*πρυμνήσι' ἔλυσαν*) *οἱ* (Tel.'s crew) *μὲν ἀν-αντες πλέον ἐς πόλιν* **1bαbb** *push, knock;* subj. sg. exc. *Φ* 537 (only act. [7×]; 3× simple [*χ* 20 + *ἀπό*, h. Ap. 73 + *ἐν*], *ἀπ-* *Φ* 537⁺, *ἐκ* in DPV *Ξ* 494, *ἐπί* in DPV h. Ap. 382) *E* 854 (*τό* [Ares' spear, thrust at Diom. in chariot] *γε χειρὶ λαβοῦσα*) *Ἀθήνη* ' *-εν ὕπεκ δίφροιο ἐτώσιον ἀιχθῆναι pushed aside, knocked aside*, of deflection (*λαβοῦσα* a bit odd) *Ξ* 494 (*τὸν* [Ilioneus]) *οὖτα* (Peneleos) *κατ' ὀφθαλμοῖο θέμεθλα,* ' *ἐκ δ' -ε γλήνην*, cf. *P* 618 in 2a below *Φ* 537 *ἄνεσάν* (gate-keepers) *τε πύλας* (of Troy) *καὶ ἀπ-αν ὀχῆας Ω* 446 *ὤειξε* (Hermes) *πύλας* (in Gr. wall) *καὶ ἀπ-εν ὀχῆας χ* 20 *θοῶς δ' ἀπὸ εἷο τράπεζαν* ' *-ε* (Antin., fatally wounded by arrow) *ποδὶ πλήξας*, cf. *Π* 863 in 1aαaa above h. Ap. 73 (Delos to Leto: „*δείδοικα*) *μὴ ὀπότ' ἂν τὸ πρῶτον ἴδῃ* (Ap.) *φάος ἠελίοιο* ' *νῆσον ἀτιμήσας, ἐπεὶ ἦ κραναήπεδός εἰμι,* ' *ποσσὶ καταστρέψας -ῃ* (*-ει* v.l.) *ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν*" 382 *ἐπὶ* (onto Telph.) *ῥίον -εν* (*ἦσεν* v.l.) ... *Ἀπόλλων* ' *πέτρῃσι προχυτῇσιν, ἀπέκρυψεν δὲ ῥέεθρα pushed over* **1bαcc** *push away, dispel;* subj. sg. (only act.; simple *O* 668 [+ *ἀπό*], *ἀπ-* *P* 649) *O* 668 *τοῖσι* (Grs., driven back to huts) *δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν νέφος ἀχλύος -εν Ἀθήνη* (vv. 668–73 ath. Ar.) *P* 649 *ἠέρα μὲν σκέδασεν* (Zeus) *καὶ ἀπ-εν* (from those fighting over dead Patr.; *ἀπ-ατ'* v.l.) *ὁμίχλην* **1bβ** obj. abstr. and / or ⌜denoting threat vel sim. (incl. 2× *πῦρ*) represented by (and virtually synon. w.) enemy⌟ (cf. 1aα above); always *ἀπ-* h. Cer. 276 *θεὰ μέγεθος καὶ εἶδος ἄμειψε* ' *γῆρας ἀπ-αμένη περί τ' ἀμφί τε κάλλος ἄητο* 'pushed away from herself', *rid herself of, shed* — ⌞ ⌟, *drive off;* subj. 2× sg., 3× pl. (only mid. [5×]; only *ἀπ-* [w. gen. *O* 503, *Π* 251. 301]): *M* 276 (Aiantes to Grs.: „*πρόσω ἴεσθε καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε, αἴ κε Ζεὺς δώῃσιν*) *νεῖκος ἀπ-αμένους δηίους προτὶ ἄστυ δίεσθαι*" *O* 503 (Aias to Grs.:) „*νῦν ἄρκιον ἡ' ἀπολέσθαι* ' *ἠὲ σαωθῆναι καὶ* ⌜*ἀπ-ασθαι*⌟ *κακὰ νηῶν*" *Π* 251 *νηῶν μέν οἱ* (Patr.) ⌞ ⌟ *πόλεμόν τε μάχην τε* ' *δῶκε* (Zeus) (n. *δίηται* v. 246) 301 (*ἐκ νηῶν ἔλασεν* [Patr.], *κατὰ δ' ἔσβεσεν πῦρ. τοὶ δ' ἐφόβηθεν Τρῶες*. Simile.) *ὡς Δαναοὶ νηῶν μὲν ἀπ-άμενοι* ⌜*δήϊον πῦρ*⌟ ' *τυτθὸν ἀνέπνευσαν* (*οὔ πώ τι Τρῶες προτροπάδην φοβέοντο, ἀλλ' ἔτ' ἄρ' ἄνθ' ἵσταντο· νεῶν δ' ὑπόεικον ἀνάγκῃ*) *Σ* 13 (Ach.:) „*ἐκέλευον ἀπ-άμενον* (Patr.) ⌞ ⌟ ' *νῆας ἔπ' ἄψ ἰέναι*"

2 subj. thing(s) **2a** subj. weapon hurled by pers.; obj. part of pers. (only act.; *E* 308 *ἀπό* in DPV, *P* 618 *ἐκ* in DPV) *E* 308 *θλάσσε* (Diom., with rock) *δέ οἱ* (Aen.) *κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε,* ' *-ε δ' ἄπο ῥινὸν τρηχὺς λίθος* 'pushed away', *tore away* *P* 618 *τὸν* (Coeranus) *βάλ'* (Hector) *ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντας* ' *-ε δόρυ knocked out, dashed out*, cf. *Ξ* 494 in 1bα above **2b** subj. a force of nature (water [Scam. *Φ* 235, cf. 241], wind; cf. falling

tree *Φ* 244); obj. person(s) (*Φ* 241; on board ship *ι* 81, *ν* 276) or thing(s) (corpses *Φ* 235); *push, thrust along, drive before it* (6× act., mid. *ν* 276; 4× simple [*N* 138 + *κατά* w. gen., *γ* 295 + *ποτί*], *ἀπ-* [*off course*] *ι* 81, *ν* 276, *δι-* [*apart*] *Φ* 244) *N* 138 4 ἦρχε δ' ἄρ' Ἕκτωρ ' ἀντικρὺ μεμαώς, ὁλοοίτροχος ὥς ἀπὸ πέτρης, ' ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος -η. ' ῥήξας (ὄμβρῳ ἔχματα πέτρης) *Φ* 235 πάντα δ' ὄρινε (Scam.) ῥέεθρα κυκώμενος, -ε δὲ νεκροὺς ' πολλούς, οἵ ῥα 8 κατ' αὐτὸν ἅλις ἔσαν, οὓς κτάν' Ἀχιλλεύς 241 δεινὸν δ' ἀμφ' Ἀχιλῆα κυκώμενον ἵστατο κῦμα, ' ὤθει δ' ἐν σάκεϊ πίπτων ῥόος· οὐδὲ πόδεσσιν ' εἶχε στηρίξασθαι *γ* 295 (ἔστι τις αἰπεῖα εἰς ἅλα πέτρη ἐσχατιῇ Γόρτυνος·) ἔνθα νότος μέγα κῦμα ποτὶ (περὶ v.l.) σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ, ' ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει *ι* 81 με κῦμα ῥόος τε περιγνάπτοντα Μάλειαν ' καὶ βορέης ἀπέ-ε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων *ν* 276 (Od. lying to Ath.-herdsman:) „σφέας (Phoenicans) κεῖθεν (from Pylos / Elis) ἀπ-ατο ἷς ἀνέμοιο ' πόλλ' ἀεκαζομένους (κεῖθεν πλαγχθέντες ἱκάνομεν ἐνθάδε") — *Φ* 244 ἐκ ῥιζέων ἐριποῦσα (elm) ' κρημνὸν (of Scam.) ἅπαντα δι-εν, ἐπέσχε δε ... ῥέεθρα ' ὄζοισιν πυκινοῖσι, γεφύρωσεν δέ μιν αὐτὸν ' εἴσω πᾶσ' ἐριποῦσ' *thrust apart, burst open*

Compds.: prevs. do not affect basic sense (*push, thrust* vel sim.) of ὠ. itself **1** *ἀν-*, prev. = *off, out to sea:* *ο* 553 in 1bαaa above; cf. *ι* 488 (simple + *παρέξ*) ibid. **2** *ἀπ-*, prev. = *away, back* (*off course* *ι* 81, *ν* 276): *Θ* 553 in 1aαaa; *Θ* 96, *χ* 76 in 1aαcc; *Θ* 206, *O* 407 in 1aαdd; *N* 367, *α* 270, *β* 130, *ο* 280 in 1aβ; *Ω* 508 in 1aγ; *ι* 305 in 1bαaa; *Φ* 537, *Ω* 446 in 1bαbb; *P* 649 in 1bαcc; 6× in 1bβ; *ι* 81, *ν* 276 in 2b — *ἀπό* in DPV: *E* 308 in 2a **3** *δι-* (*apart, asunder*) *Φ* 244 in 2b **4** *ἐκ* (*out*) in DPV: *E* 694 in 1bαaa; *Ξ* 494 in 1bαbb; *P* 618 in 2a **5** *ἐπί* (*onto, over*) in DPV: h.Ap. 382 in 1bαbb 32 **6** *κάδ* (*down*) in DPV: *Π* 410 in 1aαaa

D v.l. *A* 97

G **1** advs.: *ἄνω* *λ* 596, *ἄψ* *A* 220, *M* 420, *O* 418, *λ* 599, *ἦκα* *Ω* 508, *θοῶς* *χ* 20, *θύραζε* *E* 394 (+ *ἐκ* in DPV), *κεῖθεν* *ν* 276, *ὄπισθε* *O* 694, *ὄππως* *α* 270 (cf. *οὔ πως ἔστι* *β* 130), *παρέξ* *ι* 488, *ῥεῖα* *Λ* 803⁺, *χαμᾶζε* *E* 835⁺ **2** w. prep(s).: *ἀπό* *E* 19. 835⁺, *Z* 62, *Π* 863, *Y* 489 in B1aαaa, *Δ* 535⁺, *N* 688 in 1aαcc, *Λ* 803⁺ (+ *προτί*) in 1aαdd, *χ* 20 in 1bαbb, *O* 668 in 1bαcc; *ἐκ* *Y* 461 in 1aαaa, *B* 744, *N* 367 (*ἀπ-*), *α* 270 (*ἀπ-*) in 1aβ; *ἐν* h.Ap. 73 in 1bαbb; *ἐπί* w. acc. *Π* 410 in 1aαaa; *ἐς* *A* 220 in 1bαaa, cf. *γ* 295 in 2b; *ἰθύς* *Θ* 336 in 1aαdd, *Φ* 398 in 1bαaa; *κατά* w. gen. *N* 138 in 2b; *παρά*⁺ 44 w. gen. / acc. *Θ* 533 (*ἀπ-*, + *πρός*) in 1aαaa, *O* 407 (*ἀπ-*) in 1aαdd / h.Merc. 305 (synt. uncl.); *πρός*⁺ *Θ* 533 (*ἀπ-*, + *πάρ* w. gen.) in 1aαaa, *Π* 655 in 1aαbb, *Θ* 295, *Λ* 803⁺ in 1aαdd, *λ* 596 in 1bαaa, *γ* 295 (note *ἐς Φαιστόν*) in 2b **3** *ὠ.* assoc. 48 w. **3a** nouns denoting **3aα** rock, boulder vel sim.: as subj. *E* 308 (*λίθος*); as obj. *N* 188 (sc. *ὁλοοίτροχον*, note *ἀπὸ πέτρης*), *ι* 305 (*λίθον*), *λ* 596 (*λᾶαν*). 599 (sc. *λᾶαν*), h.Ap. 382 (*ῥίον, πέτρῃσι προχυτῆσιν*); otherwise *γ* 295 (*πέτρη, ῥίον, λίθος*) **3aβ** water: as subj. *N* 138 (*ποταμός*), *Φ* 241 (*ῥόος*, cf. v. 235 [subj. Scam.]), *ι* 81 (*κῦμα, ῥόος*); as obj. *γ* 295 (*κῦμα*); otherwise (*ῥέεθρα*) *Φ* 235. 244, h.Ap. 382 **3aγ** weapons (see also 3bα. β below): spear as subj. *P* 618 (*δόρυ*), as obj. *E* 694 (*δόρυ*). 854 (sc. *ἔγχος*), *Φ* 398 ( ), otherwise *Π* 863 (*ἀπὸ δουρός*); *ξίφος* as obj. *A* 220 **3b** (virt.) adjs. (of obj. of *ὠ.*) **3bα** *ὕπτιος* *Λ* 143, *Π* 863 **3bβ** (un)willing: *ἀέκοντας/ουσαν* *N* 367 / *β* 130; *ἀεκαζομένους* *ν* 276; *ἐθέλοντα* (*ὠ.* neg.) **3c** vbs. **3cα** vbs. of striking (w. same subj. as *ὠ.*): *βάλλω* 3× w. *δουρί* (*Λ* 143. 320, *Y* 461), *P* 618 sc. , *E* 19 sc. *βέλεϊ* (spear); *νύσσω* *N* 148 (*ξίφεσιν, ἔγχεσιν*), *Y* 489 (*δουρί*); *οὐτάω* (sc.) *N* 193, *Ξ* 494; *πλήσσω* *χ* 20 (*ποδί*); *τύπτω* *Y* 461 (*ἄορι*); cf. *καταστρέφω* h.Ap. 73 (*ποσσί*) **3cβ** vbs. of grasping (ptc.) vel sim. (w. same subj. as *ὠ.*): *ἑλοῦσα* *Φ* 398 (*ἔγχος*); *λαβών*⁺ *E* 854 (sc.), *ι* 488 (*κοντόν*); cf. *ἀψάμενος* *Ω* 508 (*χειρός*) **3cγ** vbs. of attacking: subj. that of *ὠ.* *M* 276 (*πρόσω ἵεσθε*), *Y* 461 (*ἐφορμηθείς*), *χ* 76 (*ἐπί ... ἔχωμεν*), subj. of vb. is obj. of *ὠ.* *N* 193 (*ὁρμηθέντος*). 688 (*ἐπαΐσσοντα*), *O* 407 (*ἐπερχομένους*). 694 (*ἴθυσε ... ἀντίος ἀίξας*) **3cδ** come, bring near: *ἐγχρίμπτομαι* *N* 148; *πελάζω/ομαι* *B* 744, *O* 418 / *M* 420 **3cε** retreat, flee; (subj. of obj. of *ὠ.*): *χάζομαι* *Δ* 535⁺, *N* 193, *χωρέω* *Π* 592, *ὑποείκω* *Π* 301; *φέβομαι, φοβέομαι* *Θ* 336 (342), *Π* 301 (294. 304 [neg.]). 655 (659), *φύγαδ' ἔτραπε ... φευγέμεναι* *Π* 665, *ὑπέτρεσαν* *P* 274 **3cζ** drive off (same subj. as *ὠ.*): *δίεμαι* *M* 276, *Π* 251 (246); cf. *ἐλάω* *Π* 301 (293) **3cη** *ῥήγνυμι* *E* 308 (+ *θλάσσε*), *N* 138, *O* 407, cf. *M* 420 **3cθ** (*παρα*)*πλάγγω/ομαι* *ι* 81, *ν* 276 **3cι** *εἰρύω* (same subj. as *ὠ.*) *E* 835, *Π* 863 **3cκ** *ἔχω*, 'hold back' ( ) *N* 148. 688, cf. *Φ* 244 (*ἔπεσχε*) **4** w. expr. of 'from oneself': *ἀπὸ ἔθεν / εἷο / σφείων* *Z* 62 / *χ* 20 / *Δ* 535⁺, *N* 688 **5** nautical uses: *push* (ship) *off* *ι* 488 (+ *παρέξ*), *ο* 553 (*ἀν-*); drive off course (*ἀπ-*) *ι* 81, *ν* 276

J.N. O'Sullivan

ὠϊόν [3ᵉ] **E** idg., aber in versch. Formen vorkommend; vgl. lat. *ōvum*, dt. *Ei*; s. Frisk (s.v. *ᾠόν*); Schindler, Sprache 15, 1969, 165 ff.

B *Ei*, bei Sappho auch *ὤϊον*, vgl. Laroche, HU I 207. 222 Mus.fr. 3 Diels *ὄς* (d. Adler) *τρία* (sc. *ὠϊὰ*) *μὲν τίκτει, δύο* <*δ'*> *ἐκλέπει, ἓν δ' ἀλεγίζει* Cypr. fr. 8 p. 38 Dav. (Prosaref.: Geburt Hel.s aus e. Ei) Epim. fr. 5 Diels (Prosaref.: aus Vbd. zweier „Titanen" sei e. Ei hervorgegangen, aus dem wiederum e. and. Geschlecht kam), dazu W. Karl, Chaos u. Tartaros, Diss. Erlangen 1967, 34 f. 51 f., vgl. auch 59 ff.

G. Markwald

ὦκα [44ⁱ, 32ᵉ, 7ʰ] **E** see *ὠκύς*; on *-α* Benveniste, Origines 90; Chantraine, Gr.h. I 250; Risch §127b

F *-α* 76, *-(α)* 7 **M** **1** stem in longo **1a** monosyll. [¹] *-(α)* *A* 402 [²] *ὅττί οἱ -(α)* *O* 156, *Π* 531; *δ' -(α)* *Λ* 354, *ζ* 289 [³] *-(α)* *Π* 38 [⁴] *-(α)* *P* 278 **1b** disyll. [¹⏑] *-α μάλ(α)* *P* 190, *ζ* 304; *-α β* 295 [²⏑] *ἐρχομένων/ ἐσσυμένως· μάλα / οἱ δ' -α διέπρησσον πεδίοιο* *B* 785 = *Γ* 14, *Ψ* 364; *βῆ δὲ θέειν / φέρων, μάλα δ' -α, φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν* *χ* 99. 112; *βῆ δ' ἱέναι / ἵμεναι,* *O* 483, *χ* 146; *E* 903, *O* 444, *Y* 141, *Ψ* 389, *ξ* 352, *ρ* 255, *υ* 27; *τοὶ*⁺ *δ'/μ' -α* *A* 447, B 244, *ζ* 317, *κ* 178 = 428 = *μ* 222, h.Cer. 58 / *δ* 586 = *ρ* 149; *τῷ δὲ μάλ' -α* *Φ* 284; *ἐμέθεν ξύνες -α, Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι* *B* 26 = 63 ≅ *Ω* 133; *ἄγγελος/ν -α κατά* / *μετά* *ω* 413, h.Ven. 137; *T* 196; *μιν -α* *P* 678; *-α* *E* 88, *J* 416, *K* 350, *Ξ* 418, *P* 614, *Φ* 261, *μ* 71. 427, *ξ* 33, h.Merc. 353 [²⏑] *ἐπέδραμον / τάθη*⁺ *δρόμος -α δ' ἔπειτα* *Σ* 527 / *Ψ* 375. 758; *ρ* 329; *διέδραμεν -α* h.Cer. 317; *-α δέ* *N* 671 = *Π* 606, *Ψ* 198, h.Cer. 171; *-α* *ο* 472, *ω* 430, h.Cer. 60 [²×] *αἰ*⁺ *δὲ μάλ' -α* *γ* 157 = 176ᵉᵃ, *ο* 182, h.Cer. 172; *B* 52 = 444 = *β* 8, *H* 417, *P* 717, *μ* 17; *μιν -α* *Π* 672 = 682, *Ω* 37; ...*μεν -α* *H* 337. 410, *κ* 206, *σ* 39; *-α* *μ* 108, *φ* 50 **2** stem in brevibus [-²] *τὸν δ' -α* *ο* 555 comparison (sup.) see *ὠκύς* F

Σχ sch. min. P.Hamb. 736 on *B* 63: *παρευθύς*, sch. D *A* 402: *ταχέως* (also sch. min. P.Köln inv. 2281). *σπουδαίως*, *B* 52: *μάλ' -α· πάνυ* , *E* 88: *ὀξέως*

L ¹Ruijgh, Elément achéen 165 f. (statistics); ²Lamberterie, *-υς* II 564—8. 575—80

B of movement *speedily, swiftly, quickly* (1), of temporal sequence *immediately, at once* (2); w. intensifying *μάλα* 'very' 25× (cf. *αἶψα μ.* *ξ* 263 = *ρ* 432, *ῥίμφα μ.* *N* 30, *X* 163), often

in enjb. (see M 1 b, also -α δ ἔπειτα); in cases (12×) w. appropriate ptc. and vb., ὦ. belongs (primarily) to adjacent ptc.; ὦ. (and μάλα ὦ.) w. both pres. stem and aor./fut. stem verbs; sem. identical w. τάχα but ὦ. mostly declarative / imp., τάχα mostly modal, see τάχα B 1; L²564ff. — W d f 1 d.: αἶψα, ἄφαρ, ἐσσυμένως, θοῶς, καρπαλίμως, κραιπνά, κραιπνῶς, ῥίμφα, τάχα, ταχέως; see also G below 1 of speed of movement *speedily, swiftly, quickly* 1 a of locomotion, w. pres.-impf. and aor.-fut. ptc./vb.; also some compendious expressions: position after fast motion (in 1 aα: ἵστημι *A* 447, *B* 244, *Φ* 284, cf. *O* 483, ἑτοιμάζω *T* 196, εἰμί *ξ* 352) 1 aα of animate beings (cf. ὠκύς B 1) 1 aα aa persons human: *B* 52 κέλευσε ' κηρύσσειν ἀγορήνδε ... 'Αχαιούς· ' οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' -α = 444 = *β* 8 *B* 785 τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα ' ἐρχομένων· ‚μάλα δ' -α‚ διέπρησσον πεδίοιο = *Γ* 14 (≅ *Ψ* 364 below) *O* 483 εἵλετο (Teukros) δ' ἄλκιμον ἔγχος ... ' βῆ δ' ἰέναι, ‚ ‚ θέων Αἴαντι παρέστη *Ψ* 758 τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· -α δ' ἔπειτα ' ἔκφερ' 'Οἰλιάδης· ἐπὶ δ' ὄρνυτο (Od.; cf. 375 in bb below; αἶψα δ' ἔπειτα s.v. αἶψα B A. I) *ρ* 255 τοὺς μὲν λίπεν αὐτόθι ἦκα κιόντας, ' αὐτὰρ ὁ βῆ, ‚ ‚ δόμους ἵκανεν ἄνακτος *χ* 99 βῆ δὲ θέειν, ‚ ‚ φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν ≅ 112 (βῆ δὲ φέρων) ~ 146 *o* 555 τὸν δ' -α προβιβῶντα πόδες φέρον, ὄφρ' ἵκετ' αὐλήν, ' ἔνθα οἱ ἦσαν ὕες ‖ *P* 190 θέων δ' ἐκίχανεν ἑταίρους ' -α μάλ' οὔ πω τῆλε, ‚ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπών„ ' οἳ προτὶ ἄστυ φέρον κλυτὰ τεύχεα Πηλεΐωνος *ξ* 33 ἔνθα κεν ᾧ πὰρ σταθμῷ ἀεικέλιον πάθεν (Od.) ἄλγος· ' ἀλλὰ συβώτης -α ‚ ‚ ' ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον *K* 350 παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι ' κλινθήτην· ὁ (Dolon) δ' ἄρ' -α παρέδραμεν ἀφραδίῃσιν *Λ* 354 (helmet saved him) Ἕκτωρ δ' -(α) ἀπέλεθρον (-α πέλ. v.l.) ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ *ζ* 304 (Naus. to Od.: „when you are in our house) -α μάλα μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι ' μητέρ' ἐμήν" *o* 472 ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν -α κιόντες h. Cer. 172 (they told their mother about Dem.-nurse) ἡ δὲ μάλ' -α ' ἐλθούσας ἐκέλευε καλεῖν ἐπ' ἀπείρονι μισθῷ (171 in 2 a) h. Ven. 137 (Aphr.-maid to Anch.:) „οὔ σφιν ἀεικελίη νυὸς ἔσσομαι ... ' πέμψαι δ' ἄγγελον -α μετὰ Φρύγας ... ' εἰπεῖν πατρί τ' ἐμῷ καὶ μητέρι (to give a dowry)" — compendious: *B* 244 νεικείων 'Αγαμέμνονα ... ' Θερσίτης· τῷ δ' -α παρίστατο δῖος 'Οδυσσεύς, ' καί μιν ... χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ *ξ* 352 χερσὶ διήρεσα ... ' νηχόμενος, μάλα δ' -α θύρηθ' ἔα ἀμφὶς ἐκείνων (captors). ' ἔνθ' ἀναβάς (κείμην) ‖ *A* 447 (Chryseis given to Chryses) τοὶ δ' -α θεῷ ἱερὴν ἑκατόμβην ' ἐξείης ἔστησαν ... περὶ βωμόν *T* 196 (Ag.:) „δῶρα ἐμῆς παρὰ νηὸς ἐνεικέμεν ... ' ... ἀγέμεν τε γυναῖκας. ' Ταλθύβιος δέ μοι -α κατὰ στρατὸν εὐρὺν 'Αχαιῶν ' κάπρον ἑτοιμασάτω ταμέειν Διί τ' 'Ηελίῳ τε" divine incl. Sleep, Death, Rumor, aor. exc. *ω* 413 (Rumor): *Y* 141 (Pos. to Hera:) „ἄμμι παρ' αὐτόθι νεῖκος ὀρεῖται ' ... μάλα δ' -α διακρινθέντας ὀΐω ' ἄψ ἴμεν Οὔλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων (defeated by us)" *Ψ* 198 λιτάνευεν (to the winds) ' ἐλθέμεν, ὄφρα τάχιστα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί, ' ὕλη τε σεύαιτο καήμεναι. -α δὲ (Bentley, pap. Gerhard, ὠκέα δ' codd.) Ἶρις ' ἀράων αἴουσα μετάγγελος ἦλθ' ἀνέμοισιν (cf. winds in γ below), on text: Leaf ad l.; G. Pasquali, Storia della tradizione, Firenze 1934, 204. 241; Ruijgh, Elément achéen 165 n.3; Richardson, Iliad ad l. h. Cer. 317 (Ζηνὶ) πείθετο (Iris) καὶ τὸ μεσηγὺ διέδραμεν -α πόδεσσιν. ' ἵκετο δὲ πτολίεθρον *Ψ* 389 μάλα δ' -α μετέσσυτο (Ath.) ποιμένα λαῶν (Diom.), ' δῶκε δέ οἱ μάστιγα, μένος δ' ἵπποισιν ἐνῆκεν *μ* 17 οὐδ' ἄρα Κίρκην ' ἐξ 'Αΐδεω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' -α ' ἦλθ' ἐντυναμένη (bringing provisions) h. Cer. 60 τὴν (Hekate) δ' οὐκ ἠμείβετο (Dem.) μύθῳ ' ... ἀλλ' -α σὺν αὐτῇ ' ἤϊξ' — *ω* 413 Ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγελος -α κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ ' μνηστήρων στυγερὸν θάνατον καὶ κῆρ' ἐνέπουσα (v. om. Zen., ath. Arist.), metaph. ‖ *I* 416 (Ach.: „if I return home) ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ' ἔσσεται, οὐδέ κέ μ' -α τέλος θανάτοιο κιχείη", metaph. (κιχάνω also *P* 190 above) *Π* 672 (Zeus to Ap.:) „πέμπε δέ μιν (Sarp.) πομποῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι, ' Ὕπνῳ καὶ Θανάτῳ διδυμάοσιν, οἳ ῥά μιν -α ' θήσουσ' ἐν Λυκίης ... δήμῳ, ' ἔνθά ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοι" = 682 (683 κάτθεσαν) ('bring') — compendious: *Φ* 284 τῷ (Ach.) δὲ μάλ' -α ... ' στήτην (Pos. and Ath.) ἐγγὺς ἰόντε, δέμας δ' ἄνδρεσσιν ἐΐκτην 1 aα bb animal horses (cf. ὠκύπους B 1, ὠκυπέτης B 1, ποδώκης B 2, ταχύς B 1 eα): *Ψ* 364 ἐφ' ἵπποιιν μάστιγας ἄειραν, ' πέπληγόν θ' ἱμᾶσιν, ὁμόκλησάν τ' ἐπέεσσιν ' ἐσσυμένως· οἱ δ' -α διέπρησσον πεδίοιο ' νόσφι νεῶν ταχέως (≅ *B* 785 = *Γ* 14 above; cf. ῥίμφα πρήσσοντε *Ξ* 282+) *Ψ* 375 ἄφαρ δ' ἵπποισι τάθη δρόμος· -α δ' ἔπειτα ' αἱ Φηρητιάδαο ποδώκεες ἔκφερον ἵπποι (cf. 758 in aa above) ‖ *P* 614 (πεζὸς) ἤλυθε (Idom.), καί κε Τρωσὶ μέγα κράτος ἐγγυάλιξεν, ' εἰ μὴ Κοίρανος -α ποδώκεας ἤλασεν ἵππους· ' καὶ τῷ μὲν φάος ἦλθεν (fig. etym.) *o* 182 ἐφ' ἵπποιϊν μάστιν βάλε· τοὶ δὲ μάλ' -α ' ἤϊξαν πεδίονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες mules: *ζ* 317 ἵμασεν (Naus.) μάστιγι φαεινῇ ' ἡμιόνους· αἱ δ' -α λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα. ' αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δ' ἐπλίσσοντο πόδεσσιν (s.v. εὖ B 8) 1 aβ natural elements water (vb. pres. stem): *E* 88 θῦνε (Diom.) γὰρ ἅμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς ' χειμάρρῳ, ὅς τ' -α ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας *Φ* 261 (like someone digging an irrigation ditch) τὸ δέ τ' -α κατειβόμενον κελαρύζει ' χώρῳ ἔνι προαλεῖ, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα winds (aor.): *δ* 586 (Men.:) „ἔδοσαν δέ μοι οὖρον ' ἀθάνατοι, τοί μ' -α φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν" = *ρ* 149, cf. γ below *μ* 427 ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων, ' ἦλθε δ' ἐπὶ νότος -α, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ, ' ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν, cf. αἶψα *Φ* 347 1 aγ ships (cf. *δ* 586 = *ρ* 149 above; ὠκύς B 2 b; ὠκύαλος, ὠκύπορος), sailing (enjb. exc. *μ* 71, *ω* 430) *γ* 157 (Nestor:) „ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' -α ' ἴκθυόεντα κέλευθα διέδραμον, ἐς δὲ Γεραιστὸν ' ἐννύχιαι κατάγοντο" — *μ* 71 'Αργὼ ... παρ' Αἰήταο πλέουσα· ' καί νύ κε τὴν ἔνθ' -α βάλεν (κύματα v. 68) μεγάλας ποτὶ πέτρας, ' ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν (cf. β above) *ω* 430 ἄγετε, πρὶν τοῦτον (Od.) ἢ ἐς Πύλον -α ἱκέσθαι ' ἢ καὶ ἐς Ἦλιδα ... ' ἴομεν 1 b motion of limbs, *rapidly* (cf. καρπαλίμως) *O* 444 θεῶν δέ οἱ ἄχι παρέστη, ' τόξον ἔχων ... ' ... μάλα δ' -α βέλεα Τρώεσσιν ἐφίει *κ* 206 κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν -α· ' ἐκ δ' ἔδορε κλῆρος ... Εὐρυλόχοιο. ' βῆ δ' ἰέναι — eagle 'snatching' *P* 678 ἐπ' αὐτῷ (hare) ' ἔσσυτο, καί τέ μιν -α λαβὼν ἐξείλετο θυμόν, cf. *μ* 71 in aγ above

2 temporal *immediately, at once* 2 a sequence of actions *H* 417 τοὶ δ' ὁπλίζοντο μάλ' -α, ' ἀμφότερον, νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην *Σ* 527 (from ambush) ἐπέδραμον, -α δ' ἔπειτα ' τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα ... ' ... κτείνον δ' ἐπὶ μηλοβοτῆρας h. Cer. 58 (Hekate related abduction to Dem.:) „σοὶ δ' -α λέγω νημερτέα πάντα" ‖ *H* 337 (Nestor proposes:) „δείμομεν -α ' πύργους ὑψηλούς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν" 410 οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων ... ' γίγνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς μειλισσέμεν -α *Ω* 37 (Ap. to gods:) „τοί (Trs.) κέ μιν (Hektor) -α ' ἐν πυρὶ κήαιεν καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσαιεν" *Ξ* 418 (like an oak hit by light-

ning) ὣς ἔπεσ' Ἕκτορος -α χαμαὶ μένος ἐν κονίῃσι Ρ717 (Ajax to Men.:) „σὺ μὲν καὶ Μηριόνης ὑποδύντε μάλ' -α ' νεκρὸν ἀείραντες φέρετ' ἐκ πόνου" β295 (Ath.-Mentor to Tel.: „I'll choose the best ship) -α δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ" ρ329 (Tel. saw Eum.) -α δ' ἔπειτα ' νεῦσ' ἐπὶ οἷ καλέσας σ39 (Antin.:) „ὁ ξεῖνός τε καὶ Ἶρος ἐρίζετον ἀλλήλοιϊν ' χερσὶ μαχέσσασθαι· ἀλλὰ ξυνελάσσομεν -α" h.Cer.171 ῥίμφα δὲ πατρὸς ἵκοντο μέγαν δόμον, -α δὲ μητρὶ ' ἔννεπον ὡς εἶδόν τε καὶ ἔκλυον Ρ278 μίνυνθα δὲ καὶ τοῦ (Patr.'s corpse) Ἀχαιοὶ ' μέλλον ἀπέσσεσθαι· μάλα γάρ σφεας -(α) ἐλέλιξεν ' Αἴας Α402 (Ach.:) „σὺ (Thetis) τόν (Zeus) γ' ἐλθοῦσα, θεά, ὑπελύσαο δεσμῶν, ' ὦχ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν Ὄλυμπον, indir. sp.? Π38 (Patr. to Ach.:) „ἀλλ' ἐμέ περ πρόες ὦχ', ἅμα δ' ἄλλον λαὸν ὅπασσον ' Μυρμιδόνων, ἤν πού τι φόως Δαναοῖσι γένωμαι"

2b sequence of states (no ptcs.) Ε903 ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν ' ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ' -α περιτρέφεται κυκόωντι, ' ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα Ν671 τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος· -α δὲ θυμὸς ' ᾤχετ' ἀπὸ μελέων, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἷλεν = Π606; cf. ὠκύμορος, ὠκύς B1d ζ289 (Naus. to Od.:) „σὺ δ' -(α) (Arist., ὦδ' codd.) ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα ' πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς", v.d. Valk, Text. Crit. Od. 127 for vulg. ‖ Β26 (dream to Ag.:) „νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες -α· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι" = 63 ≅ Ω133 κ178 ὣς ἐφάμην, οἱ δ' -α (οὕτω v.l. test. schol.) ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο· ' ἐκ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν' ἁλὸς ... ' θηήσαντ' ἔλαφον = 428 = μ222 Ο156 οὐδέ σφωϊν ἰδὼν ἐχολώσατο (Zeus) θυμῷ, ' ὅττί οἱ -(α) ἐπέεσσι φίλης ἁλόχοιο πιθέσθην Π531 ἔγνω (Glaukos) ... γήθησέν τε, ' ὅττί οἱ -(α) ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοιο υ27 ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ πολέος πυρὸς αἰθομένοιο, ' ἐμπλείην κνίσης τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα ' αἰόλλῃ, μάλα δ' -α λιλαίεται ὀπτηθῆναι, ' ὣς ἄρ' ὅ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἑλίσσετο μερμηρίζων φ50 ἔβραχε καλὰ θύρετρα ' πληγέντα κληῖδι, πετάσθησαν δέ οἱ -α h.Merc.353 ἐπεὶ ψαμάθοιο μέγαν στίβον ἐξεπέρησεν, ' ἄφραστος γένετ' -α βοῶν στίβος ἠδὲ καὶ αὐτοῦ ' χῶρον ἀνὰ κρατερόν

D v.l. Γ155 Zen. Crates, Κ359 cod. A, δ338, ρ129

G 1 synon. advs./adjs. in context: ἄφαρ Ψ375, ἐσσυμένως Ψ364, καρπαλίμως Ε903, (πομποῖσιν / ποσὶ) κραιπνοῖσι Π672 / Ρ190 = ξ33ᵉᵃ, ποδώκεες Ψ375, ῥίμφα h.Cer.171 (see Richardson ad l.), ταχέως Ψ364, τάχιστα Ψ198, εὖ ζ317 **2** freq. verbs (incl. compds.) in ὦ. cl. (also in context): ἀγείρω Β52 = 444 = β8; διαπρήσσω Β785 = Γ14 ≅ Ψ364; δραμεῖν Κ350, Λ354, γ176, h.Cer.317 (Σ527, δρόμος Ψ375); ἐλθεῖν Ψ198, ζ304, μ17. 427 (Α402, Ρ614, ο472); ἐλαύνω, ἐλάαν Ρ614, μ108; θέω Ο444. 483 (Ρ190, χ99, cf. αἶψα / ῥίμφα θέων Ρ691, Κ54ᵃ); ἱκάνω, ἵκω ρ255, χ99 ≅ 112, ω430 (ζ304, ο555, h.Cer.171. 317); ἵστημι Α447, Β244, Ο483, Φ284 (Ο444); κιχάνω Ι416, Ρ190; κιών ο472 (ρ255); μετασπών Ρ190 = ξ33ᵉᵃ; πέμπω δ586 = ρ149, h.Ven.137 (Π672 = 682, μ71); πλέω γ157, μ108 (μ71); σεύομαι Ψ389, ξ33 (Ρ678, Ψ198. 364, h.Ven.137); φέρω Ρ717, Ψ758, ο555 (Π672 = 682, Ρ190, μ427, χ112, cf. ῥίμφα B1a) W.Beck

Ὠκαλέη [1ⁱ, 1ᵇ] **E** zu ὠκύς? (Risch 104; vgl. auch Risch, Athenaeum 36, 1958, 343)

B Ort in Böotien, im Schiffskat. erwähnt; zur Lokalisierg. vgl. Burr 23; H. S.-L. 25f.; Basler Komm. zu: Β501 οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον ἠδ' Ὕλην (s.d.) καὶ Πετεῶνα (s.d.), ' -ην Μεδεῶνά τ' ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, vgl. ferner Kirk, Iliad z.St.; Visser, Katalog 58 u.ö. h.Ap.242 (Κηφισὸν) διαβὰς, Ἐκάεργε, καὶ -ην πολύπυργον ' ἔνθεν ἄρ' εἰς Ἀλίαρτον ἀφίκεο ποιήεντα, s. Kolk, Pyth. Ap.-Hymn. 19ff.; auch Kirk, Iliad (Β501), p.192 G.Markwald

Ὠκεανίνη [4ᴴ] (zum Suff. s. Risch §35eδ) Tochter des Okeanos (und der Tethys) Th.364 (41 EN in den vorhergehenden Vv.) αὗται ἄρ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο ' πρεσβύταται κοῦραι· πολλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι· ' τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανίσφυροι -αι, ' αἵ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης ' πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι, θεάων ἀγλαὰ τέκνα; s. Ὠκεανός B II2; zum Katalog s. West zu 337–70; vgl. Richardson zu h.Cer.5. 417–24; zur Tätigkeit als κουροτρόφοι s.d. (m. West zu 346f.) einzeln als O. bezeichnet werden Στύξ (Th.389 Σ. ἄφθιτος -η), Κλυμένη (507 κούρην ... καλλίσφυρον -ην ' ... K.) und Περσηΐς (956 κλυτὸς -η ' Π.) s.a. κούρη B2b; vgl. Νηρηΐς; νύμφη B1dε M.Schmidt

Ὠκεανός [18ⁱ, 16ᵉ, 28ᴴ, 5ᵇ, 18ᶜ] **E** Gegen Chantraine u. Frisk stellt Lᴬ nach früheren (Benfey u. Kuhn) plausibel die idg. Herkunft von Wort u. der damit verbundenen Vorstellung dar. Demnach ist auszugehen von idg. **okeimno-*, das die Schlange bezeichnet, die auf den die Erde umgebenden Gewässern liegt (vgl. die germ. Midgardschlange u. hethit. *Illuyanka*). In der ind. Version der Sage wird der Drache von Indra erschlagen, bei den Gr. ist er unter Hinterlassung seines Namens fast spurlos verschwunden, aber das älteste Vasenbild von ca. 590 v.Chr. zeigt Ὠ. noch mit Drachenschwanz u. einer Schlange in der Hand (LIMC 7/1, 31–33; Abb. 7/2, 22). Zum idg. kosmischen Drachen vgl. auch L¹⁰347ff. Zahlreiche andere Erklärungen u. Vermutungen, s. Frisk s.v., Furnée, Vorgriech. 124; Fauth, BN 23, 1988, 361–79; Lᵖ 146

F -ό 4, -οῦ 13, -οῖο 38, -ῷ 7, -όν 9, -όνδε 1, Prosa 13

M 1 (viers.) [⏑⏑⏓] -ός δ568, λ158; -οῦ Ξ246, Th.908, Pan.fr.dub. 3,2 p.128 Dav., Ξ201 = 302 [⏓⏑⏑⏓] κούρη δ' -οῦ Th.979; -οῦ χρυσόθρονον ψ347; -οῦ τε ῥοάς/αί ω11, Th.841; -οῦ καὶ Τηθύος Th.362, Hes.fr.343,4; -οῦ Th.368. 383; -ῷ χρυσόθρονον ψ244; -ῷ ποταμούς Th.337; -ῷ Θ485; -ὸν ποταμόν λ639, Cypr.fr. 7,10 p.38 Dav.; -όν Α423, Th.20 [⏑⏑⏓] -ός Sc.314 [⏓⏑⏑⏓] -ος κ139; ⌊-οῦ⌋ βαθυκόλποις h.Cer.5; ⌊ ⌋ Th.282; ἐπ' -ῷ βαθυδίνῃ κ511, Cypr. fr.26,2 p.44 Dav., Cat.88,6 Trav.; -ὸν βαθυδίνην Th.133, Op.171 **2** (fünfs.) außer h.Merc.68 nur -οῖο (= -) [⏑⏑⏓⏑] Th.789 [⏓⏑⏑⏓⏑] κούρης/ν - Th.242. 959; - ῥοάς/ῇς Σ240 / h.Ven.227; - βαθυρρείταο/όου Th.265, h.Merc.185; - h.32,7 [⏓⏑⏑⏓⏑] - ῥοάων Τ1, χ197; - ῥέεθρα Ψ205, Th.695; - κ508, Th.816 [⏓⏑⏑⏓×] βαθυρρόου - Η422 = τ434, Ξ311, λ13; παρὰ ⌊ῥόο⌋ν - Π151, λ21; ⌊ ⌋ς/ν - Σ402 / μ1, Op.566; θυγάτηρ ⌊ἀψορρόου⌋ - Σ399, Th.776; ⌊ ⌋ - υ65; πέρην ⌊κλυτοῦ⌋ - Th.215. 274. 294; ⌊ ⌋ - Th.288; μέγα σθένος - Σ607, Φ195; - Ε6; - Σ489 = ε275, Υ7, Th.292, inc. auct. fr. POxy.2510,2 (= Il. parv. fr. dub.32,2 p.85 Ber.); -όνδε h.Merc.68 Prosa: Hes.fr.dub. 354; Tit. Cycl. fr.1 p.6 Ki. (vgl. fr.6 p.226 West); Tit. Cycl.fr.9 p.18 Dav. (fr.10 Ber.; Eumel. Titan.fr.12 West); Cypr.fr.8 p.160 Be.; Cycl.fr.2 p.74 Dav., Phor. ap. Apollod.2,1,2 (p.209 Ki.); Mus.fr.10 Diels; Eumel. Cor. fr.1 p.96 Dav. (fr.15 p.232 West); Pan.fr.7A p.118 Dav. (fr.12 p.198 West); Pisand. fr.6 p.132 Dav. (fr.5 p.184 West); Epim.fr.6 (fr.52 p.158 Ber.). 7. 18 Diels

Σχ sch.min. P.Aphrod.Lit. II zu Τ1: -οῖο ῥοάων·]θαλασσαν ρεοντων; sch.D Α423: ἐς -όν· παρὰ τὸν -όν. ὁ δὲ -ὸς ποταμός ἐστι καθ' Ὅμηρον ἔξωθεν περιέχων κυκλοτέρως ὅλον τὸν κόσμον, Ε6: -ὸς δὲ ποταμός καθ' Ὅμηρον περιρρέων κύκλῳ τὴν γῆν, ποταμῶν πάντων πατήρ, Ξ246:

Ὠκεανοῦ, ὅς περ γένεσις πάντεσσι τέτυκται· ἐπεὶ ἐξ ὑδάτων αἱ αὐξήσεις ὑπάρχουσιν (zur ant. Erkl. vgl. L[9])

L [1]J. Bremmer, Greek Religion and Culture, the Bible and the Ancient Near East, Leiden 2008; [2]Fannini, in: A. Capizzi (Hrsg.), Forme del sapere nei presocratici, Rom 1987, 71–93; [3]G. Gisinger, RE XVII 2 (1937) 2308–49 s.v. Okeanos; [4]M. Janda, Elysion, Innsbruck 2005, 232ff.; [5]Kelly, CQ 57, 2007, 280–2; [6]Panchenko, Hyperboreus I, 1994, 183–6; [7]J. Rudhardt, Le thème de l'eau primordiale dans la mythologie Grecque, Bern 1971; [8]Schmidt, Erklärungen 111–36; [9]West, East; [10]ders., Indo-Eur.; [11]W. Karl, Chaos und Tartaros in Hesiods Theogonie, Diss.phil., Erlangen 1969; [12] Kelly, Rh.Mus. 151, 2008, 259–304; [13] G. S: Kirk, J. E. Raven und M. Schofield, The presocratic Philosophers, [2]Cambridge 1983, 13–33; L s.v. *Τῆθυς*.

B EN (vollst. Stt. in M) *Ozean, Okeanos* der die ganze Welt umgebende Ringfluss u. der Gott dieses Flusses I der Fluß Okeanos I1 Allgemeines: Obwohl nur in der künstlerischen Darstellung auf dem Schild, den Heph. für Ach. fertigt, als kreisrund dargestellt (*ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος* Σ608, vgl. auch Sc.314), u. nirgendwo als rund od. kreisförmig bezeichnet, ist offenkundig, daß bei Hom. u. Hes. der Ὠ. die ganze Erde samt dem Meer umkreist (Th.790 *περὶ γῆν καὶ νῶτα θαλάσσης*) u. die Grenze zum Außerirdischen (Hades u. Elysion) darstellt (*πείρατα* λ13: an der Grenze des Ὠ. ist der Hades; vgl. Cypr. fr.7,10 p.38 Dav. (fr.10 p.90 West) *ἀν' -ὸν ποταμὸν καὶ πείρατα γαίης*). Der Ὠ. wird ausdrücklich als Fluss bezeichnet (Ὠ. *ποταμός*: Ξ246, Σ607, λ639, μ1, Th.242 ≅ 959, Cypr. fr.7,10 p.38 Dav. (fr.10 West), Pan.fr.-dub.3,2 p.128 Dav. (fr.28 Matthews, fr.13 West); unter die *ποταμοί* mit einbezogen: Υ7, λ158; ohne Namensnennung: *ποταμός* κ529 – vgl. s.v. *ποταμός* B1) u. vom Meer (*ἅλς, θάλασσα, πέλαγος, πόντος*) unterschieden (z.B. Φ195, μ1, Th.133. 695. 841 – vgl. s.vv. *θάλασσα* B6c, *πέλαγος* zu Th.131, *πόντος* B4a, *Πόντος* I). Er fließt in sich selbst zurück (s. *ἀψόρροος*), gibt allen Flüssen, dem Meer, allen Quellen u. Brunnen das Wasser (*βαθυρρείταο μέγα σθένος -οῖο,* ' *ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα* ' *καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν* Φ195–7, cf. Ξ246). Woher aber kommt das Wasser? Hes. spricht von den 'Fundamenten' (*δώματα ναιετάουσιν ἐπ' -οῖο θεμέθλοις,* ' *Κόττος τ' ἠδὲ Γύγης* Th.816f.) des Ὠ., die dort sind, wo der Reihe nach die Quellen der Erde, des Tartaros, des Meeres u. des Himmels sind (Th.736ff.), also in der tiefsten Unterwelt. Wie sich dort Ὠ. zum Meer verhält, ist unklar. Eine Besonderheit Hes.s ist auch, daß der Ὠ. einen Flußarm hat, die Styx (*ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν·* ' *-οῖο κέρας, δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται* Th.788f.). Das Subst. Ὠ. wird häufig umschrieben u. steht dann im poss. Gen. zu *ῥέεθρα* (Ξ246, Ψ205, Th.695), *ῥόον* (Π151, Σ402, λ21, μ1, Op.566), *ῥοαί* (Σ240, Υ1, χ197, ω11, Th.841, h.Ven.227, cf. Hes. fr.363,1 in D), *προχοή* (υ65) u. *μέγα σθένος* (Σ607, Φ195). – Epith.: *ἀκαλαρρείτης* Η422 = τ434; *ἀψόρροος* Σ399, υ65, Th.776 (zur spekul. These von Germain u. West über babyl. Gott Apsu s. jetzt L[9]); *βαθυδίνης* κ511, Th.133, Op.171, Cat.88,6 Trav., Cypr. fr.fr.26,2 p.44 Dav. (fr.30 p.106 West); *βαθυρρείτης/ρροος* Φ195, Th.265 / Η422 = τ434, Ξ311, λ13, h.Merc.185; *εἰλιγμένος* Th.789 (791) (*ἑλίσσω* B2a); *κλυτός* Th.215. 274. 288. 294; *μέγας* Th.20; (*ἀφρῷ*) *μορμύρων* Σ402f.; *ἱερὸς ποταμός* Th.788f., *ἱερὸν ῥόον -οῖο* Op.566; *-οῖο τελήεντος ποταμοῖο* Th.242 ≅ 959 I2 Ὠ und Hades: Der Eingang zum Hades liegt nach der Odyssee am Ὠ., und zwar an den „äußersten Enden" (*πείρατ' -οῖο* λ13), dort, wo auch die Sonne untergeht (*παρ' Ἠελίοιο πύλας* ω12), also im äußersten Westen. Od. kommt mit seinen Leuten lebend dorthin, sein Schiff fährt bei Hin- und Rückfahrt einfach den Ὠ, entlang (κ508 und 511 *-ὸν*), die toten Freier gehen am Ὠ, entlang (ω11 *κὰτ ... -οῦ* der Welt der Lebenden und dem Hades zuerst der Ὠ, bewältigt werden muß (λ157f.). Ein jenseitiges Ufer scheint es nicht zu geben, was auch plausibel ist, der Hades liegt unten, nicht außen (zu *πέρην ... -οῖο* bei Hes. s. L[11] 98). Bei Hes. ist Styx als Unterweltstrom Nebenfluss und 10. Teil des Ὠ., dessen neun übrigen Teile den Ringstrom bilden (Th. 790f., s.o.) I3 Die Gestirne: Im Erzähltext bei Homer erhebt sich morgens die Sonne aus dem Ὠ. (*ἐξ ἀκαλαρρείταο βαθυρρόου -οῖο* ' *οὐρανὸν εἰσανιών* Η422 = τ434) u. taucht abends wieder in ihn ein (*ἐν δ' ἔπεσ' -ῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο* Θ485, vgl. Σ240, h.Merc.68). Ebenso verlässt die Morgenröte den Ὠ. (*Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' -οῖο ῥοάων* ' *ὄρνυθ'* Υ1, vgl. χ197 [in Rede e.r Person!], ψ244. 347, h.Merc.185, h.Ven.227) u. auch die Mondgöttin (*εὖτ' ἂν ἀπ' -οῖο λοεσσαμένη χρόα καλὸν* ' *εἵματα ἑσσαμένη τηλαυγέα, δῖα Σελήνη* h.32,7) u. die Sterne baden im Ὠ. (*ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα* ' *λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος -οῖο* E6, *ἀστὴρ* ' *Ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον -οῖο* ' *πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος* Op.566) außer einem, dem Großen Bären (*οἷῃ δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν -οῖο* Σ489 = ε275, vgl. Hes.fr.354 [lat. Prosa]) I4 Leben am Ὠ.: am Ὠ. leben die Aithiopen, zu denen die Götter gerne gehen (*ἐς -ὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας* Α423, *ἐπ' -οῖο ῥέεθρα,* ' *Αἰθιόπων ἐς γαῖαν* Ψ205), um gut zu essen, und d. Pygmäen, zu denen d. todbringenden Kraniche *ἐπ'-οῖο ῥοάων* fliegen (Γ5f.). Auf die Kimmerier treffen Od. u. seine Leute, als ihr Schiff d. Grenzen des tiefflutenden Ὠ. erreicht hatte den Ὠ. schon überquert hat (*ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυρρόου -οῖο* λ13), sie wohnen also jenseits des Ὠ. Auf einer Wiese *παρὰ ῥόον -οῖο* weidet die Harpyie Podarge (Π151); nach Th.274f. hausen die Gorgonen *πέρην κλυτοῦ -οῖο* ' *ἐσχατιῇ πρὸς νυκτός*, nach Cypr. fr.26,2 p.44 Dav. (fr.30 p.106 West) auf der felsigen Insel Sarpedon *ἐπ' -ῷ βαθυδίνῃ*; auf der Insel Erytheia *πέρην κλυτοῦ -οῖο* (Th.294) hat der dreiköpfige Geryoneus seine Herde. Er wird – mitsamt seinem Hund u. seinem Hirten – von Her. erschlagen, der die Rinder raubt u. nach Tiryns bringt (Th.287–94). Nach Pisand.fr.6 p.132 Dav. (fr.5 p.184 West Prosa) ist Her. auf der Sonnenschale über den Ὠ. gesegelt, vgl. Pan.fr.7A p.118 Dav. (fr.12 p.198 West Prosa); die Hesperiden haben ihren Apfelgarten *πέρην κλυτοῦ -οῖο* (Th.215) in der Nähe der Gorgonen (Th.274f.); Elysion liegt wie die Inseln der Seligen an den *πείρατα γαίης* (δ563, Op.168) u. der Ὠ. sorgt für angenehmes Klima (δ568). Viell. ist auch Elysion gedacht als Insel *παρ' -ὸν βαθυδίνην* (Op.171), vgl. inc. auct. fr. POxy.2510,2 (Il.parv. fr.dub.32,2 p.85 Ber.). Mitten im Ὠ. wohnten Thetis u. Eurynome, als sie den jungen Heph. aufnahmen (*περὶ δὲ ῥόος -οῖο* ' *ἀφρῷ μορμύρων ῥέεν ἄσπετος* Σ402). Im od. Ὠ. wohnen der Gott Ὠ. mit seiner Ehefrau Tethys (Hera will zu den *πείρατα γαίης* Ξ201)

II Gottheit II1 Genealogie: nach Th.133 ist Ὠ. erster S. von Uranos u. Gaia (nachdem *ἅτερ φιλότητος* Gaia *Πόντος* geboren hat – V.132f.), demnach einen der Titanen, an deren Kämpfen er aber nicht teilnimmt; wird von Hes. als vorletzter der 19 göttl. Adressaten des Musengesangs aufgeführt (Th.20 *Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε μέγαν καὶ Νύκτα μέλαιναν*). Nach Hom. Ξ201. 246, Φ195 entweder (1) mit Gattin Tethys göttl. Ur-Paar, von dem alle anderen Götter abstammen, od. (2) nur der Gott / Fluss, von dem alles Wasser kommt: Ξ201 (Hera zu Aphr.:) „*εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης* '

-όν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν" 246 (Hypnos zu Hera:) „*ῥεῖα κατευνήσαιμι, καὶ ἂν ποταμοῖο ῥέεθρα* ' *-οῦ, ὅς περ γένεσις πάντεσσι τέτυκται*" Φ 195 (Ach. zu Asterop.:) „*ἀλλ' οὐκ ἔστι Διὶ Κρονίωνι μάχεσθαι,* ' *τῷ οὐδὲ χρείων Ἀχελώϊος ἰσοφαρίζει,* ' *οὐδὲ βαθυρρείταο μέγα σθένος -οῖο* (v. non habuerunt Megakleides Zen.), ' *ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα* ' *καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν*". Pro 1 spricht der Wortlaut von Ξ 201, die von Plat. (Cra. 402 B) zitierten orph. Verse (alle spät lt. L[12]) u. die dann vorderasiat. Parallelen (Janko, Iliad zu Ξ 200–7; L[9] 144 ff.); pro 2 spricht die Ausführlichk. bei Φ 195, der grammatische Bezug im V. Ξ 246 (*πάντεσσι* bezieht sich auf *ῥέεθρα* V. 245) und das im fgrE singuläre *γένεσις*, das schwerlich ein einmaliges in der Vergangenheit spielendes Faktum beschreibt, sondern die auch gegenwärtige, alltägliche Funktion des Ὠ. als Schöpfer und Erhalter der Meere und Flüsse **Π 2** Nachkommen (* = in Epikerfr.) Töchter (*θυγάτηρ, κούρη, πάις, ἡ* + EN[a], *Ὠκεανίνη*): Nach Th. 364 gibt es 3000, von denen 41 Namen katalogartig vorher genannt werden (346–363). Die sonst im fgrE namentlich genannten Ὠ.-Töchter (s. dd.): **Ἄρπυιαι, Δωρίς* Th. 242, *Εὐρυνόμη* Σ 399, **Ἐφύρη, Ἠλέκτρη, Ἰδυῖα, Καλλιρόη, Κλυμένη,* **Μελίη,* **Μῆτις* (3[H], 1[e]), **Νέμεσις, Πέρση* (1[o] = *Περσηΐς* 2[H]), **Πληϊόνη,* **Ῥόδος,* **Στύξ* (1[H], 1[e]); **Φιλύρη* Söhne: Nach Th. 367 ff. gibt es ebenso viele Söhne von Ὠ. u. Tethys, von denen vorher 25 Flüsse (vom Nil bis zum Skamander) genannt werden. Im fgrE tauchen nur zwei weitere Söhne d. Ὠ. auf: **Ἴναχος,* **Τριπτόλεμος*

D Hes. fr. dub. 363,1 (= Suppl. Hell. 474; vgl. Gl. 68, 1990, 171–8); Eumel. fr. 12,2 p. 101 Dav.; Mus. fr. 18 Diels (lat. Prosa) M. Schmidt

ὠκύαλος [1[i], 2[o], 1[h]] **E** see *ὠκύς*; origin of 2nd elem. disputed (*-αλος* suff., *ἅλλομαι* Risch § 74d, *ἅλς*), see Chantraine, Dict. 1299

Σχ sch. D μ 182: *ταχέως τὴν θάλασσαν διαπεραιομένη*, ο 473: *ὠκεῖα. ταχεῖα. ταχύπλους, παραγωγῶς*

B *swift on the sea, sea-swift* epith. of *ναῦς* (cf. *ὠκύς* B 2 b), whatever its origin *-αλος* clearly understood as ref. to *ἅλς*: see Kurt, Seem. Fachausdr. 54 f. („*schnell durch die See fahrend*") w. ref. to *ἀγχίαλος* (where see E on pronunciation), *ἀμφίαλος, ἔναλος, ἔφαλος*; cf. *Ὠκύαλος* and Leaf, Janko, Iliad on Ο 705; Heubeck, Odyssey on ο 473 Ο 705 *Ἕκτωρ δὲ πρυμνῆς νεὸς ἥψατο ποντοπόροιο* (q.v. III col. 1450,29 ff. 33 f.) ' *καλῆς* (q.v. M 1 b γ) *-ου, ἣ Πρωτεσίλαον ἔνεικεν* ' *ἐς Τροίην*, Kurt l.c. suggests that *ὠ.* here may be ad hoc formation to avoid (metr. equiv.) *ὠκυπόρου* (q.v.) next to *ποντοπόροιο*, w. *ἅλς* = *πόρος* μ 182 *ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.* ' *ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,* ' ⟨*ῥίμφα διώκοντες*⟩ *τὰς* (Sirens) *δ' οὐ λάθεν -ος νηῦς*, n. *ἅλα*, ⟨ ⟩ ο 473 *ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν ὦκα κιόντες,* ' *ἔνθ' ἄρα Φοινίκων ἀνδρῶν ἦν -ος* (*ὠκύπορος* v.l.) *νηῦς.* ' *οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,* ' *νὼ ἀναβησάμενοι· ἐπὶ δὲ Ζεὺς οὖρον ἴαλλεν* Cert. p. 38,28 *δὴ τότ' ἀριστῆες κοῦροι χείρεσσι θαλάσσης* ' – *ἄσμενοι ἐσσυμένως τε ἀπείρυσαν -ον ναῦν* W. Beck

Ὠκύαλος [1[o]] Phaeacian w. naut. name (see *ὠκύαλος*, v. Kamptz 10. 28. 71) θ 111 *ἂν δ' ἵσταντο* (Phaeacians for contests) ... ' *ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε καὶ -ος καὶ Ἐλατρεὺς* ' *Ναυτεύς τε Πρυμνεύς τε καὶ Ἀγχίαλος καὶ Ἐρετμεὺς* ' *Ποντεύς τε Πρῳρεύς τε, Θόων Ἀναβησίνεώς τε* ' *Ἀμφίαλός θ'...* ' *ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος* W. Beck

ὠκύμορος [5[i], 4[o]] **F** *-ος* 2, *-ῳ* 1, *-οι* 4, *-ων* 1; *-ωτατος* 1 **M 1** quadrisyll. [⏑⏑⏑] *-ος* Σ 95; *ἰοὶ* ' *-οι*, Ο 441 [⏑⏑⏑] *-ος* Α 417; *-ῳ* Σ 458; *-οι* α 266 = δ 346 = ρ 137; *ἰῶν -ων* χ 75 **2** hexasyll. [⏑⏑⏑⏑] *-ώτατος* Α 505

Σχ sch. min. P. Bingen 8 B on Α 417: *ὠκ*]*ύμωρος·* [*τα*]*χύμῳ*[*ρ*]*ος*, sch. D ad l.: ⟨*ταχυθάνατος*⟩ = 505, Ο 441: ⟨ ⟩

L [1]E. Leitzke, Moira u. Gotth., Diss. Leipzig 1930, 16 f.; [2]Dietrich, Death 261; [3]L.M. Slatkin, The Power of Thetis, Berkeley a.o. 1991, 34–38; [4]V. di Benedetto, Nel laboratorio di Omero, Torino 1994, 298 ff.

B *swift-fated, dying early* (1), *causing swift/early death* (2); dir. sp. only **1** of affected pers.: Ach. and the suitors of Ach. (q.v. B 2 c), spoken by Thetis Α 417 (to Ach.:) „*αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων* ' *ἧσθαι, ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ οὔ τι μάλα δήν·* ' *νῦν δ' ἅμα τ' -ος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων* ' *ἔπλεο· τώ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι*" Α 505 (to Zeus:) „*τίμησόν μοι υἱόν, ὃς -ώτατος ἄλλων* ' *ἔπλετ*'" Σ 95 (to Ach.:) *-ος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις·* ' *αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος* Σ 458 (to Heph.:) „*νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα* ' *υἱεῖ ἐμῷ -ῳ δόμεν ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν κτλ.*", scansion and text: see Edwards, Iliad ad l. and West, Ilias in app.; cf. *μόρος* B 1 (v. 465 „*μόρος αἰνός*" of Ach.) and B 3 (Ω 85) of the suitors: α 266 (Ath.-Mentes to Tel.:) „*μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·* ' *πάντες κ' -οί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε*" = δ 346 (Men.) = ρ 137 (Tel. to Pen.); cf. *αἰνομόροισιν* ω 168. – W d f l d.: see L, *μινυνθάδιος* B 2, *μίνυνθα* ibid., cf. *μόρος, αἰνο-, δύσ-*, also *μόρσιμος*; Ν 671 = Π 606 at *ὦκα* B 2 b; *ὠκύς* B 1 d **2** causative, of arrows Ο 441 (Ajax to Teukros:) „*ποῦ νύ τοι ἰοὶ* ' *-οι καὶ τόξον ὅ τοι πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων;*" (444 *ὦκα βέλεα ἐφίει*) χ 75 (Eurym.:) „*φάσγανά τε σπάσασθε καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας* ' *ἰῶν -ων*". – W d f l d.: *ὠκύς* B 2 a W. Beck

Ὠκυπέτη [1[H]] a Harpy Th. 267 *ἡ* (Elektre) *δ' ὠκεῖαν τέκεν Ἶριν* ' *ἠυκόμους θ' Ἁρπυίας, Ἀελλώ τ' -πέτην* (*-ρόη*[*ν* pap., *-πόδην* ci. Sittl) *τε,* ' *αἵ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται* ' *ὠκείῃς πτερύγεσσι*, see *ὠκυπέτης* B 2; on text see West ad l. W. Beck

ὠκυπέτης [2[i], 1[H]] **E** formation of *-πέτης* unclear, see Risch § 14 b; accent: Battezzato, Gl. 76, 2000, 141 ff.. – Deriv.: *Ὠκυπέτη*

Σχ sch. D Θ 42: *-α· -ας,*' *ταχεῖς, ὅ ἐστιν* „⟨*τρέχοντας*⟩ *ὑπερβολικῶς*", Ν 24: *ταχέως* ⟨ ⟩

B *swift-flying, swift-running* **1** of a god's horses (cf. *πέτομαι* B 1 3) Θ 42 *ὡς εἰπὼν* (Zeus) *ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω* ' *-α χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε* = Ν 24 (Pos.) see *ὠκύπους* B 1 w. further refs. to wdffd. **2** hawk (cf. *πέτομαι* B 1 1 a) Op. 212 *ὡς ἔφατ' -ης ἴρηξ, τανυσίπτερος ὄρνις*; cf. *Ὠ.* below; see *ὠκύπτερος, ὠκύς* B 1 b (w. *ὤκιστος πετεηνῶν* Ο 238, Φ 253), cf. *ὑψιπέτης* (eagle); Vedic parallel: West ad l., Indo-Eur. 80; thematic interpretations of *ὠ.*: Schmidt, W&D 17, 1983, 56; G.-J. van Dijk, *ΑΙΝΟΙ, ΛΟΓΟΙ, ΜΥΘΟΙ*, Leiden 1997, 133 (Mn. Suppl. 166) W. Beck

ὠκύπορ(ος) [9[i], 3[o], 1[h], 1[e]] **F** *-ος* 1[o], *-οι* 1, *-ων* 7, *-οισι(ν)* 5 **M 1** quadrisyll. [⏑⏑⏑] *-οι* ε 176; *-ων* Ν 58, h. 33,7 [⏑⏑⏑] *-ος* Choer. fr. 6 Colace; *νηῶν* (*τ'*) *-ων* Κ 308 = 320, Μ 156, Ν 110, δ 708 **2** pentasyll. [⏑⏑⏑⏑] *-οισι(ν)* Β 551, ξ 230 [⏑⏑⏑×] (*μὲν νῦν*) *νηυσὶ παρήμενος -οισιν* Α 421. 488 ≅ Κ 442 (*πελάσσετον -οισιν*)

Σχ sch. min. P.Bingen 8 B on *A* 421: *τα[χυπλώοις*, P.Oxy 3283 ad l.: ‹*ταχείαις*›, sch. D ad l.: *ταχέως πλεούσαις* (≅ *ε* 176), 488: ‹ › L Kurt, Seem. Fachausdr. 51 f.

B *swift-faring, swift-crossing* epith. of ships (pl. exc. Choer. fr. 6), cf. *ποντοπόρος* and seldomer, metr. same *ὠκύαλος* (q.v.), and *ὠκύς* B 2 b, *ὦκα* B 1 aγ; dir. sp. exc. *A* 488, *M* 156, h. 33,7 of beached ships at Gr. camp: *A* 421 *σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος -οισι ' μήνι' 'Αχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν* ≅ 488; contradiction to Ach.'s sit. (Cauer, Grundfragen 450; Bowra, Tradition 82; Sauge, ZAnt 44, 1994, 40–43) *K* 308 *ὅς τίς κε τλαίη, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο, ' νηῶν -ων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι ' ἠέ φυλάσσονται νῆες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ* = 320 *K* 442 *ἐμὲ μὲν νῦν νηυσὶ πελάσσετον -οισιν, ' ἠέ με δήσαντες λίπετ' αὐτόθι* *M* 156 *βάλλον ἀμυνόμενοι σφῶν τ' αὐτῶν καὶ κλισιάων ' νηῶν τ' -ων· νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε* *N* 58 (Pos.-Chalkas to Ajaxes:) „*αὐτώ θ' ἑστάμεναι κρατερῶς καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους· ' τώ κε καὶ ἐσσύμενόν* (Hektor) *περ ἐρωήσαιτ' ἀπὸ νηῶν ' -ων, εἰ καί μιν 'Ολύμπιος αὐτὸς ἐγείρει*" 110 *οἳ* (Grs.) *κείνῳ* (Ag.) *ἐρίσαντες ἀμυνέμεν οὐκ ἐθέλουσι ' νηῶν -ων, ἀλλὰ κτείνονται ἀν' αὐτάς* boarded for voyage: *B* 351 (*φημὶ κατανεῦσαι*) *Κρονίωνα ' ἤματι τῷ ὅτε νηυσὶν ἐν -οισιν ἔβαινον ' 'Αργεῖοι Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες* *δ* 708 *κῆρυξ, τίπτε δέ μοι πάϊς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ ' νηῶν -ων ἐπιβαινέμεν, αἴ θ' ἁλὸς ἵπποι ' ἀνδράσι γίνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν* voyaging: *ε* 176 (*με κέλεαι σχεδίῃ περάαν*) *λαῖτμα θαλάσσης ' ... τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ... ' -οι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ* *ξ* 230 *εἰνάκις ἀνδράσιν ἦρξα καὶ -οισι νέεσσιν ' ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς, καί μοι μάλα τύγχανε πολλά* h. 33,7 *σωτῆρας τέκε παῖδας ἐπιχθονίων ἀνθρώπων ' -ων τε νεῶν, ὅτε τε σπέρχωσιν ἄελλαι ' χειμέριαι κατὰ πόντον ἀμείλιχον* lost context: Choer. fr. 6 Colace (= fr. 8 Ber.) *νηῦς δέ τις -ος Σαμίη, συὸς εἶδος ἔχουσα*

D v.l. *o* 473 W. Beck

ὠκύπο(υς) [12ⁱ, 2ᵒ, 6ᴴ, 3ʰ] **F** *-δες* 7, *-δων* 8, *-δεσσι(ν)* 4, *-δας* 4

M 1 quadrisyll. [⏑⏑⏑⏑] *ἵπποι ' -δες* *E* 296 = *Θ* 123 = 315, *Ψ* 304; *ἵππων ' -δων (κτύπος)* *Θ* 129, h. Ap. 271 [⏑⏑⏑⏑] *ἵπποι⁺ ' ... -δες/ας* *K* 569, *M* 51, *Π* 368 / *ψ* 245; *ἵππων (μ'/τ') -δων (... κτύπος)* *K* 535, *σ* 263, Sc. 96;]*-δων σθένος ἵππων* Hes. fr. 75,22 suppl.; *ἵππους -δας* *E* 732, h. 28,14 [⏑⏑⏑⏑] *καὶ -δων σθένος/... ἵππων (κτύπον)* Sc. 97, h. Ap. 265; *-δας* Sc. 302 **2** pentasyll. [⏑⏑⏑⏑⏑] *ἵπποις -δεσσιν* *Ψ* 504, Sc. 470 [⏑⏑⏑⏑×] *ἵπποις -δεσσι* Op. 816; *ἵπποισιν ... -δεσσιν* *B* 383

Σχ sch. min. P.Harris 10 on *B* 383: *τ]αχινοῖς*, P.Yale 127 on *E* 732: *ταχεῖς* = sch. D on 296

B *swift-footed* pl. only, epith. of horses and hares (1ᴴ); see also *πόδας ὠκέες⁺* (*ὠκύς* B 1 b), *ποδώκης* (B 2), *ὦκα* (B 1 aαbb), *ὠκυπέτης*, *ταχύς* (B 1 e) and s.v. *ἵππος* (epiths.: II col. 1211,15 ff.) **1** horses (chariot team) **1 a** nom. (all w. enjb.) shied: *E* 296 *ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων ' ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ ' ... παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι ' -δες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε* = *Θ* 123 ‹ › *ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι ' -δες· τοῦ δ' αὖθι κτλ.* = (314) 315 (om. quid. papp. codd.) static: *K* 569 *ἵππους μὲν κατέδησαν ... ' φάτνῃ ἐφ' ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι ' ἕστασαν -δες ... πυρὸν ἔδοντες* *M* 51 (Hektor) *τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι ' τόλμων -δες, μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ ' χείλει ἐφεσταότες* flight: *Π* 368 *οὐδὲ κατὰ μοῖραν πέραον πάλιν. Ἕκτορα δ' ἵπποι ' ἔκφερον -δες σὺν τεύχεσι, λεῖπε δὲ λαὸν ' Τρωϊκόν, πολλοὶ δ' ἐν τάφρῳ ἐρυσάρματες ὠκέες ἵπποι* (!) for the race: *Ψ* 304 *Πυλοιγενέες δέ οἱ* (Antil.) *ἵπποι ' -δες φέρον ἅρμα* **1 b** gen. (enjb. *Θ* 129, h. Ap. 271) 'mounted': *Θ* 129 *ἵππω ... ὅν ῥα τόθ' ἵππων ' -δων ἐπέβησε, δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν* *σ* 263 (Pen.: Od. said: „they say the Trs. are fighters) *ἵππων τ' -δων ἐπιβήτορας*" (possessive:) *K* 535 *ἵππων μ' -δων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει (ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους)* h. Ap. 265. 271 (Telph. advises Ap. to establish rather at Delphi: „here one wants to view rather) *ἅματά τ' εὐποίητα καὶ ‹-δων κτύπο›ν ἵππων ' ἢ νηόν τε μέγαν καὶ κτήματα ... ' ... σὺ δὲ ... ἀρείων ' ἐν Κρίσῃ ποίησαι ὑπὸ πτυχὶ Παρνησσοῖο. ' ἔνθ' οὔθ' ἅρματα καλὰ δονήσεται, οὔτε τοι ἵππων ' ‹ › ἔσται εὔδμητον περὶ βωμόν*" Sc. 96. 97 *σὺ θᾶσσον ἔχ' ἡνία ... ' ἵππων -δων· μέγα δὲ φρεσὶ θάρσος ἀέξων ' ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα καὶ -δων σθένος ἵππων ... κε]μήλια*" **1 c** dat. *B* 383 *εὖ δέ τις ἱπποισιν δεῖπνον δότω -δεσσιν, ' εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν πολέμοιο μεδέσθω* Op. 816 (*τρισεινάδα μηνός*) *καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένι θεῖναι ' βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις -δεσσι*; cf. *E* 732, *ψ* 245 (in d) instr.: *Ψ* 504 *ἅρματα δὲ χρυσῷ πεπυκασμένα κασσιτέρῳ τε ' ἵπποις -δεσσιν ἐπέτρεχον* Sc. 470 (*Κύκνον σκυλεύσαντες*) *νίσοντ'· αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖνος ἵκοντο ' ἵπποις -δεσσιν* **1 d** acc. (enjb. *ψ* 245; cf. *ὠκυπέτης*) *E* 732 *ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη ' ἵπποις -δας*; cf. Op. 816 (in c) *ψ* 245 *Ἠῶ δ' αὖτε ' ῥύσατ'* (Ath.) *ἐπ' Ὠκεανῷ ... οὐδ' ἔα ἵππους ' ζεύγνυσθ' -δας φάος ἀνθρώποισι φέροντας* h. 28,14 *στῆσεν δ' Ὑπερίονος ἀγλαὸς υἱὸς ' ἵππους -δας δηρὸν χρόνον εἰσότε κούρη* (Ath.) *' εἷλετ' ἀπ' ... ὤμων θεοείκελα τεύχη* **2** hares Sc. 302 *τοὶ δ' -δας λαγὸς* (acc. dor., v. Russo ad l.) *ᾖρευν ' ἄνδρες θηρευταί, καὶ ... κύνε πρό, ' ἱέμενοι μαπέειν, οἱ δ' ἱέμενοι ὑπαλύξαι*

D *E* 58 b; v.l. *P* 476 Leaf W. Beck

ὠκύπτερος [1ⁱ] *swift-winged* *N* 62 *αὐτὸς* (Pos.) *δ' ὥς τ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὤρτο πέτεσθαι, ' ὅς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος πέτρης περιμήκεος ἀρθεὶς ' ὁρμήσῃ πεδίοιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο*; cf. *ὠκύς* B 1 a (Iris etc.) and 1 b (*ἴρηξ*; Th. 279 *ὠκείῃσι πτερύγεσσι*), *ὦκα* *P* 678, *ὠκυπέτης* B 2; see *πτερόν* E w. list of other derivs. W. Beck

Ὠκυρόη [1ᴴ, 1ʰ] Okeanid (in lists); see Fischer, Nereiden 3. 63 f. 143. 145 Th. 360 *Εὐδώρη τε Τύχη τε καὶ 'Αμφιρὼ -η τε*, poss. mirroring *Ὠκεανός* (*ὠκύς* and *νάω*), West ad l.; cf. *ὠκύροος* h. Cer. 420 *Καλλιρόη τε ' Μηλόβοσίς τε Τύχη τε καὶ -η* (pap., *ὠκύρθη* cod. M) *καλυκῶπις* (q.v.), rel. to Th.: Richardson on 417–24 W. Beck

D v.l. Th. 267 pap.

ὠκύροος [2ⁱ] **Σχ** sch. D *E* 598: *ταχέα ῥεύματα ἔχοντι. ταχέως ῥέοντι*

B *swift-flowing* (verbal Risch § 74 b), epith. of rivers (impl. danger) *E* 598 *ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος ἰὼν πολέος πεδίοιο ' στήῃ ἐπ' -ῳ ποταμῷ ἄλαδε προρέοντι ' ἀφρῷ μορμύροντα ἰδών, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω*; cf. *χειμάρροος* (w. *ὦκα ῥέων* *E* 88 f., *ὦκα* B 1 aβ) *H* 133 (Nestor: „*αἴ γὰρ ἠβῷμ' ὡς ὅτ' ἐπ' -ῳ Κελάδοντι μάχοντο ' ... Πύλιοί τε καὶ 'Αρκάδες ... ' Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα*" probl. unknown rivers, see Kirk, Iliad ad l.; see also *Ὠκυρόη* and *εὐρ-*, *καλλίρ(ρ)οος*, and *ποταμός* (q.v., epiths.: III 1491,11 ff.) W. Beck

ὠκύς, ὤκιστος [103ⁱ, 18ᵒ, 9ᴴ, 6ʰ, 1ᵉ] **E** already Myc., see DMic. II 20–23; PIE adj. w. Skr., Lat., and Celtic correspondences; see Mayrhofer, EWAia II 179 f.; cogn. w. *ἵππος* <

*h₁ k̑u̯-o-, see L⁴. — Deriv.: *ποδώκης* (w. *-είη*), *ὦκα*, *ὠκύαλος*, *-πέτης*, *-πορος*, *-πους*, *-πτερος*

F masc. *-ύς* 39, *-εῖ* 2, *-ύν* 4, *-ἐες* 12, *-ἐας* 24; fem. *-ἐα* 22, *-είης* 1, *-εῖαν* 1, *-εῖαι* 1, *-ειάων* 6, *-είῃσι(ν)* 2, *-είης* 2, *-είας* 1; ntr. *-ύ* 11; sup. *-ιστος* 4, *-ύτατον* 2; adv. *-ιστα* 3 *-έα*: Lejeune, Phonétique 216; Chantraine, Gr.h. I 73; Ruijgh, Etudes 183 n.13; comparison: Seiler, Steigerungsformen 51; Risch §28. 127b

M 1 stem in longo **1a** disyll. **1aα** shape [-⏑]: [⏓⏑] *-ὺν ὀϊστόν φ* 416; *-ὺ βέλος φ* 138 = 165; *-ύ* h.Merc.43 [⏓⏑] *πόδας -ύν ν* 260; *βέλος -ύ E* 112. 187. 278, *Ξ* 407 = *X* 292 [⏓⏑] *μετ/προσέφη πόδας ⌞-ὺς 'Αχιλλεύς⌟ A* 58 = *T* 55 / *A* 84 = *I* 307 = 606 = 643 = *Λ* 607 = *T* 145 = 198 = *Φ* 222 = *Ψ* 93 ≅ *A* 215 = *Σ* 187 = *Ω* 138, *A* 364 = *Σ* 78, *I* 196, *Π* 48 = *T* 419 = *X* 14 ≅ *Σ* 97, *A* 148 = *X* 260 = 344 = *Ω* 559, *Ω* 649; *πόδας ⌞ ⌟ A* 489, *Λ* 112, *Ψ* 776, *Ω* 751; *⌞ ⌟ T* 295, *Φ* 211, *X* 188. 229, *Ψ* 218, *Ω* 621, Hes.fr. 204,92; *-ὺς/ν ὀϊστός/ν Λ* 478, *E* 395; *⌟βέλος -ύ⌟ E* 106 [⏓×] *ἄγγελος -ύς π* 468, h.Cer.407; *-ύν θ* 329; *⌞ ⌟ Λ* 397, *φ* 148 **1aβ** shape [--]: [⏓--] *-ὺς δ' Ψ* 880 **1b** trisyll. **1bα** shape [-⏑⏑]: [⏓⏑⏑] (enjb.) *-εῖ* (...) *ὃς O* 238, *Π* 583; *ἵππους ' -ἐας οἵ N* 536 = *Ξ* 430; *-ἐα δ' μ* 374 [⏓⏑⏑] *-ἐες ἵπποι E* 527, *Θ* 88, *K* 474. 520, *Π* 370. 380. 383 = 866 = *γ* 496^ex., *Π* 833, *Ψ* 373, Sc.61; (*ζεύξειεν⁺*) *ὑφ' ἅρμασιν ⌞-ἐας ἵππους⌟ Θ* 402 ≅ 416, *Σ* 244, *Ω* 14, *γ* 478; *ἐλαύνοντ'⁺ ⌞ ⌟ E* 275, *M* 62, *O* 259; *ἐπισχεῖν⁺ ⌞ ⌟ P* 465, Sc.350; *ἔχον⁻ ⌞ ⌟ Γ* 263, *E* 240, *Θ* 254, *Λ* 127. 760; *⌞ ⌟ E* 261, *K* 257, *Π* 148, *Ψ* 294. 516, *δ* 28, Sc.307; *ποδήνεμος ⌞-ἐα Ἶρις⌟ B* 786, *E* 368, *Λ* 195 = *O* 168. 200. *Σ* 166. 183 = 196, *Ω* 95, h.Ap.107; *προσέφη πόδας ⌞ ⌟ B* 790 = *Γ* 129 = *Λ* 199 = *Ω* 87, *B* 795, *ἀπέβη πόδας ⌞ ⌟ Θ* 425 = *Λ* 210 = *Σ* 202 = *Ω* 188, *πόδας ⌞ ⌟* Th.780; *⌞ ⌟ O* 172 **1bβ** shape [---]: [⏓-⏓] *-είης/ῃς* Th.998. 269 (enjb.) [⏓-⏓] *-εῖαι η* 36; *-είας* h.155 [⏓-⏓] *-εῖαν* Th.266; *-είῃς ζ* 104; *-ιστος O* 238 = *Φ* 253^ex. **1c** quadrisyll. **1cα** [⏓⏑⏑⏓] *-ύτατον θ* 331, Hes. fr.43a,85 (*ἵππον'*)(enjb.) **1cβ** [⏓-⏓⏑] *-είῃσιν* h.Merc.553 [⏓-⏓×] *νηῶν ἐπιβησέμεν⁺ ⌞-ειάων⌟ Θ* 197, *ι* 101; *ἵππων* (...) *⌞ ⌟ Δ* 500, *H* 15. 240, h.Ap.262; *-είῃσι η* 34 **2** stem in brevibus [-⏓⏑] *⌞-ιστα⌟* Cert. p.37,8 [-⏓⏑] *-ιστος X* 325; *βοὴ δ' ⌞ ⌟ γένηται⁺ χ* 77. 133

Σχ sch.min. and D: always glossed w. *ταχύς⁺* (q.v. E)

L [1]Ruijgh, Elément achéen 165f.; [2]Schmitt, Dichtersprache 236–242; [3]P.Vivante, Epiths. in Hom., New Haven 1982, 102. 105. 111f.; [4]Hamp, in: When Worlds Collide, Markey and Greppin edd., Ann Arbor 1990, 211–226; [5]Lamberterie, *-υς* 68f. 556–580; [6]West, Indo-Eur. 465f.

B *swift, fleet* highly formulaic poetic epith. applied to small number of nouns (just 5× pred.: *O* 238, *Φ* 258, *Ψ* 880 (198?), *η* 36, *θ* 331, cf. *ταχύς* B3), much more confined use than that of sem. identical (L⁵557. 559) *ταχύς* q.v.; remarkable rel. to *πέτομαι* (cf. L²236f.) whose action and agents mostly correspond to *ὠ.*-nouns (exception ships but see below 2b), while *π.* and *ὠ.* go out of their way to avoid one another (exceptions *O* 172, *Ψ* 880, cf. *Π* 148f. and *ὠκυπέτης*, *ὠκύπτερος*); on metaph. / animation see *πέτομαι* B introd. — Wdfld.: see derivs. in E, *θοός* wdfld. and *λαιψηρός*, *ποδάρκης*, *ποδώκης*; opp. *βραδύς* q.v.; Treu, Homer 6f.; L³·⁵

disposition **1** animate beings (and their functions **1a** persons **1b** animals (and wings) **1c** thought **1d** refs. to death **2** of man-made inanimates (animated) **2a** formulaic of missiles **2b** ships **3** superl. adv.

1 of animate beings (and their functions, cf. *ὦκα* B1a) **1a** of persons (human: cf. *πέτομαι* B3b, divine: ibid. 1f) **1aα** Ach. only masc. pers. w. *ὠ.* in the Il., cf. *κορυθαίολος* w. Hektor (Page, History 23); speed thematized in Ach.'s deadly pursuit of Hektor (*X* 188. 229 below; and Troilos?); always VE formula *-ὺς 'Αχιλλεύς*, mainly in speech introds. after *μετ/προσέφη* and epexegetic *πόδας* see 26 instances listed in M1a [⏓⏑] (metr. altern. to *ποδώκης*, *πόδας ταχύς*) other instances (cf. M l.c., 10×, 3× w. *πόδας*): *A* 489 *αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε. ' αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι ' διογενὴς Πηλῆος υἱός, πόδας ⌞-ὺς 'Αχιλλεύς⌟ Λ* 112 (Ag. *ἐσύλα*) *γιγνώσκων· καὶ γάρ σφε* (Isos and Antiphos) *πάρος παρὰ νηυσὶ ... ' εἶδεν, ὅτ' ἐξ Ἴδης ἄγαγεν πόδας ⌞ ⌟ T* 295 (Bris. to Patr.'s corpse:) *„οὐδέ μ' ἔασκες, ὅτ' ἄνδρ' ἐμὸν ⌞ ⌟ ' ἔκτεινεν, πέρσεν δὲ πόλιν ... Μύνητος, ' κλαίειν, ἀλλά μ' ἔφασκες 'Αχιλλῆος θείοιο ' κουριδίην ἄλοχον θήσειν" Φ* 211 *καί νύ κ' ἔτι πλέονας κτάνε Παίονας ⌞ ⌟, ' εἰ μὴ χωσάμενος προσέφη ποταμός X* 188 *Ἕκτορα δ' ἀσπερχὲς κλονέων ἔφεπ' ⌞ ⌟. ' ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται* 229 (Ath.-Deïph. to Hektor:) *„ἠθεῖ' ἦ μάλα δή σε βιάζεται ⌞ ⌟ ' ἄστυ πέρι Πριάμοιο ποσὶν ταχέεσσι διώκων· ' ἀλλ' ἄγε δὴ στέωμεν καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες" Ψ* 218 (at pyre) *ὁ δὲ πάννυχος ⌞ ⌟ ' ... ἐκ κρητῆρος ... ' οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χέε* 776 (foot-race) *ἔνθ' Αἴας μὲν ὅλισθε θέων ... ' τῇ ῥα βοῶν κέχυτ' ὄνθος ἀποκταμένων ... ' οὗς ἐπὶ Πατρόκλῳ πέφνεν πόδας ⌞ ⌟*; Laser, Arch. Hom. T32f. *Ω* 621 (Ach. to Priam: „eat and then mourn") *ἦ, καὶ ἀναΐξας ... ἄργυφον ⌞ ⌟ ' σφάξ'* 751 (Priam to Hektor's corpse:) *„ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ⌞ ⌟ ' πέρνασκ(ε)"* Hes. fr.204,92 *νίκησ' οὐδέ τις ἄλλος ... ἀνθρώπων ' μνηστεύων Ἑλένην, εἵ μιν κίχε παρθένον οὖσαν ' οἴκαδε νοστήσας ἐκ Πηλίου ⌞ ⌟* **1aβ** of Iris only fem. pers. w. *ὠ.* in the Il. (Iris not in the Od.); 21× in VE formula *-ἐα Ἶρις*, 10× after epexegetic *πόδας*, 10× after *ποδήνεμος*, alone *O* 172; otherwise in acc. Th.266 (Elektre *-εῖαν τέκεν Ἶριν* '); see above M1b [⏓⏑⏑] and s.v. *Ἶρις* M II and B II; cf. *Ἶρις ἀελλόπος* (*Θ* 409 = *Ω* 77 = 159) and *Ἶρι ταχεῖα* (*Θ* 399 = *Λ* 186^in. = *O* 158^in. = *Ω* 144^in.); *χρυσόπτερος Θ* 398 = *Λ* 185); see also *⌞πέτομαι* B1f.⌟ **1aγ** w. *ἄγγελος* and PN *μ* 374 *-ἐα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε ' Λαμπετίη ... ὅ οἱ βόας ἔκταμεν*, cf. *⌞ ⌟ π* 468 (Eum. to Tel.:) *„ὠμήρησε δέ μοι παρ' ἑταίρων ἄγγελος -υς, ' κῆρυξ, ὃς δὴ πρῶτος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν"* h.Cer.407 (Perseph. to Dem.:) *„εὖτέ μοι Ἑρμῆς ἦ[λθ]' ἐριούνιος ἄγγελος -ὺς ' παρ πατέρος Κρονίδαο ... ' ἐλθεῖν ἐξ Ἐρέβευς"* **1aδ** others (1× w. *πόδας*) *ν* 260 (Od. to Ath.-youth:) *„φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἷα κατέκτανον Ἰδομενῆος, ' Ὀρσίλοχον πόδας -ύν, ὃς ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ ' ἀνέρας ἀλφηστὰς νίκα ταχέεσσι πόδεσσιν"* **1aε** in place of substantive and pred. (to *ἐόντα*) sup. *θ* 329. 331 (*ὧδε δέ τις εἴπεσκεν*) *οὐκ ἀρετῇ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς -ύν, ' ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἶλεν Ἄρηα, ' -ύτατόν περ ἐόντα θεῶν* **1b** of animals (and wings of Harpies and Bee-Maidens) **1bα** horses (L²238ff., Delebecque, Cheval 153f. pl. ([32ⁱ, 3ᵉ, 3ᴴ, 1ʰ] for chariot, see *ἵππος* B1aβ) *-ἐες ἵπποι / -ἐας ἵππους* in VE formula, see M1b [⏓⏑⏑]; also VE *' VB ἵππους ' -ἐας N* 536 = *Ξ* 430; also VE formula *ἵππων -ειάων* (3×) and *ἵππων ... -ειάων* (*H* 15), see M1c; see s.vv. *ἵππος* and *ὠκύπους* B1, *πέτομαι* B3a, *ὠκυπέτης* B1; *ποδώκης* B2, *ὦκα* B1aαbb, L⁶, cf. *ταχύς* (B1eα) **1bβ** sg. superl. of Pegasos Hes. fr.43a,85 *τῷ δὲ καὶ η[..... πα]τὴρ πόρε Πήγασο[ν ἵππον ' -ύτατον [*, see Th.281, *πέτομαι* B1g, and cf. *ὠκυπέτης*; L²240 **1bγ** of deer *ζ* 104 *τερπομένη* (Art.) *κάπροισι καὶ -είῃς ἐλάφοισι*, cf. *ν* 436 (*ταχείης*) **1bδ** of birds of prey (formulaic, in comparisons, 3× superl.) and wings of Harpies, cf. *πέτομαι* B1a. f; L²236f. *O* 238bis *βῆ* (Ap. sent by Zeus) *δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων ⌞ἴρηκι ἐοικὼς ' -εῖ⌟ φασσοφόνῳ, ὅς τ' -ιστος πετεηνῶν*, cf. *ὠκύπτερος N* 62, *ὠκυπέτης* Op.212 *Π* 583 *ἴθυσεν* (Patr.) *δὲ διὰ προμάχων*

‹ ›, ὅς τ' ἐφόβησε κολοιούς τε ψῆράς τε Φ 253 (Ach. ἀπόρουσεν) αἰετοῦ οἴματ' ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος, ' ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ -ιστος πετηνῶν **1 b ε** Th. 269 αἵ (Harpies) ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται ' -είῃς ‹πτερύγεσσι› · μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον, ‹see η 36 in 2 b›; cf. Ὠκυπέτη h. Merc. 553 (σεμναὶ) παρθένοι, -είῃσιν ἀγαλλόμεναι ‹ ›ν, ' τρεῖς **1 c** of thought (see νόημα B 1 a; cf. βοή in 3 below) h. Merc. 43 αἰῶν' ἐξετόρησεν ... χελώνης. ' ὡς δ' ὁπότ' -ὺ νόημα διὰ στέρνοιο περήσῃ ' ἀνέρος ὅν τε θαμειναὶ ἐπιστρωφῶσι μέριμναι ' ... ' ὣς ἅμ' ἔπος τε καὶ ἔργον ἐμήδετο, ‹ › **1 d** refs. to death (see πέτομαι B 1 c, Cert. in 3 below; ὠκα B 2 b; ὠκύμορος) Ψ 880 (of dove shot in contest) -ὺς δ' ἐκ μελέων θυμὸς πτάτο Χ 325 φαίνετο δ' ἦ κληῖδες ἀπ' ὤμων αὐχέν' ἔχουσι ' λαυχανίην, ἵνα τε ψυχῆς -ιστος ὄλεθρος · ' τῇ ῥ' (Ach. struck)

2 of man-made inanimates (animated) **2 a** formulaic of missiles: βέλος (arrow exc. spear Ξ 407 = Χ 292) and ὀϊστός; 13 instances: 5 in Ε, 2 Λ, 4 φ; noticeably animated in nom. (cf. ὠκύμορος w. ἰός and s.v. φεύγω B introd. [col. 858,47 ff.]); cf. πέτομαι B 2 b, ταχύς B 1 d; βέλος (all instances more or less partaking of futility, e.g. no kills: Ε 106 ὣς ἔφατ' (Pand.) εὐχόμενος · τὸν (Diom.) δ' οὐ ‹βέλος -ὺ› δάμασσεν, ' ἀλλ' ἀναχωρήσας (ἔστη) 278 (Pand. to Diom.:) „ἦ μάλα σ' οὐ ‹ › δαμάσσατο, πικρὸς ὀϊστός · ' νῦν αὖτ' ἐγχείῃ πειρήσομαι", mid. heightens animation; ὀϊστός see below — Ξ 407 χώσατο δ' Ἕκτωρ, ' ὅττί ῥά οἱ ‹ › ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός = Χ 292, cf. ἅλιον βέλος acc.: Ε 112 πὰρ δὲ στὰς (Sthen.) ‹ › διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου 187 (Pand. to Aen.: „some god) νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους, ' ὃς τούτου ‹ › κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ" Λ 397 καθεζόμενος (Diom.) ‹ › (of Paris) ' ἐκ πόδος ἕλκ' — test of bow: φ 148 πρῶτος τόξον λάβε ‹(Leodes)› καὶ ‹ › 138 (Tel. put down the bow) κλίνας ... σανίδεσσιν, ' αὐτοῦ δ' -ὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ = 165 ‹ › of ὀϊστός (cf. ‹Ε 278 above›): Λ 478 (like jackals around a wounded stag) ἐπεὶ δὴ τόν γε δαμάσσεται -ὺς ὀϊστός ' ... δαρδάπτουσιν, see on ‹ › — Ε 395 (Dione to Aphr.:) „τλῆ δ' Ἀΐδης ... ‹-ὺν ὀϊστόν› (when Her. shot him)" φ 416 εἵλετο (Od.) δ' ‹ › ὅ οἱ παρέκειτο τραπέζῃ ' γυμνός (ἄλλοι ἔντοσθε φαρέτρης, then he shot through the axes) **2 b** of ships; Grey, Arch. Hom. G 93 ff. (96 'exceptional speed', diff. from θοός; cf. Kurt, Seem. Fachausdr. 50 f.); see also ὠκύαλος, ὠκύπορος and ὠκα B 1 a γ; L³ 102. 105 Θ 197 (Hektor to horses:) „εἰ τούτω (Nestor's shield and Diom.'s thorax) κε λάβοιμεν, ἐελποίμην κεν Ἀχαιοὺς ' αὐτονυχὶ ‹νῆῶν ἐπιβ›ησέμεν -ειάων" ι 101 τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους ' σπερχομένους ‹ › αἰνέμεν -ειάων, ' μή πώς τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται η 34. 36 (Ath.-maid to Od.:) „νηυσὶ θοῇσιν τοί (Phaeacians) γε πεποιθότες -είῃσι ' λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεί σφισι δῶκ' ἐνοσίχθων · ' τῶν νέες -εῖαι ὡς εἰ πτερὸν ἠὲ νόημα", 36 only predic. use w. ships; see Th. 269 in 1 b and h. Merc. 43 in 1 c; πτερά of ships: λ 125 = ψ 272, Op. 628, Hes. fr. 205,7 h. Ap. 155 (spectator on Delos rejoices) εἰσορόων καλλιζώνους τε γυναῖκας ' νῆάς τ' -είας — the Argo: Th. 998 ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο πολλὰ μογήσας ' -είῃς ἐπὶ νηὸς ἄγων ... κούρην **3** superl. adv. (cf. 1 c. d) elat. w. βοή ('alarm', joined w. other superl.): χ 77 (Eurym. to others: „let's attack tog.) εἴ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν ἠδὲ θυράων, ' ἔλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστυ, βοὴ δ' -ιστα γένηται (≅ Λ 530[ex.] ≅ ω 48[ex.]) · ' ‹τῶ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο› " 133 (Ageleos to others:) „οὐκ ἂν δή τις ἀν' ὁρσοθύρην ἀναβαίη ' καὶ εἴποι λαοῖσι, βοὴ δ' -ιστα γένοιτο; ' ‹ › " of time interval betw. birth and death (w. reinforcing ὅπως): Cert. p. 37,8 τί φέρτατόν ἐστι βροτοῖσιν; ' ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ... ἄριστον, ' φύντα δ' ὅπως -ιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι

D Ξ 418 -υ Arist., Ψ 198 vulg. (see ὦκα) W. Beck

ὠλένη [1ʰ] **E** ererbt, vgl. dt. 'Elle', s. Mayrhofer, EWAia I 109; Frisk; Risch 97; myk. bezeugt in *o-re-ne-ja*, DMic. II 48; vgl. Gallavotti, PP 12, 1957, 15; Baumbach, Gl. 49, 1971, 186. — Abl.: ἐπ-, ὑπωλένιον, εὐ-, λευκώλενος

B *Ellbogen, (Unter)arm* h. Merc. 388 καὶ τὸ σπάργανον εἶχεν (Hermes) ἐπ' -ῃ οὐδ' ἀπέβαλλε, vgl. Zumbach, Neuerungen 38 f.; C. O. Pavese, Studi sulla tradizione epica rapsodica, Rom 1974, 76. — **W o r t f.**: ἀγκών, πῆχυς, s. χείρ G. Markwald

Ὠλενίη [2ⁱ, 1ᴴ] Felsmassiv, elisches Grenzgebirge, viell. nach d. autochthonen Heros Ὠλήν benannt (vgl. Weber, RhM 82, 1933, 200 A.2); zur Lage Burr 71; H. S.-L. 98 f.: Β 617 οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον, ' ὅσσον ἔφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα ' πέτρη τ' -η καὶ Ἀλήσιον ἐντὸς ἐέργει (vgl. Basler Komm. z. St.), ferner Λ 757 (Nestor zu Patr. in Erz.), Hes. fr. 13,1; s. s.v. πέτρη B 1 c α; Hirschberger, Komm. 303 G. Markwald

Ὤλενος [1ⁱ, 2ᴴ, 1ᵉ] Stadt in Ätolien, im Schiffskat. genannt (Β 639, s. ausf. Basler Komm. z. St.), auch Theb. fr. 8 p. 25 Dav. (Prosaref.), von wo Περίβοια (s.d. B III) stammte; lt. Hes. fr. 12. 184 (Prosaref.e) allerd. in Achaia gelegen; vgl. noch Diels, VS I 36,14. 16 (Ὠλενίην αἶγα Διός); zur Lage außerdem Burr 71. 80; Giovannini 30 f. A. 8; H. S.-L. 107 f.; Griechenl.-Lex. 478 G. Markwald

ὠλεσίκαρπος [1ᵉ] **L** Murr, Pflanzenwelt 24; Cauer, Grundfragen 108; Knecht, τερψίμβροτος 26

B *fruit-losing*, epith. of willow-trees (see ἰτέη) of a kind that shed their fruit prematurely, the notion of lack of fruition being suited to the locat. near the house of death κ 510 (Circe to Od.: ἔνθ' [on the shore of Ocean close to the underworld] ἄλσεα Περσεφόνης ' μακραί τ' αἴγειροι καὶ ἰτέαι -οι J. N. O'Sullivan

ὦλκα Akk. [1ⁱ, 1ᵉ] zu αὖλαξ (vgl. Beekes, Laryngeals 275–77; Chantraine, Dict.; Risch, Kratylos 29, 1985, 101) **Σχ** sch. D Ν 707: τὴν αὔλακα

B (Acker-)*Furche* Ν 707 (Gl.) τὼ (βόε) μέν τε ζυγὸν οἶον ἐΰξοον ἀμφὶς ἐέργει ' ἱεμένω κατὰ -α σ 375 (Od.-Bettler zu Eurym. über einen Wettstreit beim Pflügen:) „τετράγυον δ' εἴη, εἴκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ · ' τῶ κέ μ' ἴδοις, εἰ -α διηνεκέα προταμοίμην" s.a. αὖλαξ M. Schmidt

Ὠλός [1ᵉ] *Olos* one of the Κέρκωπες (q.v.) Diotim. fr. 2 (= Suppl. Hell. 394), 3 (Κέρκωπες) Βοιωτῶν σίνοντο ... Οἰχαλιῆες, ' -ός τ' Εὐρύβατός τε, δύω βαρυδαίμονες ἄνδρες, see also Οἰχαλίη (home of evil); names appear modelled on Ὤτος and Ἐφιάλτης W. Beck

ὠμηστής [4ⁱ, 2ᵉ] **E** sec. el. < ἔδω **F** on accentuat. see West's app. crit. ad Λ 454

Σχ sch. D Λ 454: ὠμὰ ἐσθίοντες κρέα, Χ 67: ὠμοφάγοι, Ω 207: ὠμὸς τὸν τρόπον. οἷα τὰ ὠμοφάγα θηρία

L Buchholz, Arch. Hom. J 117; C. Segal, The theme of the mutilat. of the corpse in the Il. (Mn. Suppl. 17), Leiden 1971, 61; Griffin, Life and death 19–21; O'Brien, CJ 86, 1990–91, 105–25 (106 f. 115 f. 124)

B ‹'raw-eating', *that eat(s) raw flesh*› (1) and metaph. *savage* (2). — **W d f l d.**: ὠμοφάγος; also ἄγριος, δεινός, νηλεής, σχέτλιος **1** of animals or monsters, ‹ › Λ 454 (Od. to slain Socus: „οὐ μέν σοί γε πατὴρ καὶ) μήτηρ '

ὅσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' οἰωνοὶ ' ⌊-αὶ ἐρύουσι⌋" *X* 67 (Priam to Hector: „*αὐτὸν δ' ἂν πύματόν με κύνες*) ⌊ ⌋, *ἐπεί κέ τις (ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἕληται*" at sack of Troy) *Ω* 82 (*μολυβδαίνῃ*) *ἥ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμβεβαυῖα ' ἔρχεται -ῆσιν ἐπ' ἰχθύσι κῆρα φέρουσα* Th. 300 (*ἔτεκ'* [Ceto] *Ἔχιδναν, ἥμισυ μὲν νύμφην) ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν δεινόν τε μέγαν τε ' αἰόλον -ήν* 311 *δεύτερον αὖτις ἔτικτεν* (Echidna) *ἀμήχανον, οὔ τι φατειόν, ' Κέρβερον -ήν* 2 metaph. of a human, *brutal, savage* *Ω* 207 (Hecabe to Priam: „how can you think of going to Ach.? *εἰ γάρ σ' αἱρήσει) -ῆς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὅ γε, οὔ σ' ἐλεήσει ' οὐδέ τί σ' αἰδέσεται*" J.N.O'Sullivan

ὠμογέρων [1[i]] E Zum Kompos. s. Risch, Kl. Schr. 26. 94 **Σχ** sch.D *Ψ* 791: *-οντα· οὕτω λέγουσιν ἤτοι τοὺς ἔτι συνεστῶτας καὶ μήπω πάνυ γέροντας, ἀλλὰ πλησίον τοῦ γήρως. ἢ τοὺς πρὸ ὥρας καὶ παρ' ἡλικίαν γεγηρακότας*

B *ein noch unreifer, frischer Alter,* einer, der erst seit kurzem ein *γέρων* u. noch ziemlich gut bei Kräften ist; Metapher von *ὠμός* in der nachep. bezeugten Bed. 'unreif' (von Früchten, so Leaf z.St., vgl. R. Thomas, Zur hist. Entwicklung der Metapher im Griechischen, Phil. Diss., Erlangen 1891, 113) od. in der Bed. 'roh' von Fleisch, das noch nicht zubereitet ist (so sch. *Ψ* 791); nicht vom vorzeitigen Altern wie *o* 357 *ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν* *Ψ* 791 (der junge Antil., von Aias u. Od. im Wettlauf besiegt:) „*Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ' ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν, ' οὗτος δὲ* (= Od.) *προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων· ' -οντα δέ μίν φασ' ἔμμεναι* (denn es ist für alle Gr. außer für Ach. schwer gegen ihn zu laufen – vgl. Richardson z.St.)"; Od. ist ungefähr 40 Jahre alt (etwas anders s.v. *Ὀδυσσεύς* [Bd. III Sp. 517,32]: Mitte od. Ende 30; falsch Ulf, Gesellschaft 73 mit A. 50: Od. 30 Jahre alt). *ὠ.* nicht *γέρων*, sondern deckungsgleich mit nachep. *ἀκμάζοντες* (zugrunde liegt fehlende Unterscheidung der Bed. von *γέρων* 'alter Mann' u. *γέροντες* [nur Pl.] 'Mitglieder des Ältestenrates' bei Ulf 70–83), wird nur als Bettler in der Odyssee als *γέρων* bezeichnet od. angeredet (s. s.v. *γέρων*) M. Schmidt

Ὠμόδαμος [1[H]] hapax d. letzte der fünf in der *Κάμινος* genannten Töpferdämonen, dem Töpferhandwerk besonderen Schaden anrichtend (and. A. Faraone, in: Antiqity and Humanity, Festschr. H.D. Betz, hrg. von A. Collins u. M. Mitchell, Tübingen 2001, 438 m. A. 8; vgl. dazu Markwald 233 f.): Hes. fr. 302,10 *συγκαλέω δῆπειτα καμίνων δηλητῆρας, ' Σύντριβ' ὁμῶς Σμάραγόν τε καὶ Ἄσβετον* (*ἄσβεστον* codd., *Ἄσβολον* ci., cf. s.v. *Ἄσβετος*; Markwald 232 annot. 28 in fine) *ἠδὲ Σαβάκτην ' -όν θ', ὃς τῇδε τέχνῃ κακὰ πολλὰ πορίζει*, lt. Cook, CR 62, 1948, 55 ff. f. Schäden an d. noch ungebrannten Tonware verantwortl.; s. Markwald 232 m. A. 29 u. 30 G. Markwald

ὠμοθετέω [2[i], 3[e]] **Σχ** sch.D *A* 461: *ἐπ' αὐτῶν δ' -ησαν· ἀπ' αὐτῶν δὲ ὠμῶν* {*τῶν ἱερείων*} *ἀπαρξάμενοι ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέλους καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία ὡς δοκεῖν ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἱερείου καροῦσθαι*, (and. Beschr. bei sch. min. P.Oxy. 3238), *B* 424: *ὠμὰ τὰ κρέα τοῖς βωμοῖς ἀπὸ ἑκάστου μέλους λαβόντες ἐπέθηκαν*

L [1]Stengel, Opferbräuche 74 f.; [2]Arend, Typische Scenen 64 ff. w. Tafel 4; [3]Meuli (*ἱερεύω* L) 218. 256. 262; [4]Merkelbach, Odyssee 130 n. 3; [5]Stanford on *ξ* 422–9; [6]Burkert, GrR 102 f.; [7]S. West in Odyssee on *γ* 458; [8]A. Rengakos, Ap. Rh. u. d. antike Homererkl. (Zetemata 92), München 1994, 149 f.

B (sec. el < *τίθημι*:) *put on raw pieces of meat,* i.e. on (*ἐπ'* w. gen. 4x; *ἐς ξ* 427) the thigh-bones of the victim(s) wrapped in fat; *ὠ.* belongs to the special vocabulary of the typic. scene of the sacrificial meal (Opfermahl: L[2]) and in EGrE, exc. *ξ* 427, occurs only in the v. iteratus *A* 461[+] (for contextual analyses, assoc. vocabulary see L[2]) *A* 461 (⌊sacrifice of⌋ hecatomb to Ap. at Chryse) *μηρούς τ' ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν ' δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' -ησαν* = *B* 424 (⌊ ⌋ bull to Zeus for success of Grs.) = *γ* 458 (*ἐκ μηρία τάμνον,* ⌊ ⌋ heifer to Ath. at Pylos) = *μ* 361 ('sacrifice' of cattle of Helios to gods by Od.'s comrades) *ξ* 427 (⌊ ⌋ boar to gods by Eum. & Co.) *μιν διέχευαν· ὁ δ' -εῖτο συβώτης, ' πάντοθεν ἀρχόμενος μελέων, ἐς πίονα δημόν*

J.N.O'Sullivan

ὦμος [113[i], 41[e], 15[H], 12[h], 2[e]] **E** Erbwort, lat. *umerus* u. and. Entspr.n (vgl. L[13.14]); myk. bezeugt in *e-po-mi-jo ἐπώμιον*, 'Teil d. Bewaffng.', DMic. I 228 (vgl. L[8]). – Abl.: *κατωμάδιος*, *κατωμαδόν* (s.dd.)

F *-ος* 1, *-οιο* 1, *-ου* 5, *-ῳ* 8, *-ον* 29; *-ω* 4, *-οιϊν* 14; *-οι* 1, *-ων* 44, *-οισι(ν)* 42, *-οις* 12, *-ους* 22

M 1 Stamms. im longum **1a** zweis. **1aα** [-⏑]: [⏓⏑] *-ῳ* *E* 400; *-ον· ὁ δ'* *H* 16; *-ον* *Π* 323, *χ* 280 [⏓⏑] *-ον* *Λ* 421 [⏓⏑] PN[s] ⌊*δ' ὑπὲρ -ον*⌋ *ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκή* *E* 16 = *Π* 478; ⌊ ⌋ *K* 373; *δεξιὸν* ⌊*-ον· ὁ δ'*⌋ *Π* 468; ⌊ ⌋ *Π* 289; *-ον* *E* 147, *Θ* 325 [⏓⏑] *-ος* *Π* 519; ⌊*νείατον -ον*⌋ *ὄπισθε* *O* 341; ⌊ ⌋ *P* 310; *-ον ὄπισθεν* *O* 541; *-ον* *Π* 106 **1aβ** [--]: [⏓-] *-ων μεσσηγύς* *E* 41 = *Λ* 448 = *χ* 93 ≅ *E* 57 = *Θ* 259, *Π* 807; *-ων* *Λ* 812, *Ψ* 628; *-οις ἀΐσσονται/ο* *Z* 510 = *O* 267, h. Cer. 178; *-οις* *Σ* 204 [⏓-] *-ον* *P* 598 [⏓-] *υἱὸν* EN[s] ⌊*δι' -ου*⌋ *δ' ὄβριμον ἔγχος* *N* 519 = *Ξ* 451; ⌊ ⌋ *Δ* 481; *καὶ/ὁ δ'* ⌊*ἀπ' -ων τεύχε'*⌋ *ἐσύλα/ἔλοντο* *Z* 28, *Π* 782 / *O* 524, *X* 368; ⌊ ⌋ *ἔλοντο* *H* 122, *Π* 846; *ἀπό τ'* ⌊*-ων τεύχε'*⌋ *ἕληται* *Π* 650; *ἀπ'* ⌊ ⌋*α* Sc. 468; ⌊*ἀπ' -ων*⌋ *αἴνυτο/καμπύλα τόξα* *Φ* 490, Cert. p. 38, 12; ⌊ ⌋ *ἀίσσοντο* Th. 150 = 671; ⌊ ⌋ *X* 324; *ἐπ' -ων* *A* 46 **1aγ** [⏓×]: *ἐπ' -ου* *κ* 170; *-ου* *E* 112; *περὶ/ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' -ῳ/ων* *β* 3 = *δ* 308 = *υ* 125, *φ* 119; *καὶ* ⌊*σάκος -ῳ*⌋*/ων* *O* 474. 125; ⌊ ⌋ *Ξ* 376; *-ῳ*, *λ* 128 = *ψ* 275; *τυχὼν/βαλὼν* ⌊*κατὰ δεξιὸν -ον*⌋ *E* 98, *τ* 452 / *Λ* 507; ⌊ ⌋ *E* 46 = *Π* 343, *X* 133; *βάλε* ⌊*δεξιὸν -ον*⌋ *ρ* 462. 504; ⌊ ⌋ *Ξ* 450, *σ* 95; *περὶ/ἐπὶ στιβαροῖς* ⌊*βάλετ'*⌋ *-οις* *ξ* 528, *o* 61; ⌊ ⌋*/ον -ων/ον* h. Cer. 42, *E* 188; *-ον* *E* 80. 146; *μετάφρενον εὐρέε τ' -ω* *Π* 791, *Ψ* 380; *κεκαλυμμένος/πεπυκασμένος/ εἰλυμένος* ⌊*εὐρέας -ους*⌋ *Π* 360, h. Merc. 217 / *χ* 488 / h. Ap. 450; ⌊ ⌋ *Γ* 210. 227; *εὐρέες -οι* *σ* 68; *κατέχευε χάριν κεφαλῇ* ⌊*τε καὶ*⌋ *-οις* *ζ* 235 = *ψ* 162, *θ* 19; *κεφαλήν* ⌊ ⌋ *-ους* *ρ* 35 = *φ* 224 = *χ* 499; *ἀπὸ/κατὰ κρατός* ⌊ ⌋ *-ων* *E* 7, *P* 205 / *κ* 362; *πλευράς* ⌊ ⌋ *-ους* *Ψ* 716, Sc. 430; ⌊ ⌋ *-ους* *E* 586; *μετάφρενον ἠδὲ καὶ -ω* *B* 265, *θ* 528 *τὼ/ἐκ* ⌊*δέ οἱ*⌋ *-ω/ν* *B* 217, Th. 824; PN[n] *δ' ἐπόρουσε καὶ αἴνυτο* ⌊*τεύχε' ἀπ' -ων*⌋ *Λ* 580 = *N* 550, ⌊ ⌋ *O* 544, *P* 318; *ἀπ'/κατ' -ων* *O* 714, *Π* 802 / *N* 385; *-ων* *Λ* 374; *ἔχεν -οις* h. 7,5; *δὲ κόνις/μαι κατενήνοθεν -ους* Sc. 269, h. Cer. 279; *εἰλυμένος/ω/οι ὤμους* *E* 186, *P* 492, *ξ* 479; *ἄμπεχεν -ους* *ζ* 225; *-ους* *ρ* 221, h. Merc. 90 **1b** dreis.: [⏓-⏓] *-οιϊν ἀφελέσθαι/βαλόμην* *E* 622 ≅ *N* 511, *κ* 262; *-οισιν* Sc. 221 [⏓-⏓] *αὐτὰρ/δ' ἄρ'* ⌊*ἀπ' -οιϊν* PN[s]⌋ *Θ* 194, *Π* 663; ⌊ ⌋ *T* 412; ⌊*ἀπ' -οιϊν*⌋ *κεφαλὴν* *P* 126; ⌊ ⌋ *φ* 118; ⌊*-οιϊν*⌋ *νεφέλην/ἀφελοίμεθα* *O* 308, *Π* 560; ⌊ ⌋ *Π* 40. 64, *ζ* 219, *ξ* 277; ⌊*ἀμφὶ δ' ἄρ'* ⌈[*-οισιν*⌉ *βάλετ*⌋*ο ξίφος* *B* 45 = *Γ* 334 = *Π* 135 = *T* 372, *Λ* 29; ⌊ ⌋*' E* 738; *ἐν* ⌈ ⌉ *τ* 246 [⏓-⏓] *σάκε' -οισι κλίναντες* *Λ* 593 = *N* 488, *X* 4 **2** Stamms. in d. brevia **2a** zweis.: [-⏓] *ἐξ -ων* Th. 152 = 673 = Sc. 76 ≅ Op. 149; *-ους* *Φ* 269 [-⏓] *ἀμφ' -οις* Sc. 200, h. Merc. 151 [-⏓] *ἀπ' ἰφθίμων/ἀθανάτων -ων* h. Ap. 7, h. 28, 15 **2b** dreis.: [-⏓⏑] *-οισιν ἔχων* *A* 45 [-⏓⏑] *ἐξ -οιο* *E* 110; *αὐτὰρ ὅ γ'/ αὐτὸς δ'* ⌊*ἀμφ' -οισι σάκος θέτο*⌋ *τετραθέλυμνον* *O* 479, *χ* 122; ⌊ ⌋ *K* 149; *αὐτὰρ ὅ γ'/*⌊*ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' -οισι*⌋*ν ἐδύσετο τεύχεα καλὰ* *Γ* 328, *ψ* 366; ⌊ ⌋*(ν)* *θ* 416, *ρ* 197 = *σ* 108;

*αὐτίκα ⌊δ' ἀμφ' -οισιν⌋ K*333; ⌊ ⌋ Sc.128; *σπάργανά τ'/ σπάργανον ⌊ἀμφ' -οισιν ἔχει⌋ν* h. Merc.268. 306; ⌊ ⌋/*ουσ' Λ*527, *ν*224; *ὁ δ' ⌊ἀμφ' -οισι⌋ν ἐέσσατο K*177; ⌊ ⌋ *K*34, *Σ*538 = Sc.159, *δ*245; *αὐτὸς ⌊ἔχων -οισιν⌋ ἀγάλλεται P*473, *Σ*132; *τεύχε'* ⌊ ⌋ *H*137, *ω*380; *-οισιν ἔχων Γ*17; *-οισι(ν) Γ*194, *P*569 [-⏑⏑] *ἀμφ' ⌊-οισιν⌋ ἔχοντες* Cert. p.38,25; ⌊ ⌋ *ἕσαντο Y*150; ⌊ ⌋ *B*259; *-οισι T*11 **3** metr. unbest.: ... *ὤ]μων* Hes. fr. 17a,18

Σχ sch. min. P.Mich. Schwendner 11 zu *E*622: *ωμοϊ[ν*, sch. D *A*45: *τόξ' -οισιν ἔχων· ἀντὶ τοῦ τόξον ἐπὶ τῶν -ων ἔχων, N*385: *πνείοντε κατ' -ω· καταπνέοντες αὐτοῦ τὸ μετάφρενον*, sonst (*B*217. 265, *E*110) Erkl. d. Dualformen, *τ*246: *γυρο`ς ἐν -οισι· περιφερεῖς καὶ στρογγύλους ἔχων τοὺς -ους, ἢ κυρτός. ὁ τρόπος εἰκονισμός*

L [1]J. E. Ellendt, Drei Hom. Abhandlungen, Leipzig 1864, 12; [2]Breuning 84; [3]Körner, Ärztl. Kennntn. 19; [4]Eder, Kraft, Stärke u. Macht 99f.; [5]van der Valk, Text. Crit. Od. 54; [6]Delebecque, Cheval 53; [7]Erbse, Gl. 32, 1953, 241ff.; [8]Ruijgh, Etudes 106; [9]Warden, Phoenix 23, 1969, 145f.; [10]Shipp, Studies 127f.; [11]Tsagarakis, H. 104, 1976, 4ff.; [12]Laser, Arch. Hom. S12; [13]G. Dunkel, in Festschr. K. Strunk, Innsbruck 1995, 9; [14]Hackstein, Sprachform 190f.

B *Schulter(n)*, nicht selten (18×) im Dual (zu *-οιϊν* s. L[10]) wegen natürl. Doppelh., aber bei weitem nicht immer (vgl. L[1]); anatom. gut erfaßt (*πρυμνός, νείατος*) wegen häuf. präziser Verwundungsbeschr.en (s. B 1 u. 5a); Sitz u. Zeichen von Kraft u. Stärke (*εὐρύς, ἴφθιμος, στιβαρός*, vgl. L[4.12]). – Sonst. Epith. u. Attr.e: *ἀθάνατος, ἀριστερός, γυρός, δεξιός, δεξιτερός, ἐπικαμπύλος, κυρτός, συνοχωκώς, φαίδιμος*. – Wortf.: *αὐχήν, βραχίων, κληῖς, μετάφρενον, νῶτον*

Disposition: **1** Anatomisches **2** sich etw. an / um d. Schultern legen **2a** Waffen **2b** Aigis, Kleidg., Ranzen **3** von den Schultern abnehmen **3a** Waffen(rüstg.) von Toten **3b** nicht von Toten **4** an d. Schultern haben **4a** *ἔχω* **4aα** Waffen **4aβ** Kleidg. u. and. **4b** and. Verben **5** Schulter verwunden, schlagen u. ähnl. **5a** verwunden **5aα** tödl. **5aβ** nicht tödl. **5b** schlagen, verfehlen **5bα** (auf)schlagen u. ähnl. **5bβ** verfehlen **6** verhüllte Schultern **7** um d. Schultern flattern, wallen **8** die Schultern hinab / in die Schultern **9** von d. Schultern aus / fort **10** anderes

1 Anatomisches (vgl. L[3.12]): *B*217 *τὼ δέ οἱ* (Thers.) *-ω ' κυρτὼ ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε τ*246 (Od. zu Pen.:) *„γυρὸς ἐν -οισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος, ' Εὐρυβάτης δ' ὄνομ' ἔσκε"*, zur Konstr. vgl. L[5] h. Merc.90 (Hermes zu Greis:) *„ὦ γέρον ὅς τε φυτὰ σκάπτεις ἐπικαμπύλος -ους (ξύλα* v.l., cf. L[2]*)"* *Γ*194 (Priam. zu Hel.:) „(wer ist der) *εὐρύτερος δ' -οισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι"* *Γ*210 (Ant. zu Hel.:) *„στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν ⌊εὐρέας -ους⌋"* *Γ*227 (Priam. zu Hel.:) *„ἀνὴρ* (Aias) *ἠΰς τε μέγας τε ' ἔξοχος Ἀργείων κεφαλήν τε καὶ* ⌊ ⌋" *σ*68 *φαῖνε* (Od.) *δὲ μηροὺς ' καλούς τε μεγάλους τε, φάνεν δέ οἱ εὐρέες -οι ' στήθεά τε στιβαροί τε βραχίονες Θ*325 *τὸν* (Teukros) *δ' αὖ κορυθαίολος Ἕκτωρ ' αὐερύοντα παρ' -ον, ὅθι κληὶς ἀποέργει ' αὐχένα τε στῆθός τε (βάλεν)*, vgl. L[7] *X*324 *φαίνετο* (bei Hektor) *δ' ἦ κληῖδες ἀπ' -ων αὐχέν' ἔχουσι ' λαυκανίην* **2** sich etw. an / um d. Schultern legen **2a** Waffen (Rüstg., Schwert, Schild, Bogen): *Γ*328 *αὐτὰρ ὅ* (Alex.) *γ' ἀμφ' -οισιν ἐδύσετο τεύχεα καλά* = *ψ*366[med.ex.] (Od.) *Π*64 (Ach. zu Patr.:) *„τύνη δ' ⌊-οιϊν⌋ μὲν ἐμὰ κλυτὰ τεύχεα δῦθι"* 40 (Patr. zu Ach.:) *„δὸς δέ μοι* ⌊ ⌋ *τὰ σὰ τεύχεα θωρηχθῆναι" K*34 *τὸν* (Ag.) *δ' εὖρ'* (Men.) *⌊ἀμφ' -οισι, τιθήμενον ἔντεα καλὰ* Sc.128 *θήκατο* (Her.) *δ'* ⌊ ⌋*ν ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον, ' δεινὸς ἀνήρ B*45 *ἀμφὶ δ' ἄρ' -οισιν βάλετο* (Ag.) *ξίφος ἀργυρόηλον* = *Γ*334 (Alex.) = *Π*135 (Patr.) = *T*372 (Ach.) = *Λ*29[in.med.] (Ag.) *ϑ*416 *ἦ ῥα, καὶ* ⌊ ⌋ *θέτο* (Od.) *ξίφος ἀργυρόηλον κ*262 *αὐτὰρ ἐγὼ* (Od.) *περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον ' -οιϊν βαλόμην β*3 *εἵματα ἑσσάμενος* (Tel.), *περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' -ω* = *δ*308 (Men.) = *υ*125 (Tel.) *ξ*528 *πρῶτον μὲν ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ'* (Eum.) *-οις K*149 *ὁ δὲ κλισίην δὲ κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς ' ποικίλον ⌊ἀμφ' -οισι σάκος θέτο⌋ O*479 *αὐτὰρ ὅ* (Teukros) *γ'* ⌊ ⌋ *τετραθέλυμνον* ≅ *χ*122 (Od.) *O*474 8 (Aias zu Teukros:) *„αὐτὰρ χερσὶν ἑλὼν δολιχὸν δόρυ καὶ σάκος -ω ' μάρναό τε Τρώεσσι" K*333 *αὐτίκα δ' ἀμφ' -οισιν ἐβάλλετο* (Dolon) *καμπύλα τόξα* **2b** Aigis, Kleidg., Ranzen: *E*738 *ἀμφὶ δ' ἄρ' -οισιν βάλετ'* (Ath.) *⌊αἰγίδα θυσσανόεσσαν⌋ ' δεινήν Σ*204 *ἀμφὶ δ' Ἀθήνη ' -οις* 12 (Ach.s) *ἰφθίμοισι βάλ'* ⌊ ⌋, vgl. L[9] *K*177 *ὁ* (Diom.) *δ' ⌊ἀμφ' -οισι⌋ν ἐέσσατο δέρμα λέοντος ' αἴθωνος μεγάλοιο ποδηνεκές o*61 *χιτῶνα περὶ χροῖ σιγαλόεντα ' δῦνεν καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ'* (Tel.) *-οις ' ἥρως δ*245 (Hel. zu Men.:) *„σπεῖρα κάκ'* ⌊ ⌋ *βαλών* (Od.), *οἰκῆϊ ἐοικώς* h. Cer.42 *κυάνεον δὲ κάλυμμα κατ' ἀμφοτέρων βάλετ'* (Dem., sich selbst) *-ων ρ*197 *ἦ* (Od.) *ῥα, καὶ* ⌊ ⌋*ν ἀεικέα βάλλετο πήρην* = *σ*108 **3** von den Schultern abnehmen **3a** Waffen(rüstg.) von Toten: *Z*28 *καὶ μὲν τῶν* (Aisepos u. Pedasos) *ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα ' Μηκιστηϊάδης καὶ ⌊ἀπ' -ων τεύχε' ἐσύλα⌋ O*524 *δούπησεν* (Kroismos) *δὲ πεσών· ὁ* (Meges) *δ'* ⌊ ⌋ 544 *τὼ* (Men. u. Meges) *μὲν ἐεισάσθην χαλκήρεα τεύχε' ἀπ' -ων ' συλήσειν X*368 *ὁ* (Ach. dem Hektor) *δ'* ⌊ ⌋ *' αἱματόεντ'* Sc.468 *Κύκνον σκυλεύσαντες* (Her. u. Iol.) *ἀπ' -ων τεύχεα καλὰ ' νίσοντ' E*622 *οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἄλλα δυνήσατο* (Aias) *τεύχεα καλὰ ' ⌊-οιϊν ἀφελ⌋έσθαι* (dem Amphion) ≅ *N*511 (Idom.) *Π*560 (Patr. zu d. Aianten:) *„τεύχεά τ'* ⌊ ⌋*οίμεθα* (dem Sarp.)" *Π*650 (Zeus überlegt, ob) *Ἕκτωρ ' χαλκῷ δηώσῃ* (sc. den Patr.), *ἀπό τ' -ων τεύχε' ἕληται* 782 *καὶ ⌊ἀπ' -ων τεύχε' ἕλοντο⌋* (die Gr. dem Kebr.) 846 (Patr. sterbend zu Hektor:) *„αὐτοὶ* (Zeus u. Ap.) *γὰρ* ⌊ ⌋" *T*412 (Xanthos zu Ach.:) *„Τρῶες ἀπ' -οιϊν Πατρόκλου τεύχε' ἕλοντο" P*205 (Zeus zu sich:) *„τεύχεα δ' οὐ κατὰ κόσμον ἀπὸ κρατός τε καὶ -ων ' εἷλεν* (Hektor dem Patr.)" *Π*663 *οἱ* (die um Patr.) *δ' ἄρ' ἀπ' -οιϊν Σαρπηδόνος ἔντε' ἕλοντο P*318 *ἐρύσαντο* (die Gr.) *δὲ νεκροὺς ' Φόρκυν θ' Ἱππόθοόν τε, λύοντο δὲ ⌊τεύχε' ἀπ' -ων⌋ Λ*580 PN[a] *δ' ἐπόρουσε καὶ αἴνυτο* (Euryp. dem Apisaon) ⌊ ⌋ = *N*550 (Antil. dem Thoon) ‖ *Θ*194 (Hektor zu se. Pferden:) *„αὐτὰρ ἀπ' -οιϊν* (sc. wollen wir erbeuten) *Διομήδεος ἱπποδάμοιο ' δαιδάλεον θώρηκα" Λ*374 *ἤτοι ὁ* (Diom.) *μὲν θώρηκα Ἀγαστρόφου ἰφθίμοιο ' αἶνυτ' ἀπὸ στήθεσφι παναίολον ἀσπίδα τ' -ων ' καὶ κόρυθα βριαρήν* **3b** nicht von Toten (nur *φ*118 *χλαῖνα*, sonst Waffen): *H*122 *τοῦ* (Men., schon zum Kampf m. Hektor gerüstet, aber von Ag. umgestimmt) *μὲν ἔπειτα ' γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ' -ων τεύχε' ἕλοντο O*125 *τοῦ* (Ares) *δ' ἀπὸ μὲν κεφαλῆς κόρυθ' εἵλετο* (Ath.) *καὶ σάκος -ων* h. Ap.7 *καί οἱ* (Ap.) *ἀπ' ἰφθίμων -ων χείρεσσιν ἕλοῦσα* (Leto) *' τόξον ἀνεκρέμασε πρὸς κίονα* h. 28,15 *εἷλετ'* (sich selbst) *ἀπ' ἀθανάτων -ων θεοείκελα τεύχη ' Παλλὰς Ἀθηναίη ξ*277 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) *„αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κυνέην εὔτυκτον ἔθηκα ' καὶ σάκος -οιϊν, δόρυ δ' ἔκβαλον ἔκτοσε χειρός" φ*118. 119 *ἦ* (Tel.), *καὶ ἀπ' -οιϊν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν ' ὀρθὸς ἀναΐξας, ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' -ων Φ*490 *δεξιτερῇ δ' ἄρ' ⌊ἀπ' -ων, αἶνυτο* (Hera der Art.) *τόξα* Cert. p.38,12 *Ἡρακλῆς ἀπέλυσεν* (sich selbst) ⌊ ⌋ *καμπύλα τόξα* **4** an d. Schultern haben **4a** *ἔχω* **4aα** Waffen: *H*137 *τεύχε' ἔχων* (Ereuthalion) *-οισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος P*473 (Alkim. zu Autom.:) *„τεύχεα δ'* ⌊*Ἕκτωρ ' αὐτὸς ἔχων -οισιν ἀγάλλεται⌋ Αἰακίδαο" Σ*132 (Thetis zu Ach.:) *„τὰ* (Rüstg.) *μὲν κορυθαίολος* ⌊ ⌋*· οὐδέ ἕ φημι ' δηρὸν ἐπαγλαϊεῖσθαι" ω*380 (Laertes zu Od.:) *„τοῖος ἐών*

τοι χθιζὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισι ' τεύχε' ἔχων -οισιν ἐφεστάμεναι καὶ ἀμύνειν ' ἄνδρας μνηστῆρας" Λ 527 (Kebr. zu Hektor:) *„εὐρὺ γὰρ ἀμφ' -οισιν ἔχει* (Aias) *σάκος"* Ξ 376 (Pos. zu Gr.:) *„ὃς δέ κ' ἀνὴρ μενέχαρμος, ἔχει δ' ὀλίγον σάκος -φ, ' χείρονι φωτὶ δότω"* Α 45. 46 *βῆ* (Ap.) *δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ, ' τόξ' ‹-οισιν ἔχ›ων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην· ' ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἰστοὶ ἐπ' -ων χωομένοιο* Cert. p.38,25 *ἴομεν ἐκ νηῶν ὁδὸν ἀμφ'* 8 *‹ ›οντες ' φάσγανα* **4aβ** Kleidg. u. and.: *Γ* 17 *παρδαλέην ‹ ›ων* (Alex.) *καὶ καμπύλα τόξα ' καὶ ξίφος* Σ 538 *εἷμα δ' ἔχ'* (Ker) *‹ἀμφ' -οισι› δαφοινεὸν αἵματι φωτῶν* = Sc. 159 (Ker) *ν* 224 *δίπτυχον ‹ ›ν ἔχουσ'* (Ath.) *εὐεργέα λώπην* h. 7,5 *φᾶρος δὲ περὶ στιβαροῖς ἔχεν* (Dion.) *-οις ' πορφύρεον* Sc. 200 *ἔγχος ἔχουσ'* (Ath.) *ἐν χειρὶ † χρυσέην τε τρυφάλειαν ' αἰγίδα ‹τ' ἀμφ' -οις›* h. Merc. 268 (Hermes zu Ap.:) *„ὕπνος ἐμοί γε μέμηλε καὶ ἡμετέρης γάλα μητρός, ' σπάργανά ‹ ›ιν ἔχειν καὶ θερμὰ λοετρά"* λ 128 (Teir. zu Od.:) *„ὀππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης ' φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ -φ"* = ψ 275 (Od. zu Pen.) *ζ* 225 *νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς ' ἅλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν -ους* **4b** and. Verben: *Τ* 11 (Thetis zu Ach.:) *„τεύχεα δέξο ' καλὰ μάλ', οἷ' οὔ πώ τις ἀνὴρ -οισι φόρησεν"* Χ 133 *σείων* (Ach.) *Πηλιάδα μελίην κατὰ δεξιὸν -ον ' δεινήν* Sc. 221 *-οισιν δέ μιν* (Perseus) *ἀμφὶ μελάνδετον ἆορ ἔκειτο ' χαλκέου ἐκ τελαμῶνος* h. Merc. 151 *‹σπάργανον ἀμφ' -οις› εἰλυμένος* (Hermes) *ἠΰτε τέκνον ' νήπιον* 306 *‹ ›ιν ἐελμένος* χ 488 (Eurykl. zu Od.:) *„μηδ' οὕτω ῥάκεσιν πεπυκασμένος εὐρέας -ους ' ἔσταθ' ἐνὶ μεγάροισι"* Β 259 (Od. zu Thers.:) *„μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ κάρη -οισιν ἐπείη* (wenn ich dich nicht verbläue)" Th. 150. 152 *τῶν* (Hekatoncheiren) *ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' -ων ἀίσσοντο, ' ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα ' ἐξ -ων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν* = 671. 673 (Hekatoncheiren) = Op. 149 (ehernes Geschlecht) = Sc. 76 (Her. u. Iol., v. susp.) Th. 824 *ἐκ δέ οἱ* (Typhoeus) *-ων ' ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος δεινοῖο δράκοντος* Hes. fr. 17a,18 *οἷσι πόδες* (Aktorionen Kteatos u. Eurytos) *[μ]ἐν... ' ἦν τέτορες, κ]εφαλαὶ δὲ δύω ἰδὲ χεῖρες εεις [..] ν ' ... ὤ]μων δ.φυ[..]κ̣α̣π̣ι̣σχι[.....]μ̣ε̣γ[*, vgl. Hirschberger, Komm. 203 **5** Schulter verwunden, schlagen u. ähnl. **5a** verwunden (vgl. L[11]) **5aα** tödl.: *Ε* 41 *πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι* (Odios) *μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν* (Ag.) *' ‹-ων μεσσηγύς› διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε* = Θ 259 (Diom. tötet Agelaos) = Λ 448 (Od. tötet Sokos) = χ 93 (Tel. tötet Amphin.) ≅ 57 (Men. tötet Skamandrios) *Π* 807 *ὄπιθεν δὲ μετάφρενον ὀξέϊ δουρὶ ' ‹ › σχεδόθεν βάλε Δάρδανος ἀνὴρ ' Πανθοΐδης Εὔφορβος* Ε 46 *νύξ'* (Idom. den Phaistos) *ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ ‹δεξιὸν -ον›* Ξ 450. 451 *βάλε* (Pulyd.) *δὲ Προθοήνορα ‹ › ' ... δι' -ου δ' ὄβριμον ἔγχος ' ἔσχεν* Π 289 *τὸν* (Pyraichmes) *βάλε* (Patr.) *‹ › ' ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσι ' κάππεσεν* 343 *νύξ'* (Mer.) *ἵππων ἐπιβησόμενον* (Akamas) *κατὰ ‹ ›* Ε 80 *τὸν* (Hypsenor) *μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος ... ' πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' -ον ' φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν* 146. 147 *τὸν δ' ἕτερον* (Hypeiron) *ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' -ον ' πλῆξ'* (Diom.), *ἀπὸ δ' αὐχένος -ον ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νώτου* Η 16 *Ἰφίνοον βάλε* (Glaukos) *δουρὶ ... ' ... ' -ον· ὁ δ' ἐξ ἵππων χαμάδις πέσε, λύντο δὲ γυῖα* Λ 421 *ὁ* (Od.) *δὲ πρῶτον μὲν ἀμύμονα Δηϊοπίτην ' οὔτασεν -ον ὕπερθεν ἐπάλμενος ὀξέϊ δουρί* Δ 481 *ἀντικρὺ δὲ ‹δι' -ου›* (des Simoeisios) *χάλκεον ἔγχος* (des Aias) *' ἦλθεν* Ν 519 *‹ ›* (des Askalaphos) *δ' ὄβριμον ἔγχος* (des Deïph.) *' ἔσχεν drang* Ο 341 *Δηΐοχον δὲ Πάρις βάλε ‹νείατον -ον› ὄπισθε ' φεύγοντ' ἐν προμάχοισι, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν* Ρ 310 *τὸν* (Schedios) *βάλ'* (Hektor) *ὑπὸ κληῖδα μέσην· διὰ δ' ἀμπερὲς ἄκρη ' αἰχμὴ χαλκείη παρὰ ‹ › ἀνέσχε drang wieder heraus* Ο 541 *στῆ* (Men.) *δ' εὐρὰξ σὺν δουρὶ λαθών, βάλε δ' -ον ὄπισθεν* Π 323 *οὐδ' ἀφάμαρτεν* (Thrasym. den Maris), *' -ον ἄφαρ· πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ ' δρύψ' ἀπὸ μυώνων* ‖ Π 468 *ὁ* (Sarp.) *δὲ Πήδασον οὔτασεν ἵππον ' ἔγχεϊ ‹δεξιὸν -ον›* τ 452 *τὸν* (Keiler) *δ' Ὀδυσεὺς οὔτησε τυχὼν κατὰ ‹ ›* **5aβ** nicht tödl.: Ε 98 *καὶ βάλ'* (Pand.) *ἐπαΐσσοντα* (Diom.) *τυχὼν κατὰ ‹ › ' θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς ὀϊστός, ' ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ* 110. 112 (Diom. zu Sthen.:) *„καταβήσεο δίφρου, ' ὄφρά μοι ἐξ -οιο ἐρύσσῃς πικρὸν ὀϊστόν"... ' ... ' πὰρ δὲ στὰς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' -ου* Ε 188 (Pand. zu Aen.:) *„ἤδη γάρ οἱ* (Diom.) *ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον -ον"* 400 (Dione zu Aphr.:) *αὐτὰρ ὀϊστὸς ' -φ* (des Hades von Her.) *ἔνι στιβαρῷ ἠλήλατο"* Λ 507 *ἰῷ τριγλώχινι βαλὼν* (Alex. den Mach.) *κατὰ δεξιὸν -ον* Π 519 (Glaukos betet zu Ap.:) *„ἀμφὶ δέ μοι χεὶρ ' ὀξείῃς ὀδύνῃσιν ἐλήλαται, οὐδέ μοι αἷμα ' τερσῆναι δύναται, βαρύθει δέ μοι -ος ὑπ' αὐτοῦ"* Ρ 598 *βλῆτο* (Peneleos) *γὰρ -ον δουρὶ πρόσω τετραμμένος αἰεὶ ' ἄκρον ἐπιλίγδην· γράψεν δέ οἱ ὀστέον ἄχρις ' αἰχμὴ Πουλυδάμαντος* χ 280 *Κτήσιππος δ' Εὔμαιον ὑπὲρ σάκος ἔγχεϊ μακρῷ ' -ον ἐπέγραψεν* **5b** schlagen, verfehlen **5bα** (auf)schlagen u. ähnl.: Ε 586 *αὐτὰρ ὅ* (Mydon) *γ' ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου ' κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ -ους* Β 265 *σκήπτρῳ δὲ ‹μετάφρενον› ἠδὲ καὶ -ω ' πλῆξεν* (Od. des Thers.) *Π* 791 *στῆ* (Ap.) *δ' ὄπιθεν, πλῆξεν δὲ ‹ ›* (des Patr.) *εὐρέε τ' -ω ' χειρὶ καταπρηνεῖ* θ 528 (Gl.) *οἱ* (Feinde e. Frau m. Speerschäften) *δέ τ' ὄπισθε ' κόπτοντες δούρεσσι ‹ › ἠδὲ καὶ -ους* ρ 462 *ὡς ἄρ' ἔφη* (Antin.), *καὶ θρῆνυν ἑλὼν βάλε ‹δεξιὸν -ον› ' πρυμνότατον κατὰ νῶτον* ρ 504 (Pen. zu Euryn.:) *„οὗτος* (Antin.) *δὲ θρήνυι πρυμνὸν βάλε ‹ ›"* σ 95 *δὴ τότ' ἀνασχομένω ὁ μὲν ἤλασε ‹ › ' Ἶρος* Sc. 430 (Gl.) *γλαυκιόων* (Her. wie e. Löwe) *δ' ὄσσοις δεινὸν πλευράς τε καὶ -ους ' οὐρῇ μαστιόων* Π 106 *ὁ δ' ἀριστερὸν -ον ἔκαμνεν* (Aias) *' ἔμπεδον αἰὲν ἔχων σάκος αἰόλον* Ψ 716 (Ringkampf zw. Od. u. Aias:) *πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ -ους ' αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον* **5bβ** verfehlen: Ε 16 PN[a] (Diom.) *‹δ' ὑπὲρ -ον› ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκὴ ' ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ'* (Phegeus) *αὐτόν* = Π 478 (Sarp. verfehlt Patr.) Κ 373 *δεξιτερὸν ‹ ›* (Dolons) *εὔξου δουρὸς ἀκωκὴ* (des Diom.) *' ἐν γαίῃ ἐπάγη* **6** verhüllte Schultern (durch Wolken [nur Götter], Schilde, Haupthaar): Ε 186 (Pand. zu Aen.:) *„ἀλλά τις ἄγχι* (dem Diom.) *' ἔστηκ' ἀθανάτων ‹νεφέλ›ῃ εἰλυμένος -ους"* Ο 308 *πρόσθεν δὲ κί' αὐτοῦ* (Hektor) *Φοῖβος Ἀπόλλων ' εἰμένος -οιϊν* (-οισιν v.l.) *‹ ›ην* Υ 150 *ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄρρηκτον ‹ ›ην -οισιν ἔσαντο* (Götter) h. Merc. 217 *πορφυρέῃ ‹ ›ῃ κεκαλυμμένος* (Ap.) *εὐρέας -ους* ‖ Π 360 *ἀσπίδι ταυρείῃ κεκαλυμμένος* (Hektor) *εὐρέας -ους ' σκέπτετ'* Ρ 492 *τὼ* (Hektor u. Aen.) *δ' ἰθὺς βήτην βοέῃς ‹εἰλυμέν›ω -ους* ξ 479 (Od. in Lügenerz. zu Eum.:) *„ἔνθ' ἄλλοι ... ' εὗδον δ' εὔκηλοι, σάκεσιν ‹ ›οι -ους"* h. Ap. 450 *ἀνέρι εἰδόμενος* (Ap.) *αἰζηῷ τε κρατερῷ τε ' πρωθήβῃ, χαίτῃς ‹ ›ος εὐρέας -ους* **7** um d. Schultern flattern, wallen h. Cer. 178 *‹ἀμφὶ δὲ χαῖται› ' -οις ἀΐσσοντο κροκηΐῳ ἄνθει ὁμοῖαι* Ζ 510 (Gl.: Alex., wie e. Pferd) *ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ‹ › ' -οις ἀΐσσονται* = Ο 267 (Gl., Pferd) h. Cer. 279 *ξανθαὶ δὲ κόμαι* (der Dem.) *‹κατενήνοθεν -ους› ' δάκρυσι μυδαλέη* Sc. 269 *εἱστήκει* (Achlys), *πολλὴ δὲ κόνις ‹ › ' δάκρυσι μυδαλέη* **8** die Schultern hinab / in die Schultern: Λ 812 *κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρὼς* (dem Euaimonides) *' -ων καὶ κεφαλῆς* Ν 385 *πεζὸς* (Asios) *πρόσθ' ἵππων· τὼ δὲ πνείοντε κατ' -ων* (des Asios) *' αἰὲν ἔχ' ἡνίοχος θεράπων*, vgl. L[6] Ψ 380 *πνοιῇ* (der Pferde) *δ' Εὐμήλοιο μετάφρενον εὐρέε τ' -ω '*

θέρμετ' Φ 269 τοσσάκι μιν (Ach.) μέγα κῦμα διιπετέος ποταμοῖο ' πλάζ' -ους καθύπερθεν κ 362 ἔς ῥ' ἀσάμινθον ἔσασα (Dienerin den Od.) λό' ἐκ τρίποδος μεγάλοιο, ' θυμῆρες κεράσασα, κατὰ κρατός τε καὶ -ων ζ 235 ὣς ἄρα τῷ (Od.) ⟨κατέχευε (Ath.) χάριν κεφαλῇ τε καὶ -οις⟩ = ψ 162 (Ath. dem Od.) θ 19 τῷ (Od.) δ' ἄρ' 'Αθήνη ' θεσπεσίην ⟨ ⟩ ' καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι || Ρ 569 ἐν δὲ βίην -οισι (des Men.) καὶ ἐν γούνεσσιν ἔθηκε (Ath.) 9 von d. Schultern aus / fort Ε 7 τοῖόν οἱ (Diom.) πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ -ων Ο 714 πολλὰ δὲ φάσγανα καλὰ μελάνδετα κωπήεντα ' ἄλλα μὲν ἐκ χειρῶν χαμάδις πέσον, ἄλλα δ' ⟨ἀπ' -ων⟩ ' ἀνδρῶν μαρναμένων Π 802 αὐτὰρ ⟨ ⟩ (des Patr.) ' ἀσπὶς σὺν τελαμῶνι χαμαὶ πέσε τερμιόεσσα Ρ 126 ἕλχ' (Hektor d. Leiche des Patr.) ἵν' ἀπ' ⟨-οιϊν⟩ κεφαλὴν τάμοι ὀξέϊ χαλκῷ ζ 219 (Od. zu Dienerinnen Naus.s:) „στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς ' ἅλμην ⟨ ⟩ ἀπολούσομαι" 10 anderes: Λ 593 οἱ δὲ παρ' αὐτὸν (den verwundeten Euryp.) ' πλησίοι ἔστησαν σάκε' -οισι κλίναντες ' δούρατ' ἀνασχόμενοι = Ν 488 = Χ 4[med.ex.] Ψ 628 (Nestor zu Ach.:) „οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα φίλος πόδες, οὐδέ τι χεῖρες ' -ων ἀμφοτέρωθεν ἐπαΐσσονται ἐλαφραί" κ 170 ἔγχει ἐρειδόμενος (Od.), ἐπεὶ οὔ πως ἦεν ἐπ' -ου ' χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ · μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν ρ 35 καὶ κύνεον (des Od. Sklavinnen den Tel.) ἀγαπαζόμεναι κεφαλήν τε καὶ -ους = φ 224 (Eum. u. Phil. den Od.) = χ 499 (Sklavinnen den Od.) ρ 221 (Mel. zu Eum.:) „ὃς (Bettler Od.) πολλῆς φλιῆσι παραστὰς φλίψεται -ους"

D Theb. fr. 3 p. 23 Dav. (Prosaref.); Γ 338a. 339c., β 4a, ρ 3a; v.l.: Δ 504, Ζ 28 (s. Pap. II. ed. Manfredi 15,28), Ψ 123, ι 233 G. Markwald

ὠμός [3ⁱ, 4°, 1ᴴ] E < IE *ōmó-;* identical w. Skt. *āmá-*, Arm. *hum* — Deriv.: *ὠμηστής, ὠμοθετέω, -φάγος; -γέρων; Ὠμόδαμος*(?)

M 1 monosyll. [⏑̄] -(α) Χ 347 2 disyll. 2a [⏑̄⏑] καὶ -ά μ 396 [⏑̄⏑] (ἐξ)ερύσας δώσειν⁺ ⟨κυσὶν -ὰ δάσασθαι⟩ Ψ 21, σ 87; ⟨ ⟩ χ 467 2b [⏑̄–] -όν Δ 35 [⏑̄–] (καὶ) -ῷ γήραϊ θῆκεν / δῶκεν ο 357 / Op. 705

Σχ sch. min. P. Amh. 18 on ο 357: ωμωι· δε[ι]νωι

L Krafft, Unters. 139 f.; Segal ⟨(ὠμηστής L)⟩ 40 f.; Roth, Iterata 15 f. (w. thesis-serving exaggerat. of the difficulty in Ψ 21; contrast Leaf ad l.); O'Brien ⟨ ⟩; Th. M. Falkner, The poetics of old age in Gr. epic, lyric, and tragedy (Oklahoma Ser. in Class. Culture 19), Norman and London 1995, 37. 60. 271 n. 80. 276 n. 26; Longo, DHA 22, 1996, 42; Donna F. Wilson, Ransom, revenge and heroic identity in the Il., Cambridge 2002, 32–4. 122 f. 140. 174 f.

B *raw* (1), *premature* (2) 1 *raw*, of meat; exc. μ 396, of (parts of) human person(s) envisaged as eaten raw; opp. ὀπτός/αλέος of spitted beef: μ 396 κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει, ' ὀπταλέα τε καὶ -ά — human corpse / testicles to be eaten raw by dogs (cf. ὠμηστής B 1, ὠμοφάγος), as part of dreadful punishment: Ψ 21 (Ach. to dead Patr.:) „πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην, ' Ἕκτορα δεῦρ' ἐρύσας δώσειν ⟨κυσὶν -ὰ δάσασθαι⟩", purely gramm. one would expect -όν here; -ά (influenced by not. of κρέα: cf. Χ 347, μ 396) best taken as pred. subst. ('as / in raw pieces') σ 87 (Antin., threatening Irus: „αἴ κέν σ' οὗτος [Od.-beggar] νικήσῃ, πέμψω σ' εἰς Ἔχετον, ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα) μήδεά τ' ἐξερύσας δώῃ ⟨ ⟩" χ 476 (τοῦ [Mel.] δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνας τε καὶ οὔατα) τάμνον [Tel., Phil., Eum.] μήδεά τ' ἐξέρυσαν ⟨ ⟩ — person(s) envisaged as eaten raw by angry, savage enemy (cf. ὠμηστής B 2): Δ 35 (Zeus to Hera: „εἰ δὲ σύ γ' εἰσελθοῦσα πύλας) -ὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας ' ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο;" Χ 347 (Ach. to dying Hector:) „αἴ γάρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνείη ' -' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἷά μ' ἔοργας, ' ὡς οὐκ ἔσθ' ὃς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι" 2 *untimely, premature*, of old age ο 357 (Eum. to Od.-Cretan: „παιδὸς ὀδύρεται [Laertes] οἰχομένοιο ' κουριδίης τ' ἀλόχοιο) ἥ ἑ μάλιστα ' ἤκαχ' ἀποφθιμένη καὶ ἐν -ῷ γήραϊ θῆκεν", v. 348 hardly much of an obstacle to 'premature' here ('cruel' a Verlegenheitslösung): Laertes is still pretty fit (gardening, fighting) twenty years after Od.'s departure; and note that whichever sense applies here will also fit Op. 705 (further Stanford ad l. and Hoekstra in Od. ad l.) Op. 705 τῆς δ' αὖτε κακῆς (sc. γυναικός) οὐ ῥίγιον ἄλλο, ' δειπνολόχης, ἥ τ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα ' εὖει ἄτερ δαλοῖο καὶ -ῷ γήραϊ δῶκεν (καὶ [ἐν] -ῷ γ. θῆκεν v.l.)

D h. 1 fr. C, 10 West (suppl.) J. N. O'Sullivan

ὠμοφάγος [5ⁱ, 1ᴴ] Σχ no D sch.; note that ὠ. itself used to gloss ὠμηστής at Χ 67

L Segal ⟨(ὠμηστής L)⟩ 40 f.; Griffin, Life and death 19–21; O'Brien ⟨ ⟩; Wilson. Colby Quarterly 38, 2002, 231–54 (231 f. 241 f.)

B 'raw-eating', *that eat raw flesh, savage*, of wild beasts (lions [3×], jackals, wolves); exc. h. Ven. 124, in sim., comp. in which warriors compared w. animals Ε 782 (ὅθι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔστασαν ἀμφὶ βίην Διομήδεος) εἰλόμενοι, ⟨λείουσιν ἐοικότες -οισι⟩ Η 256 (ἐκσπασσαμένω [Hector and Aias] ἔγχεα) σύν ῥ' ἔπεσον ⟨ ⟩ ' ἢ συσὶ κάπροισιν (vv. 255–7 οὐ προσίενται ἔνιοι, ὥσπερ οὐδὲ Ζηνόδοτος) Ο 592 ⟨ ⟩ ' νηυσὶν ἐπεσσευόντο (Trs.) Λ 479 (sim.: Od. was beset by Trs. as jackals beset a stag wounded by a hunter; ἐπεὶ δὴ τόν γε δαμάσσεται) ὀιστός, ' -οι μιν θῆες ... δαρδάπτουσιν Π 157 οἱ (Myrm. ready for battle) δὲ λύκοι ὡς ' -οι (οἵ τ' ἔλαφον δάπτουσιν· τοῖοι ἀμφ' θεράποντα Αἰακίδαο ῥώοντ' [Myrm.]) h. Ven. 124 (Aphr.-maiden to Anch.: „πολλὰ ἔπ' ἤγαγεν [Hermes me] ἔργα) ἀνθρώπων, ' πολλὴν δ' ἄκληρόν τε καὶ ἄκτιτον, ἣν διὰ θῆρες ' -οι φοιτῶσι κατὰ ... ἐναύλους". — Wdfld.: *ὠμηστής*

J. N. O'Sullivan

ὠνέομαι [1ᴴ] E denom. zu ὤνος (s.d.), vgl. aber Chantraine, Dict. s.v. ὠνέομαι; Tucker, Greek Verbs 177 f.

B *kaufen*, vgl. κλῆρος, πρίασθαι Op. 341 (sei gottesfürchtig,) ὄφρ' ἄλλων -ῇ κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος, vgl. A. R. Burn, The World of Hes., New York 1966², 32 A. 2; Pleket, AAHG 28, 1975, 68; West z. St. — Wortf.: πρίασθαι (s.d., vgl. auch Benveniste, Vocab. I 125 ff.) G. Markwald

ὠνητός [1°] E s. ὠνέομαι; Bzh. zu myk. *o-na-to* ist abzulehnen (DMic. II 26)

B *gekauft*, i.S.v. *Sklave* ξ 202 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „ἐμὲ δ' -ὴ τέκε μήτηρ ' παλλακίς", vgl. Köstler, Hom. Recht 37 (m. A. 50). 55; J. A. Lencman, Die Sklaverei im myk. u. hom. Griechenland, Wiesbaden 1966, 252; Wickert-Micknat, Unfreiheit 139 m. A. 72; E. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 84 f.; LfgrE s.v. κτητός B II. — Wortf.: κτητός G. Markwald

ὤνος [2ⁱ, 6°, 3ᴴ] E aus uridg.; **uósno-*, lat. *venum* (dare) aus **uésno-*; s. Mayrhofer, EWAia II 535; ferner Frisk; Chantraine, Dict. s.v. ὠνέομαι; L[10]; zum *F-* vgl. L[7]; nicht m. myk. *o-no* zu verbinden (vgl. L[4.12]; s. s.v. ὠνητός)

M 1 Stamms. im longum, zweis.: [⏑̄⏑] -ον ο 463 [⏑̄⏑] ὤν[ον Hes. fr. 43a, 42 [⏑̄⏑] ἄσπετον / ἄξιον -ον ἔλοιτο / ⟨ἔδωκε⟩ ξ 297, ο 388 = 429; PN[a] -ον ⟨ ⟩ Φ 41, Ψ 746; -ον

o 445, Hes. fr. 302,4 [⏑̄×] *-ον o* 452 **2** Stamms. in d. brevia, dreis. [-⏑̄⏑] *-οιρ* Hes. fr. 43a,41

Σχ sch. min. P.Amh. 18 zu *o* 429: *-ον· τ[ιμην*, sch. D *Φ* 41: *-ον· ὠνήν. τιμήν. o* 445: *ἐπείγετε δ' -ον ὁδαίων· σπουδάζετε δὲ περὶ τὸν ἀγορασμὸν τῶν φορτίων*

L [1]J. J. Hartman, Epistola critica, Leiden 1896, 66; [2]Köstler, Hom. Recht; [3]Will, REA 59, 1957, 15; [4]J. A. Lencman, Die Sklaverei im myk. u. hom. Griechenland, Wiesbaden 1966, 252; [5]Merkelbach, ZPE 3, 1968, 134 f.; [6]Wathelet, Traits éoliens 145 A.76. 211 A.194; [7]J. Chadwick, in: Mel. Chantraine 31; [8]Wickert-Micknat, Unfreiheit 140 ff. 223 f.; [9]Bravo, DHA 10, 1984, 112 ff.; [10]E. Scheid-Tissinier, Les usages du don chez Homère, Nancy 1994, 78 f.; [11]Steinrück, Maia 46, 1994, 294 ff.; [12]G. Dunkel, in: Festschr. K. Strunk, Innsbruck 1995, 6 ff.; [13]Ormand, AJPh 125, 2004, 334 ff.; [14]R. Seaford, Money and the Early Gr. Mind, Cambridge 2004

B *Kauf(preis)*, nur *o* 445 *Kauf*, sonst *Preis*, vgl. L[2] 22 m. A.92. 37. 41. 54 f.; L[3,4,8,9]. – Wortf.: *τιμή* (s.d.) **1** *Kauf*: *o* 445 (phōn. Erzieherin zu Landsleuten:) „*ἀλλ' ἔχετ' ἐν φρεσὶ μῦθον, ἐπείγετε δ' -ον ὁδαίων* (s.d., Bd. III Sp. 489,35 ff.)" *Einkauf d. Rückfracht*, vgl. Ameis-H. z.St.; dagg. L[1] (*-ος* = *pretium*) **2** *Preis*, überw. beim Verkauf von Menschen, *Ψ* 746 ist d. Gg.wert e. silberner Mischkrug; vgl. L[14] 27 A.30; Epith.: *ἄξιος, ἄσπετος, μυρίος, τιμῆς* (gen. pretii) **2a** Sklaven: *Φ* 41 *τότε μέν μιν* (Lykaon) *Λῆμνον ἐϋκτιμένην ἐπέρασσε* (Ach.) '*νηυσὶν ἄγων, ἀτὰρ υἱὸς Ἰήσονος ‹-ον ἔδωκε›*, vgl. *Ψ* 746 f. *o* 388 (Od. fragt Eum.:) „*ἦ σέ γε μουνωθέντα παρ' οἴεσιν ἢ παρὰ βουσὶν* ' *ἄνδρες δυσμενέες νηυσὶν λάβον ἠδ' ἐπέρασσαν* ' *τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δώματ', ὁ δ' ἄξιον ‹ ›*" = 429 (Phönikerin zu Landsleuten) *Ψ* 746 *υἷος δὲ Πριάμοιο Λυκάονος ‹ ›* ' *Πατρόκλῳ ἥρωϊ Ἰησονίδης Εὔνηος*, vgl. L[14] 35 A.77 *ξ* 297 (Od. zu Eum. in Lügenerz.:) „*κεῖθι δέ μ'* (Od.) *ὡς περάσειε* (e. phōn. Betrüger) *καὶ ἄσπετον -ον ἕλοιτο*" *o* 452 (phōn. Erzieherin zu Landsleuten:) „*τόν* (Ziehkind Eum.) *κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός, ὁ δ' ὔμιν μυρίον -ον* ' *ἄλφοι, ὅπῃ περάσητε κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους*" **2b** anderes: *o* 463 (Eum. erz. Od.:) „*τὸν* (kostb. Bernsteinkette) *μὲν ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμῳαὶ καὶ πότνια μήτηρ* ' *χερσίν τ' ἀμφαφόωντο καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο,* ' *-ον ὑπισχόμεναι*" Hes. fr. 302,4 *εὖ δὲ μελανθεῖεν κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα,* ' *φρυχθῆναί τε καλῶς, καὶ τιμῆς -ον* (*τιμῇ ὄνειαρ ἐλέσθαι* v.l.) *ἀρέσθαι*, vgl. Markwald 224 m. A.17 Hes. fr. 43a,41. 42 *ε]ὖτέ τις ἀντ' -οιο χατίζῃ χ[ρῆ]μ' ἀνελ[έσθαι,* ' *ἀ]μφὶ μάλα χρῆν ὤγ[ον[ ] τῖμον ...* ' *οὐ γ]ὰρ δὴ μεταμειπ[τόν, ἐπὴν τὰ] πρῶτ' [ἀποδώῃ*, zur Sache u. Erg.s-vorschläge s. L[5,11,13]; Hirschberger, Komm. 277 f. G. Markwald

ᾠόν s. *ὠιόν*

ὦπα [3[i], 3[e], 1[H]] **E** Wn. im Akk. zu Wz. **h₂ek̑-* 'sehen' (s.o. *ὄψομαι*); Genus schwankend, s. Frisk s.v. **ὤψ*. – Abl.: *βοῶπις, εἰσωπός, ἐλίκωψ, ἐνῶπα* (s.d.), *ἐρατῶπις, ἐριῶπις, χρυσῶπις, μέτωπον, πρόσωπον, ὑπώπια*

M Stamms. im longum, zweis.: [⏑̄⏑] *εἰς ὦπα ἰδέσθαι ψ* 107 [⏑̄⏑] *‹εἰς ὦπα› ἰδέσθαι/ησθε I* 373, *χ* 405 / *O* 147; *‹ › ἔοικεν/ᾤκει/ἴσκειν Γ* 158 / *α* 411 / Op. 62

Σχ sch. D *Γ* 158: *εἰς ὦπα· τὴν πρόσοψιν* = *α* 411, *I* 373: *εἰς ὦπα ἰδέσθαι· εἰς ὄψιν ἐλθεῖν* = *O* 147

L [1]L. Malten, Die Sprache d. menschl. Antlitzes im frühen Gr.tum, Berlin 1961, 2; [2]Bergold, Zweikampf 64 f.; [3]N. I. Tennison, Conflicts in Hes.s. „Works and Days", Austin (Texas) 1977, 204 f.; [4]R. A. Prier, Thauma idesthai, Tallahassee (Florida) 1989, 76 f.; [5]H. Mackie, Talking Trojan, Lanham Md. 1996, 48; [6]R. Zaborowski, La crainte et le courage dans l'Il. et l'Od., Warschau 2002, 150 f.

B *Gesicht*, nur in d. Formeln *εἰς ὦπα ἰδέσθαι*+ (1, *ins Gesicht sehen*) u. *ἔοικεν*+ (2, *aufs Gesicht gleichen*); vgl. Akk. *δέμας*; L[4,5]. – Wortf.: *εἰσάντα, ἐνῶπα* **1** *I* 373 (Ach. zu Od.:) „*οὐδ' ἂν ἔμοιγε* ' *τετλαίη* (Ag.) *κύνεός περ ἐὼν ‹εἰς ὦπα ἰδ›έσθαι*" *χ* 405 (Gl.) *πᾶν δ' ἄρα οἱ* (Löwe) *στῆθός τε παρῄϊά τ' ἀμφοτέρωθεν* ' *αἱματόεντα πέλει, δεινὸς δ' ‹ › ›έσθαι·* ' *ὡς Ὀδυσεὺς κτλ.* *ψ* 107 (Pen. zu Tel.:) „*οὐδέ τι προσφάσθαι* (sc. Od.) *δύναμαι ἔπος οὐδ' ἐρέεσθαι* ' *οὐδ' ‹ › ›έσθαι ἐναντίον*" (s.d. B 2c), vgl. *ψ* 94; L[6] *O* 147 (Hera zu Ap. u. Iris:) „*αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθητε, Διός τ' ‹ › ›ησθε*" **2** *Γ* 158 (Tr.s Älteste über Hel.:) „*αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς ‹εἰς ὦπα ἔ›οικεν*", vgl. L[2] Op. 62 *ἀθανάτῃς δὲ θεῇς ‹ › ›ίσκειν* (Pandora), zu eng L[3]: „at least in face"; vgl. West z.St. *α* 411 (Eurym. zu Tel.:) „*οὐ μὲν γάρ τι κακῷ* (Ath./Mentes) *‹ › ›ῴκει*"

D v.l. *ε* 217 G. Markwald

Ὥραι [3[i], 3[H], 3[h], 3[e]] **E** s. zu *ὥρη*; lt. L[11] verw. m. *Ἥρη* (s.d.)

M zweis. **1** Stamms. im longum: [⏑̄-] *-αι* Op. 75, Hes. fr. 204,144, h. 6,12 [⏑̄-] *-αι Θ* 433 [⏑̄×] *καὶ ἐὔφρονες -αι* h. Ap. 194, Pan. fr. 13(i),1 p. 121 Dav.; *-αι E* 749 = *Θ* 393, h. 6,5, Cypr. fr. 4,1 p. 36 Dav.; *-ας* Th. 901 **2** Stamms. in d. brevia: [-⏑̄] *-αι* Cypr. fr. 4,3 p. 36 Dav.

L [1]Usener, Götternamen 134 ff.; [2]O. Weinreich, Religionsgesch. Studien, Darmstadt 1968 (Ndr.), 47 ff.; [3]F. Solmsen, Hes. and Aesch., Ithaca and New York 1949, 34 f.; [4]E. Wolf, Gr. Rechtsdenken I, Frankfurt a.M. 1950, 29 ff. 34 ff. 64 f. m. A.6. 69 (genealog. Tafeln); [5]Lendle, Pandorasage 44 ff.; [6]F. W. Hamdorf, Gr. Kultpersonifikationen d. vorhellenist. Zt., Mainz 1964, 39 f.; [7]Troxler, Sprache Hesiods 10 ff.; [8]Austin, Arion 1, 1973, 226 f.; [9]Bremer, Licht und Dunkel 209 f.; [10]M. Marconi, in: Festschr. A. Brelich, Rom 1980, 323 ff.; [11]Heinhold-Krahmer, GB 22, 1998, 24. 27; [12]M. Clarke, Flesh and Spirit in the Songs of Homer, Oxford 1999, 266 A.5; [13]W. Blümer, Interpr. archaischer Dichtg. II, Münster 2001

B *Horen*, vgl. L[1,4–6,8,10]; in d. Il. Torhüterinnen d. Himmels u. Olymps (*E* 749 = *Θ* 393, vgl. L[2]), auch für d. Abspannen u. Versorgen d. Pferde u. Wagen ankommender Götter verantwortl. (*Θ* 433, vgl. L[12]; L[13] 213 f.); bei Hes. drei Töchter von Zeus u. Themis: Eunomiē, Dike u. Eirene, f. Wachstum u. Gedeihen zuständig: Th. 901 *δεύτερον ἠγάγετο* (Zeus) *λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν -ας,* ' *Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,* ' *αἵ τ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι*, s. West z.St.; Parall. zum 'etym. Spiel' Hes.s Th. 209 (s. s.v. *τιταίνω* B 7, Sp. 542,54 ff.); vgl. L[3,7,9]; L[13] 166 f.; schmücken auch (Epith. *καλλίκομοι*) Pandora m. e. Kranz aus Frühlingsblumen (Op. 75); in d. Hymnen tanzen sie d. Reigen zur Leier Ap.s: h. Ap. 194 *αὐτὰρ ἐϋπλόκαμοι Χάριτες καὶ ἐὔφρονες -αι* ' *Ἁρμονίη θ' Ἥβη τε Διὸς θυγάτηρ τ' Ἀφροδίτη* ' *ὀρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχουσαι*, empfangen d. „schaumgeborene" Aphr., kleiden, bekränzen, schmücken sie m. goldenen Ketten, m. denen, auch selbst geschmückt, sie zum Reigen d. Götter gehen, u. führen sie diesen vor (h. 6,5.12, Epith. *χρυσάμπυκες*); in d. Kyprien fertigen u. färben sie in Blumen schöne Kleider ein, wie sie solche auch selbst tragen (Cypr. fr. 4,1.3 p. 36 Dav.); ähnl. Pan. fr. 13(i),1 p. 121 Dav. (Epith. *ἐὔφρονες*); vgl. Kl. P. II Sp. 1215 f.; sonst. St.n s. M G. Markwald

ὡραῖος [7[H]] **E** s. *ὥρη* **M** Stamms. im longum, dreis.: [⏑̄-⏑̄] *-ος/ου/ων* Op. 32. 665. 695 / 617 / 642 [⏑̄-⏑̄] *-ου/ον* Op. 307. 630

L [1]Pötscher, RhM 104, 1961, 307 f.; [2]H. Diller, Die dichter. Form von Hes.s Erga, Mainz 1962, 67 (m. Lit.); [3]Krafft,

Unters. 125; [4]Troxler, Sprache Hesiods 10ff.; [5]Treu, Homer 230

B *rechtzeitig, in d. richtigen Zeit*, von Arbeiten allg., (rechtzeitig vorhandenen) Lebensmitteln, vom Pflügen, von d. Seefahrt, vom Heiraten (Op. 695, präd.): Op. 642 *τύνη δ', ὦ Πέρση, ἔργων μεμνημένος εἶναι ' -ων πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα* 32 *ὥρη* (s.d.) *γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε ' ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται ' -ος, τὸν γαῖα φέρει* 307 *ὥς κέ τοι -ου βιότου πλήθωσι καλιαί* 617 *τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι ' -ου* 630 *αὐτὸς δ' -ον μίμνειν πλόον εἰς ὅ κεν ἔλθῃ* 665 *ἥματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς* (cf. West ad 564) *ἠελίοιο, ' ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης, ' -ος πέλεται θνητοῖς πλόος* Op. 695 *καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος. ' -ος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι, ' μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων ' μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά· γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος im richtigen Alter*, vgl. L[1]; West z.St. – Wortf.: *καιρός* (s.d.), *μέτρον, ὥρη, ὥριος*

G. Markwald

Ὠρείθυια [1[i]] **E** VG wohl zu *ὄρος*, HG zu *θύω*: 'am Berge stürmend', v. Kamptz 122; Simon, A&A 13, 1967, 108 (m. Lit.); Wyatt, Metr. Lengthening 49 m. A.14; Risch 136

B Nereïde: *Σ* 48 *ἔνθα δ' ἔην Κλυμένη Ἰάνειρά τε καὶ Ἰάνασσα, ' Μαῖρα καὶ -α ἐϋπλόκαμός τ' Ἀμάθεια, ' ἄλλαι θ' αἳ κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν*, vgl. Borgeaud, RBPh 50, 1972, 40f.; West, Transmission 245; außerd. s.v. *ὄρος* B 1, 2d

G. Markwald

ὡρεύω [1[H]] **E** denom. von *ὥρη* (s.d.; L[1]); zum „etym. Spiel" vgl. L[5]. – Abl.: *οὐδενόσωρος* (s.d.)

L [1]Fraenkel, Denom. 191. 193; [2]Solmsen, Entretiens Hardt 7, 1960, 191f.; [3]Troxler, Sprache Hesiods 229 m. A.50; [4]Engelmann-Merkelbach, ZPE 8, 1971, 97; [5]Bader, RPh 46, 1972, 197; [6]Bremer, Licht und Dunkel 209

B *richtig besorgen* Th. 903 *αἵ* (d. Horen Eunomië, Dike u. Eirene) *τ' ἔργ' -ουσι* (*ὡ-, ὡραί-* vv.ll.) *καταθνητοῖσι βροτοῖσι*, s. West z.St.; L[6]; vgl. L[2]; auch Troxler (L[3]), der *ὡρεύουσι* liest. – Wortf.: *ὄρομαι* (s.d.), vgl. L[4]

G. Markwald

ὥρη [5[i], 23[o], 10[H], 10[h], 1[c]] **E** idg., verw. m. dt. 'Jahr', s. Frisk u. Chantraine, Dict.; vgl. auch Risch 16; zu *Ἥρη*: L[2.13]; vgl. ferner L[10.11]. – Abl.: *ἐννέωρος, ὡραῖος, ὡρηφόρος, ὥριος; ὀπώρη*? (vgl. L[4.9])

F *-η* 12, *-ης* 1, *–ῃ* 15, *-ην* 5; *-αι* 10, *-άων* 1, *-έων* 1, *-ῃσιν* 2, *-ας* 2

M **1** Stamms. im longum **1a** zweis. **1aα** [-⏑/ --]: [⏑⏑] ⌊*-ῃ ἐν*⌋ *εἰαρινῇ ὅτε τ(ε)* *B* 471 = *Π* 643, *σ* 367 = *χ* 301; ⌊ ⌋ Op. 575 [⏑⏑] *-αι ω* 344 ‖ [⏑-] *-η λ* 379; *–ῃ χειμερίῃ ε* 485, Op. 494 [⏑-] *ἐν/ἐς -ῃ/ας ρ* 176, h. 26,12 **1aβ** [⏑×] *φύλλα καὶ ἄνθεα γί(γ)νεται -ῃ* *B* 468, *ι* 51; *ἐπιγίγνεται -η Z* 148; *-η γ* 334, *λ* 330. 373, *τ* 510; *θέρεος καματώδεος -ης/ῃ* Op. 664. 584; *νυκτὸς ἐν -ῃ* h. Merc. 67. 155. 400; *-ῃ* h. Cer. 174; *-ην ο* 126, Op. 450. 460; *ἔτ(ε)ος καὶ ἐπήλυθον -αι β* 107 = *τ* 152 = *ω* 142, *λ* 295 = *ξ* 294 = h. Ap. 350; *-αι Φ* 450, *κ* 469 = Th. 58 **1b** dreis.: [⏑-⏑] *-ῃσιν* h. Cer. 265, h. Ven. 102 [⏑-⏑] *-άων* h. 26,13 **2** Stamms. in d. brevia, zweis.: [-⏑] *νῦν δ' -η δόρποιο/καὶ δόρπον ξ* 407, *φ* 428; *-η ο* 394, Op. 409, Vit. p. 17,2; *-ην* Sc. 401; *-ας ι* 135 [-⏑] *-έων* (Syniz.) h. Cer. 399 [-⏑] *-η/ην λ* 379, Th. 754

Σχ sch. min. P. Oxy (Spooner) 4635 zu *B* 468: *εν*] *τῳι εαρι*, sch. D *ε* 485: *-ῃ χειμερίῃ · ἐν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρᾳ, ι* 51: *-ῃ · τῷ τοῦ ἔαρος καιρῷ*

L [1]Allen, RPh 9, 1935, 289; [2]Pötscher, RhM 104, 1961, 307f.; [3]Hoffmann-Los, Mn. 21, 1968, 352ff.; [4]Deroy, AC 39, 1970, 380ff.; [5]Erbse, Beitr. Verst. Od. 120f.; [6]Austin, Arion 1, 1973, 225ff.; [7]Renehan, Hypomn. 43, 1976, 143f.; [8]C. Moulton, Similes in the Hom. Poems (Hypomn. 49), Göttingen 1977, 29f.; [9]Hofinger, Vocab. 80ff.; [10]Haudry, EIE 18, 1986, 1–14; [11]Poljakov, Orbis 33,1–2, 1984/89, 236ff.; [12]Roth, Iterata 80f.; [13]Heinhold-Krahmer, GB 22, 1998, 24. 27

B *Zt. wachsenden Reifens*, vgl. L[3.6]. – Wortf.: *ἔαρ, χρόνος* **1** *Jahreszt.n* **1a** allg. (nur Pl.) **1aα** vom Neubeginn d. Jahreszt.n: *β* 107 (Antin. zu Tel. in Volksversammlg.:) *„ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος* ⌊*καὶ ἐπήλυθον -αι*⌋ *' καὶ τότε δή τις ἔειπε* (sc. Pen.s Weblist) *γυναικῶν κτλ."* = *τ* 152 (Pen. zu Od.) = *ω* 142 (Schatten Amphimedons zu dem Ag.s), vgl. L[5] *λ* 295 *ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο ' ἂψ περιτελλομένου ἔτεος* ⌊ ⌋ *' καὶ τότε δή μιν* (Melampus) *ἔλυσε βίη Ἰφικληείη* = *ξ* 294 (Od. zu Eum. in Lügenerz.), vgl. Odyssey z.St. = h. Ap. 350 *κ* 469 ⌊*ἀλλ' ὅτε δή*⌋ *ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην* (auf Kirkes Insel), *περὶ δ' ἔτραπον -αι* = Th. 58 **1aβ** sonst: *Φ* 450 (Pos. zu Ap.:) „⌊ ⌋ *μισθοῖο τέλος πολυγηθέες -αι ' ἐξέφερον, τότε νῶϊ βιήσατο μισθὸν ἅπαντα ' Λαομέδων"*, vgl. L[12] h. Cer. 265 (Dem. zu Met.:) *„-ῃσιν δ' ἄρα τῷ* (Demoph.) *γε περιπλομένων ἐνιαυτῶν ' παῖδες Ἐλευσινίων πόλεμον (συνάξουσ')"*, vgl. Richardson z.St. 399 (Dem. zu Pers.:) *„οἰκήσεις -έων τρίτατον μέρ[ος εἰς ἐνιαυτόν,] ' τὰς δὲ δύω παρ' ἐμοί"* h. Ven. 102 (Anch. zu Aphr.:) *„σοὶ δ' ἐγὼ ... ' βωμὸν ποιήσω, ῥέξω δέ τοι ἱερὰ καλὰ ' -ῃσιν πάσῃσι"* h. 26,12.13 *δὸς* (Dion.) *δ' ἡμᾶς χαίροντας ἐς -ας αὖτις ἱκέσθαι, ' ἐκ δ' αὖθ' -άων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐνιαυτούς*, vgl. L[1] **1b** Frühling **1bα** ausdr. best.: *B* 471 (Gl.) *αἵ τε κατὰ σταθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν ' ⌊-ῃ ἐν εἰαρινῇ⌋ ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει* = *Π* 643 (Gl.), vgl. L[8] *σ* 367 (Od.:) *„Εὐρύμαχ', εἰ γὰρ νῶϊν ἔρις ἔργοιο γένοιτο ' ⌊ ⌋"* = *χ* 301 (Gl.) *Z* 148 (Glaukos zu Diom. in Blätter-Menschen-Gl.:) *„φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη ' τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται -η* (*-ῃ* v.l.)", vgl. Kirk, Iliad z.St. h. Cer. 174 (Gl.) *αἱ* (Töchter des Keleos) *δ' ὥς τ' ἢ ἔλαφοι ἢ πόρτιες ἦαρος -ῃ ' ἄλλοντ' ἂν λειμῶνα* **1bβ** aus d. Sinn: *B* 468 *ἔσταν* (Gr.) *δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι ' μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται -ῃ* ≅ *ι* 51[=ed.ex.] Op. 460 *αὔην καὶ διερὴν* (Trocken- u. Feuchtgebiet) *ἀρόων ἀρότοιο καθ' -ην* **1c** Sommer / Herbst (Zt. d. Reife: ausdr. best. od. aus d. Sinn): Op. 584 (wenn d. Grille singt) *πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, ⌊θέρεος καματώδεος⌋ -ῃ* 664 *ἐς τέλος ἐλθόντος* ⌊ ⌋ *-ης, ' ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος* 575 *-ῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει* 409 *ἡ δ' -η παραμείβηται, μινύθῃ δέ τοι ἔργον ι* 135 (131: *φέροι* [naturbelassene Insel gg.über dem Kyklopenlande] *δέ κεν ὥρια πάντα*) *μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰεὶ ' εἰς -ας ἀμόρφεν, ἐπεὶ μάλα πᾶρ ὑπ' οὖδας ω* 344 (Od. zu Laert.:) *„ἔνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν, ' ὁππότε δὴ Διὸς -αι ἐπιβρίσειαν ὕπερθεν"* Sc. 401 *τὴν -ην*] (exp. Russo et alii, cf. LfgrE s.v. *τῆμος* col. 470,7sqq.) *μάραντο* (Her. u. Kyknos, in d. heißesten Zt.), vgl. L[7]; Càssola z.St. **1d** Winter (ausdr. best.): *ε* 485 (*φύλλων χύσις*) *ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι ' ⌊-ῃ χειμερίῃ⌋* Op. 494 ⌊ ⌋ *ὁπότε κρύος ἀνέρα ἔργων ' ἰσχάνει* 450 *ἢ* (d. Kranichs Stimme) *τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ χείματος -ην ' δεικνύει*

2 best. Zt., ohne Konnot. d. Reifens **2a** Schlafenszt.: *λ* 330 (Od. in Apologen:) *„ἀλλὰ καὶ* ⌊*-η ' εὕδειν*⌋*"* 373 (Alkin. zu Od.:) *„νὺξ δ' ἤδε μάλα μακρή, ἀθέσφατος, οὐδέ πω* ⌊ ⌋ *ἐν μεγάρῳ"* *γ* 334 (Ath. zu Nestor:) *„ὄφρα ... ' σπείσαντες* ⌊*κοίτοιο⌋ μεδώμεθα· τοῖο γὰρ -ῃ"* *τ* 510 (Pen. zu Od.:) *„καὶ γὰρ δὴ* ⌊ ⌋ *τάχ' ἔσσεται ἡδέος -η"* *λ* 379 bis (Od. zu Alkin.:) *„-η μὲν πολέων μύθων, -η δὲ καὶ ὕπνου"* *ο* 394 (Eum. zu Od.:) *„οὐδέ τί σε χρή, ' πρὶν -η, καταλέ-*

χθαι", vgl. L² u. s.v. πρίν (Sp. 1547,15 f.) **2b** Essens-, Nacht- u. and. best. Zt.n: ξ 407 (Eum. zu Od.:) „νῦν δ' -η δόρποιο" ρ 176 (Medon zu Freiern:) „οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἐν -ῃ δεῖπνον ἐλέσθαι" φ 428 (Od. zu Tel.:) „νῦν δ' -η καὶ δόρπον (übertr. gemeint, sc. den Mord) Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι ' ἐν φάει" ‖ h. Merc. 67 οἷά τε φῶτες ' φηληταὶ διέπουσι μελαίνης ⌞νυκτὸς ἐν -ῃ⌟ 155 (Maia zu Hermes:) „τίπτε σὺ ποικιλομῆτα πόθεν τόδε ⌞ ⌟ ' ἔρχῃ ἀναιδείην ἐπιειμένε;" 400 ἀγροὺς δ' ἐξίκοντο (Ap. u. Hermes) καὶ αὔλιον ὑψιμέλαθρον ' ἠχοῦ δὴ τὰ χρήματ' ἀτάλλετο ⌞ ⌟ ‖ ο 126 (Hel. zu Tel.:) „δῶρόν τοι ... τοῦτο δίδωμι, ' μνῆμ' Ἑλένης χειρῶν, πολυηράτου ἐς γάμου -ην, ' σῇ ἀλόχῳ φορέειν" Th. 754 ἡ (ἡμέρη) δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα ' μίμνει τὴν αὐτῆς -ην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἵκηται, vgl. West z.St. **3** übertr. Vit. p. 17,2 ὦν (Greise) -η (οὐραί, ἰσχύς vv.ll.) μὲν ἀπήμβλυνται, θυμὸς δὲ μενοινᾷ *Jugendblüte*, vgl. Markwald 201 ff.

D Cypr. fr. 4,7 p. 36 Dav.; inc. auct. fr. PSI 1385A,12: κα]θ' -αν; v.l.: σ 367, φ 111, Op. 394; h. Merc. 82; ci.: Π 643, χ 301 G. Markwald

ὥρη [1ᴴ] **E** zu ὁράω, s. Frisk u. Chantraine, Dict. s.v. ὥρα

B *Sorge* Op. 30, -η (ὥρη ci.) γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε, ' ὥτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπητανὸς κατάκειται ' ὡραῖος, s. Schol. Pertusi (ἐλαχίστη φροντίς ἐστι τῶν ἀγορῶν καὶ δικῶν ... ψιλοῦται δὲ τὸ -η); West z.St. (für Trenng. von ὥρη [s.d.]; and. L³ s.v. ὠρεύω); Jones CJ 79, 1984, 309 ff.; vgl. s.v. ὠρεύω, wo auch Lit. G. Markwald

ὡρηφόρος [3ᵇ] **E** verb. Rektionskompos. (ὥρη u. φέρω), vgl. Chantraine, Dict. s.v. ὥρα

L ¹Zumbach, Neuerungen 22; ²Rudhardt, MH 35, 1978, 13 f.; ³J. Haig Gaisser, The Hom. Hymn. to Dem., Brynn Mawr Commentaries 1980, z.St.

B *(d. schöne) Jahreszeit bringend*, Bein. Dem.s, nur in h. Cer. u. in Vbd. m. ἀγλαόδωρος; L¹: „Ernte bringend"; L²: „l'auteur des saisons"; L³: „bringing the fruits in their seasons" h. Cer. 54 (Hek.:) „πότνια ⌞Δημήτηρ⌟ (Δήμητερ ci., cf. Càssola ad l.) -ε ἀγλαόδωρε, ' τίς ... ' ἥρπασε Περσεφόνην καὶ σὸν φίλον ἤκαχε θυμόν;", vgl. Richardson z.St.: „bringer of ripeness"; L³ 192 ἀλλ' οὐ ⌞ ⌟ -ος ⌞ἀγλαόδωρ⌟ος ' ἤθελεν ἑδριάασθαι ἐπὶ κλισμοῖο φαεινοῦ 492 (Dichteranrede:) πότνια ⌞ ⌟' -ε Δηοῖ ἄνασσα ' αὐτὴ καὶ κούρη κτλ.

D v.l.: h. Cer. 268 G. Markwald

ὥριος [1°, 6ᴴ] **E** zu ὥρη, s. Frisk (m. Lit.); vgl. L¹

M Stamms. im longum **1** zweis.: [⏑̄] -(α) Op. 394 **2** dreis.: [⏑̄⏑⏑] -α πάντ(α) Op. 392 [⏑̄⏑⏑] -ος Op. 492. 697; -ον Op. 543; -α πάντα ι 131; -α Op. 422

Σχ sch. D ι 131: -α· τὰ πρὸς ἕκαστον καιρὸν ἐπιτήδεια. τὰ κατὰ καιρὸν -α

L ¹Hermann, Sprachw. Komm. 85 (zu ι 131); ²Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 79; ³Reiter, Bezeichnungen 60 f.; ⁴Treu, Homer 230; vgl. auch s.v. ὡραῖος

B *d. Jahreszeit angemessen*, vgl. L²⁴; Op. 697 ohne Konnot. e. best. Jahreszt.: Op. 697 ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι, ' ... ' ... γάμος δέ τοι -ος οὗτος *in d. richt. Zeit* ‖ ι 131 οὐ μὲν γάρ τι κακή (Insel vor d. Kyklopenlande) γε, φέροι δέ κεν ⌞-α πάντ⌟α, vgl. Odyssey z.St. Op. 392. 394 γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ χ' ⌞ ⌟' ἐθέλῃσθα ' ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος, ὥς τοι ἕκαστα ' -(α) ἀέξηται 492 μηδέ σε λήθοι ' μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν μήθ' -ος ὄμβρος *jahreszeitl. bedingt*, vgl. Wilamowitz, Erga z.St.: „Frühjahrsregen"; L³; West z.St. 422 τῆμος (im Herbst) ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος -α ἔργα 543 πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος -ον ἔλθῃ, ' δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός. – Wortf.: ὡραῖος G. Markwald

Ὠρίων [3ⁱ, 4°, 4 (6)ᴴ] **E** contracted from Ὠαρίων (lyric, Nic.); unclear: from PIE **osar-* 'harvesting' rel. to ὀπ-ώρη (q.v.) Forssman, in: E. Eichler, E. Sass, H. Walther edd., Vorträge u. Mitteilungen der Sekt. 5 am XV. Internat. Kongreß f. Namensforschung, Leipzig 1984, 81–86 (constellation before mythology ? see B); belonging to *óar* 'wife' (see ὄαρ) M. Janda, Eleusis, ⌞Innsbruck⌟ 2000, 158–61 (cf. L² 1066, see also Janda, Elysion, ⌞ ⌟ 2005, 313 f.); perh. foreign, v. Kamptz §47d. 84

M **1** trisyll. [⏑̄-⏑̄] -ν Op. 609; -ν(α) ε 121 **2** quadrisyll. [⏑̄-⏑̄⏑] -νος Χ 29 [⏑̄-⏑̄⏑] -να λ 572 [⏑̄-⏑̄⏑] -να Σ 488 [⏑̄-⏑̄×] Πληϊάδας (...) ⌞σθένος⌟ (...) -νος Σ 488 = Op. 615. 619; ⌞ ⌟ -νος Op. 598; -να λ 310 Ὠαρίων poss. in all verses and replacing Ὠρ. w. this has often been proposed (cf. Edwards, Iliad on Σ 486), opposed by West on Op. 598 (w. lit.) and Hainsworth, Odyssey on ε 274 in prose: Hes. fr. 148. 149, Minyas fr. 6 p. 270 West (p. 138 Ber., fr. 5 p. 145 Dav.)

L ¹Kopp, Phys. Weltbild 194–200; ²Wehrli, RE XVIII 1 (1939) 1065–82 (full treatment of most aspects); ³Nagy, HSCPh 77, 1973, 168 f.; ⁴von Geisau, Kl. P. 4,344; ⁵Mühlestein, A&A 25, 1979, 143 f.; ⁶M. Luginbühl, Menschenschöpfungen, Bern 1992, 156–9; ⁷Loehr, DNP 9,31; ⁸W. Hansen, Ariadne's Thread, Ithaca, New York and London 2002, 217 f.; ⁹Renaud, GAIA 7, 2003, 205–14

B *Orion*, mythol. hunter / adventurer and the constellation rel. to him; O. was a paragon of strength (σθένος -νος see M 2), appearance (ε 121 abduction by Ἠώς, λ 310 more handsome and more gigantic than Otos and Ephialtes), hunting ability (λ 310 his shade armed w. a club pursuing the shades of his prey in life; cf. constellation Σ 488 [susp. Finkelberg, GRBS 44, 2004, 231–44; see however L¹ 200: position of Great Bear then, cf. Hainsworth on ε 275] = ε 274 Bear keeping O. in view; Χ 29, Op. 609 w. Dog/Sirius), and immoderation: app. reflected in Hom. by the comparison w. the Aloades (λ 310), his death from Art. on Ortygia following his abduction by Eos (ε 121 ff., L³), and in Hes. by 'pursuit' of the constellation Πληϊάδες (q.v., Op. 619 f., West ad l., L⁷), trait made expl. in the biogr. in Hes. fr. 148a (prose ref.): parents Pos. and Εὐρυάλη (q.v.), could walk on waves, inebriated rape of Μερόπη (q.v. I and II; rape and attempted rape: Griffiths, JHS 106, 1986, 66–70) and blinding by Οἰνοπίων (q.v.), healed by Helios, hunting on Crete w. Art. he threatened to kill all wild animals for which he was himself killed there by Ge's scorpion (basic story told elsewhere w. variations: esp. cause / agent of death, survey L⁴; Minyas fr. 6 p. 270 West [suppl. prose ref., see Hes. fr. dub. 345]: O. slain by Art.; cf. Apollod. 1,4,3–5, sch. D Σ 486 and ε 121, sch. ε 121–3); on O.'s 'Posidonic' nature L² 1081 f. and comparison w. Polyph. L⁵ Hes. fr. 148b (Latin prose ref.) diferently relates his origin at Thebes when Zeus, Hermes, and Pos. come to Ὑριεύς (q.v.) and gave him a son by urinating on a hide which was then buried in the earth, whence the name Ὠ. 'from' urine (see also sch. D Σ 486); on story L⁶·⁸ constellation: rising and setting marking times of (agricultural) year (rel. to mythology L² 1075 ff.) time for threshing (Op. 598 rising end of June); time of intense heat (Χ 29 rising of Σείριος mid July to Sept., Richardson, Iliad on 26–29, West on Op. 417); time for harvest (Op. 609 O. and Sirius due south in mid Sept.); time for ploughing (Σ 486 = Op. 615 L¹ 195. 202, Edwards, Iliad ad l.) and end of sailing weather (Op. 619 beginng of Nov., L¹ 202) W. Beck

³Ὠρος [1ⁱ] (see οὖρος III, πυλάωρος, v. Kamptz §36a1. 70a8) *Oros*, Gr. killed by Hektor (Λ 303 -ον), ninth in group

of ten slain „ἡγεμόνας" (v. 304, see Hainsworth, Iliad ad l.), „bloßen Namen" Strasburger, Kleine Kämpfer 48 W. Beck

ὠρυχμός [1H] -χ- hapax **E** from *ὠρύομαι* (Pi., Hdt.), see Chantraine, Dict. 1305

L [1]Frontisi-Ducroux, in: L'animal dans l'antiquité, Cassin and Dherbey edd., Paris 1997, 447 f.; [2]Hirschberger, Komm. 394–7; [3]R. Hunter, The Hesiodic Cat. of Women, Cambridge 2005, 257 f.

B *howling* of Aktaion's hounds Hes. fr. 103 (POxy 2509), 19 Hi. (cured of their madness, now mourning) -*οῖο πᾶς πλήσ[θη (κ]λαγ[γ]ῆς θεσπεσίης* v. 21); cf. *κατωρύοντο* Apollod. 3,4,4, Hirschberger ad l.; really Hes. Cat.? (see L[3] 258). – W d f l d.: *ὑλαγμός* w. *ὑλακτέω*, *ὑλάω*; see *κλαγγή* B 2 W. Beck

ὡς, ὥς, ὦς **L** 1 *ὡς* **1a** allg.: Buttmann, Lexil. I 239; Vandaele, Opt. 64 f. 94 ff.; W. Brandt, Gr. Temporalpartikeln, Diss. Göttingen 1908, 54 ff.; N. Majnari ć, Gebr. d. Tempora u. Modi in hom. Gl.n, Zagreb 1930, 8 ff.; Voigt, Überlegung 19; Kalén, Selbst. Finalsätze passim; Fournier, Dire passim; Delebecque, Cheval 50; Hahn, Subj. and Opt. 101. 111 f. 121 f.; Monteil, Phrase relative (E&C 47) 327 ff. 403 ff.; Rijksbaron, Conjunctions 107 ff. 146 ff.; Neuberger-Donath, RhM 125, 1982, 252 ff.; Biraud, AFLNice 50, 1985, 159–172; Cristofaro, AGI 80, 1995, 111 ff. **1b** Etym. u. myk.: Burguière, Infin. 50 f.; Webster, Mykene 334; Wathelet, Traits 131. 147 A. 85; Baumbach, Gl. 49, 1971, 186 f.; Chantraine, Dict. s.v. **1c** Akzent. u. Formeln: Laum, Akzentuationssystem 148 A.1. 151 m. A.2. 161 f.; Nagy, GRB Monogr. 10, 1984, 233 ff. **1d** Konjunktionen **1dα** komp.: Wecklein, SBAW MiGinchen 1908, 61 ff.; Webster, Eranos 54, 1956, 42 ff.; Guiraud, Phras nomin. 248 ff.; Dirlmeier, SBAW Heidelberg, 1967, 22 f.; Dönt, AAHG 23, 1969, 138; Shipp, Studies 144 **1dβ** temp.: Bloch, Supplet. Verba 28. 35 ff.; Mugler, H. 78, 1944, 36 ff.; Reynen, Gl. 37, 1958, 67 ff.; Shipp, Studies 141 **1dγ** kons. / fin.: Thiemann, Modus-Synt. 8 f. 39 ff. 46; H. Seume, De sententiis consecutivis Gr., Diss. Göttingen 1883, 4 f. 10 ff.; C. Rothe, Die Od. als Dichtg., Paderborn 1914, 290; Wackernagel, Synt. II 276; Wace-Stubbings, Companion 159 f.; 'Köhner' 328. 338 **1e** zu einzelnen St.n: *B* 394, *Δ* 374, *Z* 109, *K* 116, *M* 451, *T* 151 Leaf zu St.n; *B* 797, *Ψ* 84 G. Pasquali, Storia della Tradizione e Critica del Testo, Florenz 1934, 243 f.; *N* 62, *α* 320 Ages of Homer 289. 307 A.10; *Ψ* 430 de Jong, Gl. 63, 1985, 161 f.; *α* 46 Haslam, CPh 87, 1992, 323 A.5; *ρ* 218 Shipp, Studies 136; *ω* 237 Erbse, Beitr. Verst. Od. 200 f.; Th. 538 ff. Pötscher, Ph. 138, 1994, 160 ff.; h. Cer. 215. 262 Richardson z.St.; h. Merc. 379 Ludwich, Hymnenbau 123; 58. 428 Manuwald, RhM 145, 2002, 155 m. A.16 **2** *ὥς* u. *ὦς* **2a** *ὥς* **2aα** allg.: Fournier, Dire passim; G. Nagy, Gr. Mythol. and Poetics, Ithaca and London 1990, 294 ff. **2aβ** Akzent. u. Etym.: Wackernagel, Kl. Schr. II 1085 ff.; Brillante, RFIC 124, 1996, 86 **2aγ** Gebr.: V. Bérard, Les navigations d'Ulysse I, Paris 1927, 192; Bloch, Supplet. Verba 65; Bernabé, Emerita 56, 1988, 89; C. C. Tsagalis, Epic Grief, Berlin-New York 2004, 93 **2aδ** Formeln u. Vbd.n: Döntzer, Hom. Abh. 483 f.; W. Waehmer, Ep. Formeln I–III, Gymnasialprogramm Göttingen 1893–1903; Fingerle, Typik der hom. Reden 358 ff.; E. Brunius-Nilsson, ΔΑΙΜΟΝΙΕ, Uppsala 1955, 130 ff.; Verdenius, Entretiens 7, 1960, 124 m. A.1 (zu Op. 69); Monteil, Phrase relative (E&C 47) 206. 277; Lord, HSPh 72, 1968, 27; E. J. Bakker, Linguistics and Formulas in Hom., Amsterdam-Philadelphia 1988, 116 f.; H. Bannert, Formen d. Wiederholens bei Hom., Wien 1988 (WS Beiheft 13), 13; Butrica, Mn. 53, 2000, 133 f. **2aε** zu einzelnen St.n: *A* 512, *Ξ* 294, *P* 420 Leaf z.St.; *Γ* 10 Wecklein, Textkrit. Stud. Od. 96; *Π* 409 SGLG 3, 300; *α* 47, *γ* 194, *ν* 389, *ρ* 218 Stanford z.St.; Op. 105 West z.St. **2b** *ὥς* **2bα** myk. u. Akzent.: Ruijgh, Études 31 m. A.49. 65 m. A.83. 91. 340; Hermann, Sprachw. Komm. (zu *α* 6); E. Bornemann, Odyssee-Interpretationen, Frankfurt a.M. 1953, 14 f. (zu *α* 42); SGLG 3, 101 f. (zu *A* 116); E. Magnelli, Alexandri Aetoli testimonia et fragmenta, Florenz 1999, 273 m. A.367 **2bβ** Formeln u. Vbd.n: Heubeck, Od.-Dichter 41; McLennan, RhM 117, 1974, 48; Roth, Iterata 118 f. **2bγ** zu einzelnen St.n: *Π* 80 V. d. MiGihll, Hypomnema 242; *α* 6 Stanford z.St. 3 Vbd.n m. *ὡς* **3a** *ὡσαύτως*: Buttmann, Lexil. I 41 m. A.4; Sellschopp, Stil. Unt. Hes. 87 f. (zu Th. 600, s. auch West z.St.); J. Blusch, Formen u. Inhalt von Hes.s individuellem Denken, Bonn 1970, 40 **3b** *ὡσεί*: Leaf zu *N* 492; N. Majnari ć, Gebr. d. Tempora u. Modi in hom. Gl.n, Zagreb 1930, 8 ff.; D. J. N. Lee, The Similes of the Iliad and the Odyssey Compared, Melbourne 1964, 20; Graz, Feu / *πῦρ* 78. 85; Richardson zu h. Cer. 215 **3c** *ὥσπερ*: Laum, Akzentuationssystem 307; *B*érard, Intr. Od. II 21 f.; Labarbe, L'Homère de Platon 53 ff.; M. S. Silk, Interaction in Poetic Imagery, Cambridge 1974, 230 f.; Platon 42, 1990, 117 ff. **3d** *ὥστε*: H. Seume, De sententiis consecutivis Gr., Diss. Göttingen 1883, 3 ff.; Leaf zu *I* 42; P. D. Ch. Hennings, Hom.s Odyssee, Berlin 1903, 460; De infinitivi finalis vel consecutivi constructione apud priscos poetas Graecos, New York 1909, 43; Laum, Akzentuationssystem 307; N. Majnari ć, Gebr. d. Tempora u. Modi in hom. Gl.n, Zagreb 1930, 4 ff.; G. Pasquali, Storia della Tradizione e Critica del Testo, Florenz 1934, 243 (zu *B* 797); A. Minard, Deux relatifs Homériques, Paris 1937, 56; John, Gl. 33, 1954, 290; Burguière, Infin. 75 ff.; Wace-Stubbings, Companion 159; Monteil, Phrase relative (E&C 47) 351; D. J. N. Lee, The Similes of the Iliad and the Odyssey Compared, Melbourne 1964, 18; Ruijgh, Mn. 22, 1969, 36 ff. 50 ff.; Mawet, AC 41, 1972, 708; Shipp, Studies 143 f.; Gruber, Deixis 167

St.n s. Gehring u. Hofinger; dazu: 1 *ὡς*: Hes. P. Oxy 2509, 6. 13; Hes. P. Hamb. 122 col. II 8; Cat. 88,7 Trav.; Cat. 96C,12 Trav.; Asius, fr. 13,4 p. 91 Dav.; inc. sed. fr. 14^ p. 108 Dav.; Mus. fr. 4 Diels; Theb. fr. 2,5. 2,9. 3,1 p. 22 f. Dav.; Vit. p. 11,17; Cert. p. 39,25. p. 40,8 2 *ὥς*, *ὡς*: Mus. fr. 5,3 Diels; Pan. fr. 30 Matthews; Vit. p. 13,11 (vgl. Markwald 189); Cert. p. 38,19; inc. auct. fr. PSI 1385 B, 3; P. Berlin, inv. 21123 A, 4 (vgl. ZPE 6, 1970, 162) 3 Vbd. m. *ὥς*: Mus. fr. 5,1 Diels (*ὡσαύτως*); Choer. fr. 2,4 p. 192 Ber.; Vit. p. 19,6 (*ὥστε*) 4 Unsicheres: Cat. 51 B 1. 3 Trav.; Cypr. fr. 8,1 p. 160 Be.; Aeth. fr. spurium p. 48 Dav.; ‹Il. Parv. fr. dub.›, 3 p. 61 Dav.; inc. sed. fr. 2 p. 191 Be. (= Euph. fr. dub. 192 van Groningen); Mer. fr. 2,5 p. 133 Ber.; Pan. fr. 14,1 p. 122 Dav. (v.l.); Cert. p. 38,7 (v.l.); inc. sed. fr. P. Oxy 3698,5. 23 G. Markwald

ὠτειλή [11[i], 3°, 1[e]] **E** unclear; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v.

M 1 *ὠ-* in longo [ᾱ-ᾱ] -*ήν* *T* 456 2 *ὠ-* in brevibus **2a** [-ᾱ×] -*ή* 'Homerus' fr. 8 p. 107 Dav.; (*ἔρρεεν*) *αἷμα* (*καταρρέον*) ‹*ἐξ* -*ῆς*› *Δ* 140. 149 = *E* 870[ex]; *δόρυ χάλκεον* ‹ › *Π* 862, *κ* 164; ...*ὸν ἀν*...*εν* ‹ › *Λ* 266, *P* 297; (*ἔρρει δ' αἷμα*) *κατ' οὐταμένην* -*ήν* *Ξ* 518, *P* 86; -*ήν* *Φ* 122; *ἐξ* -*έων* *ω* 189; *κατὰ* ... -*άς* *T* 25 **2b** [-ᾱ-] -*άς* *Σ* 351

Σχ sch. D *Δ* 140: *ἐξ* -*ῆς*· *ἐκ τοῦ τραύματος. ἀπὸ τοῦ οὐτᾶσθαι, ὅ ἐστι πετρῶσθαι. διαφέρει* -*ῆς οὐλή*· -*ἡ μὲν λέγεται αὐτὸ τὸ τραῦμα, οὐλὴ δὲ ὁ τύλος τοῦ θεραπευθέντος τραύματος*, *P* 86: *τὸ ἐκ βολῆς τραῦμα*

L Trümpy, Krieg. Fachausdr. 93–5 w. nn. 249–53 (pp. 254 f.)

B *wound;* fresh (Ξ 518, Π 862, κ 164) and bleeding (Δ 140. 149, Ε 870, Λ 266, Ρ 86. 297, Φ 122, τ 456) exc. 4x in corpse (Σ 351, Τ 25, ω 189 [note *βρότον*], 'Homerus' fr. 8 p. 107 Dav. [note *βροτόεσσ(α)*]); fatal or in corpse exc. Δ 140. 149, Ε 870 (Ares wounded), Λ 266, τ 456; in context of healing τ 456, cf. salving / washing of wounds in corpses Σ 351, ω 189; wound(s) in pers. (human exc. Ε 870 [Ares]) exc. κ 164 (stag) and caused by armed pers. exc. τ 456 (boar); wound(s) freq. inflicted w. spear-thrust (6x + wounds of some suitors), sword-stroke (Φ 122 + one suitor), boar's tusk (τ 456), but also w. spear-cast (κ 164 + one of Patr.'s wounds + 9 suitors) or arrow (Δ 140. 149 + several suitors); for wdfld. and rel. to ⟨*ἕλκος*⟩ see ⟨ ⟩ B introd. — Epith.: *βροτόεσσ(α), οὐταμένην, χαλκοτύπους* wound from spear-thrust: Ε 870 *δεῖξεν* (Ares to Zeus) *δ' ἄμβροτον αἷμα καταρρέον ἐξ -ῆς* (note *οὖτα* [Diom.] v. 858) Λ 266 (*ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν*) *ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν* (see West's app. crit.) *ἐξ -ῆς· ' αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα, ' ὀξεῖαι δ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο* (sc. Ag.; note *νύξε* [Co˙on] v. 252) Ξ 518 *οὔτασε* (Men., killing Hyperenor) *κὰλ λαπάρην, διὰ δ' ἔντερα χαλκὸς ἄφυσσεν ' δηώσας· ψυχὴ δὲ ⟨κατ' οὐταμένην -ὴν⟩, ' ἔσσυτ' ἐπειγομένη* Ρ 86 *ἔρρει δ' αἷμα ⟨ ⟩* (*οὐταμένης -ῆς* v.l.) (note *νύξ'* [Men., killing Euphorbus] v. 48) 297 *ἐγκέφαλος δὲ παρ' αὐλὸν ἀνέδραμεν ἐξ -ῆς ' αἱματόεις* (note *πλῆξ'* [Aias, killing Hippoth.] v. 294) Π 862 *δόρυ ... ἐξ -ῆς* (in Patr.' belly) ' *εἴρυσε* (Hector) *λὰξ προσβάς* (note *οὖτα* v. 820) — sword-stroke: Φ 122 (Ach. to slain Lycaon:) „*ἐνταυθοῖ νῦν κεῖσο μετ' ἰχθύσιν, οἵ σ' -ὴν* (*-ῆς* v.l.) ' *αἷμ'* (*αἷψ'* ci.) *ἀπολιχμήσονται*" (note *τύψε* v. 117) — slash of boar's tusk: τ 456 *-ὴν* (flesh-wound above knee) *δ' Ὀδυσῆος ... ' δῆσαν ἐπισταμένως, ἐπαοιδῇ δ' αἷμα κελαινὸν ' ἔσχεθον* (note *ἔλασεν* v. 449, *πολλὸν διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι, οὐδ' ὀστέον ἵκετο* vv. 450 f.) — spear-cast: κ 164 *τῷ* (stag) ... *ἐμβαίνων δόρυ ... ἐξ -ῆς ' εἰρυσάμην* (Od.; note *πλῆξα* v. 162) — arrow (men. wounded by Pand.; note *ἕλκος* vv. 190. 217): Δ 140 *ἔρρεεν αἷμα κελαινερὲς ἐξ* (*κατ' οὐταμένης* v.l.) *-ῆς* (v. ath. Ar.) 149 *εἶδεν μέλαν αἷμα καταρρέον ἐξ -ῆς* (v. 149 ath. Ar., 149–50 om. pap. 958) — ref. to variously inflicted wounds in corpses: corpse of Patr. (main wounds caused by spear-cast [*δουρὶ βάλε* (Euphorbus) Π 806 f., *ἐφῆκε βέλος* v. 812] and spear-thrust [see Π 862 above]): Σ 351 *ἐν δ' -ὰς πλῆσαν ἀλείφατος* Τ 25 (Ach. to Thetis: „*δείδω, μή μοι Μενοιτίου*) *υἱὸν ' μυῖαι καδδῦσαι κατὰ χαλκοτύπους -ὰς ' εὐλὰς ἐγγείνωνται*" corpses of suitors (killed w. arrows χ 15. 82. 116–8, cast spears χ 92. 265 ff. 282 ff., thrust spears χ 293. 294 [cf. 308. 309], slash of sword χ 328): ω 189 (Amphim. to Ag. in underworld: „*σώματ' ἀκηδέα κεῖται*) *οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι κατὰ δώματθ' ἑκάστου, ' οἵ κ' ἀπονίψαντες μέλανα βρότον ἐξ -έων ' κατθέμενοι γοάοιεν*" — unclear who wounded and how: 'Homerus' fr. 8 p. 107 Dav. *μῦσεν δὲ περὶ βροτόεσσ' -ή* J.N. O'Sullivan

ᾯτος [2ⁱ, 1ᵉ] **E** prob. hypocoristic, cf. *ὦτος* (not EGrE) 'an eared owl', 'an easily deceived person, booby', see v. Kamptz §54b1. 72a1

B *Otos* **I** one of the Aloadai (Ε 385 *-ος*, λ 308 *-όν τ' ἀντίθεον*), see s.v. *Ἐφιάλτης* (also Kirk on Ε 385–9)

II Epean leader, friend of Meges, slain by Pulyd. Ο 518 *-ον Κυλλήνιον ἐξενάριξε ' Φυλείδεω ἕταρον ... ἀρχὸν Ἐπειῶν* (Meges then attacked); see Janko ad l. (migration from *Κυλλήνη* w. *Φυλεύς* [qq.v.] to *Δουλίχιον* ?) W. Beck

ὠτώ(εις) [2ⁱ, 1ᴴ] **F** see West on Op. 657 **Σχ** sch. D Ψ 264: *ὦτα ⟨ἔχοντα⟩*, 513: *καλὰς λαβὰς ⟨ ⟩*

L Bruns, Arch. Hom. Q 38

B 'eared', *with ear-like handles, ear-handled* (cf. *οὖς* B 3 c), epith. of tripod (given as prize at funeral-games) Ψ 264 (*ἱππεῦσιν ἄεθλα ' θῆκε* [Ach.], *γυναῖκα ἄγεσθαι*) ⟨*καὶ τρίποδ' -εντα⟩ δυωκαιεικοσίμετρον ' τῷ πρώτῳ* 513 (*δῶκε* [Sthen. on behalf of Diom., winner of the chariot race] *δ' ἄγειν ἑτάροισιν*) *γυναῖκα ' ⟨ ⟩ φέρειν* Op. 657 *ἔνθα* (in Chalcis at games for Amphidamas) *μέ φημι* (Hes.) ' *ὕμνῳ νικήσαντα ⟨φέρειν τρίποδ' -εντα⟩* (*ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον* v.l. pro ⟨ ⟩). ' *τὸν μὲν ἐγὼ Μούσῃσ' Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα* J.N. O'Sullivan

ὠφελί(η) [1ᵉ] **E** zu *ὀφέλλω* I (s.d.); zur Wortbildg. vgl. Leumann, Hom. Wört. 122; Wyatt, Metr. Lengthening 76 m. A. 40

B *Nutzen* Cert. p. 40, 10 (Frage Hes.s: „was vermögen Gerechtigk. u. Tapferk.?" Antwort Hom.s:) „*κοινὰς -ας ἰδίοις μόχθοισι πορίζειν*" G. Markwald

ὠχράω [1ᵉ] **L** Veckenstedt (*οἶνοψ* L⁴) 127 f.; Wallace (*οἶνοψ* L⁶) 20 (w. n. 43). 65; Körner, Sinnesempf. 40; Dürbeck, Farbenbez. 117

B *grow pale,* as sign of fear (cf. *ὦχρος*) λ 529 (Od.: „when we entered the wooden horse, the others *δάκρυά τ' ὠμόργνυντο τρέμον θ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου· κεῖνον* [Euryp.] *δ' οὔ ποτε πάμπαν ἴδον*) *οὔτ' -ήσαντα χρόα κάλλιμον οὔτε παρειῶν ' δάκρυ ὀμορξάμενον* (but he was eager to get at the Trs.") J.N. O'Sullivan

ὠχρός [1ⁱ] **E** unknown; further Frisk, Chantraine, Dict. s.v. — Deriv.: *ὠχράω* **Σχ** sch. D Γ 35: *ὠχρίασις*

L Veckenstedt (*οἶνοψ* L⁴) 127; Wallace (*οἶνοψ* L⁶) 20. 65; Dürbeck, Farbenbez. 117; Zaborowski, La crainte et le courage dans l'Iliade et l'Odyssée, Stakrous 2002, 161

B *pallor,* symptom of fear (cf. *ὠχράω*) Γ 35 (sim.: man recoils at sight of snake, *ὑπὸ τρόμος ἔλαβε γυῖα*) *-ός* (an *ὦχός*? Wackernagel) *τέ μιν εἶλε παρειάς.* — Wdfld.: cf. *χλωρός*

D v.l. pap. Ρ 729 J.N. O'Sullivan

ᾯψ [3ᵉ] **E** eher zu *ὀπ-* ('Stimme' (vgl. *ὀπός* II), „einer der reden, befehlen kann", Mühlestein, Hom. Namenstudien 41 f.) als zu *ὄψομαι* „sehen" (v. Kamptz § 66, S. 214)

B EN, V. der Eurykl., S. des Peisenor (s. *Πεισηνορίδης*), α 429 = β 347 = υ 148 – durch Nennung des Vaters mit Patron. wird die Sklavin Eurykl. 'geadelt', vgl. *Εὔμαιος* M. Schmidt

SBD / FFLCH / USP
Bib. Florestan Fernandes Tombo: 303295
Aquisição: Compra / RUSP
Proc. / SPECIAL BOOK SERVICES
N.F. 154402 / R$ 416,22 17/4/2012

Nachträge zu den Abkürzungsverzeichnissen von Band 3

C. Moderne Autoren

NIL = D. S. Wodtko, B. Irslinger, C. Schneider, Nomina im Indogermanischen Lexikon, Heidelberg 2008

Wachter, Vase Inscriptions = Rudolf W., Non-Attic Vase Inscriptions, Oxford 2001